LEXICON LATINO-BELGICUM NOVUM, OLIM IDIOMATE GALLICO PUBLICATUM A P...

Guy Tachard

LEXICON
LATINO-BELGICUM
NOVUM
Accurante
SAMUELE PITISCO.
AMSTELAEDAMI
Excudit
FRANC. HALMA MDCCIV

LEXICON LATINO-BELGICUM NOVUM,

olim idiomate Gallico publicatum

A

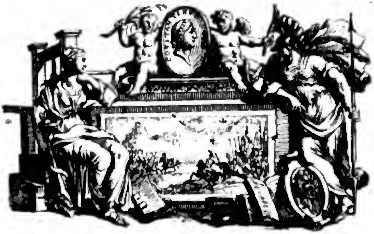
P. GUIDONE TACHARD,

nunc

Belgicæ consuetudini communicatum, ab auctorum veterum citationibus falsis innumeris, & versionibus malis non paucis purgatum, vocabulis multis, & vocabulorum significationibus loquendique modis diversis auctum, libris, capitibus, versibus, & paragraphis, quibus scriptorum laudata loca exhibentur, additis ornatum,

accurante

SAMUELE PITISCO.

AMSTELÆDAMI

Excudit FRANCISCUS HALMA, Bibliop.
MDCCIV.

Scaliger Sylv. Carm. XXXIX.

Si quem dira manet ſententia judicis olim,
Damnatum ærumnis, ſuppliciiſque caput:
Hunc neque fabrili laſſent ergaſtula maſſa,
Nec rigidas vexent foſſa metalla manus.
LEXICA *contexat, nam cætera quid moror? omnes*
Pœnarum facies hic labor unus habet.

Den Hoog Edelgeboornen, Geſtrengen, en Grootachtbaaren

HEERE,

TJAARD,

BARON VAN AYLVA,

tot Aylva, ende Wybranda;

Heere van Waardenburg, Hier, Neerynen, Oldland, en Clingelenburg, &c. Old- Grietman, en Ontfanger generaal van Wonſeradeel, enz. enz.

Hoog Edele Geſtrenge Heer.

Dat de zuiverheit der Taalen als eene der voornaamſte deelen en grondveſten der welſprekendheit zy te houden, lijd by de beſchaafſte volkeren geene tegenſpraak, als waar door de kracht der waarheit haaren rechten luiſter bekoomende, de verhandelde zaaken, met eene natuurlyke bevalligheit, in eenen vollen dag geſtelt, en het verſtand als ingeſtort worden: zoo dat 'er geen rede noch boek, hoe geleert en doorwrogt ook, immer met ſmaak en goedkenninge zal worden ontfangen, daar dit ſieraad, als voor het kleed en borduurſel van 't werk te houden, aan ontbreekt.

De Taalen, Hoog Ed. Geb. Heer, vertoonen zich niet altoos in eenerlei ſtant by de verſcheide volken daar ze in zwang gaan, maar zijn, gelijk alle andere dingen der waereld, haare beurtwiſſelingen onderworpen; zoo dat ze menigwerf, gelijk in haare opkomſt, aanwas en volmaaktheit, naderhant ook in haar verval, ja ganſchen ondergang worden gezien, en zelfs wel haar dagelijks gebruik in de menſchelyke t'zamenlevinge verliezen; waar door zy dan als uit de gemeenſchap der levenden verbannen, 't zy door overheerſchinge van vreemde wapenen, of anderzins, onder de dooden (want men ſpreekt van levendige en doode Taalen) gerekent, en alleen in de ſchriften der Ouden, die in den bloei van haar gebruik leefden, bewaart en gevonden worden.

Dit nootlot, Hoog Ed. Geb. Heer, is Griekenland en Oud Rome in 't byzonder te beurt gevallen, na dat de Taalen dezer roemruchtigſte Heerſchappyen ten hoogſten top waren geklommen, en alle waereldſche wijsheit van 't puik der Geleerden, (Mannen van onſterfelyken naame, en eeuwig de heldere Noordſtarren, daar de volgende Letterhelden hunnen ſtreek naar zetten) in haar vervangen was; waar van de uitmuntende ſchriften, die ons geheel, of ſtukswyze van die goude tijden der leeroefeningen overſchieten, ontwijfelbaare blijken zijn.

Maar aangezien, Hoog Edel-Geboren Heer, beide deze Taalen zulk eenen dierbaaren ſchat van geleerdheit en wetenſchap, voor de verſtandige waereld, in zich vervatten, verdienen ze met reden onder alle welgeſtelde Regeeringen aangequeekt, en door eenen zekeren weg van onderwijs in 't openbaar geleert te worden; gelijk zulks dan ook by meeſt al d'Europeeſche volkeren, en in 't byzonder van onze Nederlanderen, gelukkig is ingevoert, en loffelijk onderhouden wordt.

De voornaamſte hulpmiddelen nu, tot opbouw en voortzettinge dezer Taalen, en in 't byzonder der Latijnſche, Hoog Ed. Geb. Heer, zijn, behalven het levendig onderwijs in de ſchoolen, de boeken der Spraakkunde, naar 't gebruik der beſte Schryveren opgeſtelt, en de Woordenboeken, waar in de eene taale door de andere uitgelegt en opgeheldert word, en men alle de woorden en zuiverſte ſpreekwijzen, zoo na als 't doenlijk zy, behoudens de byzondere

zondere eigenſchappen van elke taale, vervolgens naar d'orde der letteren van 't A B, in haare verſcheide kracht van betekeniſſen, voorſtelt; aan welk werk veele beroemde Letteroeffenaars in alle Landen de hand hebben geſlagen, doch waar van ons Nederland tot noch toe niet behoorlijk is voorzien geweeſt; immers nergens na zoo bearbeidt, noch van die uitvoeringe, als dit ons tegenwoordig Werk, waar van de volgende Voorreden, van den geleerden en beroemden Heere Samuel Pitiſcus, (die zoo door zyne andere doorwrogte Schriften, als door dit Woordenboek zoo veel by de Letteroeffenaaren verdient heeft) breeder verſlag doet: welk werk hier uwe Hoog Edt. met alle nederigheit en onderdanigheit word opgedraagen.

Deeze opdragt, Hoog Ed. Geb. Heer, geſchied niet zoo zeer wegens 't byzonder gebruik dat Uwe Hoog Edht. hier uit zoude kunnen trekken, als wel, om door een onuitwiſchbaar teken mynen diepen eerbied voor Uw Hoog Edts. Perſoon en doorluchtig Huis uit te drukken, waar voor ik, zoo door den ſchellen klank der Faame, als na ik 't geluk hadde om Uwe Hoog Edt. eens en anderwerf te ſpreeken, en Haar mynen dienſt onderdanigſt aan te bieden, alle gevoelen van hoogachtinge hebben opgevat; te meer, nadien Vrieslands Gemeenebeſte niet alleen, maar zelf 't ganſche Vaderland, dagelijks de uitwerkingen van uwe Hoog Edhts. wijsheit, kloekmoedigheit en beleit, den Stam van Aylva zoo eigen, ondervindt; en datmen in Uwe Hoog Edt. de deugt in haare volle kracht ziet herleeven van Haare roemruchtige Voorvaderen: Helden, die, of in den Raad, of in 't Veld, 's Lands dierbaare vryheit, menigwerf ten koſten van hun bloed, verdedigt, de geweldenarye beteugelt, en den Staat uit de hagchelijkſte gevaaren geredt hebben; en die overzulks, in de Nederlandſche Jaarboeken en Gedenkſchriften, eeuwiglijk met onverwelkelyken luiſter zullen praalen.

Wy zien ook, Hoog Ed. Geb. Heer, reeds Uwe Hoog Edhts. braave Zoonen den zelven weg der eeren opſlaan, door hunne onvolprezene Voorouderen en Edele Bloedverwanten zoo roemruchtig betreeden, en waar van hun 't geluk gebeurt, dat zy alle dagen noch 't levendig voorbeeld zien in Uwe Hoog Edhts. Perſoon, door wiens ſtaatkundig en vaderlijk onderwijs, zy ten dienſte van 't Gemeene-

beſte

beste opgequeekt en als gevormt worden ; en gelijk zy nu zijn de Hoope, verwachten wy dat zy t'eeniger tijd de Kroon en Eerzuilen van 't Vaderland zullen zijn; waar toe de hooger leeroeffeningen in 's Lands Opperschoole zyn gerichtt, om hun de vereischte hoedanigheden, tot het bekleeden der eerste Staat- en Krijgsbedieningen, verder by te zetten; gelyk ook dit letterkundig werk daar toe zyn byzonder gebruik heeft, overmits de Wetenschap zonder eene nette Taalkunde, met reden voor gansch onvolkomen zy te keuren, en het in dezen tyd wat ongemeens is, als de Latynsche taal, naar 't voorbeeld der zuiverste Oudheit, (vooral van groote Personaadjen) gesproken en geschreven word, waar in eenbyzondere lof steekt: gelyk dieshalven de zestiende eeuwe boven andere beroemt is, dat toen ter tyd veele Vorsten en doorluchtige Mannen in Italie, Duitschland, Vrankryk, Groot Brittanje, en andere gewesten van de waereld, het Latyn in den grond verstaan, en deze taal, in 't gebruyk, op den leest der Ouden geschoeit hebben; waar van hunne overgeblevene Schriften, in dicht en ondicht, en vooral hunne brieven en redenvoeringen, onwraakbaare bewyzen zyn.

Ondertusschen, Hoog Ed. Geb. Heer, in die hoope dat deeze myne geringe eerbiedspligt Uwe Hoog Edt. niet onaangenaam zal zijn, wensch ik dat de Hemel Uwe Hoog Edt. noch lange in gezondheit spaare, ten gemeenen dienste van 't Vaderland, en Haar hoogadelijk Huis; op dat zy haare doorluchte Telgen, by 't bereiken der vereischte jaaren, tot die hoogheit en staat moge gevordert zien, waar toe zy door de natuur en geboorte als geschikt en bevoorrecht zijn: en zal ik het altoos voor eene byzondere eere rekenen, dat het my vry sta te betuigen dat ik ben en blyve;

Hoog Ed. Geboorene en Gestrenge Heer,

Uwe Hoog Edelheits

onderdanige, gehoorzaame,
en verplichte dienaar
FRANÇOIS HALMA.

LECTO-

LECTOREM BENEVOLUM

salvere jubet

SAMUEL PITISCUS.

Lexicorum, & scriptorum, quocunque veniant nomine, his similium necessitatem, & utilitatem, nemo, qui cerebrum habet, negabit. Certe agnoverunt, quotquot a renascentibus literis illa contexuerunt, viri eruditi. Ab illis statim suum, licet *inornatum*, *aridum*, *& exemplis e sacra scriptura interpretibus sæpius*, *quam a Cicerone depromptis refertum*, ut hoc describit, de Equuleo qui scripsit, Hieronymus Magius, Haganoæ a. 1531 edidit *Ambrosius Augustini frater cucullatus*, *ab oppido*, *in quo natus est*, *Calepinus nuncupatus*, *Græcarum literarum omnino expers*, *& humanioribus vix tinctus*. Quem tamen *omnium scriptorum fortunatissimum dicere* solebat Magius, quia *doctissimorum postea virorum cura atque opera factum est*, *ut ad immensam magnitudinem excreverit*, *ut jure Calepon*, *id est grave*, *dici possit*; *& copia verborum*, *vocumque non sine elegantia satis expletum jam non a pueris modo*, *sed ab omnibus legatur*, *ut nullus sit*, *qui non Calepino*, *aut palam*, *aut tecte hodie utatur*. Hujus vestigia prementes Thesaurum Linguæ Latinæ, seu promptuarium dictionum, & loquendi formularum omnium ad Latini sermonis perfectam notitiam assequendam pertinentium ex optimis auctoribus concinnatum Parisiis a. 1542 Robertus Stephanus: Lexicon Latinum, Spicilegium dictum Venetiis a. 1561 Lucius Johannes Scoppa: Thesaurum Linguæ Latinæ, sive forum Romanum, in quo auctorum, quorum auctoritate Latinus sermo constat, omnium tum verba, tum loquendi modi omnes explicantur Basileæ a. 1571 Cælius Secundus Curio: Apparatum Latinæ locutionis ex M. Tullii Ciceronis libris in usum studiosæ juventutis collectum Basileæ a. 1572 Marius Nizolius: Thesaurum Eruditionis Scholasticæ, sive supellectilem instructissimam verborum, locutionum, rerum, sententiarum, exemplorum, eorumque omnium, quæ tum docentibus, tum discentibus adminiculo utilissimo esse, atque ad eruditionem negotio facili, & expedito comparandam facere possunt, Lipsiæ a. 1587 Basilius Faber Soranus: Lexicon, sive Apparatum Latinæ locutionis Lugduni a. 1588 Alexander Scotus: Lexicon Symmachianum Francofurti a. 1607 Philippus Pareus: Lexicon Latinum, dictum ærarium Francofurti a. 1613 Ludovicus Lucius: Lexicon Philologicum, in quo Latinæ, & a Latinis auctoribus usurpatæ, tum puræ, tum barbaræ voces ex originibus declarantur, comparatione linguarum subinde illustrantur, multæque in divinis & humanis literis difficultates e [illegible]ibus, historia, veterumque, & recentium scriptorum auctoritate

ritate

ritate enodantur Bremæ a. 1623 Matthias Martinius: Lexicon Lucretianum, Linguæ Romanæ studiosis apprime utile, in quo aliquammulta Poetæ hujus, & aliorum auctorum loca plenius explicantur, enodantur, illustrantur Francofurti a. 1631 Daniel Pareus: Lexicon Criticum, sive Thesaurum Linguæ Latinæ, ex omnibus Linguæ Latinæ classicis auctoribus, Jurisconsultis, Historicis, Antiquariis, Criticis, Oratoribus & Poetis, ærumnabili plurium annorum labore congestum Norimbergæ a. 1645 Philippus Pareus: Etymologicon Linguæ Latinæ Amstelodami 1662 Gerhardus Johannes Vossius: Historico-Geographico-Chronologico-Poetico-Philologicum Basileæ 1677 Johannes Jacobus Hofmannus. Et ne deessent suis popularibus, inque iis in ludum literarium euntibus, quibus a præceptoribus præscripta ex Lingua Latina in maternam sæpiuscule sunt vertenda, multi inventi sunt, qui Latino nativum sermonem addiderunt. In illis Dictionarium Latino-Germanicum Norimbergæ a. 1539 Johannes Serranus, Tiguri a. 1541 Petrus Cholinus, a. 1561 Josua Pictorius, Argentorati 1570 Petrus Dasypodius, Francofurti 1600 Marcus Æmilius Portus, Heidelbergæ a. 1609 Johannes Frisius, Augustæ 1619 Wolfgangus Schonflederus, Ulmæ a. 1643 Johannes Mayr, Gothæ a. 1666 Andreas Reyherus, Noribergæ a. 1668 Georgius Matthias Königius, Stutgard a. 1674 Ericus Weismannus, Tubingæ a. 1676 Johannes Schorrius suis Germanis: Antwerpiæ a. 1568 Johannes Servilianus, 1599 Cornelius Kilianus Dufflæus, a. 1613 Georgius Faber, Amstelodami a. 1671 Martinez Montanus suis Belgis: Dictionarium Latino-Gallicum Parisiis 1538 Robertus Stephanus, Verborum Latinorum cum Græcis, Gallicisque conjunctorum commentarios Londini 1583 Guilielmus Morelius, Indiculum universalem Latino-Gallicum Lugduni 1664 Franciscus Pomey Gallis certatim magno conatu dederunt. Sed in illis, præcipue quæ puerorum manibus teruntur, multa, quæ inserenda fuissent, desiderarunt, vocabula barbara, minus Latina, aut saltem non satis usitata occurrere lugubriter plus vice simplici sunt questi, & aliquem, qui Lexicon locupletius & emendatius consarcinaret, frequentibus postulationibus poposcerunt qui juventutem docent. Sed in hoc tempus aut viam, qua ad supplenda & emendanda iretur, nemo vidit: aut qui illam vidit, visam, quia omnes pœnarum facies unus hic labor habet, calcare timuit. Vidit tandem & calcavit Reverendus pater Guido Tachard, & cæteris hujus generis libris locupletius & comptius Parisiis a. 1687 Lexicon publicavit. Et certe aliquid præstitisse videtur. Nam obsoleta vocabula, & locutiones vitiosas atro lapillo notatas improbavit, & poeticas phrases ab illis, quæ oratoribus & historicis in usu sunt, asteriscis distinxit. In hoc cum Franciscus Halma, Typographus celeberrimus, utriusque Linguæ, & Belgicæ, & Gallicæ sermones probe doctus olim incidisset, censuit ad illius formam, vocibus &

phrasibus

phrasibus in illo Gallice versis, in sermonem Belgicum translatis, non incommodum posse fieri Lexicon Latino-Belgicum. Ea de re unam, item & alteram philyram, sive plagulam in linguam Belgicam vertit, & typis descripsit. Utramque mihi obtulit, & enixe a me petiit, ut si suam vellem gratiam, legerem, relegerem, &c, si quid minus recte dictum observassem, in margine annotarem. Tantum quod inspexeram, e loco observavi, virum reverendum scriptores, quos laudat, non evolvisse; sed si animi falsus non sum, Cælii Secundi Curionis Forum Romanum, quod tamen dixerim pace summi viri, a quo me ne minimo quidem verbulo unquam læsum, vel provocatum esse lubens agnosco, & fateor, & quem meis observationibus, & forte emendationibus, nec lædere, nec provocare est animus, compilasse, hic illicve, hoc illove scriptore, quamvis infrequentius de suo addito. Hinc factum, ut errabundi ducis, quia nec ille, dum scriberet, fontes adiit, sed ex aliorum lacunis multa in suum Forum derivavit, vestigia legens in tot, & tam pudendos errores inciderit. Ciceronem enim pro Livio, Cæsare, Curtio, Columella, Nepote, Tacito, Festo, Varrone, Ovidio, Plauto, Terentio, Cæsarem pro Sallustio, Gellio, Charisio, Celso, Livium pro Plinio, Paterculo, Tacito, Cicerone, Suetonium pro Plinio, Seneca, Cicerone, Tacitum pro Suetonio, Cicerone, Livio, Curtium pro Livio, Florum pro Horatio, Varronem pro Columella, Cicerone, Plinio, Festo, Columellam pro Propertio, Plinio, Nonium pro Fulgentio, Paullum pro Modestino, Ulpianum pro Scævola, Terentium pro Plauto, Virgilio, Varrone, Cicerone, Plautum pro Cicerone, Livio, Terentio, Plinio, Sallustio, Nonio, Virgilium pro Horatio, Ovidio, Lucano, Livio, Plinio, Statio, Ovidium pro Seneca, Statio, Horatium pro Plauto, Plinio, Cicerone, Lucretium pro Lucano, Martialem pro Cicerone, Varrone, Catullo, Lucano, Plauto, Ennium pro Terentio, m... & trecenties perperam laudat. Nec mirum. Ita enim solent Lexicographi posteriores verbo verbum priores, etiam cum erroribus admissis, describere. Singulorum errores in laudandis auctoribus commissos colligere nihil attinet. Hujus enim criminis affines sunt non tantum Lexicographi; sed etiam bene magna pars cæterorum scriptorum, tum veterum, tum recentiorum. Horum lapsus non paucos inter legendum olim annotatos, nunc in certa capita distinctos, si forte eruditi moniti in posterum cautius mercari discerent, proferre est animus. Veteres laudant ea, quæ apud scriptores, quos laudant, non inveniuntur. *Castabulum Ciliciæ, & Phœniciæ esse* urbem vult, & se hoc a Strabone didicisse, sed perperam dicit Stephanus. Proclus in Hesiod: Ἐργ. A. p. 86 scribit: Τὴν χελιδόνα κωτίλλειν λέγει, ὡς ἐςι περὶ Ἀνακρέοντι κωτίλη χελιδών. Sed hoc frustra quæras in reliquiis Anacreontis. Aristoteles multa adfert ex Platone, quæ frustra quæras in Platonicis. Ut illud eximium Nicomach: I. 4. *de*

duplici via docendi. Nam quæcunque ex Platonis scriptis ad illum locum docti proferunt, Casaubono teste in Athen: V. 17. diversa sunt, & ἀπροσδιόνυσα. Et de Hist: Anim: VIII. 18 scribit, *Herodotum aquilam in obsidione Nini bibentem inducere.* Hoc in Herodoti scriptis, quæ supersunt, neutiquam reperitur. Ælian de Anim: VII. 39 hæc laudat ex Euripidis Iphigenia: Ἔλαφον δ' Ἀχαιῶν χερσὶν ἐνθήσαν φίλαις κεροῦσσαν. Hæc in illa fabula non exstant. Cels: I. p. 17. Origeni objecerat, Judæos circumcisionem ab Ægyptiis mutuatos esse. Respondet Origenes, Mosem dixisse, *Abrahamum primum mortalium circumcisum fuisse.* Hoc Genes: XVII. non legitur. Senec: de Tranq: c. 15. *Sine mixtura dementiæ nullum fuit magnum ingenium*, Aristotelis esse dicit. Sed hoc in Aristotele non invenitur. Apulej: Apol: p. 307 scribit, Aristotelem in Problematis scriptum reliquisse, *medelam esse difficiliorem eorum, quibus morbus a dextra occipiat.* Hoc se in iis, quæ exstant, legere non meminit Tiraquellus. Gell: III. 6 laudat Aristotelem, ut qui Probl: VII *de vi & natura palmæ arboris scripserit.* Hoc in eis, quæ hodie prostant sub Aristotelis nomine non comparere testatur Gatakerus. Plin: XVI. 34 scribit Theophrastum negare, *hederam in Asia non nasci.* Hoc Theophrasto affingit Plinius. Juvenalis vetus Interpres ad Sat: IV. 37. laudat carmen Martialis: *Flavia gens, quantum tibi tertius abstulit hæres.* Hoc apud Martialem non legitur. *Catejam ab Horatio Cajam dici*, dicit Isidor: XVIII. 6. Et hoc apud Horatium non invenitur. Veteres laudant loca, quæ apud scriptores, quos laudant, sed loco, quem laudant, non inveniuntur. *Platonem in Gorgia vaticinationem dicere* μαντικὴν dicunt Græci enarratores ad Hecubam p. 61. cum dicat in Phædro p. 244. *In Demodoco* eundem laudat Clem: Alex: Strom: I. p. 315. cum in Ἐρασταῖς laudare debuisset. Ejusdem *locum in Theateto*, qui in Theage legitur, laudat Gell: XIII. 18. Euripidem in Andromeda laudandum laudat in Andromacha Stobæus, & Æschylum laudandum in Prometheo soluto in Prometheo vincto Galenus. *Pollucibiliter* apud Plautum in Epidico legi scribit Fulgent: Myth. I. 2. Legitur Most: I. 3. 81. Virgilii versus, *Sævit agris, asperque siti, atque exterritus æstu*, qui Georg: III. 434 legitur, Æneid: III. legi scribit Non: IV. 28. Imo *Aristoteli cum rerum natura exigenti lis fuit: illam animalibus tantum indulsisse, ut quina, aut dena secula edurent, homini in tam multa, ac magna genito, tanto citeriorem terminum stare*, si Senecæ hoc scribenti de Brev: vit: c. 1. fidem habuerimus. Verum hoc nos negamus. Aristoteles enim contrarium sensit, cum hæc scribat de Gener: anim: IV. 10. *Homo plus temporis vivit, quam quodvis animal, excepto uno elephante: quod quidem experientia adhuc fide digna sit cognitum.* Et hanc querelam Theophrasto transscribit Cicer: Tusc: Quæst: III. 28. *Hic enim moriens accusasse naturam dicitur, quod cervis, & cornicibus vitam diuturnam, quorum id nihil interesset: hominibus, quorum maxime interfuisset, tam exiguam vitam dedisset.*

dedisset. Recentiores laudant ea, quæ apud auctores, quos laudant, non inveniuntur. Ἑιρκτὴν *pro orco usurpatum* 1 Pet: III. 19 se offendisse contra Pfochenium scribit Gatak: c. 2. p. 17. Sed vox hæc in sacris paginis non legitur, nedum apud Petrum. Est quidem Suidæ pro φυλακή. Hac tamen, non illa voce usus est Petrus. Proverbium: *bis pueri senes*, *apud Platonem legi* scribit Erasm: Adag: p. 406. a. Sed hoc apud Platonem non inveniri observant Brodæus, & Gatakerus. Laertium in vita Pherecydæ tradentem, *hunc invenisse accentuum apices*, perperam laudat Hugo de lit: & scrib: orig: c. 27. Ælianum, ut qui Var: Hist: XIV. scripserit, *Pittacum molæ encomium, quod ἐπιμύλιον nuncuparit, conscripsisse*, tradit Zwinger: Theatr. vol: XIX. l. 2. tit: de Mola. Sed apud Ælianum nihil ejusmodi comparet. Apud Catullum *lectum sepulcralem* legi perperam dicit Coler: in Alex: Gen: III. 7. *magis cum comparativo* non legitur, quod asserit Faber in Aristoph: Concion: n. 1067. & *Anienis* frustra quæret, qui apud illum hoc legi dicit, Voss: de Anal: I. 35. Ex Virgilio hæc verba allegat Sanct: Min: II. 4. *Et tibi pœna manet.* Sed illa se apud Virgilium frustra quæsivisse queritur Cellarius. Apud Homerum φοινίσσετο δ' αἵματι γαῖα legi monet Salmas: Exerc: Plin: p. 935. b. F. negat Gatakerus. Curtium, ut de *Gymnosophistis agentem*, sed perperam, laudat Jun: in Tertull: Apol: c. 42. Et *Attalum a Philota interemptum esse*, apud eundem VII. 1. 3. non legitur, licet hoc scribat Rader: Explan: Curt: p. 379. Apud Suetonium *captionem pro Ilii ἁλώσει*, & *cruciatum pro cruciario* Brassic: in Petron: p. 49 & 51. *Lectica stupis pro strupis* Scalig: ad Fest: p. 195. *Augustum flagrantes oculos habuisse* Salmas: in Trebell: Poll: Claud: c. 13. *Forum porticibus, tabernisque claudendum, & Janos tres faciendos* Ursin: in Liv: XLI. 27. *Cæsarem Imperatorem octimestrem* Riccius in Cicer: Fam: VI. 14. *Nepotatum* Lips: in Sen: de Ben: I. 15. *Augustum amœnitate loci captum octo mensibus apud Aquilejam cum uxore habitavisse* Leander Ital: p. 761. *Timagenem* Voss: de Hist: Græc: I. 24. *Decoenare* Voss: in Cæs: de Bell: Gall: VIII. 7. 6. *Callistum Claudii libertum* Lips: in Sen: Epist: 47. *In gratiam multitudinis Neronis cognomen, quod ei primum in theatris tribuebatur, non repudiatur.* Ursat. de Not. Rom. in Nero. *Sacros vultus* de imaginibus Principum Savot. de Numm. Ant. I. 4. *Porrexit Caligula ad osculandum pedem sinistrum auro & margaritis* Casal. de Conviv. vet. c. 2. legi dum scribunt, falsum scribunt. *Plautum in Epodon pilenti mentionem fecisse* scribit Ligor. de Vehic. c. 23. Sed nec sub hoc nomine quicquam scripsit Plautus, nec pilenti vox apud illum occurrit. Apud Tacitum *Thymelicus*, quem laudat Ruben. Gemm. Tiber. p. 209. non invenitur. Nec *Cajo Cæsari ad bellum Armenicum proficiscenti datum rectorem P. Sulpicium Quirinum*: quod scribunt Baron. Apparat. n. 86 & Salian. A. M. 4052. n. 34. Multo minus *carmina Ciceronis forum potius redolere quam Castaliam*, quod scribit Gyrald. de Poet. dial. IV. p. 200. Edit. Lugdun. Lactantium de *notis genitivis* ad Stat.

Theb. V. 718 scribentem frustra laudat Bourdelot. in Heliod. IV. p. 84. *Ceram sacram* a Scribonio *virgineam appellari* affirmat Holler. de Mater. Chirurg. I. 2. Sed hujus nulla in Scribonio fit mentio. Recentiores laudant ea, quæ apud scriptores, quos laudant, sed non loco, quem laudant, inveniuntur. Κεκοιμημένους defunctos dici Matth. I. 27. dicit Pfochen: de Purit. Ling. Græc. Nov. Test. sect. 119. Dicuntur Matth. XXVII. 52. Apud Homer. Odyss. Λ. n. 302. quod exstat, apud illum Iliad. Λ. n. 302 exstare scribit Munker. Hygin. Poet. Astron. II. 22. Ου μοι δοκέεις ὁ κάκιστος Ἀχαιῶν esse Homeri Odyss. V scribit Gatak. Cinn. I. 7. cum ejus sit Odyss. XVII. 415. *Oop esse Clamorem nauticum* legitur apud Aristoph. Avib. 606. Apud illum Ran. I. 4. legi scribit Scheffer. de Mil. Nav. III. 1. *Baleares devictos* esse scribit Strab. III. p. 115. Illum hoc scribere decimo tertio libro scribit Panvin. Imp. Rom. c. 14. Apud eundem XV. p. 504 legitur: Ξόανον τοῦ Ὁμάνου πομπεύει. Apud illum IV. hoc legi scribit Voss. de Idolol. II. 10. Apud Polluc. VIII. 15 legitur ἡ πρυτανεύουσα Φυλὴ ἀτελής. Apud illum XVIII. 5. hoc legi scribit Spanhem. de Vesta Thes. Ant. Rom. Græv. Tom. V. p. 701. a. C. Dionem XXXIX. p. 117. A laudandum lib. LIX laudat Casaub. ad Strab. p. 219. Pindar. Isthm. VI. 10 ex ejus Olympiis laudat Luisin. Parerg. I. 7. Apud Justin. Mart. Quæst. Orth. 36 legitur Διὰ τί περὶ τῆς χρίσεως τοῦ Σαοὺλ λέγει μεταμελεῖσθαι. Apud illum Quæst. 830 legi docet Gataker. Adv. Sacr. c. 29. *Omitto Etruriæ festos dies* esse Cicer. Phil. II. 25. scribit Cellar. Antibarb. p. 273. Cum sit ejus pro Mil. c. 35. Cicer. Fam. XII. 25. *Quinto quæ scribit*, ex Epistolis ad Atticum adfert Scheffer. de Mil. Nav. I. 6. *Si non hominis, at humanitatis rationem haberet*, legitur apud Cicer. pro P. Quint. c. 31. Hoc apud illum pro Flacco legi scribit Tursell. de Partic. c. 23. §. 9. Ciceronis verba, *Crassipedi sponsalia præbui*, leguntur ad Fratr. II. 6. Legi ad Attic. II. 5 scribit Par. Lex. Crit. in Sponsalia. *Tectum multorum fastigiorum*, quæ leguntur in Cicerone Epist. ad Quint. Fratr. III. 1 apud illum ad Atticum legi scribit Salmas. in Spart. Pescenn. c. 12. *Annus erat nobis unus ad cohibendum brachium* apud Cicer. pro Cœl. c. 5. leguntur. Pro Cluentio legi scribit Sigon. de Judic. III. 19. *Purpura viri utemur*... apud Liv. XXXIV. 7 legitur. Hoc apud illum IV. legi scribit Meurs. de Fun. c. 4. *Hospites violare fas non putant*, apud Cæs. de Bell. Gall. VI. 23. 9 legitur. Hoc apud illum de Bell. Hisp. I. 2. legi scribit Hofman. Lex. in Hospes. *Hyrcani egregii, ut in illa regione* apud Curt. III. 2. 6. legitur. Apud illum XII. 2 hoc legi scribit Græv. in Flor. III. 2. *Lacedæmonios in Claudiorum tutela esse* legitur apud Suet. Tib. c. 6. n. 2. Hoc apud illum Claud. c. 6 legi scribit Noris. Cenot. Pisan. Diss. II. 7. *Capita statuis Cæsarum decidisse æde de cælo tacta* apud Suet. Galb. c. 1. n. 3. legitur. Hoc ex ejus Nerone adfert Buleng. de Terr. mot. & Fulm. c. 21. *Odei* mentio fit apud Suet. Dom. c. 5. n. 3. Ejus mentionem fieri in Nerone dicunt

Baldus

Baldus Lex. Vitruv. & Voſſ. Lex. Etymol. *Reipublicæ cauſa ſe Tiberium adoptaſſe* dicit Auguſtus apud Suet. Tib. c. 21. n. 5. Dixiſſe hoc illum Aug. c. 21 ſcribit Spanhem. in Julian. Orat. p. 46. b. *Claudii* (*Neronis* potius) *adulatores cœleſtem ejus vocem flagitaſſe* ſcribit Suet. Ner. c. 21. n. 2. Hoc illum in Claudio ſcripſiſſe ſcribit Ouzel. Min. Fel. p. 185. *Splendidum virum non ſolum albo judicum eraſum, ſed etiam in peregrinitatem redactum eſſe* ſcribit Suet. Claud. c. 16. n. 5. Hoc apud illum in Auguſto legi ſcribit Coraſ. Miſc. jur. IV. 6. 1. *Rabirium Poſtumum Ptolemæum Alexandriam ſecutum eſſe crediti ſervandi cauſa* ſcribit Suet. ibid. n. 7. Hoc in Julio legi ſcribit Turneb. Adv. X. 23. *Domitianum Circenſium die, ut centum miſſus facilius peragerentur, ſingulos a ſeptenis ſpatiis ad quina corripuiſſe* ſcribit Suet. Dom. c. 4. n. 8. Hæc in Claudio legi ſcribit Taffin. de Lud. Secul. c. 1. *Tiberium bis omnino toto ſeceſſus tempore Romam redire conatum eſſe* ſcribit Suet. Tib. c. 72. n. 1. Hoc ſcripſiſſe in Auguſto c. 72. ſcribit Donat. de Rom. vet. III. 21. Tib. 32. Nardin. Rom. vet. VII. 11. *Quoniam ſiniſtra fortuna Cajum & Lucium filios mihi eripuit*, legitur apud Suet. Tib. c. 23. n. 3. Hoc Aug. 23 legi ſcribit Dorleans in Tacit. p. 14. *Batuere* legitur apud Suet. Calig. c. 32. n. 7: c. 45. n. 2. Hoc in Veſpaſiano legi ſcribit Scalig. Conject. Varr. p. 64. *Pro tribus corporibus triginta millia talentum auri precatur accipias*, legitur apud Curt. IV. 11. 6 in oratione legatorum Darii ad Alexandrum. Hoc V. in oratione Parmenionis legi ſcribit Voſſ. de Anal. II. 6. *Nubes pro nebulis* ponit Curt. VIII. 13. 24. Illum has hac ſignificatione IX. 14. 24 ponere ſcribit Cleric. Art. Crit. p. 3. ſ. 3. c. 8. §. 10. Apud Senec. de vit. beat. c. 27. *Linteatus ſenex, & medio lucernam die præferens legitur.* Hoc de brev. vit. c. 27. legi ſcribit Saubert. de Sacrif. c. 16. *Pueros mercantur in hoc procaces* legitur apud Senec. de conſt. c. 11. Hoc apud illum de Tranquillitate legi ſcribit Kobierzyck. de Lux. Rom. II. 4. *Sic quaſi fulmine attonitus...* legitur apud Salluſt. Hiſt. I. ut docet nos Nonius IV. 110. Hoc in Jugurtha legi ſcribit Buleng. de Terr. mot. & Fulm. c. 3. *Andromedæ oſſa M. Scaurum in ædilitate ſua Romæ oſtendiſſe* legitur apud Plin. IX. 5. Hoc l. XXXVI. legi ſcribit Panvin. de Lud. Circ. II. 3. *Larium honores coronas fuiſſe* legitur apud Plin. XXI. 3. Hoc XII. 19 legi ſcribit Faes in Gyrald. de Sepult. c. 1. *Pinxit ſacerdotem adſtante puero cum acerra & corona* legitur apud Plin. XXXV. 10. Hoc LI. 10 legi ſcribit Paſchal. de Coron. IV. 13. *Romam in* XIV *regiones eſſe diviſam* legitur apud Plin. III. 5. Hoc apud illum XXX. 50 legi ſcribit Nardin. Rom. vet. II. 4. De *Coclitis* nomine ſcribit Plin. XI. 37. De illo ſcribere XXXV. 2 ſcribit Schott. in Aur. Vict. de Vir. Illuſt. c. II. n. 1. Commodum *hominem pene prominente ultra modum animalium habuiſſe, & onon appellaſſe* legitur apud Lampr. in Commod. c. 10. Hoc in Heliogabalo legi ſcribit Saubert. de Sacrif. c. 23. *Dicitur ſandyx Indica talem purpuram facere* legitur apud Vopiſc. in Aurelian. c. 29. Hoc in Probo legi ſcribit Turneb. Adv. XV. 20.

Tigel-

Tigellinum præfectum prætorio esse factum legitur apud Tac. Ann. xiv. 51. 4. Hoc Ann. I. legi scribit Guther. de Off. Dom. Aug. II. 2. *Vitellium per aversam palatii partem delatum esse* legitur apud Tac. Hist. III. 85. 1. Hoc Ann. III. legi scribit Lindenbr. Marcellin. p. 5. *Brevius iter acquirendæ pecuniæ...* legitur apud Tac. Ann. xvi 17. 3. Hoc Hist. iv. legi scribit Guther. de Off. Dom. Aug. III. 18. *Quies gentium sine armis haberi non potest*, legitur apud Tac. Hist. iv. 74. 2. Hoc Ann. x. legi scribit Guther. de Off. Dom. Aug. II. 12. *Potentia principatus est divisa....* legitur apud Tac. Hist. I. 13. 1. Hoc Hist. xv. legi scribit Guther. de Off. Dom. Aug. II. 4. *Martem præcipuum deorum Germanorum* esse legitur apud Tac. Hist. iv. 64. 2. Hoc Ann. iv. legi scribit Voss. de Idolol. II. 13. *Æduorum civitatem* a Tac. Ann. II. 61 describi scribit Cuper. Monument. Ant. p. 220. Describitur Hist. II. 61. 2. *Parentes... vilia habere* legi apud Tac. Ann. v. scribit Voss. de Constr. c. 4. Legitur Hist. v. 5. 5. De *bulla* scribit Macrob. Sat. I. 6. Illum in Somn. Scip. de illa scribere scribit Scheffer. de Torq. c. 5. Hieronymum laudandum in vita Hilarionis laudat in vita Hilarii Spanhem. de Præst. Num. ix. p. 870. & illa ex Spanhemio describens Harduin. Numm. ant. illustr. p. 178. Hoc me prior observavit Norisius. *Juben' mihi ire comites* legitur apud Plaut. Amph. III. 2. 48. Hoc in Aulularia legi scribit Guther. de Off. Dom. Aug. I. 17. *Ne doce* legitur apud Plaut. Pers. iv. 5. 5. Hoc in Pseudolo legi scribit Tursellin. de Partic. c. 99. §. 11. *Non honor est, sed onus....* est Ovid. Her. ix. 31. Ejus esse in Metamorphosi dicit Gatak. Misc. Adv. Postum. c. 3. *Hac tamen aspiciam....* est Ovid. Amor. I. 4. 41. Ejus esse in Arte scribit Ferrar. de Re Vest. I. 1. 31. *Ore meo lacrymas, auribus ista bibi* est Ovid. Trist. III. 5. 14. Ejus esse in Amoribus scribit Grang. in Juven. Sat. ix. 113. *Magna fuit quondam capitis reverentia cani* est Ovid. Fast. v. 57. Ejus esse Trist. III. scribit River. Epist. de Sen. bon. p. 27. *Accumbit cum pare quisque sua* est Ovid. Fast. III. 526. Ejus esse Fast. xxxii. scribit Munck. in Hyg. Fab. 136. *Tange manu mensam...* est Ovid. Amor. I. 4. 27. Ejus esse in Arte scribit Wouwer. in Petron. c. 95. *Omnes de theatro, de circo.... meretrices collegit*, apud Lamprid. in Vero legi scribit Buleng. de Circ. c. 56. Legitur apud illum Heliog. c. 26. De *senibus coemptionalibus* scribit Gronov. de Pec. vet. iv. 8. sed Observ. III. 2. scribere scribit in Lexico Critico Pareus. Plutarchum erroris insimulat *in materia aureorum denariorum* Gronov. de Pec. vet. III. 15. sed xiii. 15 scribit Græv. in Suet. Galb. c. 12. n. 7. *Collum*, & *colli colorem* describit Jun. de Pict. III. 9. Sed de eodem agens illum laudat III. 273. Barth. in Stat. Sylv. II. 1. 50. Imo recentiores hunc sæpe laudant, cum illum debuissent auctorem laudare. *Achanis furtum* Judic. vii. 10 describi scribit Gatak. Adv. Misc. II. Describitur Josuæ vii. 11. *De sanguine terram commaculante* Nehemiam xxxv. 33 scribere scribit Gatak. Misc. Adv. Post. c. 22. Scribit de illo Moses Num. xxxv. 33. Ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας ad

ad Titum III 5. legi ſcribit Gatak. Adv. Miſc. I. 9. Legitur II. Tim III. 5. Ην κεῖνος ᾽νιαυτός; ᾧ ποτε πτηνὸν Archilocho tribuit Gatak. in Antonin. VII. § 68. Edit. Londin. quæ ſunt Callimachi, hoc docentibus Clem. Alex. Strom. V. p. 597. & Euſeb. Præp. Euang. XIII. 13. Πέπνυσο, μηδ᾽ αἰσχροῖσιν ἐπ᾽ ἔργμασι... Heſiodo tribuit Anna Fabri in Callim. I. 95. qui eſt Theognidis n. 29. *Milite mercede conducto barbaros uſos non eſſe* Herodotum ſcribere ſcribunt Rader. Explan. Curt. p. 19. & Hugo de Mil. Equeſt. II. 6. Scribit hoc Herodian. VI. 5. 6. *Harpagum eſſe juſſum Cyrum in deſerto monte exponere* apud Herodotum legi ſcribunt Lipſ. in Senec. de Ira III. 15. & Cluver. Epit. Hiſt. p. 63. Legitur hoc apud Val. Max. I. 7. ext. 5. *Babylonios canere carmen de palmæ utilitatibus* 360 apud Strabonem legi ſcribit Gyrald. de Poet. dial. I. p 34. b. F. Scribit hoc Plutarch. Sympoſ. VIII. 4. Γερῶν ἀλαζὼν ἄδικα βιβλία ψύχει apud Timonem Philaſium legi ſcribunt Vives in Auguſt. de Civ. Dei I. 7. & Politian. apud Gyrald. de Poet. dial. III. p. 163. Legitur apud Callimachum, ut docet Plutarch. de Plac. Philoſ. 1. 7. *Antonium Muſam frigidis potionibus, & frigidis lavacris Auguſtum reſtituiſſe* apud Dionyſium Halicarnaſſeum legi ſcribit Laurent. de Baln. c. 1. Legitur apud Dion. LIII p. 517. C. *Hylæ ſacrificium veteres obtuliſſe* apud Strabonem legi ſcribit Rutgerſ. Var. Lect. III. 8. Legitur apud Anton Liber. c 26. Athenæum *de mortuorum reſurrectione*, de qua ſcripſit Athenagoras, laudat Stuck. Ant. Conviv. I. 3. *Ducentis navibus Tyrum obſediſſe Alexandrum* apud Diodorum legi ſcribit Uſſer. Annal. I. p. 166 Legitur apud Plutarch Alex. p. 678. B. *De villa ad gallinas* Liv. XV. c. ult ſcripſiſſe ſcribit Aring. Rom. Subterr. IV. 38 4 Scribit de illa Plin. XV 30. *Dromades cameli inter dona erant velocitatis eximiæ* apud Livium legi ſcribit Geſner. de Quadrup. I. p. 172. Legitur apud Curt. V. 2 10 *Ipſi inter ſe conjurabant, ſe fugæ atque formidinis cauſa eſſe abituros* apud Frontinum legi ſcribit Sariſber. Policr. VI. 7 Legitur apud Liv. XXXII. 38. *S Pompejum pugna navali victum annulos ſuos in mare abjeciſſe* apud Suetonium legi ſcribit Kirchm. de Annul c. 14. Legitur apud Flor IV. 8. 5. *Quem tibi proximum eſſe voluiſti* apud Juſtinum legi ſcribit Reinecc. Hiſt. Jul. II. 52. Legitur apud Curt VII. 1. 27. *Vejos migrate Quirites* apud Juvenalem legi ſcribit Machan. Aur. Vict. V. I 23 10. Legitur apud Suet. Ner. c. 39 n. 5. *Caligulam Pompejo Penno porrexiſſe oſculandum ſiniſtrum pedem* apud Suetonium legi ſcribit Tomaſ. de Teſſer hoſpit c. 21. Legitur apud Dion. LIX. p. 661. B. & Senec. de Ben. II. 12. *P. Syllam & L Autronium poſt deſignationem conſulatus ambitus condemnatos eſſe....* apud Ciceronem legi ſcribit Zanch. in Salluſt. de Bell. Catil. c 18. Legitur apud Suet. Jul. c. 9. n. 1. *Tiberium candidatum quæſturæ ignotiſſimum nobiliſſimis antepoſuiſſe....* apud Gellium legi ſcribit Baccius de Conviv. III 9. Legitur apud Suet. Tib. c. 42. n. 5. *Sed cum ad conſpectum ejus concitatus leo impetum feciſſet ...* apud Suetonium legi ſcribit Laurent. de Re veſt. c. 2. Legitur apud Juſtin. XV. 3. 8. *Vox attollitur altius, deſcendit inferius* apud Cicer.

in Oratore legi scribit Borrich. de Var. L. L. ætat. p. 44. Legitur apud Quintil. XI. 3. *Quidam cum vidisset, partem aliquam uvarum virescere....* apud Suet. Tib. lib. XI. c. 2 legi scribit Lotich. in Petron. p. 76. Legitur apud Colum. XI. 2. *Vinicium Calibus ortum* apud Vellejum legi scribit Sigon. de Jur. Civ. Rom. II. 3. Legitur apud Tacit. Ann. VI. 15. 2. Alexandrum Severum *magistratus, quos in provincias mittebat, instruxisse* apud Capitolinum legi scribit Sigon. de Jur. Prov. II. 1. Legitur apud Lamprid. c. 42. *Bacceas albas habuisse* apud Spartianum legi scribunt Lipf. Elect. I. 13. & Balduin. de Calc. c. 8. & 10. Legitur apud Lamprid. c. 40. *Dixisse, militem non timere Imperatorem, nisi sit vestitus....* apud Spartianum legi scribit Stuck. Ant. Conviv. I. 21. Legitur apud Lampr. c. 52. *Pertinacem magistratus ad convivium vocasse* apud Spartianum legi scribit Salmas. in Lampr. Alex. c. 41. Legitur apud Capitol. c. 6. *Tuatim facis, ut tuis nulla apud te sit fides* apud Plinium legi scribit Vorst. de Lat. fals. susp. c. 20. Legitur apud Plaut. Amph. II. 1. 4. *Si semel ponas hastam salutis....* apud Senecam legi scribit Siccam: de Centum V. Judic. II. 3. Legitur apud Quintil. Declam. 12. Virgilio Juven. Sat. VIII. 66. *Tritoque trahunt epirhedia collo Segnipedes.* Ligor. de Vehic. V. 24. Martiali Juven. Sat. XI. 169. *Audiat ille Testarum crepitus cum verbis.* Spon. Misc. Erud. Ant. Sect. I. Art. 6. tab. 44. Catullo Tibull. I. 8. 20. *Primaratem ventis credere docta Tyros* Scheffer. de Mil. nav. I. 1. Tibull. II. 3. 25. *Inornatum caput* Dorleans in Tacit. p. 92. b. Tibull. III. 4. 71. *Sed perlucenti cantus meditabor avena* Barthol. de Tib. vet. I. 4. Tibull. III. 4. 88. *Cui tres sunt linguæ, tergeminumque caput* Bernart. in Stat. Theb. VI. 289. Prop. III. 5. 33. *O centum æquoreæ Nereo genitore puellæ.* Reinef. Inscr. I. n. 96. Prop. IV. 6. 8. *Tibia Mygdoniis libet eburna cadis* Barthol. de Tib. vet. I. 6. Prop. IV. 12. 81. *Seu tamen adversum mutarit janua lectum* Barthol. de Puerp. p. 55. Perf. Sat. VI. 33. *Sed cœnam funeris hæres* Stuck. Ant. Conv. I. 26. Lucillio Lucret. II. 1167. *Et crepat antiquum genus...* Par. Lex. Crit. in Crepare. Juvenali Perf. Sat. IV. 1. *Barbatum hæc crede magistrum dicere* Jun. de Coma c. 2. Lucano Prop. IV. 4. 63. *Et jam quarta canit venturam buccina lucem* Mag. de Tintinn. c. 10. Persio Prop. IV. 1. 13. *Buccina cogebat priscos ad verba Quirites* Valtrin. de Re milit. Rom. III. 14. Ovidio Virg. Æneid. XII. 59. *In te domus inclinata recumbit* Salmas. de Ann. Climact. p. 494. Silio Italico Stat. Theb. VI. 462. *Funalem Thoen* Argol. in Panvin. de Lud. Circ. p. 195. perperam transcribunt. Sexcenta talia etiam in schedis meis notata adferre possem. Sed hic pedem figo & desino. Causam horum omnium rogatus, quod sentio, libere dicam. Tenacissima memoria gaudent, & ea dictante, non inspectis denuo fontibus, scribunt quæcunque scribunt viri eruditi. Viderunt hoc, & illos hoc nomine culparunt me doctiores. En illorum censuras. Perizonii: Ἁμαρτήματα *a veteribus, & quidem præstantissimis ac doctissimis in scribendo nimis memoriæ suæ confisis fuerunt admissa.* Et, *Non levis sane isthæc animi negligentia, ita temere advocare antiquiorum auctorum testimonia, & ex iis non denuo, ut opor-*

oportebat, inspectis, quidque, prout fallax memoria calamo suggerit, in operibus posteritati utique & æternitati consecrandis referre, imo ea quæ vel apud alios, vel certe non ita apud eos, quos nominas, legeris. Et, *Gravissime hic peccavit Gothofredus, non tamen ingenii vitio, vel judicii, quo multum valuit vir egregius, sed nimium memoriæ suæ fidendo.* Gatakeri: *Quod vir eruditus, memoria fisus, haud consulto codice, frustra autumavit.* Et, *Sed nec integre laudat doctissimus Dalechampius.... Codicem utique vir eruditus consulere neglexit.* Et, *Uterque inconsulto codice memoria lapsus.* Et, *Erasmus codice, ut videtur, non consulto.* Et, *Quod Casaubonus in Persium sensisse videtur, dum memoria fisus codicem non consuluit.* Sylburgii: *Unde apparet Pollucem, sæpe nimium fidentem memoriæ, non satis fideliter locos auctorum citasse.* Spanhemii: *An vero ad adducta paullo ante Platonis verba, sed properantius, quod ei haud semel in aliis etiam auctoribus contigit, animadversa respexerit Pollux.* Et, *Fieri etiam potest, ut Platone ipso non consulto a Polluce inductus idem a Platone dictum affirmaret.* Ryckii: *Bochartus Dionysium non inspexit.* Lipsiensium: *Plerumque fideliter suos auctores sequitur Amelotus de la Houssaye. Pauca enim sunt loca, ubi eos non evolvisse, sed soli memoriæ suæ fisus esse credi posset.* Hinc audacior illa jactantia Barthii, dum alicubi scribit: *Omnino aliter nos commentamur, quam solent homines etiam literatissimi, dum auctores legunt, excerpentes quædam, atque ea deinde excerpta in Sylvam observationum, eam porro Sylvam in commentaria redigentes. Nunquam quid tale factum a nobis est. Sed, ut cuique auctori enarrando bene facere volumus, arrepto illi animadversiones hoc genus imputamus, solius memoriæ beneficio nixi, quam marginalibus nonnunquam prius notis instruimus, dum cum libris veteribus editiones comparamus. Cætera omnia e calamo fluunt, elegante & minuto literarum ductu. Nec unquam scriptio repetitur, nec ullis lituris cruciatur.* Barthio modestiores sunt, qui lapsus memoriæ suæ agnoscunt. Scaliger, dum sic ad Festum: *Memoria lapsus sum olim, qui destitutus codice Festi annotavi, Picenos olim a Nævio Pisatiles dici. Ego plane hallucinatus sum, cum hæc memoriter scribebam.* Perizonius, qui hæc ad Huberum: *Herodianum, nescio quo casu factum, ut inter illos, qui præfectum prætorio sic reddiderint, retulerim. Vir A. me secutus, adversus me identidem eum allegat, licet nullum habeat istius testimonii, vel auctoritatis firmamentum, nisi meæ, vel memoriæ, vel calami lapsum. Nam certum mihi jam est, nusquam apud Herodianum occurrere* Ἔπαρχον αὐλῆς. Secundo, ut ad Tachardum, a quo mea digressa est oratio, revertar, observavi, virum reverendum multa vocabula, & multis partibus plures vocabulorum significationes omisisse. Et tertio, virum reverendum multa auctorum loca male interpretatum esse, & illa illis plus vice simplici affinxisse, de quibus si, ab inferis ad nos delati, rogarentur, e loco responderent, longius, ut cum Comico loquar, divertere quam mores virgini ac lupæ. Ut igitur, quid ego in hac Lexici Latino-Belgici editione præstiterim, scias, paucis accipe *Benevole Lector.* Iis, qui alienam fidem sequuntur, fidem non habui, sed ipsos fontes adii, & quid veteres scriptores di-

cant, oculatus vidi. Teſtimonia ſcriptoribus, apud quos non leguntur, perperam transſcripta illis, apud quos inveniuntur, reddidi: capita, paragraphos, & numeros, in quos diſtinguuntur, ut, ſi ipſos fontes adire tibi volupe fuerit, ſine labore invenire queas, adjeci: vocabula, & vocabulorum ſignificationes, quæ in Tachardi editione deſiderantur, ſuis locis inſerui, & uncinulis, ut a Tachardianis ſepararentur, incluſi. Nec ab inhoneſtis & obſcœnis vocabulis abſtinui, ſed verbis honeſtis & puris, ut nemini offendiculo eſſe poſſint, explicui. Hoc nemo, ne ipſe P. Tachardus mihi vitio vertat: nam ab illo *Eviratio*, *Eviratus*, *Evirare*, *Eunuchare*, *Exſectus*, *Naturalia*, *Verenda*, & his ſimilia recenſentur, & explicantur. Et turpe nobis non eſſe ad auditorum utilitatem nominare etiam illas partes, in quibus fit fœtus conceptio, quas Deum fabricari non puduit, teſtis eſt, in Pædagogo Clemens Alexandrinus: *Οὐκ αἰσχρὸν ἡμῖν, ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἀκουόντων, τὰ κυητικὰ ὀνομάζειν ὄργανα, ὧν οὐκ ἐπῃσχύνθη τὴν δημιουργίαν ὁ Θεός.* Et *obſcœnitatem in verbis non eſſe* fuſius, ad Pætum dum ſcribit, probat eloquentiæ pater Cicero. Et vocem *culus*, quæ minus honeſta eſt, a Lexicographis negligi, in ſuo Lexico Etymologico miratur Voſſius. Belgica, & novum hunc colligendarum literarum modum ſi fautor utroque pollice laudaveris, eſt, quod Halma noſter, cujus hæc ſunt, ſibi gaudeat & gratuletur. Interim & ego & Halma velatis manibus oramus, errata, ſi quæ commiſerimus; nihil enim, maxime in hoc ſcriptionis genere, ab omni parte eſt beatum, ignoſcas. Certe in illis, quæ typothetæ jure commiſiſſe dicerentur, quia illorum curam ſatis accuratam abſens habere non potui, conniveas. Nec, ſi obſervaveris, vocabulo Idus maſculini generis notam additam eſſe, aut in ſimilia errata incideris, illorum culpam in me reſidere putes. Hiſce utere, & vale *Benevole Lector.* Et majoris moliminis opus, Lexicon Antiquitatum Græco-Romanarum ex Theſauris Antiquitatum Romanarum Grævii, & Græcarum Gronovii, & pleriſque aliis ſcriptoribus, qui Antiquitates Græco-Romanas ſeculis proximis ſuis commentariis illuſtrarunt, congeſtum, & ordine Alphabetico digeſtum, cujus bene magnam partem jam profligavi, intra breve temporis ſpatium, ſi fata Deuſque ſiverint, ex Muſeo meo exſpecta.

I N

IN LEXICON

Latino-Belgicum novum

Clariss. Literatissimique

VIRI,

D. SAMUELIS PITISCI,

Gymnasii Hieronymiani apud Rheno-Trajectinos Moderatoris prudentissimi, cura ac studio accuratissime adornatum.

Λέξικα συγγράψας πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμὸν
Πολλὰ, σπουδαῖοις κέρδεα πολλὰ φέρων.
Πιερίδων τέκος ἄγλαον, ἄλγεα πολλα, ΠΙ'ΤΙΣΚΕ,
Καὶ σὺ παθὼν ἄλλοις χρήσιμα πολλὰ φέρεις.
Ἔξιθι, ἔξιθι, ὦ βίβλε, ἐις φάος ἠελίοιο,
Πάμπολλ' ἀνθρώποις κέρδεα ὀισομένη.
Ἐκ Μοισᾶν, καὶ σοὶ Μοισᾶν τέκος, ἐσθλὰ καὶ ἄλλοις
Ἔρχεται ἐσσομένοις τοῖς μερόπεσσι κλέη.
Χαίρετε Βελγιάδαι, μυστήρια πάντα πέφανται
Γλώσσης Ῥωμαΐκῆς· Χαίρετε Βελγιάδαι.

JOHANNES LOMEJER,

Ecclesiæ, dum superesset, Zutphan. Pastor, Histor. & Phil. Pract. in illustri schola Professor.

IN

IN LEXICON

Latino-Belgicum novum

Viri Clarissimi

SAMUELIS PITISCI.

Romani nitor eloquii, selecta supellex
  Verborum, dominæ fida ministra togæ;
Et Batavi oris honos, & amœni florida cultus
  Copia, præsigni conspicienda stola;
Salvete o docti labor & pia cura PITISCI,
  Nobilis Aoniæ sarcina militiæ.
Vobis primitias studiorum gnava juventus
  Suspendet sacris molliter in tabulis.
Vobis, longarum superato errore viarum,
  Debebit rectum cura fidelis iter.
Glandem amet, & viles fatuo plebs ore mariscas:
  Chia bonis stomachis, coctaque arista facit.

JANUS BROUKHUSIUS.

IN

IN LEXICON

Latino-Belgicum novum

Viri doctissimi

SAMUELIS PITISCI,

Expressum typis

FRANCISCI HALMÆ.

Post veteres claro perfusos lumine libros,
Post latam studiis convenienter opem,
Aggreditur linguam Batavæ sociare Latinam
PITISCUS, Clarii pars veneranda chori.
Hoc duce barbariem discat superare juventus,
Romano discat cum Cicerone loqui,
Cumque aliis multis, quos aurea protulit ætas
Ingenio claros munditieque sua.
Tu quoque, qui patriæ captus dulcedine linguæ
Illustras patriam non minus, HALMA, tuam,
Tu quoque, ne dubita, justa celebrabere laude,
Et fama meritis conveniente tuis.

DAVID HOOGSTRATANUS.

Op

Op het nieuw Latijnſch Woordenboek

VAN DEN

hooggeleerden en zeer vermaarden Heere

SAMUEL PITISKUS,

Rector der Hieronymiaanſche Schoole te Utregt;

met Neêrduitſch voorzien en gedrukt door

F. HALMA.

Taellievers, mag u iet volſchoons, volmaekts bekooren,
Waer by geen daeglykſch, geen dozynwerk haelen kan,
Beſchouwt den arbeit van den onvermoeiden man,
Wiens loffelijk bedrijf zich door Euroop laat hooren.

PITISKUS, gy herroept (zoo ſtemmen keurige ooren)
De Roomſche rijkstael, die door al de rijksgrens bromt
En 't hooge woort voert, daer Hebreeu en Griek verſtomt,
In 't leven, dat zy door de Gotten had verloren.

Hoe loont men uw Latijn, geen baſtert, maar bekent
By echte ſchryvers, in Auguſtus eeu gewent
Te huis, te hoof, ter zee, te lande dus te ſpreeken?

Hoe HALMA, die 't uitheemſch ſteekt in een Hollandſch kleet
En zoo veel jaaren tijds aan 't nodig werk beſteedt?
Men voere u naar verdienſte in 't hulprijk tweelingteken.

A. MOONEN.

VOOR-

AAN DEN HEER

FRANÇOIS HALMA,

OP HET

WOORDEBOEK,

DOOR DEN HOOGGELEERDEN HEER

SAMUEL PITISKUS

IN LATYN,

DOOR HEM IN NEDERDUITSCH UITGEGEVEN.

Quae vobis, quae digna, viri, pro laudibus istis
Praemia posse rear solvi?

WAs oorbaar met vermaak te mengen,
Iet niews en nuts in 't licht te brengen,
Van outs pryswaardig; wie verheft
PITISKUS, die dat eerwit treft,
Niet hoog? wie blyft niet menigvuldig
U lof en dank, ô HALMA, schuldig?
Nu hy geen' groven Kalepyn,
Maar zyn verbeetraars, gy Plantyn,

***** Om

Om kunſt en wysheit aan te queken,
Met yver naar de kroon komt ſteken;
Een werk, in al zyn leên volwrocht,
Een' ſchat, op 't keurigſte uitgezocht,
Ons levert in verſchiet van Woorden.
Wat woorden? die, als zyde koorden,
Kracht hebben, om den wiltſten aart
Te temmen, trekken, hemelwaart
Te voeren: woorden, daar de vader
Der Roomſche ſpreekkunſt volk te gader
En Raadt mê ketende aan zyn tong,
Ja Ceſars geeſt beheerſchte en dwong.
Uw luſt laat zich geen' laſt verdrieten,
Om Roomſche puiktaal te vergieten
In zuiver Duitſch: en wat geluk
Begunſtigt u met vreugt in druk!
PITISKUS, die befaamde renner
In 't letterperk, die kloeke kenner
Van al wat loflyk kenbaar is,
Die fakkel in veel duiſternis,
Volleert in alle boekgeleertheit,
Een rechte roê van taalverkeertheit,
Geeft op uw bê dees woorden uit:
Noch niew, en om hun wangeluit

Ge-

Gedoemt by kenners, noch versleten
Door ouderdom, en best vergeten
(Hoedanige eertyts met hun klank
Augustus, als een boze stank,
Gelyk Suetoon niet zwygt, verveelden)
Maar die scherpluistrende oren streelden,
Eer taalgeleertheits eew van gout
In zilver, koper, yzer, hout
Verkeerde. En zyn ons Nederlanders
Belust nu op iet schoons en schranders,
Wat gaf uw drukpers, of verstant,
Ooit nutter uit voor 't vaderlant,
Dan dit verduitschte werk? wat letter
Behaagde duizenden ooit netter?
Geen los gerevel smet uw taal:
Gy toetst, gy weegt in redens schaal
Elk woort met een zorgvuldig oordeel.
Wat taalbeminner trekt geen voordeel?
De Nydt begrimm' dit van ter zy:
Barbaarsche onkunde laak' het vry;
Kies valsche munt voor gelt, dus gangbaar;
Ete ekels, al is graan onfangbaar;
Berove ons moederspraak van glans,
Verslingert op het hoofsche Fransch.

Wort

Wort vonnis van Apol geſtreken,
Of Pallas, ſchuw van taalgebreken,
  Gy wint het, HALMA: u ontbreekt
  Geen eerkrans, waar men Neérduitſch ſpreekt.
PITISKUS brein beſchaamt veel dwazen:
's Mans lof wort van de Faam geblazen,
  Zo ver het aardtryk op de knien
  Auguſt naar d'ogen plag te zien;
Zo lang geen ſchemerlicht mag halen
By middagglans der zonneſtralen.

J. VOLLENHOVE.

LEXI-

VOORBEREGT.

Na eene lange terging van uw gedult, weetgierige Lezer, ziet gy hier eindelijk ons *Latijnſch* en *Nederduitſch Woordenboek*, dat veele jaaren onder de perſſe gezwoegt, en middelerwyle, ſchoon noch eene onvoldraage en ongebore Lettervrucht, met geen kleene tegenſpoeden en wiſſelvalligheden, die het uit geen eenen hoek op 't lijf ſchoten, geworſtelt, en, aleer 't zelf het licht zag, de felle beeten der nijd gevoelt heeft.

Dit, weeten we, is het gemeene lot der Woordenboeken in hunne toereedinge, dat ze den Maker, of Makers jaaren lang eene verdrietelyke bezigheit verſchaffen, waar door veeler ſchouderen onder den laſt van dien luiſterloozen arbeid bezwyken, en dus het reeds geteelde meenigwerf op eene misgeboorte uitkoomt. Anderen word de voltrekkinge door de dood misgunt, terwijl ze op deze folterbank, van 't uitdenken, beſchryven, en bepaalen der woorden, in hunne verſcheide betekeniſſen, naar een zeker ontworpen beſtek, niet zelden in eene luſteloosheit, of uitputtinge van den geeſt vervallen, waar door hun de volendinge onmogelijk word; of, by voortgang, d'arbeid tienmaal zwaarder, dan ze zich verbeeldden, en diervoegen het halve lot der ſterfelijkheit jaaren lang ſmaaken, voor dat hunne ſterfuure gekomen is: omtrent welk ſtuk de Opdragt van den Aartsdrukker Chriſtoffel Plantijn, voor zijnen Schat der Nederduitſche Taale, nu meer dan eene eeuwe gedrukt, en den Burgermeeſteren en Raad der ſtad Antwerpen opgedraagen, verdient nageſlagen en geleezen te worden; waarom de doorluchtige Joſef Scaliger niet buiten reden (als zijne woorden, tegens onzen tijtel geſtelt, medebrengen) hen tot het opſtellen der Woordenboeken en Regiſters heeft willen verwyzen, die tot de mijnen of ter galeye gedoemt waren; dewijl 'er geen lichaamsarbeid by dit ſufwerk van 't verſtand, waar door zijne helderheit en kracht als uitgedooft en geſmoort word, kan haalen: 't geene zy by ondervindinge weeten, die dit werk immer met ernſt ter hand namen, en met den ploegkouter dit ſteenachtig veld, overal met diſtelen en doornen bewaſſen, poogden om te haalen, en tot vruchtbaarheit te brengen.

Dit ondervond de Heer Pitiſcus voor alle anderen, met zijne merkwaerdige vervullingen van Tachards Woordenboek, en vooral door het nazien en byvoegen van alle de plaatzen der oorſpronkelyke Schryveren, waar uit het werk is opgeſtelt; eene uitvoeringe waar door hy eeuwigen dank by de nakomelingſchap verdient: dit werd ik gewaar, nevens andere myne medehelpers, wien ik eene overzieninge en beſchavinge myner vertalinge aanbetroude; en ik behoeve het niet te ontveinzen, dat 'er meer dan eens luttel hoope ſcheen om het werk tot zijn volle beſlag te brengen, als door veele hinderniſſen overdwarſt, buiten nootzaake hier op te haalen;

**** 't geen

't geen u hier nu echter, bescheide Lezer, als een ryke Schatkamer, van 't merg der Latijnsche en Nederlandsche taalen, ontsloten, en ten gebruike aangeboden wordt; een werk waar in meer dan Leeroeffenaars voordeel zullen vinden, dewijl 't zelf den Geleerden tot een hulpmiddel voor hunne geheughenis kan verstrekken, als waar door ze gereed en by der hand zullen vinden, 't geen ze anders met veel arbeids in de Bladwyzers der Schryveren moeten nazoeken.

Wat de Nederduitsche vertalinge belangt, aangezien het werk niet gelijktydig is opgestelt, maar allengs zijne leden en volmaaktheden heeft bekoomen, bekennen we onbewimpelt, dat ze hier en daar, doch wel meest in 't begin, die volle zuiverheit niet heeft, dat ze by nauwkeurige Taalzifters in alles zou kunnen proef houden; want dat we niet op zommige plaatzen, ten aanzien van de t'zamenvoeginge der werkwoorden, of buiginge der naamwoorden en hunne geslagten, zouden gemist hebben, durven we niet verzekeren; en zien wy zulks zelfs mogelijk zoo wel en beter, als die hier van eene stoffe van berispinge zouden willen maaken. Weinige kennen die fijnste keurlijkheit onzer Taale, en daarom zal 't ook weinigen hinderen; en die helderder oogen hebben, verzoeken we heuschelijk dit doorwrogt en nuttig werk, wegens eenige kleene vlekjes, niet te wraaken; in gedachten houdende, dat het doolen menschelijk, en 'er nooit werk, immers van dit slagh, volmaakt is: de eene dag leert den anderen, was van ouds, en is noch het zeggen; en beter dat eene zaak gebrekkelijk, dan geheel niet word gedaan, wanneer ze heilzaam en voordeelig voor 't gemeen is.

Doch, in allen gevalle, wy schroomen ook geene Zoïlisten, of vinnige Hekelaars, dewijl wy omtrent weeten hoe zwaar zy weegen, en onder welk een vaandel dit volk behoort; ook daar nevens, dat hunne berispingen, niet op reden, 't goed gebruik of oordeel gevestigt, meest op een ydel gesnater en windbreekinge uitloopen, en zy, by rechtschapene kenners, ter vierschaare gedagvaart, met schaamte hun taalgeding verliezen zouden. Maar wy vinden ook een ander slagh; want zommigen is 't hunne domheit, anderen hunne halstarrigheit en waan te wijten, dat ze verwerpen 't geen ze niet verstaan, en niet-willen leeren dat hun te weeten voordeelig ware. Men kraait het onderscheide gebruik en de zuiverheit der woorden meenigwerf voor eene schoolneuswysheit uit, en meent dat het schier evenveel is, hoe men zich in 't Nederduitsch uitdrukt, als men slechts word verstaan; even als of onze moedertaale, zoo rijk van woorden en kracht, alleen most verwaarloost, ja als vertrapt worden, terwijl men jaaren tijds besteedt om uitheemsche taalen te leeren, en haare grondregelen 't geheugen in te drukken. De Nederduitsche taal, schoon, wegens haar gebruik in de waereld, in enge paalen beslooten,

behoeft

behoeft echter voor weinige haare gezellinnen te wyken; want wat zaaken, welke kunsten en wetenschappen konnen niet in onze taal bevallig in alle haare deelen ontvouwen, en in eenen vollen dag gestelt worden? Getuigen hier van strekken de schriften van 't puik der Schryveren en d'opbouweren onzer taale, als, om d'ouden voorby te gaan, de heeren Pieter Corneliszoon Hooft, Huig de Groot, Joost van den Vondel, Joannes Vollenhove, Arnold Moonen, Petrus Francius, Gerard Brandt den Ouden, en zijne drie Zoonen, die hem altoos op 't spoor volgden; J. Antonides vander Goes, Laurens Bake, Dr. David van Hoogstraten, Lukas Rotgans, en andere Voorstanders van onze taale en der dichtkunst, die alles in den grond onderzogt, en daar uit opgedolven hebben, wat 'er om goed Nederduitsch te schryven en te spreeken vereischt word: en ware men eenmaal aan den zuiveren glans van die heldere Flonkerlichten gewent, men had zich niet door een deel dwaalstarren en stalkaerssen, in den modderpoel van wanspraak en taalwoestheit, laaten vervoeren, waar uit men zich bezwaarlijk kan redden, ja waar in men veeleer, het rechte gezigt en de smaak eenmaal quijt zijnde, hoe langer hoe dieper verzinkt; dat zomwijlen zoo verre gaat, dat men zelf de behulpzaame hand van anderen, om geholpen en op den regten weg gebragt te worden, weigert en smadelijk van zich stoot, waar door dan eindelijk hunne herstellinge t'eenemaal hoopeloos word, en zy nimmer tot de kern en rechten smaak van de zuiverheit der taale geraaken.

Doch 't is tijd, bescheide Lezer, dat we de Berispers, gemeenlijk de grootste weetnieten als 't op iets fraais uit te voeren aankoomt, laaten vaaren, en ons naar 't einde van ons Voorberegt spoedigen. Gy krijgt hier dan nu een werk in handen, wiens weêrga, onvermetel gesproken, tot noch toe de waereld niet gezien heeft; en zekerlijk hebbe men het voor eene levendige bronader der Oudheit te houden, als waar in het zuiverste der oude Redenaaren en Dichteren, daar het Latijn tot volkomenheit uit te leeren zy, vervangen is; en zaten we niet onder het drukkend oorlogslot met het nabuurig Vrankrijk, men zou haast ook dit Latijn met de taale van dien Landaart zien verrijkt, verzekert zijnde, dat het aldaar, als van een uitmuntend gebruik, met open armen en toejuichinge zou ontfangen worden; want gelijk men de deugd zelf in zijne vyanden moet prijzen, als ze by hen gevonden word, moeten we tot lof van Vrankrijk bekennen, dat 'er niets by 't Hof noch 't Gemeen word verzuimt, van 't geene tot voortzettinge en voltooyinge hunner landtaale, als mede tot bevordering en kennisse der Latijnsche, kan vereischt worden; welk voorbeeld wy wenschen dat Nederland zich eenmaal, omtrent het een en 't ander, ter navolginge moge voorstellen, waar van wy, by 't uitgeeven van dit Woordenboek, haast eenig blijk hoopen te zien.

Hier meenden we, bescheide Lezer, ons voorberegt af te breeken, en hadden 't reeds ter drukpersse overgegeeven, wanneer ons onverwagt ter hand quam zekere *Aanleiding tot de Nederduitsche taale*, zonder naam van den Schryver, doch die, naar men my heeft verstendigt, door den heere Jakobus Nyloë, Predikant te Assen, is opgestelt; welk werkje my straks vry smaakelyk voorquam, en ik in zijne beknoptheit van groot gebruik voor de Nederlandsche Liefhebberen keurde, in welk oordeel ik my verzekert houde, dat rechtschapene kenners my, immers ten aanzien van 't meeste gedeelte, zullen toevallen; want men vind hier op eene ligte en bevatbaare wijze, als in een middelstip t'zamengetrokken (buiten 't geen 'er d'Opsteller van 't zijne bydoet) alles wat de heer Vondel in zijn Beregt omtrent onze Taale, de heer Francius, in de Voorreden van zijne vertaalde Nazianzener Kerkreden; de heer Vollenhove in zijne Mengeldichten, aan de Nederduitsche Schryveren, en de heer Hoogstraten in een Beregt voor de Aanmerkingen over de geslagten der Naamwoorden, nevens 't bygevoegde van den heere Drossaart Hooft, wijdluftiger hebben voorgedraagen: zoo dat we vryuit allen, die lust hebben om zich aan zuiver Neêrlandsch te gewennen, dit stukje, voor zoo ver het de Schryver zelf opgeeft, durven aanpryzen, als waarin de wezentlyke grondregels van welspreeken en schryven zijn vervat: en zal 't 'er verder lutt el op aankoomen, of de groote Lichten onzer taale het niet omtrent zommige kleenigheden, en de spellinge in alles eens zijn: want waar vind men eenige genootschappen of maatschappyen in de waereld, hoe naau te zamen vereenigt, en hoe zeer de zelve gronden toegedaan, die echter tot de minste stip en omstandigheden toe t'zamenstemmen? en is dit zoo in 't meerdere, waarom kan men 't in 't mindere niet dulden? 't Is genoeg derhalven, dat men omtrent het voornaamste 't zelve gevoelt, en zal dan 't overige, by langer oefening en waarneming, wel van zelf volgen.

Maar terwijl dit nuttig en behaaglijk Schrift van ons met genoegen word doorloopen, komt my een Brief, schier zoo groot als dit gedrukte, van eenen overzeeschen nieuwgewurven vriend, (zoo ondertekent hy dien) in handen, waar in alles wat op deze gronden is gesticht, voor gansch los en onzeker, en zoo ligt te verwerpen als te omhelzen uitgekreeten word; beweerende die vriend, (versta ik hem anders) dat we ons noch aan 't gebruik, noch aan 't gezagh van iemant hebben te vergaapen, en derhalven of gansch andere, of zijne, of liever geene regelen in onze taalkunde te volgen, maar slechts te letten, hoe ze van ouds binnen zijne landpaalen in zwang ging, en noch zelf onder 't gemeen gebruikt word; hoe hard, hoe stootende, hoe wanluidende, hoe ongebruikelijk dit den Hollanderen mogt voorkoomen. De band van kennisse en vriendschap, nevens andere inzigten, lyden niet dat ik met eenen man hier over opentlijk in 't strijdperk treede, wiens verdiensten ik buiten dat, gelijk die in alle andere men-

schen,

fchen, hoog achte en in eere houde: ook fchrijft hy zelf duidelijk, dat hy niet dan vrede beoogt, en men geen harnas over zommige verfchillende meeningen van 't gebruik onzer taale tegens malkander behoort aan te trekken. Verre is het 'er dan van daan, dat ik met iemant hier over zoude willen haairklooven, of hardebollen; alleenlijk kan 't niemant in my wraaken dat ik zommige uitdrukkingen van mynen vriend, die ik voor misftellingen houde, eens aan de toetze der reden en welluidinge ftryke, om zoo, ware 't mogelijk, de groote Opbouwers en Voorftanders onzer taale van de nafpraak te zuiveren, als of zy, door 't Walfch misleidt, in de voorzettende woordleedjes, en 't ftellen der geflagten na dezelve, in 't Hollandfch jammerlijk gefeilt en den bal misgeflagen hadden; en dat het geene mijn vriend volgt, en meent de waarheit 't naafte by te koomen, alleen de reden ten grondveft heeft.

Wat is dan zyne meeninge, dewijl alles toch naer zijn gevoelen in eene bloote en onzekere meening, *ten zy hy wit fchryvende ik zwart* verfta, beftaat? Ik zie niet anders uit zijnen brief, dan dat hy geen onderfcheit der geflagten in de naamwoorden, geene verlengingen in de woordbuigingen, zoo zorgvuldig by de echte Hollandfche Schryvers waargenomen, wil toeftaan, en de voorzetzels *het*, *dit*, *dat* voor oneindige woorden ftelt, daar men gemeenlijk *de* of *den* in onze landftreeke voor gefchreven vindt. Maar dewijl mijn vriend zich hier in op de reden en 't gebruik der oude Friezen, myne voorouderlyke Landgenooten, fchijnt te beroepen, als waaraan men alles zoude hebben te beproeven, zonder dat hy echter tot noch toe eenige reden hier voor ter nederftelt, zullen we ons in een kort onderzoek hier over inlaaten.

Gaerne willen we hem toeftaan, dat men in Vriesland van voor veele tijden zoo fprak, als hy wil dat nu onze taale zal gebruikt worden, en dat zulks ook noch wel by 't gemeen in zwang gaat: maar kan dit tot eenen regel van goed Nederduitfch verftrekken? wie hoorde ooit iets ongegronder! Want men zegge ons eens, naar welk een grond, of naar welke uitfpraak men het oud Friefch, in de nu gebruikelyke taale in 't Raadhof en op den Predikftoel, ja onder alle luiden van aanzien en ftaat verwiffelt heeft; is 't niet naar de Hollandfche? Durft mijn vriend dit wel eene ontaardinge of verbafteringe noemen? En zou hy wel wraaken, dat men de oude Friefche fpraak allengs in zijn landpaalen ontleert en ontwent, en, wegens buur- en bondgenootfchap, in 't voornaamfte naar de Hollandfche taale gefchikt heeft? Of zou hy 't oude wel weêr ganfch willen inroepen? want zoo men in 't eene op d'oudheit fteunt, waarom ook niet in 't ander; en zoo in een deel, waarom niet in 't geheel? By nader verklaringe wenfchen we de meeninge van onzen vriend hier omtrent naakter ontvouwen te zien. Maar hoe zal hem toch de reden in 't beveftigen zyner meeninge, omtrent de voorzet-

 zels.

zels der naamwoorden, te ſtade koomen? Want indien 't woordje *het* paſt voor *brief*, *ſchouder*, *beerd*, (*baard*) *ſaal*, enz, waarom zal men zoo wel niet ſchryven, *het*, of *dat man*, *dat vrouw*, *dat zee*, *dat ſtroom*, *dat ſtad*, *dat wind*, enz? Kan men wel eenige andere reden hier voor of tegen geeven dan 't gebruik en de welluiding? En wat gelijkt toch meer naar de Walſche kromtaal dan deeze, dewijl die Landaart de Neêrduitſche voorzetzels qualijk voor de naamwoorden plaatzende, daar door meeſt in eene onverdraaglyke ja belachelyke wanſpraak vervalt, die zelf van de kinderen niet ongemerkt blijft. Doch mijn vriend houde 't my ten goede, dat ik my over dit ſtuk wat breeder uitbreide; en vertrouw ik van zijne heusheit, dat hy 'er my niet over in *het beerd* zal vaaren; en gebeurde dit, 't geen ik niet verwagte, ik zou 'er hem niet eens over *'t ſchouder* om aanzien: dewijl ik het, volgens myne ſchriftelyke verzekering, nooit zoo hoog, wegens onze verſchillende taalmeeningen, tegens hem zal opneemen, dat daaruit eene vriendſchapsbreuk tuſſchen ons ontſtaan zoude.

Want gelijk wy beide betuigen den vrede te lieven, wenſch ik veeleer dat we malkander in *het kunſtſaal* van den eenen of anderen beminnaar der oudheden, of natuurſchatten mogten ontmoeten, en daar in vriendſchap 't ooge verzadigen met de beſpiegeling dier frayigheden; of dat we in *dit* of *dat*, anders *in dien* of *dezen boot* ('t geen men beide zegt) te zamen door Vrieslands beeken en vlieten gingen ſpeelevaaren, om ons gezigt in zyne aangenaame landsdouwen, met groot en kleen vee rykelijk bezet, te vermeyen. Of dat wy t'zamen in *het hof* 't ſchoon geboomte, met zyne vruchten geladen, en 't bevallig ſchakeerſel van de gloeijende roozen en bloemen beſchouden, en daar in een luſtprieel onzydig, na den heere Huët, onderzogten, of *het aardſche Luſthof* is geweeſt in de Landſtreek van Babylonien, als die geleerde Biſchop beweert; of, gelijk de Heer Rudbeek in zyn *Atlantica* wil, in 't Koninkrijk Zweden; een recht geweſt, om den menſch *het hof* van volkome welluſt, in den ſtaat der volmaaktheit, te verſchaffen! Ook konden we ons in *dat hof* over 't ſtuk van de vertalinge en dichtkunſt onderhouden: en hadden we dan 't geluk van onze beroemde Amſterdamſche Dichters by ons te zien, en dat mijn vriend uit die Heeren eenparig hoorde, dat, als men *dit*, of *dat brief* zegt of ſchrijft, het omtrent zoo hard en knarſſende is, als of men hun een ſnee door 't aangezigt gaf; ik ſchepte hoop dat hy eene verouderde en diepgewortelde wangewoonte zou laaten vaaren, en het goede en gewoone gebruik nevens ons omhelzen.

Ondertuſſchen wil mijn Vriend het onderſcheid der naamwoorden in verſcheide geſlagten ganſch anders uitbeelden, dan gewoonlijk geſchied, en verdeelt ze (ik weet niet of 't ernſt is) met de naamen van *Mantjesſchai*, *Wijſjensſchai* en *Buitenſchai*, daar door 't *maſculinum*, *famininum* en 't *neutrum* der Geleerden, naar hy ſchrijft, verſtaande. Hy eiſcht ook bewijs,

wijs, dat de woorden tot *mantjes*, *wijfjes* en *hermaphroditen* moeten gebragt worden: doch wat recht men hier mede uit? en wat zou men antwoorden, als iemant zoo omtrent de Latijnsche en andere taalen wilde te werk gaan? Want dat geene woorden, uit hun eigen aart, en buiten 't gebruik, tot dit of dat geslagt, of *schai*, (om met mynen vriend te spreeken) behooren, in welke taalen het ook zy, dunkt my, onder beter oordeel, dat geen tegenspraak lijd: alle taalen hebben haare eigenschappen en kracht, die 'er 't gebruik, onder de beschaafste en opmerkenste van elken Landaart, als aan gewijdt heeft: hier uit maakt men de boeken der Spraakkunde, hier uit de Woordenboeken: zoo dat deze niet de kracht en gedaante aan de taalen geeven, maar zy zelfs die uit haar ganschelijk ontleenen: 't geen door zichzelven middagklaar is, doch daar niet genoeg op gelet word. Overzulks als 't gebruik leert dat men spreekt en schrijft, *de vader*, en niet *dat vader*, en dat men, om ons te bekorten, voor alle verkleinende naamen, als *manneтje*, *wijfje*, *huisje*, *straatje*, enz., het voorzetzel *het* gebruikt, wie wil, wie kan zich met reden hier tegen verzetten? En gelijk men hier naar 't gebruik moet luisteren, voornamentlijk van mannen, die wegens hun doorluchtig verstand zijn beroemt, en hun werk van de taale gemaakt hebben, zien we ook geene reden, waarom men in andere gevallen naar hen niet scherp het oor zoude leenen, en ligtelyk afkeuren en verwerpen, 't geen zy met lof en goedkenninge hebben gebruikt.

Ik hoop derhalven, dat mijn vriend deeze korte redeneering geenzins euvel zal opneemen of misduiden, maar alles in den evenaar der reden onzydig weegende, allengs eenen stap nader komen, om alle hardigheit uit onze zagte moedertaale te verbannen, en haar voor 't bederf en de verbastering, die met der tijd eene gansche woestheit en wanspraak met zich konde sleepen, te helpen bewaaren; op dat onze taale 't geluk niet derve, dat andere gebeurt, dat ze door eene gedurige oefening en onderzoek van allen schuim gezuivert, by trappen tot haaren hoogsten luister opklimme, en den top van volmaaktheit bereike.

Dat ik nu boven met het voorzetzel *het*, *dit*, en *dat* zulk eene uitweidinge maak over zaaken, die weinig gemeenschap hebben met malkander, en vooral geene betrekking tot ons Woordenboek, geschied alleen om eene proeve te neemen, hoe deeze voorzetzels voor de naamwoorden, door mynen vriend in zynen brief opgestelt, in Nederlandsche ooren klinken: want in een reden, of woordschakeling word men zulks best gewaar, en is het byna 't zelve, wat zaak of onderwerp men hier toe neemt, als men de t'zamenbinding maar wel in acht neemt. Wy meenen, naar 't begrip van ons denktuig, (om weder met mynen vriend te spreeken) dat de verbintenis van dit voorzetzel met die naamwoorden onmogelijk wel voegt,

voegt, en een te harden klank maakt, en hier in zal gansch Holland t'zamenstemmen; daar het tegendeel door mynen vriend word beweert, die ook zekerlijk zyne medestanders vindt; overzulks moet dit alsnoch by ons tusschen beiden blyven wie gelijk heeft, dewijl wy geen van beiden de gebruikelyke Landtaale van den eenen of den anderen tot rechtersche over dit geschil toelaaten, en wy elk naar den regel van onze bevattinge meenen best gegrondt te zijn. Niet beter derhalven, dan dat wy dit den tijd, dien ontdekker en verklaarder van zoo veele zaaken, aanbeveelen, en, by gelegenheit, hier over by monde eene redenwisseling buiten alle eenzydigheit houden, wanneer wy mogelyk wat dieper in onze taale naar de gronden van de Hoogduitsche, waar uit zekerlijk veel licht te haalen is, zullen konnen inbooren.

Gebruik onderwyle, gunstige Lezer, dezen Latijnschen en Nederduitschen Woordenschat, terwijl gy ook het andere deel, daar 't Nederduitsch voorstaat, haast van de persse hebt te wagten, en myne tweevoudige Woordenboeken der Fransche en Nederduitsche Taalen, door my en verscheide beroemde Taalkundigen opgestelt en overzien, nu ook eenen taamlyken voortgang hebben, by welkers uitgave men van het onderscheid tusschen ons werk, en dat van eenen verwaanden Franschman zal mogen oordeelen, die den drempel van onze taale noch nauwelijks betreeden hebbende, zich tegens alle trouwe, plicht en verbintenis, verstout heeft ook een boek onder dezen naam de waereld op te dringen, waar van wy den Lezer dan eene breeder ontleding en verslag hoopen te doen; hem ondertusschen welvaart, en voordeel uit het gebruik van dit werk toewenschende.

Amsterdam den 30 *van*
Oogstmaand 1703.

F. HALMA.

LEXI-

LEXICON NOVUM LATINO-BELGICUM.

A. AB.

A *Is d'eerste letter van bijna alle volkeren, zij heeft een onaangename klank, indien ze dikwils in de zelve reden voorkomt, gelijk* Cic. Orat. 49. *aantekent.* De Romeynen noemden ze, als Cic. pro Mil. 6. getuygt, de heilzame Letter, overmids ze de Rechters gebruykten om iemant onschuldig te verklaren van de misdaden waar meede by bericht wierd. A. dat is, Absolvo, *ik spreek hem vrij, ik verklaar hem onschuldig.* Ascon. Cic. p. 76. A litera est nota absolvendi. *De letter A is een teken van vrijspreeking.* Zy dienden'er zich ook zomtijds in hunne omtragen van, wanneer men sprak van een Wet in te voeren, of te verwerpen. Die op de Tafelen A. schreef, wilde zeggen, *ik keur de nieuwe af, en houd 't met de oude.* Antiqua sequor, nova non placent. *Ik volg de oude Wetten, de nieuwe behagen mij niet.* Cic. Att. 1. 13. & 14. Maar indien 't volk haar wilde goedkeuren, schreef elk Wijk, (tribus) U. R. dat is, Uti rogas, *Ik stem uw verzoek toe, Ik keur voor goed 't geen gij verzoekt.* Cic. Att. 1. 14.

A. en Ab *zyn twee voorzetzels,* (præpositiones) *die d'Ablativus regeeren. Het eerste is uyt zich zelven lang. Wanneer men het met geen groote letter schrijft, word het gemeenelyk met een zwaar taalteeken* (accent) *geteekent* (à). *Nooit word het voor de klinkletters, of voor de* h *gezet. Hoewel men echter zegt,* à Jove, à Varrone, &c. *doordien de* J *en* V *in deeze twee letters meedeklinkers zijn. In tegendeel word het voorzetzel* Ab *weinig voor de meedeklinkers gebruykt, vermids 'er d'uytspraak al te hard van vallen zoude.* Echter dienen'er zich zomtijds de beste Schrijvers van voor deeze volgende, D. J. L. N. R. S. gelijk Tursell. de Part. Lat. Orat. 1. 14. aantekend.

A *en* Ab *hebben veel verscheide beteekenissen; wy zullen hier alleen de cierlijkste ter neêr stellen; zullende de andere op haare plaats, onder de Naam- en Werkwoorden,* (nomina & verba) *bij welke ze gestelt worden, te vinden zijn.*

I. A. *of* Ab *bij een dadelijk, of geenerley werkwoord* (verbum activum & neutrum) *gevoegt, beteekenen de werkende oorzaak, of die werkt.* Mars communis sæpe spoliantem & exultantem evertit & perculit ab abjecto. Cic. Mil. 21. *'t Wisselvallig oorlogslot heeft hem dikwils in 't voetzand gesmeeten, en door de hand des overwonnenen doen sneuvelen, die reeds aan den buyt, en zeegedans was.* Caput a sole dolet. Plin. H. 24. 5. *Door de zon krijg ik pyn in 't hoofd, of doed mij 't hoofd zeer.* Cum M. Marcellus periit ab Hannibale. Plin. H. 11. 37. *Als M. Marcellus van Hannibal is overwonnen.*

II. A. *of* Ab *worden dikwils bij de beste Schryvers gevonden t'zamengevoegt met de namen der tyden, die men verscheydentlijk uytleggen kan.* Ab incunabulis. Liv. 4. 36. *Van de wieg af.* Ab anno hujus seculi sexto, *Van 't zesde jaar deezer eeuwe af.* A puero. Liv. 30. 8. Cic. T. Q. 5. 32. a parvo. Liv. 1. 39. a parvulo. Ter. And. 1. 1. 8. a pauxillo puero. Plaut. Stich. 1. 3. 21. a pueritia. Liv. 28. 27. Cic. Syll 25. a teneris unguiculis. Cic. F. 1. 6. &c. Dit alles beteekent, wanneer het tot den naam van de derde persoon word overgebragt, *Van zyn kindsheyd af, wanneer hij noch een kind was, van zijn tederste jaren af.* Ab adolescentulo. Cic. Quint. 12. ab adolescentia. Ter. Ad. 1. 1. 16. a prima adolescentia. Suet. O. 2. 2. Cic. F. 1. 9. ab ineunte adolescentia. Cic. F. 13. 21. ab ineunte ætate. Cic. B. 1. Plin. E. 5. 16. 18. a juventa. Liv. 35. 42. &c. *Van zyn jongelingschap af, van 't begin zyner jeugd af, van zijne jongkheit af, &c.* Men moet acht geeven met Tursell. de Part. Lat. Orat. 1. 11. dat deeze Schrijvers gemeenelijk zetten, A pueris, à parvis, à teneris, &c. wanneer men van veelen spreekt; doch als'er maar van een eenig gesproken word, zeggen ze; A puero, à parvo, à tenero. Columella zegt echter, 5. 6. A tenero consueverunt. *Zij zijn van jongs aan gewoon, of gewent.*

III. Zij beteekenen de bediening of den dienst tot welke men verbonden is. Polybius à studiis, Suet. Cl. 28. 4. Narcissus ab epistolis, Pallas à rationibus. Suet. Cl. 28. 5. *Polybius was zijn Leermeester, Narcissus zyn Geheimschrijver, en Pallas zijn Rentmeester.* A pedibus & Servus à pedibus. Cic. Att. 8. 5. *Loopjongen, volgknegt, lakkey.* A manu, Suet. A. 67. 6. Servus à manu. Suet. I. 74. 3. *Schrijfdienaar, schrijver, klerk.*

IV. Zij wijzen de plaats aan daar men iets uyt neemt, of iets doed, de aanbelangende persoon, en iemants woonplaats. Sumptum haurit ex ærario, & suppeditat a sociis. Cic. Rull. 2. 13. *Hy doet de kosten uyt de Schatkist, en beschikt ze uyt de penningen der bondgenooten.* Se a me solvere. Cic. Att. 5. 21. *Dat zij met myn geld betaalen.* A fratre quæ egressa est. Ter. Ph. 5. 1. 5. *Die uyt myn broeders huys gekomen is.* Ab ea Mysis egreditur. Ter. An. 1. 3. 21. *Mysis gaat uyt haar huys.* A matre pulli. Colum. 8. 5. *Jongen die men eerst uyt het nest stoort, of uyt het nest haalt, die men eerst onder 't wijfje van daan haalt.* Ab ostio quærere Ennium. Cic. de Or. 2. 68. *Aan de deur naar Ennius vragen.* Omnia istæc auscultare. Plaut. Merc. 2. 4. 9. *Alle die dingen hooren.*

V. Zij beteekenen daarenboven bij de beste Schrijvers, 't geen wij in 't Duytsch zeggen; van nabij, van omtrent, van omstreeks, van dichte bij. Venit ab Roma. Liv. 3. 25. *Hy komt van omtrent, van nabij Rome.* Ab Roma aberat. Sal. E. C. 40. *Hij was noch te Rome, noch daar omtrent niet.* Waar van daan men, volgens d'aantekening van Servius, wanneer men nauwkeurig schrijft, zegd, A theatro venit, *Hij komt van, of van omtrent de Schouwburg;* maar E theatro venit, *Hij komt uyt de Schouwburg.*

VI Zij

VI. Zij hebben eene byzondere aardigheit in eene reden, om te zeggen, Ten aanzien, wegens, om, uyt inzicht, ter oorzaak, &c. Vir ab innocentia clementissimus. Cic. S. R. 30. *Een man zonderling goedertieren wegens zijn goeden inborst.* Ab recenti memoria perfidiæ aliquanto minore cum misericordia auditi sunt. Liv. 30. 36. *Om de versche gehengenis hunner trouwloosheit, wierden zij met wat minder meedelyden gehoort.*

VII. Zij worden cierlijk met het voorzetzel usque *gebruykt.* Opinio jam usque ab heroïcis ducta temporibus. Cic. Div. 1. 1. *Een gevoelen tot ons van de eeuwe, of tijd der Helden afgedaalt.*

VIII. Men moet ze, met de Ouden, gebruyken, om de gelegenheit, de plaats van iets, en de zyde die men kiest aan te wyzen. A tergo, à fronte, à lateribus tenetur. Cic. A. 3. 13. *Men houd hem van achteren, van voren, en van ter zijden vast.* Ab Oriente, *Van de Oostzyde, van de kant van 't Oosten.* Ab dextra, *Van de rechter zyde.* Ab læva, *&* Ab sinistra, *Van de slinker zyde.* Ab Romanis, à Sabinis. Liv. 1. 12. *Van de zijde of kant der Romeynen.* Ab aliquo stare. Cic. I. R. 1. 43. Cl. 79. *Iemants zijde houden, het met iemant houden, van iemants partij zijn.*

A matre illius venio. Plaut. Mil. 4. 7. 16. *Ik koom van haar moeders weege.*

A lenone amat. Plaut. Pœn. 5. 2. 132. *Hij bemint iemant in des Roffiaans huys.*

Ab imis unguibus usque ad verticem summum. Cic. Q. R. 7. *Van de nageltippen der voeten af tot den hoofdscheedel toe.* Horatius zegd in d'eige zin: E. 2. 2. 4. A vertice ad imos talos, *Van 't hoofd tot de hielen toe.* Men zegd in 't Duytsch, *Van 't hoofd tot de voeten toe.*

* A calce ad carceres. Cic. S. 23. *Van 't begin af tot het einde.* Deeze spreekwijs is ontleent van de paerderennen, en beteekent eygentlijk, *Van 't begin des renperks af tot de slagboomen toe.*

Sanus ab aliquo. Hor. S. 1. 4. 129. *Door een ander, of door 't voorbeeld van een ander wijs geworden.*

Abs re mihi consuluit. Plaut. Trin. 2. 1. 12. *Hij heeft mij tot mijn schade, of nadeel geraaden.*

Abs re orare aliquid ab aliquo. Plaut. Capt. 2. 2. 88. *Iets van iemant buyten reden, tegens zijn belang, of tegen de beleefdheyd verzoeken.*

Detinere aliquem a domo. Hor. O. 4. 5. 12. *Iemant buyten zijn land, of ver van zyn huys houden.*

* Ab ovo usque ad mala. Hor. S. 1. 3. 6. *Van 't begin tot het einde; van 't een eind tot het ander.* Deeze ontygentlijke spreekwijs komt van de gewoonte der Ouden, die hunne maaltijd met het eeten van een ey begonnen, en met vruchten eyndigden. Dus is 't eygentlijk, *Van 't eerste gerecht af tot het nagerecht; van het ey af tot de appelen toe.*

(A. *Van wegen, wegens, om.*

A duabus causis punire Princeps solet. Sen. de Cl. 1. 20. *Een Vorst plagt om, of wegens twee oorzaken te straffen.*

Sanus filium a prima offensa non exhæredat. Sen. de Cl. 1. 14. *Een wijs man onterft zynen zoon niet wegens een misnoegen.*

A. *Uyt.*

Allatas a Græcia leges conscripserant. Flor. 1. 24. 1. *Zij hadden de wetten uyt Griekenland beschreeven.*

Se a Macedonia ad pœnam evocatum arbitrabatur. Just. 12. 14. 5. *Hij meende dat hij uyt Macedonien geroepen was om gestraft te worden.)*

A B A.

ĂBĀ, æ, f. g. Daar zijn vier Steeden van deezen naam; de een in Pocis, de tweede in Italiën, de derde in Carien. Stephanus, de vierde in 't gelukkig Arabiën. Diodor. Ecl. 32. 1. D'Euphraat heeft zijnen oorsprong van eenen Armenischen berg, die Plinius 5. 24. Aba noemt. D'inwoonders des lands geeven hem de naam van Caicol.

ĂBĀCTŎR, ōris, m. Apul. M. 7. p. 199. *Veedief, een die met geweld of list 't vee wechdrijft, of vervoert.*

ĂBĀCTŬS, ūs. m. *Verdryving, of verjaging uyt een plaats.*

Cum abactus hospitum exerceret. Plin. P. 20. *Wanneer hij de gasten uyt hunne huyzen joeg; als hij ze met geweld hunne huyzen deed ruymen.*

ĂBĀCTŬS, ă, ŭm, part. Cic. V. 2. 7. *Vervoert, wechgedreven, wechgevoert.*

Abactus amnis. Tac. H. 5. 10. 3. *Een stroom die verlegt is, dien men eenen anderen loop deed neemen.*

Furto abacti greges. Plin. 8. 51. *Gestole kudden, of beesten, gestole of geroofs vee.*

Abacti magistratu. Festus. *Afgezet, van hun ampt gezet.*

Necdum omnis abacta pauperies epulis Regum. Hor. S. 2. 2. 44. *D'armoede is noch niet geheel van de tafel der Grooten gebannen.*

Abacta nocte. Virg. Æ. 8. 407. *De nacht verdreven, of voorbij zynde.*

† Sedet intus abactis ferrea lux oculis. Stat. Th. 1. 105. *Hare oogen staan zo diep in 't hoofd gezonken dat men ze naauwlijks zien kan.*

Abacti partus conscientia libidinum. Tac. An. 14. 63. 1. *Mißkramen, of mißvallen verwekt om zyne ongebondenheden te bedekken.*

Abactum flamen. Stat. Th. 2. 257. *De wind zynde gestilt, of gaan leggen.*

ĂBĂCŬLI, orum. m. Plin. H. 36. 26. *Legpenningen, rekenpenningen; penningen die men gebruykt om te rekenen.*

ĂBĂCŬS, i. m. Ἄβαξ. Cic. V. 4. 16. *Richelbank, richelkaste. Toontafel van allerlei vaatwerk. Aanrichtbank, aanrichttafel.*

(Abacus Vitruv. 4. 1. *Het dekstuk van 't Kapiteel.* Een woord der bouwkonst.

Abacus. Pers. 1. 131. *Een reken- of teekentafeltje der Ouden.*

Abacus. *Een verkeerbord, of tiktakbord.*

Diem plerique omnes abaco & latrunculis conterunt. Macrob. Saturn. 1. 5. *De meeste brengen den dag door met verkeeren en schaaken.)*

ĂBĂLIĔNĀTIO, ōnis. f. Cic. T. 5. *Vervreemding, ontvreemding, opdragt, afstant, overgifte van zyn goed, en recht.*

ĂBĂLIĔNĀTŬS, ă, ŭm, part. *Vervremd, ontvremd, ontzet, beroofs, in den eigentlijken en oneigentlijken zin: ziet Abalieno.*

Esse animo ab aliquo abalienato. Cic. Att. 1. 3. *'t Gemoed van iemant vervremd hebben, 't hart van iemant afgetrokken hebben, tegen iemant quaalyk gezint zyn.*

Abalienati sunt scelere istius a nobis Reges amicissimi. Cic. V. 4. 27. *Door deeze zyne misdaad zyn de Koningen, die onze grootste vrienden waren, van ons vervremd, of afkeerig.*

Abalienati jure civium. Liv. 22. 60. *Ontzet, beroofs van het burgerrecht.*

Abalienata membra, *&*, abalienata morbis membra. Quintil. I. O. 8. 3. *Versterve, verdorde, doode, of onnutte leeden, die men niet gebruyken kan; leeden door ziekte onbruykbaar.*

ĂBĂLIĔNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ, acc. *Vervremden, ontvremden, op* hoedanig een wyze het ook zy.

Agros abalienare. Cic. Rull. 2. 24. *Landeryen vervremden,* 't zy door verkoping, *of* verteering aan een andet.

Abalienare a se aliquid. Plaut. Trin. 2. 4. 112. *Zich iets quyt maken, zich van iets ontslaan, iets afstaan, het zelve*

zelve verkopen, wechschenken, of wechgeeven.

Abalienare judices à se. Cic. de Or. 2. 75. *Zich d'ongunst der Rechters op den hals halen, maken dat men qualyk by de Rechters staat, zich by hen verhaat maken.*

Mors sola animum meum à te abalienabit. Plaut. Curc. 1. 3. 18. *De dood alleen zal ons konnen scheyden; niets dan de dood zal myn ziel van u aftrekken, zal myne genegentheyd, die ik u toedraag, van u affscheuren.*

Ita nos abalienavit! Ter. H. 5. 2. 26. *Hoe heeft hy ons uytgezet, wechgejaagd, uytgeweezen, verstooten!*

ĀBĂMĬTĂ, æ. f. Cajus Dig. 38. 10. 3. *Betoverondmoey, Oudovergrootmoey, Oudovergrootvaders zuster.*

ĀBĂRCEO, es, ere. Festus. *Te rug drijven, uyt een plaats keeren, buyten houden.*

ĀBĂSSĪNI, & Abyssini, ōrum. M. Plur. *Abyssinen, Ethiopiers, Volkeren van Abyssinien.*

ĀBASSĪNIA, Abyssinia, Abassenia, Abassia, æ. f. *Abyssinien, een Koningryk van Ethiopien in Afrika.*

ĀBĀVĬĂ, æ. f. Cajus Dig. 38. 10. 1. §. 6. *Overondgrootmoeder, of Oudovergrootmoeder.*

ĀBĀVŬNCŬLUS, i. m. Paul. Dig. 38. 10. 10. §. 18. *Betoverondoom, Oudovergrootoom, Oudovergrootmoeders broeder.*

ĀBĀVUS, i. m. Plaut. M. G. 2. 4. 20. P. 1. 2. 5. Cic. Cl. 58. *Overondgrootvader, of Oudovergrootvader.* Virgilius noemt hem Quartus pater. Æ. 10. 619. *De vierde vader.*

ĀBĀZĔĂ, ōrum. n. Plur. ἀβάζεια. Cic. N. D. 3. 23. *Een stil offer. Zeekere offerhande, gedurende welke men niet en sprak.* Zommige willen dat'er in Cicero staat σαβάζεια.

ĀBBĀS, ātis. m. *Abt. Kloostervoogd, Kloostervader.* Dit woord word alleen in de Kerkelijke Schrijvers gevonden. Men kan 't echter gebruyken.

ĀBBĀTĬĂ, æ. f. *Abdije.* Zeeker geestelijk huys, dat eyge inkomsten heeft.

ĀBBĀTISSĂ, æ. f. *Abdisse. Kloostermoeder, Kloostervoogdes.* Deeze twee laatste woorden gebruykt men uyt noodzakelijkheyd.

ĀBBRĔVĬĀTŎR, ōris, m. *Verkorter; een die iets verkort, of tot een kort begryp brengd.* Dit is geen Latijnsch woord.

In diversos auctores dispersa abbreviare. Veg. prol. 3. *Verkorten, of by een trekken 't geen in verscheyde Schryvers verspreydt is.*

ĀBDĒRĂ, æ. f. *Abdera, een Stad van Andaluzien, waar van het Bisdom te Almerien is overgevoerd.* Marius Niger zegd, dat het Almerien zelfs is. Pomponius Mela noemd ze Abdera. 2. 2.

ĀBDĒRĂ, æ. f. & Abderă, ōrum. plur. n. Plin. H. 4. 11. Dit is een Stad van Thracien, die in den beginne *Abdera*, daar na *Clazomenen*, *Maximianopolis*, en eyndelijk *Asperesa* wierd genaamd.

ĀBDĒRĪTĀNUS, ă, ūm. *Van Abdera, 't geen van Abdera is, of tot Abdera behoord.* Martialis gebruykt dit woord oneygentlijk, om te zeggen, *bot, plomp, dom, verstandeloos*, gelijk die van Abdera voor plompe onverstandige menschen gehouden wierden. 10. 24. 4.

ĀBDĒRĪTĒS, æ. m. Justin. 15. 2. *Een Abderaner, een van Abdera geboortig.*

ĀBDĒRĪTĬCŬM imperium. Cic. Att. 7. 7. *Een bespottelyke magt.* Andere leggen 't uyt, *Een Ryk daar men heene vluchten kan, daar men een schuylplaats kan vinden.*

ĀBDĬCĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 7. 45. *Verstootinge, niet erkenning van een zoon, beroving, of ontzetting van al zyn recht.*

Abdicatio. Liv. 6. 16. *Ontslaging, afstand, nêerlegging, opzegging van zyn ampt.*

ĀBDĬCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Acc. *Verlaten, afstaan, nêerleggen, opzeggen, verwerpen.*

Abdicare filium. Quintil. Decl. 279. *Voor zyn zoon niet kennen, hem verklaren van al zyn recht vervallen te zyn.* Dit is iets meer als onterven.

Abdicare magistratum. Sall. B. C. 47. se magistratu. Cic. A. 3. 5. Liv. 9. 29. *Zyn ampt nêerleggen, of afstaan; zich van zyn ampt ontslaan, zyn ampt verlaten.*

Abdicare se tutelâ. Cic. Att. 6. 1. *Zich van een voogdije ontslaan, een mombaarschap nêerleggen.*

Abdicare se libertate. Cic. A. 3. 5. *Zyn vryheyd overgeeven, van zyn vryheyt afstaan.*

* Abdicare legem. Plin. H. 7. 30. *Een wet afschaffen, vernietigen, of te niet doen.*

Abdicare cibum aliquem. Plin. H. 20. 3. *'t Gebruyk van een spyze afkeuren, zeekere spys verbieden.*

Abdicare aurum è vita. Plin. H. 33. 1. *'t Goud uyt de zamenleeving der menschen bannen; 't gebruyk van 't goud in 't borgergenootschap verbieden.*

Chremes abdicat generum Sulpit. Periach. Ter. Andr. 10. *Chremes zeyd zyn schoonzoon de zwagerschap op.*

ĀBDĪCO, is, xi, ctum, ĕrĕ. *Eenig voorneemen of opzet afkeuren; eenig oogmerk niet gunstig zyn.* Dit Woord is van de Ouden alleen den Wichelarijen toegepast, die door de Vogelen geschiedden.

Id aves abdicunt. Cic. Div. 1. 17. *De Vogelwichelingen, de voorspellingen begunstigen 't niet, stryden 'er teegen.*

ĀBDĬTĒ. Adv. Cic. V. 2. 73. *Heymelyk, verborgen, in een afgeleegen plaats, ter zyden af.*

ĀBDĬTĪVUS, ă, ūm, F... abditivus à patre. Plaut. Poen. prol. 65. *Een kind dat zyn vader ontstolen is, dat buyten kennis van zyn vader verborgen gehouden wat.*

ĀBDĬTUS, ă, ūm. part. *Verborgen, heymelyk, bedekt, eenzaam.*

Sub terram abditus. Cic. T. Q. 2. 25. *Verborgen, in de aarde gedolven, begraven, onder d'aarde bedekt.*

In abditam partem ædium secessit. Sall. B. C. 20. *Hy begaf zich in 't heymelyke, in 't eenzaame vertrek van zyn huys.*

Abdita regio. Sall. B. I. 38. *Een ver geleegen, of onbekend land.* Vallis. Cæs. B. G. 6. 33. *Een eenzaam diep dal.*

* Abdita voluntas. Cic. Pet. cons. 11. *Een heymelyk voorneemen, of opzet; een ondoorgrondelyk, valsch, geveynsd hert.*

ĀBDĬTŪM, i. n. Plin. H. 8. 5. *Een verborge, of diepe plaats; een schuylhoek, of schuylplaats.*

ĀBDŎ, is, didi, itūm, ĕrĕ. Acc. *Verbergen, wechsteeken, bedekken, verheelen.*

Abdere se in locum aliquem. *Zich ergens verbergen, of verschuylen.* Interiorem ædium partem. Cic Att. 4. 3. *Zich midden in het huys verbergen.*

Abdere se litteris, Cic. Arc. 6. & totum se in litteras. Cic. F. 7. 33. *Zich diep in de leeroeffening inlaten, geheelyk op de studie toeleggen, zich gantschelyk aan de studie overgeeven.*

Abdo me in bibliothecam. Cic. F. 7. 28. *Ik begeef my, of sluyt my in myn boekkamer.*

Rus, domum se abdere. Ter. Hec. 1. 2. 100. Cic. Pis. 38. *Zich te landewaart, zich na zyn huys begeeven.*

E conspectu heri sui se abdere. Plaut. Ps. 4. 7. 5. *Uyt de teegenwoordigheyd van zyn Heer vertrekken, zich uyt zyn oogen wechmaken, zich van hem wechpakken.*

Ferrum abdere intra vestem. Liv. 2. 12. *Een rapier onder zyn rok dragen, verbergen, of verborgen houden.*

ĀBDŌMĔN, inis. n. Cels. 4. 1. *D'onderbuyk, 't gedeelte des buyks dat uyt acht spieren, 't vlies, en 't vel, dat haar overdekt, bestaat.*

Abdomen porcæ. Juv. 2. 86. Plin. H. 8. 51: 11. 37. *De speenen van een zeuge als ze vol zôg zyn.* Dit was een lekker beetje onder de Ouden, en 't welk ze hunne Goden offerden.

Manebat insaturabile abdomen. Cic. P. S. 51. *Hy wat altoos onverzadelyk, nooyt kon men zyn buyk verzadigen, hy had nimmermeer genoeg.*

Abdomini natus, non gloriæ. Cic. Pis. 17. *Voor zyn buyk, en niet voor d'eer geboren zyn; veel eer geboren om zyn buyk te verzorgen als na eer te tragten.*

Abdomine tardus. Juv. 4. 107. *Een dik-*

dikbuyk, eenzwaarlyvig mensch, een die nauwelyks voort kan gaan door zyn zwaarlyvigheyd.

ĂBDUCO, is, xi, ctum, ĕrĕ. Acc. *Meêvoeren, meêneemen, meêdragen, wechvoeren, wechleyden, uytvoeren, vervoeren, meêsleepen, aftrekken, afwenden, ontrekken.*

Abducere aliquid ad opus. Cæs. B. C. 2. 9. *Iets tot eenig werk meênemen.*

Abducere aliquem domum Ter. E. 3. 5. 28. Ad. 4. 4. 19. *Iemand met hem na zyn huys neemen.*

Catilina magnis itineribus in agrum Pistoriensem milites abduxit. Sallust. B. C. 57. *Catilina voerde zyn krygsvolk met groote dagreyzens wech in 't gebied van Pistoja.*

Navim remulco abducere. Cæs. B. C. 3. 40. Liv. 25. 30. *Een schip sleepen, een schip wechsleepen,* of *achter aan sleepen.*

* Aliquem, *vel* alicujus animum abducere à sollicitudine. Cic. F. 4. 3. curâ, molestiâ &c. Cic. F. 5. 13. *Iemand van de hertzweer, zorge, en moeyte &c. aftrekken, die hem drukt.* A studio. Ter. Hec. prol. 2. 11. *Hem van zyn studie aftrekken.* Ab officio. Cic. F. 4. 4. *Hem van zyn plicht aftrekken,* of *vervoeren.*

Abducere aliquem ad nequitiam. Ter. Ad. 3. 3. 4. *Iemand tot quaad verleyden, hem tot ongebondenheyd brengen, tot zonde vervoeren.*

Abducere aliquem à Republicâ. Cic. F. 5. 1. Fr. 3. 5. *Iemand van den dienst des Staats aftrekken, hem 't belang van 't Gemeenebest doen verlaten.*

Convivam me solum abducebat sibi. Ter. E. 3. 1. 17. *Hy nam my alleen meê om met hem te eeten.*

Abducere aliquem in servitutem. Cæs. B. G. 1. 11. *Iemand in slaverny voeren, in dienstbaarheyd brengen, dienstbaar,* of *tot een slaaf maken.*

Abducere discipulum à præceptore. Cic. de Or. 2. 10. Fin. 5. 28. *Den meester een leerling ontrekken, dat is, hem andere gevoelens doen omhelzen.* Servum. Cic. Dej. 11. *Iemand een knecht aftroonen,* of *ontrekken.* Uxorem. Cic. Fl. 30. *Eens anders vrouw vervoeren, roven,* of *schaken.*

Ars illa à Religionis auctoritate abducitur ad mercedem atque quæstum. Cic. Div. 1. 41. *Deeze kennisse, voortyds zo heylig en goddelyk, word tot een loon en koophandel om zich te verryken.*

Abducere mentis aciem à consuetudine oculorum. Cic. N. D. 2. 17. *Zyn geest van de zichtbare voorwerpen aftrekken,* of *boven de zienelyke voorwerpzels verheffen; zyn geest ontwennen om door de zichtbare dingen te oordeelen.*

Equitatum ad se abduxit Dolabellæ. Cic. A. 11. 12. *Hy trok de Ruytery van Dolabella aan zyn zyde; hy bragt ze tot hem over.*

Ab aratro abduxerunt Cincinnatum, ut Dictator esset. Cic. Fin. 2. 4. *Zy namen Cincinnatus van achter de ploeg af, om hem tot Dictator te maken.*

A fide judicem abducere. Cic. Fl. 33. *Een rechter omzetten,* of *omkopen.*

† Abducere caput ab ictu. Virg. Æ. 5. 428. *De slag ontwyken, zyn hoofd voor de slag wechtrekken.*

Non abducar, ut rear. seq. infin. &c. Cic. Div. 1. 18. *Ik en zal noyt konnen denken, dat, &c. Men zal my niet doen geloven, dat, &c.*

ĂBDŬCTUS, ă, um. *Meedegenomen, meedegevoerd, vervoerd, wechgevoerd, meegesleept, wechgesleept.*

Abductus in secretum. Liv. 30. 14. 22. 22. *Aan een zyde getrokken; in 't heymelyk,* of *alleen genomen.*

† Abducti montes undâ. Val. Flac. 4. 677. *Bergen die door 't water wechgespoeld zyn.*

ĂBĔDO, is, & ăbĕs, ăbĕdi, ăbēsŭm, ĕrĕ. Acc. Tac. An. 15. 5. 4. *Eeten, verteeren, verdoen, verslinden.*

‡ ĂBĔMO, is, ĕrĕ. *Wechneemen, ontneemen.* Dit is een zaamengesteld woord van Emere, dat eertijds *ontfangen* beteekende. Festus & Glossæ.

ĂBĔO, is, ivi, itŭm, irĕ. *Vertrekken, verreyzen, wechtrekken, wech-gaan, heene gaan, zich wechmaken.* By dit werkwoord (verbum) word d'Ablativus gevoegd, met A, of Ab, è of ex, voor al indien de woorden van een ruyme beteekenis zijn. Men zet zelden DE.

De loco, nunc quidem abiit pestilentia. Cic. F. 14. 1. *Aangaande die plaats, de pest heeft'er opgehouden.*

Abire in & ad aliquem locum. Ter. Ad. 5. 2. 10. *Na eenige plaats trekken, ergens heene reyzen, na toe trekken, heene gaan, na toe gaan.*

Abire ad vulgi opinionem. Cic. Off. 2. 21. *Tot het gevoelen van 't gemeene volk overgaan.* Ad ineptias. Cic. S. R. 16. *Tot beuzelaryen,* of *ongerymdheeden vervallen.*

Abiit ille annus, & illud tempus. Cic. S. 33. *Dien tyd is voorby, 't is dien tyd niet meer, dien tyd is over.*

Abiit tua nausea. Cic. Att. 14. 10. *Uw walging, uw qualykheyd is over.*

Abire è vitâ. Cic. T. Q. 1. 30. E medio. Ter. Ph. 5. 8. 30. *Uyt het leeven scheyden, sterven.*

Abire ad Deos. Cic. T. Q. 1. 14. *Ten heemel varen, na de Goden gaan.*

Abire exulatum. Liv. 2. 15. *In ballingschap gaan, of vertrekken.* Dormitum. Plaut. Ps. 2. 2. 70. *Slapen gaan, zich te slapen gaan leggen, zich tot slapen begeeven.* Urbe Plaut. Merc. 3. 4. 69. Domo. Ter. E. 4. 3. 19. *Uyt de stad, uyt den huys gaan; de stad verlaten, het huys ruymen.*

Abire ab aliquo. Ter. An. 1. 5. 64. *Van iemand afgaan; iemands gezelschap verlaten, zich van hem afscheyden.*

Abire magistratu, Liv. 2. 31. &, à magistratu. Cic. F. 5. 2. *Zyn ampt, of bediening neêrleggen,* of *verlaten.* Ab emtione. Ulpian. Dig. 2. 14. 7. §. 6. *Zyn koop breeken,* of *niet houden; zich aan zyn koop niet houden, uyt de koop scheyden.*

Abire incœpto. Liv. 24. 19. *Zyn aanslag,* of *opzet laten varen, zyn voorneemen staken, uyt zyn voorneemen scheyden.*

Abire in serum Plin. H. 16. 12. *Tot wey worden.* In salem. Plin. H. 31. 7. *Tot zout worden.* In semen. Plin. H. 21. 11. *Schieten, zaad krygen;* als men van een gewasch spreekt.

* In ora hominum pro ludibrio abire. Liv. 2. 36. *Tot een spot op de tong van alle menschen komen,* of *raken.*

Ne longius abeam. Cic. Cæc. 33. *Op dat ik niet te ver gaa, niet te ver van myn reeden aflope.*

In infinitum abire. Plin. H. 17. 25. *Tot het oneyndige uytlopen.* Wanneer men alle de bijzonderheeden van een zaak opteld.

Abiit horum vetustate memoria. Liv. 2. 4. *De gehengnenis van dese dingen is door de oudheyd vergaan, die dingen zyn buyten de gehenghenis.*

Abiit hoc oppidum in villas. Plin. H. 3. 5. *Deeze stad is nu maar een dorp meer, is tot een dorp geworden,* of *vervallen.*

Pretium ejus rei retrò abiit. Plin. Ep. 3. 19. *De prys hier van is gedaald,* of *afgeslagen, is lager geworden.*

Abiit rete pessùm. Plaut. Truc. 1. 1. 15. *Het net,* of *garen is gescheurd, gebroken,* of *aan stukken.*

Abiit in diem præsens malum; plagæ crescunt. Ter. Ph. 5. 2. 16. *De straffe is uytgesteldt; maar de slagen vermeerderen.*

Haud repulsus abibis. Sall. B. I. 110. *'t Zal u niet ontzegt, of geweygert worden, gy sult niet afgeslagen vertrekken.*

Abiit Fabius præceps in vulnus. Liv. 2. 46. *Fabius gewondt, stortte voor over.*

Abeunt in sumptus fructus prædiorum. Cic. Att. 11. 2. *D'inkomsten van hofsteeden, of landeryen gaan tot de onkosten, heeftmen tot d'onkosten nodig.*

Abi tacitus tuam viam. Plaut. R. 4. 3. 88. *Gaat gy stil uwes weegs.*

Non hoc tibi sic abibit. Cat. 14. 11. Ter. A. 1. 2. 4. *Uw misdryf zal niet ongestraft blyven; gy zuld zo niet vry zyn,* of *vrygaan; gy zuld'er zo niet afkomen; dat zal u zoo niet vergaan.*

Abi hinc ab oculis. Plaut. Trin. 4. 2. 147. *Gaat uyt myn oogen; pak u wech uyt myn oogen, uyt myn gezicht.*

Abi in malam pestem, malúmque cruciatum. Cic. A. 13. 21. *Loop aan de galg, laatje hangen.*

Abi, virum te judico. Ter. Ad. 4. 2. 25. *Gaat, gy zijt een fray man!*

Abibitur. Plaut. Merc. 4. 4. 36. *Men zal'er van daan gaan.*

Ad sanos abeat tutela propinquos. Hor. S. 2. 3. 218. *Laten de bloedvrienden, die kloek en sterk zijn, of die kloek van lichaam en van verstand zijn, de voogdije aanvaarden.*

ĂBEQUĬTO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. *Te paerd vluchten.*

Prætores pavidi abequitabant Syracusas. Liv. 24. 31. *De Veldheeren, vol schrick, vluchtten op een volle ren na Syrakusa.*

ĂBERRĀTĬO, ōnis. f. *Verstroying, aftrekking, verstroytheyt van zinnen, of van gedachten.* Dit woord word alleen in een oneygentlijke zin wel gebruykt.

Aberratio à dolore, Cic. Att. 12. 38. a molestiis, &c. Cic. F. 15. 18. *Vermaak, verlustiging tot verdryving van zijn smert, van zijn hertzweer.*

ĂBERRĀNS, ntis, om. gen. *Verdwaald, verdoold, van de rechte weg afgedwaald, of afgeraakt.*

Studium ab communi utilitate aberrans. Cic. Lig. 6. *Een neyging die teegen 't gemeene-best aanloopt, die met 't gemeene welweezen strijdt.*

ĂBERRO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. Abl. Zonder voorzetsel, of met A of Ab. *Verdwalen, verdolen, van de rechte weg afraken, afdwalen, of afwijken.*

Aberravit à patre inter homines. Plaut. Men. prol. 31. *Hij verloor zijn vader in den drang van 't volk; hy dwaalde onder den drang van zijn vader af.*

Aberrat ad alia illius oratio. Cic. Off. 1. 37. *Zijn reeden hangd niet aan malkanderen; hy dwaald van zijn stuk af; hy loopt van 't een op 't ander.*

Redeat unde aberravit oratio. Cic. T. Q. 5. 23. *Laat ons den draad van onze reeden herneemen; 't gesprek hervatten daar wij 't gelaten hebben; laat ons weêr tot onze reeden keeren.*

Aberrare à miseriâ, à dolore. Cic. Att. 12. 45. *Zijn elende, zyn smert vergeeten; zyn ongeval, zyn droefheyd verzetten.*

Aberrare proposito, Cic. Fin. 5. 28. & à proposito. Cic. T. Q. 1. 33. *Zijn oogwit misloopen; zijn oogmerk missen, niet bekomen, of niet bereyken.*

Aberrare verbo. Cic. Arc. 11. *Een woord qualijk uytspreeken, in d'uytspraak van een woord feylen, of missen.* Nutu. Cic. Arc. 11. *In een teeken, of gebaar missen, het zelve qualyk maken.*

Aberrare ab alterius levitate. Cic. Fin. 4. 15. *Ver af van eens anders lichtvaardigheyd zijn; hem in zijn ongestadigheyd niet gelijk zijn.*

Ne in melius quidem sinas aberrare, sc. ab exemplari. Plin. E. 4. 28. *Laat hem, zelf niet om een beeter, niet van zijn bestek afgaan.*

ĂBFŎRE (voor) abfuturum esse. Virg. Æ. 8. 8. 147. Credunt nihil abfore, quin, &c. *Zy beelden zich in dat hen niets beletten zal, dat &c. dat'er niets aan scheelen zal, dat &c.* V. Absum.

ĂBFŪTŪRŬS, ă, ŭm. V. Absum.

ĂBHINC. *Dit bijwoord* (adverbium) *word 't meest by een* Accusativus *gesteld, en zomtijds bij een* Ablativus.

Abhinc triennium. Ter. An. l. 1. 42. Abhinc annis quindecim. Cic. Q. R. 13. *'t Is drie jaren, 't is vyftien jaren geleeden, zeedert drie, zeedert vyftien jaren.*

Abhinc sexaginta annis occisus. Plaut. Most. 2. 2. 63. *'t Is zestig jaar geleeden, dat hy vermoord is.*

ĂBHŎRRĔO, es, ŭi, ērĕ. Aliquo, & ab aliquo. Aliquem, & aliquid. *Verfoeyen, versmaden, voor gronwelen, een weêrzin, schrik, of afkeer van hebben.*

Abhorret illius animus à nuptiis, Ter. Hec. 4. 4. 92. Ab uxore ducenda. Cic. At. 14. 13. *Hy is heel afkeerig van 't huwelijk; hij heeft een grote weêrzin in 't huwelyk, een groot afkeer van 't trouwen.*

Abhorret à scribendo. Cic. At. 2. 6. *Hy heeft een weêrzin in, of afkeer van 't schrijven.* A pugnando. Cic. At. 7. 13. *Hij is een vyand van krakkeelen; hij houd niet van vechten.*

Id abhorret à fide. Liv. 9. 36. *Dat is niet geloofelijk, dat is niet te geloven.*

Id non abhorret à vero. Suet. Tib. 62. 5. Non abhorret vero Tac. H. 5. 24. 1. *Dat is niet onwaarschijnelyk; dat is de waarheyt niet ongelyk; dat kan wel waar zyn.*

Abhorrere à pace. Cæs. B. C. 1. 85. *Niet vreedegezind zyn, niet geneegen tot vreede zyn, geen vreede zoeken.*

Abhorret voluntas ejus à me. Cic. F. 2. 17. *Hij bemind mij niet; hij houd van mij niet; hij heeft geen geneegentheyd tot mij; hij is mij niet geneegen.*

Horum animus atque aures abhorrent à nobis. Cic. ad Octav. *Zij mogen ons uyt der herten niet lyden, nog van ons horen spreeken; zy mogen ons noch zien noch luchten.*

Hujusce temeritas non procul abhorret ab insania. Cic. S. R. 24. *Dien mensch is door vermeetelheyd bijkans gek.*

Talibus vitiis abhorrent. Cic. Fat. 4. *Zy gronwelen, of yzen voor die gebreeken; zy konnen die feylen niet dulden, of verdragen.*

Abhorret tantum facinus ab illo. Cic. Clu. 60. *'t Is niet waarschijnelijk dat hij die laster heeft begaan; hij zal tot zulken schelmstuk niet ver vallen.*

Nec ab utilitate eorum qui audient, nec ab officio nostro, nec ab ipsa causa Sextii abhorrebit oratio mea. Cic. P. S. 44. *Mijne reedenen zal noch onnut zijn voor de toehoorders, noch te ver van mijn plicht, of van de zaak van Sextius afloopen.*

Abhorrebat pumilos. Suet. Aug. 83. 3. *Hij hadde een afkeer van dwergen.*

ĂBHŎRRĔNS, entis, om. gen. Cic. At. 7. 13. *Vervreemd, afkeerig, die een weêrzin, of afkeer heeft.*

Abhorrent inter se orationes. Liv. 38. 56. *Die reedenen verschillen met malkanderen, komen niet overeen.*

Lacrymæ absurdæ & abhorrentes. Liv. 30. 44. *Onnutte en vergeefsche tranen, die men ontijdig en zonder reeden stort.*

Vehiculum cultu haud sanè à vilioribus vulgatique usus abhorrens. Curt. 3. 1. 14. *Een wagen die weynig in frayigheyd van de slechtste en gemeenste verschild.*

Virgo parum abhorrens famam. Liv. 2. 24. *Een dochter die weynig op haar goede naam past, die 't weynig scheeld wat van haar gezegd word.*

ĂBJECTĒ. Adv. Cic. T. Q. 2. 23. *Lafhertiglijk, laffelyk, bloohertiglyk, bloodelyk, op een slechte verachtelyke wijze.*

ĂBJECTĬO, ōnis. f. Abjectio animi. Cic. Pis. 36. *Lafhertigheyd, bloheyd, blohertigheyd, kleynhertigheyd, kleynmoedigheyd, vertzaagdheyd.*

ĂBJECTŬS, ă, ŭm, part. Cic. Fin. 3. 20. *Verlaten, afgelegd, weechgeworpen.*

Abjecta toga. Cic. At. 4. 2. *Zijn rok afgelegd hebbende.*

Abjectus. Cic. Fin. 3. 20. *Snood, slecht, gering, verachtelijk, laf, flauw, laag, onwaardig, ongeacht.* Van zaken en persoonen spreekende.

Abjecto esse animo. Cic. A. 12. 40. 3. 2. *Verslagen van geest, neêrslagtig van gemoed zijn.*

Abjectus gemitus. Cic. T. Q. 2. 24. *Een zwakke, of flauwe zucht.*

Abjecti senarii. Cic. Or. 55. *Slechte zesvoetige vaerzen, die bijna geen trant noch maat hebben.*

Abjecta oratio, aut verba. Cic. Or. 57. *Een slechte verachtelijke reeden, slechte woorden.*

Ædes abjectæ. Plaut. Most. 3. 3. 3. *Een huys dat onder de waarde, onder de prijs, of tot een lage, of geringe prijs verkocht is.* Dus leest Lambinus in Plautum, en Turnebus: Adv. 16. 10. Scaliger Fest. p. 13. wil dat'er staat Ablectæ. *Een heerlijk huys.*

Abjecta extra vallum corpora ostentui. Tacit. An. l. 29. 6. *Ligchamen die buyten 't leeger op 't veld zijn weechgeworpen, die ten toon buyten 't leeger leggen.*

Abje-

Abjectus in profluentem. Flor. l. 1. 2. *In de stroom, in de vloed geworpen, of gesmeeten.*

ĂBIĔGNUS, ă, ŭm. adj. Auct. ad Her. 2. 22. *Van dennen hout, (anders wit masthout) gemaakt.*

ĂBIES, ĕtis. f. Cic. T. Q. 3. 19. *Denneboom, witte mastboom.*

† Abies. Virg. Æ. 8. 91. *Een schip, vermids'er in een Schips-gevaart veel dennen- of masthout komt.* Plaut. P. 2. 2. 66. noemd dus, *Schrijftafeltjens*, of *Tafel-boekjens.* 't Welk in ondicht, of prosa niet moet gebruykt worden. Quint. 8. 6.

ĂBIĔTĀRĬUS, ă, ŭm. Festus. *Dat van dennen- of wit masthout is, of dat'er eenige betrekking toe heeft.*

Abietarius negotiator. *Een koopman in dennen hout.*

Abietaria negotia. Festus. *Koopmanschap in dennenhout.* Zommige leezen, Negotiatio.

ĂBIGĂ, æ. f. Plin. H. 24. 6. *Veldcijpres*, of *Chamepitys.* Men noemd het dus, zegd deezen Schrijver, om dat het tot de miskramen der vrouwen dient.

ĂBIGEĀTUS, ūs. m. Mac. Dig. 47. 14. 2. *Vee-dieverij, vee-rovery, dieffstal van vee.*

ĂBIGĔUS, ī. m. Ulp. Dig. 47. 14. 1. *Vee-dief, vee-rover.*

ĂBIGO, ĭs, ēgi, āctūm, ĭgĕrĕ. Acc. unius, Abl. alterius *met* a *of* ab; è, ex *of* de. *Een lastig mensch van iemand doen afgaan, of uyt een plaats doen vertrekken.*

Abigere pecus. Cic. Pis. 34. *Vee- of beesten steelen; vee roven, met geweld wechdrijven:* Doch indien'er in pascua, word bijgevoegd, dan is *'t in de weyde drijven.* Varr. R. R. 2. 1.

Abigere fœtum. Colum. 6. 26. *&*, partum medicamentis sibi abigere. Cic. Clu. 11. *De vrucht afdrijven; zich een miskraam, of misval verwekken:* Van een vrouw spreekende.

Abigere curas. Hor. E. l. 15. 12. *De zorge en kommer van zich werpen, of verdrijven.*

Abigere aliquem aliquò. Ter. Ad. 3. 3. 47. *Iemand ergens na toe drijven, of na toe jagen.*

Abigere fastidium. Plin. H. 23. 9: 12. 17. Lassitudinem ab aliquo. Plaut. Merc. 1. 2. 3. *Iemands herte-walging, of qualijkheyd wechneemen; iemands loomigheyd, of vermoeytheyt verdrijven.*

ĂBJĬCIO, ĭs, jēcī, jĕctūm, jĭcĕrĕ. Acc. *Verachtelijk neêrsmijten, versmadelijk wechwerpen, of verwerpen.*

Abjicere se ad pedes alicujus, Cic. Ar. 4. 2. *Zich voor iemands voeten werpen, voor iemands voeten neêrvallen.*

Ego me plurimis pro te supplicem abjeci. Cic. Mil. 36. *Ik heb mijn verzoek aan verscheyden voor u gedaan; ik heb van verscheyde hunne gunst voor u verzocht.*

Abjicere se. Cic. Par. 1. 4. *Zich zelven wechwerpen, zich verachtelijk aanstellen, zich in verachting brengen.*

Abjicere se, Cic. T. Q. 1. 34. *&* aliquid in mare. Cic. Fin. 5. 30. *Zich zelven, of iets in zee smijten, of in zee storten.* Tragulam intra munitiones castrorum. Cæs. B. G. 5. 46. *Een werpschicht binnen de borstweering van 't leeger smijten.*

Abjecit Pompejus Scaurum Cic. Fr. 3. 8. *Pompejus heeft Scaurus geen vriendschap beweesen.*

Abjecit Natura animantes ad pastum. Cic. LL. 1. 9. *De Natuur heeft de ligchamen der beesten tot het weyden gekromd.*

* Abjicere ædificationem *vel* consilium ædificandi. Cic. F. 13. 1. At. 5. 11. *Het bouwen, of het voorneemen van te bouwen staken; uyt het bouwen scheyden.* Consilium profectionis. Cic. A. 1. 1. *De reyze staken, uyt de reys scheyden.* Arma Cic. Att. 10. 8. *&* consilium belli faciendi. Cic. C. 2. 7. *De wapenen neêrleggen, uyt het oorlogen scheyden.* Postulationem triumphi. Cœlius ad Cic. F. 8. 6. *Van 't verzoek der zeegepraling afstaan.* Consulatum per edictum Plin. P. 65. 3. *'t Borgemeesterschap opentlijk verwerpen, of van de hand wyzen.*

Abjicere amorem ab aliquo. Cic. A. 2. 31. *Zijn liefde, of geneegentheyd van iemand aftrekken.*

Abjicere auctoritatem Senatûs. Cic. Att. 1. 18. *'t Gezag van den Raad verwerpen, krenken, of verachtelijk maken; den Raad hun gezag beneemen.*

Abjecerunt suas cogitationes in rem tam humilem. Cic. Am. 2. *Zij hebben hunne gedachten op zulken slechten en verachtelijken zaak gevestigt, of geworpen.*

Abjicere cogitationem, curam Reip. *vel* de Republica. Cic. F. 9. 20. *Zich de zorge van 't gemeene-best niet meer aantrekken; 't welweezen van den Staat niet meer behertigen, zich met het gemeene-best niet meer bekommeren.*

Abjicere famam ingenii. Cic. F. 9. 16. *De naam van een geleerd man verachten.* Obedientiam. Cic. Off. 1. 29. *De gehoorzaamheyt weygeren.* Humanitatem. Cic. Lig. 6. *De menschelijkheyd uytschudden.* Timorem. Cic. F. 11. 21. *De vrees laten varen.*

Abjicere se in herbam. Cic. de Or. 1. 7. *Zich in 't gras neêrleggen, in 't gras gaan leggen, in 't gras neêrvallen.* Humi se abjicere. Plin. H. 21. 13. *Op d'aarde, of op de vloer gaan leggen.* Ovidius zegd, Her. 7. 1. Abjectus in herbis.

Abjicere Hispaniam. Cic. Att. 9. 11. Edit. Gruteri. *De Spaansche reys staken; uyt de Spaansche reys scheyden.*

ĂB-INTEGRŌ. Virg. E. 4. 5. *Op een nieuw, van nieuws af aan.*

Columna ab-integro nova. Cic. V. 1. 56. *Een splinter-nieuwe, of gantsch nieuwe pijlaar.*

ĂB-INTESTĀTŌ. *Bij versterf, zonder making, zonder testament, of uyterste wil, buyten uyterste wil.*

Ab-intestato alicui succedere. Digest. 29. 14. *Van iemand by versterf, zonder making, of uyterste wil erven, door 't recht van maagschap, of van verwandschap.*

ĂBITIO, ōnĭs. f. Ter. H. 1. 2. 16. & ĂBITUS, ūs. m. Plaut. Most. 3. 2. 22. Ter. H. 3. 1. 5. Cic. V. 3. 54. *Vertrek, verreyzing, scheyding.* De Ouden dienden zich van 't woord Abitio om *de dood* te beteekenen, en van Abiit, om te zeggen, *hij is dood, hij is gestorven.* Festus. Wij zeggen in dien zin: *Hij is overleeden, hij heeft het afgeleyd.*

* Abitus. Virg. Æ. 9. 380. Tac. A. 14. 37. *Uytgang; een weg waar door men kan uytgaan.*

ĂBJŪDĬCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ, aliquid ab aliquo. Cic. princ. Act. 1. in Verr. 5. *Iemand iets bij 't recht, of bij vonnis ontwijzen, of ontzeggen.*

Abjudicare sibi libertatem. Cic. Cæc. 34. *Zich zelven van zijn vrijheyd berooven; zijn vrijheyd overgeeven.*

Abjudicata est à me. Plaut. R. 5. 1. 3. *Men heeft mij verboden haar meer te zien.*

Opinione Populi Romani ratio veritatis, fidei, *&c.* ab hoc ordine abjudicatur. Cic. V. 1. 2. *Het Roomsche Volk oordeeld dat in die order, noch waarheyd, noch trouw &c. meer gevonden word.*

Totum id abjudico. Cic. de Or. 2. 24. *Ik veroordeel dat altemaal, ik keur dat al te zamen af, ik mispryz dat alles.* Budæus leest Abdico.

Abjudicabo me à vita. Plaut. Af. 3. 3. 17. *Ik zal mijn zelven 't leeven beneemen, ik zal mijn zelven ombrengen.* Dit is een zeldzame spreekwijs die niet gevolgd moet worden.

ĂBJŪGO, ās, ārĕ. *Van 't jok ontdoen, ontheffen, of los maken,* gelijk bij voorbeeld, *gejokte, of gezeelde ossen.* Het beteekent daarenboven, *Verdeelen, scheyden, ontbinden, los binden, los maken.* Pacuv. apud Non. 2. 57.

ĂBJUNGO, gĭs, jūnxī, jūnctūm, gĕrĕ. Acc. Virg. G. 3. 518. *Ontkoppelen, ontparen, los maken, van 't jok ontdoen.*

Abjungere se ab aliquo genere dicendi. Cic. Att. 2. 1. *Zeekere wijze van reedenvoering, of zeekere stijl laten varen, of ontwennen.*

ABJŪRĀTUS, ă, ŭm. Pecunia abjurata. *Geld 't welk men met eede verklaard*

klaard niet ontfangen te hebben. Dit woord word bij de Rechtsgeleerden gebruykt.

Abjuratus. Virg. Æ. 8.263. *Ontloochent met eede, teegens zijn eed achter gehouden.*

ĂBJŪRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ Acc. rei, dat. Plaut. P. 4. 3. 9. *Afzweeren, met eede loochenen, of ontkennen; heyliglijk betuygen, of zweeren dat men iets niet ontfangen heeft.* Cicero gebruykt het voor enkelijk *ontkennen*, of *verzeekerende dat men niets beloofd heeft*, of *niet verschuldigt is*. Att. 1. 8.

Creditum abjurare. Sall. B. C. 25. *Eenig pand loochenen; ontkennen van iets ontfangen te hebben dat ons geleend, of vertrouwd, of betaalt is.*

Abjurare pecuniam in jure. Plaut. R. prol. 14. *Voor den Rechter zweeren, of met eede bevestigen dat men eenig geld niet ontfangen heeft.*

ĂBLĂQUEĀTIO, ōnis. f. Plin. H. 12. 15. 17. 26. Col. 4. 17. & 8. *Ontschoeying van den wijngaard, of van eenig ander gewasch; losgraving der aarde die de wortel dekt.*

ĂBLĂQUEĀTUS, ā, ūm. part. Plin. 18. 8. *Ontschoeyd, losgegraven.* Van een boom of wijngaard spreekende.

ĂBLĂQUEO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Vitem, arborem &c. Cat. R. R. 5. 5. & 37. Col. R. R. 4. 8. Plin. 17. 19. *Een wijngaard, boom, &c. ontschoeyen of losgraven.*

ĂBLĀTĪVUS, i. m. Quintil. 1. 5. *Afneemer, het afneemend, of wechneemend geval: het zesde geval van een naam bij de Latijnen.*

ABLECTÆ ædes. Plaut. Most. 3. 3. 3. *Een schoon, vermakelijk, treffelijk, of heerlijk huys.* Dus leest den geleerden Scaliger in deeze plaats van Plautus. V. Abjectus.

ĂBLĒGĀTĬO, ōnis. f. Cic. LL. 1. 3. *Afzending, afvaardiging, wechzending, afschikking.*

ĂBLĒGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Acc. Ter. Hec. 3. 3. 54. *Wechzenden, wechstieren, verzenden, heene zenden, afscheyd geeven.*

Hoc a fratris adventu me ablegat. Cic. Att. 2. 18. *Dat belet mij om bij d'aankomst van mijn broeder te zijn.*

Ablegare pecus à prato. Col. 6. 5. *'t Vee buyten, of uyt een weyde schutten.*

ĂBLĬGŪRIO, is, ivi, itūm, īrĕ. Acc. Ter. E. 2. 2. 4. *Verquisten, doorbrengen, zijn goed onnuttelijk verteeren, of verdoen; zijn goed opmaken.*

ĂBLŎCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Acc. Suet. Vit. 7. 3. *Verhuren, in huur geeven.*

ĂBLŪDO, ĭs, lūsi, ūsūm, ĕrĕ. abl. cum præpositione *à* vel *ab*. *Niet overeenkomen, niet gelijken, geen gelijkheyd hebben.*

Hæc à te non multum abludit imago. Hor. S. 2. 3. 320. *De schilderij gelijkt niet qualijk.*

ĂBLŬO, ĭs, ŭi, ūtūm, ĕrĕ. Acc. *Afwasschen, wasschen, afspoelen, met water reynigen.*

Abluitur terra pluviis. Colum. 5. 9. *De aarde word van den reegen besproeyd, bevogtigt, of nat gemaakt.*

Abluere se, &, aliquem flumine. Virg. Æ. 2. 720. *Zich zelven, of iemand anders in een stroom wasschen of reynigen.* Na de wijze der Ouden.

Abluere maculam. Plin. E. 3. 7. *Een vlak of smet uytdoen, afwasschen, uytwisschen.* Oneygendlijk, *een hoon, smaad, of laster.*

ĂBLŪTIO, ōnis. f. Macrob. Sat. 3. 1. *Afwassching, wassching, reyniging.*

ĂBMĀTERTĔRA, æ. f. *Overondmoey, Overgrootmoey, Overgrootmoeders zuster.* Paull. Digest. 38. tit. 10. §. 18.

† ĂBNATO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Stat. Ach. 1. 383. *Wechzwemmen, ontzwemmen, zwemmende ontvluchten.*

ĂBNĔCO, ās, ārĕ. Plaut. Truc. 1. 2. 99. *Doden, ombrengen.* Dit woord is van geen goed gebruyk.

ĂBNĔGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Colum. 10. 46. *Ontzeggen, afslaan, weygeren, afzeggen.*

Abnegare aliquem comitem. Hor. O. I. 35. 22. *Iemand tot zijn medgezel weygeren; iemand zijn gezelschap weygeren, of ontzeggen.*

ĂBNĔPOS, ōtis. m. Suet. Tib. 3. 6. Cl. 24. 3. *Overachterneef. Achternaneef, naäfterkindskoon.*

Hic Augusti abnepos erat. Tac. An. 13. 1. 2. *Hij was een overachterneef van Augustus, of Augustus was zijn Overondgrootvader.*

ĂBNĔPTIS, is. f. Suet. Ner. 35. 3. *Overachternicht, afternanicht, naäfterkindsdochter.*

ĂBNOCTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Sen. V. B. 26. *Buytens huys vernachten, buytens huys, of op een ander slapen.*

ĂBNŌDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum. 4. 24. *Snoeyen, de quasten en knoesten der bomen, of wijngaarden afsnoeyen.*

ĂBNŌRMĬS, ĭs, m. & f. Abnōrmĕ, ĭs. *Buytenreegelig, ongereegeld, zonder reegel, of maat.*

Abnormis sapiens. Hor. S. 2. 2. 3. *Een wijsgeer die zich aan geen zeekere reegels bind.*

ĂBNŬO, ĭs, ŭi, ūtū, ĕrĕ. Plaut. Truc. prol. 6. Cic. Fat. 2. *Door eenig teeken afslaan, of weygeren; eenig blijk geeven dat men iets afkeurd, of niet toestemd.* Cicero gebruykt het om te zeggen, *weygeren, iets niet toestaan, weygerende.*

Abnuere curam pecoris. Colum. præf. 6. *Het opzicht over een kudde weygeren, of niet op zich willen neemen.*

Milites omnia abnuentes Sall. B. I. 68. *Het krijgs-volk alle gehoorzaamheyd weygerende.*

Abnuere jussa ducis. Tac. An. 14. 37. 5. *Een Overste gehoorzaamheyd weygeren; de beveelen van een Krijgshoofd niet willen gehoorzamen.*

Cruciatibus adhibitis abnuere cædem. Tac. An. 1. 23. 2. *Op de pijnbank een moord ontkennen, of loochenen.*

Abnuere alicui de aliqua re. Sall. B. I. 47. *Iemand iets afslaan, of niet willen toestaan; zich teegens iemand over eenige zaak aanzetten, of aankanten.*

Nihil unquam abnuit tua voluntas meo studio. Cic. Fat. 2. *Noyt hebt gij mijn beede iets ontzegd, mijn verzoek afgeslagen, mijn geneegentheeden iets geweygert.*

Impetum & subita belli locus abnuebat Tac. H. 5. 13. 6. *De Stad en kon niet stormenderhand, of schielijk gewonnen worden.*

† Abnuere. Virg. Æ. 5. 531. *Afkeuren, wraken, quaadkeuren, zijn toestemming niet aan geeven.*

Abnuitur. Liv. 3. 72. cum infinit. *Zulks word niet toegestaan, men is 't daar niet eens in.*

ĂBNŬĬTŪRUS. Sall. H. 1. Nihil abnuituros. *Zullende niet weygeren.*

ĂBNŪTO, ās, ārĕ, dat. Plaut. Capt. 3. 4. 79. Cic. de Or. 3. 41. *Met hoofdschuddingen, oogwenkingen, of eenig ander teeken te kennen geeven dat men iets weygerd.*

ĂBŎLEO, ēs, ēvi, & ŭi, ĭtūm, ērĕ. Virg. Æ. 4. 497. *Vernietigen, uytdelgen, uytwisschen, te niet doen, afzetten, afschaffen, beneemen.*

Illo igne vocem populi, libertatem Senatûs, & conscientiam generis humani aboleri arbitrabantur. Tac. Ag. 2. 2. *Zij meynden door dat vuur de stem van 't volk, de vrijheyd van den Raad, en de gedachtenis, of 't getuygenis van alle menschen te vernietigen.*

Abolere epistolas. Tac. H. 2. 48. 2. *Brieven verbranden.* Corpus igni. Tac. An. 16. 6. 3. *Een ligchaam verbranden, tot assche doen verteeren.*

Nomina reorum. Suet. Aug. 32. 6. *Iemands naam op de rolle van de misdadigers uytschrappen; iemant onschuldig verklaren.* Nomen legionis. Front. 4. 1. 45. *Een krijgsbende afdanken.* Dignitatem, magistratum alicui. Liv. 3. 38. *Iemand zijn ampt ontneemen, iemand van zijn ampt zetten.* Odorem. Plin. H. 28. 9. *De reuk beneemen, de geur doen verliezen.*

Viscera undis Virg. G. 3. 560. *Den reuk, de stank van 't vleesch afwasschen.*

ĂBŎLESCO, scis, ēvi, escĕrĕ. *Vergaan, uyt het gebruyk komen, te niet gaan, verloren raken.*

Vinea siccitatibus non abolescit. Col. 3. 2. *De wijngaard sterft niet, of gaat niet uyt door de droogte.*

Tanti non abolescet gratia facti. Virg.

Virg. Æ. 7. 232. *Noyt zal de gedachtenis van zulken treffelijken daad vergaan.*

Hujus rei prope memoria aboleverat. Liv. 3. 55. *De gehenghenis van deeze zaak was bijna vergaan.*

ĂBŎLĬTĬO, ōnis. f. Quintil. 9. 2. Flor. 4. 7. 3. *Vergeeving, vergiffenis, quijdscheldinge van een misdaad, genade, vergeeving.*

Abolitio sententiæ. Tac. An. 6. 2. 5. *Vernietiging van een vonnis.* Legis. Suet. Aug. 34. 3. *Afschaffing van een wet.*

ĂBOLLĂ, æ. f. Varr. apud Non. 14. 9 Mart. 8. 48. 1. *Een krijgsmantel.*

Abolla purpurea. Suet. Cal. 35. 2. *Een purpere mantel.*

† Audi facinus majoris abollæ. Juv 3. 115. *Hoor eens 't misdrijf van een vrij kostelyker mantel*, verstaat van een *vermaart en groot Philosooph*, die toen zulke mantels droegen.

ĂBŌMĬNANDUS, ă, ŭm. Plin. H 22. 4. Quintil. 9. 2. *Grouwelijk, verfoeyelijk, afschouwelijk, schrikkelijk, ijsselijk.*

ĂBŌMĬNATUS, ă, ŭm. Hor. Ep. 16. 8. *Waar voor men grouweld, 't geen men verfoeyd.*

ĂBŌMĬNŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Plin. H. 28. 2. Liv. 30. 30. *Ergens voor grouwelen, iets verfoeyen, ergens een schrik en yzing voor hebben.*

Aut onus, quod abominor, in te ruet. Curt. 7. 4. 12. *Of de last, waar voor ik schrikke! of waar voor u de Goden bewaren willen! zal op u vallen, of zal u doen bezwyken.*

ĂBŎRĬGĔNES, ŭm. m. plur. Sall. B. C. 6. Liv. 1. 6. *D'Aborigines. D'oudste volkeren van Italien.*

ĂBŎRĬŎR, ŏrĕris, ăbŏrīri. Gell. 12. 1. *Ontijdig, of voor de tijd geboren worden, door een misdragt, of misval.* Van een kind spreekende.

Hoc vinum prægnans si biberit, fit ut aboriatur. Var. apud Non. 2. 24. *Zo een zwangere vrouw van deeze wijn drinkt, krijgt ze een miskraam.* Zommige willen 'er onder verstaan hebben, fœtus aboriatur, *komt haar vrucht voor de tijd.* De Geleerden zijn 't over deeze plaats van Varro niet eens.

ĂBŎRTĬO, ōnis. f. Cic. Clu. 12. *Misval, miskraam, misgeboorte, ontijdige geboorte.*

Abortioni operam dare. Plaut. Truc 1. 2. 99. *Zijn best doen om een misval te krijgen.*

ĂBŎRTĪVŬM, ī. n. Plin. 18. 17. *Dun gegraand koren, schrale korenayren.*

ĂBŎRTĪVŬS, ă, ŭm. Hor. S. 1. 3. 46. Suet. Aug. 35. 1. *Misdragt, ontijdig geboorne, een onvoldragen kind; een onvolkomen, of onvolmaakt schepzel.*

* Abortivus. Plin. H. 7. 6: 20. 21. *Misdragt verwekkend, 't geen een misdragt veroorzaakt*, of *een misval verwekt.*

‡ ĂBORTO, ās, āre. Varr. R. R. 2. 4. Firm. 3. 7. *Een miskraam, quade kraam,* of *misval hebben; voor de tijd van een misdragt bevallen.*

ĂBORTUS, us. m. Ter. Hec. 3. 3. 38 Plin. 7. 11. *Misdragt, misval, miskraam, ontijdige geboorte.* Plinius H. 12. 2. gebruykt dit woord om te beteekenen als 't koren niet wel graand, en de bomen misdragen, of als ze hun graan en vruchten te vroeg voortbrengen.

Abortum pati. Plin. H. 28. 7. *Een miskraam, quade kraam,* of *misval hebben:* als men van de vrouwen spreekt. *Voor de tijd werpen*, of *jongen*, als men van de beesten spreekt.

Abortum facere, abortum inferre. Dat. Plin. H. 21. 18. *Doen misvallen*, of *doen miskramen; een misval verwekken.*

ABR.

ĂBRĀDO, īs, si, sum, ĕrĕ. Colum. 5. 6. *Afschuren, afschrabben, afschrappen, afscheeren, afkratzen, uytschaven, 't bovenste van iets afneemen.*

Abradere barbam. Plin. H. 6. 28. *Den baard schrappen*, of *scheeren.*

* Ab aliquo aliquid abradere. Ter. Ph. 2. 2. 19. Cic. Cæc. 7. *Iemand iets afschacheren, met gewelt*, of *list ontvreemden*, of *ontrekken.*

Abradi bonis. Plin. P. 37. 2. *Van al zijn goed ontzet*, of *beroofd worden.*

ĂBRINCA, æ. f. *Avranches, een stad van Noormandijen.*

ĂBRĬPĬO, is, pui, reptŭm, rĭpĕrĕ aliquid ab aliquo. *Iets van iemand met geweld ontneemen, roven, ontvoeren, onttrekken, ontrukken*, of *wechneemen.*

Ab aliquo legiones abripere. Cæs. B. C. 1. 2. *Iemand zijn krijgsvolk onttrekken, iemands krijgsbenden uyt zijn dienst trekken.*

A complexu vel ex complexu parentum liberos abripere. Cic. V. 1. 3. *De kinderen uyt de schoot*, of *uyt de armen hunner ouders rukken.* Ab aris focisque. Cic. ant. in exs. iret. 9. *Van de voet der altaren, en uyt hunne huyzen trekken.*

Abripere aliquem ad quæstionem. Cic. Clu. 33. *Iemand na de pijnbank trekken*, of *rukken.* In vincula. Cic. V. 4. 10. *Na de gevangenis sleepen.* In cruciatum. Ter. An. 4. 4. 47. *Na de gerichtplaats voeren.*

Abripi tempestate. Cic. Lig. 12. *Door storm vervoert worden, verstroyen*, of *van malkanderen raken.*

Abripere sese. Plaut. Mil. 2. 2. 21. *Zich wechmaken, zich wechpakken, zich 't zoek maken, wechvluchten.*

* Æstus ingenii tui procul à terra te abripuit. Cic. Or. 3. 36. *De drift van uwe geest heeft u ver van d'aarde opgevoerd.*

Abripite hunc intrò. Plaut. Most. 2. 1. 38. *Brengt hem aanstonds*, of *terstont daar binnen.*

* Eum à similitudine patris natura abripit. Cic. V. 5. 12. *Zijn inborst maakt hem zijn vader ongelijk, hij is van een anderen aard*, of *inborst als zijn vader.*

Nasum mordicus abripere. Plaut. Men. 1. 3. 12. *De neus afbyten, met de tanden afrukken.*

ĂBRŌDO, is, ōsi, ōsŭm, dĕrĕ. Acc. Plin. 10. 62. *Afknagen, afknabbelen, afeeten.*

ABRŎGĀTĬO, ōnis. f. Cic. Att. 3. 23. *Afstelling, afschaffing, vernietiging van een wet.*

ĂBRŎGO, ās, āvi, ātŭm, āre. Acc. Cic. I. R. 2. 45. *Een wet afschaffen, vernietigen, te niet doen, breeken, afstellen, uyt 't gebruyk brengen.*

Abrogare alicui magistratum. Cic. Mil. 27. *Iemand van zijn ampt zetten, hem afzetten; iemand zijn bediening ontneemen, hem afdanken*, of *bedanken*, Imperium, potestatem. Cic. Off. 3. 10. *Iemand bevel, 't gezag, de magt beneemen.* Vectigalia. Hirt. B. Afr. 97. *Schattingen, of tollen afzetten afstellen, afschaffen, of afdoen.*

* Abrogare alicui fidem. Cæs. B. G. 6. 22. *Imands geloof*, of *geloofbaarheyd beneemen; hem voor een bedrieger en leugenaar doen achten.* Fidem jurisjurandi. Cic. Q. R. 15. *Iemands geloofbaarheyd in 't zweeren beneemen, maken dat men iemand op zijn eed niet geloofd.*

Italiâ eum abrogavit. Aur. Vict. 77. *Hij joeg hem uyt Italien.*

ĂBRŎTŎNĪTES, æ. m. & vinum abrotonites. Colum. 12. 35. ἀβροτονίτης. *Averoone-wijn.*

ĂBRŎTŎNŬM, ī. n. Hor. E. 2. 1. 114. Plin. 21. 10. ἀβρότονον. Lucanus segd Abrotonus, i. m. 9. 920. *Averuyt, Averoone, Averoone-kruyd.*

ĂBRŬMPO, is, rūpi, ruptum, ĕrĕ. *Breeken, verbreeken, afbreeken, afscheuren, afrukken.*

* Abrumpere se ab aliquo. Cic. A. 14. 12. *Met iemand de vriendschap breeken; iemand de vriendschap opzeggen.* Sermonem. Virg. Æ. 4. 388. Tac. An. 4. 60. 2. *Een reeden afbreeken.* Venas. Tac. An. 16. 9. 3: 15. 63. 3. *De aderen afsnijden.* Patientiam. Tac. An. 12. 50. 4. *Geduld verliezen, afslaan, muyten, oproerig worden.* Fidem. Tac. H. 4. 60. 6. *De trouwe verbreeken* of *schenden.* Spem Tac. H. 3. 63. 1. *De hoop ontnemen.*

† Abrumpere somnos. Virg. G. 3. 530. *De*

De slaap storen, of breeken; opwekken, wakker maken. Fas omne. Virg. Æ. 3. 55. Zich aan geen recht binden, alle recht schenden, of verbreeken. Lucem Virg. Ae. 9. 497. vitam Virg. Ae. 8. 579. 't Leeven beneemen, ombrengen, dooden; van's leevens-licht berooven.

† Ignibus æther abrumpitur. Ovid. F. 2. 495. De lucht word door de blixem-straalen geklooft.

ABRŬPTĒ. Adv. Quintil. 3. 10. Schielijk, zonder inleyding, of voorgesprek, als men van 't begin eener reeden spreekt.

ĀBRŬPTĬO, ōnĭs. f. Cic. D. 2. 40. Breuk, in de eygentlijke en oneygentlijke zin. Verbreeking, echtscheyding, scheyding, afscheuring.

ĀBRŬPTŬS, ă, ŭm. è vel ex. Wechgevoerd, ergens van afgerukt, afgescheurd, of afgebroken.

Ferri in abruptum. Virg. Ae. 12. 687. In afgronden, in diepten vallen, of storten, Van een rots spreekende.

Abruptum orationis genus. Quintil. 4. 2. Een afgesneede, afgekorte, of afgebroke reeden, een reeden die niet vol is.

* Abruptus. Curt. 7. 11. 2. Ontoegangkelijk, onbeklimmelijk, steyl, hoog, moeyelijk te beklimmen, of te genaken.

* Ingenium abruptum. Sil. Ital. 7. 220. Een oplopenden, toornigen, driftigen, haastigen, stuursen, of barssen aard.

ABS.

ĀBS. præp. V. AB.

ABSCĒDENTĬĂ, ŭm. n. plur. Vitr. Præf. 7. Verschiet, wijking. Een woord der Schilderkonst.

* Omnia abscedentia. Cels. 5. 18. Al wat zich tot zweeren, of tot een zweering zet.

ĀBSCĒDO, ĭs, cessī, cēssŭm, dĕrĕ. Tertull. adv. Marc. 1. 1. Wechgaan, zich wechmaken, zich wechpakken, heene gaan.

Abscedere ab aliquo. Plin. H. 11. 17. Conspectu alicujus. Plaut. Capt. 2. 3. 74. Van iemand wechgaan, zich van iemand wechmaken; zich uyt iemands oogen pakken.

Citò ab eo ægritudo, ira abscessit. Plaut. Merc. 1. 2. 29. Ter. Hec. 5. 2. 15. Zyn ziekte, zyn toorn is haast overgegaan; hij is niet lang ziek, of quaad geweest.

In altum abscedere. Plaut. R. Prol. 66. Diep in zee steeken, ver in zee wyken, of lopen.

* Abscedere Vitr. Præf. 7. Wijken, in 't verschiet gezien worden, Als men ontrent de Schilderkonst spreekt.

* Abscedere. Cels. 7. 2. Zweeren, zich tot zweeren zetten, tot een zweering worden.

* Sub linguâ aliquid abscedit. Cels. 7. 12. Hy krygt een zweer onder de tong.

† Abscedere alicui. Ovid. M. 5. 376. Iemand ontkomen, of, ontwijken.

ABSCĒSSĬŎ, ōnĭs. f. Cic. Tim. 12. Vertrek, scheyding, verreyzing, wijking.

ABSCĒSSŬS, ūs. m. Cic. N. D. 1. 10. Vertrek, vlucht, wechvluchting.

* Abscessus. Cels. 7. 2. Gezwel, zweer, zweering.

ABSCĪDO, ĭs, cīdī, cīsŭm, cīdĕrĕ. acc. Ovid. M. 12. 362. Afsnijden, afhouwen.

ABSCĬNDO, ĭs, cĭdī, cĭssŭm, cĭndĕrĕ. Acc. Afsnijden, afhouwen, afhakken, afslaan, afrukken, afscheuren.

Abscindere cervicibus caput. Cic. A. 11. 2. 't Hoofd afhouwen, 't hoofd afslaan, onthoofden, onthalzen.

Abscindere venas. Tac. An. 15. 69. 3. 16. 11. 4. De aderen openen, of affnyden.

* Abscindere terras Oceano. Hor. O. 1. 3. 21. De landen door de zee van malkanderen scheyden, of verdeelen.

A pectore tunicam ejus abscidit. Cic. V. 5. 1. Hy scheurde hem zyn tabberd by de borst van 't lijf af.

* Omnium rerum respectum præterquam victoriæ urbis abscindamus. Liv. 9. 23. Laat ons alle deeze bedenkelijkheeden affnijden, en maar alleen op de overwinning, of verovering der Stad zien.

ABSCĪSĒ. Adv. Val. Max. 3. 7. 6. ext. &, Abscisè. Gell. Dig. 50. 6. 5. §. 2. Beknoptelijk, kortelijk, bondig, met een kortbondige styl.

ABSCĪSSĬO, ōnĭs. f. Cic. Her. 4. 53. Afbreeking, tusschen-val, een spreekwijs der Reedenrijkkonst, wanneer men een begonne zaak niet afhandeld, of laat steeken.

ABSCĪSSŬS, ă, ŭm. Part. Liv. 25. 36. Afgesneeden, gebroken, ontoegangkelijk, onbeklimmelijk, ongenakelijk, onnaakbaar.

Abscissus in duas partes exercitus. Cæs. B. C. 3. 72. 2. Een leeger in twee hopen geschaard, of verdeeld.

* Spe undique abscisâ. Liv. 26. 30. 35. 45. Alle hoop verloren hebbende; gantsch geen hoop meer hebbende.

Abscissa castigatio. Val. Max. 2. 7. 14. Een gestrenge en haastige straf. Abscissior justitia. Val. Max. 6. 5. 4. ext. Een strenger en korter recht.

ABSCŌNDĬTĒ. Adv. Cic. J. R. 2. 23. Duysterlijk, donkerlijk, heymelijk, bedektelijk.

ABSCŌNDĬTŬS, ă, ŭm. Part. Cic. Her. 4. 6. Verborgen, bedekt, diep.

ABSCŌNDO, ĭs, abscōndi, abscōndĭtŭm, dĕrĕ. Verbergen, bedekken, versteeken. Abscondidi in 't Præteritum, en Absconsum in 't Supinum, zijn niet in 't gebruyk by de goede Schrijvers.

[Abscondidi staat evenwel by Non. 2. 59. en Priscian. 10. 395. zeyd, dat de woorden komende van do gevoegt by een præpositie in de derde conjugatie behouden het præteritum van 't oorspronkelijke, en verdubbelen het di, als condo, condidi, abscondo, abscondidi: en bewijst zijn zeggen uyt Planti Carbonaria, Secundum ipsam aram aurum abscondidi. Neffens het altaar selfs hebbe ik het geld verborgen. Ende wy doen'er Plautus by, seggende. Merc. 2. 3. 25. Nequidquam abscondidi. Ik hebse te vergeefs verborgen, en Abscondidit antris. Hy heeftze in de holen versteken. Dat gevonden word by Sil. Ital. 8. 189.]

† Abscondere arces. Virg. Ae. 3. 291. Een stad uyt het gezicht verliezen, of quyt raken.

ABSĔNS, entĭs. omn. gen. Ulp. Dig. 50. 16. 199. Afweezig, afweezende, niet tegenwoordig.

Absente nobis. Ter. E. 4. 3. 7. Afran. by Non. 2. 66. In ons afweezen, terwijl wy afweezig waren. Dit is een Hellenismus, of Griekse spreeking, die men spaarzamelijk moet volgen.

† Absentem urbem tollis ad astra. Hor. S. 2. 7. 28. Gy prijst de stad, of het stads-leeven heemelhoog als gij'er buyten zijt.

ABSĔNTĬĂ, æ. f. Cic. At. 14. 13. Afweezen, afweezendheyd, afweezigheyd.

ABSĬLĬO, ĭs, sĭlŭī, sĭlīī, absĭlīrĕ. Stat. Th. 6. 98. Ergens van affspringen, of van daan springen, zich ter vlucht wechmaken, gezwindelijk vertrekken.

ABSĬMĬLĬS, ĭs, m. & f. lĕ, ĭs. n. Ongelijk, verscheyde, verschillende, niet overeenkomende. Dit woord word gemeenelijk in de eygentlijke zin, met de ontkennende woordleedjens, nec, neque, non, haud &c. gevoegd.

Non absimilis bitumini. Colum. 6. 17. Niet qualijk na Jodenlijm gelijkende.

* Non absimilis est principi. Suet. O. 1. 3. Hy is den Vorst niet ongelijk; hy zweemd niet qualijk na den Vorst.

ABSĪNTHĬĀTŬS, ă, ŭm. Lampr. Heliog. 21. Sen. Sua. 7. Gealssemd, met alssem gemengd.

ABSĪNTHĪTĒS, æ. m. Vinum absinthites. Colum. 12. 35. Plin. 20. 6. 23. 1. Alssem-Wyn.

ABSĬNTHĬŬM, ĭi. n. Plin. H. 27. 7. Alssem, een zeer bitter kruyd. Varro zegd Absinthius, ii. m. by Non. 3. 4.

* Absinthium. Quintil. 3. 1. *Bitterheyd, dreefheyd, ongenoegte, verdriet, moeyelijkheyd.*
ABSIS, idis. f. ἁψίς. *Gewelf, kring, rond perk.* In absida curvatus. Plin. E. 2. 17. *Gewelfd, gewelfswyze, of kringswijze gemaakt.*
Absis. Plin. H. 2. 15. *De draykring van elke Ster.*
* Absis. Ulp. Dig. 34. 2. 19. 6. *Rond vaat-werk, als schotelen*, na d'aanteekening van Turnebus Adv. 18. 23.
ABSISTO, is, stiti, stitum, ĕrĕ. abl. fine præp. Virg. Ae. 1. 196. *Van afwyken, van afgaan, van afwenden, niet naderen &c.*
A Sole absistere. Plin. H. 2. 8. *Van de zon afgaan.*
* Absistere bello. Liv. 21. 6. Tac. H. 4. 34. 2. *Uyt het oorlogen scheyden.* Oppugnatione, & obsidione, & obsidendo. Liv. 37. 17. *De beleegering opbreeken.* Precando. Virg. Ae. 8. 403. *Ophouden te bidden.*
Spe labefactandæ fidei haud absistens. Liv. 24. 20. *De hoop niet verliezende om de getrouwigheyd te doen zwigten.*
ABSOLVO, is, sōlvī, sōlūtūm, sōlvĕrĕ. Acc. *Iets voltoyen, voltrekken, volbrengen, of volmaken; ergens de laatste hand aan leggen.*
* Absolvere aliquem majestatis. Cic. Clu. 41. *Iemand onschuldig verklaren aan gequetste Majesteyt.*
Absolvere aliquem suspicione regni. Liv. 2. 8. *Iemand vrij verklaren dat hy na de Kroon, of 't rijk heeft gestaan.* De prævaricatione. Cic. Fr. 2. 15. *Van 't verraden zyner party.*
Absolvi omnibus sententiis. Cic. V. 4. 45. *Van alle de Rechters vrijgesproken, vry, of onschuldig verklaard zyn.*
Absolvere se judicio ab altero. Cic. Q. R. 12. *Zich van de misdaden doen vrij verklaren daar een ander ons meede betigt.*
* Neque absolvit eos curâ familiari tam parva res. Sall. H. 3. *Zulken kleynigheyd ontlast hen van de zorge hunnes huysgesins niet, dat weynige is tot onderstand van hun huys niet genoeg.*
Absolvere aliquem. Plaut. Au. 3. 5. 43. *Iemand voldoen, of betalen.*
Me hinc absolvito. Plaut. Am. 5. 1. 45. *Help my voort, of vaardig my af, dat ik heenen ga; hulp my hier weeder van daan.*
Absolvere navem. Plaut. Mil. 4. 7. 16. *Het anker lichten.* Pensum. Varr. R. R. 2. 2. *Zyn taak, of dagwerk afdoen.*
De aliqua re, & rem aliquam paucis absolvere. Sallust. B. C. 4. *Iets met korte woorden afdoen, of afhandelen.*

Uno labore duas ærumnas absolvere. Plaut. Am. 1. 2. 26. *Twee vliegen met eene lap slaan; zich met eene moeyte van twee ongemakken te gelyk ontslaan.* Zeeker spreekwoord.
ABSŌLŪTĒ. Adv. Cic. Fin. 3. 7. *Volkomentlyk, geheelyk, gantschelyk, ten vollen, volmaaktelyk, volstrektelyk.*
ABSŌLŪTIO, ōnis. f. Cic. Fin. 5. 14. *Volmaaktheyd, eynde, voltoying, volbrenging, voltrekking, voleyndiging.*
Absolutio. Cic. Font. 12. *Rechtvaardiging, vryspreeking, vryverklaring, ontslaging, ontlasting, verlating.*
ABSŌLŪTŌRĬŪM, ĭī. n. Plin. H. 28. 6. *Een krachtig Geneesmiddel, 't geen ten vollen geneesd.*
ABSŌLŪTŌRĬUS, ă, ūm. Ascon. Pæd. Cic. p. 76. *'t Geen de vergiffenis, of vryspreeking van een misdaad behelsd, of vervat.*
Tabulæ absolutoriæ. Suet. A. 33. 3. *Genade-brieven, vergiffenis-brieven.*
ABSŌLŪTŪS, ă, ūm. Part. *Voleyndigt, volbragt, voltrokken, voltoyt, volkomen, volmaakt, onbepaald, volstrekt.*
Numeris omnibus absolutus. Plin. E. 9. 38. *Een man in allen deelen volmaakt, aan wien niets gebreekt om volmaakt te zyn.*
Visus est marinus homo absolutâ similitudine. Plin. H. 9. 5. *Daar wierd een zeeman gesien, volkomentlyk een ander mensch gelyk.*
* Absolutus. Cic. F. 9. 21. *Ontslagen, vrygesproken, vryverklaard, verlost.*
ABSŎNŬS, ă, ūm. *Wangeluydig, misluydende, onaangenaam, qualyk luydende.*
Absonus voce. Cic. de Or. 1. 25. *Die een onaangename, harde, of valsche stem heeft.*
* Absona dicentis fortunis dicta. Hor. A. 112. *Reeden, of gesprek beneeden 't aanzien en de waardigheyd des spreekers.*
Eorum nihil est absonum fidei originis divinæ. Liv. 1. 15. *Daar is niets in dat alles, dat teegen 't gevoelen van zyn Goddelyke afkomst stryde.*
Absonus à voce motus. Liv. 7. 2. *Een gebaar by 't gezegde qualyk passende, dat niet wel by de stem, of by de woorden voegd.*
ABSORBEO, bes, bŭi & psi, absōrptūm, bēre. Acc. *Indrinken, inzwelgen, inzuypen;* Van drank spreekende.
Cleopatra unionem liquefactum absorbuit Plin. 9. 35. *Cleopatra heeft een gesmolten paarle ingedronken.*
Absorbere. Cic. A. 2. 27. *Verslinden, inslokken, inzwelgen,* van de zee spreekende.

Hunc absorbuit æstus quidam gloriæ. Cic. Cl. 81. *Hy heeft zich door de eerzucht gantschelyk laten vervoeren.* Consuetudinis. Cic. L. L. 2. 4. *Hy heeft zich met de vloed, of door de kracht der gewoonte laten wechsleepen.*
Absque. Præp. abl. *Zonder, buyten.*
Absque sententia. Quintil. 7. 2. *Zonder, of buyten raad.* 't Is beeter de *præpositie* sine, in deezen zin te gebruyken, en te zeggen, sine injuria, *zonder verongelyking.* Veel eer als, absque injuria.
Absque eo, absque te, rectè ego mihi vidissem. Ter. Ph. 1. 4. 11. Plaut. Bacch. 3. 3. 8. *Zonder hem, zonder u, zou ik wel beeter toegezien hebben.*
ABSTĀNTĬĂ, æ. f. Vitr. 9. 4. *Afstand, tusschenruymte, tusschenheyd, wydte, tusschenwydte.* Dit woord word alleen by deezen Schrijver gevonden.
ABSTĒMĬUS, ă, ūm. Ovid. M. 5. 323. *Die geen wijn drinkt, die zich van wijn onthoud.* Plinius voegd'er by, Abstemius vini. 22. 24.
* Eam aquam qui biberint, abstemii fiunt. Vitr. 8. 3. *Die van dit water gedronken hebben, houden van geen wyn meer.*
[Abstemius, is ook iemand, die wel wijn drinkt, maar tot een seekere tijd van den dag nog niet gedronken heeft. Apul. Apol. p. 311. Ante horam secundam jejunus & abstemius. *Tot twee uren toe niet gegeeten, noch geen wyn gedronken.*]
† Abstemius. Hor. E. 1. 12. 7. *Matig, spaarzaam in eeten en drinken.*
Abstemium prandium. Gell. 13. 30. *Een maaltyd, op welke geen wyn gedronken word.*
ABSTĔRGEO, ēs, sī, sūm. gērĕ & Abstergo, ĭs, si, sūm, gĕre. *Afdrogen, afwasschen, afwisschen, reynigen, schoon maken.*
Abstergere vulnus. Ter. E. 4. 7. 9. *Een wonde reynigen, of afwasschen.* Cruorem. Liv. 1. 41. *'t Bloed afwasschen.* Dolorem. Cic. Fr. 2. 10. *De pyn weeknemen, stillen, verdryven.* Metum. Cic. F. 9. 16. *Van de vrees verlossen.* Fastidium. Plin. 27. 6. *De onlust, 't ongenoegen verdryven.*
ABSTĔRRĔO, ēs, rŭi, rĭtūm, rēre. *Verschrikken, ontstellen, verschrikt of vervaard maken, eenschrik, of vrees aanjagen.*
Absterrere aliquem ab aliquâ re faciendâ. Ter. An. 3. 1. 14. Cic. V. 2. 58. *Iemand ergens van afschrikken, of afkeerig van maken; iemand iets ontraden, of afraden om te doen.*
Absterrere aliquem à concionibus. Liv. 2. 35.

2. 35. *Iemand uyt de vergaderingen houden, afkeerig van de byeenkomsten maken.*
Absterrere clamore de frumento anseres. Plaut. Truc. 2. 1. 41. *De ganzen door zyn roepen uyt 't koren houden.*
Supplicem quempiam à nobis absterrere. Cic. Or. anteq. in exs. c. 10. *Den geenen van ons afhouden*, of *van ons afwyzen, die ons iets komen verzoecken*, of *ons ergens om komen bidden.*
ABSTĔRRĬTŬS, ă, ŭm. Part. Liv. 5. 41. *Afgeschrikt, door vrees afgehouden, afgedreeven*, of *te rug gehouden.*
ABSTĬNĔNDŬS, ă, ŭm. A cibo abstinendus. Colum. 6. 7. *Die men moet doen vasten, die men 't eeten moet onthouden*, of *niet moet toelaten te eeten.*
ABSTĬNENS, ĕntĭs. omn. gen. *Gematigd, ingetogen, bezadigd, bescheyden, oprecht, die zich zelven meester is.*
Homo alieni abstinentissimus. Plin. E. 6. 8. & rebus Venereis. Colum. 12. 4. *Een man verre van een ander te verongelyken*, of *eens anders goed te neemen, en van alle minnaryen.*
* Abstinentes oculi. Cic. Off. 1. 40. *Kuysche, zeedige oogen; oogen zonder afgunst*, of *nydigheyd.*
ABSTĬNĔNTĔR. Adv. Cic. in Sall. 7. *Met gematigdheyd, bescheydentlyk, oprechtelyk, ter goeder trouw.*
ABSTĬNĔNTĬĂ, æ. f. Sall. B. C. 3. Cic. Off. 2. 22. *Gematigtheyd, bezadigtheyd, bescheydenheyd, zeedigheyd, ingetogentheyd, oprechtigheyd.*
* Abstinentia. Quintil. 2. 2. *Onthouding, matigheyd in spys en drank.*
Abstinentia vini, cœnæ. Plin. H. 25. 5. *Onthouding van wyn*, of *van wyn drinken, van 's avonds te eeten.*
ABSTĬNĔO, ēs, tĭnŭī, tēntūm, tĭnērĕ. Abstinere alieno, of, Abstinere se, Cic. A. 2. 3. *Zich onthouden, zich afhouden, zich te rug houden, van &c.* Ab alieno. Cic. V. 4. 2. *Eens anders goed te neemen.* Vino. Plin. H. 28. 7. *Wyn te drinken.* Injuriâ. Cic. Off. 3. 17. *Ongelyk te doen.* Negotiis. Cels. 3. 22. *Hem ergens meê te bemoeyen.* Publico. Suet. Cl. 36. 2. Tac. An. 3. 3. 1. *In 't openbaar te verschynen*, A mari. Plaut. Mil. 4. 7. 26. *Op zee te gaan.*
Neque dicto ullo aut facto abstinuit, quod modo ambitiosum foret. Sall. B. J. 64. *Hy en spaarde niets om de gunst des Volks te winnen.*
Abstinere manum alieno. Cat. R. R. 5. Manus, mentem, oculos ab alienis. Cic. de Or. 1. 43. *Zyn handen zuyver houden: zyn handen, gemoed, oogen van eens anders geld reyn houden.* Manus à socio, aut à se. Cic. T. Q. 4. 37. *Zyn handen aan zyn makker niet schenden, noch aan zyn zelven niet leggen.*
Romano bello fortuna Alexandrum abstinuit. Liv. 8. 24. *'t Geluk beleste Alexander den Romeynen te beoorlogen.*
Mihi abstineant invidere. Plaut. Curc. 1. 3. 24. *Dat ze aflaten*, of *ophouden my te benyden.*
Abstinere, quo minus &c. Suet. Gr. 3. 3. *Zich onthouden van, &c.*
Abstinere gemitus, screatus, tussis, risus. Ter. H. 2. 3. 132. *Zich van zuchten, van spouwen, van lagchen onthouden.* (Dit is een Grieksche *constructie*. De *verba* abstinendi worden bij de Grieken *geconstrueert* met een *genitivus*.)
Abstinere sermonem de aliqua re. Plaut. Most. 4. 2. 17. *Van een zaak gantschelyk niet spreeken.* Bellum à populo. Liv. 8. 19. *'t Volk van den oorlog verschoonen.*
Infantibus abstinere necandis. Cæs. B. G. 7. 47. 5. *De kinderen sparen*, of *verschoonen.*
Tergis abstinetur. Sall. H. 3. *Men spaard*, of *verschoond hen den rugge; men geesseld hen niet.*
† Abstinere irarum, rixæ, pecuniæ. Hor. Od. 3. 27. 69. *Zich van toorn*, of *gramschap onthouden; Tegen niemand twist*, of *krakkeel zoeken: geen geld neemen.*
† ABSTO, ās, abstĭtī, abstĭtūm, abstārĕ. Hor. A. 362. *Ver af zyn, afgeleegen zyn.* Men moet dit verbum niet lichtelijk gebruyken.
ABSTRĂHO, is, xi, ctūm, hĕrĕ. Acc. & Abl. cum præpositione e & ex. *Ontrukken, ontrekken, meêsleepen, meêvoeren, wechvoeren, meêneemen, ontvoeren.*
Illam psaltriam una illuc mecum hinc abstraham. Ter. Ad. 4. 3. 56. *Ik zal deeze zangeresse hier van daan met my daar heenen voeren.*
* Abstrahere copias ab aliquo. Planc. ad Cic. 10. 18. *Iemand zyn Krygsvolk ontrekken.* A rebus gerendis. Cic. S. 5. *Hem van zyn zaken*, of *beroeping aftrekken.* Se à corpore. Cic. Somn. 9. *Zich van 't ligchaam en de stoffe aftrekken.* A sollicitudine. Cic. Dej. 14. *Zich van de zorge ontslaan.* Aliquem è gremio, è sinu, Cic. Coel. 24. *Iemand uyt de schoot, uyt de armen rukken.* E comitatu aliorum. Cic. Syll. 3. *Uyt het gezelschap van andere lokken.*
Abstrahere aliquem in servitutem. Cæs. B. G. 7. 42. 3. *Iemand in slaverny voeren, gevangkelyk wechvoeren, in dienstbaarheyd brengen.*
Ab illis me nunquam commodum abstraxit. Cic. Arch. 6. 7. *Noyt ben ik door eyge belang van hun voordeel afgetrekken.*
Abstractus animus à certa ratione. Cic. T. Q. 4. 17. *Een verkeerd, avrechts*, of *onvast verstand, dat de zeekere leydingen der reeden niet en volgt.*
ABSTRĬCTŬS, ă, ŭm. Liv. 24. 7. *Ontbonden, losgemaakt, ontslaakt, vrij.* Sigonius zegd dat Livius dit woord niet en gebruykt, en dat men in plaats van Laxaret elatum pedem abstricto modo, leeten moet ab stricto nodo, dat mij vrij wel met de zin des Schrijvers schijnt over een te komen.
ABSTRŪDO, ĭs, si, sūm, dĕrĕ. Acc. *Verbergen, versteeken, wechsteeken, uyt het gezicht wechdoen.*
Abstrudere se in silvam. Cic. At. 2. 15. *Zich in 't bosch verbergen, zich in 't woud versteeken.*
Abstrudere thesaurum. Plaut. Au. 4. 5. 3. *Een schat verbergen*, of *begraven.* Tristitiam. Tac. An. 3. 6. 3. *De droefheyd ontveynzen, verbergen*, of *bedekken.*
ABSTRŪSŬS, ă, ŭm. *Verborgen, heymelyk, bedekt.*
Abstrusus dolor. Cic. Dom. 10. *Een heymelyke pyn, een ontveynsde smert.*
Homo abstrusus. Tac. An. 1. 24. 1. *Een ondoorgrondelijk mensch, een veynzaard, een die zich heel dicht houd, die zyne gevoelens verbergd.*
Abstrusior disputatio. Cic. A. Q. 4. 10. *Een scherpsinnige*, of *duystere twistreedening.*
Abstrusus terræ serpens. Vell. 2. 29. 4. *Een Slang onder de aarde verborgen.*
Abstrusæ insidiæ. Cic. Rull. 2. 18. *Looze strikken, heymelyke lagen.*
ABSŬM, ăbēs, absŭī, ăbēssĕ. Ab aliquo loco. *Ergens van afweezig zyn.* De beste Schrijvers gebruyken gemeenelijk, in plaats van à loco, de *adverbia* in de vrage unde. Abest hinc, in plaats van ex eo loco; *hij en is hier niet.* Isthinc. *Hij is niet meer in deeze plaats.* Men zegd in 't *futurum* van de *infinitivus* abfore, in 't *futurum* van 't *participium* absuturum, am, um, esse vel fuisse, dat op haar plaats kan gezien worden.
Nummus abesse hinc non potest. Plaut. 4. 4. 111. *Daar mogen geen twee Schellingen aan ontbreeken*, of *aan te kort zyn.*
Abesse urbe, domo, Cic. F. 4. 6. & ab urbe. Cic. Cæc. 10. ab domo. Cic. V. 4. 18. *Uyt de stad zyn, niet t' huys zyn.* A bello. Cæs. B. G. 6. 13. 1. *Buyten*

1. *Buyten den oorlog blyven, niet in den oorlog komen.*

Abesse in altercationibus. Cic. At. 12. 13. *Zich buyten twist, of krakkeel houden.*

Multum abest ab iis. Cic. Cl. 62. *Hij is op ver na zoo goed niet als zyliedeu, hy komt by hen niet te pas.*

Abesse à castris bidui (itinere.) Cic. At. 5. 16. & , bidui viâ, Cæs. B. G. 6. 7. 2. *Twee dagreyzens van 't leger af zyn.* Aliquot millia passuum. Cic. F. 10. 23. Cæs. B. G. 2. 16. 1. *Eenige duyzend schreeden.*

Abesse propius à morte. Cic. S. 21. *Naby de dood zyn, niet ver van de dood zyn.* A periculo. Cæs. B. G. 2. 11. 5. *Buyten gevaar zyn.*

Abesse alicui. Cic. Syll. 5. *Iemand niet behulpzaam zyn, hem in de nood laten zitten.*

Longè ab his fraternum nomen populi Romani absuturum est. Cæs. B. G. 1. 36. 5. *De naam, of waardigheyd van broeders des Roomschen volks zal hen niet helpen, zal hen geen voordeel doen.*

Quid huic abesse poterit de maximarum rerum scientiâ? Cic. de Or. 1. 11. *Wat zoude hem van de heerlykste, of grootste weetenschappen konnen ontbreeken?*

Sylla abfuit ab oculis vestris. Cic. Syll. 26. *Sylla is voor uw oogen niet verscheenen, gij hebt Sylla niet gezien.* Abesse à contentione. Cic. At. 10. 8. *Twist en krakkeel haten.*

Nomen crucis absit non modo a corpore civium Romanorum, sed etiam a cogitatione, oculis, auribus. Cic. C. R. 5. *De Romeynsche burgers moeten niet alleen niet gehangen worden, maar niet eens op de galge denken, die zien, of daar van horen spreeken.*

Abesse à culpa, à suspicione. Cic. S. R. 20. *Buyten schuld, buyten vermoeden zyn.*

Nihil abest ad subvertendum imperium, præter idoneum ducem. Sall. H. 1. *Daar ontbreekt niet dan een goed hoofd om 't Ryk t' onderste boven, of om te keeren.*

Tantum abest ut, seq. sub. Cic. F. 11. 10. *'t Is 'er zoo ver af, zoo ver van, zoo ver van daan, dat &c.*

Absit verbo invidia. Liv. 9. 19. *Dat niemand zich deeze woorden belge, hier aan stote, dat niemand dit qualyk neeme.*

ABSŪMĒDO. ĭnĭs. f. Plaut. Capt. 4. 3. 4. *Verteering, doorbrenging, vernieling, verwoesting.*

ABSŪMO, ĭs, ūmpsi, ūmptŭm, ĕrĕ. *Verteeren, doorbrengen, verdoen, gebruyken, vernielen, verwoesten.*

Absumere diem. Liv. 30. 8. Tempus. Cic. P. Q. 10. *Den dag, den tyd doorbrengen.* Argentum. Plaut. Most. 5. 2. 19. *Zyn geld doorbrengen, of verdoen.*

Absumpsit domos incendium. Plin. E. 10. 42. al. 34. *De brand heeft de huyzen verniel, of verteerd.*

Aquarum illuvies majorem partem populorum Græciæ absumpsit. Justin. 2. 6. 10. *De watervloed heeft het grootste gedeelte van de volkeren in Griekenland verzwolgen.*

* Absumi clade. Cic. T. Q. 2. 8. *Gantschelyk verslagen worden.* Curâ. Ter. Ph. 2. 2. 26. *Van hertzeer verquynen, of verteeren.* Morbo. Sall. B. 1. 5. Liv. 27. 9. *Van ziekte sterven.* Morte fortuitâ. Tac. An. 2. 4. 2. *Door een haastige, of schielyke dood weechgerukt worden.* Sumptu. Ter. Ph. 2. 2. 26. *Door onkosten bedorven worden, of te grond gaan.*

Putant dentes in cornua absumi. Plin. H. 11. 37. *Zy meynen dat de waschdom der tanden door de hoornen benomen word, vermids groot gehoornde beesten niet veel tanden hebben.*

Absumpti sumus. Plaut. Most. 2. 1. 18. *Wy zyn in de grond bedorven.*

Salus absumpta. Virg. Ae. 1. 559. *Een bedorve gezontheyd.*

ABSŬRDĒ. Adv. *Ongerijmdelyk, wanschikkelyk, ongevoeglyk, onbequamelyk, zottelyk, zonder verstand, of oordeel.*

Absurdè canere. Cic. T. Q. 2. 4. *Heel niet wel, of zeer slecht zingen.*

(Absurdŭs, ă, um. Is eygentlijk iets, *dat ongehoord is,* oneygentlijk, *dat alle menschen verfoeyen, voor ongerymd houden.* Est hoc auribus, animisque hominum absurdum. Cic. Q. R. 7. *Dat is ongehoord, en word van alle menschen verfoeyt.*)

Absurdum atque alienum à vitâ alicujus. Ter. Ad. 5. 8. 21. *Ver van iemands leevenswys, met iemands wyze van leeven gantsch niet overeenkomstig.*

Vir absurdus. Cic. de Or. 2. 20. *Een zot, onbescheyden, onbeschoft, onhebbelyk, of dom mensch.*

Vox absurda. Cic. de Or. 3. 11. *Een slechte, of onaangename stem.*

ABSYNTHIUM. V. Absinthium.

A B U.

ABVĔRTO. ĭs, ĕrĕ. Plaut. R. 1. 2. 76. *Wenden, omwenden, omkeeren, drayen,* by voorbeeld *een schip.*

ABULA, æ, f. *Avila, een stad van Kastilien.*

Abulensis, is. m. & f se, is. n. *Een Avilanaer, die van Avila is.*

ABŬNDĀNS, tis. omn. gen. Abl. & , gen. *Overvloedig, ryk, vermogend, magtig, groot.*

Abundanti doctrinâ homo. Cic. de Or. 1. 19. *Een man van een groote geleertheyd.*

Ingenio, doctrinâ, studio, otio abundans. Cic. de Or. 1. 6. *Iemand die veel verstands, bequaamheyd, geleerdheyd, en overvloed van tyd heeft.*

Ex abundanti. Quintil. 4. 5. *Ten overvloed, ten overmaat, tot overtolligheyd, boven iets.*

Abundans. Virg. G. 1. 115. *Gezwollen, opgezwollen, hoog, overvloeyend,* van een Stroom spreekende.

ĂBŬNDĀNTĔR. Adv. Cic. de Or. 2. 35. *Overvloedelyk, breedelyk, rykelyk, in overvloed, wydlopig, uytgebreydt, onmatelyk.*

Abundanter dicere. Quintil. 4. 5. *Een wydlopige, of uytgebreyde styl hebben.*

Abundantissime crescere. Plin. H. 5. 9. *Onmatelyk wasschen, overvloedelyk groeyen.*

ĂBŬNDĀNTĬĂ, æ. f. Cic. Am. 15. *Overvloed, volheyd, overvloedigheyd, overmatigheyd.*

Abundantia feminarum. Plin. H. 24. 11: 27. 12. *De overvloedige maandstonden der vrouwen.*

Abundantia amoris. Cic. F. 1. 9: 7. 1. *Overmatige liefde, overvloed van liefde.*

ĂBŬNDĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 3. 16. *Watervloed, overvloeying, overstroming, of overloop van 't water.*

ĂBŬNDĒ. Adv. *Genoeg, overvloedig, genoegzaam.* Men zegd wel, satis abundanter, *overvloedig genoeg,* maar niet, satis abundè, gelijk Valla aanteekend. Men moet zeggen, satis abundèque, *Genoeg en genoegzaam,* vermids dat abundè & satis, gemeenelijk het zelve beteekenen, en van 't zelve woord geregeerd worden. Abundè potentiæ & gloriæ adeptus. Suet. J. 86. 4. *Overvloedelyk magt en eer verkreegen.* Abundè esse alicui. Plin. 4. 30. *Voor iemand genoeg zyn.*

Parentes abundè habemus. Sall. B. J. 102. *Wy hebben onderdanen genoeg, 't ontbreekt ons aan geen onderzaten.*

Abundè tibi adsunt omnia. Cic. Br. 4. *Gy hebt alles in overvloed, alles vol op.*

ĂBŬNDO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Ergens in overvloeyen, iets in overvloed hebben, ergens overvloedig in zyn.*

Abundare gallinâ, lacte. Cic. S. 16. *Overvloedig, of veel gevogelt houden, overvloedig zuyvel hebben,*

van een hofsteede spreekende. Bellicis laudibus. Cic. Off. 1. 22. *Een groote achting in d'oorlogs-konst verkreegen hebben.* Honoribus. Cic. F. 10. 10. *De grootste eeramten bekleedt hebben.* Amicitiâ, & Amore. Ter. Ph. 1. 3. 11. *In zyn vriendschap heel gelukkig zyn, al 't wenschelyke in de liefde vinden.* Divitiis. Ter. H. 3. 2. 17. *Schatryk zyn, groote goederen hebben.*

Abundare. Virg. G. 3. 487. *Overlopen, overstromen, overvloeyen, over heen lopen.* van 't water eener stroom spreekende.

Theophrastus abundans in eo genere rerum. Cic. Ll. 3. 6. *Theophrastus heeft overvloed van deeze dingen gehad.*

Abundare videtur NON. Asc. Pæd. p. 99. *Het woord NON schynt'er onnodig, of niet van noden te zyn,* van een reeden spreekende. Indien'er stont redundare, zoude men moeten zeggen, *'t woord non schynt'er overtollig, of overvloedig te zyn.*

ĂBŪSIO. ōnis. f. Cic. Orat. 27. Heren. 33. *Misbruyking. Een overdragt, of lykspreuk,* wanneer men in plaats van de eygentlijke woorden, eenige andere gebruykt, die haar in beteekenis 't naast by komen.

ĂBŪSĪVĒ. Adv. Quintil. 8. 6. *By misbruyk, door een lykspreuk,* wanneer men een woord gebruykt dat iets niet krachtig genoeg uytdrukt.

ĂBŪSQUĒ. Adv. temporis, abl. *Zeederd een zeekeren tyd.* Abusque mane ad vesperum. Plaut. Most. 3. 2. 80. *Van den morgen tot den avond toe.* (Interdum loci. Juno classem Dardaniam Siculo prospexit abusque Pachyno. Virg. Ae. 7. 289. *Juno heeft de Trojaansche Vloot van verre, van de Siciliaansche Kaap Pachynus zien aankomen.*)

ĂBŪSŬS, ūs. m. Cic. T. 3. *Misbruyk, wangebruyk, misbruyking, quaad gebruyk.*

Abusus. Ulp. Dig. 7. 5. 1. *Verslyting, afslyting, afteeziging,* van dingen spreekende die door 't gebruyk verslijten.

ĂBŪTŎR, ĕrĭs, ăbūsŭs, sŭm, ăbūtī. Abl. *Iets misbruyken, ergens een quaad gebruyk van maken.* Dit woord beteekend ook by de beste Schrijvers, *tyd-quisten, den tyd verliezen, de tyd niet wel besteden, of qualyk doorbrengen.*

In prologis scribendis operam abutitur. Ter. An. prol. 5. *In voorreedens te schryven doet hy verloren, of vergeefsen arbeyd.* (Juret. in Symm. 3. 46. legt het uyt tegens het gemeene gevoelen, en zegd dat het is, *zich beneerstigen, veel arbeyds daar op doen.*)

Abuti aurum. Plaut. B. 2. 3. 126. argentum. Plaut. P. 2. 3. 10. *Een somme goud- of zilver-geld doorbrengen, of verteeren.*

Abuti facilitate Cic. F. 12. 1. patientiâ alicujus. Cic. C. 1. 1. *Iemands goedheyd, geduld misbruyken.* Ignoratione alicujus ad salutem cujuspiam. Cic. Lig. 1. *Zich van iemands onwetenheyd, tot eens anders behouwd, dienen.* Legibus ad quæstum. Cic. S. R. 19. *De wetten tot zyn voordeel buygen.*

Abuti sanguine militum. Cæs. B. C. 3. 90. *'t Bloed zyner zoldaten niet sparen.*

Obsequio alicujus ad omnes res abuti. Cic. F. 10. 15. *Iemands dienst over al in gebruyken, nergens in ontzien.*

Hic sermone arrepto pro mandatis abusus est. Cic. Att. 7. 13. *Hy deeze woorden gehoord hebbende, heeft ze voor een bevel opgevat*

A B Y.

ABYDŎS, i. f. &, Abydum, i. n. Plin. 4. 11. *Abyde, of Abydos, een oude, en voortyds een zeer groote stad.* Heedendaags is 't maar een sterkte op de engte der Dardanelles.

ĂBYSSUS, i. f. ἄβυσσος. *Afgrond, kolk, groote diepte.* Dit is geen Latijnsch woord.

A C. A C A.

AC. Een koppelwoord. *En, als, dan, ook, gelyk.*

Ne sim salvus, si aliter scribo ac sentio. Cic. Att. 16. 13. *'t Moet my qualyk gaan, indien ik anders schryve als ik meene.*

Faciam tibi boni aliquid pro isthac re, ac lubens. Ter. H. 4. 5. 15. *Het zal my zeer aangenaam zyn, u voor deeze vriendschap weder ergens in te dienen.*

Nescio quid tibi oblitus sum hodiè, ac volui dicere. Ter. An. 5. 1. 22. *Ik weet niet wat ik u van daag heb vergeeten te zeggen, dat ik u meedeelen wilde.*

ĂCĂCIA, æ. f. Plin. H. 20. 6. 30. 7. Ἀκακία. *Acacia, een boom uyt de Levant, die schone welriekende bloessem draagt.*

ACĂDĒMĬĂ, æ. f. Cic. D. 1. 13. Ἀκαδημία. *Opperschool, landsschool, hogeschool, hoofdschool.* Voortijds wierd zeekere plaats by Atheenen met deeze naam benoemd, daar de Platonisten vergaderden, en past men ze nu den vergaderingen toe, die heedendaags *Academien, of Universiteyten,* worden genaamd.

Hic existit orator ex Academiæ spatiis. Cic. Or. 3. *Hy is al zyn welspreekentheyd aan de wysgeerte van Plato, of aan de school der Academie verschuldigt.*

ĂCĂDĒMICUS, ă, ŭm. Cic. de Or. 3. 18. *Akademist, Platonist. Een navolger, of, aanhanger van Plato,*

ĂCĂLANTHIS, idis. f. Virg. G. 3. 338. Ἀκαλανθίς. Hesychius & Suidas. Andere leezen. *Acanthis. Distelvink.*

ĂCANTHINUS, ă, ŭm. Plin. H. 25. 7. *Van beerenklauw, of beerenklauw gelyk.*

ĂCANTHIS, idis. f. Plin. H. 10. 74. *Distelvink, putter,* zeeker Vogeltjen, dus eerst genaamd, om dat het zich in de distelen vermaakt, en voorts, gevangen en gekoyd zijnde, geleerd word met een vingerhoed zijn water te putten.

ĂCANTHUS, i. m. Vitr. 4. 1. Virg. Ae. 1. 653. *Beerenklauw,* zeeker Gewasch. Vell. 2. 56. 2. en Serv. G. 2. 119. zeggen, dat'er een zeer welriekende boom in Egypten van deeze naam is.

ĂCAPNŬS, ă, ŭm. Mart. 13. 15. Ἄκαπνος. *Dat niet en rookt,* van hout spreekende.

ĂCARNĀNIĂ, æ. f. Plin. 4. 1. *Akarnanien, een Landschap van Epirus, of,* gelijk men heedensdaags zegd, *van Albanien.*

ĂCARNAN, ānis. Curt. 3. 6. 1. en ĂCARNĀNIUS, ă, ŭm. Acarnanĭcŭs, ă, ŭm. adj. Luc. Dial. mer. 7. *Van Akarnanien, of 't geen tot dat Land behoord.*

ĂCATIUM, ii. n. Plin. H. 9. 30. *Zeeker kleyn zee-vaartuyg,* Na de beschrijving van Plinius, *is 't een Pink, Sloep, of Boot. Het is ook het groote zeyl op de schepen.* Isid. 19. 3.

A C C.

† ACCANTO, as, ārĕ. dat. Stat. S. 4. 4. 55. *Na-zingen, meedezingen.*

ACCĒDO, is, cessi, cessŭm, cēdĕrĕ, acc. cum præp. ad, of dat. *Komen, aankomen, naderen, naby komen, genaken, zich begeeven, zich vervoegen, zich laten vinden, by, of tot iemand komen.* Met de namen regeerd het de *Accusativus* of de *Dativus* zonder *præpositie.*

Accedere in oppidum. Cic. V. 4. 23. *De stad naderen, of genaken.* In Provinciam suam. Cic. Att. 5. 16. *Zich in zyn Landvoogdye begeeven.* Alicui ad aurem. Cic. V. 3. 58. *Iemand naby komen, om hem wat in 't oor te luysteren.* Ad Rempublicam. Cic. S. R. 1. *In 't staat-bewind komen.* Ad periculum Cic. Div. Ver. 19. *In gevaar komen, zich in gevaar begeeven.* Virtuti alicujus. Cic. F. 11. 21. *Iemands deugden naby komen.*

Accessit illi ætas. Cic. de Or. 1. 60. *Hy is oud, bedaagd, of tot zyn jaren.* Illi animus. Cic. Att. 5. 20. *Hy is moedig, hy heeft moed, daar steekt moed in hem.* Somnus. Cels. 2. 4. *Hy slaapt.* Febris. Cels. 3. 5. *Hy heeft de koorts gekreegen.* Operi manus extrema. Cic. Cl. 33. *Men heeft de laatste hand aan 't werk gelegd.*

Plurimum

Plurimum pretio accessit. Colum. 3. 21. *De prys is veel hoger geworden, of zeer gesteygerd.*

Duobus summis Crasso & Antonio L. Philippus proximus accedebat, sed longo intervallo tamen proximus. Cic. Cl. 47. *L. Philippus komt de twee voornaamste Reedenaars Crassus en Antonius zeer naby, echter was 'er noch een groote ongelykheyd tusschen hen.*

Accedam in plerisque Ciceroni. Quint. 9. 4. *Ik zal het in de meeste stukken met Cicero houden.*

Haud invito ad aures sermo accessit tuus. Ter. Hec. 3. 5. 32. *Ik hoor u niet ongeerne spreeken.*

Ad hæc, &c, his accedit, & seq. subj. Accedit eo quod. *Doet daar bij dat, &c. voeg daar bij dat, &c.*

Accessit fervor capiti, numerusque lucernis. Hor. S. 2. 1. 25. *Hy begon beethoofdig te worden, en de kaarssen dubbeld te zien,* van een dronken mensch spreekende.

Voluntas vestra si ad Poëtam accesserit. Ter. Ph. prol. 29. *Zoo gy den Dichter met uwe gunste, met uwe goedkenning vereerd.*

Minutius & Servæus indicibus accessere. Tac. An. 6. 7. 7. *De goederen van Minutius en Servaus zyn den aanbrengers tot belooning gegeven.*

ACCĔLĔRĀTĬO, ōnis. f. Cic. Her. 3. 13. *Haast, haastigheyd, schielykheyd, spoed, voortspoediging.*

ACCĔLĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Ras gaan, zich haasten, zich spoedigen, zich voortspoeyen, veel vorderen.* Dit verbum is neutrum en activum.

Accelerare alicui consulatum. Tac. An. 3. 75. 2. *Iemand te vroeg, of voor de tyd Borgermeester maken.*

Accelerare iter. Cæs. B. C. 2. 39. 6. *Zich voortspoeyen, wakker aangaan, lustig aanstappen, zich op reys haasten.* Opus. Stat. Th. 6. 242. *Zyn werk vorderen, of spoeyen.* Præcepta. Claud. R. P. 1. 228. *Ontfangene beveelen spoediglyk uytvoeren.*

ACCĔNDO, ĭs, cĕndi, cēnsūm, ĕrĕ. acc. *Ontsteeken, aansteeken, opsteeken.* * *Aanhitzen, opstoken, aanstoken, opruyen.*

Accendere facem. Cic. Pis. 2. *Een fakkel aansteeken.* Ignem Virg. Ae. 5. 4. *Vuur ontsteeken, vuur maken.*

* Quæ res Marium contra Metellum accenderat. Sall. B. I. 64. *Deeze zaak hadde Marius teegen Metellus opgestookt, aangehitst, of opgeruydt.*

Accendere sitim. Cels. 3. 6. *Den dorst onsteeken, verwekken, of vermeerderen.* Febrim. Cels. 3. 9. *De koorts doen toeneemen.* Curam alicui. Sill. Ital. 7. 529. *Iemand zeer ontrusten, of onrustig maken.* Pretia vestium. Plin. 18. 25. *Den prys van de kleedinge verhoogen, doen steygeren.*

Ut affectus vestros in mei amorem accenderem. Tac. H. 1. 83. 3. *Om uwe geneegentheyd meer tot my te ontsteeken, of te doen toeneemen.*

Accendi ad dominationem. Sall. B. J. 31. *Van begeerte tot heerschappye branden; een brandende begeerte tot heerschen hebben.*

* Accendi in aliquem. Sall. Or. de rep. 1. *Teegen iemand ontsteeken; teegen iemand toornig, quaad, of gram worden.*

Accendis vitia, irritasque vetando. Ovid. Rem. Am. 133. *Door uw verbod word de geneegentheyd tot het quaad meer ontsteeken.*

Licentia invidiam accendit. Sall. B. J. 15. *De al te groote vryheyd verwekt ongunst, maakt (iemand) hatelyk.*

Ingenium cupidum pacis vehementius accendere. Sall. B. J. 102. *In iemand een vyeriger zucht, of begeerte tot vreede ontsteeken.*

† Accendere mentes in prælia. Sil. Ital. 4. 170. *De gemoederen tot den stryd opwekken.* Auro clypeum. Idem 15. 651. *Zyn schild met goud overtrekken.* Equum stimulis. Stat. S. 1. 1. 39. *Zyn paard de sporen geeven.*

ACCĒNSĔO, ŭi, ērĕ. Lycurgum numero sapientum accensere. Sen. E. 90. *Lycurgus onder 't getal der wyzen stellen.*

ACCĒNSUS, ā, ūm. *Brandende, vurig, vlammend, ontsteeken.*

* Accensus irâ. Virg. Ae. 12. 946. *Van gramschap brandende, in toorn ontsteeken.* Contumeliâ. Sall. B. J. 82. *Door eenige smaad verbitterd, of vergramd.* Pollicitationibus. Sallust. B. I. 20. *Door beloften aangemoedigt, of aangezet.*

* Ex Tribunitiâ potestate omnes discordiæ accensæ. Sall. Orat. Phil. Fr. 1. *Uyt de magt der Tribuuns (van 's volks voorstanders) is al de tweespalt, of oneenigheyd ontstaan.*

ACCĒNSŪS, i. m. Cic. LL. 2. 24. Fr. 1. 1. Varr. LL. 6. 3. *Een Deurwaarder, Letterdienaar, of Bedel.* Dit was een Amptenaar, of Bediende onder de Romeynen, die achter de Borgemeesters, of Hoofdschout ging, om op hunne beveelen te passen.

* Accensus. Varr. *bij* Non. 12. 8. Veg. 2. 19. *Oppasser van een Krygsoverste.* Dit was een zoldaat, die de zelve bediening by de Tribuuns en andere hoofden des Heyrs waarnam, als de Pedellen en Deurwaarders bij de Borger-heerschers.

ACCĒNTIŬNCŬLĂ, æ. f. A. Gell. 13. 6. *Taalteikentje, taalmerkje, een schrapje dat men op een letter zet, of, de woordklank zelf, die lang of kort, zwaar of scherp uytgesproken word.*

ACCĔNTUS, ūs. m. Quintil. 1. 5. *Taalteiken dat men op de lettergreepen zet, om haar open, of gesloten, lang, of kort gelnyd aan te wyzen.*

ACCĔPTĬLĀTĬO, ōnis. f. Modest. Dig. 46. 4. 1. *Ontfangbrief, quytbrief, ontlasting, ontslag by woorde, quytschelding, 't zy dat men een schuld ontfangen heeft of niet.*

ACCĔPTĬO, ōnis. f. Cic. T. 8. *Ontfang, ontfanging, aanneeming, aanvaarding.*

Hujus rei species erat acceptio frumenti. Sall. B. I. 29. *Hy nam tot een voorwendzel dat hy koren ging ontfangen.*

ACCĔPTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Ps. 2. 2. 32. *Ontfangen, aanneemen, aanvaarden.*

ACCĔPTŎR, ōris. m. *Aanneemer aanvaarder.* Illorum verbis falsis acceptor fui. Plaut. Trin. 1. 2. 167. *Ik heb hunne leugens aangenomen, of, geloofd; ik heb aan hunne valsheeden geloof gegeeven.*

ACCĔPTŌRĬUS, ā, ūm. *'t Geen ontfangd, 't geen dient om te ontfangen.*

Acceptorius modulus. Front. de aq. duct. 1. p. 233. *Ontfangmaat, van iets dat men neemen mag,* bij voorbeeld water, 't welk vrij staat uyt een waterleyding, of openbare bron te halen. (Keuchenius zeyd, dat men leezen moet modiolus een emmer, een schepvat: en dat acceptorius modiolus den emmer genoemt word, als hy in de put om laag gelaten word, om water te scheppen.)

‡ ACCĔPTRĪCĂ, æ. f. Plaut. Truc. 2. 7. 18. *Een vrouw niet gewent dan te neemen en te ontfangen.* Dit woord is nu onbruykbaar.

ACCĔPTUS, ā, ūm. *Ontfangen, aangenomen, genoten, getrokken, gekreegen.*

Ratio accepti. Plaut. Truc. 4. 2. 36. Acceptorum & datorum. Cic. Am. 16. *De reekening van onzen ontfang en uytgift.*

Tabula accepti & expensi. Cic. Q. R. 1. *Schuldboek, boek van ontfang en uytgift.*

Accepto ferre. Scæv. Dig. 26. 7. 56. 46. 3. 89. Acceptum ferre. Venul. Dig. 42. 8. 25. §. 1. Acceptum facere. Ulp. Dig. 46. 4. 8. 3. Venul. Dig. 42. 8. 25. Acceptum habere. Ulp. Dig. 46. 4. 6. Accepto liberare. Ulp. Dig. 4. 2. 9. §. 3. 46. 4. 8. §. 2. *Voor ontfangen houden, bekennen iets ontfangen te hebben.* Men gebruykt het ook in 't *Passivum* onder de Rechtsgeleerden. Ook zegt men, Acceptam

ceptam pecuniam, vel acceptos nummos ferre, facere, habere. Ulp. Dig. 46. 4. 8. §. 4. *Bekennen dat men eenig geld ontfangen heeft, dat ons eenig geld is aangeteld; zich van iemand voldaan houden.*

Acceptum, & acceptam pecuniam referre. Cic. V. 1. 38. *Aanteekenen dat men eenig geld ontfangen heeft, het zelve boeken, of te boek stellen.*

In acceptum aliquid referre. Cic. V. 1. 57. *Gerechtelyk verklaren dat een zaak behoorlyk behandeld is.*

Tibi, & clementiæ tuæ vitam refert acceptam, &, quod vivat hoc tibi refert acceptum. Cic. Dej. 13. *Hy is, of hy erkent zyn leeven, of 't behoud van zyn leeven, aan u, of aan uwe goedertierentheyd verschuldigd.*

Omnia mala uni accepta referemus Antonio. Cic. A. 2. 22. *Wy zullen alle deeze rampen Antonius toeschryven, op Antonius leggen, Antonius wyten.*

ACCEPTUS, ă, ŭm. Alicui acceptus. Cæs. B. G. 3. 5. Apud aliquem acceptissimus. Plaut. Capt. 3. 5. 56. *By iemand heel wel staan, diep in iemands gunst staan, iemand behagen, behaaglyk, of aangenaam zyn*, van persoonen, *of* zaken spreekende.

ACCERSITOR. V. Arcessitor.

ACCESSIO, ōnis. f. Plaut. Truc. 2. 2. 3. Trin. 3. 2. 83. *Aankomst. komst, aanlanding, toegang, nadering.*

* Accessio. Cic. Tim. 12. *Vermeerdering, aanwasch, toeneeming, overwinst, aanwinning, vergroting.*

Accessio nummorum Cic. V. 3. 49. *Geldgewin, inkomst der hoofdsom.* Fortunæ & dignitatis. Cic. F. 2. 1. *Verheging, verheffing, vergroting, of vermeerdering van staat en geluk.*

Accessionem afferre ad veteres necessitudines. Cic. Att. 16. 16. *De oude vriendschap vermeerderen, of groter maken.*

Scaurus hanc domum demolitus accessionem adjunxit ædibus. Cic. Off. 1. 39. *Scaurus dit huys afgesmeeten hebbende, heeft het vergroot.*

Smaragdis teximus calices, aurum jam accessio est. Plin. H. præf. 33. *Wy maken de kelken van smaragden en gesteenten, 't goud komt'er nu maar als iets bykomstigs in.*

Accessio febris. Cels. 3. 5. Suet. Fl. 23. 10. Plin. 27. 12. *Aanval, of overval der koorts, verdubbeling der koorts.*

* Accessio. Cic. V. 2. 53. *Wynkoop*, 't geen men vrijwillig boven de bedonge koop geeft.

* Accessio. Paull. Dig. 45. 1. 91. §. 4. *Borge, borgtogt, hoede.*

ACCESSOR, ōris. Val. Max. 5. 7. 1. *Boventallig, boven 't getal, byvoeglyk, bykomstig.*

ACCESSUS, ūs. m. *Aankomst, komst, aanlanding, nadering.*

Accessus ad urbem. Cic. Mil. 19. *Komst, of aankomst in de stad.*

Accessus & recessus maris, & æstūs. Cic. N. D. 3. 10. *De ebbe en vloed der zee, het wassen en 't afloopen van 't water.*

Accessus fluminum. Plin. H. 2. 65. Sen. N. Q. 3. 27. *De mond, of, 't begin der stromen, hare ontlasting, of loop in zee.* Solis, Cic. N. D. 2. 7. *De nadering der zon*, Febris. Plin. 26. 11. *Aanval, overval, of, verdubbeling der koorts.*

Accessus ad res salutares. Cic. N. D. 2. 12. *Een aandryving, of neyging tot het heylzame goed.*

Accessum alicui dare. Ovid. P. 2. 2. 41. *Iemand vrye toegang geeven.* Negare. Ovid. Her. 10. 64. *Iemand geen toegang geeven, of alle toegang weygeren.*

ACCIDENS, entis. n. Quint. 5. 10. *Toevallen, byvallen, byvoegzels, of aankleeven van een zaak.*

ACCIDENTIA, ium. n. plur. Quint. Decl. 5. *Toevallen, ongevallen, rampen, onheylen, ongelukken, zwarigheeden.*

ACCIDENTIA, æ. f. Plin. 32. 2. *Geval, toeval, voorval.*

ACCIDO, is, idi, idĕrĕ. Cæs. B. G. 3. 14. 4. *Neervallen, by neêrvallen*, van pijlen, schichten, &c. spreekende.

Accidere ad genua, Suet. I. 20. 9. Ter. Hec. 3. 3. 18. Liv. 40. 31. ad pedes alicujus. Cic. Att. 1. 14. *Voor iemands knien, voor iemands voeten neêrvallen, zich voor iemands knien, voor iemands voeten neêrwerpen.*

Nihil mali accidit Scipioni. Cic. Am. 2. *Scipio en is geen quaad ontmoet, of weedervaren.*

Si quid illi accidat. Cic. I. R. 2. 21. *Zoo hem eenig ongemak overkomt, zoo hy komt te sterven*, somtijds word'er Humanitus bijgevoegd; Cic. A. 1. 4. *Zoo hem iets menschelyks overkomt.*

Intelligo, omnia, quæ a me profecta sunt in te, tibi accidisse gratissima. Cic. F. 3. 1. *Ik versta, dat de gunsten die gy van my ontfangen hebt, u zonderling aangenaam zyn geweest.*

Quæ scribis ad me, minime mihi miranda, & maxime jucunda acciderunt. Cic. F. 3. 10. *Die dingen, die gy aan my schryft, hebben my gantsch geen verwonderinge, maar zeer groot genoegen gegeeven.*

Hoc (mihi) accidit præter optatum, præter opinionem, &c, nihil tale speranti. Cic. F. 3. 10. *Dit is teegen myn oogmerk geschiedt, teegen myn gedachten, of verwachting uytgevallen.*

Accidit, ut seq. subj. &c. Cic. V. 1. 24. *'t Gebeurd dat, &c.*

Nec acciderat mihi opus esse. Cic. F. 6. 11. *Ik had my in de staat niet bevonden dat ik het van noden had, ik hadde het niet van doen gehad.*

Quid tibi opera nostra opus est? Cic. T. Q. 1. 11. *Waar in hebt gy ons, of onzen dienst van noden?*

Illud verbum verè in te accidit. Ter. An. 5. 3. 14. *Dat woord past ten vollen op u.*

Nihil mihi ad dolorem accidit acerbius. Cic. de Or. 2. 49. *Noyt heb ik groter smert gevoeld. Noyt heeft my smertelyker droefheyd getroffen.*

Signa de cœlo ad terram accidunt. Plaut. R. prol. 8. *De sterren dalen van den heemel op de aarde needer.*

Tiberio haud ingratum accidit. Tac. An. 2. 5. 1. *Tiberius was'er niet droevig om, niet rouwig over.*

Accidere ad aures Regis. Liv. 8. 24. *Den Koning ter ooren komen, tot kennis des Konings komen.* (Plautus zegd, indien 't niet al te oud is, sonder *prapositie*, accidere aures. St. 1. 2. 31. Paternæ vocis sonitus aures accidit. *Des Vaders stem quam hem ter ooren.*

Clamor accidit auribus nostris. Plin. P. 92. 5. *Het geroep is gekomen tot onze ooren.*)

ACCIDO, is, idi, isūm, idĕrĕ. Arborem. Cæs. B. G. 6. 27. 4. *Een boom by de wortel afhakken, afhouwen, of afzagen.*

* Accidit uno prœlio res Vestinorum. Liv. 8. 29. *Hy bedurf, of verbrodde de zaken der Vestinianen in eene veldslag.*

ACCIEO, ēs, civi, citūm, ērĕ. Plaut. Mil. 3. 3. 61. V. Accio.

ACCINCTUS, ă, um. Plin. P. 20. 3. *Geschikt, bereyd, voorbereyd, gereed.* Accinctus, *Gewapend.* Tac. H. 2. 88. 2. 89. 1.

In omnia bonitas intenta & accincta. Plin. P. 30. 5. *Tot allerley dienst bereyd en gewillig.*

* Accinctus studio popularium. Tac. An. 12. 44. 4. *Begunstigd, of bemind van zyn landsluyden.*

ACCINGO, is, cinxi, cinctum, cingĕrĕ. Ensem lateri. Virg. Ae. 11. 489. *Een degen, of rapier aandoen, een rapier op zy hangen.*

* Accingere

* Accingere se magnis rebus. Tib. 4. 1. 179. *Grote dingen onderneemen, zich grote dingen aanmatigen.* Operi. Virg. Ae. 2. 235. *Een werk onderneemen, voorbereydselen tot een werk maken.* Pugnæ. Virg. Ae. 11. 707. *Zich tot den stryd bereyden*, of *gereed maken.*

* Se accingit juvene partem curarum capessituro. Tac. An. 12. 25. 2. *Hy neemd een jongeling bij hem, om met hem 't bewind van zaken te verdeelen.*

† Accingi armis. Virg. Ae. 6. 184. *Zich wapenen, zijn wapenen aanschieten*, of *aandoen.* Ense. Virg. Aen. 7. 640. *Zyn deegen op zij hangen.* Facibus. Virg. Ae. 9. 74. *Fakkels in de hand neemen, zich van fakkels voorzien.*

ACCIO, is, ivi, itûm, irĕ. acc. *Iemand gaan halen, doen halen*, of *laten halen, iemand ontbieden, verzoeken, roepen, doen komen.*

Acciri properis literis. Tac. An. 1. 5. 4. *Door ernstige*, of *krachtige brieven verzocht worden.*

Acciri in regnum. Liv. 1. 34. *Tot het rijk*, of *tot de kroon geroepen worden.*

* Accire voluptatem. Cic. Fin. 5. 31. *Vermaak* of *genoegte geeven, vreugde* of *blijdschap verwekken*, of *veroorzaken.*

ACCIPIO, ĭs, cēpi, cēptûm, cĭpĕrĕ. *Neemen, ontfangen, aanneemen, voor aangenaam houden.*

Accipere aliquid ab aliquo. Plaut. Ps. 4. 7. 20. & ex aliquo. Plaut. Am. 2. 2. 132. De aliquo homine. Cic. Att. 1. 1. & loco. Liv. 29. 14. *Iets van iemand neemen, ontfangen* of *aanneemen*, of *iets ergens van daan neemen.*

* Accipere excusationem, & satisfactionem alicujus, & ab aliquo. Cic. Att. 16. 1. *Een verontschuldiging, verschooning*, of *voldoening van iemand aanneemen.* Causam alicujus. Ter. Hec. prol. 2. 47. *Iemands zaak aanneemen, zyn recht voorstaan.* Conditiones ab hoste. Cæs. B. G. 5. 41. 7. *De voorwaarden eenes vijands aanneemen.* Conjecturam. Quintil. 3. 6. *Het oogmerk gissen*, bij voorbeeld, *van de Wetgeever, uyterstewil-maker, &c.* Pecuniam adversus, &, contra legem. Plaut. Truc. 4. 2. 47. *Geld teegen de wet*, of *teegen 't verbod van de wet neemen.*

Mortem uni minatus, nisi acciperet sacramentum. Front. 4. 7. 39. *Den eenen gedreygt hebbende te doden, indien hy den zelven eed niet aannam te doen.*

Accipere mentem benignam, animum quietum, in aliquem. Virg. Ae. 1. 308. *Tot iemand geneegen en wel gezint worden, liefde en geneegentheyd tot iemand krijgen.*

Accipere consulem de plebe. Cic. Cl. 14. *Een man uyt het gemeene volk tot Borgemeester maken.*

Accipere ab aliquo humanitatem. Cic. Fr. 1. 1. Aut injuriam. Cic. T. Q. 5. 19. *Van iemand een beleefdheyd*, of *beleedziging ontfangen.*

* Accipere litem ad se. Plaut. Most. 5. 2. 23. *Een geding* of *rechtzaak aan zich trekken, om'er over te vonnissen*; Men kan 't ook uytleggen, *de uytslag van een zaak op zich neemen.*

Memoriam accipere de aliquo. Cic. Am. 11. *Van iemand horen spreeken, melden*, of *gewagen*; of, *van iemand melding*, of *gewag maken.*

Nomen accipere. Liv. 27. 6. *Iemand door de monstering laten door-gaan.*

Rationes à colono accipere. Cic. Cæc. 32. *Des bouwmans reekeningen aanneemen.*

* Rempublicam accipere. Cic. post red. 2. *In de regeering, in 't staatbewind komen, de regeering aanvaarden.*

* Accipere aliquid ab aliquo. Cic. N. D. 3. 2. *Iets van iemand horen zeggen.*

Accipere auditione & famâ. Cic. N. D. 2. 37. *Iets door 't gemeen gerucht horen*, of *verstaan.*

* Locum aliquem parum accipere. Cic. N. D. 3. 1. *Een plaats in een Schrijver weynig*, of *niet wel verstaan.*

* Accipere aliquem. Plaut. M. G. 3. 1. 82. *Iemand ontfangen, onthalen, huysvesten, in zijn huys ontfangen, huysvesting geeven.* Aliquem prandio, &, in prandio. Plaut. Cist. 1. 1. 12. *Iemand ter middag-maaltijd houden.*

Nemo accipit meliùs prorsùs neque prolixiùs. Ter. E. 5. 8. 52. *Nergens word men beeter en treffelijker onthaald.*

Accipere aliquem verberibus. Cic. T. Q. 2. 14. *Iemand geesselen, met de roede straffen.* Male aliquem verbis. Cic. V. 2. 23. *Iemand lustig uytmaken*, of *schelden.*

Accipere æstimationem. Cic. F. 9. 16. *Landerijen na de waardeering (van gezworens) in betaling aanneemen.*

Accipite veterem orationem Architæ. Cic. S. 12. *Hoor*, of *luyster na de oude reeden*, of *les van Archites.*

Accipere omnia ad contumeliam. Ter. A. 4. 3. 15. in contumeliam. Curt. 5. 2. 19. Phæd. 3. 9. 8. *Alles misduyden, qualijk opneemen, ten quaden opvatten.*

Insignem in se contumeliam accipere. Ter. E. 4. 7. 1. *Een grote beleediging ontfangen, een grote hoon*, of *smaad lijden.*

* Mollius accipere aliquid. Tac. H. 1. 12. 1. An. 2. 30. 3. *Iets gunstiger uytleggen*, of *zachter opneemen, iets een gunstiger uytleg geeven.*

Aliorsum, atque feci, accipit. Ter. E. 1. 2. 2. *Hy vat de zaak heel teegen mijn meening*, of *oogmerk op.*

† Accipere ventos a tergo. Ovid. M. 12. 37. *Voor wind hebben, voor wind zeylen.*

ACCIPITER, tris. m. Cic. N. D. 3. 19. Virg. Ae. 11. 721. Plin. 10. 8. *Sperwer, Grijpvogel, Roofvogel*, van allerley slag.

ACCISUS, ă, ûm. Accisæ res. Liv. 3. 10. Opes. Hor. S. 2. 2. 114. *Bedorve, vervalle*, of *verlope zaken, een verlope*, of *vervalle staat*, of *geleegentheyd.* Dapes. Virg. Ae. 7. 125. *Half verteerde spyzen.*

ACCITUS, ûs. m. Dit woord word bij de Schrijvers niet dan in d' *Ablativus* gevonden. Accitu genitoris. Virg. Ae. 1. 681. *Door bevel, door last van zijn vader, die hem liet zoeken.* Accitu Prætoris evocari. Cic. V. 3. 28. *Door last van de Schout gedaagd*, of *ontboden zijn.*

ACCLAMATIO, ōnis. f. Colum. 7. 3. *Geroep, geschreeuw, geschrey.*

Acclamatio. Cic. Fr. 2. 1. *Toejuyching, toeroeping, vreugdegeroep*, dat men maakt, om een zaak goed te keuren, indien ze behaagd. *Belagching, uytjouwing, geschreeuw*, om ze af te keuren indien ze mishaagt. Cic. de Or. 2. 83.

Acclamatio. Quint. 8. 5. *Prijzing, verheffing, wraking, laking*, een spreekwijs der Reedenrijk-konst, wanneer men, in een reeden, een daad, die men verhaald, met drie woorden prijst, of laakt.

ACCLAMITO, ăs, ārĕ. Dit verbum is geen Latijn. By Plaut. Am. 3. 2. 3. Ea, quæ sunt facta, infecta esse acclamitat, moet men leezen infecta refert, & clamitat, om dat in een geloofwaardig *codex* geleesen word, infecta re est, at clamitat.

* Acclamare. Cic. Cæc. 10. *Iemand uytjouwen*, of *uytlagchen.*

ACCLINATUS, ă, ûm. Ovid. M. 10. 268. *Na toe hellende, heen*- of *op hellende, na toe neygende, opgeleegen.*

ACCLINIS. *Hellende, hangende, gebogen, gekromd.*

Acclinis arbori. Virg. Ae. 10. 835. Plin. H. 8. 15. *Teegen een boom aangebogen*, of *aangeleyd.*

* Acclinis falsis animus. Hor. S. 2. 2. 6. *Een gemoed dat lichtelijk tot valsheyd overheld, dat zich lichtelijk laat verleyden.*

Municipium

Municipium monti accline. Amm. 29. 26. *Een stad aan een berg leggende*, of *geleegen*.

ACCLĪNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. cum præpositione ad. Ovid. M. 5.72. *Ergens na toe hellen, overhellen, na toe neygen, na toe gebogen zijn.*

Saxo se acclinare. Front. 4.5.5. *Teegens een rotz aanleunen*, of *aanrusten*.

* Acclinare se ad causam Senatûs. Liv. 4. 48. *Na de zyde van den Raad overhellen.*

ACCLĪVIS, ĭs. m. & f. īvĕ. ĭs. n. Cic. Fr. 3. 1. *Allengskens- of langkzaam schuyns-opgaande, zacht-opgaande*, van een weg, berg, heuvel, &c. spreekende.

Aditus leniter acclivis. Cæs. B. G. 2. 29. 3. *De opgang*, of *weg van een zacht-opgaande berg.*

ACCLĪVĬTĀS, ātis. f. Cæs. B. G. 2. 18. 2. *Opgang, opgaande schuynte van een heuvel.*

(Acclivŭs, ă, ūm. Liv. 38. 20. Animadvertit placide acclives colles esse. *Hy heeft gemerkt dat'er zacht-opgaande heuvelen waren.*)

ACCŎLĂ, æ. m. Cic. V. 4. 50. Virg. Ae. 7. 729. *Gebuur, nabuur, die ergens dichte by woond.* Dit woord word van mannen en vrouwen gebruykt, doch worden 't zelve niet dan *adjectiva masculini generis* toegeeygend.

ACCŎLO, is, ŭi, zonder supin, ĕrĕ. acc. Cic. Or. 45. *Bij wonen, nabij*, of *dichte bij wonen, gebuur zijn van &c. aan, op*, of *naby leggen.*

Fluvius accolitur crebris oppidis. Plin. H. 3. 1. *Daar leggen verscheyde steeden aan*, of *op de stroom.*

ACCŎMMŎDĀTĒ. Adv. *Bequamelyk, gevoeglyk, recht passelyk, wel geschikt, overeenkomende, overeenkomstig.*

Accommodatè dicere ad veritatem. Cic. de Or. 1. 33. *Een reden voeren overeenkomstig met de waarheyd.*

Accommodatè ad commune judicium, & ad intelligentiam popularem. Cic. Or. 33. *Na de gemeene bevatting, en na 's volks verstand gevoegd*, of *geschikt.*

ACCŎMMŎDĀTĬO, ōnis. f. Cic. V. 3. 82. *Voeging, schikking, overeenbrenging, byvoeging, toepassing.*

ACCŎMMŎDĀTUS, ă, ūm. *Bequaam, behoorlyk, geschikt, gevoegd, wel gepast, overeenkomstig.* De beste Schrijvers gebruyken de woorden Accommodatior, als Cic. Clu. 1. Accommodatissimus, als Colum. 3. 11.

Accommodatus ad otium alicujus. *Een die zich volkomen na eens anders luyheyd voegd.* Ad vim. *Die veel van geweld houd.* Ad tumultum. Cic. V. 1. 24. *Die in de slommer, of 't gewoel behagen schept.*

Accommodatus naturæ. Cic. Fin. 5. 8. & ad naturam Cic. Of. 1. 28. *Met de natuur overeenkomende, 't geen natuurlijk is.*

Temporis nostri auribus accommodatum ingenium. Tac. An. 13. 3. 3. *Een verstand na de smaak onzer eeuw geschikt.*

Accommodatum tempus frugibus percipiendis. Cic. S. 19. *De oogst-tijd*, of *oogst-tijd, de tijd om de vruchten in te zamelen.*

Accommodatus. Dat. Plin. H. 15. 23. *Gelijkslachtige, gelijkaardige, van de zelve*, of *gelyke slach*; van vruchten spreekende.

ACCŎMMŎDĒ, is geen latijn, en is qualijk uyt Quintilianus 4. 1. aangetrokken, alwaar men commodè, *of* commodissimè leest.

ACCŎMMŎDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Schikken, voegen, toepassen, overeenbrengen, gelijk maken, gerieven.*

Accommodare se ad Rempublicam, & maximas res gerendas. Cic. Of. 1. 21. *Zich tot de regeering schikken, en grote dingen onderneemen.*

Accommodare suum consilium ad consilium alterius. Cic. F. 9. 7. *Zijn gevoelen na eens anders meening schikken.*

Accommodare alicui mendacium. Cic. Cœl. 7. *Om iemands wil liegen.* Membra membris. Val. Max. 9. 2. 10. ext. *De leeden tegens malkanderen passen.*

Accommodare testes ad crimen. Cic. Proœm. V. 18. *Een misdaad met of door getuygen bewijzen.* In plures causas exordium. Cic. H. 1. 7. *Een inleyding doen die op veele zaken*, of *geleegentheeden past.*

Accommodare se ad alicujus arbitrium, nutum, &c. Cic. Or. 8. *Zich in alles na iemand schikken*, of *voegen; iemand in alles opvolgen.*

Accommodare alicui de habitatione. Cic. F. 13. 2. *Iemand met een vertrek van zijn huys*, of *met een woning gerieven.* Ædes ad nuptias. Cic. H. 4. 51. *Hem tot het houden van zyn bruyloft zijn huys leenen.*

Accommodare clypeum ad dorsum. Plaut. Trin. 3. 2. 93. *Een schild op zijn schouder leggen, op zijn rug schikken*, of *vlyen.*

Se accommodare ad aures teretes & religiosas alicujus. Cic. Or. 9. *Zich een styl van spreeken aanwennen die keurlyke en scherpe ooren behaagd.*

ACCŎMMŎDUS, ă, ūm. Vallis accommoda fraudi. Virg. Ae. 11. 522. *Een dal bequaam om een hinderlaag in te leggen.*

ACCRĒDO, is, didi, ditūm, ĕrĕ. acc. Lucr. 3. 966. Colum. 1. 1. Alicui accredere. Hor. E. 1. 15. 25. *Gelooven, geloof geeven, geloof aan slaan.*

Neque divini, neque humani quidquam mihi posthac accredas, si &c. seq subj. Plaut. As. 5. 2. 4. *Vertrouwd noyt meer op mijn woord, noch eeden, zoo &c. Geloofd my in 't toekomende nergens meer in, indien, &c.*

ACCRĒMENTŬM, i. n. Plin. H. 9. 2. *Aanwasch, toeneeming, aangroeying, vermeerdering.*

ACCRĒSCO, is, crevi, ăccrēscĕrĕ. *Wasschen, vermeerderen, toeneemen*, Cic. I. R. 2. 31. van een stroom, Nep. At. 21. 4. van een ziekte spreekende.

* Accrescere alicui rei. Hor. A. P. 252. *Ergens aangevoegd*, of *bygevoegd worden.*

* Dictis illius accrescit fides. Liv. 1. 54. *Zijn zeggen begind meer geloofd te worden, krygd meer geloof*, of *ingang.*

In partem pretii emptoribus accrescebat vectigal illud. Tac. An. 13. 31. 3. *De kopers meesten, uyt inzicht van deeze schatting, te meer betalen.*

Patrimonium tibi litibus accrevit. Sall. in Cicer. 2. *Gij hebt nu goed met rechten en pleyten vermeerderd.*

Negotia nova veteribus accrescunt. Plin. E. 2. 8. *Tot d'oude dingen komen nieuwe bij.*

* Cespes pectori usque accreverat. Tac. An. 1. 19. 1. *De walquam*, of *reykte tot aan de borst.*

ACCRĒTĬO, ōnis. f. Cic. T. Q. 1. 28. *Aanwasch, aangroeying, toeneeming, vermeerdering.*

ACCŬBĀTĬO, ōnis. f. Cic. Of. 1. 35. *Neederlegging, neederzitting, aanzitting, aanlegging, legging aan de tafel.* Dus noemden de Ouden de stand, op welke zij zich aan de tafel plaatsten, welke was, dat ze zich op een daar toe gemaakt bedde neederleyden, leunende op d'eene elleboog. Plinius H. 8. 2. gebruykt d'*ablativus* Accubitù in deeze zin, maar men vind geen andere *casus* van dit woord.

ACCŬBO, ās, ŭi, ĭtūm, accŭbārĕ. Plaut. As. 5. 1. 3. Cic. T. Q. 4. 2. *Aanleggen, aan tafel leggen, zich op de wyze der Ouden aan tafel zetten, ergens by leggen.*

Eodem lecto Scipio & Asdrubal accubuerunt. Liv. 28. 18. *Scipio en Asdrubal hebben zich aan tafel geleyd op het zelve bedde.*

* Theatrum monti accubat. Suet. I. 44. 2. *De schouwburg is dicht aan den berg geleegen.*

ACCŪDO, is, ĕrĕ. Tres nummos accudere possum, ut triginta sint. Plaut. Merc. 3. 2. 96. *Ik zal'er noch drie ryksdaalders by leggen, op dat'er dertig zijn.*

ACCŪMBO, is, accŭbŭi, accŭbĭtūm, accŭmbĕrĕ. Cic. V. 1. 26. *Zich aan tafel zetten, aan tafel gaan leggen op de wijse der Ouden.* Ziet Accubo.

Accum-

Accumbere alicui, Plaut. St. 5. 5. 9. & cum aliquo. Mart. 8. 48. 3. *Met een ander op 't zelve bed aan tafel gaan leggen.* In summo. Plaut. St. 3. 2. 32. *De hoogste plaats aan tafel hebben, aan 't boveneynd leggen.*

Epulis accumbere divûm. Virg. Ae. 1. 83. *Aan de tafel der Goden eeten.*

ACCUMULĀTIO, ōnis. f. Plin. H. 17. 26. *Schoeying, of aanhoging der boomen.*

ACCUMŪLĀTISSĬMĒ. Adv. Cic. H. 1. 17. *Zeer heerlyk, over-heerlyk, zeer treflyk, overvloedelyk.*

ACCUMULO, as, avi, atum, arĕ. Cic. Rull. 2. 22. *Ophopen, tot een hoop maken, op malkanderen hopen, op malkanderen stapelen.*

Accumulare vitem vel arborem. Plin. H. 17. 19: 18. 29.: 19. 5. *Een wyngaard, of boom schoeyen, of aanhogen.*

* Accumulare aliquem donis. Virg. Ae. 6. 885. *Iemand met giften ophopen, met geschenken overladen.*

ACCŪRATĒ. Adv. Cic. Arc. 8. *Zorgvuldiglyk, nauwkeuriglyk, omzichtelyk, neerstiglyk, vlytiglyk, behendiglyk.*

Accurate aliquem fallere. Ter. An. 3. 2. 14. *Iemand behendiglyk, of listiglyk bedriegen.*

ACCŪRĀTIO, ōnis. f. Cic. Cl. 67. *Zorgvuldigheyd, nauwkeurigheyd, omzichtigheyd, gesleepenheyd, beschaafdheyd, neerstigheyd, vlijtigheyd.*

ACCŪRĀTŬS, ă, ūm. *Nauwkeurig, beschaafd, gesleepen, doorwrocht, welgeschikt, welgemaakt.*

Accurata commendatio. Cic. F. 13. 17. *Een krachtige voorschryving.* Oratio. Cic. Am. 7. *Een fraye, of doorwrochte reeden.* Malitia. Plaut. Truc. 2. 5. 20. *Een listige, of doorsleepe boosheyd; een loze treek.*

ACCŪRO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Iets nauwkeuriglyk doen, ergens wel op letten, iets wel bezorgen, ergens goede zorge voor dragen.*

Accurare prandium alicui. Plaut. Men. 1. 3. 25. *Voor iemand 't middagmaal bereyden.*

Omnes res, ne temerè faciam, accuro. Ter. Hec. 5. 1. 12. *Ik ga in alle dingen niet roekeloozelyk, maar zeer omzichtelyk te werk.*

Accurare hospites. Plaut. E. 5. 1. 55. *Zijn best doen om de gasten wel te onthalen.*

Pensum suum lepidè accurare. Plaut. B. 5. 2. 33. *Nauwgezet zyn taak, of dagwerk afdoen, zich volkomentlyk in zyn plicht quyten.*

ACCŬRRO, is, accurri, accursūm, rĕrĕ. *Toelopen, toeschieten, toevliegen, zich spoedigen, of zich haasten te komen.*

Accurrere ad aliquem. Ter. Ph. 5. 6. 22. *Zich na iemand toe spoedigen, na iemand toe lopen.*

Accurrere in, vel, ad aliquem locum. Cic. Att. 15. 3. *Ergens heen, of na toe lopen.*

Accurritur ab universis. Tac. An. 1. 21. 5. *Al de wereld loopt'er heen, men loopt'er van alle kanten na toe.*

ACCŪRSUS, us. m. *Toeloop, toevloed van volk.*

Accursus civium. Sen. H. 897. Provinciarum. Tac. H. 4. 25. 1. *De toeloop der steedelingen, van 't landvolk.*

ACCŪSĀBILIS, is. m. & f. ile, is. n. Cic. T. Q. 4. 35. *Lasterlyk, bestraffelyk, berispelyk, wraakbaar, verwytelyk.*

ACCŪSĀTIO, ōnis. f. Cic. Cl. 34. V. 1. 7. *Beschuldiging, bestraffing, berisping, verwyt, aanklagt.*

ACCŪSĀTIVUS, i. m. *'t Beschuldigend geval. 't Vierde geval der naamwoorden.*

ACCŪSĀTŎR, ōris. m. Cic. S. R. 20. *Beschuldiger, aanklager, betichter.*

ACCŪSĀTŌRĬĒ. adv. Cic. V. 3. 70. Liv. 40. 12. *Te beschuldigen, te berispen.*

ACCŪSĀTŌRĬŬS, ă, ūm. Cic. Clu. 4. S. R. 17. *Van een beschuldiger, eens beschuldigers, dat aan een beschuldiging vast is.*

ACCŪSĀTRĪX, icis. f. Plaut. Af. 3. 1. 10. Plin. E. 10. 67. & 68. *Beschuldigster, aanklaagster, betichtster.*

ACCŪSĬTO, as, arĕ. Plaut. Most. 3. 2. 23. *Dikwils beschuldigen.*

ACCŪSO, as, avi, atum, are. *Beschuldigen, aanklagen, betichten, laken, misprysen, berispen, doorneemen, bestraffen, wraken.*

Accusare aliquem aliquid. Plaut. Trin. 1. 2. 59. voor. de aliquo. *Iemand ergens over beschuldigen.* Inertiam. Cic. de Or. 1. 58. *Iemand van luyheyd beschuldigen.* Aliquem in aliqua re. Cic. Syll. 22. *Iemand ergens over doorneemen, of bestraffen.*

Accusare aliquem crimine. Cic. V. 1. 16. *Iemand met een misdaad beschuldigen.* De epistolarum negligentiâ. Cic. Att. 1. 6. *Over zyn nalatigheyd in 't schryven berispen.* Capitis. Cic. Fin. 2. 9. &, rei capitalis. Cic. V. 2. 28. *Met een halszaak bezwaren.*

A C E.

ACE, es. f. Plin. H. 5. 19. Strab. 16. 521. & Stephanus. *Ace*, een stad van Phœnicien aan de zeekant gelegen, is naderhand *Ptolemais* genaamd.

ĂCĒDĬĂ, æ. f. Dit is geen woord van eenig goed Latijnsch Schrijver. *Luyheyd, nalatigheyd, verzuym.*

ACĔNTĒLĂ, ōrūm. n. Plur. Plin. H. 37. 2. *Zuyvere gladde kristallen, die niet gevlakt, noch oneffen zyn.*

ĂCĔO, es, ŭi, ērĕ. Cat. R. R. 149. *Zuren, zuur worden, wrang worden.*

ĂCĔR, ĕris. n. Ovid. Am. 1. 11. 28. Plin. H. 16. 15. *Ahorn, eschboom, halderboom, masthoutenboom.*

ĂCĔR, ăcris, ăcrĕ. Adj. *Scherp, bytend, wrang, zuur.* Acris in de nominativus met het genus masculinum, word niet dan bij Ennius gevonden, ende mag men 't niet gebruyken.

Acetum acre. Colum. 12. 5. Hor. S. 2. 3. 116. *Zuren, sterken, of krachtigen azyn.*

Acris tibia. Hor. O. 1. 12. 1. *Een fijne en schetterende fluyt.*

Visus acer. Plin. H. 8. 25. *Een scherp, sterk, of doordringend gezicht.*

Acre ingenium. Colum. 7. 2. Cic. Or. 5. *Een schrander, vlug, scherpzinnig verstand, een doordringend oordeel.* Prælium. Tac. An. 12. 40. 6. *Een scherp gevegt.* Studium. Cic. de Or. 1. 21. *Een ieverig opmerken.*

Acerrimus inimicus. Cic. Am. 11. *Een gezwore vyand, een dood-vyand.*

Amor acer gloriæ. Cic. Arc. 11. *Een sterke zucht, of drift na eer.*

Curæ acres. Varr. by Non. 4. 17. *Knagende zorgen.* Acris memoria. Cic. de Or. 2. 87. *Een sterk, of vast geheugen.*

Homo acer. Virg. Ae. 8. 614. 12. 938. *Een kloekmoedig, of dapper man.*

ĂCĔRĀTUS, ā, ūm. Lutum & cœnum aceratum. Lucil. bij Non. 5. 97. Festus. *Pleyster-kley, kley met stroo gemengd, waar van men sommige wanden maakt.*

Cochlea acerata. Plin. H. 30. 6. *Een hoornloze slekke, een slak zonder hoorns.*

ĂCERBĒ. Adv. Cic. F. 1. 5. *Hardelyk, strengelyk, wreedelyk, strafselyk.*

Acerbius exigere. Cic. T. Q. 1. 39. *Te streng vorderen, te straf eyschen.*

ĂCERBITAS, atis. f. *Wrangheyd, zurigheyd, rauwigheyd der onrype vruchten.* Wy en brengen geen voorbeeld van deeze beteekenis bij, ook hebben wy'er geen gevonden.

* Acerbitas. Cic. C. 4. 1. *Bitterheyd, droefheyd, verdriet, hertzweer, ongenoegte, quelling, kommer, moeyelykheyd, smert.*

* Acerbitas. Cic. Fin. 4. 28. *Hardigheyd, wreedheyd, gestrengheyd, strafheyd, hestigheyd, vinnigheyd,* van persoonen en zaken spreekende.

Acerbitatem inimicorum docet, qui &c. Cæs. B. C. 1. 32. 4. *Hy doed de wreede boosheyd der vyanden zien, die, &c.*

ACERBĬTŪDO, inis. f. Gell. 13. 3. V. Acerbitas.

† ĂCERBO, as, avi, atum, arĕ. Acc. Stat. Th. 3. 214: 12. 75. *Verbitteren,*

bitteren, *quaad-* of *moeyelijk maken*. Acerbare crimen. Virg. Ae. 11. 407. *Een misdaad verzwaren*, *vergroten*, of *groter maken*. Vulnus. Claud. R. 1. 183. *Azijn in een wonde gieten.* Oneygentlijk. *Iemands wraakluft tergen.*

ĂCERBŪS, ă, ūm. Plin. H. 13. 19: 15. 6. *Zuur*, *wrang*, *straf*, *hard*, *rauw*, *scherp*, *onrijp*.

* Acerbus homo. Hor. S. 1. 3. 85. Cic. de Or. 2. 43. *Een boosaardig*, *wreed*, *straf*, of *toornig mensch*.

Frigus acerbum. Hor. E. 1. 17. 53. *Een harde*, *strenge*, *scherpe*, of *vinnige koude*. Funus acerbum. Virg. Ae. 6. 429. &, interitus acerbus. Cic. F. 10. 17. *Een ontijdige*, of *verhaastte dood.*

ĂCERNUS, ă, ūm. Virg. Ae. 2. 112. *Masthoute*; *van masthout*, of *halderboom*.

ĂCERŌSUS, ă, ūm. Lucil. bij Non. 5. 97. *Met kaf*, of *stroo vermengd*, *daar kaf onder is*, van koren, of brood spreekende.

ĂCERRĂ, æ. f. Hor. O. 3. 8. 2. Cic. LL. 2. 24. *Een wierookvat*, of *reukvat*, *een vat daar men in de offerhanden*, of *voor de doden reukwerken in brandde.*

Vestam plenâ veneratur acerrâ. Virg. Ae. 5. 745. *Hy vereerd Vesta met een vat vol reukwerk.*

ĂCERSĔCŌMĒS, æ. m. Juv. 8. 128. *Ongeschoren*, *langhayrig*, *met lang hayr.*

ĂCERVĀLIS, ĭs. m. & f. ălĕ, ĭs. n. *Opgehoopt*, *opgestapeld*, *op malkanderen gehoopt*, in d'eygentlijke, en d'oneygentlijke zin. Cicero Div. 2. 4. zegd dat men dit woord niet dan met grote omzichtigheyd moet gebruyken.

ĂCERVĀTIM. Adv. Varr. R. R. 1. 38. Colum. 9. 13. *By de hoop*, *by hopen*, *te hoop*, *teffens*, *te gelijk*.

* Acervatim reliqua dicam. Cic. Clu. 10. *Ik zal het overige te hoop*, of *door malkanderen verhalen.*

De aliquo loco acervatim se præcipitare. Hirt. B. Al. 31. 4. *Van eenige hoogte over hoop op malkanderen vallen*, of *storten.*

ĂCERVĀTIO, ōnĭs. f. Plin. H. 11. 53. *Hoop*, *ophoping*, *opstapeling*, *menigte*. In d'eygentlijke en oneygentlijke zin.

ĂCERVO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 26. 4. *Ophopen*, *opstapelen*, *verzamelen*, *op malkanderen hopen.*

Verba, sensus idem facientes acervare. Quint. 9. 3. *Woorden*, *meyningen op 't zelve staande by een brengen.*

ĂCERVUS, ī. m. Cic. T. Q. 5. 15. Virg. G. 1. 158. *Hoop*, *stapel*.

* Acervus facinorum. Cic. Syl. 27. *Een hoop schelmstukken*, *oneyndige schelmstukken op malkanderen gehoopt.*

ĂCĒSCO, ĭs, ăcŭī, ăcēscĕrĕ. Hor. E. 1. 2. 54. Colum. 12. 26. *Zuren*, *zuur*, of *wrang worden.*

ĂCĔTĀBŬLŪM, ī. n. Quintil. 8. 6. *Azijnvlesje*, *azijnkannetje*, *dat men over tafel gebruykt.*

* Acetabulum. Plin. H. 21. 24. Cels. 5. 24. *Een mutsje*, *het vierdedeel van een pintjen.*

ĂCĔTĀBŬLĂ, ōrūm. n. plur. Plin. H. 28. 11. *De holligheyd van de zamenvoeging der beenderen.*

Acetabulum. Sen. E. 45. *Googchelaarsbeekertje*, *speelbeekertje der googchelaars.*

ĂCĒTĀRĬĂ, ōrūm. n. plur. Plin. H. 19. 4. *Salaad*, *slaad die men rauw met oly en azijn eet.*

ĂCĒTŪM, ī. n. Plin. H. 14. 20. *Azijn*, *eedik*, *eek.*

* Italo perfusus aceto. Hor. S. 1. 7. 32. *Na dat men hem honderd Italiaansche steeken*, of *schimp-woorden gegeeven had.*

ACH.

ĂCHĀĬĂ, æ. f. Plin. H. 4. 5. *Achaïen*, *een gedeelte van Griekenland.* Dit word heedensdaags *Morea* genaamd.

ACHĀĬCUS, ă, ūm. Virg. Ae. 2. 462. *Achaier*, *van Achaien*, *uyt Achaïen*, *Moreer*, *van*, of *uyt Morea.*

ĂCHĀIS, ĭdĭs. f. Ovid. M. 5. 306. V. Achaia.

ĂCHĀTĒS, æ. m. 'Αχάτης. Plin. H. 37. 10. Solin. 5. Isid. 16. 11. *Achates is een rivier in Sicilien*, *en een kostelijk gesteente*, *van de rivier zijn naam dragende.* Wanneer dezelve *feminini generis* gemaakt wort, verstaan'er de schrijvers *gemma* onder. Daar is ook een dapper held van deeze naam geweest ten tijden van Æneas. Virg. Ae. 1. 192.

ACHELOUS. Is een rivier in Epirus, komende van den berg Pindus. Plin. H. 4. 1. Ovid. M. 9. 96.

ĂCHĔRŌN, &, Ăchĕrōns, ōntĭs. m. Plin. H. 4. 1. *Acheron*, *een stroom in Epirus.* De Dichters maken'er een stroom van de hel van. Virg. Ae. 6. 296. en zomtijds de hel zelf. Hor. O. 1. 3. 36.

Senex acheruntieus. Plaut. M. G. 3. 1. 33. Merc. 2. 2. 19. *Een stok-oud man*, *een man die met zijn eene been in 't graf gaat.*

ĂCHĔTÆ, ārūm. Plin. H. 11. 26. *Kreekels.*

Achillea, æ, &, Achilleos, i. f. Plin. H. 26. 5. & 12. Diosc. 4. 36. *Zeeker kruyd.* Dus (in 't latijn) genoemd om dat het door Achilles gevonden wierd. Sommige meenen dat het 't Duysendblad zoude zijn: Andere dat het dit kruyd maar gelijken zoude.

ĂCHĬLLĒŪM, ī. Plin. H. 9. 45. 'Αχίλλειον. *Zeekere zachte en dichte spons*, *waar van men penseelen maakt.*

ĂCHĪMĔNIS, ĭdĭs. f. Plin. H. 26. 4. 'Αχαιμένις. *Zeeker kruyd*, dat de Tovenaars onder de Zoldaten smeeten, om ze in 't gevecht te verschrikken en over hoop te helpen.

ACHRĂS, ădĭs. f. Colum. 7. 9. 'Αχράς. *Zeekere wilde peereboom.*

ACI.

ĂCĬĂ, æ. f. Cels. 5. 26. *Een draad garen.*

Acuarium. Gl. Cyr. *Een naaldekoker*, *speldekoker.*

ĂCĬCŬLĂ, æ. f. *Een spelde.*

ĂCĬDŬLUS, ă, ūm. Plin. H. 15. 15. *Amper*, *zuuraehtig*, *wrangachtig.*

ĂCĬDUS, ă, ūm. Plaut. Ps. 2. 4. 49. Plin. H. 10. 70. *Zuur*, *wrang*, *scherp.*

ĂCĬĒS, ēi. f. *'t Scherp van een deegen.* Virg. Ae. 2. 333. *Van een byl*, &c. Cic. V. 5. 43. *Van een zikkel.* Virg. G. 2. 365. Plin. 18. 28.

* Acies oculorum. Cic. Fin. 5. 28. N. D. 2. 57. *'t Gezicht der oogen*, *de oogappels.* Ingenii, Cic. de Or. 1. 33. animi, Cic. S. 23. mentis. Cic. N. D. 2. 16. *De schranderheyd*, of *scherpzinnigheyd des verstands.* Unguium. Plin. H. 8. 16. *De scherpte der klauwen*, of *nagels.* Attentionis. Flor. Præf. 3. *De kracht der aandacht.*

Acies. Veg. 3. 14. *Heyrdrommen*, *krygsdrommen*, of *krijgsbenden in slagorden geschaard.* Prima acies. *De voorhoede*, of *voortocht van een Heyr.* Secunda acies. *De middeltocht.* Postrema ac novissima acies. *De achterhoede*, of *achtertocht.* Veg. 3. 14.

* Acies. Suet. A. 20. 2. Tac. An. 14. 35. 4. *Strijd*, *gevecht*, *slag.*

Amplecti hostium aciem. Liv. 31. 21. *Den vyand omcingelen*, of *bezetten.*

Cadere in acie. Liv. 29. 3. *In 't gevecht sneuvelen.*

‡ Concurrunt acies. Liv. 34. 14: 40. 6. *De leegers worden handgemeen*, *komen aan malkanderen*, *beginnen te slaan.*

Acies ad solis occasum continentur. Cæs. B. C. 1. 83. 3. *De benden bleeven in slagorden staan tot zonnenondergang.*

Acie concurrere. Liv. 40. 46. Dimicare. Liv. 31. 35. *In geschaarde slagorden vechten.*

Aciem componere. Tac. G. 6. 8. Dirigere. Liv. 28. 22. Exornare. Sall. B. I. 52. Explicare. Liv. 4. 27. Instruere. Cic. Mur. 9 Liv. 3. 2. *Zijn leeger in slagorder zetten*, *stellen*, of *scharen.*

Aciem dilatare. Liv. 31. 21. Distrahere. Cæs. B. C. 3. 92. 1. Distendere. Cæs. B. C. 3. 92. 2. Extendere. Curt. 3. 9. 12. *Zijn leeger uytbreyden*, *de geleederen van zijn heyr openen*, *zijn leeger breeder uytzetten.*

Acies inclinat. Liv. 2. 20. Inclinatur. Liv. 1. 12. *'t Leeger is aan 't wijken*,

ken, raakt over hoop, of *is aan 't deynzen.*

Aciem extenuare. Liv. 31. 21. *Een 't leeger- krygsbende- of ruyterhoop slaan, of eenige afbreuk doen.*

Aciem jussit procurrere. Cæs. B. C. 3. 94. 1. *Hy beval zyn volk aan te vallen, op den vyand los te gaan.*

Aciem instaurare. Virg. Ae. 10. 543. Restituere. Hirt. B. H. 23. 3. *'t Leeger herzamelen, herstellen, weêr in slagorder brengen; een gebroke schaar weêr sluyten; 't gevecht hervatten.*

ĂCINĂ, æ. f. Catul. 27. 4. *Druyve-kern.* Scaliger wil dat men *Acinum* by deezen Dichter leest, teegens 't gevoelen van Aulus Gellius 7. 20.

ĂCĬNĂCES, *&*, Ăcĭnăcis, is. m. Hor. O. 1. 27. 5. *Een krom slagzwaard, of kromme sabel.*

ĂCINATĬCĬUM, ii. n. Ulpian. Dig. 33. 6. 9. *Zeekere zeete wyn van druyve-kernen geparst*; Dus moet men schrijven, en niet *Acinaticium.*

ĂCINŌSUS, ă, ŭm. Plin. H. 14. 3. *Zeer kernig, vol kernen*, van een druyf, een eyloof-beezie spreekende.

Acinosus. Plin. H. 12. 13. *Sappig, dat vol sap is*, van een kruyd spreekende.

ĂCINŬM, i. n. Colum. 12. 39. & 43. Hor. S. 2. 6. 85. ĂCINUS, i. m. Plin. H. 15. 20. *Druyve-kern, veylbooms- of eyloofs-beezie, sterbesse, &c.*

ĂCIPĔNSĔR, ĕris. m. Cic. *by* Macrob. Sat. 2. 12. Hor. S. 2. 2. 47. & ĂCIPENSIS, is. m. Martial. 13. 86. *Zeekere hoog-geachte visch by de Ouden, doch ons onbekend*; zommige zeggen dat het de *Steur* is.

ACL.

ACLĪS, ĭdis. f. Virg. Ae. 7. 730. *Werpschicht, werppyl, werpspies.*

ACN.

ACNŬĂ, æ. f. Var. R. R. 1. 10. Colum. 5. 1. *Zeekere Landmaat van 120 voeten in 't vierkant.* Men noemden ze ook *Actus quadratus.* Vossius Lex. Etymol. en Salmasius Exerc. Plin. p. 481. a. E. willen, dat men, teegen 't getuyg der Handschriften, Acna leeze, doch men moet dit woord niet gebruyken.

ACO.

ĂCŎN, ŏnis. f. V. Ace.

ĂCŎNĪTŬM, i. n. Virg. G. 2. 152. Plin. H. 27. 3. Ἀκόνιτον. *Akonijt, wolfswortel, monnikskappe*, zeeker vergiftig kruyd.

ĂCONTIĂS. m. Plin. H. 2. 25. Ἀκοντίας. *Vuurstraal, vuurspeer*, een vurig licht-verschijnzel.

ĂCŎPĂ, ōrum. n. plur. Plin. H. 27. 4. Ἄκοπα. *Verfriszalf, zalf voor vermoeydheyd.*

ĂCŎPIS, is. f. Plin. H. 37. 10. *Verfrissteen, een kostelyk gesteente tot verfrissing.*

ĂCŎPŬM, i. n. Cels. 5. 24. V. Acopa.

ĂCŎR, ōris. m. Colum. 7. 8. Plin. H. 11. 41. *Zurigheyd, wrangheyd, scherpheyd, amperheyd, scherpe smaak in de vruchten.*

ĂCORNĂ, æ. f. Plin. H. 21. 16. Ἄκορνα. *Gezeegende distel, zeekere bloed-rode vetzappige distel.*

ĂCŎRŎN, i. n. Plin. H. 25. 13. Ἄκορον. *Welriekend lisch, kalmus; zeeker kruyd.*

ACQ.

ACQUĪESCO, is, ēvi, ētum, ĕscĕrĕ. *Rusten, zich gerust stellen, gerust zyn.*

Huic acquiescebant milites. Hirt. B. Af. 10. 5. *'t Leeger stelde zich gerust, of was gerust op hem.*

Acquiescere in aliqua re, Cic. Att. 12. 18. Am. 27. *&*, in aliquo homine. Sen. Pol. 30. *&*, alicui rei. Sen. E. 24. *Ergens in, of in iemand rusten, in eenige zaak, of in iemand zyn genoegen, behagen, rust of vermaak vinden.*

Acquiescere à lassitudine. Nep. 14. 11. 3. *Rusten van vermoeytheyd, zich door rust verfrissen.*

Morte Clodii acquiescere. Cic. Mil. 37. *In den dood van Clodius zich gerust stellen.*

Acquiesco scribens ad te, & legens tua. Cic. Att. 7. 11. *Ik vind een zonderling vermaak in u te schryven, en in uwe brieven te leezen.*

* Acquiescere. Nep. 23. 13. 1. *Sterven, overlyden, den geest geeven.*

ACQUĪRO, is, sivi, situm, ere. acc. *Winnen, verkrygen, krygen, bekomen, verwerven.*

Moram acquirere ad aliquid faciendum. Cic. Cæc. 2. *Tyd winnen, uytstel krygen om iets te doen.*

ACR.

ACRATŎPHŎRŬM, i. n. Cic. Fin. 3. 4. Ἀκρατοφόρον. *Kruyk, aarde kruyk, wyn-kruyk.*

ĂCRĔDŬLĂ, æ. f. Cic. D. 1. 8. *Nachtegaal.* Zommige willen dat het een Steenuyl, of andere Nachtvogel is.

ĂCRĬCŬLUS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 3. 17. *Amper, scherp, zuurachtig, wat zuur.* Zoo verbetert deeze plaats Turneb. Adv. 20. 16.

ĂCRĬMŌNĬĂ, æ. f. Cat. R. R. 158. *Wrangheyd, zurigheyd, ranzigheyd, scherpigheyd*, in de eygentlijke zin, van dingen spreekende die op de smaak, of op de reuk zien.

Orationis acrimonia. Cic. H. 4. 13. *De kracht, de nadruk van een reeden, of gesprek.*

Vultûs acrimonia. Cic. H. 3. 15. *Een trots gelaat, een stout, stuurs, of hart weezen.*

ACRITĀS, ātis. f. Accius apud Gell. 13. 3. V. Acrimonia.

ACRĬTĔR. Adv. *Krachtiglyk, dapperlyk, kloekelyk, onvertzaagdelyk, stoutelyk, hartnekkiglyk, sterk.* Tac. An. 15. 52. seyd acrius & Cic. Fl. 11. Acerrime.

Acriter pugnare. Hirt. B. H. 12. 5. *Dapperlyk stryden, kloekelyk vechten.*

Acriter Numidiam ingredi. Sall. B. J. 28. *Stoutelyk in Numidien trekken.*

Solem acriter intueri. Cic. T. Q. 1. 30. *De zon sterk aanzien.*

Adolescens non acriter intelligens. Cic. Pis. 28. *Een jongeling die niet zeer scherpzinnig van verstand is.*

ACRĬTŪDO, inis. f. *Bitterheyd, zurigheyd, wrangheyd.*

Venæ per eam terram egredientes intinguntur acritudine. Vitr. 8. 3. *De aderen van 't water door deeze aarde lopende krygen een bittere smaak.*

Par fuit acritudo populi Romani atque Pœni. Gell. 10. 27. *De Romeynenen Carthaginensen zyn eeven heevig en woedend geweest.*

ACRŎĀMĂ, ătis. n. Cic. Arc. 9. Plin. 6. 31. Ἀκρόαμα. *'t Stuk dat voornamentlyk in een maatzang gehoord word.* 't Is ook *de overeenkomst*, of *zamenklank der speeltuygen.*

Acroama. Suet. A. 74. 6. Plutarch. Galb. 1060. A. *Zanger, speelder, speelman, die een party houd*, Muzikant, voornamentlijk van een Speelman spreekende.

Acroama festivum. Cic. V. 4. 22. *Een kwinkslag, een genoeglyke vertelling, een aardig quakje.* Manutius en zommige andere zeggen dat Cicero zeggen wil, *een genoeglyke snaak, een qwinkslager.*

ACROĀSIS, is. f. Ἀκρόασις. *Gehoorplaats, gehoor.* Aliquid legere in acroasi. Cic. Att. 15. 17. *Iets in een vergadering, of gehoor van menschen leezen.*

Acroasim facere. Vitruv. 10. 22. *Een kring, of vergadering van volk maken.*

ACRŎCĔRĀUNĬĂ, ōrum. plur. n. Hor. O. 1. 3. 20. Ἀκροκεραύνια. *De Akroceranniaansche bergen, de gebergten van Chimera.* Dit zijn de bergen van Epirus.

ACRŎCHORDŎN, ŏnis. f. Cels. 5. 28. Ἀκροχορδών. *Een wrat*, wanneer ze aan de handen is, aan de voeten, word ze een *exteroog*, of *likdoorn* genaamd.

ĂCRŎCŎRĪNTHŬS, i. f. Plin. H. 4. 4. Ἀκροκόρινθος. *De Korintische berg, de berg daar 't kasteel van Korinten op lag.*

ACRŎSTĬCHĬS, ĭdis. f. Cic. D. 2. 54. Ἀκροστιχίς. *Naamdicht.* Cicero schrijft het wel in 't Grieks, maar de noodzakelijkheyd en 't gebruyk hebben 't Latijn gemaakt.

ACRŎ-

ACRŎTĒRIĂ, ōrŭm. Plur. n. Vitr. 3. 3: 5. 12. Hesychius. Ἀκρωτήρια. *Uyteynden, uytsteekzels.* Dit woord beteekend by de Ouden alle *uyterste gedeelte van eenig ligchaam*, gelijk daar zijn 1. in de dieren, *de neus, de ooren, de vingeren, &c.* 2. In de gebouwen, *de nokken der daken*, en in de scheepen *de toppen der masten*, of *nokken der reeën.* 3. Zijn dit in de gebouwen bijzonderlijk, *zuylen*, of *kanteelen*, *waar op aan de eynden en in 't midden van de voorgeevels beelden stonden.* 4. *Loofcieraden die men boven op de gebouwen steld.* 5. Noemd men dus, *kapen, hoogten, uytsteekzels, duynen, voorgebergten, die op de zeestrand*, of *by de havens leggen.*

ACT.

(ACTĂ, æ. f. Cic. V. 5. 25. Virg. Ae. 5. 613. Nep. 17. 8. 2. *Een vermakelyken oever.*)

ACTĂ, ōrŭm. n. plur. Cic. F. 10. 28. Ovid. M. 12. 186. *Daden, handelingen, grote daden. Daden*, of *'s bedryf der grote mannen.*

Acta diurna. Suet. I. 20. 1. Tac. A. 13. 31. 1. *Dagboek, dagregister.*

Acta publica. Tac. An. 12. 24. 4. Suet. T. 5. 2. *Staatsschriften, Staatregisters, keuren*, of *wetten der Overheyd.*

Aliquid in acta mittere seu referre. Juv. 2. 136. Mandare actis. Tac. An. 13. 31. 1. *Iets opteekenen*, of *aanteekenen, iets in geschrift stellen.*

ACTÆĂ, æ. f Plin. H. 27. 7. *Hadik, wilde stier*, zeeker gewasch.

ACTĬO, ōnis. f. Cic. Of. 1. 29. *Daad, werking, bedryf, handeling, doening, hanteering.*

Gratiarum actio. Cic. Br. 3. *Dankzegging, bedanking.*

* Actio vitæ. Cic. Of. 1. 5. *Gedrag, beleyd; bestier*, of *wijze van leeven.*

Actio tragica, &, scenæ. Cic. Or. 25. *Toneelstuk, treurspel, blijspel, tooneelspel, treurgeval.*

* Actio. Cic. Or. 17. *Gebaar, beweeging des ligchaams*, van een Reedenaar spreekende.

Actio in rem. *Aantal, opspraak, eysch, recht*, op *onze goederen, die van andere bezeeten worden.* In personam. *Persoon-recht, waar door wij een eysch doen aan iemand die verplicht is om yets te doen of te geeven.* Ulp. Dig. 6. 1.

ACTĬTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Aul. Gell. 9. 6. *Iets dikwils doen, een zaak dikmaal*, of *meenigwerf doen.*

Actitare caussas. Cic. Cl. 70. *Dingtalen, zaken bepleyten*, voornamentlijk wanneer men 't dikwils doet.

ACTĬŬM, ĭi. n. Plin. H. 4. 1. *Actium, een stad en haven van Arkanien in Epirus.* Heedendaags de kaap van Bigalo.

ACTĪVŬS, ă, ŭm. Verbum activum. Prisc. 8. 2. *Het dadelyk werkwoord*, een woord der Spraak-konst.

* ACTIVUS, ă, ŭm. Quintil. 3. 5. *Werkzaam, oeffenbaar, dadelyk, werkelyk, werkstellig*, van een konst, *of* weetenschap spreekende.

ACTŎR, ōris. m. Cic. P. S. 28. *Werker, bewerker, werkmeester, dader, bewindsman.*

* Actor. Cic. Fr. I. 1. Ter. H. prol. 12. 13. *Toneelspeelder, speelder op 't Toneel.*

* Actor causarum. Cic. Cl. 89. Hor. A. 369. *Voorspraak, rechtsvorderaar.*

* Actor. Suet. D. 11. 2. Ulp. Dig. 11. 3. 1. §. 5. *Zaakvoerder, bewindsman, rentmeester van eenig heer; Deeken van eenig gild; Gemagtigde van eenig genootschap.* Tacitus zegd, Actor publicus. An. 2. 30. 5. *'s Lands Voorspraak, 's Lands Rechtsvorderaar.* De Rechtsgeleerden gebruyken 't in deezen zin.

Actor. Colum. 1. 7. *Een pachter, bruyker*, of *bouwer van een hofsteede. Een Koopmans handeldryver.*

‡ ACTŪĀRĬŎLŬM, i. n. Cic. Att. 10. 11. *Een licht vaartuyg, een scheepje, een sloep*, of *boot, een jagtscheepje.*

ACTŪĀRĬŬM, ĭi. n. navigium. Cæs. B. C. I. 27. 6. &, Actuaria navis. Cæs. B. G. 5. 1. 3. Liv. 25. 30. *Een licht jagtschip, een scheepje van oorlog dat zeylen en riemen voerd, een roofjagt.*

Actuarium minutum. Cic. Att. 5. 9. *Een jagtscheepje, sloepje*, of *roofscheepje.*

ACTŪĀRĬŬS, ĭi. m. Suet. I. 55. 6. *Hofschrijver, gerechtschrijver*, Griffier, *Openbaar beamtschrijver*, of Notaris.

ACTŬŌSĒ. Adv. Cic. de Or. 3. 26. *Heeviglyk, heftelyk, in heevigheyd, trotzelyk, met een toornig*, of *stuurs gelaat.*

ACTŬŌSŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 1. 40. *Werkzaam, werkelyk, dadelyk, bedrijvelyk, beweegende.*

ACTŬS, ūs. m. *Daad, bedrijf, handeling, werk, doening.*

Actus sui rationem reddere alicui. Scæv. Dig. 40. 7. 40. §. 3 *Iemand reekening van zijn doen geeven.*

* Actus. *Gang, tred, de stand die men in 't gaan houd.*

Quanto venit equus spectabilis actu? Ovid. Hal. 72. *Dat paard gaat wel! dat paard laat hem wel zien!*

* Actus. Cic. S. 19. F. 5. 12. *Bedrijf, vertoning*, van een Tooneelspel spreekende.

Actus. Vitr. 8. 7. *De wydte*, of *tusschenruymte van 126 voeten.*

Actus quadratus. Colum. 5. 1. Varr. R. R. 1. 1. *Een stuk lands van 126 voeten in 't vierkant.*

* Actus forensis. Quint. 10. 1. *Rechtspleeging, rechtshandel, rechtsoeffening.*

Actus rerum. Plin. E. 9. 25. *Zitdagen, dagen op welke gepleyt word.*

* Actus. Plin. H. 18. 3. *De breedte der weg die de ossen beslaan als ze ploegen.*

* Actus hominis. Cic. Marc. 9. *Een deel*, of *gedeelte van 's menschen leeven.*

* Actus. Modestin. Dig. 8. 3. 12. *Een breed pad*, of *een ryweg door 't bouwland.*

Actum agere. Ter. Ad. 2. 2. 24. Cic. Att. 9. 6. & 18. Am. 22. *Een gedane zaak onderneemen; vergeefschen*, of *onnutten arbeyd doen. Zijn gedachten laten gaan over een zaak die al behoorde geschied te zijn*, of *welkers gelegentheyd om gedaan te worden al voorbij is.*

(Actum est. Suet. N. 42. 2. Flor. 4. 1. 5. Acta res est. Terent. H 3. 3. 3. *Het is uyt, het is gedaan. De zaak is gedaan.*)

ACTŪTŬM. adv. Ter. Ad. 4. 4. 25. Ph. 5. 6. 12. Cic. A. 12. 11. *Straks, datelijk, terstond, op staande voet, ten eersten, zoo dra het mogelijk is.*

ACU.

ĂCŪLEĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 32. *Scherp, puntig, spits, steekend, gepunt, gescherpt, dat veel punten heeft.*

* Aculeatus. Plin. H. 11. 26. *Geängeld, met een angel voorzien, dat een angel heeft*, van een diertje spreekende.

* Aculeatus. Cic. Att. 14. 18. A. Q. 4. 24. *Steekend, puntig, spitsvinnig, geestig, aardig, geslepen, vol loopjens, quinkslagen, en aardigheeden*, van een reeden, woord, brief, &c. spreekende.

* Aculeatus. Plaut. B. I. 1. 29. *Steekend, bits, scherp, schamper, spits.*

ĂCŪLEŬS, i. m. Cic. T. Q. 2. 22. Fin. 5. 15. *Angel*, van een bloedeloos diertje spreekende.

Aculeus. Liv. 38. 21. *Punt, scherpte, spits*, van een werktuyg, pijl &c. spreekende.

* Aculeus. Plaut. Trin. 4. 2. 158. *Onrust, ongenoegte, quelling, moeyelijkheyd, zorge, hertzweer, verdriet, knaging, wroeging.*

* Aculeus. Cic. Or. 19. *Steek, schertsstreek, spotreeden, schimpwoord, een steekende*, of *gevoelige spotterny.*

Aculei contumeliarum. Cic. Fr. 2. 1. de Or. 2. 55. *De steeken der lastering.*

Aculeos habere in reprehendendo. Cic. Pl. 24. *Een scherpigheyd in 't berispen*, of *bestraffen hebben.*

Emittere, erigere aculeos severitatis in aliquem, aut in vitia. Cic. Cæl. 12. *Iemand*, of *eenige gebreeken met groote hardigheyd*, of *zeer scherpelyk bestraffen*, of *berispen.*

ACUMEN, inis. n. Cic. Ar. Ph. n. 183. *Punt, Spits, het eynd van iets dat scherp* of *gepunt is, van een mes, paal, &c.*

Acumen nasi. Lucret. 6. 1191. *'t Spits* of *de tip van de neus.* Rostri. Plin. H. 10. 71. *'t Spits van den bek der vogelen.* Saporis. Plin. H. 24. 20. *De zerpigheyd van een opsloofzel.*

* Acumen. Hor. A. 364. *Sneedigheyd, spitsvinnigheyd, schranderheyd, loosheyd, geestigheyd, aardigheyd, besleepenheyd, scherpzinnigheyd.*

Homo sine acumine ullo. Cic. D. N. 2. 29. *Een mensch sonder eenige sneedigheyd, die gantsch niet sneedig is, een bot plomp mensch, daar geest noch verstand in is.*

Acumen ingenii. Cic. Fl. 4. *De schranderheyd, spitsvinnigheyd, sneedigheyd,* of *scherpzinnigheyd van 't verstand.*

* Acuminibus suis se compungunt dialectici. Cic. de Or. 2. 38. *De Reedenkavelaars steeken malkanderen over en weer met hunne spitsvinnigheeden.*

ACUMINATUS, ă, um. Plin. H. 11. 2. *Spits, scherp, gepunt, gescherpt.*

ACUO, is, ui, utum, ĕrĕ. acc. Cic. T. Q. 5. 40. *Scherpen, wetten, slypen, aanzetten.*

Aper acuit dentes in prælia. Tib. 4. 3. 3. *'t Wild zwyn scherpt zyn tanden teegen 't gevecht.*

* Acuere. Cic. Of. 3. 1. *Scherpen, aanzetten, ophitzen, aansteken, aanhitzen, aanmoedigen, opwekken, tergen.*

* Acuere aliquem ad crudelitatem. Cic. Lig. 4. *Iemand tot wreedheyd ophitzen.*

Acuere ingenium. Cic. Cl. 33. *'t Verstand scherpen,* of *spitzen.*

* Acuere lumen. Ovid. Rem. Am. 801. *'t Gezicht verhelderen, verklaren,* of *klaarder maken.*

ACUS, ŭs. f. Cic. Mil. 24. *Naald, naynaald.*

* Acus. Juv. 2. 94. *Hayrnaald.*

† Acu pingere. Ovid. M. 6. 23. Virg. Ae. 9. 582. *Naaldwerken, stikken, borduren.*

* Rem acu tetigisti. Plaut. R. 5. 2. 19. *Gy hebt het net gemikt,* of *wel getroffen.*

ACUS, i. m. Mart. 10. 35. 6. Plin. H. 9. 51. *Aal,* een slag van visch.

ACUS, ĕris. f. Colum. 2. 10. &, Acus, ĕris. Varr. RR. 1. 52. Cat. R. R. 55. *Kaf, stroo, stoppelen.*

ACUTE. adv. Cic. Cœl. 8. *Schranderlyk, scherpzinniglyk, spitsvinniglyk, verstandiglyk, listiglyk, met verstand.*

* Acutè sonare. Cic. Som. Sc. 5. *Helder klinken; een helder, sterk, schetterend, doordringend geluyd hebben.*

ACUTULUS, ă, um. Cic. N. D. 3. 7. *Spitsvinnige,* of *scherpzinnige besluytof slot reedenen.*

ACUTUS, um. Plaut. M. G. 5. 4. *Gescherpt, gesleepen, gewet, aangezet, dat wel snyd.* Men zegd Acutior en Acutissimus.

* Acuti oculi. Plaut. Ps. 4. 7. 121. *Scherpziende,* of *doordringende oogen, een scherp gezicht.*

* Acutæ aures. Hor. O. 2. 19. 4. *Scherpe, scherphoorende, toeluysterende,* of *aandachtige ooren.*

* Minus aptus acutis naribus. Hor. S. 1. 3. 29. *Een plompachtig mensch, een die niet zeer gesleepen,* of *niet zeer beschaafd is, die weynig schranderheyd heeft.*

* Acuti cibi. Plin. E. 7. 3. *Zerpe,* of *ampere spyzen, die d'eetlust maken,* of *den honger verwekken.*

* Acutus odor. Plin. H. 15. 28. *Een sterke lucht, reuk,* of *geur.* Sapor. Plin. H. 15. 27. *Een scherpe smaak.* Sonus. Cic. Som. Sc. 5. *Een helder* of *doordringend gelnyd.*

* Acutum gelu. Hor. O. I. 9. 4. *Een sterke, felle, harde,* of *gestrenge vorst.*

* Acutus. Cic. Att. 12. 38. de Or. 1. 39. *Scherpzinnig, spitsvinnig, schrander, loos, listig, verstandig, vlug van oordeel,* of *van verstand.*

Acutum in alicujus vitiis cernere. Hor. S. I. 3. 26. *Nauw,* of *scherp op iemands gebreeken letten.*

Tanto mihi ægritudo acutior est in animo quantò &c. Plaut. Cap. 4. 2. 2. *Myn hertzweer word daar door te groter, dat &c. myn verdriet neemd daar door te meer toe, dat, &c.*

AD.

AD præp. acc. *Een voorzetzel van 't beschuldigend geval.* Wanneer het bij een naam van tijd, of getal word gevoegd, beteekend het *Tot, Tot daar toe, tot op.* Ad senectutem. *Tot den ouderdom toe.* Cic. S. 7. Perpotavit usque ad vesperam. Cic. A. 2. 31. *Hij heeft tot den avond toe gedronken.*

Ad denarium solvere. Cic. P. Q. 4. *Tot een penning toe betalen.*

Ad dimidias, ad tertias (partes) &, ad dimidiam, ad tertiam (partem) decoquere. Plin. H. 14. 17. Varr. R. R. 1. 2. *Tot op de helft, tot op een derdendeel laten verkoken.*

Frequentes fuimus ad ducentos. Cic. Fr. 2. 1. *Wij bevonden'er ons tot twee honderd toe; wy waren'er tengetale van twee honderd.*

Ad quæ tempora te expectabo? Cic. Att. 4. 16. *Tot hoe lang zal ik u wachten?*

Ad multam noctem. Cic. Som. Sc. 1. *Tot zeer diep, of heel laat in de nacht.* Ad meridiem. Plaut. Ps. 4. 7. 78. *Tot ontrent de middag,* of *op de middag.*

Eumenem ad manum habuit scribæ loco. Nep. 18. 1. 5. *Hy hadde Eumenes d'Opper-Schryver by de hand.*

Ad dexteram. Ter. H. 4. 4. 10. Ad lævam. Plaut. M. G. 2. 4. 8: 4. 6. 1. &, sinistram. Ter. Ad. 4. 2. 43. *Ter rechter, ter slinker zyde, aan de rechter, aan de slinker hant, rechts, slinks.*

Ad diem. Cic. V. 2. 2. *Op een gezetten bestemden,* of *bepaalden dag.*

Ad extremum. Cic. Att. 2. 22. ad ultimum, ad postremum. Plaut. Au. 3. 5. 52. *Ten laatsten, eyndelyk, kort om.* De twee laatste woorden zijn in 't latijn meer gebruykelijk bij de Geschichtschrijvers, dan by de Reedenaars.

* Mihi est ad forum negotium. Plaut. Most. 3. 2. 158. *Ik heb iets te doen op de merkt.*

Ad extremas fossas castella constituit. Cæs. B. G. 2. 8. 4. *Hy liet sterktens op beyde eynden der grachten bouwen.*

* Ad, met een gerundium beteekend, *om, tot, op dat &c.* Ad persuadendum. Cic. de Or. 1. 61. *Om te overreeden, op dat hy overreedde.*

Sicut est unum ad duo, sic duo ad quatuor. Varr. L. L. 9. 3. *Gelyk een is tot twee, zyn twee tot vier.* Dat is, gelijk een de helft van twee uytmaakt, en'er tweemaal in gevonden word, zoo is twee de helft van vier, en word'er tweemaal in gevonden.

Ad hæc mala hoc mihi accedit etiam. Ter. An. I. 3. 10. *Boven,* of *behalven deeze tegenspoeden komt mij dat daar noch by.*

ADACTIO, ōnis. f. Jurisjurandi adactio. Liv. 22. 38. *Dwang tot een eed, het dringen op een eed.*

† ADACTUS, ūs. m. Dentis adactus. Lucret. 5. 1329. *Een beet, een hap met de tanden.*

ADACTUS, ă, um. Plin. H. 16. 40. *Ingeslagen, ingedreeven, met kracht ingedrongen, met geweld ingeslagen.*

Cuneus arbori adactus. Plin. H. 25. 2. *Een beytel,* of *wig diep in een boom geslagen.*

† Altè vulnus adactum. Virg. Ae. 10. 850. *Een zeer diepe wonde.*

ADÆQUATIO, ōnis. f. *Gelyke verdeeling, gelyke scheyding.* Dit woord word alleen bij de Rechtsgeleerden gevonden.

ADÆQUE. Adv. Liv. 4. 43. *Gelyk, zoo, zoodanig, zoo veel.*

Numquam adæque risi. Plaut. Cas. 5. 1. 3. *Ik heb noyt zoo, zoo zeer,* of *zoo veel gelagchen.*

ADÆQUO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. *Vereffenen, gelyk maken, effen maken.*

Muri aggerisque altitudinem arma adæquant. Cæs. B. G. 2. 32. 4. *De wapenen leggen met de muur en het bolwerk gelyk, leggen zoo hoog op malkanderen als de muur en het bolwerk.*

werk. Cursum alterius. Cæs. B. G. 1. 48. 7. *Iemand in 't lopen gelijk zijn, zoo hard gaan*, of *lopen als een ander.*

Adæquare tecta solo. Liv. 1. 29. *Huyzen tot de grond toe slechten.*

* Adæquare cum virtute fortunam. Cic. Arc. 10. *Een staat na zyn verdienste hebben, zyn geluk of grootheyd met deugdoeffening paren.*

Adæquare memoriam nominis cum omni posteritate. Cic. Arc. 11. *De gedachtenis van zyn naam bij alle de nakomelingen roemwaardig maken.*

Cum familiarissimis est adæquatus. Cic. C. B. 28. *Men heeft hem met de beste vrienden gelyk gesteld, nefsens de beste vrienden onthaald.*

ĂDÆRĀTIO, ōnis. f. Cod. 12. 40. 4. *Schatting, waardeering, prijsstelling.* Dit woord word alleen bij de Rechtsgeleerden gevonden.

ĂDÆRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cod. 12. 38. 12. *Schatten, waardeeren, op geld zetten, op prijs stellen.* Een krijgs-woord. Dit geschiedde wanneer men den Roomschen zoldaten geld gaf, in plaats van leeftocht, die men hen ten zommigen tijde schuldig was, als wanneer men hen zoo veel gelds moest geeven als die dingen op de merkt verkocht wierden.

ĂDÆSTŬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Stat. Th. 5. 517. *Opzwellen, hoog worden, overlopen, overstromen, overvloeyen*, van een Stroom spreekende.

ĂDĂGGĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cat. R. R. 95. Plin. H. 36. 12. *Ophopen, opstapelen, aanhogen, tot een hoop maken, verzamelen, vergaderen, op malkanderen hopen.*

Terram circa arborem adaggerare. Colum. 5. 11. *Een boom met aarde aanhogen*, of *omleggen.*

Adagio. Varr. L. L. 6. 3. Auson. præf. Eid. 12. & adagium. Plaut. Am. 4. 4. 40. *Spreekwoord, spreuk, gemeene spreekwijs.* Varro zeyd, dat adagio een onbruykbaar woord zoude zijn.

ĂDALLĬGĀTŬS, ā, ūm. Plin. H. 24. 19. *Gebonden, vastgebonden, vast gemaakt.*

ĂDALLĬGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Aliquid alicui rei. Plin. H. 20. 21. *Iets aan malkanderen binden, iets zamen binden.*

ĂDĂMANTÆŬS, ā, ūm. Ovid. M. 7. 104. *Van diamant, zoo hard als een diamant.*

ĂDĂMANTĪNŬS, ā, ūm. Plin. H. 37. 11. *Van Diamant*, of *diamantsteen.*

* Adamantinus. Hor. O. I. 6. 13: 3. 24. 5. *Zoo hard als een diamant, dat niet verbroken*, of *vermorseld kan worden.*

ĂDĂMANTIS, ĭdis. f. Plin. H. 24. 17. *Zeeker kruyd dat de kracht heeft om een leeuw achter over te doen vallen, wanneer hy 't aanraakt.*

ĂDĂMAS, antis. m. Plin. H. 37. 4. Virg. Ae. 6. 552. Ἀδάμας. *Diamant, diamantsteen, een kostelijk eedel gesteente.*

Adamas. *Amaril, zeeker yzer dat tot het slypen van eedele gesteenten word gebruykt.* Dit woord word by Hesiodus gevonden Scut. Herc. 137. (De Heer Grævius in zijne wel doorwrochte Noten ontkend dit, en set κυνέην ἀδάμαντος over galeam adamantinam, *een helm zoo vast en hard als een diamant.*)

ĂDAMBŬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Ad ostium alicujus. Plaut. B. 4. 5. 8. *Voor iemands deur gaan wandelen.*

ĂDĂMO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Zeer beminnen*, of *lief hebben, groot behagen in scheppen, een teedere liefde toedragen, veel van houden*, van zaken en persoonen spreekende.

Eam rem in homine illo, vel in ea re hominem illum adamo. Cic. de Or. 3. 17. *Ik bemin dien man om die zaak*, of *ik bemin die zaak in dien man; hy behaagd mij wonderlyk in dat stuk*, of *in die zaak.*

Adamare aliquam sententiam. Cic. A. Q. 4. 3. *Eenig gevoelen beminnen, heel gunstig*, of *zeer toegedaan zijn.*

ĂDĂMUSSĬM. Adv. Varr. *bij* Non. 1. 28. *Nauwkeuriglyk, zuyverlyk, bensorlyk, bestiptelyk.*

ĂDĂPĔRĬO, īs, ĕrŭi, ertūm, rīrĕ. acc. Plin. H. 32. 9: 2. 47. *Openen, open doen, open zetten, openlyk vertoonen, ontdekken, ontblooten.*

ĂDĂPERTĪLIS, īs. m. & f. ilĕ, īs. n. Ovid. T. 3. 11. 43. *Licht-open-gaande, dat licht geopend kan worden, dat lichtelijk open gaat.*

ĂDĂPERTŬS, ā, ūm. *Open, geopend, ontdekt, ontbloot, ontscheeyd.*

Adapertæ fores. Liv. 25. 30. Ovid. Am. 3. 12. 12. *Opene deuren.*

Adapertæ vites. Colum. 5. 5. *Ontscheeyde wyngaarden, welkers wortel bloot legd.*

ĂDAPTO, ās, ārĕ. Gl. Opt. *Schikken, voegen, toestellen.* Dit is geen Latijnsch woord.

ĂDĂQUO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *'t Vee drenken, de beesten wateren*, of *te water leyden, 't vee doen drinken.*

Adaquari. Plin. H. 17. 10. *Begoten*, of *met water besproeyd worden*, van boomen spreekende.

Lacus ubi adaquari solet. Suet. G. 7. 5. *Wedde, drenkplaats voor de beesten, waterpoel daar 't vee word gedrenkt.*

Adaquandi causa. Cæs. B. C. I. 66. 1. *Om water te krijgen, om varsch water te bekomen.*

ĂDĀRCĂ, æ. f. Plin. H. 16. 36: 20. 22: 32. 10. *Zeemosch, mosch van zeebiesen gegroeyd.*

ĂDĀRĔO, &, Ădārēsco, īs, ŭī, ădārēscĕrĕ. *Verdrogen, uytdrogen, droog worden.* Men vind niets van dit gantsche verbum als het volgende voorbeeld bij Cat. R. R. 99. Ubi adaruerit amurca. *Als de hef*, of *den droessem der olye zal verdroogd zijn.*

‡ ĂDAUCTO, ās, ārĕ. Varr. *by* Non. 2. 52. *Vermeerderen, aanwasschen, aangroeyen, toeneemen.*

‡ ĂDAUCTŬS, ūs. m. *Vermeerdering, aanwasch, aangroeying, toeneeming.* Van dit gantsche nomen word niet dan d'ablativus gevonden, Adauctu Lucret. 2. 1121.

ĂDAUGĔO, ēs, ădauxī, ădauctūm, ădaugērĕ. acc. Cic. S. R. 11. *Vermeerderen, aanwasschen, toeneemen.*

Adaugere suspicionem. Cic. H. 2. 25. *Eenig vermoeden versterken, doen toeneemen*, of *vermeerderen.*

ĂDAUGĔSCO, īs, scĕrĕ. Lucret. 2. 296. *Wasschen, groeyen, groot worden.*

ADB.

ADBĬBO, īs, ădbĭbī, ădbĭbĭtūm, ĕrĕ. Plaut. St. 2. 2. 58. *Drinken, indrinken, vol drinken.*

Ubi adbibit plus paulò. Ter. H. 2. 1. 8. *Zoo dra hy wat meer als na gewoonte gedronken heeft.*

† Pectore aliquid adbibere. Hor. E. 1. 2. 67. *Iets indrinken*, of *inzuygen: zijn verstand ergens mee vervullen, eenige gronden leeren*, of *zijn verstand indrukken.*

‡ ADBĪTO, ās, ārĕ. Plaut. Capt. 3. 2. 72. *Naderen, genaken, nabij komen.*

ADC.

‡ ADCĪDO, īs, īdī, ĕrĕ. Utinam adcidisset ad terram arbor. Enn. *bij* Cic. H. 2. 22. *Was dien boom doch ter aarden gevallen!*

ADCŎRPŎRO, ās, ārĕ. *Inlijven, vereenigen, vast-hechten.* Solinus c. 37. gebruykt dit woord in 't *passivum*; Maar het *activum* is niet in gebruyk. (Ammianus Marcellinus gebruykt het evenwel alzoo 16. 68. Ut damnatorum petita bona suis adcorporarent.)

Adcredo. V. *Accredo.*

Adcresco. V. *Accresco.*

ADDĔCĔT, addĕcŭit, addĕcērĕ. Plaut. Am. 3. 4. 21. *Wel voegen, wel staan, wel passen, gevoeglijk zyn, wel betamen.*

ADD.

‡ ADDĒNSĔO, ēs, ērĕ. *Sluyten, toesluyten, t'zamen dringen, verdikken, verdubbelen.*

Extremi addensent acies. Virg. Ae. 10. 432. Zommige leezen Addensant. *De achterste sluyten*, of *verdubbelen hunne geleederen.*

ADDĒNSO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plin.

Plin. H. 20. 21. *Verdikken, dik maken, dik worden, stollen, stremmen,* van een vocht spreekende.

ADDICO, is, xi, ictum, icĕrĕ, Aliquid alicui. *Iemand iets toewyzen, toeëygenen, overgeeven, overleeveren, iets aanslaan, ergens de hand op leggen.*

Nummo ædes alicujus alteri addicere. Hor. S. 2. 5. 109. *Voor een weynig, voor een kleyn geld iemands huys aan een ander overleeveren.*

Addicere bona alicujus in publicum. Cæs. B. C. 2. 18. 5. *Iemands goed ten behoeve van't gemeen aanslaan.*

Addicet Prætor familiam totam tibi. Plaut. Pœn. I. 1. 58. *De Schout zal u heele huysgezin, al uw dienstvolk,* of *al uwe slaven aanslaan,* of *zich toeëygenen.*

* Addicere se alicui. Cic. in Sall. 4. *Zich aan iemand overgeeven, toebeyleggen, toewyen, verloven.*

Huic classi me addixi. Virg. Ae. 3. 655. *Ik heb my aan de genade van deeze vloot overgegeeven; my in de armen van't volk dezer vloot geworpen.*

Insanum aliquem rationibus addicere necessariis. Cic. Par. 4. 1. *Een gek ander 't opzicht en voogdye van zyn vrienden stellen.*

Addicere sanguinem alicujus. Cic. Pis. 34. Aliquem supplicio. Cic. ant. iret in exs. 7. *&*, morti. Cic. Of. 3. 10. *Iemand ter dood verwyzen, overgeeven, veroordeelen; 't vonnis des doods teegen iemand uytspreeken,* of *vellen. Geld op iemands lyf,* of *hoofd zetten.*

Addicere aliquem in servitutem. Liv. 3. 56. *&*, servituti. Cæs. B. G. 7. 77. 9. *Iemand in slaverny,* of *dienstbaarheyd brengen, tot een slaaf maken.*

Addicere aliquem ad jusjurandum. Sall. B. C. 22. *Iemand op een eed dringen, dwingen om te zweeren,* of *om een eed te doen.*

* Opere addicto. Cic. V. I. 57. *Het werk aanbesteedt zynde om te maken.*

Addicentibus auspiciis. Tac. An. 2. 14. 2. *De voorspellingen het begunstigende,* of *gunstig zynde.*

Aves non addixerunt. Liv. 27. 16. *De vogelen zyn'er niet voor geweest, hebben het niet begunstigt.* Een spreekwys der Ouden van 't vogel-geschrey ontleend.

ADDICTĒ. Adv. Addictiùs regnantur. Tac. G. 43. 7. Andere leezen adductius. *Zy worden strenger geregeerd; zy zyn hunnen Vorst slaafachtiger onderworpen.*

ADDICTIO, ōnis. f. Cic. procem. V. 4. *Slag, toezegging, toewyzing aan den meestbiedenden,* of *aan die 't hoogste bod heeft.* Een woord der Rechtsgeleerdheyd.

ADDICTŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 7. 3. *Toegeslagen, toegeweezen aan den meestbiedenden.*

* Fidem habere pretio addictam. Cic. V. 2. 32. *Een trouw voor de meestbiedende hebben, zich door geld laten omzetten,* of *omkopen.*

Addictus alitibus & canibus. Hor. Ep. 17. 11. *Voor de vogels en honden geworpen.*

* Addictus. Gell. 20. 1. *By den Rechter verweezen,* of *door de wet gebonden zyn schuld-eysscher zoo lang te dienen tot hy betaald is.*

ADDISCO, is, addidici, addiscĕrĕ. acc. Cic. de Or. 3. 23. Ovid. Am. 2. 5. 56. *Leeren, onderzoeken.*

ADDITĀMENTUM, i. n. Cic. P. S. 31. Apul. D. Socr. p. 52. *Byvoegzel, toemaat, aanhangzel, 't bykomende, vermeerdering.*

ADDITŬS, ă, ŭm. Cic. Fr. I. 1. *Bygevoegd, bygedaan, vermeerderd, toegedaan.* Addita ætate. Plin. H. 11. 2. *Onder zynde.* Addito tempore. Tac. An. 12. 6. 4. *By verloop van tyd, met der tyd.*

† Additus alicui. *Iemands gezwooren,* of *dood-vyand.* Troianis addita Juno. Virg. Ae. 6. 90. *Juno doodvyandinne,* of *gezwore vijandinne der Troyanen.*

ADDĪVĪNO, as, ārĕ. Addivinans ex facie hominum. *Aanzichtkundig, gelaatkundig, gedaantekundig, uyt iemands aangezicht voorzeggende.* Plin. H. 35. 10. Daar is niemand dan hy die dit verbum gebruykt, en zulks alleen in 't participium.

ADDO, is, didi, ditum, addĕrĕ, Aliquid alicui. *Bydoen, toedoen, byvoegen, toevoegen, iets ergens anders by voegen,* of *met iets anders vermengen.*

Aliquid addere divitioribus. Ter. Ph. 1. 1. 8. *Den ryken iets geeven, den geenen die vermogender zyn iets toevoegen.*

Addere aliquid in, vel, ad aliud. *Iets ergens anders byvoegen,* of *bydoen,* v. g. Ad mansuetudinem alicujus. Cic. Of. 1. 12. Bij voorb. *by iemands zachtzinnigheyd, zedweegheyd.* In orationem. Cic. Att. I. 13. *By iemands reeden.*

Addere in eundem fasciculum literas. Cic. Att. 12. 53. *Brieven in dezelve bondel,* of *omslag doen.*

Addere de suo. Cic. F. 4. 3. *Van 't zyne daar by voegen.*

Aliquid minutatim & gradatim addere & demere. Cic. A. Q. 4. 16. *Iets by minuten en graden byvoegen en aftrekken, stellen en weeghnemen.*

Addendo ac deducendo videre quæ reliqui summa fiat. Cic. Of. I. 18. *By 't opmaken,* of *oprekenen der somme zien wat'er overschiet.*

* Animos addere alicui. Cic. Att. 7. 2. *Iemand aanmoedigen, moed geeven, een hert inspreekn.* Virtutem. Sall. B. C. 58. *Iemand kloekmoedig maken.* Facta pollicitis. Ovid. Am. 2. 16. 48. *Zyn beloften volbrengen,* of *nakomen.* Cognomen alicui. Liv. 4. 29. Virg. Ae. I. 272. *Iemand toenamen,* of *een toenaam geeven.*

Aliis bellis Reipublicæ multum addidere. Sall. B. I. 42. *Zy hebben 't Gemeene-best in de andere oorlogen grote diensten gedaen; in voorgaande oorlogen den Staat treffelyk gediend.*

* Concioni edicto addidit fidem. Liv. 2. 24. *Hy bevestigde deeze vergadering door een gebod, by magtigde dezelve door een plakkaat.*

Nugis addere pondus. Hor. E. I. 19. 42. *Beuzelingen,* of *grollen zeer pryzen, hoog verheffen, hoog achten,* van eenig slecht schrift, 't zij dicht *of* ondicht, spreekende.

* Addere aliquem alteri custodem. Plaut. Aul. 3. 6. 20. *Iemand tot opzichter van een ander stellen, 't opzicht over een ander geeven.*

Adde huc, huc adde. Liv. 7. 30. *&*, adde quod. Ovid. Ar. Am. 3. 539. *Doed daar by, voeg daar by, dat. Daarenboven, boven dien, behalven dat, daar leneet en.* Wijzen van spreeken om een reeden t'zamen te binden.

† Vatibus addere calcar. Hor. E. 2. 1. 217. *Den Dichter de sporen geeven, den Dichter aansporen, opwekken,* of *gaande maken.*

† ADDOCEO, es, cui, ctum, ērĕ. acc. Hor. E. I. 5. 18. *Onderwyzen, leeren, onderwys geeven.* Zommige leezen ac docet, in plaats van addocet.

‡ ADDORMISCO, scis, ĕrĕ. Suet. Cl. 8. 2. *Slapen, in slaap zyn.* Ik geloove met veele andere, dat men in deeze plaats obdormiscere moet leezen.

ADDUBITATŬS, ă, ŭm. Cic. D. I. 47. *Twyfelachtig, twyffelzinnig, duyster, onzeeker, ongewis, waar van men niet verzeekerd is, dat niet klaar is.*

ADDUBITO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Cic. F. 7. 32. Hor. S. 1. 4. 125. *Twyfelen, in twyfel zyn, eenige twyfel hebben, onzeeker zyn.*

Addubitare de aliquo. Liv. 2. 4. *Over iemand in twyfel,* of *in beraad staan, overleggen hoe men hem zal onthalen.*

ADDŪCO, is, uxi, uctum, ucĕrĕ. *Geleyden, toeleyden, inleyden, invoeren, inbrengen, toebrengen, overhalen, overtrekken, overbrengen, doen komen.*

Adducere aliquem ad nostrum arbitrium. Cic. F. 5. 20. Ad nostram sententiam. Liv. 36. 1. *Iemand tot ons gevoelen overbrengen, in onze meening*

meening trekken, in ons gevoelen doen komen.
Res in controversiam adducta est. Cic. de Or. I.40. *Men heeft die zaak in geschil, of in twijfel getrokken.*
Adducere aliquem in dubitationem. Cic. F. 3. 5. In dubium. Liv. 2. 26. Ad dubitationem. Plin. H. 24. 15. Utrum &c. *Iemand in twyfel of twyfeling brengen, doen twyfelen, of twyfelachtig maken, ofte &c.*
Adducere aliquem ad magnum facinus. Cic. S. R. 31. *Iemand tot een groot schelmstuk aanzetten, aanporren, of brengen.* Ad fletum Cic. Cl. 93. & in fletum. Cic. F. 14. 1. *Aan 't schreyen helpen, doen schreyen, of weenen.*
* Adducere in honorem aliquid. Cic. F. 7. 26. *Iets in zwang, of in achting brengen.* Aliquem in invidiam. Cic. Of. 3. 20. *Iemant in den haat brengen, of verhaat maken.* Aliquem in judicium. Cic. Clu. 17. *Iemand voor 't recht roepen, sleepen, of trekken.* Aliquem in summas angustias. Cic. P. Q. 5. *Iemand in de uyterste nood brengen.* Aliquem in suspicionem alicujus rei. Cic. Att. 2. 24. *Iemand in eenig quaad vermoeden brengen.*
* Adducere vultum ad tristitiam. Sen. E. 57. *Zyn weezen droevig zetten, een droevig aangezicht, of treurig gelaat tonen.*
Adduci odio. Cic. Att. I. 19. *Door de haat vervoerd.* Oratione. Cæs. B. G. I. 17. I. *Door een reeden, of gesprek overreedt zyn.*
Adduci in sermonem, vituperationem, &c. Cic. V. 3. 61. *Van zich doen spreeken, of doen gewagen, met lasteringen bezwaard worden.*
Res est adducta in eum locum, Cic. F. 5. 21. in eum statum. Liv. 3. 37. *Die zaak staat op dien voet, dat, &c. staat zoo geschapen, of was in zulken staat gebragt, dat, &c.*
Rem in fastidium. Plin. H. Præf. Rei tædium adducere. Plin. H. 30. 15. *Iets verhaat maken, iets teegen-maken, iets hatelyk afschilderen.*
Adducere habenas. Cic. Am. 13. *Den toom aanhalen, of na zich halen.* Cutem. Ovid. M. 3. 397. *'t Vel in rimpels trekken, of optrekken.* Arcum. Virg. Ae. 5. 507. *Zyn boog spannen.*
Adducis me ut tibi assentiar. Cic. T. Q. 5. 11. *Gy overreedt my van uw zeggen, gy brengd my in uw gevoelen, of tot uw gevoelen over.*
Nullo frigore adduci potest, ut capite sit operto. Cic. S. 10. *Geen koude kan hem het hoofd doen dekken, kan hem beweegen dat hy 't hoofd dekt.*
Verebantur, ne ad eos exercitus nošter adduceretur. Cæs. B. G. 2. I. 2. *Zy vreesden, of wy hen niet wel mogten komen bespringen, of wy ons, of onze wapenen niet wel teegens hen mogten wenden.*
ADDŬCTUS, ă, ŭm. part. *Geleyd, gebragt, gevoerd.*
Adductus in spem clementiæ Romanæ. Tac. An. I. 57. 4. *Zich op de goedertierenheyd der Romeynen betrouwende.*
* Signa ad veritatem adducta. Cic. Cl. 18. *Beelden die 't leeven zeer nabij komen, die heel wel na 't afgebeelde gelyken.*
* Stylus adductior. Plin. E. I. 16. *Een korter, ingetrokkener, of gedrongener styl.*
ADDŬPLĬCO, as, avi, atŭm, arĕ. Plaut. Pœn. 3. I. 61. *Verdubbelen, dubbeld maken.*

ADE.

ĂDĔDO, is, edi, esŭm, edĕrĕ. Virg. G. 4. 242. *Opeeten, verteeren, verslinden.*
Solitum digito beryllon adederat ignis. Prop. 4. 7. 9. *'t Vuur hadde een beril-ring verteerd, die hy gemeenelyk aan de vinger droeg.*
ĂDELPHĬDĒS, ŭm. plur. f. Plin. H. 13. 4. Ἀδελφίδες. *Zusterlingen.* Zeekere Dadels die zeer smaken na een ander slag, Caryotæ genaamd, zoo datz'er haar naam, in 't Griekfch *Zusters* betekenende, van gekreegen hebben.
ĂDĒMPTĬO, ōnis. f. *Beroving, ontzetting, ontneeming, ontroving, ontzegging.*
Ademptio civitatis. Cic. Dom. 30. *Ontzegging van de stad, beroving van 't burgerrecht.*
ĂDĒMPTŬS, ă, ŭm. *Ontnomen, benomen, beroofd, ontrukt, afgenomen, ontzet.* Cui adempta est civitas. Cic. Cæc. 35. *Die van 't burgerrecht is ontzet, of beroofd.*
† Ademptus. Hor. O. 2. 4. 10. *Gedoodt, dood.* Cui conditio mortis adempta. Virg. Ae. 12. 879. *Die men van de dood heeft bevrydt, die onsterffelyk is gemaakt.*
ĂDĔŌ. Een *adverbium* van hoegrootheyd. *Zoo, zodanig, zoo zeer, zoo sterk, zoo veel, zulken.* Zie'er hier de verklaring, en 't cierlijkste gebruyk van.
Vultu adeò modesto, adeo venusto (erat) ut nihil suprà. Ter. An. I. I. 93. *Zy had zulken zeedigen en schonen weezen, dat'er niets volmaakter gezien word.*
Adeone hospes hujus urbis, ut &c. Cic. C. R. 10. *Zyt gy zulk een vreemdeling in deeze stad, dat, &c.*
* Adeò res rediit, ut &c. Ter. H. I. I. 61. *De zaak is daar toe, of tot zoo verre gekomen, dat, &c.*
Id adeò meâ facilitate, quam aliâ ullâ meâ culpâ contigit. Cic. de Or. 2. 4. *En zeekerlyk dat is veeleer door myn toegeeven, dan door eenige andere myne misslag geschiedt.*
* Hunc intrà mœnia, atque adeò in Senatu videtis. Cic. C. I. 2. *Gy ziet hem binnen in uwe muren, en zelf in den Raad.*
Adeò ipse non violavit, ut summam adhibuerit curam, ne &c. Curt. 3. 12. 22. *Niet alleen schond, of onteerde hy ze niet, maar droeg zelf goede zorge, dat &c.*
Adeò summa erat observatio in bello movendo. Cic. Of. I. II. *Zoo groot was henne wysheyd en omzichtigheyd in den oorlog aan te vangen.*
* Nihil hoc molestum fuit, aut si adeò bidui aut tridui est hæc sollicitudo. Ter. An. 2. 6. 9. *Dat en heeft hem gantsch niet moeyelyk gemaakt, of indien 't hem gemoeyt heeft, is zulks maar voor een dag twee of drie geweest.*
ĂDĔO, is, ivi, itŭm, irĕ. acc. Zonder præpositie, of met de præpositie Ad. *Iemand gaan bezoeken, na iemand toegaan, iemand te gemoet gaan, iemand gaan spreeken, of aanspreeken.*
Adire aliquem si quid velit. Cic. F. 3. 9. *By iemand gaan hooren of er iets tot zyn dienst is, of hy ons ergens in van noden heeft.*
Adire aliquem per epistolam. Plaut. Mil. G. 4. 6. 10. Scripto. Tac. An. 4. 39. I. *Aan iemand schryven, iemand een brief schryven, of schriftelyk begroeten.*
Adire aliquem de re aliquâ. Ter. Hec. 2. 2. 9. *Na iemand toegaan om hem kennis van een zaak te geeven.*
Adire ad arbitrum. Cic. Q. R. 4. *Zyn toevlucht over een zaak tot goede mannen neemen, een zaak aan goede mannen stellen.*
Adire ad aliquem locum. Cic. Cæc. 29. *Ergens na toe gaan.* Ad Rempublicam. Cic. Sext. 40. *In de Regeering komen, 't Staat-bewind aanvaarden.*
Adire periculum. Ter. An. 4. I. 53. Cic. S. R. 38. &, Ad periculum. Cæs. B. C. 2. 7. I. *Zich in gevaar steeken, of in gevaar begeeven.* Inimicitias. Cic. Sext. 66. *Zich vyanden maken, zich haat en vyandschap op den hals halen.*
Adire hereditatem alicujus. Cic. Of. 3. 24. Plin. E. 2. 4. *Een erffenis aanvaarden; zich van iemand erfgenaam gedragen.*
ĂDĔŎR, iris, iri. Pass. ab ADEO. Dit woord word gemeenelijk niet dan in de derde persoon gebruykt.
In præliis adeuntur illa pericula. Cic. T. Q. 2. 24. *Men steld zich voor die gevaren*

gevaren bloot, of *men loopt dat gevaar in degevechten.*

Neque Prætores diebus aliquot adiri non possent. Cic. Fr. I. 2. *En dat men in eenige dagen de Schouten niet konde te spreeken koomen.*

* Censuit Asinius ut libri Sibyllini adirentur. Tac. An. I. 76. 2. *Asinius was van gevoelen om na de boeken der Sibyllen te lopen.*

ĂDĔPS, ipis. m. & f. Colum. 8. 14. Plin. H. 28. 9. *Vet, smeer, vettigheyd.*

Adipes tenuare. Quintil. 2. 10. minuere. Plin. H. 32. 9. & , detrahere. Plin. H. 11. 37. *'t Vet wat wechneemen, vermageren, mager maken.*

* Cassii adipem non pertimescebam. Cic. C. 3. 7. *'t Vet, of de dikte van Cassius maakte my niet bang, of vervaard. ik vreesde voor de zwaarlyvigheyd van Cassius niet.*

ĂDEPTIO, ōnis. f. Cic. Fin. 2. 13. *Verkryging, verwerving, bezitting.*

ĂDEPTUS, ă, ūm. acc. part. Catul. 66. 27. Propert. 4. 4. 93. *Verkreegen, bekomen, of verworven hebbende, bezittende.*

Adeptus summos honores à populo. Cic. Clu. 42. *De hoogste eerampten door 't volk verkreegen; door het volk tot de hoogste bedieningen gevorderd, of verheeven.*

Adeptæ palmæ. Ovid. T. 4. 8. 19. *Verkreege zeegepalmen, of zeegekranssen; bevochte overwinningen.*

Senectutem ut adipiscantur omnes optant, eandem accusant adeptam. Cic. S. 2. *Al de wereld wenscht om oud te worden, en als men 't is, klaagd men'er over.* Men leest in de beste Handschriften Adepti, gelijk Aldus Manutius aanteekend.

ĂDĔQUITO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Liv. 9. 22. *Te paard komen aanryden.*

Portæ adequitare. Plin. H. 15. 18. *Op een poort aanryden.*

Equites Ariovisti nostros adequitare. Cæs. B. I. 46. 1. *Dat de ruytery van Ariovistus op ons volk afquam.*

ĂDERRO, ās, ārĕ. Stat. S. 2. 2. 120. Scopulis delphines aderrant. *De Dolfynen zwemmen, of zwierden ontom de rotzen.*

ĂDESDŪM. Ter. An. I. 1. 2. *Kom wat nader, wat dichter by, komt hier.*

ĂDĔSPŎTŬS, ă, ūm. Rumores adespoti. Cic. F. 15. 7. *Losse geruchten, onzeekere tydingen.*

Bona adespota. Strab. 17. 548. *Goederen zonder eygenaar, verbeurde goederen. Nagelate goederen by vreemdelingen.* Ziet van dezelve Bud. de asse 3. 207. 4. 386.

ĂDESSE. V. Adsum.

ĂDĔSŪRIO, īs, īvī, ădēsūrīrĕ. Plaut. Trin. 1. 2. 132. *Groten honger hebben, zeer hongerig zijn, verhongert, of uytgehongert zyn.*

ĂDĒSUS, ă, ūm. Part. Pass. ab Adedo. *Uytgegeeten, verteert, opgegeeten, uytgeholt.*

Scopulus adesus aquis. Ovid. H. 10. 26. Lapides adesos. Hor. O. 3. 29. 36. *Een rots die door de kracht van 't water is uytgeholt.*

Adesa pecunia. Cic. P. Q. 12. *Zijn geld verteert, of verdaan hebbende.*

ADF.

ADFĀBRE. V. Affabre.

ADFĪNIS. V. Affinis.

ADFŎRĔ voor adfŭtūrūm ēssĕ. Cæs. B. C. 2. 40. 1. Cic. F. 9. 26. *Die zich ergens moet, of zal laten vinden.*

Utinam Rex ipse adforet. Virg. Ae. I. 580. *Ach dat de Koning zelf hier by was, of hier tegenwoordig ware!*

Adfore ab aliquo loco. Virg. Ae. 7. 270. *Die ergens van daan komen, of vertrekken zal.*

† ADFRĔMO, īs, ĕrĕ. dat. Val. Flac. I. 528. *Over iemands geschreeuw knorren, voor iemands geschreeuw schrikken.*

ADFRICO. V. Affrico.

† ADFRĪNGO, is, frēgī, āctūm, fringĕrĕ. Adfringunt postibus ungues. Stat. Th. 10. 47. *Zy krabben hunne klauwen, of nagels tegen de deur aan stukken.*

ADFRIO. V. Affrio.

ADG.

ADGĔMO, īs, gĕmŭī, ĕrĕ. Dat. Uterque loquenti adgemit. Stat. Th. 11. 247. *Zy zuchten malkanderen hunne meening toe; zy spreeken door zuchtingen tot malkanderen.*

Adgemere alicujus malis. Ovid. T. I. 3. 113. *Over iemands ongeval zuchten. iemands ongeluk beklagen.*

ADGĔNĬCŬLŎR, āris, ārī. Dat. *Knielen, op de knien vallen.* Dit verbum is geen latijn. (Tertullianus gebruykt het de Poen. c. 9. Caris Dei adgeniculari.)

ADGLŎMĔRO. V. Agglomero.

ADGLŪTINO. V. Agglutino.

ADGRĔGO. V. Aggrego.

ADGRĔDIŎR, ĕris, ădgrĕdī. Oræ quà adgreditur mare. Plaut. Men. 2. 1. 12. *De duynen, de kusten, of stranden die de zee bespeeld.*

ADGUBERNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Regeeren, bestieren, behandelen, stieren, schikken, bestellen.*

Sic adgubernante fortunâ, ut &c. Flor. 2. 8. 1. *'t Geval dus de zaken bestierende, dat, &c.*

Per medias hostium naves utre suspensus iter pedibus adgubernabat. Flor. 3. 5. 16. *Midden door de vyandlyke vloot op een bokke-vacht heendryvende, stierde hy zich met zyne voeten, of diendenhem zijn voeten tot een stuur.*

ADH.

Adhæc. Cic. Fl. 32. *Doet hier bij; boven dat, daarenboven, daar beneeven.*

ĂDHÆRĔO, ēs, hæsī, hæsūm, ērĕ. *Aanhangen, aankleeven, zich vasthouden, verzellen, bybljven, teegen-of aan blyven hangen.*

Gravis dominus rex Macedoniæ lateri adhæret. Liv. 39. 25. *Wy hebben aan den Koning van Macedonien eenen moeyelyken buurman.*

Adhærere ad turrim. Cæs. B. G. 5. 48. 8. *Aan een toren, of teegen een toren aan blyven hangen,* van een pijl, of werpschicht spreekende.

In me omnia tela conjurationis adhæserunt. Cic. Dom. 24. *Al de boosheyd der zamenzweering viel op my, trof my; het gantsche eerst aan besloot mijn ondergang.* In me, staat in d'Ablativus.

ĂDHÆRESCO, īs, ădhæsī, ădhæsūm, ădhærēscĕrĕ. dat. & , acc. cum præp. In, & , ad. & abl. cum præp. In. *Aankleeven, aanhangen, ergens teegen aan kleeven, of aan blyven hangen, ergens aan vast hechten, aan vast blyven, of aan vast houden.*

Adhærescere in aliquo loco. Cic. Att. 4. 4. *In eenige plaats blyven.*

Ad disciplinam aliquam tanquam ad saxum adhærescere. Cic. A. Q. 4. 3. *Lichtveerdiglijk eenig gevoelen aankleeven: losselijk eenig gevoelen aanneemen, of omhelzen.*

(Adhærescet justitiæ & honestati. Cic. Of. I. 25. *Hy zal zich aan de gerechtigheyd en eerlykheyd houden.*

In lateribus adhærescere. Cat. R. R. 153. *Aan de zyden blyven hangen.*)

ĂDHÆSE. adv. Aul. Gell. 5. 9. *Bezwaarlijk, moeyelijk, stamelende.* Dit woord is van 't beste gebruyk niet.

ĂDHÆSIO, ōnis. f. Cic. Fin. 1. 6. *Vereeniging, eenigheyd, verbintenis, verbinding.*

ĂDHÆSUS, ūs. m. Lucret. 5. 840. V. Adhæsio.

ĂDHĀLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 22. 22. *Na iemand toe aassemen, zijn adem na iemand toe blazen, iemand met zijn adem besmetten.*

ĂDHĀMO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Adhamare honores. Cic. bij Nonius 2. 5. *De eer-ampten bekuypen, na hoge bedieningen staan.* Het beteekend eygentlijk, *met den angel vangen.* Maar 't is in de eygentlijke zin niet in gebruyk, en zelf mag het in de oneygentlijke zin niet gebruykt worden. (Een oud glossarium gebruykt het evenwel. Ἀγκιστρίζω, uncino, hamo, adhamo. En Scaliger Catal. 286. als ook

ook Rutgerf. V. L. 3. 3. keuren het voor goed, zoo verre dat de laatste wil, dat bij Cic. F. 2. 4. voor laudum gloriam adamare moet geleezen worden adhamare. Ende de eerste ontkend adamare honores voor captare, *daar na staan*, goed Latijn te zijn.)

ĀDHIBEO, es, ŭi, ĭtŭm, ădhĭbērĕ. *Geeven, vereeren, toebrengen, zetten, stellen, gebruyken.*

Adhibere ad deos odores. Cic. N. D. I. 40. *De Goden reukwerk toebrengen, opofferen.* Diis cultus, honores, preces. Cic. D. 1. 2. *De Goden dienen, eeren, aanbidden.*

Ad panem aliquid adhibere. Cic. T. Q. 5. 34. *Iets tot zijn brood eeten, eenige toespijs tot zijn brood eeten.*

Adhibere aliquem in convivium. Cic. V. 5. 11. Nep. Præf. 7. *Iemand ter maaltijd*, of *ter tafel meede neemen, meede brengen, te gast nodigen.*

Adhibere animos, mentes. Cic. Ar. 10. *Zijn verstand*, of *gedachten, ergens op zetten, ergens aandachtelijk op letten.* Aures. Cic. Arc. 3. *Ergens zijn oor na leenen, scherp na luysteren.*

Nullam adhibere memoriam contumeliæ. Nep. 15. 7. 2. *Aan geen voorleedene ongelyken gedenken, alle geleedene smaadheden vergeeten.*

Aliquem adhibere arbitrum. Cic. Mur. 3. *Iemand tot een goede man neemen*, of *stellen.*

Adhibere vinum ægrotis. Cic. N. D. 3. 27. *Den zieken wijn geeven.* Remedia vulneribus. Cic. Oct. *Zich van zijn wonden laten geneezen.*

Equo calcaria, aut frænos adhibere. Cic. Cl. 56. *Een paerd de spooren geeven, of den toom aantrekken*; Omnes machinas ad res agendas. Cic. Br. 18. *Alles*, of *alle middelen te werk stellen om iets uyt te werken, te bekomen*, of *te bereyken.*

Adhibere cautionem. Cic. Att. 1. 16. Judicium. Cic. N. D. I. 5. *Omzichtelijk te werk gaan, omzichtigheyd gebruyken, met verstand en oordeel te werk gaan.* Diligentiam in re aliqua. Cic. F. 5. 6. *Iets bevlijtigen, ergens vlijt en neerstigheyd toe aanwenden.*

* Adhibere collegium Prætorum. Cic. Of. 3. 20. *Den groten Raad, de grote Krijgsraad*, of *alle de Hoofden des heyrs vergaderen; grote Krijgsraad houden.*

Adhibere sibi aliquem in consilium. Cic. F. 6. 1. *Bij iemand te rade gaan, iemand raad vragen, met iemand raad pleegen.* Se in consilium. Cic. F. 2. 7. *Met zich zelven te rade gaan.*

* Adhibere crudelitatem, severitatem in aliquem & in aliquo. Cic. Dom. 23. *Teegen iemand wreedheyd, en gestrengheyd gebruyken.*

* Alicujus rei magnum delectum adhibere. Cic. Or. 15. *Iets zeer zorgvuldiglijk uytkiezen, veel keur ergens over hebben*, of *over maken.*

Adhibere fidem in amicorum periculis. Cic. Clu. 42. *Zijn vrienden in de nood getrouw blijven.*

* Arbiter adhibebit fidem. Plaut. R. 4. 3. 104. *Dien scheydsman zal oprechtelijk handelen, zal getrouwelijk te werk gaan.*

Insanorum visis fides non est adhibenda. Cic. Div. 2. 59. *Men moet de dromen der zotten geen geloof geeven.* Robertus Stephanus en Manutius leezen non est habenda. Waar aan het zeekerder is zich te houden, en adhibere fidem in deezen zin niet te gebruyken. (Ziet ook het geene wij zeggen Curt. 4. 6. 12. 5. 41.)

* Numerus jambicus adhibetur in fabulis. Cic. Or. 57. *De jambische vaerzen worden tot de Tooneelstukken gebruykt.*

Permagni hominis est sic se adhibere in tanta potestate, ut &c. Cic. Q. Fr. 1. 1. *'t Is een groot man eygen zich in zulken hogen Staat zodanig te dragen, dat, &c.*

* Adhibitus est ei cœnæ Simonides. Quint. 11. 2. *Simonides was op dat gastmaal*, of *op dat avondmaal genodigt.*

Adhibere epulis aliquem. Virg. Ae. 5. 62. Convictibus. Tac. An. 2. 28. 3. *Iemand aan zijn tafel zetten, met hem doen eeten.*

Ad partus adhibetur Juno. Cic. N. D. 2. 27. *Men roept Juno in 't kinderbaren aan, men keerd zich in den arbeyd tot Juno.*

Adhibere medicum. Cic. Fat. 12. *Een Doktor*, of *Genees-artz laten halen, gebruyken.*

* Motus adhibere Judici. Cic. de Or. 2. 45. *Den Rechter beweegen, den Rechter een indruk geeven*, bij voorbeeld van haat, meedelijden, &c.

Adhibere Deum testem. Cic. Of. 3. 10. *God tot getuyge neemen*, of *roepen.* Testes, Ter. Ph. 4. 5. 2. patronum. Cic. de Or. 3. 13. *Zich van getuygen dienen, iemand tot getuyge verzoeken; tot een voorspraak* of *verdediger verzoeken.*

ĀDHINNIO, is, īvī, ītŭm, īrĕ. dat. Ovid. Rem. Am. 634. *Na rinneken, na brieschen*, van een paard spreekende.

Ad illius hanc orationem adhinniit. Cic. Pis. 28. *Hij heeft gebriescht*, of *gerinnikt als een woedend paerd over deeze reeden. Hij heeft geschreeuwd luydkeels op als hij dat gesprek hoorde.* Cicero vervolgd in deeze plaats een leenspreuk. Hij vergelijkt Piso bij een hengst, en verwijt hem dat hij zich op zeekeren tijd niet bedwingen kon, om wanneer'er eenige losse reedenen voor hem wierden gevoerd, door een uytschreeuwing zijn genoegen over dezelve te tonen.

ĀDHORRESCO, is, &, ădhŏrrĕo, ēs, ŭi, ērĕ. Ovid. Liv. 221. *Verschrikt, verbaast, bevreest*, of *beangst worden, ergens voor schrikken*, of *yzen, met schrik bevangen worden.*

ĀDHORTĀTIO, ōnis. f. Cic. 2. Or. 3. *Vermaning, overreeding, aanporring, aanmoediging, aanzetting, aandryving.*

ĀDHORTĀTŎR, ōris. m. Liv. 2. 58. *Vermaander, aanporder, aanmoediger, aanzetter, aandrijver.*

ĀDHORTŎR, āris, ārĕ, ātŭs, sŭm, āri. acc. *Vermanen, aanmoedigen, aanporren, aanzetten, aandringen, overreeden.*

Locus ad bellum faciendum adhortatur. Cic. Of. 1. 11. *De plaats moedigt ons ten oorlog aan.*

Videris facere præterquam res adhortetur tua. Ter. H. 1. 1. 8. *Uwe huyszaken dringen u niet om zoo te arbeyden; mij dunkt dat gij te veel slaaft voor zulken rijken man als gij zijt.*

ĀDHŪC. Een bijwoord, of *adverbium* der tijd. *Noch, tot noch toe, tot nu toe, tot zoo verre.*

Conveniunt adhuc utriusque verba. Plaut. Truc. 4. 3. 20. *Tot zoo verre komen haar beyder woorden overeen.*

Ut adhuc locorum feci, faciam sedulo. Plaut. Capt. 2. 3. 25. *Gelijk ik 't tot noch toe gedaan heb, zal ik geduriglijk, of zonder omzien voortvaren.* Deeze spreekwijs is niet zeer in 't gebruyk.

ADJ. ADI.

ADJĀCĔO, es, ērĕ. Dat. Liv. 2. 49. *Aangrenzen, aanleggen, naast leggen, aanpalen, naastgeleegen, nabij geleegen*, of *aangeleegen zijn.*

ĂDIANTŬM, i. Plin. H. 21. 17: 22. 21. *Vrouwen hayr, Venus hayr.* Capillus Veneris. *Zeeker kruyd.* Men noemd het in 't Griekseh Ἀδίαντον, vermids zijne bladeren, in 't water gesteeken, niet nat worden.

ADJECTIO, ōnis. f. Liv. I. 30. *Bijvoegzel, vermeerdering, toevoegzel, aanhangzel.* Adjectio. Vitruv. 9. 9. *Uytsteek, uytsteekzel*, van verscheyde pijlaren spreekende, die de een boven de ander uytsteeken.

* Adjectio. Vitruv. 3. 2: 4. 3. *Uytzetting, dikte, verdikking van 't midden eener pijlaar.* Een woord der Bouwkonst, dit is om de gestalte des lighaams na te volgen, dat recht op den buyk dikker is, als na 't hoofd, of na de voeten.

* Sic

* Sic adjectio, quæ adjicitur in medius columnis, mollis & conveniens efficitur. Vitruv. 3. 2. *Dus word de dikte van 't midden der pylaren recht en gevoeglyk gemaakt.*

* Adjectionibus vitia quædam curantur. Vitr. I. 6. *Zommige ziektens worden door 't lyf op te vullen*, of *door veel eeten genezen.*

ADJECTIVUS, ă, ŭm. Prisc. 2. 3. §. 5. *Bygevoegd.* Dit is een woord bij de Letterkonstenaars verzonnen.

ADJECTUS, ă, ŭm. part. Plin. H. 18. 3. *Bygevoegd, bijgedaan, toegevoegd.*

ADJECTŪS, ūs. m. Quint. 3. 7. *Byvoegzel*, *bydoening*, *toedoening.* Lucret. 1. 689. 4. 674. gebruykt de Ablativus Adjectu, om te zeggen Appulsu, *door zyn aankomst, door zyn nadering.*

* Adjectus cuneorum. Vitruv. 9. 9. *Insteeking der spien.*

ADIGO, ĭs, ēgi, actŭm, ădĭgĕrĕ. acc. Plin. H. 16. 10. *Inslaan, indryven, inheyen, diep inslaan*, van een spijker, beytel, paal, &c. spreekende.

* Adigere aliquem ad insaniam. Ter. Ad. 1. 2. 31. *Iemand gek maken.*

Adigere harpen in pectus. Ovid. M. 5. 70. *Iemand de sabel in de borst douwen.*

Adigere aliquem jusjurandum. Cæs. B. C. 1. 76. 3: 2. 18. 5. Liv. 43. 15. Ad jusjurandum. Cæs. B. G. 7. 67. 1. *Iemand op een eed dringen*, *iemand dwingen te zweeren.* Jurejurando adigere. Liv. 24. 16. *Iemand onder eede verbinden, bij eede verplichten.* Sacramento milites. Tac. An. 1. 37. 4. H. 1. 76. 4. *'t Krijgsvolk den eed afneemen*, *zoldaten aanneemen*, of *op de krijgsrol zetten.* Men heeft deeze Latijnsche spreekwijze behouden, om de verbintenis des krijgsvolks uyt te drukken, alhoewel men heedendaags den zoldaten geen eed afvorderd, gelijk de Romeynen deeden.

Provinciam omnem in sua & Pompeji verba adigebat. Cæs. B. C. 2. 18. 5. *Hy nam het gantsche Landschap in zyne en Pompejus naam den eed af*, *Hij deedt het gantsche Landschap hem en Pompejus getrouwigheyd zweeren.*

Dum naves adiguntur. Tac. An. 2. 7. 1. *Terwyl men de scheepen in 't water*, of *in zee brengd.*

† Adigat me fulmine ad umbras. Virg. Ae. 4. 25. *Laat hij my door den blikzem ter hellen zenden.*

ADJICIALIS, is. m. & f. le, is. n. Adjicialis cœna. Plin. H. 10. 20. Adjiciales epulæ. Varr. R. R. 3. 6. Plin. H. 29. 4. *Een hoogepriesterlijk gastmaal, een kostelijke maaltyd, die de Romeynen by de verkiesing hunner Opperpriesters*, of *op een gemeene vreugdendag aanrechtten.*

ADJĬCIO, is, jeci, jectum, adjĭcĕrĕ. acc. *Schieten*, *werpen*, *toeschieten*, *voortdryven*, bij voorbeeld, een pijl, werpschicht, &c.

* Ex locis superioribus telum in litus adjici poterat. Cæs. B. G. 4. 23. 3. *Men kon de strand van de hoogten met een pyl bereyken*, *men kon van de hoogte met een pyl op strand schieten.*

* Ad belli laudem doctrinæ gloriam adjicere. Cic. Of. 1. 32. *By de dapperheyd een groote kennis voegen*, *de dapperheyd met een groote krygskunde verzellen*, of *paren.*

Animum ad virginem adjecit. Ter. E. 1. 2. 63. *Hy heeft zyn zinnen* of *genegentheden zeer op die dochter gezet.*

Adjicere animum hereditati. Cic. V. 2. 15. *Het oog op een erfenis werpen*, *na eenig erfgoed haken*, of *verlangen.*

In aliquem locum imprudentiam oculorum adjicere. Cic. LL. 2. 14. *Ergens onvoorziens in zien*, *ergens onbedachtelijk*, of *zonder voordacht in kyken.*

ĂDIMO, ĭs, ēmi, ēmptŭm, ĕrĕ. Aliquid alicui. Plin. H. 8. 22. *Iemand iets beneemen*, *ontneemen*, *ontroven*, *ontrukken*, of *afhandig maken.*

Vocem alicui adimere. Plin. H. 8. 22. *Iemand sprakeloos*, of *stom maken*, *iemand doen verstommen.*

Adimere facultatem alicui. Cæs. B. C. 1. 29. 1. Potestatem. Cic. P. Q. 2. *Iemand de magt*, *de vryheyd beneemen*, *van*, *&c.* Metum. Ter. An. 2. 2. 2. *De vrees beneemen.* Somnum. Cic. Att. 2. 16. *De slaap beneemen*, of *beletten.*

* Hanc, nisi mors, mihi adimet nemo. Ter. An. 4. 2. 14. *Niets, dan de dood*, *zal my oyt van haar scheyden.*

ĂDIMPLĔO, ēs, ēvi, ētŭm, ērĕ. Oculorum vicem adimplere. Plin. H. 11. 37. *De plaats der oogen vervullen.* *'t werk der oogen doen*, *voor oogen dienen*, of *verstrekken.* Dit woord word alleen in deeze plaats gevonden, en zommige zeggen dat'er Implere staat.

ADINDO, is, dĕrĕ. acc. Cat. R. R. 18. *Inleggen*, *inleyden*, *inbrengen*, *invoeren*, *indringen*, *inslaan*, *indryven.*

ĂDINSTĂR. V. Instar. Dit is geen zuyver Latijnsch woord. (Ziet het geene wij voor en tegen het gebruyk van dit woord zeggen Curt. 4. 14. 22. §. 93.)

ĂDINVENTUS, ă, ŭm. Res animo adinventa. Cic. N. D. 2. 60. *Verzinning*, *uytvinding*, *vond*, *vinding*, of *vond van 't verstand.*

Huic voluptati adinventum est odium. Plaut. Curc. 1. 3. 34. *Voor dat vermaak is een middel uytgevonden*, *om 't verhaat te maken.*

ĂDIPĀLĬS. m. & f. lĕ, ĭs. n. is geen latijn. De beste drukken leezen Adipatum, bij Cicero Or. 8. (En zoo citeert deeze plaatze Nonius selfs 2. 4.) 't Is waar dat Erasmus zegd, Adipale ergens in de Autheuren geleezen te hebben: doch gelijk hij 't niet aanwijst, gelooven wij hem hier in niet op zijn woord. (Ik heb'e het evenwel geleezen bij Arnob. 3. 115. Nisi postes virorum adipali unguine oblinerentur ab sponsis.)

ĂDIPĀTUS, ă, ŭm. *Vet, doorwasschen*, *doorspekt*, *met vet doorwasschen*, of *doorriemt.* (Na het zeggen van Charis. 1. 73. kan allerley Koks werk zoo genoemt worden, 't welk met vet doorsteeken word, en zoo zoude *adipata* puls bij Lucilius geleezen worden.)

ĂDIPĀTĂ, ōrum. n. plur. Juv. 6. 631. *Vette spyzen*, *vette kost.*

* Opimum quoddam & tanquam adipatum dictionis genus. Cic. Or. 8. *Zeekere plompe*, *onbeschaafde*, *en*, *om zoo te spreeken*, *vette*, *walgelijke*, of *onsmakelyke stijl.*

ĂDIPĪSCŎR, eris & ĕrĕ, ădeptŭs, sŭm, ădipisci. acc. *Verkrygen*, *verwerven*, *bekomen*, *toekomen*, *toegeraken*, *genieten.*

Adipisci honores. Cic. Clu. 42. *Tot staat*, *tot bediening*, of *in regeering komen.* Gloriam, decus. Plaut. St. 2. 1. 8. *Eer*, *aanzien verkrijgen.*

Anne ego adipiscar, quod jus publicum est? Ter. Ph. 2. 3. 65. *Zal ik 't gemeene recht niet mogen genieten? Zal ik 't genot van 't recht der volkeren niet mogen hebben?*

De eadem causa bis judicium adipisci. Ter. Ph. 2. 3. 59. *Over de zelve zaak twee vonnissen*, of *gewijsdens geeven*; *een zaak tweemaal doen vonnissen.*

Non ætate, verum ingenio adipiscitur sapientia. Plaut. Trin. 2. 2. 88. *Niet door de jaren*, *maar door 't verstand verkrijgd men de wijsheyd.* Men moet dit verbum niet lichtelijk in deeze lijdelijke beteekenis gebruyken. (In dezelve gebruykt het Val. Max. 3. 5. 1. Sic adeptam præturam domum referre.)

* Adipisci aliquem. Plaut. E. I. 1. 13. *Iemand achterhalen*, *onderhalen*, of *inhalen*, *iemand in 't lopen krijgen.*

ĂDITĬCŬLŬS, i m. Festus. *Gangetje*, *steegje*, *kleynen ingang*, of *doorgang.* Ik zoude het zonder verzachting niet willen gebruyken, dewijl 't alleen van hem is.

ĂDITIO, ōnis. f. Quid tibi hanc aditio est? Plaut. Truc. 2. 7. 62. *Waarom gaat gy haar bezoeken? Wat hebt gy met haar te doen om*

haar te gaan bezoeken. Plautus geeft aan dit *nomen* de regeering zelf van 't *verbum*, gelijk Cæsar B. G. 1. 5. 3. Domum reditio, *na huys keering, wederkeering na zijn huys.*

* Aditio hereditatis. Pap. Dig. 46. 3. 95. §. 2. *Verkrijging*, of *aanvaarding van een erffenis.*

ĂDITUS, ūs. m. *Ingang, weg, doorgang, toegang, opening, mond.*

Aditus portûs. Cic. V. 5. 12. *De mond, of d'ingang van een haven.*

Aditus fluminis. Front. de aq. duct. 2. 259. *Een doorgang, of waadbare plaats van een stroom.*

Alicui aditum ad cœlum dare. Cic. Att. 14. 14. *Iemand toegang ten hemel geeven, den weg des hemels openen.*

* Huic ego tantummodò aditum ad tui cognitionem patefacio. Cic. F. 13. 78. *Ik geef hem maar aanleyding om u te leeren kennen; ik breng hem maar by u in, om kennis met u te maken.*

Habere aditum in urbem, in forum, in curiam. Cic. Fin. 4. 9. *Toegang tot de stad, op de merkt, aan 't gerechtshof hebben.*

Difficilis ad illum est aditus. Cic. Att. 15. 8. *Men kan hem qualijk te spreeken komen, of hij laat niemand lichtelijk bij hem komen.*

Hæc oppida pedibus aditum non habent. Cæs. B. G. 3. 12. 1. *Men kan die steeden te voet niet aandoen; 't voetvolk kan aan die steeden niet komen.*

Duo sunt aditus in Ciliciam ex Syria. Cic. F. 15. 4. *Daar zijn twee weegen, of toegangen van Syrien in Cilicien.*

Sola viri molles aditus & tempora noras. Virg. Ae. 4. 423. *Gij wist alleen de gelegentheyd waar te neemen, of gij kende alleen tijd en stond, om by hem te komen.*

ADJŪDICO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Iemand iets toewijzen, iemand bij vonnis ergens in 't bezit van stellen.*

* Causam alicui adjudicare. Cic. de Or. I. 29. *Iemand een zaak, of zijn eysch toewijzen, een geding, of rechtzaak ten voordeel van iemand afdoen.*

* Aliquid sibi armis adjudicare. Hor. E. 1. 18. 57. *Zich door de wapenen ergens meester van maken.*

Aliquem alteri in servitutem adjudicare. Cic. Div. V. 17. *Iemand by vonnis tot eens anders slaaf verwijzen.*

Ostreis hujus regionis optimum saporem adjudicavit. Plin. H. 9. 54. *Hij oordeelde dat de oesters van die kust de beste waren, 't beste sap in hadden.*

ADJŬGĀTŬS, ă, ūm. Vitis adjugata. Plin. H. 17. 22. *Een gevlochte wijngaard, een wijngaard die ergens over is gevlochten, of teegen aanleyd.*

ADJŪGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Vites. Colum. 4. 17. *Wijngaarden ergens over vlechten, of over leggen, een galderij van gevlochte wijngaarden maken.*

ADJŪMENTŬM, ī. n. Cic. Of. I. 1. *Hulp, bijstand, onderstand, behulp, hulpmiddel.*

* Adjumentum ad pulcritudinem. Ter. Ph. I. 2. 55. *Behulp of opluystering der schoonheyd. Optoyzel, vercierzel, opproncking.*

Adjumenta per homines eloquentissimos Reipublicæ importata. Cic. de Or. I. 9. *De hulp door de welspreekende mannen 't Gemeene-best toegebragt, den dienst door hen den Staat beweezen.*

Adjumento esse alicui in aliqua re. Cic. P. Q. 1. *Iemand ergens inhelpen, of behulpzaam in zijn.*

Habere à natura adjumenta rerum gerendarum. Cic. Of. I. 21. *Een natuurlijke bequaamheyd tot 't bewind van zaken hebben; Tot het bewind van zaken geboren zijn.*

ADJŪNCTIO, ōnĭs. f. *Bijvoegzel, bijvoeging, bijdoening, vermeerdering, toevoeging.*

* Adjunctio animi. Cic. Pet. Conf. 6. *Eenigheyd van gemoed, gelijkaardigheyd, overeenkomst van aard, of van genegentheden.*

* Adjunctio. Cic. I. R. 2. 57. *Een voorwaardige, of onderstellende noodzakelijkheyd.*

ADJŪNCTŎR, ōrĭs. m. *Vereeniger, zamenvoeger, die iets zamenvoegd, of vereenigd.* Galliæ adjunctor. Cic. Att. 8. 3. *Die de Gaulen aan 't Roomsche Rijk heeft gevoegd.*

ADJŪNCTŬS, ā, ūm. part. ab adjungo. Cic. N. D. 2. 54. *Zamen-gevoegd, verbonden, vast-gehecht, verknocht, &c.* (De *comparativus* gebruykt Cic. Clu. 10. en de *superlativus* Arnob. 7. 243.)

ADJŪNGO, ĭs, jūnxī, jūnctūm, ădjūngĕrĕ. Aliquid alteri, & ad alterum. *Iets ergens anders bijdoen, aanvoegen, aanbouwen, of bijvoegen.*

Accessionem adjungere ædibus. Cic. Of. I. 39. *Nieuwe vertrekken aan een huys bouwen; een gebouw meer uytzetten, of vergroten.*

* Si re mea erga te studia parum mihi adjunxerint. Cic. F. 5. 7. *Indien mijne standvastige genegentheyd u aan mij niet heeft konnen verbinden, of u van mijn vrienden niet heeft konnen maken.*

Sibi & alteri aliquem ad amicitiam adjungere. Cic. Pet. Conf. 7. *Voor zich en voor een ander vriendschap met iemand maken.*

Hominum animos ad suos usus adjungere. Cic. Of. 2. 5. *De gemoederen der menschen tot zich trekken, inwinnen.*

Adjungere sibi amicos beneficiis. Ter. Ad. I. 1. 47. benevolentia. Cic. Mur. 20. ad necessitudinem. Cic. F. 13. 11. *Door weldoen iemands genegentheeden inwinnen, door veele gunstbewijzen iemand aan onze zijde brengen.*

Adjungere se ad alicujus causam. Cic. F. I. 9. & ad rationes alicujus. Cic. F. I. 8. *Iemands zijde kiezen, zich iemands zaak aantrekken, iemands zaak voorstaan, of opneemen.*

Fidem alicui rei adjungere. Cic. D. 2. 55. *Geloof ergens aan geeven, ergens geloof aan slaan, iets gelooven.*

Imperio populi Romani Ciliciam adjunxit. Cic. Man. 12. *Hij heeft Cilicien aan 't Roomsche Rijk gebragt, of 't Roomsche Rijk onderworpen.*

* Se & animum adjungere ad aliquid. Ter. An. I. 1. 29. *Zich ergens toe begeeven, of aan overgeeven, zijn zinnen, of genegentheeden ergens aan hangen, of op zetten.*

Isocrates verbis solutis numeros adjunxit. Cic. Or. 52. *Isocrates heeft aan 't ondicht een zeekere trant of maat gehecht.*

Imperium, quod amicitia adjungitur. Ter. Ad. I. 1. 42. *Een heerschappij die door liefde word verkreegen, een gezag dat men door vriendschap bekomt.*

ADJŪRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Fr. 2. 7. *Zweeren, met eede betuygen, of bevestigen.*

* Per Deos omnes tibi adjuro. Ter. An. 4. 2. 11. *Ik bezweer u bij alle de Goden. Ik bid u om aller Goden wil.*

* Adjurare. Liv. 43. 14. *Iemand op een eed dringen, tot een eed dwingen.*

ADJŪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Ter. An. 1. 3. 4. *Iemand helpen, bijstaan, behulpzaam zijn, hulp, of bijstand bewijzen.*

His onera adjuta. Ter. Hec. 3. 2. 24. *Help hen ouder hunne last, help hen hunne last dragen.* Deezen Schrijver gebruykt deeze spreekwijs, in plaats van te *zeggen*. Hos onera portantes adjuta.

* Adjutare funera alicujus. Ter. Ph. 1. 2. 49. *Iemands uytvaard, of lijkdienst bijwoonen, zich bij iemands uytvaard, of lijkdienst laten vinden.*

Adjutamur. Lucret. 1. 811. *Wij zijn geholpen.* Daar is niemand dan deezen Dichter die 't *verbum* Adjutor, in een lijdelijke beteekenis gebruykt. Eenige slechte latijnsche Schrijvers hebben het *deponent* gemaakt, maar men moet ze niet navolgen. (Nonius 17. 83. noemt Pacuvius, Afranius en Lucillius.)

ADJŪTŎR, ōrĭs. m. *Voorspraak, beschermer, verdeediger, voorstander, helper, raadsman, raadgeever, begunstiger.*

* Ad-

• Adjutor alicujus ad injuriam. Cic. Am. 10. *Een aanstoker om iemand te verongelyken.* Iracundiæ. Ter. Ad. 1. 2. 66. *Terger van iemands gramschap.*

Adjutor alicujus in aliqua re. Ter. Ad. 5. 9. 10. Cic. Sext. 17. *Helper, meedestander van iemand in eenige zaak.*

Adjutor his contra patriam inventus est nemo. Cic. Am. 12. *Daar is niemand tot hunnen meedestander gevonden teegen den dienst van 't vaderland.*

ADJŪTŌRĬŬM, ĭi. n. Suet. Gr. 10. 2. Sen. E. 27. 88. B. 2. 23. *Hulp, bijstand, onderstand, behulp, steunzel.*

• Adjutoria senectutis. Colum. præf. 12. *'t Steunzel*, of *de verzoetingen des ouderdoms.*

ADJŪTRĪX, īcis. f. *Voorstandster, verdeedigster, beschermster, voorspreekster, begunstigster, hulpe, hulpmiddel.*

• Assentatio vitiorum adjutrix. Cic. Am. 24. *De vleyery is een begunstigster*, of *aanqueekster van de gebreeken.*

Matres filiis in peccato adjutrices solent esse. Ter. H. 5. 2. 39. *De moeders zijn gemeenelijk de voorstandsters van de feylen hunner zonen.*

Habemus adjutricem striarum temperaturam. Vitr. 4. 4. *Wy hebben een groot hulpmiddel in de vermeerdering of vermindering der groeven.*

ADJŪTUS, ă, ūm. Cic. F. 1. 9. *Geholpen, bijgestaan, beschermd, voorgestaan, ondersteund.*

ADJŪVO, ās, jūvi, jūtūm, adjūvārĕ. acc. *Helpen, bijstaan, verquikken, behulpzaam zijn, voorstaan, de hand bieden.*

Adjuvare aliquem in re aliqua. Ter. An. 3. 3. 10. *Iemand ergens in helpen*, of *de hand in bieden.*

• Judicium Neronis nihil te adjuvat. Cic. V. 1. 33. *Het vonnis van Nero helpt u niet, kan u gantsch niet baten*, of *geenzints helpen.*

Haud multum heredem adjuvant. Ter. Hec. 3. 5. 10. *Zij en helpen den erfgenamen niet veel, zij doen hen geen groten dienst.*

• Insaniam alicujus adjuvare. Plaut. Am. 2. 2. 166. *Iemands gekheyd aanvoeden, iemand in zijn dwaasheyd sterken.*

Litteris ad colendam virtutem adjuvamur. Cic. Arc. 7. *De geleertheyd is ons een groot hulpmiddel tot de deugd.*

Hæc concoctionem minùs adjuvant. Plin. H. 23. 1. *Dat helpt weynig tot de verteering.*

ADL.

ADLĀBOR. V. Allabor.

ADLĀBŌRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. dat. Cic. Cl. 49. Hor. O. I. 38. 5. *Veel werken, sterk arbeyden, zeer sloven, zich veel te doen maken.*

ADLĀTRO. V. Allatro.

ADLĪNO. V. Allino.

ADLECTI. V. Allecti.

ADLĔGO. V. Allego.

ADM.

ADMĀTŪRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Doen rijpen, rijp maken, rijp doen worden, verhaasten, voortzetten, bevorderen.* Dit woord word alleen in d'oneygentlijke zin gevonden.

Horum decessu admaturari defectionem existimabat. Cæs. B. G. 7. 54. 2. *Hy meynde dat hun vertrek de opstand zoude rijp gemaakt*, of *zoude verhaast hebben.*

ADMĒTIOR, īrīs & īrĕ, admēnsūs sūm, admetiri. acc. *Meeten, uytmeeten, toemeeten.*

Admetiri militibus frumentum. Liv. 35. 49. Suet. A. 41. 6. *'t Krygsvolk koren toemeeten*, of *uytdeelen.* Emptoribus vinum. Cat. R. R. 155. *Den kopers de wyn.*

ADMĬNĬCŪLĀTŌR, ōris. m. Eo adminiculatore usus est Cicero in studiis literarum. Gell. 7. 3. *Hy was als de medgezel, of verzeller van Cicero in zijne letteroeffening, hy hielp hem in zyne studien.* Dit is een ongewoon en weynig gebruykelijk woord.

ADMĬNĬCŪLĀTUS, ă, ūm. part. Plin. H. 14. 1. *Onderstennd, onderschraagd, onderschoord, ondersnut, geschoord.*

Adminiculatior memoria. Aul. Gell. Præf. *Een vaster gehengenis, een sterker gehengen.* Men moet deeze spreekwijs niet lichtelijk gebruyken.

ADMĬNĬCŪLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Colum. Arb. 16. *Den wyngaard teegen palen en latten aanleggen, met staken en palen onderschoren.*

ADMĬNĬCŪLŎR, āris & ārĕ, ātūs, sūm, ārī. Depon. Cic. Fin. 5. 14. *Een wyngaard onderschoren.*

ADMĬNĬCŪLUM, i. n. Curt. 8. 4. 7. *Schraag, schoor, stut, steunzel.*

Adminiculum vitis. Cic. N. D. 2. 47. *Een paal*, of *staak van een wyngaard.*

• Adminiculum. Cic. Of. 3. 7. *Steunzel, hulp, onderstand, bijstand.*

ADMĬNĬSTĔR, tri. m. *Amptenaar, dienaar, bediende, knecht.*

Victus quotidiani administer. Cic. S. R. 28. *Een dagelykfche keuken-bezorger, een kook-knecht die dagelijks de keuken bezorgd.*

• Administer alicujus. Cic. V. 2. 28. *Iemands bewindsman*, of *zaakvoerder, een die eens anders dingen doed*, of *waarneemd.*

Administer audaciæ alicujus. Cic. C. 1. 13. *Een aanstoker van iemands vermeetelheyd*, of *aanzetter van iemands stoutmoedigheyd.*

ADMĬNĬSTRĀ, æ. f. *Dienares, hulpe, bewindsvrouw, zaakvoerster.*

• Administra & comes virtutis ars. Cic. Man. 13. *De kennisse is ons een hulpe ter verkrijging en bewaring van de deugd.*

ADMĬNĬSTRĀTĬO, ōnis. f. Cic. N. D. 1. 1. F. I. 9. *Bewind, bestier, regeering, bedsening, behandeling*, van een zaak, van een Staat.

• Exitus administrationesque portûs impedire. Cæs. B. C. I 25. 4. *'t Uytkomen en 't verder gebruyk van een haven beletten, een haven bezet*, of *besloten houden.*

• Administratio libera. Ulp. Dig. 35. 5. 7. *Een vrij-* of *vol bewind, een volle magt.*

• Administratio aquæ. Vitr. 9. 9. *Uytdeeling*, of *uytreyking van 't water.*

Telarum organica administratio. Vitr. 10. 1. *De konstige wijs*, of *handeling om doek*, of *lijnwaat te maken.*

ADMĬNĬSTRĀTĪVUS, ă, ūm. Ars administrativa. Quint. 2. 18. *Een werkzame, dadelijke, werkstellige, oeffenende konst*, of *weetenschap.*

ADMĬNĬSTRĀTŎR, ōris. m. *Bewindsman, zaakvoerder, uytdeelder, bestierder, dienaar, bedienaar, bewindhebber.*

Administrator belli gerendi. Cic. de Or. I. 48. *Bestierder des oorlogs, Bewindhebber des krygs.*

ADMĬNĬSTRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Bestieren, regeeren, uytdeelen, bezorgen, bedienen, 't bewind ergens van hebben.*

Per eos homines judicia administrantur. Cic. Div. V. 22. *Door die luyden word het recht bediend.*

Administrare mundum. Cic. N. D. 1. 2. Rempublicam. Cic. Of. 1. 26. Rem familiarem. Cic. I. R. 1. 25. *De wereld, den Staat, zijn goed regeeren.*

• Administrare pocula Jovi. Cic. T. Q. 1. 26. *'t Bewind van Jupiters beeker hebben, Jupiter den beeker*, of *de drinkschaal op de hand zetten.*

Lautè munus tuum administrasti. Ter. Ad. 5. 1. 2. *Gij hebt uw plicht wel gedaan, u in uw werk wel gequeeten.* Hij gebruykt dit om een graag mensch uyt te drukken, wanneer hij aan een goede tafel is geweest.

ADMĪRĀBĬLĬS, is. m. & f. lĕ, is. n. Cic. D. 2. 28. *Wonderbaar, wonderlijk, uytsteekend, treffelijk, uytneemend, uytmuntend.*

Admirabilis in dicendo. Cic. de Or. 1. 2. *Een treffelijk reedenaar, een man uytsteekend in reedenvoering.*

ADMĪRĀBĬLĬTĀS, ātis. f. Cic. N. D. 2. 36. Of. 2. 11. *Een wonder, een wonderlijke schoonheyd, 't geen verwondering, en verhaastheyd verwekt.*

ADMĪRĀBĬLĬTĔR. adv. *Wonderlijk*

lijk wel, heel wel, treffelijk, op een treffelijke, of *uytneemende wijze.*

Omnia in mundo admirabiliter administrantur. Cic. N. D. 2. 53. *Alles word in de wereld op een verwonderlijke wyze geregeert.*

Admirabiliter aliquem accipere. Cic. Att. 5. 14. *Iemand heel wel ontfangen, treffelijk onthalen.*

ADMĪRANDŪS, ā, ūm. Nep. 24. 3. 4. *Wonderbaar, verwonderlijk, verwonderenswaardig.*

ADMĪRĀTIO, ōnis. f. *Verwondering, verbaastheyd, verrukking.*

Eum cepit admiratio. Liv. 28. 35. *Hy wierd van verwondering wechgerukt.*

Habere, Cic. Fin. 4. 27. Obtinere admirationem. Plin. H. 34. 2. *De verwondering (van 't volk) hebben*, of *verkrijgen.*

Hæc mihi movet maximam admirationem. Cic. A. 10. 2. *Dat brengd mij in grote verwondering.*

In admiratione esse. Plin. H. 16. 26. *Tot verwondering zijn, met verwondering aangezien worden.*

ADMĪRĀTŌR, ōris. m. Sen. E. 94. *Verwonderaar, achter.*

Admirator nimius antiquitatis. Quint. 2. 5. *Te groten verwonderaar*, of *achter der oudheyd.*

ADMĪRŌR, āris & ārĕ, ātūs sūm, ārī. acc. Ter. H. 4. 6. 23. Cic. T. Q. 1. 24. *Zich verwonderen; met verwondering bemerken, verwonderd zijn, verwonderd staan.*

Admirari aliquem ex ore alterius. Cic. T. Q. 1. 17. *Zich over iemand op 't zeggen van een ander verwonderen.*

De Dionysio, admiratus sum, qui &c. Cic. Att. 9. 12. *Ik ben verwonderd geweest over Dionysius.*

Admirari. *Tot verwondering zijn.* Men vind maar een voorbeeld van dit verbum in 't passivum aangeteekend bij Priscianus 8. 2. Turpe est propter venustatem vestimentorum admirari. Doch men moet dat niet volgen.

ADMISCĔO, ēs, iscŭi, istūm, admiscērĕ. Aliquid alicui. Cic. Fr. 3. 1. Aliquid cum aliquo. Colum. 12. 12. *Iets met iets anders vermengen, ergens onder mengen*, of *inmengen.*

* Admiscere se alicui negotio. Ter. H. 4. 5. 35. *Zich in een zaak mengen, zich in een zaak steeken, met een zaak bemoeyen.*

* Ne te admisce, nemo te accusat. Ter. H. 5. 2. 22. *Steek gij'er u niet in, niemand beschuldigd u.*

(Ad id consilium admiscear? Cic. A. 12. 7. *Zoude ik mij in deezen aanslag mengen?*)

ADMISSĀRĬUS, & admissarius equus. Plin. H. 28. 15. Varr. R. R. 2. 7. 1. *Een hengst, een spring-hengst.*

* Admissarius. Cic. Pis. 28. *Een beest, een beestelijk mensch, een overgegeeven mensch aan alle vuyligheyd, en onreynigheyd.*

ADMISSIO, ōnis. f. Plin. P. 47. 3. Sen. Cl. 1. 10. *Toegang tot een groot heer, ingang in 't huys van een groot Heer.* Men kan het Gehoor noemen.

Admissionem dare. Plin. H. 33. 3. *Toegang tot een Vorst geeven.*

Qui in primas & secundas admissiones digeruntur. Sen. B. 6. 33. *Die men in order*, of *vervolgens steld, om 't eerste of tweede gehoor te krijgen; die men vervolgens*, of *de een na d'ander bij den Vorst inbrengd.*

Admissionum libertus. Plin. H. 33. 3. (volgens de verbeeteringe van Lips. Tac. An. 6. n. 29. en Turneb. Adv. 14. 3.) *Een inleyder tot den Vorst. Eengevryddde*, of *vry-gemaakte slaaf, wiens werk het was den geenen tot den Vorst in te brengen die hem moesten spreeken.*

ADMISSĪVŬS, ā, ūm. Admissivæ aves. Festus. *Vogels van goede voorbediedzels, gunstige voorspellingen, goede voorteekens.*

ADMISSUM, i. n. Liv. 25. 23. *Misdaad, schelmstuk, lasterstuk, boosdaad, boos bedrijf, gruweldaad.*

ADMISSŪRĂ, æ. f. Varr. R. R. 2. 5. Plin. 8. 42. & 51. *De springtijd*, of *'t bespringen der hengsten.*

ADMISSŬS, ā, ūm. Virg. Ae. 6. 330. *Ingeleyd, ontfangen, toegelaten, ingebragt, ingegaan.*

* Admissus arcanis principis. Hor. O. I. 18. 9. *Tot het geheym van den Vorst toegelaten, vertrouweling van 's Vorsten geheymen.*

(Admissus passus. Ovid. M. 1. 531. *Een wakkere stap.*)

ADMĪSTIO, ōnis. f. Cic. S. 22. *Vermenging, mengeling, mengelkoop.*

ADMĪSTŬS, ā, ūm. dat. & abl. part. Ab admisceo. *Met vermengd, gemengd met, ingemengd.*

* In illis scriptis multa admista ex intimâ Philosophiâ. Cic. A. Q. 1. 2. *Daar zijn veele dingen in die schriften uyt het binnenste, 't diepste*, of *'t verborgenste der Wijsgeerte gemengd.*

ADMĪTTO, ĭs, mīsi, mīssūm, admīttĕrĕ. *Iemand ingang*, of *toegang geeven, iemand inleyden, inbrengen*, of *in laten komen.*

Fac admittar ad illum. Ter. E. 2. 2. 50. *Maak dat ik by hem koom, dat ik hem spreek*, of *koom te spreeken, dat ik gehoor bij hem krijg.*

Admittere aliquem in aliquem locum. Cic. A. 8. 10. *Iemand in eenige plaats*, of *ergens inbrengen*, of *laten ingaan.*

Admittere aliquem ad colloquium. Cæs. B. C. 3. 58. 1. *Iemand tot een gesprek toelaten, vergunnen om met ons te spreeken.* Ad & in consilium. Sall. Cic. 4. *Iemand in den Raad brengen.* In cibos aliquid. Plin. H. 9. 25: 20. 11. *Ergens van eeten.*

Ad consilium casus non admittitur. Cic. Marc. 2. *'t Geval heeft geen plaats in een raadslag, 'tgeluk komt in een wijs beraad niet te pas.*

* Admittere equum. Cic. Fin. 2. 19. Liv. 2. 19. *Een paerd de sporen geeven, voortjagen.* Frigus. Cels. 7. 26. *De koude laten inkomen, voor de koude niet bewaren.*

Admittere jocos. Mart. 4. 8. 11. *Gekscherts*, of *spotterny aanhoren, verdragen.* Sumptum. Ter. Ad. 5. 7. 15. *Kosten doen.* Solatia. Plin. E. 8. 16. *Troost plaats geeven, zich troosten.*

Quod cavere possis, stultum est admittere. Ter. E. 4. 6. 23. *'t Is dwaasheyd zich in moeyte te steeken als men 't voorbij kan.*

* Admittere facinus. Cic. Of. 3. 25. Flagitium. Cic. Att. 9. 10. Culpam. Liv. 31. 46. Culpam in se. Ter. Ph. 2. 1. 40. Delictum in se. Ter. Ad. 4. 5. 48. *Een misdaad, misslag*, of *zonde begaan, eenig quaad pleegen, zondigen.*

* Admittere alicui noxam. Plaut. Pœn. 1. 2. 191. *Iemand een feyl*, of *misslag vergeeven.*

(Admittere auribus salutare consilium. Liv. 33. 35. *Na goeden raad luysteren, goeden raad aannemen.*

Admittere ovibus arietes. Colum. 7. 2. *De rammen de kudde laten beklimmen.* Marem ad concubitum dedignatur contumax gallina. Colum. 8. 2. *Het kregele hoen wil den haan niet bij zich laten.*)

* Admittunt aves. Plaut. As. 2. 1. 10. & Admittunt ritè aves. Liv. 1. 36: 4. 18. *De vogelen begunstigen 't. De vogelwigchlingen zijn het gunstig, zijn'er voor.*

* Mare admittit. Plin. E. 6. 16. *De zee stilt, word stil.*

Admittere. Plin. H. 17. 18. *Griffelen, enten.*

ADMŎDĔRŌR, āris, ātūs sūm, ārī. Plaut. 4. 2. 81. *Matigen, intomen, weêrhouden, inhouden, bedwingen.* Risu se admoderari. *Zich van lagchen bedwingen*, of *onthouden.*

† ADMŎDŬLŌR, āri, ari. Claud. F. 2. 15. *Met iemand zingen, in maatzang zingen.*

ADMŎDŪM. adv. Liv. 1. 10. *Genoeg, genoegzaam.*

* Admodum. Cic. Att. 7. 24. *Veel, zeer, heel sterk, volkomentlijk.*

(Alexandri filius decem annos admodum habens. Liv. Ep. 55. *Alexanders zoon omtrent tien jaren oud zijnde.*)

Admodùm nihil, & nihil admodùm Cic. Cl. 9. *Bijna niet, bijkans niet,* of *bijna niet met allen, heel weynig.*

Nupèr admodùm. Ter. H. 1. 1. 1. *Onlangs, laatstleeden, niet lang geleeden, korteling, voor weynig tijds.*

Admodùm exigui pulveris. Colum. 4. 1. *Een weynig heel fijn stof.*

* Itane patris tui, ais, veritum conspectum hinc abiisse? GE. Admodum. Ter. Ph. 2. 2. 1. *Zeg mij eens, is 't waar, dat gy zijt heene gegaan, om dat gy voor uw vader niet durfde verschijnen? GE., ja dat is zoo.*

‡ ADMOENĬO, is, ĭrĕ. acc. Plaut. Ps. 1. 3. 150. *Een stad berennen,* of *beleegeren, 't leeger voor een stad brengen,* of *neêrslaan.*

ADMŌLIOR, iris, ītŭs sūm, īrī. acc. Curt. 8. 10. 24. *Pogen, trachten, veel moeyte doen,* of *aanwenden, zijn krachten inspannen, zijn best doen.*

Rei sacræ manus admoliri. Plaut. As. 3. 2. 24. *De hand aan een heylige zaak slaan.*

ADMŎNĔO, es, ŭī, ĭtūm, ērĕ. acc. *Iemand waarschouwen, iets erinneren, te binnen brengen, in gedachten brengen.*

Admonere aliquem rem aliquam. Cic. Att. 7. 26. & de re aliquâ. Cic. F. 4. 10. Alicujus rei. Liv. 5. 51. *Iemand ergens van,* of *ergens over waarschouwen.*

Me tuis verbis admonuit, ut &c. Cic. F. 9. 6. *Hy is wy van uwent weege komen waarschouwen, dat, &c.*

* Aliquem admonere. Tac. G. 37. 5. *Iemand vermanen, waarschouwen, bestraffen, berispen.*

* Admonere equum virgâ. Virg. Ae. 10. 586. *Een paard met een spitsroedje wat aanjagen.* Bovem flagello. Colum. 2. 2. *Een os met een zweepslag voortdrijven.*

(Admoneri flagro. Val. Max. I. 1. 6. *De roede krygen, gegeesselt worden.* Ziet onze aantekening over Curt. 4. 14. 20. §. 80.)

ADMŎNĬTĬO, ōnis. f. Cic. F. 10. 4. *Waarschouwing, onderrichting, bericht, erinnering.*

* Admonitio. Cic. de Or. 2. 83. *Vermaning, waarschouwing, onderwijs, berisping, bestraffing, vertoog.*

Admonitio doloris. Plin. H. 25. 8. morbi. Plin. H. 24. 17. *Vermaning van eenige smert,* of *ziekte, overblyfzel van pyn,* of *ongemak na een groote ziekte.*

Admonitio. Ulp. Dig. 5. 2. 7. *Maning om te betalen, geldvordering, eyssching van eenige schuld.*

ADMŎNĬTŎR, ōris. m. Cic. T. 1. *Waarschouwer, een die een ander waarschouwd.*

ADMŎNĬTŬM, i. n. Cic. de Or. 2. 15. *Waarschouwing, vermaning, bericht, onderrichting, onderwyzing.*

ADMŎNĬTUS, ûs. m. Van dit gantsche woord word niet dan admonitù, in d'ablativus gevonden.

Admonitu tuo perfeci libros ad Varronem. Cic. Att. 13. 18. *Op u aanmanen,* of *aanporren hebbe ik myne boeken aan Varro voltrokken.*

ADMŎNĬTUS, ă, ūm. Cic. T. 1. *Gewaarschouwd, erinnerd, in gedachten- of te binnen gebragt.*

ADMŎRDĔO, es, admōrdi, admōrsum, ērĕ. Aliquem. Plaut. P. 2. 3. 15. *Iemand uytzuypen,* of *kaal maken, iemand zijn goed helpen opmaken.*

ADMŎRSŬS, ă, ūm. Virg. G. 2. 378. Prop. 3. 9. 53. *Gebeeten, met de tanden gevat.*

ADMŌTĬO, ōnis. f. *Nadering, raking, roering, beweeging.*

Elicere sonos nervorum admotione digitorum. Cic. N. D. 2. 60. *De snaren van een speeltuyg door 't roeren der vingeren doen klinken, met de vingers de snaren van een speeltuyg roeren.*

ADMŌTUS, ă, ūm. dat. & acc. Ad. Cic. R. P. 9. *Genaderd, geraakt, geroerd, vertoont.*

ADMŌTUS, ûs. m. Plinius H. 24. 11. gebruykt de *ablativus* admotu, *door zijn nadering.*

ADMŎVĔO, es, mōvī, mōtūm, ērĕ. acc. *Genaken, naderen, doen naderen, nader aanvoeren, nader doen komen.*

Admovere exercitum ad urbem. Liv. 34. 6. Prope urbem. Cic. A. 6. 3. *Met zijn leeger de stad naderen, zijn leeger nader aan de stad brengen,* of *aan de stad voeren.*

Admovere fasciculum ad nares. Cic. T. Q. 3. 18. *Aan een bos bloemen rieken.* Cibum ad os. Plin. H. 11. 43. *Azen, voeren, eeten geeven,* van een vogel spreekende. Calcar equo. Cic. Att. 6. 1. *Een paard de sporen geeven.* Aurem. Ter. Ph. 5. 6. 28. Cic. de Or. 2. 36. *'t Oor leenen.*

Admovere manum operi. Cic. Rul. 1. 4. Ovid. M. 10. 254. *De hand aan 't werk slaan.* Nocentibus. Liv. 5. 12. *De bozen straffen.* Vectigalibus. Cic. Rul. 1. 4. *De inkomsten inslokken.*

Summæ rei admovere aliquem. Tac. An. 3. 56. 4. *Iemand tot het hoogste Staatbewind bevorderen, tot een dienaar van Staat maken, in de regeering van 't Land brengen.*

Stimulos admovere alicui. Cic. Sest. 5. Tac. H. 5. 16. 5. *Iemand aanprikkelen, aanzetten, aanmoedigen, iemand een hert inspreeken,* of *een hert onder den riem steeken,* Cicero gebruykt dit laatste ook in d'eygentlijke zin om te zeggen, *met een prikkel steeken.* T. Q. 3. 16.

† Cum tibi Sol tepidus multas admoverit aures. Hor. E. I. 20. 19. *Wanneer gy door de flauwe zon,* of *door de koele tijd, veel toehoorders zuld gekreegen hebben.*

ADMŪGĬO, is, ivi, itūm, īrĕ. dat. Ovid. Ar. Am. 1. 279. *Toeloeyen, toebulken, een ander toeloeyen.*

† Admugire. Sen. H. Oet. 1641. *Brullen, briesschen,* van een leeuw spreekende.

ADMŪRMŪRĀTĬO, ōnis. f. Cic. Man. 13. *Gemor, morring, rumoer, gemompel, mompeling.*

Admurmuratio secunda. Cic. Fr. 2. 1. *Een voordeelig gemompel, een stille toejuyching,* of *goedkeuning,* boven al van een meenigte te zamen.

ADMŪRMŪRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. dat. Cic. Att. 1. 13. V. 5. 16. *Mompelen over iemands reeden, over iemands gesprek een mompeling,* of *rumoer maken,* om het zelve goed te keuren, *of* te wraken. Cicero gebruykt het echter gemeenelijk in een goeden zin.

ADMŪTĬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plaut. P. 5. 2. 48. *Verminken, verstompen, verbryzelen,* of *vermorsselen, te morssel slaan.*

* Inveni sycophantiam, qui admutiletur miles. Plaut. M. G. 3. 1. 173. *Ik heb een list bedacht om dien zoldaat te lubben, te scheeren, te bestrappen.*

ADN.

ADNĀSCŎR, ĕris, nātŭs sūm, adnasci. abl. cum præp. in. *By wasschen, opgroeyen, op een boom wasschen, aan een boom groeyen,* ergens van spreekende dat hem niet natuurlijk is.

Viscum adnascitur in quercu, robore, &c. Plin. H. 10. 44. *De maren wasschen,* of *groeyen op de eyken, op de ahorn, &c.*

Adnascuntur gemini dentes. Gell. 3. 10. *Twee tanden groeyen aan malkanderen, wasschen op malkanderen.*

ADNĀTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. dat. Plin. H. 8. 25. & acc. cum præp. Ad. Plin. H. 9. 10. *Ergens na toe zwemmen.*

Comes lateri adnatabat. Sen. A. 452. *Hy zwom neffens hem,* of *aan zijn zyde.*

ADNĀTŬS, ă, ūm. dat. Plin. H. 27. 11. *Aangewasschen, aangegroeyd,* van steelen der vruchten spreekende.

ADNĀVĬGĀNS, antis. omn. gen. Plin. H. 36. 12. *Langs heen, langs 't land,* of *langs de kust varende.*

ADNĀVĬGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 35. 10. *Langs heen, langs 't land,* of *langs de kust varen, om een eyland, voor eenig land zwerven.*

ADNECTO, is. V. Annecto.

ADNĬCTO, ās, ārĕ. Festus. *Oogwenken, knipoogen, met de oogen wenken.*

ADN I-

ADNĪTOR, ĕris, nīsŭs & nīxŭs sum, adniti. Liv. 21. 8. *Zyn best doen, trachten, zoeken, poogen, naer staan, zyn krachten inspannen.*
Aliquid adniti. Plin. E. 6. 18. *Zyn best ergens om doen.*
Adniti de triumpho. Cic. Att. 6. 8. *Sterk naer de zegepraling staan.*
Omni opere, ut viveret, adnixus est. Plin. H. 7. 53. *Hy heeft alles gedaan wat hy konde om noch wat te leeven,* of *om zyn leven te verlengen.*
Ad aliquid tanquam adminiculum adniti. Cic. Am. 23. *Iets zoeken om teegen, of op te leunen, eenig steunzel, of stutzel zoeken.*
ADNĪSUS & adnixus, ă, ūm, hastæ Virg. Ae. 9. 229. Scopulo. Virg. Ae. 1. 149. *Op een speer, teegen een rots leunende.* Serv. Ae. 1. 149. zegd, dat annixus een oud woord is, het welke wij heden niet gebruyken. Livius gebruykt het nochtans. 1. 9.
Frumentum illi defuit nullo circum adnitente. Sall. H. 4. Ep. Mithr. ad Arsac. *'t Koren ontbrak hem, zonder dat iemand daar rondom hem onderstand deede.*
ADNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. & dat. Cæs. B. C. 2. 44. Virg. Ae. 6. 358. Hor. S. 2. 5. 44. *Ergens naer toe zwemmen, aanzwemmen,* of *zwemmende by komen.*
ADNŌTĀMENTŪM, i. n. Gell. 1. 7. &
ADNŌTĀTIO, ōnis. f. Gell. Præf. *Aanteekening, aanwyzing, merk, teeken* dat men maakt om iets te ontbouden.
ADNŌTĀTŎR, ōris. m. Plin. P. 49. 6. *Aantekenaar, opschryver, aanmerker, waarnemer van 't geen geschied.*
ADNŌTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. Plin. H. 7. 48. & I. E. 3. 5. Colum. 3. 3. *Aantekenen, opteekenen, merken, opschryven,* van een zaak spreekende die men leest, of elders overschrijft, om te onthouden.
Ex noxiis laniandos adnotavit. Suet. C. 27. 2. *Hy teekende eenige misdadigers op om voor de beesten geworpen te worden.*
Adnotare reum. Marcian. Dig. 48. 17. 1. Mac. Dig. 48. 17. 2. en 4. *Iemand op de rol der misdadigers zetten, of in persoon dagvaarden.*
Adnotatum est. Plin. H. 2. 25. *Men weet dat, 't is bekend dat.*
ADNŪBILO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Stat. S. 5. 1. 148. *Met wolken betrekken, donker worden, verdnysteren, beneevelen.*
ADNŪMERO. V. Annumero.
ADNŪNTIO. V. Annuntio.
ADNUO. V. Annuo.
ADNUTRIO, is, ivi, itūm, īrĕ. acc. cum dat. Plin. H. 17. 23. *By opvoeden, by opbrengen.*

ADO.

ĂDŌBRŪO, is, ŭi, ŭtūm, ĕrĕ. acc. Colum. 2. 11. *Met aarde dekken;* een korengraan *in de aarde steeken,* de wortel van een boom *aanschoeyen,* of *aanhoogen.*
ĂDŎLEO, ēs, ădŏlŭi & ădŏlēvī, ădultum, ădŏlēre, acc. *Branden, verbranden, tot assche verteeren.* Het *præteritum* en *supinum* van dit *verbum* zijn in deeze beteekenis niet in gebruyk. Adoleo beteekend eygentlijk, *toeneemen, wassen, groeijen,* maar het word in dezen zin niet in 't *præsenti* gevonden.
† Adolere penates flammis. Virg. Ae. 1. 708. *Reukwerken ter eeren van de huysgoden branden.* Altaria tædis. Virg. Ae. 7. 71. *'t Vuur op de altaren ontsteeken.*
ĂDŎLESCENS, entis. In *comparativo.* Adolescentior. Zonder *superlativus.* m. & f. *Een jongeling, vryer,* of *aankomend jongman; een jong-* of *aankomend meysjen, een vrijster,* dat is tusschen de 12 en 21 jaren, volgens Plinius. In de Rechten worden de jongmans minderjarig, of onmondig genoemd tot hunne 25, en de dochters tot haar 24 jaren. Cicero, Tacitus, &c. noemen Adolescentes luyden van 40 jaren oud. [Zie hier van in 't breede Manut. Cic. Fam. 2. 1.]
ĂDŎLESCENTIĂ, æ. f. Cic. S. 2. *Jongelingschap, jeugd, jongkheyd, jaren die de kindsheyd volgen.*
A prima adolescentia. Cic. F. 1. 9. Ab ineunte adolescentia. Cic. F. 13. 21. Ab adolescentulo. Cic. P. 2. 3. *Van de eerste jongelingschap af, in 't begin zyner jeugd, van zyn eerste jaaren af.*
Adolescentior Academia. *Een nieuw Akademist.* Nosti os illius adolescentioris Academiæ. Cic. F. 9. 8. *Gy kend de onbeschaamdheid van de nieuwe Akademisten.*
ĂDŎLESCENTIŎR, āris, ātŭs sum, āri. Varr. by Non. 2. 25. *Zich als een jongen aanstellen, als een jongen te werk gaan, zich dertel en wulps aanstellen of gedraagen.*
ĂDŎLESCENTULĂ, æ. f. Ter. An. 1. 1. 91. *Een zeer jong meysjen.*
ĂDŎLESCENTULUS, i. m. Cic. Dom. 14. *Jongen, jongeling, jongman.*
ĂDŎLESCENTŪRĬO, is, īrĕ. Laber. by Non. 2. 46. *Zich als een jongeling aanstellen, zich als een vryer gedraagen.*
ĂDŎLESCO, is, ădŏlŭi & ădŏlēvi, ădultum, ădŏlescĕrĕ. *Wassen, toeneemen, groot worden, aangroeijen, vermeerderen.*
Adolescit ratio. Cic. LL. 1. 7. *Zyn verstand groeid aan, of neemd toe.* Cupiditas. Cic. Fin. 5. 20. *De begeerlykheyd vermeerderd, word meer ontsteeken.* Numerus. Paterc. 2. 30. 6. *'t Getal word groter, of groeid aan.* Lex. Tac. An. 2. 50. 1. *De wet is in haar kracht, of word streng onderhouden.*
Dixit auctu imperii adolevisse privatas opes. Tac. An. 2. 33. 3. *Hy heeft gezegt, dat de gemeene borgers met het Ryk groot geworden waren; dat hunne goederen door d'aanwas van 't ryk vermeerderd waren.*
Adolescit huic superbia. Tac. H. 2. 73. 1. *Deezes menschen hovaardye neemt toe; hy word hovaardiger.*
Adolescunt ignibus aræ. Virg. G. 4. 380. *De altaren zyn met vuur en reukwerk opgevult.*
ĂDŎPĔRĬO, is. Adoperire. *Bedekken, dekken, overdekken, verbergen.* Men zou geen zeeker getuigenis van 't gebruyk deezes verbums konnen aanwijzen.
ĂDŎPĔRTŬS, ă, ūm. *Bedekt, gedekt, verborgen.* Caput adopertum. Liv. 1. 26. *Het hoofd gedekt.* Æther adopertus nubibus. Ovid. F. 2. 70. *De lucht met wolken bedekt,* of *betrokken.*
ĂDŎPĪNŎR, āris, āri. Lucr. 4. 814. *Meinen, denken, achten, waanen.*
ĂDOPTATIO, ōnis. f. Gell. 5. 19. *Verzooninge, kinderaanneming, zoonaanneming, aanneming tot een kind.* 't Is beeter Adoptio te gebruyken.
ĂDŎPTATITIUS, ă, ūm. Plaut. Pœn. 5. 2. 85. *Aanneemeling, een verzoond,* of *aangenomen kind,* of *zoon.* Festus zegd dat dit woord ook beteekend, *van een aanneemeling geboren;* maar hij mist hier in; gelijk de aangetrokke plaats van Plautus genoegzaam toond.
ĂDŎPTĀTŎR, ōris. m. Gell. 5. 19. *Aanneemer van een kind, een vader door verzoening.*
ĂDŎPTATUS, ă, ūm. part. Cic. Cl. 58. *Tot een kind aangenomen.*
Adoptatus. *Aangenaam, gewenscht, lief,* voor optatus.
* Adoptatissimus mihi fuit tabellariorum adventus. Cic. F. 16. 21. *De komst van de boden is my zeer aangenaam geweest.*
ĂDŎPTIO, ōnis. F. Cic. T. Q. 1. 14. *Verzooning, aanneeming tot een kind, kinderaanneeming.*
Adoptio. Plin. H. præf. 16. *Griffeling,* of *enting op een stam van een andere slag.*
ĂDŎPTĪVŬS, adoptivus filius. Gell. 5. 19. *Aanneemeling, aangenomen zoon.* Adoptiva sacra. Cic. Dom. 13. *Offerhanden der kinder-aanneeming, of der verzooning.*
ĂDŎPTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Sibi aliquem filium. Plaut. Men. prol. 60. Aliquem pro filio. Plaut. Pœn. prol. 119. *Iemand verzoonen, tot een zoons aanneemen,* of *tot zyn zoon verkiezen,* door hem zijnen naam te geeven en tot zijn erfgenaam te stellen.

Ado-

Adoptare se alicui Ordini. Plin. H. 12. 1. *Zich in eenig gezelschap*, of *genootschap laten aanneemen*, *een lid van eenig genootschap worden.*

Sociam te mihi adopto ad meam salutem. Plaut. Cist. 4. 2. 78. *Ik kies u tot myn gezellinne in een zaak daar 't op myn leeven aankomt*, of *in een zaak die voor mij van de hoogste aangeleegentheyd is.*

Ut plane publicus parens in locum liberorum adoptasse sibi populum videretur. Flor. I. 9. 5. *Op dat hy bleek de gemeene vader te zyn*, *en dat hij zyne burgers in plaats van zyn eigen kinderen aangenomen had.*

Aliquem ab alio adoptare. Cic. Cl. 19. *Iemand uyt eens anders huys verzoeken* of *tot zyn zoon aanneemen.*

Adoptare se. Cic. Cl. 68. sibi nomen. Martial. 4. 31. 9. *Een naam*, of *eernaam aanneemen*, *zich met een anderen naam laten noemen.*

Adoptavit nomen ut Homeromastix vocitaretur. Vitruv. præf. 7. *Hy liet zich de geessel van Homerus noemen.*

Adoptare herbam. Plin. H. 25. 7. *Zyn naam aan eenig kruyd geeven*, *een kruyd naer zyn naam noemen.*

ĂDŎR. n. *Spelt. Zeekere tarwe die men in de offerhanden der Ouden gebruykte.* Festus. Men vind geen *casus* of geval van dit woord bij de goede Schrijvers; wat Adur belangt, het zelve is geen zuyver latijn. (Scaliger wil evenwel, dat de Ouden adur en adus gezegt hebben Fest. p. 7. En de *genitivus adoris* word gevonden bij Auson. Eid. 12. 61. en heeft de Poet Gannius bij Priscian. 6. p. 186. gebruykt.)

Ador. Hor. S. 2. 6. 89. *Slecht*, *gemeen koren.*

Adorati imbres. Sen. Contr. Præf. 5. *Geldstroying ter aanbidding. Mildadigheeden des Keysers, als een reegen onder 't volk*, die van 't zelve met groote eerbied ontfangen, en met de aanbidding des Vorsten beantwoord wierden. Zommige leezen Odorati.

ĂDŌRĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 28. 2. *Aanbidding*, *goddelyke eerbewyzing*, of *eerplecht.*

ĂDŌRĔA, æ. f. Plaut. Am. I. 3. 38. *Zeeker deel koren, dat aan den zoldaten na de zeege wierd uytgedeeld.*

† Adorea. Hor. O. 4. 4. 42. *Eer*, *lof*, *roem*, *glory die men door een zeeghaftige daad verkrygt.*

ĂDŌRĔŪM, i. n. Plin. H. 18. 8. Dit beteekend het zelve als Ador.

ĂDŌRĔŪS, ă, ŭm. Virg. Ae. 7. 109. *Van zuivere tarwe toebereydt.*

ĂDŎRĬŎR, ŏrĭs & īrĭs, ădōrtŭs sŭm meer als ădōrsŭs (*zie dit laatste beneeden op zyn plaats*) ădōrīrī. acc. *Aanvallen*, *aangrypen*, *aantasten*, *bespringen*, *overvallen.*

Adoriri, seq. infinit. Gell. 19. 9. Cic. de Or. 2. 51. *Beginnen*, *bestaan*, *onderneemen*, *te*, &c.

Adoriri aliquem jurgio de aliqua re. Ter. Ad. 3. 3. 50. *Moeite* of *krakkeel teegen iemant ergens over maaken.*

Si ab hoc nihil fiet, tum hunc adortiar. Ter. Ph. 4. 2. 15. *Indien deezen myn wil niet doet*, *zal ik den anderen aantasten*, of *zal 't den anderen gelden.*

ĂDŌRNĀTŪS, ă, ŭm. Cic. V. 1. 22. *Versierd*, *opgetooid*, *opgepronkt*, *toegemaakt*, *opgeschikt.*

Adornatus. Cic. Clu. 6. *Bereyd*, *afgericht*, *toegerust*, *gereed gemaakt*, *gewent.*

Adornatus equus venatui. Tac. An. 12. 13. 4. *Een paard op de jagt afgericht*, of *gewent.*

ĂDŌRNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Opschikken*, *vercieren*, *optooijen*, *oppronken*, *toemaken*, *opcieren.*

Adornare aliquem. Cic. F. 11. 14. *Iemand pryzen*, *verheffen*, *eeren*, *eer bewyzen*, *lof geeven.*

Verbis benefacta adornare. Plin. E. 1. 8. *Zeer op zyn weldadigheden roemen*, of *pogchen*, *breed van zyn mildadigheeden opgeeven.* Dit kan ook beteekenen *zijn giften met goede woorden*, of *met veele beleefdheeden vergezelschappen.*

Adornare aliquid, ut &c. Ter. E. 3. 5. 34. *Iets bereyden*, *toerusten*, *afrechten*, *toemaken*, *gereed*, of *vaerdig maken*, *om* &c.

Adornare bellum. Liv. 10. 38. *Toebereydzelen ten oorlog maken*, *zich ten oorlog toerusten.*

Adornare naves. Cæs. B. C. 1. 26. *Scheepen uytrusten*, of *uytreeden.* Mare classibus & præsidiis. Cic. Man. 12. *Vlooten in zee brengen*, *en de kusten met schanssen en krygsvolk bezetten.*

Adornare testes. Cic. Clu. 6. *Getuygen omkopen*, of *opmaaken.* Comparationem criminis. Cic. Clu. 66. *Tegen iemand een beschuldiging smeeden*, *verdichten*, of *verzieren.*

ĂDŌRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Aanbidden*, *vereeren*, *eeren*, *eer*, of *eerbiedigheyd bewyzen.*

(Adorare deos. Plin. H. 12. 14. Numen. Virg. Ae. 3. 437. *Godt aanbidden*, De ouden plachten de rechterhand tot den mond te brengen, en te kussen, en zich dan om te draajen. Zie deeze plechtigheyd wijdlopig beschreeven in onse aanteekeningen over Suetonius V. 2. 10. §. 23. Van deze plechtigheyd komt het, dat adorare beteekend *met eerbiedigheyt kussen.* Suet. N. 12. 10. Nero coronam adoravit. *Nero kuste de kroon met eerbied.*

Adorare. *Zeer bidden.*

Maneat sic semper, adoro. Prop. 1. 4. 27. *Ik bidde zeer*, *dat zy zoodanig mag blyven.* Zie Lips. V. L. 3. 7.

Adorare. *Doen*, *bezig zyn.* Festus. Nos adoramus exsequias. Minuc. O. 43. *Wy zyn bezig met de uitvaart*, *wy houden*, *wy verrichten de lykplicht.*)

ĂDŌRSUS, ă, ūm. Ovid. P. 2. 2. 16. *Ondernoomen*, (Heinsius wil, dat men adorta zal lezen. Zie hem p. 363. Gell. 9. 2. gebruikt het evenwel. Hippiam tyrannum interficere adorsi.)

ĂDŌRTUS, ă, um. Virg. Ae. 7. 386. *Ondernoomen*, *begonnen.*

ADP.

ADPĔTO. V. Appeto.

ĂDPLŌRO, ās, āvi, ātum, ārĕ. dat. Hor. Ep. 11. 18. Sen. N. Q. 2. 4. *By*, of *met iemand schreyen.*

ĂDPLŪMBĀTUS. V. Applumbatus.

ĂDPLUO, is, ŭi, ĕrĕ. Plin. H. 9. 16. *Reegenen.*

ĂDPŌRRĔCTŪS. V. Apporrectus.

ĂDPŌSCO, is, ĕrĕ. Hor. E. 2. 2. 100. *Eyschen*, *begeeren*, *afvorderen*, *verzoeken*, *wenschen*, *vereyschen*, *vorderen.*

Hæc dotis adposcunt talenta duo. Ter. H. 4. 7. 10. *Tot dee bruydschat worden noch twee talenten vereyscht.*

ĂDPRĔCĀTUS, a, ŭm. acc. Hor. O. 4. 15. 28. *Dee gebeeden*, of *aangeroepen heeft.*

ĂDPRĔCŎR. V. Apprecor.

ĂDPRĪMĒ. V. Apprime.

ĂDPRŌBO. V. Approbo.

ĂDPRŌMĬSSŎR. V. Appromissor.

ĂDPRŌMĬTTO. V. Appromitto.

ĂDPRŌPĔRO. V. Appropero.

ĂDPŪGNO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. Tac. An. 2. 81. 1: 4. 48. 3. *Bestryden*, *bevechten*, *aanvallen*, *aantasten*, *bespringen*, *op 't lyf komen.*

ADR.

ĂDRĂCHNĒ, es. f. Ἀδράχνη. Plin. H. 13. 22: 17. 24. *Porceleyne. Zeeker heestergewasch.*

ADRANA, æ. m. Tac. An. 1. 56. 4. *De Ader*, *een stroom van Duytsland*, lopende door 't land van Hessen.

ĂDRĀDO, is, āsi, āsum, ādĕrĕ. Colum. de arb. 8. Plin. H. 17. 15. *Scheeren*, *afschrabben*, *afscheeren.*

ĂDRĒMĬGO, ās, āvi, ātum, ārĕ. dat. *Ergens heen*, of *naer toe roejen.*

Adremigantibus Rhodiis. Flor. 2. 8. 12. *De Rhodiers haare zeemagt bijbrengende*, of *met hunne scheepen toeschietende.*

Adremigare portui. Flor. 3. 7. 3. *In de haven roejen.* Littori. Flor. 1. 18. 4. *Naer 't land*, *naer de strand roeijen*, van roeischeepen spreekende.

ĂDRĒPO, is, rēpsi, rēptūm, rēpĕrĕ. acc. met de *prapositie*. Varr. R. R. 3. 7. Plin. H. 11. 18. *Ergens naer toe kruypen*, *naer toe zakken*, *indringen*, *inkruipen.*

Adrepere ad amicitiam alicujus. Cic. V. 3. 68. *Zich in iemands gunst indringen.*

Adrepere animo alicujus. Tac. An. 3. 50.

3. 50. 4. *Iemands gunst*, of *geneegentheyd inwinnen.*

† Leniter in spem (hæreditatis) adrepe officiosus. Hor. S. 2. 5. 48. *Dring zoetjens door gedienstigheyd, op hoop van zijn erffenis, in zyne gunst.*

ADRIA, æ. f. Justin. 20. 1. 9. *Adria, een stad aan de Golf van Venetien, (of Adriatische zee) aan welke ze haren naam gegeven heeft.*

Adria, æ. m. Hor. O. 1. 3. 15. Plin. H. 3. 16. *De Adriatische zee, de Golf van Venetien.* De Dichters neemen ze voor alle zee van de Levant. Vossius de Anal. 3. 19. zegd dat Adria in deeze beteekenis van 't mannelijk geslagt, *masculini generis* is, vermids'er sinus onder verstaan word.

ADRIĂCUS, ă, ŭm. Prop. 3. 19. 17. Ovid. Hal. 125. *Adriatisch, van de Adriatische zee*, of *van de golf van Venetien.*

ADRIĀNŌPŎLĪS, ĭs *of* ĕōs. f. *Adrianopolen*, een stad in Thracien, onder 't gebied van den Turk in Romanien.

ADRIĀNŬS, ă, ŭm. Adrianum mare. Hor. O. 1. 16. 4. Cic. Pis. 38. *De Adriatische zee*, of *Golf van Venetien.*

ADRIĀTĬCŬS, ă, ŭm. Catul. 4. 6. *Adriatisch, van de Golf van Venetien.*

ADRŌDO, ĭs. V. Arrodo.

ADRUMĒTŬM, i. n. Plin. H. 5. 4. Diod. 20. 17. *Mahometh, en in 't Arabisch Hammamet*, een stad van Afrika, in 't Koningkrijk van Tunis. Dit was voortijds een Bisdom.

A D S.

ADSCISCO, ĭs, adscīvī, adscītŭm, adscīscĕrĕ, acc. *Toelaten, toestaan, ontfangen, neemen, zich toeschryven*, of *toeeigenen, aanneemen, zich aanmatigen, zich laten aanleunen.*

Adsciscere sibi laudem. Cic. Dom. 36. *Zich zelven eenige lof toeschryven.* Regis *of* regium nomen. Liv. 33. 21. *Zich de waardigheid*, of *naam van Koningk aanmatigen.* Aptum auribus dictionis genus. Cic. Or. 8. *Een styl, of wyze van spreeken aanneemen die behaaglyk voor 't oor is.*

Adsciscere civem. Cic. Arc. 2. *Iemand tot borger aanneemen.* Sibi socios. Cæs. B. G. I. 5. 4. *Meedestanders*, of *meedegenoten neemen*, Generum. Virg. Ae. IV. 613. *Een zwager krygen, zyn dochter uittrouwen.*

Nova verba adsciscere. Hor. E. 2. 2. 119. *Nieuwe woorden invoeren, nieuwe spreekwyzen gebruyken.*

Oppidum sibi commercio adsciscere. Cic. V. 4. 10. *Een stad door middel van den koophandel winnen, door 't voordeel des koophandels aan zyn zyde brengen.*

Adsciscere ad aliquod fœdus aliquem. Cic. C. 2. 4. *Iemand in een verbond brengen, in een genootschap* of *verbintenis doen overgaan.*

Adsciscere leges. Cic. L. C. B. 8. *Wetten aanneemen*, of *invoeren*. Consuetudinem. Cic. Cl. 57. *Een gewoonte.* Ritus peregrinos. Liv. 1. 20. *Vreemde gebruyken.* Sacra ex *of* a Græcis. Cic. V. 5. 72. *De offerplechtelykheden van de Grieken ontleenen.*

Adsciscí in civitatem. Liv. 6. 40. *Tot borger aangenomen worden, 't borgerrecht verkrygen.*

ADSCĪTŬS, ă, um. part. Superis adscitus. Ovid. P. 4. 9. 127. *In den heemel ontfangen; onder de Goden gestel'd.*

Nativus quidam lepos, & non adscitus. Corn. Nep. Att. 4. 1. *Een natuurlyke, en ongemaakte aardigheid.*

Adscitæ dapes. Ovid. F. 6. 172. *Vreemde*, of *uitheemsche gerechten.*

ADSCRĪBO, ĭs, psi, ptŭm, ĕrĕ. acc. cum dat. *Byvoegen, bydoen, bystellen, byzetten, byschryven.*

Adscribere diem epistolæ, *of* diem in epistola. Cic Att. 3. 23. *Den dag by of in een brief zetten, een brief dagteikenen.*

Adscribere aliquem civitati, *of* in civitatem Cic. Arc. 4. *of* in civitate. Cic. Arc. 5. *Iemand tot borger inschryven, voor borger aanneemen, 't borgerrecht verleenen.*

Petivit, ut se ad amicitiam adscriberent tertium. Cic. Of. 3. 10. *Hy verzocht hen, dat ze hem voor een derde in hunne vriendschap wilden inlaten.*

Adscribi superis. Hor. E. 1. 19. 4. O. 3. 3. 35. *Vergoodt zyn, onder 't getal der Goden zyn gesteld.* Wy noemen dat hedendaags, in 't getal der heyligen zijn gesteld, voor gelukzalig zijn verklaard.

Adscribere alicui salutem. Cic. Att. 1. 5. *Aan iemant een groetenis doen schryven; iemant in eens anders brief doen groeten.* Bonos exitus diis. Cic. N. D. 3. 37. *De Goden den voorspoed zyner zaken toeschryven.* (in de beste exemplaren leest men attribuere. Incommodum Scipioni. Cic. I. R. 1. 49. *Scipio dat ongeval toeschryven, te last leggen*, of *verwyten.*)

Adscribere aliquem ad *of* in numerum. Cic Fr. 1. 1. *Iemand in*, *of onder 't getal stellen, iemand ergens onder reekenen.*

Adscribere aliquem comitem alteri. Cic. Man. 19. *Iemand een ander tot gezelschap*, of *tot geleide meegeeven.* Tutorem liberis. Cic. Clu. 12. *Een voogd over zyn kinderen stellen.*

ADSCRIPTIO, ōnis. f. Cic. Cæc. 33. *Byvoegzel, byschrift, randteekening, kantteekening, byteekening.*

ADSCRIPTĪTIUS, ii. Cic N. D. 3. 15. *Een nieuw aangenomen borger*, of *nieuwverkoren Amptenaar.*

Miles adscriptitius. *Een nieuw geworven zoldaat*, volgens Festus.

ADSCRĪPTĪVŬS, i. m. Plaut. Men. I. 3. 2. *Een aangenomen zoldaat die 't leeger volgde*, om de openvallende plaatzen in de benden te helpen vervullen.

ADSCRĪPTŎR, ōris m. Cic. Dom. 19. *Begunstiger, voorstander, helper, verdeediger*, van een Voorspraak, of die eens anders belang opneemt spreekende.

Adscriptor dignitatis alicujus. Cic. post red. in Sen. 10. restituendâ dignitate. Cic. post red. in Sen. 4. *Iemands helper tot herkryging van zyn ampt*, of *waardigheid.*

ADSĔLLŌ, ās, ārĕ. Adsellandi facultas. Veget. R. V. 3. *Openlyvigheit, gemakkelyke stoelgang.*

ADSĔRO. V. Assero.

ADSĔRTŎR. V. Assertor.

ADSIBILO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. dat. Auson. Eid 10. 258. *Toefluiten, toeruischen, toefluisteren.*

† Alnus adsibilat alno. Claud. N. Hon. & Mar. 68. *De els ruischt de els zagtjens toe.*

ADSICCO. V. Assicco.

ADSIDĔO. V. Assideo.

ADSIGNĀTŎR. V. Assignator.

ADSIGNIFICO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Varr. R. R. 2. 11. *Vertonen, aanwyzen, aantonen, doen zien.*

ADSIGNO. V. Assigno.

ADSILIO. V. Assilio.

ADSIMILIS. V. Assimilis.

ADSĪMŬLO. V. Assimulo.

ADSĬSTO. V. Assisto.

ADSŎLĔT. V. Assolet.

ADSPECTĀBILIS. V. Aspectabilis.

ADSPĔCTO. V. Aspecto.

ADSPĪRO. V. Aspiro.

ADSPŬO, ĭs, ĕrĕ. Plin. H. 28. 4. *Ergens naer spouwen, of tegen spuwen.*

† ADSTĔRNŎR, ĕris, adstratus sum, adsterni, dat. *Zich voor neêrwerpen, voor neêrvallen, ergens op neêrvallen, zich ergens op neêrleggen.*

Adsternuntur sepulcro. Ovid. M. 2. 244. *Zy leggen needer by*, of *op het graf.*

ADSTIPULATIO, ōnis. f. Plin. H. 29. 1. *Toestemming, bewilliging, stem, verwilliging, inwilliging, toestaning, overeenkomst, eenigheit van gevoelen, om iets toe te staan.*

Adstipulatio. Quintil. 11. 3. *Overeenkomst, gelykvormigheid*, van de stem, of met gebaer.

ADSTĪPULĀTŎR, ōris. m. Cic. A. Q. 4. 21. *Toestemmer, bewilliger, inwilliger, meedestander van eenig gevoelen.*

Adstipulator vanæ opinionis. Val. Max. 7. 1. ext. *Voorstander van een dwaaze meening, van een dwaas, gedel, of zotgevoelen.*

Adstipulator. Cic. Oct. *Borge, een die voor een ander instaat, vooral wanneer hy iets van de wisselaars leende.*

ADSTIPULĀTUS, ŭs. m. Men vind in Plinius H. 7. 47. Jovis adstipulatu. *Door 't zichtbare blyk, of getuigenis van Jupiter.*

ADSTIPŬLŎR, āris, ātŭs sŭm, adstipulari. dat. Liv. 39. 5. Plin H. 7. 48. *Iemands zeggen onderschryven, ondertekenen, toestaan, toestemmen, met een ander van 't zelve gevoelen zyn; iemands gevoelen voorstaan, of verdedigen.*

ADSTITUO, ĭs, tŭi, tūtŭm, ĕrĕ. Ollas. Plaut. Cap. 4. 2. 66. *De potten te vuur zetten.* Zommige verklaren 't, *de potten wechzetten, wechschikken, of op haar plaats leggen.*

Reum ad alicujus lectum adstituere. Cic. ad Her. 3. 20. *Een mudadiger voor iemands bed doen komen.*

ADSTO, ās, adstiti, adstitŭm, adstāre. dat. *of* acc. cum præp. ad. *Voor iemand, by iemand, of ergens by staan, by iemand, of ergens by teegenwoordig zyn.*

Adsta atque audi. Plaut. Trin. 4. 3. 52. *Blyf daar staan, en luister toe.*

Adstare ad tumulum alicujus. Cic. Arc. 10. *Voor, of by iemands graf blyven staan.*

Adstare ante oculos alicujus. Virg. Ae. 3. 150. In conspectu alicujus. Cic. C. 4. 2. *Voor iemands oogen staan; by iemand blyven, zich by iemand houden; in iemands gezicht blyven staan.*

Adstare in genua. Plaut. Cas. 5. 2. 4. 9. *Neergeknield, of op de knien leggen, op de knien blyven leggen.* In currum. Plaut. Men. 5. 2. 112. *Op een wagen zitten, of klimmen.*

Adsto illi Advocatus. Plaut. Cas. 3. 3. 5. *Ik ben zyn voorspraak, of verdediger, ik dien hem voor* Advokaat.

Confidenter mihi contra adstitit. Plaut. Capt. 3. 5. 6. *Hy weedersprak, of weederstond my stoutelyk in 't aangezicht, hy beweerde my onbeschaamdelyk het tegendeel.*

Adstante, atque audiente totā Italiā. Cic. post red. in Sen. 10. *Voor de oogen, en ooren van gantsch Italje.*

† Squammæ adstantes. Virg. G. 3. 545. *Rechte, opstaande, of opgereezen schubben, van een waterslang spreekende.*

ADSTRĔPO, ĭs, ŭi, ĭtŭm, ĕrĕ. acc. Tac. An. 1. 18. 1. *Iets onbeschoftelyk, of onbeschaamdelyk zeggen. Onbedachtelyk, of onhebbelyk spreeken.*

Iteritis precibus Principis aures adstrepebant. Plin. P. 26. 1. *Zy vielen den Vorst door vergeefsche beeden, of onhebbelyke verzoeken lastig.*

Adstrepebat huic vulgus. Tac. An. 11. 17. 3. *Hy verkreeg 's volks gunst, 't volk toonde zich voor hem geneegen, of koos zyn zyde.*

ADSTRĪCTĒ. adv. Cic. Or. 3. 48. *Op een korte, bekrópte, of ingetrokke wyze, van een reeden spreekende.*

Adstrictius dicere. Plin. E. 1. 20. 20. scribere Plin. E. 3. 18. 10. *Een al te korte, of te ingetrokke styl in zyn reden, in zyn schryven hebben.*

ADSTRICTIO, ōnis. f. Plin. H. 27. 10. *Een stoppende, of zamentrekkende kracht, woorden der Geneeskonst.*

ADSTRĪCTŌRĬŬS, ă, ŭm. Plin. H. 24. 13. *Stoppend, zamentrekkend, dat een stoppende kracht heeft, gelijk de Geneesheeren spreeken.*

ADSTRĪCTUS, ā, um. *Gebonden, vast gemaakt, gesloten, gedrongen.*

Adstrictus ad statuam. Cic. V. 4. 42. *Aan een beeld gebonden.* (*De comparativ.* adstrictior *staat beneden by Cicero.*)

Adstricta frons. Mart. 11. 39. 13. *Een kort, of smal voorhoofd.*

Poëta numeris adstrictior. Cic. Or. 1. 1[illegible]. *De Dichter is meer aan zyn getallen gebonden.*

Adstrictus voluptatibus. Cic. Par. 1. *Verslaafd aan zyn wellusten.*

Lingua adstricta mercede. Cic. Pis. 13. *Een omgekochte tong om te zwygen.*

ADSTRĪNGO, ĭs, adstrinxi, strictŭm, gĕrĕ. acc. Colum. 5. 6. *Sluyten, vastsluyten, aandringen, aanbinden, vastbinden, vastmaken, vastkoppelen.*

Adstringere alvum *of* ventrem. Cels. I. 3. 8. *Den buykloop stoppen.* Frontem. Sen. E. 106. *'t Voorhoofd fronssen, in fronssels, of in rimpels trekken.*

* Scelere se adstringere. Cic. A. 4. 4. *Zich aan een schelmstuk schuldig maken.* Se furti Plaut. R. 4. 7. 34. *Zich aan diefstal schuldig maken.*

Adstringere argumenta. Cic. T. Q. 3. 6. *Zyn bewysreedenen aanbinden, of aandringen.*

* Vinculis Galliam adstringere. Cic. Pr. cons. 14. *Vrankryk in boeijen sluyten, t'onderbrengen, dienstbaar maken.*

Adstringi lege. Cic. Clu. 57. *Door de wet gebonden, of verbonden worden.* Necessitate. Cic. N. D. 1. 7. *Door de noodzaak gedwongen, of gedrongen worden.*

Ad servitutem alicujus se adstringere. Quintil. 2. 16. *Zich tot iemands dienst verbinden, zich tot iemands slaaf maken.*

Alicui suam fidem adstringere. Ter. E. 1. 2. 22. *Iemand zyn trouw toezeggen, zyn woord geeven.*

Aliquem suis conditionibus adstringere. Cic. P. Q. 5. *Iemand zyne voorwaarden opdringen, om tegens wil en dank aan te neemen.*

* Adstringere mores. Quintil. 2. 2. *De zeeden verbeteren, de ongebondenheid der zeeden intomen, inbinden, breidelen, of bedwingen.*

ADSTRUO, ĭs, strūxi, strūctŭm, ĕrĕ. acc. *met een* dat. *By-aan- of op bouwen, stichten, of timmeren.*

Adstruere ædificium novum veteri. Colum. 1. 5. *Een nieuw gebouw neffens het oude timmeren.*

Adstruere. *Byvoegen, toevoegen, bydoen.*

* Adstruere aliquid magnificentiæ alicujus. Plin. H. 9. 20. *Iets tot iemands heerlykheid toevoegen.* Dignitati suæ. Plin. E. 3. 2. 5. *Zyn staat vergrooten, zich aanzienelyker maken.*

Quæ Neroni falsus adstruit scriptor. Mart. E. 3. 20. 4. *'t Geen zeeker schryver valschelyk Nero toedicht, of toeschryft.*

Ut & Livium quoque priorum ætati adstruas. Vell. Paterc. I. 17. 2. *Op dat ook Livius onder de oudste schryvers geteld worde.*

Adstruere auditis. Sil. 4. 8. *Toedoen by 't geen men gehoord heeft, een bekomen tyding vergrooten, of grooter maken.*

ADSTUPĔO, ēs, ŭi, ĕrĕ. dat. *of* acc. cum præp. ad. Stat. Th. 2. 13. *In verwondering verrukt, of wechgerukt worden, in verwondering, of opgetogen blyven staan; op 't gezicht, of gehoor van iets.*

Adstupere divitiis. Sen. de. Tranq. 8. *Zich door de rykdom laten verblinden, of vervoeren.*

ADSULTO. V. Assulto.

ADSUM, ădes, adfŭi, ădessĕ. *Teegenwoordig zyn. Verschynen. Bywoonen. Zich vinden, of zich laten vinden. Ergens, in, of by zyn.*

Adesse pugnæ. Cic. A. 2. 30. *Zich in een geveecht bevinden, in een slag zyn.* In ædibus. Ter. E. 2. 3. 76. *In huis zyn.* Alicui in consilio. Cic. P. Q. 1. *Iemands raadslagen bywoonen.*

In pariundo aliquot huic affuerunt. Ter. An. 4. 4. 32. *Daar waren'er zommige by haar in den arbeyd.*

Adesse ad exercitum. Plaut. Am. I. 3. 6. *In 't leeger zyn.* Ad portam. Cic. Div. I. 27. *Aan de deur staan, of komen.* Ad rem divinam. Cato R. R. 84. *By 't offer teegenwoordig zyn, den Godsdienst bywoonen.* Ad judicium. Cic. V. I. I. *Voor de vyerschaar komen, of verschynen.*

* Adesse Judici. Cic. P. Q. L. *By een Rechter zitten, een Byzitter, of Bygevoegde van een Rechter zyn.*

Adesdum, paucis te volo. Ter. An. I. 1. 2. *Koom wat nader, ik heb u wat te zeggen.*

Adesse ex aliquo. Cic. Att. 11. 15. *Ergens van daan komen.*

* Adesse animo. Cic. Syll. 11. *Aandachtelijk toehooren, ergens wel op letten, of naer luifteren.* 't Is ook, *Goede moed hebben, wel gemoed zyn.* Cic Somn. Sc. 1.

Adesse alicui. Virg. Ae. 4. 578. *Iemand begunstigen, voorstaan, verdedigen, behulpzaam zyn, de hand bieden.* Rebus alicujus. Cic. F. 6. 14. *Iemand in zyn zaken helpen, de behulpzame hand bieden, onderstand doen, behulpzaam zyn.*

Adsunt opinioni meæ leges. Plin. E. 1. 20. *De wetten zyn, of leggen voor myn gevoelen, of zyn myn gevoelen gunstig.*

Adesse ad causam defendendam. Ter. Ph. 2. 1. 36. *Zich voor iemand, of tot voorstand van iemands zaak ergens laten vinden.*

Prope adest cum alieno more vivendum est mihi. Ter. An. I. 1. 125. *In korten zal ik een ander leven moeten leiden, of zal ik naer de zin van anderen moeten leeven.*

Adeste æquo animo per silentium, Ter. Ph. prol. 30. *Heb de goedheyd van ons gunstiglyk en in stilheyd te horen.*

Dona tibi adsunt a Phædria. Ter. E. 3. 2. 11. *Ik breng u deeze geschenken van Phædria.*

ADT.

ADTĔXO, ĭs, xŭi, tēxtūm, ĕrĕ. Unum ad aliud. Cic. Tim. 11. *Iets anders ergens aanmaken, aanbinden, byvoegen, aanvoegen, aan vast binden, aan vast maken.*

Loricæ ex cratibus attexuntur. Cæs. B. G. 5. 40. 6. *Men maakt'er een borstweering van horden aan.*

ADTONDĔO, es, adtŏndi, adtōnsum, adtondērĕ. acc. Plaut. Capt. 2. 2. 18. *Iemand kaal afscheeren, 't haair kort afsnyden iemand 't haair afschrappen.*

Attondere. Virg. E. 10. 7. *Afsnyden, afmaayen, afweyden, afeeten, kaal maken*, van gras spreekende, *de bladeren afplukken, afsnyden, afdoen, afscheeren, aftrekken*, van bomen, wyngaarden, &c. spreekende.

* Is me usque adtondit doctis dolis. Plaut. B. 5. 1. 9. *Hy heeft my door zyn looze streeken heel kaal gemaakt, of al myn geld afgestroopt.*

ADTŌNSUS, ă, ŭm. Plaut. B. 5. 2. 7. *Geschoren, kaal*, van een mensch, of beest spreekende.

* Adtonsa arva. Lucan. 6. 84. *Kaale akkers, kaale velden, kaalgemaaide landen, afgeweide velden.*

ADTRĔMO, ĭs, tremŭi, mĕrĕ. Alicui oranti. Stat. Th. 8. 81. *Van iemands woorden dreunen, schudden, beeven*, van een Zaal, Huys, Kerk &c. spreekende.

ADV.

ADVACA, æ. f. *Tongeren, een stad van Luyk.* Sommige zeggen, Advatica Tungrorum.

ADVĀTĬCI, ōrūm. m. plur. Cæs. B. G. 2. 4. 9: 29, 1: 31. 4. *De Namenaars, 't volk van 't Graafschap Namen.*

Advaticorum oppidum. *Namen, een stad van 't Spaansch Neederland.*

ADVECTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 9. 54. *Vracht, voerloon, vervoering.*

ADVĔCTĬTĬUS, ă, ŭm. Vinum advectitium. Sal. B. I. 44. *Wyn die vervoerd word.*

ADVĔCTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Tac. An. 6. 13. 2. *Brengen, vervoeren, doen komen, voeren, overbrengen.*

ADVĔCTŌR, ōrĭs. m. *Voerman, karman, wageuaar, schipper.* Dit woord moet men verdacht houden, vermids het maar eens in Plautus As. 2. 2. 92. gevonden word, en de meeste en beste drukken hebben, Adventor. (By Apul. Fl. p. 363 leest men advector equus)

ADVĔHO, ĭs, vexi, vēctum. hĕrĕ. *Voeren, vervoeren, brengen, overbrengen*, te water, of te land.

Lembo ad navem adveni. Plaut. Merc. 2. 1. 35. *Met een boot, of schuytje aan een schip roeyen, zich met een boot, of schuytje aan boord laten brengen.*

Rhodum aliquid advehere. Cic. Of. 3. 12. *Iets te scheep of te water naer Rhodes voeren, of brengen.*

Milites secum advehere. Liv. 23. 41. *Krygsvolk met zich voeren.*

Advehi equo in aliquem locum. Cic. Div. 1. 25. *Ergens te paerd aankomen.* Navi. Plin. H. 35. 17. Cic. F. 4. 12. 1. *Ergens ontscheepen, of uyt het schip gaan.*

ADVĔLĬTĀTĬO, ōnis. f. Festus. *Gekyf woordentwist, krakkeel, harde, of booze woorden, scheldwoorden kyvagie.*

ADVĔLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Advelat tempora lauro. Virg. Ae. 5. 246. *Hy kroond zyn hoofd met een lauwerkrans, of hy vlecht hem lauweren om 't hoofd.*

ADVĔNĂ, æ. m. Cic. de Or. I. 58. *Vremdeling, vremde, uytlander,* Dit woord ontfangt bij de goede Schrijvers alleen een Bijvoegzel van 't mannelijk geslacht (adjectivum masculinum) Advena quidam, &c. *Zeekeren vremdeling*: maar het word bij de substantiva gevoegd van wat geslagt zij ook zijn; want men zegd,

Anus advena. Ter. H. 1. 1. 44. *Een vremd, of uytlandsch beije, een vremde oude vrouw.*

Advenæ volucres. Varr. R. R. 3. 5. *Vremde, of uytlandsche vogelen.*

Advena mancipium. Priscian. 6. 1. *Een vremde slaaf.*

Exercitus advena. Virg. Ae. 7. 38. *Een vremde krygsmagt, een uytlandsch heyr.*

ADVĔNĔRŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. Varr. R. R. 1. 1. *Aanbidden, eeren, vereeren, eer bewyzen.*

ADVĔNĬO, īs, vēni, vēntūm, vĕnīrĕ. *Aankomen, aanlanden, komen, zich laten vinden.*

In tempore advenis. Plaut. Capt. 4. 2. 56. *Gij komt ter rechter tijd, recht van pas, of heel wel slaags.*

Pace advenio ad vos. Plaut. Am. prol. 32. *Ik koom in vreede tot u.*

Dies advenit, quo die &c. Cic. V. 2. 15. *De dag komt aan op welke &c.*

Literæ advenerunt. Suet. Fl. 3. *De brieven zyn aangekomen.*

ADVĔNTĪTĬUS, ă, ŭm. *Vremd, uytlandsch, uytheemsch, van elders gekomen, van buyten in gebragt, uyt vremde landen gebragt.*

Adventitiæ copiæ. Cic. Man. 9. *Vremde krijgsvolkeren.*

Tepor adventitius. Cic. N. D. 2. 10. *Een uytwendige lauwte, een lauwte die niet natuurlyk is.*

Adventitia pecunia. Cic. R. P. 17. *Vremd geld, 't geld dat van de vremdelingen komt.* 't Beteekend ook, *Geld van nieuwe schattingen.* Dos. Ulp. Dig. 23. 3. 5. §. 5. *Een vremde bruidschat, huwelijksgoed dat wij van iemand vremds hebben gekreegen.* Doctrina. Cic de Or. 3. 33. *Een vremde, of uytlandsche leer, een leer die uyt andere landen komt.*

Adventitia visio. Cic. Div. 2. 58. *Een schielijk, onverwacht gezicht, of verschynzel.*

ADVĔNTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Virg. Ae. 7. 69. Plaut. Truc. 2. 4. 48. *Naderen, genaken, aankomen, tot komen, bykomen.*

Ad of in Italiam adventare. Cic. F. 2. 6. *Italien naderen, of genaken; by, of aan Italien komen.*

Adventare alicui Tac. An. 6. 35. 4. *Bij iemand komen.* Portis Stat. Th. 11. 202. *Aan de poorten komen, voor de poorten staan.*

* Adventat Reipublicæ excidium. Tac. H. 4. 13. 5. *De ondergang van 't gemeenebest komt aan, naderd, is naby, staat voor de deur.*

Ad-

Adventans senectus. Cic. S. 1. *De aankomende ouderdom.*
Adventantes Euri. Virg. G. 4. 192. *De opkomende, de opstaande, of oprijzende winden.*
ADVENTŎR, ōris. m. Plaut. As. 2. 2. 92. Apul. M. 1. 106 : 10. 248. *Een gast, een reyziger, een vremdeling, een die vremt aankomt*, of *aangekomen is.*
ADVENTŌRIŬS. ă, ŭm. Epistola adventoria. Martial. Præfat. 12. *Een brief van iemands aankomst, een berichtbrief van iemands komst.*
ADVENTUS, ūs. m. Cic. Att. 4. 4. *Aankomst, komst, nadering, genaking, toekomst.*
* Adventus malorum. Cic. T. Q. 3. 14. *De opkomende rampen, de oprijzende ongevallen.*
ADVĔRBĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Stat. Th. 9. 686. *Hard kloppen, zeer slaan.*
ADVĔRBĬŬM, ĭī. n. Prisc. 15. 1. *Een bijwoord.* Een woord der spraakkonst.
ADVĔRSĀRĬĂ, ōrūm. plur. n. Cic. Q. R. 2. *Klad, kladboek, dagelijks schrijfboek*, of *tafelboekje van dagelijksen ontfang en uytgift*, om het daar na in 't groot schuldboek over te dragen.
In adversaria referre. Cic. Q. R. 3. *Op de klad*, of *in 't kladboek zetten.*
Jacere in adversariis. Cic. Q. R. 3. *In 't kladboek staan, zonder dat het overgedragen is.*
ADVĔRSĀRĬĂ, æ. f. Cic. F. 2. 4. *Vyandinne, weederpartije, teegenpartye, teegenstandster, teegenstreefster.*
ADVĔRSĀRĬŬS, ĭī. m. *Vyand, weederpartyder, teegenstreever, teegenstander, bestrijder, tegendinger.*
Adversarius alicujus, *of* alicui. Cic. Clu. 34. *Iemands vyand, tegenstreever, enz.*
Adversarius. Cic. Fat. 13. *Teegenparty, teegendinger, teegenstreever, teegentwister, teegenstrijder.*
ADVĔRSĀRĬUS, a, um. Cic. Clu. 34. *Strijdig, teegenstrijdig, schadelyk, nadeelig, hinderlyk.*
ADVĔRSĀTŎR, ōris. m. *Teegenparty, weederpartijder, vyand, teegenstrijder, teegenstreever.* Dit woord word by geen goed Schrijver gevonden. (Apulejus gebruykt het de D. S. p. 44.)
ADVĔRSĀTRĪX, icis. f. Plaut. Most. 1. 3. 100. *Vyandinne, teegenstandster, party, teegenstrijdster, teegenstreefster.*
In eā re mihi fuit adversatrix. Ter. H. 5. 3. 5. *Zij is mij een party*, of *teegenstreefster in die zaak geweest.*
ADVĔRSĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 11. 25. *Strijdigheyd, teegenstrijdigheyd, teegenstelling, weederstreeving, afkeer, weerzin, teegenzin.*
ADVĔRSĪTŎR, ōris. m. *Teegenganger, een die iemand teegen*, of *te gemoet gaat; een slaaf die zijn heer te gemoet gaat als hij van de reys komt.* Donatus over Ter. Ad. I. 1. 2. verzeekerd ons dat men dus de greenen noemde, *die hunne heeren gingen t'huys halen.* Zie beneden adversum ire.
ADVĔRSO, ās, ārĕ. Plaut. R. 2. 2. 1. *Teegenstreeven, weederstreeven, teegenstaan, zich teegenkanten, overdwarssen, draaiboomen.*
ADVĔRSŎR, āris, ātūs sūm, ārī. dat. *Teegenstreeven, overdwarssen; zich teegenkanten, zich teegenstellen, strijdig zyn.*
Adversari alicui. Cic. Or. 51. *Met iemand van een strijdig gevoelen zijn; met iemand in gevoelen verschillen.*
Adversari ornamentis alicujus. Cic. Syll. 18. *Zich teegen iemands opkomst, geluk*, of *welvaart aankanten*, of *aanstellen.*
Libidini alterius. Cic. V. 5. 31. *Zich teegen iemands ongebondentheeden aanstellen, iemands ongereegeltheeden beteugelen, bedwingen*, of *intoomen.*
* Adversari rem aliquam. Tac. H. 1. 38. 1. An. 1. 28. 4. *Iets wraaken, afkeuren, quaad keuren.* Men moet deezen Schrijver in 't regimen dat hij aan dit verbum geeft, niet navolgen.
Nolo adversari adversus tuam sententiam. Plaut. Merc. V. 3. 43. *Ik wil uw gevoelen niet teegenspreeken, ik wil mij teegens uw gevoelen niet aankanten.*
Adversante & repugnante natura. Cic. Of. 1. 31. *Teegens zijn geneegentheyd en inborst, in weerwil van zijne natuurlyke neiging.*
ADVĔRSŪM, i. n. Cic. Br. 4. *Onheyl, ongeval, ongeluk, rampspoed, ramp, nadeel.* Secunda felices, adversa magnos probant. Plin. P. 31. 1. *Voorspoed toond hoe gelukkig, teegenspoed hoe dapper en kloekmoedig iemand zij.* Si quid nobis forte adversi evenerit. Ter. H. 2. 3. 114. *Zoo ons eenig ongeval zal overkomen.*
Advērsūm, *of* advērsūs. præp. acc. *Teegen.* Adversus leges. Cic. V. 3. 84. *Teegen de wetten.* Adversus aliquem dicere. Plaut. Am. 2. 2. 118. *Iemand teegenspreeken*, of *weederspreeken.*
* Adversus. Plin. H. 3. 5. *Teegen over, recht teegen over, recht voor*, of gelijk Cicero zegd, volgens de beste drukken. Exadversus. Div. 1. 45. (*en* exadversum Nep. Th. 3. 4. Ter. Ad. 4. 2. 45. Plaut. B. 4. 7. 37. Zie beneden.)
Alicui adversum ire. Plaut. Am. 2. 2. 43. Ter. Ad. I. 1. 2. *Iemand te gemoet gaan, teegen gaan, ontmoeten.*
Adversus aliquem de aliqua re loqui. Ter. An. 1. 5. 29. *Teegen iemand ergens van spreeken, iemand ergens over spreeken.*
Adversus. *Teegen, ten aanzien, omtrent, ten opzicht.* Pietas adversus Deum. Cic. N. D. 1. 41. *De Godsvrucht omtrent Godt.*
Adhibenda est reverentia adversus homines Cic. Of 1. 28. *Men moet teegen de menschen eerbiedig zyn.*
ADVĔRSUS, ă, ŭm. dat. *Strijdig, schadelyk, nadeelig zyn, verderffelyk, ongelukkig, vyandig.* (de comparativ. adversior staat bij Plinius beneeden. de superlativ. adversissimus by Cic. Att. 10. 8.)
Prælium adversum. Val. Max. 6. 5. 1. *Een ongelukkige slag.* Ventus adversus. Hor. E. 2. 2. 202. *Een teegenwind.* Valetudo adversa. Liv. 10. 32. *Ongemak des ligchaams, ziekte, zwakheid.*
Acclamatio adversa. Cic. de Or. 2. 83. *Een geschreeuw*, of *gereep teegen iemand.*
Neque est testudine aliud Salamandræ adversius. Plin. H. 32. 4. *Daar is niet zoo strijdig*, of *vyandig teegen den Salamander als de Schildpad.*
Adversa via. Plaut. B. 1. 2. 5. *Een verscheyde, een andere*, of *strijdige weg.*
Adverso flumine. Virg. G. 1. 201. *Teegen de stroom, teegen de vloed.* Aquâ adversâ. Plaut. Trin. 4. 2. 101. *Teegens de drift, stroom of loop van 't water.*
* Res adversæ. Cic. Syll. 27. *en* Adversi casus Cic. Her. 4. 17. *en* Adversa fortuna. Cic. F. 4. 5. *Teegenheyd, weederwaardigheyd, teegenspoed, ramp, onheyl, ongeval, rampspoed, ongeluk.*
* Adversus. dat. Sall. B. I. 93. *Teegen aan, teegen over. Teegen over geleegen, gesteld*, of *geplaatst.*
Stare adversis vestigiis. Cic. A. Q. 4. 39. *De voeten malkanderen toegekeert hebben, met de voeten teegen malkanderen aan gaan.*
Folia inter se adversa. Plin. J. 27. 13. *Bladeren die teegen malkanderen staan; die teegen malkanderen zijn gekeerd.*
Frons ædificii ventis amicissimis adversa. Colum. 1. 5. *De voorgeevel van 't huys staat op*, of *naer de zagtste winden.*
Collis tantum adversus in latitudinem patebat, quantum &c. Cæs B. G. 2. 8. 3. *De heuvel was naer de kant der vyanden*, of *van vooren zoo breed als enz.*
* Adversæ cicatrices. Cic. de Or. 2. 28. *De lidteekenen der wonden die men van vooren ontfangen heeft.* Dentes adversi. Cic. N. D. 2. 54. *De voortanden, de voorste tanden.*
Solem adversum intueri. Cic. Somn. Sc. 5.

Sc. 5. *De zon stijf aanzien, teegen de zon sterk opzien.*

Vulnera adversa accipere. Cic. Ar. 19. adverso corpore vulnera accipere. Curt. 3. 11. 9. *Van vooren gequetst of gewond worden, wonden van vooren ontfangen.* (Wat voor een eer dit eertijds bij de Lacedæmoniers geweest zij, hebben wy over Curtius gezegt.

Adversum tenere. *Zie beneeden* tenere.

Adversus & aversus. Cic. de Or. 2. 63. *Van vooren en van agteren.* Ante & retro is geen goed Latijn.)

ADVĔRTO, is, ti, sūm, tĕrĕ. dit. *Ergens naer toe wenden, keeren, draijen, zwenken.*

Advertere agmen urbi. Virg. Ae. 12. 555. *Zijn heyrmagt naer de stad wenden, of teegen de stad aanvoeren.* Vinea orienti. Colum. 3. 12. *Wijngarden teegen 't oosten planten.*

Advertere in plateam. Ter. E. 2. 3. 54. *het naer een merkt, of groote plaats wenden.*

Advertere Ter. H. 3. 3. 9. *en* Advertere animum. Liv. 4. 45. Ter. Ph. 5. 7. 16. *Acht geeven, in acht neemen, gade slaan, bemerken, op letten, aandachtig zijn, waarneemen, aanmerken, bespiegelen.*

Hæc quoque doctos advertunt. Plin. E. 1. 10. 5. *Dit wekt de aandacht der geleerden op.*

Alicui rei animum advertere. Tac. An. 13. 49. 4. *Ergens acht op geeven, aandachtig op letten, of acht op slaan.*

Advertere oculos. Curt. 5. 11. 4. *Zijn oogen naer iets toewenden, ergens naer toe zien.* Mentem. Virg. Ae. 8. 440. *Zijn gedachten, of verstand ergens op zetten, iets bemerken.* Aures. Prop. 1. 1. 37. *Zijn ooren leenen, toehooren, toeluysteren.* Pedem ripæ. Virg. Ae. 6. 386. *Zijn gang naer de strand zetten, naer den oever gaan.*

Advertere in aliquem. Tac. An. 5. 9. 1: 2. 32. 5. *Iemand straffen, kastijden, mishandelen, qualijk handelen, teist ren.*

Advertebatur seq. infinit. Cic. F. 1. 1. *Men zag, men bemerkte dat, &c.*

ADVESPĔRASCIT. Impers. præt. Advesperavit. fut. Advesperaseet. Infinit. Advesperascere. Ter. An. 3. 4. 2. Cic. V. 4. 65. Plin. 7. 52: 8. 40. *Het word laat, 't is laat, de nacht komt aan, het word nacht.*

ADVIGILO, as, avi, ātūm, ārĕ. Ter. An. 4. 1. 49. *Waken, wacht houden, bewaken.* In de oneygentlijke zin, *wel toezien, op zijn hoede zijn, goede acht geeven, wel oppassen, wel voor zich zien, goede zorg dragen, nauwe toezicht hebben, wel gade slaan, bespieden.*

Advigilare ad custodiam ignis. Cic. LL. 2. 12. *'t Vuur bewaken, of zorge voor 't vuur dragen dat het niet uytgaat.*

* Advigilare alicui. Tib. 2. 5. 9. 93. *Op iemand waken, nauwe toezicht op iemands gedrag hebben, iemands leeven wel gade slaan.*

Pila advigilantia somnis Regum. Stat. Th. 1. 147. *Zoldaten die den Koningk in zijn slaap bewaken, die terwyl de Koningk slaapt de wacht houden.*

ADVĪVO, is, ĕrĕ. *Leeven, in 't leeven zijn.* Al de Uytleggers leezen in Plinius H. 15. 18. Vivere, behalven Hermolaus, die Advivere leest, 't welk men niet moet gebruyken. (Nevens Plinius gebruyken evenwel dit woord Tertull. de anim. 57. Qui in ipsis tum fuerunt, qui adviverent. Cor. Mil. 7. Quod ipsi sibi idola fecerunt, cum adviverent. Scæv. Dig. 34. 4. 30. Semproniæ, quamdiu advixerit, præstet menstruos denarios quinque. Capitol. Antonin. Pio. c. 5. Et patri cum advixit, religiosissime paruit.)

ĂDŪLĀTĬO, ōnĭs, f. Cic. Am. 25. *Vleyery, gevley, pluymstryking, liefkozing, liefkozery, troeteling.* Hy gebruykt het ook voor de gedienstigheyd die men zijn heer betoond. N. D. 2. 63.

Adulatio in aliquem. Tac. An. 1. 14. 1. *Overbodige gedienstigheyd voor iemand.*

ĂDŪLĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. Her. 4. 21. *Vleijer, pluymstryker, liefkozer.* ‡ *Smeerschoen.*

ĂDŪLĀTŌRĬŬS, ă, ūm. *Vleijers, van een vleyer, of pluymstryker.*

Exemplar apud posteros adulatorii dedecoris habetur. Tac. An. 6. 32. 7. *De nakomelingen zien hem voor het eerste voorbeeld van een eerlooze vleijery aan.*

ĂDŪLĀTRĪX, īcĭs. f. *Vleyster, pluymstrykster, liefkooster.* Dit woord word bij geen goed Schrijver gevonden. (Tertull. de Anim. 51. gebruykt het. Non reliquiis animæ adulatrix. *en* Treb. Poll. Cl. 3. Adulatrices exteræ gentes.)

ĂDŪLO, as, āvī, ātūm, ārĕ. Lucret. 5. 1069. Auson. Gr. act. Mamert. P. Jul. 20. *Vleyen, pluymstryken, liefkozen.* (Adulare sanguinem Cic. T. Q. 2. 10. *Bloed lekken, of znypen.*)

Nec adulari nos sinamus. Cic. Off. 1. 26. *Laat ons niet dulden dat men ons vleyd.* Adulari werd daar in 't passivum genomen. *Of,* gelijk andere zeggen, die het in 't activum neemen. *Laat ons geen vleyers, of plumstrykers zijn.*

ĂDŪLŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. *Vleyen, pluymstryken, liefkozen, troetelen.* Quintil. 9. 3. Houd staande dat men dit verbum een dativus moet geeven. (En zoo geeven een dativus aan dit verbum Curt. 4. 1. 19. Singulis amicorum Alexandri adulantes. Senec. V. B. 2. Vides illos, qui gratiæ adulantur.) Maar wij konnen 't met Cicero en d'andere Ouden d'accusativus geeven.

Adulari aliquem. Colum. 5. 12. Cic. Pis. 41. *Iemand streelen, troetelen,* van een hond spreekende.

* Adulari fortunam alicujus. Cic. Div. 2. 2. *Iemands geluk vleyen; iemand uyt inzicht van zijn hooge staat, of geluk pluymstryken.*

ĂDŬLTĔR, ĕri. m. Cic. C. 2. 4. *Overspeelder, echtbreeker, echtschender.*

Adulter. Hor. O. 1. 15. 19. *Onkuysch, overspeelig, echtschendig, eerloos, oneerlyk.*

ĂDŬLTĔRĂ, æ. f. Ovid. Her. 5. 25. Hor. O. 3. 3. 25. *Overspeelster, echtbreekster, echtschendster. Een overspeelig wyf.* Plin. H. 8. 16. past het op een Leeuwin toe die zich met een Luypaard vermengd.

Mens adultera. Ovid. Am. 3. 4. 5. *Een overspeelig, onreyn, of onzuyver gemoed.*

ĂDŬLTĔRĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 21. 6 *Vermenging, vervalsching, bederving, mengeling van eenig vocht, of iets anders.*

Adulterator monetæ. Claud. Saturn. Dig. 48. 19. 16. §. 9. *Een valsche munter.*

ĂDŬLTĔRĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 31. 10. *Vervalscht, vermengd, gemengd,* van eenige drogery spreekende.

Adulterata. Suet. J. 6. 2: 48. 2. *Door een overspeelder verleyd.*

* Adulteratæ Gallorum reliquiæ. Flor. 2. 11. 3. *Het overschot der veraarde, of verbasterde Gauloizen, of Franken.*

ĂDŬLTĔRĪNŬS, ă, ūm. Plin. H. 10. 3. 7. *en* Adulterino sanguine natus. Plin. H. 7. 2. *Onecht, onwettig, uyt onecht bloed, in overspel geteeld, of geboren, basterd.*

Adulterinus nummus. Cic. Of. 3. 23. *Een valsch stuk gelds.*

* Adulterinum signum. Liv. 40. 54. Cic. Clu. 14. *Een valsche, of nagemaakte zeegel, of merkring.*

Adulterina clavis. Sall. B. J. 12. *Een nagemaakte sleutel.*

ĂDŬLTĔRĬŌ, ōnĭs, f. *en* Ădŭltĕrĭtās, ātĭs. f. *Overspel, echtschending, echtbreuk.* Laber. *by* Gell. 16. 7. Maar Gellius meynd dat deeze woorden al te stout en te voorbaarig van hem verzonnen zijn.

ĂDŬLTĔRĬŬM, ĭi. n. Cic. de Or. 2. 68. *Overspel, echtschending, echtbreuk.*

* Adulteria mercis. Plin. H. 19. 3. *Vervalsching, of vermenging van eenige waare, of koopmanschap.*

* Adulteria naturæ. Plin. H. 9. 40. *Ver-*

Vermenging van de Natuur, door verscheyde verwen, of metallen.
* Adulteria arborum. Plin. H. 17. 1. *Verscheyde slach van griffelss op eene stam.*
ĂDŬLTĔRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Suet. A. 67. 5. *Echtbreeken, overspel pleegen, of bedryven, echtbreuk begaan.*
Adulterare merces. Plin. H. 12. 12. *Waaren vervalschen, of vermengen.* Tabulas. Cic. Q. R. 4. *Geschreeve stukken vervalschen, namaken, veranderen*, gelyk een uyterste wil, &c. Andere leezen adnumerare.
Jus pecuniâ adulterare. Cic. Cæc. 26. *'t Recht door geld omkoopen, omzetten, of verkeeren.*
Voluptas naturam boni fallaciter imitando adulterat Cic. Part. 25. *De wellust, door een valsche nabootzing, krygt de schyn van een waarachtig goed, of neemt de gedaante van een waar goed aan.*
Adulterare judicium veri. Cic. Am. 25. *Het oordeel omtrent de waarheyd vervalschen, een valsch denkbeeld van de waarheyd geeven.*
ĂDŬLTĔRŎR, āris, ātūs sum, āri. Cic. Of. 1. 35. *Echtbreeken, Overspel bedryven, echtbreuk begaan, den echt schenden.*
ĂDŬLTUS, ă, ŭm. part. Ab adolesco. Cic. Cl. 96. *Bejaard, volwassen, die zyn wasdom bekomen heeft, of groot geworden is.* (De comparativ. adultior *staat beneeden by Plinius.*)
Adulta. Tac. An. 3. 53. 2. *Aangewassen, toegenomen, aangegroeid, versterkt, ingeworteld.* van een deugd, of ondeugd spreekende.
Athenæ adultæ. Cic. Cl. 7. *'t Bloejend Atheene, 't lang gebouwt Atheene.*
Adulta viribus Dalmatia. Vell. Paterc. 2. 110. 2. *Dalmatien sterk geworden, of in kracht volwassen zynde.*
Adultus. Tac. H. 3. 23. 3. *Ver heen, ver verloopen, veel voorby*, van de tijd, 't getij, de nacht &c. spreekende.
Adulta æstas. Tac. An. 2. 23. 1. *Het midden van den zomer, Hooimaand, de maand van Julius.* (De vier deelen van 't jaar zegt Serv. G. 1. 43. zijn verdeeld in drie maanden, zo dat de eerste maand word genoemd ver novum, æstas nova, autumnus novus, hyems nova: de tweede ver adultum, æstas adulta, autumnus adultus, hyems adulta: de derde ver præceps, æstas præceps, autumnus præceps, hyems præceps.)
ĂDŬLTĬŎR, ōris. m. & f. Plin. H. 10. 33. *Grooter, sterker, krachtiger, bloeyender.*
ĂDŬMBRĀTĬM. adv. Lucret. 4. 363. *Duysterlyk, donkerlyk.*
ĂDŬMBRĀTĬO, ōnis. f. Cic. Or. 29. *Schets, afschetzing, ruwe teekening, afschaduwing, omtrek, doodverwing.*
ĂDŬMBRĀTŬS, ă, ŭm. *Geschetst, ruw geteekend, omgetrokken, afgeschaduwd, gedoodverfd.*
* Rei alicujus adumbrata intelligentia. Cic. LL. 1. 22. *Een schets, een ruwe, of onvolkome kennis van een zaak.*
Adumbratæ res. Cic. T. Q. 3. 2. *Vermomde, nagebootste, bedrieglyke dingen, dingen vol van geveynstheyd en bedrog.*
Lætitia adumbrata. Tac. An. 4. 31. 2. *Een gemaakte blydschap, een vreugd in schyn, een geveinsde vreugd.*
Signa virtutis adumbrata. Cic. Cœl. 5. *Schijnblyken van de deugd.*
Adumbrata imago gloriæ. Cic. T. Q. 3. 2. *Een schets, schaduwbeeld, of afschaduwing van de glory. Een duister beeld van de eer.*
(Vir adumbratus. Cic. V. 3. 33. *Een veracht man.*)
ĂDŬMBRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ, acc. Colum. 5. 5. *Iets overschaduwen, overdekken, dekken, beschutten.*
* Adumbrare. Quint. 7. 10. Cic. T. Q. 3. 2. *Afschetzen, schetzen, doodverwen, nateekenen, in 't ruw ontwerpen, omtrekken.*
* Fictos Heroum luctus adumbrare dicendo. Cic. de Or. 2. 47. *De verzierde klagten der helden in een reeden vertoonen, of uytbeelden.*
* Adumbrare. acc. Cic. de Or. 3. 4. *Namaken, nabootzen, navolgen, nadoen, verzinnen, uytvinden.*
ĂDŪNĀTUS, ă, ŭm. In acervo. Plin. H. 19. 2. *Vergaderd, verzameld, byeengebragt, vereenigd; opgehoopt, opgestapeld, op een hoop gezet.*
* Adunatis exulibus variorum populorum. Justin. 5. 9. 6. *De ballingen van verscheyde volkeren verzameld hebbende.*
Adunatis copiis. Justin. 15. 4. 22. *Zyn krygsvolk vergadert hebbende.*
ĂDŬNCĬTĀS, ātis. f. *De kromte, krommigheyd, of bogt van een vogelbek.* Cicero en Plinius gebruyken dit woord alleen in deeze beteekenis, als het volgende voorbeeld aanwijst.
Aduncitate rostrorum cibum capiunt quædam animalia. Cic. N. D. 2. 47. Plin. H. 10. 71. *Zommige dieren neemen hun voedzel alleen met de kromte van hunnen bek.*
ĂDŬNCŬS, a, ŭm. Liv. 1. 18. *Gebogen, gekromt, gebogt.*
Adunca ex omni parte dentium serrula. Cic. Clu. 64. *Een zaagje dat aan beyde zijden de tanden overgebogen, of gebogt zyn.*
* Naso adunco aliquem suspendere. Hor. S. 1. 6. 5. *Tegen iemand snortneuzen, de neus tegen iemand opschorten, of optrekken, iemand met het ophalen, of d'opschorting van de neus bespotten, beschimpen, verachten.*
ĂDŪNO, ās, āvi, atum, ārĕ. *Verzamelen, vergaderen, byeenbrengen, vereenigen.* Van dit werkwoord (verbum) vind men niet dan Adunatus in 't Participium bij Plinius en Justinus, dat op zijn plaats kan gezien worden. (Het verbum adunare zelf, hebbe ik gevonden bij Pallad. 3. 29. Membra iterum divisæ partis adunare.)
ĂDVŎCĀTĬO, ōnis. f. Cic. F. 7. 10. *De voorspraak, voorstant, of 't onderstand der Voorspraken in een rechtzaak.*
* Advocatio. Liv. 3. 47. *Een schaare volks die men te hulp roept.*
* Advocatio. Cic. V. 1. 49. *Verdeediging, of beschudiging, verweering, of aanklagt. Rechtshandel ter beschuldiging, of ter verdeeding.*
Aliquem advocatione juvare. Plin. E. 1. 22. 6. *Voor iemand pleyten.*
In advocationem rogari. Plin. E. 1. 9. 2. *Verzocht worden om voor iemand te pleyten.*
* Advocationem petere. Sen. de ir. 1. 16. *Tijd, of uytstel verzoeken.*
Advocationem dare. Sen. Marc. 10. de ir. 2. 29. *Tyd, of uytstel geeven.*
ĂDVŎCĀTŬS, i. m. Ter. E. 4. 6. 26. *Voorspraak, voorspreeker, voorstander, Advokaat.*
* Advocatus. Cic. F. 7. 14. *Voorspraak, hulp 't zij door raad, gezag, of daad*, terwijl een zaak bepleyt, of uytgewezen word.
* Advocatus. Plaut. Poen. 3. 6. 11. *Een getuyge in een zaak die in rechten diend.*
Advocatum invocare ad. Cic. de Or. 2. 47. *Een voorspraak verzoeken om &c. Een voorspraak bidden dat hy &c.*
Advocatus eo. Plaut. E. 3. 3. 42. venio. Ter. Ad. 4. 5. 43. adsto amicis. Plaut. Cas. 3. 3. 5. *Ik koom om de voorspraak myner vrienden te zyn; om myne vrienden voor te staan, te verdeedigen, of hunne zaak op te neemen.*
ĂDVŎCĀTŬS, ă, ŭm. *Geroepen, beroepen.*
Adhibere oculos advocatos ad aliquid investigandum. Cic. T. Q. 5. 38. *Zich van zyne oogen dienen, zyne oogen gebruyken om iets te ontdekken, of naar te speuren.*
Artem adhibes advocatam sensibus. Cic. A. Q. 4. 27. *Gij gebruykt een konst die goed, of die een groot hulpmiddel voor de zinnen is.*
ĂDVŎCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. *Iemand te hulp roepen, 't zij in raad, of daad; iemands hulp of voorspraak in een zaak verzoeken.*
Advocari causæ. Quintil. 11. 1. *Verzocht*

zocht worden om in een rechtzaak te dienen, om voor Voorspraak in een zaak te dienen.

Advocare aliquem contra alium. Cic. P. Q. 22. *Iemands hulp, of voorspraak in een zaak, of tegens een ander verzoeken; iemand bidden ons in een zaak te willen dienen.*

Aliquem sibi advocare. Ter. Ph. 2. 1. 83. *Iemand tot zijn voorspraak neemen.*

* Aliquem sibi advocare. Cic. P. Q. 2. *Iemand tot een byzitter, of hulp in 't uytwyzen van een vonnis neemen.*

* Advocare. Cic. P. Q. 21. *Tot zich roepen, bidden om te willen komen, doen komen.*

Advocare concionem. Cic. V. 3. 8c. *'t Volk vergaderen, verzamelen, t'zamen roepen, t'zamen doen komen.*

Advocare animum ad seipsum. Cic. *bij* Quintil J O. 8. 3. *Zijn gemoed tot bedaren brengen, of aan 't stillen helpen, in zich zelven keeren, zich zelven neerzetten.*

* In alio cibi genere India advocatur, in alio Ægyptus. Plin. H. 15. 26. *Indien moet de eene spys, en Egypten de andere verschaffen; men gaat tot in Indiën en Egypten de verscheydentheyd der spyzen zoeken.* Dit is een steek tegens de lekkerheyd van zijnen tijd.

ADVŎLĀTŬS, ūs. m. *Vlucht, of 't vliegen van een vogel.* Cic. T. Q. 2. 10. gebruykt alleen de Ablativus Advolatu, die in sommige, uyt het Griekssch vertaalde, vaerzen gevonden worden, welke hij bijbrengt.

ADVŎLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Met het voorzetsel (præpositio) ad. *Ergens naar toe vliegen.*

Caprarum uberibus advolant. Plin. H. 10. 40. *Zy vliegen naar de uyers der binden,* van zeekere vogels spreekende.

* Ad aliquem ex aliquo loco advolare. Cic. F. 11. 27 *Ergens van daan naar iemand toevliegen, toeschieten, of schielyk toeloopen.*

Advolare in auxilium. Plin. H. 9. 8. *Ter hulp toevliegen, toeschieten, of toeloopen.*

† Fama mali advolat Æneæ. Virg. Æ. 10. 511. *Dat quaad gerucht, of de tijding van die ramp vliegt naar Eneas over. Eneas verstaat straks dat ongeval.*

ADVŎLVO, vōlvĭs, vōlvi, vŏlūtūm, vōlvere. acc. cum dat. Virg. G. 3. 378. *Naar toe rollen, naar toe wentelen, ergens bij, of aan rollen.*

Advolvere aliquid in ignem. Plin. H. 11. 37. *Iets in 't vuur, of naer 't vuur toe rollen.*

Advolutus genibus alicujus. Liv. 28. 34: 30. 12. *Voor iemands knien neêrgebogen, nedergeleegen.*

† Clamor advolvitur astris. Stat. Th. 5. 43. *'t Geschrey klimt ten Hemel op.*

ADVŎRSUM. V. Adversum.

ADVORTO. V. Adverto.

ĂDŪRGĔO, ēs, ērĕ. *Doordouwen.* Digito adurgendus est. Cels. 7. 12. *Men moet ze met de vinger doordouwen,* van een tand spreekende die men krijgt.

* Ădūrgens, entis. Hor. O. 1. 37. 17. *Hestiglyk vervolgende, hittiglyk najagende.*

ĂDŪRO, ădūrĭs, ădūssi, ădūstūm, ădūrĕrĕ. acc. *Branden, zengen, smeulen.*

Candente carbone sibi adurebat capillum. Cic. T. Q. 5. 20. Off. 2. 7. *Hy kortte zijn hayr met een gloeyende houtskool.*

* Adurere. Virg. G. 1. 93. *Branden, zengen, verzengen, braden, uytdroogen,* (hoe dit woord van de koude kan gezegt worden, zie de Schrijvers van ons bijgebragt, Curt. 7. 3. 13. §. 43.)

* Aduruntur femora equitatu. Plin. H. 28. 15. *De dyen ontsteeken door 't lang te paerd ryden; men voeld een groote jeukte aan de dyen als men lang te paerd zit.*

ĂDŪSQUE. adv. seq. acc. Virg. Ae. 11. 262. *Tot, aan.*

ĂDŪSTIO, ōnis. f. *Brand, verbrandheyd.*

Picis adustio. Plin. H. 14. 20. *Brandende, of ziedendheete pik.*

* Adustio infantium. Plin. H. 30. 15. *Hayrworm der kinderen, verbrandheyd, of ontsteeking die de kinderen tusschen de oogleeden en de harssenen krijgen.*

ĂDŪSTŬS, ā, ūm. Ter. Ad. 3. 3. 71. *Aangebrand, aangebakken, gesmeult,* van een opstoofsel spreekende.

Color adustior. Liv. 27. 47. *Geeligheyd, Taanverwige verbrandheyd van de zon.* Gelijk die geenen hebben die van een lange reys komen.

ĂDYTŬM, i. n. Virg. Ae. 2. 115: 6. 98. Ἄδυτον. *Het heyligdom, de godsspraaks-plaats, een heymelijke, of verborgene plaats in de Tempelen der Ouden.* Dit was daar de Orakelen hunne antwoorden gaven.

(Adytum brengt Lucretius over tot het gemoed in 't volgende voorbeeld.

Ex adyto cordis responsa dedere 1. 738. *Zij hebben geantwoord uit het binnenste van hun hert.*)

Æ.

ÆBURA, æ. f. Liv. 40. 30. *Talavera, een stad van nieuw Kastiliën op den Taagstroom.*

ÆDĔPOL. Plaut. Mil. 2. 6. 103. Ter. An. 2. 1. 5. Dit is een zeeker eedzweeren der Ouden om te zeggen per ædem Pollucis, *by den Tempel van Pollux.* Men vertaalt het, *Voorwaar, zeeker, zeekerlijk, waarlijk.*

ÆDES, of ædis, is. f. Cic. C. 2. 6. *Een Godshuys, tempel, kerk, kapel.*

Ædis. Plaut. Af. 1. 3. 67. *Een gebouw, huys, of woning.*

* Ædis. Curt. 6. 3. en 13. *Een vertrek, optrek, of kamer.*

(Ædes. *een graf, een groeve, een grafsteede.*

Aquila eum sæpius circumvolavit, & transgressa in vicinam ædem sedit. Suet. A. 97. 2. *Een arend is dikwils om hem heene gevlogen, en overgevlogen zijnde tot het naast bijgelegene graf, is hy nedergezeten.*

ÆDES, ĭūm. plur. f. Cic. Fr. 3. 1. *Een huys, een woning.*

Primæ ædes. Ovid. M. 5. 284. *Het voorhuys, de ingang van 't huys.*

† Ædes. Virg. G. 4. 258. *Bijekorf, byewoning.*

ÆDICULĂ, æ. f. Cic. Dom. 53. Liv. 35. 9. *Een kerkjen, tempeltjen, of kapelletjen.*

* Ædicula, æ. f. Plaut. E. 3. 3. 21. Ædiculæ, ārūm. Cic. Par. 6. 3. Cœl. 7. *Een kamer, een vertrek.*

* Ædiculæ, arum. Ter. Ph. 4. 3. 58. *Een hutjen, een huysjen.*

* Ædicula. Plin. H. 36. 5. *Stantplaats van een beeld, een holligheyd in de muur, waar in de Ouden hunne beelden plaatsten.* Men kan het op Kassen, Cibori en, &c. toepassen.

ÆDIFICĀTIO, ōnis. f. Cic. Pis. 21. *Bouwing, stichting, timmering, timmeraadje, het bouwen, 't gebouw.*

Ædificationem sustentare ad adventum alicujus. Cic. Fr. 2. 6. *Het bouwen tot iemands komst uytstellen, of opschorten.*

ÆDIFICĀTIŬNCŬLĂ, æ. f. Cic. Fr. 3. 1. *Een kleyne timmeraadje, timmering van een kleyn huysjen.*

ÆDIFICĀTOR, ōris m. Cic. Tim. 2. *Bouwer, stichter, bouwmeester, Een die een gebouw maakt, of bekostigt.*

Ædificator mundi Deus. Cic. N. D. 1. 8. *Godt is de bouwmeester, de maker, de stichter der wereld.*

Ædificator. Colum. 1. 4. Nep. 25. 13. 1. *Een liefhebber van bouwen, een die veel van timmeren houd, die heel bouwziek is.*

ÆDIFICĬŬM, ĭi. n. Cic. Mil. 27. Cæs. B. G. 2. 7. 3. *Gebouw, gesticht, gevaert, huys, woning.*

Ædificium lucidum. Cels. 1. 2. *Een luchtig gebouw.*

ÆDIFICO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Bouwen, stichten, timmeren, oprechten, stoeden, huyzen.*

Scheep-

scheepen, &c.

Ædificare belle. Cic. Att. 16. 3. Eleganter. Colum. 1. 4. Laute. Cic. LL. 2. 1. *Schoon, tierlyk, heerlyk, kostelyk* of *prachtig bouwen.*

* Hortos ædificare. Cic. Att. 9. 13. *Een tuyn rontom bebouwen*, of *betimmeren.* Vicos & plateas. Cæs. B. C. 1. 27. 3. *Straten en open plaatzen betimmeren.*

* De exemplo meo ipse ædificato. Plaut. Most. 3. 2. 87. *Gaa naar 't voorbeeld dat ik u gegeeven heb te werk.*

* Ædificare Rempublicam. Cic. F. 9. 2. *Een gemeenebest stichten*, of *oprechten.*

ÆDĪLIS, is. m. Cic. LL. 3. 3. *Fabrykmeester, Merktmeester binnen Rome.* Een Amptenaar binnen 't oude Rome, die 't opzicht over de speelen, openbare en bijzondere gebouwen, Waterleydingen, Badstoven, en Tempelen hadde, en de prijs op alles zette dat op de merkt verkocht wierd.

Ædiles curules. Cic. Cl. 89. *Rustbrykmeesters.* Dus in 't Latyn genoemd, weegens de elpenbeene, *of* wielstoel, die ze ten blijk van hun gezagh gebruykten.

Ædiles plebis. Cic. F. 8. 4. Dion. Hal. 6. 411. Pompon. Dig. 1. 2. 2. 21. *Bouwmeesters*, bij deeze, die min aanzienelijk dan de eerste waren, vervoegde zich 't Roomsche gemeene volk over hunne zaken, op dat 'er den Gemeensman (Tribunus) kennis van gaven, waar van zij als de bijgevoegde rechters waren.

ÆDĪLITĀS, atis. f. Cic. Of. 2. 16. *Fabrykmeesterschap, Bouwmeesterschap binnen Rome.*

ÆDĪLITIUS, ă, ŭm. Cic. Of. 2. 16. *Van een Fabrykmeester*, of *Bouwmeester, dat een Fabrykmeester*, of *zyn ampt betreft.*

Homo ædilitius. Cic. Vat. 7. *Een oud Fabrykmeester*, of *Bouwmeester, een die 't Bouwmeesterschap heeft bekleedt.*

(Æditimor gebruykt Pomponius bij Gellius, in 't volgende voorbeeld, *voor een Deurwachter van een kerk, voor een Opzichter van een tempel te zijn.*

Tibi appareo, atque æditimor in tuo templo. Gell. 12. 10. *Ik sta u ten dienst en bewaare uwen tempel*, of *ben een Deurwachter van uwen tempel.*)

ÆDĬTIMŬS, i. m. Gell. 12. 10. en

ÆDĬTŬŬS, i. m. Sen. E. 41. *Koster, kerk-koster, kerkbewaarder, opzichter over de heylige dingen.* Varro LL. 6. 2. R. R. 1. 2. zegd dat in zijnen tijd Æditimus begon te verouden, en dat de beschaafstte tongen Æditiuus zeyden.

† Quales æditiuos habet virtus tua. Hor. E. 2. 1. 230. *Welke dichters vereeuwigen uwen lof in hunne vaerzen. Welke schryvers bewaren ouwer sterflijk uwen roem*, of *de gedachtenis uwer deugden in hunne werken.*

ĀĒDŌN, ŏnis. Sen. Ag. 3. 671. Ἀηδών. *Een Nachtegaal.*

ÆDUĂ civitas. Cæs. B. G. 2. 14. 2: 5. 7. 1. *De Bourgonjers, de volkeren van Bourgondien.*

ÆDŬI, ŏrum. Cæs. G. 6. 12. 2. en op ontallijke andere plaatzen. *De Bourgonjers*, die voortijds die van Autun, Lyon, Mâcon, en Nevers waren.

ÆGE.

ÆGÆŬM mare. Plin. H. 4. 11. *De Egeesche zee, d' Archipel.*

ÆGĔR, ægră, ægrum. *Ziek, ongezond, ongesteld, zwak, quynende, ziekelijk.*

Æger curis ingentibus. Virg. Æ. 1. 212. Animo. Cic. Cœl. 8. Animi. Curt. 4. 3. 11. Liv. 2. 36. *Ongerustig van gemoed, vol knagende zorgen, bekommerd*, of *benauwd van herten; droefgeestig, vol bekommeringen.*

Æger ex vulnere. Curt. 7. 7. 5. *Zwak* of *ziek aan een wonde.*

Æger pedibus. Sallust. B. C. 59. Nervis. Tac. An. 15. 45. 4. *Die eenig ongemak, of envel aan de voeten heeft, die de jigt* of *'t voetenvel heeft.*

Esse ægro corpore. Cic. Quir. p. red. 1. & ægra valetudine. Cic. Cl. 48. *Ziekelijk*, of *zwak van ligchaam zijn, ongezond zyn.*

* Ægras Reipublicæ partes sanare. Cic. Mil. 27. *De ongezonde leden van een Staat geneezen, een Staat herstellen.*

Ægris oculis aliquid inspicere. Tac. H. 2. 20. 4. *Iets met een quaad*, of *nydig oog aanzien.*

Æger anhelitus. Virg. Æ. 5. 199. *Aamborstigheyd, kortademigheyd.* Amor. Virg. G. 4. 464. *Een smertelyke*, of *ongerustte liefde.* Mors ægra. Virg. G. 3. 512. *Een geweldige dood.*

ÆGI.

ÆGĪLŌPĂ, æ. f. of ÆGĪLŌPS, ŏpis. m. Plin. H. 35. 6. Cels. 7. 7. 7. Αἰγίλωψ. *Een geytenoog, een gezwel in 't oog.*

* Ægilops. f. Plin. H. 16. 6. *Zeekere groote Eykelenboom.*

* Ægilops. Plin. H. 19. 5. *Zeekere ajuyn*, of *uyen.*

Ægilops. Plin. H. 18. 17. *Gebaarde Evene, Dravik.* Zeeker onkruyd dat de gerst doed stikken.

ÆGIS, idis. f. Virg. Æ. 8. 354. Claud. R. P. 3. 60. Mart. 7. 1. 4. Αἰγίς. *Borstwapen, borstharnas van Jupiter, Apollo, en Minerva*; waar op een hoofd van Meduza, rontom met steekende slangen, stont. Men zegd dat men met deezen naam de huid van de Hinde benoemde, die Jupiter gezogen had.

† ÆGISŎNUS, ă, um. Val. Fl. 3. 88. *Klinkende als 't borstwapen van Jupiter, &c.* of *met het borstharnas van Jupiter gewapend.*

ÆGITHUS, i. m. Plin. H. 10. 74. Αἴγιθος. *Zeeker vogeltjen, dat zonderling afkeerig van de ezels is.*

ÆGŎCĔRĀS, ŏtŏs. m. Plin. H. 24. 19. *Fengriek.* Zeeker kruyd.

ÆGŎCĔRŌS, ŏtis. Lucret. 5. 614. & Ægoceros. i. m. Lucan. 9. 537. Αἰγόκερως. *De Steenbok, Kaprikornus*, zeeker gesternte aan de kant van 't Zuyden.

ÆGR.

ÆGRĒ. adv. Cic. Att. 16. 11. *Bezwaarlijk, moeyelyk, nauwelyks, met arbeyd*, of *moeyte, ter nauwer nood.* De compar. ægrius staat beneden bij Cicero en Plinius, de superl. ægerrime staat beneden bij Cæsar.

Ægrius arborem revellere. Plin. H. 16. 10. *Een boom met veel moeyte uytroeyen.*

* Ægre. *Met onrust, zorge, moeyte*, of *moeyelykheyd.*

Aliis ægre est, quia &c. Ter. Ph. 3. 1. 10. *Dat valt anderen moeijelijk, 't is zwaar, vermids &c. anderen valt het kommerlijk, dat ze &c.*

Quid est, quod tuo nunc animo ægre est. Plaut. Cas. 2. 2. 10. *Wat scheelt'er, of wat is'er nu dat u onrustig maakt? waar over zyt gij nu bedroefd*, of *t'onvreeden?*

Voluit facere contra hunc ægre. Ter. E. 4. 1. 10. *Hy heeft hem moeyelykheyd, segt, of verdriet willen aandoen. Hy heeft hem willen steeken*, of *quellen.*

Aliquid ægre ferre. Ter. Ad. 4. 2. 8. H. 4. 8. 19. & pati. Ter. Ad. 1. 2. 63. *Iets met smert verdragen, met teegenheyd dulden.*

Nihil ægrius factum est multo meo labore, quam ut &c. Cic. V. 4. 65. *Ik had al de moeyte van de waereld om &c. Met al den arbeyd die ik aanwendde, kon men echter nauwelyks &c.*

Ægre aliquo carere. Cic. Man. 5. *Iemant niet wel kunnen derven*, of *missen, iemands byweezen niet wel konnen ontbeeren.*

ÆGERRIMĒ. adv. Cæs. B. G. 1. 13. 2. *Bezwaarlyk, zeer moeyelyk, met veel moeyte*, of *arbeyd, nauwelyks, ter nauwer nood.*

ÆGRESCO, is, ægrescĕrĕ, Siri. Plin. H. 10. 12. *Amechtig van dorst zyn, grooten dorst hebben.*

* Ægrescere. Lucret. 5. 350. *Neerslagtig zyn, quynen, droefgeestig zyn, treurig van geest*, of *van gemoed*

moed zyn.
Ægrescere medendo. Virg. Æ. 12. 46. *Erger, heftiger door de hulp-middelen worden. Boozer, meer verbitterd door goeden raad worden.* Van een drift spreekende.
† Ægrescere rebus lætis alterius. Stat. Th. 2. 16. *Nydig, gemelyk over eens anders welvaart zyn.*
ÆGRIMŌNIĂ, æ. f. Cic. Att. 12. 38. Plaut. R. 4. 4. 146. *Verdriet, quelling, hertzweer, ongenoegte, droefheyd, moeyelykheyd, zorge, quelling des herten.*
Pallidiosa ægrimonia. Hor. Ep. 17. 73. *Een bitter verdriet, een zware quelling.*
ÆGRITŪDO, inis. f. Cic. T. Q. 3. 11: 4. 7. *Ziekte, zwakheyd, ongezondheyd, quyning, smertelykheyd.*
Ægritudo. f. Plaut. Most. 3. 2. 123. *Ongenoegte, spyt, smert, quelling, verdriet, gevoelen over een smaad,* of *hoon ons aangedaan.*
Societas ægritudinis. Cic. F. 4. 6. *Gemeenschap der smert, gelgenootschap van 't lyden.*
Stirpes ægritudinis. Cic. T. Q. 3. 34. *De quelbronnen, de worteloorzaaken van 't verdriet.*
(Aegritudo alleen. Cic. T. Q. 3. 10. en ægritudo animi. Cic. T. Q. 3. 10. Justin. 32. 3. 4. en Hieron. ad Julian. E. 37. *Magteloosheid, zwakheid, verzwakking des geests.* De schrijvers van de volgende eeuwen hebben dit woord ook gebruykt van een ziekte *of* zwakheid des lighaams, en tot onderscheid corporis daar bygevoegt. Zoo doen Flor. 4. 7. 10. en Curt. 3. 5. 10.)
ÆGRŎR, ōris. m. Lucret. 6. 1130. *Ziekte, zwakheyd, ongezondheyd, quyning, verzwakking.*
ÆGRŌTĀTIO, ōnis. f. Cic. F. Q. 3. 2. *Ziekte, verzwakking, magteloosheyd, zwakheyd van geest en lighaam.* Men kan'er bijvoegen, gelijk Cic. T. Q. 3. 4. doed, Mentis, Animi of Corporis om ze te onderscheyden.
ÆGRŌTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Clu. 62. *Ziek zijn, zwak zyn, krank zyn, gaan quynen, zwak van geest,* of *naer 't ligchaam zyn.* Dit werkwoord word op 't een en 't ander toegepast.
Animus ex eâ re ægrotat. Cic. T. Q. 4. 37. *Daar uyt ontstaat zyn hertzweer. Dat is de oorzaak van zyn quelling, daar is hy ziek van,* of *daar over gaat hy quynen.*
Ægrotant aliquando poma cum imbres defuere, aut abundavere. Plin. H. 17. 24. *De vruchten zijn dikwils niet gaaf,* of *niet gezond, als ze te weynig, of te veel reegen hebben gehad.*
(Ægrotare worden ook gezeyd de dingen die vetergeren, *of* die door veranderinge erger worden.
Ægrotat fama vacillans. Lucret. 4. 117. *De naam, het geruchte, vermindert, vergaat, verzwakt.*
Si in te ægrotant artes antiquæ tuæ. Plaut. Trin. 1. 2. 34. *Indien uwe voorige zeeden verbasteren, verderven; indien gij van verbasterde zeeden word*)
ÆGRŌTUS, ă, ūm. Cic. Att. 9. 10. *Ziek, krank, quijnende, zwak,* van 't ligchaam *of* van den geest spreekende.
* Ægrota Respublica. Cic. Div. 22. *'t Quynende Gemeenebest,* of *dat in een quaden toestant is.*
ÆGRŬM, i. n. Plaut. Am. 2. 2. 11. *Droefheyd, hertzweer, moeyelijkheyd, verdriet, ongenoegen, kommer.*
ÆGYPTŬS, i. f. Cic. Rul. 2. 16. *Egypten.* Een Koningrijk van Aziën.
ÆGYPTIĂCUS, ă, ūm. Ægyptiacum mare. Plin. H. 6. 28. *De Egyptische zee, de zee van Egypten.*
ÆGYPTIŬS, ă, ūm. Cic. Div. 1. 1. *Egyptisch, van Egypten, dat uyt Egypten is.*
ÆLŪRUS, i. m. Gell. 20. 8. *Een kat.*
ÆMĀTHIĂ, æ. f. V. Emathia.
ÆMĀTHIUS, ă, ūm. V. Emathius.
ÆMILIĂ, æ. f. Mart. 6. 60. 6. *Emilien.* Een landschap van Italien, dat wij heedensdaags *Romaniën* noemen, *en een gedeelte van Lombardijen, aan geene zijde van de Po,* begreep.
ÆMILIUS, ă, ūm. Hor. A. P. 32. *Emilier, die uyt Romanien,* of *uyt dat gedeelte van Lombardijen is.*
ÆMŎNIĂ, æ. f. Hor. O. 1. 37. 20. *Thessalien,* een Landschap van Macedonien.
ÆMŎNIUS, ă, ūm. Ovid. M. 12. 213. *Thessalier, Thessalisch. Die uit Thessalien is,* of *'t geen tot Thessalien behoord.*
ÆMŬLANDŬS, ă, ūm. part. Plin. E. 5. 15. *Navolgelijk, waardig om nagevolgt te worden, die na te volgen is,* van persoonen spreekende.
ÆMŬLĀTIO, ōnis. f. Cic. T. Q. 4. 8. *Navolging, yverzucht, nayver, begeerte om zich iemand gelijk te maken, om een ander gelyk te worden.*
Æmulatio. Cic. T. Q. 4. 8. Val. Max. 2. 9. 6. *Afgunst, wangunst, nydigheyd, over 't geen iemant bezit, en daar wy om wenschen.*
ÆMŬLĀTŎR, ōris. m. Cic. Att. 2. 1. *Navolger, nayveraar, mededinger, die een ander navolgt, en tragt gelyk te worden.*
ÆMŬLĀTUS, ūs. m. Tac. H. 3. 66. 5. *Nayver, yverzucht, belgzucht, minnenyd, argwaan, quaad vermoeden, nadenken over een vrijer, over een meede- of tegendinger.*
Ne Otho æmulatus ageret in urbe. Tac. An. 3. 46. 5. *Op dat Otho, in de stad, of te Rome blyvende, hem geen argwaan, of nadenken gaf.*
ÆMŬLŎR, āris, ātūs ūm, āri. dat. Cic. T. Q. 1. 19. Justin. 6. 9. 2. Quintil. J. O. 10. 1. *Iemands geluk benyden, nydig over iemands welvaren zyn, iemand wangunstig, of afgunstig zyn.*
Æmulari aliquem. Hor. Od. 4. 2. 1. alicui Cic. T. Q. 1. 19. *Iemand navolgen, iemand trachten gelyk te zyn.*
Alicujus negligentiam. Ter. An. Prol. 20. *Iemands onachtzaamheid navolgen.*
Quoniam æmulari non licet, nunc invides. Plaut. Mil. 3. 2. 26. *Overmids gij hen niet kond navolgen,* of *doen gelyk zy, zyt gy nydig teegens hen.*
Æmulari Quintil. J. O. 10. 2. *Nayveren, om stryd,* of *door nayver iets doen.*
* Æmulari cum aliquo. Liv. 28. 43. *Met iemand twisten,* of *in geschil komen, wie 't best zal slaagen in een zaak*
ÆMŬLŬS, i. m. Cic. Marc. 1. *Navolger, meededinger, navoerar.*
* Æmulus. Ter. E. 2. 1. 8. Cic. Att. 6. 3. *Meededinger, meedeminnaar, meedevryer, teegendinger, benijder, teegenwroeter, teegenstreever.*
(Æmulus. *Een meedevryer, een die met iemant naar de zelve Juffrouw staat.*
Putare sibi adductum ante oculos æmulum. Ter. E. 4. 1. 9. *Meynen dat dien meedevrijer hem onder zyn oogen gebragt was.*
Æmulus regni, imperii. *Meededinger naer de kroon, een die met iemant naer de kroon staat.*
Æmulo regni tum quum maxime reparante bellum. Curt. 5. 7. 2. *Darius, die neffens hem naer de kroon dong, toen ter tyd, indien ooit, den oorlog herzattende.*
Æmulum imperii Caranum interfecit. Justin. 11. 2. 3. *Hy heeft Karanus, die ook naer 't ryk stont, omgebragt.*)
ÆMŬLŬS, ă, ūm. Colum. 5. 6. *Strydig, schadelyk, nadeelig, hinderlyk, verderfelyk.*
Æmulus dat. Plin. H. 9. 17. *Gelyk, gelykvormig, gelykaardig, gelykslagtig, eeven gelyk, overeenkomstig.*
Carthago de terrarum orbe urbis æmula fuit. Plin. H. 15. 18. *Karthago was de teegendingster van Rome, over 's waerelds heerschappye.*
Arbor alteri magnitudine æmula. Plin. H. 12. 9. *Een boom zoo hoog, of van gelyke hoogte als een andere.*
Fama æmula Herculei laboris. Sil. It.

It. 4. 4. *Een roem met die van Herkules daaden gelyk.*

Labra rosis æmula. Mart. 4. 41. 10. *Lippen*, of *een mond zoo rood als roozen*, of *de roozen in verwe gelyk.*

Sidus Veneris cognominibus æmulum Solis & Lunæ. Plin. H 2. 8. *'t Gesternte van Venus heeft byna gelyke namen met die van de Zon en Maan.*

ÆNEATŎR, ōrĭs. m. Suet. 1. 32. 1. Festus. Frontin. St. 2. 4. 3. *Trompetter*, *hoornblazer*, *trompetblazer.*

ÆNEOBARBUS, *of* Ænobarbus. *Roodbaard*, *rosbaard.* Suet. N. 1. 2. zegt dat deezen naam Domitius gegeeven wierd, die Castor en Pollux niet wilde gelooven over de tijding der zeege die zij hem bragten; en dat, na dat zij uitgesproken, en den baard van Domitius gevat hadden, dezelve van verwe veranderde, en op staande voet ros wierd, daar hij te voren altijd zwart was geweest.

ÆNEOLUS, ă, ŭm. Festus. *Metaal*, *metaale*, *van metaal*, of *rood koper gemaakt.*

ÆNĔUS, ă, ŭm. Cic. V. 4. 26. *Van metaal*, *latoen*, *of rood koper gemaakt.*

* Stare æneum. Hor. S. 2. 3. 183. *Met een metale beeld vereerd*, of *in metaal verbeeld worden.*

ÆNĪGMĂ, ătis. n. Cic. de Or. 3. 42. *Raadzel*, *zinnebeeld*, *zinspreuk*, *een duistere*, of *onverstaanelyke reeden.*

Ænigmata somniorum. Cic. D 2. 64. *Droomverbeeldingen*, *dingen die wy in den droom zien.* De Ouden geloofden dat de droomen zinnebeelden waren, in welke de Goden hun vertoonden 't geen hen weedervaren zoude.

(Ænigmata worden ook genoemt alle *duistere woorden*, om dat men naer den zin van de zelve, als naer raadzelen, raaien moet.

Ænigma Oppiorum non intellexi. Cic. Att. 7. 13. *De duistere woorden van de Oppii hebbe ik niet verstaan.*

Ut legum ænigmata solvat. Juv. 8. 50. *Op dat hy de donkere vraagen, die in de wetten voorkomen, uitlegge*, of *verklaare.*)

ÆNŬLŬM, i. n. Festus. *Een metale potjen.*

ÆŎLIĂ, æ. f. Virg. Æ. 1. 56. *Æolien.* Men noemt het heedendaags de *Liparische Eylanden*, die ten getale van zeven tusschen Italiën en Siciliën leggen.

ÆŎLIĂ, *of* Æŏlis. Plin H. 5. 30. *Eolien*, een Landschap van kleyn Azien op de zeekusten, tusschen Ioniën en Troia.

ÆŎLĬDES, ĭs. m. Virg. Ae. 9. 774. Hor. O. 2. 14. 20. *Van Eolien*, *Eolier*, *Eolisch*, *die van Æolien is.*

ÆŎLĬPILA, æ. f. (Alzoo genaamt om datze was als Αἰόλου πύλη, de poorte van Æolus, of den wind.) Vitruv. 1. 6. *Windbol.* Dit is een kopere bol, welke men door een kleyn gaatjen met water vuld. Men zet dezelve op 't vuur, en wanneer'er 't water in warm word, komt'er met een groot gedruys een geweldige wind uyt.

ÆQUABILIS, is. m. & f. lĕ, ĭs. n. *Gelyk*, *glad*, *gelykvormig*, *effen*, *eenparig*, *eentondig*, *effenbaar*, *beschaafst.* de compar. æquabilior staat by Sen. E. 74.

Lenitate æquabili profluens orationis genus. Cic. de Or. 2. 15. *Een slach van een vloeijende en effenbaare reedenvoering.*

Historiam aut opus tractu orationis leni & æquabili polire. Cic. de Or. 2. 13. *Een history*, of *geschiedenis schrijven*, of *een boek maken met een vloeyende en beschaafde styl.*

Æquabile genus orationis. Cic. Of. 1. 1. *Een eevenreedig gesprek*, *een eenvormige reedenvoering*, *een vloeijende en effenbaare reede.*

* Vir cunctis vitæ officiis æquabilis. Tac. H. 4. 4. 5. *Een man die altoos in zyn levenswys eenparig is*, *die altyd een gelyke wyze*, *uitstreek van leven houd.*

Vir fama æquabili. Sall. B. I. 43. *Een man altoos voor eerlyk gehouden*, *die altyd een goeden naam heeft gehad*, of *altoos ter goeder naam en faam heeft gestaan.*

Nihil est quod æquabile inter omnes atque unum omnibus esse possit. Cic. Cæc. 24. *Daar is niets dat voor al de waereld eveneens*, *en het zelve weesen kan.*

In omni genere æquabilem se præbere. Cic. T. Q. 2. 27. *Zich zelven altoos gelyk zyn*, *zich altijd de zelve betoonen te zyn*

ÆQUĂBILITĀS, ātis. f. *Gelykheyd*, *eenparigheyd*, *gelykvormigheyd*, *overeenkomst*, in 't gedrag, in de stijl, in de beweeging. enz.

Æquabilitas dicendi. Cic. Or. 16. *Gelykvormigheid*, of *eenparigheit van styl*, *een eenparige*, of *gelyke styl.*

Præclara est in omni vita æquabilitas. Cic. Of. 1. 26. & æquabilitas universæ vitæ. Cic. Of. 1. 31. *De eenparigheid in alle de staaten des levens*, of *een eenparig gedrag in het gantsche leven is iets voortreffelyks.*

Juris æquabilitatem exercere. Cic. Of. 1. 25. *'t Recht op gelyke wyze*, of *zonder aanzien oeffenen*, *al de wereld gelykelyk recht doen.*

ÆQUABILITER, adv. *Gelykelyk*, *gelykvormiglyk*, *eenpariglyk*, *opgelyke wijze.* de compar. æquabilius staat beneden by Sallustius.

Campus is totus æquabiliter in illam partem vergit. Varr. R. R. 1. 6. *Het gansche veld hangd*, of *helt eenpariglyk naer die kant over.*

Æquabiliter prædam dispertire. Cic. Of. 2. 11. *Den roof gelykelyk verdeelen*, of *gelyk door deelen.*

Facetiarum genus æquabiliter in omni sermone fusum. Cic. de Or. 54. *Zeekere aardigheid doorgaans in een gansche reeden verspreidt.*

Æquabilius atque constantius sese res humanæ haberent. Sall. B. C. 2. *Daar zou in de zaaken der waereld meer bestendigheid en rechtmatigheid zyn*, *de menschelyke zaaken zouden stantvastiger en billyker zyn.*

ÆQUÆVŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 2. 561. *Gelyktydig*, *tydgemeen*, *eeven oud*, *van den eygen*, of *van den zelven tyd*, *van gelyken ouderdom.* Dit is een dichtkundig woord. Men gebruykt in ondicht gemeenelyk æqualis.

Arbor æquæva urbi. Plin. H. 16. 44. *Een boom zoo oud als Rome.*

ÆQUALIS, is. m. & f. lĕ, is n. *Gelyk*, *gelykvormig*, *overeenkomstig*, *gelyktalig*, *eevenreedig*, *gelykstaltig*, *gelykstandig.*

Virtutes esse inter se æquales ajunt. Cic. de Or. 1. 18. *Zy zeggen dat de deugden onder malkanderen gelyk zyn*; *dat'er geen onderscheid tusschen de deugden is.*

Æqualis. *Gelyktydig*, *tydgemeen*, *van denzelven tyd van gelyken ouderdom*, *van de zelve jaaren*, van leevendige, en leevenlooze dingen spreekende. Zommige zeggen dat Æqualis eygentlijk van den zelven ouderdom, en van 't zelve jaar beteekent, en coætaneus, van den zelven tyd, hoewel van verscheyden ouderdom.

Men zegt æqualis meus. Ter. An 2. 2. 22. Quem vocabo ad cœnam meorum æqualium? *Wie van myn evenouders*, *wie van myn tydgenooten*, of *wie van die genen die zoo oud zyn als ik*, *zal ik tot het avondmaal noodigen?*

(Ut adolescens senem omnibus æqualibus suis in familiaritate anteposuerit. Nep. 15. 2. 2. *Dat hy*, *alhoewel hy noch een jongeling was*, *dien ouden man in 't onderhouden van vriendschap*, *alle zyne evenouders heeft voorgetrokken.*

Æqualis alicujus. Conferam avum tuum Drusum cum Cajo Graccho ejus fere æquali. Cic. Fin. 4. 24. *Ik zal uw grootvader Drusus vergelijken met Cajus Gracchus*, *die met hem byna van de zelve jaaren is.*

Æqualis alicui. Aristides fere æqualis fuit Themistocli. Nep. 3. 1. 1. *Aristides is byna zoo oud geweest als The-*

Themistocles, heeft bijna zoo veel jaaren gehad als Themistocles.)

Æquale urbi sacrificium. Cic. Ar. 17. *Een offer zoo oud als de stad*, of *by de stichting der stad ingestelt.*

* Nihil æquale homini fuit illi. Hor. S. 1. 3. 9. *Die mensch is nimmer bestendig geweest, nooit zag men iets wufter en ongestadiger dan dien mensch.*

Æquales fidi. Virg. Ae. 11. 820. *Medgezellen, spitsbroeders, makkers, getrouwe vrienden.*

(Æquales worden ook gezegt, die wel van de zelve jaaren niet zijn, en evenwel op de zelve tijd vervallen en vergaan.

Urbem hanc fragili & mortali corpori æqualem esse. Liv. 28. 28. *Dat deze stad met myn bros en sterflyk ligchaam op eenen tyd vervallen zoude.*)

ÆQUĀLĪTĀS, ātis. f. *Gelykheid, gelykvormigheid, overeenkomst, volkome gelykenis.* Eygentlijk en oneygentlijk.

Ad æqualitatem aliquid redigere. Plin. H. 30. 13. *Iets effenen, slechten, of gelyk maaken, iets tot zyn behoorlyke stant brengen.*

* Exuere æqualitatem. Tac. An. 1. 4. 1. 3. 26. 3. *Uitsteeken, zich boven anderen verheffen, geen gelyken duiden.*

Æqualitas vestra & pares honorum gradus. Cic. Cl. 42. *De gelykheid van uwen staat, en de gelyke trappen van eer.*

ÆQUĀLĪTĒR, adv. Cic. V. 3. 70. *Gelykelyk, gelykvormiglyk, overeenkomelyk.*

ÆQUĀNĬMIS, ĭs. m. & f. mĕ, ĭs. n. Glossæ. en

ÆQUĀNĬMUS, ă, ūm. *Vreedzaam, stil, vergenoegt, wel te vreeden, gerust.* Dit is een woord van den Dichter Ausonius, L. S. 1. 3. dat niet heel goed Latijn is.

ÆQUĀNĬMĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 18. 22. Tertull. Pat. 11. *Vreedzaamheid, effenbaarheid, stilheid, vergenoegtheid, gerustheid des geests,* in voorspoed en teegenspoed.

* Æquanimitas populi. Ter. Ph. prol. 34. Ad. prol. 24. *Genoegen, behagen des volks*, onder 't hooren van een tooneelstuk.

ÆQUĀNĬMĬTĔR, adv. *Vreedzamelyk, met een effenbaar gemoed, gerustelyk, in stilheid.* Dit woord is geen heel goed Latijn (wel niet gebruykt in de goude eeuwe; maar daar na van Macrob. S. 2. 4. Ammian. 19. 21. Symm. E. 4. 10. Sidon. E. 3. 9. Sulp. Sev. D. 1. 14.)

ÆQUĀTĬO, ōnis. f. Liv. 34. 31. *Gelykheid van staat, of stand, gelyke waardigheid, gelyk aanzien.*

Æquatio bonorum. Cic. Of. 2. 21. *Gelykheid van goederen, gelyke verdeeling van goed.* Dignitatis. Cic. Mur. 23. *Gelykheid van staat,* of *van waardigheid.*

Æquatio. *Effening,* of *slechting van een plaats.* Dit woord in deezen zin, word noch in Cicero noch in Livius gevonden, die men aantrekt; ook heb ik het nergens elders gevonden.

ÆQUĀTŎR, ōris. m. *Eevenaar, middellyn, nachteeveningskring.* De hoofdkring die de wereldkloot van 't oosten tot het westen in een gelijke afstand der twee afpunten, dwars doorloopt. Dit is een woord van de hedendaagsche Schryvers.

ÆQUĀTŬS, ă, ūm. V. æquo.

ÆQUĒ. *Gelykelyk, op de zelve,* of *op gelyke wyze, van gelyken, zoodanig.*

Æque quam. Plaut. E. 2. 3. 2. æque ac. Cic. F. 2. 2. *Van gelyken als, gelyk als, zodanig als, zoo zeer, zoo veel, zoo.*

Nihil est æque quod faciam lubens. Ter. Ph. 3. 3. 32. *Daar is niets dat ik zoo geerne,* of *met zoo veel genoegen doe.*

Adverte animum, ut æque mecum hæc scias. Plaut. Af. 2. 2. 66. *Luyster toe, op dat gy het zoo wel weet als ik.* Om te zeggen, æque atque ego scias.

Nullus est hoc æque meticulosus. Plaut. Am. 1. 1. 37. *Daar is geen mensch ter waereld zoo vreesachtig als hy.* Hoc staat in d'ablativus. Plautus gebruykt dikwils deeze wijze van spreeken, die men niet ligtelijk moet navolgen.

Nihil æque laboravit, quam ut seq. subj. &c. Suet. A. 64. 6. *Nooit deede hy zoo veel arbeyds, of wendde hy zoo veel moeyte aan, dan om,* enz.

Paucis diebus, quæ fieri vellet, imperavit; diebusque æque post paucis &c. Cæs. B. C 2. 44. 3. *In weinig dagen belastte hy 't geen hy wilde gedaan hebben, en in zoo luttel dagen daar na* enz.

Quid Davus narrat? Da. Æque quidquam nunc quidem. Ter. An. 2. 6. 3. *Wat zegt dan Davus? Da. Niet met allen, immers voor teegenwoordig;* of, *ik zeg voor teegenwoordig niets byzonders.*

* Judex æque statuit. Sen. M. 2. 200. *De Rechter heeft rechtmatig,* of *naar behooren gevonnist, hy heeft een rechtvaardige uitspraak gedaan.* Men moet dit woord in deeze beteekenis niet ligtelijk gebruyken.

(Æque. *Geheel en al, zoo even.*

Non æque est cognitus. Cic. Cœl. 2. *Hy is geheel en al, zoo even niet bekent.*

Æque ac. *Zoo zeer, zoodanig als.*

Epidicum fabulam æque ac me ipsum amo. Plaut. E. 2. 2. 36. *Het blyspel Epidicus beminne ik zoo zeer als my zelven, daar maak ik zoo veel werk van als van my zelven.*

Æque atque. *Zoo zeer, zoodanig als.*

Qui æque atque ego sunt occupati. Cic. Ar. 9. *Die zoo zeer bezet zyn als ik.*

Æque ut. *Zoo zeer als, zoodanig als.*

Cn. Pompejum, æque ut unumquemque vestrum pro salute mea laborasse. Cic. Dom. 11. *Dat Cnejus Pompejus zoo zeer als iemand van u voor myn welvaaren bekommert en bezig is geweest.*)

Æque ac si &c. Met een volgende subjunct. *Gelyk als, op gelyke wyze als of.*

(Æque ac si Titus Manlius devoveretur. Liv. 10. 7. *Op gelyke wyze als of Titus Manlius voor 't gemeene best ter dood aangeboden wierd.*)

ÆQUĬDĬĀLE, is, n. Festus & Glossæ. *Nachteevening, gelyk dag,* die zeggen als de dagen en nachten eeven lang zijn.

ÆQUĬLĀTĀTĬO, ōnis, f. *Gelyke breedte,* of *stand tusschen twee eevenwydige lynen.*

Ab centro, deducto circino, ad lineam planitiæ æquilatatio signetur in extremis lineis circinationis. Vitruv. 9. 8. *De passer geopent hebbende, om de wydte te meeten van de lyn der grondvlakte tot het middelpunt, moet men twee gelyke trekken met de punt van de passer maaken.*

ÆQUĬLĪBRĬS, ĭs, m. & f. brĕ, ĭs. n. Rei alteri. Vitruv. 5. 12. *Waterpas met iets anders gezet.* Dit woord beteekent in den eygentlijken zin, daar in het niet gebruykt word, *eevenzwaar, eevenwigtig, gelykwigtig, van gelyk gewigt, van de zelve zwaarte, eeven zwaar weegende.*

ÆQUĬLĪBRĬTĀS, ātis, f. Cic. N. D. 1. 39. *Eevengelykheid, gelyke verdeeling.*

ÆQUĬLĪBRĬŬM, ĭi. n. Sen. N. Q. 3. 25. *Eevenwigtigheit, eevenwigt, gelykwigtigheit, gelykheit van een schaal,* wanneer ze niet aan de eene of d'andere kant overslaat.

Rumpendi pariter brachii efficere æquilibrium. Gell. 20. 1. *Eenen anderen den arm, tot gelyke vergelding, breeken; hem het zelve vergelden, door hem den arm aan stukken te slaan.* Dit is de straf van Talion. (De oude Jooden hadden in hunne wet, *ooge om ooge, tand om tand,* enz. dat op de zelve wet van gelijke vergelding uitkoomt.)

ÆQUINOCTIALIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Catull. 46. 2. Plin. H. 17. 9. *Nachteevenig, tot de nachteevening behoorende.*

Circulus æquinoctialis. Plin. H. 2. 70. Isid. 3. 43. *De middellyn, de linie.*

ÆQUINOCTIUM, ii, n. Cæf. B. G. 4. 36. 2. Cic. Att. 12. 28. Varr. L. L. 5. 2. *Nachteevening, gelijkdag, de tijd dat dag en nacht eeven lang is.*

Æquinoctium vernum. Varr. R. R. 1. 34. Plin. H. 10. 31. *De nachteevening der lente.*

Æquinoctium autumnale. Varr. R. R. 1. 30. Plin. H. 10. 31. *De nachteevening des herfsts.*

ÆQUIPAR, ăris, omn. gen. *Eevengelijk, eevenmatig.* Dit woord word alleen in Aufon. Eid. 12. 113. gevonden, en men mag het niet gebruyken.

ÆQUIPARABILIS, is. m. & f. lĕ, is. n. dat. of ablat. met de præpositie cum. Plaut. Curc. 1. 3. 12. *Vergelijkelijk met, nabykomende met, &c.*

ÆQUIPARATIO, ōnis. f. *Eevengelijkheid, gelijkheid, gelijkvormigheid, overeenkomst, gelijkenis.*

Rex de numero exercitus sui ac de æquiparatione æstimanda quæsierat. Gell. 5. 5. *De Koning hadde hem naar 't getal zijner krijgsmagten gevraagt, en of hij ze niet gelijk achte met die van de vyanden.*

ÆQUIPARO, as, āvi. ātum, ārĕ. Aliquem aliqua re. Cic. T. Q. 5. 17. Virg. E. 5. 49. *Iemand ergens in gelijk zijn. Iets zoo wel doen als een ander.*

Æquiparat surculus matricem. Suet. A. 94. 20. *De griffel word den boom gelijk, of wast zoo hoog als den boom, daar ze afgesneeden is.*

* Æquiparare suas ad virtutes alterius. Plaut. Mil. 1. 1. 12. *Zijne deugden met die van een ander vergelijken, of gelijk stellen.*

Æquiparare aliquid alicui. Liv. 5. 23. *Het een met het ander vergelijken.*

ÆQUIPONDIUM, ii. Vitruv. 10. 8. *Gelijkgewigt, eevenwigt, eevenwigtigheid, teegengewigt.*

ÆQUITAS, ātis. f. Nep. 3. 2. *Billijkheid, rechtvaardigheid, rechtmatigheid, oprechtigheid, rechtschapenheid.*

* Æquitas animi. Cic. S. 1. *Rechtschapenheid des gemoeds, standvastigheid, onverzettelijkheid, oprechtigheid der ziele; een oprecht, of rechtschapen gemoed.*

* Æquitas causæ. Cic. Att. 16. 18. *De rechtvaardigheid, of rechtmatigheid van een zaak.*

Quam habet æquitatem, ut &c. seq. subj. Cic. Of. 2. 22. *Hoe rechtvaardig, reedelijk, of billijk is het, dat enz.*

Æquitate uti. Cic. Cæc. 13. *Oprechtelijk te werk gaan, ter goeder trouw handelen, oprecht zijn.*

Æquitatem omnem rejicere. Cic. Pl. 17. *Alle recht en billijkheit verwerpen, naar recht noch reeden willen luysteren.*

Æquitas. Sen. N. Q. 3. 10. *Gelijkheid, overeenkomst, gelijke verdeeling.*

ÆQUIVALEO, ēs, ērĕ. *Zoo veel waard zijn, daar teegen op mogen.* Dit is een woord van 't slecht latijn. (Het is gebruykt van Ovidius, of die de maker is van 't gedigt, dat Philomela word genaamt n. 6.)

ÆQUO, as, āvi, ātum, ārĕ. acc. *Gelijk maaken, effenen, slechten, baanen.*

* Æquare solo urbes, domos &c. Liv. 24. 47. *Steeden, huyzen enz. ten gronde toe slechten, afbreeken, neerwerpen, verwoesten.* --- Tecta cœlo. Virg. Ae. 8. 100. *Huyzen heemelhoog optrekken, of tot de wolken toe bouwen.* --- Animum natalibus. Ovid. Pis. 12. *Een gemoed zijn geboorte waardig, of met zijne afkomst gelijkvormig hebben.* --- Animo genus & fortunam suam. Liv. 35. 43. *Een gemoed hebben met zijn geboorte en staat overeenkomstig.*

* Laborem operum justis æquare partibus. Virg. Æ. 1. 512. *Den werklieden elk zyn werk aanwijzen, of geeven; 't werk gelijkelijk onder de werknyden verdeelen.* Pericula omnium. Cæf. B. G. 1. 25. 1. *'t Gevaar voor allen eevenaren, of voor allen gemeen stellen.*

Amorem æquare. Virg. Æ. 6. 474. *De liefde eevenaren, op gelijke wijze lief hebben, de liefde beantwoorden die men ons toont.*

Imperium terris, animos æquabit Olympo. Virg. Ae. 6, 782. *Hij zal zijn rijk over de gansche aarde nytbreyden, en zijn moed ten heemel toe brengen.* Of wel: *Hij zal de gansche waereld overwinnen, en door zijn dapperheid verdienen vergoodt te worden.*

Æquare pretium alterius rei. Plin. H. 19. 1. *De prijs of waarde van iets anders opweegen, zoo waardig van de zelve prijs, of waarde zijn als iets anders.* Picturam alicujus. Plin. H. 35. 11. *Zoo wel, of zoo goed schilderen als een ander.*

Æquare se cum alio. Cic. V. 1. 8. *Zich een ander gelijk maaken, of gelijk stellen.* Indien deeze anderen hooger is, zegt men, *Tot gelijke staat, of tot de zelve hoogheid als een ander opklimmen.* Indien hij lager is, zegt men, *zich zoo laag verneederen, of zich zoo kleyn maken, als een ander.*

Libri jam se orationibus fere æquarunt. Cic. Of. 1. 1. *Daar zijn bijna zoo veel boeken in als redevoeringen, 't getal der boeken koomt met de redevoeringen bijkans over een.*

Æquare aliquem alicui. Liv. 31. 7. Aliquem cum alio. Cæf. B. G. 6. 22. 4. *Iemant met een ander vergelijken, of gelijk stellen.*

Omnium scelera vix cum hujus parva parte æquari possunt. Cic. V. 1. 8. *De lasterstukken van alle menschen konnen nauwelijks een kleyn gedeelte van de zijne opweegen, of ophaalen.*

* Æquare ventos. Virg. Æ. 10 248. *Voortsnellen als de wind, zoo snel voortgaan als de wind.* Nocti ludum. Virg. Æ. 9. 338. *Den ganschen nacht over speelen.*

ÆQUATUS, a, um. *Effen, gelijk, gebaant, geslecht, vlak.*

Æquatæ auræ. Virg. Æ. 5. 844. *Zachte, zoele winden.* Dit word op de zee een lakkerkoelte genaamt.

* Æquatis velis. Virg. Ae. 4. 587. *Met volle zeylen.*

* Ibant æquati numero. Virg. Ae. 7. 698. *Zij gingen net in rijen, in nette gelederen, of in goede orde geschaart.*

* Æquata cœlo machina. Virg. Ae. 4. 89. *Een heemelhoog konstwerktuig, een konstwerktuig dat heel hoog is.*

ÆQUOR, ŏris. n. Colum. 8. 17. *Een vlakte, een vlak veld.*

Camporum patentium æquora. Cic. Div. 1. 42. Aperta æquora. Virg. G. 3. 195. *Een groote vlakte, een ruym veld.*

Æquor maris. Virg. Æ. 3. 495. Colum. 8. 17. *D' oppervlakte der zee* (dichtkundiglijk *het marmer genaamt.*)

* Æquor. Ovid. Her. 2. 38. *De zee, de golven, de baren der zee, 't water der zee.*

* ÆQUOREUS, ă, ūm. Prop. 1. 17. 25. Catull. 64. 15. *Zees, van de zee, tot de zee behoorende.*

† Genus æquoreum. Virg. G. 3. 242. *'t Zeegeslagt, de visschen.* Vulgus æquoreum. Sen. Hip 3. 957. *De zeegedrogten, de groote zeevisschen.* Populi æquorei. Ovid. M. 15. 752. *Zeevolkeren, volkeren die aan de zee woonen, Eylanders.*

ÆQUUM, i. n. *Rechtmatigheid, billijkheid, beschcydenheid, rechtvaardigheid, reedelijkheid.*

Non æquum dicis. Ter. Ad. 5. 3. 17. & facis. Ter. H. 1. 1. 39. *Gij spreekt, of handeld niet reedelyk. Gij zijt onreedelyk in uw zeggen, of doen; gy zyt niet reedelyk in uw woorden, of bedryf.*

Si

Si tu aliquam partem æqui bonique dixeris. Ter. Ph. 4. 3. 32. *Indien gy reedelyker wyze eyscht, zoo gy eyscht dat het bykoomt, zoo gy reedelyk in 't eysschen zyt*, van een koop spreekende.

* Aliquid æqui bonique facere. Ter. H. 4. 5. 40. Cic. Att. 7. 7. Liv. 34. 22. *Iets ten goede opneemen*, of *opvatten, iets in een goeden zin neemen.*

In causa æquum & bonum habere. Cic. Cæc. 23. *Een onbetwistbaar recht in een zaak hebben, recht en gelyk in een zaak hebben, in een zaak wel gegrondt zyn.*

Nihil æqui bonive ab aliquo impetrare. Cic. A. 2. 37. *Van iemant recht noch reeden konnen krijgen. Iemant tot geen reeden konnen brengen.*

Aliquid facere ex æquo & bono. Ter. Ad. 5. 9. 30. *Een zaak oprechtelyk, onbedriegelyk*, of *naar recht en reeden doen; Ergens oprechtelyk in handelen.*

Æquum & bonum colere. Plaut. Men. 4. 2. 10. *De oprechtigheid en deegelykheid bewaaren.*

Præter æquum & bonum. Cic. I. R. 1. 19. *Teegens recht en reeden.*

Ex æquo. Plin. H. 6. 25. *Gelykelyk, zonder uitneeming, zonder uitzondering, onderscheit*, of *voorrecht, op gelyke wyze.*

ÆQUUS, ă, ŭm. *Effen, gelyk, gebaant, geslecht, vlak.* (De comparat. æquior staat bij Terentius beneeden, de superl. æquissimus bij Cic. R. P. 16.)

In æquo campi Liv. 5. 38. (Het welke Cic. Cæc. 17. æquus locus, en Tac. A. 36. 3. in æquo noemen.) *In een vlak veld, in een vlakte.*

* Manibus æquis abscessum est. Tac. An. I. 63. 3. *Men week af met gelyk voordeel. De uitslag van 't gevecht was weederzyds gelyk.*

* Æquus. Cic. C. E. 27. Pomp. *bij* Cic. Att. 8. 12. subj. 2. *Recht, gelyk, rechtmatig, behoorlyk, billyk, reedelyk.*

Alienæ laudes parum æquis auribus accipi solent. Plin. E. 1. 8. 6. *Men pleegt ongeerne den lof van anderen te hooren, of anderen te hooren pryzen.*

* Utinam esset mihi pars æqua amoris tecum. Ter. E. 1. 2. 12. *Ovve God! of och! dat gy mij zoo zeer beminde gelyk ik u bemin!*

* Se æquum alicui præbere. Cic. F. 2. 1. *Iemant bescheydentlyk handelen, met hem heuschelyk te werk gaan.*

Quo æquior sum Pamphilo. Ter. An. 2. 5. 18. *Dat brengt mij in beetere gedachten van Pamphilus. Ik wyt het zoo zeer Pamphilus niet.*

* Æquo animo aliquid ferre. Ter. An. 2 3. 33. pati. Cic. Br. 4. *Iets lydzamelyk, of geduldelyk verdragen.*

* Æquo animo esse de re aliqua. Cic. Att. 6. 8. *Zich ergens gerust in stellen, ergens gerust in zyn, zich ergens niet over bekommeren, ergens onbekommert*, of *onbezorgt over zyn.*

Animum æquum sibi parare. Hor. E. 1. 18. 112. *Zijn gemoed in alles gerust stellen, in alle dingen wel te vreeden zyn.*

Æquius, melius est. &c. *Het is reedelyker, het is billyker en beeter dat &c.* Dit is een wijze van spreeken, die men, volgens d'aanwijzing van Cicero, T. 17. Of. 3 15. in de verdeeling der goederen gebruykt tusschen man en vrouw, na dat ze gescheiden zijn: wanneer men raatslaagt, of het reedelijker is, dat den man niets van 't houwelijks-goed van de vrouw heeft, ('t geen geschiedde wanneer bij oorzaak van de echtscheyding was,) of dat men hem 't zesde deel toeley, wanneer'er de vrouw schuldig aan was.

Animus præsentibus æquus. Hor. E. 1. 17. 24. *Een gemoed dat met het zyne te vreeden is, een hert vergenoegt met het teegenwoordige.*

AËR, ĕris. m. Cic. N. D. 2. 36. *De lucht*, of *locht.* De hoofdstoffe die wij inademen, waar in de vogelen vliegen &c. 't Is in d'accusativus Aërem, *of* Aëra. Men vind bij Lucr. 5. 644. Aëribus, en bij Vitruv. 1. 1. Aëres, voor de lucht der landstreeken daar men woont, die goed, *of* quaad voor de gezondheyd is.

Aër crassus. Cic. A. Q. 4. 25. Densus. Hor. O. 2. 7. 14. Concretus. Cic. N. D. 2. 39. Densatus. Quintil. J. O. 5. 9. *Een dikke, grove, dampige, verdikte*, of *zwaare lucht.*

Aer purus, tenuis. Cic. N. D. 2. 16. Liquidus. Plin. H. 2. 23. Laxatus. Quintil. J. O. 5. 9. *Een zuyvere, dunne, vloeijende, fijne lucht.*

* Aera reddere. Varr. bij Non. 4. 18. *Lucht*, of *wind geeven, een slag geeven*, van een blaas spreekende die vol lucht, en stijf toegebonden is.

(Aër. *Nevel, Mist*, welke niet anders is als een dikke en donkere lucht.

Aëre aliquem sepire. Virg. Æ. 1. 415. Val. Flacc. 5. 400. *Iemant met een neevel bedekken.*

Aëre denso tolli. Hor O. 2. 7. 14. *Door een dikke neevel het ontkoomen.*

Aër. Sen. N. Q. 3. 24. *De holligheyd, de mond van een pijp, of van een goot*, om dat daar de lucht doorkomt.)

ÆRĂ, æ. f. *Tydbeginzel, tydwortel, aanvangtyd, tydbegrip.* Lucill. bij Non. 4. 42. Een merkwaerdig voorval waar van men de jaaren begint te reekenen. Het tijdbeginzel van Spanjen is vermaart in de Historie, hoewel 't niet meer gebruykt word. 't Heeft begonnen achtendartig jaar voor CHRISTUS geboorte. Zommige hebben gemeent dat dit woord van deeze vier letteren A. E. R. A. te zamen gevoegd is, dewelke afzonderlijk beteekenden annus erat Augusti. En dit dunkt Vossius Lex. Etym. en den geleerden Spanjaard Sepulveda in zijn boek van de verbeteringe der jaars en der maanden, zeer waarschijnelijk te zijn. (Van dit woord is ook veel te vinden bij Scal. de emend. temp. 5. 445 ... 450. Zie ook Becm. de Orig. p. 197. 198. tegens Sepulveda schrijvende)

* Æra. Plin. H. 18. 17. *Dolik, Dolke.* Zeker onkruyd dat het koren bedeeft, en waar van de kernen zeekere dosheit en dronkenschap, aan die'er van eeten, veroorzaaken, en daarom van Lobel *dronken Terwe*, genaamt.

ÆRĀMĔNTUM, I. n. Plin. H. 15. 8 : 33. 5 : 35. 15. *Koperwerk, metaalwerk, iets van koper*, of *van metaal,*

ÆRARIÆ, ārŭm. p. ur. f. Varro L. L. 7. 33. *Een plaats daar men 't koper zuivert.*

* Ærariæ. Plin. H. 34. 13. *Smeltoven voor 't koper, vuuroven om 't koper te smelten.*

ÆRĀRĬŪM, Ĭi. n. *Gemeene schatkist, gemeene landskas, gemeene landsschatkamer.* Cæsar B. C. I. 14. 1. Cic. V. 4. 63. Liv. 27. 10. noemen Sanctius Ærarium *de bijzondere spaarkist, waar in 't gemeene landsge'd wierd bewaart*, die men niet dan in de hoogste nooden van den Staat opende.

* Ærarium. Cic. Ar. 8. *Gemeene lands-geld*, of *'s landsgemeene schat, 's lands penningen.*

Ex ærario domum ædificare. Cic. Ar. 8. *Een huys met 's lands penningen bouwen.*

(Aliquid referre in ærarium. Cic. Rull. 2. 27.) deferre ad ærarium. Tac. An. 3. 51. 3. *Iets aanteekenen, opteekenen, opschrijven, boekken*, of *te boek stellen.* Rationem *of* rationes. Cic. Pis. 25. *Zijn reekeningen voor de Heeren van 's lands Reekenkamer doen.*

Ærarium militare. Suet. A. 49. 6. Tac. An. 1. 78. 2. *De krijgskas, 't geld waar meede men 't krijgsvolk betaalt.*

ÆRĀRĬŪS, Ĭi. m. *alleen.* Plin. H. 16. 6. *of* Ærarius faber. Plin. H. 34. 8. Vitruv. 2. 7. *Koperslager, koperwerker, kopersmit, kopergieter, geelgieter, keetellapper, keetelboeter*, enz.

ÆRARIUS, a, ŭm. Plin. H. 3. 4. 13. *Van koper, van metaal.*

* Ærarius. Liv. 24. 18. Cic. Cl. 43. *Een die door den Zedenmeester van het borgerrecht beroofs, en gehouden was jaarlijks een schatting te betalen.*

Tribunus ærarius *of* ærarii. Varr. L. L. 4.

L. 4. 36. Cic. Att. 1. 16. *Schatmeester, penningmeester, bewindsman over 't gemeene lands geld.* Dus kan men de Ontfangers en Thesauriers noemen. Quæstor. Tac. An. 13. 28. 3. *Schatmeester over 's lands spaarkist.* Scriba. Cic. Clu. 45. *Schrijver van de gemeene schatkist.*

Præfectus ærarii. Dus kan, zegt Budæus in Pand. 81. *de algemeene Tegenrolhonder, of Opperbewindhebber van 's lands penningen*, genoemt worden.

* Ærarii milites. Varr. L. L. 4. 36. *Bezoldigde zoldaten, krijgsvolk dat zoldye trekt.*

Ærarta fabrica. Plin. H. 7. 56. *'t Kopergieten, 't koperslaan, de konst van kopergieten, of koperslaan.*

Æraria officina. Plin. H. 34. 13 *Een kopergieters, of koperslagers winkel.*

ÆRĀTUS, ă, ŭm. Cic. V. 4. 26. Plin. H. 34. 3. *Overkopert, verkopert, met koper overtrokken, met koper beslagen.*

Æratæ naves. Cæs. B. C. 2. 3. 1. *Scheepen voor met koper beslagen, wier voorsteevens met koper beslagen waren.*

Æratus. Cic. Att. 1. 16. *Vol schulden, met schulden bezwaart; diep, of tot de ooren toe in schulden steekende.* Deeze laatste spreekwijs word (in 't Duitsch) alleen in gemeene redenen gebruykt.

Æratus. Plaut. Most. 4. 2. 9. *Rijk, wel gegoedt, die veel gelds heeft.*

AĔRĔUS, ă, ŭm. *dat in de lucht is, dat van de lucht is*, zie Aërius.

ÆRĔUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 1. 452. Plin. H. 34. 3. *Van koper, of van metaal gemaakt.*

Æreus signatus. Vitruv. 3. 1. *Koper geld, kopere munt.* Dus konnen de penningen, duyten, en oortjens genoemt worden, die heedendaags gangbaar zijn.

* AERĬFĔR, ă, ŭm. Aeriferæ manus. Ovid. F. 3. 740. *Handen waar aan kopere bellen hangen.*

ÆRĬFŌDĬNĂ, æ. f. Varr. L. L. I. 1. *Een kopermyn, of kopergroeve.*

ÆRĪNUS, ă, ŭm. Plin. H. 22. 25. *Van Dolik.*

ÆRĬPĒS, ærĭpĕdĭs. omn. gen. Ovid. Her. 6. 32. Val. Flac. 7. 545. *Met metaale, of kopere voeten.*

ÆRĬSŎNUS, ă, ŭm. Stat. Th. 1. 265. Val. Flac. 1. 704: 3. 28. *Dat klinkt als metaal, dat een klank als metaal heeft.*

* Urbes ærisonæ. Claud. B. G. 234. *Steeden die van 't metaal weêrgalmen, daar men niet als de klank van klokken, trompetgeschal, of diergelijke metale, of kopere speeltuygen hoort.*

AĔRĬŪS, ă, ŭm. Catull. 64. 142: 66. 6. *Van lucht, van de lucht, luchts; dat in de lucht is, leeft, of gemaakt wort.*

Aërius. *Hemelhoog, zeer verheeven.* Virgilius zegt het van een boom E. 1. 59. van een rots G. 3. 476. een stad Æ. 3. 291. Cic. T. 20. *Van een hooge vlucht, die hoog in de lucht vliegt*, van een vogel spreekende. Virgilius zegt ook. Mel aërium. *Honigdauw* G. 4. 1.

AĔRĬZŪZĂ, æ. f. *Jaspis.* Plin. H. 37. 8. Daar onder verstaande *Jaspis. Zeeker kostelijk gesteente, die in gedaante naar de heemelkleur in den herfst gelijkt, waar meede de zon opkomt.*

ÆRO, ōnis. m. Plin. H. 36. 14. Vitruv. 5. 12. *Zeeker bieze- of teene mandjen, of korfjen.*

ÆRO, ās, ārĕ. *Verkoperen, met koper overtrekken, of beslaan.* Dit woort moet men niet gebruyken. (Alhoewel Priscian. 8. 326. zegt dat deeze woorden van de naamen van 't metaal hunnen oorsprong hebben, als van auro, auro, auras, ab ære, æro, æras, van welke komen auratus & æratus.)

ÆRŌSUS, ă, ŭm. Plin. H. 33. 5. *Koperig, koperachtig, vol koper, daar veel koper onder is, met veel koper vermengt*, van een ander metaal spreekende.

Ærosus. *Koperachtig, koperrijk.* Festus zegt dat de Ouden dus een land benoemden daar veel koper gevonden wierd, gelijk wij noch zeggen, *Het koperrijk Zweeden.*

Ærosus lapis. Plin. H. 34. 1. *Kopersteen, een steen daar men 't metaal uyt haalt, waar mede men 't koper maakt.*

ÆRŪCĂ, æ. f. Vitruv. 7. 12. *Koperrood.* Zeekere verwe.

ÆRŪGĬNŌSUS, ă, ŭm. Sen. Br. V. 12. *Verroest, doorroest, beroest.*

ÆRŪGO, ĭnis. f. Plin. H. 34. 11. Colum. 7. 5. *Koperroest, roest van koper, of metaal.*

Ærugo. Vitruv. 7. 12. *Koperrood, dat op het koper groeid en het bederft.* Een verwe waar van de Schrijver de toebereyding uitlegt.

Ærugo. *Honigdauw, of brand in 't koren, die het bederft.* Dit woord is niet zeeker.

† Ærugo. Martial. 2. 61. 5. Hor. S. 1. 4. 101. *Quaadspreeking, lastering, berisping, bestraffing, afgunst, nijdigheyd.*

(Aerugo. Hor. A. P. 330. *Gierigheyd.*

Aerugini intentus. Apul. M. 1. 112. *Gierig, op 't geld gezet.*)

ÆRŪMNĂ, æ. f. Cic. T. Q. 4. 8. *Droefheyd, ongenoegen, hertzweer, quelling, elende, moeite, verdriet.*

Ærumna. Cic. Fin. 2. 35. Plaut. P. 1. 1. 2. *Arbeyd, moeyte, vermoeying.*

ÆRŪMNĀBĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Lucret. 6. 1228. *Daar veel moeite, elende en verdriet in steekt. Dat met veel moeite en arbeid gedaan word.*

ÆRŪMNĀTUS, Plaut. Capt. 4. 4. 108. en

ÆRŪMNŌSUS, ă, ŭm. Plaut. E. 4. 1. 32. R. I. 4. 39. *Overstelpt van elenden, vol moeyelyke elenden en zwarigheeden, zeer elendig, vol rampspoed en verdriet.* (de compar. ærumnosior staat bij Sen. Ir. 2. 7. de superl. ærumnosissimus bij Cic. Cl. 71.)

* Ærumnosum salum. Cic. T. Q. 3. 18. *Een booze, of gevaarlyke zee, een zee die qualijk bevaarbaar is, een zee vol stormen en klippen.*

ÆRŪMNŪLĂ, æ. f. Plaut. bij Festus. *Een vorkstok, een gespleete, of gekliefde stok*, die de arme reyzigers gebruyken om hunne pakken te dragen.

ÆRŪSCĀNS, antis. Sen. Cl. 2. 6. Gell. 9. 11. en

ÆRŪSCĀTŎR, ōrĭs. m. Gell. 14. 1. *Bedelaar, truggelaar, een die door bedelary, of truggelary weet geld te krygen, een doortrapte truggelaar, of gesleepe bedelaar.*

ÆS, ærĭs. n. Plin. H. 7. 56. *Metaal, koper, latoen.* 't Laatste van driederley slach.

Æs coronarium. Plin. H. 34. 8. *Latoen. Kroonkoper.* Om dat'er de kroonen, die men op 't Tooneel gebruykte, van gemaakt wierden.

Æs regulare *of* ductile. Plin. H. 34. 8. *Plaatkoper, koper dat met den hamer word bewerkt.*

Æs caldarium. Plin. H. 34. 8. *Klokspijs, gietkoper, koper dat alleen bequaam is om te gieten.*

Æs. Plaut. As. 1. 3. 49. *Geld.*

Ære suo aliquid emere. Ter. Ph. 3. 2. 26. *Iets met zyn geld koopen.*

Æs petere. Plaut. Aul. 3. 5. 52. *Geld verzoeken.*

Æs circumforaneum. Cic. Att. 2. 1. *Opgenomen geld, geleent geld op gewin, of woeker.* De geene die geld uytzetteden, of op gewin uytdeeden, woonden dichte bij een gemeene markt te Rome.

Non sum pauper in ære. Hor. E. 2. 2. 12. *Ik ben behoeftig van geld; ik ben arm maar niemant een duyt schuldig.*

Æs alienum. *Schulden, geld dat men schuldig is.*

Æs alienum cogere. Plaut. S. 1. 3. 4. Contrahere. Cic. Fr. 1. 1. Conflare. Sall. B. C. 14. In æs alienum incidere. Cic. C. 2. 9. Ære alieno se obstringere. Cic. F. 11. 10. *Zich in schulden steeken, schulden maaken, geld opneemen, in schulden raaken, zich met meer schulden bezwaren.* (Mihi crescit. Cic. V. 4. 12. *Ik krijg dagelijks meer schulden,*

mijn

mijn schulden worden grooter, of *neemen dagelijks toe.*

Ex ære alieno laborare. Cæs. B. C. 3. 22. 1. In ære alieno esse. Cic. V. 4. 6.

Æs alienum habere. Cic. V. 4. 6. F. 5. 6. *In schulden steeken, met schulden zijn bezwaart, veel schuldig zijn.*

(Æs alienum profiteri. Curt. 10. 2. 9. *Zyn schulden aangeeven.*)

Æs alienum dissolvere. Cic. Syl. 20. Ære alieno exire. Cic. A. 11. 6. Se liberare. Cic. Att 6. 2. *Zijn schulden voldoen*, of *betaalen, zijn schuld-eyschers voldoen, zyn schulden afdoen, zich uyt zyn schulden redden.*

In ære meo es. *Gy staat in mijn schuldboek, gy zijt mij schuldig*, of *gij zijt mijnen schuldenaar.* Dit betekent ook bij Cic. F. 15. 14: 13. 62. *Ik houde u voor mijn vriend. Gy zijt mij ganschelijk geneegen, gy zyt geheel voor mij, op mijn zijde*, of *voor myn belang.*

* Ex ære aliquem ducere. Plin. H. 7. 37. of Æra ducere alicujus vultum simulantia. Hor. E. 2. 1. 140. *Iemand een metaale*, of *koper beeld maaken, iemants beeltenis in metaal maaken.*

Enimvero ære meo me lacessis. Plaut. Pœn. 1. 2. 83. *Gij betaald mij met gelijke*, of *met de zelve munt, gij zet het mij betaald*, Dat is, *gij betaald mij spotternij voor spotternij.*

Æs. *Soldy, bezolding, wedde.*

* Æs præteritum, of Æra præterita. Frontin. St. 4. 1. 23. *Achterstallige bezolding, achterstallige maandgelden van 't krijgsvolk.*

Ære dirutus civis. Cic. V. 5. 13. *Een kaal en berooid borger, een die al zijn goed heeft verteerd, die niet een stuyver in de waereld heeft.* Miles. Festus. *Een soldaat van zijn bezolding berooft, die zijn bezolding ontnoomen is, een voordeel van 't gemeen.* Dit was een schande onder de Ouden.

Æs Sallustianum, Livianum. &c. Plin. H. 34. 2. *'t Sallustiaans, 't Liviaans koper, 't koper van Sallustius, van Livius, &c.* Vermids ze eigenaars van deeze kopermijnen waren.

Excudere spirantia mollius æra. Virg. Æ. 6. 847. *Zeer natuurlijke, bykans leevendige*, of *spreekende metaale beelden maaken.*

Æs. in 't enkel getal, en Æra in 't meervoud, word dikwils bij de Dichters genomen voor allerley *metaal*, of *koper werk*, voor alles dat van koper gemaakt word, of daar koper in komt, als Trompetten, Wapenen enz. (Reeden is om dat de Ouden eerder deeze stoffe als wat anders daar toe gebruikt hebben.)

Ære ciere viros Virg. Æ. 6. 165. *Helden met het trompetgeschal bij een trekken.*

Æra micantia cerno. Virg. Æ. 2. 734. *Ik zie de harnassen blinken.*

Cum faciem dempto nudaverat ære. Ovid. M. 8. 32. *Als hy het gezigt ontdekt hadde met het afneemen van den stormhoed.*

Æs. *Winst, voordeel, dat iemand met zijn geld doet.*

Hic meret æra liber Sosiis. Hor. A. P. 345. *De boekverkoopers, Sosius, doen veel winst, winnen veel met dit boek.*)

ÆSĂLŌN, ōnis. m. Plin. H. 10. 8. *Havik.* Zeekere Roofvogel.

ÆSCHYNŌMĔNĒ, es. f. Plin. H. 24. 17. *Kruidjen roer mij niet.* Dit is een kruyd van Azia, of van Amerika, naar 't zeggen van zommigen, dat te rug wijkt als men 'er de hand naar uytsteekt. *De Grieken noemen 't* Αἰσχυνομένη, dat is, *schaamkruyd*, of *schaamachtig kruyd.* Men vind'er verscheide slach van, het is echter niet het kruydje roer my niet dat alleen in Amerika is bekent geweest.

ÆSCŬLĀTŎR, ōris. m. Gloss. Phil. & Cyr. *Quakzalver, guychelaar, tooneelzot, maakgek, hansbeuling, poetzemaker.*

ÆSCŬLĒTŬM, i. n. Hor. O. 1. 22. 14. *Een plaats met breedbladige eiken beplant.*

ÆSCŬLĔUS, ă, ŭm. Ovid. M. 1. 44. 9. Pallad. 1. 9 *en*

ÆSCŬLĪNUS, ă, ŭm. Vitruv. 7. 1. *Van breedbladige eyke, van eyke met breede bladeren gemaakt.*

ÆSCŬLUS, i. f. Virg. G. 2. 291. *Breedbladige eyke; eykelboom met breede bladeren.* Dus genaamt om dat de Ouden leefden van de eykelen die hij droeg.

ÆSTĀS, ătis. f. *De Zomer, de zomertijd.* De Ouden verdeelden 't Jaar maar in twee deelen; Zomer, en Winter, waar van elk zes maanden had.

Ineunte æstate. Cic. Att. 4. 2. *In 't begin van den Zomer.*

Æstate adulta. Tac. An. 2. 23. 1. *In 't midden van den Zomer.* Zie Adultus.

Audivit hic æstatem esse perbonam. Plaut. Most. 3. 2. 77. *Hij heeft hooren zeggen dat het 's zomers hier zeer vermakelijk is; dat dese plaats in den zomer zeer vermakelijk*, of *zeer koel en aangenaam is.*

* Æstates. Plin. H. 28. 12. *Puysten, sproetelen, roode vlakken;* Die door de groote hitte van den zomer in 't aangezicht komen.

ÆSTĬFĔR, ă, ŭm. Virg. G. 2. 353. *Dat de zomer veroorzaakt.*

† Æstifer. Stat. S. 3. 3. 91. Lucan. 1. 206. *Heet, brandende*, Van een land spreekende.

(Æstifer campus. Sil. 17. 436. *Een brandend heet veld, een veld daar het zeer heet is.*)

ÆSTĪMĀBĬLIS, is. m. & f. le, is. n. Cic. Fin. 3. 6. *Achtbaar*, of uyt zich zelven, of door zijn gewrochten; *dat achting verdiend, waardig geacht, geroemt*, of *gepreezen te worden.*

ÆSTĪMĀTIO, ōnis. f. Cæs. B. C. 1. 87. 2. Cic. Par. 6. *Achting, waardeering, prijzeering, schatting.*

* Æstimatio. *Achting, prijs, waarde, verdienste.* In d'eigentlijke en oneigentlijke zin.

Non militis de Imperatore æstimatio est. Liv. 4. 41. *Het koomt den soldaten niet toe van de verdienste hunnes Veldheers te oordeelen.*

Æstimationem frumenti Magistratus habet. Liv. 43. 2. *De prijzeering van 't koren staat aan de Overigheit. De Overigheit stelt de prijs van 't koren.*

Æstimationes vendere. Cic. F. 9. 18. *Zijne goederen, van goede mannen gewaardeert*, of *op prijs gestelt, voor zijn schuld verkoopen*, of *aan den schuldeisschers overgeeven.*

Ab aliquo prædia in æstimationem accipere. Cic. F. 13. 8. *Hofsteeden aanneemen gelijk ze geschatt worden*, of *teegens de prijs daar ze van goede mannen op gestelt werden.*

Æstimationem aliquam accipere. Cic. F. 9. 16. *Iets naar waardeering aanneemen, Iets volgens de prijs aanneemen daar 't op geschat word; op den voet daar 't van goede mannen op gestelt word.* Cicero gebruykt het om te zeggen, *Een groot verlies*, of *een schade lijden;* zinspeelende op 't bevel van Cæsar, die om den schuldeischers te voldoen, wilde dat men de goederen en landerijen op de zelve voet schatte, als ze te vooren verkocht wierden, en dwong de schuldeischers, na den borgeroorlog, om ze tot die prijs aan te neemen, schoon ze zeer in waarde gedaalt waren, 't geen dien, die veel uytstaande schulden hadden, groote schade toebracht. (zie Cæs. B. C. 3. 1. 2.)

Secreta æstimatione pensare. Curt. 3. 6. 5. *In zijn gemoed overweegen*, of *by zich zelf onderzoeken.*

ÆSTĬMĀTŎR, ōris. m. Cic. Pis. 35. *Schatter, waardeerder, oordeelaar over den prys der dingen, een rechter die de prys der dingen zet*, of *die de dingen op prijs stelt.*

Incautior fidei æstimator fuit. Liv. 34. 25. *Hy is onvoorzichtich geweest in het volk, dat hem getrouw*

moest

meest weeken, te verkiezen.

Rerum justus æstimator. Cic. Or. 41. *Een recht oordeelaar*, of *waardeerder der dingen, een goed scheidsman*, of *richter*, Van een geding, of koopmanschap spreekende. *Een goed*, of *groot kender, een die zich op de dingen wel verstaat, die 'er wel van oordeelen kan.*

Immodicus æstimator sui. Curt. 8. 22. *Een verwaant*, of *laatdunkend mensch. Een die zich zelven te hoog acht, die te grooten gevoelen van zich zelven heeft.*

ÆSTIMĀTŌRIUS, ă, ŭm. Caj. Dig. 21. 1. 18. *Nopende de waardeering*, of *prys, die door een scheidsman moet gesteld worden.*

Actio æstimatoria, *of* de æstimato. Ulp. Dig. 19. 3. 1. *Recht*, of *aanspraak tot de waardye*, of *vergoeding van iets.*

Exceptio æstimatoria. Pomp. Dig. 21. 1. 48. §. 2. *Weigering om een zaak aan goede mannen te verblyven.*

ÆSTĪMĬÆ, ārŭm. f. plur. Festus. en

ÆSTĬMĬŬM, ĭī. Front. Col. 117. en 127. *Waardeeringe, pryzeeringe.* Deeze bovenstaande woorden zijn geen goed Latijn.

ÆSTĬMO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc rei, & abl. pretii. *Schatten, waardeeren, op prys zetten*, of *stellen; ergens den prys op stellen.*

Æstimare aliquid pecunia. Cic. V. 5. 9. *Iets op geld zetten.*

* Æstimare. Plin. E. 10. 78. *Onderzoeken, beschouwen, aanmerken, overweegen, oordeelen.*

Æstimare de aliquo scriptore. Cic. L. L. 1. 2. *Van een schryver oordeelen.*

Æstimare. acc. Curt. 10. 5. 26. *Achten, pryzen, ergens achting voor hebben, voor iemant achting hebben.*

Æstimare aliquid magni. Cic. V. 3. 3. *of* magno. Cic. Fin 2. 17. *Iets hoog achten, veel*, of *een groote achting voor iets hebben.*

Bene de aliquo æstimare. Cic Q. R. 5. Att. 9. 18. *Van iemant wel oordeelen, een goed gevoelen van iemant hebben.*

Vulgus ex veritate pauca, ex opinione multa æstimat. Cic. Q. R. 10. *Het volk schat weinige dingen naar de waarheit, maar meest naar meening. Het volk oordeelt zelden van de dingen naar de waarheit, maar veel naar 't geen 'er van gezegt word.*

Aliquem ex artificio æstimare. Cic. Q. R. 10. *Iemant om zyn bequaamheeden*, of *om 't geen dat hy doen kan achten*, of *pryzen.*

Ad exemplum ambarum mores earum æstimans. Ter. Hec. 1. 2. 88. *Van de verscheidentheit hunner zeeden en neigingen, door de verscheidentheit van hun gedrag oordeelende.*

Ego te æstimatum huic dedi viginti nummis. Plaut. Cap. 2. 3. 4. *Ik stel hem u in handen, onder verbintenis van twintig rykdaalders.* Van een slaaf spreekende. Dat is, dat de geene, aan wien men hem overgaf, twintig rijksdaalders betaalde zoo hy hem niet weêr te voorschijn bragt.

Æstimandum dare aliquid suo cujusque animo. Quintil. J. O. 2. 13 *Aan elks gemoed 't oordeel van een zaak overlaaten, aan ieder een de vryheit van gevoelen over een zaak laaten.*

Aliquid æstimare annis. Hor. E. 2. 1. 48. *Iets naar zyn oudheit schatten.*

Æstimare litem. Cæs. B. G. 5. 1. 9. Cic. F. 8. 8. V. 3. 80. *De kosten van een geding opstellen*, of *schatten.*

Fidem alicujus æstimare. Curt. 3. 7. 14. *Iemants getrouwigheit beproeven*, of *ter proeve stellen.*

ÆSTĪVĂ, ōrŭm, n. plur. Curt. 5. 8. 1. Virg. G. 3. 471. Varr. R. R. 2. 2. *Een zomerplaats, zomerhuis*, of *zomervertrek, een koele plaats daar men 's zomers zyn verblyf neemt; daar men 't vee voor de zomerhitte in brengt.*

* Æstiva. Cic. F. 7. 14. *De zomer-leegerplaats, de plaats daar men 's zomers den oorlog voerd.*

ÆSTĪVĒ. adv. Cum inspicio marsupium, æstive admodum viaticati sumus. Plaut. Men. 2. 1. 30. *Wanneer ik onze beurs aanzie, zy is ons op onze reis niet heel zwaar gevallen*, (*wy hebben niet veel reisgeld over*. Sidonius Ep. 7. 2. noemt het *leve viaticum*, en zegt dat niemant iets anders dan dit bezwaart valt. De Dichter heeft het oog op verscheiden kleederen van de Romeinen, die des winters derzelve veel zwaarder en dikker, als 's zomers gebruikten. Sidonius zegt in 't tegendeel Ep. 6. 10. Opipare viaticatus) Dit woord is weinig van gebruik.

ÆSTĪVO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Varr. R. R. 2. 2. Plin. H. 12. 5. *Den zomer doorbrengen, overbrengen* of *overblyven.*

ÆSTĪVŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 5. 14. *Zomers, dat van den zomer*, of *goed in den zomer is, dat des zomers komt.*

Æstiva aqua. Ulp. Dig. 43. 20. 3. *Water dat goed in den zomer is.* Prop. 4. 1. 124. noemt dus lauw water.

Locus æstivus. Cic. Fr. 3. 1. *Een zomerplaats*, of *een plaats bequaam om den zomer door te brengen.*

Aura æstiva. Hor. O. 1. 22. 18. *Een zomerwind, een koele*, of *warme wind.*

Æstiva animalia. Plin. H. 9. 47. *Zomerongedierte, ongedierte dat des zomers groeit*, als luizen, vlooijen, weeghluizen &c.

ÆSTŬĀRĬĂ, ōrŭm. plur. n. Cæs. B. G. 2. 28. 1. Tac. An. 4. 73 2. *Verdronke, ondervloeide*, of *ondergeloope landen, plaatzen die rontom door vloeden in 't water leggen.*

ÆSTŬĀRĬŬM, ĭī. n. Cæs. B G. 3. 9. 4. Serv. G 2. 479. *Een opening*, of *doortocht van een stroom, waar door de vloed van de zee inkoomt.*

Æstuarium. Vitruv. 8. 7. *Een tochtgat, trekgat*, of *luchtgat van een schoorsteen*, of *kamer.*

ÆSTŬĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 18. 1. *Beweeging, beroerte, ontroering*, Van een meenigte menschen spreekende.

ÆSTŬO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Juv. 2. 71. *Heet zijn, warm zyn, hitte*, of *warmte gevoelen.*

* Æstuare alicujus desiderio. Cic. V. 2. 30. *Van begeerte*, of *ongeduld branden om iemant te zien, naar iemant met een brandende*, dat is, *een zeer groote begeerte verlangen.*

* Æstuare invidia. Sall. B. C. 23. *Van al de waereld gehaat worden, in den haat van al de waereld zyn.*

* Æstuare. Curt. 8. 9. 19. *Ontsteld, onstuimig, beroert zyn.* Van de zee spreekende.

* Ventus æstuat in eum locum. Suet. A. 18. 2. *De wind staat sterk op die plaats*, of *tegen die plaats aan.* (Men leest by Suetonius altoos in verbeterde exemplaaren, Nilus exæstuat in fossas.)

* Æstuare. Cic. Ar. 1. *of* dubitatione æstuare. Cic. V. 2. 30. *Zeer twyfelachtig*, of *wankelmoedig zyn, zeer in twyfel*, of *in bedenken staan, zeer bekommert*, of *verlegen zyn, in groote bekommering*, of *verlegentheit zyn.*

Pudor in corde æstuat. Virg. Æ. 10. 870: 12. 666. *De schaamte maakt hem kloekmoedig, wekt zynen moed op, geeft hem hert en moed.*

ÆSTŬŌSĬUS. adv. Hor. Ep. 3. 18. *Met grooter kracht, geweld*, of *hitte*, Van 't vuur spreekende.

ÆSTŬŌSŬS, ă, ŭm. Colum. 7. 10. *Heet, warm, zoel, brandende*, van een land, de wind, 't weêr &c. spreekende. De compar æstuosior staat, als sommige willen, boven bij Horatius, de superl. æstuosissimus beneeden bij Columella.

* Æstuosa via iter conficere. Cic. Att. 5. 14. *Door een zeer heeten weg reizen.*

* Æstuo-

* Æstuosus. Hor. O. 2. 7. 16. *Stormachtig, ontsinnimig, ontroert, vol stormen*, Van de zee spreekende.
* Animal æstuosissimum. Colum. 7. 10. *Een zeer heet dier; een dier van een heeten aart.*

ÆSTUS, ûs. m. Virg. G. 3. 331. *De hitte, de warmte.*
* Æstus. Plaut. Af. 1. 3. 6. of æstus maris. Plin. H. 2. 97. Æstus marinus. Cic. D. 2. 14. of maritimus. Cic. N. D. 2. 53. *De ebbe; de vloed en weedervloed der zee.*

Æstus. Virg. Æ. 1. 111. *De beroering*, of *onstuimigheit der baaren, de ontroerde zeegolven.*

Æstus gloriæ. Cic. Cl. 81. *Een brandende*, of *vierige begeerte naar eer.*

Æstus ingenii. Cic. de Or. 3. 36. *Een oplopentheit, onstuimigheit*, of *haastigheit van gemoed.*

Æstus consuetudinis. Cic. LL. 2. 4. *De kracht der gewoonte.*
* Æstu curarum fluctuare. Virg. Æ. 8. 19. *Door veel zorgen en bekommeringen ontrust worden.*

Æstus ulceris. Cic. T. Q. 2. 7. *Ontsteeking van een gezwel.*
* Æstus mustulentus. Plaut. Most. 4. 2. 90. *De dampen van most*, of *van nieuwen wyn.*
* Æstus febris. Cic. C. 1. 13. *De hitte, 't heevigste*, of *'t zwaarste van de koorts.*

ÆTAS, atis. f. Cic. V. 2. 14. *Onderdom, reeks van jaaren*, of *van tyd, lengte van tyd.*

Ætas. Plin. H. 12. 1. *De tyd, 't getyde, 't jaargety.*

Ætas militaris. Liv. 25. 5. Tac. An. 2. 60. 4. *De bequame onderdom om de wapenen te dragen*, of *om den kryg te volgen.*
* Ætas. Cic. S. 10. Ovid. M. 12. 188. *Eeuw, tyd van honderd jaar.* Aurea ætas. Ovid. M. 1. 89. *De gonde eeuw.* Heroicæ ætates. Cic. T. Q. 5. 3. *De tyd*, of *eeuw der helden.*
* Ætas hominis. Plaut. R. 4. 7. 9. Men. 5. 2. 85. *'s Menschen leeftyd, tyd des levens van een mensch.*

Fervor ætatis. Cic. S. 13. *De hitte, de heete drift, 't vuur der jeugt.* Flos ætatis. Cic. A. 2. 2. Lucret. 3. 777. Florens ætas. Cic. S. 6. Integra ætas. Ter. An. 1. 1. 45. *De bloei der jeugt, de bloeijende jaaren, de jeugdige tyd*, of *jaaren.*

Ætas firmata. Cic. Cœl. 18. Virg. E. 4. 37. Confirmata. Cic. F. 10. 3. constans. Cic. S. 10. media. Cic. S. 17. *De mannelyke jaaren*, of *onderdom, de kracht*, of *'t beste van 't leven.*

Ætatis flexus. Cic. de Or. 1. 1. *Het afnetemen der jaaren, d'afgaande onderdom.*

Ætas ingravescens. Cic. F. 2. 1. provecta. Cic. T. Q. 1. 39. *Hooge jaaren, een hoogen onderdom.*

Ætas decrepita. Cic. T. Q. 1. 39. extrema. Cic. S. 17. *De afgaande onderdom, de hoogste onderdom, 't afgaan des levens, de hoogste jaaren.*

Ætas quiete, pure, & eleganter acta. Cic. S. 4. *Een leven vreedzaamelyk, eerlyk, en genoeglyk doorgebragt.*

Id ætatis sumus. Cic. V. 2. 14. of ea ætate sumus. Cic. Of. 2. 24. *Wy zyn van dien onderdom, van die jaaren. Wy zyn zoo oud.*

In literis ætatem agere. Cic. LL. 2. 1. *Zyn leven in de leeroeffening verslyten, in de boekoeffening doorbrengen.*

Jam excessit ætas ex magisterio tuo. Plaut. B. 1. 2. 40. *Ik ben te oud geworden om onder uw gebied te staan. Ik ben uw meesterschap al lange ontwassen. In deeze jaaren heb ik uw onderwys niet van nooden.*

A teneris ætatibus. Vitruv. præf. 9. *Van de eerste*, of *teederste jaaren.*

(Ætas alleen, *de jeugt, de jongelingschap, de jonge jaaren.*

Minus mirandum est, illæc ætas si quid illorum facit, quam si non faciat. Plaut. B. 3. 3. 5. *Het is minder te verwonderen, indien iemant in zyn jeugt, in zyn jonge jaaren iets van die dingen doet, als dat hy 't niet zonde doen.*

Ne te potum rideat, & pulset lasciva decentius ætas. Hor. E. 2. 2. 216. *Op dat de jonge luiden, die het beter past dertel te zyn als een oud man, u dronken zynde, niet bespotten en afkloppen.*

Primum in ætatem venisse. Liv. 42. 34. *Eerst een jongman geworden.* Zie Turn. Adv. 30. 32.

Ætas bona. *De jeugt, de jonge jaaren.*

Si istis voluptatibus bona ætas fruitur libentius. Cic. S. 14. *Indien de jeugt, indien iemant in zyne jeugt liever deeze wellusten geniet.*

Ætas alleen, *D'onderdom, hooge jaaren.*

Quam ætas mea videtur postulare. Cic. Dej. 1. *Als wel myn onderdom schynt te eisschen.* Cicero gink toenmaals in zijn twee-en-sestigste jaar.

Ut ætas mea est, gradum proferam. Plaut. Men. 5. 2. 1. *Naar dat myn onderdom het lyd, myne hooge jaaren het toelaaten, zal ik aan gaan.*

Ætas senecta, mala, *De onderdom, de hooge jaaren.*

Ut ætas mala, merx mala est tergo. Plaut. Men. 5. 2. 6. *Wat is den onderdom een zwaaren last om te draagen!*

Me hominem idoneum, quem senecta ætate ludos facias. Plaut. Au. 2. 3. 75. *Dat ik de rechte man ben, die gy in zynen hoogen onderdom zoud mogen bespotten.*

Ætas word ook gebruikt van gebouwen, enz. als men zegt hoe lange zy gestaan hebben.

Ædificiorum ætatibus examinatis. Papin. Dig. 50. 58. *Onderzocht hebbende hoe lange de gebouwen gestaan hebben.*

Sylvarum ætates an sint pares. Aggen. in Frontin. p. 53. *Of de bosschen eeven oud zyn*, of *de bosschen eeven lang gestaan hebben.*

Ætatem genoomen als een adverbium, of de præpositie *per* daar onder verstaan zijnde, *beteekent zeer lang, altoos, voor 't leven lang.*

Ille hoc animo non erit ætatem. Ter. Hec. 5. 1. 20. *Hy zal zyn leven lang zoo niet gezint zyn*, of *van die gedachten niet weesen.*

Ut tibi superstes uxor ætatem siet. Plaut. Af. 1. 1. 6. *Dat uw huisvrouw zeer lange na u leeve.*

Ætatem. *Langen tyd, lang geleeden.*

Anne abiit jam a milite? jamdudum: ætatem. Ter. E. 4. 5. 8. *Heeft zy den soldaat verlaaten? al voor lange, het is lang geleden.* Zie Donatus en Voss. Rhet. 5. 2. 1.)

ÆTATULA, æ. f. Cic. Fin. 5. 20. *De kindsheit, de teederste jaaren, de jeugt, de eerste jaaren van 't leven.*

In deliciis, in mollitiis ætatulam agitis. Plaut. Ps. 1. 2. 40. *Gy brengt uwe jeugt*, of *teederste jaaren in vermaak en genoegten door*, een jong persoon aanspreekende.

Mulier forma scitula & ætatula. Plaut. R. 4. 1. 3. *Een mooije en heel jonge vrouw, een goelyke vrouw in den bloei van haar leven.*

ÆTERNITAS, atis. f. Cic. N. D. 1. 9. *Eeuwigheit, 't volstrekt bestaan zonder begin*, of *einde; eeuwige duuring*, of *duurzaamheit.*

Ad memoriam æternitatis. Cic. A. 14. 13. *Tot een eeuwige gedachtenis; om 'er 't geheugen van te vereeuwigen.*

Æternitate. Cic. D. 1. 14. *Voor alle eeuwigheit, van alle tyden af.* In omni æternitate. Cic. N. D. 2. 16. *Tot in alle eeuwen; eeuwiglyk.*

Æternitatem alicui donare Cic. Pis. 3. Aliquem æternitate donare. Plin. H. 2. 7. *Iemant onsterfelyk maken*, of *vereeuwigen, maaken dat men altoos aan hem denkt*, of *van hem spreekt.*

Æter-

ÆTĒRNO, as, āvi. ātūm, ārĕ. Is een oud woord: *vereeuwigen, onsterfelyk maaken.*

Æternare aliquem laudibus ac literis. Varr. *by* Non. 2. 57. *Iemant door den lof, die men hem toeschrijft, vereeuwigen*, of *onsterfelyk maaken.*

Æternare virtutes per titulos & fastos. Hor. O. 4. 14. 5. *De deugden door d' opschriften der beelden en geschiedboeken vereeuwigen.*

ÆTĒRNŌ. adv. Plin. H. 2. 107. *Eeuwiglyk, in al de volgende tyden*, of *eeuwen, ten eeuwigen dage, altoos.*

ÆTĒRNŪM. adv. Virg. Æ. 6. 617. G. 2. 400. *Eeuwiglyk, gedurig'yk, altoos, ten allen tijden, altyddurende.*

In æternum. Liv. 28. 28. *Voor altoos, voor alle eeuwen.*

ÆTĒRNŪS, a, ūm. Cic. N. D. 1. 8. *Eeuwig, onsterfelyk, geduurzaam; dat altyd duurt*, of *nimmer vergaat.*

* Virtus æterna. Sall. B. C. 1. *Een onsterfelijke deugd, een deugd die ons vereeuwigt*, of *onsterfelyk maakt.*

* ÆTĒRNĬŎR, ōrĭs. m. & f. Æterniŭs. ōrĭs. n. Plin. H. 14. 1. *Dat langer duurd, dat langer staat*, Van een bosch spreekende.

(Æternus, *Langduurig, langwijlig, dat iemant lang by blyft.*

Ablue corpus æternis sordibus squallidum. Curt. 4. 1. 22. *Wascht het ligchaam met vuiligheden bemorscht, die u lang zyn by gebleeven.*)

ÆTHER, ĕrĭs. m. Cic. N. D. 2. 15. Apul. de Mund. 57. *'t Hoofdstoflyk vuur, de hoogste hemel, 't opperste der lucht.*

* Æther. Virg. G. 4. 78. *De lucht.* Cicero N. D. 2. 36. zegt dat dit woord 't welk zuiver Grieksch was, ten zijnen tijden Latijn wierd, en in 't gebruik quam.

* Æther. Virg. Æ. 7. 65. *De hemel, 't schoon weeder, de helderheit*, of *klaarheit der lucht.*

ÆTHĔRĔŪS, *of* Æthĕrĭŭs, a, ūm. Mart. 9. 36. Virg. Æ. 5. 838. *Van den hoogsten hemel*, of *van 't opperste der lucht, van 't hoofdstoffelyk vuur*, of *dat 'er eenige betrekking toe heeft.*

* Æthereus. Virg. Æ. 1. 398. *Van lucht, van de lucht, luchts, 't geen in de lucht is, 't geen de lucht betreft.*

* Æthereus. Virg. Æ. 7. 281. *Hemels, Goddelyk.* Tropæaætherea. Claud. R. P. 3. 354. *Hemelsche*, of *Godgewyde zeegeteekens.*

ÆTHĬŎPĬĂ, æ. f. Plin. H. 5. 8. *Ethiopiën, Negerland, een gedeelte van Afrika onder de gezengde luchtstreek.*

ÆTHĬŎPS, ŏpĭs. m. Plin. H. 2. 78. *Ethiopiër, Neeger.* Dus worden alle de Zwarten genaamt.

ÆTHĬŎPIS, ĭdĭs. f. Plin. H. 27. 4. *Ethiopis.* Zeeker kruid dat uit Negerland koomt, met wolachtige bladeren, en dat goed voor de waterzucht is.

ÆTHRĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 46. *Het hoogste des hemels, de hoogste luchtstreek.*

* Æthra. Virg. Æ. 3. 585. *De lucht, de hemel.*

AĔTĪTĒS, æ. m. Plin. H. 10. 3. Αετίτης. Zeeker kostelijk en dierbaar gesteente, dat in 't nest der Arenden gevonden word, en, uit inzicht van zijne groote nuttigheit, zeer geacht is.

ÆTNĂ, æ. f. Plin. H. 3. 8. Virg. Æ. 3. 554. Cic. D. 2. 19. *Etna, de berg Etna* in Siciliën. Een zeer vermaarden berg door 't vuur en de vlammen die hy uitwerpt.

ÆTNÆŪS, a, ūm. Virg. Æ. 8. 440. Cic. N. D. 2. 38. Hor. O. 2. 25. *Van den berg Etna, dat eenig opzicht op den berg Etna heeft.*

ÆTNĂ. æ. f. Cic. V. 3. 44. *Etna*, een stad van Siciliën.

ÆTNĒNSIS, ĭs. m. & f. sĕ, ĭs. n. *Een die van de stad Etna is.*

Ætnensis ager. Cic. V. 3. 44. *Het land, 't gebied van de stad Etna.*

ÆTŌLĬĂ, æ. f. Cic. Pis. 37. Ovid. Am. 3. 6. 37. *Etoliën, een land van Griekenland, dat aan Epirus grenst.*

ÆTŌLĪ, ōrūm. m. Liv. 35. 18. Cic. Arc. 11. *De Etoliënzers, 't volk van Etoliën.*

ÆVĬTĀS, ātĭs. f. Gell. 20. 1. Varr. *by* Non. 3. 17. *Onderdom, hooge jaaren.*

ÆVĬTĒRNŪS, a, ūm. Varr. *bij* Prisc. 2. 69. *Eeuwiglyk, gedurig lyk, altyd durende.*

ÆVŪM, ī. n. Censor. D. N. 16. *De tyd*, of *d' eeuwigheit.*

Ævo sempiterno frui. Cic. Som. Sc. 3. *Eeuwig*, of *eeuwiglyk leeven.*

* Ævum. Ovid. P. 1. 3. 83. Virg. E. 8. 27. *De tijd, d' onderdom, de eeuwe.*

In nostro ævo peritissimus. Plin. H. 32. 6: 10. 6. *Een zeer geleerd man van onze eeuw*, of *van onzen tijd.*

Ævum. Hor. S. 2. 6. 97. *Het leven, de leefstyd, de tyd des levens.*

Ævum cum diis agere. Cic. T. Q. 1. 12. *Met de Goden leven, zijn leven bij*, of *met de Goden doorbrengen*, of *verslijten.*

* Extento ævo vivere. Hor. O. 2. 5. *Zeer lang leeven, eeuwiglyk leeven.*

Quibus integer ævi sanguis. Virg. Æ. 2. 638. *Die in de bloei*, of *kracht hunner jaren zijn, die 't jeugdig*, of *'t jonge bloed in de aderen zweeft.*

AFF.

AFFĀBĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Cic. Off. 1. 31. *Minzaam, vriendelijk, [...]ch, beleefd, bescheiden, gespraakzaam, bevallig*, voornamentlijk in 't spreeken.

AFFĀBĬLISSIMĒ. adv. Affabilissime aliquid dicere. Gell. 16. 3. *Iets zeer heuschelyk*, of *op eene zeer vriendelyke*, of *beleefde wyze zeggen.*

AFFĀBĬLĬTĀS, ātĭs. f. Affabilitas sermonis. Cic. Of. 2. 14. *Vriendelijkheit, beleefdheit, heuschheit, bescheidenheit, bevalligheit, minzaamheit, gespraakzaamheit, zoetigheit in 't spreeken, een aangenaamheit in een rede.*

AFFĀBĬLĬTĔR. adv. Macrob. S. 7. 2. *Met vriendelykheit, beleefdheit*, of *bescheidenheit.* Dit woord is niet veel in gebruik.

AFFĀBRĒ. adv. Cic. Proœm. V. 5. *Konstiglyk, met veel konst, op een konstige wyze, zeer fraai*, Van een stuk werks eigentlijk spreekende.

AFFĀNĬÆ, ārūm. f. plur. *Zotternijen, beuzelingen, beuzelaryen, kinderlyke dingen.* Dit woord is van geen goed gebruik. (Apulejus gebruikt het M. 9. 221: 10. 243.)

AFFĀTĪM. adv. *Overvloediglyk, breedelyk, volkomentlyk, overvloedig, in 't breede, wyd en breed, ten vollen, overbodig, heel veel.*

Affatim alicui satisfacere. Cic. Att. 2. 16. *Iemant volkomentlyk genoegen geven.*

Affatim tibi divitiarum est. Plaut. Mil. 4. 1. 33. *Gy hebt goed in overvloed*, of *gy hebt overvloedig goed, gy zyt schatryk.*

Affatim lignorum. Liv. 10. 25. *Houts genoeg, hout in overvloed.*

Affatim est hominum, qui &c. Plaut. Men. 3. 1. 10. *Daar is heel veel volk, dat, &c. men vind oneindig veel menschen, die &c.*

AFFĀTŪS, ūs. m. Virg. Æ. 4. 284. *Aanspraak, gesprek, t' zamenspreeking, redenwisseling, redenvoering.*

AFFĔCTĀTĬO, ōnĭs. f. *Drift, sterke begeerte, zucht, groote genegentheit, neiging.*

Tanta est decoris affectatio, ut &c. Plin. H. 11. 37. *Zoo groot is de zucht tot schoonheit, dat &c. Zoo geerne is men schoon, dat, &c.*

* Affectatio. Quintil. I. O. 1. 6. *Gemaaktheit, gemaakt gebaar, gemaakte woorden, gezochte redenen*, of *wyzen van doen.*

(Affectatione nimia obscurabat stylum. Suet. Tib. 70. 3. *Met al te veel gezochte*, of *gemaakte woorden*

den maakte hij zyn ftijl duifter.)

AFFECTATOR, öris. m. *Die heel gemaakt is, die veele gemaaktheeden, die veel gemaakte woorden, of gebeerden over zich heeft.*

* Rifus affectator. Quintil. I. O. 6. 3. *Die iemant aan 't lagchen zoekt te maaken, of te helpen.*

Affectator Imperii. Flor. 2. 7. 2. *Die naar 't Ryk dingt, of ftaat.*

AFFECTATUS, ă, ŭm. Plin. P. 20. 2. *Gemaakt, geboofft, te veel gezocht.* (De compar. affectatior ftaat bij Quintil. I. O. 12. 10.)

* Affectatum regnum. Aur. Vict. V. I. 15. 2. *Een gezochte, of begeerde oppermogentheit, een opperheerfchappye daar men naar dingt, of naar ftaat.*

AFFECTIO, ōnis. f. Cic. I. R. 1. 25. 2. 58. *Geftelt heit, beweeging, neiging, verandering, ontroering, onfteltenis,* die in den geeft, of in 't ligchaam word befpeurt.

* Affectio animi. Cic. I. R. 1. 2. 5. *Drift, tocht, begeerte, genegentheit, aankleeving. Gemoedsneiging, hertstocht, ontroering van den geeft.*

Affectio aftrorum. Cic. Fat. 4. *of* cœli. Cic. N. D. 2. 47. *Stant, geftelt heit der fterren, of des hemels.*

Affectio firma corporis. Cic. T. Q. 5. 9. *Een goede geftelt heit des ligchaams, een goede gezontheit.*

Affectio erga aliquem. Plin. H. 8. 54. *Geneegentheit, liefde tot iemant.*

AFFECTISSIMUS inopia. Paterc. 2. 84. 2. *Zeer arm, heel arm, in de uiterfte armoede, doodarm.*

AFFECTO, ās, āvi, ātūm, āré. acc. Cic. Her. 4. 22. *Te veel zoeken, zeer trachten, fterk poogen, hard dingen, te veel werks maaken om, &c.*

Affectare munditiem. Nep. 25. 13. 5. *Heel zindelyk op zyn kleêren, of over zyn lyf zyn.* Studia Galliarum. Tac. An. 13. 53. 4. *Sterk poogen om de geneegentheit der Gauloizen, of Franfchen te winnen.*

* Affectare regnum. Liv. 1. 46. *Naar d'opperheerfchappye ftaan, om 't ryk kuipen, naar de kroon dingen.* Siciliam. Flor. 2. 2. 3. *Het oog op Sicilien werpen, naar 't bezit van Sicilien ftaan.*

Affectare aliquid. Ulp. Dig. 48. 5. 23. §. 4. *Iets met opzet doen dat het gezien worde, iets doen om gezien te worden; zyn beft doen dat iets gezien word.*

Gladiatorio animo ad me affectant viam. Ter. Ph. 5. 8. 71. *Zy koomen als verwoede fchermers, als dulle menfchen op mij aan.*

Quo iter affectet videtis. Cic. S. R. 48. *Gij ziet wat weg hij inflaat, wat oogmerk hij heeft, wat hy voorheeft, of beoogt, waar op hy toeleit.*

Eam affectat viam, ut vino me deponat. Plaut. Au. 3. 6. 39. *Hy zoekt my te veel wijn in 't lijf te krygen, hy doet zyn beft om mij dronken te maaken.*

Affectare aliquem damnis. Plaut. B 3. 1. 10. *Iemant befchadigen, of fchade toebrengen.* Men moet zich fpaarzaam van deeze fpreekwijs dienen; 't is beeter afficere te gebruiken.

AFFECTOR, aris, ātūs sūm, ārī. acc. Varr. bij Diomed. 1. *Ergens naar ftaan, naar trachten, naar haaken, naar poogen, of naar verlangen.*

AFFECTUOSUS, a, ūm. Macrob. S. 2. 11. *Teêrhertig, vol teedere liefde, of geneegentheit, liefhebbend, weldadig, welwarig, meêdogend.* Dit woord is 't befte Latijn niet.

AFFECTUS, ūs. m. Sen. E. 75. *Hertstocht, tocht, gemoetsneiging, drift, beweeging, gevoelen, geneegentheit.*

* Affectus amoris, aut metus. Quintil. I. O. 1. 11. *De hertstocht der liefde, of der vreeze.*

Affectus. Plin. E. 3. 10. *Geneegentheit, liefde, neiging, trek, zucht.* (zie Fab. Semeftr. 3. 19. wijdloopig van dit woord handelen.)

Affumere affectus alicujus. Quintil. I. O. 2. 2. *In iemants gevoelen koomen, iemants gevoelen omhelzen, of aanneemen.*

Inducere judicem in affectus. Quintil. I. O. 1. 13. *Een richter in eenige gevoelens overbrengen,* bij voorbeeld, van meedelijden, haat, &c.

Affectus. Celf. 2. 15. *Ongeftelt heit, ziekte, zwakheit, verzwakking, quyning.*

AFFECTUS, ă, ūm. part. ab Afficio. Cic. Fin. 5. 9. *Geftelt, die in eenige geftelthteit, of gefteltenis van 't ligchaam, of van den geeft is.* (De fuperl. Affectiffimus ftaat by Paterc. 2. 84. 2.)

Quonam modo affectam te offendam? Ter. Hec. 3. 1. 45. *In hoedanig een ftaat, in hoedaanige geftelt heit van gemoed zal ik u vinden? Hoe zal ik u geftelt vinden?*

Varie fum affectus tuis literis. Cic. F. 16. 4. *Uwe brieven hebben my in verfcheide gedachten gebragt; ik ben in verfcheide gedachten door uwe brieven gekomen.*

* Affectus beneficiis. Cic. F. 13. 4. *Die weldaden ontfangen heeft.* Honoribus. Cic. Mur. 2. *Die geëert is, of eer ontfangen heeft.* Imperio. Cic. Of. 2. 41. *Die gezach heeft.* Lætitia. Cic. Br. 4. *Verheugd, blijde, vol blijdfchap.* Morbo. Cic. D. 1 30. *Zwak, ziek, ongeftelt, met ziekte bevangen.* Defperatione. Cic. Att. 1419. *Wanhoopende, wanhoopig, tot wanhoop gebracht.* Audacia. Ter. Ph. 5. 8. 84. *Stout geworden.* Senectute. Cic. de Or. 3. 18. *Oud, bejaard, tot hooge jaaren, of hoogen ouderdom gekomen.* Optima valetudine. Cic. T. Q. 4. 37. *In volle gezontheit, heel gezond.*

Affectus ab aliquo morte. Cic. F. 4. 12. *Die van iemant den doodfteek ontfangen heeft, of omgebragt is.*

Affectus moleftia ex re aliqua. Cic. F. 1. 9. *Die ergens moeyelyk, of t'onvreeden over is geworden.*

Affecta ætas. Cic. V. 4. 43. *Hooge jaaren, een hoogen ouderdom.* Æftas affecta. Cic. *by* Non. 2. 702. Gell. 15. 5. *Een ver verloope zoomer.* Bellum affectum. Cic. Pr. Conf. 8. Gell. 15. 5. *Een ten einde loopenden oorlog, een oorlog die op het einde loopt.*

Affectus. *Ziek, ongeftelt, in een quaden ftaat, of toeftant, in een quade geftelt heit, verzwakt,* van een Staat. Liv. 6. 3. perfoon. Suet. Cl. 25. 5. *of* zaak. Tac. H. 2. 69. 4. fpreekende. Cicero voegt'er by Male of Graviter. Att. 14. 17. F. 13. 68.

Corpus affectum. Celf. 3. 22. *Een ongeftelt, zwak, verzwakt ligchaam.* Vires corporis affectæ. Liv. 5. 18. *De verzwakte kragten des ligchaams.*

AFFERO, affers, attūli, allātūm, āfferrĕ. acc. rei. dat. perf. *of* acc. cum præp. ad. *Brengen, toebrengen, aanbrengen.*

* Afferre aliquid ad communem fructum. Cic. Arc. 6. utilitatem. Cic. Of. 1. 16. *Iets tot het gemeene welweezen, of tot het gemeene nut toebrengen. 't Gemeen eenig nut, of voordeel toebrengen.*

Nihil afferunt, qui negant &c. Cic. S. 6. *Die geenen brengen niets bij, of zeggen niet met allen, die loochenen, &c.*

An ætatem afferet? Cic. de Or 2. 89. *Zal hij zynen ouderdom tot een reeden, of dekmantel bijbrengen? Zal hij zich op zijnen ouderdom, of zyne hooge jaaren verfchoonen?*

Afferre caufam, cur *of* quoniam. Plin. H. 16. 25. *of* Quod feq. fubj. Cic. Att. 11. 15. *Reeden bijbrengen, of reeden geeven, waarom dat, &c. Tot een reeden bijbrengen, of geeven, dat, &c.*

Afferre aliquid in contrariam partem. Cic. de Or. 2. 53. *Iets voor het tegendeel bijbrengen.*

Afferre exemplum. Plin. H. 18. 6. *Een voorbeeld bijbrengen.*

Afferre alicui auxilium. Plaut. E. 5. 1. 53. opem. Ter. Ph. 3. 3. 20. adjumentum ad aliquam rem. Cic. Of. 1. 1. *Iemant in een zaak eenige hulp toebrengen, iemant ergens in helpen, of behulpzaam in zyn; iemant*

mant ergens in tot een goeden uitslag helpen.

Afferre consilium alicui. Cic. Att. 15. 1. *Iemant raad geeven; iemant met raad helpen, dienen, of byspringen.*

Fidem afferre alicui rei. Plin. H. 9. 58. Liv. 25. 16. *Een zaak geloofbaar maken, of eenige geloofbaarheit byzetten.*

Afferre alicui laborem. Cic. Att. 9. 9. molestiam. Cic. Att. 11. 22. luctum. Cic. S. R. 5. *Iemant moeite maaken, hertzweer, of droefheit aandoen.* Fastidium. Cic. Mur. 9. *Iemant afkeerig maaken.* Voluptatem Plin. præf. 16. *of* consecutionem voluptatis. Cic. Fin. 1. 11. *Iemant vermaak aandoen.* Desperationem. Cæs. B. G. 8. 43. 5. *Iemant tot wanhoop brengen, wanhoopig maaken.*

Pudor transfugis attulit pœnitentiam. Frontin. St. 2. 7. 9. *De schaamte heeft de overloopers tot andere gedachten gebragt.*

Afferre manus alicui. Cic. Of. 1. 7. *Iemant gewelt aandoen.* Bonis alienis. Cic. Of. 2. 15. *De handen aan eens anders goed slaan; iemants goed inslokken.*

Tarquinius vim Lucretiæ attulit. Cic. LL. 2. 4. *Tarquyn heeft Lukretia verkracht, geschonden, of onteerd, heeft haar eer geweld aangedaan.* Cic. Att. 9. 12. zegt ook. Vim alicui afferre. *Iemant met gewelt ergens toe dwingen, of iets afdwingen.*

Manus sibi afferre. Cic. F. 10. 23. *De handen aan zich zelven leggen, zich zelven dooden, of ombrengen.* Men voegt'er somtijds Violentas bij.

Pro se quisque manus affert. Cic. V. 1. 26. *Elk poogt zich te verdeedigen, of te verweeren, elk tracht zyn zaak staande te houden.*

Hæc dies aliam vitam affert. Ter. An. 1. 2. 18. *In deezen tyd moet men anders leeven, of moet men een ander leeven leiden; deeze tyd vereischt een andere wyze van leeven.*

Quo me miseras, affero omne impetratum. Plaut. Most. 3. 2. 99. *Ik koom u zeggen, dat ik alles voor u verkreegen heb, dat gij my had laaten verzoeken.*

Afferre obscuritatem laudibus alicujus. Cic. Dej. 4. *Iemants lof verduisteren, of verkleinen.* Lumen Orationi. Cic. de Or. 3. 41. *Een reeden licht geeven, of ligt om te verstaan maaken*

Afferre alicui religionem. Cic. V. 4. 25. *Iemant in schroom, of in angstvalligheit brengen.*

Hæc res Consulatus repulsam ei attulit. Cic. Of. 2. 17. *Dat was de reeden waarom hem het Borgermeester-ampt geweigert wierd.*

Affertur, *of* rumores afferuntur seq. infinit. Cæs. B. G. 2. 1. 1. *Men zegt, men verhaald, men strooit uit, 't gerucht loopt, dat, &c.*

Afferuntur rumores de illo. Cic. F. 16. 21. *Men laat verscheide geruchten van hem loopen, men strooit verscheide geruchten van hem uit,* van eenen afweezenden spreekende.

Quod ab illo allatum erat, id sibi relatum esse putet. Ter. Ph. prol. 21. *Hy oordeele, dat men hem het zelve vergolden heeft, dat men het hem betaald heeft.*

(Afferre se. *Zich begeeven, koomen.* Om dat het ligchaam zig beweegt naar het oordeel en de wil.

Jovis jussu nunc huc me affero. Plaut. Am. 3. 4. 6. *Op 't bevel van Jupiter begeeve ik my nu hier heene, koom ik nu hier.*

Haud auspicato huc me attuli. Ter. An. 4. 5. 12. *Ik ben ongelukkig dat ik my hier heene begeeven hebbe, dat ik hier gekoomen ben.*

Afferre, afferre alicui, afferre ad aliquem, afferre nuntium alicui. *Boodschappen, tyding brengen.*

Allatum est Annibalem visum esse Cercinæ. Liv. 33. 48. *Daar is geboodschapt, daar is tydinge gekomen dat Annibal te Cercina gezien was.*

Cum mihi de Q. Hortensii morte esset allatum. Cic. Cl. 1. *Als my de dood van Q. Hortensius geboodschapt was, als my de tydinge van Q. Hortensius dood was gebragt.*

Cum est ad nos allatum de temeritate eorum. Cic. F. 3. 10. *Als 'er tydinge tot ons van hunne onbezonnenheit gekoomen is.*

Voluptabilem mihi nuntium attulisti. Plaut. E. 1. 1. 19. *Gy hebt my iets aangenaams geboodschapt, gy hebt my een aangenaame tydinge gebragt.*

Afferri worden ook gezegt, die niet gaan konnen; maar op de armen moeten gedraagen worden.

Summis precibus rogat sibi afferri puerum. Justin. 1. 4. 9. *Sy houd zeer aan dat het jonge kind haar mogte gebragt worden.)*

AFFICIO, is, affeci, affectum, afficere. acc. *Raaken, roeren, beweegen, verwekken, een indruk geeven, gaande maaken, ergens toe voorbereiden.*

Afficere animos. Cic. de Or. 2. 41. *De gemoederen beweegen, of gaande maaken, een indruk in de gemoederen geeven.*

* Corpora afficiunt fames & sitis. Liv. 28. 15. *De honger en dorst verzwakken de ligchaamen.*

Afficere aliquem lætitia. Cic. Mil. 28. *Iemant verblyden, blyde maaken, blydschap toebrengen.* Pudore. Cic. Cæc. 27. *Iemant beschaamt maaken.* Molestia. Cic. Att. 15. 1. *Iemant moeijelyk maaken.*

Solicitudo ex te afficit me. Cic. Cl. 97. *De zorge die ik over u heb, ontrust my, of maakt my onrustig.*

Multo magis, ut vulgo dicitur, viva vox afficit. Plin. E. 2. 3. 9. *De leevendige stem, gelyk men gemeenelyk zegt, geeft een grooter indruk.*

Afficere aliquem ignominia. Cic. S. R. 39. *Iemant een hoon, of smaad aandoen.* Beneficiis. Cic. V. 5. 45. *Een weldaad bewyzen.* Lucro. Plaut. Am. prol. 2. *Winst, of voordeel toebrengen.* Sepultura. Hirt. B. Af. 88. 5. *Ten grave brengen, begraven.* Regis honore & nomine. Cic. Dej. 5. *De eer en den naam van Koningk geeven, of met de Koningklyke waardigheit vereeren.*

Affici morbo. Ter. Hec. 3. 3. 6. *Ziek zyn.* Morte ab aliquo. Cic. F. 4. 12. *Van iemant gedood, of omgebragt worden.* Solicitudine. Cæs. B. G. 7. 40. 1. *Bekommert zyn.* Torminibus. Plin. H. 29. 5. *Snydingen in den buik hebben.*

Auctores seditionis morte affecit. Tac. H. 4. 27. 6. *Hy heeft de belhamels van de muitery omgebragt.*

Stipendio exercitum afficere. Cic. C. B. 27. *Een leeger afbetaalen.*

Eodem modo erga amicos affecti sumus, quo erga nosmetipsos. Cic. Fin. 1. 20. *Wy zyn op de zelve wyze omtrent onze vrienden, als omtrent ons zelven gezint.*

AFFICTITIUS, a, um. acc. cum præp. ad. *Gehecht aan, verknocht, vast gemaakt, gebonden aan, vast aan, &c.*

Affictitium ad villam leporarium. Varr. R. R. 3. 12. *Een wildbaan die aan een landhuis vast is, die aan een landhuis hoord.*

AFFICTUS, a, um. *Bygevoegt, aangelapt, bygelapt, in 't wild daar heene gestelt, dat geen overeenkomst met het volgende heeft.*

Affictum citharœdi procemium. Cic. de Or. 2. 79. *Een voorspel, of voorloopje van een luitspeelder, dat gansch geen overeenkomst met het stuk heeft dat hy speelen zal.*

AFFIGO, is, affixi, affixum, gere. acc. cum dat. Cic. N. D. 3. 23. *Aan vasthechten, aan vastbinden, aan vastmaaken, aan vastnagelen, aan vastspykeren.*

Affigere aliquem cruci. Liv. 28. 37. *Iemant aan 't kruis nagelen.* Cuspidem ad terram. Liv. 4. 19. *Een punt,*

punt, of *scherpte in de aarde steeken*, of *in de aarde slaan*.

* Aliquid animo affigere. Quintil. J. O. 2. 7. *Iets zyn geheugen indrukken, iets van buiten leeren.* Cic. V. 5. 43. gebruikt het voor *'t verstand*, of *de ziel iets indrukken, inscherpen.*

Affigere literas pueris. Quintil. J. O. 1. 1. *Den kinderen de letters leeren; de kinderen leeren leezen.*

Si te casus lecto affixit. Hor. S 1. 1. 81. *Indien u eenig toeval het bedde heeft doen houden.*

† Terræ affigere radicem. Virg. G. 2. 213. *Wortelen, inwortelen, wortel schieten.*

AFFINGO, is, affinxi, affictum, affingere, Aliquid alicui. Cic. Man. 4. *Iemant iets valschelijk toedichten*, of *toeschrijven, iemant ergens t'onrecht meê bezwaaren, beschuldigen*, of *belasten.*

* Affingere orationem sapientis stulto. Cic. Cl. 22. *Een gek wyze reedenen toeschryven*, of *doen voeren, hem als een wys man doen spreeken.*

Affingere aliquid rumoribus. Cæs. B. G. 1. 1. 2. *Iets tot de loopende geruchten toevoegen, de loopende maaren vergrooten.*

Affingere hominum mores. Cic. de Or. 2. 62. *De zeeden der menschen vertoonen, in 't licht brengen, uitbeelden, beschrijven.* (Andere leezen effinguntur.)

AFFINIS, is, m. en f. ne, is, n. Paull. Dig. 10. 1. 12. *Dat ergens aangrenst*, of *aan stoot.*

Affinis. Festus. Hygin. L. C. 190. *Een gebuur, nabuur, buurman, naastgeleegene, naastgeerfde.*

Potentiori affinis. Sall. B J. 41. *Naast geleegene*, of *naastgeerfde bij iemant die magtiger is.* (Andere leezen confinis. En dit behaagt Rivius meer dan affinis.)

* Facinoris. Cic. Her. 4. 8. of Facinori affinis. Cic. C. 4. 3. *Meedeschuldige, meedeplichtige, schuldige aan de zelve misdaad.*

Affinis ejus conductionis erat. Liv. 43. 16. *Hij hadde deel aan die pacht*, of *was een meedestander van die pacht.*

Affinis earum rerum, quas fert adolescentia. Ter H. 2. 1. 3. *Op de vermaakelijkheeden der jeugt verslingert.*

Publicis-ne affinis fuit, an maritimis negotiis? Plaut. Trin. 2. 2. 50. *Heeft hy zich met staatzaaken bemoeit*, of *op zee gehandelt? Heeft hij zich in de zaaken van Staat*, of *in den koophandel gesteeken!*

Suspicionis affinis. Cic. Syll. 5. *Die niet buiten vermoeden is, op wien 't vermoeden kan vallen.*

† Affinia vincula. Ovid. P. 4. 8. 9. *De banden van maagschap, van verbintenis.*

(Affinis. Cic. red. in sen. 7. Modest. Dig. 38. 10. 4. §. 3. *Een aangehouwde.*

Affinis. Plaut. Au. 3. 4. 14. Cist. 5. 6. *Een zwager, een dochtersman, een schoonzoon.*)

AFFINITAS, atis, f. Cic. F. 3. 12. *Verbond, verbintenis, vermaagschapping, maagschap, verwantschap, zwagerschap.*

Cum aliquo affinitate se devincire. Cic. Cl. 26. of affinitates jungere. Liv. 1. 1. *Zich met iemant verbinden*, of *vermaagschappen; met iemant een verbintenis*, of *maagschap maaken*, of *aangaan.*

Affinitatem dirimere. Tac. An. 12. 4. 4. *De zwagerschap breeken.*

(AFFIRMANTER. adv. *Met verzeekering.*

Si potuisset prædici affirmanter. Gell. 14. 1. *Indien het met verzeekeringe hadde konnen voorzegt worden.*)

AFFIRMATE. adv. *Met verzeekering*, of *bevestiging, met eede, plechtelyk, onder betuiging.*

Affirmate aliquid promittere. Cic. Of. 3. 29. *Iets met eede*, of *plechtelijk belooven.* Stephanus Doletus meent dat men Affirmative moet leezen.

AFFIRMATISSIME scribere. Gell. 10. 12. *Met groote verzeekering schrijven.*

AFFIRMATIO, onis. f. Cic. Of. 3. 29. *Verzeekering, bevestiging, betuiging, bewys.*

* Quod mea affirmatione tibi recepi. Cic. F. 10. 7. *'t Geen ik u op mijn woord belooft heb te doen.*

Annalium constantissima affirmatio. Plin. H. 28. 2. *Het stantvastige getuigenis van alle geschiedboeken*, of *van alle historien.*

AFFIRMATORES, um. m. plur. Ulp. Dig. 4. 4. 13. *Borgen voor de Voogden, borgen die voor de Mombaars instaan.*

AFFIRMO, as, avi, atum, are, Aliquid alicui. Cic. Att. 12. 14. *Iemant iets bevestigen, verzeekeren, bewyzen, betuigen.*

Jurejurando aliquid affirmare. Liv. 29. 23. *Iets met eede bevestigen, ergens een eed op doen.*

Quid opus est de eo tam valde affirmare? Cic. Att. 7. 8. *Wat is 't noodig mij zoo veele eeden omtrent hem te doen? Waar toe mij zoo veele verzeekeringen van hem gedaan?*

Id tibi affirmo te non diutius in illis molestiis futurum. Cic. F. 4. 13. 6. 13. *Ik verzeeker u, ik sta 'er u voor in, ik maak 'er mij sterk voor. Ik geef u mijn woord dat u die moeyelykheeden niet langer zullen op uw hals blyven, dat gy in die moeyelykheeden niet langer blyven zult.*

* Affirmare aliquid rationibus. Cic. 1. R. 1. 37. *Iets met reedenen bevestigen*, of *staande houden.*

Affirmare. *Bevestigen, versterken, sterken, stijven.*

Populi Romani virtutem armis affirmavi. Tac. H. 4. 73. 1. *De dapperheit van 't Roomsche volk heb ik door den oorlog gesterkt*, of *vergroot.*

AFFIXUS, a, um. *Aan vast gemaakt, aan gebonden, aan geslagen, aan genagelt, aan gespykert, aan gehecht*, in d'eigentlijke en oneigentlijke zin.

In saxis affixus. Cic. de Or. 1. 44. *Aan rotzen gebonden.*

* Affixus lateri alicujus. Virg. Æ. 10. 161. *Die iemant altijt op zy is, die hem altijt bijblijft, die nooit van hem afgaat, die hem over al verzelt.*

Affixus alicui tanquam magistro. Cic. Fr. 3. 1. *Iemants gevoelen als dat van zyn meester volgende*, of *aanhangende.*

Affixus in animo & sensu. Cic. V. 5. 53. *In 't verstant en de zinnen gedrukt.*

Quibus in rebus me ille sibi affixum habebit. Cic. F. 1. 8. *In die geleegentheden*, of *voorvallen zal hy my altoos hem toegedaan*, of *op zyn zyde vinden.*

AFFLATUS, us. m. Plin. H. 10. 33. *Ademing, aassem, geblaas, gesnuif*; uitwaaseming der dieren.

* Afflatus a terra. Cic. D. 2. 57. *Een damp, een wasem, uitwaseming*, of *wind die uit de aarde opkoomt.*

Afflatus divinus. Cic. N. D. 2. 66. D. 1. 18. *Een goddelijke drijving, inblazing, verrukking*, of *ingeeving.*

Afflatum ex aliquo loco recipere. Plin. E. 5. 6. *De wind ergens van daan krijgen.*

Afflatus. *Geblaas, uitblazende uitspraak.*

Bœotii sine afflatu vocant TEBAS. Varr. R. R. 3. 1. *De Beotiers spreeken TEBEN zonder geblaas uit.*

AFFLATUS, a. um. *Gedreeven, aangedaan, bewoogen, aangeblazen.*

Dei numine afflatus. Virg. Æ. 6. 50. *Van Godt gedreeven, van Godts geest aangeblazen.*

* Peste afflatus. Sil. 6. 232. *Met de pest bezocht.* Sole afflatus. Claud. B Gild. 348. *Van de Zon verlicht.*

Incendio. Liv 30.6. *Door een brand gezengt.*

AFFLEO, ēs, ēvi, ētūm, ērĕ. Plaut. P. 1. 3. 72. Pœn. 5. 2. 149. *Geveinsdelijk schreyen, zich houden, of men schreide.* Dit is de zin van Plautus.

AFFLĪCTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. T. Q. 4. 7. *Droefheit, quelling, hertzweer, verdriet, pijniging, onrust, moeyelijkheit, ontroering, benauwtheit.*

AFFLĪCTĬO, ōnĭs. f. Cic. T. Q. 3. 13. *Zorge, kommer, verdriet, hertzeer, smerte.* Het is niet zeeker dat Cicero dit woord gebruikt heeft Afflictatio *is beeter en zeekerder.* (Seneca gebruikt het Conf. Helv. 16. Afflictionis irritæ supervacua vexatio.)

AFFLĪCTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Sese. Ter. E. 1. 1. 30. Cic. Att. 3. 12. *Zich quellen, zich bedroeven, of ontrusten, zich zelven quelling, of smert aandoen.*

* Afflictabat naves tempestas. Cæs. B. G. 4. 29. 2. *De scheepen leeden veel door den storm, of van 't onweêr; door den storm, of 't onweêr wierden de scheepen zeer geschokt.*

Naves in vadis affligantur minuente æstu. Cæs. B. G. 3. 12. 1. *By 't ebben, of 't vallen van 't water lijden de scheepen veel aan de kiel, of stooten veel teegens de grond aan.*

Italiam luxuria & sævitia afflictabat. Tac. An. 13. 30. 2. *Hy verwoestte, bij bedorf Italien door zijne ongebondentheeden en wreedheeden.*

(Afflictare. *Dikwils ter neder stooten, voor de voeten smijten.*

Quid me afflictas? Plaut Au. 4. 4. 5. *Waarom smyt gij mij zoo dikwils onder de voet?*)

Afflictari. Cic. C. 1. 12. *Zich quellen, zich bekommeren, zich pynigen, zich ontrusten, of onrustig maaken, zich bedroeven, zich moeyelyk maaken, gequelt, of beangst worden.*

De aliqua re acerbissime afflictari. Cic. Att. 11. 1. *Zeer bekommert, of zeer ongerust over een zaak zijn. Zich ergens zeer over bekommeren, of ontrusten.*

Afflictari morbo. Liv. 29. 10. *Van een ziekte aangetast worden, of aangedaan worden.* (Men leest nu affectari.)

AFFLĪCTŎR, ōrĭs. m. Afflictor authoritatis alicujus. Cic. Pis. 27. *Verbreeker, of krenker van iemants gezag.*

AFFLĪCTŪS, ā, ūm. Colum. 5. 6. *Neêrgeworpen, neêrgesmeeten, omgekeert, 't onderste boven gekeert, bedorven, 't onder geraakt.* De compar. Afflictior staat beneden bij Cicero.

* Afflictus. Cic. Man. 9. afflictus animus. Cic. Att. 12. 21. *Moedeloos, kleinmoedig van gemoed, neêrslagtig, verslagen van geest.* Afflictus mœrore. Cic. C. 2. 1. calamitate. Cic. Syl. 5. *Van droefheit en elende overstelpt.*

Afflictum aliquem erigere. Cic. Man. 9. excitare. Cic. de Or. 1. 8. recreare. Cic. Att. 1. 16. *Een bedroefden hert, of moed inspreeken, moed geeven, een hert onder den riem steeken; een verslagene van geest ophelpen, of vertroosten.*

Ab amicitia afflicta transfugere & ad florentem devolare. Cic. P. Q. 30. *Een ongelukkig vriend verlaten, en zich aan de zyde van eengelukkige voegen.*

Afflictæ naves. Cæs. B. G. 4. 31. 2. *Beschadigde, ontramponeerde scheepen door storm, of anderzins.*

Afflicta navis ad scopulos. Cic. C. R. 9. *Een schip teegens de klippen aan stukken gestooten*

Afflictæ res. Lucan. 1. 498. *Zaaken die slecht staan, die in een quaden staat, of half bedorven zijn.* Fortunæ. Cic. Man. 9. *Verlooren goederen; geleegentheden die te niet, of te grond zyn gegaan.*

Afflicta salus. Cic. F. 1. 6. *Een bedorve gezontheit.* Virtus. Cic. de Or. 2. 52. *Een neêrgeslagen moed.* Fides. Tac. H. 1. 88. 5. *Een gekrenkte trouw.* Respublica. Cic. Oct. *Een wankelenden Staat.* Afflictior conditio. Cic. F. 6. 1. *Een erger toestant dan ooit.*

AFFLĪGO, ĭs, āfflīxī, āfflīctūm, āffligĕrĕ. acc. *Neêrwerpen, neêrsmyten, onder de voet werpen, of smyten, ter aarden werpen; vernielen, verdelgen, verwoesten.*

Affligere aliquem ad terram. Plaut. P. 5. 2. 15. *Iemant onder de voet, of ter aarden werpen.*

* Affligere. Cic. S. 10. *Krenken, verzwakken, afneemen, zwak maaken,* Van den ouderdom, of van een ziekte spreekende.

Affligere rem aliquam vituperando. Cic. Cl. 12. *De deugd, prys, of waarde van iets verminderen, verkleinen, bederven, of doen daalen, met het zelve te verachten.*

Affligere mores. Plin. H. 33. 11. *De zeeden bederven, of veranderen.*

Affligere aliquem. Plaut. Af. 4 2. 9. *Iemant bederven, uitznipen, al zyn goed inslokken; berooit en kaal maaken: op den dyk helpen.* Dus moet men, met Lambinus, Plautus verklaren, en niet dooden, ombrengen, gelijk Calepinus en Passeratius doen.

Affligere aliquem. Cic. Cæl. 33. *Iemant onderdrukken, quellen, ontrusten, moeite, of verdriet aandoen, vervolgen, overvallen.*

AFFLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Hor. S. 2. 8. 95. Ovid. M. 8. 820. *Ergens teegens aan blaazen, of teegens aan ademen, ergens naar toe blazen.*

* Afflare alicui mali quidpiam. Cic. Her. 4 49. *Iets met zyn adem besmetten, of vergiftigen.*

Rumor nescio quis afflaverat. seq. infinit. Cic. Att. 16. 5. *Daar was een gerucht verspreid, dat, enz. daar liep een gerucht, dat enz. men had een gerucht uitgestrooit, dat, enz.*

Romam ipsam Regis hujus terror afflabat. Flor. 3. 5. 9. *Rome zelf wierd door de schrik voor deezen Koning bevreest. De vrees voor de wapenen van deezen Koning deed Rome zelf beeven.*

Afflabunt tibi non Arabum de gramine odores. Prop. 2. 22. 17. *Gij zult de Arabische specerijen niet rieken; de Arabische reukwerken zullen tot u niet koomen.*

Odores afflantur e floribus Cic. S. 17. *De geuren koomen uit de bloemen.*

Afflare alicui leniter. Tibul. 2. 1. 80. *Iemant begunstigen, gunstig zyn, helpen, bystaan, behulpzaam zyn.* Dit is een leenspreuk ontleent van die op zee een zoete en voorspoedige wind hebben.

Afflante fortuna. Quintil. I. O. 11. 3. *'t Geluk gunstig zijnde; door een gunst, of begunstiging van 't geluk.*

Afflare aliquem fulmine. Plin. P. 90. 5. of fulminis ventis. Virg. Æ. 2. 649. *Iemant eeven den donder, of de kracht des donders doen gevoelen: iemant eeven door den donder, of door een donderslag treffen.*

Sperat sibi auram posse aliquam afflari in hoc crimine voluntatis eorum, qui &c. Cic. V. 1. 13. *Hij hoopt omtrent de misdaad, waar meê men hem beschuldigt, eenige gunste te zullen vinden bij de geenen, die enz.*

Afflari sidere. Plin. H. 2. 41. *Den invloed der sterren gevoelen.*

Afflari divino spiritu. Cic. Arc. 8. *Van Godts geest gedreeven, aangedaan, of bewogen zijn.*

† Lætos oculis afflarat honores. Virg. Æ. 1. 595. *De vriendelijkheit en minzaamheit blonk, of scheen haar ten oogen uit.*

ĀFFLŬĒNS, entis. part. omn. gen. Plin. H. 2. 97. *Vloeijende, loopende, stroomende,* Van een Rivier spreekende. (De compar. affluentior staat bij Cic. Am. 16. de superl. affluentissimus bij Ambrof. Serm. 81.)

* Barbari undique affluentes ad famam ejus. Liv. 35. 3. *De Barbaren,*

ren ; op 't gerucht van zijnen naam, van alle kanten toevloeijende.

Affluens. alleen. Cic. in Sall. 7. *of* copiis & opibus affluens. Cic. Rull. 2. 30. *Rijk, magtig, vermogend, wel gegoedt, die veel goederen en rijkdommen heeft*

Domus omni scelere affluens. Cic. Clu. 66. *Een huis dat van alle zonden overvloeid, waar in allerlei schelmstukken omgaan*, of *bedreven worden.*

Affluens bonitate. Cic. Q. R. 10. *Een man overvloeijende in goedheit.* Omni lepore & venustate. Cic. V. 5. 54. *Vol bekoorlijke bevalligheeden.*

Affluens eruditis viris & literatissimis studiis locus. Cic. Arc. 3. *Een plaats die overvloeit van Geleerden en van de leeroeffening aller weetenschappen.*

† Anni affluentes. Hor. O. 4. 11. 19. *De aankomende jaaren, de toeneemende*, of *aanwasschende ouderdom.*

AFFLŬENTĔR adv. *Overvloedig-lijk, in overvloed.* Men moet dit woord niet gebruiken voor dat men 't bij eenig goed Schrijver gevonden heeft. Cicero zegt alleen beneden Affluentius. (De positivus vindmen bij Solin. 9. Affluenter successus ejus amplhandis opibus proficiebant.)

AFFLŬENTIĂ, æ. f. Rerum omnium affluentia. Cic. Rull. 2. 35. *Overvloed, overdaat, een groote meenigte van alles.*

Affluentia annonæ. Plin. P. 28. 7. *Overvloed van leeftocht.*

* Affluentia ingenii. Quintil. I. O. 12. 10. *Overvloed van verstand, zeer veel verstands, overgroote bequaamheit.*

Affluentia, om te zeggen *toevloed*, of *toeloop van volk*, vind men bij geen Latijnsch Schrijver.

AFFLUENTIUS. adv. Cic. T. Q. 5. 6. *Overvloediger, overvloedelijker, in grooter overvloed, in grooter getal*, of *meenigte. Meer tot overdaad.*

AFFLŬO, ĭs, flūxī, flūxūm, afflŭĕrĕ. Plin. H. 2. 97. *Bespoelen, bewateren, doorloopen, langs heen loopen, langs vloeijen*, van een stroom spreekende.

* Affluebant copiæ. Liv. 29. 31. *'t Krijgsvolk vloeide met hoopen toe; de soldaten quamen in meenigte aan, verzamelden zich met hoopen.*

Nihil ex istis locis literarum, nec rumoris affluxit. Cic. Fr. 3. 3. *Daar zijn gansch geen brieven, noch nieuwmaaren van die kant gekomen. Men heeft noch brieven, noch tijdingen daar van daan gekreegen.*

Affluere. acc. cum præp. Ad. Cic. Fin. 1. 11. dat. Ovid. Rem. Am. 148. *Invloeijen, indringen, insluipen, ongevoeliglijk inkoomen*, van een hertstocht spreekende.

Affluere frumento. Plaut. Ps. 1. 2. 57. *Overvloed van koren hebben.* Divitiis. Lucret. 6. 13. *Zeer rijk zijn.* Voluptatibus. Cic. Fin. 2. 28. *In wellusten zwemmen.* Rebus omnibus. Cic. N. D. 1. 19. *Alles in overvloed hebben.*

AFFŎDIO, *of* Adfŏdio, ĭs, fōdī, fōssūm, fŏdĕrĕ. acc. *Graaven, spitten, delven, omgraaven, uitgraaven, omspitten, de aarde omhaalen.*

Furto vicini cæspitem solo nostro affodimus. Plin. H. 2. 68. *Wy graaven diefswyze een voor*, of *gruppel van ons buurmans land aan.*

AFFŌR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. acc. *Iemant aanspreeken, toespreeken, met iemant reedenwisselen*, of *gesprek houden.*

* Aliquem nomine affari. Cic. Cl. 72. *Iemant bij zijnen naam roepen*, of *aanspreeken.*

Affari aliquem dulci amore. Virg. Æ. 6. 455. *Iemant teêrhertiglijk*, of *zeer vriendelijk aanspreeken.*

* Affari. acc. Virg. Æ. 2. 700. *Iemant bedanken*, of *dank zeggen.*

AFFŌRMĪDO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. B. 4. 10. 3. *Vreezen, schrikken, vrees*, of *schrik hebben, trillen, beeven.*

AFFRĀNGO, ĭs, ĕrĕ. *zie* Affringo.

AFFRĪCO, ās, frĭcŭī, frĭctūm, frĭcārĕ, Aliquid alicui. Colum. 7. 5. Plin. H 8. 27. *Iets ergens teegens aan wrijven, het een teegens 't ander wrijven.*

Sus ligneo Priapo affricabit latus. Tib. 4. 15. 18. *Het varken zal zyn ribben teegens het houten beeld van Priapus aan wrijven.*

AFFRĪCTŬS, ūs. m. Spuma aquæ marinæ affrictu verrucas tollit. Plin. H. 31. 6. *'t Schuim van zeewater, op de wratten gewreeven, verdrijft ze.* Men vind geen ander geval (casus) van dit woord.

AFFRĪO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Varr. R. R. 1. 57. *Op brokkelen, op kruimelen, op strooijen, over strooijen.*

AFFŬLGEO, ēs, fūlsī, āffūlgērĕ. *Blinken, schijnen, flikkeren, flonkeren, schitteren, schijnsel geeven, blinkend zijn.*

Magoni, se recenturum urbem, prima spes morte nuntiata Marcelli affulsit. Liv. 27. 28. *De eerste hoop heeft zich aan Magus, dat hij de stad behouden zoude, opgedaan, na hem de dood van Marcellus bekend gemaaakt was.*

Mihi talis fortuna affulsit. Liv. 30. 30. *Daar heeft zich voor mij zoodanig een geluk opgedaan; ik heb zulk een geluk gehad.*

AFFŪNDO, ĭs, fūdī, fūsum, affūndĕrĕ. acc. cum dat. *Begieten, over gieten, over storten, bevochtigen.*

* Affunditur huic urbi æstuarium. Plin. H. 5. 1. *Die stad word van een arm der zee bespoelt. Die arm der zee spoelt teegens de stads muuren aan.*

Affundere met een acc. en een dat. Tac. An. 6. 28. 6. *In gieten, in storten, iets ergens doen inloopen.*

In aqua venenum affundere. Tac. An. 13. 16. 3. *Vergift in 't water doen, 't water vergiftigen.*

Ubi Mosæ aquas Rhenus Oceano affundit. Tac. H. 5. 23. 3. *Daar de Rijn 't water van de Maas in de zee ontlast*, of *in de zee stort.*

ĀFFFŪSŬS, ă, ūm. dat. *Voor*, of *bij needer geleegen, voor*, of *bij uitgestrekt.*

* Affusa aqua. Ovid. ad Liv. u. 422. Plin. H. 12. 21. *Gestort, uitgegooten, geplengt water.*

Venenum vulneri affusum. Tac. An. 1. 10. 2. *Vergift in een wonde gestrooit.*

Amnis urbi affusus. Plin. H. 5. 29. urbs amne affusa. Plin. H. 3. 3. *Een stroom die de muuren van een stad bespoelt, die rontom*, of *voorby een stad loopt*, of *heene vloeit.* De eerste spreekwijs is best in 't Latijn te gebruiken.

Affusus bello. Frontin. St. 1. 1. 8. *Overvallen*, of *die overvalt in een gevecht.*

ĀFORIS. Plin. H. 17. 24. Dit zijn twee woorden, beteekenende *van buiten, dat van buiten koomt.*

ĀFĔR, afră, afrūm. Hor. O. 2. 16. 35. *Afrikaans; van*, of *uit Afrika; dat Afrika betreft.*

ĀFER, afri. m. Hor. O. 4. 4. 42. *Afrikaner, een die uit Afrika is.*

AFRI. ōrum. m. Virg. Æ. 8. 724. *D'Afrikaners, de volkeren van Afrika.*

* AFRĬCĂ, æ. f. Cic. Lig. 7. H. O. 3. 16. 31. Een van de vier deelen der waereldt.

AFRĬCĀNŬS, ă, ūm Cic. Dej. 9. *Van Afrika, uit Afrika, Afrikaans, Afrikaansche; dat eenige overeenkomst met Afrika heeft.*

AFRĬCĀNÆ, ārūm. f. Plin. 8. 17. Cic. F. 8. 6. en 7. *Afrikaansche* die-

dieren, Panthers, Luipaards. Men noemt ze dus om dat'er veel van in Afrika zijn.

(AFRICĀNÆ. Colum. 8. 2. Varr. R. R. 3. 9. en Afræ aves. Hor. Ep. 2. 53. Juv. 11. 142. Kalkoenen.

AFRICĀNĪ mures. Plaut. Pœn. 5. 2. 51. Luipaards.)

AFRĬCUS, ă, ŭm. Sil. 17. 11. Afrikaans, Afrikaansche, van, of uit Afrika.

† Africæ procellæ. Hor. O. 3. 29. 57. Afrikaansche buyen, stormen door de winden uit Afrika verwekt.

AFRICŪS, ī. m. Cæs. B. G. 5. 8. 2. Hor. O. 1. 1. 15. Een zuiden wind die uit Afrika komt, en naar 't westen loopt. Men noemt hem zuidwest.

AGA.

ĂGĂNIPPĒ, ēs. Virg. E. 10. 12. Plin. H. 4. 7. of Agănippis, idis. f. Ovid. F. 5. 7. Hippokreenbron, Hengstebron. Een bron van Beotien. De Dichters zeggen dat ze de Zanggodinnen en Apoll is toegewijd, en door 't paard Pegasus, met zijnen voet tegens de aarde slaande, ontsprongen is.

ĂGĂNIPPÆUS, ă, ŭm. Van de Hippokreenbron, of van de Hengstebron.

Aganippæa lyra. Prop. 2. 2. 30. Een luit, of lier van de Zanggodinnen, waar op de Muzen, of Zanggodessen speelen.

AGĂRICŬM, ī. n. Plin. H. 25. 9. Agarikus, een slach van Boomkampernoelje, die op zeekere boomen langs den Bosphorus wast, boven al op de Lorkenboomen.

ĂGĀSO, ōnis. m. Plaut. Merc. 5. 2. 11. Liv. 43. 5. Frontin. St. 2. 4. 1. Stalknecht, staljongen.

AGĂTHĂ, æ. f. Plin. H. 3. 4. Ptolem. 2. 10. Stephanus. Agden, een stad van Languedok, alwaar een zeehaaven is.

AGĂTHŎPŎLĬS, ĕōs. f. Ptolem. 2. 9. Montpelliers, een stad van Languedok. zie Monspessulanus.

ĂGĂTHYRSĪ, ōrŭm. m. Plin. H. 4. 12. Virg. Æ. 4. 146. D'Agathyrzynen, volkeren van Scythien.

ĂGĔ. Imp. ab ago. Ter. Ad. 2. 2. 7. Cic. Mil. 21. Dit word gebruikt om een, of meer persoonen aan te moedigen. Tza, wakker, lustig, wakker aan, lustig aan.

Age. Virg. G. 4. 149. Wel aan, laat ons voortgaan, laat ons voortvaaren. Zeeker inwerptel.

Age porro. Cic. V. 5. 27. age sis. Cic. T. Q. 2. 18. Age vero. Cic. Man. 14. Age dum. Syl. 26. Nu wel aan, laat ons eens zien, wel nu laat ons eens zien zoo gy wilt.

Age, age. Ter. An. 2. 1. 10. Tza, wakker, lustig.

Age sane inquam. Cic. Fin. 2. 35. Wel aan, ik ben te vreeden, wel nu 't is gedaan, de zaak is klaar.

(Age word ook gevoegt by een werkwoord (verbum) van 't veelvoudige getal. Zie Servius Æ. 2. 706: 6. 343.

Age nunc, iter expediti latronis cum Milonis impedimentis comparate. Cic. Mil. 21. Wel aan, vergelyk de reize van een ligt gewapend struikroover met Miloos reistuig.

Age nunc, ex ipsius Chrysogoni judicio Roscii factum consideremus. Cic. R. A. 37. Wel aan, laat ons Roscius daad naar 't oordeel van Chrysogonus zelf overweegen.)

Agite. Virg. Æ. 1. 68. en agitedum. Liv. 7. 34. Tza mannen, wakker mannen, lustig mannen, tot veelen spreekende.

AGĔĂ, æ. f. Festus. Het dek of 't verdek op een schip, d'overloop achter de groote mast, daar de matroozen op staan om op de zeilen te passen.

ĂGĔLASTŬS, ī. m. Ἀγέλαστος. Plin. H. 7. 19. Een zuurmond, een die nooit lacht, een die bang, stuurs, of droevig van wezen is.

ĂGELLUS, ī. m. Ter. Ad. 5. 8. 26. Hor. A. P. 117. Cic. N. D. 3. 35. Een akkertje, een stukje lands, een stukje bouw - of weiland.

ĂGĒMĂ, ătis. n. Curt. 4. 13. 26. Een Macedonische ruiterhoop, of ruiterbende. Arrianus 5. 316. zegt dat men ook dus een bende, of hoop Macedonisch voetvolk noemde. En Livius 42. 51. zegt, dat het dat geene by deeze volkeren was, 't welk by de Romeinen Legioenen hiette. (Hoe groot het getal geweest is, leeren Livius en Diodorus in onze uitlegging over Curt. 4. 13. 26. 5. 59.)

ĂGENDICŬM, ī. n. Cæs. B. G. 7. 59: 6. 43. Sens, de hoofdstad van 't Senonois. Men gebruikt gemeenelijk Senones, um, of Senonæ, arum.

ĂGĔR, agri. m. Een stuk weiland, bouwland, of korenland, een stuk lands.

Agri bonitas. Cic. Rul. 2. 35. De deugdzaamheit van een stuk lands.

Ager colonus. Cic. A. 5. 19. Een land voor de volkplantingen geschikt. Passeratius zegt dat het een bouwland is.

Ager effœtus. Virg. G. 1. 81. Een uitgeput, uitgedraagen, of uitgebouwt land, een land dat in lang niet braak, of stil geleegen heeft. Rudis. Colum. 3. 11. Een land dat braak leit. Sylvestris. Colum. præf. 1. Griendland, boschland, een land bequaam om grienden, bosschen, of hout aan te teelen.

* Ager. Cic. Pis. 2. Land, bodem, gebied van een stad, land dat rontom een stad legt en onder haar gebied staat.

(Ager. Een boomgaard, een wyngaard.

Ut ager mundus purusque fiat, ejusque arbor ac vitis fœcundior. Gell. 19. 12. Op dat de boomgaard, of de wyngaard van de uitloopzels gereinigt werde, en deszelfs boomen en wynstokken meer vruchten draagen.)

AGGĔMO. V. Adgemo.

AGGĔR, ĕris. m. Virg. Æ. 9. 567. Een hoop aarde, een heuvel, of hoogte van aarde, een aardhoop.

Nivei aggeres. Virg. G. 3. 354. Sneeuwhoopen, sneeuwbergen, hoogten van sneeuw.

* Agger. Virg. Æ. 2. 496. Een dyk, wal, kaaidyk, of kaadyk, die voor een stroom word gelegd.

Agger. Cæs. B. G. 2. 12. 4. Cic. F. 15. 4. Bolwerk, schans, borstweering, aarde wal, schietschans, verschansing, stormkat.

Agger. Cæs. B. G. 2. 20. 1: 7. 58. 1. Dyk, aarde, kley, zoode, aarde daar men dyken en wallen meê maakt.

(Agger. De hoogte van een weg, het midden van een weg, met steenen belegt en verhoogt, op dat het water afloopen en de vuiligheit afzakken kan, en daat van daan de weg zelf.

Qualis sæpe viæ deprensus in aggere serpens. Virg. Æ. 5. 273. Hoedanig dikwils een slange betrapt word op het midden van een weg.

Pontes quos Antiquitas a fundamentis usque ad aggerem arcubus fornicavit. Sidon. E. 1. 5. Bruggen, welke de Ouden van de grondvest tot aan den weg op boogen gelegt hebben, of overwelft hebben.)

AGGĔRĀTIO, ōnis. f. Vitruv. 10. 12. Hoop, ophooping, aanhooging, hooging.

AGGĔRĀTŬS, ă, ŭm. Opgehoopt, gehoogt, aangehoogt.

Aggeratus trames. Tac. An. 1. 63. 5. Een aangehoogde weg; een weg door een kaai aangehoogd.

AGGĔRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Ophoopen, opstapelen, op malkanderen hoopen, tot een hoop maaken, by voorbeeld, aarde enz.

Aggerare cadavera. Virg. G. 3. 556. De lyken op malkanderen hoopen, of stapelen, een hoop van doode lyken maaken.

* Multa aggerat præmia pugnæ. Virg. Æ. 11. 79. Hy maakt een heelen hoop van den buit in den stryd bekoomen; hy hoopt den verkreegen buit in 't gevecht op malkanderen.

Aggerare arbores. Colum. 11. 2. of terram circa arbores aggerare. Colum.

lum. de arb. 28. *Boomen schoeijen,* of *aanhoogen, aarde rontom de boomen leggen, den voet der boomen met aarde dekken.*

Aggerare iras. Virg. Æ. 4. 197. *Iemants gramschap tergen, iemants woede aanhitzen,* of *gaande maaken, iemants toorn,* of *boosheit opwekken.*

Aggerare aliquod spatium. Curt. 4. 2. 16. *Eenig gat, eenige holligheit,* of *leege plaats dempen,* of *vullen, iets bedijcken,* by voorbeeld een gracht, een inham der zee om twee landen aan malkanderen te brengen, *met een dijk twee landen, door een arm der zee van malkanderen gescheiden, te zamen voegen.*

AGGĔRO, is, gessi, gĕstūm, gĕrĕrĕ. acc. *Verzamelen, by een brengen, ophoopen, op malkanderen hoopen, tot een hoop maaken.*

* Pisciculos aggerebant minutos, ut a majoribus absumerentur. Varr. R. R. 3. 17. *Zy smeeten'er veel,* of *een hoop kleine vistjens in om de groote te voeden.*

Tellus aggeritur tumulo. Virg. Æ. 3. 63. *Men bedekt,* of *overdekt het graf met aarde.*

Aggerere falsa. Tac. An. 2. 57. 3. *Valsheeden uitstrooijen, valsche geruchten,* of *valsche uitstrooizels vergrooten.*

Forum aggerimus bona; quin ultro ipsi aggerunt ad nos. Plaut. Truc. 1. 2. 16. *Wy trekken hunne goederen naar ons; ja ook zy zelfs brengen ze ons t'huis.*

Aggerere aquam alicui. Plaut. R. 3. 5. 27. *Iemant water aandraagen,* of *aanbrengen, voor iemant water haalen,* gelijk de waterdraagers doen, boven al wanneer men iemant heel veel brengt.

Aggerunda aqua curvum aliquem facere. Plaut. Cas. 1, 36. *Iemant, door veel water draagen, een bogchel,* of *bult doen krygen.*

(AGGĔSTIO, ōnis. f. *Een ophoopinge,* of *opstapelinge.*

Pinus trabes aggestione tectæ. Pallad. 12. 15. *Balken van een pynboom met opgehoopt zand bedekt.*)

AGGĔSTUS, ûs. m. Tac. An. 1. 35. 2. *Een hoop, mijt, stapel,* van hout, bouwstoffen, enz. spreekende.

Corpus insepultum quantulocunque terræ venerari aggestu. Quintil. D. 5. *Door eerbied, een hand vol aarde over een onbegraaven lighaam werpen,* of *schuppen.*

* Aggestus copiarum. Tac. H. 3. 60. 2. *Een hoop krygsvolk.*

* AGGLŎMĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *By een trekken, kort te zamen trekken, tot een hoop maaken,* van soldaten spreekende die hunne geleederen sluiten. Ik heb van dit werkwoord (verbum) geen voorbeeld in d'eigentlijke beteekenis gevonden.

Lateri agglomerant nostro (se.) Virg. Æ. 2. 341: 12. 458. *Zy schaaren zich met hoopen rontom my; zy koomen my met hoopen op zy.*

AGGLŪTĬNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 33. 5. *Aankleeven, aanlijmen, vastkleeven, vastlijmen, soudeeren; met lym, styfzel,* of *soudeerzel aan malkanderen maaken;* als hout, papier, gout, yzer, enz.

* Agglutinare. Cic. Att. 16. 6. *T'zamen lijmen, t'zamen voegen, t'zamen brengen, aan een knoopen, t'zamen knoopen, overeen brengen,* van twee deelen eener reeden spreekende die niet al te wel aan malkanderen hangen.

Mihi ad malum malæ res plurimæ se agglutinant. Plaut. Au. 4. 10. 71. *Alle ongelukken koomen,* of *loopen t'zamen om my te treffen; veele rampen vallen my teffens op 't lyf.*

AGGRĂVĔSCO, is, ĕrĕ. *Grooter,* of *zwaarder worden.*

Aggravescens vulnus. Cic. T. Q. 3. 31. *Een wonde die verergert, die erger word, die ontsteekt.*

Male metuo, ne Philumenæ magis morbus aggravescat. Ter. Hec. 3. 2. 2. *Ik vreeze zeer, dat Philumenaas zwakheit grooter zal worden.*

AGGRĂVO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Verzwaaren, zwaar maaken, bezwaaren, ergens zwaar op hangen.*

Odor aggravans caput. Plin. H. 12. 17. *Die reuk in 't hoofd trekkende, het hoofd bezwaarende, het hoofd dof,* of *zwaar maakende.*

Externo bello res si aggravatæ fuissent. Liv. 4. 12. *Indien de zaaken, gelyk ze toen stonden, met een oorlog van buiten verzwaart geworden waren; indien men in zulken toestant van zaaken, een vreemden oorlog op den hals gekreegen had.*

Hostis ea aggravat. Liv. 44. 7. *De vyand maakt die dingen zwaarder, verzwaart die dingen.*

Aggravare invidiam alicujus. Liv. 6. 27. *Den haat teegens iemant doen toeneemen,* of *vermeerderen, iemant meer verhaat maaken,* of *meer in den haat brengen.*

Aggravare reum. Quintil. I. O. 5. 7. *Een misdadiger bezwaaren, hem met meer misdaaden beschuldigen.* Aliquid. Quintil. D. 12. *Iets gezag geven, iets gewigt toebrengen,* van een reeden, of bewijs spreekende.

Ab aliquo aggravari inopia. Liv. 24. 36. *Door iemant in armoede,* of *tot den beedelzak gebragt worden, door iemant bedorven worden.*

Fortuna eorum sortem crudelius aggravante. Curt. 3. 13. 12. *De wisselkans,* of *de fortuin hun lot geweldig verzwaarende;* of *het harder en ondraaglyker maakende.*

(Aggravante morbo. Suet. J. 1. 2. Aggravata valetudine. Suet. A. 99. 6. *De ziekte toeneemende, grooter,* of *zwaarder wordende. De ziekte toegenoomen hebbende, grooter,* of *zwaarder geworden zynde.*)

AGGRĔDĬŎR, dĕris, ăggrĕssūs sūm, ăggrĕdi. acc. Plaut. Curc. 2. 3. 59. *Naar iemant toe gaan, iemant aandoen,* of *aanspreeken; zich bij iemant vervoegen, iemant op zij koomen,* of *op zij schieten, bij iemant koomen.*

Aggredi aliquem de aliquo. Plaut. Merc. 2. 3. 50. *Teegens iemant van een ander beginnen te spreeken.*

Aggredi aliquem. Plaut. P. 4. 3. 12. Sall. B. C. 19. *Iemant aantasten, aanranden, overvallen, aandoen.*

Aggredi. Cic. Off. 1. 21. *Ter zaak koomen, ergens van beginnen te spreeken.* Aliquid aggredi. Cic. N. D. 1. 21. *Iets onderneemen, beginnen, aanvangen, bestaan,* gelijk een oorlog, een reeden, enz.

Oras, qua aggreditur mare, sumus circumvecti. Plaut. Men. 2. 1. 12. *Wy hebben de stranden, die de zee bespoelt, omgetrokken,* of *omgereist.*

Aggredi ad historiam. Cic. Fr. 2. 12. *Een geschiedenis beginnen te schrijven.* Ad leges singulas. Cic. LL. 2. 4. *Van de wetten in 't byzonder beginnen te spreeken.*

Aggredi dicere. Cic. Of. 2. 1. of ad dicendum. Cic. Cl. 37. *Beginnen,* of *aanvangen te spreeken, zijn mond openen,* of *opdoen om te spreeken.*

Hac non successit alia aggrediemur via. Ter. An. 4. 1. 46. *Dat middel is ons mislukt, wy zullen 'teens anders,* of *op een andere wyze bezoeken; dat is ons niet gelukt, wy zullen eens eenen anderen weg inslaan,* of *wy zullen 't eens over eenen anderen boeg wenden.*

AGGRĔGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Volk vergaderen, verzamelen, by een brengen.*

* Aggregare aliquem in numerum. Cic. Mur. 7. *Iemant onder 't getal stellen, ergens onder reekenen,* of *onder stellen.*

Quos in comites fortuna aggregaverat. Paterc. 2. 53. 1. *De geenen die 't geluk hem tot medgezellen had toegevoegt.*

Aggregare se ad aliquorum amicitiam. Cæs. B. G. 6. 12. 6. *Met sommigen vriendschap maken.*

Qui-

Quibuſcumque ſignis occurrerat ſe aggregabat. Cæſ. B. G. 4. 26. 1. *Hy vervoegde, of begaf zich onder de eerſte vaandels die hy ontmoette, of aantrof.*

AGGRĔSSIO, ōnĭs. f. *Aanval, overvalling, beſpringing, aankomſt, aanvang.*

Animos prima aggreſſione occupare. Cic. Or. 15. *De gemoederen datelyk, finx, of van den beginne aan inneemen, aanſtonts inwinnen,* van een Reedenaar ſpreekende.

ĂGGRĔSSŎR, ōris, m. Ulp. Dig. 47. 9. 3. §. 3. *Aanvaller, beſpringer, moordenaar.*

Aggreſſor. Ulp. Dig. 48. 9. 1. *Struikroover, ſtraatſchender, ſchender van 's Heeren wegen.*

AGGRĔSSŪRĂ, æ. f. Ulp. Dig. 29. 5. 3. §. 4. *Aanval, overvalling, beſpringing, aantaſting, aanranding, aangryping.*

AGI.

ĂGĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Hor. E. 1. 18. 90. *Vlug, vaerdig, ſnel, gezwint, ligt, luchtig, finx, ras, rad,* of *zwak van leeden.*

ĂGĬLĬŎR. Plaut. E. 1. 1. 8. Naar de drukken van Aldus en Pareus. *Vaerdiger, vlugger, ligter.* Voſſius Anal. 2. 24. bewijſt dat het zeekerder te zeggen is Agiliſſimus, als Agillimus.

Agilis induſtria. Colum. 11. 1. *Een vlugge ſchranderheit.* Claſſis agilis. Liv. 30. 10. *Een welbezeilde vloot.* (Agilis. *Begeerig om te werken, geneegen om wat te doen.*

Natura humanus animus agilis eſt. Sen. Tr. 2. *Het gemoet des menſchen is driftig, begeerig, geneegen tot zyn werk.*)

AGILITAS, ātĭs. f. Plin. H. 35. 11. *Vlugheit, vaerdigheit, gezwintheit, luchtigheit, zwakheit der leeden, raſſigheit; raddigheit,* of *ligtigheit des ligchaams.*

Agilitas. Plin. H. 35. 11. *Leerzaamheit, buigzaamheit, gedweeheit van aart.* Cic. Att. 1. 17. gebruikt een verzachting, in de oneigentlijke toepaſſing die hij van dit woord maakt.

Agilitas navium. Liv. 26. 51. *Ligtigheit,* of *welbezeiltheit der ſcheepen.*

(ĂGĬLĬTĔR, adv. Ammian. 14. 6.) *Ras, gezwint, ligt, vaerdig.* In den eigentlijken zin. De compar. agilius ſtaat bij Colum. 2. 2.

ĂGĪNĂ, æ. f. Feſtus. Tertull. adv. Herm. 41. Ἀγίνα. *'t Gat van een unſter waar in de naald over en weeder ſlaat, 't huisje van een unſter.*

ĂGĪNĀTŎR, ōris. m. Feſtus. *Een winzuchtig menſch, een ſneedig oppaſſer om winſt te doen.*

ĂGĪNŪM of Aginnum, i. n. Ptolem. 2. 6. Auſon. Epiſt. 24. 80. *Agen.* Een ſtad en Biſdom van Guijenne, de Hoofdſtad van 't Agenois.

ĂGĪNNĔNSIS, is. m. & f. ſĕ, ĭs. n. *Agenenaer, een uit het Agenois.*

ĂGĬTĀBĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, n. Ovid. M. 1. 75. *Beweeglyk, ligt om te roeren, dat ligtelyk bewoogen word,* van de lucht ſpreekende.

AGĬTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. D. 2. 62. *Beweeging, werking, bezigheit, woeling, roering.*

Agitatio mentis. Cic. Of. 1. 6. Quintil. I. O. 1. 1. *Werkzaamheit,* of *bezigheit des geeſts.*

Agitatio terræ. Colum. 2. 2. *Het landbouwen, 't bouwen,* of *bebouwen van 't land, het omploegen, omſpitten,* of *omhaalen van 't land.*

Agitatio ſtudiorum. Cic. S. 7. *De geleertheitsoeffening, de vlyt,* of *neerſtigheit in de leer-* of *boekoeffening.*

ĂGĬTĀTŎR, ōris. m. Cic. Att. 13. 21. A. Q. 4. 29. Virg. Æ. 2. 476. *Voerman, wagenaar, koetzier, karreman.* Men noemde met deezen naam die de wagens, in de openbare ſpeelen, te Rome, of in de veldſlagen mende.

Agitator aſelli. Virg. G. 1. 273. *Ezeldryver.* Ik meen dat men het dus beeter kan verklaaren, dan met Servius zeggen, *Een die een eezel ſlaat,* of *affmeert.*

(ĂGĬTĀTRĪX, īcis. f. *Een beweegſter,* of *beſtierſter.*

Animam agitatricem aliorum, quæ natura ſunt immota. Apul. Phil. Nat. 1. 6. *De Ziele een beweegſter,* of *beſtierſter van andere dingen, die van natuuren niet bewoogen worden.*)

ĂGĬTĀTŬS, a, ūm. part. Cic. Tim. 3. Virg. G. 1. 357. Æ. 6. 68. *Beroert, ontroert,* van de baren der zee, *of* van een verwarden Staat ſpreekende. (De compar. agitatior ſtaat bij Seneca beneeden, doch in zommige boeken leeſt men agilior.)

Agitatus curis. Cic. Som. Sc. 9. *Vol zorge, vol onruſt,* of *bekommernis.* Injuriis. Cic. P. Q. 2. *Onwaardiglyk gehandelt, door ſmaat,* of *ſcheltwoorden mishandelt.*

Agitatus. Cic. de Or. 3. 14. *Verhandelt, betwiſt, in omvraag gebragt, waar over men geſproken,* of *geraadpleegt heeft,* van een geſchil, zaak, enz. ſpreekende.

Agitatior animus. Sen. E. 108. *Een ſneller, of vlugger geeſt, een ſmediger verſtand, een ſchranderder vernuft.*

AGĬTĀTŬS, ūs. m. Varr. L. L. 5. 6. *Beweeging, beroering, roering, ſchudding.*

ĂGĬTO, as, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Ontroeren, ontruſten, quellen, pynigen, moede maaken, vervolgen, laſteren.*

* Atra bilis hunc agitat hominem. Plaut. Capt. 3. 4. 64. *De zwarte gal,* of *mildzucht quelt dien menſch, dat is een zwaarmoedig menſch.*

Agitare caput. Colum. 6. 6. *Het hoofd ſchudden.*

Agitare aves. Cic. D. 2. 70. feras. Cic. Of. 3. 17. *De Vogelen op eenig wilt loslaaten,* of *aanjaagen,* van een jachtvogel ſpreekende op 't roſſe wilt; dus kan men zeggen, Agitare cervum. *Op,* of *tegen 't hart jaagen.* (Zoo doet Ovid. M. 3. 356. Adſpicit hunc trepidos agitantem in retia cervos.)

Equum calcaribus agitare adverſus clivum. Plaut. Aſ. 3. 3. 118. *Een paerd tegens een berg opjaagen.*

Agitare Rempublicam. Sall. B. C. 38. *Een Staat regeeren, 't gemeene beſt beſtieren.*

Agitabat piratas navales. Flor. 4. 8. 2. *Hy was d'Ammiraal,* of *'t Hoofd der Zeeroovers, hy voerde 't bevel over de roofſcheepen.*

Beneficiis magis quam metu imperium agitare. Sall. B. C. 9. *Meer door de hoop der belooningen, dan door de vrees der ſtraffen heerſchen,* of *regeeren.*

Paribus uterque votis ac viribus imperium orbis agitabat. Flor. 2. 2. 3. *Beide ſtonden ze met gelyke zucht en magt naar 't Oppergebied der ganſche waereld.*

Agitare. Sall. B. J. 19. of vitam agitare. Sall. B. C. 1. *Woonen, leeven, zyn leven verſlyten,* of *doorbrengen.* Pacem. Sall. B. J. 14. *In vreede leeven, vreede hebben,* of *vreede genieten.*

Ut agitarem inter vos libere convivium. Ter. Hec. 1. 2. 18. *Op dat ik vry met u eeten mag; op dat ik een vrye maaltyd met u mag doen,* of *houden.*

Diem feſtum apud aliquem agitare. Ter. H. 4. 4. 11. *By iemant,* of *in iemants huis een feeſtdag vieren,* of *houden.*

Agitare, alleen. Cic. Font. 6. mente. Liv. 7. 35. of animo agitare. Cic. D. 1. 29. Secum. Ter. Ph. 4. 3. 10. Cum animo. Sall. Or. de rep. Ord. 2. *Iets overweegen, ergens op denken, ergens zijn gedachten over laaten gaan, iets door zijn hoofd,* of *door zijn harſſenen laten gaan.*

Agitare rationem. Cic. T. Q. 5. 23.

Over

Over een reeden xintwiſten, over een reeden ſpreeken, om 'er de kracht en waarheit uit te haalen.

Agitare. Tac. H. 3. 1. 2. *Iets overleggen, zijn gedachten ergens over laaten gaan, iets in bedenking neemen.*

Agitare noctes. Sall. B. J. 94. *Nachtvergaderingen houden, des nachts vergaderen*, of *bijeenkoomen*.

Agitare choros. Virg. G. 4. 533. *Danſſen*. Equum. Virg. Æ. 11. 770. *Een paerd berijden, op een paerd rijden.*

(Agitare aliquid. *Ergens over ſchrijven.*

Hippocrates & Eraſiſtratus non contenti febres & ulcera agitare. Celſ. Præfat. *Hippokrates en Eraſiſtratus, niet vergenoegt van de koortzen en gezwellen geſchreven te hebben.*

Agitandum eſt vigilias. Plaut. Trin. 4. 2. 27. *Ik moet de wacht houden. Ik moet waaken.* Dit is een wijze van ſpreeken, van de Grieken ontleent, welkers gerundia ἐπιθήματα θιτικὰ genoemt als λεκτέον, ῥητέον, πρακτέον geen veranderinge door de geſlachten en getallen toelaaten. Voorbeelden van deeze ſpreekwijze, gehaalt uit dicht en ondicht, zie bij Zinzerling. Crit. Juv. Prom. c. 32. Vechner. Hellen. 1. 2. 32. en Gitan. Coll. Lucret. p. 343.)

AGM.

AGMĔN, ĭnĭs. n. Cæſ. B. C. 1. 24. 4. Virg. Æ. 9. 47. *Een hoop krijgsvolk, een krijgsbende, krijgsdrom, ruiterhoop*, of *ruiterbende, een bende voetknechten, een krijgsheir, leeger.* Cicero en Livius zeggen 't ook van een ſchaare volks. De eerſte A. 5. 6. van mannen. De tweede 2. 40. van vrouwen. Virgilius zegt het van een hoop ravens. G. 1. 381. en harten. G. 3. 369.

Agmen quadratum. Cic. A. 2. 42. *Een vierkante krijgsdrom.*

Tripartito agmine. Tac. H. 3. 82. 3. *Hebbende zijn leeger in drie hoopen verdeelt*, of *geſchaart, hebbende van zijn leeger drie hoopen gemaakt.*

Primum agmen. Cæſ. B. G. 1. 15. 5. *De voorhoede, de voortocht.* Noviſſimum agmen. Cæſ. B. G. 1. 15. 2. *D'achterhoede, d'achtertocht.*

Agmen ſtare paratum, & ſequi. Curt. 3. 3. 27. *Een heir gereed tot den veldtocht.*

Agmen nec turba nec farcinis prægrave. Curt. 3. 3. 27. *Een leger dat niet al te ſterk is, noch met geen krijgstuig is belemmert.*

Agmen claudere. Cæſ. B. G. 1. 25. 6. *De achterhoede uitmaaken, het leger ſluiten.*

* Majus in dies occupationum agmen extenditur. Plin. E. 2. 8. *Dagelijks krijg ik een hoop nieuwe beezigheeden op den hals.*

Agmen aquarum. Virg. G. 1. 322. *Een groote ſtortvlaag, ſtortregen*, of *plasregen.*

Agmen. Virg. Æ. 2. 212. *Sterke pooging, beweeging, geweld.*

Agmina caudæ. Virg. G. 3. 323. *De kronkels van den ſtaert.*

Agmen. *De loop, ſtroom*, of *vloed van 't water*, of *van een rivier.*

Leni fluit agmine Tibris. Virg. Æ. 2. 782. *De Tyber vloeit zachtjens, de Tyber heeft een langzaame*, of *zachte ſtroom.*

(Agmen. *De tocht, d'optocht, het optrekken*, of *voorttrekken, de marſch* van een leger, of van krijgsvolk.

In agmine nonnunquam equo, ſæpius pedibus anteibat, capite detecto. Suet. J. 57. 1. *Onder het trekken reed hy zomtijds te paerd, dikwijliger ging hy te voet voor aan, met het bloote hoofd.*

Ne miles gregarius in caſtris, neve in agmine ſervum aut jumentum haberet. Sall. B. J. 45. *Dat een gemeen ſoldaat noch in 't leger, noch op den tocht een knecht*, of *paerd hebben zoude.*

ĂGMINĀLIS, ĭs, m. & f. & lĕ, ĭs, n. *Die het leeger onder den optocht volgt om het reistuig naa te voeren.* Zie Budæus in Pand. Poſt. 270. B.

Agminales equi vel mulæ. Arcad. Dig. 50. 4. 18. §. 21. *Paerden*, of *muilezelinnen, die het reistuig van een leger, dat in marſch is, nabrengen.*

ĂGMINĀTĬM. *Bij hoopen, bij kudden, bij troppen, tropswijze.*

Elephanti oberrant agminatim. Solin. 25. *De Olifanten zwerven daar om heen bij kudden*, of *troppen.*)

AGN.

AGNĂ. æ. f. Hor. O. 1. 4. 12. Ovid. Tr. 1. 1. 78. *Een jong lam, een lammetjen.*

AGNĀSCŎR, ĕrĭs, ăgnātŭs ſŭm, agnaſci. Cic. de Or. 1. 57. *Na 't maaken van 's vaders uitterſte wil geboren worden.*

Cui filius agnatus ſit. Cic. Cæc. 25. *Die na 't maaken van zijn uitterſte wil een zoon geboren is.*

Agnaſci alicui. Modeſt. J. C. Dig. 38. 10. 4. §. 7. *Zich aan iemant vermaagſchappen. Iemants zoon door aanneeming worden.*

AGNĀTI, ōrŭm. m. plur. Cic. Tim. 11. Paul. Dig. 38. 10. 10. *Bloetvrienden van 's vaders zijde.*

AGNĀTĬO, ōnĭs. f. Modeſt. Dig. 38. 10. 4. §. 2. Cic. LL. 1. 7. *Maagſchap, vermaatſchap van 's vaders zijde.*

AGNĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 52. *Bygewaſſen, 't geen 'er te veel, te overvloedig*, of *tegens den gewoonen loop der natuur bij gekoomen is.* Gelijk een zesde vinger aan de hand.

AGNĔLLŬS, i. m. Plaut. Aſ. 3. 3. 77. *Lammetjen.* Plautus voert dus iemant ſpreekende in, die deezen naam aan een ander geeft om hem te liefkoozen.

AGNĪNUS, ă, ŭm. Plaut. Pſ. 1. 3. 85. Plin. H. 33. 13. *Lams, dat van een lam is*, of *aan een lam behoort.*

Agnina, æ. f. Plaut. Au. 2. 8. 4. *Lams-vleeſch.* Men verſtaat hier onder, of men drukt het uit Caro.

AGNĬTĬO, ōnĭs. f. *Kennis, denkbeeld, kundigheit.*

Quæſtio ad agnitionem animi pulcherrima. Cic. N. D. 1. 1 *Een heel fraai geſchil tot de kenniſſe der ziel*, of *om ons de natuur van de ziel te doen kennen.*

* Agnitio. Plin. H. 10. 70. *Blijk, teeken, aanwijzing.* Om ons ergens aan te doen gedenken, om ons iets weêr in gedachten te brengen.

AGNĬTUS, ă, ŭm. Val. Flac. 4. 437. *Erkent, bekent.*

Natales agniti. Pompon. J. C. Dig. 40. 14. 3. *Een bekende ſtam, een bekent geſlacht.*

AGNŌMĔN, ĭnĭs. n. Cic. I. R. 2. 9. *Bynaam.* Dat is een naam die men aangenomen heeft, of die iemant gegeeven is wegens eenig groot bedrijf, helden-ſtuk, dienſt, of deugt. Cicero vermengt denzelven zomtijds met Cognomen, of den Toenaam.

AGNŌSCO, ĭs, ăgnōvi, ăgnĭtŭm, ăgnōſcĕrĕ. acc. Sulpit. apud Ter. An. Per. 11. Virg. Æ. 3. 82. *Iemant herkennen, weeder kennen, iemants gedaante weeder in den zin krijgen, zich iemants weezen weêr te binnen brengen*, of *erinneren.* Wanneer men hem in lang niet gezien, of dat men in langen tijd niet om hem gedacht heeft, en dat hy ons voorkoomt. Cicero T. Q. 1. 29. gebruikt het ook voor *kennen*, of *onderkennen, gewaar worden*, gelijk ook de Dichters.

Agnoſcere. *Iemant*, of *iets kennen, onderkennen, herkennen, gewaar worden, waarneemen, onderſcheiden, onderſcheidentlyk zien, merken.*

Quibus ſignis natam agnoſcebat? Plaut. E. 4. 2. 27. *Aan welke teekenen herkende gy uw dochter?*

Formam agnoſco meam. Plaut. Am. 1. 1. 285. *Ik zie mijn eigen gedaante*, of *weezen; ik zie mijn zel-*

zelven. Van een ander spreekende die hem gelceck.

Agnoscere scriptum alicujus. Cic. A. Q. 4. 27. *Iemants schrift erkennen, toestaan dat iemant iets geschreeven heeft.* Erratum. Cic. Att. 16. 6. crimen suum. Cic. C. R. 7. *Zyn misslach, zyn misdaad bekennen, belyden.* Filium. Nep. 17. 1. 4. *Iemant voor zyn zoon erkennen,* of *houden.*

In aliquo antiquæ festivitatis imaginem agnoscere. Cic. F. 9. 15. *In iemant het zweemsel, de trekken van de oude vrolykheit zien.*

Agnoscere. Ulp. Dig. 46. 8. 12. §. 2. *Goedkeuren, goedkennen, betuigen dat men vernoegt is over 't geen een pleitbezorger heeft gedaan.*

Humanitatem & facilitatem agnoscimus tuam. Cic. de Or. 2. 89. *Wy erkennen uwe beleeftheit en gedienstigheit; wy zyn u, over uwe beleeftheit en goedwilligheit, verplicht.*

Agnosco ex me. Cic. Pl. 14. *Ik gis, ik weet uit,* of *door myn zelven.*

AGNUS, i. m. Cic. D. 2. 17. *Een Lam.*

AGO.

ĂGO, ĭs, ēgi, āctūm, ăgĕrĕ. acc. *Doen, maaken, te werk gaan, handelen, bedryven, leeven, weibleiden, voortdryven, spreeken, speelen, woonen, werpen, regeeren, bestieren, quellen.*

Agere alicui gratias. Cic. F. 1. 10. *Iemant dankzeggen,* of *bedanken.*

Ex insidiis agere. Cic. Off. 1. 30. *Heimelyk, of bedektelyk te werk gaan.*

Vi agis mecum. Plaut. R. 3. 4. 28. *Gy doet my geweld aan.*

Id ago, ut &c. seq. subj. Cic. C. 4. 6. *Ik doe dit, op dat enz. Ik beooge,* of *hebbe voor met dit te doen, dat, enz. Ik doe dat met het oogmerk,* of *in die hoop, dat enz.*

Agere pœnitentiam, quod &c. seq. subj. Val. Max. 3. 4. 2. *Berouw hebben, dat enz.*

* Radices agere. Cic. Of. 2. 12. *Inwortelen, wortel schieten.* In d'eigentlijken zin. Oneigentlijk *gesterkt worden, toenemen, vermeerderen,* van eer, of aanzien spreekende.

Agere facillime. Ter. Ad. 3. 4. 56. *Op zyn gemak leeven, een gemakkelyk leeven leiden.* Zomtijds voegt hij 'er Ætatem bij.

(Agere rimas. Cic. Att. 14. 9. *Splyten, reeten krygen.*) Ruinas. Sen. B. 6. 15. *Dreigen te vallen,* of *in te storten.* Van een gebouw spreekende.

Animam. Cic. F. 8. 13. *Den geest geeven, sterven.* Annum quartum. Varr. R. R. 2. 7. *In zyn vierde jaar gaan, vier jaar oud zyn.*

Quietam senectutem. Cic. Att. 14. 13. *Een zachten ouderdom genieten.* Vitam, ætatem alicubi. Cic. LL. 2. 1. *Ergens woonen,* of *leeven, zyn leven ergens doorbrengen, zyn dagen ergens slyten.* Mandata alicujus. Cic. A. 12. 12. *Iemants bevelen uitvoeren.*

Partes priores. Cic. Cl. 92. primas agere in aliqua re. Cic. Cl. 90. *Ergens de voorste,* of *de eerste in zyn, de eerste rol ergens in speelen.* Terentius. Ph. Prol. 28. legt het uit. *De eerste personagie in een blyspel vertoonen.*

Cum aliquo agere, ut &c. Cic. Am. 1. *By iemant bewerken, dat enz. Iemant verzoeken,* of *bidden, dat enz. By iemant aanhouden, om enz.*

Agere de aliquo. Cæs. B. G. 1. 13. 1. *Van,* of *over iemant spreeken,* of *reedenwisselen.*

Agere bene cum aliquo. Cic. A. 13. 10. *Met iemant wel te werk gaan, iemant wel handelen,* of *vriendelyk behandelen.*

Quid cum illis agas, qui &c. Ter. H. 4. 1. 29. *Wat zal men met luiden aanvangen, die enz. wat zal men met zulke doen, die enz.*

Nihil ago tecum. Plaut. Curc. 1. 2. 11. *Ik doe niets met u, ik handel met u niet, ik vind myn reekening niet by u.*

De aliqua re cum aliquo, of apud aliquem agere. Cic. F. 5. 2. Att. 1. 1. *Met iemant ergens over handelen,* of *in onderhandeling koomen; iemant over een zaak spreeken, een zaak by iemant bewerken,* of *poogen uit te werken.*

Actum agere. Ter. Ad. 2. 2. 24. Cic. Att. 9. 18. of acta agere. Cic. Am. 22. *Gedaan werk doen, doen 't geen alreede gedaan is; verloren, onnutten, of vergeefschen arbeid doen.*

Agere conventus. Cic. V. 5. 11. *Vergaderingen,* of *byeenkomsten houden.*

Agere aliquem in crucem. Cic. Clu. 66. 1. *Iemant aan 't kruis hangen, nagelen, slaan, doen hangen; iemant kruisigen,* of *met de kruisdood straffen.*

Agitur existimatio, laus, ædilitas. Cic. Pl. 33. caput. Cic. Am. 17. *Myn eer en aanzien, myn kerkmeesterschap, myn leven word betwist, 't is om myn eer, myn kerkmeesterschap, myn leven te doen.*

Agere furti cum aliquo. Sen. B. 6. 5. Cic. F. 7. 22. Vitruv. Præf. 7. *Iemant van dievery beschuldigen.* Men verstaat 'er Crimine onder.

Non capitis ejus res agitur, sed pecuniæ. Ter. Ph. 4. 3. 26. *'t Raakt zyn leven niet, maar zyn geld, 't is niet om zyn leven, maar om zyn geld te doen, hy loopt geen gevaar van zyn leven, maar van zyn geld.*

Agere pecuniariam litem adversus aliquem. Quintil. I. O. 6. 1. *Een geding teegens iemant over geldzaaken hebben.*

Agere aliquem. Cic. Q. R. 7. of partes alicujus. Ter. Ph. 5. 5. 7. *Iemant vertoonen, iemants personagie speelen, iemants rol op het tooneel,* of *elders speelen, iemant naaapen,* of *nabootzen in een gesprek.*

Agere turres. Cæs. B. G. 3. 21. 2. *De torens aanvoeren,* of *aanbrengen.*

Hoc age. Ter. Ph. 2. 3. 88. *Luister toe, hoor naar,* of *let op 't geen ik u zegge.*

Alias res agis. Ter. E. 2. 3. 58. *Gy denkt ergens anders op, gy hoort niet naar 't geen ik zegge.*

Agere jumentum. Cic. Cæc. 19. Capellas. Virg. E. 1. 13. *Een lastbeest, de geitjens voortdryven.* Pecus. Hor. O. 1. 2. 7. Cic. Pis. 34. *Een kudde hoeden, weiden.* Navem. Hor. E. 2. 1. 114. *Een schip regeeren, of stuuren.*

Unde agis te? Plaut. Most. 1. 4. 28. *Van waar koomt gy? Waar koomt gy van daan?*

Nunc agendo, nunc sustinendo agmen. Liv. 25. 36. *Dan zyn leger aanvoerende, dan het deende stil staan.* Of wel, *Dan op de vyanden aandringende, en dan hun geweld,* of *kuur wederstaande.*

Negotium agere suum. Cic. Of. 1. 9. *Zich nergens dan met zyn zaaken bemoeyen, zyn eige zaaken bevorderen,* of *bezorgen.*

Tu meam rem simulas agere, tuam agis. Plaut. R. 5. 3. 43. *Gy schynt myn belang te behertigen, en bezorgt het uwe: gy schynt myne zaaken te bevorderen, en zet de uwe voort.*

Amicum ex Imperatore agere. Plin. P. 85. 5. *De Keizerlyke waardigheit afleggen, om als een vriend te handelen.*

Amicum Imperatoris agere. Tac. H. 1. 30. 1. *Een vriend van den Keizer zyn.*

Consulem agere. Plin. P 56. 3. *Als een Borgermeester handelen, of te werk gaan, het werk van een Borgermeester doen.* (Niemant kan zijn plichten, die hem te doen staan, als al werkende doen.)

Diem festum agere. Cic. V. 4. 48. Sext. 63. *Een vyerdag houden, een feestdag vyeren.*

Joca atque seria cum humillimis agere. Sall B. 1. 96. *Boerteryen en ernstige dingen met zeer slechte luiden verhandelen; ernstig en schertsende*

fende met het gemeene volk omgaan, of *handelen*.

Agere triumphum ex aliquo populo. Liv. 6. 7. De aliquo. Plin. H. 34. 3. *Over een volk zeegepraalen*.

Agere triumphum de aliquo. Cic. V. 5. 38. *Over iemant de vlag voeren, roemen dat men iemant overwonnen heeft*.

Alicubi forum agere. Cic. Att. 5. 16. *Ergens het recht bedienen*.

Agere aliquem præcipitem ex &c. Cæs. B. C. 3. 46. 5. *Iemant van boven neêr flooten van enz.*

Agere aliquem præcipitem de &c. Cic. Cæc. 21. *Iemant ergens uit jaagen, uit verdryven, met gewelt van daan dryven*. In den eigentlijken en oneigentlijken zin, *iemant iets ontjaagen, ontneemen, ontrukken*.

Frondem agere. Plin. H. 18. 6. *Blad schieten, in zyn bladslaan*, van een boom enz. spreekende.

Experimenta per mortes agunt. Plin. H. 29. 1. *Zy helpen ons door 't bezoeken hunner geneesmiddelen om hals. De proef hunner hulpmiddelen moeten wij met de dood bekoopen*.

† Diris aliquem agere, Hor. Ep. 5. 89. *Iemant vervloeken, den vloek toewenschen*.

Te discus agit. Hor. S. 2. 2. 13. *Gy schept vermaak in den werpsteen*, of *met den werpsteen te speelen*.

(Agere, alleen, of agere bellum. *Oorlog voeren, oorlogen, in oorlog zyn*.

Cum feminis ergo agere debueras? Curt. 4. 10. 29. *Moest gy dan met wyven den oorlog voeren?*

Supersunt Samnitium bella, quæ continua per annum sextum & quadragesimum agimus. Liv. 10. 31. *De oorlogen die wij zes-en-veertig jaaren aan malkanderen met de Samniten voeren, zyn noch onbeslecht*.

Qui longe alia ratione, ac reliqui Galli, bellum agere instituerunt. Cæs. B. G. 3. 28. 2. *Die op een geheel andere wyze, als de andere Franschen, ondernoomen hebben te oorloogen*.

Agere, Is ook een woord van de voerluiden, die de paerden mennen, en voor zich heene drijven.

Ignoti agebant jumenta. Curt. 5. 12. 20. *Die van de zaak niet wisten, menden de paerden*, of *waaren voerluiden*.

Inhibuit frenos is qui jumenta agebat. Liv. 1. 48. *De voerman heeft den toom opgehaalt*, of *naar zich getrokken*.

Agere. *Dryven, voortdryven*. Als een harder zijn vee.

Tityre age potum pastas capellas, & inter agendum occursare capro caveto. Virg. E. 9. 23. *Tityr dryf de geiten, die geweid hebben, om te drinken, en onder het dryven wacht u voor den bok*.

Meridiano tempore semel agere potum satis habent. Varr. R. R. 2. 2. *Het is genoeg, dat ze des middaags eens om te drinken geleid*, of *gebragt zyn*.

Thyum vinctum ante se agebat, ut si feram bestiam captam duceret. Nep. 14. 3. 2. *Hy dreef den geboeiden Thyus voor zich heene, als of hy een gevangen wilt voortsleepte*.

Agere, Worden ook de honden gezegt, als zij het op 't wilt aanzetten.

Ut cervum ardentes agerent. Virg. Æ. 7. 481. *Dat zy het op het hart vierigslyk aanzetteden, dat zy het hart wakker nazetteden*.

Agere, alleen, of agere rem. *Gericht houden, de bank spannen, rechtdag houden*.

Si agendi necessitas instat. Plin. E. 9. 40. *Indien het gerichte moet gehouden worden, indien het rechtdag zal zyn*.

Cum proxime res agentur, quoquo modo ad judicandum veni. Plin. E. 4. 29. *Maak hoe gy het ook maakt, dat gy de naast aanstaande gerechtsdag verschynen mengt*.)

ĂGŌGĂ, æ. f. Plin. H. 33. 4. Ἀγωγὴ. *Een gruppel, groef, gracht*, of *riool*, welk men maakt om 't water door te leiden, of in te laten loopen dat men in 't graaven krijgt.

(ĂGŌLŪM. Festus. *Een harders staf, een staf daar het vee mede voort gedreven word*.)

ĂGŌN, ōnis. m. Tertull. adv. Gnost. 6. Ἀγών. *Gevecht, stryd, worsteling, worstelstryd, vuistschermin*g. Dus noemde men ook de Renbaanen, waar in gevochten, of met vuisten geschermt wierd. (Wij zouden 't het *Stryd-* of *worstelperk* noemen.)

Gymnicus agon celebrabatur. Plin. E. 4. 22. *Men vertoonde een gevecht van worstelaars*, of *van vuistscheermers; een worstelstryd in 't renperk*. Dit volk was moedernaakt in deeze oeffening.

ĂGŌNĀLIS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Agonales dies. Varr. L. L. 5. 3. Lux agonalis. Ovid. F. 1. 318. *Zeekere plechtelyke dagen*, op welke de Hoogepriester, bij de Heidenen, een Ram offerde, en voor dat hij hem flagte, zeide hij teegens de omstanders. *Agone? zal ik slaan?* Festus en Ovidius F. 5. 721. noemden deeze plechtelijkheit, Ăgōniă, ōrum. n. plur.

ĂGŌNIĂ, æ. f. *Doods benauwtheit, worsteling, groote angst*, of *vrees*. Dit is geen Latijns woord.

(ĂGŌNĬSTĬCŬS, ă, ŭm. *Van de worstelspeelen, dat tot de worstelspeelen behoort*.

Nunquid & agonisticæ causæ disputabuntur? Tertull. Cor. Mil. 13. *Zullen ook de zaaken van de worstelspeelen betwist worden?*

ĂGŌNŎTHĔTĂ, æ, m. *De bestierder van de speelen*. Zie van deze Budæus in Pand. p. 99. F.

Adrianus multa in Athenienses contulit, & pro agonotheta resedit. Spartian. Adr. 13. *Adrianus de Keizer heeft veele weldaaden aan die van Athenen beweezen, en is als bestierder van de speelen gaan zitten*.

Mastigophori, qui agonothetas in certaminibus comitantur. Arcad. Dig. 50. 4. 18. §. 17. *De stadsbedienaars, die met de bestierders van de speelen naar de speelen gingen*.)

ĂGŎRĂNŎMŬS, ĭ, m. Plaut. Curc. 2. 3. 6. Ἀγορανόμος. *Markt-meester*, of *marktmeester*, *rechter over de marktzaaken*.

AGR.

ĂGRĂGĀS of Acrăgās, æ. m. Virg. Æ. 3. 702. Plin. H. 3. 8. *Een berg, en op den zelven een stad in Sicilien*. *Agrigenten*, of *Gergenti* genaamt.

ĂGRAMMĂTUS, i. m. Vitruv. 1. 1. Ἀγράμματος. *Een mensch die niet leezen kan*.

AGRARIUS, ă, ŭm. *'t Geen de bouwakkers, of bouwlanden betreft*, of *raakt*.

Agraria lex. Cic. Att. 1. 19. *Een wet noopende de landscheidingen*.

AGRARII, ōrum. m. plur. Cic. A. 7. 6. *De voorstanders van deeze wet der landscheiding*.

AGRESTĬS, is. m. & f. agrestĕ, ĭs. n. Virg. E. 1. 10. *Boersch, van 't land, van den akker, dat tot het land behoort*. (De compar. Agrestior. staat bij Cic. T. Q. 5. 27.)

* Agrestis. Cic. Rul. 2. 35. Virg. G. 2. 531. *Boersch, wild, plomp, bot, onbeschoft, onbeschaaft*.

Agrestis. Cic. Mur. 29. Virg. G. 1. 41. *Landman, bouwman, boer, dorpman, landbouwer*.

Agrestis. *Wild, wilde*, van een boom Cic. V. 5. 38. of van een dier Cic. Am. 21. spreekende.

ĂGRĬCŎLĂ, æ. m. Cic. Dej. 9. Virg. G. 2. 458. Colum. 11. 1. *Landbouwer, akkerman, wyngaardenier een boer* die 't land bouwt, boomen plant, wijngaarden teelt, enz.

(ĂGRĬCŎLĀRIS, is, m. & f. re, is. n. *Dat tot de landbouwery behoort, dat van het boerenwerk handelt*.

Manus hæc scripsit opus agricolare. Pallad. Insit. 1. 3. *Met deeze hand heb-*

hebbe ik geschreezen een werk, 't welk handelt van de landbouwery.)

AGRICŌLĀTIO, ōnis. f. Colum. 11. 1. *Landbouw, akkerbouw, akkerwerk, bouwerk.* Agricultura, dat beneeden staat, is beter te gebruiken.

(AGRICŌLO, as, āvi, ātum, āre. Is ook gebruikt van Capitolinus voor het *Landbouwen.* Het volgende voorbeeld vertoond ons een gerundium van hem gebruikt.

Albinus fuit agricolandi peritissimus. Albin. 11. *Albinus heeft de landbouwery wel verstaan, heeft goed verstand van de landbouwery gehad.)*

AGRICŬLTŎR, ōris. m. Liv. 26. 35. *Landbouwer, akkerman, bouwman, boer.* Dit zijn twee woorden in deezen Schrijver, naar 't gevoelen der Geleerden.

AGRICŬLTŪRĂ, æ. f. Cic. Of. 1. 42. *Landbouw, akkerbouw, akkerwerk, bouwerk, de konst en wyze van 't land te bouwen.*

AGRIGĔNTŪM, i. n. Cic. V. 2. 26. *Agrigenten*, of *Gergenti.* Voortijds Agragas, een stad in Sicilien.

AGRIGĔNTĪNUS, a, ūm. Val. Max. 4. 8. 2. ext. Lucret. 1. 716. Plin. H. 31. 7. *Agrigenter*, of *Gergentiner, die van Agrigenten is.*

AGRĪPĔTĂ, æ. m. & f. Cic. Att. 15. 29. *Die deel aan de uitdeeling der landen verzoekt.* Aldus Manutius zegt dat het die geene is, *die in een nieuwe volkplanting woont.* 't Word van man en vrouw gezegt.

AGRĬPPĂ, æ. m. Plin. H. 7. 8. Gell. 16. 16. *Een kind met de voeten voorwaarts*, of *voor uit geboren.* Men noemt ze dus, om dat ze hunne Moeders groote smert aandoen.

AGRĬPPĪNĂ, æ. f. of Colonia Agrippina. Tac. An. 12. 27. 1. *Keulen*, een stad en Aartsbisdom van Duitschland.

AGRŌSŪS, i. m. Varr. LL. 4. 8. *Een ryk man in land*, of *in landeryen, een die veel land, veele landgoederen, hofsteeden, enz. heeft.*

AH.

AH komt na 't zeggen van Priscian. I. van aha. Interj. Plaut. As. 3. 3. 2. Ter. An. 3. 1. 11. *Ach!* Een uitroeping die smert, misnoegen, gramschap enz. te kennen geeft.

ĀHĒNEUS, a, ūm. Hor. E. 1. 1. 60. *Van koper, van metaal, van latoen.*

ĀHĒNĬPĒS, ĕdis. omn. gen. Ovid. Her. 6. 32. *Met kopere voeten, dat kopere, of metaale voeten heeft.*

ĀHĒNŬS, a, ūm. Virg. Æ. 1. 453. Ahenea simulacra. Gell. 16. 19. *Kopere*, of *metaale beelden.*

† Aheneus of Ahenus. Hor. O. 3. 16. 1. Ovid. Am. 2. 19. 27. *Sterk, hard, vast, dicht, hecht, beklongen, in malkander geklonken, zoo hard als metaal*, of *als koper.*

ĀHĒNŪM, i. n. Virg. Æ. 1. 217. Vitruv. 5. 10. Paul. Dig. 33. 7. 18. §. 3. *Een koper bekken, een kopere kan*, of *ketel.*

Ahenum. Ovid. Rem. Am. 707. Mart. 10. 16. 7. *Een koper waschvat*, of *koelvat, een groote kopere ketel.*

AI.

AIO. *Ik zegge.* Dit is een uitreegelig en gebrekkelijk werkwoord. (Verbum) waar van dit volgende de tijden en wijzen zijn, in gebruik bij de goede Schrijvers.

Præs. Aio, ăis, ăit. plur. ājūnt. Ter. E. 2. 2. 21. *Ik zegge, gy zegt, hy zegt, zy zeggen.*

Actum ajunt, ne agas. Ter. Ph. 2. 3. 72. of actum, ut ajunt, ne agas. Cic. Att. 9. 18. *Doe niet, gelyk men zegt, 't geen alreede gedaan is. Onderneem, gelyk het spreekwoord zegt, geen gedaan werk.*

Ain Plaut. E. 3. 4. 69. ain-tu Ter. Hec. 3. 4. 1. ain tandem. Ter. Ph. 2. 3. 26. An. 5. 3. 4. voor ais-ne. *Gy zegt? Gy zegt dan? Gy bevestigt? Gy houd dan staande?*

Imperf. ājebām, as, āt. Cic. D. 1. 47. Quintil. I. O. 6. 4. *Ik zeide*, enz. geheel.

Perfect. āisti, āistis. *Gy hebt gezegt*, of *gy hebt gezeit.*

Imperat. præf. Āi. *Zeg het, beken het.* Vel ai, vel nega. Nævius bij Diom. 1. 370. *Beken het, of loochen het.*

Fut. optat. & præf. subj. ājās, ājāt, ājāmŭs, ājānt. five ajas, five neges. Gell. 16. 2. *'t Zy dat gy 't bekende*, of *loochen 't.*

Neque neget aliquid, neque ajat. Cic. A. Q. 4. 31. *Zoo dat hy niet durft loochenen, noch bevestigen.*

Part. ājens, entis. Cic. T. 11. *Zeggende, verzeekerende, bevestigende.*

AL.

ĀLĂ, æ. f. Cic. D. 2. 26. *Vleugel, vlerk*, of *wiek van een vogel.*

* Ala. Plin. H. 21. 20. Hor. E. 1. 13. 12. *Oxel onder den arm. De holligheit onder den arm.*

Ala. Plin. H. 9. 51. *'t Vleesch dat onder aan de voorste pootjens der kikvorschen zit.*

Ala. Plin. H. 21. 5. *'t Open, d'opening, of de holligheit tusschen de bladeren van een kool*, of *eenig ander gewas, en de strenk*, of *takken.*

(Ala. Liv. 30. 34. *De vleugel*, of *het gedeelte van een schild omtrent de schouders.)*

Ala. Hirt. B. Afr. 39. Cic. Of. 2. 13. Liv. 26. 38. *Een ruiterbende die men op de vleugels van een leger stelde.* Deeze was alzoo genaamt, om dat ze op de regter en slinker zijde van de Legioenen, als de vleugels in de ligchaamen van de vogels, geplaatst wierden. Gell. 16. 4. Serv. Æ. 4. 121: 9. 604. Van hoe veel koppen de zelve geweest zij, zie Lips. M. R. 2. 2.

Alæ præfectus. Cæs. B. G. 1. 39. 2. *Veldmaarschalk, Kornel*, of *Ritmeester van de ruitery. Overste*, of *Bevelhebber der Ruiterbenden. Brigadier.*

Alæ sagittarum. Virg. Æ. 9. 578. *De vleugels van een pyl.* Dit zijn veeren die men achter aan den staart van een pijl bind om ze recht te stieren.

Alæ. Vitruv. 6. 4. *De vleugels van een gebouw, van een huis*, enz.

† Alæ velorum. Virg. Æ. 3. 520. *De vleugels, de zeilen der scheepen, welbezeiltheit van een schip.*

Fulminis ocyor alis. Virg. Æ. 5. 319. *Snelder, vluchtiger, gezwinder dan den blikzem.*

ĂLĂBĂSTĔR, tri. Cic. by Non. 15. 17. Ălăbāstrūm, i. Mart. 11. 8. 9. Ἀλάβαστρος. *Albaste flessche, albasterbus*, waar in de Ouden kostelijke specerijen en reukwerken deeden, om dat 'er lang in konden duuren.

* Alabaster rosæ. Plin. H. 21. 4. *Roozeknop.* Om dat ze naar de Albasterbussen gelijkt.

ĂLĂBASTRĪTĒS, æ. m. Plin. H. 36. 8. Ἀλαβαστρίτης. *Albaster, albastersteen.* Zeekere heldere witte marmersteen. Men verstaat 'er onder, of men voegd'er by Lapis.

ĂLĂCĔR, cris. m. & f. & ălacrĭs, is. m. & f. & ălacrĕ, is, n. Serv. Æ. 6. 685. *Vlytig, vlug, vaerdig, gereed, gezwint, driftig, leevendig, werkzaam, frisch, vrolyk, blymoedig.* De compar. alacrior staat bij Cic. Her. 2. 30.

Alacer ad maleficium. Cic. Her. 2. 30. Ut alteri noceat. Cic. Her. 2. 19. *Gereed om iemant quaad te doen.*

Alacres animo sumus, ut &c. Cic. F. 5. 12. *Wy wenschen ernstelyk*, of *uit den grond van ons hert, dat enz.*

Vultus alacer. Cic. de Or. 1. 40. *Een vrolyk aanzicht, een bly gelaat, een lustig weezen.* Animus. Cæs. B. G. 3. 19. 6. *Een lustige, vrolyke, vlugge*, of *vaerdige geest.*

ĂLĂCRĬTĀS, ātis. f. Cic. Att. 2. 7. Cæs. B. C. 3. 92. 3. *Vrolykheit, blyheit, blymoedigheit, vaerdig-*

digheit, vlugheit, gezwintheit, leevendigheit, vierigheit, vierige legeerte, driftigheit, onvertzaagdheit, kloekmoedigheit.

Alacritas canum. Cic. N. D. 2. 63. *Gezwintheit, vierigheit der jagthonden.*

ĂLACRĬTĔR. adv. Plin. H. 20. 12. *Vieriglyk, kloekmoediglyk, onvertzaagdelyk, eenigzins hardnekkig'yk.* Vader Gaudin heeft zeer wel aangemerkt, dat dit woord eenigzins verdacht is, en dat 'er in de beste drukken van Plinius Acriter staat, en 't is zeeker dat Plinius dat woord in deeze beteekenis gebruikt.

ĂLĂMĀNNIĂ, æ. f. V. Alemannia

ĂLĂPĂ, æ. f. Phæd. 2. 6. 24. Juven. 8. 192. Martial. 5. 63. 11. *Kinnebakslag, vuistslag, klap met de hand,* 't zij open of toe; *Oorband,* of *oorveeg,* (dit laatste is boertachtig in 't duitsch.)

ĀLĀRIS, ĭs. m. en f. rĕ, ĭs. n. & Ālārĭŭs, ă, ŭm. Men gebruikt gemeenelijk het meervoud. (In het enkelvoudige word het gevonden bij Tac. An. 3. 73. 3: 12. 27. 3.)

ĀLĀRIĪ, ōrŭm. m. plur. Cic. F. 2. 17. Cæs. B. G. 1. 51. 1. Ālārēs, ĭŭm. m. plur. Liv. 40. 40. *Vleugels, wieken, die op de zyden staan,* van ruiterbenden spreekende.

Cohortes alariæ. Cæs. B. C. 1. 73. 3. Alares. Liv. 10. 43. *Vleugels van 't paerdevolk, Ruiterbenden die de vleugels,* of *wieken van een leeger maaken.*

ĀLATĔRNŬS, I. f. Colum. 7. 6. Plin. H. 16. 26. *Zeekere boom die noch zaad noch vruchten draagt.* De blaaderen zijn omtrent als de Olijfsbladeren en die van Ilex.

ĀLĀTUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 4. 259. Ovid. F. 5. 666. *Gevleugelt, dat vleugels,* of *wieken heeft.*

ĂLAUDĂ, æ. f. Plin. H. 11. 37. *Leeuwerk,* zeekere zangvogel. Cicero A. 1. 8. Att. 16. 8. noemt Alaudæ de zoldaten van een Romeinsch Legioen, dat eerst Galerita, en daar na Alauda wierd genaamt.

ALB.

ĀLBĂ, æ. f. *Alben.* Daar zijn verscheide steeden van deezen naam.

Alba Longa. Virg. Æ. 1. 275: 8. 43. Liv. 1. 3. *Alben,* een stad van 't Latijnsche land, door Askaan, Eneaszoon gesticht, waar van niet als de vervalle muuren gezien worden.

Alba Augusta. Plin. H. 3. 4. *Albenas, Keizers Alben,* een stad van 't Narbonnees Vrankrijk. Zommige zeggen dat het is *Viviers,* een stad van Vivarets op de Rhone, en word Alba Augusta Helviorum genaamt.

Alba Græca. Plin. H. 35. 16. *Belgraden,* een stad van Hongaryën.

(Alba, Albi, *en* Albe, een stad in Italiën, in het Hertogdom nu de Marsi genaamt. Plin. H. 3. 12. Sil. 8. 508. Strab. 5. 166.

Alba, Albe, een stad in 't Eiland Kandia. Stephanus.

Alba. Een stad in Duitschland aan de Nekker. Vopisc. Prob. 13.

Alba Julia. *Weissenburg,* een stad in Zeevenbergen, de zitplaats van den Vorst.

Alba Pompeja. *Alba,* een stad in het Hertogdom Montferat. Plin. H. 3. 5. Dio. 73. 831.

Alba Regalis. *Stoelweissenburg,* een stad in Hongaryën.

Alba Sebusiana. *Weissenburg,* een stad in der Elzas.

Alba Virgao. *Ariona,* een stad in Hongaryën.)

ĀLBĀRIŬM, ĭĭ. n. Plin. H. 35. 16. Daar onder verstaande, *of* bij uitdrukkende Opus. Vitruv. 7. 2. *Plaaster pleister; een mengzel van kalk en witte gemaale marmersteen.* Plinius zegt H. 36. 23. dat het maar *pleisterkalk,* of *muurplaaster is,* maar men kan zich best aan Vitruvius gedraagen.

ĀLBĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Vat. 13. Hor. S. 2. 2. 61. *In 't wit, in 't wit gekleed.*

ĀLBĔDO, ĭnĭs. f. *Witheit, wittigheit.* Dit is geen zuiver Latijnsch woord. (Sev. Sulpitius heeft het gebruikt Hist. Sacr. 1. 16.)

ĀLBĔNS, ĕntĭs. omn. gen. part. ab albeo. Plin. P. 22. 1. *'t Geen grijs,* of *wit word, dat grys,* of *wit is,* van 't haair, van een bloem, van een paerd, enz. spreekende.

* Albente cœlo. Cæs. B. C. 1. 68. 1. *In 't krieken van den dag, by 't aanlichten, in 't begin van den dageraad, by 't aanbreeken van den dag.*

ĀLBĔO, albĕs, ălbŭi, ălbērĕ. Virg. Æ. 12. 36. *Witten, wit maaken, wit zyn, wit worden.* Deeze vermaarde Schrijvers, die dit werkwoord (verbum) gebruiken, toonen genoegzaam dat het zeer in gebruik is.

Arbor cui albet cortex. Plin. H. 12. 19. *Een boom met een witten bast,* of *die een witte bast,* of *schors heeft.*

ĀLBĔSCO, ĭs, ălbĕscĕrĕ. Cic. A. Q. 4. 33. Virg. G. 1. 367. *Bleiken, wit worden, wit schynen.*

ĀLBĬCO, ăs, ārĕ. Hor. O. 1. 4. 4. *Wit worden.*

Ex nigro albicare. Plin. H 27. 5. *Van zwart wit,* of *witachtig worden.*

Albicatur. Varr. *by* Non. 2. 58. *'t Word wit, 't klaart,* of *heldert op.*

(ĀLBĬDŬLŬS, ă, ŭm. Pallad. 3. 25. 5. 3. *Een luttel by 't wit koomende,* of *naar 't wit trekkende.*)

ĀLBĬDUS, ă, ŭm. Ovid. M. 3. 74. Colum. 2. 9. *Witachtig, naar 't wit trekkende, naby 't wit koomende.*

Albidiŏr. m. & f. albidiŭs. n. Cels. 7. 18. Plin. E. 8. 20. 4. *Dat witachtiger is, dat meer naar 't wit trekt, dat 't wit nader bykoomt.* De superl. albidissimus staat bij Cels. 5. 26.

ĀLBĬCĪ, ōrŭm. m. plur. Cæs. B. C. 1. 34. 4. *De Albienzers.* Volk van 't Bisdom Riez in Provence.

ĀLBĬŎN, ĭĭ. n. Plin. H. 4. 16. *Engeland,* voortijds, wegens de witte duinen, rotzen en klippen Albion genaamt.

ĀLBĬS, ĭs. m. Lucan. 2. 52. Tac. G. 41. 3. *De Elve,* een stroom van Duitschland.

ĀLBĬTŪDO, ĭnĭs. f. Plaut. Trin. 4. 2. 32. *De witheit,* of *wittigheit.*

ĀLBŎR, ōrĭs. m. *Wit, witheit, witte verwe, 't witte.* Pallad. 11. 14. (die dit woord ook omschrijft door albus color van de wijnen spreekende.

(Albor. Scrib. Larg. 3. 24. *Het wit van een ey.*)

ĀLBŪGO, ĭnĭs. f. Plin. H. 28. 11. *Een parel op 't oog, een wit vlakje dat op 't oog groeit.*

ĀLBŬLĂ, æ. m. en f. Virg. Æ. 8. 332. m. Mart. 12. 99. 4. Ovid. F. 2. 388: 4. 68. Dus wierd voortijds de *Tyber* genaamt die langs Rome loopt.

ĀLBŬLĂ Stat. S. 1. 3. 75. en

ĀLBŬLÆ, ārŭm. Mart. 4. 4. 2. *of* albulæ aquæ. Plin. H. 31. 2. *Bagni di Tivoli. Baden,* of *waateren in 't gebied,* of *in 't land van Rome,* die zeer goed voor verscheide ziekten zijn.

ĀLBŬLUS, ă, ŭm. Catull. 29. 9. *Wit, helder wit, zuiver wit.*

ĀLBŬM, i. n. *Wit, witte verf.* Sparsus albo. Virg. E. 2. 41. *of* maculis albis. Virg. Æ. 5. 566. *Met wit gevlakt,* of *gesprenkelt.* De zelve Dichter zegt G. 3. 56. Maculis insignis, & albo. Dat is, Maculis albis. *Witte vlakken.*

* Album. Cic. de Or. 2. 12. *Een wit tafreel, waar op de Hoogepriester by de Romeinen schreef al het merkwaardigste dat'er jaarlyks voorviel.* De Hoogepriester bewaarde dit tafreel in zijn huis, en konde elk, die wilde, het zelve nazien. Dit Tafreel wierd ten tijde van Cicero, als hij in de aangetrokkene plaats daar bij voegt, Annales

nales Maximi, (*de groote Jaarboeken*) genaamt.

Aliquid in album efferre. Cic. de Or. 2. 12. Referre. Liv. 1. 32. *Iets op dit wit tafreel schrijven.*

Album. *Een wit tafreel, waar op de naamen der Ampteuaars geschreeven wierden, en van die naar eenige bediening stonden.* Waar van daan 't koomt dat men dit woord beezigt, om te zeggen *getal, lyst, naamrol, regifter*, waar van dit volgende de voorbeelden zijn.

In albo profitentium citharœdorum ascribi. Suet. N. 21. 2. *Op de tafel, lyst, of naamrol der Gnitar- of Luitspeelders gestelt worden.*

Albo Senatorio aliquem eradere. Tac. An. 4. 42. 5. *Iemant op de lyst der Raadsheeren uitdoen, 't Raadsheers ampt ontneemen.*

Non eras in hoc albo. Plin. Præf. p. 3. *Gij stont niet op die lyst.*

Album ovi. Plin. H. 7. 7. Celf. 20. 11. *Wit van een ey, 't eywit.* Oculi. Celf. 7. 7. *'t Wit van 't oog.*

ĀLBŪMĔN, ĭnis. n. Plin. H. 28. 6. *Wit van een ey, eywit.*

ĀLBŪRNŪM, i. n. Plin. H. 6. 38. *De witte bast, of schil van een boom*, die tusschen de buitenschors en 't hout zit.

(ĀLBŪRNŬS, i. m. Auson. Eid. 10. 126. *Een soort van een visch.*)

ĀLBŬS, ă, ūm. Cic. T. Q. 5. 39. *Wit, witte, dat wit is.*

Albus calculus *of* lapillus. Ovid. M. 15. 41 · 46. *Een witte key, of steen.* Men neemt dit woord gemeenelijk in den eigentlijken zin, om te zeggen, *een stem, een keurstem, een gunstig oordeel*, of *goedkeuring.* Vermids de oude Rechters, in 't geeven van hunne stemmen, een klein steentjen in een flesch smeeten: Indien 't steentjen wit was, was hun stem voor de zaak, en het teegendeel, indien 't zwart was.

Album calculum alicui opinioni adjicere. Plin. E. 1. 2. *Door een wit steentjen, zijn stem ergens aan geeven.*

† Albus ventus. Hor. O. I. 7. 15. *Een zachte, zoele, lieflijke wind.*

Albi equi. Hor. S. 1. 7. 8. *Zeer snelle, of zeer gezwinde paerden.*

Albæ quadrigæ. Plaut. As. 2. 2. 13. *Een snelloopende koets.*

(Albus, *benauwt, bang, bleek van vreeze.*

In Hyrcano qui fugit albus equo. Mart. 8. 26. 2. *Die van angst en vreeze bleek zynde op een Hyrkaans paerd vlucht.*

Albus *helder, droog, opdroogende.*

Albus ventus deterget nubila obscuro cœlo. Hor. O. 1. 7. 15. *De droege, of opdroogende wind verdrijft de wolken in een donkere lucht.*

Albæ leone flammeo calent luces. Mart. E. 10. 62. 6. *De heldere dagen onder het heete hemelsteeken de leeuw, zijn warm.*

* Albus. *Gelukkig, voorspoedig, voorspoed beduidende.*

* Quorum simul alba nautis stella refulsit. Hor. O. 1. 12. 27. *Wiens (Castor en Pollux) gesternte, voorspoet, of geluk beduidende, zoo dra het den schippers verscheenen is.*

Albus. *Grys, graauw.*

Vellere tum cupies albos a stirpe capillos. Prop. 3. 22. 33. Tib. 1. 9. 47. *Dan zu't gy begeerig zyn om de graauwe haairen met de wortel uit te trekken.*

Sparserit & nigras alba senecta comas. Prop. 3. 3. 46. *Als d'ouderdom gryze met zwarte haairen zal gemengelt hebben, als ik zal grys geworden zyn.*)

ALC.

ĀLCÆĂ, æ. f. en

ĀLCĔĂ, æ. f. Plin. H. 27. 4. *Zigmaartkruid.*

ĀLCĔDO, ĭnis. f. Plaut. Pœn. 1. 2. 143. *Alkyon.* Een vogel die zijn nest bij schoon weêr op de zee maakt.

ĀLCĔDŌNĬĂ, ōrūm. plur. n. *Alkyons weêr, heel schoon weeder, wanneer d'Alkyon zyn nest op zee maakt.*

* Alcedonia sunt circa forum. Plaut. Cas. prol. 26. *'t Is alles zoo stil omtrent de merkt, als wanneer d'Alkyon zyn nest op zee maakt.*

ĀLCĒS, is *of* Alce, es. f. Cæs. B. G. 6. 27. 1. Plin. H. 8. 15. *Eland.* Zeeker dier als een Geit. De Heer d'Ablancourt verklaart het in Cæsars Aanteekeningen voor een *wilden Ezel.*

ĀLCȲON, ŏnis. f. Plin. H. 10. 32. *Alkyon. V.* Alcedo.

ĀLCȲŎNĒŬS, ă, ūm. Alcyonei dies *of* Alcyonides, um. Colum. 11. 2. *d'Alkyons-tyd, d'Alkyons-dagen. De tyd, dat d'Alkyons haar nest op zee maaken*, dat is, zeven dagen voor, en zeven dagen na de winterzonne.

ALD.

ĀLDŬĀDŪBĬS, ĭs. f. Cæs. B. G. 1. 39. 4. *Zeekere stroom van Duitschland.*

ALE.

ĀLĔĂ, æ. f. Cic. Arc. 6. *Het teerlingspel.* Het beteekent bijzonderlijk onder de Dichters, *allerlei lotspel, tuischspel*, of *waagspel.*

* Jacta est alea. Suet. J. 32. 2. *De teerling is geworpen. 't Besluit is genoomen; de zaak is onveranderlyk.*

Alea. Cic. D. 2. 15. *Lot, geluk, geval, kans, gevaar, wankeling, onzeekerheit, ongewisheit, wisselval.*

Vir extra omnem ingenii aleam positus. Plin. H. præt. *Een man wiens verstand ontwyfelbaar alle andere overtreft. Het doorluchtigste verstand, de uitsteekenste geest, buiten alle teegenspraak van zynen tyd.*

Maris & negotiationis alea. Colum. Præf. *De wisselvallen, de kanssen, en gevaaren die men op zee en in den koophandel loopt.*

Ire in dubiam imperii servitutisque aleam. Liv. 1. 23. *Speelen om Koning, of slaaf te zyn. Zich in de waagschaal stellen om te heerschen, of voor slaaf te dienen.*

Aleam adire. Sen. B. 3. 11. *'t Gevaar niet schroomen, of niet ontzien, zich in gevaar steeken, of in gevaar begeeven, 't gevaar ondergaan.*

(Alea ludere. Gell. 18. 13. Sen. 'Αποκολ. aleam ludere. Suet. Cl. 33. 6. Aug. 70. 5. *Met teerlingen speelen.*)

ĀLĔĀTŎR, ōris. m. Cic. V. 5. 13. A. 2. 27. *Dobbelaar, tuischer, teerlingspeelder, lotspeelder.*

ĀLĔĀTŌRĬUS, ă, ūm. Cic. A. 2. 27. *'t Geen tot het lot- of teerlingspel behoord.* Forum aleatorium. Suet. A. 71. 6. *Een tiktakbord*, zie onze uitlegging over Suetons §. 23.

(ĀLĔĀTŌRĬUM, ĭi, n. Sidon. E. 2. 2. *Een plaats, in welke met teerlingen gespeelt word.*)

ĀLĔMANNI, ōrūm. m. plur. Stephanus. Spartian. Car. 10. Vopisc. Proc. 13. Aur. Vict. C. 21. Arnob. 1. 9. *De Duitschen, de Duitschers, de Hoogduitschen, de volkeren van Duitschland.*

ĀLĔMANNĬĂ, æ. f. Claud. Stil. Conf. pr. 1. 234. *Duitschland, Hoogduitschland.*

ĀLĔO, ōnis. m. Nævius *bij* Festus. *Dobbelaar, tuischer, speelder.*

ĀLĔS, itis. f. Plin. H. 10. 10. 21. *en* 22. *Een vogel.* De Dichters maaken dit woord ook mannelijk. Virg. Æ. 12. 246. Ovid. Tr. 5. 1. 11.

* Ales. Hor. O. 4. 6. 24. *Vogelwigcheling, voorwikking, wigchelary, voorteeken, voorbediedzel.* Vermids de wigchelaryen, of voorbediedzels gemeenelijk door de vogelen geschiedden.

ĀLĔS, ĭtis, adj. omn. gen. Cic. N. D. 2. 44. Ovid. M. 2. 716. *Gevlengelt, die wieken, of vlengels heeft.* Van een paerd, kar, mensch, enz.

ens spreekende.

* Ales. Virg. Æ. 8 430. *Ligt, snel, gezwind, die ras voortgaat.* Passu volat alite. Ovid. M. 10. 587. *Zy vliegt over den weg, zy gaat heel ras.*

† Plumbum ales. Sil. 3. 365. *Een loot, of loode koegel die door de lucht snort, of vliegt.*

ĂLĒSCO, is, scĕrĕ. Varr. R. R. 1. 44. Lucret. 2. 1128. *Wassen, toenemen, groeijen, aangroeyen, vet worden.*

ĂLĔTŪDO, ĭnĭs. f. Festus. *Vettigheit, goede gesteltheit, welvaaren, welstant, gezontheit.*

ĂLĔXĀNDRĬĂ, æ. f. Hirt. B. Al. 5. *Alexandryen,* een stad van Egypten (Stephanus telt achtien steeden op onder deezen naam.)

ĂLĔXĀNDRĪNŬS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 1. 2. *Alexandryner, een die van Alexandryen van daan is.*

ĂLĔXĬĂ, æ. f. Cæs. B. G. 7. 68. 1. *Alize,* een stad van Burgondien in 't Duesmois.

ĂLĔXĬPHĀRMĂCŎN, i. n. Plin. H. 21. 20. *Teegengift. Een krachtig genees-middel, een genees-middel van groote kracht.*

ĂLGĂ, æ. f. Virg. E. 7. 42. Hor. O. 3. 17. 10. *Zeefukus, Wier, of Wiert.* Zeeker Zeekruid.

ĂLGĔNSĬS, is. m. & f. sĕ, ĭs. n. Plin. H. 9. 37. *'t Geen Wier, of Zeefukus eet, dat met Wiert, of Zeefukus word gevoedt.*

ĂLGĔO, ēs, alsi, algĕrĕ. Cic. F. 8. 17. *Heel koud zyn, groote koude hebben, van koude bevriezen, beeven, of trillen.*

* Probitas laudatur & alget. Juven. 1. 74. *Men pryst de vroomigheit, doch zij vind weinig liefhebbers. Men roemt de deugd, maar zij word van weinigen betracht, of zy blyft altoos behoeftig.*

(ĂLGĔSCO, ĕrĕ. *Koud worden, bevriezen, de hitte verliezen.*

Deus ipse rabiem flammarum algescere cogit. Prudent. A. 143. *Godt zelf doet het geweldige, of het zwaare vuur zijn hitte verliezen, of koud worden.*)

ĂLGĬDŬS, ă, ŭm. Catull. 63. 68. *Heel koud, yskoud, bevrooren, bevrozen, killend.*

ĂLGĬFĬCŬS, ă, ŭm. Gell. 19. 4. *Een killing, yzing, of koude veroorzaakende,* van de vrees spreekende.

ĂLGŎR, ōris. m. Plaut. R. 1. 3. 33. Sall. B. C. 5. *Groote koude, vinnige, of scherpe koude.*

ĂLGŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 32. 9. *Vol Wier, daar veel Wier in is, dat vol Zeefukus is.*

ĂLGŬS, ūs. m. Plaut. R. 2. 7. 24. i. m. Lucret. 3. 732. *Groote koude, vinnige, of scherpe koude.*

ALI.

ĂLĬĀS. adv. Cic. D. 2. 2. *Op een ander tyd, andermaal, een andere reis, ander werf.*

* Non alias magis admiratus est felicitatem suam. Curt. 3. 4. 11. *Hy heeft nooit zoo zeer over zyn geluk verwondert gestaan, dan in deeze geleegentheit.*

Nemo potest alias beatus, alias miser esse. Cic. Fin. 2. 27. *Niemant kan dan gelukkig, en dan elendig zyn.*

Alias aliud iisdem de rebus sentiunt. Cic. de Or. 2. 7. *Dan gevoelen ze eens 't een, en dan eens 't ander over de zelve zaaken.*

(Alias. *In andere voorvallen.*

Mulier testimonium dicere in testamento quidem non poterit, alias mulier potest esse testis. Ulp. Dig. 28. 1. 20. §. 6. *Een vrouw kan in het uiterstewil maaken geen getuige zyn, maar in andere voorvallen kan zij getuige zyn.*

Alias. *Anderzins.*

Crocodilus animal alias terribile. Plin. H. 8. 25. *De Krokodil anderzins een verschrikkelyk gedierte.*

Jacuisse non alias, quam simulatione mortis tutiorem. Curt. 8. 1. 24. *Dat hy stil geleegen hadde, als of hy dood waare, anderzins was hy niet zeeker geweest.*

Alias. *Op een andere plaats.*

Quod si toto alveo naturali relicto flumen alias fluere cœperit. Caj. Dig. 41. 1. 7. §. 5. *Indien de rivier de natuurlyke stroom verlaaten hebbende, een andere loop zal genomen hebben, of op een andere plaats zal geloopen zyn.*)

ĂLĬBĪ. adv. Cic. Att. 13. 52. *Elders, ergens anders, in, of op een andere plaats.*

* Alibi. Plaut. B. 5. 1. 16. Ter. Hec. 3. 1. 14. *In een ander geval, of voorval, in een andere geleegentheit, in een andere zaak.*

ĂLĬBĬLĬS, is. m. & f. bĭlĕ, ĭs. n. Varr. R. R. 2. 11. *Voedzaam, voedzaame, dat wel voed,* van melk, of eenige andere spijs spreekende. De compar. alibilior staat bij Varr. R. R. 3. 9.

ĂLĬCĂ, æ. f. Plin. H. 18. 7. Plin. E. 1. 15. 2. *Spelt, zeeker koren waar van men bier brouwt.*

* Alica. Plin. H. 18. 11. Cels. 3. 18. Mart. 12. 83. 3: 13. 6. 1. *Speltebier, speltedrank.*

ĂLĬCĀRĬÆ, ārum. f. Plaut. Pœn. 1. 2. 45. Festus. *Speltekroeghoeren, openbaare hoeren, straathoeren.* Vermids ze zich te Roome voor de speltebierkroegen onthielden.

ĂLĬCĀRĬĪ, ōrum. m. plur. Festus. *Speltebier-brouwer, Speltebier-steeker, of slyter.*

ĂLĬCŬBĪ. adv. Ter. Ad. 3. 4. 7. Cic. Fl. 2. *Ergens, in eenige plaats.*

ĂLĬCŬLĂ, æ. f. Mart. 12. 83. 2. *Een korte wyde rok met mouwen.* Zoo wij Turnebus Adv. 18. 23. en Vossius Lex. Etym. in alica gelooven.

ĂLĬCŬNDĒ. adv. Ter. An. 2. 4. 3. Cic. Cæc. 29. *Ergens van daan, van eenige plaats.*

Alicunde exora mutuum. Plaut. P. 1. 2. 44. *Verzoek van iemant, of ergens iets te leen. Leen ergens, of van iemant wat.*

ĂLĬĒNĀTĬŎ, ōnis. f. Cic. Or. 42. *Vervreemding, verkooping, afstant, overdragt, overgift, verhandeling.*

* Alienatio. Cic. Am. 21. *Vervreemding, misverstant, vriendschaps-breuk, afkeerigheit, oneenigheit, verkoeling van vriendschap en geneegentheeden.*

Tuam a me alienationem ad cives tibi gloriæ fore putavisti. Cic. A. 2. 1. *Door 't breeken van myne vriendschap, hebt gy gemeent groote eer in te leggen by de gansche stad.*

Alienatio exercitus. Cæs. B. C. 2. 31. 4. *Vyandigheit van 't krijgsvolk, afkeerigheit van 't leger.*

Alienatio mentis. Cels. 4. 2. Plin. H. 21. 21. *Krankzinnigheit, uitzinnigheit, ontsteltenis der harssenen, harssenwoede, zinneloosheit.*

ĂLĬĒNĀTŬS, ă, ŭm. *Vervreemt, afkeerig, oneenig, enz.*

* Alienatus ab aliquo. Cic. Am. 21. *Van iemant vervreemt, of afkeerig, met iemant in oneenigheit, of onvriendschap geraakt.*

Alienatus sensibus. Liv. 25. 39. Mente. Plin. H. 28. 8. *Ontstelt van harssenen, die zyn verstand verlooren heeft, buiten zyn zinnen, uitzinnig, krankzinnig, zinneloos.* Men vind ook in Livius 2. 12. Alienatus ab sensu animus, om te zeggen, *een ziel die ongevoelig is, die van de zinnen afgetrokken is, die de smert van 't ligchaam niet gevoelt.*

Pene alienata mente. Cæs. B. G. 6. 41. 3. *Byna 't verstand verlooren hebbende, bykans buiten zyn zinnen geraakt zynde.*

Falsa suspicione alienatus. Sall. B. C. 35. *Op valsch vermoeden buiten 't Staatbewint gebonden.*

Alienatus ad libidinem animus. Liv. 3. 48. *Een gemoed, een mensch tot wulpsheit vervallen.*

ĂLĬĒNĬGĔNĂ, æ. m. & f. Cic.

Dej•

Dej. 3. *Uitlander, vreemde, vreemdeling. Vreemd, uitlandsch, uit een ander land.*

Vinum alienigena. Gell. 2. 24. *Vreemde wyn, wyn uit een ander land.*

ĀLIĔNIGĔNŬS, ă, ŭm. Alienigena exercitatio. Val. Max. 2. 2. 3. *of* studia alienigena. Val. Max. 2. 1. 10. *Vreemde, of uitlandsche leeroeffeningen, oeffeningen die men bij vreemde, of andere volkeren leert.*

ĀLIĔNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. *Iets vervreemden*, bij koop, schenking, afstant, overgifte, enz. *Zyn goed aan een ander overdraagen.*

Pretio parvo ea, quæ accepisset a majoribus, vendidisse, atque alienasse. Cic. V. 4. 60. *Dat ze, 't geen ze van de vooronders gekreegen, of geërft hadde, voor een kleinen prys, of weinig gelds verkocht, vervreemd, of verhandeld hadde.*

Alienare vectigalia. Cic. Rull. 2. 13. *'s Lands inkomsten vervreemden, of qualyk besteeden.*

* Alienare aliquem ab alio. Cic. F. 5. 8. *of* alicujus voluntatem. Cæs. B. G. 7. 10. 2. *Iemant van een ander vervreemden, aftrekken, of afkeerig maaken.*

Alienari ab aliquo. Cic. Att. 1. 14. *Van iemant vervreemd, of afkeerig worden, iemant ongeneegen worden.*

Alienare aliquem. Ter. H. 5. 2. 26. *Iemant wechjaagen, 't huis verbieden, niet willen zien, of spreeken.*

Tu me alienabis nunquam, noster quin sim. Plaut. Am. 1. 1. 243. *Gy zult mij nooit uit den huis krijgen, daar ik 'er in hoor.*

Quod apud nos gignitur in totum transmarino alienatur. Plin. H. 20. 18. *Al wat by ons wast raakt buiten gebruik, of koomt in ongebruik, door 't geen ons uit vreemde landen word toegevoert*, van een genees-middel, kruid, enz spreekende.

Alienari. *Bederven, vervuilen, in 't bederf koomen*, van een deel van een ongezont ligchaam spreekende.

Intestina evoluta momento temporis alienantur. Cels. 7. 16. *De ontkronkelde darmen bederven in een oogenblik, of koomen straks in 't bederf.*

ĀLIĒNŬM, i. n. Sall. B. C. 5. Res alienæ. Cic. Of. 1. 8. *Eens anders goed, eens anders zaaken.*

Ex alieno restrictior fui. Cic. F. 3. 8. *Ik ben altyd spaarzaam, of nauwziende, omtrent eens anders goed geweest.*

ĀLIĒNŬS, ă, ŭm. Cic. Off. 1. 9. *Eens anders, van een ander, 't geen een ander toekoomt.*

* Alienus. Plaut. St. 3. 2. 31. *of* alienus homo. Cic F. 3. 6. *Een vreemde, vreemdeling, of een vreemd man*, van iemant spreekende die niet van 't huis, van de stad, of van 't land is.

Ego vobis alienus sum? Ter. Ph. 3. 3. 12. *Houd gy my voor een vreemde? Reekent gy my onder de vreemdelingen?*

Alienus. Ter. H. 5. 4. 6. *Vreemde, die ons niet bestaat, die niet van ons maagschap is.*

Non alienus sanguine a Regibus. Liv. 29. 29. *Geen vreemde van 't Koningklyk bloed; van 't Koningklyk bloed, of van Koningklyke afkomst.*

Alienus. abl. *met* A *of* Ab. *Ons vreemd, vervreemd, afkeerig.*

Alienus est a nostra familia. Ter. Ad. 3. 2. 28. *Hy heeft een afkeer van ons huisgezin.*

Alieno animo esse ab aliquo. Cic. Dej. 8. *of* alienum animum habere. Cic. Am. 8. *Van iemant vervreemd zyn, 't hert van iemant afgetrokken hebben.*

Alienus. dat. *Strydig, schadelyk, nadeelig, hinderlyk.* De compar. alienior staat beneden bij Cicero, de superl. alienissimus bij Nep. 2. 4. 5.

(Equitare podagricis alienum est. Cels. 4. 24. *Podagrense, of jichtige lieden is het ryden schadelyk.*)

Alienior est a me. Cic. F. 2. 17. *Hy is mij te veel teegen, hy is my te vyandig, hy is mij te kleinen vriend, hy haat mij te zeer, of is mij te weinig geneegen.*

Alienus dignitatis. Cic. Fin. 1. 4. a dignitate. Cic. F. 4. 7. *of* dignitate alicujus. Cic. Prov. Cons. 17. *Beneeden iemants aanzien, of waardigheit.*

Alienum est institutis meis. Cic. F. 5. 17. *Dat koomt met myn wyze van doen niet over een, dat is my onwaardig, dat is strydig met myn wyze van handeling.*

Alienum rationibus meis. Sall. B. C. 56. *Dat is mij schadelyk, of nadeelig, dat is strydig met myn belang.*

Alienum hoc dicunt majestate sua. Cic. D. 1. 37. *Zy zien dat aan als een zaak hunne Majesteit onwaardig, als beneeden hunne waardigheit.*

Alienus a sapiente. Cic. A. Q. 4. 43. *Onwaardig een wys man.* A vita mea. Ter. Ad. 5. 8. 22. *Strydig met myn wyze van leeven.* Ab ætate nostra labor. Cic. Att. 16. 3. *Een werk dat onze jaaren niet voegt, of past.*

Homo non alienus a literis. Cic. V. 2. 26. *Een man die de geleerdheit niet vyandig is, die de geleerdheit bemint, die veel van de geleerdheit houdt, die geleerd is.*

Alienum. Cæs. B. G. 6. 10. 1. *Ontpas, ontijdig, buitens tyds, buiten pas, of reeden.*

Aliena loqui. Ovid. Tr. 3. 3. 19. *Buiten pas, t'onpas, of buiten reeden spreeken, zotternijen, of beuzelingen zeggen.*

Mea n partem tacere tum memini, cum aliena est oratio. Plaut. Mil. 3. 1. 51. *Ik denk te zwijgen, als 't geen pas van spreeken geeft, of als niet te pas koomt te spreeken.*

Alienus, alienior. Cic. F. 1. 9: 2. 17. alienissimus. Cæs. B. G. 6. 31. 4. *Ongemakkelyk, schadelyk, hinderlyk, nadeelig, strydig, ruuw*, van een post, stant, plaats, veld, tijd, 't weêr spreekende.

(Alienus. *Onvoegzaam, niet passende, niet voegende.*

Tunc alienis nominibus illas invocantes. Curt. 3. 11. 25. *Hen noemende, of geevende hun den naam, die hun te dier tyd niet paste, of niet toequam.*)

ĀLĬFĔR, ă, ŭm. Ovid. F. 4. 562. en

† ĀLĬGĔR, ă, ŭm. Virg. Æ. 1. 667. *Gevleugelt, gewiekt, die vleugels of wieken heeft.*

ĀLĬMENTĀRĬŬS, ă, ŭm. *Dat de leeftocht, 't onderhoud, de leevensmiddelen, de kost, of 't voedzel betreft.*

Lex alimentaria. Cæs. ad Cic. F. 8. 6. *De wet van d'onderhoud der kinderen van hunne ouders, als ze arm waren. De wet, door welke de kinderen gehouden waaren de ouders te onderhouden.*

* Alimentarius. Ulp. Dig. 2. 15. 8. §. 6. *Een die zyn leven lang bij uiterste wil zyn onderhoud bespraoken, of zyn kost bezorgt is.*

ĀLĬMENTŬM, i. n. Cic. Tim. 6. *Voedzel, onderhoud, kost, leeftocht, leevensmiddelen, spys en drank, alles* wat menschen, 't vee, enz onderhoud.

Alimenta arcu expedire. Tac. An. 6. 43. 3. *Op zyn boog leeven, van de jagt leeven.*

(Alimentum, Word ook genoemt, alles, *dat iets onderhoud en sterkt.* Bij voorbeeld *de deugd, de zonde, het vuur.*)

Alimentum virtutis honos. Val Max. 2. 6 5. *De eer is 't voedzel van de deugd.*

(Alimenta vitiorum suorum. Ovid. M. 2. 769. *Welke hunne gebreeken voeden, vermeerderen, gaande houden.*

Mulciber urebat picem, ceras & cætera alimenta flammæ. Ovid. M. 14. 532. Sil. 17. 98. *Het vuur stak in brand 't pik, 't wasch, en al 't overige, waar mede de vlam konde gesterkt, gevoed, of gaande gehouden worden.*)

ĀLĬMŌNĬĂ, æ. f. Gell. 17. 15. *Voedzel, leeftocht, onderhoud.*

ĀLĬMŌNĬŬM, ii. n. Varr. R. R. 1. 8. *Voedzel, leevensmiddel.*

ĀLĬŌ. adv. *Elders heen, ergens anders heen, of naar toe, naar een*

een andere plaats, met een beweeging.
Alio suum animum conferre. Ter. H. 2. 4. 10. *Ergens anders op denken, zijn gedachten elders heen strekken*, of *heene stieren, zijn geest ergens anders heene wenden.*
Alio responsionem suam derivavit. Cic. V. 1. 53. *Hij heeft twijfelachtig geantwoord, hij heeft geantwoord daar bij niet naar gevraagt wierd, hij heeft niet recht uit op de vraag geantwoord.*
Statuam, an illuc mihi eundum sit, an quo alio. Cic. Att. 9. 17. *Ik zal bij mij vaststellen, of ik daar, dan, of ik ergens elders heen zal gaan.*
ĂLIŌQUĪ *of* alioquin. Cic. L. L. 2. 25. *Anders, anderzins, zonder dat, buiten dat.*
ĂLIŌRSŪM, *of* alioversum. adv. Plaut. Truc. 2. 4. 49. *Ergens elders heen, ergens anders naar toe, naar een andere kant*, of *plaats, elders naar toe.* Als 'er beweeging in is.
Aliorsum, atque ego feci, accipit. Ter. E. 1. 2. 2. *Hij neemt dat heel anders, als ik het voorhadde te doen.*
Istuc alioversum dixeram. Plaut. Au. 2. 4. 8. *Ik hadde met dat zeggen zulks niet voor. Ik heb dat met dat oogmerk*, of *met die gedachten niet gezegt.*
ĂLĬPES, edis. omn. gen. Ovid. F. 5. 100. *Gevleugelt aan de voeten, die vleugels aan de voeten heeft.*
† Alipes. Virg. Æ. 12. 484. *Vlug, snel, gezwint, ligt, ras*, van een paerd, wagen, enz. spreekende.
ĂLĬPĪLŪS, i. m. Sen. E. 56. *Een die 't haair onder de oxelen uitplukt.*
ĂLĪPTĂ, æ. m. Cels. 1. 1. *Badstoofmeester, Badhouder, een die baden*, of *badstooven houd.* Pignorius stelt hem onder de slaaven de Serv. 79.
ĂLĪPTES, æ. m. Cic. F. 1. 9. Juv. 3. 76: 6. 422. *Zalver*, of *smeerder der worstelaars*, of *baders. Opzichter over de worstelaars.*
ĂLĬQUĀ. adv. Cic. *Ergens door, door eenigen weg.* (Het is eigentlijk de ablativus van 't pronomen aliquis. En daar word via onder verstaan.)
Aliqua evolare. Cic. V. 1. 26. *of* evadere. Liv. 26. 27. *Ergens door ontkoomen*, of *door ontvluchten.* Men kan 'er parte onder verstaan.
Aliqua. Virg. E. 3. 15. *Ergens, ergens door, op eenige wyze.* (Daar word ratione onder verstaan.)
Aliqua hoc ad patrem permanabit. Ter. Ad. 2. 4. 19. Aliqua id pater rescifcet. Ter. Ph. 4. 1. 19. *Dat zal ergens door ter ooren*, of *tot kennis van myn Vader koomen. Mijn Vader zal 'er door deezen*, of *geenen weg de lucht van krijgen.*

ĂLĬQUĀNDĬŪ. adv. Cic. A. Q. 1. 3. *Eenige tijd, voor een tijd*, of *voor een korten tijd, een tyd lang.*
ĂLĬQUANDO. adv. Cic. Of. 3. 3. *Zomtyds, zommwijlen, altemets, bywylen, nu en dan.*
Aliquando. Cic. Clu. 25. *Eertijds, voortyds, voorheen.*
Aliquando. Cic. Att. 1. 18. *of* tandem aliquando. Cic. C. 1. 10. *Ten eenigen tyd, ten eenigen dage, eindelyk, ten laatsten, met der tijd.*
Sit discordiarum finis aliquando. Cic. Ar. 22. *Dat men met der tyd eens 't einde van deeze geschillen zie; dat men eindelyk deeze twisten eens besliffe*, of *bylegge.*
Spes est hunc miserum aliquando tandem posse consistere. Cic. P. R. 30. *Daar is hoop dat deezen ellendigen eens ten eenigen tyde wat rust zal konnen vinden.*
ĂLĬQUANTILLŪM. adv. *Zeer weinig, bykans niets, byna niet met allen, zoo weinig als niet.*
Foris quod gusto aliquantillum, etiam id beat. Plaut. Capt. 1. 2. 34. *Zoo weinig als ik uit-eet, doet het mij veel goeds.* Het is heel qualijk te weeten, of aliquantillum in deeze plaats een bijwoord, *of* naamwoord (adverbium vel nomen) is.
ĂLĬQUĀNTĬSPĔR. adv. Plaut. Ps. 1. 5. 158. Ter. Ad. 4. 5. 5. *Voor eenigen tyd, voor weinig tyds, voor een oogenblik, voor een korten tyd.*
ĂLĬQUANTŌ. adv. *Een weinig, een luttel, een klein weinig.* Men moet 'er gemeenelijk een vergelijking (comparativus) bijvoegen.
Aliquanto amplius quam ferre possent. Cic. V. 4. 34. *Een weinig meer dan ze konden draagen. Een weinig boven hunne krachten.*
Folium aliquanto latius. Plin. H. 21. 6. *Een blad, een weinig breeder*, of *een weinig te breed.*
Aliquanto ante. Cic. Of. 1. 23. *Een korten tyd te vooren, onlangs te vooren.*
Postea aliquanto *of* aliquanto post. Cic. Cæc. 4. *Een korten tijd daar na, korts daar na.*
ĂLĬQUANTŪLŪM. adv. Van getal. *Heel weinig, een luttel, een weinig, wat.*
Subtristis visus est aliquantum. Ter. An. 2. 6. 16. *Hy quam mij wat droefgeestig voor. Hij zag 'er mij wat droevig uit.*
Aliquantulum fimi. Plin. H. 17. 8. *Een weinig mist.*
Aliquantulum æris alieni. Cic. P. Q. 23. *Eenige weinige schulden.*
Aliquantulum suspicionis. Cic. I. R. 2. 9. *Eenig vermoeden, een kleine achterdocht.*
ĂLĬQUĀNTŪM. adv. Van getal. *Een weinig, een klein weinig, een luttel.*
Aliquantum nummorum. Cic. Att. 12. 27. I. R. 2. 4. *Een weinig gelds.*
Aliquantum noctis assumere. Cic. F. 5. 25. *Iets van de nagt daar by neemen*, of *daar aan knoopen.*
Aliquantum animi. Cic. Att. 7. 13. *Een kleine moed, weinig moed, luttel moed.*
Timida es aliquantum. Plaut. B. 1. 1. 73. *Gij zyt wat vreesachtig, gij zijt wat vervaert.*
Aliquantum est ad rem avidior. Ter. E. 1. 2. 51. *Hij is wat te zeer op 't geld*, of *op 't goed gezet. Hij ziet wat te veel op eigen baat*, of *voordeel.*
Huc concede aliquantum. Plaut. Trin. 2. 4. 116. *Koomt wat naar deze kant; koomt een weinig hier naar toe.*
ĂLĬQUANTUS, ă, ūm. Timor aliquantus. Sall. B. J. 105. *Een kleine schrik, een ligte vreeze.*
Numerus aliquantus. Sall. B. J. 74. *Eenig getal, een klein getal.*
(Aliquanti. *Zommigen, eenigen.* Dit woord hebben de Schrijvers van de derde eeuwe in deeze beteekenisse gebruikt, ook zelfs van geen klein getal.
Aliquanti in cœlestium numerum referuntur. Aur. Vict. C. 33. 25. *Zommigen worden onder 't getal van de hemelingen gebragt.*
Hæc cum per aliquantas Græciæ civitates exercuisset. Oros. 3. 13. *Als hij deeze dingen in eenige steeden van Griekenland hadde in 't werk gestelt.*)
ĂLĬQUĀTĔNŪS. adv. Plin. H. 27. 12. Colum. 4. 3. Quintil. I. O. 10. 1. *Met een zeekere overeenkomst, tot hier*, of *tot daar toe, tot een zeekere maat, eeniger wyze.*
ĂLĬQUID. Dit woord, als een zelfstandig naamwoord genomen, beteekent, *iets, eenig ding, eenige*, of *zeekere zaak.* In deezen zin is 't maar in de nominativus *en* accusativus in 't gebruik.
Aliquid monstri. Ter. An. 1. 5. 15. *Zeeker wanschepzel*, of *gedrocht, iets zeldzaams, en ongewoons.*
Aliquid novi. Cic. Pet. Conf. 1. *Iets nieuws, eenige nieuwe tyding, wat nieuws, eenige nieuwe maare.*
Est aliquid nupsisse Jovi. Ovid. F. 6. 27. *'t Is wat groots, 't is eenig geluk met Jupiter getrouwt te zyn.*
Aliquid se futurum putat. Cic. Div. 15. *Hij meent iets te worden, hij denkt ergens toe te geraaken.*
Tibi aliquid de meis scriptis mittam. Cic. Att. 1. 16. *Ik zal u iets van mijne schriften zenden.*
(Aliquid fieri, Is een aardige spreekwijze, als 'er iets goets, eenig voordeel voor-

verwacht word. Daar schijnt boni onder verstaan te worden.

Interea fiet aliquid spero. Ter. An. 2. 1. 14. *Ik hoop dat 'er ondertusschen iets goets zal voorvallen, zich iets tot onzen dienst zal opdoen.* Donatus zegt, dat deeze spreekwijze is te vergelijken met de volgende 2. 3. 24. Interea aliquid acciderit boni.

Si fieret aliquid a novis magistratibus. Cic. Att. 3. 19. *Indien 'er iets goets voorvallen mogte, gedaan mogte worden van de nieuwe borgermeesteren. Indien de nieuwe borgermeesteren iets tot mynen dienst, tot myn voordeel doen mogten.*)

ĂLĬQUĬS, ălĭquă, ălĭquŏd *of* aliquid. *Iemant, iets, wat.*

Illum aliquis evocate. Plaut. Men. 4. 2. 111. *Laat hem iemant roepen. Roep hem,* of *laat iemant van u allen hem doen koomen.* De Dichters spreeken dus voor, Evocet illum aliquis. (Aperite hoc aliquis. Plaut. Merc. 1. 21. Ter. Ad. 4. 4. 25. *Laat iemant dit open doen,* voor Aperiat hoc aliquis. Zoo dat aliquis in 't eenvoudige getal, beteekent het meervoudige getal, zoo nochtans, dat het van een alleen onder veelen verstaan word.)

Unus aliquis. Cic. Of. 2. 12. *Iemant.* Tres aliqui. Cic. Fin. 2. 19. *Drie zeekere luiden.*

Aliquis de tribus nobis. Cic. LL. 3. 7. *Iemant van ons drien.* De familia. Cic. Cæc. 19. *Iemant uit het huis.*

Aliquis meorum. Cic. Att. 13. 15. *Iemant van myn vrienden.*

Quadringentos aliquos milites ad eam verrucam ire jubeas. Cat. bij Gell. 3. 8. *Beveel een vier honderd zoldaten om die hoogte in te neemen.*

ĂLĬQUŌ. adv. *Eenige plaats, ergens in, in eenige plaats,* met beweeging.

Ut in angulum aliquo abeam. Ter. Ad. 5. 2. 11. *Op dat ik in eenigen hoek gaa,* of *vertrekke.*

ĂLĬQUŎT. plur. indeclin. omn. gen. *Eenige, zommige, zeekere, een getal.*

Aliquot me adiere. Ter. An. 3. 3. 2. *Zommige vonden mij.* Donatus legt het uit, *eenige persoonen in een reedelyk goed getal.*

Aliquot epistolas accepi a te. Cic. F. 7. 18. *Ik heb van u eenige brieven ontfangen.*

Per dies aliquot. Liv. 21. 11. *Eenige dagen na malkanderen.*

ĂLĬQUŎTFĀRĬĀM. adv. Varr. R. R. 1. 2. *Zomwijlen, zomtijds, of in eenige plaatzen.* De woorden van den Schrijver konnen deeze beide zinnen hebben.

ĂLĬQUŎTIES. adv. Cic. L. L. 2. 4. *Zomtijds, zomwylen, bywylen, altemets.*

ĂLĬSO, ōnis. m. Tac. An. 2. 7. 4. *Elzenburg,* een stad van Westfalen, op de Lipp, dichte bij Paderborn.

ĂLĬTĔR. adv. Ter. Ad. 5. 8. 13. *Anders, verscheidentlyk, op een andere wyze, op een verscheide wyze.*

Aliter ac. Cic. Att. 16. 13. *of* aliter atque. Ter. An. 4. 3. 6. *of* aliter atque ut. Cic. Att. 16. 13. *of* aliter quam seq. indic. Plaut. St. 1. 1. 42. *Op een andere wyze, als, enz. Op een verscheide wyze, als, enz. Anders, dan, enz.*

Ego isti nihilo sum aliter ac fui. Ter. Ph. 3. 2. 45. *Ik ben niet anders ontrent hem, dan ik geweest ben. Ik behoude altyt de zelve geneegentheeden tot hem.*

Aliter atque aliter. Plin. H. 2. 93. *Op verscheide wyzen, verscheidentlyk.*

Nunquam te aliter atque es, in animum induxi meum. Ter. Ad. 4. 3. 6. *Ik heb my nooit ingebeeldt, dat gij anders waart, dan gy zyt.*

(Aliter. *Anderzins.*

Aliter amicitiæ stabiles permanere non possunt. Cic. Am. 20. *Anderzins kan de vriendschap niet bestendig blyven.*

Aliter. *In 't tegendeel.*

Verum aliter evenire intelligit. Ter. An. prol. 3. *Maar hy verstaat dat het in 't tegendeel uitvalt.* Zie Donatus.)

ĂLĬTŪRĂ, æ. f. Gell. 12. 1. *Zog, 't voedzel van een minne,* of *voedster.*

ĂLĬŬBI. adv. Varr. R. R. 1. 24. Plin. H. 10. 30 *Elders, ergens anders, in eenige andere plaats.*

ĂLĬUNDĔ. adv. *Van elders, ergens anders van daan, uit eenige andere plaats,* met de werkwoorden van *koomen, weederkoomen, weederkeeren, enz.*

Res aliunde nota. Quintil. I. O. 4. 1. *Een zaak van elders,* of *ergens anders door bekent.*

Aliunde scire. Cic. Lig. 1. *Ergens anders van daan weeten.*

ĂLĬŬS, ălĭă, ălĭŭd. genit. ălĭŭs. *Ander, d'ander, een ander.* Cic. D. 2. 13. *en* Gell. 17. 6. hebben Aliæ in genitivo gebruikt, maar men moet hen daar in niet navolgen.

Alius, herhaalt, heeft groote aardigheit.

Alius alium percontamur, cuja est navis? *Wy vraagen de een den anderen, wie koomt dat schip toe?* en men kan'er zich in d'andere persoonen ook van dienen, bij voorbeeld. Alius alium percontaris. *Gy vraagt malkanderen,* en het meervoud op de zelve wijze. Men ziet uit deezen Schrijver en anderen dat men Alius stelt, als 'er maar van twee gesprooken wordt.

Fallacia alia aliam trudit. Ter. An. 4. 4. 39. *Het eene bedrog volgt op het ander.*

Res eadem alio atque alio elata verbo. Cic. Or. 22. *Een zaak verscheidentlyk, of op verscheide wyzen, met verscheide woorden uitgedrukt.*

Alius. *Anders, verscheiden, ongelyk.*

Alia causa est ejus qui calamitate premitur & ejus qui &c. Cic. Of. 2. 18. *De zaak is vry anders van de geene die in teegenspoed zit, dan van die enz.*

Non possent aliud judicare ac judicarunt. Cic. Ar. 7. *Zy konden niet anders oordeelen dan zy gedaan hebben.*

Alius essem atque nunc sum. Cic. F. 1. 9. *Ik zoude vry anders zyn, van een heelen anderen inborst,* of *in een vry anderen staat zyn, dan ik nu ben.*

Præterquam quod alius vir erat. Liv. 44. 18. *Behalven dat hij een ander man was.*

Aliud est actio bona, aliud oratio. Plin. E. 1. 20. *Wat anders is een goede handeling, wat anders een goede reede.*

Ovorum alia sunt candida, alia pallida. Plin. H. 10. 42. *Zommige eijeren zyn wit, en andere zyn bleek.*

(Aliud ex alio. *Het een na het ander, het een op het ander.*

Delectatio nobis non deerit aliud ex alio quærentibus. Cic. L. L. 1. 4. *Het zal ons, het een na het ander onderzoekende, aan geen vermaak ontbreeken.*)

Me quotidie aliud ex alio impedit. Cic. F. 9. 19. *Dagelyks krijg ik weêr andere verhinderingen, weêr nieuwe beezigheeden op den hals.*

Aliud super aliud. *Het een na het ander, het een op het ander.*

Aliis super alias epistolis egit mihi gratias. Plin. E. 7. 8. 1. *Hy zond mij brieven op brieven waar door hy mij bedankte.*

(Alius super alium *en* alius post alium, schijnen Neerduitsche spreekwijzen te zijn; maar ook hebben de Latijnen zoo gesprooken, als de volgende voorbeelden ons leeren.

Prodigia alia super alia nuntiabantur. Liv. 23 36. *Voorteeken op voorteeken wierd bekent gemaakt, men kreeg tydinge van 't eene voorteeken op het ander.*

Ab eo magistratu alium post alium C. Marius sibi peperit. Sall. B. J. 63. *Na dat C. Marius dit bewint gehad hadde, of dit ampt in de regeering bekleedt hadde, heeft hij het*

het eene na 't andere verkregen, of *is hij tot het eene na 't andere geraakt*.)

Nec nobis præter me alius quisquam est servus Sosia. Plaut. Am. 1. 1. 244. *Daar is geen slaaf tot onzent die Sosia biet dan ik.*

Alius isto. Hor. E. 2. 1. 240. *Een ander als deeze.* Om te zeggen, Alius quam iste, vel alius ab isto.

(Aliud mihi respondes ac rogo. Ter. Ph. 4. 4. 3. *Het geene gij mij antwoord, is verscheiden van dat ik u vraag. Gij antwoord mij niet op mijn vraage.*

Alius. *Een tweede, een andere.*

Alium Liberum patrem adventare. Curt. 9. 8. 5. *Dat de tweede Bacchus daar quam.*

Titum propalam alium Neronem prædicabant. Suet. Tit. 7. 3. *Zij zeiden in 't openbaar dat Titus de tweede Nero was.*

Non alius. *Geen.*

Non alia regio tota Asia salubrior habetur. Curt. 5. 4. 9. *In gansch Asiën word geen landschap gezonder gehouden te zijn.*

Alius atque alius. *D' een en d'ander.*

Adoptatus es, non ut prius alius atque alius, in gratiam uxoris. Plin. P. 7. 4. *Gij zijt niet aangenoomen ten gevalle van uw' huisvrouw, gelijk te vooren d'een en d'ander.*)

ĂLĬŬSMŎDI. adv. indeclin. Cæs. bij Prisc. 7. 15. *Op een andere wijze.*

(Cum res aliusmodi est ac putatur. Cic. I. R. 2. 6. *Als de zaak op een ander wijze voorvalt als gemeent word.*)

ĀLLĀBŎR, ĕrĭs, āllāpsŭs sŭm, allabi. Cic. D. 2. 27. *Loopen, uitloopen, uitkoomen, uitvloeyen, afdruipen, afloopen*, van iets dat vloeibaar is spreekende.

* Allabi, cum dat. Virg. Æ. 6. 2. *Ergens havenen, koomen, aankoomen, aanlanden.*

ĀLLĂBŎRO. V. Adlaboro.

ĀLLÆVO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Colum. 4. 25. *Effenen, slechten, vereffenen; effen, gelijk*, of *glad maaken.* Men schrijft ook Allevo.

ĀLLĂMBO, ĭs, ĕrĕ. Dit woord wil zeggen, *Likken*, maar ik heb 't in deezen zin bij de Ouden niet gevonden. (Ik meen dat het Auson. Eid. 10. 360. alzoo gebruikt. Festinant famulis quam primum allambere lymphis.)

Allambentes flammæ. Quintil. D. 10. *Likkende vlammen, vlammen die ergens maar teegens aanslaan, zonder het te verbranden.*

ĀLLĀPSŬS, ă, ŭm. part. ab Allabor. Cic. D. 2. 27. *Uitgeloopen, uitgelekt, uitgedropen*, van een vocht, water, enz. spreekende.

* Ad exta angues duo ex occulto allapsi. Liv. 25. 16. *Een paar slangen, uit een heimelijke plaats gekomen, kropen naar 't ingewand van 't offer.*

Allapsus genibus alicujus. Sen. Hip. 2. 667. *Die voor iemants knien is neêrgevallen, die zich voor iemants knien geworpen heeft.*

ĀLLĀPSUS, ūs. m. Serpentis allapsus. Hor. Ep. 1. 20. Val. Max. 1. 6. 8. *De nadering van een slang*, als zij naar eenige plaats toekruipt.

† Allapsus. Sil. 3. 463. *Aankomst, inkomst, komst, aanlanding, nadering, toegang.*

ĀLLĀTRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. *Iemant aanblaffen*, of *aanbassen, teegens iemant blaffen*, van een hond spreekende. Men vind dit woord in deezen zin niet bij de oude Schrijvers.

* Allatrare aliquem. Mart. 5. 62. 1. *Teegen iemant*, (om zoo te spreeken) *aanblaffen, iemant boosdijk lasteren, van iemant quaad spreeken, teegens iemant uitvaaren.*

Allatrare magnitudinem alicujus. Liv. 38. 54. *Teegen iemants hoogheit aanblaffen, iemants eer en aanzien poogen te krenken, van iemants opkomst en geluk qualijk spreeken.*

Maria allatrant hanc oram. Plin. H. 4. 5. *De baaren der zee slaan met een groot geweld teegens deeze kust aan.*

ĀLLĔCTĀTĬO, ōnĭs. f. Quintil. I. O. 1. 10. *Liefkozing, troeteling, koestering*, van een voedster ten aanzien van een klein kind spreekende.

ĀLLĔCTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. S. 16. *Aanlokken, aanhaalen, door vriendelijkheeden nodigen.*

Sibilo allectare boves quo libentius bibant. Colum. 2. 3. *De ossen fluiten om te drinken.*

ĀLLĔCTŎR, ōris. m. Colum. 8. 10. *Lokvogel, lokker*, van een afgerechte vogel spreekende die de anderen lokt.

ĀLLĒGĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. V. 1. 16. *Zending, afzending, gezantschap.*

Quum sibi omnes ad istum allegationes difficiles viderent. Cic. V. 1. 51. *Naardien zij zagen dat zij qualijk iemant tot hem konden zenden wie 't ook was.*

* Allegatio. Paul. Dig. 23. 2. 60. *Aantrekking, bijbrenging.* De Rechtsgeleerden gebruiken dit woord om te zeggen, *Reeden die men tot bewijs van zijn zaak bijbrengt.*

ĀLLĒGĀTŬS, ūs. m. Gell. 13. 20. zie allegatio.

ĀLLĒGĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Fr. 2. 3. *Aangetrokken, bijgebragt, genaamt.*

ĀLLĒGO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. *Iemant zenden, afzenden, afschikken, afvaerdigen, last*, of *volmagt geeven.*

Allegare aliquem ad alterum. Cic. F. 15. 10. of alteri. Cic. S. R. 9. *Iemant naar een ander zenden.*

Allegare aliquem ad aliquod negotium. Plaut. E. 3. 3. 46. *Iemant afzenden om over een zaak te handelen.*

Alium ego isti rei allegabo. Plaut. Am. 2. 2. 42. *Ik zal een ander met die zaak belasten, ik zal die zorge een ander aanbeveelen.*

Ne credas a me allegatum hunc senem. Ter. An. 5. 3. 28. *Denk niet dat ik dien ouden uitgemaakt*, of *uitgezonden heb.*

* Allegare. Plin. E. 3. 15. Stat Ach. 2. 224. Suet. A. 5. 2: 47. 3. Quintil. I. O. 4. 1. *Aantrekken, bijbrengen, aantoonen, aanwijzen, open leggen*, een Schrijver, wet, reeden, zijn recht, eisch, enz.

ĀLLĔGO, ĭs, lēgī, lēctŭm, allĕgĕrĕ. acc. *Iemant aanneemen, ontfangen, verkiezen, inlijven, in een gezelschap*, of *genootschap aanneemen.*

Aliquem de plebe allegere. Liv. 10. 6. *Iemant uit het volk tot eenig ampt verkiezen.*

Aliquem in Senatum, Suet. J. 80. 3. A. 2. 1. of inter Senatores allegere. Plin. E. 1. 14. 5. *Iemant tot Raadsheer*, of *Vroedschap verkiezen; iemant Raadsheer*, of *Vroedschap maaken.*

Suffragio alicujus allegi. Cæs. B. G. 6. 13. 9. *Door iemants stem tot een bediening gekooren zijn.*

ĀLLĒGŎRĬĀ, æ. f. Quintil. I. O. 8. 6. Ἀλληγορία. *Bijsprenk, leersprenk, gelijksprenk, bijspraak.* Een spreekwijs der Reedenrijk-konst, die de woorden van een reeden in een andere zin doet verstaan, als die haar natuurlijk is. Men vind dit woord bij Cic. Att. 2. 20. in 't Grieksch geschreeven.

ĀLLĔVĀMĔNTŬM, ī. n. Cic. Syll. 23. *Verquikking, vertroosting.* V. Allevatio.

ĀLLĔVĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Fin. 1. 12. *Verquikking, vertroosting, verzachting, verzoeting, verligting*, in smert, droefheit, verdriet, enz.

* Humerorum raro decens allevatio atque contractio est. Quintil. I. O. 11. 3. *'t Past zelden wel de schouders op te haalen, en in te trekken.*

ĀLLĔVO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. *Ligten, helpen, ondersteunen, verligten; opbeuren, opstillen, ophessen, helpen draagen.* In den eigentlijken en

en oneigentlijken zin, van een zwaare last, bediening, enz. spreekende.

* Allevare supercilia. Quintil. I. O. 11. 3. *De wynbrauwen ophaalen*, of *optrekken*.

Allevare afflictum. Quintil. D. 1. *Den bedroefden verquikken*, of *vertroosten*, *iemants droefheit verzetten*, of *verligten*.

Allevor, cum loquor tecum absens. Cic. Att. 12. 39. *'t Verligt*, of *verquikt mij*, *dat ik*, *in onze afgeleegentheit*, *mij met u onderhoude*.

Allevare dictis ærumnam. Cic. T. Q. 3. 29. sollicitudinem alicujus. Cic. Cl. 3. *Iemant in zijn droefheit vertroosten*, *iemants ongemak*, of *verdriet verligten*, *iemants zorge*, of *quelling verdrijven*.

Confirmationem adversariorum allevare. Cic. I. R. 1. 42. *'t Bewys der teegenstryders verzwakken*. Fabius Victorinus leest Alleviare. (Deeze Schrijvers voornaam is Marius. In mijn afdrukzel word geleezen levatur.)

Consulatu allevabatur. Flor. 4. 2. 10. *Zijn Borgermeesterschap maakte hem moediger*, of *trotzer*.

ĀLLIĂ, æ. f. Virg. Æ. 7. 717. *Allia*. Een Stroom van Italien die in den Tijber loopt, teegenwoordig Rio di Mosso.

ĀLLIĒNSĬS, ĭs. m. & f. sĕ, ĭs. n. Alliensis pugna Cic. Att. 9. 5. *De slag van Allia*, of *bij den stroom Allia*. Daar de Romeinen door de Franschen geslagen wierden.

ĀLLIĀTŬS, ă, ŭm. Plaut. Most. 1. 1. 45. *Die naar knoflook stinkt*, *die knoflook heeft gegeeten*. Zommige zeggen dat Plautus dit tot een zelfstandig woord maakt, en dat het van Alliatus, i. m. of Alliatum, i, n. afkoomt. Men kan 't ook noch onder verstaan Cibus, of Panis alliatus, en alsdan beteekent het. *Een stoofzel daar veel knoflook in is*. *Brood met knoflook bestreeken*, of *gewreeven*. Deeze plaats van Plautus kan beide deeze beteekenissen hebben, maar de eerste dunkt mij de natuurlijkste te zijn.

ĀLLICĔFĂCTŬS, ă, ŭm. part. ab allicefacio. Suet. V. 14. 1. *Aangelokt*, *verleid*, *vervoert*, *door schoone beloften*, of *hoop ergens toe gebragt*. Men heeft reeden om te twijfelen of deeze plaats niet bedorven is.

ĀLLĬCIO, ĭs, allectŭm, āllĭcĕrĕ. *Naar zich trekken*, *naar zich haalen*, *aanhaalen*. Men vind ook Allicui in 't præteritum bij Varro L. L. 6. 2. (volgens de verbetering van Scal. Conj. p. 112. Te vooren is 'er licui geleezen.) en Priscianus 10. 1. maar het is beeter Allexi te gebruiken.

Magnes ferrum allicit. Cic. D. 1. 39 *De zeilsteen trekt het yzer naar zich*.

* Allicere aliquem. Cic. T. Q. 1. 3. *Iemant aanhaalen*, *aanlokken*, *inwinnen*, *tot zich trekken*. Benevolentiam alicujus. Cic. V. 5. 71. *Iemants geneegentheeden*, of *gunst inwinnen*, *zich by iemant bemint maaken*, *iemants vriendschap winnen*.

Omnis virtus nos ad se allicit. Cic. Am. 8. *De deugd trekt ons tot zich*; *de deugd doet zich van ons beminnen*.

Allicere ad benevolentiam. Cic. Of. 2. 14. *Bemint maaken*, *geneegentheit verwekken*. Ad misericordiam. Cic. Man. 9. *Meedelyden verwekken*. Ad utilitates nostras. Cic. Of. 2. 6. *Iemant op onze zyde brengen*, door hem te vleijen, of zijn vriendschap te winnen.

Allicere lectorem delectatione aliqua. Cic. T. Q. 1. 7. *Den lezer door eenige aangenaamheit aanlokken*, *bekooren*, *vleijen*, *inneemen*, *overhaalen*.

In hunc sensum allicior beneficiis. Cic. F. 1. 9. *De gunstbewyzen winnen*, *lokken*, of *brengen my tot dat gevoelen*, *de weldaden doen mij tot dat gevoelen overslaan*.

Allicere somnum. Plin. H. 9. 13. *De slaap*, of *vaak verwekken*.

ĀLLĪDO, ĭs, āllisi, āllisum, āllīdĕrĕ. acc. Colum. de arb. 9. *Verbrijzelen*, *vermorsselen*, *verpletteren*, *verbreeken*, *aan stukken wryven*, of *slooten*.

Allidere aliquid alteri rei of ad rem alteram. Lucret. 4. 297. Catul. 64. 67. *Iets ergens teegens aan stukken slooten*, of *aan stukken wryven*.

* In iis allisus est. Cic. Fr. 2. 6. *Hij heeft daar eenige schade in geleeden*, *hy is daar in benadeelt*, of *qualyk gehandelt*.

Allidi ad scopulos. Cæs. B. C. 3. 27. 2. *Op klippen vervallen*, *op klippen te barsten*, of *aan stukken gestooten worden*.

ĀLLĬGĀTIO, ōnĭs. f. Colum. 11. 2. Vitruv. 7. 3. *Snoer*, *bindzel*, *binding*.

Tubulorum geniculos alligationibus continere. Vitr. 8. 7. *De kromten*, of *ellebogen der pijpen met goede banden voorzien*.

Alligationis tempus. Colum. 11. 2. *De tijd om de wijngaarden te binden*.

ĀLLĬGĀTŎR, ōrĭs. m. Colum. 4. 13. *Binder*, *wijngaartbinder*. Dit woord beteekent eigentlijk het laatste, doch kan in deezen zin op andere dingen gepast worden.

ĀLLĬGĀTŪRĂ, æ. f. Colum. de arb. 8. *Band*, *snoer*, *bindzel*, *binding*, *de wijze van binden*.

(Alligatura. *Een verband*.

Sine alligatura interdum dimidio celerius sanat. Scrib. Larg. 77. 209. *Zonder verbonden te worden heeft het zomtyts de helft schielyker*.)

ĀLLĬGĀTŬS, ă, ŭm. part. ab alligo. *Gebonden*, *vast gemaakt aan enz.*

* Civitas fœdere alligata. Liv. 35. 46. *Een verbondene stad door een vreedensverdrag*.

Alligatus nuptiis. Cic. Clu. 64. *In 't huwelyk verbonden*, *door den band des huwelyks verknocht*.

ĀLLĬGŌ, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Binden*, *t' zamenbinden*, *vast binden*, *vast maaken*, *met een band 't een aan 't ander binden*.

Alligare aliquid alteri rei. Cic. bij. Macrob. S. 2. 3. of ad alteram rem Plin. H. 10. 24. *Iets ergens anders aan vastbinden*.

Alligare vulnus. Liv. 7. 24. *Een wonde verbinden*.

* Alligat ea lex omnes mortales. Cic. Clu. 54. *Die wet verbindt*, of *verplicht allen menschen*.

Eo pacto illic alligabis filium. Ter. Ad. 5. 3. 58. *Door dat middel zult gy uwen Zoon daar verbinden*, *daar houden*; of *zult gij beletten dat hij elders vrijdt*.

Beneficio & benevolentiæ significatione alligari. Cic. Pl. 33. *Gevoelig*, *dankbaar over de weldaaden en gunstbewyzen zijn*.

Aliquem jurejurando alligare. Plaut. R. prol. 46. *Iemant met eede verbinden*.

Alligare se furti. Ter. E. 4. 7. 39. *Zich aan dieffstal schuldig maaken*; *iets doen*, of *zeggen waar uit blijkt dat men aan dieverij schuldig is*, daar onder verstaande Scelere.

Alligare se ad pœnam. Quintil. I. O. 10. 3. *Zich tot de straffe verbinden*. Ad præcepta. Quintil. I. O. 2. 13. *Zich aan de wetten verbinden*, of *de wetten stipt*, *naaukeurig nakoomen*.

† Palus illos unda alligat. Virg. G. 4. 480. *'t Moeras dat vol water is belet hen den overtocht*, of *houd hen op*.

ĀLLĬNO, ĭs, āllēvi, āllĭtūm, āllĭnĕrĕ. acc. unius. abl. alterius. Plin H. 13. 12. *Zalven*, *besmeeren*, *bestryken*, *iets ergens zagjens meê wryven*.

* Incomptis carminibus atrum signum allinere. Hor. A. P. 446. *Een streep door slechte vaarzen haalen*, of *dezelve uitschrappen*.

Vitium alicui allinere. Sen. E. 7. *Iemant een gebrek aanzetten*, of *meêdeelen*.

Nulla nota, nullæ sordes huic sententiæ allini poterant. Cic. V. Proœm. 6. *Men kon in dat vonnis niets te berispen vinden*, *noch*

het

het zelve ergens van verdacht houden.

ĀLLIŪM, ii. n. Virg. E. 2. 11. Plin. H. 19. 6. *Knoflook, knoplook.*

Allium redoles. Plaut. Most. 1. 1. 38. *Gij ruikt, of stinkt naar knoflook.*

Allii caput. Plin. H. 26. 7. *Een knoflooks-bol.*

Allii nucleus, *of* allii stica. Plin. H. 19. 6. *Een afzetzel van knoflook.*

ĀLLOBRŌGĒS, ŭm. plur. m. Cæs. B. G. 1. 6. 2. *De Allobrogen,* volkeren van Savoijen en 't Dauphiné.

ĀLLOBRŌGĬCŬS, ă, ŭm. Celf. 4. 5. Plin. H. 14. 2. *Uit het Allobrogen-land, uit Savoijen en 't Dauphiné, dat uit die landen koomt,* van wijn, druiven, enz. spreekende.

ĀLLOBRŌX, ŏgis. Hor. Ep. 16. 6. *Een Allobroger, een Savoijaart, een Dauphinezer, enz.*

ĀLLŎCŪTĬO, ōnis. f. Plin. E. 2. 20. *Aanspraak.* zie Alloquium.

(Allocutio. *Een troostreeden, een vertroosting.*

Qua solatus es allocutione? Catul. 38. 6. *Met wat troostreeden hebt gij hem vertroost?*

Allocutione inchoata. Suet. T. 23. 1. *De vertroosting begonnen hebbende.*)

ĀLLŎQUĬŪM, ii. n. Liv. 1. 34. Plin. H. 6. 22. *t' Zamenspraak, gemeine t'zamenspreeking, onderling gesprek, aanspraak.* 't Is best alloquium te gebruiken.

(Alloquium. *Een troostreeden, een vertroosting.*

Alloquia propinquorum vix tolerare. Tac. An. 4. 8. 4. *De vertroosting van zijn nabestaanden nauwlijks aanneemen.*

Alloquiis dulcibus ægrimoniam levare. Hor. Ep. 13. 26. *Zijn hertzeer door aangenaame vertroostingen verligten.*)

ĀLLŎQUŎR, ĕrĭs, allŏcūtŭs sŭm, allŏqui. acc. *Teegens iemant spreeken, met iemant spreeken, of reedenwisselen, iemant aanspreeken, met iemant gesprek houden, tot iemant zijn woorden richten.*

Te alloquor. Plaut. Am. 1. 1. 232. *U spreek ik aan, ik spreek teegens u.*

Alloqui familiariter cum aliquo. Curt. 7. 1. 31. *Met iemant gemeinzaamelijk spreeken.* (In alle de afdrukzels, die ik gezien hebbe, staat locutus.

Alloqui. Varr. L. L. 5. 7. *Vertroosten, troostelijk iemant aanspreeken, door troostreeden iemants droefheit verminderen.*

Alios parentes alloqui in luctu decet. Sen. T. 3. 619. *Anderen betaamd het den onderen in droefheit te vertroosten.*

Alloqui deos. *De Goden dankbaarheit, dankplicht, eerbiedigheit bewyzen, eerbiediglyk aanspreeken,* als men van de reis koomt.

Numero mihi in mentem fuit, diis advenientem gratias agere, atque alloqui. Plaut. Am. 1. 1. 26. *Dat koomt mij schielijk in de gedachten, dat ik aanlandende den Goden zal danken, en eerbiediglyk groeten.*)

ĀLLŪBĒSCO, is, ĕcere. dat. Plaut. Mil. 4. 2. 13. *Behaagen, aangenaam zijn, behagen in scheppen, zin in hebben, bekooren,* van een schoon mensch spreekende.

ĀLLŪCĔO, es, āllūxi, āllūcērĕ, Alicui. Suet. V. 8. 2. *Iemant lichten,* van een fakkel spreekende.

Fortuna tibi faculam lucrificam allucere vult. Plaut. P. 4. 3. 46. *'t Wisselot wil u een klein luchtje, of kansje van winst geeven.*

ĀLLŪCĬNĀTĬO, ōnis. f. Sen. V. B. 26. *Misslag, feil, misgreep, mistasting, dwaling, dooling.*

ĀLLŪCĬNŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Cic. N. D. 1. 26. *Doolen, feilen, mistasten, zich bedriegen, een misslag hebben.*

ĀLLŪCĬTĀ, æ. m. Petron. bij Fulg. Exp. S. A. 52. *Een snuiter, een kaersfnuiter.*

(ĀLLŪDĬO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. *Met gebeerden teegens iemant, 't zij met wenken, lagchen, scherssen, enz. hem vermaaken.* Een spreekwijs ontleent van de honden, die hunne meesters met janken en wispelen van den staart vriendschap toonen.

Quando adbibero, alludiabo. Plaut. St. 2. 2. 58. *Als ik wel zal gedronken hebben, zal ik teegens haar fraaije gebeerden maaken, zal ik met haar kortswijlen.*

Tu alludiato. Plaut. Pœn. 5. 4. 64. *Maak gij gebeerden daar teegen.*)

ĀLLŪDŎ, is, āllūsi, āllūsŭm, āllūdĕrĕ. dat. *Rontom iemant poetzen maaken, kunsten aanrechten, speelen, zich vermaaken.* De Oude Schrijvers gebruiken nooit het woord Alludo, om uit te drukken *Zinspeelen, een zinspeeling maaken.*

Ad aliquem alludere. Ter. E. 3. 1. 34. Justin. 1. 4. 12. *Met iemant speelen, iemant liefkoozen, pluimstrijken, troetelen.*

ĀLLŪDĔNS, entis. omn. gen. Virg. Æ. 7. 117. Cic. de Or. I. 56. *Speelende, lagchende, kokermuilende, grimlagchende.*

ĀLLŬO, is, āllŭi, āllŭĕrĕ. acc. *Bespoelen, bewateren, langs heen loopen, langs heen stroomen, vloeijen, spoelen,* van een water spreekende.

Alluuntur a mari mænia. Cic. V. 5. 37. *De zee spoelt, of slaat teegens de muuren.*

Latera insulæ alluere. Cic. L. L. 2. 3. *De kusten van een eiland bespoelen.*

ĀLLŪS, i. m. Festus. *De groote toon, of tee van de voet, de voortoon, of voortee.* zie Hallus.

ĀLLŬVĬĒS, allŭviei. f. Liv. 1. 4. Colum. 3. 11. *Overstrooming, overloop, overvloejing van water,* van een rivier, enz. spreekende. Zommigen zeggen dat het Livius neemt voor *Een vuil stilstaande waater, voor een stang, of waterpoel.*

ĀLLŬVĬŌ, ōnis. f. Cic. de Or. 1. 38. *Aanwinning, aangroejing van eenig land,* dat door een stroom van het bijgeleegen land afgespoelt word.

ALM.

ĀLMŬS, ă, ŭm. Plaut. Curc. 2. 3. 79. Virg. G. 2. 330. Colum. 3. 21. *Vruchtbaar, overvloedig, goed,* van een land, voedster, enz. spreekende.

* Almus. Tib. 1. 11. 67. Virg. E. 8. 17. Hor. O. 4. 5. 18. *Gelukkig, heilzaam, doorluchtig, uitsteekend; gunstig, weldadig,* van de vreede, van een dag, van een Godheit, enz. spreekende.

Almus. Prop. 4. 10. 51. Virg. Æ. 6. 117. *Heilig, geheiligt.*

Almus. Virg. Æ. 6. 74. *Kuisch, zuiver, rein, vlekkeloos, onbevlekt, onbesmet, schoon, aangenaam.*

ALN.

ĀLNĔŬS, ă, ŭm. Vitruv. 3. 3. *Van elzen-hout, van elzen-hout gemaakt.*

ĀLNŬS, i. f. Virg. E. 6. 63. Plin. H. 16. 18. *Een elzenboom.*

† Alnus. Virg. G. 1. 63. Claud. R. P. 2. 178. *Schuit, boot, sloep, scheepje.* Vermits ze meest van dit hout gebouwt wierden.

ALO.

ĀLO, is, ălŭi, ălĭtŭm *of* altŭm, ălĕrĕ. acc. *Voeden, onderhouden, voedzel, of onderhoud verschaffen.*

Alere copias. Cic. Dej. 8. Exercitum suis fructibus. Cic. Of. 1. 8. *Een lenger op zijn eigen beurs onderhouden.*

Alere capillos. Plin. H. 24. 15. *Zijn haair laten wassen.* Staturam. Cæs. B. G. 6. 21. 4. *Opwassen, grooter worden, langer worden.*

Alere bellum. Liv. 31. 15. *Een oorlog.* Controversiam. Cæs. B. G. 7. 67. 7. *twist*, of *krakkeel.* Vitium. Virg. G. 3. 457. *quaad.* Morbum. Nep. 25. 21. 6. *Een ziekte aanvoeden, stijven, doen duuren.*

Alere spem. Cic. C. 1. 12. *De hoop aanvoeden*, of *onderhouden.* Artes. Cic. T. Q. 1. 2. *De konsten aanqueeken*, of *doen bloeijen.* Ingenium. Cic. Cl. 33. Mentem. Cic. Of. 1. 30. *'t Verstand opschranderen, schrander*, of *geslepen maaken*, van 't leezen eens Schryvers spreekende.

Spe ali. Ovid. Ib. 128. *Met hoop gevoedt worden.*

Hos manus & lingua perjurio & sanguine civili alebat. Sall. B. C. 14. *Zy wierden door de tong hunner meineedigen en 't bloed hunner borgers gevoedt.*

ĂLŎĒ, es. f. Plin. H. 27. 4. *Aloë.* Een zeer bitter kruid.

(Aloë. *Bitterheit, verdriet, moeijelijkheit.*

Plus aloës quam mellis. Juv. 6. 181. *Meer bitterheit en verdriet, als zoetigheit en vermaak.* Zie Erasm. Adag. p. 152.)

ĂLŎGIĂ, æ. f. Sen. Ἀτοκολ. m. *Ongerijmtheit, ontijdigheit, voorbaarigheit, uit-* of *buitenspoorigheit in 't spreeken.*

ĂLŎPĔCIĂ, æ. f. Plin. H. 25. 2. Ἀλωπεκία. *Hoofdzucht, uitval des haairs, haairuitvalling, haairloosheit.*

ĂLŎPĔCIĀS, æ. m. Plin. H. 32. 11. *Zeevos*, een zeevis die naar een vos gelijkt.

ĂLŎPĔCIS, ĭdĭs. f. Plin. H. 24. 3. *Zeekere wijngaard.* Dus genaamt wegens zijne overeenkomst met een Vos steltaert.

ĂLŎPĔCŪRŎS, i. f. Plin. H. 21. 17. *Vossestaert.* Zeeker kruid dat naar een Vossestaert gelijkt.

ĂLŌSĂ, æ. f. Auson. Eid. 10. 127. *Elft*, zeekere vis. Deezen Dichter is de eerste die dit woord gebruikt heeft.

ĂLPĒS, iŭm. plur. f. Cic. Pis. 33. A. 5. 13. *De Alpes, d' Alpische gebergten.* Gebergten die Italien van Vrankrijk en van een gedeelte van Duitschland scheiden. In 't enkelvoudige gebruiken het de Dichters. Ovid. Art. 3. 150. Juv. 10. 152. Claud. B. G. 82. Stil. Conf. 2. 285.

ĂLPĬCĪ, ōrūm. m. plur. Nep. 23. 3. 4. *De Alpers, de volkeren die de Alpische gebergten bewoonen.*

(ĂLPĪNUS, ă, ŭm. *Dat tot de Alpes behoort, die op de Alpes woont.*

An me non Alpinarum modo gentium, sed ipsarum Alpium victorem, cum hoc conferam duce. Liv. 21. 43. *Zal ik my, een overwinnaar niet alleen van de Alpers, of de volkeren die op de Alpes woonen, maar ook van de Alpes zelfs, by deezen Veldheer vergelijken?*

Alpina corpora humenti cœlo educata. Flor. 2. 4. 2. *De menschen op, en omtrent de Alpes gebooren, in een vochtig gewest opgevoedt.)*

ĂLSĪNĒ, es. f. Plin. H. 27. 4. *Muur.* Zeeker kruid.

ĂLSIŌSUS, ă, ŭm. Varr. R. R. 2. 3. *Kond, koel*, van de plaats, 't weêr, enz. spreekende.

* Alsiosus. Plin. H. 21. 10. *Kond, verkoelend, kond van aart*, van een kruid, enz. spreekende.

Alsiosus. Plin. H. 20. 13. *Kond, die kond van natuur*, of *van gesteltheit is.* Al de Woordenboeken leggen Alsiosus uit, voor *grillig, huiverig, kouwelijk*; maar ik houde deezen zin verdacht; want Plinius in alle de plaatzen daar het woord aangetrokken word, en die ik geleezen heb, gebruikt het nooit in deeze beteekenis.

ĂLSIUS, ă, ŭm. Lucret. 5. 1014. *Kond, kouwelijk, grillig, huiverig.*

* Nihil alsius. Cic. Att. 4. 8. Fr. 3. 1. *'t Is nergens koelder, nergens schept men beeter de koelte*, van een plaats spreekende.

ĂLTĀNŬS, ĭ. Plin. H. 2. 43. *Zuidoostenwind.* Vitruvius, die 't kompas maar in vierentwintig winden afdeelt, noemt hem 1. 6. *Zuid-derde van zuid-oost.*

ĂLTĀNI, ōrŭm. Plin. H. 2. 43. *Landwinden, winden die op 't land ontstaan.* Deeze Schrijver zegt, met Aristoteles, dat wanneer ze van 't land koomen, men hen Apogæi, en wanneer ze uit de zee koomen *Tropæi* noemt.

ĂLTĀRIĂ, ĭŭm. plur. n. Cic. Ar. 5. *De Altaaren*, of *Ontaars.* Het woord *Altare* word in 't enkelvoudige bij de Oude Schrijvers niet gevonden. (Prudentius, alhoewel een laater schrijver, gebruikt het dikwijls, als Περι. στεφ. 4. 189: 5. 31: 10. 49. Καθ. 7. 203.)

ĂLTĒ. adv. Virg. Æ. 4. 453. *Boven, om hoog*, van iets spreekende 't geen men opheft. De compar. Altius staat bij Cic. Ar. 15. De superl. Altissime bij Plin. E. 8. 4.

Alte a terra. Cic. T. Q. 5. 13. *Boven de aarde.*

Alte ascendere. Cic. Brut. 4. *Opklimmen, naar boven klimmen*, of *stygen.*

Alte cadere. Cic. Cl. 28. *Van boven neêrvallen.*

Alte spectare. Cic. Somn. S. 7. *Naar boven zien, om hoog kyken.*

Duos alte digitos terram cribro incernere. Colum. 5. 6. *Twee vingerbreet aarde ergens op ziften.*

* Alte. Virg. G. 3. 445. Liv. 1. 41. *Diep, heel laag, beneeden.* In den eigentlijken zin.

Alte cinctus puer. Hor. S. 2. 8. 10. *Een knecht met een opgegort kleed.* Eigentlijk is 't, *een gedienstig*, of *dienstvaerdig knecht.*

Alte of altius aliquid petere of repetere. Cic. Clu. 21. *Iets heel hoog, iets verder*, of *hooger ophaalen*, van een geschiedenis spreekende die men van 't begin af verhaalt.

Altius verbum transferre. Cic. Cl. 25. *Een woord in een zeer verbloemden zin neemen.*

ĂLTĔR, ĕris. V. Halter.

ĂLTĔR, ă, ŭm. gen. altĕrĭus. dat. altĕri. *Een ander, d'ander*, wanneer men maar van twee spreekt. Plaut. R. 3. 4. 45. Ter. H. 2. 3. 30. Nep. 18. 1. 6. Cæs. B. G. 5. 27. 5. zeggen zomtijds Alteræ in de genitivus voor 't fæm. gen. 't welk men niet moet gebruiken.

Alteri se id posse adipisci arbitrantur, &c. Alteri si &c. Cic. Of. 1. 21. *De eene meenen 't dus te verkrijgen, en de andere zoo*, enz.

Duplices sunt similitudines: unæ sunt rerum, alteræ verborum. Cic. Her. 3. 20. *Daar zijn tweederlei slach van gelijkenissen, de eene van de zaaken, en de andere van de woorden.* Men ziet in deeze twee voorbeelden, dat men zonder onderscheid Unus en Alter (in 't Latijn) gebruikt, om Een te zeggen, wanneer Alter daar na koomt.

Amans accessit unus, & item alter. Ter. An. 1. 1. 50. *De minnaars bezochten haar, eerst een, en naderhant twee.* Gelijk Donatus, die ook Virg. E. 8. 39. aantrekt, verklaart.

Alter ab undecimo annus. *Het dertiende jaar*, naar 't gevoelen van Servius. Cicero gebruikt het anders. Clu. 26. Unus & alter dies intercesserat. *Daar waaren twee dagen verloopen.*

Alter ab altero adjutus. Cic. Cl. 1. *Van malkanderen geholpen*, of *malkanderen behulpzaam geweest zynde.*

Neutra lingua alteri officit. Quintil. I. O. 1. 1. *Deeze twee taalen doen malkanderen geen nadeel.*

Quoniam ex diverso convehunt, altera alterius ignara. Plin. H. 11. 30. *Overmids ze geladen van verscheiden plaatzen koomen, malkanderen niet kennende.* Men moeste welgereegelt zeggen, Alia aliarum ignara. Doordien hij van veele dieren spreekt, en men moet hem niet volgen.

Alterius imperio se subjicere. Cic. Of. 2. 6. *Zich eens anders heerschappije onderwerpen.*

Alteris castris pervenit ad oppidum Castabulum. Curt. 3. 7. 5. *Hy quam op den*

den tweeden dag bij de stad Castabulum.

Alter ex duobus. Quintil. Præf. 6. *Een van beiden, een van tweën.*

Alter ego. Cic. F. 7. 5. *Een ander mij zelf, een die mij volkomen gelijkt*, 't zij in 't gelaat van 't aangezicht, in den aart, enz. Men zegt ook, Alter idem.

Mars alter. Liv. 21. 10. *Een tweede*, of *een andere Mars, een man in dapperheit Mars gelijk.*

Tu nunc eris alter ab illo. Virg. E. 5. 50. *Gij zult zijn plaats bekleeden, gij zult de eerste na hem zijn, gij zult in zijn plaats volgen.*

Altero quoque die. Celf. 4. 12. *Van twee tot twee dagen, van twee dagen een.*

Avis est altera. *De Vogels*, of *vogelwigchelingen zijn anders, zijn 'er teegen.* Festus zegt dat de Ouden, om 't woord Adversus in den tempel niet te gebruiken, Alter zeiden, dat zoo hard noch aanstootelijk niet was.

Etiamsi alterum tantum perdendum. Plaut. E. 3. 4. 81. *Alhoewel men 'er zoo veel op verliezen zonde.*

Alterum tantum ex Latino delectu adjiciebatur. Liv. 8. 8. *Men deed'er zoo veel nieuw geligt volk uit Italiën bij.*

Pars pedis æqualis alteri, aut altero tanto major. Cic. Cl. 56. *Het eene deel van de voet moet met het andere gelijk zijn*, of *eens zoo groot.*

(Alter. *Een van beiden.*

Darius offert Alexandro alteram filiam uxorem. Justin. 11. 12. 10. *Darius bied Alexander een van zijn beide dochters aan.*

Dum alterum priorem dicentem intentus audit. Justin. 16. 5. 11. *Ondertusschen dat hij dien eenen, van die twee, met opmerking hoord spreeken.*

Alter. *Een ander gelijk.* Zoo gebruiken de Grieken hun ἄλλος en δεύτερος, als Vict. V. L. 28. 7. en Lacerda over Virgilius ons in 't volgende voorbeeld leeren.

Æneas alter Paris. Virg. Æ. 7. 321. *Æneas gelijkt Paris wel, is Paris gelijk, Æneas is een andere Paris.*)

ĀLTĔRĀTĬO, ōnĭs. f. *Verandering, verwisseling, verbloeming.* Ik heb dit woord alleen bij de Wijsgeeren gevonden.

ĀLTĔRCĀNGĔNŌN, i. n. Plin. H. 25. 4. *Zie* Altercum.

ĀLTĔRCĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. N. D. 1. 6. *Geschil, krakkeel, twist, zintwisting, oneenigheit.*

ĀLTĔRCĀTŌR, ōrĭs. m. Quintil. I. O. 6. 5. *Een voorspraak, een die pleit*, of *met een ander twist, een warvogel, pleitvogel*, of *krakkeelder.*

ĀLTĔRCŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. abl. met de præpositie cum. Ter. An. 4. 1. 29. Cæf. B. C. 3. 19. 5. *Twisten, krakkeelen, zintwisten, twistreedenen, geschil hebben.*

Populi inter se altercabantur. Liv. 3. 68. *De volkeren twistten met malkanderen, hadden onder malkanderen geschil.*

* Altercari cum aliquo. Quintil. I. O. 6. 5. *Iemant vraagen, iemant geschillen, twistvraagen*, of *vraagstukken voorstellen*, om hem te achterhalen, gelijk de Voorspraaken onder malkanderen in de rechtbank doen.

Altercari cum aliquo. Sen. Tr. 14. *Met iemant spreeken, gesprek houden, reedenvoeren, reedenwisselen.*

ĀLTĔRCŪM, i. n. Plin. H. 25. 4. *Bilzenkruid.*

ĀLTĔRNĀTĪM. adv. Quadrig. bij Non. 2. 64. *Bij beurte, bij beurtwisseling, bij beurthouding, d'een na d'ander, door malkanderen.*

ĀLTĔRNĀTŬS, ă, ŭm. *Door malkanderen gezet. Na malkanderen*, of *bij beurte gedaan. De een na de andere gestelt, door malkanderen gemengt.*

Nervi cervorum & dorcadum alternati. Plin. H. 29. 4. *De zeenuwen*, of *peezen der harten, met die van de rheebokken door malkanderen gezet.*

Ex splendidis sordidisque (parentibus) alternata series. Sen. E. 44. *Een reeks van Voorvaderen, waar van bij beurte zommige edel, en zommige borgerlijk zijn geweest.*

ĀLTĔRNĒ. adv. Plin. H. 11. 37. Sen. N. Q. 7. 12. *Bij beurte, bij beurtwisseling*, of *beurthouding, door malkanderen, de een door den anderen.*

ĀLTĔRNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Colum. 5. 6. *Twee dingen zoodanig schikken, dat ze malkanderen bij beurte volgen.*

* Alternant spesque timorque fidem. Ovid. Her. 6. 38. *De vrees en hoop doen bij beurte het teegendeel gelooven.*

Fœminas aliæ tantum generant aut mares, plerumque & alternant. Plin. H. 7. 13. *Zomtyds brengen ze niet dan mannetjens*, of *wijfjens voort, maar de meesten tijd door malkanderen*, of *dan eens mannetjens, en dan eens wijfjens.*

Alternare cibum. Plin. H. 10. 33. *Den een door den anderen spyzen, dan den een en dan den anderen spijzen.*

Alternant fere arbores fructus. Plin. H. 15. 3. of alternant fructus arborum. Plin. H. 16. 38. *De boomen draagen gemeenlijk maar alle twee jaar, de boomen zijn gemeenlijk 't een jaar vruchtbaar, en 't ander onvruchtbaar.* Alternant word in het tweede voorbeeld als een verbum neutrum genomen.

Hæc alternanti potior sententia visa est. Virg. Æ. 4. 287. *Hij keurde dat deel het beste, na dat hij 'er de reedenen over en weeder van onderzocht hadde.*

Alternantes prælia miscent. Virg. G. 3. 220. *Zij vechten onder malkanderen bij beurte.*

Alternante aquæ. Prop. 2. 20. 54. *De baaren malkanderen volgende*, of *de een na d'ander oprijzende.*

ĀLTĔRNŬS, ă, ŭm. *Bij beurte*, of *na malkanderen gestelt, gezet, geplaatst, gedaan.*

Alternis annis ægrotat. Cato. R. R. 10. *Hij is om de twee jaaren ziek.*

Alterno quoque die. Celf. 3. 21. *Om den tweeden dag, van twee dagen een.*

Alterna periere manu. Ovid. Tr. 5. 5. 34. *Zij hebben malkanderen gedoodt.*

Alternis pedibus insistere. Plin. H. 7. 2. 10. 23. *Dan op de eene voet, en dan op de andere staan.*

* Alterni sermones. Hor. A. P. 81. *'t Zamenspraaken, onderlinge gesprekken*, of *reedenwisselingen.* Horatius spreekt van Treur- en Blijspeelen waar in men bij beurten spreekt.

Amant alterna Camænæ. Virg. E. 3. 59. *De Zanggodinnen beminnen dat men bij beurten zingt.*

Alterna vice. Colum. 9. 15. Alternis. Plin. H. 8. 13. Alternis vicibus. Sen. Hip. 4. 1028. Per alternas vices. Ovid. P. 4. 2. 6. *Bij beurte, dan d'een, en dan d'ander, na malkanderen, bij beurthouding.*

ĀLTĔRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Ovid. F. 1. 373. *Iets veranderen, vervalschen, vermengen.* (Heinsius verwerpt alterare als nauwlijks Latijn zijnde, en stelt uit oude handschriften in de plaats, transformis adulterat. Zoo dat alterare niet te vinden is als in eenige glossen.)

ĀLTĔRUTĔR, trā, trūm. gen. altĕrutrĭŭs. altĕrutrī. Cic. Att. 8. 12. *De een of d'ander, een van beiden*, van twee persoonen, of twee zaaken spreekende.

ĀLTĔRŬTĔRQUĔ, altĕrutrăquĕ, altĕrutrumquĕ. Plin H. 20. 7. *De een en d'ander, alle beide.*

ĀLTĔRUTRĪNQUĔ. adv. Plin. H. 20. 7. *Van d'een en d'andere kant, van weêrkanten, van weêrzyden, van beide kanten, van twee zijden.* Dit woord is zeer verdacht. Men leest in de beste handschriften Alterutraque.

ĀLTHÆĂ, æ. f. Plin. H. 20. 21. *Wit-*

Witten heemst, *witte malauwe*. Zeeker kruid.

ĀLTĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Varr. R. R. 2. 1. Juv. 5. 115. Plin. H. 10. 50. *Mestvee*, *vee dat men mest*, of *vet maakt*.

† ĀLTĬSŎNUS, ă, ŭm. Sen. Hip. 4. 1134. Claud. 40. 27. *Hardklinkend*, *dat een hard geluit heeft*, *dat uit de hoogte gehoord word*. Cicero trekt dit woord uit een oud Dichter aan. D. 1. 47.

† ĀLTĬTŎNĀNS, āntĭs. m. Cic. D. 1. 12. *Donderaar*, *Dondergod*, *een die den donder maakt*, of *verwekt*.

ĀLTĬTŪDO, ĭnĭs. f. Cic. Of. 3. 16. *De hoogte*, *de top*, of *spits*, van een plaats, van een gebouw, enz spreekende.

Columnas habet in altitudine duplices. Vitruv. 3. 1. *Daar zyn twee ryen zuilen boven malkanderen gezet*.

* Altitudo. Cic. Att. 9. 14. Cæs. B. G. 4. 17. 2. *Diepte*, van de zee, een gracht, enz spreekende.

Altitudo plagæ. Celſ. 7. 7. *De diepte van een wonde*.

Altitudo animi. Cic. Part. 22. *Grootmoedigheit*, *edelmoedigheit*, *verheevenheit van 't gemoed*.

Altitudo fortunæ, gloriæ. Cic. R. P. 16. *Hoogheit*, *hoogte van geluk en eer*.

Altitudo orationis. Cic. Cl. 17. *Hoogdraventheit van een reede*.

Ad ſimulanda negotia altitudo ingenii incredibilis. Sall. B. J. 95. *Hy hadde een wonderlyke konstgreep om zyn zaaken te vermommen*, of *om ze een draai te geeven die hy wilde*.

* ĀLTĬVŎLĀNS, āntĭs. omn. gen. Dit woord gebruikt een oud Dichter bij Cic. D. 1. 48. *In de lucht*, of *in de hoogte vliegende*. Hier word van allerlei vogels gesproken.

ĀLTĬVŎLUS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 19. *Hoogvliegende*, *die hoog vliegt*, of *een hooge vlucht neemt*.

(ĀLTĬŬSCŬLĒ. adv. Apul. M. 2. 117: 11. 262. *Een weinig hooger*.)

ĀLTĬŬSCŬLUS, ă, ŭm. Suet. A. 73. 3. *Een weinig hooger als gemeen*, van een schoeisel spreekende.

ĀLTŎR, ōrĭs. m. Cic. N. D. 2. 34. *Voeder*, *onderhouder*, *minnevader*.

ĀLTRĬNSĔCŪS. adv. Plaut. R. 4. 4. 114. *Aan d'andere zyde*, *aan d'andere kant*, *teegen over*.

ĀLTRĪX, īcĭs. f. *Voedster*, *minne*.

Terra altrix. Cic. F. 1. 26. Hor. O. 3. 4. 10. *Voedsterland*, *'t Land daar men opgevoedt is*.

ĀLTRŎVĔRSŬM. adv. *Van een andere kant*.

Cum altroverſum eam mecum rationem puto. Plaut. Caſ. 3. 2. 25. *Wanneer ik aan d'andere kant deeze reeden overweege*.

ĀLTŬM, ī. n. Cic. Fin. 4. 23. Virg. Æ. 4. 310. *De zee*.

Cum magna in alto tempeſtas eſſet. Cic. I. R. 2. 32. *Als 'er op zee een groot onweeder ontstaan was*.

Altum. Virg. Æ. 1. 301. *De Hemel*.

ĀLTŪS, ă, ŭm. part. ab Alo. Cic. Cl. 10. *Opgevoedt*, *opgequeekt*, *opgebragt*.

ĀLTŪS, ă, ŭm. adj. Cic. N. D. 2. 40. *Hoog*, *verheeven*, *groot*. Eigentlijk en oneigentlijk. (De compar. altior ſtaat beneeden bij Seneca, en Catullus, de ſuperl. altiſſimus bij Liv. 36. 30.)

* Altus. Curt. 7. 4. 13. Cic. T. Q. 3. 6. *Laag*, *diep*, *hol*. Eigentlijk en oneigentlijk.

Altus. Cic. Fin. 3. 8. *Grootmoedig*, *groothertig*, *edelmoedig*.

Alto vultu dona nocentium rejicere. Hor. O. 4. 9. 42. *Eedelmoediglyk de geschenken der schuldigen afwyzen*, die men doet om de Overheeden om te zetten.

Altus dolor. Virg. Æ. 1. 213. *Een groote smert*. Somnus. Curt. 8. 3. 9. Hor. S. 2. 1. 8. *Een diepe slaap*.

Conclamare altiore voce. Catull. 42. 18. *Sterker roepen*, *zyn stem verheffen*. Deeze uitdrukking word nergens anders gevonden. (Ik hebze gevonden bij Sen. Tr. 2. 197. Hæc fatus alta voce, dimiſit diem. en Quintil. I. O. 11. 3. Vox attollitur altius.) Cicero zegt nooit Alta voce, noch Alte; maar clarius, clara voce, clare. ('T is eevenwel genoeg, dat andere ſchrijvers, als getoont is, zoo ſpreeken. Al wat bij Cicero geleezen word, is goet Latijn; maar dat is niet alleen goet. Clara vox is ook niet alleen een ſterke, of een verheeven ſtemme; maar ook een zuivere, heldere, en die niet heeſch is.)

Altus. Hor. E. 2. 1. 56. *Hoogdravend*, van een Dichter ſpreekende.

Altiores literæ. Sen. B. 5. 13. (diſciplinæ. Quintil. I. O. 2. 1. Altiora ſtudia. Plin. E. 5. 16.) *De hooge weetenschappen*, *de groote geleertheit*.

ĀLVĔĀRĔ, ĭs. n. Colum. R. R. 9. 11. *Byekorf*.

ĀLVĔĀRĬUM, ĭī. n. Varr. R. R. 3. 16. *Byestok*, *byestal*, *plaats daar de byekorven staan*.

ĀLVĔĀTUS, ă, ŭm. Cato. R. R. 44. *Gegroeft*, *uitgeholt*, *gekanelleert*.

ĀLVĔŎLĀTŪS, ă, ŭm. Vitruv. 3. 3. *Gegroeft*, *uitgeholt*, *uitgegroeft*.

ĀLVĔŎLŪS, ī. m. Liv. 28. 45. *Een hol houten vat*.

* Alveolus. Colum. 8. 5. *Hoendernest*, *'t broeinest der hoenderen*.

Alveolus. Cic. Fin. 5. 20. *Een dambord*, *schaakbord*, enz.

ĀLVĔUS, ī. m. Virg. G. 1. 203. Quintil. I. O. 2. 1. *De grond*, *de bodem*, van een ſtroom.

Alveus. Plin. H. 11. 16. *Byekorf*.

Alveus. Liv. 1. 4. *Trog*, *bak*, *baktrog*, *verkensbak*.

Alveus. Virg. Æ. 6. 412. Sall. B. J. 18. *De kiel*, *'t hol*, *de romp van een schip*.

Alveus. Vitruv. 5. 10. *Baadkuip*, *een waterbak*, of *kuip waar in men zich baadt*.

Alveus alleen, of Alveus luſorius. Vitruv. Præf. 5. *Dambord*, *schaakbord*; *verkeer-* of *tiktakbord*.

† Alveus. Prop. 3. 5. 32. Virg. Æ. 6. 412. *Een schip*, *een schuit*, *een vaartuig*.

ĀLVĪNŪS, ī. Plin. H. 21. 27. *Een die de buikloop heeft*.

ĀLŪM, ī. n. Plin. H. 19. 6. *Zeekere look*, die van de vogelen gegeeten zijnde, hen zoo tam maakt, dat ze zich met de hand laaten grijpen.

ĀLŪMĔN, ĭnĭs. n. Vitruv. 8. 3. Plin. H. 35. 15. *Aluin*.

ĀLŪMĬNĀTUS, ă, ŭm. Plin. H. 31. 6. *Aluinig*, *met aluin vermengt*.

ĀLŪMĬNŎSUS, ă, ŭm. Plin. H. 31. 3. *Aluinig*, *dat naar aluin riekt*, *met aluin vermengt*.

Locus aluminoſus. Vitruv. 8. 2. *Een plaats daar aluin staat*.

ĀLŬMNĀ, æ. f. *Voedster*, *minne*, *minnemoêr*.

* Italia terrarum omnium alumna. Plin. H. 3. 5. *Italien de opqueekster*, of *voedster van alle landen*.

* Terra communis alumna. Virg. Cic. 441. *De aarde onze gemeene voedster*, of *die ons alle voedt*.

* Alumna licentiæ, quam ſtulti libertatem vocant. Tac. O. 40. 2. *Een queekster*, of *voedster van de ongebondenheit*, *die de dwaazen een vryheit noemen*.

Alumna. Varr. bij Non. 4. 25. *Voedsterling*, *voedsterkind*, *een meisje dat door iemant opgevoedt is*.

Bene conſtitutæ civitatis alumna eſt eloquentia. Cic. Cl. 12. *De welspreekentheit is een voedsterling*, *een vrucht die uit een welgestelde stad voortkoomt*.

ĀLŬMNUS, ī. m. Cic. A. 7. 3. Plaut. Merc. 4. 5. 7. Virg. Æ. 6. 595. *Voedsterkind*, *voedsterling*, *een kind dat door een ander is opgevoedt*.

Juvenis quaſi alumnus diſciplinæ meæ. Cic. F. 9. 14. *Een jongeling die als myn queekzel*, of *myn voedsterling is*.

(Alumnus. *Die iemant opqueekt*, *opvoedt*.

Oro, ne alumnum veſtrum deſeratis. Curt. 9. 2. 28. *Ik bidde*, *dat gy dien niet begeeft*, *dat gy dien niet ver-*

verlaat die bij u opgevoedis, die gij als opgequeekt hebt.

Ego pacis alumnus. Cic. A. 7. 3. *Ik die een opqueeker, of voortzetter ben van de vreede.* Een weinig daar na noemt hij zich pacis laudator & auctor.)

ĀLŪTĂ, æ. f. Mart. 7. 35. 1. *Een zacht, of zeems vel.* Cæsar zegt dat'er de Gauloizen, of Franschen zeilen voor de scheepen van maakten in 't volgende voorbeeld.

Alutæ tenuiter confectæ. Cæs. B. G. 3. 13. 6. *Zeemsvellen tot zeilen zeer dun gesneeden.*

† Aluta. Mart. 12. 26. 9. *Zeemsleereschoen.* Vermits ze van dit leêr gemaakt wierden. Zie Cato Or. 7.

ĀLŪTĀRĬUS, ĭi. m. *Leêrtouwer, leêrbereider, zeemsbereider.* Van dit woord is geen gezagh.

ĂLVŬS, i. f. Cic. N. D. 2. 54. Sall. bij Isid. 11. 1. Serv. Æ. 2. 20. *De buik,* eigentlijk daar de darmen leggen. Accius bij Non. 3. 21. heeft deeze naam mannelijk gemaakt. Festus zegt, dat het eigentlijk, *de schoot,* of *de buik van een zwangere vrouw is.*

Alvi ductio. Celf. 2. 1. Alvi purgatio. Cic. N. D. 3. 22. *Buikloozing, buikzuivering, spuitartzeny.*

Alvi resolutio. Celf. 2. 6. *Buikloop, buikvloed, loop.*

Alvus cita. Celf. 2. 3. Plin. H. 23. 7. Fusa. Celf. 2. 7. Liquida. Celf. 2. 12: 4. 19. *Een open lyf.*

Alvus coacta. Celf. 2. 3. Dura. Hor. S. 2. 4. 27. *Een besloten lyf.*

Alvum mollire. Plin. H. 23. 7. ciere. Plin. H. 22. 13. solvere. Plin. H. 23. 8. elicere. Plin. H. 19. 5. movere. Plin. H. 20. 20. purgare. Plin. H. 21. 19. *Den buik zuiveren,* of *doen loozen; ter stoel doen gaan.*

Alvum emendare. Plin. H. 24. 10. cohibere. Plin. H. 23. 1. contrahere. Plin. H. 4. 19. firmare. Plin. H. 14. 18. sistere. Plin. H. 23. 7. *Den buik,* of *den buikloop stoppen.*

* Alvus. Celf. 2. 6. Plin. H. 21. 19. *Uitwerpzel, vuiligheit,* of *onreinigheit van den buik.*

Alvus. Varr. R. R. 3. 16. *Een byekorf.*

AMA.

ĂMĀBĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Cic. Att. 5. 19. *Beminnelyk, minwaardig, beminbaar, liefwaardig.* De compar. Amabilior staat bij Cic. F. 7. 20. en de superl. Amabilissimus bij Cic. Am. 14.

ĂMĀBĬLĬTĀS, ātis, f. Plaut. St. 5. 4. 58. *Beminnelykheit, behaaglykheit, bevalligheit, behaaglykheit, aantrekkelykheit, liefwaardigheit.*

Amabilitas. Plaut. Pœn. 5. 4. 1. *Goedwilligheit, vriendschap, vriendelykheit.*

ĂMĀBĬLĬTĔR. adv. Anton. bij Cic. Att. 14. 13. subj. 1. *Als een vriend, op een vriendelyke wyze.* De compar. Amabilius staat beneeden bij Ovidius. en de superl. Amabilissime bij Cic. Att. 14. 13.

Amabiliter. Hor. E. 2. 1. 148. *Beleefdelyk, heusschelyk, vriendelyk, bevalliglyk, op een vriendelyke, bevallige, of heusche wyze.*

Amabiliter. *Vieriglyk, teederlyk, teêrhartiglyk, met een groote drift,* of *geneegentheit.*

Spectare aliquem amabilius. Ovid. Art. 3. 675. *Iemant vriendelyker, minzaamer aanzien.*

ĂMĀBO, of Amabo te. Cic. F. 7. 32. *Ik bid u, ik bid,* of *smeek'er u om; doe my deeze vriendschap; toon my deeze gunst.* Deeze spreekwijzen in 't Latijn worden bij tusschenreeden gezegt.

Dic, amabo te. Plaut. Truc. 2. 7. 32. *Zeg het, bid ik u, om mijnen 't wille.*

Ite, inquam, domum, amabo. Plaut. R. 4. 4. 8. *Ga gy lieden, zeg ik, ga gy, ik bid'er u om, naar huis toe,* tot veelen spreekende.

ĀMANDĀTĬO, ōnis. f. Cic. S. R. 15. *Afvaerdinge, verzendinge in ballingschap.*

ĀMANDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Iemant verzenden, bannen, in ballingschap zenden, balling maaken.*

Amandare aliquem in Græciam. Cic. Att. 7. 13. *Iemant naar Griekenland zenden.*

Amandare aliquid a sensibus. Cic. N. D. 2. 56. *Iets voor de zinnen wechbannen, iets buiten 't bereik der zinnen zetten,* of *plaatzen.*

ĂMĀNS, antis. omn. gen. Ter. An. 1. 1. 49. Ovid. Am. 1. 9. 1. *Verliefde, minnaar, minnares, een die mint.* (De compar. Amantior staat bij Cic. Fr. 1. 1. de superl. Amantissimus by Cic. F. 16. 7.)

Amans patriæ. Cic. Att. 9. 19. *Beminnaar,* of *liefhebber des vaderlands.* Uxoris. Plaut. Af. 5. 2. 7. *van zyn vrouw.*

ĂMANTĔR. adv. Cic. Att. 2. 4. *Teederlyk, teêrhartiglyk, vieriglyk, met veel liefde, en geneegentheit.* De compar. Amantius staat by Tac. An. 1. 43. 1. en de superl. Amantissime by Cic. Am. 1.

ĀMĀNŪENSĬS, ĭs. m. Suet. N. 44. 2. Tit. 3. 3. *Een Schryver, Klerk,* of *Kopist.*

ĂMĀRĂCĬNŬM, i. n. Lucret. 6. 973. *Oly van Moederkruid.* Men moet 'er Oleum onder verstaan.

ĂMĀRĂCĬNŬS, ă, ūm. Plin. H. 21. 22. *Van Moederkruid, van Moederkruid gemaakt.*

ĂMĀRĂCUM, i. n. Virg. Æ. 1. 697. Catull. 61. 7. Plin. H. 21. 11. *Moederkruid.* Zeeker kruid.

ĂMĀRĂCŬS, i. m. Plin. H. 21. 22. *Maryolyne.* Zeeker welriekend kruid.

ĂMĂRANTHŬS, i. m. Ovid. F. 4. 439. *Fluweelboom, Duizentschoon.* Zeekere bloem.

ĂMĂRANTŬS, i. m. Plin. H. 21. 8. *Fluweelbloem, onverslenschbaar kruid.* Een onverwelkelijke bloem. Dus moet men schrijven en niet Amaranthus.

ĂMĀRĒ. adv. Quintil. D. 342. *Bitterlyk, met bitterheit.* De superl. Amarissime staat by Suet. A. 70. 1. T. 54. 2.

ĂMĀRESCO, ĭs, ămārēscĕrĕ. Pallad. 2. 15. *Bitter worden.*

ĂMĀRĬTĀS, ātis. f. Vitruv. 2. 9. *Bitterheit, bittere smaak.*

ĂMĀRĬTĬĒS, ĭēi. f. Catull. 68. 9. *Bitterheit, scherpigheit.*

ĂMĀRĬTŪDO, ĭnis. f. Plin. H. 22. 25. *Scherpigheit, bitterheit, bittere smaak van iets.*

Amaritudo. Plin. E. 7. 33. 7. *Bitterheit des herten, verbittering van 't gemoed.*

ĂMĀRŎR, ōris. m. Lucret. 4. 225. Virg. G. 2. 247. *Bitterheit in de smaak.*

ĂMĀRŬLENTŬS, ă, ūm. Gell. 3. 17. *Scherp, bitter, steekend, vol gal en bitterheit,* van een Schrijver spreekende; want dit woord word niet dan in den oneigentlijken zin gevonden.

ĂMĀRŬS, ă, ūm. Cic. N. D. 3. 13. *Bitter, van een bittere smaak,* van een vrucht, spijze, enz. spreekende. De compar. amarior staat bij Catullus beneeden, de superl. amarissimus bij Celf. 6. 5.

* Calix amarior. Catull. 27. 2. *Een zuiver glas wyn, een kelk sterke wyn.*

Os amarum habere. Plaut. Curc. 2. 3. 39. *Een bittere mond hebben, een mond vol gal hebben.*

Amarus. Cic. Clu. 26. *Moeijelyk, gemelyk, toornig, gram.*

Amarus. Hor. S. 1. 3. 88. Ovid. P. 4. 14. 37. Quintil. I. O. 10. 1. *Bitter, vol gal, scherpigheit,* of *bitterheit,* van een reede, geschrift, *of steekende spotternij* spreekende.

Amaræ mulieres sunt. Ter. H. 4. 4. 88. *De vrouwen zyn heel bitter, heel scherp,* of *heel gevoelig.*

(ĂMĀSĬO, ōnis, m. *Een vryer, die op iemant verlieft is.* Prud. Περι στεφ. 14. 182. en Apul. M. 7. 197. Giselinus over Prudentius zegt, dat het op de wijze als pusio kan gezegt worden.

ĂMĀ-

ĂMĀSIŬNCŬLŬS, i, m. Petron. Dal.n. p. 25. *Een minnaartje, een vryertje.*)

ĂMĀSIŬS, ĭi. m. Plaut. Caf. 3. 3. 27. Gell. 19. 9. *Verliefde, minnaar, vryer.*

ĂMĀTĬO, ōnis. f. Plaut. Capt. Cat. 2. *Liefde, min, verlieving, vryery, minnary.*

ĂMĀTŎR, ōris. m. *Beminnaar, liefhebber, minnaar, vriend.*

Amator pacis. Cic. Att. 14. 10. *Een beminnaar, of liefhebber van vreede.*

Amator ruris. Hor. E. 1. 10. 1. *Een liefhebber van 't land, of van 't buitenleven.* Fluminis. Flor. 1. 1. 5. *Van de stroomen, of beeken.*

Amator noster. Cic. F. 7. 35. *Een van onze liefhebbers, of vrienden.*

* Amator. Ter. E. 4. 3. 23. *Minnaar, verliefde, Venusjanker, pol.* Cicero T. Q. 4. 11. maakt in deezen zin onderscheit, tusschen Amator en Amans. De eerste beteekent een die trek, *of* genegentheit tot deeze zocht heeft, en d'ander die 'er dadelijk van bewogen word.

ĂMĀTŌRCŬLŬS, i. m. Plaut. Pœn. 1. 2. 27. *Een vryertje, minnaartje, of hofpopje.*

ĂMĀTŌRĬĒ. adv. *Teederlyk, teêrhertiglyk, of vieriglyk, hertelyk.*

Amatorie scripta epistola. Cic. A. 2. 31. *Een minnebrief.*

ĂMĀTŌRĬUS, ă, ŭm. *Minnelyk, minzaam, vriendelyk, liestallig, aangenaam*, van een reeden spreekende.

* Amatoriæ levitates. Cic. Fin. 1. 18. *Lichtvaerdigheeden der minnaars.*

Amatoria poëfis. Cic. T. Q. 4. 33. *Een minnedicht.*

ĂMĀTŌRĬUM, ĭi. n. Plin. H. 13. 25. Uitdrukkende, *of* daar onder verstaande, Virus. Plin. H. 8. 22. *Een minnedrank, of liefdedrank.*

ĂMĀTRIX, icis. f. Plaut. Af. 3. 1. 8. Mart. 7. 69. 9. *Minnares, lief, verliefde, vryster.*

Amatrices aquæ. Mart. 10. 5. 6. *Liefde-wateren, Liefde verwekkende wateren, minnewateren.*

ĂMBĂCTĪ, ōrŭm. m. *Knechts te voet, volgdienaars, loontrekkende knechts.* Ennius bij Festus en de oude glossen. Cæsar B. G. 6. 15. 2. noemt ook met deezen naam *Luiden die de Gaulosche Heeren in 't leger volgden*, en 't schijnt dat het de zelve zijn daar Ennius van spreekt. (Scaliger nochtans over Festus en Vossius de vit. serm. 2. 175. en Lex. Etym. onderscheidense, en willen datze bij Cæsar zijn *lieden van aanzien, en Regenten van kleine steden*, om datze de clientes voorgetrokken worden, en Ambachtsheeren [illegible] beteekent hebben, die over een zeeker Gebied het gezagh hadden.)

ĂMBĀGĒS. plur. f. Liv. 9. 11. Virg. Æ. 1. 345. *Dubbelzinnigheeden, duistere heeden, onzeekerheeden, verwarringen.* Men vind het gantsche meervoud (pluralis) van dit woord behalven de genitivus. Plin. H. 2. 9: 19. 8. Ovid. Her. 7. 149. M. 7. 520. en Tac. An. 6. 46. 4. gebruiken 't woord Ambage in d'ablativus, om te zeggen, *verwarring, omweg*, in den eigentlijken en oneigentlijken zin.

Ambages mihi narrare occipit. Ter. H. 2. 3. 77. *Hy houd my met een twyfelzinnige reeden op, hy begint my een verdichtzel te verhaalen.*

ĂMBĀGĬŌSŬS, ă, ŭm. Gell. 14. 1. *Dubbelzinnig, twyfelzinnig, twyfelachtig, onzeeker*, van een gissing spreekende.

ĂMBĂRRĪ, ōrŭm. plur. m. Cæf. B. G. 1. 11. 4. *'t Volk van 't Bisdom Chalons op Saone.*

ĂMBĔDO, ămbĕdis *of* ămbēs, ămbĕdit *of* ămbēst. præt. ămbēdi, fup. ămbēsŭm, ămbĕdĕrĕ. acc. Tac. An. 15. 5. 4. *Opeeten, verteeren, inslokken, doorbrengen.* Men moet dit werkwoord (verbum) spaarzamelijk gebruiken.

Uxoris dotem ambedere. Plaut. Merc. 2. 15. en 17. *Zijn vrouws goed opeeten, verteeren, of doorbrengen.*

ĂMBĒSŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 3. 257. *Afgeknaagt, afgeknabbelt, rontom afgegeeten.* Servius zegt, dat het is met de tanden rond gebeeten.

* Ambesa flammis robora. Virg. Æ. 5. 752. *Gesmeult, of gezengt hout, half gebrand, of rontom gebrant hout.*

ĂMBĬĀNĪ, ōrŭm. plur. m. Cæf. B. G. 2. 4. 9. *D'Amienzers, 't Volk van 't Bisdom Amiens.*

ĂMBĬBĀRĔTĪ, ōrŭm. plur. m. Cæf. B. G. 7. 75. 2. *Het volk van Vivaretz*, waar van Viviers de Hoofdstad is. Samson zegt dat het die van *'t Bisdom van Nevers zyn.*

ĂMBĬBĀRĬĪ, ĭōrŭm *of* ămbĭbārī, ōrŭm. plur. m. Cæf. B. G. 4. 9. 3: 7. 75. 2. *D'Avranchers, 't volk van 't Bisdom Avranches in Noormandyen* Men ziet noch Hambie een vlek van dat land, das een overblijfsel van een oude stad is.

(ĂMBĬFĀRĬĀM. *Op tweederlei wyze.*

Anceps argumentum ambifariam proposuit. Apul. Flor. 360. *Het twyfelachtig bewys heeft hy op tweederlei wyze voorgesteld.*)

ĂMBĬGO, is, ămbĭgĕrĕ. De aliqua re. *Twyfelen, in twyfel zyn, ongewis, of onzeeker zyn.*

* Ambigere de aliqua re. Cic. V. 1. 45. *Ergens over twisten, of krakkeelen, ergens twist, krakkeel, of geschil over hebben, iets betwisten.*

Regni certamine ambigebant. Liv. 21. 31. *Zy betwistten 't Koningkdom, of de Kroon.*

Ambigere cum aliquo. Cic. I. R, 2. 42. Ter. H. 3. 1. 93. *Met iemant rechten, met iemant in 't recht, of in geschil zyn.*

Illud inter homines ambigitur, five seq. subj. Cic. de Or. 2. 24. *De menschen krakkeelen onder malkanderen, of zy dat enz.*

Causæ quæ ambiguntur propter scriptum. Cic. de Or. 2. 26. *Zaaken die door de dubbelzinnigheit der stukken, of schriften, geschil veroorzaaken.*

ĂMBĬGŬĒ. adv. *Dubbelzinniglyk, twyfelachtig, twyfelzinniglyk, op een onzeekere wyze.*

* Ambigue certabant. Tac. H. 5. 11. 2. *Zy vochten twyfelachtig wegens de zege, of met gelyk voordeel.*

Ambigue agere. Tac. H. 3. 35. 2. *Twyfelachtig handelen, zich onverschilliglyk gedraagen; geen zyde kiezen.*

ĂMBĬGŬĬTĀS, ātis. f. Cic. Part. 6. *Dubbelzinnigheit, twyfelachtigheit, twyfelzinnigheit, onzeekerheit.*

ĂMBĬGŬŬM, ŭi. n. Cic. de Or. 2. 24. V. Ambiguitas.

ĂMBĬGŬŬS, ă, ŭm. *Dubbelzinnig, twyfelachtig, twyfelzinnig, onzeeker.*

Fides ambigua. Liv. 6. 2. *Een twyfelachtige trouw, een verdachte vroomigheit.*

Ingenium ambiguum. Plin. E. 4. 2. 1. *Een onvast, wankelbaar, veranderlyk verstand.*

Vultus ambiguus. Hor. O. 2. 5. 24. *Een twyfelachtig aangezicht, of weezen, een aangezicht dat wat naar een man en vrouw zweemt.*

Ambiguus pudoris ac metus. Tac. An. 2. 40. 2. *Die tusschen de schaamte en vrees wyfelt, of wankelt.*

Ex ambiguo dicta. Cic. de Or. 2. 61. *Dubbelzinnige, of twyfelachtige woorden, dubbelzinnigheeden, woorden van tweederlei zin, of beteekenis.*

Aquæ ambiguæ. Ovid. M. 15. 333. *Ongelykslachtige wateren*, die naar de verscheidenheit der tijd dat ze gedronken worden, verscheiden hoedaanigheeden hebben.

Domus ambigua. Virg. Æ. 1. 665. *Een verdacht huis, een huis waar in menschen woonen daar geen staat op is te maaken.* Gens. Tac. An. 2. 56. 1. *Een lichtvaerdig, veranderlyk, ongestadig volk, een volk dat niet te betrouwen is.*

Non

Non alias magis in ambiguo Britannia fuit. Tac. Agr. 5. 4. *Nooit stont het in Britanjen twyfelachtiger, of verwarder dan toen ter tyd.*

(Ambiguo inter marem ac fœminam sexu natus infans. Liv. 27. 11. *Een kind twijfelachtig tusschen 't mannelyke en 't vrouwelyk geslacht*, of *dat man en vrouw te gelyk is.* Deze beschrijft Livius aldus, om dat de teelleden zich van beide geslachten in zoodanig een kind alzoo vertoonen, dat het onzeeker zy, van welke het moet genoemt worden. Zie Augustinus van de Stad Godts 16. 8.

Ambigua ætas. Staat bij Gell. 15. 20. en word gezeit van de geenen, *die geen jongens meer zijn, en noch geen mannen zijn geworden.*)

ĀMBILIĀTES, ūm. plur. m. Cæs. B. G. 3. 9. 9. *Ambiliaters*, of *die van Amballen.* 't Volk van Bretagne.

ĀMBĬO, īs, īvī, ītūm, īrĕ. acc. Cic. Att. 4. 3. *Iets rond gaan*, *ergens rondom gaan.*

* Ambire. Virg. Æ. 6. 550 Ovid. F. 5. 81. *Rondom loopen*, *stroomen*, of *vloeyjen*, *rondom bespoelen*, van een stroom, *of* van de zee spreekende.

Oras vestis ambire auro. Virg. Æ. 10. 243. *Een tabbaart met een gouden kant omboorden*, *een goud boordzel rondom een tabbaart leggen.*

Ambire, alleen. Cic. A. 11. 8. *Verzoeken*, *naar staan*, *naar dingen*, *beknipen*, *bejaagen.*

Ambire virtute. Plaut. Am. Prol. 78. *Door zijn deugd*, of *verdienste ergens naar staan.*

Ambire magistratum sibi *of* alteri. Plaut. Am. prol. 74. *Een ampt voor zich zelven*, of *voor een ander beknipen.*

Ambire. Suet. J. 18. 3. Stat. S. 1. 2. 254. *Ergens naar staan*, *naar trachten*, *iets met iever zoeken*, of *vieriglyk begeeren*; *ergens hard naar dingen*, of *om aanhouden.*

† Ambire furentem affatu. Virg. Æ. 4. 283. *Een toornig mensch aanspreeken om hem neer te zetten.*

† Sollicitis precibus ambire aliquem. Hor. O. 1. 35. 5. *Iemant ernstig*, of *met veele smeekingen bidden.*

ĀMBĬTĬO, ōnĭs. f. Cic. Of. 1. 25. *Eerzucht*, *staatzucht*, *heerschzucht*, *begeerte naar staat en hoogheit*, *eergierigheit.*

Ambitio. Tac. H. 1. 1. 4. *Verwaantheit*, *laatdunkentheit*, *grootsheit*, *pracht.*

Ambitio. Cic. Mil. 16. *Kuiperij*, *gunstbeedeling*, *het zoeken van eer en hoogheit*, *bejaaging van eenig ampt.*

Ambitione summa ab aliquo quidpiam contendere. Cic. V. 2. 53. *Iets van iemant met grooten ernst verzoeken.* Magna ambitione admitti. Just. 1. 3. 2. *Op 't sterk aanhouden gehoor verkrygen.*

Ambitio. Suet. J. 28. 3. *Een blykbaare gunst*, *een dienst die van buiten word gezien.*

Magna ambitione eum Syracusas perduxit. Nep. 10. 2. 2. *Hy liet hem met groote eerbewijzinging naar Syrakusa geleiden.*

ĀMBĬTĬŌSĒ. adv. Liv. 1. 35. *Door kuiperij*, *door gunstbeedeling*, *door staatzucht.* De compar. ambitiosius staat bij Cic. F. 3. 7. de superl. ambitiosissime beneeden bij Quintilianus.

* Ambitiose. Cic. F. 3. 7. *Prachtiglyk*, *verwaandelyk*, *met pracht*, *met uiterlyk plechtgebaar*, *met groote zwier.*

Ambitiose tristis. Mart. Præf. 1. *Een die bedroeft wil schijnen*, of *die droefheit veinst.*

Ambitiose. Tac. H. 4. 40. 3. *Ieverig*, *vieriglyk*, *ernstelyk*, *met grooten ernst*, of *iever*, *met een sterke drift.*

Ambitiosissime petere Provinciam. Quintil. I. O. 6. 3. *Een landvoogdye zeer ieverig beknipen.*

ĀMBĬTĬŌSŬS, ă, ūm. Plin. H. 5. 15. *Ver omloopende*, *van een langen omloop* spreekende. De compar. ambitiosior staat beneeden bij Horatius, de superl. ambitiosissimus bij Quintil. I. O. 11. 1.

* Ambitiosus. Cic. Fl. 18. *Staatzuchtig*, *eerzuchtig*, *heerschzuchtig*, *eergierig.*

Ambitiosus. Quintil. I. O. 2. 4. *Laatdunkend*, *verwaand*, *groots*, *opgeblazen*, *trots*, *hoogmoedig*, van persoonen spreekende.

Ambitiosus. Cic. F. 13. 1. *Iemant die ergens sterk op aanhoud.*

Ambitiosæ amicitiæ. Cic. Att. 1. 18. *Blykbaare vriendschappen*, *vol uiterlyken omslag*, *en vertoon.* Preces. Tac. H. 2. 49. 5. *Lange*, of *ieverige gebeeden.*

Decreta ambitiosa. Ulp. Dig. 50. 9. 4. *Beknipte*, of *bestecken raadsbesluiten.*

Diligentia ambitiosa. Ulp. Dig. 22. 1. 33. *Al te groote naerstigheit waar door men wil gezien en gepreezen zijn.*

(Ambitiosus. *Wyd van begrijp*, *van omgangk*, *van omkringk*, of *omtrek.*

Magna & ambitiosa oppida. Solin. 11. *Groote steeden*, *en wyd van omkringk*, of *van begrip.*

Jordanis amnis ambitiosus. Plin. H. 5. 15. *De Jordaan een riviere groot van begrijp*, of *van een groote lengte.*

Ambitiosus. *Die in 't omloopen iets vat*, *zich bergens aan staat*, of *iets vast houd.*

Damalis hederis ambitiosior. Hor. O. 1. 36. 20. *Damalis beter vattende*, *vaster houdende dan 't Veil.*

ĀMBĬTUS, ūs. m. Cic. N. D. 2. 19. Hor. A. P. 17. *Omloop*, *omkringk*, *omkreits*, *omdraajing*, van de sterren, of van een water spreekende.

* Ambitus. Cic. T. 4. Lucan. 1. 179. *Omtrek*, *omkringk*, *omgang*, *omkreits*, van een huis, bewalling, beschansing, stad, leeger, enz spreekende. Festus zegt dat de Ouden rondom de gebouwen derdehalf voet plaats lieten, om 'er vrijelijk den omgang van te maaken.

Operis ambitus trecenta & sexaginta & octo stadia complectitur. Curt. 5. 1. 26. *Het werk begrypt drie hondert en achtentzestig stadien in zijnen omtrek.*

Ambitus verborum. Cic. Or. 50. *Een volzin*, *een omloop van woorden.*

Ambitus. Suet. T. 71. 2. *Een omschrijving*, *een omspraak*, of *omtrek van woorden.*

Ambitus. Cic. F. 11. 17. Festus. *Kuiperij*, *sterk aanzoek*, *bejaging*, *bekniping*, boven al wanneer men vleijerijen en geschenken gebruikt om iets te verkrijgen.

Ambitus calamitatis. Quintil. D. 1. en 7. *De toerusting van een armelijk*, of *bedorven huis.* Wanneer men traanen en rouwkleederen gebruikt om meedelijden te verwekken.

Ambitu civitatis non est in gaudium evecta. Tac. H. 2. 64. 4. *De eerbewyzingen die zy van de gansche stad ontfing*, *konden haar in 't minste niet vrolyk maaken.*

ĀMBĬTŪS, ă, ūm. part. ab Ambior. Ovid. M. 1. 37. *Omringt*, *omvangen*, *omcingelt.*

Ambitus. Cic. Pl. 4. *Beknipt*, *door kuiperijen omgezet.*

ĀMBŌ, ambæ, ambo. Cic. F. 9. 13. Ter. H. 1. 1. 67. *Beide*, *alle beide.* Men gebruikt gemeenelijk Ambo, wanneer twee persoonen iets op den zelven tijd, *of* te gelijk gedaan hebben, en uterque, wanneer 't in verscheide tijden is.

ĀMBRĬCĒS, ūm. f. plur. Festus. *Latten*, *latwerken*, *een staketzel*, of *beschot.*

ĀMBRŌSĬĂ, æ. f. Cic. T. Q. 1. 26. *Ambrozyn*, *Godenspys*, *Godenbrood.* Zommige meenen dat het een zeekeren drank is geweest; maar 't meeste deel neemen 't voor *een zeekere spyze.*

* Ambrosia. Cels. 5. 23. Plin. H. 25.

25.7. 26.4. spreekt van een kruid van den zelfden naam.

ĀMBRŎSIĂCŪS, ă, ūm. Vitis of uva ambrosiaca. Plin. II. 14. 3. *Zeekere wyngaard*, of *druif*.

ĀMBRŎSIŪS, ă, ūm. Virg. Æ. 1. 407. *Van ambrozyn, dat de geur*, of *smaak van ambrozyn heeft*, *zoet als ambrozyn*.

Ambrosius. Claud. Nupt. Hon. 110. *Goddelyk*, *onsterffelyk*.

ĀMBŪBĀIÆ, ārūm. plur. f. Hor. S. 1. 2. 1. Suet. N. 27. 3. *Fluitspeelders*. Veele Uitleggers van Horatius zeggen dat het lichtvaerdige vrouwliden waren. Dit woord is van 't Syrisch afkomstig, gelijk Voss. Lex. Etijm. toont.

ĀMBŪBĒIĀ, æ. f. Cels. 2. 25. en ĀMBŪGIĀ, æ. f. Plin. H. 20. 8. *Wilde ciboreije*. Zeeker kruid.

ĀMBŬLĀCRŪM, I. n. Plaut. Most. 3. 2. 69. 132. *Gang*, *galdery*, *wandelplaats*, *wandelgang*, *wandeldreef*, *wandeling*.

ĀMBŬLĀTĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. *Los*, *dat niet vast is*, *dat op en neêr gaat*.

Funduli ambulatiles. Vitruv. 10. 13. *Op en neêrgaande klepjens*, als de trekkers der pompen, en andere waterwerktuigen.

(ĀMBŬLĀTĬO, ōnĭs, f. *Een wandeling*, *het wandelen*.

Constituimus inter nos, ut ambulationem pomeridianam conficeremus in Academia. Cic. Fin. 5. 1. *Wy hebben onder ons beslooten op den namiddag in de Akademie te gaan wandelen*, *op den namiddag een wandeling in de Akademie te doen*.

Sed hæc ambulationibus reservemus. Cic. Att. 2. 3. *Maar laat ons deeze dingen spaaren tot dat wy gaan wandelen*.)

Ambulatio. Cic. Fr. 3. 17. Plin. E. 5. 6. 17. Catull. 5. 6. *Gang*, *galdery*, *wandelplaats*, *wandeling*. (Een wijze van spreeken zeer gebruiklijk, door welke men de dingen, die gedaan worden, stelt voor de plaatsen, in welke ze geschieden. Zie onze aanteekening over Suet. A. 101. 10. §. 37.)

Ambulatio hypæthra. Vitruv. 5. 9. *Een open wandelplaats*, *een open galdery*, daar de worstelaars bij schoon weêr hunne oeffeningen hadden.

Ambulatio subdialis. Plin H. 14. 1. *Een open galdery*, *wandelgang*, of *wandelplaats*.

(ĀMBŬLĀTĬŬNCŬLĀ, æ. f. *Een kleine wandeling*, *een weinig wandelens*.

Cum una mehercle ambulatiuncula atque uno sermone omnes provinciæ fructus non confero. Cic. F. 2. 12. *Voorwaar alle de inkomsten van dat overheerde landschap vergelyke ik niet met weinig wandelens en met een praatjen*.)

Ambulatiuncula. Cic. F. 2. 12. *Een galderytje*, *een wandeldreefje*, *een kleine galdery*.

(Tecta ambulatiuncula addenda est. Cic. Att. 13. 29. *Men moet daar een bedekt wandelplaatsjen by maaken*.)

ĀMBŬLĀTŎR, ōrĭs. m. Mart. 1. 42. 3. *Een looper*, *zwerver*, of *landlooper*, *een die geen vaste woonplaats heeft*, of *die weinig t' huis is*.

Ambulator. Cat. R. R. 5. 1. Colum. 1. 8. *Een wandelaar*, *een die geerne wandelt*.

ĀMBŬLĀTŌRĬŪS, ă, ūm. Hirt. B. Al. 2. 5. *Draagbaar*, *vervoerbaar*, *beweegbaar*, *dat men vervoeren kan*. van een groot werktuig, tooren, enz spreekende.

Operculum ambulatorium. Plin. H. 21. 14. *Een ligtopgaande dekzel*.

(Ambulatorius. *Veranderlyk*, *dat men van den eenen tot den anderen mag overbrengen*.

Ambulatoria est voluntas defuncti usque ad vitæ supremum exitum. Ulp. Dig. 34. 4. 4. *De wil des verstorvenen is veranderlyk tot het laatste einde zyns levens. De verstorvene mag, zyn wil veranderen zoo lang hy leeft*.)

ĀMBŬLĀTRĪX, īcĭs. f. Cat. R. R. 144. *Een loopster*, *een uithuizig vrouwmensch*, *een vrouwmensch dat veel uit is*.

ĀMBŬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Wandelen*, *spansseeren*.

Ambulare in sole. Cic. de Or. 2. 14. *In de zon wandelen*.

Ambulare foro transverso. Cic. de Or. 3. 33. *De markt dwars over wandelen*.

* Ambulare. Plaut. Ps. 1. 3. 29. *Gaan*, *spansseeren*, *reizen*.

Ambulare maria. Cic. F. 2. 34. *De zeën droogvoets over gaan*. 't Is eigentlijk, *ergens over gaan daar voortyds zee is geweest*. Cicero gebruikt deeze spreekwijs van Xerxes spreekende, die een schipbrug over den Hellespont geslagen had.

Ambulatur. Varr. L. L. 5. 1. *Men wandelt*.

Ambulare in jus. Ter. Ph. 5. 8. 43. Plaut. R. 3. 6. 22. *Voor 't recht*, of *voor de rechtbank gaan*.

Bene ambulato. Plaut. Capt. 2. 3. 92. *Ik wensch u goede reis*, *behoude reis*, of *geluk op uw reis*.

Ambulat hoc caput per omnes leges. Plin. H. 10. 50. *Die stoffe loopt door al de wetten heen*, of *word in al de wetten gevonden*; *alle de wetten handelen van die stoffe*.

† Cœna ambulans. Mart. 7. 47. 5. *Een vliegend avondmaal*. De Dichter spreekt, zegt Turn. Adv. 25. 24. van deeze maaltijden, daar de knechts bijna 100 ras opneemen, als men aangedischt heeft.

ĀMBŪRO, ĭs, ūssī, ūstūm, ūrĕrĕ. acc. Plaut. E. 5. 2. 19. *Rondom branden*, *half branden*, *zengen*.

ĀMBŪSTĀ, ōrum. plur. n. Plin. H. 26. 12. *Blaaren*, *bladders*.

ĀMBŪSTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 23. 4. *Brand*, *gebrandheit*, *verbrandheit*.

ĀMBŪSTŬLĀTŪS, ă, ūm. Plaut. R. 3. 4. 65. *Half gebrandt*, of *gebraden*, *geroost*, *gezengt*.

ĀMBŪSTŪS, ā, ūm. Virg. Æ. 12. 298. Cic. Dom. 43. *Gezengt*, *rondom gebrandt*, *half gebrandt*.

Tot circa me jactis fulminibus quasi ambustus. Plin. E. 3. 11. 3. *Door zoo veel blixemen die rondom mij gevallen zyn*, *byna verbrandt*.

Ambusti artus vi frigoris. Tac. An. 13. 35. 5. *Vervroore leden*, *verminkte leden door de koude*.

Ambustus incendio sociorum. Cic. V. 1. 27. *Die zich in den brand der bondgenoten heeft bevonden*. Dat is, *in hunne ongelukken en rampspoeden*.

ĀMĔLLŪS, I. m. Virg. G. 4. 271. *Zeekere bloem*, bij zommige *Sterrekruid* genaamt.

ĀMĒNS, entĭs. omn. gen. Ter. An. 1. 3. 13. Cic. Fin. 2. 22. *Onzinnig*, *uitzinnig*, *krankzinnig*, *dul*, *razende*, *gek*, *zinneloos*, *woedende*, *rarende*. van per soonen spreekende. Virgilius Æ. 4. 203. zegt Amens animi. De compar. Amentior staat bij Aur. Vict. C. 11. t. de superl. Amentissimus bij Cic. C. R. 8.

Amens furor. Catull. 64. 197. *Een groote woede*, of *verwoedheit*, *een dulle razernije*.

Amens. Ovid. F. 4. 555. *Verbaast*, *verschrikt*, *verwondert*, *vertzaagt*, *ontstelt*, ontroert.

ĀMĔNTĀTŪS, ă, ūm. Cic. de Or. 1. 57. Cl. 78. *Aen een riem gebonden*.

ĀMĔNTĬĀ, æ. f. Hor. S. 2. 3. 249. Cic. C. 2. 11. *Onzinnigheit*, *krankzinnigheit*, *uitzinnigheit*, *dulligheit*, *gekheit*, *zinneloosheit*, *woede*, *razerny*.

Amentia. Ovid. M. 5. 511. *Verbaastheit*, *ontsteltenis*, *verschrikking*, *verwondering*, ontroering.

ĀMĔNTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Iets met een riem vastbinden*.

Jaculum amentavit habena. Lucan. 6. 221. *Hy heeft een riem aan zyn werpspies gebonden*.

ĀMĔNTŪM, I. n. Liv. 37. 41. *Een riem*, *een band die de Ouden aan zeekere wapenen bonden*, *bij hen gebruikt*, 't zij om ze

met meer kracht te werpen, *of* om ze te rug te trekken na dat ze geworpen waren.

Amentum. Virg. Æ. 9. 665. *Een werpspies*, of *werpschicht die met een leêre riem geworpen*, of *te rug gehaalt wierd*. Festus zegt dat men ook dus een *schoenband*, of *schoenriem* kan noemen.

ĂMĔS, ĭtis, *of* Amĭtis, ĭs. m. Festus. Hor. Ep. 2. 33. *Een vorkstokje*, dat de Vogelaars gebruiken om hunne netten te spannen.

ĂMĔTHYSTINĀTŬS, ă, ŭm. Mart. 2. 57. 2. *Met een purperen*, of *purperverwigen tabbaart gekleedt*.

ĂMĔTHYSTĬNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 21. 8. *Van ametist*, of *purper*, *purperverwig*.

† ĂMĔTHYSTĬNĀ, ōrŭm. n. plur. Juv. 7. 136. *Een purperverwigen tabbaart*.

ĂMĔTHYSTZŌNTĒS carbunculi. Plin. H. 37. 7. *Purperglanssige karbonkels*, *karbonkelsteenen*.

ĂMĔTHYSTŬS, ĭ. m. Plin. H. 37. 9. *Ametisteen*, *een purperverwig edel gesteente*.

ĂMĬĀ, æ. f. Plin. H. 9. 15. *Zeeker slach van visch*, waar van zich een groote meenigte in de zwarte zee onthoudt.

ĂMĬANTŬS, ĭ. m. Plin. H. 36. 19. *Zeekere bergsteen*, die in 't vuur niet verteert, *of* vergaat.

ĂMĪCĀ, æ. f. Hor. E. 1. 1. 20. Ter. An. 1. 3. 11. *Liefsie*, *lief*. Dit woord word bij de beste Schrijvers in een quaaden zin genomen, voor *een dochter*, of *vrouw die men oneerlijke liefde toedraagt*, *of* die iemants *boelin* is.

ĂMĪCĀBĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Ulp. Dig. 17. 1. 10. §. 7. *Van een vriend*, *als een vriend*. Ik zou dit woord in een beschaafst werk niet willen bezigen.

Operam amicabilem alicui dare. Plaut. M. G. 4. 4. 8. *Iemant als een vriend helpen*, *hem een vriendendienst doen*.

Amicabilem affectionem alicui promittere. Ulp. Dig. 17. 1. 10. §. 7. *Iemant belooven een vriendendienst*, of *byzondere vriendschap te doen*.

ĂMĪCĒ. adv. Cic. Off. 1. 26. *Als een vriend*, *in vriendschap*, *met geneegentheit*, *in liefde*. De compar. amicius staat bij Cic. Att. 12. 15. de superl. amicissime beneeden bij Cicero.

ĂMĪCISSĬMĒ. adv. Cic. Div. 9. *Met veel geneegentheit*, *met groote teekenen van vriendschap*.

ĂMĬCĬO, ămĭcīs, ămĭcŭi & ămĭxi, ămictum, ămĭcīrĕ. acc. Ovid. P. 3. 8. 13. Hor. E. 1. 16. 3. *Bedekken*, *bewinden*, *bekleeden*, *inwinden*, *overtrekken*.

Amicire se. Suet. Fl. 21. 2. *Zich kleeden*, *zijn kleeren aantrekken*, *zich aantrekken*, *zich aandoen*.

ĂMĪCĬTĔR. adv. Plaut. P. 2. 3. 3. *Als een vriend*.

ĂMĪCĬTĬĂ, æ. f. *Vriendschap*, *geneegentheit*, *liefde*.

Amicitiæ condimentum. Cic. Am. 18. *Een vrienden geregt*, of *toereedzel*. Amicitiæ venenum est odium. Cic. Am. 24. *Haat is 't vergift*, *de pest der vriendschap*.

Principum graves amicitiæ. Hor. O. 2. 1. 4. *De lastige*, of *zorgelyke vriendschappen der Vorsten*.

Officiosa amicitia. Cic. Pl. 19. *Een gedienstige*, of *verplichtende vriendschap*.

Aliquem in amicitiam recipere. Cic. Att. 2. 20. Accipere. Liv. 34. 12. Ascribere ad amicitiam. Cic. Off. 3. 10. Jungere amicitias cum aliquo. Cic. Dei. 9. *Iemant in zyne vriendschap ontfangen*; *met iemant vriendschap maaken*.

Amicitiam alicujus appetere. Cic. Am. 13. Ad amicitiam alicujus se applicare. Cic. V. 2. 1. Se conferre. Cic. Cl. 81. *Iemants vriendschap zoeken*; *met iemant vriendschap maaken*; *zich met iemant in vriendschap verbinden*.

Amicitiam alicujus consequi. Cic. Am. 22. Sibi comparare. Cic. Fin. 1. 20. Conciliare. Cic. Am. 27. *Iemants geneegentheit inwinnen*, *zyn vriendschap verkrygen*; *zich in iemants gunst indringen*.

Amicitias dirumpere. Cic. Am. 22. dissociare, Cic. Am. 20. dissuere. Cic. Am. 21. dissolvere. Cic. Am. 9. *De vriendschap opzeggen*, *breeken*, of *scheuren*.

Removere se ab amicitia alicujus. Cic. Am. 21. *Met iemant de vriendschap breeken*, *iemant vyandig worden*.

Amicitia est rutæ cum fico. Plin. H. 19. 8. *Daar is een natuurlyke overeenkomst*, *trek*, of *geneegentheit tusschen de ruyte met den vygenboom*.

† ĂMĪCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Prece numen amicare. Stat. Th. 3. 470. *Door zyne gebeeden de gunst der Goden verwerven*.

ĂMĬCTŌRĬŪM, ĭi. n. Mart. 14. 149. *Een dundoekze halsdoek*.

ĂMĬCTŬS, ūs. m. Cic. Att. 6. 1. *Kleed*, *kleeding*, *gewaad*, *tabbaart*, *dekzel*, *sluyer*, en alles voort wat dient om te dekken, *of* te kleeden.

Amictus. Quintil. I. O. 11. 3. *Kleeding*, *zwier van kleeding*, *Wyze van zich te kleeden*, of *van zyn kleederen te draagen*.

Ipso amictu capiebat homines. Cic. Cl. 62. *Hij wan*, of *nam 't volk door de zwier van zyn tabbaarts in*, van een Reedenaar spreekende die 't woord voerde.

ĂMĬCTŬS, ă, ŭm. *Bekleedt*, *bedekt*, *gekleedt*, *omhangen*.

Amictus toga purpurea Cic. A. 2. 34. *Met een purperen tabbaart gekleedt*.

Ulmus amicta vitibus. Hor. E. 1. 16. 3. *Een olmboomtje met wyngaarden omgeloopen*, of *omwassen*.

ĂMĪCŬLĀ, æ. f. Plin. E. 3. 9. 13. Cic. de Or. 2. 59. *Liefje*, *zoetertje*, *vennisdiertje*, *hoertje*, wanneer men 't er met verachting van spreekt.

ĂMĪCŬLŬM, ĭ. n. Cic. N. D. 3. 34. *Zeekere tabbaart*, of *mantel*. Curt. 3. 12. 5. gebruikt het woord om te zeggen een *Koningklyke mantel*.

ĂMĪCŬLŬS, ĭ. Hor. E. 1. 17. 3. Catul. 30. 2. *Een vriend*, *een teerhertige vriend*.

ĂMĪCŬS, ĭ. m. *Een vriend*, *een vertrouwt vriend*.

Amicus ex animo. Cic. A. 11. 13. *Een oprecht vriend*, *een goed vriend*, *een hertevriend*.

Habes amicos, quia amicus ipse es. Plin. P. 85. 2. *Gy hebt vrienden vermits gy elks vriend zyt*.

Solus est homo amico amicus. Ter. Ph. 3. 3. 29. *Hy is de beste vriend die men hebben kan*, of *die 'er in de waereld is*.

Amicus magnus. Cic. Att. 2. 13. *Een magtig vriend*, of *een vriend van vermoogen*. Amicus majorum. Hor. S. 2. 1. 61. *Die groote vrienden heeft*.

ĂMĪCŬS, ă, ŭm. dat. Cic. F. 1. 3. *Vriend van*, *gunstig aan iemant*, *verbonden*. De compar. Amicior en de superl. Amicissimus staan bij Cic. F. 3. 3.

Amicæ civitates. Cæs. B. C. 2. 18. 5. *Vriende steeden*, *verbonde steeden*, *steeden der Bondgenooten*.

* Amicus. Ovid. P. 4. 15. 21. *Vruchtbaar*, *groeizaam*, *voordeelig*, van den regen, enz spreekende.

Amicus. Virg. Æ. 2. 255. Hor. O. 3. 6. 43. *Aangenaam*, *schoon*, *bequaam*, *zacht*, van 't weêr, den wind, 't jaargetij, enz spreekende.

Amici pavones & columbæ. Plin. H. 10. 74. *Daar is een onderlinge trek tusschen de pauwen en de duiven*.

Amicior omnium libertati quam suæ dominationi. Nep. 1. 3. 6. *Die meer liefde voor de vryheit van zyn Vaderland*, *dan voor zyn eigen grootheit heeft*.

† Nec diis amicum est, nec mihi, te prius obire. Hor. O. 2. 17. 2. *'t Is noch den Goden*, *noch mij aangenaam dat gy eerst sterft*.

AMISIĂ, æ. m. Tac. An. 1. 60. 2. *d'Eems*. Een stroom van Duitschland.

ĂMĬS-

ĀMĪSSŪS, ūs. m. *'t Verlies van iets.*

Amissum Siciliæ culpæ suæ tribuebant. Nep. 7. 6. 2. *Zy weetten zich zelf 't verlies van Sicilien.*

ĀMISSIŌ, ōnis. f. *Verlies, schade, nadeel.*

Amissio sensuum. Cic. Fin. 3. 15. *'t Verlies van de zinnen.*

Amissio parvulorum. Val. Max. 2. 6. 16. *'t Verlies, of de dood van kleine kinderen.*

ĀMISSŪS, ă, ūm. *Verlooren, dat men heeft laaten verlooren gaan.*

Amissa præda de manibus. Cic. V. 4. 20. *Een buit die men zich heeft laaten ontrukken, of ontjaagen.*

Amissa conjuge mœstus. Ovid. T. 4. 1. 18. *Bedroeft over de dood van zyn vrouw.*

ĀMĪTĀ, æ. f. Cic. Clu. 10. *Moei van 's Vaders wege, 's Vaders zuster.*

ĀMĬTĪNĪ, ōrum. plur. m. Non. 19. 7. *Rechte neeven, volle neeven, broeders, of zusters kinderen.*

ĀMĬTTO, ĭs, āmīsī, āmīssūm, āmīttĕrĕ. acc. Plaut. Capt. 2. 2. 82. *Wech schikken, laaten gaan, verlaten, heene zenden.*

* Amittere. *Verliezen, verlooren laaten gaan, laaten ontrukken.*

Amittere aliquid, *of* aliquem de manibus. Cic. Cœl. 28. e manibus. Liv. 29. 32. *Iemant uit de handen los laaten, ons iemant uit de handen laaten rukken.*

Rem de manibus amittere Cic. V. 3. 13. *Zich iets quyt maaken, zich ergens van ontslaan, of van ontdoen.*

Amittere animam. Plaut. Am. 1. 1. 85. *Den geest geeven, sterven.* Vitam per dedecus. Cic. S. R. 11. *'t Leven op een schandelyke wyze verliezen, een schandelyke dood sterven.* Aspectum. Cic. T. Q. 1. 30. Oculos. Cæs. B. C. 3. 53. 3. *'t Gezicht verliezen.* Causam *of* litem. Cic. Q. R. 4. *Zyn geding verliezen.* Civitatem. Cic. de Or. 1. 40. *'t Borgerrecht verliezen.* Occasionem. Cic. Att. 15. 11. *De gelegentheit verliezen, of laaten voorby gaan.* Oppidum. Cic. S. 4. *Een stad verliezen.*

Vitam amisit, non perdidit. Cic. Her. 4. 44. *Hy verliest het leven, maar verloor het niet.*

E conspectu meo illum amisi. Ter. E. 2. 3. 2. *Ik heb hem uit myn gezicht verlooren.*

Sensum omnem humanitatis animis amittere. Cic. S. R. 52. *Alle gevoelen van meedelyden, van goedaardigheit uit zyn hert verdryven.*

ĀMMIŪM, ĭī. n. Plin. H. 20. 15. *Ameos*, Zeeker zaad als komijn.

ĀMMOCHRYSŪS, ī. m. Plin. H. 37. 11. Ἀμμόχρυσος. *Zeeker edel gesteente*, zwartverwig met gout doormengt.

ĀMMŌNĬĀCŪM, ī. n. Plin. H. 12. 23. Ἀμμωνιακὸς. *Armoniak.* Zeekere gom, of pik.

ĀMMŌNĬĀCUS, ă, ūm. Ἀμμωνιακὸς. *Van armoniak, daar armoniak in koomt.*

Sal ammoniacus. Ovid. M. F. 94. Plin. H. 31. 7. *Armoniakzout.* Dus genaamt vermits het gemeenelijk in zandachtige landen gevonden word.

ĀMMŌNĪTRŪM, ī. n. Plin. H. 36. 26. Ἀμμώνιτρον. *Zeeker schyfglas.* In zeeker zand, met drie vierdedeelen salpeter gemaakt.

† ĀMNĬCŌLĀ, æ. m. & f. Ovid. M. 10. 96. *Dat zich in, of by de stroomen onthoudt.*

(AMNICULUS. Liv. 36. 22. *Een riviertjen, een stroomtje, of beekje.*)

ĀMNĬCŪS, ă, ūm. *Van een stroom, vloed, of rivier.*

Insula amnica. Plin. H. 3. 25. *Een rivier eiland, of een eiland in een rivier, of dat in een rivier legt.*

ĀMNĬS, ĭs. m. Cic. Or. 12. *Een stroom, rivier, beek, vloed.*

Fluminis amnis. Tac. H. 5. 23. 3. *'t Water van een stroom.*

† Oceani amnes. Virg. G. 4. 233. *'t Water, de golven, of baaren van de zee.*

ĀMO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cic. Br. 1. F. 9. 14. *Liefhebben, hertelyk beminnen, zeer lieven, veel van houden.* Cicero zegt dat Amo veel meer betekent als diligo.

Amat, qui sic se amari putat, ut tædium non pertimescat. Plin. E. 8. 21. 5. *Die bemint hertelyk, die weet dat men hem zodanig bemint, dat hy geen verflauwing vreest.*

Amare nihil aliud est, nisi eum ipsum diligere quem amas, nulla indigentia, nulla utilitate quæsita. Cic. Am. 27. *Beminnen is niet anders, dan 't beminde voorwerp liefhebben, zonder nootzaake en belang.*

Mutuis animis se amant. Catul. 45. 20. *Zy beminnen onderling malkanderen.*

Amare aliquem ex animo. Cic. Fr. 1. 1. *Iemant van herten liefhebben.*

Amare aliquem *of* aliquam in matrimonium. Quintil. I. O. 11. 1. *Iemant met een huwelyksliefde beminnen, of met het oogmerk om hem, of haar te trouwen.*

Te amo merito tuo. Ter. Ad. 5. 8. 23. H. 2. 3. 119. *Ik bemin u om uwe deugden.*

Amare ab aliquo. Plaut. Ps. 1. 2. 69. *In iemants huis beminnen, de vryery in iemants huis maaken.*

Amare. Ter. An. 1. 2. 14. *en* 20. *Minnen, verliefd zyn.*

In aliquo se valde amare. Cic. Att. 4. 16. *Ergens zeer over in zyn schik, of bly over zyn.*

In negotio Attilii te amavi. Cic. F. 13. 62. *Over de goede diensten in de zaak van Attilius betoont, ben ik u verplicht.*

Te multum amamus quod &c. seq. subj. Cic. Att. 1. 3. *Wy zyn u zeer verplicht, dat, enz. Wy houden veel van u, dat, enz.*

Amare se. Cic. Har. 9. *Een liefhebber van zichzelven zyn; zich zelven behaagen, vol van zichzelven zyn.*

Amare se sine rivali. Cic. Fr. 3. 8. *In zichzelven alleen behaagen scheppen, alleen zin in zichzelven hebben.*

(Amare, met een ablativus zonder, of met een præpositio.

Hoc amem necesse est & Veraniolum meum & Fabullum. Catull. 12. 16. *Aan Veraniolus en Fabullus ben ik zeer verplicht over deeze vereering, of om dat zy my dat vereert hebben.* De ablativus munere word daar onder verstaan. En Palmer. Spic. 11. meend, dat die aan iemant iets vereerden, deeze manier van spreeken gebruikt hebben, hoc munere me ames, en dat die zoo veel beteekende als, *Zie daar een pand en gedenkteeken van myne liefde.*

Ecquid nos amas de fidicina isthac? Ter. E. 3. 2. 3. *Zyt gy aan ons verplicht om dat ik u deeze meid, die op snaaren kan speelen, vereere?*

Amare. *Pleegen.* Φιλεῖν word in deeze beteekenisse gebruikt van de Griekſche Dichters, als van Hesiod. Ἡμερ. 24. en Geschichtschrijvers, als van Zozim. 1. 71. 6. Οἷα συμβαίνειν φιλεῖ. De Latijnsche Dichters volgen de Grieken. Hor. O. 2. 3. 10. Pinus & populus umbram consociare amant. *De pynboom en popelier pleegen dichte schaduwe te maaken.* O. 3. 16. 10. Aurum perrumpere amat saxa. *Het gelt pleeg door de sterkste plaatzen te dringen.* Sallustius volgt ook in de goude eeuw dit woord. B. J. 34. Ira amat fieri. *Het pleeg door toorn te geschieden.* Quintil. I. O. 9. 3. heeft ook aangeteekent, dat Sallustius in deezen deele de Grieken gevolgt heeft.

ĀMŒNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Lustig, of vrolyk maaken, vervrolyken.*

Mulæus felices animas amœnarat. Cassiod. Ep. 2. 40. *Musæus hadde de vroome en zalige zielen vervrolykt.*

Oblectante prospectu oculos amœnamus. Cyprian. Ep. 2. 1. ad Donatum. *Wy verlustigen de oogen, met het vermaak van d'uitzigt.* Meer voor-

voorbeelden van dit zuiver woord zijn te vinden bij Savaro in Sidon. Ep. 1. 9.

ĀMOENĀ, zegt Festus dat genaamt zijn *vermaakelyke plaatzen*, om datze ons trekken om haar te beminnen, of veel van haar te houden.

Amœna Asiæ atque Achajæ. Tac. An. 3. 7. 1. littorum. Tac. H. 3. 76. 3. *Vermaakelyke plaatzen in Azien, in Achajen, aan de stranden geleegen.*)

ĀMOENE. adv. Plaut. M. G. 2. 5. 2. *Aangenaam, lieflyk, geurig*, van de geur van eenig reukwerk spreekende. De compar. Amœnius staat bij Gell. 14. 1. de superl. Amœnissime bij meeden bij Plinius.

ĀMŌENĬSSĬMĒ habitare. Plin. E. 4. 23. *Zeer vermaakelyk, of in een zeer vermaakelyke plaats woonen.*

ĀMŌENĬTĀS, ātis. f. *Vermaakelykheit, liefelykheit, frajigheit, aangenaamheit, schoonheit, lustigheit*, van 't weêr, Cic. LL. 2. 1. een plaats, Cic. N. D. 2. 39. een waterbron, Plin. H. 12. 1. enz. spreekende.

* Amœnitates studiorum. Plin. Præf. *De vermaakelykheeden der leeroeffening.*

Itinere decedere non intempestivis amœnitatibus admonebamur. Plin. E. 1. 2. 4. *De frajigheit van mijn onderwerp, noodigde mij, om een kleine buitenreeden te doen.* Eigentlijk is 't, *De frajigheeden die ons voorquamen, lokten ons aan, om een weinig van onzen weg af te gaan.*

ĀMOENĬTER. adv. Gell. 20. 8. *Vermaakelyk; op een aangenaame, of vermaakelyke wyze, met vermaak.*

ĀMŌENŬS, ā, ūm. Cic. Att. 16. 3. *Schoon, aangenaam, vermaakelyk, fraai, genoeglyk*, van een plaats, huis, enz. spreekende. De compar. Amœnior staat bij Gell. 9. 4. de superl. Amœnissimus bij Gell. 16. 3.

ĀMŌLĬŌR, īris, ītŭs sŭm, īrī. Aliquid ex aliquo loco. Plin. H. 11. 10. *Iets ergens van daan brengen, van daan voeren, wechbrengen, wechvoeren.*

* Amoliri periculum. Plin. H. 32. 2. *'t Gevaar afkeeren, of afweeren.*

Hinc vos amolimini. Ter. An. 4. 2. 24. *Maakt, of pakt u van hier, gaat hier van daan.*

Amoliri singula. Quintil. I. O. 5. 13. *Iets van stuk tot stuk weêrleggen, op elke reeden in 't byzonder antwoorden*, van een reedenwisseling, of geding spreekende.

ĀMŌLĪTĬO, ōnis. f. *Afweezentheit, of afweezigheit van iemant.*

Ubi infantis ex oculis matris amolitio facta est. Gell. 12. 1. *Zoo dra het kind uit de oogen van zijn moeder is wech gedaan.*

ĀMŌMĬS, ĭdis. f. Plin. H. 12. 13. *Amomis, zeeker welriekend gewas*, dat wel naar 't geen Amomum hiet, gelijkt, maar dat zoo hard, noch van zoo goeden reuk niet is.

ĀMŌMŪM, ī. n. Plin. H. 12. 13. *Amomum, zeeker welriekend gewas*, waar van men zeekere reukwerken maakte.

Amomum. Virg. E. 3. 89. *De vrucht van dit heestergewas* Amomum geheeten.

ĀMŌR, ōris. m. *Liefde, vriendschap, geneegentheit, teêrhertigheit, trek, zucht.*

Amor cultu optimus. Plaut. M. G. 2. 1. 23. *Een zeer aangenaame vriendschap, die ten hoogsten verdient aangequeekt te worden.* Dit is de weederzijdze geneegentheit van twee vrienden.

Amor, ut alia, subjectis non imperatur: nullus est affectus tam erectus, & liber, & dominationis impatiens, nec qui magis vices exigat. Plin. P. 85. 3. *Men gebied de liefde niet, gelijk andere dingen, aan de onderdaanen: daar is geen edelmoediger, vryer, en de heerschappy vyandiger hertstocht, noch die meer wederliefde eischt.*

* Amor. Cic. Cœl. 14. *Boelaadje, oneerlyke, of onkuische liefde, begeerlykheit.*

Amor. Cic. Fl. 38. *Liefde, geneegentheit*, die men zijne Ouders, zijn Vaderland, enz. toedraagt.

Amor sui. Hor. O. I. 18. 14. *Eigenliefde, zelf-liefde.*

Amor flagitii. Cic. T. Q. 4. 32. *Geneegentheit tot het quaad.* Gloriæ. Cic. Arc. 11. *Begeerte liefde tot eer, eerzucht, begeerte naar glory.* Pugnandi. Cic. Off. 1. 11. *Begeerte, of geneegentheit om te vechten.*

Amor auri. Virg. Æ. 1. 353. *De geldzucht, de liefde tot het geld.* Amor habendi. Hor. E. 1. 7. 85. *De onverzadelyke begeerte naar goed, de heblust.*

Amor. Virg. Æ. 1. 667. Prop. 2. 9. 1. *De min, de liefde, de Mingod, de God der liefde, Kupido.*

ĀMŌRĒS, ūm. m. plur. Virg. Æ. 1. 354. *Minnaryen, vryaadjen.* In een goeden, en quaaden zin.

Salutem dices Atticæ, amoribus atque deliciis meis. Cic. Att. 16. 6. *Groett Attika, die ik hertelijk bemin en mijn lust is.*

(Amores. *Een goed vriend, een bemind vriend.*

Sed redeo ad amores nostros. Cic. A. 6. 6. *Maar ik koome weder op mijnen goeden vriend.*)

ĀMŌTĬO, ōnis. f. *Verdryving, wechruiming.*

Amotio doloris. Cic. Fin. 2. 3. *Pijnstilling, pijnverdrijving.*

ĀMŎVĔO, ēs, āmōvī, ōtūm, ērĕ. Aliquid ex aliquo loco. *Iet ergens van daan brengen, van wechbrengen, uit wechneemen.*

Amovere aliquem à foribus. Plaut. Am. 1. 2. 6. *Iemant van voor een deur doen wechneemen, of doen wech gaan.*

Amove hunc ex istis locis. Cic. Att. 1. 12. *Doe dien mensch hier uitgaan; dryf, of jaag dien mensch uit deeze plaats.*

Amovere aliquem a procuratione. Cic. Ar. 20. *Iemant een ampt ontneemen; van een bediening ontzetten, of berooven.*

Amovere a se culpam. Liv. 4. 41. *Zich van een misdaad zuiveren.* Suspicionem ab aliquo. Plaut. Trin. 5. 3. 54. *Zyn vermoeden op iemant laaten vaaren.*

Virgas lex amovet a civium Romanorum corpore. Cic. C. R. 4. *De wet verbiedt een Roomsch borger te geesselen.*

Amorem istum ab animo amoveas tuo. Ter. An. 2. 1. 7. *Zet deeze liefde, of dit minnen uit uw zin.*

ĀMPĔLĪTĬS, ĭdis. Plin. H. 35. 16. Ἀμπελῖτις. *Zeekere zwarte aarde, Jodenlijm gelijk.*

ĀMPĔLŎLEUCĒ, ēs. f. Plin. H. 23. 1. *Witte wyngaard, Bryonie*, zeeker gewas.

ĀMPHĬBĬŌM, ĭĭ. n. Varr. L. L. 4. 13. *Een half-slagt, een dier dat zoo wel in 't water als op 't land leeft.*

ĀMPHĬBŎLĬĀ, æ. f. Ἀμφιβολία. en

ĀMPHĬBŎLŎGĬĀ, æ. f. Quintil. I. O. 7. 9. *Dubbelzin, twijfelreeden, twyfelzin, dubbelzinnigheit, dubbelspraak*

ĀMPHĬBRĂCHYS, ĕŏs of ĭs. of Amphibrachus, ī. m. Daar onder verstaande Pes. Quintil. I. O. 9. 4. *Een voet in de dichtkunst die een lange lettergreep tusschen twee korte besluit.*

ĀMPHĬMĀCRŪS, ī. m. Daar onder verstaande Pes. Quintil. I. O. 9. 4. *Een voet in de dichtkunst die een korte lettergreep tusschen twee lange besluit.* Deeze Schrijver zegt dat men ze gemeenelijk Creticus noemt.

ĀMPHĬMALLŎN, ī. n. Plin. H. 8. 48. *Een kleed, deken, of wolle stoffe aan beide zijden ruig, of wollig, een dubbel gevolt kleed.*

ĀMPHYPRŎSTYLŎS, ī. f. Daar onder Ædes verstaande, of bij uitdrukkonde. Vitruv. 3. 1. *van vooren en achteren zuilen, of pylaaren hebbende*, van een Tempel spreekende.

ĀM-

ĀMPHĪSIBÆNĂ, æ. f. Plin. H. 20. 20. *of*

ĀMPHĪSBÆNĂ, æ. f. Lucan. 9. 719. *Een slang die voor - en achterwaarts kruipt*, naar de oorspronkelijkheit van zijnen naam. Die heeft Plinius H. 8. 23. Lucanus en anderen doen gelooven, dat hy ook een hoofd aan de staert hadde.

ĀMPHĪTĀNĒ, ēs. f. Plin. H. 37. 10. *Zeeker kostelyk gesteente*, dat ook Chrysocolla word genaamt. Het trekt het yser en 't gout naar zich.

ĀMPHĪTĀPĂ, æ. f. Varr. *bij* Non. 14. 24. Ulp. Dig. 34. 2. 23. §. 2. *Stoffe aan beide zyden ruig, gevolt*, of *wollig*.

ĀMPHĪTHĂLĂMŬS, ī. m. Vitruv. 6. 10. *Zie* Antithalamus.

ĀMPHĪTHEĀTRĀLIS, is. m. & f. lĕ, ĭs. n. Plin. H. 11. 24. *Van 't schouwburg, dat zyn opzicht op 't schouwburg heeft.*

Amphitheatrales magistri. Mart. 11. 69. 1. *De Meesters, Opzichters*, of *Bezorgers van 't schouwburg.*

ĀMPHĪTHEĀTRĬCŬS, ă, ŭm. Plin. H. 13. 12. *Zie* Amphitheatralis.

ĀMPHĪTHEĀTRŬM, ī. n. Mart. Sp. 1. 7. *'t Schouwburg, de schouwplaats* der gevechten, speelen, en andere vertooningen. Het was eirond, en ging bij trappen op, daar de aanschouwers, elk naar hunne waardigheit, zaten, om te zien wat 'er beneeden op 't zand, in 't schouwburg, omging.

ĀMPHŎRĂ, æ. f. Cic. Font. 5. Hor. A. P. 21. O. 3. 16. 34. *Zeeker aarden vat*, of *maat*, waar meede d'Ouden den wijn, de honig, en andere natte en drooge waaren maaten. Bij de Romeinen, volgens Budæus, maakten vijf van deeze volle maaten een Fransch oxhoofd uit. Bij de Grieken gingen 'er meer in; want elk deezer maaten hield twee kruiken bij de eerste, en drie bij de Grieken.

Amphora. Mart. 6. 27. 8. *Een groote wynkan, wynkruik*, of *wynflesch.*

ĀMPHŎRĀLIS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Plin. H. 37. 2. *Dat in de maat* Amphora *gaat.*

(ĀMPHŎRĀRIŬS, ă, ŭm. *Dat in een wynkruik gedraagen*, of *gegooten word.*

Amphorarium vinum. Procul. Dig. 33. 6. 16. §. 2. *Wyn, die in een kruik gedraagen*, of *gegooten is.*)

ĀMPLĒ. adv. *Treffelyk, heerlyk, prachtiglyk, kostelyk.* (De compar. amplius, *en* de superl. amplissime staan beneeden bij Cicero.

Ample & magnifice domum exornare. Cic. V. 4. 27. *Een huis kostelyk opschikken.*

ĀMPLECTŎR, ĕrĭs, āmplēxŭs sŭm, āmplecti, acc. *Omarmen, ombelzen, met d'armen omvangen*, of *omvatten, tusschen d'armen drukken, aangrypen, aanvatten.*

Amplecti limina portæ. Virg. Æ. 3. 351. *De stadspoorten omvangen*, of *aanvatten, aan dezelve blyven hangen.*

Amplecti genua alicujus. Plaut. M. G. 4. 6. 24. *Iemants knien ombelzen, voor hem neêrvallen.*

Amplecti victoriam. Liv. 4. 24. *Zich de zeege aanmaatigen*, of *toeschryzen; voorgeeven*, of *te werk gaan als of men de zeege had.*

Amplecti virtutes alicujus. Cic. A. 10. 9. *Iemants deugden navolgen.*

Amplecti jus civile. Cic. de Or. 1. 55. Artem aliquam. Cic. de Or. 1. 24. *Het borgerlyk recht behandelen, eenige konst*, of *eenig werk ter hand neemen*, of *doen.*

Aliquid amplecti verbis pluribus, *of* paucioribus. Cic. Q. R. 12. *Zich over een zaak breed*, of *weinig uitbreiden.* Versibus. Virg. G. 2. 42 *Iets in dicht*, of *op dichtmaat verhandelen.*

Mœnia muro amplexus est. Flor. I. 4. 2. *Hy omringde*, of *bekleedde de wallen met muuren.*

Amplecti judicia. Cic. V. 2. 12. *De gedingen verstaan, op den rechtshandel afgerecht zyn.*

Amplecti aliquem. Cic. Att. 1. 13. Sall. B J. 7. amore. Cic. Att. 7. 1. *Iemant beminnen, liefhebben, vriendschap toonen.* Se amplecti. Hor. S. 1. 2. 53. *Een liefhebber van zichzelven*, of *vol eigenliefde zyn.*

Libenter amplector talem in te animum. Cic. F. 16. 21. *Ik bemin in u die gestalte van 't gemoed.*

Amplecti aliquem, *of* dignitatem alicujus Cic. F. 4. 8. *Iemant begunstigen, iemants verdeediging opneemen, iemants zyde kiezen, iemant voorstaan*, of *verdeedigen.*

Aliquid virtutis nomine amplecti. Cic. T. Q. 2. 13. *Iets weegens d'overeenkomst met de deugd ombelzen.*

ĀMPLĒXŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Cic. F. 1. 9 Dit werkwoord, (Verbum) heeft de zelve beteekenissen, eigentlijke en oneigentlijke, als Amplector.

ĀMPLĒXŬS, ūs. m. Virg. Æ. 1. 691. *Ombelzing, omarming, omvanging, omvatting.*

Amplexus. *Kronkel, krul, draai, kink.*

Serpentis amplexu circumplicatus. Cic. D. 1. 36. *Door een slang omslingert.*

ĀMPLĬĀTĬO, ōnĭs. f. Ascon. Pæd. Cic. 76. *Uitstel, verlenging, opschorting, verschuiving, scherssing van 't vonnis.*

ĀMPLĬĀTŬS, ă, ŭm. Val. Max. 8. 1. 11. *Uitgesteld, verschooven, opgeschort, geschorst.*

ĀMPLĬFĬCĀTĬO, ōnĭs. f. *Vermeerdering, vergrooting, aanwas, verbreiding.*

Amplificatio pecuniæ. Cic. D. 2. 13. *De vermeerdering van zijn geld.* Gloriæ, honoris. Cic. Off. 2. 12. *d'Aanwas van eer*, of *van glory.* Rei familiaris. Cic. Off. 1. 8. *De vergrooting van zyn goed*, of *de vermeerdering van zyne inkomsten.*

Amplificatio. Cic. Part. 15. *en* 16. *Verbreiding, uitbreiding, vergrooting.* Een spreekwijs der Reedenrijkkonst.

ĀMPLĬFĬCĀTŎR, ōrĭs. m. *Vermeerderaar, uitbreider, vergrooter.*

Amplificator dignitatis meæ. Cic. F. 1. 9. *Vergrooter van mijnen staat.*

ĀMPLĬFĬCĒ. adv. Catull. 64. 265. *Heerlyk, prachtiglyk, rykelyk, kostelyk.*

ĀMPLĬFĬCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. *Vergrooten, uitleggen, grooter maaken*, van een gebouw. Liv. 1. 33. *of* stad. Liv. 1. 44. spreekende.

* Amplificare aliquid. *Iets uitbreiden, verbreiden*, of *vergrooten*, van een reede spreekende, men kan 'er verbis, *of* dicendo bijvoegen met Cic. de Or. 1. 51.

Alicujus gloriam. Cic. A. Q. 4. 2. *of* aliquem amplificare. Cic. F. 15. 11. *Iemants eer*, of *roem verbreiden*, of *glory vermeerderen.* Cic. ant. in exs. ir. 2. voegt 'er laudibus bij.

Alicujus auctoritatem apud alios amplificare. Cæs. B. G. 2. 14. 6. *Iemants gezag*, of *aanzien by anderen styven*, of *vermeerderen.*

Amplificare rem familiarem. Cic. Off. 1. 8. *Zyne inkomsten vermeerderen; zyn huis verryken.*

Amplificare rempublicam. Cic. N. D. 2. 3. *'t Gezag en de magt van den staat vermeerderen.*

Amplificatur sonus. Cic. N. D. 2. 57. *'t Geluid vermeerdert*, of *word sterker.* Pretium. Cic. Dom. 9. *De prys ryst*, of *steigert.*

ĀMPLĬO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Hor. S. 1. 4. 32. *Vermeerderen, vergrooten, aanwassen*, van goederen, van inkomsten, enz. spreekende.

* Ampliare vires. Plin. H. 23. 2. *Zyn krachten verdubbelen, zich versterken.*

Ampliare plagam scalpello. Cels. 7. 5. *Een wonde met een ciesmes openen*, of *wyder maaken.*

Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus. Mart. 10. 23. 7. *Een vroom*, of *deugtzaam man verlengt zyn leven.*

Senatus majestatem numero ampliavit. Flor. 1. 5. 2. *Hy heeft de Majesteit, of 't aanzien van den Raad door de vermeerdering der Raadsheeren vergroot.*

Ampliare alleen. Cic. V. 1. 9. of ampliare reum. Liv. 43. 2. hominem. Cic. Her. 4. 36. causam. Val. Max. 8. 1. 11. *'t Vonnis van een misdadiger uitstellen.*

Ampliari. Liv. 4. 44. *Uitgestelt zijn, tot dat het breeder, of nader onderzocht zij.*

AMPLITER. adv. *Breedelyk, overvloediglyk, in overvloed, mildelyk, treffelyk.* De compar. amplius, en de superl. amplissime staan beneeden bij Cicero.

* Ampliter apponere. Plaut. M. G. 3. 1. 163. *Overvloediglyk opdissen, rykelyk opschaffen.*

Ampliter est exceptus. Plaut. Merc. Prol. 98. *Men heeft hem treffelyk ontfangen.*

Ampliter mentiri. Plaut. Merc. Sup. 4. 2. 12. *Schrikkelyk liegen,* (boertende zeggen wij, *liegen of men zong*) Cicero zegt Off. 1. 42. Admodum mentiri.

Ampliter occupatus. Plaut. Cist. 2. 3. 54. *Een die zeer beezig is.*

AMPLISSIME. adv. *Overvloediglyk, breedelyk, mildelyk.*

* Amplissime gerere honores. Cic. V. 2. 46. *'t Staatbewind heel waerdiglyk bekleeden.*

Amplissime decernere de alicujus dignitate. Cic. Dom. 28. *Van iemants waerdigheit zeer voordeelig oordeelen, of een gunstig oordeel vellen.*

AMPLITUDO, inis. f. Plin H. 7. 16. *De grootte en dikte van een mensch.*

* Amplitudo urbis. Plin. H. 6. 16. *De grootte van een stad.*

Amplitudo opum. Plin. H. 3. 4. *D'overvloed der goederen, of des rykdoms.*

Amplitudo. Cic. I. R. 2. 55. *De grootheit, 't gezag, de Majesteit, de waerdigheit, de magt, 't vermoogen, de rykdommen.*

Amplitudinem suam retinere. Cic. F. 1. 4. *Zyn gezag, of aanzien bewaaren.*

Amplitudo animi. Cic. T. Q. 2. 26. *Grootmoedigheit, edelmoedigheit der ziel, verhevenheit des geests.* Nominis. Cic. Mur. 7. *De roem, of de grootheit van zyn naam.*

AMPLIUS. adv. Cic. Mil. 13. *Meer, breeder, ruimer, over.*

Amplius. Sall. B. J. 25. *Langer, een langer tyd.*

Hoc amplius. Cic. F. 9. 25. *Daarenboven, bovendien, daar beneven, daar neffens, of daar neven.*

Nihil amplius. Cic. Pl. 7. *Niets meer.*

Nihil amplius, quam &c. Cic. N. D. 2. 12. *Niets meer, dan alleen dat, enz.*

Amplius sunt sex menses. Cic. Q. R. 3. *'t Is meer dan zes Maanden.* Voor de woorden sex menses, verstaat men 'er quam onder.

Amplius horas quatuor pugnaverunt. Cæs. B. G. 4. 37. 3. *Zy vochten meer dan vier uuren.* Men moet 'er onder verstaan, quam voor 't woord horas.

Amplius liberorum. Plaut. Cist. 5. 4. *Meer kinderen, grooter getal van kinderen.*

(Triennio amplius. Cic. Q. R. 3. *Over de drie jaar, langer dan drie jaaren.*)

Pugnatum est amplius duabus horis. Liv. 27. 12. *'t Gevecht duurde meer dan twee uuren, of duurde over de twee uuren.*

Amplius opinione morabatur. Sall. B. J. 53. *Hy bleef langer dan men gedacht had.*

Amplius pronuntiare reum. Cic V. 1. 9. *'t Vonnis van een misdadiger uitstellen.*

(Amplius. *Dat noch, daar benevens, daarenboven.*

De pædagogis hoc amplius dictum sit. Quintil. I. O. 1. 1. *Van d'onderwyzers zy dat noch gezegt.*

Servilio cum essem assensus, decrevi hoc amplius. Cic. Br. 5. *Als ik Servilius dat hadde toegestaan, heb ik daarenboven noch dit besloten.*

Amplius. *Voortreflyker, met meerder aanzien.*

Ut nobiscum esset hodie amplius. Ter. H. 1. 2. 11. *Op dat hy van daag t'onzent beter, of ruimer maaltyd mogt hebben, dan hy wel tot zynent gewent is.*

Martem non amplius portat equus. Stat. S. 1. 1. 18. *Mars zit niet aanzienlyker, of met geen meerder aanzien te paerde.*

AMPLIUSCULE. adv. *Wat meerder, een weinig meer, een luttel meer.*

Si aliquid insuper ampliuscule scribi depoposcisset. Sidon. E. 8. 16. *Indien hy aangehouden hadde, dat daarenboven noch iets meerder zoude geschreeven worden.*

AMPLIUSCULUS, a, um. *Eenichzins groot, redelyk groot, tamelyk groot.*

Quid faciat homo ampliuscula fortuna devolutus? Apul. Apol. 322. *Wat zal een mensch van tamelyke groote middelen, berooit zynde, doen?*)

AMPLO, as, are. *Verbreiden, vermeerderen, vergrooten.*

Causam humilem dictis amplare. Pacuv. bij Non. 10. 14. *Een slechte zaak door redenen opschikken, of wel voordoen.*

AMPLUS, a, um. *Breed, uitgebreid, groot, ruim.* Cicero gebruikt het van een plaats, Her. 3. 19. van een stad, I. R. 2. 56. Claudianus van een huis. Hon. Conf. 6. 3. De compar. amplior, en de superl. amplissimus staan bij Cicero beneeden.

* Amplus. *Groot, verheeven, hoog,* van een beeld. Cic. V. 4. 34. persoon. Hor. O. 2. 14. 7. boom. Plin. H. 16. 34. enz spreekende.

Amplus. Cic. Mil. 22. *Heerlyk, mildadig, ruim.*

Homines ampli. Cic. A. 3. 8. *Eerwaerdige, of aanzienelyke persoonen; luiden van aanzien.*

Familia amplissima. Cic. Par. 5. 2. *Een zeer doorluchtig huis, of geslagt.*

Amplissimo loco natus. Cic. V. 5. 46. *Een van een zeer treffelyke geboorte, of zeer hooge afkomst.*

Res gestæ amplissimæ. Cic. Att. 8. 9. *Zeer doorluchtige daaden.*

Cujus amicitia non solum mihi ampla. Cic. F. 3. 10. *Wiens vriendschap my niet alleen roemwaerdig is geweest.*

Suos per se ampliores esse volebat. Cic. Am. 19. *Hij wilde door zich zelven de zijnen groot maaken, of tot grooten staat brengen.*

Amplior fit morbus. Ter. Hec. 3. 1. 50. ira. Ter. Hec. 3. 1. 9. *De ziekte, de gramschap neemt toe, of vermeerdert.*

(Amplissimus ordo. Cic. Dom. 21. Suet. Fl. 2. 9. *De Raad, de Raadsheeren,* om dat ze van 't grootste aanzien waaren.)

† Divitiæ tribus amplæ Regibus. Hor. S. 2. 2. 101. *Rykdommen die genoeg voor drie Koningen, of voor drie groote Heeren waaren.*

(Amplus. *Breed, zwaar, dik.* Dit word gezegt van 's menschen ligchaam. De Ouden, voornaamentlijk de Grieken, stelden ook eenige frajigheit in de zwaarte en breette des ligchaams. Zie Ælian. V. H. 2. 10.

Tiberius corpore fuit amplo. Suet. T. 68. 1. *Tiberius is zwaar van ligchaam, of zwaarlijvig geweest, heeft een breed ligchaam gehad.* Dit maakte hem in zijne jeugt schoon, staatig, en aanzienlijk. In zijnen ouderdom was hij zoo rank, mager en smal, dat hij zich daar over schaamde. Zie Tac An. 4. 53. 3.

Amplus. *Ryk, vermogende.*

Hoc opus parvi properemus & ampli. Hor. E. 1. 3. 28. *Laaten wij ons, en armen, en ryken, tot dit werk haasten, of met haast ons tot dit werk begeeven.*)

AMPULLA, æ. f. Cic. Fin. 4. 12. Apul. Fl. 346. *Flesch, vlesch, pul.* Meest

Meeſt van glas, waar uit men wijn, water, azijn, olij, enz. goot.

Ampulla. Mart. 3. 82. 26. *Een renkvat*, van eenig koſtelijk geſteente gemaakt.

Ampulla potoria. Mart. 14. 110. *Een drinkſchaal.*

† Ampullæ. Hor. A. P. 97. *Opgeblazene, ſtoffende, ſtoute, ſtoutmoedige, winderige woorden.*

ĀMPŪLLĀCEŬS, ă, ŭm. Colum. 8. 2. *Van een fleſch, dat tot een vleſch behoort.*

Ampullacea pyra. Plin. H. 15. 15. *Vleſchpeeren*, lange peeren als een vleſch.

ĀMPŪLLĀRĬŬS, ĭi. m. Plaut. R. 3. 4. 51. *Fleſſchemaaker, Vleſſchemaaker.*

ĀMPŪLLŎR, ārĭs, ārī. Tragica ampullari in arte. Hor. E. 1. 3. 14. *Treurſpeelen met een woeſte ſtyl beſchryven.*

ĀMPŪTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. S. 15. *De houw van 't hout*, of *de ſnoeijing van den wyngaard.*

ĀMPŪTĀTŬS, ă, ŭm. Cic. A. 8. 5. *Afgehouwen, afgeſneeden, afgehakt, afgekapt*, van een tak, van een deel des ligchaams, enz. ſpreekende.

* Amputata loqui. Cic. Or. 51. *Met halve*, of *afgebrooken woorden ſpreeken, iets maar ten halven zeggen.*

Amputata & abſciſſa oratio. Plin. E. 1. 20. 19. *Een afgebrooke*, of *afgekorte rede.*

ĀMPŪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cic. Fin. 5. 14. *De wijngaard ſnoeijen, 't hout houwen.*

* Amputare ramos miſeriarum. Cic. T. Q. 3. 6. *'t Gevolg der onheilen afſnijden.*

ĀMSĀNTŬS, I. m. Cic. D. 1. 36. Virg. Æ. 7. 565. *Een meyr*, of *waterbron van Italiën*, dat tegenwoordig *Muſiti* in 't Koningkrijk van Napels word genaamt. d'Ouden meenden, dat deeze bron, waar van de zwarte en doodelijke wateren een mans lengte in 't midden van 't meyr opſtijgen, uit de hel quam: en zij noemdenzo dus, zegt Servius, als of deeze bron 't omleggende land heiligde.

ĀMŪLĂ, æ. f. *Een heilig watervat der Ouden.* (Dit woord word gevonden bij Papias en Anaſtaſius. Zie Du Cange Gloſſ. p. 158.) Dus kan men ook een *Wijwatervat* noemen.

ĀMŪLĒTŪM, I. n. Plin. H. 25. 9. *Geneesmiddel, teegengift, bewaarmiddel*, tegens 't vergift, de betoveringen en andere quaalen. Plin. H. 37. 3. zegt dat men 't zomtijds de kinderen om den hals hong.

ĀMŪRCĂ, æ. f. Virg. G. 1. 194. Colum. 12. 50. *Hef*, of *droeſſem van olie, olijdroeſſem, de vuiligheeden die op den grond van d'olie zakken.*

ĂMŪRCĀRIUS, rĭă, ŭm. Dolium amurcarium. Cato. R. R. 10. *Een olyton*, of *olyvat.*

ĀMŪSSĬS, is f. Feſtus. Non. 1. 28. *Richtſnoer, patlont, meetſnoer*, der Bouwmeeſters en Schrijnwerkers.

* Judicium ad amuſſim factum. Gell. 1. 4. *Een welgereegelt verſtand; een regtmaatig oordeel.*

ĀMŪSSĬTĀTUS, ă, ŭm. Amuſſitata indoles. Plaut. M. G. 3. 1. 38. *Een regelmaatig*, of *welgepaſt oordeel. Een heel goeden aart*, of *goeden inborſt.*

ĀMŪSSIŪM, ĭi. n. Marmoreum amuſſium. Vitruv. 1. 6. *Een zeer gladde geſleepen marmertafel.*

ĀMŪSŪS, i. m. Vitruv. 1. 1. Ἄμουσος. *Onbedreeven*, of *ongeoeſent in de zangkonſt.*

ĂMYGDĂLĂ, æ. f. Plin. H. 16. 25. *Amandelboom.*

Amygdala, æ. f. Plin. H. 25. 22. *Amandel, amandelkern.*

ĂMYGDĂLĀCĔUS, ă, ŭm. Plin. H. 26. 11. *Dat naar den amandelboom gelijkt, dat met den amandelboom overeenkoomt.*

(ĂMYGDĂLĔUS. Pallad. de Inſit. 18. 1. *Dat van den amandelboom is.*)

ĂMYGDĂLĪNUS, ă, ŭm. Plin. H. 26. 4. *Van amandelen, van amandelen gemaakt*, gelijk de olije, enz.

ĂMYGDĂLĪTĒS, æ. m. Plin. H. 26. 8. Zeeker kruid, nu bij de Kruidbeſchrijvers niet gemeldt.

ĂMYGDĂLŬM, I. n. Pallad. 2. 15. *Amandelboom.*

Amygdalum. Colum. 5. 10. *Amandel, amandelkern.*

ĂMYLŬM, I. n. Cat. R. R. 88. *Stijfzel*, de Brabanders noemen 't *Ameldonk.*

ĂMYSTĬS, ĭdĭs. f. Pollux. 6. 3. Ἄμυστις. *Een dronk van eene teug*, of *zonder verhaaling*. Wijze van drinken bij de Thraciers verzonnen, waar bij men een glas wijn met eenen ſlag uitdrinkt.

Vincere aliquem amyſtide. Hor. O. 1. 36. 14. *Iemant met tengdrinken het afwinnen.*

A N.

ĂN. *Of.* Een woordleedjen om te ondervraagen, aan te houden, enz.

An poteſt ulla eſſe excuſatio. Cic. Piſ. 5. *Of kan dat verſchoont worden. Of kan dat verſchooning vinden.*

An decertare mecum voluit. Cic. A. 2. 1. *Of mogelijk heeft hij met mij willen zintwiſten.*

Refert etiam (ſcire) qui audiant, Senatus, an populus, an judices. Cic. de Or. 3. 55. *'t Koomt 'er ook op aan om te weeten, voor wie men ſpreekt, of voor den Raad, of voor 't volk, of voor de Rechters.*

An ille tempus aut in poëtis evolvendis conſumeret? aut ſe in muſicis contereret? Cic. Fin. 1. 21. *Hoe zou hy zyn tijd in 't leezen der Dichters, of zichzelf in de zangkonſt verſlyten?*

An quid eſt etiam amplius. Ter. Ad 3. 4. 22. *Of valt 'er niets meer te zeggen?*

Multum intereſt, utrum laus imminuatur, an ſalus deſeratur. Cic. F. 1. 7. *Daar is een groot onderſcheit tuſſchen iemants aanzien te krenken, of welſtant te verwaarloozen.*

An non hoc dixi eſſe futurum? Ter. An. 3. 15. 5. *Of heb ik niet gezegt dat dit aanſtaande*, of *nakende was? dat dit geſchieden zoude?*

Tentabam ſpiraret, an non. Plaut. M. G. 4. 8. 26. *Ik vernam*, of *ik zocht te weeten', of den aaſſem noch ging, of niet.*

Haud ſcio, an illam non amat. Ter. Ad. 4. 5. 33. *Ik weet niet of hij ze niet bemind*, of *'t kon zijn dat hij haar beminde.*

Iſtud quidem magnum, atque haud ſcio, an maximum. Cic. de Or. 2. 17. *'t Is een groote zaak, en mogelijk de grootſte van allen.*

(An, an. Een ſpreekwijs, door welke *an* bij herhalinge verdubbelt word in twijfelachtige raadpleegingen.

Idque an ad conſolandam patientiam verberum, an ad incitandum juvenum dolorem dictum eſſet, in ambiguo fuiſſe. Curt. 8. 6. 25. *En dat men daar aan getwijffelt hadde, of zulks gezegt was om de jongelingen te vertrooſten in de ſlagen dieze geleeden hadden, of om hunne ſmerte te vermeerderen.*

Paucis antequam mortuus eſt, an diebus, an menſibus. Cic. Brut. 23. *Of weinig dagen, of maanden eer hij geſtorven is; of weinig dagen, of maanden voor zijn dood.*

In commune conſultant, an intra tecta ſubſidant, an in aperto vagentur. Plin. E. 6. 16. 15. *Zij raadſlaan met malkanderen, of zij in huis zullen blyven, of naar buiten loopen.*)

ĀNĂBĂSĬS, ĭs. f. Plin. H. 26. 7. en 13. *Paerdeſtaert.* Zeeker kruid bij zommige *Ephedra* genaamt.

ĀNĂBĀTHRŪM, I. n. Juven. 7. 46. *Trap waar langs men op 't hoogſt van 't ſchouwburg klom.*

ĀNĂCĀMPSĔRŌS, ŏrĭs. f. Plin. H. 24. 17. *Toverkruid, liefdekruid.*

ĀNĀCHĪTĒS, ĭs. m. Plin. H. 37. 4. *Een diamantſteen.*

ANĂDĒMĂ, ătis. n. Lucret. 4. 10. Ἀνάδημα. *Hulsel*, *hoofdtooisel*, *hoofdciersel*, *hoofdcieraad*, als een bloemekrans, roozenhoed, en andere dingen, voornamentlijk voor de vrouwen.

ĂNĂGĂLLYS, ĭdis. f. Plin. H. 25. 13. Ἀναγαλλίς. *Guichelheil.* Zeeker kruid.

ĂNĂGLYPTĂ, ōrūm. plur. n. Plin. H. 33. 11. Mart. 4. 38. 8. Ἀνάγλυπτα. *Gout*, of *zilver draadwerk*, *doorluchtig*, of *gedreeven gout-* of *zilverwerk.* Zommigen zeggen Anaglypha.

(**ĂNĂGLYPHĀRĬŪS**, ĭi. m. Schol. Juv. 9. 145. en Papias. *Een plaatsnijder*, *een Graveerder.* Zie Du Cange Gloss. T. 1. p. 178.

ĂNĂGLYPTĬCŬS, ă, ūm. *Gedreeven*, *gesneeden*, *uitgesteeken.*

Anaglypticum metallum. Sidon. E. 9. 13. *Gedreeven schotelen.*)

ĂNĂGNŌSTĒS, æ. m. Cic. Att. 1. 12. F. 5. 9. *Leezer*, *voorleezer.* Zie beneeden Lector.

(**ĂNĂGNŌSTĬCŪM**, i. n. Ennod. E. 1. 4: 8. 5. *Een schrift*, *een brief.* Zie Du Cange Gloss. T. 1. p. 178.)

ĂNĂGYRŎS, i. f. *of* Ănĕgyris, is. f. Plin. H. 27. 4. Ἀνάγυρος. *Stinkend hout.*

ĂNĂLECTĂ, ōrūm. n. plur. Mart. 7. 20. 17. *Overschot*, *overgeschoote brokken op de teljoren*, of *die onder de tafel vallen.* Dus moet men Martialis verstaan.

ĂNĂLECTĂ, æ. m. Mart. 14. 82. *Opveeger*, *verzamelaar van d'overgeschote brokken der tafel.* Dus verstaan 't zommigen. Andeten leezen Analecta, ōrūm, n. plur.

Analectæ Grammatici. Sen. E. 27. *Spraakkundige slaaven*, *die hun meester de woorden inluisterden* welke hij zeggen moest, en hem ontschoten waren.

ĂNĂLECTĬDĒS, ūm. plur. f. Ovid. Art. 3. 273. *Schouderkussentjens*, welke de vrouwen, die d'eene schouder hooger als d'ander hadden, droegen, om ze gelijk te maaken. Zommige leezen in deeze plaats van Ovidius Omaletides, als Jos. Scaliger, (Varr. L. L. p. 56. Ometides, als Turneb. Adv. 4. 23. Analectrides, als Heinsius over deeze plaats, bij wien alle de variæ lectiones, *of* verscheide leezingen te vinden zijn.)

ĂNĂLEMMĂ, ătis. n. Vitruv. 9. 4. *Zonne-loopkunde*, *heemel-loopkunde.*

* Analemma. Vitr. 9. 4. *Een werktuig om het toeneemen*, of *afneemen der zonneschaduwe te weeten.*

Analemma. Vitr. 9. 4. *Zeekere zonnewijzer*, *die alleen tot aanwijzing der uuren gedurende de nachtsevening gebruikt wierd.*

ĂNĂLŎGĬĂ, æ. f. Quintil. I. O. 1. 6. *Overeenkomst*, *gelijkvormigheit*, *evenreedigheit gelijkmaatigheit*, van naamen, zaaken, *of* getallen in de Wis-konst spreekende.

ĂNĂLŎGĬCŬS, ă, ūm. Gell. 4. 16. *Overeenkomstiglijk*, *gelijkvormiglijk.*

ĂNĂLŎGŬS, ă, ūm. Varr. L. L. 7. 16. 9. 3. *Overeenkomstig*, *gelijkvormig*, *gelijkmaatig*, *evenreedig.*

ĂNANCÆŬS, ă, ūm. Anancæum poculum. Plaut. R. 2. 3. 33. *Een berkenmeyer*, *een zeer grooten beeker.* Eigentlijk is 't *de beeker van dwang.* Dus wierd de groote, of hengstbeeker bij de Ouden genaamt, die men gehouden was op 't einde van de maaltijd boorde-vol uit te drinken.

ĂNANCĬTĬS, ĭdis. f. Plin. H. 37. 11. *Een kostelijk gesteente*, dat de Toveraars gebruikten om de Schimmen der Goden op te roepen.

ĂNĂPÆSTĬCŬS, ă, ūm. Versus anapæsticus. Cic. Or. 56. *Een gedicht uit* anapæsten *bestaande.*

ĂNĂPÆSTŪM, i. n. Cic. T. Q. 3. 24. *Een gedicht uit* anapæsten *bestaande.*

ĂNĂPÆSTŬS, i. m. Cic. T. Q. 2. 16. *Anapæst.* Een voet in dedichtkunst uit twee korte en een lange lettergreep bestaande.

ĂNĂPHŎRĂ, æ. f. Ascon. Pæd. Cic. 18. *Wederverhaal*, *zelfswoordigheit*, *herhaaling der woorden.* Een spreekwijs der reedekonst, door welke het zelfde woord in 't begin van de spreuken herhaalt word.

Anaphora. Plin. H. 7. 49. *'t Hemel-huis dartig graaden van 't geboortspunt afgeleegen.* Een woord der Sterrekijkunde.

ĂNĂPHŎRĬCŬS, ă, ūm. Anaphoricum horologium. Vitruv. 9. 9. *Een uurwijzer*, of *waterlooper die men 's winters gebruikte.*

ANĀRTĒS, iūm. Cæs. B. G. 6. 25. 2. *Gebuurvolkeren benoorden de Daciers*, *aan geene zijde van den Rijn en den Donauw.*

ĂNĂS, ătis. f. Cic. N. D. 2. 48. *End*, *Eende*, *Endvogel.*

ĂNĂTĀRĬĂ aquila. Plin. H. 10. 3. *Een slagt-arend op de Endvogels.*

ĂNĂTĬCŬLĂ, æ. f. Cic. Fin. 5. 15. *Een Teeling*, *een kleine endvogel.*

ĂNĂTĪNŬS, ă, ūm. *Van een Endvogel*, *als een Eend.*

Utinam uterer fortuna anatina, ut postquam exivissem ex aqua, arerem tamen. Plaut. R. 2. 6. 49. *O dat ik het geluk der Endvogels niet heb*, *van uit het water te koomen zonder nat te worden.*

ANĂTŎCISMŬS, i. m. Cic. Att. 5. 21. *Woeker*, *geldwinst*, *renten van achterstallen.*

ĂNĂTŎNŬS, ă, ūm. *Hoog opgetrokken*, *hoog opgehaalt.*

Capitulum anatonum. Vitruv. 10. 15. *Een zeer hoog dekstuk*, *een zeer hooge deksteen.*

ANCEPS, cipĭtis. omn. gen. Catull. 64. 365. Ovid. M. 8. 398. Plaut. Men. 5. 2. 105. *Tweesnijdend*, *tweesnijdig*, *dat aan beide zyden snijdt.*

* Anceps imago. Ovid. F. 1. 95. *Een beeld met twee aangezichten.* Bellum. Varr. *by* Non. 4. 32. *Een dubbelen oorlog*, *twee oorlogen tessens*, of *te gelijk.*

Anceps bestia. Cic. N. D. 1. 37. *Een half-slacht*, *een half-slachtig dier*, *dat op 't land en in 't water leeft.*

Anceps. Gell. 12. 9. *Dubbelzinnig*, *twijfelachtig*, van een woord spreekende.

Anceps. *Twijfelachtig*, *onzeeker*, *waukelbaar*, *wiffelend*, *in twijfel staande.*

Anceps animus. Liv. 24. 45. *Een wankelbaar gemoed.*

Anceps prælium. Liv. 23. 45. *Een twijfelachtig gevecht.*

Bellum ancipiti Marte gestum est. Liv. 7. 29. *De zege heeft zich in deezen oorlog voor niemant verklaart. Deezen oorlog is gevoert zoo dat het twijfelachtig geweest is*, *wie de zege behaalen zoude.*

Anceps belli fortuna, *of* exitus. Cic. Marc 5. Casus. Lucan. 4. 770. *d'Uitkomst van den oorlog is onzeeker*, *de kans der wapenen is wisselvallig.*

Jus anceps. Hor. S. 2. 5. 34. *Een twijfelachtig*, of *onzeeker recht*, *een recht dat betwist kan worden.*

Anceps. Cic. de Or. 3. 27. *Daar verscheide gevoelens*, of *meiningen over zijn.*

Anceps hic & lubricus locus est. Plin. E. 1. 8. 6. *Dit is een gevaarlijke en gladde plaats.*

Anceps. *Gevaarlijk.* Anceps hostis. Liv 6. 33. *Een gevaarlijken vijand.*

(Anceps cibus. Plin. H. 22. 23. *Een gevaarlijke spijs*, *een spijs door welkers gebruik wij gevaar van 't leven loopen.* Anceps morbus. Plin. H. 7. 45. *Een gevaarlijke ziekte.*

ĂNCĀRĬŬS, ĭi. m. Lucil. 6. *by* Non. 1. 78. *Een Ezel.*

Jura, verpe, per ancarium. Mart. 11. 95. 8. *Jode*, *zweer by een Ezel.* De Jooden wierd het eertijds te last gelegt, dat ze bij een Ezel zwoe-

zwoeren. Zulks blijkt uit dit vers, 't welk geleezen word in Petronius Fragm. p. 211. Et culli summas advocet auriculas. En uit het opschrift van zeekere schilderij bij Tertull. Apolog. 17. Deus Christianorum Onochoirites. Deze, als d'Oudvader daar bijvoegt, heeft Ezels ooren gehad. Zie Voss. over Mela. c. 8. §. 46.)

ĂNCHŎRĂ, æ. f. *Anker, scheepsanker.*

In anchoris esse, *of* ad anchoras stare. Cæs. B. C. 3. 102. 4. *of* In anchoris consistere. Cæs. B. C. 3. 28. (*Of* In anchoris commorari. Hirt. B. Af. 63. 6. *of* In anchoris tenere navem. Nep. 2. 8. 7.) *Op anker leggen, ten anker zijn, voor anker leggen, op zijn anker rijen.*

In anchoris expectare. Cæs. B G. 4. 23. 4. *Iemant op zijn anker inwachten.*

Anchoras tollere. Cæs. B. C. 2. 22. 3. Moliri. Liv. 28. 17. *Het anker ligten*, of *ophaalen.*

Anchoras facere ante portum. Virg Æ. 6. 901. Liv. 37. 28. *Voor de haven ten anker koomen.*

Anchora. *Ankertouw, kabel van 't anker.*

Anchoras præcidere. Cic. V. 5. 34. *Het anker kappen.*

Naves ad anchoras collocare. Suet. C. 19. 2. *Met de schepen ten anker gaan leggen*, of *ten anker koomen.*

ĂNCHŎRĀLIĂ, ĭūm. plur. n. Liv. 22. 19. Plin. H. 16. 8. *Kabel, kabeltouw van 't anker.*

ĂNCHŎRĀLIS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Liv. 37. 30. en

ĂNCHŎRĀRIŬS, ă, ūm. *Van 't anker, dat tot het anker behoort.*

Anchorarii funes. Cæs. B. C. 2. 9. 4. Zie Anchoralia.

ĂNCHŪSĂ, æ. f. Plin. H. 22. 20. *Anchusa. Roode ossetong.* Zeeker kruid.

ĂNCĪLĔ, ĭs. n. Virg. Æ. 8. 664. Hor. O. 3. 4. 10. *Een Schildjen aan de zijden ingekort*, zeggen Varro L. L. 6. 3. Ovid. F. 3. 377. en Festus, waar van het zijnen naam gekreegen heeft.

ĂNCĬLLĂ. æ. f. Cic. Mil. 10. *Dienstmaagd, dienstmeid, slavin.* (Ancilla turpis. Sall. Orat. Lepidi contr. Sullam. p. 392. Ancilla honorum. Treb. Poll. Cl. 4. *Die op een slaafsche wyze naar eerampten staat, amptleede aar*; of *die zichals een slaaf van de Grooten draagt.*)

ĂNCĬLLĀRIŎLŬS, ī. Mart. 12. 58. 1. *Op de slavinnen*, of *dienstmeisjens verlieft*, of *verslingert.* (Ancillariolus. Sen. B. 1. 9. *Een slaaf van zijn wyf.*)

ĂNCĬLLĀRĬS, ĭs. m. & f. rĕ, ĭs. n. Cic. T. Q. 5. 20. *Van een dienstmaagd, dat een dienstmeid aangaat,* of *toebehoort.*

ĂNCĬLLŎR, ărĭs, ātūs sūm, ārī. dat. *Slaafachtig dienen, zich tot iemants slaaf maaken.* In deezen zin gebruiken Titinnius bij Non. 2. 26. en de Schrijver van de Reeden, die men Cicero toeschrijft, teegens Sallustius, c. 4. dit woord. Zij zijn de eenigen van de Ouden die 't gebruikt hebben.

Sidus ancillans. Plin H. 2. 97. *Een dienstelyk*, of *dienstig gesternte*, van de Maan spreekende die de ebb' en vloed veroorzaakt.

ĂNCĬLLŬLĂ, æ. f. Cic. de Or. 1. 55. Ter. E. 1. 2. 86. *Een meisjen, een dienstmeisjen.*

ĂNCŌN, ōnis, *of* Ăncōnă, æ. f. Cæs. B.C. 1. 11. 4. *Ankona.* Een stad van Italien.

ĂNCŌN, ōnis. m. Vitruv. 3. 3: 8. 6. *'t Middelste van de kroonlyst der Jonische order.*

ĂNCŌNES, ūm. m. plur. Vitruv. 4. 6. Ἀγκῶνες. *De uitsnydzels*, of *hoeken van de kroonlyst.*

Ancones. Vitruv. 3. 3. *De deelen van een winkelhaak*, welke uit twee lijnen, naar de gelijkenisse van een kapitaal L. *of* als uit een gebogen arm, *of* elleboog ontstaat.

Ancon. Vitruv. 10. 13. *Een krommen boom.* (zie Turn. Adv. 2. 22.

Ancon. Lucan. 1. 421. *De bochtige inham van de strant.* Andere leezen Æquor. zie Scal. Auson. Lect. 1. 5. en Rader. Mart. 5. 24. *of* als andere 26. 3.

Ancones. Grat. Ven. 87. *Het yzerwerk, waar meede de netten worden opgehaalt.*

Ancones. Paull. Dig. 33. 7. 13. *Bochtige bekers, bekers die naar de gedaante van een elleboog gebogen zyn.* Zie Turn. Adv. 18. 23.)

ĂNDĂBĂTĂ, æ. m. Cic. F. 7. 10. *Een geblindde schermer, een die geblint vocht.* Erasmus Adag. p. 685. zegt dat men niet zeeker is, *of* 't een bijzonder volk, *of*, gelijk Seneka schijnt te zeggen, zeeker spel is. (Zie hier van Turn. Adv. 19. 8. Lips. Sat. 2. 12.)

ĂNDEGAVĪ, ōrūm. plur. m. Plin. H. 4. 18. *D'Angerijnen, die van Anjou.* Een Volk in Vrankrijk.

ĂNDEGAVŪM, ī. n. *Angiers.* De Hoofdstad van Anjou.

ĂNDES, ĭūm. plur. m. Cæs. B. G. 2. 35. 3 Zie Andegavi.

ĂNDRĂGNĒ, es. f. Plin. H. 13. 22. Apul. Herb. 103. *Porcelleine.* Zeeker kruid.

ĂNDRŎDĂMĂS, ăntĭs. m. Plin. H. 36. 20: 37. 10. *Zeeker kostelijk gesteente*, waar van Plinius tweederlei slach beschrijft.

ĂNDRŎGYNŬS, ī. m. *Manwijf, Wijfman, een die man en vrouw te gelijk is.* Liv. 27. 11. zegt dat het volk derzen Griekschen naam gebruikte, maar hem belangende, hij gebruikte een omschrijving, en zegt, Infans ambiguo inter marem & fœminam sexu natus. *Een twyfelachtig kind tusschen 't manneljk en 't vrouwelyk geslagt.* (Zie boven Ambiguus. Incertus infans, masculus an fœmina esset, *en* femmas 31. 12.) Plinius de Geschichtschrijver, naar 't zeggen van Gell. 9. 4. zegt dat men ten zijnen tijde, 't woord Androgynus niet meer gebruikte, en dat men Hermaphroditus zeide. (Ten tijde van Cicero is het evenwel nog in 't gebruik geweest. Het word bij hem gevonden D. 1. 43. Quid ortus androgyni? *Wat is geweest de geboorte van dien, die man en vrouw te gelyk was?*)

ĂNDRŎMĔDĂ, æ. f. Hygin. P. A. 2. 11. Cic. N. D. 2. 43. *Andromeda.* Zeeker gesternte.

Dextra, caput Andromedæ. Vitruv. 9. 6. *De hand, het hoofd van Andromeda.*

ĂNDRŌN, ōnis. m. Ἀνδρών. *Eetkamer, eetzaal*, waar in de mannen zich alleen ter maaltijd mogten laaten vinden. Dit woord is enkel Grieksch, gelijk Vitruvius aanmerkt. 6. 10.

ĂNDRŌN, ōnis. m. Plin. E. 2. 17. 22. *Een gang tusschen twee vertrekken*, of *tusschen een kamer en een tuin.*

ĂNDRŌNĪTĬS, ĭdĭs. f. Vitruv. 6. 10. *Een mannen-vertrek daar rondom pylaren stonden, en geen vrouwen inquamen.* De Schrijver spreekt ter deezer plaats van een huis op de Grieksche wijze gebouwt.

ĂNDRŎS *of* Ăndrūs, ī. m. Plin. H. 4. 12. *Het eiland Andros.* Daar zijn 'er twee van den zelven naam. Een in de Egeesche zee, en 't ander in de zee tusschen Engeland en Ierland, dat *Bardesei* hiet.

ĂNECLŎGISTŬS. ī. m. Ulp. Dig. 26. 7. 5. §. 7. *Onverbonden*, of *ongehouden om reekening te doen*, van een voogd spreekende.

ĂNELLŬS, ī. m. Hor. S. 2. 7. 9. *Een goude ringetje, een vingerringetje.*

ĂNĔMŌNĂ, æ. f. en

ĂNĔMŌNE, ēs. f. Plin. H. 21. 11. en 23. *Anemone*, zeekere bloem, bij zommigen *klapperroos* genaamt.

ĂNĒTHŬM, ī. n. Virg. E. 2. 48. Plin H. 19. 8. *Dille.* Zeeker kruid.

ĂNFRĀCTŬM, ī. n. Varr. *by* Non. 3. 16. *Een tweesprong, een plaats daar twee wegen afscheiden.*

ĂNFRĀCTŬS, ūs. m. Cæs. B. G. 7. 46. 1. Cic. N. D. 2. 18. *Bocht, kromte, omloop*, van een weg, strand, enz. spreekende.

* An-

* Anfractus. Plin. H. 11. 37. *Een gekronkelde, oneffene rondte*, gelijk een slekkenhuisjen, spil, kroonlijst, enz.

Anfractus solis. Cic. Somn. Sc. 2. *D'omloop der Zon.*

Anfractus orationis. Cic. Part. 6. *Een omspraak, of omtrek van woorden.*

Anfractus judiciorum. Cic. Clu. 56. *D'omweegen, of omleidingen van de Vierschaar.*

Longis anfractibus urbem circumeunt. Lucan. 1. 605. *Zij doen groote omgangen om de stad*, van een openbaare omdragt spreekende.

ĀNGĀRIĀ, æ. f. Gell. 19. 14. Paul. Dig. 50. 5. 10. §. 3. *Een opgelegde last om rijpaerden gereed te houden.* Dus kan men ook allerlei openbaare lastige bediening noemen. Maar dit woord, naar alle deeze betekenissen, is weinig in 't gebruik.

ĀNGĀRIO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Dwingen om te dienen, tot dienst dwingen.*

Naves alicujus angariare. Ulp. Dig. 49. 18. 4. *Iemant zyn scheepen tot dienst van den Staat afdwingen.* Zie van deeze woorden Suidas en Du Cange Gloss. T. 1. p. 189. 190. die 'er veel over zeggen.

ĀNGĔLŪS, i, m. *Een Engel, gezant, boode, gezondene.*

(Ego Epicuri angelus non scio. Sen. E. 20. *Ik de boode van Epicurus, weet niet.*)

ĀNGĔLLŪS, i. m. Lucret. 2. 428. *Een hoekje, een winkelhoek.* Sommige leezen Angulus.

ĀNGĔRIĀCŪM, i. m. *St. Jan d'Angeli*, een stad van Xaintonge.

ANGIBĀTĀ. V. Engibata.

ĀNGĪNĀ, æ. f. Plaut. Most. 1. 3. 61. Trin. 2. 4. 139. Cels. 4. 4. *Halsgezweer, keelgezwel, ontsteeking in de keel, keelontsteeking, keelzwelling.*

ĀNGĪPORTŪM, i. n. Ter. Ad. 4. 2. 39. Ph. 5. 7. 8.

ĀNGĪPORTŪS, ûs. m. Hor. O. I. 25. 10. en

ĀNGĪPORTŪS, i. m. Cic. Her. 4. 51. Vitruv. 1. 6. *Een nauw, of eng straatjen, een stegjen, of slopjen.*

ĀNGLĪ, ōrūm. m. *D'Engelschen, 't volk van Engeland, 't Engelsche volk.*

ĀNGLĬĀ, æ. f. *Engeland, Groot-Britanjen*, (doch 't laatste begrijpt 'er Schotland onder)

ĀNGO, is, anxi, angĕrĕ. Lucan. 6. 107. *Prangen, drukken, parssen, dringen, worgen.*

* Angere. Cic. F. 3. 3. *Quellen, ontrusten, pijnigen, benauwen, verdrukken.*

Quotidiana cura hæc angit animum. Ter. Ph. 1. 3. 8. *Deeze geduurige onrust quelt mijn gemoed.*

Angere sese animi. Plaut. E. 3. 2. 6. *Zich pijnigen, ontrusten, quellen, bekommeren, zich moeijelyk, of t'onvreeden maaken.*

Angi animo. Cic. F. 16. 14. curis. Cic. Arc. 11. *Zijn geest met veele zorgen bezwaaren, zich gemelijk, of moeijelijk maaken.*

Angi aliqua re, de re aliqua. Cic. Att. 2. 18. *Ergens over bekommert zijn.*

Angebatur ad impensas Regis animus. Liv. 1. 55. *De Koningk was moeijelyk dat hy zoo veel uitschieten moest, of dat het zoo veel kosten zoude.*

ĀNGŌR, ōris. m. *Wurg, wurgenuvel, wurg in de keel, stikking.*

Occupat Pantheræ fauces angor. Plin. H. 8. 27. *De Panter, of 't Panterdier stikt door de wurg in de keel.*

* Angor. *Onrust, moeijelykheit, zorge, kommer, angst, benauwtheit, quelling, verdrietelijkheit.*

Angoribus confici. Cic. A. 2. 15. *Van kommer vergaan, van zorge verquijnen, of verteeren.*

Angoribus implicatus. Cic. T. Q. 5. 1. *Met onrust, met zorgen, of bekommeringen gequelt.*

Angoribus sese dedere. Cic. Off. 2. 1. *De zorgen den toom vieren, zich in de zorgen toegeeven.*

ĀNGUĬCŬLŪS, i. m. Cic. Fin. 5. 15. *Een slangetje, een kleine slang.*

ĀNGUĬFĔR, a, ūm. Sen. H. F. 812. Stat. S. 2. 1. 181. *Vol slangen, daar slangen zijn, daar 't vol slangen is, daar 't van slangen krielt*, van een huis, of iets anders spreekende.

ĀNGUĬFĔR, i. m. Colum. 11. 2. *De slangdraager.* Een gesternte.

ĀNGUĬGĔNĀ, æ. m. Ovid. M. 3. 531. *Van een slang afkomstig, of gesprooten.*

ĀNGUĬLLĀ, æ. f. Plaut. Ps. 2. 4. 57. *Aal*, zeekere schubbelooze visch.

ĀNGUĬLLĀRIŪS, ā, ūm. Paul. Dig. 18. 1. 69. *Aalrijk, vol aal*, van een slang, waal, stroom, enz. spreekende.

† ĀNGUĬMĀNŪS, i. m. Lucret. 2. 537. 5. 1032. *Slangehand, een hand die zich buigt en kromt als een slang.* Dit is een bijnaam die men den Olyfant geeft, weegens zijn snuit die hij voor een hand gebruikt.

ĀNGUĬNĔŪS, ā, ūm. Ovid. T. 4. 7. 12. Catul. 64. 193. *Van een slang, dat tot een slang behoort.*

Anguineus cucumer. Colum. 2. 9. *Een komkommer als een slang, weegens zijn lengte en gedaante.*

ĀNGUĬNŪM, i. n. Plin. H. 29. 3. *Een bos slangetjens, een deel slangetjens in malkanderen gekronkelt.*

ĀNGUĬNŪS, ā, ūm. Cic. D. 2. 64. *Van een slang, dat tot een slang behoort.*

Anguina vernatio. Plin. H. 30. 3. *D'uitgetrokke slangehuid, 't uitgeschudde slangevel.*

ĀNGUĬPĔS, ĕdis. m. Ovid. M. 1. 184. *Die kromme, bogtige, of gekronkelde voeten heeft*, als 't lijf van een slang. De Dichter spreekt van de Reuzen.

ĀNGUĬS, is. m. & f. Cic. D. 1. 36. *Een slang.* Dit woord is meest van 't mannelijk geslacht.

ĀNGUĬTĔNĔNS, ĕntis. m. Cic. N. D. 2. 42. *De slangdraager.* Een gesternte.

ĀNGŬLĀRĬS, is. m. & f. rĕ, is. n. Cato R. R. 14. *Hoekig, kantig, vierkant.*

Angularis. Colum. 5. 3. *Dat in de hoeken word gezet.*

ĀNGŬLĀRĬŪS, ā, ūm. Paul. Dig. 18. 1. 69. *Hoekig, kantig, dat hoeken heeft.*

ĀNGŬLĀTŪS, ā, ūm. Cic. N. D. 1. 24. en

ĀNGŬLŌSŪS, ā, ūm. Plin. H. 37. 12. *Hoekig, of kantig gemaakt, vol hoeken, of kanten.*

Angulosus. Plin. H. 4. 4. 5. 15. *Dat hoeken, uitsteekzels, of bogten heeft, of maakt*, van een oever, 't onderhoorig land, van een stad, enz. spreekende.

ĀNGŬLŪS, i. m. Cic. N. D. 2. 18. *Een hoek, een winkelhoek, of winkelhaak.*

Angulus. Cæs. B. G. 5. 13. 1. *Een hoek lands.*

Angulus. Ter. Ad. 5. 2. 10. Cic. C. 2. 4. *Een hoek, een verborge, heimelijke, of donkere plaats.*

Anguli oculorum. Plin. H. 6. 32. *De hoeken der oogen.*

ĀNGŬSTĀNDŪS, ā, ūm. Angustanda patrimonia sunt. Sen. Tr. 8. *Men moet het Vaders goed verminderen.*

ĀNGŬSTĀTŪS, ā, ūm. *Eng, nauw, besloten, beklemt, smal.*

Insula angustata verticibus. Cic. Somn. Sc. 6. *Een smal eiland aan de einden.*

ĀNGŬSTĒ. adv. *Bekrompen, eng, benauwt.* (De compar. angustius staat beneeden bij Varro, de superl. angustissime beneeden bij Cæsar.)

Sedere anguste. Cic. *bij* Macrob. S. 2. 3. *Eng, of benauwt zitten.*

Habitare anguste. Front. St. 4. 1. 10. *Nauw gehuist zijn, eng woonen.*

Angustius diffunduntur radices. Varr. R. R.

R. R. 1. 37. *De wortels schieten niet genoeg voort.*

* Anguste uti re aliqua. Cæs. B. C. 3. 16. 1. *Ergens gebrek aan hebben*, van oorl ge-behoefte, of mondkost spreekende.

Anguste dicere. Cic. Cl. 84. *Stipt, of kort spreeken.* scribere. Cic. Mur. 13. *Met een korte of gedronge styl schryven.*

Angustius urgere. Cic. Fat. 15. *Harder, sterker; of krachtiger aandringen.*

Angustius pabulari. Cæs. B. C. 1. 59. 2. *Een klein land tot het haalen van voeder hebben.*

Angustissime aliquem continere. Cæs. B. C. 3. 45. 1. *Iemant kort bezetten, in een engte, of nauwte dringen*, van een Veldheer spreekende.

ĀNGŪSTIĂ, æ. f. Plin. H. 14. 6. *Engte, nauwte, een nauwe of enge plaats, een korte, of kleine tyd.* 't Meervoud is meer in gebruik bij de goede Schrijvers.

* Angustiæ orationis. Cic. N. D. 2. 7. *Een gesloote, gedronge, of beknopte rede.*

Rei familiaris angustia. Cic. Part. 32. *De behoefte, de nood, 't gebrek, of d'armoede van een huisgezin.*

Angustiæ, arum. f. Cæs. B. G. 5. 49. 7. *Een engte, een nauwte, een enge weg, of nauwe doorgang.*

Temporis angustiæ. Cic. de Or. 3. 61. *De kortheit des tyds, de korte tyd.*

Temporis, *of* temporum angustiæ. Cic. de Or. 1. 1. *'t Ongeval, de ramp, of 't ongeluk der tyden, zwaare, ongelukkige tyden.*

Angustiæ ærarii. Cic. C. B 27. *De nood, of 't gebrek der spaarkist.* pecuniæ. Cic. F. 12. 30. *Geldbehoefte, geldgebrek.*

Pectoris angustiæ. Cic. Pis. 11. *Een klein, beklemt, of bekrompen hert.*

Ex suis angustiis alterius sustentare tenuitatem. Cic. F. 16. 21. *In zyn armoede iets vinden om in 't gebrek van een ander te voorzien.*

Angustiis urgeri. Cic. Fat. 15. In angustiis versari. Cic. Fin. 2. 9. In angustias adduci. Cic. P. Q. 5. *Zeer benoodigt zyn, in d'uiterste nood zyn, in groote armoede zitten.*

Aliquem in angustias compellere. Cic. A. Q. 4. 35. adducere. Cic. P. Q. 5. *Iemant in een engte, of nauwte dringen, iemant in d'uiterste nood, of verleegentheit brengen; op iemant hard aandringen.*

ĀNGŪSTITĀS, atis. f. Accius *bij* Non. 2. 38. *Een nauwte, of engte, een nauwe, of enge weg.*

ĀNGŪSTO, as, avi, atum, are. acc. Catull. 64. 355. Lucan. 5. 232. *Versmallen, afschutten, afsluiten, enger, nauwer, of smalder maaken*, van een weg spreekende.

Domum angustare. Sen. Conf. Helv. 11. *Een huis met veel volk benauwen, of opproppen.*

ĀNGŪSTŬS, ă, ŭm. *Nauw, eng, bekrompen, benauwt, klein, kort.* De compar. angustior staat bij Liv. 21. 34. en de superl. angustissimus bij Curt. 7. 4. 4.

* Angustus odor. Plin. H. 21. 4. *Een kleine reuk, een flauwe geur.*

Angustus. Lucan. 1. 98. *Kort, kortduurende, kort, of klein van duur*, van een tijd spreekende.

Angustus. Cic. Or. 58. *Kort, beknopt, geslooten, gedrongen*, van een rede spreekende.

Angustus animus. Cic. Off. 1. 20. *Een klein verstand.* Angusta mens. Cic. red. sen. 4. *Een bekrompen hert.*

Angusta viarum. Virg. Æ. 2. 332. Tac. H. 3. 82. 6. *Een nauwe, smalle, of enge weg, een engte, of nauwte.*

Res angusta. Juv. 3. 165. *of* res angustæ. Hor. O. 2. 10. 21. *Nood, behoefte, gebrek, armoede.*

(ĀNHĒLĀNTĚR. adv. Ammian. 16. 10. *Al hygende, schielyk.*)

ĀNHĒLĀTIO, ōnis. f. Plin. H. 23. 1. *Aamborstigheit, kortademigheit, engborstigheit, benauwdheit op de borst, hyging naar zyn adem, benauwde ademhaling.*

ĀNHĒLĀTOR, ōris. m. Plin. H. 22. 23. *Aamborstig, engborstig, kortademig, benauwt van borst.*

ĀNHĒLĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. Her. 12. 15. *Uitgeblaazen, uitgeboezemt, al hygende uitgesprooken.*

Nolo anhelata verba gravius. Cic. de Or. 3. 11. *Ik wil niet dat de woorden met kracht uitgeblaazen, of al hygende uitgesprooken worden.*

ĀNHĒLĀTŬS, us. m. Ovid. M. 7. 116. *Gesnuif, geblaas*, van stieren spreekende. N. Heinsius leest, Nec ignis sentit anhelatos, in plaats van, Nec ullos sentit anhelatus, *of* illos anhelantes.

ĀNHĒLĪTŬS, ūs. m. Cic. A. 13. 2. *Adem, aassem, geblaas, gesnuif, hyging, ademing, ademhaaling.*

Anhelitus. Virg. Æ. 5. 432. *Aamborstigheit, kortademigheit, hyging.*

Movere anhelitum. Cic. Off. 1. 36. *Een aamborstigheit veroorzaaken.*

Anhelitus. Gell. 12. 15. *Een oprisping; een wind, die uit de maag opkoomt.*

Anhelitus vini. Cic. red. in sen. 7. *Wynlucht, geur, of reuk van wyn*, die men uitwaassemt, als men te veel wijn gedronken heeft.

Anhelitus terræ. Cic. D. 2. 57. *Een damp, of waassem uit de aarde.*

Anhelitum captare. Ovid. M. 4. 72. recipere. Plin. H. 9. 7. *Adem haalen, adem, of aassem scheppen, lucht scheppen.*

Anhelitum reddere. Plin. H. 9. 7. *Naar zyn adem hygen, al hygende adem haalen.*

† Fessos quatit æger anhelitus artus. Virg. Æ. 5. 432. *Hy is zoo vermoeit dat hy buiten zyn adem is, of dat hy zyn adem niet haalen kan.*

ĀNHĒLO, as, avi, atum, are. Ter. Hec. 5. 3. 25. *Uit-buiten- of 't einde zyn adem zyn, naar zyn adem hygen, bezwaarlyk adem haalen.*

Anhelare frigus. acc. Cic. N. D. 2. 44. *Een koude lucht uitaassemen, of uitblaazen.*

Fornacibus ignis anhelat. Virg. Æ. 8. 421. *'t Vuur blaast ten ovens uit.*

Anhelare prælium. Flor. 2. 12. 16. *Varsch uit den slag koomen, noch naar 't gevecht hygen, na 't gevecht buiten adem zyn.*

Amnis anhelat vapore. Plin H. 5. 9. *De beek waassemt dampen op, of uit.*

Anhelare scelus. Cic. C. 2. 1. *Niet dan moord, of wreedheit blaazen.*

† Siccos anhelat æstus. Mart. 6. 42. 14. *Het waassemt een verdroogende hitte uit*, van zeekere Marmersteen spreekende, waar van de Toscaansche baden gebouwt waren.

Anhelans ex intimo pectore crudelitatem. Cic. Her. 4. 55. *Zyn borst niet dan naar wreedheit hygende.*

ĀNHĒLUS, ă, um. *Uit-buiten- of 't einde zyn adem, naar zyn adem hygende.*

Certamina Martis anhelus. Virg. Æ. 12. 790. *Hygende naar 't gevecht, graag om te vechten, gemoedt om tot den laatsten adem te vechten.*

Anhelus. Virg. G. 2. 135. *Aamborstig, engborstig, kortademig.*

Anhela sitis. Lucret. 4. 875. *Een zwaaren dorst.* febris. Ovid. P. 1. 10. 5. *Een zwaare koorts.* tussis. Virg. G. 3. 497. *Een zwaaren hoest*, waar door men zijn adem nauwelijks kan haalen.

ĀNIATRŎLŎGĒTUS, *of* Āniatrŏlŏgicŭs, i. m. Vitruv. 1. 1. *Een jongen, of onervaren Geneesheer, of Artz.*

ĀNICĒTŬM, i. n. Plin. H. 20. 17. *Van anys.* Dit woord is zoo zeer niet in gebruik als Anisum, gelijk deeze Schrijver aanteekent.

ĀNICŬLĂ, æ. f. Cic. F. 1. 36. N. D. 2. 15. Sen. E. 77. *Een oud wyfien, een oud besjen*, al lagchende, met verachting.

ĀNĬLIS, is. m. & f. le, is. n. *Van een oude vrouw, of oud wyf, dat een*

een oud wijf aangaat.
Fabula anilis. Hor. S. 2. 6. 78. Quintil. I. O. 1. 8. *Een oudwijfspraatje, een spinrokspraatje, een sprookje van een oud wijf.*
Rugæ aniles. Ovid. M. 14. 96. *De rimpels van een oud wijf.*
Superstitio anilis. Cic. N. D. 2. 28. *Een oudwijfsche bijgeloovigheit.*
ĂNĪLĬTĀS, ātis. f. Catull. 61. 162. *d'Ouderdom van een vrouw.*
ĂNĪLĬTĔR. adv. Cic. N. D. 3. 39. *Op zijn oud wijfs, als een oud wijf, met een oudwijfsche overgeloovigheit.*
ĂNĬMĂ, æ. f. *De ziel, de geest van den mensch*, een denkende zelfstandigheit. Men zegt de *redelijke ziel* van de menschen, de *gevoelige ziel* van de beesten, de *groeijige ziel*, van de gewassen sprekende.
Anima. Sall. B. C. 20. Virg. Æ. 3. 654. *Het leven.* De Dichters gebruiken dit woord meest in deezen zin.
Animam alicui adimere. Plaut. M. G. 3. 1. 137. auferre. Virg. Æ. 9. 443. eripere. Ovid. M. 6. 540. extinguere. Ter. Ad. 3. 2. 16. *Iemant ontzielen, of van 't leven berooven, iemant dooden, ombrengen,* of *om hals brengen.*
Animam agere. Cic. F. 8. 13. Liv. 26. 14. amittere. Plaut. Am. 1. 1. 85. edere. Cic. Sext. 38. efflare. Nep. 4. 5. 4. effundere. Virg. Æ. 1. 102. exhalare. Ovid. M. 7. 867. expirare. Ovid. M. 5. 106. *Den geest geeven, sterven, overlijden, ter zielen vaaren.*
Animam objectare periculis. Virg. Æ. 12. 230. *Zijn leven in gevaar stellen.*
Animam debere. Ter. Ph. 4. 3. 56. Een eige spreekwijs der kluchtspeelers, om te zeggen, *diep*, of *tot zijn ooren toe in schulden steeken, zeer veel schulden hebben.*
Anima mea. Cic. F. 14. 14. Animæ meæ pars. Hor. O. 2. 17. 5. dimidium. Hor. O. 1. 3. 1. *Mijn tweede ziel, mijn andere ziel.* Een woord van teêrlievenheit.
Anima. *d'Adem*, of *d'aassem, 't geblaas des monds.*
Anima fœtet uxoris, *of* uxori tuæ. Plaut. As 5. 2. 78. *d'Adem van uw vrouw stinkt, ruikt bang, of lucht leelijk.*
Anima suavis. Plaut. Am. 5. 2. 43. pura. Cic. V. 3. 58. *Een zoeten,* of *zuiveren adem.*
Animam comprimere. Ter. Ph. 5. 6. 28. continere. Cic. de Or. 1. 61. tenere. Ovid. F. 1. 425. *Zijn adem inhouden.*
Anima. Varr. R. R. 1. 4. Lucret. 1. 715. *De lucht*, of *locht.*
(Anima. Vitruv. 10. 13. *De wind*, of *lucht in een orgel*, of *diergelijke pijp.*)
Anima. Hor. O. 4. 12. 2. *De wind, 't geblaas*, of *'t snuiven van den wind.* (Zie Serv. Æ. 8. 403. en Zinzerling. Juv. Crit. Prom. c. 15.)
(Anima. *Ziel, een mensch.* Een gedeelte voor het geheel genoomen. Tertull. de anim. c. 13. Animæ nomine totius hominis mentio titulata est. *Onder de benaaming van de ziel, word van den geheelen mensch gewag gemaakt.* August. de Trin. 7. 3. A parte meliore i. e. anima, totum dicitur, cum anima & corpus sit totus homo. *De geheele mensch word genaamt van 't voornaamste deel,* dat is, *de Ziel, nademaal ziel en ligchaam den geheelen mensch uitmaaken.* Zoo gebruiken de Grieken hun Ψυχὴ bij Theocr. Eid 16. 24. Eurip. H. F. n. 451. en de Hebræen haar נפש Psalm. 16. 10.
Vos meæ carissimæ animæ, quam sæpissime ad me scribite. Cic. F. 14. 14. *O menschen, die ik zeer beminne, schrijft dog zeer dikwilt aan mij.*
Vos ceteræ servientium animæ. Tac. H. 4. 32. 5. *En gij overige slaaven.*
Animæ, quales candidiores terra non tulit. Hor. S. 1. 5. 41. *Menschen, dien in oprechtigheit niemant op aarden overtreft.*)
ĂNĬMĀBĬLĬS. is. m. & f. lĕ, is. n. Cic. N. D. 2. 36. *Levendigmaakend, bezielend, 'tgeen 't leven,* of *den adem geeft*, van de lucht spreekende.
ĂNĬMĀDVĔRSĬO, ōnis. f. Cic. de Or. 2. 34. *Aanmerking, aandacht, overweeging, opmerking, bemerking.*
Animadversio. *Straffe, tuchtiging, kastijding.*
Animadversio in sceleratos. Cic. A. 1. 2. *De straffe der boozen.*
Animadversio. Cic. Or. 57. *Bestraffing, berisping, doorneeming, doorstrijking, harde woorden, strengheit.*
ĂNĬMĀDVĔRSŌR, ōris. m. *Aanmerker, bemerker, opmerker, waarneemer, een die ergens aandachtig op let.*
Animadversor vitiorum. Cic. Off. 1. 41. *Bestraffer der gebreeken, tuchtmeester, zeedenmeester.*
ĂNĬMĀDVĔRSUS, ă, ŭm. *Opgemerkt, aangemerkt, waargenoomen.*
Animadversa a peritis. Cic. de Or. 1. 23. *De dingen bij de geleerden aangemerkt.*
Hac re animadversa. Hirt. B Af. 18. 3. *Dit waargenoomen, hier op acht gegeeven hebbende.* Virgilius zegt G. 3. 123. His animadversis.
Animadversa severe flagitia. Suet. N. 16. 3. *Misdaaden die strengelijk gestraft zijn.*
Corpora animadversorum. Paul. Dig. 48. 24. *De ligchaamen van die gerecht zijn*, of *van die men door beuls handen heeft doen sterven.* (Naar de aanteekeninge van Spiegelius in zijn Lexicon, heeft Paullus zich in 't gebruik van dit woord al te veel toegegeeven.)
ĂNĬMĀDVĔRTO, is, vertī, versūm, vertĕrĕ. *Ergens acht op geeven, iets aanmerken, overweegen, ergens aandachtig op letten, iets van nabij bezien, nauwkeurig bemerken, naspeuren, ontdekken.*
Cum silentio animadvertite. Ter. E. prol. 44. *Luister aandachtig toe.*
Hoc etiam in bestiis animadverti potest. Cic. Am. 8. *Dit kan men zelf in de beesten bemerken* of *bespeuren.*
Animadverti ex tuis literis. Cic. F. 3. 5. *Ik heb uit uw brieven gemerkt.*
Rem suam animadvertere. Ter. Ph. 3. 1. 3. *Acht op zijn zaaken geeven, zijn dingen in acht neemen,* of *gade slaan.*
Animadvertere. *Straffen, tuchtigen.*
Hæc primum ab illo animadvertenda est injuria. Ter. An. 1. 1. 129. *Men moet hem deeze misslag 't eerst onder de neus wrijven, of 't eerst voor oogen stellen,* of *men moet hem, door 't straffen van deeze feil, 't eerst zijn ongelijk doen zien.*
Facinus animadvertendum. Ter. An. 4. 4. 28. *Een strafwaerdige misdaad, een misdaad die straf verdient.*
Animadvertere in aliquem. Cic. C. 1. 12. *Iemant straffen, berispen, tuchtigen, kastijden, bestraffen.* Dit word voor al gezegt van die recht hebben om zulks te doen. Ulp. Dig. 2. 1. 3.
Animadvertere in aliquem ultimo supplicio. Ulp. Dig. 48. 8. 4. §. 2. *Iemant tot de hoogste straf verwijzen, vonnissen om met de dood gestraft te worden.* Verberibus. Sall. B. C. 51. *om gegeesselt te worden.*
(Animadvertere, was ook een woord door welke de stads dienaars, die voor de Overigheit gingen, hen die hun ontmoetten, vermaanden, *dat ze de Overigheit alle behoorlijke plichten bewijzen zouden.* Suet. J. 80. 4. Seneca telt dezelve op E. 64.)
ĂNĬMĂL, ālis. n. Cic. Tim. 4. *Een dier, een gedierte.*
ĂNĬMĀLĬS, is m & f. lĕ, is. n. Lucret. 1. 127. *Dierlijk, dat van een dier is,* of *met een dier eenigzins overeen komt.*
Animalis intelligentia. Cic. A. Q. 2. 37. *Een vlugge kennis.*

Res

Res animalis. Quintil. I. O. 1. 6. *Een bezielt*, of *levendig ding*, *iets dat levendig is.*
Animalis. Plin. H. 8. 42. *Dat men inademt*, of *inaassemt.*
Animalia vincula. Cic. Tim. 9. *De zeenuwen.*
ĂNIMĀNS, āntĭs. omn. gen. Cic. L. L. 1. 9. N. D. 2. 47. *Een dier.*
ĂNIMĀTĬO, ōnis. f. Cic. Tim. 10. *Bezieling*, *d'instorting der ziel*, van een mensch spreekende. *Bezieling*, *levendigmaaking*, natuurkundiglijk spreekende.
ĂNIMĀTŬS, ūs. m. *'t Gebruik der ademhaaling*, *d'ademing*, *aassemıng*, of *ademhaaling.*
Animatu carere. Plin. H. 11. 3. *Geen adem konnen haalen.*
ĂNIMĀTŬS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 1. 23. *Bezielt*, *levendig*, *'t geen een ziel heeft.*
Divina mente animatus. Cic. Somn. Sc. 3. *Met een goddelyken geest bezielt*, of *begaaft.*
Animatus. *Geneegen*, *gezint*, *gestelt*, *geschikt.*
Animatus erga aliquem. Cic. Att. 15. 12. in aliquem Cic. V. 4. 67. *Iemant wel geneegen*, of *wel gezint.*
Sin aliter sint animati. Plaut. Am. 1. 1. 54. *Indien ze anders gezint zijn.*
Ita animatus fui. ut seq. sub. Cic. A. 9. 12. *Ik heb de gedachte*, *de wil gehad*, *om*, *enz.* Plautus slaat somtijts Ut over, en stelt het volgende werkwoord (verbum) in d'infinitivus. Ps. 1. 2. 18. Truc. 5. 74.
Socii infirme animati. Cic. F. 15. 1. *Bondgenooten die niet al te wel gezint zyn.*
Melius animatus quam paratus. Cic. F. 6. 6. *Veel beeter gezint*, *dan gereed.* Animatus word eigentlijk gezegt van die *'t hert*, of *'t gemoed bereidt heeft*; en Paratus van de geene, die *gereed is om iets te doen*, of *te onderneemen.*
Animatæ tegulæ. Vitruv. 7. 4. *Verſten*, *holle pannen die men op de naald van de huizen legt.* Dus verzeekert de Laet met eenige waarschijnelijkheit, dat hij in twee oude handschriften van Vitruvius heeft geleezen, daar alle d'andere leezen Hamatæ tegulæ.
ĂNIMO, ās. āvi, ātum, ārĕ. acc. Cic. D. 1. 57. *Bezielen*, *levendig maaken*, *het leven*, of *een ziel geeven.*
Animari. Colum. 8. 5. *Bezielt werden*, *beginnen te leeven*, *een ziel*, of *'t leven ontfangen.*
† Animare aliquid in anguem. Ovid. M. 4. 6. 19. *Iets in een slang veranderen.*
† Animare aliquem in prælia. Claud. R. P. 3. 386. *Iemant tot den stryd aanmoedigen*, *iemant aanmoedigen om te vechten.*
† Subitis animantur frondibus hastæ. Claud. Hon. nupt. 188. *Hunne pieken brengen straks bladeren voort.*
ĂNIMŌSĒ. adv. *Moediglyk*, *kloekelyk*, *onvertzaagdelyk*, *stoutelyk*, *vroomelyk*, *stouthertiglyk*, *vieriglyk*, *ieverig*, *edelmoediglyk.* (De compar. animosius staat bij Val. Max. 5. 4. 6. en de superl. animosissime beneeden bij Suetonius.)
* Animose sententiam defendere. Cic. T. Q. 3. 21. *Een gevoelen zeer ieverig voorstaan.*
Animosissime aliquid comparare. Suet. J. 47. 2. *Iets met een onbekrompen hert koopen*, *iets koopen*, *zonder 'er naar te vraagen wat het kost.*
ĂNIMŌSĬTĀS, ātis. f. Macrob. Somn. 1. 6. Ascon. Pæd. Cic. 91. *Vierigheit*; *iever*, *drift*, tot voorstant van eenig gevoelen.
ĂNIMŌSŬS, ă, ŭm. *Moedig*, *edelmoedig*, *stout*, *gehert*, *dapper*, *kloek.* De compar. animosior staat bij Florus beneeden.
Vir cladibus animosior. Flor. 1. 16. 7. *Een man die door 't verlies aangemoedigt*, of *stouter word*; *die door 't verlies meer moed krygt.*
Animosus equus. Ovid. T. 4. 6. 3. *Een moedig paerd.*
* Animosa contentio. Plin. H. 10. 29. *Een ieverig geschil*, *een harde twist.*
† Animosus. Virg. G. 2. 441. *Geweldig*, *hard*, *sterk*, van den wind spreekende.
Animosus rebus angustis. Hor. O. 2. 10. 21. *Een kloekmoedig mensch in tegenspoed.*
† Virtus divitiis animosa suis. Claud. Theod. Cons. 5. *Een deugd moedig op haare verdienste.*
† Animosa pericula. Mart. 12. 14. 9. *Groote gevaaren voor een stout hert.*
Animosum signum. Prop. 3. 7. 9. *Een levendig beeld*, *een beeld dat zeer naar 't leven gelykt.*
ĂNIMŬLĂ, æ. f. Sulp. ad Cic. F. 4. 5. *Een zieltje*, *een kleine ziel.*
ĂNIMŬLŬS, i. Plaut. Men. 2. 3. 11. Cas. 1. 1. 46. *Zieltje.* Een vleijend woord.
ĂNIMŬS, i. m. *De ziel*, *de geest*, van menschen en beesten spreekende.
Animi bestiarum. Cic. T. Q. 1. 33. *De zielen der beesten.*
Animus, afflictus, fractus. Cic. Att. 12. 21. demissus. Cic. Off. 3. 32. abjectus, mollis. Cic. T. Q. 2. 21. *Een neerslagtig*, of *verwyfde gemoed*, *een kleinmoedige*, of *zwakke ziel*, of *geest.*
Animi valentes. Cic. T. Q. 4. 31. *Welgestelde verstanden*, *stantvastige gemoederen.*
Animi altitudo. Cic. F. 3. 19. amplitudo. Cic. T. Q. 2. 26. magnitudo. Cic. T. Q. 2. 22. firmitas. Cic. Att. 12. 38. præstantia. Quintil. I. O. 10. 6. 1. sublimitas. Plin. H. 7. 25. *De diepte*, *de grootheit*, *de heerlykheit*, *de stantvastigheit*, *d'uitmuntentheit*, *de luister*, *de verhevenheit van den geest.*
Animi pendeo vehementer. Cic. F. 8. 5. *Ik ben heel onzeker*, *ik staa zeer tusschen beiden*, of *wankelbaar*, *ik weet niet wat ik doen zal.*
Animo libenti prolixoque facere aliquid. Cic. Att. 16. 16. subj. 3. *Iets met vermaak doen.*
Sin aliter animus vester est. Ter. Ad. 3. 4. 46. *Ten zy gy een ander oogmerk hebt*, of *anders gezint zyt.*
Æquo animo carere re aliqua. Cic. F. 4. 11. *Iets vrywilliglyk*, of *gewilliglyk missen.*
Bono animo esse. Cic. Att. 5. 18. of bonum animum habere. Plaut. R. 3. 3. 25. *Goede moed hebben*, of *houden*, *welgemoedt zyn.*
Iniquo of periniquo animo aliquid pati. Cic. F. 12. 18. *Iets onverduldiglyk lyden*, of *verdraagen.*
Æquo animo aliquid pati. Cic. A. 12. 4. ferre. Cic. T. Q. 2. 17. accipere. Hor. A. P. 250. *Iets geduldelyk draagen*, *lyden*, *ontfangen.*
Animum habere ad audaciam. Cic. V. 3. 35. *Stout*, of *onbeschaamt van inborst zyn.*
Animum vincere. Plaut. Trin. 2. 2. 29. *Zichzelven*, *zyn driften*, of *zyn geneegentheden overwinnen.*
Ex animo. Cic. F. 12. 27. *Van herten*, *oprechtelyk*, *hertelyk*, *waarlyk.*
* Animi mens. Catul. 65. 2. Plaut. Cist. 2. 1. 5. Animi ingenium. Cic. I. R. 1. 45. *d'Aart*, *d'inborst*, *de reden.*
Animus. *De moed*, *d'edelmoedigheit*, *het hert.*
Animos facere. Ovid. T. 5. 8. 3. addere. Cic. Att. 7. 2. *Hert*, of *moed geeven*, *den moed opwekken*, *aanmoedigen.*
Nostris animus accessit. Cic. Att. 5. 20. *De onzen hebben moed gekreegen*, of *moed geschept.*
Animus. *De wil*, *de begeerte*, *de geneegentheit*, *de wensch*, *de lust*, *'t vermaak.*
Teneo quid animi vestri super hac re sit. Plaut. Am. prol. 58. *Ik weet wat*

wat uwe genegentheit, of *gedachte is over die zaak.*

Meo quidem animo. Cic. I. R. 1. 4. *of* meo animo. Ter. Ad. 5. 6. 4. *Naar mijn gedachte, gevoelen*, of *meening.*

Animi causa. Plaut. R. 4. 2. 27. *Uit vermaak, om zich te vermaaken.*

Ex animi sententia. Cic. de Or. 2. 64. *Naar zijn wensch*, of *begeerte.*

Animus. *De gedachte, 't oogmerk, 't opzet, 't voorneemen.*

Quid animi habeam, periclitamini? Plaut. Am. 2. 2. 57. *Gij zoekt te weeten wat ik in 't hert*, of *in den boezem heb*; of *gij zoekt mijne gedachten*, of *mijne voorneemens te weeten.*

Paucis ad moriendum, pluribus ad fugam animus fuit. Curt. 5. 3. 11. *Weinigen hebben verkozen te sterven, 't meeste deel heeft beslooten te vluchten.*

Animus. *d'Adem, d'ademing, d'aasseming*, of *ademhaaling.*

Animum recipere. Ter. Ad. 3. 2. 26. *Weêr adem haalen, weêr adem scheppen.* Cic. F. 1. 9. gebruikt het om te zeggen, *weêr moed scheppen.*

Animus. Virg. E. 9. 51. Ter. An. I. 5. 47. *De ziel, de gedachte, de gebeugenis, de genegentheit.*

Animus est in hortis. Cic. Att. 12. 12. *Mijn ziel is op mijn hofstede.* Circa campos. Hor. O. 2. 5. 5. *Omtrent de velden.* In navi. Plaut. P. 4. 6. 27. *In 't schip*; In patinis. Ter. E. 4. 7. 46. *In de keuken onder de schotelen*; dat is, al mijn gedachten speelen op deeze dingen.

Jurare ex animi sui sententia. Cic. Off. 3. 29. *Naar zijn gewisse*, of *naar zijn gemoed zweeren.*

Animus. *Trotsheit, hoogmoed, verwaantheit, hovaardije, opgeblazentheit.* De beste Schrijvers gebruiken in deezen zin het meervoud, en zeggen.

Animos alicujus comprimere. Cic. Fl. 22. *Iemants trotsheit*, of *hoogmoed bedwingen*, of *beteugelen.*

Anime mi, noli te macerare. Ter. An. 4. 2. 2. *Mijn ziel*, of *mijn hert, bedroef*, of *quel u niet.* Een woord van teedere genegentheit.

Animus. *Zin, zinnelijkheit, lust, aart, inborst.*

Animo morem gerere. Ter. An. 4. 1. 17. obsequi. Ter. Ad. 1. 1. 8. indulgere. Ovid. M. 7. 567. *Naar zijn zin*, of *zinnelijkheit leeven; zijn lust in alles opvolgen.*

Manus fugient heredis, amico quæ dederis animo. Hor. O. 4. 7. 20. *Daar zal niets de handen van uwen erfgenaam ontglippen, dan 't geen waar meede gij uw lust hebt voldaan*, of *uw vermaak genomen.*

Animo Procuratoris intervenire. Ulp. Dig. 17. 1. 10. §. 7. *Als pleitbezorger, ergens tusschen in koomen*, of *tusschen invallen.* Een woord der rechtsgeleertheit.

Animus. *Genegentheit, vriendschap, liefde.*

Quo animo sunt inter se? Cic. F. 3. 6. *en* 9. *Hoedanig is haare liefde*, of *genegentheit tot malkanderen?*

(Animus est, animus fert. *Het is vastgestelt, besloten*, of *voorgenoomen.*

Fuerat animus conjuratis corpus Cæsaris in Tiberim trahere. Suet. J. 82. 8. *De t'zaamgezwoornen hadden voorgenoomen, 't ligchaam van Casar in den Tiber te sleepen.*

In nova fert animus mutatas dicere formas Corpora. Ovid. M. 1. 1. *Ik heb voorgenoomen te beschrijven de gedaanten, in welke de ligchaamen verandert zijn.*

Animus. *Natuur, inborst, aart.*

Etiamsi consilium fugæ, a qua abhorret animus, agitassem. Curt. 5. 8. 10. *Alhoewel ik beraatslaagt hadde, of ik zou vluchten, daar mijn natuur afkeerig van is*; of *daar ik uit der aart afkeerig van ben.*

Ut animus meus est, propemodum expertæ estis. Plaut. Truc. 4. 3. 1. *Gij hebt bijna vernoomen, hoe ik van natuur ben*, of *van hoedanig een inborst ik ben.*

Animus. *Gevoelen, meening, oordeel.*

Ut meus est animus. Plaut. Cist. 1. 1. 5. *Naar ik gevoel, naar ik oordeel, naar mijne meening.*

Hoc meo animo, summi in patriam amoris mei signum debet esse certissimum. Cic. Sext. 22. *Dat moet naar mijn oordeel*, of *naar mijn gevoelen, een zeer vast teeken of bewijs zijn van mijn overgroote liefde tot het Vaderland.*

Animus. *Voorzichtigheit, wijsheit, toezicht.*

Eam mihi debeo gratiam & animo meo. Sat sapio, &c. Plaut. Most. 3. 3. 23. *Ik heb mijne voorzichtigheit dat toe te schrijven*, of *te danken. Ik ben wijs genoeg, enz.*

Animus. *Dapperheit, kloekmoedigheit, moed, kouragie.*

Aliis consilium, aliis animus defuit. Cic. A. 2. 12. *'t Heeft den eenen aan beleit, den anderen aan moed ontbrooken.*

Animi, in 't meervoudige beteekent *opgeblaazentheit, trotsheit, stoutheit.*

Sustulerant animos Ætoli. Liv. 28. 5. *De Etoliers zijn stout*, of *trots geworden.*

Quia paullulum vobis accessit pecuniæ, sublati animi sunt. Ter. Ad. 3. 5. 56. *Om dat uwe goederen een weinigjen zijn aangegroeit, zijt gij opgeblaazen en trots geworden.*

Animi causa, animi gratia. *Tot genegte, tot vermaak, om den tijd te slijten, tot tijdkorting, uit kortswijl.*

Hic simiolus, animi causa me, in quem inveheretur, delegerat. Cic. F. 7. 2. *Dit aapje had mij uit genegte verkooren, tegens wien hij zoude uitvaaren.*

Qui illud animi causa fecerit. Cic. A. 7. 6. *Die dat uit vermaak*, of *kortswijl zal gedaan hebben.*)

ĂNĪSŎCYCLĂ, ŏrūm. n. plur. *of* Ănĭsŏcycli, ŏrūm. m. plur. Vitruv. 10. 1. Ἀνισόκυκλα. *Kringboogen.* Zeekere kleine werktuigen van ongelijke boogjens gemaakt, die de Ouden gebruikten om pijlen meê te schieten.

ĂNĪSŪM, I. n. Plin. H. 20. 17. Ἄνισον. *Anys.* Zeeker kruid.

ĂNNĀLIS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. *Jaarig, van een jaar.* Tempus annale. Varr. R. R. 1. 27. *De tijd van een jaar.*

Lex annalis. Cic. A. 5. 17. *De wet der jaaren, om in de openbaare bedieningen te moogen koomen.*

ĂNNĀLĬS, ĭs. m. Nep. 23. 13. 1. Plin. H. 7. 28. *Een jaarboek, de jaarboeken, een jaarlijks geschigtboek.* Men gebruikt meest het meervoud.

Annalis tuus. Cic. Att. 12. 23. *Uw jaarboek.*

ĂNNĀLĔS, ĭūm. plur. Cic. F. 5. 12. *De jaarboeken, jaarlijksche tijdboeken*, of *geschigtboeken.* Gell. 5. 18. zegt dat het een geschigtboek is naar de order en verscheidenheit der tijden die men verhandelt.

ĂNNĀRĬŬS, ă, ūm. Lex annaria. Festus. *Jaarwet der Overheit, een Roomsche wet die den Overheeden verbood meer dan een jaar in hun ampt te blijven.* Villius die ze maakte, noemde ze Annalis.

ĂNNĔ. Een inwerpzel. *Of? indien? wat? hoe?* Vraagende.

Cum interrogatur, tria pauca sint anne multa. Cic. A. Q. 4. 29. *Wanneer gevraagt word, of drie weinig of veel zijn.*

Anne licebit fœderatis, istud nobis non licebit. Cic. C. B. 23. *Hoe! men zal het den bondgenooten toelaaten, en 't zal ons verboodenzijn!*

Anne partus ancillæ sit in fructu habendus. Cic. Fin. 1. 4. *Te weeten, of 't kind van de slavin onder de vruchten en inkomsten van den Heer moet getelt worden.*

ĂNNĔCTO, ĭs, nĕxŭi, nĕxūm, nĕctĕrĕ. acc. unius. dat. alterius. *Vastbinden, t'zamenbinden, vastmaaken, aan een knoopen, t'zamenvoegen, vastvlechten.*

Ad linguam stomachus annectitur.

N. D. 54. *De maag is vast aan de tong.*
Insulam continenti annectens. Plin. H. 4. 1. *Dat het eiland aan 't vaste land hecht.*
Diæta villæ hypodromum annectit. Plin. E. 5 6. 19. *Door d'eetzaal word de bedekte wandelplaats aan de hofstede gevoegt.*
ĀNNĔLLŬS, I. m. Lucret. 6. 911. *Een ring.*
Annellus. Hor. S. 2. 7. 9. *Een ringetjen, een gouden ring.*
ĀNNĔXŬS, ă, ŭm. *Vastgebonden, gehecht, vast gemaakt, verknocht, t'zamengevoegt.*
Scapha navi annexa. Cic. I. R. 2. 51. *Een sloep aan een schip vast gemaakt,* of *gebonden.*
ĀNNĔXŬS, ûs. m. *Aanlegging, aangrenzing, aanpaaling,* van een land, akker, enz spreekende.
Floruit urbs ubere agri annexu. Tac. H. 3. 34. 2. *De stad raakte in bloei door de deughtzaamheit van 't aangrenzende land.*
ĀNNĬCŬLŬS, ă, ŭm. Varr. R. R 2. 5. *Eenjaarig, van een jaar, een jaar oud*
Annicula ætas. Colum. 7. 9. *d'Ouderdom van een jaar, eenjaarige ouderdom.*
ĀNNĬFĔR, ă, ŭm. Plin. H. 16. 26. *Jaarlijks vruchtdraagende,* of *alle getijde van 't jaar vruchtdraagende.*
ĀNNĬTŎR. V. Adnitor.
ĀNNĬVĔRSĀRĬŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 1. 18. *Jaarlijks, dat alle jaaren geschiedt,* van een offerhande, feest, enz spreekende.
(Anniversaria febris, zoude konnen genaamt worden, *een Koorts die alle jaar wederkoomt.* Zoo noemtze Val. Max. 1. 8. 16. ext. in de opschriften van de hoofdstukken, indien Valerius die zelf daar voor gezet heeft. Hij beschrijft ze in dat hoofddeel, als hij verhaalt, dat den dichter Antipater eens des jaars op zijn geboortedag dezelve gehad heeft.)
Anniversarii hostes. Flor. 1. 12. 1. *Vijanden waar meede men alle jaar in oorlog raakt.* Austri. Nigid. bij Gell. 2. 22. *Winden die alle jaar op eenen zeekeren tijd waayen.*
ĀNNO, ās, ārĕ. *Aanzwemmen, wechzwemmen.* Zie Adno.
(* Anno. *Voor een jaar.*
Qui quasi uxorem sibi me habebat, anno dum hic fuit. Plaut. Truc. 2. 4. 39. *Die mij voor zijn vrouw hielt, als hij voor een jaar hier is geweest.*
Ego emi isthanc anno uxori meæ. Plaut. Men. 1. 3. 22. *Die heb ik voor een jaar ten dienste van mijn huisvrouw gekocht.*)
ĀNNŎMĬNĀTĬO, ōnis. f. Cic. Her. 4. 21. de Or. 2. 63. *Zinspeeling van woorden,* wanneer twee woorden omtrent van den zelven klank, een verscheiden zin hebben. Een gestalte der Reedenrijkkonst, gelijk als flamma en fama, &c.
ĀNNŌNĀ, æ. f. *Leeftocht, levensmiddelen, voorraad, mondkost.*
Annonæ caritas. Cic. Dom. 6. Suet. A. 41. 6. *De duurte der leeftocht.* Difficultas. Cic. Dom. 5. *De moejelijkheit van 't bekoomen der levensmiddelen.* Vilitas. Cic. Dom. 5. *De goedkoop der mondkost.*
Frumentum ad annonæ incendium supprimere. Quintil. D. 12. *'t Koren inhouden om het tot een duure prijs te verkoopen.* Dus verklaart het Turnebus Adv. 22. 33.
Incendere annonam. Varr. R. R. 3. 2. *De prijs der levensmiddelen opslaan,* of *verhoogen.*
Urit populum gravis annona. Vell. 2. 77. 1. *'t Volk heeft groot gebrek aan leeftocht.*
Annona dupla. Veget. 2. 7. *Dubbel deel van legerbrood,* of *voeder.*
ĀNNŌNĀRĬŬS, a, ŭm. *Dat de leeftocht aangaat.*
Diversæ annonariæ species. Veget. 3. 3. *De verscheide slach,* of *soort van levensmiddelen.*
ĀNNŌSŬS, ă, ŭm. Hor. O. 3. 17. 13. Ovid. F. 2. 571. *Oud, bedaagt, hoog van jaaren.*
ĀNNŌTĀTĬO. V. Adnotatio.
ĀNNŌTĀMĔNTŬM. V. Adnotamentum.
ĀNNŌTĬNŬS, ă, ŭm. Adj. van annus. *Eenjaarig, jaarig, van een jaar.*
Ungues annotini. Colum. 4. 24. *De jaarige ranken.*
Annotinus. Adj. van annona.
Naves annotinæ. Cæs. B. G. 5. 8. 6. *Voorraadscheepen, proviantscheepen, fluiten die den leeftocht voeren.*
ĀNNŌTO. V. Adnoto.
ĀNNŬĀTĬM. Adv. *Van jaar tot jaar, jaarlijks.* Dit woord is noch van Plinius de Geschigtschrijver, noch van eenig ander Latijnsch Schrijver. (Valla E. 6. 60. brengt deeze woorden bij uit Plin. H. 12. 17. Herodoto teste, qui tradit, singula millia talentum thuris annuatim pensitasse Arabas Regibus Persarum. Maar hij twijfelt zelf aan de waarheit en goetheit van die plaats. In de verbeeterde afschriften leestmen annua. Het word alleen gevonden in een oud Onomasticon.)
ĀNNŬLĀRĬS, ĭs. m. & f. rĕ, ĭs. n. Digitus annularis. Plin. H. 35. 6. *De vinger daar men den ring aan draagt, de ringvinger.* (De oude droegen den ring aan den vinger naast de korste van de slinker hand. Hier van poogen redenen te geven Gell. 10. 10. en Macrob. S. 7. 13.)
Candidum annulare. Plin. H. 35. 6. *Ringkrijt, krijt,* 't welk voortijds de vrijgelaaten knechts in yzere ringen lieten zetten, en droegen.
ĀNNŬLĀRĬŬS, ĭi. m. Cic. A. Q. 4. 27. *Ringemaaker, goudsmit.*
ĀNNŬLĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van een ring,* of *dat tot een ring behoort.*
Annularia creta. Vitruv. 7. 14. Zie candidum annulare.
Annulariæ scalæ. Suet. A. 72. 2. *Een wenteltrap.*
ĀNNŬLĀTŬS, ă, ŭm. *Geringt, die een ring draagt.*
Aures annulatæ. Plaut. Poen. 5. 2. 21. *Ooren daar ringen door zijn.*
(Annulatus. *Geboeit, met een ring vast gemaakt.*
Annulatos canes laxare. Apul. M. 9. 234. *Honden, die aan een band leggen, loslaaten.*
Homines pedes annulati. Apul. M. 9. 222. *Menschen, wiens voeten geboeit zijn, die boeyen aan de voeten hebben.*)
ĀNNŬLŬS, ĭ. m. *Een ring, een gouden ring.*
Annulus signatorius. Val. Max. 8. 14. 4. *Een zeegelring.*
Annulum induere. Cic. Off. 3. 9. *Een ring aan zijn vinger steeken.* è digitis detrahere. Suet. J. 33. 3. *Van zijn vingers trekken.*
Annulo sigilla imprimere. Cic. A. Q. 4. 26. *Met zijn ring verzegelen.*
Annulo suo tabulas obsignare. Plaut. Curc. 2. 3. 67. *Een brief met zijn wapen,* of *cijfer toezegelen.*
Annuli curam habere. Justin. 43. 5. 12. *De zegels bewaaren, 't bewint over 't zegel hebben.*
Annulus Vitruv. 4. 3. *Een boog.* Een woord der Bouwkonst.
Annulus pronubus. Tertull. Apol. 6. *Trouwring.*
(Annulus. *Een boei, een kluister.*
Annulus iste tuis fuerat modo cruribus aptus. Mart. E. 11. 38. 3. *Deze kluister hadde onlangs wel aan uwe voeten gepast,* of *wel gezeeten*
Annulus. *Een haairlok, een krul in 't haair.*
Unus de toto peccaverat orbe comarum Annulus. Mart. E 2. 66. 1. *d'Eene krul had niet wel in uw haair gezeten.*)
ĀNNŬMĔRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Argentum alicui. Cic. Div. 17. *Iemant eenig geld telien, aantellen, toetellen, betaalen.*
* Annumerare aliquid alicui rei. Cic. D. 2. 1. *Iets ergens bijvoegen,*

gen, *bijtellen*, of *bijstellen*.
Annumerare aliquem in grege patronorum, *of* inter patronos. Cic. S. R. 32. *Iemant onder 't getal der Voorspraaken tellen.*
Se in exemplis annumerare. Ovid. T. 5. 4. 20. *Zich tot een voorbeeld stellen.*
Nec habent annumeranda tibi pro Republica vulnera. Plin. P. 15. 5. *Zij behoeven u al de wonden niet op te tellen, die zij in den dienst van den Staat ontfangen hebben.*
Annumeratus es una cum illis. Cic. Sall. 2. *Gij zijt onder hen getelt*, of *gereekent.*
ĀNNŪNTĬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Aliquid alicui. *Iemant iets verkondigen, bootschappen, aandienen, bekent maaken, berichten; iemant ergens van verstendigen*, of *bericht van geeven.*
* Alicui salutem annuntiare. Cic. Att. 12. 1. *Iemant groeten, iemant heil wenschen.*
ĀNNŪO, ĭs, Ānnŭĕrĕ. dat. perf. Cic. C. 3. 5. *Iemant met het hoofd toewenken, dat men ergens in verwilligt*, of *iets goedkeurt.*
Annuere. *Iets beloven te doen, een teken geeven dat men gehoorzaamen wil.*
Ne abscedam imperat, annuo. Ter. E. 3. 5. 31. *Hij belast mij dat ik niet zal wechgaan; ik wenk hem toe dat ik gehoorzaamen zal.*
Annuo me venturum. Plaut. B. 2. 2. 9. *Ik beloof hem te koomen.*
Annuere an distringeret gladium. Tac. An. 15. 58. 4. *Door een teken vraagen, of hij den degen zou trekken.*
Annuere alicujus ausis. Ovid. M. 7. 178. *Iemant begunstigen*, of *gunstig zijn.* Cœptis alicujus. Virg. G. 1. 40. *Iemants voorneemen begunstigen.* Promissis. Plin. E. 1. 22. 11. *De beloften inwilligen.* Cœli arcem. Virg. Æ. 1. 254. *Iemant in den hemel ontfangen.*
Sin nostrum annuerit nobis victoria Martem. Virg. Æ. 12. 187. *Indien wij het zullen gewonnen hebben.*
Annuere aliquem. Cic. V. 1. 61. *Iemant door eenig teken aanwijzen*, of *uitbeelden.*
Quibus facili Deus annuit aure. Prop. 1. 1. 31. *Den geenen dien Gode gunstiglijk hoort, dien hij verhoort*, of *dien Gode een gunstig oor leent.*
ĀNNŪS, I. m. Varr. L. L. 5. 1. *Een jaar.*
Anno superiore. Cic. Ar. 8. *'t Voorleeden jaar*
Quinto anno exeunte. Cic. D. 1. 25. *Op 't einde van 't vijfde jaar.*
Anno vertente. Cic. N. D. 2. 20. *Een rond jaar.*
Annus. *Het jaar, 't getijde, de tijd, 't jaargetijde.*
Annus hybernus. Hor. Ep. 2. 29. *De winter, de wintertijd.* Men zou het ook konnen verklaaren, *een zeer koud jaar.*
Annus noster. Cic. F. 10. 25. *Onze tijd*, of *'t jaar dat wij in staat*, of *oud genoeg zijn, om naar eenig ampt te staan.*
Anni emeriti. Ovid M. 15. 226. *Zeer hooge jaaren, een zeer hoogen ouderdom.*
† Serpens novus exuit annos. Tib. 1. 4. 31. *De slang vervelt alle jaar.*
(Annus. *De jaarlijkze inkomsten des velds. Het jaarlijkze koren.* Zie boven Annifer.
Arare terram, aut exspectare annum non facile persuaseris. Tac. G. 14. 7. *Niet ligt zult gij hen overreeden het land te bouwen, of het jaarlijkze koren af te wachten.*
Annus est in cura. Tertull. Apol. 40. *Men is bekommert, of bedacht weegens de vruchten van 't jaar.*
Libya tulit magnum annum. Lucan. 3. 70. *Libyen bragt in dat jaar veel koren voort. In Libyen was in dat jaar een goed boomgewas.*
ĀNNŬŬS, ā, ūm. *Jaarlijks, een jaar, dat een jaar duurt.*
Annui Magistratus. Cæs. B. G. 1. 16. 5. *Vroedschappen van een jaar, Overheeden die alle jaar aangestelt worden*, of *maar een jaar regeeren.*
Annuis vicibus. Plin. H. 10. 20. *of* annua vice imperium illis habendum reliquit. Plin. H. 2. 59. *Hij liet hun 't rijk achter, dat ze het jaarlijks bij beurte*, of *d'een na d'ander, bezitten zouden.*
Annuus. Cic. N. D. 2. 39. *Jaarlijks, dat alle jaar geschied*, of *gebeurt.*
Annua certamina. Lucan. 1. 180. *Jaarlijksche gevechten.*
Nox erat annua nobis. Ovid. Her. 11. 29. *De nacht viel ons een jaar lang.*
ĀNNŬĂ, ōrūm. n plur. Suet. T. 50. 2. Fl. 18. 2. Plin. E. 10. 32. *Een jaarlijksche wedde*, of *onderhoud, jaarlijksche leeftocht*, of *voorraad.* Ulpianus Dig. 33. 1. 14. zegt Annuum i. n. in den zelven zin. Men kan 'er in den eersten zin Cibaria *of* Alimenta, onder verstaan, en in den anderen Alimentum, en de verdere bijvoegzels.
ĀNNUTRĬO. V. Adnutrio.

ANO.

ĀNŌDĬNĂ, ōrūm. n. plur. Cels. 5. 25. Ἀνώδυνα. *Geneesmiddelen, die door den slaap de pijn stillen.*
ĀNŌNYMŎS, i. f. Plin. H. 27. 4. Ἀνώνυμος. *Onbekent, naamloos, zonder naam.* Zeeker kruid dus genaamt vermids 'er de naam van onbekent is.
ĀNŌRMĬS. V. Abnormis.

ANQ.

ĀNQUĪRO, ĭs, quisīvī, quīsītūm, quīrĕrĕ de aliqua re. Liv. 6. 20. *Iets nauw onderzoeken, ergens onderzoek naar doen, iets navorschen, naspeuren*, of *neerstelijk verneemen, ergens kennis van neemen*, 't zij gerechtelijk, *of* anderzins.
Id quod fieri possit anquiritur. Cic. Fat. 9. *Men verneemt neerstiglijk naar 't geen 'er gedaan, verricht*, of *uitgevoert kan worden.*
Anquirere capite. Liv. 8. 33. *of* capitis de aliquo. Liv. 2. 52. *Tegens iemant een halszaakelijk recht voeren, in een halszaak bewijs tegens iemant beleggen. Onderzoek tegens iemant over een halszaak doen.*
Anquirere pecunia. Liv. 26. 3. *Onderzoek tegens iemant over landdieverij*, of *'s lands penningen doen.*
ĀNQUĪSĪTĔ. adv. *Scherpelijk, neerstiglijk, nauwkeuriglijk, zorgvuldiglijk, omzichtiglijk.* De compar. anquisitius staat beneden bij Gellius.
Anquisite aliquid quærere. Gell. 1. 3. *Ergens scherpelijk onderzoek naar doen.*
* Anquisitius super aliqua re disserere. Gell. 1. 3. *Omzichtiger*, of *nauwkeuriger ergens van spreeken.*
ĀNSĂ, æ. f. Virg. E. 6. 17. *De hengel* van een korf, emmer, enz. *'t hantvat*, of *'t oor* van een vat, kan, enz. spreekende.
* Ansa ferrea. Vitruv. 2. 8. *Een zwaluwestaert, een yzere kram*, of *winkelhaak*, om de muuren aan malkanderen te houden.
Ansa. *Geleegentheit, opening, middel, reeden, stoffe.*
Ansam quærere, ut &c. Plaut. P. 4. 4. 120. *Een geleegentheit*, of *middel zoeken* om enz.
Ansam reprehensionis habere. Cic. Pl. 34. *Opspraakelijk, berispelijk zijn, voor d'opspraak*, of *berisping bloot staan.*
Dare ansam ad reprehendendum. Cic. Am. 16. *Geleegentheit tot opspraak geeven.*
Sermonis ansas dabat. Cic. Sext. 10.

Hij gaf reden, of *geleegentheit om van hem te spreeken.*

† Ansa. Tib. I. 9. 14. *Schoenriem, schoenband, schoenlint, schoenneftel.* Of wel, *'t Oor van de schoen.*

ĀNSĀTŬS, ă, ŭm. Colum. 9. 15. *Met een hengel*, van een emmer, korf, enz; *met een oor*, of *handvat*, van een pot, kan, enz. spreekende.

* Ansatus. Plaut. P. 2. 5. 7. *Met de handen in de zijde, die in 't gaan de handen in de zij zet*, en dus wel een pot met twee ooren gelijkt.

ĀNSĔR, ĕris. m. Cic. S. R. 20. *Een gans*, 't zij tamme, of wilde.

ĀNSĔRCŬLŬS, i. m. Colum 8. 14. *Een gansjen, een jonge gans.*

ĀNSĔRĪNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 30. 8. *Van een gans, dat tot een gans behoort.*

ĀNSŬLĂ, æ. f. Val. Max. 8. 12. 3. ext. *Een schoenriem*, of *schoenband.*

ĀNTÆ, ārum. f. plur. Vitruv. 3. 1. *Stijlen, deurstijlen, posten van de deur.* Platte pijlasters als men bouwkundiglijk spreekt.

* Antæ. Vitruv. 3. 1. *Vierkante pijlaars*, die de hoeken der gebouwen maaken.

ĀNTĀRCTĪCŬS, i. m. Polus antarcticus. Apul. Mund. p. 57. Varr. L. L. 8. 18. Hygin. P. A. 1. 6. *Het Zuider aspunt.*

ĀNTĀRĬŬS, ă, ŭm. Antarium bellum. *Een oorlog die men voor de Stadspoorten voerd.* Festus. of gelijk het andere verklaaren, *een opstant, oproer, muiterij, tegens d'Overigheit.*

Antarii funes. Vitruv. 10. 3. *De voortouwen*, die een werktuig vasthouden wanneer 't als een schoorzuil is opgerecht. Baldus wil dat het de hijsreepen zijn, waar bij men iets ophijst.

ĀNTĔ. præp. acc. *Voor, van vooren.*

Ante Jovem. Virg. G. 1. 125. *Voor Jupiter, voor de komst*, of *voor 't rijk van Jupiter.*

Ante. *Voor, eerder, eer.*

Mortuus est ante istum Prætorem. Cic. V. 1. 45. *Hij stierf voor dat deeze Schout was.*

(Ante illum imperatorem minutis gladiis utebantur. Nep. 11. 1. 3. *Voor dat hij*, of *eer dat hij Veldheer was, gebruikten zij korte degens.*

Thebas ante Epaminondam natum alieno paruisse imperio. Nep. 15. 10. 4. *Dat de inwoonders van Theben voor dat*, of *eer dat Epaminondas gebooren was, onder het gebied van vreemden gestaan hebben.*)

Quod ante pedes est, videre. Ter. Ad. 3. 3. 32. *Zien wat voor hem legt*, of *wat voor zijn voeten leit.* De Schrijver wil zeggen, de teegenwoordige dingen zien, die voor onze oogen geschieden.

Ante. *Boven, voor, meer.*

Ante alios fortunatus. Virg. Æ. 11. 418. *Boven alle anderen gelukkig, de gelukkigste mensch van de waereld.* Het word gemeenelijk bij de positivus gevoegt, hoewel de Dichters zeggen, Ante alios omnes immanior. Virg. Æ. 1. 351. *De woedste mensch van de waereld.* Ante alios omnes pulcherrimus. Virg. Æ. 4. 141. *De schoonste van alle menschen.*

Tibi ante alios gratias habeo summas. Plaut. Trin. 4. 1. 5. *Ik ben aan u meer dan aan iemant ter waereld verplicht.*

Ante me te diligo. Balb. ad Cic. Att. 8. 15. subj. 1. *Ik bemin u boven mijn zelven.*

Ante diem tertium. Plin. H. 15. 18. *Voor drie dagen.*

In ante diem sextum Calendas Octobres comitia distulit. Cic. Att. 2. 20. *Hij heeft de Staten vergadering tot den vijf-en-twintigsten der maand September uitgestelt.* De constructie is, Ex die ante diem sextum Calendas Octobres.

Ex ante diem quintum idus Octobres. Liv. 45. 2. *Op den elfden October.*

(Ante omnia. *Boven alles, meer dan iets, voor alle dingen.*

Destinaverat ante omnia Isthmum perfodere. Suet. Cal. 21. 4. *Hij had besloten voor alle dingen de engte tusschen de twee Zeen door te steeken.*

Ante omnia cædis conscios ad tumulum patris occidi jussit. Just. 11. 2. 1. *Hij heeft voor alle dingen bevoolen, dat die kennisse van 't vermoorden zijns vaders hadden, zouden omgebragt worden.*

Necessitas ante rationem est. Curt 7. 7. 10. *De noodzakelijkheit is boven de reeden, is meerder dan de reeden*, of *nood breekt wet.* 't Is een Griekssche spreekwijs, als ik over Curtius schrijvende, getoont heb.

Ante. *Meer, voor.*

Si quis ante Jovem haberetur. Curt. 8. 7. 13. *Indien'er van iemant van de Goden meer dan van Jupiter gehouden wierde, indien iemant van de Goden Jupiter voorgetrokken wierd.*

Ante. *Onder, bij, neffens.*

Non erat libenter ante oculos civium suorum. Nep. 12. 3. 2. *Hij was niet geerne onder d'oogen*, of *in 't gezicht van zijn landslieden.*

Ante quem diem, *Op welken dag.* Dit gebruikt Cæs. B. C. 1. 11. 2. in 't vol, ende voorbeeld.

Non definire, ante quem diem sis iturus. *Niet vast stellen op wat*, of *op welken dag gij reizen zult.*

Ante aliquem. *In iemants tegenwoordigheit.*

Quas plenis ante eum manibus fundebant. Suet. C. 42. 2. *Welke zo overvloedelijk in zijn tegenwoordigheit uitgooten.*

Ante word ook van de Dichters, door het teekentje dat de Letterkundigen ὑφὲν noemen, aan een ander woord gehegt, en beteekent *iets dat voorbij is*, of *voorleden is.*

Neque ignari sumus ante-malorum. Virg. Æn. 1. 202. *Wij zijn niet onweetende van de voorleden rampen*, of *wij hebben nog kennisse van de rampen die voorbij zijn.*

Quam cito formosas deperdit populus ante-comas. Tib. 1. 4. 26. *Hoe haast verliest de popelier zijn loof 't welk te vooren zoo schoon op hem stont*, of *door 't welk hij te vooren zoo schoon was.*)

ĀNTĔ. adv. van tijd. Plaut. Trin. 5. 2. 17. *Voor, eer, te vooren.*

Quatriduo ante. Cic. Att. 14. 19. *Vier dagen te vooren.*

Paucis ante diebus. Cic. T. Q. 1. 29. *Weinige dagen te vooren.*

ĀNTĔĀ. adv. *Voor, te vooren, eer, voor dien tijd.*

Antea quam ad me scripsisses. Cic. Att. 3. 24. *Voor*, of *eer gij mij geschreven hadt.*

ĀNTĔĀCTŬS, ă, ŭm. Ovid. Am. 2. 8. 25. *Voorleden, voorgaande, voorbij zijnde, te vooren gedaan.*

Anteacta ætas. Lucret. 1. 234. *De voorleden tijd, de voorgaande tijd.*

Anteacta vita. Cic. Marc. 1. *'t Voorgaande leven.*

Rerum anteactarum accusari. Nep. 3. 8. 2. *Over oude*, of *vergeeten dingen, te recht gestelt worden.*

ĀNTĔĀMBŬLO, ōnis. Mart. 2. 18. 5. *Voorganger, voortreeder, een bediende die voor een groot Heer*, of *Overheit gaat*, als de Deurwaarders, Pedellen, enz.

Anteambulo fratris. Suet. Fl. 2. 5. *Een voorganger van zijn broeder*, dat is, die in een openbaare plechtelijkheit voor zijn broeder gaat, of deeze eer aan zijn broeder toont.

ĀNTĔBĀSĬS, is. f. Vitruv. 10. 15. *De voorgrondsteen.* Zommige leezen Antibasis.

† ĀNTĔCĀNĬS, is. m. Cic. N. D. 2. 44. *De grooten hond.* Zeeker gesternte.

ĀNTĔCĀPĬO, is, cēpi, ceptŭm, căpĕrĕ. Aliquid. *Iets bij voorkooming inneemen, zich bij tijds*, of *voor een ander ergens meester van maaken.*

Pontem antecapere. Tac. H. 4. 66. 2. *Een brug voor de komst des vyands inneemen*, of *bezetten.*

* Famem, frigus, lassitudinem luxu ante-

antecapere. Sall. B. C. 13. *Zich tegen den honger, de koude, de vermoeidheit, door een lui lekker leven, wapenen.*
Tempus legatorum antecapere. Sall. B. J. 21. *Den tijd van de komst der Gezanten voorkoomen, zijne voorneemens voor d'aankomst der Gezanten volbrengen.*
Noctem antecapere. Sall. B. C. 55. *Zijn zaaken voor den nacht afdoen, zyne aanslaagen voor den nacht volvoeren.*
Locus castris antecaptus. Liv. 5. 38. *Een voor-ingenoomene leegerplaats.*
Antecepta animo rei alicujus informatio. Cic. N. D. 1. 16. *Een vooroordeel van den geest over eenige zaak.*
ĀNTĔCĒDO, ĭs, cēssī, cēssūm, cēdĕrĕ. dat. *of* acc. *Voorgaan, voor iemant gaan, voornit gaan, voortreeden, voortrekken, de voortocht hebben.*
* Antecedere ad explorandum. Liv. 2. 6. * *Voornit op kondschap gaan.*
Magnis itineribus aliquem antecedere. Cæs. B. G. 7. 35. 6. *Iemant met groote dagreizen voortrekken.*
Fatum alterius antecedere. Cæs. B. C. 2. 6. 1. *Voor een ander sterven.*
Antecedere alicui. *Iemant overtreffen*, of *te boven gaan.*
Antecedere ætate alteri. Cic. Cl. 21. *of* alterum. Cic. Cl. 28. *Ouder dan een ander zijn.* Honoribus. Cic. S. 18. *In grooter aanzien door zijn bediening dan een ander zijn.* Usu rerum. Cic. V. 4. 62. *Meer ondervinding van zaaken dan een ander hebben.*
Cibum antecedat exercitatio. Cels. 1. 2. *Men moet eenige ligchaams oeffening voor den eten hebben.*
Annus antecedens. Plin. H. 13. 8. *'t Voorleeden*, of *'t voorgaande jaar.*
ĀNTĔCĔLLO, ĭs, ŭī, ĕrĕ. Alteri aliqua in re. Cic. I. R. 1. 4. aliqua re. Cic. Arc. 3. alterum. Cic. Corn. 1. *Iemant ergens in overtreffen*, of *te boven gaan; boven een ander ergens in uitmunten.*
* In ultimis religio privatis affectibus antecellit. Flor. 1. 13. 12. *In 't gemeene volk gaat de Godsdienst alle andere neigingen*, of *driften te boven.*
Alicui rei multum longeque ad honorem antecellere. Cic. Mur. 13. *Bequaamer*, of *dienstiger dan iets anders zijn om eer in te leggen*, of *om eer door te behaalen*, van zeekere oeffeningen spreekende.
ĀNTĔCĔSSIO, ōnis. f. Cic. T. 13. *Voorrede, voorgesprek, inleiding*, van een rede spreekende.
Rerum antecessiones. Cic. Off. 1. 4. *'t Geen voor sommige dingen gaat, 't geen eerder dan iets anders is.*
Antecessio astrorum. Cic. Tim. 10. *De wêerkeering der gesternten.*
ĀNTĔCĔSSŌR, ōris. m. Paul. Dig. 5. 1. 55. *Voorzaat in eenige bediening.*
ĀNTĔCĔSSŌRĒS, ūm. m. plur. Hirt. B. Afr. 12. *Voorloopers, kondschappers, uitgezondenen, verspieders, voorbenden.*
ĀNTĔCĔSSŪS, ūs. *Verschot, voorbetaaling.*
In antecessum dare aliquid. Sen. E. 118. *Iets verschieten, iets bij verschot betaalen.* Accipere. Sen. E. 7. *Iets opneemen*, of *bij verschot ontfangen.*
Prædam in antecessum dividere. Flor. 4. 12. 24. *Den buit deelen eer men ze heeft.* (Op 't Neêrlandsch zegt men in een gemeen spreekwoord.) *De huid van den beer deelen eer hij gevangen is.*
ĀNTĔCŪRRO, cŭcūrrī, cūrsūm, cūrrĕrĕ. acc. *Voorloopen, voorgaan, voorkoomen.*
Stella solem antecurrens. Vitruv. 9. 4. *Een ster die voor de zon opkoomt.*
ĀNTĔCŪRSŌRĒS, ūm. m. plur. Cæs. B. G. 5. 47. 1. *Voorloopers.* zie Antecessores.
ĀNTĔDĪCO, ĭs, dīxī, dīctūm, dīcĕrĕ. acc. Cic. A. 1. 10. *Voorzeggen, te vooren verkondigen, propheteeren.*
ĀNTĔĔO, īs, īvī, ĭtūm, īrĕ. *Voor iemant gaan, voornit gaan.*
Cæsar in agmine anteibat. Suet. J. 57. 1. *Cæsar ging in 't trekken voornit*, of *voor de benden.*
* Anteire. *Te boven gaan, overtreffen.*
Anteire alicui ætate. Cic. T. Q. 1. 3. *Ouder zijn dan een ander.* Virtute. Cic. Off. 2. 10. *Iemant in moed overtreffen, kloekmoediger dan een ander zijn.* Opibus. Cæs. B. C. 1. 32. 8. *Meer goed dan een ander hebben.*
Animi præstantia bonis omnibus anteit. Cic. Fin. 5. 31. *d'Edelmoedigheit des geests gaat alle goederen te boven.*
Cum nemo eum anteiret his virtutibus. Nep. 8. 1. 3. *Als hem niemant overtrof in deeze deugden.*
Nec se illi abs te propter istam caussam anteiri putant. Cic. Syl. 8. *Zij meenen niet dat gij daarom boven hen zijt*, of *dat zij daarom minder zyn dan gij.*
Vos ætatem meam honoribus vestris anteistis. Liv. 38. 51. *Gij zijt mijne jaaren door 't geven van eerampten voorgekoomen. Gij hebt mij eerampten gegeven voor de jaaren, in welke ik die volgens uwe wetten kon bekleeden.*
Ne illi ab aliis apud Principem anteirentur. Tac. H. 2. 101. 2. *Op dat d'anderen bij den Vorst niet voorgetrokken wierden*, of *niet dieper in 's Vorsten gunst raakten dan zij.*
ĀNTĔFĔRO, fērs, tūlī, lātūm, fērrĕ. acc. cum dat. Hor. E. 2. 2. 19. *Iemant*, of *iets meer dan een ander*, of *dan iets anders achten.*
* Anteferre gressum. Virg. Æ. 6. 676. *Voorkoomen, voorgaan, de voortocht neemen.*
Alicui se honore anteferre. Cic. Syll. 32. *Zichzelven boven een ander*, of *meer dan een ander achten.*
Alteri virtute anteferri. Cæs. B. G. 5. 44. 14. *Geacht worden kloekmoediger dan een ander te zijn.*
ĀNTĔFĪXŪS, ă, ūm. Vitruv. 10. 15. *Van vooren tegen gezet, tegen genagelt, tegen geplakt*, of *tegen aangeslaagen*, van een pijlaster, zuil, enz. spreekende.
Antefixa truncis arborum capita. Tac. An. 1. 61. 4. *Hoofden aan de stammen der boomen genagelt.*
ĀNTĔGĔNĪTĀLĪS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Antegenitale experimentum. Plin. H. 7. 55. *d'Ervarentheit der voorouderen, van die voor ons gebooren*, of *voor ons geweest zijn.*
ĀNTĔGRĔDĬŎR, ĕrĭs, grĕssūs sūm, ăntĕgrĕdī. acc. Cic. N. D. 2. 20. *Voorgaan, voortreeden, voornit gaan, de voortocht hebben.*
* Antegressa est honestas. Cic. Off. 1. 27. *d'Eerlijkheit is voorgegaan, heeft de voortocht gehad; voor d'eerlijkheit is 't eerst gezorgt.*
ĀNTĔGRĔSSŪS, ă, ūm. *Voorgaande, dat voorgegaan is.*
Antegressa signa. Cic. D. 1. 14. *Voorgaande teekenen.*
ĀNTĔHĀBĔO, ēs, būī, bĭtūm, bērĕ. acc. cum dat. Tac. An. 4. 11. 6. *Iets hooger schatten; iets meer achten dan iets anders*, of *boven iets anders stellen.*
ĀNTĔHĀC. adv. Ter. An. 1. 2. 16. Cic. F. 12. 23. *Voor deezen, voortijds, voormaals, eertijds, voor deezen tijd, voor deeze dingen, tot nu toe.*
ĀNTĔLĀTŪS, ă, ūm. dat. Cic. Conf. Prov. 11. *Voorgerechtigt, die 't voorrecht heeft.*
ĀNTĔLŎGĬŪM, ĭī. n. Plaut. Men. prol. 13. *Voorreden, voorgesprek, voorafspraak.*

ĀNTĔLŎQUIŬM, ĭi. n. Anteloquium alicui deterre. Macrob. S. 7. 4. *Iemant d'eer*, of *'t voorrecht van eerst te spreeken geeven.*

ĀNTĔLŪCĀNŬS, ă, ŭm. *Voor den dag, voor den dageraad, voor 't aanbreeken*, of *'t aanlichten van den dag.*

Vinci op ñeum antelucana industria. Cic. T. Q. 4. 19. *Zich door de kloekheit der geener, die voor den dag werken, laaten overwinnen.*

Antelucanum tempus. Cic. F. 15. 4. *De n nacht, de tijd tusschen de middernacht en de dag.*

(**ĀNTĔLŪCIO.** *Voor den dag, voor het daglicht, eer het dag werd.* Apulejus gebruikt het in de volgende voorbeelden.

Antelucio aufugiamus. M. 1. 107. *Laat ons wechloopen eer het dag word.*

Antelucio volo ire. M. 1. 108. *Ik wil voor den dag gaan.*

ĀNTĔLŪCŬLO. *Voor den dag, eer het dag word.*

Anteluculo furtim evadere. Apul. M. 1. 8. *Heimelijk ontkoomen eer het dag word.*)

ĀNTĔLŪDIŬM, ĭi. n. Anteludia pompæ. Apul. M. 11. 260. *Voorspel van een zegepraal*, of *statelijke plechtelijkheit.*

ĀNTĔMĔRĪDIĀNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 36. 15. *Voormiddags, dat voormiddags*, of *'s morgens is*, of *geschied.*

Antemeridianus sermo. Cic. de Or. 3. 6. *Een voormiddags rede.*

Antemeridianæ literæ. Cic. Att. 13. 23. *Brieven die voormiddags ontfangen zijn.*

ĀNTENNĂ, æ. f. Cæſ. B. G. 3. 14. 7. *Spriet, dwarsmast van een schip.*

Cornua antennæ. Virg. Æ. 3. 549. *Sprietstoppen, sprietseinden, de toppen*, of *d'einden van de spriet.*

Antennam demittere. Ovid. T. 3. 4. 9. *De spriet laaten vallen*, of *neer laaten.* Men zegt op zijn zeemans, *de spriet strijken.*

ĀNTĔŎCCŬPĀTIO, ōnis. f. Cic. de Or. 3. 53. *Voorkoming der tegenwerpingen.* Een spreekwijs der Reedenrijk-konst.

ĀNTĔŎCCŬPO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. Or. 40. *De tegenwerpingen voorkoomen die ons konden gemaakt worden; in voorbaat antwoorden op 't geen men ons konde tegenwerpen.*

ĀNTĔPĀGMĔNTŬM, ī. n. Vitruv. 4. 6. *De lijsten*, of *'t snijwerk aan een deur, schoorsteenmantel*, enz.

Antepilani waaren bij de Romeinen zoldaten, die in 't midden van de slagorde stonden, zoo genaamt, om dat ze geplaatst waaren voor de triarii, staande in de derde plaats, voorzien met allerlei wapenen, om den slag te hervatten, indien de eerste geslagen wierden, en die ook pilani genaamt wierden, om dat ze werpspijlen, pila genaamt, gebruikten. Liv. 8. 8. Varr. L. L. 4. 16.

ĀNTĔPŌNO, is, pŏsŭi, pŏsĭtŭm, pōnĕre. acc. cum dat. *Voorstellen, voorzetten, aanbieden.*

Quid antepones illi jentaculo. Plaut. Curc. 1. 1. 73. *Wat zult gy hem tot een ontbijt voorzetten?*

Prandium alicui anteponere. Plaut. Men. 2. 2. 2. *Iemant het middagmaal too zetten.*

Anteponere. *Meer achten, hooger schatten*, of *stellen.*

* Anteponere amicitiam rebus omnibus. Cic. Am. 5. *Vriendschap boven alle dingen stellen*, of *achten.*

Has tantularum rerum occupationes Britanniæ anteposuit. Cæſ. B. G. 4. 22. 2. *Zulke nietige bezigheden heeft hij boven de verovering van Engeland gestelt.*

ĀNTĔPŎTENS, entis. omn. gen. *Zeer magtig, zeer vermogende, die veel vermag.*

Omnium hominum præcipuus, voluptatibus, gaudiisque antepotens. Plaut. Trin. 5. 1. 1. *Hy is de voornaamste van alle menschen, en die van allen 't grootste vermaak, en genoegen in de waereld heeft.*

ĀNTĔQUĀM. adv. seq. ind c. aut subj. *Voor dat, eer dat, te vooren, eer.*

Ante mortua est quam tu natus esses. Cic. C. R. 9. *Zy is gestorven voor dat gij geboren waart.*

Ante annum, quam hæc dicerentur. Ascon. Ped. Cic. 145. *Een jaar te vooren eer men van deeze dingen sprak.*

Nunquam eris dives, antequam tibi reficiatur, &c. Cic. Par. 6. 1. *Gy zult nooit rijk worden, voor dat men u herstelle*, enz.

ĀNTĔRIOR, ōris. m. & f. ŭs, ōris. n. *Voor, dat van vooren is, dat voor staat*, gelijk het voorhoofd, de voorgevel van een gebouw, enz.

Vallus anterior. Cæſ. B. 3. 63. 6. *De voorschans, de eerste schans.*

(Anteriores reges. Sulp. Sev. 1. 52. *De voorgaande Koningen, Koningen die voor hem zyn geweest.*)

Tempus anterius. Justinian. Cod. 8. 18. 1. *Den voorleede*, of *voorgaanden tijd.*

ĀNTĔRIS, idis. f. Vitruv. 6. 11. *Artneis. Stut, zuil, schoor, pylaar.* Een houte, of steene zuil waar op een gebouw rust.

ĀNTĔS, ium. m. Virg. G. 2. 417. *De voorste rijen ranken, in een wijngaardperk.*

ĀNTĔSIGNĀNUS, ī. m. Cic. A. 2. 29. Cæſ. B. C. 3. 75. 6. *Voortreker van 't vaandel, een zoldaat die voor de Romeinsche vaandragers in elk egroen trok.*

ĀNTĔSTO, ās, stĕti, stātŭm, stāre. dat. perf. acc. rei. Cic. I. R. 2. 1. *Iemant ergens in overtreffen*, of *te boven gaan; boven een ander ergens in uitmunten.* Apul. M. 2. 146. geeft het een persoonlijke accusativus, maar men moet hem niet navolgen.

ĀNTĔSTŎR, āris, ātŭs sum, ārī. Hor. S. 1. 9. 76. *Tot getuigen neemen*, of *roepen.* Wanneer men iemant tot getuige nam, moest men volgens de Romeinsche wetten, tegens hem zeggen. Licetne antestari? *Mag ik u tot getuige neemen?* Resp. Licet. *Gy moogt*, zeide d'ander, waar op hij hem zijn oor liet aanraaken.

Antestare me. Plaut. Pœn. 5. 4. 59. *Neem my tot getuige.*

ĀNTĔVĔNIO, is, vēni, ventŭm, venīrĕ. acc. Sall. B. J. 56. *Voorkoomen, te vooren koomen, iemant voorgaan, voor een ander aankoomen.*

* Antevenire omnibus rebus. Plaut. Cas. 2. 3. 1. *Op allerlei wijzen te boven gaan, in allerlei opzicht overtreffen.*

Consilia & insidias alicujus antevenire. Sall. B. J. 88. *De raadslagen en laagen van iemant voorkoomen. Voor iemants aanslagen en laagen op zijn hoede zyn.*

Antevenire, zonder casus. Virg. G. 3. 72. *Ergens te vooren*, of *by tyds in voorzien.*

Consilio & manu omnes antevenire. Sall. B. J. 96. *Allen anderen in wyze raadslagen en dapperheit overtreffen*, of *te boven gaan.*

ĀNTĔVERTO, is, verti, versŭm, vertĕre. dat. *Voorkoomen, voorbij stappen, voorbygaan, voor een ander aankoomen.*

Miror, ubi ego huic anteverterim. Ter. E. 4. 5. 12. *'t Verwondert my, hoe ik hem voorgekoomen ben, hoe ik voor hem aangekoomen ben.*

* Omnibus ille consiliis antevertendum putavit, ut Narbonem proficisceretur. Cæſ. B. G. 7. 7. 3. *Hy meende dat men alles moest overstappen*, of *dat men nergens naar moest zien, om naar Narbonne te gaan.*

Mœrores mihi antevertunt gaudiis. Plaut. Capt. 4. 2. 60. *Ik heb meer reden van droefheit dan van blijdschap.*

Rebus aliis antevertar quæ mandas mihi. Plaut. B. 3. 5. 1. *Ik zal voor alle*

alle dingen zorge draagen omtrent het geen gy my belast.

Idipsum cum tecum agere conarer, Fannius antevertit. Cic. Am. 4. *Zoo als ik my gereet maakte om u zelf hier over te verzoeken, is my Fannius voorgekoomen*, of *heeft 'er Fannius u voor my om verzocht.*

ĀNTEVŎLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ, Virg. Æ. 9. 1. 47. *Voorby vliegen, voorby snorren, voorkoomen.*

Antevolant Zephyros pennæ. Claud. Eid. 1. 21. *Zyn vleugels snorren den wind voorby*, of *zyn radder dan de wind.*

ĀNTEURBĀNŬS, ă, ūm. Anteurbana prædia. Festus. *Hofsteeden die voor*, of *by de stad leggen.*

ĀNTHĒDŌN, ŏnis. m. Plin. H. 15. 20. Ἀνθηδών. *Misselboom.*

ĀNTHĔMIS, ĭdis. f. Plin. H. 21. 16. Ἀνθεμίς. *Kamille, kamillekruid.*

ĀNTHĬNŬS, ă, ūm. Ἄνθινος. *Van bloemen, van bloemen gemaakt.*

Anthinum mel. Plin. H. 11. 14. *Bloemhonig, honig in den voortyd*, of *in de lente gewonnen*, vermids dezelve uit bloemen is gehaalt.

ĀNTHRĂCĪTĒS, æ. m. Plin. H. 37. 7. Ἀνθρακίτης. *Zeekere roode bloedsteen*, die in Afrika gevonden, en als marmersteen gehouwen wierd.

ĀNTHRĂCĪTIS, ĭdis. f. Plin. H. 37. 11. Ἀνθρακῖτις. *Een karbonkelsteen.* Zeeker kostelijk gesteente als een brandende kool van verwe.

ĀNTHRĂCIUS, ă, ūm. Varr. bij Non. 16. 14. Ἀνθράκιος. *Zwart, koolzwart.*

ĀNTHRĀX, ăcis. m. Galen. 6. de compos. med. sec. gen. Ἄνθραξ. *Een kool.* De Geneesmeesters gebruiken 't woord om te zeggen, *Een pestkool.*

Anthrax. Vitruv. 7. 8. *Een roode aarde*, rosachtig, en met een rood stof begroeit, waar uit d'Ouden 't Quikzilver trokken.

ĀNTHRŎPŎPHĂGĪ, ŏrūm. m. plur. Plin. H. 6. 17. *en* 30. Ἀνθρωποφάγοι. *Menschenëeters, menschenvreeters.*

ĀNTHŬS, ī, f. Plin. H. 10. 42. *Briefschvogel.* Een vogel die 't gebriesch van een paerd naboetst.

ĀNTĬÆ, ārūm. f. plur. Festus noemt dus, *het voorhaair, de voorvlechten, voorlokken*, of *voortuiten der vrouwen.*

ĀNTIBŎREŬS, ă, ūm. Horologium antiboreum. Vitruv. 9. 9. *Zeeker uurwerk dat tegen 't Noorden staat.* De Uitleggers van deezen Schrijver weeten niet van wat voor een uurwerk hij wil spreeken.

ĀNTĬCHTHŎNĒS, ūm. m. plur. Plin. H. 6. 22. Ἀντίχθονες. *Tegenvoeters*, volkeren die tegen ons aan woonen.

ĀNTĬCĬPĀTĬO, ōnis. f. Cic. N. D. 1. 16. *Voorkennisse, voorgevoelen, voorindrukzel van iets*, bij voorbeeld, van de Godheit, enz.

ĀNTĬCĬPĀTŬS, ă, ūm. Menti alicujus. Cic. N. D. 1. 27. *Van te vooren*, of *voor af iemants verstand ingedrukt, van iemant voorgevoelt.*

ĀNTĬCĬPO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Voorkoomen, verrassen, verhaasten, vervroegen, iets van te vooren gevoelen, voor iets doen*, of *neemen.*

Anticipare alicujus rei molestiam. Cic. Att. 8. 14. *Van te vooren de smert van iets gevoelen.*

Anticipare mortem. Suet. T. 61. 15. *De gedreigde dood voorkoomen.*

ĀNTĪCŬS, ă, ūm. Cic. Tim. 10. *Voor, van vooren, dat voor staat*, van een deur, plaats, deel, enz. spreekende.

ĀNTĬCYRĂ, æ. f. Hor. S. 2. 3. 166. *Anticyren.* Een eiland bij de golf van Negrepont, *of* Zeiton, vermaart door de Nieswortel die 'er groeit. Daar is ook een stad van den zelven naam in Phociden, nabij de zee gelegen, anders *Suola* genaamt.

ĀNTĬDŌRŬM, ī. n. Ulp. Dig. 5. 3. 25. §. 11. Ἀντίδωρον. *Een geschenk tot erkentenis gedaan.*

ĀNTĬDŎTŬM, ī. n. Celf. 5. 23. en

ĀNTĬDŎTŬS, ī. f. Quintil. I. O. 7. 2. Gell. 17. 16. Samm. 62. 9. Ἀντίδοτος. *Tegengift, bewaarmiddel*, of *hulpmiddel tegen 't vergift.*

ĀNTĬŎCHĒNĪ, ŏrūm. m. plur. Gell. 7. 19. en

ĀNTĬŎCHĒNSĒS, ĭūm. m. plur. Cæf. B. C. 3. 102. 6. *De Antiochiërs, die van Antiochiën.*

ĀNTĬŎCHĪĂ, æ. f. Cæf. B. C. 3. 102. 6. *Antiochiën*, een stad. Daar zijn 'er verscheide van deezen naam, de voornaamste is in Syriën. (Bij Stephanus worden 'er dertien gevonden.)

ĀNTĬPĂTHĪĂ, æ. f. Plin. H. 32. 2. Ἀντιπάθεια. *Afkeer, weêrzin, tegenzin, strydigheit van aart en genegentheden*, enz. onder de menschen. *Tegenstrydigheit* die tusschen andere schepzelen gevonden wort.

ĀNTĬPHERNĂ, ŏrūm. n. plur. Cod. 5. 3. 19. Ἀντίφερνα. *Tegenhuwelijksgoed, Bruidegomsschat*, 't *goed dat een man zyn vrouw bij huwelykscke voorwaarde maakt.* Dit is een rechtkundig woord.

ĀNTĬPŎDĒS, ūm. m. plur. Cic. A. Q. 4. 39. Ἀντίποδες. *De Tegenvoeters*, de geenen die recht onder ons woonen, en wiens voeten tegen de onze zijn gekeert.

ĀNTĬPŎLIS, eŏs. f. Ptolem. 2. 9. Ἀντίπολις. *Antiben*, een stad en haven in Provence.

ĀNTĬPŎLĪTĀNŬS, ă, ūm. Mart. E. 4. 88. 5: 13. 1. *Antiber, van Antiben, die van Antiben is.*

ĀNTĬQUĀRĬĂ, æ. f. Juv. 6. 454. *Een gebruikster van oude en ongebruikelyke woorden.*

ĀNTĬQUĀRIUS, ĭī. m. Suet. A. 86. 4. *Een gebruiker van oude en ongebruikelyke woorden.*

(Antiquarius. *Een uitschryver van oude boeken*, die ze in 't net overbrengt. Sidon. E. 9. 16. Cod. 12. 19. 10. Zie Savaro over Sidonius.)

ĀNTĬQUĒ. adv. Hor. E. 2. 1. 66. *Onwerwets, op zyn oude tyds, op der ouden wyze, op*, of *naar d'oude wyze, naar d'oude wet.* (de compar. antiquius staat bij Tac. G. 5. 6.)

ĀNTĬQUĬTĀS, ātis. f. Cic. Fin. 1. 20. *d'Oudheit, de tyd der Ouden, d'oude tyd, de Ouden.*

Multæ antiquitatis peritus. Gell. 5. 12. *Een man zeer ervaren in d'oudheit, een groot oudheitskundigen*, of *oudheitskenner.*

Antiquitas. Sall. Fragm. *Teêrgevoeligheit, teêrgevoelentheit, genegentheit, teêrhertigheit, tedere liefde.* Zommigen leezen, en met reden, Anxietas.

ĀNTĬQUĬTŬS. adv. Cæf. B. G. 2. 4. 1. Plin. H. 13. 12. *Van ouds, voortyds, eertijds, van oude tyden.*

Antiquitus. Cæf. B. G. 6. 4. 2. B. C. 2. 2. 1: 22. 1. *Van alle tyden.*

ĀNTĬQUO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cic. Att. 1. 13. *Afschaffen, afkeuren, afstellen, doen verouden, buiten gebruik houden*, of *brengen.*

ĀNTĬQUŬS, ă, ūm. *Oud, oude, antyk.* De compar. Antiquior en de superl. Antiquissimus staan beneeden bij Cicero.

Antiquus hospes. Plaut. B. 2. 3. 27. *Een oud gast, een die van ouds gewoon is ergens t'huis te leggen.*

Antiquissimæ literæ. Cic. Att. 9. 9. *d'Oudste brieven.*

Dies antiquior erat adscripta in tuis literis, quam in Cæfaris. Cic. Fr. 3. 1. *De dagteikening van uwen brief was ouder dan die van Cæsars brieven.*

Mulier, in qua vestigia antiqui officii remanent. Cic. S. R. 10. *Een vrouw, waar in de voetstappen*, of *de teekenen van d'oude gedienstigheit overig zyn*, of *noch in te zien zyn.*

More antiquo. Plaut. R. 3. 2. 11. *Naar*

Naar d'oude wet, of *wijze*, *op de wyze der Ouden*.

(Homo Antiquus. Cic. S. R. 9. *Een vroom*, *eenvoudig man*, hoedanige eertijts de Ouden waren. Hij word homo antiqua virtute ac fide, *Een man van d'oude oprechtigheit en trouw* genaamt van Ter. Ad. 3. 3. 88.)

Antiquum obtines. Ter. An. 5. 4. 22. *Gij zijt de zelve die gij altijd geweest zijt.* Dit word ten goeden en ten quaaden gezegt.

Antiquum obtines tuum tardus ut sis. Plaut. Most. 3. 2. 102. *Gij blijft altoos lui naar ouder gewoonte.*

Rationem antiquam obtine. Ter. Ad. 5. 3. 26. *Hervat uwe oude levenswijs.*

ĀNTĪQUĬŎR, ōrĭs. m. & f. ŭs, ōrĭs. n. *Dierbaarder*, *dat meer aan 't hert legt*, of *meer ter herten gaat.*

Cura antiquior, of antiquissima. Cic. Att. 10. 8. *Een groote*, of *hertelijke zorge.*

Nihil habeo antiquius quam ut, &c. Cic. F. 11. 2. Nihil mihi est antiquius, quam, &c. Cic. Att. 2. 22. (Nihil duco antiquius, quam Suet. &c. Cl. 11. 1.) *Niets is mij dierbaarder*; *niets gaat mij meer ter herten*, *dan*, *enz.* (Dat de Latijnen dit van de Grieken ontleent hebben, heb ik over Suetonius getoont.)

Oportet antiquiorem mortem turpitudine haberi. Cic. Her. 3. 3. *Men moet de dood voor de schande verkiezen.*

Antiquissimum habeo, antiquissimum mihi est. *'t Leit mij zeer aan 't hert.*

De Tullia tibi antiquissimum esse video. Cic. Att. 12. 5. *Ik zie dat gij ongemeene zorg voor Tullia draagt.*

ĀNTĪRRHĪNŎN, ī. n. Plin. H. 25. 10. Ἀντίῤῥινον. *Orant*, *groot Orant.* Zeeker kruid.

ĀNTĪSSĬŌDŌRŪM, ī. n. Anton. Itiner. Antisiodorum. Ammian. 16. 2. Vellaunodunum. Cæs. B. G. 7. 11. 1. Αὔλρικον. Ptolem. 2. 7. *Auxerre.* Een stad van Bourgondien.

ĀNTĪSTĒS, istĭtĭs. m. Cic. Dom. 39. *d'Opperpriester bij d'Ouden*, *de Hogepriester onder de Heidenen.* Men kan met deezen naam een Kerkvoogd, of Bisschop benoemen.

Antistes alicujus artis. Cic. de Or. 1. 46. *Een zeer gauw*, *wel bedreven*, of *uitstekend man in zijn konst.*

Antistes. f. Val. Max. I. 1. 1. *Een Priesterin* der valsche Goden.

ĀNTĪSTĬTĂ, æ. f. Cic. V. 4. 45. en zoo leest Gell. 13. 20. *Een Priesterin* der Afgoden bij d'Ouden.

ĀNTĪSTO, ăs, stĕtī, stātūm, stārĕ. dat. perf. abl. rei. Cato R. R. 157. Tac. An. 2. 33. 4. *Iemant ergens in overtreffen*, of *te boven gaan.*

Cognitum est quanta antistaret eloquentia innocentiæ. Nep. 3. 1. 1. *Men zag hoe veel de welspreekentheit tegen d'onnozelheit vermogt.*

Aliqua in re alium antistare. Metell. Numid. bij Gell. 12. 9. *Iemant ergens in overtreffen*, of *te boven gaan.* Men moet dit verbum met dit regimen niet ligtelijk gebruiken.

ĀNTĪTHĂLĂMŬS, ī. m. Vitruv. 6. 10. *Voorkamer*, of *kamer voor de kamenieren*, of *dienstmeisjens*, door een portaal, of gang van die van haare Meestressen afgezondert. D'afdrukzels hebben Amphithalamus.

ĀNTLĬĂ, æ. f. Mart. 9. 19. 4. *Pomp*, *waterpomp.*

Antlia. Suet. T. 51. 5. *De Pompstraf.* Dit was wanneer zeeker misdadigers veroordeeld wierden om water te pompen.

(ĀNTLO, of Anclo, ăs, ārĕ. *Scheppen*, *drinken.*

Florem Liberi antlabant ex carchesiis. Livius Andronicus bij Festus. *Sy schepten of dronken den wyn uit schaalen.*)

ĀNTRŪM, ī. n. Virg. E. 1. 76. *Hol*, *kuil*, *aardkuil*, *onderaardsch hol*, *hol van een rots*, of *boom.*

ĀNTŬĀTĒS. zie Nantuates.

ĀNTŬĔRPĬĂ, æ. f. *Antwerpen*, *Handwerpen*, een stad van 't Spaansch Neêrland.

ĀNTŬĔRPĬĒNSĬS, ĭs. m. & f. sĕ, ĭs. n. *Antwerper*, *Antwerpenaar*, *een borger*, of *borgeres van Antwerpen.*

ĀNŬS, ūs. f. Cic. D. 2. 68. *Een oud wijf*, *een oude vrouw.*

(Anus, gebruiken ook de Dichters voor langduurig, dat van veele eeuwen geweest is. In deeze beteekenisse zeggen Catull. 77. 10. en Mart. 1. 40. 2. Anus fama. *Een oude roem*, *een roem*, *die iemant lang gehad heeft*, of *nagegaan is.* Catull. 69. 48. en Mart. 12. 4. 4. Anus charta. *Een oud boek*, *een boek*, *dat lang in de waereld geweest is.* Mart. 6. 27. 8. Anus amphora. *Een oude vlesch.*)

ĀNŬS, ī. m. Cic. F. 9. 22. *d'Aars*, *het achterste.*

ĀNXĬĒ, adv. Sall. B. J. 82. Plin. H. 11. 52. *Ongerustelijk*, *met zorge*, *bekommering*, of *onrust.*

ĀNXĬĔTĀS, ātĭs. f. Cic. T. Q. 4. 12. Plin. H. 7. 53. *Zorge*, *angst*, *bekommering*, *onrust*, *benauwtheit.*

ĀNXĬFĔR, ă, ūm. Cic. D. 1. 13. *Bekommerlijk*, *zorgelijk*, *dat angst*, *zorge*, of *bekommering baard*, of *geeft.*

ĀNXĬTŪDO, ĭnĭs. f. Non. 2. 32. zie Anxietas.

ĀNXĬŬS, ă, ūm. Cic. S. 18. *Beangst*, *benauwt*, *bezorgt*, *bekommert*, *beklemt*, *onrustig*, *zorgvuldig.*

Anxia cura. Plin. H. 35. 10: 6. 8. *Een onrustige zorge.*

Oratio anxia. Gell. 15. 7. *Een beklemde*, of *gedwonge rede.*

Anxius de aliqua re. Quintil. I. O. 5. 10. *Ergens benauwt*, *bezorgt*, of *bekommert over.*

Potentiæ anxius. Tac. An. 4. 12. 6. *Bezorgt voor zijn magt.* Alterius securitatis. Plin. H. 15. 18. *Bekommert voor een anders zeekerheit.*

Suam vicem anxius. Liv. 8. 35. *Bezorgt voor zichzelf.*

Anxius curis. Liv. 27. 47. *Met zorgen bezwaart.*

AON.

ĀŎNĬĂ, æ. f. Pausan. Bœot. p. 285. Serv. Virg. E. 10. 12. *Aoniën.* Een landschap van 't oude Beotiën, daar de vermaarde Hippokreen, of Hengstebron was, de Zanggodinnen toegewijdt, die daarom Aonides genaamt wierden.

ĀŎNĬŬS, ă, ūm. Virg. G. 3. 11. *Aonier*, *die van Aoniën is.*

APA.

ĂPĂGĔ. Plaut. Am. 1. 1. 154. en Ăpăgĕsis. Ter. E. 4. 6. 18. Ἄπαγε. *Spreek'er mij niet van. Godt behoed'er*, of *bewaar'er mij voor!*

Apage te. Ter. E. 5. 2. 65. *Van hier*, *vertrek*, *pak op*, *hier van daan*, *ga voort*, *her uit.*

Apage illum a me. Plaut. E. 5. 2. 8. *Doe hem van voor mijn oogen wech.*

Apage a me istam salutem, quæ, &c. Plaut. Merc. 1. 2. 33. *Doe mij zulk een zeegenwensch niet*, *die*, *enz.*

APAMĒĂ, æ. f. Plin. H. 6. 27. *Apamea*, een stad in Syriën, heedendaags Hama, of Haman genaamt. Daar is ook een stad van deezen naam in Bythiniën, Plin. H. 5. 32. Apemi genaamt, en een ander in Phrygiën, Plin. H. 5. 29.

APAMĒĂ, of Apamia, æ. f. *Pamiers*, een stad van Languedock.

ĂPĂRĪNĒ, ēs. f. Plin. H. 27. 5. *Kleefkruid.*

(ĂPĂTHĒS. Plin. H. 7. 19. *Die zonder gevoel is*, *die ongevoelig is in alles wat hem voorkoomt. 't Is een* Grieks woord. Ἀπαθὴς. Deeze schrijver heeft het overgebragt tot de Latijnsche taal.)

ĂPĂTHĬĂ, æ. f. Gell. 19. 12. Ἀπάθεια. *Onverschilligheit*, *ongevoeligheit omtrent alle dingen.* (Ook dit is een Grieks woord, en word in 't Grieks gevonden, en uitgelegt bij Sen.

Sen. E. 9. en Hieron. adv. Pelag. c. 2.)

APE.

ĂPĒLIŌTĒS, æ. m. Catull. 26. 3. Plin. H. 2. 47. Ἀπηλιώτης. *d'Oostenwind.*

ĂPELLĂ, æ. m. Hor. S. 1. 5. 100. *Besneeden*, van een Joode spreekende. Zommige meenen dat het de naam van een beroemde Jood is, die ten tijde van Horatius te Rome was.

ĂPENNĪNŬS, i. m. Plin. H. 3. 5. *'t Apenijns gebergte.* Een gebergte van Italien, dat bij Sarona beginnende, daar het aan de Alpes grenst, dwars door gansch Italien loopt tot de engte toe die het van Sicilien scheidt.

ĂPĔR, apri. m. Virg. E. 5. 76. *Een wild zwijn, een wild varken.*

ĂPĔRĬO, is, ĕrŭi, ertŭm, ăpĕrīrĕ. acc. *Openen, opdoen, opendoen, opbreeken. Verklaaren, openbaaren, ontdekken, bekent maaken, aanwijzen, openbaar maaken, opening van doen.*

Aperire ærarium. Cæf. B. C. 1. 14. 1. *De schatkist openen.* Literas. Cic. Att. 5. 11. *Een brief openen*, of *opbreeken.* Testamentum. Suet. J. 83. 1. Plin. H. 7. 52. *Een uiterstewil openen.*

* Aperire alicui rem familiarem. Cic. Off. 2. 15. *Iemant zijn goederen aanbieden*, of *deel in zijn goed geeven.*

Aperire viam incendio. Liv. 6. 2. *Iemant het middel tot een brandstichting aanwijzen.*

Aperire viam alicui. Virg. Æ. 11. 884. Iter in aliquam regionem. Liv. 27. 46. *Iemant een weg openen, een doorgang maaken, ingang in eenig land geeven.*

Aperire iter ferro. Sall. B. C. 58. *Met den degen in de vuist een opening maaken.*

Aperire sententiam suam alicui. Cic. de Or. 1. 18. *Iemant zijn gevoelen openbaaren.* Verum. Sall. B. J. 33. *De waarheit bekennen.* Flagitium alicujus. Plaut. Men. 5. 1. 38. *Iemants misdaad bekent maaken.*

Aperire se. Ter. An. 4. 1. 8. *Zich bekent maaken.* Quis sit aperit. Nep. 2. 8. 6. *Hij toond wie hij is*, of *'t blijkt wie hij is.*

Aperire futura. Virg. Æ. 6. 12. *Het toekomstige ontdekken*, of *voorzeggen.*

Aperire dubia. Cic. Fin. 4. 24. Involuta. Cic. Fin. 1. 9. *De twijfelachtige*, of *duistere dingen verklaaren, ophelderen, ontwinden, licht geeven.*

Aperire caput. Cic. A. 2. 31. *Zijn hoofd ontdekken, zijn hoed afdoen.* (Fuste aperire caput. Juv. 9. 98. *Met een stok 't hoofd verwonden, een gat in 't hoofd slaan.*)

Proximus dies latius aperuit faciem victoriæ. Tac. Agr. 38. 3. *De volgende dag heeft meer en meer ontdekt*, of *verbreidt, de grootheit van de zege*, of *heeft te recht vertoondt hoe groot de overwinninge was; den volgenden dag*, of *daags daar aan heeft men klaarder gezien hoe groot de overwinninge was.*

Aperire cursum alicui ad laudem. Cic. A. 14. 6. *Iemant een weg tot eer baanen*, of *openen.*

(Amnis duo itinera aperit. Curt. 4. 7. 4. *De rivier begint met twee stroomen*, of *armen te loopen.*)

Amnis aliud os aperit. Curt. 6. 4. 7. *De stroom maakt een andere opening*, of *doortocht.*

Ut aperuere se campi. Curt. 4. 7. 11. *Zoo dra als 't veld ontdekt*, of *gezien wierd.*

Virtus tua tibi reditum ad tuos aperuit. Cic. F. 6. 11. *Uwe deugd heeft u weêr tot de uwen*, of *in uw Vaderland gebragt.*

Aperire suspicioni, aut crimini locum. Cic. V. 5. 71. Occasionem. Liv. 4. 53. *Geleegentheit tot eenig vermoeden*, of *tot een schelmstuk geeven.*

Aperit florem hæc arbor. Plin. H. 12. 11. *Die boom bloeit*, of *staat in bloei.*

Aperire ludum. Cic. F. 9. 18. Ludum docendi. Suet. Rh. 4. 1. *Een school tot de leeroeffening openen; de jeugt beginnen te onderwijzen.*

Naturam alicujus & mores aperire. Sall. B. C. 53. *Opening van iemants inborst en gedrag geeven.*

Aperire de aliqua re. Cic. Her. 2. 31. *Van een zaak beginnen te spreeken, de verhandeling van een zaak beginnen.*

Aperire cuniculos. Cæf. B. G. 7. 22. 5. *Een Mijn ontdekken*, of *doorgraaven.*

Aperire limites. Paterc. 2. 120. 2. *De wegen verwijden, verbreeden, wijder*, of *breeder maaken.*

Aperire parietem. Paull. Dig. 8. 2. 40. Scæv. Dig. 8. 2. 41. *Een gat*, of *opening in een muur maaken.* De Rechtsgeleerden gebruiken 't om te zeggen. *Een deur*, of *venster in een muur maaken.*

(Aperire regionem. *Een weg baanen, een middel aanwijzen, geleegentheit geeven om in een land te koomen.*

Parmenio primus Asiam aperuerat Regi. Curt. 7. 1. 3. *Parmenio had 't eerst den Koningk den weg gebaant*, of *den Koningk geleegentheit gegeeven om in Aziën te koomen.*

Terror Asiæ Europam quoque Regi aperuerat. Flor. 3. 5. 8. *De schrik van de volkeren in Aziën was een middel voor den Koningk*, of *gaf den Koningk geleegentheit om ook in Europa te koomen.*

Aperire oculos, worden ook de Goden gezegt, als ze de godlooze straffen, om dat ze schijnen als met geslooten oogen hen in hunne boosheit te laaten voortvaaren, wanneer ze hen ongestraft laaten.

Jovem Græciæ ultorem tandem aperuisse oculos. Curt. 5. 5. 8. *Dat Jupiter nu eens, wraake zullende neemen van de Perziaanen, die zoo lang de Grieken geplaagt hadden, de oogen opgedaan hadde.*

Aperire terram, of agrum word ook gezegt *een bouwman, die een veld, een onbebouwt land omploegt*, of *de ploeg daar op brengt.*

Si agros incultos volueris aperire. Pallad. 6. 3. *Indien gij op ongebouwde velden de ploeg zult willen brengen*, of *zoo gij te vooren ongeploegde velden zult willen bouwen.*)

Aperibo. Plaut. Truc. 4. 2. 50. *Ik zal openen*, of *open doen.* Plautus en Pomponius bij Non. 10. 15. gebruiken dit woord in plaats van Aperiam.

Apertum est quis, &c. seq. subj. Phæd. 3. 13. 14. *'t Is uitgekoomen*, of *ontdekt, wie, enz.*

ĂPERTĒ. adv. *Opentlijk, openbaarlijk, in 't openbaar, ongeveinsdelijk, rond uit, recht uit.* De compar. Apertius staat bij Cic. Fin. 2. 19. en de superl. Apertissime beneeden bij Cicero.

* Aperte. Cic. V. 2. 64. *Klaarlijk, onderscheidentlijk, ombewimpelt, duidelyk, baarblijkelyk, zonder bewimpeling.*

Aperte aliquem fallere. Ter. An. 3. 2. 13. *Iemant groflijk bedriegen.*

Apertissime insanire. Cic. A. Q. 4. 7. *Klaarlijk toonen dat men gek is*, of *klaare blijken van zijn gekheit geeven.*

ĂPERTĬO, ōnis. f. Varr. R. R. 1. 69. *Opening, ontsluiting.*

ĂPERTŪRĂ, æ. f. *Opening, open, ruimte, wijdte.*

Fores aperturas habent in exteriores partes. Vitruv. 4. 6. *De deuren gaan*, of *slaan naar buiten open.*

ĂPERTŬS, ă, ŭm. *Open, geopent. Ontmaskert, ongedekt, naakt.* (De compar. apertior en de superl. apertissimus staan beneeden bij Cæsar.)

Ex itinere nostros latere aperto aggressi sunt. Cæf. B. G. 1. 25. 6. *Zij vielen ons volk op den tocht van ter zijden in, daar 't niet gedekt was.*

Apertus.

zwoeren. Zulks blijkt uit dit vers, 't welk geleezen word in Petronius Fragm. p. 211. Et cilli fummas advocet auriculas. En uit het opschrift van zeekere schilderij bij Tertull. Apolog. 17. Deus Chriſtianorum Onochoirites. Deze, als d'Oudvader daar bijvoegt, heeft Ezels ooren gehad. Zie Voff. over Mela. c. 8. §. 46.)

ĂNCHŎRĂ, æ. f. *Anker, scheepsanker.*

In anchoris eſſe, *of* ad anchoras ſtare. Cæſ. B. C. 3. 102. 4. *of* In anchoris conſiſtere. Cæſ. B. C. 3. 28. (*Of* In anchoris commorari. Hirt. B. Af. 63. 6. *of* In anchoris tenere navem. Nep. 2. 8. 7.) *Op anker leggen, ten anker zijn, voor anker leggen, op zijn anker rijen.*

In anchoris expectare. Cæſ. B. G. 4. 23. 4. *Iemant op zijn anker inwachten.*

Anchoras tollere. Cæſ. B. C. 2. 22. 3. Moliri. Liv. 28. 17. *Het anker ligten*, of *ophaalen.*

Anchoras facere ante portum. Virg. Æ. 6. 901. Liv. 37. 28. *Voor de haven ten anker koomen.*

Anchora. *Ankertouw, kabel van 't anker.*

Anchoras præcidere. Cic. V. 5. 34. *Het anker kappen.*

Naves ad anchoras collocare. Suet. C. 19. 2. *Met de schepen ten anker gaan leggen*, of *ten anker koomen.*

ĂNCHŎRĂLIĂ, ĭum. plur. n. Liv. 22. 19. Plin. H. 16. 8. *Kabel, kabeltouw van 't anker.*

ĂNCHŎRĀLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Liv. 37. 30. en

ĂNCHŎRĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van 't anker, dat tot het anker behoort.*

Anchorarii funes. Cæſ. B. C. 2. 9. 4. Zie Anchoralia.

ĂNCHŪSĂ, æ. f. Plin. H. 22. 20. *Anchusa. Roode oſſetong.* Zeeker kruid.

ĂNCĪLĔ, ĭs. n. Virg. Æ. 8. 664. Hor. O. 3. 4. 10. *Een Schildjen aan de zijden ingekort*, zeggen Varro L. L. 6. 3. Ovid. F. 3. 377. en Feſtus, waar van het zijnen naam gekreegen heeft.

ĂNCĬLLĂ, æ. f. Cic. Mil. 10. *Dienſtmaagd, dienſtmeid, ſlavin.* (Ancilla turpis. Sall. Orat. Lepidi contr. Sullam. p. 392. Ancilla honorum. Treb. Poll. Cl. 4. *Die op een ſlaafſche wyze naar eerampten ſtaat, amptleede'aar*; of *die zich als een ſlaaf van de Grooten draagt.*)

ĂNCĬLLĀRĬŎLŬS, ī. Mart. 12. 58. 1. *Op de ſlavinnen*, of *dienſtmeisjens verlieft*, of *verſlingert.* (Ancillariolus. Sen. B. 1. 9. *Een ſlaaf van zijn wyf.*)

ĂNCĬLLĀRĬS, ĭs. m. & f. rĕ, ĭs. n. Cic. T. Q. 5. 20. *Van een dienſtmaagd, dat een dienſtmeid aangaat*, of *toebehoort.*

ĂNCĬLLŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. dat. *Slaafachtig dienen, zich tot iemants ſlaaf maaken.* In deezen zin gebruiken Titinnius bij Non. 2. 26. en de Schrijver van de Reeden, die men Cicero toeſchrijft, tegens Salluſtius, c. 4. dit woord. Zij zijn de eenigen van de Ouden die 't gebruikt hebben.

Sidus ancillans. Plin. H. 2. 97. *Een dienſtelijk*, of *dienſtig geſternte*, van de Maan ſpreekende die de ebb' en vloed veroorzaakt.

ĂNCĬLLŬLĂ, æ. f. Cic. de Or. 1. 55. Ter. E. 1. 2. 86. *Een meisjen, een dienſtmeisjen.*

ĂNCŌN, ōnis, *of* Ăncōnă, æ. f. Cæſ. B. C. 1. 11. 4. *Ankona.* Een ſtad van Italiën.

ĂNCŌN, ōnĭs. m. Vitruv. 3. 3: 8. 6. *'t Middelſte van de kroonlyſt der Joniſche order.*

ĂNCŌNĒS, ŭm. m. plur. Vitruv. 4. 6. Ἀγκῶν. *De uitſnijdzels*, of *hoeken van de kroonlyſt.*

Ancones. Vitruv. 3. 3. *De deelen van een winkelhaak*, welke uit twee lijnen, naar de gelijkeniſſe van een kapitaal L. *of* als uit een gebogen arm, *of* elleboog ontſtaat.

Ancon. Vitruv. 10. 13. *Een krommen boom.* (zie Turn. Adv. 2. 22.

Ancon. Lucan. 1. 421. *De bochtige inham van de ſtrant.* Andere leezen Æquor. Zie Scal. Auſon. Lect. 1. 5. en Rader. Mart. 5. 24. *of* als andere 26. 3.

Ancones. Grat. Ven. 87. *Het yzerwerk, waar meede de netten worden opgehaalt.*

Ancones. Paull. Dig. 33. 7. 13. *Bochtige bekers, bekers die naar de gedaante van een elleboog gebogen zyn.* Zie Turn. Adv. 18. 23.)

ĂNDĂBĂTĂ, æ. m. Cic. F. 7. 10. *Een geblinddde ſchermer, een die geblint vocht.* Eraſmus Adag. p. 685. zegt dat men niet zeeker is, *of* 't een bijzonder volk, *of*, gelijk Seneka ſchijnt te zeggen, zeeker ſpel is. (Zie hier van Turn. Adv. 19. 8. Lipſ. Sat. 2. 12.)

ĂNDĔGĂVĪ, ōrŭm. plur. m. Plin. H. 4. 18. *D'Angerijnen, die van Anjou.* Een Volk in Vrankrijk.

ĂNDĔGĂVŬM, ī. n. *Angiers.* De Hoofdſtad van Anjou.

ĂNDĔS, ĭum. plur. m. Cæſ. B. G. 2. 35. 3. Zie Andegavi.

ĂNDRĂGNĒ, ēs. f. Plin. H. 13. 22. Apul. Herb. 103. *Porcelleine.* Zeeker kruid.

ĂNDRŎDĂMĀS, antĭs. m. Plin. H. 36. 20: 37. 10. *Zeeker koſtelijk geſteente*, waar van Plinius tweederlei ſlach beſchrijft.

ĂNDRŎGYNŬS, ī. m. *Manwijf, Wijfman, een die man en vrouw te gelijk is.* Liv. 27. 11. zegt dat het volk deezen Griekſchen naam gebruikte, maar hem belangende, bij gebruikt een omſchrijving, en zegt, Infans ambiguo inter marem & fœminam ſexu natus. *Een twijfelachtig kind tuſſchen 't mannelyk en 't vrouwelyk geſlagt.* (Zie boven Ambiguus. Incertus infans, maſculus an fœmina eſſet, *en* ſemimas 31. 12.) Plinius de Geſchichtſchrijver, naar 't zeggen van Gell. 9. 4. zegt dat men ten zijnen tijde, 't woord Androgynus niet meer gebruikte, en dat men Hermaphroditus zeide. (Ten tijde van Cicero is het evenwel noch in 't gebruik geweeſt. Het word bij hem gevonden D. 1. 43. Quid ortus androgyni? *Wat is geweeſt de geboorte van dien, die man en vrouw te gelijk was?*)

ĂNDRŎMĔDĂ, æ. f. Hygin. P. A. 2. 11. Cic. N. D. 2. 43. *Andromeda.* Zeeker geſternte.

Dextra, caput Andromedæ. Vitruv. 9. 6. *De hand, het hoofd van Andromeda.*

ĂNDRŌN, ōnis. m. Ἀνδρών. *Eetkamer, eetzaal*, waar in de mannen zich alleen ter maaltijd mogten laaten vinden. Dit woord is enkel Griekſch, gelijk Vitruvius aanmerkt, 6. 10.

ĂNDRŌN, ōnĭs. m. Plin. E. 2. 17. 22. *Een gang tuſſchen twee vertrekken*, of *tuſſchen een kamer en een tuin.*

ĂNDRŌNĪTĬS, ĭdĭs. f. Vitruv. 6. 10. *Een mannen-vertrek daar rondom pylaren ſtonden, en geen vrouwen inquamen.* De Schrijver ſpreekt ter deezer plaats van een huis op de Griekſche wijze gebouwt.

ĂNDRŎS *of* Ăndrŭs, ī. m. Plin. H. 4. 12. *Het eiland Andros.* Daar zijn 'er twee van den zelven naam. Een in de Egeeſche zee, en 't ander in de zee tuſſchen Engeland en Ierland, dat Bardeſei hiet.

ĂNĔCLŎGĬSTŬS. ī. m. Ulp. Dig. 26. 7. 5. §. 7. *Onverbonden*, of *ongehouden om rekening te doen*, van een voogd ſpreekende.

ĂNELLŬS, ī. m. Hor. S. 2. 7. 9. *Een gouden ringetje, een vingerringetje.*

ĂNĔMŌNĂ, æ. f. en

ĂNĔMŌNĒ, ēs. f. Plin. H. 21. 11. en 23. *Anemone*, zeekere bloem, bij zommigen *klapperroos* genaamt.

ĂNĒTHŬM, ī. n. Virg. E. 2. 48. Plin. H. 19. 8. *Dille.* Zeeker kruid.

ĂNFRĂCTŬM, ī. n. Varr. *bij* Non. 3. 16. *Een tweeſprong, een plaats daar twee wegen affcheiden.*

ĂNFRĂCTŬS, ūs. m. Cæſ. B. G. 7. 46. 1. Cic. N. D. 2. 18. *Bocht, kromte, omloop*, van een weg, ſtrand, enz. ſpreekende.

An-

* Anfractus. Plin. H. 11. 37. *Een gekronkelde, oneffene rondte*, gelijk een slekkenhuisjen, spil, kroonlijst, enz.

Anfractus solis. Cic. Somn. Sc. 2. *D'omloop der Zon.*

Anfractus orationis. Cic. Part. 6. *Een omspraak, of omtrek van woorden.*

Anfractus judiciorum. Cic. Clu. 56. *D'omweegen, of omleidingen van de Vierschaar.*

Longis anfractibus urbem circumeunt. Lucan. 1. 605. *Zij doen groote omgangen om de stad*, van een openbaare omdragt spreekende.

ĀNGĂRĬĂ, æ. f. Gell. 19. 14. Paul. Dig. 50. 5. 10. §. 3. *Een opgelegde last om rijpaerden gereed te houden.* Dus kan men ook allerlei openbaare lastige bediening noemen. Maar dit woord, naar alle deeze beteekenissen, is weinig in 't gebruik.

ĀNGĂRĬO, as, avi, ātum, ārĕ. acc. *Dwingen om te dienen, tot dienst dwingen.*

Naves alicujus angariare. Ulp. Dig. 49. 18. 4. *Iemant zyn scheepen tot dienst van den Staat afdwingen.* Zie van deeze woorden Suidas en Du Cange Gloss. T. 1. p. 189. 190. die 'er veel over zeggen.

ĂNGĔLUS, i, m. *Een Engel, gezant, boode, gezondene.*

(Ego Epicuri angelus non scio. Sen. E. 20. *Ik de boode van Epicurus, weet niet.*)

ĂNGĔLLUS, i. m. Lucret. 2. 428. *Een hoekje, een winkelhoek.* Zommige leezen Angulus.

ĂNGĔRIĂCUM, i. m. *St. Jan d'Angeli*, een stad van Xaintonge.

ANGIBĀTĂ. V. Engibata.

ĂNGĪNĂ, æ. f. Plaut. Most. 1. 3. 61. Trin. 2. 4. 139. Cels. 4. 4. *Halsgezweer, keelgezwel, ontsteeking in de keel, keelontsteeking, keelzwelling.*

ĂNGIPORTUM, i. n. Ter. Ad. 4. 2. 39. Ph. 5. 7. 8.

ĂNGIPORTUS, ûs. m. Hor. O. I. 25. 10. en

ĂNGIPORTUS, i. m. Cic. Her. 4. 51. Vitruv. 1. 6. *Een nauw, of eng straatjen, een steegjen, of slopjen.*

ĂNGLI, ōrum. m. *D'Engelschen, 't volk van Engeland, 't Engelsche volk.*

ĂNGLIĂ, æ. f. *Engeland, Groot-Brittanjen*, (doch 't laatste begrijpt 'er Schotland onder)

ĂNGO, is, anxi, angĕrĕ. Lucan. 6. 107. *Prangen, drukken, parssen, dringen, worgen.*

* Angere. Cic. F. 3. 3. *Quellen, ontrusten, pijnigen, benauwen, verdrukken.*

Quotidiana cura hæc angit animum. Ter. Ph. 1. 3. 8. *Deeze gedurige onrust quelt mijn gemoed.*

Angere sese animi. Plaut. E. 3. 2. 6. *Zich pijnigen, ontrusten, quellen, bekommeren, zich moeijelyk, of t'onvreeden maaken.*

Angi animo. Cic. F. 16. 14. curis. Cic. Arc. 11. *Zijn geest met veele zorgen bezwaaren, zich gemelijk, of moeyelijk maaken.*

Angi aliqua re, de re aliqua. Cic. Att. 2. 18. *Ergens over bekommert zijn.*

Angebatur ad impensas Regis animus. Liv. 1. 55. *De Koningh was moeijelyk dat hy zoo veel uitschieten moest, of dat het zoo veel kosten zonde.*

ĂNGŎR, ōris. m. *Wurg, wurgeuvel, wurg in de keel, stikking.*

Occupat Pantheræ fauces angor. Plin. H. 8. 27. *De Panter, of 't Panterdier stikt door de wurg in de keel.*

* Angor. *Onrust, moeyelijkheit, zorge, kommer, angst, benaauwtheit, quelling, verdrietelijkheit.*

Angoribus confici. Cic. A. 2. 15. *Van kommer vergaan, van zorge verquijnen, of verteeren.*

Angoribus implicatus. Cic. T. Q. 5. 1. *Met onrust, met zorgen, of bekommeringen gequelt.*

Angoribus sese dedere. Cic. Off. 2. 1. *De zorgen den toom vieren, zich in de zorgen toegeeven.*

ĂNGUICULUS, i. m. Cic. Fin. 5. 15. *Een slangetje, een kleine slang.*

ĂNGUIFER, ă, ūm. Sen. H. F. 812. Stat. S. 2. 1. 181. *Vol slangen, daar slangen zijn, daar 't vol slangen is, daar 't van slangen krielt*, van een huis, of iets anders spreekende.

ĂNGUIFER, i. m. Colum. 11. 2. *De slangdraager.* Een gesternte.

ĂNGUIGĔNĂ, æ. m. Ovid. M. 3. 531. *Van een slang afkomstig, of gesprooten.*

ĂNGUILLĂ, æ. f. Plaut. Ps. 2. 4. 57. *Aal*, zeekere schubbelooze visch.

ĂNGUILLĀRIUS, ă, ūm. Paul. Dig. 18. 1. 69. *Aalrijk, vol aal*, van een slang, waal, stroom, enz. spreekende.

† ĂNGUIMĂNUS, i. m. Lucret. 2. 537; 5. 1032. *Slangehand, een hand die zich buigt en kromt als een slang.* Dit is een bijnaam die men den Olyfant geeft, weegens zijn snuit die hij voor een hand gebruikt.

ĂNGUINEUS, ă, ūm. Ovid. T. 4. 7. 12. Catul. 64. 193. *Van een slang, dat tot een slang behoort.*

Anguineus cucumer. Colum. 2. 9. *Een komkommer als een slang, weegens zijn lengte en gedaante.*

ĂNGUINUM, i. n. Plin. H. 29. 3. *Een bos slangetjens, een deel slangetjens in malkanderen gekronkelt.*

ĂNGUINUS, ă; ūm. Cic. D. 2. 64. *Van een slang, dat tot een slang behoort.*

Anguina vernatio. Plin. H. 30. 3. *D'uitgetrokke slangehuid, 't uitgeschudde slangevel.*

ĂNGUIPES, ĕdis. m. Ovid. M. 1. 184. *Die kromme, bogtige, of gekronkelde voeten heeft*, als 't lijf van een slang. De Dichter spreekt van de Reuzen.

ĂNGUIS, is. m. & f. Cic. D. 1. 36. *Een slang.* Dit woord is meest van 't mannelijk geslacht.

ĂNGUITĔNENS, entis. m. Cic. N. D. 2. 42. *De slangdraager.* Een gesternte.

ĂNGULĀRIS, is. m. & f. rĕ, is. n. Cato R. R. 14. *Hoekig, kantig, vierkant.*

Angularis. Colum. 5. 3. *Dat in de hoeken word gezet.*

ĂNGULĀRIUS, ă, ūm. Paul. Dig. 18. 1. 69. *Hoekig, kantig, dat hoeken heeft.*

ĂNGULĀTUS, ă, ūm. Cic. N. D. 1. 24. en

ĂNGULŌSUS, ă, ūm. Plin. H. 37. 12. *Hoekig, of kantig gemaakt, vol hoeken, of kanten.*

Angulosus. Plin. H. 4. 4: 5. 15. *Dat hoeken, uitsteekzels, of bogten heeft, of maakt*, van een oever, 't onderhoorig land, van een stad, enz. spreekende.

ĂNGULUS, i. m. Cic. N. D. 2. 18. *Een hoek, een winkelhoek, of winkelhaak.*

Angulus. Cæs. B. G. 5. 13. 1. *Een hoek lands.*

Angulus. Ter. Ad. 5. 2. 10. Cic. C. 2. 4. *Een hoek, een verborge, heimelijke, of donkere plaats.*

Anguli oculorum. Plin. H. 6. 32. *De hoeken der oogen.*

ĂNGUSTANDUS, ă, ūm. Angustanda patrimonia sunt. Sen. Tr. 8. *Men moet het Vaders goed verminderen.*

ĂNGUSTĀTUS, ă, ūm. *Eng, nauw, beslooten, beklemt, smal.*

Insula angustata verticibus. Cic. Somn. Sc. 6. *Een smal eiland aan de einden.*

ĂNGUSTĒ. adv. *Bekrompen, eng, benauwt.* (De compar. angustius staat beneeden bij Varro, de superl. angustissime beneeden bij Cæsar.)

Sedere anguste. Cic. bij Macrob. S. 2. 3. *Eng, of benauwt zitten.*

Habitare anguste. Front. St. 4. 1. 10. *Nauw gehuist zijn, eng woonen.*

Angustius diffunduntur radices. Varr. R. R.

R. R. 1. 37. *De wortels schieten niet genoeg voort.*

* Anguste uti re aliqua. Cæs. B. C. 3. 16. 1. *Ergens gebrek aan hebben*, van oorl ge-behoefte, of mondkost spreekende.

Anguste dicere. Cic. Cl. 84. *Stipt, of kort spreeken.* scribere. Cic. Mur. 13. *Met een korte of gedronge styl schryven.*

Angustius urgere. Cic. Fat. 15. *Harder, sterker; of krachtiger aandringen.*

Angustius pabulari. Cæs. B. C. 1. 59. 2. *Een klein land tot het haalen van voeder hebben.*

Angustissime aliquem continere. Cæs. B. C. 3. 45. 1. *Iemant kort bezetten, in een engte, of nauwte dringen*, van een Veldheer spreekende.

ĂNGŪSTĬĂ, æ. f. Plin. H. 14. 6. *Engte, nauwte, een nauwe of enge plaats, een korte, of kleine tyd.* 't Meervoud is meer in gebruik bij de goede Schrijvers.

* Angustiæ orationis. Cic. N. D. 2. 7. *Een gesloote, gedronge, of beknopte rede.*

Rei familiaris angustia. Cic. Part. 32. *De behoefte, de nood, 't gebrek, of d'armoede van een huisgezin.*

Angustiæ, arum. f. Cæs. B. G. 5. 49. 7. *Een engte, een nauwte, een enge weg, of nauwe doorgang.*

Temporis angustiæ. Cic. de Or. 3. 61. *De kortheit des tyds, de korte tyd.*

Temporis, of temporum angustiæ. Cic. de Or. 1. 1. *'t Ongeval, de ramp, of 't ongeluk der tyden, zwaare, ongelukkige tyden.*

Angustiæ ærarii. Cic. C. B 27. *De nood, of 't gebrek der spaarkist.* pecuniæ. Cic. F. 12. 30. *Geldbehoefte, geldgebrek.*

Pectoris angustiæ. Cic. Pis. 11. *Een klein, beklemt, of bekrompen hert.*

Ex suis angustiis alterius sustentare tenuitatem. Cic. F. 16. 21. *In zyn armoede iets vinden om in 't gebrek van een ander te voorzien.*

Angustiis urgeri. Cic. Fat. 15. In angustiis versari. Cic. Fin. 2. 9. In angustias adduci. Cic. P. Q. 5. *Zeer benoodigt zyn, in d'uiterste nood zyn, in groote armoede zitten.*

Aliquem in angustias compellere. Cic. A. Q. 4. 35. adducere. Cic. P. Q. 5. *Iemant in een engte, of nauwte dringen, iemant in d'uiterste nood, of verleegentheit brengen; op iemant hard aandringen.*

ĂNGŪSTĬTĀS, ātis. f. Accius bij Non. 2. 38. *Een nauwte, of engte, een nauwe, of enge weg.*

ĂNGŪSTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Catull. 64. 355. Lucan. 5. 232. *Versmallen, afschutten, afsluiten, enger, nauwer, of smalder maaken*, van een weg spreekende.

Domum angustare. Sen. Cons. Helv. 11. *Een huis met veel volk benauwen, of opproppen.*

ĂNGŪSTŬS, ă, ūm. *Nauw, eng, bekrompen, benauwt, klein, kort.* De compar. angustior staat bij Liv. 21. 34. en de superl. angustissimus bij Curt. 7. 4. 4.

* Angustus odor. Plin. H. 21. 4. *Een kleine reuk, een flauwe geur.*

Angustus. Lucan. 1. 98. *Kort, kortduurende, kort, of klein van duur*, van den tijd spreekende.

Angustus. Cic. Or. 58. *Kort, beknopt, gesloten, gedrongen*, van een rede spreekende.

Angustus animus. Cic. Off. 1. 20. *Een klein verstand.* Angusta mens. Cic. red. sen. 4. *Een bekrompen hert.*

Angusta viarum. Virg. Æ. 2. 332. Tac. H. 3. 82. 6. *Een nauwe, smalle, of enge weg, een engte, of nauwte.*

Res angusta. Juv. 3. 165. of res angustæ. Hor. O. 2. 10. 21. *Nood, behoefte, gebrek, armoede.*

(ĂNHĒLĀNTĔR. adv. Ammian. 16. 10. *Al hygende, schielyk.*)

ĂNHĒLĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 23. 1. *Aamborstigheit, kortademigheit, engborstigheit, benauwdheit op de borst, hyging naar zijn adem, benauwde ademhaling.*

ĂNHĒLĀTŎR, ōris. m. Plin. H. 22. 23. *Aamborstig, engborstig, kortademig, benauwt van borst.*

ĂNHĒLĀTŬS, ă, ūm. Ovid. Her. 12. 15. *Uitgeblaazen, uitgeboezemt, al hygende uitgesprooken.*

Nolo anhelata verba gravius. Cic. de Or. 3. 11. *Ik wil niet dat de woorden met kracht uitgeblaazen, of al hygende uitgesprooken worden.*

ĂNHĒLĀTŬS, ūs. m. Ovid. M. 7. 116. *Gesnuif, geblaas*, van stieren spreekende. N. Heinsius leest, Nec ignis sentit anhelatos, in plaats van, Nec ullos sentit anhelatus, of illos anhelantes.

ĂNHĒLĬTŪS, ūs. m. Cic. A. 13. 2. *Adem, aassem, geblaas, gesnuif, hyging, ademing, ademhaaling.*

Anhelitus. Virg. Æ. 5. 432. *Aamborstigheit, kortademigheit, hyging.*

Movere anhelitum. Cic. Off. 1. 36. *Een aamborstigheit veroorzaaken.*

Anhelitus. Gell. 12. 15. *Een oprisping; een wind, die uit de maag opkoomt.*

Anhelitus vini. Cic. red. in sen. 7. *Wynlucht, geur, of reuk van wyn*, die men uitwaassemt, als men te veel wijn gedronken heeft.

Anhelitus terræ. Cic. D. 2. 57. *Een damp, of waassem uit de aarde.*

Anhelitum captare. Ovid. M. 4. 72. recipere. Plin. H. 9. 7. *Adem haalen, adem, of aassem scheppen, lucht scheppen.*

Anhelitum reddere. Plin. H. 9. 7. *Naar zyn adem hygen, al hygende adem haalen.*

† Fessos quatit æger anhelitus artus. Virg. Æ. 5. 432. *Hy is zoo vermoeit dat hy buiten zyn adem is, of dat hy zyn adem niet haalen kan.*

ĂNHĒLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Ter. Hec. 5. 3. 25. *Uit- buiten- of 't einde zyn adem zyn, naar zyn adem hygen, bezwaarlyk adem haalen.*

Anhelare frigus. acc. Cic. N. D. 2. 44. *Een koude lucht uitaassemen, of uitblaazen.*

Fornacibus ignis anhelat. Virg. Æ. 8. 421. *'t Vuur blaast ten ovens uit.*

Anhelare prælium. Flor. 2. 12. 16. *Varsch uit den slag koomen, noch naar 't gevecht hygen, na 't gevecht buiten adem zyn.*

Amnis anhelat vapore. Plin H. 5. 9. *De beek waassemt dampen op, of uit.*

Anhelare scelus. Cic. C. 2. 1. *Niet dan moord, of wreedheit blaazen.*

† Siccos anhelat æstus. Mart. 6. 42. 14. *Het waassemt een verdroogende hitte uit*, van zeekere Marmersteen spreekende, waar van de Toscaansche baden gebouwt waren.

Anhelans ex intimo pectore crudelitatem. Cic. Her. 4. 55. *Zyn borst niet dan naar wreedheit hygende.*

ĂNHĒLŬS, ă, um. *Uit- buiten- of 't einde zyn adem, naar zyn adem hygende.*

Certamina Martis anhelus. Virg. Æ. 12. 790. *Hygende naar 't gevecht, graag om te vechten, gemoedt om tot den laatsten adem te vechten.*

Anhelus. Virg. G. 2. 135. *Aamborstig, engborstig, kortademig.*

Anhela sitis. Lucret. 4. 875. *Een zwaaren dorst.* febris. Ovid. P. 1. 10. 5. *Een zwaare koorts.* tussis. Virg. G. 3. 497. *Een zwaaren hoest*, waar door men zijn adem nauwelijks kan haalen.

ĂNĪĂTRŎLŎGĒTUS, of Ăniatrŏlŏgĭcŭs, ī. m. Vitruv. 1. 1. *Een jongen, of onervaren Geneesheer, of Artz.*

ĂNĪCĒTŬM, ī. n. Plin. H. 20. 17. *Van anys.* Dit woord is zoo zeer niet in gebruik als Anisum, gelijk deeze Schrijver aanteekent.

ĂNĪCŬLĂ, æ. f. Cic. F. 1. 36. N. D. 2. 15. Sen. E. 77. *Een oud wyfien, een oud besjen*, al lagchende, met verachting.

ĂNĪLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. *Van een oude vrouw, of oud wyf, dat een*

een oud wijf aangaat.

Fabula anilis. Hor. S. 2. 6. 78. Quintil. I. O. 1. 8. *Een oudwijfspraatje, een spinrokspraatje, een sprenkje van een oud wijf.*

Rugæ aniles. Ovid. M. 14. 96. *De rimpels van een oud wijf.*

Superstitio anilis. Cic. N. D. 2. 28. *Een oudwijfsche bijgeloovigheit.*

ĀNĬLĬTĀS, ātis. f. Catull. 61. 162. *d'Ouderdom van een vrouw.*

ĀNĬLĬTĔR. adv. Cic. N. D. 3. 39. *Op zijn oud wijfs, als een oud wijf, met een oudwijfsche overgeloovigheit.*

ĂNĬMĂ, æ. f. *De ziel, de geest van den mensch,* een denkende zelfstandigheit. Men zegt de *redelijke ziel* van de menschen, de *gevoelige ziel* van de beesten, de *groeijige ziel,* van de gewassen spreekende.

Anima. Sall. B. C. 20. Virg. Æ. 3. 654. *Het leven.* De Dichters gebruiken dit woord meest in deezen zin.

Animam alicui adimere. Plaut. M. G. 3. 1. 137. auferre. Virg. Æ. 9. 443. eripere. Ovid. M. 6. 540. extinguere. Ter. Ad. 3. 2. 16. *Iemant ontzielen, of van 't leven berooven, iemant dooden, ombrengen, of om hals brengen.*

Animam agere. Cic. F. 8. 13. Liv. 26. 14. amittere. Plaut. Am. 1. 1. 85. edere. Cic. Sext. 38. efflare. Nep. 4. 5. 4. effundere. Virg. Æ. 1. 102. exhalare. Ovid. M. 7. 867. expirare. Ovid. M. 5. 106. *Den geest geeven, sterven, overlijden, ter zielen vaaren.*

Animam objectare periculis. Virg. Æ. 12. 230. *Zijn leven in gevaar stellen.*

Animam debere. Ter. Ph. 4. 3. 56. Een eige spreekwijs der kluchtspeelen, om te zeggen, *diep, of tot zijn ooren toe in schulden steeken, zeer veel schulden hebben.*

Anima mea. Cic. F. 14. 14. Animæ meæ pars. Hor. O. 2. 17. 5. dimidium. Hor. O. 1. 3. 1. *Mijn tweede ziel, mijn andere ziel.* Een woord van teêrlieventheit.

Anima. *d'Adem, of d'aassem, 't geblaas des monds.*

Anima fœtet uxoris, of uxori tuæ. Plaut. As. 5. 2. 78. *d'Adem van uw vrouw stinkt, ruikt bang, of lucht leelijk.*

Anima suavis. Plaut. Am. 5. 2. 43. pura. Cic. V. 3. 58. *Een zoeten, of zuiveren adem.*

Animam comprimere. Ter. Ph. 5. 6. 28. continere. Cic. de Or. 1. 61. tenere. Ovid. F. 1. 425. *Zijn adem inhouden.*

Anima. Varr. R. R. 1. 4. Lucret. 1. 715. *De lucht, of locht.*

(Anima. Vitruv. 10. 13. *De wind, of lucht in een orgel, of diergelijke pijp.*)

Anima. Hor. O. 4. 12. 2. *De wind, 't geblaas, of 't snuiven van den wind.* (Zie Serv. Æ. 8. 403. en Zinzerling. Juv. Crit. Prom. c. 15.)

(Anima. *Ziel, een mensch.* Een gedeelte voor het geheel genoomen. Tertull. de anim. c. 13. Animæ nomine totius hominis mentio titulata est. *Onder de benaaming van de ziel, word van den geheelen mensch gewag gemaakt.* August. de Trin. 7. 3. A parte meliore i. e. anima, totum dicitur, cum anima & corpus sit totus homo. *De geheele mensch word genaamt van 't voornaamste deel, dat is, de Ziel, nademaal ziel en ligchaam den geheelen mensch uitmaaken.* Zoo gebruiken de Grieken hun Ψυχὴ bij Theocr. Eid. 16. 24. Eurip. H. F. n. 451. en de Hebræen haar נפש Psalm. 16. 10.

Vos meæ carissimæ animæ, quam sæpissime ad me scribite. Cic. F. 14. 14. *O menschen, die ik zeer beminne, schrijft dog zeer dikwils aan mij.*

Vos cæteræ servientium animæ. Tac. H. 4. 32. 5. *En gij overige slaaven.*

Animæ, quales candidiores terra non tulit. Hor. S. 1. 5. 41. *Menschen, dien in oprechtigheit niemant op aarden overtreft.*)

ĀNĬMĀBĬLĬS. is. m. & f. lĕ, is. n. Cic. N. D. 2. 36. *Levendigmaakend, bezielend, 't geen 't leven, of den adem geeft,* van de lucht spreekende.

ĀNĬMĀDVĔRSĬO, ōnis. f. Cic. de Or. 2. 34. *Aanmerking, aandacht, overweeging, opmerking, bemerking.*

Animadversio. *Straffe, tuchtiging, kastijding.*

Animadversio in sceleratos. Cic. A. 1. 2. *De straffe der boozen.*

Animadversio. Cic. Or. 57. *Bestraffing, berisping, doorneeming, doorstrijking, harde woorden, strengheit.*

ĀNĬMĀDVĔRSŎR, ōris. m. *Aanmerker, bemerker, opmerker, waarneemer, een die ergens aandachtig op let.*

Animadversor vitiorum. Cic. Off. 1. 41. *Bestraffer der gebreeken, tuchtmeester, zeedenmeester.*

ĀNĬMĀDVĔRSUS, ă, ŭm. *Opgemerkt, aangemerkt, waargenoomen.*

Animadversa a peritis. Cic. de Or. 1. 23. *De dingen bij de geleerden aangemerkt.*

Hac re animadversa. Hirt. B. Af. 18. 3. *Dit waargenoomen, hier op acht gegeeven hebbende.* Virgilius zegt G. 3. 123. His animadversis.

Animadversa severe flagitia. Suet. N. 16. 3. *Misdaaden die strengelijk gestraft zijn.*

Corpora animadversorum. Paul. Dig. 48. 24. *De ligchaamen van die gerecht zijn, of van die men door beuls handen heeft doen sterven.* (Naar de aanteekeninge' van Spiegelius in zijn Lexicon, heeft Paullus zich in 't gebruik van dit woord al te veel toegegeeven.)

ĀNĬMĀDVERTO, is, verti, versum, vertĕrĕ. *Ergens acht op geeven, iets aanmerken, overweegen, ergens aandachtig op letten, iets van nabij bezien, nauwkeurig bemerken, naspeuren, ontdekken.*

Cum silentio animadvertite. Ter. E. prol. 44. *Luister aandachtig toe.*

Hoc etiam in bestiis animadverti potest. Cic. Am. 8. *Dit kan men zelf in de beesten bemerken* of *bespeuren.*

Animadverti ex tuis literis. Cic. F. 3. 5. *Ik heb uit uw brieven gemerkt.*

Rem suam animadvertere. Ter. Ph. 3. 1. 3. *Acht op zijn zaaken geeven, zijn dingen in acht neemen,* of *gade slaan.*

Animadvertere. *Straffen, tuchtigen.*

Hæc primum ab illo animadvertenda est injuria. Ter. An. 1. 1. 129. *Men moet hem deeze misslag 't eerst onder de neus wrijven, of 't eerst voor oogen stellen, of men moet hem, door 't straffen van deeze feil, 't eerst zijn ongelijk doen zien.*

Facinus animadvertendum. Ter. An. 4. 4. 28. *Een strafwaerdige misdaad, een misdaad die straf verdient.*

Animadvertere in aliquem. Cic. C. 1. 12. *Iemant straffen, berispen, tuchtigen, kastijden, bestraffen.* Dit word voor al gezegt van die recht hebben om zulks te doen. Ulp. Dig. 2. 1. 3.

Animadvertere in aliquem ultimo supplicio. Ulp. Dig. 48. 8. 4. § 2. *Iemant tot de hoogste straf verwijzen, vonnissen om met de dood gestraft te worden.* Verberibus. Sall. B. C. 51. *om gegeesselt te worden.*

(Animadvertere, was ook een woord door welke de stads dienaars, die voor de Overigheit gingen, hen die hun ontmoetten, vermaanden, *dat ze de Overigheit alle behoorlijke plichten bewijzen zouden.* Suet. J. 80. 4. Seneca telt dezelve op E. 64.)

ĀNĬMĀL, ālis. n. Cic. Tim. 4. *Een dier, een gedierte.*

ĀNĬMĀLĬS, is m. & f. lĕ, is. n. Lucret. 1. 127. *Dierlijk, dat van een dier is, of met een dier eenigzins overeen koomt.*

Animalis intelligentia. Cic. A. Q. 2. 37. *Een vlugge kennis.*

Res animalis. Quintil. I. O. 1. 6. *Een bezielt, of levendig ding, iets dat levendig is.*

Animalis. Plin. H. 8. 42. *Dat men inademt, of inaassemt.*

Animalia vincula. Cic. Tim. 9. *De zeenuwen.*

ĂNIMĂNS, āntis. omn. gen. Cic. L. L. 1. 9. N. D. 2. 47. *Een dier.*

ĂNIMĀTIO, ōnis. f. Cic. Tim. 10. *Bezieling, d'instorting der ziel,* van een mensch spreekende. *Bezieling, levendigmaaking,* natuurkundiglijk spreekende.

ĂNIMĀTŬS, ūs. m. *'t Gebruik der ademhaaling, d'ademing, aassemіng,* of *ademhaaling.*

Animatu carere. Plin. H. 11. 3. *Geen adem konnen haalen.*

ĂNIMĀTUS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 1. 23. *Bezielt, levendig, 't geen een ziel heeft.*

Divina mente animatus. Cic. Somn. Sc. 3. *Met een goddelyken geest bezielt,* of *begaaft.*

Animatus. *Geneegen, gezint, gestelt, geschikt.*

Animatus erga aliquem. Cic. Att. 15. 12. in aliquem Cic. V. 4. 67. *Iemant wel geneegen,* of *wel gezint.*

Sin aliter sint animati. Plaut. Am. 1. 1. 54. *Indien ze anders gezint zijn.*

Ita animatus fui, ut seq. sub. Cic. A. 9. 12. *Ik heb de gedachte, de wil gehad, om, enz.* Plautus laat somtijts Ut over, en stelt het volgende werkwoord (verbum) in d'infinitivus. Pf. 1. 2. 18. Truc. 5. 74.

Socii infirme animati. Cic. F. 15. 1. *Bondgenooten die niet al te wel gezint zyn.*

Melius animatus quam paratus. Cic. F. 6. 6. *Veel beeter gezint, dan gereed.* Animatus word eigentlijk gezegt van die *'t hert,* of *'t gemoed bereidt heeft;* en Paratus van de geene, die *gereed is om iets te doen,* of *te onderneemen.*

Animatæ tegulæ. Vitruv. 7. 4. *Versten, holle pannen die men op de naald van de huizen legt.* Dus verzeekert de Laet met eenige waarschijnelijkheit, dat hij in twee oude handschriften van Vitruvius heeft geleezen, daar alle d'andere leezen Hamatæ tegulæ.

ĂNĬMO, ās. āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cic. D. 1. 57. *Bezielen, levendig maaken, het leven,* of *een ziel geeven.*

Animari. Colum. 8. 5. *Bezielt worden, beginnen te leeven, een ziel,* of *'t leven ontfangen.*

† Animare aliquid in anguem. Ovid. M. 4. 6. 19. *Iets in een slang veranderen.*

† Animare aliquem in prælia. Claud. R. P. 3. 386. *Iemant tot den stryd aanmoedigen, iemant aanmoedigen om te vechten.*

† Subitis animantur frondibus hastæ. Claud. Hon. nupt. 188. *Hunne pieken brengen straks bladeren voort.*

ĂNIMŌSĒ. adv. *Moediglijk, kloekelyk, onvertzaagdelyk, stontelyk, vroomelyk, stoutherteglyk, vieriglyk, ieverig, edelmoedig[lyk].* (De compar. animosius staat bij Val. Max. 5. 4. 6. en de superl. animosissime beneeden bij Suetonius.)

* Animose sententiam defendere. Cic. T. Q. 3. 21. *Een gevoelen zeer ieverig voorstaan.*

Animosissime aliquid comparare. Suet. J. 47. 2. *Iets met een onbekrompen hert koopen, iets koopen, zonder 'er naar te vraagen wat het kost.*

ĂNIMŌSĬTĀS, ātis. f. Macrob. Somn. 1. 6. Ascon. Pæd. Cic. 91. *Vierigheit; iever, drift,* tot voorstant van eenig gevoelen.

ĂNIMŌSUS, ă, ŭm. *Moedig, edelmoedig, stout, gehert, dapper, kloek.* De compar. animosior staat bij Florus beneeden.

Vir cladibus animosior. Flor. 1. 16. 7. *Een man die door 't verlies aangemoedigt, of stouter word; die door 't verlies meer moed krygt.*

Animosus equus. Ovid. T. 4. 6. 3. *Een moedig paerd.*

* Animosa contentio. Plin. H. 10. 29. *Een ieverig geschil, een harde twist.*

† Animosus. Virg. G. 2. 441. *Geweldig, hard, sterk,* van den wind spreekende.

Animosus rebus angustis. Hor. O. 2. 10. 21. *Een kloekmoedig mensch in tegenspoed.*

† Virtus divitiis animosa suis. Claud. Theod. Conf. 5. *Een deugd moedig op haare verdienste.*

† Animosa pericula. Mart. 12. 14. 9. *Groote gevaaren voor een stout hert.*

Animosum signum. Prop. 3. 7. 9. *Een levendig beeld, een beeld dat zeer naar 't leven gelykt.*

ĂNIMŬLĂ, æ. f. Sulp. ad Cic. F. 4. 5. *Een zieltje, een kleine ziel.*

ĂNIMŬLUS, i. Plaut. Men. 2. 3. 11. Cas. 1. 1. 46. *Zieltje.* Een vleijend woord.

ĂNIMUS, i. m. *De ziel, de geest,* van menschen en beesten spreekende.

Animi bestiarum. Cic. T. Q. 1. 33. *De zielen der beesten.*

Animus, afflictus, fractus. Cic. Att. 12. 21. demissus. Cic. Off. 3. 32. abjectus, mollis. Cic. T. Q. 2. 21. *Een neêrslagtig, of verwijfde gemoed, een kleinmoedige, of zwakke ziel, of geest.*

Animi valentes. Cic. T. Q. 4. 31. *Welgestelde verstanden, stantvastige gemoederen.*

Animi altitudo. Cic. F. 3. 19. amplitudo. Cic. T. Q. 2. 26. magnitudo. Cic. T. Q. 2. 22. firmitas. Cic. Att. 12. 38. præstantia. Quintil. I. O. 10. 6. 1. sublimitas. Plin. H. 7. 25. *De diepte, de grootheit, de heerlykheit, de stantvastigheit, d'uitmuntentheit, de luister, de verhevenheit van den geest.*

Animi pendeo vehementer. Cic. F. 8. 5. *Ik ben heel onzeker, ik staa zeer tusschen beiden, of wankelbaar, ik weet niet wat ik doen zal.*

Animo libenti prolixoque facere aliquid. Cic. Att. 16. 16. subj. 3. *Iets met vermaak doen.*

Sin aliter animus vester est. Ter. Ad. 3. 4. 46. *Ten zij gy een ander oogmerk hebt, of anders gezint zyt.*

Æquo animo carere re aliqua. Cic. F. 4. 11. *Iets vrywilliglyk, of gewilliglyk missen.*

Bono animo esse. Cic. Att. 5. 18. *of* bonum animum habere. Plaut. R. 3. 3. 25. *Goede moed hebben, of houden, welgemoedt zyn.*

Iniquo *of* perniquo animo aliquid pati. Cic. F. 12. 18. *Iets onverduldiglyk lyden, of verdraagen.*

Æquo animo aliquid pati. Cic. A. 12. 4. ferre. Cic. T. Q. 2. 17. accipere. Hor. A. P. 250. *Iets geduldelyk draagen, lyden, ontfangen.*

Animum habere ad audaciam. Cic. V. 3. 35. *Stout, of onbeschaamt van inborst zyn.*

Animum vincere. Plaut. Trin. 2. 2. 29. *Zichzelven, zyn driften, of zyn geneegentheden overwinnen.*

Ex animo. Cic. F. 12. 27. *Van herten, oprechtelyk, hertelyk, waarlyk.*

* Animi mens. Catul. 65. 2. Plaut. Cist. 2. 1. 5. Animi ingenium. Cic. I. R. 1. 45. *d'Aart, d'inborst, de reden.*

Animus. *De moed, d'edelmoedigheit, het hert.*

Animos facere. Ovid. T. 5. 8. 3. addere. Cic. Att. 7. 2. *Hert, of moed geeven, den moed opwekken, aanmoedigen.*

Nostris animus accessit. Cic. Att. 5. 20. *De onzen hebben moed gekreegen, of moed geschept.*

Animus. *De wil, de begeerte, de geneegentheit, de wensch, de lust, 't vermaak.*

Teneo quid animi vestri super hac re sit. Plaut. Am. prol. 58. *Ik weet wat*

wat uwe geneegentheit, of *gedachte is over die zaak.*
Meo quidem animo. Cic. I. R. 1. 4. *of* meo animo. Ter. Ad. 5. 6. 4. *Naar mijn gedachte*, *gevoelen*, of *meening.*
Animi causa. Plaut. R. 4. 2. 27. *Uit vermaak*, *om zich te vermaaken.*
Ex animi sententia. Cic. de Or. 2. 64. *Naar zijn wensch*, of *begeerte.*
Animus. *De gedachte*, *'t oogmerk*, *'t opzet*, *'t voorneemen.*
Quid animi habeam, periclitamini? Plaut. Am. 2. 2. 57. *Gij zoekt te weeten wat ik in 't hert*, of *in den boezem heb*; of *gij zoekt mijne gedachten*, of *mijne voorneemens te weeten.*
Paucis ad moriendum, pluribus ad fugam animus fuit. Curt. 5. 3. 11. *Weinigen hebben verkozen te sterven*, *'t meeste deel heeft besloten te vluchten.*
Animus. *d'Adem*, *d'ademing*, *d'aasseming*, of *ademhaaling.*
Animum recipere. Ter. Ad. 3. 2. 26. *Weer adem haalen*, *weer adem scheppen.* Cic. F. 1. 9. gebruikt het om te zeggen, *weer moed scheppen.*
Animus. Virg. E. 9. 51. Ter. An. I. 5. 47. *De ziel*, *de gedachte*, *de geheugenis*, *de geneegentheit.*
Animus est in hortis. Cic. Att. 12. 12. *Mijn ziel is op mijn hofstede.* Circa campos. Hor. O. 2. 5. 5. *Omtrent de velden.* In navi. Plaut. P. 4. 6. 27. *In 't schip*; In patinis. Ter. E. 4. 7. 46. *In de keuken onder de schotelen*; dat is, al mijn gedachten speelen op deeze dingen.
Jurare ex animi sui sententia. Cic. Off. 3. 29. *Naar zijn gewisse*, of *naar zijn gemoed zweeren.*
Animus. *Trotsheit*, *hoogmoed*, *verwaantheit*, *hovaardije*, *opgeblazentheit.* De beste Schrijvers gebruiken in deezen zin het meervoud, en zeggen,
Animos alicujus comprimere. Cic. Fl. 22. *Iemants trotsheit*, of *hoogmoed bedwingen*, of *beteugelen.*
Anime mi, noli te macerare. Ter. An. 4. 2. 2. *Mijn ziel*, of *mijn hert*, *bedroef*, of *quel u niet.* Een woord van teedere geneegentheit.
Animus. *Zin*, *zinnelijkheit*, *lust*, *aart*, *inborst.*
Animo morem gerere. Ter. An. 4. 1. 17. obsequi. Ter. Ad. 1. 1. 8. indulgere. Ovid. M. 7. 567. *Naar zijn zin*, of *zinnelijkheit leeven*; *zijn lust in alles opvolgen.*
Manus fugient heredis, amico quæ dederis animo. Hor. O. 4. 7. 20. *Daar zal niets de handen van uwen erfgenaam ontglippen*, *dan 't geen waar meede gij uw lust hebt voldaan*, of *uw vermaak genomen.*
Animo Procuratoris intervenire. Ulp. Dig. 17. 1. 10. §. 7. *Als pleitbezorger*, *ergens tusschen in koomen*, of *tusschen invallen.* Een woord der rechtsgeleertheit.
Animus. *Geneegentheit*, *vriendschap*, *liefde.*
Quo animo sunt inter se? Cic. F. 3. 6. en 9. *Hoedanig is haare liefde*, of *geneegentheit tot malkanderen?*
(Animus est, animus fert. *Het is vastgestelt*, *besloten*, of *voorgenoomen.*
Fuerat animus conjuratis corpus Cæsaris in Tiberim trahere. Suet. J. 82. 8. *De t'zaamgezwoornen hadden voorgenoomen*, *'t ligchaam van Casar in den Tiber te sleepen.*
In nova fert animus mutatas dicere formas Corpora. Ovid. M. 1. 1. *Ik heb voorgenoomen te beschrijven de gedaanten*, *in welke de ligchaamen verandert zijn.*
Animus. *Natuur*, *inborst*, *aart.*
Etiamsi consilium fugæ, a qua abhorret animus, agitassem. Curt. 5. 8. 10. *Alhoewel ik beraatslaagt hadde*, *of ik zou vluchten*, *daar mijn natuur afkeerig van is*; of *daar ik uit der aart afkeerig van ben.*
Ut animus meus est, propemodum expertæ estis. Plaut. Truc. 4. 3. 1. *Gij hebt bijna vernoomen*, *hoe ik van natuur ben*, of *van hoedanig een inborst ik ben.*
Animus. *Gevoelen*, *meening*, *oordeel.*
Ut meus est animus. Plaut. Cist. 1. 1. 5. *Naar ik gevoel*, *naar ik oordeel*, *naar mijne meening.*
Hoc meo animo, summi in patriam amoris mei signum debet esse certissimum. Cic. Sext. 22. *Dat moet naar mijn oordeel*, of *naar mijn gevoelen*, *een zeer vast teeken of bewijs zijn van mijn overgroote liefde tot het Vaderland.*
Animus. *Voorzichtigheit*, *wijsheit*, *toezicht.*
Eam mihi debeo gratiam & animo meo. Sat sapio, &c. Plaut. Most. 3. 3. 23. *Ik heb mijne voorzichtigheit dat toe te schrijven*, of *te danken. Ik ben wijs genoeg*, enz.
Animus. *Dapperheit*, *kloekmoedigheit*, *moed*, *kouragie.*
Aliis consilium, aliis animus defuit. Cic. A. 2. 12. *'t Heeft den eenen aan beleit*, *den anderen aan moed ontbrooken.*
Animi, in 't meervoudige beteekent *opgeblaazentheit*, *trotsheit*, *stoutheit.*
Sustulerant animos Ætoli. Liv. 28. 5 *De Etoliers zijn stout*, of *trots geworden.*
Quia paullulum vobis accessit pecuniæ, sublati animi sunt. Ter. Ad. 3. 5. 56. *Om dat uwe goederen een weinigjen zijn aangegroeit*, *zijt gij opgeblaazen en trots geworden.*
Animi causa, animi gratia. *Tot geneegte*, *tot vermaak*, *om den tijd te slijten*, *tot tijdkorting*, *uit kortswijl.*
Hic simiolus, animi causa me, in quem inveheretur, delegerat. Cic. F. 7. 2. *Dit aapje had mij uit geneegte verkooren*, *tegens wien hij zoude uitvaaren.*
Qui illud animi causa fecerit. Cic. A. 7. 6. *Die dat uit vermaak*, of *kortswijl zal gedaan hebben.*)
ĂNISŎCYCLĂ, ŏrŭm. n. plur. *of* Ănisŏcycli, ŏrŭm. m. plur. Vitruv. 10. 1. Ἀνισόκυκλα. *Kringboogen.* Zeekere kleine werktuigen van ongelijke boogjens gemaakt, die de Ouden gebruikten om pijlen mee te schieten.
ĂNĪSŬM, ī. n. Plin. H. 20. 17. Ἄνισον. *Anys.* Zeeker kruid.
ĂNNĀLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. *Jaarig*, *van een jaar.* Tempus annale. Varr. R. R. 1. 27. *De tijd van een jaar.*
Lex annalis. Cic. A. 5. 17. *De wet der jaaren*, *om in de openbaare bedieningen te moogen koomen.*
ĂNNĀLĬS, ĭs. m. Nep. 23. 13. 1. Plin. H. 7. 28. *Een jaarboek*, *de jaarboeken*, *een jaarlijks geschigtboek.* Men gebruikt meest het meervoud.
Annalis tuus. Cic. Att. 12. 23. *Uw jaarboek.*
ĂNNĀLĒS, ĭŭm. plur. Cic. F. 5. 12. *De jaarboeken*, *jaarlijksche tijdboeken*, of *geschigtboeken.* Gell. 5. 18. zegt dat het een geschigtboek is naar de order en verscheidenheit der tijden die men verhandelt.
ĂNNĀRĬŬS, ă, ŭm. Lex annaria. Festus. *Jaarwet der Overheit*, *een Roomsche wet die den Overheeden verbood meer dan een jaar in hun ampt te blijven.* Villius die ze maakte, noemde ze Annalis.
ĂNNĔ. Een inwerpzel. *Of? indien? wat? hoe?* Vraagende.
Cum interrogatur, tria pauca sint anne multa. Cic. A. Q. 4. 29. *Wanneer gevraagt word*, *of drie weinig of veel zijn.*
Anne licebit fœderatis, istud nobis non licebit. Cic. C. B. 23. *Hoe! men zal het den bondgenooten toelaaten*, *en 't zal ons verbooden zijn!*
Anne partus ancillæ sit in fructu habendus. Cic. Fin. 1. 4. *Te weeten*, *of 't kind van de slavin onder de vruchten en inkomsten van den Heer moet getelt worden.*
ĂNNĔCTO, ĭs, nexŭi, nexŭm, nectĕrĕ. acc. unius. dat. alterius. *Vastbinden*, *t'zamenbinden*, *vastmaaken*, *aan een knoopen*, *t'zamenvoegen*, *vastvlechten.*
Ad linguam stomachus annectitur.

N. D. 54. *De maag is vast aan de tong.*
Insulam continenti annectens. Plin. H. 4. 1. *Dat het eiland aan 't vaste land hecht.*
Diæta villæ hypodromum annectit. Plin. E. 5. 6. 19. *Door d'eetzaal word de bedekte wandelplaats aan de hofstede gevoegt.*
ĀNNELLŬS, i. m. Lucret. 6. 911. *Een ring.*
Annellus. Hor. S. 2. 7. 9. *Een ringetjen, een goude ring.*
ĀNNĔXŬS, ă, ŭm. *Vastgebonden, gehecht, vast gemaakt, verknocht, t'zamengevoegt.*
Scapha navi annexa. Cic. I. R. 2. 51. *Een sloep aan een schip vast gemaakt*, of *gebonden.*
ĀNNĔXŬS, ûs. m. *Aanlegging, aangrenzing, aandeeling*, van een land, akker, enz. spreekende.
Floruit urbs ubere agri annexu. Tac. H. 3. 34. 2. *De stad raakte in bloei door de deugtzaamheit van 't aangrenzende land.*
ĀNNĬCŬLŬS, ă, ŭm. Varr. R. R. 2. 5. *Eenjaarig, van een jaar, een jaar oud*
Annicula ætas. Colum. 7. 9. *d'Ouderdom van een jaar, eenjaarige ouderdom.*
ĀNNĬFĔR, ă, ŭm. Plin. H. 16. 26. *Jaarlijks vruchtdraagende*, of *alle getijde van 't jaar vruchtdraagende.*
ĀNNĪTŎR. V. Adnitor.
ĀNNĬVĔRSĀRĬŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 1. 18. *Jaarlijks, dat alle jaaren geschiedt*, van een offerhande, feest, enz. spreekende.
(Anniversaria febris, zoude konnen genaamt worden, *een Koorts die alle jaar wederkoomt.* Zoo noemt'ze Val. Max. 1. 8. 16. ext. in de opschriften van de hoofdstukken, indien Valerius die zelf daar voor gezet heeft. Hij beschrijft ze in dat hoofddeel, als hij verhaalt, dat den dichter Antipater eens des jaars op zijn geboortedag dezelve gehad heeft.)
Anniversarii hostes. Flor. 1. 12. 1. *Vijanden waar meede men alle jaar in oorlog raakt.* Austri. Nigid. bij Gell. 2. 22. *Winden die alle jaar op eenen zeekeren tijd waayen.*
ĀNNO, ās, ārĕ. *Aanzwemmen, wechzwemmen.* Zie Adno.
(* Anno. *Voor een jaar.*
Qui quasi uxorem sibi me habebat, anno dum hic fuit. Plaut. Truc. 2. 4. 39. *Die mij voor zijn vrouw hielt, als hij voor een jaar hier is geweest.*
Ego emi isthanc anno uxori meæ. Plaut. Men. 1. 3. 22. *Die heb ik voor een jaar ten dienste van mijn huisvrouw gekocht.*)
ĀNNŎMĬNĀTĬO, * ōnis. f. Cic. Her. 4. 21. de Or. 2. 63. *Zinspeeling van woorden*, wanneer twee woorden omtrent van den zelven klank, een verscheiden zin heb en. Een gestalte der Reedenrijkkonst, gelijk als flamma en fama, &c.
ĀNNŌNĀ, æ. f. *Leeftocht, levensmiddelen, voorraad, mondkost.*
Annonæ caritas. Cic. Dom. 6. Suet. A. 41. 6. *De duurte der leeftocht.* Difficultas. Cic. Dom. 5. *De moeijelijkheit van 't bekoomen der levensmiddelen.* Vilitas. Cic. Dom. 5. *De goedkoop der mondkost.*
Frumentum ad annonæ incendium supprimere. Quintil. D. 12. *'t Koren inhouden om het tot een duure prijs te verkoopen.* Dus verklaart het Turnebus Adv. 22. 33.
Incendere annonam. Varr. R. R. 3. 2. *De prijs der levensmiddelen opslaan*, of *verhoogen.*
Urit populum gravis annona. Vell. 2. 77. 1. *'t Volk heeft groot gebrek aan leeftocht.*
Annona dupla. Veget. 2. 7. *Dubbel deel van legerbrood*, of *voeder.*
ĀNNŌNĀRĬŬS, ă, ŭm. *Dat de leeftocht aangaat.*
Diversæ annonariæ species. Veget. 3. 3. *De verscheide slach*, of *soort van levensmiddelen.*
ĀNNŌSŬS, ă, ŭm. Hor. O. 3. 17. 13. Ovid. F. 2. 571. *Oud, bedaagt, hoog van jaaren.*
ĀNNŎTĀTĬO. V. Adnotatio.
ĀNNŎTĀMĔNTŬM. V. Adnotamentum.
ĀNNŌTĬNŬS, ă, ŭm. Adj. *van* annus. *Eenjaarig, jaarig, van een jaar.*
Ungues annotini. Colum. 4. 24. *De jaarige ranken.*
Annotinus. Adj. *van* annona.
Naves annotinæ. Cæs. B. G. 5. 8. 6. *Voorraadscheepen, proviantscheepen, fluiten die den leeftocht voeren.*
ĀNNŎTO. V. Adnoto.
ĀNNŬĀTĬM. Adv. *Van jaar tot jaar, jaarlijks.* Dit woord is noch van Plinius de Geschigtschrijver, noch van eenig ander Latijnsch Schrijver. (Valla E. 6. 60. brengt deeze woorden bij uit Plin. H. 12. 17. Herodoto teste, qui tradit, singula millia talentum thuris annuatim pensitasse Arabas Regibus Persarum. Maar hij twijfelt zelf aan de waarheit en goetheit van die plaats. In de verbeeterde afschriften leestmen annua. Het word alleen gevonden in een oud Onomasticon.)
ĀNNŬLĀRĬS, ĭs. m. & f. rĕ, ĭs. n. Digitus annularis. Plin. H. 35. 6. *De vinger daar men den ring aan draagt, de ringvinger.* (De oude droegen den ring aan den vinger naast de korste van de slinker hand. Hier van poogen redenen te geven Gell. 10. 10. en Macrob. S. 7. 13.)
Candidum annulare. Plin. H. 35. 6. *Ringkrijt, krijt*, 't welk voortijds de vrijgelaaten knechts in yzere ringen lieten zetten, en droegen.
ĀNNŬLĀRĬŬS, ĭi. m. Cic. A. Q. 4. 27. *Ringemaaker, goudsmit.*
ĀNNŬLĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van een ring*, of *dat tot een ring behoort.*
Annularia creta. Vitruv. 7. 14. Zie candidum annulare.
Annulariæ scalæ. Suet. A. 72. 2. *Een wenteltrap.*
ĀNNŬLĀTŬS, ă, ŭm. *Geringt, die een ring draagt.*
Aures annulatæ. Plaut. Poen. 5. 2. 21. *Ooren daar ringen door zijn.*
(Annulatus. *Geboeit, met een ring vast gemaakt.*
Annulatos canes laxare. Apul. M. 9. 234. *Honden, die aan een band leggen, loslaaten.*
Homines pedes annulati. Apul. M. 9. 222. *Menschen, wiens voeten geboeit zijn, die boeijen aan de voeten hebben.*)
ĀNNŬLŬS, ĭ. m. *Een ring, een goude ring.*
Annulus signatorius. Val. Max. 8. 14. 4. *Een zeegelring.*
Annulum induere. Cic. Off. 3. 9. *Een ring aan zijn vinger steeken.* è digitis detrahere. Suet. J. 33. 3. *Van zijn vingers trekken.*
Annulo sigilla imprimere. Cic. A. Q. 4. 26. *Met zijn ring verzegelen.*
Annulo suo tabulas obsignare. Plaut. Curc. 2. 3. 67. *Een brief met zijn wapen*, of *cijfer toezegelen.*
Annuli curam habere. Justin. 43. 5. 12. *De zegels bewaaren, 't bewint over 't zegel hebben.*
Annulus Vitruv. 4. 3. *Een boog.* Een woord der Bouwkonst.
Annulus pronubus. Tertull. Apol. 6. *Trouwring.*
(Annulus. *Een boei, een kluister.*
Annulus iste tuis fuerat modo cruribus aptus. Mart. E. 11. 38. 3. *Deze kluister hadde onlangs wel aan uwe voeten gepast*, of *wel gezeeten*
Annulus. *Een haairlok, een krul in 't haair.*
Unus de toto peccaverat orbe comarum Annulus. Mart. E. 2. 66. 1. *d'Eene krul had niet wel in uw haair gezeten.*)
ĀNNŬMĔRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Argentum alicui. Cic. Div. 17. *Iemant eenig geld telien, aantellen, toetellen, betaalen.*
* Annumerare aliquid alicui rei. Cic. D. 2. 1. *Iets ergens bijvoegen,*

gen, *bijtellen*, of *bijſte'len*.

Annumerare aliquem in grege patronorum, *of* inter patronos. Cic. S. R. 32. *Iemant onder 't getal der Voorſpraaken tellen.*

Se in exemplis annumerare. Ovid. T. 5. 4. 20. *Zich tot een voorbeeld ſte'len.*

Nec habent annumeranda tibi pro Republica vulnera. Plin. P. 15. 5. *Zij behoeven u al de wonden niet op te tellen, die zij in den dienſt van den Staat ontfangen hebben.*

Annumeratus es una cum illis. Cic. Sall. 2. *Gij zijt onder hen getelt*, of *gerekent.*

ĀNNŪNTĬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Aliquid alicui. *Iemant iets verkondigen, bootſchappen, aandienen, bekent maaken, berichten; iemant ergens van verſtendigen*, of *bericht van geeven.*

* Alicui ſalutem annuntiare. Cic. Att. 12. 1. *Iemant groeten, iemant heil wenſchen.*

ĀNNŬO, ĭs, Ānnŭĕrĕ. dat. perſ. Cic. C. 3. 5. *Iemant met het hoofd toewenken, dat men ergens in verwilligt*, of *iets goedkeurt.*

Annuere. *Iets beloven te doen, een teken geeven dat men gehoorzaamen wil.*

Ne abſcedam imperat, annuo. Ter. E. 3. 5. 31. *Hij belaſt mij dat ik niet zal weehgaan; ik wenk hem toe dat ik gehoorzaamen zal.*

Annuo me venturum. Plaut. B. 2. 2. 9. *Ik beloof hem te koomen.*

Annuere an diſtringeret gladium. Tac. An. 15. 58. 4. *Door een teken vraagen, of hij den degen zou trekken.*

Annuere alicujus auſis. Ovid. M. 7. 178. *Iemant begunſtigen*, of *gunſtig zijn.* Cœptis alicujus. Virg. G. 1. 40. *Iemants voorneemen begunſtigen.* Promiſſis. Plin. E. 1. 22. 11. *De beloften inwilligen.* Cœli arcem. Virg. Æ. 1. 254. *Iemant in den hemel ontfangen.*

Sin noſtrum annuerit nobis victoria Martem. Virg. Æ. 12. 187. *Indien wij het zullen gewonnen hebben.*

Annuere aliquem. Cic. V. 1. 61. *Iemant door eenig teken aanwijzen*, of *uitbee'den.*

Quibus facili Deus annuit aure. Prop. 1. 1. 31. *Den geenen dien Godt gunſtiglijk hoort, dien hij verhoort*, of *dien Godt een gunſtig oor leent.*

ĀNNŬS, i. m. Varr. L. L. 5. 1. *Een jaar.*

Anno ſuperiore. Cic. Ar. 8. *'t Voorleeden jaar*

Quinto anno exeunte. Cic. D. 1. 25. *Op 't einde van 't vijfde jaar.*

Anno vertente. Cic. N. D. 2. 20. *Een rond jaar.*

Annus. *Het jaar, 't getijde, de tijd, 't jaargetyde.*

Annus hybernus. Hor. Ep. 2. 29. *De winter, de wintertijd.* Men zou het ook konnen verklaaren, *een zeer koud jaar.*

Annus noſter. Cic. F. 10. 25. *Onze tijd*, of *'t jaar dat wij in ſtaat*, of *oud genoeg zyn, om naar eenig ampt te ſtaan.*

Anni emeriti. Ovid M. 15. 226. *Zeer hooge jaaren, een zeer hoogen ouderdom.*

† Serpens novus exuit annos. Tib. 1. 4. 31. *De ſlang vervelt alle jaar.*

(Annus. *De jaarlijkze inkomſten des velds. Het jaarlijkze koren.* Zie boven Annifer.

Arare terram, aut exſpectare annum non facile perſuaſeris. Tac. G. 14. 7. *Niet ligt zult gij hen overreeden het land te bouwen*, of *het jaarlijkze koren af te wachten.*

Annus eſt in cura. Tertull. Apol. 40. *Men is bekommert*, of *bedacht weegens de vruchten van 't jaar.*

Libya tulit magnum annum. Lucan. 3. 70. *Libyen bragt in dat jaar veel koren voort. In Libyen was in dat jaar een goed boomgewas.*

ĀNNŬŬS, ă, ūm. *Jaarlijks, een jaar, dat een jaar duurt.*

Annui Magiſtratus. Cæſ. B. G. 1. 16. 5. *Vroedſchappen van een jaar, Overheeden die alle jaar aangeſtelt worden*, of *maar een jaar regeeren.*

Annuis vicibus. Plin. H. 10. 20. *of* annua vice imperium illis habendum reliquit. Plin. H. 2. 39. *Hij liet hun 't rijk achter, dat ze het jaarlijks bij beurte*, of *d'een na d'ander, bezitten zouden.*

Annuus. Cic. N. D. 2. 39. *Jaarlijks, dat alle jaar geſchied*, of *gebeurt.*

Annua certamina. Lucan. 1. 180. *Jaarlijkſche gevechten.*

Nox erat annua nobis. Ovid Her. 11. 29. *De nacht viel ons een jaar lang.*

ĀNNŬĂ, ōrūm. n plur. Suet. T. 50. 2. Fl. 18. 2. Plin. E. 10. 32. *Een jaarlijkſche wedde*, of *onderhoud, jaarlijkſche leeftocht*, of *voorraad.* Ulpianus Dig. 33. 1 14. zegt Annuum i. n. in den zelven zin. Men kan 'er in den eerſten zin Cibaria *of* Alimenta, onder verſtaan, en in den anderen Alimentum, en de verdere bijvoegzels.

ĀNNŪTRĬO. V. Adnutrio.

ANO.

ĀNŌDȲNĂ, ōrūm. n. plur. Celſ. 5. 25. Ἀνώδυνα. *Geneesmiddelen, die door den ſlaap de pijn ſtillen.*

ĀNŌNYMŎS, i. f. Plin. H. 27. 4. Ἀνώνυμος. *Onbekent, naamloos, zonder naam.* Zeeker kruid dus genaamt vermids 'er de naam van onbekent is.

ĀNŌRMĬS. V. Abnormis.

ANQ.

ĀNQUĪRO, ĭs, quiſīvī, quiſītūm, quīrĕre de aliqua re. Liv. 6. 20. *Iets nauw onderzoeken, ergens onderzoek naar doen, iets navorſchen, naſpeuren*, of *neerſtelijk verneemen, ergens kennis van neemen, 't zij gerechtelijk, of anderzins.*

Id quod fieri poſſit anquiritur. Cic. Fat. 9. *Men verneemt neerſtiglijk naar 't geen 'er gedaan, verricht*, of *uitgevoert kan worden.*

Anquirere capite. Liv. 8. 33. *of* capitis de aliquo. Liv. 2. 52. *Tegens iemant een halszaakelijk recht voeren, in een halszaak bewijs tegens iemant beleggen. Onderzoek tegens iemant over een halszaak doen.*

Anquirere pecunia. Liv. 26. 3. *Onderzoek tegens iemant over landdievery*, of *'s lands penningen doen.*

ĀNQUĪSĪTĒ. adv. *Scherpelijk, neerſtiglijk, nauwkeuriglijk, zorgvuldiglijk, omzichtiglijk.* De compar. anquiſitius ſtaat beneden bij Gellius.

Anquiſite aliquid quærere. Gell. 1. 3. *Ergens ſcherpelijk onderzoek naar doen.*

* Anquiſitius ſuper aliqua re diſſerere. Gell. 1. 3. *Omzichtiger*, of *nauwkeuriger ergens van ſpreeken.*

ĀNSĂ, æ. f. Virg. E. 6. 17. *De heugel* van een korf, emmer, enz. *'t hantvat*, of *'t oor* van een vat, kan, enz ſpreekende.

* Anſa ferrea. Vitruv. 2. 8. *Een zwaluweſtaert, een yzere kram*, of *winkelhaak*, om de muuren aan malkanderen te houden.

Anſa. *Geleegentheit, opening, middel, reeden, ſtoffe.*

Anſam quærere, ut &c. Plaut. P. 4. 4. 120. *Een geleegentheit*, of *middel zoeken; om enz.*

Anſam reprehenſionis habere. Cic. Pl. 34. *Opſpraakelijk, beriſpelijk zijn, voor d'opſpraak*, of *beriſping bloot ſtaan.*

Dare anſam ad reprehendendum. Cic. Am. 16. *Geleegentheit tot opſpraak geeven.*

Sermonis anſas dabat. Cic. Sext. 10. *Hij*

Hij gaf reden, of *geleegentheit om van hem te spreeken.*

† Ansa. Tib. I. 9. 14. *Schoenriem, schoenband, schoenlint, schoennestel.* Of wel, *'t Oor van de schoen.*

ĀNSĀTŬS, ă, ŭm. Colum. 9. 15. *Met een hengel*, van een emmer, korf, enz.; *met een oor*, of *handvat*, van een pot, kan, enz. spreekende.

* Ansatus. Plaut. P. 2. 5. 7. *Met de handen in de zyde, die in 't gaan de handen in de zij zet*, en dus wel een pot met twee ooren gelijkt.

ĀNSĔR, ĕris. m. Cic. S. R. 20. *Een gans*, 't zij tamme, *of* wilde.

ĀNSĔRCŬLŬS, ī. m. Colum 8. 14. *Een gansjen*, *een jonge gans.*

ĀNSĔRĪNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 30. 8. *Van een gans*, *dat tot een gans behoort.*

ĀNSŬLĂ, æ. f. Val. Max. 8. 12. 3. ext. *Een schoenriem*, of *schoenband.*

ĀNTÆ, ārŭm. f. plur. Vitruv. 3. 1. *Stylen*, *deurstijlen*, *posten van de deur.* Platte pijlaaters als men bouwkundiglijk spreekt.

* Antæ. Vitruv. 3. 1. *Vierkante pylaars*, die de hoeken der gebouwen maaken.

ĀNTĀRCTĬCŬS, ī. m. Polus antarcticus. Apul. Mund. p. 57. Varr. L. L. 8. 18. Hygin. P. A. 1. 6. *Het Zuider aspunt.*

ĀNTĀRĬŬS, ă, ŭm. Antarium bellum. *Een oorlog die men voor de Stadspoorten voerd.* Festus. of gelijk het andere verklaaren, *een opstant*, *oproer*, *muitery*, *tegens d'Overigheit.*

Antarii funes. Vitruv. 10. 3. *De voortouwen*, die een werktuig vastbouden wanneer 't als een schoorzuil is opgerecht. Baldus wil dat het de hijsreepen zijn, waar bij men iets ophijst.

ĀNTĔ. præp. acc. *Voor*, *van vooren.*

Ante Jovem. Virg. G. 1. 125. *Voor Jupiter*, *voor de komst*, of *voor 't ryk van Jupiter.*

Ante. *Voor*, *eerder*, *eer.*

Mortuus est ante istum Prætorem. Cic. V. 1. 45. *Hy stierf voor dat deeze Schout was.*

(Ante illum imperatorem minutis gladiis utebantur. Nep. 11. 1. 3. *Voor dat hy*, of *eer dat hy Veldheer was*, *gebruikten zy korte degens.*

Thebas ante Epaminondam natum alieno paruisse imperio. Nep. 15. 10. 4. *Dat de inwoonders van Theben voor dat*, of *eer dat Epaminondas gebooren was*, *onder het gebied van vreemden gestaan hebben.*)

Quod ante pedes est, videre. Ter. Ad. 3. 3. 32. *Zien wat voor hem legt*, of *wat voor zyn voeten leit.* De Schrijver wil zeggen, de tegenwoordige dingen zien, die voor onze oogen geschieden.

Ante. *Boven*, *voor*, *meer.*

Ante alios fortunatus. Virg. Æ. 11. 418. *Boven alle anderen gelukkig*, *de gelukkigste mensch van de waereld.* Het word gemeenelijk bij de positivus gevoegt, hoewel de Dichters zeggen,

Ante alios omnes immanior. Virg. Æ. 1. 351. *De wreedste mensch van de waereld.* Ante alios omnes pulcherrimus. Virg. Æ. 4. 141. *De schoonste van alle menschen.*

Tibi ante alios gratias habeo summas. Plaut. Trin. 4. 1. 5. *Ik ben aan u meer dan aan iemant ter waereld verplicht.*

Ante me te diligo. Balb. ad Cic. Att. 8. 15. subj. 1. *Ik bemin u boven myn zelven.*

Ante diem tertium. Plin. H. 15. 18. *Voor drie dagen.*

In ante diem sextum Calendas Octobres comitia distulit. Cic. Att. 2. 20. *Hy heeft de Staten vergadering tot den vyf-en-twintigsten der maand September uitgestelt.* De constructie is. Ex die ante diem sextum Calendas Octobres.

Ex ante diem quintum idus Octobres. Liv. 45. 2. *Op den elfden October.*

(Ante omnia. *Boven alles*, *meer dan iets*, *voor alle dingen.*

Destinaverat ante omnia Isthmum perfodere. Suet. Cal. 21. 4. *Hy had besloten voor alle dingen de engte tusschen de twee Zeën door te steeken.*

Ante omnia cædis conscios ad tumulum patris occidi jussit. Just. 11. 2. 1. *Hy heeft voor alle dingen bevoolen*, *dat die kennisse van 't vermoorden zyns vaders hadden*, *zouden omgebragt worden.*

Necessitas ante rationem est. Curt 7. 7. 10. *De noodzakelykheit is boven de reeden*, *is meerder dan de reeden*, of *nood breekt wet.* 't Is een Grieksche spreekwijs, als ik over Curtius schrijvende, getoont heb.

Ante. *Meer*, *voor.*

Si quis ante Jovem haberetur. Curt. 8. 7. 13. *Indien'er van iemant van de Goden meer dan van Jupiter gehouden wierde*, *indien iemant van de Goden Jupiter voorgetrokken wierd.*

Ante. *Onder*, *by*, *neffens.*

Non erat libenter ante oculos civium suorum. Nep. 12. 3. 2. *Hy was niet geerne onder d'oogen*, of *in 't gezicht van zyn landslieden.*

Ante quem diem, *Op welken dag.* Dit gebruikt Cæs. B. C. 1. 11. 2. in 't volgende voorbeeld.

Non definire, ante quem diem sis iturus. *Niet vast stellen op wat*, of *op welken dag gy reizen zult.*

Ante aliquem. *In iemants tegenwoordigheit.*

Quas plenis ante eum manibus fundebant. Suet. C. 42. 2. *Welke ze overvloedelyk in zyn tegenwoordigheit uitgooten.*

Ante word ook van de Dichters, door het teekentje dat de Letterkundigen ὑφὲν noemen, aan een ander woord gehegt, en beteekent *iets dat voorby is*, of *voorleden is.*

Neque ignari sumus ante-malorum. Virg. Æn. 1. 202. *Wy zyn niet onweetende van de voorleden rampen*, of *wy hebben nog kennisse van de rampen die voorby zyn.*

Quam cito formosas deperdit populus ante-comas. Tib. 1. 4. 26. *Hoe haast verliest de popelier zyn loof 't welk te vooren zoo schoon op hem stont*, of *door 't welk hy te vooren zoo schoon was.*)

ĀNTĔ. adv. van tijd. Plaut. Trin. 5. 2. 17. *Voor*, *eer*, *te vooren.*

Quatriduo ante. Cic. Att. 14. 19. *Vier dagen te vooren.*

Paucis ante diebus. Cic. T. Q. 1. 29. *Weinige dagen te vooren.*

ĀNTĔĀ. adv. *Voor*, *te vooren*, *eer*, *voor dien tyd.*

Antea quam ad me scripsisses. Cic. Att. 3. 24. *Voor*, of *eer gy my geschreven hadt.*

ĀNTĔĀCTUS, ă, ŭm. Ovid. Am. 2. 8. 25. *Voorleden*, *voorgaande*, *voorby zynde*, *te vooren gedaan.*

Anteacta ætas. Lucret. 1. 234. *De voorleden tyd*, *de voorgaande tyd.*

Anteacta vita. Cic. Marc. 1. *'t Voorgaande leven.*

Rerum anteactarum accusari. Nep. 3. 8. 2. *Over oude*, of *vergeeten dingen*, *te recht gestelt worden.*

ĀNTĔĀMBŬLO, ōnis. Mart. 2. 18. 5. *Voorganger*, *voortreeder*, *een bediende die voor een groot Heer*, of *Overheit gaat*, als de Deurwaarders, Pedellen, enz.

Anteambulo fratris. Suet. Fl 2. 5. *Een voorganger van zyn broeder*, dat is, die in een openbaare plechtelijkheit voor zijn broeder gaat, of deeze eer aan zijn broeder toont.

ĀNTĔBĀSIS, ĭs. f. Vitruv. 10. 15. *De voorgrondsteen.* Zommige leezen Antibasis.

† ĀNTĔCĀNĬS, ĭs. m. Cic. N. D. 2. 44. *De grooten hond.* Zeeker gesternte.

ĀNTĔCĀPIO. ĭs, cēpi, ceptŭm, cĭpĕrĕ. Aliquid. *Iets by voorkooming inneemen*, *zich by tyds*, of *voor een ander ergens meester van maaken.*

Pontem antecapere. Tac. H. 4. 66. 2. *Een brug voor de komst des vyands inneemen*, of *bezetten.*

* Famem, frigus, lassitudinem luxu ante-

antecapere. Sall. B. C. 13. *Zich tegen den honger, de koude, de vermoeitheit, door een lui lekker leven, wapenen.*

Tempus legatorum antecapere. Sall. B. J. 21. *Den tijd van de komst der Gezanten voorkoomen, zijne voorneemens voor d'aankomst der Gezanten volbrengen.*

Noctem antecapere. Sall. B. C. 55. *Zijn zaaken voor den nacht afdoen, zijne aanslaagen voor den nacht volvoeren.*

Locus castris antecaptus. Liv. 5. 38. *Een voor-ingenoomene leegerplaats.*

Antecepta animo rei alicujus informatio. Cic. N. D. 1. 16. *Een vooroordeel van den geest over eenige zaak.*

ĀNTĔCĒDO, ĭs, cēssi, cēssūm, cēdĕrĕ. dat. *of* acc. *Voorgaan, voor iemant gaan, vooruit gaan, voortreeden, voortrekken, de voortocht hebben.*

* Antecedere ad explorandum. Liv. 2. 6. * *Vooruit op kondschap gaan.*

Magnis itineribus aliquem antecedere. Cæs. B. G. 7. 35. 6. *Iemant met groote dagreizen voortrekken.*

Fatum alterius antecedere. Cæs. B. C. 2. 6. 1. *Voor een ander sterven.*

Antecedere alicui. *Iemant overtreffen, of te boven gaan.*

Antecedere ætate alteri. Cic. Cl. 21. *of* alterum. Cic. Cl. 28. *Ouder dan een ander zijn.* Honoribus. Cic. S. 18. *In grooter aanzien door zijn bediening dan een ander zijn.* Usu rerum. Cic. V. 4. 62. *Meer ondervinding van zaaken dan een ander hebben.*

Cibum antecedat exercitatio. Cels. 1. 2. *Men moet eenige ligchaams oeffening voor den eten hebben.*

Annus antecedens. Plin. H. 13. 8. *'t Voorleeden, of 't voorgaande jaar.*

ĀNTĔCĔLLO, ĭs, ŭi, ĕrĕ. Alteri aliqua in re. Cic. I. R. 1. 4. aliqua re. Cic. Arc. 3. alterum. Cic. Corn. 1. *Iemant ergens in overtreffen, of te boven gaan; boven een ander ergens in uitmunten.*

* In ultimis religio privatis affectibus antecellit. Flor. 1. 13. 12. *In 't gemeene volk gaat de Godsdienst alle andere neigingen, of driften te boven.*

Alicui rei multum longeque ad honorem antecellere. Cic. Mur. 13. *Bequaamer, of dienstiger dan iets anders zijn om eer in te leggen, of om eer door te behaalen,* van zeekere oeffeningen spreekende.

ĀNTĔCĔSSIO, ōnis. f. Cic. T. 13. *Voorrede, voorgesprek, inleiding,* van een rede spreekende.

Rerum antecessiones. Cic. Off. 1. 4. *'t Geen voor zommige dingen gaat, 't geen eerder dan iets anders is.*

Antecessio astrorum. Cic. Tim. 10. *De weerkeering der gesternten.*

ĀNTĔCĔSSŎR, ōris. m. Paul. Dig. 5. 1. 55. *Voorzaat in eenige bediening.*

ĀNTĔCĔSSŌRĒS, ūm. m. plur. Hirt. B. Afr. 12. *Voorloopers, kondschappers, uitgezondenen, verspieders, voorbenden.*

ĀNTĔCĔSSŬS, ūs. *Verschot, voorbetaaling.*

In antecessum dare aliquid. Sen. E. 118. *Iets verschieten, iets bij verschot betaalen.* Accipere. Sen. E. 7. *Iets opneemen, of bij verschot ontfangen.*

Prædam in antecessum dividere. Flor. 4. 12. 24. *Den buit deelen eer men ze heeft.* (Op 't Nederlandsch zegt men in een gemeen spreekwoord.) *De huid van den beer deelen eer hij gevangen is.*

ĀNTĔCŬRRO, cŭcūrri, cūrsūm, cŭrrĕrĕ. acc. *Voorloopen, voorgaan, voorkoomen.*

Stella solem antecurrens. Vitruv. 9. 4. *Een ster die voor de zon opkoomt.*

ĀNTĔCŬRSŌRĒS, ūm. m. plur. Cæs. B. G. 5. 47. 1. *Voorloopers.* zie Antecessores.

ĀNTĔDĪCO, ĭs, dīxi, dīctūm, dīcĕrĕ. acc. Cic. A. 1. 10. *Voorzeggen, te vooren verkondigen, propheteeren.*

ĀNTĔĔO, īs, īvi, ĭtūm, īrĕ. *Voor iemant gaan, vooruit gaan.*

Cæsar in agmine anteibat. Suet. J. 57. 1. *Cæsar ging in 't trekken voor uit, of voor de benden.*

* Anteire. *Te boven gaan, overtreffen.*

Anteire alicui ætate. Cic. T. Q. 1. 3. *Ouder zijn dan een ander.* Virtute. Cic. Off. 2. 10. *Iemant in moed overtreffen, kloekmoediger dan een ander zijn.* Opibus. Cæs. B. C. 1. 32. 8. *Meer goed dan een ander hebben.*

Animi præstantia bonis omnibus anteit. Cic. Fin. 5. 31. *d'Edelmoedigheit des geests gaat alle goederen te boven.*

Cum nemo eum anteiret his virtutibus. Nep. 8. 1. 3. *Als hem niemant overtrof in deeze deugden.*

Nec se illi abs te propter istam caussam anteiri putant. Cic. Syl. 8. *Zij meenen niet dat gij daarom boven hen zijt, of dat zij daarom minder zijn dan gij.*

Vos ætatem meam honoribus vestris anteistis. Liv. 38. 51. *Gij zijt mijne jaaren door 't geven van eerampten voorgekoomen. Gij hebt mij eerampten gegeven voor de jaaren, in welke ik die volgens uwe wetten kon bekleeden.*

Ne illi ab aliis apud Principem anteirentur. Tac. H. 2. 101. 2. *Op dat d'anderen bij den Vorst niet voorgetrokken wierden, of niet dieper in 's Vorsten gunst raakten dan zij.*

ĀNTĔFĔRO, fĕrs, tŭli, lātūm, fērrĕ. acc. cum dat. Hor. E. 2. 2. 19. *Iemant, of iets meer dan een ander, of dan iets anders achten.*

* Anteferre gressum. Virg. Æ. 6. 676. *Voorkoomen, voorgaan, de voortocht neemen.*

Alicui se honore anteferre. Cic. Syll. 32. *Zichzelven boven een ander, of meer dan een ander achten.*

Alteri virtute anteferri. Cæs. B. G. 5. 44. 14. *Geacht worden kloekmoediger dan een ander te zijn.*

ĀNTĔFĪXŬS, ă, ūm. Vitruv. 10. 15. *Van vooren tegen gezet, tegen genagelt, tegen geplakt, of tegen aangeslaagen,* van een pijlaster, zuil, enz. spreekende.

Antefixa truncis arborum capita. Tac. An. 1. 61. 4. *Hoofden aan de stammen der boomen genagelt.*

ĀNTĔGĔNĪTĀLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Antegenitale experimentum. Plin. H. 7. 55. *d'Ervarentheit der voorouderen, van die voor ons gebooren, of voor ons geweest zijn.*

ĀNTĔGRĔDĬŎR, ĕrĭs, grĕssŭs sūm, antegrĕdi. acc. Cic. N. D. 2. 20. *Voorgaan, voortreeden, vooruit gaan, de voortocht hebben.*

* Antegressa est honestas. Cic. Off. 1. 27. *d'Eerlijkheit is voorgegaan, heeft de voortocht gehad; voor d'eerlijkheit is 't eerst gezorgt.*

ĀNTĔGRĔSSŬS, ă, ūm. *Voorgaande, dat voorgegaan is.*

Antegressa signa. Cic. D. 1. 14. *Voorgaande teekenen.*

ĀNTĔHĂBĔO, ēs, bŭi, bĭtūm, bērĕ. acc. cum dat. Tac. An. 4. 11. 6. *Iets hooger schatten; iets meer achten dan iets anders, of boven iets anders stellen.*

ĀNTĔHĀC. adv. Ter. An. 1. 2. 16. Cic. F. 12. 23. *Voor deezen, voortijds, voormaals, eertijds, voor deezen tijd, voor deeze dingen, tot nu toe.*

ĀNTĔLĀTŬS, ă, ūm. dat. Cic. Conf. Prov. 11. *Voorgerechtigt, die 't voorrecht heeft.*

ĀNTĔLŎGĬŬM, ĭi. n. Plaut. Men. prol. 13. *Voorreden, voorgesprek, voorafspraak.*

ĀNTĔLŎQUIŬM, ĭi. n. Anteloquium alicui deferre. Macrob. S. 7. 4. *Iemant d'eer, of 't voorrecht van eerst te spreeken geeven.*

ĀNTĔLŪCĀNŬS, a, ŭm. *Voor den dag, voor den dageraad, voor 't aanbreeken.* Of *'t aanlichten van den dag.*

Vinci opificum antelucana industria. Cic. T. Q. 4. 19. *Zich door de klockheit der geener, die voor den dag werken, laaten overwinnen.*

Antelucanum tempus. Cic. F. 15. 4. *De nacht, de tyd tusschen de middernacht en de dag.*

(ĀNTĔLŪCĬO. *Voor den dag, voor het daglicht, eer het dag word.* Apulejus gebruikt het in de volgende voorbeelden.

Antelucio aufugiamus. M. 1. 107. *Laat ons wechloopen eer het dag word.*

Antelucio volo ire. M. 1. 108. *Ik wil voor den dag gaan.*

ĀNTĔLŪCŪLO. *Voor den dag, eer het dag word.*

Anteluculo furtim evadere. Apul. M. 1. 8. *Heimelyk ontkoomen eer het dag word.*)

ĀNTĔLŪDĬŬM, ĭi. n. Anteludia pompæ. Apul. M. 11. 260. *Voorspel van een zegepraal,* of *statelyke plechtelykheit.*

ĀNTĔMĔRĬDĬĀNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 36. 15. *Voormiddags, dat voormiddags,* of *'s morgens is,* of *geschied.*

Antemeridianus sermo. Cic. de Or. 3. 6. *Een voormiddags rede.*

Antemeridianæ literæ. Cic. Att. 13. 23. *Brieven die voormiddags ontfangen zyn.*

ĀNTĔNNĂ, æ. f. Cæs. B. G. 3. 14. 7. *Spriet, dwarsmast van een schip.*

Cornua antennæ. Virg. Æ. 3. 549. *Spriettoppen, sprieteinden, de toppen,* of *d'einden van de spriet.*

Antennam demittere. Ovid. T. 3. 4. 9. *De spriet laaten vallen,* of *neer laaten.* Men zegt op zijn zeemans, *de spriet strijken.*

ĀNTĔŎCCŬPĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. de Or. 3. 53. *Voorkoming der tegenwerpingen.* Een spreekwijs der Reedenrijk-konst.

ĀNTĔŎCCŬPO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. Or. 40. *De tegenwerpingen voorkoomen die ons konden gemaakt worden; in voorbaat antwoorden op 't geen men ons konde tegenwerpen.*

ĀNTĔPĀGMĔNTŬM, ī. n. Vitruv. 4. 6. *De listen,* of *'t snijwerk aan een deur; schoorsteenmantel,* enz.

Antepilani waaren bij de Romeinen zoldaten, die in 't midden van de slagorde stonden, zoo genaamt, om dat ze geplaatst waaren voor de triarii, staande in de derde plaats, voorzien met allerlei wapenen, om den slag te hervatten, indien de eerste geslagen wierden, en die ook pilani genaamt wierden, om dat ze werppijlen, pila genaamt, gebruikten. Liv. 8. 8. Varr. L. L. 4. 16.

ĀNTĔPŌNO, is, pŏsŭi, pŏsĭtŭm, pōnere. acc. cum dat. *Voorstellen, voorzetten, aanbieden.*

Quid antepones illi jentaculo. Plaut. Curc. 1. 1. 73. *Wat zult gy hem tot een ontbijt voorzetten?*

Prandium alicui anteponere. Plaut. Men. 2. 2. 2. *Iemant het middagmaal voorzetten.*

Anteponere. *Meer achten, hooger schatten,* of *stellen.*

* Anteponere amicitiam rebus omnibus. Cic. Am. 5. *Vriendschap boven alle dingen stellen,* of *achten.*

Has tantularum rerum occupationes Britanniæ anteposuit. Cæs. B. G. 4. 22. 2. *Zulke nietige bezigheden heeft hy boven de verovering van Engeland gestelt.*

ĀNTĔPŎTĒNS, entĭs. omn. gen. *Zeer magtig, zeer vermogende, die veel vermag.*

Omnium hominum præcipuus, voluptatibus, gaudiisque antepotens. Plaut. Trin. 5. 1. 1. *Hy is de voornaamste van alle menschen, en die van allen 't grootste vermaak, en genoegen in de wae eld heeft.*

ĀNTĔQUĀM. adv. seq. indic. aut subj. *Voor dat, eer dat, te vooren, eer.*

Ante mortua est quam tu natus esses. Cic. C. R. 9. *Zy is gestorven voor dat gij geboren waart.*

Ante annum, quam hæc dicerentur. Ascon. Pæd. Cic. 145. *Een jaar te vooren eer men van deeze dingen sprak.*

Nunquam eris dives, antequam tibi reficiatur, &c. Cic. Par. 6. 1. *Gij zult nooit ryk worden, voor dat men u herstelle,* enz.

ĀNTĔRĬŎR, ōris. m. & f. ŭs, ōris. n. *Voor, dat van vooren is, dat voor staat,* gelijk het voorhoofd, de voorgevel van een gebouw, enz.

Vallus anterior. Cæs. B. 3. 63. 6. *De voorschans, de eerste schans.*

(Anteriores reges. Sulp. Sev. 1. 52. *De voorgaande Koningen, Koningen die voor hem zyn geweest.*)

Tempus anterius. Justinian. Cod. 8. 18. 1. *Den voorleede,* of *voorgaanden tyd.*

ĀNTĔRĪS, idis. f. Vitruv. 6. 11. Ἀντηρίς. *Stut, zuil, schoor, pijlaar.* Een houte, of steene zuil waar op een gebouw rust.

ĀNTĔS, ium. m. Virg. G. 2. 417. *De voorste rijën ranken, in een vierkant wyngaardperk.*

ĀNTĔSĪGNĀNŬS, i. m. Cic. A. 2. 29. Cæs. B. C. 3. 75. 6. *Voortreker van 't vaandel, een zoldaat die voor de Romeinsche vaandragers in elk legioen trok.*

ĀNTĔSTO, as, stetī, stātŭm, stare. dat. pers. acc. rei. Cic. I. R. 2. 1. *Iemant ergens in overtreffen,* of *te boven gaan; boven een ander ergens in uitmunten.* Apul. M. 2. 146. geeft het een persoonlyke accusativus, maar men moet hem niet navolgen.

ĀNTĔSTŎR, ātis, ātŭs sŭm, ārī. Hor. S. 1. 9. 76. *Tot getuigen neemen,* of *roepen.* Wanneer men iemant tot getuige nam, moest men volgens de Romeinsche wetten, tegens hem zeggen. Licetne antestari? *Mag ik u tot getuige neemen?* Resp. Licet. *Gy moogt,* zeide d'ander, waar op hij hem zijn oor liet aanraaken.

Antestare me. Plaut. Pœn. 5. 4. 59. *Neem my tot getuige.*

ĀNTĔVĔNĬO, is, vēnī, ventŭm, venirĕ. acc. Sall. B. J. 56. *Voorkoomen, te vooren koomen, iemant voorgaan, voor een ander aankoomen.*

* Antevenire omnibus rebus. Plaut. Cas. 2. 3. 1. *Op allerlei wijzen te boven gaan, in allerlei opzicht overtreffen.*

Consilia & insidias alicujus antevenire. Sall. B. J. 88. *De raadslagen en laagen van iemant voorkoomen. Voor iemants aanslagen en laagen op zyn hoede zyn.*

Antevenire, *zonder* casus. Virg. G. 3. 72. *Ergens te vooren,* of *by tyds in voorzien.*

Consilio & manu omnes antevenire. Sall. B. J. 96. *Allen anderen in wyze raadslagen en dapperheit overtreffen,* of *te boven gaan.*

ĀNTĔVĔRTO, is, verti, versŭm, vertĕrĕ. dat. *Voorkoomen, voorbij stappen, voorbijgaan, voor een ander aankoomen.*

Miror, ubi ego huic antevorterim. Ter. E. 4. 5. 12. *'t Verwondert my, hoe ik hem voorgekoomen ben, hoe ik voor hem aangekoomen ben.*

* Omnibus illic consiliis antevertendum putavit, ut Narbonem proficisceretur. Cæs. B. G. 7. 7. 3. *Hy meende dat men alles moest overstappen,* of *dat men nergens naar moest zien, om naar Narbonne te gaan.*

Mœrores mihi antevertunt gaudiis. Plaut. Capt. 4. 2. 60. *Ik heb meer reden van droefheit dan van blydschap.*

Rebus aliis antevertar quæ mandas mihi. Plaut. B. 3. 5. 1. *Ik zal voor alle*

alle dingen zorge draagen omtrent het geen gy my belast.

Idipsum cum tecum agere conarer, Fannius antevertit. Cic. Am. 4. *Zoo als ik my gereet maakte om u zelf hier over te verzoeken, is my Fannius voorgekoomen*, of *heeft 'er Fannius u voor my om verzocht.*

ĀNTĒVŎLO, as, āvi, ātum, ārĕ, Virg. Æ. 9. 1. 47. *Voorby vliegen, voorby snorren, voorkoomen.*

Antevolant Zephyros pennæ. Claud. Eid. 1. 21. *Zyn vleugels snorren den wind voorby*, of *zyn radder dan de wind.*

ĀNTELŪRBĀNŬS, ă, ŭm. Anteurbana prædia. Festus. *Hofsteeden die voor*, of *by de stad leggen.*

ĀNTHĒDŌN, ŏnis. m. Plin. H. 15. 20. 'Ἀνθηδών. *Misselboom.*

ĀNTHĔMIS, idis. f. Plin. H. 21. 16. 'Ἀνθεμίς. *Kamille, kamillekruid.*

ĀNTHĪNŬS, ă, ŭm. 'Ἄνθινος. *Van bloemen, van bloemen gemaakt.*

Anthinum mel. Plin. H. 11. 14. *Bloemhonig, honig in den voortyd*, of *in de lente gewonnen*, vermids dezelve uit bloemen is gehaalt.

ĀNTHRĂCĪTĒS, æ. m. Plin. H. 37. 7. 'Ἀνθρακίτης. *Zeekere roode bloedsteen*, die in Afrika gevonden, en als marmersteen gehouwen wierd.

ĀNTHRĂCĪTĬS, idis. f. Plin. H. 37. 11. 'Ἀνθρακῖτις. *Een karbonkelsteen.* Zeeker kostelijk gesteente als een brandende kool van verwe.

ĀNTHRĂCĬUS, ă, ŭm. Varr. bij Non. 16. 14. 'Ἀνθράκιος. *Zwart, koolzwart.*

ĀNTHRĀX, ăcis. m. Galen. 6. de compos. med. sec. gen. 'Ἄνθραξ. *Een kool.* De Geneesmeesters gebruiken 't woord om te zeggen, *Een pestkool.*

Anthrax. Vitruv. 7. 8. *Een roode aarde*, rosachtig, en met een rood stof begroeit, waar uit d'Ouden 't Quikzilver trokken.

ĀNTHRŌPŎPHĂGĪ, ōrŭm. m. plur. Plin. H. 6. 17. *en* 30. 'Ἀνθρωποφάγοι. *Menscheneeters, menschenvreeters.*

ĀNTHŬS, i, f. Plin. H. 10. 42. *Briefschvogel.* Een vogel die 't gebriesch van een paerd naboost.

ĀNTĪÆ, ārŭm. f. plur. Festus noemt dus, *het voorhaair, de voorvlechten, voorlokken*, of *voortuitten der vrouwen.*

ĀNTĪBŎRĒŬS, ă, ŭm. Horologium antiboreum. Vitruv. 9. 9. *Zeeker uurwerk dat tegen 't Noorden staat.* De Uitleggers van deezen Schrijver weeten niet van wat voor een uurwerk hij wil spreeken.

ĀNTĪCHTHŎNĒS, ŭm. m. plur. Plin. H. 6. 22. 'Ἀντίχθονες. *Tegenvoeters*, volkeren die tegen ons aan woonen.

ĀNTĪCĬPĀTĬO, ōnis. f. Cic. N. D. 1. 16. *Voorkennisse, voorgevoelen, voorindrukzel van iets*, bij voorbeeld, van de Godtheit, enz.

ĀNTĪCĬPĀTŬS, ă, ŭm. Menti alicujus. Cic. N. D. 1. 27. *Van te vooren*, of *voor af iemants verstand ingedrukt, van iemant voorgevoelt.*

ĀNTĪCĬPO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. *Voorkoomen, verrassen, verhaasten, vervroegen, iets van te vooren gevoelen, voor iets doen*, of *neemen.*

Anticipare alicujus rei molestiam. Cic. Att. 8. 14. *Van te vooren de smert van iets gevoelen.*

Anticipare mortem. Suet. T. 61. 15. *De gedreigde dood voorkoomen.*

ĀNTĪCŬS, ă, ŭm. Cic. Tim. 10. *Voor, van vooren, dat voor staat*, van een deur, plaats, deel, enz. spreekende.

ĀNTĪCYRĂ, æ. f. Hor. S. 2. 3. 166. *Anticyren.* Een eiland bij de golf van Negrepont, *of* Zeiton, vermaart door de Nieswortel die 'er groeit. Daar is ook een stad van den zelven naam in Phociden, nabij de zee gelegen, anders *Suola* genaamt.

ĀNTĪDŎRŬM, i. n. Ulp. Dig. 5. 3. 25. §. 11. 'Ἀντίδωρον. *Een geschenk tot erkentenis gedaan.*

ĀNTĪDŎTŬM, i. n. Cels. 5. 23. en

ĀNTĪDŎTŬS, i. f. Quintil. I. O. 7. 2. Gell. 17. 16. Samm. 62. 9. 'Ἀντίδοτος. *Tegengift, bewaarmiddel*, of *hulpmiddel tegen 't vergift.*

ĀNTĪŎCHĒNI, ōrum. m. plur. Gell. 7. 19. en

ĀNTĪŎCHĒNSĒS, ĭŭm. m. plur. Cæs. B. C. 3. 102. 6. *De Antiochiers, die van Antiochien.*

ĀNTĪŎCHĪĂ, æ. f. Cæs. B. C. 3. 102. 6. *Antiochien*, een stad. Daar zijn 'er verscheide van deezen naam, de voornaamste is in Syrien. (Bij Stephanus worden 'er dertien gevonden.)

ĀNTĪPĂTHĪĂ, æ. f. Plin. H. 32. 2. 'Ἀντιπάθεια. *Afkeer, weêrzin, tegenzin, strydigheit van aart en genegentheden*, enz. onder de menschen. *Tegenstrijdigheit* die tusschen andere schepzelen gevonden wort.

ĀNTĪPHERNĂ, ōrŭm. n. plur. Cod. 5. 3. 19. 'Ἀντίφερνα. *Tegenhuwelykgoed, Bruidegomsschat, 't goed dat een man zyn vrouw by huwelykshe voorwaarde maakt.* Dit is een rechtkundig woord.

ĀNTĪPŎDĒS, ŭm. m. plur. Cic.

A. Q. 4. 39. 'Ἀντίποδες. *De Tegenvoeters*, de geenen die recht onder ons woonen, en wiens voeten tegen de onze zijn gekeert.

ĀNTĪPŎLIS, eŏs. f. Ptolem. 2. 9. 'Ἀντίπολις. *Antiben*, een stad en haven in Provence.

ĀNTĪPŎLĪTĀNŬS, ă, ŭm. Mart. E. 4. 88. 5: 13. 1. *Antiber, van Antiben, die van Antiben is.*

ĀNTĪQUĀRĬĂ, æ. f. Juv. 6. 454. *Een gebruikster van oude en ongebruikelijke woorden.*

ĀNTĪQUĀRĬUS, ii. m. Suet. A. 86. 4. *Een gebruiker van oude en ongebruikelyke woorden.*

(Antiquarius. *Een uitschrijver van oude boeken*, die ze in 't net overbrengt. Sidon. E. 9. 16. Cod. 12. 19. 10. Zie Savaro over Sidonius.)

ĀNTĪQUĒ. adv. Hor. E. 2. 1. 66. *Ouwerwets, op zyn oude tyds, op der ouden wyze, op*, of *naar d'oude wyze, naar d'oude wet.* (de compar. antiquius staat bij Tac. G. 5. 6.)

ĀNTĪQUĪTĀS, ātis. f. Cic. Fin. 1. 20. *d'Oudheit, de tyd der Ouden, d'oude tyd, de Ouden.*

Multæ antiquitatis peritus. Gell. 5. 12. *Een man zeer ervaren in d'oudheit, een groot oudheitskundigen*, of *oudheitskenner.*

Antiquitas. Sall. Fragm. *Teêrgevoeligheit, teêrgevoelentheit, genegentheit, teêrhertigheit, teêre liefde.* Zommigen leezen, en met reden, Anxietas.

ĀNTĪQUĪTŬS. adv. Cæs. B. G. 2. 4. 1. Plin. H. 13. 12. *Van ouds, voortyds, eertyds, van oude tyden.*

Antiquitus. Cæs. B. G. 6. 4. 2. B. C. 2. 2. 1: 22. 1. *Van alle tyden.*

ĀNTĪQUO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. Att. 1. 13. *Afschaffen, afkeuren, afstellen, doen vernieten, buiten gebruik houden*, of *brengen.*

ĀNTĪQUŬS, ă, ŭm. *Oud, oude, antyk.* De compar. Antiquior en de superl. Antiquissimus staan beneeden bij Cicero.

Antiquus hospes. Plaut. B. 2. 3. 27. *Een oud gast, een die van ouds gewoon is ergens t'huis te leggen.*

Antiquissimæ literæ. Cic. Att. 9. 9. *d'Oudste brieven.*

Dies antiquior erat adscripta in tuis literis, quam in Cæsaris. Cic. Fr. 3. 1. *De dagteikening van uwen brief was ouder dan die van Cæsars brieven.*

Mulier, in qua vestigia antiqui officii remanent. Cic. S. R. 10. *Een vrouw, waar in de voetstappen*, of *de teekenen van d'oude gedienstigheit overig zyn*, of *noch in te zien zyn.*

More antiquo. Plaut. R. 3. 2. 11. *Naar*

Naar d'oude wet, of *wyze*, *op de wyze der Ouden*.
(Homo Antiquus. Cic. S. R. 9. *Een vroom*, *eenvondig man*, hoedanige eertijts de Ouden waaren. Hij word homo antiqua virtute ac fide, *Een man van d'oude oprechtigheit en trouw* genaamt van Ter. Ad. 3. 3. 88.)
Antiquum obtines. Ter. An. 5. 4. 22. *Gij zijt de zelve die gij altijd geweest zijt*. Dit word ten goeden en ten quaaden gezegt.
Antiquum obtines tuum tardus ut sis. Plaut. Most. 3. 2. 102. *Gij blyft altoos lui naar onder gewoonte*.
Rationem antiquam obtine. Ter. Ad. 5. 3. 26. *Hervat uwe oude levenswijs*.
ĂNTĪQUIŎR, ōris. m. & f. ŭs, ōris. n. *Dierbaarder*, *dat meer aan 't hert legt*, of *meer ter herten gaat*.
Cura antiquior, of antiquissima. Cic. Att. 10. 8. *Een groote*, of *bertelyke zorge*.
Nihil habeo antiquius quam ut, &c. Cic. F. 11. 2. Nihil mihi est antiquius, quam, &c. Cic. Att. 2. 22. (Nihil duco antiquius, quam Suet. &c. Cl. 11. 1.) *Niets is mij dierbaarder*, *niets gaat mij meer ter herten*, *dan*, *enz*. (Dat de Latijnen dit van de Grieken ontleent hebben, heb ik over Suetonius getoont.)
Oportet antiquiorem mortem turpitudine haberi. Cic. Her. 3. 3. *Men moet de dood voor de schande verkiezen*.
Antiquissimum habeo, antiquissimum mihi est. *'t Leit mij zeer aan 't hert*.
De Tullia tibi antiquissimum esse video. Cic. Att. 12. 5. *Ik zie dat gij ongemeene zorg voor Tullia draagt*.
ĂNTIRRHĪNŎN, i. n. Plin. H. 25. 10. Ἀντίῤῥινον. *Orant*, *groot Orant*. Zeeker kruid.
ĂNTĪSSIŎDŎRŬM, i. n. Anton. Itiner. Antisiodorum. Ammian. 16. 2. Vellaunodunum. Cæs. B. G. 7. 11. 1. Αὔλιξιον. Ptolem. 2. 7. *Auxerre*. Een stad van Bourgondien.
ĂNTISTĒS, istitis. m. Cic. Dom. 39. *d'Opperpriester bij d'Ouden*, *de Hogepriester onder de Heidenen*. Men kan met deezen naam een Kerkvoogd, of Bisschop benoemen.
Antistes alicujus artis. Cic. de Or. 1. 46. *Een zeer gauw*, *wel bedreven*, of *uitstekend man in zyn konst*.
Antistes. f. Val. Max. I. 1. 1. *Een Priesterin* der valsche Goden.
ĂNTISTĪTĂ, æ. f. Cic. V. 4. 45. en zoo heeft Gell. 13. 20. *Een Priesterin* der Afgoden bij d'Ouden.
ĂNTĪSTO, as, stĕti, stātŭm, stārĕ. dat. perf. abl. rei. Cato R. R. 157. Tac. An. 2. 33. 4. *Iemant ergens in overtreffen*, of *te boven gaan*.
Cognitum est quanta antistaret eloquentia innocentiæ. Nep. 3. 1. 1. *Men zag hoe veel de welspreekentheit tegen d'onnozelheit vermogt*.
Aliqua in re alium antistare. Metell. Numid. bij Gell. 12. 9. *Iemant ergens in overtreffen*, of *te boven gaan*. Men moet dit verbum met dit regimen niet ligtelijk gebruiken.
ĂNTITHĂLĂMUS, i. m. Vitruv. 6. 10. *Voorkamer*, of *kamer voor de kamenieren*, of *dienstmeisjens*, door een portaal, of gang van die van haare Meestressen afgezondert. D'afdrukzels hebben Amphithalamus.
ĂNTLIĂ, æ. f. Mart. 9. 19. 4. *Pomp*, *waterpomp*.
Antlia. Suet. T. 51. 5. *De Pompstraf*. Dit was wanneer zeeker misdadigers veroordeeld wierden om water te pompen.
(ĂNTLO, of Anclo, as, ārĕ. *Scheppen*. *drinken*.
Florem Liberi antlabant ex carchesiis. Livius Andronicus bij Festus. *Sy schepten of dronken den wyn uit schaalen*.)
ĂNTRŬM, i. n. Virg. E. 1. 76. *Hol*, *kuil*, *aardkuil*, *onderaardsch hol*, *hol van een rotz*, of *boom*.
ĂNTUĀTES. zie Nantuates.
ĂNTUERPIĂ, æ. f. *Antwerpen*, *Handwerpen*, een stad van 't Spaansch Neêrland.
ĂNTUERPIĒNSIS, is. m. & f. sĕ, is. n. *Antwerper*, *Antwerpenaar*, *een borger*, of *borgeres van Antwerpen*.
ĂNUS, ûs. f. Cic. D. 2. 68. *Een oud wyf*, *een oude vrouw*.
(Anus, gebruiken ook de Dichters voor langduurig, dat van veele eeuwen geweest is. In deeze beteekenisse zeggen Catull. 77. 10. en Mart. 1. 40. 2. Anus fama. *Een oude roem*, *een roem*, *die iemant lang gehad heeft*, of *nagegaan is*. Catull. 69. 48. en Mart. 12. 4. 4. Anus charta. *Een oud boek*, *een boek*, *dat lang in de waereld geweest is*. Mart. 6. 27. 8. Anus amphora. *Een oude vlesch*.)
ĂNŬS, i. m. Cic. F. 9. 22. *d'Aars*, *het achterste*.
ĂNXIĒ. adv. Sall. B. J. 82. Plin. H. 11. 52. *Ongerustelyk*, *met zorge*, *bekommering*, of *onrust*.
ĂNXIĔTĀS, ātis. f. Cic. T. Q. 4. 12. Plin. H. 7. 53. *Zorge*, *angst*, *bekommering*, *onrust*, *benauwtheit*.
ĂNXIFĔR, ă, ŭm. Cic. D. 1. 13. *Bekommerlijk*, *zorgelyk*, *dat angst*, *zorge*, of *bekommering baard*, of *geeft*.
ĂNXITŪDO, inis. f. Non. 2. 32. zie Anxietas.
ĂNXIUS, ă, ŭm. Cic. S. 18. *Beangst*, *benauwt*, *bezorgt*, *bekommert*, *beklemt*, *onrustig*, *zorgvuldig*.
Anxia cura. Plin. H. 35. 10: 6. 8. *Een onrustige zorge*.
Oratio anxia. Gell. 15. 7. *Een beklemde*, of *gedwonge rede*.
Anxius de aliqua re. Quintil. I. O. 5. 10. *Ergens benauwt*, *bezorgt*, of *bekommert over*.
Potentiæ anxius. Tac. An. 4. 12. 6. *Bezorgt voor zijn magt*. Alterius securitatis. Plin. H. 15. 18. *Bekommert voor een anders zeekerheit*.
Suam vicem anxius. Liv. 8. 35. *Bezorgt voor zichzelf*.
Anxius curis. Liv. 27. 47. *Met zorgen bezwaart*.

AON.

ĀŎNĬĂ, æ. f. Pausan. Bœot. p. 285. Serv. Virg. E. 10. 12. *Aonien*. Een landschap van 't oude Beotien, daar de vermaarde Hippokreen, of Hengstebron was, de Zanggodinnen toegewijdt, die daarom Aonides genaamt wierden.
ĀŎNIŬS, ă, ŭm. Virg. G. 3. 11. *Aonier*, *die van Aonien is*.

APA.

ĂPĂGĔ. Plaut. Am. 1. 1. 154. en Ăpăgēsis. Ter. E. 4. 6. 18. Ἄπαγε. *Spreek'er mij niet van*. *Godt behoed'er*, of *bewaar'er mij voor!*
Apage te. Ter. E. 5. 2. 65. *Van hier*, *vertrek*, *pak op*, *hier van daan*, *ga voort*, *her uit*.
Apage illum a me. Plaut. E. 5. 2. 8. *Doe hem van voor mijn oogen weeh*.
Apage a me istam salutem, quæ, &c. Plaut. Merc. 1. 2. 33. *Doe mij zulk een zeegenwensch niet*, *die*, *enz*.
APAMĒĂ, æ. f. Plin. H. 6. 27. *Apamea*, een stad in Syriën, heedendaags Hama, of Haman genaamt. Daar is ook een stad van deezen naam in Bythiniën. Plin. H. 5. 32. Apemi genaamt, en een ander in Phrygiën. Plin. H. 5. 29.
APAMĔĂ, of Apamia, æ. f. *Pamiers*, een stad van Languedock.
ĂPĂRĪNĒ, es. f. Plin. H. 27. 5. *Kleefkruid*.
(ĂPĂTHĒS. Plin. H. 7. 19. *Die zonder gevoel is*, *die ongevoelig is in alles wat hem voorkoomt*. 't Is een Grieks woord. Ἀπαθής. Deeze schrijver heeft het overgedragt tot de Latijnsche taal.)
ĂPĂTHIĂ, æ. f. Gell. 19. 12. Ἀπάθεια. *Onverschilligheit*, *ongevoeligheit omtrent alle dingen*. (Ook dit is een Grieks woord, en word in 't Grieks gevonden, en uitgelegt bij Sen.

Sen. E. 9. en Hieron. adv. Pelag. c. 2.)

APE.

ĀPĒLĬŌTĒS, æ. m. Catull. 26. 3. Plin. H. 2. 47. Ἀπηλιώτης. *d'Oostenwind.*

ĀPELLĀ, æ. m. Hor. S. 1. 5. 100. *Besneeden*, van een Joode spreekende. Zommige meenen dat het de naam van een beroemde Jood is, die ten tijde van Horatius te Rome was.

ĀPENNĪNUS, i. m. Plin. H. 3. 5. *'t Apenijns gebergte.* Een gebergte van Italien, dat bij Sarona beginnende, daar het aan de Alpes grenst, dwars door gansch Italiën loopt tot de engte toe die het van Siciliën scheidt.

ĀPĔR, apri. m. Virg. E. 5. 76. *Een wild zwijn, een wild varken.*

ĂPĔRIO, is, ĕrŭi, ĕrtŭm, ăpĕrīrĕ. acc. *Openen, opdoen, opendoen, opbreeken. Verklaaren, openbaaren, ontdekken, bekent maaken, aanwijzen, openbaar maaken, opening van doen.*

Aperire ærarium. Cæs. B. C. 1. 14. 1. *De schatkist openen.* Literas. Cic. Att. 5. 11. *Een brief openen*, of *opbreeken.* Testamentum. Suet. J. 83. 1. Plin. H. 7. 52. *Een uiterstewil openen.*

* Aperire alicui rem familiarem. Cic. Off. 2. 15. *Iemant zijn goederen aanbieden*, of *deel in zijn goed geeven.*

Aperire viam incendio. Liv. 6. 2. *Iemant het middel tot een brandstichting aanwijzen.*

Aperire viam alicui. Virg. Æ. 11. 884. Iter in aliquam regionem. Liv. 27. 46. *Iemant een weg openen, een doorgang maaken, ingang in eenig land geeven.*

Aperire iter ferro. Sall. B. C. 58. *Met den degen in de vuist een opening maaken.*

Aperire sententiam suam alicui. Cic. de Or. 1. 18. *Iemant zijn gevoelen openbaaren.* Verum. Sall. B. J. 33. *De waarheit bekennen.* Flagitium alicujus. Plaut. Men. 5. 1. 38. *Iemants misdaad bekent maaken.*

Aperire se. Ter. An. 4. 1. 8. *Zich bekent maaken.* Quis sit aperit. Nep. 2. 8. 6. *Hij toond wie hij is*, of *'t blijkt wie hij is.*

Aperire futura. Virg. Æ. 6. 12. *Het toekomstige ontdekken*, of *voorzeggen.*

Aperire dubia. Cic. Fin. 4. 24. Involuta. Cic. Fin. 1. 9. *De twijfelachtige*, of *duistere dingen verklaaren, ophelderen, ontwinden, licht geeven.*

Aperire caput. Cic. A. 2. 31. *Zijn hoofd ontdekken, zijn hoed afdoen.*

(Fuste aperire caput. Juv. 9. 98. *Met een stok 't hoofd verwonden, een gat in 't hoofd slaan.*)

Proximus dies latius aperuit faciem victoriæ. Tac. Agr. 38. 3. *De volgende dag heeft meer en meer ontdekt*, of *verbreidt, degrootheit van de zege*, of *heeft te recht vertoondt hoe groot de overwinninge was; den volgenden dag*, of *daags daar aan heeft men klaarder gezien hoe groot de overwinninge was.*

Aperire cursum alicui ad laudem. Cic. A. 14. 6. *Iemant een weg tot eer baanen*, of *openen.*

(Amnis duo itinera aperit. Curt. 4. 7. 4. *De rivier begint met twee stroomen*, of *armen te loopen.*)

Amnis aliud os aperit. Curt. 6. 4. 7. *De stroom maakt een andere opening*, of *doortocht.*

Ut aperuere se campi. Curt. 4. 7. 11. *Zoo dra als 't veld ontdekt*, of *gezien wierd.*

Virtus tua tibi reditum ad tuos aperuit. Cic. F. 6. 11. *Uwe deugd heeft u weêr tot de uwen*, of *in uw Vaderland gebragt.*

Aperire suspicioni, aut crimini locum. Cic. V. 5. 71. Occasionem. Liv. 4. 53. *Geleegentheit tot eenig vermoeden*, of *tot een schelmstuk geeven.*

Aperit florem hæc arbor. Plin. H. 12. 11. *Die boom bloeit*, of *staat in bloei.*

Aperire ludum. Cic. F. 9. 18. Ludum docendi. Suet. Rh. 4. 1. *Een school tot de leeroeffening openen; de jeugt beginnen te onderwijzen.*

Naturam alicujus & mores aperire. Sall. B. C. 53. *Opening van iemants inborst en gedrag geeven.*

Aperire de aliqua re. Cic. Her. 2. 31. *Van een zaak beginnen te spreeken, de verhandeling van een zaak beginnen.*

Aperire cuniculos. Cæs. B. G. 7. 22. 5. *Een Mijn ontdekken*, of *doorgraaven.*

Aperire limites. Paterc. 2. 120. 2. *De wegen verwijden, verbreeden, wijder*, of *breeder maaken.*

Aperire parietem. Paull. Dig. 8. 2. 40. Scæv. Dig. 8. 2. 41. *Een gat*, of *opening in een muur maaken.* De Rechtsgeleerden gebruiken 't om te zeggen. *Een deur*, of *venster in een muur maaken.*

(Aperire regionem. *Een weg baanen, een middel aanwijzen, geleegentheit geeven om in een land te koomen.*

Parmenio primus Asiam aperuerat Regi. Curt. 7. 1. 3. *Parmenio had 't eerst den Koningk den weg gebaant*, of *den Koningk geleegentheit gegeeven om in Aziën te koomen.*

Terror Asiæ Europam quoque Regi aperuerat. Flor. 3. 5. 8. *De schrik van de volkeren in Aziën was een middel voor den Koningk*, of *gaf den Koningk geleegentheit om ook in Europa te koomen.*

Aperire oculos, worden ook de Goden gezegt, als ze de godlooze straffen, om dat ze schijnen als met geslooten oogen hen in hunne boosheit te laaten voortvaaren, wanneer ze hen ongestraft laaten.

Jovem Græciæ ultorem tandem aperuisse oculos. Curt. 5. 5. 8. *Dat Jupiter nu eens, wraake zullende neemen van de Perziaanen, die zoo lang de Grieken geplaagt hadden, de oogen opgedaan hadde.*

Aperire terram, of agrum word ook gezegt *een bouwman, die een veld, een onbebouwt land omploegt*, of *de ploeg daar op brengt.*

Si agros incultos volueris aperire. Pallad. 6. 3. *Indien gij op ongebouwde velden de ploeg zult willen brengen*, of *zoo gij te vooren ongeploegde velden zult willen bouwen.*)

Aperibo. Plaut. Truc. 4. 2. 50. *Ik zal openen*, of *open doen.* Plautus en Pomponius bij Non. 10. 15. gebruiken dit woord in plaats van Aperiam.

Apertum est quis, &c. seq. subj. Phæd. 3. 13. 14. *'t Is uitgekoomen*, of *ontdekt, wie, enz.*

ĂPERTĒ. adv. *Opentlijk, openbaarlyk, in 't openbaar, ongeveinsdelyk, rond uit, recht uit.* De compar. Apertius staat bij Cic. Fin. 2. 19. en de superl. Apertissime beneeden bij Cicero.

* Aperte. Cic. V. 2. 64. *Klaarlyk, onderscheidentlijk, ombewimpelt, duidelyk, baarblykelyk, zonder bewimpeling.*

Aperte aliquem fallere. Ter. An. 3. 2. 13. *Iemant groflijk bedriegen.*

Apertissime insanire. Cic. A. Q. 4. 7. *Klaarlijk toonen dat men gek is*, of *klaare blyken van zyn gekheit geeven.*

ĂPERTĬO, ōnis. f. Varr. R. R. 1. 69. *Opening, ontsluiting.*

ĂPERTŪRĂ, æ. f. *Opening, open, ruimte, wijdte.*

Fores aperturas habent in exteriores partes. Vitruv. 4. 6. *De deuren gaan*, of *slaan naar buiten open.*

ĂPERTŬS, ă, ŭm. *Open, geopent. Ontmaskert, ongedekt, naakt.* (De compar. apertior en de superl. apertissimus staan beneeden bij Cæsar.)

Ex itinere nostros latere aperto aggressi sunt. Cæs. B. G. 1. 25. 6. *Zij vielen ons volk op den tocht van ter zijden in, daar 't niet gedekt was.*

Apertus.

Apertus. Cic. F. 1. 2. *Klaar, openbaar, blijkelijk, blijkbaar.*

† Apertus. Virg. Æ. 1. 157. *Klaar, zuiver, helder, onbewolkt*, van den hemel, of de lucht spreekende.

Apertus campus. Virg. G. 2. 280. *Een vlak veld, een groote vlakte.*

Apertus. Virg. Æ. 11. 904. *Veilig, zonder gevaar*, van een bosch spreekende.

Navis aperta. Hirt. B. Al. 11. 1. *Een open, ongedekte*, of *onoverdekte schuit.*

Apertus. Cic. F. 1. 9. *Openhertig, oprecht, ongeveinst, zonder bedrog*, van een mensch spreekende.

ĂPERTŪM, ī. n. *Een vlak veld, een vlakte, een vlak land.*

Castra in aperto posita. Liv. 1. 33. *Een leger dat in een vlakte*, of *op 't vlakke veld neêrgeslaagen is.*

* Opus in apertum proferre. Cic. Par. præf. *Een werk in 't licht geeven*, of *uitgeeven.*

Locis apertioribus. Cæs. B. C. 3. 84. 4. of apertissimis campis. Cæs. B. G. 3. 26. 6. *In de vlakste plaatzen, op 't vlakke veld.*

Apertus impetus maris. Cæs. B. G. 3. 8. 1. *Een groote ruime zee, een barre* of *vlakke zee.* Het is ook *een slag van de zee, een zeegolf*, of *zeebaar.*

(In aperto esse. *Duidelijk zijn, klaar zijn, konnen verstaan worden.*

Pauca supra reperam, quo ad cognoscendum omnia magis in aperto sint. Sall. B. J. 5. *Weinige dingen zal ik hooger ophaalen, op dat alles te duidelyker verstaan worde.*

In aperto esse. *Ligt zijn om te doen, dat ligt gedaan kan worden.*

Apenninum transgredi cum in aperto foret. Tac. H. 3. 56. 5. *Als het ligt was over 't Apenijnsch gebergte te trekken.*

Ventus rapuit naves in aperta oceani. Tac. An. 2. 23. 3. *De wind heeft de scheepen in 't midden van de zee gesmeeten.*)

ĂPĒS. Zie Apis.

ĂPĔX, icis. m. Sil. 12. 706. *De kruin, de top, de spits, het opperste, de hoogte*, van een berg, enz.

Apex. Colum. 4. 25. *De punt van een zeissen.*

Apex. Quintil. I. O. 1. 7. *Taalteeken*, om de lange, of korte lettergreepen te onderscheiden.

Apex. Cic. S. 18. *Het toppunt, de hoogste top*, of *trap, de hoogste volmaaktheit.*

Apex. Val. Max. 1. 1. 4. Festus. *Een zijde*, of *wolle knif*, of *quast*, die men boven op een muts zet, en die zeekere Priesters bij de Heidenen op een stokje boven op hun muts droegen. Van daar komt het dat de Dichters dit woord gebruiken om de muts zelf te beteekenen, *of* om de waardigheit van hunne Priesters, *of* Koningen uit te drukken.

Apices juris. Ulp. Dig. 17. 1. 29. §. 4. *De zitteryen*, of *spitsvindigheeden van 't recht.*

ĂPEXĂBO, ŏnis. f. Varr. L. L. 4. 22. *Een worst, beuling, een bloedbeuling, vleeschworst*, of *metworst.*

ĂPHĂCĒ, es. f. Plin. H. 27. 4. Ἀφάκη. *Aphace.* Zeeker klein schelgewasch.

APHRĂCTŬM, ī. n. Cic. Att. 5. 11. en

APHRĂCTŬS, ī. m. Cic. Att. 6. 8. Ἄφρακτον. *Een lange open schuit*, die de Rhodiers bijzonderlijk gebruikten.

APHRŎNĬTRŬM, ī. n. Mart. 14. 58. Plin. H. 31. 10. Stat. S. 4. 9. 37. Ἀφρόνιτρον. *Schuim*, of *bloem van salpeter.*

ĂPĬĀNĂ brassica, æ. f. Plin. H. 19. 8. *Zeekere kool*, waar van de bladeren, naar die van d'Eppe gelijken.

Apiana uva. Plin. H. 14. 2. *Een muskadeldruif.* Men noemt ze dus in 't Latijn vermids'er de byen op aazen.

ĂPĬĀRĬŬM, ĭi. n. Gell. 2. 20. *Byestok, de plaats daar men byën houd.* Colum. 9. 3. schijnt dus *de byekorven* te n emen.

ĂPĬĀRĬŬS, ĭi. m. Plin. H. 21. 10. *Byenhouder, byëman.*

ĂPĬASTRĂ, æ. f. *Een specht, een vogeltjen dat de byën eet.* Dus van Servius genaamt Virg. G. 4. 14.

ĂPĬASTRŬM, ī. n. Plin. H. 21. 9. en 12. Varr. R. R. 3. 16. *Melissenkruid, konfilie de grein.* Een kruid waar mede haar de byen voeden.

ĂPĬĀTŬS, ă, ŭm. Apiata mensa. Plin. H. 13. 15. *Een tafel van olivenhout*, of *ander gespikkelt hout gemaakt.*

ĂPĪCĂ, æ. f. Varr. R. R. 2. 2. Plin. H. 8. 48. *Een schaap dat kaal onder den buik is.*

(ĂPĬCĀTŬS, ă, ŭm. Apicatus Dialis. Ovid. F. 3. 397. *Een Priester van Jupiter, die een muts met een knif*, of *quast op 't hooft heeft.*)

ĂPĬCŬLĂ, æ. f. Plaut. Curc. 1. 1. 10. *Een bytjen*, of *bietjen, een kleine bye.*

ĂPĬNÆ, ārŭm. f. plur. Mart. E. 1. 114. 2: 14. 1. 7. *Beuzelingen, kinderlyke dingen.* Dit woord koomt van Apina een klein steedjen in de Pouille van geen belang. Plin. H. 3. 11. (Zie Salmas. over Treb. Poll. Gallien. c. 8.)

(ĂPĬNĀRĬŬS, of Ăpĭnārĭŭs. Treb. Poll. Gallien. c. 8. *Een poetzemaker, een die niet dan beuzelingen en belagchelyke dingen voortbrengt, en met gebeerden des ligchaams vertoont.* Zie verder Salmasius over Trebellius.)

ĀPĬS, is. f. Virg. G. 1. 4. Cic. Off. 1. 44. *Bye, honingbye.* Men zegt in genitivo plurali Apum, *of* Apium, maar het eerste is meer in gebruik. (Het laatste gebruiken Colum. 9. 3. 4. 9. 11. 12. 13. 15: 11. 3. *en* P lIad. 1. 37.)

ĂPISCŎR, ĕris, ăptŭs sŭm, ăpisci. acc. Lucret. 1. 844. Catul. 64. 145. Cic. F. 4. 5. *Verkrijgen, verwerven, bekoomen.* N n. 2. 2. zegt dat het ook beteekent, *vinden, achterhaalen, betrappen, neemen, vatten.*

Sine me hominem apisci. acc. Plaut. E. 5. 2. 3. *Wacht tot ik den quant gevonden heb.* 't Is een Heer die van zijn slaaf spreekt welke hem zijn geld ontstoolen had.

Causa possessionis apiscundæ. *Een reden, om een erffenis te verkrijgen.* De Rechtsgeleerden gebruiken 't zomtijds in deeze beteekenis. Zoo doen Ulp. Dig. 5. 3. 25. §. 5: 43. 2. 3. en Marcian. Dig. 48. 8. 3. §. 4.

ĂPĬŬM, ĭi n. Hor. Od. 1. 36. 16. *Eppe*, of *Juffrouwmerk.* Zeeker kruid, waar van Plinius verscheide soorten optelt H. 19. 8.

APLŪDĂ. Zie Appluda.

APLUSTRĔ, is, n. Juven. 10. 136. *Snywerk, loofwerk, cieraad van scheepen.* Cicero zegt over A atus bij Prisc. 7. 24. Aplustra in 't meervoud door een letterbesnijding, voor Aplustria, 't welk Sil 10. 325. en Rutil. I in. 1. 513. dus gebruiken.

ĂPŎCHĂ, æ. f. Ulp. Dig. 46. 4. 19. Ἀποχή. *Quijtschrift, quijting, quytbrief, quitantie. Een ontslag bij geschrift*, of *bij woorde dat men betaalt heeft;* waar in dit woord van Acceptilatio, volgens d'aanteekening van Ulpianus verschild.

ĂPŎCYNŎN, ī, n. Plin. H. 32. 5. *Een beentjen in de slinker lendenen van een vorsch.*

ĂPŎDIXIS, is, f. Gell. 17. 5. *Een blijk, een bewijsreden.*

Apodixin detunctoriam mihi redde. Petron. 93. *Geef mij een klein staaltjen, een ligte bewijsreden.*

ĂPŎDYTĒRĬŬM, ĭi. n. Cic. Fr. 3. 1. Plin. E. 5. 6. Ἀποδυτήριον. *De plaats daar men zich ontkleedde, en zijn kleederen neêrlei, als men in de openbaare badstooven ging.*

ĂPŎGÆŬS, ī. m. Plin. H. 2. 43. Ἀπόγαιος. *Een landwind.*

ĂPŎGRĂPHŬM, ī. n. Plin. H. 35. 11. Ἀπόγραφον. *Afschrift, uitschrift, naschrift*, van een schrift, of boek. *Afdrukzel* van een boek. *Copij* van een schilderij, in den eigentlijken en oneigentlijken zin. De beste drukken hebben dit woord in 't Grieksch.

ĂPŎLECTĪ, ōrŭm. m. plur. Liv. 36.

36. 28: 35. 46. *Geheimraaden*, *de geheime Raad*, *bij de Etoliers.* Gruterus en Gronovius leezen Apocletus.

(Apolectus. Plin. H. 32. 11. *Een soort van een visch.*)

ĂPŎLŎGĀTIO, ōnis. f. *Een leerzaam verdichtzel*, *een verziert verhaal.* Quintilianus zegt I. O. 5. 11. dat dit woord, waar van zich zommigen ten zijnen tijde dienden, niet in 't gebruik aangenomen is.

ĂPŎLŎGO, ās, ārĕ. acc. Sen. E. 47. *Iemant schelden*, *uitluchten*, *uitmaaken*, *scheldwoorden geeven*, *tegen iemant raazen en tieren.*

ĂPŎLŎGUS, I. m. Cic. I. R. 1. 17. 'Απόλογος. *Verdichtzel*, *verzierzel*, *leerzaame gelijkenis.* (In deeze wierden ook de beesten ingevoert te spreeken. Quintil. I. O. 5. 11.)

ĂPŎPHŎRĒTĂ, ōrūm n. plur. Suet. Fl. 19. 4. Mart. 14. 2. 'Αποφόρητα. *Nieuwjaarsgiften*, of *schenkaadjen* die men op 't Feest van Saturnus deede. Turn. Adv. 9. 23. meent dat het de geschenken zijn, die men aan de gasten na de maaltijd gaf om med naar huis te neemen.

ĂPŎPHTHĒGMĂ, ătis. n. Cic. Off. 1. 29. 'Απόφθεγμα. *Zinspreuk*, *een korte*, of *beudige spreuk*, *een aardig zeggen*, *een quinkslag.* Men vind het bij Cicero in 't Griekschgeschreeven.

ĂPŎPHYGĬS, ĭs. f. Vitruv. 4. 7. 'Απόφυγις. *Sprong*, of *uitsprong onder en boven aan een pijlaar.* Baldus wil echter, en met eenige reden, dat Apophygis beteekent *een ring*, *een band*, *die d'Ouden onder en boven om de houte pijlaaren leiden*, om ze voor 't scheuren te bewaaren.

ĂPŎPLĒXIĂ, æ. Celf. 3. 26. 'Αποπληξία. *Beroertheit*, *geraaktheit.* Men schrijft het gemeenlijk in 't Grieksch.

(ĂPŎSPHRĂGISMĂ, tis, n. Plin E. 10. 16. 3. *Het beeld*, *het teeken*, *het wapen*, of *'t merk dat op een ring staat.*)

ĂPŎSTĂTĂ, æ. m. Tertull. Marc. 5. 11. 'Αποστάτης. *Afvalligen*, *overlooper*, *verlater van een zijde die hij hield meest.*

ĂPŎSTRŎPHĂ, æ. f. of Apostrophe, es. f. Quintil. I. O. 4. 1. *Afwending*, *afkeer.* Een spreekwijs der Redenrijkkonst, wanneer de Redenaar zijn rede tot iemant in 't bijzonder, of zelf tot een levenlooze zaak wendt.

ĂPŎSTĒMĂ, ătis. n. Plin. H. 20. 3. 'Απόστημα. *Ettergezwel*, *gezweer.*

ĂPŎTHĒCĂ, æ. f. Colum. 1. 6. Hor. S. 2. 5. 7. 'Αποθήκη. *Pakhuis*, *pakkelder*, *een groote kelder*, of *plaats*, waar in men wijn en andere waaren opsluit.

ĂPŎTHĒŌSĬS, is. f. 'Αποθέωσις. *Vergoding.* Dit was wanneer d'Ouden eenig Held, of Keizer onder 't getal der Goden stelden. Men kan 't op *de wijing der Heiligen* toepassen. (De plechtigheden worden wijdloopig beschreven van Herodian. 4. 2.)

ĂPŎTHĔSĬS, ĭs. f. 'Απόθεσις. 't Is eigentlijk, *weglegging van iets om het op te sluiten.* Maar Vitruv. 4. 1. gebruikt het in den zelven zin van Apophygis.

APP.

ĂPPĂRĀTĒ. adv. Liv. 31. 4. *Prachtiglijk*, *kostelijk*, *heerlijk*, *met grooten toestel*, van een schouwspel spreekende. De compar. apparatius staat bij Plinius beneeden.

Apparate. Cic. Att. 13. 52. *Kostelijk*, *heerlijk*, *treffelijk*, *lekkerlijk*, *overdadiglijk*, van een gastmaal spreekende.

Potes apparatius apud multos cenare. Plin. E. 1. 15. 4. *Gij kondtbij veele een beeter*, of *lekkerder avondmaal doen.*

ĂPPĂRĀTĬO, ōnis. f. Cic. Off. 2. 16. *Voorbereidzel*, *toestel*, *toerusting*, *voorbereiding.*

Apparatio materiæ Vitruv. 2. 8. *Voorbereiding der bouwstoffen.*

ĂPPĂRĀTOR, ōris. m. Liv. 44. 9. *Bereider*, *bestelder*, *toereeder.* *Een die ergens 't beste over heeft*, als van een schouwspel, enz.

ĂPPĂRĀTUS, ūs. m. Cic. Off. 2. 16. Hor. O. 1. 38. 1. *Voorbereiding*, *toerusting*, *toereeding*, *voorbereidzel*, *toestel*, van een schouwspel, rede, gastmaal, zeegepraal spreekende.

Apparatus belli. Cic. A. Q. 4. 1. *Voorbereidzel*, of *toerusting ten oorlog.* Valla E. 5. 64. teekent aan, dat dit woord beteekent, zoo wel de voorbereiding zelf, als de dingen die men voorbereidt. (Curt. 4. 4. 12. en Nep. 18 5 7. gebruiken dit woord in deeze beteekenis.)

ĂPPĂRĀTŬS, ă, ūm. *Bereid*, *toegerust*, *toegereed*, *gereed gemaakt.* De compar. Apparatior staat bij Cic. I. R. 1. 34. en de superl. Apparatissimus bij Cic A. 1. 15.

* Apparata domus rebus omnibus. Cic. I. R. 1. 34. *Een huis dat van alles is voorzien.*

Apparata oratio. Cic. Her. 1. 7. *Een voorbereid gesprek*, *een voorbedachte rede.*

Apparata verba. Cic. Her. 1. 7. *Uitgekipte*, of *uitgezochte woorden.*

(ĂPPĂRĔNTĬĂ, æ, f. *Een verschijninge*, *een gedaante.* Dit woord is wel niet 't beste Latijn. Evenwel vind men in de laatere eeuwe deeze voorbeelden.

Pacem, quam illæsam ab apparentia Christi usque ad audaciam Marcionis servavit. Tertull. adv. Marcion. I. 19. *De eenigheit*, *die ze van de verschijninge van Christus tot de stoutheit van Marcion onderhouden heeft.*

In quem diem ac tempus ipsi præcipit custodire mandatum inreprehensibile in apparentiam Domini Jesu Christi. Tertull. de Resur. Carn. 23. *Tot welken dag en tijd zij hem beveelt 't gebod onberispelijk te bewaaren, tot de verschijninge van den Heere Jezus Christus.*

Homines erunt bonæ apparentiæ. Firmic. I. 8. *Het zullen menschen zijn van een goede gedaante.*)

ĂPPĀRĔO, es, pārŭi, pārĭtūm, pārērĕ. Virg. G. 1. 404. Cic. Fl. 12. *Verschijnen*, *zich vertoonen*, *blijken*, *gezien worden*, *te voorschijn*, of *voor den dag koomen.*

Pro pretio facio, ut opera appareat mea. Plaut. Ps. 2. 3. 60. *'t Werk dat ik doe weegt het loon wel op.*

Res apparet. Ter. Ad. 5. 9. 7. *Die zaak blijkt klaar*, *dat ziet men klaarlijk.*

Promissa apparent. Ter. E. 3. 2. 20. *Men ziet de vrucht van uwe beloften.*

Apparet, of apparent hæc data esse, &c. Cic. Fin. 3. 7. *'t Is bekent dat deeze dingen gegeeven zijn*, enz.

Apparet, utrum &c. seq. subj. Cic. de Or. 1. 16. *Men ziet wel*, *of enz.*

Apparet ipso nomine. Plin. H. 12. 21. *'t Blijkt uit den naam zelf.*

Orationibus. Cic. Cl. 25. *Uit zijn rede blijkt*, of *kan gezien worden.*

Ex eo apparet quæ sit præda Prætoris. Cic V. 3. 42. *Men ziet daar uit wat den trek van den Schout is.*

Illud quod apparet ad agricolas. Varr. R. R. 1. 40 *'t Geen den landbouwers bekent is.* Men moet deeze spreekwijze niet gebruiken.

Apparere Magistratui. Liv. 2. 55. *Voor een Overheit*, of *Overigheit gaan.* Gelijk voortijds de Bijl- en Roede-dragers voor de Roomsche Borgermeesteren deeden. Men kan dit woord gebruiken om 't ampt van de Gerechtsboden, Deurwaarders, Pedellen, en andere uit te drukken, die voor een openbaar persoon de teekenen van zijn gezag of waerdigheit draagen.

Apparere Regi. Nep 18. 13. 1. *In dienst van den Koningh*, of *een bediende des Koninghs zijn.*

Apparere ad folium Regis. Virg. Æ. 12. 850. *Zich voor 's Koninghs throon laaten vinden*, om hem eenigen dienst te doen.

Ego

Ego apparebo domi. Plaut. Capt. 2. 3. 97. *Ik zal t'huis zyn.*

Apparere in alicujus nomine. Cic. Par. præf. *Onder den naam*, of *de bescherming van iemant uitkoomen, hem opgedraagen zyn*, van een boek spreekende.

ĀPPĀRĪTĬO, ōnis. f. Cic. F. 13. 54. *De voorgang van een Byl- of Roededrager, Deurwaarder, Pedel, Gerechtsbode*, enz. voor een Borgermeester, Overheer, Opperhoofd van 's Lands school.

ĀPPĀRĪTŎR, ōris. m. Cic. V. 3. 25. *Byl- of Roededrager, Deurwaarder, Pedel, Gerechtsbode, Letterdienaar*, of ander Bediende van een Overigheit.

Apparitores Regii. Liv. 1. 40. *De lyfwacht des Koningks, 's Koningks lyfschutten.*

ĀPPĀRĪTŪRĂ, æ. f. zie Apparitio.

Apparituram facere. Suet. Gr. 9. 1. *Voor een Overheer gaan, 't ampt van een Byl- of Roededrager*, of *Deurwaarder waarneemen.*

ĀPPĀRO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Cic. 4. 10. *Bereiden, gereed maaken*, van een maaltijd spreekende.

Apparat seq. infin. Virg. Æ. 9. 147. *Hy maakt zich gereed, om* enz.

Apparare bellum. Cic. Man. 12. *Zich ten oorlog toerusten, bereiden*, of *gereed maaken.*

Nuptias mihi apparari sensit. Ter. An. 4. 2. 7. *Hy is 'er achter gekoomen, dat men toestel tot myn huwelyk maakte.*

Crimina apparare in aliquem. Cic. Fr. 2. 3. *Schelmstukken tot iemants beschuldiging verdichten*, of *smeeden.*

Dum apparatur. Ter. E. 3. 5. 35. *Terwyl men den toestel maakt*, of *alle dingen gereed maakt.*

ĀPPĔLLĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 15. Gell. 2. 26. *Naam*, of *benaaming van een zaak.*

Appellatio tribunorum. Cic. P. Q. 20. *Beroeping*, of *betrek van 't vonnis op de Gemeensluiden.* ad populum. Plin. H. 6. 22. *op 't volk.*

Appellatio literarum. Cic. Cl. 74. *Het noemen, d'uitspraak der letteren*, als men ze speld.

ĀPPĔLLĀTŎR, ōris. m. Cic. V. 4. 65. *Beroeper op hooger Recht.*

ĀPPĔLLĀTŌRĬUS, ă, ūm. *Dat tot de beroeping op hooger Recht behoord.*

Libelli appellatorii. Ulp. Dig. 49. 1. 1. §. 3. *Verzoekschriften van beroep op hooger Recht.*

Tempora appellatoria. Ulp. Dig. 49. 5. 5. §. 3. *De tyd van beroep op hooger Recht.* Dit word bij de Rechtsgeleerden gebruikt.

ĀPPĔLLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Iemant noemen*, of *hieten, iemant*, of *iets een naam geeven.*

Appellare nomen alicujus. Cic. Tim. 9. *Iemants naam noemen.*

Appellare aliquem, *of* aliquid nomine suo. Cic. F. 9. 22. *of* nominatim. Cæs. B. G. 2. 25. 2. *Iemant by zijn naam roepen*, of *iets by zyn naam noemen.*

Appellare aliquem Punice. Plaut. Pœn. 5. 2. 30. *Iemant in de Punice taal aanspreeken.*

Paucis est quod volo te de communi re appellare mea & tua. Plaut. Au. 2. 2. 23. *Ik wil u iet van een zaak zeggen die ons beide in 't gemeen raakt.*

Crebris aliquem literis appellare. Cic. F. 15. 20. *Dikwils aan iemant schryven.*

Appellare legentem. Cic. Fr. 2. 10. *Iemant in 't leezen flooren.*

Appellare aliquem de aliqua re. Cic. Att. 5. 19. *Iemant over een zaak voor recht roepen.* De pecunia. Cic. A. 2. 29. *Over een geldschuld.*

Appellare. *Zich op hooger Recht beroepen, weeder gehoor verzoeken* bij een hooger Rechter. In onduitsch zegt men *Appelleeren.*

Appellare Tribunos. Cic. P. Q. 28. a Prætore Tribunos. Cic. P. Q. 20. *Van den Schout zich op de Gemeensluiden beroepen.*

Appellare Deum. Cic. P. Q. 30. *Godt te hulp roepen.*

(Appellare *alleen*, en appellare pecunia, *of* de pecunia. *Maanen, om geld*, of *betaaling aanspreeken.*

Anno & sex mensibus verbum nullum facis. Biennio jam confecto fere appellas. Cic. P. Q. 12. *In een jaar en zes maanden hebt gy niet een woord gesprooken. Twee jaaren byna verloopen zynde maant gy my.*

Tulliola me ut sponsorem appellat. Cic. Att. 1. 8. *Tulliola maant my*, of *spreekt my aan als borge.*

Magna pecunia appellabaris a creditoribus. Quintil. I. O. 5. 13. *Gy wierd van de schuldeischers om veel gelds gemaant.*

Appellatus es de pecunia, quam debebas. Cic. A. 2. 29. *Gy zyt gemaant*, of *aangesprooken om het geld, dat gy schuldig waart.*

Considius neque de sorte quemquam debitorum, neque de usura a suis appellari passus est. Val. Max. 4. 8. 3. *Considius heeft niet toegelaaten, dat iemant van de schuldenaars wegens de hoofdsomme, noch de rente zoude gemaant worden.*

Appellare alleen. Ulp. Dig. 47. 10. 15. §. 20. *of* appellare aliquem de stupro. Quintil. I. O. 4. 2. Val. Max. 6. 1. 7. *of* appellare aliquem stupri causa. Val. Max. 6. 1. 11. *Iemant verzoeken, vergen, aan zyn*, of *aanzoeken om by hem te slaapen.*)

Appellatus est Cæsar ab Æduis. B. G. 7. 54. 1. *Die van Autun riepen Cæzar te hulp.*

Appellare victorem aliquem. Virg. Æ. 5. 540. *Iemant overwinnaar verklaaren, de zege*, of *den prys toewyzen*, van een zaak, gevecht, enz. spreekende.

Appellare literas. *Spellen, spelden, de letters noemen.*

Suavitas appellandarum literarum. Cic. Cl. 35. *Zoetigheit in 't spellen*, of *in 't noemen der letteren.*

ĀPPĔLLO, is, āppūli, āppūlsūm, āppĕllĕrĕ. Men verstaat 'er Navem onder, ook drukt men 't zomtijds uit. Cic. V. 5. 25. N. D. 3. 34. *Aanlanden, havenen, aankoomen, aanscheepen, aandryven, ten anker*, of *in de haven koomen.* Men stelt de naamen van kleine plaatzen by d'accusativus zonder præpositie, en die van groote plaatzen by d'accusativus met de prepositie Ad.

Appellere Siciliæ. Front. St. 1. 4. 10. *of* in Siciliam. Front. St. 1. 1. 2. *In Sicilien havenen*, of *aanlanden.*

Huc me appuli. Ter. An. 4. 5. 12. *Hier ben ik aangekoomen*, of *aangelandt*, van iemant spreekende die te water gekoomen is.

Ad scopulos appellere. Cic. C. R. 9. *Tegen de klippen aanstooten.*

Naves ad opera Cæsaris appellebat. Cæs. B. C. 1. 26. 2. *Hy zetten 't met de scheepen tegen de werken van Cæsar aan.*

Animalia ad aquam appellere. Varr. R. R. 2. 5. *'t Vee te water dryven, naar de wedde*, of *drenkplaats dryven.*

Animum appellere ad uxorem. Ter. An. 2. 6. 15. *Op trouwen beginnen te denken.* ad scribendum. Ter. An. prol. 1. *Zich tot schryven, tot het maaken van boeken zetten*, of *begeeven.*

† Deus me appulit vestris oris. Virg. Æ. 3. 338. *Godt heeft my in uwe havens doen aanlanden.*

(Appelli. *Voortgezet, aangebragt, gedreeven worden.* Dit word eigentlijk van de scheepen gezegt, om datze geen beginzel van beweeging in zichzelven hebben; maar van buiten, *of* van den wind en stierman, of van de roeijers voortgezet worden.

Navis appellitur Syracusas. Cic. V. 5. 25. *Het schip word gedreeven naar*, of *komt aan te Syrakuzen.*

Classis quinto die ad Pachynum est appulsa. Cic. V. 5. 33. *De vloot is*

Is met den vijfden dag te Capo Passaro aangelandt.

Appellere classem, *of* navem. *De vloot, of een schip ergens aanbrengen, of aanvoeren.* Dit word van den mensch gezegt.

Cum Prætor classem ad Ciliciam appulisset. Nep. 8. 4. 4. *Wanneer hij als Admiraal, de vloot in Cilicien hadde aangebragt.*

Dionysius cum classem ad Peloponnesum appulisset. Cic. N. D. 3. 34. *Als Dionysius de vloot in Morea hadde aangebragt, of had doen aanlanden.*

Appellere alleen word ook van den mensch gezegt. En daar onder word verstaan *de accusativus* se.

Eo anno Alexandrum Epiri Regem in Italiam classe appulisse constat. Liv. 8. 3. *'t Is bekent, dat Alexander, Koningh van Epirus, dat jaar in Italien te scheep aangekoomen is.*

Pater ejus, cum ad littus appulisset, suspendit se. Quintil. I. O. 7. 4. *Zyn vader heeft zich verhangen, als hy aan strant gekoomen was.*

Appelli word ook de mensch gezegt, om dat hij met het schip, daar in hij is, word aangedreeven.

Ex Hispania fugientes ad Siciliam appulsos esse dicebat. Cic. V. 5. 28. *Hy zeide, dat de vluchtelingen uit Spanjen te Sicilien aangescheept, of aangelandt waren)*

ĀPPĔNDĪCŬLĂ, æ. f. Cic. R. P. 4. *Bijvoegzeltje, aanhangzeltje, een klein byval, of kleine omstandigheit,* van een zaak spreekende.

ĀPPĔNDĪX, icis. f. Festus in Ampedices. *Aanhang, aanhangzel, bijvoegzel, byval, aankleeven,* in den eigentlijken, en oneigentlijken zin. (Dat op een na de laatste lettergreep in de genitivus, enz lang zij, zoekt Borrichtius te beweeren Anal. 2. 30.)

Appendix animi corpus est. Cic. *bij* Non. 1. 199. *Het ligchaam is maar een aanhangzel van de ziel.*

Appendix. Varr. R. R. 1. 16. *'t Geen aan eenig land legt, of dat 'er langs heen loopt,* als een ander land, een stroom, een gemeene weg, enz.

Spina appendix. Plin. H. 24. 13. *Haagdoorn.* Zeeker gewas.

Appendices. Liv. 21. 5. *Nieuw geworven krijgsvolk, tot versterking der oude benden.*

ĀPPĔNDO, is, pendi, pensum, pendĕrĕ. acc. Cic. T. Q. 5. 21. *Ophangen, aanhangen.* Zie Valla E. 5. 82.

Alicui aurum appendere. Cic. V. 4. 25. *Iemant gout toeweegen.* Het beteekent ook, *iemant geld aantellen, geeven, of leenen.*

Aliquid mutuo appendere. Plin. H. 9. 55. *Iets by 't gewigt, of te leen geeven, iets leenen.*

Verba appendere. Cic. opt. gen. Or. 5. *De woorden wel weegen, of al de kracht van beteekenis geeven.*

ĀPPENSUS, ă, um. *Aangehangen, aan opgehangen.*

E lacunari appensus gladius. Cic. T. Q. 5. 21. *Een degen aan 't gewelf gehangen.*

Appensum aurum. Liv. 5. 49. *Gewoogen gout.*

ĀPPĔTENS, entis. omn. gen. particip. Alicujus rei. *Begeerig, verliefd, verlangend, belust.* De compar. Appetentior staat bij Cic. Am. 14. en de superl. Appetentissimus beneeden bij Plinius.

Appetens gloriæ. Cic. Man. 3. *Eerzuchtig, begeerig naar eer.*

Alieni appetens. Sall. B. C. 5. *Begeerig naar een anders goed.*

Homo alicujus appetentissimus. Plin. E. 7. 31. 7. *Een man die iemants gezelschap zeer zoekt, die zeer begeerig naar hem is.*

ĀPPĔTENTIĂ, æ. f. *Begeerte, lust, trek, zucht, verlangen.*

Appetentiam cibi facere. Plin. H. 19. 8. ciborum præstare. Plin. H. 20. 17. facere. Plin. H. 24. 11. *Honger, of lust tot eeten verwekken.*

Liberalium artium appetentia. Plin. H. 23. 1. *De lust, of trek tot het leeren der vrye konsten.*

Effrænata appetentia. Cic. T. Q. 4. 7. *Een ongereegelde lust, of begeerte.*

ĀPPĔTĪTIO, ōnis, f. *Begeerte, zucht, trek, begeerlijkheit, geneegentheit tot iets.*

Appetitio principatus. Cic. Off. 1. 4. *De heerschzucht, de begeerte, of lust om te heerschen.*

Appetitio alieni. Cic. Off. 3. 6. *Begeerte tot een anders goed.*

Appetitio. Cic. A. Q. 4. 8. *Drift, neiging; onderlinge trek,* die ook in de levenloose dingen gevonden word.

Appetitio alicujus rei. Cic. D. 1. 23. *Pooging om iets met de hand te grijpen, of te vatten.*

Appetitio cibi. Gell. 16. 3. *Honger, trek, of lust tot eeten.*

ĀPPĔTĪTŬS, ūs. m. Cic. Off. 1. 29. *Begeerte, lust, begeerlykheit, geneegentheit* tot het quaade.

Appetitus voluptatis. Cic. Off. 1. 30. *Geneegentheit tot wellust.*

ĀPPĔTĪTŪS, uum. m. plur. *Hertstochten, gemoedsneigingen, gemoedsdriften.* Dit woord word in deezen zin alleen in 't meervoud gebruikt.

Appetitus animi reguntur, remittuntur, continentur. Cic. N. D. 2. 12. *De hertstochten worden bestiert, gematigt, ingetoomt, of bedwongen.*

ĀPPĔTO, is, petii *of* petivi, petitum, petĕrĕ. acc. *Iets zeer begeeren, ergens zeer begeerig naar zyn, een groote begeerte, of trek toe hebben, ergens zeer naar haaken, of verlangen.*

Appetere aliquid. Cic. Fin. 1. 9. *Iets beminnen, ergens trek, of geneegentheit toe hebben.* Cicero zegt ook, Natura aliquid appetere. T. Q. 4. 6. *Liefde tot iets van de natuur hebben.*

Tu puer me appetisti. Cic. F. 15. 14. *Gij hebt mij van uw kindsheit af bemint.*

Appetere aliquid alicui. Cic. V. 4. 54. *Voor iemant iets verkrygen, behaalen, te weeg brengen,* van een zege spreekende.

Appetere amicitiam alicujus. Cæs. B. G. 1. 44. 11. *Iemants vriendschap zoeken.* Inimicitias. Cic. Ar. 4. *Zich den haat op den hals haalen.*

Appetere Regnum. Cæs. B. G. 7. 4. 1. Cic. Dom. 38. *Naar 't Ryk, of naar de Kroon staan.*

Alienam sibi laudem appetit. Cic. V. 4. 37. *Hy staat, of is begeerig na den lof van anderen.*

Appetam hujus rei principatum. Cic. F. 11. 6. *Ik zal trachten om de voornaamste in deeze zaak te zyn.*

Mortem appetere. Cic. Consf p. 1435. *Zichzelven ombrengen, of de dood zoeken.*

Quid in illa appetitur? Mart. 1. 11. 4. *Wat is 'er bekoorlyk in haar?*

Europam appetere. Cic. Br. 2. *Naar Europa koomen, het naar Europa wenden.*

Appetere aliquem ferro. Cic. S. R. 11. *Iemant met den degen aanranden, of een steek met den degen geeven.* Unguibus. Liv. 7. 26. *Met de nagels krabben.* Lapidibus. Cic. Dom. 5. *Met steenen smijten.* Insidiis. Cic. S. R. 11. *Laagen leggen.*

Ignominiis omnibus appeti. Cic. P. Q. 31. *Allerlei hoon, of smaadheden ontfangen.*

Aliquid appetere. Cic. D. 2. 41. *Ergens naar tasten, naar grypen, naar vatten, of de hand naar uitsteeken.* Cic. D. 1. 23. voegd'er by Manibus.

Appetit meridies. Plaut. Most. 3. 1. 119. *Het word middag, het is straks middag.*

Appetit comitiorum tempus. Liv. 10. 21: 39. 6. *De tijd van de vergadering der Staten koomt aan, of is op handen.*

Partitudo huic appetit. Plaut. Au. 1. 1. 36. *Zy moet alle uur in de kraam.*

ĀPPIĀNUM, i, n. *of* Appiānŭs co-

color. Plin. H. 35. 6. *Zeekere slechte groene verwe.*

ĀPPINGO, ĭs, pinxi, pictŭm, pingĕrĕ. acc. Cic. Att. 2. 8. *Iets in een brief byvoegen*, of *bijschrijven.*

† Appingere Delphinum silvis. Hor. A. P. 30. *Een Dolphijn in een bosch vertoonen*, dat is, *ongeloofl ijke*, of *onvoegzaame dingen zeggen.*

ĀPPLAUDO, ĭs, plausi, plausŭm, derĕ. dat. Plaut. Ps. 5. 2. 31. Cic. Sext. 54. *Iemant toejuigchen*, of *toejuigchingen geeven.* d'Ouden stampten met de voet, of klapten in de hand als zy iemant toejuichten.

ĀPPLAUSŎR, ōris. m. Plin. P. 46. 4. *Toejuigcher*, *goedkeurder*, *vleijer*, voor al in een openbaar bedrijf.

ĀPPLAUSŬS, ūs. m. Cic. D. 2. 50. *Toejuigching*, *goedkeuring*, *vleijing*, *losluiting.*

ĀPPLAUSŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 4. 352. Sil. 16. 355. *Met de hand gestreelt*, of *zagtjens geslaagen*, van een paerd, of ander dier spreekende.

ĀPPLICĀTIO, ōnis. f. Animi applicatio. Cic. Am. 8. *Iver, vlijt, noestigheit, neerstigheit.*

Jus applicationis. Cic. de Or. 1. 39. *Het recht van een Roomsch borger om zich 't goed van een vreemdeling toe te eigenen;* wanneer hy zich onder zijn bescherming had begeeven, en zonder uiterste wil stierf.

ĀPPLICĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 33. 4. *Opgelegt*, *op geleit*, van een geneesmiddel spreekende.

Fistulæ applicatæ ædibus. Pompon. Dig. 8. 2. 18. *Gooten van een huis*, *huizen*, of *pijpen aan een huis.*

Applicatæ naves ad terram. Cæs. B. C. 3. 101. 4. *Gestrande schepen*, *schepen die op 't droog*, of *op 't strand zijn gezet.*

Uros colli applicata. Liv. 33. 14. Plin. H. 4. 4. *Een stad op 't hangen van een heuvel gesticht.*

Equus auribus applicatis. Varr. R. R. 2. 7. *Een kortoorig paerd.*

Applicatus ad se diligendum. Cic. F. 4. 13. *Met zichzelven ingenomen*, *veel van zichzelven houdende.*

ĀPPLĬCITŬS, ă, ŭm. part. dat. Plin. E. 2. 17. 23. *Ergens aan gehecht*, *aan gelegen*, of *by gebouwt.*

Vallis hosti applicita. Front. St. 1. 1. 7. *Een dal dat aan 't leger der vijanden legt.*

(Applicitus captivus. Justin. 11. 15. 6. *Een gevangen bij hem gebracht zijnde.*)

ĀPPLĬCO, ās, plicāvi of plicŭi, plicātŭm of plicitŭm, plicārĕ. dat. cum acc. Plin. H. 33. 4. *Gebruiken*, *beezigen*, *opleggen*, *eenig middel gebruiken om een wonde te geneezen.*

Applicare scalas (muris of ad muros.) Liv. 26. 44. *De muuren beladderen*, *ladders tegen de muuren aanbrengen*, *met ladders de muuren beklimmen.*

Applicare navim ad ripam. Cic. A. 2. 11. *Met een schip dicht aan strand koomen*, *op strand ten anker koomen.* Terræ. Liv. 28. 36. Ad terram. Cæs. B. C. 3. 101. 4. *Een schip doen stranden*, of *op strand zetten.*

Applicari in terras alicujus. Ovid. Her. 16. 126. *In iemants land aanschepen*, of *aankoomen.*

Applicare amicas aures votis alicujus. Hor. Sec. 72. *Een gunstig oor naar iemants gebeden leenen.*

Applicare se ad arborem. Cæs. B. G. 6. 27. 3. (arbori. Curt. 8. 2. 38: 9. 5. 4.) *Tegen een boom aanleunen.* Ad flammam. Cic. T. Q. 5. 27. *Bij 't vuur koomen.*

Applicare castra flumini. Liv. 32. 30. *Zijn leger bij een stroom neerslaan.* Arma corpori. Liv. 23. 27. *Zyn wapenen aandoen.*

Applicare se flumini. Front. St. 2. 2. 10. *Zich van achteren tegen een stroom legeren.*

Applicare se ad aliquem. Ter. An. 5. 4. 21. *Zich bij iemant voegen*, *tot iemant zijn toevlucht neemen.* Cic. Am. 21. gebruikt het om te zeggen, *met iemant vriendschap*, of *een verbintenis maaken.*

Applicare se ad ductum alterius. Cic. F. 3. 11. *Zich onder een anders bestiering stellen.*

Applicare se ad fidem amicitiamque P. R. Cic. V. 2. 1. *De bescherming en vriendschap van 't Roomsche volk zoeken.* Familiaritatem Staleni. Cic. Clu. 24. *Den gemeenzamen ommegang van Staleen zoeken.*

Applicare aliquem alicui officio. Colum. 3. 10. *Iemant ergens toe gebruiken*, of *beezigen.* Dit word ook van levenloose dingen gezegt.

Applicare se ad Philosophiam. Cic. Off. 1. 32. *Zich tot de leeroeffening der Wijsgeerte begeeven.*

Applicare se ad aliquem. Cic. Cl. 91. *Zich onder iemants onderwijs stellen*, of *begeeven*, *iemant tot zijn leermeester verkiezen.*

Applicare animum alicujus ad deteriorem partem. Ter. An. 1. 2. 22. *Iemant tot het quaad vervoeren*, *iemant een quaade zijde doen kiezen.*

Ea sibi animus usque eo applicuit, ut &c. Sen. B. 1. 11. *'t Gemoed is 'er zoo verre aan gehecht*, *aan verknocht*, of *aan verbonden*, *dat enz.*

Bis fenis messibus peractis vix unum annum applicare. Mart. 6. 28. 8. *Nauwlijks dartien jaaren oud zijn.*

(Applicare, *Aanlanden*, *aankoomen.* Daar onder verstaande se of navim. Qui profecti sine aqua fuissent, ad terram applicant. Hirt. B. H. 37. *Die zonder water vertrokken waren, koomen aan land.* Cum Hercules ad littus Amazonum applicuit. Justin. 2. 4. 21. *Als Herkules aan de strant der Amazonen aangekoomen is.*)

ĀPPLŪDĂ, æ. f. Plin. H. 18. 10. *Kaf*, *vuiligheit dat men uit het koren want.* Gell. 11. 7. verhaalt, dat een Voorspraak die woord in 't pleiten gebruikt hebbende, men in de Vierschaar meende dat hij Toskaans of Fransch gesprooken had.

ĀPPLŬMBĀTŬS, ă, ŭm. Ulp. Dig. 47. 12. 2. *Met loot beleit*, *met loot vastgemaakt*, of *met loot gesoldeert.*

ĀPPLUO. Zie Adpluo.

ĀPPONO, ĭs, pŏsŭi, pŏsitŭm, pōnĕrĕ. acc. *met een* dat. Plaut. Men. 2. 2. 55. *Bijstellen*, *bijzetten*, *bij plaatzen*, *voor houden*, *voor zetten*, *voor plaatzen.*

Apponere manum ad os, of ante os. Cic. F. 8. 1. *De hand voor den mond houden.* Aurem ad glaciem. Plin. H. 8. 28. *Het oor op 't ys leggen.* Lumen. Cic. D. 1. 36. *Licht brengen.*

In epulis, of in cæna solidum aprum apponere. Plin. H. 8. 51. *Een heel wild zwijn op een gastmaal op tafel zetten.*

Aliquid alicui in mensam apponere. Plaut. Men. 1. 3. 29. *Iemant aan tafel iets voorzetten.*

Apponere aliquid. Plaut. Ps. 3. 2. 26. *Iets ergens bijdoen*, van iets spreekende dat men in een opstoofsel doed.

Apponere mensam. Plaut. As. 5. 1. 2. *De tafel dekken*, Cic. Att. 14. 21. zegt, Apposita secunda mensa. *Aan 't tweede gerecht zijnde*, of *het tweede gerecht op tafel staande.*

Apponere alicui argentum purum. Cic. V. 4. 22. *Iemant in zilverwerk opdisschen.*

Apponere annos alicui. Hor. O. 2. 5. 15. *Iemant eenige jaaren toevoegen.*

Apponere custodem alicui. Cic. Div. 16. *Iemant een opzichter geeven*, of *toevoegen.*

Accusatorem alicui apponere. Cic. V. 5. 41. *Tegen iemant een beschuldiger opmaaken*, of *omkoopen.*

Accusatorem apponere e sinu suo. Cic. V. 1. 10. *Een beschuldiger*, of *lasteraar tegens iemant bestellen*, *die men omgekocht heeft.*

Apponere modum vitiis. Cic. T. Q. 4. 18. *De zonde bepaalen*, *de zonde een perk*

fork stellen dat ze niet verder door dringe.

De meo tuis præceptis nihil novum apposui. Plaut. M. G. 3. 3. 31. *Ik heb tegens hem niet gezegt, dan 't geen gy mij belast had; ik heb niets tot uwe bevelen van 't mijne bygedaan.*

Postulat id gratiæ apponi sibi. Ter. An. 2. 1. 31. *Hy meend dat men hem daar over bedanken moet.*

Apponere notam versui, *of* ad versum. Cic. Pis 30. *Een vers afteikenen, een teken by een vers stellen.*

Appone hunc diem lucro. Hor. O. 1. 9. 15. *Reeken, of schat dat voor gewonnen, denk dat 'er zoo veel gewonnen is.*

Apponere diem in epistola. Cic. Br. G. 7. *Onder den brief den dag zetten wanneerze geschreeven is.* Apponere signum. Cic. Br. G. 7. *Den brief verzegelen, zijn wapen, of zegel op den brief drukken.*

(Apponere, *Afleggen, neêrleggen, neêrzetten.* Voornaamentlijk als die iets ter neder gezet heeft, het in korte weder zal opneemen.

Istos rastros interea appone. Ter. H. 1. 1. 36. *Zet deeze egge ondertusschen bij u neder.*

Accipe hunc (puerum) a me, atque ante nostram januam appone. Ter. An. 4. 3. 10. *Neem mij dit kind af, en leg het voor onze deur neder.*

Appone hic sitellam. Plaut. Cas. 2. 6. 11. *Zet den emmer hier neder.*

Apponere. *In doen, bij doen,* van spijze spreekende, bij welke onder 't stooven iets anders gedaan word.

Apponunt rumicem, brassicam, &c. Plaut. Ps. 3. 2. 26. *Zij doen 'er bij zuuring, kool, enz.)*

ĀPPŎRRECTŬS, a, ŭm. Ovid. M. 2. 561. *Bij uitgestrekt.* Zie Porrigo.

ĀPPŎRTĀTĬO, ōnĭs. f. Vitruv. 2. 9. *Vervoering, verbrenging, overvoering.*

ĀPPŎRTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Acc. *met een* ablat. *en* præp. e, ex, *of* de. *Iets ergens van daan brengen, of vervoeren,* 't zij met een rijtuig, of anderzins.

Apportat vitia senectus. Cic. S. 8. *d'Ouderdom koomt met veele gebreeken.*

Apportare aliquid ex aliquo loco. Cic. V. 3. 74. *Iets ergens van daan brengen.*

Apportare nuntium alicui. Ter. H. 3. 1. 18. *Iemant een tijding brengen.*

Ætas, usus, semper aliquid apportant novi. Ter. Ad. 5. 4. 2. *De jaaren, en d'ondervinding leeren ons dagelijks wat nieuws.*

ĀPPŌSCO. *Zie* Adposco.

ĀPPŎSĬTĒ, adv. *Gevoeglijk, bequaamelyk, welgepast, of op een bequaame wijze.*

Apposite dicere ad persuasionem, *of* ad persuadendum. Cic. I. R. 1. 5. *Een overreedend, of overtuigend gesprek voeren.*

ĀPPŎSĬTĬO, ōnĭs. f. *Aantrekking, aanwijzing, bijbrenging.*

Sine appositione exemplorum. Cic. Par. 1. 3. *Zonder aanwijzing van voorbeelden.*

Appositio. Priscian. 8. 7. *'t Zamenvoeging van twee zelfstandige naamwoorden* (nomina substantiva) *in 't zelve geval,* als Urbs Roma. *De stad Rome.*

ĀPPŎSĬTŬM, i. n. Sen. B. 4. 20. *'t Geen men heeft gespaart, of wechgelegt.*

Appositum. Quintil. I. O. 8. 2. *Een bynaam, een bijvoeglyke naam,* die de beteekenis van 't substantivum bepaalt, verklaart, of vergroot.

ĀPPŎSĬTŬS, a, ŭm, *met de* præp. ad. *Bequaam, gevoeglyk, wel gelegen, gemakkelyk, om,* van persoonen, 't weêr, de plaats, enz spreekende. Quintil. I. O. 4. 3. en Tac. H. 3. 71. 7. geeven de dativus aan dit nomen. (De compar. appositior staat bij Cic. V. 4. 57. en de superl. appositissimus bij Varr. R. R. 2. 10.)

Ager appositus ad vitem, ad frumentum. Varr. R. R. 1. 7. *Een veld goed, of bequaam voor den wijngaard, voor koren.*

Æger appositus ad medendum. Varr. R. R. 2. 7. *Een zieken die gemakkelijk, of ligt te geneezen is.*

Castellum flumini appositum. Tac. An. 2. 7. 1. *Een vesting, of slot op een stroom gebouwt.*

ĀPPŎSĬTŬS, ūs. m. Plin. H. 24. 5. *Oplegging,* van een geneesmiddel, pleister, kruid, enz spreekende. Men vind in deezen Schrijver niet dan d'Ablativus Apposítu.

ĀPPŌTŬS, a, ŭm. Plaut. Curc. 2. 3. 75. *Half dronken, die wel gedronken heeft, die een roes wech heeft.* Hij voegd'er Probe bij R. 2. 7. 8.

ĀPPRĔCĀTŬS. *Zie* Adprecatus.

ĀPPRĔHĔNDO, is, endi, ensŭm, endĕrĕ. Acc. *Vatten, grijpen, vangen, aanvatten, aangrypen, aantasten.* Men voegd'er somtijds Manu bij. *Met de hand grijpen, enz.*

Apprehendere manu aliquem. Plaut. Am. 5. 1. 64. *of* manum alicujus. Cic. P. Q. 31. *Iemant bij de hand vatten, of grijpen.*

Apprehendere regionem. Cic. Att. 10. 8. *Een land bemagtigen, zich meester van een land maaken.*

Apprehendere aliquem. Ulp. Dig. 9. 2. 5. *Iemant vangen, of by de kop vatten.*

ĀPPRĬMĒ. adv. *Zeer wel, heel wel, bijzonderlijk, zonderling, uitsteekende, volkomentlyk.*

Apprime doctus, Varr. R. R. 3. 2. *Uitsteekend geleerd.* nobilis. Ter. E. 5. 4. 30. *Zeer edel.*

Id apprime recte dicitur. Cic. Fin. 3. 9. *Dat word bijzonderlyk wel gezegt.* Zommige leezen, Rectissime.

ĀPPRĬMO, is, pressi, pressŭm, prĭmĕrĕ. Aliquid alteri rei. Plin. H. 24. 9. *of* ad alteram rem. Plin. H. 26. 1. *Iets ergens tegens aan dringen, tegens aan drukken, of tegens aan douwen.*

ĀPPRĪMŬS, a, ŭm. Gell. 7. 7. *De voornaamste, d'aanzienelijkste, d'eerste, van 't hoogste aanzien.* Zommige leezen Adprimus.

Flos apprima tenax. Virg. G. 2. 134. *Een bloem die zeer vast staat.* Apprima staat in d'accusativus pluralis, door een dichtkundige vrijheit: *of* gelijk Scaliger wil, men leest Apprime, en maakt de laatste lettergreep kort, (gelijk in superne doen Lucret. 4. 441: 6. 543. 596. en Hor. O. 2. 20. 11.)

ĀPPRŎBĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Cl. 49. *Goedkeuring, toestemming, gezag, bekrachtiging, bevestiging.*

Approbatio. Cic. I. R. 1. 36. *Bewijs, betooging, sluitreden, bevestiging, staving,* van een voorstel in een reden spreekende.

Approbatio. Cic. T. Q. 2. 1. *Goedkeuring, goedkenning, goedvinding, toestemming.*

Movere approbationem alicujus. Cic. Off. 1. 28. *Iemants goedkenning, of toestemming verwerven, krijgen, hebben.*

Vinolenti quæ faciunt, non eadem approbatione faciunt, qua sobrii. Cic. A. Q. 4. 17. *De dronken menschen doen hun dingen niet met de zelve zekerheit, of stantvastigheit, als de nuchteren.*

ĀPPRŎBĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. Att. 16. 7. *Goedkeurder, goedkenner, keurmeester, keurder, toestemmer.*

ĀPPRŎBĒ. adv. Gell. 7. 7. *Heel wel, zeer wel, volkomen wel.* Zommigen zeggen Adprobe.

ĀPPRŎBO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. *Iets goedkeuren, goedvinden, voor goed opneemen, toestemmen, ergens zijn goedkenning aan geeven.*

Approbare aliquid auctoritate sua. Cic. Dej. 11. *Iets met zijn gezag bevestigen, bekrachtigen, sterken, of staaven.*

Approbare aliquid. Cic. I. R. 1. 36. *Iets*

Iets bewyzen, betoogen, aantoonen, doen zien, doen blyken.

Approbavit se Reipublicæ amore superfuisse. Front. St. 4. 5. 6. *Hy heeft getoont dat hy zich uit liefde voor 't gemeene best gespaart had.*

Laus pueri approbet genus à bona matre. Catull. 61. 227. *Laat de lof dien men 't kind geeft, doen zien, dat het van een wyze en groote moeder is.*

Aliquid alicui approbare. Cic. V. 4. 38. *Iemant iets bewyzen, betoogen*, of *aantoonen, iemant eigens van overreeden.*

Fama id appobat. Ter. Ph. 4. 5. 12. *Dat keurt elk goed, dat word van al de waereld goed gekeurt.*

Approbatur opus arbitratu Domini. Pauli. Dig. 19. 2. 24. *Het werk is voor goed bij den Heer opgenomen.*

Ad tempus factum opus subtiliter Regi approbavit. Vitruv. 9. 3. *Hy leverde den Koningk dit werk volkomentlyk wel gemaakt op den gezetten tyd.*

(Approbare excusationem. Tac. Ag. 42. 3. *Toonen dat onze verontschuldiging billyk is, en behoord aangenomen te worden.* Pœnitentiam. Suet. A. 12. 2. *Blyken geeven van een oprecht berouw.*)

ĂPPROBRĀMENTŬM, i. n. Plaut. Merc. 2. 3. 87. *Oneer, schande, smaadheit, hoon, verachting.*

ĂPPRŎBŬS, ă, ŭm. Adolescens approbus. Cæcil. *bij* Gell. 7. 7. *Een zeer eerlyk en deugdzaam jongman.* Zommigen leezen, Adprobus.

ĂPPRŎMĬSSŎR, ōris. m. Ulp. Dig. 46. 3. 43. *Een borg, een die voor een ander instaat.*

ĂPPRŎMĬTTO, is, misi, missŭm, mittĕrĕ. Cic. Att. 5. 1. *Voor iemant borg blyven*, of *zyn, voor iemant instaan, zich voor iemant verbinden, zich tot iemants borg stellen.*

† ĂPPRŌNO, ās, ārĕ. In genua, *Neerknielen, op de knien vallen.* Dit woord is van Apulejus, en buiten gebruik. M. I. 111. (Het simplex pronare gebruikt Sidon. E. 5. 18: 8. ..)

ĂPPRŎPĔRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Zich haasten, zich spoeijen, zich spoedigen, wakker voortvaaren.*

Approperare gradum. Plaut. Trin. 4. 3. 3. *Aanstappen, wakker aangaan.*

* Mortem approperare. Tac. An. 16. 14. 5. *Zyn dood verhaasten.*

Approperare ad cogitatum facinus. Cic. Mil. 17. *Zich haasten om een aanslag uit te voeren.*

Opus adeo approperatum est, ut &c. Liv. 4. 9. *'t Werk wierd zoo verhaast, zoo doorgezet*, of *voortgezet, dat, enz.*

ĂPPRŎPĬNQUĀTĬO, ōnis. f. Cic. Fin. 5. 11. *Nadering, genaking, nabyheit*, in den eigentlyken en oneigentlyken zin.

ĂPPRŎPĬNQUO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Naderen, genaaken, naby koomen, aankoomen.*

Appropinquabant hostes finibus nostris. Cæs. B. G. 2. 10. 5. *De vyanden naderden onze grenzen.*

Appropinquare ad summam aquam. Cic. Fin. 4. 23. *Boven aan 't water koomen*, van iemant spreekende die op den grond lag. Ad aliquem. Hirt. B. H. 2. 4. *Tot iemant naderen.*

* Appropinquabat hyems. Cæs. B. C. 3. 9. 8. *De winter quam aan.* Dies definita. Val. Max. 4. 5. 1. ext. *De bestemde dag naderde.* Tuus adventus. Cic. F. 2. 6. *Uwe komst was naby.* Occasus urbis. Cic. C. 3. 8. *D'Ondergang der stad genaakte.* Judicium illius. Clu. 67. *Hy moest haast te recht gestelt worden.*

Mors illi appropinquat. Cic. Fin. 5. 11. *Zyn dood naderd, hy leit op sterven.*

Appropinquare primis ordinibus. Cæs. B. G. 5. 44. 1. *Onder d'eerste zyn om bevordert te worden*, van een Bevelhebber, of Zoldaat spreekende.

ĂPPŪLĬĂ. *Zie* Apulia.

ĂPPŪLŬS. *Zie* Apulus.

ĂPPŬLSŬS, ūs. m. Liv. 27. 30. *Aankomst, nadering, aanlanding, komst in de haven.*

Terra solis appulsu exardet. Cic. N. D. 1. 10. *d'Aarde word warm by 't opkoomen van de zon.*

* Appulsus caloris & frigoris. Cic. N. D. 2. 56. *d'Eerste prikkelingen van hitte en koude.*

ĂPPŬLSŬS, ă, ŭm. Cic. V. 5. 56. *Aangekoomen, aangelandt, aangescheept, in de haven gekoomen.* Hij voegt'er Navigiis of navi bij V. 5. 28.

ĂPRĪCĀTĬO, ōnis. f. *Het zitten in de zon, koestering*, of *bakering van zichzelven in de zon.*

Mallem unam tecum apricationem in illo Lucretino tuo sole, quam &c. Cic. Att. 7. 11. *Ik wou liever met u in uwe zon van Lukretinum zitten, dan, enz.* Lukretinum was een landhuis.

Ad aprıcationem egredi. Colum. 8. 8. *Uit wandelen gaan, uitgaan om te wandelen, in mooi weder wandelen.*

ĂPRĪCĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 6. 16. *Een zoete lucht, gematigtheit van de lucht, schoon weder.*

Apricitas diei. Colum. 7. 4. *d'Aangenaamheit van den dag, de gematigde hitte, het schoone weder.*

ĂPRĪCŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Cic. T. Q. 5. 32. Colum. 8. 4. *In de zon zitten*, of *staan, zich in de zon bakeren*, of *koesteren.* Varro bij Non. 2. 65. voegt'er bij, In Solo. (Apricare zegt Pallad. 1. 38.)

ĂPRĪCŬS, ă, ŭm. Colum. 11. 3. *Warm, in de zon gelegen, dat wel op de zon leit*, van een veld Hor. A. P. 162. *of* heuvel Tib. 1. 4. 15. spreekende. De compar. apricior staat bij Colum. 11. 3. en de superl. apricissimus bij Colum. 9. 14.

* Apricus. Pers. 5. 179. *Een mensch die geerne in de zonneschyn is.*

Aprici flatus. Colum. 1. 5. *Warme winden.* Flores. Hor. O. I. 26. 7. *Schoone bloemen*, vermits die in de zon staan 't best voortkoomen.

† Hæc in apricum proferet ætas. Hor. E. 1. 6. 24. *De tyd zal deeze dingen ontdekken, zal deeze dingen aan den dag*, of *aan 't licht brengen.*

ĂPRĪLĬS, is. m. Varr. L. L. 5. 4. Hor. O. 4. 11. 16. *Grasmaand, April, de maand van April.* Men verstaat 'er Mensis onder, of drukt het uit.

Apriles Kalendæ. Colum. 11. 2. Nonæ. Cic. F. I. 9. *d'Eerste, en vyfde dag van grasmaand*, of *van de maand April.*

ĂPRĪNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 28. 15. *Van een wild zwyn*, of *wild varken.* Zie Aprugnus.

ĂPRŬGNĂ, æ. f. Spartian. Æl. Ver. 5. Capitol. Max. Jun. 2. *Wild zwynen vleesch.* Men verstaat 'er Caro onder.

ĂPRŬGNŬS, ă, ŭm. Plaut. P. 2. 5. 4. Pœn. 3. 2. 2. Plin. H. 8. 51. *Dat van een wild zwyn is.*

ĂPSĬS. *Zie* Absis.

ĂPTĀTŬS, ă, ŭm. part. acc. *met de* præp. ad. *Bequaam, toebereidt, gemaakt, overeenkomstig, gevoegt, geschikt.*

* Aptatus cibo. Plin. H. 28. 13. *Goed om te eeten.*

Aptatus ad delectationem popularem. Quintil. I. O. 2. 10. *Tot vermaak van 't volk gemaakt.*

(Hoc verbum est ad id aptatum. Cic. de Or. 3. 40. *Dat woord schikt zich daar wel, voegt*, of *past daar wel*, of *is daar wel geplaatst, koomt daar wel meê over een.*)

ĂPTĒ. adv. *Heel wel, bequaamelyk, wel gepast, behoorlyk.* De compar. Aptius staat by Cic. Fin. 3. 23. en de superl. Aptissime by Cic. Or. 44.

Apte ad pedem calceus convenit. Cic. Fin. 3. 14. *De schoen past wel aan de voet.*

* Apte ad tempus dicere. Cic. Part. 8. *Naar tyds geleegentheit spreeken.*

Apte quieteque ferre fortunæ casum. Cic. T. Q. 4. 16. *Gevoeglyk en gerust tegenspoed verdraagen*, of *uitstaan.*

APTO,

APTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Aliquid ad rem alteram, *of* rei alteri. *Iets ergens naar schikken, naar voegen, met over eenbrengen, invlyen.*
Aptare usum valli ad commoditatem ferendi, & ad munitionis firmamentum. Liv. 33. 5. *Een stormpaal afkorten, of afhakken, op dat men ze gemakkelyk kan draagen, en de verschansingen beter maaken.*
Cibaria in fascillos aptare. Front. St. 4. 1. 7. *Zijn voorraat in bondels, of pakken doen.*
• Aptare. acc. Hor. E. 1. 3. 13. *Bereiden, toestellen, gereed maaken, vervaardigen.*
Aptare munde convivium. Pompon. by Non. 11. 19. *Een maaltyd heel zindelyk bereiden.*
Aptare tabulam. Colum. 12. 54. *Een plank gereed maaken.*
Insignia alicujus sibi aptare. Virg. Æ. 2. 390. *Een anders wapenen en kleederen aandoen.*
• Aptare classem velis. Virg. Æ. 3. 472. *Een vloot zeilvaardig maaken.* Navem remigio. Virg. Æ. 8. 80. *Een schip met roeyers bemannen.* Animos armis. Virg. Æ. 10. 259. *Zich tot den oorlog bereiden.* Se pugnæ. Virg. Æ. 10. 588. *Zich tot den stryd gereed maaken.* Bella modis citharæ. Hor. O. 2. 12. 4. *Oorlogsdaaden op de luit zingen, of in lierzangen beschryven.*
APTUS, ă, ūm. dat. *of* acc. *met de* præp. ad. *Wel geschikt, wel gevoegt, wel overeenkomende, welgepast, wel vastgebonden, of vastgemaakt.* In den eigentlijken en oneigentlijken zin. De compar. Aptior staat beneeden by Livius, en de superl. Aptissimus bij Liv. 7. 35.
Aptus equina seta. Cic. T. Q. 5. 21. *Met een paerdshaair wel vast gebonden.*
Apta inter se. Cic. Part. 39. Off. 1. 40. *Dingen die wel aan malkander zyn gebonden, wel zyn t'zamengevoegt, of wel over eenkoomen.*
Aptus. *Bequaam, geschikt, bereid, voegzaam, gevoeglyk, goed, nuttig, dienstig, voordeelig, heilzaam.*
Agmen aptum viæ. Liv. 3. 27. *Een leger gereed, of bereid tot den optocht, of om op te trekken.*
Aptus in oratione. Cic. Off. 1. 40. *'t Geen wel in een rede koomt.*
Aptus tempori, personæ. Cic. Or. 22. *Bequaam voor den tijd, voegzaam voor een persoon.*
Cibus aptus stomacho. Cels. 2. 24. *Een spys goed voor de maag, of die goed voor de maag is.*
Venti Romanæ classi quam suæ, aptiores flabant. Liv. 25. 27. *De wind was de Romeinsche vloot voordeeliger dan de zyne.*
Ut cujusque animis aptum erat. Curt. 3. 10. 4. *Om zich naar elks genegentheit te schikken.*
Aptus ad aliquid. Cic. Off. 1. 31. *Ergens toe bequaam, toe geboren, of toe geschikt,* van persoonen spreekende. Liv. 38. 21. zegt In aliquid.
Aptior omni versu vita esse debet. Cic. Par. 3. 2. *Het leven moet geregelder zyn dan eenig dichtstuk.*
Aptus ex sese, *of* totus aptus ex sese. Cic. Par. 2. *Een man volkomen gelukkig door zichzelven.*
Aptus mihi homo. Cic. F. 5. 6. *Een man die mij wel dient, of die wel naar myn zin is.*
† Avitus apto cum lare fundus. Hor. O. 1. 12. 43. *Een land my bij myn Voorouders nagelaaten, met een klein, doch bequaam huis.*
† Cœlum stellis ardentibus aptum. Virg. Æ. 6. 797. *De hemel versiert met flonkerende, of tintelende sterren.*
Aptus. part. *Verworven, verkreegen, bekoomen, verovert.* Accius, Pacuvius en Lucillius gebruiken 't voor Adeptus by Non. 4. 3.
APUĂ, æ. f. Plin. H. 31. 8. *Spiering.* Zeekere kleine visch die door den regen voortkoomt. Zommige leezen Aphya.
APUĂ, æ. *Pontremoli.* Een sterke stad op de grenzen van Toskanen en de Rivier van Genua.
APUĀNI, ōrūm. m. plur. Liv. 39. 2. *De Pontremoliers, die van Pontremoli.*
ĂPUD. præp. acc. *Bij, nabij, op, in, aan.*
Apud focum sedere. Cic. by Non. 2. 1. *Bij 't vuur zitten.*
Apud Crassum sedebat. Cic. de Or. 2. 3. *Hy zat bij Krassus.*
Apud forum audivi. Ter. An. 2. 1. 2. *Ik heb op de merkt gehoort.* Apud Carthaginem. Cic. Rull. 1. 2. *Nabij Kartago.*
Apud exercitum esse. Cic. V. 4. 22. *In 't leger zyn.*
Apud aliquem domi esse. Ter. E. 4. 6. 9. *In iemants huis zyn.* Ruri. Cic. de Or. 1. 49. *Bij iemant op 't land zyn, of woonen.* Men zegt echter niet, Ire apud aliquem. *By iemant gaan.* Men vind Apud by de Ouden niet met d'andere verbâ van beweeging. (Cicero zegt evenwel Att. 4. 10. Malo tecum apud te ambulare.)
• Sum apud te primus. Ter. E. 1. 2. 10. *Ik sta de voorste in uw gunst, ik heb bij u de voortocht.*
Apud me minimum valent præmia. Cic. F. 1. 9. *De belooningen gelden weinig bij mij.*
Apud aliquem valere amicitia. Cic. S. R. 1. *Veel bij iemant vermogen.*
gratia, auctoritate. Cic. F. 6. 6. Cæs. B. G. 1. 9. 3. quid auctoritatis habere. Sen. E. 71. *Veel gezag by iemant hebben.*
(Apud te tuis nulla est fides. Plaut. Amph. 2. 1. 4. *Uwe huisgenooten gelooven u niet, gij vind geen geloof tot uwent.* Itane parum mihi fidem esse apud te? Ter. Ph. 5. 3. 28. *Is dat zoo, dat ik zoo weinig geloof bij u vinde?*
Apud maritum plures enixa partus decessit. Liv. 40. 4. *By haaren man meer kinderen gehad hebbende, is zy overleeden.*)
Apud majores nostros. Cic. F. 3. 15. *Bij, of ten tijde van onze Voorvaderen.*
Quod apud majores nostros fiebat. Cic. Off. 2. 21. Factitata apud majores. Cic. Off. 2. 24. *'t Geen onze Voorvaders gewent waren te doen; 't geen bij onze Voorvaderen in zwang ging, of in gebruik was.*
Apud Platonem scriptum est. Cic. T. Q. 5. 12. *By Plato staat geschreeven, men vind, of men leest bij Plato, of in de schriften van Plato.*
Apud aliquem mentiri. Plaut. Pœn. 1. 1. 24. *Tegen iemant liegen.*
Apud illum fuit magnus usus juris. Cic. Cl. 41. *Hy hadde een groote kennis van de Rechtkunde, hij was in de Rechtsgeleertheit zeer ervaren.*
Apud matrem recte est. Cic. Att. 1. 7. *Myn moeder is in goede gezondheit, of 't is alles wel bij mijn moeder.*
Apud aliquem dicere. Cic. Att. 4. 2. *Bij iemant, of in iemants bywezen spreeken, voor iemants vierschaar pleiten.*
Cum de me apud te loquor. Cic. Att. 1. 16. *Wanneer ik tot u van my zelven spreek, in de brieven die ik aan u schrijf.*
Apud se esse. *Bij zyn zelven zyn, bedaard van gemoed zyn.*
Non sum apud me. Ter. H. 5. 1. 48. An. 5. 4. 34. *Ik ben buiten myn zelven,* door blijdschap, *of* gramschap.
Sic apud animum statuo. Sall. Or. de rep. ord. *Ik stel dat zoo by myn zelven vast.*
Apud oppidum morari. Cæs. B. G. 2. 7. 3. *Bij, of omtrent de stad gebleeven zijnde.*
Apud Mutinam. Suet. A. 77. 2. *Voor Modena, in de belegering van Modena.*
Cibyratica civitate apud Asiam. Tac. An. 4. 13. 2. *Een stad van Cibyra in Azien geleegene.*
Apud duos nupta. Gell. 1. 23. *Een vrouw die twee mannen heeft.*
(Apud. *In,* van een land, *of* stad spreekende.
Apud Judæam Carmelum deum consulere. Suet. Fl. 5. 9. *In 't Joodsche*

sche land den Godt Karmelus vraagen.

Eum argentum sumpsisse apud Thebas fœnore. Plaut. E. 2. 2. 67. *Dat hij tot Theben gelt op rente genoomen hadde.*

Apud. *Ergens tegen over.*

Urbem Nicopolim apud Actium condidit. Suet. A. 18. 3. *Hy heeft de stad Nikopolis tegen over de Kaap Actium gesticht.*

Apud. *Naar, tot, tot iemant.* Deeze spreekwijze is nu niet wel te gebruiken, alhoewel van dezelve deeze voorbeelden zijn.

Cum iter est aliquo, ut apud aurificem. Lucill. 30. *Als men te gaan heeft naar,* of *tot den goutsmit.*

Rejicere majorem animadversionem apud Proconsulem. Venul. Dig. I. 16. *De zwaarder straffe verwijzen,* of *verschuiven naar den Stadhouder.*

Apud. Word zomtijds achter de casus gesteld. Tac. An. 4. 5. 1. Misenum apud & Ravennam. *By de steden Misenum en Ravenna.* 6. 31. 6. Ripam apud Euphratis. *By den oever van den Eufraat,* of *van den Eufraatstroom.*)

ĀPŪLĬĂ, æ. f. Cic. D. 1. 43. Hor. O. 3. 4. 10. *De Pouille.* Een landschap van 't Rijk Napels. Zommige schrijven, Appulia *en* Appulus.

ĀPŪLŪS, ă, ŭm. Mart. 8. 28. 3. *Die uit Apulien,* of *de Pouille van daan is, die in Apulien,* of *de Pouille gebooren is.*

ĀPŪS, ŏdĭs. m. Plin. H. 10. 39. *Een voeteloozе vogel,* of *die zelden de voeten gebruikt.* Men meent dat het de Gierzwaluw is.

ĀPȲRĬNŬS, ă, ŭm. Ἀπύρηνος. *Een vrucht zonder steen,* of *zonder harde kern,* gelijk Seneka zegt E. 85. Columella de arb. 23. zegt, Apirinus, *of* Apyrenus in den zelven zin.

ĀPȲRĬNĂ, ōrŭm. n. plur. Mart. 13. 42. 1. *Granaatappelen.* Men moet'er Mala onder verstaan.

ĀPȲRŌTŎS, i. m. Plin. H. 37. 7. 1. Ἀπύρωτος. *Karbonkelsteen,* vermids hij van 't vuur niet kan beschadigt worden.

AQ.

ĂQUĂ, æ. f. Plin. H. 2. 5. *Water.*

Aqua viva. Varr. R. R. I. 11. *Loopend,* of *stroomend water.* Cisterna. Colum. 12. 43. *Regenwater,* of *bakwater.* Fontana. Colum. 12. 43. *Bronwater.* Fluvialis. Colum. 6. 22. *Grachtwater.* Nivalis. Gell. 19. 5. *Sneeuwwater.* Marina. Plin. H. 2. 103. *Zeewater.* (Pluvia. Plin. H. 16. 11. pluvialis. Ovid. M. 8. 335. cœlestis. Colum. 12. 11. Liv. 4. 38. Ulpianus voegt deeze beide bij een D. 39. 3. 1. *Regenwater.*)

* Aqua illi hæret. Cic. Fr. 2. 7. *Hy zit op 't droog, hij blijft'er in steeken, hij weet niet meer te zeggen.*

Aquam perdere. Quintil. I. O. 11. 3. *De tijd verliezen.* De verbloeming is oorspronkelijk van de wateruurglazen, om dat d'Ouden den tijd met waterloopers afmaaten.

Aqua intercus. Plaut. Men. 5. 4. 3. Cic. Off. 3. 24. *Waterzucht, water dat tusschen vel en vleesch zit.* Cels. 2. 8. zegt, aqua inter cutem. (en Plin. H. 7. 18. aqua subter cutem fusa.)

† Scribere in aqua quidpiam. Catull. 70. 4. *Iets op 't water schrijven, iets beloven dat men niet houden zal.* Gelijk het te vergeefs is op 't water te schrijven.

(In aqua stare. *Op stroom leggen.* Dit word van de schepen gezegt, zeilvaardig, en bequaam om gebruikt te konnen worden.

Jam in aqua classis, quam ædificari jusserat, stabat. Curt. 3. 9. 21. *De vloot, die hij bevoolen had te bouwen, lâg op stroom.*

Aqua. *Water, pis.* Zie Scaliger over Prop. p. 264.

Giton extra cellam processit, tanquam aquam peteret. Petron. 54. *Giton is naar buiten gegaan, als of hij zijn water zoude maaken.*

Sumendæ detur quum tibi tempus aquæ. Ovid. Art. 3. 620. *Ondertusschen dat u tyd gegeven werd om uw water te maaken.*

Aquam per pedes fluentem bibere. Plin. H. 307. *Zyn eigen pis drinken.*

Aqua. *Een wateruurglas, een waterlooper, een tydmeeter met water,* om dat d'Ouden den tijd met zoodanige glazen afmaaten.

Mea aqua licet ad hoc utare. Apul. Apol. 304. *'t Is u geoorlooft,* of *'t staat u vry mijn wateruurglas daar toe te gebruiken.*

At tu, licebit aquam finas fluere. Apul. Apol. 333. *Maar u, 't zal u vrij staan 't wateruurglas te laaten loopen.*

Aqua. *De tijd zelf,* die door zoodaanig een uurglas afgemeeten wierd.

Quantum quis postulat aquæ do. Plin. E. 6. 2. 7. *Ik geve ieder een zoo veel tyd als hij eischt.*

Quoniam mihi largiter aquæ superest. Apul. Apol. 292. *Nademaal mij tyds genoeg overig is, naardien ik tyd genoeg over heb.*)

ĂQUÆ Augustæ, *of* Tarbellicæ. Ptolem. 2. 7. Anton. Itin. 104. *Acqs,* of *Dax,* een stad van Gaskonjen. *Zie* Scal. Lect. Auf. 1. 6. Cluver. Intr. Geogr. 2. 10. 3.

ĂQUÆ Convenarum. Anton. Itin. 104. *Bagneres,* een stad van Bigerres in Gaskonjen, aan den voet van *'t* Pyreneesche bergen.

ĂQUÆ MORTUÆ. *Aiguèmortes,* een stad van 't Narbonneesch Gaulen, *of* Vrankrijk.

ĂQUÆ Patavinorum. Plin. H. 2. 103. *Bagni d'Abano,* Baden in 't land van Padoua. *Zie* Cluver. Ital. 1. 18. 16.

ĂQUÆ Sextiæ. Plin. H. 3. 4. Strab. 3. 124. Ptolem. 2. 10. *Aken,* in Provence.

Aquæ. Tacit. H. 1. 72. 7. *De wateren, alle plaatzen daar men geneezende wateren drinkt.* Men voegd 'er de bijzondere plaats bij om ze te onderscheiden, gelijk Aquæ Puteolanæ, *van Ponzzol in Italien.* Suessanæ, *of* Sinuessanæ. *Torre di Bagni,* in 't landgebied van Rome.

ĂQUÆDŪCTUS, ûs. m. Cic. Att. 13. 6. Vitruv. 8. 7. *Waterleiding, watergang, waterloop, uitwatering door een houte buis, loodepyp, goot, enz.* Ulpian. Dig. 8. 3. 1. noemt dus *het recht om een waterleiding in eens anders land te maaken,* dat Pompon. Dig. 43. 20. 3. §. 5. Aquagium hiet.

ĂQUÆDŪCTĬO, ōnĭs. f. Ulp. Dig. 39. 3. 10. De Rechtsgeleerden gebruiken dit woord om te zeggen, *De loop van 't water door de buizen, pypen, en andere watergangen.*

ĂQUĀGĬŪM, ii. n. *Zie* Aquæductus.

ĂQUÆHAUSTŪS, ûs. Ulp. Dig. 8. 3. 1. Dit is onder de Rechtsgeleerden, *Het recht van waterputting bij anderen, en het zelve te doen vervoeren.*

† ĂQUĀLĬCŪLŪS. i. m. *De buik.* Zie Casaub. in Pers. p. 100.

Aqualiculus pinguis tibi exstat. Pers. 1. 57. *De dikke, vette buik steekt u voor uit.*

(Aqualiculus. Tertull. adv. Psych. 16. *De maag.*

Cum pervenit cibus in ventrem, aqualiculi fervore concoquitur. Sen. E. 90. *Als de spyze in den buik is gekoomen, word ze door de hitte van de maag verteert.*)

ĂQUĀLĬS, is. m. Plaut. M. G. 3. 2. 38. Varr. L. L. 4. 25. *Waterkan, waterkruik, lampetkan.*

(Aquariolus. Festus. Tertull. Apol. 43. *Een waterdrager, een dienaar van de hoerewaarden,* die de hoeren het water aandroeg om haar te wasschen.

Aquariolus iste uxoris ira ita extumuit. Apul. A. 323. Rufinus, *de verwijfde man, de slaaf van zyn vrouw, of die zyn vrouw zoo slaafachtig diende, dat hij haar 't water aandroeg, is zoo vertoornt geworden*

worden. Deeze dienst was eertijds zeer haatachtig en veracht, als ons leeren Claud. in Eutr. 1. 107. Lampr. Comm. 2.)

ĀQUĀRĬŬM. ĭi. n. Cato R. R. 1. *Een drinkplaats*, of *wedde*, daar men 't vee te drinken leid.

Aquarium *of* Aquariolum, ĭi. n. *Een watersteen*, of *gootsteen*. Dit word ook in de Oude Schrijvers niet gevonden. (Perottus in zijn Corn. Col. 64. gebruikt het, en zegt dat het ook Lavatrina kan genoemt worden.)

ĀQUĀRĬŬS, ă, ŭm. Colum. 2. 8. *Van water*, *dat tot het water behoort*, of *eenig opzicht op het water heeft*.

Aquaria. Plin. H. 18. 28. *Slijpsteen*, *wetsteen*.

Aquaria Provincia. Cic. Vat. 5. *Watergraafschap*, *bewind*, of *gezag over de wateren*, *en waterleidingen*; of *'t opzicht dat 'er te water geen verboden waaren uit- of ingaan*.

ĀQUĀRĬŬS, ĭi. m. Frontin. Aq. duct. A. R. 4. 1063. E. *Een watergraaf*, *bronmeester*, *waterleider*; *bezorger der gemeene wateren en waterleidingen*.

Aquarius. Cic. N. D. 1. 44. Hor. S. 1. 1. 36. *De waterman*, of *watergieter*, een gesternte.

(Aquarius. *Een waterverkooper*, *een die 't water aan de koks in 't openbaar verkocht*. Zulks zoude noch te Rome en Venetien geschieden.

Nisi cum aquariis pugnarem. Cic. F. 8. 6. *Ten waare ik met de waterverkoopers vocht*, of *mij tegens de waterverkoopers stelde*.

Venit & conductus aquarius. Juv. 6. 332. *De gehuurde waterverkooper koomt ook*.)

ĀQUĀTĬCŬS. ă, ŭm. *Dat in 't water leefd*, of *dikwils in 't water is*. Plin. H. 8. 28. of *dat in*, of *aan 't water groeid*. Plin. H. 16. 40.

* Aquaticus. Ovid. M. 2. 853. *De regenwind*; van den zuidenwind spreekende.

ĀQUĀTĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Cic. N. D. 2. 48. *Waterig*; *dat in 't water leefd*, *dat zich dikwils in 't water onthoud*. Hij noemt zelf een Krokodil, Aquatilis bestia. *Een waterbeest*. N. D. 1. 37.

Musculi aquatiles. Plin. H. 2. 103. *Waterrotten*.

* Aquatilis. Varr. R. R. 1. 64. *Als water*, *dat naar water gelijkt*, van een vocht spreekende.

ĀQUĀTĬLĔ, ĭs. n. Plin. H. 9. 12. *Een waterdier*, *een dier dat in 't water geboren word*, of *leefd*.

ĀQUĀTĬO, ōnĭs. f. *Voorraat van water*, of *van varsch water*, op zee,

Aquationis causa. Cæs. B. G. 4. 11. 4. *Om varsch water te haalen*.

* Aquatio. Cic. Off. 3. 14. *De plaats daar men water put*, of *water haalt*.

Aquatio. Plin. H. 32. 7. *Overvloedige regen*, die men op zekere tijden van 't jaar heeft.

Aquatio. Pallad. 3. 17. *Besproeijing*, *begieting*, *bevochtiging*.

ĀQUĀTĬŬS. Plin. H. 28. 9. Sen. N. Q. 1. 3. *Zie* Aquatus.

ĀQUĀTŎR, ōrĭs. m. Cæs. B. C. 1. 73. 2. Liv. 41. 1. *Waterhaalder*, voornamentlijk die voor een Vloot varsch water haald.

ĀQUĀTŬS, ă, ŭm. Scrib. Larg. 4. 38. *Waterig*, *gewatert*, *dun*, *vloeijend*. De compar. aquatior staat bij Scrib. Larg. 5. 42. *en* de superl. aquatissimus bij Scrib. Larg. 3. 26.

Aquatus ovi liquor. Scrib. Larg. 3. 23. *Het water*, of *'t vocht van een ey*.

ĀQUĬFŎLĬĀ, æ. f. Plin. H. 27. 8. en.

ĀQUĬFŎLĬŬM, ĭi, n. Plin. H. 16. 25. *Hulst*, *steekpalm*, een boomachtig heestergewas. Plin. H. 16. 8. gebruikt het adjectivum, Aquifolius, a, um. *Van hulst*, of *van steekpalm*.

ĀQUĬLĀ, æ. f. Virg. Æ. 2. 752. *Arend*, *Adelaar*, zekere vogel.

† Aquila. Lucan. 1. 7. *en* 244. *Arend*, *arentstandert*, standert, *of* vaandel van de Legioenen der oude Romeinen. Men zegt, *de Roomsche Arenden*.

Aquilæ senectus. Ter. H. 3. 2. 10. *Arends ouderdom*. Dit is van een oud man die veel meer drinkt dan hij eet. De Arenden, zegt Plin. H. 10. 3. in hunnen ouderdom niet konnende eeten, vermids het bovenste van hunnen krommen bek zoo overgroeit, dat zij hem niet meer konnen opdoen, onderhouden hun leven met drinken.

ĀQUĬLĔGĬŬM. ĭi. n. Gloss. Opt. *Waterhaling*, *watergadering*.

ĀQUĬLĔĬĀ, æ. f. Cic. Vat. 16. *Aquilia*, een stad van Friool in den Staat van Venetien.

ĀQUĬLĔX, ĕgĭs. m. Varr. *bij* Non. 2. 8. *Bronmeester*, *fonteinmeester*, *waterleider*.

ĀQUĬLĬCĬĀ, festa. Festus zegt dat het *Feestdagen waren*, *die men eertijds ter eeren van Jupiter vierde*, *om regen te verwerven*.

ĀQUĬLĬFĔR, ĕrĭ. m. Cæs. B. G. 5. 37. 5. *Roomsche Arenddrager*, of *Vaandrig*, *een die den Arendstandert droeg*. Het was als de *Kornel-vaandrig*.

ĀQUĬLĪNŬS, a, ŭm. *Arends*, *Adelaars*, *van een Arend*, of *Adelaar*.

* Ungulæ aquilinæ. Plaut. Ps. 3. 2. 63. *Arendsklauwen*, of *Roofklauwen* die krom staan en wechnecmen waar ze bij koomen. Men gebruikt het in 't kluchtspel.

ĀQUĬLO, ōnĭs. m. Vitruv. 8. 2. *De Noorden- of Noordwesten wind*.

* Spelunca conversa ad Aquilonem. Cic. V. 4. 48. *Een spelonk*, of *hol tegen 't Noordwesten*.

ĀQUĬLŌNĒS, ŭm. m. plur. Hor. O. 3. 10. 4. Virg. Æ. 4. 310. *De winter*, *de Noorder buijen*, of *wintervlagen*, *winterbuijen*, *Noordsche stormen*, of *Noordsche stormwinden*.

ĀQUĬLŌNĀRĬS, ĭs. m. & f. rĕ, ĭs. n. Vitruv. 9. 6. Cic. N. D. 2. 19. *Tegen 't Noorden*; *dat uit het Noorden is*, of *koomt*.

ĀQUĬLŌNĬŬS, ă, ŭm. *Zie* Aquilonaris.

Aquilonia hyems. Plin. H. 17. 2. *Een koude winter*, waar in men veel Noordewinden heeft.

ĀQUĬLŬS, ă, ŭm. Plaut. Pœn. 5. 2. 152. Suet. A. 79. 5. *Bruin*, *bruinverwig*, *donker*, *zwartachtig*.

ĀQUĬMĬNĀLĔ, ĭs n. Paul. Dig. 33. 10. 3. en.

ĀQUĬMĬNĀRĬŬM, ĭi. n. Ulp. Dig. 34. 2. 19. §. 12. De Rechtsgeleerden gebruiken deeze twee woorden om te zeggen, *Lampetkan*, of *waterkan*. Alciatus zegt, nevens anderen, dat het *een zekere kom was*, *die zonder onderscheit*, *om uit te eeten en te drinken gebruikt wierd*.

ĀQUĬSGRĀNŬM, ī. n. *Aken*, een Rijksstad van Duitschland.

ĀQUĬTĀNĬĀ, æ. f. Cæs. B. 1. 1. 7. *Aquitanien*, *Guyenne*, een Landschap van Vrankrijk.

ĀQUĬTĀNĬCŬS, ă, ŭm. Plin. H. 4. 19. en

ĀQUĬTĀNŬS, ă, ŭm. Tib. 2. 1. 33. *Aquitaniër*, *Guyenner*, *een die van Aquitanien*, of *uit Guyennen is*.

ĀQUŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Virg. G. 4. 193. *Water putten*, *water haalen*.

* Aquari. Cæs. B. C. 1. 78. 1. *Om varsch water uitgaan*, *varsch water haalen*.

Aquabantur ex eo flumine. Liv. 44. 40. Front. St. 3. 7. 1. *Zij haalden hun varsch water uit dien stroom*.

ĀQUŎSŬS, ă, ŭm. Liv. 9. 2. *Waterig*, *waterachtig*, *heel vochtig*, *nat*. De compar. aquosior staat bij Plin. H. 18. 17. en de superl. aquosissimus bij Cato R. R. 51.

* Aquosus. Prop. 4. 3. 52. *Zoo helder*, of *zoo klaar als water*, of gelijk andere zeggen, *dat van water is gemaakt*, van 't kristal spreekende.

De eerste uitlegging is eigentlijker.

† Aquosus. Virg. G. 4. 234. *Dat den regen voorbeduidt*, of *voorspeldt*. Aquosa nubes. Virg. Æ. 8. 429. *Een regenwolk*, *een dikke wolk*. Aquosus languor. Hor. Od. 2. 2. 15. *De waterzucht*, *het water*.

ĂQUŬLĂ, æ. f. Cic. de Or. 1. 7. *Vlietjen*, *beekjen*, *watertjen*, *stroomtjen*.

Suffundere aquulam. Plaut. Curc. 1. 3. 3. *Iets met wat water besproeijen*, of *besprengen*.

AR.

ĀRĂ, æ. f. Cic. N. D. 3. 18. *Een altaar*, *outer*, of *outaar*.

Ara. Cic. N. D. 2. 44. *Het Outer*, een gesternte.

Ara Legum. Cic. V. 2. 3. *De vrijplaats der wetten*, *de vierschaar*, *'t Gerechtshof*, *de Raadkamer*, vermids daar de wetten als in een heilige plaats bewaart worden.

ĂRĂBS, ăbis. m. Hor. O. I. 35. 40. Claud. Hon. Conf. 4. 258. *Arabier*, *een die uit Arabien is*. Men zegt, Arabes *en* Arabas in d'accusativus pluralis.

ĂRĂBĬĂ, æ. f. Plin. H. 6. 28. *Arabiën*, een land van Aziën.

ĂRĂBĬCŬS, ă, ŭm. Plaut. M. G. 2. 5. 2. *of* Ărābĭŭs, ă, um. Plaut. Pœn. 5. 4. 6. *Arabisch*, *dat uit Arabien koomt*, van reukwerken spreekende. Prop. 2. 2. 25. maakt de eerste lettergreep lang.

Arabicus sinus. Plin. H. 2. 67. *De golf van Arabiën*, voortijds *de roode zee*, hedendaags *de zee van Mekka*.

ĂRĂBĬCĒ. adv. Arabice olere. Festus. *Met Arabische reukwerken doorlucht*, of *doortrokken zyn*.

ĂRĂBĬLIS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. *Bouwbaar*, *bequaam om te bouwen*, *om bebouwt*, of *beploegt te worden*.

Campus nullis tauris arabilis. Plin. H. 17. 5. *Een veld dat voor geen stieren te beploegen is*.

(ĂRĂBŬS, i, m. Virg. Æ. 7. 605. *Een Arabier*, *een die uit Arabien is*. zie Vechn. Hellen. 1. 1. 3.)

ĀRÆ, ārŭm. f. plur. Virg. Æ. 1. 113. *De Altaaren*. Dit zijn blinde klippen, en rotzen tusschen Sardaigne en Afrika.

ĂRÆŎSTYLŎS, ī. f. Vitruv. 3. 2. Ἀραιόστυλος. *Een gebouw waar van de zuilen zeer wijd van malkanderen staan*. Men voegt 'er, Ædis of Porticus bij, of men verstaat het 'er onder.

ĂRĀNĔĂ, æ. f. Virg. G. 4. 247. *Een spin*, of *spinnekop*.

* Aranea. Catull. 13. 8. *Spinneweb*, *spinrag*.

(Araneæ, worden ook gezegt *nietige dingen*, *dingen van geen belang*, *idele en ledige plaatzen*. Om dat dezelve gemeenelijk met spinnewebben bezet en bewassen zijn.

Sacculus meus est plenus aranearum. Catul. 13. 8. *Mijn beurs is met spinnewebben begroeit*, *mijn beurs is ledig*, *in mijn beurs is geen gelt*.

Ædes nostræ inanis sunt oppletæ atque araneis. Plaut. Au. 1. 2. 6. *Ons huis is vol nieten en spinnewebben*; *ons huis is heel ledig*, *in ons huis is niet met al'en*.)

ĂRĀNĔŎLĂ. æ. f. Cic. N. D. 2. 48. *Een spinnetje*, of *spinnekopje*.

ĂRĀNĔŎLŬS, i. m. Virg. Cul. 2. *Een spinnewebbetje*, of *spinragje*.

ĂRĀNĔŌSŬS, ă, ŭm, Catul 25. 3. *Van*, of *vol spinnewebben*, of *spinrag*.

* Araneosus. Plin. H. 21. 15. *Gelijk spinnewebben*, *als spinrag*.

ĂRĀNĔŬM, i, n. Plin. H. 17. 24. *Zekere ziekte der wijngaarden en olijfboomen*, *wanneer 'er een wit vliesje over de olyven en druiven koomt*.

(Araneum, verstaat 'er onder textum, *of* rete.. *Een spinneweb*.

Tollere hæc aranea quantum est laboris? Phædr. 2. 8. 23. *Wat grooten arbeid is het deeze spinnewebben af te doen? 't Is geen arbeid deeze spinnewebben wech te raagen*.

ĂRĀNĔŬS, ī. m. Catul. 23. 2. *Een spin*, of *spinnekop*.

Araneus, i. m. Plin. H. 32. 11. *Een zeespin*, zeker zeehoorntje dat naar een *Spin* gelijkt.

Araneus mus, aranei muris. m. Plin. H. 29. 4. Colum. 6. 17. *Zeker klein*, *doch zeer vergiftig diertje*.

ĂRĂR, *en* Ărărĭs, ĭs, m. Cæs. B. G. 1. 12. 1. Tib. 1. 8. 11. *De Saone*, *de Saonestroom*, een stroom die in de Rhone bij Lions stort.

ĂRĀTĬŌ, ōnĭs. f. Cic. A. 2. 39. *Landbouw*, *landbouwing*, *veldbouw*, *akkerbouw*, *akkering*.

* Aratio. Cic. V. 3. 53. *Bouwland*, of *bebouwt en geploegt land*.

ĂRĀTĬUNCŬLĂ, æ. f. Plaut. Truc. 1. 2. 46. *Een akker*, *een stuk bouwland*.

ĂRĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. V. 5. 38. *Landbouwer*, *landman*, *akkerman*, *bouwman*.

† Arator. Ovid. F. 1. 698. *Een ploegos*, *een os die ploegt*, of *in de ploeg gaat*.

(Aratores, wierden ook genaamt uit de Ridderschap, die heele velden van de Romeinen pachtten, en of door hun dienstvolk lieten ploegen, of aan andere borgers overlieten. Cic. V. 3. 51. Suet. A. 42. 5.

ĂRĀTŌRĬUS, ă, ŭm. *Dat tot den akkerbouw behoort*, *dat in 't landbouwen gebruikt word*.

Bos aratorius. Cod. 8. 17. 7. *Een ploegos*, *een os daar men 't land mee bouwt*, of *die in de ploeg gaat*. Instrumentum aratorium. Cod. 8. 17. 7. *Een werktuig*, *dat men in den landbouw gebruikt*.)

ĂRĀTRŬM, i. n. Cic. S. R. 18. *Een ploeg*.

ARAŬSICĂ, æ. f. *Zie* Arausio.

ARAŬSICĀNŬS, ă, ŭm. *Van Oranjen*, *die van Oranjen is*.

ARĀUSĬO, ōnis. f. Plin. H. 3. 4. *Oranjen*, een stad en Prinsdom in Provence.

ĂRBĬTĔR, trī. m. *Gekozen rechter*, *goedeman*, *scheidsman*, *middelaar*, om eenig geschil bij te leggen.

Quis in hanc rem arbiter fuit? Cic. Q. R. 4. *Wie is goedeman in die zaak geweest?*

Ire ad arbitrum. Plaut. R. 4. 3. 101. *Bij een scheidsman gaan*.

Ad arbitrum vocare aliquem. Plaut. R. 4. 3. 99. *Iemant voor een scheidsman roepen*.

Ad arbitrum me appellis. Plaut. R. 4. 3. 104. *Gy roept mij voor een scheidsman*.

Arbiter datus a Senatu de finibus. Cic. Off. 1. 10. *Een scheidsman*, of *rechter van den Raad gestelt tot bepaling der grenzen*. Datus arbiter inter aliquos. Cic. L. L. 1. 20. *Tot een middelaar tusschen zommigen gekozen*.

* Arbiter formæ. Ovid. Her. 16. 69. *De scheidsman*, of *rechter der schoonheit*, die oordeelt, *of* onderscheit wie de schoonste zij.

* Arbiter iræ. Ovid. Her. 9. 45. *d'Uitvoerder van iemants gramschap*.

Arbiter. Hor. O. 1. 3. 15. Sen. H. F. 582. *Opperheer*, *opperheerscher*.

Arbiter. *Getuige*; *omstander*, *bijstander*, *een die iets ziet*, of *die ergens bij is*.

Mihi jam arbitri vicini sunt. Plaut. M. G. 2. 2. 3. *Mijn buuren zien*, of *weeten alles wat 'er bij mij omgaat*.

Loca ab arbitris remota. Cic. V. 5. 31. *Eenzaame*, of *afgeleegen plaatzen*. Sine arbitris. Liv. 1. 21. *of* Remotis arbitris. Liv. 2. 4. *Zonder getuigen*.

Literarum arbiter. Tac. An. 4. 41. 3. *Afvaardiger der Staatsbrieven*. Budæus wil dat men den Peter in den doop, Arbiter initiationis noemt.

ĂRBĬTRĂ, æ. f. *Scheidvrouw*, *bijstandster*, *getuige*, van een vrouw spreekende.

O rebus

O rebus meis non infideles arbitræ! Hor. Ep. 5. 50. *O getrouwe getuigen van myn bedryf!*

ĀRBITRĀLIS, is. m. en f. lĕ, ĭs. n. *Dat tot een scheidsman behoort.*

Ut inter te & Vettium velut arbitrali judicatione componam. Macrob. S. 7. 1. *Op dat ik het tusschen u en Vettius, als door uitspraak van goede mannen, of van scheidsluiden, afdoe.* Dit woord is geen goed Latijn.

ĀRBITRĀMENTUM. i. n. Spontinus p. 624. zegt, dat zommigen zoo spraaken om een *uitspraak by goede mannen* te zeggen, maar men moet hen niet volgen.

ĀRBITRĀRIŌ. adv. Perii haud arbitrario. Plaut. Pœn. 3. 5. 42. *Ik ben ganschelyk, of in den grond bedorven.*

ĀRBITRĀRIŬS, a, ūm. Plaut. Am. 1. 1. 216. Gell. 18. 10. *Vry, onverschillig, vrywillig, willekeurlyk, dat van iemants wil, of goeddunken afhangt.*

ĀRBITRĀTŪS. ūs. m. *De wil, 't goeddunken, de willekeur, de zin, of zinnelykheit.*

Arbitratu meo. Cic. Am. 1. *Naar myn goeddunken, of zinnelykheit; naar myne gedachte.*

Arbitratu suo aliquid vendere. Cic. V. 4. 5. *Iets naar zyn goeddunken verkoopen, of zoo duur verkoopen als men wil.*

In ditionem & arbitratum alteri se dedere. Plaut. Am. 1. 1. 103. *Zich aan iemants genade overgeeven, of onderwerpen.*

ĀRBITRIŬM, ĭi. n. Festus. *Uitspraak van goede mannen.*

Arbitrium. *Gevoelen, meening, wil, goeddunken.*

Conferre omnia ad arbitrium alicujus. Cic. F. 11. 20. *Alles aan iemants uitspraak verblyven.*

Arbitrium. *Zinnelykheit, eigenzinnelykheit, begeerte.*

Ad arbitrium suum. Cic. Fin. 1. 2. Arbitrio suo. Paterc. 2. 85. 6. *Naar zyn zinnelykheit, naar 't hem in 't hoofd koomt, of in de zin schiet.*

Ad arbitrium & nutum alicujus totum se fingere. Cic. Or. 8. *Iemants zinnelykheit, of geneegentheit in alles opvolgen.*

Homo sui arbitrii. Suet. T. 18. 1. *Een man die naar zyn eigen zin leeft.*

Arbitria belli pacisque agere. Liv. 44. 15. *De besteller van oorlog en vrede zyn. Naar zyn goeddunken oorlog voeren, en vrede maaken.*

Te penes est arbitrium vitæ nostræ. Ovid. Her. 24. 27. *Gy zyt meester van ons leven, ons leven staat in uwe magt.*

Liberum arbitrium. Liv. 37. 1. *De vrye wil.*

Arbitrium. *Uitspraak, vonnis, oordeel, beslissing.*

Cum de te fecerit arbitria. Hor. O. 4. 7. 23. *Na dat hy over u d'uitspraak zal hebben gedaan.*

Arbitria funeris. Cic. Pis. 9. Dom. 37. Post. red. in Sen. 7. *'t Loon van iemants begravenis.*

(Arbitrium. *Keur, verkiezing.*

Id arbitrium Conon negavit sui esse consilii. Nep. 9. 4. 1. *Konon heeft gezegt, dat hy niet wys genoeg was, of dat hy zoo veel beleid niet hadde om die keur te doen.*

Arbitrium liberum. *Een vrye keur.*

Quintio liberum arbitrium pacis ac belli permissum. Liv. 32. 37. *Quintius is een vrye keur toegestaan, of hy wilde dat men vrede zou maaken, dan of men oorlog zou voeren.*

Arbitrium. *Magt, gebied, gezag, heerschappye.*

Arbitrium orbis terrarum portendi. Suet. J. 7. 2. *Dat de magt, of de heerschappye van de gansche waereld beduidt wierde.*)

ĀRBITRŌR, āris, ātūs sūm, ārī. Ulp. Dig. 4. 8. 27. §. 4. *Als goede man bemiddelen, een uitspraak als goede man doen.*

Arbitrari. Ter. E. 5. 5. 9. *Oordeelen, meenen, achten, schatten, gelooven, besluiten.*

Arbitrari. *Zien, bespeuren, bemerken.*

Hinc potero huc & illuc, quid agant, arbitrari. Plaut. Au. 4. 1. 21. *Ik zal hier van daan, of van deeze plaats, hier en daar henen konnen zien, wat zy voor hebben, of onderneemen.*

Arbitrari. *Geschatt, of gewaardeert worden.* Men moet deeze spreekwijs den Rechtsgeleerden overlaaten.

Sumptus funeris arbitrantur pro facultate, vel pro dignitate defuncti. Ulp. Dig. 11. 7. 17. §. 5. *Men schat d'onkosten der begravenis naar de goederen en den staat des overleedenen.*

ĀRBŎR, ŏris. f. *Een boom.*

Arbor novella, vetula. Cic. Fin. 5. 14. *Een jonge, een oude boom.*

Arbor. Juv. 12. 32. *Een mast van een schip.* De Dichters gebruiken het meer dan de Redenaars.

Arbor. Cato R. R. 12. *De boom van een wynpars.*

† Arbor. Virg. Æ. 10. 207. *Een riem, een roeiriem.*

ĀRBŎRĀRIUS, a, ūm. Plin. H. 30. 16. *Die in de boomen nestelt, of zyn nest in de boomen maakt.*

Falx arboraria. Cato R. R. 10. en 11. Varr. R. R. 1. 32. *Een snoeimes, of kapmes om boomen meê te snoeyen.*

ĀRBŎRĀTŎR, ōris. m. Colum. 11. 1. Plin. H. 18. 33. *Boomplanter, boomrooter, boomsnoeijer.*

ĀRBŎRESCO, is, bŏrĕscĕrĕ. Plin. H. 19. 4. *Tot een boom worden, zoo groot, of zoo hoog als een boom opschieten.*

ĀRBŎRĒTŪM, i. n. Sen. E. 86. *Een plantagie, plantzoen, bosschaadje, of bosch.* Gell. 17. 2. zegt dat dit woord slecht Latijn, en dat Arbustum meer in gebruik is.

ĀRBŎRĔUS, a, ūm. Virg. G. 1. 55. *Van een boom, dat opzicht op een boom heeft.*

* Arboreus. Plin. H. 16. 36. *Gelyk een boom, zoo groot, of zoo dik als een boom.*

ĀRBOS, ŏris. f. Virg. Æ. 12. 210. *Een boom.* Zie Arbor.

ĀRBŪSCŬLĂ, æ. f. Colum. 5. 9. Plin. H. 19. 10. *Een boomtje, een heester, of heestergewas.*

Arbuscula. Vitruv. 10. 20. *Een hout, of stuk houts,* gelijk *een paal, slagboom, enz.*

ĀRBŪSTĪVŬS, a, ūm. Arbustivus locus. Colum. 3. 13. *Een plaats met boomen beplant, om wyngaarden tegens aan te leggen.*

* Arbustivæ vites. Colum. arb. 16. *Wyngaarden die tegens boomen opwassen.*

ĀRBŪSTO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Agrum quercu, populo, &c. Plin. H. 17. 23. *Een veld met eiken, populierboomen, enz. beplanten.* Dit was om wijngaarden tegen te leggen.

ĀRBŪSTŪM, i. n. Colum. arb. 16. *Een boomgaard, een hof met veel vruchtboomen beplant.*

Arbustum. Colum. 2. 18. *Een plaats met boomen beplant om wyngaarden tegen te wassen.*

ĀRBŪTĔUS, a, ūm. Virg. Æ. 11. 65. *Van een Haagappelboom.*

ĀRBŪTŪM, i. n. Virg. G. 1. 148. *Haagappelbezie, lijsterbesse.*

ĀRBŪTŬS, i. f. Virg. E. 3. 82. *Een Haagappelboom.*

ĀRCĂ, æ. f. Cic. Par. 6. 1. *Een kist.*

Arca. Plin. H. 13. 13. *Een doodkist.*

Arca. Vitruv. 6. 3. *Een uitgeholt, uitgegroeft, of uitgestoken stuk hout,* daar een klamp, lip, of zwaluwestaert in schiet.

Arca. Cic. Mil. 22. *Een gat, of huisjen voor de gevangenen.*

Arca. Vitruv. 5. 12. *Een dam van plankwerk in een water,* om het droog te maaken.

Arca. Vitruv. 10. 21. *Een kist, of luchtgat,* op een Zolder.

ĀRCĂDĔS, ūm. m. Virg. E. 7. 4. *De Arkadiers, 't volk van Arkadien.*

ĀR-

ARCĂDIĂ. æ. f. Cic. N. D. 3. 20. *Arkadien*, een gewest van Peloponesus.

ĀRCĀNĒ. adv. Cæs. B. C. 1. 19. 2. Arcano. Plaut. Trin. 2. 4. 117. *Heimelyk*, *stilletjens*, *in 't heimelyk*, *in der stilte*. De compar. arcanius staat bij Colum. 3. 2.

ĀRCĀNŬM, ī. n. Hor. E. 1. 18. 37. Curt. 4. 6. 5. *Een geheim*, *geheimenis*, *verborgentheit*, of *heimelyke zaak*.

ĀRCĀNUS, ă, ŭm. Cic. Fin. 2. 26. *Heimelyk*, *verborgen*, *verholen*.

* Arcanus. Prop. 4. 8. 19. Mart. 5. 84. 4. *Afgelegen*, *heimelyk*, *verborgen*, van een plaats spreekende.

Arcanus. Plin. H. 30. 1. *Duister*, *verborgen*, *zwaar om te verstaan*, *te ontdekken*, of *te begrypen*, van konsten en wetenschappen spreekende.

Arcanæ tabellæ. Ovid. Am. 2. 15. 15. *Een brief vol geheimen*.

Arcana nox. Ovid. Her. 9. 40. *Een donkere*, of *duistere nacht*.

Arcanus. Virg. Æ. 4. 422. *Duister*, *onverstaanbaar*, *onverstaanlyk*, *ondoorgrondelyk*, van iemants gevoelen spreekende.

Arcanus, i, m. Plaut. Trin. 2. 4. 155. *Een zwyger*, *een die heel dicht is*, of *die wel zwygen kan*.

ĀRCĀRĬŬS, ii. m. Scæv. Dig. 40. 5. 41. §. 17. De Rechtsgeleerden gebruiken dit woord om te zeggen, *een huisbezorger*, *bewindsman van een huis*, of *kassier*.

ĀRCĂS, ădĭs. m. Virg. Æ. 10. 239. *Arkadier*; *een van Arkadien*.

ĀRCĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 11. 590. gebruikt het voor Arcuatus. *Zie* Arcuatus.

ĀRCĔLLĂ, æ. f. Colum. 3. 21. *Een opene*, of *gevlochte galdery*. Festus zegt dat het 't diminutivum van Arcera is.

ĀRCĔLLĀTŬS, ă, ŭm. Arcellata vitis. Colum. 2. 18. *Een wyngaard tot een galdery gevlochten*.

ĀRCĔO, es, cŭi, cĕrĕ. acc. Virg. Æ. 9. 319. *Beletten*, *verhoeden*, *verhinderen*, *sluiten*, *weerhouden*, of *tegenhouden*.

Arcere aliquem regione aliqua. Virg. Æ. 1. 35. A regione. Liv. 44. 24. *Iemant het landden*, of *d'aankomst in eenig land beletten*.

Arcere aliquem aditu. Liv. 31. 17. *Iemant beletten te naderen*, of *om nader te koomen*. Reditu. Cic. T. Q. 1. 37. *Om weder te koomen*. Progressu. Cic. A. 11. 2. *Om voort te gaan*.

* Vinclis aliquem & custodia arcere. Cic. T. Q. 2. 21. *Iemant in de boeijen zetten*; of *gevangen houden*.

Vincula arcebant palmas. Virg. Æ. 2. 406. *Zyn handen waren styf geboeit*, of *gebonden*.

Homines pœna arcere ab injuria. Cic. L. L. 1. 14. *De menschen door gedreigde straffen van onrechtvaerdigheit afhouden*.

Flumina arcere. Cic. N. D. 2. 61. *Een stroom toedammen*, *den loop van een stroom sluiten*.

Arcere aliquem. Colum. 1. 6. Cic. A. 2. 40. *Iemant ergens van daan jaagen*, *van daan verdryven*.

Arcere solem. Plin. H. 12. 1. *Voor de zon beschutten*, of *beschermen*, van eenen schaduwachtigen boom spreekende.

† Arcere aliquem veterno. Hor. E. 1. 8. 10. *Iemant uit een ingewortelde ondeugd trekken*, gelyk van hovaardij, luiheit, *enz*.

* Æstrum pecori arcere. Virg. G. 3. 155. *Het vee voor de wespen beschermen*.

ĀRCĔRĂ, æ. f. Varr. L. L. 4. 31. Cic. bij Non. 1. 270. Gell. 20. 1. *Zekere rosbaar*, of *wagen die rontom toe was*. Deeze diende om zieken, of stokoude lüiden te voeren.

ĀRCĔSSĪTŎR, ōris. Plin. E. 5. 6. 45. *Die iemant gaat roepen*, of *gaat haalen*.

ĀRCĔSSĪTŪS, ūs. Ipsius rogatu, & arcessitu veni. Cic. N. D. 1. 6. *Door hem geroepen en ontboden*, *ben ik gekoomen*, of *ik ben gekoomen*, *om dat hy my heeft verzocht*, *en laaten haalen*.

ĀRCĔSSĪTUS, ă, ŭm. Dictum arcessitum. Cic. de Or. 2. 63. *Een verzonnen*, *gesmeedt*, *bedacht*, of *gezocht woord*.

ĀRCĔSSO, is, īvī, ītŭm, ĕrĕ. acc. *Iemant ontbieden*, *laaten haalen*, *doen roepen*, *doen koomen*. Dus moet men schrijven en niet Accersere.

Eum ad te arcesse. Cic. Att. 14. 8. *Laat hem haalen*, *ontbied hem tot u*.

Arcessere aliquem ad societatem laboris. Cic. Att. 1. 20. *Iemant tot eenig werk te hulp roepen*.

* Cum arcessebantur ab aratro, qui Consules fierent. Cic. S. R. 18. *Wanneer men hen van achter de ploeg nam*, *om hen Borgermeesters te maaken*.

Arcessere aliquid a capite, of usque a capite. Cic. T. 9. *Iets tot in den grond onderzoeken*, of *naspeuren*, van een rede, zaak, enz. spreekende.

Comœdia res e medio arcessit. Hor. E. 2. 1. 168. *Het blyspel ontleent de stof van den omgang der menschen*. De meeste afdrukzels hebben, Accessit, maar 't ander is beter.

Arcessere aliquem capite. Cic. Dej. 11. judicio capitis. Cic. Off. 2. 14. aliquo crimine in summum capitis periculum. Cic. C. R. 9. *Iemant aan den hals beklaagen*.

ĀRCHĂĬCUS, ă, ŭm. Lecti Archaici. Hor. O. E. 1. 5. 1. *Onverwetze bedden*, *slechte bedden*, volgens Lambinus. Waar uit koomt dat men een oude en ongebruikelijke spreekwijs Archaïsmus noemt. Veele afdrukzels hebben, Lecti Archiaci, 't geen Turn. Adver. 1. 18. goedkeurt. *Bedden van Archias gemaakt*, dat een zeer slecht werkbaas was.

ĀRCHĔTYPŬM, i. n. Varr. R. R. 3. 5. Plin. E. 1. 5. 10. *Oppervoorbeeld*, *eerste voorbeeld*, *'t oorspronkelyke*. Bij deezen schrijver vinden wij 't Grieksche woord ἀρχέτυπον. E. 1. 20. 9.

ĀRCHĔTYPUS, ă, ŭm. Juv. 2. 7. *Oorspronkelyk*, *voorbeeldisch*, *principaal*, van een schildery, vat, enz. spreekende.

† Archetypi amici. Mart. 12. 70. 2. *Naam- en schynvrienden*, *vrienden in naam en schyn*, *vrienden van welke men geen voordeel heeft*.

ĀRCHĬLŎCHIUS, ă, ŭm. Edicta Archilochia. Cic. Att. 2. 21. *Gestrenge*, *harde*, of *bloedige plakkaten*, gelijk de vaerzen van Archilochus, waar over zijn Schoonvader, tegens wien hij ze gemaakt had, zichzelven verhangen heeft.

ĀRCHĬMĀGĪRUS, i. m. Juven. 9. 109. Ἀρχιμάγειρος. *Keukenmeester*, *opperkok*.

ĀRCHĬMĪMUS. i. m. Suet. Fl. 19. 6. *Oppertooneelspeelder*, *oppernabootzer*, *meesterhanssop*.

ĀRCHĬPĪRĀTĂ, æ. m. Cic. V. 5. 25. *Opper-zeeroover*, *kapitein*, of *overste der zeerooveren*.

ĀRCHĬTECTĂ, æ. f. Naturæ Architectæ vis. Plin. H. 10. 71. *De kracht der natuur in de voortbrenging der dingen*. Dus vind men in de oude affchriften van Plinius, die in de Boekerij des Konings van Vrankrijk, en die van Dalechampius zijn, en niet, Naturæ Architecti, als de woordenboeken stellen, of Architectatio, gelijk vader Gaudin met zommige anderen.

ĀRCHĬTĔCTŎN, ŏnĭs. m. Sen. E. 90. *Bouwmeester*, *bouwkundige*, *Meester in de bouwkunde*.

Me dolis jam superat Architectonem. Plaut. Pœn. 5. 2. 150. *Hy gaat my reeds in loos bedrog*, *my die een meester in deeze konst ben*, *te boven*.

ĀRCHĬTĔCTŎNĬCĒ, ēs. f. Quintil. I. O. 2. 21. *De bouwkonst*, of *bouwkunde*.

ĀRCHĬTĔCTŎNĬCŬS, ă, ŭm. Vitruv. 9. 4. *Bouwkonstig*, *bouwkundig*; *dat eenig opzicht op de bouwkonst heeft*.

ĀRCHĬTĔCTŎR, ōris. m. Plaut. Most.

Moſt. 3. 2. 73. *Bouwmeeſter, bouwkundige.* Men moet leezen, Architecton.

ĀRCHĬTĔCTŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. acc. Cic. Her. 3. 13. Vitruv. 1. 1. *Bouwen, timmeren, een gebouw maaken,* of *ſtichten.*

* Architectari voluptates. Cic. Fin. 2. 16. *Vermakelykheeden verzinnen, uitvinden,* of *bedenken.*

ĀRCHĬTĔCTŪRĂ, æ. f. Cic. Off. 1. 42. Vitruv. 1. 1. *De bouwkonſt,* of *bouwkunde.*

* Architectura. Plin. H. 11. 24. *Timmeraadje, bouwwyze, bouwwerk, 't gebouw.*

ĀRCHĬTĔCTŬS, ī. m. Cic. de Or. 1. 14. *Bouwmeeſter, bouwkundige.*

† Architectus. Plaut. Mil. 3. 3. 27. *Vinder,* of *ſmeeder van een bedrog,* die men in een gemeenen ſtijl *een aartsbedrieger* noemt. Men verſtaat 'er Dolus onder, *of* drukt het uit.

Deus Architectus omnibus. Plaut. Am. prol. 45. *Godt is de Werkmeeſter van alles.*

Architectus beatæ vitæ. Cic. Fin. 1. 10. *De vinder van een gelukkig leven.* Sceleris. Cic. Clu. 22. *Vinder,* of *ſmeeder van een ſchelmſtuk.* Verborum. Cic. Cl. 31. *Uitvinder van woorden.*

ĀRCHĬTRĪCLĪNŬS, ī. m. *Hofmeeſter.* Dit woord is geen Latijn.

ĀRCHĪŪM, ī, n. Ulp. Dig. 48. 19. 9. §. 6. *of* Archīvūm, ī. n. Tertull. Apol. 19. Marc. 4. 7. *Staats ſchriftgaarde. Een plaats daar men de Handveſten en Staatſchriften in opſluit en bewaart.*

(Archium betekent ook een *Koor van een Kerk.*

Phœnix oſſa ſua archio inferens funere ſe conſecrat. Mel. 3. 8. *De vogel Phenix begraaft zich zelven, zijne beenderen op het koor van de kerk beſtellende.* Zoo leeſt de geleerde Voſſius in zijn verbeteringe over Mela p. 296.)

ĀRCHŌN, ōntĭs. m. Cic. Fat. 9. *Archontes, zeekere Overigheit van Athene,* uit een negental beſtaande, met een oppermogende magt over alle de leden van de Regeering.

ĀRCĬFĬNĬŬS ager. *Een land dat aan bergen legt,* of *grenſt.* Varr. bij Front. agr. qual. p. 38.

ĀRCĬTĔNĔNS, ĕntĭs. m. gen. Virg. Æ. 3. 75. *Boogſchutter, een gewapende met een boog.* De Dichters geeven deezen naam Apollo, vermits men hem gemeenelijk met een boog in de hand ſchilderde.

Arcitenens. Cic. Arat. 182. *De Schutter.* Een geſternte.

ĀRCTĀTĬO, ōnĭs. f. Varr. L. L. 4. 1. *Verkorting, intrekking, inkorting, inkrimping.*

ĀRCTĀTŬS, ă, ūm. Cic. R. P. 14. *Nauw, eng, ſmal, bekrompen, benauwt,* van een ſchip, *of* brug ſpreekende.

ĀRCTĒ. adv. Colum. 6. 2. *Heel nauw, heel dicht, heel vaſt, geſloten,* in den eigentlijken zin, ſpreekende van binden, vaſtmaaken, omhelzen, houden, enz. (De compar. Arctius ſtaat bij Cic. Fat. 14. de ſuperl. Arctiſſime bij Sall. B. J. 68.)

* Arcte. Plaut. St. 4. 2. 39. *Eng, nauw, gedrongen, in weinig ruimte, in een kleine plaats.*

Arcte aliquem diligere. Plin. E 6. 8. 1. *Iemant hertelyk beminnen.* Tenere aliquid. Cic. Par. 1. 4. *Iets ſtyf beweeren,* of *ſtaande houden.* Dormire. Cic. D. 1. 28. *Heel vaſt ſlaapen.*

Arcte aliquem habere. Plaut. Aſ. 1. 1. 63. *Nauwe toezicht op iemant houden.*

ĀRCTĬCŬS, ă, ūm. Hygin. A. P. 1. 6. *Noordſch, Noorder, van 't Noorden.*

ĀRCTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Colum. 12. 43. *t' Zamendringen, t' zamendrukken, t' zamenſluiten, t' zamendouwen.*

† Fortuna fingit arctatque, ut lubet. Plaut. Capt. 2. 2. 54. *'t Wisſellot verheft en vernedert naar zyn welgevallen.*

Arctare. Mart. 2. 90. 6. *Engen, nauwer,* of *enger maaken.*

ĀRCTŎPHȲLĀX, ăcĭs. m. Cic. N. D. 2. 42. *d'Oſſehoeder,* een geſternte bij den grooten Beer; het word in 't Griekſch Ἀρκτοφύλαξ, dat is *Beerenhoeder* genaamt.

ĀRCTŎS, ī. f. Ovid. Tr. 1. 2. 29. Ἄρκτος. *De Beer.* Een geſternte. Daar zijn 'er twee, de grooten, en kleinen Beer. Ovid. Tr. 4. 3. 1.

ĀRCTŌŬS, ă, ūm. Mart. 10. 6. 2. *Noorder, Noordſch, van 't Noorden.*

Arctous polus. Sen. H. Oet. 1106. *'t Noorder aſpunt.*

ĀRCTŪRŬS, ī. m. Virg. G. 1. 204. Hor. O. 3. 1. 27. Ἀρκτοῦρος. *Een ſter van d' eerſte grootte, die aan den ſtaert van den grooten Beer ſtaat.*

ĀRCTŬS, ă, ūm. Hor. E. 2. 1. 60. *Eng, nauw, bekrompen, klein van plaats.* De compar. Arctior ſtaat beneeden bij Curtius, de ſuperl. Arctiſſimus beneeden bij Cicero.

* Arctus. *Nauw, vaſt, ſterk, dat nauw verbindt.*

Arctiſſimum amoris vinculum. Cic. Att. 16. 2. *Een zeer nauwe band van liefde.*

Arcta convivia. Hor. E. 1. 5. 29. *Maaltyden daar men zeer eng,* of *gedrongen zit.*

Arctum animum ſolvere. Hor. S. 2. 6. 82. *Een benauwt hert,* of *bedroefden geeſt vertroosten.*

Ut omnia ſibi in dies arctiora viderunt eſſe. Curt. 3. 1. 8. *Dewyl zy zagen dat ze dagelyks aan allen kanten meer benauwt wierden,* van belegerden ſpreekende die weinig oorlogsbehoefte en mondkoſt hebben.

Arctus ſomnus. Cic. Som. Sc. 1. *Een diepe,* of *vaſte ſlaap.*

Arctis in rebus alicui opem ferre. Ovid. P. 3. 2. 25. *Iemant in een dringenden nood helpen.*

(Tempora ſomni quam noctis arctiora ſunt. Curt. 3. 2. 15. *Zy ſlaapen niet zoo lang als 't nacht is. Zy ſlaapen de heele nacht niet door.*)

ĀRCŪĀRĬŬS, ĭī. m. Tarrunt. Patern. Dig. 50. 6. 6. *Een boogmaaker.*

ĀRCŪĀTĪM. *Boogswyze, op de wyze van een boog.*

Arcuatim pedibus repens. Plin. H. 29. 6. *Die gekronkelt, bogtig,* of *gekromt voortkruipt,* van een worm ſpreekende.

ĀRCŪĀTĬO, ōnĭs. f. Front. aq. duct. 1. *Boog, gewelf.*

ĀRCŪĀTŬS, a, um. Liv. 1. 21. *Gewelft, boogswyze gemaakt.*

Arcuatus. Colum. 7. 5. *Geelzuchtig, die de geelzucht,* of *geelzucht heeft.*

ĀRCŬLĂ, æ. f. Cic. Off. 2. 7. *Een kisjen,* of *kasjen.*

Arcula loculata. Varr. R. R. 3. 17. *Verfkisje der ſchilders.* Men kan 't ook de *Letterkaſſen der drukkers* toepaſſen.

(Arcula. *Een pars,* daar men kleederen in parſt.

Veſtis ex arcula non placet. Sen. Tr. 1. *Een kleed uit de pars gehaalt,* of *dat uit de pars koomt, behaagt my niet,* of *ſtaat my niet aan.*

Arcula. Vitruv. 10. 13. *Het windkasjen in 't orgel.*)

ĀRCŬLĀRĬĪ, ōrūm. m. plur. Plaut. Aul. 3. 5. 45. *Schrynwerkers, kiſtemakers, koffermakers.*

ĀRCŬLŪM, ī. n. *Een hoepeltje,* naar de meening van Feſtus, *dat de ſlaaven op hunne hoofden leiden om te ligter hunne laſten te draagen.*

ĀRCŬŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. Plin. H. 29. 6. *Zich kronkelen, bogtig,* of *gekronkelt voortſleepen.* Hij ſpreekt van een kruipenden worm.

ĀRCŬS, ūs. m. Cic. S. 11. Virg. Æ. 11. 575. *Een boog, een handboog,* of *voetboog,* om pijlen mêe te ſchieten.

Arcus. Virg. G. 1. 381. Cic. N. D. 3. 20. *De regenboog.* Hor. A. P. 18. noemt haar Arcus pluvius, (met ons Nederduitſch wel overeenkoomende) vermids zij den reegen voorgaat, of volgt.

Ar-

Arcus. Ovid. M. 3. 30. *Een boog, een gewelf.*

Arcus ob recepta signa dicantur. Tac. An. 2. 41. 1. *De zegebogen werden om*, of *wegens de herwonnene vaandelen*, of *standaarden opgericht.*

ARD.

ĀRDĔĂ. æ. f. Virg. G. 1. 364. *Een Reiger*, zeekere roofvogel.

(ĀRDĔĂ, æ. f. Liv. 1. 57. Plin. H. 3. 5. *Ardea, een stad in Italien*, eertijds de zitplaats van den Koningk der Rutulen.

ĀRDĔĀS, ātis. m. Liv. 5. 44. *Een Ardeatyner, een die uit de stad Ardea geboortig is.*

Ardeas. *Dat die van Ardea toekoomt, dat om Ardea legt.*

In agro Ardeati. Cic. D. N. 3. 18. *Op de velden van Ardea; op de velden die om Ardea leggen.*

ĀRDĔĀTĪNUS, ă, ŭm. *Dat die van Ardea toekoomt, dat om Ardea legt.*

In Ardeatino agro, quem multis temporibus ipsi ante possedimus. Colum. 3. 9. *Op de velden om Ardea gelegen, die wij zelfs langen tyd bezeten hebben.*

ĀRDĔĀTĪNŬM. i. n. *Een hofsteede gelegen in de velden van Ardea.*

Qua ratione bonam valetudinem in Ardeatino tuereris. Sen. E. 105. *Hoe, of op wat wyze gy de gezontheit op de hofsteede in de velden van Ardea zoud behouden*, of *zoud bewaaren.* Dat de lucht omtrent deeze plaats niet al te gezont is, leeren ons Strab. 5. 160. *en* Mart. 4. 60.)

ĀRDĔLĬO, ōnis. m. Mart. 4. 78. 10. *Een albedryf*, of *albeschick, een moeial, een mensch die zich over al meê moeit, die zich alles onderwindt.*

ĀRDĒNS, entis. omn. gen. *Vuurig, vierig, brandende, ontsteeken, zeer heet.* De compar. Ardentior staat beneeden bij Cicero, de superl. Ardentissimus beneeden bij Plinius.

* Ardens febris. Plin. H. 20. 20. *Een heete*, of *brandende koorts.*

Ardens equus. Virg. Æ. 1. 476. *Een vierig, hitzig*, of *snel paerd.*

Ardentes literas in eum ad me misit. Cic. Att. 14. 10. *Hij heeft mij heele vinnige brieven tegens hem gezonden.*

Ardens oratio. Cic. Or. 38. *Een ieverig gesprek, een vierig rede.*

Ardens in cupiditatibus. Sall. B. C. 5. *Brandende in zijne begeerlykheden*, of *hertstochten.*

Ardens. Virg. Æ. 2. 734. *Vuurig, glinsterend, blinkend, glanssig*, van een schild spreekende.

Ardentes auro apes. Virg. G. 4. 99. *Goudglinsterende byen.*

Ardens. Virg. Æ. 2. 210. *Vuurig, vol vuur*, van iemant, *of* van zijn oogen spreekende.

Ardentius studium. Cic. Fin. 2. 19. *Een vieriger geneegentheit.*

Ardentissimus color. Plin. H. 21. 4. *Een zeer gloeyende kleur*, of *verf.*

ĀRDĔNTĔR. adv. Plin. H. 12. 19. *Met groote hitte, brandende, met groot gewelt.* De compar. Ardentius staat bij Plin. E. 8. 10. de superl. Ardentissime bij Plin. H. 12. 19.

Ardenter. Cic. T. Q. 4. 17. *Hittiglyk, vieriglyk, met een sterke*, of *brandende begeerte, drift, zucht*, of *geneegentheit.*

ĀRDĔO, es, ārsi, ārsŭm, ārdērĕ. Cic. S. R. 9. Virg. Æ. 2. 311. *Branden, vlammen, blaaken, ontsteeken zyn, in de vlam zyn.*

Ardet mihi animus. Cic. Cœl. 16. Ardeo ira. Ter. Ad. 3. 2. 12. iracundia. Cic. Att. 2. 19. *Myn hert brandt*, of *ziedt van gramschap, ik ben buiten mynzelven van quaadheit, ik ben zeer toornig.*

Ardet in ulciscendum animus. Cæs. B. G. 6. 34. 7. *Hij brandt van ongeduld om zich te wreeken.*

Ardere in arma. Virg. Æ. 12. 71. *Een vierige of groote lust tot de wapenen*, of *tot den oorlog hebben.*

Ardere cupiditate. Cic. F. 5. 12. desiderio. Cic. T. Q. 4. 17. *Van begeerte branden, om, enz.* Studio belli. Cic. Dej. 10. *Een groote zin in den oorlog hebben, zeer begeerig zyn om te oorlogen.* Studiis equorum. Hor. E. 2. 1. 93. *Een groot behagen in 't paerdryden scheppen, zeer geerne te paerd ryden.* Amore alicujus. Cic. V. 2. 7. *Tot iemant van liefde branden*, of *blaaken, iemant vieriglyk beminnen.* Odio alicujus. Cic. A. 4. 2. *Iemant doodelyk haaten.*

Ardere invidia. Liv. 5. 11. *Zeer benydt worden.*

Odia ardent in illum. Cic. Mil. 15. *Hy is zeer verhaatt, hy word van al de waereld gehaatt.*

Ardere podagræ doloribus. Cic. Fin. 5. 31. *Zeer met de jigt gequelt zyn.*

Ardere. Virg. Æ. 4. 262. *Gloeyen, blinken, flikkeren, schitteren, glimmen, glinsteren*, van een schild, rok, enz spreekende.

Ardere. Cic. V. 4. 66. *Gloeijen, glinsteren, branden, vuurig*, of *vol vuur zyn*, van de oogen, enz spreekende.

† Ardere aliquem. Virg. E. 2. 1. Aliquo. Hor. Ep. 14. 9. In aliquo. Ovid. M. 8. 50. *Iemant vieriglyk beminnen.*

Ardere. seq. infin. Virg. Æ. 4. 281. *Van begeerte, van ongeduld branden om, enz, vieriglyk wenschen om, enz.*

ĀRDĔŎLĂ, æ. f. Plin. H. 10. 60. *Een Reigertje, een jonge Reiger.*

ĀRDĔSCO, is, ere. Virg. Æ. 1. 717. Plin. H. 37. 3. *Ontbranden, ontblaaken, ontsteeken worden, in de vlam*, of *in brand raaken, ontvonken, vuur vatten.* In den eigentlijken, en oneigentlijken zin.

Ardescere mucronem jussit. Tac. An. 15. 54. 2. *Hy beval zyn pook*, of *dolk te slypen.*

* Ardescere in nuptias. Tac. An. 11. 25. 7. *Genegen zyn om te trouwen, begeerte tot trouwen hebben.*

† Ardescere in iras. Ovid. M. 5. 41. *Van toorn*, of *gramschap blaaken.*

ĀRDŎR, ōris. m. Cic. A. Q. 4. 37. *Hitte, gloed, brand, vuurigheit.*

* Ardor vultus. Cic. D. 1. 37. *Gloeying van 't aangezicht, Een gloeyend aangezicht.* Oculorum. Cic. C. B. 21. *Glinstering der oogen, glinsterende oogen.*

Ardor. Justin. 3. 5. 10. *Vierigheit, heftigheit, gewelt, sterke drift, blaakende liefde.*

Ardor animi. Cic. Cl. 24. *Ontsteeking van 't gemoed, hertstocht, gramschap.*

Ardor alicujus rei. Stat. Th. 12. 73. *Een brandende begeerte*, of *drift tot iets.*

Ardor mentis ad gloriam. Cic. Coel. 32. *Een brandende zucht tot eer.*

Ardor vetitus. Ovid. M. 9. 503. *Een oneerlyke vlam.*

ĀRDŬENNĂ. æ. f. Cæs. B. G. 5. 3. 4. *De Ardenner bosschen*, op de grenzen van Vrankrijk, Lotharingen, en Nederland.

ĀRDŬĬTĀS, ātis. f. Varr. R. R. 2. 10. *Een steilen heuvel, een steile hoogte, een hoogen berg, die niet wel te beklimmen is.*

ĀRDŬŪS, a, um. *Hoog, steil, onbeklimmelyk, zwaar, moeyelyk, ongemakkelyk*, van een berg, weg, ingang, trap, enz spreekende. (De compar. Arduior, en de superl. Arduissimus gebruikte Cato bij Priscian. 3. 1.)

* Arduus. Sall. B. C. 3. Cic. Or. 10. *Moeyelyk, groot, zwaar, qualyk om uit te voeren*, van een werk, boek, enz spreekende.

Arduus. Virg. G. 2. 67. Tac. An. 11. 9. 1. *Hoog, verheven, groot*, van een boom, vesting, enz spreekende.

Res arduæ. Hor. O. 2. 3. 1. Florent. Dig. 50. 16. 211. *Tegenspoet, wederwaerdigheit, rampspoet.*

Ardua. Liv. 2. 65. Ardua terrarum. Virg. Æ. 5. 695. *Hoogten, steilten, bergen*, of *gebergten.*

† Cervix ardua. Virg. G. 3. 58. *'t Hoofd, of den hals wel ophoudende*, van een paerd spreekende.

AREA,

ĀRĔĀ, æ. f. Hor. E. 1. 10. 13. *Een openbaare plaats, een merkt,* of *open plaats.*
Area. Liv. 25. 3. *De voorplaats.* of *'t voorplein van een huis.* Plin. E. 6. 20. 4: 7. 27. 10. voegt 'er Domus bij, om het te bepaalen.
Area. Colum. 2. 2c. Cic. F. 9. 20. *Een dorschvloer.*
Area. Ovid. F. 4. 12. *Een vlakte. een vlak veld.*
Area. Vitruv. 1. 2. *De binnenplaats van een huis.*
Area. Colum. 11. 3. *Bed in een hof,* of *tuin, kruidbed, bloembed.*
Area. Sen. N. Q. 1. 2. *Een luchtige kring* die zomtijds om de zon, maan, of sterren word gezien.
Area. Celf. 6. 4. *Haairuitvalling, 't uitvallen van 't haair.*
Area. Varr. LL. 4. 25. *Een voet in 't vierkant.*
ĀRĔĀLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Cribrum areale. Serv. Virg. G. 1. 166. *Een wan,* of *zeeve,* die men op den dorschvloer gebruikt, om 't koren te zuiveren.
(Areator. Colum. 2. 21. *Een dorsscher.* Zoo leest Calepinus. Anders word 'er arator geleezen.)
ĀRĔCŎMICI, ōrūm m. Plin. H. 3. 4. *Arekomiken,* 't volk van 't Narbonnees Vrankrijk. Strabo 4. 129. zegt Aricomisci.
ĀRĔFĂCIO, is, fēci, factūm, făcĕrĕ. acc. Cato R. R. 70. *Iets droogen,* of *te droogen leggen.*
ĀRĔLĀTE, es. f. Cæf. B. C. 1. 36. 4. *Arles,* een stad van 't Narbonnees Vrankrijk. Aufonius Cl. Urb. 7. 2. noemt ze ook, Arelas, atis.
ĀRĔMŎRICI, ōrūm. m. plur. Cæf. B. G. 5. 53. 6. *De Languedokkers, 't Volk,* of *d'inwoonders van Languedok.* Men voegt 'er zomtijds bij Volcæ, arum.
ĀRĒNĂ, æ. f. Virg. G. 1. 114. *Zant, grof zant, grondzant van een stroom.*
† Arena. *De strand, d'oever, de haven.*
Adverti arenæ. Virg. Æ. 5. 34. *Het naar de strand wenden.*
Arena. Virg. G. I. 70. Cic. Rull. 2. 27. *Een heide, een dor,* of *zandig land.*
† Arena. Mart. Sp. 1. 4. 3. Hor. E. 1. 6. 6. *Het zand, 't Schouwburg,* om dat het dik met zand wierd bestrooit.
In arena mea. Plin. E. 6. 12. 2. *In de plaats van mijn ampt,* of *daar mijn woord geldt,* dat is, ter plaatze daar men recht van spreeken heeft, gelijk in den Raad, in 't Hof, indien 't een Vonispraak of Hoveling is die zijnen dienst aanbiedt.
ĀRĒNĀCĔUS, ă, ūm. Plin. H. 17. 7. *Zandig, vol zand, zavelig, zavelachtig,* van een land spreekende.
Arenacea duritia. Plin. H. 30. 15. *Een hardigheit,* of *scherpigheit van 't zand.*
ĀRĒNĀRĬĂ, ōrūm. n. plur. Vitruv. 2. 4. en
ĀRĒNĀRĬÆ, ārūm. f. plur. Cic. Clu. 13. *Zandbergen, zandduinen, zandkuilen.*
ĀRĒNĀRIUS, ii. m. Callistr. Arcad. Dig. 22. 5. 21. §. 2. *Een Schermer, vechter,* of *worstelaar,* in 't Schouwburg op 't zand.
ĀRĒNĀTIO ōnis. f. Vitruv. 7. 3. *Beplaastering.* of *'t strijken van een wand,* of *muur.* Zommige leezen Ārēnātūm in deezen Schrijver.
ĀRĒNĀTŪM, i. n. Vitruv. 7. 4. Cato R. R. 18. *Beslag van zand en kalk.*
ĀRĒNĀTŪS, ă, ūm. Cato. R. R. 18. *Met zand gemengt* of *beslagen.*
† ĀRĒNIVĂGUS, ă, ūm. Lucan. 9. 945. *Op heiden,* of *zandige plaatzen omzwervende.*
ĀRĒNŌSŪS, ă, ūm. Virg. Æ. 4. 257. *Zandig, vol zand,* of *gruis.*
Arenosa urina. Celf. 2. 7. *Gruisachtige,* of *zandachtige pis, water vol zand,* of *gruis.*
ĀRĒNŬLĂ, æ. f. Plin. H. 30. 3. *Fijn zand, een zandjen,* of *zandkorn.*
ĀRENS, ĕntis. *Zie* Areo.
† Arens silva. Virg. Æ. 12. 522. *Een dor bosch.* Fluvius. Virg. Æ. 3. 350. *Een drooge,* of *uitgedroogde stroom.*
ĀRĔO, ēs, ŭi, ērĕ. Plaut. R. 2. 6. 50. *Dor, verdort, droog,* of *verdroogt zijn.*
* Arere. Virg. E. 7. 57. G. 1. 110. *Dorren, verdorren, droogen, verdroogen, opdroogen, uitdroogen, dor,* of *droog zijn,* van land, kruiden, kéér, enz. spreekende.
Arere siti. Sen. B. 3. 8. *Van dorst versmagten, grooten dorst hebben.* Ovidius Art. Am. 2. 606. gebruikt Arere alleen in deezen zin, maar men moet hem niet ligtelijk in ondicht navolgen.
ĀRĔŎLĂ, æ. f. Colum. 5. 12. *Bloembeddetjen. kruidbeddetjen, beddetjen in een tuin.*
* Areola domus. Plin. E. 5. 6. *Een kleine plaats,* of *kleine voorplaats van een huis.*
ĀRĔŎPĂGĪTĒS, æ. of Ārĕŏpăgītă, æ. m. Cic. Off. 1. 22. F. 13. 1. *Een Areopagiter, een rechter in d'Areopagus t'Athene.*
* Areopagita. Cic. Att. 1. 14. en 16. *Een gestreng, oprecht, onverzettelijk rechter.*
ĀRĔŎPĂGĪTICŪS, ă, ūm. Sidon. E. 9. 9. *Van d'Areopagus,* of *'t geen de rechtbank van d'Areopagus betreft.*
ĀRĔŎPĂGUS, i. m. Cic. D. 1. 25. Att. 1. 14. Ἀρειόπαγος. *d'Areopagus. De vierschaar van zekere Atheensche Rechters, vermaart wegens hunne oprechtigheit.*
ĀRESCO, is, arŭi, arēscĕrĕ. *Droogen, droog worden, droog zijn.*
Unum tegillum mihi arescit. Plaut. R. 2. 7. 18. *Ik heb maar eene drooge mantel,* of *maar eene mantel die te droogen hangt.*
* Lacryma cito arescit. Cic. Part. 17. *Een traan droogt ligtelijk op.*
Humor ille arescit in gemmas. Plin. H. 8. 38. *Dit vocht stolt tot edele gesteenten,* of *verandert in paerlen.*
ĀRĒTĀLŎGŪS, i. m. Suet. A. 74. 6. Juv. 15. 16. *Een aardige snaak, een kortswijlig mensch, een koddige vent,* volgens Turnebus Adv. 10. 12. Naar 't gevoelen van anderen, *Een mensch die van de deugt spreekt.*
ĀRĒTIUM ii. n. Liv. 28. 46. *Arezzo,* een stad van Toskanen.
ĀRĒTINUS, ă, ūm. Mart. 1. 54. 6. *Van Arezzo, van Toskaanen,* of *Toskaans, dat tot Arezzo behoort,* of *dat 'er in geschiedt.*
ĀRGĒMĂ, ătis. Plin. H. 25. 13. Ἄργεμα. *Een paerel op 't oog, een vlak in 't oog.*
ĀRGĔMŌNE, ēs, f. Plin. H. 21. 23. en
ĀRGĔMŌNĬĀ, æ. Plin. H. 25. 9 Ἀργεμώνη. *Zilverkruid, Blik,* zeeker kruid dat de vlakken in 't oog wechneemt.
ĀRGENNŪM, i. n. Festus. *Zeer wit zilver.*
ĀRGENTĀRĬĂ, æ. f. Liv. 34. 21. *Zilvermijn, zilvergroeve.* Men verstaat 'er Fodina onder.
* Argentaria. Plaut. E. 2. 2. 15. *Wisselbank, zilverwinkel.* Men verstaat 'er Taberna onder, of drukt het uit met Liv. 26. 11.
Argentaria. *De bank, de wisseling,* of *handel van een bankhouder.*
Romæ argentariam non ignobilem fecit. Cic. Cæc. 4. Exercuit. Ulp. Dig. 2. 13. 4. §. 5. *Het was een vermaard bankhouder te Rome.*
Argentariam dissolvere. Cic. Cæc. 4. *Bankbreeken, achteruitvaaren, bankeroet speelen.*
ĀRGENTĀRIUS, ă, ūm. *Van zilver, van geld, dat geld raakt.*
Argentaria metalla. Plin. H. 33. 7. *Een zilvermijn.* Auxilia. Plaut. Ps. 1. 3. 103. *Geldhulpe.* Inopia. Plaut. Ps. 1. 3. 66. *Geldgebrek, geldbehoefte.* Cura. Ter. Ph. 5. 7. 3. *Kommer om geld.* Argentarius commeatus.

meatus. Plaut. Ps. 1. 5. 9. *Reis-geld, tee geld.*

* Argentaria creta. Plin. H. 35. 17. *Een zilverachtige aarde.*

Argentaria mensa. Ulp. Dig. 2. 13. 4. *Wisselbank, kantoor van een bankhouder.*

ĂRGĔNTĀRĬŬS, ĭi. m. Plaut. As 1. 1. 103. *Bankhouder, wisselaar.*

ĂRGĔNTĀTUS, ă, ŭm. *Verzilvert, overzilvert, met zilver beslagen,* of *overtrokken.*

* Argentata querimonia. Plaut. Ps. 1. 3. 78. *Een klagte die gelt aanbrengt.*

* Argentati milites. Liv. 9. 40. *Krygsvolk met verzilverde wapenen.*

ĂRGĔNTĔŎLŬS, ă, ŭm. Securicula argenteola. Plaut. R. 4. 4. 125. *Een zilver bijltjen.* Men voegd dit nomen adjectivum niet anders dan bij kleine dingen.

ĂRGĔNTĔŬS, ă, ŭm. Plin. H. 19. 3. Plaut. Truc. 1. 3. 33. *Zilver, van zilver, van zilver gemaakt.*

* Argenteus. Plin. H. 2. 25: 16. 18. *Zilverig, zilverachtig, als zilver, wit,* of *blinkend als zilver,* van een verwe, een blad, 't haair, enz. spreekende.

Argenteus fons. Ovid. M. 3. 407. *Een zilvere,* of *zeer klaare bron.*

Salus argentea. Plaut. Ps. 1. 1. 44. *Een plichtpleging met geld verzelt.*

(Argenteus. Plaut. Ps. 1. 3. 113. *Die voor geld is verkocht.*)

ĂRGĔNTĪ-FŎDĬNĂ, æ. f. Plin. H. 33. 6. *Zilvermyn, zilvergroeve.*

ĂRGĔNTŎRĀTŬM, i. n. Ptolem. 2. 9. *Straatsburg,* een stad van der Elsas in Duitschland op den Rijn. De nieuwe Schrijvers hebben ze Argentina genoemt. (Ammianus noemt ze f. g. Argentoratus 15. p. 54.)

ĂRGĔNTŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 33. 5. *Vol zilver, met zilver vermengt.*

ĂRGĔNTŬM, i. n. Cic. F. 13. 29. *Zilver.*

Argenti vena. Lucret. 6. 808. *Een zilverader.*

* Argentum. Ter. Ph 5. 5. 11. *Gemunt zilver, geld.*

Argentum. Cic. V. 4. 15. *Zilverwerk, zilver vaatwerk.* Modestin. Dig. 33. 10. 8. zegt argentum escale, en Ulp. Dig. 34. 2. 19. § 12. argentum escarium. *Zilverwerk daar men uit eet,* en Modestinus argentum potorium. *Zilver daar men uit drinkt,* of wel, *drinkbaar zilver.*

Navis plena argenti facti atque signati. Cic. V. 5. 25. *Een vollaaden schip met gewerkt en gemunt zilver,* of *met zilvere blokken,* of *staven.*

Argentum rasile. Paterc. 2. 56. 2. *Gebruineert zilver.*

Argentum vivum. Plin. H. 33. 6. Vitruv. 7. 8. *Quikzilver, Merkurius.*

ĂRGĔSTĒS, is. m. Plin. H. 2. 47. *De West-zuid-westenwind.*

ĂRGĬLĒTĀNÆ tabernæ. Mart. 1. 4. 1. *De Boekwinkels, de winkels der Boekverkopers.* vermits 'er veel in dat wijk van Rome waren, Argiletum genaamt.

ĂRGĬLĒTŬM, i. n. Virg. Æ. 8. 345. Varro L. L. 4. 33. en Servius zeggen, dat men dus *een plaats te Rome* noemde, *tusschen den Aventynschen, en Kapitolynschen berg,* doordien men geloofde, dat Argos tot daar toe gekomen, en daar begraven was, *of* om dat 'er veel leem in was.

ĂRGĬLLĂ, æ. f. Pallad. 1. 34. *Klei,* of *klai, potaarde, leem.*

ĂRGĬLLĀCĔŬS, ă, ŭm. Plin. H. 17. 7. *Van leem,* of *klei, leemachtig, kleiachtig.*

ĂRGĬLLŌSŬS, ă, ŭm. Colum. arb. 17. *Van leem,* of *klei, dat kleijig is, daar klei in gevonden word,* van een berg, *of* land spreekende.

ĂRGĪVŬS, ă, ŭm. Cic. Cl. 13. *Van Argos,* een stad van Achaien.

† Argiva Phalanx. Virg. Æ. 2. 254. *De Griekſche heirmagt,* of *krygsmagt.*

ĂRGŎ. f. indeclin. Cic. T. 16. *Het schip Argo,* een vermaard schip, dat Jason gebruikte, naar 't zeggen der Dichters, om 't goude Vlies op te zoeken.

ĂRGŎLĬCŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 2. 78. Zie Argivus.

(ĂRGŎLĬS, idis, f. Ovid. M. 9. 276. *Die van Argos is.*)

ĂRGŎNĀVIS, is. f. Colum. 11. 2. *'t Schip Argo,* een t'zamenstelling.

ĂRGŎNAUTĂ, æ. m. Hor. Ep. 3. 9. *Argonauten.* Men gaf deezen naam den Helden die met Jason op 't schip Argo voeren.

† Argonauta. Mart. 3. 67. 10. *Een luije Schipper, een sukkelaar van een schipper,* of *die lang op reis blyft,* vermids de Argonauten langen tijd op hunne tocht toebragten.

ĂRGŎŬS, ă, ŭm. Val. Flacc. 6. 731. *Van 't schip Argo,* of *van d'Argonauten,* of *dat op 't een of 't ander zyn opzicht heeft.*

ĂRGŪMĔNTĀTĬO, ōnis. f. Cic. Fin. 5. 4. *Redenkaveling, redenering, 't bewys, de verklaring,* of *ontknooping van 't bewys.*

ĂRGŪMĔNTŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Cic. N. D. 3. 4. *Twistredenen, zintwisten, redeneeren, redenkavelen, reden bybrengen.*

* Argumentari aliquid. Cic. Clu. 24. *Ergens over redeneeren, redenwisselen, redenkavelen,* of *spreeken.*

De voluntate alicujus argumentari. Cic. I. R. 2. 11. *Over iemants oogmerk,* of *toeleg redeneeren.*

Sed quid ego argumentor? Cic. Mil. 16. *Maar waarom bewijs ik deeze dingen?*

ĂRGŪMĔNTŌSŬS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 5. 10. *Een zaak van groot beslag, van een groote uitbreiding, daar veel over te zeggen valt.*

ĂRGŪMĔNTŬM, i. n. Cic. Par. 2. *Bewysreden, sluitreden, strydreden, bewys.*

* Argumentum. Cic. C. 3. 5. *Een bewys, blyk, reden, getuigenis.*

Argumenta criminis alicujus. Quintil. I. O. 4. 2. *De vermoedingen, gissingen, blyken,* of *bewyzen van een misdaad.*

Argumentis agere. Cic. Cæl. 9. *Met redenen,* of *goede bewyzen te werk gaan,* of *handelen.*

Argumentum frigidum. Quintil. I. O. 5. 10. *Een koude, slechte, zwakke, arme, kreupele, krachteloze reden.* Grave, firmum. Cic. Q. R. 12. *Een goede, sterke, bondige, krachtige reden.*

Magno argumento esse debet, quod, &c. seq. indic. Cic. Clu. 41. *'t Is een groot bewys,* of *'t moet tot een krachtig bewys dienen, dat, enz.*

Maximo argumento erat ad illius innocentiam. Cic. S. R. 27. *'t Was een groot bewijs van zyne onnozelheit.*

Ei rei argumentum dicam. Plaut. Trin. 2. 4. 121. *Ik zal 'er reden van geeven.*

Negantur diutius anno vivere; argumento, quia &c. Plin. H. 10. 36. *Men zegt dat ze niet over 't jaar leeven, en tot bewys hier van,* enz.

Argumentum. Cic. Ar. 4. Quintil. I. O. 5. 10. *De inhoud, stoffe,* of *'t onderwerp,* van een tooneelspel, rede, brief, enz. Asconius Pædianus over Cic. p. 16. noemt de verhandeling van zulk een stoffe Argumentalis narratio.

(Argumentum. *Een oorzaak,* of *reden.* Quo argumento est? Plaut. Truc. 1. 2. 67. *Om wat oorzaak,* of *reden is hy zulks?*

Argumentum. *Stoffe, gelegentheit om te schryven.*

Argumentum ad scribendum fortasse tibi jam deest. Cic. Att. 9. 7. *Misschien ontbreekt het u nu aan stoffe om te schrijven. Misschien hebt gij nu niets te schrijven.*

Servius mihi dabit argumentum ad te epistolæ. Cic. Att. 10. 13. *Servius zal mij stoffe geeven om een brief aan u te schryven.*

Argumentum. *Een verhaal van geschiedenissen.*

Sumque argumenti conditor ipse mei. Ovid. Tr. 5. 1. 10. *Ik beschryve*

ve mijn eigen gevallen, ik verhaal wat my zelf is gebeurt.

Argumentum. *Een leere, een leeringe, een leerstuk.*

Hoc erit tibi argumentum semper in promptu situm. Ennius bij Gell. 2. 29. *Dit leerstuk zult gy altyt behouden. 't Geen ik u nu leere, zal u altyt in de gedachten speelen*, of *blyven.*)

ĂRGŬO, ĭs, ŭī, ūtŭm, ŭĕrĕ. acc. Virg. Æ. 4. 13. *Bewyzen, betoonen, betoogen, doen zien, doen blyken.*

Ex audito arguere. Plaut. B. 3. 3. 65. *Uit hooren zeggen bewyzen*, of *besluiten.*

Vultu genus arguitur. Ovid. F. 2. 397. *Iemants inborst word uit zyn wezen gekent.*

* Arguere. acc. Cic. S. R. 41. *Berispen, doorneemen, beschuldigen.*

Arguere solæcismum ab alio factum. Suet. Gr. 22. 1. *Een wanspraak, door een ander begaan, berispen.*

Sua confessione arguitur, &c. seq. infinit. Tac. An. 1. 12. 4. *Men bewyst uit zyne bekentenis, dat, enz.*

Id quod arguis. Cic. Syll. 24. *'t Geen gy tegenwerpt.*

De re aliqua verbo arguere. Cic. S. R. 30. *Iemant mondeling ergens over beschuldigen.*

Arguere reum aliquem. Ulp. Dig. 50. 16. 197. *Iemant overtuigen dat hy schuldig is.*

Arguere reum facinoris. Cic. Cœl. 1. *Toonen dat iemant aan een schelmstuk schuldig is.*

Arguere aliquem furti. Cic. *bij* Ascon. p. 146. *Iemant van dievery beschuldigen.* Crimine. Cic. V. 5. 18. of de crimine. Cic. I. R. 2. 1. (ex crimine. Cic. Syll. 25.) *Over een schelmstuk.*

(Arguo met een infin. Liv. 30. 23. Lævinus speculatores, non legatos venisse arguebat. *Lævinus beschuldigde hen dat ze als verspieders en niet als gezanten gekoomen waren.*

Arguere. *Verbieden, beletten.*

Pythagoras animalia mensis arguit imponi. Ovid. M. 15. 73. *Pythagoras heeft verboden, dat de dieren op de tafel gebragt zouden worden.*

Me conantem gladio finire dolorem arguit. Ovid. P. 1. 6. 41. *Hy belet my, terwyl ik poogt een einde van de smerte te maken, myzelven te doorsteeken.*)

ĂRGŪTĀTĬO, ōnĭs. f. Catull. 6. 11. *Het gedurig kraaken*, of *'t gekraak van iets*, als van een ledekant, als het verzet word, en dat de stukken niet vast in malkander zijn; *of*, naar 't oogmerk van den Dichter, in 't bewijzen der liefdeplicht.

ĂRGŪTĀTŎR, ōrĭs. m. Gell. 17. 5. *Drogredenaar, bedriegredenaar*, of, gelijk andere willen, *een klapper, snapper, zwetzer, windbreeker.*

ĂRGŪTĒ. adv. *Schranderlyk, verstandelyk, scherpzinniglyk, spitsvinniglyk*, (De compar. Argutius staat bij Cic. Pis. 29, en de superl. Argutissime bij Cic. de Or. 2. 4.)

Argute dicere. Cic. Or. 28. *Verstandelyk spreeken.* respondere. Cic. Cœl. 8. *antwoorden.*

ĂRGŪTĬÆ, ārŭm. f. plur. Cic. Cl. 45. *Schrandere, aardige*, of *spitsvinnige antwoorden, gedachten*, of *woorden; aardige boerteryen, quinkslagen.*

Mihi exhibes argutias. Plaut. Most. 1. 1. 2. *Gy brengt quinkslagen voor den dag; gy boert met my.*

Argutiæ. Cic. Am. 13. *Spitsvinnigheden, schranderheden, scherpzinnige redeneeringen, drogredenen, bedriegredenen.*

* Argutiæ digitorum. Cic. Or. 18. *Gedurige roering der vingeren*, onder 't spreeken.

ĂRGŪTĬŎLĂ, æ. f. Gell. 9. 14. *Een al te groote spitsvinnigheit, een al te spitsvinnige redeneering.*

ĂRGŪTĬŎLUS, ă, ŭm. Argutiola sententia. Gell. 2. 7. *Een gevoelen vol van een bedrieglyke spitsvinnigheit.*

ĂRGŪTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ, aliquid alicui. Prop. 1. 6. 7. *Iemant iets dikwils verwyten.*

ĂRGŪTŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Enn. en Næv. *bij* Non. 4. 34. *Snappen, klappen, zwetzen, snateren, kakelen, veel praats hebben.*

Argutari. Plaut. Am. 1. 1. 193. *Quinkslagen voor den dag brengen.*

Argutari pedibus. Titinn. *bij* Non. 4. 34. *Met voeten stampen.*

ĂRGŪTŬLUS, ă, ŭm. Cic. Att. 13. 18. *Verstandig, beschaaft, goed, fraai, aardig, net*, van een rede, of boek spreekende.

ĂRGŪTŬS, ă, ŭm. Cic. Pis. 29. *Schrander, scherpzinnig, spitsvinnig, geestig, aardig.* De compar. Argutior staat bij Cic. Cl. 17. en de superl. Argutissimus bij Cic. N. D. 2. 12.

* Argutus. Hor. O. 4. 6. 24. *Loos, listig, gesleepen, konstig, geestryk.*

Arguta sedulitas. Cic. F. 8. 1. *Een beschroomde nauwkeurigheit.*

Argutus. Prop. 1. 18. 30. *Die een klaare, heldere, sterke, schetterende stem heeft; die wel zingt*, van een mensch, vogel, enz. spreekende; *die een klaar*, of *helder geluid heeft*, van een fluit spreekende.

Arguti oculi. Ovid. Am. 3. 3. 9. *Vriendelyke oogen.*

Arguta vallis. Colum. 9. 5. *Een weêrklinkend dal, een dal daar een weêrgalm in is.* Manus. Cic. de Or. 3. 59. *Een luchtige, vaerdige*, of *vlugge hand.*

Arguta exta. Cic. D. 2. 12. *Ingewanden die klaarlyk het toekomstige voorspellen.*

† Argutus. Virg. G. 3. 80. *Dun, smal, spits*, van 't hoofd van een paerd spreekende.

ĂRGYRĪTIS, ĭs. f. Plin. H. 33. 6. *Zilverschuim.*

ĂRĬDĬTĀS, ātĭs. f. Plin. H. 11. 35. *Droogte, dorheit, drooghett.*

ĀRĬDŬLUS, ă, ŭm. *Droog, droogachtig, gedroogt.*

Aridula labella. Catull. 64. 316. *Drooge lippen.*

ĀRĬDŬS, ă, ŭm. Cic. Fat. 4. *Droog, dor, schraal, gedroogt, uitgedroogt.* (De compar. Aridior staat bij Plin. H. 12. 25. en de superl. Aridissimus bij Sen. N. Q. 2. 52.)

* Aridus. Quintil. I. O. 2. 4. *Schraal, mager, dor*; van een Meester spreekende die zijn leerlingen geen genoegzame opening geeft, *of* van een ro e daar weinig zaaken in zijn.

Aridus victus. Cic. S. R. 27. *Geringe*, of *slechte spyze.*

Arida vita. Cic. P. Q. 30. *Een armelyk*, of *gestreng leeven.*

ĀRĬDŬM, ī, n. subst. *'t Land.*

Ex arido tela conjicere. Cæs. B. G. 4. 24. 3. *Pylen van 't strand schieten.*

In arido consistere. Cæs. B. G. 4. 24. 5. *Voet aan land zetten, ontscheepen.*

(Aridus. *Mager, die niet wel in 't vleesch is.*

Uvis aridior puella passis. Priap. 32. 1. *Een meisjen magerder dan drooge rozynen, een zeer mager meisjen.*

Aridus. *Nauwhertig, naar zich haalende, naar zich trekkende.*

Pumex non æque est aridus, atque hic est senex. Plaut. Au. 2. 4. 18. *Geen puimsteen is zoo naar zich trekkende als deezen ouden man.*

Aridus. *Nauwhertig, armhertig, deun, zuinig, karig, vrekkig.*

Habet patrem aridum. Ter. H. 3. 2. 15. *Hy heeft een armhertigen vader, zyn vader is heel gierig.*)

ĂRĬĒS, ĕtĭs. m. Virg. E. 3. 95. *Een Ram*; zeeker dier.

Aries. Cic. Arat. 244. *De Ram*, een gesternte.

Aries. Vitruv. 10. 19. Plin. H. 7. 56. Zie Arietarius.

(Aries. *Zeekere visch.* Plin. H. 9. 44.)

ĂRĬĒTĀRĬŬS, ă, ŭm. Arietaria machina. Vitruv. 10. 19. *Een ram, een muurbreeker*, zeeker oorlogstuig dat naar een ram gelijkt.

ĂRĬĒTĪNUS, ă, ŭm. Plin. H. 30. 10.

10. *Rams, van een ram, dat opzicht op den ram heeft.* Colum. 2. 16. geeft deezen naam aan zeeker schelgewas, dat naar een ramshoofd gelijkt.

ĂRĬĒTO, ās, āvi, ātum, ārĕ, in aliquem. Cic. D. 1. 22. *Iemant met hoornen stooten.* Dit word van den ram gezegt.

* Arietare in portas. Virg. Æ. 11. 890. *Een poort oploopen, oprammen, of oprameijen, tegens een poort aanloopen als men met den stormram doet.*

Arietare ædes. Plaut. Truc. 2. 2. 1. *Op een deur bonzen, hart op een deur kloppen,* als of men ze inbonzen wilde.

Arietare aliquem in terram. Curt. 9. 7. 22. *Iemant met het hoofd tegens de grond smyten.*

Nihil est in quo arietet. Sen. V. B. 8. *Niets kan hem doen wankelen,* of *verzetten, niets kan hem neêrslagtig maaken.*

Antequam acies inter se arietarent. Sen. Ir. 2. 3. *Eer dat de legers handgemeen wierden.*

ĂRĬLĀTŎR, ōris. m. Festus. Arilator of Arulator. Gell. 16. 7. *Een koophouder op den Godspenning. Iemant die meent dat hem op den Godspenning den koop moet gehouden worden.*

ĂRĪMĬNŬM, i. n. Cæs. B. C. 1. 8. 1. *Rimini,* een stad van Italiën.

ARINCĂ, æ. f. Plin. H. 22. 25. *Roomsche tarwe, Amelkoren.*

ĂRĬŎLĀTĬO. *Zie* Hariolatio.

ĂRĬŎLŬS. *Zie* Hariolus.

ĂRĬSTĂ, æ. f. Cic. S. 15. *De baard,* of *angels der korenaare.* De Dichters neimen 't ook voor den halm. Virg. G. 1. 111. en 't koren zelf. Virg. G. 1. 222.

† Post aliquot aristas. Virg. E. 1. 70. *Na eenige zomers, na eenige jaaren.*

Arista. Pers. 3. 115. *De baard, het haair,* wanneer het hart en slecht is.

ĂRĬSTĀRCHŬS, i. m. Cic. Att. 1. 14. *Een kenner, oordelaar, berisper, een Aristarchus.* De verbloeming koomt van zekeren spraakkonstenaar van deezen naam, die zulk een scherpen oordeel omtrent fraaije zaaken had, dat men geen vaers van Homerus achtte te zijn indien hij 't niet goedkeurde.

(ĂRĬSTĬFĔR, ă, ŭm. Prud. Καθ. 3. 52. *Dat koren draagt.*)

ĂRĬSTŎCRĂTĬĂ, æ. f. Ἀριστοκρατία. *Adelheerschin͏g, bestenheerschin͏g, der bestenregeering.* Wanneer de Edelen en voornaamste van een Staat den zelven onafhangkelijk van 't volk regeeren. Dit woord is geen Latijn.

ĂRĬSTŎLŎCHĬĂ, æ. f. Cic. D. 1. 10. *Aristolochia.* Zeeker kruid. Plin. H. 25. 8. zegt dat het zijnen naam gekreegen heeft, om dat het goed voor de vrouwen in 't kinderbaaren is.

ĂRĬSTŎTĔLĒS, is. m. Cic. de Or. 3. 35. *Aristoteles.* Een vermaard Wijsgeer, en Leermeester van Alexander den Grooten.

ĂRĬSTŎTĔLĪŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 2. 1. Fin. 3. 3. *Van Aristoteles, 't geen opzicht op Aristoteles heeft.*

ĂRĬTHMĒTĬCĂ, æ. f. Sen. E. 88. of Ărithmēticē, ēs. f. Plin. H. 35. 10. Ἀριθμητική. *Rekenkonst, telkonst, cyfferkonst, telkunde.*

In Arithmeticis satis exercitatus. Cic. Att. 14. 12. *In de rekenkonst wel ervaren.*

ĀRĬTŪDO, ĭnis. f. *Droogte, drooghelt, dorheit.*

Semper servat gloriam aritudinis. Plaut. R. 2. 6. 40. *Hy heeft altoos 't geluk dat hy droog is,* van een endvogel spreekende.

ĀRMĂ, ōrŭm. n. plur. Cic. C. R. 7. *Wapenen, wapentuig, wapenrusting, geweer, krijgstuig.*

Ars armorum. Quintil. I. O. 2. 17. *D'oorlogskonst, de krijgskunde.*

Arma alia ad tegendum, alia ad nocendum. Cic. Cæc. 21. *Daar zyn verdeedigende,* of *beschuttende, en beschadigende wapenen.*

In armis esse. Cic. Att. 8. 11. subj. 4. *In de wapenen zyn,* of *in slagorde staan.* Ad arma ire. Cic. F. 8. 15. Capere arma. Cic. C. R. 7. *Tot de wapenen loopen,* of *de wapenen opneemen.* Ad arma conclamare. Liv. 6. 28. *Ter wapen roepen.*

Consules vocant ad arma. Cic. C. R. 7. In arma. Virg. Æ. 9. 22. *De Borgermeesters bevelen de wapenen op te neemen,* of *in de wapenen te verschynen.*

* Arma Cerealia. Virg. Æ. 1. 181. *Bakkers gereedschap.* Rusticorum. Virg. G. 1. 160. *Boerengereedschap.* Nautarum. Virg. Æ. 5. 15. *De zeilen, masten, 't wand van een schip.* Men kan 'er ook allerlei ander werktuig, of gereedschap door betekenen.

* Arma. Virg. Æ. 8. 14. *Het oorlog, d'oorlog, de kryg.*

Armorum denunciatio. Liv. 45. 3. *De verklaring,* of *aankondiging van den oorlog.*

Armorum rudis. Stat. Th. 4. 247. (nescius. Stat. Th. 9. 684.) Inscius. Quintil. I. O. 2. 12. *Onbedreven,* of *ongeoeffent in den oorlog.*

Discedere ab armis. Cic. A. 8. 11. *De wapenen neêrleggen.* 't Betekent ook, *het leger,* of *den dienst verlaaten, uit het oorlogen scheiden.*

† Arma. *Wapenen, oorlogsdaaden, krijgsverrichtingen, beldendaaden, heldenstukken.*

Armis egregius. Virg. Æ. 6. 769. Inclytus. Virg. Æ. 6. 479. *Doorluchtig,* of *roemruchtig door de wapenen,* of *door zyn heldendaaden.* Expertus. Virg. Æ. 7. 235. *In de krygskunde geoeffent,* of *ervaren.*

(Arma. *Wapenen,* worden ook genoemt alle dingen, die de redelijke en onredelijke dieren tot hunne bescherming gebruiken.

Quatiat Demosthenis arma. Petron. 6. arma facundiæ. Symm. E. 7. 9. *Hy leeze de redenvoeringen,* of *de schriften van Demosthenes. Hy legge zich op de welspreekentheit.* Dezelve worden Demosthenes arma, *of* wapenen genoemt, om dat hij 'er zijn tegenstrevers door aantaste, *of* zich tegens hen verdedigde.

Tum demum movet arma leo. Virg. Æ. 12. 6. *Dan toont de leeuw eerst zyn krachten.*

Arma aptissima sunt senectutis artes exercitationesque virtutum. Cic. S. 3. *Konsten, en d'oeffening van de deugd zyn de bequaamste wapenen,* of *middelen om zich in den ouderdom te beschermen.*

Contra borean ovis arma ministret. Ovid. M. 15. 471. *Laat ze zich met schaap wolle kleederen wapenen,* of *voorzien tegens de koude.*

Arma. *Hoedanigheden, bequaamheden.*

Armis omnibus ornati. Vitruv. 1. 1. *Met alle hoedanigheden voorzien.*

ĀRMĂMĀXĂ, æ. f. Curt. 3. 3. 23. *Een rosbaar bij de Persianen gebruikelijk.*)

ĀRMĀMĔNTĂ, ōrŭm. n. plur. Suet. A. 17. 6. Plaut. Merc. 1. 62. *De toetakeling van een schip,* als de zeilen, masten, het staande en lopende wand, enz.

Eripere armamenta. Cæs. B. G. 3. 14. 7. *Een schip ontakelen.*

* Armamenta. Plin. H. 17. 21. *Gereedschap,* allerhande *werktuigen.*

ĀRMĀMĔNTĀRĬŬM, ii. n. Cic. Ar. 14. Liv. 26. 51. *Wapenhuis, tuighuis, krijgsvoorraadhuis.*

ĀRMĀRĬŎLŬM, i. n. Plaut. Truc. 1. 1. 35. *Een kasjen.*

ĀRMĀRĬŬM, ii. n. Plaut. Men. 3. 3. 8. *Een geldkas, kleerkas,* of *etenskas.*

(Armarium. Ulp. Dig. 32. 1. 52. §. 7. *Een boekenkas.*)

ĀRMĀTŪRĂ, æ. f. Cic. Att. 6. 1. *Wapenrusting, wapentuig, wapening.*

Armaturæ duplices. Veget. 2. 7. *Krijgsknechten van dubbele bezolding.*

Armatura levis. Cic. A. 10. 6. *Ligt*

Ligt gewapent Krygsvolk.
Armatura varia peditatus & equitatus. Cic. F. 7. 1. *Een grooten sleep voetvolk en ruitery.*
ĀRMĀTUS, ûs. m. Cilices mille eodem armatu. Liv. 37. 40. *Duizend Ciliciers in de zelve wapenrusting, of op de zelve wyze gewapent.*
ĀRMĀTUS, a, ûm. Cic. Cæc. 21. *Gewapent, in de wapenen.* De fuperl. Armatissimus ftaat bij Cic. Cæc. 21. en zeeke lijk bij Sen B. 5. 4.
* Urbs armata muris. Cic. Rull. 2. 32. *Een stad met sterke muuren omringt.*
† Armatum pectus fide. Sil. 11. 204. *Een trouw hert, een heel getrouw mensch.* Armata mens dolis. Sil. 1. 182. *Een bedrieger, een heel trouwloos mensch.*
Armatus incredibili audacia. Cic. Dom. 55. *Met een ongeloofbaare stoutheit geharnast, of gewapent.*
Armatus contra fortunam. Cic. T. Q. 5. 7. *Tegens de wisselvalligheden van 't geluk gewapent.*
(Armatus, i. m. *Een zoldaat.*
Horum adventu decem millia armatorum completa sunt. Nep. 1. 5. 1. *Door deezer aankomst is 't getal van tien duizend zoldaaten vol geworden.*
Armatos in nomen suum jurare passus est. Suet. Cl. 10. 7. *Hy heeft de zoldaaten hem den eed laaten doen.*)
ĀRMĔNIĂ, æ. f. Plin. 6. 8. *Armenien*, een landfchap van Aziën, tusfchen den berg Kaukafus en Taurus, dat zich van Kappadocien tot aan de Kaspifche zee uitftrekt.
Armenia major. Plin. H. 6. 9. *Opper-Armenien, Groot-Armenien*, heedendaags *Turkomanien*, en *Kurdestan*.
Armenia minor. Plin. H. 6. 9. *Neder-Armenien, Klein-Armenien.*
ĀRMĔNIĂCUS, ă, ûm. *Armenisch, dat van Armenien is.*
ĀRMĔNIĂCĂ, æ. f. Colum. 5. 10. *Een Abrikoosboom*, men moet 'er Prunus bij uitdrukken, *of* onder verftaan.
ĀRMĔNIĂCŪM, i. n. Colum. 5. 10. *Een Abrikoos, of Abrikoosappel*, Men moet 'er Malum bij uitdrukken, *of* onder verftaan.
ĀRMĔNIUS, ă, ûm. Virg. E. 5. 29. Hor. E. 1. 12. 27. *Armenisch, Armenier*, van zaaken en perfoonen fpreekende.
Armenium, ii. n. Vitruv. 7. 5. *Hemelsblauw, hemelsblauwe verwe.*
ĀRMĔNTĀLIS, îs. m. & f. lĕ, îs. n. Virg. Æ. 11. 571. *Van groot vee, dat tot groot vee behoort.*
ĀRMĔNTĀRIUS, ii. m. Virg. G. 3. 344. Varr. R. R. 2. 5. *Ossenhoeder, harder van groot vee.*
ĀRMĔNTIUS, a, ûm. Plin. H. 28. 17. en
ĀRMĔNTITIŬS, ă, ûm. Varr. R. R. 2. 10. *Dat van groot vee is.*
ĀRMĔNTŌSUS, ā, ûm. *Vee-ryk, vruchtbaar, ryk, of overvloedig in groot vee.* Van een land fpreekende. De fuperl. Armentofisfimus ftaat bij Gell. 11. 1.
ĀRMĔNTŪM, i. n. Virg. G. 3. 71. 286. Cic. Att. 7. 7. *Een hoop, of kudde beesten, of groot vee*, als osfen, paerden, kameelen, enz.
† ĀRMĬFĔR, ă, ûm. Ovid. Liv. 22. *Gewapent, in de wapenen, kloekmoedig, dapper.* Armifer campus. Stat. Th. 9. 836. *De plaats van 't gevecht.* Armiferi labores. Stat. S. 1. 2. 96. *Oorlogs arbeid, krygsarbeid.*
ĀRMĬGĔR, i. m. Cic. Dom. 5. *Schildknecht, schildknaap, wapendrager.*
* Armiger. Curt. 6. 8. 19. *Een krygsknecht, of zoldaat.*
Armiger. Suet. A. 49. 3. *Een zwaargewapend zoldaat.*
* ĀRMĬGĔR, ă, ûm. Prop. 3. 3. 8. *Gewapent, die de wapenen draagt.*
ĀRMĬGĔRĂ, æ. f. Ovid. M. 3. 166. *Wapendraagster.*
ĀRMĬLLĂ, æ. f. Liv. 10. 44. Plaut. Men. 3. 3. 13. *Armband, armring.*
* Armilla. Vitruv. 10. 6. *Een yzeren band om een balk*, voor 't barften.
ĀRMĬLLĀTUS, ă, ûm. Suet. C. 52. 2. *Gearmringt, die armringen draagt.*
* Armillatus canis. Prop. 4. 8. 24. *Een hond met een halsband om.*
Armillum. Festus. Lucill. bij Non. 2. 45. *en* Varr. bij Non. 15. 33. (Armile Apul. M. 6. 182.) *Een wyn-schaaltje* dat in de Offerhanden wierd gebruikt.
ĀRMĬPŌTĔNS, ĕntĭs. omn. gen. Cic. ant. in exf. ir. 10. *Strydbaar, dapper, kloekmoedig, oorlogsgezind, krygshaftig.*
† Armipotens regio. Stat. S. 3. 2. 20. *Een strydbaar land.*
† ĀRMĬSŎNUS, ă, ûm. Virg. Æ. 3. 544. *Met klinkend geweer gewapent.*
† Antrum armisonum gladiis. Claud. R. P. 3. 67. *Een hol dat van 't gerammel der wapenen klinkt, of weêrgalmt.*
ĀRMO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Iemant wapenen, of wapens verschaffen, iemant in de wapenen brengen, de wapenen doen opneemen, of doen opvatten.*
Manus alicujus armare in perniciem alterius. Cic. F. 10. 23. *Iemant de wapenen in handen geeven tot eens anders bederf.*
Armare aliquem in Rempublicam. Cic. Att. 8. 3. *Iemant de wapenen doen opvatten tegens den Staat.* contra Milonis impetum. Cic. Mil. 25. *tegens den aanval van Milo.*
* Armare aliquem religione. Cic. Dom. 1. *Iemant met den dekmantel van Godsdienst wapenen.*
Ad omnia te summum armavit ingenium. Cic. F. 6. 7. *Uw groot verstand heeft u tot alles bequaam gemaakt.*
Europam ad funestum armare bellum. Liv. 35. 32. *In Europe een verderfelyken oorlog ontsteeken.*
Armare accusatorem. Cic. Clu. 67. *Een beschuldiger wapenen, of onderrichten.*
Armare se eloquentia. Cic. I. R. 1. 1. *Zich in de welsprekentheit oeffenen.*
Armare naves. Cæs. B. G. 3. 13. 1. *Schepen uitrusten, of toerusten.*
† Armare veneno ferrum. Virg. Æ. 9. 774. *Eenig wapentuig, 't zy een pyl, koegel, degen, enz. vergiftigen.*
ĀRMŎRĂCĔĂ, Colum. 6. 9. *of* Ārmŏrăcia, æ. f. Plin. H. 19. 5. *of* Ārmŏrăcium, ii. n. Colum. 12. 9. *Wilde radys.*
ĀRMŎRĬCĂ, æ. f. Cæf. B. G. 5. 53. 6. *Armorika*, 't land dat nu Neder-Brittanjen, Neder-Normandijen, en Tourainen begrijpt.
ĀRMŎRĬCI, ōrūm. m. plur. *De Neder-Brittanjers, d'inwoonders van Neder-Brittanjen, en Neder-Normandyen.*
ĀRMŬS, i. m. *De schoft*, van vier voetige dieren fpreekende, als van een paerd. Virg. Æ. 6. 881. een leeuw. Plin. H. 8. 16. een haas. Hor. S. 2. 4. 44. enz. De Dichters als Virg. Æ. 11. 644. en Manil. 1. 795. gebruiken 't om *den schouder van een mensch* te beteekenen, en Festus zegt, dat de Ouden dus *den schouder en arm* te zamen noemden.
ĀRMŬZIĂ, æ. f. Plin. H. 6. 23. *Ormus*, een eiland en vermaarde ftad van Perfien.
ĀRNUS, i. m. Plin. H. 3. 5. *d'Arno, d'Arnostroom*, een ftroom van Toskanen in Italien.
ĀRO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cic. D. 1. 9. Colum. 5. 9. *'t Land bouwen, ploegen, aerden, eggen*, enz.
Arare ex agro frumentum. Cic. V. 3. 47. *'t Koren van een akker mennen, inzamelen, of inhaalen.*
† Arare æquor. Virg. Æ. 2. 78. *De zee bouwen, of ploegen; de zee bevaaren.*
(Arare beteekent ook *het byslaapen*, de fpreekwijze van den landbouw tot de wellust overgebragt zijnde.
Fundum alienum arat. Plaut. Af. 5. 2. 24. *Hy slaapt by een vreemde vrouw.*
Arare corpus. *Rimpels in 't lighaam trekken*, dewijl de rimpels bijna in 't lighaam zijn, dat de vooren zijn in 't gebouwd land.
Venient rugæ, quæ tibi corpus arent. Ovid. Art. 3. 18. *Gy zult rimpelachtig, oud, en lelyk worden.*
ĀRŌMĂTĂ, ūm. n. plur. Colum. 12. 20. Ἀρώματα. *Reukwerken, wel-*

welriekende droogeryen, kruideryen, speceryen.

ĂRŌMĂTĬCŬS, ă, ŭm. Plin. H. 14. 13. *Welriekend, geurig, liefelyk van reuk, kruidig.*

ĂRŌMĂTĪTES, æ. Plin. H. 14. 16. *Kruidwyn, kaneelwyn, hypokras,* men moet 'er onder verstaan, of by uitdrukken, Vinum.

Aromatites. Plin. H. 37. 10. *Een edel gesteente dat een geur van myrrhe heeft.* Ik meen dat deezen naam mannelijk (masculinum) is, vermits 'er Lapis onder verstaan word.

ĂRŌN, ī. n. Plin. H. 19. 5. Ἄρον. *Kalfsvoet,* zeeker kruid

ĂRQUĀTUS, ă, ŭm. Ovid. M. 11. 590. *Boogswyze, krom als een boog, bogtig, geboogen.*

ĂRQUĀTUS, ūs. m. Colum. 7. 5. Cels. 3. 24. *De geelzucht, de geluw,* zeekere ziekte.

ĂRQUĀTI, ōrŭm. m. plur. Varr. by Non. 5. 14. *Geelzuchtigen, menschen die de geelzucht hebben.*

ĂRRECTĀRIĂ, ōrŭm. n plur. Vitruv. 2. 8. *De pooten,* of *stylen van een werktuig, ladder,* enz.

ĂRRECTĀRIUS, ă, ŭm. Vitruv. 7. 3. *'t Geen dient om op te stygen,* of *op te klimmen,* enz.

ĂRRECTUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 9. 465: 10. 892. *Recht. Afgericht,* of *bereden. Verheeven, hoog, steil,* van een speer, paarden, een berg, enz. spreekende.

* Arrectus animus ad bellandum. Liv. 8. 36. *Een hert,* of *gemoed dat naar oorlog haakt.*

ĂRRĔPO. Zie Adrepo.

ĂRREPTĪTIUS, ii. m. *Van den duivel bezeten.* Dit woord is geen Latijn.

ĂRRHĂ, æ. f. Plin. H. 33. 1. *Godtspenning, geld dat men op hand geeft.*

ĂRRHĂBO, ōnĭs. m. *Pand, onderpand, verzekering.*

Anulum hunc arrhabonem amoris a me primum accipe. Plaut. M. G. 4. 1. 11. *Voor eerst neem van my deezen ring tot een onderpand van liefde.*

Relicta est huic arrhaboni pro illo argento. Ter. H. 3. 3. 42. *Zy wierd hem te pand voor dit geld gelaaten.*

(Arrhabo. *Een gyzelaar,* of *pandsman.*

Arrhabonem dixit sexcentos obsides. Gell. 17. 2. *De zeshonderd gyzelaars heeft hij* arrhabo genoemt.)

ĂRRĪDEO, ēs, rīsi, rīsŭm. ridērĕ. dat. Ter. E. 2. 2. 19. Cic. Somn. Sc. 2. *Iemant toelagchen, aanlagchen, een vriendelyk wezen,* of *gelaat toonen.*

* Hoc mihi arridet. Cic. Att. 13. 21. *Dat lacht my toe, dat koomt my behaaglijk voor,* of *behaagt my.*

(Pretium arridet. Plin. E. 1. 24. 2. *De prys behaagt my, staat my wel aan.*)

Arrideri. Cic. Opt. Gen. Or. 4. *Wel behaagen, toegejuigt worden,* van een Redenaar spreekende die in 't openbaar spreekt.

ĂRRĬGO, is, ărrexi, ărrectŭm, ărrĭgĕrĕ. acc. Virg. Æ. 10. 726. *Oprechten, opsteeken, om hoog steeken, over eind zetten, ophessen.*

* Arrigere aliquem verbis. Sall. B. I. 84. Virg. Æ. 1. 583. *Iemant door woorden aanmoedigen,* of *moed geeven.*

Arrigere aures. Ter. An. 5. 4. 30. Plaut. R. 5. 2. 6. *De ooren opsteeken, neerstig toeluisteren.*

ĂRRĬPIO, is, ripui, reptŭm, ărrĭpĕrĕ. acc. *Aantasten, aanvatten, vatten, aangrypen, grypen, rooven, wechneemen, neemen,* van zaaken en persoonen spreekende.

Aliquem medium arripere. Plaut. R. 3. 1. 17. *Iemant om den middel vatten.*

* Arripere aliquem ex aliquo loco. Cic. de Or. 1. 34. *Iemant ergens van daan rukken,* of *trekken.*

Arripere aliquem in quæstionem. Cic. Mil. 21. ad quæstionem. Cic. Clu. 33. *Iemant naar de vierschaar trekken om verhoort te worden.*

Arripere causam ad incendium, cædes, &c. Cic. Dom. 5. *Een dekmantel neemen om te branden, moorden,* enz.

Hoc arripuit in occasionem. Flor. 4. 2. 84. *Hy heeft zich van die zaak, als van een goede gelegentheit gedient.*

Arripere tempus. Cic. F. 5. 12. *Den tyd waarneemen.* Occasionem. Liv. 35. 12. *Zich van de gelegentheit dienen.* Maledictum ex trivio. Cic. Mur. 6. *Scheldwoorden van 't gemeene grauw gebruiken.* Verba de foro. Cic. Fin. 3. 2. *Zich van de spreekwyzen der rechtbank dienen.*

Arripere similitudinem alicujus. Cic. T. Q. 1. 46. *Poogen om iemant gelijk te worden, iemants wyze van doen navolgen.*

Arripere aliquid ex responsione alicujus. Cic. Fin. 3. 4. *Iets uit iemants antwoord gissen,* of *afneemen.*

Arripere aliquid. Cic. de Or. 2. 89. Q. R. 11. *Iets begrypen,* of *bevatten, ergens achter koomen.*

Literas Græcas avide arripere. Cic. S. 8. *De Grieksche taal met ernst aanvatten,* of *ter hand neemen.*

(ĂRRĪSOR, ōris, m. Sen. E. 27. *Een vleyer, liefkoozer,* of *pluimstryker.*)

ĂRRŌDO, is, rōsi, rōsŭm, ărrōdĕrĕ. acc. Plin. H. 11. 30. *Iets afknaagen, afknabbelen,* of *rontom afeeten.*

Arrodere Rempublicam. Cic. Sext. 33. *'t Land uitzuigen, 't Gemeene best besteelen.*

ĂRRŌGANS, antis. omn. gen. Cic. de Or. 2. 89. Cæs. B. C. 3. 1. 6. *Trots, opgeblazen, hoogmoedig, hooghertig, hovaerdig, verwaant, hoog gevoelende, laatdunkend, vermeesel.* (De Compar. Arrogantior staat bij Suet. J. 19. 1. De superl. Arrogantissimus bij Macrob. S. 1. 11.)

Arrogans minoribus. Tac. An. 11. 21. 4. *Verwaant,* of *trots tegens zyn mindere.*

ĂRRŌGANTĔR. adv. Cic. Off. 1. 1. *Verwaandelyk, trotszelyk, hoogmoediglyk, hovaerdiglyk.* De compar. Arrogantius staat bij Cic. V. 2. 4. de superl. Arrogantissime by Oros. 7. 25.

ĂRRŌGANTĬĂ, æ. f. Cic. Fr. 3. 6. Cæs. B. G. 1. 46. 4. *Verwaantheit, trotsheit, laatdunkentheit, hovaerdigheit, hoogmoedigheit, opgeblazentheit, vermeetelheit.*

ĂRRŌGĀTIO, ōnis. f. Gell. 5. 19. *Aanneeming van iemant, die in eens anders huis is vrygestelt.* 't Geen met bewilliging van die aangenomen wierd geschiedde, naar dat men 's volks toestemming bekoomen had.

ĂRRŌGO, ās, āvi, ātŭm, ărrōgārĕ. Aliquid sibi. Cic. Cl. 85. *Zich iets toeschryven, toeëigenen,* of *aanmaatigen. Zich iets vermeeten,* of *beroemen: zich iets tot eer reekenen.*

Tantum mihi non arrogo, ut, seq. &c. subj. Cic. S. R. 32. *Zoo veel vermeet ik my zelven niet,* of *schryf ik my zelzen niet toe, dat enz.*

Venus hæc volo arroget te. Plaut. R. 5. 2. 45. *Ik wil dat Venus getuige zy van 't geen gy my daar beloofst.*

Pretium chartis arrogat annus. Hor. E. 2. 1. 35. *De tyd brengt de schriften in achting.*

† Nihil non arrogat armis? Hor. A. P. 122. *Hy acht niets voor zyn wapenen te zwaar,* van een Overwinnaar spreekende.

Arrogare aliquem. Gell. 5. 19. *Iemant, met bewilliging des volks, tot zyn kind aanneemen.* D'aangenomene moest veertien jaaren oud, en zijn eigen meester zijn.

ĂRRŌSOR, ōris. m. Sen. E. 27. *Een schuimer,* of *tafelvoer; een insluiker,* of *opeter van eens anders goed.*

ĂRRŪGĬĂ, æ. f. Plin. H. 33. 4. *Een onderaardsche groeve,* of *gang,* die

die men graaft om 't gout in de mijnen te zoeken.

ĀRS, artis. f. *Konst. wetenschap, handwerk, ambacht, beroep, bediening.*

Artem factitare. Cic. Or. 43. Exercere. Hor. E. 1. 14. 44. *Een beroep hebben, eenig handwerk doen.*

Ars ordinata præceptis. Liv. 9. 17. Mart. 3. 58. 2. *Een wetenschap tot zekere grondregels betrokken.*

* Ars. Ter. H. 2. 3. 125. Plaut. Capt 3 1. 9. *Bedrog, loosheit, list, schalkheit.*

Ars. *Schranderheit, bequaamheit, verstant, vernuft, behendigheit, gauwigheit, ergheit, geslepenheit: rykonst.*

Quid est quod mea ars efficere tibi possit amplius? Ter. An. 1. 1. 4. *Waar in kan ik u naar mijn kleine bequaamheit meer dienst doen?*

In illa causa omnes artes suas protulit. Plin. E. 2. 11. 17. *Hy stelde in die zaak al zijn vernuft, of verstand te werk.*

Homo primarum artium princeps. Ter. Ad. 3. 2. 6. *Een man met de grootste bequaamheden begaaft.*

ĀRSĒNICŪM, i. n. Plin. H. 34. 18. Ἀρσενικόν. *Geel rottekruid,* zekere goutgeele bergstof, dat een heel scherp vergift is.

ĀRTĒMĪSĬĂ, æ. f. Plin. H. 25. 7. Ἀρτεμισία. *Byvoet, St. Janskruid.*

ĀRTĒMŌN, ŏnis. m. Vitruv. 10. 5. Ἀρτέμων. *Een kraan, of windaas.* Op zee hiet het *een windreep,* waar aan drie of vier blokken zijn om lasten med op te hijzen.

Artemon. Pollux. 1. 9. 3. Javol. Dig. 50. 16. 242. Isid. 19. 3. *'t Schoveczeil, een groot zeil op de schepen.*

ĀRTĒRĬĂ, æ. f. Cic. Her. 3. 12. Plin. H. 11. 37. Ἀρτηρία. *Slagader, hertader, ademader.*

Aspera arteria. Cic. N. D. 2. 54. *De longepijp, gorgelpijp, lochtpijp.*

ĀRTĒRĬĂCĒ, es. f. Plin. H. 20. 19. *Geneesmiddel voor de slagaderen.*

ĀRTHRĪTĬCUS, ă, ūm. Cic. F. 9. 23. Ἀρθριτικός. *Jigtig, die de jigt, of 't flerezijn heeft.*

ĀRTHRĪTĬS, ĭdis. f. Scrib. Larg. 23. 101. Ἀρθρῖτις. *Jigt, flerezijn, voetenvel,* schertzende, *'t pootje.*

ĀRTĬCŬLĀMENTŬM, i. n. Scrib. Larg. 74. 206. en 214. *t'Zamenvoeging der gewrigten.* Dit woord is weinig in 't gebruik.

ĀRTĬCŬLĀRIS, ĭs. m. & f. rĕ, is. n. *Van de gewrigten, dat tot de gewrigten behoort.*

Articularis morbus. Plin. H. 20. 17. *Jigt, flerezijn, voetenvel, quaal in de gewrigten.*

ĀRTĬCŬLĀRĬUS, ă, ūm. Zie Articularis.

Articularius morbus. Plin. Procem. 23. Zie Articularis morbus.

ĀRTĬCŬLĀRĬUS, ii. m. Plaut. Merc. 4. 7. 17. *Jigtig, flerezynig, podagreus, die veel met de jigt, of 't voetenvel is gequelt.*

ĀRTĬCŬLĀTĒ. adv. Gell. 5. 9. *Onderscheidentlyk, bescheidentlyk, duidelyk, klaarlyk, uitdrukkelyk,* van de uitspraak spreekende.

* Illi articulate salutem dices. Cic. Att. 6. 5. *Gy zult hem uitdrukkelyk van mijnen 't wege groeten.*

ĀRTĬCŬLĀTIM. adv. *In stukken, bij deelen.*

Articulatim aliquem concidere. Plaut. E. 3. 4. 52. consecare. Ascon. Pæd. Cic. p. 185. Alicujus membra dividere. Cic. N. D. 3. 26. *Iemants leden in stukken snijden, hakken, of kappen, iemant ontleeden.*

* Articulatim. Lucret. 4. 557. *Onderscheidentlyk, duidelyk, klaarlyk,* van d'uitspraak spreekende.

Articulatim & distincte aliquid dicere. Cic. L. L. 1. 13. *Iets van stuk tot stuk en duidelyk verklaaren, of ve haalen.*

ĀRTĬCŬLĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 16. 25. *Het knoppen, of 't uitbotten,* der boomen, wijngaarden, enz.

* Articulatio. Plin. H. 17. 24. *Misknopping der boomen,* door 't quaade weêr, en quaade queeking.

ĀRTĬCŬLĀTUS. ă, ūm. (Articulata verba. Solin. 52. *Duidelyke, onderscheidene woorden,*) Articulata vox. Isid. 1. 14. Justinian. Cod. 6. 22. 10. *Een duidelyke, onderscheidentlyke stem.*

ĀRTĬCŬLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. (Articulare sonos. Arnob. 3. 111. voces. Lucret. 4. 551. articulari verba. Apul. Flor. p. 349. *De woorden duidelyk, klaarlyk, of onderscheidentlyk uitspreeken.*) Ik zoude niet ligtelijk deeze Latijnsche uitdrukkinge gebruiken.

ĀRTĬCŬLŌSŬS, ă, ūm. Plin. H. 24. 16. *Knoopig, vol leeden, knoopen, of t'zamenvoegzels.*

Articulosa partitio. Quintil. I. O. 4. 5. *De verdeeling, of ontleeding van een rede,* die veel deeltjens, *of leden* heeft.

ĀRTĬCŬLŬS, i. m. Plin. H. 11. 37. Cic. N. D. 1. 28. *Gewrigt, lid,* in de ligchamen der menschen en dieren.

Articulus, quo jungitur capiti cervix. Liv. 27. 49. (Qui caput collumque connectit. Sen. Prov. 6.) *'t Gewrigt dat het hoofd aan den hals voegt.*

Dolor articulorum. Cic. Att. 1. 5. *Ledenziekte, ledenzucht, jigt.*

Articulus. Cic. S. 15. Colum. 2. 12. *Lid, knoop, of knobbel aan den wyngaard, en d'andere gewassen.* De beste Schrijvers, om 't lid van d'andere gewassen uit te drukken, zeggen meesten deels, Geniculum.

Articuli montium. Plin. H. 37. 13. *Bulten der bergen.*

Articulus. Ulp. Dig. 34. 3. 22. §. 12. *Lid, verdeeling, hoofdstuk, snijding, hoofddeel.* Dit woord is alleen bij de Rechtsgeleerden in gebruik.

Articulus. Quintil. I. O. 1. 4. *Woordleedjen,* dat in de Griekfche en bijna in alle andere levende taalen word gebruikt, om het geslagt der Naamwoorden aan te wijzen, doch dat onder de Latijnen niet gebruikt word.

Articulus. Varr. L. L. 7. 23. *Een voornaam,* als Qui, quæ, quod, hic, hæc, hoc. *Die, deeze, dit,* enz.

Articulus dicitur, cum verba singula intervallis distinguuntur. Cic. Her. 4. 19. *Men noemt een lid in de rede, wanneer elk woord door een streepje gescheiden is.*

Articuli orationis. Cic. Her. 4. 11. *De t'zamenknooping, t'zamenkoppeling, of t'zamenbinding van een rede.*

Articulus. *Tijds gelegentheit, loop des tijds, staat, gesteltheit, toestant* of *geschapenheit der zaaken.*

Oppressit me in ipso articulo. Ter. Ad. 2. 2. 21. In ipso temporis articulo. Cic. P. Q. 5. *Net ter bestemder tijd heeft hy zich bij mij laaten vinden: stipt op de gezette tijd is hy bij mij gekoomen.*

In quo me articulo rerum mearum fortuna deprehenderit, videtis. Curt. 3. 5. 11. *Gy ziet in wat toestant mijner zaaken ik overvallen worde, of deeze dingen mij overkoomen.*

Commoditatis omnes articulos scio. Plaut. Men. 1. 2. 31. *Ik weet alle goede gelegentheden waar te neemen, of op alle gunstige voorvallen te passen.*

Articulus. Ovid. P. 2. 3. 18. *Een vinger.*

ĀRTĬFEX, ĭcis. m. *Werkmeester, handwerker, handwerksman, werkbaas. Konstenaar, vinder van eenige konst.*

Artifex statuarum. Quintil. I. O. 5. 12. *Beeldhouwer, beeldsnyder.*

* Scenicus artifex. Cic. Arc. 5. *Een fraai tooneelspeelder, een die zijn rol op 't tooneel wel speelt.* Medicus. Cels. 3. 4. *Een gauw, of ervaren Geneesheer.*

Politicus scriptor atque artifex. Cic. Or. 51. *Een heel goed Schrijver.* Hij doet'er dicendi bij de Or. 1. 6.

Mundi artifex. Cic. Tim. 2. *De Stich-*

Stichter, Maker, of Bouwheer der wæreld, de Schepper van 't Geheel Al.

Artifex alicujus negotii. Sall. B. I. 35. d'Uitvoorder van een zaak, of handeling.

Artifex suavitatis. Cic. Or. 48. Een vinder der wellust. Voluptatis. Cic. Fin. 2. 35. Een uitvinder van vermaaklijkheit. (Saltationis Suet. Tit. 7. 8. Een leermeester van 't danssen, een dansmeester.)

Artifex in ambitione Cic. Pet. Conf. 12. Een konstig, of gesleepen ampt-kuiper.

Artifex ad judicium corrumpendum. Cic. V. 5. 71. Corrumpendorum judicum. Ascon. Pæd. Cic. 47. Een loer, of doorslepen mensch om de Rechters om te koopen, of om te zetten.

† Morbi artifex. Geneesmeester, Geneesheer, Artz.

Solus amor morbi non amat artificem. Prop. 2. 1. 60. Alleen de minneziekte haat haaren Geneesheer.

ĂRTĬFEX, ĭcis. omn. gen. adject. Quintil. I. O. 9. 4. Konstig, of kunstig, met konst gemaakt, naar de konst, dat niet natuurlijk is, van de beweeging, een gevecht, enz. spreekende.

Argutiæ artifices. Plin. H. 10. 29. Een lieflyke stem, een konstige en aangenaame zang, van den Nachtegaal spreekende.

ĂRTĬFĬCĬĀLIS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Quintil. I. O. 5. 1. Konstig, naar de konst, of naar de regels van de konst gemaakt, van een verdeeling, een bewijs spreekende.

ĂRTĬFĬCĬĀLĬTER. adv. Quintil. I. O. 2. 17. Konstiglyk, naar de konst, met konst, naar de regels van de konst.

ĂRTĬFĬCĬŌSĒ. adv. Cic. de Or. 1. 41. Fin. 3. 9. Konstig'yk, konstrijk, wonderlijk, aardiglyk. (De compar. Artificiosius staat bij Cic. N. D. 2. 22. de superl. Artificiosissime bij Cic. Her. 4. 4.)

ĂRTĬFĬCĬŌSŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 2. 55. Konstig, wel geschikt, naar de konst, daar konst in steekt, van een werk spreekende. (De compar. Artificiosior staat bij Cic. I. R. 1. 52.)

Ignis artificiosus. Cic. N. D. 2. 22. Een konstvuur, een vuur waar door men iets uitwerkt.

Rebus artificiosis se delectare. Vitruv. 9. 9. Behagen in konstwerken scheppen, of vinden.

ĂRTĬFĬCĬŬM, ĭi. n. Konst, handwerk, wetenschap, beleedt.

(Quod artificium facis? Macrob. S. 2. 6. Wat konst koud gij? Wat handwerk do t gij?)

Simulacrum singulari artificio perfectum. Cic. V. 4. 33. Een heel konstig beeld.

Artificium. Cic. V. 4. 21. Konstigheit van snywerk, schildery, enz.

Artificium. Konst, konstgreep, loosheit, snedigheit, schranderheit.

Artificio simulationis eruditus. Cic. Pl. 9. In de konst van veinzen afgerecht.

Artificium. Cic. F. 9. 16. Konst, konstgreep, loosheit, list, bedrog.

† ĂRTĬTUS, ă, ŭm. Plaut. Af. 3. 2. 19. Ervaren, of geleert in de konsten, of wetenschappen. Dus legt het Festus uit.

ĂRTŎCŎPŬS, ĭ. m. Juven 5. 73. Ἀρτοκόπος. Een Bakker.

ĂRTŎCRĔĀS, atis. n. Perf. 6. 50. Ἀρτόκρεας. Een pastei. Zommige zeggen Artocrea, æ. f. het eerste is 't zekerste.

ĂRTŎLĂGĂNŬS, ĭ. m. Cic. F. 9. 20. Ἀρτολάγανος. Een wafel, pannekoek, weitekoek, tarwekoek, eijkoek, enz. De beschrijving die er Athen. 3. 113. D. van maakt past op dit alles.

ĂRTOPTĀ, æ. f. Plaut. Au. 2. 9. 4. Een bakpan der Ouden, waar in zij hun brood bakten, voor dat ze 't gebruik der ovens hadden, of dat 'er bakkers te Rome waren. In alle d'Afschriften van Plin. H. 18. 11. daar hij deeze vaerzen van Plautus aantekt, leest men Artoptasia, en deezen Schrijver twijfelt, of dit vaers van Plautus, dan of 't niet de naam van een vrouw is, die dit slag van brood bakte.

ĂRTOPTĪCIUS, ă, ŭm. Panis artopticius. Plin. H. 18. 9. Ἀρτοπτίκιος. Brood in een pan gebakken.

ĂRTRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 18. 20. Wien, 't land van onkruid zuiveren, als 't koren opkomt, of reeds geschooten is.

ĂRTŬĀTUS, ă, ŭm. Firm. 6. 30. In of aan stukken gescheurt, aan flarden gerukt, of gegeeten. Firmicus heeft zich 't eerst van dit woord en van 't volgende gedient, die van geen goed gebruik zijn.

ĂRTŬĀTĪM. adv. Firm. 7. 1. Aan stukken, by deelen.

ĂRTŪS, gen. ŭum, dat. ĭbŭs. m. plur. Festus. De gewrigten des ligchaams. Dit woord word niet in 't enkelvoudige gezegt, en Lucan. 6. 754. alleen heeft het in dit getal gebruikt.

Artuum dolor. Cic. Cl. 60. Ledenziekte, pyn in de gewrigten, jigt.

Artus. Virg. Æ. 2. 253. De leden, of ledematen des ligchaams.

Omnibus artubus contremiscere. Cic. de Or. 1. 26. In alle de leden van zijn ligchaam beeven.

Elapsi artus in pravum. Tac. H. 4. 81. 5. Leden die uit het lid zijn, verstuikte, of verwrikte leden.

ĂRVERNĪ, ōrūm. m. plur. Cæs. B. G. 1. 31. 4. De Auvergners, 't volk van Auvergne.

ĂRVERNIĂ, æ. f. Auvergne. Een landschap van Vrankrijk.

ĂRVĪNĂ, æ. f. Plin. H. 8. 50. Smeer, vet, reuzel, kaerssmeet.

(Arvina naar de uitlegging van Suetonius bij Servius over Virg. Æ. 7. 627. is 't vet, dat tusschen vel en vleesch zit.

ĂRŬLĂ, æ. f. Cic. V. 4. 3. Een altaartje, een kleinen altaar.)

ĂRUNCŬS, ĭ. m. Plin. H. 8. 50. Ἤρυγγος. Geitenbaard, de baard van een geit.

ĂRŬNDĬFER, ă, ŭm. Ovid. F. 5. 637. Dat vol riet staat, daar veel riet wast, van een veld spreekende.

ĂRŬNDĬNĀCEUS, ă, ŭm. Plin. H. 18. 7. Als riet, of als 't blad van 't riet, van 't blad der graanen spreekende als 't noch groen is.

ĂRŬNDĬNĒTŬM, ĭ. n. Colum. 11. 2. Cato R. R. 6. Een plaats met riet, of rotting beplantt.

ĂRŬNDĬNEŬS, ă, ŭm. Virg. G. 4. 265. Plin. H. 10. 29. Van riet, van rotting, van riet gemaakt.

Silva arundinea. Virg. 10. 710. Een rietbosch, een bosch vol riet, of rotting.

ĂRŬNDĬNŌSŬS, ă, ŭm. Catull. 36. 13. Groeizaam in riet, vol riet, vol rotting, van een land spreekende.

ĂRŬNDO, ĭnis. f. Liv. 27. 3. Een riet, rotting, of rietstok.

* Arundo. Virg. E. 6. 8. Een rietpypje, halmpypje, of rietfluitje.

Equitare in arundine. Hor. S. 2. 3. 248. Op een rotting ryden; op een stok rijden. Zeeker kinderspel.

(Arundo. Virg. Æ. 7. 499. Een pijl, of schicht, om dat ze van rotting word gemaakt.

Arundo. Tib. 2. 7. 5. Een angelroede.

Arundo. Plaut. B. 1. 1. 17. Prop. 4. 2. 33. Een lijmstang. De Ouden plagten rietstokken aan malkanderen te lijmen, tot dat een vogelvanger, onder een boom zittende, de vleugelen van den vogel, dien hij vangen wilde, met de lijm, daar mede de bovenste rietstok besmeert was, bereiken en naar zich haalen konde. Daarom zegt Mart. 14. 218. 2. Callida dum tacita crescit arundo manu. Ondertusschen, dat de bedriegelyke roede aangroeit, of langer word, in de hand van den vogelvanger. En Plin. H. 16. 36. zegt, dat de rieten groeiden tot de lengte nodig om vogelen daar mede te vangen. En dat ze daarom zeugitæ genoemd worden. Proficiunt in aucupatoriam quoque amplitudinem: vocabantur zeugitæ.)

ĂRŬNDŬLĀTĬO, ōnis. f. Varr. R. R.

R. R. 1. 8. *Opbinding der takken van een boom, of van wyngaardranken met rottingteen.*

ĀRŪSPEX. *Zie* Haruſpex.

ĀRVŬM, i. n. Varr. R. R. 1. 29. *Een omgeploegt, en onbezaait land.*

Arvum. Virg. G 2. 1. *Een omgeploegt, en bezaait land.*

Arvo aliquem paſcere. Hor. E. 1. 16. 2. *Iemant van een akker, of van d'inkomſten eens akkers onderhouden.*

(Arva muliebria. Lucret. 4. 1100. *en* arva genitalia. Virg. G. 3. 136. *De vrouwelykheit.* Zie boven Aro.

ĀRVŬS, ă, ŭm. *Dat gebouwt word.*

Non arvus hic, ſed paſcuus eſt ager. Plaut. Truc. 1. 2. 47. *Dit is geen bouwland, maar weiland.*)

ĀRX, ărcis. f. Cic. de Or. 2. 67. *Een sterkte, vesting, slot, kasteel, borgt.*

* Arx omnium gentium Roma. Cic. C. 4. 6. *Rome is de toevlucht van alle volkeren.*

In arce legis præſidia conſtituere defenſionis. Cic. Cl. 57. *Zich onder de bescherming der wet stellen.*

Arx cauſæ. Cic. F. 1. 29. *De kracht, de grond, 't wezentlyke van een zaak.*

† Arces. Virg. 2. 534. *De hoogten, de hooge bergen.*

AS.

ĀS, āſsis. m. Varr. L. L. 4. 36. *Een As, een Roomsch pond van twaalf oncen.* Dit was een koperemunt, zijnde een stuiver, van twaalf penningen waerdye.

* Hæres ex aſſe. Mart. 3. 10. 5. *Een algemeen erfgenaam*, vermids men bij de Romeinen de erfenis in twaalf deelen verdeelde, *of*, gelijk zij zelfs ſpreeken, in twaalf oncen, die een As uitmaakten.

Ad aſſem omnia perdere. Hor. E. 2. 2. 27. *Alles tot den laatsten stuiver toe verliezen; in de uiterste armoede vallen.*

ĀSĂRŌTŬM, i. n. Plin. H. 36. 25. Stat. S. 1. 3. 56. Ἀσάρωτον. *Zeekere gevlakte vloer, van vierkante steenen*, dus genaamt, *of* om dat men ze alleen met ſponſſen ſchoonmaakte; *of* om dat 'er al 't geen van tafel viel, als men at, in bleef ſtaan, zoo dat het ſcheen als of ze nooit geveegt wierd; *of* eindelijk om dat ze van een heele droogge ſtoffe zijnde, alles inzoog wat 'er op geſtort wierd, zonder dat het van noden was op te dweilen.

ĀSĂRŬM, i. n. Plin. H. 12. 13. Ἄσαρον. *Hazelwortel, mansooren,* zeeker kruid.

ĀSBĔSTĪNŬM, i. n. Plin. H. 19. 1. Ἀσβεστον. *Zeeker onbrandbaar vlas.* Men ſmeet het linnen, dat 'er van gemaakt wierdt, in 't vuur, om 't ſchoon te maaken. Linum moet 'er onder verſtaan worden.

ĀSCĂLŌNĬĂ, æ. f. Plin. H. 19. 6. *Palestijnsche Ajuin, Scaloenen, Charlotten.*

ĀSCĔNDĒNS, ēntĭs. omn. gen. Aſcendens machina. Vitruv. 10. 19. *Muurladder, stormladder,* zekere ladder die men gebruikte om de muuren te beklimmen.

ĀSCĔNDŌ, ĭs, ſcēndi, ſcēnsŭm, aſcēndĕrĕ. *Ergens op klimmen, of op klauteren.*

Aſcendere navem. Ter. Ad. 4. 5. 69. In navem. Nep. 2. 8. 6. *'t Scheep gaan, t'zee gaan.* Equum. Liv. 23. 14. In equum. Cic. S. 10. *Te paerd klimmen, stygen, of ryden.*

Equo adverſam ripam aſcendere. Cic. D. 1. 28. *Op de overzyde van den oever te paerd koomen.*

Scalis muros aſcendere. Virg. Æ. 9. 507. *De muuren van een stad beladderen, of met ladders beklimmen.*

Aſcendere in concionem. Cic. Att. 4. 2. *Op stoel klimmen om een rede te doen.* Men noemde dit voortijds, *Op den redenstoel stygen om tot het volk te spreeken.*

Aſcendere ad honores. Cic. Cl. 68. *of* in honores. Cic. Or. 36. *Tot eerampten koomen, of opklimmen.*

Ex honoribus majorum unum gradum dignitatis aſcendit. Cic. Mur. 27. *Hy klom tot een hooger eerampt op, of bequam noch een hooger bedieninge dan zyn Voorvaderen.*

Super nobiles aſcendunt. Tac. G. 25. 5. *Zy worden magtiger dan 's lands Edelen.* Of wel, *Zy verheffen zich boven de Grooten van 't land.*

Gradatim vox aſcendit. Cic. de Or. 3. 61. *De stem klimt allenskens hooger.*

ĀSCĒNSĬŌ, ōnĭs. f. *d'Opkomst, of 't opkoomen der gesternten, het verschijnen der sterren boven ons halfrond.*

Graduum aſcenſio. Vitruv. 9. 4. *De loop der gesternten door de graden van een hemelsteeken.*

Aſcenſionem facere ad aliquem locum. Plaut. R. 3. 1. 7. *Ergens op klimmen, of op stygen.*

Quæ fuit aſcenſio Oratorum. Cic. Cl. 36. *Waar langs de Redenaars zoo hoog opgeklommen, zoo ver gekomen, of tot die volmaaktheit geraakt zyn.*

ĀSCĒNSŬS, ūs. m. *D'Opgang, of 't opklimmen van een trap.*

Aſcenſu prohibere. Cæſ. B. G. 5. 32. 2. Ab aſcenſu prohibere. Cic. Dom. 21. *Iemant het opklimmen beletten.*

Aſcenſus mollis. Liv. 27. 18. *Een gemakkelyke trap, een ligten, of gemakkelyken opgang.* Difficilis, arduus. Cic. V. 4. 23. *Een ongemakkelyken, of moeyelyken opgang.*

* Aſcenſus ad honores. Cic. L. L. 3. 3. *Opklimming, of bevordering tot het staatbewint.*

Aſcenſus. Vitruv. 10. 18. *Stormladder, stormleer.* Zekere ladder om een Stad meê te beklimmen. De zelve Schrijver noemt hem Aſcendens Machina. Zie boven Aſcendens.

ĀSCĒTĒRĬĂ, ōrŭm. n. plur. Juſtinian. Cod. 1. 3. 35. Ἀσκητήρια. *Kloosters, kluizenaars wooningen, eenzame woonplaatzen.*

ĀSCĬĂ, æ. f. Vitruv. 7. 2. *Een schaaf, of schaave.* Het ſchijnt ook bij Plin. H. 16. 40. *een byl* te betekenen.

ĀSCĬŌ, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Vitruv. 7. 2. *Schaaven.*

ĀSCĪSCŌ. *zie* Adſciſco.

ĀSCŎPĒRĂ, æ. f. Suet. N. 45. 5. Ἀσκοπήρα. *Een lederen zak.*

ĀSCRĪBŌ. *zie* Adſcribo.

ĀSCRĪPTĬŌ. *zie* Adſcriptio.

ĀSCRĪPTŎR. *zie* Adſcriptor.

(ĀSELLĂ, æ. f. Ovid. Art. 3. 290. *Een ezellinnetje, een kleine ezelinne.*)

ĀSELLĪ, ōrŭm. m. plur. Plin. H. 18. 35. *Twee sterren,* in 't teken van de Kreeft.

ĀSELLŬS, i. m. Cic. Att. 1. 16. *Een ezeltjen, of kleinen ezel.*

Aſellus. Plin. H. 9. 17. *Kabeljauw,* zekere viſch. De Latijnen noemden hem dus, om dat hij de kleur van een ezel heeft.

ĀSĬĂ, æ. f. Cic. Man. 6. *Aziën.* Een van de 4. deelen der waereld.

ĀSĬĂCŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 12. 588. *of*

ĀSĬĀNŬS, ă, ŭm. Juven. 7. 14. Quintil. I. O. Præf. 8. *of*

ĀSĬĀTĬCŬS, ă, ŭm. Cic. Man. 7. *Aziatisch, van Aziën, die uit Aziën is, of in Aziën woont.*

Genus dicendi Aſianum. Quintil. I. O. 8. 1: 12. 10. Aſiaticum. Cic. Cl. 95. *De wijze van spreeken der Azianen, of Aziatische volkeren.*

ĀSĬLŬS, i. m. Virg. G. 3. 147. *Een wespe, of paerdsvliege,* die de oſſen, paerden, en ſlangen zeer quelt.

ĀSĬNĂ, æ, f. Varr. R. R. 2. 8. *Een Ezelinne.*

(ĀSĬNĀLĬS, ĭs, m. *en* f. lĕ, ĭs, n. *Ezelachtig.*

Aſinali verecundia duci. Apul. M. 4. 143. *Door een ezelachtige schaamte ergens toe gebragt worden. Onbeschaamt iets doen.*)

ĂSINĀRIUS, ă, ŭm. Plaut. Af. prol. 12. *Ezels, van een ezel*, of *dat opzicht op een ezel heeft*, als een moolen die van een ezel omgetrokken wordt. Cato R. R. 11.

ĂSINĀRIUS, ii. m. Cato R. R. 10. Suet. A. 96. 6. *Ezeldryver, Ezelhoeder*.

ĂSINĪNUS, ă, ŭm. Varr. R. R. 2. 8. Plin. H. 15. 13. *Ezels, ezelachtig, van den ezel, dat tot den ezel behoort.*

ĂSINUS, i. m. Varr. R. R. 2. 8. *Een ezel.* Zeeker lastbeest.

Asinus. *Een ezel, een dom, bot, onweetend mensch.*

Neque homines magis asinos unquam vidi. Plaut. Ps. 1. 2. 4. *Ik heb nooit ezelachtiger, of botter menschen gezien dan deeze.*

(Asinus. Catull. 95. 5. *Een meulensteen.* Dus verklaart Muret. V. L. 8. 15. deezen dichter, en deeze uitleggingе behaagt ons boven alle d'uitleggingen van deeze plaats, die wij ooit gelezen hebben. Dat is zeeker, dat de Grieken dit lastbeest en den bovensten moolensteen ὄνος noemen. Zoo doet Hesychius, Ὄνος, ὁ ἀνώτερος λίθος τῆς μύλης, καὶ τὸ ὑποζύγιον. Zoo doet ook Xenoph. Ἀναβ. I. 156. C. Οἱ δὲ ἐνοικοῦντες ὄνους ἀλέτας περὶ τὸν ποταμὸν ὀρύττοντες, enz. *De inwoonders moolensteenen bij de rivier graavende, enz.*)

ĂSIO, ōnis m. Plin. H. 10. 23. *Kerkuil, ransuil*, zekere nachtvogel, die opstaande veêren aan 't hoofd heeft als ezelsooren, waar van daan hij bij de Latijnen zijnen naam gekreegen heeft.

(ĀSIS, idis. Asis terra Ovid M. 5. 648: 9. 447. *Azien, 't land van Azien.*)

ĀSIŬS, ă, ŭm. Virg. G. 4. 343: Æ. 7. 701. *Van Azien, die van Azien is*, 't zij dat men Azien voor een Moeras, of voor een van de deelen der waereld neemt.

Asius lapis. Plin. H. 36. 17. *Zekere blauwe sponsachtige steen.* Men had de gewoonte om 'er doodkisten van te maaken vermids hij de ligchaamen verteerde.

(ĂSŌTĬĂ, æ, f. *Overdaad, ongebondenheit, wulpsheit.*

Asotiam adolescentis viri deplorare. Gell. 10. 17. *De overdadigheit van den jongeling beklaagen. Beklaagen dat den jongeling zoo overdadig is.*

Ut in tali asotia vinceretis. Gell. 11. 9. *Op dat gy in zoodanige ongebondenheit zoud de overhand hebben.*)

ĂSŌTŬS, i. m. Cic. Fin. 2. 7. Ἄσωτος. *Een verboert, verzopen, of verdronken mensch; een gulzigaart, boerejager, of dronkaart.*

ĂSPĂLĂTHUS, i. m. Plin. H. 12. 24. Ἀσπάλαθος. *Eglantier, zekere doornehaage, vol witte stekels, en roozebloempjens.*

ĂSPĂRĂGUS, i. m. Mart. 13. 21. 2. Ἀσπάραγος. *Asperges, spergies, koraalkruid.* Zeeker gewas.

ĂSPECTĀBĬLIS, is. m. & f. lĕ, ĭs. n. Cic. Tim. 4. *Zichtbaar, zienelyk, dat gezien kan worden.*

* Aspectabilis. Cic. Tim. 4. *Waardig gezien te worden, dat het gezicht verdient.*

ĂSPECTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. Pl. 42. Plaut. Am. 4. 2. 8. *Iemant, of iets zien, bezien, bekyken, aankyken, beschouwen, aanzien, aanschouwen, bespiegelen.*

* Collis aspectat adversas desuper arces. Virg. Æ. 1. 424. *De heuvel kykt, of steekt boven de torens en sterkten, van d'andere zyde, uit.*

Aspectari. Lucret. 3. 76. *Gezien zyn, in aanzien, of achting zyn.*

ĂSPECTUS, ūs. m. Cic. V. 4. 62. *Aanschouwing, beschouwing, bezichtiging, bespiegeling, het aankyken, of 't aanzien van iemant, of iets.*

Aspectus. Cic. N. D. 2. 57. *'t Gezicht, de zin van 't gezicht.*

Alicujus rei aspectus miserabilis. Cic. A. 2. 29. *Een droevig gezicht, of schouwspel.*

Ad aspectum præclarus. Cic. V. 4. 52. *Schoon om te zien, schoon voor 't oog, aangenaam voor 't gezicht*, van een plaats spreekende.

In aspectu urbis habere portum. Cic. V. 4. 52. *Een haven in 't gezicht van de stad hebben.*

Primo aspectu. Cic. Att. 7. 2. *Op 't eerste gezicht, by 't opslag van 't oog, ten eersten aanzien, stukx, aanstonds, datelyk, terstond.*

Sub aspectum cadere. Cic. Tim. 5. Venire. Cic. de Or. 2. 87. *Onder 't gezicht vallen, zichtbaar zyn.*

Uno aspectu de aliquo judicare. Cic. Cl. 54. *Van iemant op 't eerste gezicht, of door hem eens te zien, oordeelen.*

Aspectum definire. Cic. D. 2. 44. *'t Gezicht sluiten, bepaalen, eindigen.*

Copias in aspectum hostium adducere. Cic. F. 10. 23. *Zyn kryksvolk in 't gezicht der vyanden aanvoeren.*

Aspectus morum. Plin. H. 11. 52. *Oordeel over iemants zeeden, of gedrag; de gedachte die men van iemant maakt.*

Aspectus. Plin. H. 2. 68. *'t Gezicht*, van de sterren, een huis, enz. spreekende.

ĂSPELLO, is, āspŭli, āspŭlsŭm, aspellĕrĕ. acc. Plaut. Trin. 3. 2. 46. Cic. T. Q. 2. 10. *Iemant wechjaagen, verdryven, wechdryven, van hem jaagen.*

Spes mihi aspellit metum. Plaut. Capt. 3. 3. 4. *De hoop dryft de vrees van my wech.*

ĂSPĔR, ă, ŭm. Plin. H. 12. 7. Virg. G. 4. 277. *Onaangenaam, onsmaakelyk, wrang, hard, scherp, onbehaaglyk*, voor de smaak, 't gezicht en d'andere zinnen. De compar. Asperior staat by Liv. 45. 36. en de superl. Asperrimus by Liv. 38. 17.

Vinum asperum. Ter. H. 3. 1. 49. *Wrange, straffe, of onsmaakelyke wyn.*

(Aspera remedia. Curt. 5. 9. 3. *Onaangenaame, of onsmaakelyke geneesmiddelen.*)

Asper. Cæs. B. C. 3. 42. 5. *Hobbelig, ongelyk, bultig, oneffen, moeyelyk, scherp, steil*, van een weg. Cic. A. 9. 1. rots. Curt. 6. 4. 5. bergen. Curt. 3. 4. 6. sp eekende.

Aspera tempora Cic. C. B. 9. *Hard, streng, of quaad weer.*

Asperrimo hyemis (tempore.) Tac. An. 3. 5. 2. *In 't hardste, of strengste van den winter.*

Asper. Cic. Cl. 34. *Geemelyk, moeyelyk, grynig, gestreng, hard, straf.*

Asper animus. Liv. 39. 40. *Een straffen, of onrekkelyken inborst.*

Nummus. Suet. N. 44. 4. Perf. 3. 70. *Een rouw, of nieuw-geslagen stuk gelds.* Victus. Plaut. Capt. 1. 2. 85. *Een streng leven.*

Aspera doctrina. Cic. Mur. 29. *Een al te gestrenge leer.* Oratio. Cic. Or. 5. *Een rouwe, of onbeschaafde rede.* Pugna. Virg. Æ. 12. 124. *Een hard, of scherp gevecht.* Silva. Virg. G. 1. 152. *Een bosch vol struivellen en haagen.* Cœna. Plaut. Capt. 3. 1. 37. *Een schraal avondmaal.* Tractatu terra. Plin. H. 17. 7. *Een land dat zwaar te bebouwen valt.* Gens cultu. Virg. Æ. 5. 730. *Een onbeschaafst, grof, of onleerzaam volk.*

Facetiæ asperæ. Tac. An. 15. 68. 4. *Scherpe steeken, schampere spotternyen.*

Aspera bella. Hor. E. 2. 1. 7. *Zwaare oorlogen.* Signis pocula. Virg. Æ. 2. 167. *Gedreeven drinkbeekers.*

† Urbs studiis asperrima belli. Virg. Æ. 1. 18. *Een zeer strydbare stad, een stad die kloekmoedige en strydbaare inwoonders heeft.*

(Asper. *Ongehoorzaam, wederspannig, ongebonden, ongetemt.*

Juvenis asper monitoribus. Hor. A. P. 163. *Een jongeling wederspannig tegens zyne bestraffers, of die niet hooren wil naar die hem bestraffen.*

Ex epistola apparet, quam asper futurus juvenis, si vixisset. Lampr. Ant. Diad. 8. *Het blykt uit den brief, hoe ongehoorzaam en wederspan-*

ſpannig die jongeling, indien hij in 't leven gebleeven ware, zoude geweeſt zijn.

Aſper. *Grof, plomp, onvriendlijk, ongeſchikt, boers.*

Evadunt aſperiores & oratione & moribus. Cic. Fin. 4. 28. *Zy worden in 't ſpreeken, en in zeden bo rs, plomp,* of *ongeſchikt.*

Aſper word ook gezegt, van die zig op harde en rouwe plaatzen ophoud, by voorbeeld, in boſſchen en ſtruivellen, in welke de jagers zich onthouden.

Frater virginis aſperæ. Sen. M. 1. 87. *Apollo de broeder van Diana zich in boſſchen en ſtruiken ophoudende*, of *gedurig op de jagt zynde*)

ĀSPĔRĒ. adv. *Scherpelijk, hardelijk, ſtrengelijk, vinniglyk, bitterlijk, ſchamperlyk,* wanneer 't op ſpreeken, ſchrijven, *of* laſteren aankoomt. De compar. Aſperius ſtaat by Cic. Att. 9.15. en de ſuperl. Aſperrime by Vitruvius beneeden.

Nimis aſpere aliquem tractare. Cic. Fr. 2. 6. *Iemant al te hard*, of *te geſtreng handelen.*

Parietem aſperrime trulliſſare. Vitruv. 7. 3. *Een muur vol raapen*, of *ruw bepleiſteren.*

(ĀSPĔRĬTĔR. adv. *Hardelijk, onzacht.*

Ubi tu nequaquam cubares aſperiter. Næv. by Non. 11. 32. *Daar gy geenzins onzacht zoud neder leggen.*)

ĀSPERGĬLLŪM, i. n. Perott. Corn.cop.col.693. *Quiſpel, ſprenkelquaſt.* Dit woord is nieuw doch noodzakelijk. Andere gebruiken Aſpersōrium, ii. n.

ĀSPĔRGO, is, ſpersi, ſpersūm, ſpergĕrĕ. acc. cum abl. *Iets beſprengen, bevochtigen, begieten.*

Aram ſanguine aſpergere. Cic. N. D. 3. 36. *Bloed op een altaar ſtorten, ſprengen,* of *plengen.*

* Aquam aſperſiſti. Plaut. B. 2. 3. 13. *Gy hebt my met water beſprengt,* dat is, *ik ben door u weêr tot myn zelven gekoomen.*

Aſpergere ſale. Plin. H. 15. 6. en 7. *Zouten, met zout beſprengen.*

Sale minuto & trito carnem aſpergere. Colum. 12. 53. *Vleeſch met fijn zout beſprengen.*

Aſpergere alicui moleſtiam. Cic. Fr. 2. 9. *Iemant verdriet,* of *moeyelijkheit aandoen.* Labem. Cic. Vat. 6. *Iemants eer en aanzien krenken.* Sales orationi. Cic. Or. 26. *Zyn redenen met zout beſprengen, aardige quinkſlagen in zyn rede mengen.*

In laudatione tuâ labeculam aſperſiſti. Cic. Vat. 17. *Gy hebt in uwe lofrede iets tot zyn nadeel gemengt.*

Alicujus facti ſuſpicione aſpergi. Cic. Cœl. 10. *Verdacht over een miſdaad zijn.*

Ejus criminis illum rumor aſpergit. Curt. 10. 10. 18. *'t Gemeen gerucht loopt dat hy een medeplichtige,* of *dader van dat ſchelmſtuk is.*

Aſpergere aliquid in literis. Cic. F. 2.16. *Iets in een brief aanroeren.*

(Aſpergere. *Een weinigjen daar by doen.*

Ebutio ſextulam aſpergit. Cic. Cæc. 6. *Hij doet Ebutius noch een weinigjen, nog een ſeſendertigſte deel daar bij.*)

ĀSPERGO, ĭnis. f. Ovid. M. 3. 86. *Beſproeying, beſprenging, begieting, bevochtiging.*

Non poteſt aſpergo in interiorem partem pervenire. Vitruv. 5. 11. *De regen die 'er tegens aan ſlaat, kan van binnen niet doorgaan.*

Leni aſpergine ſubjectos flores fovere. Plin. E. 5. 6. *Bloemen door een zachte beſproeijing aanqueeken.*

Aſpergo. Plin. H. 22.21. Virg. Æ. 3 534. *De vochtigheit*, of *'t water dat by nat weder langs de rotzen en muuren afloopt.*

Aſpergine maris mareſcunt arbores. Plin. E. 2. 17. *Door 't ſpatten van 't zeewater gaan de boomen uit.*

ĀSPĔRĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 12. 10: 20. 22. *Wrangheit, zurigheit,* die men in de vruchten, vochten, enz. vind.

Aſperitas viæ, montis. Cic. A. 9. 1. Liv. 28. 1. *Hardigheit, moeyelykheit, ongemakkelijkheit van een reis, weg, ſteilen berg,* enz.

Aſperitas vocis. Lucret. 4. 553. *De hardigheit der ſtem.* Squamarum. Gell. 2. 6. *Hardigheit der ſchulpen.*

Aſperitas. Nep. 25. 5. 1. Cic. Fin. 4. 28. *Barsheit, onheusheit, wreetheit, plompheit, onbeleeftheit, onbeſchoftheit, ſtraſheit, geſtrengheit,* van den aart, 't gelaat, de zeden, enz ſpreekende.

Aſperitas agreſtis, inconcinna, gravis. Hor. E. 18. 6. *Onbeleeftheit, onbeſchofte zeden. Een wild, wreet,* of *onbeſchoft gelaat.*

Aſperitas orationis. Liv. 2. 61. *De hardigheit*, of *'t aanſtotelyke in een rede.*

Aſperitas contentionis oratoris humanitate conditur. Cic. de Or. 2. 53. *De ſcherpigheit der twiſtredening word door de aangenaamheit des redenaars verzoet.*

Aſperitas intercolumniorum. Vitruv. 3. 2. *d'Uitſtr ng*, of *ongelyke ſtant van een ry pylaaren aan een kerk,* wanneer men ze uit de hoeken beſchouwt.

ĀSPERNĀBĬLĬS, is. m. & f. lĕ, is. n. *Verachtelijk, verſmadelyk, verwerpelijk, dat te verachten is.*

Res eruditis aſpernabiles. Gell. 11. 3. *Verachtelyke dingen voor de Geleerden.*

ĀSPERNĀNDŪS, ā, ūm. Particip. Vir minime aſpernandus. Cic. F. 15. 6. *Een man die niet te verachten is.*

ĀSPERNĀTĬO, ōnis. f. Cic. T. Q. 4. 14. *Verachting, verſmading, kleinachting, verwaarloozing.*

ĀSPERNŎR, āris, ātus ſum, ārī. acc. Ter. Ph. 2. 3. 24. *Verachten, verſmaaden, verwerpen, verſtooten, van de hand wyzen, niet achten.* Zie aldaar Donatus.

Aſpernari aliquem pro ignoto. Plaut. Capt. 3. 4. 10. *Iemant als eenen onbekenden verachten,* of *over zy aanzien.*

Illius crudelitatem Dii a ſuis aris aſpernati ſunt. Cic. Clu. 68. *De Goden hebben de bedeloften van dien bloedhond,* of *wreedaard van hunne altaren verworpen.*

ĀSPĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Iets ſcherp, rouw, bultig, hobbelig, oneffen,* of *ongelyk maaken.*

Aſſeculi formatis gradibus aſperantur, ne advolantibus ſint lubrici. Colum. 8. 3. *De plankjens als ſporten geſtelt, maakt men ongelijk, op dat ze voor de vogels niet glad,* of *glibberig worden.*

Apes aſperantur. Varr. R. R. 3.16. *De byen worden ruig,* of *mager.*

Aſperare crimina. Tac. An. 1.29.3. *Een misdaad vergrooten,* of *verzwaaren.* Iram victoris. Tac. H. 2. 48. 1. *Des overwinnaars gramſchap tergen.*

Saxo aſperare pugionem. Tac. An. 15. 54. 2. *Zijn dolk op een rots wetten.*

Sagittas oſſibus aſperare. Tac. G. 46. 5. *De pijlen aan de beene 't punt ſcherpen,* of *ſcherp maaken.*

Aſperare aliquem. Stat. Th. 1. 138. *Iemant tergen, verbitteren, quaad maaken.* Undas. Virg. Æ. 3. 285. *De baaren beroeren.*

Hunc aſperaverant carmina in ſævitiam ejus vulgata. Tac. An. 1. 72. 6. *Hy was quaad wegens zekere vaerzen tegens zyne wreedheit gemaakt.*

ĀSPERSĬO, ōnis. f. Cic. L. L. 2. 10. *Beſproeijing, beſprenging, begieting, bevochtiging.*

ĀSPERSUS, ūs. m. Olei aſperſu necantur. Plin. H. 11. 53. *Zy ſterven als men 'er oly op giet.*

ĀSPERSŬS, ă, ūm. Cic. N. D. 1. 13. *Beſproeit, beſprengt, begooten, nat, bevochtigt, nat gemaakt.*

* Aſperſus luto. Hor. E. 1. 11. 12. *Beſlijkt, met ſlyk beſpat,* of *geſmeeten.*

Aſ-

Aſperſus infamia. Cic. Cœl. 10. *Met oneer*, of *ſchande bevlekt.*

Aſperſus oculis liquor. Plin. H. 12. 8. *Een oogwater, een watertje dat men in 't oog doet.*

(Vacca femine aſperſa. Liv. 41. 13. *De koe is dragtig geworden.*)

ĂSPĚRŪGO, ĭnis. f. Plin. H. 26. 10. *Kleefkruid, waldmeeſter.*

ĂSPHŎDĔLUS, ī. m. Plin. H. 21. 17. Ἀσφόδελος. *Affodillen.* Zeeker gewas.

ĂSPĬCĬO, ĭs, aſpexi, aſpectŭm, ăſpĭcĕrĕ. acc. *Iets*, of *iemant zien, bezien, aanzien, aankijken, beſchouwen, aanſchouwen, beſpiegelen, gewaar worden, aanmerken, verneemen.*

Ad aliquem aſpicere. Cic. Ar. 1. *Naar iemant toe zien.*

Ad faciem alicujus aſpicere. Plaut. Pſ. 1. 2. 9. *Iemant in 't aangezicht zien.*

Furtim inter ſe aſpiciebant. Cic. C. 3. 5. *Zij lonkten gedurig malkanderen toe.*

Aſpicere lucem. Cic. S. R. 22. *Het daglicht zien, geboren worden, ter waereld koomen*, van een kind, enz ſpreekende.

Me Scorpius aſpicit. Hor. O. 2. 17. 17. *Ik ben onder het teken van Scorpius geboren.*

† Aſpicere aliquem. Virg. Æ. 2. 690. *Iemant helpen, bijſtaan, begunſtigen.*

Si genus aſpicitur. Ovid. F. 6. 29. *Indien men op d'afkomſt*, of *op 't geſlacht ziet.*

Sin ſolo aſpicimur ſexu. Sil. 3. 114. *Zoo men alleenlijk op ons geſlacht ziet.*

(Aſpicere aliquem. *Iemant onder de oogen koomen, zijn oogen ſtijf op iemant zetten*, of *op hem ſlaan.*

Lacedæmonios ante ſe Imperatorem nemo Bœotiorum auſus fuit adſpicere in acie. Nep. 15. 8. 3. *Niemant van de Bœotiërs hadde, eer hij veldoverſte geworden was, de Lacedæmoniers in den veldſlag durven onder de oogen koomen*, of *hadde voor de Lacedæmoniers durven blijven ſtaan.*

Aſpicere aliquem. *Iemant ontzien*, of *eer bewijzen.*

Chabriam magis milites, quam qui præerant, aſpiciebant. Nep. 12. 4. 1. *De zoldaten ontzagen Chabrias meer, beweezen Chabrias meer eer, dan de veldoverſten.*)

ĂSPĪLĀTES, æ. f. Plin. H. 37. 10. Ἀσπιλάτης. *Zeeker koſtelijk geſteente, vunrverwig*, dat in Arabien in 't neſt van zekere vogels werde gevonden.

ĂSPĪRĀTĬO, ōnis. f. *Ademing, aaſſeming, ademhaaling.*

Aſpiratio aëris. Cic. N. D. 2. 33. *Inademing van de lucht.*

* Aſpiratio Cœli, Caniculæ, &c. gravis & peſtilens. Cic. D. 1. 57. *Een invloed des hemels, van de hondſterre, enz. ongezond en beſmettelijk.*

Terrarum aſpiratio diſparilis. Cic. D. 1. 36. *De verſcheide dampen*, of *uitwaaſſemingen der aarde.*

Aſpiratio. Quintil. I. O. I. 4. *Uitblazing, een blazende uitſpraak.*

ĂSPĪRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Catull. 68. 64. *Blaazen, waaijen.*

Aſpirare. Cic. N. D. 2. 55. *Ademen, aaſſemen, ademhaalen.*

Aſpirare ad locum aliquem. Varr. R. R. 1. 57. *Ergens in waaijen, in blaazen, in dringen*, van den wind, de lucht, enz ſpreekende.

Ne felis aut vipera aſpiret. Colum. 8. 14. *Op dat de kat of d'adder hier niet bij zoude koomen.*

Aſpirare ad aliquem. Cic. F. 7. 10. *Bij*, of *tot iemant koomen, iemant aanſpreeken*; of *trachten om bij iemant te koomen, om hem te ſpreeken.*

Ex bellica laude nemo ad Scipionem aſpirare poteſt. Cic. Cl. 21. *Niemant kan door zijne oorlogs daaden den lof van Scipio behaalen. Niemant koomt in oorlogsdaaden by Scipio te pas*, of *niemant kan bij Scipio vergeleken worden.*

Aſpirare ad aliquid. Cic. Or. 41. *Ergens naar ſtaan, naar trachten, naar dingen*, van een lof, waerdigheit, voordeel, enz ſpreekende.

Aſpirare ad pecuniam alicujus. Cic. V. 1. 54. *Aan iemants geld zoeken te koomen.*

Ingenium alicui aſpirare. Quintil. I. O. Præf. 4. *Iemant verſtandig maaken.*

(Aſpirare, alleen. Cic. Her. 4. 34. of)

Aſpirare alicui. Virg. Æ. 9. 525. Cœptis alicujus. Ovid. M. 1. 3. *Iemant begunſtigen, in zijn voorneemens gunſtig*, of *behulpzaam zijn.*

Aſpirante fortuna. Curt. 3. 8. 20. Sen. B. 3. 2. *'t Geluk hem*, of *zijne raadſlagen gunſtig zijnde.*

Pravo conſilio interdum caſus propitius aſpirat. Val. Max. 3. 8. 2. ext. *'t Geval begunſtigt dikwils een quaaden raadſlag.*

ĂSPIS, idis. f. Cic. R. P. 9. Ἀσπίς. *Een adderſlang*, een zeer vergiftige ſlang.

ĂSPLĒNŬM, ī. n. Vitruv. 1. 4. Plin. H. 27. 5. *Steenvaren; miltkruid.*

ĂSPŎRTĀTĬO, ōnis. f. Cic. V. 4. 49. *Vervoering, wechvoering, wechneeming, verbrenging*, van d'eene plaats naar d'andere.

ĂSPORTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Iets vervoeren, wechneemen, wechbrengen, wechvoeren, brengen, meevoeren.*

Quocumque aſportabitur, certum eſt perſequi. Ter. Ph. 3. 3. 18. *Waar men hem heene voerd, zal ik hem volgen.*

Aſportare aliquem ad aliquem Alexandriam. Liv. 24. 26. In Macedoniam. Liv. 27. 31. *Iemant bij iemant t'Alexandrien, in Macedonien voeren.*

Multa de ſuis rebus ſecum aſportabat. Cic. Par. 1. 1. *Hij nam*, of *voerde veel van zijn goed meê.*

ĀSPRĒDO, inis. f. Celſ. 5. 28. en

ĀSPRĬTŪDO, inis. f. Celſ. 6. 6. *De oneffenheit*, of *hobbelighеit der deelen van iets, waar door het hard en ſcherp word*, van de taal, een lidteken, enz ſpreekende.

Aſpredo cutis. Celſ. 5. 28. *De hardigheit van 't vel.*

ĀSPRĒTŬM, ī. n. Liv. 35. 28. *Een ſteenachtige, hobbelachtige, ongelijke plaats, vol ſtruivellen en haagen.*

ĀSSĂ, æ. f. Juven. 14. 208. Nonius 1. 280. zegt dat de Ouden dus *een Voedſter* noemden, vermids ze altijd bij 't kind was. (De Scholiaſtes verſtaat daar door *een drooge minne*, die de kinderen niet zoogt, maar alleen oppaſt.)

* Aſſa vox. Cato *by* Non. 2. 70. Aſcon. Pæd. Cic. p. 37. *De ſtem alleen, een t'zamenzang van ſtemmen zonder ſpeeltuigen. Zie.* Aſſus.

Cantare carmina aſſa voce. Varr. *bij* Non. 2. 70. *Vaerzen alleen met de ſtem zingen.*

Aſſa. Plaut. Curc. 2. 3. 88. *Gebraadt, gebraaden vleeſch.* Men moet 'er Caro onder verſtaan.

ĀSSĂ, ōrūm. n. plur. Cic. Fr. 3. 1. *Zweetvertrekken in de badſtooven.*

ĀSSĀMENTĂ, ōrūm. n. plur. Plin. H. 16. 40. *Planken, berderen, tafels.*

ĀSSĀRIUS, a, ūm. Cato R. R. 133. *Gebraaden, gerooſt*, of *bij 't vuur gedroogt.*

ĀSSĀTŪRĂ, æ. f. Vopiſc. Aurel. 50. *Gebraadt, gebraaden vleeſch.* Dit woord is geen Latijn.

ĀSSECLĂ, æ. m. *Volgdienaar, lijfknecht, knecht.* Aſſecla, word bij de Ouden niet gevonden om te zeggen, *leerling, navolger.*

Aſſeclæ Legatorum. Cic. V. 1. 25. *'t Volk*, of *'t gevolg der Gezanten.*

Aſſecla menſarum. Cic. in Sall. 8. *Schuimer, tafelbroer*, die men aan de tafels der Grooten, *een Koſtganger* noemt.

ĀSSĔCTĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 33. 12. *'t Gevolg, de sleep, de stoet, 't gezelschap dat iemant volgt.*

* Affectatio Cœli. Plin. H. 2. 20. *Waarneming des hemels en der sterren.*

ĀSSĔCTĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. C. B. 27. *Volgdienaar, lyfknecht, navolger, een van 't gevolg, van den stoet*, of *'t gezelschap van een ander.*

* Affectator alicujus. Plin. H. 24. 17. *Iemants navolger, aanhanger*, of *leerling.*

Affectator eloquentiæ. Plin. H. 29. 1. *Een liefhebber der welsprekentheit.*

ĀSSĔCTŎR, ārĭs, ātūs sūm, ārī. acc. Cic. de Or. 1. 56. *Iemant volgen, verzellen, vergezelschappen, gezelschap houden, geleiden*, 't zij op reis, in de stad, enz, plichts, *of* eershalven.

* Omnibus officiis illum affectatus est. Suet. I. 19. 4. *Hij heeft hem allerlei dienst, of vriendschap beweezen. Door duizenderlei diensten heeft hij zich bij hem aangenaam gemaakt.*

ĀSSĔNSĬO, ōnĭs. f. Cic. A. Q. 4. 12. *Toestemming, toegeeving, goedkenning, goedkeuring, behaging.*

* Assensio. Cic. A. Q. 1. 11. *Overeenkomst, verwilliging, bewilliging, inwilliging, geneegentheit.*

ĀSSĔNSŎR, ōrĭs. m. Cic. F. 6. 21. *Toestemmer, bewilliger, een die van 't zelve gevoelen*, of *oordeel is.*

(Iræ assensor meæ. Sen. Hip. 5. 1207. *Gij die oordeelt, of die my toestemt, dat mijn toorn billyk is; die met mij gevoelt, dat ik met reden vertoornt*, of *gestoort ben.* Deeze plaats is Pareus niet te binnen gekoomen, als hij in zijn Lexicon Criticum zegt, dat dit woord bij niemant word gevonden dan bij Cicero in de terstont aangetrokkene plaats.)

ĀSSĔNSŪS, ūs. m. *Toestemming, toegeeving, goedkeuring, behaging.*

Assensus suos firme sustinere. Cic. Fin. 3. 9. *Zijn meeningen*, of *gevoelens krachtiglijk staande houden*, of *beweeren.*

Assensu omnium dicere. Cic. N. D. 2. 2. *Behaaglijk voor allen spreeken.*

Assensus. Cic. Cl. 49. *Overeenkomst, verwilliging, bewilliging, inwilliging, geneegentheit.*

ĀSSĔNSUS, ă, ūm. Particip. Cic. A. Q. 4. 31. *Toegestaan, toegestemt, ingewilligt.*

ĀSSĔNTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Am. 24. *Vleijing, gevlei, involging, toegeeving aan eens anders gevoelen*, of *geneegentheit.*

Assentationibus benevolentiam alicujus colligere. Cic. Am. 17. *of* Se in alicujus consuetudinem immergere. Cic. Clu. 13. *Door vleijerij iemant inwinnen. Zich door believing*, of *gedienstigheit in iemants gunst dringen.*

* Assentatio. Paterc. 2. 128. 3. *Toegeeving, toegeeventheit, goedheit, zachtigheit, inwilliging, involging van eens anders wil*, of *geneegentheit.*

Istæc illum assentatio perdidit. Plaut. B. 3. 3. 7. *Deeze al te groote goedheit*, of *toegeeving, heeft hem bedorven.*

ĀSSĔNTĀTĬŪNCŬLĂ, æ. f. *Een kleine vleijery, een ligte toegeeving*, of *gedienstigheit.*

Assentatiuncula alicujus amorem aucupari. Cic. F. 5. 12. *Iemants vriendschap*, of *geneegentheit door kleine vleijerijen*, of *toegeevingen zoeken*, of *inwinnen.*

* Assentatiuncula. Plaut. St. 1. 3. 75. *Een eerlooze vleijerij, een onwaerdige*, of *schandelyke gedienstigheit*, of *toegeeving.*

ĀSSĔNTĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. F. 5. 12. *Een vleijer, pluimstryker, een vleijenden hoveling.*

ĀSSĔNTĀTŌRĬĒ. adv. Cic. Fr. 2. 14. *Door vleyerij, believing, liefkozing*, of *gedienstigheit.*

ĀSSĔNTĀTRĪX, īcis. f. Plaut. Most. 1. 3. 100. *Vleister, pluimstrykster, liefkoosster; een die alles toegeeft wat 'er gezegt word.*

ĀSSĔNTĬO, īs, sēnsī, sēnsūm, sēntīrĕ. dat. Dit woord is zoo zeer niet in gebruik als het volgende. (Het is evenwel gebruikt niet alleen van Accius en Pomponius bij Non. 7. 8. maar ook van Plaut. R. 4. 3. 36. Cic. Off. 1. 6. Curt. 5. 12. 3: 7. 4.)

ĀSSĔNTĬŎR, īrĭs, sēnsūs sūm, sēntīrī. dat. *Met iemant overeen koomen; van iemants meening*, of *gevoelen zijn; iemants meening*, of *gevoelen volgen*, of *aanhangen.*

Huic assensi sunt ad unum. Cic. F. 10. 16. *Daar was 'er niet een of hij volgde zijn gevoelen.*

Assentiri alicui de re aliqua. Cic. de Or. 1. 49. *of* rem aliquam. Cic. de Or. 3. 48. *Met iemant ergens in overeenkoomen, iemant iets toestaan*, of *toestemmen, iemants meening ergens in opvolgen.*

Assentiri alicui verbo. Sall. B. C. 40. *Mondeling*, of *met woorden betuigen dat men van iemants gevoelen is.*

Illi assensum est. Cic. F. 1. 2. *Zijn meening is aangenomen, goedgekeurt*, of *gevolgt.*

ĀSSĔNTŎR, ārĭs, ātūs sūm, ārī. dat. *Iemant vleijen, pluimstrijken, liefkoozen, believen, involgen, al zijn zeggen toestaan om hem in te winnen.* Imperavi egomet mihi omnia (illi) assentari. Ter. E. 2. 2. 22. *Ik heb voorgenomen alles*, of *al zijn zeggen toe te staan*, of *toe te geeven*, of *hem nergens in tegen te spreeken.*

* Nisi forte te amant, & tibi assentantur. Cic. F. 9. 12. *Ten zy dat zy u beminnen, en believen.*

ĀSSĔQUŎR, ĕrĭs, sĕcūtūs sūm, sĕquī. acc. *Iemant in 't gaan inhaalen, achterhaalen, onderhaalen, onderscheppen.*

* Assequi propositum. Cic. Fin. 3. 6. *Zijn oogmerk bereiken, zijn einde bekoomen.* Magistratus. Cic. Pis. 1. Honores. Cic. Quir. post. red. 2. *In de regeering*, of *in 't staatbewint koomen.* Maturitatem. Cic. N. D. 2. 19. *Rypen, ryp worden.* Ingenium alterius. Plin. E. 4. 8. 5. *Een ander in schranderheit bykoomen*, of *gelyk zyn.* Cogitationem alicujus. Cic. I. R. 2. 47. *Iemants gedachten uitvorschen.*

In ea re nihil aliud assequeris, nisi ut, &c. Cic. S. R. 34. *Gy wint*, of *bekoomt daar niet anders door, dan, enz.*

Nullam partem videor tuorum meritorum assecutus. Cic. F. 1. 4. *Mij dunkt dat ik de minste verplichting aan u niet voldaan heb.*

Aliquid ex aliqua re conjectura assequi. Cic. V. 3. 86. *Iets ergens anders uit giffen, uit voorwikken*, of *uit raaden.* Suspicione. Cic. Att. 7. 13. *Uit vermoeden.*

Apertis obscura assequi. Cic. N. D. 3. 15. *De duistere dingen door de klaare kennen.*

In Senatu Consularem auctoritatem assequebatur. Cic. Cl. 48. *Hy had een gelyk gezagh in den Raad met de Borgermeesteren.*

ĀSSĔR, ĕrĭs. m. Cæs. B. C. 2. 2. 2. *Een sper. Een rib.* 't Is ook 't geen men eigentlijk *gezaagde balken* noemt, dat in 't bijzonder 't hout is waar van men ribben maakt. Het meervoud is meer in gebruik, dan 't enkelvoud.

(Asseres. *Latten, daar de pannen op leggen*, of *op rusten.*

Asseres sub tegulas ponuntur ita prominentes. Vitruv. 4. 2. *De latten zoo ver overstekende, worden onder de pannen gelegt.*

Asseres. *Draagboomen, draagstokken.*

Lecticarii cum asseribus in auxilium accurrerunt. Suet. C. 58. 8. *Die de rosbaar droegen schooten met de draagstokken toe om te helpen.*)

ĀSSĔRCŬLŬS, ī. m. *Een ribbetjen, sperritjen*, of *een langachtig hout*, als een *wandelstok, beezemsteel, enz.* Colum. 8. 3. Cato R. R. 151.

R. 153. heeft Āssĕrcŭlŭm, I. n. in den eigen zin gebruikt.

ĀSSĔRO, is, āssēvi, āssĭtŭm, āssĕrĕre. Cato R. R. 32. *Bypooten, byzetten, byplanten*, van den wijngaard, enz. spreekende. Men vint dit verbum niet dan in 't passivum gebruikt. (Varro zegt nochtans R. R. 1. 26. Neque propter eas (cupressus) asserunt vites, quod inter se hæc inimica. *En zy planten ook geen wynstokken nevens cypressenboomen, om dat 'er een strydigheit tusschen beiden is.*)

ĀSSĔRO, is, sĕrŭi, sĕrtŭm, sĕrĕrĕ. acc. *Zeggen, verklaaren, verzekeren, bevestigen, beweeren, toezeggen, staande houden.* (Alhoewel bij Cicero dit woord niet gevonden word in deeze betekenisse, om dat Gruterus, Muretus en Lambinus de Or. 2. 59. leezen voor assero, hac sero, dat is *ik plantte deeze boomen*, en de beste drukken Her. 4. 46. voor asserebamus leezen differebamus, en de parenthesis, ut ipsi asserunt. Off. 3. 13. niet erkennen: nochtans mist Scioppius Infam. Fam. p. 178. meenende dat het eerst in de eeuw van Theodosius begonnen heeft dit te betekenen; want wij vinden deeze betekenisse ook voor Theodosius tijden in de volgende voorbeelden.

Tiberius asseruit. Tac. An. 2. 83. 5. *Tiberius heeft verzeekert, heeft bevestigt.*

An vera assererentur. Tac. An. 16. 2. 1. *Of het de waarheit was, 't geene gezegt*, of *'t geene staande gehouden wiert.*

Terra, si tum aretur, asseritur per triennium sterilis fieri. Pallad. R. R. 2. 5. *'t Word verzeekert*, of *men beweerd, dat de aarde, indien ze dan word gebouwt, drie jaaren onvruchtbaar word.*)

* Asserere manu servum aliquem liberali causa. Plaut. Pœn. 4. 2. 83. Ter. Ad. 2. 1. 40. *Voor 't recht bij oplegging der handen een dienstknecht vry verklaaren*, naar de gewoonte der Ouden.

Asserere aliquem in servitutem. Liv. 3. 44. *Iemant tot een slaave maaken*, of *beweeren dat iemant een slaave is.* In libertatem. Suet. Cl. 10. 6. *Vrijmaaken, in vryheit stellen.*

Asserere sibi nomen sapientis. Quintil. I. O. 12. 1. *Zich den naam van wijs toeschryven*, of *aanmatigen.* Sibi Majestatem divinam. Suet. C. 22. 4. *Zich de hoogheit en eer der Godtheit aanmatigen.*

Asserere se ab injuria oblivionis. Plin. E. 3. 5. 4. *Zich voor de vergetelheit bewaaren. Zich gedraagen dat men niet vergeeten worde.* A mortalitate. Plin. E. 2. 10. 4. *Zich onsterfelyk maaken, d'onsterfelykheit verkrygen.* Studiis se asserere. Plin. E. 1. 3. 3. *Zich geheel aan de leeroeffening overgeeven.*

† Aliquem cœlo asserere. Ovid. M. 1. 561. *Iemant in den hemel plaatzen*, of *onder 't getal der Goden stellen.* Se asserere. Ovid. Am. 3. 11. 3. *Zich vrymaaken.*

ĀSSĔRTĬO, ōnis. f. Cic. A. Q. 1. 12. (Stephanus en Lambinus leezen assensio.) *Verzekering, staving, bevestiging, voorstant, besluit, betoog, aanwijzing.*

Assertio. Quintil. I. O. 3. 8. *Vrijmaking, vrystelling, bevrijding, verlossing, slaking, ontslaging.*

ĀSSĔRTŎR, ōris. m. Liv. 3. 44. Ovid. Rem. Am. 73. Mart. 1. 53. 5. *Verlosser, heiland, behouder, bevrijder, vrijmaker.* Libertatis. Sen. E. 13. *Voorstander van de vryheit.*

* Assertor dignitatis. Suet. T. 2. 9. *Beschermer, verdediger, voorstander van iemants aanzien*, of *waardigheit.*

ĀSSĔRVĬO, īs, sĕrvīvi, sĕrvītŭm, sĕrvīrĕ. dat. *Zich onderwerpen, zich onderdanig*, of *dienstbaar maaken, dienen.*

Toto corpore contentioni vocis asserviunt. Cic. T. Q. 2. 24. *Zij spannen al de krachten hunnes ligchaams in om hunne stem uit te zetten.*

ĀSSĔRVO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. *Gade slaan, hoeden, waarneemen, acht geeven dat niemant ontvluchte.*

Asservare oram maritimam. Cæs. B. C. 3. 28. 6. *De zeekusten bewaaren.* Portas, muros urbis. Cæs. B. C. 1. 21. 1. *De poorten, de muuren van een stad bewaaren.*

Singulorum hominum exitus occultos asservare. Cæs. B. C. 1. 21. 4. *Op man voor man acht geeven, dat niemant heimelijk ontkoome*, of *ontsnappe.*

Asservare aliquem in carcerem. Liv. 5. 40. *Iemant in de gevangenis zetten*, of *gevangen houden.*

Sale, of in sale carnes asservare. Plin. H. 9. 25. *Vleesch zouten*, of *vleesch in 't zout leggen.*

Asservare aliquem. Ter. An. 5. 2. 24. *Op iemant het oog houden, acht geeven, letten; iemants bedryf gade slaan.*

ĀSSĔSSĬO, ōnis. f. Cic. F. 11. 27. *Verblyf. Vertoeving. Onderling gesprek, t'zamenspraak, t'zamenkomst*, boven al wanneer ze lang valt.

ĀSSĔSSŎR, ōris. m. Cic. D. 1. 43. *Raadsheer, Raadsman, Raadgeever.* Dus hadden de Koningen bij de Lacædemoniërs een man die de Staat hun bijzette, om hun met zijnen raad te dienen.

* Assessor. Suet. G. 14. 3. Lampr. Alex. 31. *Byzitter, bygevoegd Raadsheer.*

ĀSSĔSSŪRĂ, æ, f. Ulpian. Dig. 50. 14. 3. *Byzitting, 't zitten met iemant in eenige vergadering*, of *in de vierschaar.*

ĀSSĔVĔRANTĔR. adv. Cic. Att. 15. 19. *Met bevestiging, met verzekering*, of *zekere toezegging.* De compar. Asseverantius staat bij Cic. A. Q. 4. 19.

ĀSSĔVĔRĀTĔ. adv. Tragœdias Poëtarum scite & asseverate actitavit. Gell. 7, 5. *Hy speelde*, of *voerde geestig en vrymoedig de Treurspeelen der Dichteren uit.* Dit Latijns woord is niet zeer in gebruik.

ĀSSĔVĔRĀTĬO, ōnis. f. Cic. Att. 13. 23. *Bevestiging, verzekering, staving.*

* Asseveratio in voce. Plin. P. 67. 1. *Een helderheit in de stem.*

ĀSSĔVĔRO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. *Iets verzekeren, bevestigen, betuigen dat het zoo is.*

Asseverare de re aliqua. Cic. A. Q. 4. 11. *Een zaak verzekeren, bevestigen, vaststellen, bewyzen.*

Asseverare gravitatem. Tac. An. 13. 18. 1. *Een ernstig gelaat toonen.*

ĀSSĪCCĒSCO, is, siccēscĕrĕ. Colum. 12. 9. *Droogen, droog worden.*

ĀSSĪCCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. *Droogen, laaten droogen*, of *te droogen hangen.*

Assiccare aliquid in sole. Colum. 12. 15: 2. 9. *Iets in de zon droogen*, of *in de zon te droogen hangen.*

Ut quisquis ex aqua humor remansit assiccetur. Colum. 12. 24. *Dat alle de vochtigheit, die uit het water is overgebleven, opgedroogt werde.*

Assiccat ventus rorem vitibus pestiferum. Colum. 4. 19. *De wind droogd de mist*, of *nevel op, die de wyngaarden beschadigd.*

ĀSSĬCŬLUS. V. Axiculus.

ĀSSĬDĔO, ēs, sēdi, sēssŭm, sĭdērĕ. dat. *Bij iemant zyn, ergens bij zyn, bij iemant*, of *bij iets zitten*, of *geplaatst zyn.*

Assidere apud aliquem in sella. Plaut. B. 3. 3. 28. *Bij iemant op een bank zitten.*

Apud carbones assidere. Plaut. R. 2. 6. 48. *Gestadig bij 't vuur*, of *altoos op den haerd zitten.*

* Assidere ferocissimis populis. Plin. P. 12. 3. *Tegens een zeer woest volk te veld gaan.*

Assidere literis. Plin. E. 3. 5. *Altyd*

tijd in de boeken zijn, zitten, of suffen, gedurig de boeken doorsnuffelen. Uni urbi. Curt. 4.3.1. *Lang voor een stad leggen.* Gubernaculis. Plin. P. 81. 4. *Aan 't Roer zitten,* dat is, *den Staat regeeren, de magt, of 't bewint van den Staat in handen hebben.* Deeze bijspreuk is ontleent van de scheepen, dien de stuurluiden door 't roer regeeren.

Assideri. Sall. H. 4. *Beleegert, omringt, of rondom bezet zijn,* van een stad spreekende.

✝ Assidere insano. Hor. E. 1. 5. 14. *Een gek gelijken.*

(Assidere. *Oppassen, handreiking doen, gerak en gemak doen.* Dit word van een kranken gezegt.

Fannia contraxit valetudinem, dum assidet Juniæ. Plin. E. 7. 19. 1. *Fannia heeft de ziekte gekreegen, of is ziek geworden, als ze Junia oppaste.* Si casus lecto te affixit, habes qui assideat. Hor. S. 1. 1. 81. *Indien gij ziek zijt, en te bedde moet leggen, gij hebt die u oppast, of die u handreikinge doet.*)

ĀSSĪDO, is, sēdi, sēssūm, sidĕrĕ. Ter. H. 1. 1. 72. *Byzitten, bij neder zitten, bij gaan zitten, zich bij neder zetten, zich bij plaatzen.*

Assidere in bibliothecâ. Cic. D. 2. 3. *In een boekkamer zitten, of gaan zitten.* In arâ. Plaut. Au. 4. 1. 20. *By een altaar neder zitten.* Super serpentem. Cic. Fin. 2. 18. *Op een slang gaan zitten.*

Dextrâ Adherbalem assedit. Sall. B. I. 11. *Hij heeft zich gezet, hij is gezeten aan de rechterhand van Adherbal.*

ĀSSĬDŪĒ. adv. Ter. Hec. 2. 1. 20. *Onophoudelyk, gestadiglijk, gedurigl ijk, altoos, zonder ophouden, eenwiglijk.* De superl. assiduissime staat beneeden by Cicero.

Assidue. Virg. E. 2. 4. *Dikwils, menigmaal, menigwerf, bijna altijd, of altoos, veelmaal.*

Assiduissime cum aliquo esse. Cic. Cl. 91. *Geduriglyk, of altoos bij iemant zijn.*

ĀSSĬDŬĬTĀS, ātĭs. f. *Gedurzaame neerstigheit, vlijtigheit, yver, zorge, ernst, zorgvuldigheit,* omtrent een vriend, een zieken, enz.

Aliquem assiduitate exercitationis formare. Cic. A. Q. 1. 5. *Iemant door een gedurige oefening bequaam maaken.*

* Assiduitas ejusdem verbi. Cic. Her. 4. 12. *Gedurige herhaling van 't zelve woord.* Bellorum. Cic. Off. 2. 21. *Het duuren, of 't aanhouden van den oorlog.*

(Assiduitas. *Een gedurige tegenwoordigheit, een gedurig bijzijn, of bywezen.*

Malo præsens assiduitate memorem me tibi probare. Cic. F. 10. 24. *Ik wil liever tegenwoordig zijnde, of met altoos by u te zyn, toonen dat ik uwer gedagtig ben.*

Assiduitatis & operarum harum quotidianarum putat esse Consulatum. Cic. Mur. 9. *Hy oordeeld dat die behoorden Borgermeesters te zyn, die zich altoos in 't stadhuis bevinden, en 't gem ene best behertigen.*)

ĀSSĬDŬŌ. adv. Plaut. Truc. 2. 4. 68. Zie Assidue.

ĀSSĬDŪŬS, ă, ūm. *Gedurig, gedurzaam, gestadig, altoos, altyd.* De compar. Assiduior staat by Varr. R. R. 2. 9. en de superl. Assiduissimus by Suet. A. 71. 2.

* Assiduus mecum fuit. Cic. Cœl. 4. *Hy is gedurig bij mij geweest, of nooit van my af geweest.*

Assiduus est in prædiis. Cic. S. R. 7. *Hij is altoos op zijne hofsteeden, hy is gedurig op 't land.*

Febris assidua. Cic. F. 10. 21. *Een gedurige koorts.*

Assiduus. Cic. S. 16. *Naerstig, vlijtig, yverig, nauwkeurig, zorgvuldig, wakker, gauw.*

Assiduus scriptor. Gell. 19. 3. *Een goed, geleerd, of wakker schrijver.*

Assiduus. Cic. T. 2. *Ryk, wel gegoedt, vermogend.* Gell. 16. 10. zegt dat de verbloeming koomt, van A multis assibus, dat is, *een ryk man, die veel penningen, of die veel goed heeft.*

(Assiduus. *Iets dat aan malkanderen hangt, daar niet tusschen beiden schiet, daar het een onmiddelbaar op 't andere volgt, onophoudelyk.*

Assiduus jactet nec Babylona labor. Mart. S. 1. 2. *Laat ze niet roemen dat ze onophoudelyk, of dat ze zonder ooit stil te staan aan de stad Babylon gewerkt hebben.*

Tam celer assiduos explevit cursus honores. Claud. Conf. Mall. 58. *Honorius heeft schielijk het eene ampt na 't ander bekleedt, of de eene bediening niet afgelegt, of heeft d'andere weder gekregen.*)

ĀSSĬGNĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. A. 4. 4. *Toewyzing, uitdeeling. Verdeeling, scheiding* die men van landerijen, goederen, en andere dingen maakt.

ĀSSĬGNĀTŬS, ă, ūm. dat. *Aangewezen, toegewezen, toegeleit, toegedeelt, opgelegt, gegeeven, aangestelt, aanbetrouwt.*

Assignati apparitores à Prætore. Cic. V. 3. 25. *Pedellen, of stadsboden bij den Schout aangestelt.*

Munus à Deo dono alicui assignatum. Cic. Som. Sc. 3. *Een bediening van Godt iemant aanbetrouwt, of opgelegt.*

Res assignata. Ulp. Dig. 4. 9. 1. §. 8. *Iets dat verzegelt, of toegezegelt is.*

ĀSSĬGNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ, aliquid alicui. *Iemant iets toewijzen, toeleggen, toedeelen, ten deel geeven, toeeigenen.* (De Romeinen plagten de velden van de overwonnene vijanden aan nieuwe bezitters te verdeelen, en een iegelijk van hen in 't bijzonder aan te wijzen welk gedeelte 't zijne zoude zijn.)

Natura avibus cœlum assignavit. Plin. H. 10. 50. *De natuur heeft den vogelen de lucht toegedeelt.*

* Assignare. *Toeschrijven, wyten.*

Assignare civitati unius amentiam. Liv. 35. 31. *De dwaasheit van een byzonder mensch een gansche stad toeschrijven.* Culpam fortunæ. Cic. V. 5. 50. *'t Wisselot de schuld geeven, of de schuld van iets op 't geval leggen.*

Assigna improbitati meæ, quod, &c. Cic. Fr. 1. 4. *Wyt het myne boosheit, dat, enz. Schrijf het mijne quaadaardigheit toe, zoo, enz.*

(Assignare libertum. Modest. Dig. 50. 16. 107. *Aanzeggen, of verklaaren wien van zyn zoonen men wil dat de vrijgelatene zij.*

Alimentorum causa libertos filiis assignatos non videri. Papin. Dig. 38. 4. 11. *Dat de vrijgelatenen niet schijnen om onderhouds wille aan de kinderen overgegeeven te zijn.*

Iis agros assignent quibus in locis vellent. Cic. Rull. 1. 6. *Dat ze hun man voor man velden zouden toeleggen ter plaatze daar ze wilden.*)

ĀSSĬLĬĒNS, ēntĭs. omn. gen. part. Ovid. T. 1. 9. 7. *Springend, klotzend, bruischend.* Deeze twee laatste zijn zeewoorden, op 't water gepast dat tegens een rots aanslaat.

ĀSSĬLĬO, is, sĭlŭi, sūltum, sĭlīrĕ. dat. Ovid. M. 11. 526. Plin. H. 9. 41. *Ergens opspringen, of tegens aan springen, tegens aan klotzen, of bruischen.*

Assilire. Phæd. 2. 6. 20. *Toespringen, toevliegen, toeschieten, toeloopen, ter vlucht ergens koomen.*

Neque assiliendum statim est ad illud genus orationis. Cic. de Or. 2. 53. *Men moet niet terstond op deeze slach van redenvoering springen.*

(Assilire. *Bespringen, dekken.* Dit word van sommige dieren gezegt.

Equa assilientem admissarium calcibus proturbat. Colum. 6. 37. *De merry stoot den springhengst met de hielen van zich als hy haar dekt.*

Assilire. *Gehoorzaamen, toestaan, bereidt*

bereidt zijn om te doen dat verzocht word.

Libenter assilui. Sen. Contr. Præf. 5. *Ik heb dat gaern toegestaan, ik ben bereidt geweest om dat te doen.*)

ĀSSIMILĀTIO. zie Assimulatio.

ĀSSIMILIS, is. m. & f. le, is. n. dat. *of* gen. Cic. N. D. 2. 55. Ovid. T. 1. 6. 27. *Zeer gelijk, wel gelijkende, overeenkomstig, gelijkvormig.*

ĀSSIMĪLĪTĒR. adv. Plaut. B. 4. 9. 27. *Van gelijken, op de zelve, op d'eige, of op gelijke wijze, even eens, zoodanig.*

ĀSSIMILO, ās, āvī, ātūm, ārĕ, Rem aliquam alteri. Ovid. T. 1. 5. 28. *Iets ergens anders bij vergelijken, of gelijk stellen.* Cic. I. R. 1. 28. zegt, Assimilandus.

Os porcum assimilat. Claud. Eid. 2. 6. *Zijn mond gelijkt wel een verkens smoel.*

ĀSSĪMŪLĀTĪO, ōnĭs. f. Plin. H. 11. 49. *Gelijkmaking, gelijkheit, gelijkvormigheit, overeenkomst. Nabootzing, namaking, vervalsching.* Men leest in de beste handschriften Assimilatio.

ĀSSIMŪLĀTŪS, ă, ūm. Cic. Clu. 13. *Geveinst, gebootst, valsch, vermomt, in schijn*, van de vriendschap, deugd, enz. spreekende.

Assimulatæ literæ. Tac. An. 16. 17. 4. *Nagebootste, of nageschreven brieven.*

Res miraculis externis assimulata. Tac. An. 11. 11. 5. *Een zaak overeenkomstig met de wonderen der uitlanderen.*

ĀSSĪMŪLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Veinzen, de schijn maaken, van, enz. zich houden, als of, enz. iets nabootzen, namaaken, navolgen.*

Assimulabimus tuam amicam hujus esse. Ter. H. 2. 3. 91. *Wy zullen ons houden als of uw lief de vrijster van deezen is.*

Assimulat se lætum. Ter. H. 5. 1. 15. *Hij veinsd, of hy gelaat zich blijde te zijn; hij houd zich als of hij blij was.* Amicum. Ter. Ph. 1. 2. 78. *Hij veinsd, of hij gelaat zich een vriend te zijn.*

Assimulare anum. Ovid. M. 14. 661. *Zich als een oud wijf toestellen, of vermommen.*

Assimulare literas. Tac. An. 16. 17. 4. *Brieven naschrijven, of nabootzen.*

Assimulare aliquid alteri. Tac. A. 10. 3. *Iets met een ander vergelyken, of gelijk stellen.*

Assimulare aliquid. Quintil. I. O. 7. 10. *Iets kopieeren, namaaken, naschilderen*, van een schilder spreekende.

Assimulat, tetigit quoscumque, colores. Ovid. M. 15. 412. *Hy neemt de verwen van alles aan daar hy bykoomt*, van den Kameleon spreekende.

ĀSSIPŌNDĪŪM, ĭi. n. Varr. L. L. 4. 36. *Een pond gewigt, 't gewigt van een pond.*

ĀSSIS, is. m. Colum. 6. 19. *Een balkjen, rib, bord, plank.*

Assis. zie Axis.

ASSISTENS, entis. omn. gen. part. Quintil. I. O. 11. 1. *Bystander, omstander, toehoorder, toekyker, bywezige.*

ĀSSĪSTO, ĭs, āstĭtī, āsĭstĕrĕ. dat. *By iemant staan, bij iemant zijn.*

Assistere divinis. Hor. S. 1. 6. 114. *Den Godsdienst bywoonen, of bij d'offerhande tegenwoordig zyn.*

Assistere propter aliquem. Ter. Ad. 2. 1. 15. *By iemant blijven staan.*

Assistere ad fores. Cic. V. 1. 26. *Aan de deur staan.* Foribus alicujus. Tac. An. 15. 31. 1. *Aan iemants deur staan, of blijven wachten.*

Assistere rectum. Cic. Fin. 3. 16. Recto trunco. Ovid. M. 7. 641. *Recht, of vast blijven staan*, van een opgerechte paal, boom, enz spreekende.

* Paribus assistit in armis. Virg. Æ. 11. 710. *Hij koomt met gelijke wapenen voor den dag.*

In publico assistere in conspectu patris. Cæs. B. G. 6. 18. 3. *In 't openbaar voor zijn vader verschijnen, of onder zijns vaders oogen koomen.*

Contra omnes hostium copias in ponte unus assistit. Cic. L. L. 2. 4. *Hy hond alleen stant op de brug tegens 't gansche leger der vijanden.*

Assistere alicui. Plin. E. 7. 6. 3. *Iemant in 't recht voorstaan, verdedigen, voorspreeken.*

(Assistere. Plin. H. 36. 16. *Zich niet beweegen, aan blijven hangen*, van yzer, dat van een zeilsteen opgetrokken is, spreekende.

ĀSSĪTŪS, ă, ūm. Catull. 61. 106. *Nevens een ander geplant.*)

ĀSSO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Vitruv. 7. 1. *Zolderen, een zoldering, of planke vloer leggen, met planken beschieten.* Sommige leezen Coassare; andere Coaxare.

* Assare. *Braaden, bij 't vuur droogen.* Dit werkwoord (verbum) is in deeze betekenis niet in 't gebruik by d'Ouden. Men vind by Plin. H. 30. 10: 28. 11. Inassatus. Zie Assus.

† ĀSSŌCIO, ās, āvī, ātūm, ārĕ, Aliquid alteri rei. Claud. B. Gild. 482. *Iets ergens aanvoegen, met t'zamenvoegen, aan vast maaken.*

† Associare passus. Stat. Th. 3. 454. *Te zamen gaan, malkanderen verzellen, in gezelschap gaan.*

ĀSSŎLĔT. Ut assolet. Liv. 1. 28. *Naar gewoonte, gelijk men doet; gelijk men gewoon is.*

Quæ assolent signa ad salutem esse. Ter. An. 3. 2. 1. *Die de gewoonlijke tekens, of blijken van gezondheit zyn.*

Senatus ad quos assoleret referendum censuit. Cic. N. D. 2. 4. *De Raad was van gevoelen dat men deeze zaak den gewoonen rechters overgave.* Ik heb dit verbum alleen in deeze tempora gebruikt gevonden.

| ĀSSŌNO, ās, sŏnŭī, sŏnĭtūm, sŏnārĕ. Pers. 1. 102. *Weêrgalmen, weêrklinken, een zang, of geluid beantwoorden.*

† Plangentibus assonat Echo. Ovid. M. 3. 507. *De weêrgalm beantwoord hunne klagten.*

ĀSSŪDĒSCO, ĭs, āsūdēscĕrĕ. Ab igne assudescit. Varr. L. L. 4. 23. *Het droogt, of het braadt tegens 't vuur.*

ĀSSUĒFĂCĪO, ĭs, fēcī, făctūm, āsuefăcĕrĕ. Aliquem alicui rei. Cic. F. 4. 13. *of* ad aliquam rem. Liv. 3. 52. *Iemant ergens aan gewennen, in onderwyzen, toe bequaam maaken, iets leeren.*

Equos assuefaciunt remanere eodem vestigio. Cæs. B. G. 4. 2. 3. *Zij gewennen hunne paerden op de zelve plaats te blijven staan.*

ĀSSUĒFĂCTUS, ă, ūm. abl. *of* dat. *Ergens aan gewoon, of aan gewent.* 't Is best d'ablativus te gebruiken.

Scelerum exercitatione assuefactus. Cic. C. 2. 5. *Aan 't plegen van schelmstukken gewent.*

Puro sermone assuefactus. Cic. Cl. 59. *Gewoon om wel te spreeken, aan een zuivere taal gewent.* Moribus Gallicis. Cæs. B. G. 4. 3. 3. *Aan de Fransche zeden gewent.*

Cum Barbaris genere quodam pugnæ assuefactus. Cæs. B. C. 1. 44. 2. *Aan een wijze van vechten der Barbaaren gewent met wien men in oorlog is geweest.*

Assuefactus superari. Cæs. B. G. 6. 24. 6. *Gewent om overheert te zijn.*

ĀSSUĒSCO, scĭs, āsuēvī, āsuētūm, āssuēscĕrĕ. dat. *of* abl. rei. Cic. F. 9. 22. *Zich wennen, of gewennen, iets aanwennen, of gewent worden.*

Assuescere ad homines. Cæs. B. G. 6. 28. 4. *Zich met de menschen gewennen*, van wilde beesten spreekende.

Mentem & corpus assuescere pluribus. Hor. S. 2. 2. 109. *Zijn ziel en ligchaam aan veel overdaad gewennen.*

Armis Romanis assuescere. Flor. 4. 12.

12. 17. *Zich aan 't Romeinsch geweer wennen.*
Cogit os assuescere vetustæ sedi. Cels. 8. 10. *Het dwingt het been in zyn oude stant te blyven*, of *te wennen.*
(Assuescere alicui. *Iemant gedurig by zich hebben.*
Invitari amicos, quibus assueverat, jussit. Curt. 3. 12. 2. *Hy heeft zyne raadslieden, die gedurig by hem waren geweest, ter maaltyt laaten nodigen.*
Cratero, & peditibus, quibus assueverat, præcepit. Curt. 5. 4. 14. *Hy heeft Kraterus, en 't voetvolk, dat hy gedurig by zich gehad hadde, bevoolen.*
Assuesco met een accus. zonder of met een præpositio.
Canis facilius quid assuescit. Varr. R. R. 2. 9. *Een hond went ligtelyker iets aan.*
Puer in hoc assuescat. Quintil. I. O. 2. 9. *Een jongen wenne daar aan.*
Assuesco met een infinitivus.
Ut fremitum assuesceret voce vincere. Cic. Fin. 5. 2. *Op dat hy mogt wennen het gerüisch der golven met zyne stem over te haalen.*
Assuesco voor assuefacio. *Ik doe wennen, ik doe gewent worden.*
Armenios in hoc genus servitutis assueverat. Flor. 4. 12. 43. *Pompejus had d'Armeniërs tot die slach van slavernÿ doen wennen.*
Militi & remigi navalibus assuescendo certaminibus præfectus est Agrippa. Paterc. 2. 79. 1. *Agrippa is over de soldaaten en roeÿers gestelt die de zeeslagen gewent zullen worden.*)
Huic solo longo tempore assuescitur. Liv. 2. 1. *Men went met der tyd in dat land.*
ĀSSUĒTŪDO, ĭnĭs. f. Ovid. Art. 2. 345. Tac. An. 13. 46. 4. *Gewoonte, aanwenning, aanwensel, hebbelykheit, wensel.*
Assuetudo mali. Liv. 25. 26. *De gewoonte tot het quaad.*
ĀSSUĒTŬS, ă, ŭm, abl. of dat. *Ergens aan gewent*, of *aan gewoon*, gelijk aan den arbeit, enz. Liv. 38. 17. geeft het de genitivus. De compar. Assuetior staat beneeden bij Livius.
Assuetus mendaciis. Cic. Pl. 9. *Gewent te liegen.*
Assuetior montibus. Liv. 22. 18. *Meer aan de bergen gewent, meer gewoon op de bergen te zyn.*
Longius assueto videre. Ovid. Her. 6. 72. *Verder zien dan men gewent is.*
† Manus ad sceptra assueta. Sen. Tr. 1. 152. *Handen tot den rykstaf gewent*, of *gewoon den rykstaf te draagen.*
ĀSSŬLĂ, æ. f. Plaut. Merc. 1. 2. 20. *Spaan, splinter*, van 't hout.
Assula. Vitruv. 7. 6. *Stuk*, of *scherf van marmersteen*, die 'er in 't houwen afspringt. Zommigen leezen Astula.
ĀSSŬLĀTĪM. adv. Plaut. Men. 5. 2. 106. en
ĀSSŬLŌSĒ. adv. Plin. H. 12. 22. *Tot spaanderen, aan stukken, aan brokken, aan scherven, by stukken, enz.*
ĀSSŬLTĪM. adv. Plin. H. 11. 24. *By stuiten, by sprongen, al springende, al stuitende.*
ĀSSŬLTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. dat. *Bespringen, aanvallen, aantasten, aangrypen, enz.*
* Assultare frontem, & latera exercitus. Tac. An. 1. 51. 5. *Een leger van vooren en van ter zyden bespringen.*
Assultare tergis pugnantium. Tac. A. 26. 2. *Krygsvolk in den staert vallen*, of *van achteren bespringen.*
(Assultare. *Opspringen.*
Pisces assultant protinus. Plin. H. 9. 42. *De visschen springen terstont op.*)
Assultatum est castris. Tac. An. 2. 13. 5. *'t Leger is aangetast*, of *men heeft het leger besprongen.*
ĀSSŬLTŪS, ūs. m. Virg. Æ. 5. 442. *Bespringing, aanval, aantasting, aangryping.*
ĀSSŪM, ī. n. of Assă, ōrūm. n. plur. Varr. L. L. 4. 23. *Gebraadt, gebraaden vleesch.*
ĀSSŪMO, ĭs, sūmsī, sūmtūm, sūmĕrĕ. acc. *Iets ergens van daan neemen, van daan trekken, naar zich neemen, aanneemen.*
* Assumere uxorem. Plin. P. 83. 4. *Een vrouw neemen.* generum. Au. Vict. V. I. 7. 4. *Een schoonzoon aanneemen.*
Assumere aliquod genus orationis ad causas forenses. Cic. Or. 62. *Zekere slach van redenvoering voor de rechtzaaken beezigen, of gebruiken.*
Assumere Sacra de Græcia. Cic. C. B. 24. *De Godsdienstzeden van Griekenland aanneemen.*
Assumere aliquem in consilium. Plin. E. 3. 19. 1. *By iemant raad pleegen, te raade gaan.* In societatem. Liv. 2. 22. *Iemant tot een meedegenoot neemen.* In nomen. Plin. E. 8. 18. 5. *Iemant zyn naam geeven.* Filium sibi. Plin. P. 8. 3. *Tot zyn zoon aanneemen*, of *verzoonen.*
In exemplum operis aliquem sibi assumere. Quintil. I. O. 5. 12. *Iemant tot een voorbeeld van zyn werk neemen*, of *stellen.*
Aliquid sibi of suæ laudi assumere. Liv. 3. 36. *Zich eenige eer of lof ergens over toeschryven*, of *toeëigenen.*
Assumere aliquid sibi. Cic. Off. 1. 1. *Iets naar zich neemen, zich iets toeëigenen*, of *eigen maaken.*
Assumere cibum, potionem. Cels. Proœm. 1. *Eeten, spyze neemen. Drinken.*
Assumere aliquid. Cic. D. 2. 53. *Iets besluiten.*
(Assumere. *Weder aanneemen, doen wederkoomen*, van een vrouw, die van den man verlaaten was, *of* met wie den man 't houwelijk gebrooken hadde, spreekende.
Si rursus assumeretur, eo ipso superbam futuram. Tac. An. 12. 2. 2. *Dat (Ælia Petina,) indien ze weder tot een vrouw aangenomen wierde, daar op trots zoude worden.*)
ĀSSŪMTĬO, ōnĭs. f. *Aanneeming, toeëigening, ontfanging.*
In iis artibus est aliquid assumtione dignum. Cic. Fin. 3. 5. *In die konsten is iets dat aanneemelyk is*, of *dat verdient geleert te worden.*
Assumtio. Quintil. I. O. 5. 14. *De minderstelling, het tweede voorstel in een sluitreden.*
ĀSSŪMTĪVUS, ă, ūm. adj. Cic. I. R. 1. 11. *Aanneemelyk, dat aan te neemen is.* Een woord der redenkonst, van den staat des geschils spreekende.
ĀSSŬO, ĭs, sŭī, sūtūm, sŭĕrĕ. *Aannaaÿen, aanzetten, aanlappen, een lap ergens op - of aan-zetten.* Hor. A. P. 16. gebruikt alleenlijk het passivum in den oneigentlijken zin, van een versiering spreekende, qualijk in de reden te pas gebragt.
‡ ĀSSŪRĂ, æ. f. Varr. R. R. 3. 9. *Bezorging, bestelling van een dier.* (Zie van dit woord en diergelijke by Varro in dit hoofdstuk Turneb. Adv. 24. 22.)
ĀSSŬRGO, ĭs, sūrrexī, sūrrectūm, sūrgĕrĕ. *Opstaan, zich oprechten.*
Assurgere ex aliquo loco. Liv. 22. 2. *Uit een plaats opstaan waar in men gevallen lag.*
Vos, qui detulistis, assurgite. Cic. Clu. 69. *Gy, die het overgebragt hebt, recht u op.*
* Assurgere in arborem. Plin. H. 24. 9. *Zoo hoog als eên boom wassen.*
Quinquaginta millibus passuum assurgere. Plin. H. 2. 65. *Vyftig duizend treeden hoog zyn*, van een berg spreekende.
Molliter & clementer assurgere. Colum. 2. 2. *Allengskens, en zagtjens*, of *langzaam opgaan*, van een hoogte spreekende.
Assurgere. Cels. 2. 8. *Toeneemen, vorderen, hooger worden*, van een gebouw spreekende. *Opzwellen, opbulten*, van een gezwel spreekende.
Assurgere abeunti, venienti. Cic. Pis. 12. *Voor iemant opstaan wanneer*

neer hij weggaat, of *inkoomt: hem groeten.*

Assurgere. Virg. Æ. I. 539. *Opkoomen, beginnen te schynen*, van een gesternte spreekende.

Assurgere. Quintil I. O. 10. 1. *Hoogdravender worden, een beter*, of *mannelyker styl krygen*, van een Schrijver spreekende.

Animus sublimitate carminis heroici assurgit. Quintil. I. O. 1. 8. *De geest word opgeheven, opgevoert*, of *opgetrokken door de hoogdraventheit der heldendichten.*

Assurgere ex morbo. Liv. 3. 24. *Uit een ziekte opkoomen.*

† Querelis haud justis assurgis. Virg. Æ. 10. 95. *Gy klaagt t'onrecht. Gy barst in onrechtvaerdige verwytingen*, of *klagten uit.*

† Vitibus, vinis assurgere. Virg. G. 2. 98. *Voor zekere wijngaarden in deugdzaamheit wyken; zulk een goeden wyn niet voortbrengen dan andere wyngaarden.* Van wijngaarden uit een ander land spreekende. Vitibus *en* Vinis staan in dativo.

† Tum assurgunt iræ. Virg. Æ. 12. 494. *Dan vliegt hy op; dan stuift hy in gramschap op.*

† Animo assurgere. Stat. Th. 10. 227. *Moed neemen, moed scheppen.*

Assurgi. Cic. S. 18. *Gegroett worden*, gelijk wanneer men voor iemant in 't uitgaan, *of* inkoomen, opstaat, enz.

Iis ab universis assurrectum questus est. Suet. A. 56. 8. *Hy beklaagde zich, dat de gansche vergadering voor hen*, of *by hunne inkomst, opgestaan was.*

(Assurgere in honores. *Tot staatbewint koomen, eerampten*, of *hooge bedieningen verkrygen.*

Quibus in triumphum & pontificatum assurgeret. Paterc. 2. 51. 3. *Waar door hy tot de zeegepraal en het Priesterdom koomen mogt.*

Assurgere in ultionem. *Gelegentheit neemen om zich te wreeken.*

Eodem tempore in ultionem imperii Romani Metellus assurgit. Flor. 3. 1. *Ter zelver tyd neemt Metellus gelegentheit om wraake te neemen over 't Roomsche ryk.*)

ĂSSŬS, ă, ŭm. Plaut. Most. 5. 1. 66. *Geroost, gebraaden, by 't vuur gedroogd.* Zie Assa.

Fames ad assum vitulinum perducitur. Cic. F. 9. 10. *Ik heb noch honger wanneer het kalfsgebraadt opkoomt.* Dit was 't leste gerecht by de Ouden.

Assa & elixa. Cels. 1. 3. *'t Gebraadt en 't gezoden.*

* Asso sole abuti. Cic. Att. 12. 6. *Geen ander vermaak scheppen dan in de zon te wandelen.*

ĂSSYRĬĂ, æ. f. Cic. Fin. 2. 32. *Assyriën*, hedendaags Syriën. Een land van klein Aziën.

ĂSSYRĬĪ, ōrŭm. m. plur. Cic. D. 1. 1. *De Assyriërs*, of *Syriers*, *'t volk van Syriën.*

ĂSSYRĬUS, ă, ŭm. Virg. E. 4. 25. *Assyrisch, Syrisch, dat van Syriën is.*

ĂST. conj. Cic. Att. 6. 5. *Maar, doch.* De redenaars gebruiken dit woord zelden.

Crebras epistolas exspecta, ast plures etiam ipse mittito. Cic. Att. 1. 16. *Verwacht dikwils brieven, maar zend gy 'er zelf veel meer.*

(Ast. *Dan, alsdan.*

Si nobis hodie victoriam duis, ast ego templum tibi voveo. Liv. 10. 19. *Indien gy ons van daag de zege geeft, dan beloove ik u een Kerk te stichten.*)

ĂSTĂ, æ. f. Plin. H. 35. 13. *Ast.* Een stad van Piemont. (en een andere in Spanjen, die Plinius noemt Asta regia H. 3. 1.)

ĂSTĂCŬS, I. m. Plin. H. 9. 31. Ἀστακὸς. *Kreeft, zeekrabbe.*

ĂSTĂPHĬS, ĭdis. f. Plin. H. 23. 1. Ἀσταφίς. *Gedroogde druif in de zon.*

ĂSTĔR, ĕrĭs. m. Plin. H. 35. 16. Ἀστήρ. *Zekere klai*, of *klei, waar van men in 't eiland Samos kannen en andere vaten maakte, die met een ster getekent wierden.* De zelve Schrijver noemt H. 26. 5. met deezen naam; *Een kruid 't welk naar een ster gelykt*, en daarom by ons ook *sterrekruid* genaamt wordt.

ĂSTĔRĬĂ, æ. f. Plin. H. 37. 9. Ἀστερία. *Sterresteen, zeker kostelyk gesteente vol straalen.*

ĂSTĔRĬĂS, æ. m. Plin. H. 10. 60. Ἀστερίας. *Zekere vogel.*

ĂSTĔRĬCŬM. ci. n. Plin. H. 22. 17. *Muurkruid.*

ĂSTĔRĬŌN, ĭī. n. Plin. H. 29. 4. Ἀστέριον. *Zekere spin*, wiens steeking 't ligchaam verzwakt, en de knien doet beeven. Zij heeft witte streepen over 't lijf.

ĂSTĔRĪSCŬS, ī. m. *Een sterretje, een aanwyssterretje*, of *sterretekentje*, dat men tot aanwijzing van iets in een boek zet. Ik heb dit woord bij geen goed Latijnsch Schrijver gevonden. (Het word eerst gevonden bij Isid. 1. 20. en bij Hieron. in zijn 89. brief aan Augustijn geschreeven.)

ĂSTERNŌR. Zie Adsternor.

ĂSTĬPŬLĀTĬO. zie Adstipulatio.

ĂSTĬPŬLŎR. Zie Adstipulor.

ASTHMĂ, ătĭs. n. Cels. 4. 4. *Kortademigheit, aamborstigheit, engborstigheit, kuch, hoest.*

ĂSTHMĂTĬCŬS, ă, ŭm. Plin. H. 26. 7. *Kortademig, aamborstig, engborstig.*

ASTO. Zie Adsto.

ĂSTRĂGĂLŬS, i. m. Vitruv. 3. 3. *Astragaal; hielrond, halsrond.* Dus word in de Bouwkonst zeker kraag en genaamt, uit inzicht van de rondigheit der hiel, waar naar het gevolgt is, en in 't Griekse Ἀστράγαλος hiet. d'Astragaal word ook een *roozenkransje* genaamt, vermids ze als geregen bolletjens, *of* kralen gesneden worden. Zommigen maaken 't van 't vrouwelijk, anderen van 't mannelijk geslacht. In Vitruvius vind men ook Astragalum, i, van 't neutrum, *of* geenerlei geslacht.

Astragalus. Plin. H. 26. 8. *Wilde sisers*, zeker gewas.

ĂSTRĔPO. Zie Adstrepo.

ĂSTRICTĒ. zie Adstricte.

ĂSTRĪCTŌRĬUS. zie Adstrictorius.

ĂSTRĪCTŬS. zie Adstrictus.

ĂSTRĬFĔR, ă, ŭm. Martial. 8. 28. 8. *Gesternde, sterdragende*, van een hemelsteeken, den hemel, enz. spreekende.

(ĂSTRĬGĔR, ă, ŭm. Stat. Th. 10. 828. Claud. B. Get. 245. *Gesternde, sterdragende.*)

ĂSTRINGO. Zie Adstringo.

ĂSTRŎLŎGĬĂ, æ. f. Cic. D. 2. 42. *Sterrekykkunde, sterrekrachtkunde, sterrevoorzegkunde, sterreloopkunde.*

ĂSTRŎLŎGŬS, ī. m. Cic. D. 1. 39. Ἀστρολόγος. *Sterrekyker, sterrekundige, sterrekrachtkenner, sterreloopkundige.*

ĂSTRŬM, I. n. Cic. D. 1. 41. Ἄστρον. *Een gesternte, ster*, of *star.*

ĂSTRŬO. zie Adstruo.

ĂSTŬ. Nom. indeclin. Cic. L. L. 2. 2. *De Stad*, of *Athene.* Dus spraaken de Grieken, bijna als de Romeinen, die Rome bij uitstekentheit Urbs, of *de Stad* noemden.

An in astu venit? Ter. E. 5. 5. 17. *Is hy in de Stad*, dat is, *te Athene gekomen?*

ĂSTŬPĔO. zie Adstupeo.

ĂSTŬR, ŭris. m. Martial. 14. 199. 2. Sil. 16. 347. *Een Asturier, een die van Asturiën is*, van een mensch of beest spreekende.

ĂSTŬRCO, ōnĭs. m. Cic. Her. 4. 50. *Een Asturisch telpaerd, telganger*, of *hackeneye.*

ĂSTŬRĬĂ, æ. f. Ptolem. 2. 6. *Asturiën*, een Koningkrijk van Spanjen.

ĂSTŬRĬCŬS, a, ŭm. Sil. 16. 579. zie Astur.

ĂSTŬS, ūs. m. Sil. 16. 32. Virg. Æ. 10. 522. *Loosheit, list, looze streek, ergheit, behendigheit, gauwigheit, konstgreep, vond.* In ondicht, bij de redenaars, word zelden anders dan d'Ablativus Astu gevonden. Zommigen

gen willen dat Cic. Off. 3. 16. Astus in d'Accusativus pluralis heeft gebruikt, maar Aldus Manutius leest, Astutos.

ĂSTŪTĒ. adv. Plaut. R. 4. 7. 14. *Loosıglyk*, *listiglyk*, *schranderlijk*, *behendiglyk*. De compar. Astutius staat bij Varr. L. L. 9. 1. en de supe l. Astutissime *by* Gell. 18. 4.

Astute. Cic. Fr. 1. 2. *Met een bedrieglyke konstgreep.*

ĂSTŪTĬĂ, æ. f. Cic. F. 3. 10. *Loosheit*, *list*, *arglistigheit*, *bedrog*, *schalkheit*, *fieltery*, *guitery*, *looze streeken.*

Astutiam atrocem sibi reperire. Plaut. Capt. 3. 4. 7. *Een stout en onbeschaamt bedrog verzinnen*, om zich voor eenig quaad te hoeden.

Hem astutias. Ter. An. 3. 4. 25. *Zie daar waar uwe bedriegeryen*, of *looze streeken op uitloopen*, of *toe strekken.*

ĂSTŪTŬS, ă, ŭm. Ter. Cic. F. 3. 10. Hor. S. 3. 186. *Loos*, *erg*, *listig*, *gesleepen*, boven al in eenen heimelijken toeleg, *of* aanslag. De compar. Astutior staat bij Cic. F. 3. 8.

Astutus. Cic. Off. 3. 13. *Bedrieglyk*, *schalkachtig*, *arglistig*, *loos*, *fieltachtig*, *guitachtig.*

ĂSȲLŬM, i. n. Ἄσυλον. *Vryplaats*, *plaats van verzeekering.*

In asylum confugere. Cic. V. 1. 33. *In een vrijplaats vluchten.*

Asyli jus firmare. Tac. An. 4. 14. 1. *'t Recht van vrijplaatzen instellen*, of *herstellen.*

ĂSYMBŎLŬS, ă, ŭm. Ἀσύμβολος. *Die vrijgelagh heeft*, *die zijn gelagh niet betaalt.*

Asymbolus venit. Ter. Ph. 2. 2. 25. *Hy koomt'er met vrijgelagh af*, *hy heeft gegeeten zonder iets te betaalen.*

Ne immunes omnino asymboli veniamus. Gell. 6. 13. *Op dat wij niet heel op vrij gelagh zouden koomen. Op dat wij niet heel zonder last zouden zyn*, *en niets bijbrengen.*

AT.

ĂT. conj. *Maar*, *doch.*

At videte hominis audaciam. Cic. Dom. 44. *Maar zie eens de stoutigheit van deezen mensch.*

Parum succedit quod ago: at facio sedulo. Ter. An. 4. 1. 55. *'t Gelukt mij weinig wat ik onderneem*, *doch evenwel doe ik 'er mijn best toe.*

Si non hominis, at ætatis rationem haberet. Cic. P. Q. 31. *Zoo hij niet op zyn persoon zag*, *moest hy ten minsten op zijne jaaren zien.*

At enim nihil novi fiat contra instituta majorum. Cic. Man. 20. *Maar*, *dat 'er niet nieuws tegens d'ingestelde wetten der voorvaderen geschiedde.*

At, at, hinc illud est, hinc illæ lacrymæ. Ter. An. 1. 1. 98. *Maar*, *maar*, *dat is 't bewys van de zaak*, *dat is d'oorzaak van zoo veel traanen.*

(At. *Dan.*

At divideret saltem copias. Curt. 3. 8. 2. *Dat hy dan ten minsten zyne benden verdeelen zonde.*

Si ille, ut dixit, non redit, at erit mihi hoc factum mortuo memorabile. Plaut. Capt. 3. 5. 26. *Indien hy*, *als hij gezegt heeft*, *niet weder koomt*, *dan zal ook na myn dood deeze daad verhaalt worden.*

At. *Ten weinigsten*, *ten minsten.*

Si minus supplicio affici, at custodiri oportebat. Cic. V. 5. 27. *Indien hij niet had moeten gestraft*, *ten minsten had hy in hechtenis moeten gehouden worden.*)

ĂTĂBŬLŬS, i. m. Hor. S. 1. 5. 78. Plin. H. 17. 24. *Een warme wind*, die de bergen der Pouille verbrandt, en de velden verzengt.

ĂTĂGĔN, *Zie* Attagen.

(ĂTĂVĬĂ, æ. f. Paull. Dig. 38. 10. 10. §. 16. *Betovergrootmoeder. Grootmoeders*, of *Grootvaders Overgrootmoeder.*)

ĂTĂVŬS, i. m. Ter. Ph. 2. 2. 48. Cic. Cœl. 14. *Betovergrootvader. Grootvaders*, of *Grootmoeders Overgrootvader.*

† Atavis editus Regibus. Hor. O. I. 1. 1. *Van een ouden Koninglyken stam afkomstig*; *die onder zyn Voorvaderen veele Koningen telt.*

ĂTĂX, ăcis. m. Lucan. 1. 403. *L'Aude*, een stroom van Languedok.

† Atax. Tib. 1. 8. 4. *'t Volk dat op de rivier de l'Aude woond.*

ĀTĔR, ātră, ātrŭm. Ter. E. 5. 4. 17. Cic. T. Q. 5. 39. *Zwart*, *bruin*, van de kleur van 't aangezicht, van wijn, brood, enz. spreekende. De compar. Atrior staat by Gell. 2. 27. en Plaut. Pœn. 5. 5. 11.

Ater. Virg. Æ. 1. 93. Gell. 5. 17. *Zwart*, *donker*, *duister*, *naâr*, van den nacht, een wolk, een hol, enz spreekende.

Atra bilis. Cic. T. Q. 3. 5. *Zwarte gal*, *zwartgalligheit. Zwaarmoedigheit*, *droefgeestigheit.*

† Ater. Virg. Æ. 3. 64. Gell. 5. 17. *Droevig*, *ongelukkig*, *rampspoedig*, *naâr*, *slecht*, van een dag, teken, ongeval, boom, enz spreekende.

† Atrum agmen. Virg. Æ. 12. 450. *Een kryghsbende*, of *leger dat heel bestoven is.* Mare. Hor. S. 2. 2. 16. *Een onstuimige*, of *opgestoote zee.*

(Ater. *Dicht*, *dik.* Atrum nemus. Virg. Æ. 1. 169. *Een dicht*, of *dik bosch.* Atra nubes. Æ. 10. 664. *Een dikke*, of *zwarte wolk.*

Ater. *Schadelyk*, *schrikkelyk.* Atra tigris. Virg. G. 4. 407. *De schadelyke*, of *vervaarlyke tyger.*

Ater. *Duister*, *donker*, *zwaar om te verstaan.* Ater Lycophron. Stat. S. 5. 3. 157. *De donkere Lycophron*, *die men niet wel verstaan kan.*)

ĂTHĒNÆ, ārum. f. plur. Cic. Fl. 7. Cl. 10. *Athene*, *Athenen*, een stad van Griekenland, voortijds zeer vermaard wegens allerlei fraaije konsten, en haare groote Veldoversten, tegenwoordig is 't maar een klein dorpje Stetines genaamt.

(ĂTHĒNĬENSĬS, is, m. *en* f. se, is, n. Cic. Fl. 26. *Een Athener*, *een die van Athenen is.*)

ĂTHĔRŌMĂ, atis. n. Cels. 7. 6. Ἀθήρωμα. *Een etterpuist*, of *ettergezwel*, dat aan 't hoofd, onder de oxelen en in de zijde koomt.

ĂTHĔSĬS, is. m. Virg. Æ. 9. 680. *d'Adeze*, een stroom van Italien, die uit d'Alpes koomende, by Trenten, en door Verone loopt.

(ĂTHĔŬS, i, m. *Godtloochenaar*, *ongodist.*

Diagoras atheus qui dictus est. Cic. N. D. 1. 23. *Diagoras die toegenaamt is geweest d'Ongodist*, of *Diagoras*, *d'Ongodist toegenaamt.*

Mirari, audere vos dicere, quemquam ex his esse atheum. Arnob. 5. 158. *Ik verwondere mij dat gij durft zeggen*, *dat iemant van deeze zonde een Godtloochenaar zijn.*)

ĂTHLĒTĂ, æ. m. Cic. S. 9. Ἀθλητής. *Een worstelaar*, *kampvechter*, *vechter.* Dus noemde men de geenen die in de openbaare spelen, of tegens de beesten, of tegens de menschen, of in eenigerlei slag van gevecht, vochten, om den prijs te behaalen den overwinnaars voorgestelt.

ĂTHLĒTĬCĂ, æ. f. Plin. H. 7. 56. *Worstelkonst*, *worsteling*, *vechtkonst.*

ĂTHLĒTĬCĒ. adv. *Als een worstelaar*, *als een kampvechter.*

Athletice valere. Plaut. B. 2. 3. 14. *Zoo wel vaaren*, of *zoo gezont zijn als een worstelaar*, dat is, *kloek*, *sterk*, *en heel gezont zijn.*

ĂTHLĒTĬCUS, ă, ŭm. *Van de worstelaars*, of *kampvechters. dat de worstelaars*, of *kampvechters aangaat.*

Athleticus victus. Cels. 4. 6. *Worstelaarskost*, *leeftocht der worstelaars*, die grove en gezonde spijze aten.

ĂTĬNĬĂ, æ. f. Colum. 5. 6. *Zekere wilde olmboom*, die bijna gansch geen zaad draagt, dat in zijne bladeren besloten is.

ATLANTĒS, ŭm. m. plur. Vitruv. 6. 10. *Draagbeelden* in de bouwkonst. *Wapenhouders*, *wapendragers* in de wapenkonst. Dit zijn menschenbeelden, die iets vast houden. Men vind dit woord gemeenlijk in 't Grieksch geschreeven Ἄτλαντες. De verbloeming is van den Atlas, vermaard

maard Sterrekijker, genomen, die de Schilders en Dichters verziert hebben dat den hemel droeg.

ATLANTICUS, ă, ūm. Atlanticum mare. Cic. Somn. Sc. 6. *De groote zee, d'Oceaan.*

ATLAS, antis. m. Cic. Sext. 8. T. Q. 5. 3. *Atlas*, Een berg, een man.

ATOCIUM, ii. n. Plin. H. 29. 4. Ἀτόκιον. *Een drank die de vrouwen 't ontfangen belett.*

ATOMUS, i. f. Cic. Fin. 1. 6. Ἄτομος. *Een vezeltje, een ondeelbaar stofje.*

ATQUE. conj. Cic. Fl. 1. *En, ende, ook.*

Atque. *Maar, echter.*

Mihi quidem non fit verisimile, atque ipsis commentum placet. Ter. An. 1. 3. 20. *Voor mij, ik zie daar niets waarschijnelijks in, en echter behaagt hun dit verdichtzel.*

Atque. Virg. G. 1. 203. *Terstond, aanstonds, straks, flux.*

Atque atque muros ascendit. Enn. by Gell. 10. 29. *Hij klom flux de muuren op.*

(Atque, *Gelijk, als, even gelijk.*

Atque si quis alius promisisset. Tryphon. Dig. 23. 3. 76. *Even gelyk indien iemant anders het beloofd hadde.*

Atque. *Dan, als.*

Aliter ego feci atque tu. Gell. 10. 39. *Ik heb het anders gemaakt als gij.*)

ATQUI. *Nu, maar, echter, ondertusschen, nochtans, evenwel, daarenboven, daar benevens, niettemin.*

Atqui si tempus est ullum jure hominis necandi. Cic. Mil. 4. *Daarenboven of 'er eenig geval is, waar in men met recht een mensch mag dooden.*

Atqui certe ille gratias agere debuit. Cic. Att. 7. 7. *Ondertusschen had hij zekerlyk behooren te bedanken.*

ATRACTYLIS, idis. f. Plin. H. 21. 15. Ἀτρακτυλίς. *Bastaard- of wilde saffraan.* Zekere distel, met geele bloessem en bloedrood sap.

ATRAMENTARIUM, ii. n. *Inktkoker, inktpot, schrijfkoker.* Dit woord is van Valla E. 1. 6. en men gebruikt het om dat het bequaam, en dat'er geen beter van is.

ATRAMENTUM, i. n. Vitruv. 7. 10. *Inkt, schryfinkt.*

Atramentum scriptorium. Cic. Fr. 2. 14. *Schryfinkt, inkt om mee te schrijven.*

Atramentum sutorium. Plin. H. 20. 12. *Koperrood.* zekere bergstof.

• Atramento sutorio absolutus. Cic. F. 9. 21. *Bij gunst vrij verklaart, of by vonnis vry-gesproken, dat hem eerloos heeft gemaakt*, of *waar door hij gebrandmerkt is.* Vermids d'inkt het schrift uitdoende een nieuwe vlak maakt.

Atramentum. Cic. N. D. 2. 50. *Het zwarte vocht dat de Spaansche zeekat uitbruischt*, wanneer zy zich voor de visschers wil verbergen.

ATRATUS, ă, ūm. *Zwart, zwartachtig.*

Fluvius atratus sanguine fluxit. Cic. D. 1. 43. *De stroom schuimde van 't zwarte bloed*, of *was met het drabbig bloed geverft.*

Atratus. Cic. Vat. 12. *In 't zwart, in den rouw gekleedt.*

ATREBAS, atis. m. & f. Cæs. B. G. 4. 27. 2. *Artezer; een die van Artois is.*

Atrebatum terra. Sidon. C. 5. 214. *Het land van Artois.*

ATREBATES, ūm *of* iūm. Cæs. B. G. 2. 4. 8. *Arras, de stad en 't land van Artois.*

ATRIARIUS, ii. m. Ulp. Dig. 4. 9. 1. § 5. zie Atriensis.

ATRICOLOR, ōris. omn. gen. Plin. H. 2. 7. *Zwart, zwartachtig, bruin*, van een mensch spreekende.

ATRIENSIS, is. m. Colum. 12. 3. Cic. Pis. 28. *Een deurwachter, slaave*, of *oppasser die in 't voorhuis*, of *aan de deur stont, en 't opzicht op den huisraad en de kleederen had.* Dit koomt met den dienst van *kamerdienaar* over een. Cicero voegt 'er Servus by Par. 5. 2.

ATRIOLUM, i. n. Cic. Att. 1. 10. Fr. 3. 1. *Een voorzaaltjen*, of *voorhuisjen.*

ATRIPLEX, icis. n. Colum. 11. 3. *Melde*, zeeker kruid.

‡ ATRITAS, atis. f. Plaut. Pœn. 5. 5. 11. *Zwartigheit, bruinigheit.*

ATRIUM, ii. n. Cic. P. Q. 3. *Voorzaal, voorhof, voorhuis, ingang van een huis.*

† Atrium. Virg. Æ. 4. 666. *'t Voorvertrek en voorplaats van een huis.*

ATROCITAS, atis. Cic. A. Q. 4. 44. *Wreedheit, hardigheit, gestrengheit, felheit, onmenschelijkheit, strafheit.*

Atrocitas morum. Tac. An. 4. 13. 3. *Gestrengheit*, of *strafheit der zeden.*

Atrocitas peccati. Cic. Her. 2. 6. Sceleris. Sall. B. C. 22. *De schrikkelykheit van een zonde, de gronwelykheit*, of *zwaarheit van een misdaad.*

ATROCITER. adv. Cic. Mil. 8. V. 5. 62. *Wreedelijk, gestrengelyk, hardelyk, straffelijk, onmenschelyk, geweldadiglyk.* De compar. Atrocius staat bij Tac. H. 1. 23. 3. en de superl. Atrocissimè by Liv. 32. 19.

Respublica atrociter seditionibus agitabatur. Sall. B. I. 37. *'t Gemeenebest stont in schrikkelyke beroerten*, of *verwarringen.*

ATROPHI, m. Plur. Plin. H. 26. 11. Ἄτροφοι. *Teeringzuchtigen, zij die geen voedzel hebben van 't geen zy eeten.*

ATROPHIA, æ. f. Cels. 3. 22. Ἀτροφία. *Voedeloosheit, teering*, eigentlijk is 't een quijning waar door men de teering krijgt.

ATROPHUS, ă, ūm. Plin. H. 27. 8. Ἄτροφος. *Uitgedroogt, uitgeteert, dor, dat geen voedzel heeft*, van de ligchaams deelen, of van een mensch die de teering heeft spreekende.

‡ ATROR, ōris. m. Gell. 2. 27. *Zwartigheit, zwarte verwe. Donkerbruin.* Dit woord is weinig in gebruik. (Want by Gellius volgt terstond Nigror het zelve betekenende, waarom andere leezen Atrior.)

ATROX, ōcis. omn. gen. *Wreed, hard, straf, fel, scherp, gestreng, onmenschelyk*, van zaaken en persoonen spreekende. De compar. Atrocior staat by Liv. 21. 11. en de superl. Atrocissimus beneeden by Cicero. Atrox is een Griekſch woord. Ἄτρωξ. *Wrang, rauw*, dat eigentlijk van de vruchten word gezegt, die niet rijp, en van de spijzen die ongekookt zijn, en overzulks onbequaam om gegeeten te worden.

Atrox astutia. Plaut. Capt. 3. 4. 7. *Een stout bedrog.*

Atrocissimum certamen. Liv. 28. 6. *Een hard, scherp*, of *bloedig gevecht.* Bellum. Sall. B. I. 5. *Een felle krijg*, of *strengen oorlog.*

Atrocissimæ literæ. Cic. F. 9. 25. *Zeer scherpe brieven.*

Atrocissima suspicio. Cic. Marc. 7. *Een schrikkelyk*, of *boosaardig vermoeden.*

Atrox odii fœmina. Tac. An. 12. 22. 1. *Een vrouw van een onverzoenelijken haat.*

Atrox negotium. Sall. B. C. 29. *Een zaak van een zeer groot gewigt*, of *van d'uiterste aangeleegentheit.*

Atrox cœlum, perinde ingenio est. Flor. 3. 2. 2. *De lucht is 'er zoo fel*, of *zoo gestreng als d'inborst der inwoonderen.*

Atrox genus orationis. Cic. de Or. 2. 49. *Een harde, rauwe*, of *onbeschaafde stijl.*

Atrocia exta. Næv. by Non. 2. 62. *Rauwe ingewanden.*

† Atrox animus. Hor. O. 2. 1. 23. *Een trots, onbuigzaam, onverzettelyk gemoed.*

ATTACTUS, ă, ūm. part. Plaut. Au. 4. 10. 24. *Gevatt, gegreepen, met de hand gevatt.*

† Attactus telo. Sil. 11. 146. *Met een pijl geraakt, door een schicht getroffen.*

ATTACTUS, ūs. m. *Aanraking*,

king, *aanroering*, *raking*.

Volvitur inter vestes attactu nullo. Virg. Æ. 7. 350. *Zij kruipt zagtjens tusschen zijn kleederen zonder hem aan te raaken*, van een slang spreekende.

Asper attactu. Varr. R.R. 2.5. *Hard in 't handelen*, *hard in de hand*, van leêr, 't vel, enz. spreekende.

ĂTTÆ, ārūm. m. plur. Festus. *Lammen aan de voeten*, *sleepvoeters*. Horatius E. 2. 1. 79. heeft dit woord gebruikt, maar hij verstaat'er een Dichter door Atta genaamt, mogelijk om dat hij dit gebrek hadde.

ĂTTĀGĒN, ēnis. m. Plin. H. 10. 48. *of* Āttāgēnā, æ. f. Plin. H. 8. 58. Ἀτλαγήν. *Hazelhoen*, *korhoen*.

ĂTTĂMĔN. adv. Ter. An. 4. 1. 12. *Echter*, *maar*, *evenwel*, *nochtans*, *ondertusschen*, *niettemin*.

ĂTTĀMĬNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Ontheiligen*, *bezwalken*, *schenden*, *bezoedelen*, *bevlekken*, *onteeren*. *Bederven*, *doen verslensen*, *doen verwelken*.

Divina domi militiæque facta imprudentia attaminavit. Aur. Vict. C. 16. 2. *Hy heeft door onvoorzichtigheit*, *de groote daaden bij hem in oorlog en vreede verricht bezwalkt*.

* Attaminare virginem. Justin. 21. 3. 4. *Een maagt schenden*, of *onteeren*.

ĂTTĔGĬÆ, ārūm. f. plur. Juv. 14. 196. *Harders hutten*, *visschers stulpen*, of *hutten*, *huisjens* van arme luiden, of slaaven.

ĂTTĔLĂBŬS, ī. m. Plin. H. 29. 4. Ἀττέλαβος. *Zeeker vleugelloos springkhaantje*.

ĂTTĔMPĔRĀTĒ. adv. *Tijdig*, *recht van pas*, *ter rechter tyd*, *stipt juist*, of *recht op den tijd*.

Attemperate venit in ipsis nuptiis. Ter. An. 5. 4. 13. *Hij quam recht van pas op dit huwelijk*, of *juist op den tijd dat men dit huwelijk voltrok*.

ĂTTĔMPĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Schikken*, *voegen*, *wel bestieren*, *ergens heen stieren*.

Errantem gladium sibi attemperat. Sen. E. 30. *Hij stiert het zwaayend zwaerd zijns vyands tegens hem zelf*.

ĂTTĔNDO, īs, tēndī, tēntūm, tēndĕrĕ. *Toeluisteren*, *toehooren*, *ergens op letten*, *acht op slaan*, of *acht op geeven*. Cicero voegd 'er bij, admodum. de Or. 3. 13. magnopere. V. 1. 10. Fin. 3. 4. *Vlijtiglijk*, *neerstelijk*, *aandachtiglijk*, *zorgvuldiglyk*, *zeer nauw*.

Attendere animum. Ter. Ph. 5. 6. 28. *of* animo. Ter. Hec. prol. 2. 20. *Aandachtiglijk toeluisteren*, *zijn geest tot aandacht zetten*.

Attendere Juri. Suet. G. 5. 1. *In de Rechten studeeren*.

Attendere alicui. Plin. E. 7. 33. 9. *Iemant aandachtelyk*, of *gunstiglijk hooren*.

Attendere aliquid. Cic. A. Q. 4. 17. *of* de aliqua re. Cic. A. 12. 11. *Ergens acht op geeven*, *iets in aanmerking neemen*, of *overweegen*.

Attendere & aucupari verba. Cic. de Or. 2. 63. *De woorden nauw ziften en uitkippen*.

Attendere animos ad ea quæ consequuntur. Cic. Rull. 2. 15. *Acht op het volgende geeven*, *aandachtiglyk op het volgende letten*.

Dicentem attendere. Cic. Syll. 11. *Aandachtelijk naar den spreeker luisteren*.

Ea commodius attendisse quam cæteros non affirmamus. Cic. I. R. 1. 41. *Wy zeggen niet dat wij deeze dingen nauwer onderzocht*, of *ondekt hebben dan anderen*.

ĂTTĔNTĒ. adv. Cic. Clu. 24. *Aandachtelyk*, *vlijtiglijk*, *neerstelijk*, *zorgvuldiglijk*, *nauwkeuriglijk*. De compar. Attentius staat by Cic. Fin. 5. 2. en de superl. Attentissime by Cic. de Or. 2. 89.

Attente fungi officio. Ter. H. 1. 1. 14. *Zijn ampt vlijtiglijk waarneemen*.

ĂTTĔNTĬO, ōnis. f. Cic. de Or. 2. 35. *Aandacht*, *aandachtigheit*, *zorgvuldigheit*, *opmerking*, *nauwe toezicht*.

ĂTTĔNTĀTŬS, ā, ūm. *Begonnen*, *aangevangen*, *aangeheven*, *ondernomen*, van een werk spreekende.

Attentata defectio. Liv. 23. 15. *Een begonnen opstant*, *een oproer die aangeheven is*.

ĂTTĔNTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Colum. 1. 4. *Bezoeken*, *beproeven*, *onderstaan*, *ter proeve stellen*; *beginnen*, *onderneemen*.

Attentare aliquid. Varr. L. L. 4. 16. *Iets bestaan*, *onderneemen*, *beginnen*, of *bezoeken*.

* Attentare aliquem. Cic. V. 2. 54. *Iemant aanranden*, of *aantasten*. Urbem. Cic. Sext. 4. *Een stad bespringen*, of *overvallen*. Tempus prosperum. Tac. An. 12. 68. 3. *Den geleegenen tijd bespieden*, of *waarneemen*.

Per partes Romanos attentavit. Front. St. 1. 10. 1. *Hij tastte den Romeinen verdeelt in kleine hoopen aan*.

Veretur auditor ne compositæ orationis insidiis sua fides attentetur. Cic. Or. 61. *De toehoorder vreest*, *dat door de konst van een voorbereide rede zijne ligtgelovigheit mogt ingewonnen worden*.

Jura alicujus attentare. Hor. E. 2. 2. 24. *Iemants recht*, of *iemant in zijn recht aantasten*.

Attentare testamentum. Val. Max. 7. 8. 3. Sententiam. Ulp. Dig. 12. 6. 23. §. 1. *Een uiterste wil*, *een vonnis poogen krachteloos te maaken*, of *te niet te doen*.

ĂTTĔNTŬS, ā, ūm. *Aandachtig*, *opmerkend*, *oplettend*, *vlijtig*, *zorgvuldig*. De compar. Attentior staat by Terentius beneeden, en de superl. Attentissimus by Cic. Sext. 13.

Animus in spe atque in timore attentus. Ter. An. 2. 1. 3. *Een gemoed tusschen hoop en vrees wankelende*.

* Attentior ad rem suam. Ter. Ad. 5. 3. 48. *Al te bezorgt*, of *te zorgvuldig*, *gierig*, *karig*, *al te spaarzaam*, *al te zuinig*, *te zeer op 't goed gezet*. Hor. E. 1. 7. 91. zegt alleenlijk, Nimis attentus. *Al te zuinig in zijn huishouden*.

Attentus rerum. Cic. P. Q. 3. *Huisbezorger*, *voorstander van zijn zaaken*, of *belang*.

In re adventitia attentus. Cic. V. 1. 48. *Zorgvuldig omtrent eenig onverwacht*, of *van elders aankoomende goed*.

Attenta vita. Cic. S. R. 15. *Een leven vol zorgen*. *Een bekommerd*, *bezorgt*, *zuinig leven*.

Attentus quæsitis. Hor. S. 2. 6. 82. *Vlytig*, of *zorgvuldig tot bewaring van zijn verkreegen goed*.

ĂTTĔNŬĀTĒ. adv. Cic. Cl. 55. *Met een eenvondige*, *laage*, *kruipende*, *drooge*, of *zenuwlooze styl*.

ĂTTĔNŬĀTĬO, ōnis. f. Attenuatio suspicionis. Cic. Her. 2. 2. *Vermindering*, of *afneeming*, *slyting van eenig vermoeden*, enz.

ĂTTĔNŬĀTŬS, ā, ūm. Suet. T. 21. 12. *Afgenomen*, *vermagert*, *verquijnt*, *vervallen*, *verzwakt*, *uitgeteert*, *verdunt*, *verflauwt*, *vermindert*. (De superl. Attenuatissimus staat by Cic. Her. 3. 14.)

* Attenuatus. Cic. de Or. 3. 56. *Eenvoudig*, *slecht*, *onnozel*, *droog*, *zeenuwloos*, *dor*, van een stijl, rede, enz. spreekende.

Attenuatum bellum. Cic. Man. 11. *Een verflauwden oorlog*.

Legio præliis attenuata. Cæs. B. C. 3. 89. 1. *Een legioen door de veldslagen verzwakt*.

Rerum omnium attenuata copia erat. Liv. 45. 11. *'t Gebrek van alles*, of *van alle dingen was zeer toegenomen*, of *vermeerdert*.

ĂTTĔNŬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Catul. 64. 42. *Verminderen*, *verkleinen*, *kleinder maaken*.

Lam-

Lambendo cutem attenuare. Plin. H. 11. 37. *'t Vel met likken dun, zacht en glad maken*, gelyk de leeuwen, katten, enz. doen.

Attenuare curas. Ovid. T. 4.6.18. *Zyn zorgen verminderen.* Opes. Ovid. M.8.850. *Zyn goed doorbrengen*, of *verdoen*. Corpus. Ovid. Art. 1. 735. *Het lighaam afmatten, verzwakken, vermageren*, van veel werken, enz. spreekende.

Magna cæde attenuantur præsidii vires. Liv. 25. 11. *De krachten der bezetting verzwakken door 't veelvuldig sneuvelen van 't krygsvolk.*

Manus tactu attenuantur. Lucret. 1. 318. *Door veel handelen worden de handen hard.*

† Virum insignem attenuat Deus. Hor. O. 1. 34 30. *Godt vernedert de grootste persoonaadjen.*

† Attenuare nives. Mart. 14. 104. 1. *Sneeuw smelten*, of *doorzygen.*

ĂTTERO, is, trivi, tritum, terĕre. acc. *met een* dat. Plin. H. 10. 74. *Tegens malkanderen wryven, iets ergens tegen aan wryven*, of *t gens aan schuuren*, van dingen en persoonen spreekende. Tibullus zegt in 't volgende voorbeeld Atteruisse, in 't præteritum.

Non te pœniteat operi insuetas atteruisse manus. Tib. 1.4. 42. *Beklaag het u niet uwe handen aan den arbeid gezet te hebben die 't werken niet gewent waren.*

Atterere. acc. Virg. G.4.12. *Verbryzelen, vermorsselen, verkneuzen, vernielen, vertreeden, vertrappen*, of *vertrappelen.*

Atterere. Mart. 14. 125. 2. Virg. E. 6. 17. *Verslyten, afslyten, afbeezigen, bederven*, van een kleed, een werktuig, enz. spreekende.

Alteri alteros attriverant. Sall. B. J. 79. *Zy hadden malkanderen byna vernielt*, of *verdelgt*, van twee volkeren spreekende.

Alicujus famam atque pudorem atterere. Sall. B. C. 16. *Iemant eerloos en onbeschaamt maaken*, of *alle eer en schaamte doen verliezen.*

Atterere opes imperii. Sall. B. J. 5. *De krachten van 't ryk verzwakken*, of *uitputten*, van Italjens krijgsmagt en middelen spreekende.

ĂTTESTĀTŎR, ōris. m. gen. Plin. E. 6. 17. 5. *Getuige, een die iets getuigt, die ergens zyn gevoelen over zegt.*

ĂTTESTĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 43. *Getuigt, tot getuige genomen*, of *geroepen*, van zaaken en persoonen spreekende.

ĂTTESTŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. acc. Cic. Mil. 25. *Iemant*, of *iets tot getuige neemen*, of *roepen.*

Attestari. Plin. H. Præf. Vesp. *Getuigen, getuigenis geeven, bevestigen, verzeekeren, sterken, bekrachtigen, staaven.*

Attestante omnium memoria. Cic. Syll. 29. *Gelyk al de waereld weet en getuigt.*

ĂTTEXO. Zie Adtexo.

ĂTTICA, æ. f. Plin. H. 4. 7. *Het Atheensch gebied*, hedendaags 't gebied van Setines.

ĂTTICE. adv. Cic. Or. 7. *Op zyn Atheensch, op de wyze der Atheners.*

Attice loqui. Cic. Or. 7. *Op zijn Atheensch*, dat is, *Net, zuiver*, of *beschaafd spreeken.*

ĂTTICISMŬS, i. m. Cic. Att. 4. 17. *Zuiverheit, nettigheit, beschaafdheit der taal.* Het beteekent ook in den eigentlijken zin, *Atheensch, de taaleigenschap*, of *wyze van spreeken der Atheners.*

ĂTTICĬSSO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Men. prol. 12. *Op zijn Atheensch*, of *als de Atheners spreeken.* Oneigentlijk, *poogen om zuiver te spreeken.*

ĂTTICUS, ă, ŭm. Cic. Or. 7. *Atheensch, van Athenen, dat de stad*, of *'t land van Athenen aangaat.*

Atticus sermo. Cic. N. D. 1. 33. *De zuiverheit der taal. Een nette, zuivere*, of *beschaafde rede*, overmids d'Atheners de beschaafste volkeren waren, zoo in hunne taal, als zeden.

In eo est Attica elegantia. Ter. E. 5. 8. 63. *Daar steekt een Atheensch verstand in, dat is een man van een fijn en geslepen oordeel.*

‡ ĂTTIGO, is, ĕrĕ. d'Ouden, en voor al Plaut. E. 5. 2. 58. Af. 2. 2. 106. gebruikten dit woord; maar in de zuivere Latijnsche eeuw heeft Attingo d'overhand gekreegen.

ĂTTIGŬUS, ă, ŭm. *By gevoegt, aangeleegen, aanroerende, byleggende.* Dit woord is van Apulejus, M. 4.155:6.178. en 't word by de Ouden niet gevonden.

ĂTTINEO, ēs, tĭnŭi, tĭnērĕ. acc. Tac. An. 3. 36. 5. *Iemant*, of *iets vasthouden, aanhouden, ophouden, weerhouden, sluiten, beletten.*

* Aliquos spe pacis attinere. Sall. B. J. 108. *Iemant met schoone woorden*, of *beloften van vrede*, of *met de hoop van vrede ophouden.*

Obscurum noctis attinuit victorem exercitum. Tac. H. 2. 14. 7. *De donkerheit des nachts heeft het leger belet de zege te vervolgen.*

Impetum ejus attinuere Senatores. Tac. An. 13. 50. 2. *De Raadsheeren hebben zyne eerste oploopentheit weerhouden*, of *gestuit.*

Attineri vinculo servitutis. Tac. An. 13. 27. 4. *In slavernij gehouden worden.* Publica custodia. Tac. An. 3. 36. 5. *Gevangen blyven.* Domi studiis. Tac. An. 14. 56. 6. *t'Huis blyven tot de leeroefening.*

Quid istud ad me attinet? Plaut. Trin. 4 2. 136. *Wat raakt*, of *wat roert my dat? Wat gaat dat my aan?*

Ille ad me attinet. Ter. Ad. 3. 3. 82. *Hy raakt my. Hy koomt my toe. Hy gaat my aan.*

Hæc attinent ad vitem colendam. Cic. Fin. 4. 14. *Dat gaat de wyngaardteeling aan, dat raakt de wyngaardqueeking.*

Quam ad rem hoc attinet somnium? Plaut. R. 3. 2. 19. *Wat voorspelt*, of *wat beduidt dien droom?*

Quid attinet, &c. seq. infin. Hor. Ep. 4. 17. *Waar toe dient het, dat*, enz. *waar toe is 't goed, dat*, enz.

Non venit quia nihil attinuit. Cic. Att. 12. 18. *Hy is niet gekoomen, vermids zyn komst geenzins noodzakelyk is geweest.*

(Attinere. *Houden, in handen hebben, aanbrengen, byhouden.*

Philocrates jam cultros attinet. Plaut. Capt. 2. 2. 16. *Philokraat heeft de messen al in handen*, of *hy brengt nu de messen al op 't hoofd*, of *op den haard.*)

ĂTTINGO, ĭs, āttĭgī, āttāctūm, āttingerĕ. acc. Cic. F. 2. 17. *Iets aanraaken*, of *aanroeren, ergens aan raaken, ergens met de hand aan koomen*, of *de hand aan brengen.*

Attingere vel digito uno. Ter. E. 4. 6. 2. *Iets alleenlyk met den vinger*, dat is, *maar even aanraaken.*

* Hoc nihil attingit ad rem. Plaut. Merc. prol. 32. *Dat raakt de zaak niet, dat doet niet tot de zaak.*

Illæ virtutes virum bonum attingunt. Cic. Off. 1. 15. *Die deugden zyn eigen aan een eerlyk man.*

Si qua de Pompejo tuendo te cura attingit. Cic. Att. 9. 11. subj. *Indien gy u de verdediging*, of *'t belang van Pompejus eenigzins aantrekt.*

Attingit te hæc res. Cic. L. L. 2. 1. *Die zaak raakt u, behaagt u, gevalt u. Gy zijt gevoelig over die zaak.*

Attingere aliquem sanguine. Plin E. 7. 24. 2. cognatione. Cic. V. 2. 10. *Iemant in het bloed bestaan.* Affinitate. Cic. V. 2. 10. *Iemants zwager zyn.* necessitudine. Cic. V. 2. 10. *Van iemants vrienden zyn.* Suspicione. Cic. Att. 2. 24. *Iemant verdacht houden.*

Attingit eum hæc infamia. Liv. 27. 11. *Men beschuldigt hem*, of *hy is verdacht van dat schelmstuk.*

Attingere Rempublicam. Cic. Att. 2. 22.

2. 12. *In 't staatbestier, of 't staatbewind koomen.* Forum. Cic F. 5. 8. *Op 't hof beginnen te koomen, beginnen te pleiten.*

Tantum negotii attigit, quantum recusare non potuit. Cic. F. 13. 29. *Hy heeft zich met geen andere zaaken bemoeit, dan die hy niet voorby kon.*

Attingere literas Græcas. Cic. de Or. 1. 18. *Eenige kennis van de Griek sche taal hebben, of zich zetten om Griekfsch te leeren.* Poëtim ne primoribus quidem labris attingere. Cic. de Or. 1. 19. *Niet de minste kennis van de dichtkonst hebben.*

Aliquid attingere. Cic. Fin. 4. 4. *Iets aanraaken, aanroeren, ergens van gewaagen, van spreeken, van melden, of gewag van maaken.* Gentes aliquas. Sall. B. J. 17. *Van eenige volkeren melden.* Versibus res gestas alicujus. Cic. Arc. 11. *Iemants daaden in rym, dicht, of vaerzen beschryven.*

Attingere æstiva. Cic. F. 2. 13. *In 't zomerleger koomen.* Bellum. Sall. B. J. 44. *Een oorlog beginnen.* Regionem. Hirt. B. Al. 19. Cæs. B. G. 4. 23. *In een gewest, of landschap koomen.*

De præda mea ne nummum quidem attigit. Cic. F. 2. 17. *Hy heeft niet eene rykdaalder van mynen buit gekreegen.*

Attingere regionem. Cic. Att. 5. 20. *Zich tot eenig land uitstrekken, op de grenzen leggen van eenig land.* Populos. Cæs. B. G. 2. 15. 3: 6. 24. 3. *Aan eenige volkeren leggen, of grenzen.* Fluvium. Cæs. B. C. 1. 60. 2. *Aan een stroom leggen, of van een stroom bespoeld worden.*

† ATTHIS, inis. f. Martial. 1. 54. 9. *Een Nachtegaal.* De verbloeming is genomen van Atthis, dochter van Pandion, Koning van Athenen, die, naar 't zeggen der Dichters, in deeze vogel veranderd wierd.

ĂTTŎLLO, is, āttōllĕrĕ. acc. *Opheffen, optrekken, optillen, opligten, opbeuren, verhoogen, verheffen.*

Attollere oculos. Virg. Æ. 4. 688. *De oogen opslaan, om hoog slaan, om hoog zien.* Pallium. Ter. E. 4. 6. 31. *Zyn mantel opkoppelen, of opgorden.* Vocem. Quintil I. O. 1. 8. *De stem verheffen.* Se a terra. Plin. H. 24. 10. *Hoog boven de aarde opschieten, van een kruid spreekende.* Se a gravi casu. Liv. 8. 7. *Van een groote val opstaan.* Aliquid humeris. Virg. G. 4. 217. *Iets op zyn schouders leggen, of neemen, om het te draagen.*

Partus attollere. Plin. H. 11. 39. *Zyne jongen voeden, of opbrengen, van beesten spreekende. Haare kinderen, of haare vrucht opbrengen, van de vrouwen spreekende.*

Rem parvam attollere. Celf. 5. 26. *Een beuzeling hoog opvyzelen, een zaak van geen belang zeer verheffen, of vergrooten.*

Venæ attollunt se. Celf. Præf. 1. *d'Aderen zwellen op.*

Virtutibus res principum attolluntur vel afflictæ. Aur. Vict. C. 35. 14. *Door de deugden worden ook de diepst vervallene zaaken der Vorsten weêr he'ste.*

† Attollere minas. Colum. 8. 2. *Dreigen, boos, of gramstenrig aanzien.* Iras. Virg. Æ. 2. 381. *Quaad, of toornig worden.* Nomen alicujus ad sidera. Lucan. 7. 11. *Iemants naam ten hemel toe verheffen.*

† Attollere se. Virg. Æ. 3. 552. *Zich opdoen, zich vertoonen, zich laaten zien,* van eilanden, *of* landen spreekende, die men in 't reizen, 't zij te water, *of* te land, ondekt.

ĂTTŎNDĔO. zie Adtondeo.

ĂTTŎNĬTĒ. adv. Plin. H. 30. 1. *Met verbaastheit, met ontsteltenis, met verwondering, met ontzetting.*

ĂTTŎNĬTŪS, ă, ūm. Virg. Æ. 3. 172. *Verbaast, ontsteit, ontzet, verschrikt, verwondert.*

* Attonitus. Celf. 3. 26. Sen. N. Q. 2. 27. *In bezwym, in onmagt, buiten gevoelen,* 't zij door een donderslag, of door beroertheit.

Mulier attonitæ mentis. Curt. 8. 6. 16. *Een vrouw die een waarzeggenden geest heeft.*

† Attonitus vates. Hor. O. 3. 19. 14. *Een Dichter die in razerny, of verrukking is, die door den drift van Apol, of Bachus is vervoert.*

† Domus attonita. Virg. Æ. 6. 53. *Een verschrikkelijk, vervaerlyk, naar, of verwonderlijk huis.*

† Attonitis oculis metiri aliquid. Claud. Stil. Conf. 2. 70. *Ergens met verwondering op staroogen. Met verwondering iets overleggen, of overdenken, zoo datmen de oogen daar van niet aftrekt,* 't zij dat het voorwerp verschrikkelijk, *of* verwonderlijk is.

† ĂTTŎNO, ās, āttŏnŭī, āttŏnārĕ. acc. Ovid. Her. 4. 50. *Iemant ontstellen, ontroeren, verbaazen, verschrikken, verbaast maaken, in verwondering, of buiten zyn zelven brengen.* Dit woord word heel zeldzaam gebruikt.

ĂTTRĂCTIO, ōnĭs. f. Quintil. I. O. 1. 4. *t'Zamentrekking, vervanging,* 't is eigentlijk een wijze der spraakkonst, om door een eenig woord veele dingen teffens uit te drukken.

(ĂTTRĂCTUS, ă, um. *Opgehaalt.* De compar. Attractior, het participium een adjectivum geworden zijnde, staat by Sen. B. 4. 31.

Spiritus attractus ab alto. Virg. G. 3. 505. *Een adem diep opgehaalt.*)

ĂTTRĂHO, is, āttrāxi, āttrāctum, āttrāhĕrĕ. acc. Cic. Am. 14. *Aanhaalen, naar zich trekken, naar zich haalen.* Livius voegd'er beneden bij Ad se.

* Tribunos ad se attrahi jussit. Liv. 29. 9. *Hy heeft bevolen de Gemeensluiden voor hem te brengen.*

Attrahi ad judicis subsellia. Cic. Sall. 5. *Voor den rechterstoel gesleept, getrokken, of gebragt worden.*

Attrahere aliquid in se. Plin. H. 37. 3. *Iets naar zich trekken, of naar zich haalen,* van den zeilsteen spreekende.

Attrahere & reddere animam. Plin. H. 11. 37. *Adem haalen, ademen, zyn adem haalen.*

Similitudo ad amicitiam attrahit. Cic. Am. 14. *De gelykheit, of gelykaardigheit verwekt vriendschap.*

ĂTTRĔCTĀTIO, ōnis. f. Sine ullâ attrectatione. Gell. 11. 18. *Zonder aan te raken, of aan te roeren; zonder iets te neemen, of te steelen.*

ĂTTRĔCTĀTŪS, ūs. m. Attrectatu amplificare dolorem. Cic. T. Q. 2. 21. *Door veel tasten en voelen de smert van een wonde vermeerderen.* Men vind geen andere casus van dit nomen.

ĂTTRĔCTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Tasten, voelen, aantasten, aanroeren, aanraaken, vatten, behandelen, de hand aan slaan.*

* Rem alienam attrectare. Gell. 11. 18. *Eens anders goed aan zich trekken, of aantasten.*

Attrectare terminos Mithridatis. Flor. 3. 5. 3. *De grenzen van Mithridates aantasten; vyandlykheden op de grenzen van Mithridates pleegen.*

Attrectare sacra. Virg. Æ. 2. 719. *De heilige dingen aantasten, de hand aan de heilige dingen slaan; gewyde dingen ontheiligen.*

(Attrectare mulierem. *Een vrouw beslaapen.*

A quodam, cujus uxorem attrectaverat, prope ad necem cæsus. Suet. N. 26. 5. 15. *Van iemant wiens huisvrouw hy beslaapen hadde, byna doodgeslagen, of doodlijk verwondt zynde.*)

ĂTTRĔMO. zie Adtremo.

ĂTTRĔPIDO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Plaut. Pœn. 3. 1. 41. *Voortdribbelen, met korte stappen voortgaan,* gelijk d'oude luiden en kinderen doen als

als ze zich haaſten.

ATTRĬBŬO, ĭs, trĭbŭī, trĭbūtūm, trĭbŭĕrĕ. dat. *en* acc. *Toeeigenen, toeſchryven, toewyzen, toeleggen, toeſchikken, toedeelen, meêdeelen, geeven.*

Natura pudorem mihi attribuit. Cic. S. R. 4. *De natuur heeft my ſchaamte gegeeven, ik ben ſchaamachtig uit der aart.*

Pecus omne equitibus agendum attribuit. Sall. B. I. 90. *Hy heeft de ruiterÿ bevolen*, of *heeft de ruiterÿ opgelegt al 's vee voor haar heene te dryven.*

* Attribuere alicui curam. Liv. 26. 49. *Iemant eenige laſt geeven*, of *ergens meê belaſten.*

Attribuere orationem legi, urbi, &c. Cic. I. R. 1. 52. *Een wet, een ſtad doen ſpreeken*, dat is, *ſpreekende invoeren*, door perſoonbootzing.

Attribuere locum tertium alicui. Plin. H. 16. 37. *Iemant de derde plaats aanwÿzen.*

Attribuere alicui navem. Cæſ. B. C. 2. 22. 2. legionem. Cæſ. B. Al. 53. 5. G. 5. 47. 2. legioni aliquem. Cæſ. B. G. 7. 90. 4. *Iemant 't bevel van een ſchip, van een legioen geeven.*

Attribuere milites claſſi. Cæſ. B. C. 1. 57. 1. *Krÿgsvolk op een vloot zetten.*

Attribuere alicui gentem. Cæſ. B. G. 7. 76. 1. *of* regionem. Cæſ. B. C. 1. 35. 4. *Een volk*, of *land onder iemants gehoorzaamheit brengen.*

Regionem attribuere militibus ad hyemandum. Cæſ. B. G. 3. 1. 6. *'t Krÿgsvolk een land tot het winterleger aanwÿzen.*

Attribuere alicui calamitatis cauſam. Cic. V. 5. 41. *Iemant d'oorzaak van een ongeval toeſchryven*, of *de ſchuld van een ramp geeven.*

Attribuere alicui auctoritatem. Cæſ. B. C. 1. 32. 8. *Iemant gezagh toeſchrÿven*, of *geeven*; *'t gezagh in iemant erkennen.*

Attribuere ſibi aliquid. Cic. F. 2. 17. *Zich iets toeſchrÿven*, of *toeëigenen, zich ergens over beroemen.*

Dextra pars Maſſilienſibus attribuitur. Cæſ. B. C. 2. 4. 5. *Men geeft dien van Marſeille de rechterhand*, of *rechterzÿde*, van een gevecht ſpreekende.

ĀTTRĬBŪTĬO, ōnĭs. f. Cic. Att. 16. 3. *Toewÿzing, overwÿzing. Betaling.*

Attributio. Cic. Att. 15. 13. *Achterſtallen, achterſtallige ſchulden.*

ĀTTRĬBŪTŬS, ă, ūm. dat. *Gegeeven. Toegewezen, toegeſchikt, toegeleit. Toegeſchreven, toegeëigent.*

Attributus. Cæſ. B. G. 7. 81. 4. *Aanbetrouwt, toebetrouwt, aanbevolen, ter bewaring gegeeven*, van een ſtad, een poſt, enz ſpreekende.

Pecunia attributa. Cic. V. 1. 13. Aſcon. Cic. p. 74. *Geld tot betaling der ſoldaten geſchikt*, of *gegeeven.*

ĀTTRĪTŬS, ă, ūm. part. ab Attero. Martial. 14. 125. 2. *Verſleten, afgeſleten, afgeleezigt, afgedraagen, bedorven*, van een kleed, van lijnwaat, enz ſpreekende. De compar. Attritior ſtaat beneeden bij Cicero.

Mentum ſtatuæ attritius. Cic. V. 4. 13. *Een verſlete kin van een beeld*, vermids ze veel behandelt was.

* Attritæ facultates Suet. G. 3. 11. opes. Petron. 6. Sen. Su. 5. *Verminderde goederen. Verzwakte middelen*, of *krachten.*

Exercitus ducum avaritia aut temeritate attritus. Sall. B. J. 85. *Een leger door de gierigheit*, of *roekeloosheit der Veldoverſten zeer verzwakt.*

ĀTTRĪTŬS, ūs. m. *Wrÿving, ſchuuring*, of *ſtooting van twee lichaamen tegens malkanderen.*

Nubium attritu excutitur fulmen. Front. St. 1. 12. 10. *Door het ſtooten der wolken ſchiet den blixem uit.*

Attritus calceamentorum. Plin. H. 28. 16. *Wringing*, of *klemming van de ſchoen.*

Arborum & rupium attritum quærit. Plin. H. 8. 12. *Hÿ gaat zich tegens de boomen en rotzen aan wryven.*

ĀTTUĀTĬCĪ. Zie Adtuatici.

ĀTYPŬS, i. m. Gell. 4. 2. Ulp. Dig. 21. 1. 10. §. 5. Ἄτυπος. *Stameraar*, of *ſtamelaar, hakkelaar, een die zwaar beſpraakt is.*

A U.

(Au. Een ſpreekwijze gebruikelijk in vreeze, in verſlagentheit. Dit leert ons Donatus, daar hij over 't volgende voorbeeld ſchrijft.

DA. Dicturan' es quod rogo? MY. Au. Ter. An. 4. 4. 12. *DA. Zult gÿ zeggen, daar ik om vraag? MY. Ai! ach!*

Au tergo meo. Plaut. Men. 2. 2. 3. *Ai*, of *ach mijn rug.*

Au. Een ſpreekwijze, die wij tuſſchen beiden voegen, als wij iets zeggen dat wij niet weeten willen, *of* niet gezegt mag worden.

Eſurio hercle, atque adeo au ſitio. Plaut. Caſ. 4. 3. 4. *Voorwaar ik heb honger, en ach, mocht ik het zeggen, ook grooten dorſt.*

Au. Een ſpreekwijze, waar door wij een ander iets verhaalende, *of* vraagende, heuſchelijk verzoeken om te zwijgen.

CH. Quid? duaſne is uxores habet? SO. Au obſecro. Ter. Ph. 5. 1. 27. *CH. Wat zegt gÿ? heeft dezen jongeling twee vrouwen? SO. Ach, ei lieve dat gÿ daar van ophoud*, of *daar van zwÿgt.*)

ĀVĀRĒ. adv. Cic. Off. 3. 8. *Gieriglÿk, kariglÿk, vrekkig, al te ſpaarzaam, al te nauw, al te deun.* (De compar. Avarius ſtaat beneeden bij Columella, en de ſuperl. Avariſſime bij Seneca Or. Sap. 32.)

Avarius exigere aliquid. Colum. I. 7. *Iets geſtrengelÿk*, of *heel nauw afvorderen, ergens nauwe rekening van eiſſchen*; van een werk ſpreekende dat ons is aanbetrouwt.

ĀVĂRĒS, ūm. m. plur. Corip. 3. 8. 170. *De Hongaren, het volk van Hongarÿen.*

ĀVĂRĬCŪM, i. n. Cæſ. B. G. 7. 13. 3. *Bourges*, de hoofdſtad van Berrij.

‡ ĀVĀRĬTĔR. adv. Plaut. R. 4. 7. 12. *Gulziglÿk, greetiglÿk.* Zie Avare.

ĀVĀRĬTĬĂ, æ. f. Cic. T. Q. 4. 11. Hor. E. 1. 1. 33. *Gierigheit, vrekheit, karigheit, geldzucht, onmaatige begeerte naar geld en goed.*

Avaritia gloriæ. Curt. 9. 2. 9. *Een onverzadelyke eerzucht.*

ĀVĀRĬTĬĒS, ei. f. Lucret. 3. 59. Zie Avaritia.

ĀVĀRŬS, ă, ūm. *Gierig, geldgierig, geldzuchtig, begeerig*, of *happig naar geld en goed.* Cic. de Or. 2. 65. De compar. Avarior ſtaat by Cic. V. 3. 82. en de ſuperl. Avariſſimus by Cic. V. 1. 37.

Avara adulatio. Plin. P. 41. 3. *Een ſnoode vleyerÿ, uit inzicht van gewin*, of *eigenbaat.*

† Avarus cædis. Claud. B. G. 606. *Bloedgierig, bloeddorſtig, moorddadig.* Laudis. Hor. A. P. 324. *Eerzuchtig, lofgierig.*

† Avarus venter. Hor. E. 1. 15. 32. *Een hongerigen*, of *onverzadelÿken buik.*

ĀUCĔPS, ăucŭpĭs, m. *en* f. Ter. E. 2. 2. 26. *Vogelaar, vogelvanger.*

Auceps ſermoni, Plaut. M. G. 4. 1. 9. *of* dictis alicujus. Plaut. St. 1. 2. 45. *Verſpieder, beloerder, van eens anders woorden*; hij voegd'er op de laatſte plaats Auribus bij.

Auceps ſyllabarum. Cic. de Or. 1. 55. *Een belagchelÿk woordvitter, een beriſper tot de lettergreepen toe.* Deeze zijn in onze tijden noch niet uitgeſtorven.

ĀUCTĂ, ōrūm. plur. n. Aucta Lunæ. Gell. 20. 4. *'t Waſſen der Maan.*

ĀUCTĀRĬŬM, ii. Plaut. Merc. 2. 4. 22.

4. 22. *Toegift*, *toemaat*, *overwigt*, *uitslag*. *'t geen men boven 't gewigt*, *'t getal*, of *de maat geeft*.

(AUCTĒ. *Zeer*, *vermeerdert*. De compar. Auctius staat bij Apul. 4.153.)

‡ AUCTIFICUS, ă, ŭm. Lucret. 2. 571. *Groeizaam*, *voedzaam*, *'t geen doed wassen*, *groeyen*, *vermeerderen*, of *toeneemen*.

AUCTIO, ōnis. f. Cic. F. 10. 32. *Openbaare verkooping*, *erfhuis*, *boelhuis*, *verkooping by uitroep*, of *by opveiling*. Suet. J. 50. 3. zegt, Auctio hastæ.

Auctionem hic faciam. Plaut. Men. 5. 9. 91. *Ik zal hier een verkooping doen*, of *erfhuis houden*.

(Auctionem prædicare. Plaut. St. 1. 3. 56. conclamare. Plaut. Men. 5. 9.94. præscribere. Cic. Att. 13. 5. *Een verkooping*, of *erfhuis omroepen*.)

Auctionem vendere. Cic. P. Q. 5. *Iemants goed in een erfhuis*, of *boelhuis verkoopen*.

Auctio. Tac. A. 19. 6. *Aanwas*, *toeneeming*, *vermeerdering*, *aangroeijing*.

(AUCTIŌNĀLĬA, ōrŭm. plur. n. Ulp. Dig. 27. 3. 1. §. 3. *'t Aantekenboek der verkoopingen*, *erfhuisboek*.)

AUCTIŌNĀRĬŬS, ă, ŭm. *Dat d'openbaare verkoopingen*, of *erfhuizen betreft*, of *aangaat*.

Atria auctionaria. Cic. Rull. 1. 3. *Binnenplaatzen daar de verkoopingen gehouden wierden*.

Auctionariæ tabulæ. Cic. C. 2. 8. *Lijsten*, of *aantekenboek der verkoopingen*. *Erfhuisboek*. Deeze lijsten waren van een Bankhouder ondertekent.

ĀUCTĬŌNŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Cic. P. Q. 5. *Iets bij openbaare opveiling*, *bij uitroep*, of *in 't erfhuis verkoopen*.

ĀUCTĬTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Auctitare pecunias fœnore. Tac. An. 6. 16. 1. *Zyn geld door woeker*, *of door het uit te zetten*, *doen winnen*. Dit verbum is weinig in gebruik.

ĀUCTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Lucret. I. 51. *Vermeerderen*, *doen aanwassen*, *doen toeneemen*, *vergrooten*.

Auctare aliquem opibus. Catull. 67. 2. *Iemant verrijken*, *rijk maaken*, *goederen geeven*. Lucro. Plaut. Am. prol. 6. *Winst*, of *voordeel toebrengen*.

ĀUCTŎR, ōris. m. *Vinder*, *insteller*, *aanlegger*, *oorzaak van iets*.

Auctor Legis. Cic. Cl. 27. *d'Insteller van een wet*. Societatis. Cic. Pl. 13. *De stichter van een genootschap*. Consilii. Cic. de Or. 1. 48. *d'Eerste raadgeever van iets*. Pacis. Cic. Att. 9. 11. subj. *Bewerker der vrede*. Professionis meæ. Cæs. B. G. 5. 33. 2. *d'Oorzaak van myn vertrek*.

Auctor alicui ad aliquid. Cic. Att. 9. 11. subj. *Aanraader*, *aanporder*, *aanmaander van iemant om iets te doen*, of *te bestaan*.

Auctor his rebus quis est? Ter. Ad. 4. 5. 37. *Wie is d'aanlegger*, *de bestierder*, of *bewerker hier van? wie heeft deeze dingen*, of *dit werk zoo beschikt*, of *zoo besteld?*

Auctor tibi sum. seq. infin. Cic. Att. 9. 9. of Ut seq. subj. Plaut. St. 1. 2. 71. *Ik raade u dat*, *enz*. *Ik vermaane u om*, *enz*.

Auctor. *Bewerker*, *middelaar*, *voortzetter*, *aandrijver*, *bevorderaar van een zaak*.

Te auctore id fecit. Ter. E. 5. 6. 12. *Gij hebt hem daar toe gebragt*, of *overgehaalt*. Principe auctore. Plin. E. 2. 7. 1. *Door last*, of *bevel van den Vorst*.

Auctor. Cic. Of. 3. 26. Orat. 57. *Een schrijver*, of *maker van een boek*.

Illos sui auctores habet. Ter. An. prol. 19. *Hij heeft dien schrijver nagevolgt*, van de stijl, de wijze van uitdrukking, 't beleed van verhandeling, enz. spreekende.

(Quantum militum in Africam transportatum sit, inter auctores discrepat. Liv. 29. 25. *Hoe veel soldaten in Africa overgescheept zijn*, *verhaalen de schrijvers verscheidentlijk*, of *zijn het de schrijvers niet eens in*.

Auctorem esse. *Een schrijver zijn*, *geschreven*, of *een boek gemaakt hebben*.

Curio & M. Actorius Naso auctores sunt. Suet. J. 9. 6. *Kurio en M. Actorius Naso zijn schrijvers*, of *hebben geschreven*.)

Auctorem esse. Liv. 1. 17. *Bekrachtigen*, *bevestigen*. *Gezagh geeven*, *goed keuren*.

Auctor. Cic. Cæc. 10. V. 5. 21. Plaut. Curc. 4. 2. 12. *Hij*, *van wien iemant recht tot het eigendom van een zaak verkrijgt*. Paullus noemt alzoo *den verkoper* Dig. 21. 2. 53.

Auctor secundus. Ulp. Dig. 21. 2. 4. *Een tweede*, of *bijgevoegde borge voor den koper*.

Auctor pupilli. Paull. Dig. 26. 8. 3. *Voogd*, of *mombaar van eenen onmondigen*, vermids een voogd van den laatsten d'onderhandelingen bekrachtigt. Cicero T. 11. zegt, Sine tutore auctore. *Zonder bewilliging van den voogd*.

(Auctor. *Een verhaaler*, of *verteller*, *iemant die iets verhaalt*.

Se id certis auctoribus comperisse. Cic. Att. 14. 8. *Dat hij zulks uit zekere lieden had verstaan*, *die verhaalt hadden*.

Hostis auctor fuit. Flor. 1. 16. 12. *De vijand zelf heeft het verhaalt*.)

ĀUCTŌRĀMENTŬM, i. n. Suet. T. 7. 2. *Handschrift*, *verplichtschrift*, dat men nam, *onderpand*, *geld op de hand*, *huurloon*, dat men gaf om eenig ambacht te doen, als van een schermer, enz.

Auctoramentum servitutis. Cic. Off. 1. 42. *Verbintenis*, of *verplichting tot dienstbaarheit*.

Auctoramentum. *Een loon*, *belooning*, *voordeel*, *vereering*.

* Constituere auctoramentum jugulati civis. Paterc. 2. 28. 3. *Een belooning stellen voor den geenen*, *die een borger ombrengt*, of *den hals afsnijdt*.

(Nullum malum sine auctoramento est. Sen. E. 69. *Geen schelmstuk is'er waar uit men zich geen voordeel beloofd*.

Philippus Macedonum Rex militem crebris auctoramentis accendebat. Sen. B. 4. 37. *Philippus*, *Koningh van Macedoniën*, *zette den soldaat aan*, *door menigvuldige vereeringen*, *door hem dikwils iets te vereeren*, of *door hem veele vereeringen te doen*.)

ĀUCTŌRĀTŬS, ă, ŭm. part. Hor. S. 2. 7. 59. *Ergens toe gehuurt*, *toe gekocht*, *toe aangenoomen*, *door loon toe verbonden*, *bij eede toe verplicht*, van een handwerker, schermer, soldaat, enz spreekende.

Eo pignore velut auctoratum sibi proditorem ratus est. Liv. 37. 10. *Hij meende den verrader daar door verbonden te hebben om alles te doen wat hij wilde*.

ĀUCTŌRĬTĀS, ātis. f. Cic. A. 3. 5. *Gezagh*, *magt*, *vermogen*.

Auctoritas. Cic. Man. 15. *Achting*, *aanzien*, *achtbaarheit*, *naam*, *roem*.

Auctoritatem alicui attribuere. Cic. D. 1. 3. Cæs. B. C. 1. 32. 8. *Iemant gezagh*, of *magt toeschrijven*; *in iemant gezagh*, of *magt erkennen*.

Alicujus rei defugere auctoritatem. Ter. E. 2. 3. 99. *Loochenen*, of *ontkennen dat men d'aanlegger*, of *bewerker van iets zij*, als van een onderhandeling, aanslag, enz.

Consulatus mei non defugio auctoritatem. Cic. Syll. 11. *Ik ontveinze niet 't geen ik in mijn Borgermeesterschap gedaan heb*.

Auctoritatem alicui dare. Cic. N. D. 3. 38. *Iemant in aanzien*, of *in achting brengen*. Detrahere. Quintil. I. O. 7. 1. *Iemant in verachting brengen*. Ie-

Iemants eer en aanzien krenken.

(Auctoritatem alicujus sequi. *Zich by iemant voegen, het met iemant houden, op iemants zyde zyn.* •

Septem millia equitum erant, quorum auctoritatem cæteri sequebantur. Curt. 7. 6. 14. *Daar waren zeven duizent ruiters, by welke d'overige zich voegden.*

Debere eos Italiæ totius auctoritatem sequi. Cæs. B.C. 1. 35. 1. *Dat ze behoorden het met heel Italien te houden, of zich by alle d' Italiaanen te voegen.*)

Auctoritas. *Heerlykheit, aanzienelykheit, pracht. Gemak, fraaigheit, schoonheit*, van een plaats, gebouw, enz. spreekende.

Ut majestas Imperii publicorum ædificiorum egregias haberet auctoritates. Vitruv. Præf. *Op dat de grootmagtigheit van 't Ryk uit de heerlykheit der gemeene gebouwen bleek.*

Ambulatio circa cellam templi habebit auctoritatem. Vitruv. 3. 2. *De galdery die rondom den tempel loopt, zal schoon en ruim zyn.*

Ut aspectus propter asperitatem intercolumniorum habeat auctoritatem. Vitruv. 3. 2. *Op dat de tusschenruimte der pylaaren wat eng zynde, 't gezicht des tempels zich heerlyk opdoe*, of *vertoone.*

Cantio harmoniæ maxime gravem & egregiam habet auctoritatem. Vitruv. 5. 4. *De maatzang is van een groote kracht, om 't gemoed te voeren*, of *te beweegen.*

Opus venustate & proportionibus habet auctoritatem. Vitruv. 6. 11. *Het werk is pryselyk wegens zyn schoonheit en evenredigheit.*

Auctoritas. *Achting, prys, waarde, verdienste.*

Esse in auctoritate. Plin. H. 37. 10. *In achting zyn, van groote waerde zyn.* De zelve schrijver zegt H. 12. 4.

Summa ebori auctoritas erat. *Het elpenbeen was in zeer groote achting*, of *van een zeer groote waerde.*

Auctoritates publicæ. Cic. Proœm. V. 3. *Openbaar getuigs, eigen geloofwaardige, openbaare bewyzen.*

Auctoritas, of jus auctoritatis. Cic. Ar. 7. *Bezitneeming, handoplegging, beslag, 't recht dat men verkrygt met iets te beslaan.*

(Auctoritas. *Een bewys, een getuigenis, een plaats van een schryver, daar iets meê beweezen word*, om dat de voortreflijkheit en geloofwaerdigheit van den schrijver aanzien en bewijs aan de zaak geeft, waarom zijn getuigenis word bijgebragt.

Num destitit uterque nostrum in auctoritatibus versari? Cic. de Or. 1. 39. *Of hebben wy alle beide nagelaten bewys en getuigenis van schryvers by te brengen?*

Auctoritas. *De bron, d'oorsprongk, de geene die d'eerst iets verzonnen*, of *uitgevonden heeft.*

Quod si exquiratur usque ab stirpe auctoritas. Plaut. Trin. 1. 2. 180. *Indien men naerstig, of nauwkeurig onderzocht, van wien het eerst uitgekoomen is, of wie dit eerst verzonnen heeft.*

Assyrii, ut ab ultimis auctoritatem repetam, &c. Cic. D. 1. 1. *D'Assiriers, op dat ik van het begin ophaale, wie deeze konst eerst uitgevonden hebben*, of *wie d'eerste uitvinders van deeze konst zyn*, of *aan wien deeze konst haaren oorsprongk schuldig is, enz.*)

ĀUCTŌRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Aanneemen, op de rol zetten, by eede verplichten, tot den dienst verbinden*, van soldaaten spreekende. Zie beneden Exauctorare.

Auctorari sese nolebat. Cic. F. 10. 31. *Hy wilde niet dat men hem onder de schermers stelde.*

Auctorare sese. Quintil. D. 302. *Dienst onder de schermers neemen.*

Romanis certam victoriam, partibus suis excidium, sibi mortem pessimo auctoravit facinore. Paterc. 2. 30. 1. *Door dit zeer grove schelmstuk verzeekerde hy den Romeinen de zege, bragt hy zyne tegenstanders onder, en gaf zich aan de dood over.*

ĀUCTUS, ă, ŭm. *Vergroot, vermeerdert, toegenomen, aangegroeit, aangewassen, grooter geworden.* In den eigentlijken en oneigentlijken zin van een land spreekende.

Auctus in altitudinem. Sall. B. J. 93. *Hooger geworden, opgeschooten, grooter geworden, gegroeit, gewassen*, van een boom spreekende. De compar. Auctior staat beneden by Livius.

Auctus civibus, agris, &c. Sall. B. C. 6. *Vermeerdert*, of *toegenomen in inwooonders, vergroot in 't begryp, enz.*

Re fortunisque auctior. Liv. 3. 68. *Ryker en gelukkiger geworden.*

Duplici lætitia & voluptate uno tempore auctus. Hirt. B. Af. 32. 5. *Die een dubbele reden van blijdschap en genoegen op den zelven tyd heeft.*

Filiolo auctum me scito. Cic. Att. 1. 2. *Weet dat myn huisgezin met een zoon is vermeerdert*, of *dat mij een zoon is geboren.*

(Auctus. *Geschapen, gemaakt, voortgebragt, gesprooten.*

Homo ridere potest ex non ridentibus auctus. Lucret. 2. 985. *De mensch, uit dingen die niet lagchen, gemaakt*, of *gesprooten, kan lagchen*

Genus hominum de quibus principiis est auctum? Lucret. 2. 974. *Uit welke beginselen is 't menschelyk geslacht gesprooten?* Zie beneden Augeo.)

ĀUCTUS, ūs. m. Liv. 4. 2. Lucret. 2. 481. *Verlenging, aanwas, vordering, toeneeming, vermeerdering, 't wassen*, van den dag, 't ligchaam, 't water, enz. spreekende.

Pompeii fastigium tantis auctibus fortuna extulit. Paterc. 2. 40. 4. *De grootheit van Pompejus werd van 't geluk door zulke goede uitkomsten opgevyzelt*, of *in top gezet.*

ĀUCŬPĀTĬO, ōnĭs. f. Quintil. D. 13. *Vogeljagt, vogelvangst.*

ĀUCŬPĀTŌRĬUS, ă, um. Mart. E. 14. 218. *Tot de vogeljagt dienende*, of *behoorende.*

Proficere in aucupatoriam amplitudinem. Plin. H. 16. 36. *Groeyen tot de lengte van een lymstang, om 'er vogelen meê te vangen.* Zie boven Arundo.

ĀUCŬPĬŬM, ĭī. n. Cic. Fin. 2. 8. *Vogelvangst, vogeljagt.*

Aucupium. Sen. Prov. 3. *Vangst; 't geen met de vogeljagt gevangen word.*

Propagare vitam aucupio sagittarum. Cic. Fin. 5. 11. *Zich met het wild geneeren dat men met pylen schiet.*

* Aucupium delectationis. Cic. Or. 58. *Pooging om te behaagen, begeerte om vermaak aan te doen.* Verborum. Cic. Cæc. 23. *Uitkipping der woorden.*

* Hoc novum est aucupium. Ter. E. 2. 2. 16. *Dat is een nieuwe vond om 't volk te verstrikken*, of *te bedriegen.*

(Aucupium. *Een vogel die gevangen is. Een gevangen vogel.*

Felicior esset, si in ventrem suum longinqui littoris pisces, & peregrina aucupia congereret. Sen. Prov. 3. *Hy zonde gelukkiger zyn, indien hy zynen buik met visch, in verre afgelegen wateren, en met vogelen in vreemde landen gevangen opvullen mogt*, of *indien hy veele visschen in verre afgelegen wateren, en veele vogelen in vreemde landen gevangen eeten mogt.* Zie Langl. Or. Sem. 6. 1.)

ĀUCŬPO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plaut. As. 5. 2. 31. Most. 2. 2. 42. Men. 4. 1. 12. M. G. 4. 2. 5. *Verstrikken, in 't net krygen, knippen, betrappen, bedriegen, het oor leenen, luisteren.* Hij gebruikt dit woord meer dan dat van Aucupor.

ĂUCŬPŎR, ăris, ātŭs sŭm, ārī. acc. *Vogelvangen*, 't zij met de lijmstang, de knip, of met het net; *op de vogeljagt zijn*. Dit woord word heel zelden in een eigentlijken zin gebruikt, alleenlijk word Aucupans gevonden bij Plin. H. 37. 10.

* Aucupari. acc. *Verstrikken*, *zoeken te vangen*, *te knippen*, *te verstrikken*; *blindhokken*, *doeken*.

Aucupari famam. Plin. H. 33. 2. *Naar eer*, of *aanzien staan*. Delectationem dicendo. Cic. Or. 19. *In 't spreeken poogen te behaagen*. Rumorem. Cic. Pis. 24. *De lopende geruchten*, of *tijdingen verneemen*, *verstaan*, *hooren*.

Imbecillitatem alicujus aucupari epistolis. Cic. Fl. 37. *Iemants zwakheit door brieven belaagen*, *iemant in zijn zwakheit door brieven zoeken te verstrikken*.

Assentatiuncula alicujus gratiam aucupari. Cic. F. 5. 12. *Door gevlei iemants gunst poogen te winnen*.

Orationem ex omni genere aucupari. Cic. Sext. 56. *Een gesprek met allerlei steffe opvullen*.

Aucupari tempus alicujus. Cic. S. R. 8. *Iemants gelegenen tijd verwachten*, *wachten tot het iemant gelegen koomt*. Tranquillitates. Cic. Att. 6. 8. *'t Goed weer verwachten*, om een reis te doen, enz.

(Aucupari. *Navorschen*, *onderzoeken*.

Viden' sceleſtus ut aucupatur? Plaut. R. 4. 4. 49. *Merkt gij niet*, *hoe dat de booswigt dit navorscht*, of *onderzoekt*.)

ĂUDĀCĬĂ, æ. f. Cic. Off. 1. 19. *Stoutheit*, *roekeloosheit*, *vermetelheit*, *verwaantheit*, *laatdunkentheit*. Men vind eens in Cato bij Festus en Cicero Att. 9. 7. Audaciæ, in 't meervoud.

* Audacia. Cic. Dom. 55. *Stoutmoedigheit*, *kloekmoedigheit*, *dapperheit*, *onvertzaagdheit*.

Equites audaciæ expertæ. Liv. 38. 25. *Ruiters van een beproefde dapperheit*.

(Audacia. *Een drift*, *een begeerte om een anders goed te hebben*.

Id nomen illi inditum eſt propter audaciam ipſius. Plaut. Capt. 2. 2. 37. *Deezen naam is hem gegeven om de drift*, of *begeerte die hij heeft tot een anders goed*.)

ĂUDĀCĬTĔR. adv. Liv. 22. 25. Sen. Prov. 4. Contr. 20. Cic. Font. 1. S. R. 36. *Stoutmoediglijk*, *onvertzaagdelijk*, enz. Quintil. I. O. 1. 6. zegt dat dit woord niet in 't gebruik is onder de Redenaars. zie Audacter.

ĂUDĀCTĔR. adv. Cic. Cl. 68. *Stoutelijk*, *stoutmoediglijk*, *vermetelijk*, *verwaandelijk*, *trotzelijk*. De compar. Audacius ſtaat bij Cicero beneden, en de ſuperl. Audaciſſime bij Caſ. B. G. 5. 15. 4.

Audacter. Ter. H. 1. 1. 6. *Stoutelijk*, *kloekmoediglijk*, *dapperlijk*, *kloekelijk*, *onvertzaagdelijk*.

Jurare audacter. Plaut. Am. 2. 2. 200. *Stoutelijk*, *onbeschroomdelijk*, *schroomeloos*, of *zonder schroom zweeren*.

Audacius transferunt verba Poëtæ. Cic. Or. 60. *De Dichters zijn al te stout in hunne verbloemingen*.

ĂUDĀCŬLŬS, ă, ŭm. Gell. 5. 21: 15. 5. *Vermetel*, *laatdunkend*, *stout*, *verwaant*, *hoog gevoelende*, van een berisper, voorspraak, enz. ſpreekende.

ĂUDĀX, ācis. omn. gen. Cic. I. R. 1. 3. *Stout*, *verwaant*, *vermetel*, *onbeschaamt*, *schaamteloos*, *moetwillig*, *baldadig*, van zaaken, daaden en perſoonen ſpreekende. De compar. Audacior ſtaat by Cicero beneden, en de ſuperl. Audaciſſimus by Cic. S. R. 1.

Audax facinus. Ter. E. 4. 3. 2. Factum. Virg. Æ. 11. 812. *Een stoute*, of *vermetele daad*. 't Is ook bij de zelve ſchrijvers, *een groote*, *kloekmoedige*, of *dappere daad*.

Audacior ad facinus. Cic. C. 2. 5. *Een overgegeeven schelm*, *een stout mensch om schelmstukken te begaan*.

Audacia cœpta. Virg. G. 1. 40. *Stoute onderneemingen*, *vermetele*, of *roekelooze aanslagen*.

† Audax ingenii. Stat. S. 3. 2. 64. *Stout op zijn verstand*. Animi. Claud. R. P. 2. 3. *Stoutmoedig*, *stouthertig*. Viribus. Virg. Æ. 5. 67. *Stout op zijn krachten*, *die op zijn krachten staat*.

ĂUDENDŬS, ă, ŭm. *Om te onderneemen*, *om te bestaan*, *dat men onderneemen moet*.

Res magno duci audenda. Liv. 21. 4. *Een zaak om voor een groot Veldoverste te bestaan*, of *waerdig een groot Veldheer*.

† Auctor audendi. Virg. Æ. 12. 159. *d'Aanlegger*, of *'t hoofd van een hagchelijk stuk*, of *van een stout bestaan*.

Audendum dextra. Virg. Æ. 9. 320. *Men moet wat groots bestaan*. *Men moet de handen roeren*, van een gevecht ſpreekende.

Audendum eſt. Tib. 1. 2. 15. *Men moet stout in d'onderneming zijn*. *Men moet alles durven waagen*. Of wel, *Men moet niets vreezen*. *Men moet niet beschaamt zijn*.

ĂUDĔNS, entis. omn. gen. Virg. Æ. 10. 284. *Stout*, *stoutmoedig*, *kloekmoedig*, *dapper*. De compar. Audentior ſtaat by Virg. Æn. 6. 95. en de ſuperl. Audentiſſimus by Tac. A. 33. 2.

† Audens. Ovid. M. 10. 586. *Stout*, *die durft*, *die hert heeft*, *onbeschaamt*.

Rhodum inſulam, inde Syriam audentioribus ſpatiis petit. Tac. H. 2. 2. 3. *Hy steekt over naar 't eiland Rhodes*, *en van daar over 't ruime sop*, of *over de volle zee*, *naar Syriën*.

ĂUDENTĔR. adv. Scæv. Dig. 28. 2. 29. §. 14. Ulp. Dig. 5. 4. 1. §. 5. *Vermetelijk*, *roekeloozlijk*, *verwaandelijk*, *onbeschaamdelijk*. De compar. Audentius ſtaat beneeden by Tacitus.

Audentius. Tac. An. 4. 47. 2. *Al te stout*, *met al te groote stoutigheit*, *al te roekeloos*, of *te vermetel*.

ĂUDENTĬĂ, æ. Tac. An. 15. 53. 3. *Stoutheit om iets te doen*, *te bestaan*, of *te onderneemen*.

Cur tibi ſimilis audentia negatur. Plin. E. 8. 4. 4. *Waarom zou men u de zelve vrijheit ontzeggen*, of *weigeren? waarom zoud gij het zelve niet durven doen?* Hij zeide te vooren dat Homerus de vrijheit nam om de woorden lang, kort, enz. te maaken.

ĂUDĔO, es, ausus sum, audērĕ. *Durven*, *zich onderwinden*, *darren bestaan*, *onderneemen*, *de vrijheit neemen*, of *zich aanmatigen*.

Nihil audeo mutire. Ter. An. 3. 2. 25. *Ik durve niet kikken*, *ik durve den mond niet opdoen*, of *'t minste woord niet spreeken*.

* Audeo confiteri. Cic. Lig. 3. *Ik durve zelf wel bekennen*, *ik maak geen zwarigheit te belijden*, of *toe te geeven*.

Audere aliquid. Liv. 3. 2. Virg. E. 3. 16. *Onbeschaamdelijk iets doen*, *stoutelijk iets bestaan*, of *onderneemen*.

Idem in ipſum auſurus fuiſſet. Flor. 4. 2. 57. *Hy zoude hem op de zelve wyze gehandelt hebben*.

Audere oppugnationem. Tac. An. 2. 12. 1. *Een storm*, of *aanval doen*. Pœnam alicujus. Tac. An. 2. 40. 6. *Iemant durven straffen*. Ultima. Liv. 3. 2. *Tot d'uiterste godloosheeden*, of *de grootste schelmstukken vervallen*, of *de zelve durven doen*.

Audere vim alicui, of in aliquem. Tac. An. 12. 55. 2. *Iemant gewelt aandoen*, *tegens iemant gewelt pleegen*.

Multa dolo, pleraque per vim audebantur. Liv. 39. 8. *Men bestont veele dingen met list*, *maar de meeste met gewelt te doen*.

(Audere. *Willen*.

Hi qui eſſent, auderem ſcribere, niſi te intelligere confiderem. Cic. F. 4. 7. *Wie zij zyn mogten*, *wilde*

wilde ik wel schryven, ten waare ik vertrouwde dat gy 't al wist.

Ecquid audes de tuo addere? Plaut. 1. 2. 40. *Wilt gy iets van 't uwe daar bij doen?*

Audere gebruikt Plautus ook voor konnen in 't volgende voorbeeld.

Lapideus sum, commovere me miser non audeo. Plaut. Truc. 4. 3. 44. *Ik ben zoo hart, of onbeweeglyk als een steen, ik kan my niet beweegen.)*

ĀUDIĔNS, ēntis. omn. gen. Cic. Or. 17. *Die toehoord, toeluistert, hoord, of luisterd, hoorende, luisterende.*

• Audiens edicto. Cic. V. 1. 44. *Die naar een gebod luisterd, die een gebod gehoorzaamd.*

Respondit dicto audientem fuisse Prætori. Cic. V. 4. 12. *Hij heeft geantwoord dat hij stiptelyk den Schout gehoorzaamd had, of de bevelen van den Schout nagekomen was.*

Tibi audiens sum imperii. Plaut. Truc. 1. 2. 15. *Ik gehoorzaam u, ik ben u gehoorzaam, ik doe 't geen gy mij gebiedt.* Dit is een Griekſche en dichtkundige t' zamenvoeging, die men niet ligtelijk in ondicht moet gebruiken.

ĀUDIĒNTIĀ, æ. f. *Gehoor, toeluistering, aandacht. Het stilzwijgen waar meede men iemant hoord.*

Fac audientiam. Liv. 43. 16. *Maak gehoor. Gebie dat men luistere, of dat men zwijge.* Plautus voegt'er by populo. Pœn. prol. 11. *Doe het volk wat zwijgen, of wat stil zijn.*

Faciebat ipsa sibi audientiam diserti senis oratio. Cic. S. 9. *De rede van deezen ouden welspreekende man verwekte een groote aandacht.*

Improbitas illius orationi meæ factura est audientiam. Cic. Div. 13. *Om zijne ondeugt zal men mij gunstiglyk, of aandachtelyk hooren.*

ĀUDĬO, is, ivi, itūm, īrĕ. acc. *Hooren, verstaan, iemant, of iets hooren.*

Audire liquidius. Plin. H. 10. 69. clarissime. Plin. H. 10. 70. *Iets heel duidelyk, heel klaar, of onderscheidentlyk hooren, of verstaan.*

Audite paucis. Ter. E. 5. 8. 37. *Hoor in weinig woorden.*

Copiæ ex longinquo in majus audiebantur. Tac. An. 4. 23. 3. *'t Gerucht liep, men hoorde, of verstont van verre, dat deeze krijgsbenden veel sterker waren.*

Audire Polemonem. Cic. A. Q. I. 9. *Een toehoorder van Polemon zijn, onder Polemon leeroeffenen, Polemons leerling zijn, hem tot zijn meester hebben.*

Audivi ista de majoribus natu. Cic. Cl. 26. Audivi hoc majores natu dicere. Cic. Mur. 28. *Ik heb dat gehoord, of hooren zeggen van degenen die ouder waren.*

Auditis dici, &c. Epicureos. seq. infin. Cic. Pis. 28. *Gy hebt gehoord, enz. dat de Epikuristen.*

Audire. Ter. An. I. 4. 1. *Verstaan, bevatten, begrijpen.*

Audire aliquid a. Cic. S. 13. de. Cic. de Or. 3. 33. e. Ter. E. 1. 2. 34. ex aliquo. Cic. Att. 5. 17. *Van, of uit iemant iets verstaan, van iemant iets hooren zeggen.*

Audi ad omnes literas. Cic. Att. 14. 20. *Let wel op alle de brieven.*

Aliquid de aliquo audire. Ter. Ad. 3. 4. 5. *Iets van iemant hooren, verstaan, hooren zeggen.*

Hoc te ex aliis audire malo. Cic. Att. 5. 17. *Ik heb liever dat gy dat van anderen hoord, of dat het anderen u zeggen.*

Nihil Romæ auditur novi. Cic. Att. 8. 14. *Men hoord, men weet te Rome niet nieuws.*

Audire de capite. Sen. B. 2. 12. *Een halszaak onderzoeken.*

Audire preces alicujus. Cæs. B. C. 2. 42. 1. Cic. Pis. 19. *Iemants gebeden hooren, of verhooren.* De Dichters zeggen, Audire aliquem. *Iemant hooren.* Zoo zegt Ovid. M. 8. 599.

Audio. Ter. E. 2. 3. 80. *Ik staa het toe, ik bewillig'er in.* Non audio. Cic. V. 3. 34. *Ik doe daar niet in, ik stem, of staa dat niet toe.* Boven al wanneer men iemant antwoord, die onze toestemming ergens in verzoekt.

Nec Homerum audio, qui ait, &c. Cic. T. Q. 1. 26. *Ik hoor naar Homeer niet, ik gedraag mij aan Homeer niet, of ik acht Homeer niet, die zegt, of als hij verzeekerd, enz.* Dit verbum by een ontkenning gevoegd, schikt zich beter, alhoewel Cicero T. Q. I. 38. zegt. Si fabulas audire volumus. *Zoo wij naar verdichtzelen willen hooren, of willen luisteren, indien wij 't oor naar verzierzelen willen leenen.*

Non erunt homines divitiis affluentes audiendi. Cic. Am. 15. *Men moet daar de rijken niet over hooren, of niet omtrent gelooven.*

Audire aliquem. Cic. F. 2. 7. *Bij iemant te raade gaan. Naar iemant hooren, iemants raad volgen.*

Audire bene. Cic. Att. 6. 1. *Ter goeder naam en faam staan, in achting zijn.* Male. Cic. Att. 6. 1. *Ter quaader naam en faam staan, qualijk van zich doen spreeken.* Minus commode. Cic. V. 3. 68. *De beste naam, of grootste roem niet hebben.*

Bene audire. Ter. Ph. prol. 20. *Geacht, of geprezen worden.* Cic. Fin. 3. 17. voegd'er by, A Parentibus. *Bemint, of geacht van zijn vrienden worden.*

Male audies. Ter. Ph. 2. 3. 12. *Gij zult hooren dat u niet zeer behaagen zal. Ik zal 't u zeggen daar 't op staat.*

Audisti Rex & Pater. Hor. E. 1. 7. 38. *Men heeft u den naam van Koningk en Vader gegeeven.*

(Audire aliquem. *Naar iemant hooren, of luisteren, iemant gehoorzaamen.*

Si me audias, observes nescio quid secum solus. Plaut. Am. 4. 4. 25. *Indien gij naar mij zult luisteren, zoo let 'er op, wat deeze man ik weet niet wat, bij zich zelf alleen voor heeft.*

Mitte hunc mea gratia & me audias. Plaut. Am. 4. 4. 69. *Laat deezen mij te gevalle vaaren, en luister naar mij.*

Audire worden ook gezegt die iets, dat gebooden word, als toelaaten, als aannemen, en alzoo schijnen te hooren dat hun geboden word. Een verbloemde spreekwijze.

Sorbus audit cornum. Plin. H. 16. 43. *De sorbenboom luistert naar den kornoelijenboom, of laat zich voegen aan den kornoeljenboom.*

Non audit currus habenas. Virg. G. 1. 514. *De paerden luisteren niet naar den toom, of laaten zich van den voerman niet regeeren.*

Audiri. *Daar onder verstaan worden.*

Sic enim auditur. Quintil. I. O. 8. 5. *Want dat word daar zoo onder verstaan.)*

ĀUDĪTĬO, ōnis. f. *'t Gehoor, het hooren. Een hooren zeggen.*

Aliquid auditione accipere. Cic. N. D. 2. 37. *Iets uit hooren zeggen weeten, of verstaan.*

De auditione testimonium dicere. Ascon. Cic. p. 77. *Getuigen 't geen men van anderen gehoord, of 't geen men hooren zeggen heeft.*

Auditio. Cæs. B. G. 4. 5. 3. *Nieuws dat men hoord, een tijding, of loopend gerucht dat men hoord.*

Auditiones fictæ. Cic. Pl. 23. Falsæ. Tac. An. 4. 11. 6. *Valsche tijdingen.* Leves. Cæs. B. G. 7. 42. 2. *Losse geruchten, onzekere tijdingen. Een tyding, of gerucht zonder grond.*

Ne tenuissimam quidem auditionem de ea re accepi. Cic. F. 8. 1. *Ik heb daar het minste niet van gehoord, of van vernomen.*

Auditio. *Gehoorplaats, hoorplaats.*

Quando erat ab auditionibus obeundis

dis otium. Gell. 19. 8. *Wanneer ik vry was van myn lessen te leeren*, of *school te gaan*.

AUDITIUNCULA, æ. f. *Een praatjen, een lesjen, half bescheit, een kort verhaal*, of *korte vertelling, weinig onderrichting, luttel kennis*.

Auditiuncula quadam de Catonis familia aspersus es. Gell 13. 19. *Men heeft u zoo wat*, of *zoo een weinig van 't huis van Kato verteld*.

AUDITOR, oris. m. Cic. Or. 8. *Toehoorder, aanhoorder van een gesprek*.

Auditor Platonis. Cic. D. 2. 42. *Een leerling van Plato*.

Auditor. Juv. 3. 322. *Lezer van een boek*.

AUDITORIUM. ii. n. Quintil. I. O. 2. 11. *Gehoorplaats, gehoorzaal, hoorplaats*.

Auditorium. Quintil. I. O. 10. 1. *Een openbaare school*.

* Auditorium. Paull. Dig. 42. 1. 54. *De vierschaar, rechtbank, raadkamer, gehoorkamer van 't hof*.

Auditorium. *De toehoorders*.

Ingens auditorium. Plin. E. 4. 7. 2. *Een groot gehoor, een groot getal toehoorders*.

AUDITUM, i. n. An tu audito nuntias. Plaut. Merc. 5. 2. 62. *Vertelt gy het om dat gy 't hebt hooren zeggen?* Ik meen dat 'er Audita moet staan.

Ipse audito castellum obsideri. Tac. An. 2. 7. 1. *Na hy gehoord had dat de vesting belegerd wierd*.

AUDITUS, us. m. Cic. N. D. 2. 57. *'t Gehoor, de zin van 't gehoor*.

Animal solerti auditu. Plin. H. 8. 28. *Een dier van een scherp gehoor*.

Gravitatem auditus oleum amygdalinum discutit. Plin. H. 23. 4. *d'Amandelolie is goed voor hardhoorigheit*.

Brevi auditu magna transibat. Tac. H. 2. 53. 3. *Hy hoorde losselyk de grootste zaaken aan*.

AVE.

AVE. Imper. *Zyt gegroet, weet gegroet, goeden dag, goeden avond. Ik wensch u goeden avond*, of *goeden nacht. Vaar wel. Ik groet u*. Dit is een gebrekkelijk werkwoord, (verbum) dat van d'infinitivus Avere afkoomt. Tot veelen spreekende zegt men, Avete.

Ave matutinum portare. Mart. 1. 56. 6. *Goeden morgen gaan wenschen, een morgengroet gaan doen*.

Alicui dicere, ave. Mart. 9. 8. 2. *Iemant begroeten, iemant welkoom hieten*, als hij van een reis wederkoomt.

Aveto. 2. perf. fut. imper. Sall. B. C. 35. *Vaart wel. Gods bewaare u. Zyt Gods bevolen, te Gode*. Deeze Schrijver diend zich van dit woord op 't einde van een brief.

Non vis avere? vale. Mart. 9. 8. 4. *Wilt gy van my geen groetenis ontfangen*, of *niet verwelkoomt zyn? vaar wel*.

AVEHO, is, avexi, avectum, avehere. acc. Suet. I. 71. 2. *Iets*, of *iemant vervoeren, overvoeren, overbrengen van d'eene plaats op d'ander voeren*, door eenig voertuig 't zy te water of te land. Men steld 'er het slach van voertuig bij, wanneer men 't in d'ablativus uitdrukt.

Hos quocumque vento in quascumque terras jubebo avehi. Suet. I. 66. 2. *Ik zal last geeven dat men ze en hoe de wind waaid, naar 't een*, of *'t ander land overvoerd*.

Aliquem secum avehere. Ter. Ad. 4. 5. 19. *Iemant met zich voeren*.

Ab aliquo loco. Plaut. Men. 5. 9. 56. *Ergens van daan brengen*.

AVELLANA, æ. f. Plin. H. 15. 22. *Hazelnoot, kleine noot*.

AVELLO, is, avelli & avulsi, avulsum, avellere. acc *met een* abl. *en* præp. e, *of* ex. Ovid. M. 2. 351. *Afrukken, afscheuren, afrijten, met geweld aftrekken*, of *wechneemen*, van een blad, de vrucht van een boom, enz spreekende. Cicero S. 19. zegt, Vi avellere. *Met geweld afrukken als men tegenstant vindt*.

Templo, *of* e templo aliquid avellere. Cic. V. 4. 49. Virg. Æ. 2. 165. *Iets met gewelt uit een tempel rukken*, of *wechneemen*, van een schild, een beeld, enz spreekende. Boven al wanneer 't er in vast is.

Avellere aliquem de matris complexu Cic. Font. 17. *Iemant uit den schoot*, of *uit de armen van zyn moeder rukken*.

* Ab aliquo sese avellere. Ter. H. 4. 1. 39. *Met iemant de vriendschap breeken*, voor al als dezelve sterk is.

Avellere rus ab aliquo. Ter. E. 3. 3. 14. *Iemant met gewelt*, of *list een landhuis ontneemen*, of *ontvreemden*.

AVENA, æ. f. Cic. Fin. 5. 30. *Haver*, zeker korengewas.

† Avena. Virg. E. 1. 2. *Een strooohalm, een rietfluitje*, of *rietpypje, een harders fluitje*. Eigentlijk is 't een pijpje waar van de harders fluitjens maakten.

(Avena. *Vloghaver*.

Si avenam ipsam videris. Cic. Fin. 5. 30. *Indien gy de vloghaver zelf zult gezien hebben*.

Avena. *Dravik*. Zoo genaamt, om dat ze lange gebaarde airen heeft gelijk de haver.

Avena fruges non necavit. Symm. E. 10. 54. *De dravik heeft het gewas niet vernielt*, of *niet beschadigt*.

Avenæ nascuntur. Virg. E. 5. 37. dominantur. Virg. G. 1. 153. *De dravik komt op*, of *krygt d'overhant*.)

AVENACEUS, a, um. Plin. H. 29. 6. *Haver, van haver gemaakt*, van meel, brood, enz spreekende.

AVENARIUS, a, um. Avenaria cicada. Plin. H. 11. 26. *Een haverkrekel; een krekel die zich in de haver onthoudt*.

AVENIO, onis. f. *Avignon*. Een stad van Provence.

AVENS, entis. omn. gen. partic. Hor. S. 2. 4. 1. *Begeerig, verlangende, wenschende om iets te doen*.

(AVENTER hebben de laatere schrijvers Ammian. 18. 5. *en* Sidon. E. 2. 2. gebruikt voor Avide. Zie dit beneden. 't Is niet van 't beste Latijn.)

AVEO, es, ere, seq. infin. Cic. D. 2. 62. Hor. S. 1. 4. 87. *Zeer begeerig zyn, zeer naar wenschen*, of *naar verlangen, enz*.

(Avere. *Zich verheugen, zich verblyden*.

Parto quod avebas. Hor. S. 1. 1. 94. *Dat gy u verheugde over uwe wensch*.)

† AVERNALIS, is. m. & f. le, is. n. Hor. Ep. 5. 26. *Helsch, van de hel*.

† AVERNUS, a, um. Ovid. M. 10 51. Zie Avernalis.

AVERNUS, i. m. in 't meervoud Averna, orum. n. Strab. V. 168. *Avernus*. Een meir van Kampanien in Italien. De dichters neemen 't voor den mond van de hel, *of* voor de hel zelf. Zoo doet Stat. Th. 11. 588.

AVERRUNCANDUS, a, um. Averruncandæ Deorum iræ cædere victimas. Liv. 8. 6. *Offerhanden slagten om de gramschap der Goden af te wenden*.

AVERRUNCO, as, avi, atum, are. acc. Cic. Att. 9. 2. Varr. L. L. 6. 5. Cato R. R. 142. *Afwenden, afweeren, afkeeren* een ongeval, een onweêr, den toorn der Goden, *hier voor behoeden, bevrijden, beschutten, bewaaren*. Dit woord is tot dit gebruik geschikt, en men moet het nergens anders op toepassen.

(AVERRUNCUS. Deus Averruncus. Varr. L. L. 6. 5. *Een Godt, die*

die het gevaar afweert.)

ĀVERSĀBILIS, is. m. & f. lĕ, is. n. *Grouwelyk, verfoeijelyk, afschouwelyk, schrikkelyk, yffelyk, vreefelyk.*

Scelus aversabile. Lucret. 6. 389. *Een grouwelyk schelmstuk.*

ĀVERSĀTIO, ōnis. f. Quintil. I. O. 8. 3. *Afkeer, teegenheit, weerzin, verontwaerdiging*, die in 't weezen blijkt wanneer ons iets mishaagt.

ĀVERSIO, ōnis. f. Hirt. H. B. 22. 3. *Weederkeering.* Zommige leezen anders.

* Aversio. Quintil. I. O. 9. 2. *Afwendig, afkeering, afbrenging, van 't onderwerp*, of *van 't stuk der verhandeling.* Een wijze der reedenrijkkonst wanneer men den toehoorder ongevoeliglijk van 't voorgestelde stuk aftrengt.

Aversio. *'t Groot, 't gros, niet bij de maat*, of *'t gewicht, niet stukswyze*, of *ten deele.*

(Res aversione empta. Modest. Dig. 18. 1. 62. §. 2. *Waaren in 't gros gekocht.*

Si aversione vinum venit. Ulp. Dig. 18. 6. 4. §. 1. per aversionem venditur. Ulp. Dig. 18. 6. 4. §. 2. *Indien de wijn in 't gros te koop koomt.*

Opus aversione locatum. Florent. Dig. 19. 2. 36. *Een werk, dat niet stukwijze, noch bij de voet, maar in 't geheel, of in 't gros aanbesteedt is.*

Aversione navis conducta. Paull. Dig. 14. 2. 10. § 2. *Een schip, dat niet voor deeze, of geene waaren; maar in 't gros, zoo veel als het laaden kan, gehuurt is.)*

ĀVERSOR, āris, ātus sum, āri. acc. Cic. V. 2. 76. *Het hoofd omdraayen*, of *omkeeren, zijn aangezicht, gezicht*, of *oogen ergens van afwenden*, of *afkeeren, iets*, of *iemant niet willen*, of *niet durven aanzien*, of *den rug toekeeren.* Quintil. I. O. 11. 3. zegt in den zelven zin, Vultu aliquid adversari.

* Aversari preces alicujus. Liv. 3. 12. *Zich van iemants gebeden afwenden, iemants gebeden verwerpen, niet hooren.* Honorem. Ovid. F. 1. 5. *d'Eer ontwyken*, of *verachten.*

Aversari aliquem. Liv. 8. 7. *Van iemant een afkeer hebben, in iemant een weerzin hebben*, voor al wanneer men, om zulks te toonen, zijn hoofd om draaid.

ĀVERSŌR, ōris m. Pecuniæ aversor. Cic. V. 5. 58. *Vervreemder van eenig geld; een diegeld*, of *goed tot een averechts gebruik aanleids.*

ĀVERSUS, ā, ūm. part. *Den rug toegekeert; naar achteren gekeert.*

Aversum aggredi. Cic. F. 10. 30. *Van achteren aanvallen*, of *bespringen.*

Aversa charta. Mart. 8. 62. 1. *d'Achterste zyde, de rug, d'averechtse zyde van een papier, een omgekeert papier.*

(Aversa pictura. Suet. A. 75. 3. *'t Achterste zyde van een schildery, de zyde op welke niet geschildert is.)*

Aversa pecunia. Cic. V. 1. 12. *Geld tot andere gebruiken gekeert.*

Aversi milites. Cæs. B. G. 2. 26. 2. *Krygsvolk met den rug tegens malkanderen staande.*

Aversus ab aliquo. Cic. Att. 10. 10. *Iemant tegen zyn*, of *vyandig zyn tegens iemant quaad, qualyk gezint*, of *gestoort zyn.*

Milites aversi a prælio. Cæs. B. C. 2. 12. 2. *Zoldaaten die uit het gevecht gevlucht, die uit den stryd*, of *uit den slag geloopen zyn.*

Aversus a proposito. Liv. 2. 8. *Die uit zyn voorneemen scheid, die zyn opzet verlaat.* A vero. Cic. C. 3. 9. *De waarheit vyandig.* A contubernio. Colum. 12. 1. *Die niet geerne t'huis blyft.*

(Aversus. *Toornig, gram, vergramt*, om dat wij niet willen aanzien die greenen waar op wij gestoort zijn.

Persas aversis diis pugnasse. Curt. 4. 10. 6. *Dat de Persiaanen gevochten hadden, in weêrzin van de Goden*, of *daar de Goden hen gram waaren.*

Hostia mollibit aversos Penates. Hor. O. 3. 23. 19. *Door d'offerhande zu't gy de vertoornde huisgoden verzoenen.)*

ĀVERSUS, ā, ūm. adj. dat. *Strijdig, teegenstrydig, vyandig, afkeerig.* De compar. Aversior staat beneeden bij Quintilianus, en de superl. Aversissimus beneeden bij Cicero.

Ne reliquorum defensioni sit aversior. Quintil. I. O. 7. 1. *Op dat hy me geen meer tegenheit*, of *weêrzin de verdeediging van anderen aanhoore.*

Aversissimo animo esse ab aliquo. Cic. Att. 11. 5. *Een zeer bitter, haatdraagend*, of *afkeerig gemoed tegens iemant hebben.*

ĀVERTO, is, verti, versum, vertĕrĕ. oculos, caput, &c. *Verdraaijen, omdraayen, naar een andere zyde keeren, draayen*, of *wenden*, de oogen, 't hoofd, enz.

Avertere se. Cic. Corn. 5. *Zich omkeeren, zich omdraayen, zich omwenden, den rug toekeeren.*

Quo te avertisti? Plaut. Am. 3. 2. 18. *Waar hebt gy den rug gekeert?*

Avertere se ex oculis. Virg. Æ. 4. 389. ab oculis. Cic. N. D. 2. 56. *Uit iemants oogen*, of *gezicht gaan*, of *vertrekken.*

Avertere hostem a portis. Cæs. B. G. 6. 42. 2. *Den vyand van de poort afhouden*, of *afdryven.*

Avertere flumen. Cic. N. D. 2. 61. Cæs. B. C. 3. 49. 4. *Een stroom verleggen*, of *eenen anderen loop doen neemen.*

Fluctus a saxo ad littus avertit scapham. Plaut. R. 1. 2. 76. *De vloed dryft de boot van de rots af naar strand toe.*

Regem in cogitationem belli avertere. Liv. 36. 7. *Den Koning tot den oorlog aanzetten*, of *het oorlogen inblaazen.*

Avertere se. Cæs. B. C. 1. 4. 4. of aliquem ab amicitia alterius. Cæs. B. C. 3. 79. 4. ab amore. Cic. Att. 9. 10. *Zich*, of *iemant van eens anders vriendschap aftrekken.* Ab infamia aliquem. Cic. Att. 16. 7. *Iemant voor schande hoeden; voorkoomen dat iemant in geen schande valle.*

Galliæ animi a se avertebantur. Cæs. B. G. 1. 20. 4. *De gemoederen der Franschen wierden van hem vervreemd, afkeerig*, of *afgetrokken, de Franschen verlieten zyn zyde.*

Avertere aliquem. Cic. Cæc. 12. in fugam. Liv. 22. 19. *Iemant op de vlucht brengen, jaagen*, of *dryven.*

Culpam in aliquem avertere. Liv. 31. 11. *De schuld op een ander leggen*, of *een ander de schuld geeven.*

Avertere aliquid. *Iets steelen, neemen, ontvreemden, wechneemen, rooven*, van een buit. Virg. Æ. 10. 78. een erfenis. Cic. F. 12. 26. eenig geld. Tac. H. 1. 53. 2. Cic. V. 14. ens. spreekende. Cic. V. 3. 70. en Cæs. B. C. 3. 59. 3. vloeken 'er Domum bij.

Avertere somnos. Hor. S. 1. 5. 15. *De slaap stooren*, of *'t slaapen beletten.*

Quod omen Deus avertat. Cic. A. 11. 5. *Godt bewaare*, of *behoede ons voor dat ongeval!*

† Equus fontes avertitur. Virg. G. 3. 499. *'t Paard wil niet drinken.* Dit verbum is deponens in deeze plaats.

† Magicis sacris fanos sensus alicujus avertere. Virg. E. 8. 66. *Iemants zinnen betoveren*, of *door toverye verblinden.*

(Avertere zonder geval (casus) voor avertere se. *Zich omkeeren, zich omdraayen*, of *omwenden.*

Id cum dixisset, avertit, & ire in Capitolium cœpit. Gell. 4. 18. *Als hy dat gezegt hadde, heeft hy zich omgedraait, en is naar 't Kapitool gegaan.*

Demosthenes avertit; & discedens inquit. Gell. 1. 8. *Demosthenes heeft zich omgekeert; en wechgaande*

gaande gezegt.)

AUFERO, aufers, abstŭli, ablātum, auferre. *Iets wechneemen, wechbrengen, wechdraagen, vervoeren.*

De, *of* e convivio inter manus, tanquam e prælio aufertur. Cic. V. 5. 11. *Men draagt hem in de armen van 't gastmaal af als uit het gevecht.*

Aliquid auferre de aliquo loco. Cic. Att. 7. 21. *Iets ergens van daan brengen.* Ab janua. Plaut. Af. 2. 4. 18. *Van voor de deur wechbrengen.*

Auferre aliquid ab aliquo. Cic. Q. R. 13. Alicui. Plaut. Au. 4. 4. 8. *Iemant iets ontneemen, of afhandig maaken,* 't zij door gewelt, of list.

• Auferre per judicem. Ulp. Dig. 44. 3. 4. §. 6. Judicio. Cic. P. Q. 14. *By vonnis verkrygen, by uitspraak des rechters verwerven.*

• Auferre litem. Plaut. R. prol. 20. *Een recht, of geding winnen.*

• Auferre decretum. Cic. Att. 16. 16. subj. 1. *Een vonnis, of gewysde verkrygen.*

Ne te auferant aliena consilia. Cic. F. 2. 7. *Laat u door geenen raad van anderen vervoeren, of misleiden. Volg geenen raad van anderen.*

Auferre, *alleen.* Ter. Ad. 5. 8. 14. *en* (auferre aliquid alicui. Plaut. Truc. Prol. 4.) *Iets van iemant verkrygen, verwerven, behaalen, bekoomen, hebben.*

Auferre laudem ex aliqua re. Cic. V. 1. 8. *Ergens lof door behaalen.* Famam docti viri. Hor. E. 2. 1. 55. *Den roem van een geleerd man verkrygen.*

Dies quindecim auferent hi ludi. Cic. Procem. V. 10. *De spelen vereisschen vyftien dagen, of zullen vyftien dagen wechneemen.*

A judice, *of* ab alio dies aliquot auferre. Cic. P. Q. 5. *Van den rechter, of van iemant anders eenige dagen uitstel, of verlenging van tyd verkrygen.*

Aufer nugas. Plaut. Truc. 4. 4. 8. *Hou op te boerten, schei uit het scherssen.* Pollicitationes. Ter. Ph. 5. 6. 17. *Spreek niet meer van beloften.* Jurgium. Plaut. P. 5. 2. 19. *Krakkeel, of twist niet langer met ons.*

Non hæc sic auferes. Ter. Ad. 3. 4. 8. *Gy zult daar door niet vry zyn.* Non hæc auferes inulta. Ter. An. 3. 5. 4. *Gy zult 'er over gestraft worden.* Tacita. Plaut. Af. 4. 2. 7. *Dat zal zoo stilzwygende niet doorgaan; of daar zullen klagten over vallen.*

Hinc me auferet ætas. Hor. S. 1. 4. 132. *De jaaren, of d'onderdom zullen mij hier van ontlasten; zullen mij van deeze zorgen bevryden, of ontheffen.*

Auferre somnum. Hor. Ep. 5. 96. Celf. 1. 9. *De slaap beletten, stooren, of beneemen.* (Fugam. Flor. 3. 10. 3. *Het vlugten beletten.*) Spem rei faciendæ. Cic. Off. 3. 2. *De hoop beneemen om iets te doen.* Alicui vitam. Ovid. Her. 21. 187. *Iemant het leven beneemen, dooden, of ombrengen.*

† Aufer me terrere. Hor. S. 2. 7. 43. *Jaag mij geen schrik meer aan, dreig, of ontstel mij niet meer.*

(Virtus abstulit Horatium parricidam. Flor. 1. 3. 5. *De dapperheit heeft Horatius den zustermoordenaar van de straf bevrydt, of de straffe onttrokken.*

Auferre. *Belemmeren, verhinderen, beletten.*

Amnis Regi commeatus aufert. Sen. de Ir. 3. 21. *De rivier verhindert den Koningh het overvoeren, of het overzetten van het legertuig, of de bagagie.*

Dummodo hosti iter auferretur. Sen. E. 120. *Alleenlijk op dat den vyand den tocht belemmert wierde.*

Auferre. *Wechgaan, zich wechpakken.* Reden van deeze beteekenisse hebben wij gegeven in Afferre.

Aufer te modo. Plaut. Truc. 4. 3. 93. *Alleenlijk pak u van hier, gaa weg.*

Auferri. Plaut. Am. 1. 1. 203. Curt. 4. 4. 13. *Zoo geslagen worden, dat men niet gaan kan maar moet gedraagen worden.*)

AUFUGIO, is, fūgi, fŭgĭtum, fŭgĕre. *Vluchten, vlieden, wechvluchten, wechvlieden, de vlucht kiezen. Zich wechpakken.*

Aufugere aspectum alicujus. Cic. N. D. 2. 43. *Iemants tegenwoordigheit ontwyken, of schouwen.*

Ex aliquo loco aufugere. Liv. 1. 25. *Uit eenige plaats vlieden, vluchten, ontvluchten.*

(Aufugere word ook van 't water gezegt, dat verloopt, dat uitlekt, dat 'er niet meer is, van Plautus in 't volgende voorbeeld.

Aquam aufugisse dicito, si quis petet. Plaut. Au. 1. 2. 16. *Indien iemant water zal halen, zeg dat het wech geloopen of uitgelekt is, of dat 'er geen water meer is.*)

AUG.

AUGEO, es, auxi, auctum, augēre. *Vermeerderen, vergrooten, grooter maaken.*

• Augere aliquem. Cic. Part. 6. Plaut. Men. 3. 3. 27. Nep. 19. 2. 3. *Iemant groot maaken, verrijken, met goederen voorzien.* Cicero voegd 'er bij, Divitiis. Rull. 2. 26. Honoribus. Ar. 26.

Augere. acc. perf. abl. rei. *of* acc. rei. gen. perf. *of* acc. rei. dat. perf. *Vergrooten, versterken, opheffen, vermeerderen, doen aanwassen.*

Augere animum alicujus. Sall. B. J. 20. Cic. Att. 10. 16. *Iemants moed- of stoutheit versterken.* Culpam. Plin. E. 5. 3. 2. *Zyn schuld- of misdaad vergrooten.* Dignitatem. Cic. F. 11. 6. *Zyn eer en aanzien vermeerderen.*

Augere munus verbis. Cic. Off. 2. 20. *Een geschenk door beleefde woorden te waerdiger, of aangenaamer maaken.*

Nominibus Imperatoriis augere aliquem. Tac. An. 1. 3. 2. *Iemant met den naam van Keizer vereeren, hem den naam van Keizer geeven.* Scientia aliquem. Cic. Off. 1. 1. *Iemant geleerder maaken.*

Ejus ipsius cupiditatis suspicionem auxit. Cic. V. 4. 15. *Hy heeft het vermoeden, dat men van zyne begeerlykheit, of gierigheit had, versterkt.*

Alicui spem augere. Cæs. B. C. 2. 31. 6. *Iemants hoop aanvoeden, vermeerderen, of versterken.* Terrorem. Cæs. B. C. 3. 64. 2. Sall. B. J. 20. *De schrik, of ontsteltenis vermeerderen.*

Senectus mihi sermonis aviditatem auxit. Cic. S. 14. *d'Ouderdom heeft mijne zucht, of genegentheit tot een praatjen vermeerderd.*

(Augere aliquem. *Iemant aan ampten helpen, tot staatbedieningen bevorderen, of verheffen.*

Auctus a Demosthene. Nep. 19. 2. 3. *Van Demosthenes tot hooger staaten, of ampten verheven zynde.*

In se augendo parcus. Suet. Cl. 12. 1. *Spaarzaam in zichzelven te verheffen; in veele bedieningen, of veele titulen aan te neemen.* Zoo gebruiken de Grieken hun Αὔξειν bij Hesiod. Ἔργ. 6. en Callim. Hijmn. in Jov. 95.

Augere aliquem. *Iemant voordeel aanbrengen, of toebrengen.*

Semper te mihi augendum putavi. Cic. F. 7. 17. *Ik heb geoordeeld dat het altoos mijn pligt was u voordeel aan te brengen.* Hij verstaat 'er de ablativus commodis onder. Dezelve voegt hij 'er bij A. 11. 14.

Augere. *Verdubbelen.*

Cum augeri hostias imperasset. Suet. A. 96. 4. *Als hy bevoolen had dat men d'offerhanden verdubbelen zonde.* Als d'Ouden scheenen met d'eerste offerhande niets verkregen te hebben, offerden zij de tweede, derde, en vierde, en zoo voorts, tot datze verkregen 't geen zij zochten.

Au-

Augere. *Teelen, voortbrengen, voortzetten.*

Quodcunque alias ex se res auget. Lucret. 5. 323. *Alles, dat iets anders uit zich voortbrengt*, of *voortzet.*

In agrum bello captum missos stirpis augendæ caussa. Liv. 27. *Dat 'er in de landen door den oorlog overheersjht, gezonden waren, om kinderen te teelen*, of *om hun geslacht voort te zetten.)*

AUGESCO, is, augescĕre. Plin. H. 11. 54. Cic. N. D. 2. 10. *Wassen, groeyen, aanwassen, aangroeijen, toeneemen, grooter*, of *dikker worden*, van Ligchaamen, Vruchten, enz. sprekende.

* Mihi augescit magis de filio ægritudo. Ter. H. 3. 1. 14. *De droefheit die ik over 't afweezen*, of *'t verlies van mynen zoon heb, neemt toe*, of *vermeerdert.*

Illis animi augescunt. Sall. B. J. 34. *Zy scheppen*, of *grypen meerder moed, hunne moed en dapperheit groeit*, of *wast aan.*

Res hostium tacitis augescunt incrementis. Liv. 27. 17. *De zaaken der vyanden neemen allengskens toe.*

‡ AUGIFICO, as, arĕ. Ennius *bij* Non. 2. 61. *Vermeerderen, toeneemen, aangroeijen.*

† AUGMEN, inis. n. Lucret. 6. 607. *Vermeerdering, aanwas, aangroeiing, toeneeming.*

AUGMENTATIO, ōnis. f. Ik heb dit woord in de goede Schrijvers niet gevonden. Zie Augmen.

AUGMENTO, as, arĕ. *Vermeerderen, vergrooten.* Dit is geen zuiver Latijnsch woord. Firmicus 5.6. heeft het eerst gebruikt.

AUGMENTUM, i. n. Men vind dit woord niet bij de Latijnsche Schrijveren. Zie Augmen. (Altoos met bij de eerste; maar evenwel noch bij de laatste, als Apul. D. ... Plat. p. 6. Prud. ... 514. 5. 550. Symm. Ep. 7. 112. Ulp. Di . 5. 3. 20. §. 3.)

AUGUR, ŭris. m. *Waarzegger, voorzegger, wigchelaar, voorwikker, voorverkondiger: een die de toekomstige dingen voorzegt*, boven al uit den zang, de vlucht, en 't eeten der vogelen. Cic. D. 1. 3. De Dichters gebruiken 't ook om de beesten, menschen en Goden te beteekenen, die iets voorzeggen.

Augur cassa futuri. Stat. Th. 9. 629. *Een valsche wigchelaresse*, of *voorzegster.*

† Augur aquæ cornix. Hor. O. 3. 17. 12. *Een kraai die den regen voorspelt*, of *voorzegt.*

AUGURACULUM, i. n. Festus. *Wigchelplaats, de plaats daar de waarzeggers hunne wigchelaryen pleegden.* Dit was gemeenelijk een hoogte, daar op zekere hut stont waar uit de wigchelaars de vogelen waarnamen.

AUGURALIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Cic. D. 1. 33. *Wigchelaars, waarzeggers, 't geen tot de wigchelary, waarzeggery*, of *voorzeggkunde behoord.*

AUGURALĒ, is. n. Sen. Tranq. 11. *Het merk*, of *teken der wigchelaars*, of *waarzeggers*, waar door ze van andere, die zulks niet waren, onderscheiden wierden.

Augurale. Tac. An. 2. 13. 1. Zie Auguraculum.

AUGURATIO, ōnis. f. Cic. D. 2. 30. *Wigchelary, waarzegging*, of *voorzegging uit de vogelen.*

AUGURATO. adv. Liv. 1. 18. *Na de vogelen waargenomen*, of *zich met de vogelwigcheling beraaden te hebben.* Dit kan ook beteekenen, *na alle omzigtigheit gebruikt*, of *alles behoorlijk waargenomen te hebben.*

AUGURATUS, ûs. m. Cic. D. 1. 17. *Wigchelkonst, waarzegkunde*, of *voorzegkonst uit de vogelen.*

Auguratus. Cic. D. 1. 17. *Wigchelaars ampt; beroeping, staat*, of *waardigheit van een wigchelaar.*

AUGURATUS, ă, ŭm. part. Cic. Vat. 10. *Verkoren, gemaakt, gebouwt*, na zich met de vogelwigcheling beraaden te hebben, van een tempel, plaats, enz. sprekende.

AUGURIUM, ii. n. Cic. Off. 3. 16. *Vogelwigcheling, waarzegging, voorspelling, voorgissing, voorwikking*, of *voorzegging* uit de vlugt der vogelen.

* Augurium. Cic. T. Q. 1. 15. *Voorspelling, voorgissing, voorwikking, voorzegging, voorteken.*

Augurium. Flor. 1. 5. 2. *Waarzegkonst, voorzegkunde, wigchelkonst* door de vogelen.

AUGURIUS, ă, ŭm. Cic. S. 4. *Van de vogelwigcheling, dat tot de vogelwigcheling behoord.*

AUGURO, as, avi, atŭm, arĕ. acc. Virg. Æ. 7. 273 Cic. *bij* Non. 7. 7. *Voorzeggen, voorgissen, voorspellen, voorwikken.*

(Augurare. *Nauwkeuriglijk beschouwen*, of *bezien*, gelijk de wigchelaars doen.

Astute augura. Plaut. Cist. 4. 2. 26. *Beschouw nauwkeuriglijk*, of *met inzigt mue zinnen.)*

AUGUROR, aris, atŭs sŭm, ari. acc. *Waarzeggen, voorzeggen, voorzien, voorgissen, te vooren raaden*, boven al door 't waarneemen van de vlucht der vogelen.

Augurari ex avium volatu. Cic. F. 6. 6. *Uit de vlugt der vogelen*, of *uit de vogelvlucht iets voorzeggen.*

* Augurari aliquid Cic. D. 1. 30. *Iets voorzeggen, voorspellen, voorwikken, te vooren gissen*, of *raaden.*

Augurari conjectura. Cic. de Or. 1. 21. *Gissen, raaden, een gissing maaken.*

De aliquo augurari aliquid. Cic. Or. 13. *Van iemant iets voorzeggen*, of *voorgissen.*

(Augurari. *Uitleggen, verklaaren.*

Quidam contra augurabantur. Curt. 3. 3. 5. *Zommigen leiden 't in tegendeel uit.*

Macedones iter faciendo operi monstrasse augurabantur. Curt. 4. 4. 5. *De Macedoniers leiden 't uit*, of *verklaarden 't, dat het hun aangeweezen had, op wat wyze en waar ze den dyk maaken zouden.)*

AUGUSTA, æ. f. Ptolem. 5. 8. Stephanus. *Sebasten*, een stad van Cicilien.

Augusta Auscicorum. Ptolem. 2. 7. *Auch*, een stad van Gaskonjen, de Hoofdstad van Armagnak.

Augusta Cæsarea, *of*, Cæsarea Augusta. Plin. H. 3. 3. Ptolem. 2. 7. *Saragossen*, een stad van Spanjen.

Augusta Prætoria Plin. H. 3. 17. Ptolem. 2. 1. *Aosten*, een stad van Piemont.

Augusta Taurinorum. Plin. H. 3. 17. Ptolem. 2. 1. *Turin*, de hoofdstad van Savoijen.

Augusta Trevirorum. Ptolem. 2. 9. *Trier*, een stad van Duitschland.

Augusta Vindelicorum. Ptolem. 2. 13. *Augsburg*, een stad van Duitschland.

AUGUSTALĒ, is. n. Quintil. I. O. n. 8. 2. *De tent van een Keizer, Koningk*, of *Veldoverste.*

AUGUSTALIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Colum. 12. 1. *Van Augustus, tot Augustus behoorende.* Veg. 2. 7. noemt dus zekere Oversten bij Augustus aangestelt, om de voorste geleideren der slagorden in 't gevecht aan te voeren.

AUGUSTĒ. adv. Cic. N. D. 3. 21. *Godvruchtiglijk, Godsdienstelijk, eerbiediglijk, met eerbied.*

Auguste. Cic. N. D. 3. 21. *Overheerlijk, kostelijk, prachtelyk; treffelijk*, op een heerlyke, of prachtige wyze. De compar. Augustius staat bij Cic. Cl. 86.

AUGUSTODUNUM, i. n. Ptolem. 2. 8. Tac. An. 3. 43. 2. *Autun*, een stad van Bourgonjen.

AUGUSTUS, ă, ŭm. *Heilig, eerwaardig, gewijdt, geheiligd*, van een tempel, een stad, enz. sprekende. De compar. Augustior en de superl. Au-

Auguſtiſſimus ſtaan bij Liv. 5. 41.

Auguſtus. Liv. 1. 7. *Aanzienelyk, deftig, hoogachtbaar, ontzagchelyk, ſtatig*, van een perſoon, van zijn gelaat, of wezen ſpreekende.

Auguſtus. Plin. H. 13. 12. *Van Auguſtus, dat tot Auguſtus behoord.*

AUGUSTUS, i. m. Macrob. S. 1. 12. *Oogſtmaand, Auguſtus, de maand van Auguſtus*, vermids Auguſtus hem zijnen naam gaf.

AVI.

ĂVĬĂ, æ. f. Cic. Ar. 11. *Grootmoeder*, 't zij van Vaders, of Moeders wege.

(Avia. *Een ondwijſſche inbeelding, een verdichtzel van oude wyven uitgeſtrooit*, of *voortgezet.* Zoo ſchijnt het de Dichter Perſius te neemen in 't volgende voorbeeld.

Dum veteres avias tibi revello. Perſ. 5. 92. *Ondertuſſchen dat ik u de ondwijſze inbeeldingen beneeme.*)

ĂVĬĀRĬĂ, ōrum. n. plur. Virg. G. 2. 430. *Boſſchen, boſſchaadjen, haagen, grienden*, waar in vogelen neſtelen en zingen.

ĂVĬĀRĬŬM, ii. n. Colum. 8. 1. Cic. Fr. 3. 1. *Vogelkooi, vogelkenn, vogelvlucht, kevie. Hoenderhok. Voerplaats* daar men gevogelte houdt.

ĂVĬĀRĬUS, ii. m. Colum. 8. 3. *Vogelaar, opzichter over het gevogelte.*

ĂVĬCŬLĂ, æ. f. Gell. 2. 29. *Vogeltje, een kleine vogel.*

ĂVĬDĒ. adv. *Greetiglyk, hongerig, gulziglyk, happiglyk*, van eeten en drinken ſpreekende. Ovid. Art. 3. 759. Hor. S. 1. 6. 127. De compar. Avidius ſtaat bij Curt. 3. 6. 17. en de ſuperl. Avidiſſime bij Cic. A. 14. 1.

* Avide. *Vieriglyk, ieverig, met groote luſt*, of *begeerte, met groot verlangen*, of *ongeduld.*

Avide literas alicujus expectare. Cic. Att. 16. 10. *Met ongeduld*, of *groot verlangen, iemants brieven verwachten.*

Avide ſe certamini offerre. Liv. 2. 6. *Zich geveedelyk ten ſtryde aanbieden.*

Avide imperata exequi. Liv. 27. 12. *De bevelen ieverig uitvoeren.*

ĂVĬDĬTAS, ātis. f. *Groote luſt*, of *trek, vierige begeerte.*

Aviditas ad cibos. Plin. H. 20. 16. *Trek*, of *luſt tot eeten, honger.*

Aviditas. *Greetigheit, zucht, trek, begeerte, verlangen, luſt, genegentheit, vierigheit, iever.*

Aviditas legendi. Cic. Fin. 3. 2. *Leesgierigheit, een groote luſt tot leezen.* Gloriæ. Cic. Fr. 1. 1. *Een groote eerzucht, een vierige zucht naar eer.*

ĂVĬDUS, ă, ŭm. *Greetig, gulzig, begeerig, naar haakende, naar verlangende.* De comp. Avidior ſtaat by Liv. 39. 50. en de ſuperl. Avidiſſimus by Cic. Marc. 8.

* Avidus. Hor. S. 1. 5. 75. *Begeerig, happig, hongerig, driftig, die groote trek*, of *luſt heeft.* Ter. E. 5. 4. 16. zegt, Avidus cibi. *Begeerig naar ſpyze.*

Avidus in pecuniis locupletum. Cic. A. 5. 8. *Begeerig naar 't geld der ryken.*

Avidus ad rem. Ter. E. 1. 2. 51. *Happig naar goed; geldgierig; vaſthoudende.*

Avida ad res novas ingenia. Liv. 22. 21. *Jeukerige verſtanden naar nieuwigheden.*

Avidus cædis. Ovid. M. 1. 161. *Bloedgierig, bloeddorſtig.* Novitatis. Plin. H. 12. 1. *Begeerig naar nieuwigheit, die veel van nieuwigheden houdt.* Gloriæ. Cic. Marc. 8. *Eerzuchtig, roemgierig.* Voluptatis. Cic. S. 12. *Wellustig.* Famæ malæ. Tac. An. 2. 28. 4. *Die zich door ſchelmſtukken zoekt vermaard te maken.*

Aures avidæ. Cic. Or. 29. *Aandachtige*, of *toeluiſterende ooren.*

Urbs ſermonum avida. Tac. An. 13. 6. 2. *Een praatachtige, ſnapachtige*, of *klapachtige ſtad.*

Manus ſubitis avidæ. Tac. H. 1. 7. 4. *Handen die alles naar zich haalen*, of *die alles neemen wat haar voorkoomt.* Subitis ſtaat in dativo.

† Cœli pars avida. Lucret. 5. 202. *Een groote hemels ſtreek.*

ĂVIS, is, f. Cic. N. D. 2. 62. *Een vogel.*

Avis. *Vogelwigcheling, waarzegging, voorzegging, voorſpelling*, uit de vlucht der vogelen.

Avibus bonis. Ovid. F. 1. 513. of ſecundis. Liv. 6 12. *Met goede voortekenen, voorſpoediglyk.*

Avis alba. Cic. F. 7. 28. *Een wonderwerk*, of *wonderſtuk, een zeldzaam verſchynzel.* De Dichters neemen 't voor een *goed voorteeken, een goed voorſpel.*

(ĂVĪTĒ. adv. *Van ouds, ouwelings, van de voorvaderen.*

Ideoque filium hominis avite pronuntiatum. Tertull. adv. Valent. 39. *En dat hij daarom van ouds, of van der voorvaderen tyd af, een zoon des menſchen genaamt is.*

Avitium. *Een meenigte van vogelen, het gevogelte.* Apulejus gebruikt dit woord in 't volgende voorbeeld.

Cycnus, qui ex omni avitio longe antecellit. Apul. Fl. 366. *De zwaan, die al het gevogelte verre overtreft.*)

ĂVĪTUS, ă, um. Cic. Cœl. 14. *Grootvaders, van grootvader, dat van hem koomt, dat hem behoord.*

Avitus. Cic. F. 13. 14. *Van de Voorouderen, van de voorvaderen, dat van hen gekoomen is*, of *hen aangaat.*

Avitum merum. Ovid. Art. 2. 418. *Oude wijn.*

ĀVĬUS, a, ŭm. Hor. O. 1. 3. 2. Plaut. Aul. 4. 6. 8. *Ontoeganglelijk, ongenaakbaar, ongelegen, afgelegen, ongebaand, waar door men niet gaan kan*, van een boſch, weg, berg, enz ſpreekende. Tacitus An. 6. 21. 2. H. 4. 70. 2. en zommige dichters, als Val. Flac. 5. 475. Claud. Hon. Conſ. 4. hebben Avia, orum, n. plur. gebruikt, als een nomen ſubſtantivum, om te zeggen, *ontoeganglelijke wegen, afgelegene*, of *onbekende plaatzen.*

Avius a recta ratione. Lucret. 2. 81. 229. *Van de rechte reden afgeweken*, of *afgedwaald.*

† Avius lupus. Virg. Æ. 11. 810. *Een wolf die een onbekenden, of afgelegen weg neemt.*

AUL.

AŬLĂ, æ. f. Cic. Dom. 24. *Een zaal, een groote langwerpige kamer.*

* Aula Cic. F. 15. 4. *'s Koningks hof, 't Paleis des Koningks.* Zommige voegen 'er Regalis, of Regia by. Virgilius G. 4. 402. noemt dus de cel die de bijen voor hare koningen in haare korven maaken. Ik heb by de ſchrijvers niet gevonden dat Aula de plaats van een huis betekent.

† Aula. Plaut. Au. 2. 8. 20. *Een ketel, een pot.* Men ſchrijft en zegt, Olla.

AULÆŬm, i. n. Cic. Cœl. 27. *Een prenkbehang, een tapijtbehang.* (Curt. 8. 5. 21. en Apul. M. 5. 167. gebruiken 't in feminino, en zeggen aulæa, æ, volgende de Grieken, die αὐλαία zeggen.)

Aulæum. Hor. S. 2. 8. 54. *Een verhemeltzel, tapyt*, of *pel*, die men in de eetzalen tegens den zolder ſpande, op dat 'er niets op tafel viel.

AULERCI, ōrum. m. plur. *'t Volk van Mans, Perche en Evreux.* Men onderſcheidde ze ten tijde van Cæſar door de volgende naamen.

Aulerci Cænomani. Cæſ. B. G. 7. 75. 3. *Die van Mans en d'omleggende plaatzen.*

Aulerci Diablintes. Cæſ. B. G. 3. 9. 10. *Die van Perche en daar omtrent.*

Aulerci Eburovices. Cæſ. B. G. 7. 75. 3. *Die van Evreux en d'omleggende plaatzen.*

AULĬCUS, i. m. Suet. C. 19. 8. *Hoveling, hofſjenker.*

AULĬCUS, ă, ŭm. Suet. N. 45. 1. *Van 't hof. Hoofſch, dat eenig opzicht op 't hof der Vorſten heeft.*

Apparatus aulicus. Suet. D. 4. 3. Een

Een koningklijke, of *prachtige*, *zeer heerlijke toepel.*

AULÆDUS, i. m. Cic. Mur. 13. *Een fluitspeelder*, *fluiter*, of *pyper.*

AVO.

ĀVŎCĀMENTŬM, i. n. Plin. E. 8. 5. *Uitspanning*, *vermakelykheit*, *verlustiging*, *genoegten*, *speelen vaaren.*

ĀVŎCĀTĬO, ōnis. f. *Uitspanning*, *verlustiging*, *aftrekking*, *afhouding.*

Levationem ægritudinis ponit in avocatione a cogitanda molestia. Cic. T. Q. 3. 15. *Hij zegt dat de verdryving der smert in de verlustiging van den geest*, of *in 't vergeeten van 't ongenoegen bestaat.*

ĀVŎCO, as, avi, ātum, āre. acc. unius, & abl. alterius *met de præp.* a, *of* ab. *Iemant ergens van afkeeren*, *van aftrekken*, *van afroepen*. *afkeerig van maaken.*

Aliquem avocare ab industria. Cic. Sext. 48. *Iemant van de beezigheit*, of *naerstigheit aftrekken*, of *afhouden*. Vitiis. Cic. Fat. 5. *van de zonde aftrekken.*

* Avocare se a corpore. Cic. D. 1. 49. *Zich boven 't ligchaamelijke*, of *'t stoffelyke verheffen*, *d'aardsche gedachten laaten vaaren.*

Avocare Philosophiam a rebus occultis. Cic. A. Q. 1. 4. *De wysbegeerte uit het duistere haalen*, *haar licht bijzetten*, of *geeven*, *haar ontzwagtelen.*

Avocare concionem ab alio. Messala *bij* Gell. 13. 15. *Beletten*, of *weeren dat een ander geen t'zamenrotting van 't volk maake.*

ĀVŎLO, as, āvi, ātum, āre. *Wechvliegen*, *heene vliegen*, *wechgaan*, van vogelen spreekende. Ik heb dit woord in d'eigentlijke beteekenis niet by de Rechtsgeleerden gevond n. (onder die gebruikt het Caj. Dig. 41. 1. 5. §. 5.)

* Avolare ex aliquo loco. Cic. D. 2. 16. T. Q. 1. 43. *Ergens uit vliegen*, *uit springen*, *van daan vluchten*, *zich schielijk wech maaken*, of *wechpakken*, *vliegende ergens uit loopen*, van zaaken en persoonen spreekende.

AUR.

AŪRĂ, æ. f. Virg. G. 4. 417. Catull. 46. 3. *Een labbere koelte*, *een zoele wind.*

Aura. Virg. Æ. 3. 356. 1. 63. *De lucht*, *de wind*, hoedanig hij zi.

Attollere se in auras. Virg. Æ. 4. 176. *In de lucht opvliegen.*

Vitales carpere auras. Virg. Æ. 1. 391. *Leeven*, *de lucht inademen waar door men leefd.*

Libertatis auram captare. Liv. 3. 37. *Een vrije lucht scheppen. Vry beginnen te worden. Vry zijn.*

Aura fallax. Hor. O. 1. 5. 11. *Een bedrieglijke lucht.*

Aura. Virg. Æ. 6. 204. *De glans van 't gout.*

Aura. *De lucht*, *de reuk*, *de geur*. *de snof.*

Ne sua illos retardet aura. Hor. O. 2. 8. 24. *Op dat uwen reuk hen niet ophoude*, Dat is, *Op dat zy u gewaar geworden zijnde*, *niet by u blyven.*

Aura popularis. Virg. Æ. 6. 816. *De gunst*, *liefde of toegenegentheit van 't volk.*

Arbitrio popularis auræ. Hor. O. 3. 2. 20. *Naar de zin van 't onstandvastig volk.*

Auræ popularis homo. Liv. 42. 30. *Een mensch die de gunst*, of *vriendschap van 't volk poogd in te winnen.*

Aura honoris. Cic. Sext. 47. *Eerzucht*, *zucht*, of *begeerte naar eer.* Rumoris. Cic. Mur. 17. *Een klein loopend gerucht*, *of een vliegende tydinge.*

Captus aura frivola. Phæd. 5. 7. 1. *Met een ydele eer*, of *zotte waan opgeblaazen.*

AŪRĀRĬÆ, ārum. f. plur. Tac. An. 6. 19. 1. *Gontmijnen*, *goutgroeven.* Men verstaat 'er fodinæ onder.

AŪRĀRĬŬS, ă, ŭm. Plaut. B. 2. 2. 51. *Van gout*; *dat eenig opzicht op 't gout heeft*, *dat het gout betreft.*

Auraria metalla. Plin. H. 37. 12. *Goutmijnen*, *goutgroeven.*

Negotium aurarium. Plaut. B. 2. 2. 51. *Een gouden handel. Een zaak daar veel voordeel aan vast is*, of *daar veel winst aan is.*

AŪRĀTĂ, æ. f. Cels. 3. 18. Mart. 13. 90. 1. *Een goutvisch*, een visch met goutgeele schubben.

(AŪRĀTĬLĬS, is, m. *en* f. lĕ, ĭs, n. *Goutverwig*, *dat de verwe van 't gout vertoont.*

Auratilis pulvisculus. Solin. 15. *Gonde stipjens*, *die zich zoo dik als stof*, (daarom zoo genaamt) *op 't edelgesteente vertoonen.*)

AŪRĀTŪRĂ, æ. f. Quintil. I. O. 8. 6. *Verguld*, *vergulds el.*

AŪRĀTŬS, ă, ŭm. Cic. post. red. in sen. 11. Par. 6. 3. Liv. 9. 40. *Verguld.*

AŪRĒLĬĂ, æ. Gregor. Turon. H. 2. 7. (Aurelianensis urbs. Sidon. E. 8. 15.) *Orleans*, de Hoofdstad van 't Orlanois.

AŪRĔŎLŬS, i. m. Mart. 5. 19. 14. *Een stukjen gout*, *een gout penningjen.*

AŪRĔŎLŬS, ă, ŭm. Catull. 2. 12. *Van gout*, *van gout gemaakt.*

Aureolus. Varr. R. R. 3. 9. *Goutverwig*, *goutgeel. Verguld.*

* Aureolus. Cic. A. Q. 4. 44. *Uitnemend*, *treffelyk*, *kostelijk*, *dierbaar*, *waerdig*; *tegens gout op te weegen*, van een boek, een rede, enz. spreekende.

AŪRĔSCO, is, scĕrĕ. Varr. L. L. 6. 5. *Goutverwig*, of *verguld zyn*, van den dageraat spreekende. Eigentlijk zeggen wij in onze taal, *de goude*, of *gulde dageraat.*

AŪRĔUS, ă, ŭm. Cic. A. 2. 34. *Van gout*, *van gout gemaakt.*

Aureus. Virg. Æ. 8. 659. *Goutgeel*, *goutverwig*, van 't haair spreekende.

Aurea ætas. Ovid. M. 1. 89. *De goude*, of *gulde eeuw*, *de goude*, of *gelukkige tyd.*

Aureum dictum. Lucret. 3. 12. *Een goude*, of *gulde spreuk.*

Aurei mores. Hor. O. 4. 2. 23. *Een goede*, *beminnelyke*, of *goedaardige inborst.*

AŪRĔUS, i. m. Plin. H. 35. 10. *Een goude nobel.* By de Romeinen *een stuk gout van ontrent zeven gulden tien stuivers* van onze munt. Ten tijde der Keizeren wierd deeze munt laager gestelt. Men verstaat 'er Nummus onder.

AŪRĬCHALCŬM. zie Orichalcum.

AŪRĬCŌMŬS, ă, ŭm. Sil. 3. 606. *Blondhaarig*, *die goutgeel haair heeft.*

Auricomus. Virg. Æ. 6. 141. *Met goude takken*, of *goude bladeren*, van een boom spreekende.

AŪRĬCŬLĂ, æ. f. *Het oor*, *'t oorlapjen*, of *oorlelletjen*: *Oortje.*

Auricula infima mollior. Cic. Fr. 2. 14. *Gedweer*, *buigzamer*, *zachter dan het oorlapjen*, van iemant spreekende die van een zachtzinnigen, en leerzamen aart is.

Opponere auriculam. Hor. S. I. 9. 77. *Het oor geeven*, of *bieden.* In den eigentlijken zin is 't, *zich aan iemant tot getuige voor den Rechter aanbieden.* Wanneer iemant by de Romeinen getuige wilde zijn, boodt hy den geenen het oor toe die hem voor den Rechter wilde daagen.

AŪRĬCŬLĀRĬS. zie Oricularis.

AŪRĬCŬLĀRĬŬS. zie Oricularius.

AŪRĬFĔR, ă, ŭm. Cic. T. Q. 2. 9. Plin. H. 5. 1. *Goutryk*, *vruchtbaar*, of *overvloedig in gout dat gout voortbrengt*, van een veld, land, of woud spreekende. *Die gout opgeeft*, of *opwelt*, van een stroom spreekende.

Natura regionis omnis circa se aurifera est. Flor. 4. 12. 60. *Alle deeze omleggende landstreeken zyn heel goutryk*, of *overvloedig in gout.*

AU-

AURIFEX, icis. m. Plaut. Men. 3. 3. 2. Cic. V. 4. 25. *Een gout-smit, goutwerker*, of *goutlonteraar*.

AURIFODINA, æ. f. Plin. H. 33. 4. *Een goutmyn*, of *goutgroeve*.

AURIGA, æ. m. Virg. G. 1. 514. *Een wagenaar, koetzier, voerman, karreman*.

* Auriga. *De wageman*, een gesternte in 't Noorden.

Est ad pedes geminorum transversus Auriga. Vitruv. 9. 6. *De wageman staat dwars tegens de voeten der twee ingen*.

Auriga. Ovid. T. 1. 4. 16. *Stuurman, stierman, lootsman, loots*.

(Auriga word ook als een adjectivum genoomen van Virgilius en Tertullianus in de volgende voorbeelden.

Nec currus usquam videt, aurigamque sororem. Virg. Æ. 12. 918. *En hy ziet ook nergens den wagen, noch zyn zuster den wagen mennende*.

Aurigis coloribus idololatriam vestierunt. Tertull. Sp. 9. *Zy hebben de voerluiden en hunne werktuigen in de spelen door de verwe onderscheiden, of kleederen van verscheiden verwe laaten aantrekken, naar dat de afgoden waren dien ze dienden*. Zie Junius over Tertullianus p. 87.)

AURIGARIUS, ii. m. Suet. N. 5. 5. Zie Auriga.

AURIGATIO, ōnis. f. Suet. N. 35. 9. Gell. 7. 8. *Het mennen*, of *ryden van een koets, wagen*, of *kar*.

AURIGER. Val. Flacc. 8. 110. Zie Aurifer.

AURIGO, as, avi, atum, are. Suet. N. 22. 4: 24. 4. *Een koets mennen*, of *ryden*.

‡ Aurigari. acc. Varr. by Non. 2. 14. *Bestieren, stieren, regeeren*, in den oneigenlijk' en zin.

AURIPIGMENTUM, i. n. Plin. H. 33. 4. *Geel operment*, zeekere geele verwe.

Auripigmentum. Vitruv. 7. 7. *Natuurlyk operment met zout gebakken en tot kristal gemaakt*.

AURIS, is. f. *Het oor*.

* Abhorret a nobis auris Deorum. Cic. Octav. *De Goden wenden 't oor van ons af*, of *willen ons niet hooren*.

Aliquid auribus accipere. Cic. de Or. 1. 50. *Iets hooren*, of *verstaan*.

Alienas laudes æquis auribus accipere. Plin. E. 1. 8. 6. *Eens anders lof geerne*, of *met vermaak hooren*.

Illud capit aurem. Phædr. 2. 1. 6. *Dat behaagd het oor, dat is aangenaam voor 't oor*.

Aures meas illi dedi. Cic. Att. 1. 5. *Ik leende hem 't oor, ik hoorde hem*.

Aures faciles alicui dare. Sen. H. 2. 415. *Iemant een gunstig oor leenen, gunstiglyk hooren*.

Noli putare me hoc auribus tuis dare. Cic. F. 12. 16. *Denk niet dat ik u dit zegge om u d'ooren te streelen*, of *om u te vleyen*.

Auribus alicujus parcere. Sen. Oe. 5. 1020. *Iemant verschoonen*, of *niet zeggen dat hem mishaagen kan*.

Aurium superbissimum judicium. Cic. Or. 44. *Het keurlyk oordeel van 't oor*, dat door de minste feil gequetst word.

Alio mentes, alio aures dividere. Catull. 62. 14. *De gedachten naar d'eene kant, en d'ooren naar d'andere hebben; op een zaak denken en een andere hooren*.

Faciles habere aures. Quintil. I. O. 6. 6. *Leerzame toehoorders hebben, aandachtiglyk gehoort worden*.

Habere aures teretes. Cic. Opt. Gen. Or. 4. Exploratas. Gell. 1. 7. *Een keurlyk*, of *scherp oor hebben*. Hebetes. Cic. Pl. 27. surdas, jacentes. Gell. 1. 7. *Doove ooren hebben, niet hooren 't geen gezegt word, niet toeluisteren*, in den eigentlijken zin; en in den oneigentlijken, *geen ooren*, dat is, *geen oordeel*, of *verstand hebben*.

Aurem alicui pervellere. Sen. B. 4. 36. *Iemant by de ooren kryggen, hem doorneemen*, of *bestraffen*. Vellere. Virg. E. 6. 3. *Iemant waarschouwen*.

Lupum auribus tenere. Ter. Ph. 3. 2. 21. Suet. T. 25. 1. *Een wolf by de ooren hebben*. Zeeker spreekwoord, wanneer men zich in een zaak gewikkelt heeft die men niet dan met groote moeijelijkheit vervolgen, noch zonder gevaar verlaaten kan.

AURISCALPIUM. ii. n. *Oorlepel, oorlepeltje*. Men vind dit woord by Mart. 14. 23. daar het tot een opschrift voor een puntdicht staat. 't Is niet zeeker dat het van hem is. (Het word gebruikt van Scrib. Larg. 5. 41: 10. 56.)

AURITUS, a, um. Virg. G. 1. 308. *Lang geoord, die groote*, of *lange ooren heeft, die een goed gehoor heeft*.

* Auritus. *Aandachtig, toeluisterend, opmerkend*, van menschen spreekende.

Auritum facere populum. Plaut. As. prol. 4. Truc. 2. 6. 8. *Het volk aandachtig maaken*, of *tot aandacht opwekken*.

Auritus testis. Plaut. Truc. 2. 6 8. *Een oorgetuige; een getuige op hooren zeggen*.

AURO, as, avi, atum, are. acc. *Vergulden*. Dit woord word alleen by Titus Livius in de volgende plaats gevonden. Zie auratus.

Statuam auratam illi posuit quæ primum in Italia aurata est. Liv. 40. 34. *Men richtte hem een verguld beeld op, 't eerste dat in Italien verguld is*. Zommige leezen Statuta.

AURORA, æ. f. Plaut. Pœn. 1. 2. 8. Virg. Æ. 3. 521. *De dageraad, de morgenstond, het morgenrood, 't morgenlicht*.

Auroram sequi. Virg. Æ. 7. 606. *Naar de kant van 't Oosten trekken, naar 't Oosten reizen*.

Prima aurora. Virg. Æ. 4. 484. *Het eerste morgenlicht*, of *'t morgenrood, 't kriecken van den dag*.

AURUM, i. n. Cic. F. 9. 16. *Gout*, Zeekere kostelijke bergstof.

* Aurum. Cic. Fl. 28. *Gout, gemunt gout, gout geld*. Men voegd 'er ook by Signatum. Zoo doen Liv. 34. 52. en ibid. 16. 17.

Aurum factum. Virg. Æ. 10. 527. Liv. 34. 52. *Gewerkt*, of *gemaakt gout*, gelijk tot vaatwerk, beelden, enz. Infectum. Virg. Æ. 10. 528. Liv. 34. 52. *Ruuw gout, klompgout, ongewerkt gout*.

Aurum. Plaut. Most. 1. 3. 125. Ter. E. 4. 1. 13. *Goude kleederen*, of *sieraaden*, gelijk de vrouwen eertijds droegen.

Aurum textile. Plin. H. 33. 3. *Goud laken*. Coronarium. Cic. Rull. 1. 4. *Kroenengout, gout daar men de zegekroonen van maakte*.

Aurum Tolosanum. Cic. N. D. 3. 30. *Tolosaansch gout, ongelukkig gout*. *voor de bezitters*. Deeze wijze van spreeken is afkomstig van d'oude Tectosages, die met den roof van de tempelen der Goden, en van verscheide Oostersche volkeren verrijkt, naar Tolosen hun Vaderland, weerge keert zijnde, door een schrikkelijke pest aangetast wierden, die niet ophield, voor dat ze alle deeze schatten, zoo onrechtvaardiglijk verkreegen, in een meyr gesmeeten hadden.

Aurum æstivum. Juv. 1. 28. *Zomergout, een ligt gout ringetje*, of *ander kleinood, dat geen gewigt heeft, en des zomers gedraagen word*. Semestre aurum. Juv. 7. 89. *Gout van zes maanden*, of *dat men maar zes maanden draagt*. Deeze Dichter spreekt van goude ringen, waar van d'eene dik en zwaar waaren, die men 's winters droeg, en d'andere ligt voor den zomer.

Aurum coronatum. Stat. S. 3. 4. 2. *Een goude kroon, een kroon van gout*. Gemmatum. Stat. S. 3. 4. 94. *Een gout kleinood*, of *juweel, eenig goutwerk met paerlen*, of *gesteenten bezett*.

AUSCI, ōrum, m. plur. Plin. H. 4. 19. *Het volk van Auch*, het word ook genoemen voor Auch, of Asch, een stad van Armagnak in Vrankrijk.

AUSCŪLTĀTIO, ōnis, f. *Luistering naar iemant, onderwerping, of gehoorzaamheit aan iemants raad, of bevelen.*

Quid mihi tibi erat auscultatio? Plaut. R. 2. 6. 18. *Waarom heb ik naar u geluistert? U gehoorzaamt? of Uwen raad gevolgt?*

AUSCULTĀTOR, ōris. m. Cic. Part. 3. *Toehoorder, een die toeluistert.*

AUSCŪLTO, as, āvi, ātum, āre, aliquid, *of* aliquem. Plaut. Pœn. 4. 2. 19. Ter. An. 3. 2. 36. *Iets, of iemant hooren, of verstaan.*

Auscultare ad fores, ab ostio. Plaut. Truc. 1. 2. 1. *Aan de deur luisteren.* Zie boven in ab. §. 4.

* Auscultare alicui. Ter. An. 1. 3. 4. *Naar iemant hooren, iemant gehoorzaamen, iemants raad, of bevelen volgen.*

Ausculta mihi. Cic. S. R. 36. *Geloof mij, verlaat u op mij, volg mijnen raad.*

AUSIM, is, it, āusint. seq. infin. Liv. Præf. 1. Virg. E. 3. 32. *Ik zal durven, of ik heb durven, enz.* Festus zegt Ausis, voor Audeas, *durfd.*

AUSŌNIĂ, æ. f. *Ausoniën*, een landstreek van Italien daar hedendaags Benevento legt. Festus. Maar de Dichters noemen dus gansch *Italiën*, als Stat. S. 3. 2. 20.

† AUSŌNIUS, ă, ūm. Virg. Æ. 4. 349. *Van Ausoniën, van Italiën, dat van- of in Italiën is.*

AUSPEX, icis. m. Hor. O. 3. 27. 8. *Waarzegger, wigchelaar. Voorspeller.* Zie Augur.

Auspex legis. Cic. Att. 2. 7. *Beschermer, voorstander, verdediger, of handhaver der wet.*

Musa auspice. Hor. Hor. E. 1. 3. 13. *Onder 't bestier, 't geleide, de gunst, de hoede, of behoeding der Zanggodinnen.*

(Auspex. *Een speelgenoot.* Cic. D. 1. 16. Val. Max. 2. 1. 1. Deeze waren eertijds op de zijde van den bruidegom, als de houwelijksvoorwaarden geschreeven wierden. Men noemden ze dus, om datze tegens den nacht, *of 't aanrecken van den dag*, op welke de houwelijksvoorwaarden zouden beschreeven worden, op voortekenen acht gaven. Zie Valla E. 6. 1. en Dempst. A. R. 5. 37.

Nubit genero socrus nullis auspicibus. Cic. Clu. 5. *De schoonmoeder trouwt den schoonzoon daar geen speelgenooten by zijn.*

Ultro ibit nuptum, non manebit auspices. Plaut. Cas. Prol. 86. *Zy zal van zelf en alleen trouwen en naar bedgaan, zij zal de speelgenooten niet afwachten.*)

AUSPICĀLIS, is. m. & f. lĕ, ĭs. n. Plin. H. 32. 1. *Van een goed, of quaad voorteken, 't geen iets voorbeduidt, 't geen tot de waarzegging diend, dat de wigchelary aangaat, of betreft.*

AUSPICĀTO, adv. Cic. D. 1. 2. *Met de voorzeggingen te raade gegaan hebbende, naar de voorspellingen, of voortekenen.*

Auspicato. Ter. An. 4. 5. 12. *Ter goeder tyd, of uure, gelukkiglyk, recht van pas.* (De compar. Auspicatius staat by Plin. H. 3. 11.)

AUSPICĀTUS, ă, ūm. Cic. C. R. 4. *Heilig, geheiligd, naar de voorspellingen verricht, verkozen, of gevolgt, naar zich met de voorwikkingen beraaden te hebben.* De compar. Auspicatior staat beneden by Catullus, en de superl. Auspicatissimus beneden by Quintilianus.

* Auspicatus. Hor. O. 3. 4. 10. *Gelukkig, gunstig, dat welgelukt, dat een goede uitkomst, of gelukkige uitslag heeft.*

Auspicatissimum exordium. Quintil. I. O. 10. 1. *Een zeer gelukkig begin.*

Dea auspicatior. Catull. 45. 26. *Een zeer gunstige Godinne.*

Hunc militiæ gradum sub patre tuo auspicatus in Asia perfruor, &c. Paterc. 2. 101. 3. *Hebbende onder uwen Vader in deeze waardigheit (van Kornel) in Azien beginnen te dienen, geniet ik, enz.*

AUSPICIUM, ii. n. *Voorzegging, voorwikking, voorteken, waarzegging*, boven al uit de vlucht der vogelen.

Addicentibus auspiciis. Tac. An. 2. 14. 2. *Onder gelukkige voortekenen, of gunstige voorspellingen.*

Auspicio alicujus. Virg. Æ. 4. 341. Plaut. Am. 1. 1. 37. *Onder iemants believing, goedvinding, of welbehagen; door 't gezagh, of onder den naam van iemant; onder zijn bestier, of door zijn bevel.*

Auspicium. *Gezagh, aanzien, magt, vermogen.*

Paribus auspiciis. Virg. Æ. 4. 103. *Met gelyke magt.*

(Auspicium hiete in den oorlog, *'t gezagh, of 't aanzien om den oorlog te voeren*, dat alleen by den Veldoverste, zelf in zijn afwezen, gezegt wierd te zijn, zoo dat men zeide te oorloogen auspicio Principis, *onder 't gezagh van den Vorst*, en alleen ductu Legati, *onder 't bestier* van den Luitenant Generaal: waarom deeze twee auspicio en ductu tegens malkanderen gesteld wierden, als te zien is by Suet. A. 21. 1. Curt. 6. 3. 2. Tac. An. 2. 41. 1.)

† AUSPICO, ās, āre. Plaut. P. 4. 6. 7. zie Auspicor.

AUSPICOR, āris, ātus sum, āri. Cic. N. D. 2. 4. *De vogelen, de vlucht, of 't geschreeuw der vogelen waarneemen, op vogelgeschrei acht geven*, om 'er eenige voorzegging uit te trekken.

* Auspicari aliquid. Colum. 3. 1. Flor. 1. 18. 1. *Iets beginnen, aanvangen, onderneemen, bestaan.*

Cædem civium auspicantur ab eo. Justin. 5. 8. 12. *Zy beginnen van hem de burgermoord.*

Vitam a suppliciis auspicari. Plin. H. Procem. 7. *Zyn leven door lyden beginnen. Lyden van dat men begint te leeven.*

AUSTER, stri. m. Cæs. B. C. 3. 26. 2. *De Zuidewind.*

† Auster adversus, *of* austri adversi. Hor. E. 2. 2. 202. *De tegenwind, of tegenwinden.*

AUSTERE. adv. Cic. Mur. 35. *Gestrengelyk, hardelyk, scherpelyk, rauwelyk, vinniglyk, strengelyk.*

AUSTĒRITAS, ātis. Plin. E. 2. 5. 5. *Gestrengheit, strengheit, hardigheit, scherpigheit, vinnigheit.*

Austeritas. Quintil. I. O. 2. 2. *Gestrengheit, strafheit, ernstigheit, ernsthaftigheit, een straf, of ernsthaftig wezen.*

Dare coloribus austeritatem. Plin. H. 35. 10. *Kracht aan de verwen geeven.*

Austeritas. Plin. H. 9. 38. *Dieping, diepzel*, van de verwen spreeken e.

AUSTĒRUS, ă, ūm. Cic. de Or. 3. 25. *Straf, hard, streng, ernstig, ernsthaftig.* De compar. Austerior staat by Colum. 12. 12. en de superl. Austerissimus by Scrib. Larg. 37. 142.

Austerum vinum. Colum. 3. 2. *Straffe wijn.*

Austerus. Plin. H. 35. 6. *Ingeschoten, donker, droevig*, van een verwe spreekende.

† Austerus labor. Hor. S. 2. 2. 12. *Een zwaar, of moeyelyk werk.*

AUSTRĀLIS, ĭs. m. en f. lĕ, ĭs. n. Cic. T. Q. 1. 28. *Zuiden, zuider, zuidelyk, dat in 't zuiden legt, of uit het zuiden koomt*, van landen, winden, ziekten, enz spreekende.

Cingulus australis. Cic. Somm. Sc. 6. *De zuider luchtstreek.*

Polus australis. Ovid. M. 2. 132. Sen. H. Oet. 3. 1103. *Het zuider afpunt.*

AUSTRĪNUS, ă, ūm. Colum. 11. 2. *Zuide, zuider*, van den wind, 't afpunt, enz spreekende.

Austrinus. Plin. H. 16. 26. *Schoon, aangenaam, stil, zoet, koel*, van de

de lucht, 't weêr, den dag spreekende, wanneer 't een zuiden wind waaid.

AUSTRIFER, ă, ŭm. Sil. 12. 2. *Dat den zuiden wind verwekt*, of *doet opkoomen.*)

† AUSUM, i. n. Virg. Æ. 6. 624. Ovid. M. 2. 328. *Een stout bestaan, een stoute onderneeming.* Dit Latijnsche woord is meer in 't meervoud in alle zijne casus in gebruik, behalven in de genitivus.

Ausa fortia. Virg. Æ. 9. 281. *Treffelijke*, of *stoutmoedige onderneemingen.* Furialia. Ovid. M. 6. 84. *Renkelooze daaden, dolle onderneemingen.*

AUSUS, ă, ŭm. met een infinitivus. Cic. Att. 6. 2. *Die bestaan*, of *ondernemen durfd om*, enz. *Die bestaat*, of *onderneemt om*, enz. *Die de stoutigheit*, of *vrijheit neemt om*, enz.

Ausus capitalia. Liv. 26. 40. *Die doodwaerdige misdaaden heeft begaan.*

AUT. conj. Cic. V. 4. 35. Ter. H. 1. 1. 34. *Of, ofte, of wel.*

AUTEM. conj. *Nu, doch, maar, wat.* Dit voegwoord word sierlijk gebruikt om de reden te vullen, te bevestigen, enz.

* Ferendus tibi in hoc meus error; ferendus autem? Imo etiam adjuvandus. Cic. Att. 12. 43. *Gy moet daar in mijne misslag duiden; Wat zeg ik, duiden? gij moet ze voorspreeken.*

Quid autem mea? Ter. E. 5. 2. 10. *Maar wat raakt dat mij? maar wat gaat dat mij aan? maar zijn dat mijn zaaken?*

(Autem. *Maar, doch*, in tegenstelling.

Quod tuum est, meum est: omne meum est autem tuum. Plaut. Trin. 2. 2. 48. *Het uwe koomt mij toe: maar ook al het mijne koomt u toe.*

Autem. *Nochtans, echter, evenwel, niettemin, des niet tegenstaande.*

Hæ autem Veneri complacuerunt. Plaut. R. 3. 4. 22. *Deeze hebben nochtans Venus behaagt.*

Sit autem necessarium, ut nihil sese plus quam alterum diligat. Cic. L. L. 1. 12. *Het zij echter noodzakelijk, dat niets zich zelf meer dan een ander beminne.*

Autem. *Dan.*

Quid est id autem unum? Plaut. Trin. 2. 2. 104. *Wat is dan dat eene?*

Cur non de integro autem datum? Cic. Clu. 60. *Waarom is het dan niet op nieuw gegeeven?*

Autem. *Ja, ook.*

Dixeras autem mihi, te reliquas res ordiri. Cic. F. 5. 12. *Ook had gij mij gezegt, dat gij de andere dingen begon.*

Autem. *Voorwaar, zeker, waarlijk.*

Neque autem ego ita sum demens. Cic. F. 5. 12. *En voorwaar ik ben zoo dwaas niet.*

Autem. *En.*

Liber sum autem ego. Plaut. Most. 3. 1. 84. *En ik ben een vrij man.*)

AUTHENTICUS, ă, ŭm. *Eigen geloofwaerdig, uit zich zelf geloofwaerdig, goedgekeurt, oorspronkelijk, voor goed aangenomen.*

Tabulæ authenticæ. Ulp. Dig. 10. 2. 4. §. 3. *Oorspronkelijke stukken*, gelijk d'eerste verdragschriften, waar naar men afschriften maakt.

Rationes authenticæ. Ulp. Dig. 10. 2. 8. *Oorspronkelijke*, of *eigengeloofwaerdige rekeningen.*

AUTHEPSA, æ. f. Cic. S. R. 46. *Een groot vat*, of *groote pot met een middelschot tusschen beiden*, zeer in 't gebruik by de Romeinen: onder in lei men vuur, om het geene aan 't kooken te helpen dat boven in was. Dit woord beteekend in 't Grieksch dat van zelf doed kooken, vermids 'er maar een weinig vuur toe van noden was.

AUTOGRAPHUS, ă, ŭm. Suet. A. 71. 5: 87. 1 Αὐτόγραφος. *Eigen schrift, eigen handschrift*, van een brief, uiterste wil, enz. spreekende.

AUTOMATARIA, ōrŭm. n. plur. Ulp. Dig. 30. 41. §. 11. *Zelfsbeweegzels, zelfs beweegende werktuigen, zelfsroerende konstwerken.*

(AUTOMATON. i. n. Suet. Cl. 34. 7. *Iets dat zigh zelf beweegt.* Zie daar onze aanteekening.)

AUTUMNALIS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Varr. R. R. 1. 76. Plin. H. 2. 41. *Herfsts, van den herfst*, van 't jaargetij, de vruchten, enz. spreekende.

AUTUMNITAS, ātĭs. f. Cato R. R. 56. zie Autumnus.

(Autumnitas. *D'inkomsten van den herfst.* zie Autumnus.

Multimodis autumnitate defruimur. Symm. E. 3. 23. *Wy genieten overvloediglijk d'inkomsten van den herfst. Wij vermaaken ons in den overvloed van wijn en olie.*)

AUTUMNUS, i. m. Cic. Part. 11. *De herfst, de herfsttijd*, zeker jaargety.

(Autumnus. *De inkomsten van den herfst, de vruchten die ons de herfst uitlevert*, Zoo als in 't bijzonder de olij en de wijnen zijn. 't Is een navolginge van de Grieken, die τὰς ὀπωρινὰς καρπὰς noemen ὀπώρας.

Multa testa fragrat senibus autumnis. Mart. 3. 58. 7. *Veele kruiken geeven goeden reuk van zigh wegens den wijn die 'er in is; wij hebben veele vaten vol goeden wijn.*)

AUTUMNUS, ă, ŭm. Plin. H. 16. 15. Zie Autumnalis.

AUTUMNO, as, arĕ. Aër in Italia semper autumnat. Plin. H. 2. 50. *'t Is in Italien altijd herfst.*

AUTUMO, as, āvi, ātŭm, arĕ. Cic. Or. 49. Catull. 44. 2. *Denken, meinen, of meenen, achten, gelooven, oordeelen, van gevoelen zijn, van meening zijn.*

(Autumare. *Zeggen.* Zie Gell. 15. 3.

Neque se id pigere, & deinde factūrum autumat. Ter. H. Prol. 19. *Hij zegt, dat hem dit niet berouwd, en dat hij zulks namaals meer zal doen.*

Ob eam rem hæc autumavi. Plaut. Trin. 2. 2. 43. *Daarom heb ik dit gezegt.*)

AVU.

AVULSIO, ōnis. f. Plin. H. 17. 10. *Enting van eenig afgescheurt lot.*

AVULSOR, ōris. m. Plin. H. 9. 45. *Scheurder, schender, een die iets met geweld aftrekt, afscheurt*, of *uittrekt.*

AVULSUS, ă, ŭm. *Uitgetrokken, ontworteld, afgescheurt, afgerukt, uitgerukt, met geweld afgescheiden.*

Sicilia interfuso mari avulsa est. Plin. H. 3. 8. *Sicilien is door de zee van 't vaste land afgescheurt.*

* Avulsus a suis. Cic. Dom. 57. *Van de zijnen met geweld afgescheiden, van 't gezelschap zijner vrienden afgezondert.*

His avulsi propriam fecere gentem. Plin. H. 5. 2. *Die (volkeren) van deeze afgescheiden, maakten een bijzonder volk uit.*

AVUNCULUS, i. m. Cic. de Or. 2. 84. *Oom van moeders wege, moeders broeder.*

Magnus, of major avunculus. Cic. Cl. 62. *Oudoom van moeders wege, grootvaders, of grootmoeders broeder van moeders wege.*

(Avunculus. Sen. Consf. Helv. 17. *Een moeders zusters man, de man van onze moei.*)

AVUS, i. m. Cic. Mur. 7. *Grootvader, vaders of moeders vader.* Men voegd 'er tot onderscheit, Paternus of Maternus by Hor. S. 1. 6. 3.

AVI, ōrŭm. m. plur. Virg. G. 4. 209. *Voorouders, voorvaders, voorzaaten.*

AUX.

AUXILIARIS, ĭs. m. & f. rĕ, ĭs. n. Plin. H. 23. 1. *Behulpzaam, hulpzaam, behulpig, die helpt, die ter hulp koomt, die hulp geeft*, of *bewijst.*

Auxiliaris. Ovid. M. 9. 701. *Behulpzaam, gunstig, toegedaan, hulpzaam, behulpig.*

Auxiliares, ium. m. plur. Festus.

Cæſ. B. G. 3. 25. 1. *of* Auxiliares cohortes. Cæſ. B. C. 1. 63. 1. *De hulpbenden; de krygsbenden der bondgenooten.* Cic. Prov. Conſ. 7. en Hirt. B. Af. 62. 2. zeggen Auxiliariæ cohortes, in deezen zin.

AŬXĬLĬĀRIUS, ă, ŭm. Cic. F. 10. 32. zie Auxiliaris.

AŬXĬLĬĀTIO, ōnis f. *Hulp, byſtant, onderſtant, handbieding.* Tribunis auxiliatio adverſus conſules erat. Liv. 2. 33. *De gemeenslieden boden 't volk de hand tegens de Borgermeeſteren.* (Men leeſt nu auxilii latio.)

AŬXĬLĬATŌR, ōris. m. Quintil. I. O. 12. 3. *Helper, voorſtander, verdediger, beſchermer, beſchutter.*

‡ AŬXĬLĬATUS, ūs. m. Lucret. 5. 1039. *Hulp, byſtant, onderſtant.*

AŬXĬLĬĀTUS, ă, ŭm. Nil vis medentum auxiliata malis. Stat. S. 5. 1. 158. *De konſt der Artzen kan deeze quaal niet helpen, of geneezen.*

AŬXĬLĬŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. dat. Ter. Ad. 2. 4. 9 Cæſ. B. G. 7. 50. 5. *Byſtaan, helpen, behulpig, of behulpzaam zyn, de hand bieden, of leenen, te hulp koomen, byſpringen.*

* Auxiliari. dat. Ovid. P. 1. 3. 14. Plin. H. 13. 22. *Helpen, geneezen, heelen, verzachten,* een ziekte, of quaal.

Auxiliari contra aliquid. Plin. H. 24. 12. *Ergens voor, of voor eenige quaal heel goed zyn.*

AŬXĬLĬŬM, ii. n. Cic. A. Q. 4. 28. *Hulp, byſtant, onderſtant.*

Auxilii copiam non habeo. Ter. An. 2. 1. 20. *Ik kan niemant helpen, ik heb voor niemant hulp.*

Auxilium adverſæ valetudinis. Celſ. Proœm. 1. *Hulp, raad, hulpmiddel tegens d'ongezondheit, of ziekte.*

Matres filiis auxilio ſunt in paterna injuria. Ter. H. 5. 2. 39. *De moeders helpen, of ſterken haare kinderen tegens de ſtrafheit hunner vaderen.*

Ad auxilium altitudinis ædificiorum area coëgit devenire. Vitruv. 2. 8. *Men heeft de huizen hooger moeten optrekken, om den grond te gemoet te koomen, of tot vergoeding van den kleinen grond.*

† Auxilium nauticum. Ovid. Art. 3. 260. *Eenſtuur, roer, of eenig ander voornaam deel van een ſchip.*

† Auxilium viæ. Virg. Æ. 1. 362. *Reisgeld, teergeld, gont, kleinodien, of alles wat een reiziger dient om gemakkelyk zyn reis voort te zetten.*

* AŬXĬLĬĂ, ōrŭm. n. plur. Cæſ. B. G. 3. 9. 10. *Hulp, byſtant, hulpbenden, benden der bondgenooten.*

AXI.

ĀXĬCŬLŬS, i. m. Colum. 6. 19. *Een plankje, een lat.*

ĀXĬLLĂ, æ. f. *d'Oxel, 't holonder den arm.* Dit woord in deezen zin is van Cicero niet, noch van eenig goed Schrijver. (Cicero heeft 'er dit van als een nomen proprium. Or. 45. Quomodo veſter Axilla, Ala factus eſt, niſi fuga literæ. *Hoe is uwe Axilla, Ala geworden, of genaamt geworden, dan door 't wechneemen van een letter?*)

ĀXĬNŎMĂNTĪĂ, æ. f. Plin. H. 36. 19. Ἀξινομαντεία. *Zekere waarzegging,* die door eenige bylen geſchiede.

ĀXĬŌMĂ, ătis. n. Cic. T. Q. 1. 7. Fat. 1. Ἀξίωμα. *Geloofſpreuk, gemeene kennis, zinreden, zetregel, tekende grondregel, een waar ſpreekwoord.* Men leeſt dit in 't Griekſch in de beſte drukken van Cicero.

ĀXĬŌSUS, ă, ŭm. Plaut. Scyth. Liturg. 1. zie Axitioſus.

ĀXĬS, is. m. Colum. 6. 19. *Berd, bord, plank.* Men ſchrijft ook Aſſis.

Axis. Vitruv. 9. 9. *Een klep, of klap,* een woord der Bouwkonſt. Dit is 't waar op in de pompen 't water blijft ſtaan.

Axis. Plin. H. 15. 8. Mart. 2. 77. 1. *Een as, een wagen-as.*

† Axis. Juv. 4. 117. *Een wagen, voertuig, of rytuig.*

* Axis. Manil. 4. 590. Cic. Tim. 10. Feſtus. *d'As der waereld, 't Noorder aſpunt.*

Axis meridianus. Vitruv. 9. 4. *De middellyn, de linie.*

Axis. Claud. R. P. 1. 116. Ovid. M 2 297. *De hemel.*

† Axis. Sil. 17. 479. *De Noordſche landen,* om dat ze onder 't Noorder aspunt leggen.

(Axis. Prop. 4. 1. 125. Juv. 4. 117. *Een heuvel, of hult van een berg.*

Axis. *Een berg.* Pythius axis. Claud. Conſ. Mall. Theod. Prol. 16. *De berg Parnas,* zoo noemt hem de Dichter in 't voorgaande vers.)

† ĀXĬTĬŌSŬS, ă, ŭm. Axitioſæ mulieres. Plaut. Aſtr. 3. Feſtus. *Vrouwen van eenderlei oogmerk, die 't zelve beoogen, of voorhebben.*

AXO.

ĀXŌN, ōnis. m. Vitruv. 9. 8. Ἄξων. *Een ſtreep, of lyn* die men boven op een zonnewijzer trekt, recht doorgaande, en rechtſtandig met de middellijn. Men kan ook dus alle andere lijnen noemen die een rond of andere wiskonſtige figuur doorſnijden en haar als tot een as verſtrekken.

ĀXŌNĂ, æ. m. Cæſ. B. G. 2. 5. 4. *d'Aine, d'Aineſtroom,* een ſtroom die door 't Relois en Barrois loopt.

ĀXŌNĒS, ŭm. m. plur. Lucan. 1. 424. *Het volk dat op, of langs d'Aine woont.*

AXU.

ĀXŬNGĬĂ, æ. f. Plin. H. 28. 9. *Wagenſmeer, vet, ſmeer,* waar meede men de aſſen ſmeert.

AZ.

ĀZYMŬS, ă, ŭm. Ἄζυμος. *Ongeheveld, ongedeeſſemd, ongereezen,* van brood ſpreekende. Dit woord is zuiver Griekſch. (Athen. 3. p. 110. D. Νικανδρος τὸν ἄζυμον ἄρτον καλεῖ ἄκρατον. Celſ. 2. 24. zet het over in 't Latijn panis ſine fermento. *Brood zonder deeſſem.* en Tac. H. 5. 4. 4. panis nullo fermento. *Brood zonder eenige deeſſem.* Scribonius Largus gebruikt het in 't Latijn. 33. 133.)

B.

BAB.

BĀBÆ. Plaut. Pſ. 1. 3. 131. *Ha! ha!* Men zegt gemeenelijk, Papæ. Een gemeene uitroeping by de kluchtſpeelders, die de verwondering of ſcherſſing te kennen geeft.

BĀBYLO, ōnis. Curt. 5. 1. 17. en BĀBYLŌNĬĂ, æ. f. Juſtin. 1. 2. 7. *Babel, Babylon.* Een ſtad van Meſopotamiën, hedendaags Bagdat genaamt.

(BĀBYLŌNĬCŬM, i, n. Petron. 38. *Een geborduurt, of geſikt kleed van verſcheide verwen.* Dat die de Babyloniërs uitgevonden hebben, leeren ons Plin. H. 8. 48. en Mart. E. 8. 28. 17.)

BĀBYLŌNĬCUS, ă, ŭm. Plin. H. 8. 48. *Babylonier, Babyloniſch, van Babel.*

BĀBYLŌNĬĒNSĬS. m. & f. ſĕ, is. n. Plaut Truc. 1. 1. 66. *Babylonier, Babyloniſch, die van Babel is.*

(BĀBYLŌNĬŬS, ă, ŭm. Curt. 5. 1. 37. *Babyloniër, Babyloniſch, van Babel.*)

Babylonios tentare numeros. Hor. O. 1. 11. 2. *De rekeningen der Babyloniſche ſterrekykers nazien.*

BĀBYLŌNĬI, ōrŭm. plur. Cic. D. 2. 46. *Babyloniers, waarzeggers, ſterreloopkundigen, ſterrekykers,* vermids die van Babel zeer vermaart in deeze konſt waren.

(BĀ-

(BĂBYLŌNIŬS, ĭī. m. Claud. Hon. Conf. 4. 145. *Een planeetleezer, sterrekyker, voorwikker*, of *voorgisser uit de gesteltheit der sterren*, een tijde als iemant geboren word. Jupiter Belus zoude te Babylon de sterrekijkkonst eerst gevonden hebben. Plin. H. 6. 26.)

BAC.

BĂCCĂ, æ. f. Cic. L. L. 1. 8. Virg. G. 1. 86. Plin. H. 15. 24. *Een bes, bezie*, of *besse, allerlei kern van kleine vrucht*, als van olijfboomen, lauwerboomen, enz.

Bacca. Hor. Ep. 8. 14. Virg. Cul. 67. *Een paerel, een edel gesteente.*

(Bacca lauri. Curt. 8. 10. 14. *Bakelaar.* Zie onze gissinge al laar.

Bacca caprini stercoris. Pallad. 2. 14. *Geitendrek, geitenkeutels.*)

BĂCCĀLIĂ, æ. f. Plin. H. 15. 30. *Gemeene lauwerboom die veel bezien draagt.* Men verstaat 'er Laurus onder.

BĂCCĀTŬS, ă, ūm. Virg. Æ. 1. 659. *Bepaereld, met paerlen bezet.*

BĂCCHĂ, æ. f. Liv. 39. 13. Cic. F. 7. 23. *Een Bacchant, een Bacchus wyf, een wijf dat aan Bacchus offerde.*

† Baccha. Prop. 3. 20. 33. *Een dol, verwoed*, of *woedend wyf*, vermids de Bacchanten zoodanig in haare offerhanden scheenen.

BĂCCHĀBŬNDUS, ă, ūm. Bacchabundum agmen incedebat. Curt. 9. 10. 27. *'t Leger trok voort dronken en vol zynde.*

BĂCCHĀNĀL, ālis. n. Plaut. M. G. 3. 2. 43. *'t Bacchusfeest, 't slempfeest van Bacchus.*

(Bacchanal. Plaut. Au. 3. 1. 1. *De plaats daar het feest van Bacchus gehouden*, of *geviert wierd.*)

BĂCCHĀNĀLIĂ, iūm of iōrūm. n. plur. Cic. L. L. 2. 15. *Bacchusfeesten. Feesten ter eeren van Bacchus geviert*, waar in groote overdadigheden gepleegt wierden. Dus kan men *de vastenavond*, of *de vastenavonddagen* neemen.

Bacchanal, of Bacchanalia facere. Plaut. M. G. 3. 2. 43. Exercere. Plaut. Am. 4. 2. supp. 1. 12. Vivere. Juv. 2. 3. *Een Bacchus leven, een wellustig*, of *ongebonde leven leiden.*

BĂCCHĀNS, āntĭs. omn. gen. part. Ovid. M. 3. 703. *Aan Bacchus offerende, Bacchusfeest vierende.* Men zet het gemeenelijk in feminino genere, vermids de wijven deeze offerhanden met groote overdadigheit deeden, voornamentlijk van wijn.

BĂCCHĂR, ăris. n. of Bācchăris, is. f. Virg. E. 4. 19: 7. 27. *Baccharis.* Zeker nu onbekent kruid.

(BĂCCHĀTIM. *Als Bacchanten, op de wyze der Bacchanten.*

Bacchatim aliquem discerpere. Apul. M. 1. 108. *Iemant in stukken scheuren*, gelijk de Bacchanten Pentheus, Koningk van Theben, op den berg Cithæron van malkanderen gerukken hebben.)

BĂCCHĀTĬO, ōnĭs. Cic. V. 1. 12. *Overdaad, slempery, overdadigheit, ongebondenheit, dronkenschap.*

BĂCCHĪĒUS, ă, ūm. Ovid. M. 11. 17. en

BĂCCHĀTŬS, ă, ūm. part. Ovid. T. 4. 6. 77. *Die verwoedt heen en weêr loopt, met groot geschreeuw*, of *getier, op de wyze der Bacchanten.*

† Bacchæus. Virg. G. 2. 486. *Beloopen, daar men gedurende de Bacchusfeesten geloopen heeft*, van een land spreekende.

BĂCCHĬCUS, ă, ūm. Ovid. T. 1. 6. 2. *Van Bacchus; dat Bacchus betreft, dat op Bacchus ziet*, of *zyn opzicht heeft.* Virg. G. 2. 454. maakt het van vier lettergreepen, Bācchĕĭŭs.

BĂCCHĪUS, ĭī. m. Quintil. I. O. 9. 4. *Een voet van drie lettergreepen, waar van d'eerste kort, en de twee andere lang zyn.* Men gebruikten ze in de liederen die men ter eeren van Bacchus dichtte. Men moet 'er Pes onder verstaan.

BĂCCHŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. Colum. 10. 198. *Als Bacchanten leeven, ongebonden leeven, zich dagelijks dronken, en vol zuipen*, op de wijze der Bacchanten.

Bacchari per urbem. Virg. Æ. 4. 301. *Door de stad loopen tieren en raazen, als dul en razende door de stad loopen; een groot geschreeuw en getier door de stad maaken.*

Bacchari. Cic. Cl. 80. *Uit al zijn magt roepen*, of *schreeuwen; een groot geschreeuw en gewoel maaken*, van een Redenaar spreekende die een openbaar gesprek voert.

Bacchari cum aliquo. Plin. H. 3. 1. *Tegens iemant tieren en raazen.*

Bacchari in cæde alicujus. Cic. C. 4. 6. *Iemant verwoedelyk ombrengen.*

Bacchari. Hor. O. 1. 25. 11. Ovid. T. 1. 2. 29. *Hard*, of *sterk waayen*, of *blaazen*, van den wind spreekende.

BĂCCHUS, ī. m. Ovid. M. 4. 10. *Bacchus, de wyngod, God van den wyn*, een valsche God der oude Heidenen.

Bacchus. Virg. G. 1. 344. Tib. 1. 2. 3. *Bacchus, de wyn.*

BĂCCĬFĔR, ă, ūm. *Vol beezien, die beezien draagt*, van een olijfboom. Ovid. Am. 2. 16. 8. van eiloof. Sen. Oed. 2. 414. enz spreekende.

BĂCCŬLĂ, æ. f. Plin. H. 25. 8. *Een kleine bezie*, of *besse, een zeer kleine vrucht*, gelijk de kappers, aalbessen, enz.

(BĂCĒŎLUS, ī. m. Suet. A. 87. 5. *Een zot, een gek, een dwaas.* Dit woord is van Augustus verzonnen. Zie ons over Suetonius.)

BĂCĬLLŪM, ī. n. Cic. Fin. 2. 11. en

BĂCILLUS, ī. m. *Stokje, reedje.* Of *gardtje.* (Dit laatste moet Cicero niet gebruikt hebben; want alle plaatzen, die ik by hem gevonden heb, konnen bequaamlijk in 't *neutrum* genomen worden. En misschien word 'er van Bacillus by de Schrijvers niet meer gevonden, dan dit by Isid. 20. 13. A baculo est bacillus per diminutionem. *Van baculus koomt* bacillus *by verkleining.*)

Bacillo alicujus oculos tundere. Cic. V. 5. 54. *Met een gardtje iemant in d'oogen slaan*, of *gispen.*

BĂCTRĂ, ōrūm. n. plur. Curt. 7. 5. 4. *'t Land der Bactrianers*, aan geene zijde van Assyriën, dus van den stroom Bactros, die 't land bespoelt, genaamt.

BĂCTRĪ, of Bactriani, ōrūm. m. plur. Curt. 4. 6. 3. *De Bactrianers*, een volk van deezen naam.

(BĂCTRĬĀNŪM, ī. n. Tac. An. 2. 60. 4. *Het Koningkryk*, of *'t land der Bactrianers.*)

BĂCŬLŪM, ī. n. Ovid. M. 15. 655. Flor. 4. 11. 3. *Een stok*, of *staf*, en eigentlijk waar op men leunt.

BĂCŬLŬS, ī. m. Gloss. Cyr. Isid. 20. 13. *Een stok*, voornaamentlijk, *een wandelstok.*

(Baculum. *Een ryksstaf*, of *scepter.* Om dat de scepters der Koningen eertijts pieken, of stokken waren. Zie onze aantekening over 't volgende voorbeeld.

Baculum aureum beryllí distinguebant. Curt. 9. 1. 30. *De goude ryksstaf was met berilgesteente bezet.*

Aureum in manu baculum. Flor. 4. 11. 3. *Antonius had een gouden scepter in de hand.*)

BAD.

BĂDĪZO, ās, ārĕ. Plaut. As. 3. 3. 116. *Gaan, op een tel gaan*, van een paerd spreekende. Hij heeft dit woord uit het Grirksch gehaalt van Βαδίζειν.

BĂDĬUS, a, um. Varr. by Non. 2. 87. *Kastanjeverwig, kastanjebruin, donkerbruin, donkergrauw.*

BÆT.

BÆTĬCĂ, æ. f. Plin. E. 3. 9. 1. Strab. 3. p. 115. *Andalouzien*, een Koninkrijk van Spanjen.

BÆTĬCĀTUS, ă, ūm. Mart. 1. 97. 5. *In 't donker-grauw gekleedt* gelijk de wol van Andalouziën.

† BÆTĬCŎLĂ, æ. m. Sil. 1. 146. *Die langs de Guadalquivirstroom woont.*

BÆTICUS, ă, ŭm. Juv. 12. 42. *Van Andalouziën*, of *dat eenig opzicht op dat landschap heeft.*

Bæticus. Mart. 14. 133. tit. *Bruin, bruinverwig, donker, maar glansfig en natuurlijk*, gelijk de wolle van Andalouzien was, die onder d'Ouden zeer geacht wierd.

BÆTIS, is. m. Mart. 12. 99. 1. *Guadalquivir*, een stroom van Andalouzien in Spanjen.

BÆTIRÆ, ārŭm. f. plur. Mel. 2. 5. *Beziers*, een stad van Languedocq. Anderen zeggen, Bliterræ.

BAG.

BĂGŌŪS, i. m. Plin. H. 13. 4. Ovid. Am. 2. 2. 1. *Een gesneedene*, of *gelubde.* Deeze naam is van de Persianen gekoomen.

BAJ.

BĀJÆ, ārŭm. f. plur. Cic. Cœl. 11. *Bayes*, een stad van 't rijk van Napels, wegens haare baden zeer vermaard.

(Bajæ. Cic. Cœl. 14. *Vermaakelijke wateren, die de Romeinen plagten in hunne tuinen te leiden, en zich in te baaden.*

Bajæ. Tib. 3. 5. 3. Mart. 10. 13. 3. *Allerlei warme baden*, zoo genaamt van de baden, die te Baijes waaren.

BĀJĀNUS, ă, ŭm *Dat tot Baijes behoort.*

Bajana villa. Mart. 3. 58. 1: 4. 25. 1. *Een hofsteede onder 't Bayes gebied gelegen.*

Bajanus murex. Hor. S. 2. 4. 32. *Een schelpvisch omtrent Bayes gevangen.*)

BĀJOCÆ, ārŭm. f. *Bayeux*, een stad van Noormandijen. (Deeze word Bellocassi van Cæs. B. G. 7. 75. 3. Vellocasses van Plin. 4. 18. genaamt als Stephanus meend in zijn Lexicon Geographicum.

BĀJONĀ, æ. f. *Bajonne*, een stad van Guijenne.

BĀJŬLO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plaut. Af. 3. 3. 70. Quintil. 1. O. 6. 1. *Eenige last draagen.*

BĀJULUS, i. m. Cic. de Or. 2. 10. *Een arbeider, lastdrager, kruyer.*

BAL.

BĀLÆNĂ, æ. f. Plin. H. 9. 6. Juv. 10. 14. *Een walvisch.*

BĀLÆNĀTUS, ă, ŭm. *Van een walvisch, van een walvisch gemaakt.* (Zoo leezen Tornœsius in zijne aantekeningen, en Turneb. Adv. 19. 7. by Petron. 22. Quartilla balænatam tenens virgam. *Quartilla een walvischbeentje in de hand hebbende.*)

BĀLĂNĀTUS, ă, ŭm. Perf. 4. 37. *Welriekende*, of *riekende gemaakt, met welriekende olie bestreeken*, of *doortrokken*, die d'Ouden uit zekeren eikel trokken.

BĀLĀNINUS, ă, ŭm. Plin. H. 23. 4. *Van een eikel, uit een eikel getrokken*, van zekere olie spreekende.

BĀLĀNĪTES, æ. m. Plin. H. 37. 10. Βαλανίτης. *Zeker groenachtig edel gesteente, in 't midden met een gloeijende roode ader doorsneeden.*

BĀLĀNĪTIS, idis. f. Plin. H. 15. 23. Βαλανῖτις. *Een ronde kastanje, die naar een eikel gelijkt.*

BĀLĀNUS, i. f. Mart. 14. 57. Βάλανος. *Zekere eikel zoo groot als een noot, waar uit men een welriekende olie trok daar d'Ouden zich mee bestreeken.* Plin. H. 13. 4: 15. 23. maakt Balanus masculini generis, maar in 't Griekich is 't femininum. Hor. O. 3. 29. 4. stelt het in dit laatste genus dat het zekerste is. (Dioscor. 4. 160. noemt het Βάλανος μυρεψική.)

Balanus. Plin. H. 15 23. *Een kastanje, een ronde kastanje* zeer lekker van smaak die men te Rome uit de stad Sardes bragt, waar van daan 't koomt dat 'er somtijds, Sardiana word bijgevoegd.

Balanus. Plin. H. 13. 5. *Dadel*, de vrucht van den Dadelboom.

Balanus. Plin. H. 32. 11. *Een zeekastanje.*

Balanus. Budæus Pand. p. 282. zegt dat men dus noemd, *een steekpil*, of *zetpil om gemakkelijker ter stoel te gaan.* (Zy wierd gemeenlijk uit smeer en salpeter gemaakt. Jul. Poll. 10. 31. De gemeene man noemt ze Suppositorium.)

BĀLĀTRO, ōnis. m. Varr. R. R. 2. 5. Hor. S. 1. 2. 2. *Een schurk, guit, denguiet, schelm, lichtmis, plug.* Zommige uitleggers van Horatius willen dat het is, *Een groote snapper, kakelaar*, of *klapper; een die veel snaps*, of *veel praats heeft.*

BĀLĀTŪS, ūs. m. Ovid. M. 7. 541. Plin. H. 20. 14. *Gebleet, 't geschreeuw van schaapen, geiten, enz.*

BĀLAŪSTINUS, ă, ŭm. *Van kleur als de Granaatappelbloessem.* Zie van deeze kleur Thylef. de Color. c. 13.

BĀLAUSTIŬM, ii, n. Plin. H. 13. 19. *Granaatappelbloessem*, die in de geneeskonst en verwery word gebruikt. Dioscor. 1. 154. wil dat het van een wilde Granaatappelboom is.

BĀLBĒ. adv. Lucret. 5. 1021. *Stamelende, hakkelende, stootende, rabbelende, verwardelijk*, of *zonder onderscheid spreekende.*

BĀLBŪS, ă, ŭm. Cic. de Or. 1. 61. *Stamelende, hakkelende, die stameld, die stoot in 't spreeken, die geen gladde tong heeft*, of *bezwaard van spraak is.*

† Balba feris annoso verba palato. Hor. S. 2. 3. 274. *Gij zijt zoo oud en gij stameld nog.*

BĀLBŪTIO, is, īvi, ītŭm, īrĕ. Cic. A. Q. 4. 45. *Stamelen, in 't spreeken stooten, zwaar bespraakt zijn, geen goede uitspraak hebben; lutteren, hakkelen in 't spreeken.*

Balbutire de re aliqua. Cic. D. 1. 3. *Ergens van stamelen, als een kind ergens van spreeken; zonder oordeel ergens van handelen.*

Balbutire. Plin. H. 10. 29. *Niet doorslaan*, van een vogel spreekende die 's winters bezwaarlijk zingen kan.

† Balbutire aliquem. Hor. S. 1. 3. 48. *Stamelende iemant noemen, iemants naam hakkelende noemen.*

BĀLEĀRES, ium. f. plur. Liv. 28. 37. *De Balearische eilanden*, in de Middelandsche zee, recht tegens over Katalonjen. Daar zijn'er twee; het eerste hier *Majorka*, en 't ander *Minorka*, beide aan Spanjen behoorende.

BĀLEĀRICUS, ă, ŭm. Ovid. M. 2 729. Plin. H. 3 5. *Die, of dat van de Balearische eilanden is, of dat aan de Balearische eilanden, (aan Majorka, of Minorka) behoord.*

BĀLEĀRIS, is, m. & f. rĕ, is, n. Virg. G. 1. 309. Cæf. B. G. 2. 7. 1. Zie Balearicus.

BĀLĪNEÆ, ārum. f. plur. Plaut. Af. 2. 2. 90. *De baden, de badstooven.*

BĀLĪNEŬM, ĕi. n. Cic. Att. 2. 3. *Bad, badstoove.* Varr. L. L. 8. 42. tekend aan dat Balinea van de *openbaare badstoo en*, en Balineum *van een bad dat iemant in 't byzonder toekoemt* gezegt word.

Instrumentum balinei. Paterc. 2. 114. 2. *Baadkuip, waschvat, badkuip.*

BĀLIŎLUS, ă, um. *Gestippeld, gespikkeld, gesprikkeld, gevlakt, gesprenkeld, kastanjebruin.*

Baliolus. Plaut. Pœn. 5. 5. 22. noemd dus *een klein mannetjen dat het aanzicht vol roode puistjen.* of *vlakken had*, of, gelijk zommige willen, *Die heel ros*, of *heel rood haair had.*

BĀLĪS, ydis. f. Plin. H. 25. 2. *Zeker kruid*, dat de kracht zoude hebben om dien 't leven weder te geeven die door een slang dood gebeeten zijn.

BĀLĪSTĂ, *of* Balliftă. æ. f. Cic. T. Q. 2. 24. Vitruv. 10. 16. *Een slingergevaart, zeker oorlogstuig om steenen, keijen, enz te werpen.*

BALLĪSTĀRIŬM, ii. n. Plaut. Pœn. 1. 1. 74. *'t Slingertuighuis*, of *de plaats daar men dit oorlogstuig had opgerecht om het te gebruiken.*

BĀLĪTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Bleeten*, of *bleeten.*

Oves balitantes. Plaut. B. 5. 2. 20. *Bleetende schaapen.*

BĀLĪUS. Zie Badius.

BALNEĀRIĂ, ōrŭm. n. plur. Cic.

Cic. Fr. 3. 1. Colum. 1. 6. *Badstooven, gemeene, of bijzondere baden.* 't Is eigentlijk het vertrek waar in de baden zijn.

BĀLNĔĀRĬUS, ă, ŭm. Ulp. Dig. 47. 17. 1. *'t Geen de baden, of badstooven aangaat, of op dezelve eenig opzicht heeft.*

Instrumentum balnearium. Marc. Dig. 33. 7. 17. §. 2. *Baadkuip, badkuip, badvat, waschvat.*

Fures balnearii. Catull. 33. 1. *Dieven die de kleederen stolen, van die in de badstooven baadden.*

(BĀLNĔĀTĬCŪM, i. n. Schol. Juv. 1. 152. *'t Waschgelt, 't baadgelt, 't gelt dat voor het baaden aan den badmeester gegeeven wierd.*)

BĀLNĔĀTŌR, ōris. m. Cic. Cœl. 26. *Badmeester, opzichter over de badstooven.*

BĀLNĔĀTRĪX, īcis. f. Petron. by Serv. Virg. Æ. 12. 159. *Opzichster, of meid in de badstooven.*

BĀLNĔŎLÆ, ārum. plur. *by* Non. 3. 24. (bij wien in de beste drukken balneola gelezen word.) en

BĀLNĔŎLŬM, i. n. Juv. 7. 4. *Een badstoofje, een klein bad.*

BĀLNĔÆ, ārūm. f. plur. Cic. Cœl. 25. *De baden, de badstooven*, bijzonderlijk die in 't openbaar gebruikt wierden, als men in Turkyen ziet.

Exire de balneis. Cic. de Or. 2. 55. *Uit het bad koomen,* of *gaan.*

BĀLNĔŬM, i. n. *Een bad, een badstoove, een plaats daar men baadt.*

Ambulare in balneum. Cic. Att. 13. 52. *In 't bad gaan.*

Experiri, tentare balneum. Celf. 3. 15. *Een proef van 't bad neemen.*

BĀLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ovid. F. 5. 740. Phædr. 3. 16. 1. *Bleeten, gebleet maaken* als de schaapen.

Balare. Varr. R. R. 2. 3. *Van de schaapen spreeken.* Ik zou dit woord nier dan met groote omzichtigheid willen gebruiken.

BĀLSĂMĬNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 23. 4. *Van balsem, van uitsteekende balsem gemaakt.*

BĀLSĂMŬM, i. n. Plin. H. 12. 25. *Balsemboom, zeker heestergewas waar uit de balsem druipt.* De beste koomt uit het Oosten en voornamentlijk uit Gilead in Judea.

BĀLTĔŎLŬS, i. m. Capitol. Maxim. 2. *Een draagbandje, een riemtje.*)

BĀLTĔŬM, i. n. Prop. 4. 11. 22. en

BĀLTĔŬS, i. m. Virg. Æ. 5. 313. *Een draagband, gordel, gordelband, gordelriem,* of *riem.*

Balteus. Vitruv. 3. 3. *Een band aan de lijst en voet van een pijlaar.*

(Balteus. *Een rand,* of *kant.*

Balteus placentæ. Cato R. R. 77. *De rand van een koek.*)

BĀLŪCĂ, æ. f. Valentin. Cod. 11. 6. 1. Zie Balux.

BĀLŪX, ūcis. f. Plin. H. 33. 4. *Goutgruis, goutzand,* dat in de mijnen, *of* op d'oevers der stroomen gevonden word. Het is niet zeker dat Marc. Dig. 12. 57. 9. dit woord heeft gebruikt (alhoewel Turne., Adv. 30. 26. deeze plaats aldus zoekt te verbeteren.) Zommigen leezen, Palus.

BĀMBĀTĂ, æ. f. Colum. 12. 34. *Een zeeajuin,* of *zeeuyen*, voornamentlijk als hy geweikt is. Zommige verstaan 'er Scilla onder.

BĀNCHŬS, i. m. Plin. H. 32. 11. *Bakkeljauw.* Zekere zeevisch.

BAP.

(BĀPHĬĂ, æ. f. Lampr. Alex. 40. *Verfhuis, ververij.*

BĀPHĬŪM, ii. n. Cod. 11. 7. 2: 8. 5. *Verfhuis, ververy.*)

BĀPTĒS, æ. m. Plin. H. 37. 10. *Zeker zacht, en welriekend edel gesteente.*

BĀPTISTĒRĬŪM, ii. n. Plin. E. 2. 17. 11. *Een baadvat, baadkuip, badkuip, waschvat,* of *doopvat.*

BAR.

BĀRATHRŪM, i. n. Virg. Æ. 3. 419. *Kolk, afgrond, diepe gracht, diepe poel, een grondelooze diepte,* op zee, *of* op 't land.

† Barathrum. Hor. E. 1. 15. 31. *Een vraat, slokop,* of *gulzigaart, een gulzig, vraatig,* of *onverzadelyk mensch.*

† Barathrum. Mart. 1. 88. 4. Plaut. Curc. 1. 2. 29. *Het onderste van de maag, de buik.*

† Barathrum. Claud. Ruf. 1. 379. *d'Afgrond, de hel, de helsche afgrond.*

(Barathrum femineum. Mart. 3. 81. 1. *De vrouwelijkheit*)

BĀRBĂ, æ. f. Cic. Fin. 3. 5. *De baard, 't haair aan de kin.* Dit woord word ook van 't haair gezegt dat de dieren onder aan de kin hebben.

Barbam abradere. Plin. H. 6. 28. Ponere. Hor. A. P. 297. Resecare. Ovid. Art. 1. 518. Tondere. Cic. T. Q. 5. 20. (Demere. Cic. N. D. 3. 34. Facere. Lamp. Ant. Hel. 31.) *Zich laaten scheeren, zyn baard laaten scheeren,* of *schrabben. Zich scheeren, zijn baard scheeren.*

Barbam promittere. Tac. An. 2. 39. 3. Pascere. Hor. S. 2. 3. 35. *Den baard laaten wassen,* of *groeijen.*

Barba tenus sapiens. *Een die de baard van een wijs man heeft; een die slechts de schijn van een wijs man heeft.* Zie Erasm. Adag. p. 658.

Sapientem pascere barbam. Hor. S. 2. 3. 53. *Een baard van een Wijsgeer queeken;* dat is, *den baard zeer lang laaten wassen.*

BĀRBĀRĒ. adv. Cic. T. Q. 2. 4. *Onaardiglijk, heel qualijk, plompelijk,* van de taal spreekende.

Barbare comœdiam vertere. Plaut. As. prol. 11. *Een tooneelstuk in 't Latijn overzetten.*

Barbare. Hor. O. 1. 13. 14. *Barbarisch, wreedelijk, onmenschelyk, hardelijk, beestelijk.*

BĀRBĀRĬĂ, æ. f. Cic. Fin. 2. 15. *Barbaryen, 't land der Barbaaren, een Barbaarisch,* of *wild volk.*

* Barbaria. Cic. C. B. 19. *Hardigheit, wreedheit, onmenschelijkheit, beestachtigheit.*

Barbaria. Cic. de Or. 1. 26. *Onbeschoftheit, onhebbelijkheit, woestheit, boersheit, onbeleefdheit, plompigheit.*

(BĀRBĀRĬCĀRĬUS, ii. m. Cod. 10. 64. 1: 12. 24. 7. Donat. Virg. Æ. 11. 777. *Een borduurder, borduurwerker, tapijtwerker, stikwerker.* Deeze konst is eerst van de Phrygiërs, die in 't byzonder Barbari genaamt worden, gevonden.

BĀRBĀRĬCĒ. adv. *Naar de wijze der Barbaaren, op zijn barbaarisch.*

Fuit barba prope barbarice demissa. Capitol. Ver. 10. *Hy heeft een baard gehad bijna zoo lang als de Barbaaren.*)

BĀRBĀRĬCŬS, ă, ŭm. *Vreemd, uitlandsch, wild, dat tot de Barbaaren,* of *Wilden behoord,* of *dat uit Barbaryen koomt.*

Victor ope Barbarica. Virg. Æ. 8. 685. *Overwinnaar door hulp der Barbaaren.*

Barbaricus ornatus. Vitruv. 1. 1. *Een barbaarisch,* of *uitlandsch kleed, een kleed op de wijze der uitlanderen,* of *Barbaaren gemaakt.*

* Barbarica silva. Colum. 11. 2. *Een boomgaard met allerlei boomen en gewassen.*

BĀRBĀRĬCŪM, i. n. Festus. *Krijgsgeschrei, krijgsgeschreeuw, wapenkreet der zoldaten als ze aan 't vechten gaan,* vermids de Barbaaren dan een groot geschreeuw maakten om hunne vyanden te verschrikken.

(Barbaricum. Ammian. 18. 116. Eutrop. 7. 83. *Een landschap dat de Romeinen niet toebehoorde, dat niet stont onder 't gebied der Romeinen.*)

BĀRBĀRĬĒS, ēi. f. Cic. N. D. 1. 29. *Barbaryen, 't land der Barbaaren. Een vreemd volk.*

* Barbaries. Cic. Cl. 74. *Een barbaarische taal,* of *wantaal; een bottes,*

te, of *plompe spraak*, *een kromme taal.*

(Barbaries. Claud. Ruf. 2. 79. *Plompe zeden*, *zeden van de Barbaarische volkeren.*)

BARBĂRISMUS, i. m. Cic. Her. 4. 12. *Taalwoestheit*, *ontaal*, *wanspraak.* Een misslag die de vreemdelingen, 't zy in 't schrijven, of in 't qualijk uitspreeken begaan.

BARBĂRUS, ă, um. Cic. V. 4. 50. *Barbaarisch*, *vreemd*, *wild*, *woest*, van een volk, land, enz spreekende.

* Barbarus. Cic. Marc. 3. *Barbaarsch*, *wreed*, *onmenschelijk*, *beestelijk.* De compar. Barbarior staat by Ovid. T. 5. 1. 72. P. 3. 2. 78.

Barbarus. Ovid. T. 5. 10. 37. *Vreemde*, *vreemdeling*, *uitlander*, *Barbaar*, *een die de taal*, of *zeden van 't land niet verstaat.* Dus noemden de Grieken en Romeinen alle d'andere volken.

Barbarus. Plaut. B. 1. 2. 13. *Grof*, *bot*, *plomp*, *onbeschoft*, *onbeschaafd*, *onb leefd.*

BARBATULUS, ă, ŭm. Cic. Att. 1. 16. *Klein gebaard*, *die weinig baard heeft*; *die een baard begint te krygen.*

Barbatulus mullus. Cic. Par. 5. 2. *Een Barbeel*, zekere visch. Men weet niet stiptelijk van welke visch Cicero spreekt.

BĂRBĀTŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 1. 30. *Gebaard*; *die een baard heeft*; *zwaar van baard*, *groot gebaard.*

† Barbatus. Juv. 13. 56. *Gebaard*, *oud*, *bejaard*, *ervaren.*

† BĂRBĬGER, ă, ŭm. Lucret. 5. 898. *Die een baard draagt*, of *een baard heeft.*

BĂRBĬTIŬM, ĭi. m. *De baard.*

Barbitio hircino Philosophum fingebat. Apul. M. 11. 260. *Met zyn bokkenbaard speelde hy den Wysgeer.*

BĂRBĬTŎS, of Barbitŭs, i. m. & f. Ovid. Her. 15. 8. Hor. O. 1. 32. 4. *Een snaarspeeltuig*, *dat een sterker geluid dan een cyter heeft.* De Dichters gebruiken 't voor allerlei speeltuig.

BĂRBŬLĂ, æ. f. Cic. Cœl. 14. *Een klein baardjen*, of *kneveltjen.*

Barbulæ florum. Plin. H. 27. 11. *De stekels der bloemen.*

BARCINO, ōnis. f. Plin. H. 3. 3. *Barcelona*, de Hoofdstad van Catalonjen.

(BARDĂICUS, i, m. Mart. 4. 4. 5. 't Is onzeker, of de Dichter door dit woord verstaat *een schoen*, als sommige willen, of veel eer *een rok met een kap*, die wij in 't volgende voorbeeld beschrijven.

Bardaicus cucullus. Capitol. Pert. 8. *Een dikke grove rok*, of *een pyrok met een kap*, gebruikelijk by de volkeren van Schlavonien, Bardæi genaamt. Dit was een slecht en gemeen kleed, bequaam voor de soldaaten, om in 't zelve te slaapen.

Bardaicus judex. Juv. 16. 13. *Een soldaat*, of *hopman tot rechter aangestelt*, *die zoodanig een kap*, of *schoen aan heeft.* Overzulkx een slecht gemeen man, en misschien van de slaaven, met welke Marius, naar 't verhaal van Plutarchus in Mario p. 431. A. te Rome gekoomen is, die hij Bardæos noemde, en alzoo niet waerdig om de bank tusschen vrije luiden te spannen.)

BARDŌCUCULLUS, i. m. Mart. 14. 128. 1. *Een mantel met een kovel*, of *kap*, *een schippers py.*

BĀRDUS, ă, um. Cic. Fat. 5. *Bot*, *plomp*, *dom*, *zot*, *gek.* (De compar. Bardior staat by Tertull. adv. Herm. 36.)

(Bardum me faciebam. Plaut. E. 3. 3. 40. *Ik hield my of ik gek was.*

Bardus. Lucan. 1. 449. Strab. 4. 136. Festus. *Een iedjen dichter*, *een zanger*, *een die de daaden der helden op rym stelde en zong.*)

BĀRIS, idis. f. *Zeker Egiptisch schuitjen*, of *sloepjen.* (Herodotus beschrijft het 2. 140. A. B. d'Oude Scholiastes over Eurip. Pers. 551. zegt dat het den naam gekregen heeft van een stad in Persien van denzelven naam. De dooden wierden daar meede ter aarden besteld. Zie Suidas. Onder de Latijnsche schrijveren heeft Prop. 3. 9. 44. dit woord gebruikt.)

BARIŪM, ĭi. n. Tac. An. 16. 9. 2. *Barry*, een stad van Napels op de Golf van Venetien. Hor. S. 1. 5. 97. zegt, Bari, of Barri mœnia. *De muuren van Barry.*

BĀRO, ōnis. m. Cic. Fin. 2. 23. Pers. 5. 138. *Een bot*, *plomp*, *dom*, *uitspoorig*, of *onhebbelijk mensch*, voornamentlijk van een wijsgeer spreekende.

(BĀRRĪNŬS, ă, ŭm. *Olyfants*, *dat van een Olyfant is*, *dat naar iets dat in den Olyfant is zweemt.*

Gerit aures immanitate barrinas. Sidon. E. 3. 13. *Hy heeft ooren zoo groot als een Olyfant*, of *hy heeft Olyfants ooren.*)

BĀRRIO, is, ire. Festus. Spartian. Get. 5. *Loeyen*, of *kryschen als een Olyfant.*

BARRĪTUS, ūs. m. Apul. Flor. 358. *'t Geloei*, of *'t gekrysch van den Olyfant*, in den eigentlijken zin. Maar Veg. 3. 18. zegt dat sommigen dus *'t geschreeuw*, of *gekrysch der soldaaten* noemden, als ze ten storm, of aan 't slaan gingen.

BĀRYCÆPHĂLUS, ă, ŭm. Ædium barycæphalæ species. Vitruv. 3. 2. *Zwaare en breede voorgevels.* Dit en 't volgende woord heeft den Uitleggeren veel werks gegeeven, en de verklaring is 'er niet al te zeker van.

BĀRYCUS, ă, ŭm. Species ædium sunt baricæ. Vitruv. 3. 2. *De voorgevels der gebouwen zyn breed uitgezet.*

BARRŬS, i. m. Hor. Ep. 12. 1. *Een Olyfant.*

BAS.

BĂSĂLTES, æ. m. Plin. H. 36. 7. Βασάλτης. *Grauw marmersteen.*

BĂSĂNĪTES, æ. m. Plin. H. 36. 20. Βασανίτης. *Toetssteen*, *proefsteen.*

BASCĂUDĂ, æ. f. Mart. 14. 99. 1. *Een spoelvat*, of *spoelkuipje voor de glazen.* De geachtste quamen uit Engeland.

BĂSĬĀTIO, ōnis. f. Catull. 7. 1. *Een kus een zoen.*

BĂSĬĀTŎR, ōris. m. Mart. 11. 98. 1. *Kusser*, *zoender*, *een die kust*, of *die veel van kussen houd.*

BĂSĬLEĂ, æ. f. *Bazel*, een stad van Zwitzerland.

BĂSĬLĬCĂ, æ. f. Cic. V. 4. 3. Sen. de Ir. 3. 33. *Een Koningkshof*, *Vorstenhof*, *heerenhuis*, *'t raadhuis*, *'t stadhuis*, *'t gerechtshof*, *'t raadhof*, men gebruikt het ook om te zeggen, *een hoofdkerk*, *een kerk*, of *tempel*, *de domkerk*, *de dom.* Zoo doen Auson. Orat. ad Grat. en Sulpic. Sever. 2.

BĂSĬLĬCĒ. adv. *Koningklyk*, *vorstelyk*, *heerlyk*, *als een Vorst*, of *groot heer.*

Basilice se inferre. Plaut. P. 5. 2. 25. *Als een Vorst treeden*, *als een groot heer gaan*, of *stappen.*

Basilice interii. Plaut. E. 1. 1. 54. *Ik ben gansch verloren*, of *in den grond bedorven.*

(BĂSĬLĬCŬM, i, n. Plaut. E. 2. 2. 48. *Een koningklyk kleed.* Zie Non. 14. 13.

Basilicum. Colum. 3. 9. 1. *Zekere slach van wynstok.*)

BĂSĬLĬCUS, ă, ŭm. Plaut. E. 2. 2. 48. *Koningklyk*, *heerlyk*, *vorstelyk*, *prachtig*, *treffelyk*, *groot*, van onkosten, toestel, gevolg, kleeding, enz spreekende.

Basilicus. Plaut. Capt. 4. 2. 31. *Doorluchtige*, *koningklyke*, *vorstelyke*, *schoone*, *heerlyke*, van daaden, woorden, bevelen, geboden, enz. spreekende.

BĂSĬLĬCUS, i. m. Plaut. Curc. 2. 3. 80. *Een heerlyke worp met den teerling*, *een worp alle van verscheidene oogen*, of, gelijk sommige willen, *dat 'er op den steen een Konings afbeeldzel boven lag*, dat een zeer gelukkige worp was. Plautus noemd zulks jactare Basilicum.

BĂSĬLĬSCŬS, i. m. Plin. H. 8. 21. *Een*

Een Baziliskus, of *kroonslang*, een zeer vergiftige slang, dus genaamt om dat hij eenige witte vlakjens kroonswijze op 't hoofd heeft, en alle d'andere door zijn geblaas verjaagt. Men zegt dat hij den mensch doodt enkelijk door aanzien.

BĀSIO, ās, āvī, ātūm, ārĕ, acc. Catull. 7. 9. Mart. 7. 95. 4. *Kussen, zoenen.*

BĂSIS, ĭs. f. Cic. T. Q. 5. 23. *Voet, voetstuk, grondstuk, steennzel*, van een zuil, beeld, enz. spreekende.

Basis. Cic. N. D. 2. 49. *Het onderstuk van een afbeeldzel*, 't zij in schildery, prent, enz.

BĀSIŪM, ĭī, n. Catull. 5. 13. *Een kus*, of *zoen*.

(Basia jactare. Phædr. 5. 8. 28. *Een kus toewerpen, zijn hand kussen, en naar den geenen, die men plechtelijke eer wil bewyzen, omwenden, en als toewerpen.* Zie hier van beneden in manus.)

BĂSSĂRĔŪS, ĕī, m. Hor. O. 1. 18. 11. *De God Bacchus*, zoo genaamt van den langen tabbaart, die hem tot op de voeten hing, en gemaakt was van vosfevellen. (In Thracien wierd een vos βασσάρα en βάσσαρις genaamt. Zie Suidas en Hesychius.)

BĂSSĂRĬCUS, ă, ūm. *Dat van Bacchus is, dat hem toe behoort*, of *eenig opzicht op Bacchus heeft.*

Mitra cinget comas Bassaricas. Prop. 3. 15. 30. *Bacchus zal een myter op 't hoofd hebben.*

BĂSSĂRIS, ĭdis, f. Perf. 1. 101. *Een Priesterin van Bacchus.*

BĂSTĔRNĂ, æ, f. Pallad. 7. 2. Lampr. Heliog. 21. *Een draagzetel, zekere rosbaar*, ten dienste van de Juffrouwen, die van muilezels, of ook wel van kleine paerdjens gedraagen wierd.

BAT.

BĂT. Plaut. Ps. 1. 3. 6. *Zwijg, stil.* Een spreekwijs, waar door men den geenen doet zwijgen die in onze reden valt.

BĂTĀVIĂ, æ. f. Batavorum insula. Cæs. B. G. 4. 10. 1. *Batavien, Holland*, eigentlijk was 't *Zuidholland en de Heerlijkheit van Utrecht* ten tijde van Cæsar.

BĂTĀVĪ, ōrūm. m. plur. Lucan. 1. 431. Sil. 3. 606. *De Bataviers, de Hollanders, de Stichtenaars*, 't volk van Nederland.

BĂTĪLLŪM, ī. n. of Bătīllūs, ī. m. Plin. H. 33. 8. Varr. R. R. 3. 6. *Een boute*, of *yzere schop.*

Batillum. Hor. S. 1. 5. 36. *Een vuurtest*, of *komfoor*, waar in de Ouden reukwerken brandden als hun gasten overquamen.

Batillum. Varr. R. R. 1. 50. *Een sikkel, een korensikkel.*

BĂTĬŎLĂ. æ. f. Plaut. St. 5. 4. 12. *Een gonde*, of *zilvere beker*, die d'Ouden gebruikten. Zommige hebben willen zeggen dat Plautus in zijne verminkte overblijfzels Col. 2. dus *een pot*, of *kan* noemde.

BĂTIS, is. Plin. H. 15. 21. of Bittis, ĭs. f. Colum. 12. 7. *Wilde venkel.* Zeker stekelig kruid.

Batis hortensiana. Plin. H. 15. 21. *Hofvenkel.* Zeker kruid.

Batis marina. Plin. H. 15. 21. *Zeevenkel.* Zeker kruid.

BĂTIS, ĭdis. f. Plin. H. 32. 11. *Zekere lekkere zeevisch*, wiens gal, in azijn geweikt, de gebreeken der ooren geneest.

BĂTRĂCHĬŎN, ĭī. n. Plin. H. 25. 13. *Hanevoet, wilde boterbloemen.* Zeker gewas. Daar zijn 'er van veelerlei slach.

BĂTRĂCHĪTĒS, æ. f. Plin. H. 37. 10. *Zeker edelgesteente*, dat de gedaante en kleur van een kikvorsch heeft.

BĂTRĂCHOMYŎMĂCHĬĂ, æ. f. Stat. Præf. 1. *'t Gevecht der kikvorschen en muizen; de vorschen- en muizenstrijd.* Dit is een werk dat gemeenlijk Homerus toegeschreeven word.

BĂTUO, ĭs, ĕrĕ. *Slaan, kloppen.*

Ut iis batuatur tibi os. Plaut. Cas. 2. 8. 60. *Op dat men u wat voor den mond slaa*, of *voor den bek geeve.*

Batuere. *Vechten, slaan, smyten.*

Batuere rudibus cum aliquo. Suet. C. 32. 7. *Tegens iemant met een stokjen schermutzelen, schermen*, of *vechten.*

BAU.

‡ BĀUBŎR, āris, ārī. Lucret. 5. 1070. *Blaffen, baffen als een hond.*

BAX.

BĂXĔĂ, æ. f. Plaut. Men. 2. 3. 40. *Zeker schoeizel*, dat de Wijsgeeren en Priesters onder de Ouden droegen.

BD.

BDĔLLĬŪM, ĭī. n. Plin. H. 12. 9. *Zekere zwarte en welriekende boom, zoo groot als een olyfboom*, wiens vrucht als wilde vygen is.

Bdellium. Plaut. Curc. 1. 2. 7. Plin. H. 12. 9. *De gom*, of *traan die uit den* Bdellium *vloeit*, die een wonderlijke sterke reuk heeft.

BEA.

BĔĀRNĬĂ. zie Benearnia.

BĔĀTĒ. Adv. Cic. T. Q. 1. 12. *Gelukkiglyk, voorspoediglyk, naar wensch.* (De superl. Beatissime staat by Sen. B. 7. 3.)

Sit tibi bene ac beate. Catull. 23. 15. *Ik wensch dat gy wel te vreden en gelukkig zyt.*

BĔĀTĬTĀS, ātis, f. of Bĕātĭtūdo, ĭnis. f. Cic. N. D. 1. 34. *Geluk, heil, zaligheit, gelukzaligheit, welwezen, welstant.*

BĔĀTULUS, ă, ūm. Perf. 3. 103. *Gelukkig, vergenoegt, wel te vreden.*

BĔĀTŬS, ă, ūm. Cic. T. 5. 10. *Gelukkig, zalig, gelukzalig, vergenoegt, voldaan, wel te vreden.* De compar. Beatior staat by Cic. T. Q. 5. 8. en de superl. Beatissimus by Cic. N. D. 3. 33.

* Beatus. Ovid. Am. 1. 8. 23. *Ryk, vermogend, magtig.* Hor. S. 2. 6. 74. voegd 'er by Divitiis.

Ab omni parte beatus. Hor. O. 2. 6. 28. *Aan allen kanten gelukkig, ten vollen vergenoegt.*

Beatus. Hor. Ep. 16. 41. *Ryk, vermogend, magtig, vruchtbaar, weldragend, groot van inkomsten*, van een landschap, akker, enz. spreekende.

BĔCHĬŪM, ĭī. n. Plin. H. 26. 6. *Bughter, Hoefbladeren.* Zeker kruid.

BĔGERRĪ, ōrūm. Plin. H. 4. 19. Zie Bigerrones.

BEL.

‡ BĔLĂ, æ. f. Varr. R. R. 2. 1. *Een schaap.* Men moet dit woord niet gebruiken.

BĔLGĂ, æ. m. Lucan. 1. 426. *Een Nederlander*, of *Neêrlander.*

BĔLGÆ, ārūm. m. plur. Cæs. B. G. 1. 1. 1. *De Nederlanders, 't volk van Nederland.*

BĔLGĬCŬS, ă, ūm. Virg. G. 3. 204. *Nederlandsch, van de Nederlanderen.*

BĔLGĬŪM, ĭī. n. Cæs. B. G. 5. 24. 3. *Pikardyen*, een landschap van Vrankrijk, in zijn gansche uitstrekking genomen. Hedendaags gebruikt men Belgium, voor *Vlaanderen*; of *Nederland.*

BĔLLĀRĬĂ, ōrūm. n. plur. Varr. by Gell. 13. 11. *'t Nagerecht, 't leste gerecht, het oost. 't Banket.*

Liberi bellaria. Gell. 13. 11. *Dranken van 't nagerecht.*

BĔLLĀTŎR, ōris. m. Cic. Cl. 77. *Krygsman, oorlogsman; een man die den oorlog verstaat.*

Bellator. Plaut. M. G. 4. 2. 85. *Een krygsman, een soldaat, een man die in den oorlog gaat.*

† Bellator ensis. Sil. 13. 346. *Een oorlogsdegen, een degen in den oorlog gebruikelyk.* Equus. Virg. Æ. 10. 891. *Een ruiters paerd.*

BĔLLĀTŌRĬUS, ă, ūm. *Krygshaftig, strydbaar, heldhaftig, bequaam voor de zintwisting.* Men vind dit woord alleen in den oneigentlijken zin.

Stylum quasi bellatorium non suaserim. Plin. E. 7. 9. 7. *Ik zou hem niet raaden, dat hy, om zoo te spreeken,*

ken, een krijgshaftige ſtyl zou gebrui-ken.

BELLĀTRĪX, icis. f. Virg. Æ. 1. 497. *Een oorlogsheldin, krijgsheldin, krijgsvrouw, of krygshaftig wijf.*

Bellatrix iracundia. Cic. T. Q. 4. 24. ira. Claud. Ruf. 2. 118. *Een heldhaftige gramſchap, een toorn die een krygsman paſt.*

† Bellatrix triremis. Claud. Hon. Conſ. 6. 135. *Een galei ten oorlog toegeruſt.*

BĔLLĀTŬLŬS, ă, ŭm. Plaut. Caſ. 4. 4. 28. *Aangenaam, fraai, ſchoon, lief.* Men moet dit niet dan in een kluchtige, of boertende ſtijl gebruiken.

BELLĔ. adv. *Wel, redelyk, of tamelyk, wel, gelukkiglyk.* De ſuperl. Belliſſime ſtaat by Cicero beneden.

Belle ſe habet. Cic. Att. 5. 11. *Hy vaart wel.*

Belliſſime navigare. Cic. F. 16. 9. *Gelukkiglyk vaaren, of zeilen, voor wind en zonder ſtorm.*

Belle ferre aliquid. Cic. Att. 4. 16. *Iets edelmoediglyk verdraagen.*

Belle cecidit. Cic. Att. 13. 33. *Dat is wel gelukt, wel geſlaagt, of wel uitgevallen, dat is wel geweeſt.*

Belle aliquid tangere. Plaut. R. 2. 4. 12. of tractare. Plaut. Caſ. 4. 4. 25. *Iets zacht aanraaken, of wel handelen, eigens wel mee omgaan.*

Belle tangere aures. Lucret. 1. 644. *'t Oor zoetelyk ſtreelen, een aangenaam, of zoet geluid hebben.*

(Belli. Adv. Plaut. E. 3. 4. 6. *In den oorlog.*)

BĔLLĬCŌSĬŬS. Liv. 9. 6. *Krijgshaftiger, manhaftiger, kloekmoediger, dapperder.* 't Is niet zeker dat het een adverbium by Titus Livius is, ten minſten vind men Bellicoſe niet.

BĔLLĬCŌSŬS, ă, ŭm. Cic. F. 5. 11. *Krijgshaftig, manhaftig, ſtrijdbaar, kloekmoedig, dapper,* van een volk, een ſtad, een man, enz ſpreekende. De compar. Bellicoſior ſtaat by Livius beneden; en de ſuperl. Bellicoſiſſimus by Cic. F. 11. 4.

Bellicoſæ gentes. Cic. Prov. Conſ. 13. *Strijdbaare, of krijgshaftige volkeren.*

* Annus bellicoſior. Liv. 10. 9. *Een grooter oorlogsjaar, een jaar waar in meer dan gewoonlijk geoorlogd word.*

BĔLLĬCŬM, ī. n. Bellicum canere. Cic. Or. 12. Apul. Mund. 71. *De krijgstrompet ſteeken, de wapen kreet blaazen, alarm blaazen, alarm ſlaan; 't gevechtsteken geeven.*

Ubi primum bellicum cani audiviſſet. Liv. 35. 18. *Zoo dra hy de trompet had hooren ſteeken, de trommel had hooren roeren, of ſlaan,* of van eenig ander blaas- of ſlagtuig dat oorlog te kennen geeft.

* Bellicum me ceciniſſe dicunt. Cic. A. 7. 1. *Zy zeggen dat ik de tweeſpalt eerſt geſtookt heb, d'opſtand, of oproer eerſt verwekt heb.*

Hac voce veluti bellicum inter amicos ceciniſſet. Juſtin. 12. 15. 11. *Als of hy door deeze woorden zyne vrienden tot tweedracht, en ten oorlog hadde aangehitſt.*

BĔLLĬCŬS, ă, ŭm. *Oorlogs, krygs, van den kryg, of 't oorlog, dat het oorlog aangaat, of tot den oorlog behoord.*

Bellica diſciplina. Cic. N. D. 2. 64. *Krygswetten, oorlogswetten, krygstucht, oorlogskonſt, krygskunde.*

Res bellica. Cic. D. 2. 36. *d'Oorlogskonſt, de krygskunde.*

Bellicus Deus. Ovid. F. 2. 478. *d'Oorlogsgod, de Krygsgod, de God van den oorlog.* Equus. Prop. 4. 4. 14. *Een ruiters paerd.*

Bellica navis. Prop. 2. 12. 43. *Een Oorlogſchip.* Virtus. Cic. Mur. 10. *Dapperheit, manhaftigheit.* Laus. Cic. Cl. 21. *Groote oorlogsdaaden, of krygsdaaden, oorlogsroem zege, of overwinningen in den oorlog behaalt.* Corona. Plin. H. 16. 4. *Zegekroon.* Præda. Sall. B. J. 41. *Oorlogbuit, buit die in den oorlog word gemaakt.*

Gens illa ſummam habet laudis bellicæ opinionem. Cæſ. B. G. 6. 24. 3. *Dit volk is zeer over zyne dapperheit geroemt, of heeft een groote achting in den oorlog.*

BĔLLĬFĔR, ă, ŭm. Claud. Eut. 1. 429. *Oorlogsgezind, krijgshaftig, genegen tot den oorlog,* van een volk ſpreekende.

BĔLLĬGĔR, ă, ŭm. Ovid. Art. 2. 672. *Oorlogs, krygs, van den oorlog, of van den kryg, die oorlog voerd.*

Labores belligeri. Val. Flacc. 5. 617. *Krijgswerken, oorlogsarbeid.*

† Belligera tropæa. Stat. Th. 10. 28. *Zegetekens van den roof der vyanden, in den oorlog behaalt opgerecht.*

BĔLLĬGĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ, cum aliquo. Plaut. Cap. 1. 1. 25. *Iemant beoorlogen, den oorlog aandoen, tegens iemant oorlogen, of oorlog voeren, met iemant in oorlog zyn.*

Par illi eſt in belligerando. Cic. Font. 12. *Hy verſtaat den oorlog zoo wel als hy.*

Cum fortuna belligerandum fuit. Cic. Quir. poſt red. 8. *Hy heeft tegens 't wiſſelluk moeten worſtelen, of ſtryden.*

BĔLLĬO, ōnis. m. Plin. H. 21. 8. *Zonnebloem, of,* zoo andere willen, *goudsbloem.*

† BĔLLĬPŎTĔNS, entis. omn. gen. Cic. D. 2. 56. *Manhaftig, kloekmoedig, dapper in den oorlog.*

† Bellipotens. Virg. Æ. 11. 8. *Heer, of meeſter des oorlogs.*

BĔLLĬS, idis. f. Plin. H. 26. 5. *Madelieve, kerſouwe, margriete.* Zekere roode, of witte Maaibloem.

BĔLLO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Cic. Man. 12. *In oorlog zyn, oorlog hebben, oorlogen, oorlog voeren, vechten, ſtryden.* Virg. Æ. 11. 660. heeft zich van Bellantur gedient, als of het deponens was, voor Bellant.

Bellare cum aliquo. Cic. Arc. 11. Alicui. Stat. Th. 8. 506. *Met iemant oorlog voeren, oorlogen, of tegens iemant ſtryden, of vechten.*

Bellare acie. Liv. 32. 33. *In ſlagorde vechten.*

Bellant acies. Stat. Th. 1. 229. *De legers zyn aan malkanderen, ſlaan, of zyn handgemeen.*

BĔLLŎCĂSSI, ōrum. m. Cæſ. B. G. 7. 75. 5. Zie Velocaſſes.

(BĔLLŌNĂ, æ. f. Hor. S. 2. 3. 223. Virg. Æ. 8. 703. *Belloon, de krygsgoddin, de zuſter van Mars.*

BĔLLŌNĀRĬŬS, ĭi, m. Acron over Hor. S. 2. 3. 223. Gloſſ. Phil. *Een Prieſter van Bellona.*)

BĔLLŎVĂCĪ, ōrum. m. plur. Cæſ. B. G. 2. 4. 5. *Het volk van Beauvais, en van 't Beauvaiſis.*

BĔLLŎVĂCŬM, ī. n. Cæſ. B. G. 7. 59. 5. *Beauvais,* een Biſſchoppelijke ſtad, en Graafſchap van Vrankrijk.

BĔLLŎVĂCŬS, ă, ŭm. Cæſ. B. G. 8. 6. 2. *Een Beauvaizier, een inwoonder van Beauvais.*

BĔLLŬĂ, æ. f. Cic. T. Q. 4. 20. *Een beeſt, een wild beeſt, een groot, of verſchrikkelijk beeſt.*

Belluæ fluitantes & innantes. Cic. N. D. 2. 39. *Dryvende, en zwemmende beeſten; viſſchen, zeegewaſſen, enz.*

* Bellua. Cic. A. 8. 4. *Een beeſt, een wreed, of bloeddorſtig menſch, een geweldenaar.*

* Bellua. Plaut. Moſt. 3. 1. 78. *Een dom beeſt, een groot, plomp, of onbeſchoft menſch.*

(Bellua. Curt. 8. 13. 3. Flor. 1. 18. 9. *Een Olyfant.*)

BĔLLŬĀLĬS, is. m. & f. lĕ, is. n. *Beeſtig, beeſtachtig, als een beeſt, dat overeenkomſt met een beeſt heeft.* Gelijk men dit woord alleen in Macrob. S. 5. 1. vind, moet men 't niet gebruiken.

BĔLLŬĀTŬS, ă, ŭm. Belluata tapetia. Plaut. Pſ. 1. 2. 14. *Tapyten, of pronkbehangen, van beeſten,*

sten, *waar in beesten geweeven zyn*.

(BELLUINUS, ă, ŭm. *Beestachtig, dat een beest past*, of *gelykt*.

Qui belluinis voluptatibus sese dediderunt. Gell. 19. 2. *Die zigh overgegeeven hebben aan beestachtige wellusten*, of *aan wellusten die een beest passen*.)

BELLULE. adv. Apul. M. 10. 246. *Aardiglyk, geestiglyk, fraaitjens, bequaamelyk, zoetelyk*.

BELLULUS, ă, um. Plaut. Cas. 4. 4. 22. M. G. 4. 1. 42. *Fraai, aardig, lief, zoet, hupsch, mooi, geelyk, welgemaakt*, van de schoonheit van iemants persoon, of van iets anders spreekende.

BELLUM, i. n. *d'Oorlog*, of *het oorlog, d'oorlogstyd*, of *de tyd van oorlog*.

Durus bello. Virg. G. 2. 170. *Hard*, of *gewent in den oorlog, krygshaftig, kloekmoedig, dapper, onvertzaagt, onverwinnelyk*.

Bello expertus. Virg. Æ. 7. 235. Bellis. Tac. A. 41. 3. *Ervaren, bedreven*, of *geoeffent in den oorlog*. Habilis. Ovid. Am. 1. 9. 3. *Bequaam*, of *gauw in den oorlog*.

Belli expers. Ovid. M. 5. 91. Immunis. Virg. Æ. 12. 559. *Bevrydt*, of *vry van d'oorlogslast*, of *van in den oorlog te gaan*. Insolens. Tac. H. 1. 87. 6. inexpertus. Tac. H. 1. 8. 1. Rudis. Hor. E. 2. 2. 47. *Onbedreven, onervaren, ongeoeffent in den oorlog*.

Bellum acerbum. Cic. V 3. 18. Durissimum. Cic. C. B. 2. *Een verderfelyken, bloedigen, zwaaren oorlog*. Longinquum. Justin. 1. 1. 7. *Een buitenlandschen oorlog*, of *kryg die men in verre landen voert*. Finitimum. Justin. 1. 1. 7. *Een oorlog tegens de nabuuren*, of *nabuurige volkeren*.

Bello absistere. Hor. S. 1. 3. 104. Liv. 21. 6. *Uit het oorlogen scheiden, 't oorlogen staaken, d'oorlog niet beginnen*. Aliquem bello lacessere. Cic. Man. 9. Petere. Virg. Æ. 3. 603. *Iemant den oorlog aandoen, iemant beoorlogen*.

Bellum adornare. Liv. 10. 38. *Voorbereidzelen ten oorlog maaken, zich ten oorlog bereiden*. Cogitare de bello. Cæs. B. G. 6. 2. 3. *Gedachten van oorlog hebben*. Bellum alere. Cic. F. 10. 23. Ducere. Cic. F. 7. 3. Prorogare. Cic. A. 12. 6. *d'Oorlog voeren, voortzetten, gaande houden*. Inferre. Cic. V. 1. 31. Facere. Nep. 10. 4. 3. *Oorlog voeren*. Deeze laatste woorden regeeren een dativus van de persoon.

Conficere bellum. Cic. Pis. 24. *Een oorlog eindigen*, of *ten einde brengen*.

Bellum extinguere. Cic. F. 10. 25. Profligare. Tac. H. 2. 4. 5. *d'Oorlogsfakkel uitblusschen, den oorlog eindigen*. Alicui indicere. Cic. de Or. 2. 27. *Tegens iemant den oorlog verklaaren, iemant den oorlog aanzeggen*, of *aankondigen*. Redintegrare. Cic. F. 11. 9. Renovare. Cic. F. 12. 8. *Een oorlog hervatten, vernieuwen, weêr beginnen*.

(Bellum gerere cum aliquo. Cic. F. 12. 22. *Met iemant oorlogen, tegens iemant oorlog voeren*. Cum aliquo adversus aliquem. Nep. 12. 3. 1. *Met iemant tegens een ander oorlogen; in 't leger van iemant, die tegens een ander oorlog voert, meede aanspannen*.

Bellum componere. Nep. 7. 8. 3. *Door de vrede een einde van den oorlog maaken, vrede maaken*.

Bellum delere. Nep. 7. 8. 6. *Den vyand slaan, en schielyk een end van den oorlog maaken*.)

Bellum. Flor. 1. 18. 8. Justin. 2. 4. 29. *Gevecht, slag, stryd*.

(Bellum gerere. *Slag leveren, vechten*.

Belli gerendi summa alacritas & cupiditas innata est. Cæs. B. G. 1. 41. 1. *Zy zyn zeer moedig en begeerig geworden om slag te leveren*.

Ad bellum gerendum se paratissimum esse confirmavit. Cæs. B. G. 1. 41. 1. *Hy heeft verzekert dat hy vaerdig was om te vechten*. En zoo is dit woord in deeze beteekenisse niet eerst voorgekoomen ten tijde van Hieronymus, die het ook in dezelve gebruikt, alhoewel Scaliger het aanteekend over Euseb. 1537. en 1541.)

Belli vel domi rempublicam augere. Cic. Off. 2. 24. *Den Staat*, of *'t Gemeene best in tyd van oorlog*, of *in tyd van vrede in bloei brengen*.

(BELLUOSUS, ă, ŭm. *Dat vol walvisschen, en vol zeegewassen is*.

Belluosus oceanus. Hor. O. 4. 14. 47. *De zee vol walvisschen en zeegewassen*. Curt. 9. 4. 18. noemt haar fretum immanium belluarum gregibus repletum.)

BELLUS, á, ŭm. Plaut. B. 2. 3. 111. Cic. Att. 13. 20. *Schoon, fraai, mooi, zoelyk, aangenaam, lief, welgemaakt*, van persoonen en zaken spreekende. De compar. Bellior staat uit Varro ontleent by Non. 2. 74. maar men moet ze niet gebruiken, en de superl. Bellissimus by Cic. Att. 6. 4.

Unumquodque bellissimum carpam. Ter. Ad. 4. 2. 51. *Ik zal naar al 't leste, naar al 't lekkerste tasten*, van een gastmaal spreekende.

Illud quidem nec bellum est nec memorabile. Plaut. Curc. 1. 1. 8. *Dat is noch schoon, noch gedenkwaerdig*.

BELONE, ĕs. f. Plin. H. 32. 11. *Steur*, zekere visch.

BEN.

(BENACUS. i. m. *Een meyr in Lombardyen*, nu Lago di Garda genaamt. Ziet Ptolem. 3. 1. Strab. 4. 144. Plin. H. 3. 19.)

BENE. adv. *Wel*, Men zegt. Melius, *Beter*. Optime, *Allerbest*, in allerlei zin. Zie deeze gradus, of trappen van vergelijking op hunne plaatzen.

O factum bene. Ter. An. 1. 1. 78. *O hoe wel is dat gemaakt!*

* Bene. *Zeer, heel, grootelyks*. Sermo bene longus. Cic. de Or. 2. 88. *Een heel lange reden*. Literæ bene longæ. Cic. Att. 14. 7. *Een zeer lange brief*. Bene nummatus. Cic. Rull. 2. 22. *Zeer ryk, wel gegoedt, die wel penningen heeft*.

Bene natus. Hor. O. 4. 4. 36. *Wel geboren, wel opgevoedt, eerlyk, wel gemaakt*.

Bene ambula, & redambula. Plaut. Capt. 4. 2. 120. Bene ambulato. Plaut. Merc. 2. 2. 55. *Ik wensch u een goede uit- en t'huisreis*, of *een gelukkige reis en wederkomst*.

Bene mane. Cic. Att. 4. 9. *Heel vroeg, 's morgens heel vroeg*.

Bene habere. Plaut. Aul. 2. 8. 2. *Vrolyk zyn, wel eeten en drinken*.

Bene hoc habet. Plaut. E. 5. 2. 31. *Dat gaat wel*.

Bene de aliquo mereri. Cic. Cl. 73. *Iemant aan zich verplichten*, of *iemants dienst doen*, en zoo de geene, die men dienst doet, van minder staat is, zegt men, *iemant een goeden dienst doen*.

Si bene quid de te merui. Virg. Æ. 4. 317. *Ik heb u in zommige gelegentheit dienst gedaan*, of *verplicht*.

Bene plane, of plane bene magnus dolor. Cic. T. Q. 2. 19. *Een zeer groote pyn, een heel gevoelige smert*. (Hy voegt deeze twee woorden bene en plane by een, naar de wijze van de Grieken, die εὖ en μάλα dus by een zetten. Mosch. Bucol. 3. 105. Εὕδομεν εὖ μάλα μακρὸν ἀτέρμονα νήγρετον ὕπνον.)

Illi bene est ligno, aqua, cibo. Plaut. Cas. 2. 3. 37. *Hy heeft hout, water, en mondkost genoeg om wel te konnen leeven*.

Tibi bene est. Ter. Ad. 1. 1. 9. *Gy hebt het wel, gy zyt ryk*.

Bene tibi habent principia. Ter. Ph. 2. 3. 82. *Gy hebt wel begonnen*.

Bene vos, bene nos, bene te, &c. Plaut. St. 5. 4. 27. Ovid. F. 2. 637.

Op

Op u lieder, *op onze*, *op uw gezondheit.* Men verstaat 'er onder Valere jubeo, vivere precor.

Bene vertat. Plaut. Trin. 2. 4. 98. bene tibi vertat. Plaut. Au. 4. 10. 58. *of* Deus bene vertat, quod agis. Ter. Ph. 3. 3. 19. *Ik wensch dat u uw voornemen wel gelukke*; *dat Godt uw werk*, of *uw voornemen zegene*, of *wel doe uitvalle.* (D' oorsprongk van deeze spreekwijze hebben wy aangetekent over Suet. N. 37. 8. §. 21.)

Bene vestire. Cato by Cic. Of. 2. 25. *Een groote sleep*, of *een groot gevolg hebben.* Pascere. Cato by Cic. Of. 2. 25. *Veel vee houden*, *weiden*, of *hebben.*

Bene factum te advenisse. Ter. Ad. 3. 5. 6. *Gy zyt ter goeder uure gekoomen*, *gy zyt welkoom*, *gy hebt wel gedaan van te koomen.*

(Bene emere. Cic. Att. 1. 10. Mart. 8. 10. 3. *Goede koop doen*, *voor weinig geld koopen.* Vendere. Plaut. Curc. 4. 2. 34. *Wel*, of *duur verkoopen.* Sequi. Hor. O. 3. 27. 59. *Ter rechter tyd meedegenomen.* Putare. Ter. E. 4. 7. 43. *Wel vatten.* Esse. Plaut. Capt. 4. 2. 70. Petron. 35. Sibi facere. Plaut. Af. Gr. 3. *Zich wat goeds doen*, of *wat te goed doen.*

Bene habet. Juven. 10. 72. *Gy hebt gelyk*, *'t is zoo.* Dit is een spreekwijze gebruikelijk by die geenen, die gerust zijn in de antwoorden op hunne vraagen geschied en niet verder vraagen.

Bene vocas: jam gratia est. Plaut. Men. 2. 3. 36. *Ik neem aan als een groote vriendschap, dat gy my ter maaltyd nodigt: voor dit maal bedanke ik u.* De Grieken, als zij ter maaltijd genoodigt zijnde weigerden te koomen, zeiden καλλιστ': ἐπαινῶ. Aristoph. Ran. 2. 2. 6.

Bene facis. Ter. E. 1. 2. 106. 3. 2. 9. *Ik bedanke u*, naar het zeggen van Donatus over d'eerste plaats.

Bene. *Gemakkelyk.*

Atticus bene habitavit. Nep. 25. 13. 1. *Atticus heeft een gemakkelyk huis gehad*, of *bewoont.*

Ventus in Italiam qui bene vela ferat. Prop. 4. 3. 40. *Welke wind ons gemakkelyk in Italiën brengt*, of *met welke wind wy gemakkelyk in Italien koomen.*

Bene. *Te recht*, *zeer wel*, *ter deege.*

Nam bene nostis eum. Prop. 2. 22. 8. *Want gy kent hem te recht*, of *zeer wel.*

Si bene te novi, metues, &c. Hor. E. 1. 18. 1. *Indien ik u te recht*, of *ter deegelkenne*, *gy zult vreezen, enz.*

Bene. *Lang*, *vast.*

Solvit rates bene hærentes. Prop. 4. 1. 110. *Hy heeft de schepen, die lang vast gelegen hadden, los gemaakt*; *hy is met de schepen, die lang vast gelegen hadden, afgesteeken.*

Uncus bene fixus mento. Prop. 4. 1. 141. *Een haak vast in de keel gedouwt.*

Bene is zomtijds ook wel overtollig in een rede, gelijk *wel* in de Neêrduitsche taal.

Scit bene venator, cervis ubi retia tendat. Ovid. Art. 1. 45. *De jager weet wel, waar hy voor de harten de netten spannen zal.*)

BĔNEĀRNIĂ, æ. f. *Beärn.* Sans. Geogr. p. 111. Een klein landschap van Vrankrijk, aan de voet van 't Pyreneesch gebergte.

BĔNEĀRNUS, ă, ŭm. *of*

BĔNEĀRNENSIS, is. m. & f. sĕ, is. n. *Een Beärner*, *een van Beärn*, *een die van Bearn is.*

BĔNĔDĪCĔ. adv. Plaut. Af. 1. 3. 54. *Beleefdelyk*, *heusschelyk*, *vriendelyk*, *met beleefde*, of *vriendelyke woorden*, *op een beleefde wyze.*

BĔNĔDĪCO, ĭs, dixī, dictŭm, dicĕrĕ. dat. Cic. Sext. 52. *Van iemant wel spreeken*, of *lof spreeken*, *iemant pryzen*, *van iemant veel goeds zeggen.*

Bene quæso inter vos dicite, & mihi absenti. Plaut. M. G. 4. 8. 31. *Weest gy te zamen wel te vreeden*, of *verstaat malkanderen*, *en spreekt van my niet qualyk in myn afwezen.*

Bene dixisti. Ter. E. 3. 1. 61. *Gy hebt gelyk*, *gy spreekt wel.*

(Benedicere alicui. *Iemant pryzen*, *looven*, *roemen*, *zegenen.* Dit gebruiken onze Godgeleerden, en met reden, want wy hebben deeze voorbeelden ten minsten in de derde eeuw.

Eum indignissimum arbitror, cui a viris bonis benedicatur. Gell. 6. 11. *Ik acht hem al te onwaerdig, dan dat hy van eerlyke luiden zoude geprezen worden.*

Ut hoc fratri benediceretur. Quintil. D. 336. *Dat uwen broeder daar in mogte geprezen worden.*

Plane benedici Deum omni loco ac tempore condecet. Tertull. Or. 3. *'t Betaamt gansschelyk dat Godt in alle plaatzen en alle tyden geprezen worde.*

Benedicere aliquem. *Iemant pryzen*, *roemen*, *looven*, *zegenen.* Dit is een Griekfche spreekwijze. De Grieken zeggen εὐλογεῖν τινα. Zie Valla E. 1. 10. Men moet ze niet gebruiken, alhoewel de volgende voorbeelden gevonden worden.

Restat hoc solum nobis, ut benedicentes Deum, orantesque, &c. Apul. ad Asclep. 101. *Dat is ons alleenlyk overig, dat wy Godt looveende, en biddende, enz.*

Cum filium benedicere pararet Jacobus. Sulpit. Sev. H. S. 1. 7. *Als Jakob zich vaerdig maakte*, of *begon zynen zoon te zegenen.*)

BĔNĔDICTŬM, ī. n. Plaut. Curc. 4. 2. 28. *Lof*, *lofspraak*, *heusheit*, *beleefdheit.*

Benedictum. Cic. Cl. 93. *Een zinsprenk*, of *fraaye sprenk*, *een aardig woord*, *een fraai zeggen*, *een woord ter snee*, of *op zyn pas.*

Benedictis si certasset, audisset bene. Ter. Ph. prol. 20. *Had hy wel van ons gesproken, wy hadden hem geprezen.*

(BĔNĔDĪCTŬS, ă, ŭm. *Gezegent*, *geprezen.*

Benedicti martyres. Tertull. Mart. 1. *Gezegende bloedgetuigen.*

Donec sub Episcopatu Eleutheri benedicti semel & iterum ejecti. Tertull. Prosc. 30. *Tot dat ze onder 't Bisdom van den gezegenden Eleutherus*, of *ten tyde van de gezegende Bisschop Eleutherus een en andermaal zyn uitgeworpen*.)

BĔNĔFĂCIO, ĭs, fēci, factŭm, facĕrĕ. dat. perf. Cic. I. R. 1. 55. *Iemant wel doen*, *goed doen*, *dienst doen*, *gunst toonen*, of *bewyzen.* Plaut. Trin. 5. 2. 4. zegt in deezen zin,

Benefacere erga aliquem.

Dii tibi benefaciant. Ter. Ad. 3. 7. 20. *De Goden zegenen u*, *ik bidde de Goden dat zy u weldoen.*

Benefacere. Cic. Att. 12. 24. *Wel doen*, *eerlyk*, of *als een eerlyk man handelen*, *zich als een eerlyk man gedraagen.*

Benefacere aliquid. Hor. O. 4. 8. 21. *Iets wel doen.*

Benefacis quod non dubitas. Cic. Att. 7. 3. *Gy doet wel dat gy niet twyfelt.*

BĔNĔFĂCTŬM, ī. n. *Een goede*, of *eerlyke daad*, *een daad van een eerlyk man*, of *die een vroom*, of *eerlyk man past.*

Benefacta in luce se collocari volunt. Cic. T. Q. 2. 26. *De goede daaden vertoonen zich geerne in 't licht*, of *voor 't oog van de waereld.*

* Benefactum. Cic. Off. 2. 18. *Weldaad*, *gunst*, *gunstbewys.*

Benefacta pro debitis exigimus. Cic. Br. 16. *Wy eisschen de weldaaden als plichten.*

Benefactum. *Een goede dienst*, *een dienst die men doet.*

Benefacta mea Reipublicæ procedunt. Sall. B. I. 85. *De diensten die ik doe zijn den Staat voordeelig.*

BENEFICENTIA, æ. f. Cic. N. D. 1. 43. *Goeddadigheit, miltdadigheit, weldadigheit; genegentheit tot weldoen; een goeddadigen inborst.*

BENEFICIARIUS, a, um. Sen. E. 90. *Dat men door een anders weldadigheit*, of *door een anders gunst heeft.*

Beneficiarius. Veget. 2. 7. Cæs. B. C. 1. 75. 2: 3. 88. 4. *Een soldaat die door zyn Hoofdman gevorderd is.* (Zie ook Du Fresne glossarium, en het geene wy zeggen over Suet. T. 12. 4. §. 12.

Beneficiarius. Festus. *Een soldaat die vry van den dienst is*, door gunst van den Vorst, *of* door zijn Hoofdman.

BENEFICIUM, ii. n. *Weldaad, goeddadigheit, gunst, gunstbewyzing, beleefdheit, dienst, vriendschap.*

Beneficium ab aliquo accipere. Ter. Ad. 2. 3. 1. *of* habere. Cic. Sext. 22. Beneficio ab aliquo affici. Cic. Man. 24. Devinciri. Ter. H. 2. 4. 14. *Van iemant een gunst*, of *weldaad ontfangen.*

Beneficium conferre in aliquem. Cic. Off. 1. 14. Apud aliquem ponere. Cic. F. 13. 26. Dare alicui. Cic. F. 13. 8. Beneficio aliquem obstringere. Cic. Pl. 1. complecti. Cic. Pl. 33. Beneficiis aliquem ornare. Cic. Quir. post red. 5. Beneficia cumulare. Plin. E. 3. 4. 6. *Iemant door een weldaad verbinden; een weldaad bewyzen*, of *dienst doen; de gunsten ophoopen, weldaaden by weldaaden doen.*

Illud beneficium feneratum tibi pulcre dices. Ter. Ph. 3. 2. 8. *Gy zult zeggen dat u deeze gunst weêr dubbel in zal koomen*, of *weêr dubbel zal vergolden worden.*

Beneficium verbis initum re comproba. Ter. An. 5. 1. 5. *Doe my de vriendschap die gy my beloofd hebt.*

Alicui debere beneficia. Cic. F. 8. 12. *Aan iemant door ontfangene weldaaden verplicht zyn. Van iemant weldadigheden ontfangen hebben.*

Meo beneficio. Cic. F. 13. 35. *Ter liefde*, of *uit inzicht van my.* Tuo. Cic. F. 11. 22. *Door middel*, of *uit inzicht van u, enz.*

Beneficio victus. Sen. B. 5. 4. *Door weldaaden overwonnen, die d'ontfangene weldaaden niet beantwoorden kan.*

Illud ab eo impetratum est in summo beneficio, pro aliis, qui &c. Cic. V. 3. 48. *Men verkrygt dat van hem als een uiterste gunst voor d'anderen, die, enz.*

Gratus & memor beneficii. Cic. Rull. 2. 8. *Dankbaar en die d'ontfangene weldaaden erkent.*

An hoc pro beneficio habendum est quod maluerit, &c. Cic. Br. 16. *Moet men dat als een gunst erkennen dat hy liever gewilt heeft, enz.*

Beneficium. Javol. Dig. 1. 4. 3. Papinian. Dig. 28. 6. 43. *Gunst, voordeel, voorrecht, bevryding, vrydom*, die men zommige persoonen geeft, uit inzicht van hunne jaaren, diensten, enz.

Beneficio illo legis nihil utor. Cic. Rull. 2. 23. *Ik gebruik dit voordeel niet dat my de wet geeft.*

Beneficium. Cic. Arc. 5. *Een weldadigheit, vereering, schenkaadje*, of *miltdadigheit*, die de Vorst, *of* de Staat doet in geld, *of* een jaarlijksche wedde, uit 's Lands kas. (*of* ook in bedieningen te vergeeven. Æquatus inter duos beneficiorum numerus. Tac. H. 4. 48. 3. *Men heeft even veel*, of *gelyke ampten aan die twee gegeeven.* Hier van daan beneficii sui aliquem facere. Suet. T. 12. 4. *Iemant tot eenig ampt*, of *bediening bevorderen.*)

(Beneficium. *Schuld, toedoen.*

Quatenus ipse beneficio suo sibi aliquid miseriæ quæreret. Cic. Tim. 13. *Voor zoo veel hy zich zelf eenige elende door zyn eige schuld*, of *toedoen op den hals gehaalt heeft.* Zoo leest Parcus in zijn Lexicon Criticum. Andere leezen benefactus sua culpa.

Consequens est dicere, detrimentum hoc, quod beneficio ejus contingit, ipsum farcire debere. Ulp. Dig. 39. 2. 40. §. 1. *Hier op volgt dat men zegt, dat hy de schade, die door zyn schuld voorvalt, moet boeten*, of *vergoeden.*)

BENEFICUS, a, um. Cic. L. L. 1. 18. Gell. 17. 5. *Weldadig, mildadig, mild, goeddoende, goeddadig; genegen tot weldoen.* De compar. Beneficentior staat by Sen. B. 1. 4. en de superl. Beneficentissimus by Cic. Am. 14. N. D. 2. 25. Beneficissimus heeft Cato eens gebruikt by Priscian. 3. 77.

Beneficus in amicum. Cic. Off. 1. 14. *Weldadig tegens zyn vrienden; die zyn vrienden gunstig is.*

Beneficus est oratione. Plaut. E. 1. 2. 14. *Hy is mild in 't belooven, hy belooft veel.*

BENEMEREOR. zie Mereor.

BENEMERITUS. Zie Meritus.

BENEVENTUM, i. n. Hor. S. 1. 5. 71. *Benevento*, een stad van 't Koningkrijk Napels.

BENEVOLE. Adv. Cic. Am. 24. *Goedwilliglyk, goedhertiglyk, gunstiglyk, uit een goed hert, uit goede vriendschap*, of *genegentheit.*

BENEVOLENS, entis. omn. gen. Plaut. Merc. 5. 2. 46. *Weldadig, weldoende, goedhertig, goedwillig, die geerne goed doed.* Zie Benevolus.

Benevolens vivit tibi. Plaut. B. 3. 6. 24. *Hy is uw vriend, hy houd veel van u, hy zoekt uw welzyn, welstant*, of *welwezen.*

BENEVOLENTIA, æ. f. Cic. F. 1. 9. *Goedwilligheit, goedhertigheit, goedgunstigheit, vriendschap, genegentheit tot weldoen.*

Benevolentiam alicujus allicere. Cic. Off. 2. 14. Colligere. Cic. Am. 17. Captare Cic. I. R. 1. 15. Sibi adjungere. Cic. Mur. 20. *Iemants gunst*, of *vriendschap inwinnen, zich in iemants gunst indringen.*

BENEVOLUS, a, um. *Weldadig, goeddadig, goeddoende, goedgunstig, goedhertig, genegen tot weldoen.* De compar. Benevolentior staat by Cic. F. 3. 12: 13. 60. en de superl. Benevolentissimus. by Cic. F. 5. 16.

Benevolus erga aliquem. Plaut. Capt. 2. 2. 100. Alicui. Cic. I. R. 2. 53. *Iemant goedgunstig, tot iemant genegen, iemant toegedaan.*

Facere benevolos judices. Cic. de Or. 2. 19. Auditores. Cic. de Or. 2. 19. I. R. 1. 15. *De goedgunstigheit, genegentheit*, of *gunst der rechteren, der toehoorderen winnen.*

BENIGNE. adv. Cic. Dej. 13. Plaut. Truc. 1. 2. 27. *Henschelyk, beleefdelyk, zoetelyk; met zachtigheit, zoetigheit*, of *beleefdheit, op een beleefde wyze.* De compar. Benignius staat by Curt. 8. 6. 19. en de superl. Benignissime by Cic. V. 2. 4. Titinnius, naar 't verhaal van Nonius, 11. 9. gebruikt het woord Benigniter, doch men moet hem niet volgen.

Benigne. Cic. Off. 1. 14. *Miltdadiglyk, goedgunstiglyk, goedhertiglyk, overvloediglyk, heerlyk.*

Benigne dicere. Ter. Ph. 5. 9. 62. *Beleefdelyk, henschelyk*, of *eerbiediglyk spreeken, goede woorden geeven.* Facere. Catull. 73. 2. Ter. Ad. 5. 4. 24. *Beleefdheden toonen, dienst doen.* Respondere. Hor. E. 1. 7. 16. en 62. *Beleefdelyk weigeren, henschelyk ontzeggen*, of *afslaan.* (By wien twee genoodigt worden, d'eene om noch eenige vruchten meede te neemen, d'ander om ter maaltijd te koomen, maar zy ontzeggen het beide, met deeze gewoonlijke spreekwijze Benigne. zie boven Bene.)

BENIGNITAS, atis. f. Cic. Fin. 5. 23. *Beleefdheit, heusheit, goedaardigheit, zachtzinnigheit, goedheit.*

Naturæ benignitas. Cic. N. D. 2. 53. *De goedaardigheit, goedgunstigheit, mildadigheit* of *heerlykheit der natuur,*

Deo-

Deorum benignitate. Cic. Q. R. 12. *Door de byzondere gunst, of goedgunstigheit der Goden.*

BENIGNUS, ă, um. Cic. C. B. 16. *Zachtmoedig, zachtzinnig, beleefd, heusch, bescheiden, goedaardig, vriendelyk, gunstig.* (De compar. Benignior staat by Liv. 21.19. en de superl. Benignissimus by Sen. B. 7. 14.

* Benignus. Cic. Off. 1. 14. *Miltdadig, goeddadig, goeddoende, genegen tot weldoen.*

Benignus alicui. Plaut. Trin. 3. 3. 12. In aliquem. Ter. Hec. 3. 5. 22. *Weldadig, of miltdadig tegens iemant.*

Eo usus sum benigno. Ter. Hec. 5. 3. 39. *Ik heb hem mild bevonden.*

Benignus. Tib 3. 3. 3. Plin. H. 18. 1. *Vruchtbaar, mild, weldragende, dat veel draagt*, van een land spreekende.

Benignus sermo. Hor. E. 1. 5. 11. Oratio. Cic. Off. 2. 14. *Een fraaije, behaaglyke, aangenaame, of vermaakelyke rede.* Dies. Stat. S. 5. 1. 108. *Een gelukkige, of goeden dag.* Vultus. Liv. 28. 26. *Een lagchend, of vriendelyk wezen.*

† Vini somnique benignus. Hor. S. 2. 3. 3. *Een groote drinker en slaper.*

BENNĂ, æ. f. Cato R. R. 23. *Een kar, een teene kar, een stortkar.*

BEO.

BĔO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Ter. E. 2. 2. 48. *Iemant zaligen, zalig, gelukkig, of gelukzalig maaken.*

Beare. acc. *Vermaaken, verheugen, verblyden, vermaak, of blydschap geeven.*

Sed hoc me beat, quod vicit. Plaut. Am. 2. 2. 12. *Maar dat my verheugt, is dat hy overwonnen heeft.*

Beasti. Ter. An. 1. 1. 79. *Gij hebt my verblydt.*

† Cœlo aliquem beare. Hor. O. 4. 8. 29. *Iemant in den hemel plaatzen, of hem onsterfelyk maaken.*

† Sese alicubi beare. Hor. O. 2. 3. 7. *Zich ergens vermaaken, ergens zyn vermaak neemen, den tyd ergens met vermaak slyten.*

BER.

(BĔRĔCYNTHĬĂCŪS, ă, ūm. *Dat opzicht op Berecynthen heeft.*

Cur Berecynthiacus perdit truncata sacerdos Inguina? Prud. Symm. 2. 51. *Waarom bederft de Priester van Cybele zyne manlykhei? waarom lubt zich Cybeles Priester?*)

BĔRĔCYNTHĬUS, ă, ūm. Virg. Æ. 9. 82. Hor. O. 3. 19. 18. *Van Berecynthen, of dat eenig opzicht op Berecynthen heeft.*

BĔRĔCYNTHUS, i. f. Plin. H. 5. 29. *Berecynthen*, een stad en berg van Phrygien, alwaar Cybele, moeder aller Goden, bijzonderlijk geeerd wierd.

BĔRŎĒ, ēs. f. *Bereen*, daar zijn twee steden van deezen naam; d'eene in Macedonien, die de Turken *Boor* noemen; Plin. H. 4. 10. en d'andere in Syrien, die hedendaags *Aleppo* hiet. Plin. H. 5. 26.

BERYLLUS, i. m. Prop. 4. 7. 5. Plin. H. 37. 5. Βήρυλλος. *Beril, beril steen*, een kostelijk gesteente 't kristal zeer gelijk.

Baculum aureum berylli distinguebant. Curt. 9. 1. 30. *De goude rykstaf was met berilsteenen bezet.*

BERYTUS, i. f. Strab. 16. 520. Βηρυτός. *Berytus*, of *Baruti*, een stad van Phœnicien, op de zeekust tusschen Tripoli en Damaskus. Plin. H. 5. 20. getuigt, dat deeze stad *Felix Julia* genoemt is, na dat'er een volkplanting was gesticht.

BES.

BĔS, *of* BĔSSĬS, ĭs. m. Colum. 5. 1. *De twee derdendeelen van 't Roomsche pond, dat twaalf oncen deede.* Festus. Varr. L. L. 4. 36. Cic. Att. 4. 15. of *de twee derden van wat het ook zy in twaalf deelen verdeelt.*

* Besses usuræ. Justinian. Cod. 4. 32. 26. *De renten, of 't geldgewin tegens den penning acht*, wanneer in acht jaaren de renten zoo veel beloopen als de hoofdsom bedraagt.

Bessis. Vitruv. 3. 1. *Het viergetal, de twee derden van 't volmaakt getal in de wiskonst*, dat zes was.

Bessem bibere. Mart. 11. 36. 75. *Achtmaal drinken.*

BĔSSĀLĬS, is. m. & f. lĕ, ĭs. n. Vitruv. 5. 10. *Acht duim lang, breed, of dik.*

BĔSTĬĂ, æ. f. Cic. F. 7. 1. *Een beest, een dier.* Dit woord word ook van visschen, vogelen, slangen, enz verstaan. Cic. T. Q. 5. 13.

Aliquem bestiis objicere. Cic. F. 10. 32. *Iemant voor de beesten werpen.*

Bestia. Vitruv. 9 7. *'t Beest*, een gesternte.

(BĔSTĬĀLĬS, ĭs, m. *en* f. lĕ, ĭs, n. *Dat van een beest is, beestachtig.* Een woord van de latere eeuw.

Impexa villis virgo bestialibus. Prud. Καθ. 7. 153. *Een meisjen een beestenhaaire kleed aanhebbende.*

Bestiales nationes. Sidon. E. 4. 1. *Beestachtige volkeren.*)

BĔSTĬĀRĬŪS, ă, ūm. Ludus bestiarius. Sen. E. 70. *Een beestegevecht, een schouwspel van vechtende beesten.*

BĔSTĬĀRĬUS, ĭi. m. Cic. Fr. 2. 6. *Een mensch veroordeelt om met de beesten te vechten.* (Suet. Cl. 34. 6. alwaar wy veel van zoodaanige gezegt hebben.)

BĔSTĬŎLĂ, æ. f. Cic. T. Q. 1. 39. *Een beesje, een diertje, een klein beest.*

BET.

BĔTĂ, æ. f. Cic. F. 7. 26. Plin. H. 19. 8. *Beet, beete*, zeker gewas.

† Beta fatua. Mart. 13. 13. 1. *Een laffe, of waterige beetwortel.*

Beta languidior. Catull. 67. 11. *Slapper dan een beeteblad.* (In zulk een zin zegt Ovid. Am. 3. 7. 66. Hesterna languidiora rosa.)

BĒTĀCEUS, ă, ūm. Pes betaceus. Varr R. R. 1. 2. *Een beetwortel*, of, in onduitsch, *kroot.*

BĔTIZO, ās, ārĕ. *Log, traag, loom, vadzig, of dof zyn.* Suet. A. 87. 5. zegt dat Keizer Augustus zich van dit woord diende, dat niet in gebruik was, wanneer hy van een mensch sprak die gansch niet levendig was (van deeze betekenisse geven wy reden schrijvende over Suetonius.)

‡ BĔTO, ĭs, ĕrĕ. *Gaan, voortgaan.* Men moet dit woord niet gebruiken; (alhoewel het Varro en Pacuvius gebruikt hebben by Non. 2. 73.)

BĔTŎNĬCĂ, æ. f. Sammon. 46. Plin. H. 25. 8. *Betonie*, zeker kruid.

BĔTULLĂ, æ. f. Plin. H. 16. 18. *Berkenboom.*

BĔTUNĬĂ, æ. f. *Betune*, een stad van Vlaanderen.

BIA.

(BĬĀRCHĬĂ, æ. f. Cod. 1. 31. 1. *Het Voorraatmeesterschap, 't ampt van een Proviantmeester, of Voorraadmeester.*

BĬĀRCHUS, i. m. Cod. 1. 27. 2. 19. *Een Voorraatmeester, een die de levensmiddelen bezorgt.*)

BIB.

BĬBĀX, ācis. omn. gen. *Dronkaart, zuiper, zwelger, grooten drinker, drinkebroer, likkebroer.* Nigidius by Gell. 3. 12. tekent aan, dat by dit woord in andere Schrijvers geleezen heeft Bibaculus, *Dronkaart*, en Bibacitas, *dronkenschap* zijn geen Latijn.

BĬBĔSĬĂ, æ. f. *Grooten dorst, groote trek, of lust tot drinken.* Plaut. Curc. 3. 74. heeft dit woord verzonnen, dat men niet gebruiken moet. (Dit tekend Festus ook aan in Peredia.)

BĪBLĬŎPŌLĂ, æ, m. Mart. 14. 194. Βιβλιοπώλης. *Boekverkoper, boekhandelaar, koopman in boeken.*

BĪBLĬOTHĒCĂ, æ. f. Βιβλιοθήκη. *Boekery, boekkamer, boekzaal, kamer met boeken.*

Assidere in bibliotheca. Cic. D. 2. 3. *In*, of *op zyn boekkamer zitten om te studeeren.*

Ego hic pascor bibliotheca Fausti. Cic. Att. 4. 10. *Ik dien my hier van de boekery van Faustus.*

Tractare bibliothecam multorum nummorum. Cic. F. 13. 77. *'t Opzicht over een zeer kostelyke boekery hebben.*

(**BĪBLĬŎTHĒCĀLĬS**, ĭs, m. en f. le, ĭs, n. Sidon. E. 8. 4. *Dat tot een boekerij behoort*, of *uit boeken bestaat.*

BĪBLĬŎTHĒCŪLĂ, æ. f. Symm. E. 4. 18. *Een boekerytje, een kleine boekery.*)

BĬBO, is, bibī, bibitūm, bibĕrĕ. acc. *Drinken, zuipen, zwelgen.*

Bibe si bibis. Plaut. St. 5. 4. 28. *Drink, zoo gy wilt, zuip dan.*

Calidum bibere. Varr. L. L. 4. 27. *Heet*, of *iets warms drinken.*

Bibere ad numerum. Ovid. F. 3. 533. *De teugen tellen die men drinkt.*

Bibere in auro. Sen. Th. 3. 453. *Uit een gouden kop drinken.* Gemma. Virg. G. 2. 506. *Uit een beker van edelgesteente.* (In ossibus capitum. Flor. 3. 4. 2. *Uit het bekkeneel van een mensch.*)

More Græco bibere. Cic. V. 1. 26. *Op zyn Griekſch drinken*, dat is, *onmatiglyk en met groote glazen.*

Bibere pro summo. Plaut. St. 5. 4. 38. *Een groot glas schoon uitdrinken, een hengstbeker drinken.*

† Sat prata biberunt. Virg. E. 3. 111. *De weiden zyn genoeg bevochtigt.*

Hortus bibit aquas. Ovid. P. 1. 8. 60. *De tuin is begoten, bevochtigt*, of *nat gemaakt.*

† Hasta alte bibit acta cruorem. Virg. Æ. 11. 804. *De werpspies diep ingedrongen, parste 't bloet uit*, of *wierd heel bebloedt.*

† Bibere longum amorem. Virg. Æ. 1. 755. *Van langer hand de liefde inzuigen.* Maternos mores. Claud. Nupt. Hon. 231. *Allengskens 's moeders zeden*, of *gewoonten aanwennen.*

Suspensis auribus bibere aliquid. Prop. 3. 4. 8. *Met opgespalkte ooren*, of *met groote graagheit iets aanhooren.*

Lanarum nigræ nullum colorem bibunt. Plin. H. 8. 48. *De swarte wol kan niet geverft worden*, of *neemt geen verwe aan.* Candorem spongiæ bibunt. Plin. H. 31. 11. *De sponssen worden wit.*

Ab hora tertia bibebatur. Cic. A. 2. 41. *Men dronk van negen uuren af.*

Nulla aconita bibuntur fictilibus. Juv. 10. 25. *Men drinkt geen vergif uit aarde vaten.*

Arbiter bibendi. Hor. O. 2. 7. 25. *Hofmeester, bezorger van den drank.* Die geene by d'Ouden, die 't bestel had uit wat voor bekers en hoe dikwils men drinken zou.

Bibere quincuncem. Mart. 11. 37. 7. *Vyfmaal*, of *vijf reizen drinken.* Bessem. Mart. 11. 37. 7. *Achtmaal.* d'Ouden dronken dikwils zoo veel reizen als 'er letters in hunnen naam, *of* in die van hunne minnaressen quamen.

(Bibere. *Zuigen.*

Eandem nutricem simul bibimus. Apul. M. 2. 115. *Wij hebben te gelyk de zelve borst*, of *mam gezogen. wij zyn van de zelve minnemoêr te gelyk opgevoedt.*

Bibere aure. Hor. O. 2. 13. 32. Auribus. Ovid. Tr. 3. 5. 14. Prop. 4. 4. 8. *Naerstig toeluisteren.*)

BIBŌNUM. *Beblin*, een stad van Zweden, *of Bobenhausen*, een stad van 't Hartogdom Wirtenberg.

BIBŌSUS, ă, ūm. *Natgierig, die veel*, of *sterk drinkt.* Gell. 3. 12. zegt dat hy dit woord niet dan by Laberius geleezen heeft. Men moet het niet gebruiken.

BIBRAX. Cæs. B. G. 2. 6. 1. Men is 't niet eens over de plaats van deeze stad. Sanson zegt dat het Fames, een stad van Champagne is. Anderen, 't geen zekerder gaat, zeggen dat het Braine, een stedjen tusschen Fimes en Soissons, is.

BĬBŪLŬS, ă, ūm. *Dat ligtelijk inzuigt, dat veel indrinkt; dat veel water naar zich trekt*, of *naar zich neemt.* Virg. G. 1. 114. zegt het van zand. Ovid. Her. 17. 139. van een oever. M. 6. 9. van wol. Val. Flacc. 1. 289. van een kleed.

Bibula charta. Plin. E. 8. 15. 2. Papyrus. Lucan. 4. 136. *Zuigpapier, vlak-of kladpapier.*

Bibulus lapis. Virg. G. 2. 348. *Een puimsteen*, of *drysteen.* Servius zegt dat den Dichter hier door zant verstaat.

* Bibulus Falerni. Hor. E. 1. 14. 34. *Een groot liefhebber*, of *grooten drinker van Falernische wyn*, dat is, wijn op den berg Falernus gewassen.

(Bibulæ aures. Pers. 4. 49. *Ooren, die zich graag hooren pryzen.*)

BIC.

BĬCĔPS, bĭcĭpĭtĭs. omn. gen. Cic. D. 1. 53. Plin. H. 10. 62. *Tweehoofdig, met twee hoofden, die twee hoofden heeft.*

* Biceps civitas. Varr. *bij* Non. 6. 36. *Een tweehoofdige stad*, of *een stad die tweederlei regeering heeft.*

Parnassus biceps. Ovid. M. 2. 221. *De tweekruinigen Parnas, de Zangberg met twee kruinen.*

BĬCLĪNĬUM, ĭi. n. Plaut. B. 4. 4. 69. *Een eetzaal daar maar twee bedden stonden*, naar de wijze der Ouden die aan tafel leiden als zy aten.

BĬCŎLŎR, ōris. omn. gen. Plin. H. 10. 52. Ovid. M. 10. 98. *Tweeverwig, van tweederlei verwe, dat tweederhande verwe*, of *kleur heeft.*

BĬCORNĬS, is, m. & f. ne, is. n. Plin. H. 11. 46. Ovid. M. 15. 304. *Tweehoornig, dat twee hoornen heeft.*

* Bicornis. Virg. G. 1. 264. Colum. 10. 143. *Tweepuntig, tweetandig, gespleeten, in tween gesplitst*, van een werktuig gesproken.

Luna bicornis. Hor. Sæc. 35. *De tweehoornige*, of *wassende maan.*

† Bicornis Rhenus. Virg. Æ. 8. 727. *De Rhyn in twee armen gesplitst, die twee killen*, of *twee stroomen heeft.* Mons. Stat. Th. 1. 62. *Een berg die twee kruinen*, of *twee heuvels heeft.*

BĬCORPŎR, ŏris. omn. gen. Cic. T. Q. 2. 9. *Die twee ligchaamen heeft.*

BĬCŪBĬTĀLĬS, is, m. & f. lĕ, is. n. Plin. H. 20. 23. *Van twee ellen, dat twee ellen hoogte*, of *breedte, enz. heeft.*

BID.

BĬDENS, entĭs. m. Colum. 4. 14. Virg. G. 2. 400. *Een griep, een vork*, of *gaffel met twee tanden.*

† **BĬDENS**, entĭs. f. Virg. Æ. 8. 544. *Een tweejaarig schaap.*

BĬDENTĂL, ālis. n. Hor. A. P. 471. *Een gewyde plaats door het offer van een tweejaarig schaap*, voornamentlijk wanneer ze van den blixem getroffen was, alwaar 't niet vry stont den voet in te zetten. (Zie Scaliger over Festus.)

BĬDUŬM, i. n. Cic. N. D. 2. 38. *Twee dagen*, of *de tijd van twee dagen.*

Bidui aberant castra. Cic. Att. 5. 16. *Het leger lag 'er twee dagen*, of *twee dagreizens van daan.* De zelve Schrijver doet daar Spatio by F. 10. 17.

Bidui navigatio. Plin. H. 6. 28. *Een reisje te scheep*, of *te water van twee dagen.* Sollicitudo. Ter. An. 2. 6. 9. *Een herzweer van twee dagen, een verdriet dat maar twee dagen duurt.*

In hoc biduum vale. Ter. E. 1. 2. 109. *Vaar wel voor deeze twee dagen.*

BIE.

BĬENNĬS, ĭs, m. & f. nĕ, ĭs, n. Bienne spatium. Plin. H. 2. 82. *Twee jaar, de tyd van twee jaaren.*

BIENNĬŪM, ii. n. Cic. Cæc. 19. *De tyd, of tusschenval van twee jaaren.*

BIF.

BĬFĀRĬĀM. Adv. Cic. T. Q. 3. 11. *In twee deelen, op tweederlei, of tweederhande wijzen.*

(Bifariam. *Op twee plaatzen.*

Augustus bifariam laudatus est. Suet. A. 101. 7. *Over Augustus is op twee plaatzen een lykrede gedaan.*

Castris bifariam factis. Liv. 22. 40. *Een leger dat op twee plaatzen geslagen is.*)

† **BĬFĔR**, *of* Bifĕris, ă, ūm. Colum. 5. 10. Virg. G. 4. 118. *Die tweemaal 's jaars vrucht draagt, of vrucht voortbrengt*, van een boom, enz. spreekende.

BĬFĬDĀTUS, ă, ūm. Plin. H. 13. 4. *Gevorkt, in tween gesplitst, of gespleeten.*

BĬFĬDUS, ă, ūm. Colum. 4. 33. *In tween gesplitst, verdeelt, of gescheiden.*

Bifidum iter. Val. Flacc. 1. 570. *Een weg in tween gescheiden.*

BĬFŎRĬS, is, m. & f. rĕ, ĭs, n. Ovid. P. 3. 3. 5. *Dat gespleeten, of verdeelt is, dat twee opgangen heeft.*

Valvæ bifores. Ovid. M. 2. 4. *Een dubbele deur, een deur die aan tween opgaat, of opslaat.*

Biforem dat tibia cantum. Virg. Æ. 9. 618. *Men speelt op de fluit met twee gaten.* Door verzetting voor Biforis tibia. Deeze fluit had een veel zoeter en aangenamer geluid dan d'andere, die maar een gat had.

† **BĬFŌRMĀTUS**, ă, ūm. Cic. T. Q. 2. 8. zie Biformis.

BĬFŌRMĬS, is, m. & f. mĕ, ĭs, n. Virg. Æ. 6. 25. Hor. O. 2. 20. 2. *Tweevormig, die tweederlei gestalte, of gedaanten heeft.*

BĬFRŌNS, ŏntis. omn. gen. Virg. Æ. 12. 198. *Met twee voorhoofden, of twee aangezichten, die twee aangezichten heeft.*

BĬFURCUS, ă, ūm. Liv. 33. 5. Colum. 3. 18. *In tween gespleeten, of gesplitst; met twee punten, of twee tanden.*

BIG.

BĬGĀ, æ. f. Plin. H. 34. 8. Suet. T. 26. 3. en

BĬGÆ, ārūm. f. plur. Æ. 5. 720. *Een gespan van twee paerden. Een koets, of wagen met twee paerden bespannen.* Varro L. L. 9. 3. tekend aan dat men niet zegt, duæ bigæ, noch tres bigæ, maar binæ, ternæ bigæ. *Twee, drie bespannen wagens.* (Servius over Virg. Æn. 2. 272. zegt, dat de Dichter spreekt naar de konst, die vereischt dat men zaaken uit veele bestaande, alleen in plurali spreeke, als bigas... maar dat het gezag der Schrijveren ons dikwils doet veranderen, by voorbeeld. Stat. Th. 6. 338.)

BĬGĀTUS, i. m. Liv. 23. 15. *Een stuk geld waar op een rytuig met twee paerden bespannen gemunt staat.*

BĬGĀMĬĀ, æ. f. zi. Bigamus.

BĬGĀMUS, ă, ūm. *Een die tweemaal getrouwt is geweest, of die twee wyven heeft gehad*, 't zy dat beide de vrouwen levende zijn, *of* dat hy de een na de dood van d'andere heeft getrouwt. Deeze twee woorden, zijn alleen by de Kerkelijke Schrijveren in gebruik.

(**BĬGEMMĬS**, is, m. en f. mĕ, ĭs, n. *Iets daar twee edelgesteenten aan zyn*, by voorbeeld, *een ring.* Anulus bigemmis *by* Treb. Poll. in Claud. 14. *Een ring met twee steenen.*)

Bigemmis resex. Colum. 5. 5. *Een wyngaard met twee ranken, of met twee loten.*

BĬGĔNĔRI, æ, ă. adj. plur. het masculinum staat by Varr. R. R. 2. 8. het neutrum by Festus. *Tweeslachtige beesten, dieren van tweederlei geslachten, of tweederlei dieren geteelt*, als de muilezels, luipaerden, enz. Men vind in Varro noch elders Bigenus, ă, ūm, niet, noch Bigeneris en Bigenere, die de woordenboeken zonder voorbeelden bybrengen. Ik meine echter dat men Bigener, ă, ūm, in 't enkel getal zou konnen zeggen.

BĬGĔRRĬŌNĔS, ūm. m. plur. Cæs. B. G. 3. 27. 1. *Bigorre, of d'inwoonders van Bigorre*, in Gaskonjen.

BIJ.

BĬJŪGĬS, ĭs, m. & f. gĕ, ĭs, n. Virg. G. 3. 91. en

BĬJŪGUS, ă, ūm. Virg. Æ. 10. 253. *Met twee dieren bespannen.*

Bijuge curriculum. Suet. C. 19. 5. *Een rytuig, 't zy wagen, koets, of karfsel met twee paerden.*

Leones bijugi. Lucret. 2. 601. *Een gespan van twee leeuwen, of een zegewagen van twee leeuwen getrokken.*

BĬJŪGĪ, ōrūm. m. p. worden als een substantivum voor *een wagen met twee paerden*, genomen by Virg. Æ. 10. 453.

Bijugum certamen. Virg. Æ. 5. 144. *Een gevecht op wagens met twee paerden.*

BIL.

BĬLĀNX, āncis. f. *Een waage, of weegschaal.* Dit woord is geen Latijn.

BĬLĬBRĀ, æ. f. Liv. 4. 15. *Twee pond gewigt.* Dit woord is niet zeker. De meeste leezen in Livius Bilibre.

BĬLĬBRĬS, is, m. & f. brĕ, is, n. Mart. 11. 50. 9. Plin. H. 18. 11. *Twee pond zwaar, van twee pond gewigt.*

BĬLĬNGUĬS, ĭs, m. & f. guĕ, ĭs. n. Hor. S. 1. 10. 30. Curt. 7. 5. 29. *Die twee taalen kan, of spreekt.*

* Bilinguis. Virg. Æ. 1. 665. Phædr. 2. 5. 25. *Tweetongige, een die uit twee monden spreekt, een leugenaar, bedrieger, geveinsde, een valsch mensch.*

(Bilinguis. Plaut. P. 2. 4. 28. *Een snappert, langtong, of kakelaar, een snapachtig mensch.*

BĬLĪNGUĬŪM, ii, n. Plaut. 5. 1. 15. *Een kus, een zoen*, eertijds by d'Ouden in de minnary gebruikelijk.)

BĬLĬŌSUS, ă, ūm. Cels. 2. 8. *Galachtig, vol gal, toornig, oploopend, haastig, korzelig.*

Biliosum sputum. Cels. 2. 6. *Een galachtig uitbraakzel, een uitbraakzel vol gal.*

BĪLĬS, is. f. Cic. T. Q. 1. 24. *De gal, de galachtige vochtigheit.*

Bilis atra. Plaut. Capt. 3. 4. 64. *Zwarte gal, zwartgalligheit, zwaarmoedigheit, zwaargeestigheit.*

Atra bili percitus. Plaut. Am. 2. 2. 95. *Zeer zwaarmoedig, of zwaargeestig.*

* Bilis. *Ontsteeking, ontroering, toorn, woede, gramschap, verwoedheit, hestigheit, haastigheit.*

Bilis difficilis. Hor. O. 1. 13. 4. *Een hevige toorn.*

Bilem commovere. Cic. Att. 2. 7. *Ontsteeken, quaad, gram, of toornig worden.* Alicui movere. Hor. E. 1. 19. 20. Mart. 5. 26. *Iemant ontroeren, tergen, toornig, of quaad maaken.*

Bilis libera. Hor. Ep. 11. 18. *Een boosheit die men den vryen toom viert, of waar door men alles zegt wat men wil.*

Commota bili *of* bile fervere. Pers. 4. 5. *Ontsteeken zyn, heel quaad, heel gram, heel gestoort, heel ontroert, of heel toornig zyn.*

Effundere bilem. Juv. 5. 159. *Zyn gal uitbraaken, zyn woede, of gramschap toonen.*

BĬLĪX, īcis. Adj. Bilix lorica. Virg. Æ. 12. 375. *Een dubbel geweeven,*

weeven, of *dobbel gevoërde wapenrok; een dobbele maliënkolder.*

BILŪSTRIS, is, m. & f. trĕ, is, n. Ovid. Am. 2. 12.9. *Van tien jaaren, tienjaarig.*

BIM.

BĪMĂRĬS, ĭs, m. & f. rĕ, ĭs, n. Hor. O. 1. 7. 2. Ovid. M. 12.27. *Tusschen twee zeen, dat de zee aan beide zijden heeft, dat van twee zeen word bespoelt*, of *tusschen twee zeen legt.*

BĬMĀTĔR, tris. Ovid. M. 4. 12. *Die twee moeders heeft, van twee moeders geboren.* Ovidius noemt dus Bacchus, vermids zijn eerste moeder, terwijl ze van hem zwanger was, door den blixem vernield zijnde, Jupiter hem in zijn dye zette, en hem voor een tweede moeder verstrekte.

BĬMĀTŬS. ūs. m. Varr. R. R. 2. 5. *d'Ouderdom van twee jaar, de tijd van twee jaaren.*

BĬMEMBRIS, is, m. & f. brĕ, ĭs, n. Virg. Æ. 8.293. *Van tweederhande leden, die tweederlei slach van leden heeft*, by voorbeeld, een gedeelte van een mensch en het ander van een paerd; half mensch half paerd, als een paerdmensch.

BĬMENSIS, ĭs, m. *Twee maanden, de tijd van twee maanden.*

Anni & bimensis tempus prorogare. Liv. 45. 15. *Den tijd een jaar en twee maanden uitstellen.*

BĬMĒSTRĬS, ĭs, m. f. trĕ, ĭs, n. *Van twee maanden.*

Bimestre frumentum. Plin. H. 18. 7. *Koren van twee maanden.* Stipendium. Liv. 9. 43. *Een bezolding van twee maanden.*

Consulatus bimestris. Cic. F. 10. 24. *Een burgermeesterschap van twee maanden*, of *dat twee maanden duurt.*

BĬMŪLŬS, ă, ŭm. Suet. C. 8. 10. Catull. 17. 13. *Tweejaarig, van twee jaaren.* (Valla E. 1. 5. zegt, dat het eigentlijk van kinderen gezegt word, die na dien tijd noch konnen groeijen, en niet van de dieren, die binnen dien tijd hun groeijen gedaan is.)

BĬMŬS, ă, ŭm. Taurus bimus. Varr. R. R. 2. 5. *Een tweejarige stier.* Merum bimum. Hor. O. 1. 19. 15. *Een tweejarige wijn, een wijn van twee jaar*, of *die twee jaar oud is.*

• Sententia bima. Cic. F. 3. 8. *Een besluit waar door men een ampt voor twee jaren zou moeten bedienen.*

Pensio bima. Mart. 12. 31. 3. *Een betaling van*, of *voor twee jaren.*

Bima Legio. Cic. F. 10. 24. *Een Legioen dat eerst voor twee jaren is opgerecht.*

BIN.

BĬNŌCTĬŬM, ĭi. n. Tac. An. 3. 71. 4. *Twee nachten, de tijd van twee nachten.*

BĬNŌMĬNIS, ĭs. m. & f. nĕ, ĭs. n. Ovid. P. 1. 8. 10. *Met twee naamen, die twee naamen heeft.* Festus zegt in deezen zin, Binomius, a, um. Alhoewel Scaliger wil dat men ook in deeze laatste plaats Binominis leeze.

† BĪNŬS, ă, ŭm. *Twee, van twee, dubbel*, of *dobbel*. De Dichters gebruiken dit adjectivum in 't enkelvoud, by voorbeeld,

Binus honos. Ovid. P. 4. 9. 64. *Twee bedieningen.* Bina supellex. Lucret. 4. 453. *Dubbele huisraat.*

BĪNI, æ, ă, adj. plur. Cic. F. 5. 22. *Twee, een paar.*

Bini. Plin. H. 12. 17. *Twee tessens, twee te gelyk, bij paaren, twee aan twee.*

Binas accepi literas. Cic. F. 10. 5. *Ik heb twee brieven ontfangen.*

Binis annis. Plin. H. 2. 8. *Alle twee jaaren.*

• Centesimis binis fenerari. Cic. V. 3. 72. *Tegens twee ten honderd zijn geld bij de maand uitdoen*, of *uitzetten.*

BIP.

BĬPĀLĬŬM, ĭi. n. Colum. 3. 5. Liv. 3. 26. *Een houweel, schup*, of *spaade.*

BĬPALMIS, ĭs. m. & f. mĕ, ĭs. n. Varr. R. R. 3. 7. Liv. 42. 65. *Twee palmen lang, breed*, of *diep.*

BĬPARTĬŎR, īris, ītŭs sŭm, īri. acc. Colum. 11. 2. *In twee deelen scheiden*, of *verdeelen.* Zommige schrijven, Bipertior.

Proximis villis bipartiti sunt. Cic. C. 3. 2. *Zij zijn in twee hoopen in de naastgelegene dorpen verdeelt.* Bipartiti, word daar lijdelijk genomen, als of het quam van Bipartio, is, &c. dat in deezen uitgang niet gevonden word.

BĬPĀRTĪTŌ. adv. Vitruv. 1. 5. 4. 7. *In twee deelen, in tweën.* Men zegt ook Bipertito. Het eerste is 't zekerste.

Bipartito classis distributa est. Cic. Fl. 14. *De vloot is in tweën*, of *in twee hoofddeelen verdeelt.*

Id fit bipartito. Cic. I. R. 2. 29. *Dat geschied tweesins*, of *op tweederlei wijzen.*

BĬPĀRTĪTŬS, ă, ŭm. Cic. T. 22. Cato by Non. 2. 70. *In twee deelen verdeelt*, van een reden sprekende. Men leest ook Bipertita.

BĬPĂTĒNS, entis. om n. gen. Virg. Æ. 10. 5. *Die twee opgangen heeft, die in tweën opstaat*, of *open gaat.* Of, gelijk Servius zegt, *aan beide zijden open staande*, van een slagdeur sprekende.

BĬPĒDĀLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Cæs. B. G. 4. 17. 6. *Van twee voeten in 't vierkant, van twee voeten lang, breed en diep.*

Bipedali hiatu aperiri. Plin. H. 16. 12. *Twee voet opengaan*, of *opslaan, in de hoogte, of in de breedte.*

Homo moduli bipedalis. Hor. S. 2. 3. 309. *Een man van twee voet hoog.* Zommige beweeren dat de Dichter zeggen wil, *Een man van slechte afkomst, ver beneden 't gemeen.* d'Eene en d'andere zin kan in deeze plaats te pas koomen.

BĬPĔDĀNĔŬS, ă, ŭm. Colum. 4. 1. *Van twee voeten, van twee voet in 't vierkant, van twee voeten hoog, lang, breed, en diep.* Hy zegt ook 2. 2. naar zommiger gevoelen, Bipedanus, a, um, in deezen zin. 't Is echter beter het eerste te gebruiken.

BĬPENNĬFĔR, ă, um. Ovid. M. 4. 22. *Die een hellebaard*, of *spies draagt, met een spies*, of *bijl, die aan beide zijde scherp is, gewapent.*

BĬPĒNNIS, ĭs. f. Virg. Æ. 2. 479. Hor. O. 4. 4. 57. *Een hellebaard*, of *spies. Een bijl aan beide zijden scherp.* Een Timmermans werktuig.

BĬPĒNNĬS, is. m. & f. nĕ, ĭs. n. Plin. H. 11. 28. *Tweevleugelig, die*, of *dat twee vleugels heeft.*

BĬPĒS, ĕdis. omn. gen. Cic. N. D. 1. 34. *Tweevoetig, die twee voeten heeft.*

BIR.

BĬRĒMĬS, ĭs. f. Cic. V. 5. 20. *Een galei met een dubbele roeibank*, of *een dubbele rij riemen.*

Biremis levis. Liv. 24. 40. Biremis scapha. Hor. O. 3. 29. 62. *Een boot*, of *roeischuit met twee riemen.*

BIS.

BĬS. Adv. Cic. Or. 45. *Tweemaal, twee reizen, tweewerf.*

In eo bis falleris. Cic. A. 8. 4. *Gij mist daar tweesins in; gij hebt daar twee misslagen in.*

Bis stulte facere. Ter. Hec. 3. 2. 8. *Een dubbele gekheit*, of *twee zotternyen begaan; dubbel*, of *puur stapel gek zyn.*

Bis die. Plin. H. 10. 53. Hor. O. 4. 1. 25. *Tweemaal daags, twee reizen daags.*

Bis tanto inter se amici sunt, quam inter se prius. Plaut. Am. 3. 2. 62. *Zy zyn nu tweemaal beter vrienden dan van te vooren.*

Bis ter. Hor. Ep. 4. 8. *Zeswerf, zesmaal, zes reizen.* Bis ter-ve. Hor. Ep. 5. 33. *Twee of driemaal.* Bis terque. Hor. A. P. 354. *Twee en drie reizen*, en dus zegt men in Dichtkunde, Bis sex. Virg. Æ. 11. 9. *Tweemaal zes.* Bis quinque. Hor. E. 2. 1. 24. *Tweemaal vyf.* Bis decies. Mart. 1. 12. 2. *Tweemaal tien reizen.*

Bis quini dies. Virg. Æ. 2. 126. *Tien dagen.* Bis seni dies. Virg. E. 1. 44. *Twaalf dagen.* Bis denæ naves. Virg. Æ. 1. 385. *Twintig scheepen.* Ovid. F. 3. 124. zegt, Bis quinus mensis. *De tiende maand*, voor bis quintus.

Primis diebus bis septenis, gravi somno premuntur. Plin. H. 8. 36. *De twee eerste weeken zyn ze heel slaperig.*

BĪSĂCCIŪM, ĭi. n. Petron. c. 32. *Een knapzak, een dubbele z. k.* De Vriezen z ggen, *een dubbele knis.*

BĪSĔTĂ, æ. f. Festus. *Een zeugje, dat op de zes maanden aan beide zyden lang haair krygt.*

BISALTÆ, ārum. m. plur. Virg. G. 3. 464. Plin. H. 4. 10. *De Bizalters*, een volk van Macedonien.

BISŌN, ōntis. m. Plin. H. 8. 15. Mart. Sp. 23. 4. *Een buffel, zekere wilden os.* (Over de soort van dit gedierte, zijn het de hedendaagsche schrijvers niet eens. Zie Gesner. de Quadrup. p. 144.)

BĪSSELLIŪM, ĭi. n. Varr. L. L. 4. 28. *Een armstoel, lenstoel, armzetel, zitbank.*

BĪSSEXTŪM, ī. n. of Bissextus, ī. m. Cels. Dig. 50. 16. 98. Macrob. S. 1. 14. Censor. D. N. 20. *De schrikkeldag.* Een dag die by alle vier jaaren, na den 24sten van Sprokkelmaand, word gevoegt.

BĪSTŌNES, ūm. m. plur. Plin. H. 4. 11. *Zekere volkeren van Tracien*, men neemt ze ook voor de *Traciers* zelfs.

BĪSTŌNIŪS, ă, ūm. Ovid. M. 13. 430. *Van Tracien; die van Tracien is*, of *dat tot deeze Volkeren behoort.*

BISŬLCŬS, ă, ūm. Ovid. M. 9. 65. Plin. H. 10. 1. *Gevorkt, in tweeën gesplitst*, of *gespleeten.*

BĪS-ŬLTOR, ōris. m Ovid. F. 5. 595. *Een dobbele wreeker, tweemaal een wreeker.*

BISURGIS. Zie Visurgis.

BĪSYLLĂBŬM, ī. n. Varr. L. L. ... 52. *Een woord van twee lettergreepen.* Zommige willen dat 'er Nomen, of verbum onder verstaan word.

BIT.

BĪTHYMŪM, ī. n. Plin. H. 11. 16. *Zekere honig op bloemen van tweederlei thym gewonnen.* Hy word voor zeere oogen en gezwellen gebruikt.

BĪTHYNIĂ, æ. f. Claud. Eut. 2. 247. *Bithyniën*, een land van klein Aziën recht over Traciën, boven Ilium gelegen.

BĪTHYNĪ, ōrūm. m. Tac. An. 12. 22. 5. *De Bithyniers, het volk van Bithyniën.*

BĪTHYNICŬS, ă, ūm. *Bithynisch, Bithynische, van Bithyniën.* Festus zegt dat Pompejus dus genaamt wierd, om dat hy dit land gewonnen had.

BĪTHYNŪS, ă, ūm. Hor. E. 1. 6. 33. Juv. 7. 15. *Van Bithyniën*, of *dat tot Bithyniën behoort.*

† BĪTIENSES, ium. m. plur. Festus. *Zwervers, landlooers, luiden die altyd reizen en trekken, die altyd op reis*, of *op weg zyn.*

BĪTŪMĔN, inis. n. Virg. E. 8. 82. Plin. H. 35. 15. *Joodenlym*, zekere vette en lijmachtige aarde. (Wy beschrijven het over Curt. 4. 3. 2. §. 7.)

BĪTŪMĬNĀTUS, ă, ūm. Plin. H. 31. 6. *Dat naar joodenlym ruikt; dat met joodenlym is vermengt*, gelijk 't water dat door een gracht loopt waar in joodenlijm is.

BĪTŪMĬNEUS, ă, ūm. Ovid. M. 15. 350. *Van joodenlym, dat tot joodenlym behoort.*

BĪTŪMĬNŌSUS, ă, ūm. Vitruv. 8. 3. *Van joodenlym, dat naar joodenlym gelykt, dat een geur naar joodenlym heeft.*

BĪTŪRĬGĒS, ūm. m. plur. Cæs. B. G. 7. 5. 1. *d'Ingezetenen van Berri.* Men noemt heedendaags *Bourges, de hoofdstad van Berri*, met deezen naam. Zommige noemen ze Bituriges Cubi, om ze te onderscheiden van de Bituriges Ubisci, of Vibisci, dat de *Bourdelaizen zyn*, maar dit onderscheid is slechts na den tijd van Julius Cæsar en Titus Livius gemaakt.

BIV.

BĪVĬRĂ, æ. f. Varr. by Non. 2. 83. *Een weduwe*, naar de verklaring van Nonius. Of, naar de meening van anderen, dat waarschijnelijker is, *een vrouw die twee mannen heeft gehad.*

BĪVĬŪM, ĭi. n. Virg. Æ. 9. 238. *Een tweesprong, de plaats daar twee wegen door malkanderen loopen*, of *wel daar men twee wegen vind.*

Bivium dare ad aliquid. Varr. R. R. 1. 18. *Ergens twee wegen toe aanwyzen*, dat is, *twee verscheide middelen tot aan de hand geeven*, of *verschaffen.*

BĪVĬUS, ă, ūm. Virg. Æ. 11. 516. *Dat twee wegen heeft, daar twee wegen zyn.*

BĪZANTIŪM, ĭi. n. Zie Bysantium.

BLA.

BLĂCTĔRO, ās, ārĕ. Ovid. Phil. 56. *Blaeten, of bleeten als de rammen.*

BLÆSÆ, ārūm. f. plur. of BLÆSĬĂ, æ. f. *Blois*, een stad op de Loire tusschen Orleans en Tours.

BLÆSUS, ă, ūm. Ovid. Am. 2. 6. 24. *Belemmert van tong, qualyk bespraakt, lispende, die zommige letters niet uitspreekt*, voornamentlijk de *R.* en *S.* Martialis noemt dus de kinderen 5. 34. 8. en dronke luiden 9. 88. 2. die niet doen dan stamelen en halve woorden spreeken.

Lingua blæsa. Ovid. Art. 3. 294. *Een lispetong*, of *belemmerde tong.*

BLANDĒ. Adv. *Zoetelyk, vriendelyk, liefelyk, vleyende, heusche'yk, op een zoete*, of *aangenaame wyze.* De compar. Blandius staat by Cic. de Or. 1. 24. en de superl. Blandissime by Cic. Clu. 26.

Blande aliquem alloqui. Ter. Ph. 2. 1. 22. Appellare Plaut. Truc. 1. 2. 61. *Iemant vriendelyk aanspreeken, toeroepen*, of *roepen.*

Blande dicere. Ter. Ad. 5. 4. 24. *Vriendelyk in 't spreeken*, of *in zyn woorden zyn; goede*, of *vriendelyke woorden geeven.*

Tentare aliquem blande. Ovid. Art. 1. 273. *Iemant door schoonspreeken verzoeken*, of *poogen te winnen.*

BLANDĪCELLŬS, ă, ūm. Blandicella verba Festus. *Schoone woorden, vleyende redenen.* Dit woord is niet zeer in gebruik.

‡ BLANDĪDĪCUS, ă, ūm. Nunc mihi blandidicus es. Plaut. Pœn. 1. 1. 10. *Nu geeft gy my schoone woorden.*

BLANDĪLŎQUĔNS, entis. omn. gen. *Schoonspreekende, vleyende*, of *vriendelyk in woorden.* Dit woord is nooit van 't beste gebruik geweest by d'Ouden. (Laberius gebruikt het by Macrob. S. 2. 7.)

BLANDĪLŎQUENTĬĂ, æ. f. Een oud Dichter by Cic. N. D. 3. 25. *Een schoon spreeken, zoete en vriendelyke woorden.*

BLANDĪLŎQUENTŬLŬS, ă, ūm. Plaut. Trin. 2. 1. 13. *Een schoonspreeker*, of *vleyer, een heel vriendelyk*, of *beleeft mensch in woorden.*

BLĀNDĬLŎQUŬS, ă, ŭm. Plaut. B. 5. 2. 54. zie Blandiloquentulus.

† Vox blandiloqua. Sen. A. 2. 289. *Een zeer liefelyke*, of *aangenaame ftem.*

BLĀNDĪMĔNTŬM, ĭ. n. Cic. Cœl. 17. *Liefkoozing*, *heusheit*, *beleefdheit*, *vleying*, *gevlei*, *zoetigheit*, *aanlokkelykheit*, *aantrekkelykheit*, *minzaamheit*, *troeteling.*

* Blandimentum. *Een groote zorg om een gewas aan te queeken.*

Blandimentis impetrare radices. Plin. H. 17. 13. *Door veel moeite wortel doen fchieten*, of *doen wortelen.*

BLĀNDĬŎR, īris, ītŭs sŭm, īrī. dat. Cic. Am. 26. *Vleyen*, *liefkoozen*, *ftreelen*, *troetelen*, *pluimftryken*, *vriendelyk handelen.*

Blandiri alicui. Cic. Fl. 37. *Iemant vleyen*, *liefkoozen*, *pluimftryken*, hem door vriendelijke woorden, bejegeningen, *of* op wat wijze het ook zy, inwinnen.

Per fe & per alios mirifice mihi blanditur. Cic. Fr. 2. 12. *Hy toont my honderd beleefdheden door zichzelven*, *en door anderen.*

Suaviter blanditur fenfibus noftris voluptas. Cic. A. Q. 4. 45. *'t Vermaak ftreelt liefelyk onze zinnen.*

Quædam partibus blandiuntur, fed in fummam non confentiunt. Quintil. I. O. 4. 2. *Daar zijn zekere dingen die eenig licht*, of *eenige opening aan een zaak geeven*, *maar die 't voornaamfte en den grond van 't ganfche geding niet doen zien.*

‡ BLĀNDĪTĔR. Adv. Plaut. Pf. 5. 2. 3. zie Blande.

BLĀNDĪTĬĂ, æ. f. Cic. Pl. 12. *Liefkoozing*, *vleying*, *ftreeling*, *pluimftryking*, *gevlei*, *vriendelykheit*, *troeteling.* Het meervoud Blanditiæ, arum. f. is meer in gebruik.

Flecti & capi blanditiis. Ovid. Her. 17. 91. *Zich door liefkoozingen laaten inwinnen*, of *door vleyeryen laaten overhaalen.*

Nummulos blanditiis extorquere ab aliquo. Cic. Att. 1. 18. *Iemant door zoete woorden eenig geld aftroonen*, *van iemant door vleyeryen eenig geld krygen.*

Blanditiis fe in alicujus confuetudinem immergere. Cic. Clu. 13. *Zich door vleyeryen in iemants gunft dringen*; *door gevlei iemants gunft winnen.*

Vendere blanditias. Tib. 1. 10. 77. *Om voordeel vleyen*, *pluimftryken om 't genot.*

‡ BLĀNDĪTĪM. Adv. Lucret. 2. 173. zie Blande.

BLĀNDĪTŪS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 23. *Aangenaam*, *liefelyk*, *vermaakelyk*, *genoeglyk*, *behaaglyk*, *zoet*, van een reis, wandeling, enz fpreekende.

* Blanditum tempus. Plin. H. 9. 10. *Een goed*, *liefelyk*, of *aangenaam jaargetey.*

BLĀNDĬTŪS, ūs. m. Lucret. 2. 873. Zoo leezen zommige, zie Blanditia.

BLĀNDŬS, ă, ŭm. Plaut. Caf. 3. 3. 21. *Vriendelyk*, *zacht*, *heufch*, *beleeft*, *zoet*, *aangenaam*, *minzaam*, *vleyende.* De compar. blandior ftaat by Ter. Hec. 5. 4. 21. en de fuperl. Blandiffimus by Ovid. Her. 15. 27.

Blandus amicus. Cic. Am. 25. *Een vleyend*, of *valshertig vriend.*

Blandus Doctor. Hor. S. 1. 1. 25. *Een zachte*, of *vriendelyke Meefter.*

Anni blandi. Prop. 4. 1. 137. *De zoete*, of *genoeglyke jaaren*, *de jeugdige jaaren*, *de jeugdige tyd.*

BLĀPSĬGŎNĬĂ, æ. f. Plin. H. 11. 19. *Zekere ziekte die de byen het voortzetten belet.*

(BLĀSPHĒMĀBĬLĬS, lĭs, m. en f. le, lis, n. *Lafterlyk*, *lafterenswaerdig*, *wraakbaar*, *dat verdient gelaftert te worden*, *waerdig dat 'er qualyk van gefprooken worde.*

Quanto autem blafphemabile eft? Tertull. de Cult. fem. 12. *Maar hoe veel te meer is 't lafterenswaerdig? Hoe veel te meer verdient het dat men'er qualyk van fpreeke?*

BLĀSPHĒMĀTĬŎ, ōnĭs, f. *Laftering*, *Godtslaftering.*

Ne juftæ blafphemationis caufa fimus. Tertull. de Cult. Fem. 12. *Dat wy geen oorzaak geeven tot Godtslaftering*; of *dat Godt om onzent wil niet gelaftert worde.*)

BLĀSPHĒMĬĂ, æ. f. Prudent. Pf. 716. *Laftering*, *Godtslaftering*, *gruwelyke eedzweering.*

BLĀSPHĒMŎ, ās, āvī, ātŭm, āre. Prudent. Ap. 347. Hieron. E. ad Vigilantium. *Lafteren*, *Godt lafteren*, *fchrikkelyk zweeren.* Deeze vier woorden zijn alleen by de kerkelijke fchrijveren in gebruik.

(BLĀTĔRĀTŬS, ūs. m. Sidon. E. 9. 11. *Gefnap*, *geklap*, *gerel*, *gezwets.*)

BLĀTĔRŎ, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Hor. S. 2. 7. 35. *Snappen*, *klappen*, *rellen*, *praaten*, *beuzelen*, *zwetzen*, *veel praats maaken*, *veel fnaps*, of *veel praats hebben.*

BLĀTĔRŎ, ōnĭs. m. Gell. 1. 15. *Een fnapper*, *klapper*, *zwetzer*, *beuzelaar*, *een die veel fnaps*, of *veel praats heeft.*

‡ BLĀTĬŎ, īs, īrĕ. Nugas blatis. Plaut. Curc. 3. 82. *Gy relt niet dan van een deel beuzelingen.*

BLĀTTĂ, æ. f. Virg. G. 4. 243. *Een honigworm.*

Blatta. Hor. S. 2. 3. 119. Mart. 6. 60. 7. *Een mot*, *papierworm*, of *fchietworm*, die de kleederen, boeken, enz. doorcet.

BLĀTTĀRĬĂ, æ. f. Plin. H. 25. 9. *Motkruid*, *mottenkruid*, zeker gewas.

BLĀTTĀRĬŬS, ă, ŭm. Blattaria balnea. Senec. E. 86. *Baden vol motten*, of *fchietwormen.*

BLĀTTĔŬS, ă, ŭm. Eutrop. 7. 9. Vopifc. Aur. 46. *Purperverwig*, *van purperverwe*, of *purperkleur*, alhoewel men by niet een goed Schrijver Blatta vind, om *'t purper* te beteekenen. (Altoos geen ouder dan by Lamprid. Hel. 33. en Sidon. E. 9. 13. De Keizers Arcadius, Honorius en Theodofius gebruiken het ook C. d. 11. 7. 10.

BLĀTTĬĀRĬŬS, ĭi, m. Cod. 10. 64. 1. *Een purperverwer.*

BLĀTTĬFĔR, ă, ŭm. *Gepurpert*, *die purper aan heeft*, of *purper draagt*, *die in 't purper gekleedt is.*

Quam coronam tribuit blattifer fenatus. Sidon. E. 9. 16. *Welke kroon de gepurperde Raad*, of *de Raad in 't purper gekleedt*, *toeftaat.*)

BLĀVĬĂ, æ. f. *Blaye*, een ftad van Xaintonjen aan den Girondeftroom.

BLE.

‡ BLĒNNŬS, ă, ŭm. Plaut. Curc. 2. 3. 1. 2. *Slecht*, *gek*, *dom*, *bot*, *plomp.* (Blennus. *Stomp*, *eggig*, *met kalk beflagen.* Zoo wil Gruter. Sufp. 1. 5. dat men leezen zal in 't volgende voorbeeld.

Habeo dentes blennos. Plaut. Curc. 2. 3. 39. *Myn tanden zijn ftomp*, of *eggig*, of *met kalk beflagen.*)

BLI.

BLĬTĔŬS, ă, ŭm. Plaut. Truc. 4. 4. 1. *Een flechthoofd*, *weetniet*, *gek*, *een flecht*, *onnozel menfch.* De leenfpreuk is genomen van *Moyer*, zeker kruid, dat ganfch fmaakeloos is.

BLĬTŬM, ĭ. n. Plaut. Pf. 3. 2. 26. *Moyer*, een laf fmaakeloos kruid.

BOA.

BŎĂ, æ. f. Plin. H. 8. 14. *Zekere waterflang*, dus genaamt uit inzicht van zijn grootte en dikte, dikwils byna die van een os gelijk, *of* om dat hy door zijn beet een fchrikkelijk gezwel maakt.

Boa. Plin. H. 24. 8: 26. 11: 28. 18. *Kinderpokjens*, of *mazelen.*

Boa. Feftus. *Een gezwel aan de beenen en dyen dat men door te veel gaan krygt.*

BŎĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van den os*, *dat tot de offen behoort.*

Boarium forum. Plin. H. 28. 2. Fe-

Festus. *D'ossenmerkt*, of *ossenmarkt*. De Dichter Prop. 4. 10. 19. noemt ze Boarium Arvum.

BOE.

BŎĒMĪ, ōrūm. m. plur. *De Bohemers, het volk van Bohemen in Duitschland.*

BOEOTIĂ, æ. f. Cæs. B. C. 3. 4. 2. *Beotien, een landschap van oud Griekenland, waar van Theben de hoofdstad was.*

BOEOTIUS, ă, ūm. Ovid. M. 3. 13. *Van Beotien, Beotier*, of *Thebaner*. Deezen Dichter zegt ook, Bœōtūs, ă, ūm. M. 12. 9.

BOI.

BŌJĂ, æ. f. Plaut. As. 3. 2. 5. Festus. *Een yzere halsband, halsboeye, of keten die men om den hals der misdadigers deed.* (Brod. Misc. 2. 10. meint dat het een riem geweest is van een ossenhuit gemaakt.)

Boja. Cæs. B. G. 7. 14. 5. *Het Bourbonnois, 't land van Bourbon.* Een landschap van Vrankrijk. Dit woord is niet zeker in Cæsar.

(BŎJĒMŪM. Tac. G 28. 4. Boiohæmum. Paterc. 2. 109. 5. Βαιαιμον. Strab. 7. 201. *Bohemen.* Een Koningkrijk van Duitschland.)

BŎJI, Bojōrum. m. plur. Plin. H. 3. 17. *De Beyeraars, 't volk van Beyeren in Duitschland.*

Boji. Cæs. B. G. 1. 28. 4. *De Bourbonners*, of *Bourbonnezers. 't Volk van 't land van Bourbon* in Vrankrijk.

(BOICUS, ă, um. Boicus ager. Festus. *De velden der Beyeraars*, of *die de Beyeraars toebehooren.*)

BOL.

BŌLĒTĀRĬŪM, ĭĭ. n. of Bōlētāriă, æ. f. Mart. 14. 101. *Een kampernoeljeschotel, een kostelyke schotel waar in voortyds kampernoelje werd opgedischt*, in 't vervolg van tyd zijn 'er andere mingeachte gerechten in opgedischt.

BŌLĒTŪS, ĭ. m. Plin. H. 22. 12. Juv. 5. 146. *Kampernoelje, mot-kampernoelje; eetbaar duivelsbrood*, dat d'Ouden voor een zeer lekker gerecht hielden.

BŎLĬS, ĭdĭs. f. Plin. H. 2. 26. *Een vuurspeer, een vierig luchtverschynsel*, of *verheveling*, hebbende de gedaante van een speer.

Bolis. *Diepgoot, peillood om den grond, of de diepte van 't water te peilen.* Dit woord is uit het Grieksch genomen, en word by niet een goed schrijver gevonden.

BŎLŬS, ĭ. m. Ter. H. 4. 2. 6. *Een mond vol, een beet, een brok, een hacht, een stuk*, of *klomp*, van brood, koper, aarde, enz. spreekende.

* Bolus. Plaut. P. 4. 4. 106. *Een stuk*, of *brok; roof, buit*, in den oneigentlyken zin.

Antequam ad hunc bolum pervenias. Varr. R. R. 3. 2. *Voor dat gy dien brok gekregen hebt.* Van een land dat veel opbrengt spreekende.

Hoc ego te mulctabo bolo. Plaut. Truc. 4. 3. 70. *Ik zal u dien brok ontjaagen*, of *dien buit ontweldigen daar gy op vlamt.*

Bolus. *Lokaas, aas. Een worp met den teerling, Een worp*, of *smeet met het werpnet*, of *'t uitzetten van 't net.*

Nimis lepide jecisti bolum. Plaut. R. 2. 3. 30. *Gy hebt uw aas wel gesmeeten*, of *uw net wel uitgezet, gy hebt een goede slag gedaan.*

Tribus bolis in chlamydem ludere. Plaut. Curc. 5. 2. 13. *Een mantel met drie worpen*, of *gooyen ergens tegens verspeelen.*

BOM.

BŌMBĬLO, ās, ārĕ. Ovid. Phil. 36. *Brommen, hommelen, ruischen*, van bijen spreekende.

‡ BŌMBĬLĀTĬO, ōnis. f. Festus. *'t Gehommel, 't gebrom, 't geruisch van de byen.*

BOMBUS, ĭ. m. *'t Gehommel, 't gebrom, 't geruisch van de byen.*

Intus apes si faciunt bombum. Varr. R. R. 3. 16. *Indien de byen van binnen hommelen*, of *brommen.*

Bombus. Catull. 64. 263. Pers. 1. 99. *Trompetgeschal, trompetgeklank, 't hoorngeblaas, 't geschal*, of *de klank van een trompet*, en van andere diergelijke speeltuigen.

BOMBYCINĂ, ōrūm. n. plur. Mart. 8. 68. 7. *Zyde kleederen.*

BOMBYCINUS, ă, um. Juv. 6. 260. *Van zyde, van zyde gemaakt*, of *geweeven.*

BŎMBYX, ycis. m. Plin. H. 11. 12. *Zyworm.* De zelve schrijver H. 11. 23. gebruikt het ook om *de zyde* zelf te betekenen, en maakt het femininum, alhoewel het Propertius masculinum maakt in 't volgende voorbeeld.

* Bombyce lucet. Prop. 2. 2. 25. *Hy is in 't zy gekleedt.*

Gossipii, of Xili bombyx. Plin. H. 19. 1. *Katoen.*

BON.

BŎNĂ, ōrūm. n. plur. *Goederen, rykdommen, goed, haave.*

Bona caduca. Ulp. Fragm. tit. 17. en 18. Cassiod. V. 5. 24. Justinian. Cod. 6. 50. *Wisselbaare*, of *overgangkelyke goederen, goederen die na de dood van den eigenaar aan den Heer van 't land vervallen.*

Bona vacantia. Cod. 10. 10. 4. *Openstaande goederen*, dat is, *goederen die geen heer hebben, waar van den eigenaar dood is.*

(BONASUS. *Een wild dier in Paeonien, hebbende een stierenkop, een lighaam en maanen als een paerd, en hoorns zeer krom in malkanderen gebogen.* Arist. Hist. An. 9. 45. Plin. H. 8. 15.)

BŎNĬTAS, ātis. f. *Goedheit, deugdzaamheit, goedaardigheit, bescheidenheit, gematigtheit, goedertierentheit, goeden inborst, goeden aart.*

* Bonitas ingenii. Cic. Off. 3. 3. *Uitsteekentheit van verstand, doordringentheit van oordeel.* Causæ. Cic. Dom. 22. *Goedheit, gerechtigheit*, of *rechtvaerdigheit, van een zaak*, of *geding.* Naturæ. Cic. Off. 1. 2. *Goedaardigheit.*

Bonitas soli. Quintil. I. O. 2. 19. Agrorum. Cæs. B. G. 1. 28. 4. Prædiorum. Cic. S. R. 7. *Vruchtbaarheit van een land, van een hofsteede.*

Bonitas vocis. Cic. Or. 18. *De goedheit, deugdzaamheit*, of *kracht der stem.* Verborum. Cic. Or. 49. *De keurlykheit, nettigheit*, of *zuiverheit van woorden.*

Bonorum possessio. Ulp. Dig. 37. 4. 1. *'t Bezit*, of *de bezitting der goederen.*

BŎNNĂ, æ. f. Tac. H. 4. 19. 5. *Bon*, een stad van Duitschland.

BONNĒNSIS, ĭs. m. & f. sĕ, ĭs. n. Tac. H. 4. 20. 1. *Van Bon, die van Bon is, dat tot Bon is*, of *dat tot Bon behoort.*

BŎNŌNĬĂ. æ. f. Plin. H. 3. 15. Cato Or. p. 139. Cic. F. 1. 1. 13. *Bolonje*, een stad in Italien. Daar is 'er ook een in Vrankrijk van deezen naam.

BŎNŌNĬĒNSĬS. ĭs m. & f. sĕ, ĭs. n. Cic. Cl. 86. *Van Bolonjen, uit 't Bolonees, die van Bolonjen is.*

BŎNŪM, ĭ. n. Cic. Fin. 3. 10. *Het goed, het goede.*

Bonum ingenitum. Quintil. I. O. 2. 8. *De natuurlyke hoedanigeden*, of *bequaamheden* van geest, of van lighaam.

Bona ingenii. Quintil. Procem. 1. Animi & corporis. Cic. A. Q. 1. 5. *De goede hoedanigheden, bequaamheden*, of *begaafdheden van ziel en van lighaam.*

Bonum naturæ. Quintil. I. O. 2. 10. *De goederen der natuur, de voordeelen*, of *gaven die ons de natuur gegeeven heeft.*

Bonum literarum. Cic. F. 15. 14. Studii. Quintil. Procem. 17. *'t Voordeel*, of *'t nut der letteren*, of *geleerdheit. Der leeroeffening.*

Bonum publicum. Sall. B. C. 38. Com-

Commune. Lucret. 5. 956. *'t Gemeene welwezen, de gemeene welstant*; *'t nut*, of *'t heil van den Staat*, of *van 't gemeene best.*
Summum bonum esse heræ putabam hunc Pamphilum. Ter. An. 4. 3. 2. *Ik beeldde mij in dat deezen Pamphilus heel dienstig voor myn Jusfrouw was.*
(Bonum. *Voordeel, nut.*
Ea fama Tito pro bono cessit. Suet. Tit 7. 4. *Dat gerucht was Titus voordeelig*, of *Titus deede zijn voordeel met dat gerucht.*
Populum Romanum non pro bono facturum. Sall. B. J. 22. *Het Roomsche volk zou daar geen voordeel van hebben.*)
BŎNUS, ă, ŭm. *Goed, deugdzaam.* Het heeft in vergelijking Melior, *beter.* In den hoogsten trap, Optimus, *alderbest.* Beide moeten ze op hunne plaats gezien worden.
Bonus animus. *Goede moed, onbevreesheit, onbeschroomtheit, schroomeloosheit.*
Bono animo esse. Ter. E. 1. 2. 4. *Goede moet hebben, niet bevreest zijn*, of *niet schroomen.*
Nondum bono erant animo in Rempublicam. Cæs. B. G. 1. 6. 3. *Zy waren noch niet al te wel gezint*, of *genegen tot den Staat. zy waren den Staat noch niet al te zeer toegedaan.*
Bono animo aliquid dicere. Cic. Man. 19 *Iets uit een goed hert*, of *met een goed oogmerk zeggen.*
Bona ætas. Varr. R. R. 2. 6. *Bequaame jaaren.* Forma. Ter. H. 3. 2. 13. *Een goede gestalte, een schoone gedaante.* Memoria. Cic. Att. 8. 4. *Een goed geheugen.* Natura. Ter. E. 2. 3. 25. *Een goeden aart*, of *inborst.*
Scio te bona esse voce. Plaut. Most. 3. 1. 49. *Ik weet dat gij een goede, een harde*, of *sterke stem hebt.*
Bona verba quæso. Ter. An. 3. 1. 32. *Spreek wat zagtjens, bid ik u, al zagtjens, verzoek ik, word niet gram*, of *quaad, bid ik u.*
Bona tua, *of* vestra venia. Cic. D 1. 15. *Met uw verlof, behoudens uw welneemen.*
Bona ars. Hor. E. 2. 2. 43. *of* artes bonæ. Tac. An. 15. 45. 3. *De fraaye konsten. De geleerdheit*, of *schoone wetenschappen.*
Bona librorum copia. Hor. E. 1. 18. 109. *Een goed getal boeken.*
Bonum factum, ut, &c. seq. Suet. J. 80. 3. *'t Is wel gedaan, dat, enz.*
Bonæ fidei emptor. Modest. Dig. 50. 16. 109 *Een kooper ter goeder trouwe*, of *die een goed vertrouwen heeft; die niet geweten heeft, dat de waare eenen anderen toebehoorde; die gemeent heeft, dat de verkooper recht had tot de verkoopinge.*
Bona fide. Ter. H. 4. 5. 13. *Ter goeder trouwe, in goeden gewisse, oprechtelijk, ongeveinsdelijk.*
Sine bona gratia hoc perit. Plaut. Truc. 2. 7. 14. *Dat gaat onnuttelijk verloren.*
Bona pars hominum erat, &c. Hor. S. 1. 1. 61. *Een goed deel*, of *groot getal volks was, enz.*
Vir bonus. Cic. Rull. 3. 3. *Een goed man; een eerlijk*, of *deugdzaam man.*
Bonus. *Bequaam, die een zaak*, of *konst wel verstaat.*
Bonus Poëta. Cic. Fr. 1. 1. *Een goed*, of *uitsteekend dichter. Een dichter, die de dichtkonst wel verstaat.*
Vir bonus militia. Tac. An. 1. 3. 1 *Een goed soldaat, die den oorlog wel verstaat, die in den oorlog ervaren is*, of *die goede kennisse van den oorlog heeft.*
Cornus bona bello. Virg. G. 2. 447. *Een kornoeljeboom, dienstig in den oorlog, bequaam tot oorlogsgereedschappen*, als pijlen, enz.
Bonus. Virg. Æ. 1. 740. *Gunstig, goedgunstig, toegedaan, genegen, gezint.*
Iis rebus supra bonum atque honestum perculsus est. Sall. B. J. 82. *Hij was gevoeliger over die dingen, dan het wel redelijk, en zulk een man betamelijk was.*
De Numidia bonum habere animum. Sall. B. J 45. *Heb een goed gevoelen van de zaaken van Numidien.*
Magis vultum quam ingenium bonum habet. Sall. B. C. 10. *Hij maakt meer werks van 't aangezicht dan van 't hert.*
(Bonus. *Dapper, sterk, kloekmoedig.*
Adversæ res etiam bonos detrectant. Sall. B. J. 53. *De tegenspoeden zijn d'oorzaak dat ook van dappere mannen qualijk gesprooken word.*
Bonis militibus cariturus sum. Curt. 10. 2. 27. *Ik zal ontbloot worden van goede*, of *dappere soldaaten. Ik zal dappere soldaaten moeten missen.*
Bonus. *Rijk, die veel goederen heeft.* Deeze spreekwijs is ontstaan uit het gevoelen van den gemeenen man, die oordeelt dat het hoogste goed in groote rijkdommen bestaat.
In infimo foro boni homines ambulant. Plaut. Curc. 4. 1. 14. *Onder aan de markt wandelen de rijken*, of *de vermogende lieden.* De Dichter verklaart zich zelf terstont, als hy dites daar by voegt.
Etsi video propediem bonorum urbem refertam fore. Cic. Att. 8. 1. *Alhoewel ik zie, dat de stad in 't korte zal vervult worden met luiden van vermogen.* Hij voegt ook straks daar by lautorum *en* locupletium.
Bonus. *Edel.* Deeze schijnen beter te zijn dan andere, om dat ze uit betere ouderen geboren zijnde, ook beter opgevoedt worden.
Quæ crudelitate gravior est bonis. Flor. 1. 7. 4. *Die eenen edelen zwaarder valt dan de wreedheit.*)

BOO.

BŎO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Loeijen, bulken, geschreeuw maaken*, of *schreeuwen als een os.* Varr. L. L. 6. 5. zegt, Bovare.
Boat cœlum fremitu militum. Plaut. Am. 1. 1. 77. *De hemel loeit, klinkt*, of *weergalmt van 't geschreeuw der soldaaten.*
Vox boans. Ovid. Art. 3. 450. *Een loeyende, gillende, bulkende*, of *huilende stem.*
BŎOTES, æ. m. Virg. G. 1. 229. Cic. N. D. 2. 42. *d'Ossenhoeder.* Een t'zamenstelling van den Beer, van waar 't koomt dat hy *Beerenhoeder* word genaamt.

BOR.

BŎRĔĀS, æ. m. Virg. Æ. 12. 365. *De Noordenwind, het Noorden*, of *'t Noordwesten* naar zommiger gevoelen.
BŎREŬS, ă, ŭm. Ovid. Tr. 4. 8. 41. Hygin. P. A. 3. 29. *Noordsch, Noorder, van 't Noorden.*
BORYSTHĔNES, is. m. Plin. H. 4. 12. *De Borysthenesstroom, de Nieper*, een stroom van Schytien, of Sarmatien, (Zie 't geene wy zeggen over Curt. 6. 2. 13)
BŎRYSTHĔNĬDÆ, ārūm. m. plur. Prop. 2. 6. 18. *De Scythen, de Sarmaten.* Volkeren die langs den Nieper woonen.
BŎRYSTHENIUS, ă, ūm. Ovid. P. 4. 10. 53. *Van den Borysthenesstroom, aan de Borysthene*, of *Nieper behoorende.*

BOS.

BŌS, bŏvĭs. m. *en* f. Hor. E. 1. 14. 44. Cic. S. 10. *Een os.* Liv. 1. 7. *en* 45. Virg. E. 1. 9. *Eee koei.* (Tacitus zegt bos femina. G 40. 5) Het heeft in dativo en ablativo plurali, Bobus *en* Bubus. Dit laatste is niet zeer in gebruik. (Ik heb het evenwel gevonden by Lucret. 6. 1129. Ovid. M. 15. 12. Plaut. Most. 1. 1. 59. Cic. N. D. 2. 63. Liv. 26. 48: 41. 14. *en* 15: 22. 10: 23. 12. Vitruv. 10. 6. Varr. L. L. 4: 31. R. R. 1. 23. 24. 31 37: 2. 1. *en* 5. Cato R. R. 5 6. 10. 11. 14. 25. 27. 30. 38. 55. 61. 71. 74. 84. 132. 138. 150. Colum. 2. 2. 11. 21: 3. 15: 6. 1. 2. 5 18. 20. 26: 11. 2: 12 51. Plin. H. 3. 26 6 1. 8. 25. 45: 11. 34: 37. 50. 51: 16. 24. 18. 3. *en* 15. 16. 22. 26. 30: 22. 25: 23.

23. 4: 26. 3. Val. Max. 2. 4. 5. Tac. G. 40. 5. Sen. Thy. 4. 799. Tr. 4. 1022.)

Bos. Plin. H. 18. 3. Plaut. P. 2. 3. 13: 5. 16. *Een ossendaalder*, zeker stuk gelds waar op een os, *of* een paar ossen stonden gemunt.

(Bos is ook een *platte visch* by Plin. H. 9. 24.)

BŌSCĬ, *of* Boschis, ĭdis. f. Colum. 8. 15. *Zekere vogel die in de moerassen*, of *op de zeestrand leeft.*

BŎSPŎRĀNUS, ā, ūm. Cic. Man. 4. *Van den Bosporus; die aan den Bosporus woont.*

BŎSPŎRĬUS, ā, ūm. Mare Bosporium. Ovid. Tr. 2. 298. *De zee van den Bosporus.*

BŎSPŎRUS, ī. m. Βόσπορος. Curt. 6. 2. 13. *De Bosporus.* 't Is een zeer kleine engte der zee, dus genaamt om dat haar een os overzwemmen kan. Daar zijn twee *Bosporussen*, die van Thraciën en die van Cimmeriën. (Wij hebben van beide over Curtius geschreven.)

BOT.

BOTANISMUS. Plin. H. 18. 18. *Uitwieding*, *uitroeijing*, of *het uitplukken van onkruid.*)

BŌTELLUS. ī. m. Mart. 5. 78. 9. *Een beulingje*, of *worsje.* Zie Botulus.

BOTRIŌN, ōnis. m. Mart. 11. 27. 4. *Een druivetros*, *een bos*, of *tros druiven.* Plin. H. 28. 4. noemt dus een geneesmiddel daar druiven in koomen.

BŎTŪLĀRĬUS, ĭi. m. Sen. E. 56. *Een worst- of beulingmaker*, *een worstverkoper*; of *spekkoper.*

(BŎTŬLUS. ī. m. Mart. 14. 72. Laber. by Gell. 16. 7. *Een beuling*, of *worst.* Deeze wierd gemaakt, *of* uit bloet, en word daarom genoemt van Tertull. Apol. 9. Botulus cruore distentus, en van Athen. 3. p. 109. Χορδὴ αἱματιαῖος, *of* uit Met, dit is, gehakt verkensvleesch naar het zeggen van Festus. Botulus, genus farciminis, propter connexionem a bolis sic appellatur. Daar wierden by gedaan het wit van gekookte eieren, de kernen van pijnappelen, uijen, wierook, kort gehakt, en met peper en wijn besprengt, naar de beschrijvinge van Apic. R. C. 2. 5. En van het gehakte vleesch word deeze flach, ruber botellus als of men *roode worst* zeide, genoemt van Sidon. E. 8. 11.)

BOV.

BOVARE. Zie Boare.

(Bovile. Phædr. 1. 9. 4. *Ossenstal.*)

BŎVILLÆ, ārūm. f. plur. Suet. A. 101. 1. *Babuko*, of *Banko*, een stad van 't land van Rome.

BŎVĪLLUS, ā, ūm. Caro bovilla. *Ossenvleesch.* (Misschien word dit woord nergens gevonden. Calepinus trekt uit Plinius deeze woorden aan, Bovillæ carnis jure facile curatur; maar toont noch boek, noch hoofdstuk. Wij hebben ze naerstiglijk gezocht by Plinius, maar niet gevonden. In glossis Philoxeni staat Bovilla, Βοειάζια, indien dit iets tot beweeringe van dit woord doen konde.

† BŎVĪNĀTŎR, ōris. m. Lucill. by Gell. 11. 7. *Haairklover*, *knibbelaar*, *bedilal*; *een die alles berispt*, of *beknibbelt*; *een die alles te zwaar valt*; *een lui*, *log*, *traag*, *loom*, *vuig*, of *vadzig mensch.*

BOX.

BŎX, ŏcis. m. Plin. H. 32. 11. *Zekere zeevisch* die men zomtijds heeft hooren loeijen als een os.

BRA.

BRĂBEŪTES, æ. m. Suet. N. 53. 4. Βραβευτής. *d'Overste der spelen*, *de rechter der worstelstrijden*, *gevechten*, *enz.* Hy verklaarde wie overwinnaar was en gaf hem den prijs. (Zie onze aanrekeninge over die plaats.)

BRĂBYLĂ, ōrūm. plur. n. Plin. H. 27. 8. Βράβυλα. *Wilde laate pruimen*, of *die laat rijp worden.*

BRĂCĂ Ovid. Tr. 5. 10. 34. Men gebruikt het meervoud.

BRĀCÆ, ārūm. f. plur. Suet. J. 80. 3. *Zeker lang en wijd kleed*, dat de Franschen, Sarmaten, Persianen, enz. droegen. (Ambrosius en Agathias, die wij over Suetonius bijgebragt hebben, nemen 't voor *een broek.* Onze Schrijver meint dat het *een lange bovenrok*, of *innosant* geweest zij, en zulks zoekt te beweeren uit Juv. 2. 169. en Mel. 2. 1. Maar Juvenalis wil niet anders zeggen, dan dat ze het gebruik van de kleederen en wapenen in 't vaderland gewoon zouden nalaaren. En Mela schijnt te beschrijven een kleed, waar van de rok, de broek en koussen aan malkanderen vast waren. Zoodanig een kleed gebruiken noch hedendaags de boeren in Swabenland.)

BRĀCĀTUS, ā, ūm. Cic. Font. 11. *Die dit kleed aan heeft*; *die met een lange wijde rok gekleedt is.*

Braccata Gallia. Mel. 2. 5. Plin. H. 3. 4. *Provencen*, *een gedeelte van Langnedok*, *het Narboneesch Gaulen*, of *Vrankrijk*, vermids men daar deeze rok droeg.

BRĂCĂRĂ, æ. f. Ptolem. 2. 5. *Bragne*, een stad en Aartsbisdom in Portugaal, men zegt ook Bracarum, i. n.

BRĀCHĬĀLĒ, ĭs. n. Plin. H. 28. 7. *Armring*, *armband*, *armcieraad.*

BRĀCCHĬĀLĬS, is. m. & f. lĕ, is. n. *Van den arm*, *des arms*, *dat tot den arm behoort.*

Nervus bracchialis. Plaut. Pœn. 5. 4. 99. *Een armzenuwe*, *een zenuwe van den arm.* Crassitudo. Plin. H. 17. 17. *De dikte van den arm.*

BRĀCHĬĀTUS, ā, ūm. Colum. 5. 5. *Wijd uitgespreidt*, *lang geworteld*, *die lange takken*, *vezels*, of *ranken heeft*, van een wijngaard, wortel, boom, enz. spreekende.

BRĀCHĬŎLUM, ī. n. Catull. 61. 181. *Een armtjen*, *een kleinen arm.*

* BRĀCHĬŪM, ii. n. Cic. Or. 18. de Or. 2. 62. *D' arm*, *een arm.*

Brachium maris, fluminis, &c. Liv. 45. 34. *Een arm der zee*, *van een stroom*, *enz.*

Brachium portus. Suet. Cl. 20. 6. Liv. 31. 26. *Een arm van een haven.*

Brachium montium. Plin. H. 5. 27. *De heuvels*, *lulten*, of *hoogten van een berg.*

Brachia vitium. Colum. 5. 5. *De wijngaardranken*, of *wijngaardloten.* Cato zegt R. R. 50. Brachium crassum vineæ. *Een arm*, of *dikke rank van een wijngaard.*

Brachia. Plin. H. 9. 29. *De vinnen*, *waar meê zommige visschen zwemmen.*

Brachium. Hirt. B. A. 30. 3. Liv. 4. 9. Lucan. 3. 385. *Loopgraaf*, *genaakschans.*

Aliquid levi brachio agere. Cic. Att. 4. 16. *Iets ligt*, of *met een ligte hand opmaaken*, *ergens ligt over heen loopen.*

Me quodammodo molli brachio de Pompeji familiaritate objurgas. Cic. Att. 2. 1. *Gij geeft mij als in 't voorbijgaan een steek over de gemeenzaamheit die ik met Pompejus heb.*

(Brachium. Plaut. M. 1. 1. 26. *De snuit van den olifant.*

Brachium. Apul. M. 11. 260. *Een tak van een boom.*)

BRĀCTĔĂ, æ. f. Virg. Æ. 6. 209. *Een blad geslagen gout*, *zilver*, *enz.* *Een stuf*, of *plaat*, van wat metaal het ook zij.

Bractea ligni. Plin. H. 16. 43. *Een blad wagenschot*, waar mede men iets beschiet, of bekleedt.

BRACTĔĀTUS, ā, ūm. *Vergult*, *beschoten.*

Bracteatum lacunar. Sidon. E. 2. 10. *Een vergult gewelf.*

* Bracteata felicitas. Senec. E. 115. *Een schijngeluk*, *een uiterlijk geluk.*

BRĀCTĔĀRĬUS, ĭi. m. *en*

BRACTĔĀTŎR, ōris. m. *Een goutslager*, *kopersfager*, *blikslager*, *enz.* Deeze twee woorden vind men niet dan by de rechtsgeleerden: men kan ze echter gebruiken, (Het eerste word gevonden

den Cod. 10. 64. 1. en by Firmic. 4. 15. 8. 16. Het tweede ftaat by Firmic. 8. 16.)

BRĂCTĔŎLĂ, æ. f. Juv. 13. 152. *Een blaadje*, of *plaatje* van wat metaal het ook zij.

BRĀNCHIÆ, ārum. f. plur. Plin. H. 9. 7. *'t Gehoor*, of *d'ooren der visschen*; waar door zij adem haalen en 't water uitwerpen dat ze ingezwolgen hebben.

BRANNŎVĪCES, ūm. plur. m. Cæf. B. G. 7. 75. 2. *Het volk van Maurienne*, of *van Mertenne in Savoyen.* Het behoorde ten tijde van Julius Cæfar onder 't Narboneefch Vrankrijk.

BRĀSSĬCĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 47. Cato R. R. 158. *Een kool*, *een kool moes.*

Braffica lævis. Cato R. R. 158. *Een losse*, of *ongeslote kool.*

Braffica Cumana. Plin. H. 19. 8. *Breede roode kool.*

Braffica crifpa. Cato R. R. 158. Apiena. Plin. H. 19. 8. *Krulkool.*

BRATUS, ī. f. Plin. H. 1. 12. *Een boom als de Cypressenboom*, die, als hij gebrande word, omtrent een geur heeft als de Cederboom. Hij is alleen in 't Oosten bekent.

BRĀVĬŪM, ii. n. Βραβεῖον. *De prys die in eenige speeloeffening word betaalt.* Dit is een Griekfch woord.

BRE.

BRĔPHŎTRŎPHĪŬM, ĭi. n. Βρεφοτροφεῖον. *Weeshuis*, *stadskinderhuis*, *vondelingshuis.* Dit woord is enkel Griekfch (en word van de rechtsgeleerden gebruikt. Cod. 1. 2. 19.)

BRĔSSĬĂ, æ. f. *Bresse*, een landfchap van Vrankrijk tusfchen de Rhone en Saoneftroom.

BRĔVĪ. Adv. Cic. V. 5. 54. *In korten*, *binnen korten tyd*, *in korten tyd*, *haast.* Zommige zeggen dat het een Ablativus is, en dat 'er Tempore onder verftaan word.

In brevi. Cic. Oct. *In korten tyd*, *in 't korte*, *binnen weinig jaaren*, *in korte dagen*, enz.

Brevi. Cic. F. 3. 8. *Kortelyk*, *in 't korte*, *in*-of, *met weinig woorden*, *met twee woorden.*

Brevi aliquid percurrere. Cic. Cæc. 32. *Iets kortelyk doorloopen.* Definire, circumfcribere. Cic. Sext. 45. *Met weinig woorden beschryven*, *in korte woorden bevatten.*

Non brevi antiquior. Gell. 13. 18. *Veel ouder*, *vry wat ouder*, *van veel meer jaaren.* Deeze fchrijver fpreekt van twee dichters, waar van d'eene zeventien jaaren ouder was dan d'andere.

BRĔVĬĂ, ūm. plur. Virg. Æ. 1. 115. Tac. An. 1. 70. 2. *Ondiepten*, *droogten*, *zandplaaten*, *banken*, *klippen*, *waadbare plaatzen in de zee*, of *in stroomen.*

BRĔVĬĀRĬŬM, ii. n. Senec. E. 39. *Een kort begryp*, *een korten inhoud*, *eenschets*, of *kort ontwerp.* Deeze fchrijver tekent aan dat dit woord ten zijnen tijde begon in zwang te gaan, en dat men, om zuiver te fpreeken, Summarium moet zeggen.

Breviarium fecit totius imperii. Suet. A. 102. 7. *Hy maakte een staat*, of *overslag van 't gansche Ryk*, om de naamen der foldaten, d'inkomft en uitgift te weeten.

Breviarium rationum. Suet. G. 12. 6. *Een rekening*, of *staat van rekening*, *een lyst van ontfang en uitgift*, *een Borderel.*

BRĔVĬĀRĬUS, ă, ūm. *Kort*, *dat in 't kort word opgestelt.*

Breviariæ rationes. Scæv. Dig. 33. 8. 26. *Staat van zyn goederen*, *oprekening van zyn inkomst.*

(BRĔVĬĀTŎR, ōris, m. *Een verkorter*, *een die wydloopige schriften van een ander t'zamen trekt*, of *in 't korte begrypt.* Een woord van de laatere eeuw.

Pompeji breviator Juftinus. Oroſ. 1. 8. *Justinus*, *Een verkorter van Trogus Pompejus*, of *die de schriften van Trogus Pompejus in 't korte begrepen heeft.*

Breviculus. *Korter*, *kleinder.*

Ajebant forma effe breviculum. Plaut. M. 3. 4. 54. *Zy zeiden dat hy zeer kort*, of *klein van gestalte was.*

Grabatulus alioqui breviculus. Apul. M. 1. 107. *'t Rustbeddetje anders zeer kort*, of *klein.*)

BRĔVĬLŎQUENS, entis. omn. gen. *Kort in reden*, *weinig van woorden*, *beknopt van zin.*

Breviloquentem jam me tempus ipfum facit. Cic. Att. 7. 20. *De tyd zelf gebied my kort te zyn.*

BRĔVĬLŎQUENTĬĂ, æ. f. *Kortheit*, of *verkorting in 't spreeken*, *een korte*, *bondige*, of *ingetrokke styl in 't spreeken.*

Breviloquentiam in dicendo colat. Cic. by Gell. 12. 2. *Laat hem trachten weinig woorden te gebruiken*, *zich in weinig woorden te verklaaren*, of *uit te drukken.*

BRĔVĬŌ, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Quintil. I. O. 1. 9. Manil. 3. 441. *Iets verkorten*, *bekorten*, *t'zamen trekken in 't spreeken*, *ergens kortelyk*, of *met weinig woorden van spreeken.*

BRĔVIS, ĭs. m. Cic. de Or. 2. 80. *Kort*, *verkort*, *klein*, *bondig*, van een rede, boek, dicht, enz. fpreekende. De compar. Brevior ftaat by Cic. Att. 1. 9. en de fuperl. Breviffimus, by Virg. Æ. 3. 507.

Brevis. Cic. Or. 48. *Kort*, *dat men kort uitspreekt*, *een korte lettergreep.*

Brevis. Cic. Am. 27. *Kort*, *kort van duur*, *dat niet lang duurt*, *van klein begryp*, *eng*, *t'zamen gedrongen.*

Brevis cœna. Hor. E. 14. 35. *Een kort avondmaal.* Cura. Hor. E. 2. 1. 216. *Een kort verdriet.* Breve caput. Hor. S. 1. 2. 89. *Een klein hoofd.*

Dabo operam ut breve id feciam. Cic. in Sall. 1. *Ik zal deeze dingen bekorten*; *in weinig woorden bevatten*, of *met korte woorden zeggen.*

(Ad breve. *Niet lang*, *voor weinig tyds*, *voor een korte tyd.* Daar word tempus onder verftaan.

Oculi Tiberii noctu etiam & in tenebris videbant, fed ad breve. Suet. T. 68. 50. *Tiberius zag ook des nachts en als het duister was*, *maar niet lang*, of *voor een korte tyd.*

Brevis. *Klein*, by de laatere fchrijveren.

Poculum id erat brevius. Lampr. Alex. Sev. 39. *De beker was kleinder.*

Brevis. *Weinig*, *luttel.*

Privatus illis cenfus brevis. Hor. O. 2. 15. 13. *De goederen van elk in 't byzonder*, *waren weinig*; *ieder van hen had weinig eigen goed.*

BRĔVIS, is, m. Subft. *Een lyst*, of *register*, bij de laatere fchrijveren.

In cubiculo habebat breves militantium. Alex. Sev. 21. *Hy had in zyn kamer een lyst van die hy in zynen dienst had.*

Juxta brevem infra fcriptum. Vopifc. Bon. 15. *Volgens 't ondergeschreven register.*)

BRĔVĬTĀS, ātis. f. *Kortheit*, *beknoptheit*, *kleinheit.*

Brevitas temporis. Cic. Att. 1. 10. *Kortheit van den tyd.* Syllabæ. Cic. Or. 57. *De kortheit van een lettergreep.*

Brevitas Salluftiana vitanda eft. Quintil. I. O. 4. 2. *Men moet de kortheit*, of *beknoptheit*, of *den korten styl van Sallustius myden.*

Brevitas. *Kortheit van persoon*, *korte*, of *kleine gestalte van 't lichaam.*

Gallis brevitas noftra contemptui eft. Cæf. B. G. 2. 30. 4. *De Franschen verachten onze kortheit*, of *korte gestalte.*

Brevitas arboris. Plin. H. 12. 2. *De kleinheit*, of *laagte van een boom.*

BRĔVĬTĔR. Adv. Cic. de Or. 1. 23. *Kortelyk*, *in 't korte*, *kortom*, *met korte*

korte woorden. De compar. Brevius staat by Cic. F. 3. 8. en de superl. Brevissime by Cic. N. D. 2. 1.

BRI-

BRĬĂ, æ. f. *La Brie*, een land tusschen de Seine en de Marnestroom, op de grenzen van l'Isle de France en Champagne.

BRIGANTIĂ, æ. f. Anton. Itin. 63. *Bregance*, een stad en Hartogdom in Portugal.

BRIGANTĪNŬS, ă, ŭm. *Van Bregancen.* Daar is een Meir in d'Alpes dat Plin. H. 9. 17. Brigantinum hiet.

BRĪGĀNTĬŬM, ĭi. n. *Brianon*, een stad van 't Dauphiné. Ptolem. 2. 5. noemt met deezen naam Compostella, een stad van Spanjen.

BRIŎCÆ, ārŭm. f. plur. *Saint Brieu*, een stad van Neder Bretagne.

BRI[illegible], æ. f. Colum. 12. 39. *Een druivetros die getreeden is om in de wijnpars te brengen.*

BRISĀCŪM, i. n. *Brisak*, een sterke stad in 't Brisgau in Duitschland.

BRISGŎVIĂ of Brisgŏia, æ. f. *Brisgau*, of *Brisgou*, een land van Duitschland.

BRITĂNNIĂ, æ. f. Cæs. B. G. 3. 13. Plin. H. 4. 16. *Groot Britanjen*, *Engeland.*

Britannia. *Britanje, Bretagne*, een landschap van Vrankrijk. Men voegt 'er zomtijds Minor by, om het van 't andere te onderscheiden. Het wierd eertijds Aremorica genaamt. Zie boven de letter A.

BRITĀNNĬCĂ, æ. f. Plin. H. 25. 8. *Lepelkruid.* Zeker kruid met lange zwarte bladeren, dat goed voor de scheurbuik, en beeten der slangen is.

BRITĀNNICUS, ă, ŭm. *Van Engeland*, *van Groot Britanjen.*

Æstus Britannici. Cic. N. D. 3. 10. *De ebb' en vloed van Engeland.*

Ego vestras literas Britannicas expecto. Cic. F. 7. 8. *Ik wacht uwe brieven uit Engeland.*

(BRITĀNNUS, ă, ŭm. *Van Engelant*, *van Groot Britanjen.*

Britanna esseda. Prop. 2. 1. 86. *Karren, die in Engeland gemaakt zyn.*)

BRITĀNNUS, i. m. of Britanni, ōrŭm. m. plur. Cæs. B. G. 4. 21. 5. *De Engelschen*, *'t volk van Engeland.* Lucret. 6. 1104. maakt de eerste lettergreep lang in Brĭtānnŭs.

BRITO, ŏnis. m. of Britŏnes, ŭm. m. plur. Auson Ep. 107. 1... Juven. 15. 124. *De Bretons*, *'t volk van Bretanje* in Vrankrijk.

BRĪVĂ. of Brivă-curretia, æ. f. *Brive*, een stad van Limosin.

BRĪVĀS, ātis. f. *Brioude*, een stad van Auvergne.

BRĬXĬĂ, æ. f. Liv. 32. 30. *Bresse*, een stad en Bisdom onderhoorig aan Venetien.

BRO.

BRŎCCHĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 11. 37. *Uitsteekende tanden*, *tanden die uitsteeken*, of *die voor uit den mond staan.*

BRŎCCHUS, i. m. Plin. H. 11. 37. *Een tuitmuil*, *een die een hooge mond heeft*, *die de tanden uitsteeken*, of *voor uit den mond staan.*

Brocchi dentes. Varr. R. R. 2. 8. *Voor uit de mond staande tanden.*

BRŎNCŬS. i. m. Lucil. *by* Non. 1. 102. Plaut. M. G. 3. 1. 128. Zie Brocchus.

BRŎNTĬĂ, æ. f. Plin. H. 37. 10. *Dondersteen*, *donderkloot*, vermids men meint dat ze met den donder word uitgeschooten.

BRU.

BRŪCTĔRĪ, ōrŭm. m. plur. Tac. An. 1. 60. 2. *De Brukters*, of *Brukterienzers.* Volkeren van Duitschland aan de kant van Oost-Vriesland. (Cluver. G. A. 3. 13. meint dat het in deezen tijd zouden zijn die van Zurphen, Benthem, Sallant, Twente, Drente en een gedeelte van Westphalen.)

BRŪMĂ, æ. f. Varr. L. L. 5. 2. Cic. N. D. 2. 7. *De dag van de winterzonnestant*, *de kortste dag van 't jaar.*

Bruma. Cic. D. 2. 14. Virg. Æ. 2. 472. Cæs. B. G. 5. 13. 3. *De wintertyd.*

Ante brumam. Ter. Ph. 4. 4. 29. *Voor de winter.*

BRŪMĀLIS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. *Wintersch*, *wintersche*, *tot den winter behoorende.*

Brumales dies. Hirt. B. G. 8. 4. 1. *Wintersche dagen.*

Brumalis dies. Cic. Fat. 3. *De dag van de winterzonnestant*, *de kortste dag van 't jaar.* Polus. Varr. L. L. 8. 18. *'t Noorder afpunt*, *de Noordpool.*

(BRŪNDĬSĪNŬS, ă, ŭm. *Dat die van Brundes toekoomt*, of *dat tot Brundes geschiedt.*

Brundisinus portus. Liv. 23. 33. *De haven van Brundes.*

Brundisinum fœdus. Tac. An. 1. 10. 5. *Het Brundes verbond.* Een verbond tot Brundes ingegaan tusschen Augustus en L. Antonius, na dat de laatste de stad Perugia aan den eersten ingeruimt hadde.)

BRŬNDŪSĬŪM, ĭi. n. Cic. Att. 4. 1. *Brundes*, een stad en vermaarde haven van de Pouille in Italien op de golf van Venetien. Cæs. B. C. 1. 24. 2. zegt, Brundisium.

BRŪSCŪM, i. n. Plin. H. 16. 16. *Een uitwas des ahornbooms.* Deeze boom was van zulk een groote achting onder de Romeinen dat Plinius verzekert, dat ze hem boven den Cederboom zouden gestelt hebben, indienz'er een tafel van hadden konnen maaken.

BRŪTĂ. Plin. H. 12. 17. Zie Bratus. Men moet, Bratum, in Plinius leezen, en niet, Brutam, volgens al de beste afschriften.

(BRŪTESCO, ĭs, ĕrĕ. Isid. in Gloss. Sidon. E. 4. 1. *Dom worden*, *verbeesten*, *als een beest worden.*

BRŪTĬĀNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 19. 8. *Van de Brutiers*, *dat de Brutiers toebehoort.*)

BRŪTIANI. Gell. 10. 13. Zie Brutii.

BRŪTĬĪ, ōrŭm. m. plur. Strab. 6. p. 176. Diod. 16. 15. *Brutiers*, Volkeren van dit deel van Kalabrien dat tegens over Sicilien legt. Deeze volkeren, naar 't verhaal van Gell. 10. 3. en Festus, he bende eerst de zijde van Hannibal gehouden, wierden daar na door de Romeinen alleen in de slechtste bedieningen der Republijk gebruikt, gelijk om voor de Overigheit te gaan, en hunne vonnissen over de misdadigers uit te voeren. Waar van 't koomt dat naderhand alle de geenen, van wat volk zy ook waaren, die deeze slechte bedieningen bekleedden, Brutiani, orum. m. plur. genoemt wierden.

BRŪTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 37. *Onredelyk*, *redenloos*, *dom*, van de dieren spreekende.

* Bruta pira. Plin. H. 15. 15. *Zekere ruige peeren*, *met een wollige schel*, als zommige dieren. Dus moet men in Plinius leezen, en niet Brutæ gentilitatis pira.

Bruta tellus. Hor. O. 1. 34. 9. *d' Aardklomp*, *de zwaare*, of *logge aarde.*

Bruta fortuna Pacuv. *by* Cic. Her. 2. 23. *'t Onzeker wissellot*, *de blinde fortuin*, *'t wufst geval.*

Bruta fulmina. Plin. H. 2. 43. *Vruchtelooze blixemen*, *waar uit men niets voorzeggen kan*, of *die men niet te vreezen heeft*, gelijk die op de bergen, of in de woestijnen vallen, waar uit de Ouden, die nauwkeuriglijk waarnaamen aan welke kant zy vielen, geen voorzegging, noch eenige voorgissing konden haalen.

BRY.

BRYĂ, æ. f. Plin. H. 13. 21. *Bouw. Hei*, *uit haair waar van men borstels*, of *bleekbezems maakt.*

Brya sativa. Plin. H. 13. 21. *Tamarisch*, *tamarischboom*, zeker heestergewas.

BRYŎN,

BRYŎN, yi. n. Plin. H. 27. 8. Βρύον. *Koraalkruid*, *koraal*, *zeemosch*. Een kruid dat veel op de rotzen by de zee wast.

Bryon. Plin. H. 24. 6. *Boommosch*, *zekere mosch die op de boomen groeit*, en zeer goed van reuk is.

BRYŌNIĂ, æ. f. Plin. H. 23. 1. Βρυωνία. *Witte Bryonie*, *witte wyngaard*. Zeker kruid.

BUB.

BŪBĂLĪNŬS, ă, ŭm. *Buffelsch*, *van een buffel*, of *van buffels eer*. Ulp. Dig. 34. 2. 25. 5. gebruikt het in deezen zin, en de geleerde Bayfius zegt dat men een *buffelsche kraag*, door Thorax Bubalinus uitdrukken kan. (In de drukken die ik gezien heb, word geleezen ſtragulas & Babylonica. Maar Bayfius de Vafe. 282. getuigt dat 'er zijn die hem gezegt hadden, dat men leezen moeſt ſtragulas bubalinas, om dat 'er ſpreijen uit buffels huiden gemaakt wierden te dier tijd voor de paerden.)

BŪBĂLŬS, i. m. Mart. Sp. 23. 4. Plin. H. 8. 15. 1. *Een Buffel*, zeker dier dat uit Afrika koomt, wiens hoofd dat van een kalf, of hart gelijkt. Het was de Ouden onbekent, maar naderhand wierd het in Italien tot de landbouw gebruikt.

BŪBĪLE, ĭs. n. Colum. 1. 6. Cato R. R. 4. Bubilis. Plaut. P. 2. 5. 18. *Offenſtal*.

BŪBO, ōnĭs. m. Ovid. M. 5. 550. Plin. H. 10. 12. *Uil*, *nachtuil*, een vogel van een quaad voorteken onder de Ouden. Virg. Æ. 4. 462. maakt dit naamwoord feminini generis, tegens 't gebruik, doch hy ziet, naar de aanteekening van Servius, op d'algemeene naam, Avis.

BŪBŎ, ĭs, ĕrĕ. Ovid. Phil. 42. *Gekryſch maaken als een putoor*.

BŪBŌNĬŬM, ĭi. n. Plin. H. 27. 5. Βουβώνιον. *Sterrekruid*, *of ſtarrekruid*.

(BŪBSEQUĂ, æ. m. Sidon. E. 1. 6. en bobſequa. Apul. D. S. 44. *Een offenherder*, *offendryver*, of *offenhoeder*.)

‡ BŪBŬLCĬTŎR, āris, āri. Plaut. Moſt. 1. 1. 50. *De offen dryven*, of *hoeden*, *een offenhoeder zyn*.

BŪBŬLCŬS, i. m. Cic. D. 1. 27. Virg. E. 10. 19. *Een offenhoeder*, *offendryver*, *een die offen of koeyen hoedt*.

(BŪBŬLO, ās, ārĕ. Ovid. Phil. 37. *Gekryſch maaken*, of *ſchreeuwen als een uil*.)

BŪBŬLŬS, ă, ŭm. *Van een os*, of *koe*.

Bubulum pecus. Varr. R. R. 2. 5. *Een drift offen*, of *koeyen*. Corium. Plaut. Pœn. 1. 1. 11. *Offenleêr*. Lac. Plin. H. 18. 13. *Koeyemelk*.

BŪBŬLĂ, æ. Plaut. Au. 2. 8. 4. *Offenvleeſch*, of *koeyevleeſch*. Men moet 'er, Caro onder verſtaan.

(Ad capita bubula. Suet. A. 5. 1. *In 't offenhoofd*. Miſſchien heeft 'er een bord uitgehangen daar een offenkop in ſtont.)

BUC.

BŪCĀRDIĂ, æ. f. Plin. H. 37. 10. *Zekere Turkoisſteen*, by gelijkt naar een offen'ert, en word niet dan omtrent Babylon of Bagdat gevonden.

(BŪCCĂ, æ. f. Plin. H. 11. 37. *'t Hol van den mond*, *'t gedeelte van den mond dat men kan opblaazen*.

Bucca. Juv. 3. 35. *Een hoornblaazer*, *een fluiter*, om dat hy 't hol van zijn mond opblaaſt.)

Bucca. *De mond*. Dit woord is van de gemeene taal, en word niet dan in ſchimpſchriften, en gemeenzaame t'zamenkoutingen gebruikt.

Quod in buccam venerit ſcribere. Cic. Att. 1. 12. *Zonder onderſcheit ſchryven 't geen hem invalt*. Loqui. Mart. 12. 24. 5. *Alles zeggen wat hem voor de mond koomt*.

Buccæ fluentes. Cic. de Or. 2. 66. *Hangende wangen*. Tumidæ. Perſ. 5. 13. *Dikke*, *opgezwolle kaaken*, *wangen*, of *koenen*.

Buccas ambas alicui inflare. Hor. S. 1. 1. 21. *Iemant foppen*, of *ſcheeren*, *met iemant de ſpot ſteeken*; *tegens iemant gram*, *toornig* of *quaad worden*.

Bucca panis. Mart. 10. 5. 5. *Een beet*, of *hap brood*, *een mond vol brood*.

BŪCCEĂ, æ. f. Suet. A. 76. 3. *Een ſtuk*, *beet*, *hap*, of *mond vol brood*, *vleeſch*, enz.

BŪCCELLĂ, æ. f. Mart. 6. 75. 3. *Een kleine mond vol*, *een klein beetje*, van wat men ook eet.

(BŪCCELLĀTŬM, i. n. Ammian. 17. 8. *Tweebak*, *beſchuit*.

Buccellato jubens milites contentos eſſe. Spartian. Peſc. 10. *Beveelende dat de ſoldaaten met beſchuit zouden te vreden zyn*.)

BŪCCĬNĂ, æ. f. Cic. V. 4. 44. *Een trompet*, of *blaashoorn*.

Omnia ad buccinam facere. Varr. R. R. 2. 4. *Alles op 't ſteeken*, *op 't geluid*, *op 't geſchal*, of *op 't blaazen der trompet doen*.

Buccina. Ovid. M. 1. 337. *Een hoorn*, *een blaashoorn*.

Buccina. Colum. 6. 23. *Een harders hoorn*.

BŪCCĬNĀTŎR, ōrĭs. m. Cæſ. B. C. 2. 35. 7. *Een hoornblaazer*, of *trompetter*.

* Buccinator exiſtimationis alicujus. Cic. F. 16. 21. *Trompetter*, of *uitblaazer van iemants lof*.

BŪCCĬNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Sen. Contr. 7. Procem. *Op de trompet*, of *den hoorn blaazen*, *de trompet ſteeken*.

Cum buccinatum eſt. Varr. R. R. 2. 4. *Als men op den hoorn heeft geblaazen*.

BŪCCĬNŬM, i. n. Plin. H. 11. 10. *Trompet*, *blaashoorn*.

* Buccinum. Plin. H. 9. 36. *Zeehoorn*, *kinkhoorn*.

BŪCCO, ōnĭs. m. Plaut. B. 5. 1. 2. *Wydbek*, *plompaart*, *een grof*, *onbeſchoft*, of *plomp menſch*.

BŪCCŬLĂ, æ. f. Suet. G. 4. 3. *De kaak*, of *wang* van een kint.

Buccula. Juv. 10. 134. Liv. 4. 4. 34. *De gaten van een helm*.

BŪCCŬLENTŬS, ă, ŭm. Plaut. Merc 3. 4. 54. *Die een groote*, of *wyde mond heeft*; *die dikke uitſteekende lippen*, of *dikke wangen heeft*.

(BUCEPHALON. Een ſtad in 't Koningkrijk van den grooten Mogol, van Alexander den Grooten ter gedagteniſſe van zijn paerd Bucephalus gebouwt, en nu Lathor genaamt. Curt. 9. 3. 29. Zie wat wy over deeze plaats van dezelve gezegt hebben.)

BŪCĔRĬŬS, ă, ŭm. Lucret. 2. 661. Zie Bucerus. Deeze Schrijver zegt, Buceriæ greges. *Kudden offen*, alwaar hy Greges feminini generis maakt, tegens 't gebruik.

BŪCĔRŬS, ă, ŭm. *Die offehoorns heeft*, *groot gehoornt*.

Bucera ſecla. Lucret. 5. 864: 6. 1240. Armenta. Ovid. M. 6. 396. *Kudden van hoornbeeſten*, of *van beeſten die groote hoorns hebben*; want die lettergreep vergroot een zaak naar 't zeggen van Varr. R. R. 2. 5.

Bucera gigni in ea terra paſcique ſolent. Gell. 11. 1. *Daar zyn veel hoornbeeſten in dat land*. Zommige leezen, Bructa.

BŪCĔTŬM, i. n. Lucan. 9. 185. *Een weide*, of *land daar offen in loopen*.

BŪCŎLĬCŬS, ă, ŭm. *Van den os*, of *dat van d'offen handelt*.

Bucolici modi. Ovid. Tr. 2. 538. *Herderslied*, *herderszang*, *lied*, of *gezang van d'offenhoeders*.

BŪCŬLĂ, æ. f. Cic. D. 1. 24. Virg. E. 8. 86. *Een veerze*, *een jonge koe*.

BŪCŬLÆ, ārŭm, f. plur. Vitruv. 10. 15. *Een windaas*. Een woord der bouwkonſt.

BŪCŬLŬS, i. m. Colum. 6. 2. *Een jongen os*.

Op u lieder, op onze, op uw gezondheit. Men verstaat 'er onder Valere jubeo, vivere precor.

Bene vertat. Plaut. Trin. 2. 4. 98. bene tibi vertat. Plaut. Au. 4. 10. 58. of Deus bene vertat, quod agis. Ter. Ph. 3. 3. 19. *Ik wensch dat u uw voornemen wel gelukke; dat Godt uw werk*, of *uw voornemen zegene*, of *wel doe uitvalle.* (D' oorsprongk van deeze spreekwijze hebben wy aangetekent over Suet. N. 37. 8. §. 21.)

Bene vestire. Cato by Cic. Of. 2. 25. *Een groote sleep*, of *een groot gevolg hebben.* Pascere. Cato by Cic. Of. 2. 25. *Veel vee houden, weiden*, of *hebben.*

Bene factum te advenisse. Ter. Ad. 3. 5. 6. *Gij zijt ter goeder uure gekoomen, gij zijt welkoom, gij hebt wel gedaan van te koomen.*

(Bene emere. Cic. Att. 1. 10. Mart. 8. 10. 3. *Goede koop doen, voor weinig geld koopen.* Vendere. Plaut. Curc. 4. 2. 34. *Wel*, of *duur verkoopen.* Sequi. Hor. O. 3. 27. 59. *Ter rechter tijd meedegenomen.* Putare. Ter. E. 4. 7. 43. *Wel vatten.* Esse. Plaut. Capt. 4. 2. 70. Petron. 35. Sibi facere. Plaut. As. Gr. 3. *Zich wat goeds doen*, of *wat te goed doen.*

Bene habet. Juven. 10. 72. *Gij hebt gelyk, 't is zoo.* Dit is een spreekwijze gebruikelijk by die geenen, die gerust zijn in de antwoorden op hunne vraagen geschied en niet verder vraagen.

Bene vocas: jam gratia est. Plaut. Men. 2. 3. 36. *Ik neem aan als een groote vriendschap, dat gij mij ter maaltijd nodigt: voor dit maal bedanke ik u* De Grieken, als zij ter maaltijd genoodigt zijnde weigerden te koomen, zeiden καλλιςʹ: ἐπαινῶ. Aristoph. Ran. 2. 2. 6.

Bene facis. Ter. E. 1. 2. 106: 3. 2. 9. *Ik bedanke u*, naar het zeggen van Donatus over d'eerste plaats.

Bene. *Gemakkelyk.*

Atticus bene habitavit. Nep. 25. 13. 1. *Atticus heeft een gemakkelijk huis gehad*, of *bewoont.*

Ventus in Italiam qui bene vela ferat. Prop. 4. 3. 40. *Welke wind ons gemakkelyk in Italien brengt*, of *met welke wind wij gemakkelyk in Italien koomen.*

Bene. *Te recht, zeer wel, ter deege.*

Nam bene nostis eum. Prop. 2. 22. 8. *Want gij kent hem te recht*, of *zeer wel.*

Si bene te novi, metues, &c. Hor. E. 1. 18. 1. *Indien ik u te recht*, of *ter deege kenne, gij zult vreezen, enz.*

Bene. *Lang, vast.*

Solvit rates bene hærentes. Prop. 4. 1. 110. *Hij heeft de schepen, die lang vast gelegen hadden, los gemaakt; hij is met de schepen, die lang vast gelegen hadden, afgesteeken.*

Uncus bene fixus mento. Prop. 4. 1. 141. *Een haak vast in de keel gedouwt.*

Bene is zomtijds ook wel overtollig in een rede, gelijk *wel* in de Neêrduitsche taal.

Scit bene venator, cervis ubi retia tendat. Ovid. Art. 1. 45. *De jager weet wel, waar hij voor de harten de netten spannen zal.*)

BĔNEĀRNIĂ, æ. f. *Beärn.* Sans. Geogr. p. 111. Een klein landschap van Vrankrijk, aan de voet van 't Pyreneesch gebergte.

BĔNEĀRNUS, ă, ŭm. of

BĔNEĀRNENSIS, is. m. & f. sĕ, is. n. *Een Beärner, een van Beärn, een die van Bearn is.*

BĔNĔDĪCĒ. adv. Plaut. As. 1. 3. 54. *Beleefdelyk, heuschelyk, vriendelyk, met beleefde*, of *vriendelyke woorden, op een beleefde wyze.*

BĔNĔDĪCO, is, dixī, dictūm, dicĕrĕ. dat. Cic. Sext. 52. *Van iemant wel spreeken*, of *lof spreeken, iemant prijzen, van iemant veel goeds zeggen.*

Bene quæso inter vos dicite, & mihi absenti. Plaut. M. G. 4. 8. 31. *Weest gij te zamen wel te vreeden*, of *verstaat malkanderen, en spreekt van mij niet qualijk in mijn afwezen.*

Bene dixisti. Ter. E. 3. 1. 61. *Gij hebt gelyk, gij spreekt wel.*

(Benedicere alicui. *Iemant prijzen, looven, roemen, zegenen.* Dit gebruiken onze Godgeleerden, en met reden, want wy hebben deeze voorbeelden ten minsten in de derde eeuw.

Eum indignissimum arbitror, cui a viris bonis benedicatur. Gell. 6. 11. *Ik acht hem al te onwaerdig, dan dat hij van eerlijke luiden zoude geprezen worden.*

Ut hoc fratri benediceretur. Quintil. D. 336. *Dat uwen broeder daar in moste geprezen worden.*

Plane benedici Deum omni loco ac tempore condecet. Tertull. Or. 3. *'t Betaamt ganschelijk dat Godt in alle plaatzen en alle tijden geprezen worde.*

Benedicere aliquem. *Iemant prijzen, roemen, looven, zegenen.* Dit is een Grieksche spreekwijze. De Grieken zeggen εὐλογεῖν τινα. Zie Valla E. 1. 10. Men moet ze niet gebruiken, alhoewel de volgende voorbeelden gevonden worden.

Restat hoc solum nobis, ut benedicentes Deum, orantesque, &c. Apul. ad Asclep. 101. *Dat is ons alleenlijk overig, dat wy Godt loovende, en biddende, enz.*

Cum filium benedicere pararet Jacobus. Sulpit. Sev. H. S. 1. 7. *Als Jakob zich vaerdig maakte*, of *begon zynen zoon te zegenen.*)

BĔNĔDICTŪM, i. n. Plaut. Curc. 4. 2. 28. *Lof, lofspraak, heusheit, beleefdheit.*

Benedictum. Cic. Cl. 93. *Een zinsprenk*, of *fraaye sprenk, een aardig woord, een fraai zeggen; een woord ter snee*, of *op zyn pas.*

Benedictis si certasset, audisset bene. Ter. Ph. prol. 20. *Had hy wel van ons gesproken, wy hadden hem geprezen.*

(BĔNĔDĪCTŬS, a, ūm. *Gezegent, geprezen.*

Benedicti martyres. Tertull. Mart. 1. *Gezegende bloedgetuigen.*

Donec sub Episcopatu Eleutheri benedicti semel & iterum ejecti. Tertull. Prosc. 30. *Tot dat ze onder 't Bisdom van den gezegenden Eleutherus, of ten tyde van de gezegende Bisschop Eleutherus een en andermaal zyn uitgeworpen*)

BĔNĔFĀCIO, is, feci, factūm, făcĕrĕ. dat. pers. Cic. I. R. 1. 55. *Iemant wel doen, goed doen, dienst doen, gunst toonen*, of *bewyzen.* Plaut. Trin. 5. 2. 4. zegt in deezen zin, Benefacere erga aliquem.

Dii tibi benefaciant. Ter. Ad. 3. 7. 20. *De Goden zegenen u, ik bidde de Goden dat zy u weldoen.*

Benefacere. Cic. Att. 12. 24. *Wel doen, eerlyk*, of *als een eerlyk man handelen, zich als een eerlyk man gedraagen.*

Benefacere aliquid. Hor. O. 4. 8. 21. *Iets wel doen.*

Benefacis quod non dubitas. Cic. Att. 7. 3. *Gy doet wel dat gy niet twyfelt.*

BĔNĔFĀCTŪM, ĭ. n. *Een goede, of eerlyke daad, een daad van een eerlyk man*, of *die een vroom*, of *eerlyk man past.*

Benefacta in luce se collocari volunt. Cic. T. Q. 2. 26. *De goede daaden vertoonen zich geerne in 't licht*, of *voor 't oog van de wereld.*

* Benefactum. Cic. Off. 2. 18. *Weldaad, gunst, gunstbewys.*

Benefacta pro debitis exigimus. Cic. Br. 16. *Wy eischen de weldaaden als pligten.*

Benefactum. *Een goede dienst, een dienst die men doet.*

Benefacta mea Reipublicæ procedunt. Sall. B. I. 85. *De diensten die ik doe zijn den Staat voordeelig.*

BE-

BENEFICENTIA, æ. f. Cic. N. D. 1. 43. *Goeddadigheit, miltdadigheit, weldadigheit; genegentheit tot weldoen; een goeddadigen inborst.*

BENEFICIARIUS, a, um. Sen. E. 90. *Dat men door een anders weldadigheit*, of *door een anders gunst heeft.*

Beneficiarius. Veget. 2. 7. Cæs. B. C. 1. 75. 2: 3. 88. 4. *Een soldaat die door zyn Hoofdman gevorderd is.* (Zie ook Du Fresne glossarium, en het geene wy zeggen over Suet. T. 12. 4. §. 12.

Beneficiarius. Festus. *Een soldaat die vry van den dienst is*, door gunst van den Vorst, of door zijn Hoofdman.

BENEFICIUM, ii. n. *Weldaad, goeddadigheit, gunst, gunstbewyzing, beleefdheit, dienst, vriendschap.*

Beneficium ab aliquo accipere. Ter. Ad. 2. 3. 1. of habere. Cic. Sext. 22. Beneficio ab aliquo affici. Cic. Man. 24. Devinciri. Ter. H. 2. 4. 14. *Van iemant een gunst*, of *weldaad ontfangen.*

Beneficium conferre in aliquem. Cic. Off. 1. 14. Apud aliquem ponere. Cic. F. 13. 26. Dare alicui. Cic. F. 13. 8. Beneficio aliquem obstringere. Cic. Pl. 1. complecti. Cic. Pl. 33. Beneficiis aliquem ornare. Cic. Quir. post red. 5. Beneficia cumulare. Plin. E. 3. 4. 6. *Iemant door een weldaad verbinden; een weldaad bewyzen*, of *dienst doen; de gunsten ophoopen, weldaaden bij weldaaden doen.*

Illud beneficium feneratum tibi pulcre dices. Ter. Ph. 3. 2. 8. *Gy zult zeggen dat u deeze gunst weêr dubbel in zal koomen*, of *weêr dubbel zal vergolden worden.*

Beneficium verbis initum re comproba. Ter. An. 5. 1. 5. *Doe mij de vriendschap die gij mij belooft hebt.*

Alicui debere beneficia. Cic. F. 8. 12. *Aan iemant door ontfangene weldaaden verplicht zijn. Van iemant weldadigheden ontfangen hebben.*

Meo beneficio. Cic. F. 13. 35. *Ter liefde*, of *uit inzicht van mij.* Tuo. Cic. F. 11. 22. *Door middel*, of *uit inzicht van u, enz.*

Beneficio victus. Sen. B. 5. 4. *Door weldaaden overwonnen, die de ontfangene weldaaden niet beantwoorden kan.*

Illud ab eo impetratum est in summo beneficio, pro aliis, qui &c. Cic. V. 3. 48. *Men verkrijgt dat van hem als een uiterste gunst voor d'anderen, die, enz.*

Gratus & memor beneficii. Cic. Rull. 2. 8. *Dankbaar en die d'ontfangene weldaaden erkent.*

An hoc pro beneficio habendum est quod maluerit, &c. Cic. Br. 16. *Moet men dat als een gunst erkennen dat hy liever gewilt heeft, enz.*

Beneficium. Javol. Dig. 1. 4. 3. Papinian. Dig. 28. 6. 43. *Gunst, voordeel, voorrecht, bevrijding, vrijdom*, die men sommige persoonen geeft, uit inzicht van hunne jaaren, diensten, enz.

Beneficio illo legis nihil utor. Cic. Rull. 2. 23. *Ik gebruik dit voordeel niet dat mij de wet geeft.*

Beneficium. Cic. Arc. 5. *Een weldadigheit, vereering, schenkaadje*, of *miltdadigheit*, die de Vorst, of de Staat doet in geld, of een jaarlijksche wedde, uit 's Lands kas. (of ook in bedieningen te vergeven. Æquatus inter duos beneficiorum numerus. Tac. H. 4. 48. 3. *Men heeft even veel*, of *gelyke ampten aan die twee gegeeven.* Hier van daan beneficii sui aliquem facere. Suet. T. 12. 4. *Iemant tot eenig ampt*, of *bediening bevorderen.*)

(Beneficium. *Schuld, toedoen.*

Quatenus ipse beneficio suo sibi aliquid miseriæ quæreret. Cic. Tim. 13. *Voor zoo veel hij zich zelf eenige elende door zyn eige schuld*, of *toedoen op den hals gehaalt heeft.* Zoo leest Pareus in zijn Lexicon Criticum. Andere leezen benefactus sua culpa.

Consequens est dicere, detrimentum hoc, quod beneficio ejus contingit, ipsum sarcire debere. Ulp. Dig. 39. 2. 40. §. 1. *Hier op volgt dat men zegt, dat hij de schade, die door zyn schuld voorvalt, moet boeten*, of *vergoeden.*)

BENEFICUS, a, um. Cic. L. L. 1. 18. Gell. 17. 5. *Weldadig, mildadig, mild, goeddoende, goeddadig; genegen tot weldoen.* De compar. Beneficentior staat by Sen. B. 1. 4. en de superl. Beneficentissimus by Cic. Am. 14. N. D. 2. 25. Beneficissimus heeft Cato eens gebruikt by Priscian. 3. 77.

Beneficus in amicum. Cic. Off. 1. 14. *Weldadig tegens zijn vrienden; die zijn vrienden gunstig is.*

Beneficus est oratione. Plaut. E. 1. 2. 14. *Hij is mild in 't belooven, hy belooft veel.*

BENEMEREOR. Zie Mereor.

BENEMERITUS. Zie Meritus.

BENEVENTUM, i. n. Hor. S. 1. 5. 71. *Benevento*, een stad van 't Koningkrijk Napels.

BENEVOLE. Adv. Cic. Am. 24. *Goedwilliglyk, goedhertiglyk, gunstiglyk, uit een goed hert, uit goede vriendschap*, of *genegentheit.*

BENEVOLENS, entis. omn. gen. Plaut. Merc. 5. 2. 46. *Weldadig, weldoende, goedhertig, goedwillig, die geerne goed doed.* Zie Benevolus.

Benevolens vivit tibi. Plaut. B. 3. 6. 24. *Hij is uw vriend, hij houd veel van u, hij zoekt uw welzyn, welstant*, of *welwezen.*

BENEVOLENTIA, æ. f. Cic. F. 1. 9. *Goedwilligheit, goedhertigheit, goedgunstigheit, vriendschap, genegentheit tot weldoen.*

Benevolentiam alicujus allicere. Cic. Off. 2. 14. Colligere. Cic. Am. 17. Captare Cic. I. R. 1. 15. Sibi adjungere. Cic. Mur. 20. *Iemants gunst*, of *vriendschap inwinnen, zich in iemants gunst indringen.*

BENEVOLUS, a, um. *Weldadig, goeddadig, goeddoende, goedgunstig, goedhertig, genegen tot weldoen.* De compar. Benevolentior staat by Cic. F. 3. 12: 13. 60. en de superl. Benevolentissimus. by Cic. F. 5. 16.

Benevolus erga aliquem. Plaut. Capt. 2. 2. 100. Alicui. Cic. I. R. 2. 53. *Iemant goedgunstig, tot iemant genegen, iemant toegedaan.*

Facere benevolos judices. Cic. de Or. 2. 19. Auditores. Cic. de Or. 2. 19. I. R. 1. 15. *De goedgunstigheit, genegentheit*, of *gunst der rechteren, der toehoorderen winnen.*

BENIGNE. adv. Cic. Dej. 13. Plaut. Truc. 1. 2. 27. *Heusschelyk, beleefdelijk, zoetelyk; met zachtigheit, zoetigheit*, of *beleefdheit, op een beleefde wyze.* De compar. Benignius staat by Curt. 8. 6. 19. en de superl. Benignissime by Cic. V. 2. 4. Titinnius, naar 't verhaal van Nonius, 11. 9. gebruikt het woord Benigniter, doch men moet hem niet volgen.

Benigne. Cic. Off. 1. 14. *Miltdadiglijk, goedgunstiglyk, goedhertiglyk, overvloediglijk, heerlijk.*

Benigne dicere. Ter. Ph. 5. 9. 62. *Beleefdelijk, heusschelijk*, of *eerbiediglyk spreeken, goede woorden geeven.*

Facere. Catull. 73. 2. Ter. Ad. 5. 4. 24. *Beleefdheden toonen, dienst doen.* Respondere. Hor. E. 1. 7. 16. en 62. *Beleefdelyk weigeren, heusschelyk ontzeggen*, of *afslaan.* (By wien twee genodige worden, d'eene om noch eenige vruchten meede te neemen, d'ander om ter maaltijd te koomen, maar zy ontzeggen het beide, met deeze gewoonlijke spreekwijze Benigne. zie boven Bene.)

BENIGNITAS, atis. f. Cic. Fin. 5. 23. *Beleefdheit, heusheit, goedaardigheit, zachtzinnigheit, goedheit.*

Naturæ benignitas. Cic. N. D. 2. 53. *De goedaardigheit, goedgunstigheit, mildadigheit* of *heerlykheit der natuur.*

Deorum benignitate. Cic. Q. R. 12. *Door de byzondere gunst*, of *goedgunstigheit der Goden.*

BENIGNUS, ă, um. Cic. C. B. 16. *Zachtmoedig*, *zachtzinnig*, *beleefd*, *heusch*, *bescheiden*, *goedaardig*, *vriendelyk*, *gunstig.* (De compar. Benignior staat by Liv. 21.19. en de superl. Benignissimus by Sen. B. 7. 14.

* Benignus. Cic. Off. 1. 14. *Miltdadig*, *goeddadig*, *goeddoende*, *genegen tot weldoen.*

Benignus alicui. Plaut. Trin. 3. 3. 12. In aliquem. Ter. Hec. 3. 5. 22. *Weldadig*, of *miltdadig tegens iemant.*

Eo usus sum benigno. Ter. Hec. 5. 3. 39. *Ik heb hem mild bevonden.*

Benignus. Tib. 3. 3. 3. Plin. H. 18. 1. *Vruchtbaar*, *mild*, *weldragende*, *dat veel draagt*, van een land spreekende.

Benignus sermo. Hor. E. 1. 5. 11. Oratio. Cic. Off. 2. 14. *Een fraaije*, *behaaglyke*, *aangenaame*, of *vermaakelyke rede.* Dies. Stat. S. 5. 1. 108. *Een gelukkige*, of *goeden dag.* Vultus. Liv. 28. 26. *Een lagchend*, of *vriendelyk wezen.*

† Vini somnique benignus. Hor. S. 2. 3. 3. *Een groote drinker en slaper.*

BENNĂ, æ. f. Cato R. R. 23. *Een kar*, *een teene kar*, *een stortkar.*

BEO.

BĔO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Ter. E. 2. 2. 48. *Iemant zaligen*, *zalig*, *gelukkig*, of *gelukzalig maaken.*

Beare. acc. *Vermaaken*, *verheugen*, *verblyden*, *vermaak*, of *blydschap geeven.*

Sed hoc me beat, quod vicit. Plaut. Am. 2. 2. 12. *Maar dat my verheugt*, *is dat hy overwonnen heeft.*

Beasti. Ter. An. 1. 1. 79. *Gij hebt mij verblydt.*

† Cœlo aliquem beare. Hor. O. 4. 8. 29. *Iemant in den hemel plaatzen*, of *hem onsterfelyk maaken.*

† Sese alicubi beare. Hor. O. 2. 3. 7. *Zich ergens vermaaken*, *ergens zyn vermaak neemen*, *den tyd ergens met vermaak slyten.*

BER.

(BĔRĔCYNTHĬĂCŬS, ă, ŭm. *Dat opzicht op Berecynthen heeft.*

Cur Berecynthiacus perdit truncata sacerdos Inguina? Prud. Symm. 2. 51. *Waarom bederft de Priester van Cybele zyne manlykheid? waarom lubt zich Cybeles Priester?*)

BĔRĔCYNTHĬŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 9. 82. Hor. O. 3. 19. 18. *Van Berecynthen*, of *dat eenig opzicht op Berecynthen heeft.*

BĔRĔCYNTHUS, i. f. Plin. H. 5. 29. *Berecynthen*, een stad en berg van Phrygien, alwaar Cybele, moeder aller Goden, bijzonderlijk geëerd wierd.

BĔRŒ̆, es. f. *Beroen*, daar zijn twee steden van dezen naam; d'eene in Macedonien, die de Turken *Boor* noemen; Plin. H. 4. 10. en d'andere in Syrien, die hedendaags *Aleppo* hiet. Plin. H. 5. 26.

BERYLLUS, i. m. Prop. 4. 7. 5. Plin. H. 37. 5. Βήρυλλος. *Beril*, *berilsteen*, een kostelijk gesteente 't krijstal zeer gelijk.

Baculum aureum berylli distinguebant. Curt. 9. 1. 30. *De gouden rykstaf was met berilsteenen bezet.*

BERYTUS, i. f. Strab. 16. 520. Βήρυτος. *Berytus*, of *Barut*, een stad van Phœnicien, op de zeekust tusschen Tripoli en Damaskus. Plin. H. 5. 20. getuigt, dat deeze stad *Felix Julia* genoemt is, na dat'er een volkplanting was gesticht.

BES.

BĔS, of BĔSSĬS, ĭs. m. Colum. 5. 1. *De twee derdendeelen van 't Roomsche pond*, *dat twaalf oncen deede.* Festus. Varr. L. L. 4. 36. Cic. Att. 4. 15. of *de twee derden van wat het ook zy in twaalf deelen verdeelt.*

* Besses usuræ. Justinian. Cod. 4. 32. 26. *De renten*, of *'t geldgewin tegens den penning acht*, wanneer in acht jaaren de renten zoo veel beloopen als de hoofdsom bedraagt.

Bessis. Vitruv. 3. 1. *Het viergetal*, *de twee derden van 't volmaakt getal in de wiskonst*, dat zes was.

Bessem bibere. Mart. 11. 36. 75. *Achtmaal drinken.*

BĔSSĀLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Vitruv. 5. 10. *Acht duim lang*, *breed*, of *dik.*

BĔSTĬĂ, æ. f. Cic. F. 7. 1. *Een beest*, *een dier.* Dit woord word ook van visschen, vogelen, slangen, enz. verstaan. Cic. T. Q. 5. 13.

Aliquem bestiis objicere. Cic. F. 10. 32. *Iemant voor de beesten werpen.*

Bestia. Vitruv. 9. 7. *'t Beest*, een gesternte.

(BĔSTĬĀLĬS, ĭs, m. *en* f. lĕ, ĭs, n. *Dat van een beest is*, *beestachtig.* Een woord van de latere eeuw.

Impexa villis virgo bestialibus. Prud. Καθ. 7. 153. *Een meisjen een beestenhaaire kleed aanhebbende.*

Bestiales nationes. Sidon. E. 4. 1. *Beestachtige volkeren.*)

BĔSTĬĀRĬŬS, ă, ŭm. Ludus bestiarius. Sen. E. 70. *Een beestegevecht*, *een schouwspel van vechtende beesten.*

BĔSTĬĀRĬŬS, ii. m. Cic. Fr. 2. 6. *Een mensch veroordeelt om met de beesten te vechten.* (Suet. Cl. 34. 6. alwaar wy veel van zoodaanige gezegt hebben.)

BĔSTĬŎLĂ, æ. f. Cic. T. Q. 1. 39. *Een beestje*, *een diertje*, *een klein beest.*

BET.

BĔTĂ, æ. f. Cic. F. 7. 26. Plin. H. 19. 8. *Beet*, *beete*, zeker gewas.

† Beta fatua. Mart. 13. 13. 1. *Een laffe*, of *waterige beetwortel.*

Beta languidior. Catull. 67. 11. *Slapper dan een beeteblad.* (In zulk een zin zegt Ovid. Am. 3. 7. 66. Hesterna languidiora rosa.)

BĔTĀCĔŬS, ă, ŭm. Pes betaceus. Varr. R. R. 1. 2. *Een beetwortel*, of, in onduitsch, *kroot.*

BĔTĬZO, ās, ārĕ. *Log*, *traag*, *loom*, *vadzig*, of *dof zyn.* Suet. A. 87. 5. zegt dat Keizer Augustus zich van dit woord diende, dat niet in gebruik was, wanneer hy van een mensch sprak die gansch niet levendig was (van deeze betekenisse geven wy reden schrijvende over Suetonius.)

† BĔTO, ĭs, ĕrĕ. *Gaan*, *voortgaan.* Men moet dit woord niet gebruiken; (alhoewel het Varro en Pacuvius gebruikt hebben by Non. 2. 73.)

BĔTŎNĬCĂ, æ. f. Sammon. 46. Plin. H. 25. 8. *Betonie*, zeker kruid.

BĔTULLĂ, æ. f. Plin. H. 16. 18. *Berkenboom.*

BĔTŪNĬĂ, æ. f. *Betune*, een stad van Vlaanderen.

BIA.

(BĬĀRCHĬĂ, æ. f. Cod. 1. 31. 1. *Het Voorraatmeesterschap*, *'t ampt van een Proviantmeester*, of *Voorraadmeester.*

BĬĀRCHUS, i. m. Cod. 1. 27. 2. 19. *Een Voorraatmeester*, *een die de levensmiddelen bezorgt.*)

BIB.

BĬBĀX, ācĭs. omn. gen. *Dronkaart*, *zuiper*, *zwelger*, *grooten drinker*, *drinkebroer*, *likkebroer.* Nigidius by Gell. 3. 12. tekent aan, dat hy dit woord in andere Schrijvers geleezen heeft. Bibaculus, *Dronkaart*, en Bibacitas, *dronkenschap* zijn geen Latijn.

BĬBĔSĬĂ, æ. f. *Grooten dorst*, *groote trek*, of *lust tot drinken.* Plaut. Curc. 3. 74. heeft dit woord verzonnen, dat men niet gebruiken moet. (Dit tekend Festus ook aan in Peredia.)

BIBLIŎPŌLĂ, æ, m. Mart. 14. 194. Βιβλιοπώλης. *Boekverkoper, boekhandelaar, koopman in boeken.*

BIBLIOTHECĂ, æ. f. Βιβλιοθήκη. *Boekerij, boekkamer, boekzaal, kamer met boeken.*

Assidere in bibliotheca. Cic. D. 2. 3. *In, of op zijn boekkamer zitten om te studeeren.*

Ego hic pascor bibliotheca Fausti. Cic. Att. 4. 10. *Ik dien mij laet van de boekerij van Faustus.*

Tractare bibliothecam multorum nummorum. Cic. F. 13. 77. *'t Opzicht over een zeer kostelijke boekerij hebben.*

(BIBLIŎTHĒCĀLĬS, ĭs, m. en f. le, ĭs, n. Sidon. E. 8. 4. *Dat tot een boekerij behoort, of uit boeken bestaat.*

BĬBLIŎTHĒCŬLĂ, æ. f. Symm. E. 4. 18. *Een boekerijtje, een kleine boekerij.*)

BĬBO, is, bibi, bibitūm, bibĕrĕ. acc. *Drinken, zuipen, zwelgen.*

Bibe si bibis. Plaut. St. 5. 4. 28. *Drink, zoo gij wilt; zuip dan.*

Calidum bibere. Varr. L. L. 4. 27. *Heet, of iets warms drinken.*

Bibere ad numerum. Ovid. F. 3. 533. *De teugen tellen die men drinkt.*

Bibere in auro. Sen. Th. 3. 453. *Uit een gouden kop drinken.* Gemma. Virg. G. 2. 506. *Uit een beker van edelgesteente.* (In ossibus capitum. Flor. 3. 4. 2. *Uit het bekkeneel van een mensch.*)

More Græco bibere. Cic. V. 1. 26. *Op zijn Griekscb drinken*, dat is, onmatiglijk en met groote glazen.

Bibere pro summo. Plaut. St. 5. 4. 38. *Een groot glas schoon uitdrinken, een hengstbeker drinken.*

† Sat prata biberunt. Virg. E. 3. 111. *De weiden zijn genoeg bevochtigt.*

Hortus bibit aquas. Ovid. P. 1. 8. 60. *De tuin is begoten, bevochtigt, of nat gemaakt.*

† Hasta alte bibit acta cruorem. Virg. Æ. 11. 804. *De werpspies diep ingedrongen, parste 't bloet uit, of wierd heel bebloedt.*

† Bibere longum amorem. Virg. Æ. 1. 755. *Van langer hand de liefde inzuigen.* Maternos mores. Claud. Nupt. Hon. 231. *Allengskens 's moeders zeden, of gewoonten aanwennen.*

Suspensis auribus bibere aliquid. Prop. 3. 4. 8. *Met opgespalkte ooren, of met groote graagheit iets aanhooren.*

Lanarum nigræ nullum colorem bibunt. Plin. H. 8. 48. *De swarte wol kan niet geverft worden, of neemt geen verwe aan.* Candorem spongiæ bibunt. Plin. H. 31. 11. *De sponssen worden wit.*

Ab hora tertia bibebatur. Cic. A. 2. 41. *Men dronk van negen uuren af.*

Nulla aconita bibuntur fictilibus. Juv. 10. 25. *Men drinkt geen vergif uit aarde vaten.*

Arbiter bibendi. Hor. O. 2. 7. 25. *Hofmeester, bezorger van den drank.* Die geene by d'Ouden, die 't bestel had uit wat voor beekers en hoe dikwils men drinken zou.

Bibere quincuncem. Mart. 11. 37. *1. Vijfmaal, of vijf reizen drinken.* Bessem. Mart. 11. 37. 7. *Achtmaal.* d'Ouden dronken dikwils zoo veel reizen als 'er letters in hunnen naam, of in die van hunne minnaressen quamen.

(Bibere. *Zuigen.*

Eandem nutricem simul bibimus. Apul. M. 2. 115. *Wij hebben te gelijk de zelve borst, of mam gezogen, wij zijn van de zelve minnemoêr te gelijk opgevoedt.*

Bibere aure. Hor. O. 2. 13. 32. Auribus. Ovid. Tr. 3. 5. 14. Prop. 4. 4. 8. *Naerstig toeluisteren.*)

BIBŌNUM. *Beblen*, een stad van Zweden, of *Bobenhausen*, een stad van 't Hartogdom Wittenberg.

BĬBŌSUS, ă, ŭm. *Natgierig, die veel, of sterk drinkt.* Gell. 3. 12. zegt dat hy dit woord niet dan by Laberius geleezen heeft. Men moet het niet gebruiken.

BIBRAX. Cæs. B. G. 2. 6. 1. Men is 't niet eens over de plaats van deeze stad. Sanson zegt dat het Fames, een stad van Champagne is. Anderen, 't geen zekerder gaat, zeggen dat het Braine, een steedjen tusschen Fimes en Soissons, is.

BĬBŬLŬS, ă, ŭm. *Dat ligtelijk inzuigt, dat veel indrinkt; dat veel water naar zich trekt, of naar zich neemt.* Virg. G. 1. 114. zegt het van zand. Ovid. Her. 17. 139. van een oever. M. 6. 9. van wol. Val. Flacc. 1. 289. van een kleed.

Bibula charta. Plin. E. 8. 15. 2. Papyrus. Lucan. 4. 136. *Zuigpapier, vlak-of kladpapier.*

Bibulus lapis. Virg. G. 2. 348. *Een puimsteen, of drijfsteen.* Servius zegt dat den Dichter hier door zant verstaat.

Bibulus Falerni. Hor. E. 1. 14. 34. *Een groot liefhebber, of grooten drinker van Falernische wijn*, dat is, wijn op den berg Falernus gewassen.

(Bibulæ aures. Pers. 4. 49. *Ooren, die zich graag hooren prijzen.*)

BIC.

BĪCĒPS, bĭcĭpĭtĭs. omn. gen. Cic. D. 1. 53. Plin. H. 10. 62. *Tweehoofdig, met twee hoofden, die twee hoofden heeft.*

* Biceps civitas. Varr. bij Non. 6. 36. *Een tweehoofdige stad, of een stad die tweederlei regeering heeft.*

Parnassus biceps. Ovid. M. 2. 221. *De tweekruinigen Parnas, de Zangberg met twee kruinen.*

BICLĪNIUM, ĭi. n. Plaut. B. 4. 4. 69. *Een eetzaal daar maar twee bedden stonden*, naar de wijze der Ouden die aan tafel leiden als zy aten.

BICŎLŎR, ŏris. omn. gen. Plin. H. 10. 52. Ovid. M. 10. 98. *Tweeverwig, van tweederlei verwe, dat tweederhande verwe, of kleur heeft.*

BICORNIS, is, m. & f. ne, is. n. Plin. H. 11. 46. Ovid. M. 15. 304. *Tweehoornig, dat twee hoornen heeft.*

* Bicornis. Virg. G. 1. 264. Colum. 10. 143. *Tweepuntig, tweetandig, gesplceten, in tween gesplitst*, van een werktuig spreekende.

Luna bicornis. Hor. Sæc. 35. *De tweehoornige, of wassende maan.*

† Bicornis Rhenus. Virg. Æ. 8. 727. *De Rhijn in twee armen gesplitst, die twee killen, of twee stroomen heeft.* Mons. Stat. Th. 1. 62. *Een berg die twee kruinen, of twee heuvels heeft.*

BICŎRPŎR, ŏris. omn. gen. Cic. T. Q. 2. 9. *Die twee ligchaamen heeft.*

BICŪBĪTĀLĬS, ĭs, m. & f. lĕ, ĭs. n. Plin. H. 20. 23. *Van twee ellen, dat twee ellen hoogte, of breedte, enz. heeft.*

BID.

BĪDĒNS, entis. m. Colum. 4. 14. Virg. G. 2. 400. *Een griep, een vork, of gaffel met twee tanden.*

† BIDĒNS, entis. f. Virg. Æ. 8. 544. *Een tweejaarig schaap.*

BIDENTĀL, ālis. n. Hor. A. P. 471. *Een gewijde plaats door het offer van een tweejaarig schaap*, voornamentlijk wanneer ze van den blixem getroffen was, alwaar 't niet vry stont den voet in te zetten. (Zie Scaliger over Festus.)

BIDUŬM, i. n. Cic. N. D. 2. 38. *Twee dagen, of de tijd van twee dagen.*

Bidui aberant castra. Cic. Att. 5. 16. *Het leger lag 'er twee dagen, of twee dagreizens van daan.* De zelve Schrijver doet daar Spatio by F. 10. 17.

Bidui navigatio. Plin. H. 6. 28. *Een reisje te scheep, of te water van twee dagen.* Sollicitudo. Ter. An. 2. 6. 9. *Een herzweer van twee dagen, een verdriet dat maar twee dagen duurt.*

In hoc biduum vale. Ter. E. 1. 2. 109. *Vaar wel voor deeze twee dagen.*

BIE.

BIENNIS, is, m. & f. ne, is, n. Bienne spatium. Plin. H. 2. 82. *Twee jaar, de tyd van twee jaaren.*

BIENNIUM, ii. n. Cic. Cæc. 19. *De tyd, of tusschenval van twee jaaren.*

BIF.

BIFARIAM. Adv. Cic. T. Q. 3. 11. *In twee deelen, op tweederlei, of tweederhande wijzen.*

(Bifariam. *Op twee plaatzen.* Augustus bifariam laudatus est. Suet. A. 101. 7. *Over Augustus is op twee plaatzen een lykrede gedaan.* Castris bifariam factis. Liv. 22. 40. *Een leger dat op twee plaatzen geslagen is.*)

† BIFER, *of* Biferis, a, um. Colum. 5. 10. Virg. G. 4. 118. *Die tweemaal 's jaars vrucht draagt, of vrucht voortbrengt*, van een boom, enz. spreekende.

BIFIDATUS, a, um. Plin. H. 13. 4. *Gevorkt, in tweën gesplitst, of gespleeten.*

BIFIDUS, a, um. Colum. 4. 33. *In tweën gesplitst, verdeelt, of gescheiden.*

Bifidum iter. Val. Flacc. 1. 570. *Een weg in tweën gescheiden.*

BIFORIS, is, m. & f. re, is, n. Ovid. P. 3. 3. 5. *Dat gespleeten, of verdeelt is, dat twee opgangen heeft.*

Valvæ bifores. Ovid. M. 2. 4. *Een dubbele deur, een deur die aan tweën opgaat, of opslaat.*

Biforem dat tibia cantum. Virg. Æ. 9. 618. *Men speelt op de fluit met twee gaten.* Door verzetting voor Biforis tibia. Deeze fluit had een veel zoeter en aangenamer geluid dan d'andere, die maar een gat had.

† BIFORMATUS, a, um. Cic. T. Q. 2. 8. Zie Biformis.

BIFORMIS, is, m. & f. me, is, n. Virg. Æ. 6. 25. Hor. O. 2. 20. 2. *Tweevormig, die tweederlei gestalte, of gedaanten heeft.*

BIFRONS, ontis. omn. gen. Virg. Æ. 12. 198. *Met twee voorhoofden, of twee aangezichten, die twee aangezichten heeft.*

BIFURCUS, a, um. Liv. 33. 5. Colum. 3. 18. *In tweën gespleeten, of gesplitst; met twee punten, of twee tanden.*

BIG.

BIGA, æ. f. Plin. H. 34. 8. Suet. T. 26. 3. en

BIGÆ, arum. f. plur. Æ. 5. 720. *Een gespan van twee paerden. Een koets, of wagen met twee paerden bespannen.* Varro L. L. 9. 3. tekend aan dat men niet zegt, duæ bigæ, noch tres bigæ, maar binæ, ternæ bigæ. *Twee, drie bespannen wagens.* (Servius over Virg. Æn. 2. 272. zegt, dat de Dichter spreekt naar de konst, die vereischt dat men zaaken uit veele bestaande, alleen in plurali spreeke, als bigas... maar dat het gezag der Schrijveren ons dikwils doet veranderen, by voorbeeld. Stat. Th. 1. 338.)

BIGATUS, i. m. Liv. 23. 15. *Een stuk geld waar op een rijtuig met twee paerden bespannen gemunt staat.*

BIGAMIA, æ. f. zie Bigamus.

BIGAMUS, a, um. *Een die tweemaal getrouwt is geweest, of die twee wyven heeft gehad, 't zy dat beide de vrouwen levende zijn, of dat hy de een na de dood van d'andere heeft getrouwt.* Deeze twee woorden, zijn alleen by de Kerkelijke Schrijveren in gebruik.

(BIGEMMIS, is, m. en f. me, is, n. *Iets daar twee edelgesteenten aan zijn*, by voorbeeld, *een ring.* Anulus bigemmis *by* Treb. Poll. in Claud. 14. *Een ring met twee steenen.*)

Bigemmis resex. Colum. 5. 5. *Een wyngaard met twee ranken, of met twee loten.*

BIGENERI, æ, a. adj. plur. het masculinum staat by Varr. R. R. 2. 8. het neutrum by Festus. *Tweeslachtige beesten, dieren van tweederlei geslachten, of tweederlei dieren geteelt*, als de muilezels, luipaerden, enz. Men vind in Varro noch elders Bigenus, a, um. niet, noch Bigeneris en Bigenere, die de woordenboeken zonder voorbeelden bybrengen. Ik meine echter dat men Bigener, a, um, in 't enkel getal zou konnen zeggen.

BIGERRIONES, um. m. plur. Cæs. B. G. 3. 27. 1. *Bigerre, of d'inwoonders van Bigorre*, in Gaskonjen.

BIJ.

BIJUGIS, is, m. & f. ge, is, n. Virg. G. 3. 91. en

BIJUGUS, a, um. Virg. Æ. 10. 253. *Met twee dieren bespannen.*

Bijuge curriculum. Suet. C. 19. 5. *Een rytuig, 't zy wagen, koets, of karsteel met twee paerden.*

Leones bijugi. Lucret. 2. 601. *Een gespan van twee leeuwen, of een zegewagen van twee leeuwen getrokken.*

BIJUGI, orum. m. p. worden alleen substantivum voor *een wagen met twee paerden*, genomen by Virg. Æ. 10. 453.

Bijugum certamen. Virg. Æ. 5. 144. *Een gevecht op wagens met twee paerden.*

BIL.

BILANX, ancis. f. *Een waage, of weegschaal.* Dit woord is geen Latijn.

BILIBRA, æ. f. Liv. 4. 15. *Twee pond gewigt.* Dit woord is niet zeker. De meeste leezen in Livius Bilibre.

BILIBRIS, is, m. & f. bre, is, n. Mart. 11. 50. 9. Plin. H. 18. 11. *Twee pond zwaar; van twee pond gewigt.*

BILINGUIS, is, m. & f. gue, is. n. Hor. S. 1. 10. 30. Curt. 7. 5. 29. *Die twee taalen kan, of spreekt.*

* Bilinguis. Virg. Æ. 1. 665. Phædr. 2. 5. 25. *Tweetongige, een die uit twee monden spreekt, een leugenaar, bedrieger, geveinsde, een valsch mensch.*

(Bilinguis. Plaut. P. 2. 4. 28. *Een snappert, langtong, of kakelaar, een snapachtig mensch.*

BILINGUIUM, ii, n. Plaut. 5. 1. 15. *Een kus, een zoen*, eertijds by d'Ouden in de minnary gebruikelijk.)

BILIOSUS, a, um. Celf. 2. 8. *Galachtig, vol gal, toornig, oploopend, haastig, korzelig.*

Biliosum sputum. Celf. 2. 6. *Een galachtig uitbraaksel, een uitbraaksel vol gal.*

BILIS, is. f. Cic. T. Q. 1. 24. *De gal, de galachtige vochtigheit.*

Bilis atra. Plaut. Capt. 3. 4. 64. *Zwarte gal, zwaargalligheit, zwaarmoedigheit, zwaargeestigheit.*

Atra bili percitus. Plaut. Am. 2. 2. 95. *Zeer zwaarmoedig, of zwaargeestig.*

* Bilis. *Ontsteeking, ontroering, toorn, woede, gramschap, verwoedheit, heftigheit, haastigheit.*

Bilis difficilis. Hor. O. 1. 13. 4. *Een heftige toorn.*

Bilem commovere. Cic. Att. 2. 7. *Ontsteeken, quaad, gram, of toornig worden.* Alicui movere. Hor. E. 1. 19. 20. Mart. 5. 26. *Iemant ontroeren, tergen, toornig, of quaad maaken.*

Bilis libera. Hor. Ep. 11. 18. *Een boosheit die men den vrijen toom viert, of waar door men alles zegt wat men wil.*

Commota bili of bile fervere. Perf. 4. 5. *Ontsteeken zyn, heel quaad, heel gram, heel gestoort, heel ontroert, of heel toornig zyn.*

Effundere bilem. Juv. 5. 159. *Zyn gal uitbraaken, zyn woede, of gramschap toonen.*

BILIX, icis. Adj. Bilix lorica. Virg. Æ. 12. 375. *Een dobbel geweven,*

weeven, of *dobbel gevoerde wapenrok; een dobbele maliënkolder.*

BILŪSTRIS, is, m. & f. trĕ, is, n. Ovid. Am. 2. 12. 9. *Van tien jaaren, tienjaarig.*

BIM.

BĪMĀRĬS, is, m. & f. rĕ, ĭs, n. Hor. O. 1. 7. 2. Ovid. M. 12. 27. *Tusschen twee zeen, dat de zee aan beide zyden heeft, dat van twee zeen word bespoelt*, of *tusschen twee zeen legt.*

BIMĀTER, tris. Ovid. M. 4. 12. *Die twee moeders heeft, van twee moeders geboren.* Ovidius noemt dus Bacchus, vermids zijn eerste moeder, terwijl ze van hem zwanger was, door den blixem vernield zijnde, Jupiter hem in zijn dye zette, en hem voor een tweede moeder verstrekte.

BĪMĀTŬS, ūs. m. Varr. R. R. 2. 5. *d'Onderdom van twee jaar, de tijd van twee jaaren.*

BĪMEMBRIS, is, m. & f. brĕ, is, n. Virg. Æ. 8. 293. *Van tweederhande leden, die tweederlei slach van leden heeft*, by voorbeeld, een gedeelte van een mensch en het ander van een paerd; half mensch half paerd, als een paerdmensch.

BĪMENSIS, ĭs, m. *Twee maanden, de tijd van twee maanden.*

Anni & bimensis tempus prorogare. Liv. 45. 15. *Den tijd een jaar en twee maanden uitstellen.*

BĪMESTRĬS, is, m. f. trĕ, ĭs, n. *Van twee maanden.*

Bimestre frumentum. Plin. H. 18. 7. *Koren van twee maanden.* Stipendium. Liv. 9. 43. *Een bezolding van twee maanden.*

Consulatus bimestris. Cic. F. 10. 24. *Een borgermeesterschap van twee maanden*, of *dat twee maanden duurt.*

BĪMŬLŬS, ă, ŭm. Suet. C. 8. 10. Catull. 17. 13. *Tweejaarig, van twee jaaren.* (Valla E. 1. 5. zegt, dat het eigentlijk van kinderen gezegt word, die na dien tijd noch konnen groeijen, en niet van de dieren, die binnen dien tijd hun groeijen gedaan is.).

BĪMUS, ă, ŭm. Taurus bimus. Varr. R. R. 2. 5. *Een tweejarige stier.*

Merum bimum. Hor. O. 1. 19. 15. *Een tweejarige wyn, een wyn van twee jaar*, of *die twee jaar oud is.*

* Sententia bima. Cic. F. 3. 8. *Een besluit waar door men een ampt voor twee jaren zou moeten bedienen.*

Pensio bima. Mart. 12. 31. 3. *Een betaling van*, of *voor twee jaren.*

Bima Legio. Cic. F. 10. 24. *Een Legioen dat eerst voor twee jaren is opgerecht.*

BIN.

BĪNŎCTĬŬM, ĭi. n. Tac. An. 3. 71. 4. *Twee nachten, de tijd van twee nachten.*

BĪNŌMĬNIS, is. m. & f. nĕ, ĭs. n. Ovid. P. 1. 8. 10. *Met twee naamen, die twee naamen heeft.* Festus zegt in deezen zin, Binomius, a, um. Alhoewel Scaliger wil dat men ook in deeze laatste plaats Binominis leeze.

† BĪNŬS, ă, ŭm. *Twee, van twee, dubbel*, of *dobbel.* De Dichters gebruiken dit adjectivum in 't enkelvoud, by voorbeeld.

Binus honos. Ovid. P. 4. 9. 64. *Twee bedieningen.* Bina supellex. Lucret. 4. 453. *Dubbele huisraat.*

BĪNI, æ, ă, adj. plur. Cic. F. 9. 22. *Twee, een paar.*

Bini. Plin. H. 12. 17. *Twee teffens, twee te gelyk, bij paaren, twee aan twee.*

Binas accepi literas. Cic. F. 10. 5. *Ik heb twee brieven ontfangen.*

Binis annis. Plin. H. 2. 8. *Alle twee jaaren.*

* Centesimis binis fenerari. Cic. V. 3. 72. *Tegens twee ten honderd zyn geld bij de maand uitdoen*, of *uitzetten.*

BIP.

BĪPĀLĬŬM, ĭi. n. Colum. 3. 5. Liv. 3. 26. *Een houweel, schup*, of *spaade.*

BĪPALMIS, ĭs. m. & f. mĕ, ĭs. n. Varr. R. R. 3. 7. Liv. 42. 65. *Twee palmen lang, breed*, of *diep.*

BĪPARTIOR, īris, ītŭs sūm, īrī. acc. Colum. 11. 2. *In twee deelen scheiden*, of *verdeelen.* Zommige schrijven, Bipertior.

Proximis villis bipartiti sunt. Cic. C. 3. 2. *Zij zyn in twee hoopen in de naastgelegene dorpen verdeelt.* Bipartiti, word daar lijdelijk genomen, als of het quam van Bipartio, is, &c. dat in deezen uitgang niet gevonden word.

BĪPĀRTĪTŌ. adv. Vitruv. 1. 1. 4. 7. *In twee deelen, in tweeën.* Men zegt ook Bipertito. Het eerste is 't zekerste.

Bipartito classis distributa est. Cic. Fl. 14. *De vloot is in tweeën*, of *in twee hoofdeelen verdeelt.*

Id fit bipartito. Cic. I. R. 2. 29. *Dat geschied tweesins*, of *op tweederlei wyzen.*

BĪPĀRTĪTŬS, ă, ŭm. Cic. T. 22. Cato by Non. 2. 70. *In twee deelen verdeelt*, van een reden spreekende. Men leest ook Bipertita.

BĪPĀTĒNS, entis. om n. gen. Virg. Æ. 10. 5. *Die twee opgangen heeft, die in tweeën opstaat*, of *open gaat.* Of, gelijk Servius zegt, *aan beide zijden open staande*, van een slagdeur spreekende.

BĪPEDALIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Cæs. B. G. 4. 17. 6. *Van twee voeten in 't vierkant, van twee voeten lang, breed en diep.*

Bipedali hiatu aperiri. Plin. H. 16. 12. *Twee voet opengaan*, of *opstaan, in de hoogte, of in de breedte.*

Homo moduli bipedalis. Hor. S. 2. 3. 309. *Een man van twee voet hoog.* Zommige beweeren dat de Dichter zeggen wil, *Een man van slechte afkomst, ter bemiden 't gemeen.* d'Eene en d'andere zin kan in deeze plaats te pas koomen.

BĪPĔDĀNEŬS, ă, ŭm. Colum. 4. 1. *Van twee voeten, van twee voet in 't vierkant, van twee voeten hoog, lang, breed, en diep.* Hy zegt ook 2. 2. naar zommiger gevoelen, Bipedanus, ă, um, in deezen zin. 't Is echter beter het eerste te gebruiken.

BĪPENNIFER, ă, ŭm. Ovid. M. 4. 22. *Die een hellebaard*, of *spies draagt, met een spies*, of *byl, die aan beide zijde scherp is, gewapent.*

BĪPĒNNIS, ĭs. f. Virg. Æ. 2. 479. Hor. O. 4. 4. 57. *Een hellebaard*, of *spies. Een byl aan beide zyden scherp.* Een Timmermans werktuig.

BĪPĒNNĬS, is. m. & f. ne, ĭs. n. Plin. H. 11. 28. *Tweevlengelig, die*, of *dat twee vleugels heeft.*

BĪPĔS, ĕdis. omn. gen. Cic. N. D. 1. 34. *Tweevoetig, die twee voeten heeft.*

BIR.

BĪRĒMĬS, ĭs. f. Cic. V. 5. 20. *Een galei met een dubbele roeibank*, of *een dubbele rij riemen.*

Biremis levis. Liv. 24. 40. Biremis scapha. Hor. O. 3. 29. 62. *Een boot*, of *roeischuit met twee riemen.*

BIS.

BĪS. Adv. Cic. Or. 45. *Tweemaal, twee reizen, tweewerf.*

In eo bis falleris. Cic. A. 8. 4. *Gij mist daar tweesins in; gij hebt daar twee misslagen in.*

Bis stulte facere. Ter. Hec. 3. 2. 8. *Een dubbele gekheit*, of *twee zotternyen begaan; dubbel*, of *puur stapel gek zyn.*

Bis die. Plin. H. 10. 53. Hor. O. 4. 1. 25. *Tweemaal daags, twee reizen daags.*

Bis tanto inter ſe amici ſunt, quam inter ſe prius. Plaut. Am. 3. 2. 62. *Zy zyn nu tweemaal beter vrienden dan van te vooren.*

Bis ter. Hor. Ep. 4. 8. *Zeswerf, zesmaal, zes reizen.* Bis ter-ve. Hor. Ep. 5. 33. *Twee* of *driemaal.* Bis terque. Hor. A. P. 354. *Twee en drie reizen*, en dus zegt men in Dichtkunde, Bis ſex. Virg. Æ. 11. 9. *Tweemaal zes.* Bis quinque. Hor. E. 2. 1. 24. *Tweemaal vyf.* Bis decies. Mart. 1. 12. 2. *Tweemaal tien reizen.*

Bis quini dies. Virg. Æ. 2. 126. *Tien dagen.* Bis ſeni dies. Virg. E. 1. 44. *Twaalf dagen.* Bis denæ naves. Virg Æ. 1. 385. *Twintig ſchepen.* Ovid. F. 3. 124. zegt, Bis quinus menſis. *De tiende maand*, voor bis quintus.

Primis diebus bis ſeptenis, gravi ſomno premuntur. Plin. H. 8. 36. *De twee eerſte weeken zijn ze heel ſlaperig.*

BĬSĂCCĬŬM, ĭi. n. Petron. c. 31. *Een knapzak, een dubbele zak.* De Vriezen zeggen, *een dubbele knis.*

BĬSĔTĂ, æ. f. Feſtus. *Een zeugje, dat op de zes maanden aan beide zijden lang haair krijgt.*

BĬSALTÆ, ārŭm. m. plur. Virg. G. 3. 464. Plin. H. 4. 10. *De Bizalters*, een volk van Macedoniën.

BĬSŌN, ōntĭs. m. Plin. H. 8. 15. Mart. Sp. 23. 4. *Een buffel, zekere wilden os.* (Over de ſoort van dit gedierte, zijn het de hedendaagſche ſchrijvers niet eens. Zie Geſner. de Quadrup. p. 144.)

BĬSSĔLLĬŬM, ĭi. n. Varr. L. L. 4. 28. *Een armſtoel, lenuſtoel, armzetel, zitbank.*

BĬSSĔXTŬM, ĭ. n. *of* Biſſextus, i. m. Celſ. Dig. 50. 16. 98. Macrob. S. 1. 14. Cenſor. D. N. 20. *De ſchrikkeldag.* Een dag die by alle vier jaaren, na den 24ſten van Sprokkelmaand, word gevoegt.

BĬSTŎNES, um. m. plur. Plin. H. 4. 11. *Zekere volkeren van Thracien*, men neemt ze ook voor de *Thraciërs* zelfs.

BĬSTŎNĬŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 13. 430. *Van Thracien; die van Thracien is*, of *dat tot deeze Volkeren behoort.*

BĬSŬLCŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 9. 65. Plin. H. 10. 1. *Gevorkt, in tweeën geſplitſt*, of *geſpleeten.*

BĬS-ŬLTŎR, ōrĭs. m Ovid. F. 5. 595. *Een dubbele wreeker, tweemaal een wreeker.*

BĬSURGIS. Zie Viſurgis.

BĬSYLLĂBŬM, ĭ. n. Varr. L. L. 4. 52. *Een woord van twee lettergreepen.* Zommige willen dat 'er Nomen, *of* verbum onder verſtaan word.

BIT.

BĪTHYMŪM, ĭ. n. Plin. H. 11. 16. *Zekere honig op bloemen van tweederlei thym gewonnen.* Hy word voor zeere oogen en gezwellen gebruikt.

BĪTHYNĬĂ, æ. f. Claud. Eut. 2. 247. *Bithynien*, een land van klein Azien recht over Thracien, boven Ilium gelegen.

BĪTHYNĪ, ōrŭm. m. Tac. An. 12. 22. 5. *De Bithyniers, het volk van Bithynien.*

BĪTHYNĬCŬS, ă, ŭm. *Bithynisch, Bithyniſche, van Bithynien.* Feſtus zegt dat Pompejus dus genaamt wierd, om dat hy dit land gewonnen had.

BĪTHYNUS, ă, ŭm. Hor. E. 1. 6. 33. Juv. 7. 15. *Van Bithynien*, of *dat tot Bithynien behoort.*

† BĬTĬENSES, ĭŭm. m. plur. Feſtus. *Zwervers, landlooper*s, *luiden die altyd reizen en trekken, die altyd op reis*, of *op weg zyn.*

BĬTŪMĔN, ĭnĭs. n. Virg. E. 8. 82. Plin. H. 35. 15. *Joodenlijm*, zekere vette en lijmachtige aarde. (Wy beſchrijven het over Curt. 4. 3. 2. §. 7.)

BĬTŪMĬNĀTUS, ă, ŭm. Plin. H. 31. 6. *Dat naar joodenlym ruikt; dat met joodenlym is vermengt*, gelijk 't water dat door een gracht loopt waar in joodenlijm is.

BĬTŪMĬNĔUS, ă, ŭm. Ovid. M. 15. 350. *Van joodenlym, dat tot joodenlijm behoort.*

BĬTŪMĬNŌSUS, ă, ŭm. Vitruv. 8. 3. *Van joodenlijm, dat naar joodenlym gelykt, dat een geur naar joodenlym heeft.*

BĬTŪRĬGĒS, ŭm. m. plur. Cæſ. B. G. 7. 5. 1. *d'Ingezetenen van Berri.* Men noemt heedendaags *Bourges, de hoofdſtad van Berri*, met deezen naam. Zommige noemen ze Bituriges Cubi, om ze te onderſcheiden van de Bituriges Ubiſci, *of* Vibiſci, dat de *Bourdeloizen zijn*, maar die onderſcheid is ſlechts na den tijd van Julius Cæſar en Titus Livius gemaakt.

BIV.

BĪVĬRĂ, æ. f. Varr. by Non. 2. 83. *Een weduwe*, naar de verklaring van Nonius. Of, naar de meening van anderen, dat waarſchijnelijker is, *een vrouw die twee mannen heeft gehad.*

BĬVĬŪM, ĭi. n. Virg. Æ. 9. 238. *Een tweeſprong, de plaats daar twee wegen door malkanderen loopen*, of *wel daar men twee wegen vind.*

Bivium dare ad aliquid. Varr R. R. 1. 18. *Ergens twee wegen toe aanwyzen*, dat is, *twee verſcheide middelen toe aan de hand geeven*; of *verſchaffen.*

BĬVĬUS, a, ŭm. Virg. Æ. 11. 516. *Dat twee wegen heeft, daar twee wegen zyn.*

BĪZANTĬŪM, ĭi. n. Zie Byſantium.

BLA.

BLĂCTĔRO, ās, ārĕ. Ovid. Phil. 56. *Blaeten*, of *bleeten als de rammen.*

BLÆSÆ, ārŭm. f. plur. *of*

BLÆSĬĂ, æ. f. *Blois*, een ſtad op de Loire tuſſchen Orleans en Tours.

BLÆSUS, ă, ŭm. Ovid. Am. 2. 6. 24. *Belemmert van tong, qualyk beſpraakt, liſpende, die zommige letters niet uitſpreekt*, voornamentlijk de *R.* en *S.* Martialis noemt dus de kinderen 5. 34. 8. en dronke luiden 9. 88. 2. die niet doen dan ſtamelen en halve woorden ſpreeken.

Lingua blæſa. Ovid. Art. 3. 294. *Een liſptong*, of *belemmerde tong.*

BLANDE. Adv. *Zoetelyk, vriendelyk, lieflijk, vleyende, heuſchelijk, op een zoete*, of *aangenaame wyze.* De compar. Blandius ſtaat by Cic. de Or. 1. 24. en de ſuperl. Blandiſſime by Cic. Clu. 26.

Blande aliquem alloqui. Ter. Ph. 2. 1. 22. Appellare Plaut. Truc. 1. 2. 61. *Iemant vriendelyk aanſpreeken, toeroepen*, of *roepen.*

Blande dicere. Ter. Ad. 5. 4. 24. *Vriendelyk in 't ſpreeken*, of *in zyn woorden zyn; goede*, of *vriendelyke woorden geeven.*

Tentare aliquem blande. Ovid. Art. 1. 273. *Iemant door ſchoonſpreeken verzoeken*, of *poogen te winnen.*

BLĂNDĬCELLŬS, ă, ŭm. Blandicella verba Feſtus. *Schoone woorden, vleyende redenen.* Dit woord is niet zeer in gebruik.

‡ BLĂNDĬDĬCUS, ă, ŭm. Nunc mihi blandidicus es. Plaut. Pœn. 1. 1. 10. *Nu geeft gy mij ſchoone woorden.*

BLĂNDĬLŎQUĒNS, ēntĭs. omn. gen. *Schoonſpreekende, vleijende*, of *vriendelyk in woorden.* Dit woord is nooit van 't beſte gebruik geweeſt by d'Ouden. (Laberius gebruikt het by Macrob. S. 2. 7.)

BLĂNDĬLŎQUĒNTĬĂ, æ. f. Een oud Dichter by Cic. N. D. 3. 25. *Een ſchoon ſpreeken, zoete en vriendelyke woorden.*

BLĂNDĬLŎQUĒNTŬLŬS, ă, ŭm. Plaut. Trin. 2. 1. 13. *Een ſchoonſpreeker*, of *vleyer, een heel vriendelijk*, of *beleeft menſch in woorden.*

BLĀN-

BLĀNDĬLŎQUŬS, ă, ŭm. Plaut. B. 5. 2. 54. zie Blandiloquentulus.

† Vox blandiloqua. Sen. A. 2. 289. *Een zeer liefelyke*, of *aangenaame stem.*

BLĀNDĪMĔNTŬM, ī. n. Cic. Cœl. 17. *Liefkozing, hensheit, beleefdheit, vleying, gevlei, zoetigheit, aanlokkelykheit, aantrekkelykheit, minzaamheit, troeteling.*

* Blandimentum. *Een groote zorg om een gewas aan te queeken.*

Blandimentis impetrare radices. Plin. H. 17. 13. *Door veel moeite wortel doen schieten*, of *doen wortelen.*

BLĀNDIŎR, īris, ītŭs sum, īrī. dat. Cic. Am. 26. *Vleyen, liefkoozen, streelen, troetelen, pluimstryken, vriendelyk handelen.*

Blandiri alicui. Cic. Fl. 37. *Iemant vleijen, liefkoozen, pluimstryken*, hem door vriendelijke woorden, bejegeningen, *of* op wat wijze het ook zy, inwinnen.

Per se & per alios mirifice mihi blanditur. Cic. Fr. 2. 12. *Hy toont my honderd beleefdheden door zichzelven, en door anderen.*

Suaviter blanditur sensibus nostris voluptas. Cic. A. Q. 4. 45. *'t Vermaak streelt liefelyk onze zinnen.*

Quædam partibus blandiuntur, sed in summam non consentiunt. Quintil. I. O. 4. 2. *Daar zyn zekere dingen die eenig licht, of eenige opening aan een zaak geeven, maar die 't voornaamste en den grond van 't gansche geding niet doen zien.*

‡ BLĀNDĪTĔR. Adv. Plaut. Ps. 5. 2. 3. zie Blande.

BLĀNDĪTĬĂ, æ. f. Cic. Pl. 12. *Liefkozing, vleijing, streeling, pluimstryking, gevlei, vriendelykheit, troeteling.* Het meervoud Blanditiæ, arum. f. is meer in gebruik.

Flecti & capi blanditiis. Ovid. Her. 17. 91. *Zich door liefkozingen laaten inwinnen*, of *door vleijeryen laaten overhaalen.*

Nummulos blanditiis extorquere ab aliquo. Cic. Att. 1. 18. *Iemant door zoete woorden eenig geld afstroonen, van iemant door vleijeryen eenig geld krygen.*

Blanditiis se in alicujus consuetudinem immergere. Cic. Clu. 13. *Zich door vleijeryen in iemants gunst dringen; door gevlei iemants gunst winnen.*

Vendere blanditias. Tib. 1. 10. 77. *Om voordeel vleijen, pluimstryken om 't genot.*

‡ BLĀNDĪTĪM. Adv. Lucret. 2. 173. zie Blande.

BLĀNDĪTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 23. *Aangenaam, liefelyk, vermaakelyk, genoeglyk, behaaglyk, zoet*, van een reis, wandeling, enz. spreekende.

* Blanditum tempus. Plin. H. 9. 10. *Een goed, liefelyk*, of *aangenaam jaargetyg.*

BLĀNDĪTŬS, ūs. m. Lucret. 2. 873. Zoo leezen sommige, zie Blanditia.

BLĀNDŬS, ă, ŭm. Plaut. Cas. 3. 3. 21. *Vriendelyk, zacht, heusch, beleefd, zoet, aangenaam, minzaam, vleyende.* De compar. blandior staat by Ter. Hec. 5. 4. 21. en de superl. Blandissimus by Ovid. Her. 15. 27.

Blandus amicus. Cic. Am. 25. *Een vleyend*, of *valshertig vriend.*

Blandus Doctor. Hor. S. 1. 1. 25. *Een zachte*, of *vriendelyke Meester.*

Anni blandi. Prop. 4. 1. 137. *De zoete*, of *genoeglyke jaaren, de jeugdige jaaren, de jeugdige tyd.*

BLĀPSĬGŎNĬĂ, æ. f. Plin. H 11. 19. *Zekere ziekte die de byen het voortzetten belet.*

(BLĀSPHĒMĀBĬLĬS, lĭs, m. *en* f. lĕ, lĭs, n. *Lasterlyk, lasterenswaerdig, wraakbaar, dat verdient gelastert te worden, waerdig dat 'er qualyk van gesprooken worde.*

Quanto autem blasphemabile est? Tertull. de Cult. fem. 12. *Maar hoe veel te meer is 't lasterenswaerdig? Hoe veel te meer verdient het dat men'er qualyk van spreeke?*

BLĀSPHĒMĀTĬŌ, ōnis, f. *Lastering, Godtslastering.*

Ne justæ blasphemationis causa simus. Tertull. de Cult. Fem. 12. *Dat wij geen oorzaak geeven tot Godtslastering*, of *dat Godt om onzent wil niet gelastert worde.*)

BLĀSPHĒMĬĂ, æ. f. Prudent. Ps. 716. *Lastering, Godtslastering, grouwelyke eedzweering.*

BLĀSPHĒMŌ, ās, āvī, ātūm, āre. Prudent. Ap. 347. Hieron. E. ad Vigilantium. *Lasteren, Godt lasteren, schrikkelyk zweeren.* Deeze vier woorden zijn alleen by de kerkelijke schrijveren in gebruik.

(BLĀTĔRĀTŬS, ūs. m. Sidon. E. 9. 11. *Gesnap, geklap, gerel, gezwets.*)

BLĀTĔRŌ, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Hor. S. 2. 7. 35. *Snappen, klappen, rellen, praaten, beuzelen, zwetzen, veel praats maaken, veel snaps*, of *veel praats hebben.*

BLĀTĔRŌ, ōnis. m. Gell. 1. 15. *Een snapper, klapper, zwetzer, beuzelaar, een die veel snaps*, of *veel praats heeft.*

‡ BLĀTĬŌ, īs, īrĕ. Nugas blatis. Plaut. Curc. 3. 82. *Gy relt niet dan van een deel beuzelingen.*

BLĀTTĂ, æ. f. Virg. G. 4. 243. *Een honigworm.*

Blatta. Hor. S. 2. 3. 119. Mart. 6. 60. 7. *Een mot, papierworm*, of *schietworm*, die de kleederen, boeken, enz. doorcet.

BLĀTTĀRĬĂ, æ. f. Plin. H. 25. 9. *Motkruid, mottenkruid*, zeker gewas.

BLĀTTĀRĬŬS, ă, ŭm. Blattaria balnea. Senec. E. 86. *Baden vol motten*, of *schietwormen.*

BLĀTTĔŬS, ă, ŭm. Eutrop. 7. 9. Vopisc. Aur. 46. *Purperverwig, van purperverwe*, of *purperkleur*, alhoewel men by niet een goed Schrijver Blatta vind, om *'t purper* te beteekenen. (Altoos geen ouder dan by Lamprid. Hel. 33. en Sidon. E. 9. 13. De Keizers Arcadius, Honorius en Theodosius gebruiken het ook C. d. 11. 7. 10.

BLĀTTĬĀRĬUS, ĭi, m. Cod. 10. 64. 1. *Een purperverwer.*

BLĀTTĬFĔR, ă, ŭm. *Gepurpert, die purper aan heeft*, of *purper draagt, die in 't purper gekleed is.*

Quam coronam tribuit blattifer senatus. Sidon. E. 9. 16. *Welke kroon de gepurperde Raad*, of *de Raad in 't purper gekleedt, toestaat.*)

BLĀVĬĂ, æ. f. *Blaye*, een stad van Xaintonjen aan den Girondestroom.

BLE.

‡ BLĒNNŬS, ă, ŭm. Plaut. Curc. 2. 3. 1. 2. *Slecht, gek, dom, bot, plomp.*

(Blennus. *Stomp, eggig, met kalk beslagen.* Zoo wil Gruter. Susp. 1. 5. dat men leezen zal in 't volgende voorbeeld.

Habeo dentes blennos. Plaut. Curc. 2. 3. 39. *Mijn tanden zijn stomp*, of *eggig*, of *met kalk beslagen.*)

BLI.

BLĬTĔŬS, ă, ŭm. Plaut. Truc. 4. 4. 1. *Een slechthoofd, weetniet, gek, een slecht, onnozel mensch.* De leenspreuk is genomen van *Moyer*, zeker kruid, dat gansch smaakeloos is.

BLĬTŬM, ī. n. Plaut. Ps. 3. 2. 26. *Moyer*, een laf smaakeloos kruid.

BOA.

BŎĂ, æ. f. Plin. H. 8. 14. *Zekere waterslang*, dus genaamt uit inzicht van zijn grootte en dikte, dikwils byna die van een os gelijk, *of* om dat hy door zijn beet een schrikkelijk gezwel maakt.

Boa. Plin. H. 24. 8: 26. 11: 28. 18. *Kinderpokjens*, of *mazelen.*

Boa. Festus. *Een gezwel aan de beenen en dyen dat men door te veel gaan krygt.*

BŎĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van den os, dat tot de ossen behoort.*

Boarium forum. Plin. H. 28. 2. Fe-

Festus. *D'ossenmerkt*, of *ossenmarkt*. De Dichter Prop. 4. 10. 19. noemt ze Boarium Arvum.

BOE.

BŎĒMĪ, ōrūm. m. plur. *De Bohemers, het volk van Bohemen in Duitschland.*

BOEOTIĂ, æ. f. Cæf. B. C. 3. 4. 2. *Beotien, een landschap van oud Griekenland, waar van Theben de hoofdstad was.*

BOEOTIUS, ă, ūm. Ovid. M. 3. 13. *Van Beotien, Beotier*, of *Thebaner*. Deezen Dichter zegt ook, Bœōtūs, ă, ŭm. M. 12. 9.

BOI.

BŌJĂ, æ. f. Plaut. Af. 3. 2. 5. Festus. *Een yzere halsband, halsboeye*, of *keten die men om den hals der misdadigers deed.* (Brod. Misc. 2. 10. meint dat het een riem geweest is van een ossenhuit gemaakt.)

Boja. Cæf. B. G. 7. 14. 5. *Het Bourbonnois, 't land van Bourbon.* Een landschap van Vrankrijk. Dit woord is niet zeker in Cæsar.

(BOJĒMŪM. Tac. G 28. 4. Bojohœmum. Paterc. 2. 109. 5. Βουαίμον. Strab. 7. 201. *Bohemen.* Een Koningkrijk van Duitschland.)

BŌJI, Bojōrum. m. plur. Plin. H. 3. 17. *De Beyeraars, 't volk van Beyeren in Duitschland.*

Boji. Cæf. B. G. 1. 28. 4. *De Bourbonners*, of *Bourbonnezers. 't Volk van 't land van Bourbon* in Vrankrijk.

(BOICUS, ă, um. Boicus ager. Festus. *De velden der Beyeraars*, of *die de Beyeraars toebehooren.*)

BOL.

BŌLĒTĀRĬŪM, ĭī. n. of Bōlētāriă, æ. f. Mart. 14. 101. *Een kampernoeljeschotel, een kostelyke schotel waar in voortyds kampernoeljes werd opgedischt*, in 't vervolg van tijd zijn 'er andere mingeachte gerechten in opgedischt.

BŌLĒTŪS, ī. m. Plin. H. 22. 12. Juv. 5. 146. *Kampernoelje, moskampernoelje; eetbaar duivelsbrood*, dat d'Ouden voor een zeer lekker gerecht hielden.

BŌLĬS, ĭdĭs. f. Plin. H. 2. 26. *Een vuurspeer, een vierig luchtverschynsel*, of *verheveling*, hebbende de gedaante van een speer.

Bolis. *Diepioot, peilloot om den grond*, of *de diepte van 't water te peilen.* Dit woord is uit het Grieksch genomen, en word by niet een goed schrijver gevonden.

BŌLŪS, ī. m. Ter. H. 4. 2. 6. *Een mond vol, een beet, een brok, een hacht, een stuk*, of *klomp*, van brood, koper, aarde, enz spreekende.

* Bolus. Plaut. P. 4. 4. 106. *Een stuk*, of *brok; roof, buit*, in den oneigentlijken zin.

Antequam ad hunc bolum pervenias. Varr. R. R. 3 2. *Voor dat gy dien brok gekregen hebt.* Van een land dat veel opbrengt spreekende.

Hoc ego te muictabo bolo. Plaut. Truc. 4. 3. 70. *Ik zal u dien brok ontjaagen*, of *dien buit ontweldigen daar gy op vlamt.*

Bolus. *Lokaas, aas. Een worp met den teerling, Een worp*, of *smeet met het werpnet*, of *'t uitzetten van 't net.*

Nimis lepide jecisti bolum. Plaut. R. 2. 3. 30. *Gy hebt uw aas wel gesmeeten*, of *uw net wel uitgezet, gy hebt een goede slag gedaan.*

Tribus bolis in chlamydem ludere. Plaut. Curc. 5. 2. 13. *Een mantel met drie worpen*, of *gooyen ergens tegens verspeelen.*

BOM.

BŌMBĪLO, ās, ārĕ. Ovid. Phil. 36. *Brommen, hommelen, ruischen*, van bijen spreekende.

‡ BŌMBILĀTĬO, ōnis. f. Festus. *'t Gehommel, 't gebrom, 't geruisch van de byen.*

BOMBUS, ī. m. *'t Gehommel, 't gebrom, 't geruisch van de byen.*

Intus apes si faciunt bombum. Varr. R. R. 3. 16. *Indien de byen van binnen hommelen*, of *brommen.*

Bombus. Catull. 64. 263. Perf. 1. 99. *Trompetgeschal, trompetgeklank, 't hoorngeblaas. 't gesinal*, of *de klank van een trompet*, en van andere diergelijke speeltuigen.

BŌMBYCĬNĂ, ōrūm. n. plur. Mart. 8. 68. 7. *Zyde kleederen.*

BOMBYCĬNŪS, ă, um. Juv. 6. 260. *Van zyde, van zyde gemaakt*, of *geweeven.*

BŌMBYX, ycis. m. Plin. H. 11. 12. *Zyworm.* De zelve schrijver H. 11. 23. gebruikt het ook om *de zyde* zelf te beteekenen, en maakt het femininum, alhoewel het Propertius masculinum maakt in 't volgende voorbeeld.

* Bombyce lucet. Prop. 2. 2. 25. *Hy is in 't zy gekleedt.*

Gossipii, of Xili bombyx. Plin. H. 19. 1. *Katoen.*

BON.

BŎNĂ, ōrūm. n. plur. *Goederen, rykdommen, goed, haave.*

Bona caduca. Ulp. Fragm. tit. 17. *en* 18. Cassiod. V. 5. 24. Justinian. Cod. 6. 50. *Wisselbaare*, of *overgangkelyke goederen, goederen die na de dood van den eigenaar aan den Heer van 't land vervallen.*

Bona vacantia. Cod. 10. 10. 4. *Openstaande goederen*, dat is, *goederen die geen heer hebben, waar van den eigenaar dood is.*

(BONASUS. *Een wild dier in Paeonien, hebbende een stierenkop, een lighaam en maanen als een paerd, en hoorns zeer krom in malkanderen gebogen.* Arist. Hist. An. 9. 45. Plin. H. 8. 15.)

BŎNĬTĀS, ātis. f. *Goedheit, deugdzaamheit, goedaardigheit, bescheidenheit, gematigtheit, goedertierentheit, goeden inborst, goeden aart.*

* Bonitas ingenii. Cic. Off. 3. 3. *Uitsteekentheit van verstand, doordringentheit van oordeel.* Causæ. Cic. Dom. 22. *Goedheit, gerechtigheit*, of *rechtvaerdigheit, van een zaak*, of *geding.* Naturæ. Cic. Off. 1. 2. *Goedaardigheit.*

Bonitas soli. Quintil. I. O. 2. 19. Agrorum. Cæf. B. G. 1. 28. 4. Prædiorum. Cic. S. R. 7. *Vruchtbaarheit van een land, van een hofsteede.*

Bonitas vocis. Cic. Or. 18. *De goedheit, deugdzaamheit*, of *kracht der stem.* Verborum. Cic. Or. 49. *De keurlykheit, netigheit*, of *zuiverheit van woorden.*

Bonorum possessio. Ulp. Dig. 37. 4. 1. *'t Bezit*, of *de bezitting der goederen.*

BŌNNĂ, æ. f. Tac. H. 4. 19. 5. *Bon*, een stad van Duitschland.

BONNĒNSIS, ĭs. m. & f. sĕ, ĭs. n. Tac. H. 4. 20. 1. *Van Bon, die van Bon is, dat tot Bon is*, of *dat tot Bon behoort.*

BŌNŌNĬĂ. æ. f. Plin. H. 3. 15. Cato Or. p. 139. Cic. F. 1. 1. 13. *Bolonje*, een stad in Italien. Daar is 'er ook een in Vrankrijk van deezen naam.

BŌNŌNĬĒNSĬS, ĭs m. & f. sĕ, ĭs. n. Cic. Cl. 86. *Van Bolonjen, uit 't Bolonees, die van Bolonjen is.*

BŎNŪM, ī. n. Cic. Fin. 3. 10. *Het goed, het goede.*

Bonum ingenitum. Quintil. I. O. 2. 8. *De natuurlyke hoedanigeden*, of *bequaamheden* van geest, of van lighaam.

Bona ingenii. Quintil. Procem. 1. Animi & corporis. Cic. A. Q. 1. 5. *De goede hoedanigheden, bequaamheden*, of *begaafdheden van ziel en van lighaam.*

Bonum naturæ. Quintil. I. O. 2. 10. *De goederen der natuur, de voordeelen*, of *gaven die ons de natuur gegeeven heeft.*

Bonum literarum. Cic. F. 15. 14. Studii. Quintil. Procem. 17. *'t Voordeel*, of *'t nut der letteren*, of *geleerdheit. Der leeroeffening.*

Bonum publicum. Sall. B. C. 38.

Com-

Commune. Lucret. 5. 956. *'t Gemeene welwezen, de gemeene welstant; 't nut*, of *'t heil van den Staat*, of *van 't gemeene best*.

Summum bonum esse heræ putabam hunc Pamphilum. Ter. An.4. 3.2. *Ik beeldde mij in dat deezen Pamphilus heel dienstig voor myn Jusfrouw was.*

(Bonum. *Voordeel, nut.*

Ea fama Tito pro bono cessit. Suet. Tit 7. 4. *Dat gerucht was Titus voordeelig*, of *Titus deede zijn voordeel met dat gerucht.*

Populum Romanum non pro bono facturum. Sall. B. J. 22. *Het Roomsche volk zou daar geen voordeel van hebben.*)

BŎNUS, ă, ŭm. *Goed, deugdzaam.* Het heeft in vergelijking Melior, *beter.* In den hoogsten trap, Optimus, *alderbest.* Beide moeten ze op hunne plaats gezien worden.

Bonus animus. *Goede moed, onbevreestheit, onbeschroomtheit, schroomeloosheit.*

Bono animo esse. Ter. E. 1. 2. 4. *Goede moet hebben, niet bevreest zyn*, of *niet schroomen.*

Nondum bono erant animo in Rempublicam. Cæs. B. G. 1. 6. 3. *Zy waren noch niet al te wel gezint*, of *genegen tot den Staat. zy waren den Staat noch niet al te zeer toegedaan.*

Bono animo aliquid dicere. Cic. Man. 19 *Iets uit een goed hert*, of *met een goed oogmerk zeggen.*

Bona ætas. Varr. R. R. 2. 6. *Bequame jaaren.* Forma. Ter. H. 3. 2. 13. *Een goede gestalte, een schoone gedaante.* Memoria. Cic. Att. 8. 4. *Een goed geheugen.* Natura. Ter. E. 2. 3. 25. *Een goeden aart*, of *inborst.*

Scio te bona esse voce. Plaut. Most. 3. 1. 49. *Ik weet dat gy een goede, een harde*, of *sterke stem hebt.*

Bona verba quæso. Ter. An. 3. 1. 32. *Spreek wat zagtjens, bid ik u, al zagtjens, verzoek ik, word niet gram*, of *quaad, bid ik u.*

Bona tua, *of* vestra venia. Cic. D 1. 15. *Met uw verlof, behoudens uw welneemen.*

Bona ars. Hor. E. 2. 2. 43. *of* artes bonæ. Tac. An. 15. 45. 3. *De fraaye konsten. De geleerdheit*, of *schoone wetenschappen.*

Bona librorum copia. Hor. E. 1. 18. 109. *Een goed getal boeken.*

Bonum factum, ut, &c. seq. Suet. J. 80. 3. *'t Is wel gedaan, dat, enz.*

Bonæ fidei emptor. Modest. Dig. 50. 16. 109 *Een kooper ter goeder trouwe*, of *die een goed vertrouwen heeft; die niet geweten heeft, dat de waare eenen anderen toebehoorde; die gemeent heeft, d. i. de verkooper recht had tot de verkoopinge.*

Bona fide. Ter. H. 4. 5. 13. *Ter goeder trouwe, in goeden gewisse, oprechtelyk, ongeveinsdelyk.*

Sine bona gratia hoc perit. Plaut. Truc. 2. 7. 14. *Dat gaat onnuttelijk verloren.*

Bona pars hominum erat, &c. Hor. S. 1. 1. 61. *Een goed deel*, of *groot getal volks was, enz.*

Vir bonus. Cic. Rull. 3. 3. *Een goed man; een eerlyk*, of *deugdzaam man.*

Bonus. *Bequaam, die een zaak*, of *konst wel verstaat.*

Bonus Poëta. Cic. Fr. 1. 1. *Een goed*, of *uitsteekend dichter. Een dichter, die de dichtkonst wel verstaat.*

Vir bonus militia. Tac. An. 1. 3. 1. *Een goed soldaat, die den oorlog wel verstaat, die in den oorlog ervaren is*, of *die goede kennisse van den oorlog heeft.*

Cornus bona bello. Virg. G. 2. 447. *Een kornoeljeboom, dienstig in den oorlog, bequaam tot oorlogsgereedschappen*, als pijlen, enz.

Bonus. Virg. Æ. 1. 740. *Gunstig, goedgunstig, toegedaan, genegen, gezint.*

Iis rebus supra bonum atque honestum perculsus est. Sall. B. J. 82. *Hy was gevoeliger over die dingen, dan het wel redelyk, en zulk een man betamelijk was.*

De Numidia bonum habete animum. Sall. B. J. 45. *Heb een goed gevoelen van de zaaken van Numidien.*

Magis vultum quam ingenium bonum habet. Sall. B. C. 10. *Hy maakt meer werks van 't aangezicht dan van 't hert.*

(Bonus. *Dapper, sterk, kloekmoedig.*

Adversæ res etiam bonos detrectant. Sall. B. J. 53. *De tegenspoeden zyn d'oorzaak, dat ook van dappere mannen qualijk gesprooken word.*

Bonis militibus cariturus sum. Curt. 10. 2. 27. *Ik zal ontbloot worden van goede*, of *dappere soldaaten. Ik zal dappere soldaaten moeten missen.*

Bonus. *Ryk, die veel goederen heeft.* Deeze spreekwijs is ontstaan uit het gevoelen van den gemeenen man, die oordeelt dat het hoogste goed in groote rijkdommen bestaat.

In infimo foro boni homines ambulant. Plaut. Curc. 4. 1. 14. *Onder aan de markt wandelen de rijken*, of *de vermogende lieden.* De Dichter verklaart zich zelf terstont, als hy dites daar by voegt.

Etsi video propediem bonorum urbem refertam fore. Cic. Att. 8. 1. *Alhoewel ik zie, dat de stad in 't korte zal vervult werden met luiden van vermogen.* Hij voegt ook straks daar by lautorum *en* locupletium.

Bonus. *Edel.* Deeze schijnen beter te zijn dan andere, om dat ze uit betere ouderen gebooren zijnde, ook beter opgevoedt werden.

Quæ crudelitate gravior est bonis. Flor. 1. 7. 4. *Die eenen edelen zwaarder valt dan de wreedheit.*)

BOO.

BŎO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Loeijen, bulken, geschreeuw maaken*, of *schreeuwen als een os.* Varr. L. L. 6. 5. zegt, Bovare.

Boat cœlum fremitu militum. Plaut. Am. 1. 1. 77. *De hemel loeit, klinkt*, of *weergalmt van 't geschreeuw der soldaaten.*

Vox boans. Ovid. Art. 3. 450. *Een loeyende, gillende, bulkende*, of *huilende stem.*

BŎOTES, æ. m. Virg. G. 1. 229. Cic. N. D. 2. 42. *d'Ossenhoeder.* Een t'zamenstelling van den Beer, van waar 't koomt dat hy *Beerenhoeder* word genaamt.

BOR.

BŎRĔĀS, æ. m. Virg. Æ. 12. 365. *De Noordenwind; het Noorden*, of *'t Noordwesten* naar zommiger gevoelen.

BŎREŬS, ă, ŭm. Ovid. Tr. 4. 8. 41. Hygin. P. A. 3. 29. *Noordsch, Noorder, van 't Noorden.*

BŎRYSTHĔNES, is. m. Plin. H. 4. 12. *De Borysthenesstroom, de Nieper*, een stroom van Schytien, *of* Sarmatien, (Zie 't geene wy zeggen over Curt. 6. 2. 13)

BŎRYSTHĔNĬDÆ, ārūm. m. plur. Prop. 2. 6. 18. *De Scythen. de Sarmaten.* Volkeren die langs den Nieper woonen.

BŎRYSTHĔNIUS, ă, ūm Ovid. P. 4. 10. 53. *Van den Borysthenesstroom, aan de Borysthene*, of *Nieper behoorende.*

BOS.

BŌS, bŏvĭs. m. *en* f. Hor. E. 1. 14. 44. Cic. S. 10. *Een os.* Liv. 1. 7. *en* 45. Virg. E. 1. 9. *Eee koei.* (Tacitus zegt bos femina. G 40. 5) Het heeft in dativo en ablativo plurali, Bobus *en* Bubus. Dit laatste is niet zeer in gebruik. (Ik heb het evenwel gevonden by Lucret. 6. 1129. Ovid. M. 15. 12. Plaut. Most. 1. 1. 59. Cic. N. D. 2. 63. Liv. 26. 48: 41. 14. *en* 15: 22. 10: 23. 12. Vitruv. 10. 6. Varr. L. L. 4: 31. R. R. 1. 23. 24. 31 37: 2. 1. *en* 5. Cato R. R. 5 6. 10. 11. 14. 25. 27. 30. 38. 55. 61. 71. 74. 84. 132. 138. 150. Colum. 2. 2. 11. 21: 3. 15: 6. 1. 2. 5 18. 20. 26: 11. 2: 12 51. Plin. H. 3. 26: 6 1. 8. 25. 45: 11. 34: 37. 50. 51: 16. 24. 18. 3. *en* 15. 16. 22. 26. 30: 22. 25: 23.

23. 4: 26. 3. Val. Max. 2. 4. 5. Tac. G. 40. 5. Sen. Thy. 4. 799. Tr. 4. 1022.)

Bos. Plin. H. 18. 3. Plaut. P. 2. 3. 13: 5. 16. *Een ossendaalder*, zeker stuk gelds waar op een os, *of* een paar ossen stonden gemunt.

(Bos is ook een *platte visch* by Plin. H. 9. 24.)

BOSCI, *of* Boschis, idis. f. Colum. 8. 15. *Zekere vogel die in de moerassen*, of op de *zeestrand leeft*.

BOSPORANUS, a, um. Cic. Man. 4. *Van den Bosporus; die aan den Bosporus woont.*

BOSPORIUS, a, um. Mare Bosporium. Ovid. Tr. 2. 298. *De zee van den Bosporus.*

BOSPORUS, i. m. Βόσπορ☉. Curt. 6. 2. 13. *De Bosporus.* 't Is een zeer kleine engte der zee, dus genaamt om dat haar een os overzwemmen kan. Daar zijn twee *Bosporussen*, die van Thraciën en die van Cimmerien. (Wij hebben van beide over Curtius geschreven.)

BOT.

BOTANISMUS. Plin. H. 18. 18. *Uitwieding, uitroejing*, of *het uitplukken van onkruid.*)

BOTELLUS. i. m. Mart. 5. 78. 9. *Een beulingje*, of *worstje*. Zie Botulus.

BOTRION, onis. m. Mart. 11. 27. 4. *Een druivetros, een bos*, of *tros druiven*. Plin. H. 28. 4. noemt dus een geneesmiddel daar druiven in koomen.

BOTULARIUS, ii. m. Sen. E. 56. *Een worst-* of *beulingmaker*, *een worstverkoper*; of *spekkoper*.

(BOTULUS. i. m. Mart. 14. 72. Laber. by Gell. 16. 7. *Een beuling*, of *worst*. Deeze wierd gemaakt, *of* uit bloet, en word daarom genoemt van Tertull. Apol. 9. Botulus cruore distentus, en van Athen. 3. p. 109. Χορδὴ αἱματιάτις, *of* uit Met, dat is, gehakt verkensvleesch naar het zeggen van Festus. Botulus, genus farciminis, propter connexionem a bolis sic appellatur. Daar wierden by gedaan het wit van gekookte eieren, de kernen van pijnappelen, uijen, wieen ook, kort gehakt, en met peper en wijn besprengt, naar de beschrijvinge van Apic. R. C. 2. 5. En van het gehakte vleesch word deeze slach, ruber botellus als of men *roode worst* zeide, genoemt van Sidon. E. 8. 11.)

BOV.

BOVARE. Zie Boare.

(Bovile. Phædr. 1. 9. 4. *Ossenstal.*)

BOVILLÆ, arum. f. plur. Suet. A. 101. 1. *Babuko*, of *Bauko*, een stad van 't land van Rome.

BOVILLUS, a, um. Caro bovilla. *Ossenvleesch.* (Misschien word dit woord nergens gevonden. Calepinus trekt uit Plinius deeze woorden aan, Bovillæ carnis jure facile curatur; maar toont noch boek, noch hoofdstuk. Wij hebben ze naerstiglijk gezocht by Plinius, maar niet gevonden. In glossis Philoxeni staat Bovilla, Βοεία, indien dit iets tot beweeringe van dit woord doen konde.

‡ BOVINATOR, oris. m. Lucill. by Gell. 11. 7. *Haairklover, knibbelaar, bedilal; een die alles berispt*, of *bekubbelt; een die alles te zwaar valt; een lui, log, traag, loom, vuig*, of *vatzig mensch.*

BOX.

BOX, ocis. m. Plin. H. 32. 11. *Zekere zeevisch* die men zomtijds heeft hooren lorijen als een os.

BRA.

BRABEUTES, æ. m. Suet. N. 53. 4. Βραβευτής. *d'Overste der spelen, de rechter der worstelstrijden, gevechten, enz.* Hy verklaarde wie overwinnaar was en gaf hem den prijs. (Zie onze aanteekeninge over die plaats.)

BRABYLA, orum. plur. n. Plin. H. 27. 8. Βράβυλα. *Wilde laate pruimen*, of *die laat rijp worden.*

BRACA Ovid. Tr. 5. 10. 34. Men gebruikt het meervoud.

BRACÆ, arum. f. plur. Suet. J. 80. 3. *Zeker lang en wijd kleed*, dat de Franschen, Sarmaten, Persiaanen, enz. droegen. (Ambrosius en Agathias, die wij over Suetonius bygebragt hebben, nemen 't voor *een broek*. Onze Schrijver meint dat het *een lange bovenrok*, of *innosant* geweest zij, en zulks zoekt te beweeren uit Juv. 2. 169. en Mel. 2. 1. Maar Juvenalis wil niet anders zeggen, dan dat ze het gebruik van de kleederen en wapenen in 't vaderland gewoon zouden nalaaten. En Mela schijnt te beschrijven een kleed, waar van de rok, de broek en kousen aan malkanderen vast waren. Zoodanig een kleed gebruiken noch hedensdaags de boeren in Swabenland.)

BRACATUS, a, um. Cic. Font. 11. *Die dit kleed aan heeft; die met een lange wijde rok gekleedt is.*

Braccata Gallia. Mel. 2. 5. Plin. H. 3. 4. *Provencen, een gedeelte van Langnedok, het Narbonnesch Gaulen*, of *Vrankrijk*, vermids men daar deezen rok droeg.

BRACARA, æ. f. Ptolem. 2. 5. *Brague*, een stad en Aartsbisdom in Portugaal, men zegt ook Bracarum, i. n.

BRACHIALE, is. n. Plin. H. 28. 7. *Armring, armband, armcieraad.*

BRACCHIALIS, is. m. & f. le, is. n. *Van den arm, des arms, dat tot den arm behoort.*

Nervus bracchialis. Plaut. Pœn. 5. 4. 99. *Een armzenuwe, een zenuwe van den arm.* Crassitudo. Plin. H. 17. 17. *De dikte van den arm.*

BRACHIATUS, a, um. Colum. 5. 5. *Wijd uitgespreidt, lang geworteld, die lange takken, vezels,* of *ranken heeft*, van een wijngaard, wortel, boom, enz. spreekende.

BRACHIOLUM, i. n. Catull. 61. 181. *Een armtjen, een kleinen arm.*

* BRACHIUM, ii. n. Cic. Or. 18. de Or. 2. 62. *D' arm, een arm.*

Brachium maris, fluminis, &c. Liv. 45. 34. *Een arm der zee, van een stroom, enz.*

Brachium portus. Suet. Cl. 20. 6. Liv. 31. 26. *Een arm van een haven.*

Brachium montium. Plin. H. 5. 27. *De heuvels, bulten*, of *hoogten van een berg.*

Brachia vitium. Colum. 5. 5. *De wyngaardranken*, of *wyngaardloten.* Cato zegt R. R. 50. Brachium crassum vineæ. *Een arm*, of *dikke rank van een wyngaard.*

Brachia. Plin. H. 9. 29. *De vinnen, waar meê zommige visschen zwemmen.*

Brachium. Hirt. B. A. 30. 3. Liv. 4. 9. Lucan. 3. 385. *Loopgraaf, genaakschans.*

Aliquid levi brachio agere. Cic. Att. 4. 16. *Iets ligt*, of *met een ligte hand opmaaken, ergens ligt over heen loopen.*

Me quodammodo molli brachio de Pompeji familiaritate objurgas. Cic. Att. 2. 1. *Gy geeft my als in 't voorbygaan een steek over de gemeenzaamheit die ik met Pompejus heb.*

(Brachium. Plaut. M. 1. 1. 26. *De snuit van den olifant.*

Brachium. Apul. M. 11. 260. *Een tak van een boom.*)

BRACTEA, æ. f. Virg. Æ. 6. 209. *Een blad geslagen gout, zilver, enz. Een staf*, of *plaat*, van wat metaal het ook zij.

Bractea ligni. Plin. H. 16. 43. *Een blad wageschot*, waar meede men iets beschiet, of bekleedt.

BRACTEATUS, a, um. *Vergult, beschoten.*

Bracteatum lacunar. Sidon. E. 2. 10. *Een vergult gewelf.*

* Bracteata felicitas. Senec. E. 115. *Een schyngeluk, een uiterlyk geluk.*

BRACTEARIUS, ii. m. *en*

BRACTEATOR, oris. m. *Een goutslager, koperslager, blikslager, enz.* Deeze twee woorden vind men niet dan by de rechtsgeleerden: men kan ze echter gebruiken, (Het eerste word gevonden

den Cod. 10. 64. 1. en by Firmic. 4. 15: 8. 26. Het tweede staat by Firmic. 8. 16.)

BRĂCTĔŎLĂ, æ. f. Juv. 13. 152. *Een bladje*, of *plaatje* van wat metaal het ook zij.

BRĂNCHIÆ, arum. f. plur. Plin. H. 9. 7. *'t Gehoor*, of *d'ooren der visschen*, waar door zij adem haalen en 't water uitwerpen dat ze ingezwolgen hebben.

BRANNŎVICES, ūm. plur. m. Cæs. B. G. 7. 75. 2. *Het volk van Maurienne*, of *van Mertenne in Savoyen*. Het behoorde ten tijde van Julius Cæsar onder 't Narbonesch Vrankrijk.

BRĀSSĬCĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 47. Cato R. R. 158. *Een kool*, *een kool moes*.

Brassica lævis. Cato R. R. 158. *Een losse*, of *ongeslote kool*.

Brassica Cumana. Plin. H. 19. 8. *Breede roode kool*.

Brassica crispa. Cato R. R. 158. Apiena. Plin. H. 19. 8. *Krulkool*.

BRATUS, i. f. Plin. H. 1. 12. *Een boom als de Cypressenboom*, die, als hij gebrandt word, omtrent een geur heeft als de Cederboom. Hij is alleen in 't Oosten bekent.

BRAVĬŪM, ii. n. Βραβεῖον. *De prys die in eenige speeloeffening word betaalt*. Dit is een Griekisch woord.

BRE.

BREPHŎTRŎPHĪŪM, ii. n. Βρεφοτροφεῖον. *Weeshuis*, *stadskinderhuis*, *vondelingshuis*. Dit woord is enkel Griekisch (en word van de rechtsgeleerden gebruikt. Cod. 1. 2. 19.)

BRESSIĂ, æ. f. *Bresse*, een landschap van Vrankrijk tusschen de Rhone en Saonestroom.

BRĔVI. Adv. Cic. V. 5. 54. *In korten*, *binnen korten tyd*, *in korten tyd*, *haast*. Zommige zeggen dat het een Ablativus is, en dat 'er Tempore onder verstaan word.

In brevi. Cic. Oct. *In korten tyd*, *in 't korte*, *binnen weinig jaaren*, *in korte dagen*, enz.

Brevi. Cic. F. 3. 8. *Kortelyk*, *in 't korte*, *in*-of, *met weinig woorden*, *met twee woorden*.

Brevi aliquid percurrere. Cic. Cæc. 32. *Iets kortelyk doorloopen*. Definire, circumscribere. Cic. Sext. 45. *Met weinig woorden beschryven*, *in korte woorden bevatten*.

Non brevi antiquior. Gell. 13. 18. *Veel ouder*, *vry wat ouder*, *van veel meer jaaren*. Deeze schrijver spreekt van twee dichters, waar van d'eene zeventien jaaren ouder was dan d'andere.

BRĔVIĀ, ūm. plur. Virg. Æ. 1. 115. Tac. An. 1. 70. 2. *Ondiepten*, *droogten*, *zandplaaten*, *banken*, *klippen*, *waadbare plaatzen in de zee*, of *in stroomen*.

BRĔVIĀRĬŪM, ii. n. Senec. E. 39. *Een kort begryp*, *een korten inhoud*, *eenschets*, of *kort ontwerp*. Deeze schrijver tekent aan dat dit woord ten zijnen tijde begon in zwang te gaan, en dat men, om zuiver te spreeken, Summarium moet zeggen.

Breviarium fecit totius imperii. Suet. A. 102. 7. *Hy maakte een staat*, of *overslag van 't gansche Ryk*, om de naamen der soldaten, d'inkomst en uitgift te weeten.

Breviarium rationum. Suet. G. 12. 6. *Een rekening*, of *staat van rekening*, *een lyst van ontfang en uitgift*, *een Borderel*.

BRĔVIĀRĬUS, ă, ūm. *Kort*, *dat in 't kort word opgestelt*.

Breviariæ rationes. Scæv. Dig. 33. 8. 26. *Staat van zyn goederen*, *opretkening van zyn inkomst*.

(BRĔVIĀTOR, ōris, m. *Een verkorter*, *een die wydloopige schriften van een ander t'zamen trekt*, of *in 't korte begrypt*. Een woord van de laatste eeuw.

Pompeji breviator Justinus. Oros. 1. 8. *Justinus*, *Een verkorter van Trogus Pompejus*, of *die de schriften van Trogus Pompejus in 't korte begrepen heeft*.

Breviculus. *Korter*, *kleinder*.

Ajebant forma esse breviculum. Plaut. M. 3. 4. 54. *Zy zeiden dat hy zeer kort*, of *klein van gestalte was*.

Grabatulus alioqui breviculus. Apul. M. 1. 107. *'t Rustbeddetje anders zins zeer kort*, of *klein*.)

BRĔVĬLŎQUENS, entis. omn. gen. *Kort in reden*, *weinig van woorden*, *beknopt van zin*.

Breviloquentem jam me tempus ipsum facit. Cic. Att. 7. 20. *De tyd zelf gebied my kort te zyn*.

BRĔVĬLŎQUENTĬĂ, æ. f. *Kortheit*, of *verkorting in 't spreeken*, *een korte*, *bondige*, of *ingetrokke styl in 't spreeken*.

Breviloquentiam in dicendo colat. Cic. by Gell. 12. 2. *Laat hem trachten weinig woorden te gebruiken*, *zich in weinig woorden te verklaaren*, of *uit te drukken*.

BRĔVĬO, as, avi, ātūm, ārĕ. act. Quintil. I. O. 1. 9. Manil. 3. 441. *Iets verkorten*, *bekorten*, *t'zamen trekken in 't spreeken*, *ergens kortelyk*, of *met weinig woorden van spreeken*.

BRĔVIS, is. m. Cic. de Or. 2. 80. *Kort*, *verkort*, *klein*, *bondig*, van een rede, boek, dicht, enz. spreekende. De compar. Brevior staat by Cic. Att. 1. 9. en de superl. Brevissimus, by Virg. Æ. 3. 507.

Brevis. Cic. Or. 48. *Kort*, *dat men kort uitspreekt*, *een korte lettergreep*.

Brevis. Cic. Am. 27. *Kort*, *kort van duur*, *dat niet lang duurt*, *van klein begryp*, *eng*, *t'zamen gedrongen*.

Brevis cœna. Hor. E. 14. 35. *Een kort avondmaal*. Cura. Hor. E. 2. 1. 216. *Een kort verdriet*. Breve caput. Hor. S. 1. 2. 89. *Een klein hoofd*.

Dabo operam ut breve id feciam. Cic. in Sall. 1. *Ik zal deeze dingen bekorten*; *in weinig woorden bevatten*, of *met korte woorden zeggen*.

(Ad breve. *Niet lang*, *voor weinig tyds*, *voor een korte tyd*. Daar word tempus onder verstaan.

Oculi Tiberii noctu etiam & in tenebris videbant, sed ad breve. Suet. T. 68. 50. *Tiberius zag ook des nachts en als het duister was*, *maar niet lang*, of *voor een korte tyd*.

Brevis. *Klein*, by de laatere schrijveren.

Poculum id erat brevius. Lampr. Alex. Sev. 39. *De beker was kleinder*.

Brevis. *Weinig*, *luttel*.

Privatus illis census brevis. Hor. O. 2. 15. 13. *De goederen van elk in 't byzonder*, *waren weinig*; *ieder van hen had weinig eigen goed*.

BRĔVIS, is, m. Subst. *Een lyst*, of *register*, bij de laatere schrijveren.

In cubiculo habebat breves militantium. Alex. Sev. 21. *Hy had in zyn kamer een lyst van die hy in zynen dienst had*.

Juxta brevem infra scriptum. Vopisc. Bon. 15. *Volgens 't ondergeschreven register*.)

BRĔVĬTĀS, atis. f. *Kortheit*, *beknoptheit*, *kleinheit*.

Brevitas temporis. Cic. Att. 1. 10. *Kortheit van den tyd*. Syllabæ. Cic. Or. 57. *De kortheit van een lettergreep*.

Brevitas Sallustiana vitanda est. Quintil. I. O. 4. 2. *Men moet de kortheit*, of *beknoptheit*, of *den korten styl van Sallustius myden*.

Brevitas. *Kortheit van persoon*, *korte*, of *kleine gestalte van 't lichaam*.

Gallis brevitas nostra contemptui est. Cæs. B. G. 2. 30. 4. *De Franschen verachten onze kortheit*, of *korte gestalte*.

Brevitas arboris. Plin. H. 12. 2. *De kleinheit*, of *laagte van een boom*.

BRĔVĬTĔR. Adv. Cic. de Or. 1. 23. *Kortelyk*, *in 't korte*, *kortom*, *met korte*

korte woorden. De compar. Brevius staat by Cic. F. 3. 8. en de superl. Brevissime by Cic. N. D. 2. 1.

BRI-

BRĬĂ, æ. f. *La Brie*, een land tusschen de Seine en de Marnestroom, op de grenzen van l'Isle de France en Champagne.

BRIGANTIĂ, æ. f. Anton. Itin. 63. *Bregance*, een stad en Hartogdom in Portugal.

BRIGANTĪNŪS, ă, ŭm. *Van Bregancen*. Daar is een Meir in d'Alpes dat Plin. H. 9. 17. Brigantinum hiet.

BRIGĀNTĬŬM, ĭī. n. *Brianon*, een stad van 't Dauphiné, Ptolem. 2. 5. noemt met deezen naam Compostella, een stad van Spanjen.

BRIŎCÆ, ārŭm. f. plur. *Saint Brieu*, een stad van Neder Bretagne.

BRI[illegible], æ. f. Colum. 12. 39. *Een druivetros diegetreeden is om in de wynpars te brengen*.

BRISĀCŬM, ī. n. *Brisak*, een sterke stad in 't Brisgau in Duitschland.

BRISGŎUIĂ of Brisgŏiă, æ. f. *Brisgau*, of *Brisgow*, een land van Duitschland.

BRITĀNNIĂ, æ. f. Cæs. B. G. 3. 13. Plin. H. 4. 16. *Groot Britanjen*, *Engeland*.

Britannia. *Britanje*, *Bretagne*, een landschap van Vrankrijk. Men voegt 'er zomtijds Minor by, om het van 't andere te onderscheiden. Het wierd eertijds Aremorica genaamt. Zie boven de letter A.

BRĪTĀNNICĂ, æ. f. Plin. H. 25. 8. *Lepelkruid*. Zeker kruid met lange zwarte bladeren, dat goed voor de scheurbuik, en beeten der slangen is.

BRĪTĀNNICUS, ă, ŭm. *Van Engeland*, *van Groot Britanjen*.

Æstus Britannici. Cic. N. D. 3. 10. *De ebb' en vloed van Engeland*.

Ego vestras literas Britannicas expecto. Cic. F. 7. 8. *Ik wacht uwe brieven uit Engeland*.

(BRITĀNNUS, ă, ŭm. *Van Engelant*, *van Groot Britanjen*.

Britanna esseda. Prop. 2. 1. 86. *Karren, die in Engeland gemaakt zyn*.)

BRITĀNNUS, ī. m. of Britanni, ōrŭm. m. plur. Cæs. B. G. 4. 21. 5. *De Engelschen*, *'t volk van Engeland*. Lucret. 6. 1104. maakt de eerste lettergreep lang in Brĭtānnūs.

BRITO, ŏnis. m. of Britŏnēs, ŭm. m. plur. Auson Ep. 107. 1... Juven. 15. 124. *De Bretens*, *'t volk van Bretanje* in Vrankrijk.

BRIVĂ, of Brivă-currētiă, æ. f. *Brive*, een stad van Limosin.

BRĪVĀS, ātis. f. *Brioude*, een stad van Auvergne.

BRĪXĬĂ, æ. f. Liv. 32. 30. *Bresse*, een stad en Bisdom onderhoorig aan Venetien.

BRO.

BRŎCCHĪTĀS, ātis. f. Plin. H. 11. 37. *Uitsteekende tanden*, *tanden die uitsteeken*, of *die voor uit den mond staan*.

BRŎCCHUS, ī. m. Plin. H. 11. 37. *Een tuitmuil*, *een die eenkooge mond heeft*, *die de tanden uitsteeken*, of *voor uit den mond staan*.

Brocchi dentes. Varr. R. R. 2. 8. *Voor uit de mond staande tanden*.

BRŎNCŪS. ī. m. Lucil. *by* Non. 1. 102. Plaut. M. G. 3. 1. 128. Zie Brocchus.

BRONTĬĂ, æ. f. Plin. H. 37. 10. *Dondersteen*, *donderkloot*, vermids men meint dat ze met den donder word uitgeschooten.

BRU.

BRŪCTĔRĪ, ōrŭm. m. plur. Tac. An. 1. 60. 2. *De Brukters*, of *Brukterienzers*. Volkeren van Duitschland aan de kant van Oostvriesland. (Cluver. G. A. 3. 13. meint dat het in deezen tijd zouden zijn die van Zutphen, Benthem, Sallant, Twente, Drente en een gedeelte van Westphalen.)

BRŪMĂ, æ. f. Varr. L. L. 5. 2. Cic. N. D. 2. 7. *De dag van de winterzonnestant*, *de kortste dag van 't jaar*.

Bruma. Cic. D. 2. 14. Virg. Æ. 2. 472. Cæs. B. G. 5. 13. 3. *De wintertyd*.

Ante brumam. Ter. Ph. 4. 4. 29. *Voor de winter*.

BRŪMĀLIS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. *Wintersch*, *wintersche*, *tot den winter behoorende*.

Brumales dies. Hirt. B. G. 8. 4. 1. *Wintersche dagen*.

Brumalis dies. Cic. Fat. 3. *De dag van de winterzonnestant*, *de kortste dag van 't jaar*. Polus. Varr. L. L. 8. 18. *'t Noorder aspunt*, *de Noordpool*.

(BRŬNDISĬNŪS, ă, ŭm. *Dat die van Brundes toekoomt*, of *dat tot Brundes geschiedt*.

Brundisinus portus. Liv. 23. 33. *De haven van Brundes*.

Brundisinum fœdus. Tac. An. 1. 10. 5. *Het Brundes verbond*. Een verbond tot Brundes ingegaan tusschen Augustus en L. Antonius, na dat de laatste de stad Perugia aan een eersten ingeruimt hadde.)

BRŬNDŬSĬŬM, ĭī. n. Cic. Att. 4. 1. *Brundes*, een stad en vermaarde haven van de Pouille in Italiën op de golf van Venetien. Cæs. B. C. 1. 24. 2. zegt, Brundisium.

BRŪSCŬM, ī. n. Plin. H. 16. 16. *Een uitwas des haldenbooms*. Deeze boom was van zulk een groote achting onder de Romeinen dat Plinius verzekert, dat ze hem boven den Cederboom zouden gestelt hebben, indienz'er een tafel van hadden konnen maaken.

BRŪTĂ. Plin. H. 12. 17. Zie Bratus. Men moet, Bratum, in Plinius leezen, en niet, Brutam, volgens al de beste afschriften.

(BRŪTESCO, ĭs, ĕrĕ. Isid. in Gloss. Sidon. E. 4. 1. *Dom worden*, *verbeesten*, *als een beest worden*.

BRŪTIĀNUS, ă, ŭm. Plin. H. 19. 8. *Van de Bruiters*, *dat de Bruiters toebehoort*.)

BRŪTIĀNI. Gell. 10. 13. Zie Brutii.

BRUTĪĪ, ōrŭm. m. plur. Strab. 6. p. 176. Diod. 16. 15. *Brutiërs*, Volkeren van dit deel van Kalabriën dat tegens over Siciliën legt. Deeze volkeren, naar 't verhaal van Gell. 10. 3. en Festus, hebbende eerst de zijde van Hannibal gehouden, wierden daar na door de Romeinen alleen in de slechtste bedieningen der Republijk gebruikt, gelijk om voor de Overigheit te gaan, en hunne vonnissen over de misdadigers uit te voeren. Waar van 't koomt dat naderhand alle de geenen, van wat volk zy ook waaren, die deeze slechte bedieningen bekleedden, Brutiani, orum. m. plur. genoemt wierden.

BRŪTŪS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 37. *Onredelyk*, *redenloos*, *dom*, van de dieren spreekende.

* Bruta pira. Plin. H. 15. 15. *Zekere ruige peeren*, *met een wollige schel*, als zommige dieren. Dus moet men in Plinius leezen, en niet Brutæ gentilitatis pira.

Bruta tellus. Hor. O. 1. 34. 9. *d'Aardklomp*, *de zwaare*, of *logge aarde*.

Bruta fortuna. Pacuv. *by* Cic. Her. 2. 23. *'t Onzeker wissellot*, *de blinde fortuin*, *'t wuft geval*.

Bruta fulmina. Plin. H. 2. 43. *Vruchtelooze blixemen*, *waar uit men niets voorzeggen kan*, of *die men niet te vreezen heeft*, gelijk die op de bergen, of in de woestijnen vallen, waar uit de Ouden, die nauwkeuriglijk waarnaamen aan welke kant zy vielen, geen voorzegging, noch eenige voorgissing konden haalen.

BRY.

BRYĂ, æ. f. Plin. H. 13. 21. Βρύα. *Hei*, *nu heet waar van men borstels*, of *kleerbezems maakt*.

Brya sativa. Plin. H. 13. 21. *Tamarisch*, *tamarischboom*, zeker heestergewas.

BRYŎN,

BRYŌN, yi. n. Plin. H. 27. 8. Βρύον. *Koraalkruid, koraal, zeemosch.* Een kruid dat veel op de rotzen by de zee wast.

Bryon. Plin. H. 24. 6. *Boommosch, zekere mosch die op de boomen groeit*, en zeer goed van reuk is.

BRYŌNIĂ, æ. f. Plin. H. 23. 1. Βρυωνία. *Witte Bryonie, witte wyngaard.* Zeker kruid.

BUB.

BŪBĂLĪNŬS, ă, ŭm. *Buffelsch, van een buffel*, of *van buffels eer.* Ulp. Dig. 34. 2. 25. 5. gebruikt het in deezen zin, en de geleerde Bayfius zegt dat men een *buffelsche kraag*, door Thorax Bubalinus uitdrukken kan. (In de drukken die ik gezien heb, word geleezen stragulas & Babylonica. Maar Bayfius de Vase. 282. getuigt dat 'er zijn die 'em gezegt hadden, dat men leezen moest stragulas bubalinas, om dat 'er sprijen uit buffels huiden gemaakt wierden te dier tijd voor de paerden.)

BŪBĂLUS, i. m. Mart. Sp. 23. 4. Plin. H. 8. 15. 1. *Een Buffel*, zeker dier dat uit Afrika koomt, wiens hoofd dat van een kalf, of hart gelijkt. Het was de Ouden onbekent, maar naderhand wierd het in Italien tot de landbouw gebruikt.

BŪBĪLE, is. n. Colum. 1. 6. Cato R. R. 4. Bubilis. Plaut. P. 2. 5. 18. *Ossenstal.*

BŪBO, ōnis. m. Ovid. M. 5. 550. Plin. H. 10. 12. *Uil, nachtuil*, een vogel van een quaad voorteken onder de Ouden. Virg. Æ. 4. 462. maakt dit naamwoord feminini generis, tegens 't gebruik, doch hy ziet, naar de aantekening van Servius, op d'algemeene naam, Avis.

BŪBŌ, is, ĕrĕ. Ovid. Phil. 42. *Gekrysch maaken als een putoor.*

BŪBŌNIŬM, ii. n. Plin. H. 27. 5. Βουβώνιον. *Sterrekruid, of starrekruid.*

(**BŪBSĔQUĂ**, æ. m. Sidon. E. 1. 6. en bobsequa. Apul. D. S. 44. *Een ossenhoeder, ossendryver*, of *ossenhoeder.*)

‡ **BŪBŬLCĬTŌR**, aris, āri. Plaut. Most. 1. 1. 50. *De ossen dryven*, of *hoeden, een ossenhoeder zyn.*

BŪBŬLCŬS, i. m. Cic. D. 1. 27. Virg. E. 10. 19. *Een ossenhoeder, ossendryver, een die ossen* of *koeyen hoedt.*

(**BŪBŪLO**, as, ārĕ. Ovid. Phil. 37. *Gekrysch maaken*, of *schreeuwen als een uil.*)

BŪBŬLŬS, ă, ŭm. *Van een os*, of *koe.*

Bubulum pecus. Varr. R. R. 2. 5. *Een drift ossen*, of *koeyen.* Corium. Plaut. Pœn. 1. 1. 11. *Ossenleêr.* Lac. Plin. H. 18. 13. *Koeÿemelk.*

BŪBULĂ, æ. Plaut. Au. 2. 8. 4. *Ossenvleesch*, of *koeyevleesch.* Men meer 'er, Caro onder verstaan.

(Ad capita bubula. Suet. A. 5. 1. *In 't ossenhooft.* Misschien heeft 'er een bord uitgehangen daar een ossenkop in stont.)

BUC.

BŪCĂRDIĂ, æ. f. Plin. H. 37. 10. *Zekere Turkoisteen*, by gelijkt naar een ossen'ert, en word niet dan omtrent Babylon of Bagdat gevonden.

(**BŪCCĂ**, æ. f. Plin. H. 11. 37. *'t Hol van den mond, 't gedeelte van den mond dat men kan opblaazen.*

Bucca. Juv. 3. 35. *Een hoornblaazer, een fluiter*, om dat hy 't hol van zijn mond opblaast)

Bucca. *De mond.* Dit woord is van de gemeene taal, en word niet dan in schimpschriften, en gemeenzaame t'zamenkoutingen gebruikt.

Quod in buccam venerit scribere. Cic. Att. 1. 12. *Zonder onderscheit schryven 't geen hem invalt.* Loqui. Mart. 12. 24. 5. *Alles zeggen wat hem voor de mond koomt.*

Buccæ fluentes. Cic. de Or. 2. 66. *Hangende wangen.* Tumidæ. Pers. 5. 13. *Dikke, opgezwolle kaaken, wangen*, of *koonen.*

Buccas ambas alicui inflare. Hor. S. 1. 1. 21. *Iemant foppen*, of *scheeren, met iemant de spot steeken, tegens iemant gram, toornig* of *quaad worden.*

Bucca panis. Mart. 10. 5. 5. *Een beet*, of *hap brood, een mond vol brood.*

BUCCĔA, æ. f. Suet. A. 76. 3. *Een fink, beet, hap*, of *mond vol* brood, vleesch, enz.

BŪCCĔLLĂ, æ. f. Mart. 6. 75. 3. *Een kleine mond vol, een klein beetje*, van wat men ook eet.

(**BŪCCĔLLĀTŬM**, i. n. Ammian. 17. 8. *Tweebak, beschuit.*

Buccellato jubens milites contentos esse. Spartian. Pesc. 10. *Bevelende dat de soldaaten met beschuit zouden te vreden zyn.*)

BŪCCĬNĂ, æ. f. Cic. V. 4. 44. *Een trompet*, of *blaashoorn.*

Omnia ad buccinam facere. Varr. R. R. 2. 4. *Alles op 't steeken, op 't geluid, op 't geschal*, of *op 't blaazen der trompet doen.*

Buccina. Ovid. M. 1. 337. *Een hoorn, een blaashoorn.*

Buccina. Colum. 6. 23. *Een harders hoorn.*

BŪCCĬNĀTŌR, ōris. m. Cæs. B. C. 2. 35. 7. *Een hoornblaazer*, of *trompetter.*

* Buccinator existimationis alicujus. Cic. F. 16. 21. *Trompetter*, of *uitblaazer van iemants lof.*

BŪCCĬNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Sen. Contr. 7. Procem. *Op de trompet*, of *den hoorn blaazen, de trompet steeken.*

Cum buccinatum est. Varr. R. R. 2. 4. *Als men op den hoorn heeft geblaazen.*

BŪCCĬNŬM, i. n. Plin. H. 11. 10. *Trompet, blaashoorn.*

* Buccinum. Plin. H. 9. 36. *Zeehoorn, kinkhoorn.*

BŪCCO, ōnis. m. Plaut. B. 5. 1. 2. *Wydbek, plompaart, een grof, onbeschoft*, of *plomp mensch.*

BŪCCŬLĂ, æ. f. Suet. G. 4. 3. *De kaak*, of *wang* van een kint.

Buccula. Juv. 10. 134. Liv. 4. 4. 34. *De zaten van een helm.*

BŪCCŬLĔNTŬS, ă, ŭm. Plaut. Merc. 3. 4. 54. *Die een groote*, of *wyde mond heeft; die dikke uitsteekende lippen*, of *dikke wangen heeft.*

(**BUCEPHALON.** Een stad in 't Koningkrijk van den grooten Mogol, van Alexander den Grooten ter gedagtenisse van zijn paerd Bucephalus gebouwt, en nu Lathor genaamt. Curt. 9. 3. 29. Zie wat wy over deeze plaats van dezelve gezegt hebben.)

BŪCĔRĬŬS, ă, ŭm. Lucret. 2. 661. Zie Bucerus. Deeze Schrijver zegt, Buceriæ greges. *Kudden ossen*, alwaar hy Greges feminini generis maakt, tegens 't gebruik.

BŪCĔRŬS, ă, ŭm. *Die osse hoorns heeft, groot gehoornt.*

Bucera secla. Lucret. 5. 864: 6. 1240. Armenta. Ovid. M. 6. 396. *Kudden van hoornbeesten*, of *van beesten die groote hoorns hebben*; want die lettergreep vergroot een zaak naar 't zeggen van Varr. R. R. 2. 5.

Bucera gigni in ea terra pascique solent. Gell. 11. 1. *Daar zyn veel hoornbeesten in dat land.* Zommige leezen, Bructa.

BŪCĔTUM, i. n. Lucan. 9. 185. *Een weide*, of *land daar ossen in loopen.*

BŪCŎLĬCŬS, ă, ŭm. *Van den os*, of *dat van d'ossen handelt.*

Bucolici modi. Ovid. Tr. 2. 538. *Herderslied, herderszang, lied*, of *gezang van d'ossenhoeders.*

BŪCŬLĂ, æ. f. Cic. D. 1. 24. Virg. E. 8. 86. *Een veerze, een jonge koe.*

BŪCŬLÆ, ārūm, f. plur. Vitruv. 10. 15. *Een windaas.* Een woord der bouwkonst.

BŪCŬLŬS, i. m. Colum. 6. 2. *Een jongen os.*

BUD.

BŪDĂ, æ. f. *Buda*, of *Offen*, voortijds de hoofdstad van Hongaryen.

BUF.

BŪFO, ōnĭs. m. Virg. G. 1. 184. *Een pad*, of *padde*. Zeker vergiftig dier.

BUG.

BUGLŌSSŪS, ĭ. f. Plin. H. 25. 8. Βούγλωσσον. *Ossetong*, *Buglosse*. Zeker kruid.

(BŪGŌNES. Varr. R. R. 2. 5. *Wilde bijen*, om dat ze voortkoomen uit een verrotte stier.)

BUL.

BŪLĂPĂTHŪM, ī. n. Plin. H. 20. 21. *Een soort van patich*. Zeker kruid.

BŪLBACĒŪS, ă, ūm. Plin. H. 21. 26. *Bolachtig*, *dat bolwortels*, of *bollen aan de wortels heeft*.

BŪLBINE, es. Plin. H. 20. 9. *Kleine prei*, *knoplook*, *look*.

BŪLBŌSŪS, ă, ūm. Plin. H. 21. 11. *Bolachtig*, *dat verscheide vezels*, of *bollen heeft*.

BŪLBŪLŪS, ī. m. Pallad. 3. 21. *Kleine ajuin*, *knoplook*, *charlotte*.

BŪLĒ, is. f. Plin. E. 10. 113. *Vergadering der Edelen*.

BŪLEUTĂ, æ, m. Plin. E. 10. 48. Βουλευτής. *Raadsheer*, *Raad*.

(BŪLBŪS, ī. m. Plin. H. 19. 5. Ovid. Rem. 797. M. F. 63. *Een ronde wortel*, of *bol*, *die veel schaalen over malkanderen heeft*, *die men afschellen kan*.)

BŪLEUTĒRĬŌN, ĭi. n. Cic. V. 2. 21. Βουλευτήριον. *De Raad*, *het hof*, *de gemeene vergaderplaats*. Dit woord word gemeenelijk in 't Grieksch geschreven.

BŪLGĂ, æ. f. Festus. *Een maal*, of *lederen zak*.

BŪLGĀRĬĂ, æ. f. P. Diac. H. M. 19. 18. *Bulgarien*, *Neder Mezien*, een landschap van Europa tusschen den Donau en de Pontus Euxinus.

BŪLGĀRĪ, ōrūm. m. plur. P. Diac. H. M. 20. 8. *De Bulgaaren*, *de volkeren van Bulgarien*.

BŪLLĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 1. *Waterbobbel*, *waterblaas*, *waterbel*.

Bulla. Cic. V. 1. 58. *Zeker hertje*, *dat d'Ouden de kinderen om den hals hongen*. De rijke kinderen droegen 't van gout, en d'andere van leêr.

Bulla. Cic. V. 4. 56. Plaut. As. 2. 4. 20. *Hoofden van groote nagels*, of *spijkers*, of *een nagel met een hoofd*.

BŪLLĀTŪS, ă, ūm. Juv. 14. 5. *Een kind met een hertje om den hals*.

* Bullatæ nugæ. *Beuzelingen*, *grollen*, of *onwaerdige dingen*, *door groote woorden uitgedrukt*.

Pagina illi turgescit bullatis nugis. Pers. 5. 19. *Zijn boek steekt vol beuzelingen onder groote woorden*.

BŪLLĬO, is, ivi, itum, īrĕ. Cels. 5. 19. *Zieden*, *kooken*.

BŪLLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 28. 6. Cato R. R. 106. *Bobbelen*, *opbobbelen*, *opborrelen*, *opwellen*.

BŪLLŪLĂ, æ. f. Cels. 2. 5. *Een blaasje*, of *bobbeltje dat op 't water*, *de pis*, *enz. koomt*.

Bullula. Cels. 5. 28. *Een puist*, in 't aangezicht.

BUM.

BŪMĂMMĂ uva. æ. f. Βούμαστος. *Een groote tros druiven*, *omtrent zoo groot als een koeyenyer*. Zie Varro in Bucera. Macrob. S. 3. 20. zegt, Bumammia.

BŪMĂSTŌS of Būmăstŭs, ī. m. Virg. G. 2. 102. Plin. H. 14. 1. Βούμαστος. Zie Bumamma.

BŪMĔLĬĂ, æ. f. Plin. H. 16. 13. *Zekere groote esschenboom*, wiens bladeren zeer goed tegens de slangen, en 't sap tegens de gezwellen is.

BUN.

BŪNĬĂS, ădis. f. Plin. H. 20. 4. Βουνιάς. *Zekere raap*, of *knol*.

BUP.

BŪPHTHĀLMŌS, of Būphthālmūs, ī. m. Plin. H. 25. 8. Βούφθαλμον. *Koedille*, of *koeooge*. Zeker kruid.

BŪPRESTIS, is. f. Plin. H. 30. 4. Βούπρηστις. *Een vergiftig diertje* in Italien, gelijk het vliegend hart. Het krijgt zijnen naam om dat, daar het zich onder 't kruid verbergt, de ossen 't onvoorziens inzwelgen, en 'er zoo dik van worden dat ze barsten.

Buprestis. Plin. H. 22. 22. *Zeker vergiftig kruid*, dat het zelve uitwerkzel heeft als het diertje van den zelven naam.

BUR.

BŪRĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 19. *De ploegsteel*, of *ploegstaert*.

BŪRDEGĀLĂ, of Burdigala, æ. f. Auson. E. 24. 79. en 90. *Bordeaux*, de hoofdstad van Guyenne, alwaar 't Aartsbisdom en 't Parlament is.

BŪRDIGĀLENSIS, is. m. & f. se, is. n. Sidon. E. 9. 13. *Een Bordeaux borger*, of *ingezetene*.

BŪRDO, ōnis. m. Ulp. Dig. 32. 1. 49. *Een muilezel*, of *muilpaerd*. Sommige zeggen dat het een kleinpaerdjen is.

BŪRGŪNDĪ, ōrūm, of Būrgūndiones, ōrūm. m. plur. *Bourgonjers*, 't *volk van Bourgondien*.

BŪRGŪNDĬĂ, æ. f. *Bourgondien*, een landschap van Vrankrijk.

BŪRIS, is. f. Virg. G. 1. 170. *De ploegsteel*, of *ploegstaert*.

BUS.

BŪSTĒŪS, ă, ūm. *Die met zijn eene voet in 't graf gaat*, *die nabij de dood is*, of *die*, naar de gewoonte der Ouden, *reeds op de houtstapel legt*, *die reeds verbrandt*, *en tot assche verteert word*. Plaut. Truc. 2. 7. 58. naar de druk van Lambinus. De Schrijver heeft dit woord tegens een oud man verzonnen.

(BŪSTUĀLIS, lĭs. m. en f. lĕ, lis, n. *Dat tot een houtstapel*, waar op men de lijken verbrandde, of *graf behoort*, *dat van een graf voortkoomt*.

Bustuale antrum. Prud. Καθ. 9. 52. *Een graf*.

Bustuales favillæ. Sidon. E. 3. 12. *D'assche die van een graf opstuift*, *de vlam die uit een houtstapel slaat*.)

BŪSTUĀRĬUS, ă, ūm. bustuarius Gladiator. Cic. Pis. 9. *Een schermer die bij de houtstapels vocht*, om de dood der Grooten onder de Romeinen te vereeren.

Bustuaria mœcha. Mart. 3. 93. 15. *Een openbaare hoer*, *een allemanshoer*, of *straathoer*. Dus genaamt, om dat ze buiten Rome woonde, dicht by de plaats alwaar men de ligchaamen der Ouden verbrandde.

(Bustuarius. Ammian. 28. 1. *Een doodgraver*.)

BŪSTŪM, ī. n. Cic. L. L. 2. 26. *Graf*, *begraafsplaats*. Eigentlijk is 't de plaats daar d'Ouden de lijken verbrandden, en hunne assche begroeven.

* Bustum omnium legum. Cic. Pis. 5. *Het graf van alle wetten*, dat is, *daar alle wetten geschonden worden*; *'t geen alle wetten vernietigt*, of *verbreekt*.

BUT.

BŪTĔO, ōnis. m. Plin. H. 10. 8. *Een putoor*, of *havik*, een grijpvogel omtrent zoo groot als een reiger.

BŪTĬSĬĂ, æ. f. Suet. N. 12. 11. *Een ossenoffer*, *een offer van ossen*.

BŪTĬO, ōnis. m. Ovid. Phil. 42. *Een havik*, of *putoor*. Een zwartachtige

achtige en lompe grijpvogel.

BŪTIO, is, irē. Ovid. Phil. 42. *'t Geschreeuw*, of *geroep desputoors.* Men zegt dat deeze vogel, den bek in 't water steekende, zoo veel geschal als een lucijenden os maakt.

BŪTYRŪM, i. n. Plin. H. 28. 9. Βούτυρον. *Boter.*

BUX.

BŪXĒTŪM, i. n. Mart. 3. 58. 3. *Palmbosch*, *een bosch van buxboomen*, of *palmboomen.*

BŪXĔUS, ă, ūm. Colum. 7. 8. *Van palmhout*, *palmhoute*, *van buxboomhout gemaakt.*

Buxeus color. Plin. H. 8. 20. *Palmhoute verwe*, of *kleur*; *bleekgeel.*

Buxeus. Mart. 2. 41. 7. *Dat naar buxboomhout*, of *palmhout gelijkt.*

BŪXIFĔR, ă, ūm. Mons buxifer. Catull. 4. 13. *Een berg vol buxboomen*, of *palmboomen.*

BŪXŌSUS, ă, ūm. Plin. H. 12. 25. *Als palmhout*, *dat naar buxboomhout*, of *palmhout gelykt.*

BŪXŪM, i. n. Virg. G. 2. 449. of

BŪXUS, ī. f. Virg. Æ. 9. 619. *Buxboom*, *palmboom.*

† Volubile buxum. Virg. Æ. 7. 382. *Een palmhoute tol*, *een werptol*, of *drijftol*, van palmhout gedraait.

Torquere flagello buxum. Perſ. 3. 51. *Een tol drijven*, *een drijftol met een zweep omdrijven.*

† Buxus. Stat. Th. 2. 666. *Een palmhoute fluit*, of *ander speeltuig*; *een fluit van palmhout gemaakt.*

Buxus inflare. Claud. R. P. 3. 130. *Op de fluit speelen.*

BYS.

BYSSĪNŬS, ă, ūm. Byſſinum linum. Plin. H. 19. 1. *Heel fijn vlas.*

BYSSŬS, i. f. Plin. H. 19 1. *Fijn vlas*, *floers*, *dundoek*, *neteldoek.*

BYZ.

(**BYZĀNTĪĂCŬS**, ă, ūm. Stat. S. 4. 9. 13. *Konstantinopolitaansch. Dat te Konstantinopelen is*, of *dat van Konstantinopelen is.*

BYZĀNTĪNŬS, ă, ūm. Auſon. de Urb. 1. 14. *Van Konstantinopelen*, *dat tot Konstantinopelen behoort.*

BYZĀNTĬŬS, ii, m. Cic. Prov. Conſ. 4. *Een Byzantyner*, *een Konstantinopolitaan*, of *een die van Konstantinopelen is.*

Urbs Byzantiorum. Cic. Prov. Conſ. 4. *Konstantinopelen.* Een stad door Konstantijn den Grooten gebouwt. Nu de hoofdstad van 't Ottomanniſche Rijk.

BYZĀNTIŬM, ii. n. Tac. An. 12. 63. 1. Plin. H. 5. 11. 32. Dio. 74. 8. 844. D. *Konstantinopelen.*)

C.

De letter C diende onder d'Ouden voor een getal, en beteekende *Honderd.* Cicero noemt hem *Mil.* 6. Literam triſtem. *De droevige letter*, vermids volgens d'aantekening van Aſconius Pedianus over Cic. p. 76. de rechters, wanneer ze een misdadiger wilden veroordeelen, een briefje in de kruik smeeren, daar ze een C, dat is, Condemno, *Ik veroordeele*, op geschreven hadden.

CAB.

CĂBĀLLĪNŬS, ă, ūm. Plin. H. 28. 20. *Paerds*, *van 't paerd*, *dat tot het paerd behoort.*

Fons Caballinus. Perſ. prol. 1. *De Hengstebron.* Een Bron naar 't verzieren der dichteren, die 't paerd Pegazus op den berg Helikon opende, door 't slaan met zijn voet tegens d'aarde.

CĂBALLUS, i. m. Varr. *bij* Non. 2. 132. *Een jakhals*, *een slecht paerd.* Men gebruikt dit woord alleenlijk spotswijze, en dient zich van Equus, om een *goed paerd* te zeggen. De dichters evenwel beezigen 't een en 't ander zonder onderscheit.

CĂBĒLLĬO, *of* Căbāllĭo, ōnĭs. f. Plin. H. 3. 4. *Cavaillon*, een stad van 't Hartogdom Venaissin.

CĂBĬLLŌNŪM, *of* Căbīlōnūm, i. n. Cæſ. B. G. 7. 42. 5. *Chalons op Saone.* Een stad van Bourgondiën.

CĂBĬLŌNĒNSĬS, ĭs. m. & f. ĕ, ĭs. n. *Van Chalons*; *die van Chalons op Saone is.*

CAC.

CĂCĀBO, as, ārĕ. Ovid. Phil. 19. *Kirren*, of *korren als de veldhoenders.*

(**CĂCĀBŪLŪM**, i. n. Tertull. Apol. 13. *Een huisje*, *stilletje*, of *stoeltje*, *waar op men zijn gevoeg doet.* Junius over Tertullianus haalt het niet zonder reden van Cacare. Zie hem verder p. 31.)

CĂCĀBUS, *of* Caccăbus, i. m. Varr. L. L. 4. 27. *Een groote pot*, *een ketel.*

CĂCĀLĬĀ, æ. f. Plin. H. 25. 11. *Een gewas bijna als hoefbladeren.*

CĂCĀTŪRĬO, is, irĕ. Mart. 11. 77. 3. *Ter stoel willen gaan*, *achterlast*, *nood*, of *kak hebben.*

CĂCHECTÆ, ārūm. plur. m. Plin. H. 28. 9. *Zwakmaagigen*, *die een zwakke*, of *quaade maag hebben.*

CĂCHĪNNĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. T. Q. 4. 31. *Een uitschatering*, *een onmaatige lach.*

CĂCHĪNNO, as, āvī, ātūm, ārĕ. Suet. Fl. 5. 3. Lucret. 1. 918. *Uitschateren in 't lagchen*, *onmatiglijk lagchen.*

CĂCHĪNNO, ōnĭs. m. Perſ. 2. 12. *Een groote lagcher*, of *groote lagchebek.*

CĂCHĪNNŎR, āris, ātŭs sūm, āri. Cic. V. 3. 25. *Luidskeels lagchen*, *lagchen dat het schatert.*

CĂCHĪNNUS, i. m. *Een groot*, of *onmatig gelach*, *een schatering in 't lagchen.*

Commovere cachinnos. Cic. Cl. 60. *Aan 't lagchen helpen*, *doen lagchen.*

Tollere cachinnum. Suet. A. 99. 4. Cic. Fat. 5. *Uitbarsten in lagchen*, *luidskeels lagchen.*

† Cachinni, ōrūm. plur. m. Catull. 31. 4. *De golven*, *de baaren der zee*, vermids de baaren, als de zee onstuimig is, zich uitspreiden, gelijk de mond zich in 't lagchen uitzett.

CACHLĂ, æ. f. Plin. H. 25. 8. *Koeooge*, of *rundsooge.* Zeker kruid.

CACHRYS, yŏs. f. Plin. H. 24. 11. Κάχρυς. *De bloem*, of *'t zaad van roozemarijn*, 't is ook zeker *klein knopje* dat op de denneboom, eike, lindeboom, enz wast.

CĂCO, as, āvī, ātūm, ārĕ. Mart. 1. 38. 2. *Ter stoel gaan*, *zijn gevoeg doen*, *kakken.*

CĂCŎDÆMŌN, ŏnĭs. m. *Een spook*, of *spookzel*, *een quaade geest*, of *verschijnzel*, *een quaaden engel*, of *duivel.* Men vind dit woord by Val. Max. 1. 7. 7. in 't Griekſch geschreven.

CĂCŎĒTHĒS, ĭs. n. Celſ. 5. 28. Plin. H. 22. 25. Κακόηθες. *Een booze*, of *quaadaardige zweer.*

Cacoethes ſcribendi. Juv. 7. 52. *Een jenking tot schrijven*, *een groote lust om boeken te maaken.*

(**CĂCŎSTŎMĂCHŌS**, i, m. *Die een quaade maag heeft.* Cic. F. 16. 4. gebruikt het in 't Griekſch.)

CĂCŎZĒLĬĂ, æ. f. Sen. S. 7. *Een naäping*, *gemaakte nabootzing*, *een quaade navolging*, *een gebrek dat uit een al te groote gemaaktheit*, of *naäping ontstaat.* Dit woord is Griekſch by Quintil. 8. 3. en 6. Κακοζηλία.

CĂCŎZĒLŬS, i. m. Suet. A. 86. 4. *Een aap*, *een quaad navolger*, *een die al te gemaakt iets nabootst.*

CĂCTŎS, i. m. Plin. H. 21. 16. Κάκτος. *Artichok*, zeker gewas.

CĂCŪBĂLŪM, i. n. Plin. H. 27. 8. *Groot Muur met bezie van Naschaije.* Zeker kruid dat goed tegens de zwee en is.

CĂCŪLĂ, æ. m. Plaut. Trin. 3. 2. 95. *Een legerjongen, een trosboef, een Bevelhebbers jongen, of knecht.* Hy vo gt 'er Militaris by.

CĂCŪMĔN, inis. n Plin. H. 3. 16. *De kruin, 't hoogste, de top, het toppunt, de spits van een berg.* Cacumen ovi. Plin. H. 10. 52. *en* 54. *Het spitze eind van een ey.* pilorum. Hirt. B. Af. 47. 6. *De punt van spiessen.*

* Venire ad summum cacumen. Lucret. 2. 1129. *Het toppunt der volmaaktheit bereiken; tot de hoogste trap van volmaaktheit koomen.*

CĂCŪMĬNĀTUS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 52. *Een balk die aan d'einden spits afloopt.*

† CĂCŪMĬNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Aures cacuminare. Ovid. M. 3. 195. *d'Ooren opsteeken, scherp toeluisteren.*

CAD.

CĂDĀVĔR, ĕris. n. Cic. T. Q. 5. 34. Cæs. 2. 27. 4. *Een lyk, een dood ligchaam, een doode kreng.*

* Cum tot oppidorum cadavera projecta jaceant. Cic. F. 4. 5. *Naardien zoo veele steden te grond zyn gegaan, en ter neder leggen, of verwoest, en ter aarde gesmeeten zyn.*

CĂDĀVĔRŌSUS, ă, ŭm. *Als een lyk, als een doode, doodsch, leelijk, ongedaan, bleek, mismaakt.* Cadaverosa facies. Ter. Hec. 3. 4. 27. *Een doodsch, vervallen, ongedaan, of bleek aangezicht.*

CĂDĒTĒS, ŭm. m. plur. Cæs. B. G. 7. 75. 4. *Het volk van 't land van Chaux.* Of wel, dat my waarschijnelijker dunkt, gelijk sommige verbeteren, Caletes.

CĂDĪVUS, ă, ŭm. Plin. H. 15. 16. *Dat ligtelijk afvalt, dat gedropen, of van zelf afgevallen is,* van vruchten spreekende.

CĂDMĬĂ, æ. f. Plin. H. 34. 1. *Kalamynsteen,* een steen waar uit men 't koper haalt.

CĂDO, is, cĕcĭdī, cāsūm, cădĕrĕ. *Vallen, afvallen, neerstorten, nederploffen, neervallen.*

Ab alto cadere. Plin. H. 10. 38. *Van boven neer vallen.* Cic. Or. 28. zegt, Alte cadere.

De, *of* ex equo cadere. Cic. Clu. 62. *Van 't paerd vallen.*

Cadere in plano, *of* in planum. Ovid. Tr. 3. 4. 17. *Plat ter aarden vallen.*

In plagas cadere. Ovid. Art. 3. 428. *In strikken, of laagen vallen, zich laaten bedriegen, of misleiden,* in den eigentlijken en oneigentlijken zin.

* Cadit illi animus, *of* cadit animus illius. Cic. Am. 7. cadit ille animus. Cic. F. 6. 1. *Hy laat den moed vallen, of zakken, hem ontvalt, of ontzinkt de moed, hy word moedeloos, of mismoedig.*

Sub unum fortunæ ictum totæ vires regni cecidere. Curt. 3. 8. 2. *Al de krachten van 't ryk zyn slap, of magteloos geworden, door 't keeren van eene kans.*

Spes cadit. Ovid. Tr. 2. 148. *Alle hoop is afgesneden, daar is geen hoop meer, 't is hoopeloos, 't is buiten hoop.*

Ira cadit. Liv. 2. 40. *De gramschap gaat over, de toorn is gestilt.*

Fabula cadit. Hor. E. 2. 1. 176. *Dat byspel neemt af, behaagt niet meer, raakt buiten achting.*

Cadit ventus. Virg. G. 1. 354. *De wind stilt, of gaat leggen, 't word stilter.*

Cadere causa. Cic. F. 7. 14. Suet. C. 39. 1. formula. Quintil. I. O. 3. 6. Sen. E. 4. 8. Suet. cl. 14. 6. zegt het zelve formula excidere. *Zyn geding, of rechtzaak verliezen.* Zie wat wy over Suetonius geschreven hebben.

Arma cadunt de manibus. Cic. Off. 1. 22. *Men legt de wapenen af, of neder.*

Verbum apte cadit ad id quod agis. Cic. D. 2. 40. *Dat woord koomt heel wel met uw doen, of bedryf overeen.*

Non cadit in alium tam absolutum opus. Plin. H. 35. 10. *Niemant anders kan zulk een volmaakt werk maaken.*

In eum cadit hoc scelus. Virg. E. 9. 17. *In hem kan dat schelmstuk vallen, of plaats hebben, of hy is bequaam tot dat schelmstuk.* Suspicio. Cic. Att. 13. 10. *Op hem valt het vermoeden, of men houd hem verdacht.*

Non cadit in eumdem contemtus pecuniæ & cupiditas. Quintil. I. O. 7. 3. *De versmading en begeerte van 't gelt valt in den zelven mensch niet. De zelve mensch kan 't geld niet verachten en begeeren.*

Non cadit in consuetudinem id verbum. Cic. T. Q. 3. 4. *Dat woord is niet in 't gebruik.*

Pedes illi maxime cadunt in orationem. Cic. Or. 56. *Die voeten koomen heel wel, of heel veel in een rede.*

Hoc cadit in deliberationem. Cic. Off. 1. 3. *Dat valt, of koomt in bedenken.* In disceptationem. Cic. de Or. 2. 2. *Daar valt geschil over.* In intelligentiam nostram. Cic. Off. 3. 4. *Dat konnen wy begrypen, dat is niet boven onze bevattinge.*

Cadere in alicujus offensionem. Cic. N. D. 1. 30. *In iemants ongunst vallen, of raaken.* In potestatem. Cic. Att. 8. 3. *of* sub ditionem. Cic. Font. 1. *In iemants gewelt, of in iemants handen vallen.* In suspicionem. Nep. P. 2. 6. *By iemant verdacht worden.* In morbum. Cic. T. Q. 1. 32. *In een ziekte, of krankheit vallen.*

Cadit adventus tuus in alienissimum tempus. Cic. F. 15. 14. *Gy koomt op een heele onbequaame tyd.*

Cadere sub aspectum. Cic. Tim. 5. sub oculos. Cic. Or. 3. *Onder 't gezicht, of onder d'oogen vallen, zichtbaar zyn, gezien konnen worden.*

Sub judicium sapientis & delectum illa cadunt. Cic. Fin. 3. 18. *Een wys man kan van die dingen oordeelen en ze wel onderscheiden.*

Cadere. *Aankomen, overkoomen.*

Nihil mihi optatius cadere potuit. Cic. Att. 3. 4. *Daar heeft my niets wenschelyker konnen overkoomen.*

In irritum ceciderunt merita erga Neronem sua. Tac. An. 15. 51. 3. *De diensten die hy Nero heeft bewezen, zyn hem niet te stade gekoomen, of zyn hem onnut geweest.*

Multa jucunda ceciderunt mihi a te. Cic. Fr. 1. 3. *Ik heb van u veele aangenaame tydingen ontfangen, of gy hebt my veel vermaak aangedaan.*

Belle cecidit illud. Cic. Att. 13. 33. *Dat is wel uitgevallen, wel geslaagt, of wel gelukt.* Fortuito. Cic. D. 2. 52. *Dat is by geval geschiedt.*

Cœpta secus cadunt. Tac. An. 2. 80. 1. *Zyne voorneemens gelukken niet, verdwynen, loopen te niet, of vallen qualyk uit.*

Cadere. *Eindigen, uitgaan, ten einde loopen.*

Verba melius in syllabas longiores cadunt. Cic. Or. 57. *De woorden eindigen beter met lange lettergreepen.*

Verba quæ similiter cadunt. Quintil. I. O. 1. 12. *Woorden die de zelve uitgang hebben.*

Oratio apte cadens. Gell. 11. 13. *Een vloeijende, nette, welgeschikte rede.*

Cadere. Cæs. B. C. 3. 53. 1. *Sterven, sneuvelen, omkoomen, blyven, dood blyven, om hals raaken,* in een gevecht. Men voegt 'er veeltijds, In acie, by. Zie de letter A.

Crebri hostes cadunt. Plaut. Am. 1. 1. 81. *Daar blyven, of daar sneuvelen veel vyanden.*

Cadere ante aras. Virg. Æ. 1. 337. *Op 't outer, voor d'altaaren, of aan de voet der altaaren geslagt worden.*

(Ca-

(Cadere. *Koomen, voortkoomen, wassen, krijgen.*
Dentes cadunt homini. Cenfor. D. N. 4. *De mensch krygt tanden.*
Cadere. *De vallende ziekte hebben*, om dat die met deeze ziekte bezocht worden ter neder vallen.
His qui fæpius cadunt clyftere infunduntur hæc. Plin. Valer. 2. 58. *Die dikwils de vallende ziekte hebben, worden hier mede geklyfteert.*
Cadere. *Hoerery, of overspel bedrijven, zich laaten beslaapen*, om dat dit leggende gefchiedt, of om dat dit werk eenige overeenkomst met de vallende ziekte heeft.
Neplora, libera eris actutum fi crebro cades. Plaut. P. 4. 4. 105. *Ween niet, gy zult haast vry, of een vry mensch worden, zoo gy u dikwils laat beslaapen.* De meisjens plachten eertijts op deeze wijs het gelt te vergaderen, waar meede zy haar vry kochten.
Ne male cadam. Tib. 4. 10. 2. *Op dat ik niet schandelyk tot overspel vervalle.*)
Ovis cadit Fauno, Somno. Ovid. F. 4. 653. *Men offert een lam aan Faunus, aan den slaap.*
Cadit folutio in diem Calendarum. Cic. Att. 15. 20. *De betaling valt op den eersten dag der maand.*
Cadentia verba tollere. Hor. E. 1. 18. 12. *De woorden verheffen die iemant ontvallen, eens anders onbedacht zeggen prijzen.*
† Quo cadant promiffa non curare. Hor. E. 2. 1. 52. *Zich niet bekommeren over 't geen'er beloofs word.*
CADOMŪM, ī. n. *Kaan*, de hoofdftad van Neder Normandyen.
CĀDŪCĀRIUS, ă, ŭm. Lex caducaria. Ulpian Epit. tit. 28. *Een wet die op de vervalle, of verstorvene goederen ziet.*
(Caducarius. Gloff. Ifidor en het Onomafticum van P. Daniel by Turneb. Adv. 28. 5. *Een bezitter van goederen die zonder erfgenaam vervallen.* Zie ook Gloffar. van Du Cange. 1. 674.)
CĀDŪCĔĀTŌR, ōris. m. Curt. 3. 1. 6. Liv. 32. 32. *Krijgsboode, krijgsaankondiger, Vredegezant, d'afgezondene* om de vrede te verzoeken, of den oorlog aan te zeggen.
CĀDŪCĔUS, ĕi. m. Varr. *bij* Non. 12. 37. Hygin. P. A. 2. 7. *of*
CĀDŪCĔŪM, ī. n. Apul. M. 10. 253. *Een dubbele gevlochte roede, of stok.* Dus noemde men een ftokje dat voortijds de Vredegezanten droegen. Doch eigentlijk was 't het ftokje, of de roede van Merkurius, met twee flangen omvlochten, waar van de hoofden naar 't zelve eind toeliepen, en malkanderen aanzagen.
CĀDŪCĬFĔR, ă, ŭm. Ovid. M. 2. 710. *Die een dubbel gevlochte stokje draagt, met een gevlochte roede voorzien.* Dus noemt deeze Dichter Merkurius.
‡ CĀDŪCĬTĔR. Adv. Varr. *bij* Non. 2. 172. *Schielyk, ylings, met der haast, ter vlucht.*
CĀDŪCUS, ă, ŭm. Cic. S. 15. *Dat valt, 't geen staat om te vallen, dat aan 't vallen is, dat niet staande kan blyven.*
Frondes caducæ. Ovid. Tr. 3. 1. 45. *Bladeren die afvallen, of die afgevallen zyn, afgevalle bladeren.*
Arbor caduca. Hor. O. 2. 13. 11. *Een boom die valt, die aan 't vallen is, of die reeds gevallen leit.*
* Caducæ literæ. Plin. H. 13. 12. *Half uitgewischte letters, letters die byna uitgegaan, of onleesbaar zyn.*
† Caducæ preces. Ovid. F. 1. 181. *Onnutte, vergeefsche, of vruchtelooze gebeden.*
Caducus. Cic. Am. 27. *Vergankelyk, onbestendig, zwak, broos, bouwvallig, bederfelyk.*
Fama caduca. Ovid. P. 4. 8. 46. *Een zwakke, onbestendige, of ongegronde roem, een lof die verdwynt, of vergaat.* Spes. Ovid. M. 9. 596. *Een bedrieglyke, of zwakke hoop.*
Caducus. Juv. 9. 88. Caffiod. V. 24. Juftinian. C. 6. 50. *Vervallen, openstaande*, van goederen fpreekende die geen eigenaar hebben, en die 't *recht van lossing, 't aanslaan der Overigheit*, enz. onderworpen zijn.
Caduca hæreditas. Cic. A. 10. 5. Poffeffio. Cic. de Or. 3. 31. *Een openstaande, of vervalle erfenis.*
Caduca aufpicia. Feftus. *De quaade voorspellingen, die men uit de dingen trok, die in den tempel neêrvielen.*
* Caducus bello. Virg. Æ. 6. 481. *In den oorlog gesneuvelt, gebleven, of omgekoomen.*
CĀDŪRCĪ, ōrŭm. m. plur. Cæf. B. G. 7. 75. 2. Ptolem. 2. 7. Plin. H. 4. 19. *De Querciers, 't volk van Querci.*
CĀDŪRCŪM, ī. n. *Kahors*, de hoofdftad van Querci.
* Cadurcum. Plin. H. 1. 19. Juv. 7. 221. *Een beddekleed van Kahors doek gemaakt.*
CĀDUS, ī. m. Colum. 12. 28. Hor. O. 1. 35. 26. *Een groot aarde wijnvat, een groot steene vat waar in d'Ouden hunne wijn bewaarden.*
Cadus falfamentarius. Plin. H. 32. 8. *Een harington, een vleeschkuip.*

CÆC.

CÆCĬĀS, æ. m. Plin. H. 2. 47. Καικίας. *Een wind van de winterzonnestant.* Hy word *Zuid oost-oost* genaamt wanneer 't kompas in 24. ftreeken verdeelt is.
† CÆCĬGĔNŪS, ă, ŭm. Lucret. 2. 740. *Blind geboren, die blind geboren is.*
CÆCĬLĬĀ, æ. f. Colum. 6. 17. *Zekere blinde slang.*
CÆCĬTAS, ātis. f. Cic. T. Q. 5. 39. *Blindheit, verblinding, ontbeering, of derving van 't gezicht.*
Cæcitas libidinis. Cic. Ar. 18. *Blindheit door de wellust veroorzaakt; een blinde en beestachtige tocht.*
Cæcitas mentis. Cic. Dom. 40. *Blindheit des verstands, onwetenheit, duisterheit van de ziel.*
CÆCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Aur. Vict. V. I. 34. 3. *Blinden, blind maaken, de oogen uitgraaven, of uitsteeken.*
* Cæcare animum alicujus. Cic. A. 4. 4. *Iemants verstant verblinden.*
Cæcare mentes largitione. Cic. Sext. 66. *'t Gemoed door geschenken verblinden.*
Cæcari erroribus. Cic. T. Q. 5. 13. *Door onwetenheit en dwaling verblindt zyn.*
Cæcata celeritate oratio. Cic. Cl. 76. *Een rede die men door al te rassen uitspraak duister maakt.*
(CÆCŪBUS, ă, ŭm. Adj. Daar onder word verftaan vinum, *Cekubsche wyn.* Wijn die op de velden alzoo genaamt, tusfchen het gebergte van Formia en Fundi, dat Strab. 5. 160. befchrijft, gewaffen is. Hor. O. 1. 37. 5. Mart. 13. 115. zegt het in plurali. Wy noemen het de velden, om wech te neemen 't misverftand van de geenen die het gemeine hebben een ftad te zijn. Niemant van d'Ouden noemen 't een ftad, en die van die landftreeken fpreeken, hieten het velden. Plin. H. 2. 95. Colum. 3. 8. Het is een koftelijke wijn naar 't zeggen van Plin. H. 14. 6. en zeer zoet naar het zeggen van Diofcor. 5. 10.)
CÆCŪLTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Half blind zijn, maar ten halven zien, byziende; of flikziende zyn.*
Oculi mei cæcultant. Plaut. *bij* Feftus. *Myn gezicht word zwak. Myn oogen beginnen te schemeren, of worden duister. Ik kan nauwelijks meer zien.*
Cæcultare. Feftus. *De blinden navolgen.*
CÆCŪLŪS, ă, ŭm. Zie Perott. Corn. 75. *Die half blind is; die een zwak, of schemerend gezicht heeft.*
CÆCŪS, ă, ŭm. Cic. Pl. 3. *Blind, van 't gezicht beroofst.* De compar. Cæcior ftaat by Hor. S. 1. 2. 91.

* Cæ.

• Cæcus. Manil. 4. 300. *Donker, duister.*

Caulæ cæcæ. Lucret. 3. 317. *Onbekende, heimelyke,* of *onzekere oorzaaken.*

Fortuna cæca. Cic. Am. 15. *Het blinde geval, 't onzekere wisselloť.* Expectatio. Cic. Rull. 2. 25. *Een blinde, onzekere,* of *twyfelachtige verwachting.* Res. Cic. de Or. 2. 87. *Een duistere, onverstaanbaare zaak.* Via. Ovid. Am. 2. 11. 16. *Een afgelege,* of *onbekende weg.*

Cæcum murmur. Virg. Æ. 12. 591. *Een doof,* of *dof geluid.*

Cæcum vallum. Cæs. B. C. 1. 28. 4. *Een bedekte verschansing, een verschansing die niet gezien word.*

Cæcus. Virg. Æ. 5. 589. Ovid. Ib. 374. *Donker, duister, daar geen vensters in zyn, daar geen dag in koomt,* van een huis, gevangenis, enz spreekende.

† Cæca coma. Ovid. Liv. 98. *Verwart haair, ongekemt haair.*

Cæcus. *Blind, onbedacht, onbezonne, onvoorzigtig, roekeloos.*

Cæcus furore. Cic. Sext. 7. Crudelitate cæcus fertur. Cic. Clu. 70. *Hy is door een blinde woede, drift,* of *wreedheit vervoert.* Hor. Ep. 7. 13. zegt, Cæcus furor. *Een verblindende woede.*

Cæcos ictus inferre. Liv. 34. 39. *Blindeling, of in 't honderd schieten, verloore scheuten doen, los toeschieten, of 't raakt, of niet.*

Hostem cæcum ad has belli artes habebitis. Liv. 21. 54. *Tot die krygslisten zult gy een onervaren vyand voor hebben.*

Cæca die emere aliquid, & vendere oculata. Plaut. Ps. 1. 3. 67. *Iets op tyd,* of *dag koopen, en met gereed geld verkoopen.*

CÆCŪTIO, is, īre. *Byna,* of *half blind zyn, weinig,* of *luttel zien.*

Oculi mihi cæcutiunt. Varr. *by* Non. 2. 133. *Ik heb byna 't gezicht verloren; ik kan nauwelyks meer zien.*

CÆD.

CÆDĒS, is. f. Cic. S. R. 28. *Moord, doodslag, slagting, bloedstorting.*

(Cædes word ook van boomen gezegt, om datze gehouwen worden.

Cur tantam ligni atque frondium cædem faceret? Gell. 19. 12. *Waarom hy zoo veel houts en groene takken afhakte.*)

CÆDO, cecīdi, cæsūm, cædĕrĕ. acc. Cæs. B. G. 3. 29. 1. *Snyden, houwen, afhouwen, afhakken.*

Cædere versus in marmore. Ovid. Tr. 3. 3. 72. *Vaerzen in marmer snyden.*

Lignum cædere. Plaut. Merc. 2. 3. 63. *Hout houwen, hakken, klieven,* of *klooven.*

Cædere. *Slaan, kloppen.*

Cædere aliquem virgis. Cic. V. 5. 28. Flagellis. Hor. S. 1. 2. 40. Verberibus. Ter. An. 1. 2. 28. *Iemant de roede geeven,* of *geesselen.* Pugnis. Hor. S. 1. 2. 66. *Met vuisten slaan.* Saxis. Hor. S. 2. 3. 128. *Met steenen werpen.* Loris. Cic. A. 8. 8. *Met zweepslaagen 't vel ophaalen.*

Cædere. Curt. 7. 5. 32. *Dooden, vermoorden, ombrengen, om hals brengen.*

Cædere hostes. Cic. Att. 5. 20. *De vyanden op de vlucht dryven,* of *slaan.*

Aliquem ex occulto cædere. Ter. E. 4. 7. 17. *Iemant uit een bedekte plaats beschieten,* of *zeer beschadigen.*

Cædere hostias. Cic. Clu. 68. Victimas. Liv. 8. 6. *Offerhanden slagten.*

Sermones cædere. Ter. H. 2. 3. 1. *Zich met praaten ophouden, den tyd met praaten verslyten,* of *doorbrengen.*

Testibus cædi. Cic. Fr. 3. 3. *Door getuigen overtuigt,* of *overwonnen zyn.*

CÆDŪUS, ă, ūm. *Dat men afhouwt, afhakt,* of *afkapt.*

Cædua silva. Plin. H. 16. 26. Colum. 3. 3. *Een afgehouwne bosch.*

Frutex cæduæ naturæ. Plin. H. 12. 19. *Een heestergewas dat men dikwils afhouwt.*

CÆL.

CÆLĀMĒN, ĭnis. n. Ovid. M. 13. 291. *Snywerk, graveerzel, basterleven, gesneden,* of *gedreven gout* of *zilverwerk.*

CÆLATŌR, ōris. m. Cic. V. 4. 24. *Plaatsnyder, graveerder, dryver,* of *snyder van gout-* of *zilverwerk.*

† Formæ cælator ahenæ. Prop. 4. 2. 61. *Een metaale beeldgieter, een die metaale beelden maakt.*

CÆLATŪRĂ, æ. f. Quintil. I. O. 2. 17. *Snijwerk, gesneden werk.*

Cælatura. Quintil. I. O. 2. 21. *'t Plaatsnyden, uitsnyding, beeldhouwkonst, dryfkonst, het beeldsnyden.*

CÆLĀTŪS, ă, um. *Gesneden, uitgesteeken.*

Coronæ cælatæ. Vitruv. 7. 3. *Gesnede kroonlysten.*

Quadrigæ in capulo gladii cælatæ. Val. Max. 1. 8. 9. ext. *Een zegewagen met vier paerden op de knop van een degen gesneden,* of *gedreven.*

Aurum cælatum. Cic. T. Q. 5. 21. *Gesnede goutwerk.*

† Opus Musis cælatum. Hor. E. 2. 2. 91. *Een werk door de Zanggodinnen gemaakt,* dat is, *Een uitsteekent,* of *volmaakt werk.*

CÆLEBS. zie Cœlebs.

CÆLIBATUS. zie Cœlibatus.

CÆLESTIS. zie Cœlestis.

CÆLO, as, āvi, ātum, āré, opus. *Een werk uitsnyden,* of *dryven.*

Cælare speciem aliquam argento. Cic. D. 1. 36. In auro. Virg. Æ. 1. 644. *Een zilverbeeld, goutbeeld dryven,* of *steeken.*

CÆLŪM, i. n. Quintil. I. O. 2. 21. Stat. S. 4. 6. 26. *Een graveeryzer, steekyzer,* of *graafyzer,* een staal werktuig om mede uit te steeken, *of te* snyden.

CÆM.

(CÆMĒNTĀRIUS, ii. m. Hieron. E. 103. *Een metzelaar.*)

CÆMĔNTITIUS, ă, ūm. Vitruv. 2. 7. *Van bloksteen, mopsteen,* of *moppen; van bloksteen gebouwt.*

CÆMĔNTŪM, i. n. Cic. Fr. 3. 9. Hor. O. 3. 1. 35. *Bloksteen, mopsteen,* groote gebakke steen.

Structura cæmentis, calce & arena compleatur. Vitruv. 5. 12. *Dat men 't gebouw van blok steen maake met kalk en zant gemetzelt.*

Cæmentum. Plin. H. 36. 22. *Een muur van blokfteen.*

Cæmenta calce durata. Liv. 21. 11. *Muuren van blokfteen en kalk gemaakt.*

Cæmenta marmorea. Vitruv. 7. 6. *Stukken,* of *scherven van marmersteen,* die'er in 't houwen afspringen.

CÆP.

CÆPĂ, æ. f. Plin. H. 19. 6. of Cæpe. n. indecl. Pers. 4. 30. *Ajuin, uyen.*

(CÆPĔTŪM. i. n. Gell. 20. 8.) en CÆPĪNĂ, æ. f. Colum. 11. 2. *Een ajuinakker, een akker met uyen beplant, een bed daar uyen op staat.*

CÆPULĂ, æ. f. Pallad. 3. 24. *Prei,* zekere kleine uijen.

CÆR.

CÆRĔFŎLĬŪM, ii. n. Plin. H. 19. 8. *Kervel,* zeker kruid.

CÆRĔMŌNĬĂ, æ. f. Cic. Dom. 41. *Kerkzede, kerkdienst, kerkplicht, kerkgewoonte, kerkgebaar, kerkgebruik, dienstpleging.* Men gebruikt gemeenlijk het pluralis, Cæremoniæ, arum.

CÆRŬLĔŪS. zie Cœruleus.

CÆS.

CÆS.

CÆSĀR-ĀUGŪSTĂ, æ. f. *Saragossa.* Een stad in Spanjen, van den Keizer Augustus gesticht, op den oever van d'Iberstroom, daar te vooren de stad Salduba gelegen heeft. Plin. H. 3. 3. Strab. 3. 104. Ptolem. 2. 5. noemt ze Καισάρεια Αὐγοῦστα.

CÆSĀRĒĂ, æ. f. *Cæsarein.* Daar zijn verscheide steden van deezen naam, (in Cappadociën, Ptolem. 5. 8. te vooren Eusebea, en Mazaca genaamt, gelegen aan den voet van den zeer hoogen berg Argæus. Plin. H. 6. 3. Strab. 12. 370. Stephanus. Keizer Tiberius, den Koningk Archelaus overwonnen hebbende, heeft ze Cæsarea laaten noemen. Euseb. Chron. 2037. In Palæstina, te vooren genaamt Stratonis turris, door den Koningk Herodes in achthien jaaren kostelijk herbouwt, en met deezen naam vereert. Plin. H. 5. 13. Joseph. B. J. 1. 16. en A. J. 16. 9. Zij word Καισάρεια Στράτωνος genaamt van Ptolem. 5. 16. In het landschap Paneas, genaamt van den oorsprongk der Jordaan Plin. H. 5. 15. en 18. en daarom Καισάρεια Πανιάς geheeten van Ptolem. 5. 15. door Philippus gesticht, by Joseph. B. J. 2. 8. daarom Cæsarea Philippi genaamt, en naderhand Neronias, ter eeren van den Keizer Nero door den Koningk Agrippa, na dat hy de sterktens uitgelegt hadde, by Joseph. A. J. 20. 8. In Bithyniën. Ptolem. 5. 1. In Mauritaniën. Plin. H. 3. 3. die, te vooren Jol geheeten hebbende, Cæsarea genaamt is van Ptolemæus. Strab. 17. 571. Plin. H. 5. 2.)

CÆSĀRIATŪS, ă, ūm. Plaut. M. G. 3. 1. 173. *Die lang haair heeft*, of *lang haair draagt.*

CÆSĀRIĒS, ei. f. Plaut. M. G. 1. 1. 64. Liv. 28. 35. *Het hoofdhair.* Serv. Æ. 1. 590. zegt dat dit woord niet dan van mannen word gezegt.

CÆSĀRODŪNŪM, i. n. Ptolem. 2. 7. *Tours*, de hoofdstad van Touraine.

CÆSĀRŎMĀGŬS, i. m. Ptolem. 2. 8. *Beauvais*, een stad van Pikardiën.

CÆSĪM. Adv. *Met het scherp*, *met de snee.*

Punctim & cæsim hostem petere. Liv. 22. 46. *Zijn vijand met de punt en de snee treffen.*

Major pars operis in vineam ductim potius quam cæsim facienda est. Colum. 4. 25. *Als men den wyngaard snoeit, moet men 't meer doen met het snoeimes naar zich te haalen, dan met het hout af te kappen.*

• Cæsim dicere. Cic. Or. 67. *Met poozen, met horten en stooten*, of *met afgebroke woorden spreeken.*

CÆSIO, ōnis. f. Colum. 4. 33. *De snoeijing*, of *snyding* van den wijngaard. *De houw* van een bosch enz.

CÆSITIUS, ă, ūm. Cæsitium linteolum. Plaut. E. 2. 2. 46. *Heel wit linnen*, of *linnen daar de zelfkanten afgesneden zyn.* Dus verklaart het Non. 14. 17. met de meeste uitleggeren.

CÆSIUS, ă, ūm. Cic. Her. 4. 49. *Hemelsblauw*, *zeegroen.* (Varr. L. L. 7. 39. zegt dat de superlativus, cæsissimus, zonder comparativus echter, in 't gebruik zoude zijn.)

Cæsius. Ter. Hec. 3. 4. 26. H. 5. 5. 18. *Blauwoog*, *die blauwe oogen heeft.*

Oculi cæsii. Vitruv. 6. 1. Cic. N. D. 1. 30. *Blauwe oogen.*

CÆSŌNES, ūm. m. plur. Plin. H. 7. 9. *Kinderen die uit 's moeders lighaam gesneden zyn.*

(**CÆSŎR**, ōris, m. Cæsor lignorum. Hieron. E. 103. *Een houthouwer*, *houthakker*, of *houtklover.*)

CÆSPĔS, ĭtis. m. zie Cespes.

CÆSPITĪTIŪS. zie Cespititius.

CÆSPITO. zie Cespito.

CÆSPITĀTŎR. zie Cespitator.

CÆSTRŪM, i. n. zie Cestrum.

CÆSTUS, ūs. m. Cic. T. Q. 2. 17. Virg. Æ. 5. 379. *Een yzere handschoen*, die d'Ouden gebruikten om met vuisten te vechten. Zommige zeggen ook dat het *leêre riemen* zijn, *aan de einden met loot beslagen.*

CÆSŪRĂ, æ. f. Plin. H. 17. 20. *De houw der bosschen*, *de boomsnoeijing*, of *'t snoeijen der boomen.*

Tempestiva cæsura. Plin. H. 16. 43: 17. 20. *Een houw*, of *boomsnoeying die tydig geschied.*

Cæsura. Auson. in zijnen brief voor Eid. 13. *Een afsnyding in de dichtkonst.*

CÆSŪS, ă, um. Plin. H. 17. 20. *Gesnoeit*, van boomen spreekende.

Cæsus. Ovid. M. 2. 341. *Gesneden*, *ingesneden.*

Cæsus. Cic. Mil. 5. *Gedoodt*, *verslagen*, *aan stukken gehouwen*, of *gekapt*, *in de pan gehakt.*

Cæsæ hostiæ. Cic. Clu. 68. *Geslagte offerhanden.*

Cæsa & porrecta (exta.) *'t Ingewand van een offer aan stukken gesneden en in 't vuur geworpen.*

Ne quid inter cæsa & porrecta, ut ajunt, oneris mihi addatur aut temporis. Cic. Att. 5. 18. *Op dat'er in deezen tusschentyd*, of *op 't punt van myn vertrek*, *niet eenige nieuwe zwarigheit opkoome*, of *oprijze die my ophoude.* Hij maakt een zinspeeling op de gewoonte der Ouden, die 't offer weder met het slagten van nieuw offervee begonnen, wanneer zich in 't beschouwen van d'ingewanden der dieren, voor dat zij ze in 't vuur smeten, eenig quaad voorteken opdeede.

CÆT.

(**CÆTĔRŪS**, ă, ūm. *d'Andere*, *d'overige*, *het andere*, *het overige*, *het vordere.*

Cæterum exercitum servavit. Cato by Gell. 3. 7. *Het overige leger heeft hij behouden.*

Creditur, quia non abhorret a cætero scelere, admonitu Tulliæ id factum. Liv. 1. 48. *Men gelooft dat het door aanraaden van Tullia geschiedt is, om dat het niet verschilt van het andere schelmstuk*, of *om dat het 't ander schelmstuk niet ongelyk is.*

Ornavit Thyum cætero regio cultu. Nep. 14. 3. 1. *Hy heeft Thyus het overige Koningklyke gewaat aangedaan.*

Cæteri in 't meervoudige, is gebruikelijker.

Zeuxis & cæteras tabulas complures pinxit. Cic. I. R. 2. 1. *Zeuxis heeft ook veele andere schilderyen geschildert.*

Apud cæteros philosophos, qui quæsivit aliquid, tacet. Cic. Fin. 2. 1. *By d'andere wijsgeeren zwijgt die geene, die iets gevraagt heeft.*

CÆTĔRĂ is een Grieksche spreekwijs, waar door de Latijnen secundum, of quantum ad, gelijk de Grieken κατὰ, uitlaaten, gebruikelijk zoo by de Dichters, als by de Geschichtschrijvers.

Vitulus cætera fulvus. Hor. O. 4. 2. 60. *Wat het overige belangt*, of *voor het overige*, *een ros kalf.*

Visceribus bonus est: cætera vile sapit. Mart. E. 13. 84. 2. *Het geweide is goet*, *wat het ander aanlangt*, *daar is weinig smaak aan.*

Vir cætera egregius. Liv. 1. 35. *Andersins een dapper man.*

Caligula capillo raro, ac circa verticem fuit nullo, hirsutus cætera. Suet. C. 50. 1. *Kaligula heeft weinig*, *en omtrent de kruin geen haair gehad*, *verder is hy ruig geweest.*

Cætera, *en zoo voort*, of by verkorting, *enz.* waar voor de gemeene man &c cætera, zegt; is ook een korte manier van spreeken, in verdeelingen gebruikelijk, als men, na verscheide zaaken opgetelt te hebben, zijn reden afbreekt.

Nec frigus, neque item calidum, tepidumque vaporem, Cætera. Lucret. 2. 857. *Noch koude*, *noch ook warm-*

te.

te, noch lauwigheit, nog d'andere dingen, enz.

In partitione quasi membra sunt, ut corporis, caput, humeri, manus, latera, crura, pedes, cætera. Cic. T. 7. *In een verdeeling zijn als de leden van 't ligchaam, het hoofd, de schouderen, de handen, de zyden, de beenen, de voeten, enz.*

AD CÆTĔRĂ. *Wat verder het andere belangt.*

Ad cætera pæne gemelli. Hor. E. 1. 10. 3. *Verder malkanderen bijna zoo gelijk, als of wij tweelingen waren.*

CÆTĔRO. *Verder, wyders voor het overige*, ook van den tijd spreekende.

Struthio-cameli cætero non sunt volucres, nec a terra tolluntur. Plin. H. 10. 1. *Wyders de struisvogels zijn niet vlug, en worden ook van d'aarde niet opgeheven.*

Palumbes femina incubat post meridiana in matutinum, cætero mas. Plin. H. 10. 58. *Het wilde duifjen zit op de eyeren van den namiddag tot den morgenstond, en de verdere tyd de doffer zelf.*

CÆTĔRŌQUĪ. *Anderzins.*

Cæteroqui locus mihi non displicet. Cic. F. 6. 19. *De plaats anderzins mishaagt mij niet.*

Ego cæteroqui animo æquo fero. Cic. F. 9. 10. *Anderzins neem ik het wel op.*

CÆTĔRŪM. *Het overige.*

Elocuta sum convivas: cæterum cura. Plaut. Men. 1. 4. 6. *Ik heb'n de gasten genoemt: bezorg gij het overige.*

Cæterum. *Maar, doch.*

Cæterum idem hoc tute melius quanto invenisses Thraso? Ter. E. 3. 1. 62. *Maar hoe veel te beter zoud gij dat uitgevonden hebben Thraso?*

Cæterum de exclusione verbum nullum. Ter. E. 1. 2. 8. *Maar van het buiten sluiten niet een woord.*

Cæterum. *Anders, anderzins.*

Ego in Cumano, præterquam quod sine te, cæterum satis commode me oblectabam. Cic. Fr. 2. 14. *Behalven dat gij daar niet bij waart, anderzins verlustigde ik mij heel wel op de hofsteede Cumanum.*

CÆYX. Plin. H. 32. 8. *Zekere vogel aan de zee.* Constant. Lex. in 't woord Κῆυξ meind dat het is *het mannetjen van den Ysvogel.*)

CAI. CAJ.

(CĀĪCĪ, ōrūm, m. Lucan. 1. 464. *Zekere volkeren in Duitschland.*

CĀĪCUS, ī, m. Plin. H. 5. 30. *Een rivier in Æolien.*)

CĀJĒTĂ, æ. f. Virg. Æ. 6. 900: 7. 2. *Gaite*, een stad van 't Koningkrijk Napels.

CĀĪNŌ, ōnis. m. *Chinon*, een stad van Touraine.

CAL.

(CĀLĂ, æ. f. *Hout, een stok, een paal.*

Scinde calam ut caleas. Lucill. by Serv Æ. 6. 1. *Kloof hout, en leg vuur aan.* Zoo verklaart het Servius.)

CĀLĂBER, abrī, abrŭm. Hor. E. 1. 7. 14. *Kalabrier, van Kalabrien, uit Kalabrien.*

CĀLĂBRĬĂ, æ. f. Plin. H. 3. 11. *Kalabrien*, een landschap van 't Koningkrijk Napels.

(CĀLĂBRĬCUS, ă, ūm. *Van Kalabrien, dat te Kalabrien is*, of *dat tot Kalabrien behoort.*

Olea Calabrica. Colum. 12. 43. *Een olijfboom van Kalabrien, in Kalabrien staande*, of *behoorende.*)

CĀLĂGŎRIS. Strab. 3. 111. *Kalahorre*, of *Lahorre*, in Kastilien. Zie ook Merul. Cosmog. 2. 2. 13. en 14.

CĀLĂGŪRRĬTĀNUS, ă, ūm. Plin. H. 3. 3. Suet. A. 49. 3. *Van Lahorre*, of *Kalahorre, die van Lahorre*, of *Kalahorre is.*

CĀLĀĬS, is. m. Plin. H. 37. 10. *Zeker edelgesteente de Saphyrsteen gelijk, maar wat witter.*

CĀLĂMĀRĬUS, ă, ūm. Calamaria theca. Suet. Cl. 35. 3. *Pennekoker, 't bovenstuk van een inktkoker.*

CĀLĂMĒTĂ, ōrūm. n. plur. Colum. 4. 27. *Stukjens, of afsnijdzels van wijngaardrieten.* d'Ouden onderschoorden de wijngaarden met rottingen, of Spaanschrieten.

CĀLĂMĬSTRĀTUS, ă, ūm. *Gekrult, gekronkelt, gekruift.*

Calamistratus saltator. Cic. post. red. in Sen. 9. *Een krulldanser, een kabrioo[l]danser. Een die veel kromme sprongen maakt.*

Calamistrata coma. Cic. Sext. 8. *Gekrult haair, een krulbol, een die gekrult haair heeft.*

CĀLĂMĬSTRŪM, ī. n. Plaut. Curc. 4. 4. 21. *Een krulyzer, een yzer daar men 't haair meê krult.* Cicero zegt Or. 23. gelijk sommige leezen, Calamister, ī. m.

* Historiam calamistris inurere. Cic. Cl. 75. *Een geschiedenis met aardige krullen, of een aardige zwier beschrijven.*

Nec calamistri quidem adhibebuntur. Cic. Or. 23. *Men zal zelf geen vreemde krullen, of geleende vercierselen gebruiken om een rede op te schikken.*

CĀLĂMĬTĀS, ātis. f. Ter. E. 1. 1. 33. Plaut. Cas. 5. 2. 34. *De hagel, de vorst, 't quaad weêr dat het koren beschadigt, en de halmen breekt.*

* Calamitas. Cic. C. 1. 5. Hirt. B. Al. 63. *Ongeval, rampspoed, ongeluk, onheil, droefheit, tegenspoed, jammer, verdriet.*

CĀLĂMĪTE, es, *of* Călămītĭ, æ. f. Plin. H. 32. 9. Καλαμίτης. *Een rietvorsch, een vorsch die zich in 't riet onthoudt.*

CĀLĂMĬTŌSE. Adv. Cic. Off. 3. 29. *Elendiglyk, jammerlyk, ongelukkiglyk, rampzaliglyk.*

CĀLĂMĬTŌSUS, ă, ūm. *Voor 't onweêr, den hagel, enz. bloot leggende, 't quaad weêr, de vorst, enz. onderworpen*, van 't koren, of van den wijngaard spreekende. De compar. Calamitosior staat bij Cic. Octav. en de superl. Calamitosissimus by Cic. F. 6. 21.

Calamitosus ager cœlo ac loco. Cic. Rull. 2. 29. *Een veld onder een strenge lucht en in een koud land gelegen, of daar 't dikwils hagelt en vriest.*

* Calamitosus. Cic. V. 1. 38. *Schadelyk, verderfelyk, besmettelyk, nadeelig, dat eenig ongeval veroorzaakt*, van de lucht, *of* van een onweêr spreekende.

Fuga patriæ calamitosa Cic. D. 1. 18. *Een vlucht schadelyk, of nadeelig voor 't Vaderland.*

Otium calamitosum. Cic. Fin 5. 19. *Een schadelyke, of verderfelyke rust.*

Calamitosus. Cic S R. 28. *Elendig, ongelukkig, rampspoedig, vol ramp en tegenspoed, vol jammer en verdriet.*

CĀLĂMŬS, ī. m. Ovid. M. 1. 707. Plin. H. 16. 36. *Een riet, een rotting.*

Calamus. Cic. Fr. 2. 14. *Een pen, een schrijfpen.* Cels. 7. 11. voegt 'er by Scriptorius.

Calamus. Plin. H. 6. 30. *Een stroohalm, een korenhalm.*

Calamus. Plin. H. 17. 14. *Een griffel om te enten.*

† Calamus. Virg. E. 5. 2: 2. 14. *Een riet, een herders fluitje, een pypje*, waar op de herders speelen.

† Calamus. Ovid. M. 8. 30. *Een pyl, of schicht*, vermids ze gemeenlijk van rottingen of rieten zijn gemaakt.

† Calamus. Mart. 13. 68. 1. *Een lijmstok, of lijmstang.* zie Arundo.

† Calamus agrestis. Virg. E. 1. 10. *Een herders zang. Een eenvoudige styl.*

CĀLĂNTĬCĂ, æ. f. Cic. by Non. 14. 2. *Zeker vrouwekulsel, of kapsel.*

CĀLĂRĬS, is. f. Plin. H. 2. 108. Hirt. B. A. 98. 1. *Kagliari*, de hoofdstad van Sardiniën. Sommige schrijven, Caralis.

CĀLĂRĬTĀNŬS, ă, ūm. Cæs. B. C.

B. C. 1. 30. 3. *Van Kagliari*, *die van Kagliari is*, *tot Kagliari behoorende*.

CĂLĂSIS, ĭs, f. Festus. *Zekere linnen rok*, in Egipten gebruikelijk (waar aan omtrent de beenpijpen franje hing. Herodot. 2. 134. B. Pollux, 7. 16. Hesychius zegt dat het *een voermans keel*, of *rok* geweest zij. Herodotus, Suidas en Hesychius noemen hem καλάσιρις; maar Pollux καλάσσιρις. Andere zeggen, dat het geweest is *een knoop in een vrouwe rok omtrent de nek*, die los gemaakt zijnde, den rok deed nederslieren. Festus.)

CĂLĂTHIĀNUS, ă, ūm. Calathiana viola. Plin. H. 21. 6. *Zekere geele violetbloem*, die kleine bladeren heeft zonder reuk, en wel een teene korfje gelijkt.

CĂLĂTHISCŬS, ī. m. Catull. 64. 319. *Een tralijmandje*, *een teene*, of *gevlochte korfje*.

CĂLĂTHUS, ī. m. Virg. E. 2. 45. Κάλαθος. *Een mand*, *een korf*.

Calathus. Virg. E. 5. 71. *Een schaaltje*, *kroesje*, *beekertje*, *enz*.

CĂLĀTŎR, ōrĭs. m. Plaut. R. 2. 3. 5. *Een slaaf wiens werk het was zijnen Heer de borgeren op te noemen*, *en d'andere slaaven te roepen*. Festus zegt dat men hem dus noemde, vermids hy dikwils konde geroepen worden om dat men hem veel van nooden had.

CĂLĀTUS. Zie Calo.

CALBĔUS, ĕī. m. Cato by Festus in Ruscum. *Armketen*, *armring*, *armsieraad*. Festus zegt dat ze d'Ouden in hunne zegepraalingen aandeeden, en ze hunne soldaaten gaven, ten blijke van hunne dapperheit. (Zie onze aantekeninge over Suet. G. 3. 3. §. 3.)

CALCĀNĔUM, ĕī. n. Virg. Mor. 36. *De hiel*, *de versen*.

CĂLCĂR, ārĭs. n. *Een spoor*.

Calcaribus equum agitare. Plaut. Af. 3. 118. Concitare. Liv. 2. 19. Calcaria equo fubdere. Ovid. P. 2. 6. 38. *Een paerd de spooren geeven*.

Equus calcaribus incenfus. Hirt. B. G. 8, 48. 5. *Een paerd dat men de spooren gegeeven heeft*.

* Calcaribus egere. Cic. Att. 6. 1. *Aangespoort*, of *aangezet moeten worden*, om zich ergens toe te begeeven.

Calcar alicui admovere. Cic. Att. 6. 1. Adhibere. Cic. Cl. 56. Addere. Hor. E. 2. 1. 217. Plin. E. 1. 8. 1. *Iemant aanspooren*, *aanporren*, *aanzetten*, *aandringen*, *aanmoedigen*, en, om zoo te spreeken, *de spooren geeven*, om hem iets te doen bestaan.

Immenfum calcar habet gloria. Ovid. P. 4. 2. 36. *Daar is geen sterker spoor*, of *prikkel dan de eer*.

Calcaria. Colum. 8. 2. *De spooren van een haan*, *hen*, *enz*.

CĂLCĀRIUS, ĭī. m. Cato R. R. 16. *Een kalkbrander*, *een kalkmaker*.

CĂLCĀRIUS, ă, ūm. *Van kalk*, *dat tot kalk behoort*.

Calcaria fornax. Plin. H. 17. 9. *Een kalkoven*, *een oven waar in men kalk brandt*.

(Calcaria word fubftantive gebruikt, en betekent *een kalkgroeve*, *een kalkmijn* by Ulp. Dig. 48. 19. 8. §. 10.)

CĂLCĀTĂ, æ. f. *Een rijsbos*, of *takkebos*, *een bondel roeden*.

Secum extulerunt calcatas ad foffas complendas. Hirt. B. H. 16. 2. *Zij brogten takkebossen met zich om de grachten te vullen*.

(CĂLCĀTŎR, ōrĭs, m.. Gloff. *Een druivetreder*, *een die de druiven in de wijnpersbak treedt*.)

CĂLCĀTŌRIUM, ĭī. n. Pallad. R. R. 1. 18. *Een wijnpars*, of *wijnparsbak*. Dit woord kan op de verfcheide vaten gepaft worden, waar in de druiven in verfcheide landen gekneuft, of gebrijzelt worden.

(CĂLCĀTRĪX, īcĭs. f. *Een vertreedster*, *vertrapster*, *verachtster*, om dat wy verachten 't geen wy vertrappelen.

Calcatrix mundi. Prud. Pf. 588. *De verachtster van de waerelt*.)

CĂLCĀTŪRĂ, æ. f. *d'Omtreding van een werktuig*, *de gang in een werktuig om het te doen omdraaijen*, als, by voorbeeld, by ons een kraan.

Pinnæ rotarum fine operarum calcatura fluminis impulfu funt verfatæ. Vitruv. 10. 10. *De scheppers der raderen worden door den loop van 't water zonder haar om te treeden*, *omgedreeven*.

CĂLCĔĀMĔN, ĭnĭs. n. Plin. H. 19. 2. of

CĂLCĔĀMENTŬM, ī. n. Plin. H. 30. 19. Cic. T. Q. 5. 32. *Een schoen*, of *schoeisel*.

Induere calceamentum. Plin. H. 28. 4. *Schoenen aandoen*, of *aantrekken*, *zich schoeijen*.

CĂLCĔĀRĬUM, ĭī. n. of Calciārium, ĭī. n. *'t Schoeisel*, hoedanig het zy.

† Pecuniam alicui conftituere calcearii nomine. Suet. Fl. 8. 8. *Iemant geld tot zijn schoeisel*, of *schoenen geeven*, of *bestemmen*.

Calciarium alicui debere. Ulp. Dig. 34. 1. 21. *Gehouden zijn om iemant schoenen*, of *'t schoeisel te geeven*, of *te verschaffen*.

CĂLCĔĀTUS, ă, ūm. *Geschoeit*, *die schoenen aan heeft*, *die een schoeisel draagt*.

Commode calceatus. Cic. Cœl. 26. *Die gemakkelijk geschoeit is*, of *gemakkelyke schoenen aan heeft*.

Calceati dentes. Plaut. Capt. 1. 2. 84. *Beslage*, of *harde tanden*, die ook de hardste en zwaarste spijzen konnen vermaalen. Dit woord is een boertachtige uitdrukking.

CALCĔĀTUS, ūs. m. Plin. H. 8. 57. *Schoeisel*, of *schoenen*, van allerlei flach.

CALCĔO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Acc. perf. Abl. rei. Suet. F. 21. 2. *Iemant schoeyen*, *de schoenen aandoen*, of *aantrekken*.

Alicui calceandos pedes committere. Phædr. 1. 15. 16. *Zich van iemant laaten schoeyen*, of *ze schoenen laaten aantrekken*.

Dum calceabantur obiere. Plin. H. 7. 53. *Zij stierven onder 't schoeijen*, *onder 't aantrekken van de schoenen*, of *terwyl ze geschoeit wierden*.

Calceare mulas. Suet. Fl. 23. 6. *De muilezels beslaan*.

CALCĔŎLĀRIUS, ĭī. m. Plaut. Au. 3. 5. 38. *Een schoenmaaker*, *een schoenlapper*.

CALCĔŎLUS, ī. m. Cic. N. D. 1. 29. *Een schoen*, *een schoentje*, of *schoeiseltje*.

CĂLCĔUS, ī. m. Cic. A. 2. 30. *Een schoen*, of *schoeisel*.

Calceos alicui inducere. Suet. A. 52. 2. Induere. Plin. H. 28. 4. *Iemant schoeijen*, *iemant de schoenen aandoen*, of *aantrekken*.

Calceus pede major fubvertit, minor urit. Hor. E. 1. 10. 43. *Als de schoen te groot is valt men ligtelijk*, *en is ze te klein prangt ze*.

* Mutare calceos. Cic. A. 13. 13. *Van staat verwisselen*, of *veranderen*. Eigentlijk is *'s van schoenen veranderen*. Deeze Schrijver fpreekt van een menfch die zich zelven Raadsheer maakte, en tot bewijs hier van fchoenen aantrok die de Raadsheeren van d'anderen onderfcheidden.

CĂLCĬTRĀTŪS, ūs. m. Plin. H. 8. 44. *Achteruitslag van een paerd*.

CĂLCĬTRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 30. 16. *Achteruit slaan*, *achter uit smijten*.

* Calcitrare. Cic. Cœl. 15. *Achteruit slaan*, *gehoorzaamheit weigeren*, *zich tegens iemant aankanten*, of *opstellen*.

CĂLCĬTRO, ōnĭs. m. Balbus apud Gell. 4. 2. *Dat achteruit slaat*, of *achteruit smijt*, van een paerd fpreekende.

* Calcitro. Plaut. Af. 2. 3. 11. *Die met voeten op een deur loopt*, of *tegens een deur stoot*.

CĂLCĬTRŌSUS, ă, ūm. Colum. 2.

2. 2. *Dat achter uitslaat*, of *achter uit smyt*, van een paerd, bedst, enz spreekende.

CALCO, as, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 36. 23. *Vertreeden, met voeten treeden, ergens op treeden*, of *over gaan.* Ovidius zet 'er by Pede. Tr. 5. 8. 10. *of* pedibus. Am. 3. 11. 5.

Calcare pavimentum. Vitruv. 8. 7. *De vloer gelyk stampen.*

Calcare uvas. Varr. R. R. 1. 54. *Druiven treeden.*

• Calcare ossa. Plin. H. 25. 11. *De beenderen kneuzen*, of *verbryzelen.*

• Calcare aliquem. Ovid Pis. 107. *Iemant trappen*, of *met voeten treeden; iemant hoonen*, of *smaaden.* Jus. Claud. Eutr. 2. 125. *'t Recht vertreeden, met voeten treeden, schenden.* Honores. Claud. Cons. Stil. 109. *D' eerampten met voeten treeden*, of *verachten.*

Calcare viam. Petron. 78. *Op een weg gaan, een weg betreeden*, of *bewandelen; een weg gelyk stampen*, of *baanen.*

‡ Calcanda semel est via lethi. Hor. O. 1. 28. 16. *Men moet eens sterven.*

Calcare æquor. Ovid. Tr. 3. 10. 39. *De zee bouwen*, of *ploegen; op zee reizen, t'zee vaaren.*

CĂLCŬLĀTŎR, ōris. m. Mart. 10. 62. 4. *Rekenmeester, Cyfermeester; Rekenaar, Cyferaar, Boekhouder.*

CĂLCŬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Prud. Περὶ Στ. 2. 131. *Rekenen, cyferen, optellen, oprekenen, een som opmaaken.*

CĂLCŬLŌSŬS, ă, ūm. Colum. 5. 9. *Steenachtig, gruisachtig, vol steenen*, van een aarde spreekende.

Calculosus. Vitruv. 2. 3. Plin. H. 21. 18. *Die de steen heeft, graveelig, met het graveel gequelt, die 't graveel heeft.*

CĂLCŬLUS. i. m. Cic. de Or. 1. 61. *Een steentje, een keitje*, of *keisteentje.*

• Calculum parem ponere. Plin. E. 5. 2. 1. *De steen weêrom smyten die ons toe gesmeeten is;* dat is, *hetzelve vergelden.*

Calculus. Plin. H. 11. 37. *De steen, 't graveel, 't gruis dat in de blaas koomt.*

Calculorum valetudo. Plin. H. 21. 27. *De quaal der steen, het graveel.*

Calculus. Vitruv. 7. 2. *Een kalksteen.*

Calculus. Juv. 9. 40. *Een legpenning*, of *rekenpenning.*

Calculus. Mart. 14. 17. 2; 20, 2. Ovid. Art. 2. 207. *De damstukken, schaakstukken, speelschyven*, of *dobbelsteenen.*

Calculum reducere. Cic. *by* Non. 2. 781. *Een misslag verbeteren.* Eigentlyk is 't, *een schaakstuk*, of *damstuk in zyn plaats herstellen*, als men qualyk gespeelt heeft.

Calculus candidus. *Een wit keisteentje*, waar van sommige volkeren, en voornaamentlijk de Thraciers, zich dienden om de gelukkige dagen aan te wijzen.

O diem candidissimo calculo mihi notandum! Plin. E. 6. 11. 3. *O zeer gelukkige dag voor my! O schoonste en aangenaamste dag van myn leven!*

Album calculum errori alicujus adjicere. Plin. E. 1. 2. 5. *Door zyn stemming iemants dwaling goed keuren.*

Calculos ponere. Colum. 3. 3. *Met legpenningen rekenen; iets oprekenen*, of *optellen, een overslag maaken.*

Imperator cum imperio calculum ponat. Plin. P. 20. 5. *Laat de Keizer zelf zyn rekening*, of *overslag van zyn uitgift maaken, naar 't vermogen van zyn ryk.*

Ad calculos vocare amicitiam. Cic. Am. 16. *De diensten oprekenen die men zyn vrienden doet.*

Alicujus rei calculum subducere. Cic. Fin. 2. 19. *Ergens de prys*, of *waerde van oprekenen, ergens een overslag van maaken.*

(CĂLDĂ, æ. f. Mart. 1. 12. 3. *Warm water.* Daar word aqua onder verstaan.)

CĂLDĀRĬŬM, ii. n. Vitruv. 5. 10. *Een zweetkamer, een gewelfde en warme kamer*, waar in d'Ouden zich opslooten om naar 't baden te zweeten.

(Caldarium. Plin. H. 34. 8. *Een smeltoven.* In deeze wierden de bergstoffen gesmolten.)

CĂLDĀRĬĂ, ōrūm. m. plur. Vitruv. 5. 10. *De warme baden, de badstooven.*

CĂLDĀRĬŬS, ă, ūm. Ahenum caldarium. Vitruv. 5. 10. *Een groote ketel*, daar men 't water in heerte voor de badstooven. Hij en Plin. E. 5. 6. 26. noemen Cella caldaria, *de kamer daar men 't water in heet maakte voor de badstooven.*

Æs caldarium. Plin. H. 34. 8. *Koper om te gieten*, dat nergens dan tot gieten kan gebruikt, *of* dat niet kan geslagen worden.

‡ CĂLDŎR, ōris. m. Varr. R. R. 1. 55. *Hette, hitte, warmte.*

CĂLDŬS, ă, ūm. Vitruv. 5. 11. Mart. 8. 67. 7. *Heet, brandend, blakende, vurig.* De compar. Caldior en superl. Caldissimus staan by Varr. L. L. 7. 99. Hor. S. 1. 3. 53. zegt ook Caldior in den oneigentlijken zin, om te zeggen, *een al te driftig*, of *te heet gebakert mensch.*

CĂLĔDŎNĬĂ, æ. f. Tac. A. 11. 2. *Caledonien*, een landschap van Schotland, of gelijk 't volk van 't land het noemt, *Albanum*, het Noordelijkste gewest van Schotland; waar van 't koomt dat de zee die om 't zelve loopt, Caledonius Oceanus, *De Caledonische zee* word genaamt van Val. Flacc. 1. 8.

CĂLĔFĂCĬO, cis, feci, fāctūm, facere. acc. Cic. N. D. 2. 60. *Warm*, of *heet maaken, heeten.*

• Calefacere aliquem. *Iemant tergen, quaad, moeyelyk, gram*, of *toornig maaken.*

Gabinium ad populum luculente calefecerat. Cic. Fr. 3. 2. *Hy had de Gabinius heel quaad*, of *heel moeijelyk gemaakt in zyne rede tot het volk.*

(Calfacere forum aleatorium. Suet. A. 71. 6. *In het tiktakbord lang speelen.*)

CĂLĔFĀCTO, as, āvī, ātūm, ārĕ. Hor. E. 2. 2. 169. *Warm*, of *heet maaken, warmen, verwarmen, heeten.*

Virgis aliquem calefactare. Plaut. Cas. 2. 6. 48. *Iemant met de roede verwarmen*, of *wakker geesselen.*

CĂLĔFĀCTŬS, ă, ūm. *Heet, brandend, gloeyend, vurig*, of *vierig*, in den eigentlijken en oneigentlijken zin. De Dichters zeggen somtijds, Calfactus. Zoo doen Ovid. Ib. 46. *en* Claud. B. Gil. 182.

CĂLĔFĪO, fis, factūs sūm, fierī. Cic. Her. 3. 12. *Zich warmen, zich verwarmen, warm worden.*

CĂLENDÆ, ārūm. plur. f. Cic. Fr. 3. 4. *d'Eerste dag van elke maand.*

Femineæ Calendæ. Juv. 11. 53. *De Vrouwendag.* Dit was *d'eerste dag van Maert.* (Daarom noemt ze Hor. O. 3. 8. 1. Martias Calendas, De redenen, waarom dezen dag de *vrouwendag* was, zijn te vinden by Festus en Serv. Virg. Æ. 8. 638.) De vrouwen op dien tijd richtten haare slaaven een gastmaal aan, om hen in 't begin van 't jaar te vaerdiger en te blijmoediger in haeren dienst te maaken. Op den zelven tijd ontfingen en gaven zy geschenken van, en aan haare vrienden. (Zie dit alles met geloofwaerdige Schrijvers van ons bevestigt by Suet. Fl. 19. 4. §. 7.)

Calendæ primæ, secundæ, tertiæ, &c. Ulp. Dig. 45. 1. 41. *d'Eerste, de tweede, de derde maand*, enz.

Intra Calendas tertias. Cels. Dig. 28. 5. 59. §. 6. *In drie maanden, in drie maanden tijds.*

Ad Calendas Græcas. Suet. A. 87. 2. *Nimmermeer*, *nooit*. (Om dat de Grieken den eersten dag van de maand niet Calendas, maar νεμηνίαν noemden. Zie onze aantekening over Suet. §. 3.)

CĀLĔNDĀRIŬM, ii. n. Scæv. Dig. 32. 1. 64. *Een dagboek*, *een dagregister*, *een rekenboek van ontfang*, waar in men den dag van de maand stelt op welke men iets ontfangt. *Een Tydwyzer*, of *Almanach*.

CĂLĔNS, ĕntis. omn. gen. Hor. O. 2. 6. 22. *Vierig*, *vurig*, *brandende*, *heet*, *verhit*. In den eigentlijken en oneigenlijken zin.

Calentes adhuc ab recenti pugna Romani. Liv. 25 39. *De Romeinen noch gansch verhit van 't versche gevecht*.

CĂLĔO, călŭi, călitum, călērĕ. *Heet*, *gloeijend*, *kokend*, of *brandend zyn*, *branden*, *blaaken*, *gloeijen*.

Caletur maxime. Plaut. Truc. 1. 1. 46. *Het is zeer heet*, *'t is zeer heet weêr*.

* Calere. Cic. Her. 4. 15. Cl. 66. *Branden*, *blaaken*, *lustig in de weêr zyn*, *zich met ernst bemoeijen*.

Ad suum quæstum calent & fastidiunt. Plaut. Truc. 5. 40. *Zij zyn brandende en koel*, dat is, *ieverig*, of *flauw*, *naar hun belang meêbrengt*.

Rumores illi de comitiis Transpadanorum Cumarum tenus caluerunt. Cic. F. 8. 1. *Men had gedurige tijdingen van de vergadering der Gaulois en aan geene zijde van de Po tot Kumes toe*.

Aures nostræ calent illius criminibus. Cic. in Sall. 1. *Onze ooren gloeijen*, of *tuiten van zyne schelmstukken*; *wij hooren niet dan van zyn fieltestukken spreeken*.

Judicia calent. Cic. Att. 4. 16. *De zaaken worden ieverig afgedaan aan 't hof*. *Veele dingen worden aan 't hof afgedaan*.

Populus calet uno scribendi studio. Hor. E. 2. 1. 108. *'t Volk is heet*, of *vierig op schrijven*; *'t volk blaakt*, of *brandt om te schrijven*.

Spe calere. Curt. 4. 1. 29. *Door de hoop blaaken*; *door de hoop aangemoedigt*, of *aangeprikkelt worden*.

CĂLĔSCO, scis, scĕrĕ. Ter. E. 1. 2. 5. Cic. N. D. 2. 55. *Zich warmen*, of *verwarmen*, *warm worden*.

Agitante Deo calescit Poëta. Ovid. F. 6. 5. *De Dichter ontblaakt door den God die hem roert*.

CĂLĔTÆ, ārŭm, of Călētes, ŭm. m. plur. Cæs. B. G. 2. 4. 9. *De Kauchezers*; 't Volk van 't land van Caulx, in Normandyën.

CĂLĔTŬM, I. n. *Calais*, of *Kalis*, een stad van Pikardyën.

CALF.

CĂLFĂCIO, cis, calfeci, calfactŭm, calfăcĕrĕ. acc. *Verwarmen*, *warm*, of *heet maaken*. Dit gebruiken zomtijds niet alleen de Dichters, als Ovid. F. 4. 698. maar ook de Geschiedschrijvers, als Suet. A. 71. 6. en Cicero zelf F. 16. 18.

* Aliquem calfacere. Cic. Fr. 3. 2. *Iemant heet maaken*, *iemant tergen*, *quaad*, *gemelyk*, of *moeijelyk maaken*.

CĂLFACTŬS, ŭs. m. Calfactu aliquem fovere. Plin. H. 29. 3. *Iemant zagtjens warmen*, of *verwarmen*.

CALI.

CĂLĬCĀTŬS, ă, ŭm. Calicata ædificia. Festus. *Een huis met kalk bestreken*, of *gewit*, *een gebouw met kalk opgemetzelt*.

CĂLĬCŬLUS, i. m. Cato R. R. 109. Cels. 2. 11. *Een klein glaasje*, of *beekertje*.

CĂLĬDĀRIŬM, ii, n. Cels. 1. 4. *Een stoof*, of *stoove*, of *een kamer waar in men 't water heette voor de baden*.

CĂLĬDĒ. Adv. *Vieriglyk*, *gezwindelyk*, *haastelyk*, *ieverig*, *spoediglyk*, *driftig*, *met een drift*.

Quidquid acturus es, age calide? Plaut. E. 2. 2. 99. *Dat gij te doen hebt*, *doe haastelyk*.

CĂLĬDŎBĔCŬM, i. n. *Kaudebek*. Een stad van Normandyën, aan den mond van de Seine.

CĂLĬDŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 2. 9. *Heet*, *vurig*, *ziedende*, *kokende*, *brandende*, *blakende*, *gloeijende*. De compar. Calidior staat by Cic. T. Q. 1. 18. en de superl. Calidissimus by Cato R. R. 66.

* Calidus. Virg. G. 3. 119. *Vierig*, *ieverig*, *vluchtig*, *driftig*, *gezwind*, *werkzaam*, *dat ligtelyk ontfonkt*, of *aan 't beweegen raakt*, van persoonen en hartstochten spreekende.

Calidus redemtor. Hor. E. 2. 2. 72. *Een driftig*, of *ieverig ondernemer*.

Calidum consilium. Plaut. M. G. 2. 2. 7. *Een heet besluit*, *een heete raadslag*. *Een schielijk voorneemen*, *een middel*, of *vond voor de vuist bedacht*. Mendacium. Plaut. Most. 3. 1. 136. *Een nieuw bedachte*, *een stoute*, of *onbeschaamde leugen*.

Opus est nummis calidis. Plaut. E. 1. 2. 39. *Daar is gereed geld van nooden*.

Vide ne nimium hoc sit calidum modo. Ter. E. 2. 3. 88. *Zie toe dat deeze zaak niet te schielijk*, *niet te zeer gewaagt zy*. Donatus zegt dat het beter is te leezen, Callidum. dat een andere zin uitmaakt.

(Calidus. *Opvliegende*, *haastig*, *driftig*, *die haast quaad*, of *toornig word*.

Non ego hoc ferrem calidus juventa. Hor. O. 3. 14. 26. *Ik zou dat in de drift*, of *hitte mijner jongkheit niet verdraagen hebben*.)

CĂLĬENDRŬM, i. n. Hor. S. 1. 8. 48. *Gemaakt en vreemd haair*, of *zeker vrouwe kapzel*.

CĂLĬGĂ, æ. f. Cic. Att. 2. 3. *Zeker broosje*, of *schoeisel*, (dat de Roomsche soldaaten droegen, en ter halver been, of over de knien quam, of veel eer zekere voetzool, die met riemen boven op de voet vast gemaakt was. Zie de geleerden van ons by een gebragt over Suet. C. 9. 1.)

* Juventam in caliga militari toleravit. Plin. H. 7. 43. *Hy is in zyn jongkheit slecht soldaat geweest*. (C. Marius ad consulatum a caliga perductus. Sen. B. 5. 16. *C. Marius van soldaat Borgermeester geworden zynde*.

Marium caliga dimisit. Sen. B. V. 17. *Marius is niet langer soldaat gebleven*. Eigentlijk, *Marius heeft zyne soldaateschoenen afgelegt*.)

CĂLĬGĀRIS, is. m. en f. ărĕ, is. Plin. H. 9. 18. en

CĂLĬGĀRIŬS, ă, ŭm. Plin. H. 34. 14. *Van deeze broosjens*, of *voetzolen*, *dat tot dit slach van schoeisel behoort*.

CĂLĬGĀTIO, ōnis. f. Plin. H. 29. 6. *Verduistering*, *donkerheit*, of *schemering der oogen*, of *van 't gezicht*, *oogenschemering*.

CĂLĬGĀTŬS, ă, ŭm. *Met broosjes*, of *halve laersjes*, of *met voetzoolen*, Caliga genaamt, *geschoeit*. (Caligatus alleen. Juv. 16. 24. Arr. Men. Dig. 49. 16. 6. §. 5. en miles caligatus. Venul. Dig. 48. 3. §. 9. *Een soldaat*, om dat alle Roomsche soldaaten zoodanige laersjes, of voetzoolen droegen. Dio. 48. 363. E. noemt dit schoeisel στρατιωτικὸν ὑπόδημα.

Caligatus alleen. Suet. A. 25. 4. V. 7. 6. en miles caligatus. Ulp. Dig. 3. 2. 2. *Een slecht soldaat*, om dat deeze hun schoeisel slechter was dan de voorige, die met zilvere en goude nageltjes beslagen waren. Zie van deeze spijkertjes Plin. H. 2. 18.

CĂLĬGĬNEŬS, ă, ŭm. Grat. Cyn. 56. *Duister*, *donker*, *zwart*.)

CĂLĬGĬNŌSUS, ă, ŭm. Hor. O. 3. 29. 30. *Duister*, *donker*, *zwart*.

Caliginosa stella. Cic. D. 1. 57. *Een donkere*, *duistere*, of *droevige star*.

CĂLĪGO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Verblindt zyn*; *een duister*, of *donker gezicht hebben*; *byna niet zien*.

Caligant oculi tui ex somno. Cels. 2. 7. *Gij ziet nauwelyks door de groote vaak*; of *uwe oogen zyn vol vaaks*.

* Caligat animus illius. Plin. H. 11. 37. *Zijn verstand staat stil*, *hij begrijpt*, of *verstaat niet*.

Caligare in sole. Quintil. I. O. 1. 2. *Op den helderen middag niet zien*: *de*

de klaarste dingen niet bevatten.

Ad ea caligat humanum genus. Plin. H. 30. 1. *Het menschdom doorziet weinig deeze dingen*, of *verstaat luttel van deeze dingen.*

CALIGO, inis, f. Cic. Rull. 2. 17. *Duisterheit*, *donkerheit*, *een dikke nevel*, of *mist.*

* Caligo oculorum. Plin. H. 18. 13. *Schemering der oogen*, *verblindheit*, of *donkerheit van 't gezicht.*

Caligo temporum. Cic. Pl. 40. *De donkerheit*, *de duisterheit*, of *d'onwetenheit der tyden.*

Caligo mentis. Catull. 64. 207. *Verduistering*, of *duisterheit des verstands*, *onwetenheit.*

Omnibus ducibus magnitudine sua inducturus est caliginem. Paterc. 2. 36. 1. *Hij zal door zijne grootheit den roem van alle Veldoversten verduisteren.*

CĂLĬX, ĭcis. m. Cic. Pis. 27. *Een kelk*, *kroes*, *drinkbeker*, *drinkschaal*, *glas*, *kop*, of *roemer.*

Fecundus calix. Hor. E. 1. 5. 19. *Een glas vol*, *een volle beker*, *een glas boordevol.* Of wel, *glazen wijns die men dikwilt uitdrinkt.*

Calix. Plin. H. 21. 4. *Een ontlokene*, *ontslote*, of *opene bloem.*

Calix cochleæ. Plin. H. 9. 56. *Een slekkehuisje*, of *slakkehuisje.*

(Calix. Ovid. F. 5. 509. *Een moespot*, *een pot*, *waar in boonen*, of *moeskruiden gekookt worden.*)

CALL.

CĂLLĂĬS, ĭs. f. Plin. H. 37. 8. *Zeker bleekgroen edel gesteente*, *zoo groot*, *en omtrent van gedaante als 't oog.* Het is vol vlakken en hangt aan de rotzen.

(CALLENTĔR. Adv. *Wysselyk*, *voorzichtelyk.* Apulejus gebruikt dit M. 1. 103.)

CĂLLĔO, ēs, ŭī, ērĕ. Plin. H. 11. 37. *Vereelden*, *vol eelt en hardigheit zyn*, of *worden*, *hard zyn*, of *hard worden.*

Plagis costæ illius callent. Plaut. Ps. 1. 2. 4 *Zyn ribben zyn vereelt door veel slagen.*

* Callere. acc. Ter. H. 3. 2. 37. Plaut. Pœn. 3. 1. 71. Cic. C. B. 14. *Iets weeten*, *verstaan*, *begrypen*, *bevatten*, *doorzien.*

Aliquid pulchre callere. Ter. Ad. 4. 1. 17. *Iets door en door verstaan*, *grondig kennen*, of *weeten.*

Legitimum sonum digitis callemus & aure. Hor. A. P. 274. *Wij oordeelen van de welluiding van een vaers door de maat en t' zamenklank.*

Callet pauperiem pati. Hor. O. 4. 9. 49. *Hij kan d'armoede wel verdraagen.*

CALLIBLĔPHĂRŬM, i. n. Plin. H. 21. 19. *Zekere zalve voor de winkbrauwen.*

CĂLLĬDĔ. Adv. Cic. Fl. 10. *Looslyk*, *listiglyk*, *behendiglyk.* (De compar. Callidius staat by Tac. An. 6. 37. 3. en de superl. Callidissime by Nep. 2. 1. 4.)

Callide. *Wysselyk*, *voorzichtiglyk*, *verstandiglyk*, *met wysheit*, *voorzichtigheit*, of *omzichtigheit.*

Callide dicere. Cic. Or. 28. *Heel verstandiglyk spreeken.*

CĂLLĬDĬTĀS, ātis. f. Cic. Off. 3. 32. *Gauwigheit*, *snedigheit*, *schranderheit*, *verstandigheit.*

Calliditas. Cic. Off. 1. 19. Ter. H. 5. 1. 14. *Loosheit*, *listigheit*, *schalkheit*, *snoodheit*, *bedrog*, *gesleepenheit*, *ergheit*, *doortraptheit.*

CĂLLĬDŬS, ă, ŭm. Tac. An. 4. 33. 2. Nep. 4. 3. 1. *Gauw*, *schrander*, *verstandig*, *wys.* De compar. Callidior staat by Tac. H. 2. 31. 4. en de superl. Callidissimus by Cic. T. Q. 1. 20.

Callidus. Ter. An. 1. 2. 27. *Loos*, *erg*, *doortrapt*, *gesleepen*, *bedreven*, *afgericht.*

Callidus temporum. Tac. H. 2. 31. 4. *Afgericht op 't gebruik*, of *de wyze van den tyd*, *die zich van den tyd weet te dienen.* Rerum. Colum. 2. 2. *In zaaken bedreven*, of *geoeffent.*

Ad fraudem callidus. Cic. Clu. 65. Ad fraudationem callidum ingenium. Plaut. As. 2. 1. 9. *Een aartsschbedrieger*; *een doortrapt mensch*; *een mensch op allerlei bedrog afgericht.*

CĂLLĬGŎNŎN, i. n. Plin. H. 27. 12. Καλλίγονον. *Pimpernel*, *bloetkruid.*

CĂLLĬŎNYMŬS, i. m. Plin. H. 32. 11. Καλλιώνυμος. *Zekere visch*, waar van de gal de littekenen verdrijft.

CĂLLĬS, is. m. Virg. Æ. 4. 404. Cic. Sext. 5. *Een weg*, *een pad.* Eigentlijk is 't *een gebaande*, of *betreede weg.* Liv. by Non. 3. 46. en 22. 14. maakt zomtijds dit nomen feminini generis.

CĂLLĬSTRŪTHĬÆ FĪCŬS, plur. f. Plin. H. 15. 8. *Zeer koude*, of *zeer verkouwende vygen.*

CĂLLĬTRĬCHĂ, æ. *of* Căllĭtrĭchē, ēs. f. Plin. H. 25. 11. *Steenruite*, zeker kruid.

CĂLLĬTRĬCHŎN, chi. n. Plin. H. 26. 8. *Vrouwenhaair.* Zeker kruid. Zommige noemen 't *Pelytichon.*

CĂLLĬTRĬX, ĭchis. f. Plin. H. 26. 14. *Zeker slach van Vrouwenhaair.* Een kruid.

Callitrix. Plin. H. 8. 54. *Een aap*, of *sim*, dus om de schoonheit van zijn haair genaamt. Hij is gebaart als een mensch, en heeft een breeder staert als d'andere.

(CĂLLŎSĬTĀS, ātis, f. *Een verharding*, *een gewoonte*, of *gewoon gebruik.*

Hæc exierunt in usus communis callositatem. Tertull. de An. 5. *Deeze dingen zyn tot een gewoonte*, of *gewoon gebruik geworden.*)

CALLOSUS, ă, um. Colum. 3. 1. *Vereeldt*, *heel hard*, *vol eelt en hardigheit*, *vol weeren.* (De compar. Callosior staat by Cels. 5. 28. en Apic. 3. 4.)

CĂLLŬM, i. m. Cic. T. Q. 5. 32. *Eelt*, *een weer*, of *hardigheit*, in de handen, of onder de voeten.

* Callum obducere alicujus dolori. Cic. T. Q. 2. 15. *Iemant door smert*, of *droefheit vereelden*, of *ongevoelig maaken.*

Callum aprugnum. Plaut. P. 2. 5. 4. Cato by Plin. H. 8. 51. *Het rugstuk van een wild zwyn.*

CALO.

CĀLO, ōnĭs, m. Cic. N. D. 3. 5. Festus. Serv. Æ. 6. 1. *Een legerjongen*, *een trotsboef van 't leger.*

Calones. Festus. *Hoolblokken.* *Zeker houte schoeisel.*

CALONESUS, i. f. *Belle-Isle.* Een eiland naby Bretanje, waar op een vesting legt.

CĂLŎR, ōrĭs. m. Cic. N. D. 2. 52. *De hitte*, *hette*, of *warmte.*

Calor se frangit. Cic. de Or. 1. 62. *De hitte vermindert*, *neemt af*, of *word minder.*

Decedere calori. Virg. G. 4. 23. *De hitte ontwyken*, *uit een warme plaats gaan.*

* Juvenilis calor. Quintil. I. O. 2. 15. *'t Vuur*, *de hitte*, *de drift der jeugt*, of *jongkheit.* De Dichters gebruiken 't om te zeggen, *de toorn*, *woede*, of *verbittering.*

Pietatis calor. Plin. P. 3. 1. *'t Vier*, of *d'yver der Godsvrucht.*

CĂLŎRĬFĬCŬS, ă, ŭm. *Verwarmende*, *warm*; *'t geen verwarmt.*

Oleum calorificum est. Taur. *by* Gell. 17. 8. *d'Oly is uit der aart warm.*

CALP.

‡ CALPĂR, ăris. n. Varr. *by* Non. 15. 31. *Een groote wynkan*, of *wynkruik.* d'Ouden noemden ook dus, naar 't getuigen van Festus, d'eerstelingen der nieuwe wijn die ze aan Jupiter opofferden.

CĂLPĒ, es. Plin. H. Præf. 3. *en* c. 1. *Gibralter*, een stad van Spanjen, op de straat van den eigen naam gelegen, en vermaart door de pijlaren van Herkules.

CALT.

CĂLTHĂ, æ. f. Virg. E. 2. 50. *Goutsbloem*, of *goutbloem.*

CALTHULA, æ. f. Plaut. E. 2. 2. 47. Varr. *by* Non. 16. 4. *Zekere keele*

heele korte mantel, of *tabbert*. Dus genaamt om dat hij geelverwig, als de goudsbloem was.

CALV.

CĂLVĂ, æ. f. Mart. 3. 74. 1: 12. 45. 2. *Het bekkeneel*, *de herssenpan*, of *hoofdschedel*.

CĂLVĀRIĂ, æ. Celf. 8. 1. Scrib. 16. Plin. H. 28. 1. zie Calva.

CĂLVĀTUS, ā, ūm. Calvata vinea. Plin. H. 17. 22. Cato R. R. 33. *Een yle*, of *kaale wyngaard*, waar in weinig ranken zijn.

CĂLVĔFĪO, īs, factūs sūm, fiĕrī. Varr. R. R. 1. 37. *Kaal worden*. Men leest in veele handschriften, Calvus fio.

CĂLVĔO, ēs, ĕrĕ. Plin. H. 11. 37. *Kaal zyn*, *geen haair hebben*.

CĂLVĔSCO, scĭs, calvescĕrĕ. Plin. H. 10. 29. *Kaal zyn*, of *kaal worden*, *'t haair verliezen*, van menschen, beesten, en levenlooze dingen spree-ende.

In colla calvescere. Colum. 6. 14. *Kaal aan den hals zyn*. *Geen haair aan den hals hebben*.

(Propter quæ sæpe castaneta calvescunt. Colum. 4. 33. *Waarom de kastanjevelden*, of *de velden met kastanjeboomen beplant*, *kaal worden*, *en de gezette vruchten wech blyven*.

CĂLVĬTĬES, ĭēi. *Kaalheit*.

Superciliorum æquali cum fronte calvitie deformis. Petron. 68. *Leelyk om dat hy zoo weinig haair aan de winkbrauwen hadde als op 't voorhoofd*, of *overmids hy zoo kaal was aan de winkbrauwen als aan 't voorhoofd*.)

CĂLVĬTĬŪM, ĭī. n. Cic. T. Q. 3. 26. *Kaalheit*, *kaalhoofdigheit*, *haairloosheit*, *haairuitvalling*.

Calvitium loci. Colum. 4. 29. *Een kaal veld*, *een onvruchtbaar veld*, *waar op niet wast*, of *staat*.

CĂLŪMNĬĂ, æ. f. Cic. Off. 1. 10. *Lastering*, *valsche betichting*, *valsche beschuldiging*.

Calumniæ litium. Cic. Mil. 27. *Verdraayingen*, *haairkloveryen*, *streeken*, *spitsvinnige uitvluchten in den Rechtshandel*.

CĂLŪMNĬĀTĬO, ōnĭs. f. Afcon. Ped. Cic. p. 32. zie Calumnia.

CĂLŪMNĬĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. V. 1. 10. *Een lasteraar*, *valsche beschuldiger*, of *quaadspreeker*.

Calumniator. Cic. Cæc. 23. *Warvogel*, *pleitvogel*, *haairkloover*, een die door bedriegeryen en haairkloveryen de Rechtszaaken aanbindt, en gaande houd.

CĂLŪMNĬĀTRĪX, īcĭs. Ulp. Dig. 37. 9. 1. §. 14. *Een lasteresse*, *valsche beschuldigster*, of *quaadspreekster*.

CĂLŪMNĬŎR, ārĭs, ātūs sūm, ārī. acc. Cic. post. red. in Sen. 11. *Lasteren*, *valschelyk betichten*, of *beschuldigen*, 't zy in rechten, of anderzins. Dit verbum regeert de dativus niet, en Calepinus trekt Asconius Pedianus in Div. p. 23. verkeerdelijk aan (als of by hem geleezen wierd, Frustra calumniantur Ciceroni homines, daar met ronde letteren staat, Calumniantur Ciceronem.)

(Calumniari. *Verkeerdelyk*, of *boosaardiglyk uitleggen*; *verdraayen*.

Calumniari si quis autem voluerit. Phædr. 1. 1. 5. *Maar indien iemant het verkeerdelyk zal willen uitleggen*, of *verdraayen*.

Dicta factaque quorundam calumniatus. Suet. A. 12. 1. *De woorden en daaden van zommigen verkeerdelyk uitgelegt hebbende*.)

CĂLŪMNĬŌSĒ. Papin. Dig. 46. 5. 8. *Valschelyk*, *lasterlyk*, *t'onrecht*, *verkeerdelyk*.

CĂLŪMNĬŌSŪS, ā, ūm. *Lasterachtig*, *quaadspreekend*, *die een ander lastert*, *gereed om te lasteren*.

Crimina calumniosa. Ulp. Dig. 1. 18. 6. §. 2. *Verdichte*, of *valsche misdaaden*.

‡ CALVŎR, ĕrĭs, cālvī. Sall. *by* Non. 1. 20. *Bedrogen worden*, *misleid worden*. Plaut. Caf. 2. 2. 4. geeft het een dadelijke betekenis. Sopor manus calvitur. *De slaaperigheit bedriegt myne handen*, dat is, *ik ben zoo vol vaak dat ik niets in de hand houden kan*.

CĂLVŬS, ā, ūm. Mart. 10. 83. 12. Suet. J. 51. *Kaal*, *kaalhoofdig*, *haairloos*; *die 't haair uitgevallen is*, voornamentlijk voor op 't hoofd.

* Calvus. Plaut. Am. 1. 1. 305. *Geschoren*, *die 't haair afgesneden is*.

CĂLVŬS mons, calvi montis. m. *of* Calvomontium, ĭī. n. *Chaumont*, een stad van Vrankrijk. Men vind 'er van deezen naam in Bassigny, in l'Isle de France, in Guienne, enz.

CALX.

CĂLX, calcĭs. m. *of* f. Ter. Ph. 1. 2. 28. Cic. Her. 4. 55. *De hiel*, *het onderste van de hiel*.

Calx. *Een slag*, *klop*, of *stoot met de voet*, van allerlei dieren spreekende.

Calcibus aliquem cædere. Plaut. Pœn. 3. 3. 71. Conscindere. Cic. V. 3. 23. Incursare. Plaut. Pœn. 4. 1. 3. Petere. Hor. S. 1. 1. 55. (Insultare. Ter. E. 2. 2. 54. Ferire. Quintil. I. O. 2. 8.) *Iemant*, of *iets met voeten stooten*, *met voeten schoppen*, of *voeten geeven*.

Calces scaporum. Vitruv. 9. 2. *Het hielrond van een pylaar*, of *zuil*.

* Calx. Cic. T. Q. 1. 8. *Het einde*, of *'t end van iets*.

CĂLX, calcĭs. f. Cic. Mil. 27. *Kalk*.

A calce ad carceres revocari. Cic. S. 23. *Van 't end der loopbaan tot het begin wederkoomen*. 't Is oneigentlijk, gelijk het Cicero neemt, *verjongen*, *weder jong worden*, *weêr beginnen te leeven*. Deeze Schrijver maakt een zinspeeling op de paerde-of wed-loopen, welker paalteken door een witte streep afgeteekent wierd, die men aan 't end van 't renperk met kalk maakte.

CALY.

CĂLYCŬLŬS, ī. m. Plin. H. 20. 19. *Een bloesemknopje*, of *bloemeknopje*.

CĂLYX, ycĭs. m. *of* f. Plin. H. 20. 19. *De knop van bloemen*; *de schil*, *schel*, of *bast die om de vruchten zit*; *de hauw van 't koren*.

CAMA.

CĂMĂRĂ, æ. f. Tac. H. 3. 47. 5. *Zekere pontschuit*.

CAMARIA, æ. f. *La Carmague*. Een eiland aan den mond van de Rhone.

CAMB.

(CĂMBĬO, ĭs, psi, ĭrĕ. *Wisselen*, *verwisselen*. Charif. *by* Priscian. 10. 413. zie Campso.

Mutuarias operas cum vicinis cambire. Apul. Apol. 284. *Onderlinge diensten met zyn buuren verwisselen*.)

CAME.

CĂMĒLĀRĬŬS, ĭī. m. *Kameelhoeder*, *kemeldryver*. Dit woord word niet dan by Charisius gevonden, dat geen Auctor Classicus is.

CĂMĒLĀSĬŬM, ĭī. Ammian. 17. 90. *Kameeltol*, *kemeltol*, *tol op de kemels*. (Valesius over Ammianus getuigt dat dit woord in de Roomsche druk en de Handschriften niet gevonden word, en dat het van eenen P. Castellus in den text is gelapt. Arcadius Charisius gebruikt het Dig. 50. 4. 18. §. 11. Zie van 't zelve Bud. Pand. 263. A. Turneb. Adv. 2. 13: 21. 28.)

CĂMĒLĀSĬĂ, æ. *of* Cămēlārĭă, æ. f. *Kemelhoeding*, *kemeldryving*, *kameelweiding*. Budæus Pand. p. 263. wil dat men Camelelasia, in Charisius leeze, dat d'eenige Schrijver is daar dit woord gevonden wordt. (De Regtsgeleerde Hermogenes gebruikt nochtans het zelve nessens hem. Dig. 50. 4. 1. §. 2.)

CĂMĒLĪNŬS, ā, ūm. Plin. H. 28. 9. *Kemels*, *van den kemel*, *dat tot den kemel behoort*.

CĂMĔLLĂ, æ. f. Ovid. F. 4. 779. *Zeker vat in de offerhanden gebruikelijk*.

CĂMĒLŎPĀRDĂLĬS, ĭs. f. Plin. H. 8. 18. *Kemelpanther*. Zeker wild, of waarschijnelijk, verziert dier in Afrika.

CĀMĒLŪS, ī. m. & f. Plin. H. 8. 18. *Een kemel*, of *kameel*. Zeker sam dier dat in Azien en Afrika gevonden wordt.

CAMĒNĀ, æ. Virg. E. 3. 59. *Een zanggodin*, of *zanggodes*.

Inhumanæ fenium depone camenæ. Hor. E. 1. 18. 47. *Verlaat dit naâr en droevig gelaat dat u de strenge zanggodes aanzet*; dat is, *de dichtkonst*, of *leeroeffening*.

CĀMĔRA, æ. f. Cic. Fr. 3. 1. Varr. R. R. 3. 7. 2. *Een gewelf*, of *gewelfzel*, *een dak gewelfswijze gemaakt*, *een boog*, of *galdery*.

Camera. Tac. H. 3. 47. 5. Zie Camara.

CĀMĔRĀCUM, ī. n. *Kamerijk*. een stad van Vlaanderen in Henegouwen.

CĀMĔRĀRĬŪS, ă, ūm. Cameraria cucurbita. Plin. H. 19. 5. *Een kauwoord*, of *kamperfoli*, die over een galdery, *of* prieel heen loopt.

Camerata arca. Ulp. Dig. 19. 2. 19. §. 5. *Een kist*, of *koffer met een rond dekzel*. In zommige drukken leest men Ærata arca.

CĂMĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Welven*, *overwelven*, *boogswijze*, of *gewelfswijze maaken*. zie Concamerare.

CAMI.

CĀMĪNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 16. 6. *Als een schoorsteen*, of *oven maaken*.

CĀMĪNUS, ī. m. Virg. Æ. 6. 630. *Oven*, *vuuroven*, *stookoven*.

Caminus. Suet. V. 8. 2. *Een schoorsteen*, of *schouw*.

Caminus. *De haard*, *heerd*, of *haardsteede*.

Luculento camino uti. Cic. F. 7. 10. *Een groot vuur stooken*, *zich wel warmen*.

† Oleum addere camino. Hor. S. 2. 3. 321. *Oly in 't vuur gieten*. Dit is oneigentlijk, *iemants gramschap tergen*, of *woede gaande maaken*.

CAMĪSIA, æ. f. Isid. 19. 21. en 22. *Een hemd*. Dit woord word by de goede Schrijveren niet gevonden. (Veele Schrijvers van de latere eeuwen der Latijnsche taal gebruiken het, die du Fresne in zijn Glossarium by een gebragt heeft.)

CĀMMĀRUS, ī. m. Colum. 8. 15. Varr. R. R. 3. 11. Plin. H. 27. 3. *Zekere zeekrab*, of *zeekreeft*.

CAMP.

CĀMPĀ, æ. f. Zie Campe.

CĀMPĀNĀ, æ. f. *Een klok*. Dit woord is geen Latijn. Zie het Glossarium van du Fresne.

CĀMPĀNĬĀ, æ. f. Plin. H. 3. 5. Flor. 1. 16. *Kampanje*, of *Kampanie*, *het bouwland*, een landschap van 't Koninkrijk Napels.

Campania, æ. f. *Champagne*, een landschap van Vrankrijk.

CAMPĀNIUS, ă, ūm. Tibul. 1. 10. 33. *of*

CAMPĀNUS, ă, ūm. Virg. Æ. 10. 145. *Uit het Italiaansch Kampanje*.

Morbus Campanus. Hor. S. 1. 5. 62. *Een puist*, of *roode plek in 't aangezicht*. Die van Kampanje hadden ze gemeenelijk door hunne veelvuldige overdadigheden.

CĀMPĀRĬŪS, īī. m. *Een landman*, *bouwman*, *boer*, of *landbouwer*, *een man die op 't land woont*, *en het bebouwt*. Dit woord is van Vall. E. I. 6. en moet men 't niet gebruiken voor dat men elders gevonden hebbe. (Du Fresne heeft het gevonden by de laatere Schrijveren in zijn Glossarium, en het staat in Glossis optimis: camparius, ἀγροφύλαξ.)

CAMPE, ēs. f. Colum. 10. 324. 11. 3. *Een rups*, *rupze*, of *kruidworm*, een worm die 't kruid en de bladeren der boomen afeet.

CĀMPESTĔR, strīs, m. & f. strĕ, īs. n. *Lands*, *van 't land*.

Campester locus. Varr. R. R. 1. 6. *Een landplaats*.

* Campestris ludus. Cic. Cœl. 5. *Een landspel*, *een spel dat men op 't land speelt*.

Campestres Scythæ. Hor. O. 3. 24. 2. *De Landscythen*, *de Scythen die in geen steeden maar op 't open veld woonen*.

A campestri aditu castra posuit ante urbem. Liv. 40. 22. *Hy heeft zijn leger voor de landpoort neder geslagen*; *hij heeft de stad aan de landzyde belegert*.

(Campestre. Hor. E. 1. 11. 8. *Een broek*, of liever *een schort waar mee de naakte worstelaars hunne schaamte bedekten*, volgens de uitlegginge van Acro over deeze plaats en Augustin. C. D. 16. 17. De naam, naar 't zeggen van Augustijn, koomt daar van daan, dat de jongelingen op 't veld aan Mars opgedraagen, naakt worstelende, de schaamte daar meede bedekten, zoo dat de geenen, die zich daar mede omschort en bedekt hadden, Campestrati genoemt wierden, en hy zelf de nupt. & concup. 2. 30. gebruikt het woord campestrati van de geenen, die zich daar meede bedekten. Turneb. Adv. 27. 22. zegt dat ze van den navel tot op de voeten nederhong: en des zomers voor een onderbroek, *of* onderrok diende. Dit is waarschijnelijk, want Afcon. over Cicero p. 178. zegt, dat Cato Schout zijnde, de bank gespannen heeft zonder tunica, om dat het zomer was, alleenlijk onder de toga een campestre aan hebbende. En zoo wil Horatius zeggen, dat campestre, het ligchaam maar half bedekkende, tegens scherpe winden geen dienst konde doen.

CĀMPĬDŎCTŎR, ōris, m. Lampr. Alex. Sev. 53. Veget. 1. 13. Ammian. 15. 3. *Een drilmeester*, *een die de soldaaten in de wapenen oeffent*, of *hun de wapenhandeling leert*.)

CAMPSŎR, ōrīs. m. *Een wisselaar*, *een bankhouder*. Dit woord is van het slechste Latijn. (Het zoude moeten koomen van campso, campsas, het welk Ennius gebruikt by Priscian. 10. 493. afkomstig, naar 't zeggen van Priscianus, van 't Griekfche κάμπτω, ἔκαμψα. By de Ouden waaren veele wisselaars, die op de markten hunne wisselbanken hadden, aan wien zy hun geld gaven, en door wien zy hunne schulden betaalden.)

CAMPŪS, ī. m. Cic. D. 1. 42. Cæs. B. C. 3. 37. 2. *Een veld*, *een land*, *een vlakte*.

Campus. Ammian. 20. 5. Val. Flac. 3. 151. *'t Veld*, *de plaats van 't gevecht*.

Patentia camporum æquora. Cic. D. 1. 42. *of*, Immensa camporum spatia. Cic. N. D. 2. 64. *of*, Immensitates camporum. Cic. N. D. 2. 39. *De vlakte der velden*, of *van een landstreek*; *een zeer vlak*, *groot*, *en breed veld*.

† Liquentes campi. Virg. Æ. 6. 724. *'t Veld van Neptuin*, *de zee*.

† Campo indulgere. Perf. 5. 57. *Zijn vermaak in de worsteling*, *de wedloop*, of *andere landspelen nemen*; *zijn tijd en geld in de landspelen verdoen*.

Campus. Cic. C. 1. 5. *De Staten*, of *Landstenden*, *'s volks vergadering*, vermids ze in 't veld van Mars gehouden wierd.

* Campus. *Een veld*. *Een stoffe*, of *onderwerp*.

Magnus campus ad laudem. Cic. A. 14. 6. *Een ruim veld*, of *ruime stoffe om eer te behaalen*.

Campum dare in quo excurrere virtus cognoscique possit. Cic. Mur. 8. *Een gelegentheit geeven*, of *verschaffen om zijn kracht*, of *dapperheit*, *enz te betoonen*.

(Campum colligere. Veg. 3. 25. *Den buit op de vyanden behaalt opzamelen*.)

CAMU.

CĀMŪM, ī. n. Ulp. Dig. 33. 6. 9. *Zeker slach van bier*, of *andere drank*.

CĀMŪRŪS, ă, ūm. Festus. Virg. G. 3. 55. *Krom*, *binnewaarts gebogen*, *omgebogen*, *omgekromt*, van beestehoornen, *of* beesten spreekende die de hoorns dus gekromt hebben.

CANA.

CĀNĀLĪCŎLÆ, ārūm. m. plur. Festus.

Festus. Gell. 4. 20. *Bedelaars*, *armen*. Of, gelijk het zommige verklaaren, *Quakzalvers*, of *zalfverkopers*. Dus genaamt vermids ze langs een waterloop wandelden die midden door een markt van Rome liep. (Van zoodanige spreekt Plaut. Curc. 4. 1. 15.)

CĂNĀLĬCŬLĂ, æ. f. Gell. 17. 11. *Waterloop*, *goot*, *buis*, *pijp*, *groeve*.

CĂNĀLĬCŬLĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 27. 9. *Gegroeft*, *dat groeven heeft*, *dat uitgegroeft*, of *uitgeholt is*.

CĂNĀLĬCŬLŬS, ī. m. Colum. 8. 10. *Een goot*, *groeve*, *buis*, *pijp*, *waterloop*, of *waterleiding*.

* Canaliculus. Vitruv. 10. 14. *De loop van een roer*, *enz*; *een yzere*, of *houte pijp*; *'t hol van een grof geschut*.

Canaliculus. Varr. R. R. 3. 5. *Een blikke*, of *houte etensbakje*, of *drinkensbakje*, voor de vogeltjes, in de kooijen, *of* vluchten.

(Canaliculus. Cels. 8. 10. *Spalk*, of *scheen*, als iemant een arm of been gebrooken heeft.)

CĂNĀLĬENSĬS, is. m. & f. sĕ, ĭs. n. en

CĂNĀLĬTĬŬS, ă, ŭm. Canalitium metallum. Plin. H. 33. 4. *Metaal dat uit de groeven word gehaalt*.

CĂNĀLĬS, ĭs. m. Vitruv. 8. 7. *Een waterloop*, *gracht*, of *waterleiding*. Zommige maaken 't feminini generis. Zoo doet Varr. R. R. 3. 11.

Canalis. Vitruv. 10. 15. *Een yzere*, of *houte pijp*.

Canalis tubæ. Sen. E. 108. *'t Paviljoen*, of *'t onderste van een trompet*, of *blaashoorn*.

Canalis. Sen. N. Q. 3. 11. *De kil van een stroom*, dat is, *de bodem en beide oevers van een stroom*.

(Canalis. Cels. 8. 10. *Een spalk waar mee een gebrooken arm*, of *been gespalkt word*.

* Canalis. Colum. 7. 3. *Een drinkensbak voor 't vee*, *een bak daar het vee uit drinkt*.)

CĂNĀRĬĂ, æ. f. Plin. H. 6. 32. *Kanariën*, een eiland van Afrika, een van de gelukkige eilanden der Atlantische zee. Het heeft zijnen naam aan de andere meêgedeelt die men de *Kanarische eilanden* noemt. Zommige zeggen Cannaria.

Canaria. Plin. H. 25. 8. *Hondskruid*, een kruid dat tot buikloozing der honden dient.

CĂNĀRĬŬS, ă, ŭm. *Honds*; *van den hond*, *dat tot den hond*, of *tot de hondsterre behoort*.

Canarium sacrificium. Festus. *of* augurium. Plin. H. 18. 3. *Een offer van een roode teef*, dat de Heidenen aan de hondsterre deeden, om 'er een gelukkigen oogst van te verwerven.

CANC.

(CĂNCĔLLĀRĬŬS, ĭi. Vopisc. Car. 16. *Een verzoekmeester*, of *requestmeester*, *een die de verzoekschriften den Vorst ter hand stelde*.)

CĂNCĔLLĀTĬM. Adv. Plin. H. 9. 33. *Getralyt*, *geruit*, *als een traly*, of *traalie*, *met ruiten gemaakt*.

CĂNCĔLLĀTŬS, ă, ŭm. *Getralyt*, *tralyswijze gemaakt*, *geruit*.

Cancellata cutis. Plin. H. 8. 10. *Een geruit vel*, *een huid met ruiten getrokken*.

CĂNCĔLLĪ, ōrŭm. plur. Cic. Sext. 58. *Tralyen*, *hekkens*, *spievensters*. *Hordetjens voor de glazen*.

Cancelli. *Paalen*, *paaltekens*, *bepalingen*.

Cancellis certarum rerum circumscripta scientia. Cic. de Or. 1. 12. *Een wetenschap in zekere paalen besloten*.

Extra eos cancellos non egrediar quos mihi ipse circumdedi. Cic. P. Q. 10. *Ik zal de paalen niet te buiten gaan die ik mijzelven voorgeschreven*, of *voorgestelt heb*.

CĂNCĔLLŌ, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Colum. 4. 2. *Tralyen*, *ruiten*, *getralyt*, of *geruit*, *tralyswijze maaken*, *als een traly maaken*.

Cancellare testamentum. Ulp. Dig. 29. 1. 15. §. 1. *Iets in een uiterste wil doorhaalen*, *doorschrappen*, *doorstreepen*, of *doorslaan*.

CĂNCĔR, crī. m. Virg. G. 4. 48. Plin. H. 9. 31. *Een zeekrab*, of *zeekreeft*.

Cancer. Ovid. F. 1. 313. *De kreeft*, zeker hemels teken.

Cancer. Ovid. M. 2. 825. *De kanker*, *een kreeftgezwel*. Cels. 5. 26. gebruikt dit woord om te zeggen, *Gangrena*. *'t Heet vuur*.

CAND.

CĂNDĔFĂCĬŌ, ĭs, fēcī, făctŭm, făcĕrĕ. acc. Plaut. Most. 1. 3. 102. *Witten*, *wit maaken*.

CĂNDĔFĂCTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 34. 8. *Brandende*, *vlammende*, *vurig*, *vierig*, *ontsteken*.

CĂNDĒLĂ, æ. f. Plin. H. 13. 27. Colum. 2. 22. *Een kaers*, of *keers*.

CĂNDĒLĀBRŬM, ī. n. Cic. V. 4. 28. *Een kandelaar*, of *luchter*.

CĂNDĒNS, ēntĭs. part. Virg. Æ. 3. 573. Plin. H. 2. 18. *Wit*, *blinkende*, *glanssig*, *glinsterend*. (De compar. Candentior staat by Val. Flacc. 3. 481.)

Candens. Cic. Off. 2. 7. *Brandende*, *ontsteeken*, *vlammende*, *vurig*, of *vierig*.

CĂNDĒNTĬĂ, æ. f. Vitruv. 9. 4. *De glans*, of *'t schijnsel der maan*.

CĂNDĔŌ; ēs, dŭī, dērĕ. Catul. 64. 318. Hor. S. 2. 6. 103. *Blinkend wit zijn*, *schitteren*, *glinsteren*, *een witte glans hebben*.

* Candere. Cic. Off. 2. 7. *Ontsteeken zijn*, *branden*, *vlammen*, *in vuur en vlam staan*.

Candere. Hor. E. 1. 15. 36. *Blinken*, *flonkeren*, *flikkeren*, *schitteren*, *schijnen*, *schijnsel geeven*.

Ea loca æstate sævissime candent. Colum. 1. 4. *Die plaatzen zijn brandend heet in de zomer*.

CĂNDĒSCŌ, ĭs, cĕrĕ. Tib. 1. 11. 43. *Wit worden*, *bleeken*, of *bleiken*.

Aër candescit. Ovid. M. 6. 49. *De lucht klaart op*, *het word helder*, of *klaar weêr*.

Candescere. Ovid. M. 2. 230. *Branden*, *ontbranden*, *blaaken*, *heet worden*, *heel vurig*, of *zoo rood als vuur worden*.

CĂNDĬCĀNS, āntĭs. part. Plin. H. 16. 23. *Witachtig*, *naar 't wit trekkende*.

CĂNDĬCĀNTĬĂ, æ. f. Plin. H. 37. 13. *Witheit*, *wittigheit*, *witachtigheit*, *witte verwe*.

CĂNDĬCŌ, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 8. 46. *Bleiken*, *bleeken*, *wit worden*, *witachtig zijn*, *naar 't wit trekkende*.

CĂNDĬDĀTŌRĬŬS, ă, ŭm. *Dat aan d'amptknipingen*, *aan 't knipen om eenig ampt*, of *amptbejagen vast is*.

Candidatorio munere fungi. Cic. Att. 1. 1. *d'Ampten bekuipen*, *zijn werk van kuipen maaken*.

CĂNDĬDĀTŬS, ă, ŭm. Plaut. Cas. 2. 8. 10. *In 't wit gekleedt*.

Candidatus. Cic. Att. 1. 1. *Verwachteling van eenig ampt*, *een die naar eenig ampt staat*, of *die om eenig ampt kuipt*. Men noemde hen dus te Rome, vermids ze in 't wit gekleedt gingen, 't zij om d'oprechtigheit van hun oogmerk te vertoonen voor 't belang van den Staat, in 't bekuipen der ampten, *of* om voor 't volk te doen blijken dat ze niet door hunne eige verdiensten, maar door 's volks gunst dat geene hoopten te verwerven waar naar zij stonden.

Candidatus Consulatus. Plin. P. 95. 6. *Een die naar 't Borgermeesterschap staat*.

Candidatus Prætorius. Cic. Mur. 27. *Een die naar 't Schoutampt staat*.

* Candidatus Principis. Suet. A. 56. 3. *Een die naar eenig ampt staat en door den Vorst gedraagen word*. Zie onze aantekening over Suetonius.

Candidatus eloquentiæ. Quintil. I. O. 12. 2. *Een leerversenaar der welspreekentheit*.

(Candidatus destinatæ crucis. Apul. M.

M. 1. 108. *Iemant die gevonnist is om gekruist, of gehangen te worden.)*

Candidatus non solum Consulatus, sed etiam gloriæ & immortalitatis, & exempli quod sequerentur boni Principes. Plin. P. 63. 1. *Die niet alleen naar 't Borgermeesterschap, maar ook naar d'eer der onsterfelykheit staat, en om een voorbeeld te geeven, ter navolging aan alle vroome Vorsten.*

Candidati milites. Veg. 2. 7. *Gevoorrechtigde*, of *bevoorrechtigde soldaaten.*

CĀNDĬDE. Adv. *In 't wit, die iets wits aan heeft*, of *draagt.*

Candide vestitus. Plaut. Cas. 4. 1. 9. *In 't wit gekleedt, die een wit kleedt aan heeft*, of *draagt.*

* Candide. Adv. Cic. F. 8. 6. *Oprechtelyk, zuiverlyk, openhertiglyk, onbewimpelt, ongeveinsdelyk, eenvoudiglyk.*

CĀNDĬDO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Vestem lixivio candidare. *Linnen met loog wit maaken.* Dit woord en deeze spreekwijs zijn van geen goed Schrijver. (Ik heb ze ook bij niemant gevonden dan by Tertull. Gnost. c. 12. Candidaverunt vestimentum in sanguine agni. *Zij hebben hun kleed wit gemaakt in 't bloed des lams.)*

CĀNDĬDŬLUS, ă, ŭm. *Wit, heel wit, sneeuwwit.*

Candiduli dentes. Cic. T. Q. 5. 16. *Heele witte tanden, sneeuwitte tanden.*

CĀNDĬDŬS, ă, ŭm. *Wit, dat wit van verwe is.* (Hoe dat candidus verschilt van albus, leert ons Serv. G. 3. 82. De compar. Candidior staat bij Tib. 1. 8. 64. en de superl. Candidissimus by Varr. L. L. 7. 7.)

* Candidus. Virg. E. 7. 38. Æ. 6. 708. *Wit, schitterwit, schemerwit.* van een verwe, *of* iets anders sprekende dat heel wit is.

Dies candidus. Ovid. Tr. 2. 142. *Een gelukkigen, helderen, klaaren*, of *schoonen dag.*

Favonius candidus. Hor. O. 3. 7. 1. *Een goede, zoete*, of *aangenaame wind, een zacht*, of *zoel windje.*

Vox candida. Quintil. I. O. 11. 3. *Een heldere, klaare, zuivere stem.*

Candidus. Hor. E. 1. 4. 1. *Oprecht, vriendelyk, weldadig, goeddadig, bescheiden, ongeveinst, openhertig, goedgunstig, gunstig.*

Candidus Lector. Ovid. Tr. 4. 10. 132. *Een gunstig*, of *bescheide lezer.*

Candidum dicendi genus. Cic. Or. 16. *Een klaare*, of *zuivere styl.*

Candidum ovi, ex ovo. Plin. H. 23. 3. *'t Wit van een ey.*

† Somnia candida. Ovid. Her. 15. 124. *Genoeglijke droomen*, of *van een goed voorbeduidzel.*

(Candidus. *Grys, grauw.*

Sapere oportet qui sunt capite candido. Plaut. Most. 5. 2. 27. *Grijze lieden betaamt het wys te zijn.*

Candidior postquam mihi barba cadebat. Virg. E. 1. 29 *Na dat my den gryzen baard geschooren is, na dat ik grys*, of *oud ben geworden.)*

CĀNDŎR, ōris, m. Virg. Æ. 3. 538. *Witheit, wittigheit.*

Candor, Cic. N. D. 2. 15. *Glans, luister, schoonheit, glinstering, schittering.*

* Superbia candoris. Vitruv. 7. 3. *De helderheit*, of *de schitterende glans van 't wit*, die ligtelijk inschiet.

Candor. Cic. N. D. 1. 27. *De wittigheit van 't vel*, of *van 't aangezicht.*

Animi candor. Ovid. P. 2. 5. 5. *d'Oprechtigheit, ongeveinstheit, zuiverheit van 't gemoed*, of *van 't hert.*

† Æstivus candor. Claud. Cons. Prob. Ol. 219. *De zomerhitte, de hitte des zomers.*

CANE.

CĀNĒNS, ēntĭs. part. A caneo. *Wit, gewit, gebleikt.*

Canens senecta. Virg. Æ. 10. 192. *Een gryzen*, of *zeer hoogen ouderdom.*

Gelu canens. Ovid. Tr. 5. 2. 66. *Witte rym*, of *hyzel.*

CĀNĔO, ēs, ŭi, ērĕ. Virg. Æ. 5. 416. Grijzen. *Grys worden, grys*, of *wit hair krygen*, of *hebben*, als d'oude luiden.

Canere. Virg. G. 3. 325. *Wit gehyzelt*, of *gevroren, met rym bedekt zyn.*

† Ætas mea canuit sub galeis. Claud. B. Get. 35. *Ik ben grys*, of *oud onder de wapenen geworden. Ik heb al mijn leven in den oorlog versleten.*

CĀNĒPHŎRĂ, æ. f. Cic. V. 4. 3. Festus. Κανηφόρος. *Een meisje met een mand op 't hoofd.* (t'Athenen waren twee meisjens ten dienst van Minerva, die als het feest van deeze Godinne geviert wierd, by nacht op haare hoofden in manden wegdroegen de schenkaadjen haar door last van de Priesteren aangeboden. Pausan. Att. p. 25. Hesych. in Κανηφόροι.)

CĀNĒPHŎRŬS, i. m. Plin. H. 36. 5. Κανηφόρος: *Een jongen die iets op 't hoofd draagt.*

CĀNĒSCO, is, cĕrĕ. Ovid. Am. 1. 8. 52. *Grys, of oud worden, gryzen.*

* Oratio canescit nostra. Cic. Cl. 2. *Myn styl begint oud te worden*, of *af te gaan, myn schrijfwijze is niet naar de hedendaagsche trant*, of *zwier.*

CĀNĪ, ōrŭm. plur. m. Cic. S. 18. *Wit, grauw*, of *grijs haair.*

CANIĂ, æ. f. Plin. H. 21. 15. *Witte netelen, brandnetelen*, een zeer stekend gewas.

CĀNICÆ, ārŭm. plur. f. Festus *en* Lucil. *by* Non. 2. 150. *Zemelen*, of *de kornel* daar men brood voor de honden van bakte. Pacuvius zegt, Caninaceus panis. *Of* gelijk andere schrijven, Canicaceus. *Hondenbrood, 't brood dat men den honden geeft.* Dit woord word elders niet gevonden. (Scaliger over Festus p. 38. trekt deeze woorden aan als van Pacuvius zijnde.)

CĀNĪCŬLĂ, æ. f. Curc. 5. 1. 8. *Een teefje.*

* Canicula. Cic. D. 2. 44. Hor. O. 1. 17. 17. *De hond*, of *hondster*, een gesternte.

Canicula. Pers. 3. 49. *Het aas, een worp met den teerling*, wanneer de vier steenen in 't speelen de zelve oogen hadden: dat een ongelukkige worp was.

CĀNĪCŪLĀRĬS, ĭs. m. & f. rĕ, ĭs. n. Dies Caniculares. Isid. 3. 70. *De hondsdagen, de tyd dat de hondsterre schijnt.*

CĀNĪNUS, ă, ŭm. Ovid. Ib. 229. *en* 230. *Hondsch, van den hond, dat van een hond is.*

Dentes canini. Plin. H. 7. 2. Cels. 8. 1. *d'Oogtanden*, doordien ze eenige takjens van d'oogzenuwen ontfangen.

CĀNĬS, ĭs. m. f. Cic. N. D. 2. 63. *Een hond, een ren*, of *teef.*

Canis venaticus. Colum. 7. 12. Nep. 16. 2. 5. (Ad venandum. Ter. A. 1. 1. 30.) *Een jagthond, een windhond, enz.* Pecuarius. Colum. 7. 12. *Een wachthond over 't vee.* Villaticus. Colum. 7. 12. *Een grooten dog, een wachthond op een hofsteede.*

* Canis. Virg. G. 2. 353. *De hond, de hondsterre.*

Canis major. Vitruv. 9. 7. Hyg. A. P. 2. 4: 3. 35. *De grooten hond*, die de kleine volgt.

Canis minor *of* minusculus. Vitruv. 9. 7. *De kleinen hond*, een gesternte dat de tweelingen volgt, en dichte by 't hoofd van de slang staat.

Canis. Prop. 4. 9. 18. Ovid. Tr. 2. 474. Art. 2. 206. *Het aas, een worp met den teerling*, wanneer de vier dobbelsteenen in 't speelen de zelve oogen hadden. (Zie onze aantekeninge over Suet. A. 71. 5. § 17.)

Canis. seq. gen. Cic. Att. 6. 3. *Een bijloper, een die iemant altijd volgt*, of *verzelt*, als een hond zijn meester.

Canis. Festus. Plaut. Cas. 2. 6. 37. *Handboeijen, yzere boeyen*, of *ketens* die men by de Romeinen de slaven aan de handen sloot.

(Ca-

(Canis. *Hond*, is ook een scheldwoord, als men iemant veracht, en toont dat hy niets waardig is, ja niet meer dan een hond.
Diminuam tuum caput, nisi abis. GN. Ain' vero canis? Ter. E. 4. 7. 33. *Ik zal u den kop te morselslaan, indien gy niet weggaat. GN. Maar zegt gy dat hond?*
Canis. *Een quaadspreeker, een lasteraar*, om dat de honden ieder een aanblaffen.
Demetrium satis habuit canem appellare. Suet. Fl. 13. 4. *Het was hem genoeg dat hy Demetrius een hond*, of *quaadspreeker noemde.*
Canis. *Een vuil*, of *onrein mensch*, om dat de honden tot hun uitbraakzel wederkeeren. Wy zeggen, *een zwyn.*
Dii te perdant canis. Most. 1. 1. 40. *De Goden schenden u hond, beest*, of *onrein mensch.*)
CĀNISTRŪM, I. n. Virg. G. 4. 284. *Een mand*, of *korf, van teen*, of *biezen gevlochten.* Pallad. R. R. 12. 17. zegt, Canistros, in 't meervoud.
CĀNITIĒS, ei. f. Ovid. Art. 3. 163. *De witte, grauwe*, of *grijze hairen van een oud man.*
Canities. Plin. H. 11. 37. *De grijzigheit, d'ouderdom.*
CĀNITŪDO. Plaut. *by* Festus, *en* Varr. *by* Non. 2. 106. Zie Canities.

CANN.

CĀNNĂ, æ. f. Colum. 7. 9. Vitruv. 7. 3. *Een rotting, riet*, of *rietstok.*
† Canna. Sil. 7. 440. *Een fluitje, rietfluitje*, of *fluitpypje.*
(CĀNNĂBĒTŪM, i, n. Inscriptio vetus *by* Gruter. f. 896. n. 14. *Hennipland*, of *kennipland, land waar op hennip gezaait is*, of *daar kennip op staat.*)
CĀNNĂBĬNŬS, ă, ūm. Colum. 2. 2. *Van hennip*, of *kennip, van kennip gemaakt.*
CANNĂBIS, ĭs. f. Plin. H. 19. 9. *Kennip, hennip*, zeker gewas. Pallad. R. R. 3. 5. zegt, Cannabum, i, n.
Torta cannabis. Pers. 5. 146. *Een touw*, of *kabel*, vermids ze van kennip zijn gedraait.
(CĀNNĂBĬUS, ă, ūm. Grat. Cyn. 47. *Daar hennip wast.*)
CĀNNÆ, ārūm. f. plur. Liv. 22. 44. *Kannes*, een stad van de Pouille in Italien, vermaart door d'overwinning die Hannibal op de Romeinen bevocht.
CĀNNĒNSĬS, ĭs. m. & f. sĕ, ĭs. n. Cic. Cl. 3. *Die van Kannes is, dat tot de stad Kannes behoort.*
Cannensis pugna. Cic. S. R. 32. *De slag van Kannes* van Hannibal met de Romeinen.
CĀNNĒTŪM, I. n. Pallad. 3. 23. *Een plaats met riet*, of *rottingen beplant.*
CĀNNĒŬS, ă, ūm. Colum. 12. 50. *Van rotting, van riet.*

CANO.

CĀNO, ĭs, cĕcĭnī, cāntūm, cănĕrĕ. *Zingen, speelen*, op eenig snaar- of ander speeltuig.
Canunt tubæ. Liv. 27. 15. buccinæ. Vitruv. 9. 9. *De trompetten klinken, men speelt op trompetten.*
Canere ad citharam laudes alicujus. Quintil. I. O. 1. 10. *Iemants lof op de luit zingen.*
Canere fidibus. Cic. T. Q. 1. 2. tibia, &c. Cic. N. D. 2. 8. *Op de fluit, enz. speelen.*
† Canere aliquem. Virg. Æ. 7. 698. of super aliquo. Virg. G. 4. 559. of laudes alicujus. Ovid. Tr. 2. 74. *Iemants lof opzingen, iemant prijzen, roemen*, voor al in dicht.
Canuntur hæc apud Homerum. Cic. Cl. 18. *Homeer zingt hier van*, of *meldt hier van in zyne vaerzen.*
† Canere Reges, & prælia. Virg. E. 6. 3. *Den Koningen en hunne gehoudene veldslagen zingen*, of *in vaerzen beschryven.*
Canere. Cic. C. 3. 18. *Waarzeggen, voorzeggen.*
Id fama canit. Mart. S. 5. 4: 6. 4. *'t Gerucht loopt hier van.*
Canere bellicum. Liv. 35. 18. *Den aanval blaazen, het teken van 't gevecht geeven.* Wanneer 't een zeeslag is, zegt Cæs. B. C. 3. 82. t. Classicum canere. *De vloot een sein geeven* tot den slag.
Receptui canere. Liv. 27. 47. *Den aftocht blaazen, het teken van den aftocht geeven.* Cic. A. 12. 3. gebruikt het om te zeggen, *vertrekken*, of *beveelen dat men vertrekt.*
Buccina canit receptus. Ovid. M. 1. 340. *De trompet blaast den aftocht.*
Canere signa. Liv. 27. 47. *Het teken aan 't leger geeven*, voor al met de trompetten, veldpijpen, enz.
Eamdem cantilenam canere. Ter. Ph. 3. 2. 10. *Het zelve liedje*, of *'t oude deuntje zingen; altoos het zelve herhaalen.*
Canere surdis auribus. Liv. 40. 8. *Voor doove ooren zingen; voor een doof mans deur kloppen; iemant aanspreeken die niet hooren wil*, of *die den dooven speelt.*
Sibi intus canere. Cic. Rull. 2. 26 *Slechts voor zichzelven zingen*; dat is, *niets dan zijn eige belang voorhebben*, of *beoogen.*
CĀNŌN, ŏnĭs. m. Κάνων. *Regel, maat, voorbeeld.* De kerkelijke Schrijvers gebruiken 't om te zeggen, *een besluit van een der Kerkvergadering.* Zie Du Fresne Gloffar. t. 750.
Canon scriptorum alicujus. Cic. F. 16. 17. *De rechter, oordeelaar*, of *berisper van iemants schriften.* Men vint het in de beste drukken in 't Griekſch geschreven.
* Canon artis. Plin. H. 34. 8. *Een meesterstuk van de konst; een volmaakt voorbeeld. Een oorsprongkelyk*, of *voorbeeldisch stuk.*
Canon. Vitruv. 10. 13. *Een loodepijp.*
Canon. Ascon. Ped. Cic. 112. *De waardy* van 't geld. *De tollen* op d'uitgaande en inkomende goederen. *De schattingen.*
CĀNŎNĬCŬS, ă, ūm. *Welgeregelt, evenredig, nauwkeurig; naar de regelen van de konst.*
Sciat canonicam rationem Architectus. Vitruv. 1. 1. *De Bouwmeester moet d'evenredigheit*, of *de regelen der evenredenheit weeten.*
Canonicus, i. m. *Een Domheer*, of *Kanonik*, dit woord is alleen by de kerkelijke Schrijveren in gebruik. (Van dit woord vindmen veel by Du Fresne Gloffar. t. 752. . .)
CĀNŌPŪS, i. m. of Cānōbŭs. Virg. G. 4. 287. *Bochir*, of *Bichieri*, een stad van Egypten, aan den mond van den Nijl.
Canopus. Vitruv. 9. 7. *Kanopus.* Een zuidelijke ster, die van ons aspunt niet kan gezien worden.
CĀNŎR, ōris. m. Ovid. Art. 3. 315. Virg. G. 4. 71. *'t Geluid, de welluiding, de zoetluidigheit der stem. De klank*, of *'t geluid der speeltuigen.*
CĀNŌRUS, ă, ūm. Cic. Cl. 92. Virg. Æ. 6. 120. *Zoetluidig, welluidig, zoet, aangenaam, liefelijk, helder*, van de stem en speeltuigen spreekende.
Avis canora. Virg. G. 2. 328. *Een zangvogel.* Animal sponte canorum. Cic. D. 2. 25. *Een dier dat geerne zingt.*
† Nugæ canoræ. Hor. A. P. 322. *Beuzelingen met hoogdravende woorden uitgedrukt.* Versus canori. Hor. O. 1. 12. 11. *Hoogdravende vaerzen, vaerzen die een schoone trant hebben.*

CANT.

CĀNTĂBĔR, bri. m. Hor. O. 2. 6. 2. plur. Cantabri, brōrum. Cæs. B. C. 1. 38. 3. *De Biskajers, het volk van Biskajen*, voortijds de Kantabrien genaamt.
CĀNTABRIA, æ. f. Plin. H. 4. 20. *Biskajen*, een landschap van Navarre aan de zee.
CĀNTĀMEN, ĭnis. n. Prop. 4. 4. 51. *Betovering, toverzang, toverlied.*
CĀNTĀBŬNDŬS, ă, ūm. Gell. 9. 13. *Al zingende.*
CĀNTĀTIO, ōnis. f. Plaut. St. 5. 5. 19. *Een lied, een zang*, of *gezang.* Zommige lezen, Cantio.
CĀNTĀTŎR, ōris. m. Gell. 16. 19. *Zanger; een die zingt.*
Cygnus cantator funeris sui. Mart. 13. 77. 2. *Een zwaan die stervende*

de zingt, of *die zingende zijn dood verkondigt.*

CANTATRIX, icis. f. Avis cantatrix. Varr. R. R. 3. 5. *Een zangvogel, een vogel die zingt.* Zommige leezen Cantrix.

Cantatrices choreæ. Claud. B. Gild. 448. *Dansen daar onder gezongen wordt.*

CĀNTĒRĬĀTŪS, ă, ŭm. Canteriata vinea. Colum. 5. 4. *Een wyngaard die tegens een glint, of staketzel aanlegt.* Doletus zegt dat het een *staketzel van een wyngaard is.*

CĀNTĒRĪNŪS, ă, ŭm. Plaut. Men. 2. 3. 44. *Van een ruin; dat tot een ruinpaerd behoort.*

Canterinum hordeum. Colum. 2. 9. *Kleine garst*, of *voedergarst die men den paerden geeft.* Lapathum. Plin. H. 20. 21. *Zurkel, patich*, zeker gewas.

CĀNTĒRĬŌLŪS, i. m. Colum. 11. 3. *Een staketzeltje, glintje, paaltje, stokje*, of *schoortje* daar jonge wijngaarden, ajuin, boomen, enz. tegens aan wassen.

CĀNTĒRĬŬS, ĭī. m. Colum. 4. 12. *Een staketzel, glint, schoor, paal, stut*, of *stok*, van een wijngaard, jonge boomen, enz. spreekende.

Canterius. Cic. N. D. 3. 5. Plaut. Capt. 4. 2. 34. *Een ruin*, of *ruinpaerd; een tochtpaerd.*

CĀNTĒRĬĪ, ōrŭm. plur. *Sparren, ribben.* Een woord der bouwkonst. Lange houten daar 't gantsche dak op rust.

Canterii prominent ad extremam subgrundationem. Vitruv. 4. 2. *De sparren koomen tot aan het overstek van het dak; reiken tot aan de dakdruiping.*

CĀNTHĂRĬS, ĭdis. f. Cic. T. Q. 5. 46. *Een Spaansche vlieg, een gondgroene vlieg.* Zeker vergiftig diertje.

Cantharidas sumere. Cic F. 9. 21. *of* Cantharidum succos bibere. Ovid. Ib. 308. *Een Spaansche vliegedrank inneemen.*

CĀNTHĂRŪS, i. m. Virg. E. 6. 17. Κάνθαρος. *Een groote wynkruik*, of *wynkan.*

* Cantharus. Plin. H. 18. 17. *Zekere slak*, of *slek* die 't koren afeet.

Cantharus. Plaut. P. 5. 2. 40. Val. Max. 3. 6. 6. *Een drinkschaaltje*, als een slekhoorn gemaakt.

Modicis cantharis vinum potare. Hor. O. 1. 20. 2. *Wyn met kleine tengen drinken.* Eigentlijk *wyn als uit slekkehuisjes drinken.*

Cantharus. Ulp. Dig. 30. 1. 41. §. 11. *Zeker snaaks beeld*, in de waterspróngen; *een waterman.*

CĀNTHŪS, i. m. Perf. 5. 71. *Een beslag*, of *yzere band* rondom een rad.

CĀNTĬCŪM, i. n. Cic. F. 9. 22. *Gezang, lofzang, lied, liedje.*

Cantica excipere modis Musicis. Quintil. I. O. 1. 12. *Liedjes op maatzang zingen.*

Canticum agere. Liv. 7. 2. *Zingen, liedjes zingen*, of *neuren.*

(Canticum. Is eigentlijk *een dertel, ligtvaerdig liedjen, een hoereliedjen.* Lectio poetæ ne sit in canticum dissoluta. Quintil. I. O. 1. 8. *Laat het leezen van een Dichter niet uitbersten tot een ligtvaerdig liedjen*, of *niet eindigen met een dertel liedjen.*

Canticum was ook eertijds, *d'alleenspraak van een Komediant op het tooneel.* Suet. N. 39. 8. Datus histrio in cantico quodam demonstraverat. *De tooneelspeelder Datus had in zyn gezang de woorden van 't spel mes zyn gebaar uitgedrukt.* En schijnt daarom voor 't spel zelve genomen te worden. Desaltato cantico abiit. Suet. C. 54. 6. *Hy is na 't eindigen van 't spel heene gegaan.*)

CĀNTĬLĒNĂ, æ. f. *Een lied, liedje*, of *deuntje.*

* Cantilenam illam mihi crebro insusurrat. Cic. Att. 1. 19. *Hy zingt my dikwils het zelve liedje; hy zegt*, of *herhaalt my dikwils het zelve. Ik hoor dikwils van hem 't oude deuntje.*

Cantilena. Cic. F. 11. 20. *Een uitstrooizel, een beuzeling, een valsch gerucht.*

CĀNTĬŌ, ōnis. f. Plaut. St. 5. 5. 19. *Een liedje, een deuntje, een maatstukje.*

Cantio. Cic. Cl. 60. *Een toverzang, toverlied*, of *betovering.*

CĀNTĬTŌ, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Ter. Ad. 4. 7. 33. *Dikwils zingen, liedjes*, of *deuntjes zingen.*

Hæc carmina in epulis sunt cantitata. Cic. Cl. 19. *Men heeft die liederen op de gastmaalen gezongen.*

CĀNTĬŪM, ĭī. n. Cæs. B. G. 5. 13. 1. Ptolem. 2. 2. *Kent.* Een landschap van Engeland, voortijds een Koningrijk.

CĀNTĬŪNCŪLĂ, æ. f. Cic. F. 5. 18. *Een kort liedje, een kort deuntje.*

CĀNTŌ, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. de Or. 2. 69. *Zingen, liedjes zingen.*

Cantatum aliquem provocare. Ter. E. 3. 1. 53. *Iemant uittarten met zingen.*

* Cantare fidibus alicui. Plaut. E 3. 4. 64. *Voor iemant op de luit speelen.* Carmina tibiis. Nep. 15. 2. 1. *Deuntjes op de fluit speelen.*

Cantare aliquid alicui. Ter. H. 2. 3. 19. *Iemant dikwils ergens over aan 't oor lellen, hem gedurig het zelve voorhouden*, of *verzoeken.* Hæ literæ idem cantant quod priores. Plaut. B. 4. 9. 61. *Die brieven houden 't zelve in, zeggen*, of *behelzen 't zelve met de voorgaande.*

Cantare. Virg. E. 8. 71. *Betoveren, verleiden.*

(Cantare fabulas. *Een verdichtzel speelen.* Inter cætera cantavit Canacem. Suet. N. 21. 7. *Onder anderen heeft hy het treurspel Kanace gespeelt.*)

CĀNTŌR, ōris. m. Plaut. Pf. 1. 3. 132. Hor. S. 1. 3. 1. *Een zanger, zangmeester*, of *Muzikant.*

Cantor. Hor. A. P. 155. *Een Zanger op het tooneel*, of *in d'Opera.*

Cantor formularum. Cic. de Or. 1. 55. *Een onderwyzer*, of *leermeester* in de Rechten.

CĀNTRĪX, icis. f. Plaut. Trin. 2. 1. 23. *Een zangeres, een zangster.*

Aves cantrices. Varr. R. R. 3. 5. *Zangvogels.*

CĀNTŪĀRĬĂ, æ. f. *Kantelberg*, de hoofdstad van 't koningkrijk Kent, in Engeland.

CĀNTŪS. ūs. m. Cic. A. Q. 4. 7. *Zang, gezang, lied.*

* Cantus. Cic. T. Q. 5. 36. *Een stem, een toon, de klank*, of *'t geluid*, een woord der zangkonst.

Cantus citharæ. Hor. O. 3. 1. 20. *'t Cithergeluid.* Avium. Hor. O. 3. 1. 20. *De vogelzang.* Symphoniæ. Cic. V. 5. 13. *Een t'zamenluidende maatzang.* Vocis. Cic. S. R. 46. *'t Geluid der stem.*

Cantus. Tib. 1. 9. 19. Ovid. M. 7. 231. *Toverzang, toverlied, betovering, bezweering, tovervaers.*

CANU.

CĀNŪS, ă, ŭm. Plaut. B. 5. 1. 15. *Wit, grys; wit*, of *grys geworden*, van dingen en persoonen spreekende.

† Cana fides. Virg. Æ. 1. 296. *d'Oude trouw, d'oude oprechtigheit*, of *eenvoudigheit.* Veritas. Varr. by Non. 4. 25. *De zuivere, oprechte*, of *eenvoudige waarheit.*

† Canus. Virg. G. 1. 43. Hor. S. 2. 5. 41. *Wit, gewit, met sneeuw*, of *rym bedekt.*

(CĀNŪSĬNĀTŪS, ă, ŭm. Suet. N. 30. 10. Mart. 9. 23. 9. *Die een ros kleed draagt*, de wol te Kanusien gevallen was ros van verwe, en in groote achtinge. Zie Plin. H. 8. 48.

CĀNŪSĬNŪS, ă, ŭm. Hor. S. 10. 30. *Kanusier, die van Kanusien is.*

CĀNŪSĬŪM, ĭī, n. Plin. H. 3. 11. *Kanusien.* Een stad in Apulien, nu *Kanoso* genaamt, van Diomedes gebouwt. Hor. S. 1. 5. 92. Strab. 6. 196. aan de rivier Aufidus. Mela. 2. 4. Strab. 6. 195.)

CAPA.

CĂPĀCĬTĀS, ātis. f. Colum. 12. 43. *Grootheit, begrijp, grootte, ruimte*, van een plaats, vat, enz. spreekende.

Capacitas animi. Cic. T. Q. 1 25. *Bequaamheit, vatbaarheit, uitstrekking van 't verstand.*

CĂPAX, acis. omn. gen. Plin. H. 10. 33. Hor O. 2. 7. 2. *Bequaam, ruim, groot, breet, wijt, om iets te bevatten.* De compar. Capacior staat by Hor. Ep. 9. 20. en de superl. Capacissimus by Liv. 9. 16.

Villa usibus capax. Plin. E. 2. 17. 4. *Een zeer bequaam landhuis, een landhuis daar fraaye vertrekken aan zijn.*

Capax populi locus. Ovid. Art. 1. 136. *Een plaats daar veel volks in kan, of die veel volks kan bevatten.*

Calix capax ad sextarios tres. Plin. H. 37. 2. *Een beker van drie pinten.*

† Ripa capax. Ovid. Am. 3. 6. 19. *Een hooge strand, kust, of oever.*

* Capax. Cic. Or. 29. *Bequaam, kloek, ervaren, gauw, snedig, schrander, vatbaar.*

Capax ad præcepta animus. Ovid. M. 8. 243. of, Capax discendi præcepta. Paterc. 2. 29. 5. *Een zeer leerzaam, of vatbaar verstand.*

Capax invidiæ. Senec. Tr. 3. 479. *Iets dat zeer benijd word, of dat nijdigheit onderworpen is.* Scelerum. Sen. Th. 1. 159. Oed. 5. 390. H. Oet. 4. 148. *Bequaam tot een schelmstuk, of om een schelmstuk te begaan.* Fortunæ in quam alitur. Paterc. 2. 93. 2. *Bequaam tot den staat, of waerdig het geluk waar toe hy opgevoedt word.*

Galba omnium consensu capax fuit Imperii, nisi imperasset. Tac. H. 1. 49. 6. *Al de waereld stemt toe dat Galba bequaam was tot de regeering van 't Rijk, indien hy geen Keizer geweest ware.*

Capacissimus omnis secreti. Plin. E. 1. 12. 7. *Bequaam tot allerlei geheimen, dien de grootste geheimen mogen vertrouwt worden.*

Vir amicitiæ usque in intimam familiaritatem capax. Plin. E. 2. 13. 10. *Een man tot de innigste vriendschap bequaam.*

CAPE.

CĂPĒDO, inis. f. Cic. Par. 1. *Een groot vat, of groote kan,* die d'Ouden in d'Offerhanden gebruikten.

CĂPĒDUNCŬLĂ, æ. f. Cic. N. D. 3. 17. *Een kannetje, een kleine kan, of klein vat met twee ooren,* dat men in d'Offerhanden gebruikte.

CĂPELLĂ, æ. f. Virg. E. 4. 21. Colum. 7. 6. *Een geit, een jonge geit, of geitje.*

Capella. Plin. H. 18. 31. *De kleine geit;* een Gesternte.

CĂPĔR, pri. m. Virg. E. 7. 7. Mart. 3. 24. 14. *Een bok.*

Caper. Catull. 69. 6. *Bokkelucht. Bokslucht, stank der oxelen.*

CĂPĔRO, as, āre. *Rimpelen, fronssen, vol rimpels trekken, gerimpelt zijn.*

Quid caperat illi frons severitudine? Plaut. E. 5. 1. 3. *Waarom stet hij zoo droevig, en trekt het voorhoofd vol rimpels?*

CĂPĔRĀTUS, ā, ūm. Frons caperata. Varr. L. L. 6. 6. *Een gefronst, of gerimpelt voorhoofd.*

CĂPESSO, is, ivi, itum, erĕ. acc. *Iets neemen, aanvatten, aangrijpen, opneemen, met de hand, of vuist grypen.*

* Capessere arma. Virg. Æ. 3. 234. Liv. 4. 53. *De wapenen opneemen, of opvatten; tot de wapenen loopen.* Bellum. Liv. 26. 25. *Den oorlog aanvangen.* Pugnam. Liv. 2. 6. *'t Gevecht beginnen.* Fugam. Liv. 1. 25. Justin. 6. 3. 11. *De vlucht neemen.* Cursum ad aliquem. Plaut. Capt. 4. 1. 9. *Naar iemant toeloopen.* Jussa. Virg. Æ. 1. 81. of, Imperia alicujus. Plaut. Trin. 2. 2. 19. *Iemant gehoorzaamen, iemants beveelen nakoomen.*

Capessere se domum. Plaut. Am. 1. 1. 106 *Naar huis gaan, zich naar huis begeeven.*

Quam magis te in altum capessis, tam æstus te in portum refert. Plaut. As. 1. 3. 6. *Hoe gij dieper in zee zeilt, hoe u de stroom meer naar de kust drijft.*

Capessere Rempublicam. Cic. *bij* August. C. D. 2. 10. Sall. B. C. 52. *Den Staat regeeren, of bestieren, 't bewint van den Staat hebben.* Solemnia regni. Tac. An. 6. 42. 5. *Zich de Koningklijke eerteekenen aanmatigen.* Partem belli. Liv. 31. 18. *Deel in een oorlog neemen.* Partem curarum. Tac. An. 12. 25. 2. *De zorgen met een ander verdeelen.* Matrimonium. Gell. 1. 6. *Zich in 't huwelijk, of in den huwelijken staat begeeven.*

Capessere inimicitias. Tac. An. 5. 11. 1. *Zich den haat op den hals haalen, of zich vijanden maaken.*

Capessere recta. Hor. S. 2. 7. 7. *Den goeden weg verkiezen, het deugdenpad opslaan; een deugdzaam leven leiden.*

CAPI.

CĂPĪDŬLŬM, i. n. Festus. *Zekere muts, of zeker hoofddekzel der Ouden.*

CĂPILLĀCĔŬS, ă, ūm. Plin. H. 12. 25. *Haairig, ruig, vol haair, met haair bewassen.*

Capillaceus. Plin. H. 13. 25. *Vezelachtig, vol vezelen.*

CĂPILLĀMENTŬM, i. n. Plin. H. 21. 6. *Het haair, of haar, het hoofdhaair.*

Capillamentum. Suet. C. 11. 1. *Haairbosch, pruik, vreemd, of geleent haair.* Zie onze aanteekening.

CĂPILLĀMENTĂ, ōrūm. plur. n. Plin. H. 19. 2. *De vezels van een wortel.*

Capillamentum crystalli. Plin. H. 37. 2. *De vlakken, of stippels in 't kryfal.*

CĂPILLĀRĔ, is. n. Mart. 3. 82. 28. *Een wrong, of kap om 't haair om te leggen.* De meeste Uitleggers zeggen dat het, *een zalve is, waar meede men 't haair wreef.*

CĂPILLĀRIS, is. m. & f. rĕ, is. n. Festus. Plin. H. 16. 44. Arbor capillaris, of, capillata. *Zekere boom te Rome, daar de Vestaalen 't haair aan vastmaakten,* voor dat ze zich den Goden toewyden.

CĂPILLĀTUS, ă, ūm. *Vezelig, vezelachtig, dat veel vezels heeft.*

Capillata folia. Plin. H. 16. 24. *Vezelachtige bladeren.*

(Capillatus. Cic. Rull. 2. 22. *Die haairig is, die veel haair heeft.* De compar. Capillatior staat by Cic. Rull. 2. 5.)

CĂPILLĬTĬŬM, ii. n. Apul. M. 2. 115. *'t Haair, 't haar, 't hoofdhaair.*

CĂPILLŎR, āris, ātŭs sum, ārī. Plin. H. 37. 11. *Haairig zijn, haair hebben,* 't is ook *vezelachtig zyn, vezels hebben.*

(CĂPILLŬLŬS, i. m. Corn. Gall. carm. Lyr. 5. *Een haairtje.*)

CĂPILLUS, i. m. of, Capilli, ōrūm. plur. m. *'t Haair van 't hoofd, 't hoofdhaair.*

Capillus incomtus. Ovid. M. 9. 790. horrens. Plin. E. 7. 27. horridus. Cic. Sext. 8. neglectus. Ovid. M. 2. 414. incultus. Ovid. Her. 9. 125. *Ongekemt, verwart, slordig haair.* Compositus. Cic. S. R. 46. Plaut. Most. 1. 3. 97. Comtus. Cic. Pis. 11. *Glad gekemt haair.*

Capillos ornare. Ovid. Am. 2. 7. 23. pectere. Ovid. Art. 1. 367. comere. Ovid. Am. 2. 8. 2. *Zijn haair kemmen, krullen, uitkemmen.*

Capillus. Cic. Off. 2. 7. *De baard, 't haair van den baard.*

Capillus. Gell. 12. 1. *'t Haair van beesten. Beestenhaair, scheerhaair, scheerwol.*

Argilla cum capillo subacta. Vitruv. 5. 10. *Zavelaarde met scheerhaair gemengt.*

CĂPĬO, ĭs, cēpi, căptŭm, căpĕrĕ. acc. *Iets aanvatten, aantasten, aangrypen, iets neemen,* of *wechneemen.*

Capere aliquid manu. Virg. Æ. 2. 717. In manum. Plaut. Au. 1. 1. 9. *Iets met de hand vatten,* of *in de hand neemen.*

Capere radicem. Plin. H. 17. 17. *Wortelen, wortel schieten.* Robur. Plin. H. 17. 17. *Kracht krijgen.* Vitium. Colum. 3. 18. *Verrotten, bederven.* Rimam. Plin. H. 16. 40. *Splijten, klieven, opbarsten, gekloofd worden.* Somnum. Cic. T. Q. 4. 19. *Inslaap raaken.*

Cepi ex tuis literis duplicem fructum. Cic. F. 10. 5. *Ik heb tweederlei voordeel uit uwe brieven gehaalt.*

Magna me capiebat voluptas, quod, &c. Quintil. D. 13. *Ik gevoelde een groote vreugd,* of *blijdschap, dat, enz.*

Desiderium Athenarum te capit. Ter. Hec. 1. 2. 12. *Gij treurt om Athene,* of *gy haakt naar Athene. Gy zijt begaan om Athene.*

Cepit quosdam religio. Liv. 23. 27. *Zommige hebben schroom gehad,* of *zyn beschroomt geweest.*

Capit eum satietas hominum, negotiorum odium. Ter. E. 3. 1. 14. *Hy word het gewoel van de menschen en de bezigheden moede; hy krygt een afkeer van den zwier en 't gewoel der menschen.*

Eum satias amoris in uxore cepit. Liv. 30. 3. *Hij krygt een weerzin in zijn vrouw.*

Ut animum ejus cura sacrorum cepit. Liv. 27. 8. *Zoo dra hy 't bewint der heilige dingen aangevaerd hadde.*

Ceperat eum ex fama rerum gestarum admiratio viri. Liv. 28. 35. *Hy had een hoogachting voor dien man gekreegen door 't gerucht van zyne groote daaden.*

Nondum hæc legio magnam virtutis ceperat opinionem. Cæs. B. G. 8. 8. 3. *Dat legioen, of die keurbende wierd noch niet voor zeer dapper gehouden,* of *had noch d'achting niet van heel dapper te zijn.*

Capio aliquam voluptatem, quod hac voluptate non capiar. Plin. E. 9. 6. 3. *Ik gevoel eenig vermaak dat hier in geen vermaak op mij vat heeft, of mij vermaakt; of dat ik op dit vermaak niet gezet, of verslingert ben.*

Rebus iisis capitur hæc ætas. Cic. Clu. 5. *Luiden van deeze jaaren worden door deeze dingen vermaakt, verlokt,* of *verstrikt.*

Capi aliquo. Ovid. Her. 4. 64. *Door iemant verstrikt, op iemant verliefd,* of *verslingert zijn.*

Captus est. Ter. An. 1. 1. 55. *Hij is in 't net, hy is geknipt,* of *gevangen, hy is 'er aan vast,* van iemant spreekende die verliefd word.

Capi assentatione. Cic. Am. 26. *Geerne vleyeryen hooren.* Muneribus. Tib. 1. 10. 11. *Zich door geschenken laaten omzetten.* Specie. Quintil. I. O. 2. 5. *Zich door den schijn laaten bedriegen.*

Pictura me capit. Hor. A. P. 362. *Ik heb groote zin in de schilderkonst.*

Turbam ædes non capiunt. Ter. H. 2. 3. 13. *Het huis kan zulk een groote schaare,* of *menigte volks niet houden,* of *niet vatten.*

Una domo capi non possunt. Cic. Off. 1. 17. *Zij konnen in 't zelve huis niet woonen.*

Amentiam ejus non capiebat civitas. Cic. Mil. 32. *De stad kon de dwaasheit van deezen mensch niet dulden,* of *niet verdraagen.*

Tantam celeritatem capere tam grave agmen non poterat. Curt. 3. 7. 1. *Zoo een zwaar leger kon zulk een spoed niet maaken.*

Ex iis prædiis bina talenta capiebat. Ter. Ph. 5. 3. 7. *Hij trok twee talenten van zyne landeryen; zyne landeryen bragten hem twee talenten op.*

Capere aliquem bello. Cic. F. 5. 10. *Iemant tot een krygsgevangene maaken,* of *in den oorlog gevangen neemen.*

Capere animum patrium & virtutes. Cic. A. 3. 11. *De kloekmoedigheit en dapperheit van zynen vader toonen,* of *doen blyken.*

Conjecturam capere de re aliqua. Cic. Mur. 4. of ex re aliqua. Cæs. B. G. 7. 35. 4. *Ergens een gissing uit maaken,* of *ergens iets uit voorgissen.*

Sibi consilium capere. Cæs. B. C. 2. 20. 3. *In zijn zaaken voorzien, overleggen wat tot zijn welstant,* of *zekerheit te doen is.* Consilium pro re & pro tempore capere. Cæs. B. G. 5. 8. 1. *Een raadslag naar den tijd en de zaaken neemen.* Exemplum de aliquo. Ter. An. 4. 1. 27. *Iemant tot een voorbeeld stellen.*

Capere lumina a' meridie. Vitruv. 1. 4. *Licht uit het zuiden scheppen; vensters naar het zuiden maaken,* van een huis spreekende.

Capere invidiam apud aliquos ex largitione. Liv. 5. 20. *Zich vyanden door zyne mildadigheden maaken. Door zyne mildadigheden zich den haat,* of *'t misnoegen van zommigen op den hals haalen.*

Si capiendos mihi sciam esse inimicos omnes homines. Ter. An. 4. 2. 12. *Indien ik wist, dat de gansche waereld tegens mij zou opstaan,* of *dat alle menschen mij zouden vyandig worden.*

Altero oculo capitur. Liv. 22. 2. *Zijn een oog gaat uit, hy verliest zijn eene oog.* Ik zoude echter in 't Latijn, iemant een oog uitsteeken, niet willen uitdrukken met Oculo aliquem capere.

Capere aliquem judicem. Plaut. Merc. 4. 3. 34. of Arbitrum de re aliqua. Ter. H. 3. 1. 94. *Iemant ergens tot rechter, tot goedeman,* of *scheidsman over neemen,* of *stellen.*

Capere urbem scalis. Liv. 4. 47. 6. 9. *Een stad door beladdering winnen,* of *vermagtigen.*

Capere insulam. Cæs. B. G. 4. 26. 5. *Aan een eiland aankoomen, aanlanden,* of *voet aan land zetten.* Locum. Cæs. B. G. 3. 23. 6. *Een post inneemen,* of *bezetten.* Altitudines. Liv. 27. 18. *Zich op een hoogte legeren.*

Gallia initium capit a Rhodano. Cæs. B. G. 1. 2. 5. *Vrankryk word door de Rhone bepaalt,* aan de kant van Italien.

Capere Magistratum. Cic. L. L. 3. 3. *Een ampt,* of *bediening aanvaerden.*

Provinciam cepisti duram. Ter. Ph. 1. 2. 23. *Gy hebt een zwaare last,* of *een zwaar ampt op u genomen.*

Eas res mens aut cogitatio cujusquam capere non potest. Cic. Marc. 2. *Niemant kan die dingen begrypen, vatten, noch verzinnen.*

(Capere. *Kiezen, verkiezen, aanneemen, aanstellen.*

Quum illum generum cepimus. Ter. Hec. 4. 1. 22. *Als wij hem tot een schoonzoon verkoren,* of *aangenomen hebben.*

Capere virginem Vestalem. Suet. A. 31. 3. Tac. An. 15. 22. 3. *Een meisjen tot een Vestaal,* of *Non verkiezen,* of *aanstellen,* om dat de Hoogepriester het by de hand greep, en van den vader, in wiens magt het was, als of het in den oorlog gevangen was genoomen, wechgeleit wierd. Zie Gell. 1. 12.

Capere. *Houden, bevatten, daar in konnen,* van een maat, kruik, vat, enz. spreekende.

Capit quadrantal. Plaut. Curc. 1. 2. 15. *Daar konnen achtenveertig pinten in; zij houd achtenveertig pinten; zij kan achtenveertig pinten zuipen.*

Capere collegium. *Een vergadering om raat aanspreeken,* of *vraagen,* of *aanstellen om te vraagen.*

Captum sit collegium augurum. Plaut. Men. 1. 2. 14. *Gij zoud niet veiliger den wigchelaaren daar naar vraa-*

vraagen, *de wigchelaars daar over gevraagt zijnde*, *zouden 't u niet beter zeggen.*

Capere. *Overtuigen.* Zoo gebruiken de Grieken hun ἁλίσκειν, als ons Mur. V. L. 10, 13. en Vechn. Hellen. 2, 2. leeren.

Tu si me impudicitiæ captas, capere non potes. Plaut. Am. 2. 2. 189. *Zoo gij my van overspel wilde overtuigen, gy zoud niet konnen.*

CĂPIS, ĭdis. f. Festus. Liv. 10. 7. *Een drinkbeker*, *of kroes*, met twee ooren, *of twee handvatzels.*

CĂPISTERIUM, ii. n. Colum. 2. 9. *Een zeef*, of *zeeve*.

CĂPISTRATUS, ă, ŭm. Capistratæ tigres. Ovid. Her. 2. 80. *Gemuilbande tygers.*

CĂPISTRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Boves fiscellis capistrari oportet. Plin. H. 18. 19. *Men moet d'ossen muilbanden.*

(Ad quod jumenta capistrantur. Colum. 6. 19. *Waar aan de paerden met halsters gebonden worden.*)

CĂPISTRŬM, i. n. Virg. G. 3. 188. Varr. R. R. 2. 6. *Een muilband, een halster.*

* Capistrum. Colum. 4. 20. *Een teen, rijsje, rottingje*, of *wisch* daar men de wijngaarden meê aan de staketzelen bindt. Cato R. R. 12. gebruikt het ook om *den band*, of *'t bandvatzel* uit te drukken, om de balken van een wijnpers op en neêr te trekken.

† Maritale capistrum. Juv. 6. 43. *De band des huwelijks.* Dit is een schimpwoord.

‡ CĂPITAL, ālĭs. n. Plaut. Merc. 3. 4. 26. *Een halszaak, een doodwaardige misdaad.* Festus zegt dat 'er Facinus onder verstaan word.

Capital. Festus. Varr. L. L. 4. 29. *Een hoofdband*, of *haairband*, waar meede d'Ouden hun haair opbonden in d'offerhanden.

CĂPITĀLIS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. *Doodwaerdig*, *doodschuldig*, van een misdaad spreekende. De compar. Capitalior staat bij Cic. Off. 1. 13.

Capitale est. Cic. I. R. 2. 31. *'t Is een heiligschending*, *'t is een groote misdaad.*

In sella regia resedisse tibi capitale foret. Front. St. 4. 6. 3. *Het zou een halszaak zyn, zoo gij op den rykszetel waart gaan zitten*, of *zoo gij op den Koningklyken throon gezeten had.*

Pœna capitalis. *Een halsstraf.* De Rechtsgeleerden zeggen dat 'er driederlei zijn: door d'eerste verloor men 't leven; door de tweede wierd men tot de mijnen verwezen, als een slaaf de vrijheit verliezende: en door de derde verloor men 't burgerrecht. Zie Callistr. Dig. 48. 19. 28. en Modestin. Dig. 50. 16. 103.

Periculum capitale. Plaut. Trin. 4. 3. 81. *Een doodsgevaar*, of *levensgevaar*, *een zeer groot gevaar.*

Odium capitale. Cic. Am. 1. *Een doodelyken*, of *onverzoenelyken haat.*

Judicium. Paull. Dig. 48. 1. 1. *Een halsvonnis*, *een vonnis des doods*, of *van 't verliezen der vryheit.*

Adversarius capitalis. Cic. Fin. 4. 12. *Een doodvijand*, of *onverzoenelyken vyand.* Morbus. Gell. 16. 13. *Een doodelyke ziekte.*

Capitalis reditus. Cic. A. 4. 1. *Een zeer rampspoedige*, of *ongelukkige wegreize.*

Capitale ingenium. Ovid. F. 3. 839. *Een heel gauw*, *schrander*, *snedig*, *spitsvinnig*, *ongemeen*, of *doorluchtig verstand.*

Capitales Triumviri. Cic. F. 7. 13. *Halsrechters*, *Rechters over halszaaken.*

Scriptor capitalis. Cic. Fr. 2. 13. *Een kort*, of *beknopt Geschichtschrijver.*

Capitalis locus. Festus. *Een heilige plaats*, *waar van d'ontheiliging*, *een doodwaerdige misdaad is.* Zie ook Scaliger over Festus.

CĂPITĀLITĔR. Adv. *Doodwaerdig*, *doodwaerdiglijk*, *dat de dood*, of *den hals verdient.*

Capitaliter aliquem apud Judices lacessere. Plin. E. 1. 5. 4. *Iemant voor de rechteren wegens een halszaak*, of *doodwaerdige misdaad beschuldigen.*

(CĂPĬTĀTĬO, ōnĭs. f. Arcad. Charis. Dig. 50. 4. 18. §. 29. *Hoofdgeld*, *hoofdschatting.*)

CĂPĬTĀTUS, ă, ŭm. Plin. H. 21. 6. *Gesloten. gekropt*, van kool, knopflaat, enz. spreekende, *dat een bol heeft*, van ajuin, knoplook, prei, enz. spreekende.

Capitatus clavus. Varr. R. R. 2. 6. *Een spijker*, of *nagel met een hoofd.*

Capitata vinea. Colum. 5. 5. *Een wijngaard met een dikke stam.*

CĂPITELLŬM, i. n. Plin. H. 24. 19. *Een knopje*, van de topjes der takken spreekende.

Capitellum. *Een dekstuk*, of *dektegel van een zuil.*

Buxea populeis aptans capitella columnis. Coripp. 4. *Voegende busboome dekstukken op popelsere zuilen.*

(CĂPĬTIUM, ii. n. Tele Ulpianus op onder *de vrouwe kleederen*, Dig. 34. 2. 23. §. 2. Nonius 14. 37. noemt het capitis tegumentum, *een vrouwe sluyer.* Maar Varro L. L. 4. 30. met wien wij het houden, wil, dat ze de borst daar meede bedekt hebben. Zijne woorden zijn deeze, Capitium ab eo, quod capit pectus, id est, ut antiqui dicebant, indutu comprehendit. Hier koomt bij, dat Laberius het bij Gell. 16. 7. noemt capitium tunicæ pictacium; *een gestikt borstdekzel in den rok.* Ja wat meer is, Varro de vit. P. R. met wien zich Nonius behelpt, spreekt niet van 't hoofd, maar van de borst, die hij zegt dat ze ontbloot hadden, om dat ze geen capitia hadden. Dus luiden Varroos woorden: Pectore & lacertis erant apertis, nec capitia habebant.)

CĂPITO, ōnĭs. m. Cic. N. D. 1. 29. *Een dikhoofd*, of *dikkop. Een die een groot hoofd heeft.*

Capito. Plaut. P. 1. 2. 8. *Hoofdig*, *koppig*, *stijfzinnig*, *stijfhoofdig*, *stijfkoppig*. *eigenzinnig*, *halsstarrig.*

Capito. Cato R. R. 159. *Zekere visch.*

(CĂPĬTŌLĪNŬS, ă, ŭm. *Kapitolijnsch. Dat op 't Kapitool is*, of *tot het Kapitool behoort.*

Jupiter Capitolinus. Cic. Dom. 57. *De Kapitolijnsche Jupiter*; dat is, *Jupiter*, *die op 't Kapitool een tempel heeft*, *en daar in gediend word.*

Ludi Capitolini. Liv. 5. 50. *Spelen ingesteld ter eeren van den Kapitolijnschen Jupiter*, om dat hij 't Kapitool beschermt had, als de Franschen het belegert hadden.

Exercitus Capitolinus. Liv. 5. 48. *Een leger van 't Kapitool*, *dat op 't Kapitool lege*, *dat op 't Kapitool garnizoen hond.*)

CĂPĬTŌLĬŬM, ii. n. Cic. A. Q. 4. 45. Virg. Æ. 9. 448. *'t Kapitool*, *'t Roomsch Kapitool*, een vesting van 't oude Rome, op den Saturnusberg gebouwt. Dus genaamt vermids men in 't uitgraaven zijner grondvesten een menschenhoofd vond. (Zie hier van Arnob. 6. 194.)

CĂPĬTŬLĀTĪM. Adv. *By hoofdstukken*, *bij leden*, of *lidverdelingen*, *kortelijk*, *in 't korte.* Plin. d'Oude H. 2. 12. (de jonge zegt het E. 6. 22. 2. in 't Griekseh, κατὰ κεφάλαια.)

CĂPĬTŬLĀTUS, ă, ŭm. *Dat een klein hoofd*, *een kleine knoop*, of *dik eind heeft.*

Costæ leviter capitulatæ. Cels. 8. 1. *Ribben met een kleine knoop aan 't end.*

CĂPĬTŬLŬM, i. n. Plaut. Curc. 2. 3. 14. *Een hoofdje*, of *kopje*, *een klein hoofd.*

* O lepidissimum capitulum! Ter. E. 3. 3. 25. *O het aardig klein kopje*; *het geestig mannetje!*

Capitulum sarmenti. Colum. 3. 17. *De knop*, of *tip van een wyngaardrank.* Capitulum mali Punici. Cels. 5. 20. *Een korl*, of *kern van een granaatappel.* Columnæ. Varr. R. R. 3. 5. Vitruv. 4. 1. *'t Kapiteel, de dektegel*, of *het dekstuk van een zuil.*

Ca-

Capitulum libri. Cic. L. L. 1. 7. *'t Hoofdstuk van een boek.* In de beste afdrukzels leest men Caput, dat men gebruiken moet.

CAPN.

CĀPNIĀS, æ. m. Plin. H. 27. 9. *Zekere bruine, en als berookte jaspis.*

CĀPNĪTIS, idis. m. Plin. H. 34. 10. *Zekere kalamijnsteen*, fijne stof van 't koper, dat aan den smeltoven gaat vast zitten.

CĀPNŌS, i. f. Plin. H. 25. 13. Κάπνος. *Grijzekouw, duivekervel*, zeker gewas.

CAPO.

CĀPO, ōnis. m. Mart. 13. 63. *Een kapoen; een gelubden*, of *gesneden haan.*

CAPP.

CĀPPĂDŎCIĂ, æ. f. Plin. H. 6. 3. *Kappadociën*, een landschap van Aziën, nabij de Pontus Euxinus.

(CĀPPĂDŎCIUS, ă, um. *Kappadocisch, dat in Kappadociën is, dat in Kappadociën bewerkt word.*

Gemma Cappadocia. Plin. H. 37. 10. *Een Kappadocisch gesteente*, dat in Kappadociën bewerkt, *of* opgemaakt word.

CĀPPĂDŎCŬS, ă, ŭm. *Kappadocisch, dat tot Kappadociën behoort, dat van Kappadociën is.*

Gens Cappadoca. Colum. 10. 184. *'t Volk van Kappadociën, de Kappadociers.*

Lactuca Cappadoca. Plin. H. 19. 8. *Kappadocische latouw*, of *die van die in Kappadociën is.*)

CĀPPĂDŎX, ŏcis. m. Cic. post. red. in sen. 6. *Kappadociër, een die van Kappadociën is.*

(CĀPPĂDŎX, ŏcis, m. Plin. H 6. 3. *Een rivier in Kappadociën*, van welke het landschap den naam gekregen heeft.)

CĀPPĂR. Cels. 4. 9. *en* capparis. Mart. 3. 77. 5. *Kappers*, zekere vrucht.

CĀPPĂRIS. Plin. H. 13. 23. Colum. 11. 3: 10. 118. *Kapper*, zeker gewas.

CAPR.

CAPRĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 50. *Een geit.* Zeker dier.

* Olida capra. Hor. E. 1. 5. 29. *Bokkelucht, vieze lucht*, of *stank der oxelen.*

Capra. Hor. O. 3. 7. 6. *De geit*, zeker hemelsteen.

CAPRĀRIUS, ii. m. Colum. 3. 10. Varr. R. R. 2. 3. *Geiteharder, geitehoeder.*

CAPREĂ, æ. f. Hor. O. 1. 33. 8: 3. 15. 12. *Een steengeitje, een wilde geit.*

Caprea vineæ. Varr. R. R. 1. 31. *Wijngaardrank waar uit de teere lootjes spruiten*, die om de latten krullen.

CAPRĒÆ, ārŭm. plur. f. Tac. An. 4. 67. 1. Suet. A. 72. 6. *Kapri*, een Eiland dichte bij Napels. Zie onze aantekeninge over Suetonius.

CAPREŎLUS, i. m Colum. 9. 1. Virg. E. 2. 41. *Een geitje*, of *wilde geit.*

* Capreolus. Varr. R. R. 1. 31. *Wijngaardlot, wijngaardscheut, een lot, rank, spruit, takje*, of *scheut, van eenig gewas*, waar meede het om iets anders vastkrult. A capiendo capreolus dictus.

Capreoli. Cæs. B. C. 2. 10. 3. Vitruv. 4. 2: 10. 15. *De kruisbanden, waar op de sparren van 't dak leggen.*

Capreolus. Colum. 11. 3. *Een griep*, een tweetandig werktuig daar men d'aarde meê omhaalt.

CAPRICŎRNUS, i. m. Cic. Arat. 59. *De steenbok*, zeker hemelsteken.

CAPRIFICĀTIO, ōnis. f. Plin. H. 17. 27: 15. 19. *Queking der vijgeboomen*, of *de rijpmaking der vijgen.*

(CAPRĬFĬCIĀLIS, is. m. *en* f. lĕ. is, n. Caprificialis dies. Plin. H. 9. 15. *De zevende July*, zoo genaamt, om dat de meisjens op dien dag aan Juno Caprotina, onder een wilden vijgeboom, offerden. Zoo leezen Dalechampius en Gronovius. Maar Harduinus wil dat men lezen zal Signum dedere initium caprifici: alii diem, &c. Van de zaak zelf zie Macrob. S. 1. 11.

CAPRĬFICO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 16. 27. *Vijgeboomen queeken.*

CAPRĬFĪCUS, i. m. Ter. Ad. 4. 2. 38. Hor. Ep. 5. 17. *Een wilde vijgeboom.*

CAPRIGĔNŬS, ă, ŭm. Plaut. E. 1. 1. 16. *Van een geit geworpen.*

CAPRĪLĔ, is. n. Varr. R. R. 2. 3. Colum. 7. 6. Vitruv. 6. 9. *Geitestal, geitekooi.*

CAPRIMŪLGŬS, i. m. Catull. 22. 10. *Geitemelker, een die de geiten melkt.*

Caprimulgus. Plin. H. 10. 40. *Een geitemelker.* Zekere nachtvogel die 's avonds in de stallen vliegt, en de geiten zuigt.

CAPRĪNUS, ă, ŭm. Cic. N. D. 1. 29. Hor. E. 1. 18. 15. *Boks, bokke*, of *geite, dat van een bok*, of *geit is.*

Caprinus grex. Liv. 22. 10. *Een kudde geiten.*

CAPRIPES, ĕdis. omn. gen. Prop. 3. 15. 34. *Met geitevoeten, die geitevoeten heeft.*

CAPRŌNÆ, ārŭm. plur. f. Apul. Fl. 342. *Het voorhaair, 't haair dat op 't voorhoofd hangt*, 't is ook de bles *van een paerd.* Lucil. bij Non. 1. 81. Festus.

CAPRŪNCULŬM, i. n. Festus. *Zeker aarde vat.* Dus genaamt, vermids het gelijk Vossius Lex. Etijm. gist, eenige gelijkenis naar een bok hadde. Of misschien, als de zelve Vossius vermoed, moet men leezen, Capunculum, afgeleid van Capis.

CAPS.

CĀPSĂ, æ. f. Hor. E. 2. 268. Cic. Div. 16. *Een kasje, kisje, bakje*, of *koffertje.*

Capsa Hor. S. 1. 10. 63. *Een lessenaar*, of *laade*, waar op, *of* waar in men een boek legt.

CĀPSARIUS, ii. m. Suet. N. 36. 7. *Een knecht die zijn Heer in de school volgt*, en zijne boeken, in een kisje gesloten, nadraagt.

Capsarius. Paull. Dig. 1. 15. 3. §. 5. *Een kleederbewaarder*, van de geenen die in de badstoven baadden.

Patern. Dig. 50. 6. 6. noemt ook met deezen naam, *Een koffermaker*, of *kistemaker.*

(CAPSELLĂ, æ. f. Ulp. Dig. 33. 7. 12. §. 1. *Een kasje, een kisje.*)

CĀPSĪS, voor Cape si vis. Cic. Or. 45. *Neem zoo gij wilt.* Festus zegt ook dat men Capsit, voor Ceperit gebruikte. (En zoo meent Turneb. Adv. 8. 3. dat het ook bij Cicero veel meer een oud præteritum zijn moeste, niet alleen om dat Catull. 44. 19. en Accius bij Cic. Off. 3. 26. zoo dit woord maar ook Cic. L. L. 2. 9. zelf rapserit voor rapuerit gebruikt heeft. En Quintil. I. O. 1. 5. ontkent met ronde woorden, dat in de Latijnse taal een woord uit drie woorden zoude konnen gemaakt worden.)

CĀPSŬLĂ, æ. f. Catull. 68. 18. *Een kasje, kisje, bakje, koffertje, laadje.*

(De capsula toti. Sen. E. 115. *Zoo net of ze uit een koffertje quamen.*)

CĀPSŬS, i. m. Capsus rhedæ. Vitruv. 10. 14. *De bak van een koets.*

CAPT.

CĀPTĀTIO, ōnis. f. Plin. H. 14. 1. *Navorsing, onderzoek, naspeuring, nazoeking, zorge en vlijt om iets op te speuren.*

Captatio verborum. Cic. P. O. 23. *Woordzifting, woordzifting, nauwe uitpluizing der woorden.*

Captatio testamenti. Plin. H. 20. 14. *De listen en streeken die iemant aanwend om een erfmaking*, of *uiterste wil tot zijn voordeel te krijgen.*

CAPTĀTŎR, ōris. m. *Zoeker, bejager van iets; een die ergens op uit is*, of *naar staat; een die iets poogt*

poogt te verkrijgen.
Captator auræ popularis. Liv. 3. 33. *Bejager*, of *zoeker van 's volks gunst.*
Captator. Juv. 10. 202. *Een die iemants vriendschap zoekt om zijn erfgenaam te worden.*
(CAPTĀTŌRIUS, ă, ūm. Paull. Dig. 28. 5. 71. *Dat aangeleit word om van iemant tot erfgenaam verklaart te worden. Waar in men naar iemants erfenis staat.*
CĀPTATRĪX, icis, f. Apul. Phil. Mor. 16. *Bejaagster, zoekster, een vrouw die iets poogt te verkrygen.*)
CĀPTIO, ōnis. f. Plaut. E. 5. 2. 36. *Bedrog, loosheit, list, arglistigheit, verstrikking.*
* Captio in verbis. Cic. Cl. 53. *Een dubbelzinnigheit*, of *twyfelzinnigheit* in de woorden, waar door men zich misgrijpt, bij voorbeeld, in den zin van een uiterste wil.
Captiones dialecticæ. Cic. F. 2. 6. *De drogredenen, bedriegredenen*, of *spitsvinnigheden der redenkonst.*
Induitis vos in captiones, quas nunquam explicabitis. Cic. D. 2. 17. *Gy verwart u zelven in strikken waar uit gy u nooit zult konnen redden.*
(Captio. *Schade, verlies.*
Mea est captio. Cic. Att. 5. 4. *Ik heb de schade.*
Inciderunt in captionem. Ulp. Dig. 4. 1. 1. *Zij hebben schade geleden.*)
CĀPTĬŌSĒ. Adv. *Bedrieglijk, looslyk, listiglijk, arglistelijk.*
Captiose interrogans. Cic. A. Q. 4. 29. *Een bedrieglyk vrager, een die vraagt om te vangen*, of *te verstrikken.*
CĀPTĬŌSŪS, ă, ūm. *Bedrieglijk, loos, listig, arglistig*, van dingen en persoonen spreekende. De compar. Captiosior staat bij Cic. Q. R. 17. en de superl. Captiosissimus bij Cic. A. Q. 4. 16.
Captiosa interrogatio. Cic. A. Q. 4. 15. *Een bedriegelyke*, of *verstrikkende vraage.*
Captiosa solvere. Cic. F. 1. 7. *Drogredenen*, of *bedriegredenen beantwoorden*, of *ontknoopen.*
Captiosus. *Nadeelig, schadelijk.*
Captiosum esse alicui. Cic. Cl. 52. *Voor iemant nadeelig*, of *schadelijk zijn.*
CĀPTĪVĬTĀS, ātis. f. Tac. An. 12. 51. 2. Plin. H. 8. 37. *Gevangkenis, dienstbaarheit, slaverny.*
CĀPTĬŬNCULĂ, æ. f. Cic. Att. 15. 7. *Een kleine loosheit, een valsche spitsvinnigheit.*
CĀPTĪVUS, ă, ūm. Cic. N. D. 3. 33. *Gevangen, slaaf, overheert, in den oorlog gevangen.*
Ex auro captivus Oceanus. Flor. 4. 2. 88. *d'Overheerde zee in gout vertoont*, of *gedreven.*
Captiva navis. Liv. 23. 39. *Een genomen schip.*
Captivus. Plin. H. 33. 1. Ovid. M. 13. 933. *Van den vijand genomen*, of *bekomen, den vijand ontweldigt.*
† Captiva vestis. Virg. Æ. 2. 765. *De kleederen van den vyand genomen.*
CĀPTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. *Iets vangen, grypen, met de hand vatten*, of *grypen.*
Captare pisces arundine. Ovid. M. 8. 217. *Visch met den angel vangen.* Feras laqueis Virg. G. 1. 139. *'t Wild in netten vangen.* Muscas. Suet. D. 3. 1. *Vliegen vangen.*
* Captare. *Iets zoeken, ergens naar staan*, of *naar dingen, poogen om iets te verkrygen.*
Captare benevolentiam alicujus. Cic. I. R. 1. 16. *Iemants gunst*, of *vriendschap zoeken.* Voluptatem ex aliqua re. Plin. E. 7. 7. 2. *Ergens vermaak in vinden*, of *in scheppen.*
Captare risus hominum famamque dicacis. Hor. S. 1. 4. 83. *Poogen om anderen aan 't lagchen te helpen en voor een aardig spotter te gaan.*
Captare occasionem. Cic. Ar. 25. *De gelegentheit zoeken*, of *waarneemen.* Temporum momenta. Suet. Fl. 21. 5. *Zyn tyd wel waarneemen om iets te doen.* Tempestates. Liv. 5. 6. *'t Schoon weêr waarneemen.*
Captare aëra. Virg. Æ. 3. 514. *De lucht scheppen.*
Captare naribus auras. Virg. G. 1. 376. Sen. H. 1. 40. *De neus in den wind steeken*, of *honden*, om de lucht van 't wild te rieken, van een hond spreekende.
Captare frigus. Virg. E. 1. 53. Auræ refrigerationem. Colum. 11. 1. *De koelte zoeken, zich verkoelen.* Umbras arborum. Colum. 11. 1. *Onder de schaduwe van een boom neder zitten*, of *rusten.* Fontium amœnitatem. Colum. 11. 1. *By een bron*, of *waterspong neêrzitten.*
Captare aliquem docte atque astute. Plaut. Most. 5. 1. 21. *Iemant looslyk, listiglyk*, of *behendiglijk poogen te bedriegen*, of *te verstrikken.*
Qua via captent te illi, eadem ipsos capi non est injurium. Ter. Hec. 1. 1. 16. *'t Is geen onrecht als men zommigen in de strikken vangt, die zy ons spannen willen.*
Captare aliquem. Mart. 9. 90. 1. *Iemants gunst door gedienstigheden en vleyeryen zoeken te winnen.*
Captare aliquem aliquo emolumento. Cic. I. R. 2. 50. *Iemant door beloofte van eenig voordeel inwinnen.*
Habet millies (nummum) tamen captat. Mart. 12. 10. 1. *Hy heeft honderd duizend rijksdaalders aan inkoomen, en echter arbeid hy noch dagelyks om meer.*
CĀPTŪRĂ, æ. f. *De vangst, het vangen van iets.*
Captura piscium. Plin. H. 19. 1. *De vischvangst.*
Captura. Plin. H. 10. 40. *De vangst, de prooi, de jagt.*
Captura. Sen. Cont. 6. *Dagloon, daghuur, dagelyksche winst van een ambachtsman; 't geen een bedelaar dagelyks krygt.*
Alitus sordidæ mercis capturis. Val. Max. 3. 4. 4. *In een koopmans staat opgevoedt.*
(Captura. *Hoereloon, hoerewinst; winst die de hoeren doen.*
Ex capturis prostitutarum exigebatur, quantum quæque uno concubitu mereret. Suet. C. 40. 5. *Van de hoerewinst*, of *'t hoereloon wierd zoo veel geeischt, als een iegelyk met eens bystaapen verdiende.*
Manus, quæ diis datura erat sacra, capturas tulit. Sen. Cont 1. *Met de hand, waar meede gy de Goden een offerhande zoud gedaan hebben, hebt gy hoereloon ontfangen.*)
CĀPTUS, ūs. m. *De vangst.* Papinian. Dig. 18. 1. 8. zegt, Captus piscium. *De vischvangst.*
Virtus in captu bonorum suorum tibi pondus examinandum relinquit. Val. Max. 3. 3. 7. ext. *De deugt laat u de keur harer goederen, en de vryheit om 'er zoo veel van te neemen als 't u behaagt.*
Captus. Ter. Ad. 3. 4. 34. *d'Aart, d'inborst, de bequaamheit van 't verstand.*
Græci prudentes, ut est captus hominum. Cic. T. Q. 2. 27. *De Grieken zijn loos en voorzichtig, naar den aart hunnes volks.*
CĀPTUS, ă, ūm. Cic. C. 3. 7. *Gevangen, genomen, gegreepen, verstrikt, ingenomen, gewonnen.*
Scalis captum oppidum. Liv. 8. 13. *Een stad door beladdering gewonnen*
* Captus alicujus amore. Cic. Clu. 5. *Op iemant verlieft zijn*, of *in iemants liefde verstrikt zyn.* Dulcedine vocis. Ovid. M. 1. 710. *Door de aangenaamheit der stem bekoort.* Auro. Hor. O. 2. 18. 36. *Door 't gelt bekuipt; door 't gout overgehaalt*, of *gewonnen.*
Captus pedibus. Liv. 43. 7. *Die 't voetenvel heeft, die niet gaan kan.*
Oculis & auribus. Cic. T. Q. 5. 40. *Blint*

Blint en doof. Membris omnibus. Cic. C. R. 7. *Bezeert in al zijn leden.*

Captus mente. Cic. Off. 1. 27. *Gek, krankzinnig, uitzinnig, zinneloos.*

CAPU.

CĂPŬĂ, æ. f. Liv. 4. 37. *Kapua,* een stad van 't Koningrijk Napels.

CĂPŬLĂ, æ. f. Varr. L. L. 4. 26. *Een klein aarde- of houte vat, met een, of twee ooren, of handvatzels, of met een steel.*

CĂPŬLĀRIS senex. Plaut. M. G. 3. 1. 34. *Een oud afgeleefd man, een stokoud man, een man die met zijn eene been in 't graf gaat.*

CĂPŬLĀTOR, ōris. m. Colum. 12. 50. *Een overgieter, of overstorter van eenig vocht; een die eenig vocht van 't eene vat in 't ander overgiet, overstort, of overschept.*

CĂPŬLUS, i. m. Virg. Æ. 2. 553. Cic. Fat. 3. *'t Gevest, of de greep van een degen, de steel van een snoeimes,* of van eenig ander werktuig. Men vint Capulum in 't neutrum alleen by Festus.

Capulus. Plaut. As. 5. 2. 43. *Een doodkist, baare* of *doodbaar.* (Nov. en Lucil. *bij* Non. 1. 13. by wien Varro dit woord in dezen zin in 't neutrum gebruikt.)

CĂPŪS, i. m. Varr. R. R. 3. 9. *Een kapoen, een gesneden haan.*

CĂPUT, ĭtis. n. Cic. A. 11. 2. *Het hoofd.*

Caput. *Een hoofd, of kop; een persoon.*

O caput lepidum, festivum! Ter. Ad. 2. 3. 8. *O wat een wijs hoofd! wat een snedige kop! wat een kloekert,* of *groote geest!* Spotswijze.

Capitum CCLXIII. millia. Cæs. B. G. 1. 29. 1. *Twee honderd en drieenzestig duizend koppen, zielen,* of *menschen.*

Capitis causa. Cic. Cl. 11. *Een halszaak, een zaak waar aan den hals hangt; een zaak daar 't op den hals,* of *op 't leven aankoomt.*

Caput agitur. Cic. Am. 17. *'t Koomt hier op den hals,* of *op 't leven aan. 't Geld hier den hals.*

Per ignota capita vagata est vis morbi. Liv. 3. 7. *De ziekte is onder de gemeente en 't slechte volk verspreidt.*

Aliquid comminiscuntur mali, quod capiti illorum sit. Ter. Hec. 3. 1. 54. *of,* Quod Dii capiti illorum reservent. Virg. Æ. 8. 484. *Zij beraadslaan,* of *brouwen iets quaads, dat op hunnen kop wederkeere;* of *dat de Goden op hunnen kop wederzenden* By wijze van vloek.

Capite censi. Sall. B. J. 86. Gell. 16. 10. *'t Gemeene,* of *'t slechte volk.* Dit waren eigentlijk by de Romeinen die geenen, die in d'opschrijving van 't volk door d'Overigheit, verklaarden dat ze niets dan hunne persoonen en die van hun kinderen hadden, zonder eenige bezittinge.

In capita singula tributum imponere. Cæs. B. C. 3. 32. 1. *Een hoofdgeld opzetten,* of *opstellen.*

Capitis minor. Hor. O. 3. 5. 42. *Ontborgert, ontpoortert, gebannen, lijfeigen.* Men noemde met deezen naam driederlei slag van persoonen onder d'Ouden, 1. Die van 't borgerrecht berooft waren, 2. Die men uitbande, 3. Die men de vryheit benam, *of* tot slaven maakte.

Caput liberum tibi faciam. Plaut. Merc. 1. 1. 42. *Ik zal u vrymaaken, in vryheit stellen,* of *tot een vry man maaken.*

Caput tigni. Cæs. B. C. 2. 9. 1. *Het eind van een balk.* Ossis. Cels. 8. 4. *De knoop van een been.* Vitis. Cato R. R. 33. Colum. 3. 10. *'t Eind van een wijngaardrank.* Pontis. Front. St. 2. 13. 5. *d'Opgang van een brug.*

Caput fluminis. Hor. O. 1. 1. 22. *d'Oorsprongk van een stroom.* Fontis. Vitruv. 8. 1. *De welader van een bron.*

Caput fluminis. *De mond, d'uitwatering, uitloozing,* of *uitloop van een stroom.*

Multis capitibus in Oceanum Rhenus influit. Cæs. B. G. 4. 10. 5. *De Ryn ontlast zich door verscheide monden in zee.*

Caput cenæ. Cic. T. Q. 5. 34. Mart. 10. 31. 4. *'t Beste,* of *'t lekkerste gerecht van 't avondmaal.*

Caput alicujus rei. *Het hoofd, 't begin, d'oorsprongk, de grond, 't voornaamste van iets.*

Ab illo capite hæc manant. Cic. de Or. 2. 27. *Die tijdingen ontstaan uit dien hoofde, hebben daar haaren oorsprongk,* of *koomen daar van daan.* Hæc manant sine capite. Cic. Pl. 23. *Die geruchten hebben geen grond.* De Dolabella audimus quæ volumus, sed adhuc sine capite. Cic. F. 12. 3. *Van Dolabella hooren wij 't geen wij wenschen, maar tot noch toe zonder vastigheit.*

Ad consilium de Rep. dandum, caput est nosse Remp. Cic. de Or. 2. 82. *Om een goede raad omtrent Staatszaaken te geeven, moet men voor al den Staat wel kennen.*

Caput est Oratoris, ut, &c. Cic. de Or. 1. 19. *'t Voornaamste van een Redenaar is, dat, enz.*

Caput. Hor. E. 1. 17. 45. *Het voornaamste, de hoofdzaak.*

Caput literarum, sibi cum illo nihil posthac futurum. Cic. A. 2. 31. *De voornaamste inhoud der brieven was, dat hy voortaan niet meer met hem te doen wilde hebben.*

Caput. Cic. Rull. 2. 10. *Een hoofddeel, hoofdstuk, punt, lid, verdeeling,* van een boek, brief, zaak, enz. spreekende.

Caput scelerum. Plaut. R. 4. 4. 54. *De stichter,* of *oorzaak der schelmstukken.*

Idem, quod ego, sentit, te esse huic rei caput. Ter. Ad. 4. 2. 29. *Hy oordeelt nevens mij, dat gij het hoofd de voornaamste oorzaak,* of *aanlegger van dit werk zyt.*

Caput belli. Ovid. P. 2. 1. 46. Liv. 3. 10. *De stichter, oorzaak,* of *stookebrand van den oorlog.*

Capita gregis. Ulp. Dig. 6. 1. 1. 5. 3. *Het vee hoofd voor hoofd,* of *stuk voor stuk.*

Capita conjurationis. Liv. 8. 19: 9. 26. *Hoofden der t'zamenzweering.*

Caput regni. Plin. d'Oude H. 12. 14. de jonge E. 10. 81. *De hoofdstad van 't Rijk.*

Furunculus caput facit. Plin. H. 22. 25: 26. 12. *De bloedvin begint zich te zetten,* of *men ziet 'er 't hoofd van.*

CARA.

CĀR, ăris. omn. gen. Virg. Æ. 8. 725. *Karier; een die van Karien is.*

CĂRĂBUS, i. m. Plin. H. 9. 31. Κάραβος. *Een krab, een zeekrab.*

CĂRĂLIS, is. f. Hirt. B. Af. 98. 1. Liv. 23. 40. *Kagliari,* een stad van Sardaigne. Dus is 't dat men moet schrijven, gelijk Vossius toont, en niet, Calaris.

CĂRANTŎNŬS, i. m. Auson. Eid. 10. 463. *Charante,* een stroom die uit Limosin koomt, door 't l'Augoumois loopt, en zich beneeden Rochefort in de zee ontlast.

CARB.

CĀRBĀS, æ. m. Vitruv. 1. 6. *Oost-Noordoostenwind.* Een zeewoord.

CĀRBĂSA, ōrum, plur. n. *De zeilen van een schip.* Zie beneden Carbasus.

CARBĂSĔUS. Cic. V. 5. 12. Virg. Æ. 11. 776. *of,* Carbasineus. Varr. *bij* Non. 14. 28. Carbasinus, a, um. Plin. H. 19. 1. *Van heel fijn linnen gemaakt.*

CĀRBĂSŬS, i. f. Plin. H. 19. 1. *Zeker heel fijn linnen.* Men vind dit woord niet dan by eenige Spraakkonstenaars in masculino genere. (In dat genus gebruikt het Phocas. V. G. 1706. *b.* Maar Caper in feminino V. G. 2247. *a.* Ammianus Marcellinus gebruikt het evenwel in masculino genere 14. 21. A fundamento carinæ ad supremos carbasos.)

* Carbasus. Virg. Æ. 8. 34. Val. Max. 1. 1. 7. *Fijn doek,* of *fijn lijnwaat.*

lijnwaat. Curt. 8. 9. 24. Lucan. 3. 239. zeggen in 't meervoud, Carbăsă, ōrum. n.

Carbasus. Virg. Æ. 3. 357: 4. 417. *Zeil, doek, 't zeil op een schip.* Ovid. M. 11. 447. en Stat. S. 4. 3. 106. gebruiken 't meeſt in 't meervoud, Carbăsă, ōrum. n.

(Carbasus. *Een fijn linnenkleed.*

Corpora usque pedes carbaso velant. Curt. 8. 9. 21. *Zij bedekken hunne ligchaamen met een fijn linnenkleed, dat hen tot op de voeten hangt.*)

CĂRBO, ōnis. m. *Een kool,* of *houtskool.*

Tam atram reddam quam carbo eſt. Ter. Ad. 5. 3. 63. *Ik zal haar zoo zwart maaken als een kool.*

Candens carbo. Cic. Off. 2. 7. *Een gloeijende,* of *glimmende kool.*

Lentis urere carbonibus. Ovid. Tr. 3. 11. 47. *Iemant met klein vuur branden.*

Sequenda creta, vitanda carbone notaſti. Perſ. 5. 108. *Gij hebt met wit geteekent dat men volgen, en met zwart dat men mijden moet,* vermids Pythagoras zeide, dat het wit een teken van 't goed, en 't zwart een teken van 't quaad was.

(CĂRBŌNĀRĬĂ, æ. f. *Een kooloven.*

Pervenimus de calcaria in carbonariam. Tertull. carn. Chriſt. 6. *Wij zijn van den kalkoven tot den kooloven gekoomen; wij zijn van d'eene zwaarigheit in de andere vervallen.*)

CĂRBŌNĀRĬUS, ĭi. m. Plaut. Caſ. 2. 8. 2. *Koolmaaker, koolbrander, koopman in houtskoolen.*

Carbonarius, ă, ŭm. *Van houtskool, dat tot houtskool behoort.*

Carbonarium negotium exercere. Aur. Vict. V. J. 72. 2. *In houtskool handelen, koopmanſchap in houtskool doen.*

CĂRBŬNCŬLĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 17. 24. *Verbranding,* of *verzenging van de knoppen der boomen, wijngaarden, enz. in de lente, door vorſt,* of *koude nevel.*

CĂRBŬNCŬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 18. 28. *Door de vorſt,* of *kou der lente bevangen, verzengt,* of *verbrand worden,* van boomen, wijngaarden, 't koren, enz ſpreekende. Hij zegt ook in den zelven zin, H. 12. 7. Carbŭncŭlŏr, ārĭs, ātūs sum, ārī. Alsdan is dit verbum deponens.

Ulcera carbunculantia. Plin. H. 23. 3. *Vierige zweeren,* of *gezwellen,* of *die tot koolen worden.*

CĂRBŬNCŬLŌSŬS, ă, ŭm. Colum. 3. 11. *Brandend, vierig, vurig, heet,* van een veld ſpreekende dat verbrandt 't geen 'er in gezaait word.

Carbunculoſa arena. Plin. H. 31. 3. *Karbonkelzant.* zeker grof zant, vol roode keiſteentjens, dat ligtelijk aan brand gaat.

CĂRBŬNCŬLŬS, ī. m. Cic. Her. 4. 6. *Een kooltje, een houtskooltje.*

* Carbunculus. Varr. R. R. 1. 9. Plin. H. 17. 4. *Brandende,* of *heete aarde,* die de wortelen van 't koren en der gewaſſen verbrandt en verdort.

Carbunculus. Vitruv. 2. 6. *Welzant, ſtrandzant.* Heel grof en ſcherp zant.

Carbunculus. Plin. H. 17. 24. Zie Carbunculatio.

Carbunculus. Plin. H. 23. 4. Celſ. 5. 28. *Een peſtkool, een zweer die heel ontſteeken is.* Celſus noemt dus, *een vierige ontſteeking* in 't oog, of op de winkbrauwen.

Carbunculus. Plin. H. 37. 7. 1. *Een karbonkelſteen,* of *robijn,* zeker koſtelijk geſteente.

CARC.

CĂRCĂSSŌM, ī. n. of

CĂRCASSO, ōnis. f. of Carcaſſio, ōnis. f. Plin. H. 3. 4. *Karkaſſone.* Een ſtad van Languedok.

CĂRCER, ĕris. m. *Gevangkenis, gevangenhuis, kerker.*

Aliquem in carcerem condere. Cic. V. 5. 29. conjicere. Cic. Att. 2. 24. ducere. Cic. V. 5. 30. mittere. Cic. C. 4. 6. *Iemant in de gevangkenis zetten,* of *ſluiten; iemant gevangen zetten.*

Aliquem emittere e carcere. Cic. Pl. 12. *Iemant uit de gevangkenis verloſſen, ſlaaken,* of *ontſlaan.*

* Carcer. Ter. Ph. 2. 3. 26. *Een ſchelm, dief, galgbrok,* of *hangbaſt, een eerlooze guit, een die de gevangkenis en ſtrop verdient.*

CĂRCĔRES, ŭm. plur. m. Cic. Cl. 47. *De ſlagboom,* of *plaats daar de geenen afreden die te paerd of met een wagen, in 't renperk renden.* (Het word in deezen zin naar 't zeggen van Serv. Æ. 1. 58: 5. 145. alleen in plurali gebruikt, dat het evenwel in ſingulari gevonden word bij de Poeten toonen Ovid. M. 10. 652. Virg. Æ. 5. 145. G. 3. 104. en naar sommige drukken Cic. Her. 4. 3.)

A calce ad carceres. Cic. S. 23. E carceribus ad calcem. Cic. Am. 27. A carceribus ad metas. Varr. R. R. 1. 3. *Van 't begin tot het einde.* Deeze ſpreekwijze is van de wedloopen der paerden ontleent, en betekent eigentlijk: *van de ſlagboomen tot het einde der renbaan.*

(CĂRCĔRĀLĬS, ĭs, m. en f. lĕ, ĭs, n. Prud. περὶ στεφ. 5. 369. en 552. *Dat tot den kerker,* of *de gevangkenis behoort.*)

CĂRCĔRĀRĬUS, ă, ŭm. Plaut. Capt. 1. 2. 26. *Van de gevangkenis; 't geen de gevangkenis betreft,* of *dat 'er toe behoort.*

(CĂRCĔRĔŬS, ă, ŭm. Prud. περὶ στεφ. 6. 16. *Van de gevangkenis, dat tot de gevangkenis behoort.*)

CĂRCHĒDŎNĬUS, ĭi. m. Plin. H. 37. 5. Καρχηδόνιος. *Kalcedonyſteen.* Zekere Robijn- of karbonkelſteen.

CĂRCHĒSĬŬM. ĭi. n. Catull. bij Non. 15. 28. Καρχήσιον. *De mars van een ſchip,* een rond houte bordes, boven om de maſten, tot een noodig gebruik voor de maſtklimmers. Zie Winſchootens Zeeman. pag. 152. Of *een gat in 't bovenſte van den maſt* waar door de reepen, of touwen geſchooten worden.

Carcheſium. Virg. G. 4. 381. Macrob. S. 5. 21. *Een groote kelk, drinkkop,* of *drinkſchaal,* onder de Grieken alleen in 't gebruik, wiens rond en breed maakzel eenigzins naar de mars van een ſchip geleek.

Carcheſium. Vitruv. 10. 22. *Een hijskatrol,* of *windaas.* Deeze Schrijver voegt 'er 10. 5. Verſatile bij, om het beter uit te drukken.

CĂRCĬNĬĀS, æ. m. Plin. H. 37. 11. *Zeker koſtelijk geſteente,* van kleur als een zeekreeft.

CĂRCĬNŌDES, is. n. Celſ. 5. 18. Plin. H. 20. 17. Καρκινώδης. *Zekere kanker,* bij de Wondheelers *de wolf,* of *beenvreeter* genaamt.

CĂRCĬNŌMĂ, ătis. n. Celſ. 5. 28. Plin. H. 20. 9: 29. 3. Καρκίνωμα. *Een kreeftgezwel.*

(* Carcinoma. Suet. A. 65. 13. *Veroorzaaker van een bittere ſmert in 't gemoed,* waar door iemant zulk een ſmert in zijn gemoet aangedaan word, als die hij in zijn ligchaam door een kreeftgezwel gevoelt.)

CĂRCĬNŬS, ī. m. Lucan. 9. 539. Καρκίνος. *De kreeft,* een hemelsteken. Dit woord kan ook betekenen, *een kreeft,* zekere zeeviſch.

CARD.

CĂRDĂMŌMŬM, ī. n. Plin. H. 12. 13. Καρδάμωμον. *Paradyskoren, Paradysgrein.* Zeker welriekend kruid van verſcheide ſlach.

CĂRDĬĂCUS, ī. m. Cic. D. 1. 37. Hor. S. 2. 3. 161. Καρδιακός. *Die veel pijn voor 't hert,* of *die een quaade maag heeft.*

Cardiacus morbus. Celſ. 3. 19. *Zwakheit der maage, maagpijn, hertpijn, hertewee,* die 't ganſche ligchaam aan 't quijnen helpt.

CĂRDĬNĀLĬS, ĭs. m. en f. lĕ, ĭs. Zie beneden Cardinatus.

Cardinales ſcapi. Vitruv. 4. 6. *De deurſtijlen waar in de herren,* of *duimen geſlagen zijn.*

CĂRDĬNĀTUS, ă, ŭm. *Ingeſchoten, ingevoegt, ingelaſt, ingelaaten,* van een ſtuk houts ſpreekende.

Tignum cardinatum, of cardinale. Vitruv. 10. 21. *De ſporten, in een ladder,*

Ladder, *de tre den van een trap*, aan bei de zij en in de standers ingeschreeten, *de hang van een deur*.

CARDO, inis. m. *De herren*, of *duimen* van een deur, waar op ze draait. Non. 3.75. zegt dat dit woord in oude tijden somtijds feminini generis was.

Portæ stridentes cardine. Virg. Æ. 6.573. *Of*, Cardo stridens foribus. Virg. Æ.4.453 *Een deur die stram, die met gekraak*, of *gekrijsch opgaat*.

Facilis cardo. Juv. 4.63. Hor. O. 1. 25.6. *Een hang die wel draait*, *een deur die ligt*, of *gemakkelyk opgaat*.

* Cardo. Vitruv. 10. 20. *Een zwaluwestaert*, of *houwvast* die in een stuk houts inseniet.

Mundi cardines. Vitruv. 6.1. Ovid. P. 2. 10. 45. *d'Asspunten der waereld*.

Cardines temporum. Plin. H. 18. 25. *De vier getyden van 't jaar*, of *de vier jaargetyden*.

Cardo. *Een gewest*, *landstreek*, of *luchtstreek*.

Illius cardinis populi. Flor. 4. 12. 4. 2. *De volkeren van dit gewest*, of *van deeze landstreek*.

Cardo causæ. Quintil. I. O. 5. 12. litium. Quintil. I. O. 12. 8. *De spil daar iets op draait*; *'t voorname punt*, *de knoop*, *de zwarigheit*, *'t voorname geschil*, van een zaak, geding, enz. spreekende.

Cardo litium ubi vertitur. Quintil. I. O. 12. 8. *Het stuk*, *het punt*, *de knoop daar 't in een geding op uitdraait*, of *op aankoomt*.

Haud tanto cessabit cardine rerum Juno. Virg. Æ. 1. 676. *Juno zal in zulk een schoone kans*, of *in zulk een gewigt van zaaken*, *niet halver wege blyven*, of *niet stil houden*.

† Extremus ævi cardo Sen. Tr. 52. *Het afnemen der jaaren*, *de hoogste trap des ouderdoms*, *het einde van 't leven*.

CĂRDUELIS, f. Plin. H. 10. 42. *Een distelvink*. Zeker vogeltje.

(CĂRDUETŬM, i. n Pallad. 4. 9. *Een plaats daar veel distelen staan*.)

CĂRDUUS, i. m. Virg. G. 1. 152. Pallad. 4. 9. *Een distel*. Zeker gewas.

CARE.

CĀRĒ. Adv. Cic. Br. 16. *Duur*, of *dier*, *tot een duure*, of *hooge prijs*. De compar. Carius staat beneden bij Cicero.

Carius emere domum. Cic. Dom. 44. *Een huis duur koopen*.

CĀRĒCTŬM. i. n. Virg. E. 1. 20. *Een moerassige plaats*, *daar veel waterlisch*, of *rietgras wast*.

CĀRĒNDŬS, ă, ŭm. *Dat men derven*, *missen*, of *ontbeeren moet*, *dat men nooit zal hebben*, of *bezitten*. (Zie onze aanmerkinge over Curt. 10. 2. 27. §. 68.)

† Vir mihi, demto fine, carendus abest. Ovid. Her. 1. 50. *Ik zal altoos van mijnen man beroost zyn*, of *ik zal mynen man nooit weder zien*.

(CĂRĒNĀRIĂ, æ. f. Pallad. 8. 7. *Een pot*, of *ketel*, *waar in de wyn word opgekookt*.

CARENUM, i, n. Pallad. 11. 18. *Wyn die op twee deelen verkookt word*. Zie Turn. Adv. 13. 23.)

CĂRĔO, es, ŭi, itūm, ērĕ. abl. *Iets derven*, *missen*, of *ontbeeren*, *ergens gebrek van hebben*, of *van beroost zyn*. Dit verbum word bij Ter. H. 2. 4. 20. met een genitivus, en bij Plaut. Curc. 1. 2. 46. met een accusativus gevonden, doch men moet hen hier in niet navolgen.

Caruit te febris heri. Plaut. Curc. 1. 1. 17. *of*, Caruisti febri. Cic. F. 16. 15. *Gy hebt gisteren de koorts niet gehad*, of *gy zyt gisteren vry van de koorts geweest*.

Carere crimine. Cic. Lig. 2. Culpa. Ter. Hec. 4. 4. 41. *Geen misdaad begaan hebben*, *geen schuld hebben*, of *buiten schuld zyn*. Dolore. Cic. Fin. 1. 11. *of*, Sensu doloris. Cic. V. 5. 46. *Zonder pyn zyn*, *geen gevoelen van pyn hebben*. Libertate. Hor. E. 1. 10. 40. *De vryheit missen*. Luce. Ovid. M. 14. 732. *'t Leven derven*, *dood zyn*. Temeto. Plaut. Truc. 4 3. 59. *Zich van wyn onthouden*, *geen wyn drinken*.

Carere patria. Nep. 16. 1. 4. *Buiten zyn vaderland zyn*. Provincia, Domo &c. Cic. V. 4. 19. *Buiten zijn land zyn*, *van zyn huis zyn*. Roma. Cic. Att. 9. 19. *Niet te Rome zyn*.

Carere publico. Cic. Mil. 7. *Niet in 't openbaar verschynen*. Foro. Cic. Mil. 7. *Niet op de markt koomen*. Rebus urbanis. Cic. A. Q. 4. 1. *Zich met geen stadszaaken bemoeyen*. Luce forensi. Cic. Cl. 8. *Niet in de vierschaar*, of *rechtbank koomen*, *niet pleiten*.

Abest a culpa, suspicione tamen non caret. Cic. S. R. 20. *Hy is onschuldig*, *maar niet buiten vermoeden*.

† Carere mortis honore. Virg. Æ. 6. 333. *d'Eer der begravenis derven*, *onbegraven blyven*.

(Carere non amico, sed amicitia. Sen. E. 6. *Wel geen vrienden missen*, *maar 't voordeel van de vriendschap*, dat is, *het vermaanen*, of *'t bestraffen van vrienden*.)

CĀRĔŬM, ĕi. n. Plin. H. 19. 10. Κάρεον. *Karwi*, of *witte komyn*, Zeker gewas.

CĀREX, icis. m. Virg. G. 3. 231. *Rietgras*, *waterlisch*, zeker lang en scherp gras.

CARI.

CARIĂ, æ. f. Cic. Fl. 27. Curt. 6. 3. 3. *Karie*, een landschap van klein Azien, hedendaags Audinelle genaamt. De Dichters maaken d'eerste lettergreep gemeen.

Caria. Vitruv. 1. 1. *Karie*. Een stad van Peloponesus.

CĀRIATIS, idis. f. Vitruv. 1. 1. *Een vrouw van Karien*.

Cariatis. Vitruv. 1. 1. *Een Kariësch vrouwenbeeld*. Zekere zuil. De Grieken, die van Karien verdelgt hebbende, voerden hunne vrouwen om in zegepraal, en om hunne zege te vereeuwigen, stelden de Bouwmeesters van dien tijd in de openbaare gebouwen, in plaats van pylaren, de beeltenissen van deeze gevangene vrouwen, prachtiglijk naar de wijze van haar land gekleedt.

(CĀRICĂ. æ. f. Plin. H. 13. 5: 15. 19. *Een drooge vyg*. Daarom noemt ze Ovid. Fast. 1. 185 rugosa carica)

CĀRICŬS, ă, ŭm. Charta carica. Stat. S. 4. 9. 26. *Perkement*, *schryfperkement*, *Francyn*.

CĀRIES, ei. f. Vitruv. 7. 3. Ovid. Tr. 5. 12. 27. *Verrotting*, *'t vuur*, *vermolleming*, *wormsteeken*, voornamentlijk van hout spreekende.

Infestari carie. Colum. 11. 2. *Verrotten*, *vermollemen*, *vergaan*, *bederven*, *ineeten*.

Cariem sentire. Plin. H. 12. 8. Recipere. Colum. 3 2. Trahere. Plin. H. 23. 1. *Verrotting*, *vermolleming*, of *bederf onderworpen zyn*, *verrotten*, *vermollemen*, *bederven*, *opgegeeten worden*.

Caries ossium. Cels. 8. 2. *Beenvreeter*, *verrotting der beenderen*. Dus van de Wondheelers genaamt.

Caries vini. Plin. H. 15. 2. *d'Oudheit van den wyn*.

CĂRINĂ, æ. f. Cic. de Or. 3. 46. *De kiel*, *een balk onder het schip daar van wederzijden de ribben*, of *inhouten ingehecht worden*. *De bodem*, of *'t onderste van 't schip*.

Carinæ putaminum. Plin. H. 15. 23. *De nootedoppen*, *nooteschaalen*, of *nooteschelpen*.

Carinæ. Cic. P. 6. Virg. Æ. 8. 361. *De kielen*. *Een wyk der stad Rome*. Dus genaamt wegens de daken der huizen die naar de kiel van een schip geleken.

Carina. Virg. Æ. 2. 23. Ovid. Her. 17. 103. *Een kiel*, *een schip*, *een vaartuig*. 't geheel voor het deel genomen.

CĂRĪNĀRĬŬS, ĭi. m Plaut. Au. 3. 5. 36. *Een geelverwer, een verwer die een naschkleur verst.* Kaķis betekent *wasch.* (In de Griekſche taal dialecto Dorica voor κηρός. Deeze ſpraakwijs volgen de Latijnen dikwils, met eenige andeien, gelijk Turneb. Adv. 14. 5. aangetekent heeft. En op deezen oorſprong ſpeelt Ovid. Art. 3. 184. Et ſua velleribus nomina cera dedit. *Het wasch heeft aan de wol den naam gegeeven. De wol is als wasch geel geverft.*)

CĂRĪNĀTŬS, ā, ŭm. Plin. H. 11. 37. *Hol als de kiel, als de bodem, of 't onderſte van een ſchip; dat naar een ſcheepsbodem gelykt.*

CĂRĪNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 9. 33. *Uithoolen, hol maaken, als een kiel, of ſcheepsbodem maaken.* Feſtus noemt Carinantes; *'t Slecht gemeen volkje*, of *al wij zeggen klootjesvolk, dat niet deed dan kyven, of malkanderen uitſcheiden.* (Serv. Æ. 8. 361. legt het ook zoo uit, en bewijſt deeze betekenisse met twee plaatzen van Ennius. Iſidorus in zijn gloſſarium op de zelve wijze, carinantes, illudentes.)

CĂRĬŌSŬS, ā, ŭm. Colum. 4. 26. Celſ. 8. 2. *Opgegeeten, verrot, vermolſemt, vermuſt; of dat verrot, vermolſemt, of opgegeeten word.* De compar. Carioſior, uit Afranius ontleent, ſtaat bij Non. 1. 79.

Carioſa terra. Colum. 2. 4. *Een quaade, ondeugende, of onvruchtbaare aarde.*

† Carioſa vini amphora. Mart. 11. 50. 7. *Een vleſch oude wyn.*

CĂRĬS, ĭs. m. *of*, Cărŭs, ĭ. m. *De Cherſtroom*, een ſtroom die zich in de Loire ontlaſt.

CĀRĬTĀS, ātis. f. Cic. Dom. 5. *Duurte, dierte, ſchaarsheit, hooge prys, onvruchtbaarheit, gebrek* van koſten, leeftocht, enz. Hij voegt 'er bij Annonæ Off. 3. 12. rei frumentariæ. Man. 15. (en hier van meent Vall. Eleg. 4. 62. dat dit woord eigentlijk gezegt word.)

Annus in ſumma caritate eſt. Cic. V. 3. 93. *Dit jaar is zeer onvruchtbaar; dit is een heel ſchraal, of onvruchtbaar jaar.*

Nummorum caritas. Cic. Att. 9. 11. *Schaarsheit van geld.*

Annonæ inferre caritatem. Plin. H. 18. 28. *De levensmiddelen opjaagen, tot hooge prys brengen, doen ſteigeren.*

* Caritas Deorum, Patriæ, Parentum. Cic. P. O. 16. *De liefde, of d'yver voor Godt, zyn vaderland, zyn maagſchap.*

Caritas liberorum. Cic. Br. 12. *De tederheit, liefde, of genegentheit tot zyn kinderen,*

Caritatem in aliquem retinere. Cic. Am. 19. *Voor iemant een zucht, liefde, of genegentheit behouden.*

Aliquem eximia caritate diligere, Curt. 3. 6. 1. *of*, alicujus caritate flagrare. Curt. 3. 6. 17. *Iemant teerhertiglyk beminnen, of een groote genegentheit toedraagen.*

Caritas. *La Charité, (de Liefde.)* Een ſtad op den Loireſtroom.

CARM.

CĀRMĀNĬĂ, æ. f. Plin. H. 6. 23. *Karmanie*, heedendaags *Cherman*, een Landſchap grenzende aan Perſien.

CĀRMĀNĬŎLA, æ. f. *Karmagnole*, een ſtad en veſting van Piemont.

CĀRMĒLŬS, ĭ. m. Tac. H. 2. 78. 4. *De berg Karmel*, in Paleſtina.

CARMEN, inis. n. *Gedicht, dicht, gezang, vaers, lied, dichtſtuk.*

Carmen perpetuum. Hor. O. 1. 7. 6. Ovid. M. 1. 4. *Een doorgaande vaers*, dat is, *een verhaal in vaerzen; een dichtſtuk dat een ganſche geſchiedenis vervatt.*

Carmen exſequiale. Ovid. M. 14. 430. *Een rouwzang, rouwdicht, rouwlied, lykzang, of lykklagt; een treurdicht, of treurlied over eenen dooden.* Alternum. Ovid. Her. 15. 6. *Een vaers dat overſpringt.* Famoſum. Hor. E. 1. 19. 31. *Een laſterdicht, of ſchenddicht.* Nuptiale. Catul. 61. 12. (Connubiale. Claud. Hon. Conſ. 4. 648.) *Een bruiloftsdicht.* Operoſum. Hor. O. 4. 2. 31. *Een vaers dat met veel arbeit gemaakt is.* Plenum. Cic. T. Q. 1. 26. *Een vaers dat wel klinkt, of dat een goede trant heeft.*

Carminibus aliquem celebrare. Cic. R. P. 16. *Iemants lof in vaerzen beſchrijven, of in dichtmaat uitbrallen.*

Carmina condere. Cic. T. Q. 4. 2. Contexere. Cic. Cœl. 8. Fundere. Cic. T. Q. 1. 26. Facere. Virg. E. 3. 86. Pangere. Cic. F. 16. 18. *Vaerzen maaken, dichten, eenig dichtwerk maaken.*

Carmen alicui componere. Cic. Mur. 12. Intendere. Claud. Hon. Conſ. 4. 648. Scribere in aliquem. Cic. de Or. 2. 86. *Vaerzen ter eeren van iemant maaken.* Het kan ook betekenen, *Vaerzen tegens iemant maaken.*

* Carmen. Liv. 1. 24. Plin. P. 63. 2: 91. 3. Cic. C. R. 4. *Zeker voorſchrift van gebeden, of van gebeden*, die de Rechters, Gezanten, Prieſters, enz in de bediening hunnes ampts gebruiken.

Carmen meditatum delubris inferre. Plin. P. 3. 5. *Een voorbereid gebed in de kerk gebruiken; God in de kerk met voorbedachte woorden bidden,*

Carmen. Virg. E. 8. 69. 70. *Tovery, betovering.*

Carmen. Lucret. 4. 377. *Een kaard*, een kaarders werktuig.

(Carmen. Allerlei *geſchrift*, ook dat in onaicht is opgeſtelt. Zoo gebruiken de Grieken hun ᾆσμα by Julian. Miſop. p. 35.

Marſyas amnis Græcorum carminibus inclytus. Curt. 3. 1. 2. *De Marsyasſtroom, vermaart in de ſchriften van de Grieken.*

Carmen. *Een ſpreuk der Wysgeeren.* Zie Heinſius over Heſiod. c. 6.

Si Deus eſt animus, nobis ut carmina dicunt. Cato D. M. 1. 1. *Indien 't gemoed een God is, als ons de ſpreuken der Wysgeeren leeren.*

Carmen. *Een zang, gezang, of lied, of liedje.*

Carmina jam moriens canit exſequialia cycnus. Ovid. M. 14. 430. *De zwaan zingt al ſtervende over zich zelven een doodliedje, of een lykzang.*

Carmen. *Een voorzegging, of voorſpelling.*

Id carmen pervenerat ad antiſtitem tani Dianæ. Liv. 1. 45. *Deeze voorzegging was gekoomen tot den Prieſter van Dianaas tempel. Dianaas Prieſter hadde gehoort wat 'er voorzegt was.*)

CĀRMĪNĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 11. 23. *Wolkaarding, 't kaarden der wol.*

CĀRMĪNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ, acc. Plin. H. 9. 38. Varr. L. L. 6. 3. *De wol kaarden.*

CARN.

CĀRNĀLĒS, ĭŭm. m. plur. Varr. *by* Non. 2. 136. *Opzichters, keurmeeſters van 't vleeſch, over 't vleeſch* of het goed was, en op zijn behoorlijk gewigt verkocht wierd.

(CĀRNĀLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs, n. *Vleeſchelyk, dat tot het vleeſch behoort.* Dit en 't volgend woord zijn van de latere eeuw.

Finis vinculi carnalis. Prud. Περὶ. ϛεφ. 2. 487. *'t Einde van den vleeſchelyken band, 't laatſte van de vleeſchelyke vereeniging.*

CĀRNĀLĬTER, Adv. *Vleeſchelyk, op een vleeſchlyke wyze, naar 't vleeſch.*

Lex carnaliter acta. Prud. A. 510. *De wet naar 't vleeſch onderhouden.*)

CĀRNĀRĬŬM, ĭi. n. Plaut. Capt. 4. 4. 6. Pſ. 1. 2. 64. en 66. *Vleeſchknip, vleeſchton, de plaats, of 't vat daar 't vleeſch in bewaart word.*

Carnarium. Plaut. Curc. 2. 3. 45. *De vleeſchhal, 't vleeſchhuis.*

(Carnarium. Petron. 55. Colum. 12. 53.

53. Virg. Mor. 56. *Een rookzolder.*

CARNĀRIŬS, iĭ. m. Mart. 11. 101. 6. *Een liefhebber van een vleezig, of poezelig mensch.*

(CĀRNEUS, ă, um. *Dat van vleesch is, dat uit vleesch bestaat.*

Ne carnea dissent Spiritui æterno. Prud. Pf. 66. *Op dat het vleesch, of op dat de menschen, die uit vleesch bestaan, niet al te ver van den eenwigen geest zouden af zyn.*)

CARNI, ōrum. m. plur. Liv. 43. 5. *Het volk van Frioul*, in Italien.

CĀRNĬFEX, ĭcis. m. Cic. A. 11. 3. *Een beul, scherprechter.* Zy noemen zichzelven, *Meester van den scherpen zwaerde.*

Carnifex. Cic. V. 1. 3. *Een beul, moordenaar, doodslager, een boosaardig, wreed mensch.*

† Avis carnifex. Mart. 11. 85. 10. *Een vraatvogel, een vogel die menschenvleesch eet.*

(Carnifex. Plaut. R. 3. 6. 19. *Een Cipier, stokwaarder, gevangenhoeder, bewaarder van de gevangenen.*)

Carnifex. Adj. *Quellende*, als een beul *plaagende, smerte aandoende.*

† Pedes carnifices. Mart. 12. 48. 10. *Jigtige voeten*, om dat ze geweldig smertelijk zijn.

CĀRNĬFĬCĪNĂ, æ. f. Liv. 2. 23. *'t Galgeveld, de gerichtplaats*, daar men de misdadigers ter dood brengt.

Carnificina. Cic. T. Q. 3. 13. *Wreedheit, barbarisheit, onmenschelykheit, een wreede, of grouwelyke straf.* Cato *by* Gell. 10. 3. heeft het in den zelven zin in 't meervoud gebruikt.

(Carnificina. Plaut. Cist. 2. 1. 1. *Een middel, konst, of wyze om iemant te plaagen.*

Carnificinam facere. Plaut. Capt. 1. 2. 29. *'t Beuls werk doen, 't werk van een beul doen.* Curt. 8. 2. 2. zegt Carnificis ministerium occupare.)

CĀRNĬFĬCĪNŬS, ă, ūm. Carnificinum cribrum. Plaut. Most. 1. 1. 52. *Een slaaf dien de huid zoo vol gaten geslaagen is als een zeeve.* Een boertende uitdrukking.

CĀRNĬFĬCOR, āris, ātŭs sūm, āri. Liv. 24. 15. *In stukken gehouwen worden, door de wreedheit der vyanden verscheurt worden.*

CĀRNIS. zie Caro.

CĀRNĬVŎRŬS, ă, ūm. Plin. H. 10. 73. *Vleeschvreeter, vleeschecter, die veel van vleesch houd, die veel vleesch eet, of verslindt.*

CARNŌSUS, ă, ūm. *Vleezig, wel in 't vleesch, vet, vol vleesch, poezelig.* De compar. Carnosior staat by Plin. H. 21. 5. en de superl. Carnosissimus by Plin. H. 25. 5.

Carnosa radix. Plin. H. 16. 31. *Een vleezige, of dikke wortel.* Oliva. Plin. H. 15. 3. *Een vleezige olyve.*

CARNŪTES, ūm. plur. Cæs. B. G. 5. 25. 1. of

CARNŪTI, ōrūm. Tib. 1. 8. 12. *De Chartnuiters, die van chartres.*

CARNŪTŪM, ī. n. *Chartres*, de hoofdstad van 't land Chartrain.

CARO.

CĀRO, cārnĭs. f. Cic. Pl. 9. *Vleesch, of vlees.* Priscianus 6. 1. verzekert dat men Carnis, in nominativus, na Titus Livius, en Livius Andronicus, kan gebruiken, maar 't is beter met alle d'andere Schrijvers Caro te zeggen.

Caro piscium. Plin. H. 9. 17. *Vleesch der visschen.* Arborum. Plin. H. 16. 38. *De zelfstandigheit, of 't hout der boomen.* Men gebruikt het ook om te zeggen, *het vleesch, of de zelfstandigheit der vruchten.*

(Caro. *'t Lighaam.*

Nunquam me caro compellet ad metum. Sen. E. 65. *'t Lighaam zal mij nooit tot vreeze brengen.*

Caro. *Een bult, bogchel, uitwas, wen, of uitpuiling van 't lighaam.*

Caro in dexteriore ejus latere excreverat. Suet. G. 21. 2. *Daar was een bult, of wen in zyn rechter zyde gegroeit.*

Ad carnem supercrescentem excidendam. Celf. 5. 22. *Om d'aangegroeyende bult, of bogchel weeh te neemen.*

CĀRO, is, ĕrĕ. *Kaarden.*

Inter ancillas jubeas lanam carere. Plaut. Men. 5. 2. 46. *Gebie hem onder de meisjes wol te kaarden.*)

CĀRŎBŪRGUS, ī. m. *Cherbourg*, een stad van Normandyen.

CĀRŎLESIUM, iī. n. *'t Charolois, of 't Karelsland*, een land in 't Fransche Compté.

CAROLOMONTIUM, iī. n. *Charlemont, of Karelsberg*, een stad van Nederland.

CAROLOPOLIS, is. f. *Charleville, of Karelstad.* Een stad van Champagne.

CAROLORĒGIŪM, iī. n. *Charleroy*, een vesting van Henegouwen.

CARP.

CĀRPĀTHĬŬS, ă, ūm. Hor. O. 1. 35. 8. *Een streek der Middelandsche zee*, van Kandia tot aan Rhodes toe.

CĀRPĀTHŬS, ī. f. Plin. H. 4. 12. *Scarpantho*, een eiland der Middelandsche zee.

CĀRPENTŌRĀCTE, es. f. Plin. H. 3. 4. *Karpentras*, een stad van 't Graafschap Venaissin.

(CARPENTARIUS, iī. m. Isid. 19. 19. Papias Glossis. en

Carpentarius artifex. Lampr. Al. Sev. 52. *Een rademaker, of wagenmaker.*)

CARPENTĀRIUS, ă, ūm. *Van een rademaker, wagenmaker, of timmerman.*

Carpentaria fabrica. Plin. H. 16. 8. *Een rademakers, of timmermans winkel.*

CARPENTŪM, ī. n. Liv. 5. 25. Suet. T. 2. 8. *Koets, wagen, kales*, die voortijds de Roomsche Mevrouwen gebruikten.

CĀRPĬNEŬS, ă, ūm. Plin. H. 16. 43. *Van bogthout, van boghout gemaakt.*

CARPĬNŬS, ī. f. Plin. H. 16. 15. en 40. *Acer, boghout*, zekere boom.

(CĀRPĬSCULŬS, ī. m. Vopisc. Aurel. 30. *Zeker schoeisel*, dus genaamt vermids het veelsins doorkerft, of doorsneeden was.)

CARPO, is, psi, ptūm, pĕrĕ. acc. Hor. O. 3. 27. 44. *Inzamelen, plukken, afplukken, verzamelen, naar zich neemen, neemen.*

Quod erit bellissimum carpam. Ter. Ad. 4. 2. 51. *Ik zal al 't beste en lekkerste naar my neemen. Ik zal naar al de beste schotelen, of gerechten tasten.*

Carpere flores ab arbore. Ovid. M. 9. 381. De arbore. Virg. G. 2. 90. *De bloessem, of bloemen van een boom pinkken.*

Carpere fugam. Sil. 10. 60. *De vlucht neemen, of kiezen.* Iter. Hor. S. 1. 5. 95. *De reis aanneemen.* Campum fuga. Virg. G. 3. 142. Pede campos. Ovid. Tr. 1. 9. 23. *Vluchtende 't veld winnen.* Iter supremum. Hor. O. 2. 17. 13. *De laatste reis aanneemen, sterven.* Volatum. Stat. Th. 1. 311. Aera alis. Ovid. M. 4. 616. *Vliegen, wechvliegen.*

Carpere exercitum in multas partes. Liv. 26. 38. *Zyn leger in veel hoopen verdeelen.*

Aliquem carpere. Cic. Fr. 2. 3. *Iemant berispen, bestraffen, doorneemen, doorstryken, veegen.*

Maledico dente aliquem carpere. Cic. C. B. 26. *Van iemant qualyk, of quaad spreeken, iemant schenden.*

Cum corpus Reguli carperetur, carpi ipse non potuit. Cic. P. 2. *Als 't lighaam van Regulus geplukt wierd, kon de smert geen vat op hem krygen.*

Carpere aliquid. Cic. Clu. 46. *Iets uit boeken haalen, of verzamelen.*

Nostrum agmen carpebant ab omni parte.

parte. Liv. 27. 48. *Zij tasten ons leger van allen kanten aan.*

Agmen hostium equitatu carpere. Hirt. B. Af. 75. 4. *'t Leger der vyanden met de ruitery quellen, moede maaken, werk geeven*, of *op 't lyf koomen.*

Carpere cibum. Varr. R. R. 3. 16. *Spyze, of voedsel neemen, eeten.* Cibos digitis. Ovid. Art. 3. 755. *De spys met de vingeren vatten, met de vingeren eeten.* Herbas. Virg. G. 3. 296. *'t Gras afweiden*, of *afeeten.*

Carpere vires. Virg. G. 3. 214. *De krachten krenken, verzwakken, verminderen, de krachten wechneemen, doen afneemen*, of *vergaan.*

Carpere aliquem. Ovid. Am. 1. 8. 91. Opes alicujus. Ovid. P. 4. 8. 22. *Iemant looslyk*, of *listiglyk bedriegen; Iemant vinkken*, of *uitstryken.* De laatste uitdrukkingen zijn boertachtig.

Carpere dulcia. Perf. 1. 151. Gaudia. Ovid. Art. 3. 681. *Zyn vermaak neemen, zich vermaaken.* Diem. Hor. O. 1. 11. 8. *Den dag genoeglyk*, of *met vermaak doorbrengen.*

Carpi. *Gequelt, geplaagt*, of *ontrust worden, verteeren*, of *verqnynen.*

Cura carpitur illa tui. Ovid. Art. 3. 680. *De liefde die zy u toedraagt verteert haar*, of *zy verqnynt onder de liefde die zy tot u heeft.*

Auro pectus carpitur. Prop. 3. 3. 25. *'t Geld*, of *de geldzucht knaagt hem 't hert af*, of *verteert hem; hy verqnynt van gierigheit.*

Cæco carpitur igni. Virg. Æ. 4. 2. *Zij word door een heimelijk vuur*, dat is, *door de min verteert.*

Carpi ad supplicium. Cic. Clu. 46. *Naar de gerichtplaats gevoert*, of *gesleept worden, gestraft worden.*

† Carpere quietem. Virg. Æ. 7. 414. Soporem. Virg. Æ. 4. 522. *Slaapen, zijn rust neemen.* Auras vitales. Virg. Æ. 1. 392. *Leeven, adem haalen.*

† Forma carpitur suo spatio. Ovid. Art. 2. 114. *De schoonheit vergaat met den tyd.*

(Carpere aquam. Ovid. Ib. 198. *Water scheppen.*

Carpere fluvium. Curt. 8. 9. 10. *Een stroom kleinder maaken*, of *versmallen*, als men haar door verscheidene waterleidingen op zijne landen verlegt.

Carpere pensum. Hor. O. 3. 27. 64. *Spinnen.* zie Vall. E. 6. 6. 6.)

CARPTĪM. Adv. *Ligtelyk, kortelyk, in 't voorbygaan, in 't korte, ter loops.*

Carptim perstringere aliquid. Plin. P. 25. 1. *Een zaak kortelyk aanraaken, ergens in 't voorbygaan van spreeken.*

* Res gestas Populi Romani carptim perscribere. Sall. B. C. 4. *De daaden der Romeinen in 't korte, uit verscheide Schryveren, t'zamentrekken*, of *beschryven.*

Carptim. Liv. 44. 41. Tac. H. 4. 46. 10. *Elk in 't byzonder, een voor een; in 't byzonder, van stuk tot stuk.*

CĀRPTŎR, ōris. m. Juv. 1. 110. *Een voorsnyder aan tafel.*

Carptor. *Een berisper, vitter, woordzifter.* Gell. 19. 7. heeft dit woord uit zekeren Levius getrokken, die zijne berispers noemde, Subducti supercilii carptores. *Berispers met gefronste winkbraauwen*, doch men moet deeze spreekwijze niet gebruiken.

CĀRPTŪRĀ, æ. f. *Inzameling, inoogsting, het plukken*, van vruchten spreekende.

Nec aliud discrimen sequuntur in carptura. Varr. R. R. 3. 16. *Zij maaken geen ander onderscheit in 't winnen van den honig*, van byen spreekende.

CĀRPŬS, ūs. m. Trium digitorum carptus. Plin. H. 24. 10. *Een greep met drie vingeren.*

CĀRPTUS, ă, um. Ovid. Art. 3. 80. *Ingezamelt, ingeoogst, geplokken, geplukt.*

Lana carpta. Cels. 6. 6. *Gekaarde wol.* 't Is ook, *kammeling*, of *korte uitgekamde wol.*

CĀRPUS, i. m. Cels. 3. 6. *'t Gewrigt van de hand.*

Carpus. *Een voorsnyder, een die de spys aan tafel opsnyd en voordient.*

Qui obsonium carpit, carpus vocatur; Itaque quotiescumque dicit, carpe, eodem verbo, & vocat & imperat. Petron. 37. *Die de spyzen aan tafel opsnyd en voordient hiet carpus* (in 't Latijn,) *derhalven zoo dikwils als hy carpe zeet, noemt hy hem by zynen naam, en beveelt hem zynen plicht te doen.*

CARR.

(CĀRRĀGO. inis. f. Vopisc. Aurel. 11. Treb. Poll. Gall. 13. *Een wagenburg.*)

CĀRRŪCĀ, æ. f. Mart. 12. 24. 2. Plin. H. 33. 11. *Een koets, kales, speelwagen, rosbaar, draagzetel.* Zeker voertuig eertijds bij luiden van aanzien gebruikelijk.

Carruca dormitoria. Scæv. Dig. 34. 2. 13. *Een rosbaar*, of *draagzetel waar in men kan slaapen.*

CĀRRŪCĀRIUS, ii. m. Ulp. Dig. 19. 2. 13. *Een koetzier, voerman, wagenaar, karreman, karredryver.*

CĀRRŪCĀRIUS, ă, um. *Van een koets, wagen, draagzetel, rosbaar* enz.

Carrucariæ mulæ. Ulp. Dig. 21. 1. 38. §. 8. *Koetsmuilen, muilpaerden die voor een koets gaan*, of *een rosbaar draagen.*

CĀRRUS, i. m. Cæs. B. G. 6. 1. en CĀRRUM, i. n. Hirt. B. H. 6. 2. *Een wagen, kar, kales.*

(Carros in orbem connectere. Veg. 3. 10. Construere. Sisenn. H. 4. *Een wagenburg maaken.* Zie ons hier van wijdlopig over Curt. 9. 1. 15.)

CART.

CĀRTHĀGĬNENSIS, of Carthaginiensis, is. m. & f. sè, is. n. Liv. 28. 27. *Een Karthageniënzer, een van Karthago.* (Over de buiginge van dit woord verschillen onder zig Priscian. 4. 111. Abstim. Annot. 7. Voss. Gramm. 1. 43. Sigon. Liv. Ep. 14. Manut. en Dausq. in Orthographia.)

CĀRTHAGO, inis. f. Virg. Æ. 1. 17. *Karthago*, een stad van Afrika.

CĀRTHAGO nova. Liv. 26. 42. Polyb. 10. 10. 2. 13. *Karthagena*, Een stad van 't Koningkrijk Murciën in Spanien, op de zeekust, gelegen. Daar is ook een andere stad van den zelven naam in 't Zuider Amerika in 't nieuwe Rijk van Grenada, daar een zeer goede ree, en schoone haven is, die tusschen d'oude en nieuwe stad doorstroomt.

CĀRTIBŬLŬM, i. n. Varr. L. L. 4. 26. *Een langwerpige steene tafel die op eene voet rust.*

CĀRTILĀGINEUS, ă, ūm. Plin. H. 11. 37. *Van kraakbeen*, of *knarsbeen; van kraakbeen*, of *knarsbeen gemaakt.*

CĀRTILĀGĬNŌSŬS, ă, ūm. Cels. 8. 1. *Kraakbeenig, knarsbeenig, dat van kraakbeen koomt, vol kraakbeen.*

CĀRTĪLĀGO, inis. f. Cels. 8. 1. Plin. H. 11. 4. *Kraakbeen, knarsbeen.*

CARU.

CĀRŪNCŬLĀ, æ. f. Cic. D. 2. 24. *Een stukje vleesch.*

Caruncula. Cels. 2. 7. *Een uitwas van vleesch.*

CĀRUS, ă, ūm. Ter. An. 4. 4. 7. *Duur, of dier, van hooge prys, of waerde; dat veel geldt*, of *dat veel kost.* De compar. Carior staat bij Cic. D. 2. 27, en de superl. Carissimus bij Cic. Dom. 6.

Non est trecentis minis cara. Plaut. P. 4. 4. 117. *Zy is niet duur tot tegen duizend guldens. Negen duizend guldens is niet te veel voor haar.*

Carus. *Bemint, geliest, waerd, dierbaar, aangenaam, bezint.*

Carus alicui. Cic. C. 4. 6. *Van iemant bemint*, of *geliest.* Sibi. Cic. Fin. 5. 10. *Die zich zelven liest*, of

of *die veel van zich zelven houdt.*
Aliquem imprimis carum habere. Cic. Fin. 1. 7. *Iemant tederlyk beminnen*, of *teêrhertelyk liefhebben.*

CARY.

CARYĂ. Zie Caria.
CARYINUS, ă, ŭm. Καρύϊνος. Oleum Caryinum. Plin. H. 23. 4. *Nootoly*, of *neutoly.*
CARYOPHYLLUM, i. n. Plin. H. 12. 7. Καρυόφυλλον. *Kruidnagel, greffelnagel*, of *grinoffelnagel.* (Scal. Exerc. Exot. 146. 1. twijffelt zeer, of Plinius deeze onze specerije, en niet veel meer onze cubebe, of *stekende palm*, beschrijft: en Bodæus over Theophr. H. P. 9. 5. ontkent het met ronde woorden, en voegt 'er bij dat onze specerij den Ouden onbekent is geweest.)
CARYŌTĂ, æ, f. Varr. R. R. 2. 1. Plin. d'oude H. 13. 4. de jonge E. 1. 7. 6. *en*
CĂRYŌTĪS, ĭdĭs. f. Mart. 11. 32. 10. Stat. S. 1. 6. 20. Καρυωτίς. *Zekere dadel*, een vrucht des dadelbooms.
CĂRYITIS, idis. f. Plin. H. 26. 8. *Wolfsmelk met smalle en steekende bladeren.* Zeker kruid.

CASA.

CĂSĂ. æ. f. Cic. T. Q. 5. 34. *Een hutje*, of *huisje*, *een strooje hut*, *een visschers stulp.*
Casa. Hirt. B. H. 16. 2. *Een soldaaten hut*, of *brak.*
Ita fugias, ne præter casam. Ter. Ph. 5. 2. 3. *Loop in 't vluchten uw hut niet voorby.* Dat is, *men moet zoodanig 't eene uiterste myden dat men niet in 't ander valle.*
‡ CASĀBŬNDUS, ă, ŭm. Macrob. S. 5. 21. *Die gedurig struikelt*, of *struikelt, die op elke stapschier valt.*
CASĀRIĂ, æ, f. Festus. *Hutbewaarster*, of *bewaarster der hut.*
(CĀSCE. Adv. *Op d'oude*, of *naar d'oude wijze*, *naar 't oude gebruik*, *op zyn ouds.*
Adolescens casce loquens. Gell. 1. 10. *Een jongman oude woorden gebruikende.*)
‡ CĀSCUS, ă, ŭm. Ennius bij Cic. T. Q. 1. 12. en Varr. L. L. 6. 3. *Oud*, *bedaagt*, *bejaart.*
CĂSĀLĔ, is. n. *Of*,
CĂSALIŬM, n. *Kasal*, een stad van Montferrat in Italien.

CASE.

CĀSĔĀLĔ, is. n. Colum. 2. 15. *Kaaskamer*, *een plaats daar men kaas maakt*, *en oplegt.*
CĀSĔĀRIUS, ă, um. Taberna casearia. Ulp. Dig. 8. 5. 8. §. 5. *Een plaats daar men de kaas te rooken en te droogen let*, om haar kleur te geeven.
(CĀSĔĀTŬS, ă, ŭm. Apul. M. 1. 103. *Dat van kaas is.*)

CĀSĔŬS, ĕi. m. Virg. E. 1. 36. Cic. S. 16. *Een kaas*, Nevius en Plautus hebben gezegt, Caseum, ĕi. n. bij Non. 3. 63.
Caseus fistulosus. Colum. 7. 8. *Een ondichte kaas*, *een kaas vol oogen*, of *gaten.*
Caseus ramulis fici glaciatus jucundissime sapit. Colum. 7. 8. *De kaas met sap van vyggetakjes gestremt is zeer aangenaam.*
Figurare caseum. Plin. H. 16. 38. *Kaas wringen*, *kaas maaken.*

CASI.

CASIĂ, æ. f. Plin. H. 12. 19. *Kaneelboom*, een welriekend heester gewas.
Casia. Virg. E. 2. 49. *Groene kassie*, een kruid, of heester daar de bijen zeer op vliegen.
‡ CĀSO, ās, ārĕ. *Veel overhangen*, of *overhellen*, *byna vallen*, of *dreigen te vallen.*
Casanti capite incedere. Plaut. As. 2. 3. 23. *Met het hoofd heel voor over gaan.*

CASP.

CĀSPĬĀCŬS, ă, um. Stat. S. 4. 4. 64. *en*
CASPIUS, ă, um. Virg. Æ. 6. 798. *Kaspische*, *van omtrent de Kaspische zee.*
Mare Caspium. Hor. O. 2. 9. 2. *De Kaspische zee.*
CASPII, ōrum. m. Plin. H. 6. 13. *Kaspiers*, volkeren van Scythiën omtrent de Kaspische zee.
Caspiæ portæ. Plin. H. 5. 27: 6. 14. *De Tellische poorten*, of *doorgangen.* Dus hiet een enge weg van den berg Taurus, nabij de kaspische zee.

CASS.

(CĂSSĒ. Adv. *Ydelyk*, *onnuttelyk*, *te vergeefs.*
Casse ne tempus tereretur. Liv. 24. 26. *Op dat de tyd niet ydelyk*, of *onnuttelyk versleten wierde.*)
CASSES, ĭŭm. plur. m. Virg. G. 3. 371. *Jagers netten*, of *strikken.* Cassis, in singulari, is weinig in gebruik. Men vind het echter bij Grat. Ven. 25. en Sen. Ag. 893.
Decidit in casses præda petita meos. Ovid. Art. 2. 2. *'t Wild dat ik zoo lang gejaagt heb*, *is in myn net. Ik heb verkregen dat ik zoo lang gezocht heb.*
CĂSSICULŬM, i. n. Festus. *Een netje*, of *strikje.*
† CASSIDĂ, æ. f. Virg. Æ. 11. 774. *Een helm.* Servius zegt dat Virgilius in die plaats van een Griekschen accusativus een Latijnsche nominativus maakt.
CĀSSIOPĒĂ, æ. f. Vitruv. 9. 6. *Kassiopea.* Een gesternte tusschen Cepheus en Andromeda. Men vind ook, Cassiepeă, bij Cic. N. D. 2. 43.
CĂSSIS, idis. f. Cæs. B G. 7. 45. 2. Ovid. M. 8. 25. *Een helm*, *hoofdwapen*, *stormhoed.*
CASSIS, is f. *Een jagers net*, of *strik.* zie Casses.
CASSITĂ, æ. f. Gell. 2. 29. *Een leeuwerik.* Zekere zangvogel.
CASSUS, ă, um. Cic. T. Q. 5. 41. *Ydel*, *ledig*, *leeg*; *dat maar de schyn*, *bast*, of *schors heeft.*
* Cassum granum. Plin. H. 18. 17. *Een leege bast*, *een ydelen dop*, *een duist zonder graan.*
Cassa nux. Hor. S. 2. 5. 36. Plaut. Ps. 1. 3. 137. *Een leege noot*, *een noot zonder kern.*
Virgo dote cassa. Plaut. Au. 2. 2. 14. *Een dochter zonder huwelyksgoed.*
Cassus luminis. Cic. Arat. 369. *Blind*, *die 't gezicht verloren heeft.*
Sanguine. Cic. D. 2. 64. *Bloedeloos*, *zonder bloed.* Sensu. Lucret. 4. 127. *Ongevoelig*, *gevoelloos*, *zonder gevoelen.*
Labor cassus. Plin. E. 8. 23. 6. *Verloren*, of *vergeefschen arbeid.*
Cassa consilia. Sen. Troad. 3. 571. *Ydele*, of *vruchtelooze raadslagen.*
Vota. Virg. Æ. 12. 780. *Vruchtelooze*, of *vergeefsche gebeden.*
In cassum it virtus. Lucan. 2. 263. *Zy gebruiken hunne dapperheit vruchteloos*, of *te vergeefs.*
† Lumine cassus aër. Lucret. 4. 369. *Een donkere*, of *duistere lucht*, *een betoge*, *grauwe*, of *betrokke lucht.*
† Augur cassa futuri. Stat. Th. 9. 629. *Een valsche voorzegster.*
† Lumine cassus. Virg. Æ. 2. 85. *Van 't levenslicht beroofd*; *die dood is.*

CAST.

CĀSTĂLĬĂ. æ. f. Virg. G. 3. 293. *Kastalie*, een bron van Parnas, de Zanggodinnen toegewijdt.
CASTĂNĔĂ, ĕæ. f. Plin. H. 17. 20. en 10. *Een kastanjeboom.*
Castanea. Virg. E. 1. 82. *Een kastanje.* Hij zegt E. 2. 52. Nuces castaneæ. *Kastanjenooten*, *kastanjen.*
CASTĂNĔTŬM, i. n. Colum. 4. 33. *Een kastanjebosch*, *een plaats met kastanjeboomen beplant.*
CASTE. Adv. Cic. L. L. 2. 8. *Kuischelyk*, *eerlyk*, *eerbaar*, *zuiverlyk*, *deugdzaam*, *vroomelyk*, *oprechtelyk*, *onbetisselyk.* De compar. Castius staat bij Liv. 10. 7. en de superl. Castissime by Cic. Ar. 13.
Caste. *Zedig*, *oprechtelyk*, *rechtvaerdiglyk*, *ingetogen.*
Caste & integre vivere. Cic. Man. 1. Fin. 4. 23. *Eerlyk en oprechtelyk leeven*; *een oprecht en onbesproken leven leiden.*
Caste. *Godvruchtiglyk*, *godsdienstelyk*, *eerbiedig lyk*, *met een zuiver*, of *rein gemoed.*
Caste Deos venerari, colere. Cic. N.

N. D. 1. 2. *De Goden Godsdienstelyk*, of *eerbiediglyk eeren*.

CASTĔLLĀNUS, a, um. *Van een slot, burgt, vesting, sterkte, schans, kasteel*; of *'t geen 'er aan bekoort*.

Castellanus triumphus. Cic. Cl. 73. *Zegepraal over 't winnen eener vesting*.

(Castellanus miles. Cod. 11. 59. 2. *Een soldaat die op een slot in bezetting legt*.)

CASTĔLLĀNŬS, i. m. Sall. B. J. 92. *Bewoonder van een slot*, of *vesting*. *Iemant die op een slot*, of *in een vesting woont*.

CASTĔLLĀTIM. Adv. Plin. H. 19. 6. *Met kleine hoopen; als een klein leger*.

Hostes circa collem castellatim dissipatos aggreditur. Liv. 7. 36. *Hy tast den vyand in kleine hoopen verdeelt, en rondom den heuvel gelegert, aan*.

CASTĔLLŪM, i. n. Cic. Cæc. 7. *Een slot, burgt, sterkte, vesting, schans, kasteel, een sterke plaats*.

* Tribunal, castellum omnium scelerum. Liv. 3. 57. *Een vyerschaar die een toevlucht*, of *vryplaats voor alle schelmstukken is*.

Castellum. Vitruv. 8. 7. *Een slentel van een waterbron*. De plaats daar men naar de gebreken van een bron ziet.

Castellum. Vitruv. 8. 7. Ulp. Dig. 43. 20. §. 38. *Een verlaatbak der waterleidingen*, waar uit het water door buizen naar verscheide plaatzen wierd gevoert.

CĂSTĔRĬĂ, æ. f. Plaut. As. 3. 1. 16. *Een scheeps pakhuis*, of *magazijn*. De plaats daar 't scheeps want, de zeilen, riemen, enz. opgesloten worden, by 't opleggen der schepen.

CĀSTĬFĬCŬS, a, um. Mens castifica. Sen. H. 1. 169. *Een zuivere*, of *kuische ziel, een rein gemoed*, of *dat kuisheit verwekt*.

CASTĪGĀBĬLĬS, is. m. & f. le, is. n. *Strafbaar, strafwaerdig, 't geen kastyding*, of *straf verdient*.

Culpa castigabilis. Plaut. Trin. 1. 2. 6. *Een strafwaerdige misdaad*.

CĀSTĪGĀTĒ. *Zuiverlyk, zonder feilen*. Ik heb dit woord niet dan bij Macrobius konnen vinden. (te wieten de superlativus Castigatius. Deeze staat bij hem S. Sc. 1. 6. Den positivus Castigate heb ik gevonden bij Sen. C. 6. 8.)

CĀSTĪGĀTĬŌ, ōnis. f. *Bestraffing, berisping, bekijving, doorneming, wraking, verwyt*.

Castigatio omni contumelia vacare debet. Cic. Off. 1. 25. *Alle bestraffing moet vry van bitterheit, verwyt*, of *scheldwoorden zyn*.

Castigatio. Cic. T. Q. 4. 20. *Straffe. kastyding*.

CĀSTĪGĀTŎR, ōris. m. *Bestraffer, berisper, doorstryker, straffer, kastyder*.

* Castigator seculorum. Colum. 8. 16. *De berisper*, of *bestraffer der eeuwen*.

Castigator lacrymarum, querelarum. Liv. 1. 59. *Een stiller van de traanen, der klagten*.

CĀSTĪGĀTŌRĬŬS, a, um. *Die berispt, doorstrykt, doorneemt*, of *bestraft*.

Adhibere solatium castigatorium alicui. Plin. E. 5. 16. 10. *Iemant een bestraffende vertroosting geeven*.

CĀSTĪGĀTŬS, a, um. *Gekastydt, gestraft, gewraakt, berispt, bestraft, verweten, verbetert*. De compar. Castigatior staat bij Ammian. 26. 6. en de superl. Castigatissimus bij Gell. 4. 20.

Castigatis oblique patribus. Tac. An. 3. 35. 1. *Van ter zyden de Raden*, of *de Vaders verweeten hebbende*, of *een verwyt gedaan hebbende*.

Castigatus animi dolor. Cic. T. Q. 2. 21. *Een gematigde droefheit*.

† Castigatus. Ovid. Am. 1. 5. 21. Stat. Th. 2. 1. 43. *Schoon, bevallig, goelyk, mooi, fraai, zuiver, lief, welgeschikt, volmaakt, onberispelyk, daar niets op te zeggen valt*, van een werk, 't aangezicht, enz. spreekende.

CĀSTĬGO, as, avi, atum, are. acc. Ter. H. 3. 3. 31. *Iemant berispen, bekyven, bestraffen, doorneemen, doorstryken, iemant het zeggen daar 't op staat*, of *recht uit de waarheit zeggen*.

Segniores castigat milites atque incitat. Cæs. B. C. 1. 3. 1. *Hy bestraft d'onachtzaamste soldaaten, en wekt hen tot hunnen plicht*.

Castigare aliquem dictis. Virg. Æ. 5. 387. Verbis. Cic. T. Q. 3. 27. Off. 1. 25. *Iemant met woorden berispen, doorneemen, doorstryken*. Literis. Cæs. B. C. 3. 25. 3. *In brieven*, dat is, *hem scherpe brieven schryven*.

Castigare dolorem. Lucan. 8. 62. *Zyn droefheit matigen*. Segnitiem atque inertiam alicujus. Cic. de Or. 1. 41. *Iemants onachtzaamheit en luiheit wraaken*, of *bestraffen*.

In hoc me ipse castigo, quod, &c. seq. sub. et ind. Cic. T. Q. 5. 1. *Ik beschuldig myzelven daar over, dat, enz.*

Castigare. Plaut. Most. 4. 1. 26. *Straffen, kastyden, mishandelen, qualyk handelen*.

Castigare aliquem verberibus. Cic. T. Q. 3. 27. *Iemant met de roede straffen, iemant geesselen*.

Castigare dolos. Virg. Æ. 6. 567. *Iemants bedriegeryen en guitestukken straffen*.

Carmen castigare ad unguem. Hor. A. P. 294. *Een vaers nauwkeuriglyk beschaaven*, of *verbeeteren*.

† Castigare moras. Virg. Æ. 4. 407. *Zich haasten, zich spoedigen, zich voortspoeijen, luij aanstappen, wakker voortgaan*. Marc. 10. 104. 17. gebruikt het om te zeggen, *de luiheit en traagheit van een leeroeffenaar wraaken*, of *bestraffen*.

CĀSTĪMŌNĬĂ, æ. f. Cic. V. 4. 45. *Kuisheit, reinigheit, zuiverheit, eerbaarheit, onnozelheit, ongeschondenheit, vlekkeloosheit, onbevlektheit*.

Castimonia decem dierum. Liv. 39. 9. *Een kuisheit van tien dagen; een onthouding die tien dagen duurt*.

CĀSTĬTĀS, atis, f. Cic. L. L. 2. 12. Hor. O. 3. 18. 25. *Kuisheit, reinigheit, zuiverheit, eerlykheit, eerbaarheit, betamelykheit, onthouding, onbevlektheit, vlekkeloosheit, ongeschondenheit*.

‡ CĀSTĬTŪDO, inis. f. Accius bij Non. 2. 124. zie Castitas.

CĀSTŎR, oris. m. Plin. H. 32. 3. *Een bever*. Ze' er halfslagtig dier.

CĀSTŎRĔĂ, ōrum. n. plur. Virg. G. 1. 59. Plin. H. 32. 3. *De zaad-* of *teelballen van een bever*.

CĀSTŎRĔŬM, ei. n. Lucret. 6. 794. *Beverzwyn, bevergeil*, zeker geneesmiddel.

CĀSTŎRĔŬS, a, um. *Bevers, van een bever, dat van een bever is*, of *tot een bever behoort*.

Castoreus odor. Plin. H. 12. 24. *Een beverlucht*. Dat is, *een sterke reuk die in 't hoofd trekt*.

(CĀSTŎRĪNĀTŬS, a, um. Sidon. E. 5. 7. *Met een bevershuide rok gekleedt*, of *met een rok gekleedt met beversvellen gevoedert*.)

CĀSTRĂ, ōrum. n. plur. *Een legerplaats, verschansing van een leger, een plaats daar zich 't leger neêrslaat*. Nonius 3. 65. trekt aan dat Accius zich van 't woord Castra, æ. f. gedient heeft.

Castra stativa. Cic. V. 5. 12. *Een vaste legerplaats*.

Castra navalia, nautica. Cæs. B. G. 5. 22. 1. *Een dok, ree*, of *legplaats van een vloot*.

Castra habere nautica. Nep. 7. 8. 5. *Op zee blyven, op zee blyven leggen, 't scheep blyven*, of *aan boord blyven*.

Adpugnare castra. Tac. An. 4. 48. 3. of Adsultare castris. Tac. An. 2. 13.

13. 5. *Een leger, of legerplaats aantasten, of bespringen.*

Castra castris conferre. Cic. D. 2. 55. *Tegens over een ander heir gelegert zyn.*

Castra constituere. Hirt. B. H. 27. 6. Facere. Cic. F. 15. 4. Locare. Sall. B. J. 106. Ponere. Cic. F. 15. 1. Metari. Sall. B. J. 106. Liv. 34. 28. *Zich legeren, 't leger neêrslaan, met een leger gaan leggen.*

Habere castra in radicibus montis. Cic. F. 15. 4. *Aan den voet van een berg gelegert zyn.*

Quinis castris oppidum circumdedit. Cæs. B. C. 3. 9. 4. *Hy legerde zich rondom de stad op vyf verscheide posten. Hy sloeg 't leger rondom de stad op vyf plaatzen neder.*

In Epicuri nos adversarii nostri castra conjecimus. Cic. F. 9. 20. *Wy zyn in 't leger van Epikuur, onzen vyand, overgeloopen; wij hebben ons aan de zijde van Epikuur, onzen tegenstrever, gevoegt.*

(Castra. *d'Oorlog, of het oorlog, de kryg.* Zie Casaub. Polyb. Ed. Amst. p. 149. Argent. p. 123.

Quis te majora gerit castris? Tib. 4. 1. 39. *Wie doet in den oorlog grooter dingen dan gij?*

Qui magnum in castris usum habebant. Cæs. B. G. 1. 39. 5. *Oude en in den oorlog ervarene soldaaten.*

Castra. *Een dagreize.* Om dat het leger alle dagen, daar de benden rusten zouden, neêrgeslagen wierd, is 't in 't gebruik gekoomen dat de dagreizen door de geslagene legerplaatzen geteld wierden. Zie boven Alteris castris.)

CĀSTRĀTĬO, ōnis. f. Colum. 6. 26. *Snijding, lubbing.*

Castratio arborum. Colum. 4. 32. Plin. H. 16. 40. *Boomsnoeying, snoeijing der boomen.*

(CĀSTRĀTŎR. ōris. m. Tertull. Marc. 1. 1. Castrator carnis castor. *De bever, die zig zelven lubt, of die zyn zaadballen zelf afbyt.* Plin. H. S. 30. en Serv. Georg. 1. 59. schrijven dat dit dier, als het staat om gevangen te worden, de teelleden, om dat het weet dat het daarom gezogt word, afbijt en wegwerpt, vermids het dezelve den mensch, dien ze tot geneesmiddelen dienen, misgunt naar het zeggen van Solin. 13. of om dat het de zelve den jagers toewerpt, om zich alzoo van verder vervolging te bevrijden, naar het zeggen van Ælian. An. 6. 34. Apul. M. 1. 106. Juv. 12. 35. Dioscorides 2. 26. nochtans en Sextius by Plin. H. 37. 3. zeggen dat dit ydel is, om dat ze zoo klein zijn, en, als in een varken, ingetrokken, dat hy 'er niet kan bykoomen, en zy zonder 't verlies van 't leven niet konnen weggenomen worden.

CASTRĀTŌRIUS, a, um. *Dat tot afsnoeijen, of afsnyden behoort.*

Castratoria ferramenta. Pallad. R.R. 1. 43. *Yzere werktuigen, daar men mede snoeit.)*

CASTRĀTŪRĂ, æ. f. Plin. H. 18. 9. *Wanning, of zuivering van 't koren.*

CĀSTRĒNSĬS, ĭs. m. & f. sĕ, ĭs. n. Cic. Cœl. 5. *Legers, van 't leger; dat tot het leger behoort.*

Castrense peculium. Mac. Dig. 49. 17. 11. *'t Geld dat d'ouders een zoon geeven die in 't leger is, of die 'er een oudste zoon in verkrijgt.*

Castrensis corona. Festus. *Een legerkroon; een kroon die men den geenen gaf die 't eerst in de legerplaats der vyanden quam.*

Verbum castrense. Plin. Præf. 1. *Een legerwoord, of kryggswoord, een woord in 't leger, of in den oorlog gebruikelyk.*

(Castrensis. *Dat in den oorlog geschied, of gedaan moet worden. Oorlogs, kryggs, van den oorlog, of van den kryg.*

Castrensium laborum tarda manupretia. Sen. E. 101. *Pryzen, die voor den oorlogsarbeit, of voor den arbeit in den oorlog verricht, spade of langzaam gegeeven worden.* Zie castra in de op een na de laatste beteekenisse.)

CĀSTRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Plin. H. 18. 32. Colum. 6. 26. *Lubben, afsnijden, afneemen, afsnoeyen.*

Castrare alvearia. Colum. 9. 15. Pallad. R.R. 7. 7. *Bijekorven ligten, een deel van den honig uit de korven haalen*, en 'er niet meer in laaten dan tot onderhoud der bijen nodig is.

Castrare arbores. Plin. H. 24. 8. *De boomen snoeijen.* Vites. Cato R.R. 33. *De wijngaarden snoeijen, of snyden* als ze te sterk uitloopen. Caudas catulorum. Colum. 7. 12. *Den staert van de jonge honden afhakken.*

+ Castrare avaritiam. Claud. Eut. 1. 193. *De gierigheit intoomen, matigen, bedwingen, of beteugelen.*

CĀSTRUM, i. n. Cic. F. 15. 4. *Een sterkte, een vesting, een schans.*

CĀSTULĂ, æ. f. Varr. *by* Non. 16. 4. *Een rok, of schort,* die de Roomsche meisjes droegen.

CĀSTUS, ūs. m. Varr. *bij* Non. 3. 45. *Kerkgebaar, kerkplicht, kerkzede, plechtelykheit.*

CĀSTUS, a, ūm. *Kuisch, rein, zuiver, onbevlekt, vlekkeloos, ongeschonden, eerbaar, eerlyk.* De compar. Castior staat bij Cic. A. 3. 6. en de superl. Castissimus bij Cic. Ar. 13.

Vir castus. Cic. Att. 11. 6. *Een trouw, vroom, eerlyk, deugdzaam, of oprecht man.* Mens casta. Cic. Font. 10. *Een vroome, oprechte, deugdzaame, of godvruchtige ziel.* Aures castæ. Claud. Stil. Cons. pr. 2. 303. *Kuische, of eerbaare ooren.*

Castus moribus. Mart. 6. 28. 6. *Onberispelyk, of onbestraffelyk in zyn gedrag, of in zyn handel en wandel.* A culpa. Plaut. Pœn. 5. 4. 13. *Zuiver, of vry van schuld, onschuldig.*

CASU.

CĀSŬLĂ, æ. f. Plin. H. 35. 10. Juv. 14. 179. *Een hutje, of klein huisje.*

CĀSUS, ūs. m. *Een val, of nederstorting.*

(Casus nivis. Liv. 21. 35. *Het vallen van de sneeuw.*)

Ictu aliquem ad casum dare. Accius *by* Cic. D. 1. 22. *Iemant een stoot, of slag geeven dat hy valt.*

* Casus urbis. Virg. Æ. 1. 628. *De val, de verwoesting, d'ondergang van een stad.*

Casus. *Val, een misslag waar in men valt; een ongeval daar men zich in wikkelt.*

Se Rempublicamque in casum dare. Tac. An. 1. 47. 1. *Zich met den Staat in 't verderf storten.*

Aliorum opibus casus meos sustentabam. Cic. F. 4. 13. *De hulp van anderen hielt mij in myn ongeval staande.*

Casus. *Toeval, tegenspoet, rampspoet, ongeval, ongeluk, zwarigheit, ongelegentheit; voorval, voorkoomende gelegentheit.*

Ferre sapienter casus adversos. Cic. de Or. 2. 85. *Zich heel wijsselyk in tegenspoet draagen, of edelmoediglyk de tegenspoet verdraagen.*

Nec mori, si casus inciderit, pro vobis paratior fuit quisquam. Cic. F. 10. 21. *En daar is niemant, die, zoo 'er zich de gelegentheit toe opdeede, gewilliger voor u sterven zoude, of voor u in de dood zoude gaan.*

Mihi ille casus incidit. Cic. F. 5. 17. Incidi in casum. Cic. Att. 10. 8. *Dat ongeluk is my overgekoomen; of ik ben in die ongelegentheit gevallen, of gestort.*

Casus. *'t Geval, 't lot, de kans, 't geluk, 't wisselot, 't voorval, d'uitkomst, d'uitslag.*

Casus prælii. Cic. D. 2. 55. *d'Uitkomst van 't gevecht.* Belli. Cic. Sext. 5. *d'Oorlogskans, de kans, of 't geval van den oorlog.*

Casu. *By geval, by toeval.*

Cæco casu id fit. Cic. D. 2. 6. *Dat geschied by 't blinde geval, of enkelyk by geval.*

Casus. Cic. Or. 49. *'t Geval van*

een

een naamwoord, onder de Spraakkonstenaaren.

CATA.

CĂTACLYSMUS, ī. m. Varr. R. R. 3. 1. Κατακλυσμὸς. *Een watervoed*, *een overloop*, of *overstrooming van 't water*.

CĂTADRŎMUS, ī. n. Suet. N. 11. 5. Κατάδρομος. *De renbaan*, *loopbaan*, *'t renperk*, waar in men om strijd liep; of *Een koord waar op men danst*, dat waarschijnelijker is. (Zie onze aanteekeninge, en uit dezelve zal blijken, dat het *een koord*, en geen *renbaan* geweest is.)

CĂTADŪPĂ, ōrŭm. n. plur. Cic. Som. Sc. 5. Κατάδουπος. *De watervallen van den Nijl*. De plaatzen daar 't water des Nijls van de rotzen met een schrikkelijk geruisch afstort.

CĂTAGRAPHŬM, ī. n. Plin. H. 35. 8. Κατάγραφον. *Vertoning*, *afbeelding*, *schildery*, *beeld*, *afbeeldzel*, *verbeelding*, *beeltenis*.

CATAGRĂPHUS, ă, ŭm. Catull. 25. 7. *Gebeeldt*, *vol beeltenissen*, *veelverwig*, *beschildert*, van een doek spreekende. Dus moet men, volgens d'aanmerking van Muretus over Catullus leezen, alhoewel Scaliger Tyrographus, leest, 't welk zeggen wil, *dat te Tyrus met verscheide kleuren beschildert is*.

CĂTALAUNENSIS, is. m. & f. sĕ, is. n. *Katalaan*, *een die uit Katalonjen is*.

CĂTĂLAŪNIĂ, æ. f. *Kataloene*, of *Katalonje*, een Prinsdom van Spanjen.

CĂTĂLAŪNĬCŬS, ă, ŭm. Catalauniciagri. *Het land rondom Chalons*.

CATĂLAŪNŬM, ī. n. *Chalons*, op de Marne in Champagne.

CĂTĂLŎGUS, ī. m. Κατάλογος. *Naamtafel*, *naamceel*, *naamlyst*, *naamrol*. Dit woord is geen Latijn. (Het staat in sommige MSS. bij Plaut. M. G. 3. 1. 9. naar het getuigenisse van Taubman over deeze plaats, en word aangenomen van Lambinus, dog verworpen van Taubman en Lips. A. L. 1. 19.)

CĂTĂMĪTŬS, ī. m. Cic. A. 2. 31. Plaut. Men. 1. 2. 35. Κατάμιτος. *Een schandjongen*.

CĂTĂNĂ, æ. f. of Cătĭnă, æ. f. Plin. H. 3. 8. *Katana*, een stad van Sicilien.

CĂTĂPHRACTĂ, æ. f. Veg. 1. 20. Καταφράκτη. *Een wapen over 't gansche lyf*, *een lyfwapen*.

(CĂTĂPHRĂCTĀRIUS, iī, m. Lampr. Al. Sev. 56.) en

CĂTĂPHRACTUS, ă, ŭm. Liv. 37. 40. Sall. bij Non. 18. 28. Κατάφρακτος. *Van het hoofd tot de voeten gewapent*, *heel in 't yzer*, of *in 't harnas*. (Claudianus beschrijft hem aardig Ruf. 2. 355. . . Hon. Conf. 6. 569. . .)

CATAPIRĀTER, ōris. m. Lucil. bij Isid. 19. 4. Καταπειρατὴρ. *Dieploot*, *peilloot*, *peilstok*, waar med men de hoogte der zee peilt.

CĂTAPLASMĂ, ătis. n. Celf. 6. 9. *Een pap*, of *papzel*. Zeker geneesmiddel.

(CĂTĂPLŬS, ī, m. Auson. Cl. Urb. 12. 21. *Een vloot scheepen*. Eigentlijk is cataplus *'t aanlanden van een vloot*. Sidon. E. 6. 8: 7. 7. Ulp. Dig. 1. 16. 4. §. 5. en wel *in die haven*, *waar uit ze te vooren gezeilt was*. Καταπλεῖν zeggen de Grieken, als Salmas. de mod. usur. c. 9. ons leert, van een schip ter plaatze van waar 't uitgegaan is wederkeerende. Maar om dat die van Puzzuolo en Napels, die veel Grieksch spreken, dit woord dikwils gebruikten, heeft men het voor *de vloot* zelf genoomen, en wel in 't bijzonder, voor die, *welke van Rome naar Alexandrien ging*, *en van Alexandrien weder te Rome quam*. Daarom word ze genaamt, commeatus Alexandrinus. Suet. N. 20. 7. navis Alexandrina. Suet. A. 98. 3. cataplus Niliacus. Mart. 12. 75. 1. en cataplus Puteolanus. Cic. R. P. 14.)

CĂTĂPŌTĬŬM, iī. n. Celf. 5. 25. Scrib. Larg. 155. Plin. H. 26. 8. *Een pil*, *een bruikzuiverende pil*.

CĂTĂPULTĂ, æ. f. Cæs. B. C. 2. 9. 3. Hirt. B. Af. 31. 6. Vitruv. 10. 15. Liv. 39. 5. Καταπέλτης. *Een zwaare schietboog*. Zeker oorlogstuig waar meede men groote pijlen, werpschichten, enz. schoot.

CĂTĂPŬLTĀRIUS, ă, ŭm. Catapultarium pilum. Plaut. Curc. 5. 3. 11. *Een zwaare schicht*, die men met deeze boog schoot.

CATĂRACTĂ, æ. f. Vitruv. 8. 2. en

CATĂRACTĒS, æ. m. Plin. H. 5. 9. *Waterval*, *waterstorting*, *waterschoot*.

Cataractæ, arum. f. plur. *Sluizen*, *schotdeuren om 't water te schutten*.

Cataractis aquæ cursum temperare. Plin. E. 10. 69. 4. *'t Water met sluizen schutten*.

Cataracta. *Valpoort*, *schotdeur*.

Cataractam dejicere. Liv. 27. 28. *De valpoort neerlaten*, *de schotdeur laaten vallen*.

Cataracta. Plin. H. 10. 44. *Zekere roofvogel*, die tanden, vierige oogen, en witte veêren heeft.

CATĂRRHUS, ī. m. Κατάῤῥους. *Zinking*, *hoofdvloed*, *katern*. Dit is een Grieksch en geen Latijns woord.

CATĂSCŎPIUM, iī. Gell. 10. 25. Κατασκόπιον. *Een verspiejagt*, of *advijsjagt*, dat in de vlooten diende om den vijand te ontdekken, en kondschap te geeven.

CĂTĂSCŎPŬS, ī. m. Hirt. B. Af. 26. 3. Κατάσκοπος. *Een spie*, *verspieder*, *bespieder*, of *spion*.

CĂTASTĂ, æ. f. Tib. 2. 6. 21. Suet. Gr. 13. 2. *De slavenmarkt*, een tooneel op een groote plaats opgerecht, of de plaats zelf waar op de slaven gestelt wierden, die men verkoopen wilde. (Wy hebben 'er van over Suetonius geschreeven.)

(Catasta. Prud. Περὶ στεφ. 10. 467. *Een pijnbank*, of *folterbank*.

Catasta. Prud. Περὶ στεφ. 1. 56: 2. 399. *Een roos?er*, of *zeker werktuig*, *waar op de bloedgetuigen eertyds verbrandt wierden*.)

CĂTĂSTUS, ī. m. Vitruv. 8. 8. *Een slaaf*, of *slave*. Zie Catasta.

CĂTĂTECHNOS, ī. m. Κατάτεχνος. *Een gauw*, *konstig*, of *vernuftig werkmeester*. Dus, zegt Vitruv. 4. 1. noemden d'Atheners Kallimachus. Plin. H. 34. 8. en Pausan. Att. p. 25. noemden hem, *Kakizotechnos*, dat is, naar 't gevoelen deezer Schrijveren, *een die nooit zyn werken naar zyn zin volmaakt*, *die ze gedurig meer beschaaft*, of *bevijlt*. Men zou hem, *een brodder*, of *broddelaar*, konnen noemen, dat is, *een baas die zyn werk*, *door gedurig te hermaaken*, *bederft*.

CĂTĂTONŬS, ă, ŭm. Κατάτονος. *Laag*, *neergebogen*, *naar beneeden hellende*.

Catatonum capitulum. Vitruv. 10. 15. *Een al te laagen hoofdsink*, of *kapiteel*.

CATE.

CĂTĒ. Adv. Plaut. Ps. 1. 1. 3. *Schranderlyk*, *listiglyk*, *aardiglyk*, *behendiglyk*, *wysselyk*, *looslyk*.

CĂTEIĂ, æ. f. Virg. Æ. 7. 741. Gell. 10. 24. *Een zeer zwaare schicht met spykers beslagen*, die de Franschen en Teutons gebruikten.

CĂTELLĂ, æ. f. Hor. E. 1. 17. 55. Liv. 39. 31. *Een ketentje*. Zie hier van Torrentius over Horatius.

Catella, æ. f. Mart. 1. 110. 5. Cic. D. 1. 46. *Een teefje*. Naar sommige drukken.

CĂTELLŬS, ī. Cic. D. 1. 46. Mart. 1. 84. 1. *Een hondje*, *een rendje*.

Catellus. Plaut. Curc. 5. 3. 13. *Een bandje*, *snoertje*, of *ketentje*.

CĂTENA, æ. *Een keten*, *ketting*, of *band*.

Alicui catenas injicere, Cic. V. 5. 41. Liv. 30. 10. Nectere. Hor. O. 1. 29. 5. Catenis aliquem constringere. Cic. Sext. 7. Vincire. Ovid. M. 15. 601. Compescere. Hor. E. 1. 2. 63. *Iemant ketenen*, *kluistren*, *met ke-*

CĂPĬO, ĭs, cēpi, cāptūm, cāpĕrĕ. acc. *Iets aanvatten, aantasten, aangrypen, iets neemen*, of *wechneemen.*

Capere aliquid manu. Virg. Æ. 2. 717. In manum. Plaut. Au. 1. 1. 9. *Iets met de hand vatten*, of *in de hand neemen.*

Capere radicem. Plin. H. 17. 17. *Wortelen, wortel schieten.* Robur. Plin. H. 17. 17. *Kracht krijgen.* Vitium. Colum. 3. 18. *Verrotten, bederven.* Rimam. Plin. H. 16. 40. *Splijten, klieven, opbarsten, gekliefst worden.* Somnum. Cic. T. Q. 4. 19. *Inslaap raaken.*

Cepi ex tuis literis duplicem fructum. Cic. F. 10. 5. *Ik heb tweederlei voordeel uit uwe brieven gehaalt.*

Magna me capiebat voluptas, quod, &c. Quintil. D. 13. *Ik gevoelde een groote vreugd*, of *blijdschap, dat, enz.*

Desiderium Athenarum te capit. Ter. Hec. 1. 2. 12. *Gij treurt om Athene*, of *gij haakt naar Athene. Gij zijt begaan om Athene.*

Cepit quosdam religio. Liv. 23. 27. *Zommige hebben schooom gehad*, of *zijn beschroomt geweest.*

Capit eum satietas hominum, negotiorum odium. Ter. E. 3. 1. 14. *Hij word het gewoel van de menschen en de bezigheden moede; hij krygt een afkeer van den zwier en 't gewoel der menschen.*

Eum satias amoris in uxore cepit. Liv. 30. 3. *Hij krygt een weerzin in zijn vrouw.*

Ut animum ejus cura sacrorum cepit. Liv. 27. 8. *Zoo dra hy 't bewint der heilige dingen aangevaerd hadde.*

Ceperat eum ex fama rerum gestarum admiratio viri. Liv. 28. 35. *Hij had een hoogachting voor dien man gekreegen door 't gerucht van zijne groote daaden.*

Nondum hæc legio magnam virtutis ceperat opinionem. Cæs. B. G. 8. 8. 3. *Dat legioen*, of *die kenbende wierd noch niet voor zeer dapper gehouden*, of *hadnoch d'achting niet van heel dapper te zijn.*

Capio aliquam voluptatem, quod hac voluptate non capiar. Plin. E. 9. 6. 3. *Ik gevoel eenig vermaak dat hier in geen vermaak op mij vat heeft*, of *mij vermaakt*; of *dat ik op dit vermaak niet gezet*, of *verslingert ben.*

Rebus illis capitur hæc ætas. Cic. Clu. 5. *Luiden van deeze jaaren worden door deeze dingen vermaakt, verlokt*, of *verstrikt.*

Capi aliquo. Ovid. Her. 4. 64. *Door iemant verstrikt, op iemant verlieft*, of *verslingert zijn.*

Captus est. Ter. An. 1. 1. 55. *Hij is in 't net, hij is geknipt*, of *gevangen, hy is 'er aan vast*, van iemant spreekende die verlieft word.

Capi assentatione. Cic. Am. 26. *Gegrne vleyeryen hooren.* Muneribus. Tib. 1. 10. 11. *Zich door geschenken laaten omzetten.* Specie. Quintil. I. O. 2. 5. *Zich door den schyn laaten bedriegen.*

Pictura me capit. Hor. A. P. 362. *Ik heb groote zin in de schilderkonst.*

Turbam ædes non capiunt. Ter. H. 2. 3. 13. *Het huis kan zulk een groote schaare*, of *meenigte volks niet houden*, of *niet vatten.*

Una domo capi non possunt. Cic. Off. 1. 17. *Zy konnen in 't zelve huis niet woonen.*

Amentiam ejus non capiebat civitas. Cic. Mil. 32. *De stad kon de dwaasheit van deezen mensch niet dulden*, of *niet verdraagen.*

Tantam celeritatem capere tam grave agmen non poterat. Curt. 3. 7. 1. *Zoo een zwaar leger kon zulk een spoed niet maaken.*

Ex iis prædiis bina talenta capiebat. Ter. Ph. 5. 3. 7. *Hy trok twee talenten van zyne landeryen; zyne landeryen bragten hem twee talenten op.*

Capere aliquem bello. Cic. F. 5. 10. *Iemant tot een krijgsgevangene maaken*, of *in den oorlog gevangen neemen.*

Capere animum patrium & virtutes. Cic. A. 3. 11. *De kloekmoedigheit en dapperheit van zijnen vader toonen*, of *doen blyken.*

Conjecturam capere de re aliqua. Cic. Mur. 4. of ex re aliqua. Cæs. B. G. 7. 35. 4. *Ergens een gissing uit maaken*, of *ergens iets uit voorgissen.*

Sibi consilium capere. Cæs. B. C. 2. 20. 3. *In zijn zaaken voorzien, overleggen wat tot zijn welstant*, of *zekerheit te doen is.* Consilium pro re & pro tempore capere. Cæs. B. G. 5. 8. 1. *Een raadslag naar den tijd en de zaaken neemen.* Exemplum de aliquo. Ter. An. 4. 1. 27. *Iemant tot een voorbeeld stellen.*

Capere lumina a' meridie. Vitruv. 1. 4. *Licht uit het zuiden scheppen; venssters naar het zuiden maaken*, van een huis spreekende.

Capere invidiam apud aliquos ex largitione. Liv. 5. 20. *Zich vyanden door zijne mildadigheden maaken. Door zyne miltdadigheden zich den haat*, of *'t misnoegen van zommigen op den hals haalen.*

Si capiendos mihi sciam esse inimicos omnes homines. Ter. An. 4. 2. 12. *Indien ik wist, dat de gansche waereld tegens mij zou opstaan*, of *dat alle menschen mij zouden vyandig worden.*

Altero oculo capitur. Liv. 22. 2. *Zijn een oog gaat uit, hij verliest zyn eene oog.* Ik zoude echter in 't Latijn, *iemant een oog uitsteeken*, niet willen uitdrukken met Oculo aliquem capere.

Capere aliquem judicem. Plaut. Merc. 4. 3. 34. of Arbitrum de re aliqua. Ter. H. 3. 1. 94. *Iemant ergens tot rechter, tot goedeman*, of *scheidsman over neemen*, of *stellen.*

Capere urbem scalis. Liv. 4. 47: 6. 9. *Een stad door beladdering winnen*, of *bemagtigen.*

Capere insulam. Cæs. B. G. 4. 26. 5. *Aan een eiland aankoomen, aanlanden*, of *voet aan land zetten.* Locum. Cæs. B. G. 3. 23. 6. *Een post inneemen*, of *bezetten.* Altitudines. Liv. 27. 18. *Zich op een hoogte legeren.*

Gallia initium capit a Rhodano. Cæs. B. G. 1. 2. 5. *Vrankryk word door de Rhone bepaalt*, aan de kant van Italien.

Capere Magistratum. Cic. L. L. 3. 3. *Een ampt*, of *bediening aanvaerden.*

Provinciam cepisti duram. Ter. Ph. 1. 2. 23. *Gij hebt een zwaare last*, of *een zwaar ampt op u genomen.*

Eas res mens aut cogitatio cujusquam capere non potest. Cic. Marc. 2. *Niemant kan die dingen begrypen, vatten, noch verzinnen.*

(Capere. *Kiezen, verkiezen, aanneemen, aanstellen.*

Quum illum generum cepimus. Ter. Hec. 4. 1. 22. *Als wij hem tot een schoonzoon verkoren*, of *aangenomen hebben.*

Capere virginem Vestalem. Suet. A. 31. 3. Tac. An. 15. 22. 3. *Een meisjen tot een Vestaal*, of *Non verkiezen*, of *aanstellen*, om dat de Hoogepriester her by de hand greep, en van den vader, in wiens magt het was, als of het in den oorlog gevangen was genoomen, wechgeleit wierd. Zie Gell. 1. 12.

Capere. *Houden, bevatten, daar in konnen*, van een maat, kruik, vat, enz. spreekende.

Capit quadrantal. Plaut. Curc. 1. 2. 15. *Daar konnen achtenveertig pinten in; zij hond achtenveertig pinten; zij kan achtenveertig pinten zuipen.*

Capere collegium. *Een vergadering om raat aanspreeken*, of *vraagen*, of *aanstellen om te vraagen.*

Captum sit collegium augurum. Plaut. Men. 1. 2. 14. *Gij zoud niet veiliger den wigchelaaren daar naar vraa-*

vraagen, de wigchelaars daar over gevraagt zynde, zouden 't u niet beter zeggen.

Capere. *Overtuigen.* Zoo gebruiken de Grieken hun ἁλίσκειν, als ons Mur. V. L. 10. 13. en Vechn. Hellen. 2. 2. leeren.

Tu si me impudicitiæ captas, capere non potes. Plaut. Am. 2. 2. 189. *Zoo gy my van overspel wilde overtuigen, gy zoud niet konnen.*

CĂPIS, idis. f. Festus. Liv. 10. 7. *Een drinkbeker, of kroes,* met twee ooren, *of twee handvatzels.*

CĂPISTERIUM, ii. n. Colum. 2. 9. *Een zeef,* of *zeeve.*

CĂPISTRATUS, ă, ŭm. Capistratæ tigres. Ovid. Her. 2. 80. *Gemuilbande tygers.*

CĂPISTRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Boves fiscellis capistrari oportet. Plin. H. 18. 19. *Men moet d'ossen muilbanden.*

(Ad quod jumenta capistrantur. Colum. 6. 19. *Waar aan de paerden met halsters gebonden worden.*)

CĂPISTRŬM, ī. n. Virg. G. 3. 188. Varr. R. R. 2. 6. *Een muilband, een halster.*

* Capistrum. Colum. 4. 20. *Een teen, rijsje, rottingje,* of *wisch* daar men de wijngaarden mee aan de stakerzelen bindt. Cato R. R. 12. gebruikt het ook om *den band,* of *'t handvatzel* uit te drukken, om de balken van een wijnpers op en neêr te trekken.

† Maritale capistrum. Juv. 6. 43. *De band des huwelijks.* Dit is een schimpwoord.

‡ CĂPITAL, ālis. n. Plaut. Merc. 3. 4. 26. *Een halszaak, een doodwaardige misdaad.* Festus zegt dat 'er Facinus onder verstaan word.

Capital. Festus. Varr. L. L. 4. 29. *Een hoofdband,* of *haairband,* waar meede d'Ouden hun haair opbonden in d'offerhanden.

CĀPITĀLIS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. *Doodwaerdig, doodschuldig,* van een misdaad spreekende. De compar. Capitalior staat bij Cic. Off. 3. 13.

Capitale est. Cic. I. R. 2. 31. *'t Is een heiligschending, 't is een groote misdaad.*

In sella regia resedisse tibi capitale foret. Front. St. 4. 6. 3. *Het zou een halszaak zyn, zoo gy op den rykszetel waart gaan zitten,* of *zoo gy op den Koningklyken throon gezeten had.*

Pœna capitalis. *Een halsstraf.* De Rechtsgeleerden zeggen dat 'er driederlei zijn: door d'eerste verloor men 't leven; door de tweede wierd men tot de mijnen verwezen, als een slaaf de vrijheit verliezende: en door de derde verloor men 't burgerrecht. Zie Callistr. Dig. 48. 19. 28. en Modestin. Dig. 50. 16. 103.

Periculum capitale. Plaut. Trin. 4. 3. 81. *Een doodsgevaar,* of *levensgevaar, een zeer groot gevaar.*

Odium capitale. Cic. Am. 1. *Een doodelyken,* of *onverzoenelyken haat.*

Judicium. Paull. Dig. 48. 1. 1. *Een halsvonnis, een vonnis des doods,* of *van 't verliezen der vryheit.*

Adversarius capitalis. Cic. Fin. 4. 12. *Een doodvijand,* of *onverzoenelyken vyand.* Morbus. Gell. 16. 13. *Een doodelyke ziekte.*

Capitalis reditus. Cic. A. 4. 1. *Een zeer rampspoedige,* of *ongelukkige rugreize.*

Capitale ingenium. Ovid. F. 3. 839. *Een heel gauw, schrander, snedig, spitsvinnig, ongemeen,* of *doorluchtig verstand.*

Capitales Treviri. Cic. F. 7. 13. *Halsrechters, Rechters over halszaaken.*

Scriptor capitalis. Cic. Fr. 2. 13. *Een kort,* of *beknopt Geschichtschryver.*

Capitalis locus. Festus. *Een heilige plaats, waar van d'ontheiliging, een doodwaerdige misdaad is.* Zie ook Scaliger over Festus.

CĂPITALITER. Adv. *Doodwaerdig, doodwaerdiglyk, dat de dood,* of *den hals verdient.*

Capitaliter aliquem apud Judices lacessere. Plin. E. 1. 5. 4. *Iemant voor de rechteren wegens een halszaak,* of *doodwaerdige misdaad beschuldigen.*

(CĂPĬTĀTĬO, ōnĭs. f. Arcad. Charis. Dig. 50. 4. 18. §. 29. *Hoofdgeld, hoofdschatting.*)

CĂPĬTĀTUS, ă, ŭm. Plin. H. 21. 6. *Gesloten, gekropt,* van kool, knopslaat, enz. spreekende, *dat een bol heeft,* van ajuin, knooplook, prei, enz. spreekende.

Capitatus clavus. Varr. R. R. 2. 6. *Een spyker,* of *nagel met een hoofd.*

Capitata vinea. Colum. 5. 5. *Een wyngaard met een dikke stam.*

CĂPITELLŬM, ī. n. Plin. H. 24. 19. *Een knopje,* van de topjes der takken spreekende.

Capitellum. *Een dekstuk,* of *dektegel van een zuil.*

Buxea populeis aptans capitella columnis. Coripp. 4. *Voegende busboome dekstukken op popelsere zuilen.*

(CĂPITIŬM, ii. n. Telt Ulpianus op onder *de vrouwe kleederen,* Dig. 34. 2. 25. §. 2. Nonius 14. 37. noemt het capitis tegumentum, *een vrouwe sluijer.* Maar Varro L. L. 4. 30. met wien wij het houden, wil, dat ze de borst daar meede bedekt hebben. Zijne woorden zijn deeze, Capitium ab eo, quod capit pectus, id est, ut antiqui dicebant, indutu comprehendit. Hier koomt bij, dat Laberius het bij Gell. 16. 7. noemt capitium tunicæ pictacium; *een gestikt borstdekzel in den rok.* Ja wat meer is, Varro de vit. P. R. met wien zich Nonius behelpt, spreekt niet van 't hoofd, maar van de borst, die hij zegt dat ze ontbloot hadden, om dat ze geen capitia hadden. Dus luiden Varroos woorden: Pectore & lacertis erant apertis, nec capitia habebant.)

CĂPĬTO, ōnis. m. Cic. N. D. 1. 29. *Een dikhoofd,* of *dikkop. Een die een groot hoofd heeft.*

Capito. Plaut. P. 1. 2. 8. *Hoofdig, koppig, styfzinnig, styfhoofdig, styfkoppig, eigenzinnig, halsstarrig.*

Capito. Cato R. R. 159. *Zekere visch.*

(CĂPĬTŌLĪNŬS, ă, ŭm. *Kapitolynsch. Dat op 't Kapitool is,* of *tot het Kapitool behoort.*

Jupiter Capitolinus. Cic. Dom. 57. *De Kapitolynsche Jupiter;* dat is, *Jupiter, die op 't Kapitool een tempel heeft, en daar in gedient word.*

Ludi Capitolini. Liv. 5. 50. *Spelen ingestelt ter eeren van den Kapitolynschen Jupiter,* om dat hij 't Kapitool beschermt had, als de Franschen het belegert hadden.

Exercitus Capitolinus. Liv. 5. 48. *Een leger van 't Kapitool, dat op 't Kapitool legt, dat op 't Kapitool garnizoen houd.*)

CĂPĬTŌLĬŬM, ii. n. Cic. A. Q. 4. 45. Virg. Æ. 9. 448. *'t Kapitool, 't Roomsch Kapitool,* een vesting van 't oude Rome, op den Saturnusberg gebouwt. Dus genaamt vermids men in 't uitgraaven zijner grondvesten een menschenhoofd vond. (Zie hier van Arnob. 6. 194.)

CĂPĬTŬLĀTĪM. Adv. *By hoofdstukken, by leden,* of *lidverdelingen, kortelyk, in 't korte.* Plin. d'Oude H. 2. 12. (de jonge zegt het E. 6. 22. 2. in 't Grieksch, κατὰ κεφάλαια.)

CĂPĬTŬLĀTUS, ă, ŭm. *Dat een klein hoofd, een kleine knoop,* of *dik eind heeft.*

Costæ leviter capitulatæ. Cels. 8. 1. *Ribben met een kleine knoop aan 't end.*

CĂPĬTŬLŬM, ī. n. Plaut. Curc. 2. 3. 14. *Een hoofdje,* of *kopje, een klein hoofd.*

* O lepidissimum capitulum! Ter. E. 3. 3. 25. *O het aardig klein kopje; het geestig mannetje!*

Capitulum sarmenti. Colum. 3. 17. *De knop,* of *tip van een wyngaardrank.* Capitulum mali Punici. Cels. 5. 20. *Een korl,* of *kern van een granaatappel.* Columnæ. Varr. R. R. 3. 5. Vitruv. 4. 1. *'t Kapiteel, de dektegel,* of *het dekstuk van een zuil.*

Ca-

Capitulum libri. Cic. L. L. 1. 7. *'t Hoofdstuk van een boek.* In de beste afdrukzels leest men Caput, dat men gebruiken moet.

CAPN.

CĀPNIĀS, æ. m. Plin. H. 27. 9. *Zekere bruine, en als berookte jaspis.*

CĀPNĪTIS, idis. m. Plin. H. 34. 10. *Zekere kalamijnsteen*, fijne stof van 't koper, dat aan den smeltoven gaat vast zitten.

CĀPNŌS, i. f. Plin. H. 25. 13. Κάπνος. *Grijzekouw, duivekervel*, zeker gewas.

CAPO.

CĀPO, ōnis. m. Mart. 13. 63. *Een kapoen; een gelubden*, of *gesneden haan.*

CAPP.

CĀPPĀDŎCIĀ, æ. f. Plin. H. 6. 3. *Kappadocien*, eene landschap van Azien, nabij de Pontus Euxinus.

(CĀPPĀDŎCIUS, ă, um. *Kappadocisch, dat in Kappadocien is, dat in Kappadocien bewerkt word.*

Gemma Cappadocia. Plin. H. 37. 10. *Een Kappadocisch gesteente*, dat in Kappadocien bewerkt, *of* opgemaakt word.

CĀPPĀDŎCŬS, ă, um. *Kappadocisch, dat tot Kappadocien behoort, dat van Kappadocien is.*

Gens Cappadoca. Colum. 10. 184. *'t Volk van Kappadocien, de Kappadociers.*

Lactuca Cappadoca. Plin. H. 19. 8. *Kappadocische latouw*, of *die van die in Kappadocien is.*)

CĀPPĀDŎX, ŏcis. m. Cic. post. red. in sen. 6. *Kappadocier, een die van Kappadocien is.*

(CĀPPĀDŎX, ŏcis, m. Plin. H. 6. 3. *Een rivier in Kappadocien*, van welke het landschap den naam gekregen heeft.)

CĀPPĀR. Cels. 4. 9. *en* capparis. Mart. 3. 77. 5. *Kappers*, zekere vrucht.

CĀPPĂRIS. Plin. H. 13. 23. Colum. 11. 3: 10. 118. *Kapper*, zeker gewas.

CAPR.

CAPRĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 50. *Een geit.* Zeker dier.

* Olida capra. Hor. E. 1. 5. 29. *Bokkelucht, vieze lucht*, of *stank der oxelen.*

Capra. Hor. O. 3. 7. 6. *De geit*, zeker hemelsteen.

CAPRĀRIUS, ii. m. Colum. 3. 10. Varr. R. R. 2. 3. *Geiteharder, geitehoeder.*

CAPREĂ, æ. f. Hor. O. 1. 33. 8: 3. 15. 12. *Eensteengeitje, een wi de geit.*

Caprea vineæ. Varr. R. R. 1. 31. *Wijngaardrank waar uit de teere lootjes spruiten*, die om de latten krullen.

CAPREÆ, ārum. plur. f. Tac. An. 4. 67. 1. Suet. A. 72. 6. *Kapri*, een Eiland dichte bij Napels. Zie onze aanteekeninge over Suetonius.

CAPREŎLUS, i. m Colum. 9. 1. Virg. E. 2. 41. *Een geitje*, of *wilde geit.*

* Capreolus. Varr. R. R. 1. 31. *Wijngaardlot, wijngaardscheut, een lot, rank, spruit, takje*, of *scheut, van eenig gewas*, waar mede het om iets anders vastkrult. A capiendo capreolus dictus.

Capreoli. Cæs. B. C. 2. 10. 3. Vitruv. 4. 2: 10. 15. *De kruisbanden, waar op de sparren van 't dak leggen.*

Capreolus. Colum. 11. 3. *Een griep*, een tweetandig werktuig daar men d'aarde mee omhaalt.

CAPRICŎRNŬS, i. m. Cic. Arat. 59. *De steenbok*, zeker hemelsteken.

CAPRIFICĀTIO, ōnis. f. Plin. H. 17. 27: 15. 19. *Queking der vijgeboomen*, of *de rijpmaking der vijgen.*

(CAPRĬFĪCIĀLĬS, is. m. *en* f. lĕ. is, n. Caprificialis dies. Plin. H. 9. 15. *De zevende July*, zoo genaamt, om dat de meisjens op dien dag aan Juno Caprotina, onder een wilden vijgeboom, offerden. Zoo leezen Dalechampius en Gronovius. Maar Harduinus wil dat men lezen zal Signum dedere initium caprifici: alii diem, &c. Van de zaak zelf zie Macrob. S. 1. 11.

CAPRĬFĪCO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Plin. H. 16. 27. *Vijgeboomen queeken.*

CAPRĬFĪCŬS, i. m. Ter. Ad. 4. 2. 38. Hor. Ep. 5. 17. *Een wilde vijgeboom.*

CAPRIGĔNŬS, ă, um. Plaut. E. 1. 1. 16. *Van een geit geworpen.*

CAPRĪLĔ, is. n. Varr. R. R. 2. 3. Colum. 7. 6. Vitruv. 6. 9. *Geitestal, geitekooi.*

CAPRIMŬLGŬS, i. m. Catull. 22. 10. *Geitemelker, een die de geiten melkt.*

Caprimulgus. Plin. H. 10. 40. *Een geitemelker.* Zekere nachtvogel die 's avonds in de stallen vliegt, en de geiten zuigt.

CAPRĪNUS, ă, um. Cic. N. D. 1. 29. Hor. E. 1. 18. 15. *Boks, bokke, of geite, dat van een bok, of geit is.*

Caprinus grex. Liv. 22. 10. *Een kudde geiten.*

CAPRIPES, ĕdis. omn. gen. Prop. 3. 15. 34. *Met geitevoeten, die geitevoeten heeft.*

CAPRŌNÆ, ārum. plur. f. Apul. Fl. 342. *Het voorhaair, 't haair dat op 't voorhoofd hangt*, 't is ook de b'es van een paerd. Lucil. bij Non. 1. 81. Festus.

CAPRŪNCULŬM, i. n. Festus. *Zeker aarde vat.* Dus genaamt, vermids het gelijk Vossius Lex. Etijm. gist, eenige gelijkenis naar een bok hadde. Of misschien, als de zelve Vossius vermoed, moet men leezen, Capunculum, afgeleit van Capis.

CAPS.

CĀPSĂ, æ. f. Hor. E. 2. 268. Cic. Div. 16. *Een kasje, kisje, bakje*, of *koffertje.*

Capsa. Hor. S. 1. 10. 63. *Een lessenaar*, of *laade*, waar op, *of* waar in men een boek legt.

CĀPSARIŬS, ii. m. Suet. N. 36. 7. *Een knecht die zijn Heer in de school volgt*, en zijne boeken, in een kisje gesloten, nadraagt.

Capsarius. Paull. Dig. 1. 15. 3. §. 5. *Een kleederbewaarder*, van de geenen die in de badstoven baadden. Patern. Dig. 50. 6. 6. noemt ook met deezen naam, *Een koffermaker*, of *kistemaker.*

(CAPSELLĂ, æ. f. Ulp. Dig. 33. 7. 12. §. 1. *Een kasje, een kisje.*)

CĀPSĪS, *voor* Cape si vis. Cic. Or. 45. *Neem zoo gij wilt.* Festus zegt ook dat men Capsit, *voor* Ceperit gebruikte. (En zoo meent Turneb. Adv. 8. 3. dat het ook bij Cicero veel meer een oud præteritum zijn moeste, niet alleen om dat Catull. 44. 19. en Accius bij Cic. Off. 3. 26. zoo dit woord maar ook Cic. L. L. 2. 9. zelf rapserit voor rapuerit gebruikt heeft. En Quintil. I. O. 1. 5. ontkent met ronde woorden, dat in de Latijnsche taal een woord uit drie woorden zoude konnen gemaakt worden.)

CĀPSŬLĂ, æ. f. Catull. 68. 18. *Een kasje, kisje, bakje, koffertje, laadje.*

(De capsula toti. Sen. E. 115. *Zoo net of ze uit een koffertje quamen.*)

CĀPSŬS, i. m. Capsus rhedæ. Vitruv. 10. 14. *De bak van een koets.*

CAPT.

CĀPTĀTIO, ōnis. f. Plin. H. 14. 1. *Navorssing, onderzoek, naspeuring, nazoeking, zorge en vlijt om iets op te speuren.*

Captatio verborum. Cic. P. O. 23. *Woordzifting, woordvitting, nauwe uitpluizing der woorden.*

Captatio testamenti. Plin. H. 20. 14. *De listen en streeken die iemant aanwend om een erfmaking, of uiterste wil tot zijn voordeel te krijgen.*

CAPTATOR, ōris. m. *Zoeker, bejager van iets; een die ergens op uit is*, of *naar staat; een die iets* pooge

poogt te verkrijgen.
Captator auræ popularis. Liv. 3. 33. *Bejager*, of *zoeker van 's volks gunst.*
Captator. Juv. 10. 202. *Een die iemants vriendschap zoekt om zijn erfgenaam te worden.*
(CĀPTĀTŌRIUS, ă, ŭm. Paull. Dig. 28. 5. 71. *Dat aangeleit word om van iemant tot erfgenaam verklaart te worden. Waar in men naar iemants erfenis staat.*
CĀPTATRĪX, īcis, f. Apul. Phil. Mor. 16. *Bejaagster, zoekster, een vrouw die iets poogt te verkrijgen.*)
CĀPTIO, ōnis. f. Plaut. E. 5. 2. 36. *Bedrog, loosheit, list, arglistigheit, verstrikking.*
* Captio in verbis. Cic. Cl. 53. *Een dubbelzinnigheit*, of *twijfelzinnigheit* in de woorden, waar door men zich misgrijpt, bij voorbeeld, in den zin van een uiterste wil.
Captiones dialecticæ. Cic. F. 2. 6. *De drogredenen, bedriegredenen*, of *spitsvinnigheden der redenkonst.*
Induitis vos in captiones, quas nunquam explicabitis. Cic. D. 2. 17. *Gij verwart u zelven in strikken waar uit gij u nooit zult konnen redden.*
(Captio. *Schade, verlies.*
Mea est captio. Cic. Att. 5. 4. *Ik heb de schade.*
Inciderunt in captionem. Ulp. Dig. 4. 1. 1. *Zij hebben schade geleden.*)
CĀPTIŌSĒ. Adv. *Bedrieglijk, looslijk, listiglijk, arglistelijk.*
Captiose interrogans. Cic. A. Q. 4. 29. *Een bedrieglijk vrager, een die vraagt om te vangen*, of *te verstrikken.*
CĀPTIŌSŪS. ă, ŭm. *Bedrieglijk, loos, listig, arglistig*, van dingen en perfoonen spreekende. De compar. Captiosior staat bij Cic. Q. R. 17. en de superl. Captiosissimus bij Cic. A. Q. 4. 16.
Captiosa interrogatio. Cic. A. Q. 4. 15. *Een bedriegelijke*, of *verstrikkende vraage.*
Captiosa solvere. Cic. F. 1. 7. *Drogredenen*, of *bedriegredenen beantwoorden*, of *ontknoopen.*
Captiosus. *Nadeelig, schadelijk.*
Captiosum esse alicui. Cic. Cl. 52. *Voor iemant nadeelig*, of *schadelijk zijn.*
CĀPTĪVITĀS, ātis. f. Tac. An. 12. 51. 2. Plin. H. 8. 37. *Gevangkenis, dienstbaarheit, slavernij.*
CĀPTIŬNCULĂ, æ. f. Cic. Att. 15. 7. *Een kleine loosheit, een valsche spitsvinnigheit.*
CĀPTĪVUS, ă, ŭm. Cic. N. D. 3. 33. *Gevangen, slaaf, overheert, in den oorlog gevangen.*
Ex auro captivus Oceanus. Flor. 4. 2. 88. *d'Overheerde zee in gout vertoont*, of *gedreven.*
Captiva navis. Liv. 23. 39. *Een genomen schip.*
Captivus. Plin. H. 33. 1. Ovid. M. 13. 933. *Van den vijand genomen*, of *bekomen, den vijand ontweldigt.*
† Captiva vestis. Virg. Æ. 2. 765. *De kleederen van den vijand genomen.*
CĀPTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. *Iets vangen, grijpen, met de hand vatten*, of *grypen.*
Captare pisces arundine. Ovid. M. 8. 217. *Visch met den angel vangen.* Feras laqueis Virg. G. 1. 139. *'t Wild in netten vangen.* Muscas. Suet. D. 3. 1. *Vliegen vangen.*
* Captare. *Iets zoeken, ergens naar staan*, of *naar dingen, poogen om iets te verkrijgen.*
Captare benevolentiam alicujus. Cic. I. R. 1. 16. *Iemants gunst*, of *vriendschap zoeken.* Voluptatem ex aliqua re. Plin. E. 7. 7. 2. *Ergens vermaak in vinden*, of *in scheppen.*
Captare risus hominum famamque dicacis. Hor. S. 1. 4. 83. *Poogen om anderen aan 't lagchen te helpen en voor een aardig spotter te gaan.*
Captare occasionem. Cic. Ar. 25. *De gelegentheit zoeken*, of *waarneemen.* Temporum momenta. Suet. Fl. 21. 5. *Zijn tyd wel waarneemen om iets te doen.* Tempestates. Liv. 5. 6. *'t Schoon weer waarneemen.*
Captare aëra. Virg. Æ. 3. 514. *De lucht scheppen.*
Captare naribus auras. Virg. G. 1. 376. Sen. H. 1. 40. *De neus in den wind steeken*, of *honden*, om de lucht van 't wild te rieken, van een hond spreekende.
Captare frigus. Virg. E. 1. 53. Auræ refrigerationem. Colum. 11. 1. *De koelte zoeken, zich verkoelen.* Umbras arborum. Colum. 11. 1. *Onder de schaduwe van een boom neder zitten*, of *rusten.* Fontium amœnitatem. Colum. 11. 1. *By een bron*, of *waterspong neerzitten.*
Captare aliquem docte atque astute. Plaut. Most. 5. 1. 21. *Iemant looslijk, listiglijk*, of *behendiglijk poogen te bedriegen*, of *te verstrikken.*
Qua via captent te illi, eadem ipsos capi non est injurium. Ter. Hec. 1. 1. 16. *'t Is geen onrecht als men sommigen in de strikken vangt, die zij ons spannen willen.*
Captare aliquem. Mart. 9. 90. 1. *Iemants gunst door gedienstigheden en vleijeryen zoeken te winnen.*
Captare aliquem aliquo emolumento. Cic. I. R. 2. 50. *Iemant door belofte van eenig voordeel inwinnen.*
Habet millies (nummum) tamen captat. Mart. 12. 10. 1. *Hij heeft honderd duizend rijksdaalders aan inkoomen, en echter arbeid hij noch dagelijks om meer.*
CĀPTŪRĂ, æ. f. *De vangst, het vangen van iets.*
Captura piscium. Plin. H. 19. 1. *De vischvangst.*
Captura. Plin. H. 10. 40. *De vangst, de prooi, de jagt.*
Captura. Sen. Cont. 6. *Dagloon, daghuur, dagelijksche winst van een ambachtsman; 't geen een bedelaar dagelijks krijgt.*
Alitus sordidæ mercis capturis. Val. Max. 3. 4. 4. *In een koopmans staat opgevoedt.*
(Captura. *Hoereloon, hoerewinst*, *winst die de hoeren doen.*
Ex capturis prostitutarum exigebatur, quantum quæque uno concubitu mereret. Suet. C. 40. 5. *Van de hoerewinst*, of *'t hoereloon wierd zoo veel geëischt, als een iegelijk met eens byslaapen verdiende.*
Manus, quæ diis datura erat sacra, capturas tulit. Sen. Cont. 1. *Met de hand, waar meede gij de Goden een offerhande zoud gedaan hebben, hebt gij hoereloon ontfangen.*)
CĀPTUS, ūs. m. *De vangst.* Papinian. Dig. 18. 1. 8. zegt, Captus piscium. *De vischvangst.*
Virtus in captu bonorum suorum tibi pondus examinandum relinquit. Val. Max. 3. 3. 7. ext. *De deugt laat u de keur harer goederen, en de vryheit om 'er zoo veel van te neemen als 't u behaagt.*
Captus. Ter. Ad. 3. 4. 34. *d'Aart, d'inborst, de bequaamheit van 't verstand.*
Græci prudentes, ut est captus hominum. Cic. T. Q. 2. 27. *De Grieken zijn loos en voorzichtig, naar den aart hunnes volks.*
CĀPTUS, ă, ŭm. Cic. C. 3. 7. *Gevangen, genomen, gegreepen, verstrikt, ingenomen, gewonnen.*
Scalis captum oppidum. Liv. 8. 13. *Een stad door beladdering gewonnen*
* Captus alicujus amore. Cic. Clu. 5. *Op iemant verlieft zijn*, of *in iemants liefde verstrikt zijn.* Dulcedine vocis. Ovid. M. 1. 710. *Door de aangenaamheit der stem bekoort.* Auro. Hor. O. 2. 18. 36. *Door 't gelt beknipt; door 't gout overgehaalt*, of *gewonnen.*
Captus pedibus. Liv. 43. 7. *Die 't voetenvel heeft, die niet gaan kan.*
Oculis & auribus. Cic. T. Q. 5. 40. *Blint*

Blint en doof. Membris omnibus. Cic. C. R. 7. *Beroert in al zijn leden.*

Captus mente. Cic. Off. 1. 27. *Gek, krankzinnig, uitzinnig, zinneloos.*

CAPU.

CĂPUĂ, æ. f. Liv. 4. 37. *Kapua*, een ftad van 't Koningrijk Napels.

CĂPULĂ, æ. f. Varr. L. L. 4. 26. *Een klein aarde- of houte vat, met een, of twee ooren, of handvatzels, of met een fteel.*

CĂPULĀRIS fenex. Plaut. M. G. 3. 1. 34. *Een oud afgeleeft man, een ftokoud man, een man die met zijn eene been in 't graf gaat.*

CĂPULĀTŌR, ōris. m. Colum. 12. 50. *Een overgieter, of overftorter van eenig vocht; een die eenig vocht van 't eene vat in 't ander overgiet, overftort, of overfchept.*

CĂPŬLŬS, i. m. Virg. Æ. 2. 553. Cic. Fat. 3. *'t Geveft, of de greep van een degen, de fteel van een fnoeimes*, of van eenig ander werktuig. Men vint Capulum in 't neutrum alleen by Feftus.

Capulus. Plaut. Af. 5. 2. 43. *Een doodkift, baare of doodbaar.* (Nov. en Lucil. *bij* Non. 1. 13. by wien Varro dit woord in dezen zin in 't neutrum gebruikt.)

CĂPŬS, i. m. Varr. R. R. 3. 9. *Een kapoen, een gefneden haan.*

CĂPUT, itis. n. Cic. A. 11. 2. *Het hoofd.*

Caput. *Een hoofd, of kop; een perfoon.*

O caput lepidum, feftivum! Ter. Ad. 2. 3. 8. *O wat een wijs hoofd! wat een fnedige kop! wat een kloekert, of groote geeft!* Spotswijze.

Capitum CCLXIII. millia. Cæf. B. G. 1. 29. 1. *Twee honderd en drieënzeftig duizend koppen, zielen, of menfchen.*

Capitis caufa. Cic. Cl. 11. *Een halszaak, een zaak waar aan den hals hangt; een zaak daar 't op den hals, of op 't leven aankoomt.*

Caput agitur. Cic. Am. 17. *'t Koomt hier op den hals, of op 't leven aan. 't Geld hier den hals.*

Per ignota capita vagata eft vis morbi. Liv. 3. 7. *De ziekte is onder de gemeente en 't flechte volk verfpreidt.*

Aliquid comminifcuntur mali, quod capiti illorum fit. Ter. Hec. 3. 1. 54. *of*, Quod Dii capiti illorum refervent. Virg. Æ. 8. 484. *Zij beraadflaan, of brouwen iets quaads, dat op hunnen kop wederkeere; of dat de Goden op hunnen kop wederzenden* By wijze van vloek.

Capite cenfi. Sall. B. J. 86. Gell. 16. 10. *'t Gemeene, of 't flechte volk.* Dit waren eigentlijk by de Romeinen die geenen, die in d'opfchrijving van 't volk door d'Overigheit, verklaarden dat ze niets dan hunne perfoonen en die van hun kinderen hadden, zonder eenige bezittinge.

In capita fingula tributum imponere. Cæf. B. C. 3. 32. 1. *Een hoofdgeld opzetten, of opftellen.*

Capitis minor. Hor. O. 3. 3. 42. *Ontborgert, ontpoortert, gebannen, lijfeigen.* Men noemde met dezen naam driederlei flag van perfoonen onder d'Ouden. 1. Die van 't borgerrecht beroofc waren. 2. Die men uitbande. 3. Die men de vryheit benam, *of* tot flaven maakte.

Caput liberum tibi faciam. Plaut. Merc. 1. 1. 42. *Ik zal u vrymaaken, in vryheit ftellen, of tot een vry man maaken.*

Caput tigni. Cæf. B. C. 2. 9. 1. *Het eind van een balk.* Offis. Celf. 8. 4. *De knoop van een been.* Vitis. Cato R. R. 33. Colum. 3. 10. *'t Eind van een wijngaardrank.* Pontis. Front. St. 2. 13. 5. *d'Opgang van een brug.*

Caput fluminis. Hor. O. 1. 1. 22. *d'Oorfprongk van een ftroom.* Fontis. Vitruv. 8. 1. *De welader van een bron.*

Caput fluminis. *De mond, d'uitwatering, uitloozing, of uitloop van een ftroom.*

Multis capitibus in Oceanum Rhenus influit. Cæf. B. G. 4. 10. 5. *De Ryn ontlaft zich door verfcheide monden in zee.*

Caput cenæ. Cic. T. Q. 5. 34. Mart. 10. 31. 4. *'t Befte, of 't lekkerfte gerecht van 't avondmaal.*

Caput alicujus rei. *Het hoofd, 't begin, d'oorfprongk, de grond, 't voornaamfte van iets.*

Ab illo capite hæc manant. Cic. de Or. 2. 27. *Die tijdingen ontftaan uit dien hoofde, hebben daar haaren oorfprongk, of koomen daar van daan.* Hæc manant fine capite. Cic. Pl. 23. *Die geruchten hebben geen grond.* De Dolabella audimus quæ volumus, fed adhuc fine capite. Cic. F. 12. 3. *Van Dolabella hooren wij 't geen wij wenfchen, maar tot noch toe zonder vaftigheit.*

Ad confilium de Rep. dandum, caput eft noffe Remp. Cic. de Or. 2. 82. *Om een goede raad omtrent Staatszaaken te geeven, moet men voor al den Staat wel kennen.*

Caput eft Oratoris, ut, &c. Cic. de Or. 1. 19. *'t Voornaamfte van een Redenaar is, dat, enz.*

Caput. Hor. E. 1. 17. 45. *Het voornaamfte, de hoofdzaak.*

Caput literarum, fibi cum illo nihil pofthac futurum. Cic. A. 2. 31. *De voornaamfte inhoud der brieven was, dat hy voortaan niet meer met hem te doen wilde hebben.*

Caput. Cic. Rull. 2. 10. *Een hoofddeel, hoofdftuk, punt, lid, verdeeling*, van een boek, brief, zaak, enz. fpreekende.

Caput fcelerum. Plaut. R. 4. 4. 54. *De ftichter, of oorzaak der fchelmftukken.*

Idem, quod ego, fentit, te effe huic rei caput. Ter. Ad. 4. 2. 29. *Hy oordeelt nevens mij, dat gij het hoofd de voornaamfte oorzaak, of aanlegger van dit werk zyt.*

Caput belli. Ovid. P. 2. 1. 46. Liv. 3. 10. *De ftichter, oorzaak, of ftokebrand van den oorlog.*

Capita gregis. Ulp. Dig. 6. 1. 1. §. 3. *Het vee hoofd voor hoofd, of ftuk voor ftuk.*

Capita conjurationis. Liv. 8. 19: 9. 26. *Hoofden der t'zamenzweering.*

Caput regni. Plin. d'Oude H. 12. 14. de jonge E. 10. 81. *De hoofdftad van 't Rijk.*

Furunculus caput facit. Plin. H. 22. 25: 26. 12. *De bloedvin begint zich te zetten, of men ziet 'er 't hoofd van.*

CARA.

CĂR, ăris. omn. gen. Virg. Æ. 8. 725. *Karier, een die van Karien is.*

CĂRĂBUS, i. m. Plin. H. 9. 31. Κάραβος. *Een krab, een zeekrab.*

CĂRĂLIS. is. f. Hirt. B. Al. 98. 1. Liv. 23. 40. *Kagliari*, een ftad van Sardaigne. Dus is 't dat men moet fchrijven, gelijk Voffius toont, en niet, Calaris.

CĂRANTŎNŬS, i. m. Aufon. Eid. 10. 463. *Charante*, een ftroom die uit Limofin koomt, door 't l'Augoumois loopt, en zich beneeden Rochefort in de zee ontlaft.

CARB.

CĀRBĀS, æ. m. Vitruv. 1. 6. *Ooft-Noordooftewind.* Een zeewoord.

CĀRBĂSĂ, ōrūm, plur. n. *De zeilen van een fchip.* Zie beneden Carbafus.

CĀRBĂSĔUS. Cic. V. 5. 12. Virg. Æ. 11. 776. *of*, Cărbăsĭnĕŭs. Varr. *bij* Non. 14. 28. Cărbăsĭnŭs, ă, ūm. Plin. H. 19. 1. *Van heel fyn linnen gemaakt.*

CĂRBĂSŬS, i. f. Plin. H. 19. 1. *Zeker heel fyn linnen.* Men vind dit woord niet dan by eenige Spraakkonftenaars in mafculino genere. (In dat genus gebruikt het Phocas. V. G. 1706. *b.* Maar Caper in feminino V. G. 2247. *a.* Ammianus Marcellinus gebruikt het evenwel in mafculino genere 14. 21. A fundamento carinæ ad fupremos carbafos.)

* Carbafus. Virg. Æ. 8. 34. Val. Max. 1. 1. 7. *Fyn doek, of fyn lijnwaat.*

lijnwaat. Curt. 8. 9. 24. Lucan. 3. 239. zeggen in 't meervoud, Cărbăsă, ōrum. n.

Carbasus. Virg. Æ. 3. 357: 4. 417. *Zeil, doek, 't zeil op een schip.* Ovid. M. 11. 447. en Stat. S. 4. 3. 106. gebruiken 't meest in 't meervoud, Cărbăsă, ōrum. n.

(Carbasus. *Een fijn linnenkleed.*
Corpora usque pedes carbaso velant. Curt. 8. 9. 21. *Zij bedekken hunne ligchaamen met een fijn linnenkleed, dat hen tot op de voeten hangt.*)

CĂRBO, ōnis. m. *Een kool*, of *houtskool.*

Tam atram reddam quam carbo est. Ter. Ad. 5. 3. 63. *Ik zal haar zoo zwart maaken als een kool.*

Candens carbo. Cic. Off. 2. 7. *Een gloeijende*, of *glimmende kool.*

Lentis urere carbonibus. Ovid. Tr. 3. 11. 47. *Iemant met klein vuur branden.*

Sequenda creta, vitanda carbone notasti. Perf. 5. 108. *Gij hebt met wit getekent dat men volgen, en met zwart dat men mijden moet*, vermids Pythagoras zeide, dat het wit een teken van 't goed, en 't zwart een teken van 't quaad was.

(CĂRBŌNĀRĬĂ, æ. f. *Een kooloven.*
Pervenimus de calcaria in carbonariam. Tertull. carn. Christ. 6. *Wij zyn van den kalkoven tot den koolovengekoomen; wij zijn van d'eene zwaarigheit in de andere vervallen.*)

CĂRBŌNĀRĬUS, ii. m. Plaut. Caf. 2. 8. 2. *Koolmaaker, koolbrander, koopman in houtskoolen.*

Carbonarius, ă, ŭm. *Van houtskool, dat tot houtskool behoort.*

Carbonarium negotium exercere. Aur. Vict. V. J. 72. 2. *In houtskool handelen, koopmanschap in houtskool doen.*

CĂRBŪNCŬLĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 17. 24. *Verbranding*, of *verzenging van de knoppen der boomen, wyngaarden, enz, in de lente, door vorst*, of *koude nevel.*

CĂRBŪNCŬLO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 18. 28. *Door de vorst*, of *kou der lente bevangen, verzengt*, of *verbrand worden*, van boomen, wijngaarden, 't koren, enz spreekende. Hij zegt ook in den zelven zin, H. 12. 7. Cărbŭncŭlŏr, āris, ātūs sum, ārī. Aldan is dit verbum deponent.

Ulcera carbunculantia. Plin. H. 23. 3. *Vierige zweeren*, of *gezwellen*, of *die tot koolen worden.*

CĂRBŪNCŬLŌSŬS, ă, ŭm. Colum. 3. 11. *Brandend, vierig, vurig, heet*, van een veld spreekende dat verbrandt 't geen 'er in gezaair word.

Carbunculosa arena. Plin. H. 31. 3. *Karbonkelzant*, zeker grof zant, vol roode keisteentjens, dat ligtelijk aan brand gaat.

CĂRBŪNCŬLŬS, i. m. Cic. Her. 4. 6. *Een kooltje, een houtskooltje.*

* Carbunculus. Varr. R. R. 1. 9. Plin. H. 17. 4. *Brandende*, of *heete aarde*, die de wortelen van 't koren en der gewassen verbrandt en verdort.

Carbunculus. Vitruv. 2. 6. *Welzant, brandzant.* Heel grof en scherp zant.

Carbunculus. Plin. H. 17, 24. Zie Carbunculatio.

Carbunculus. Plin. H. 23. 4. Celf. 5. 28. *Een pestkool, een zweer die heel ontsteeken is.* Celsus noemt dus, *een vierige ontsteeking* in 't oog, of op de winkbrauwen.

Carbunculus. Plin. H. 37. 7. 1. *Een karbonkelsteen*, of *robyn*, zeker kostelijk gesteente.

CARC.

CĂRCĀSSŌM, i. n. of
CĂRCĀSSO, ōnis. f. of Carcassio, ōnis. f. Plin. H. 3. 4. *Karkassone.* Een stad van Languedok.

CĂRCĔR, ĕris. m. *Gevangkenis, gevangenbnis, kerker.*

Aliquem in carcerem condere. Cic. V. 5. 29. conjicere. Cic. Att. 2. 24. ducere. Cic. V. 5. 30. mittere. Cic. C. 4. 6. *Iemant in de gevangkenis zetten*, of *sluiten; iemant gevangen zetten.*

Aliquem emittere e carcere. Cic. Pl. 12. *Iemant uit de gevangkenis verlossen, slaaken*, of *ontslaan.*

* Carcer. Ter. Ph. 2. 3. 26. *Een schelm, dief, galgbrek*, of *hangbast, een eerlooze guit, een die de gevangkenis en strop verdient.*

CĂRCĔRĔS, ŭm. plur. m. Cic. Cl. 47. *De slagboom*, of *plaats daar de geenen afreden die te paerd of met een wagen, in 't renperk renden.* (Het word in deezen zin naar 't zeggen van Serv. Æ. 1. 58: 5. 145. alleen in plurali gebruikt, dat het evenwel in singulari gevonden word bij de Poëten toonen Ovid. M. 10. 652. Virg. Æ. 5. 145. G. 3. 104. en naar zommige drukken Cic. Her. 4. 3.)

A calce ad carceres. Cic. S. 23. E carceribus ad calcem. Cic. Am. 27. A carceribus ad metas. Varr. R. R. 1. 3. *Van 't begin tot het einde.* Deze spreekwijze is van de wedloopen der paerden ontleent, en beteekent eigentlijk; *van de slagboomen tot het einde der renbaan.*

(CĂRCĔRĀLĬS, is, m. en f. lĕ, is, n. Prud. περὶ στεφ. 5. 369. en 552. *Dat tot den kerker*, of *de gevangkenis behoort.*)

CĂRCĔRĀRĬUS, ă, ŭm. Plaut. Capt. 1. 2. 26. *Van de gevangkenis; 't geen de gevangkenis betreft*, of *dat 'er toe behoort.*

(CĂRCĔRĔŬS, ă, ŭm. Prud. περὶ στεφ. 6. 16. *Van de gevangkenis, dat tot de gevangkenis behoort.*)

CĂRCHĒDŎNĬUS, ii. m. Plin. H. 37. 5. Καρχηδόνιος. *Kalcedonysteen.* Zekere Robijn - of Karbonkelsteen.

CĂRCHĒSĬŬM. ii. n. Catull. bij Non. 15. 28. Καρχήσιον. *De mars van een schip*, een rond houte bordes, boven om de masten, tot een noodig gebruik voor de mastklimmers. Zie Winschootens Zeeman pag. 152. Of *een gat in 't bovenste van den mast* waar door de reepen, of touwen geschooten worden.

Carchesium. Virg. G. 4. 381. Macrob. S. 5. 21. *Een groote kelk, drinkkop*, of *drinkschaal*, onder de Grieken alleen in 't gebruik, wiens rond en breed maaksel eenigzins naar de mars van een schip geleek.

Carchesium. Vitruv. 10. 22. *Een hijskatrol*, of *windaas.* Deeze Schrijver voegt 'er 10. 5. Versatile bij, om het beter uit te drukken.

CĂRCĬNĬĀS, æ. m. Plin. H. 37. 11. *Zeker kostelyk gesteente*, van kleur als een zeekreeft.

CĂRCĬNŌDĔS, is. n. Celf. 5. 18. Plin. H. 20. 17. Καρκινώδης. *Zekere kanker*, bij de Wondheelers *de wolf*, of *beenvreeter* genaamt.

CĂRCĬNŌMĂ, ătis. n. Celf. 5. 28. Plin. H. 20. 9: 29. 3. Καρκίνωμα. *Een kreeftgezwel.*

(* Carcinoma. Suet. A. 65. 13. *Veroorzaaker van een bittere smert in 't gemoed*, waar door iemant zulk een smert in zijn gemoet aangedaan word, als die hij in zijn ligchaam door een kreeftgezwel gevoelt.)

CĂRCĬNŬS, i. m. Lucan. 9. 539. Καρκίνος. *De kreeft*, een hemelteken. Dit woord kan ook betekenen, *een kreeft*, zekere zeevisch.

CARD.

CĂRDĂMŌMŬM, i. n. Plin. H. 12. 13. Καρδάμωμον. *Paradyskoren, Paradysgrein.* Zeker welriekend kruid van verscheide slach.

CĂRDĬĂCUS, i. m. Cic. D. 1. 37. Hor. S. 2. 3. 161. Καρδιακός. *Die veel pyn voor 't hert*, of *die een quaade maag heeft.*

Cardiacus morbus. Celf. 3. 19. *Zwakheit der maage, maagpijn, hertpyn, hertewee*, die 't gansche ligchaam aan 't quijnen helpt.

CĂRDĬNĀLĬS, is. m. en f. lĕ, is. Zie beneden Cardinatus.

Cardinales scapi. Vitruv. 4. 6. *De deurstijlen waar in de herren*, of *duimen geslagen zijn.*

CĂRDĬNĀTŬS, ă, ŭm. *Ingeschooten, ingevoegt, ingelast, ingelaaten*, van een stuk houts spreekende.

Tignum cardinatum, of cardinale. Vitruv. 10. 21. *De sporten, in een ladder,*

ladder, *de tre den van een trap*, aan bei de zij en in de ftanders ingeschoten, *de hang van een deur*.

CARDO, inis. m. *De herren*, of *duimen* van een deur, waar op ze draait. Non. 3. 75. zegt dat dit woord in oude tijden zomtijds feminini generis was.

Portæ ftridentes cardine. Virg. Æ. 6. 573. *Of*, Cardo ftridens foribus. Virg. Æ. 4. 453 *Een deur die fir..m, die met gekraak*, of *gekrijsch opgaat*.

Facilis cardo. Juv. 4. 63. Hor. O. 1. 25. 6. *Een hang die wel draait, een deur die ligt*, of *gemakkelyk opgaat*.

* Cardo. Vitruv. 10. 20. *Een zwaluweftaert*, of *houwvaft* die in een ftuk houts infchiet.

Mundi cardines. Vitruv. 6. 1. Ovid. P. 2. 10. 45. *d'Afpunten der waereld*.

Cardines temporum. Plin. H. 18. 25. *De vier getyden van 't jaar*, of *de vier jaargetyden*.

Cardo. *Een geweft*, *landftreek*, of *luchtftreek*.

Illius cardinis populi. Flor. 4. 12. 4. 2. *De volkeren van dit geweft*, of *van deeze landftreek*.

Cardo caufæ. Quintil. I. O. 5. 12. litium. Quintil. I. O. 12. 8. *De fpil daar iets op draait; 't voorname punt, de knoop, de zwarigheit, 't voorname gefchil*, van een zaak, geding, enz fpreekende.

Cardo litium ubi vertitur. Quintil. I. O. 12. 8. *Het ftuk, het punt, de knoop daar 't in een geding op uitdraait*, of *op aankoomt*.

Haud tanto ceffabit cardine rerum Juno. Virg. Æ. 1. 676. *Juno zal in zulk een fchoone kans*, of *in zulk een gewrigt van zaaken, niet half er wege blyven*, of *niet ftil houden*.

† Extremus ævi cardo Sen. Tr. 52. *Het afnemen der jaaren, de hoogfte trap des onderdoms, het einde van 't leven*.

CARDUELIS, f. Plin. H. 10. 42. *Een diftelvink*. Zeker vogeltje.

(CARDUETUM. i. n. Pallad. 4. 9. *Een plaats daar veel diftelen ftaan*.)

CARDUUS, i. m. Virg. G. 1. 152. Pallad. 4. 9. *Een diftel*. Zeker gewas.

CARE.

CARE. Adv. Cic. Br. 16. *Duur*, of *dier*, *tot een duure*, of *hooge prijs*. De compar. Carius ftaat beneden bij Cicero.

Carius emere domum. Cic. Dom. 44. *Een huis duur koopen*.

CARECTUM. i. n. Virg. E. 1. 20. *Een moeraffige plaats, daar veel waterlifch*, of *rietgras waft*.

CARENDUS, a, um. *Dat men derven, miffen*, of *ontbeeren moet*, *dat men nooit zal hebben*, of *bezitten*. (Zie onze aanmerkinge over Curt. 10. 2. 27. §. 68.)

† Vir mihi, demto fine, carendus abeft. Ovid. Her. 1. 50. *Ik zal altoos van myner man beroofd zyn*, of *ik zal mynen man nooit weder zien*.

(CARENARIA, æ. f. Pallad. 8. 7. *Een pot*, of *ketel*, *waar in de wyn word opgekookt*.

CARENUM, i, n. Pallad. 11. 18. *Wyn die op twee deelen zerkookt word*. Zie Turn. Adv. 13. 23.)

CAREO, es, ui, itum, ere. abl. *Iets derven, miffen*, of *ontbeeren*, *ergens gebrek van hebben*, of *van berooft zyn*. Dit verbum word bij Ter. H. 2. 4. 20. met een genitivus, en bij Plaut. Curc. 1. 2. 46. met een accufativus gevonden, doch men moet hem hier in niet navolgen.

Caruit te febris heri. Plaut. Curc. 1. 1. 17. *of*, Caruiffi febri. Cic. F. 16. 15. *Gy hebt gifteren de koorts niet gehad*, of *gy zyt gifteren vry van de koorts geweeft*.

Carere crimine. Cic. Lig. 2. Culpa. Ter. Hec. 4. 4. 41. *Geen misdaad begaan hebben, geen fchuld hebben*, of *buiten fchuld zyn*. Dolore. Cic. Fin. 1. 11. *of*, Senfu doloris. Cic. V. 5. 46. *Zonder pyn zyn, geen gevoelen van pyn hebben*. Libertate. Hor. E. 1. 10. 40. *De vryheit miffen*. Luce. Ovid. M. 14. 732. *'t Leven derven, dood zyn*. Temeto. Plaut. Truc. 4. 3. 59. *Zich van wyn onthouden, geen wyn drinken*.

Carere patria. Nep. 16. 1. 4. *Buiten zyn vaderland zyn*. Provincia, Domo &c. Cic. V. 4. 19. *Buiten zyn land zyn, van zyn huis zyn*. Roma. Cic. Att. 9. 19. *Niet te Rome zyn*.

Carere publico. Cic. Mil. 7. *Niet in 't openbaar verfchynen*. Foro. Cic. Mil. 7. *Niet op de markt koomen*. Rebus urbanis. Cic. A. Q. 4. 1. *Zich met geen ftadszaaken bemoeyen*. Luce forenfi. Cic. Cl. 8. *Niet in de vierfchaar*, of *rechtbank koomen*, *niet pleiten*.

Abeft a culpa, fufpicione tamen non caret. Cic. S. R. 20. *Hy is onfchuldig, maar niet buiten vermoeden*.

† Carere mortis honore. Virg. Æ. 6. 333. *d'Eer der begravenis derven, onbegraven blyven*.

(Carere non amico, fed amicitia. Sen. E. 6. *Wel geen vrienden miffen, maar 't voordeel van de vriendfchap*, dat is, *het vermaanen*, of *'t bestraffen van vrienden*.)

CAREUM, ei. n. Plin. H. 19. 10. *Karwei*, *Karvi*, of *witte komyn*, Zeker gewas.

CAREX, icis. m. Virg. G. 3. 231. *Rietgras*, *waterlifch*, zeker lang en fcherp gras.

CARI.

CARIA, æ. f. Cic. Fl. 27. Curt. 6. 3. 3. *Karie*, een landfchap van klein Azien, hedendaags Audinelle genaamt. De Dichters maaken d'eerfte lettergreep gemeen.

Caria. Vitruv. 1. 1. *Karie*. Een ftad van Peloponefus.

CARIATIS, idis. f. Vitruv. 1. 1. *Een vrouw van Karien*.

Cariatis. Vitruv. 1. 1. *Een Karifch vrouwenbeeld*. Zekere zuil. De Grieken, die van Karien verdelgt hebbende, voerden hunne vrouwen om in zegepraal, en om hunne zege te vereeuwigen, ftelden de Bouwmeefters van dien tijd in de openbaare gebouwen, in plaats van pylaren, de beeltenifsen van deeze gevangene vrouwen, prachtiglijk naar de wijze van haar land gekleedt.

(CARICA. æ. f. Plin. H. 13. 5: 15. 19. *Een droege vyg*. Daarom noemt ze Ovid. Faft. 1. 185 rugofa carica)

CARICUS, a, um. Charta carica. Stat. S. 4. 9. 26. *Perkement*, *fchryfperkement*, *Francyn*.

CARIES, ei. f. Vitruv. 7. 3. Ovid. Tr. 5. 12. 27. *Verrotting*, *'t vuur*, *vermolleming*, *wormfteeken*, voornamentlijk van hout fpreekende.

Infeftari carie. Colum. 11. 2. *Verrotten*, *vermollemen*, *vergaan*, *bederven*, *ineeten*.

Cariem fentire. Plin. H. 12. 8. Recipere. Colum. 3. 2. Trahere. Plin. H. 23. 1. *Verrotting*, *vermolleming*, of *bederf onderworpen zyn*, *verrotten*, *vermollemen*, *bederven*, *opgegeeten worden*.

Caries offium. Celf. 8. 2. *Beenvreeter*, *verrotting der beenderen*. Dus van de Wondheelers genaamt.

Caries vini. Plin. H. 15. 2. *d'Oudheit van den wyn*.

CARINA, æ. f. Cic. de Or. 3. 46. *De kiel*, *een balk onder het fchip daar van wederzyden de ribben*, of *inhouten ingeheght worden*. *De bodem*, of *'t onderfte van 't fchip*.

Carinæ putaminum. Plin. H. 15. 23. *De nootedoppen*, *nootefchaalen*, of *nootefchelpen*.

Carinæ. Cic. P. 6. Virg. Æ. 8. 361. *De kielen. Een wyk der ftad Rome*. Dus genaamt wegens de daken der huizen die naar de kiel van een fchip geleken.

Carina. Virg. Æ. 2. 23. Ovid. Her. 17. 103. *Een kiel*, *een fchip*, *een vaartuig*. 't geheel voor het deel genomen.

CA-

CĂRĪNĀRĬŬS, ĭi. m Plaut. Au. 3. 5. 36. *Een geelverwer, een verwer die een waschkleur verft.* Kasos betekent *wasch.* (In de Griekſche taal dialecto Dorica voor κηρὸς. Deeze spraakwijs volgen de Latijnen dikwils, met eenige anderen, gelijk Turneb. Adv. 14. 5. aangeteekent heeft. En op deezen oorſprong ſpeelt Ovid. Art. 3. 184. Et ſua velleribus nomina cera dedit. *Het wasch heeft aan de wol den naam gegeeven. De wol is als wasch geel geverft.*)

CĂRĪNĀTŬS, a, um. Plin. H. 11. 37. *Hol als de kiel, als de bodem,* of *'t onderſte van een ſchip; dat naar een ſcheepsbodem gelijkt.*

CĂRĪNO, as, avi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 9. 33. *Uithoolen, hol maaken, als een kiel*, of *ſcheepsbodem maaken.* Feſtus noemt Carinantes, *'t Slecht gemeen volkje*, of *al wij zeggen klootjesvolk, dat niet deed dan kyven,* of *malkanderen uitſcheiden.* (Scr. Ä. 8. 361. legt het ook zoo uit, en bewijſt deeze betekeniſſe met twee plaatzen van Ennius. Iſidorus in zijn gloſſarium op de zelve wijze, carinantes, illudentes.)

CĂRĬŌSŬS, a, ŭm. Colum. 4. 26. Celſ. 8. 2. *Opgegeeten, verrot, vermolſemt, vermuft*; of *dat verrot, vermolſemt*, of *opgegeeten word.* De compar. Carioſior, uit Afranius ontleent, ſtaat bij Non. 1. 79.

Carioſa terra. Colum. 2. 4. *Een quaade, ondeugende,* of *onvruchtbaare aarde.*

† Carioſa vini amphora. Mart. 11. 50. 7. *Een vleſch oude wijn.*

CĀRĬS, is. m. *of*, Carus, i. m. *De Cherſtroom*, een ſtroom die zich in de Loire ontlaſt.

CĀRĬTĀS, ātis. f. Cic. Dom. 5. *Duurte, dierte, ſchaarsheit, hooge prys, onvruchtbaarheit, gebrek van koſten,* leeftocht, enz. Hij voegt 'er bij Annonæ Off. 3. 12. rei frumentariæ. Man. 15. (en hier van meent Vall. Eleg. 4. 62. dat dit woord eigentlijk gezegt word.)

Annus in ſumma caritate eſt. Cic. V. 3. 93. *Dit jaar is zeer onvruchtbaar; dit is een heel ſchraal,* of *onvruchtbaar jaar.*

Nummorum caritas. Cic. Att. 9. 11. *Schaarsheit van geld.*

Annonæ inferre caritatem. Plin. H. 18. 28. *De levensmiddelen opjaagen, tot hooge prys brengen, doen ſteigeren.*

* Caritas Deorum, Patriæ, Parentum. Cic. P. O. 16. *De liefde,* of *d'yver voor Godt, zyn vaderland, zyn maagſchap.*

Caritas liberorum. Cic. Br. 12. *De tederheit, liefde,* of *genegentheit tot zyn kinderen.*

Caritatem in aliquem retinere. Cic. Am. 19. *Voor iemant een zucht, liefde,* of *genegentheit behouden.*

Aliquem eximia caritate diligere, Curt. 3. 6. 1. *of*, alicujus caritate flagrare. Curt. 3. 6. 17. *Iemant teerhertiglyk beminnen,* of *een groote genegentheit toedraagen.*

Caritas. *La Charité*, (*de Liefde.*) Een ſtad op den Loireſtroom.

CARM.

CĀRMĀNĬĀ, æ. f. Plin. H. 6. 23. *Karmanie*, hedendaags *Chermam*, een Landſchap grenzende aan Perſien.

CĀRMĀNĬŎLA, æ. f. *Karmagnole*, een ſtad en veſting van Piemont.

CĀRMĒLUS, i. m. Tac. H. 2. 78. 4. *De berg Karmel*, in Paleſtina.

CARMEN, inis. n. *Gedicht, dicht, gezang, vaers, lied, dichtſtuk.*

Carmen perpetuum. Hor. O. 1. 7. 6. Ovid. M. 1. 4. *Een doorgaande vaers*, dat is, *een verhaal in vaerzen; een dichtſtuk dat een gansche geſchiedenis vervatt.*

Carmen exſequiale. Ovid. M. 14. 430. *Een rouwzang, rouwdicht, rouwlied, lykzang,* of *lykklagt; een treurdicht*, of *treurlied over eenen dooden.* Alternum. Ovid. Her. 15. 6. *Een vaers dat overſpringt.* Famoſum. Hor. E. 1. 19. 31. *Een laſterdicht*, of *ſchendicht.* Nuptiale. Catul. 61. 12. (Connubiale. Claud. Hon. Conſ. 4. 648.) *Een bruiloftsdicht.* Operoſum. Hor. O. 4. 2. 31. *Een vaers dat met veel arbeit gemaakt is.* Plenum. Cic. T. Q. 1. 26. *Een vaers dat wel klinkt,* of *dat een goede trant heeft.*

Carminibus aliquem celebrare. Cic. R. P. 16. *Iemants lof in vaerzen beſchryven,* of *in dichtmaat uitbrallen.*

Carmina condere. Cic. T. Q. 4. 2. Contexere. Cic. Cœl. 8. Fundere. Cic. T. Q. 1. 26. Facere. Virg. E. 3. 86. Pangere. Cic. F. 16. 18. *Vaerzen maaken, dichten, eenig dichtwerk maaken.*

Carmen alicui componere. Cic. Mur. 12. Intendere. Claud. Hon. Conſ. 4. 648. Scribere in aliquem. Cic. de Or. 2. 86. *Vaerzen ter eeren van iemant maaken.* Het kan ook beteekenen, *Vaerzen tegens iemant maaken.*

* Carmen. Liv. 1. 24. Plin. P. 63. 2: 92. 3. Cic. C. R. 4. *Zeker voorſchrift van geboden,* of *van gebeden*, die de Rechters, Gezanten, Prieſters, enz. in de bediening hunnes ampts gebruiken.

Carmen meditatum delubris inferre. Plin. P. 3. 5. *Een voorbereid gebed in de kerk gebruiken; God in de kerk met voorbedachte woorden bidden.*

Carmen. Virg. E. 8. 69. 70. *Tovery, betovering.*

Carmen. Lucret. 4. 377. *Een kaard,* een kaardeis werktuig.

(Carmen. Allerlei *geſchrift*, ook dat in ondicht is opgeſtelt. Zoo gebruiken de Grieken hun ἄσμα by Julian. Miſop. p. 35.

Marſyas amnis Græcorum carminibus inclytus. Curt. 3. 1. 2. *De Marsyasſtroom, vermaart in de ſchriften van de Grieken.*

Carmen. *Een ſpreuk der Wysgeeren.* Zie Heinſius over Heſiod. c. 6.

Si Deus eſt animus, nobis ut carmina dicunt. Cato D. M. 1. 1. *Indien 't gemoed een God is, als ons de ſpreuken der Wysgeeren leeren.*

Carmen. *Een zang, gezang,* of *lied*, of *liedje.*

Carmina jam moriens canit exſequialia cycnus. Ovid. M. 14. 430. *De zwaan zingt al ſtervende over zich zelven een doodliedje*, of *een lykzang.*

Carmen. *Een voorzegging*, of *voorſtelling.*

Id carmen pervenerat ad antiſtitem tum Dianæ. Liv. 1. 45. *Deeze voorzegging was gekoomen tot den Prieſter van Dianaas tempel. Dianaas Prieſter hadde gehoort wat 'er voorzegt was.*)

CĀRMĬNĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 11. 23. *Wolkaarding, 't kaarden der wol.*

CĀRMĬNO, as, āvi, ātŭm, ārĕ, act. Plin. H. 9. 38. Varr. L. L. 6. 3. *De wol kaarden.*

CARN.

CĀRNĀLĒS, ĭŭm. m. plur. Varr. *bij* Non. 2. 136. *Opzichters, keurmeeſters van't vleeſch, over 't vleeſch* of het goed was, en op zijn behoorlijk gewigt verkocht wierd.

(CĀRNĀLIS, is. m. & f. lĕ, is, n. *Vleeſchelyk, dat tot het vleeſch behoort.* Dit en 't volgend woord zijn van de latere eeuw.

Finis vinculi carnalis. Prud. Περὶ. 512. 2. 487. *'t Einde van den vleeſchelyken band, 't laatſte van de vleeſchelyke vereeniging.*

CĀRNĀLĬTER, Adv. *Vleeſchelijk, op een vleeſchlijke wyze, naar 't vleeſch.*

Lex carnaliter acta. Prud. A. 510. *De wet naar 't vleeſch onderhouden.*)

CĀRNĀRĬŬM, ĭi. n. Plaut. Capt. 4. 4. 6. Pſ. 1. 2. 64. en 66. *Vleeſchkuip, vleeſchton, de plaats,* of *'t vat daar 't vleeſch in bewaart word.*

Carnarium. Plaut. Curc. 2. 3. 45. *De vleeſchhal, 't vleeſchhuis.*

(Carnarium. Petron. 55. Colum. 12. 53.

53. Virg. Mor. 56. Een rookzolder.

CĀRNĀRĬŬS, ĭī. m. Mart. 11. 101. 6. Een liefhebber van een vleezig, of poezelig mensch.

(CĀRNEUS, ă, um. Dat van vleesch is, dat uit vleesch bestaat.

Ne carnea dillent Spiritui æterno. Prud. Pf. 66. Op dat het vleesch, of op dat de menschen, die uit vleesch bestaan, niet al te ver van den eeuwigen geest zouden af zyn.)

CĀRNI, ōrum. m. plur. Liv. 43. 5. Het volk van Frioul, in Italien.

CĀRNĬFĔX, ĭcĭs. m. Cic. A. 11. 3. Een beul, scherprechter. Zy noemen zichzelven, Meester van den scherpen zwaerde.

Carnifex. Cic. V. 1. 3. Een beul, moordenaar, doodslager, een boosaardig, wreed mensch.

† Avis carnifex. Mart. 11. 85. 10. Een vraatvogel, een vogel die menschenvleesch eet.

(Carnifex. Plaut. R. 3. 6. 19. Een Cipier, stokwaarder, gevangenhoeder, bewaarder van de gevangenen.)

Carnifex. Adj. Quellende, als een beul plaagende, smertende aandoende.

† Pedes carnifices. Mart. 12. 48. 10. Jigtige voeten, om dat ze geweldig smertelijk zijn.

CĀRNĬFĬCĪNĀ, æ. f. Liv. 2. 23. 't Galgeveld, de gerechtplaats, daar men de misdadigers ter dood brengt.

Carnificina. Cic. T. Q. 3. 13. Wreedheit, barbarisheit, onmenschelykheit, een wreede, of grouwelyke straf. Cato by Gell. 10. 3. heeft het in den zelven zin in 't meervoud gebruikt.

(Carnificina. Plaut. Cist. 2. 1. 1. Een middel, konst, of wyze om iemant te plaagen.

Carnificinam facere. Plaut. Capt. 1. 2. 29. 't Beuls werk doen, 't werk van een beul doen. Curt. 8. 2. 2. zegt Carnificis ministerium occupare.)

CĀRNĬFĬCĪNŬS, ă, ŭm. Carnificinum cribrum. Plaut. Most. 1. 1. 52. Een slaaf dien de huid zoo vol gaten geslaagen is als een zeeve. Een boertende uitdrukking.

CĀRNĬFĬCŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Liv. 24. 15. In stukken gehouwen worden, door de wreedheit der vyanden verscheurt worden.

CĀRNĬS. zie Caro.

CĀRNĬVŎRŬS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 73. Vleeschvreeter, vleescheter, die wel van vleesch houd, die veel vleesch eet, of verslindt.

CĀRNŌSUS, ă, ŭm. Vleezig, wel in 't vleesch, vet, vol vleesch, poezelig. De compar. Carnosior staat by Plin. H. 21. 5. en de superl. Carnosissimus by Plin. H. 25. 5.

Carnosa radix. Plin. H. 16. 31. Een vleezige, of dikke wortel. Oliva. Plin. H. 15. 3. Een vleezige olyve.

CĀRNŪTĒS, ŭm. plur. Cæf. B. G. 5. 25. 1. of

CĀRNŪTI, ōrum. Tib. 1. 8. 12. De Chartenaers, die van Chartres.

CĀRNŪTŬM, ī. n. Chartres, de hoofdstad van 't land Chartrain.

CARO.

CĀRO, cārnĭs. f. Cic. Pl. 9. Vleesch, of vlees. Priscianus 6. 1. verzekert dat men Carnis, in nominativus, na Titus Livius, en Livius Andronicus, kan gebruiken, maar 't is beter met alle d'andere Schrijvers Caro te zeggen.

Caro piscium. Plin. H. 9. 17. Vleesch der visschen. Arborum. Plin. H. 16. 38. De zelfstandigheit, of 't hout der boomen. Men gebruikt het ook om te zeggen, het vleesch, of de zelfstandigheit der vruchten.

(Caro. 't Lighaam.

Nunquam me caro compellet ad metum. Sen. E. 65. 't Lighaam zal my nooit tot vreeze brengen.

Caro. Een bult, boghel, uitwas, wen, of uitpuiling van 't lighaam.

Caro in dexteriore ejus latere excreverat. Suet. G. 21. 2. Daar was een bult, of wen in zyn rechter zyde gegroeit.

Ad carnem supercrescentem exedendam. Celf. 5. 22. Om d'aangroeyende bult, of boghel wech te neemen.

CĀRO, is, ĕrĕ. Kaarden.

Inter ancillas jubeas lanam carere. Plaut. Men. 5. 2. 46. Gebie hem onder de meisjes wol te kaarden.)

CĀRŎBŬRGUS, ī. m. Cherbourg, een stad van Normandyen.

CĀRŎLĒSĬUM, ĭī. n. 't Charolois, of 't Karelsland, een land in 't Fransche Compté.

CAROLOMONTIUM, ĭī. n. Charlemont, of Karelsberg, een stad van Nederland.

CAROLOPOLIS, is. f. Charleville, of Karelstad. Een stad van Champagne.

CAROLORĒGĬŬM, ĭī. n. Charleroy, een vesting van Henegouwen.

CARP.

CĀRPĀTHĬŬS, ă, ŭm. Hor. O. 1. 35. 8. Een streek der Middelandsche zee, van Kandia tot aan Rhodes toe.

CĀRPĀTHŬS, ī. f. Plin. H. 4. 12. Scarpantho, een eiland der Middelandsche zee.

CĀRPENTŌRĂCTĒ, es. f. Plin. H. 3. 4. Karpentras, een stad van 't Graafschap Venaissin.

(CARPENTARIUS, ĭī. m. Isid. 19. 19. Papias Glossis. en

Carpentarius artifex. Lampr. Al. Sev. 52. Een rademaker, of wagenmaker.)

CĀRPENTĀRĬŬS, ă, ŭm. Van een rademaker, wagenmaker, of timmerman.

Carpentaria fabrica. Plin. H. 16. 8. Een rademakers, of timmermans winkel.

CARPENTŪM, ī. n. Liv. 5. 25. Suet. T. 2. 8. Koets, wagen, kales, die voortijds de Roomsche Mevrouwen gebruikten.

CĀRPĬNĒŬS, ă, ŭm. Plin. H. 16. 43. Van booghout, van booghout gemaakt.

CĀRPĬNŬS, ī. f. Plin. H. 16. 15. en 40. Acer, booghout, zekere boom.

(CĀRPĬSCŬLŬS, ī. m. Vopisc. Aurel. 30. Zeker schoetsel, dus genaamt vermids het veellins doorkerft, of doorsneeden was.)

CĀRPO, is, psi, ptŭm, pĕrĕ. acc. Hor. O. 3. 27. 44. Inzamelen, plukken, afplukken, verzamelen, naar zich neemen, neemen.

Quod erit bellissimum carpam. Ter. Ad. 4. 2. 51. Ik zal al 't beste en lekkerste naar my neemen. Ik zal naar al de beste schotelen, of gerechten tasten.

Carpere flores ab arbore. Ovid. M. 9. 381. De arbore. Virg. G. 2. 90. De bloessem, of bloemen van een boom plukken.

Carpere fugam. Sil. 10. 60. De vlucht neemen, of kiezen. Iter. Hor. S. 1. 5. 95. De reis aanneemen. Campum fuga. Virg. G. 3. 142. Pede campos. Ovid. Tr. 1. 9. 23. Vluchtende 't veld winnen. Iter supremum. Hor. O. 2. 17. 13. De laatste reis aanneemen, sterven. Volatum. Stat. Th. 1. 311. Aera alis. Ovid. M. 4. 616. Vliegen, wechvliegen.

Carpere exercitum in multas partes. Liv. 26. 38. Zyn leger in veel hoopen verdeelen.

Aliquem carpere. Cic. Fr. 2. 3. Iemant berispen, bestraffen, doorneemen, doorstryken, veegen.

Maledico dente aliquem carpere. Cic. C. B. 26. Van iemant qualyk, of quaad spreeken, iemant schenden.

Cum corpus Reguli carperetur, carpi ipse non poterat. Cic. P. 2. Als 't lighaam van Regulus gepynigt wierd, kon de smert geen vat op hem krygen.

Carpere aliquid. Cic. Clu. 46. Iets uit boeken haalen, of verzamelen.

Nostrum agmen carpebant ab omni parte.

parte. Liv. 27. 48. *Zij tasten ons leger van alle kanten aan.*

Agmen hostium equitatu carpere. Hirt. B. Af. 75. 4. *'t Leger der vyanden met de ruitery quellen, moede maaken, werk geeven*, of *op 't lyf koomen.*

Carpere cibum. Varr. R. R. 3. 16. *Spyze, of voedzel neemen, eeten.* Cibos digitis. Ovid. Art. 3. 755. *De spys met de vingeren vatten, met de vingeren eeten.* Herbas. Virg. G. 3. 296. *'t Gras afweiden*, of *afeeten.*

Carpere vires. Virg. G. 3. 214. *De krachten krenken, verzwakken, verminderen, de krachten wechneemen, doen afneemen*, of *vergaan.*

Carpere aliquem. Ovid. Am. 1. 8. 91. Opes alicujus. Ovid. P. 4. 8. 22. *Iemant looslyk*, of *listiglyk bedriegen; Iemant plukken*, of *uitstrijken.* De laatste uitdrukkingen zijn boertachtig.

Carpere dulcia. Pers. 5. 151. Gaudia. Ovid. Art. 3. 681. *Zyn vermaak neemen, zich vermaaken.* Diem. Hor. O. 1. 11. 8. *Den dag genoeglyk*, of *met vermaak doorbrengen.*

Carpi. *Gequelt, geplaagt*, of *ontrust worden, verteeren*, of *verquijnen.*

Cura carpitur illa tui. Ovid. Art. 3. 680. *De liefde die zij u toedraagt verteert haar*, of *zij verquijnt onder de liefde die zij tot u heeft.*

Auro pectus carpitur. Prop. 3. 3. 25. *'t Geld*, of *de geldzucht knaagt hem 't hert af*, of *verteert hem; hy verquijnt van gierigheit.*

Cæco carpitur igni. Virg. Æ. 4. 2. *Zij word door een heimelijk vuur*, dat is, *door de min verteert.*

Carpi ad supplicium. Cic. Clu. 46. *Naar de gerichtplaats gevoert*, of *gesleept worden, gestraft worden.*

† Carpere quietem. Virg. Æ. 7. 414. Soporem. Virg. Æ. 4. 522. *Slaapen, zyn rust neemen.* Auras vitales. Virg. Æ. 1. 392. *Leeven, adem haalen.*

† Forma carpitur suo spatio. Ovid. Art. 2. 114. *De schoonheit vergaat met den tyd.*

(Carpere aquam. Ovid. Ib. 198. *Water scheppen.*

Carpere fluvium. Curt. 8. 9. 10. *Een stroom kleinder maaken*, of *versmallen*, als men haar door verscheidene waterleidingen op zijne landen verlegt.

Carpere pensum. Hor. O. 3. 27. 64. *Spinnen.* zie Vall. E. 6. 6.)

CARPTIM. Adv. *Ligtelijk, kortelijk, in 't voorbijgaan, in 't korte, ter loops.*

Carptim perstringere aliquid. Plin. P. 25. 1. *Een zaak kortelijk aanraaken, ergens in 't voorbygaan van spreeken.*

* Res gestas Populi Romani carptim perscribere. Sall. B. C. 4. *De daaden der Romeinen in 't korte, uit verscheide Schryveren, t'zamentrekken*, of *beschryven.*

Carptim. Liv. 44. 41. Tac. H. 4. 46. 10. *Elk in 't byzonder, een voor een; in 't byzonder, van stuk tot stuk.*

CARPTŎR, ōris. m. Juv. 1. 110. *Een voorsnyder aan tafel.*

Carptor. *Een berisper, vitter, woordzifter.* Gell. 19. 7. heeft dit woord uit zekeren Levius getrokken, die zijne berispers noemde, Subducti supercilii carptores. *Berispers met gefronste winkbrauwen*, doch men moet deeze spreekwijs niet gebruiken.

CARPTŪRĂ, æ. f. *Inzameling, inoogsting, het plukken*, van vruchten spreekende.

Nec aliud discrimen sequuntur in carptura. Varr. R. R. 3. 16. *Zij maaken geen ander onderscheit in 't winnen van den honig*, van byën spreekende.

CARPTUS. ūs. m. Trium digitorum carptus. Plin. H. 24. 10. *Een greep met drie vingeren.*

CARPTUS, ă, um. Ovid. Art. 3. 80. *Ingezamelt, ingeoogst, geplokken, geplukt.*

Lana carpta. Cels. 6. 6. *Gekaarde wol.* 't Is ook, *kammeling*, of *korte uitgekamde wol.*

CARPUS, i. m. Cels. 3. 6. *'t Gewrigt van de hand.*

Carpus. *Een voorsnyder, een die de spys aan tafel opsnyd en voordient.*

Qui obsonium carpit, carpus vocatur; Itaque quotiescumque dicit, carpe, eodem verbo, & vocat & imperat. Petron. 37. *Die de spyzen aan tafel opsnyd en voordient hiet carpus* (in 't Latijn,) *derhalven zoo dikwils als hij carpe zegt, noemt hy hem by zijnen naam, en beveelt hem zijnen plicht te doen.*

CARR.

(CĀRRĂGO. inis. f. Vopisc. Aurel. 11. Treb. Poll. Gall. 13. *Een wagenburg.*)

CĀRRŪCĂ, æ. f. Mart. 12. 24. 2. Plin. H. 33. 11. *Een koets, kales, speelwagen, rosbaar, draagzetel.* Zeker voertuig eertijds bij luiden van aanzien in gebruik.

Carruca dormitoria. Scæv. Dig. 34. 2. 13. *Een rosbaar*, of *draagzetel waar in men kan slaapen.*

CĀRRŪCĀRIUS, ii. m. Ulp. Dig. 19. 2. 13. *Een koetzier, voerman, wagenaar, karreman, karredryver.*

CARRUCĀRIUS, ă, um. *Van een koets, wagen, draagzetel, rosbaar*, enz.

Carrucariæ mulæ. Ulp. Dig. 21. 1. 38. §. 8. *Koetsmuilen, muilpaerden die voor een koets gaan*, of *een rosbaar draagen.*

CARRUS, i. m. Cæs. B. G. 6. 1. en

CARRUM, i. n. Hirt. B. H. 6. 2. *Een wagen, kar, kales.*

(Carros in orbem connectere. Veg. 3. 10. Construere. Sisenn. H. 4. *Een wagenburg maaken.* Zie ons hier van wijdlopig over Curt. 9. 1. 15.)

CART.

CĀRTHĀGINENSIS, of Carthaginiensis, is. m. & f. se, is. n. Liv. 28. 27. *Een Karthagenienzer, een van Karthago.* (Over de buiginge van dit woord verschillen onder zig Priscian. 4. 111. Abstem. Annot. 7. Voss. Gramm. 1. 43. Sigon. Liv. Ep. 14. Manut. en Dausq. in Orthographia.)

CARTHAGO, inis. f. Virg. Æ. 1. 17. *Karthago*, een stad van Afrika.

CARTHAGO nova. Liv. 26. 42. Polyb. 10. 10. 2. 13. *Karthagena*, Een stad van 't Koningkrijk Murciën in Spanien, op de zeekust, gelegen. Daar is ook een andere stad van den zelven naam in 't Zuider Amerika in 't nieuwe Rijk van Grenada, daar een zeer goede ree, en schoone haven is, die tusschen d'oude en nieuwe stad doorstroomt.

CĀRTIBŬLŬM, i. n. Varr. L. L. 4. 26. *Een langwerpige steene tafel die op eene voet rust.*

CARTILAGINEUS, ă, um. Plin. H. 11. 37. *Van kraakbeen*, of *knarsbeen; van kraakbeen*, of *knarsbeen gemaakt.*

CĀRTĬLĀGĬNŌSŬS, ă, um. Cels. 8. 1. *Kraakbeenig, knarsbeenig, dat van kraakbeen koomt, vol kraakbeen.*

CARTĪLĀGO, inis. f. Cels. 8. 1. Plin. H. 11. 4. *Kraakbeen, knarsbeen.*

CARU.

CĀRŬNCŬLĂ, æ. f. Cic. D. 2. 24. *Een stukje vleesch.*

Caruncula. Cels. 2. 7. *Een uitwas van vleesch.*

CĀRUS, ă, um. Ter. An. 4. 4. 7. *Duur, of dier, van hooge prys, of waerde; dat veel geldt*, of *dat veel kost.* De compar. Carior staat bij Cic. D. 2. 27. en de superl. Carissimus bij Cic. Dom. 6.

Non est trecentis minis cara. Plaut. P. 4. 4. 117. *Zy is niet duur tot negen duizend guldens. Negen duizend guldens is niet te veel voor haar.*

Carus. *Bemint, geliefst, waerd, dierbaar, aangenaam, bezint.*

Carus alicui. Cic. C. 4. 6. *Van iemant bemint*, of *geliefst.* Sibi. Cic. Fin. 5. 10. *Die zich zelven lieft*, of

of *die veel van zich zelven houdt.*
Aliquem imprimis carum habere. Cic. Fin. 1. 7. *Iemant tederlyk beminnen*, of *teerhertelyk liefhebben*.

CARY.

CARYĂ. Zie Caria.
CARYINUS, ă, ŭm. Καρύϊνος. Oleum Caryinum. Plin. H. 23. 4. *Nootoly*, of *neutoly*.
CARYOPHYLLUM, i. n. Plin. H. 12. 7. Καρυόφυλλον. *Kruidnagel, groffelnagel*, of *grinoffelnagel*. (Scal. Exerc. Exot. 146. 1. twijffelt zeer *of* Plinius deeze onze specerije en niet veel meer onze cubebe, of *fiekende palm*, beschrijft: en Budæus over Theophr. H. P. 9. 5. ontkent het met ronde woorden, en voegt 'er bij dat onze specerij den Ouden onbekent is geweest.)
CARYŌTĂ, æ, f. Varr. R. R. 2. 1. Plin. d'oude H. 13. 4. de jonge E. 1. 7. 6. *en*
CĂRYŌTĬS, ĭdis. f. Mart. 11. 32. 10. Stat. S. 1. 6. 20. Καρυῶτις. *Zekere dadel*, een vrucht des dadelbooms.
CĂRYITIS, idis. f. Plin. H. 26. 8. *Wolfsmelk met smalle en steekende bladeren*. Zeker kruid.

CASA.

CĂSĂ. æ. f. Cic. T. Q. 5. 34. *Een hutje*, of *huisje*, *een strooje hut*, *een visschers stulp*.
Casa. Hirt. B. H. 16. 2. *Een soldaaten hut*, of *brak*.
Ita fugias, ne præter casam. Ter. Ph. 5. 2. 3. *Loop en 't vluchten uw hut niet voorby*. Dat is, *men moet zoodanig 't eene uiterste myden dat men niet in 't ander valle.*
‡ CASĀBŬNDUS, ă, ŭm. Macrob. S. 5. 21. *Die gedurig struikelt*, of *struikelt, die op elke stap schier valt.*
CĀSĀRIĂ, æ. f. Festus. *Hutbewaarster*, of *bewaarster der hut*.
(CASCĒ. Adv. *Op d'oude*, of *naar d'oude wijze*, *naar 't oude gebruik*, *op zyn ouds*.
Adolescens casce loquens. Gell. 1. 10. *Een jongman oude woorden gebruikende*.)
‡ CĂSCUS, ă, ŭm. Ennius bij Cic. T. Q. 1. 12. en Varr. L. L. 6. 3. *Oud*, *bedaagt*, *bejaart*.
CĀSĀLĔ, is. n. *Of*,
CĀSĀLIŬM, n. *Kasal*, een stad van Montferrat in Italien.

CASE.

CĀSĔĀLĔ, is. n. Colum. 2. 15. *Kaaskamer*, *een plaats daar men kaas maakt*, *en oplegt*.
CASĔĀRIUS, ă, ŭm. Taberna casearia. Ulp. Dig. 8. 5. 8. §. 5. *Een plaats daar men de kaas te rooken en te droogen lei*, om haar kleur te geeven.
(CASĔĀTŬS, ă, ŭm. Apul. M. 1. 103. *Dat van kaas is*.)

CĀSĔŬS, ĕi. m. Virg. E. 1. 36. Cic. S. 16. *Een kaas*, Nevius en Plautus hebben gezegt, Caseum, ĕi. n. bij Non. 3. 63.
Caseus fistulosus. Colum. 7. 8. *Een ondichte kaas*, *een kaas vol oogen*, of *gaten*.
Caseus ramulis fici glaciatus jucundissime sapit. Colum. 7. 8. *De kaas met sap van vijgetakjes gestremt is zeer aangenaam*.
Figurare caseum. Plin. H. 16. 38. *Kaas wringen*, *kaas maaken*.

CASI.

CASĬĂ, æ. f. Plin. H. 12. 19. *Kaneelboom*, een welriekend heesterzewas.
Casia. Virg. E. 2. 49. *Groene kassie*, een kruid, *of* heester daar de bijen zeer op vliegen.
‡ CĀSO, ās, ārĕ. *Veel overhangen*, of *overhellen*, *byna vallen*, of *dreigen te vallen*.
Casanti capite incedere. Plaut. Af. 2. 3. 23. *Met het hoofd heel voor over gaan*.

CASP.

CĀSPIĂCŬS, a, ŭm. Stat. S. 4. 4. 64. *en*
CASPIUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 6. 798. *Kaspische*, *van omtrent de Kaspische zee*.
Mare Caspium. Hor. O. 2. 9. 2. *De Kaspische zee*.
CASPII, ŏrum. m. Plin. H. 6. 13. *Kaspiers*, volkeren van Scythiën omtrent de Kaspische zee.
Caspiæ portæ. Plin. H. 5. 27: 6. 14. *De Teltische poorten*, of *doorgangen*. Dus hiet een enge weg van den berg Taurus, nabij de kaspische zee.

CASS.

(CĂSSĒ. Adv. *Ydelyk*, *onnuttelyk*, *te vergeefs*.
Casse ne tempus tereretur. Liv. 24. 26. *Op dat de tyd niet ydelyk*, of *onnuttelyk versleten wierde*.)
CĂSSES, ĭum. plur. m. Virg. G. 3. 371. *Jagers netten*, of *strikken*. Cassis, in singulari, is weinig in gebruik. Men vind het echter bij Grat. Ven. 28. en Sen. Ag. 893.
Decidit in casses præda petita meos. Ovid. Art. 2. 2. *'t Wild dat ik zoo lang gejaagt heb*, *is in myn net*. *Ik heb verkregen dat ik zoo lang gezocht heb*.
CĂSSICULŬM, i. n. Festus. *Een netje*, of *strikje*.
† CĂSSIDĂ, æ. f. Virg. Æ. 11. 774. *Een helm*. Servius zegt dat Virgilius in die plaats van een Grieksche accusativus een Latijnsche nominativus maakt.
CĂSSIŎPĒĂ, æ. f. Vitruv. 9. 6. *Kassiopea*. Een gesternte tusschen Cepheus en Andromeda. Men vind ook, Cassiopē, bij Cic. N. D. 2. 43.
CĂSSIS, idis. f. Cæs. B G. 7. 45. 2. Ovid. M. 8. 25. *Een helm*, *hoofdwapen*, *stormhoed*.

CASSIS, is. f. *Een jagers net*, of *strik*. zie Casses.
CĂSSĬTĂ, æ. f. Gell. 2. 29. *Een leeuwerk*. Zekere zangvogel.
CASSUS, ă, um. Cic. T. Q. 5. 41. *Ydel*, *ledig*, *leeg*; *dat maar de schyn*, *bast*, of *schors heeft*.
* Cassum granum. Plin. H. 18. 17. *Een leege bast*, *een ydelen dop*, *een duist zonder graan*.
Cassa nux. Hor. S. 2. 5. 36. Plaut. Ps. 1. 3. 137. *Een leege noot*, *een noot zonder kern*.
Virgo dote cassa. Plaut. Au. 2. 2. 14. *Een dochter zonder huwelyksgoed*.
Cassus luminis. Cic. Arat. 369. *Blind*, *die 't gezicht verloren heeft*.
Sanguine. Cic. D. 2. 64. *Bloedeloos*, *zonder bloed*. Sensu. Lucret. 4. 127. *Ongevoelig*, *gevoelloos*, *zonder gevoelen*.
Labor cassus. Plin. E. 8. 23. 6. *Verloren*, of *vergeefschen arbeid*.
Cassa consilia. Sen. Troad. 3. 571. *Ydele*, of *vruchtelooze raadslagen*.
Vota. Virg. Æ. 12. 780. *Vruchtelooze*, of *vergeefsche gebeden*.
In cassum it virtus. Lucan. 2. 263. *Zy gebruiken hunne dapperheit vruchteloos*, of *te vergeefs*.
† Lumine cassus aër. Lucret. 4. 369. *Een donkere*, of *duistere lucht*, *een betoge*, *graauwe*, of *betrokke lucht*.
† Augur cassa futuri. Stat. Th. 9. 629. *Een valsche voorzegster*.
† Lumine cassus. Virg. Æ. 2. 85. *Van 't levenslicht beroofd*; *die dood is*.

CAST.

CĀSTĂLIĂ, æ. f. Virg. G. 3. 293. *Kastalie*, een bron van Parnas, de Zanggodinnen toegewijdt.
CĂSTĂNĔĂ, ĕæ. f. Plin. H. 17. 20. en 10. *Een kastanjeboom*.
Castanea. Virg. E. 1. 82. *Een kastanje*. Hij zegt E. 2. 52. Nuces castaneæ. *Kastanjenooten*, *kastanjen*.
CĂSTĂNĒTŬM, i. n. Colum. 4. 33. *Een kastanjebosch*, *een plaats met kastanjeboomen beplant*.
CASTE. Adv. Cic. L. L. 2. 8. *Kuischelyk*, *eerlyk*, *eerbaar*, *zuiverlyk*, *deugdzaam*, *vroomelyk*, *oprechtelyk*, *onberispelyk*. De compar. Castius staat bij Liv. 10. 7. en de superl. Castissime by Cic. Ar. 13.
Caste. *Zedig*, *oprechtelyk*, *rechtvaerdiglyk*, *ingetogen*.
Caste & integre vivere. Cic. Man. 1. Fin. 4. 23. *Eerlyk en oprechtelyk leeven*; *een oprecht en onbesproken leven leiden*.
Caste. *Godvruchtiglyk*, *godsdienstelyk*, *eerbiedigIyk*, *met een zuiver*, of *rein gemoed*.
Caste Deos venerari, colere. Cic. N.

N. D. 1. 2. *De Goden Godsdienstelyk, of eerbiediglyk eeren.*

CASTELLANUS, a, um. *Van een slot, burgt, vesting, sterkte, schans, kasteel; of 't geen 'er aan behoort.*

Castellanus triumphus. Cic. Cl. 73. *Zegepraal over 't winnen eener vesting.*

(Castellanus miles. Cod. 11. 59. 2. *Een so'daat die op een slot in bezetting legt.*)

CASTELLANUS, i. m. Sall. B. J. 92. *Bewoonder van een slot, of vesting. Iemant die op een slot, of in een vesting woont.*

CASTELLATIM. Adv. Plin. H. 19. 6. *Met kleine hoopen; als een klein leger.*

Hostes circa collem castellatim dissipatos aggreditur. Liv. 7. 36. *Hy tast den vyand in kleine hoopen verdeelt, en rondom den heuvel gelegert, aan.*

CASTELLUM, i. n. Cic. Cæc. 7. *Een slot, burgt, sterkte, vesting, schans, kasteel, een sterke plaats.*

• Tribunal, castellum omnium scelerum. Liv. 3. 57. *Een vyerschaar die een toevlucht, of vryplaats voor alle schelmstukken is.*

Castellum. Vitruv. 8. 7. *Een stentel van een waterbron.* De plaats daar men naar de gebreken van een bron ziet.

Castellum. Vitruv. 8. 7. Ulp. Dig. 43. 20. §. 38. *Een verlaatbak der waterleidingen*, waar uit het water door buizen naar verscheide plaatzen wierd gevoert.

CASTERIA, æ. f. Plaut. Af. 3. 1. 16. *Een scheeps pakhuis, of magazyn.* De plaats daar 't scheeps want, de zeilen, riemen, enz. opgesloten worden, by 't opleggen der schepen.

CASTIFICUS, a, um. Mens castifica. Sen. H. 1. 169. *Een zuivere, of kuische ziel, een rein gemoed, of dat kuisheit verwekt.*

CASTIGABILIS, is. m. & f. le, is. n. *Strafbaar, straswaerdig, 't geen kastyding, of straf verdient.*

Culpa castigabilis. Plaut. Trin. 1. 2. 6. *Een strafwaerdige misdaad.*

CASTIGATE. *Zuiverlyk, zonder feilen.* Ik heb dit woord niet dan bij Macrobius konnen vinden, (te weeten de superlatyvus Castigatius. Deeze staat bij hem S. Sc. 1. 6. Den positivus Castigate heb ik gevonden bij Sen. C. 6. 8.)

CASTIGATIO, onis. f. *Bestraffing, berisping, bekyving, doorneming, wraking, verwyt.*

Castigatio omni contumelia vacare debet. Cic. Off. 1. 25. *Alle bestraffing moet vry van bitterheit, verwyt, of scheldwoorden zyn.*

Castigatio. Cic. T. Q. 4. 20. *Straffe, kastyding.*

CASTIGATOR, oris. m. *Bestraffer, berisper, doorstryker, straffer, kastyder.*

• Castigator seculorum. Colum. 8. 16. *De berisper, of bestraffer der eeuwen.*

Castigator lacrymarum, querelarum. Liv. 1. 59. *Een stiller van de traanen, der klagten.*

CASTIGATORIUS, a, um. *Die berispt, doorstrykt, doorneemt, of bestraft.*

Adhibere solatium castigatorium alicui. Plin. E. 5. 16. 10. *Iemant een bestraffende vertroosting geeven.*

CASTIGATUS, a, um. *Gekastydt, gestraft, gewraakt, berispt, bestraft, verweten, verbetert.* De compar. Castigatior staat bij Ammian. 26. 6. en de superl. Castigatissimus bij Gell. 4. 20.

Castigatis oblique patribus. Tac. An. 3. 35. 1. *Van ter zyden de Raden, of de Vaders verweeten hebbende, of een verwyt gedaan hebbende.*

Castigatus animi dolor. Cic. T. Q. 2. 21. *Een gematigde droefheit.*

† Castigatus. Ovid. Am. 1. 5. 21. Stat. Th. 2. 1. 43. *Schoon, bevallig, goelyk, mooi, fraai, zuiver, lief, welgeschikt, volmaakt, onberispelyk, daar niets op te zeggen valt*, van een werk, 't aangezicht, enz. spreekende.

CASTIGO, as, avi, atum, are. acc. Ter. H. 3. 3. 31. *Iemant berispen, bekyven, bestraffen, doorneemen, doorstryken, iemant het zeggen daar 't op staat, of recht uit de waarheit zeggen.*

Segniores castigat milites atque incitat. Cæs. B. C. 1. 3. 1. *Hy bestraft d'onachtzaamste so'daaten, en wekt hen tot hunnen plicht.*

Castigare aliquem dictis. Virg. Æ. 5. 387. Verbis. Cic. T. Q. 3. 27. Off. 1. 25. *Iemant met woorden berispen, doorneemen, doorstryken.* Literis. Cæs. B. C. 3. 25. 3. *In brieven*, dat is, *hem scherpe brieven schryven.*

Castigare dolorem. Lucan. 8. 62. *Zyn droefheit matigen.* Segnitiem atque inertiam alicujus. Cic. de Or. 1. 41. *Iemants onachtzaamheit en luiheit wraaken, of bestraffen.*

In hoc me ipse castigo, quod, &c. seq. sub. of ind. Cic. T. Q. 5. 1. *Ik beschuldig myzelven daar over, dat, enz.*

Castigare. Plaut. Most. 4. 1. 26. *Straffen, kastyden, mishandelen, qualyk handelen.*

Castigare aliquem verberibus. Cic. T. Q. 3. 27. *Iemant met de roede straffen, iemant geesselen.*

Castigare dolos. Virg. Æ. 6. 567. *Iemants bedriegeryen en guitestukken straffen.*

Carmen castigare ad unguem. Hor. A. P. 294. *Een vaers nauwkeuriglyk beschaaven, of verbeeteren.*

† Castigare moras. Virg. Æ. 4. 407. *Zich haasten, zich spoedigen, zich voortspoeyen, lustig aanstappen, wakker voortgaan.* Mart. 10. 104. 17. gebruikt het om te zeggen, *de luiheit en traagheit van een leeroeffenaar wraaken, of bestraffen.*

CASTIMONIA, æ. f. Cic. V. 4. 45. *Kuisheit, reinigheit, zuiverheit, eerbaarheit, onnozelheit, ongeschondenheit, vlekkeloosheit, onbevlektheit.*

Castimonia decem dierum. Liv. 39. 9. *Een kuisheit van tien dagen; een onthouding die tien dagen duurt.*

CASTITAS, atis, f. Cic. L. L. 2. 12. Hor. O. 3. 18. 25. *Kuisheit, reinigheit, zuiverheit, eerlykheit, eerbaarheit, betamelykheit, onthouding, onbevlektheit, vlekkeloosheit, ongeschondenheit.*

‡ CASTITUDO, inis. f. Accius *bij* Non. 2. 124. zie Castitas.

CASTOR, oris. m. Plin. H. 32. 3. *Een bever.* Ze'er halfslagtig dier.

CASTOREA, orum. n. plur. Virg. G. 1. 59. Plin. H. 32. 3. *De zaadof teelballen van een bever.*

CASTOREUM, ei. n. Lucret. 6. 794. *Beverzwyn, bevergeil*, zeker geneesmiddel.

CASTOREUS, a, um. *Bevers, van een bever, dat van een bever is, of tot een bever behoort.*

Castoreus odor. Plin. H. 12. 24. *Een beverlucht.* Dat is, *een sterke reuk die in 't hoofd trekt.*

(CASTORINATUS, a, um. Sidon. E. 5. 7. *Met een beverhuide rok gekleedt, of met een rok gekleedt met bevervellen gevoedert.*)

CASTRA, orum. n. plur. *Een legerplaats, verschanssing van een leger, een plaats daar zich 't leger neerslaat.* Nonius 3. 65. trekt aan dat Accius zich van 't woord Castra, æ. f. gedient heeft.

Castra stativa. Cic. V. 5. 12. *Een vaste legerplaats.*

Castra navalia, nautica. Cæs. B. G. 5. 22. 1. *Een dok, ree, of legplaats van een vloot.*

Castra habere nautica Nep. 7. 8. 5. *Op zee blijven, op zee blyven leggen, 't scheep blyven, of aan boord blyven.*

Adpugnare castra. Tac. An. 4. 48. 3. of Adsultare castris. Tac. An. 2. 13.

een naamwoord, onder de Spraakkonstenaaren.

CATA.

CĂTACLYSMUS, i. m. Varr. R. R. 3. 1. Κατακλυσμός. *Een watervloed*, *een overloop*, of *overstrooming van 't water.*

CĂTADRŎMUS, i. m. Suet. N. 11. 5. Κατάδρομος. *De renbaan*, *loopbaan*, *'t renperk*, waar in men om strijd liep; of *Een koord waar op men danst*, dat waarschijnelijker is. (Zie onze aanteekeninge, en uit dezelve zal blijken, dat het *een koord*, en geen *renbaan* geweest is.)

CĂTADŪPĂ, ōrŭm. n. plur. Cic. Som. Sc. 5. Κατάδουπος. *De watervallen van den Nijl.* De plaatzen daar 't water des Nijls van de rotzen met een schrikkelijk geruisch afstort.

CĂTAGRĂPHŬM, i. n. Plin. H. 35. 8. Κατάγραφον. *Vertoning*, *afbeelding*, *schildery*, *beeld*, *afbeeldzel*, *verbeelding*, *beeltenis.*

CATAGRĂPHUS, ă, ŭm. Catull. 25. 7. *Gebeeldt*, *vol beeltenissen*, *veelverwig*, *beschildert*, van een doek spreekende. Dus moet men, volgens d'aanmerking van Muretus over Catullus leezen, alhoewel Scaliger Tyrographus, leest, 't welk zeggen wil, *dat te Tyrus met verscheide kleuren beschildert is.*

CATALAUNENSIS, ĭs. m. & f. sĕ, is. n. *Katalaan*, *een die uit Katalonjen is.*

CĂTĂLAUNIĂ, æ. f. *Kataloene.* of *Katalonje*, een Prinsdom van Spanjen.

CĂTĂLAUNĬCŬS, ă, ŭm. Catalaunici agri. *Het land rondom Chalons.*

CATĂLAUNŬM, i. n. *Chalons*, op de Marne in Champagne.

CĂTĂLŎGUS, i. m. Κατάλογος. *Naamtafel*, *naamrol*, *naamlyst*, *naamrol.* Dit woord is geen Latijn. (Het staat in sommige MSS. bij Plaut. M. G. 3. 1. 9. naar het getuigenisse van Taubman over deeze plaats, en word aangenomen van Lambinus, dog verworpen van Taubman en Lips. A. L. 1. 19.)

CĂTĂMĪTŬS, i. m. Cic. A. 2. 31. Plaut. Men 1. 2. 35. Κατάμιτος. *Een schandjongen.*

CĂTĂNĂ, æ. f. of Cătĭnă, æ. f. Plin. H. 3. 8. *Katana*, een stad van Sicilien.

CĂTĂPHRĂCTĂ, æ. f. Veg. 1. 20. Καταφράκτη. *Een wapen over 't gansche lyf*, *een lyfwapen.*

(CĂTĂPHRĂCTĀRIUS, ii, m. Lampr Al. Sev. 56.) en

CĂTĂPHRĂCTUS, ă, ŭm. Liv. 37. 40. Sall. bij Non. 18. 28. Κατάφρακτος. *Van het hoofd tot de voeten gewapent*, *heel in 't yzer*, of *in 't harnas.* (Claudianus beschrijft hem aardig Ruf. 2. 355. . . Hon. Conf. 6. 569. . .)

CATAPIRĀTER, ōris. m. Lucil. bij Isid. 19. 4. Καταπειρατήρ. *Dieploot*, *peilloot*, *peilstok*, waar med men de hoogte der zee peilt.

CATAPLASMĂ, ătis. n. Celf. 6. 9. *Een pap*, of *papzel.* Zeker geneesmiddel.

(CĂTĂPLŪS, i, m. Auson. Cl. Urb. 12. 21. *Een vloot scheepen.* Eigentlijk is cataplus *'t aanlanden van een vloot.* Sidon. E 6. 8: 7. 7. Ulp. Dig. 1. 16. 4. §. 5. en wel *in die haven, waar uit ze te vooren gezeilt was.* Καταπλεῖν zeggen de Grieken, als Salmas. de mod. usur. c. 9. ons leert, van een schip ter plaatze van waar 't uitgegaan is wederkeerende. Maar om dat die van Pozzuolo en Napels, die veel Griekfch spreken, dit woord dikwils gebruikten, heeft men het voor *de vloot* zelf genoomen, en wel in 't bijzonder, voor die, *welke van Rome naar Alexandrien ging*, *en van Alexandrien weder te Rome quam.* Daarom word ze genaamt, commeatus Alexandrinus. Suet. N. 20. 7. navis Alexandrina. Suet. A. 98. 3. cataplus Niliacus. Mart. 12. 75. 1. en cataplus Puteolanus. Cic. R. P. 14.)

CĂTĂPŎTIŬM, ii. n. Celf. 5. 25. Scrib. Larg. 155. Plin. H. 26. 8. *Een pil*, *een bruikzuiverende pil.*

CĂTĂPULTĂ, æ. f. Cæs. B. C. 2. 9. 3. Hirt. B. Af. 31. 6. Vitruv. 10. 15. Liv. 39. 5. Καταπέλτης. *Een zwaare schietboog.* Zeker oorlogstuig waar moede men groote pijlen, werpschichten, enz. schoot.

CĂTĂPULTARIUS, ă, ŭm. Catapultarium pilum. Plaut. Curc. 5. 3. 11. *Een zwaare schicht*, die men met deeze boog schoot.

CATĂRACTĂ, æ. f. Vitruv. 8. 2. en

CATĂRACTĒS, æ. m. Plin. H. 5. 9. *Waterval*, *waterstorting*, *waterschiet.*

Cataractæ, arum. f. plur. *Sluizen*, *schotdeuren om 't water te schutten.*

Cataractis aquæ cursum temperare. Plin. E. 10. 69. 4. *'t Water met sluizen schutten.*

Cataracta. *Valpoort*, *schotdeur.*

Cataractam dejicere. Liv. 27. 28. *De valpoort neerlaten*, *de schotdeur laaten vallen.*

Cataracta. Plin. H. 10. 44. *Zekere roofvogel*, die tanden, vierige oogen, en witte veêren heeft.

CATARRHUS, i. m. Κατάῤῥους. *Zinking*, *hoofdvloed*, *katern.* Dit is een Griekſch en geen Latijns woord.

CATASCŎPIUM, ii. Gell. 10. 25. Κατασκόπιον. *Een verspiejagt*, of *advijsjagt*, dat in de vlooten diende om den vijand te ontdekken, en kondschap te geeven.

CĂTĂSCŎPŪS, i. m. Hirt. B. Af. 26. 3. Κατάσκοπος. *Een spie*, *verspieder*, *bespieder*, of *spion.*

CĂTASTĂ, æ. f. Tib. 2. 6. 21. Suet. Gr. 13. 2. *De slavenmarkt*, een tooneel op een groote plaats opgerecht, of de plaats zelf waar op de slaven gestelt wierden, die men verkoopen wilde. (Wy hebben 'er van over Suetonius geschreeven.)

(Catasta. Prud. Περὶ στεφ. 10. 467. *Een pijnbank*, of *folterbank.*

Catasta. Prud. Περὶ στεφ. 1. 56: 2. 399. *Een rooster*, of *zeker werktuig*, *waar op de bloedgetuigen eertyds verbrandt wierden.*)

CĂTĂSTUS, i. m. Vitruv. 8. 8. *Een slaaf*, of *slave.* Zie Catasta.

CĂTĂTECHNOS, i. m. Κατάτεχνος. *Een ganw*, *konstig*, of *vernuftig werkmeester.* Dat, zegt Vitruv. 4. 1. noemden d'Atheners Kallimachus. Plin. H. 34. 8. en Pausan. Att. p. 25. noemden hem, *Kakizotechnos*, dat is, naar 't gevoelen deezer Schrijveren, *een die nooit zyn werken naar zyn zin volmaakt*, *die ze gedurig meer beschaaft*, of *bevijlt.* Men zou hem, *een brodder*, of *broddelaar*, konnen noemen, dat is, *een baas die zyn werk*, *door gedurig te hermaaken*, *bederft.*

CĂTĂTŎNŬS, ă, ŭm. Κατάτονος. *Laag*, *neêrgebogen*, *naar beneeden hellende.*

Catatonum capitulum. Vitruv. 10. 15. *Een al te laagen hoofdstuk*, of *kapiteel.*

CATE.

CĂTĒ. Adv. Plaut. Ps. 1. 1. 3. *Schranderlyk*, *listiglyk*, *aardiglyk*, *behendiglyk*, *wysselyk*, *loslyk.*

CĂTEIĂ, æ. f. Virg. Æ. 7. 741. Gell. 10. 24. *Een zeer zwaare schicht met spykers beslagen*, die de Franschen en Teutons gebruikten.

CĂTELLĂ, æ. f. Hor. E. 1. 17. 55. Liv. 39. 31. *Een ketentje.* Zie hier van Torrentius over Horatius.

Catella, æ. f. Mart. 1. 110. 5. Cic. D. 1. 46. *Een teefje.* Naar sommige drukken.

CĂTELLŬS, i. Cic. D. 1. 46. Mart. 1. 84. 1. *Een hondje*, *een rendje.*

Catellus. Plaut. Curc. 5. 3. 13. *Een hondje*, *snoertje*, of *ketentje.*

CĂTĒNĂ, æ. *Een keten*, *ketting*, of *band.*

Alicui catenas injicere, Cic. V. 5. 41. Liv. 30. 10. Nectere. Hor. O. 1. 29. 5. Catenis aliquem constringere. Cic. Sext. 7. Vincire. Ovid. M. 15. 601. Compescere. Hor. E. 1. 2. 63. *Iemant ketenen*, *kluvelen*, *met ke-*

ketenen binden; in boeyen sluiten; gevangen zetten.
Catenæ mulierum. Plin. H. 33. 3. *Vrouwe ketens*, of *gordels*, die de Roomsche Juffers en Mevrouwen om 't lijf gordden.
Catena. Vitruv. 7. 3. *Een klamp, dwarsstuk*, of *dwarsplank*. Een Timmermans woord.
Legum catenis constrictus. Cic. Sext. 7. *Door de strengheit der wetten gebonden*, of *bedwongen*.
CĂTĒNĀRĬUS, a, um. Catenarius canis. Sen. de Jr. 3. 37. *Een bandrekel, een hond die aan een keten legt; die vast*, of *gesloten legt* ter bewaring van een huis.
CĂTĒNĀTĬO, ōnis. f. Vitruv. 2. 9. *Een verbaut, t'zamenvoeging der balken.*
CĂTĒNĀTŬS, ă, ŭm. Cic. F. 8. 15. *Geketent, geboeit, gekuevelt, gebonden.*
* Catenata lagena. Mart. 7. 60. 5. *Een flesch met een ketentje.*
Catenatus hamus. Plin. H. 9. 15. *Een kettingangel, een angel als een keten gemaakt.*
Catenatus janitor. Colum. præf. 1. *Een bandrekel, een hond die aan een keten legt.*
Catenatus. Hor. Ep. 7. 8. *Geketent, geboeit, gevangen, lijfeigen, slaaf.*
Catenati versus. Quintil. I. O. 1. 1. *Aaneengeketende*, of *t'zamengeschakelde vaerzen.* Labores. Mart. 1. 16. 7. *Onophoudelyken arbeit, een reeks van moeyelykheden.*
CĂTĒRVĂ, æ. f. Cic. Dom. 42. Hor. E. 2. 1. 190. *Een bende voetknechten, een hoop voetvolks.*
Caterva. *Een schaare volks, een groote meenigte volks, een gedrang van menschen.*
Catervæ testium. Cic. V. 5. 43. *Meenigte van getuigen.*
Toto foro vagantur magna caterva. Cic. de Or. 1. 40. *Zij wandelen over de markt met een groote sleep*, of *met een groot gevolg verzelt.*
Anguinea caterva. Tib. 3. 4. 87. *Een hoop slangen, een kronkel slangen.*
CĂTĒRVĀRĬUS, ă, ŭm. Suet. A. 45. 5. *Die bij hoopen, by schaaren*, of *by benden gaat.*
CĂTĒRVĀTIM. Adv. *Bij hoopen, by schaaren, by benden, bij vluchten.*
Sturni catervatim volant. Plin. H. 10. 24. *De spreeuwen vliegen by hoopen*, of *by vluchten.*
Catervatim dat stragem. Virg. G. 3. 556. *Hij brengt heele schaaren om* van menschen, *hy verslindt ganssche kudden*, van vee, enz. spreekende.

CATH.

CĂTHĀRTĬCUS, ă, ŭm. Cels. 2. 12. Καθαρτικός. *Buikzuiverend, zuiverend.*
CĂTHĔDRĂ, æ. f. Hor. S. 1. 10. 91. Καθέδρα. *Een leeraarlyken zetel, een stoel waar van men onderwijst. Een zetstoel.*
(Cathedra. Mart. 12. 38. 1. *Een vrouwe draagstoel, een stoel*, of *zetel waar op de vrouwen door de stad gedraagen wierden.* Waarom de Dichter haar feminea noemt.)
CĂTHĔDRĀLĬTĬUS, ī. m. Mart. 10. 13. 1. *Lui, ledig, verwijft, wellustig, nietdoende, die altoos op een stoel zit.*
CĂTHĔDRĀRĬUS, ă, ŭm. Cathedrarius Philosophus Sen. Br. vit. 10. *Een Wijsgeer op stoel, een stoelphilosoof; een die heel fraai van de wijsheit spreekt maar haar niet betracht.*
CĂTHĔTUS, ī. f. Vitruv. 3. 3. Κάθετος. *Een rechtstandige*, of *lootrechte lyn.*
CĂTHŎLĬCUS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 2. 13. Καθολικός. *Algemeen*, of *algemein, dat over al geldt*, of *doorgaat.*

CATI.

CĂTĪLLĂ, æ. f. Plaut. Cas. 3. 2. 22. *Een lekker wijf; een wyf dat veel van lekkernyen houd.*
CĂTĪLLĀTĬO, ōnis. f. Festus. *Kneve'arye, uitzuiging, geldafpersfing, overschatting*, waar meede de Stadhouders in de landschappen 't Roomsche volk plaagden om hunne tafel te onderhouden.
(CĂTĪLLO, ās, āvi, ātūm, āre. Fulg. E. S. A. §. 22. *In vreemde huizen omzwerven.* Deeze Schrijver meent dit ontleent te zijn van de honden, die van huis tot huis loopen. Maar wy houden 't met de Schrijveren die 't ontleenen van Catillus, en 't in onze taal overzetten, *tefjoorlekken, schuimen*, dat het werk is van vraaten en gulzige menschen. Vader Tachard meint dat Plaut. Cas. 3. 2. 22. valschelijk bygebragt word om 't gebruik van dit woord te beweeren, en Pareus getuigt dat in alle de MSC. Pal. geleezen word, quasi catillæ, tum. Maar Pareus bekent dat in een oud handschrift gevonden word, quasi catillatum, en zoo staat ook in d'oude afschriften, en Fulgentius brengt ze ook by in de aangetrokke plaats. Daarom durft ook Turn. Adv. 8. 21. het niet verwerpen, Dousa houd 'er zich niet vreemd van, en Lambinus keurt het voor goet.)
‡ CĂTĪLLŌNES, um. m. plur. Festus. Macrob. S. 3. 16. *Vraaten, lekkerbekken, brassers, slempers, tafelbroers, slampampers, smakelyke vogels.*
CĂTĪLLŬS, ī. m. Colum. 12. 57. Plin. H. 30. 6. *Een schoteltje, een kom.*
Catillus. Paull. Dig. 33. 7. 18. §. 5. *Het bovenste van een molensteen.*
CĂTĪNUS, ī. m. Hor. S. 2. 4. 77. Vitruv. 10. 12. *Een bekken, schotel*, of *kom.* Ik zoude Catinum, i. n. niet willen gebruiken, vermids het by geen goede Schrijveren gevonden wordt. (Priscianus 1. 3. gebruikt het. Transit in l. ut catinum, catillum. En Isid. 20. 6. zegt, doch zonder bewijs, dat het beter is het genus neutrum te gebruiken, als 't masculinum.)

CATO.

CĂTŎBLĔPĀS, æ. m. Plin. H. 8. 21. Καταβλέπας. *Zeker wild beest van een middelbaare grootte*, wiens oogen den geenen dooden die het aanzien.
CĂTŎCHĪTES, æ. m. Plin. H. 37. 10. Κατοχίτης. *Een kostelyk gesteente van 't Eiland Korsika*, dat als gom aan de handen kleeft.
CĂTŌNĬUM, ĭi. n. Cic. F. 7. 25. Laber. bij Gell. 16. 7. *De hel, een onderaardsch hol.* Een oud uitlegger van Juvenalis zegt, dat het *een keten*, of *band* is. Zommige leezen, Catonum.

CATT.

CĂTTĪ, ōrūm. m. plur. Tac. G. 30. 1. *De Katten*, zekere Volkeren van Duitschland, die 't land van Hessen, 't Hartogdom Bronswijk, en een gedeelte van Turingen bewoonden.
Castellum Cattorum. *Kassel, de hoofdstad van Hessenland.* (Cluver. Germ. 3. 5. meent een naam van deze stad te haalen uit Flor. 4. 12. 26. van Drusus schrijvende: Per Visurgim... castella direxit.)

CATU.

CĂTŬĂCI, ōrum. Zie Aduatici.
CĂTŬLĪNĂ, æ. f. Plin. H. 29. 4. *Hondenvleesch*, men verstaat 'er Caro onder, of drukt het uit.
CĂTŬLĬO, īs, īvi, ītūm, īrĕ. Varr. R. R. 2. 9. *Hitzig*, of *ritzig* naar 't mannetje zijn, van de wijfjes der dieren spreekende. (Laber. bij Non. 2. 171. gebruikt het van *een ritzige hoer.*)
CĂTŬLĪTĬO, ōnis. f. *Hitzigheit*, of *ritzigheit der dieren*, als de wijfjes naar 't mannetje tochtig zijn. Plin. H. 16. 25. ontleent het van de dieren, en past het op de vrugten die uit d'aarde spruiten.
CĂTŬLUS, ī. m. Virg. E. 1. 23. *Een hondje, een kleinen hond.*
Catulus simiæ. Plin. H. 8. 54. *Een aapje.* Vulpis. Plin. H. 10. 74. *Een vosje.* Serpentis. Virg. G. 3. 441. *Een slangetje.* Delphini. Plin. H. 9. 8. *Een dolfijntje.*
Catulus. Festus. *Een ketentje.*
CĂTUS, ă, um. Cic. T. Q. 1. 9. *Voor-*

Voorzichtig, *wijs*, *omzichtig*, *loos*, *nauw toeziende*, *die wel voor zich ziet*, of *op zyn hoede is*.

Catus. Hor. O. 1, 10. 5. *Gauw*, *schrander*, *scherpzinnig*, *vernuftig*, *snedig*, *geestig*.

CAVA.

CĂVÆDĬUM, ĭi. n. Plin. E. 2. 17. 5. *Een plaats*, *een voorplaats*, of *binneplaats van een huis*. Vitruv. 6. 3. en Varr. L. L. 4. 33. zeggen, Cavum ædium. Zie Cavum.

CĂVĀMEN, inis. n. Solin. 9. *Een gat*, *hol*, *opening*, *spelonk*, *kuil*.

CĂVĀTĬCUS, ă. ūm. Cavatica cochlea. Plin. H. 30. 6. *Een slek die in gaten*, of *holen groeit*, of *leeft*.

CĂVĀTŌR, ōris. m. *Graver*, *spitter*, *delver*, *een die holen*, of *kuilen maakt*.

Cavator arborum. Plin. H. 10. 18. *Een graver die kuilen voor de boomen maakt*.

CĂVĀTŪS, ă, ūm. *Hol*, *uitgeholt*, *uitgegraaven*. (Hier van als van een adjectivum maakt Tertullianus de comparativus Cavatior Herm. 29.)

Rupes cavata. Virg. Æ. 1. 314. *Een uitgeholde rotz*.

Oculi cavati. Lucret. 6. 1192. *Holle*, of *ingezonke oogen*.

CAUC.

CĂUCĂLĬS, idis. f. Plin. H. 22. 15. Καυκαλίς. *Bastaard-eppe*, *wilde peterselie*, *kaukalis*, zeker kruid.

(CĀUCĂSIGĔNĂ, æ. m. & f. Sidon. E. 4. 1. *Die omtrent den berg Kaukasus geboren is*.)

CĂUCĂSIUS, ă, ūm. Prop. 2. 19. 54. Virg. E. 6. 42. *Van Kaukases*, *aan Kaukases behoorende*.

Caucasiæ portæ. Plin. H. 6. 11. *De toegang van den berg Kaukases*, *Herbent* genaamt, naar den naam van de stad die 'er by legt.

CĂUCĂSUS, i. m. Cic. T. Q. 5. 27: 2. 22. *De berg Kaukases*, in Aziën.

CAUCOLIBERIS, is. m. *Kollioure*, een stad van Rouffillon.

CAUD.

CĂUDĂ, æ. f. Cic. Fin. 3. 5. *De staart*, *staert*, of *steert* van een dier.

Caudam trahere. Hor. S. 2. 3. 53. *Een lange staert*, of *sleep hebben*, van kleederen spreekende. 't Is ook oneigentlijk, *Een trotze*, of *moedige gang hebben*; of, gelijk sommige uitleggers zeggen, *zich ten spot stellen*.

† Jactare caudam populo. Perf. 4. 15. *Het volk quispelstaerten*, *vleijen*, *schoone woorden geeven*, *naar de zin praaten*. Deeze leenspreuk is genomen van de honden die met den staert quispelen als ze iemant vriendschap willen tonnen.

(Cauda. Hor. S. 1. 2. 45: 2. 7. 49. *De mannelijkheit*.)

CAUDEÆ, arum. Zie Caudeus.

CAUDĔUS, ă, um. Caudea cistella. *Een biezekorf*, *als een paerdestaert gevlochten*, naar 't gevoelen van Festus. Andere zeggen dat het *een klein korfje*, of *mandje van paerdshaair* is. Festus zegt, Caudeæ, arum. f. plur. alleen: want dus moet men leezen, en niet Caudecæ, naar d'aantekening van Scaliger, maar men moet 'er Cistellæ onder verstaan. ('t Geen 'er Plaut. R. 4. 4. 65. by doet.)

CAUDEX, icis. m. Virg. G. 2. 30. Gell. 5. 3. *De stam van een boom*, *een houte blok*, *een dik stuk houts*.

Caudex. Sen. Br. vit. 13. *Een houtvlot*.

* Caudex. Ter. H. 5. 1. 4. *Een blok*, *een dom*, of *bot mensch*.

CĀUDĬCĀLIS, is. m. & f. lē, ĭs. n. *Van een blok*, *van een stam*.

Te cum securi caudicali præficio provinciæ. Plaut. Ps. 1. 2. 25. *Ik beveel u met deeze bijl hout te klooven*.

CĀUDĬCĀRĬŪS, ă, ūm. Naves caudicariæ of codicariæ. Sen. Br. vit. 13. *Lastschepen van zwaar hout gebouwt*, *zwaare*, of *zwaargebouwde schepen*. Men leest daar ook Caudicatæ naves.

CĀUDĬCĀTUS, ă, ūm. Zie Caudicarius.

(CĀUDĬCĔŪS, ă, ūm. Auson. Eid. 10. 197. *Dat uit een blok gemaakt*, of *gehouwen is*.)

CĀUDĬŪM, ii. n. Liv. 9. 2. *Arpaïa*, een stad van 't Koningkrijk Napels.

CĀUDĪNUS, ă, ūm. Caudinæ fauces. Liv. 22. 14. Lucan. 2. 138. *De engte van Arpaïa*, daar de Romeinen voortijds onder 't jok quamen.

CAVE.

CĂVĔĂ, ĕæ. f. Plaut. Curc. 3. 1. 79. *Een kelder*, *een onderaardsche plaats*, of *onderaardsch hol*.

Cavea. Cic. N. D. 2, 3. D. 2. 34. *Een kooi*, *kouw*, *vogelkooi*, *kevie*.

Cavea. Cic. L. L. 1. 25. S. 14. Plaut. Truc. 5. 39. *Het ruim van 't tooneel*, of *van 't schouwburg*, daar 't volk zat om de spelen aan te zien.

Cavea novellarum arborum. Pallad. R. R. 3. 10. *Een koker die men om een jongen boom zet*, op dat ze van 't vee niet beschadigd word.

Cavea. Virg. G. 4. 58. *Een byekorf*. Een dichtkundig woord.

CĂVENDUS, ă, ūm. *Dat men gade slaan*, *mijden*, *ontgaan*, of *ontwyken moet*; *waar voor men zich hoeden*, of *wachten moet*.

Hoc Oratori cavendum puto. Cic. de Or. 2. 72. *De Redenaar moet daar op acht geeven*.

CĂVĔO, ēs, cāvi, cāutūm, cāvērĕ, ab aliquo, of ab aliqua re, *Zich ergens voor*, of *voor iemant hoeden*, of *wachten*, *voor iemant*, of *ergens voor op zyn hoede zyn*.

Cavere sibi. Cic. F. 6. 7. *Op zijn hoede zyn*, *acht op zijn zaaken slaan*, *nauw toezien*. Alteri. Cic. F. 7. 6. *Zorge voor een ander draagen*, *iemant de behulpzaame hand bieden*: *beletten dat iemant niet bedrogen wordt*.

Cavere aliquem. Cic. F. 1. 7. of sibi ab aliquo. Ter. E. 5. 2. 44. Cum aliquo. Plaut. Ps. 4. 1. 5. Most. 5. 2. 21. *Zich voor iemant wachten*, of *hoeden*, *voor iemant op zijn hoede zijn*, *iemant wantrouwen*, *schuwen*, *mijden*, of *ontwyken*.

Ut subitæ largitionis comitem pœnitentiam caveret. Plin. E. 1. 8. 8. *Om zich voor 't berouw te wachten*, *dat altoos de schielyke verquistingen verzelt*.

Ipse sibi cavit loco. Ter. E. 4. 7. 12. *Hy heeft zich in een verzekerde plaats gestelt*.

Cave putes, seq. infin. Cic. F. 10. 12. *Zie toe*, of *wacht u dat gij niet meent dat*, *enz. Geloof*, *meen*, of *denk niet dat*, *enz.*

Cavet, ut dent hæredes sui. Cic. Fin. 2. 31. *Hij draagt zorge*, *dat zijne erfgenaamen geeven*.

Cavere omnia. Cic. F. 11. 21. *Over al acht op geeven*, *alles gade slaan*. Malum. Cic. de Or. 1. 58. *'t Quaad schuwen*. Jurgia. Ovid. Art. 1. 590. *Krakkeelen mijden*, of *ontwijken*.

Aliquid alicui cavere. Plaut. B. 1. 1. 10. *Iets van iemant afweeren*, *afkeeren*, of *afwenden*.

Scabiem cavere pecori. Cato R. R. 5. *'t Vee voor schorftigheit bewaaren*.

* Cavere alicui in jure. Cic. Off. 2. 19. *Iemants zaak in 't recht voorstaan*, of *verdedigen*.

Cum mihi meisque sæpe multa cavisses. Cic. T. 1. *Na dat gij voor mijne zaaken*, *en die van mijn vrienden*, *in verscheide gelegenthed en*, *gezorgt hebt*.

Cavere hæredi. Cic. I. R. 2. 41. *Voor een erfgenaam zorg draagen*.

Lex cavet privatorum ædificiis. Cic. L. L. 2. 60. *De wet voorziet omtrent de bijzondere gebouwen*.

Cavere. Afric. Dig. 39. 2. 44. *Ergens borg voor stellen*, of *borg voor neemen*.

Ab aliquo cavere. Cic. Cl. 5. *Van iemant verzekering*, of *borg eischen*.

Hi obsidibus inter se cavere non possunt. Cæs. B. G. 7. 2. 1. *Zy konnen onder zich geen gijzelaars geeven tot wederzydze verzekering*.

Cavere obsidibus de pecunia. Cæs. B. G. 6. 2. 2. *Gijzelaars voor geldschulden*

schulden geeven. Obsidibus staat in d'ablativus.

In Oratore tuo caves tibi per Brutum. Cæcina ad Cic. F. 6. 7. *Gy stelt u door Brutus in uwe rede veilig voor de berisping, Gy beveiligt u voor de berisping door de toeeigening van uw boek aan Brutus.*

Pecuniam alicui cavere. Scæv. Dig. 46. 3. 89. *Iemant verzekering voor zyn geld geeven*, of *borg voor zyn geld stellen.*

Cavere capite pro pecunia. Plin. H. 34. 7. *Zyn hoofd, lyf*, of *leven voor eenig geld verpanden*, of *te pand stellen.*

Cavere de evictione. Ulp. Dig. 12. 2. 13. §. 3. *Voor de vrywaring*, of *schadeloosshouding instaan.*

Cave facias. Cic. Att. 13. 33. Faxis. Hor. S. 2. 3. 38. *Zie toe, wacht 'er u voor, doe het niet, verbindt u niet.*

Cætera cavebuntur. Cic. Att. 10. 16. *Men zal voor 't overige zorge draagen*, of *d'overige dingen bezorgen.*

Cautum est illis. Cic. Att. 5. 8. *Daar is in voorzien*, van zaaken spreekende. *Men heeft hen bezorgt; daar is zorg voor hen gedraagen*, van persoonen spreekende.

Prædibus & prædiis mihi cautum est. Cic. V. 1. 54. *Men heeft my borgen gestelt en op landeryen gevestigt.*

Cautum est lege. Plin. H. 16. 5. *'t Is door de wet gelast*, of *bevolen, 't recht*, of *de wet behelst dat*, of *brengt dat mee.*

Cauto opus est, ut &c. Plaut. Capt. 2. 1. 25. *Men moet wel toezien, om, enz. men moet wel acht geeven, dat, enz.*

CĂVERNĂ, æ. f. *Een hol, holligheit, kuil, aardkuil, diepte, groeve, spelonk.*

Elicere ex cavernis terræ ferrum. Cic. N. D. 2. 60. *Yzer uit de holligheden der aarde, uit de groeven*, of *uit d'aardkuilen haalen.*

Caverna. Virg. Æ. 2. 53. *Een gat*, of *holligheit.*

Cavernas habent aurium loco. Plin. H. 11. 37. *Zy hebben gaten*, of *holligheden in plaats van ooren.*

† Cavernæ cœli. Lucret. 4. 172. *'t Gewelf*, of *'t hol des hemels.*

(Caverna. *Een reet, een spleet.*

Immissis in cavernas arboris digitis. Gell 15. 16. *Zyn vingeren in de spleeten van den boom gesteeken hebbende.*

Per quandam modicam cavernam rimantur me. Apul. M. 10. 246. *Door een zekere kleine reet verspieden zy my*, of *geeven zy nauwkeurig agt op my.*)

CĂVERNŌSŬS, ă, ŭm. *Hol, uitgehoolt, vol gaten, holen*, of *holligheden.*

Radix cavernosa. Plin. H. 26. 8: 27. 5. *Een holle wortel, een wortel vol gaten.*

CĂVERNŬLĂ, æ. f. Plin. H. 27. 11. *Een gaatje, een holligheit*, van 't oor, enz. spreekende.

CAVI.

CĂVILLĂ, æ. f. Plaut. Au. 4. 4. 11. Zie Cavillatio.

CĂVILLĀTIO, ōnis. f. Cic. de Or. 2. 54. *Een quinkslag, spotwoord, schimpwoord, steek, boertery, spottery, een aardig zeggen.* (Het is eigentlijk een woord der Regtsgeleerden, als ik getoont hebbe over Suet. T. 57. 4. §. 17.)

Inepta cavillatio. Quintil. I. O. 1. 7. *Een koude*, of *onhebbelyke spottery.*

Cavillatio juris. Quintil. I. O. 7. 4. *De haairkloveryen, knibbelaryen*, of *spitsvinnigheden van 't recht.*

Cavillatio. Ulp. Dig. 50. 16. 177: 17. 65. *Een bedriegreden, drogreden, valsche sluitreden*, of *redeneering.*

Cavillatio. *Een haairkloving, knibbelary, gezochte reden*, o: *uitvlucht, looze konstgreep*, of *verstrikking*, om iemant te bedriegen. Sen. E. 111. verzekert, dat hij dit woord in deezen zin in een werk van Cicero geleezen heeft. (Dat misschien verlooren is. Hoe het anderzins bij Cicero genoomen word, is boven getoont.)

CĂVILLĀTŎR, ōris. m. Cic. Att. 1. 13. *Spotter, spotvogel, quinkslager, schersser, poetzemaker.*

Cavillator facetus. Plaut. M. G. 3. 1. 47. *Een aardig spotter.*

(CĂVILLATRIX, icis. f. Quintil. I. O. 7. 3. *Een spotster.*)

CĂVILLŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. acc. *Spotten, boerten, scherssen, jokken, gekken, scheeren, lagchen, quinkslagen maaken.*

Familiariter cum ipso cavillor. Cic. Att. 2. 1. *Ik schers wat met hem; wij scheeren malkanderen wat.*

Cavillari in re aliqua. Cic. N. D. 3. 34. *Ergens mée spotten; ergens een quinkslag over maaken.*

Togam ejus magno hominum risu cavillatus sum. Cic. Fr. 2. 12. *Ik heb hem lustig over zyn tabbert geschoren, en 'er al de waereld meé doen lagchen.*

Verba alicujus cavillari. Tac. An. 1. 46. 3. *Iemants woorden beknibbelen, berispen; over iemants zeggen haairklooven.*

CĂVILLŬLŬS, i. m. Plaut. Truc. 3. 2. 18. *Een aardig spotternytje*, of *quinkslaagje.*

CĂVILLŬM, i. n. *Een spotterny, quinkslag, boerterye, spotwoord, schimpwoord, steek*, of *streek. Een koddig zeggen.* (Zoo leezen Camerarius en Lambinus bij Plaut. Au. 4. 4. 11.)

CAUL.

CĀULÆ, ārum. f. plur. Virg. Æ. 9. 60. *Een schaapsstal*, of *schaapskooi.* Men vind, Caula, niet bij d'Ouden in singulari.

† Caulæ corporis. Lucret. 2. 950. *De zweetgaten van 't ligchaam.* Palati. Lucret. 4. 624. *De holligheden van 't verhemeldzel des monds.*

CAULIAS, æ. m. Plin. H. 19. 3. *Zap dat uit de steel van 't kruid Benzoin word geperst.*

CAULICULUS, i. m. Vitruv. 4. 1. Plin. H. 18. 7. *Een steeltje*, of *stronkje* van eenig kruid, heesstergewas, enz.

CAULIS, is. m. Plin. H. 18. 7. *De steel*, of *stronk* van een kruid, wijngaard, heester, enz.

Caulis. Cic. N. D. 2. 47. Plin. H. 17. 24. *Een kool.*

Caulis pennarum. Plin. H. 11. 39. *De schaft*, of *schacht van een pen.*

CAVO.

CĂVO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Uitkoolen, uitgraaven, hol maaken.*

Cavabant lintres arboribus. Virg. G. 1. 262. *en* ex arboribus. Liv. 1. 26. *Zy maakten schuitjens van boomen die zy uithoolden.*

Parmam, galeam gladio cavare. Ovid. M. 12. 130. *Een schild, een helm met een degen doorsteeken, doorbooren*, of *doorstooten.*

Luna cavat cornua. Plin. H. 8. 17. *De maan krimpt haar hoorns in, de maan is in 't afgaan*, of *neemt af.*

CAUP.

CĀUPO, ōnis. m. Cic. D. 1. 27. Hor. S. 1. 1. 29. *Een herbergier*, of *waerd.*

Caupo. Plaut. Au. 3. 5. 35. *Een uitdrager*, of *oudekleerkoper.*

CĀUPŌNĂ, æ. f. Cic. Pis. 22. *Een herberg, kroeg, bradery, gaarkeuken.*

Vivere in caupona. Hor. E. 1. 11. 12. *In een herberg*, of *gaarkeuken gaan eeten.*

CĀUPŌNIŬS, ă, ŭm. *Van een herberg*, of *herbergier.*

Puer cauponius. Plaut. Pœn. 5. 5. 19. *Een knecht in een herberg.*

Cauponiam artem exercere. Justin. 1. 7. 12. *Herberg houden, een waerd*, of *herbergier zyn.*

‡ CĀUPŌNŎR, āris, āri. Cauponari bellum. Ennius *by* Cic. Off. 1. 12. *Om den buit*, of *roof oorlogen.*

CĀUPŌNŬLĂ, æ. f. *Een kroegje, een herbergje, een smokkelkroeg, een gaarkeuken.*

Delitescere in cauponula. Cic. A. 2.

2. 31. *In een kroeg woonen*, of *zich ophouden.*

CAUR.

CAURUS, i. m. Virg. G. 3. 356. *Noord-noordweste wind.*

CAUS.

CAUSA, æ. f. *Oorzaak, oorsprongk, beginzel, bronader,* in den eigentlijken en oneigentlijken zin.

Quidquid oritur causam habet a natura. Cic. D. 2. 28. *Alles wat voortkoomt heeft zynen oorsprongk uit de natuur.*

* Causa. *Oorzaak, reden, voorwendzel, verschoning, ontschuldiging, beweegreden, inzicht, dekmantel, schyn, gelegentheit.*

Accipio causam. Cic. F. 16. 19. *Ik neem die ontschuldiging aan.*

Alias ut uti possim causa hac integra. Ter. Hec. 1. 2. 5. *Op dat ik op een andere tyd die verschoning gebruike die niet aangenomen is.*

Causa est tibi de hac re. Ter. Hec. 4. 4. 3. *Gy hebt daar een dekmantel toe,* of *een verschoning over.*

Pro causa supplementi ab exercitu discedit. Cæs. B. G. 7. 9. 1. *Hy verlaat het leger onder den schyn van volk tot versterking zyner benden te gaan werven.*

Causa mea. Cic. F. 15. 18. Ter. Hec. prol. 2. 20. tua. Cic. F. 3. 7. *Uit inzicht,* of *ter oorzaak van my, van u.*

Causa verbi. Cic. Fat. 6. of exempli. Cic. I. R. 1. 36. *By voorbeeld.*

Quæ causa est cur, &c. seq. subj. Cic. Fin. 4. 8. *Waarom is 't dat, enz. Wat is de reden dat, enz.*

Hæc causa est quod sic statuo. Cic. Ar. 17. *Zie daar de reden,* of *dat is de beweegreden waarom ik aldus oordeele.*

Hoc causæ sumsi, quod, &c. Cic. Att. 15. 14. *Ik heb tot een voorwendzel genomen, dat, enz.*

Nulla est causa male merendi de Republica. Cic. Ar. 21. *Niets kan ons verplichten den Staat ondienst te doen,* of *qualyk te dienen.*

Sepositus est per causam legationis in Lusitaniam. Suet. O. 3. 5. *Men verzond hem,* of *zond hem wech, onder voorwendzel van in Portugal 't opperbevel te voeren.*

Causa. *Een zaak, geschil, geding, rechtzaak, verschil.*

Causam dicere. Cic. de Or. 1. 2. agere. Cic. N. D. 2. 67. orare. Cic. Cl. 12. *Een zaak bepleiten, over een zaak dingtaal voeren.*

Causam pro aliquo, accurate, eleganter dicere. Cic. Cl. 22. *Voor iemant heel cierlyk pleiten,* of *iemants zaak heel net bepleiten.*

Dicit causam de capite suo. Cic. P. Q. 8. *Hy bepleit een zaak die zyn hoofd,* of *leven geldt,* of *waar in 't op zyn leven aankoomt.*

Te advocato multi causa cadunt. Cic. F. 7. 14. *Veele daar gy voor pleit, verliezen hun geding.* Zie boven cadere.

Causam obtinere. Cic. F. 1. 4. Vincere. Ovid. Her. 16. 76. Tenere. Suet. D. 9. 6. *Zyn rechtzaak,* of *geding winnen.* Zie onze aantekening over Suetonius.

Causam informare. Cic. P. Q. 10. *Een geding aanstellen.*

In causam ingredi. Cic. F. 6. 1. of descendere. Cic. A. 8. 2. *Ter zaak koomen, tot de verhandeling der zaak koomen.*

Causam tradere adversariis. Ter. Ph. 2. 1. 7. *Zyn tegendinger de zaak gewonnen geeven.*

Causa tenuis & inops. Cic. F. 9. 12. *Een dorre, schraale, magere,* of *slechte stoffe.*

Causa. *Een verbintenis, t' zamenrotting, t' zamenspanning, t' zamenzweering; eedgespan, eedgenootschap.*

In eadem causa, in qua ego, fuerat. Cic. Marc. 1. *Hy bevond zich met my in de zelve zyde,* of *in het zelve eedgespan.*

In eadem causa fuerunt. Cæs. B. G. 4. 4. 1. *Zy hadden het zelve noodlot; zy liepen het zelve gevaar.*

Causa. *Een last, bevel, bewint, bediening.*

Omnis familiæ causa consistit tibi. Plaut. As. 3. 1. 17. *De gansche last van 't huisgezin rust op u,* of *koomt op u aan.*

Illi Senatus dederat causam, ut, &c. Cic. V. 3. 73. *De Raad had hem belast, om, enz. had hem last,* of *bevel gegeeven, om, enz.*

Expecto quemadmodum exeat ex hac causa. Cic. F. 8. 6. *Ik verlang hoe hy zich uit die zaak redden,* of *ontwikkelen zal.*

Causa. *Staat, gelegentheit, waerdigheit, stant, aanzien.*

In causam suam recidere. Pompon. Dig. 49. 15. 6. *Tot zyn eerste staat weder koomen.*

(Causa. *Gelegentheit.*

Causam quærebat senex. Ter. E. 5. 5. 30. *d' Oude zogt gelegentheit.*

Causam mihi præloquendi dedit. Plin. E. 8. 21. *Het gaf my gelegentheit om my te verschoonen,* of *te ontschuldigen.*

Causam appellationis nactus. Cæs. B. C. 2. 28. 1. *Gelegentheit gekregen hebbende om haar aan te spreeken.*

Causa. *Een ziekte.* Zie causarius.

Non illi sontica causa est. Tib. 1. 9. 51. *Hy heeft geen zwaare ziekte.*

Causa Betekent ook *het voordeel van een zaak.* Zoo gebruiken 't de Rechtsgeleerden, Dig. 4. 2. 12: 16. 3. 1. §. 24.)

CAUSARIE. Adv. Miles causarie missus. Marc. Dig. 49. 16. 13. §. 2. *Een soldaat die wegens ziekte,* of *andere ligchaams zwakheit, zyn afscheit gekregen heeft.*

CAUSARIUS, a, um. Plin. H. 25. 5. *Ziek, zwak, ziekelyk, zwakkelyk, ongezont.*

* Causariæ animi partes. Sen. E. 68. *De zwakheden van den geest.*

Causaria missio. Ulp. Dig. 3. 2. 2. §. 2. *Afscheit van een ziek,* of *zwak soldaat.*

Causarius miles. Liv. 6. 6. *Een afgedankt soldaat wegens zyn zwakheit.*

(Causatio. *Klagte,* of *beklag over ziekte.*

Causatio aut nulla, aut rara est. Pallad. R. R. 1. 4. *Men klaagt nooit,* of *zelden over een ziekte.*)

CAUSATIUS. Adv. *Met meer grond, recht,* of *reden, met grooter reden,* of *grooter schyn.*

Quanto nos causatius ab eo judice defendimus? Plin. H. præf. 1. *Met hoe veel meer schyn,* of *recht wraaken,* of *verwerpen wy deezen rechter?* Zommige leezen, Excusatius.

CAUSIA, æ. f. Plaut. M. G. 4. 4. 42. Καυσία. *Een grooten,* of *breeden hoed, een hoed met een breeden rand.* Val. Max. 5. 1. 4. ext. zegt, dat de Macedonische Koningen zulk een hoed droegen, ten blijke van hunne waerdigheit.

(CAUSIDICINA, æ. f. Ammian. 30. 425. Symm. E. 5. 15. en 73: 9. 19. *Het werk,* of *de plicht van een Voorspraak.*)

‡ CAUSIDICOR, aris, atus sum, ari. Plaut. Au. 4. 10. 25. *Zich verschoonen,* of *verontschuldigen, iets tot verschooning, tot een voorwendzel,* of *dekmantel neemen.*

CAUSIDICUS, i. m. Cic. Or. 9. Mart. 11. 25. 8. *Een Voorspraak,* of *Voorspreker die pleit.*

CAUSOR, aris, atus sum, ari. acc. *Zich ergens meê verschoonen,* of *verontschuldigen; iets tot een verschoning,* of *voorwendzel neemen,* of *bybrengen; zich ergens op beroepen.*

Causari annos. Mart. 4. 7. 3. *Zich op zyn ouderdom beroepen,* of *verschoonen.* Locum. Hor. E. 1. 14. 12. *Zich op de gelegentheit der plaats verontschuldigen.* Valetudinem labori inhabilem. Tac. H. 3. 59. 6. *Zich op zyn zwakheit beroepen, waar door men tot zwaaren arbeid onbequaam is.*

Caufari. Virg. E. 9. 56. *Een zaak uitstellen, verschuiven, op de lange baan brengen, hinde nissen voorwenden om een zaak niet te doen.*

CĀUSTICUS, ā, um. Plin. H. 20. 22. Marc. 14. 26. 1. *Brandende, dat een brandende kracht heeft, dat brande.*

Curari caufticis. Plin. H. 26. 1. *Door brandende heelmiddelen geneezen worden.*

CĀUSULĂ, æ. f. Hirt. B. Af. 54. 1. *Een redentje, een zwakke uitvlucht*, of *verschooning; een flecht voorwendzel.*

Parvarum rerum caufulas fcripfit. Cic. opt. gen. or. 3. *Hy heeft eenige kleine aanmerkingen over dingen van geen belang gemaakt; hy heeft eenige rechtsverhandelingen van klein belang nagelaaten.*

CĀUTĒ. Adv. Cic. Cl. 42. *Zorgvuldiglijk, voorzichtelijk, listiglijk, omzichtelijk; verstandelijk, wijsselijk.* De compar. Cautius ftaat by Cic. Dej. 6. en de fuperl. Cautiffime by Cic. de Or. 2. 59.

CĀUTĒLĂ, æ. f. *Verzekering, borge, zekerheit.* Dit woord is alleen onder de Rechtsgeleerden gebruikelijk. (Onder deeze gebruikt het Pompon. Dig. 13. 7. 6.)

CĀUTĒR, ēris. m. Pallad. R.R. 1. 43. Καυτὴρ. *Brandyzer, schroeiyzer.* Men moet zich van 't volgende woord dienen dat meer in gebruik is.

CĀUTĒRIŬM, ii. n. Plin. H. 25. 8: 22. 23. *Brandyzer; schroeiyzer.*

Cauterium. Marc. Dig. 33. 7. 17. *Een werktuig dat de Schilders voortijds gebruikten, om hunne verwen uit te haalen als ze op wasch schilderden.*

CĀUTĒS, is. f. Virg. Æ. 6. 471. Cæf. B. G. 3. 13. 9. *Een rots, rotsteen, steenklip.*

CĀUTĪM. Adv. Ter. H. 4. 8. 29. Zie Caute.

CĀUTIO, ōnis. f. *Voorbehoeding, voorzichtigheit, omzichtigheit, toezicht, behoedzaamheit, overleg, beraad.*

Cautionem adhibere. Cic. Att. 1. 19. Adjungere. Cic. D. 2. 25. *Met omzichtigheit handelen*, of *te werk gaan.*

A cautione difcedere. Cic. Font. 1. *Zoo veel omzichtigheit niet gebruiken; zoo voorzichtiglyk niet te werk gaan.*

Cautio eft ne refcifcat ille. Ter. An. 2. 3. 26. *Men moet toezien dat hy 'er geen kennis van krijge*, of *dat het hem niet ter ooren koome.*

Mihi cautio eft. Plaut. Pf. 1. 3. 36. Mea cautio eft. Cic. de Or. 2. 74. *Ik moet toezien dat, enz. My is de wacht bevolen dat, enz. Ik moet zorg draagen dat, enz.*

* Cautio. *Borge, verzekering, vrijwaring, bevryding.*

Cautiones facere pecuniarum. Cic. Dom. 50. *Verzekering geeven*, of *borg stellen voor geld dat men beloofd.*

Cautio. Sen. B. 7. 10: 3. 7. *Belofte, handschrift, briefje.*

CĀUTŌR, ōris. m. Cautor alieni periculi. Cic. Sext. 7. *Behoeder*, of *vrywaarder van anderen; een die zorge voor anderen draagt*, of *die anderen voor gevaar hoedt.*

Cautor formularum. Cic. de Or. 1. 55. *Een uitpluizer*, of *nauwe zifter van 't recht, een die op alle voorschriften van 't recht nauwe acht geeft.* Karolus Stephanus verzekert, dat men Cantor moet leezen, en Lambinus zegt dat hy dus in een oud Affchrift gevonden heeft.

CĀUTŬS, ā, ūm. Curt. 10. 1. 40. *Omzichtig, voorzichtig, nauwtoeziende, behoedzaam, wijs, verstandig; die een goed overleg in zijn zaaken heeft.* De compar. Cautior ftaat beneden by Cicero, en de fuperl. Cautiffimus in een infcriptie by Gruter. f. 406. n. 7.

Cautus in periculis. Cic. Rull. 1. 9. *Voorzichtig in gevaaren.*

Cautus in credendo. Cic. Att. 10. 9. *Omzichtig*, of *behoedzaam in geloof te geeven; die onderzoekt voor dat hy geloofs.*

Cautus ad aliquid. Tib. 1. 10. 46. *Die ergens voor op zijn hoede is.*

Quo mulieri res effet cautior. Cic. Cæc. 4. *Om 't goed van deeze vrouw beter te verzekeren.*

Cautus. Hor. A. P. 56. *Loos, erg, doortrapt, listig, schrander, gauw, geslepen.*

† Nummus cautus. Hor. E. 2. 1. 105. *Geld met veel voorzichtigheit besteedt.*

CAVU.

CĂVŬM, i. n. Plin. H. 19. 51. en CĂVŬS, i. m. Hor. E. 1. 7. 33. Colum. 12. 8. *Een gat, hol, holligheit, opening, diepte.*

Cavum muri cubitale. Liv. 24. 34. *Een schietgat in een muur van een el lang.*

Cavum ædium. Vitruv. 6. 3. Varr. L. L. 4. 33. *Een plaats, een binneplaats.*

CĂVŬS, ă, ūm. *Hol, uitgeholt, uitgegraaven, diep.*

Luna cava. Plin. H. 8. 54. *d'Afgaande*, of *afneemende maan.* Vena. Cic. N. D. 2. 55. *De holle ader.* Arbor. Virg. E. 1. 18. *Een hollen boom.*

† Cava feneftra. Virg. Æ. 9. 534. *Een open venster.* Lumina. Ovid. M. 4. 807. *Hol e, of ingezonke oogen.* Flumina. Virg. G. 1. 326. *Diepe stroomen.*

CAYS.

CĀYSTĒR, *of* Cayftrŭs, i. m. Virg. G. 1. 384. Ovid. M. 2. 253. Plin. H. 5. 29. *Chiasstroom*, of *Chiasstroom.* Een ftroom van klein Azien, die uit Frygien koomt, en zich in de zee by Ephezen ftort.

CĀYSTRIUS, ā, um. Ales cayftrius. Ovid. Tr. 5. 1. 11. *Een Chiasvogel, een zwaan*, vermids 'er veel van dit gevogelte in den ftroom Chias zijn.

CEA.

CEĂ, *of* CIĂ, æ. f. Virg. G. 1. 14. Plin. H. 5. 31. *Zia.* Een eiland, een van de Cykladifche eilanden.

(Cea. Plin. H. 5. 31. *Een eiland in Azien*, 't Vaderland van den Dichter Poiletes, en den Schilder Apelles, Anderzins Cos genaamt.)

CEBA.

CĒBĂ, æ. f. *Seba*, een ftad van Piemont.

CĒBĀNŬS, ā, ūm. Plin. H. 11. 42. *Van Seba; dat tot Seba behoort.*

CĒBENNĂ, æ. f. Solin. 21. *De Sevennes*, of *Cevennes*, een land van Languedok.

CĒBENNICĪ montes. *De Cevennische gebergten.*

CECR.

(CĒCRŎPIĂ, æ. f. Plin. H. 7. 56. *De stad Athenen*, zoo genaamt van den Koningk Cecrops, die ten tijde van Mofes geleeft en de ftad Athenen gebouwt heeft.

Cecropia, æ. f. Catull. 64. 83. *'t Landschap van Athenen.* Zie den Scholiaft. Apollon. Argon. 1. 93.

CĒCRŎPIDÆ, ārŭm. m. p. Virg. Æ. 6. 21. *D'Atheniensers, d'Atheners; die van Athenen.*

CĒCRŎPIUS, ā, ŭm. *Athenisch; die van Athenen*, of *uit Athenen van daan is, dat die van Athenen toebehoort*, of *betreft.*

Icare Cecropiis merito jugulate colonis. Prop. 2. 24. 29. *O Icarus die naar uw verdienste van de Athenische boeren dood geslaagen zijt.*

Cecropius hortulus. Virg. Cir. 3. *De school van Epikurus*, om dat deeze Wijsgeer t' Athenen in een hof leeraarde.)

CEDO.

CĒDO, is, ceffi, ceffŭm, cedĕrĕ. *Wijken, deinzen, te rug wijken, te rug deinzen, wechvluchten; 't veld ruimen*, of *verlaaten, uit een plaats gaan*, of *vertrekken.*

Tibi mea fede cedo. Val. Max. 1. 5. 4. *Ik laat u mijn plaats over.*

Cedere

Cedere Italia. Cic. F. 9. 12. *of* ex Italia. Cic. F. 11. 20. *of* de Italia. Cic. Att. 7. 22. *Italien verlaaten, uit Italien vertrekken, uit Italien gebannen*, of *gejaagt worden*. Ab ordine. Virg. Æ. 3. 447. *Zyn stant*, of *staat verlaaten*.

Cedere ad locum. Ovid. P. 1. 3. 75. In locum. Prop. 3. 16. 32. *Ergens heene vluchten*, of *naar toe vertrekken*.

• Cedere foro. Cic. Octav. *De vierschaar*, of *rechtbank verlaaten*. Fato. Liv. 26. 13. Vita. Cic. Octav. *of* e vita. Cic. Cl. 1. *'t Leven verlaaten, uit het leven scheiden, sterven*. Fato staat in dativo casu.

Cedere foro. Sen. B. 4. 39. Juv. 11. 50. Ulp. Dig. 16. 3. 7. §. 2. *Niet op de markt*, of *niet op de beurs koomen. Zich 't zoek houden, zich wechhouden*, of *zich niet durven laaten zien*, wegens zijn schulden.

Cedere. Cic. L. L. 3. 15. *Het opgeeven, het gewonnen geeven*, met twistredenen, *de zaak laaten vaaren*.

Cedere alicui. Virg. Æ. 3. 188. Cic. Cl. 6. *Iemant gehoorzaamen*. Precibus alicujus. Cic. Br. 12. *Zich door iemants gebeden laaten verwinnen*, of *vermorwen*.

Cedere alicui in re aliqua. Cic. Cæc. 1. *of* re aliqua. Cic. Mil. 27. *Iemant ergens in wyken, voor iemant ergens in zwigten, ergens minder in zyn dan een ander*.

Pictura non cedit gratiæ marmoris. Plin. E. 5. 6. 22. *Die schildery behoeft voor 't marmer niet te wyken*, of *te zwigten*.

Cedere fortunæ. Cic. T. Q. 3. 17. Tempori. Cic. F. 4. 9. *Voor 't nootloot, voor den tyd zwigten; zich naar 't nootlot*, of *naar den tyd voegen*. Malis. Virg. Æ. 6. 95. *Zich door de tegenspoeden laaten overwinnen, in rampen den moed verliezen*, of *kleinmoedig worden*.

Cedere ponderi. Plin. H. 16. 24. oneri. Quintil. I. O. 10. 1. *Onder eenig gewigt*, of *eenigen last bezwyken*.

Talus interdum ferendo oneri cedit. Cels. 8. 22. *De hiel bezwykt dikwils onder den last van 't ligchaam*, of *kan dikmaal 't gewigt des ligchaams niet draagen*.

Jus suum cedere alteri. Virg. Æ. 11. 359. *Zyn recht aan een ander afstaan*, of *overgeeven*.

De jure suo cedere alicui aliquid. Cic. Off. 2. 18. *Ergens in voor iemant van zyn recht afstaan*.

In re aliqua cedere intra finem juris sui. Liv. 37. 53. *Zich in eenige zaak aan zyn recht houden*.

Res illa pro voto tibi cessit. Ovid. R. Am. 563. *Die zaak is u wel gelukt, is heel wel voor u uitgevallen*.

Lucro res ea cedit mihi. Pompon. Dig. 1. 69. *Dat keert tot myn voordeel; daar heb ik voordeel van*.

Cessit illi victoria. Virg. Æ. 12. 183. *Hy heeft de zege behouden*.

Morte illius Regnum tibi cedit. Virg. Æ. 3. 333. *Het ryk vervalt op u door zyne dood*.

Lepidi & Antonii arma in Augustum cessere. Tac. An. 1. 3. 3. *De magten van Lepidus en Antonius voegden zich by Augustus*, of *gingen tot Augustus over*.

Temeritas in gloriam cedit. Curt. 3. 6. 18. *De roekeloosheit verkeert in glory*, of *tot roem*.

Patrimonium ejus cessit in prædam. Sen. Contr. 5. *Zyne goederen zyn ten roof*, of *ten buit geworden*. (Præda reliqua cessit victoribus. Tac. An. 13. 39. 7. *D'overige buit is voor den overwinnaaren geweest*.)

Cessit illud in proverbium. Plin. H. 23. 1. *Dat is tot een spreekwoord geworden*.

Fert munera Ascanio, nec cedit honori. Virg. Æ. 3. 484. *Hy brengt geschenken meê die Askaan waerdig*, of *die Askaan niet onwaerdig zyn*.

† Iterum cedere marito. Virg. Æ. 3. 297. *Hertrouwen, weêr trouwen, zich weêr in 't huwelyk begeeven*.

CEDO. Ter. An. 4. 4. 24. Cic. V. 1. 33. *Geef, zeg, spreek*. Men vind dit verbum niet dan in deezen tijd, en in deeze persoon by de goede Schrijveren, die het in 't aanspreeken van een, of van meer persoonen gebruiken. Zoo gebruiken het Cic. S. 6. en Plaut. Merc. 5. 4. 4. Nævius, Accius, Ennius en Pacuvius zeggen in 't getal van veelen Cette by Non. 2. 122. voor *zegt, geeft*, van dit woord cedo naar Nonius uitlegging. Doch men moet hen hier in niet volgen.

Cedo alios? Ter. E. 4. 7. 6. *Zeg waar zyn d'anderen gebleven? Zeg my waar zyn d'anderen?* Cedo manum. Plaut. Capt. 4. 2. 58. *Geef my de hand*. Cedo aquam manibus. Plaut. Most. 1. 3. 150. *Geef ons water om de handen te wasschen*. Cedo quemvis arbitrum. Ter. Ad. 1. 2. 43. *Laat ons een scheidsman neemen dien gy wilt; ik gedraag my aan wien gy wilt*.

CEDR.

CEDRĀTUS, ă, ūm. Plin. H. 13. 13. *Met Cederolie besmeert, bestreeken*, of *beolyt*.

CEDRĔLĀTE, ës. f. Plin. H. 24. 5. Κεδρελάτη. *Zekere hooge cederboom*.

CEDRĔLÆŎN, *of* Cedri oleum, i. n. Plin. H. 15. 7 Κεδρέλαιον. *Cederoly, oly van cederhout*.

CEDRIĂ, æ. f. Plin. H. 24. 5. Κεδρία. *Cedergom, gom die uit de cederboomen vloeit*.

CEDRINUS, ă, ūm. Plin. H. 13. 5. Κέδρινος. *Van cederhout, van cederhout gemaakt*.

CEDRIS, idis. f. Plin. H. 24. 5. Κεδρίς. *De vrucht des cederbooms*.

CEDRIŬM, ii. n. Plin. H. 16. 11. Κέδριον. *'t Eerste ceder-vocht, 't vocht dat eerst uit den cederboom vloeit*, als men 't 'er uitparst. Vitruv. 2. 9. zegt, Cedrĕum, ĕi. n.

CEDRŌSTIS, is. f. Plin. H. 23. 1. Κέδρωστις. *Witte bryonie*, zeker kruid.

CEDRŬS, i. f. Vitruv. 2. 9. Κέδρος. *Een ceder*, of *cederboom*.

† Cedro digna carmina. Pers. 1. 42. Cedro linenda. Hor. A. P. 332. *Vaerzen die de vereeuwiging verdienen; of die waerdig zyn eeuwig te duuren*, vermids 't geen met cederoly gewreven, *of* in cederhout gesneeden is, nooit verderft.

CELA.

‡ CĒLĀTĪM. Adv. Sisenn. *by* Gell. 12. 15. *Heimelyk, in 't heimelyk, in 't verborgen*.

CĒLĀTUS, ă, ūm. Aliquid. Cic. Fr. 3. 5. *of* de aliquo. Cic. Clu. 66. *Voor wien men iets verholen*, of *iets verborgen gehouden heeft*.

Celatus. *Verborgen, geheim, verzweegen, heimelyk, onbekent, verholen*, van zaaken en persoonen spreekende.

Virtus celata. Hor. O. 4. 9. 30. *Een verborge, onbekende*, of *heimelyke deugd*.

CELE.

CĔLĔBĔR, bris. m. Ovid. F. 4. 392. Cĕlĕbrĭs, is. m. & f. brĕ, is. n. Liv. 4. 53. *Vermaart, beroemt, berucht, roemruchtig, alom bekent, doorluchtig, befaamt*. De compar. Celebrior staat by Gell. 20. 10. en de superl. Celeberrimus beneden by Cicero.

Celeberrimus arte Grammatica. Plin. H. 24. 17. *of* in arte Grammatica. Plin. H. 8. 5. *Zeer beroemt*, of *zeer vermaart in de spraakkonst, een gauw*, of *beroemt Spraakkenstenaar*.

Res est tota Sicilia celeberrima. Cic. V. 3. 25. *Dat is een zaak die door gansch Sicilien klinkt*, of *die door gansch Sicilien berucht is*.

• Urbis pars celeberrima. Cic. Dom. 57. *Een zeer volkryk*, of *zeer levendig wyk van de stad*.

Concio celeberrima. Cic. Pis. 15. *Een zeer groote*, of *talryke vergadering*.

Dies

Dies celeberrimus. Cic. Am. 3. *Een groote vierdag, een zeer plechtelyken dag.*

CELEBRĀTIO, ōnis. f. *Lofreden, lofspraak, lofschrift; lof, roem, achting.*

Equestres statuæ Romanam celebrationem habebant. Plin. H. 34. 5. *De beelden te paerd, of de ruiterbeelden, waren te Romen in groote achting,* vermids 'er geen dan voor d'uitmuntenste luiden wierden opgerecht.

Nihil est, quod minus mea celebratione commemoratum sit. Cic. Pl. 40. *Daar is niet waar van ik met zoo weinig roem, of lof gesproken heb.*

* Celebratio. Cic. Syl. 26. *Volkverzameling, vergadering,* of *toeloop van volk.*

Celebratio. *Plechtelykheit, viering.*

Celebratio ludorum. Cic. Att. 15. 29. *Vertoning,* of *'t houden der spelen.*

CELEBRĀTŌR, ōris. m. Mart. 8. 78. 3. *Beschryver van de pracht eener zegepraal.*

CELEBRATUS, ă, ūm. *Beroemt, berucht, vermaart, roemruchtig, befaamt, geacht, geprezen, bekent.* De compar. Celebratior staat bij Liv. 3. 63. en de superl. Celebratissimus beneden bij Cicero.

Vir illustri laude celebratus. Cic. Mur. 7. *Een man van een bekende deugd in de waereld,* of *van veel achting onder eerlyke luiden.*

* Res celebratissima. Cic. A. 2. 23. *of* omnium sermone celebrata. Cic. Cl. 13. *Een zeer beruchte,* of *bekende zaak; een zaak die al de waereld weet, en daar elk van spreekt.*

‡ CĒLEBRĒSCO, is, escĕrĕ. Accius *bij* Non. 2. 158. *Zich vermaart,* of *beroemt maaken; beroemt,* of *vermaart worden.*

CELEBRIS. Zie Celeber.

CELEBRITĀS, ātis. f. Cic. Off. 3. 1. *Aanzien, achting, vermaartheit, beroemdheit, roemruchtigheit, lof.*

* Celebritas. *Verzameling,* of *vergadering van volk; een groote schaare,* of *groote meenigte volks; een groot gedrang, gewoel,* of *groote toevloet van menschen.*

Odi celebritatem. Cic. Att. 3. 7. *of* celebritas mihi odio est. Cic. Att. 3. 19. *Ik haat het groote gewoel van menschen.*

Propter viæ celebritatem. Cic. Att. 3. 14. Tac. H. 2. 64. 1. *Vermids de wegen vol volks zijn.*

Celebritas ludorum. Cic. de Or. 3. 32. *Het houden,* of *'t vertonen der spelen.*

(Celebritas. Nep. Præf. 6. *'t Voorhuis,* om dat in 't zelve 't meeste gegang is van 't gansche huis. Zie Sciopp. Ver. 2. 10.)

CĔLEBRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ, aliquem. *Ter eere van iemant een lofreden doen, iemant zeer pryzen, roemen, hoog verheffen, groote lof geeven, iemants lof uit blaazen, uitbralen,* of *uitbazuinen.* Men voegt 'er bij, Carmine *of* Oratione, indien 't in dicht, *of* ondicht is.

Celebrare memoriam nominis alicujus. Cic. Fin. 2. 31. *Iemants gedachtenis vieren, zynen naam vermaart maaken.* Virtutem. Cic. A. 9. 5. *Zyn deugden alom roemen,* of *pryzen.*

* Illi frequentia sua egressum vestrum celebraverunt. Cic. Pis. 13. *Zy hebben u eershalven in groot getal verzelt wanneer gy uitginge.*

Frequentia populi & plausus me usque ad Capitolium celebravit. Cic. Att. 4. 1. *'s Volks gedrang en toejuigchingen hebben my verzelt,* of *gevolgt tot op 't Kapitool.*

Celebrare diem. Cic. C. 3. 10. *Een dag vieren.* Ludos. Cic. Ar. 12. *Spelen vertoonen.*

Modum illum transferendi verbi delectatio, jucunditasque celebravit. Cic. de Or. 3. 38. *'t Vermaak en d'aardigheit in die leenspreuk gevonden, heeft ze in zwang,* of *in 't gebruik gebragt.*

Celebrare viam. Cic. Cœl. 14. *Dikwils een weg betreeden,* of *bewandelen.*

(Celebrare. *Iets ras doen, iets schielyk verrichten.*

Intro abite, atque hæc cito celebrate. Plaut. Ps. 1. 2. 35. *Gaat naar binnen, en doet ras deeze dingen.*)

CĔLĔR, m. Cĕlĕris. f. Cĕlĕrĕ. n. *Ras, snel, gezwint, vaerdig, vlug, spoedig, schielyk, haastig, voortvarende.* De compar. Celerior staat by Liv. 10. 5. en de superl. Celerrimus by Liv. 27. 49.

* Celere consilium. Ter. Ph. 1. 4. 1. *Een ras beraad, een heete raadslag, een schielyk voornemen, een spoedig opzet.*

Celer. Hor. E. 1. 18. 88. *Levendig, werkzaam, vaerdig, ieverig, vierig, voortvarende.*

‡ CĔLĔRĀNTĔR. Adv. Accius *bij* Non. 11. 33. *Ras, schielyk haastelyk, gezwindelyk, met der haast.*

CĔLĔRĀTĪM. Adv. Sisen. *bij* Non. 2. 140. *Haastelyk, schielyk, gezwindelyk, spoediglyk, vaerdiglyk, snellyk, vlug.*

CĔLĔRĒS, ūm. m. plur. Festus. *Ligtgewapende ruiters, ligte paerden.*

CĔLĔRĬTĀS, ātis. f. Cic. T. Q. 4. 13. *Snelheit, gezwindheit, ligtheit, vaerdigheit, rassigheit, schielykheit, spoedigheit.*

CĔLĔRĬTŪDO, ĭnis. f. Varr. R. R. 3. 12. Zie Celeritas.

CĔLĔRĬŪSCŬLĒ. Adv. *Wat te ras, wat te schielyk, wat te haastig.*

Celeriuscule dicere. Cic. Her. 3. 14. *Wat te ras,* of *te schielyk spreeken.*

CĔLĔRĬTĔR. Adv. Cic. D. 1. 28. *Rasselyk, vaerdiglyk, vlings, gezwindelyk, haastelyk, schielyk, spoediglyk, snellyk, met der haast.* De compar. Celerius staat by Cic. V. 3. 24. en de superl. Celerrime by Cæs. B. G. 1. 37. 5.

Celeriter. Cic. F. 9. 11. *In korten tyd, binnen korten, in 't korte, in weinig tyds, wel haast.*

CĔLĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Tim. 10. *Zich haasten, zich spoedigen, voortsnellen, iets haastelyk,* of *gezwindelyk doen.*

Celerare opus. Virg. Æ. 1. 660. *Een werk voortzetten, verhaasten, bevorderen.* Gradum. Virg. Æ. 4. 641. *Lustig aanstappen, wakker voortgaan, schielyk aangaan.*

Celerare maximis itineribus. Tac. H. 4. 24. 1. *Met groote dagreizen voortgaan, groote dagreizen doen.*

CĔLĒS, ētis. m. Gell 10. 25. Plin. H. 7. 56. *Een sloepje,* of *bootje, een schuitje met eene riem,* naar zommiger gevoelen, of *een schuit die verscheide riemen had, doch daar aan elke riem maar een man zat.* Men noemde ook dus *een paerd dat alleen loopt,* gestelt tegens συνωρὶς, *of* twee paerden aan malkanderen gekoppelt, en *een man die te paerd ryd.* (Zie onze aanteekening over Curt. 4. 1. 10. §. 24.)

CĔLEŪSMĀ, ătis. n. Mart. 3. 67. 4: 64. 21. Ascon. Cic. p. 37. Κέλευσμα. *'t Bevel,* of *teken dat de Bevelhebbers den matroozen,* of *roeijers gaven, 't zy met de stem,* of *met een fluitje, om de verscheide scheepswerken te doen.* Zommige zeggen dat dit *het geschreeuw van al de roeijers teffens* is, om te toonen dat ze gereed zijn, en dus malkanderen ter uitvoering van 't bevel, dat ze verwachten, opwekken.

CELI.

CĔLĬĀ, æ. f. Plin. H. 22. 25. Flor. 2. 18. 12. *Bier,* zekere drank die de Spanjaards voortijds met koren brouwden (Zie Junius Anim. 2. 12.)

CELL.

CĔLLĀ, æ. f. *Voorraadkamer, spyskelder, bottelarye, bottelaryekas, spinde, etenskas. Een plaats daar men iets bewaart.* Cic. S. 16. voegt 'er, Penaria, by.

Cella olearia. Cic. T. 3. S. 16. *Olykelder.* Vinaria. Cic. T. 3. S. 16. *Wynkelder.* Frigidaria. Plin. E. 2. 17.

17. 11: 5. 6. 26. *De koelkamer*, of *plaats daar men 't koud water voor de badstoven in hield.* Caldaria. Vitruv. 5. 10. Plin. E. 5. 6. 26. *De heetkamer, een kamer daar men 't water voor de badstoven der Ouden in heette.*

* Cella. Cic. Pis. 27. *Een kamer, cel, wooning.*

Cella. Sen. E. 18. *en* 100. Cic. A. 2. 27. Hor. S. 1. 8. 8. *Een huisje, hofje, hutje*, daar d'arme luiden en slaven in woonden.

Cella ædis, *of* templi. Vitruv. 3. 1: 4. 7. Liv. 35. 41. *Het koor, de buik, 't binnenste, 't midden van een kerk.* De gewoone tempels hadden vier deelen by d'Ouden: de vleugels galderijswijze gemaakt: d'ingang, *of* 't portaal; het achterend tegens over den ingang; en 't geen ze, Cella, noemden, dat is het koor, *of* 't hert, dat in 't midden van de drie andere deelen lag.

Cella minor. Vitruv. 4. 7. *Een kapel.*

Cella. Virg. Æ. 1. 437. *Een bijekorf.* Een dichtkundig woord.

(Cella. *Een hoerhuis, kit*, of *hoerecel, 't vertrek*, of *de kamer van een hoer.*

Jam pro cella meretrix assem exegerat. Petron. 9. *De hoer staande voor de kit, voor haar cel*, of *voor haar kamer, had nu al een penning geëischt.*

Messallina intravit cellam vacuam. Juv. 6. 122. *De Keizerin Messallina is gegaan in de hoerecel die voor haar alleen open stont.* ('t Schijnt dat elke hoer haar celle gehad heeft. Boven dezelve stont den naam van de hoer, en de prijs waar voor zy zich liet gebruiken. Daarom vinden wy by Mart. 11. 46. 1. cellam inscriptam, *en* cellæ titulos *bij* Sen. C. 1.)

CĔLLĀRIA, æ. f. Plaut. M. G. 3. 1. 102. *Huishoudster, huisbezorgster, opzichtster over de huishouding*, of *over spijs en drank, bezorgster der leeftocht.*

CĔLLĀRIS, is. m. & f. ăre, is. n. Columbus cellaris pinguissimus. Colum. 8. 8. *Een doffer die op 't slag vet gemaakt*, of *gemest word.*

CĔLLĀRIŬM, ii. n. Plin. H. 19. 11. *Een voorraadkamer, spijskelder, spinde.*

CĔLLĀRIŬS, ii. m. Plaut. Capt. 4. 2. 115. Colum. 12. 4. Ulp. Dig. 33. 7. 12. § 9. *Huisbezorger, schafmeester, bezorger der leeftocht, hofmeester.*

CĔLLŬLĂ, æ. f. Ter. E. 2. 3. 18. *Een kamertje, wooningje, hutje.*

Cellula. Colum. 8. 9. *Een gat in een duivekot*, daar de duiven in nestelen en broeden.

CELO.

CĒLO, as, avi, atum, are. acc. *Verbergen, verheelen, verborgen houden.*

Celare aliquem aliquid. Ter. Ad. 1. 1. 29. Cic. Or. 69. *of* de aliqua re. Cic. Dej. 6. F. 7. 20. *Iets voor iemant verbergen*, of *verborgen houden.*

Hoc celatur patri. Ter. Ph. 5. 4. 6. *Men houd dat voor zijn Vader verborgen.* (In acht drukken van Terentius die ik hebbe, word geen dativus gevonden. In dezelve zijn dit de woorden van den Dichter. Quin si hoc celetur, in metu sim. By Nep. 7. 5. 2. word dit woord gevonden met een dativus. Id Alcibiadi celari non potuit. *Men heeft dat voor Alcibiades niet kunnen verborgen houden.*)

Celare se tenebris. Virg. Æ. 9. 425. *Zich in 't duister verschuilen; niet voor den dag koomen.*

Celare fugitivum. Ulp. Dig. 11. 4. 4. *Een vluchtende*, of *vluchteling verbergen*, of *versteeken.*

CĔLŌX, ōcis. f. Plaut. Capt. 4. 2. 94. Liv. 21. 17. *Jagtschip, roofjagt, kaper, advijsjagt.* Gell. 10. 25. zegt, dat het eigentlijk is *een ligt bootje, daar aan elke riem maar een man roeit.*

CELS.

(CĔLSĒ. Adv. *Om hoog.* De compar. Celsius staat by Claud. Eutr. 1. 387.)

CĔLSĬTĀS, ātis. f. Animi celsitas. Cic. Off. 3. 5. *Edelmoedigheit, grootmoedigheit, groothertigheit, verhevenheit des geests*, of *des gemoeds.* In de beste drukken vind men, Excelsitas.

CĔLSĬTŪDO, ĭnis. f. Corporis celsitudo. Paterc. 2. 94. 2. *Hoogte, grootte, lengte; groote*, of *klocke gestalte van 't lighaam.*

CĔLSUS, ă, ŭm. Cic. N. D. 2. 56. Virg. Æ. 4. 397. *Hoog, verheven, groot.* De compar. Celsior staat by Plin. H. 11. 16. en de superl. Celsissimus by Cic. Syll. 2.

* Celsus. Cic. T. Q. 5. 14. *Groot, verheven, edelmoedig, hooghertig, grootmoedig.*

CELT.

CĔLTÆ, ārŭm. m. plur. Cæs. B. G. 1. 1. 1. Mel. 3. 2. *De Celten*, of *Kelten*, volkeren van 't Celtisch Vrankrijk.

Gallia Celtica. Plin. H. 4. 17. *'t Lyonnoisch Vrankrijk*, dat het land begreep 't welk tusschen d'Alpes, de Garonne en de Looirstroom legt.

CĔLTĬBĒR, i. m. Catull. 39. 17. *Celtiberier; een uit het gedeelte van Spanjen* voortijds *Celtiberiën* genaamt.

CĔLTĬBĒRĪ, ōrŭm. m. plur. Plin. H. 3. 3. *De Celtiberiers*, Volkeren van Spanjen. Zij zijn van de Celten afkomstig, die Vrankrijk verlaaten hebbende, 't gedeelte van Aragon gingen bewoonen, dat aan geene zijde van den Ebro stroom legt, met een stuk van Kastilien.

CĔLTĬBĒRĬA, æ. f. Cic. A. 11. 5. *Celtiberiën*, een landschap van Spanjen.

(CĔLTĬBĒRĬCUS, ă, ŭm. *Dat van Celtiberiën is, dat uit Spanjen is.*

Celtibericæ viriæ. Plin. H. 33. 3. *Armringen uit Spanjen gebragt.*

CĔLTĬBĒRIUS, ă, ŭm. *Dat van Celtiberiën is, dat die van Spanjen toekoomt.*

Celtiberia terra. Catull. 39. 17. *Celtiberiën, 't land van Celtiberiën*, in Spanjen.

CĔLTĬCŬS, ă, ŭm. Sil. 1. 46. *Van de Celten, dat de Celten toekoomt.*)

CĔLTIS, is. f. Plin. H. 13. 17. *Lotusboom.*

CENA.

CĒNA, æ. f. Cic. V. 1. 19. *Avondmaal, Avondmaaltijd.*

Cena recta. Suet. D. 7. 2. A. 74. 1. *Een treffelijke*, of *heerlijke maaltijd, een kostelijk avondmaal.* (Zie onze aanteekening over Augustus.) Dubia. Ter. Ph. 2. 2. 28. *Een overdadige maaltijd, een maaltijd daar men dobbel opschaft*, of *daar men vleesch en visch schaft.*

Cenæ Cereales. Plaut. Men. 1. 1. 25. *Heerlijke gastmaalen*, of *avondmaaltijden*, gelijk die men op de feestdagen van Ceres hield, op den 18. van Grasmaand.

Cena apponitur. Ter. Ph. 2. 2. 28. *Het avondmaal word aangerecht.*

De cena facio gratiam. Plaut. Most. 5. 2. 9. *Ik dank u voor uwe nodiging ten avondeeten*, of *ter avondmaaltijd.*

Cena. Plin. H. 12. 1. *Een eetzaal.*

CĒNĀCŬLĀRIĂ, æ. f. Exercere, *of* facere cenaculariam. Ulp. Dig. 9. 4. 5. §. 2. *Een groot huis huuren, en 'er de bovenvertrekken weer van verhuuren.*

CĒNĀCŬLĀRIUS, ii. m. Ulp. Dig. 13. 7. 11. §. 5. *Een huurder van eenig huis, die 'er de bovenkamers weer van verhuurt*, 't zij gestoffeert, *of* niet.

CĒNĀCŬLŬM, i. n. *Een eetzaal, een opperzaal, opkamer*, of *bovenkamer daar men op eet.* Varr. L. L. 4. 33. zegt, dat d'Ouden altijd hun avondmaal op de bovenste kamer van hun huis hielden, en dat alle de vertrekken van de hoogste verdieping deeze naam hadden.

* Cenaculum. Vitruv. 2. 8. *De bovenzolder, de vliering*, of *fliering, de hoogste koldering*, of *verdieping van een huis.*

Rarus venit in cenacula miles. Juv. 10. 18. *De Soldaat klimt zelden op de*

de bovenzolder, of *fiering.* Om dat ze de verblijfplaats was van 't arme volk en van de slaven, en dat daar niets te rooven viel.

(CENĀTICŪS, ă, ŭm. *Dat van 't avondmaal is, dat tot het avondmaal behoort.*

Est illic mihi una spes cenatica. Plaut. Capt. 3. 1. 36. *Ik heb hoop, dat ik daar 's avonds noch eens eeten zal.*)

CĒNĀTIO, ōnis. f. Suet. N. 31. 8. Colum. 1. 6. *Een eetzaal.* Bud. Pand. 113. tekend aan, dat gelijk cenaculum een verblijf was voor slechte luiden, alzoo cenātio geweest zy een vertrek voor de Aanzienlijken en Grooten.

CĒNĀTIUNCULĂ, æ. f. Plin. E. 4. 30. 2. *Een eetzaaltje. Een prieeltje in een hof, waar in men zomtyds eet.*

CĒNĀTŌRIŪM, ĭi. n. Mart. 10. 87. 12. *Zekere avondmaalsrok, of nachtrok, daar d'Ouden gemeenlyk 's avonds meê aan tafel zaten.*

CĒNĀTŪRIO, is, īre. Mart. 11. 78. 3. *'s Avonds honger hebben, lust of trek hebben om 's avonds te eeten.*

CĒNĀTUS, ă, ŭm. Cic. Att. 2. 16. dat is, confecta cena naar d'uitlegging van Non. 2. 195. *Het avondmaal gedaan zynde.*

Cenatum est. Liv. 2. 4. *Men heeft 's avonds gegeeten*, of *avondmaaltyd gehouden.*

CENI.

CĒNĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Dikwils 's avonds eeten*, of *avondmaaltyd houden.*

Cenitare apud aliquem. Cic. F. 9. 16. *By iemant dikwils 's avonds ten eeten gaan.*

Cenitare in publico. Suet. N. 27. 3. *In 't openbaar eeten.*

CENO.

CĒNO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *'s Avonds eeten, avondmaalen, avondmaal*, of *maaltyd houden.*

Apud aliquem apparatius cenare. Plin. E. 1. 15. 4. *By iemant 's avonds treffelyk onthaalt worden.*

† Cenare aprum. Hor. S. 3. 3. 235. of patinas apri. Hor. E. 1. 15. 34. *'s Avonds van een wild zwyn eeten.*

(Cenare quid. *Iets onder 't avondeeten vertoonen*, of *onder de maaltyd doen*, of *bedryven.*

Dum divorum cenat adulteria. Suet. A. 70. 1. *Ondertusschen dat d'overspeelen der Goden onder de maaltyd vertoont worden; ondertusschen dat de vermomde Goden over de maaltyd overspel bedryven.* Deeze maaltijd was niet zoo zeer om spijs te nuttigen, als wel om ontucht te pleegen aangesteit.

Ut qui cenaverint disciplinam. Tertull. Apolog. 39. *Als die over de maaltyd goede zeden aangewent hadden. Als die geleert hadden over de maaltyd goede zeden te gebruiken.*)

CĔNCHRĬS, is. m. Lucan. 9. 712. Plin. H. 20. 22. Κέγχρις. *Zekere slang die op de menschen toeschiet.*

CĔNCHRĬS, ĭdis. f. Plin. H. 29. 6. *Zekere roofvogel.*

CENCHRŌS, i. m. Plin. H. 37. 4. Κέγχρος. *Zekere kleine diamantsteen*, zoo groot als een gierstkorn.

CĔNŌMĀNĪ, ōrūm. m. plur. Plin. H. 4. 18. *De Mansenzers, die van Mans*, of *van Maine*, in Vrankrijk.

CĔNŌMĀNŪM, i. n. *Mans*, de hoofdstad van Maine in Vrankrijk.

CĔNŌMĀNI, ōrūm. m. plur. Plin. H. 3. 19. *De Cenomannen, volkeren van Italiën*, die 't land bewoonden, daar hedendaags Verona, Mantua, en Kremona leggen.

CĔNŌTĀPHIŪM, i. n. Ulp. Dig. 11. 7. 6. Κενοτάφιον. *Een praalgraf, eergraf*, of *pronkgraf, een graf ter eeren van iemant opgerecht.*

CENS.

CĒNSĔO, ēs, sŭi, sūm, sērĕ. *Meinen, meenen, achten, oordeelen, dunken, schatten, gelooven; van gedachten, van meening*, of *van gevoelen zyn.*

Censeo ut proficiscaris. Cæs. B. C. 1. 2. 3. *Ik meen*, of *ben van gevoelen dat gy moet vertrekken.*

Censeo surgendum. Cic. de Or. 2. 90. *Ik oordeel*, of *ben van gevoelen dat wy moeten opstaan.*

De fide censere alicujus. Cic. A. 3. 15. *Zyn oordeel*, of *gevoelen over iemants getrouwigheit uiten.*

Me ne censes te esse? Plaut. Cas. 2. 6. 29. *Meint gy dat ik u gelyk ben? of dat ik ben als gy?*

Id censet Senatus. Cic. C. 3. 6. *De Raad beveelt*, of *belast dat.*

Censere familias, pecunias, &c. Cic. L. L. 3. 3. *De huisgezinnen, goederen, enz. opschryven, eenstaat van de huisgezinnen, goederen, enz. opneemen*, of *maaken*, gelijk de Schatmeesters onder de Romeinen deeden.

Magnum agri modum censere. Cic. Fl. 32. *Veel landeryen aan den Schatmeester opgeeven.*

Quinto quoque anno Sicilia censetur. Cic. V. 5. 2. 56. of Censetur Siciliam censor. Cic. Fl. 32. *Alle vyf jaaren word den staat van gansch Sicilien gemaakt*, of *opgenomen.* Dit verbum is in 't eerste voorbeeld passivum, en in 't tweede deponens.

(Prædia censere. Cic. Fl. 32. *De schatting van d'aangegeeve goederen betaalen.*)

CĒNSIO, ōnis. f. Festus. *Schatting, opneeming*, of *waerdeering van iemants goederen.*

Censio. Plaut. R. 4. 8. 9. *Een schatting die men iemant op'eit.*

CĒNSĬTŌR, ōris. m. Ulp. Dig. 50. 15. 4. §. 1. *Schatter*, of *waerdeerder van iemants goederen.* Zie Censor.

CĒNSŌR, ōris. m. Cic. L. L. 3. 3. *Zedenmeester, Tuchtmeester, Schatmeester, Opzichter over 't Roomsche volk.* Een amptenaar onder de Romeinen, die 't getal van 't volk en den staat van de goederen opnam, en 't opzicht over de zeden van elk borger had, met magt om ze te berispen, en te straffen.

Censor. Hor. A. P. 174. *Bestraffer, berisper, hervormer van eens anders daaden, aanwyzer van eens anders feilen*, of *gebreken.*

CĒNSŌRIUS, ă, ŭm. Cic. de Or. 2. 90. *Zedenmeestersch, van een Zedenmeester*, of *Tuchtmeester, dat tot zyn ampt behoort.*

Minime censorium est, &c. Cic. Clu. 46. *'t Is niet Zedenmeestersch*, of *'t betaamt een Zedenmeester niet, dat, enz. 't Komt met het Zedenmeesterampt niet over een, dat, enz.*

Censorius. *Van een berisper*, of *verbeteraar.*

Censoria virgula versus notare. Quintil. I. O. 1. 2. *Vaerzen berispen, de feilen van vaerzen aanwyzen*, of *aantoonen.*

CĒNSUĀLIS, is. m. & f. lĕ, ĭs. n. Ulp. Dig. 50. 15. 4. *Van een Zedenmeester*, of *Tuchtmeester.*

Vinculis censualibus teneri. Ulp. Dig. 50. 15. 4. §. 8. *Genootzaakt zyn om geld op te neemen.*

CĒNSŪM, i. n. *Schatting, optekening, waardeering van goederen.* Men vind Censa, ōrūm. plur. n. in Cicero by Non. 3. 76.

CĒNSŪRĂ, æ. f. Cic. I. R. 2. 30. *Zedenmeesterschap, Tuchtmeesterschap, 't ampt van een Zedenmeester*, of *Tuchtmeester.*

• Censura. Ovid. F. 6. 647. Plin. P. 45. 6. Juv. 2. 63. *Berisping, wraking, bestraffing, zifting, verbetering*, of *hervorming der zeden; doorneeming, doorstryking.*

Censuram vini in epulas Regis facere. Plin. H. 14. 6. *Wyn voor den mond des Koningks proeven*, of *uitbiezen.*

Poëtarum censura. Paterc. 2. 36. 3. *Oordeel over de Dichters*, of *over hunne werken.*

CĒNSUS, i. m. Ascon. Cic. p. 98. *Een ryk man; een man die honderd-dui-*

duizend sestertien aan inkomsten had.

CĒNSŪS, ă, ūm. Cic. de Or. 1. 40. *Die geschat is, die den Zedenmeester 't getal zijns huisgezins, zijner landeryen, enz. opgegeeven heeft.*

Capite censi. Sall. B. J. 86. Gell. 16. 10. *'t Arme volk, 't gemeene, of 't geringe volk, dat alleen hunnen naam den Zedenmeester opgaf.*

CĒNSŪS, ūs. m. *Oprekening, overslag, staat, die de Zedenmeesters van 't getal der huisgezinnen, van hunne goederen, enz. maakten.*

Prædia censui censendo. Cic. Fl. 32. *Landeryen die naar 't Roomsche recht aangegeeven moesten worden.*

• Census. Cic. Arc. 5. *Iemants inkomst, of inkomen, iemants goederen, of landeryen.*

Infra alicujus censum esse. Hor. S. 2. 1. 75. *Minder goederen dan een ander hebben.*

Dat census honores. Ovid. Am. 3. 8. 55. F. 1. 217. Amicitias. Ovid. F. 1. 218. *De rijkdommen brengen ons in aanzien; maaken ons vrienden.*

Profectionem suam censu Galliarum obtexit. Front. St. 1. 1. 9. *Hy heeft het oogmerk van zijn vertrek bedekt, met het voorwendzel dat hij den staat van Vrankrijk ging opneemen.*

(Censum edere. Suet. C. 38. 4. *Zijn goederen op, of aan geeven.*)

CENT.

CĒNTAUREA, æ. f. Plin. H. 25. 6. en 8. Κενταύρεια, en

CĒNTAUREUM, ei. n. Virg. G. 4. 270. Plin. H. 26, 14. *Santorie, aardgalle*, zeker kruid.

(CĒNTAUREUS, ă. ūm. *Dat de Paerdmenschen toebehoort, of dat van de Paerdmenschen oorsprongkelijk is.*

Centaurea rixa cum Lapithis super mero. Hor. O. 1. 18. 8. *Gekijf, of gevecht over tafel voorgevallen tusschen de Paerdmenschen en Lapithen.*)

CĒNTAURICŪS, ă ūm. Stat. A. 1. 266. *Van 't Paerdmensch.*

CĒNTAURUS, i. m. Cic. N. D. 3. 20. *'t Paerdmensch.* een gedrocht half paerd en half mensch, naar 't zeggen der Dichteren.

Centaurus. Vitruv. 9. 7. Colum. 11. 2. *'t Paerdmensch*, zeker gesternte naby de Schaal en de Scorpioen. 't Is ook de naam van een schip. Virg. Æ. 5. 122.

CĒNTĒNĀRIUS, ă, ūm. Plin. H. 7. 20. *Van honderd, daar 't getal van honderd in is.*

Centenarius grex. Varr. R. R. 2. 5. *Een honderdhoop, een hoop van honderd koppen. Een kudde van honderd beesten.* Numerus. Varr. L. L. 4. 16. R. R. R. 2. 5. *Een honderd, 't getal van honderd.*

• Fistula centenaria. Vitruv. 8. 7. *Een pijp van honderd duim, of honderd voet lang.* Lapis. Vitruv. 7. 8. *Een steen van honderd pond zwaar.*

Centenariæ cenæ. Festus. *Maaltijden van honderd Roomsche stuivers, waar in men niet boven de honderd Roomsche stuivers verteeren mogt*, die omtrent vijfendertig stuivers Fransch, en dertig stuivers Hollandsch geld beloopen: hier onder wierden de vruchten, salaad, en andere dingen, die geen toebereiding behoeven, niet gerekent.

† CĒNTĒNUS, ă, ūm. Centenus judex. Ovid. Pis. 42. *Honderd rechters.* Centena arbor. Virg. Æ. 1. 207. *Honderd riemen.*

CĒNTĒNI, æ, ă, plur. *Honderd, van honderd.*

Centeni anni. Plin. H. 7. 2. *Honderd jaaren.*

Decies centena (sestertium.) Hor. S. 1. 3. 15. *Een milioen, of tienmaal honderd duizend sestertien.* Decies centena millia. Plin. H. 33. 10. *Tienmaal honderd duizend menschen.*

CĒNTĒSIMA, æ. f. of Centesimæ, ārūm. f. plur. Cic. R. P. 11. *Geldgewin van twaalf ten honderd 's jaars, of van een ten honderd 's maands.* Dus genaamt, vermids de winst in honderd maanden zoo veel bedraagt als de hoofdsom. Men verstaat 'er, Usura onder, of drukt het uit.

Centesimam rerum venalium deprecatur populus. Tac. An. 1. 78. 2. *'t Volk verzoekt van de honderste pennings pacht, of van den honderdsten penning ontheft te zijn.*

Ab eo minori centesimis nummum movere non possum. Sen. E. 118. *Ik kan van hem niet een rijksdaalder minder dan tegens twaalf ten honderd krijgen.*

(CĒNTĒSIMO, ās, āvi, ātūm, āre. Capitol. Macr. 12. *Den honderdsten man straffen.*)

CĒNTĒSIMŪS, ă, ūm. *De honderdste.*

Cum centesima fruge terra fœnus reddidit. Plin. H. 5. 4. *'t Land heeft honderdvoud opgebragt.*

CĒNTICEPS, centicipitis. omn. gen. Hor. O. 2. 13. 34. *Honderdhoofdig, die honderd hoofden heeft.*

CĒNTIĒS. Adv. Plaut. R. 4. 4. 123. *Honderdmaal, honderdwerf, dikwils, menigmaal, menigwerf.*

CĒNTIFŌLIA rosa. Plin. H. 21. 4. *Een honderdbladige roos, een roos van honderd bladeren.*

CĒNTIGRĀNŪM, i. n. Plin. H. 18. 10. *Zekere tarwe waar van elke halm honderd graanen, of korlen draagt.* (Andere leezen Centigranium.)

CĒNTIMĀNŪS, i. m. Hor. O. 2. 17. 14. Ovid. Am. 2. 1. 12. *Honderdhandige, die honderd handen heeft.*

CĒNTIPEDA, æ. f. Plin. H. 29. 6. *Honderpoot. Zekere veelvoetige worm, of rupze met veel pooten.*

CĒNTIPELLIO, ōnis. Plin. H. 28. 9. *De dobbele buik van 't hart.* Dus word genoemt d' eene buik van 't hart, om dat hy uit veele vouwen, of plooijen als uit veele huiden bestaat. De herkauwende beesten hebben een dobbele buik.

CĒNTIPĒS, pedis. omn. gen. Plin. H. 9. 43. *Zekere visch.*

CĒNTO, ōnis. m. Cæs. B. C. 2. 9. 3. *Een deken van honderderlei lappen, of van allerhande lappen*, die de soldaaten over hunne hutten, paerden, reistuig, enz. dekken.

• Cento. Colum. 1. 8. *Een gelapte rok, een rok uit veele lappen bestaande, een boererok.*

Centones. Juv. 6. 121. Auson. Eid. 13. Ep. *Een t'zamenraapzel van verscheide stukken en lappen. Een rede, of gedicht uit eenen Schrijver, of uit veele Schrijveren bij een gehaalt.*

Alium quære, cui farcias centones. Plaut. E. 3. 4. 19. *Zoek een ander dien gij al die quakjens vertelt, of dien gij al die beuzelingen op den mouw spelt.* Dit is een zeker spreekwoord.

CĒNTRĀLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Plin. H. 2. 23. *Dat in 't middelstip, in 't middelpunt, of in 't midden is, of staat.*

CĒNTRŌNĒS, ūm. m. plur. Cæs. B. G. 5. 39. 1. *Die van Kortrijk en 't omleggende land* in Vlaanderen. Men noemde ook voortijds met deezen naam, *die van Tartaise*, in Savoijen. Plin. H. 3. 20. Cæs. B. G. 1. 10. 4.

CĒNTRŌSŪS, ă, ūm. Centrosa scobs. Plin. H. 3[illegible]. 7. *Raspzel, of vijlsel van houtknoesten.*

CĒNTRŪM, i. n. Cic. T. Q. 1. 17. Κέντρον. *Het middelpunt, 't middelstip, het midden van iets.*

Centrum. Plin. H. 16. 39. *Een harde knoest, weer, of quast* in 't hout, een knobbel in 't glas.

CĒNTŪLA, æ. f. *Saint Riquier*, een steedjen van Pikardyen.

CĒNTŪM. indeclin. plur. omn. gen. Cic. Mil. 22. *Honderd.*

CĒNTŪM CĀPITA, ūm. plur. n. Plin. H. 22. 8. *Honderdhoofdige distel.* Zeker gewas.

CĒNTŪMCELLÆ, ārūm. f. plur. *Civita Vecchia*, een stad van Italiën. (Anton. Itin. 114. Plin. E. 6. 31. 1. Lampr. Comm. 1. Ptolem. 3. 1. noemt ze Portus Trajani; *De haven van Trajaan*, om dat ze van Trajanus gebouwt is.)

CĒNTŪMGĒMĪNUS, ă, ūm. Virg. Æ. 6. 287. Zie Centuplex.

CĒNTŪMPŌNDIUM, ii. n. Plaut. As.

Af. 2. 2. 37. *Honderd pond, honderd pond gewigt.* Zommige leezen by Plautus Centupondium.

CĔNTŬMVIRĀLIS, is. m. & f. alĕ, is. n. Cic. de Or. 1. 38. *Van de honderdmannen; dat de honderdmannen aangaat.*

CĔNTŬMVIRĪ, ōrŭm. m. plur. Cic. de Or. 1. 38. Festus. *De honderdmannen.* Een Gerechtkamer, bestaande eerst uit honderd en vijf Rechteren, gekoren uit de vijfenderrig Romeinsche gilden, welker getal naderhand vermeerdert wierd.

CĔNTŬNCŬLŬS, ī. m. Liv. 7. 14. Front. St. 2. 4. 6. *Een kleed of dekentje, van honderderlei of van alderhande stukken en lappen.* Zie Cento.

Centunculus. Plin. H. 24. 15. *Vinkoorde, maagdepalm*, zeker kruid.

CĔNTŬPLĔX, icis. omn. gen. Plaut. P. 4. 4. 11. *Honderdvoud, honderdmaal dubbel.*

CĔNTŬPLĬCĀTŌ. Adv. Plin. H. 6. 23. *Honderdvoudig, honderdmaal zoo veel.*

(CĔNTŬPLĬCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Prud. S. 2. 1050. *Tot honderdmaal verdubbelen, of vergrooten. Honderdwerf verdubbelen.*)

CĔNTŬRĬĂ, æ. f. Cic. Man. 1. *Honderdhoop, een bende van honderd man.*

Centuria. Festus. Varr. L. L. 4. 4. Isid. 15. 15. *'t Begrijp van twee honderd mergen lands.* Centuria is in het begin maar van honderd mergen geweest, en heeft daar van haaren naam gekreegen, die gebleeven is, alhoewel naderhand 't getal der mergens verdubbelt is.

(CĔNTŬRĬÆ. Liv. 1.43. *Honderdtallen, of ordens van menschen*, waar in Servius Tullius 't Roomsche volk heeft verdeelt om het te gevoegzaamer zijne stemmen te doen geeven.)

CĔNTŬRĬĀTĬM. Adv. Cic. Fl. 7. *By honderden, bij honderd hoopen.*

CĔNTŬRĬĀTŬS, ūs. m. Cic. Man. 13. *'t Hopmanschap, of 't hoofdmanschap over honderd.*

CĔNTŬRĬĀTUS, ā, ūm. Liv. 10. 21. *In honderden, of in benden van honderden verdeelt.*

* Centuriatus. Cic. L. L. 3. 19. *'t Geen tot het honderdgetal, of tot een honderdhoop behoort; of dat 'er eenige betrekking toe heeft.*

Centuriatus. Plaut. M.G. 3. 2. 3. *In slagorde gestelt, of geschaart; in goede orde geschaart.*

Centuriatus ager. Festus. *Een veld van twee honderd mergen lands*, gelijk men elke honderd hoop toewees.

CĔNTŬRĬO, ōnis. m. Cic. Marc. 2. Cæs. B. G. 3. 5. 1. *Een hopman, hoofdman, of bevelhebber over honderd.*

CĔNTŬRĬO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. Att. 16. 9. *In honderdhoopen schaaren, stellen, zetten, verdeelen.*

CĔNTŬRĬŌNĀTŬS, ūs. m. Tac. An. 1. 44. 7. Zie Centuriatus.

CĔNTŬSSIS, is. m. Perf. 5. 191. *Een stuk gelds van honderd stuivers* by de Romeinen, maar by ons van *zevenentdertig stuivers en een half.*

CENU.

CĔNŪLĂ, æ. f. Cic. F. 9. 24. *Een avondontbijt, een avondmaaltje, of avondversnapering.*

CEPA.

CEPA, *of* Cepe. Zie Cæpa *en* Cæpe.

CEPH.

CĔPHĂLÆĂ, æ, f. Plin. H. 20. 13. Κεφαλαία. *Gedurige hoofdzweer, hoofdwee, of hoofdpijn, of hoofdpijn die dikwils weêrkomt.*

CĒPHEN, ēnis. m. Plin. H. 11. 16. *Horzel, hommel, hommelbye*, een groote bye die dé honig in de byekorven verslindt.

CĒPHEUS, ĕi. m. Vitruv. 9. 7. Κηφεύς. *Cepheus*, een gesternte.

CĒPHŬS, ī. f. Plin. H. 8. 19. Κῆφος. *Een Bosch man, zeker Ethiopisch dier, of Indiaansche Satyr*, die handen en voeten als een mensch heeft. Zie Tulps aanmerkingen de 274. bladz.

CEPI.

(CĒPĬŌNĪDĒS, *en* CĒPĪTES. Plin. H. 37. 10. *Edelgesteenten, soorten van Achaatsteen.* Zie Dalechampius.)

CERA.

CĒRĂ, æ. f. Cic. T. Q. 1. 45. Κηρός. *Wasch.*

Cera. Plin. E. 1. 6. 1. *Een boek, of de bladen van een boek, een tafelboekje.* Codicis cera extrema. Cic. V. 1. 36. *Het leste blad van een boek.*

Prima cera testamenti. Suet. N. 17. 2. *Het eerste blad, het begin van d'uiterstewil.* Ima, *of* Ultima cera. Suet. J. 73. 3. *Het laatste blad, het end, of 't slot van d'uiterste wil.* Zie wat wy over deeze beide plaatzen gezegt hebben.

CĒRĂ, æ. f. *of* Ceræ, ārŭm. f. plur. Juv. 8. 19. Ovid. F. 1. 591. *Wassche beelden, of borstbeelden.* d'Ouden bewaarden deeze afbeeldzelen van huane Voorvaderen in hunne geheimvertrekken, of voorzaalen.

CĒRĀRĬŬM, ĭī. n. Cic. V. 3. 78. *Waschpacht, de pacht op 't wasch.*

(CĔRĂSĬNUS, ā, ūm. Petron. 29. *Zoo rood als een kers.*)

CĔRASTĒS, æ. m. Plin. H. 8. 23. Celf. 5. 27. Κεράστης. *Gehoornde slang, slang met hoorns.*

CĔRĂSŬM, ī. n. Plin. H. 15. 25. *Kerssen, krieken, moerellen, enz.*

CĔRĂSUS, ī. f. Plin. H. 17. 14: 16. 18. *Een kerssèboom, kriekeboom, moerelleboom.*

CĔRĀTĬĀS, æ. m. Plin. H. 2. 25. *Een staertster met hoornswyze voeden.*

CĔRĀTĬNÆ, ārŭm. f. plur. Quintil. I. O. 1. 10. *Bedriegreden, drogreden, valsche sluitreden, bedriegelyke redeneering.* 't Is ook, *een gehoornde, of tweeledige bewijsreden.* Men verstaat 'er onder, Argumentationes.

CĔRĀTĪTIS, ĭs. m. Plin. H. 20. 19. *Zekere wilde zwarte heul, met kleine bladeren.*

CĔRĀTŬM, ī. n. Celf. 4. 4. Κήρωτον. *Een zalf van wasch, waschplaaster, waschpleister, of waschzalf, ceroon.*

CĔRĀTŪRĂ, æ. f. Colum. 12. 50. *Wassching, besmeering van iets met wasch.*

CĒRĀTŬS, ā, ūm. Cic. Div. 7. *Bewascht, met wasch besmeert, bestreeken, of overdekt.*

CĔRAUNĬĂ, æ. f. Plin. H. 37. 9. *Zeker edel gesteente, dat bykans als de sterren flonkert, of schittert.*

Ceraunia. Plin. H. 13. 8. *Donderbaart*, zeker kruid.

CĔRAUNĬĂ. ōrŭm. n. plur. Virg. G. 1. 332. *De Ceraunaansche gebergten in Epirus.* Men noemt ze hedendaags *'t gebergte der Chimeer.*

CĔRAUNĬŬM, ĭī. n. Plin. H. 19. 3. Κεραύνιον. *Een groote en lekkere aardbuil, of aardappel.*

CERB.

(CĔRBĔRŬS, ī. m. Cic. N. D. 3 17. T. Q. 1. 5. *De helhond, of helwakter*, naar 't verzieren der Dichteren.)

CERC.

CĔRCŌPĬTHĒCUS, ī. m. Mart. 14. 202. 2. *Een aap, meerkat, of sim*, die zwart van hoofd, en achter aan de staert heel ruig is, naar 't gevoelen van Festus.

CĔRCŪRŬS, ī. m. Plaut. St. 2. 2. 42. Plin. H. 7. 56. Κερκοῦρος. *Een groot schip*, by die van Cypren eerst gevonden, en by d'Aziatische volkeren gebruikelijk.

CERD.

CĔRDO, ōnis. m. Mart. 3. 16. 4. *Een schoenmaker, of schoenlapper.*

Cerdo. Juv. 4. 153. *Ambachtsman, handwerker, kramer*, van wat het ook zy.

CERE.

CĔRĔĀLĬS, ĭs. m. & f. alĕ, ĭs. n. *Van Ceres, dat tot Ceres, tot de Graangodin, of de Godinne van 't koren behoort.*

* Cereales auræ. Plin. H. 15. 19. *Goede winden voor 't koren.* Cerealia arma. Virg. Æ. 1. 181. *Gereedschap*

vredschap om koren te maalen, en brood te bakken. Duna. Sil. 7. 180. *Gaven van Ceres, brood.*
Cereales cenæ. Plaut. Men. 1. 1. 25. *Een groot gastmaal, een treffelyke maaltyd*, zoodanig als men op de feestdagen van Ceres aanrechtte.
CĔRĒĀLĬA, ium. n. plur. Cic. Att. 2. 12. *De feesten, of feestdagen van Ceres.*
CĔRĔBELLŪM, i. n. Plin. H. 30. 13. *De achterherssenen, of kleine herssenen.*
CĔRĔBRŌSŬS, ă, ūm. Hor. S. 1. 5. 21. *Een oplopend, korzelig, of toornig mensch, een mensch die haast opvliegt, opsnuift, of quaad wordt.*
Cerebrosus. Plaut. Most. 4. 2. 36. Colum. 2. 11. *Herssenloos, gek, zinneloos, onzinnig, of uitzinnig, dol.*
CĔRĔBRŪM, i. n. Cic. T. Q. 1. 9. *De voorherssens, de groote herssens*, van een mensch of dier.
(Cerebrum. *'t Verstand*, om dat sommige gemeent hebben, dat de ziel haar zitplaats in de herssenen hadde. Zie Cic. T. Q. 1. 9.
O te Bolane cerebri Felicem. Hor. S. 1. 9. 11. *O gy gelukkige Bolanus, wegens zulk een verstand!*
Persona tragica cerebrum non habet. Phædr. 1. 8. 2. *'t Momaanzicht heeft geen verstand.*)
CĔRĔMŌNĬA. Zie Cærimonia.
CĔRĒS, ĕris. f. Cic. N. D. 2. 26. *Ceres, de Graangodin, de Godinne van 't koren*, onder de Heidenen.
Ceres. Ter. E. 4. 5. 6. Cic. N. D. 2. 23. *Koren, brood.*
CĔRĔŬS, a, ūm. Cic. N. D. 3. 12. *Wasch, van wasch, van wasch gemaakt.*
Cereus. Virg. E. 2. 53. Cereus color. Plin. H. 37. 2. *Waschverwe, of waschkleur.*
† Cerea brachia. Hor. O. 1. 13. 2. *Schoone, witte, blanke, poezelige, of gladde armen.*
† Cereus. Mart. 13. 5. 1. *Vet, poezelig, poezelachtig.*
† Cereus. *Onstantvastig, ongestadig, ligt verleid, zacht, meegaande, toegeevend, die alles involgt.* Cereus in vitium flecti. Hor. A. P. 163. *Die ligtelyk tot quaad word verleidt.*
CĔRĔŬS, ei. m. Cic. Off. 3. 20. *Een waschkaers.*
(Cereum alicui lucere. Plaut. Curc. 1. 1. 9. *Voor iemant een waschkaers draagen, iemant met een waschkaers lichten.*)

CERI.

CĔRĬĂ, æ. f. Plin. H. 22. 25. *Zeker bier, drank van koren gebrouwen.*

(CĒRĬFĬCĔ. Adv. Varr. Γνῶθι σεαυτὸν by Non. 4. 130. *Uit wasch gemaakt.* Nonius schijnt ærifice by Varro geleezen te hebben: maar Rutgers. V. L. 1. 2. verbetert zeer gelukkig deeze plaats.)
CĒRĬFĬCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 9. 38. *Wasch maaken.*
CĒRĬNĀRĬUS, ii. m. Plaut. Au. 3. 5. 36. *Een waschverwige kleedermaker, een die waschverwige rokken maakt en verkoopt.* Zie Carinarius.
CĒRĬNTHĒ, es. f. Plin. H. 21. 12. Κήρινθον. *Marnikruid*, een zeer aangenaam kruid en bloem, voor de byen.
CĒRĬNŪM, i. n. Plaut. E. 2. 2. 49. *Zekere waschverwige vrouwetabbert, of rok.*
CĒRĬNUS, ă, ūm. Plin. H. 15. 13. *Waschverwig, van wassche kleur, geel als wasch.*
CĒRĬTUS, i. m. Plaut. Am. 2. 2. 144. Hor. S. 2. 3. 278. *Gek, uitzinnig, krankzinnig, dol, razende, door Ceres met gekheit geslagen.* Zommige leezen Cerritus.
(CĒRĬŪM, ii. n. Plin. H. 20. 2. *Een gezwel.*)

CERN.

CĔRNĒ. Plin. H. 10. 8. *Madera*, een Eiland van Afrika in de groote zee.
Cerne Æthiopica. Plin. H. 6. 31. *Madagaskar, of 't Eiland Dauphine*, een Eiland in de Ethiopische zee.
CĔRNO, is, crēvi, crētūm, cĕrnĕrĕ. acc. *Zien, aanzien, aanschouwen, bemerken, op oogen, gewaar worden.* Men voegt 'er somtijds, Oculis by. (Zoo doen Cic. T. Q. 1. 20. en Nep. 20. 2. 2.)
Obliquis oculis aliquid cernere. Plin. H. 11. 37. *Iets op zyde, over schouder, of over dwars aanzien.*
Cernere. *Zien, kennen, onderkennen, ontwinden, ontzwagtelen, onderscheiden, doorzien, voorzien.* Cicero C. 4. 6. voegt 'er by Animo, of N. D. 1. 18. mente.
In referenda gratia suum commodum cernit. Cic. L. L. 1. 18. *Hy oogt, of ziet op eige baat, of op eige voordeel in zyne erkentenis, of dankbaarheit.*
Acutum cernere in aliorum vitiis. Hor. S. 13. 20. *Een anders gebreken klaarlyk zien.*
Cernitur magnus animus duabus rebus. Cic. Off. 1. 20. *Men kent een groot gemoed aan twee dingen.*
Jam cernam mene an illum potiorem putes. T. Q. 2. 8. *Ik zal nu wel zien wien van beiden gy 't meest bemint; ik zal nu wel merken of gy hem meer bemint dan my.*
Cernere. *Ergens van handelen, of spreeken.*

Ibi (in mensa) de divinis atque humanis cernitur. Plaut. Trin. 2. 4. 78. *Daar werden Goddelyke en menschelyke zaaken verhandelt. Over tafel word van spys en drank* (deeze zijn voor den tafelbroer Goddelijke en menschelijke zaaken) *gesproken.*
Cernere hereditatem alicujus. Cic. Rull. 2. 15. *Iemants erfenis aanvaarden; zich van iemant erfgenaam gedraagen.*
Cernere hereditatem alienæ gloriæ. Cic. F. 9. 14. *Zich d'eer toeschryven, of zich t'onrecht de glory aanmatigen die een ander toekoomt.*
Fratris sui amorem erga me cum hereditate crevit ille. Cic. Att. 6. 1. *Hy heeft de liefde zyns broeders tot my met zyne goederen geërft.*
Cernere cum aliquo. Plaut. Am. Arg. 3. Virg. Æ. 12. 709. en Sen. Ep. 58. voegen 'er by ferro. Accius en Ennius by Non. 4. 69. armis. *Met iemant vechten, of slaan.*
Cernere. Plin. H. 18. 11: 33. 5. *Ziften, buidelen, door de zeeve laaten loopen.*
(Quam minutissime per cribrum cernas. Cato R. R. 108. *Laat het door een zeeve loopen dat het heel klein worde, of zift het heel klein in een zeeve.*
Hæc ubi contrieris, per densa foramina cerne. Ovid. M. F. 90. *Laat het door een grove zeeve loopen, of zift het in een grove zeeve, zoo dra als gy 't klein geslooten hebt.*
Satanas postulavit ut cerneret vos velut frumentum. Tertull. de Fug. 2. *De Duivel heeft u gezocht te ziften als de tarwe.*
Cernere. *Iets vaststellen, besluiten, bepaalen.*
Cum ego antidhac te amavi, & mihi amicam esse crevi. Plaut. Cist. 1. 1. *Na dat ik u voor deezen bemint, en vast gestelt heb datgy myn vriendinne waart.* Zoo verklaart deeze plaats Varro zelf L. L. 6. 5.
Cernere. *Onderscheiden.*
Quæ numero non cernerentur. Cic. T. Q. 5. 8. *Die door 't getal niet onderscheiden zouden worden.*
Cernere. *Aanstellen, maaken.*
Quotcunque senatus creverit. Cic. L. L. 3. 6. *Zoo veel als 'er de Raad zal aangestelt hebben.*)
CĔRNŬLO. Zie Cernuo.
CĔRNŬO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Varr. by Non. 1. 76. *Over 't hoofd buitelen, of tuimelen, ombuitelen, omtuimelen.*
Hos cernuat fortuna & allidit. Sen. E. 8. *'t Wisselluk, of 't geluk smyt henom en verplettert.*

verplettert hen. Dit verbum is hier activum. Zommige leezen, Cernulat.

CERNŪŪS, ă, ūm. Virg. Æ. 10. 894. *Krom, gebogen, bogtig, gekromt, gewelft.*

CERO.

CĒRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. aliquid. Colum. 12. 1. *Iets wasschen, met wasch besmeeren, of bestryken.*

CĒRŌMĂ, ătis. n. Plin. H. 28. 4. Κήρωμα. *Waschzalf, smeerzalf, zekere balsem, of mengsel van oly, wasch en aarde*, waar meede zich de worstelaars, voor 't aanvangen des worstelstrijds, smeerden. Het betekent ook, *de kamer daar ze zich smeerden.*

CĒRŌMĂTICŪS, ă, ūm. Juv. 3. 68. Κηρωματικός. *Met deeze waschzalve, of slach van balsem bestreeken.*

CĒRŌSTRŌTŪS, ă, ūm. Vitruv. 4. 6. Κηρόστρωτος. *Ingeleit, van ingeleide stukken gemaakt.* Salm. Plin. Exerc. p. 164. a. A. en Turn. Adv. 13. 24. meenen, dat men Cestrotus, moet leezen als van 't Grieksch Κέστρος koomende, dat een stuk yzer betekent, vermids het hout hier mee gebrandt wierd. M. Perrault zegt dat 'er in zijn handschrift stont, Fores cerostrotæ. *Een ingeleide deur.*

(CĒRŌSŪS, ă, ūm. Plin. H. 32. 3. *Dat zyn wasch noch heeft, dat van 's wasch noch niet gezuivert is, daar 't wasch noch niet is afgeschuimt.*

CĒRŌTŪM, i. n. Mart. 11. 99. 6. Cels. 5. 17. *Een waschplaaster, een pleister van wasch gemaakt.)*

CERR.

CĔRRĔŪS, ă, ūm. Plin. H. 16. 7. en

CĔRRĪNŪS, ă, ūm. Plin. H. 30. 10. *Van den eiken boom, of Ægilops.*

CERRITUS. Zie Ceritus.

CĔRRŪS, i. f. Vitruv. 2. 9. Plin. H. 24. 4. *Zekere eike boom*, in 't Grieksch *Ægilops* genaamt, die eikelen draagt en van groot gebruik in de gebouwen is.

CERT.

(CĒRTĀBŪNDUS, ă, ūm. *Twistende, krakkeelende, twistig, oneenig.*

Diogenes Cynicus cum Alexandro M. certabundus. Apul. A. 288. *Diogenes Cynicus met Alexander den Grooten twistende.)*

CĒRTĀMĔN, ĭnis n. *Twist, geschil, stryd, oneenigheit, krakkeel, tweespalt.*

In certamen venire cum aliquo. Cic. Cl. 92. *Met iemant handgemeen worden, met iemant in twist, krakkeel, of geschil koomen.*

Hæc res magni certaminis futura est. Liv. 37. 33. *Die zaak zal groot krakkeel naar zich sleepen.*

* Certamen. Cic. Fin. 2. 21. *Stryd, spel, twisting, wedspel, volgyver.*

Certamen. Virg. Æ. 5. 197. *Kracht, inspanning van krachten, sterke poging, twist, krakkeel.*

† Jaculi certamina ponit in ulmo. Virg. G. 2. 530. *Hy maakt het wit voor de werpschicht, of om met de werpschicht naar te schieten, aan eenen olmboom vast.*

(Certamen. *Slag, gevecht, stryd.*

Tyrii non sunt ausi navale certamen inire. Curt. 4. 3. 12. *De Tyriers hebben geen zeeslag, of gevecht ter zee durven waagen.*

Certamen. *Een twister, krakkeelder.* Dit is een oneigentlijke, en van de Dichteren gebruikelijke spreekwijs. La Cerda heeft verscheide diergelijke vergadert over 't volgende voorbeeld, uit Virgilius ontleent.

Et certamen erat Coridon cum Thyrside magnum. Virg. E. 7. 16. *Koridon twistte, of krakkeelde zeer met Thyrsis.)*

CĒRTĀTĪM. Adv. Cic. Sext. 34. *Om stryd, om prys, om 's eerst, door nayver wie 't winnen zal.*

CĒRTĀTĬO, ōnis. f. Cic. Fin. 2. 14. *Krakkeel, twist, geschil, oneenigheit, tweespalt, verschil, stryd.*

Omissa multæ certatione. Liv. 25. 4. *Zonder veel over de boete te twisten.*

Certatio iniquius inter nos comparata fuit. Ter. Ad. 2. 2. 4. *De stryd die tusschen ons is geweest, is qualyk aangeleit.*

His certationibus exercebant ingenia. Vitruv. 2. 1. *Zy oeffenden hun verstand door dit leeren om stryd, of door deeze pryswinningen.*

CĒRTĀTŪS, ūs. m. Stat. S. 3. 1. 153. *Gevecht, stryd.* Een Dichtkundig woord.

CĒRTĒ. Adv. Cic. Marc. 2. *Zekerlyk, zeker, voorzeker, gewis, ongetwyfelt, ontwyfelbaar, ontwyfelyk, buiten twyfel.*

Certe. *Ten minsten, voor 't minste.*

Mortem optent, aut certe timere desistant. Cic. T. Q. 1. 49. *Laat ze om de dood wenschen, of ten minsten aflaaten haar te vreezen.*

CĒRTĬŌRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ, aliquem. *Iemant iets verzekeren, ergens voor waarschouwen; hem iets verstendigen, of te verstaan geeven.* Dit woord is alleenlijk in de Rechtkunde gebruikelijk, en word gebruikt van Ulp. Dig. 5. 3. 20. §. 11: 19. s. 1.

‡ CĒRTĪSSO, ās, ārĕ. Pacuv. by Non. 2. 160. *Gewaarschouwt zyn, kennis van hebben, zeker van zyn, weeten.*

CĒRTĬTŪDO, ĭnis. f. *Verzekering, zekerheit.* Dit woord is geen Latijn. (Dewijl deeze woorden, in eadem fidei certitudine by Ammian. 30. 414. behalven dat hy een laat Schrijver is, in de oeffenen van Gelenius gesmeedt zijn, en, naar het getuigenisse van Valesius, in geen MSC. gevonden worden.)

CĒRTŌ. Adv. *Voorzeker, gewisselyk, ontwyffelyk, zekerlyk, ontwyfelbaar, onfeilbaarlyk.*

Certo ego vocem hic loquentis modo me audire visus sum. Plaut. Au. 5. 1. 4. *My dunkt zekerlyk dat ik zoo even hier iemant hoo de spreeken.*

CĒRTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Stryden, vechten, twisten, krakkeelen, twist, krakkeel, of geschil hebben.*

Certare cum aliquo de aliqua re. Cic. A. Q. 4. 10. *Met iemant ergens over twisten, of krakkeelen.* Virg. E. 5. 8: 8. 55. en Hor. O. 2. 6. 29. zeggen, Certare alicui.

Certare pugnis, calcibus, unguibus, morsu. Cic. T. Q. 5. 27. *Met vuisten vechten, met voeten slooten, met nagels krabben, byten.* Nocturno mero. Hor. E. 1. 19. 11. *Den ganschen nacht om stryd drinken.*

Officiis inter se certant. Cic. F. 7. 31. *Zy poogen malkanderen in beleefdheden t'overtreffen.*

In decus lethi cum aliquo certare. Sil. 11. 211. *Met iemant vechten wie 't eerlykst, of 't gloryrykst sterven zal.* Dit schijnt een Dichtkundige spreekwijs te zijn.

Certat Ægyptus cum feracissimis terris. Plin. P. 30. 1. *Egypten wykt niet in vruchtbaarheit voor eenige landen der waereld.*

Diis forma certare. Sil. 5. 16. *De Goden in schoonheit gelyk zyn.*

Uva purpuræ certans. Hor. Ep. 2. 20. *Een purperroode druif, een druif zoo rood als purper.*

Certare ob aliquid. Hor. A. P. 220. *Stryden om iets te verkrygen.*

† Certare. Virg. Æ. 6. 178. *Poogen, trachten, zyn best doen, zyn krachten inspannen.*

Certare in omne facinus. Sen. Theb. of Phœn. 1. 298. *Zich aan allerlei schelmstukken overgeeven.*

(Certare. *Vechten, slaan, slaags zyn, slag leveren.*

Die, quo Bedriaci certabatur, &c. Tac. H. 2. 50. 4. *Op den dag, als te Bedriakum gevochten, of den slag gelevert wierd, enz.* Curt. 10. 8. 12. en Tac. H. 2. 47. 3. voegen 'er Armis by.)

CĒRTŪS, ă, ūm. Cic. Sext. 22. *Zeker, verzekert, gewis, ontwyfelbaar, klaar, baarblykelyk, openbaar, middag-*

middagklaar. De compar. Certior en de superl. Certissimus staan beneden by Cicero.

Pro certo habeo. Cic. Att. 10. 6. *of* Certum habeo. Cic. Att. 6. 13. *Ik ben gewis*, of *verzekere dat hy*, *enz*; *ik twyfele niet*, *dat hy*, *enz.*

Certiorem aliquem facere de aliqua re. Cic. F. 1. 9. *Iemant ergens van verzekeren*, *van verstendigen*, *van berichten*, *voor waarschouwen*, *hem iets te kennen*, of *te verstaan geeven*, *iemant iets laaten weeten.* Ovid. Her. 6. 4. voegt 'er scripto by.

Habere certum de aliquo quid agat. Cic. F. 12. 1. *Zekerlyk weeten wat een ander doed*; *zekere kennis van een anders doen hebben.*

Certa nomina. Hor. E. 2. 1. 105. *Zekere*, *vaste*, of *goede schulden.*

Consul certissimus. Cic. Mil. 9. *Iemant die zekerlyk staat Borgermeester te worden.*

Certi homines. Cic. Att. 5. 17. *Vaste*, *goede*, of *bekende luiden*; *luiden van vertrouwen.* Liberi. Cic. I. R. 1. 2. *Wettige kinderen.*

Tu mihi certus es. Prop. 2. 19. 22. *Gy zyt my een trouw*, of *vertrouwt vriend.*

Certus sum ex hoc metu. Plaut. Merc. 1. 2. 19. *Ik ben buiten die vrees*, *ik ben gerust aan dien kant.*

Legio certioris disciplinæ. Front. St. 4. 2. 2. *Een geoefender keurbende*, of *legioen.*

Certus. *Zeker*, *bepaalt*, *bestemt*, *opgezet*, *vastgestelt*, *voorbedacht*, *overleit*, van dagen, gelegentheden, voornemens, woorden, enz. spreekende.

Mecum certa prælia mente geris. Ovid. Her. 18. 38. *Gy doed my voorbedachtelyk*, of *opzettelyk den oorlog aan*; *gy vaart hardnekkiglyk voort in my te beoorlogen.*

Fluitantia reddere certa. Hor. S. 2. 3. 270. *d'Onzekerheit der dingen vastste'len.*

Certum est mihi quid agam. Ter. An. 1. 3. 4. *Ik weet wel wat ik te doen heb*, of *wat my te doen staat.*

Certum est facere, &c. Ter. E. 2. 3. 97. Plaut. Am. 1.1.106. *Ik heb vastgestelt*, of *besloote om te doen*, *enz.* *ik ben voornemens om te doen*, *enz.*

Mihi certum est, te &c. Cic. de Or. 2. 33. *Ik ben verzekert dat gy*, *enz.*

Certus eundi, *of* ire. Virg. Æ. 4. 554. *Van voornemen zyn te vertrekken.*

Certus exitii. Tac. An. 1. 27. 4. *Een die zekerlyk omkomen zal.* Sceleris. Tac. An. 12. 66. 2. *Voornemens om een schelmstuk te begaan.* Futuri. Sen. H. F. 5. 1071. *Kundig van 't toekomende.* Jaculis. Val. Flacc. 1. 366. *Op de werpschicht afgericht.*

† Certa sagitta metuendus. Hor. O. 1. 12. 24. *Een vast*, *zeker*, of *kloek boogschutter*, *een die wel met pyl en boog omgaat.*

CERV.

CERVĂ, æ. f. Virg. Æ. 4. 69. *Een hinde*, 't wijfje van een hart.

CERVĀRIUS, ă, ūm. Plin. H. 27. 11. *Harts*, *harte*, *van een hart*, *dat het hart aangaat.*

Lupus cervarius. Plin. H. 8. 22. *Een wolfhart*, een dier van een wolf en hinde, *of* van een hart en wolvin geteelt.

CĒRŪCHŬS, ī. m. Val. Flacc. 1. 469. Lucan. 8. 177. Κερῦχος. *De sprietreep*, *het touw dat aan de spriet vast is.*

CĔRVĪCAL, ālis. n. Plin. H. 28. 4. *Een oorkussen*, *hoofdkussen*, of *hoofdpeuluwe.*

CĔRVĪCŬLĂ, æ. f. Cic. V. 3. 19. *Een korten hals*, of *klein hoofd.*

Cervicula. Vitruv. 10. 13. *De hals*, *de pyp*, van een werktuig, *of* var dat boven nauw toeloopt.

CĔRVĪNUS, ă, ūm. Plin. H. 21. 4. *Harts*, *harte*, *van 't hart*; *dat tot het hart behoort.*

Cervinus color. Pallad. R. R. 4. 13. *Hartvervig*, *rosbruin*, *van verwe als een hart.*

CĔRVĪSĬĂ, æ. f. Plin. H. 22. 25. *Bier*, drank van koren gebrouwen. (Zie Junius Anim. 2. 12.)

(CĔRVĪX, īcis. f. in singulari, heeft Hortensius eerst gebruikt, naar het zeggen van Varr. L. L. 7. 5. 9. 4. en Quintil. I. O. 8. 3. en zulks erkent Serv. Æ. 11.496. d'Ouden hebben het in plurali gezegt, als Quintilianus daar by voegt. In de volgende eeuwen hebben ze het in singulari en plurali in dezelve betekenisse genomen. In 't byzonder doet zoo Suetonius, by wien de singularis gevonden word T. 68. 4. en 6. C. 33. 2: 50. 1: 58. 4. Fl. 5. 6. de pluralis A. 67. 7. Cl. 30. 2. V. 17. 2. Zoo dat d'aanmerkinge van Servius vervalt, schrijvende over Æ. 2. 707. dat cervix in singulari *den hals*, en in plurali *hovaardy* zoude betekenen.)

Malum a cervicibus alicujus depellere. Cic. C. 3. 7. *Eenig quaad van iemants hals afkeeren*, of *afwenden.*

In cervicibus hostium esse. Liv. 44. 39. *De vyanden op de nek zitten*, of *achter her zitten*; *van achteren hard op den vyand aandringen.*

Si qui erunt tantis cervicibus qui audeant. Cic. V. 3. 59. *Indien 'er menschen zoo hardnekkig*, *zoo koppig* of *zoo stout zullen zyn*, *dat ze durven*, *enz.*

Cervix vitis. Colum. 4. 7. *De top*, of *tip van een wyngaardrank.* Amphoræ. Mart 12. 32. 14. *De hals van een vlesch.*

Cervix. Vitruv. 10. 13. *De hals* van een goot, *of* buis. *Een buis* die nauw toeloopt.

CĔRŬLĂ, æ. f. Cic. Att. 15. 14. *Een stukje wasch*, *een luttel*, of *weinig wasch.*

CĒRŪSSĂ, æ. f. Vitruv. 7. 12. Plin. H. 28. 9. *Spaansch wit*, zeker blanketzel. *Witte verwe*, die de schilders gebruiken.

CĒRŪSSĀTŬS, ă, ūm. Cic. Pis. 11. *Geblanket*, *met Spaansch wit*, of *blanketzel*, *bestreken*, of *besmeert.*

CĔRVŬLŬS, ī. m. Front. St. 1. 5. 2. *Een tweepuntige*, of *gevorkte paal*; of *de stam van een boom met verscheide takken*, waar van de Romeinen stormpaalen voor hun leger maakten.

CĔRVŬS, ī. m. Cic. T. Q. 3. 28. *Een hart*, of *hert*, zeker dier.

Cervus. Virg. E. 2. 29. *Een tweetandig stuk houts*, *een gaffelschoor*, die men onder 't eind van een balk, hut, enz zet.

Cervus. Liv. 44. 11. *Een stuk houts*, of *yzer als hartshoornen gemaakt*, waar meede de Romeinen de wegen afsloten.

Cervus. Cæs. B. G. 7. 72. 4. *Een afgehouwe stam van een boom met veele takken*, waar van de Romeinen stormpaalen voor hun leger maakten.

Hosti adversos defigere cervos. Tib. 4. 1. 84. *Stormpaalen tegens den overval der vyanden zetten.*

CERY.

CĒRYX, ycis. m. Sen. Tr. 3. Κῆρυξ. *Een deurwaarder*, *gerechtsdienaar*, *gerechtsboode.*

CESP.

CĔSPĔS, ĭtis. m. Cic. Cæc. 21. *Een groene zoode aarde.*

† Cespes. Hor. O. 1. 19. 13. *Altaar*, *Outer*, vermids men somtijds d'Altaren van groene zooden maakte.

(Cespes. *Een graf*, om dat de graven met groene zooden gedekt wierden. Virgilius beschrijft zoo het graf van Hector Æ. 3. 304. Viridi quem cespite inanem.

Cespes ostenditur. Hieron. E. 49. ad Innocentium. *Het graf word getoont.*

Cespitem evellere. Cod. Theod. 5. 19. 5. *Een graf omwerpen.*

Cespes. *Een stoel*, *bank*, *tafel.*

Ut sedens in cespite cibum caperet. Suet. T. 18. 5. *Zoo dat hy*, *op een bank van zooden gemaakt zittende*, *at.*)

CESPI-

CĔSPĬTĀTŎR, ōrĭs. m. Cespitator equus. *Een struikelend*, of *stronkelend paerd*. Serv. Æ. 11. 671. (By Servius staat incelpitator.)

CĔSPĬTĬTĬUS, ă, um. *Van aardzooden*, of *groene zooden gemaakt*. (Cespititium tribunal. Vop. Pr. 10. *Een zodendyk*, of *zoodenheuvel*, *een hoogten voor den Veldoverste van zooden opgeworpen*. Dat deeze voor den Romeinen in 't veld gemaakt wierden, getuigen Plin. P. 56. 5. Tac. An. 1. 18. 2.)

CĔSPĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Struikelen*, *stronkelen*, *stronkelvoeten*, *met de voeten in 't gaan ergens tegens aan stooten*. Dit woord is geen Latijn. (Alhoos niet te vinden bij de Schrijveren van de beste eeuwen. Servius, die het gebruikt, heeft geleeft onder Theodosius. Nevens hem hebben het evenwel gebezigt de Schrijvers van het oude Onomasticon Græco-Latinum en het Glossarium Arabico-Latinum. In het eerste leestmen cespito, βαδίζω. In het tweede cespito, effodio. Zie Voss. Lex. Etym. en de Vit. Serm. I. 23.)

CESS.

CĔSSĀTĂ arva. Ovid. F. 4. 617. *Braaklanden*, *landen die men een jaar braak*, of *onbezaaidt laat leggen*.

CĔSSĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. N. D 1. 36. *Ledigheit*, *werkeloosheit*, *nietdoening*, *stilzitting*, *rustte*, *luiheit*, *onachtzaamheit*, *nalatigheit*, *verzuiming*.

Fenus cessationis. Colum. 2. 1. *'t Voordeel*, of *genot van 't braakleggen van eenig land*.

CĔSSĀTŎR, ōrĭs. m. Hor. S. 2. 7. 100. *Lui*, *ledig*, *nietdoende*, *werkeloos*, *onachtzaam*, *achteloos*, *zuimachtig*.

Cessator in literis. Cic. F. 9. 17. *Lui in 't schrijven*.

CĔSSĪM. Adv. *Achterwaarts*, *te rug*, *ruggewaarts*.

Ire cessim. Justin. 2. 12. 7. *Achterwaarts*, of *te rug gaan*.

Plostrum cessim ire cœpit. Alfen. Dig. 9. 2. 52. §. 2. *De wagen begon achter uit te loopen*.

CĔSSĬO, ōnĭs. f. Cic. T. 5. *Afstant*, *overgeving*, *overdragt*, *overlating*.

CĔSSO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Ophouden*, *aflaaten*, *nalaaten*, *afstaan*, *niet voortgaan*, of *niet voortvaaren*.

Non cessat de nobis detrahere. Cic. Att. 11. 11. *Hy houd niet op qualyk van ons te spreeken*.

* Cessare. *Rusten*, *ledig zyn*, *lui zyn*, *niet doen*, *stil zitten*, *uitrusten*.

Tabellarii cessant. Cic. Pr. Conf. 7. *De boden blijven lang achter*, *zyn lang onder-* of *tusschen wege*.

Nunquam in suo opere cessat. Cic. S. 5. *Hy zit nooit stil in zijnen arbeid*, *hy vaart gedurig met zyn werk voort*.

Cessat in officio. Liv. 30. 9: 45. 23. (in munere. Front. St. 3. 12. 1.) *Hy doet zyn best*, of *zyn plicht niet*, *hy is lui*, of *onachtzaam in zyn beroep*, of *bediening*.

Cessas alloqui? Ter. An. 2. 2. 6. *Spreekt gy hem niet aan?*

† Opus cessat. Ovid. F. 6. 348. *'t Werk leit stil*, of *staat stil*, *'t werk gaat niet voort*.

† Morbus cessans nervis. Hor. E. 1. 15. 6. *De jigt*, *'t flerezyn een quaal der zenuwen*.

CEST.

CĔSTĬCĬLLŬS, ī. m. Festus. *Een wisch*, of *wrong*, die men op 't hoofd legt om iets op te draagen.

CĔSTRŌSPHĔNDŎNĂ, æ. f. Liv. 42. 65. *Zekere slinger waar mede men pylen worp*.

CĔSTRŌTĂ. Zie Cerostrotus.

CĔSTRŬM, ī. n. Plin. H. 35. 11. Κέστρον. *Een dril*, of *drilyzer*, tot elpenbeen.

CĔSTUS, ī. m. Mart. 6. 13. 8. Κεστός. *Een bruidsriem*, of *bruidsgordel*, *een riem*, of *gordel die de bruidegom aan zijn bruid gaf*. Zie beneden zona.

CETA.

CĒTĀRĬĂ, ōrum. plur. Hor. S. 2. 5. 44. en

CĒTĀRĬÆ, ārūm. f. plur. Plin. H. 37. 5. *Een groote vijver*, of *waterkom*, waar in men zeewater liet loopen, om groote visschen in te houden.

CĒTĀRĬŬS, ĭī. m. Ter. E. 2. 2. 26. Cic. Off. 1. 42. *Visschkoper*, *visschverkoper*, *zeevisschverkoper*.

CETE.

CĒTĒ. n. plur. indeclin. Virg. Æ. 5. 822. Zie Cetus.

CĒTĔRĂ. Zie Cætera.

CĒTĔRO. Zie Cætero.

CĒTĔRŌQUĪ. Zie Cæteroqui.

CĒTĔRŪM. zie Cæterum.

CĒTĔRŬS, ă, ūm. Zie Cæterus.

CETR.

CĒTRĂ, æ. f. Curt. 3. 2. 5. *Een halfrond schildje*, *een ligt schildje met leer overtrokken*. Zie onze beschrijvinge.

CETRATŬS, ī. m. Cæs. B. C. 1. 39. 1. Liv. 31. 36. *Met een leêre schild gewapent*.

CETU.

CĒTŬS, ī. m. Plaut Au. 2. 8. 5. Plin. H. 11. 37. *Een groote zeevisch*, als een Walvisch, haai, enz.

Cetus. Vitruv. 9. 7. *De Walvisch*, een t'zamenstering dicht by 't gesternte van den Ram.

CEU.

CĒU. *Gelijk*, *zoo*, *zoodanig*, *van gelijken als*, *enz*. 't Is een conjunctie, of *t'zamenvoeging*, gebruikelijk bij de Dichteren. Zie Virg. Æ. 2. 416. zoo nochtans dat andere Schrijvers die by gelegentheit ook wel gebruiken, en in 't bijzonder Plin. H. 9. 7. 8. en 16. enz.

Ceu vero. Plin. H. 7. 55. *Als of*, *enz*. *gelyk of*, *enz*.

(CĒŪS, ă, ūm. *Siënzer*, *die uit het eiland Sia van daan is*.)

Ceæ Camænæ non latent. Hor. O. 4. 9. 7. *De dichtkonst van Simonides*, *uit het eiland Sia*, *is niet slecht*. *Simonides*, *uit het eiland Sia van daan*, *is geen slecht dichter*.

CHÆ.

CHÆRĔPHYLLŬM, ī. n. Colum. 10. 105. Χαιρέφυλλον. *Kervel*, zeker kruid.

CHAL.

CHĂLĂSĬĂS, æ. m. Plin. H. 37. 11. Χαλαζίας. *Zeker edel gesteente*, zoo hard als een diamantsteen, van kleur en gedaante als de hagel.

CHĂLĂTŌRĬŬS, ă, ūm. *Dat dient*, of *bequaam is om iets mee op te hyzen en neêr te laaten*.

Chalatorius funis. Veg. 4. 46. *Een reep of tou waar meê de spriet opgehaalt en neergelaaten word*. (Zoo leest de geleerde Pelifferius te deezer plaats by Turn. Adv. 24. 25. Zie beneden chalo. Zoo dat deeze Schrijver evenwel in oude boeken colatorios gevonden heeft, dat hy getuigt hem niet te mishaagen, om dat de spriet door deeze touwen om hoog en laag schijnt te loopen.)

CHĂLCĂNTHŬM, ī. n. Plin. H. 34. 12. Χάλκανθον. *Koperrood*, *vitriool*.

CHĂLCĒDŎN, ōnĭs. f. Plin. H. 5. 32. Mel. 1. 19. *Chalcedonien*, een stad van Bithynien op den Bosporus, die de Turken tegenwoordig *Scutarium* noemen, naar het zeggen van Jovius in zijn veertiende boek op 't begin.

CHĂLCĒDŌNĬŬS, ă, ūm. *Chalcedonier*, *een die van Chalcedonien*, of *van Scutarium is*.

(Chalcedonia pelamis. Gell. 7. 16. *Zekere visch*, anders *Thynnus* genaamt, gevangen omtrent de stad Chalcedon.)

CHĂLCĔŬS, ă, ūm. Mart. 9. 96. 4. Χάλκιος. *Van koper*, *van metaal*.

CHĂLCĬŒCŎN, ī. n. Liv. 35. 36. Nep. 4. 5. 2. Χαλκίοικον. *Een kopere tempel van Minerva*, die ook onder den naam van Chalciœcus te Sparta gedient wierd.

CHĂL-

CHĀLCȲDICĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 57. *Zekere krijtachtige aarde*, of *leem*, *die men over de tarwe strooit om ze goed te houden.*

(CHALCIDICE. Plin. H. 29. 5: 32. 3. *Zekere slang*, of *haagdis.*)

CHALCIDICŪM, i. n. Festus. en

CHĀLCĪDĬCĂ, ōrūm. Vitruv. 5. 1. *De Rechtkamers*, *Rechtzaalen*, of *Gerechtskamers.* Dit waaren groote en ruime zaalen, door tusschengalderijen aan de raadhuizen gehecht, alwaar het recht geschiedde. Dus genaamt, zegt Festus, van de stad Negreponte, die in 't Latijn, Chalcis hiet, alwaar ze eerst uitgevonden wierden.

(Chalcidica. *Godenzaalen*, of *Palleizen in den Hemel* waar in de Goden, naar 't zeggen der Heidenen, vergaderden. Arnob. 3. 105.

Chalcidica. *Eetzaalen.* Auson. Per. Hom. Od. 23.)

CHALCIS, idis. f. Plin. H. 4. 12. *Negreponte*, een stad van Griekenland.

CHĀLCĪTĬS, ĭdis. f. Plin. H. 34. 12. Χαλκῖτις. *Kopersteen*, *zekere Kalamynsteen.*

CHALCUS, i. m. Plin. H. 21. 34. Χαλκός. *Een penning*, *een duit*, *een stukje koper geld.*

CHALDÆUS, ă, ūm. Cic. D. 1. 1. *Chaldeer*, of *Kaldeer*, *Babyloniër.*

Chaldæus. Cic. D. 1. 1. *Waarzegger*, *voorzegger*, *wigchelaar*, om dat er veele van dat slach van volk onder de Chaldeen waren.

CHĀLDĀICŪS, ă, ūm. Cic. D. 2. 44. *Chaldeesch*, *van een Chaldeer*; *dat tot de Chaldeërs behoort.*

CHĀLO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. Veg. 4. 23. *Neêrlaaten*, *aflaaten*, *laaten zakken*, of *vallen*, van zeilen spreekende, men zegt: 't scheep, *het zeil strijken.*

Delphini ærei chalantes in arcam. Vitruv. 10. 13. *Kopere Dolfijnen die over een koffer hangen.*

(CHĀLYBEIUS, ă, ūm. *Staale*, *van staal*, *dat van staal is.*

Chalybeïa massa latebat. Ovid. F. 4. 405. *De staale klomp*, of *het staal lag verborgen*, *was begraaven.*)

CHĀLYBS, ybis. m. Virg. Æ. 8. 446. Sil. 1. 171. Χάλυψ. *Staal.*

† Chalybs. Sen. Th. 2. 364. Val. Flacc. 6. 342. *Staal*, *een rapier*, *zwaerd*, *dolk*, of *degen*; *een yzer*, of *staal werktuig.*

CHAM.

CHĂMÆĀCTĒS, es. f. Plin. H. 24. 8. Χαμαιάκτης. *Hadich*, of *Ebu'us*, zeker kruid.

CHĂMÆCĔRĂSUS, i. f. Plin. H. 15. 25. Χαμαικέρασος. *Een laag kersseboomtje*, *een kersseboom op een laage stam.*

CHĂMÆCISSŬS, i. f. Plin. H. 16. 34. Χαμαίκισσος. *Onderhave*, *Eerdveil*, ze er kruid.

CHĂMÆCYPĀRĬSSŬS, i. f. Plin. H. 24. 15. Χαμαικυπάρισσος. *Hofcipres*, *laage cipres*, een kruid dat, als een heester opschiet.

CHĂMÆDĂPHNĒ, es. f. Plin. H. 21. 11. Χαμαιδάφνη. *Vinkoorde*, *maagdekruid*, *maagdepalm.*

* Chamædaphne. Plin. H. 24. 15. *Laureola*, *kleine laurier*, Zeker groen houtachtig gewas.

CHĂMÆDRYS, yŏs. f. Plin. H. 24. 15. Χαμαίδρυς. *Kruipende Bathengel*, *laage eike*, *Gamanderlyn*, zeker kruid.

CHĂMÆLĔŌN, ōntĭs. m. Plin. H. 8. 33. Χαμαιλέων. *Een Kameleon*, een slach van Haagdis in de Indien, die allerlei verwen der ligchaamen aanneemt daar hy bykoomt, behalven 't rood en 't wit. (De Bruin, in zijne reizen, toont wat hier van zy op de 163. bladzijde, met verscheide afbeeldzelen van dit dier.)

* Chamæleon. Plin. H. 22. 25. en 18. *Zwarte Kameleon*, zeker distelachtig gewas, als Artischokken, en dat, bijna als den Kameleon, allerlei verwe der aarde aanneemt daar het wast.

CHĂMÆLĔŪCĒ, es. f. Plin. H. 24. 15. Χαμαιλεύκη. *Hoefblad*, *hoefbladeren*, zeker gewas.

CHĂMÆMĒLŎN, i. n. Plin. H. 24. 15. Χαμαίμηλον. *Kamille*, *kamillebloemen.*

CHĂMÆMYRSĪNĒ, es. f. Plin. H. 22. 21. Χαμαιμυρσίνη. *Wilde Myrtus*, een zeer stekelig kruid.

CHĂMÆPĪTYS, yŏs. f. Plin. H. 26. 8. Χαμαίπιτυς. *Veld-cypres*, *wilde yve*, zeker kruid. Zie Abiga.

CHĂMÆRŌPS, ōpis. *Of*, Chamædrōps, ōpis. f. Plin. H. 24. 15. Χαμαίδρωψ. Zie Chamædrys.

CHĂMÆZĒLŎN, i. n. Plin. H. 27. 10. Χαμαίζηλον. *Vijfvingerkruid.*

CHĂMĀVĪ, ōrūm. m. plur. *Of*, CĂMĀVĪ, ōrūm. m. plur. Tac. An. 13. 55. 4. G. 33. 1. *De Kamaviers*, oude volkeren van Duitschland die in Westfalen woonden.

(CHĂMŪLCUS, i. m. Ammian. 17. 4. *Een slee*, of *sleede*. Gloss. Lat-Gr. Sclodia, Χαμουλκός, en Scludio, Χαμούλκιον.)

CHAO.

CHĀŎNĒS, ūm. plur. Plin. H. 4. 1. *De Chaoniërs*, Volkeren van Epirus.

CHĀŎNĬĂ, æ. f. Virg. Æ. 3. 335. *Chaonien*, een landschap van Epirus.

CHĀONIŬS, ă, ūm. Virg. E. 9. 13. *Van Chaonien*; *dat tot Chaonien behoort.*

CHĂŎS. n. indeclin. Virg. Æ. 4. 510. Χάος. *Verwarde klomp*, *mengelklomp*, *bayert.*

† Chaos. Virg. Æ. 6. 265. *De hel*, *de donkerheit der hel.*

CHAR.

CHĂRĀCĀTUS, ă, ūm. Vinea characata. Colum. 5. 4. en 5. *Een wyngaard*, *wynstok*, of *wyngert*, *die tegens een glint*, of *staketzel wast.*

CHĂRĂCIAS, æ. m. Plin. H. 26. 8. Χαρακίας. *Wolfsmelk*, zeker gewas.

CHĂRĂCTĒR, ēris. m. Colum. 11. 2. Χαρακτήρ. *Merk*, *merkteken*, *onderscheid*, *kenteken*, *onderscheidend teken.*

* Character. Varr. R. R. 3. 2. Cic. Fr. 2. 16. *Elks eige styl*, *schrijfwyze*, *wyze van spreeken*, *van zeggen*, of *van schryven.*

CHĀRĀX, ăcis. n. Colum. 11. 3. Χάραξ. *Een staak*, *staketzel*, *glint*, of *paal daar een wyngaard tegens aan staat.*

CHĂRĪSMĂ, ătĭs. n. Χάρισμα. *Genadegift*, *geschenk*, *schenkaadje.* Dit woord is zuiver Griekſch.

CHĂRĪSTIĂ, ōrum. n. plur. Ovid. F. 2. 617. Val. Max. 2. 1. 8. Χαρίστια. *Een groote maaltyd*, *een vriendemaaltyd*, *een maal van vriendschap*, dat de vrienden onder d'Ouden met malkanderen hielden.

CHĂRĬTĀS. Zie Caritas.

CHĂRĬTĒS, ūm. f. plur. Plin. H. 36. 5. Auf. Eid. 11. 19. *De bevallykheden*, die 3 in 't getal zijn.

CHĀRTĂ, æ. f. Cic. F. 7. 14. Plin. H. 13. 11. Χάρτης. *Papier.*

* Charta. Ovid. Tr. 3. 1. 4. Perf. 5. 62. *Een boek*, *een schrift.*

Charta epistolaris. Mart 14. 11. inscri. *Een brief.* Docta & laboriosa. Catull. 1. 6. *Een geleerd en doorwrocht boek.* Inepta. Hor. E. 2. 1. 270. *Een slecht*, *ondeugend*; of *gek boek.*

Charta plumbea. Suet. N. 20. 2. *Een blad*, of *plaat lood.* Wij hebben veel over Suetonius van deeze plaat gezegt.

CHĀRTĀCĔUS, ă, ūm. Ulp. Dig. 32. 1. 52. *Papiere*, *van papier*; *dat van papier is.*

CHĀRTĀRIŬS, ă, ūm. Officina chartaria. Plin. H. 18. 10. *Een papiermolen*, *papiermakery*, *papierwinkel.*

(CHĀRTĒŬS, ă, ūm. Auson. E. 10. 40. *Papiere*, *van papier*, *dat van papier is.*)

CHĀRTŬLĂ, æ. f. Cic. F. 7. 18. *Klein papier*, *een vel*, of *blad papier.*

* Chartula. Prud. Περὶ στεφ. 1. 75. *Een briefje*, *een boekje*, *een ceeltje.*

CHĀRUS. Zie Carus.

CHĂRYBDIS, is. f. Virg. Æ. 3. 420. *Charybde*, of *Charybdis* tegenwoordig, *Galofaro.* Een schrikkelijke en gevaarlijke kolk, in de Straat van Sicilien, naby de stad Messina.

Incidit in Scyllam cupiens vitare Cha-

Charybdim. *Hy is op Scylla, (op d'eene klip) vervallen als hy Charybdis (d'andere) ontwyken wilde.* Vermids Scylla en Charybdis twee tegens over malkander leggende klippen zijn. (Een vers, dat Erasmus aanteekt in het spreekwoord Evitata Charybdi in Scyllam incidi, daar hem den maker niet van voorkomt, en die my ook nu niet te binnen schiet.)

† Quanta laboras in Charybdi! Hor. O. I. 27. 19. *In wat voor een afgrond van zwarigheden bevind gy u!*

CHĂSMĂ, ătĭs. n. Sen. N. Q. 6. 9. Χάσμα. *Afgrond, kolk, groote diepte, scheur,* of *spleet der aarde.* Ager chasmate periit. Ulp. Dig. 30. 1. 47. §. 6: 50. 15. 4. §. 1. *d'Akker is verzonken.*

* Chasma. Sen. N. Q. 1. 14. *Een ontsluiting des hemels*, als de blikzemen de wolken klieven.

CHĀUS, i. Plin. H. 8. 19. *Hartwolf.* Een dier van een wolf en hart geteelt.

CHEL.

CHĒLÆ, ārūm. f. plur. Cic. Arat. 210. Χηλαί. *De voorpooten*, of *voorschaaren van den Scorpioen*, het Hemelsteken.

CHĔLĪDŎNĬĂ, æ. f. Plin. H. 8. 17. Χελιδόνιον. *Gouwe, stinkende gouwe, gouts wortel, schelkruid, zwaluwekruid.*

* Chelidonia ficus. Plin. H. 15. 18. Colum. 10. 415. *Zekere laate vijgeboom.*

Chelidonia. Plin. H. 37. 10. *Chelidonysteeen*, zeker kostelijk gesteente. Men verstaat 'er, Gemma, onder.

CHĔLĪDŎNĬĀS. æ. m. Plin. H. 2. 47. *'t Westen, de Westewind.*

CHĔLŌNĬĂ, æ. f. Plin. H. 37. 10. *Een Indische schildpadsoog*, zeker kostelijk gesteente.

CHĔLŌNĪTĬS, idĭs. f. Plin. H. 37. 10. Χελωνῖτις. *Schildpadsteen*, zeker kostelijk gesteente dat naar een Schildpad gelijkt.

CHĔLŌNĬŪM, ĭi. n. *of*,

CHĔLŌNĬĂ, ōrūm. n. plur. Vitruv. 10. 2. Χελώνιον. *Zekere yzere bengel daar een rol in gaat.*

CHĔLYDRŬS, m. Virg. G. 2. 214. Χέλυδρος. *Een waterslang.*

CHĔLYS, ys, *of* yŏs. f. Stat. S. I. 5. 11. Ovid. Pis. 154. Χέλυς. *De Guitarre, Luit*, of eenig ander *Snaarspeeltuig.*

CHEN.

CHĒNĂLŌPEX, ĕcĭs. f. Plin. H. 10. 22. Χηναλώπηξ. *Zekere Gans*, die veel loosheit van den Vos heeft.

(CHĒNĪSCUS. Apul. 11. 264. Dit was onder de vercierzelen van de schepen, 't vertoonde *een ganzen hals*, en stont, naar zommiger gevoelen, op d'achtersteven van 't Schip, *of* ook wel op de voorsteven, als andere willen. 't Beduidde, dat het schip niet zoude ondergaan, nog zinken, gelijk als de ganzen in 't midden van de golven veilig zwemmen.)

CHĒNŎBŌSCĪŪM, ĭi. n. Colum. 8. 14. Χηνοβοσκεῖον. *Ganzenhok, een plaats daar men ganzen mest.*

CHĒNŎMYCŌN, i. n. Plin. H. 21. 11. Χηνόμυκον. *Zeker kruid waar voor de ganzen vervaert zijn.*

CHER.

CHERĪŪM, ĭi. n. *Quiers*, een stad van Piemont.

CHĔRNĪTĒS, æ. m. Plin. H. 36. 17. Χερνίτης. *Zekere blinkende witte steen, als elpenbeen, waar in men de dooden begroef.*

CHĔRŎNĒSŬS, Strab. 3. 110. *Paniskale*, een stad van 't Koningkrijk Valence in Spanjen.

CHERSŎNĒSŬS, I. f. *of* Cherŏnēsŭs, i. m. Plin. H. 4. 11. Χερσόνησος. *Chersonesus*, een half eiland. *Morea*, of *Peloponesus*. Zommige schrijven Cherronesus.

Chersonesus alleen, *of* Chersonesus Thracia. Plin. H. 4. 11. Nep. I. 1. 1. *Het Thracis Chersonesus*, tegenwoordig, *Morea*, of *Peloponesus*. Aurea. *'t Goudrijk Chersonesus.* Dit is dat men hedensdaags *'t Rijk van Malakken, en een gedeelte van 't Rijk van Siam* noemt. Cimbrica. *Het Cimbrisch Chersonesus*, dat men nu *Jutland* noemt, een landschap van Denemarken. Taurica, Pontica, *of* Scythica. *Het Tauriques Chersonesus*, hedensdaags, *Prokopes*, een land tusschen de Pontus Euxinus en de Palus Meotides, by de Tartaren bewoont. Herod. 4. 291.

CHĔRŪSCĪ, ōrūm. m. plur. Cæs. B. G. 6. 10. 5. *De Cheruzen*, of *Cheruziers*, oude Volkeren die 't land beslaegen, daar hedensdaags de Hertogdommen van Bronswijk en Lunenburg, met een gedeelte van 't land van Maagdenburg en Turingen gelegen zijn.

CHIL.

CHĪLĪĀRCHUS, i. m. Nep. 9. 3. 2. Curt. 5. 2. 3. Χιλίαρχος. *d'Overste der ruitery onder de Persen*, die de tweede was van 't Rijk. Het woord betekent eigentlijk, *Een Bendoverste*, of *Kornel over duizend man.* Over Curtius hebben wy ook van deezen Oversten gesproken.

CHĪLŌ, ōnĭs. m. Festus. *Diklip, een die groote lippen heeft.* Het koomt van 't Griekſch, Χεῖλος, dat *de lip*, betekent.

CHĪLŌNĪŪM, ĭi. n. *Kiel*, een stad van 't Hartogdom Holstein in Denemarken.

CHIM.

CHĪMÆRĂ, æ. f. Ovid. Tr. 4. 7. 13. M. 9. 648. Plin. H. 2. 106. *De Chimeerberg*, een berg van Epirus. (Chimæra. Virg. Æ. 6. 288. Hor. O. I. 27. 23. Hyg. Fab. 57. *en* 151. *De Chimeer.* Een gedrogt by de Dichteren verzonnen, dat geteelt zou zijn van Typhon by Echidna, en vertoont hebben een leeuwenhoofd, een geitenligchaam, en den staert van een draak. Dit zou Lycien zeer veel schaade gedaan hebben. Maar van Bellerophon, op 't gevleugelt paert Pegasus gezeten, doorstooken zijn.

CHĪMÆRĪFĔR, ă, ūm. Chimærifera Lycia. Ovid. M. 6. 338. *Lycien dat het Chimeergedrogt voortgebragt heeft.*)

CHĪMÆŪM, I. n. *Chimay*, een stad en Prinsdom van Henegouwen in Vlaanderen.

CHIN.

CHINONIUM, ii. n. *Chinon*, een stad van Touraine in Vrankrijk.

CHIO.

CHĪŎS, ĭi. f. Cic. V. 4. 48. *Scio*, of *Chio*, een eiland van d'Archipel.

CHĪUS, ă, ūm. Cic. S. I. *Een die van 't eiland Scio is.*

CHIR.

CHĪRĂGRĂ, æ. f. Cels. 2. 7. Χειράγρα. *Jigt*, of *flerezyn aan de handen, handjigt.*

(CHĪRĂGRĪCŬS, I. n. Cels. 4. 24. *Jigtig aan de handen, die de jigt*, of *'t flerezyn aan de handen heeft.*)

CHĪRĂMĂXĬUM, i. n. Petron. 29. *Een kinderwagen, een wagen die met handen getrokken werd.*)

CHĪRĪDŌTUS, ă, ūm. Χειριδωτός. Chiridota tunica. Gell 7. 12. *Een rok met lange mouwen tot over de handen.*

CHĪRŎGRĂPHĀRĬŬS, ĭi. m. Chirographarius debitor. Ulp. Dig. 13. 6. 5. §. 8. *Een schuldenaar door handtekening*, of *handschrift.* Creditor. Paul. Dig. 42. 5. 38. *Een schuldeischer door handschrift.*

CHĪRŎGRĂPHŬM, i. n. *en*

CHIROGRAPHUS, i. m. Χειρόγραφον. *Handschrift, handtekening, ondertekening, verzekering door ondertekening.*

Imitari chirographum alterius. Cic. N. D. 3. 30. Suet. Tit. 3. 3. *Eens anders hand*, of *handtekening natekenen*, of *nabootzen.*

Suo chirographo literas mittere. Cic. F. 10. 21. *Brieven zenden met zijn eige hand ondertekent.*

(Chirographum. Suet. J. 17. I. *Een eige hand*, of *handtekening.* Zie over deeze plaats onze aantekening.

Chirographum dare. Sen. B. 2. 23. *Een handschrift geeven.*

Chirographum inane facere. Ulp. Dig.

Dig. 10. 4. 18. *Een handschrift scheuren.*

CHIRONIĂ, æ. f. Plin. H. 25. 4. *Zekere slach van wynstok.)*

CHIRONIŎN, ii. n. Plin. H. 25. 6. Χειρώνιον. *Groote Santorie*, zeker kruid.

CHIRŎNŎMIĂ, æ. f. Quintil. I. O. 1. 11. Χειρονομία. *Gebaarmaakkonst, de konst, om een goede ligchaamsbeweging, of een goed gebaar te maaken; een evenmatige beweging van 't ligchaam.*

CHIRONOMŎN, ŏntis. m. Juv. 5. 121. *Een voorsnyder, een die de spyze naar de konst weet te snyden.*

CHIRŎNŎMŎS, i. m. &. f. Juv. 6. 63. Χειρονομός. *Een die fraaije gebeerden, of een nette beweging des ligchaams heeft. Of een dansmeester die de nette beweging des ligchaams leert.*

CHIRŎTHĒCĂ, æ. f. Χειροθήκη. *Een handschoen, een want.* Dit woord is geen Latijn.

CHIRŬRGIĂ, æ. f. Cic. Att. 4. 3. Χειρουργία. *Heelkonst, heelkunde, handmeestery, wondheelkonst.*

CHIRŬRGICUS, ă, ŭm. Hygin. Fab. 274. Χειρουργικός. *Heelkonstig, heelkundig, van de heelkonst, of van een wondheeler.*

CHIRŬRGUS, ĭ. m. Cels. præf. 7. Χειρουργός. *Wondheeler, heelmeester, wondmeester.*

CHLA.CHLO.CHOD.

CHLĂMYDĀTUS, ă, ŭm. Cic. R. P. 10. *Met een legerrok, of krygsrok gekleedt.*

CHLĂMYS, ydis. f. Cic. R. P. 10. *Een krygsrok, of krygsmantel, een rok die d'Ouden in den oorlog gebruikten.*

CHLŌRĬŌN, ōnis. m. Plin. H. 10. 29. Χλωρίων. *Een weedewaalvogel.*

CHŌDĀX, ăcis. m. Vitruv. 10. 6. Zie Cnodax.

CHOL.CHOM.CHON.CHOR.

CHŎLĔRĂ, æ. f. Cels. 4. 11. Χολέρα. *Geele gal, galbraking, verbrande gylzwerving, 't bort, de boorts*, zekere quaal.

CHŎLĔRICUS, ă, ŭm. Plin. H. 24. 13. Χολερικός. *Geelgallig, die zeer met de gal, of met overloop van gal is gequelt.*

CHŌMĂ, ătis. n. Ulp. Dig. 47. 11. 10. Χῶμα. *Een dyk, dam, kaade*, om d'overloop der wateren te stuiten.

(CHŎNDRILLĂ, æ. f. en CHŎNDRILLŎN, i. n. Plin. H. 22. 22. Zie Condrilla.

CHŎRÆUS, i. m. Cic. Or. 57. *Een voet in de dichtkonst van twee lettergreepen, waar van d'eerste lang, en de tweede kort is.)*

CHŎRĀGIŬM, ii. n. Vitruv. 5. 9. Χορήγιον. *De geriefkamer van het tooneel. De kamer, of plaats daar de kleederen en verderen toestel der tooneelspeelderen, en van 't tooneel bewaart wierden.*

* Choragium. Val. Max. 2. 4. 6. Plin. H. 36. 15. *De kleederen, toestel, of toerusting der tooneelspeelderen het tooneelcieraad, de toestel van het tooneel.*

Comico choragio tragœdiam agere. Plaut. Capt. prol. 61. *Een treurspel met den toestel van een blyspel vertoonen.*

(Choragium. *Allerlei toestel, toerusting, of toereding.*

Choragium funebre. Apul. M. 2. 123. *De toestel der begraveniſſe.)*

Choragium falsæ gloriæ. Cic. Her. 4. 50. *De vertooning van een valsche roem, of glory; de toerusting van een ydele, of valsche roempraal*, om zoo te spreeken.

Choragium. Vitruv. 10. 13. *Een yzere veer in d'orgels, die de treeden van 't klawier weêr doet opgaan.*

CHŎRĀGUS, i. Plaut. P. 1. 3. 78. Χορηγός. *Het hoofd van een gezelschap tooneelspeelderen, de Meester van het tooneel; een bezorger van de tooneelcieraden en speelkleederen.*

CHŎRAULES, æ. m. Mart. 5. 58. 9. Suet. N. 54. 1. Χοραύλης. *Een fluitspeelder, een speelder op de zakpyp, of ruispyp, enz.* Zie onze aanteekening over Suetonius.

CHORDĂ, æ. f. Cic. de Or. 3. 57. Χορδή. *Snaar van een speeltuig.*

Experiri chordas. Stat. A. 1. 187. Tentare. Ovid. M. 10. 145. Prætentare. Ovid. M. 5. 339. *De snaaren van een speeltuig, of een speeltuig stellen, de snaaren toetzen of ze welluidig zyn.*

* Eadem chorda semper oberrare. Hor. A. P. 356. *Altyd de zelve snaar slaan, of 't zelve liedje zingen;* dat is, *altoos het zelve herhaalen, of de zelve misslag begaan.*

Chorda. *Een meetsnoer, richtsnoer, meetlyn, of snoerpas.*

Chorda vites disponere. Colum. 5. 9. *Wynstokken naar 't meetsnoer planten, of zetten.*

(CHŎRDĀPSUS, i. m. Cels. 4. 13. Χορδαψός. *Pyn in de darmen.* Dit is zuiver Grieksch.)

CHŎRDUS, ă, ŭm. Varr. R. R. 2. 1. *Spadeling, dat laat, of na den tyd koomt, of geworpen word,* van een Lam spreekende.

Chordum fœnum. Colum. 7. 3. *Nagras, hooi dat in den herfst gewonnen word.*

CHŎREĂ, æ. f. Virg. Æ. 9. 615: 6. 644. Χορεία. *Een dans, een rei, het dansen.* Men spreekt dit woord in ondicht lang uit.

CHŎRĬŬM, ii. n. *Een laag, of ryg steenen.* Zommige leezen, Corium. Alterius laterum chorius parietes alligantur. Vitruv. 2. 8. *Een laag steenen in 't verbant met een andere gemetzelt, maakt de muuren vast, of hecht.*

CHŎRŎBĀTES, æ. m. Vitruv. 8. 6. Χοροβάτης. *Een meetstok, of maatstok om de hoogte van een plaats te neemen.* Zeker wiskundig werktuig.

CHŎRŎCITHĂRISTES, æ. m. Suet. D. 4. 10. *Een Guitarspeelder, Luitspeelder, Harpslager, of Speelman op eenig ander snaartuig.*

CHŎRŎGRĂPHIĂ, æ. f. Vitruv. 8. 2. Χωρογραφία. *Landbeschryving, landschapsbeschryving, plaatsbeschryving.*

CHŎRS, ŏrtis. f. Varr. R. R. 1. 13. *Voorplaats, voorhof, voorplein, voorborg,* een plaats voor een huis daar 't gevogelte gehouden word.

CHŎRTĀLIS, is, m. & f. lĕ, is, n. Colum. præf. 1: 8. 1. *Van 't voorhof, of van de voorplaats, dat op 't voorhof geteelt, of opgevoedt is,* van 't gevogelte spreekende.

CHŎRUS, i. m. Virg. E. 6. 66. Hor. O. 4. 7. 6. Χορός. *Een dans, een baal, een rei; een hoop, of gezelschap van danssers en zangers.*

* Chorus. *Een vergadering, verzameling, byeenkomst, of meenigte van menschen, een schaare volks.*

Chorus juventutis. Cic. Mur. 24. *Een gezelschap van jong volk, of van jonge luiden.* Canentium. Cic. by Colum. 12. 2. *Een gezelschap, of vergadering van zangers.*

E Philosophorum choro aliquem tollere. Cic. Fin. 1. 8. *Iemant uit het getal, of den rei der Wysgeeren doen, of schrappen.*

CHRI.CHRO.

CHRĪA, æ. f. Quintil. I. O. 1. 9. Χρεία. *Een oeffening der redenrykkonst.* Die is een zinspreuk met den naam van den Schrijver, die men den leerlingen geeft uit te breiden tot hunne oefening.

CHRĪSTIĀNĪ, ōrŭm. m. plur. Suet. N 16. 3. Plin. E. 10. 97. 23. 5. 6. *De Christenen.*

CHRŌMĂ, ătis. n. Χρῶμα. *De Chromatische zang, een welluidende, of overeenstemmende zang.*

Chroma subtili solertia, & crebritate modulorum suavem habet delectationem. Vitruv. 5. 4. *De Chromatische zang geeft door haare veelvuldige en verscheide loopjes, een zeer zoete en aangenaame welluiding.*

CHRŎNICĂ, ōrŭm. n. plur. Plin. H. 35. 9. Χρονικά. *Tydschriften, tydboeken, jaarboeken, gedenkschriften, gedenkboeken, historien des tyds, kronÿ-*

kronijken.

CHRONICŬS, ă, ŭm. Χρονικὸς. *Van de tydboeken, jaarboeken, gedenkschriften*, of *dat 'er toe behoort.*

Chronici libri. Gell. 17. 21. Zie Chronica.

CHRY.

CHRYSĂLIS, idis. f. Plin. H. 11. 32. *en* 35. Χρυσαλὶς. *Een goudworm. Zekere goudgeele worm*, of *rupze.*

CHRYSĂNTHĔMŬM, i. n. Plin. H. 26. 8. Χρυσάνθεμον. *Vokelaar, geele ganzebloem, hondsroos*; of wel *kamille met geele bloemen, hanevoet*, of *boterbloem*; want de Schrijvers zijn hier niet eens in.

CHRYSĒ, es. f. Plin. H. 6. 21. *Japan*, een eiland naar de kant van Indien. Het word ook voor *de Chineesche en Japansche zee* genomen.

CHRYSENDĔTĂ, ōrum. n. plur. Mart. 11. 30. 7. Χρυσένδετα. *Groote goude*, of *vergulde schotels*, of *bekkens met gesteenten ingeleit.*

CHRYSITĒS, idis. f. Plin. H. 33. 6. Χρυσίτις. *Goudschuim.*

CHRYSŎBĔRYLLUS, i. m. Plin. H. 37. 5. Χρυσοβήρυλλος. *Een goudglanssige Berilsteen.*

CHRYSOCOLLĂ, æ. f. Plin. H. 33. 5. Χρυσοκόλλα. *Goudlym, goud soudeersel.* Dit is een bergstof die in de zilver-koper- of lootmijnen gevonden word.

Chrysocolla Vitruv. 7. 5 *Berggroen, Borax.* Zekere verwe. Zij is 'er van vierderlei slag, wit, geel, groen en zwartachtig.

Chrysocolla. Plin. H. 37. 10. *Zeker kostelyk gesteente.* Zie Amphitane.

CHRYSOCOMĒ, es. f. Plin. H. 21. 8. Χρυσοκόμη. *Rynbloem*, of *mottenkruid.* Zeker kruid met goudgeelo trosjes.

CHRYSŎLĂMPĬS, idis. f. Plin. H. 37. 10. Χρυσολαμπὶς. *Zeker edel gesteente, dat by daag bleek, en 's nachts vurig rood is.*

CHRYSOLITHUS, i. f. Plin. H. 37. 9. Χρυσόλιθος. *Chrysolysteen, zekere goudglanssige Jaspissteen.* Prop. 2. 13. 44. maakt dit woord masc. gen.

CHRYSŎMĔLŬM, i. n. Colum. 5. 10. Χρυσόμηλον. *Een quee, een quee-appel*, of *queeteer*, zekere vrucht.

(CHRYSŎPRĂSŬS, i. m. Plin. 37. 8. *Een edel gesteente van kleur als look.* Πράσος is look in onze taal.)

CHUT. CIBA.

CHUTRĂ, æ. f. *of* Chytră, æ. f. Cat. R. R. 158. *Een kopere pot*, of *ketel, een metaale pot.*

CIBĀLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. *Eetbaar, dat tot het voedzel*, of *de spys behoort; dat goed om te eeten is.*

Res quam cibali causa cupimus. Varr. R. R. 2. 11. *Iets dat wy heel goed vinden om te eeten; een spys die wy geerne eeten.* (De verbeterde drukken hebben cibi causa.)

CIBARIĂ, ōrum. n. plur. *Leeftocht, spyze, voedzel, mondkost, onderhoud, eetwaare, eeten, kost*, of *voeder* voor allerlei dieren.

Alicui cibaria publice præbere. Cic. S. R. 20. *of* dare. Cic. Att. 6. 3. *Iemant op 's lands kosten onderhouden*, of *op kosten van 't gemeen voeden.*

Cibaria duplicia. Varr. L. L. 4. 16. *Een dubbel deel*, of *dubbele bezolding.* Menstrua. Cic. V. 3. 30. *Mondkost*, of *spys voor een maand.*

CIBĀRIŬM, ii. n. Sen. B. 3. 21. *Voedzel, spyze, leeftocht, onderhond van 't ligchaam.*

Cibarium. Plin. H. 18. 9. *Kornel, fijne zemelen.*

CIBĀRIUS, ă, ŭm. Plaut. Capt. 4. 3. 1. *Voedend, voedzaam; dat tot den leeftocht, de spys*, of *'t voedzel behoort.*

Cibarium oleum. Colum. 12. 50. *Slechte olie.* Vinum. Varr. *by* Non. 2. 188. *Slechte wyn*, of *wyn die men in 't huishouden drinkt.* Cibarius panis. Cic. T. Q. 5. 34. *Grof, zwart*, of *bruin brood, roggenbrood.*

Cibarius. *Slecht, gering, verachtelyk.* Cibarius homo. Varr. *by* Non. 2. 188. *Een slecht*, of *gering mensch.*

CIBĀTUS, ûs. m. Plaut. M. G. 2. 2. 69. *Leeftocht, mondkost.* Zie Cibaria.

Triticum cibatui turturibus objicere. Varr. R. R. 3. 8. *De tortelduiven tarwe geeven*, of *met tarwe voeden.*

CIBI.

CIBĬCĪDĂ, æ. m. Lucil. *by* Non. 2. 48. *Een vraat, een slokop, een lustigen eeter, een grooten eeter.* Dit is een boertachtig woord.

CIBILLĂ, æ. f. Varr. L. L. 4. 25. *Een eetenstafel*, of *spystafel, een tafel waar aan men eet.*

CIBO.

CĬBO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. act. *Voeden, spijzigen, te eeten geeven, onderhouden, de kost geeven.*

Manu sua draconem cibare. Suet. T. 72. 4. *Een draak uit zyn hand laaten eeten.*

Hæc animalia intra septa villæ cibantur. Colum. 8. 10. *Deeze dieren worden binnen de heiningen der hofsteede gevoedt*, of *gespyst.*

CIBŌRIŬM, ii. n. Hor. O. 2. 7. 22. Κιβώριον. *Een groote beker, kelk*, of *kop, een drinkpot.* Ook *een spyskasje*, of *ouweikas.* In de R. Kerk, *het Sakramentskasje.*

CIBU.

CIBUS, i. m. *Spys, voedzel, onderhoud, kost, mondkost.*

Cibus gravis. Cic. N. D. 2. 9. *Harde kost, spys die zwaar te verteeren is.* Facilis. Sen. H. 2. 517. Cels. 3. 27. *Slappe*, of *luchtige kost, spys die ligt te verteeren valt.* Acutus Plin. E. 7. 3. 5. *Een graage kost. Een spys die iemant graag maakt, die honger verwekt.*

Homo multi cibi. Cic. F. 9. 26. *Een hongerig mensch, een grooten eeter, een vraat.*

Poma primo cibo assumere. Cels. 1. 2. *Vruchten in 't eerste gerecht eeten.*

Cibo meo tibi servio. Plaut. R. 1. 5. 25. *Ik diene u op mijn kosten.*

Humanitatis cibus. Cic. Fin. 5. 19. *'t Voedzel der menschelyke t'zamenleving; 't onderhoud der borgerlyke gemeenschap.*

CICA.

CĬCĀDA, æ. f. Virg. E. 2. 13. *Een Krekel.* Zeker velddiertje.

‡ CICATRICO, as, avi, ātŭm, ārĕ. Festus. *Een wonde met een lidteken toeheelen*, of *laaten toeloopen.*

CICATRĪCŌSŬS, ă, ŭm. Plaut. Am. 1. 1. 290. Quintil. I. O. 4. 1. *Vol lidtekens*, of *wondtekens; vol sneeden*, of *schrammen; gesneden, geschramt.*

CICATRĪCŬLĂ, æ. f. Cels. 2. 10. *Een lidtekentje, schrammetje*, of *sneedje.*

CICATRĪX, icis. f. Ter. E. 3. 2. 29. Cic. de Or. 2. 28. *Een lidteken, wondteken, schram*, of *snee.*

* Refricare cicatricem obductam Reipublicæ. Cic. Rull. 3. 2. *Een toegeheelde wonde van den Staat weder opkrabben.*

CICC.

CĬCCŬM, i. n. Festus. *Een velletje*, of *vlietje, dat van binnen de scheiding in een Granaatappel maakt.*

(Ciccum non interduim. Plaut. R. 2. 7. 22. *Ik geef daar niet een zier om.*)

CICE.

CĬCĔR, ĕris n. Hor. S. 2. 6. 84. Plin. H. 18. 12. *Ciceers, tamme ciceers*, een hauw- of peulvrucht.

CICĔRĂ, æ. f. Colum. 2. 7. *Kleine platte erweten*, een peulvrucht.

CICERCULĂ, æ. f. Colum. 2. 10. *Wilde ciceers, platte erweten*, zeker klein peulgewas.

CICERCULŬM, i. n. Plin. H. 35. 6. *Zekere roode Afrikaansche aarde*, die men gebruikt om te schilderen.

CICH.

CICH.CICI.

CICHŎRĒŬM, ei. n. Hor. O. 1. 31. 16. Κιχόρειον. of

CICHŎRIŬM, ii. n. Plin. H. 19. 8. Κιχώριον. *Chikorei*, of *koreide*, *Endivie*. Zeker gewas.

CICI. n. indeclin. Plin. H. 15. 7. Κίκι. *Wonderboom*, *molickruid*, *kruisboom*, zeker heestergewas.

CICINDĔLĂ, æ. f. Plin. H. 18. 26. *Een blinkende*, of *glinsterende worm.*

CICINUS, ă, ŭm. *Dat van een wonderboom is.*

Cicinum oleum. Plin. H. 23. 4. *Oly van wonderboom.*

CICO.CICU.

CICŌNĬĂ, æ. f. Ovid. M. 6. 97. *Een Oyevaar*, zekere vogel.

† Ciconia. *Bespotting*, *beschimping*, *begnigching*, *uitjouwing van iemant*, 't zij hem van achteren met vingeren nawijzende, *of* over een hals kijkende als d'oyevaars doen.

† Janum a tergo nulla ciconia pinsit. Pers. 1. 58. *Niemant spot ooit met Janus van achteren*, of *Janus word nooit van achteren begnigt*, vermids d'Ouden deezen God twee aangetichten toeschreven.

(Ciconia. Colum. 3. 13. *Een meetstok, om de voeten af te meeten.*)

CICUM. Zie Ciccum.

CICUMĂ, æ. f. Festus. *Een uil*, *een nachtuil*, of *nachtrave*. Vossius Lex. Etym. leest Ciccaba, volgens 't Griekſch Κικκάβη.

CICUR, ŭris omn. gen. Cic. T. Q. 5. 13. *Tam*, *mak*, *getemt*, *dat niet wild is.*

Cicur ingenium. Varr. L. L. 6. 5. *Een zachten*, of *gedween aart*, *een meêgaande*, of *leerzaam gemoed*, *een gezeggelyken inborst.*

CICURO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Varr. L. L. 6. 5. *Temmen*, *tam*, of *mak maaken.*

CICŪTĂ, æ. m. Plin. H. 25. 13. *Scheerling*, *scheerlingkruid*, *dulle kervel*, *dulle pieterselie*, *winterling*, *pypkruid.*

Cicuta. Virg. E. 2. 37. *Herderspyp*, *harderfluit*, vermids ze voortijds van een scheerlingsstronk gemaakt wierden.

Cicuta. Hor. Ep. 3. 3. Juv. 13. 186. *Scheerlings-* of *dulle kervelsdrank*, een vergift.

(CICŪTĬCĔN, ĭnĭs, m. Sidon. C. 1. 15. *Een fluitspeelder*, *een die op een herdersfluit speelt.*)

CIDA.CIEO.

CĬDĂRIS, is. f. Κίδαρις. *Tulband*, *Keizerlyk hoofdtooisel*, of *Keizerlyke muts van de Persische Koningen.* Curt. 3. 3. 19. Zie onze aantekeninge. §. 78.

CIEO, cies, ciévi, ciĕtŭm, cĭērĕ, acc. *Bewegen*, *verwekken*, *ontsteeken*, *aanzetten*, *aanprikkelen*, *aandringen*, *aanporren*, *aanmoedigen*, *aanhitzen*, *aanstooken*, van zaaken en persoonen spreekende.

Alicui tetros cruciatus ciere. Cic. Fin. 2. 29. *Iemant schrikkelyke pynen*, of *smerten veroorzaaken*, *verwekken*, of *aandoen.*

Ciere rixam. Paterc. 1. 2. 2. *Een twist stooken*, of *krakeel verwekken.*

Lacrymas. Virg. Æ. 6. 468. fletus. Virg. Æ. 3. 344. *Traanen doen vlieten*, *aan schreijen*, of *weenen helpen*. Cœlum tonitru. Virg Æ. 4. 122. *Den donder in de lucht verwekken*, *in de lucht donderen.*

Ciere pugnam. Liv. 1. 12: 2. 47. of prælium. Liv. 2. 19. *Een gevecht aanvangen*, *den slag*, of *den stryd beginnen.* Stragem. Virg. Æ. 6. 829. *Een groote slagting doen*, of *aanrechten*, *een groot bloedbad maaken.*

Ciere nomen alicujus. Tac. An. 1. 21. 3. Ovid. F. 4. 484. *Iemant by zyn naam roepen.*

Ciere patrem. Liv. 10. 8. *Zich een wettig* Patricius, of *welgeboren man noemen*, *bewyzen dat men uit een der honderd Raadsheeren*, *by Romulus aangestelt*, *gesproten is.*

(Ciere triumphum nomine. Liv. 45. 38. *Den Oversten in de zegepraal toeroepen* io triumphe!)

Ciere aliquem. Plaut. B. 3. 3. 11. *Iemant tergen*, *quaad*, of *moeijelyk maaken. Iemant quellen*, of *ontrusten.*

Ciere alvum. Colum. 6. 5. *Losslyvig maaken*, *aan 't buikloozen helpen.* Urinam. Plin. H. 26. 8. *Doen wateren*, *aan 't pissen helpen.*

† Belli simulacra ciere. Virg. Æ. 5. 674. *Een spiegelgevecht vertoonen*, of *houden.*

CILI.

CILĬCĒS, ŭm. m. plur. Stat. S. 3. 3. 34. *De Ciliciërs*, *volkeren van Cilicien*, of *van Karmanien.*

CILĬCĬĂ, æ. f. Plin. H. 5. 27. *Cilicien*, een landschap van klein Aziën, hedensdaags, *Karmanien.*

(CILICIĔNSIS, is, m. *en* f. lĕ, is, n. *Die van*, of *uit Cilicien is.* Prætor Ciliciensis. Cic. Fr. 1. 2. *De Stadhouder van Cilicien.*

CILICINUS, ă, ŭm. *Dat van haair is gemaakt.*

Cilicina tentoria. Solin. c. 33. *Tenten van haair geweeven.*)

CILICIŬM, ii. Varr. R. R. 2. 11. *Een haaire kleed*, *een grove stoffe van beestenhaair geweeven.* Men verstaat'er Textum, *onder.*

CILICIŬS, ă, ŭm. Ulp. Dig. 33. 7. 12. §. 17. *Van haair gemaakt*, of *geweeven.* Dus genaamt, om dat, gelijk Varro R. R. 2. 11. zegt, deeze slag van stoffen, of kleederen uit Cilicien quamen.

CILISSĂ spica. Prop. 4. 6. 74. *Nardus.* Zekere welriekende zalve. Of, gelijk andere willen, *uit Cilicien en bygelegene Syrien komende.*)

CILIUM, ii, n. Plin. H. 11. 37. *Oogschel*, *ooglid*, *winkbrauw*, *'t velletje onder en boven 't oog. 't Haair aan d'oogen.*

(CILIX, icis. omn. gen. *Ciciliaansch*, *van Cicilien*, *die*, of *dat uit Cicilien is.* Cilix pirata. Lucan. 2. 221. *Een Ciciliaansch zeerover.* Cilix crocus. Lucret. 2. 416. *Ciciliaansche saffraan.*)

CILL.CILO.CIMB.

(CILLUS, i, m. *Een ezel.*

Et cilli summas advocet auriculas. Petron. Frag. p. 211. *Hy aanbid de tip van een ezelsoor*, *hy aanbid een ezel.*

CILO, ōnis. m. Festus. *Iemant die een spits voorhoofd heeft.*)

CIMBRI, ōrŭm, m. plur. Tac. G. 37. 1. *De Cimbren*, volkeren van Duitschland, die eertijds de landstreek bewoonden die nu *Jutland* hiet.

(CIMBRICUS, ă, ŭm. Cimbricæ res. Cic. Arc. 9. *Zaaken die Jutland betreffen.*)

CIMM.CIME.CIN.

CĪMEX, icis. m. Mart. 11. 57. 5. Plin. H. 29. 4. *Een weegluis*, *wandluis*, of *platluis.*

CIMMERII, ōrŭm. m. plur. Cic. A. Q. 4. 19. Festus. *De Cimmeren*, of *Cimmeriers*, volkeren van Italiën die tusschen Bajen en Kumes, en in spelonken woonden, en nooit de zon zagen, waar van daan het koomt dat men *heele dikke*, of *naare duisternissen* Cimmeriæ tenebræ, noemde. Lactant. 5. 3.

Cimmerii. Plin. H. 6. 10. *De Cimmeren*, of *Cimmeriers.* Een volk van Scythien, hedensdaags *de kleine Tartars* genaamt.

CIMMĔRIŬS, ă, ŭm. Mare Cimmerium. Gell. 17. 8. *De Bosporus*, *de straat*, of *engte van Kaffa*, in de zwarte Zee. Dus genaamt om dat de kusten van de Cimmeren bewoont wierden.

CINÆDICUS, ă, ŭm. Cinædica cantatio. Plaut. St. 5. 5. 19. *Een vuil*, of *oneerlyk liedje*; *een ontuchtig*, of *onkuisch lied*, of *gezang. Een hoereliedje*, of *hoeredeuntje.*

CINÆDUS, i. m. Plaut. Au. 3. 3. 8. M. G. 3. 1. 74. *Een jongen heel zwak*, of *rad van leden*, *die wonder wel danste.*

(Cinædus. Catull. 16. 2. *Een schandjongen.* Clem. Alexandrinus, van ons bij gebragt over Suet. A. 68. 5. §. 9. beschrijft hem zeer net. Catullus maakt 'er een comparativus van, als of het een ad-

adjectivum was 10. 24. Ut decuit cinædiorem. *Als het een die in vuile geilheit uitsteekt betaamt heeft.*

CINÆDUS, ă, ŭm. *Dat van een schandjongen is, dat een schandjongen betaamt.*

Quartus cinæda fronte. Mart. 6. 39. 12. *De vierde met een schaamteloos aangezicht.*)

CINA.

CĬNĀRĂ, æ. f. Colum. 10. 235. Κινάρα. *Een Artichok*, zeker gewas.

CINC.

CĪNCĬNNĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Sext. 11. *Gekrult, gekruist, gekronkelt, die gekrult haair heeft.*

Cincinnatæ stellæ. Cic. N. D. 2. 5. *Staertsterren, haairige sterren*, of *Komeeten.*

CĬNCĬNNŬS, i. m. Cic. Pis. 11. *Een lok gekrult haair, een gekrulde haairlok*, of *een bosje gekrult haair*, als nu veel onder, en achter aan de pruiken hangt.

Oratorum cincinni. Cic. de Or. 3. 25. *Aardigheden, cieraaden*, of *fraajigheden der redenaaren*, om hunne redenvoeringen op te schikken. Men kon ze ook noemen, *de krullen*, of *loopjes der redenvoerderen.*

CĬNCTĬCULUS, i. m. Plaut. B. 3. 3. 28. *Een kort kinderrokje*, of *broekje, dat hen van de middel tot aan de knien koomt.*

CĬNCTŪRĂ, æ. f. *Een gordel*, of *gordelriem; omgording*, of *gording* van zich zelven.

Cingi cinctura laxiori. Suet. J. 45. 5. *Een zeer ruimen*, of *lossen gordel draagen, zich heel slap gorden.*

CĬNCTŬS, ă, um. *Gegordt, ergens van omgordt*, of *omringt, die een gordel aan heeft.*

Cinctus gladio Hispaniensi. Liv. 38. 21. *Op zyn Spaansch den degen aangegordt, die een Spaansche degen*, of *op zyn Spaansch den degen draagt.*

* Cinctus corona hostium. Liv. 7. 27. *Van een hoop vyanden omringt, door een vyandlyke bende bezet*, of *omcingelt.*

Cincta mari regio. Cic. Fl. 12. *Een land dat rondomin de zee legt, een gewest rondom van de zee bespoelt.*

Vestes ad pectora cinctæ. Ovid. M. 6. 59. *Opgegorde rokken*, of *kleederen tot den middel toe.*

Alte cinctus. Sen. E. 92. *Een groothertig*, of *kloekmoedig man.*

Alte cinctus puer. Hor. S. 2. 8. 10. *Een fiere, finke, wakker*, of *kloek lyfknecht.*

CĬNCTŬS, ûs. m. Varr. L. L. 4. 23. *Een gordelrok, een Romeinsch kleed, dat ze onder de borst opgorden, en hen tot op de knien hing.*

Cinctus. Plin. H. 24. 9. *Een gordel*, of *gordelriem.*

CĬNCTŪTUS, i. m. Hor. A. P. 50. *Die een gordelkleed draagt*, by de Romeinen, Cinctus, genaamt. Oneigentlijk is 't, *Een dapper, kloekmoedig*, of *onverzaagt man.*

CINE.

(CĬNĔFĂCIO, is, ĕrĕ. Lucret. 3. 919. *Tot assche verbranden.*)

CĬNĔRĀCEUS, ă, um. Plin. H. 33. 6. *Asachtig, asverwig, asgrauw.*

CĬNĔRĀRĬŬS, ii. m. Catull. 61. 138. *Een haairkrulder in de badstooven; een die 't haair in de badstooven krult, poeijert, enz.*

(CĬNĔRĔSCO, is, ĕrĕ. Tertull. Apolog. 40. *Tot as*, of *assche worden.*)

CĬNĔRĔŬS, ă, um. Colum. 2. 2. *Asachtig, asfig, asverwig*, of *asgrauw, grys.*

CĬNĔRĬTĬŬS, ă, ŭm. Terra cineritia. Varr. R. R. 1. 9. *Een asachtige grond*, of *aarde.*

CING.

CĬNGO, is, cinxi, cinctŭm, cingĕrĕ. *Gorden, omgorden, omringen, omvangen.*

Urbem mœnibus cingere. Cic. N. D. 3. 40. *Een stad bemuuren*, of *bewallen; een stad met muuren*, of *wallen omringen.*

Fluvius urbem cingit. Cæs. B. G. 1. 38. 4. *De stroom loopt*, of *bespoelt rondom de stad.*

Cingere urbem copiis. Liv. 34. 38. *Een stad berennen, blokkeeren*, of *besluiten.* Obsidione urbem. Virg. Æ. 3. 52. *Een stad belegeren.*

Cingere ferrum. Virg. Æ. 2. 511. Latus ferro. Stat. Th. 4. 41. Se gladio. Liv. 7. 10. *Den degen aangorden, zyn degen aandoen, op zy hangen*, of *steeken.*

* Cingere aliquem. Tac. An. 1. 77. 4. Alicui latus. Ovid. P. 4. 9. 17. *Iemant eershalve geleiden*, of *verzellen, iemant gezelschap houden, iemant bybly ven*, of *volgen, in iemants gevolg zyn.*

† Cingere lacum. Val. Flac. 6. 68. *Rondom een meir woonen.*

CĬNGŬLĂ, æ. f. Ovid. Rem. Am. 236. *Een cingel, buikriem*, of *gordriem van een paerd.*

CĬNGŬLŬM, i. n. Varr. L. L. 4. 23. of

CĬNGŬLŬS, i. m. Cic. Som. Sc. 6. *Een gordel, slinger*, of *veldteiken.*

Cinguli. Cic. Som. Sc. 6. *Luchtstreeken, gordelwaereldstreeken*, of *hemelgordels.*

‡ Cingulus. Festus. *Een zeer rank, spigtig*, of *dun mensch; een mensch die heel dun van middel is.*

CINI.

CĬNĬFLO, ōnis. m. Hor. S. 1. 2. 98. *Een haairkrulder in de badstooven*, voornamentlijk, *met een yzertje.*

CĬNIS, ĕris. m. f. *Asch, assche*, of *as.*

* Dolorem inurere cineri alicujus. Cic. V. 1. 44. *Iemants assche onteeren; iemant na zyn dood smaaden, lasteren*, of *schenden.*

Post cineres decus habere. Mart. 1. 1. 6. *Na zyn dood geeert*, of *in eeren gehouden worden.*

† Haud cinerem quæritant isti sermones. Plaut. M. G. 4. 2. 10. *Die redenen moeten nooit vergaan, moeten nimmer vergeeten worden*, of *moeten eeuwiglyk in gedachtenisse blyven.*

† Troja virorum omnium & virtutum cinis. Catull. 68. 90. *Troje was 't graf van alle helden en deugden*; dat is, *na de verwoesting van Troje zag men geen groote mannen meer.*

(CĬNĬSCULUS, i. m. Prud. Καθ. 10. 143. *Weinig assche.*)

CINN.

CĬNNĂBĂRĬS, is. f. en Cinnăbări. n. indeclin. Plin. H. 33. 7. Κιννάβαρις. *Vermilioen, bergrood, draakenbloed.* Een gom die uit een boom in Afrika en Amerika vloeit.

CĬNNĂMŌMŬM, i. n. en Cinnămŭm, i. n. Plin. H. 12. 19. Κιννάμωμον. *Kaneel*, of *kaneelboom*, Een welriekend heestergewas.

‡ CĬNNŬS, i. m. Non. 1. 295. *Een t'zamenmengzel, verzameling*, of *een staat, lyst*, of *oprekening van veele dingen.*

Cinnus. Plaut. Truc. 2. 2. 32. *Een haairlok*, of *haairkrul, een bos haair.*

CIO.

CĬO, is, ītŭm, īrĕ. Colum. 6. 5. Zie Cieo.

CIPP.

CĬPPŬS, i. m. Hor. S. 1. 8. 12. Pers. 1. 37. *Een grafzuil, verheven grafsteen, grafzerk*, of *grafnaald*, ter gedachtenis van iemant opgerecht. Of, gelijk zommige willen, *Een aardhoop*, of *steenhoop*, om tot een gedenkteken van iemant te strekken.

* Cippus. Cæs. B. G. 7. 73. 5. *Scherpe stormpaal*, of *staak* die in d'aarde staat.

CIRC.

CĬRCĂ. præp. acc. *Rondom, om heen, omtrent*, of *ontrent, nevens om en by, dichteby.* Deeze præpositie word van den tijd en de plaats gezegt.

Circa forum. Quintil. I. O. 6. 14. *Rondom de markt; by*, of *omtrent de markt.*

Circa Regem erat turba Macedonum. Curt. 3. 1. 17. *De bende der*

Macedoniërs, die naast den Koning stont. (Wy hebben over die plaats gezegt, dat niet alleen de Latijnen maar ook de Grieken zoo gesproken hebben.)

Urbes circa Capuam. Cic. Rull. 1. 7. *De steden rondom, by, of omtrent Kapua gelegen.*

Circa horam tertiam. Cels. 4. 25. *Omtrent drie uuren, te drie uuren, by drie uuren, niet ver, of op 't slag van drie uuren.*

Circa Demetrium Phalereum. Quintil. I. O. 2. 4. *Ten tyde, omtrent het leven, of by 't leven van Demetrius Phalereus.*

* Perspectus tibi est animus meus circa curam valetudinis tuæ. Cic. F. 9. 15. *Gy weet, of zyt bewust wat zorge ik omtrent, of voor uwe gezondheit draag.*

Varia est circa hæc opinio. Plin. H. 8. 16. *Daar zyn verscheide gevoelens omtrent, of over deeze dingen; men is 't niet eens over deeze zaaken.*

Literas circa Præfectos provinciarum dimittere. Liv. 42. 51. *Alom brieven aan den Stadhouderen der landschappen, of Landvoogden der wingewesten afzenden.*

Animus tuus est circa campos. Hor. O.2.5.5. *Uw geest is op 't land, of uwe gedachten zyn op 't land. Gy bemint het landleven; gy hebt vermaak op 't land te woonen.*

(Circa alleen, zonder casus, *rondom heene, daar omtrent.*

Nam circa omnia defecerant, unde commeatus subvehi poterant. Liv. 9. 23. *Alles ontbrak daar rondom heen, van waar de toevoer had konnen koomen, of de leeftocht had konnen gebragt worden.*

Quum paucis diebus hostes exhausto circa omni agro ad ultimum inopiæ venturos sciret. Liv. 31. 38. *Naardien hy wist dat de vyanden in weinig dagen tot het uiterste gebrek zouden koomen, 't geheele platte land rondom heen kaal gemaakt zynde.*)

CIRCÆUM, ii. n. Plin. H. 25. 13. *Mandragora*, zeker kruid.

CIRCÆUS-MONS. m. Strab. 5. p. 160. *Circe', Circelsberg*, een berg in Italiën.

CIRCANEA, æ. f. Festus. *Een vogel die zich in 't opvliegen rondom draait*, gelijk de wouw en andere roofvogels.

CIRCENSIS, is. m. & f. se, is. n. *Van 't renperk, van de renbaan, des renperks, of der renbaan; dat het renperk betreft, of tot de renbaan behoort.*

Circenses ludi. Virg. Æ. 8. 636. Liv. 44. 9. *Spelen van 't renperk, spelen die in 't renperk vertoont wierden.*

CIRCINATIO, ōnis. f. Vitruv. 3. 3. *Het rond, de kring, d'ombrents, d'omkring, of d'omtrek van een passer; d'omloop, d'omdraaying van een rad, passer, enz.*

Circinationem peragere, currere, facere. Vitruv. 9. 4. *Zynen loop volbrengen, voleindigen, of afdoen*, van een gesternte spreekende.

CIRCINATUS, a, um. Plin. H. 11. 24. *Afgerondt, rond gemaakt, in 't rond, of kringswyze gemaakt.*

CIRCINO, as, avi, atum, are. Plin. H. 16. 38. *Een rond maaken, een kring trekken.*

Circinare in orbem ramos. Plin. H. 17. 12. *Zyn takken in 't rond uitspreiden.*

† Circinare auras. Ovid. M. 2. 723. *Rondom vliegen, in 't vliegen zich omdraayen*, als sommige vogels doen.

CIRCINUS, i. m. Plin. H. 2. 15. Vitruv. 3. 1. *Een passer.*

Circino circumductus. Cæs. B. G. 1. 38. 4. *Met de passer afgemeeten, of afgetrokken, dat een regelmaatige kring maakt.*

CIRCITER. præp. acc. *Omtrent, of omtrent, naby, dicht by, om en by, niet verre van.*

Circiter Calendas. Cic. Att. 2. 4. *Omtrent den eersten dag van de maand.* Meridiem. Cæs. B. G. 1. 50. 2. *Omtrent den middag, of op den middag.* Horam octavam. Hor. E. 1. 7. 47. *Omtrent, of by acht uuren.*

Dies circiter decem iter fecerunt. Cæs. B. G. 1. 15. 5. *Zy hebben omtrent tien dagen getrokken, of gereist.*

Circiter. Adv. Cic. Att. 2. 17. *Omtrent, ten naasten by, byna, bykans, omtrent.*

CIRCITOR, ōris. m. Ulp. Dig. 14. 3. 5. §. 4. *Een marktkramer, marsman, een kramer die rondom trekt, of een Quakzalver*, die op alle markten trekt.

* Circitor. Veg. 3. 8. *Een Bevelhebber, of soldaat die de ronde doet, die de schildwachten en posten bezigtigt*, of alles wel staat.

CIRCIUS, ii. m. Gell. 2. 22. Vitruv. 1. 6. *De West-noord-westewind; de wind die uit den Noordwesten koomt.*

CIRCUITIO, ōnis. f. *Omtrek, omgang, ombring.* Het betekent ook, *Een omweg, een weg die omloopt, of afgelegen is.*

Sol cœli circuitionem percurrit. Vitruv. 9. 4. *De zon doorloopt de kring des hemels, of loopt rondom den hemel*, naar 't gemeen gevoelen.

* Circuitio. Vitruv. 10. 19. *d'Omloop, omgang, trans, of galdery*, die rondom een huis, kerk, toren, enz loopt.

Circuitio. Vitruv. 6. 6. *Een ruimte, of plaats rondom een tafel, of bedde*, om te konnen dienen.

Circuitio. Cic. D. 2. 61. *Omspraak, een omschryving van woorden, een omweg in 't spreeken.*

Nihil circuitione usus es. Ter. An. 1. 2. 31. *Gy hebt geen omspraak, of omwegen gebruikt; gy hebt uw hert recht uit gesproken.*

CIRCUITOR, ōris. m. Veg. 3. 8. Zie Circitor, in allerlei betekenissen.

CIRCUITUS, ūs. m. *Een omweg, een weg die omloopt; een omloop, of omtrek.*

Per circuitum adducere exercitum. Front. St. 1. 1. 6. *'t Leger door een omweg leiden, een heir doen omtrekken.*

* Circuitus solis. Cic. N. D. 2. 19. *De loop, of omloop van de zon.* Striatum. Vitruv. 4. 4. *De loop der kegelen, of groeven.*

Febris quæ certum circuitum habet. Cels. 3. 5. *Een koorts die een zekere loop houdt, die op den gezetten tyd wederkoomt, die t'elkens op haaren tyd zich verheft.* Febris quadrini circuitus. Plin. H. 7. 50. *De komst, of verheffing van de derdendaagsche koorts.*

Circuitus alleen. Cic. Or. 61. of Circuitus verborum. Cic. de Or. 3. 51. *Omspraak, of omspraak van woorden, omreden, breeder omschryving, of uitbreiding; volzin.*

CIRCUITUS, a, um. Circuitis Rostris. Cic. C. Corn. 1. *Hebbende rondom de* Rostra *of schipbekken gegaan.* Dit was zekere spreekstoel te Rome op de markt in 't achtste wijk.

† Circuitis luna cornibus orbem alligat. Sen. M. 1. 98. *De maan is vol, 't is volle maan.*

CIRCULATIM. Adv. Suet. J. 84. 8. *By beurten, beurt om beurt; d'een na den anderen, vervolgens, na malkanderen*, gelijk het sommige verklaaren, of, *in 't rond, rondom, de ronde doende.*

CIRCULATIO, ōnis. f. *De loop, d'omloop, of de draaying der gesternten.*

Ex eo signo priore circulatione luna cœpit facere cursum. Vitruv. 9. 4. *De maan heeft uit dat hemelsteken haaren eersten loop begonnen; of is uit dat teken vertrokken toen ze haaren eersten loop begon.*

CIRCULATOR, ōris. m. Cels. 5. 27. Sen. B. 6. 11. *Een quakzalver, zalfverkooper, goochelaar, guigchelaar, of tandtrekker, een zwerver die 't land omreist.*

* Circulator auctionum. Cic. F. 10. 32. *Een omroeper, stadsroeper*, of *uitroeper van verkopingen.*

Circulator. Sen. E. 29. *Een bedriegreedenaar, driegredenaar, haarklover*, of *dwarsdryver.*

CIRCULATORIUS, ā, ūm. Quintil. I. O. 2. 4. *Quakzalvers, googchelaars, van een quakzalver*, of *googchelaar, eigen aan een quakzalver*, of *guigchelaar.*

CIRCULATRIX, īcis. f. Priap. 18. 1. *Een quakzalfster, guigchelares, googchelspeelster, poetzemaakster.*

Lingua circulatrix. Mart. 10. 3. 2. *Een quakzalvers tong, een dartele quaadsprekende tong.*

CIRCULATUS, ā, ūm. Petron. 38. p. 133. *Kringswyze gemaakt, als een halfrond gedraait, afgerond*, van een werktuig spreekende.

CIRCULO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Omringen, omvangen, rondom leiden*, of *leggen.*

Circulare aliquid fossula. Colum. 11. 3. *Een gragtje ergens rondom leggen*, of *leiden, iets met een gragtje omringen.*

Circulari. Sen. E. 88. *De quakzalver speelen, als een quakzalver zwetzen, breed opgeeven, luftig snorken*, of *pogchen*, van 't verstand, de kennisse, enz. van een verwaand Wijsgeer spreekende. Dit verbum is daar deponens.

Circulari. Cic. Cl. 54. *'t Hoofd rondom draayen, heen en weêr kyken, zich rondom draayen, wenden*, of *keeren.*

Circulari. *Vergaderen, bij een loopen, t'zamen rotten.*

Totis castris milites circulari. Cæs. B. C. 1. 64. 2. *Dat de soldaaten in 't gansche leger by een loopen*, of *t'zamen rotten.*

CIRCULUS, i. m. Cic. N. D. 2. 18. *Een rond, kring, kreits, hoep*, of *rondeel.*

Circulus auri. Virg. Æ. 5. 559. *Een goude keten, halsband*, of *armband.*

* Circulus. Cic. de Or. 1. 34. *Een gezelschap in 't rond, een kring*, of *vergadering van menschen.*

In circulum venire. Nep. 15. 3. 3. *In een gezelschap*, of *vergadering van menschen koomen.*

Circulos consectari. Cic. Fin. 5. 20. *Veel van gezelschappen houden, gezelschappen zoeken, in gezelschappen gaan*, of *verkeeren.*

Circulus stellarum. Cic. Som. Sc. 3. *De loop, d'omloop, de kring*, of *draaijing der starren.*

Circulus. Varr. L. L. 4. 22. *Zekere ronde koek*, die d'Ouden van meel en kaas bieken.

Circulus signifer. Vitruv. 6. 1. *De tekenkring*, of *kreits, de zonneweg, het taanrond*, of *de kring van 't Noorderaspunt.* Arcticus. Hygin. A. P. 1. 6. *De Noorder poolkring.* Lacteus. Cic. Som. Sc. 3. *De melkweg.* Alle Sterrekundige woorden. Dit laatste is een groote en lange streek in den hemel, wit schijnende en vol kleine sterren.

(Circulus. Virg. G. 3. 166. *Een teenen halfter*, of *halsband*, die de boeren de stieren, om ze te temmen, om den hals deeden.

Circulus. *Een hoep*, of *hoepel* om een ton.

Circulis vasa cingunt. Plin. H. 14. 21. *Zij slaan hoepels om de tonnen.*)

CIRCŪM præp. acc. *Rondom, om heene, bygelegen*, of *omgelegen, omtrent, aan alle zyden.*

Errare maria omnia circum. Virg. Æ. 1. 96. *De zee rondom vaaren*, of *zeilen. Alle zeen rond vaaren.*

Qui circum eum sunt. Cic. Att. 9. 9. *Die by hem*, of *rondom hem zyn, die hem verzellen, zyn volk, gevolg*, of *stoet.*

Circum. Adv. Virg. Æ. 4. 416. *Rondom, in 't rond, alom.*

Da ab eo cantharum circum. Plaut. Most. 1. 4. 33. *Geef hem een glas dat rond gaat*, of *dat rondom gedronken wordt.*

(Circum. *Langs.* Circum tribus. Suet. A. 41. 3. *Langs de gilden.* Circum municipia. Cæs. B. C. 3. 22. 1. *Langs de kleine steden.*)

CIRCŪMĀCTIO, ōnis. f. Vitruv. 9. 9. *Omdraaying, omgang, omloop*, of *beweging in 't rond van iets*, gelijk van een wijzer in een uurwerk.

CIRCUMĀCTUS, ūs. m. Plin. H. 8. 30. *Omdraaying, omkering, omloop van iets.*

Cervicem circumactu rotæ fregit. Sen. E. 70. *In 't omloopen van 't rad heeft hij den hals gebroken.*

Circumactus astrorum. Sen. B. 4. 23. *De loop*, of *omdraaijing der sterren.*

CIRCŪMĀDSPICIO. zie Circumspicio.

CIRCŪMĀGGĔRO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Rondom beleggen, aanhoogen, ophoopen* Men vind van dit verbum niet dan de volgende spreekwijs.

Radix fimo circumaggerata. Plin. H. 19. 5. *Een wortel rondom met mist bedekt*, of *aangehoogt.*

CIRCŪMĀGO, is, ēgi, āctūm, āgĕrĕ. acc. *Rondom draayjen, omdraayen, rondom leiden, omdryven, omvaaren, omwenden, omkeeren.*

Circumagere se. Liv. 4. 28. *Zich omdraaijen, zich omkeeren, zich omwenden.*

Circumagere equum. Liv. 1. 14. *Een paerd rondom ryden*, of *omkeeren.* Navem. Liv. 28. 30. *Een schip wenden.* Legiones. Flor. 3. 21. 6. *Zyn keurbenden zwenken, omkeeren*, of *weder 't hoofd doen bieden.*

* Circumegit se annus. Liv. 9. 18. *'t Jaar loopt om*, of *is omgeloopen.*

Circumagi. Sen. E. 8. *In vryheit gesteld worden, vrygemaakt worden, uit de slaverny*, of *dienstbaarheit geslaakt*, of *ontslagen worden.* Wanneer de Romeinen een slaaf in vryheit stelden, bragten ze hem by den Schout, die aan een zijne bedienden beval, dat hy hem een keer rondom zou laaten doen, om hem hier door aan te wijzen, dat hy gaan konde waar hy wilde.

Hic paululum circumacta fortuna est. Flor. 2. 2. 22. *Hier draaide 't geluk een weinig, hier keerde de kans een weinig om.*

(Circumagere. *Omzetten, van een boos voorneemen aftrekken.*

Una voce milites circumegit. Suet. J. 70. 1. *Met een woord heeft hij de soldaaten van hun boos voorneemen afgetrokken.*)

CIRCŪMĀMBŬLO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Paull. Dig. 41. 2. 3. 5. 1. *Ergens rondom wandelen*, of *kuyeren, ergens een wandeling om doen.*

CIRCŪMĀRO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 18. 3. *Alles in 't rond omploegen*, of *akkeren, 't land rondom bouwen.*

† CIRCUMCÆSURĂ, æ. f. Circumcæsura membrorum. Lucret. 3. 222. *De vereeniging, t'zamenvoeging, 't verband*, of *de schikking der leden.* Andere leezen Circumtextum.

CIRCŪMCĔLLIO, ōnis. m. Festus. *Een landloper, zwerver, een die geen vaste woonplaats heeft.*

CIRCUMCIDANEUS, ā, ūm. *Rondom afgesneden, afgehakt, afgekapt, afgeknipt, besnoeit*, of *besneden.*

Circumcidaneum mustum. Cato R. R. 23. *Wyn van de tweede persing*, of *na het kappen des droessems geperst.*

CIRCŪMCĪDO, is, cīdi, cisūm, cīdĕrĕ. acc. *Rondom afsnyden, afhouwen, afhakken, afknippen, besnoeyen*, of *besnyden.*

Circumcidere arborem. Cic. Fin. 5. 14. Plin. H. 6. 39. *Een boom snoeijen*, of *rondom dunnen.*

* Circumcidere sumptus. Liv. 32. 27. *d'Onkosten besnoeyen, verminderen, minder maaken, weiniger onkosten doen.* Negotiosam cogitationem,

tionem. Celf 4. 25. *Zyn gedachten van alle bezigheden aftrekken.*
Vinum circumcidendum eit ex toto. Celf. 6. 9. *Men moet ganschelyk den wyn*, of *'t gebruik van den wyn afsnyden*, of *nalaaten*. In annum. Celf. 4. 20. *Zich een jaar van wyn, of van wyndrinken onthouden*, of *speenen.*
Circumcidere multitudinem sententiarum. Cic. A. Q. 4. 45. *De veelheit der spreuken, (in een reden) afsnyden*, of *vermyden.*
CĪRCŪMCĪRCĂ. *Rondom*. Circumcirca regiones prospicere. Cic. F. 4. 5. *De landen, de gewesten*, of *landstreeken rondom van verre zien.*
CĪRCŪMCĪSĒ. Adv. Suet. Rh. 6. 4. *Recht uit, rond uit, onbewimpelt, zonder bewimpeling*, of *cieraat van woorden, met platte*, of *botte woorden.* Macrob. S. 5. 1. zegt Circumcise dicere. *Met bondige*, of *beknopte woorden zeggen; beknoptelyk*, of *bondiglyk spreeken.*
CĪRCŪMCĪSĪTIUS, ă, ŭm. Circumcisitium vinum. Varr. R. R. 1. 45. *Wyn van de tweede persing*, dat is, *wyn na de kapping*, of *'t hakken des droessems geperst.* Zommige leezen Circumcisitum. (Plin. H. 14. 19. beschrijft het.)
CĪRCŪMCĪSŪRĂ, æ. f. Plin. H. 16. 40. *Afsnyding, afsnoeijing, afknipping, afhouwing, afkapping, besnoeijing in 't rond.*
CĪRCŪMCĪSUS, ă, ŭm. Plin. H. 14. 19. *Rondom afgesneden, afgekapt*, of *besnoeit.*
* Res libro circumcisa. Varr. R. R. 1. 1. *Een zaak uit een boek gesneden*, of *gelubt.*
Circumcisa inanitate & errore. Cic. Fin 1. 13. *d'Ydelheit en dwaling afgesneden hebbende; onnutte dingen en dwaasheden verlaaten hebbende.*
Quorum plurimæ orationes funt circumcisæ & breves. Plin. E. 1. 20. 4. *Wiens meeste redenvoeringen beknopt en kort zyn.*
Nescio an illud satis circumcisum & abrasum. Plin. E. 2. 12. 1. *Ik weet niet of dat al bondig en beschaaft genoeg is.*
(Circumcisus. *Besneden.*
Qui circumcisus quarundam gentium more. Celf. 7. 25. *Die besneden is naar de wyze van zommige volkeren.*)
CĪRCŪMCLŪDO, ĭs, clūsī, clūsŭm, clūdĕrĕ. acc. Plin. H. 18. 35. *Omringen, omvangen, besluiten, omsingelen, rondom bezetten*, of *besluiten.*
Parietes circumcludunt ambulationes. Vitruv. 5. 9. *De wandelplaatzen zyn rondom bemuurt, zyn met muuren omringt*, of *besloten.*
Poculum a labris auro circumcludere. Cæf. B. G. 6. 28. 6. *De randen van een drinkschaal met gout beslaan, rondom van gout maaken.*
CĪRCŪMCLŪSUS, ă, um. *Besloten, omringt, bezet, berent, benauwt, belegert*, in den eigentlijken en oneigentlijken zin.
Ille consiliis, laboribus, periculisque meis circumclusus eit. Cic. C. 2. 7. *Hy is door mynen raad, en wakkerheit, en met myn eigen lyfsgevaar in zyn boos opzet gestuit*, of *in zynen quaaden toeleg verhindert.*
CĪRCŪMCŎLO, is, cŏlŭī, cŭltŭm, cŏlĕrĕ. Paludem. Liv. 31. 41. *Rondom aan*, of *by een moeras woonen.*
CĪRCŪMCŪLCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Colum 5. 6. *Iets met voeten treeden, vertrappelen, vertrappen*, of *vertreeden; iets rondom betreeden.*
CĪRCŪMCŬRRO, is, cŭcurri, cŭrsŭm, cŭrrĕrĕ. Zie Circumcurso.
Ars circumcurrens. Quintil. I. O. 2. 22. *Een onbepaalde konst, een algemeene wetenschap, een wetenschap die van alles handelt, die haar over alles uitstrekt.*
CĪRCŪMCŪRSO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Rondom loopen*, of *wandelen, over al gaan, hier en daar loopen, rondom alles bezigtigen.*
Lecticula villas circumcursare. Cic. F. 7. 1. *Zich op zyne landhoeven in een rosbaar laaten omdraagen. Zyne hofsteeden in een rosbaar bezigtigen.*
Circumcursavi omnia. Plaut. R. 1. 4. 4. *Ik heb over al geloopen, ik heb alle plaatzen doorkruist, doorsnuffelt*, of *doo zocht.*
Circumcursare hac & illac. Ter. H. 3. 2. 1. *Over al omloopen, rondom gaan, alles doorsnuffelen, bekyken*, of *doorzien.*
CĪRCŪMDĀTŪS, ă, ŭm. *Omringt, omvangen, omzet, besloten, gevat.*
Circumdatum aurum argento. Cic. D. 2. 65. *Gout in zilver gevat.*
Circumdati ignes tectis. Cic. C. 3. 1. *Vuur in alle huizen geworpen.*
Circumdatus armis. Virg. Æ. 9. 462. *Gewapent, met wapenen bekleedt*, of *omhangen.* Pallio. Hor. S. 1. 2. 99. *Met een mantel om, met een mantel omhangen.*
CĪRCŪMDO, ās, dĕdī, dătŭm, dărĕ. acc. *Omringen, omsingelen, rondom berennen, bezetten, besluiten, belegeren.*
Circumdare oppidum fossa. Cic. F. 15. 4. Circumdare oppido fossam. Cic. T. Q. 5. 20. *Een gracht rondom een stad maaken.* Aulæa cubiculo. Curt. 9. 7. 15. *Zyn kamer rondom behangen.* Oppidum castris. Cæf. B. C. 3. 9. 4. *Een stad berennen, blokkeeren, belegeren*, of *rondom besloten houden.*
Circumdare alicui custodias. Cic. C. 4. 4. *Iemant door een wacht doen bewaaren.*
* Circumdare sibi cancellos. Cic. P. Q. 10. *Zichzelven paalen stellen*, of *zetten; zichzelven bepaalen.*
Exiguis finibus Oratoris munus circumdare. Cic. de Or. 1. 62. *De plicht van een redenaar*, of *de welspreekenskonst in enge paalen besluiten*, of *nauw bepaalen.*
CĪRCŪMDŎLO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Plin. H. 16. 32. *Rondom afschaaven, aan allen kanten glad schaaven.*
CĪRCŪMDŪCO, ĭs, dūxī, dŭctŭm, dūcĕrĕ. acc. *Omleiden, rondom leiden*, of *brengen, rondom wandelen. Iets omdryven*, of *doen omloopen.*
Ædes aliquem circumducere. Plaut. Most. 3. 2. 157. *Iemant het gansche huis doorbrengen*, of *doorleiden; iemant een huis over al laaten zien, hem in al de vertrekken brengen.*
* Circumducere aliquem per dolos. Plaut. Ps. 1. 5. 115. *Iemant door loosheden bedriegen, foppen, scheeren, voor den droel houden, poetzen speelen, docken, bedotten, opligten*, of *om den tuin leiden.*
Aliquem circumducere argento. Plaut. Ps. 1. 5. 16. *Iemants geld afstroopen*, of *listiglyk afhandig maaken.* Boertachtig zeggen wy, dat ook hier de zin is, *Iemant de beurs luizen, iemant plukken.*
Circumducere cognitionem causæ. Ulp. Dig. 40. 12. 27. §. 1. *'t Onderzoek van een zaak uitstellen*, of *verschuiven.*
CĪRCŪMDŪCTĬO, ōnĭs. f. Vitruv. 8. 7. *De waterleiding rondom een berg, enz.*
Circumductio. Plaut. Capt. Gr. 3. *Bedriegery, bedrog, opligting, looze streek, bedotting.*
CĪRCŪMĔO, circŭmīs, of circŭīs, circŭīt, of, circŭmit, circŭmīvī, of circŭmiī, of circŭīvī, circŭītŭm, circŭmīrĕ, of circŭīrĕ. *Rondom gaan*, of *wandelen, eens een keer om doen, een omweg neemen.*
Circumire saucios. Tac. An 1. 71. 3. *De gequetsten*, of *gewondden rondom bezoeken*, of *aanspreeken.*
Circumire prædia. Cic. Cæc. 32. *Zyn landeryen omwandelen, zyn land rond gaan.*
Circumiri hostibus. Nep. 14. 6. 2. en ab hostibus. Nep. 14. 7. 3. *Van de vyanden bezet*, of *omsingelt worden.*

Ab

Ab equitatu circumibatur. Cic. F. 10. 30. *Hy wierd van de ruitery bezet*, of *omsingelt*.

Belli fluctibus circumiri. Cic. A. 13. 9. *Rondom van 't vuur des oorlogs omringt zyn; rondom in d'oorlogsvlammen staan.*

* Circumire aliquem. Ter. Ph. 4. 3. 9. *Iemant bedotten, misleiden, bedriegen, opligten, doeken, quaade treken speelen.*

CIRCUMEQUITO, ās, āvi, ātūm, āre. acc. *Ergens te paerd rondom ryden.*

Circumequitare mœnia urbis. Liv. 10. 34. *Te paerd om een stad ryden.*

(CIRCŪMĒRRO, ās, āvī, ātūm, āré. Apul. Mund. p. 71. *Om heen zweeven, rondom zwerven.*

Turba non circumerrat lateri. Sen. Contr. 2. 9. *Weinige van uw huisgenooten zwerven om uw heene.*)

CIRCŪMFĔRO, fers, tŭli, lātūm, ferré. acc. Cic. V. 2. 42. *Rondom brengen*, of *voeren, over al heene brengen, naar alle kanten vervoeren.*

In omnem partem circumferre oculos. Liv. 2. 10. *d'Oogen rondom laaten gaan*, of *weiden; d'oogen naar alle kanten wenden*, of *draayen; rondom zien, in 't rond kyken.*

Circumferre vinum. Plaut. P. 5. 2. 40. *Wyn in 't rond ombrengen*, of *in 't rond schenken.*

* Laudes alicujus supra meritum prædicatione circumferre. Plin. E. 3. 11. 1. *Iemants lof alom boven zyne verdiensten uitmeeten*, of *alom boven zyne verdiensten verbreiden, verheffen*, of *uittrompetten.*

(Amicitiam meam latissima prædicatione circumfert. Plin. E. 6. 8. 2. *Dat ik met hem vriendschap houde, daar geeft hy alom breed van op, daar roemd hy*, of *daar spreekt hy alom zeer veel van.*)

Ad nutum licentium circumfertur. Curt. 5. 12. 2. *Hy houd het met de geene die 't meest belooven, die hem de grootste beloften doen, hy houd*, of *kiest de zyde der milddadigsten.*

Pura unda aliquem circumferre. Virg. Æ. 6. 229. *Iemant door besprenging met water reinigen.*

(Jube istanc pro cerrita circumferri. Plaut. Am. 2. 2. 144. *Beveel dat deeze als een onzinnige gereinigt worde.*)

Circumfert se esse Corinnam. Ovid. Am. 2. 17. 29. *Zy zegt over al dat zy Corinna is; zy geeft zich by al de waereld voor Corinna uit.*

CĪRCŬMFĪRMO, ās, āvi, ātūm, āré. acc. Colum. 4. 17. *Rondom versterken*, of *sterk maaken, aan allen kanten voorzien*, of *vast maaken, over al hecht maaken*, of *verzekeren.*

CIRCŪMFLĔCTO, is, flexi, flexūm, fl. &c rĕ. *Rondom draayen, rondom buigen, rond buigen.*

Cursus circumflectere. Virg. Æ. 5. 131. *Rondom rennen*, of *loopen, in een kring rennen, omtrekken.*

CIRCŪMFLEXUS, ūs. m. Plin. H. 8. 11. *Een omkring, omdraying, ombuiging, omweg.*

CIRCŪMFLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Stat. Th. 11. 42. *Rondom blaazen. Van allen kanten blaazen.*

* Ab omnibus invidiæ ventis circumflari. Cic. V. 3. 41. *Rondom*, of *van allen kanten benydt worden.*

CĪRCŪMFLŬENS, entis. omn. gen. part. *Rondom loopende, vloeijende, stroomende, vlietende.*

* Circumfluens copiis omnibus. Cic. Am. 15. *Schatryk, overvloeyende in allen rykdom*, of *overvloedig in goederen.* Gloria. Cic. Att. 2. 21. *Zeer roemruchtig, over al beroemt*, of *vermaart.*

Circumfluens oratio. Cic. Cl. 55. *Een wydloopig gesprek, een lange*, of *wyd uitgestrekte rede.*

CĪRCŪMFLŬO, is, flūxī, flūxūm, flŭĕrĕ. acc. *Ergens rondom loopen, rondom vloeijen, stroomen*, of *vlieten; een plaats rondom bespoelen.*

Amnis circumfluit urbem. Plin. H. 5. 29. *De stroom loopt rondom de stad*, of *bespoelt rondom de stad.*

Magna cervorum, aprorum, &c nos circumfluxit multitudo. Varr. R. R. 3. 13. *Een groot getal harten, wilde verkens, enz zyn rondom op ons aan geloopen*, of *zyn van allen kanten op ons toe geschoten.*

Circumfluunt rebus. Cic. P. 1. of copiis omnibus. Cic. Am. 15. Res omnes eos circumfluunt. Curt. 10. 2. 22. *Zy hebben goederen in overvloed, zy leeven in grooten overvloed, zy zyn ryk lyk van goederen voorzien.*

CĪRCŬMFLŬUS, ă, ūm. *Rondom loopende, stroomende, vlietende, vloeyende, dat ergens rondom loopt.*

Tellus præcincta circumfluo mari. Plin. H. 2. 66. *d'Aarde van de zee omringt*, of *daar de zee rondom loopt.*

* Insula circumflua. Ovid. M. 15. 624. *Een eiland dat rondom in 't water legt.* Urbs circumflua ponto. Val. Flacc. 5. 442. *Een stad die midden in de zee legt*, of *daar de zee rondom loopt.*

† Mens circumflua luxu intactum servat vigorem. Claud. Prob. & Olyb. Cons. 40. *Zyn geest*, of *gemoed behoud in 't midden van de weelde zijne volle kracht*, of *sterkte.*

CIRCŪMFŎDIO, is, fōdi, fōssum, fŏdĕré. Plin. H. 17. 18. *Rondom graaven, delven, rondom uitgraaven*, of *omspitten.*

CĪRCŬMFŎRĀNEUS, ă, ūm. Suet. V. 12. 2. *Een marktkramer*, of *marktreizer; een die met een kraam trekt*, of *die zyn waaren op de markten verkoopt.* Apul. M. 4. 148. zegt, Circumforanea domus. *Een huis dat ligtelyk kan vervoert worden.*

Circumforaneus pharmacopola. Cic. Clu. 14. *Een kwakzalver, een zalfverkoper op de markten.*

Æs circumforaneum. Cic. Att. 2. 1. *Opgenomen*, of *geleent geld*, vermids de wisselaars, en die te Romen geld uitzetteden, rondom op de markt woonden.

CĪRCŪMFŎRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 17. 27. *Rondom met gaten booren*, of *doorbooren; ergens rondom gaten in maaken.*

CĪRCŪMFŎSSŎR, ōris. m. Plin. H. 17. 24. *Een graver, spitter*, of *delver die ergens rondom graaft.*

CĪRCŪMFŎSSŪRĀ, æ. f. *Omgravinge, een gracht, greppel, sloot*, of *grift die ergens rondom gegraaven is.*

Aspernatur circumfossuram cupressus. Plin. H. 17. 26. *De Cypresseboom kan niet verdraagen dat om hem heene gegraaven wordt.*

(CĪRCŪMFRĔMO, is, ŭi, ĭtūm, ĕrĕ. *Rondom tieren, in 't rond een gedruis*, of *geraas maaken.*

Aves inanes nidos circumfremunt. Sen. Marc. 7. *De vogels maaken een gedruis, gieren*, of *tieren rondom de leedige nesten.*

CĪRCŬMFRĬCO, ās, ŭi, ĭctūm, ārĕ. *Rondom afschuuren*, of *afvryven.*

Privas scopulas facito habeas, qui labra doliorum circumfrices. Cato R. R. 26. *Maak dat gy byzondere bezemtjes hebt, waar meede gy de randen der vaten rondom afschuurt of afvryft.*)

CĪRCŬMFŬLGĔO, ēs, fulsi, fŭlgĕrĕ. Plin. H. 2. 37. *Rondom*, of *van allen kanten schitteren*, of *flonkeren; van alle zyden blinken, fikkeren*, of *afstraalen.*

CĪRCŬMFŬNDO, is, fūdi, fūsūm, fūndĕrĕ. acc. *Rondom overloopen, aan allen kanten uitloopen. Rondom storten, gieten, plengen. begieten.*

Lac, cum fervet, ne circumfundatur. Plin. H. 28. 9. *Op dat als de melk kookt, zy niet aan allen kanten overloope.*

Aquam ad arborem circumfundere. Cato R. R. 94. *Een boom rondom begieten*

begieten, bespreeijen, of *bevochtigen.*
Circumfundit aer terram. Cic. N. D. 2. 6. *De lucht omringt d'aarde.*
* Equitatus hostium noctu circumfunditur. Cæs. B. C. 1. 67. 2. *De ruitery der vyanden draaft den ganschen nacht rondom op kondschap uit*, of *ryd den ganschen nacht rondom om te besluiten.*
Circumfundere hostium agmen. Liv. 4. 46. *Van allen kanten op de vyanden storten*, of *aanvallen*, *de vyanden rondom besingelen*, of *bezetten.*
Milites se a tergo concioni circumfuderunt. Liv. 28. 26. *Het krygsvolk heeft de vergadering van achteren bezet.*
Multitudo concionanti circumfunditur. Liv. 22. 14. *Een meenigte volk staat rondom hem als hy spreekt*, of *een rede voert.*
† Densis circumfundimur armis. Virg. Æ. 2. 383. *Wy worden van de vyandlyke wapenen omringt*, dat is, *van gewapende vyanden digt, rondom besloten, bezet*, of *omsingelt.*
CĪRCŪMFŪSUS, ă, ŭm. Plin. H. 2. 67. *Rondom gestort, aan allen kanten gegoten, uitgestort*, of *uitgegoten.*
* Circumfusus aëre. Cic. N. D 2. 36. *Door de lucht omringt.* Libris. Cic. Fin. 3. 2. *Rondom in de boeken bezet.* Frequentia hominum. Liv. 27. 51. *Van een schaare volks omringt.* Luce. Cic. A. Q. 4. 15. *Van glansch aan allen kanten schitterende.* Tenebris. Cic. A. Q. 4. 39. *Met duisternissen bedekt.*
Circumfusus classe hostium. Cic. T. Q. 3. 26. *Van 's vyands vloot bezet*, of *besloten.*
Equites circumfusi duci. Liv. 2. 65. *De ruiters rondom den Veldheer rydende.*
Undique circumfusæ molestiæ. Cic. T. Q. 5. 41. *Zorgen*, of *moeyelykheden die ons overal, en van allen kanten overvallen*, of *die ons van allen kanten op den hals koomen.*
CĪRCŪMGĔLŎR, ārĭs, ātŭs sum, ārī. Plin. H. 13. 22. *Rondom bevriezen*, of *toevriezen; van 't ys bezet worden.*
CĪRCŪMGĔMO, ĭs, gĕmŭī, gĕmĭtŭm, gĕmĕrĕ. acc. *Rondom*, of *alom zugten*, of *klaagen.*
Circumgemit ursus ovile. Hor. Ep. 16. 51. *De beer huilt rondom de schaapstal.*
CĪRCŪMGĔSTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. Fr. 1. 2. *Van allen kanten brengen*, of *voeren.*
CĪRCŪMGLŎBO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. dat. *Rondom opzamelen, vergaderen, ophoopen.*
Animalia efcæ circumglobata. Plin. H. 9. 47. *Dieren boven malkanderen geplaatst rondom hun voeder.*
CĪRCŪMGRĔDIOR, dĕrĭs, gressŭs sum, gredi. acc. Tac. An. 12. 28. 2. *Berennen, besluiten, bezetten, omringen.*
CĪRCŪMJĂCĔO, ēs, jăcŭī, jăcērĕ. dat. *Rondom leggen, om en by gelegen zyn*, of *op d'omleggende plaatzen gesteld zyn.*
Regiones & insulæ quæ circumjacent Europæ. Liv. 37. 54. *Landschappen en eilanden rondom*, of *by Europa gelegen*, of *leggende.*
CĪRCŪMJECTUS, us. m. Cic. N. D. 2. 25. *Omtrek, omkring, omgang, omkreits.*
CĪRCŪMJECTUS, ă, ŭm. *Omleggende, omgelegen, nabuurig, rondom leggende, omringt.*
Planities saltibus circumjecta. Tac. An. 2. 11. 3. *Een vlakte met boschaadjen omringt*, of *daar rondom bosschen leggen.*
Loca urbi circumjecta. Liv. 34. 28. *d'Omleggende plaatzen der stad.*
Campi circumjecti. Curt. 3. 1. 3. *De nabuurige*, of *omgelegen landen*, of *velden.*
CĪRCŪMJĬCĬO. ĭs, jēcī, jectŭm, jĭcĕrĕ. acc. *Van allen kanten werpen; rondom*, of *overal van daan schieten.*
Circumjacere hastas in hostem. Liv. 33. 18. *Van allen kanten pylen op den vyand schieten*, of *werpen.*
* Sarcinis depositis vallum circumjicere. Liv. 35. 4. *Een borstweering rondom het ontlaade legertnig maaken.*
Deus cœlum rotundo ambitu circumjecit. Cic. Tim. 8. *Gods heeft den hemel rond gemaakt.*
(CĪRCŪMĬTUS, ūs. m. *Het omgaan, omreizen*, of *omtrekken. Omtrekking, omreizing.*
Circumitus Siciliæ totius quid tibi novi ostenderit. Sen. E. 79. *Wat gy in 't omtrekken*, of *'t omreizen van gansch Sicilien nieuws gezien*, of *bevonden hebt.*
CĪRCŪMLĀBŎR, lāpsŭs sŭm, lābi. *Rondom loopen, rondom draayen.*
Prospectumque dedit circumlabentis Olympi. Lucan. 6. 484. *Zy heeft van verre den rondomloopenden hemel doen zien.*)
CĪRCŪMLĀMBO, ĭs, lāmbī, lāmbĕrĕ. acc. Plin. H. 11. 37. *Rondom likken*, of *aflikken.*
CĪRCŪMLĀTUS, ă, ŭm. dat. Plin. H. 29. 5. *Aan allen kanten gebragt; hier en daar*, of *over al heene gevoert*, of *naar toe gebragt; ergens rondom gebragt*, of *gevoert.*
(CĪRCŪMLĀVO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Omspoelen, om heene loopen, stroomen, vlieten*, of *vloeijen.*
Ægyptum Nilus circumlavat. Hyg. Fab. 276. *De Nyl spoelt*, of *loopt om eÆgypten.*)
CĪRCŪMLĬGĀTUS, ă, ŭm. Circumligatus angui. Cic. N. D. 2. 31. *Door een slang omslingert, omwrongen*, of *rondom bekuelt.*
CĪRCŪMLĬGO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Plin. H. 17. 23. *Iets rondom bewinden, bewoelen*, of *binden, iets omwinden*, of *bezwagtelen.*
Lignum stupa circumligant. Liv. 21. 8. *Zy bewinden 't hout rondom met werk.*
† Aliquem umbra circumligare. Stat. Th. 8. 677. *Iemant met duisternis omringen*, of *bedekken.* Ulnis. Stat. A. 1. 172. *Iemant omarmen, omhelzen, in d'armen vatten*, of *grypen.*
CĪRCŪMLĬNIO, lĭnĭs, lĭnīvī, lĭnītŭm, lĭnīrĕ aliquid liquore. Quintil. I. O. 1. 11. *Iets rondom met eenig vocht besmeeren*, of *bestryken.*
Circumlinire, *of*, Circumlinere alveos fimo. Plin. H. 17. 14. *De byekorven rondom met mest besmeeren*, of *bestryken.*
* Argumenta ad dicendum tenuiora extrinsecus adductis rebus circumliniunt. Quintil. I. O. 12. 9. *Zy pronken de schraale stoffen met vreemde verciersels op*, van een rede spreekende.
CĪRCŪMLĬNO, ĭs, cīrcūmlīvī, cīrcūmlĭtŭm, cīrcūmlĭnĕrĕ aliquid oleo, balsamo, &c. Colum. 12. 43. *Zalven, olien, rondom met zalf*, of *met oly, enz besmeeren*, of *bestryken.*
CĪRCŪMLĬTIO, ōnĭs. f. Sen. E. 86. Plin. H. 24. 7. *Zalving, besmeering, bestryking, wryving rondom*, of *in 't rond.*
CĪRCŪMLĬTUS, ă, ŭm. part. *Rondom gezalft, besmeert, bestreken*, of *gestreken.*
* Facies fuco circumlita. Lucret. 2. 744. *Een geblanket aangezicht.*
† Saxa musco circumlita. Hor. E. 1. 10. 7. *Rotzen rondom bemost, heel met mos bewassen*, of *begroeit.*
(CĪRCŪMLŎCŪTIO, ōnĭs. f. Apul. A. 296. *Omschryving*, als men iets niet met zijnen naam, maar met veel woorden uitdrukt.
CĪRCŪMLŎQUENS, ēntĭs. part. Auson. Epig. 138. 15. *Om heene spreekende, wydloopig beschryvende.*
CĪRCŪMLŎQUŎR, ĕrĭs, lŏcūtŭs sŭm, lŏquī. Auson. E. 16. 8. *Wydloopig ergens van spreeken.*
CĪRCŪMLŪCĔO, ēs, xī, ērĕ. *Rondom luchten, rondom*, of *aan allen kanten schynen.*

For-

Fortuna nimis circumlucens. Sen. Marc. 2. *De voorspoed zich aan allen kanten opdoende*, of *vertoonende.*)

CIRCŬMLŬO, ĭs, lŭī, lŭĕrĕ. acc. *Rondom loopen, bewateren, bespoelen, bevochtigen, besproeyen.*

Mari arcis pars major circumluitur. Liv. 25. 11. *De zee loopt om het grootste deel van de vesting.*

CIRCŬMLŬVĬO, ōnis. f. Cic. de Or. 1. 38. *Overloop, overstrooming, overstelping van water*, of *een watervloed rondom over eenig land.*

CIRCŬMLŬVĬŬM, ĭi. n. Festus. *Een stuk lands door een watervloed van een ander afgescheiden*, of *afgespoelt.*

(CIRCŬMMĬNGO, xi, ctūm, ĕrĕ. *Bepissen, bewateren.*

Ille circumminxit vestimenta sua. Petron. Trag. p. 53. *Hy heeft zijn kleederen bepist.*

Si circumminxero illum nesciet qua fugiat. Petron. Trag. p. 28. *Als ik hem bepist zal hebben, zal hy niet weeten, waar hy heene vluchten*, of *loopen zal.*)

CIRCŬMMISSŬS, ă, ūm. Cæs. B. C. 3. 55. 3. *Aan allen kanten gezonden*, of *afgevaerdigt, over al heene gestiert; gins en herwaarts*, of *rondom verspreidt.*

CIRCŬMMITTO, ĭs, mīsī, missūm, mittĕrĕ. acc. *Rondom afzenden*, of *heene zenden; alom*, of *over al heene zenden. Aan allen kanten verspreiden.*

Post montes milites circummisit qui castra Romana aggrederentur. Liv. 4. 18. *Hy liet eenig volk den berg omtrekken, om 't leger der Romeinen in den staert te vallen.*

CIRCŬMMŬLCĔO, ēs, mulcēre. *Zoetjes rondom streelen, zagtjes over al stryken.*

Linguis serpentum circummulcentibus. Plin. H. 28. 3. *De slangen zagtjes met hare tongen rondom likkende.*

CIRCŬMMŪNĬO, īs, īvi, ītūm, īrĕ. acc. *Rondom versterken*, of *sterk maaken, rondom schanssen, sterkten*, of *borstweeringen opwerpen; over al verschanssingen maaken.*

Pomarium fossa circummunire. Colum. Arb. 18. *Een grift*, of *sloot rondom een boomgaard graaven.* Oppidum vallo castellisque. Cæs. B. C. 1. 18. 6. *Schanssen en sterkten tegens een belegerde stad maaken*, of *opwerpen.*

CIRCŬMMŪNĪTĬO, ōnis, f. Cæs. B. C. 1. 19. 4. *Een verschanssing, borstweering*, of *werken die men om een leger voor een stad maakt. Sterkte, vesting, schans.*

CIRCŬMMŪNĪTŬS, ă, ūm. part. *Rondom begraaven, verschanst, bebolwerkt, van allen kanten verschanst.*

* Milites ab hostibus circummuniti. Hirt. B. H. 34. 5. *Soldaaten door de vyanden rondom bezet*, of *omringt; krygsvolk door vyandlyke werken rondom besloten*, of *benauwt.*

(CIRCŬMNĀSCŎR, nātūs sūm, nāsci. *In 't ronde wassen, rondom wassen.*

Lacus Sinnaus in Asia circumnascente absinthio inficitur. Plin. H. 2. 103. *Het Sinnaus meer in Azien word ontsteeken door den alsem die 'er rondom wast.*)

CIRCŬMNĀVĬGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Rondom vaaren*, of *zeilen.*

Classis Oceani circumnavigavit sinus. Paterc. 2. 106. 3. *De vloot heeft de ganfche zee omgevaaren*, of *doorgekruist.*

(CIRCŬMŎBRŬO, ĭs, ĕrĕ. *Rondom bedekken, begraaven, verbergen.*

Alterna folia circumobruere. Plin. H. 5. 17. *Dan 't eene, en dan 't andere blad rondom bedekken.*)

CIRCŬMPĂDĀNŬS, ă, ūm. *Die rondom de Po*, of *langs den oever van de Po woont, die by*, of *aan den Postroom woont.*

Circumpadanus campus. Liv. 21. 35. *d'Omleggende landen van de Po.* Circumpadanum mustum. Plin. H. 14. 20. *Most omtrent de Po gewonnen.*

CIRCŬMPĀNGO, ĭs, pēgī, pāctūm, pāngĕrĕ aliquid terra. *Iets rondom*, of *in 't rond in d'aarde zetten, steeken, pooten, heyen, planten.*

Rami terra circumpacti. Plin. H. 17. 13. *Takken rondom in d'aarde gepoot, gesteken*, of *gezet.*

CIRCŬMPĀVĬO, īs, īrĕ. Area circumpavita. Plin. H. 12. 14. *Een plaats die rondom*, of *over al bestraat*, of *bevloert is.*

CIRCŬMPĔDĒS. Cic. V. 1. 36. *Lyfknechts, voetjongens, volgdienaars, knechts die te voet hunne heeren volgen*, of *verzellen.* Ik zou dit Latijnsche woord niet willen buigen of declineeren, dewijl 'er geen voorbeeld van is.

(CIRCŬMPLĀUDO, si, sūm, ĕrĕ. *Rondom iemant in de handen klappen*, of *met handgeklap toejuigchen.*

Quaque ibis, manibus circumplaudere tuorum. Ovid. Tr. 2. 4. 49. *En waar gy zult henen gaan, zullen uwe vrienden rondom u in de handen klappen.*)

CIRCŬMPLECTŎR, ĕris, plexūs sūm, plecti. acc. *Omvatten, omvangen, omvademen, omslingeren, ombelzen, omringen.*

Tertii vix eam arborem circumplectuntur. Plin. H. 13. 10. *Drie konnen nauwelyks dien boom omvademen.*

* Patrimonium alicujus circumplecti. Cic. A. 13. 5. *Iemants vaderlyk goed insłokken*, of *naar zich trekken; zyn handen in iemants goed slaan.*

CIRCŬMPLEXŬS, ūs. m. Plin. H. 8. 11: 10. 63. *Omvanging, omvatting, omslingering, omringing, omvademing, ombelzing.*

CIRCŬMPLEXŬS, ă, ūm. Cic. Tim. 7. *Die iets omvat, omvangen*, of *omhelst heeft.*

Turris igne circumplexa. Gell. 15. 1. *Een toren van de vlam omringt*, of *die rondom in de vlam staat.* Men vind elders geen voorbeeld van dit participium in de lijdelijke betekenis.

CIRCŬMPLĬCĀTŬS, ă, ūm. Puer serpentis amplexu circumplicatus. Cic. D. 1. 36. of Serpente circumplicatus. Cic. D. 1. 24. *Een kind van een slang omslingert*, of *rondom geknelt; een kind daar zich een slang omgewrongen heeft.*

CIRCŬMPLĬCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cic. D. 2. 28. *Iets omvangen*, of *omslingeren; zich ergens om slingeren*, of *om winden.*

CIRCŬMPŌNO, ĭs, pŏsŭī, pŏsĭtūm, pōnĕrĕ. acc. *Iets ergens rondom zetten, stellen, schikken, plaatzen.*

Aliquid alteri circumponere. Hor. S. 2. 4. 75. *Iets in 't rond ergens anders omzetten.*

CIRCŬMPŌTĀTĬO, ōnis. f. *Omdrinking in 't rond, het drinken in 't rond; een dronk in 't rond.*

Legibus omnis circumpotatio tollitur. Cic. L. L. 2. 24. *Het drinken in 't rond is overal verboden.*

(CIRCŬMPŪRGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Celf. 5. 28. *Rondom schoon maaken.*

CIRCŬMRĀSĬO, ōnis. f. Circumrasio corticis. Plin. H. 17. 26. *Afschraping van de schors*, of *bast.* Als de mos word afgehaalt.)

CIRCŬMRĀSŬS, ă, ūm. Colum. 4. 29. *Rondom geschoren, afgeschoren, afgesneden, afgeschrapt, afgeschaaft.*

CIRCŬMRĔTĬO, īs, īvī, ītūm, īrĕ. acc. Lucret. 5. 1151. *In netten vangen, verwarren, verstrikken; rondom met netten bezetten, als in netten vangen.*

CIRCŬMRĔTĪTŬS, ă, ūm. *Omringt, verwart, verstrikt, met netten bezet, die 't net is over 't hoofd gehaalt.*

Circumretitus frequentia populi. Cic. V. 5.

V. 5. 58. *Door een groote schaare volks omringt*, of *bezet.*

(Dicimus Martem & Venerem Vulcani arte esse circumretitos. Arnob. 5. 186. *Wy zeggen dat Mars en Venus door Vulkaans bedrog verstrikt*, of *gevangen zyn.*)

CĪRCŪMRŌDO, ĭs, rōsī. rōsūm, rōdĕrĕ. acc. Plin. H. 32. 2. *Rondom afeeten*, *afknaagen*, *afknabbelen*, *afbyten*, of *afpeuzelen.*

Circumrodo quod devorandum est. Cic. Att. 4. 5. *Ik knaag maar in 't rond af dat men opslokken moest.* Dat is, *ik durf niet rond uit spreeken; ik leuter in een zaak waar over men zich rond uit verklaaren moest.* Dit noemt men in een gemeen zeggen; *ik roer maar zagtjes aan*, *dat ik hem in zyn aangezicht moest verwyten; of ik geef hem scheuten onder water*, *in plaats van hem opentlyk ten toon te stellen.*

* Dente alicujus circumrodi. Hor. E. 1. 18. 82. *Van iemant scherpelyk getandt*, of *berispt worden; iemants scherpe berisping uitstaan*, *van iemant scherp gehekelt*, of *gestreeken worden.*

CĪRCŪMSCĀLPO, ĭs, scālpsī, scālptūm, scālpĕrĕ. acc. *Rondom afkratzen*, *afkrabben*, *reinigen*, *afschrappen*, *afwryven*, of *schoonmaaken.*

CĪRCŪMSCĀLPTŪS, ă, ūm. Dentes radice circumscalpti. Plin. H. 2. 5. *Tanden met een wortel schoon gemaakt*, of *gereinigt.*

CĪRCŪMSCĀRĪFICO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 22. 23: 30. 3. *Rondom insnyden*, *invlymen.* of *inknippen*, *over al insnydingen maaken; koppen.*

CĪRCŪMSCĪNDO, ĭs, scĭdi, scissūm, scĭndĕrĕ aliquem. *of* vestem alicujus. Liv. 2. 55. *Iemants kleed rondom afsnyden*, *in stukken snyden*, of *kerven; iemants gewaad*, of *kleed verscheuren*, of *aan stukken scheuren.*

CĪRCŪMSCRĪBO, ĭs, scripsī, scrīptūm, scrībĕrĕ. acc. *Rondom met de pen trekken*, of *schryven.*

Circumscribere aliquem virgula. Cic. A. 8. 8. Liv. 45. 12. *Om iemant een ronde kring*, of *een rond perk met een rysje*, of *stokje maaken.*

* Circumscribere. acc. *Beperken*, *bepaalen*, *paalen stellen*, *aanwyzen*, *voorschryven*, *vaststellen*, *bestemmen*, *besluiten.*

Curriculum vitæ circumscribere alicui. Cic. C. R. 10. *Den tyd van iemants leven bepaalen.* Habitandi locum. Cic. Parad. 2. *Iemant de plaats van zyn wooning aanwyzen*, of *voorschryven.*

Nullis terminis circumscribit jus suum. Cic. de Or. 1. 16. *Hy stelt zyn recht geen paalen*, *hy strekt zyn rechtsmagt over alles uit.*

Circumscribere aliquem. Juv. 10. 222. *Iemant bedriegen*, *opligten*, *verschalken*, *misleiden*, *verleiden*, *by de neus*, of *om den tuin leiden.*

Circumscribere Magistratum. Cic. A. 13. 9. Cæs. B. C. 1. 32. 6. *Een Overheit*, of *Amptenaar voor een tyd van zyn ampt zetten.* Sententiam. Cic. Or. 59. *Een gevoelen vernietigen*, of *te niet doen.*

(Circumscribere laudes alicujus. Sen. Helv. 17. *Iemants lof (daar veel van te zeggen valt) intrekken* of *verkleenen.*)

CĪRCŪMSCRĪPTĒ. Adv. Cic. N. D. 2. 59. *Kortelyk*, *stiptelyk*, *bondiglyk*, *in 't kort*, *met korte woorden.*

Circumscripte. Cic. Or. 66. *Zuiverlyk*, *keurlyk*, *cierlyk; op een nette*, *bescheidene*, of *cierlyke wyze.*

CĪRCŪMSCRĪPTĬO, ōnĭs. f. Cic. N. D. 1. 9. *Omschryving*, *bepaling*, *kring*, *kreits*, *uitstrekking*, *begryp*, *paalen*, *grenzen*, of *omtrek van iets.*

Circumscriptio verborum. Cic. Cl. 8. *Een omspraak*, of *omschryving van woorden; een breeder*, of *klaarder beschryving van een zaak; een volzin.*

Circumscriptio. Cic. Clu. 16. *Bedrog*, *bedriegery*, *misleiding*, *een looze streek*, of *kneep*, *een verschalking.*

CĪRCŪMSCRĪPTŎR, ōrĭs. m. Cic. C. 2. 4. *Een bedrieger*, *verleider*, *een guit*, of *arglistige fielt* om iemant te verleiden, *of* te bedriegen.

Circumscriptor. Juv. 15. 136. *Een aartschknibbelaar*, *een schrobber*, *een die door valsche streeken zich meester van een anders goed maakt.*

CĪRCŪMSCRĪPTUS, ă, ūm. Cic. A. 2. 22. *Bepaalt*, *besloten*, *beperkt*, *betrokken*, *omringt*, *ingesloten.* De compar. Circumscriptior staat beneden by Plinius.

Fluvio circumscriptus. Cic. A. 6. 3. *Door een stroom besloten*, *omringt*, of *bepaalt.*

Rerum forensium cancellis circumscripta scientia. Cic. de Or. 1. 12. *Een wetenschap in de Rechtskunde bepaalt*, of *besloten.*

Circumscriptus verborum ambitus. Cic. Or. 12. *Een nette*, of *ronde volzin.* Stylus circumscriptior. Plin. E. 1. 16. 4. *Een korter*, *beknopter*, of *gedrongener styl* in 't schryven, *of* spreeken.

Circumscriptus captiosis interrogationibus. Cic. A. Q. 4. 15. *Door looze*, of *bedrieglyke vraagen verstrikt*, *verwart*, *bedrogen*, *misleid*, *opgeligt.*

Magistratus Senatusconsulto circumscriptus. Cic. Att. 7. 9. *Een Overheit wiens ampt door een Raadsbesluit voor een tyd geschorst is.*

CĪRCŪMSĔCO, as, sĕcŭi, sĕctūm, sĕcārĕ. acc. Cic. Clu. 64. Colum. 7. 5. *Rondom afsnyden*, *afscheeren*, *afsnoeyen*, *besnoeyen*, of *besnyden.*

(Circumsecare. *Besnyden.*

Inspiciebatur nonagenarius senex. an circumsectus esset. Suet. D. 12. 6. *Een oud man van negentig jaaren wierd geschouwt*, of *hy ook besneden was.*)

CĪRCŪMSĔDĔO, *of*

CĪRCŪMSĬDĔO, es, sēdī, sēssūm, sĕdērĕ *of* sĭdērĕ aliquem, *of* urbem. *Iemant*, of *een stad belegeren*, of *besloten houden.*

In castello circumsederi. Cic. Dej. 9. *In een vesting bezet*, *belegert*, of *besloten zyn.*

CĪRCŪMSĒPĬO, is, sēpsī, sēptūm, sēpīrĕ. acc. Paull. Dig. 41. 2. 3. §. 14. *Omtuinen*, *omringen*, *omheinen*, *besluiten*, *bemuuren*, met heggen, met een heining, schutting, *of* muur *afschutten.*

* Armatis corpus circumsepire. Liv. 1. 49. *Een lyfwacht*, of *lyfschutten (tot zyn verzekering) neemen. Een lyfwacht rondom zich laaten waaken.*

CĪRCŪMSĒPTŪS, ă, ūm. Cohortibus circumseptus. Cic. Oct. *Door krygsbenden omringt*, *door krygsvolk bewaart.*

CĪRCŪMSĔRO, ĭs, sēvī, sĭtūm, sĕrĕrĕ aliquid alteri. Plin. H. 21. 12. *Iets rondom iets anders zaaijen*, *zetten*, *planten*, of *pooten.*

CĪRCŪMSĔSSĬO, ōnĭs. f. Cic. V. 1. 33. *Belegering*, *beleg*, of *blokkeering* van een stad.

CĪRCŪMSĬDĔO. Zie Circumsedeo in zijne beteekenissen.

CĪRCŪMSĪDO, ĭs, sīdĕrĕ. acc. Liv. 9. 21. *Belegeren*, *blokkeeren*, *bezet*, of *besloten houden.*

CĪRCŪMSĬGNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Colum. Arb. 26. *Rondom teikenen*, of *merken*, *een merk rondom zetten*, of *drukken.*

(CĪRCŪMSĬLĬO, ĭs, īrĕ. *Omringen*, *overvallen*, *bezetten.*

Circumsilit agmine facto morborum omne genus. Juv. 10. 218. *Allerlei slach van ziekten overvallen*, of *bezetten den ouderdom.*)

CĪRCŪMSĪSTO, is, stĭtī, stĭtūm, sĭstĕrĕ. acc. Cic. V. 5. 54. *Iemant bezetten*, *omringen*, *insluiten*, *besingelen; rondom iemant staan.*

Navem circumsistere. Hirt. B. Al. 15. 6. *Een schip rondom bezetten.*

over

overal aanklampen, van allen kanten aantasten.

CIRCŬMSŎNO, ās, sŏnŭi, sŏnitum, sŏnārĕ. *Rondom klinken, geluid slaan*, of *geluid geeven; rondom weerklinken*, of *weêrgalmen.*

Ad circumsonantem undique nostrorum clamorem. Liv. 27. 18. *Op 't geschreeuw van ons volk aan allen kanten.*

Ululatibus circumsonat locus. Liv. 39. 10. *Die plaats weêrgalmdt rondom van 't gehuil.*

Circumsonant his undique aures meæ. Cic. Off. 3. 2. *d'Ooren tuiten mij*, of *zyn mij vol van deeze dingen; men brengt die dingen mij gedurig te vooren.*

CIRCŬMSPECTĀTRĪX, īcis. f. Plaut. Au. 1. 1. 2. *Een gaapster, een nieuwsgierig vrouwmensch dat over al heene kykt*, of *dat alles door en door ziet.*

CIRCŬMSPĔCTĒ. Adv. Gell. 1. 5. *Omzichtiglyk, voorzichtiglyk, wysselyk, zorgvuldiglyk, met overleg.* De compar. Circumspectius staat by Quintil. I. O. 9. 2. en Sen. B. 3. 14.

CIRCŬMSPECTIO, ōnis. f. Cic. A. Q. 4. 11. *Omzichtigheit, toezicht, behoedzaamheit, voorzichtigheit, opmerking, zorgvuldigheit, voorzorge.*

CIRCŬMSPĔCTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Ter. E. 3. 5. 54. Cic. N. D. 2. 49. *Rondom zien*, of *kijken; gedurig omzien, over al heen zien, op alles 't oog houden*, of *achtgeeven; alles nauw bezigtigen.*

* Circumspectare defectionis tempus. Liv. 21. 39. *Den tyd en de gelegentheit waarneemen om oproerig te worden*, of *af te vallen.*

CIRCŬMSPECTUS, us. m. Cic. A. 12. 11. *Een gezicht dat over al heene vliegt; rondomkyking; nauwkeurige bezigtiging*, of *beschouwing.*

* Mens stat in circumspectu mali sui. Ovid. Tr. 4. 6. 74. *De geest blyft gedurig staroogen op zyn leet*, of *verdriet; 't gemoed overdenkt gedurig zyn leet.*

CIRCŬMSPECTŬS, ă, ŭm. Colum. 1. 8: 7. 12. *Omzichtig, voorzichtig, wijs, zorgvuldig*, van menschen en dieren spreekende. De compar. Circumspectior, en de superl. Circumspectissimus staan by Suet. T. 21. 5.

Circumspectum judicium. Quintil. I. O. 10. 1. *Een omzichtig, wijs*, of *voorzichtig oordeel.*

(Circumspectus word ook passive gebruikt. Verba non circumspecta. Ovid. F. 5. 539. *Onbezonnene, roekelooze*, of *onbedachte woorden.*)

CIRCŬMSPĔRGO, ĭs, spersī, spersum, spergĕre. acc. Colum. 11. 2. *Iets rondom strooyen, storten, sprengen, besprengen*, of *spreiden.*

CIRCŬMSPICIENTIĂ, æ. f. Gell. 14. 2. *Aanmerking, bemerking, overweeging, aandacht, toezicht, omzichtigheit, zorgvuldigheit.*

CIRCŬMSPICIO, is, spexi, spectum, spicĕrĕ. acc. Ter. A. 2. 2. 20. *Over al heene kyken, d'oogen over al heene slaan, rondom zien, op alles acht geeven, alles rondom bekyken*, of *bezigtigen.*

* Circumspicere aliquid animo. Cæs. B. G. 6. 5. 3. *Ergens nauwe acht op slaan*, of *aandachtelyk op letten; iets nauwkeuriglyk bemerken, overweegen*, of *beschouwen.* Se circumspicere. Cic. P. 4. *Acht op zich zelven geeven, zichzelven wel gade slaan; zyn plicht wel in acht neemen.*

Magnifice te circumspicis. Cic. Q. R. 2. *Gij hebt veel met u zelven op; gij hebt een groot gevoelen*, of *groote gedachten van u zelven; gij zyt verwaaant, laatdunkend*, of *waanwijs.*

CIRCŬMSTĀNS, āntĭs, omn. gen. Ovid. M. 3. 441. *Rondomstaande, die*, of *dat rondom staat; die*, of *dat iemant omringt.*

Mala circumstantia. Liv. 21. 55. *De rampen die ons omringen; d'ongevallen die ons van allen kanten treffen.*

Res circumstantes. Cic. Her. 4. 55. *d'Omstandigheden*, of *byzonderheden van een zaak.*

CIRCŬMSTĀNTĬĂ, æ. f. Gell. 3. 7. *Omtrek, omkring, kring, kreits, omringing*, van zaaken en persoonen spreekende.

* Circumstantia. Quintil. I. O. 5. 10. *Omstandigheit, byzonderheit, byzondere gelegentheit*, of *toestant* van tijd, plaats, persoonen enz.

CĪRCŬMSTĀTĪO, ōnis. f. militum. Gell. 7. 4. *Een wacht*, of *krygsvolk rondom iets geschaart*, of *dat rondom iets bezet.*

CIRCŬMSTO, ās, stĕtī, stĭtūm, stārĕ. Cic. C. 1. 8. *Rondom iemant*, of *iets staan; iemant*, of *iets omringen*, of *omsingelen.*

Circumstant nos fata omnia. Cic. A. 10. 10. *Alle rampen*, of *ongevallen omringen ons. Wij staan in 't midden van allerlei zwarigheden, van allen kanten dreigen*, of *treffen ons ongevallen.*

CIRCŬMSTRĔPO, ĭs, strĕpŭī, strĕpitum, strĕpĕrĕ. Tac. An. 11. 31. 2. *Rondom ruischen, gerucht*, of *geraas maaken.*

Minæ humanam vitam circumstrepunt. Sen. V. B. 11. *'t Menschelyk leven word van allen kanten gedreigt; den mensch in zyn leven staat bloot voor duizenderlei gevaaren.*

CIRCŬMSTRŬO, is, strūxī, strūctum, strŭĕre. acc. cum dat. Plin. H. 11. 6. *Iets ergens by-* of *om bouwen, rondom bouwen*, of *timmeren.*

(CIRCŬMSŪDO, ās, āvī, ātūm, āre. *Rondom zweeten, rondom nat zyn.*

Vinaceis circumsudantibus. Plin. H. 14. 1. *De kernen van een druif rondom zweetende*, of *nat zynde.*)

CIRCŬMSUO, is, sŭī, sutum, sŭĕrĕ. Plin. H. 4. 16. *Rondom naayen, over al stoppen, stikken*, of *benaayen.*

(CIRCŬMSŬRGO, ĭs, sŭrrexī, sŭrrēctum, surgĕrĕ. *In 't rond opstaan, rondom verheffen.*

Jugis circumsurgentibus. Tac. A. 1. 64. 4. *De heuvelen zich rondom verheffende*, of *rondom daar over hangende.*)

CIRCŬMTĔGO, ĭs, tēxī, tēctŭm, tegĕrĕ. Lucret. 1. 1094. *Overdekken, rondom dekken, bedekken, besluiten*, of *bewaaren.*

(CIRCŬMTENTUS, ă, ŭm. Plaut. M. G. 2. 2. 80. *Omzet, omhangen, omgeeven.*)

CIRCŬMTEXO, ĭs, texŭī, textum, texĕrĕ. *Rondom bevlechten, boorden, beweeven, bestikken, bezoomen*, of *beleggen.*

Velamen circumtextum croceo acantho. Virg. Æ. 1. 1. 653. *Een behangzel met oranje beerenklauw geboordt.*

(CĪRCŬMTĪNNĬO, īs, īvī, ītūm, īrĕ. *Rondom een geklank, geschal*, of *geluid maaken.*

Apes perterritas quo voluerit perducet circumtinniendo ære. Varr. R. R. 3. 16. *Hij zal de vervaerde byen brengen waar hij wil als hij met koper rondom een geluid maakt.*

CIRCŬMTŎNDĔO, ēs, tōtōndī, tōnsūm, tōndērĕ. *In 't ronde scheeren, met een kruin scheeren, rondom afsnijden.*

Cum in puerilem habitum circumtonsam matronam ministrasse compererat. Suet. A. 45. 11. *Als hij verstaan had dat een juffrouw, als een jongen met een kruin geschooren, gedient had.*

CIRCŬMTŎNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Rondom donderen, in 't rond een gedruis maaken, rondom bedonderen.*

Virum circumtonat armis. Sil. 4. 254. *Hy maakt rondom den man met wapenen een groot gedruis.*

Hunc Bellona circumtonuit. Hor. S. 2. 3. 223. *Bellona heeft hem rondom bedonderd.*

CIRCŬMTRĔMO, ĭs, ŭī, ĕrĕ.

In

In 't rond staan schudden, rondom sikkeren, of *schitteren*.
Totum circumtremere æthera signis. Lucret. 1. 1086. *Dat de gansche lucht rondom van vuur flikkert.)*
CĪRCŪMVĀDO, is, vāsi, vasum, vādere aliquem. *Rondom*, of *van allen kanten bespringen, aantasten, aanvallen, op 't lyf koomen, overvallen*, of *overrompelen*.
Ex utraque parte aciem circumvadere. Liv. 9. 40. *'t Leger van wederzyden overrompelen, aantasten*, of *aangrypen; van alle zyden bespringen*.
Terror Barbaros circumvasit. Liv. 34. 38. *De Barbaaren wierden rondom met schrik bevangen. De schrik trof*, of *beving de Barbaaren (de woeste volkeren) aan allen kanten*.
CĪRCŪMVĂGŬS, ă, ŭm. dat. Hor. Ep. 16. 41. *Dat ergens rondom loopt, stroomt, vloeit, vliet*, of *zwerft*.
CĪRCŪMVĀLLO, ās, āvī, ātūm, āre. acc. Cæs. B. G. 7. 11. 2. *Rondom beschanssen*, of *versterken; met bolwerken en schanssen voorzien, met sterkten, schanssen*, of *buitenwerken omringen*, of *versterken*.
Circumvallant me res. Ter. Ad. 3. 2. 4. *Ik ben rondom bezet*, of *overkropt in myn dingen, de bezigheden overdringen my*.
CĪRCŪMVECTĬO, ōnĭs. f. Cic. Att. 2. 16. *Vervoering, overvoering, overbrenging*, van koopmanschap, of waaren spreekende.
* Circumvectio solis. Cic. Tim. 9. *d'Omloop der zon, de loop van de zon om d'aarde*.
CĪRCŪMVĔCTŎR, ārĭs, ātŭs sum, ārī. Zie Circumvehor.
Circumvectari oppida. Plaut. R. 4. 2. 28. *De steden rondom ryden; van stad tot stad gevoert worden; zich van stad tot stad laaten brengen*, met de koets, te paerd, enz.
CĪRCŪMVĔHŎR, ĕris, vectŭs sūm, vehī. Liv. 25. 11. *Rondom gebragt, gevoert*, of *vervoert worden, zich over al laaten brengen*.
Equo circumvehi. Liv. 3. 28. *Te paerd om heene ryden*.
CĪRCŪMVĔNĬO, is, vēnī, ventūm, vĕnīrĕ aliquem. Sall. B. C. 58. *Iemant van allen kanten omringen, omsingelen, bezetten, besluiten*.
Circumvenire hostes. Cæs. B. C. 3. 44. 4. *De vyanden omsingelen, van allen kanten overrompelen, bespringen*, of *aantasten*. A lateribus aciem. Cæs. B. G. 2. 8. 4. *Een leger van ter zyden invallen, aangrypen*, of *aantasten*.
* Circumvenire aliquem. Cic. V. 4. 28. *Iemant bedriegen, misleiden, verleiden, verschalken, [illegible]ligten; bedrieglyk met iemant handelen*.
Ab eo hostes in colloquio, per fidem, sunt circumventi. Cæs. B. G. 1. 46. 3. *De vyanden, door zyn woord tot een gesprek gebragt, zyn van hem overvallen en neergemaakt*.
Per arbitrum aliquem circumvenire. Cic. Q. R. 9. *Iemant door een scheidsman bedriegen, verschalken*, of *opligten*. Ignorantiam alicujus. Ulp. Dig. 17. 1. 29. §. 2. *Iemants onkunde*, of *onwetenheit misbruiken om hem te bedriegen*. Hostem per insidias. Cæs. B. G. 1. 42. 4. *Den vyand in een hinderlaag lokken*, of *overvallen; den vyand laagen leggen om hem t'overvallen*, of *t'overrompelen*.
Circumvenire mœnia urbis vallo & fossa. Sall. B. J. 23. *Een stad rondom met schanssen en grachten versterken; buitenwerken en grachten rondom een stad maaken*.
Circumvenire. *Omvatten, omvangen, besluiten, omringen, rondom loopen*, of *bespoelen*.
† Fluvius urbem circumvenit. Virg. Æ. 6. 132. *De stroom bespoelt rondom de muuren der stad*, of *loopt rondom de stad*. (Zoo word geleezen, als Pierius getuigt, in alle oude exemplaren. Nu leesmen circumfluit.)
(Buxos circumvenit laurus. Plin. E. 5. 6. 32. *De Laurierboomen staan rondom de busboomen*.
CĪRCŪMVENTĬO, ōnĭs. f. Hermog. Dig. 4. 4. 17. *Bedrog; bedriegery, verschalking*.)
CĪRCŪMVENTŬS, ă, ūm. Stat. Th. 5. 166. *Omringt, omsingelt, besloten, omvangen, omzet, bezet*.
* Circumventus morbo, inopia, &c. Cic. Fin. 4. 23. *Door ziekte, armoede, enz. overvallen, hard gedrukt*, of *hard aangetast*.
Circumventus. *Bedrogen, verleit, misleit, verschalkt, opgeligt*.
Circumventus judicio iniquorum. Cic. T. Q. 1. 41. *Door een vonnis van onrechtvaardige Rechteren bedrogen*. Pecunia. Cic. Clu. 29. *Verweezen*, of *veroordeelt door omkooping der Rechteren*.
CĪRCŪMVERSĬO, ōnĭs. f. Quintil. I. O. 11. 3. *Omdraaying, rondomwending, rondomdraaying, omlooping, omgang, een beweeging*, of *gebaar in 't rond*.
CĪRCŪMVĔRSŎR, ārĭs, ārī. Lucret. 5. 521. *Rondom draaijen, keeren*, of *wenden, rondom gekeert*, of *gedraait worden; rondom bewogen worden*, of *omgaan*.
CĪRCŪMVĔRTO, is, verti, versūm, vertĕrĕ aliquid. Plaut. P. 3. 3. 37. *Iets omdraaijen, doen omdraaijen, doen omloopen*, of *doen omgaan*.
* Circumvertere aliquem argento. Plaut. Ps. 1. 5. 127. *Iemant zyn geld afhandig maaken*, of *afstroopen. Iemants beurs luizen*.
CĪRCŪMVESTĬO, is, ivi, itūm, ire. cum abl. Plin. H. 17. 23. *Iemant ergens rondom mee bekleeden*, of *bedekken*.
* Circumvestire dictis sensus animi. Cic. de Or. 3. 39. *Zyne gevoelens*, of *de gedachten van zyn hert onder duistere woorden bewimpelen, verbergen, bedekken*, of *geheim houden*.
CĪRCŪMVĪNCĬO, is, vinxi, vinctūm, vincīrĕ. Plaut. R. 3. 4. 27. *Rondom binden, vastknoopen*, of *vastmaaken*.
(CĪRCŪMVĪSO, is, ĕrĕ. Plaut. Am. 5. 1. 58. *Rondom zien, in 't rond omzien, rondom kyken.)*
CĪRCŪMVŎLĀTŬS, ă, ūm. part. Navis ave circumvolata. Plin. H. 10. 32. *Een schip daar een vogel rondom gevlogen heeft*.
CĪRCŪMVŎLĬTO, Virg. G. 1. 377. of
CĪRCŪMVŎLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Hor. O. 1. 2. 34. *Rondom iets vliegen*, of *zweeven*.
CĪRCŪMVŎLVO, is, vōlvi, vōlūtūm, vōlvĕrĕ. acc. *Rondom wentelen, bewinden, omwinden, rondom winden, omvlechten, rondom vlechten*.
Circumvolvere se spinis, arboribus. Plin. H. 16. 44. *Zich om doornen winden; zich om een boom winden*, of *vlechten; rondom een doorn, een boom oploopen*.
Sol circumvolvitur annum. Virg. Æ. 3. 284. *De zon volendt haast haaren jaarlykschen kring*, of *is op 't end van haaren jaarlykschen loop*.
CĪRCŪMVŎLŪTŎR, āris, ātūs sūm, āri. Plin. H. 8. 17. *Zich rondom winden, slingeren, rollen, draaijen*, of *wentelen*.
CĪRCŪMVŎLŪTŬS, ă, ūm. *Omgeslingert, omgevlochten, rondom gewentelt, gewonden*, of *gedraait*.
Serpentes circumvolutæ sibi. Plin. H. 10. 62. *Slangen die om malkanderen zyn geslingert, gewonden*, of *gekrinkelt*.
CĪRCUS, i. m. Cic. A. 2. 43. *Kilxo*[illegible]. *Renperk, renbaan, loopbaan, worstelperk, rondeel. Een* cyronde plaats te Rome, rondom bemuurt, waar in de wedloop, worsteling, enz. geschiedde, en d'openbaare speelen vertoont wierden. Non. 1. 74. zegt, dat Circus allerlei *ronden*, of *kringen* betekent.

† Cir-

† Circus candens. Cic. Arat. 248. *De melkweg aan den hemel.*

CIRI. CIRN. CIRR.

CĪRIS, is. f. Ovid. M. 8. 151. *Een kleine witte reiger.* Ook *een leeuwerk.* Men noemt ook dus *borstelig hair*, dat, als de kuif van een leeuwerk, overend staat.

CĪRNĔĂ, æ. f. Plaut. Am. 1. 1. 273. *Wynkan, wynkruik, wynpot*, Zommige leezen Cyrnea, Iruea, *en* Hirnea. Zie beneden Cyrnea.

CĪRRĀTŬS, ă, ŭm. Perf. 1. 29. Mart. 9. 30. 7. *Die gekrult*, of *gelokt haair heeft.* Of, gelijk zommige zeggen, *die heel dik en lang haair heeft.*

CĪRRĪ, ōrūm. m. plur. Varr. *bij* Non. 2. 196. *Haairknif, haairbles, haairbos, haairkrullen, haairlokken, haairtuiten*, of, gelijk zommige zeggen, *een opgeknoopte haairlok, lang haair.*

Cirri. Mart. 7. 19. Plin. H. 26. 8. *De vezelen*, of *rnigte van d'oesters.*

Cirri. Plin. H. 26. 8. *De pootjes aan den Polypus.*

Cirri avium. Plin. H. 11. 37. *De kuiven der vogelen.*

Cirri vestis. Phædr. 2. 6. 13. *De franje, het boordzel aan een rok*, of *kleed.*

CĪRRHĂ, æ. f. Liv. 42. 15. *Cirrha*, heedendaags *Aspropiti*, een stad van Griekenland by de golf, *of* zeeboezem van Lepanthen.

CIRT. CIS.

CĪRTHĂ, *of*

CĪRTĂ, æ. f. Liv. 30. 12. *Konstantina*, een stad in Afrika, waar van d'affchetzing en beschrijving te zien is, in Cuperus over Lactantius de Mortibus persecutorum p. 234.

CĪS, præp. acc. *Op deeze zijde, aan deeze zijde*, of *kant, herwaarts aan.*

Cis Taurum. Cic. F. 3. 8. Euphratem. Cic. Att. 7. 2. *Aan deeze zijde van den berg Taurus; van den Eufraat.*

Cis paucos dies. Plaut. Truc. 2. 3. 27. *In -* of *binnen weinig dagen. Haast*, of *in weinig tijds.*

CISA. CISL

CĪSĂLPĪNŬS, ă, ŭm. Cisalpina Gallia. Cic. Man. 12. *Gaulen*, of *Vrankrijk aan deeze zijde der Alpische gebergten.* Dat is, ten aanzien van die te Rome zijn, *'t Lombardijen*; dat het hartogdom Milan, Piemont, de stroom van Genua, de Staat van Venetien, 't gemeenebest van Luka, en alles wat de Franken langs de Po in Italien bezaten begrijpt.

CĪSIĀRĬŬS, ii. m. Ulp. Dig. 19. 2. 13. *Een karreman*, of *voerman*, die een wagentje met twee raden, dat de Latijnen Cisium noemde, mende.

CĪSĬŬM, ii. n. Cic. S. R. 7. A. 2. 31. *Een kar, karsjoel, wagentje*, of *rijtuig met twee raderen*, of *wielen.* (In onduitsch zeggen wij *een chaitje.*)

CISP. CISR. CIST.

† CĪSPELLO, is, ellĕrĕ. Plaut. Am. 3. 4. 17. *Ergens uitjaagen, van daan jaagen, uit drijven*, of *buiten houden.*

CĪSRHĒNĀNŬS, ă, ŭm. Cæs. B. G. 6. 2. 3. *Dat aan deeze zijde van den Rijn is, die aan deeze zijde van den Rijn woont.*

CĪSTĂ, æ. f. Catull. 64. 259. Hor. E. 1. 17. 54. Κίστα. *Een mand, korf, sluitmand, sluitben. Een kist*, of *koffer.*

Cista viminea. Colum. 12. 54. Vitilis. Plin. H. 15. 17. *Een teene mand, korf*, of *sluitmand.*

* Cista. Cic. V. 3. 85. *Een bonte kisje*, of *koffertje.*

Cista. Cic. Her. 1. 12. *Zekere bus*, of *doos, waar in de Rechters hunne stemlriefjes smeeten, ter vrijspreeking*, of *verwijzing van een misdadiger.*

CĪSTĔLLĂ, æ. f. Ter. E. 4. 6. 15. *Een bus, doos, mandje, korfje, kisje, laadje, kasje.*

CĪSTĔLLĀTRĬX, īcĭs. f. Plaut. Trin. 2. 1. 23. *Een dienstmaagd*, of *vrouw die een korf, kist, mand, enz draagt. Een korfdraagster.*

CĪSTĔLLŬLĂ, æ. f. Plaut. R. 2. 3. 60. *Een kisje, korfje, mandje.*

CĪSTĔRNĂ, æ. f. Tac. H. 5. 12. 1. Plin. H. 31. 3. *Een regenbak, een bak daar men regenwater in vergadert en bewaart.*

CĪSTĔRNĪNŬS*, ă, ŭm. Aqua cisternina. Colum. 12. 43. *Regenwater, regenbakwater, bakwater.*

CĪSTĬFĔR, ĕrī. m. Mart. 5. 17. 4. *Een Priester, die in een kisje de Heiligdommen van zommige Goden en Godinnen droeg.* (Dat ze in zulke kisjes of doozen opgesloten wierden, getuigen Catull. 64. 259. en Tib. 1. 8. 48. daarom wierden ze, naar het zeggen van Festus, sacra seclusa, en van Apul. M. 6. 174. tacita secreta cistarum genoemt.)

CĪSTŎPHŎRŬS, i. m. Cic. Att. 2. 16. Κιστοφόρος. *Zeker Aziatisch geld, waar op een man die in een korf de Heiligdommen der Goden droeg, gemunt*, of *gestempelt stont.*

CĪSTŬLĂ, æ. f. Plaut. Am. 1. 1. 264. *Een kisje, busje, doosje*, of *kasje.*

CITA.

CĪTĀRĪNĪ, ōrūm. m. plur. Cic. V. 3. 43. *en*

CĪTĀRĬĪ, ōrūm. m. plur. Plin. H. 3. 8. *De Citarynen*, of *Citaryners. Zeker volk van Sicilien.*

CĪTĀTĪM. Adv. Hirt. B. Af. 80. 4. *Haastelijk, spoediglijk, met der haast, vaerdiglijk, gezwindelijk, ras, snellijk, schielijk, met een vaert, ijlegens, te post.*

CĪTĀTŬS, ă, ŭm. Curt. 4. 16. 6. *Vaerdig, gezwind, vlug, ras, snel, schielijk.* De compar. Citatior staat by Liv. 27. 50. en de superl. Citatissimus by Liv. 22. 6.

Equi citati. Virg. Æ. 12. 373. Liv. 1. 57. *Aangenoopte*, of *aangedrevene paerden. Paerden die men de zweep*, of *de spooren gegeeven heeft.*

Rhenus citatur per fines Helvetiorum. Cæs. B. G. 4. 10. 3. *De Rijn loopt zeer snel door de grenzen van Zwitzerland.*

CITE.

CĬTĔRĬĂ, æ. f. Cato *bij* Festus. *Zeker spreekend beeldje*, of *popje*, dat men in de praalstatien der Romeinen en andere openbaare vertooningen omdroeg, tot vermaak van 't volk. Zommige zeggen dat het een man was die voor den Zegepraler ging, om de dapperheit der Romeinen te verheffen, en met de vermetelheit der vyanden de spot te drijven.

CĬTĔRĬŎR, ōrĭs. m. & f. ŭs, ōrĭs. n. *Meer naar dees zijde*, of *naar deezen kant; meer herwaarts aan; meer naar ons toe; nader*, of *dichter by ons.*

Citeriora nondum audiebamus. Cic. F. 2. 12. *Wy hoorden noch geen tijding van 't geen meer herwaarts aangeschiedde; wy hoorden noch niets van 't volk*, of *'t land dat meer herwaarts aan*, of *nader aan deeze zijde legt.*

Gallia citerior. Cic. Pr. Conf. 15. *Het Gaulen*, of *Vrankrijk aan deeze zijde*, of *dat meer aan deeze zijde legt.* Zie Cisalpina.

CĬTĔRĬŪS. Adv. Citerius debito. Sen. Ir. 1. 16. *Min*, of *minder als men schuldig is, minder dan 't behoort.*

CITH.

CĪTHĂRĂ, æ, f. Plin. H. 7. 56. Hor. O. 1. 24. 4. Κιθάρα. *Een luit, harp, cither*, of eenig ander *snaarentuig.*

CĪTHĂRĬSTĂ, æ. m. Cic. A. 5. 6. Κιθαριστής. *Een snaarenspeelder, luitspeelder, harpslager*, of *citherspeelder, enz.*

CĪTHĂRĬSTRĬĂ, æ. f. Ter. Ph. 1. 2. 32. Κιθαρίστρια. *Een snaarenspeelster, luitspeelster, harpspeelster, citherspeelster, enz.*

CĪTHĂRĬZO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Nep. 15. 2. 1. *Op een luit, op een cither, harp, enz spelen.*

CĪTHĂRŒDĬCŬS, ă, ŭm. Suet. N. 40. 12. Κιθαρῳδικός. *Van een luitspeelder, harpslager*, of *citherspeelder*,

der, enz, dat tot een snaarenspeelder behoort.
Ars citharœdica. Plin. H. 9. 8. *De luit-cither- of harpspeelkonst. De konst om op eenig snaarentuig te speelen.*
CITHĂROEDUS, i. m. Cic. T. Q. 5. 40. Mur. 13. Κιθαρῳδός. *Een snaarenspeelder, luit-of citherspeelder; een harpslager, enz, een die onder 't speelen zingt.*

CITI. CITO.

CĪTĬMŬS, ă, ŭm. Superlat. *Heel nabij ons, of heel dichte bij ons, hier heel nabij, of heel dichte by, allernaast aan ons gelegen.*
Stella terris citima. Cic. Som. Sc. 3. *De naaste, of dichtste star aan d'aarde.*
CĬTO. Adv. Cic. F. 9. 3. *Ras, snellijk, gezwindelyk, spoediglijk, met een vaert, vaerdiglyk; met der haast, datelyk, terstont, aanstonds, straks, fmx.* De compar. Citius staat by Ter. Hec. 3. 3. 4. en de superl. Citissime by Cæs. B. G. 4. 33. 3.
CĬTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. act. *Roepen, dagvaarden, beroepen, ontbieden. Aantrekken, bijbrengen, noemen.*
Citare aliquem per præconem in curiam ad Regem. Liv. 1. 47. *Iemant door een deurwaarder dagvaarden om te hoof bij den Koningk te koomen.*
Citare Senatum in forum. Liv. 27. 24. *Den Raad, of de Vroedschap beroepen, beleggen, doen vergaderen.* Aliquos per nomina. Colum. 11. 1. *Sommigen bij hunnen naam roepen.* Testes citare in aliquam rem. Cic. V. 2. 59. *of* in aliqua re. Cic. P. Q. 11. *of* alicujus rei. Cic. Off. 1. 22. *Getuigen ergens over roepen,* 't zij in rechten, *of* anderzins.
Citare auctores. Liv. 4. 20. *De Schrijvers aantrekken, bijbrengen, of aanhaalen.*
Citare equum. Cæs. B. C. 3. 96. 3. *Een paerd aanjaagen, voortdryven, of de spooren geeven.*
Citare illuc humorem. Cels. 4. 6. *d'Onzuivere vochtigheden daar heene trekken.* Alvum. Colum. 6. 8: 7. 9. Varr. R. R. 1. 31. *Stoelgang maaken, of verwekken.* Pituitam. Cels. 4. 4. *Doen spouwen.* Gradum. Claud. Hon. Conf. 6. 510. *Lustig aanstappen, wakker aangaan. Gang maaken.*
Arbores illæ palmites citant. Colum. 4. 24. & radices. Colum. 5. 5. *Die boomen schieten vroeg lot en wortelen, of krygen ras takken en wortelen.*
Citavere Leges nefas. Flor. 1. 3. 5. *De wetten verderen straf over dien misdadiger.*
Citare. *Praaten, snappen, klappen, kouten.*
† Ab ovo usque ad mala citare. Hor. S. 1. 3. 6. *Van 't begin der maaltijd tot het einde toe praaten,* of *kouten; van 't eerste tot het laatste gerecht praaten.*

CITR.

CĪTRĀ. præp. acc. *Aan deeze zijde, aan deezen kant.*
Citra flumen. Cic. A. 6. 3. *Aan deeze zijde, of aan deezen kant van den stroom.*
Citra fastidium. Plin. H. 3. 3. *Zonder walging, of onsmaakelijkheit.* Sudorem. Cels. 1. 6. *Zonder zweeten.* Pulveris jactum. Plin. H. 35. 11. *Zonder moeite, of arbeid.*
Citra Musicen Grammatica non potest esse perfecta. Quintil. I. O. 1. 4. *Zonder de dichtkonst kan de spraakkunde niet volmaakt zyn. Men kan geen goed taalkundige zijn zonder de dichtkonst.*
Citra spectaculorum dies. Suet. A. 43. 11. *Buiten, of voor de dagen der openbaare schouwspelen.*
CĪTRĀ. Adv. Liv. 10. 25. *Aan deeze zijde, herwaarts aan; aan deeze kant.*
Ultra citraque. Hor. S. 1. 1. 107. *Aan deeze en geene zijde.*
(CITRĒTŬM. i. n. Pall. 3. 24. *Een plaats met citroenen beplant.*)
CĬTRĔŬM, ĕi. n. Plin. H. 15 28. *Een citroen, of citroenappel.* Zekere vrucht. Men verstaat 'er Malum onder.
CĬTRĔUS, ă, ŭm. Plin. H. 23. 4. *Van den citroenboom, of van een citroen.*
Citrea mensa. Cic. V. 4. 17. *Een citroenboome, of citroenhoute tafel; een tafel van citroenhout gemaakt.*
CĬTRĪNUS, ă, ŭm. Plin. H. 19. 15. *Citroenverwig, van citroenkleur.*
CĬTRŌ. Adv. *Aan, of van deeze zijde; aan, of van deezen kant.* Men vind dit adverbium altijd bij Ultro gevoegt.
Ultro citroque. Cic. V. 5. 66. *Van d'een en d'andere zyde, van beide zijden, of van weêrkanten.*
CĬTRŌSŬS, ă, ŭm. Næv. bij Macrob. S. 2. 15. en Festus. *Een stoffe met citroenbloemen gewatert, of een kleed met citroenbloemen doorweeven.*
CĬTRŬM, i. n. Varr. R. R. 3. 2. Mart. 10. 80. 2. *Zeker welriekend en kostelyk hout,* dat uit Afrika werd gehaalt om schrijnwerk van te maaken.
CĬTRŬS, i. f. Plin. H. 13. 1. *Een Citroenboom.*

CITU.

CĬTŬS, ă, ŭm. Lucret. 1. 976. *Aangezet, aangeport, bewogen, opgewekt, genoopt.*
(Cita alvus. Cels. 2. 3. *Een geloosde buik, een buik die ontlast is.*)
CĬTUS, ă, ŭm. adj. Cic. de Or. 3. 57. *Ras, snel, vlug, gezwind, vaerdig, schielijk, haastig.* De compar. Citior staat by Ovid. P. 2. 4. 25. en de superl. Citissimus by Quintil. I. O. 6. 4.
Naves velis habiles, citæ remis. Tac. An. 2. 6. 3. *Welbezeilde schepen en die snel in 't roeyen zyn.*

CIVA. CIVI.

CĪVĀRO, ōnis. f. Cic. F. 10. 23. *Chambery,* een stad van Savoijen.
CĪVĬCUS, ă, ŭm. *Burgers, burgerlijk, van den burger, dat de burgers aangaat, of betreft.*
Rabies civica. Hor. O. 3. 24. 26. (Furor civicus. Flor. 4. 2. 75.) *De woede der burgerlijke oorlogen, of der burgerkrijgen.* Motus civicus. Hor. O. 2. 1. 1. *Een burgerkrijg, burgeroorlog, of burgerlyken oorlog, een binnenlandschen oorlog.*
Corona civica. Cic. Pl. 30. *Een burgerlyke kroon.* Deeze was gemaakt van eike takken, en wierd den geenen gegeeven, die een burger in den krijg van de dood had geredt.
CĪVĪLIS, is. m. & f. & lĕ, is. n. *Burgers, burgerlyk, van den burger, of daar toe behoorende.* De compar. Civilior staat by Ovid. Tr. 4. 4. 13. en de superl. Civilissimus by Eutrop. 8. 1.
(Civilis habitus. Curt. 6. 6. 2: 9. 8. 23. *Een burgerlyk kleed, een kleed als onze meedeburgers draagen.*)
Bellum civile. Cic. Att. 7. 13. *Een burgerkrijg, of burgerlyken oorlog.* Jus. Cic. de Or. 1. 43. *Het burgerlijk recht, of 't Roomsche recht.*
Civilis. Quintil. I. O. procem. 1. *Burgerlijk; van 't volk, of van den burger bemint; die 't volk, of de burgers bemint.*
(Plus quam civilia cupere. Calpurn. D. 6. agitare. Tac. An. 1. 12. 6. *Naar geweldenarij staan, of trachten om alleen te heerschen.*
Bella plus quam civilia. Lucan. 1. 1. *Oorlogen waar door Cæsar en Pompejus zich van 't Roomsche gemeenebest zogten meester te maaken.* De reden is, om dat een burger zulks niet betaamt.)
Civilis. Suet. T. 26. 1. *Beleest, heusch, geschikt, hoflyk.*
† Civilis quercus. Virg. Æ. 6. 772. *Een burgerlyke kroon.* Zie Civica corona.
(Civilis. *Gemeen, gangbaar, gebruikelijk.*
Civili sermone uti. Suet. Gr. 10. 6. *Een gemeene, of gebruikelyke taal spreeken.*)
CĪVĪLITĀS, ātis. f. Suet. A. 51. 1. Quintil. I. O. 2. 15. *Beleefdheit, geschiktheit, welleventheit, hoflykheit.*

CI-

CIVĪLĬTĔR. Adv. Liv. 38. 56. *Beleefdelyk, heusschelyk, als een eerlyk man, als een goed burger.* (De compar. Civilius staat by Plin. P. 29. 2. en de superl. Civilissime by Eutrop. 7. 5.)

CĪVIS, is. m. & f. Ter. Ph. 2. 2. 14. Cic. V. 5. 62. *Een burger, poorter, of stedeling, een inboorling van een stad.*

Aliquem adsciscere civem. Cic. Arc. 2. *Iemant het burgerrecht geeven, burger maaken, of onder de burgeren aanneemen.*

Civis novus & adscriptitius. Cic. N. D. 3. 15. *Een nieuw aangenomen burger.*

* Civis meus. Cic. Mil. 34. *Mijn meedeburger, myn landsman.*

CĪVĬTAS, ātis. f. *Een stad, burgerschap, of burgery.*

Donare aliquem civitate. Cic. C. B. 9. Civitatem alicui largiri, impertiri. Cic. Arc. 5. Adscribere aliquem civitati. Cic. Arc. 4. in civitate. Cic. C. B. 12. *of* in civitatem. Cic. Arc. 4. *Iemant het burgerrecht, of 't burgerschap geeven, of schenken. Iemant tot een burger aanneemen.*

Civitatem amittere. Cic. Dom. 29. perdere. Cic. C. B. 12. *Het burgerrecht verliezen, of verbeuren.*

Eripere, adimere civitatem alicui. Cic. Dom. 30. *Iemant het burgerrecht ontneemen.*

Civitas. Cic. V. 5. 51. *De burgers, de stedelingen, d'inwoonders, of 't volk van een stad.*

Civitas. *Een land, landschap, landstreek, gewest, staat.*

Civitas Helvetia. Cæs. B. G. 1. 12. 4. *Zwitzerland.*

CĪVĬTĀTŬLĂ, æ. f. Sen. Ἀποκολ. p. 853. *Een steedje, kleine stad, of vlek.*

CLAB. CLAD.

CLĀBŬLĂ. Zie Clavola.

CLĀDĒS, is. f. Cic. N. D. 2. 3. *Een bloedige nederlaag, een zwaar verlies, een groote afbreuk, of schade,* van een leger spreekende.

Græcos omni clade vastavit. Curt. 4. 1. 10. *Hy heeft de Grieken allerlei afbreuk gedaan, hy heeft de Grieken door allerlei rampen gequelt.*

Clades. Ovid. M. 7. 562. *Sterfte, verderf, verwoesting, verdelging, ondergang.*

Clades dexteræ manus. Liv. 2. 13. *'t Verlies van de rechterhand.*

(Clades. Virg. Æ. 6. 843. *Die iemant schade doet, of aanbrengt.* Een verbloemde spreekwijs.)

CLAM.

CLĀM. præp. abl. *Buiten iemants weeten, of kennis; zich voor iemant verbergende.* Plaut. Cas. 2. 8. 33. en Cic. Sull. 15. geeven het d'accusativus.

Clam iis. Cic. Att. 15. 1. *Buiten hun weeten, of kennis, zonder dat z'er iets van wisten, of eenige kennis van hadden.*

CLAM. Adv. Cæs. B. G. 4. 30. 2. Cic. F. 1. 1. *In 't heimelyk, in 't verborgen; in 't geheim; stil, in der stilte, ter sluik.*

Sperat fore clam. Ter. Ad. 1. 1. 46. *Hy hoopt dat het stil, geheim, of verborgen zal blyven, of dat 'er niemant van weeten zal.*

CLĀMĀTŎR, ōris. m. Cic. de Or. 3. 21. *Een roeper, of schreeuwer, een luidruchtig mensch.*

CLĀMĀTŌRIUS, ă, um. Plin. H. 10. 14. *Van een roeper, of schreeuwer, ook een die veel geroep, of geschreeuw maakt; een die hard roept, schreeuwt, of luid spreekt.*

CLĀMĬTĀTIO, ōnis. f. *Geroep, geschreeuw, gekrijsch, geraat, gerucht, getier.*

Quid tibi hic ante ædes clamitatio est? Plaut. Most. 1. 1. 6. *Wat hebt gij hier voor 't huis zulk een geschreeuw te maaken? of zoo te schreeuwen, of te tieren.*

CLĀMĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ter. An. 1. 1. 117. *Hard en dikwils roepen, of schreeuwen, luid spreeken, overluid klaagen.*

Ficus Cauneas clamitare. Cic. D. 2. 40. *Kaunische vijgen te koop roepen.*

* Supercilia illa abrasa calliditatem clamitare videntur. Cic. Q. R. 7. *Zyne geschore, of uitgeplukte winkbrauwen schreeuwen zyne schelmeryen, of zyne looze en doortrapte streeken uit.*

CLĀMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Roepen, schreeuwen, tieren, raazen, of luid spreeken; zyn stem verheffen.*

Clamare se civem. Cic. V. 5. 62. *Roepen, alom voorgeeven, of laaten verluiden dat men burger is.*

Clamare aquam. Prop. 4. 9. 30. *Om water roepen, of schreeuwen, roepen, dat men water brenge.*

Clamare aliquem. Virg. Æ. 4. 674. *Iemant roepen.* Ad aliquem. Catull. 67. 14. *Iemant toeroepen.* Nomen alicujus. Prop. 1. 17. 23. Nomine aliquem. Virg. Æ. 4. 674. *Iemant by zynen naam roepen.*

Clamaris ab eo insanus. Cic. *bij* Augustin. contra Acad. 3. *Hy zegt opentlyk uit dat gij een gek zyt, of dat gy krankzinnig zyt.*

Clamare alicui de via. Ter. A. 3. 2. 11. *Iemant van de straat, of van den weg roepen.*

Clamare. Cic. Fin. 1. 18. *Opentlyk staande houden; of verdedigen; voor al de waereld uitroepen, of beweeren.*

Clamare. *Klaagen, zich beklaagen, kermen, zyn beklag doen.*

Clamare de pecunia. Cic. V. 5. 7. *Over eenig gestoole geld klaagen, of zyn beklag doen.*

CLĀMOR, ōris. m. *Geroep, geschreeuw, geschrei, getier, gekerm.*

Clamor. Cic. de Or. 1. 33. *Toejuiging, vreugdegeroep, vreugdegeschrei, geschreeuw.*

Clamor. Cic. Att. 4. 3. *Uitjouwing, uitlagching, bespotting, beschimping.*

† Clamor gruum. Lucret. 4. 183. *Het geschreeuw der kraanen.* Montium. Hor. O. 3. 29. 39. *De weêrklank, of weêrgalm der bergen.*

CLĀMŌSE. Adv. *Met luider stemme, luidskeels, luidruchtig, overluid, hard op, schreeuwende, roepende, tierende, met geschreeuw, of geroep.*

Dicere omnia clamose. Quintil. I. O. 11. 3. *Alles schreeuwende zeggen, t'elkens luidruchtig spreeken.*

CLĀMŌSUS, ă, um. Mart. 5. 86. 2. *Een schreeuwer, een roeper, een die hard roept, of schreeuwt,* in 't spreeken.

Acceleratio orationis clamosa. Cic. Her. 3. 13. *Een rede ras en schreeuwende uitgesprooken.*

† Clamosus locus. Juv. 9. 144. Mart. 10. 53. 1. *Een plaats vol geraas, of waar in men veel geraas maakt, die van 't geschreeuw weêrgalmt.*

CLAN.

CLĀNCŬLĀRIUS, ă, ūm. Poëta clancularius. Mart. 10. 3. 5. *Een naamloozen, of onbekenden Dichter, een Dichter die zijn naam verzwygt, of die niet bekent wil zyn.*

CLĀNCŬLŪM. Adv. Ter. E. 2. 3. 19. Plaut. Truc. 2. 4. 54. *In 't heimelyk, in 't verborgen, bedektelyk, stil, in der stilte, buiten iemants weeten, of kennis, steelswyze, ter sluik.* Ter. Ad. 1. 1. 27. zegt Clanculum patrem. *Buiten kennis, of weeten van zijn vader.*

CLĀNDĒSTĪNŌ. Adv. Plaut. M. G. 4. 1. 10. *In 't heimelyk, in 't verborgen, in 't geheim, bedektelyk, in der stilte.*

CLĀNDĒSTĪNŪS, ă, ūm. Cic. Or. 66. *Heimelyk, verborgen, geheim, bedekt; dat in 't verborgen geschied.*

CLĀNGO, is, ĕrĕ. Tuba clangens. Val. Flacc. 3. 349. *Trompetgeschal, trompetgeklank; een klinkende trompet, een trompet die men steekt, of daar men op blaast.*

Clangunt aquilæ. Ovid. Ph. 27. *d'Arenden, of adelaars schreeuwen.*

CLĀNGŎR, ōris. m. Plin. H. 18. 35. Colum. 8. 13. Liv. 1. 34. *'t Geroep,*

roep, geschreeuw, 't gequetter, of 't gequeel van allerlei gevogelte.

Clangor tubarum. Virg. Æ. 2. 313. *Trompettengeschal, trompettengeklank, het geschal, of geluid van trompetten.*

CLĀNIS, is. m. Tac. An. 1. 79. 2. *'t Meir Chial*, een zeer lang meir in Toskanen.

CLĀNIUS, ii. m. Virg. G. 2. 225. *d'Agno, d'Agnostroom*, een stroom van 't Koningrijk Napels.

Clanius. *De Clain, de Clainstroom*, een stroom in Poitou.

CLAR.

CLĀRĀSCUM, i. n. *Quirasque*, een stad in Piemont.

CLĀRA-VALLIS, is. f. *Clervaux*, een zeer vermaard Klooster van Grauwmonniken in Vrankrijk.

CLĀRĒ. Adv. Cic. Att. 2. 20. *Klaarlijk, duidelijk, baarblijkelijk, middagklaar, zonneklaar, zichtbaarlijk, openbaarlijk, opentlijk.*

● De compar. Clarius staat by Cic. F. 8. 14. en de superl. Clarissime by Plin. H. 10. 70.

Clare dicere. *Klaarlijk, onbewimpelt, rond uit, of recht uit spreeken; openhertiglijk, ongeveinst, of zonder omwegen spreeken.*

Unde est? dic clare. Ter. A. 4. 4. 15. *Waar is zij van daan? zeg het recht uit.*

Clare audire. Lucret. 1. 920. *Scherp hooren.* Oculis videre. Plaut. M. G. 3. 1. 36. *Scherp zien, een scherp, of doordringend gezicht hebben.*

Ex eo loco vox quam clarissime vagari potest. Vitruv. 5. 3. *De stem kan uit die plaats heel duidelijk gehoort worden, of de stem verbreidt zich heel onderscheidentlijk uit die plaats.*

Clare aliquid prædicare. Front. St. 1. 4. 10. *Iets opentlijk uitzeggen, of in 't openbaar verkondigen.*

CLĀRĔO, es, ŭi, zonder supinum, ērĕ. *Klaar, of openbaar zijn, klaar blijken, of schijnen; klaarlijk gezien worden, of uitblinken; openbaar, baarblijkelijk, of kennelijk zijn.*

Hoc in primo carmine claret. Lucret. 6. 937. *Dat blijkt klaar in 't eerste vaers.*

Ventura potestas claruit Ascanio. Claud. Hon. Conf. 4. 192. *Askaan is zijn toekomende grootheit geopenbaart, of bekent gemaakt.*

Familiæ duæ claruerunt. Suet. N. 1. 1. *Twee geslagten zijn'er doorluchtig geweest; twee huizen hebben uitgeblonken, zijn roemruchtig, of vermaart geweest.*

Gloria viri magis claret. Enn. bij Cic. S. 4. *De glory, of roem van dien man blinkt te heerlijker uit.*

CLĀRĔSCO, is, escere. Sen. H. F. 1. 122. *Klaar, of helder worden, opklaaren, ontdekt, of verlicht worden.*

Clarescunt luminibus tecta. Tac. An. 15. 37. 3. *Daar branden veel lichten in 't huis.*

Clarescunt aquilonibus Alpes. Claud. Hon. nup. 185. *d'Alpische gebergten worden door de winden ontdekt*, Dat is, *de winden verdrijven de nevelen die d'Alpische bergen bedekken.*

Clarescit sonitus. Virg. Æ. 2. 301. *'t Geluid word klaarder, word helderder, of word duidelijker gehoort.*

Aliud ex alio clarescit. Lucret. 1. 1108. *Het een word door 't ander opgeheldert, of verlicht; men kent het een door 't ander.*

CLĀRIFICO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 20. 13. *Verhelderen, verklaaren, helder, of klaar maaken, zuiveren*, van 't gezicht spreekende. (In de MSC. word gevonden compurgat. Harduinus. Lactantius 3. 18. gebruikt het evenwel.)

CLĀRIGĀTIO, ōnis. f. Quintil. I. O. 7. 4. Serv. Æ. 9. 53. *De verklaring, aanzegging, of aankondiging van den oorlog, d'oorlogsverkondiging.* De Romeinen, voor dat ze den oorlog begonnen, zonden hunnen opperften krijgsbode naar het volk van wien ze beleedigt waren, om voldoening te verzoeken, met last, om, in geval van weigering, hen den oorlog te verklaaren; en deze daad van den krijgsbode, Pater patratus genaamt, word eigentlijk Clarigatio geheeten, om dat dezelve met luider stemme geschiedde.

Clarigatio. Liv. 8. 14. *Schaâverhaling, wederneeming, of 't recht van schaâverhaling, of van wederneming.*

Clarigatio. Liv. 8. 14. *Geldboete.*

CLĀRĪGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 22. 2. *Den oorlog verklaaren, aanzeggen, of verkondigen.* Zie Clarigatio.

† CLĀRISŎNUS, ă, ŭm. Catull. 64. 320. Cic. Arat. 280. *Schel, helder, klaar, doordringend van geluid, of stem, dat een klaare, of heldere klank heeft.*

CLĀRITĀS, ātis. f. Plin. H. 2. 8. *Klaarheit, helderheit, glansch, schittering, flonkering, fikkering, licht, schijnsel*, van gesternten, enz. spreekende.

Claritas vocis. Cic. A. Q. 1. 5. *Een klaarheit, helderheit, of duidelijkheit der stem.* Oculorum. Plin. H. 20. 7. of visus. Plin. H. 5. 1. *De helderheit der oogen; de klaarheit, of scherpheit van 't gezicht.* Sonitus. Vitruv. 5. 3. *De klaarheit, of helderheit van 't geluid.*

* Claritas. Cic. D. 2. 31. *Eer, aanzien, achting, vermaardheit, beroemdheit, edeldom, hoogheit, roemruchtigheit, groote naam.*

Claritas generis. Plin. E. 4. 9. 4. Nascendi. Quintil. I. O. 5. 11. *Doorluchtigheit van afkomst, van ouderen, of van geslacht. Aanzienlijkheit van geboorte.* Rerum gestarum. Plin. H. 1. 7. 27. *Vermaardheit, roemachting, roemruchtigheit door groote, of doorluchtige daaden verkreegen.*

Vinum illud in claritate. (est.) Plin. H. 14. 14. *Die wijn is vermaart, word voor heel goed gehouden, of word hoog geacht.*

CLĀRITŪDO, inis. f. *Klaarheit, glansch, helderheit, flonkering.*

Claritudo vocis. Gell. 7. 5. *De klaarheit, helderheit, of zuiverheit der stem.*

Claritudo. Sall. B. J. 2. *Adel, edeldom, hoogheit, doorluchtigheit, aanzien, aanzienelijkheit, achting, roem, luister, vermaardheit, beroemdheit.*

Claritudo familiæ. Tac. An. 15. 35. 1. Paterc. 2. 11. 3: 17. 2. *De doorluchtigheit, adel, hooge staat, luister, of aanzienelykheit van een geslagt, of huis.*

CLĀRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Stat. Th. 5. 286. *Verlichten, ophelderen, verklaaren, klaar maaken, ontwinden, ontvouwen.*

Multa nobis claranda sunt versibus. Lucret. 3. 36. *Wij moeten veele dingen in deeze vaerzen verklaaren, of ophelderen.*

Clarare aliquem. Hor. O. 4. 3. 4. *Iemant doorluchtig, vermaart, of beroemt maaken; iemant eer en aanzien geeven, of toebrengen.*

CLĀROR, ōris. m. Plaut. Most. 3. 1. 112. *Klaarheit, helderheit, glansch, luister, licht, glinstering.*

CLĀRUS, ă, ūm. Hor. C. S. 23. Virg. G. 1. 5. *Klaar, helder, schitterend, flonkerend, glinsterend, blinkende, schoon, mooi*, van de starren, den dag, enz. spreekende. De compar. Clarior staat by Liv. 5. 32. en de superl. Clarissimus by Liv. 25. 24.

Vitrum clarum. Ovid. M. 4. 354. *Een helder, schoon, of zuiver glas.*

Claræ ædes. Plaut. Most. 3. 1. 112. *Een luchtig huis*, of liever, *dat in een goede lucht staat.* Vox. Cic. Clu. 48. *Een klaare, heldere, sterke, luide, of doordringende stem.*

* Clarus. *Klaar, openbaar, bekent, kennelyk, kenbaar, baarblijkelijk.*

Res clarior luce. Cic. C. 1. 3. Sole.

Cic.

Cic.Fin.1.21. *Een zaak klaarder als den dag*, of *als 't zonnelicht*.

Clarus. *Doorluchtig*, *beroemt*, *vermaart*, *roemruchtig*, *aanzienlyk*, *bekent*.

Clarus gloria. Cic. de Or. 2. 37. *Gloryryk*, *zeer beroemt*, *wyd vermaart*.

CLAS.

CLĀSSIĀRĬŬS, ii. m. Cæf. B. C. 3. 100. 2. Tac. An. 4. 27. 3. *Een zeesoldaat*, *een soldaat op een schip*, of *galei*. 't Is ook een *matroos*, *vlooteling*, of *bootsgezel*.

CLASSICULĂ, æ. f. Cic. Att. 16. 2. *Een kleine vloot*, *een hoofddeel*, of, als men gemeenlijk zegt, *een* Esquader *scheepen*.

CLĀSSICŬM, i. n. Virg. Æ. 7. 637. *Een trompet*, ook *het geschal*, of *'t geklank van een trompet*, naar het zeggen van Servius.

Classicum. *Trompetgeklank*, *trompetgeschal*, *het steeken*, of *'t geluid der trompet*.

Classico ad concilium milites vocare. Liv. 5. 47. *'t Krygsvolk met trompetgeschal tot het houden van krygsraad verzamelen*.

Classicum apud Pompejum canebatur. Cæf. B. C. 3. 82. 1. *Al de trompetten wierden by Pompejus gesteeken*; *al de tekenen tot den aanval wierden aan de zyde van Pompejus gegeeven*.

CLĀSSĬCŬS, ă, ŭm. *Van een vloot*, *van een zeemagt*, of *scheepsmagt*; *dat tot een vloot behoort*.

Classicum bellum. Prop. 2. 1. 28. *Een zeeoorlog*, of *oorlog ter zee*. Certamen. Paterc. 2. 85. 2. *Een zeegevecht*, *zeeslag*, *scheepsgevecht*, of *scheepsstryd*.

Corona classica. Paterc. 2. 81. 3. *Een scheepskroon*. De Romeinen deelde ze uit aan dien een zeeslag gewonnen had.

Classicus. Curt. 4. 3. 18. *Een matroos*, *bootsgezel*, *roeyer*, of *vlooteling*.

Classicus. Tac. H. 2. 17. 3. *Een zeesoldaat*, *een krygsknecht die ter zee*, of *te water dient*.

Classicus. Gell. 7. 13. *Een man van den eersten staat*, of *van 't hoogste aanzien*. De Romeinen verdeelden de stedelingen in vijfderlei staaten, waar van d'eerste de voornaamste was.

Classicus scriptor. Gell. 19. 8. *Een zuiver*, *beschaafst*, of *nauwkeurig Schryver* die een ander tot een regel en voorbeeld van schrijven, *of* strekken strekt. *Een schryver van den zuiversten tyd*.

CLĀSSĬCŬS, i. m. Varr. L. L. 4. 16. *Een Trompetter*. Zommige leezen in Varro Clāssĭcĭnēs, ŭm. m. plur.

CLĀSSĬS, ĭs. f. *Een Vloot*, *scheepsmagt*, of *zeemagt*.

Lunata classis. Lucan. 3. 549. *Een Vloot die in een halve maan legt*.

Classem armare. Virg. Æ. 4. 299. Instruere. Cic. V. 5. 51. Ornare. Cic. Man. 4. Comparare. Cic. Fl. 14. *Een Vloot uitrusten*, *toerusten*, *toetakelen*, *vervaerdigen*, of *gereed maaken om in zee te brengen*. Virgilius zegt in den zelven zin. Æ. 4. 289. classem aptare *en* Æ. 3. 6. moliri.

Classis. Cic. Fl. 7. *Staat*, *orde*, *waerdigheit*, *aanzien*.

Homines primæ classis. Gell. 7. 13. *Luiden van 't grootste aanzien*, *groote*, of *aanzienelyke luiden*, *d'aanzienlykste en geachtste burgers*. Infra classem. Gell. 7. 13. *De burgers*, of *burgerluiden*, *de gemeente*, of *gemeene burgers*. Quintæ classis. Cic. A. Q. 4. 23. *Slecht volk*, *geringe luiden*, *arm*, *ongeacht*. *volk*, *'t grauw*, *jan hagel*. Deeze laatste spreekwijs word (in 't Latijn) ook oneigentlijk genomen.

Classis agricolarum. Colum. 1. 9. *Een hoop landlieden*, *landbouwers*, of *boeren*. Puerorum. Quintil. I. O. 1. 2. *Een school met kinderen*.

Ducere classem. Quintil. I. O. 1. 2. *Een bende*, of *hoop aanvoeren*, of *geleiden*; *'t hoofd van een bende zyn*.

† Classis. Virg. Æ. 2. 30: 7. 715. *Een ruiterhoop*, *ruiterschaar*, of *ruiterbende*.

CLAT.

CLĀTHRĀTŬS, ă, ŭm. Plaut. M. G. 2. 4. 26. *Getralyd*, *met tralien*, *yzere spylen*, *enz. afgesloten*, of *toegemaakt*.

CLĀTHRĪ, ōrŭm. m. plur. Hor. A. P. 473. Colum. 8. 17. *Een traly*, of *tralie*, *een yzere boom voor een deur*, of *voor de vensteren*; *diefyzers*, *yzere spylen*. *Een hekken*.

(Clathri. Colum. 10. 72. *Een herk*, *een eg*.)

CLĀTHRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Colum. 9. 1. *Met yzere tralien*, of *spylen afsluiten*.

CLAV.

CLĀVĂ, æ. f. Cic. S. 16. *Een knods*, of *knodze*, *een korte stok die aan 't een eind dik toeloopt*.

CLĀVĀRĬŬM, ii. n. Tac. H. 3. 50. 7. *Een geschenk dat het Roomsche krygsvolk in stoffe gegeeven wierd*. Men gaf het hen om 'er zeeker schoeizel voor te koopen, Caliga genaamt.

CLĀVĀTŎR, ōrĭs. m. Plaut. R. 3. 5. 25. *Knodsdraager*, *een die een knods draagt*, of *met een knods is gewapent*.

CLĀVĀTŬS, ă, ŭm. Festus, Plin. H. 9. 36. *Met nagelen*, *doppen*, of *spykertjes beslagen*; *met knopen als spykerhoofden gestikt*; van de schoenen, *of* rokken der Ouden spreekende.

CLAUDĬCĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. N. D. 1. 30. *Krepelheit*, *hinking*, *manke*, of *krepele gang*, *lamheit*.

Claudicationem afferre. Colum. 6. 12. *Krepel*, of *lam maaken*, *doen hinken*, *aan 't hinken helpen*.

CLAUDĬCO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Krepel*, of *mank gaan*, *hinken*, *krepel zyn*, of *krepel worden*.

Ex vulnere accepto claudicare. Cic. de Or. 2. 61. *Aan een wonde hinken*, of *krepel gaan*.

* Claudicat oratio. Cic. Or. 51. *of* In oratione aliquid claudicat. Cic. de Or. 3. 51. *De redenvoering gaat mank*, *'t is een krepele rede*; dat is, *de redenvoering is gebrekkelyk*, of *staat niet op zyn voeten*; *daar mangelt*, of *gebreekt iets aan*.

Claudicare in aliqua re. Cic. Cl. 59. *Ergens mank*, of *niet recht in gaan*. *Ergens niet trouw in handelen*. In officio. Cic. Off. 1. 33. *Zyn plicht verzuimen*, *nalatig in zyn plicht zyn*. Ex aliqua parte. Cic. T. Q. 5. 8. *Ergens omtrent in gebreeke blyven*; *ergens in nalatig zyn*, *iets verzuimen*.

Fructus vineæ in pluribus pedamentis claudicat. Colum. 4. 2. *Een wynstok die tegens veel latten aanleit draagt zoo wel niet*, of *heeft zulke goede druiven niet*.

† Claudicat ingenium. Lucret. 3. 454. *Zyn verstand lentert*, *het schort hem in 't hoofd*, *hy heeft het niet vast*, *hy is niet recht wys*, of *hy is gek*. Boertachtig zegt men; *het lenterd hem in de bol*, ook wel, *de bel lenterd hem*, of *het schort hem in de groote teë daar de boeren den hoed op draagen*.

CLAUDĪTĀS, ātĭs. f. Plin. H. 8. 43: 18. 1. Zie Claudicatio.

CLAUDo, is, clausi, clausŭm, claudĕrĕ. acc. *Sluiten*, *toesluiten*, *toestoppen*, *toedammen*.

Claudere sanguinem. Plin. H. 26. 13. *Het bloed stempen*, of *stelpen*.

(Claudere. *Bezetten*, *besluiten*, *omsingelen*; zoo dat 'er geen ontkoomen is.

Nemorum jam claudite saltus. Virg. E. 6. 55. *Besluit*, *bezet*, of *omsingelt de bosschen*, of *de wouden*.

Quod nunquam manum consereret, nisi cum adversarios locorum angustiis clausisset. Nep. 14. 8. 4. *Om dat hy nooit handgemeen wierd*, *dan wanneer hy zynen vyand in nau-*

nauwe plaatzen besloten, of *bezet had.*

Claudere urbem obsidione. Nep. 15. 8. 5. operibus. Nep. 1. 7. 2. *Een stad belegeren. Zich om een stad begraaven*, of *verschanssingen tegens een stad maaken.*)

Claudere adversarios. Nep. 14. 8. 4. *De vyanden bezetten*, of *omcingelen.*

Claudere agmen. Cæs. B. G. 1. 25. 6. Curt. 3. 3. 21. *Het leger sluiten; in d'achterhoede*, of *d'achtertocht van't leger trekken.*

Claudere. acc. *Besluiten, bevangen, omringen, rondom loopen.*

Aqua claudere locum. Varr. R. R. 3. 1. 4. *'t Water rondom een plaats leiden.*

Claudere rem familiarem. Cic. Off. 2. 15. *Zijn goed opsluiten, spaaren, bewaaren.* Portas alicui. Cic. Fl. 25. *Voor iemant de poorten sluiten.* Alicui exitum. Cic. Att. 9. 15. Fugam, transitum. Liv. 27. 46. *Voor iemant de wegen*, of *doorgangen sluiten; iemant beletten te ontkomen, te ontvluchten*, of *t'ontsnappen.*

Nollem tibi ullum commodum in me claudi. Ter. A. 3. 3. 41. *Ik zou niet geerne nalatig*, of *zuimachtig zyn in den minsten dienst dien ik u doen kan; of ongeerne zou ik het minste verzuimen dat tot uwen dienst*, of *tot uw voordeel kan strekken.*

Claudere sententiam numeris. Cic. Or. 68. *Een spreuk cierlyk nederstellen.*

† Claudere opus. Ovid. F. 3. 384. *Een werk eindigen*, of *besluiten.* Labores belli. Sil. 15. 652. *Een eind van 't oorlogen maaken, den oorlog eindigen.* Verba pedibus. Hor. S. 1. 10. 59. *Zijn woorden op trant en maat zetten, vaerzen maaken.* Animam laqueo. Ovid. M. 7. 605. *Zich zelven verworgen*, of *verhangen.*

Claudere cenam. *De maaltijd sluiten, 't laatste gerecht eeten.*

† Lactuca claudebat avorum cenas. Mart. 13. 14. *Onze Voorouders sloten de maaltijd met de salaad*; of *aten lattouw op 't einde van de maaltijd.*

(Ut ea, quæ claudere cenam solent, prima ponantur. Sen. E. 114. *Laat de spyzen, die laatst plagten opgezet te worden*, of *waar mee men de maaltijd plagt te sluiten, eerst opgedist worden.*)

CLAUDUS, a, um. Cic. N. D. 1. 30. *Mank, krempel, hinkende, lam.*

* Navis clauda. Liv. 37. 24. *Een ontramponeert*, of *beschadigt schip.*

† Carmina clauda. Ovid. Tr. 3. 1. 11. *Ronwzangen, treurliederen, lykdichten*, vermids de zelve uit ongelijke vaerzen, hexametra en pentametra, gemaakt wierden.

CLAVICULA, æ. Cic. N. D. 2. 47. Plin. Præf. 23. *De streng*, of *draad van een wynstok, het teêre wyngaardsprnitje dat zich om de latten*, of *staketzels krult.*

Clavicula. Vitruv. 10. 17. *Het sleuteltje*, een bouwkundig woord.

(CLAVICULARIUS, ii. Firm. Math. 3. *Een sleuteldrager, een deurwachter.*)

CLAVIGER, a, um. van clava. Ovid. M. 15. 22. *Met een knods gewapent*, of *voorzien, die een knods draagt; een knodsdrager.*

Claviger, van clavis. Ovid. F. 1. 228. *Die een sleutel draagt, een sleuteldrager.*

CLAVIS, is. f. Cic. Dom. 10. *Een sleutel.*

Quæ sunt sub clavi. Varr. R. R. 1. 22. *Dingen die onder den sleutel zyn*, dat is, *die opgesloten zyn*, of *die met een sleutel ontsloten worden.*

Odisse claves. Hor. E. 1. 20. 3. *Ongeerne opgesloten zitten, geerne de vrije lucht hebben.*

CLAVOLA, æ. f. Varr. R. R. 1. 40. *Een lot, sprnit, struik, stek, afzetzel*, of *griffel van een boom*, dat men aan beide einden affnijdt om te pooten. Zommige leezen Clabula.

(CLAUSTRARIUS, ii. m. Claustrarius artifex. Lampr. Heliog. 12. Gloss. Cyr. Claustrarius. Κλειδοποιός. *Een slotemaker.*)

CLAUSTRUM, i. n. Cic. *bij* Colum. 12. 1. *Dwarsboom, slagboom; sluitboom, traly, grendel, slot, spyl, yzere bout; alles wat iets afsluit.* 't Is ook *een besloote plaats, een klooster.*

* Claustra. Hor. E. 1. 14. 9. *Schutzel, sluit- of slagboom, afschutting, hek, heining, schutting. Hindernis, hinderpaal, tegenstant, beletzel, dyk*, of *dam*, in den eigentlijken en oneigentlijken zin.

Claustra loci. Cic. Rull. 2. 32. Montis. Virg. Æ. 1. 60. *Een nauwte*, of *engte, een nauwe*, of *enge weg, een nauwe toegang* tot een plaats.

Claustra Regni. Liv. 9. 32. *De sleutels van een Rijk*, van sterke grenssteden spreekende.

Claustra pudoris & reverentiæ. Plin. E. 2. 14. 4. *De wetten*, of *paalen van eerbaarheit en ontzagh.*

Claustra imperii. Cic. Fl. 13. *De landpaalen, paalen, grenzen*, of *d'aangrenzende landen van 't Rijk.*

Nobilitatis claustra refringere. Cic. Mur. 8. *De kracht van den Adel breeken. De tegenstant van den Adel overwinnen*, of *te boven koomen.*

CLAUSULA, æ. f. *Het slot, einde, end, 't besluit, 't leste*, of *'t laatste van iets.*

Clausula orationis. Cic. de Or. 3. 44. *'t Slot*, of *'t eind van een rede.* Edicti. Cic. V. 3. 14. *'t Slot van een gebod.* Fabulæ. Cic. Cœl. 27. *Het einde van een blijspel.* Epistolæ. Cic. F. 2. 4. A. 13. 21. *'t Slot, de laatste woorden van een brief.*

Clausula. Cic. Or. 64. *Een volzin*, of *'t slot van een volzin, het slot*, of *einde van een rede.*

Clausula. Cic. de Or. 3. 46. *Een inworp, tusschenreden, inreding, tusschenstelling.*

Clausula nervorum summæ existimantur ungues. Plin. H. 11. 45. *Men meent dat de zenuwen aan de nagelen eindigen.*

Clausulam imponere vitæ. Sen. E. 66. *'t Leven eindigen, sterven, overlijden.* Disputationi. Colum. 3. 19. *Een twistredening eindigen.*

(Clausula. *Een gevest van een degen.* Zoo gebruikt het Apul. Fl. 346. naar d'uitlegginge van Salm. Spart. Adrian. 10. p. 91.)

CLAUSUM, i. n. Virg. G. 4. 303. *Een hok, stal, besloote plaats*, of *perk.*

Sub uno clauso centum ovium capita habere. Colum. 7. 6. *Honderd schaapen in een hok hebben.*

CLAUSUS, a, um. Cic. P. Q. 30. *Besloten, gesloten, toegedaan, toe*, van een huis, deur, enz spreekende.

Clausus. Virg. G. 3. 352. *Opgesloten, afgesloten, ingesloten, binnen gesloten.*

* Clausus. Cic. V. 3. 25. *Bedekt, verborgen, duister, geheim.*

Nullius domus clausa contra tuam cupiditatem fuit. Cic. V. 5. 15. *Daar was geen huis vast genoeg gesloten*, of *veilig voor uwe begeerlykheit.*

Eo silentio clausa curia erat. Liv. 42. 14. *Zoo groot was het stilzwijgen en 't geheim van 't Hof. Zoo zeer wierden de zaaken aan 't Hof geheim*, of *verborgen gehouden.*

Aures clausæ ad eorum voces. Cic. T. Q. 4. 1. *Geslote, doove*, of *gestopte ooren voor haare stem*, of *voor haare woorden.*

CLAVULUS, i. m. Varr. R. R. 2. 9. *Een spijkertje, nageltje, pinnetje*, of *boutje.*

CLAVUS, i. m. *Een spijker, nagel, pin, bout, spie.*

Clavus trabalis. Hor. O. 1. 35. 18. *Een groote spijker, een dikken bout.* Ca-

Capitatus. Varr. R. R. 2. 6. *Een spyker met een groot hoofd.* Muscarius. Vitruv. 7. 3. *Een taats*, of *spyker met een breed plat hoofd.*

Clavus. Cic. S. 6. *'t Roer*, *'t stier*, of *'t stuur van 't schip*, *de helmstok van een roer.*

Clavum imperii tenere. Cic. Sext. 9. *Aan 't roer van den Staat zitten*; *de regeering*, of *'t bewind van een Staat hebben*, *een Staat regeeren*, of *bestieren.*

Rectum clavum tenere. Quintil. I. O. 2. 17. *Een oprecht gedrag hebben*, *zijn zaaken oprechtelijk doen*, *oprecht in handel en wandel zijn.*

Clavus. Plin. E. 3. 7. 2. *Een hard gezwel*, *een nauwe lange etterholte*, *een harde zweer*, *een ettergezwel.*

Clavus. Plin. H. 21. 20. Celf. 5. 28. Pollux. 5. 25. 3. *Een harde blader*, of *eelt in de hand*; *een likdoorn*, of *exteroog aan de voet.*

Clavus. *Een sluijer*, of *kleedje met purper*, of *gouden knoopjes gestikt*, als kleine spijkerhoofdjes, dat de Raadsheeren en Roomsche Ridders droegen, boven aan den rok vast gehecht, en over de borst heen hangende.

Latus clavus, of laticlavus, i. m. Hor. S. 1. 5. 36. Tac. O. 7. 1. *Een breede sluijer die de Raadsheeren*, *ten bewys van hunne waerdigheit droegen.*

Angustus clavus. Varr. L. L. 8. 47. *Een smalle sluijer*, *die de Roomsche Ridders droegen*, *en waar door ze van alle andere onderscheiden wierden.* Zommige zeggen dat het onderscheid van deeze twee sluijeren niet bestont in hunne grootte, of breette, maar in de knoopjes waar meede zij gestikt waaren.

(Clavum latum alicui tribuere. Suet. C. 24. 3. *Iemant tot Raadsheer aanstellen.* Adimere. Suet. T. 35. 4. *Iemant uit den raad stooten.*)

Clavus annalis. Festus. *Een nagel*, of *spyker die de Borgermeesters*, of *Hooggezaghebbers alle jaar aan de rechter zyde van 't Altaar in den Tempel van Jupiter sloegen*, op den 14. van Herfstmaand. In 't vervolg van tijd sloeg men 'er ook dikwils nagelen in als 'er eenig wonderteken geschiedde, dat het gemeenebest eenig quaad scheen te dreigen.

† Clavi mensura coacta est. Ovid. Tr. 4. 10. 35. *Ik droeg noch een smalle sluijer.* *Ik was noch geen Raadsheer.*

CLAX. CLAZ.

(CLĀXENDIX, icis. f. Plaut. Vidul. 4. *Zegeldoosje.* *Doosje waar in een zegel word bewaart.*)

CLAZŎMĔNÆ, ārūm. f. plur. Cic. T. Q. 1. 43. Hor. S. 1. 7. 4. *Klazomene*, een stad in klein Azien op de kust van de Egeesche *of* zwarte zee.

CLĀZŎMĔNIŬS, ā, ūm. Cic. de Or. 3. 34. *Klazomener*, *Klazomenisch*, *die van Klazomenen is*, of *dat 'er toe behoort.*

CLEM.

CLĔMĂ, ătĭs. n. Plin. H. 27. 12. Κλῆμα. *Verkensgras*, *krengelgras*, *duizendknoop*, een kruid om zijne veelvuldige knoopjes dus genaamt.

CLĔMĀTĬS, idis. f. Plin. H. 24. 15. Κληματίς. *Vinkoorde*, *maagdepalm*, *maagdekruid.*

Clematis Daphnoides. Plin. H. 24. 15. *Kleine vinkoorde*, of *kleine maagdepalm.*

CLĔMĔNS, entis. omn. gen. *Goedertieren*, *goedaardig*, *beleefd*, *vreedzaam*, *goeddadig*, *goed*, *zachtzinnig*; *bescheiden*, *zachtmoedig*, *heusch*, *meedelydend*, *meedogend*, *meewarig*, *barmhertig*, *behulpzaam.* De compar. Clementior staat by Curt. 5. 3. 2. en de superl. Clementissimus by Ovid. M. 9. 116.

Clemens in disputando. Cic. Fin. 2. 4. *Zachtzinnig in 't redentwisten.*

Apud me tibi semper clemens fuit servitus. Ter. A. 1. 1. 9. *Gy hebt altijd een goed Meester aan my gehad*; of *gy hebt altoos een gemakkelyke dienst by my gehad.*

Ego hanc clementem vitam urbanam secutus sum. Ter. Ad. 1. 1. 17. *Ik heb dit zoete en gemakkelyke stadsleven verkozen.*

Clemens judex. Cic. Pl. 13. *Een zachtmoedig*, of *goedertieren rechter.*

Clemens ventus. Catul. 64. 272. *Een zachte*, *zoete*, *aangenaame*, of *zoele wind.* Amnis. Ovid. M. 9. 116. *Een stille*, of *zachte stroom.*

Clemens rumor. Sall. B. J. 22. *Een klein*, *slap*, of *flauw gerucht*; *een tijding die niet zeer ruchtbaar word*, *die zich niet wyd verspreidt.*

† Ratibus clemens insula. Claud. B. G. 511. *Een eiland dat een goede ree*, of *goede kust heeft*; *dat men met een schip gemakkelyk kan aandoen.*

CLĔMENTĔR. Adv. Cic. V. 5. 8. *Zachtelyk*, *beleefdelyk*, *barmhertiglyk*, *zoetelyk*, *zachtmoediglyk*, *zachtzinniglyk*, *vreedzamelyk*, *gematigtelyk*, *bescheidentlyk.* De compar. Clementius staat by Tac. H. 3. 52. 1. en de superl. Clementissime by Plaut. M. G. 4. 3. 5.

Clementer jus dicere. Cæs. B. C. 3. 20. 2. *Een groote zachtigheit in 't vonnissen*, of *in 't rechtsplegen gebruiken.*

Clementer munerare aliquem. Plaut. M. G. 3. 1. 101. *Iemant mildadiglyk beloonen*, of *een ryke vergelding doen*; *iemant iets rykelyk vergelden*, of *beloonen.*

Clementer volo. Plaut. St. 4. 1. 26. *Ik ben 'er meê te vreden*, *ik bewillig 'er geerne in*, *ik sta het geerne toe.*

Collis clementer assurgens. Tac. An. 13. 38. 4. *Een zachtopgaanden heuvel*, *een hoogte van een gemakkelyken opgang.*

Clementer ambulare. Plaut. Merc. 5. 2. 111. *Zagtjes aangaan*, *zoetjes*, of *zagtjes wandelen.*

CLĔMENTĬĂ, æ. f. Ter. Ad. 5. 4. 7. Cic. Dej. 13. *Goedertierenheit*, *zachtmoedigheit*, *zachtzinnigheit*, *goedheit*, *gematigtheit*, *vreedzaamheit*, *barmhertigheit*, *meedogendheit*, *meewarigheit*, *genade*, *zachtigheit*, *goedaardigheit*, *goedgunstigheit.*

† Clementia æstatis. Plin. E. 5. 6. 5. *De zoetigheit*, of *aangenaamheit van den zomer.* Hyemis. Colum. 2. 9. *De zachtigheit van den winter.* *Een zachte*, of *gematigde winter.*

CLEN. CLEP.

CLĔNŎS, i. m. *De Clin*, een stroom in Vrankrijk, die zijnen oorsprongk in la Marche neemt, door Poitiers loopt, en in de Viennestroom, by Chatelereau, zich ontlast.

CLĔPO, is, clepsi, cleptūm, clĕpĕrĕ. acc. Plaut. Ps. 1. 2. 6. Cic. N. D. 3. 27. Varr. L. L. 6. 5. Κλέπτω. *Steelen*, *rooven*, *ontweldigen*, *met geweld neemen.*

CLEPSYDRĂ, æ. f. Cic. de Or. 3. 34. Κλεψύδρα. *Een wateruurglas*, *waterloper*, of *tydmeeter met water*, waar van zich d'Ouden in plaats van zand dienden. Wy gebruiken 't om te zeggen, *Een zandloper*, *zanduurglas.*

CLIB.

(CLĪBĂNĀRĬŬS, i. m. Lampr. Alex. Sev. 56. Ammian. 16. 16. Eutrop. 6. 7. 5. *Een ruiter van het hoofd tot de voeten gewapent*, of *gansch in 't harnas.* In onduitsch zegt men *een Cuirassier.* zie boven Cataphractarius.)

CLĪBĂNUS, i. m. Colum. 5. 10: 12. 15. Κλίβανος. *Een oventje*, *een kleine stookoven die men vervoeren kan.*

CLIE.

CLĪĔNS, entis. m. Cic. S. R. 7. *Een gunsteling*, *afhangeling*, of *gunstgenoot van een groot heer.* 't Is ook *Een leenman*, *smalheer*, of *leengoedbezitter.*

Populi Trevirorum cliens. Cæs. B. G. 4. 6. 4. *d'Onderhoorige volkeren van 't bisdom Trier*, *de leenmannen van 't land van Trier.*

Cliens. Hor. O. 3. 5. 53. *Iemant daar*

daar een voorspraak voor pleit, of *die by een voorspraak te raade gaat.*

CLIENTA, æ. f. Hor. O. 2. 18. 8. *Een leenvrouw. Een vrouwsperfoon die in iemants gunst*, of *onder iemants bescherming staat.*

CLIENTELA, æ. f. Cic. Att. 14. 12. *Een hoop gunstelingen*, of *afhangelingen; een meenigte leenmannen*, of *aanhangers.*

Clientela. *Hoede, bescherming, bewaring, beschutting; gunst, begunstiging.*

Alicui se commendare in clientelam. Ter. E. 5. 8. 9. Se conferre in clientelam alicujus. Cic. S. R. 37. *Zich onder iemants bescherming stellen*, of *begeeven, zich in iemants gunst aanbeveelen; iemant tot zyn beschermheer verzoeken*, of *aanneemen.*

CLIENTELARIS, *of* Clientaris, is. m. & f. are, is. n. Clientare *of* Clientelare obsequium. *Manschap en hulde, onderdanigheit van een leenman aan zyn beschermheer.* Deeze twee woorden zijn geen Latijn.

CLIENTULA, æ. f. Ascon. Cic. p. 102. *Een vrouwsperfoon die in iemants gunst*, of *onder iemants bescherming staat.*

(CLIENTULUS, i. m. Tac. O. 36. 11. *Die onder iemants bescherming staat.*)

CLIM.

CLIMA, atis. n. Vitruv. 1. 1. Κλίμα. *Gewest, luchtstreek, landstreek, oord.* Dit woord heeft Vitruvius in 't Griekfch geschreeven.

• Clima. Colum. 5. 1. *Een stuk lands van tzestig voeten in 't vierkant.*

CLIMACIS, idis. f. Vitruv. 10. 17. *Een laddertje*, of *leertje, een korte*, of *kleine ladder.*

CLIMACTER, eris. m. Gell. 3. 10. *De traptyd*, of *klimtyd des ouderdoms*, of *der jaaren*; gemeenlijk *de moordjaaren* genaamt. Dit is het zeven, of negengetal, *of* dat van verscheide zeven, of negen jaaren, wanneer, naar 't zeggen der Sterrekijkeren, voor iemant gevaar van 't leven, *of* verandering van geluk te wachten staat.

CLIMACTERICUS, a, um. Annus climactericus. Gell. 15. 7. Censor. D. N. 14. Firm. M. 4. 14. *Het moordjaar.* Dit is, (naar sommiger waan) voornamentlijk het drieën zestigste jaar des levens.

Habes climactericum tempus, sed evades. Plin. E. 2. 20. 4. *Gy zyt in uw moordjaar, doch gy zult 'er door koomen*, of *gy zult het gevaar ontkoomen.*

CLIMAX, acis. f. Quintil. I. O. 9. 3. *Trapspreuk, opklimming, een opklimmende reden.* Dit is een t'zamenschakeling van verscheide voorstellingen die malkanderen volgen, en waar van de zin altoos grooter wordt.

CLIN. CLIT. CLIV.

CLINAMEN, inis. n. Clinamen principiorum. Lucret. 2. 292. *De beweging der eerste beginsselen; de neiging*, of *drift der vezeltjes*, of *ondeelbaare stoffes.*

CLINICE, es. f. Plin. H. 29. 1. Κλινική. *De geneeskunde*, of *geneeskonst*, voornamentlijk dit deel *dat van de levenswyze, en geneesmiddelen* handeldt.

CLINICUS, i. m. Mart. 4. 9. 1. Κλινικός. *Geneesmeester, geneesheer.*

Clinicus. Mart. 1. 31. 2. *Lykdrager, een drager der dooden, een die de dooden*, of *lyken ter aarden bestelt; cellebroêr.*

‡ CLINO, as, avi, atum, are. acc. Cic. Arat. 86. Lucret. 2. 243. *Overhellen, zakken, hellen, neigen, buigen.*

CLINOPODIUM, ii. n. Plin. H. 24. 15. Κλινοπόδιον. *Quendel, wilde Thym, onzer L. Vrouwen bedstroo*, zeker kruid.

CLITELLÆ, arum. f. plur. *Een pakzadel*, of *draagzadel, een zadel van een lastbeest, een ezelszaâl.*

Clitellas vehere. Plaut. Most. 3. 2. 91. Perferre. Hor. E. 1. 13. 7. *Een pakzadel*, of *draagzadel op 't lyf hebben.*

• Clitellas bovi imponere. Cic. Att. 5. 15. *Een os een ezelszaâl*, of *draagzadel opleggen.* Oneigentlijk, gelijk het Cicero verstaat; *Iemant een ampt geeven dat hem niet voegt*, of *waar toe hy onbequaam is.*

CLITELLARIUS, a, um. Cic. T. 8. Colum. 2. 22. *Die een lastzadel op 't lyf heeft; een lastbeest, een lastdraagend beest.*

CLIVIA, æ. f. *Kleef*, een stad en Hertogdom in Duitschland.

Clivensis Ducatus. *Het Hertogdom Kleef.*

CLIVOSUS, a, um. Virg. G. 1. 108. Colum. Arb. 4. *Hobbelig, oneffen, bergachtig, heuvelachtig, vol heuvelen, vol hoogten en laagten.* De compar. Clivosior staat by Lucret. 4. 958. (Zoo leest J. B. Pius in zijne druk van 't jaar 1514. en is dit een wijze van spreeken, naar d'uitleggiinge van Pius, ontleent van een mensch die op een heuvel klimt; echter bekent hy dat andere divisior leezen. En zoo leezen Gifanius, Aldus, Nardus, Faber, Gassendus, Pareus, en Faijus.)

CLIVULUS, i. m. Colum. 6. 37. *Een heuveltje, een kleine hoogte.* 't Is ook, *het hangen*, of *'t hellen van een heuvel.*

CLIVUM, i. n. Cato *by* Non. 3. 28. *Een heuvel*, of *hoogte; 't hangen van een heuvel.*

CLIVUS, i. m. Cic. Att. 2. 1. Virg. E. 9. 8. *Een heuvel, berg, hoogte*, of *aardhoop.* 't Is ook *de schuinze opgang*, of *de schuinte van een berg.* De Drossaert Hooft noemt dit, in zijne vertaling van Tacitus, het klif. Tac. 3. H. p. 421.

CLOA. CLUD.

CLOACA, æ. f. Cic. Cæc. 13. *Een afstocht, vuilnisgoot, riool*, of *goot* daar de vuilnis van eenige plaats doorloopt.

CLOACALIS, is. m. & f. ale, is. n. Cloacale flumen. Cato *by* Festus. *Een stroom daar de riolen in uitloopen*, of *zich in ontlasten.*

CLOACARIUM, ii. n. Ulp. Dig. 7. 1. 27. §. 3: 30. 1. 39. §. 5. *Vuilnisgeld, 't geld dat elk (binnen Rome) betaalde voor 't schoonmaaken der straaten*, of *'t ruimen der vuilnis.*

‡ CLOACO, as, are. acc. Festus. *Vuil maaken, bevlekken, bezoedelen, besmetten, verontreinigen, bederven.*

(CLOACULA, æ, f. Lampr. Heliog. 18. *Een riooltje, een gootje*, daar de vuilnis van de plaats door loopt.)

CLUDO, is, clusi, clusum, cludere. acc. Varr. R. R. 3. 3. Plin. H. 2. 47. *Sluiten, toesluiten, toedoen, insluiten, stoppen, toestoppen.* Zie Claudo.

CLUE. CLUN.

‡ CLUEO, es, ere. Plaut. Trin. 2. 4. 95. *Eer en aanzien hebben, geacht zyn; in achting*, of *aanzienlyk zyn.*

Cluere. Lucret. 1. 481. *Zyn, verschynen, te voorschyn koomen.*

CLUNACULUM, i. n. Gell. 10. 25. Festus. *Een slagers, slagters*, of *vleeshouwers mes.*

(CLUNICULUS. i. m. Gell. 15. 8. *Een billetje, een kleine bil.*)

CLUNICUM, i. n. *Kluni*, een vermaarde vlek in Bourgonje, wegens d'Abdye van dien naam.

CLUNIS, is. m. & f. Hor. S. 2. 8. 91. Juv. 11. 164. *De billen, d'aers, het achterste.* Plaut. by Non. 3. 43. Mart. 3. 60. 7: 53. 3. en Plinius heel dikwils gebruiken het meervoud Clunes, ium.

Pulchræ clunes (equi.) Hor. S. 1. 2. 89. *Een fraai achterste van een paerd, een schoon gat van een paerd.*

CLUP. CLUS.

CLUPEA, æ. f. Plin. H. 9. 15. *Elft*, zekere visch.

CLUSILIS, is. m. & f. le, is. n. Plin. H. 9. 37. *Dat ligt*, of *gemakkelyk toegaat, gemakkelyk om toe te doen, dat ligt te sluiten is*, of *ligt*

ligt gesloten wordt.

CLŪSUS, ă, ūm. Mart. 12. 31. 5: 55. 10. *Gesloten, toe, toegedaan, gestopt.*

Clusus. Val. Flacc. 1. 34: *Omwonden, bewonden, bezwachtelt, omringt, bezet.*

CLYP.

CLYPĔĀTŬS, ă, ūm. Virg. Æ. 7. 793. Plaut. Curc. 3. 54. *Met een schild gewapent, die een schild draagt.*

CLYPĔŬS, ĕī. m. Cic. Fin. 2. 30. Virg. Æ. 12. 432. *Schild, rondas, beukelaar.* In n. g. gebruikt het Liv. 35. 10: 34. 52.

(Clypeus. *Een beeld met een schild gewapent, dat met een schild gesneden, of waar op een schild gesneden is.* Macrob. S. 1. 3. noemt het imago clypeata. 't Zal misschien de gedaante van een schild vertoont hebben.

Quas ob res ei decretus est clypeus aureus. Suet. C. 16. 12. *Waarom hem een gout beeld met een schild gewapent is toegestaan.*)

CLYS.

CLYSTĒR, ĕrĭs. m. Plin. H. 20. 2. Κλυστήρ. *Spuitartzeny, Spuitgeneesmiddel*, klijsteer. Zie onze aantekeninge over Suet. Cl. 44. 6.

Clyster. Celf. 5. 28: 7. 27. *Spuit, klijsteerspuit*, of *de pijp van de klijsteerspuit.*

CNOD.

CNŌDĀX, ăcĭs. m. Vitruv. 10. 6. Κνώδαξ. *Een yzere bout, of pin die men door yzere ringen slak.* Men vind in zommige drukken Chodax.

COAC.

CŎĂCCĒDO, ĭs, cessī, cessūm, cēdĕrĕ. *Naderen, genaaken, nader koomen, bijkoomen.*

Pro veste coaccedunt decem nummi. Plaut. Curc. 2. 3. 65. *Voor de kleederen worden 'er noch tien rijksdaalders bijgedaan*, of *koomen 'er noch tien rijksdaalders bij.*

CŎĀCĒRVĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Part. 35. *Verzameling, ophooping, t'zamenhooping, opstapeling, hoop, stapel.*

Coacervatio horum. Quintil. I. O. 9. 3. *Een t'zamentrekking*, of *kort verhaal van deeze dingen.*

CŎĀCĒRVO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cic. V. 4. 24. *Ophoopen, t'zamenhoopen, vergaderen, verzamelen, opstapelen; op malkanderen leggen, pakken*, of *stapelen, tot een hoop maaken, bij een raapen.*

Coacervare cadavera. Cæf. B. G. 2. 27. 4. *De lijken op malkanderen stapelen.*

Coacervare pecuniam omnibus modis. Cic. Rull. 1. 5. *Geld op allerlei wijze bij een raapen*, of *bij een schraapen.*

Coacervare summas pecuniæ. Javol. Dig. 17. 1. 36. *Verscheide sommen gelds bij een trekken*, of *bij een rekenen.*

CŎĀCĒSCO, scĭs, cŏăcŭī, cŏăcēscĕrĕ. Cic. S. 18. Celf. 4. 5. *Verzuuren, zuur worden.*

CŎACTE. Adv. Tertull. Bapt. 12. Zie Coactius.

CŎĀCTĬLĬĂ, ĭūm. n. plur. Ulp. Dig. 34. 2. 25. §. 1. *Baalkleeden, pakkleeden; leêre reiszakken, maalen.* Dus verklaart het Bayfius R. V. 21. die eerst gemeent had dat het *vilten waaren*, daar men hoeden van maakt.

(CŎĀCTĪLĬĀRĬŬS, ĭī. m. Gloss. Cyr. *Een hoedemaaker.*)

CŎĀCTĬO, ōnĭs. f. *Hoop, stapel. Verzameling, ophooping, inzameling.*

Coactiones argentarias factitare. Suet. Fl. 1. 3. *Schattingen inzamelen, brandschattingen ophaalen; lasten*, of *schattingen invorderen*, of *ontfangen.*

Causæ coactio. Afcon. Pæd. Cic. 76. *Kort begryp, korte herhaling*, of *t'zamentrekking van een zaak; korte voorstelling van iets.*

CŎĀCTĬŬS. Adv. Gell. 10. 11. *Haastiger, schielijker, snelder, gezwinder, vlytiger, vlugger.*

Nomen Græcum interpretari coactius. Gell. 19. 2. *Een Grieksch woord door een ander verklaaren dat met het zelve slipter in een andere taal overeenkoomt.*

‡ CŎĀCTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Dwingen, nootzaaken, verplichten, dringen.*

Singultus membra coactans. Lucret. 6. 1159. *Een gezucht*, of *gehik dat de leden van 't ligchaam verteert*, of *t'zamentrekt.*

CŎĀCTŎR, ōrĭs. m. Cic. R. P. 11. *Ontfanger, gadermeester, uitmaander, ingaderaar*, of *inzamelaar der schattingen.*

Erant agminis coactores. Tac. H. 2. 68. 4. *Zij maakten d'achterhoede uit, zij waren in d'achterhoede van 't leger.*

Coactor. Cato R. R. 151. *Varkenshoeder, varkensdrijver, zwijnenhoeder.*

Coactor. Sen. E. 52. *Een knevelaar, dwinger, afperser*, of *lastig verzoeker van iets.*

CŎĀCTŪRĂ, æ. f. *Een hoop, stapel. Verzameling, opzameling, vergadering van iets.*

Seorsim reponatur diei coactura. Colum. 12. 50. *Men legge d'olyven alleen die op eenen dag verzamelt zijn.*

CŎĀCTŬS, ūs. m. Lucret. 2. 273. *Voortdryving, aandringing, aanzetting van iets; beweeging die men ergens aan geeft.*

Coactus. *Dwang, nootzaak, gewelt, kracht en gewelt, persing tot iets.* Men vind by Cicero dit woord niet dan in ablativo.

Coactu tuo scribam. Cic. Br. 17. *Ik zal schrijven dewijl gij 'er mij toe dwingt*, of *nootzaakt*; of *vermids gij mij het oplegt*, of *beveelt. Ik zal op uw bevel schrijven.*

CŎĀCTUS, ă, ūm. *Vergadert, verzamelt, opgehoopt, opgestapelt, op een hoop gelegt.*

Regio sub arma coacta. Virg. Æ. 7. 43. *Een gewapend landschap, een landschap*, of *gewest dat in de wapenen is gebragt*, of *dat in de wapenen staat.*

Copiæ coactæ in unum locum. Cic. Att. 8. 12. fubj. 4. *Verzamelde krijgsbenden in een plaats; krijgsvolk dat in een plaats is op de been gebragt.*

Coacti milites ruere in castra. Liv. 27. 14. *Krijgsknechten die bevel hebben om 't leger aan te tasten*, of *om een aanval op 't leger te doen.*

Coactus. Ovid. M. 8. 669. *Gestremt, gestelt, geronnen, verdikt, dik geworden*, van melk, bloed, enz. spreekende.

Coactus. *Genootzaakt, gedwongen, geperst, gedrongen, verplicht, gehouden, verbonden.* Pavore. Cæf. B. G. 8. 13. 3. *Wegens schrik verplicht.* Necessitate. Cæf. B. G. 8. 43. 5. *Door den nood gedrongen.* Legibus. Ter. A. 4. 4. 41. *Door de wetten verplicht*, of *verbonden.* Ferro & igne. Prop. 3. 22. 11. *Te vuur en te zwaerd gedwongen*, of *genootzaakt.*

Coactæ lacrymæ. Virg. Æ. 2. 196. *Gemaakte*, of *geveinsde traanen*, die als uitgeperst, en niet natuurlijk zijn.

+ Scelus coactum. Sen. Troad. 4. 872. *Een gedwonge schelmstuk, een schendaad waar toe men gedwongen is.*

COAD.

CŎĀDDO, ĭs, āddĭdī, āddĭtūm, āddĕrĕ. acc. Cato R. R. 41. *Bijeenvoegen, t'zamenvoegen, vergaderen, verzamelen.*

CŎĀDJĬCĬO, ĭs, jēcī, jēctūm, jĭcĕrĕ. *Bij malkanderen doen, werpen, smijten*, of *leggen.*

Lac pariter cum melle coadjiciatur in vas. Colum. 12. 21. *Men moet de melk en honig t'zamen in een vat doen.*

CŎĀDŪNĀTŬS, ă, ūm. Aur. Vict. V. I. 1. *Vergadert*, of *verzamelt, bijeen gebragt*, van veele

veele persoonen spreekende.

CŎĂDŪNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Aanmaaken, t'zamenvoegen, t'zamenhechten, of vereenigen.*

Coadunare brachium statuæ. Ulp. Dig. 10. 4. 7. §. 2. *Een arm aan een beeld maaken.*

COÆD.

CŎÆDĬFĬCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cic. Att. 13. 33. *Aan malkanderen bouwen; huizen naast malkanderen stichten, bouwen, zetten, of timmeren.*

Locus coædificatus. Cic. Part. 10. *Een dicht bebouwde, of dicht betimmerde plaats; een plaats die rondom betimmert, of bebouwt is.*

CŎÆQUĀLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Colum. 8. 14. *Eentijdig, gelijktijdig, tijdgenoot, die eeven oud, of van de zelve jaaren is.* Dit woord beteekent ook, *een meedegenoot, metgezel*, voornamentlijk zoo hy van den zelven ouderdom is.

(Coæquale natalium suorum synciput in carnarium furca reponit. Petron. 96. *Zij hangt een varkenskop, geslagt toen zij geboren wierd, met een gaffel op in de vleeschwim.*

Lupus illi in ludo inter coæquales discenti tabulam eripuit. Justin. 23. 4. 9. *Een wolf heeft hem in 't school, als hij met zyne tydgenooten zyn les leerde, het plankje ontnomen.*)

CŎÆQUĀTUS, ă, ūm. Coæquati dignitate, pecunia. Sall. R. O. 2. *Gelyk in ampten en goederen, of gelijk in waerdigheden en rijkdommen; luiden van gelijke ampten en middelen.*

CŎÆQUO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 3. 13. *Effenen, glad, effen, of gelijk maaken.*

* Coæquare gratiam civium. Sall. R. O. 2. *De burgers gelijk stellen, gelijk gezagh geeven, eeven groote gunst voor alle de burgers hebben, maaken dat d'eene niet meer te zeggen hebbe dan d'andere.*

Coæquare leges. Liv. 3. 56. *Al de waereld gelyke wetten voorschrijven, ieder een op gelyke wijze recht doen.*

CŎÆQUŬS, ă, ūm. Pars coæqua. Plin. H. 6. 28. *Een gelijk gedeelte. Zoo veel hier als daar.* Men leest in de beste drukken Æquus.

CŎÆTĀNĔŬS, ă, ūm. Port. Latr. Cat. Apul. M. 8. 204. *Van eenen ouderom, eeven oud, van de zelve jaaren.*

CŎÆVŬS, ă, ūm. Cic. Vat. 13. *Tijdgenoot, eentijdig, gelijktijdig, van de zelve eeuwe, of tyd; van eenen ouderdom, even oud.* Dit woord is niet zeker in Cicero. Veele leezen Coquus dat een beetere zin maakt. ('t Is evenwel nadrhand in deezen zin, als ons de volgende voorbeelden leeren, gebruikt.

Inter coævi sanguinis fluenta solus integer ferrum fefellit. Prud. Kα9. 12. 137. *Hij alleen is 't zwaerd ontkoomen onder 't vergoten bloed van zyne tydgenooten, of die met hem even oud waren.*

Qui ei in cæteris gentibus sunt coævi. Hieron. E. 142. *Die onder d'andere volkeren zyne tijdgenooten, of met hem van eenen ouderdom waren.*).

COAG.

CŎĂGGĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. cum abl. Colum. 8. 6. *Ophoopen, t'zamenhoopen, opstapelen, op malkanderen stapelen, op een leggen, op malkanderen leggen, vergaderen, verzamelen.*

CŎĂGĬTĀTĬO, ōnis. f. Cic. N. D. 2. 56. *d'Onderlinge beweeging, of wederzijdze voortdrijving.* Van twee t'zamengevoegde dingen. (Gruterus leest contagione.)

CŎĂGMENTĀTĬO, ōnis. f. Vitruv. 2. 9. *Verzameling, vereeniging, t'zamenvoeging, t'zamenbinding, t'zamensluiting, t'zamenkoppeling, of vereeniging van verscheide dingen.*

(COAGMENTĀTŬS, ă, ūm. *t'Zamengevoegt, t'zamengezet.*

Dei habitus ex smaragdo & gemmis coagmentatus. Curt. 4. 7. 23. *De gedaante van den God, of 't geen voor den God wierd geëert, is uit smaragden en edelgesteenten t'zamen gezet.*)

CŎĂGMĔNTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cic. Or. 23. *Vergaderen, verzamelen, t'zamenvoegen, t'zamenbinden, aan malkanderen lijmen, in malkanderen sluiten, vereenigen, tot een ligchaam maaken.*

Lapis hic perterebretur uti ex decursu tubulus novissimus in eo coagmenteter. Vitruv. 8. 7. *Laat deezen steen doorboort worden, op dat 'er 't laatste afhangende pijpje in vast sluite, of in vast gezet worde.*

CŎĂGMĔNTŬM, i. n. *Een band, bindzel, voegzel, of t'zamenvoeging.*

Specta, quam arcte coagmenta connivent. Plaut. Most. 3. 2. 144. *Zie eens hoe dicht de voegzels, of gebinten zyn gemaakt, hoe wel zij in malkanderen sluiten*, van eenig bouwwerk spreekende uit verscheide deelen bestaande.

Coagmentum lapidum. Cæs. B. C. 3. 105. 5. *Een hoop steenen.*

Coagmentum cameræ. Vitruv. 5. 10. *De sluitten, of boogsteenen van een gewelf.*

Coagmentum tubulorum. Vitruv. 8. 7. *Sondeering, of t'zamenvoeging van d'einden der pypjes.*

CŎĀGŬLĀTĬO, ōnis. f. *t'Zamenrunning, stremming, stolling, verdikking*, van een vocht spreekende.

In prima lactis coagulatione. Plin. H. 28. 10. *Wanneer de melk begint te stremmen, of als de melk aan 't runnen koomt.*

(CŎĀGŬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Coagulare lac. Plin. H. 12. 25: 22. 24. aquam. Plin. H. 20. 23. *Melk, water doen stremmen, of doen dik worden.*)

CŎĀGŬLŬM, i. n. Plin. H. 11. 41. *Runsel, stremsel, leb, alles wat een vocht doet stremmen, of dik maakt.*

Coagulum. Vitruv. 7. 8. *Iets dat een hardmaakende, of stollende kracht heeft.*

Coagulum animi atque amoris. Gell. 12. 1. *De band, verbinding, of vereeniging van 't gemoed en genegentheit*, van een vriendschap spreekende.

COAL.

CŎĂLĔO, ēs, ŭi, ĭtūm, ērĕ. Plin. H. 14. 2. Zie Coalesco.

CŎĂLESCO, scis, cŏălŭi, cŏălĭtūm, cŏălescĕrĕ. Suet. A. 92. 4. Colum. Arb. 27. *Vatten, wassen, wortelen, wortel krijgen, of vatten*, van een griffel, ingeleide rank, enz. spreekende.

Ilex ibi coaluerat inter saxa. Sall. B. J. 93. *Een eike was aldaar gewassen tusschen de rotzen; een eike had aldaar tusschen de rotzen wortel gevat.*

Coalescit vulnus. Plin. H. 9. 51. *De wonde loopt, of heelt toe.*

In unum sonum coalescere. Quintil. I. O. 1. 7. *Eenderhande geluid maaken.*

Coalescere. *Zich t'zamenvoegen, zich vereenigen, zich t'zamen verbinden, zich tot een maaken, een volk t'zamen uitmaaken*, van verscheiden volkeren spreekende.

Animi concordia coalescunt. Liv. 23. 35. *De gemoederen worden hereenigt, of weder vereenigt.*

Concordia in cives coaluit. Front. St. 1. 10. 4. *d'Eendracht is onder de burgeren herstelt.*

CŎĂLĬTŬS, ă, ūm. Gell. 12. 1. *t'Zamengegroeit, t'zamengestelt, gevoegt, verknogt.*

Coalitus. Tac. An. 14. 1. 1. *Wortel gevat hebbende, ingewortelt, vastgegroeit, versterkt, gesterkt.*

† Coalita libertate irreverentia. Tac. An. 13. 26. 3. *Een baldadigheit, of oneerbiedigheit door de vryheit ingewortelt, gekoestert, of versterkt.*

COAN.

CŎĀNGŪSTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Varr. R. R. 3. 16. *Verengen, eng maaken, intrekken, prangen, inprangen, inbinden, indrukken, inperssen, t'zamensluiten.*

* Coangustare legem. Cic. L. L. 3. 14. *Een wet inbinden*, of *bepaalen.*

COAR.

CŎĀRCTĀTIO, ōnis. f. *Benauwing, pranging, intrekking, inbinding, indringing, inperssing, indrukking, indryving, inspreing, sluiting.*

Coarctatio cunei. Vitruv. 9. 9. *Het inslaan van een beitel*, of *wigh.*

Coarctatio militum facilius facienda erat. Liv. 27. 46. *Men kon gemakkelyker de gelederen der soldaten sluiten.*

CŎĀRCTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Benauwen, prangen, besluiten, inperssen, indringen, indrukken, t'zamen douwen, verengen, nauw*, of *eng maaken.*

Vulnus araneis oleo madentibus coarctat. Petron. 58. *Hy verbindt de wonde met spinnewebben in oly gesteeken; hy leit spinneweb op de wonde in oly gedoopt.*

Angustæ fauces coarctant iter. Liv. 28. 5. *Nauwe ingangen maaken den weg eng.*

* Coarctare. acc. Cic. de Or. 1. 35. *Verkorten, bekorten, intrekken, t'zamentrekken, in 't kort stellen, een kort begryp maaken, iets in korte woorden vervatten, betrekken*, of *beschryven*, van een rede, of boek, enz. spreekende.

Coarctare plures orationes in unum librum. Plin. E. 1. 20. 8. *Verscheide redenvoeringen in een boek brengen, besluiten*, of *beschryven.*

† Nox coarctat iter. Ovid. F. 5. 546. *De nacht maakt een korte weg*, of *verkort den weg; doet de reizigers voortspoeijen.*

CŎĀRĒSCO, scis, cŏārŭī, cŏārēscĕrĕ. Vitruv. 7. 11. *Droogen, opdroogen, droog worden.*

CŎĀRGŪO, is, gŭī, gūtūm, gŭĕrĕ. acc. *Toonen, openbaar maaken, ontdekken, ten toon stellen, overtuigen.*

Coarguere alicujus errorem. A. Q. 1. 4. improbitatem. Cic. Mur. 4. *Iemants dwaling en schelmery vertoonen, bewyzen, openbaaren, ontdekken*, of *aan den dag brengen.*

Reus coarguitur a me. Cic. V. 4. 47. *De schuldige*, of *de misdadiger word door my overtuigt.*

Coarguere. *Berispen, bestraffen, beschuldigen, doorneemen, doorstrykken, laaken, wraaken.*

Coarguere alicujus avaritiam. Cic. V. 3. 93. of aliquem avaritiæ. Cic. V. 5. 59. *Iemants gierigheit berispen, bestraffen, laaken; iemant van gierigheit beschuldigen.*

COAS.

CŎĀSPĔRNŎR, āris, ātŭs sūm, ārī. acc. Tac. H. 1. 5. 4. *Verachten, mispryzen, laaken, wraaken, versmaaden, verwerpen, verstooten, met verachtinge aanzien.*

CŎĀSSĀTIO, ōnis. f. Vitruv. 7. 1. *Een zoldering, zolder, plankier, een houte*, of *planke vloer, een ry planken.*

CŎĀSSO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Zolderen, een zoldering maaken, met planken beleggen, een houte*, of *planke vloer leggen.*

Cum coassatum fuerit. Vitruv. 7. 1. *Als men het gezoldert heeft, als de planken geleit zyn.*

COAX. COCC.

CŎĀXO, ās, ārĕ. Ovid. Ph. 64. *Quakken*, dat is, *schreeuwen als de vorschen.*

CŎCCĬNĀTŬS, ă, ūm. Mart. 1. 97. 6. *In 't scharlaken gekleedt*, of *gedost, met een hoogrooden tabbaard*, of *rok bekleedt.*

CŎCCĬNĔŬS, ă, ūm. Plin. H. 20. 21. *Scharlakenverwig*, of *rood als scharlaken.*

CŎCCĬNŪM, ī. n. Mart. 14. 131. 1. *Een scharlaken tabbaard, een roode tabbaard*, of *rok, een rood kleed*, of *gewaad.*

CŎCCŪM, ī. n. Plin. H. 9. 42. Κόκκος. *'t Graan*, of *zaad waar meê men scharlakenkleur verft.* 't Is eigentlijk een zaad waar van men zeer hoogroode verwe maakt, die de scharlakenkleur zeer naby koomt.

Coccum. Plin. H. 9. 38. *Hoog*, of *helder rood laken, een scharlakens kleed.*

CŎCCYX, ygĭs. m. Plin. H. 10. 9. Κόκκυξ. *Een koekoek*, zekere vogel.

COCH.

CŎCHLĔĂ, ĕæ. f. Cic. D. 2. 64. Κοχλίας. *Een slek met een huisjen, een slekkenhuisjen.*

Cochlea. Vitruv. 6. 9. *Een schroef*, of *spil in een pers.*

Cochlea. Vitruv. 5. 12: 10. 11. *Zekere waterpomp*, of *waterhandmolen.*

Cochlea. Varr. R. R. 3. 5. *Een zeer laage deur, daar men bukkende*, of *kruipende ingaat.*

CŎCHLĔĀR, āris, n. Plin. H. 12. 21.

CŎCHLĔĀRĒ, is, n. Mart. 14. 121. en

CŎCHLĔĀRĬŬM, ĭī, n. Plin. H. 28. 17. *Een lepel.*

Cochlearium. Plin. H. 20. 22. *Een lepelvol, een volle lepel.*

(Cochlearium. Varr. R R. 3. 14. *Een slekkekorf, een plaats daar men slekken houd.*

CŎCHLĔĀRĬS, is. m. & f. rĕ, is. n. Plin. H. 21. 27. *Van een lepel, dat tot een lepel behoort, dat een lepel uitmaakt.*)

COCL. COCT.

CŎCLĒS, itis. m. & f. Cic. L. L. 2. 4. Plaut. Curc. 3. 22. *Een eenoog, een die maar een oog heeft*, of *die een oog verlooren heeft.*

CŎCTĬBĬLĬS, is. m. & f. lĕ, is. n. Plin. H. 16. 6. *Dat ligt te kooken*, of *te verteeren valt, dat ligtelyk gaar kookt.* Zommige leezen Coquibilis.

CŎCTĬLĬS, is. m. & f. lĕ, is. n. *Gekookt, gezoden, gebakken; dat men kan kooken, bakken, verteeren.*

Laterculus coctilis. Curt. 5. 1. 25. *Een gebakke tigchelsteentje.*

Muri coctiles. Ovid. M. 4. 58. *Wallen*, of *muuren van gebakke steen gebouwt*, of *opgetrokken.*

CŎCTĬO, ōnis. f. *Verteering, verdouwing, koking van de maag.*

Coctionem facere. Plin. H. 20. 9. *De koking*, of *verteering van de spys veroorzaaken.*

CŎCTĪVŬS, ă, ūm. Plin. H. 15. 23. *Dat men ligtelyk gaar kooken, zieden*, of *verteeren kan.*

* CŎCTŎR, ōris. m. Sen. B. 4. 26. *Doorbrenger, verquister, verteerder, opmaker van zyn goed, quistgoed.* (Andere leezen decoctor.)

CŎCTŪRĂ, æ. f. Colum. 12. 18. *Kookzel, ziedzel, bakzel, 't geen men kookt, zied*, of *bakt.*

Cocturis crebris efficitur ut adveniant minio colores. Vitruv. 7. 9. *Door lang*, of *hard kooken doet men de menie kleur krygen*, of *doet men de menie haar verwe krygen.*

(Dimidia coctura decoquere. Apic. 6. 2. *Half laaten verkooken, tot op de helft laaten verkooken.*

Coctura. Plin. H. 14. 4. *Een weder dat de vrugten ryp maakt.*)

CŎCTUS, ă, ūm. *Gekookt, gezoden, gebakken.*

Pomum solibus coctum. Plin. H. 12. 5. *Een appel door de zon ryp geworden.*

Coctum pomum. Cic. S. 19. *Een rype appel, rype boomvrucht, ryp ooft.*

* Bene coctus & conditus sermo. Cic. Att. 13. 52. *Een wel doorkneede*, of *doorwrochte rede, een treffelyk*, of *bejaarde gesprek.*

† Coctus agger. Prop. 3. 9. 22. *Een muur van gebakke steen gemaakt.*

COCU. COCY.

CŎCŬS. Zie Coquus.

(CŎCYTĬĂ, ōrum, plur. n. Hor. Ep. 17. 56. *Offerhanden waar door de toveressen de min verwekten.*

ten. (Zie Torrentius over Horatius.)

COCYTUS, i. m. Cic. N. D. 3. 17. *De hellevloet*, *Kokytus*; een stroom van de hel. De Dichters neemen ze somtijds voor *de hel* zelf.

Cocytus. Virg. Æ. 6. 132. *De Kokytvloed*, een stroom in Kampanien.

CODE.

CODEX, icis. m. Colum. 4. 8. Ovid. M. 12. 432. *De stam, de tronk*, of *romp van een boom.*

• Codex. Cic. Clu. 33. *Een reken-* of *tafelboek*, *een leije -* of *stoffe boek.* Eertijds waaren de tafelboeken van hout met wasch bestreeken gemaakt.

Codices eborei. Ulp. Dig. 32. 1. 52. *Elpenbeene -* of *yvoore tafelboeken*, of *rekenboeken.* Chartacei. Ulp. Dig. 32. 1. 52. *Een boek van papier*, of *een papiere boek.*

Aliquid referre in codicem. Cic. Q. R. 1. *of* in codices. Cic. Q. R. 1. *Iets in zijn tafelboek*, of *rekenboek aantekenen*, of *opschrijven*, *iets te boek slaan*, of *te boek zetten.*

Codex accepti & expensi. Cic. Q. R. 1. *Een boek van ontfang en uitgift.*

Codex. *Zeker boek in 't* Corpus Juris, of *'t Roomsche wetboek.*

(Codex. Prop. 4. 7. 40. Plaut. Pœn. 5. 3. 34. *Een juffer*, *een houte werktuig*, zoo gemaakt dat het der misdaadigers voeten, handen en hoofd besloot, waar in zij geboogen moeften staan.

Codex. *Een uiterste wille*, *erfstelling*, *erfmaking.*

Codice sævo hæredes vetat esse suos. Juv. 10. 236. *Door een onbillijke uiterste wille onterft hij zijne kinderen*, of *ontmaakt hij zijne kinderen 't goed.*

Codex. *Een dubbelt*, of *afschrift*, van iemants uiterste wille spreekende, in onduitsch *Copy* genaamt.

Testamentum factum ab Augusto, ac duobus codicibus scriptum, virgines Vestales protulerunt. Suet. A. 102. 1. *De Nonnen hebben d'uiterste wille van Augustus opgestelt*, *en waar van twee afschriften gemaakt waren*, *voortgebragt.*

Unum testamentum pluribus codicibus conficere quis potest. Justinian. Inst. 2. 10. 14. *Iemant kan twee afschriften maaken van zijn uiterste wille*, of *zijn uiterste wille tweemaal laaten afschrijven.*)

CODI.

CODICARIUS, a, um. Codicariæ naves. Varr. *en* Sall. *bij* Non. 13. 12. *Scheepen van blokken*, of *stammen gemaakt*, of *vaartuigen uit boomstammen gemaakt.*

(CODICILLARIS, is. m. & f. re, is. n. *Dat door een open brief*, of *acte gegeven word.*

Codicillares fecit Pontificatus. Lampr. Alex. Sev. 49. *Hy zelf heeft de Priesterdommen door opene brieven*, of *acten vergeeven.*)

CODICILLI, orum. m. plur. Cic. F. 9. 26. *Tafelboeken*, *rekenboeken*, *gehengenis*, of *gedenkschriften.* Dit woord beteekent, gelijk P. Manutius aanmerkt, nooit in goede Schrijveren een *brief*, of *briefje.*

Codicilli officiorum. Suet. Cl. 29. 3. T. 42. 3. *Vergunbrief van ampten*, *'s Vorsten brief*, of *schriftelijke magtiging tot eenig ampt.*

Codicilli. *Een onvolkomene*, of *stukswijze uiterste wil*, *een bijvoegzel*, of *vervolg van een uiterste wil*; *erfdeelmaking*, *namaking*, *maakbescheit*, *bespreeking*, in onduitsch een *Codicil* genaamt.

Legare aliquid codicillis. Marcian. Dig. 29. 7. 6. §. 4. *Iets bij namaking bespreeken*, of *bij bespreeking maaken*, *iets in een* Codicil *aan iemant maaken.*

COEL.

COELEBS, ibis. m. & f. Cic. L. L. 3. 3. *Ongehuwt*, *ongetrouwt*, *buiten 't huwelijk*, *buiten den echt*, of *buiten den huwelijken staat*; *vrijer*, of *vrijster zijnde*, of *blijvende.*

Vita cœlebs. Ovid. Tr. 2. 163. Sen. H. 1. 231. *d'Echtelooze*, *d'eenzaame*, *d'ongehuwde*, of *ongetrouwde staat*; *'t eenzaame* of *'t ongehuwde leeven.*

Cœlebs. Mart. 4. 69. 3. *Een weeduwenaar.* (Zoo worden maritus en cœlebs tegen malkander gestelt by Suet. G. 5. 2. en Quintil. I. O. 5. 10.)

Cœlebs platanus. Hor. O. 2. 15. 4. *Een ahorenboom*, *platanus*, *die den wijnstok niet onderschraagt.*

COELESTIS, is. m. & f. e, is. n. Cic. Or. 34. *Hemelsch*, *goddelijk*, *dat van den hemel is*, of *van den hemel koomt*; *van den hemel*, *uit den hemel gekoomen.* (De superl. Cœlestissimus staat beneden by Paterculus.)

Mens cœlestis. Ovid. F. 1. 534. ingenium cœleste. Ovid. Art. 1. 185. *Een hemelsch*, *voortreffelijk*, *goddelijk*, *uitmuntent*, of *verwonderlijk verstand.*

Vir in dicendo cœlestis. Quintil. I. O. 10. 2. *Een man die goddelijk*, of *hemelsch spreekt.*

Aqua cœlestis. Colum. 12. 11. *Hemelwater*, *de regen*, *regenwater*, *'t water dat van den hemel valt.* Zie boven aqua.

Os cœleste. Paterc. 2. 66. 3. *Een goddelijke*, *een zeer welspreekende mond*, of *tong.* Opus cœlestissimum. Paterc. 2. 104. 3. *Een goddelijk*, *verwonderlijk*, *voortreffelijk*, *overdeftig*, of *overheerlijk werk.*

COELESTES, ium. m. plur. Cic. Off. 3. 5. *De Goden*, *de hemellingen*, *de gelukzaligen.* Virg. Æ. 1. 15. voegt 'er Animæ by.

COELIACUS, a, um. Plin. H. 26. 8. Κοιλιακός. *Ziek aan de darmsteking*, *die de darmjicht heeft*, *die groote buikpijn*, of *buikwee heeft.*

COELIACUS, i. m. Cels. 4. 12. *Krimpzel in den buik*, *buikpijn*, *darmsteking*, *darmjicht*, *groote pijn in 't gedarmte*, of *in den buik*, *kronkeldarmpijn*, in onduitsch *'t kolijk*, en by 't gemeene volk, *'t langkonvel* genaamt. Men verstaat 'er Morbus onder. Dit woord vind men gemeenlijk in 't Grieksch geschreeven by deezen Schrijver.

COELIBATUS, us. Suet. Cl. 16. 8. Sen. B. 1. 9. *Echteloosheit*, *d'echtelooze*, *d'ongehuwde*, of *d'ongetrouwde staat*, *de vrijer -* of *vrijsterlijke staat.*

(Cœlibatus. *Weduwenaars staat.*

Permansurum se in cœlibatu. Suet. Cl. 26. 8. *Dat hij weduwenaar blijven zoude.*

Galba mansit in cœlibatu. Suet. G. 5. 2. *Galba is weduwenaar*, of *ongetrouwt gebleven.*)

COELICOLA, æ. m. Virg. Æ. 6. 787. Catull. 64. 382. *Een hemeling*, *een gelukzalige*, *een inwoonder van den hemel.*

† COELIFER, a, um. Virg. Æ. 6. 796. *Hemeldrager*, *hemeltorsser*, *een die den hemel torst.* Sen. H. F. 2. 528. zegt Manus cœlifera. *Een hand die den hemel schraagt*, of *ondersteunt.*

COELITES, um. m. plur. Cic. Som. Sc. 1. *De hemellingen*, *de zaligen*, *de heiligen*, *d'inwoonders des hemels.* Men vind Cœlite in d'ablativus singularis by Ovid. P. 4. 6. 17.

COELITUS. Adv. *Hemelsch*, *op een hemelsche wijze*, *als van den hemel*, of *van boven.* Dit is geen zuiver Latijnsch woord, (zijnde eerst gebruikt van Marcellin. 22. 9: 23. 6. Lactant. 4. 2. Oros. 7. 35.)

COELUM, i. n. Cic. F. 9. 26. *De hemel.* Men vind by Lucret. 2. 1096. Cœli, orum. m. plur. (volgens de vryheit die zich de Dichters aanmatigen: anderzins heeft cœlum geen pluralem naar het getuigenisse van Cæsar by Gell. 19. 8.)

Vertex cœli. Virg. G. 1. 242. *Het hoogste van den hemel* ten onzen opzicht. Dit noemen de wereldbeschrijvers *Zenith*, dat verklaart word door *topboog*, *opperstpunt*, *kruinstip*, *toppunt.*

Aliquem ferre. Cic. A. 4. 3. Laudibus efferre in cœlum. Cic. F. 9. 14. *Iemant zeer*, of *hemelhoog prijzen*, *iemants lof hemelhoog verheffen.*

Accipere aliquem cœlo. Virg. Æ. 1. 293.

1. 293. *Iemant in den hemel ontfangen.*

Cœlum capitis. Plin. H. 11. 37. *De hoofdschedel, de herssenpan, 't bekkeneel, of de holte van de herssenpan.*

Cœlum cameræ. *'t Verhemelte, 't gewelfs, of de holligheit van 't gewelf,* of *van een boogswys gebouw.*

Imum cœlum cameræ. Vitruv. 7. 3. *Het onderste van een gewelf.*

Cœlum. Suet. T. 36. 2. *De lucht, 't gewest,* of *de luchtstreek daar men in leeft.* Zie onze aantekening.

Cœli gravitas. Cic. Att. 11. 22. *Een zwaare, bedompte lucht, ongematigtheit van de lucht.*

Cœlum tenue, purum, salubre, &c. Cic. D. 1. 57. *Een dunne, zuivere, gezonde lucht, enz.*

Teste cœlo vivere. Sen. H. 2. 525. *Zijn daaden voor 't oog van al de waerelt doen; in 't gezicht van al de waerelt leeven; in tegenwoordigheit van al de waerelt,* dat is, *openbaarlyk,* of *opentlyk handelen en wandelen.*

Digito se cœlum attingere putat. Cic. Att. 2. 1. *Hy meent,* of *waant dat hy met zyn vinger den hemel kan raaken;* dat is, *hy verheft zich boven alle andere menschen, hy meent dat hy ten top van geluk gesteegen is.*

Esse in cœlo. Att. 2. 20. *Gehouden worden als in den hemel te zijn, geacht worden de gelukkigste mensch der waerelt te zyn.* Beari cœlo. Hor. O. 4. 8. 29. *In den hemel overgebragt worden, vergoodt worden,* of *onsterflyk gemaakt worden.*

* Aliquem de cœlo detrahere. Cic. A. 2. 42. *Iemant van een groote eer, roem,* of *luister berooven.*

Afferere aliquem cœlo. Ovid. M. 1. 561. Arcem cœli annuere alicui. Virg. Æ. 1. 254. *Iemant in den hemel ontfangen, opneemen,* of *plaatzen; plaats by de gelukzaligen gunnen, onder de gelukzalige zielen stellen.*

COEM.

COEMĒTĒRIŬM, ii. n. *Kerkhof, begraafplaats der dooden.* Dit woord is enkel Grieksch. Κοιμητήριον. (Het word gebruikt van Hieronymus, zeggende Script. Eccles. Catal. van 't ligchaam van Ignatius, dat het begraaven is te Antiochiën buiten de poorte in cœmeterio. Men zoude het in 't Latijn konnen noemen dormitorium, of met Catull. 59. 2. sepulcretum.)

CŌĔMO, is, emi, emtum, ĕmĕrĕ. acc. Ter. Ad. 2. 2. 17. *Iets te zamen koopen, iets ingenootschap,* of *in maatschappy koopen.*

CŌĔMTIO, ōnis. f. Cic. de Or. 1. 56. *Onderlinge,* of *wederzydze koop, t'zamenkooping, handeling over en weder.* Zeker verdrag tusschen man en vrouw onder de Romeinen, waar by de langstlevende in 't bezit van des eerst stervende goederen wierd gestelt.

CŌĔMTIŌNĀLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Coemtionalis senex. Plaut. B. 4. 9. 52. *Een oud, voorzichtig, schrander, ervaren man, die in 't koopen en verkoopen gebruikt wierd als raadsman.* (Zie de verscheidene uitleggingen van deeze plaats by een gebragt van Gronov. Obs. 4. 8.)

COEN.

COĒNĂ. zie Cena.

COĒNĀCŬLĀRĬĂ. Zie Cenacularia.

COĒNĀCŬLĀRĬUS. Zie Cenacularius.

COĒNĀCŬLŬM. Zie Cenaculum.

COĒNĀTĬO. Zie Cenatio.

COĒNĀTĬŬNCŬLĂ. zie Cenatiuncula.

COĒNĀTŌRĬŬM. Zie Cenatorium.

COĒNĀTŪRĬO. Zie Cenaturio.

COĒNĀTŬS. Zie Cenatus.

COĒNĬTO. Zie Cenito.

COĒNO. zie Ceno.

COĒNŌSŬS, ă, ŭm. Colum. 7. 10. *Slykachtig, slykerig, modderig, vol slyk, en modder.*

COĒNŬM, i. n. Cic. T. Q. 4. 24. *Slyk, modder, drek, vuiligheit, slib.*

* O cœnum! Cic. Dom. 18. *O eerlooze schelm, fielt,* of *guit! O schaamtelooze boef! O deugniet!*

In cœno volvi queruntur. Lucret. 3. 77. *Zy klaagen dat men hen aan een vuil, morsig,* of *elendig leven overgeeft.*

COEO.

CŎĔO, is, cŏivi, en meer cŏii, cŏĭtŭm, cŏīrĕ. *Vergaderen,* of *verzamelen, t'zamenkoomen, byeenkoomen, t'zamen gaan, overeenkoomen.*

Coire in aliquem locum. Att. 7. 3. In aliquo loco. Ter. E. 3. 4. 1. *In eenige plaats t'zamenkoomen, vergaderen,* of *byeenkoomen.*

Milites coeunt inter se. Cæs. B. C. 1. 75. 3. In unum. Liv. 6. 3. *De soldaaten verzamelen zich; koomen by een, voegen zich t'zamen, schaaren zich te hoop,* of *trekken byeen.*

Coire cum aliquo. Cic. Att. 1. 14. *of* societatem cum aliquo. Cic. P. Q. 24. A. 2. 10. *Zich met iemant verzellen, met iemant genootschap,* of *maatschappy maaken.*

Coire societatem de re aliqua. Cic. S. R. 31. *of* Rei alicujus. Cic. S. R. 34. In rem aliquam. Virg. Æ. 11. 292. *Zich met iemant verbinden,* of *vereenigen, met iemant een verbintenis,* of *maatschappy maaken om iets uit te voeren; maatschappy in een zaak met iemant oprechten.*

(Coire in accusationem alicujus. Mac. Dig. 47. 13. 2. *Iemants beschuldiginge ondertekenen.*)

Agmina coeunt. Val. Flacc. 8. 430. *De legers worden handgemeen, koomen aan malkanderen,* of *beginnen te slaan.*

* Coit vulnus. Ovid. P. 1. 3. 87. Cels. 2. 10. Cicatrix. Plaut. Am. 4. 5. 63. sup. *De wonde heelt toe,* of *loopt toe, het lidteken sluit zich.* Pus. Cels. 2. 8. *d'Etter verdikt,* of *word dik.* Sanguis. Virg. Æ. 3. 30. *Het bloed stolt,* of *stremt.*

(Coivit ovum in pullum. Petron. 34. *In 't ei is al een kieken.*

Coire. *t'Zamenrotten, t'zamenzweeren, een t'zamenzweering maaken, zich verbinden* in quaade zaaken.

Duodecim adolescentuli coierunt ex his, qui exsilio erant multati. Nep. 16. 2. 3. *Twaalf jongelingen van die geene die gebannen waren, zyn t'zamen gerot,* of *hebben een t'zamenzweering gemaakt.*

Se non coiturum cum quoquam de ea re. Nep. 25. 8. 4. *Dat hy over die zaak zich met niemant verbinden,* of *een t'zamenzweering maaken zoude.*

Coire alleen, coire cum aliquo, coire alicui. *Beslaapen, beslaapen worden, iemant beslaapen; zich met iemant vleeschelyk vermengen.*

Quædam aves omni tempore coeunt, ut gallinæ. Plin. H. 10. 53. *Sommige vogelen vermengen zich ten allen tyden, als de hoenderen.*

Cum pare quæque suo coeunt volucresque feræque. Ovid. F. 3. 193. *Alle de vogels en wilde dieren vermengen zich met haar wyfje,* of *gaadje.*

Privigno videor coitura noverca. Ovid. Her. 4. 129. *Ik uw stiefmoeder schyne beslaapen te zullen worden van u myn stiefzoon.*

Coire alleen, coire cum aliqua, coire connubio, en coire nuptiis cum aliquo. *Iemant trouwen, met iemant trouwen,* of *met iemant een huwelyk aan gaan.*

Hoc erat apud Macedones sanctissimum coeuntium pignus. Curt. 8. 4. 27. *Dat was by de Macedoniërs een onverbreekelyk pand der geener die met malkanderen trouwen.*

Achillem cum captiva coisse. Curt. 8. 4. 26. *Dat Achilles een gevangen meisje getrouwt hadde.*

Principes Macedonum cum primoribus suæ gentis connubio coire pateretur. Curt. 8. 1. 9. *Dat hy de grootste van de Macedoniërs zoude laaten met de voornaamste van hun volk trouwen.*

Nuptiis coeunt, &c. Curt. 9. 1. 26. *Zy trouwen, enz.*)

COEP.

‡ COEPIO, is, coepi, coeptum, coe-

coĕpīrĕ. Cic. de Or. 1. 137. *Beginnen.* Dit verbum word niet gebruikt dan in 't præteritum en in de tempora die 'er van afgeleit worden. Cœpi, cœperam, cœpissem, cœperim, cœpero, cœpisse. Cic. D. 2. 2. Cl. 88. en Liv. 21. 8. en 23. zeggen cœpti sumus voor cœpimus.

Cœpit ruere. Cic. Att. 2. 21. *Het begint te vallen, het staat op 't vallen.*

Ad majores causas adhiberi cœptus est. Cl. 88. *Men begint hem tot groote zaaken te gebruiken.*

Cœptum per eos. Cic. *by* Priscian. 10. *Door hen is een aanvangk, of begin gemaakt.*

(Cœpta arma. Tac. H. 2. 6. 2: 4. 61. 1. *Men heeft de wapenen opgenomen, of men is tot de wapenen geloopen.*

COEPTĀTŪS, ă, ŭm. Pass. *Begonnen, dat aanvang genomen heeft.*

Cœptatam libertatem omisere. Tac. H. 4. 44. 2. *Zij hebben de begonne vryheit laaten vaaren.*)

COEPTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Ter. E. 5. 7. 1. *Beginnen, ondernemen, aanvangen, aanheffen.*

Cœptare rebellionem. Tac. An. 3. 40. 1. Seditionem. Tac. An. 1. 31. 1: 2. 81. 1. *Een oproer, opstant, of muitery beginnen.*

COEPTŬM, ī. n. Virg. G. 1. 40. Suet. N. 34. 7. *Onderneming, bestaan, begin, beginsel, voornemen, ontwerp, toeleg, opzet, oogmerk.*

COEPTŪS, ūs. m. Cic. Fin. 4. 15. *Begin, beginsel, aanvang.*

COEPTUS, ă, ŭm. *Aangevangen, begonnen, ondernomen, aangeheven.*

Cœpti ludi. Cic. *by* Priscian. 10. *Begonne, of aangevange spelen.*

Cœpta luce. Tac. An. 1. 65. 3. *De dag aangekomen zijnde.*

COEQ. COER.

CŎĔQUĬTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Equitum sex millia coequitabant. Liv. 37. 18. *Daar was een ruiterhoop van zes duizent op de been, of daar waaren zes duizent ruiters op weg, of daar reden zes duizent ruiters t'zamen.*

CŎĔRCĔO, ēs, cŏērcŭī, cŏērcĭtŭm, cŏērcērĕ. acc. *Bedwingen, wederhouden, inhouden, beteugelen, prangen, benauwen, bevatten, begrypen, besluiten, insluiten.*

Mundus omnia complexu suo coercet. Cic. N. D. 2. 22. *De waereld begrypt alle dingen in haaren omtrek.*

Coercere fluvium. Cic. Cl. 91. Curt. 5. 1. 28. *Een stroom, of den vloet van een rivier sluiten.* Crines nodo. Hor. O. 2. 19. 19. *Het haair met een lint opbinden, of byeen strikken.* Inflammationem. Cels. 7. 7. *Een ontsteking voorkoomen, stuiten, of beletten.*

Coercere improbitatem alicujus. Cic. V. 3. 89. *Iemants boosheit, of schelmerye inbinden, intoomen, beteugelen, bedwingen, straffen.* Cupiditates. Cic. de Or. 1. 43. *Zyn begeerlykheden, driften, of hertstogten verwinnen, bedwingen, wederstaan, inbinden, matigen.* Aliquem morte, vinculis. Cic. Off. 3. 5. *Iemant met de dood, met gevangenis, of boeijen straffen; of iemant met de dood, met boeijen dreigen, om hem in toom te houden.*

Coercere rapidam orationem. Cic. Fin. 2. 1. *De voorbarigheit van een rede stuiten.*

Coercere. acc. Cic. Her. 3. 3. *Nootzaaken, verplichten, dringen, dwingen.* (In de verbeterde drukken word geleezen cohortari.)

† Numeris coercere bella. Ovid: P. 4. 8. 73. *Oorlogen in vaerzen beschryven.* Modico se coercere. Sen. H. 1. 213. *Zich binnen de paalen van zynen staat houden, zich met zyn staat vergenoegen, of zich met weinig te vreden houden.*

CŎĔRCĬTĬO, ōnĭs. f. Liv. 4. 53. *Gewelt, dwang, bedwang, nootzaak, verplichting.*

Coercitio profusarum cupidinum. Tac. An. 3. 52. 4. *Stuiting, intoming, straffe, beteugeling van onmatige wellusten, groote ongebondenheden, weelde, of onkuisheden.*

CŎĔRCTĬO, of

CŎĔRTĬO, ōnĭs. f. Quintil. I. O. 9. 2. Cels. 3. 18. *Bestraffing, verwyt, berisping, doorneming, doorstryking, bekyving, straffe.*

(CŎĔRRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Omwandelen, om heene wandelen, rondom wandelen.*

Per totam noctem vigilare, & coërrare calceatum. Paul. Dig. 1. 15. 3. 5. 3. *De heele nacht wacht houden, en met zyn schoenen aan, of geschoeid, rondom wandelen.*)

CŎĔRŬLĔĀTUS, ă, ŭm. Paterc. 2. 83. 2. *Blauw geverft, geblauwt, of blauw geschildert.*

CŎĔRŬLĔUS, ă, ŭm. Cic. N. D. 1. 29. Virg. G. 4. 482. *en*

CŎĔRŬLUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 7. 198. *Blauw, hemelsblauw, blauwverwig, azuurverwig, azuurblauw.*

COES. COET.

CŎĔSĬŪS, ă, ŭm. Zie Cæsius.

CŎĔTUS, ūs. m. Cic. Fin. 2. 24. *Een vergadering, verzameling, byeenkomst, een hoop volks, menigte, of schaare.*

† Cœtus ossium. Lucret. 2. 1001. *De t'zamenvoeging, of vereeniging der beenderen.*

(Cœtus. *Een aanval, een treffen.* Primo cœtu vicimus. Plaut. Am. 2. 2. 25. *Met den eersten aanval hebben wij de overhand gehad.*)

COEX. COGI.

CŎĔXĔRCĬTĀTUS, ă, ŭm. *Werkstellig gemaakt, geoeffent, in 't werk gestelt.* Præceptiones coexercitatæ. Quintil. I. O. 1. 17. *Geoeffende lessen, of leerstukken.*

CŌGĬTĀBĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Sen. E. 58. *Bedenkelyk, begrypelyk, inbeeldelyk, vatbaar, dat in 't verstand kan vallen, dat men zich kan verbeelden, of dat men verzinnen, of bedenken kan.*

(CŌGĬTĀBUNDUS, ă, ŭm. Gell. 2. 1. *In gedachten zynde.*)

CŌGĬTĀTĒ. Adv. Plaut. Pœn. 5. 4. 51. *Met voordacht, opmerking, of overleg, voordachtelyk, voorzichtiglyk, rypelyk, wysselyk, met overleg, na 'er wel op gedacht te hebben, met voorbedachten raad.*

CŌGĬTĀTĬM. Adv. Festus. Zie Cogitate.

CŌGĬTĀTĬO, ōnĭs. f. *Denking, gedachte, bedenking, verzinning, aandacht, overleg, overweging, aanmerking.*

Homo nulla cogitatione. Cic. V. 2. 54. *Een onachtzaam, of achteloos mensch, een mensch die nergens om denkt.*

Cogitatio acerrima, attentissima. Cic. de Or. 3. 5. *Een zeer sterke, of aandachtige gedachte.* Tacita. Cic. Lig. 2. *Een heimelyke, of geheime gedachte.*

Accipere cogitationes alicujus. Catull. 35. 5. *Vertrouweling van iemants gedachten zyn, iemants geheimen, of voornemens als vertrouweling weeten.*

Fingere aliquid cogitatione. Cic. Mil. 29. of sibi cogitatione. Cic. N. D. 3. 18. *Iets bedenken, verzinnen, verdichten, of verzieren; zich iets voorstellen, inbeelden, of verbeelden.*

Injicere cogitationem alicujus de re aliqua. Cic. Att. 7. 3. *Iemant ergens een gedachte van geeven, of iemant eenige gedachte over iets inprenten, of van inboezemen.*

CŌGĬTĀTŌ. Adv. Cic. Off. 1. 9. *Met voordacht, met opmerking, met aandacht, willens en wetens, met opzet, naar voorgaande overleg, met voorbedachten raad.*

CŌGĬTĀTŬM, ī. n. Cic. Rull. 1. 1. *Een gedachte, een ontwerp, een opzet, toeleg, of voornemen; iets dat men bedacht, uitgevonden, verzonnen, of voorgenomen heeft.*

CŌGĬTĀTŪS, ă, ŭm. Cic. A. 2. 34. *Bedacht, overdacht, overleit,* ont-

ontworpen, verzonnen, overwogen.

COGĬTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. Denken, verzinnen, overdenken, overweegen, bedenken, overleggen, door zyn hoofd, of gedachten laaten gaan; gedachten over maaken, zorge draagen, in voorzien.

Romanis de se cogitandum fuisset. Liv. 44. 27. De Romeinen behoorden op hun eigen voordeel gedacht te hebben; of zy moesten in hun veiligheit voorzien hebben.

Cogitare alleen. Cic. Rull. 2. 24. Aliquid in animo. Ter. Ad. 1. 1. 5. Cum animo. Ter. Ad. 3. 4. 55. Animo. Cic. C. R. 10. Secum. Cic. F. 4. 5. Ergens op denken, of iets overdenken, zyn gedachten ergens over laaten gaan, iets by zich zelf overleggen, bedenken, overweegen, of onderzoeken.

Toto animo cogitare de aliquo. Cic. F. 1. 7. Met al zyn hert, of met al zyn gedachten op iemant denken; de gedachten vol van iemant hebben, vol gedachten over iemant zyn, om iemant met ganscher herte denken.

Cogitare ad verbum. Plin. E. 9. 36. 2. Gedachten omtrent een woord maaken, een woord overweegen, of uitkippen.

Cogitare rem aliam ex alia. Ter. E. 4. 2. 3. Op verscheide dingen, d'een na d'ander denken; veele zaaken vervolgens overweegen, of overleggen.

Cogitare de aliquo. Cic. Font. 6. of, De aliqua re. Cic. D. 1. 34. Om iemant, of ergens om denken. Iemant, of iets in zyn gedachten brengen, of zich erinneren. De fuga. Frontin. St. 2. 2. 14. Denken om te ontvluchten, op vluchten bedacht zyn.

De se & gloria sua cogitare. Cic. C. R. 10. Om zich zelf, en zyn eigen luister denken; zorg voor zyn eigen belang en eer draagen.

Cogitare in aliquem amabiliter. Cic. Att. 14. 13. subj. 1. Van iemant als een vriend denken; goede gedachten van iemant hebben, om iemant ten goede denken. Amice de Romanis. Nep. 23. 2. 6. Denken om vriendschap met de Romeinen te maaken, of om met hen een verbond aan te gaan. Male de aliquo. Cic. S. 6. Quaade, of nadeelige gedachten van iemant hebben.

Cogitare dignitatem, honorem. Cic. C. 2. 9. Om eenig ampt, of bediening denken; eenige waardigheit, of eere beoogen; naar eenig ampt, of bediening staan.

Cogitare Britanniam. Cic. F. 15. 16. In Tusculanum. Cic. Att. 2. 8. en alleen cogitare. Cic. Att. 9. 1. Denken om naar Engeland, om naar de hofsteede Tusculanum, te trekken. Hier word onder verstaan proficisci.

(Cogitare. Bedenken, uitvinden, verzinnen, van een schryver, enz. spreekende.

Et cogitavi plura, quam reliquerat. Phædr. 3. 1. 39. Ik heb meer verdichtzelen uitgevonden, dan hy 'er nagelaaten hadde.

Naturalis amor eorum, quæ cogitaveris. Curt. 7. 4. 11. Natuurlyke trek, of genegentheit tot die dingen, die gy mogt uitgevonden, of verzonnen hebben.)

COGN.

CŌGNĀTĬO, ōnis. f. Maagschap, verwantschap, bloedverwantschap, bloedvriendschap.

Materna cognatio. Cic. post. red. in sen. 7. Maagschap van moeders zyde, of van moeders kant.

* Cognatio literarum. Quintil. I. O. 1. 10. Studiorum, Artium. Cic. V. 4. 37. Overeenkomst, verbintenis, of vereeniging van geleertheit, wetenschappen, fraaye konsten, of taalkunde.

Cognatio naturæ. Cic. D. 2. 15. Overeenkomst, of gelykheit van aart, van inborst, van neiging, gevoelen, genegentheit, of gemoet; gelykaardigheit.

Sibi cum Oratoribus cognationem esse dicunt. Cic. A. Q. 4. 36. Zy zeggen, of beweeren dat hunne gevoelens met die der Redenaaren overeenkomen.

CŌGNĀTŬS, ă, ūm. Cic. S. R. 34. Namaagschap, bloedvriend, van 't zelve geslacht, of afkomst, neef. Bloedverwant, in het bloed bestaande, vermaagschapt.

* Cognatus. dat. Cic. de Or. 3. 51. Gelyk, gelykende, van eenerlei aart, of inborst, dat malkanderen gelyk is, overeenkoomende, van gelyke eigenschappen, gelykaardig, met malkander overeenkomstig, gelykformig.

Res alteri cognata. Plin. H. 36. 24. Een zaak met iets anders overeenkoomende, of naar iets anders gelykende.

† Terræ cognatæ. Claud. R. P. 1. 242. Aanpaalende, nabuurige, aangrenzende, of bye nleggende landen; landen die voortyds zyn aan een geheecht, of vereenigt geweest. Urbes. Virg. Æ. 3. 502. Steden bewoont van volkeren, die van den zelven oorsprongk, of afkomst zyn, of door een en 't zelve volk bewoont. Acies cognatæ. Lucan. 1. 4. Legers wiens veldheeren, of opperhoofden nabestaande, of bloedverwanten zyn. Prope cineres cognatos componi. Catull. 68. 98. By zyn bloedvrienden, of voorouders begraaven worden.

CŌGNĬTĬO, ōnis. f. Cic. T. 18. Kennisse, wetenschap, begrip, bevatting, verstand, onderscheiding, oordeel, opmerking, overweging.

Dies cognitionis. Cic. Cl. 22. Ulp. Dig. 5. 1. 73. §. 1. Rechtdag, aangestelde pleitdag; de dag wanneer een zaak zal bepleit worden, wanneer een zaak zal dienen, onderzogt, of uitgesproken worden.

Aliquem cognitioni Senatus subtrahere. Plin. E. 2. 11. 9. Iemant het onderzoek van den Raad ontrekken, beletten dat de Raad zyn zaak onderzoeke.

Cognitioni de Christianis interfui nunquam. Plin. E. 10. 97. 2. Nooit heb ik het ondervraagen der Christenen bygewoont. Nooit heb ik in de rechtspleegingen tegens de Christenen in den raad gezeten, of tegenwoordig geweest in 't ondervraagen, vonnissen, of veroordeelen van de Christenen.

Cognitio. Ter. Hec. 5. 1. 33. Herinnering, kenteken, merk, of teken, waar door men iemant, of iets kent, of waar door ons iets te vooren, of in gedachten koomt.

(Cognitionis res. Een pleidooi, een geding, of rechtzaak die voor d'opperste magten moet bepleit worden, of dienen. Zie Quintil. I. O. 3. 1. en Dio. 60. 667. B.

Negantem cognitionis rem esse. Suet. Cl. 15. 2. Zeggende dat het geen geding was, dat voor den Keizer moest bepleit worden.)

CŌGNĬTŎR, ōris. m. Cic. V. 5. 65. Kenner, pleitbezorger, een die iemants zaaken waarneemt, bewindsman, zaakvoerder, een gevolmagtigde.

(Cognitor. Man. 5. 336. Een verklikker, aanbrenger, of aanklaager.)

CŌGNĬTŪRĂ, æ. f. Suet. V. 1. 7. Verklikking, aanbrenging, aanklagte.

(CŌGNĬTŬS, ă, ūm. Cic. Cæc. 36. Bekent, kennelyk. De compar. Cognitior staat by Ovid. T. 4. 6. 28. en de superl. Cognitissimus by Catull. 4. 14.)

CŌGNŌMĔN, ĭnis. n. Cic. Off. 3. 31. Een bynaam, of toenaam, die iemant gegeeven word. De Dichters gebruiken 't ook voor den naam zelf.

CŌGNŌMENTŬM, I. n. Plaut. P. 1. 2. 8. Cic. Fin. 2. 15. Een bynaam, toenaam, of Van.

CŌGNŌMĬNĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 37. 5. Bygenaamt, toegenaamt; in de wandeling genaamt.

Verba cognominata. Cic. Part. 15. Woorden van gelyke kracht en zin, of van eenerlei betekenis; woorden die de zelve zaak uitdrukken, of betekenen.

CŌGNŌMĬNĬS, ĭs. m. & f. nĕ, ĭs. n. Plaut. B. 1. 1. 5. Gelyknaamig,

mig, van den zelven naam, die den zelven naam, toenaam, bijnaam, of *Van voert; een genan*, of *naamgenoot.*

Cognominis alicujus. Plin. H. 6. 2. *Gelijknaamig met een ander, die den zelven naam voert met een ander.*

CŌGNŌMĬNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 21. 3. *Iemant bijnaamen, toenaamen, een bijnaam, toenaam*, of *Van geven.*

CŌGNŌSCO, scis. cōgnōvi, cōgnitūm, cōgnōscĕrĕ. acc. Ter. An. 3. 4. 5. *Kennen, bekennen, erkennen, onderscheiden. Zien, gewaar worden, bemerken, begrijpen.*

* Cognoscere. *Zien, oordeelen, achtneemen, aanmerken, ontdekken, onderzoeken, onderscheiden, verstaan, doorgronden, leeren.*

Cognoscere penitus aliquam rem. Cic. Cl. 48. *Een zaak doorgronden, grondig bevatten*, of *verstaan; iets grondig*, of *in den grond kennen, iets door en door verstaan; de waarde en eigenschap van iets weeten.*

Aliquid ex aliquo. Cic. F. 1. 8. of ex literis alicujus cognoscere. Cic. Att. 6. 1. *Door iemant*, of *uit iemants brieven iets verstaan*, of *te weeten koomen; tijding, kondschap*, of *naricht van iemant*, of *uit iemants brieven krijgen*, of *hooren; zekere zaak uit iemant*, of *uit iemants brieven verstaan.* De re aliqua. Cic. Att. 1. 3: 7. 19. *Kondschap van een zaak krijgen*, of *iets verstaan*, of *hooren.*

Cognoscere de actis alicujus. Cic. Att. 16. 16. subj. 1. *Iemants daaden onderzoeken, naar iemant verneemen, kennisse van iemants doen*, of *gedrag neemen.* De salute alicujus. Cic. F. 4. 4. *Tijding van iemants gezondheit krijgen, iemants welstant verstaan.*

Cognoscere Jus. Cic. Cl. 26. *De rechten leeren, 't burgerlijk*, of *Roomsch recht onderzoeken; zich in de burgerlijke wetten oefenen.*

Cognoscere aliquem. Cic. Fl. 21. *Iemant kennen*, of *van andere persoonen onderscheiden; iemants wezen onderscheiden*, of *onderkennen.*

Cognoscere humanitatem alicujus. Cic. V. 2. 35. *Iemants beleefsheit beproeven, genieten, ondervinden*, of *kennen.*

Officiosum aliquem cognoscere. Cic. F. 13. 21. *Iemant gedienstig*, of *verplicht bevinden, kennen, bespeuren.* Divos præsentes. Virg. E. 1. 42. *De Goden gunstig*, of *behulpzaam bevinden.*

Quas res gesserit cognoscite. Cic. V. 2. 13. *Ziet, luistert toe, wat daaden hij uitgevoert heeft*, of *hoort eens wat hij gedaan heeft.*

(Cognoscere mulierem. *Een vrouw bekennen, een vrouw beslaapen.* Zoo gebruiken de Grieken hun Γιγνώσκειν by Plutarch. Eu. 583. C.

In sinus veluti cognosceret, ibat. Ovid. M. 4. 595. *Hij voegde zich in haaren schoot als of hyze bekende.*

Pontiam stupro cognitam interfecit Octavius. Tac. H. 4. 45. 4. *Octavius heeft Pontia, van hem bekent*, of *verkragt zijnde, omgebragt.*

Cognoscere virum. *Een man bekennen.* Dit word ook van een vrouw gezeit, als zij bij een man slaapt.

Adultera illa virgo meum virum cognovit. Ovid. Her. 6. 133. *Dat overspelige meisje heeft bij mijn man geslaapen.*)

COGO.

CŌGO, ĭs, cŏēgi, cŏāctūm, cōgĕrĕ. acc. *Verzamelen, vergaderen, byeenvoegen, t'zamenvoegen, bijeenbrengen, ophoopen, opstapelen.*

Cogere copias. Cæs. B. G. 6. 10. 1. exercitum. Curt. 4. 6. 2. *Volk ligten, krijgsvolk aanneemen*, of *werven, een leger op de been brengen.* Pecus. Virg. E. 3. 20. *Het vee by een verzamelen*, of *bijeen drijven.* Senatum. Cic. Fin. 3. 2. *Den Raad laaden, vergaderen*, of *bijeen roepen.* Copias, exercitum in unum locum. Cic. F. 15. 4. *Krijgsvolk op een zamelplaats brengen*, of *naar de loopplaats voeren, krijgsvolk bijeen rukken.*

* Cogere pecuniam a civitatibus statuarum nomine. Cic. V. 2. 57. *Geld van de steden vorderen, onder voorwendzel van het aan beelden te besteeden.* Stipem. Cic. L. L. 2. 9. *Beedelen, om een aelmoes bidden, een aelmoes verzoeken.*

Cogere aurum in usus. Hor. O. 3. 3. 51. *Gout*, of *geld tot zijn gebruik verzamelen, om 'er zich van te bedienen*, of *om het te gebruiken.*

Cogere bona alicujus ad fiscum. Paull. Dig. 49. 14. 45. §. 12. *Iemants goederen verbeurt verklaaren, verbeurt maaken*, of *aanslaan.*

Cogere aliquem. seq. inf. Cic. Off. 3. 12. Cogere ut. seq. subj. Virg. Æ. 1. 3. *Iemant ergens toe dwingen, verbinden, verplichten, noodzaaken; ook met yver*, of *aanhouding tot iets perssen, porren*, of *verzoeken.*

Cogere aliquem in gemitum. Cic. Fragm. Ad lacrimas. Plaut. B. 4. 9. 57. *Iemant aan 't schreyen*, of *weenen helpen; iemant de traanen uit d'oogen perssen.* In cruciatum. Plaut. P. 5. 2. 9. *Iemant ter straffe*, of *pijniging voeren.* In cursum verberibus. Plin. H. 8. 43. *Iemant door slagen tot loopen dwingen.*

Cogere. acc. Cels. 5. 18. *Laaten stremmen, stollen, runnen*, of *dik worden; te stremmen zetten, iet binden, lijfmaaken, verdikken, dik maaken, stant geeven*, van vloeibaare stoffen, als zalven, enz. spreekende.

Cogere lac in duritiam. Plin. H. 23. 7. *De melk te stremmen zetten, stremmen*, of *laaten runnen.*

Hyems cogit frigore mella. Virg. G. 4. 36. *De winter verdikt den honig door de koude; de winter maakt den honig hard door de koude.*

Carnes coguntur. Plin. H. 27. 10. *Het vleesch groeit*, of *loopt weêr toe*, of *groeit weêr t'zamen.*

In nubes cogitur aër. Cic. N. D. 2. 39. *De lucht betrekt, word dik*, of *bewolkt.*

Cogere cuneos. Virg. Æ. 7. 509. *Een wigh*, of *beitel inslaan*, of *indrijven.*

Cogere. *Besluiten, prangen, benauwen, perssen.*

In arctissimas ripas amnis cogitur. Liv. 32. 10. *De stroom*, of *rivier word tusschen twee enge oevers besloten.*

In angustum meæ coguntur copiæ. Ter. H. 4. 2. 2. *Mijn zaaken loopen heel in 't niet*, of *loopen heel te niet, verachteren zeer; mijne middelen zijn zeer vermindert.* Boertende zou men zeggen, *het hammetje is tot onzent haast op.*

† Buccina cogit eos ad verba. Prop. 4. 1. 13. *Het trompetgeschal roept hen tot den Raad*, of *geeft het teken om te vergaderen.* Verba cogere in pedes. Ovid. Tr. 3. 7. 10. *Vaerzen maaken.*

(Cogere. *Sluiten, d'achterste zijn, achter aan trekken.*

Leviter armati cogebant agmen. Curt. 3. 1. 25. *De lichtgewapenden sloten het heir*, of *maakten de achterhoede uit.*

Chariclitus cogebat agmen. Liv. 37. 23. *Chariclitus gebood over 't achterste hoofddeel*, of *sloot de vloot.*

Cogere. *Besluiten, uit trekken.* 't Is in deezen zin een woord der redenkaveling.

Innumerabilia sunt, ex quibus effici, cogique possit. Cic. N. D. 3. 13. *'t Zijn ontelbaare zaaken, waar uit beweert en besloten zoude konnen worden.*

Sunt

Sunt autem ea, quæ posui, ex quibus id, quod volumus, efficitur & cogitur. Cic. L. L. 2. 13. *De dingen by ons gesteld, zyn die, waar uit het geene wy willen, bewert en getrokken, of besloten word.*)

COHA.

(CŎHĂBĬTĀTŌR, ōrĭs. m. *t'Zamenwoonder, bywoonder.* Gloss. Cyr. Cohabitator, σύνοικος, ὁ ἅμα οἰκῶν. Dit en 't volgende woord zijn van de latere eeuw.

Mergi cohabitatores piscium, futuras tempestates providentes, sicca petunt. Cassiod. Var. 3. 48. *De duikertjes, die zich bij de visschen onthouden, 't aanstaande onweêr voorziende, begeeven zich naar 't land.*

CŎHĂBĪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *By iemant woonen, t'zamenwoonen.*

Si licuisset, etsi non cohabitante, saltem vicino te perfrui. Augustin. E. ad Hieronymum. *Zoo ik u alhoewel niet tot een bywoonder, ten minsten tot een buurman had mogen hebben.*)

CŎHÆRĒNS, ēntĭs. omn. gen. *Verbonden, vereenigt, t'zamengehecht, aankleevende, t'zamenhangende.* Ook *overeenkomende.*

Membrum cohærens cum omni corpore. Cic. de Or. 2. 80. *Een lid gevoeglyk aan 't gansche ligchaam verknocht,* of *vereenigt; een lid overeenkomstig met de gesteltheit van 't gansche ligchaam.*

* Verba inter se cohærentia. Cic. A. 2. 8. *Overeenkomende,* of *t'zamenhangende woorden; woorden die elkander niet tegenspreeken, die wel aan malkanderen hangen,* of *die een goeden zin uitleveren.*

CŎHÆRĒNTĔR. Adv. Flor. 2. 17. 5. *Gedurriglyk, zonder ophonden, zonder tusschenpoozen,* of *tusschenpoozing; aan een volgende, gestadiglyk,* of *onophoudelyk.*

COHÆRENTIUS. Adv. Gell. 1. 18. *Met beter t'zamenhang, slot van rede,* of *waarschynlykheit; netter gebonden, met beter gevolgen,* of *bequaamer.*

CŎHÆRĒNTĬĂ, æ. f. *t'Zamenvoeging, t'zamenbinding, evenredigheit, vereeniging, aankleving, gelykformigheit, nettigheit, overeenkomst, verbintenis, geschiktheit.*

Hæc ad cohærentiam mundi pertinent. Cic. N. D. 2. 62. *Deeze dingen behooren tot de t'zamenbinding,* of *welstand van de waereld.*

* Mortis & vitæ cohærentia. Gell. 6. 13. *Verknochting,* of *band van leven en dood, de nabyheit van leven en dood.*

Cohærentia vocis. Gell. 15. 3. *Gelykheit van een woord, overeenkomst van een woord met het wortelwoord,* of *'t woord daar 't van afkomstig is,* of *zynen oorsprongk heeft.*

CŎHÆRĔO, ēs, cohæsi, cŏhæsūm, cŏhærērĕ. dat. *Wel gevoegt, verknocht, gehecht, evenredig, gelykmatig, verbonden,* of *geschikt zyn; overeenkomst en gelykmatigheit hebben; aan iets kleeven,* of *blyven hangen, zich aan iets vast houden.*

Apte cohæret mundus. Cic. Tim. 5. *De waereld is net t'zamengevoegt; alle deelen der waereld zyn wel en net geschikt, zyn volmaaktelyk t'zamen vereenigt,* of *hebben een goede overeenkomst en evenredigheit met malkanderen.*

Inter se apte cohærent extrema cum primis. Cic. Or. 44. *Het laatste koomt met het eerste wel,* of *bequamelyk overeen; d'eerste en laatste dingen hangen zeer wel aan malkander, zyn wel t'zamengeschikt.*

Cohærent verba inter se. Cic. Or. 44. *De woorden koomen zeer net overeen, slaan heel wel op malkander,* of *stryden niet met malkanderen.*

Cohærent ambo. Plin. E. 6. 7. 1. *Zy koomen beide zeer wel overeen, zy zyn beide van gelyken aart en inborst, zy hebben een gelyke neiging, zy zyn wel gepaart,* of *zy zyn gelyk in wil en genegentheeden.*

(Cohærere. *t'Zamen passen, t'zamen voegen, op malkanderen slaan.*

Non cohærent. Ter. An. 2. 2. 23. *Deeze dingen passen niet,* of *slaan niet op malkanderen.*

CŎHÆRĒSCO, scis, ĕrĕ. Cic. Fin. 1. 6. Zie Cohæreo.

CŎHÆRĒS, ēdis. m. Cic. F. 13. 46. *Een medeërfgenaam, een die erfgenaam nevens een ander is.*

Cohæres multis. Hor. S. 2. 5. 54. *Die veel medeërfgenamen heeft, die nevens veele andere erfgenaam is.*

(Cohæres fratris. Quintil. D. 296. *Die nevens zyn broeder erfgenaam is, die zyn broeder tot zyn medeerfgenaam heeft.*)

COHI.

CŎHĬBĔO, ēs, hibŭī, hibĭtūm, hibērĕ. acc. Cic. F. 4. 5. *Bestraffen, bedwingen, matigen, temmen, intoomen, wederhouden, beteugelen.*

* Cohibere aliquem carcere. Ovid. M. 14. 224. In vinculis. Curt. 6. 2. 11. *Iemant gevangen zetten, vast zetten, in de boeyen zetten,* of *sluiten.* Latebris. Virg. Æ. 3. 424. *Iemant verbergen, versteeken,* of *verborgen houden.*

Cohibere alicujus impetus, conatus. Cic. A. 3. 2. Furorem. Cic. A. 5. 13. *Iemants gewelt, drift,* of *woede tegenstaan, stuiten, bedwingen, intoomen,* of *beteugelen.*

Cohibere aliquem ab aliqua re. *Iemant beletten iets te doen, ergens van afhouden.* Assensum. Cic. A. Q. 4. 21. of Assensionem a rebus incertis. Cic. N. D. 1. 1. *Geen geloof aan onzekere dingen slaan, niet ligtelyk iets onzekers voor waarheit aanneemen.*

Cohibere manus ab aliqua re. Cic. Man. 23. *De handen ergens niet aan slaan, zyn handen t'huis houden,* of *ergens afhouden.*

Cohibere aliquem. Hor. E. 2. 1. 255. *Iemant vasthouden, wederhouden, staande houden,* of *beletten om verder te gaan.*

† Cohibere nodo crines. Hor. O. 3. 14. 22. *Het haair opknoopen,* of *met een knoop opbinden.* Auro lacertos. Ovid. Her. 9. 59. *Goude armringen draagen.*

CŎHĬBĬLIS, is. m. en f. ĕ, ĭs. n. *Bondig, gebonden, t'zamenhangende, aaneen geschakelt.* 't Is 't beste Latijn niet.

Herodotus scripsit fabulam cohibili oratione. Gell. 16. 19. *Herodotus heeft in een nette aan een geschakelde rede een verdichtzel beschreeven.*

(Cohibiliter. Adv. *Bondiglyk,* op *een bondige wyze.*

Quantum potest fieri cohibiliter. Apul. Fl. 396. *Zoo bondiglyk,* of *zoo nauw aan malkanderen gebonden als het mogelyk is.* De compar. Cohibilius staat by Apul. A. 297.)

CŎHĬBĬTĬO, ōnĭs. f. Cic. V. 3. 14. *Tegenstelling, weêrhouding, belet, beletzel, verhindering, bedwang, beteugeling, verbod om iets te doen* of *uit te werken.*

COHO.

CŎHŎNĔSTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Eeren, eer betoonen, bewyzen,* of *aandoen; vereeren.*

Cohonestare exequias alicujus. Cic. P. Q. 15. *Iemant de laatste eer aandoen. Iemants uitvaart houden, lykstatie bywoonen;* of *iemants begraafenis,* of *uitvaart met zyn tegenwoordigheit vereeren.*

Me vestra laude cohonestastis. Cic. ant. ir. in exs. 12. *Gy hebt my met uw lofredenen vereert; gy hebt my door uw lofredenen eer beweezen; gy hebt my d'eer gedaan om my te pryzen.*

CŎHORRĔO, ēs, hōrrŭī, hōrrērĕ. Cic. Som. Sc. 1. *Yzen, van schrik beeven, van angst trillen,* of *zidderen; geheel door schrik ontsielt zyn; verschrikken, verbaast,* of *verslagen worden.*

Ex sudore cohorrere. Cic. de Or. 3. 2. *Na 't zweeten koud worden, huiverig zijn*, of *beeven.*

CŎHŎRRESCO, is, hŏrrŭi, hŏrrescĕre. *Van schrik en angst trillen, beeven*, of *zidderen.*

Totum corpus meum cohorrescit. Suet. T. 21. 12. *Mijn gansche lighaam zidderd, trilt*, of *beeft van schrik; ik ben t'eenemaal ontsteld*, of *verschrikt; daar gaat een koude over-* of *yzing door mijn gansche ligchaam.*

CŎHŎRS, ŏrtis. f. Varr. L. L. 4. 16. R. R. 3. 3. *Een voorburg, voorplaats*, of *plein voor een heeren huis, een vogelkok, een hok daar men gevogelte in houd.*

* Cohors. Cæs. B. C. 1. 73. 3. *Een krygsbende, een bende voetvolk*, gemeenlijk *een Regiment* genaamt. By de Romeinen bestond een *cohors* uit vierhondert, zomtijds uit vijf en zes hondert koppen.

Cohors Prætoria. Cic. C. 2. 10. Tac. An. 1. 7. 5. *De lyfschutbenden*, of *lyfwacht.*

Cohors. Suet. N. 5. 2. *Een schaare, vergadering, menigte*, of *verzameling van volk.*

Cohors. Cic. Fr. 1. 1. *Het gevolg, de sleep, nasleep, stoet*, of *bedienden, die d'Overheden*, of *luiden van aanzien verzellen.*

† Cohors febrium. Hor. O. 1. 3. 31. *Een overhooping van koortzen, een menigte van koortzen op malkanderen.*

CŎHŎRTĀLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. *Van 't voorhof, van 't voorplein, van 't vogelkok, dat daar in gevoedt, gequeekt*, of *opgebragt is.*

Cohortales aves. Colum. 8. 1. *Vogels in hokken groot gemaakt*, of *die op 't voorplein van een heerenhuis gehouden worden.*

CŎHŎRTĀTĬO, ōnĭs. f. *Vermaning, aanmaning, opwekking, aanporring, noping.*

Tua cohortatio me commovit. Cic. Att. 16. 13. Concitavit. Cic. de Or. 1. 47. Excitavit. Cic. Br. 10. 2. *Uwe vermaning heeft mij geraakt, opgewekt*, of *aangeprikkelt.*

CŎHŎRTĬCŬLĂ, æ. *Een kleine hoop*, of *bende soldaten, een klein hoopje*, of *hand vol volks, een rot.*

Ibi nescio quid cohorticularum amisit. Cic. F. 8. 6. *Hy heeft in dat voorval eenige weinige benden verloren.*

CŎHŎRTO, ās, ārĕ. Vind men by Non. 7. 35. Doch men moet het niet navolgen. Zie Cohortor.

CŎHŎRTŎR, āris, hŏrtātŭs sŭm, hŏrtārī. acc. *Vermaanen, aanmaanen, opwekken, aanmoedigen, aanporren, moed geven, beweegen, aandringen, noopen.*

Cohortari aliquem ad pacem. Cic. Att. 15. 1. *Iemant tot vrede aanmaanen, aanporren*, of *aanzetten.* Ad studium. Cic. F. 2. 4. *Iemant tot de leeroefening aanmaanen, noopen, aanmoedigen*, of *opwekken.*

Cohortari invicem. Suet. G. 10. 8. *Malkanderen vermaanen, aanmaanen, moed geeven, aanmoedigen, opwekken, aanporren, aanzetten.*

COHU. COIN.

CŎHŪM, ī. n. Festus. *Een band*, of *riem waar meê de kouter*, of *dissel aan den ploeg word vast gemaakt.*

(COINQUĬNĀTŬS, ā, ūm. *Bevlekt, verontreinigt, bezwalkt, bezoedelt, besmet, bedorven.*

Coinquinatus homicidio. Sen. Contr. 2. *Door een moord*, of *doodslag bezoedelt.*)

CŎINQUĬNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Schenden, bevlekken, vuilmaaken, bezoedelen, bezwalken, besmetten, bederven, verontreinigen.*

Pecorum progeniem coinquinare. Colum. 7. 5. *Het vee*, of *de jongen van 't vee besmetten*, of *vergiftigen.*

Coinquinare. Cic. N. 3. 27. *Onteeren, iemants goeden naam schenden; eerrooven, schoffeeren.*

Crimine aliquo se coinquinare. Val. Max. 6. 1. 6. *Een eerloos schelmstuk begaan, zich door 't begaan van een schelmstuk onteeren*, of *in oneer brengen; zich door een schendaad bezoedelen, besmetten*, of *onteeren.*

COIT.

CŎĬTĬO, ōnĭs. f. Cic. Cœl. 11. *t'Zamenkomst, t'zamenrotting, vergadering, byeenkomst.*

* Coitio. Liv. 3. 65. *Een t'zamenzweering, vloekgespan, eedgenootschap, eedgespan, vloekverbond, heimelyke byeenkomst.*

Coitio. *Aanval, treffing, gevecht, schermutzeling, voorval, ontmoeting, bejegening, aanstoot.*

Prima coitio est acerrima. Ter. Ph. 2. 2. 32. *D'eerste aanval is de bloedigste*, of *scherpste; het eerste treffen is 't hevigste, 't geweldigste*, of *valt het hardste.*

(Coitio. Solin. 49. *'t Vermengen*, of *het treeden van de vogelen.*)

CŎĬTUS, ūs. m. *Vereeniging, t'zamenvoeging, t'zamenkoppeling, vermenging, t'zamenkomst.*

Coitus Lunæ. Plin. H. 2. 13. *t'Zamenkomst van zon en maan.*

* Coitus humoris. Celf. 5. 18. fordium. Celf. 6. 7. *Vergadering van vochtigheden, vuiligheden.* Venæ. Celf. 2. 10. *Vereeniging van een bloedader.*

(Coitus alleen. Plin. H. 10. 52. Gell. 3. 16. en coitus Venereus. Gell. 18. 2. *'t Byslaapen, vleeschelyke vermenging.*)

COLA.

CŎLĂPHŬS, ī. m. Κόλαφος. *Kinnebakslag, kaakslag, vuistslag.*

Colaphos alicui ducere. Quintil. I. O. 6. 3. Incutere. Juv. 9. 5. Infringere. Ter. Ad. 2. 1. 46. Plin. H. 8. 36. *Iemant kinnebakslagen*, of *vuistslagen geven, iemant om d'ooren slaan.* Boertende zegt men *iemant vuistlook geeven.*

Colaphis tuber est totum caput. Ter. Ad. 2. 2. 37. *Myn geheele hoofd is niet anders dan eene buil door de vuistslagen*; of boertende, *mijn kop is vol builen door de vuistlook.*

(CŌLĀTŬS, ā, ūm. Plin. H. 13. 2. *Doorgezegen, door een doek*, of *zeef gelopen, gekleinst, doorgekleinst, doorgezonken.* Zie beneden Colo.)

COLC. COLE.

CŌLCHĪ, ōrum. m. Hor. O. 4. 4. 63. *Het volk van Mingrelie*, gelegen in Aziën, by de Euxinise zee.

CŌLCHĬS, ĭdis. f. Val. Flacc. 5. 505. *Mingrelie*, een landschap in Aziën, digt by den Euxijn gelegen, eertijds Colchis genaamt.

CŌLCHĬĀCŬS, ā, ūm. Prop. 2. 1. 56. *of*

CŌLCHĬCŬS. Hor. O. 2. 13. 8. *of*

CŌLCHŬS, Hor. A. P. 118. *Van Mingrelie, daar geboren*, of *daar toebehorende.*

(Coles. Celf. 6. 18. *De manlykheit.*

Coleus. Cic. F. 9. 22. *Een kloot, een bal.*)

COLI.

CŌLĬCŬLŬS, ī, m. Varr. R. R. 1. 31. Colum. 11, 2. *Een uitspruitzeltje, scheutje, lootje, struikje, ent*, van een boom, wijnstok, enz. sprekende.

Arbor coliculum agit. Colum. 5. 9. *De boom begint uit te loopen, uit te spruiten, hout te schieten*, of *loof te maaken.*

CŌLĬCŬS, ā, ūm. Plin. H. 20. 12. Κωλικός. *Die darmwee*, of *pijn in 't gedarmte*, en wel voornamelijk *in den kronkeldarm heeft; dat tot den kronkeldarm behoort.*

CŌLĬPHĬŬM, ĭī. n. Plaut. P. 1. 3. 12. *Brood*, of *voedzel*, dat de worstelaars, of kampvechters gebruikten om sterk te worden.

CŌLĬS, ĭs. m. Varr. R. R. 1. 31. *Een uitspruitzel, loot, lot, schent, struik, ent*, van een boom, enz. sprekende.

COLL.

CŌLLĂBĀSCO, ĭs, cōllābāscĕre. *Dreigen om te vallen*, of *af te storten, bu-*

bouwvallig zyn, tot den val neigen, beginnen te vallen, of te zinken.
Collabascunt amici. Plaut. St. 4. 1. 14. *De vrienden zyn niet volstandig, houden geen stant, wankelen, zyn wispelturig, veranderlyk, weifelachtig.*
CŎLLĂBĔFĂCTĀTŬS, ă, ŭm. *Verzacht, zacht gemaakt, ontdaan, ontlaaten.*
Collabefactatus auri rigor. Lucret. 1. 493. *De hardigheit van 't gout is verzacht, het gout is van zyn hardigheit ontlaaten.*
CŎLLĂBĔFĂCTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Ovid. F. 1. 566. *Schudden, schokken, slingeren, stooten, afschrikken, vervaart maaken; bederven, verdelgen, verzwakken.*
CŎLLĂBĔFĪO, ĭs, făctŭs sŭm, fĭĕrī. Cæs. B. C. 2. 6. 5. *Geschudt, geschokt, geslingert, gestooten, gebroken, of verbryzelt worden, aan stukken stooten*, van een schip, dat op een klip, zantplaat, *of* bank vervallen is spreekende.
CŎLLĀBŎR, ĕrĭs, lāpsŭs sŭm, lābī. Curt. 4. 10. 19. *t'Zamenvallen, instorten, nederstorten, nedervallen, neêrploffen, vervallen, in nood zyn van te vallen, struikelen.*
Collabi ruina. Liv. 29. 18. *In den grond vervallen, of bedorven worden, te niet raaken, gansch vervallen,* of *vergaan.*
Collabi dolore. Ovid. M. 7. 826. *In onmagt vallen,* of *van zyn zelven vallen, flauw worden, onder de smart beswyken, van hartzeer verquynen.*
CŎLLĂCRĬMĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. de Or. 2. 45. *Traanen, geween, beschreijing, rouw, beweening, beklag, gehuil.*
CŎLLĂCRĬMO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. S. Sc. 1. *Schreyen, weenen, traanen storten, beklaagen, t'zamen weenen,* of *treuren.*
Collacrimare casum alicujus. Cic. Sext. 58. *Iemants ongeluk beklaagen, schreijen over iemants ongeval, iemants ramp betreuren, beweenen,* of *beklaagen.*
CŎLLĂCRĬMŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Cic. Conf. 1435. a. pr. *Schreyen, weenen, bedrukt zyn, traanen storten, zich bedroeven, bedroeft zyn.*
CŎLLĂCTĀNĔUS, ă, ŭm. Ulp. Dig. 40. 2. 13. *Kinderen van eene minne, of voedster gezoogt, die met het zelve zog, of melk zyn opgebragt, die de zelve borsten gezogen hebben.*
CŎLLĂCTĔŬS, ă, ŭm. Juv. 6. 307. Zie Collactaneus.
CŎLLĀPSŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 5. 96. *Overgezakt, vervallen, gevallen, neêrgeploft, nedergestort.*
Ædes vetustate collapsæ. Suet. A. 30. 4. *Huizen door ouderdom vervallen, omgevallen, ingestort, of nedergestort.*
Collapsus ferro. Virg. Æ. 4. 664. *Door het zwaerd, of staal gesneuvelt,* of *gevelt.*
CŎLLĀRĔ, is. n. Lucil. *by* Non. 1. 162. Varr. R. R. 2. 9. *Een halsband, of halsring, een band om den hals.*
CŎLLĀRĬĂ, æ. f. Plaut. Capt. 2. 2. 107. *Een halsring, of band om misdadigers in te sluiten.*
CŎLLĀTĀTUS, ă, ŭm. *Uitgebreidt, uitgestrekt, breed, verlengt, lang, wydlopig.*
Collatata oratio. Cic. Or. 56. *Een lange, uitgebreide, of wydlopige rede.*
CŎLLĀTĬO, ōnĭs. f. Liv. 5. 23. *Een schatting, geldzameling, hoofdgeld over 't gemeen, een openbaare opgeleide last,* of *onderstandgeld.*
* Collatio signorum. Cic. de Or. 1. 48. *Het slaan, treffen,* of *'t gevecht van twee legers, een veldslag.*
Collatio. Plaut. M. G. 3. 3. 67. *Een gelykenis, een vergelyking van twee zaaken,* of *persoonen by den anderen.*
CŎLLĀTĬTĬŬS, ă, ŭm. Quintil. D. 6. *Dat door verscheide menschen t'zamen - of byeengebragt word; iets daar veel persoonen deel in hebben.*
Collatitia instrumenta. Sen. Marc. 10. *Werktuigen,* of *gereetschap van verscheide persoonen geleent.*
CŎLLĀTĪVUS, ă, ŭm. Plaut. Curc. 2. 1. 16. Zie Collatitius.
CŎLLĀTŎR, ōrĭs. m. *Een opbrenger, bybrenger, toelegger, een die zyn deel opbrengt,* of *toelegt.*
Collator symboli. Plaut. Curc. 4. 1. 13. *Een die zyn gelag betaalt.*
CŎLLĀTŬS, ă, ŭm. Zie Confero.
CŎLLĀTŬS, ūs. m. Hirt. B. H. 31. 2. *Vergelyking,* men vind van dit woord niet dan de ablativus. Zie Collatio.
CŎLLAUDĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. I. R. 2. 43. *Lof, prys, roem, verheffing, lofrede.*
CŎLLAUDO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. A. 5. 11. *Looven, pryzen, roemen, vereeren, lof geeven, iemant verheffen, zyne eer,* of *roem verbreiden.*
Te collaudavi secundum facta & virtutes tuas. Ter. E. 5. 9. 60. *Ik heb u naar uwe daaden en verdienste geprezen. Ik heb u den lof gegeeven die u toekoomt.*
CŎLLĒCTĂ, æ. f. Varr. L. L. 5. 7. *Verzameling, ingadering, geldgadering, geldzameling.*
Collecta. *Gelag dat men betaalt.*
Collectam a convivis exigere. Cic. de Or. 2. 57. *De gasten het gelag of de verteerde penningen afeisschen.*
CŎLLĒCTĀNĔUS, ă, ŭm. *Van allen kanten by een geraapt.*
Æs collectaneum. Plin. H. 34. 9. *Een hoop koper, een hoop oude stukken koper.*
CŎLLĒCTĬO, ōnĭs. f. *Een hoop, stapel, verzameling, vergadering.*
Collectio membrorum. Cic. Man. 9. *'t Opneemen, 't vergaderen der leden.* Humorum. Plin. H. 24. 9. Sen. E. 68. *Een vergadering van vochtigheden. Een ettergezwel, verzweering,* of *gezweer. Een etterbuil.*
Collectio. Sen. E. 86. *Een besluit, slot, sluitreden, gevolg, bewysreden.*
Non facit collectio amici sapientiorem. Sen. E. 74. *De lofrede van een vriend maakt niemant wyzer.*
CŎLLĒCTĪTĬUS, ă, ŭm. *Dat uit verscheide deelen bestaat, het geen t'zamengeraapt,* of *verzamelt is.*
Collectitius exercitus. Cic. F. 7. 3. *Een leger met der haast op de been gebragt, een schielyk geworven leger.*
CŎLLĒCTĪVŬS, ă, ŭm. *Veel besluitende.* Quæstio collectiva. Quintil. I. O. 7. 2. *Een vraag daar men veel uit besluiten kan,* of *daar men verscheide gevolgen uit kan trekken.*
CŎLLĒCTRĪX, īcĭs. f. Plaut. M. G. 3. 1. 99. *Een vraagster, onderzoekster. Een vrouw die voor de kerk, of voor den armen aalmoessen vergadert.* Sommige leezen in deeze plaats Conjectrix. *Een waarzegster, een raadster.*
CŎLLĒCTŬM, i. n. *By een verzamelde penningen, een aalmoes.*
Vivere collecto. Plin. H. 11. 37. *Van aalmoessen, van den armen,* of *van den bedelzak leeven.*
CŎLLĒCTŬS, ă, ŭm. *Vergadert, verzamelt, by een geraapt.* Zie Colligo.
CŎLLĒGĂ, æ. m. *Een amptgenoot, een metgezel in een ampt, een die met een ander het zelve ampt bedient; een stoelbroeder.*
Collega alicujus. Cic. F. 10. 22. *Een amptgenoot, medegenoot,* of *metgezel van iemant.* Regni. Cic. A. 2. 34. *Een ryksgenoot, iemant die nevens een ander heerscht.* In Censura. Cic. Am. 11. *Een medegenoot in het zedenmeesterschap, een amptgenoot van een zedenmeester.*
Collega. Hor. S. 1. 6. 40. *Een medemaat, makker,* of *medestander.*
CŎLLĒGĀTĀRĬUS, ĭi. m. Ulp. Dig. 7. 2. 10. *Een medemaakingbeurder,* of *maakinggenoot; een, aan wien iets nevens een ander by uiterste wille gemaakt is.*

COLLEGIUM, ii. n. Cic. Dom. 18. *Gezelschap, amptgenootschap, meedegenootschap*, als twee, of meer persoonen het zelve ampt, of de zelve bedieninge waarneemen.

Collegium. Cic. Sext. 14. *Een vergadering, byeenkomst, gild, gezelschap, genootschap, vennootschap, amptgenootschap, maatschappy, een byeenkomst van verscheide persoonen van eene hantering*, of *bediening*.

Collegium. Hor. S. 1. 2. 1. *Een vergadering van menschen, die gewoonlyk op één bepaalde plaats by malkanderen koomen.*

Collegium. Marc. Dig. 47. 22. *Gildehuis, ambachtskamer*, daar men d'arme luiden huisvest. *'s Lands leerlingshuis.*

Auxiliatur accipiter collegio quodam naturæ. Plin. H. 10. 17. *De sperwer koomt hem te hulp door een zekere meedeneiging van de natuur*, of *door een zekere overeenkomst van aart.*

COLLEVO, as, avi, atum, are. acc. Plin. H. 23. 1. *Verzachten, verzoeten, verligten, vertroosten.*

Hoc medicamento asperitas oculorum collevatur. Sen. E. 64. *De scherpigheit*, of *brand in d'oogen word door dit middel verzacht*, of *geneezen.*

COLLIBERTUS, i. m. Plaut. Pœn. 4. 2. 88. *Een die door den zelven Heer uit slaverny is vry gemaakt, een meedevrygemaakte*, of *meedegevrijde slaaf.*

COLLIBET, collibuit, of collibitum est, collibere. *Het believt, het lust, het behaagt, het gevalt.* Dit is een verbum impersonale, alleenlijk in de derde persoon gebruikelijk; ik zal 'er de voornaamste gebruiken van aantekenen.

Si quid (tibi) collibuit. Ter. E. 5. 8. 26. *Indien gy ergens zin, lust*, of *genegentheit toe gehad hebt; indien u iets gelust*, of *behaagt heeft; indien gy ergens toe genegen zyt geweest, zoo u iets aangenaam is geweest*, of *aangestaan heeft; zoo gy tot iets trek gehad hebt.*

Nihil flagitiosum putabas quod alteri collibuisset. Sall. tegen Cic. 2. *Niets van 't geene den anderen welgeviel, aanstont*, of *behaagde, wraakte gy quaad te zyn; gy achte niets ondeugende te zyn, dat d'ander genegen was uit te voeren; gy oordeelde 't geen schendaad te zyn, daar d'andere lust toe had.*

Mihi collibuit. Cic. tegen Sall. 17. of collibitum est hoc facere. Cic. F. 15. 16. *Ik heb belust geweest, ik ben genegen geweest, 's heeft my behaagt*, of *'t heeft my gelust dit uit te voeren; my is in den zin gekoomen dit t'onderneemen; ik heb goed gevonden dit te b staan.*

COLLICIÆ, arum. f. plur. zie Colliquiæ.

COLLICULUS, i. m. *Een heuveltje, een verheven stukje lands, een hoop aarde.* Dit woord word nergens dan by Apulejus gevonden; het staat by hem Fl. 340.

COLLIDO, is, collisi, collisum, collidere. acc. Cic. N. D. 3. 12. *t'Zamen stooten, tegenstooten, tegen iets kloppen, wryven, slaan, stooten, smyten; verbryzelen, vermorselen.*

Collidere aurum. Ovid. Art. 3. 221. *Gout uitrekken, plat slaan*, of *tot bladen slaan; bladgout maaken.*

Collidere manus. Quintil. I. O. 2. 12. *In de handen slaan*, of *klappen, de handen in malkanderen*, of *t'zamenslaan.*

Colliduntur hæ Leges. Quintil. I. O. 7. 3. *Deeze wetten zyn strydig, loopen tegens malkander; koomen gansch niet overeen.*

(Collidere. *In twist*, of *in krakkeel brengen*, of *doen vervallen.*

Mille nos quotidie causæ collident. Petron. 11. *Duizend zaaken zullen ons daagelyks aan 't krakkeelen helpen. Nooit zal'er een end onder ons zyn van twist*, of *krakkeel.*

Quem sibi natura delegit, cum quo collideret. Sen. Prov. 3. *Wien de natuur van zich zelve verkooren heeft, om met hem te twisten.*)

COLLIGATIO, onis. f. *Band, verband, verbintenisse, vereeniging, t'zamenkeetening, t'zamenbinding, knooping, hechting.*

Colligatio societatis, propinquorum. Cic. Off. 1. 17. *Maagschaps verbintenis; band*, of *vereeniging tusschen bloedvrienden.*

COLLIGO, as, avi, atum, are. acc. *t'Zamenbinden, t'zamenvoegen, vastknoopen, aan een hechten*, of *voegen; iemant*, of *iets vastbinden*, of *vastmaaken.*

Colligare vasa. Plaut. Ps. 4. 3. 16. *Reistuig pakken; eenige goederen t'zamenbinden*; of *oppakken.* Vulnus. Plin. H. 35. 15. *Een wonde verbinden.*

Colligare aliquid in fasciculos. Plin. H. 19. 1. *Iets oppakken, ergens een pak van maaken, iets in bondelen t'zamen binden, iets tot pakjes maaken.*

Medium seipsum, & ea, quibus interpositum est, colligat. Cic. Tim. 5. *Het middelste bind zich zelf, en houd ook d'uiterste einden by een.*

* Memoriam multorum annorum uno libro colligare. Cic. Or. 34. *Zaaken van veele jaaren in een boek byeen brengen; in een eenig boek de geschiedenissen van veele jaaren beschryven, verzamelen*, of *vergaderen.*

Colligare se cum aliis. Cic. F. 9. 17. *Zich met anderen verbinden, met anderen genootschap*, of *maatschappy maaken, zich met anderen in een zaak inwikkelen, met anderen t'zamenspannen*, of *aanspannen.*

Colligare impetum alicujus. Cic. A. 11. 2. *Iemants gewelt*, of *baldadigheit intoomen, bedwingen, beteugelen*, of *stuiten.*

COLLIGO, is, legi, lectum, ligere. acc. *Plukken, afplukken, verzamelen, ophoopen, t'zamenbinden, vergaderen, stapelen, opstapelen.*

Colligere fructus. Hor. E. 1. 12. 1. *Vruchten plukken*, of *inzamelen.* Vestem. Plaut. Capt. 4. 2. 9. *Zyn kleederen opbinden, zyn rok opschorten.* Librum. Plin. E. 2. 1. 5. *Een boek, dat gevallen is, opneemen, oprapen*, of *opbeuren.*

* Colligere memoriam antiquitatis. Cic. Cl. 59. *D'oudheit weder in gedenkenis brengen; d'aloudheit herinneren*, of *herdenken*, of *de gedachtenis van aalouden tyden ophaalen.* Alterius peccata & vitia. Cic. L. L. 3. 10. *De gebreken en feilen van een ander ophaalen, verhaalen*, of *ten toon stellen.* Naufragia reipublicæ. Cic. Sext. 6. *De rampspoeden*, of *ongevallen van 't gemeenebest verhaalen, optellen, ophaalen*, of *vertellen.* Aliquorum facete dicta. Cic. Off. 1. 29. *Iemants aardige*, of *welgesprookene redenen verzamelen.*

Colligere vitia in aliquem. Cic. T. Q. 4. 37. *Iemant van veele ondeugden beschuldigen.* Causas. Cic. Br. 9. Rationes ad aliquid. Plaut. Trin. 3. 3. 62. *Veele redenen bybrengen om iets te bewyzen.* Rationes. Plaut. Am. 4. supp. 2. 26. *Iets oprekenen*, of *optellen, rekeningen opmaaken*, of *sluiten.* Annos. Plin. H. 13. 13. *De jaaren tellen, rekenen, optellen*, of *narekenen.*

Ante animo aliquid colligere. Cic. I. R. 1. 28. *Iets voorzien, iets van te vooren gissen, raaden*, of *besluiten.* Veteres calamitates animo. Cic. I. R. 1. 1. *Oude rampen*, of *ongevallen herdenken, bedenken, by zichzelven overweegen*, of *zich herinneren.*

Colligere. Cic. de Or. 1. 57. *Redeneeren, besluiten maaken, gevolgen uit iets trekken.*

Colligere aliquid ex alia re. Cic. Att. 2. 23. *Een gevolg uit een andere zaak trekken.* Famam vigiliis & sudoribus. Cic. Div. 22. *Een groote naam door wakkerheit en arbeit,*

heit, of *door waaken en zweeten verkrijgen.* Ex aliqua re crudelitatis. Cic. V. 5. 8. *Den naam van een wreed mensch krygen*, *voor een wreed mensch geacht worden*, of *te boek staan.* Iram. Hor. A. P. 160. *Zich vertoornen*, of *vergrammen*, *gram*, *quaad*, of *toornig worden.*

Colligere se. Cic. T. Q. 4. 36. *of* animos. Liv. 3. 60. *Weêr moed scheppen*, of *moed vatten.* Ex somno se. Lucret. 3. 938. *Ontwaaken*, *wakker worden.* Se ex timore. Cæs. B. C. 3. 65. 2. *Zich van vreeze ontslaan*, *niet meer vreezen*, of *schroomen*, *alle vreeze laaten vaaren.*

Colligere se in arma. Virg. Æ. 12. 491. *Zich met wapenen dekken.*

Colligere se. Cic. Br. 9. *In zich zelven keeren*, *zich bedenken*, *een inkeer krijgen.*

Colligere se. Cic. F. 3. 10. *Rusten*, *zyn adem haalen*, of *adem scheppen.*

Colligere vasa. Cic. V. 4. 19. *Zijn goed by een pakken*, of *t'zamenbinden.* Exercitum. Cic. C. 2. 3. *Een leger verzamelen*, *volk werven*, of *een leger op de been brengen.* Vires. Liv. 29. 30. Aliquid virium. Cic. F. 11. 18. *Sterk worden*, *weêr krachten krijgen.*

CŌLLĪMINĬŬM, ĭi. n. Solin. 49. *Grenzen*, *uiterste landpaalen van aaneen leggende landen*, of *wederzijdsche landgrenzing.* Maar Salmasius wil dat men collimitium leezen zal.

(CŌLLĪMITĬŬM, ĭi. n. Solin. 49. Ammian. 15. 4. *Daar twee landen aan malkanderen grenzen*, of *leggen.* Een woord van de latere eeuw.)

CŌLLĪMO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Gell. 9. 1. Cic. Fin. 3. 6. *Mikken*, *doelen*, *zyn oogen ergens op vestigen*, *staroogen*; *'t wit*, *'t merk*, *den doel*, of *'t doelwit treffen*, of *raaken.* Dit woord is niet zeker in deeze twee Schrijvers. *Zie* Collineo.

CŌLLĪNĔO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Mikken*, *doelen*, *staroogen*, *zijn oogen ergens op vestigen*, *'t wit*, *'t merk*, *den doel*, of *'t doelwit treffen*, of *raaken.*

Collineare sagittam in locum aliquem. Cic. D. 2. 59. *Met een pyl ergens net inschieten.*

CŌLLĬNĪTŬS, ă, ūm. Colum. 6. 17. *Bestreken*, *gezalft*, *besmeert*, *gewreven.*

CŌLLĬNO, ĭs, cōllēni, *of* cōllīvī, *of* cōllēvī, cōllĭtūm, cōllĭnĕrĕ. acc. *Strijken*, *bestrijken*, *besmeeren*, *zalven*, *wrijven.*

(Collinere ora venenis. Ovid. Rem. 351. *Zijn aangezicht blanketten.*)

Pulchrum ornatum turpes mores pejus cœno collinunt. Plaut. Most. 1. 3. 133. *Quaade zeden ontcieren een fraai gewaad erger als slijk.*

CŌLLĪNŬS, ă, ūm. *Van een heuvel*, *dat een heuvel aangaat*, *by*, *omtrent*, of *op een heuvel gelegen.*

Collina vina. Colum. 3. 2. *Wijnen die op heuvelen wassen.* Collina vinea. Varr. R. R. 1. 6. Colum. 12. 21. *Wijngaarden op een heuvel*, of *hoogte geplant.* Frumenti. Celf. 3. 18. *Graanen die op een heuvel wassen.*

CŌLLĪPHĬĀ, ōrūm. n. plur. Plaut. P. 1. 3. 12. *Koeken met kaas gebakken.* (Het was een spijs voor kampvechters, volgens Juv. 2. 53 en Mart. 7. 66. 12. dienende tot versterkinge van hunne ledematen, als Jun. Nom. 11. en Bud. Pand. p. 97. aangetekent hebben.)

CŌLLĬQUĔFĀCTŬS, ă, ūm. *Gesmolten*, *vochtig*, of *vloeijend gemaakt*, *vermengt*, *in nat gemengt*, of *gedoopt.*

Venenum colliquefactum in potione. Cic. Clu. 62. *Vergift in een drank bereidt*, of *gemengt.*

CŌLLĬQUESCO, scis, cōllĭcŭī, cōllĭquĕscĕrĕ. *Smelten*, *ontlaaten*, *vloeibaar worden*, *t'zamensmelten.*

Ea in pice colliquescunt. Colum. 12. 22. *Deeze dingen smelten in het pik.*

CŌLLĬQUĬÆ, ārūm. f. plur. Colum. 2. 8. *Waterloopen*, *groeven*, *gooten*, *verlaaten*, *vooren die men in 't land maakt om het water af te leiden.*

Colliquiæ. Vitruv. 6. 3. *Grachten*, *waterleidingen*, *slooten*, *wateringen.*

CŌLLĬS, is. m. *Een heuvel*, *een kleine hoogte*, *een verheven plaats*, *een verheventheit.*

Collis molliter acclivis. Cæs. B. G. 7. 19. 1. Molliter assurgens. Colum. 2. 2. *Een allengs- of zachtopgaande heuvel*, *een heuvel die gemakkelyk te beklimmen is.* Deruptus, Arduus. Tac. A. 2. 80. 5. *Een heuvel die hoog en steil is*, *een steilen heuvel*, of *hoogte.*

CŌLLĪSĬO, ōnis. f. *Wrijving*, *verplettering*, *stoting tegens iets.* Dit woord word in de goede Schrijvers niet gevonden. (in deezen zin, als by Serv. Æ. 1. 749. By Justin. 11. 12. 6. staat het van Darius huisvrouw, die aan een miskraam gestorven is. Ex collisione abjecti partus decessit.)

CŌLLĪSŬS, ūs. m. Plin. H. 9. 35. *Wrijving*, *verplettering*, *t'zamenstoting.*

CŌLLĪSŬS, ă, ūm. Sil. 3. 697. *Tegens iets gestooten*, *geslagen*, *gewreven*, *verplettert.*

Græcia Barbariæ collisa duello. Hor. E. 1. 2. 7. *Griekenland is door den oorlog tegens de Barbaren verzwakt*, *geknakt*, of *afgemat.*

CŌLLŎCĀTĬO, ōnis. f. Cic. Off. 1. 40. *Schikking*, *plaatzing*, *bestelling*, *staat*, *gelegentheit.*

Naves habent in portu cum laxamento collocationem. Vitruv. 5. 12. *De scheepen hebben overvloedige ruimte in de haven.*

Collocatio verborum. Cic. de Or. 1. 33. *De schikking*, *plaatzing*, *stelling*, of *voeging van woorden.* Syderum. Cic. Tim. 9. *De stant*, of *gestieltenis der sterren.*

Collocatio filiæ. Cic. Clu. 66. *d'Uittrouwing*, of *d'uithuwelijking van een dochter.*

CŌLLŎCĀTŬS, ă, ūm. Zie Colloco.

CŌLLŎCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cic. T. Q. 2. 17. *Stellen*, *plaatzen*, *schikken*, *zetten*, *leggen*, *neêrzetten*, *beschikken.*

Collocare aliquem. Celf. 7. 7. *Iemant een plaats geeven*; *iemant op een stoel zetten*, of *plaatzen.*

Tabulam in bono lumine collocare. Cic. Cl. 75. *Een schildery op een goeden dag hangen*, of *op zyn behoorlyk licht hangen.* Apte coxam. Plin. E. 2. 1. 5. *De dye wel zetten*, of *de heup wel in 't lid zetten.*

Collocare suo quidque loco. Cic. de Or. 1. 35. *of* In loco. Cic. Pis. 25. *Alles op*, of *in zyn plaats schikken*, *stellen*, of *zetten.* Se in arborem. Plaut. Aul. 4. 8. 6. *Op een boom wijken*, *zich op een boom begeeven.* Insidias alicui. Cic. Mil. 10. *Iemant laagen leggen*, of *een hinderlaag maaken.*

Collocare beneficium apud aliquem. Cic. Off. 2. 20. *Iemant dienst doen*, *een weldaad doen*, of *iemant door een weldaad verplichten.* Dotem in aliquo fundo. Cic. Cæc. 4. *Huwelyksgoed op een landhoeve geeven*, *op een stuk lands vastzetten*, of *vestigen.*

Collocare filiam. Cic. Cl. 26. Filiam nuptui. Colum. 4. 3. Nuptum. Cæs. B. G. 1. 18. 7. In matrimonium. Cic. D. 1. 46. Filiam alicui. Suet. J. 21. 1. *Zyn dochter een huwelyk uitgeeven*, *ten huwelyk besteeden*, *uithuwen*, *uithouwelyken*, *uittrouwen.*

Collocare spem in aliquo. Cic. P. Q. 26. Hirt. B. Al. 29. 5. *Ergens zyn hoop op stellen*, *vesten*, of *zetten*, *zyn hoop*, of *vertrouwen ergens op vestigen*; *ergens staat op maaken*, of *zich op vertrouwen.*

Studium in doctrina & sapientia collocare. Cic. Q. Fr. 1. 1. *Zich tot de geleerdheit en wysheit zetten*, *zyn werk maaken om geleerdheit en wysheit te bekoomen.*

Col-

Collocare pecuniam. Cic. Man. 7. Caec. 5. Pecuniam nominibus. Procul. Dig. 32. 86. In nomina. Scæv. Dig. 26. 7. 58. §. 3. *Zyn geld uitzetten, uitdoen, op renten zetten.* Levioribus usuris mutuari & graviori fœnore collocare. Suet. A. 39. 3. *Geld voor minder rente, of gewin opneemen, en voor meerder uitdoen.* Pecuniam in capita. Liv. 2. 33. *Hoofdgeld invoeren, opzetten, of opstellen.*

Collocare aliquem in aliquo gradu. Cic. post. red. 1. *Iemant in zekere bedieninge, waardigheit, of in eenig ampt, stellen, of zetten.* In Deorum numero. Cic. Fr. 1. 1. *Iemant onder 't getal der Goden stellen, of plaatzen.*

CŌLLŎCŬPLĒTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Ter. H. 2. 3. 17. *Iemant ryk maaken, verrijken, groote winsten toebrengen, zijn geluk maaken.*

Collocupletare rem aliquam oratione. Cic. Her. 2. 18. *Een zaak door een rede opcieren, opproncken, verheffen, prijzen, of ophelderen.*

CŌLLŎCŪTĬO, ōnĭs. f. Cic. Her. 1. 15. *Een t'zamenspraak, redenwisseling, gesprek, t'zamenkouting.*

CŌLLŎQUĬŬM, ĭi. n. Varr. L. L. 5. 7. Cic. A. Q. 4. 2. *t'Zamenspreking, redenwisseling, praatje, redenvoering, gesprek, t'zamenkouting, onderhandeling, t'zamenspraak.*

CŌLLŎQUŎR, ĕris, lŏcūtūs sūm, lŏquī cum aliquo. *Met iemant t'zamenspreeken, redeneeren, praaten, redenwisselen, in gesprek zijn, redenkavelen.* Plautus Capt. 4. 2. 53. Trin. 5. 2. 11. geeft dit woord de dativus en accusativus, maar men moet hem niet volgen.

Colloquuntur inter se. Cæs. B. C. 1. 20. 1. *Zy praaten met malkanderen, houden een t'zamenspraak met malkander, zijn te zamen in gesprek, of spreeken met malkanderen.*

Colloqui cum aliquo per literas. Cic. F. 1. 7. *Brieven wisselen, met iemant onderhandeling door brieven houden; door brieven iemant zijn meening te verstaan, of te kennen geven.*

CŌLLŪCĔO, ēs, lūxī, lūcērĕ. *Lichten, verlichten, glinsteren, schitteren, afstraalen, flikkeren, blinken, schijnen, glans, of schijnsel geeven.*

Collucet flammis tota acies. Liv. 38. 6. *Het geheele leger staat in vuur en vlam.* Polus ignibus. Stat. S. 1. 6. 89. *De hemel glinstert van lichten, of de hemel word door den blixem verlicht.* Sol mundo. Cic. N. D. 2. 15. *De zon verlicht de waereld.* Mare a sole. Cic. A. Q. 4. 33. *De zee flikkert, of blinkt door de zonneschijn.* Templum fulgore candelabri. Cic. A. Q. 4. 32. *De kerk is door den glans van den luchter gansch verlicht.*

CŌLLŪCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cato R. R. 140. Colum. 2. 22. *D'overtallige takken van een boom, enz. afkappen, afhouwen, afhakken, snoeyen, of afsnyden.*

CŌLLŪCTĀTĬO, ōnĭs. f. Colum. 6. 2. *Tegenstant, worsteling, wederstreving, tegenspartelïng, van een os spreekende die men wil slagten.*

CŌLLŪCTŎR, ārĭs, ātūs sūm, ārī cum aliquo. Plin. H. 2. 2. *Stryden, vechten, tegenspartelen, met iemant worstelen.*

CŌLLŪDĬŬM, ĭi. n. Solin. 12. *Vermaking, handspel van twee of meer, of een onderling spel.*

CŌLLŪDO, ĭs, lūsī, lūsum, lūdĕrĕ. Virg. G. 1. 369. *t'Zamenspeelen, of vermaak neemen, zich t'zamen vermaaken, t'zamen kortswijl bedrijven, of dartelen.*

* Colludere cum aliquo. Cic. V. 2. 24. *Met iemant in verstand zijn, t'zamenspannen, heulen, of heimelyk verstand met iemant hebben, om een ander op te ligten; malkanderen verstaan om een ander te bedriegen.*

CŌLLŬM, ī. n. Cic. Cl. 91. *De hals, de nek.* Men vind Cŏllŭs, ī, m. *by* Plaut. Capt. 2. 2. 107. maar men moet het niet navolgen.

Tollere aliquem in collum. Plaut. B. 3. 6. 42. *Iemant op den hals neemen: iemant op den hals torssen, of draagen.*

† Collum. *Hals, het hoofd, of de persoon.* Posuit collum in pulvere Teucro. Hor. O. 4. 6. 11. *Hy heeft zijn hals voor Troijen gelaten, hy is voor Troijen verslagen, of gesneuvelt.*

† Colla montis. Stat. Th. 9. 643. *De hals, of spits van een berg; het bovenste dicht aan den top des bergs.*

CŌLLŪMĬNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Apul. D. Socr. 45. *Verlichten, licht, helder- of glanssig maaken, glinsterend, of blinkend maaken.* Men moet dit woord niet gebruiken.

CŌLLŬO, ĭs, cŏllŭī, cŏllūtūm, cŏllŭĕrĕ. acc. Plin. H. 21. 31: 28. 4. *Wasschen, zuiveren, spoelen, reinigen,* voornamentlijk als men van den mond en de tanden spreekt.

Colluere metretam. Cato R. R. 101. *'t Watervat spoelen.*

CŌLLŪSĬO, ōnĭs. f. Cic. V. 3. 13. *t'Zamenheuling, t'zamenspanning, heimelijk verstand met iemant om een ander te bedriegen; gesmeed bedrog van twee die het t'zamenhouden om een ander op te ligten.*

CŌLLŪSĬŬM, ĭi. n. Ulp. Dig. 17. 1. 8. §. 1. zie Collusio.

CŌLLŪSŎR, ōrĭs. m. Suet. C. 41. 5. *Een speelnoot, speelmaat, speelgezel, speelmakker, een die zich met een, of meer anderen vermaakt.*

* Collusor. Sen. B. 2. 17. *Iemant die tegens een ander in de kaatsbaan, op de truktafel, enz. speelt.*

Collusor puerorum. Plin. E. 9. 33. 8. *Een die met kinderen speelt, of zich vermaakt.*

Collusor. Cic. A. 2. 23. *Een bedrieger, een fielt die met een ander heimelijk verstand houd, of heult, om iemans op te ligten, of te bedriegen.*

CŌLLŪSŌRĬĒ. Adv. Ulp. Dig. 30. 50. 1. *Listig, met bedrog, of met list, door t'zamenheuling, of heimelyk verstand.*

CŌLLŪSTRĀTŪS, ă, ūm. *Verlicht, helder, leevendig.*

Collustrata pictura. Cic. Or. 11. *Een heldere, of levendige schildery daar veel dag in is.*

CŌLLŪSTRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Virg. Æ. 3. 651. *Het oog over al laaten gaan, of weiden, alles beschouwen, rondom zien, over al heen kijken, alles bezichtigen; van allen kanten beschouwen.* Ciceronis ... oculis by T. Q. 5. 23.

Sol luce omnia collustrat. Cic. N. D. 2. 36. *De zon verlicht alles door haar glans en licht; de zon bestraalt, of beschijnt alles met haar licht, of verspreidt haar licht overal.*

‡ CŌLLŪTŬLO, ās, ārĕ. acc. Plaut. Trin. 3. 2. 65. *Besmetten, bezoedelen, vuilmaaken, bevlekken; iemant schenden, of onteeren, zwartmaaken, leelijk afschilderen; iemants eer rooven, iemant te na spreeken, of iemants schande openbaaren.*

CŌLLŪTŪS, ă, ūm. zie Colluo.

CŌLLŪVĬĀRĬĂ, ōrūm. n. plur. Vitruv. 8. 7. *Drekgoot, moddérpoel, riool, vuilnisbak, vuilnis zijp,* daar in alle vuiligheden van de stad ontlast worden.

(CŌLLŪVĬĀRĬS, ĭs. m. & f. rĕ. ĭs. n. *Dat van vuiligheit, of van een hoop drek is, of gevoedt word.*

Colluviaris porcus. Festus. *Een drekvarken, een varken dat met vuiligheit, of drek gemest word.*)

CŌLLŪVĬĒS, ēi. f. Non. 2. 102. Plin. H. 24. 19. *Een drekhoop, een hoop vuilnis en slijk, een vergaderplaats van vuilnis, een misthoop.*

* Colluvies nationum. Tac. An. 2. 55. 1. *Een vermengt volk, een volk uit verscheide slach en aart van menschen, een toevloeijing, of vereeniging van verscheide volkeren.*

Colluvies rerum. Tac. H. 2. 16. 6. *Een grooten omslag van zaaken, menigte*

menigte bezigheden.

COLLUVIO, onis. f. Liv. 26. 40. Verwarring, mengelhoop, toevloeijing, vermenging van verscheide dingen, voornamentlijk van vuiligheden en onreinigheden.

Colluvio. Cic. Ar. 26. Wanorde, verwarring, omkeering.

Natus ex omnium scelerum colluvione vir. Cic. Sext. 7. Een mensch tot allerlei schelmerijen en ondeugt geboren; een overgegeven schelm, een geboren schelm, een eerlooze boef, of guit.

Leges quæ in colluvione Drusi vixerunt. Cic. Vat. 9. Wetten die gedurende de tweespalt en verwarring van Drusus plaats hebben gehad; of in stant geweest zijn.

(CŎLLYBISTĂ, æ, m. Hieron. Matth. 21. Een wisselaar.)

COLLYBUS, i. m. Cic. V. 3. 78. Κόλλυβος. Wisselgeld, opgeld, 't geen men voor 't wisselen van eenig geld geeft.

* Collybus. Cic. Att. 12. 6. D'op- of afslag, de ryzing, of daling van den prys van gout en zilver.

(Collybus. Suet. A. 4. 5. De geldhandel, de handeling van 't geld. Zie onze aantekening.)

CŎLLYRĂ, æ. f. Plaut. P. 1. 3. 12. Κόλλυρα. Pollux. 1. 12: 6. 11. Zeker slach van brood in een pan gebakken, of ook wel in een pot gekookt, en daar saus overgegoten. (Mogelijk dat onze Engelsche podding hier mede overeenkoomt, die op de twee gemelde wijzen toegemaakt, en gegeten word.

CŎLLYRĬCŬS, ă, ŭm. Jus collyricum. Plaut. P. 1. 3. 15. en 17. Broodsaus, doop over dit broodgebak, of broodkookzel.

CŎLLYRIS, idis, f. Tertull. de cult. fem. 7. Zekere ronde koek.)

CŎLLYRIŬM, ii. n. Cels. 6. 6. Hor. S. 1. 5. 30. Κολλύριον. Oogartzeny, oogenzalf, oogwater.

Collyrium. Cels. 5. 28. Een wiek van pluksel gemaakt om in wonden te steken.

Collyrium. Colum. 6. 6. Zekere artzeny die men de paerden ingeeft, om ze dunbuikig te maaken.

COLO.

CŎLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Colum. 12. 11. Zijgen, doorzygen, kleinzen, doorkleinzen, iets laaten doorzypen, 't zy door een teems, of doek, wel verstaande vloeibaare en natte dingen.

CŎLO, is, cŏlŭi, cultŭm, cŏlĕrĕ. acc. Virg. G. 2. 413. Cic. S. R. 18. Colum. 2. 2. Bouwen, landbouwen, akkeren, akkerbouwen, hovenieren, tuinnieren, queeken, bezorgen, bearbeiden. Spreekende van 't land, den wijngaard, de hoven, enz.

Colere capillos. Tib. 1. 7. 45. Zyn haair wel onderhouden, net op zyn hoofdhaair zyn, zindelyk op zyn haair zyn. Corpus. Ovid. Art. 3. 225. Zich opschikken, oppronken, of optooijen, net, rein, zindelyk over zyn lighaam zyn.

Colere aliquem. Cic. Arc. 11. Iemant achten, eeren, eerbiedigheit bewyzen, ontzien, ontzach, eerbied, of hoogachting voor iemant hebben.

Colere aliquem. Cic. Att. 13. 11. Iemant beminnen, liefhebben, of genegen zyn, genegentheit, of liefde tot, of voor iemant hebben.

Colere urbem, domum. Cic. F. 2. 12. Plaut. B. 2. 2. 21. In een stad, woonen, zich onthouden, of zyn verblyf hebben.

Colere amicitias. Cic. Her. 3. 3. Off. 1. 2. Vriendschap houden, goedvriend met iemant zyn. Pietatem. Suet. J. 3c. 8. Godvruchtigheit liefhebben, beminnen, koesteren, voortzetten, queeken, bevorderen, zich aan de Godsvrucht overgeeven. Studia. Cic. Fin. 5. 19. De geleertheit beminnen, naar geleerdheit trachten, de boekoeffening beminnen, letterblokken. Quæstum. Plaut. Pœn. 5. 2. 137. Zyn gewin, of voordeel zoeken. Officium suum. Plaut. St. 1. 1. 35. Zyn ampt, of plicht waarneemen, zich in zyn ampt, of plicht quyten. Donis aliquem. Liv. 40. 57. Iemants genegentheit en vriendschap door giften, of gaven zoeken te winnen.

Colere Deum. Ovid. P. 4. 15. 24. Godt eeren, dienen, of aanbidden.

(Colere zonder [illegible]sus. Woonen, zyn verblyf hebben, zich onthouden.

Qui ultra Borysthenem fluvium longe colunt. Gell. 9. 4. Die verre woonen op geene zyde van den Nyperstroom.

Qui extra totam urbem colit. Apul. M. 1. 111. Die geheel en al buiten de stad woont.

Colere aliquem. Suet. O. 2. 4. Op een slaafachtige wyze naar iemant luisteren, of iemant gehoorzaamen.

Colere vitam. Plaut. R. 1. 5. 25. Leeven, 't leven genieten.

Usque dum ille vitam illam colet inopem. Ter. H. 1. 1. 84. Zoo lang als hij zoo armelyk leeven zal, of zoo lang als hy in zulk een armoede leeven zal.

CŎLŎBIUM, ii. n. Isid. 19. 22. Serv. Æ. 9. 616. en de Gloss. Cyr. Een rok zonder mouwen. 't Is een Grieksch woord. Κολόβιον. Κολοβός. Afgekort, daar iets aan gebreekt.)

CŎLŎCASIĂ, æ. f. Plin. H. 21. 15. en Cŏlŏcāsĭŭm, ii. n. Virg. E. 4. 20. Κολοκασία. Zekere vrucht in Egypten, een Egyptische boon.

COLŎCYNTHIS, idis. f. Plin. H. 20. 3. Κολοκυνθίς. Koloquint, quintappel, bitterappel; zekere wilde kauwoerde.

CŎLON, i. n. Plin. H. 30. 7. Κόλον. De dikke darm, kronkeldarm, karteldarm, gaande van de buikzijde. Ook een sneê, of lid in een rede.

CŎLONĀ, æ. f. Ovid. F. 4. 692. Een landvrouw, landwyf, boerin.

* Colona. Paull. Dig. 19. 2. 54. §. 2. Een bouwhoeve, boerenwoning, bouwhuis, pachthoeve, landhoeve, bouwery, of boerenhuis.

CŎLŌNIĂ, æ. f. Cic. D. 1. 1. Een volkplanting, een hoop volks dat men zend om eenig land te bewoonen, of te bevolken.

Colonia. Cic. Cæc. 33. Een volkplanting, een plaats nieuwelyks bevolkt.

Colonia. Paull. Dig. 19. 2. 54. §. 2. Een bouwhoeve, pachthoeve, of landhoeve, landbouwhuis, boerenwooning, enz. Andere leezen Colona.

Colonia Agrippinensis. Tac. H. 1. 57. 1. Plin. H. 4. 17. De volkplanting van Agrippina; Keulen, een stad aan den Rhijn, dus genaamt naar Agrippina, moeder van den Keizer Nero, die daar een volkplanting heeft gesticht. Eertijds was deeze stad de hoofdstad van den Eifel. (Colonia Agrippina word ze genoemt van Marcellin. 15. 50. en Agrippina alleen van Zosim. 1. 38. en Marcellin. 16. 61.

Colonia. Een hofstede, landhuis, lusthuis.

Intra coloniam meam me continuit. Sen. Contr. Prœm. 1. Hy heeft my op myn hofstede gehouden.

Qui expulsus a conductione, in aliam se coloniam contulit. Paull. Dig. 19. 2. 24. §. 4. Die van zyn pacht verstoken zynde, zich op een andere hofstede begeeven heeft.)

CŎLŌNICUS, ă, ŭm. Suet. A. 46. 1. Cæs. B. C. 2. 19. 4. Dat aan een volkplanting behoort, of vast is, van een volkplanting.

Colonicus. Varr. R. R. 1. 2. Van den boer, landman, of akkerman, tot een akkerman, of de landbouw behoorende, dat de landbouw aangaat.

CŎLŌNŬS, i. m. Cic. de Or. 2. 71. Een boer, landman, akkerman, landbouwer.

Colonus. Colum. 1. 7. Een pachter, of bruiker van een landhoeve, een bewooner van een bouwery.

Colonus. Cic. Rull. 2. 27. Die van een

een volkplanting is, die in een nieuwe volkplanting woont, een nieuw inwoonder van eenig land, of *eenige plaatze*.

CŎLŌNŬS, ă, ŭm. *Dat de volkplanting aangaat*, of *daar toe behoort*.

Colonus ager. Cic. A. 5. 19. *Een land voor een volkplanting. 't land geschikt om'er een volkplanting in te stichten.*

† Zephyrus colonus. Claud. Nupt. Hon. *en* Mar. 61. *Een zachte westewind, die gemeenlijk op zekere tijden waait.*

CŎLŎPHŌN, ōnĭs. f. Festus. Κολοφών. *'t Einde, de voltooijing, 't end, de voltrekking*, of *volmaking van een werk.*

Colophonem, *of* Colophona operi imponere, *of* addere. *Een werk voltooyen, voltrekken, eindigen*, of *volmaaken; de laatste hand aan 't werk leggen.* Strabo 15. 432. zegt dat deeze spreekwijze afkomstig is van de dapperheit der Ridderen van Kolophon, een stad in Jonien, die altijd d'overwinninge toebragten aan de zijde, die zy toevielen.

CŎLŎPHŌNĬĂ, æ. f. Plin. H. 14. 20. *Hars, tarpentijnhars*, daar men de strijkstokken van speeltuigen mede strijkt. (Deeze is eertijds uit de stad Kolophon verzonden, en heeft van de zelve haaren naam gekregen naar 't zeggen van Dioscor. 1. 92.

CŎLŎPHŌNĬĂCŬS, ă, ŭm. *Kolophoniër, een die van Kolophon is.*

Colophoniacus Homerus. Virg. Cir. 65. *Homerus die te Kolophon geboren is, die van Kolophon van daan is.* Kolophon is een van de zeven steden, die, d'een boven d'ander geroemt hebben, dat Homerus in haar gebooren was.

CŎLŎPHŌNĬŬS, ii, m. Cic. Arc. 8. *Een Kolophoniër, een die van Kolophon van daan is.*

CŎLŎPHŌNĬUS, ă, ŭm. *Dat tot Kolophon behoort, dat te Kolophon valt*, of *gemaakt word.*

Colophonia resina. Plin. H. 14. 20. *Hars die te Kolophon valt.*)

CŌLŎR, ōrĭs. m. Cic. T. Q. 5. 16. *Verwe, kleur.* d'Ouden zeiden zomtijds Cŏlōs. zie 't beneden.

Color vivus. Mart. 64. 5. *Een levendige verwe.* Pressior. Plin. E. 8. 20. 4. *Een donkere*, of *bruine verwe.*

Color virginis verus. Ter. E. 2. 3. 27. *D'aangeborene*, of *natuurlijke verwe van een maagt*, of *de schoonheit van een dochter.*

Color. Cic. Cl. 87. *De kleur*, of *verwe van 't aangezicht.*

Color civitatis. Cic. Att. 4. 16. *De staat, gesteltheit, toestant*, of *gesteltenis van stadszaaken.*

Color. Quintil. I. O. 11. 1. *Verwe, voorwending, verontschulding, voorwendzel, schyn, verschooning, dekmantel.*

Quisquis erit vitæ (meæ) color. Hor. S. 2. 1. 60. *In wat staat*, of *gelegentheit ik weesen zal; 't zij dat ik rijk*, of *arm zal zijn.*

Operum colores. Hor. A. P. 86. *Cieraaden, vercieringen, opgronkingen, vercierzelen van werken*, zoo wel in d'eigentlijke als oneigentlijke betekenis.

Omnibus eum pinxit artis coloribus. Cic. Att. 2. 21. *Hij heeft hem met alle levendige verwen*, of *trekken zeer konstig afgemaalt, zeer levendig afgebeeldt*, of *naar 't leven geschildert.*

(CŎLŌRĀTĒ. Adv. *Met een verfje, met een schijn verbloemt*, of *opgeschikt.*

Colorate patrocinium adferre. Quintil. D. 285. *Een zaak een verfje geeven, verbloemen*, of *opschikken.*

CŎLŌRĀTŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 3. 20. Tac. Agr. 11. 3. *Geverft, geschildert, dat eenige kleur heeft.* De compar. Coloratior staat beneden by Celsus en Frontinus.

(Coloratæ uvæ. Colum. 11. 2. *Rijpe druiven.*)

Coloratior. Cels. 2. 2. *Van een hooge kleur, dik van verwe.*

Hominum coloratiora corpora. Front. St. 1. 2. 9. *Menschen zoo geel als taan; door de zon gezengde, getaande* of *verbrande menschen.*

Quæ scribis, sunt colorata. Sen. E. 16. *Gij schrijft dingen die gezocht, verzonnen*, of *die niet natuurlijk, maar gemaakt zijn.*

(CŎLŌRĬUS, ă, ŭm. Festus. *Dat van verscheide verwen*, of *kleuren is.* Zie Salm. Vop. Aurel. p. 558.

Quum antea vestes colorias habuissent. Vop. Aurel. 46. *Daar ze te vooren gehad hadden kleederen gemaakt uit stoffen van verscheide verwen*, of *met verscheide kleuren gestikt.*

Vestem tam coloriam, quam versicoloriam. Paul. Dig. 34. 2. 32. §. 7. *Zoo wel een kleed met verscheide kleuren gestikt als dat geverft is.*)

CŎLŌRŌ, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Prop. 3. 11. 16. *Verwen, een verwe*, of *kleur geven. Opgronken, vercieren.*

Colorare liberalitatem debiti nomine. Val. Max. 8. 2. 2. *De mildadigheit onder den naam van verplichting bedekken.*

Eloquentia ipsa se colorat & roborat. Cic. Or. 13. *De welsprekentheit vercieret, en bekrachtigt zich zelven; de welsprekentheit heeft haar eige schoonheit, kracht en cieraat.*

Virtus, nisi alte descendit, animum non colorat, sed inficit. Sen. E. 71. *De deugd, indien ze niet diep in 't herte doorgedrongen is, maakt 'er geen indruk, maar geeft het 'er slechts een klein sausje van.*

CŎLŌS, ōrĭs. m. Plin. H. 13. 15. 16. 40. Mart. 7. 46. 8. Zie Color.

CŎLŎSSÆŬS, ă, ŭm. *Van een onmatige grootte en hoogte, geweldig groot, van een wonderlijke grootte, overgroot, gelyk het Kolossusbeeld*, van een opgerecht beeld sprekende.

Colossæum se pingi jussit. Plin. H. 35. 7. *Hij heeft bevolen dat men hem zoo groot als een Kolossusbeeld uitschilderen zou.*

(CŎLŎSSĔRŎS. Suet. C. 35. 4. *Iemant die zoo groot en schoon is als een Kolossusbeeld.*)

CŎLŎSSĬCŬS, ă, ŭm. Vitruv. 10. 6. Plin. H. 34. 8. *Dat tot een Kolossusbeeld behoort, zoo groot als een Kolossusbeeld.*

Colossicotera opera. Vitruv. 10. 4. *Werken van onmatige grootte, wondergroote*, of *overgroote werken.*

CŎLŎSSŬS, i. m. Vitruv. 2. 8. Plin. H. 34. 7. *Een Kolossusbeeld, een zeer groot opgerecht beeld, een beeld van een wonderlijke grootte, een overgrooot beeld.* Het vermaardste is geweest het Kolossusbeeld van Rhodus.

CŎLŌSTRĂ, æ. f. Colum. 7. 3. Plin. H. 28. 9. *en*

CŎLŌSTRŬM, i. n. Plin. H. 11. 41. *Biest, dikke melk, drabbig zog*, dat eerst in de borsten koomt van d'eerstbevallene vrouwen, als ook in de beesten die eerst geworpen hebben.

(Colostra. Plaut. Pœn. 1. 2. 175. *Een vleijend woord, bij de minnaars onder 't vrijen gebruikelijk.*)

CŎLŌSTRĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 11. 41. *Zekere ziekte onder d'eerst geborene kinderen, en versch geworpene dieren*, veroorzaakt door 't zuigen van d'eerste melk Colostra genaamt.

(CŎLŌSTRĀTUS, ă, ŭm. Plin. H. 28. 9. *Die d'eerste melk gezogen heeft.* Zie Dalechampius.

CŎLŌSTRĀTUS. Colostratus infans. Plin. H. 28. 9. *Een kind dat pijn in den buik heeft, wegens 't zuigen der eerste melk.*

COLU.

CŎLUBRĂ, æ. f. Cels. 3. 418. *en*

CŎLUBĔR, cŏlubri. m. Virg. 5. 27. *Een slang, adder, heurslang.*

† Colubræ cæcæ. Colum. 10. 231. Wor-

Wormen, die in den buik, of *in de maag zijn.*

CŎLŬBRĬFĔR, ĕră, ĕrŭm. Ovid. M. 5. 241. Lucan. 9. 678. *Die slangen draagt, vol slangen*, of *adders, dat veel slangen heeft.*

CŎLŬBRĪNŬS, ă, ŭm. *Van de slangen, dat de slangen aangaat.*

Colubrinum ingenium. Plaut. Truc. 4. 3. 6. *Een slangaardig gemoed*, dat is, *voorzichtig, doorslepen, loos, doortrapt, listig, boos, geveinst.*

(CŎLŬBRŌSŬS, ă, ŭm. Tertull. adv. Valent. 4. *Zoo krom*, of *bogtig als een slang.*)

CŌLŬM, ī. n. Virg. G. 2. 242. Plin. H. 36. 23. *Zygvat, teems, kleins*, of *persdoek.*

Colum. Plin. H. 26. 1. *Darmweê, pijn in den kronkeldarm, krimpzel, buikpijn, darmsteeking, darmjicht, darmpijn.*

Coli tormenta. Plin. H. 22. 22. *Pijn en snijding door het darmweê veroorzaakt.*

CŎLŪMBĂ, æ. f. Cic. Fin. 3. 5. *Een duif, duive, doffer.*

CŎLŪMBĂR, ăris. n. Plaut. R. 3. 6. 50. *Een halsyzer, een halsring, een yzere halsband* die men de misdadigers om den hals doet.

CŎLŪMBĀRĬS, ĭs. m. en f. rĕ, ĭs. n. Colum. 8. 8. *Van de duiven, dat de duiven aangaat*, of *tot de duiven behoort.*

CŎLŪMBĀRĬŬM, ĭī. n. Varr. R. R. 3. 7. *Een duivekot, duivenhuis*, of *duiveslag.*

Columbarium. Varr. R. R. 3. 7. *Korfgat, of hol daar de duiven in nestelen, een duivenest*, of *duivegat.*

CŎLŪMBĀRĬŬS, ĭī. m. Varr. R. R. 3. 7. *Een duivefokker, duivenhouder, duivemelker, een oppasser der duiven.*

CŎLŪMBĀTĪM. Adv. Gell. 20. 9. *Als de duiven, op de wijze der duiven.* (Gellius zegt dat dit een nieuw woord is van eenen Antonius Julianus.)

CŎLŪMBĪNŬS, ă, ŭm. Colum. 2. 9. Hor. S. 2. 4. 56. *Van de duiven, dat de duiven aangaat*, of *tot de duiven behoort.*

Pullus columbinus. Cic. F. 9. 18. *Een jonge duif, een doffertje.*

(CŎLŪMBŌR, ăris, ări. *Trekkebekken*, of *kussen als de duiven.* Dit woord heeft Mecænas gebruikt by Sen. E. 114.)

CŎLŪMBŬLŬS, ī. m. Plin. E. 9. 25. 3. *Een klein duifje, een jong duifje, een jonge doffer.*

CŎLŪMBŬS, ī. m. Hor. E. 1. 10. 5. *Een duif, een doffer.*

Columbus cellaris. Colum. 8. 8. *Een doffer, die op 't slag vet gemaakt*, of *gemest word.* Agrestis, of saxatilis. Varr. R. R. 3. 7. *Een wilde duif, steenduif, ringelduif*, of *rotsduif.*

CŎLŬMELLĂ, æ. f. Cic. T. Q. 5. 23. *'t Gorgelgetje, het tongetje, de lel, de huig, 't aassemtongetje.*

Columella. Colum. 9. 9. *Een pylaar, styl, zuil, stut, stennzel*, of *schoor. Een pylaartje*, of *zuiltje.*

CŎLŬMELLĀRĬS, ĭs. m. en f. rĕ, ĭs. n. Columellares dentes. Varr. R. R. 2. 7. *De bak- of slagtanden, de oog- of hondstanden.*

CŎLŪMĔN, ĭnis. f. n. Vitruv. 4. 2. *Een balk die op pijlaaren rust, en het dak ondersteunt; een schoorbalk van 't dak.*

* Columen familiæ. Cic. V. 3. 76. *De zuil, stut, steun*, of *d'eer; 't cieraat*, of *'t behoud van een huisgezin*, of *geslacht.* Reipublicæ. Cic. Sext. 8. *Van een staat*, of *gemeene best.* Partium. Tac. An. 6. 37. 6. *De zuil, de voornaamste van een gezelschap*, of *aanhang.*

‡ CŎLŪMĬS, ĭs. m. en f. mĕ, ĭs. n. Plaut. Trin. 3. 3. 15. *Gezond, die in goede gezondheit is, fris, welvarende, wel te vreden.*

CŎLŪMNĂ, æ. f. Cic. de Or. 46. *Een pijlaar*, of *zuil.*

Hæc aliqua propone columna. Prop. 3. 21. 23. *Plak dit tegens een pylaar aan.*

Columnæ Herculis. Plin. H. 2. 108. en Proœm. 3. *De pylaaren van Herkules.* Dit zijn twee bergen, gescheiden door de Straat van Gibraltar, Calpe en Abijle genaamt.

(Columna. Hor. O. 1. 35. 14. *De zuil*, of *grondvest van onzen welstant, hij op wien ons welvaren gevestigt is.* Zoo word Hector Τρώων κίων genaamt van Pind. Olymp. 2. 52.

CŎLŪMNĀRĬŬS, ĭī. m. Cic. F. 8. 9. *Een ondeugend mensch, die dikwijls voor 't gerecht, bij de zuil Menia gebonden, getrokken wierd.* Zie Manutius.)

CŎLŪMNĀRĬŬM, ĭī. n. Vitruv. 8. 7. *Een tocht- of luchtgat*, dat de springbronmeesters gebruiken, om de wind in de pijpen der bronnen besloten, uit te laaten.

* Columnarium. Cic. Att. 13. 6. Cæs. B. C. 3. 32. 2. *Pijlaarschatting, zekere schatting op elke pijlaar gestelt*, om de Romeinen het quisten in hunne gebouwen te beletten.

(CŎLŪMNĀTĬŌ, ōnis. f. Apul. Fl. 359. *Zuilwerk, pylaarwerk, een gebouw op zuilen*, of *pijlaaren.*)

CŎLŪMNĀTŬS, ă, ŭm. Varr. R. R. 3. 5. *Op pijlaaren gebouwt, gesticht*, of *staande, geschoort met pijlaaren.*

(Columnatus. Plaut. M. G. 2. 2. 56. *Die met zijn hoofd op zijn arm als op een pylaar rust.*)

CŎLŪRNŬS, ă, ŭm. Virg. G. 2. 396. *Van den kornoelijeboom, van kornoelijenhout, dat van kornoeljehout gemaakt is.*

CŎLŬS, ī. f. 2. d. Ovid. F. 3. 817. Cŏlŭs, us. f. 4. d. Cic. de Or. 2. 68. *Het is m. g. bij* Catull. 64. 311. *Een spinrok, een spinwiel.*

(Colus. Stat. S. 3. 1. 172. *Het vlas op den spinrok.*

Femina, cui tolerare colo vitam impositum. Virg. Æ. 8. 406. *Een vrouw die met spinnen de kost moet winnen.*)

CŎLŪTĔŬM, ĕī. n. Plaut. P. 1. 3. 7. *Lombaartze linzen met geele bloemen* die d'Ouden voor een nagerecht opdischten.

COLY. COMA.

CŎLYMBĀS, ădis. f. Plin. H. 23. 3. Κολυμβάς. *Ingeleide, gezoute, ingezulte*, of *in pekel bewaarde olyven.*

CŌMĂ, æ. f. Cic. Sext. 8. Κόμη. *Haair, haar, 't hoofdhaar.*

Comæ arborum. Hor. Od. 4. 7. 2. Virg. Æ. 12. 209. *'t Loof, de lommer, de bladeren en dunne takjes van de boomen.*

Coma ovium. Colum. 7. 3. *De wol van de schaapen, schaapswolle, een schaapsvacht.*

CŎMĀGĒNĀ, ēs. f. Cic. F. 8. 10. Plin. H. 5. 12. *Komagena.* Een Koningrijk in Aziën by den Euphraat.

CŎMĀNĀ, æ. f. Hirt. B. Al. 34. 5. *Komana.* Een stad in Kappadocien. Daar is ook een stad en golf van deezen naam by 't Margareten eiland in Amerika.

CŎMĀNS, āntis. omn. gen. *Lang gehaairt, langhaairig, die lang, veel*, of *dik haair heeft, ruig.*

Equæ comantes. Plin. H. 10. 63. Colla equarum comantia. Virg. Æ. 12. 86. *Merrypaerden die lange maanen hebben. Langgemaande paerdehalzen.* Comans word mede gezegt van leeuwen en andere dieren.

Galea, of crista comans. Virg. Æ. 2. 391. *Een gepluimt helmet, een stormhoed met een veederbos*, of *met pluimen verciert.*

Sylvæ comantes. Val. Flacc. 1. 429. *Loofrijke, schaduwachtige* of *lommerrijke bosschen.*

Humus comans. Stat. Th. 5. 502. *Een grazige beemd, een sink lands met groente*, of *met kruiden en bloemen bewassen.*

Comans stella. Ovid. M. 15. 749. *Een gehaairde ster*, of *haairige ster, een staertster.*

(Comans. Virg. Æ. 12. 6. *Ruig, die lange en dikke maanen heeft*, van een leeuw spreekende.

Co-

Comans. Virg. G. 4. 122. *Bloeijende, in bloei, of in bloem staande*, van de Narcis spreekende.)
CŌMARCHUS, i. m. Plaut. Curc. 2. 3. 7. Κώμαρχος. *Een Slotvoogd, Burgtvoogt, of Heer van een burgt*, of *slot*, volgens d'uitlegging van Lambinus.
CŌMĀTŌRIUS, a, ūm. *Dat tot hairciering dient*, of *tot ciering van 't haair word gebruikt*.
Acus comatoria. Petron. 22. *Een haairnaald, een naald die men gebruikt om het hoofdhaair te cieren*, zij was zeer gebruikelijk by de Romeinsche vrouwen.
CŌMĀTŪS, ă, ūm. Mart. 10. 83. 3. *Gehaairt, haairig, die lang*, of *dik haair heeft*.
Comata Gallia. Zie Gallia.
Comata sylva. Catull. 4. 11. *Een dicht, schaduwachtig, of loofryk bosch.*

COMB.

CŌMBĪBO, ĭs, bĭbī, bĭbĭtūm, bĭbĕrĕ. acc. Hor. O. 1. 37. 28. *Drinken, indrinken, inzuigen, opdrinken, inslerpen, naar zich trekken.*
* Combibere lacrymas suas. Ovid. Her. 11. 54. *Zyn traanen inhouden*, of *bedwingen; zich van schreijen weërhouden.*
Combibere artes. Cic. Fin. 3. 2. *Konsten*, of *wetenschappen leeren.*
CŌMBĬBO, ōnĭs. m. Cic. F. 9. 25. 25. *Een drinkebroer, drinkgezel, medezuiper, medeslemper, mededrinker, een met wien men dikwils drinkt.*
(CŌMBĪNĀTĬO, ōnĭs, f. *t'Zamenvoeging, t'zamenkoppeling, vereeniging.* Dit woord word gevonden by Isidorus in Glossis.
CŌMBĪNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *t'Zamenvoegen, t'zamenkoppelen, verdubbelen.* Dit woord is slecht Latijn, en wij hebben 'er geen eerdere voorbeelden van als de volgende.
Obsequia combinans. Sidon. E. 9. 8. *De gedienstigheden verdubbelende.*
Ideo combinabar cum electis eorum. August. Conf. 5. 10. *Daarom wierd ik gevoegt bij hunne uitgelezenen.*)
CŌMBRĒTŪM, i. n. Plin. H. 21. 6. *Winde, wrange, klokjes winde.* Zeker kruid.
(CŌMBŪLLĬO, īs, īrĕ. *Opkooken dat het bobbelt; sterk*, of *hard kooken, kooken dat het spartelt.* Een woord van de latere eeuw.
Diu combulliat donec spisset. Apic. R. C. 8. 8. *Laat het lang sterk kooken tot dat het dik word.*)
CŌMBŪRO, ĭs, ūssī, ūstūm, ūrĕrĕ. acc. *Branden, verbranden, in 't vuur smijten, aan 't vuur*, of *aan de vlam opofferen.*
Vivum aliquem comburere. Cic. T. Q. 2. 22. *Iemant levendig verbranden.*
Calor nimius mihi comburit gutturem. Plaut. M. G. 3. 2. 22. *De hitte is zoo groot, dat myn keel geheel ontsteeken en verdroogt is; de al te groote hitte verdroogt myn keel*, of *schroeit myn keel toe.*
Diem comburere. Plaut. Men. 1. 2. 43. *Den dag doorbrengen met goedcier te maaken*, of *vrolijk te zyn.* De Dichter zinspeelt hier op de gewoonte der Ouden die hunne dooden verbrandden, eer zij hen begroeven.
CŌMBŪSTĬO, ōnĭs. f. *Brandinge, verbrandinge.* Het is geen woord van goed gebruik. (Ik heb 't ook nergens gevonden als by Apic. R. C. 4. 4. Ne combustionem sentiat. *Dat het niet aanbrande.*)

COME.

CŌMĒ, ēs. f. Plin. H. 27. 13. *Boksbaard.* Zeker kruid.
CŌMĔDO, cōmēs, *of* cōmĕdĭs, cōmēst, *of* cōmĕdĭt; *præt.* cōmēdī; *sup.* cōmēsūm, *of* cōmēstūm; *infin.* cōmēsse, *of* cōmĕdĕrĕ. acc. Cic. Cl. 60. *Eeten, verslinden, verteeren, opeeten.*
* Comedere aliquem, *of* rem alicujus. Plaut. Trin. 1. 2. 65. *Iemant opeeten; iemants goederen verteeren*, of *opslokken; iemant uitzuipen*, of *kaal maaken.*
Comedere beneficia alicujus. Cic. A. 11. 14. *Iemants gunstbewyzen vergeeten, ondankbaar zyn voor genootene weldaaden.*
Comedere aliquid oculis. Mart. 9. 60. 3. *Iets als met d'oogen opeeten; iets door en door zien, sterk aanzien, met groote begeerlykheit aanzien.*
(Comedere aliquem. Ter. E. 5. 8. 57. *Iemant achterhaalen, doorstrykken, steeken geeven.* Zie Victor. V. L. 15. 10. Die ook aangetekent heeft, dat de Grieken hun Παραφαγεῖν in deezen zin gebruikt hebben.)
† CŌMĔDO, ōnĭs. m. Varr. *bij* Non. 2. 189. *Een vraat, slokop, slampamper, slemper, quistgoed, lichtmis, likkebroër, doorbrenger, verquister.*
CŌMĔS, ĭtĭs. m. *en* f. Cic. F. 1. 9: 13. 71. *Een medgezel, makker, medemaat, spitsbroeder, reisgenoot, een die van iemants gezelschap*, of *gevolg is, een reisbroeder.*
* Comes Imperii alicujus. Sen. H. 4. 1111. *Amptgenoot van een Keizer, rykegenoot, een die nevens een ander heerscht.* Honoris & calamitatis alicujus. Cic. Syll. 23. *Iemants medegenoot in voor - en tegenspoed; in aanzien en rampen, een deelgenoot van iemants luister en ongevallen.*
Secretorum comes. Quintil. I. O. 1. 4. *Een vertrouweling, geheimgenoot, een die medewetenschap heeft van een anders geheimen.* Itineris. Plaut. E. 5. 1. 25. *Een reisgezel, reisbroeder*, of *reisgenoot; een die met ons op reis is.*
Me supremum habuisti comitem consiliis tuis. Plaut. Ps. 1. 1. 15. *Gij hebt my de grootste geheimgenoot gemaakt van uwe voornemens, gij hebt my altyd uw geheimste ondernemingen betrouwt.*
Comes exterior. Hor. S. 2. 5. 17. *Een medgezel die aan de lage - of linkerhand gaat.* Interior. Ovid. F. 5. 68. *Een medgezel die aan de hooge - of rechterhand gaat.*
Genius comes. Hor. E. 2. 2. 185. *Een gemeenzamen geest, een geleigeest.*
CŌMĔSSĀBŪNDŪS, ă, ūm. *Optrekkende, brassende, slempende, lichtmissende, die lichtmist*, of *optrekt.*
Comessabundus incedit. Liv. 9. 17. *Hy gaat als een lichtmis; hy zwiert dronken langs straat.*
CŌMĔSSĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Cœl. 15. *Gulzigheit, slempery, brassery, dronkenschap, overdaad.* Festus zegt dat dit een overdadig gastmaal is.
CŌMĔSSĀTŌR, ōrĭs, m. Cic. Cœl. 28. *Een slemper, optrekker, zuiper, zwelger, lichtmis, een gulzig eeter, vraat, dronkaart, likkebroër, gulziger.*
CŌMĔSSŌR, āris, ātūs sūm, ārī. Ter. E. 3. 1. 51. *Onmatig eeten en drinken, overdadig zyn in spys en drank, gulzig vreeten, brassen, slempen, lichtmissen.*
Comessari. Suet. C. 32. 2. *Laat in den nacht zitten eeten en zuipen, goede cier na 't avondmaal maaken.* Zie onze aantekening over Curt. 5. 7. 10. §. 33.
CŌMĔSTŪRĂ, æ. f. *Spyze, eeten.*
Hic cibus septem habet bona in comestura. Cato R. R. 158. *In 't eeten van deeze spyze worden zeven goede hoedanigheden gevonden.*
CŌMĒTĂ, *of*
CŌMĒTĒS, æ. m. Cic. N. D. 2. 5. Sen. N. Q. 7. 2. Κομήτης. *Een staertstar, gehaairde ster, een ster met een staert.*

COMI.

CŌMĬCE. Adv. Cic. de Or. 3. 8. *Blyspelswyze, vermakelyk als een blyspeelder, naar de zwier van een blyspelspeelder.*
CŌMĬCUS, ă, ūm. Κωμικός. *Van een blyspel, blyspelig, dat tot een blyspel behoort.*
Comicus Poëta. Cic. Or. 20. *Een blyspeldichter, een schryver, of dichter van blyspelen.*
Comicus senex. Cic. S. 11. *Een oud man die in een blyspel vertoont word.*
Res comica. Hor. A. P. 89. *Het onder - of voorwerp, of de stoffe van bly-*

ontworpen, verzonnen, overwogen.

CŌGĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Denken, verzinnen, overdenken, overweegen, bedenken, overleggen, door zyn hoofd, of gedachten laaten gaan; gedachten over maaken, zorge draagen, in voorzien.*

Romanis de se cogitandum fuisset. Liv. 44. 27. *De Romeinen behoorden op hun eigen voordeel gedacht te hebben; of zy moesten in hun veiligheit voorzien hebben.*

Cogitare alleen. Cic. Rull. 2. 24. Aliquid in animo. Ter. Ad. 1. 1. 5. Cum animo. Ter. Ad. 3. 4. 55. Animo. Cic. C. R. 10. Secum. Cic. F. 4. 5. *Ergens op denken, of iets overdenken, zyn gedachten ergens over laaten gaan, iets by zich zelf overleggen, bedenken, overweegen, of onderzoeken.*

Toto animo cogitare de aliquo. Cic. F. 1. 7. *Met al zyn hert, of met al zyn gedachten op iemant denken, de gedachten vol van iemant hebben, vol gedachten over iemant zyn, om iemant met ganscher herte denken.*

Cogitare ad verbum. Plin. E. 9. 36. 2. *Gedachten omtrent een woord maaken, een woord overweegen, of uitkippen.*

Cogitare rem aliam ex alia. Ter. E. 4. 2. 3. *Op verscheide dingen, d'een na d'ander denken; veele zaaken vervolgens overweegen, of overleggen.*

Cogitare de aliquo. Cic. Font. 6. of, De aliqua re. Cic. D. 1. 34. *Om iemant, of ergens om denken. Iemant, of iets in zyn gedachten brengen, of zich erinneren.* De fuga. Frontin. St. 2. 2. 14. *Denken om te ontvluchten, op vluchten bedacht zyn.*

De se & gloria sua cogitare. Cic. C. R. 10. *Om zich zelf, en zyn eigen luister denken; zorg voor zyn eigen belang en eer draagen.*

Cogitare in aliquem amabiliter. Cic. Att. 14. 13. subj. 1. *Van iemant als een vriend denken; goede gedachten van iemant hebben, om iemant ten goede denken.* Amice de Romanis. Nep. 23. 2. 6. *Denken om vriendschap met de Romeinen te maaken, of om met hen een verbond aan te gaan.* Male de aliquo. Cic. S. 6. *Quaade, of nadeelige gedachten van iemant hebben.*

Cogitare dignitatem, honorem. Cic. C. 2. 9. *Om eenig ampt, of bediening denken; eenige waardigheit, of eere beoogen; naar eenig ampt, of bediening staan.*

Cogitare Britanniam. Cic. F. 15. 16. In Tusculanum. Cic. Att. 2. 8. en alleen cogitare. Cic. Att. 9. 1. *Denken om naar Engeland, om naar de hofsteede Tusculanum, te trekken.* Hier word onder verstaan proficisci.

(Cogitare. *Bedenken, uitvinden, verzinnen,* van een schryver, enz spreekende.

Et cogitavi plura, quam reliquerat. Phædr. 3. 1. 39. *Ik heb meer verdichtzelen uitgevonden, dan hy 'er nagelaaten hadde.*

Naturalis amor eorum, quæ cogitaveris. Curt. 7. 4. 11. *Natuurlyke trek, of genegentheit tot die dingen, die gy moge uitgevonden, of verzonnen hebben.*)

COGN.

CŌGNĀTĬO, ōnis. f. *Maagschap, verwantschap, bloedverwantschap, bloedvriendschap.*

Materna cognatio. Cic. post. red. in sen. 7. *Maagschap van moeders zyde, of van moeders kant.*

* Cognatio literarum. Quintil. I. O. 1. 10. Studiorum, Artium. Cic. V. 4. 37. *Overeenkomst, verbintenis, of vereeniging van geleertheit, wetenschappen, fraaye konsten, of taalkunde.*

Cognatio naturæ. Cic. D. 2. 15. *Overeenkomst, of gelykheit van aart, van inborst, van neiging, gevoelen, genegentheit, of gemoet; gelykaardigheit.*

Sibi cum Oratoribus cognationem esse dicunt. Cic. A. Q. 4. 36. *Zy zeggen, of beweeren dat hunne gevoelens met die der Redenaaren overeenkomen.*

CŌGNĀTŬS, ă, ūm. Cic. S. R. 34. *Namaagschap, bloedvriend, van 't zelve geslacht, of afkomst, neef. Bloedverwant, in het bloed bestaande, vermaagschapt.*

* Cognatus. dat. Cic. de Or. 3. 51. *Gelyk, gelykende, van eenerlei aart, of inborst, dat malkanderen gelyk is, overeenkoomende, van gelyke eigenschappen, gelykaardig, met malkander overeenkomstig, gelykformig.*

Res alteri cognata. Plin. H. 36. 24. *Een zaak met iets anders overeenkoomende, of naar iets anders gelykende.*

† Terræ cognatæ. Claud. R. P. 1. 242. *Aanpaalende, nabuurige, aangrenzende, of byeenleggende landen; landen die voortyds zyn aan een gehecht, of vereenigt geweest.* Urbes. Virg. Æ. 3. 502. *Steden bewoont van volkeren, die van den zelven oorsprongk, of afkomst zyn, of door een en 't zelve volk bewoont.* Acies cognatæ. Lucan. 1. 4. *Legers wiens veldheeren, of opperhoofden nabestaande, of bloedverwanten zyn.* Prope cineres cognatos componi. Catull. 68. 98. *By zyn bloedvrienden, of voorouders begraaven worden.*

CŌGNĪTĬO, ōnis. f. Cic. T. 18. *Kennisse, wetenschap, begrip, bevatting, verstand, onderscheiding, oordeel, opmerking, overweging.*

Dies cognitionis. Cic. Cl. 22. Ulp. Dig. 5. 1. 73. §. 1. *Rechtdag, aangestelde pleitdag; de dag wanneer een zaak zal bepleit worden, wanneer een zaak zal dienen, onderzogt, of uitgesproken worden.*

Aliquem cognitioni Senatus subtrahere. Plin. E. 2. 11. 9. *Iemant het onderzoek van den Raad ontrekken, beletten dat de Raad zyn zaak onderzoeke.*

Cognitioni de Christianis interfui nunquam. Plin. E. 10. 97. 2. *Nooit heb ik het ondervraagen der Christenen bygewoont. Nooit heb ik in de rechtspleegingen tegens de Christenen in den raad gezeten, of tegenwoordig geweest in 't ondervraagen, vonnissen, of veroordeelen van de Christenen.*

Cognitio. Ter. Hec. 5. 1. 33. *Herinnering, kenteken, merk, of teken, waar door men iemant, of iets kent, of waar door ons iets te vooren, of in gedachten koomt.*

(Cognitionis res. *Een pleidool, een geding, of rechtzaak die voor d'opperste magten moet bepleit worden, of dienen.* Zie Quintil. I. O. 3. 1. en Dio. 60. 667. B.

Negantem cognitionis rem esse. Suet. Cl. 15. 2. *Zeggende dat het geen geding was, dat voor den Keizer moest bepleit worden.*)

CŌGNĪTŌR, ōris. m. Cic. V. 5. 65. *Kenner, pleitbezorger, een die iemants zaaken waarneemt, bewindsman, zaakvoerder, een gevolmagtigde.*

(Cognitor. Man. 5. 336. *Een verklikker, aanbrenger, of aanklaager.*)

CŌGNĪTŪRĂ, æ. f. Suet. V. 1. 7. *Verklikking, aanbrenging, aanklagte.*

(CŌGNĬTŬS, ă, ūm. Cic. Cæc. 36. *Bekent, kennelyk.* De compar. Cognitior staat by Ovid. T. 4. 6. 28. en de superl. Cognitissimus by Catull. 4. 14.)

CŌGNŌMĔN, īnis. n. Cic. Off. 3. 31. *Een bynaam, of toenaam, die iemant gegeeven word.* De Dichters gebruiken 't ook voor *den naam zelf.*

CŌGNŌMĔNTŬM, ī. n. Plaut. P. 1. 2. 8. Cic. Fin. 2. 15. *Een bynaam, toenaam, of Van.*

CŌGNŌMĬNĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 37. 5. *Bygenaamt, toegenaamt; in de wandeling genaamt.*

Verba cognominata. Cic. Part. 15. *Woorden van gelyke kracht en zin, of van eenerlei betekenis; woorden die de zelve zaak uitdrukken, of betekenen.*

CŌGNŌMĬNĬS, ĭs. m. & f. nĕ, ĭs. n. Plaut. B. 1. 1. 5. *Gelyknaamig,*

mig, van den zelven naam, die den zelven naam, toenaam, bijnaam, of *Van voert; een genan*, of *naamgenoot.*

Cognominis alicujus. Plin. H. 6. 2. *Gelijknaamig met een ander, die den zelven naam voert met een ander.*

CŎGNŌMĬNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 21. 3. *Iemant bijnaamen, toenaamen, een bijnaam, toenaam*, of *Van geven.*

CŌGNŌSCO, scis, cōgnōvī, cōgnĭtūm, cōgnōscĕrĕ. acc. Ter. An. 3. 4. 5. *Kennen, bekennen, erkennen, onderscheiden. Zien, gewaar worden, bemerken, begrijpen.*

* Cognoscere. *Zien, oordeelen, achtneemen, aanmerken, ontdekken, onderzoeken, onderscheiden, verstaan, doorgronden, leeren.*

Cognoscere penitus aliquam rem. Cic. Cl. 48. *Een zaak doorgronden, grondig bevatten*, of *verstaan; iets grondig*, of *in den grond kennen, iets door en door verstaan; de waarde en eigenschap van iets weeten.*

Aliquid ex aliquo. Cic. F. 1. 8. *of* ex literis alicujus cognoscere. Cic. Att. 6. 1. *Door iemant*, of *uit iemants brieven iets verstaan*, of *te weeten koomen; tijding, kondschap*, of *naricht van iemant*, of *uit iemants brieven krijgen*, of *hooren; zekere zaak uit iemant*, of *uit iemants brieven verstaan.* De re aliqua. Cic. Att. 1. 3: 7. 19. *Kondschap van een zaak krijgen*, of *iets verstaan*, of *hooren.*

Cognoscere de actis alicujus. Cic. Att. 16. 16. subj. 1. *Iemants daaden onderzoeken, naar iemant verneemen, kennisse van iemants doen*, of *gedrag neemen.* De salute alicujus. Cic. F. 4. 4. *Tijding van iemants gezondheit krijgen, iemants welstant verstaan.*

Cognoscere Jus. Cic. Cl. 26. *De rechten leeren, 't burgerlijk*, of *Roomsch recht onderzoeken; zich in de burgerlijke wetten oefenen.*

Cognoscere aliquem. Cic. Fl. 21. *Iemant kennen*, of *van andere persoonen onderscheiden; iemants wezen onderscheiden*, of *onderkennen.*

Cognoscere humanitatem alicujus. Cic. V. 2. 35. *Iemants beleeftheit beproeven, genieten, ondervinden*, of *kennen.*

Officiosum aliquem cognoscere. Cic. F. 13. 21. *Iemant gedienstig*, of *verplicht bevinden, kennen, bespeuren.* Divos præsentes. Virg. E. 1. 42. *De Goden gunstig*, of *behulpzaam bevinden.*

Quas res gesserit cognoscite. Cic. V. 2. 13. *Ziet, luistert toe, wat daaden hij uitgevoert heeft*, of *hoort eens wat hij gedaan heeft.*

(Cognoscere mulierem. *Een vrouw bekennen, een vrouw beslaapen.* Zoo gebruiken de Grieken hun Γιγνώσκειν by Plutarch. Eu. 583. C.

In sinus veluti cognosceret, ibat. Ovid. M. 4. 595. *Hij voegde zich in haaren schoot als of hij ze bekende.*

Pontiam stupro cognitam interfecit Octavius. Tac. H. 4. 45. 4. *Octavius heeft Pontia, van hem bekent*, of *verkragt zijnde, omgebragt.*

Cognoscere virum. *Een man bekennen.* Dit word ook van een vrouw gezeit, als zij bij een man slaapt.

Adultera illa virgo meum virum cognovit. Ovid. Her. 6. 133. *Dat overspelige meisje heeft bij mijn man geslaapen.*)

COGO.

CŌGO, is, cŏēgī, cŏāctūm, cōgĕrĕ. acc. *Verzamelen, vergaderen, byeenvoegen, t'zamenvoegen, bijeenbrengen, ophoopen, opstapelen.*

Cogere copias. Cæs. B. G. 6. 10. 1. exercitum. Curt. 4. 6. 2. *Volk ligten, krijgsvolk aanneemen*, of *werven, een leger op de been brengen.* Pecus. Virg. E. 3. 20. *Het vee by een verzamelen*, of *bijeen drijven.* Senatum. Cic. Fin. 3. 2. *Den Raad laaden, vergaderen*, of *bijeen roepen.* Copias, exercitum in unum locum. Cic. F. 15. 4. *Krijgsvolk op een zamelplaats brengen*, of *naar de loopplaats voeren, krijgsvolk bijeen rukken.*

* Cogere pecuniam a civitatibus statuarum nomine. Cic. V. 2. 57. *Geld van de steden vorderen, onder voorwendzel van het aan beelden te besteeden.* Stipem. Cic. L. L. 2. 9. *Beedelen, om een aelmoes bidden, een aelmoes verzoeken.*

Cogere aurum in usus. Hor. O. 3. 3. 51. *Gout*, of *geld tot zijn gebruik verzamelen, om 'er zich van te bedienen*, of *om het te gebruiken.*

Cogere bona alicujus ad fiscum. Paull. Dig. 49. 14. 45. §. 12. *Iemants goederen verbeurt verklaaren, verbeurt maaken*, of *aanslaan.*

Cogere aliquem. seq. inf. Cic. Off. 3. 12. Cogere ut. seq. subj. Virg. Æ. 1. 3. *Iemant ergens toe dwingen, verbinden, verplichten, noodzaaken; ook met yver*, of *aanhouding tot iets perssen, porren*, of *verzoeken.*

Cogere aliquem in gemitum. Cic. Fragm. Ad lacrimas. Plaut. B. 4. 9. 57. *Iemant aan 't schreijen*, of *weenen helpen; iemant de traanen uit d'oogen perssen.* In cruciatum. Plaut. P. 5. 2. 9. *Iemant ter straffe*, of *pijniging voeren.* In cursum verberibus. Plin. H. 8. 43. *Iemant door slagen tot loopen dwingen.*

Cogere. acc. Cels. 5. 18. *Laaten stremmen, stollen, runnen*, of *dik worden; te stremmen zetten, iet binden, lijfmaaken, verdikken, dik maaken, stant geeven*, van vloeibaare stoffen, als zalven, enz. spreekende.

Cogere lac in duritiam. Plin. H. 23. 7. *De melk te stremmen zetten, stremmen*, of *laaten runnen.*

Hyems cogit frigore mella. Virg. G. 4. 36. *De winter verdikt den honig door de koude; de winter maakt den honig hard door de koude.*

Carnes coguntur. Plin. H. 27. 10. *Het vleesch groeit*, of *loopt weêr toe*, of *groeit weêr t'zamen.*

In nubes cogitur aër. Cic. N. D. 2. 39. *De lucht betrekt, word dik*, of *bewolkt.*

Cogere cuneos. Virg. Æ. 7. 509. *Een wigh*, of *beitel inslaan*, of *indrijven.*

Cogere. *Besluiten, prangen, benauwen, perssen.*

In arctissimas ripas amnis cogitur. Liv. 32. 10. *De stroom*, of *rivier word tusschen twee enge oevers besloten.*

In angustum meæ coguntur copiæ. Ter. H. 4. 2. 2. *Mijn zaaken loopen heel in 't riet*, of *loopen heel te niet, verachteren zeer; mijne middelen zijn zeer vermindert.* Boertende zou men zeggen, *het hammetje is tot onzent haast op.*

† Buccina cogit eos ad verba. Prop. 4. 1. 13. *Het trompetgeschal roept hen tot den Raad*, of *geeft het teken om te vergaderen.* Verba cogere in pedes. Ovid. Tr. 3. 7. 10. *Vaerzen maaken.*

(Cogere. *Sluiten, d'achterste zijn, achter aan trekken.*

Leviter armati cogebant agmen. Curt. 3. 1. 25. *De lichtgewapenden sloten het heir*, of *maakten de achterhoede uit.*

Chariclitus cogebat agmen. Liv. 37. 23. *Chariclitus gebood over 't achterste hoofddeel*, of *sloot de vloot.*

Cogere. *Besluiten, uit trekken.* 't Is in deezen zin een woord der redenkaveling.

Innumerabilia sunt, ex quibus effici, cogique possit. Cic. N. D. 3. 13. *'t Zijn ontelbaare zaaken, waar uit beweert en besloten zoude konnen worden.*

Sunt

Sunt autem ea, quæ posui, ex quibus id, quod volumus, efficitur & cogitur. Cic. L. L. 2. 13. *De dingen by ons gestelt, zyn die, waar uit het geene wy willen, bewert en getrokken, of besloten word.*)

COHA.

(CŎHĂBĬTĀTŎR, ōris. m. *t'Zamenwoonder, bywoonder.* Gloss. Cyr. Cohabitator, σύνοικος, ὁ ἅμα οἰκῶν. Dit en 't volgende woord zijn van de latere eeuw.

Mergi cohabitatores piscium, futuras tempestates providentes, sicca petunt. Cassiod. Var. 3. 48. *De duikertjes, die zich bij de visschen onthouden, 't aanstaande onweêr voorziende, begeeven zich naar 't land.*

CŎHĂBĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Bij iemant woonen, t'zamenwoonen.*

Si licuisset, etsi non cohabitante, saltem vicino te perfrui. Augustin. E. ad Hieronymum. *Zoo ik u alhoewel niet tot een bywoonder, ten minsten tot een buurman had mogen hebben.*)

CŎHÆRĒNS, entĭs. omn. gen. *Verbonden, vereenigt, t'zamengehecht, aankleevende, t'zamenhangende.* Ook *overeenkomende.*

Membrum cohærens cum omni corpore. Cic. de Or. 2. 80. *Een lid gevoeglijk aan 's gansche ligchaam verknocht, of vereenigt; een lid overeenkomstig met de gesteltheit van 't gansche ligchaam.*

* Verba inter se cohærentia. Cic. A. 2. 8. *Overeenkomende, of t'zamenhangende woorden; woorden die elkander niet tegenspreeken, die wel aan malkanderen hangen, of die een goeden zin uitleveren.*

CŎHÆRĒNTĔR. Adv. Flor. 2. 17. 5. *Gedurriglyk, zonder ophouden, zonder tusschenpoozen, of tusschenpoozing; aan een volgende, gestadiglyk, of onophoudelyk.*

CŎHÆRĒNTIŬS. Adv. Gell. 1. 18. *Met beter t'zamenhang, slot van rede, of waarschynlykheit; netter gebonden, met beter gevolgen, of bequamer.*

CŎHÆRĒNTĬĂ, æ. f. *t'Zamenvoeging, t'zamenbinding, evenredigheit, vereeniging, aankleving, gelykformigheit, nettigheit, overeenkomst, verbintenis, geschiktheit.*

Hæc ad cohærentiam mundi pertinent. Cic. N. D. 2. 62. *Deeze dingen behooren tot de t'zamenbinding, of welstand van de waereld.*

* Mortis & vitæ cohærentia. Gell. 6. 13. *Verknochting, of band van leven en dood, de nabyheit van leven en dood.*

Cohærentia vocis. Gell. 15. 3. *Gelykheit van een woord, overeenkomst van een woord met het wortelwoord, of 't woord daar 't van afkomstig is, of zynen oorsprongk heeft.*

CŎHÆRĔO, ēs, cohæsi, cŏhæsūm, cŏhærērĕ. dat. *Wel gevoegt, verknocht, gehecht, evenredig, gelykmatig, verbonden, of geschikt zyn; overeenkomst en gelykmatigheit hebben; aan iets kleeven, of blyven hangen, zich aan iets vast houden.*

Apte cohæret mundus. Cic. Tim. 5. *De waereld is net t'zamengevoegt; alle deelen der waereld zyn wel en net geschikt, zyn volmaaktelykt t'zamen vereenigt, of hebben een goede overeenkomst en evenredigheit met malkanderen.*

Inter se apte cohærent extrema cum primis. Cic. Or. 44. *Het laatste koomt met het eerste wel, of bequamelyk overeen; d'eerste en laatste dingen hangen zeer wel aan malkander, zyn wel t'zamengeschikt.*

Cohærent verba inter se. Cic. Or. 44. *De woorden koomen zeer net overeen, slaan heel wel op malkander, of stryden niet met malkanderen.*

Cohærent ambo. Plin. E. 6. 7. 1. *Zy koomen beide zeer wel overeen, zy zyn beide van gelyken aart en inborst, zy hebben een gelyke neiging, zy zyn wel gepaart, of zy zyn gelyk in wil en genegentheeden.*

(Cohærere. *t'Zamen passen, t'zamen voegen, op malkanderen slaan.*

Non cohærent. Ter. An. 2. 2. 23. *Deeze dingen passen niet, of slaan niet op malkanderen.*

CŎHÆRĒSCO, scis, ĕrĕ. Cic. Fin. 1. 6. Zie Cohæreo.

CŎHÆRĒS, edis. m. Cic. F. 13. 46. *Een medeërfgenaam, een die erfgenaam nevens een ander is.*

Cohæres multis. Hor. S. 2. 5. 54. *Die veel medeërfgenamen heeft, die nevens veele andere erfgenaam is.*

(Cohæres fratris. Quintil. D. 296. *Die nevens zyn broeder erfgenaam is, die zyn broeder tot zyn medeërfgenaam heeft.*)

COHI.

CŎHĬBĔO, ēs, hibŭī, hibĭtūm, hibērĕ. acc. Cic. F. 4. 5. *Bestraffen, bedwingen, matigen, temmen, intoomen, wederhouden, betengelen.*

* Cohibere aliquem carcere. Ovid. M. 14. 224. In vinculis. Curt. 6. 2. 11. *Iemant gevangen zetten, vast zetten, in de boeyen zetten, of sluiten.* Latebris. Virg. Æ. 3. 424. *Iemant verbergen, versteeken, of verborgen houden.*

Cohibere alicujus impetus, conatus. Cic. A. 3. 2. Furorem. Cic. A. 5. 13. *Iemants gewelt, drift, of woede tegenstaan, stuiten, bedwingen, intoomen, of betengelen.*

Cohibere aliquem ab aliqua re. *Iemant beletten iets te doen, ergens van afhouden.* Assensum. Cic. A. Q. 4. 21. of Assensionem a rebus incertis. Cic. N. D. 1. 1. *Geen geloof aan onzekere dingen slaan, niet ligtelyk iets onzekers voor waarheit aanneemen.*

Cohibere manus ab aliqua re. Cic. Man. 23. *De handen ergens niet aan slaan, zyn handen t'huis houden, of ergens afhouden.*

Cohibere aliquem. Hor. E. 2. 1. 255. *Iemant vasthouden, wederhouden, staande houden, of beletten om verder te gaan.*

† Cohibere nodo crines. Hor. O. 3. 14. 22. *Het haair opknoopen, of met een knoop opbinden.* Auro lacertos. Ovid. Her. 9. 59. *Goude armringen draagen.*

CŎHĬBĬLIS, is. m. en f. ĕ, is. n. *Bondig, gebonden, t'zamenhangende, aaneen geschakelt.* 't Is 't beste Latijn niet.

Herodotus scripsit fabulam cohibili oratione. Gell. 16. 19. *Herodotus heeft in een nette aan een geschakelde rede een verdichtzel beschreeven.*

(Cohibiliter. Adv. *Bondiglyk, op een bondige wyze.*

Quantum potest fieri cohibiliter. Apul. Fl. 396. *Zoo bondiglyk, of zoo nauw aan malkanderen gebonden als het mogelyk is.* De compar. Cohibilius staat by Apul. A. 297.)

CŎHĬBĬTĬO, ōnis. f. Cic. V. 3. 14. *Tegenstelling, weêrhouding, belet, beletzel, verhindering, bedwang, betengeling, verbod om iets te doen of uit te werken.*

COHO.

CŎHŎNĔSTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Eeren, eer betoonen, bewyzen, of aandoen; vereeren.*

Cohonestare exequias alicujus. Cic. P. Q. 15. *Iemant de laatste eer aandoen. Iemants uitvaart houden, lykstatie bywoonen; of iemants begraafenis, of uitvaart met zyn tegenwoordigheit vereeren.*

Me vestra laude cohonestastis. Cic. ant. ir. in exs. 12. *Gy hebt my met uw lofredenen vereert; gy hebt my door uw lofredenen eer bewezen; gy hebt my d'eer gedaan om my te pryzen.*

CŎHORRĔO, ēs, horrŭī, horrērĕ. Cic. Som. Sc. 1. *Yzen, van schrik beeven, van angst trillen, of zidderen; geheel door schrik ontstelt zyn; verschrikken, verbaast, of verslagen worden.*

Ex sudore cohorrere. Cic. de Or. 3. 2. *Na 't zweeten koud worden, huiverig zijn*, of *beeven.*

CŌHŎRRĒSCO, is, hŏrrŭi, hŏrrēscĕrĕ. *Van schrik en angst trillen, beeven*, of *zidderen.*

Totum corpus meum cohorrescit. Suet. T. 21. 12. *Mijn gansche lighchaam zuddert, trilt*, of *beeft van schrik; ik ben t'eenemaal ontsteld*, of *verschrikt; daar gaat een koude over-* of *yzing door mijn gansche ligchaam.*

CŌHŎRS, ōrtis. f. Varr. L. L. 4. 16. R. R. 3. 3. *Een voorburg, voorplaats*, of *plein voor een heerenhuis, een vogelhok, een hok daar men gevogelte in houd.*

• Cohors. Cæs. B. C. 1. 73. 3. *Een krygsbende, een bende voetvolk*, gemeenlijk *een Regiment* genaamt. By de Romeinen bestond een *cohors* uit vierhondert, zomtijds uit vijf en zes hondert koppen.

Cohors Prætoria. Cic. C. 2. 10. Tac. An. 1. 7. 5. *De lijfschutbenden*, of *lyfwacht.*

Cohors. Suet. N. 5. 2. *Een schaare, vergadering, menigte*, of *verzameling van volk.*

Cohors. Cic. Fr. 1. 1. *Het gevolg, de sleep, nasleep, stoet*, of *bedienden, die d'Overheden*, of *luiden van aanzien verzellen.*

† Cohors febrium. Hor. O. 1. 3. 31. *Een overhooping van koortzen, een menigte van koortzen op malkanderen.*

CŌHŎRTĀLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. *Van 't voorhof, van 't voorplein, van 't vogelhok, dat daar in gevoedt, gequeekt*, of *opgebragt is.*

Cohortales aves. Colum. 8. 1. *Vogels in hokken groot gemaakt*, of *die op 't voorplein van een heerenhuis gehouden worden.*

CŌHŎRTĀTĬO, ōnĭs. f. *Vermaning, aanmaning, opwekking, aanporring, noping.*

Tua cohortatio me commovit. Cic. Att. 16. 13. Concitavit. Cic. de Or. 1. 47. Excitavit. Cic. Br. 10. 2. *Uwe vermaning heeft mij geraakt, opgewekt*, of *aangeprikkelt.*

CŌHŎRTĬCŬLĂ, æ. *Een kleine hoop*, of *bende soldaten, een klein hoopje*, of *hand vol volks, een rot.*

Ibi nescio quid cohorticularum amisit. Cic. F. 8. 6. *Hy heeft in dat voorval eenige weinige benden verloren.*

CŌHŎRTO, ās, ārĕ. Vind men by Non. 7. 35. Doch men moet het niet navolgen. Zie Cohortor.

CŌHŎRTŎR, āris, hŏrtātŭs sŭm, hŏrtārī. acc. *Vermaanen, aanmaanen, opwekken, aanmoedigen, aanporren, moed geven, beweegen, aandringen, noopen.*

Cohortari aliquem ad pacem. Cic. Att. 15. 1. *Iemant tot vrede aanmaanen, aanporren*, of *aanzetten.* Ad studium. Cic. F. 2. 4. *Iemant tot de leeroefening aanmaanen, noopen, aanmoedigen*, of *opwekken.*

Cohortari invicem. Suet. G. 10. 8. *Malkanderen vermaanen, aanmaanen, moed geeven, aanmoedigen, opwekken, aanporren, aanzetten.*

COHU. COIN.

CŌHŪM, ī. n. Festus. *Een band*, of *riem waar meê de kouter*, of *dissel aan den ploeg word vast gemaakt.*

(CŌINQUĬNĀTŬS, ă, ŭm. *Bevlekt, verontreinigt, bezwalkt, bezoedelt, besmet, bedorven.*

Coinquinatus homicidio. Sen. Contr. 2. *Door een moord*, of *doodslag bezoedelt.*)

CŌINQUĬNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Schenden, bevlekken, vuilmaaken, bezoedelen, bezwalken, besmetten, bederven, verontreinigen.*

Pecorum progeniem coinquinare. Colum. 7. 5. *Het vee*, of *de jongen van 't vee besmetten*, of *vergiftigen.*

Coinquinare. Cic. N. 3. 27. *Onteeren, iemants goeden naam schenden; eerrooven, schoffeeren.*

Crimine aliquo se coinquinare. Val. Max. 6. 1. 6. *Een eerloos schelmstuk begaan, zich door 't begaan van een schelmstuk onteeren*, of *in oneer brengen; zich door een schendaad bezoedelen, besmetten*, of *onteeren.*

COIT.

CŌĬTĬO, ōnĭs. f. Cic. Cœl. 11. *t'Zamenkomst, t'zamenrotting, vergadering, byeenkomst.*

• Coitio. Liv. 3. 65. *Een t'zamenzweering, vloekgespan, eedgenootschap, eedgespan, vloekverbond, heimelijke byeenkomst.*

Coitio. *Aanval, treffing, gevecht, schermutzeling, voorval, ontmoeting, bejegening, aanstoot.*

Prima coitio est acerrima. Ter. Ph. 2. 2. 32. *D'eerste aanval is de bloedigste*, of *scherpste; het eerste treffen is 't hevigste, 't geweldigste*, of *valt het hardste.*

(Coitio. Solin. 49. *'t Vermengen*, of *het treeden van de vogelen.*)

CŌĬTUS, ūs. m. *Vereeniging, t'zamenvoeging, t'zamenkoppeling, vermenging, t'zamenkomst.*

Coitus Lunæ. Plin. H. 2. 13. *t'Zamenkomst van zon en maan.*

• Coitus humoris. Cels. 5. 18. sordium. Cels. 6. 7. *Vergadering van vochtigheden, vuiligheden.* Venæ. Cels. 2. 10. *Vereening van een bloedader.*

(Coitus alleen. Plin. H. 10. 52. Gell. 3. 16. en coitus Venereus. Gell. 18. 2. *'t Byslaapen, vleeschelijke vermenging.*)

COLA.

CŌLĂPHŬS, ī. m. Κόλαφος. *Kinnebakslag, kaakslag, vuistslag.*

Colaphos alicui ducere. Quintil. I. O. 6. 3. Incutere. Juv. 9. 5. Infringere. Ter. Ad. 2. 1. 46. Plin. H. 8. 36. *Iemant kinnebakslagen*, of *vuistslagen geven, iemant om d'ooren slaan.* Boertende zegt men *iemant vuistlook geeven.*

Colaphis tuber est totum caput. Ter. Ad. 2. 2. 37. *Mijn geheele hoofd is niet anders dan eene buil door de vuistslagen*; of boertende, *mijn kop is vol builen door de vuistlook.*

(CŌLĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 13. 2. *Doorgezegen, door een doek*, of *zeef gelopen, gekleinst, doorgekleinst, doorgezonken.* Zie beneden Colo.)

COLC. COLE.

CŌLCHĪ, ōrŭm. m. Hor. O. 4. 4. 63. *Het volk van Mingrelie*, gelegen in Azien, by de Euxinse zee.

CŌLCHĬS, ĭdis. f. Val. Flacc. 5. 505. *Mingrelie*, een landschap in Azien, digt by den Euxijn gelegen, eertijds Colchis genaamt.

CŌLCHĬĂCUS, ă, ŭm. Prop. 2. 1. 56. of

CŌLCHĬCŬS. Hor. O. 2. 13. 8. of

CŌLCHŬS, Hor. A. P. 118. *Van Mingrelie, daar geboren*, of *daar toebehorende.*

(Coles. Cels. 6. 18. *De manlijkheit.*

Coleus. Cic. F. 9. 22. *Een kloot, een bal.*)

COLI.

CŌLĬCŬLŬS, ī. m. Varr. R. R. 1. 31. Colum. 11. 2. *Een uitspruitzeltje, schentje, lootje, struikje, ent*, van een boom, wijnstok, enz. spreekende.

Arbor coliculum agit. Colum. 5. 9. *De boom begint uit te loopen, uit te spruiten, hout te schieten*, of *loof te maaken.*

CŌLĬCŬS, ă, ŭm. Plin. H. 20. 12. Κωλικός. *Die darmwee*, of *pijn in 't gedarmte*, en wel voornamelijk *in den kronkeldarm heeft; dat tot den kronkeldarm behoort.*

CŌLĬPHĬŬM, ĭī. n. Plaut. P. 1. 3. 12. *Brood*, of *voedzel*, dat de worstelaars, of kampvechters gebruikten om sterk te worden.

CŌLĬS. ĭs. m. Varr. R. R. 1. 31. *Een uitspruitzel, loot, lot, schent, struik, ent*, van een boom, enz. spreekende.

COLL.

CŌLLĂBĀSCO, scis, cōllăbāscĕrĕ. *Dreigen om te vallen*, of *af te storten.*

bru-

bouwvallig zyn , tot den val neigen, beginnnen te vallen, of te zinken.

Collabascunt amici. Plaut. St. 4. 1. 14. De vrienden zyn niet volstandig , houden geen stant , wankelen , zyn wispelturig , veranderlyk , wisselachtig.

CŌLLĂBĔFĂCTĀTŬS , ă , ŭm. Verzacht , zacht gemaakt , ontdaan , ontlaaten.

Collabefactatus auri rigor. Lucret. 1. 493. De hardigheit van 't gout is verzacht , het gout is van zyn hardigheit ontlaaten.

CŌLLĂBĔFĂCTO, ăs, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Ovid. F. 1. 566. Schudden , schokken , slingeren , stooten, afschrikken, vervaart maaken ; bederven, verdelgen, verzwakken.

CŌLLĂBĔFĬO , ĭs , făctŭs sŭm , fiĕri. Cæs. B. C. 2. 6. 5. Geschudt, geschokt, geslingert, gestooten, gebroken, of verbryzelt worden, aan stukken stooten , van een schip , dat op een klip , zantplaat , of bank vervallen is spreekende.

CŌLLĀBŎR , ĕris , lāpsŭs sŭm , lābi. Curt. 4. 10. 19. t'Zamenvallen , instorten , nederstorten , nedervallen, neerploffen, vervallen, in nood zyn van te vallen , struikelen.

Collabi ruina. Liv. 29. 18. In den grond vervallen , of bedorven worden, te niet raaken , gansch vervallen, of vergaan.

Collabi dolore. Ovid. M. 7. 826. In onmagt vallen, of van zyn zelven vallen , flauw worden , onder de smart beswyken, van hartzeer verquynen.

CŌLLĂCRĬMĀTĬO, ōnis. f. Cic. de Or. 2. 45. Traanen , geween, beschreijing , rouw , beweening , beklag , gehuil.

CŌLLĂCRĬMO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. S. Sc. 1. Schreijen, weenen , traanen storten , beklaagen, t'zamen weenen , of treuren.

Collacrimare casum alicujus. Cic. Sext. 58. Iemants ongeluk beklaagen , schreijen over iemants ongeval , iemants ramp betreuren , beweenen , of beklaagen.

CŌLLĂCRĬMŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Cic. Conf. 1435. a. pr. Schreijen, weenen , bedrukt zyn, traanen storten , zich bedroeven , bedroeft zyn.

CŌLLĂCTĀNĔŬS , ă , ŭm. Ulp. Dig. 40. 2. 13. Kinderen van eene minne , of voedster gezoogt , die met het zelve zog , of melk zyn opgebragt , die de zelve borsten gezogen hebben.

CŌLLĂCTĔŬS , ă , ŭm. Juv. 6. 307. Zie Collactaneus.

CŌLLĀPSŬS , ă , ŭm. Ovid. M. 5. 96. Overgezakt , vervallen , gevallen, neergeplost , nedergestort.

Ædes vetustate collapsæ. Suet. A. 30. 4. Huizen door ouderdom vervallen, omgevallen , ingestort , of nedergestort.

Collapsus ferro. Virg. Æ. 4. 664. Door het zwaerd , of staal gesneuvelt , of gevelt.

CŌLLĀRĔ , is. n. Lucil. by Non. 1. 162. Varr. R. R. 2. 9. Een halsband, of halsring, een band om den hals.

CŌLLĀRĬĂ , æ. f. Plaut. Capt. 2. 2. 107. Een halsring , of band om misdadigers in te sluiten.

CŌLLĀTĀTŬS , ă, ŭm. Uitgebreidt, uitgestrekt , breed , verlengt , lang , wydlopig.

Collatata oratio. Cic. Or. 56. Een lange , uitgebreide, of wydlopige rede.

CŌLLĀTĬO , ōnis. f. Liv. 5. 23. Een schatting , geldzameling , hoofdgeld over 't gemeen , een openbaare opgeleide last , of onderstandgeld.

* Collatio signorum. Cic. de Or. 1. 48. Het slaan , treffen , of 't gevecht van twee legers , een veldslag.

Collatio. Plaut. M. G. 3. 3. 67. Een gelykenis , een vergelyking van twee zaaken , of persoonen by den anderen.

CŌLLĀTĪTĬŬS , ă , ŭm. Quintil. D. 6. Dat door verscheide menschen t'zamen - of byeengebragt word ; iets daar veel persoonen deel in hebben.

Collatitia instrumenta. Sen. Marc. 10. Werktuigen, of gereetschap van verscheide persoonen geleent.

CŌLLĀTĪVŬS , ă , ŭm. Plaut. Curc. 2. 1. 16. Zie Collatitius.

CŌLLĀTŎR, ōris. m. Een opbrenger , bybrenger , toelegger , een die zyn deel opbrengt , of toelegt.

Collator symboli. Plaut. Curc. 4. 1. 13. Een die zyn gelag betaalt.

CŌLLĀTŬS , ă , ŭm. Zie Confero.

CŌLLĀTŬS , ūs. m. Hirt. B. H. 31. 2. Vergelyking, men vind van dit woord niet dan de ablativus. Zie Collatio.

CŌLLAŪDĀTĬO , ōnis. f. Cic. I. R. 2. 43. Lof , prys , roem , verheffing , lofrede.

CŌLLAŪDO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. A. 5. 11. Looven , pryzen, roemen, vereeren , lof geeven , iemant verheffen , zyne eer , of roem verbreiden.

Te collaudavi secundum facta & virtutes tuas. Ter. E. 5. 9. 60. Ik heb u naar uwe daaden en verdienste geprezen. Ik heb u den lof gegeeven die u toekoomt.

CŌLLĔCTĂ , æ. f. Varr. L. L. 5. 7. Verzameling , vergadering , geldgadering , geldzameling.

Collecta. Gelag dat men betaalt.

Collectam a convivis exigere. Cic. de Or. 2. 57. De gasten het gelag of de verteerde penningen afeischen.

CŌLLĔCTĀNĔŬS , ă , ŭm. Van allen kanten by een geraapt.

Æs collectaneum. Plin. H. 34. 9. Een hoop koper , een hoop oude stukken koper.

CŌLLĔCTĬO , ōnis. f. Een hoop, stapel , verzameling , vergadering.

Collectio membrorum. Cic. Man. 9. 't Opneemen , 't vergaderen der leden. Humorum. Plin. H. 24. 9. Sen. E. 68. Een vergadering van vochtigheden. Een ettergezwel, verzweering , of gezweer. Een etterbuil.

Collectio. Sen. E. 86. Een besluit, slot , sluitreden, gevolg , bewysreden.

Non facit collectio amici sapientiorem. Sen. E. 74. De lofrede van een vriend maakt niemant wyzer.

CŌLLĔCTĬTĬŬS , ă , ŭm. Dat uit verscheide deelen bestaat , het geen t'zamen geraapt, of verzamelt is.

Collectitius exercitus. Cic. F. 7. 3. Een leger met der haast op de been gebragt , een schielyk geworven leger.

CŌLLĔCTĪVŬS, ă, ŭm. Veel besluitende. Quæstio collectiva. Quintil. I. O. 7. 2. Een vraag daar men veel uit besluiten kan, of daar men verscheide gevolgen uit kan trekken.

CŌLLĔCTRĪX , īcis. f. Plaut. M. G. 3. 1. 99. Een vraagster, onderzoekster. Een vrouw die voor de kerk , of voor den armen aalmoessen vergadert. Zommige leezen in deeze plaats Conjectrix. Een waarzegster , een raadster.

CŌLLĔCTŬM, i. n. By een verzamelde penningen , een aalmoes.

Vivere collecto. Plin. H. 11. 37. Van aalmoessen , van den armen , of van den bedelzak leeven.

CŌLLĔCTŬS , ă , ŭm. Vergadert , verzamelt, by een geraapt. Zie Colligo.

CŌLLĒGĂ , æ. m. Een amptgenoot , een metgezel in een ampt , een die met een ander het zelve ampt bedient ; een stoelbroeder.

Collega alicujus. Cic. F. 10. 22. Een amptgenoot , medegenoot , of metgezel van iemant. Regni. Cic. A. 2. 34. Een ryksgenoot, iemant die nevens een ander heerscht. In Censura. Cic. Am. 11. Een medegenoot in het zedenmeesterschap , een amptgenoot van een zedenmeester.

Collega. Hor. S. 1. 6. 40. Een medemaat , makker , of medestander.

CŌLLĒGĀTĀRĬŬS , ĭi. m. Ulp. Dig. 7. 2. 10. Een medemaakingbeurder , of maakinggenoot ; een, aan wien iets nevens een ander by uiterste wille gemaakt is.

COL-

COLLEGIUM, ii. n. Cic. Dom. 18. *Gezelschap, amptgenootschap, meedegenootschap.* als twee, of meer persoonen het zelve ampt, *of* de zelve bedieninge waarneemen.

Collegium. Cic. Sext. 14. *Een vergaadering, byeenkomst, gild, gezelschap, gemeenschap, vennootschap, amptgenootschap, maatschappy, een byeenkomst van verscheide persoonen van eene hantering, of bediening.*

Collegium. Hor. S. 1. 2. 1. *Een vergadering van menschen, die gewoonlyk op één bepaalde plaats by malkanderen koomen.*

Collegium. Marc. Dig. 47. 22. *Gildehuis, ambachtskamer,* daar men d'arme luiden huisvest. *'s Lands leerlingshuis.*

Auxiliatur accipiter collegio quodam naturæ. Plin. H. 10. 17. *De sperwer koomt hem te hulp door een zekere meedeneiging van de natuur, of door een zekere overeenkomst van aart.*

CŎLLĔVO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 23. 1. *Verzachten, verzoeten, verligten, vertroosten.*

Hoc medicamento asperitas oculorum collevatur. Sen. E. 64. *De scherpigheit, of brand in d'oogen word door dit middel verzacht, of geneezen.*

CŎLLĬBĔRTŪS, ī. m. Plaut. Pœn. 4. 2. 88. *Een die door den zelven Heer uit slaverny is vry gemaakt, een meedevrygemaakte, of meedegevryde slaaf.*

CŎLLĬBĔT, cōllĭbŭĭt, *of* cōllĭbĭtūm est, cōllĭbērĕ. *Het belieft, het lust, het behaagt, het gevalt.* Dit is een verbum imperfonale, alleenlijk in de derde persoon gebruikelijk; ik zal 'er de voornaamste gebruiken van aantekenen.

Si quid (tibi) collibuit. Ter. E. 5. 8. 26. *Indien gy ergens zin, lust, of genegenheit toe gehad hebt; indien u iets geluft, of behaagt heeft; indien gy ergens toe genegen zyt geweest, zoo u iets aangenaam is geweest, of aangestaan heeft; zoo gy tot iets trek gehad hebt.*

Nihil flagitiosum putabas quod alteri collibuisset. Sall. *tegen* Cic. 2. *Niets van 't geene den anderen welgeviel, aanstont, of behaagde, wraakte gy quaad te zyn; gy achte niets ondeugende te zyn, dat d'ander genegen was uit te voeren; gy oordeelde 't geen schendaad te zyn, daar d'andere lust toe had.*

Mihi collibuit. Cic. *tegen* Sall. 17. *of* collibitum est hoc facere. Cic. F. 15. 16. *Ik heb belust geweest, ik ben genegen geweest, 't heeft my behaagt, of 't heeft my gelust dit uit te voeren; my is in den zin gekoomen dit t'onderneemen; ik heb goed gevonden dit te b staan.*

CŎLLĬCIÆ, ārūm. f. plur. zie Colliquiæ.

CŎLLĬCŬLŪS, ī. m. *Een heuveltje, een verheven stukje lands, een hoop aarde.* Dit woord word nergens dan by Apulejus gevonden; het staat by hem Fl. 340.

CŎLLĪDO, is, cōllīsī, cōllīsūm, cōllīdĕrĕ. acc. Cic. N. D. 3. 12. *t'Zamen stooten, tegenstooten, tegen iets kloppen, wryven, slaan, stooten, smyten; verbryzelen, vermorselen.*

Collidere aurum. Ovid. Art. 3. 221. *Gout uitrekken, plat slaan, of tot bladen slaan; bladgout maaken.*

Collidere manus. Quintil. I. O. 2. 12. *In de handen slaan, of klappen, de handen in malkanderen, of t'zamenslaan.*

Colliduntur hæ Leges. Quintil. I. O. 7. 3. *Deeze wetten zyn strydig, loopen tegens malkander; koomen ganssch niet overeen.*

(Collidere. *In twist, of in krakkeel brengen, of doen vervallen.*

Mille nos quotidie causæ collident. Petron. 11. *Duizend zaaken zullen ons daagelyks aan 't krakkeelen helpen. Nooit zal'er een end onder ons zyn van twist, of krakkeel.*

Quem sibi natura delegit, cum quo collideret. Sen. Prov. 3. *Wien de natuur van zich zelve verkooren heeft, om met hem te twisten.*)

CŎLLĬGĀTĬO, ōnĭs. f. *Band, verband, verbintenisse, vereening, t'zamenkeetening, t'zamenbinding, knooping, hechting.*

Colligatio societatis, propinquorum. Cic. Off. 1. 17. *Maagschaps verbintenis; band, of vereeniging tusschen bloedvrienden.*

CŎLLĬGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *t'Zamenbinden, t'zamenvoegen, vastknoopen, aan een hechten, of voegen; iemant, of iets vastbinden, of vastmaaken.*

Colligare vasa. Plaut. Ps. 4. 3. 16. *Reistnig pakken; eenige goederen t'zamenbinden; of oppakken.* Vulnus. Plin. H. 35. 15. *Een wonde verbinden.*

Colligare aliquid in fasciculos. Plin. H. 19. 1. *Iets oppakken, ergens een pak van maaken, iets in bondelen t'zamen binden, iets tot pakjes maaken.*

Medium seipsum, & ea, quibus interpositum est, colligat. Cic. Tim. 5. *Het middelste bind zich zelf, en bond ook d'uiterste einden by een.*

* Memoriam multorum annorum uno libro colligare. Cic. Or. 34. *Zaaken van veele jaaren in een boek byeen brengen; in een eenig boek de geschiedenissen van veele jaaren beschryven, verzamelen, of vergaderen.*

Colligare se cum aliis. Cic. F. 9. 17. *Zich met anderen verbinden, met anderen gemeenschap, of maatschappy maaken, zich met anderen in een zaak inwikkelen, met anderen t'zamenspannen, of aanspannen.*

Colligare impetum alicujus. Cic. A. 11. 2. *Iemants gewelt, of baldadigheit intoomen, bedwingen, beteugelen, of stuiten.*

COLLIGO, is, lēgī, lēctūm, lĕgĕrĕ. acc. *Plukken, afplukken, verzamelen, ophoopen, t'zamenbinden, vergaderen, stapelen, opstapelen.*

Colligere fructus. Hor. E. 1. 12. 1. *Vruchten plukken, of inzamelen.* Vestem. Plaut. Capt. 4. 2. 9. *Zyn kleederen opbinden, zyn rok opschorten.* Librum. Plin. E. 2. 1. 5. *Een boek, dat gevallen is, opneemen, oprapen, of opbeuren.*

* Colligere memoriam antiquitatis. Cic. Cl. 59. *D'oudheit weder in gehengtenis brengen; d'aloudheit herinneren, of herdenken, of de gedachtenis van aalonde tyden ophaalen.* Alterius peccata & vitia. Cic. L. L. 3. 10. *De gebreken en feilen van een ander ophaalen, verhaalen, of ten toon stellen.* Naufragia reipublicæ. Cic. Sext. 6. *De rampspoeden, of ongevallen van 't gemeenebest verhaalen, optellen, ophaalen, of vertellen.* Aliquorum facete dicta. Cic. Off. 1. 29. *Iemants aardige, of welgesprookene redenen verzamelen.*

Colligere vitia in aliquem. Cic. T. Q. 4. 37. *Iemant van veele ondeugden beschuldigen.* Causas. Cic. Br. 9. Rationes ad aliquid. Plaut. Trin. 3. 3. 62. *Veele redenen bybrengen om iets te bewyzen.* Rationes. Plaut. Am. 4. supp. 2. 26. *Iets oprekenen, of optellen, rekeningen opmaaken, of sluiten.* Annos. Plin. H. 13. 13. *De jaaren tellen, rekenen, optellen, of narekenen.*

Ante animo aliquid colligere. Cic. I. R. 1. 28. *Iets voorzien, iets van te vooren gissen, raaden, of besluiten.* Veteres calamitates animo. Cic. I. R. 1. 1. *Oude rampen, of ongevallen herdenken, bedenken, by zichzelven overweegen, of zich herinneren.*

Colligere. Cic. de Or. 1. 57. *Redeneeren, besluiten maaken, gevolgen uit iets trekken.*

Colligere aliquid ex alia re. Cic. Att. 2. 23. *Een gevolg uit een andere zaak trekken.* Famam vigiliis & sudoribus. Cic. Div. 22. *Een groote naam door wakkerheit en arbeit,*

beit, of *door waaken en zweeten verkrygen*. Ex aliqua re crudelitatis. Cic. V. 5. 8. *Den naam van een wreed mensch krygen*, *voor een wreed mensch geacht worden*, of *te boek staan*. Iram. Hor. A. P. 160. *Zich vertoornen*, of *vergrammen*, *gram*, *quaad*, of *toornig worden*.

Colligere se. Cic. T. Q. 4. 36. *of* animos. Liv. 3. 60. *Weêr moed scheppen*, of *moed vatten*. Ex somno se. Lucret. 3. 938. *Ontwaaken*, *wakker worden*. Se ex timore. Cæs. B. C. 3. 65. 2. *Zich van vreeze ontslaan*, *niet meer vreezen*, of *schroomen*; *alle vreeze laaten vaaren*.

Colligere se in arma. Virg. Æ. 12. 491. *Zich met wapenen dekken*.

Colligere se. Cic. Br. 9. *In zich zelven keeren*, *zich bedenken*, *een inkeer krygen*.

Colligere se. Cic. F. 3. 10. *Rusten*, *zyn adem haalen*, of *adem scheppen*.

Colligere vasa. Cic. V. 4. 19. *Zyn goed by een pakken*, of *t'zamenbinden*. Exercitum. Cic. C. 2. 3. *Een leger verzamelen*, *volk werven*, of *een leger op de been brengen*. Vires. Liv. 29. 30. Aliquid virium. Cic. F. 11. 18. *Sterk worden*, *weêr krachten krygen*.

CŌLLĪMINĬŪM, ĭī. n. Solin. 49. *Grenzen*, *uiterste landpaalen van aaneen leggende landen*, of *wederzydsche landgrenzing*. Maar Salmasius wil dat men collimitium leezen zal.

(CŌLLĪMITIŪM, ĭī. n. Solin. 49. Ammian. 15. 4. *Daar twee landen aan malkanderen grenzen*, of *leggen*. Een woord van de latere eeuw.)

CŌLLĪMO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Gell. 9. 1. Cic. Fin. 3. 6. *Mikken*, *doelen*, *zyn oogen ergens op vestigen*, *staroogen*; *'t wit*, *'t merk*, *den doel*, of *'t doelwit treffen*, of *raaken*. Dit woord is niet zeker in deeze twee Schrijvers. Zie Collineo.

CŌLLĪNĔO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Mikken*, *doelen*, *staroogen*, *zyn oogen ergens op vestigen*, *'t wit*, *'t merk*, *den doel*, of *'t doelwit treffen*, of *raaken*.

Collineare sagittam in locum aliquem. Cic. D. 2. 59. *Met een pyl ergens net inschieten*.

CŌLLĬNĪTŬS, ă, ŭm. Colum. 6. 17. *Bestreken*, *gezalft*, *besmeert*, *gewreven*.

CŌLLĬNO, ĭs, cōllīnī, *of* cōllīvī, *of* cōllēvī, cōllĭtūm, cōllĭnĕrĕ. acc. *Stryken*, *bestryken*, *besmeeren*, *zalven*, *wryven*.

(Collinere ora venenis. Ovid. Rem. 351. *Zyn aangezicht blanketten*.)

Pulchrum ornatum turpes mores pejus cœno collinunt. Plaut. Most. 1. 3. 133. *Quaade zeden ontcieren een fraai gewaad erger als slyk*.

CŌLLĪNŬS, ă, ŭm. *Van een heuvel*, *dat een heuvel aangaat*, *by*, *ontrent*, of *op een heuvel gelegen*.

Collina vina. Colum. 3. 2. *Wynen die op heuvelen wassen*. Collina vinea. Varr. R. R. 1. 6. Colum. 12. 21. *Wyngaarden op een heuvel*, of *hoogte geplant*. Frumenti. Celf. 3. 18. *Graanen die op een heuvel wassen*.

CŌLLĪPHĬĂ, ōrūm. n. plur. Plaut. P. 1. 3. 12. *Koeken met kaas gebakken*. (Het was een spijs voor de kampvechters, volgens Juv. 2. 53 en Mart. 7. 66. 12. dienende tot versterkinge van hunne ledematen, als Jun. Nom. 11. en Bud. Pand. p. 97. aangetekent hebben.)

CŌLLĬQUĔFACTŬS, ă, ŭm. *Gesmolten*, *vochtig*, of *vloeijend gemaakt*, *vermengt*, *in nat gemengt*, of *gedoopt*.

Venenum colliquefactum in potione. Cic. Clu. 62. *Vergift in een drank bereidt*, of *gemengt*.

CŌLLĬQUESCO, scis, cōllĭcŭī, cōllĭquescĕrĕ. *Smelten*, *ontlaaten*, *vloeibaar worden*, *t'zamensmelten*.

Ea in pice colliquescunt. Colum. 12. 22. *Deeze dingen smelten in het pik*.

CŌLLĬQUĬÆ, ārūm. f. plur. Colum. 2. 8. *Waterloopen*, *groeven*, *gooten*, *verlaaten*, *vooren die men in 't land maakt om het water af te leiden*.

Colliquiæ. Vitruv. 6. 3. *Grachten*, *waterleidingen*, *slooten*, *wateringen*.

CŌLLĬS, ĭs. m. *Een heuvel*, *een kleine hoogte*, *een verheven plaats*, *een verheventheit*.

Collis molliter acclivis. Cæs. B. G. 7. 19. 1. Molliter assurgens. Colum. 2. 2. *Een alleugs- of zachtopgaande heuvel*, *een heuvel die gemakkelyk te beklimmen is*. Deruptus, Arduus. Tac. A. 2. 80. 5. *Een heuvel die hoog en steil is*, *een steilen heuvel*, of *hoogte*.

CŌLLĪSĬO, ōnĭs. f. *Wryving*, *verplettering*, *stoting tegens iets*. Dit woord word in de goede Schrijvers niet gevonden. (in deezen zin, als by Serv. Æ. 1. 749. By Justin. 11. 12. 6. staat het van Darius huisvrouw, die aan een miskraam gestorven is. Ex collisione abjecti partus decessit.)

CŌLLĪSŬS, ūs. m. Plin. H. 9. 35. *Wryving*, *verplettering*, *t'zamenstoting*.

CŌLLĪSŬS, ă, ŭm. Sil. 3. 697. *Tegens iets gestooten*, *geslagen*, *gewreven*, *verplettert*.

Græcia Barbariæ collisa duello. Hor. E. 1. 2. 7. *Griekenland is door den oorlog tegens de Barbaren verzwakt*, *geknakt*, of *afgemat*.

CŌLLŎCĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Off. 1. 40. *Schikking*, *plaatzing*, *bestelling*, *staat*, *gelegentheit*.

Naves habent in portu cum laxamento collocationem. Vitruv. 5. 12. *De scheepen hebben overvloedige ruimte in de haven*.

Collocatio verborum. Cic. de Or. 1. 33. *De schikking*, *plaatzing*, *stelling*, of *voeging van woorden*. Syderum. Cic. Tim. 9. *De stant*, of *gesteltenis der sterren*.

Collocatio filiæ. Cic. Clu. 66. *d'Uittrouwing*, of *d'uithuwelyking van een dochter*.

CŌLLŎCĀTŬS, ă, ūm. Zie Colloco.

CŌLLŎCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cic. T. Q. 2. 17. *Stellen*, *plaatzen*, *schikken*, *zetten*, *leggen*, *neêrzetten*, *beschikken*.

Collocare aliquem. Celf. 7. 7. *Iemant een plaats geeven*; *iemant op een stoel zetten*, of *plaatzen*.

Tabulam in bono lumine collocare. Cic. Cl. 75. *Een schildery op een goeden dag hangen*, of *op zyn behoorlyk licht hangen*. Apte coxam. Plin. E. 2. 1. 5. *De dye wel zetten*, of *de heup wel in 't lid zetten*.

Collocare suo quidque loco. Cic. de Or. 1. 35. *of* In loco. Cic. Pis. 25. *Alles op*, of *in zyn plaats schikken*, *stellen*, of *zetten*. Se in arborem. Plaut. Aul. 4. 8. 6. *Op een boom wyken*, *zich op een boom begeeven*. Insidias alicui. Cic. Mil. 10. *Iemant laagen leggen*, of *een hinderlaag maaken*.

Collocare beneficium apud aliquem. Cic. Off. 2. 20. *Iemant dienst doen*, *een weldaad doen*, of *iemant door een weldaad verplichten*. Dotem in aliquo fundo. Cic. Cæc. 4. *Huwelyksgoed op een landhoeve geeven*, *op een stuk lands vastzetten*, of *vestigen*.

Collocare filiam. Cic. Cl. 26. Filiam nuptui. Colum. 4. 3. Nuptum. Cæf. B. G. 1. 18. 7. In matrimonium. Cic. D. 1. 46. Filiam alicui. Suet. J. 21. 1. *Zyn dochter ten huwelyk uitgeeven*, *ten huwelyk besteeden*, *uithuwen*, *uithouwelyken*, *uittrouwen*.

Collocare spem in aliquo. Cic. P. Q. 26. Hirt. B. Al. 29. 5. *Ergens zyn hoop op stellen*, *vesten*, of *zetten*, *zyn hoop*, of *vertrouwen ergens op vestigen*; *ergens staat op maaken*, of *zich op vertrouwen*.

Studium in doctrina & sapientia collocare. Cic. Q. Fr. 1. 1. *Zich tot de geleerdheit en wysheit zetten*, *zyn werk maaken om geleerdheit en wysheit te bekoomen*.

Col-

Collocare pecuniam. Cic. Man. 7. Cæc. 5. Pecuniam nominibus. Procul. Dig. 32. 86. In nomina. Scæv. Dig. 26. 7. 58. §. 3. Zyn geld uitzetten, uitdoen, op renten zetten. Levioribus usuris mutuari & graviori fœnore collocare. Suet. A. 39. 3. Geld voor minder rente, of gewin opneemen, en voor meerder uitdoen. Pecuniam in capita. Liv. 2. 33. Hoofdgeld invoeren, opzetten, of opstellen.

Collocare aliquem in aliquo gradu. Cic. post. red. 1. Iemant in zekere bedieninge, waardigheit, of in eenig ampt, stellen, of zetten. In Deorum numero. Cic. Fr. 1. 1. Iemant onder 't getal der Goden stellen, of plaatzen.

CŌLLŎCŬPLĒTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Ter. H. 2. 3. 17. Iemant ryk maaken, verrijken, groote winsten toebrengen, zijn geluk maaken.

Collocupletare rem aliquam oratione. Cic. Her. 2. 18. Een zaak door een rede opcieren, oppronken, verheffen, prijzen, of ophelderen.

CŌLLŎCŪTĬO, ōnĭs. f. Cic. Her. 1. 15. Een t'zamenspraak, redenwisseling, gesprek, t'zamenkouting.

CŌLLŎQUĬŬM, ĭi. n. Varr. L. L. 5. 7. Cic. A. Q. 4. 2. t'Zamenspreking, redenwisseling, praatje, redenvoering, gesprek, t'zamenkouting, onderhandeling, t'zamenspraak.

CŌLLŎQUŎR, ĕrĭs, lŏcūtŭs sūm, lŏquī cum aliquo. Met iemant t'zamenspreeken, redeneeren, praaten, redenwisselen, in gesprek zijn, redenkavelen. Plautus Capt. 4. 2. 53. Trin. 5. 2. 11. geeft dit woord de dativus en accusativus, maar men moet hem niet volgen.

Colloquuntur inter se. Cæs. B. C. 1. 20. 1. Zy praaten met malkanderen, houden een t'zamenspraak met malkander, zijn te zamen in gesprek, of spreeken met malkanderen.

Colloqui cum aliquo per literas. Cic. F. 1. 7. Brieven wisselen, met iemant onderhandeling door brieven houden, door brieven iemant zyn meening te verstaan, of te kennen geven.

CŌLLŪCĔO, ēs, lūxī, lūcērĕ. Lichten, verlichten, glinsteren, schitteren, afstraalen, flikkeren, blinken, schijnen, glans, of schijnsel geeven.

Collucet flammis tota acies. Liv. 38. 6. Het geheele leger staat in vuur en vlam. Polus ignibus. Stat. S. 1. 6. 89. De hemel glinstert van lichten, of de hemel word door den blixem verlicht. Sol mundo. Cic. N. D. 2. 15. De zon verlicht de waereld. Mare a sole. Cic. A. Q. 4. 33. De zee flikkert, of blinkt door de zonneschyn. Templum fulgore candelabri. Cic. A. Q. 4. 32. De kerk is door den glans van den luchter gansch verlicht.

CŌLLŪCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cato R. R. 140. Colum. 2. 22. D'overtollige takken van een boom, enz., afkappen, afhouwen, afhakken, snoeyen, of afsnyden.

CŌLLŪCTĀTĬO, ōnĭs. f. Colum. 6. 2. Tegenstant, worsteling, wederstreving, tegenspartelinge, van een os spreekende die men wil slagten.

CŌLLŪCTŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī cum aliquo. Plin. H. 2. 2. Stryden, vechten, tegenspartelen, met iemant worstelen.

CŌLLŪDĬŬM, ĭi. n. Solin. 12. Vermaking, handspel van twee of meer, of een onderling spel.

CŌLLŪDO, ĭs, lūsī, lūsŭm, lūdĕrĕ. Virg. G. 1. 369. t'Zamenspeelen, of vermaak neemen, zich t'zamen vermaaken, t'zamen kortswijl bedrijven, of dartelen.

* Colludere cum aliquo. Cic. V. 2. 24. Met iemant in verstand zijn, t'zamenspannen, heulen, of heimelyk verstand met iemant hebben, om een ander op te ligten; malkanderen verstaan om een ander te bedriegen.

CŌLLŬM, ī. n. Cic. Cl. 91. De hals, de nek. Men vind Cōllŭs, ī, m. by Plaut. Capt. 2. 2. 107. maar men moet het niet navolgen.

Tollere aliquem in collum. Plaut. B. 3. 6. 42. Iemant op den hals neemen: iemant op den hals torssen, of draagen.

† Collum. Hals, het hoofd, of de persoon. Posuit collum in pulvere Teucro. Hor. O. 4. 6. 11. Hij heeft zijn hals voor Troyen gelaten, hy is voor Troyen verslagen, of gesneuvelt.

† Colla montis. Stat. Th. 9. 643. De hals, of spits van een berg; het bovenste dicht aan den top des bergs.

CŌLLŪMĬNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Apul. D. Socr. 45. Verlichten, licht, helder- of glanssig maaken, glinsterend, of blinkend maaken. Men moet dit woord niet gebruiken.

CŌLLŪO, ĭs, cōllŭī, cōllūtŭm, cōllŭĕrĕ. acc. Plin. H. 21. 31: 28. 4. Wasschen, zuiveren, spoelen, reinigen, voornamentlijk als men van den mond en de tanden spreekt.

Colluere metretam. Cato R. R. 101. 't Watervat spoelen.

CŌLLŪSĬO, ōnĭs. f. Cic. V. 3. 13. t'Zamenheuling, t'zamenspanning, heimelyk verstand met iemant om een ander te bedriegen; gesmeed bedrog van twee die het t'zamenhouden om een ander op te ligten.

CŌLLŪSĬŬM, ĭi. n. Ulp. Dig. 17. 1. 8. §. 1. zie Collusio.

CŌLLŪSŎR, ōrĭs. m. Suet. C. 41. 5. Een speelnoot, speelmaat, speelgezel, speelmakker, een die zich met een, of meer anderen vermaakt.

* Collusor. Sen. B. 2. 17. Iemant die tegens een ander in de kaatsbaan, op de truktafel, enz. speelt.

Collusor puerorum. Plin. E. 9. 33. 8. Een die met kinderen speelt, of zich vermaakt.

Collusor. Cic. A. 2. 23. Een bedrieger, een fielt die met een ander heimelyk verstand houd, of heult, om iemant op te ligten, of te bedriegen.

CŌLLŪSŌRĬĒ. Adv. Ulp. Dig. 30. 50. 1. Listig, met bedrog, of met list, door t'zamenheuling, of heimelyk verstand.

CŌLLŪSTRĀTŬS, ă, ūm. Verlicht, helder, leevendig.

Collustrata pictura. Cic. Or. 11. Een heldere, of levendige schildery daar veel dag in is.

CŌLLŪSTRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Virg. Æ. 3. 651. Het oog over al laaten gaan, of weiden, alles beschouwen, rondom zien, over al heen kyken, alles bezichtigen, van allen kanten beschouwen. Cicero [illegible] oculis by T. Q. 5. 23.

Sol luce omnia collustrat. Cic. N. D. 2. 36. De zon verlicht alles door haar glans en licht; de zon bestraalt, of beschijnt alles met haar licht, of verspreidt haar licht overal.

‡ CŌLLŪTŬLO, ās, ārĕ. acc. Plaut. Trin. 3. 2. 65. Besmetten, bezoedelen, vuilmaaken, bevlekken; iemant schenden, of onteeren, zwartmaaken, leelijk afschilderen; iemants eer rooven, iemant te na spreeken, of iemants schande openbaaren.

CŌLLŪTŬS, ă, ūm. zie Colluo.

CŌLLŪVĬĀRĬĂ, ōrūm. n. plur. Vitruv. 8. 7. Drekgoot, modderpoel, riool, vuilnisbak, vuilniszyp, daar in alle vuiligheden van de stad ontlast worden.

(CŌLLŪVĬĀRĬS, ĭs. m. & f. rĕ. ĭs. n. Dat van vuiligheit, of van een hoop drek is, of gevoedt word.

Colluviaris porcus. Festus. Een drekvarken, een varken dat met vuiligheit, of drek gemest word.)

CŌLLŪVĬĒS, ēi. f. Non. 2. 102. Plin. H. 24. 19. Een drekhoop, een hoop vuilnis en slyk, een vergaderplaats van vuilnis, een misthoop.

* Colluvies nationum. Tac. An. 2. 55. 1. Een vermengt volk, een volk uit verscheide slach en aart van menschen, een toevloeijing, of vereeniging van verscheide volkeren.

Colluvies rerum. Tac. H. 2. 16. 6. Een grooten omslag van zaaken, menigte

menigte bezigheden.

COLLŬVĬO, ōnis. f. Liv. 26. 40. *Verwarring, mengelhoop, toevloeijing, vermenging van verscheide dingen,* voornamentlijk van vuiligheden en onreinigheden.

Colluvio. Cic. Ar. 26. *Wanorde, verwarring, omkeering.*

Natus ex omnium scelerum colluvione vir. Cic. Sext. 7. *Een mensch tot allerlei schelmeryen en ondeugt geboren; een overgegeven schelm, een geboren schelm; een eerlooze boef,* of *guit.*

Leges quæ in colluvione Drusi vixerunt. Cic. Vat. 9. *Wetten die gedurende de tweespalt en verwarring van Drusus plaats hebben gehad;* of *in stant geweest zijn.*

(CŎLLYBISTĂ, æ, m. Hieron. Matth. 21. *Een wisselaar.*)

COLLYBUS, i. m. Cic. V. 3. 78. Κόλλυβος. *Wisselgeld, opgeld, 't geen men voor 't wisselen van eenig geld geeft.*

* Collybus. Cic. Att. 12. 6. *D'opof afslag, de ryzing,* of *daling van den prijs van gout en zilver.*

(Collybus. Suet. A. 4. 5. *De geldhandel, de handeling van 't geld.* Zie onze aantekening.)

CŎLLYRĂ, æ, f. Plaut. P. 1. 3. 12. Κόλλυρα. Pollux. 1. 12:6. 11. *Zeker flach van brood in een pan gebakken,* of ook wel *in een pot gekookt, en daar saus overgegoten.* (Mogelijk dat onze *Engelsche podding* hier meede overeenkoomt, die op de twee gemelde wijzen toegemaakt, en gegeten word.

CŎLLYRĬCŬS, ă, ŭm. Jus collyricum. Plaut. P. 1. 3. 15. *en* 17. *Broodsaus, doop over dit broodgebak,* of *broodlookzel.*

CŎLLYRIS, idis, f. Tertull. de cult. fem. 7. *Zekere ronde koek.*)

CŎLLYRIUM, ii. n. Cels. 6. 6. Hor. S. 1. 5. 30. Κολλύριον. *Oogartzeny, oogenzalf, oogwater.*

Collyrium. Cels. 5. 28. *Een wiek van plukzel gemaakt om in wonden te steeken.*

Collyrium. Colum. 6. 6. *Zekere artzeny die men de paerden ingeeft, om ze dunbuikig te maaken.*

COLO.

CŎLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum. 12. 11. *Zijgen, doorzijgen, kleinzen, doorkleinzen, iets laaten doorzypen, 't zy door een teems,* of *doek,* wel verstaande vloeibaare en natte dingen.

CŎLO, is, cŏlŭi, cŭltūm, cŏlĕrĕ. acc. Virg. G. 2. 413. Cic. S. R. 18. Colum. 2. 2. *Bouwen, landbouwen, akkeren, akkerbouwen, hovenieren, tuinnieren, queeken, bezorgen, bearbeiden.* Spreekende van 't land, den wijngaard, de hoven, enz.

Colere capillos. Tib. 1. 7. 45. *Zyn haair wel onderhouden, net op zyn hoofdhaair zyn, zindelyk op zyn haair zyn.* Corpus. Ovid. Art. 3. 225. *Zich opschikken, oppronken,* of *optooijen, net, rein, zindelyk over zyn ligchaam zyn.*

Colere aliquem. Cic. Arc. 11. *Iemant achten, eeren, eerbiedigheit bewyzen, ontzien, ontzach, eerbied,* of *hoogachting voor iemant hebben.*

Colere aliquem. Cic. Att. 13. 11. *Iemant beminnen, liefhebben,* of *genegen zyn, genegentheit,* of *liefde tot,* of *voor iemant hebben.*

Colere urbem, domum. Cic. F. 2. 12. Plaut. B. 2. 2. 21. *In een stad, woonen, zich onthouden,* of *zyn verblyf hebben.*

Colere amicitias. Cic. Her. 3. 3. Off. 1. 2. *Vriendschap houden, goedvriend met iemant zyn.* Pietatem. Suet. J. 3c. 8. *Godvruchtigheit liefhebben, beminnen, koesteren, voortzetten, queeken, bevorderen, zich aan de Godsvrucht overgeeven.* Studia. Cic. Fin. 5. 19. *De geleertheit beminnen, naar geleerdheit trachten, de boekoeffening beminnen, letterblokken.* Quæstum. Plaut. Pœn. 5. 2. 137. *Zyn gewin,* of *voordeel zoeken.* Officium suum. Plaut. St. 1. 1. 35. *Zyn ampt,* of *plicht waarneemen, zich in zyn ampt,* of *plicht quyten.* Donis aliquem. Liv. 40. 57. *Iemants genegentheit en vriendschap door giften,* of *gaven zoeken te winnen.*

Colere Deum. Ovid. P. 4. 15. 24. *Godt eeren, dienen,* of *aanbidden.*

(Colere zonder casus. *Woonen, zyn verblyf hebben, zich onthouden.*

Qui ultra Borysthenem fluvium longe colunt. Gell. 9. 4. *Die verre woonen op geene zyde van den Nyperstroom.*

Qui extra totam urbem colit. Apul. M. 1. 111. *Die geheel en al buiten de stad woont.*

Colere aliquem. Suet. O. 2. 4. *Op een slaafachtige wijze naar iemant luisteren,* of *iemant gehoorzaamen.*

Colere vitam. Plaut. R. 1. 5. 25. *Leeven, 't leven genieten.*

Usque dum ille vitam illam colet inopem. Ter. H. 1. 1. 84. *Zoo lang als hy zoo armelyk leeven zal,* of *zoo lang als hy in zulk een armoede leeven zal.*

CŎLŎBIUM, ii. n. Isid. 19. 22. Serv. Æ. 9. 616. *en de* Gloss. Cyr. *Een rok zonder mouwen.* 't Is een Griekfch woord, Κολόβιον. Κολοβός. *Afgekort, daar iets aan gebreekt.*)

CŎLŎCASIĂ, æ. f. Plin. H. 21. 15. *en* Cŏlŏcāsĭūm, ii. n. Virg. E. 4. 20. Κολοκασία. *Zekere vrucht in Egypten, een Egyptische boon.*

CŎLŎCYNTHIS, idis. f. Plin. H. 20. 3. Κολοκυνθίς. *Kologuint, quintappel, bitterappel; zekere wilde kauwoerde.*

CŎLON, i. n. Plin. H. 30. 7. Κόλον. *De dikke darm, krenkeldarm, karteldarm,* gaande van de buikzijde. Ook *een snee,* of *lid in een rede.*

CŎLŌNĂ, æ. f. Ovid. F. 4. 692. *Een landvrouw, landwyf, boerin.*

* Colona. Paull. Dig. 19. 2. 54. §. 2. *Een bouwhoeve, boerenwoning, bouwhuis, pachthoeve, landhoeve, bouwery,* of *boerenhuis.*

CŎLŌNĬĂ, æ. f. Cic. D. 1. 1. *Een volkplanting, een hoop volks dat men zend om eenig land te bewoonen,* of *te bevolken.*

Colonia. Cic. Cæc. 33. *Een volkplanting, een plaats nieuwelyks bevolkt.*

Colonia. Paull. Dig. 19. 2. 54. §. 2. *Een bouwhoeve, pachthoeve,* of *landhoeve, landbouwhuis, boerenwooning, enz.* Andere leezen Colona.

Colonia Agrippinensis. Tac. H. 1. 57. 1. Plin. H. 4. 17. *De volkplanting van Agrippina; Keulen,* een stad aan den Rhijn, dus genaamt naar Agrippina, moeder van den Keizer Nero, die daar een volkplanting heeft gesticht. Eertijds was deeze stad de hoofdstad van den Eifel. (Colonia Agrippina word ze genoemt van Marcellin. 15. 50. en Agrippina alleen van Zosim. 1. 38. en Marcellin. 16. 61.

Colonia. *Een hofstede, landhuis, lusthuis.*

Intra coloniam meam me continuit. Sen. Contr. Proœm. 1. *Hy heeft my op myn hofstede gehouden.*

Qui expulsus a conductione, in aliam se coloniam contulit. Paull. Dig. 19. 2. 24. §. 4. *Die van zyn pacht versteken zynde, zich op een andere hofstede begeeven heeft.*)

CŎLŌNĬCUS, ă, ūm. Suet. A. 46. 1. Cæs. B. C. 2. 19. 4. *Dat aan een volkplanting behoort,* of *vast is, van een volkplanting.*

Colonicus. Varr. R. R. 1. 2. *Van den boer, landman,* of *akkerman, tot een akkerman,* of *de landbouw behoorende, dat de landbouw aangaat.*

CŎLŌNŬS, i. m. Cic. de Or. 2. 71. *Een boer, landman, akkerman, landbouwer.*

Colonus. Colum. 1. 7. *Een pachter,* of *bruiker van een landhoeve, een bewooner van een bouwery.*

Colonus. Cic. Rull. 2. 27. *Die van een*

een volkplanting is, die in een nieuwe volkplanting woont, een nieuw inwoonder van eenig land, of *eenige plaatze*.

CŎLŌNŬS, ă, ŭm. *Dat de volkplanting aangaat*, of *daar toe behoort*.

Colonus ager. Cic. A. 5. 19. *Een land voor een volkplanting. 't land geschikt om'er een volkplanting in te stichten*.

† Zephyrus colonus. Claud. Nupt. Hon. en Mar. 61. *Een zachte westewind, die gemeenlijk op zekere tijden waait*.

CŎLŎPHŌN, ōnis. f. Festus. Κολοφών. *'t Einde, de voltooijing, 't end, de voltrekking*, of *volmaking van een werk*.

Colophonem, *of* Colophona operi imponere, *of* addere. *Een werk voltooyen, voltrekken, eindigen*, of *volmaaken; de laatste hand aan 't werk leggen*. Strabo 15. 432. zegt dat deeze spreekwijze afkomstig is van de dappetheit der Ridderen van Kolophon, een stad in Jonien, die altijd d'overwinninge toebragten aan de zijde, die zy toevielen.

CŎLŎPHŌNĬĂ, æ. f. Plin. H. 14. 20. *Hars, tarpentijnhars*, daar men de strijkstokken van speeltuigen mede strijkt. (Deeze is eertijds uit de stad Kolophon verzonden, en heeft van de zelve haaren naam gekregen naar 't zeggen van Dioscor. 1. 92.

CŎLŎPHŌNĬĂCŬS, ă, ŭm. *Kolophoniër, een die van Kolophon is*.

Colophoniacus Homerus. Virg. Cir. 65. *Homerus die te Kolophon geboren is, die van Kolophon van daan is*. Kolophon is een van de zeven steden, die, d'een boven d'ander geroem: hebben, dat Homerus in haar gebooren was.

CŎLŎPHŌNĬŬS, ii, m. Cic. Arc. 8. *Een Kolophoniër, een die van Kolophon van daan is*.

CŎLŎPHŌNĬUS, ă, ŭm. *Dat tot Kolophon behoort, dat te Kolophon valt*, of *gemaakt word*.

Colophonia resina. Plin. H. 14. 20. *Hars die te Kolophon valt*.)

CŎLŎR, ōris. m. Cic. T. Q. 5. 16. *Verwe, kleur*. d'Ouden zelden somtijds Cŏlōs. Zie 't beneden.

Color vivus. Mart. 64. 5. *Een levendige verwe*. Pressior. Plin. E. 8. 20. 4. *Een donkere, of bruine verwe*.

Color virginis verus. Ter. E. 2. 3. 27. *D'aangeborene*, of *natuurlijke verwe van een maagt*, of *de schoonheit van een dochter*.

Color. Cic. Cl. 87. *De kleur*, of *verwe van 't aangezicht*.

Color civitatis. Cic. Att. 4. 16. *De staat, gesteltheit, toestant*, of *gesteltenis van stadszaaken*.

Color. Quintil. I. O. 11. 1. *Verwe, voorwending, verontschulding, voorwendzel, schijn, verschoning, dekmantel*.

Quisquis erit vitæ (meæ) color. Hor. S. 2. 1. 60. *In wat staat*, of *gelegentheit ik weesen zal; 't zij dat ik rijk*, of *arm zal zijn*.

Operum colores. Hor. A. P. 86. *Cieraaden, vercieringen, oppronkingen, verciersxelen van werken*, zoo wel in d'eigentlijke als oneigentlijke betekenis.

Omnibus eum pinxit artis coloribus. Cic. Att. 2. 21. *Hy heeft hem met alle levendige verwen*, of *trekken zeer konstig afgemaalt, zeer levendig afgebeeldt*, of *naar 't leven geschildert*.

(CŎLŌRĀTĒ. Adv. *Met een versje, met een schijn verbloemt*, of *opgeschikt*.

Colorate patrocinium adferre. Quintil. D. 285. *Een zaak een versje geeven, verbloemen*, of *opschikken*.

CŎLŌRĀTŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 3. 20. Tac. Agr. 11. 3. *Geverft, geschildert, dat eenige kleur heeft*. De compar. Coloratior staat beneden by Celsus en Frontinus.

(Coloratæ uvæ. Colum. 11. 2. *Rijpe druiven*.)

Coloratior. Cels. 2. 2. *Van een hooge kleur, dik van verwe*.

Hominum coloratiora corpora. Front. St. 1. 2. 9. *Menschen zoo geel als taan; door de zon gezengde, getaande* of *verbrande menschen*.

Quæ scribis, sunt colorata. Sen. E. 16. *Gij schryft dingen die gezocht, verzonnen*, of *die niet natuurlijk, maar gemaakt zijn*.

(CŎLŌRĬUS, ă, ŭm. Festus. *Dat van verscheide verwen*, of *kleuren is*. Zie Salm. Vop. Aurel. p. 558.

Quum antea vestes colorias habuissent. Vop. Aurel. 46. *Daar ze te vooren gehad hadden kleederen gemaakt uit stoffen van verscheide verwen, of met verscheide kleuren gestikt*.

Vestem tam coloriam, quam versicoloriam. Paul. Dig. 34. 2. 32. §. 7. *Zoo wel een kleed met verscheide kleuren gestikt als dat geverft is*.)

CŎLŌRŎ, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Prop. 3. 11. 16. *Verwen, een verwe*, of *kleur geven. Oppronken, vercieren*.

Colorare liberalitatem debiti nomine. Val. Max. 8. 2. 2. *De mildadigheit onder den naam van verplichting bedekken*.

Eloquentia ipsa se colorat & roborat. Cic. Or. 13. *De welsprekentheit vereiert, en bekrachtigt zich zelven; de welsprekentheit heeft haar eige schoonheit, kracht en cieraat*.

Virtus, nisi alte descendit, animum non colorat, sed inficit. Sen. E. 71. *De deugd, indien ze niet diep in 't herte doorgedrongen is, maakt 'er geen indruk, maar geeft het 'er slechts een klein sausje van*.

CŎLŌS, ōris. m. Plin. H. 13. 15. 16. 40. Mart. 7. 46. 8. Zie Color.

CŎLŌSSÆŬS, ă, ŭm. *Van een onmatige grootte en hoogte, geweldig groot, van een wonderlijke grootte, overgroot, gelijk het Kolossusbeeld*, van een opgerecht beeld sprekende.

Colossæum se pingi jussit. Plin. H. 35. 7. *Hy heeft bevolen dat men hem zoo groot als een Kolossusbeeld uitschilderen zou*.

(CŎLŎSSĔRŌS. Suet. C. 35. 4. *Iemant die zoo groot en schoon is als een Kolossusbeeld*.)

CŎLŎSSĬCUS, ă, ŭm. Vitruv. 10. 6. Plin. H. 34. 8. *Dat tot een Kolossusbeeld behoort, zoo groot als een Kolossusbeeld*.

Colossicotera opera. Vitruv. 10. 4. *Werken van onmatige grootte, wondergrootte*, of *overgroote werken*.

CŎLŎSSŬS, i. m. Vitruv. 2. 8. Plin. H. 34. 7. *Een Kolossusbeeld, een zeer groot opgerecht beeld, een beeld van een wonderlijke grootte, een overgrooot beeld*. Het vermaardste is geweest het Kolossusbeeld van Rhodus.

CŎLŌSTRĂ, æ. f. Colum. 7. 3. Plin. H. 28. 9. *en*

CŎLŌSTRŬM, i. n. Plin. H. 11. 41. *Biest, dikke melk, drabbig zog*, dat eerst in de borsten koomt van d'eerstbevallene vrouwen, als ook in de beesten die eerst geworpen hebben.

(Colostra. Plaut. Pœn. 1. 2. 175. *Een vleijend woord, bij de minnaars onder 't vrijen gebruikelijk*.)

CŎLŌSTRĀTĬŌ, ōnis. f. Plin. H. 11. 41. *Zekere ziekte onder d'eerst geborene kinderen, en versch geworpene dieren*, veroorzaakt door 't zuigen van d'eerste melk Colostra genaamt.

(CŎLŌSTRĀTUS, ă, ŭm. Plin. H. 28. 9. *Die d'eerste melk gezogen heeft*. Zie Dalechampius.

CŎLŌSTRĀTŬS. Colostratus infans. Plin. H. 28. 9. *Een kind dat pijn in den buik heeft, wegens 't zuigen der eerste melk*.

COLU.

CŎLŬBRĂ, æ. f. Cels. 3. 418. *en*

CŎLŬBĔR, colubri. m. Virg. 5. 27. *Een slang, adder, bontslang*.

† Colubræ cæcæ. Colum. 10. 231. *Wor-*

Wormen, die in den buik, of in de maag zijn.

COLUBRIFER, ĕră, ĕrŭm. Ovid. M. 5. 241. Lucan. 9. 678. *Die slangen draagt, vol slangen, of adders, dat veel slangen heeft.*

CŎLUBRĪNUS, ă, ŭm. *Van de slangen, dat de slangen aangaat.*

Colubrinum ingenium. Plaut. Truc. 4. 3. 6. *Een slangaardig gemoed, dat is, voorzichtig, doorslepen, loos, doortrapt, listig, boos, geveinst.*

(CŎLUBRŌSŬS, ă, ŭm. Tertull. adv. Valent. 4. *Zoo krom, of bogtig als een slang.*)

CŌLŬM, i. n. Virg. G. 2. 242. Plin. H. 36. 23. *Zygvat, teems, kleins, of persdoek.*

Colum. Plin. H. 26. 1. *Darmweê, pijn in den kronkeldarm, krimpzel, buikpijn, darmsteeking, darmjicht, darmpijn.*

Coli tormenta. Plin. H. 22. 22. *Pijn en snijding door het darmweê veroorzaakt.*

CŎLŪMBĂ, æ. f. Cic. Fin. 3. 5. *Een duif, duive, doffer.*

CŎLŪMBĂR, ăris. n. Plaut. R. 3. 6. 50. *Een halsyzer, een halsring, een yzere halsband* die men de misdadigers om den hals doet.

CŎLŪMBĀRĬS, ĭs. m. en f. rĕ, ĭs. n. Colum. 8. 8. *Van de duiven, dat de duiven aangaat, of tot de duiven behoort.*

CŎLŪMBĀRĬŬM, ĭi. n. Varr. R. R. 3. 7. *Een duivekot, duivenhuis,* of *duiveslag.*

Columbarium. Varr. R. R. 3. 7. *Korfgat, of hol daar de duiven in nestelen, een duivenest,* of *duivegat.*

CŎLŪMBĀRĬŬS, ĭi. m. Varr. R. R. 3. 7. *Een duivefokker, duivenhouder, duivemelker, een oppasser der duiven.*

CŎLŪMBĀTĪM. Adv. Gell. 20. 9. *Als de duiven, op de wijze der duiven.* (Gellius zegt dat dit een nieuw woord is van eenen Antonius Julianus.)

CŎLŪMBĪNUS, ă, ŭm. Colum. 2. 9. Hor. S. 2. 4. 56. *Van de duiven, dat de duiven aangaat,* of *tot de duiven behoort.*

Pullus columbinus. Cic. F. 9. 18. *Een jonge duif, een doffertje.*

(CŎLŪMBŎR, ăris, ări. *Trekkebekken,* of *kussen als de duiven.* Dit woord heeft Mecænas gebruikt by Sen. E. 114.)

CŎLŪMBŬLŬS, i. m. Plin. E. 9. 25. 3. *Een klein duifje, een jong duifje, een jonge doffer.*

CŎLŪMBUS, i. m. Hor. E. 1. 10. 5. *Een duif, een doffer.*

Columbus cellaris. Colum. 8. 8. *Een doffer, die op 't slag vet gemaakt, of gemest word.* Agrestis, of saxatilis. Varr. R. R. 3. 7. *Een wilde duif, steenduif, ringelduif,* of *rotsduif.*

CŎLŪMELLĂ, æ. f. Cic. T. Q. 5. 23. *'t Gorgelgetje, het tongetje, de lel, de huig, t'aassemtongetje.*

Columella. Colum. 9. 9. *Een pylaar, styl, zuil, stut, steunzel,* of *schoor. Een pylaartje,* of *zuiltje.*

CŎLŪMĔLLĀRĬS, ĭs. m. en f. rĕ, is. n. Columellares dentes. Varr. R. R. 2. 7. *De bak- of slagtanden, de oog- of hondstanden.*

CŎLŪMĔN, ĭnis. f. n. Vitruv. 4. 2. *Een balk die op pylaaren rust, en het dak ondersteunt; een schoorbalk van 't dak.*

* Columen familiæ. Cic. V. 3. 76. *De zuil, stut, steun,* of *d'eer; 't cieraat,* of *'t behoud van een huisgezin,* of *geslacht.* Reipublicæ. Cic. Sext. 8. *Van een staat,* of *gemeene best.* Partium. Tac. An. 6. 37. 6. *De zuil, de voornaamste van een gezelschap,* of *aanhang.*

‡ CŎLŪMĬS, ĭs. m. en f. mĕ, ĭs. n. Plaut. Trin. 3. 3. 15. *Gezond, die in goede gezondheit is, fris, welvarende, wel te vreden.*

CŎLŪMNĂ, æ. f. Cic. de Or. 46. *Een pylaar,* of *zuil.*

Hæc aliqua propone columna. Prop. 3. 21. 23. *Plak dit tegens een pylaar aan.*

Columnæ Herculis. Plin. H. 2. 108. en Proœm. 3. *De pylaaren van Herkules.* Dit zijn twee bergen, gescheiden door de Straat van Gibraltar, Calpe en Abijle genaamt.

(Columna. Hor. O. 1. 35. 14. *De zuil,* of *grondvest van onzen welstant, hij op wien ons welvaren gevestigt is.* Zoo word Hector Τρώων κίων genaamt van Pind. Olymp. 2. 52.

CŎLŪMNĀRĬŬS, ĭi. m. Cic. F. 8. 9. *Een ondeugend mensch, die dikwijls voor 't gerecht, by de zuil Menia gehouden, getrokken wierd.* Zie Manutius.)

CŎLŪMNĀRĬŬM, ĭi. n. Vitruv. 8. 7. *Een tocht- of luchtgat,* dat de springbronmeesters gebruiken, om de wind in de pijpen der bronnen besloten, uit te laaten.

* Columnarium. Cic. Att. 13. 6. Cæs. B. C. 3. 32. 2. *Pylaarschatting, zekere schatting op elke pylaar gestelt,* om de Romeinen het quisten in hunne gebouwen te beletten.

(CŎLŪMNĀTĬO, ōnĭs. f. Apul. Fl. 359. *Zuilwerk, pylaarwerk, een gebouw op zuilen,* of *pylaaren.*)

CŎLŪMNĀTUS, ă, ŭm. Varr. R. R. 3. 5. *Op pylaaren gebouwt, gesticht,* of *staande, geschoort met pylaaren.*

(Columnatus. Plaut. M. G. 2. 2. 56. *Die met zijn hoofd op zijn arm als op een pylaar rust.*)

CŎLŪRNUS, ă, ŭm. Virg. G. 2. 396. *Van den kornoeljeboom, van korneljenhout, dat van kornoeljehout gemaakt is.*

CŌLUS, i. f. 2. d. Ovid. F. 3. 817. Colus, us. f. 4. d. Cic. de Or. 2. 68. *Het is m. g. by* Catull. 64. 311. *Een spinrok, een spinwiel.*

(Colus. Stat. S. 3. 1. 172. *Het vlas op den spinrok.*

Femina, cui tolerare colo vitam impositum. Virg. Æ. 8. 406. *Een vrouw die met spinnen de kost moet winnen.*)

CŎLŪTĔŬM, ĕi. n. Plaut. P. 1. 3. 7. *Lombaartze linzen met geele bloemen* die d'Ouden voor een nagerecht opdischten.

COLY. COMA.

CŎLYMBĂS, ădis. f. Plin. H. 23. 3. Κολυμβάς. *Ingeleide, gezoute, ingezulte,* of *in pekel bewaarde olyven.*

CŌMĂ, æ. f. Cic. Sext. 8. Κόμη. *Haair, haar, 't hoofdhaar.*

Comæ arborum. Hor. Od. 4. 7. 2. Virg. Æ. 12. 209. *'t Loof, de lommer, de bladeren en dunne takjes van de boomen.*

Coma ovium. Colum. 7. 3. *De wol van de schaapen, schaapswolle, een schaapsvacht.*

CŎMĀGĒNĀ, ēs. f. Cic. F. 8. 10. Plin. H. 5. 12. *Komagena.* Een Koningrijk in Aziën by den Euphraat.

CŎMĀNĀ, æ. f. Hirt. B. Al. 34. 5. *Komana.* Een stad in Kappadociën. Daar is ook een stad en golf van dezen naam by 't Margareten eiland in Amerika.

CŎMĀNS, āntĭs. omn. gen. *Lang gehaairt, langhaairig, die lang, veel,* of *dik haair heeft, ruig.*

Equæ comantes. Plin. H. 10. 63. Colla equarum comantia. Virg. Æ. 12. 86. *Merrypaerden die lange maanen hebben. Langgemaande paerdehalzen.* Comans word mede gezegt van leeuwen en andere dieren.

Galea, of crista comans. Virg. Æ. 2. 391. *Een gepluimt helmet, een stormhoed met een veederbos,* of *met pluimen verciert.*

Sylvæ comantes. Val. Flacc. 1. 429. *Loofrijke, schaduwachtige* of *lommerrijke bosschen.*

Humus comans. Stat. Th. 5. 502. *Een grazige beemd, een stuk lands met groente,* of *met kruiden en bloemen bewassen.*

Comans stella. Ovid. M. 15. 749. *Een gehaairde ster,* of *haairige ster, een staertster.*

(Comans. Virg. Æ. 12. 6. *Ruig, die lange en dikke maanen heeft,* van een leeuw spreekende.

Co-

Comans. Virg. G. 4. 122. *Bloeijende, in bloei*, of *in bloem staande*, van de Narcis spreekende.)

CŎMĂRCHUS, i. m. Plaut. Curc. 2. 3. 7. Κώμαρχος. *Een Slotvoogd, Burgtvoogt, of Heer van een burgt*, of *slot*, volgens d'uitlegging van Lambinus.

CŎMĀTŌRIUS, a, ūm. *Dat tot haaircieringe dient*, of *tot ciering van 't haair word gebruikt.*

Acus comatoria. Petron. 22. *Een haairnaald, een naald die men gebruikt om het hoofdhaair te cieren*, zij was zeer gebruikelijk by de Romeinsche vrouwen.

CŎMĀTUS, ă, ūm. Mart. 10. 83. 3. *Gehaairt, haairig, die lang*, of *dik haair heeft.*

Comata Gallia. Zie Gallia.

Comata sylva. Catull. 4. 11. *Een dicht, schaduwachtig*, of *loofryk bosch.*

COMB.

CŎMBĪBO, is, bibi, bibitūm, bĭbĕrĕ. acc. Hor. O. 1. 37. 28. *Drinken, indrinken, inzuigen, opdrinken, inslorpen, naar zich trekken.*

* Combibere lacrymas suas. Ovid. Her. 11. 54. *Zyn traanen inhouden*, of *bedwingen; zich van schreijen weêrhouden.*

Combibere artes. Cic. Fin. 3. 2. *Konsten*, of *wetenschappen leeren.*

CŎMBĪBO, ŏnis. m. Cic. F. 9. 25. 25. *Een drinkebroer, drinkgezel, medezuiper, medeslemper, mededrinker, een met wien men dikwils drinkt.*

(CŎMBĪNĀTĬO, ŏnis, f. *t'Zamenvoeging, t'zamenkoppeling, vereeniging.* Dit woord word gevonden by Isidorus in Glossis.

CŎMBĪNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *t'Zamenvoegen, t'zamenkoppelen, verdubbelen.* Dit woord is slecht Latijn, en wij hebben 'er geen eerdere voorbeelden van als de volgende.

Obsequia combinans. Sidon. E. 9. 8. *De gedienstigheden verdubbelende.*

Ideo combinabar cum electis eorum. August. Conf. 5. 10. *Daarom wierd ik gevoegt bij hunne uitgelezenen.*)

CŎMBRĒTŪM, i. n. Plin. H. 21. 6. *Winde, wrange, klokjes winde.* Zeker kruid.

(CŎMBŬLLĬO, is, irĕ. *Opkooken dat het bobbelt; sterk*, of *hard kooken, kooken dat het spartelt.* Een woord van de latere eeuw.

Diu combulliat donec spisset. Apic. R. C. 8. 8. *Laat het lang sterk kooken tot dat het dik word.*)

CŎMBŪRO, is, ūsi, ūstūm, ūrĕrĕ. acc. *Branden, verbranden, in 't vuur smijten, aan 't vuur*, of *aan de vlam opofferen.*

Vivum aliquem comburere. Cic. T. Q. 2. 22. *Iemant levendig verbranden.*

Calor nimius mihi comburit guttur. Plaut. M. G. 3. 2. 22. *De hitte is zoo groot, dat myn keel geheel ontsteeken en verdroogt is; de al te grootte hitte verdroogt myn keel*, of *schroeit myn keel toe.*

Diem comburere. Plaut. Men. 1. 2. 43. *Den dag doorbrengen met goedcier te maaken*, of *vrolyk te zyn.* De Dichter zinspeelt hier op de gewoonte der Ouden die hunne dooden verbranden, eer zij hen begroeven.

CŎMBŪSTIO, ōnis. f. *Brandinge, verbrandinge.* Dit is geen woord van goed gebruik. (Ik heb 't ook nergens gevonden als by Apic. R. C. 4. 4. Ne combustionem sentiat. *Dat het niet aanbrande.*)

COME.

CŎMĒ, es. f. Plin. H. 27. 13. *Boksbaard.* Zeker kruid.

CŎMĔDO, cŏmēs, *of* cŏmĕdis, cŏmest, *of* cŏmĕdit; *praet.* cŏmēdi; *sup.* cŏmesūm, *of* cŏmestūm; *infin.* cŏmesse, *of* cŏmĕdĕrĕ. acc. Cic. Cl. 60. *Eeten, verslinden, verteeren, opeeten.*

* Comedere aliquem, *of* rem alicujus. Plaut. Trin. 1. 2. 65. *Iemant opeeten; iemants goederen verteeren*, of *opslokken; iemant uitzuipen*, of *kaal maaken.*

Comedere beneficia alicujus. Cic. A. 11. 14. *Iemants gunstbewyzen vergeeten, ondankbaar zyn voor genootene weldaaden.*

Comedere aliquid oculis. Mart. 9. 60. 3. *Iets als met d'oogen opeeten; iets door en door zien, sterk aanzien, met groote begeerlykheit aanzien.*

(Comedere aliquem. Ter. E. 5. 8. 57. *Iemant achterhaalen, doorstrijken, steeken geeven.* Zie Victor. V. L. 15. 10. Die ook aangetekent heeft, dat de Grieken hun Παραφαγεῖν in deezen zin gebruikt hebben.)

‡ CŎMĔDO, ōnis. m. Varr. *bij* Non. 2. 189. *Een vraat, slokop, slampamper, slemper, quistgoed, lichtmis, likkebroir, doorbrenger, verquister.*

CŎMĒS, itis. m. *en* f. Cic. F. 1. 9: 13. 71. *Een medgezel, makker, medemaat, spitsbroeder, reisgenoot, een die van iemants gezelschap*, of *gevolg is, een reisbroeder.*

* Comes Imperii alicujus. Sen. H. 4. 1111. *Amptgenoot van een Keizer, rijksgenoot, een die nevens een ander heerscht.* Honoris & calamitatis alicujus. Cic. Syll. 23. *Iemants medegenoot in voor- en tegenspoed; in aanzien en rampen, een deelgenoot van iemants leifter en ongevallen.*

Secretorum comes. Quintil. I. O. 1. 4. *Een vertrouweling, geheimgenoot, een die medeweetenschap heeft van een anders geheimen.* Itineris. Plaut. E. 5. 1. 25. *Een reisgezel, reisbroeder*, of *reisgenoot; een die met ons op reis is.*

Me supremum habuisti comitem consiliis tuis. Plaut. Ps. 1. 1. 15. *Gij hebt mij de grootste geheimgenoot gemaakt van uwe voornemens, gij hebt my altyd uw geheimste ondernemingen betrouwt.*

Comes exterior. Hor. S. 2. 5. 17. *Een medgezel die aan de lage- of linkerhand gaat.* Interior. Ovid. F. 5. 68. *Een medgezel die aan de hooge- of rechterhand gaat.*

Genius comes. Hor. E. 2. 2. 185. *Een gemeenzamen geest, een geleigeest.*

CŎMĔSSĀBŬNDŬS, ă, ūm. *Optrekkende, braffende, slempende, lichtmissende, die lichtmist*, of *optrekt.*

Comessabundus incedit. Liv. 9. 17. *Hy gaat als een lichtmis; hy zwiert dronken langs straat.*

CŎMĔSSĀTĬO, ōnis. f. Cic. Cœl. 15. *Gulzigheit, slempery, braffery, dronkenschap, overdaad.* Festus zegt dat dit een overdadig gastmaal is.

CŎMĔSSĀTŎR, ōris. m. Cic. Cœl. 28. *Een slemper, optrekker, zuiper, zwelger, lichtmis, een gulzig eeter, vraat, dronkaart, likkebroêr, gulziger.*

CŎMĔSSŎR, āris, ātūs sūm, āri. Ter. E. 3. 1. 51. *Onmatig eeten en drinken, overdadig zyn in spijs en drank, gulzig vreeten, braffen, slempen, lichtmissen.*

Comessari. Suet. C. 32. 2. *Laat in den nacht zitten eeten en zuipen, goede cier na 't avondmaal maaken.* Zie onze aantekening over Curt. 5. 7. 10. §. 33.

CŎMĔSTŪRĂ, æ. f. *Spijze, eeten.* Hic cibus septem habet bona in comestura. Cato R. R. 158. *In 't eeten van deeze spijze worden zeven goede hoedanigheden gevonden.*

CŎMĒTĂ, *of*

CŎMĒTĒS, æ. m. Cic. N. D. 2. 5. Sen. N. Q. 7. 2. Κομήτης. *Een staertstar, gehaairde ster, een ster met een staert.*

COMI.

CŌMĪCE. Adv. Cic. de Or. 3. 8. *Blyspelswyze, vermakelyk als een blyspeelder, naar de zwier van een blyspelspeelder.*

CŌMĬCUS, ă, ūm. Κωμικός. *Van een blyspel, blyspelig, dat tot een blyspel behoort.*

Comicus Poëta. Cic. Or. 20. *Een blyspeldichter, een schryver*, of *dichter van blyspelen.*

Comicus senex. Cic. S. 11. *Een oud man die in een blyspel vertoont word.*

Res comica. Hor. A. P. 89. *Het onder- of voorwerp*, of *de stoffe van bly-*

bl.jfpel.

(Comicus testis. Cic. F. 2. 13. *Een getuige die dikwils in de blyspelen voorkoomt*, of *die als 'er iets te betuigen is*, *vaerdig is*, of *schielyk by de hand is*. Κωμικὸς μάρτυς word 'er in 't Griekfch by Cicero geleezen.)

CŌMĪNŪS. Adv. *Van nabij*, *hand aan hand*, *voet by voet*, *voor 's hands*.

Cominus agere. Cic. D. 2. 10. *Iemant iets in 't oor luisteren*, *met iemant mond aan mond spreeken*, *de hoofden by den anderen steeken*.

Accedere ad aliquem. Cic. Att. 2. 2. *Dichte by iemant komen*, *tot iemant naderen*, *iemant heel naby koomen*. Pugnare. Cic. Pl. 30. *Hand aan hand vechten*, *voet tegens voet vechten*.

Cominus sole facto. Plin. H. 5. 9. *De zon meer genadert zynde*.

Cominus aliquem sequi. Virg. G. 1. 104. *Iemant kort op de hielen volgen*, *iemant kort navolgen*.

(Cominus. *Tersiont*, *zonder te toeven*, *fluks*, *op staande voet*.

Non cominus Mesopotamiam, sed Armeniam petunt. Tac. An. 12. 12. 5. *Zy begeeven zich niet tersiont naar Mesopotamiën*, *maar naar Armeniën*. Zie Serv. G. 1. 105.)

CŌMIS, is. m. *en* f. mĕ, is. n. Cic. S. 17. *Beleest*, *spraakzaam*, *vriendelyk*, *gemeenzaam*, *heusch*, *goedaardig*, *gevoeglyk*, *redelyk*, *hoflyk*, *rekkelyk*, *gezeggelyk*. De compar. Comior staat by Cic. Mur. 31. en de superl. Comissimus by Apul. M. 11. 268.

Comibus oculis amorem sibi allicere. Ovid. Art. 3. 510. *Door lonkende*, of *vriendelyke oogen zich bemint maaken*; *door een vriendelyk gezicht liefde tot zich verwekken*. *Iemant vriendelyk aanzien om zyn gunst te verkrygen*.

(Comis. *Mild*, *mildadig*.

Posuit & Tiberius Cæsar minime comis Imperator. Plin. H. 35. 4. *Cæsar Tiberius*, *zynde geen middadig Keizer*, *heeft 'er ook opgerecht*.

Comis. *Verquistende*, *verdoende*, *doorbrengende*, *verslempende*.

Fit ipse, dum illis comis est, inops. Plaut. Trin. 2. 1. 24. *Terwyl hy 't zyne met haar verquist*, *word hy zelf arm*.)

CŌMISSĀTĬO, ōnis. f. Zie Comessatio.

CŌMISSĬMĒ. Adv. Plaut. M. G. 3. 3. 66. *Zeer beleefdelyk*, *met de grootste vriendelykheit*, *heusheit*, *en beleefdheit*. Zie Comiter.

CŌMISSŌR, ātis, ātūs sūm, āri. Zie Comessor.

CŌMĬTĀS, ātis. f. Cic. Cl. 40. *Zachtzinnigheit*, *vriendelykheit*, *beleefsheit*, *hoflykheit*, *minzaamheit*, *toegeventheit*, *heusheit*, *welwillentheit*, *toegenegentheit*, *gesprakzaamheit*, *goedaardigheit*, *gezeggelykheit*, *rekkelykheit*.

Comitas orationis, of sermonis. Cic. Off. 1. 30. *Beleefde en verplichtende redenen*, *heuschheit in 't spreeken*, *vriendelykheit*, of *beleefsheit van taal*.

CŌMĬTĀTŪS, a, ūm. abl. Cic. Dom. 28. *Verzelt*, *vergezelschapt*, *omringt*, *die een gevolg*, *lyfwacht*, *stoet*, *sleep*, of *gezelschap heeft*.

Comitatus. acc. Virg. Æ. 6. 112. *Die in iemants gevolg*, of *gezelschap geweest is*, *die iemant verzelt*; of *gevolgt heeft*.

CŌMĬTĀTĬŌR, ōris. m. *en* f. ūs, ōris. n. *Wiens gevolg vermeerdert is*.

Puero uno erat comitatior. Cic. T. Q. 5. 39. *Zyn gevolg was met een knecht vermeerdert*, *hy had een lyfknecht meer als voor heen in zyn gevolg*.

CŌMĬTĀTŪS, ūs. m. Cic. C. 3. 2. *Gezelschap*, *gelei*, *stoet*, *sleep*, *toerusting*, *gevolg*, *gelei van volk*.

* Comitatus virtutum. Cic. Par. 2. *Gevolg*, of *vergezelschapping der deugden*.

(Comitatus. *Gelei*. *Een krygsbende die in den oorlog den leeftocht en andere nootzaakelykheden in 't leger brengt*.

Maximi comitatus, qui ex Italia Galliaque veniebant, in castra pervenire non poterant. Cæs. B. C. 1. 48. 4. *Zeer groote geleien*, *die uit Italien en Vrankryk quamen*, *konden niet in 't leger koomen*.

Nuntiatur Afranio, magnos comitatus, qui iter habebant ad Cæsarem, ad flumen constitisse. Cæs. B. C. 1. 51. 1. *'t Werd Afranius geboodschapt dat de groote geleien*, *die naar Cæsar toe trokken*, *aan de rivier waren blyven staan*.

Comitatus. *'t Hof van den Vorst*.

Cluvius comitatu Principis adjectus. Tac. H. 2. 65. 4. *Kluvius in 't hof van den Vorst aangenomen*.

Dum in comitatu ambo degimus. Auson. E. 17. *Terwyl wy beide aan 't hof verkeeren*.)

CŌMĬTĔR. Adv. Cic. Off. 1. 16. *Beleefdelyk*, *zachtelyk*, *vriendelyk*, *heuschelyk*, *minzaam*, *goedaardiglyk*, *met beleefsheit*, *op een vriendelyke*, *beleefde*, of *verplichtende wyze*.

CŌMĬTĬĀ, ōrūm. n. plur. *De staatswyze vergadering der Romeinen*.

Comitia centuriata. Cic. Dom. 30. L. L. 3. 19. *Vergadering van 't Roomsche volk by honderd manschappen*. Curiata. Liv. 5. 52. Gell. 15. 27. *Staatswyze vergadering der Romeinen*, *waar in zy kunne stemmen gaven door tien manschappen*. Tributa. Cic. L. L. 3. 19. Gell. 15. 27. *Staatswyze vergadering van 't Roomsche volk met de Gilden*. Consularia. Cic. Mur. 18. Quæstoria. Cic. F. 7. 30. *Staatswyze vergadering der Romeinen*, *om Borgermeesters*, of *schatmeesters te verkiezen*.

(Comitia. *Allerlei vergadering*, *waar in iets verhandelt word*.

Res palam omnis est: meo nunc illic fiunt capiti comitia. Plaut. Truc. 4. 3. 45. *De gansche zaak is klaar*: *en deeze vergadering is aangelegt om te beraadslaan hoe ik zal gestraft worden*.)

CŌMĬTĬĀLĬS, is. m. *en* f. lĕ, is. n. *Van de Staten*, *dat tot een staatswyze vergadering behoort*, *dat d'algemeene Staten aangaat*.

Comitiales dies. Cic. Fr. 2. 12. Liv. 3. 11. *De dagen der staatsvergadering*, *de dagen waar op de staatsvergadering word gehouden*, of *wanneer de Staten vergaderen*.

Homines meri comitiales. Plaut. Pœn. 3. 2. 7. *Menschen dat rechte warvogels*, of *pleitvogels zyn*, *krakkeelders*, *dwarsdryvers*, *kakelaars*, *hairkloovers*. Het waren eigentlyk luiden te Rome, die alle kuntjes en streeken van de rechtbank verstonden, en voor getuigen in 't recht, enz. dienden.

Comitialis morbus. Cels. 3. 23. Plin. H. 10. 23. Comitiale vitium. Sen. de ir. 3. 10. *De vallende ziekte*. *St. Jans euvel*. Deeze ziekte word aldus genaamt, om dat de Romeinen hunne Staatsvergaderingen afbraken als iemant door deeze quaal wierd overvallen.

Comitialis homo. Plin. H. 20. 5. *Die de vallende ziekte heeft*, *die ze onderhevig*, of *onderworpen is*, *die met de vallende ziekte is gequelt*.

CŌMĬTĬĀLĬTĔR. Adv. Id comitialiter accidit. Plin. H. 22. 21. *Dit is door de vallende ziekte veroorzaakt*.

CŌMĬTĬĀRĬŪS, a, ūm. Liv. 23. 16. *Van de Staten*, *dat de Staten*, of *der zelver vergadering betreft*, *aangaat*, of *daar toe behoort*.

CŌMĬTĬĀTŪS, ūs. m. Cic. L. L. 3. 4. *en* 19. *De Staten*, *vergadering van de Staten*. Zie Comitium.

(CŌMĬTĬĀTŪS, a, ūm. Ascon. Cic. p. 56. *Door de Staten van*

een

een land tot een ampt verkoren.)

CŌMĬTĬŬM, ĭi. n. Cic. V. 1. 22. *De Raadkamer, of plaats daar de Staatsvergadering word gehouden, de Statenkamer.*

Comitium. Nep. 17. 4. 2. *Een openbaare vergadering, een vergadering van de burgeren eener ſtad, of van hunne Overigheit.*

(Comitium pati. Plin. E. 4. 11. 11. *Gegeeſſelt worden.* Om dat in die plaats zoodanige ſtraffen geoeffent wierden. Dit leeren ons Liv. 22, 57. en Plinius zelf E. 4. 11. 10.)

† CŌMĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Ovid. P. 2. 3. 43. Prop. 2. 6. 14. *Geleiden, begeleiden, verzellen, vergezelſchappen, gezelſchap houden.*

CŌMĬTŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. acc. Cic. Fin. 2. 19. Virg. Æ. 7. 681. *Geleiden, volgen, vergezelſchappen, verzellen, gezelſchap houden.* Cic. T. Q. 5. 35. en Colum. 1. 4. geeven aan dit verbum de Dativus.

COMM.

CŌMMĂ, ătĭs. n. Κόμμα. Cic. Or. 62. *Een ſneede, ſtreepje, of ſcheidſtreepje in een reden; ſnijding in een reden.*

(Comma. Ulpian. Dig. 47. 11. 10. *Een waterſluis,* waar door men, naar zijn goetdunken, in Egypten den Nijl op het veld liet loopen, en ook wederom ſtopte. Zie Bud. Pand. 213.

Comma. *Een ſlach van een heel gering, of ſlegt geld, waar in meer koper als gout is,* naar het zeggen van Ariſtoph. Schol. Plut. 4. 3. 13. Hier van daan het ſpreekwoord homo mali commatis, τῦ πονηρῦ κόμματος ἀνθρώπος, by Ariſtoph. Plut. 4. 3. 13. en 108. *Een deugniet, een man van een ſlechte naam.)*

CŌMMĂCŬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Virg. E. 8. 48. *Bederven, bevuilen, bezoedelen, verontreinigen, beſmetten, vuil maaken, bezwalken, ſchenden, zwart maaken.*

Commaculare ſe crimine. Cic. Cœl. 7. *Zich door een ſchelmſtuk bezoedelen, of zwart maaken, een ſchendaad begaan, een ſnood ſchelmſtuk bedrijven.*

CŌMMĂDĔO, ēs, mădŭī, mădērĕ. Cato R. R. 157. *Nat zijn, vochtig zijn, weiken, in de weik leggen, in 't water gedompelt, of nat gemaakt worden.*

CŌMMĂNDŪCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 25. 13. Val. Max. 3. 3. 4. ext. *Tuſſchen de tanden knauwen, of kauwen.*

CŌMMĂNĬPŪLĀRĬS, ĭs. m. Tac. H. 4. 46. 7. *Medgezel, ſpitsbroeder, makker, een ſoldaat van de zelve krijgsbende, van 't zelve rot, rotsgezel.*

(CŌMMĂNĬPŪLO, ōnĭs, m. *Een ſoldaat die onder de zelve krijgsbende legt, of van 't zelve vaandel is.*

Decem commanipulones ſecuri percuti juſſit. Spartian. Nigr. 10. *Hij heeft bevolen dat tien ſoldaaten van de zelve krijgsbende zonden onthalſt worden.*

CŌMMĂRĪTŬS, ī. m. Plaut. Caſ. 4. 2. 28. *Die nevens, of met mij de man is.*

CŌMMĔĀBĬLĬS, ĭs, m. en f. lĕ, ĭs, n. *Dat gins en weder kan gaan.* Een woord van Arnobius verzonnen.

Quidquid ſpirat, & reciprocos halitus auris commeabilibus ducit, eſt mortale. Arnob. 7. 233. *Alles wat adem haalt, is ſterflijk.*

CŌMMĔĀTŎR, ōrĭs, m. *Bode, een die over en weer reiſt.*

Mercurius ſuperûm commeator & inferûm. Apul. M. 11. 262. A. 315. *Merkurius de bode der Goden, of die tuſſchen de Goden en menſchen reiſt.)*

CŌMMĔĀTŬS, ūs. m. Plaut. St. 3. 2. 44. *Aankomſt, doorgang, opening, doortogt, weg, of toegang.*

Hinc nullus eſt commeatus a nobis. Plaut. M. G. 2. 3. 68. *Daar is geen kans om hier van daan tot onzent binnen te koomen; van deezen weg koomt men in ons huis niet, hier van daan is geen toegang tot ons huis.*

Duobus commeatibus exercitum reportare. Cæſ. B. G. 5. 23. 2. *Zijn leger in twee deelen overbrengen, zijn leger over twee ſcheepsbruggen overvoeren.*

(Commeatu abeſſe. Suet. Tib. 72. 8. *Met iemant niet langer reizen, of niet langer met iemant op reis zijn.*

Commeatum ad certam formulam adſtringere. Suet. T. 18. 4. *Voorſchrijven hoe veel reistuig een iegelijk naar zijn ſtaat bij zich mag hebben.)*

Commeatus. *Teerkoſt, voorraad voor een leger, leeftocht, lijftocht, mondkoſt.*

Intercludere hoſtes commeatibus. Cæſ. B. G. 3. 23. 6. *of* hoſtibus commeatum. Plaut. M. G. 2. 2. 68. *Den vyand de leeftogt, of mondkoſt affnijden, den toevoer beletten, of ontneemen.*

Commeatus. *Vrijgeleide, verlof, oorlof, vrijgeleibrief.*

Commeatum alicui dare. Liv. 3. 46. *Iemant een vrijbrief, of vrijgeleibrief geeven.*

(Commeatus. Suet. N. 20. 7. *Een vloot ſcheepen.* Zie Cataplus.)

CŌMMĔDĬTŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. Cic. Her. 3. 18. *Iets met aandagt, of ernſt bezinnen, bedenken, overweegen, ergens met ernſt zyn gedachten over laaten gaan, iets aandachtelyk overdenken.*

CŌMMĔMĬNĪ, cōmmĕmĭnīſſĕ. Verb. defect. Cic. T. Q. 1. 6. *Zich weder in 't geheugen brengen, of herinneren; herdenken, zich in de gedachten, of te binnen brengen, gedenken, gehengen, onthouden.*

CŌMMĔMŎRĀBĬLĬS, ĭs. m. en f. lĕ, ĭs. n. Cic. Marc. 4. Plaut. Pſ. 1. 5. 111. *Gedenkwaerdig, heerlijk, aanzienlijk, vermaart, aanmerkelijk, aanmerkenswaerdig, prijſelijk, uitſtekende, loſlijk, doorluchtig, roemruchtig.*

CŌMMĔMŎRĀMĔNTŬM, ī. n. Cæcil. bij Non. 2. 115. *Een vertelling, verhaal, of herinnering.*

CŌMMĔMŎRĀNDŬS, ă, ŭm. Cic. Par. 6. 1. *Aanmerkelijk, aanmerkenswaerdig, gedenkwaerdig, waerdig om verhaalt, of om aan gedacht te worden.*

CŌMMĔMŎRĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. V. 1. 39. *Melding, gewag, vertelling, optelling, herdenking, verhaal, herhaling, geheughenis, aantrekking, bijbrenging.*

Iſthæc commemoratio quaſi exprobratio eſt immemoris beneficii. Ter. An. 1. 1. 16. *Dit optellen van weldaaden is als een heimelijk verwijt, dit verhaal ſchijnt een verwijt te zijn van vergeetene weldaaden.*

CŌMMĔMŎRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquem, *of* aliquid. Cic. Am. 20. *Herdenken, herhaalen, vertellen, gewag van iemant of iets maaken; van iets of iemant ſpreeken, melden, of gewaagen, iets aanbrengen, bijbrengen, aantrekken, in gedachten brengen, vertellen, verhaalen, herinneren; ergens beſcheid van brengen, of verſlag van doen.*

Commemorare de aliquo. Cic. C. R. 8. *of* De aliqua re. Cic. de Or. 3. 20. *Van iemant of van zekere zaak ſpreeken, of gewag maaken.*

Quamobrem dem pecuniam commemorabo. Ter. Ph. 4. 5. 3. *Ik zal verhaalen, of de reden zeggen waarom ik dit geld geeve.*

Quid quoque die dixerim commemoro veſperi. Cic. S. 11. *Ik herdenk, of herinneere des avonds bij mij zelven alles wat ik ieder dag geſproken hebbe.*

Commemorare. *Achten, prijzen, looven, roemen.*

Hæc commemorantur in Regibus. Cic. Dej. 14. *Deeze dingen worden in Koningen geprezen, worden in Koningen ten hoogſten geroemt, of zijn in Koningen hoog te achten.*

(Commemorare. *In gedachten brengen,*

gen, te binnen brengen, herinneren, vermaanen, indachtig maaken.

Venio fœdus commemoratum. Plaut. Ps. 5. 1. 36. *Ik koome om hem te herinneren,* of *in gedachte te brengen, wat hy volgens belofte schuldig is.*)

CŎMMĔNDĀBĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Colum. 5. 6. *Pryzenswaerdig, roemwaerdig, achtenswaerdig, loffelyk, pryffelyk.* (De compar. Commendabilior staat by Auson. Grat. Act. 246.)

CŎMMĔNDĀTĬO, ōnĭs. f. *Aanpryzing, aanbeveeling, voorschryving.*

Commendatio non vulgaris. Cic. F. 1. 3. Accurata. Cic. F. 13. 17. Diligens. Cic. F. 2. 19. *Een ongemeene, ernstige, zorgvuldige aanpryzing, aanbeveeling,* of *voorschryving.*

Commendatio. Cic. F. 1. 7. *Lof, prys, toestemming, goedkeuring, luister, eer, roem, heerlykheit.*

Commendatio in vulgus. Cic. T. Q. 5. 36. *Achting,* of *aanzien by 't gemeene volk.*

Commendatio majorum. Cic. C. 1. 11. *De roem, luister,* of *grootheit van onze voorouderen, voorvaderen,* of *voorzaaten.*

CŎMMĔNDĀTĪTĬŬS, ă, ŭm. Commendatitiæ literæ. Cic. F. 5. 5. *Brieven van voorschryving,* of *aanbeveeling.*

CŎMMĔNDĀTŎR, ōrĭs. m. Plin. E. 6. 23. 5. *Een lofredenaar, aanpryzer, verheffer, een die iemant pryst, verheft,* of *lof geeft.*

CŎMMĔNDĀTRĪX, īcis. f. Cic. L. L. 1. 22. *Een aanpryster, aanbeveelster, een vrouw die iemant,* of *iets looft, verheft, pryst,* of *aanpryst.*

Terra miraculorum ferax commendatrixque. Plin. E. 8. 20. 2. *Een land vol wonderen, en dat daar op roemt.*

CŎMMĔNDĀTŬS, ă, um. dat. Cic. Sext. 9. *Aangeprezen, aanbevolen, aanvertrouwt, onder iemants schut, hoede,* of *bewaring gestelt, iemants zorge, opzicht,* of *beschermingе toebetrouwt.* De compar. Commendatior staat by Cic. A. 2. 13. en de superl. Commendatissimus by Cic. F. 12. 26.

CŎMMĔNDO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ aliquem alteri. *Iemant eenen anderen aanbeveelen,* of *aanprijzen, hem verzoeken zorg voor iemant te draagen, iemant onder een anders voorzorge, bescherming,* of *beschutting stellen.*

Commendare alicui liberos suos testamento. Cic. Fin. 3. 2. *Iemant zyne kinderen bij uiterste wille aanbeveelen,* of *zyne zorge en bescherminge betrouwen, iemant bij uiterste wille verzoeken acht op zyne kinderen te slaan.*

Galliam alicui, of alicujus virtuti commendare. Cic. Pr. Conf. 14. *Vrankryk in iemants handen stellen, Vrankryk iemants dapperheit aan-* of *toebetrouwen, de zorg van Vrankryks welvaart iemant aanbeveelen.* Opes & fortunas suas alteri. Cic. P. Q. 31. *Zyne goederen en welvaart iemant vertrouwen.* Nomen alicujus immortalitati. Cic. F. 10. 12. of Sempiternæ gloriæ. Cic. F. 5. 12. *Iemants naam onsterfelyk maaken, voor eeuwig in luister brengen,* of *vereeuwigen, iemant een onsterffelyken lof toeschryven.*

Commendare se alicui in clientelam & fidem. Ter. E. 5. 8. 9. *Zich onder iemants bescherminge stellen, zich onder iemants hoede begeeven.* Aliquem alteri de meliore nota. Cic. F. 7. 29. *Iemant aan een ander, die ter goeder naam en faam staat, aanbeveelen.*

* Commendare. acc. Cic. F. 5. 12. *Iemant,* of *iets pryzen, looven, verheffen, roemen, lof geeven, iemants lof verkondigen.*

Reos commendat submissa oratio. Cic. de Or. 2. 43. *Een nederige,* of *ootmoedige taal past den misdadigen.*

Hoc commendat vinum. Plin. H. 13. 19. *Dit doet veel tot lof van de wyn,* of *hier door pryst men den wyn.* Eo cibo commendant halitum suum. Plin. H. 12. 3. *Het eeten van deeze spyze maakt hunnen adem liefiyk,* of *aangenaam.*

Illum commendat tristitia. Cic. post red. sen. 6. *Zyn treurig gelaat,* of *droevig wezen brengt hem in achting,* of *aanzien; hy word wegens zynen treurigen opslag geacht.*

Studia per hoc mendacium nobis commendant. Plin. E. 1. 2. *Door deeze leugen maaken zy ons de boekoeffeningen smakelyk,* of *zij pryzen ons het letterploegen door deezen leugen aan.*

(Commendare. *Iets ter neder leggen, iets in bewaring geeven.* Ulp. Dig. 150. 16. 186. Commendare nihil aliud est quam deponere.

Sacro commendatum qui clepserit. Cic. L. L. 2. 9. *Die iets, dat by een heilige plaatze ter neder gelegt,* of *in bewaring gegeven is, gestolen zal hebben.*

Demetrius duos filios apud hospitem suum cum magno auri pondere commendaverat. Justin. 35. 2. 1. *Demetrius hadde twee zoonen zynen waerd met veel gelds in bewaring gegeeven.*)

CŎMMĔNSŬS, ûs. m. Vitruv. 1. 3. *Maat, evenredigheit, gelykmatigheit, overeenkomst, netheit.*

Commensus a membris operum. Vitruv. præf. 5. *De gelykmatigheit,* of *evenredigheit van alle de deelen,* of *stukken der gebouwen.*

CŎMMĔNTĀCŬLŬM, ī. n. Zie Commotaculum.

CŎMMĔNTĀRĬĔNSĬS, ĭs. m. Ascon. Cic. 90. *Een rotmeester,* of *wachtmeester, een onderamptenaar,* of *laag bevelhebber,* die optekende wie de wacht hadden waargenomen, *of* noch waarneemen moesten.

Commentariensis. Paull. Dig. 49. 14. 45. S. 7. *Een (Notaris) openbaar Beamptschryver, een bondschryver, een geheimschryver. Een cipier, slotwaerder,* of *gevangenhoeder.*

CŎMMĔNTĀRĬŎLŬM, ī. n. Cic. Fin. 4. 14. *Een aantekenboekje, dagboekje, geheugnisboekje, klein tafelboekje, een dagregister,* of *daglyst.*

CŎMMĔNTĀRĬŬM, ĭi. n. Cic. Syll. 16. *Een gedenkboek, oogboek, dagregister, tafel, lyst, aantekenboek, gedachtenisboek, een boek daar men aanmerkingen van verscheide zaaken in schryft.*

Commentarium. Zie Commentarius.

Commentarium paullo plenius. Cic. Cl. 44. *Een gedenkschrift waar in breedelyk van een zaak gehandelt word; een naakte,* of *klaare vertooning,* of *beschryving van een zaak; een nauwkeurig, wydlopig,* of *volkomen gedenkschrift,* of *verhaal.*

CŎMMĔNTĀRĬŬS, ĭi. m. Suet. T. 61. 3. Cŏmmentārĭī, ōrŭm. plur. Cic. Cl. 18. *Een gedenkschrift, dagboek, dagregister, tafelboek,* of *een boek waar in men dingen optekent die men gedenken,* of *onthouden wil.*

A patre de aliqua re commentarios accipere. Liv. 39. 47. *Eenige onderrichting over een zaak van zynen vader krygen; van zynen vader bevelschriften wegens een zaak ontfangen.*

Commentarii Aristotelici. Cic. Fin. 3. 3. *De boeken, schriften,* of *werken van Aristoteles.* Publici. Cic. de Or. 2. 55. *Handvesten staatsschriften, stadsboeken,* of *algemeene gedenkrollen.*

Commentarius, *en* Commentarii. *Gedenkschrift, een kort, eenvondig,* of *bondig verhaal van iets.*

Commentarii Cæsaris. Cic. Cl. 75. *De gedenkschriften van Julius Cæsar, 't verhaal dat hy van zyne daaden heeft geschreven.*

Com-

Commentarius. Suet. Gr. 10. 4. Commentarii. Gell. 2. 24. *Verklaring*, of *uitlegging over een schryver.*

COMMENTATIO, ōnis. f. Cic. Fin. 3. 15. *Betrachting, bezinning, overleg, bedenking, overdenking, bespiegeling, opmerking, aanmerking, overweging, aandacht.*

Accuratæ & meditatæ commentationes. Cic. de Or. 1. 60. *Bondige en welgeoeffende gedachten; nette en wel overdachte bedenkingen; nauwkeurige en doorkneede aanmerkingen.*

Commentatio Indiæ. Plin. H. 6. 17. *Een beschryving*, of *verhaal van Indien.*

CŌMMENTĀTŪS, ă, ūm. *Bearbeidt, overwogen, overdacht, overleit. beblokt, doorwrocht.*

Commentata oratio multis lucubrationibus. Cic. F. 16. 26. *Een wel beblokte, wel doorwrochte*, of *wel bearbeide rede; een rede waar aan veel arbeid is gedaan.*

CŌMMENTĪTIUS, ă, ūm. Cic. N. D. 1. 3. *Verziert, verdicht, verzonnen, bedacht, uitgevonden, valsch; uit vermaak*, of *klucht gezegt*, of *gedaan.*

Commentitius. Suet. Cl. 21. 1. *Versch, nieuw, nu eerst gevonden*, of *verzonnen, pas bedacht*, of *uitgevonden.*

Jus commentitium. Paul. Dig. 48. 19. 20. *Het nieuwe recht, het eerst vastgestelde*, of *nieuwlyks ingevoerde recht.*

CŌMMENTŎR, āris, ātūs sūm, āri. acc. *Verzinnen; uitvinden, vinden, smeeden, bedenken, iets verzieren*, of *verdichten.*

Ut cito commentatus est? Plaut. Caf. 2. 3. 25. *Hoe haast heeft hij een ontschuldiging gevonden? Hoe dra heeft hij een voorwendzel bedacht?*

Commentari librum *of* auctorem. Plaut. Pœn. prol. 1. *Een boek*, of *schrijver verklaaren; aantekeningen*, of *verklaringen over een boek*, of *schrijver maaken.*

Commentari aliquid. Cic. Fin. 5. 15. *of* De aliqua re. Cic. A. 3. 14. *Iets overdenken*, of *overweegen; zijn gedachten ergens over hebben*, of *over schrijven; iets maaken, t'zamenstellen*, of *verhandelen; van een zaak melding*, of *gewag maaken.*

Inter se commentantur qua ratione traducendum sit eis tempus. Cic. F. 4. 6. *Zij overleggen met malkanderen, hoe zij den tijd zullen doorbrengen*, of *best zullen slyten.*

In vestris auribus commentatus est. Cic. Fin. 5. 25. *Hij heeft voor uwe ooren gesproken, in uwe tegenwoordigheit een vertoog gedaan*, of *rede gevoert.*

(Commentari. *Aantekenen, op 't papier stellen.*

Neque commentari, quæ audierat, fas erat. Gell. 1. 9. *Hy moest niet op 't papier stellen*, of *aantekenen van 't geene hy gehoort had.*

Catoni de re militari commentanti. Plin. H. Præf. 10. *Kato van oorlogszaaken iets op 't papier stellende*, of *aantekenende.*)

COMMENTŎR, ōris. m. Ovid. F. 3. 785. *Een vinder, verzinner, uitvinder, verzierder, verdichter, maaker van iets; een die een zaak gevonden, verzonnen*, of *bedacht heeft.*

CŌMMĒNTŪM, ī. n. Ter. An. 1. 3. 20. *Een leugen, verziering, verdichtzel, bedrog, vinding; een quak, sprookje, vertelling tot vermaak, een onwyss praatje*, of *beuzelpraatje.*

Commenta opinionum. Cic. N. D. 2. 2. *Waangevoelens, dwaalende gedachten, valsche*, of *verdichte meiningen*, of *goeddunkens.*

(CŌMMENTUS, ă, ūm. Pass. *Bedacht, verzonnen, verdicht, verziert.*

Ædepol commentum male. Plaut. Truc. 2. 5. 1. *Dat is voorwaar listiglyk bedacht*, of *verzonnen.*)

COMMĒO, [illegible] āvī, ātūm, ārĕ. *Gaan, reizen, van d'eene plaats naar d'ander trekken, voorttrekken, wandelen, zich begeeven.*

In via commeare. Ulp. Dig. 9. 3. 1. §. 2. *Wandelen, op een weg gaan, een weg bewandelen, over weg gaan.*

Commeare in urbem. Ter. Hec. 1. 2. 100. *Naar de stad gaan.* Ab Ortu ad Occasum. Cic. N. D. 2. 19. *Van 't Oosten naar 't Westen gaan, trekken*, of *reizen.*

Commeare. *Gaan en komen, heen en weêr reizen*, of *trekken, af en aan gaan, geduuriglyk van d'eene plaats naar d'andere trekken.* Ultro citroque. Hirt. B. Af. 20. 1. *Niet doen als over en weêr reizen.*

Crebro illius literæ ab aliis ad nos commeant. Cic. Att. 8. 9. *Wy krygen zyne brieven dikwils door anderen; zyne brieven komen ons dikwils door anderen ter hand*, of *worden dikwils door anderen aan ons bestelt.*

CŌMMĔRCĬŪM, ĭī. n. Ulp. Dig. 45. 1. §. 34. *Koopmanschap, handel, koophandel, handeling, kanteering, sleet, vertiering.*

Commercium. Plaut. Truc. 1. 1. 77. *Gemeenschap, onderhandeling, t'zamenhandel. onderling verstand, ommegang, mededeeling, genootschap, vennootschap, maatschappy, maatschap, t'zamenleving, gemeenzaamheit.*

Illi cum alio nullius rei est commercium. Cic. V. 4. 59. *Die mensch houd met niemant eenige kennis*, of *gemeenschap*, of *hy verkeert met niemant.*

Commercia belli. Virg. Æ. 10. 532. Tac. A. 14. 33. 5. *Onderhandelingen in den oorlog over 't wisselen der kryggevangenen, bestâing, voorwaarde*, of *bespreek tusschen vyanden geduurende den oorlog; lyfsgenade die men den gevangenen geeft.*

Commercia epistolarum. Paterc. 2. 65. 1. *Onderhandeling met brieven, briefwisseling, gemeenzaamheit*, of *verstant door brieven.*

CŌMMERCŎR, āris, ātūs sūm, āri. acc. Plaut. Capt. 1. 1. 32. *Koopmanschappen, met malkanderen handelen, t'zamen handelen*, of *koopmanschap doen.*

CŌMMĔRĔO, ēs, mĕrŭī, mĕrĭtūm, mĕrērĕ. acc. Cic. de Or. 1. 54. *Iets verdienen, zich iets waerdig maaken.*

Commerere Ter. Hec. 4. 2. 4. *Ergens in feilen, misdoen, nalatig zyn, zich te buiten gaan, iets strafwaerdigs bedryven. Zondigen, een misslag begaan.*

Commerere culpam de aliqua re. Ter. Hec. 4. 4. 9. *Ergens de schuld van verdienen; ergens schande over behaalen; verdienen ergens over gestraft te worden.*

CŌMMĔRĔŎR, ēris, mĕrĭtūs sūm, mĕrēri. Dit koomt met Commereo in alle betekenissen overeen.

Commereri, *of* commerere culpam, *of* aliquid erga alterum. Ter. Hec. 3. 5. 36. *Een misslag*, of *iets tegens een ander begaan, tegens iemant misdoen.* In se culpam. Plaut. Merc. 4. 6. 12. *Misdoen, een feil*, of *misslag begaan, feilen.*

CŌMMĒTĬŎR, īris, mēnsūs sūm, metiri. Plaut. Most. 3. 3. 8. *Meeten, afmeeten, de maat van neemen.*

Commetiri agros. Colum. 5. 1. *Een veld met de roede afmeeten, een land meeten.*

CŌMMĪGRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Ter. An. 1. 1. 43. Plaut. Trin. 4. 3. 75. *Verhuizen, van wooning*, of *woonplaats veranderen, van huis*, of *verblyf verwisselen, op een ander gaan woonen*, of *met der woon trekken.*

Commigrare in aliquem locum. Cic. Fr. 2. 3. *Ergens gaan woonen*, of *vertrekken; vertrekken om zich ergens neer te zetten*, of *zyn verblyf ergens neemen.*

CŌMMĪLĔS, ĭtis. m. Plin. H. 37. 2. *Een spitsbroeder, rotgezel, medemakker, medegezel in den oorlog, medekrijgsknecht, een soldaat van de zelve bende.* of *'t zelve leger.*

CŌMMĪLĪTĬŪM, ĭī. n. Quintil. I. O.

I. O. 5. 10. *Verbond, verbintenis, bondgenootschap in den oorlog, maatschap*, of *makkerschap*, dat men met den anderen heeft gemaakt.

Ipse plenæ ex commilitio Cæsaris dignitatis erat. Flor. 4. 4. 2. *Hij was in zeer hooge achting, om dat hij een medgezel*, of *spitsbroeder van Cæsar in alle zijne oorlogen was geweest.*

CŌMMĪLĬTO, ōnĭs. m. Cic. Dej. 10. *Een medesoldaat, medemakker, maat, spitsbroeder*, of *makker.*

CŌMMĬLĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Flor. 3. 5. 23. *In het zelve heir dienen, in 't zelve leger vechten*, of *slaan, t'zamen slaan.*

CŌMMĬNĀNDUS, ă, ūm. Oppugnatione comminanda eos urbe continuit. Liv. 31. 26. *Hij heeft hen gedwongen in de stad te blyven, hij heeft hen in de stad gebonden*, of *hij heeft hen in de stad gesloten door een gedreigde belegering*, of *voorgewendt beleg.*

CŌMMĬNĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. de Or. 3. 54. *Bedreiging, dreigement, dreiging.*

(CŌMMĬNGO, ĭs, ĭnxī, ctūm, ĕrĕ. *Bepissen.*

Comminxit lectum potus. Hor. S. 1. 3. 90. *Hij heeft dronken zijnde 't bedde bepist.*)

CŌMMĬNĪSCŎR, ĕrĭs, cōmmēntūs sūm, cōmmĭnīscī. acc. Varr. L. L. 5. 6. Cic. N. D. 2. 53. *Verzinnen, uitvinden, verzieren, verdichten, bedenken.*

Comminisci nomen alicujus. Plaut. Most. 3. 1. 133. *Op iemants naam koomen, iemants naam zich weder in gedachten brengen, weder gedenken*, of *gehengen.*

Comminisci. Liv. 5. 37. *Bedenken, verzinnen, overleggen, overweegen.*

CŌMMĬNĪSTRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 28. 8. *Dienen, helpen, opbrengen, verschaffen, beschikken, ter hand stellen, leveren, geeven.* In de beste drukken leest men Commonstrare.

CŌMMĬNŎR, ārĭs, ātūs sūm, ārī. Liv. 31. 26. Suet. C. 22. 11. *Zwaarlyk dreigen, groote*, of *zware dreigementen*, of *dreigingen doen.*

CŌMMĬNŬO, ĭs, mĭnŭī, mĭnūtūm, mĭnŭĕrĕ. acc. Hor. S. 1. 1. 41. Plin. H. 20. 4. *Minderen, verminderen, wegneemen, afneemen, verzwakken, aftrekken.*

* Comminuere aliquem. Cic. Off. 2. 11. *Iemant tot niet brengen*, of *in den grond helpen.* Iram. Sen. Ir. 3. 40. *Iemants toorn*, of *gramschap bedwingen*, of *beteugelen.* Vires. Ovid. P. 3. 3. 34. *Zijn krachten verzwakken, beneemen*, of *verminderen.* Hostem. Cic. Off. 2. 11. *Den vyand verslaan;* in een gemeene taal zegt men, *den vyand*, of *'t leger van den vyand in de pan hakken.*

Comminuere. Cic. Pis. 38. *In stukken wryven, brijzelen, verbryzelen, vermorselen, kneuzen.*

† Ut taceam, lacrymis comminuere meis. Ovid. Her. 3. 134. *Schoon ik zwijge, gij zult door myne traanen bewogen worden*, of, *al zwijge ik, mijn traanen zullen u verwerwen, bewegen*, of *'t herte raaken.*

CŌMMĬSCEO, ēs, mĭscŭī, mĭstūm, mĭscērĕ. acc. Cic. Marc. 2. *Mengen, vermengen, t'zamen*, of *ondereen mengen.*

* Commiscere quidpiam cum aliquo. Plaut. R. 2. 6. 3. *Iets met iemant te verhandelen, te verrichten*, of *te doen hebben; eenige gemeenschap*, of *onderhandeling met iemant houden.*

Commiscere consilium cum aliquo. Plaut. M. G. 2. 5. 68. *Met iemant raad pleegen*, of *te raade gaan, iemant zyn voornemens*, of *gedachten openbaaren.*

Ita animum hujus hominis cum suo commiscet, ut efficiat pene unum e duobus. Cic. Am. 21. *Hij verbindt zich zoo nauw aan deeze mensch, dat ze bijna maar een hert en ziel hebben.*

CŌMMĬSĔRĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Her. 2. 31. *Medelyden, mededogen, deernis, ontferming, erbarming, meêdogentheit*, of *mededogentheit.*

CŌMMĬSĔRĒSCO, scĭs, mĭsĕrēscĕrĕ. gen. *Meêwarigheit, mededogen*, of *deernis hebben, zich ontfermen*, of *erbarmen.*

Commiserescit, commiserescere. zonder præter. en supin. gen. Ter. Hec. 1. 2. 54. *Medelyden*, of *mededogen met iemant hebben, over iemant met deernis bewogen zijn.* In Ennius by Non. 7. 37. vindmen echter Commiserescite. *Hebt mededogen*, of *medelyden, ontfermt u.*

Ut te hujus commiserescat mulieris. Plaut. R. 4. 4. 46. *Dat gy medelijden, deernis*, of *meêdogentheit met deeze vrouw hebbe; dat het u leet zij, het smerte u*, of *deere u van weegen deeze vrouw.*

CŌMMĬSĔRŎR, ārĭs, ātūs sūm, ārī. acc. Cic. Div. 14. *Medelyden, mededogen*, of *deernis hebben, zich erbarmen*, of *ontfermen.*

CŌMMĪSSĬO, ōnĭs. f. *Vertoning*, van een tooneelspel spreekende.

Commissio ludorum. Cic. Att. 15. 26. *Vertoning van spelen.*

Commissio Poëtarum. Suet. A. 89. 8. *Redenstrijd tusschen de Dichters, dichtkundige redentwist, geschil onder de Dichters.*

CŌMMĪSSŪM, i. n. Cic. Syll. 26. Ascon. Cic. p. 117. *Een misdaad, zonde, gebrek, euveldaad, misslag, feil.*

(CŌMMĪSSŬS, ă, ūm. *Aan malkanderen gebragt, aan malkanderen gehegt*, of *geklonken.*

Opus nondum commissum. Curt. 4. 2. 21. *Een dyk*, of *dam noch niet aan malkanderen gebragt*, of *daar de zee noch tusschen heene spoelde.*

Domus plumbo commissa manebit. Juv. 14. 310. *'t Huis zal met loot aan malkanderen gehegt*, of *gegoten blyven.*)

CŌMMĪSSŪRĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 55. *Een voeg, t'zamenvoeging, verbant, vereeniging, naad, voegzel, sluiting, hegting*, van van deur, enz spreekende.

Commissura verborum. Quintil. I. O. 7. 10. *'t Gevolg, de t'zamenbinding, de t'zamenhang*, of *schakeling der woorden.*

CŌMMĪTĬGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Verzoeten, verzachten, vermorwen, week*, of *zacht maaken.*

Utinam tibi videam commitigari sandalio caput. Ter. E. 5. 7. 4. *Ik wilde wel zien dat zij uwen kop met de muil murw, week*, of *plat sloeg.*

CŌMMĪTTO, ĭs, mīsī, mīssūm, mĭttĕrĕ. acc. *Voegen, t'zamenvoegen, binden, vereenigen, hegten, aaneenhegten, vast maaken.*

Oras vulneris suturis inter se committere. Cels. 7. 7. *Een wonde t'zamenhegten; de lippen van een wonde met een naald en draad byeen hegten; een wonde toenaaijen.*

* Committere ponte fluvium. Flor. 1. 4. 2. *Een brug over een rivier slaan; d'oevers van een stroom door een brug* (om zoo te spreeken) *aan malkanderen hegten.*

Moles urbem continenti committit. Curt. 4. 2. 16. *De stad word door een dijk aan 't vaste land gehegt.*

Palpebræ non committunt. Cels. 4. 4. *De winkbrauwen sluiten niet wel.*

Committere semen solo. Virg. G. 1. 223. *Zaaijen, het zaad in d'aarde werpen.* Vitem sulco. Virg. G. 2. 289. *Den wijnstok planten*, of *pooten, den wijnstok in vooren*, of *in d'aarde leggen.*

Committere vineas Aquiloni. Colum. 3. 12. *De wijngaarden in 't noorden planten.*

Committere. *Geeven, vertrouwen, betrouwen, overgeeven, in zekerheit stellen, te bewaren geeven, beveelen, aanbeveelen, in verzekering brengen.*

Committo tibi bona nostra. Ter. An.

An. 1. 5. 60. Salutem, liberos, &c. Cic. Off. 2. 9. *Ik beveel, of betrouw u mijn welvaart, goederen, leven en kinderen. Ik stel alles wat myn aangaat, mijn welvaart, kinderen, enz. in uwe bewaring, of in uwe handen.* De existimatione sua alteri. Cic. V. 3. 60. *Zyn eer, of achting aan iemant vertrouwen, zyn goeden naam in iemants handen stellen.*

Committere se fidei alicujus. Cic. Fr. 1. 1. Ter. E. 5. 2. 46. & in fidem. Ter. Hec. prol. 45. *Zich onder iemants bescherming begeeven, iemant voor schermheer aanneemen, zich aan iemants geloof, of goede trouwe overgeeven.* Curas suas auribus alicujus. Sen. H. 2. 608. *Zyn moeijelykheden, zorgen, of droefheit een ander vertrouwen, of verhaalen.* Habenas alicui. Sen. M. 1. 33. *Iemant den toom vieren, of den ruimen tengel geeven, iemant aan zyn eigen bestier overlaaten.* Literis arcana. Cic. Att. 4. 1. *Geheimen op 't papier, of in brieven vertrouwen, of schrijven.*

Committere natam suam uxorem alicui. Ter. An. 1. 5. 6. *Zyn dochter aan iemant uittrouwen, tot een vrouw, of ten huwelijk geeven, aan iemant besteeden, uithuwen, of uithouwelyken.*

Committere se in discrimen. Liv. 8. 32. *Zich in gevaar stellen, of begeeven.* Fortunæ. Cic. Att. 9. 6. *Zich aan 't wisselot, of geval overgeeven.* Caput frigori. Celf. 6. 18. *Met zyn hoofd in de koude gaan zitten. het hoofd aan de koude bloot geeven.* Se periculo mortis. Cic. Man. 11. *Zich in levensgevaar begeeven, zich in gevaar stellen van sterven.*

Navigationi, of fluctibus se committere. Cic. F. 16. 4. *Zich t'scheep, of op de vaart begeeven, t'zee gaan.* Ponti se. Virg. G. 3. 78. *Over een brug gaan, zich op een brug begeeven.* Soli se. Celf. 1. 2. *In de zon gaan, in de zonneschijn zitten, of wandelen.* Se in conspectum populi. Cic. V. 4. 11. *Zich in 't openbaar aan 't volk vertoonen, in 't openbaar voor 't volk verschynen.* Se in Senatum. Cic. Fr. 3. 2. *Naar den Raad gaan, in den Raad koomen, of verschynen.* Se viæ, of itineri. Cic. A. 12. 10. *Zich op weg begeeven, zijn reis beginnen, of aanvangen.*

Committere inter se aliquos. Suet. C. 56. 3. *Zommigen aan 't vechten helpen, of aan malkanderen hitzen.* Fratres odiis. Claud. E. 1. 282. *Broeders tegens malkanderen opstooken, ophitzen, verbitteren, haatig maaken, haat en twist tusschen broeders verwekken.*

Committere bellum inter populos. Liv. 21. 40. *Volkeren tot den oorlog ophitzen, aanzetten, aanporren, of aanstooken; oorlog tusschen volkeren verwekken.* Certamen. Liv. 23. 44. *Den stryd beginnen, 't gevecht aanvangen, beginnen te vechten.* Prælium cum aliquo. Cæf. B. G. 1. 15. 2. *Met iemant schermutzelen, vechten, stryden, in gevecht zyn, iemant slag leveren.* Se in aciem. Liv. 7. 26. *Zich in slagorde stellen, of schaaren, zich tot den stryd bereiden, zich gereet maaken tot vechten, zich in den slag begeeven.*

Committere ludos. Cic. Fr. 3. 4. Liv. 2. 37. *Spelen vertoonen.* Spectaculum. Liv. 2. 36. *Een schouwspel aanstellen, of op zijn kosten aan het volk vertoonen.*

Committere culpam. Cic. F. 16. 10. Facinus. Cic. V. 1. 15. Flagitium. Cic. Cl. 61. &c. *Een misdaad, schelmstuk, schendaad, enz. begaan, quaad doen.* Fraudem. Hor. O. 1. 28. 31. *Bedriegen, bedriegery, of bedrog pleegen.* Multa in Deum & homines. Cic. V. 1. 2. *Ten hoogsten tegens Gods en de menschen zondigen, of misdoen; veele misdaaden tegens Godt en de menschen bedryven.* Contra Legem. Cic. Cl. 12. *Iets tegens de wet begaan, de wet schenden, overtreeden, of verbreeken, tegens de wet zondigen.*

Mature cenam committis. Varr. *bij* Non. 4. 46. *en* 125. *Gy houd uw avondmaal heel vroeg, gy gaat s'avonds vroeg eeten, gij laat 's avonds goedtijds opdisschen.*

Non committam ut me accuses. Cic. Att. 1. 6. *Ik zal niets begaan, waar over gij mij zult beschuldigen, gij zult op myn gedrag niets te zeggen hebben.*

Non committet ut iterum vapulet. Ter. Ad. 2. 1. 5. *Hij zal toezien dat hij niet weer geslagen word; hij zal zich uit den hoek houden daar de slag valt, hij zal zorg draagen dat hij niet meer afgerost word.*

Committere aliquid. Cic. V. 1. 10. *Iets verbeurt maaken, of verklaaren, iets aanslaan, ergens de hand opleggen.*

(Committere. *Tegens malkanderen aanbrengen.*

Maria, quæ nunc dividit, committeret. Curt. 3. 1. 13. *Het zoude de zeën, die het nu van malkanderen scheidt, tegens malkanderen aanbrengen.*

Committere. *Ergens toe vervallen.*

Ab omnibus hæredibus pœnam committi. Paull. Dig. 45. 1. 4. §. 1. *Alle d'erfgenaamen zyn in de straffe vervallen, of hebben begaan dat strafwaerdig is.*

Ne ipse in pœnam ipsius edicti committat. Caj. Dig. 2. 2. 4. *Dat hij zelf niet vervalle in de straffe in het plakkaat uitgedrukt.*)

CŌMMŎDĂ, ōrŭm. n, plur. Suet. C. 44. 2. *Goederen, of pryzen, die de soldaaten boven haar bezoldinge genoten.*

(CŌMMŎDĀTĀRĬŬS, ĭī. m. *Dien men iets geleent heeft.* Dit is geen goet Latijn. Perott. Cornuc. c. 54. heeft het verzonnen.)

CŌMMŎDĀTŎR, ōrĭs. m. Ulp. Dig. 13. 6. 7. *Een geloofsman, schuldeischer, een die iemant iets leent, of vertrouwt, een uitleener.*

(CŌMMŎDĀTŬS, ă, ŭm. Justinian. Inst. 3. 15. 3. *Geleent om voor niet te gebruiken.* Zie aldaar 't onderscheit tusschen commodari *en* mutuum accipere.)

CŌMMŎDĒ. Adv. Cic. Att. 1. 17. *Gemakkelijk, ligtelijk, met gemak, heel ligt, zeer wel, tijdelijk, op zyn tyd, wel van passe, naar wensch.* De compar. Commodius staat by Varr. R. R. 1. 13. en de superl. Commodissime by Cic. V. 5. 27.

Commode loqui Latine. Cic. A. Q. 1. 4. *Heel ligt Latijn spreeken, vloeijend Latijn spreeken.* Dicere. Ter. Hec. 1. 2. 33. *Een zoete en krachtige wijze van zeggen hebben, lieffelijk en beweeglijk spreeken.* Facere. Cic. Att. 10. 3. *Beleefdelijk te werk gaan; vriendelijk, of verplichtenderwijze handelen.* Saltare. Nep. Præf. 1. *Wel naar de maat dansen, naar de konst dansen, een goede zwier van dansen hebben, konstig, luchtig, of wel dansen.*

Minus commode audire. Cic. Att. 6. 1. *Geen goeden naam hebben, ter quaader naam staan.*

(Commode. *Genoeg, naar behooren.*

Quem ne laudare quisquam satis commode possit. Cic. S. R. 12. *Dien niemant naar behooren genoeg zoude konnen pryzen.*

Commode. *Wel, net.*

Capillus estne satis commode suo quisque loco compositus? Plaut. Most. 1. 3. 97. *Is mijn haair niet net genoeg op zyn plaats gescheiden? is mijn haair niet net genoeg gescheelt?*)

CŌMMŎDĬTĀS, ātis. f. Cic. I. R. 2. 12. *Gemak, goede gelegentheit, tijdigheit, een gunstig voorval.*

Commoditas. Ter. An. 3. 3. 37. *Voordeel, nut, baat, winst.*

Commoditas. Ter. Ad. 4. 5. 76. *Inwilliging, toestemming, toegeving,*

ving, involging, gemakkelykheit, believing, behaging, beleefheit, gerijf, gevoeglijkheit, gematigheit, zachtzinnigheit, goedaardigheit.

Commoditas membrorum. Suet. A. 79. 5. Welvoegentheit, geschiktheit, evenredigheit, of bequaamheit van leden.

Commoditas vitæ. Cic. Off. 1. 3. Zoetigheit des levens; wenschelykheit, gemak, gerustheit, genoegen van 's leven.

Commoditates externæ. Cic. N. D. 3. 36. Uiterlyke zegen, tydelyke welvaart, rykdommen, schatten, of goederen.

CŎMMŎDĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Catull. 10. 26. Dikwils leenen. (Volgens Aldus lezing; anders wort 'er geleezen, commodo nam.)

CŎMMŎDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ alicui. Iemant dienst doen, verplichten, vermaak aandoen, vriendschap doen, toonen, of bewyzen.

Commodare alicui omnibus. Cic. F. 13. 35. of In omnibus rebus. Cic. F. 13. 32. Iemant in alle gelegentheit ten dienste zyn, ten dienst staan, of dienst doen, iemant in alle voorvallen behulpig zyn. Omnibus in rebus se alicui. Cic. F. 13. 53. Zich in alles tot iemants dienst aanbieden, zich aan iemant overgeeven om hem in alles ten dienst te staan.

Commodare aliquid alicui. Cic. F. 2. 17. Plaut. R. 2. 4. 21. Aan iemant iets leenen, of te leen geeven. Borrichi. de Var. L. L. ætat. p. 65. 66. 67. heeft zeer veele voorbeelden vergadert, om deeze betekenisse tegens Vossius te beweeren. Aurem. Ovid. Tr. 5. 12. 53. Zyn oor aan iemant leenen, iemant gehoor geeven. Operam suam alteri. Plaut. R. 2. 4. 22. Iemant een hand reiken, te hulp komen, of helpen.

Commodare severitatem peccatis magnis, veniam parvis. Tac. Ag. 19. 4. Groote misdaaden strengelyk straffen, en kleine vergeeven. Consilia in omnem eventum. Liv. 40. 57. Raad geeven die in allerlei voorvallen, of gelegentheit dienstig is.

† Commodare scelera. Sen. M. 5. 907. Schelmstukken uitvoeren om een ander te believen, quaad doen om een ander te behaagen. Patientem aurem culturæ. Hor. E. 1. 1. 40. Leerzam zyn, gehoor geeven aan d' onderwyzingen die ons gegeeven worden, een leermeester met gedult hooren.

CŎMMŎDŬLĒ. Adv. Plaut. St. 5. 4. 8. Gevoeglyk, gevoegzaam, gemakkelijk, of met gemak, tijds genoeg, gemakkelykjes.

CŎMMŎDŬLĀTĬO, ōnĭs. f. Vitruv. 3. 1. Netticheit, evenredigheit, evenmatigheit, overeenkomst, voegzaamheit, passing, volginge, of welvoegentheit, van verscheide stukken van eenig werk spreekende.

(Commodulum obsonare. Plaut. M. G. 3. 1. 155. In 't opdoen van leeftochts spaarzaam zyn, of niet veel kosten doen.)

CŎMMŎDŬM. Adv. Ter. E. 2. 3. 53. Ter bequamer, of ter bestemder tyd, op zyn tyd, van passe, bequamelyk, netjes van pas, op den bestemden tyd.

Commodum ad te dederam literas, cum ad me venit. Cic. Att. 10. 16. Ik had maar zoo even een brief aan u gezonden toen hy by my quam, of nauwelijks had ik mynen brief aan u gezonden, of hy quam by my.

CŎMMŎDŪM, i. n. Voordeel, winst, winning, gewin, nuttigheit, nut, welstant, baat, gemak.

Commoda publica. Hor. E. 2. 1. 3. 't Gemeene belang, nut, of voordeel, 's lands welvaren, of welstant. Vitæ. Lucret. 3. 2. Gemakkelykheit van 't leven, aangenaamheit, of gemak des levens. Valetudinis. Cic. Mur. 23. Een tamelyke gezondheit.

Comparare sua commoda ex incommodis alterius. Ter. An. 4. 1. 4. Voordeel uit een anders schade trekken, uit een ander mans ongeval zyn voordeel zoeken, zich gerieven met een ander t'ontrieven.

Servire alicujus commodis. Cic. Fr. 1. 1. Iemants voordeel zoeken, zyn best doen om een ander voordeel toe te brengen.

(Commodo. Zonder ongemak, zonder moeite, gemakkelyk, met gemak. Cicero F. 13. 2. zegt in plaats van dit sine molestia.

Ego exspectabo ea, quæ polliceris, neque exigam, nisi tuo commodo. Cic. Cl. 4. Dat gy beloofst zal ik afwachten, en zal 't ook niet eisschen, dan met uw gemak.

Tu, quod commodo tuo fiat, quam primum velim venias. Cic. F. 4. 2. Ik zou wenschen dat gy met den eersten quaamt, indien 't zonder uw ongemak geschieden konde.

Quod commodo rem facere possis. Cic. F. 1. 1. Indien gy 't werk zonder iemants ongemak kond doen, of verrichten.)

Quod commodo Reipublicæ facere possis. Cic. F. 1. 1. Dat gy doen kond tot welstant van 't gemeenebest.

Quod commodo tuo fiat. Cic. Att. 1. 4. Ik hoop dat deeze zaak tot uw voordeel, of welstant uitvallen zal; dat deeze zaak naar uwen wensch geschiedde, of dat dit uw welgelukke.

Per commodum. Liv. 22. 57. Alles naar wensch, alles met gemak, gansch op zijn gemak.

CŎMMŎDŬS, ā, ūm. dat. Nut, nuttig, gemakkelyk, goed, bequaam, oorbaar, voordeelig aan iemant, of aan eenige zaak. De compar. Commodior staat by Liv. 22. 2. en de superl. Commodissimus by Cels. 3. 20.

* Homo commodus. Cic. Mur. 31. of commodis moribus. Cic. Am. 15. Een beleefst, heusch, goedwillig, gedienstig, zachtzinnig, goedaardig man; een mensch, of man van een goeden inborst.

Sibi commodus uni. Hor. E. 1. 9. 9. Een mensch voor zich zelven, een die niet anders dan zijn eigen voordeel zoekt, die niemant goed doet dan zich zelven.

Commoda Baccho terra. Virg. G. 4. 129. Een land goed voor den wyngaard, bequaam om wyngaarden te draagen, om wyngaarden op te planten, of voort te queeken. Vestes ad cursum. Ovid. F. 2. 288. Een kleed bequaam om in te loopen. Stella homini. Prop. 2. 20. 62. Een gelukkige, voordeelige, of heilzame star voor een mensch.

(Commodus. Welvarende, gezond, fris. Filium vivere, atque etiam commodiorem esse simulabat. Plin. E. 3. 16. Zy veinsde dat de zoon leefde, en ook nog redelyk gezond was.

Commoda valetudo. Cels. 8. 1. Gezondheit, welvaren.

Commodus. Bequaam, dat zijn behoorlyke maat, of grootte heeft.

Commodi cyathi. Hor. O. 3. 9. 12. Bequaame kroezen, of bekers; Kroezen, of bekers van behoorlyke grootte, kroezen die noch te klein, noch te groot zyn.

Commodum talentum. Plaut. R. 5. 2. 31. Een talent van behoorlyk gegewigt, of dat zwaar genoeg is.)

Commoda statura. Plaut. As. 2. 3. 21. Een gevoeglyke, goede, fraaye, welgemaakte, of bequaame lengte, of, gelijk 't Lambinus uitlegt, een matige, of gemeene lengte, noch te lang, noch te kort, een middelmatige, of tamelyke lyfsstal.

Tempus commodum. Cic. Att. 9. 3. Bequame tyd, gelegentheit; gelegene, gunstige, of goede tyd.

Quibus commodum est ire. Ter. Ph. 5. 9. 37. Dien het gelegen koomt en genegen zijn om te gaan. Cum, of quando commodum est. Cic. Or. 3. 23. Als men tyd, of gelegentheit heeft, als men kan, als 't gelegen, of te pas koomt. Zie Ascon. Cic. 120.

CŎMMŌLĬŎR, īrĭs, mōlītūs sūm, mōlīrī. Verzinnen, bedenken, vinden. Dolum ad aliquem. Cic. N. D. 3. 29. Eenige list bedenken, verzinnen,

zinnen, of *uitvinden om iemant te bedriegen.*

(CŎMMŎLO, ĭs, ŭī, ĭtŭm, ĕrĕ. *Klein maalen, in stukken vrijven.*

Si illata de agro bacca commolita fuerit. Colum. 12. 50. *Indien de beijen, van 't veld gekoomen, klein gemaalen, of gevreven zullen zijn.*)

CŌMMŎNĔFĀCIO, is, fēcī, făctŭm, făcĕrĕ. acc. Cic. V. 2. 17. *Iemant waarschouwen, iets laaten weeten, de weet ergens van doen, iets bekent maaken. verwittigen, verstendigen, herinneren, te binnen brengen, indachtig maaken.*

Commonefacere aliquem alicujus rei. Cic. Her. 4. 24. *Iemants iets van zekere zaak bekent maaken, iemant ergens van verwittigen, iemant iets laaten weeten*, of *verstendigen.*

Utilitatis publicæ eum commonefacit. Gell. 7. 3. *Hij vermaant hem wegens den welstant van 't gemeen, hy waarschouwt hem dat het algemeene nut*, of *voordeel gevaar loopt.*

(CŌMMŎNĔFĪO, ĭs, ĕrī. *Verwittigt, berucht, herinnert, gewaarschouwt*, of *verstendigt worden.*

Nemo est in Sicilia, quin tui sceleris & crudelitatis ex illa oratione commonefiat. Cic. V. 5. 43. *In Sicilien is niemant, of hem zyn door die rede uwe schelmstukken en wreedheden in gedachten*, of *te binnen gebragt.*)

CŌMMŎNĔO, ēs, mŏnŭī, mŏnĭtŭm, mŏnērĕ. acc. *Bekent maaken, verwittigen, herinneren, verstendigen, in gedachten brengen, vermaanen, indachtig maaken.*

Commonere aliquem suum officium. Plaut. Ps. 1. 2. 17. De suo officio. Cic. V. 5. 42. Sui officii. Plaut. R. 3. 4. 38. *Iemant zijn plicht aanwijzen, voorleggen*, of *voorhouden, iemant vermaanen om zijn plicht te betrachten.*

Commonere aliquem ut servet fidem. Ter. An. 1. 5. 44. *Iemant tot getrouwigheit aanmaanen, iemant vermaanen om getrouw te blijven*, of *zijn woord te houden.*

CŌMMŎNĬTĬO, ōnis. f. Quintil. I. O. 4. 2. Cic. Pet. Conf. 14. *Vermaning, waarschouwing; verwittiging, vertoog, vertoning, bekendmaking, verstendiging.*

CŌMMŎNSTRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ aliquid alicui. Ter. H. 5. 4. 4. Cic. de Or. 1. 46. *Toonen, wijzen, leeren, ontdekken, openbaaren, aanwyzen, iemant in eenige zaak onderwijzen.*

CŌMMŎRĀTĬO, ōnis. f. Cic. F. 6. 19. *Woning, verblijf, verhouding, woonplaats.*

Commoratio. Cic. Fr. 3. 1. *Vertoeving, langzaamheit, sleping, ophouding, achterblyving, sukkeling, getalm, nietstel, traagheit, schoorvoeting.*

CŌMMŎRDĔO, es, mōrdī, morsūm, mōrdērĕ. acc. Sen. V. B. 21. *Byten, steeken, schenden, lasteren.*

CŌMMŎRĬOR, ĕris, mŏrtŭŭs sum, mŏrī. Plin. H. 10. 21. *t'Zamen sterven, met een ander sterven, te gelyk sterven*, of *overlyden.*

(CŌMMŎRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Beiden, verbeiden, vertoeven.*

Aves, si paullum commoravere. Plin. H. 19. 16. *De vogels, indienze een weinig verbeidt*, of *vertoeft hebben.* 't Deponens is beter.)

CŌMMŎRŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. *Blijven, verblijven, zich ophouden, woonen, zyn verblyf*, of *woonplaats hebben, vertoeven, verbeiden.*

Commorari ad locum aliquem. Cic. F. 15. 4. of apud aliquem locum. Cic. F. 16. 3. *Zich by zekere plaats ophouden*, of *onthouden, dichte by zekere plaats blyven, woonen*, of *vertoeven.* Circum aliquem locum. Cic. Att. 8. 12. subj. 3. *Rondom zekere plaats woonen, vertoeven*, of *zijn verblyf hebben.* Apud aliquem. Cic. Man. 5. *Bij iemant zyn verblyf neemen, blyven, woonen, zijn verblyf hebben, vertoeven, zich ophouden*, of *gehuisvest zijn.*

* Commorari in re aliqua. Cic. I. R. 1. 35. *Lang op zekere zaak blijven staan, een lange rede over een zaak voeren, wijdlopig over een zaak spreeken, lang over iets redeneeren, een zaak in 't lange uitbreiden.* Verbis pluribus in re aliqua. Cic. Clu. 19. *Al te veel woorden gebruiken, te veel van woorden zijn, veel woorden den hals breeken, een zaak zeer lang, wydlopig*, of *met zeer veel woorden verhandelen.*

Commorari aliquem. Plaut. Ps. 4. 7. 31. *Iemant ophouden, vasthouden, verachteren, tegen- of wederhouden.*

Paullisper dum se uxor comparat, commoratus est. Cic. Mil. 10. *Hy heeft eenigen tijd gewacht*, of *een poos vertoeft, terwyl zyn vrouw zich gereed maakte.*

CŌMMŎRSŪS, ă, ŭm. Plin. H. 24. 11. *Gebeeten.*

CŌMMŎRTĀLĬS, ĭs. m. & f. ălĕ, is. n. *Sterfelijk, het sterven*, of *de dood onderworpen*, of *onderhevig.*

Commortalis natura. Colum. 3. 20. *Een sterfelyke natuur, die de dood onderhevig is, een staat die 't sterven*, of *de dood onderworpen is.*

(CŌMMŌSĬS. Plin. H. 11. 7. *Honigraaten, byecellen, 't werk dat de byen eerst maken.* In 't Griekfch Κόμμωσις by Hefychius, en Κόμμωσις by Arist. Hist. An. 9. 40. Van dit woord schrijft ook Turneb. Adv. 22. 13.

CŌMMŎTĀCŬLŬM, i. n. Festus. *Een roede*, of *stokje, waar mede de heidensche Priesters het volk van zich afweerden, als ze gingen om te offeren.* By deezen Schrijver word Commentaculum geleezen, maar zijn beschrijving past op dit woord niet: daarom heeft Scaliger aan de kant aangetekent Commotaculum. 't Is altoos by d'Ouden gebruikelyk geweest *met stokken, roeden, enz anderen te wenken.* Zoo staat 'er commota virga annuit van een karman by Juv. 3. 317.)

CŌMMŌTĬO, ōnis, f. of animi commotio. Cic. T. Q. 3. 4. *Beroering, beweging, ongerustheit, onrust, ontsteltenis, gevoelen, roering, gevoeligheit, droefheit, gramschap.* 't Zij men die in een ander verwekt, of in zich zelven gevoelt.

CŌMMŌTĬŪNCŬLĂ, æ. f. Cic. Att. 14. 11. *Een kleine ontroering, beweging*, of *ontsteltenis, een klein overval van ziekte.*

CŌMMŌTŪS, ă, ŭm. *Ontzet, bedroeft, ontstelt, verzet, ontroert, bewogen, verhit, geraakt, beledigt, gesteeken, gram, hevig.* De compar. Commotior staat beneden by Cicero. Zie Commoveo.

Commotior animus. Cic. D. 1. 37. *Een zeer verhit, vergramt, getergt, verstoort*, of *hevig gemoed; een gemoed brandende*, of *ziedende van gramschap*, of *zeer ontsteken, vervoert*, of *vermoed door toorn.*

Commotus Patronus. Cic. Cl. 34. *Een Voorspraak die al te driftig is in zijn zaak, een Voorspraak die al te voorbarig*, of *te vol vuur in zyn pleiten is.*

CŌMMŎVĔO, ēs, mōvī, mōtŭm, mŏvērĕ. acc. *Beweegen, ontstellen, verbaazen, bedroeven, ontroeren, aandringen, dryven, dringen, ontrusten, tergen, vertoornen.*

Commovere alas. Virg. Æ. 5. 217. *De vlengels, vlerken*, of *wieken roeren, slaan*, of *beweegen.*

Commovere alleen. Cic. Att. 5. 1. aliquo loco, of ab aliquo loco. Cic. Att. 3. 13. *Vertrekken, wechgaan, uit een plaats vertrekken.*

Commovere aliquem. Cic. de Or. 2. 27. *Iemant tergen, tarren, beweegen, opwekken, aanmoedigen, aandringen, aansporren, aanmaanen, dringen, persen, aandryven, voortdryven.*

Commovere Judices. Cic. de Or. 2. 27. *De Rechters beweegen, het gemoed van de Rechters raaken, een beweging in 't gemoed van de*

Rechters veroorzaaken, gunstige gedachten in de Rechters verwekken. Expectationem sui alteri. Cic. Att. 1. 4. *Een grootte verwachting van zich zelf in een ander verwekken.* Aliquem ad aliquid. Cic. Her. 4. 40. *Iemant ergens toe aanstouwen, aandrijven, aanporren, aanmoedigen, beweegen, aandringen,* of *aanzetten.* Bellum. Cic. F. 9. 13. *Den oorlog verwekken, ontsteeken, ontvonken, te weeg brengen,* of *veroorzaaken.* Alicui memoriam rei alicujus. Cic. de Or. 2. 5. *Iemant iets in gehengkenis brengen, iemant iets indachtig maaken, herinneren,* of *in gedachten brengen.*

Commovere aliquem. Ter. Ph. 1. 2. 51. *Iemant in verwondering brengen, verbaazen, verbaast maaken.*

Commovere aliquem. Ter. An. 1. 1. 67. Cic. F. 3. 10. *Iemant steeken, tergen, quellen, farren, ontrusten, moeijelijk maaken, ontstellen.*

Commovi hominem. Ter. An. 2. 6. 24. *Ik heb hem op zijn zwakst gevat, ik heb den man bepraat, ik heb 't hem al in 't hoofd gebragt;* of gelijk Donatus zegt: *Ik heb hem verstrikt, in zijn eigen redengevat,* of *al in 't net.*

(Commoveri. *Tot iemants liefde ontsteeken, op iemant verlieven,* of *verlieft worden.* Commotus, als Salm. Exerc. Plin. p. 176. a. C. zegt, is ὁ μανεὶς, ὁ παραχινηθείς.

In hac commotus sum. Ter. E. 3, 5. 19. *Op deeze ben ik verlieft.* De Grieken zeggen ἐν ταύτῃ voor διὰ ταύτης.

Rex per vicissitudines, in quamcunque (Salmasius leest in quacunque) commotus sit, usurariam sumit. Solin. 22. *De Koning gebruikt bij beurte de vrouw, daar hy op verlieven mogt.*)

CŌMMŪLCĔO, ēs, mūlsī, mūlsūm, mūlcērĕ. acc. *Vleyen, pluimstrijken, liefkoozen, onthaalen, streelen, iemant honig om den mond smeeren.*

Commulcere sensus honorificis sententiis. Gell. 7. 3. *Iemant met aangenaame en liestallige woorden,* of *redenen streelen, liefkoozen,* of *vleijen, iemant met zoete woorden naar den mond praaten.*

CŌMMŪNĔ, ĭs. n. *Het gemeen, een gemeente,* of *gemeenschap, het volk van een stad.*

Commune Siciliæ. Cic. V. 2. 59. *Het volk van Sicilien, het Sicilisaansche volk.*

CŌMMŪNĬCĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Fin. 5. 23. *Mededeeling, gemeenmaking, deelachtigmaking.*

(CŌMMŪNĬCĀTŎR, ōrĭs. m. Arnob. 4. 152. *Een mededeeler, een die een ander iets mededeelt.*

CŌMMŪNĬCĀTUS, us, m. Apul. D. Socr. 44. *Een mededeeling.*)

CŌMMŪNĬCO, ās, āvī, ātum, ārĕ aliquid cum aliquo. *Mededeelen, gemeen maaken, iemant zekere zaak te kennen geeven,* of *openbaaren, iemant deelgenoot ergens van maaken.*

Mecum inimicitias communicasti. Cic. F. 15. 21. *Gy hebt myne vyanden als d'uwe aangezien,* of *geacht; gij hebt den haat der menschen tegens my helpen draagen.*

Communicare lucrum. Suet. A. 75. 3. *Iemant van zijn winst mededeelen.* Civitatem alicui. Liv. 23. 5. *Iemant het burgerschap geeven,* of *burger maaken.*

Officia inter aliquos communicare. Suet. D. 7. 7. *Bedieningen,* of *ampten onder zommigen verdeelen.* Mensa sua aliquem. Plaut. M. G. 2. 1. 51. *Iemant zijn tafel geeven, te gast verzoeken,* of *met zich laaten eeten.* Causam civium cum servis. Sall. B. C. 56. *De zaak der burgeren met die van de slaaven vermengen.*

Communicare cum aliquo. Cic. F. 1. 7. *Met iemant spreeken, gesprek houden,* of *hebben; met iemant handelen, eenige onderhandeling met iemant hebben, zich met iemant onderhouden, met iemant gemeenschap houden.*

Communicare cum aliquo aliquid. Cic. S. R. 48. *of* de re aliqua. Cic. P. Q. 4. Alicui de re aliqua. Cæs. B. C. 3. 18. 2. *Met iemant ergens over spreeken; een zaak verhandelen; ergens over redenwisselen, iemant een zaak te kennen geeven, iemant van een zaak verwittigen,* of *verstendigen.*

Multa de ea re inter se communicaverunt. Cic. P. Q. 4. *Zij hebben een lang gesprek gehouden over deeze zaak, zy hebben lang over deeze zaak geraadslaagt.*

Communicato inter se consilio. Liv. 8. 25. *'t Zamen raad geslagen, gehouden,* of *gepleegt hebbende.*

(Communicare. Met een dativus is zeer slecht Latijn. 't Word eerst gevonden Cod. 1. 4. 34. §. 3. en 1. 7. 8. §. 2.)

CŌMMŪNĬO, ōnĭs. f. *Vereeniging, verbant, gemeenschap, verzelling, vergezelschapping, maatschappy, genootschap, vermaatschapping, t'zamenwoning, t'zamenleving, gemeente.*

Communio legis & juris. Cic. L. L. 1. 7. *Gemeenschap der wetten en rechten.* Sanguinis. Cic. S. R. 22. *Maagschap, bloedvriendschap, bloedverwantschap.*

Communio parietis. Tac. An. 15. 43. 4. *Een gemeene muur, een middelmuur, gemeenschap van muur, een muur die tot twee huizen behoort.*

Communio sermonis. Suet. A. 74. 6. *t'Zamenspraak, t'zamenspreking, onderhouding, gesprek, redenwisseling, onderhandeling,* of *verhandeling.*

CŌMMŪNĬO, īs, īvī, ītum, īrĕ. acc. *Sterken, versterken, sterk maaken, vast maaken, bevestigen, verschansen.*

Communire castella. Cæs. B. G. 1. 8. 2. Nep. 7. 7. 4. *Sterkten bouwen, steden, burgten, sloten versterken,* of *sterk maaken.*

* Communire auctoritatem. Cic. F. 15. 4. *Iemants gezagh, aanzien, achtbaarheit, vermogen,* of *waardigheit bevestigen,* of *vaststellen.*

CŌMMŪNĬS, is. m. & f. nĕ, ĭs. n. *Gemeen, daar veele deel aan hebben, daar verscheide luiden toe behooren, algemeen.* De compar. Communior staat by Suet. Cl. 21. 10. en de superl. Communissimus by den zelven Fl. 22. 1.

Vitium commune omnium est, quod, seq. ind. Ter. Ad. 5. 8. 30. *Het is een algemeene misslag,* of *een gemeen gebrek, dat, enz.*

Cura rem communem. Plaut. Am. 1. 3. 1. *Draag zorg voor ons gemeene welvaren, voor onze huiszaaken, voor onzen handel, goederen, enz.*

Propinquis plerumque fortuna communis est. Cic. Off. 1. 17. *Bloedverwanten hebben gemeenlyk een lot,* of *veele dingen gemeen.*

Mihi cum illo est commune negotium. Plaut. Cist. 2. 3. 44. *Ik heb iets in 't gemeen met hem te verrichten, wy hebben t'zamen iets te doen.*

Communia sunt amicorum inter se omnia. Ter. Ad. 5. 3. 18. *Alles is onder vrienden gemeen.*

Adolescentium communis pernicies. Ter. Ad. 2. 1. 34. *of* Corruptela. Ter. Ad. 5. 3. 7. *Het algemeene bederf der jongelingen, de gemeene pest van de jeugt,* van een ondeugend mensch spreekende, die de jeugt verleid, *of* bederft.

Communis. Ter. Ph. 2. 1. 15. *Gemeen, bekent, aan ieder kennelyk,* of *kenbaar, dat ieder weet, openbaar, waereldkundig.*

Vir communis. Suet. Cl. 21. 10. *Een gemeen man, een burger man,* die zich boven andere niet verheft. (Zoo gebruiken de Grieken hun Κοινὸς by Theoph. Char. Eth. 6. en Dio. 60. 672. E.)

Est animo communi. Ter. H. 5. 1. 39. *Zachtzinnig,* of *van een zachten*

ten aart zijn, liefstallig, gedienstig, vriendelyk, spraakzaam, gemeenzaam, of *bescheiden zyn*.

In commune metuo. Plaut. Af. 2. 2. 20. *Ik vreeze voor ons*, van twee, *of* meer menschen *spreekende*.

In commune consule. Ter. An. 3. 3. 16. *Draag zorg voor onze gemeene zaak, zorg voor ons beiden.*

Communis. *Gemeen, algemeen, dat niemant zich heeft eigen gemaakt, dat niemant verhandelt heeft, dat voor elk open staat, daar ieder zich van kan bedienen*, spreekende van zekere stoffe, rede, of toneelstoffe.

Difficile est proprie communia dicere. Hor. A. P. 128. *'t Valt moeyelyk nooit verhandelde zaaken bondig en naar behooren te beschryven.*

CŎMMŪNĬTĀS, ātis. f. *Gemeenschap, maatschap, vereeniging, genootschap, gezelschap, verbintenis, maatschappy.*

Quæ vobis est cum eo communitas? Cic. A. 6. 2. *Wat gemeenschap hond gy met hem?* Cum improbis? Cic. F. 11. 28. *Waarom vermengt gy u met quaaddoenders? Wat hebt gy met de booswigten te doen?* (In mijne drukken vind ik Communio.)

CŎMMŪNĬTĔR. Adv. *In 't gemeen, gezamentlyk, te zamen.*

Ira utrumque communiter urit. Hor. E. 1. 2. 13. *Zy zyn beide even quaad, d'een is zoo gram*, of *zoo boos als d'ander; zy zyn even zeer verstoort*, of *gestoort.*

Communiter. Cic. I. R. 2. 4. *In 't algemeen, gemeenelyk, gewonelyk.*

Communiter. Liv. 1. 10. *Eendrachtiglyk, eenmoediglyk, eenstemmiglyk, met gemeene bewilliging*, of *toestemming, eenpariglyk.*

(Communiter. Cic. S. R. 37. *Onverdeelt, ongescheiden.*)

CŎMMŪNĪTĬO, ōnis. f. Vitruv. 10. 19. *Versterking, vastmaking, omwalling, beschansing.*

* Communitio Cic. de Or. 2. 9. *Voorbereiding, voorzorg, voorhoede, bescherming, voorzichtigheit, omzichtigheit.* Men leest nu munitio.

CŎMMŪRMŪRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 10. 23. *Knorren, morren, kyven, mompelen, prentelen*, of by zich zelf, of met anderen.

CŎMMŪRMŪRŎR, āris, ātūs sūm, āri. Cic. Pis. 25. *Knorren, morren, kyven, mompelen, prentelen.*

CŎMMŪTĀBĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Cic. Par. 1. 2. *Veranderlyk, ligt, wisselbaar, onstandvastig, wisselvallig, ongestadig, wispelturig.*

Respublica commutabilis. Cic. Att. 1. 17. *Een wisselvallig gemeene best*, of *een Staat die verandering onderworpen is.*

Exordium commutabile. Cic. I. R. 1. 18. *Een algemeene voorreden*, of *inleiding*, dat is, *een voorreden*, of *inleiding, daar zich een ander van kan bedienen, die een ander kan gebruiken*, of *die tot een andere zaak kan te pas komen.*

CŎMMŪTĀTĬO, ōnis. f. *Verwisseling, wisseling, wisselvalligheit, verandering, omkeer, omloop, verloop.*

Commutatio temporum. Cic. T. Q. 1. 28. *Het verloop des tyds, tydwisseling, wisselvalligheit, verwisseling*, of *verandering van tyden, omloop*, of *omkeer van tyden.* Voluntatum & animorum. Cæs. B. G. 5. 54. 4. *Verandering van genegentheit en gemoed.* Morum, vitæ, studiorum. Cic. Am. 21. *Verandering van zeden, van leven, van zinnelykheden, genegentheden*, of *neigingen.*

Commutatio æstus. Cæs. B. G. 5. 1. 2. *Wisseling van ebb' en vloed.*

CŎMMŪTĀTUS, ūs. m. Lucret. 1. 795. *Verandering, verwisseling, omkeering*, van de hoofdstoffe spreekende.

CŎMMŪTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquid re aliqua, *of* cum re aliqua. acc. *Iets ergens anders tegens verhandelen, verwisselen, vermangelen*, of *verruilen.*

Commutare captivos. Cic. Off. 1. 13. *Gevangens wisselen.* Colorem. Plaut. Capt. 1. 3. 44. *Van verwe veranderen, verschieten, grys worden.* Locum, tempus rebus faciendis. Cic. V. 3. 6. *Van plaatze*, of *tyd veranderen om iets te verrichten.* Sermonem ad voluntatem alterius. Cic Pet. Conf. 11. *Zyn taal*, of *reden naar de zinnelykheit van een ander veranderen; van gesprek veranderen om een ander te behaagen.* Vitam cum morte. Sulpit. ad Cic. F. 4. 5. *'t Leven met de dood verwisselen, overlyden, sterven.*

Vestem commutant inter se & nomina. Plaut. Capt. prol. 37. *Zy verwisselen van gewaad en naam, zy neemen d'een des anders kleederen en naam aan.*

* Commutare consilium. Cæs. B. G. 1. 23. 3. *Van voornemen, besluit*, of *gedachten veranderen, een ander opzet neemen, een andere zyde kiezen.* Sententiam. Cic. Att. 16. 7. *Van gedachten, voornemen*, of *meening veranderen.* Fidem pecunia, *of* cum pecunia. Cic. Clu. 46. *Zyn trouwe voor geld verkoopen, zich door geld laaten omkoopen*, of *omzetten.*

* Unum verbum non est tecum commutaturus pater. Ter. An. 2. 4. 7. *Uw vader zal u niet een woord zeggen, zal geen woorden tegens u maaken, zal u niets ter waereld verwyten.*

(Commutare. *Verwisselen, wisselen, 't een neemen in plaats van 't ander, buiten, ruilen, mangelen, verruilen.*

Illico commuto pallium. Plaut. Ps. 5. 1. 34. *Ik verwissel terstont myn mantel. Ik doe straks een andere mantel om.*

Vin' commutemus? tuam ego ducam, & tu meam? Plaut. Trin. 1. 2. 21. *Wilt gy dat wy onze wyven verwisselen? dat wy onze wyven verruilen? zal ik uw wyf trouwen, en gy 't myne?*

COMO.

CŌMO, ās, ārĕ. Tac. G. 18. 3. Tertull. Pall. 3. *Als met haair optooyen, vercieren, oppronken.*)

CŌMO, ĭs, cōmpsi, cōmptūm, cōmĕrĕ. acc. *Opschikken, optooijen, oppronken, opquikken, uitkemmen, kemmen, ophullen.*

Comere capillos. Ovid. Am. 2. 8. 1. of Comas. Ovid. F. 2. 560. Caput. Tib. 1. 9. 16. *Zijn haair kemmen*, of *uitkammen, zyn hoofd kemmen.*

Comere se alicui. Tib. 4. 6. 3. *Zich opschikken, zich oppronken, zich optooyen, zyn haair krullen om iemant te behaagen.*

* Comere colla genasque. Stat. S. 1. 2. 110. *Zijn hals en aangezicht blanketten*, of oppoetzen.

CŌMŒDĬĂ, æ. f. Cic. Cl. 62. *Een blyspel, een blijeindendspel, een tooneelstuk*, of *tooneelspel dat een blyde uitkomst heeft.*

CŌMŒDĬCĒ. Adv. Plaut. M. G. 2. 2. 58. *Als een tooneelspeeler*, of *blyspeeler, blyspelswyze, met een zwier van 't tooneel, met gebaerden van een blyspeeler*; of, gelijk andere zeggen, *cierlyk, volmaaktelyk, genoeglyk, behaaglyk, bevalliglyk, op een aangenaame wyze.*

(CŌMŒDĬCŬS, ă, ūm. Apul. Fl. 353. *Dat van een blyspel is*, of *dat tot een blyspel behoort.*)

CŌMŒDUS, i. m. Cic. Or. 31. *Een tooneelspeeler, een speeler van 't schouwburg, een blyspeeler.*

(CŌMŒDŬS, ă, ūm. Juv. 3. 100. *Dat van een blyspeeler is, dat bequaam is tot blyspelen.*)

CŌMŌSŬS, ă, ūm. Plin. H. 16. 6. *Dik van haair, dik, dicht, belommert, schaduwryk, loofryk, vol takken en bladeren.* De superl. Comosissimus staat by Plin. H. 26. 8.

COMP.

CŌMPĀCTĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. *Dat t'zamengevoegt, aan malkanderen gelast, gevoegt*, of *gespykert is; dat t'zamen*, of *aaneen gebonden, in malkanderen gewerkt*, of *gescho-*

ten

ten is, of *kan worden.*

Compactiles trabes. Vitruv. 4. 7. *Stukken houts*, of *balken die aan malkanderen zyn gelast*, of *gevoegt.* Postes. Vitruv. 10. 20. *Stylen die aan malkanderen zyn gewrkt, aan een gehechte, vast gemaakte, vast geklonke*, of *gevoegde stylen.*

Compactilis. Plin. H. 15.23. *Kort, in een gedrongen, t'zamengedrongen.*

Apes in rotunditatem compactiles. Plin. H. 11. 18. *Byen wiens lyf rond en in een gedrongen is, ronde, dikke byen.*

COMPACTIO, ōnis. f. Cic. Fin. 5. 11. *t'Zamenvoeging, t'zamenbinding, vereeniging, binding, verbinding, verband, t'zamenklinking, aaneenlassing.*

Compactio. Vitruv. 2. 7. *Een ry*, of *reeks stylen*, of *standerts.*

CŌMPĀCTŌ. Adv. Cic. Att. 10. 12. Liv. 5. 11. De compacto. Plaut. Capt. 3. 1. 24. Ex compacto. * Suet. I. 20. 12. *Gezamentlyk, gezamenderhand, met een gemeen overleg, met een gemeene bewilliging*, of *raadslag, met een gemeen opzet*, of *besluit.*

CŌMPĀCTŪRĂ, æ. f. Vitruv. 4. 7. *t'Zamenvoeging, ineenschieting, t'zamenspykering*, of *aaneenlassing van stukken houts.*

CŌMPĀCTŪS, ă, ūm. Cic. Fin. 3. 22. *Verbonden, verknocht, t'zamengevoegt, vereenigt, gehecht, gespykert, aan malkanderen genagelt.*

Compactum corpus. Plin. E. 7.24.1. *Een heel kloek, in een gedrongen, welgemaakt*, of *sterk ligchaam.*

Crura compacta. Varr. R. R. 2. 5. *Korte, dikke, sterke beenen*, of *dyen.*

Casa male compacta. Mart. 12. 73. 2. *Een slecht gemaakt hutje, een strooihuisjen dat heel lomp gemaakt is.*

Compactus. Plaut. R. 2. 6.62. *Ingewonden, in - of toegepakt; gebonden, ingebonden.*

CŌMPAGĒS, is. f. Sen. Oed. 3. 580. *Verzameling, hoop, t'zamenvoeging, verband, verbinding, verbintenis, band, voege, gewrigt.*

(Compagibus omnibus navis accipit aquam. Liv. 35. 26. *Het schip zuigt water in al zyne naden. Het gansche schip is lek.*)

Dum sumus in his inclusi compagibus corporis. Cic. S. 21. *Zoo lang wy in de banden*, of *in den kerker van dit ligchaam zyn besloten.*

(CŌMPĀGĬNĀTĬO, ōnis. f. Gloss. Cyr. *t'Zamenvoeging, verbinding.*

CŌMPĀGĬNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Voegen, t'zamenvoegen, verbinden, in malkanderen slaan.* Dit woord is in de derde eeuwe begonnen gebruikt te worden.

Qui fracta nodis compaginat. Prud. Περὶ Στ. 10. 830. *Die de gebrokene leden, door de verbanden, t'zamenvoegt*, of *verbindt.*

Quas, velut transiturus amnem, ad compaginandos paraverat pontes. Ammian. 16. 11. *Die hy, als zullende over den stroom trekken, hadde vervaerdigt om de bruggen in malkanderen te slaan.*)

COMPAGO, inis. Prud. Περὶ Στ. 10. 493: 5. 111. Zie Compages. (Serv. Æ. 1.297. en nevens hem Faber in zijnen Thesaurus zeggen, dat niemant Compaginis, &c. gebruikt heeft, en dat wy geen casus als de nominativus hebben, maar zy missen alle beide. Want in 't enkelvoud vinden wy de accusativus Compaginem by Sen. E. 91. de ablativus Compagine by Ovid. M. 1. 721. Man. 1. 717. 725. 838. In 't meervoud de genitivus Compaginum by Plin. H. 2. 2. de accusativus Compagines by Tertull. de An. c. 14.)

CŌMPĀR, ăris. omn. gen. *Gelyk, gelykende, overeenkomende, van de zelve slach, van eenen aart, diergelyke, eenderhand, gelykslachtig, gelykaardig, overeenkomstig, eenerlei.*

Compari marte concurrere. Liv. 36. 44. *Met gelyk voordeel*, of *gelyke kans stryden, slaan*, of *vechten.*

Compar alicui. Lucret. 4. 1248. *Voor iemant gemaakt, iemant passende.* Alicujus. Gell. 6. 11. *Iemants weerga, iemants gelyk.*

Compar. m. & f. Hor. O. 2. 5. 2. Plin. H. 8. 23. *Egade, een man of vrouw; een gaadje, een mannetje*, of *wyfje.*

CŌMPĀRĀBĬLĬS, is. m. & f. lĕ, is. n. Cic. I. R. 1. 30. *Vergelykelyk, t'zamen te vergelyken, overeenkomstig, gelykvormig, gelykende, d'een als d'ander.*

CŌMPĀRĀTĒ. Adv. Cic. T. 22. *By gelykenis, by vergelyking, opzichtelyk, met opzicht op iets, by overeenkomst.*

CŌMPĀRĀTĬO, ōnis. f. *Een gelykenis, een vergelyking*, of *gelykheit.*

Comparatio duorum. Cic. T. 18. De duobus. Cic. Off. 1. 43. *Vergelyking*, of *gelykheit van*, of *tusschen twee persoonen.*

Ex comparatione. Plin. E. 7.30.4. (in comparatione. Cic. F. 10. 5.) *In vergelyking, naar waarde*, of *waardeering, naar waardy.*

Comparatio. Cic. Tim. 4. *Overeenkomst, gelykheit, gelykvormigheit, evenmatigheit, overeenstemming.*

Comparatio. *Bereiding, voorbereiding, toestel, toerusting, toebereidzelen, voorbereidzelen.*

Comparatio novi belli. Cic. Man. 4. *De toebereidzelen van eenen nieuwen oorlog, de toestel tot eenen nieuwen aanslag*, of *nieuwen kryg.*

Justa caloris in corpore comparatio. Vitruv. Præf. 8. *Een behoorlyke getemperdheit van warmte in 't ligchaam.*

Comparatio. Cic. Mur. 21. *Verkryging, verwerving, aanwinning, bekoming.*

(CŌMPĀRĀTĪVĒ. Gell. 5. 21. *Vergelykelyk, vergelykender wyze.*)

CŌMPĀRĀTĪVUS, ă, um. Cic. I. R. 2. 25. *Vergelykende, overeenkomstig, gelyk, tot een gelykenis behoorende.*

Comparativus gradus. Quintil. I. O. 9. 3. *De vergelykende trap.*

CŌMPĀRCO, is, parsi, pārsūm, parcĕrĕ. *Spaaren, zuinig zyn, spaarzaam zyn, zuinig bewaaren, door spaaren, of zuinigheit byeen schraapen.*

De cibo aliquid comparcere. Ter. Ph. 1. 1. 10. *Zyn tafel iets besnoeijen, wat spaarzaam in de keuken*, of *in spys en drank worden, iets van zyn spyze*, of *kost spaaren*, of *bewaaren.*

CŌMPĀRĔO, ēs, pārŭi, pārĭtūm, pārērĕ. Cic. Clu. 64. *Verschynen, zich vertoonen, opkoomen, voor den dag koomen, te voorschyn koomen, zich laaten zien.*

Comparere. Cic. V. 1. 50. *Zich vertoonen, zich laaten zien, in wezen blyven.*

Ea ornamenta comparent. Liv. 25. 40. *Die cieraaden*, of *vercierssels laaten zich noch zien, vertoonen zich noch, zyn noch overig*, of *in wezen.*

CŌMPĀRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Bereiden, voorbereiden, toebereiden; beschikken, bestellen, toerusten, toestellen, vervaerdigen, gereed maaken, uitrusten.*

Si scias quod donum tuo dono contra comparet. Ter. E. 2. 3. 64. *Indien gy wist wat hy vervaerdigt om de grootheit van uw geschenk op te wegen*, of *om 't geen uw geschenk heeft uitgewrocht vruchteloos te maaken, om verre te stooten*, of *te niet te doen.*

Comparare se ad aliquid. Cic. N. D. 3. 8. *Zich ergens toe schikken, toe bereiden, toe vaerdig*, of *gereed maaken.* Canem ad pugnam, ad cursum. Colum. 7.12. *Een hond leeren vechten, leeren loopen.* Accusatorem alicui. Cic. Clu. 67. In aliquam reum. Cic. S. R. 10. *Tegens iemant een beschuldiger opmaaken, omkoopen*, of

of uitmaaken. Aditum sibi ad aliquam rem. Cic. Att. 2. 17. *Zich een weg ergens toe baanen, middelen vinden om ergens toe te geraaken.*

Comparare bellum. Cic. A. 3 1. *Zich, of alles ten oorlog gereed maaken, bereiden, toerusten, of vervaardigen.* Copias contra aliquem. Cic. Or. 66. *Tegens iemant volk ligten, of werven.* Insidias alicui. Cic. Cl. 16. *Iemant laagen leggen, strikken spannen.*

Comparare vultum suum ex vultu alterius. Plaut. Am. 3. 3. 5. *Zyn gelaat, of wezen naar dat van een ander zetten, zyn aangezicht in de zelve ploei met een ander trekken.*

Comparare optimas artes. Cic. Fin. 2. 34. *Geleerdheit en wetenschap bekoomen, in de fraaiste konsten of treffelykste wetenschappen ervaren worden.* Diligentiam. Cic. P. Q. 1. *Naerstig, of vlytig worden.* Gloriam ex bellicis rebus. Cic. Off. 2. 13. *Eer door de wapenen behaalen, zich eenen naam door oorlogsdaaden verkrygen.* Subsidium ab aliqua re. Cic. de Or. 1. 45. *Ergens behulp uit haalen, verligting, of onderstand uit trekken.*

Comparare. Cic. V. 2. 34. Liv. 2. 9. *Koopen, bekoomen, verkrygen, verwerven.*

Comparare aliquem alteri. Cic. S. 6. of Cum altero. Cic. Dom. 51. Ad alterum. Ter. E. 4. 4. 14. *Iemant by, of met een ander vergelyken, een vergelyking tusschen twee maaken, iemant nevens een ander stellen.* Aliqua inter se. Cic. de Off. 1. 43. *Zommige dingen met den anderen vergelyken, of gelyk stellen.*

Aquarius Scorpioni æqualem comparat cursum. Vitruv. 9. 5. *De Waterman volbrengt zynen loop zoo ras als de Scorpioen.*

Comparata est ita hominum natura. Ter. H. 3. 1. 97. Ita ratio comparata est naturæ nostræ. Cic. Am. 27. *De menschen zyn zoodanig van aart, zyn uit der aart zoo gesteld. d'Inborst, of aart der menschen is zoodanig.*

Comparare ut, &c. *Beveelen, belasten, gebieden, schikken, bevestigen, bestemmen, vaststellen, dat, enz.*

Comparatum est legibus, ut, &c. Liv. 42. 41. Cic. Br. 12. *Het is door de gemeene rechten van alle volkeren, of door de wetten bevolen, of vastgesteld, dat, enz.*

Comparārunt inter se Consules qui iret, of uter iret. Liv. 41. 6. *De Burgermeesters hebben te zamen besloten, of bestemt wie van beiden gaan zoude.*

(Comparare. *Aanbrengen, bybrengen, byvoegen.*

Compara labella cum labellis. Plaut. As. 3. 3. 18. *Breng, of voeg uwe lippen by, of aan de myne. Geef my een kus.*

Comparari. *Gepaart worden.* Dus worden gezegt de schermvechters, die twee tegens malkanderen gestelt worden om te vechten.

Esium Proculum Threci comparavit. Suet. C. 35. 4. *Hy heeft Esius Proculus met eenen Threciër gepaart, om met hem te vechten.*)

COMPĀSCO, scis, pascĕrĕ. Plin. H. 9. 54. *Schaapen hoeden, weiden, in de weide dryven, in 't veld laaten graazen, t'zamen weiden.*

CŌMPĀSCŎR, ĕris, pasci. Varr. R. R. 1. 53. *Weiden, hoeden.*

Jus compascendi habere. Scæv. Dig. 8. 5. 20. *Recht van weiden hebben.*

CŌMPĀSCŪŬS, ă, ŭm. *Gemeen weiland, een gemeene weide, daar veeler luiden vee mag weiden.*

Compascuus ager. Cic. T. 3. *Een gemeene weide, een beemd waar in veele 't recht van weide hebben.*

(CŌMPĀSTŌR, ōris. m. Hygin. Fab. 187. *Een medeherder, een die nevens een ander het vee weid, of dryft.*)

CŌMPĔDĒS, ŭm. m. plur. *Voetboeijen, voetblokken, voetyzers; blokken, of yzers die men de paerden aan de beenen sluit.* Deeze boeijen waaren gemeenlijk van hout. Zie Compes.

Impingere compedes alicui. Plaut. P. 4. 4. 24. *Iemant aan de beenen boeijen, of yzers aan de voeten doen, iemant in den stok zetten.*

* Compedes. Cic. Att. 8. 3. *Moeijelykheden, hinderníssen, verhinderingen, beletzelen, hinderpaalen, belemmeringen.*

* Compedes. Plin. H. 33. 12. *Voetcierfel, of voetcieraad der vrouwen.*

* Compedes corporis. Cic. T. Q. 1. 31. *De banden, of de kerker des lichaams.*

CŌMPĔDĬO, is, ivi, itŭm, irĕ. acc. *Binden, vastbinden, toebinden, vastmaaken, toestrikken, in boeijen slaan, beletten, belemmeren.*

Pedes corrigiis compedire. Varr. by Non. 1. 113. *Zyn schoenriemen toebinden.*

CŌMPĔDĪTŬS, ă, ŭm. Plaut. Capt. 5. 1. 24. *Die aan de voeten geboeit, of met de voeten in een blok zit, die boeyen, of yzers aan de voeten heeft.*

CŌMPĔLLĀTĬO, ōnis. Cic. F. 12. 25. *Berisping, bekyving, bestraffing, vermaning, doorneming, verwyt, hekeling.*

Compellatio. *Afkeering, afwending.* Een manier van spreeken in de redenrijkkonst gebruikelijk, waar door men zijn rede van iemant of iets daar men van spreekt afwendt, en tot iemant, of iets anders richt.

Per compellationem hominis, urbis, &c. Cic. Her. 4. 15. *Door afkeering, of afwending zyner rede tot een persoon, stad, enz.*

CŌMPĔLLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. A. 2. 37. *Iemant aanspreeken, een aanspraak aan iemant doen, tot iemant zyn reden richten.*

Compellare. *Roepen, noemen, by den naam roepen, aanspreeken.*

Aliquem compellare in scena. Cic. Her. 1. 14. *Iemant op 't tooneel noemen.* Nomine aliquem. Liv. 23. 47. *Iemant bij zijnen naam noemen, of roepen.*

Lege aliquem compellare. Cic. F. 8. 12. *Iemant uit kracht van een wet laaten roepen, dagvaarden, of voor recht roepen.* Compellare de crimine. Nep. 7. 4. 1. *Iemant van een misdaad beschuldigen, of over een misdaad voor 't recht, of voor den rechter roepen.*

Compellare. Cic. A. 3. 7. *Bestraffen, bekyven, berispen, doorneemen, hekelen, overhaalen, doorhaalen.*

(Compellari. *Tot byslaapen aangesproken, of verzocht worden.*

Qui cum concumbere cum ea noluisset, illa viro suo mentita est, se ab eo compellatam. Hyg. Fab. 57. *Die als hy by haar niet had willen slaapen, heeft ze bij haaren man geloogen dat ze van hem tot byslaapen verzocht was.*)

CŌMPĔLLO, is, pŭli, pulsŭm, pellĕrĕ. acc. *Verzamelen, vergaderen, byeen brengen, t'zamen brengen, t'zamen dryven, byeen voeren.*

Compellere homines in unum locum. Cic. I. R. 1. 2. *De menschen in eene plaats verzamelen.* Greges in unum. Virg. E. 7. 2. *De kudden byeen dryven.* Ossa in suam sedem. Cels. 8. 7. *'t Gebeente weêr in 't lid zetten.* In morbum. Cels. 3. 18. *In een ziekte storten, een ziekte aanjagen, of veroorzaaken.* In plagas feram. Plaut. Pœn. 3. 2. 35. *Wild in 't net, of in de strikken jaagen.*

* Compellere. *Dwingen, nootzaaken, met kracht en geweld persen, verplichten, geweld aandoen, aanhitzen, aanprikkelen, aanstooken, aanzetten, aanporren, aanmoedigen, opwekken, verwekken, aanzoeken, aandoen, beweegen.*

Compellere aliquem ad bellum. Ovid. M. 5. 219. *Iemant tot een oorlog*

log aanzetten, aanporren, of *aanmoedigen.* Ad mortem, *of* In mortem. Quintil. I. O. 7. 3. *Iemant dwingen om zich zelven te dooden*, of *om te brengen.* Ad laqueum. Plin. H. 36. 5. *Om zich zelven te verhangen.*

Compellere in angustias. Cic. A. Q. 4. 35. *Iemant in 't nauw jaagen*, of *brengen, benauwen, prangen, in een engte dringen, besluiten.* Hostes in urbem. Liv. 4. 61. *De vyanden dwingen*, of *nootzaaken binnen de steden*, of *wallen te wyken, de vyanden binnen de steden*, of *wallen jaagen*, of *dryven.*

Compuli mihi omnia ut crederet. Plaut. B. 4. 4. 4. *Ik heb hem bewoogen om alles op my te vertrouwen, om alles op my te laaten staan.*

CŌMPENDIĀRIĀ, æ. f. Petron. 3. Sen. E. 119. *Een toeweg, een binneweg, een toepad, een korte*, of *naaste weg*, of *middel.*

CŌMPENDIĀRIŌ. Adv. Sen. E. 73. *Door een korter en gemakkelyker weg; beknoptelyk, kortelyk, op een korte manier, een korte wyze.*

CŌMPENDIĀRIUS, ā, ūm. *Kort, verkort, t'zamengetrokken, beknopt.*

Via ad gloriam compendiaria. Cic. Off. 2. 12. *Een korte weg om eer*, of *luister te verkrygen, het beste middel om eer te behaalen.*

CŌMPENDIFĂCIO, is, fēcī, făctum, făcĕrĕ. *Winnen, winst doen, gewin*, of *voordeel doen, spaaren.* Plautus maakt gemeenelyk twee woorden van dit verbum, en gebruikt Compendi, als Parvi, Magni, enz.

Compendifeci binos panes in dies. Plaut. P. 4. 3. 2. *Ik heb twee brooden voor eiken dag gewonnen.*

Operam fac compendi quærere. Plaut. Ps. 4. 7. 42. *Spaar de moeite om te vraagen.* Curam hanc facere compendi potes. Plaut. Pœn. 1. 2. 138. *Gy kond deeze zorge laaten vaaren, u van deeze moeite ontslaan, u van deeze zorge ontlasten*, of *u uit deeze moeyelykheit ontwikkelen.*

Verbis velitationem fieri compendi volo. Plaut. As. 2. 2. 41. *Ik wil dat men deeze wederzydsche praatjes staake, afsnyde*, of *laate vaaren.*

CŌMPENDĬŌSŬS, ā, ūm. Colum. 1. 4. *Nut, nuttig, nuttelyk, voordeelig, heilzaam.*

(Compendiosus. Prud. Περὶ Στ. 2. 335. *Kort, klein.*)

CŌMPENDĬŪM, ii. n. *Winst, gewin, voordeel, baat, belang, nut.*

Privato compendio servire. Cæs. B. C. 3. 32. 4. *Voor zyn byzonder belang arbeiden, trachten om zyn voordeel te doen, zyn eigen voordeel najaagen, betrachten*, of *behertigen.*

Compendium. *Een kort begryp, verkorting.*

Verbis fac compendium. Plaut. Capt. 5. 2. 12. *of* Verba confer ad compendium. Plaut. M. G. 3. 1. 186. *Maak uw reden kort, zeg in het korte wat gy te zeggen hebt, zeg in weinig*, of *met korte woorden.*

Præconis compendium facere. Plaut. St. 1. 3. 40. *Den eerstuismeester*, of *afslager niet gebruiken, zelf eenige konden om de onkosten uit te winnen.*

Compendium viæ. Plin. H. 5. 5. *Een toeweg, binneweg, toepad.* Temporis. Papin. Dig. 49. 17. 17. *Tydwinning, tydsparing, winst*, of *uitwinning van tyd.*

* Compendium docendi. Quintil. I. O. 1. 1. *Een korte leerwys, een korte en ligte wyze van onderwys*, of *een beknopte en gemakkelyke wyze van leeren.*

CŌMPENDĬŪM, ii. n. *Compiegne*, een stad op d'Oysestroom in l'Isle de France.

CŌMPĔNSĀTĬO, ōnis. f. Cic. T. Q. 5. 33. *Vergelding, beloning, vergoeding, wedergeving, vereffening, gelykmaking.*

CŌMPĔNSO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Vergelden, beloonen, vergoeden, wedergeeven, schulden vereffenen, iets opweegen, gelykmaaken.*

Compensare damna. Cic. V. 5. 13. *Schade vergoeden.* Aliquid aliqua re. Cic. Dom. 12. *of* Cum aliqua re. Cic. Fin. 5. 18. *Een zaak met een andere vergelden, vergoeden, goedmaaken*, of *beloonen.*

Tot amissis te compensavimus unum. Ovid. Her. 3. 51. *Gy alleen weegt het verlies van zoo veele vrienden op; gy vergoedt al 't verlies dat wy in onze vrienden hebben, gy hebben de schade, door 't verlies van zoo veel vrienden ons overgekoomen, door u herstelt.*

Mea compensat vitiis bona. Hor. S. 1. 3. 70. *Hy weegt myne goede hoedanigheden tegens de quaaden; hy stelt myn gebreken tegens myne deugden over; hy weegt myne deugden en gebreken te zamen.*

CŌMPĔRĔNDĬNĀTĬO, ōnis. f. Ascon. Cic. 76. *Uitstel, schorsing, opschorting van een vonnis.*

CŌMPĔRĔNDĬNĀTUS, ūs. m. Cic. V. 4. 15. 1. 7. *Uitstel, verlenging, verschuiving.*

CŌMPĔRĔNDĬNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Uitstellen, verschuiven, schorsen, opschorten, verlengen, vertraagen, sleepende houden 't Vonnis over een misdadiger uitstellen.*

Comperendinare reum. Cic. V. 1. 9.

CŌMPĔRĬO, is, cōmpĕrī, cōmpĕrtūm, cōmpĕrīrĕ. acc. *Ontdekken, ontwaar*, of *gewaar worden, waarneemen, vinden, bevinden, uitvinden, leeren, te weeten koomen, verstaan, bevroeden.*

Certis auctoribus aliquid comperire. Cic. Att. 14. 8. *Iets uit geloofwaerdige*, of *aanzienlyke schryveren leeren, kennen, verstaan*, of *weeten.*

Comperire ex aliquo. Ter. H. 1. 1. 69. *Uit iemant hooren*, of *verstaan, door iemant weeten.* Per aliquem. Cæs. B. G. 4. 19. 1. *Van iemant onderrwezen worden*, of *leeren.* Aliquid de aliquo. Ter. An. 1. 3. 6. *Iets van een zaak gewaar worden*, of *te weeten koomen, eenige zekere kennisse van een zaak krygen.*

Comperi. Ter. E. 5. 1. 9. Compertum habeo. Sallust. B. C. 58. *Ik weet, ik ben verzekert, my is ter ooren gekoomen, ik heb bevonden, ik ben te weeten gekoomen.* Men moet niet zeggen, Compertus sum.

Comperior id fecisse. Sall. B. J. 108. *Ik hoor, ik verneeme, ik verstaa, ik bevinde, ik merke*, of *zie dat hy 't gedaan heeft.* Men vind van dit verbum deponens alleen 't præsens van de indicativus by Sall. B. J. 45. en 108. en subjunctivus by Ter. An. 5. 3. 31.

CŌMPERNIS, is. m. & f. Lucil. by Non. 1. 103. Plaut. M. G. 3. 1. 127. *Een krombeen*, of *scheefbeen, iemant wiens beenen naar binnen krom staan, wiens knien tegens den anderen koomen.*

CŌMPERTĒ. Adv. *Opentlyk, rondelyk, duidelyk, klaarlyk, gewisselyk, zekerlyk, voor gewis, onderscheidentlyk.* De compar. Compertius staat by Gell. 1. 11.

Comperte dicere. Gell. 1. 22. *Klaarlyk, duidelyk*, of *onderscheidentlyk preeken.*

CŌMPĔRTŬS, ā, ūm. *Bekend, geweeten, kundig, ondekt, openbaar, kennelyk, bevonden.*

Habere compertum de re aliqua. Cic. Clu. 45. *of* Habere aliquid compertum. Cic. Cl. 47. *Ergens zekere tyding*, of *gewis naricht van hebben; iets zekerlyk weeten; van een zaak wel verstendigt zyn.*

Comperta oculis proferunt. Liv. 29. 21. *Zy zeggen 't geen ze met oogen gezien hebben; zy zyn ooggetuigen van 't geen zy verhaalen.*

Compertus flagitii. Tac. An. 4. 11. 3. stupri. Liv. 22. 57. (in stupro. Suet.

Suet. T. 75. 2.) *Op een misdaad, hoerery, overspel betrapt, bevonden, daar van overtuigt.*

COMPES, edis. f. Tib. 2. 4. 7. *Een voetboei, of voetyzer, een boei die men de misdadigers aan de voeten sluit.* Zie Compedes.

† Fluvius nivali compede vinctus. Hor. E. 1. 3. 3. *Een toegevroze stroom, een rivier die met ys legt.*

Vir exoluta compede. Stat. S. 1. 6. 4. *Een man zonder hertzweer, kommer, of zorg; een man die buiten alle kommer, omslag, of moeijelykheit leeft.*

(Compede. f. n. Zegt ook nevens de Dichters Colum. 8. 2. Eaque quasi compede cohibentur feri mores. *En daar door, als door een boei, worden de ruwe, of onbeschaafde zeden ingebonden, of beteugelt.*)

COMPESCO, scis, compescui, compescere. acc. *Bedwingen, weerhouden, sluiten, intoomen, inhouden, beteugelen, stillen, temmen, t'onderbrengen.*

Compescere curas. Ovid. Rem. Am. 69. *Zich van zorge ontslaan.* Tumentes populos. Plin. P. 80. 3. *Trotze volkeren temmen, bedwingen, t'onderbrengen.* Risum. Hor. S. 2. 8. 63. *Zyn lagh inhouden, zich van lachen onthouden.* Mentem. Hor. O. 1. 16. 22. *Zich zelven bedwingen, zyne neigingen, of hertstochten matigen, beteugelen, of bedwingen.* Incendia. Plin. E. 10. 34. andere 42. *Brand stuiten, lesschen, of blusschen.*

Compescere vitem. Colum. 4. 17. *Een wynstok snoeijen,* als ze te sterk uitloopt; *d'overtollige ranken van een wyngaart afsnyden.*

COMPETENS, entis. omn. gen. Competens judex. Ulp. Dig. 2. 1. 19. *Een wettige, bevoegde, of behoorlyke Rechter, een die bequaam is, of die 't toekoomt te oordeelen.*

Competens tribunal. Ulp. Dig. 3. 3. 35 §. 2. *Een wettige, onderhoorige, of bevoegde vierschaar.*

COMPETENTER. Adv. Ulp. Dig. 24. 3. 22. §. 6. *Gevoegzaam, evenredigly k, gevoeglyk, matiglyk, bequamelyk, behoorlyk, ov reenkomelyk, ten vollen, wettelyk.* (De compar. Competentius staat by Hieron. Adv. Helvid. en de superl. Competentissime by Apul. A. 316.)

COMPETENTIA, æ. f. *Gelykmatigheit, evenredigheit, overeenkomst, welgemaaktheit, fraaiheit, gevoeglykheit, geschiktheit,* van de deelen des lichaams spreekende.

Ad eandem competentiam nasci. Gell. 14. 1. *Op 't zelve uur, en onder de zelve ster gebooren worden. Op 't zelve geboorteslip ter waere'd koomen.*

COMPETITOR, oris. m. Cic. Att. 1. 3. *Mededinger, medeverzoeker, medevryer; een die naar 't zelve ampt staat.*

COMPETITRIX, icis. f. Scenam habuimus competitricem. Cic. Mur. 19. *Wy hebben het tooneel voor een mededing ster geacht; wy hebben ons ingebeeldt door tooneelspelen 's volks stemmen te winnen.* Die met Cicero naar 't Burgemeesterschap dongen, vertoonden openbaare speelen om de stemmen en gunst van 't volk te winnen.

COMPETO, is, petivi, petitum, petere. Aur. Vict. V. 1. 59. 2. *Te zamen - of te gelyk verzoeken, naar het zelve trachten, doelen, dingen, of staan, het zelve wit bejaagen.*

Messium feriæ æstati competunt. Suet. J. 40. 1. *D'oegstverlof-dagen voor hoven, of gerechtsbanken komen in den zomer.*

Cuncta competunt voto. Colum. 4. 19. *Alles gaat, of valt uit naar wensch.*

Si neptium competeret ætas. Suet. A. 31. 3. *Indien zyne nichten oud genoeg waren, of behoorlyke jaaren hadden.*

Neque animo, neque auribus, neque lingua competere. Sall. by Non. 4. 110. *'t Verstand, 't gehoor, en de spraak verlooren hebben; verstandeloos, doof en stom zyn, niets verstaan, hooren, en spreeken.*

(Competere. *Vereischen, vorderen.* Si villæ situs ita competit. Colum. 9. 5. *Indien de stand van de hofstede 't alzoo vereischt.*

Competere. *Gebeuren, voorvallen.* Sed si ita competit, ut idem ille, &c. Sen. E. 75. *Maar indien 't alzoo gebeurt, of voorvalt, dat de zelve, enz.*)

COMPILATIO, onis. f. Cic. F. 2. 8. *Dievery, dufstal, rovery, plondering, beroving.*

COMPILO, as, avi, atum, are. aliquem. *Iemant uitschudden, afzetten, iemant, of iets plonde en, bestcelen, berooven, van een ander steelen.*

Compilare ædes. Plaut. As. 2. 2. 6. *Een huis, of kerk berooven, plunderen, of bestelen.* Rempublicam. Cic. Vat. 2. *'t Gemeenebest, of 't Gemeeneland bestcelen, uitputten, of uitzuigen.*

Ab Jurisconsultis eorum scientiam compilavit. Cic. Mur. 11. *Hy heeft den Rechtsgeleerden hunne wysheit ontstolen, hy heeft de geleerdheit die hy in de boeken der Rechtsgeleerden vond gestolen; hy heeft die wetenschap uit de boeken der Rechtsgeleerden byeengeraapt, verzamelt, of getrokken.*

Compilare scrinia alienius. Hor. S. 1. 1. 121. *Iemants koffer, kasten, of kisten, daar schriften in bewaart worden, bestcelen, dat is; hem zyne werken, of schriften ontsteelen, ontfutzelen, of afhandig maaken.*

COMPINGO, is, compegi, compactum, compingere. acc. Virg. E. 2. 36. *t'Zamenvoegen, t'zamenbinden, vastbinden, vasthechten, verzamelen, t'zamenpakken, op malkanderen pakken, leggen, of stapelen.*

Solum compingere axibus. Colum. 6. 19. *Een plankenvloer - of vloer van planken leggen, een vloer met planken beleggen.*

Compingere aliquem in vincula. Aurel. Vict. V. 1. 1. 2. In carcerem. Plaut. Am. 1. 1. 3. *Iemant in de boeijen brengen, zetten, of sluiten, iemant vast zetten.* In navem. Plaut. M. G. 2. 1. 34. *Iemant 't scheep brengen, op een schip zetten, of smyten.* Se in aliquem locum. Cic. Att. 8. 8. *Ergens heene vluchten, of wyken, zich ergens opsluiten, zich in een plaats onthouden.*

COMPITALIS, is. m. & f. le, is. n. Suet. A. 31. 4. *Kruisweegs, van een kruisweg, van een viersprongk, van een merktplaats, die op een kruisweg, viersprongk, of merktzyn opzicht heeft, of daar toe behoort.*

COMPITALIA, orum. n. plur. subst. Varr. L. L. 5. 3. *Merkt - of kruisweegsfeesten, straatheilige dagen,* die op de plaatzen, of merkten ter eere van de Goden der kruiswegen gevierr wierden.

COMPITALITIA, orum. n. plur. Cic. Pis. 4. zie Compitalia. En zoo wo dt by andere geleezen.

COMPITALITIUS, a, um. *Kruisweegs, van een viersprengk, merktplaats, of kruisweg, dat op de zelve zyn opzicht heeft, of daar toe behoort.*

Dies compitalitius. Cic. Pis. 4. *Een vierdag van de Goden der kruiswegen, een dag den Goden der kruiswegen toegewyt.*

Ambulatio compitalitia. Cic. Att. 2. 3. *Een wandeling op de kruiswegen, kruisstraaten, viersprongen, of merkten.*

COMPITUM, i. n. Cic. Rull. 1. 3. *Een viersprongk, kruisweg, ruime straat, of merktplaats, een straat daar meer wegen op uitloopen.*

Frequentia compita. Hor. S. 2. 3. 26. *Kruiswegen vol volks, volkryke kruisstraaten, of viersprongen, merktplaatzen die van volk krielen, of grimmelen.* Ramosa. Pers. 5. 35. *Plaatzen daar verscheidestraaten*

ten van afloopen.

COMPLĂCEO, es, plăcŭi, plăcĭtŭm, plăcērĕ. Dit verbum is niet dan in de volgende tempora gebruikelijk.

COMPLĂCĔT, cŏmplăcēbăt, cŏmplăcērĕ. Gell. 17. 9. *Het is aangenaam*, of *behaaglyk, het behaagt; het was aangenaam, behaaglyk, het haagde; behaagen, aangenaam* of *behaaglyk zyn, wel gevallen, wel aanstaan, goedgekeurt worden.*

Hæc complacita est tibi. Ter. An. 4. 1. 21. *Zy heeft u behaagt, zy was u aangenaam, zy heeft u wel aangestaan.*

Hoc Deo complacitum est. Plaut. R. 1. 3. 3. *Dat heeft Godt zoo behaagt*, of *zoo belieft, Godt heeft het zoo gewilt.*

Id doctis viris complacitum est. Gell. 1. 21. *De geleerden hebben 't goed gekeurt, het heeft de goedkeuring der geleerden behaalt, 't heeft de geleerde luiden behaagt, het heeft den geleerden wel gevallen.*

CŎMPLĂCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Cato *by* Gell. 7. 3. *Iemants gemoed bevredigen, iemants toorn stillen, verzachten, verzoeten, iemant neerzetten*, of *te vrede stellen.*

CŎMPLĀNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Cato R. R. 49. *Effenen, slechten, gelyk, glad*, of *effen maaken.*

Complanare domum. Cic. Dom. 38. *Een huis afbreeken, onder de voet werpen*, of *omver smyten.*

Complanare opera. Hirt. B. Al. 63. 5. *Werken slechten*, of *vullen.*

CŎMPLAUDO, ĭs, plausī, plausŭm, plaudĕrĕ. Zie Complodo.

CŎMPLECTĔNDUS, ă, ŭm. *Aannemelyk, dat te omhelzen is, dat men toevallen*, of *aanneemen moet.*

In hac sententia complectendus erat mihi Cæsar. Cic. F. 1. 9. *Volgens die gedachte moest ik Cæsar toevallen. Naar die meining moest ik een goed gevoelen van Cæsar hebben*, of *Cæsars zyde omhelzen.*

CŎMPLECTŎR, ĕris, cŏmplexŭs sum, cŏmplecti aliquem. *Iemant omhelzen, omarmen, liefkoozen, strooken, troetelen, streelen.* Plaut. As. 3. 3. 106. zegt Cŏmplĕcto, ĭs, ĕrĕ, maar men moet hem niet volgen.

Complecti pedes alicujus. Lucan. 10. 89. *Iemants voeten omhelzen, zich voor iemants voeten nederwerpen, iemant te voet vallen.* Dextram. Virg. Æ. 8. 558. *Iemants rechterhand kussen*, of *iemant by de rechterhand vatten.*

Complecti aliquem. Cic. F. 2. 6. *of* aliquem complecti benevolentia. Cic. Marc. 3. Amicitia, caritate. Cic. Tim. 5. *Iemant beminnen, lieven, genegen zyn, iemant liefde, gunste, vriendschap*, of *genegentheit toedraagen, betoonen*, of *bewyzen*, of *hertelyk bezinnen, iemant beminnen, dienst doen.* Omnibus studiis, laboribus, vitæ periculis. Cic. Pis. 32. *Iemant van ganscher herten*, of *uit al zyn mage, met raad en daad, zelf met gevaar van 't leven, ten dienste staan*, of *helpen.*

Complecti aliquem. Cic. Br. 12. *Iemant met opene armen ontfangen, vriendelyk*, of *teerhertig yk bejegenen, verdedigen, beschermen, verplichten, voorstaan, dienst doen.*

Philosophiam complecti. Cic. Cl. 93. *De wysgeerte omhelzen, zich in de wysgeerte oefenen, zich aan de wysgeerte overgeeven.*

Complecti animo. Cic. S. 5. *Herdenken, zich herinneren, zich in gedachten brengen, bedenken, overweegen.* Cogitatione aliquid. Cic. Or. 2. *of* aliquem. Cic. F. 3. 11. *Op iets*, of *om iemant denken, iets begrypen*, of *bevatten*, of *op iemant zyn gedachten laaten gaan.* Memoria. Liv. 39. 47. Cic. D. 2. 71. *Iets leeren, iets van buiten leeren*, of *zyn geheughenis indrukken, iets onthouden.*

Complecti uno verbo omnia. Cic. de Or. 2. 35. *Alles in een woord begrypen*, of *betrekken; alles in een woord zeggen.* Aliquid oratione. Cic. red. Quir. 2. *Ergens van spreeken, van redenwisselen*, of *een verhaal van doen.*

Complecti aliquid. *Iets omvatten, bevangen, behelzen, besluiten.*

Omnium partes corripere atque complecti. Nep. 18. 2. 3. *Zich het werk van allen aanmatigen, en het volvoeren; zich met de ampten van allen bemoeijen, en die waarneemen.*

Apparatu & incessu vim Principis complectebatur. Tac. H. 4. [illegible] 3. *Hy had een vorstelyk gevolg, een prinselyke sloet; hy was met een vorstelyk gevolg omstoeit, zyn toerusting en gevolg was prinselyk.*

CŎMPLĔMENTŬM, ī. n. *Voltooijing, volmaking, voltrekking, voleinding, volmaaktheit, toppunt, volkomenheit, vervulling.*

Numerorum in oratione complementum. Cic. Or. 69. *'t Geen tot volmaking van een reden dient, 't geen een goede trant aan een rede geeft.* Men kan ook dus noemen, *een stopwoord, om den trant van 't onrym*, of *van vaerzen te vullen*, of *een goeden klank te geeven.*

CŎMPLĔO, ēs, plēvī, plētŭm, plērĕ. acc. *Voltooijen, volmaaken, vervullen, volbrengen, voltrekken, voleindigen, volvoeren, ten einde brengen, vullen, vol maaken, afdoen, afmaaken.*

Complere fossam. Cæs. B. G. 5. 40. 3. *Een gracht vullen*, of *dempen.* Paginam. Cic. Att. 13. 34. *Een zyde vol schryven.*

Complere annos centum. Cic. S. 5. *Hondert jaaren oud zyn, hondert jaar leeven.* Aliquid. Cic. I. R. 2. 56. *Iets voltooyen*, of *voltrekken, de laatste hand ergens aan leggen.* Summam promissi. Cic. V. 3. 49. *Zyn belofte volbrengen, houden*, of *nakoomen.* Hominem summa spe. Cæs. B. C. 2. 4. 4. *Iemant met veel hoop voeden.* Clamoribus, fletu omnia. Cæs. B. G. 5. 33. 6. *Alles met gekrysch en geschreeuw vervullen, alles van schreeuwen doen weergalmen.*

Complere fata. Ovid. Tr. 4. 10. 77. Tempora. Ovid. M. 15. 816. *Zyn dagen eindigen, sterven, overlyden.*

Luna lustrationem menstruo spatio complet. Cic. N. D. 1. 31. *De maan loopt een maand om haaren kring*, of *voleindigt haaren loop in een maand.*

Complere se aliquo cibo. Cic. N. D. 2. 49. *Zyn bekomst*, of *zyn zat aan een spyze eeten; zich met eenige spyze opvullen; den buik aan eenige spyze vol eeten.*

Loca militibus complere. Virg. Æ. 2. 495. *De plaatzen met krygsvolk bezetten.*

Compleverant castris collem usque ad oppidum. Cæs. B. G. 7. 46. 3. *Hun leger hadde den heuvel tot de stad toe beslagen.*

Equi virique compleverant ripam. Curt. 8. 13. 10. *Paerden en ruiters hadden den oever beslagen*, of *bezet.*

(Complere aliquem erroris & dementiæ. Plaut. Am. 1. 2. 8. *Iemant op een dwaalweg brengen en krankzinnig maaken.* Formidinis. Plaut. Men. 5. 5. 3. *Iemant vreeze aanjaagen; iemant beducht, angstvallig*, of *bevreest maaken.*

CŎMPLĒTUS, ă, ŭm. Cic. A. Q. 4. 10. *Vol, vervult, volkomen, voltooit, volmaakt, voltrokken, voleindigt.*

CŎMPLĔXIO, ōnĭs. f. *t'Zamenvoeging, verzameling, t'zamenbinding, band, vereeniging.*

Cumulata bonorum complexio. Cic. T. Q. 5. 10. *Verzameling, ophoping, volheit, overvloet van goederen*, of *middelen.*

Complexio. Cic. Or. 25. Verborum complexio. Cic. de Or. 47. *Een volzin, een volkomen zin.*

Com-

Complexio. Cic. I. R. 1. 40. *'t Slot, 't besluit van een reden.*

Complexio. Cic. I. R. 1. 47. *'t Besluit, 't gevolg van een bewysreden.*

COMPLEXUS, a, um. *Omhelst, omarmt, bevat, bevangen, begrepen, vervult.* De compar. Complexior staat beneden by Gellius.

Scelera omnia maleficio complexa esse videntur. Cic. S. R. 13. *Alle schelmstukken schynen in die misdaad begrepen te zyn.* Complexa word hier in een lijdelijke betekenisse genomen, dat wat ongewoon is. (In de zelve gebruiken 't evenwel Plaut. Am. 1. 1. 134. Asin. 3. 3. 50. en 52. Lucret. 4. 1186.)

Illud compositum jucundius ad aurem complexiusque est. Gell. 1. 7. *Dit gestel van woorden vervult aangenaamer het gehoor, of streelt de ooren op een aangenaamer wyze; die t'zamenvoeging van woorden is lieffelijker, of vermakelijker voor 't gehoor.*

COMPLEXUS, us. m. Cic. A. 2. 25. *Omhelzing, omarming, omvanging, omvatting, omvademing.*

Complexus. Cic. N. D. 2. 22. *Omtrek, omkring, omkreits, omvanging, buitenrond, ronde omloop, kring, omgang, rondte.*

Complexus personarum. Quintil. I. O. 5. 8. *Omstandigheit van persoonen.*

(Complexus Venereus. Cic. D. 2. 69. *Het byslaapen.*)

COMPLICATUS, a, um. *Ingewonden, ingewikkelt, ingezwachtelt, duister, donker, verward.*

Animi sui complicatam notionem evolvere. Cic. Off. 3. 19. *De verwarde denkbeelden van zyn verstand ontwinden, of ontzwagtelen, verklaaren, klaarder voorstellen, of openbaaren.*

COMPLICO, as, avi of ui, atum of itum, are. *Vouwen, toevouwen, t'zamenvouwen, buigen.*

Complicare epistolam. Cic. Att. 12. 1. *Een brief toevouwen, sluiten, of toedoen.* Rudentem. Plaut. R. 4. 3. 1. *Een kabeltouw opschieten.* Femur. Cels. 8. 20. *De dye buigen, d'eene dye op, of over d'andere leggen.*

COMPLODO, is, plosi, plosum, plodere manus. Quintil. I. O. 11. 3. *Met de handen, of in de handen klappen, de handen t'zamen slaan.* 't Betekent oneigentlijk, *iets met handgeklap toejuigchen, toestemmen, of ergens zyn goedkenning aan geeven.*

COMPLORATIO, onis. f. Liv. 2. 40. 3. 47. *Gehuil, geween, geschrei, gejammer, geklag, gekerm,* voornamentlijk van veelen te gelijk.

COMPLORATUS, us. m. Liv. 22. 55. *Beklaging, beweening, beklag, klagte, rouwklagt, rouwbeklaging.*

COMPLORATUS, a, um. Cic. Dom. 37. *Beklaagt, beschreit, beweent.*

COMPLORO, as, avi, atum, are. Sen. Helv. 1. *Schreyen, klaagen, zuchten, weenen, steenen, beweenen, rouwklagen, rouw bedryven.*

Comploratum est publice. Flor. 2. 15. 8. *De gansche stad was in rouw, men bedreef openbaare rouw.*

(COMPLUO, is, ui, utum, ere. *Beregenen.* Een woord van Solinus gebruikt in 't volgende voorbeeld.

Ita nautae prodiderunt, compluti saepe ex illo casu. Solin. 10. *Zoo hebben 't de schippers, dikwils by dat voorval beregent, ontdekt, of aan den dag gebragt.*)

COMPLURES, ium. m. & f. plur. Cic. F. 2. 8. plura. Liv. 40. 51. en pluria, ium. n. plur. Gell. 5. 21. *Veele, een groot getal, een menigte menschen.*

COMPLURIES. Adv. Plaut. P. 4. 3. 65. Gell. 5. 21. *Veelmaal, dikwils, menigmaal, menigwerf, meermaal, verscheide reizen, gedurig-lijk, t'elkens.*

(COMPLUSCULE. Adv. *Menigmaal, dikwils, veelmaals.*

Veteres complusculе ita dixerunt. Gell. 17. 2. *d'Ouden hebben veelmaals zoo gesproken.*)

COMPLUSCULI, orum. m. plur. Dies complusculi. Plaut. R. 1. 2. 43. Ter. Hec. 1. 2. 102. *Veele, of verscheide dagen.*

COMPLUTUM, i. n. Ptolem. 2. 5. Anton It. 98. *Alkala,* een stad van Spanjen in Nieuw-Kastilien.

COMPLUTENSIS, is. m. en f. se, is. n. *Van Alkala, dat te Alkala geboren, oorspronkelyk is, of t'huis hoort.*

COMPLUVIATUS, a, um. Compluviata vinea. Varr. R. R. 1. 8. Plin. H. 17. 21. *Een staketzel met vier hoeken, dat aan allen kanten uitspringt.*

COMPLUVIUM, ii. n. Varr. L. L. 4. 33. Suet. A. 92. 4. *Een afwatering van verscheide daken, een plaats daar verscheide daken afwateren, een gemeene regengoot.*

COMPLUVIUS, a, um. Compluvius lacus. Varr. R. R. 1. 13. *Een regenbak, een bak daar men 't regenwater in vergadert.*

COMPONO, is, posui, positum, ponere. acc. *Stellen, vlijen, schikken, zetten, voegen, schaaren, t'zamen zetten, t'zamenvoegen, in order stellen, gereed maaken.*

Componere armamenta. Liv. 26. 39. *Alles t'scheep tot slaan gereed maaken.* Exercitum viae pariter & pugnae. Tac. An. 13. 40. 2. *Zyn leger tot den optocht en slag gereed maaken, of vervaerdigen.*

Componere aciem in cuneos. Tac. G. 6. 8. *Zyn leger in hoopen schaaren, in rotten verdeelen.* Comas. Ovid. Rem. Am. 679. crines. Virg. G. 4. 417. *Zyn haair uitkammen.* Togam. Hor. S. 2. 3. 77. *Zyn tabbaard net schikken.* Vultus. Tib. 4. 7. 9. *Een ernstig gelaat aantrekken, een deftig wezen vertoonen.*

* Componere bellum. Virg. Æ. 12. 109. *Den, of het oorlog eindigen, of ten einde brengen.* Curas. Virg. Æ. 4. 341. *Zorgen stillen, hertzweer, of droefheit verzachten, of verzoeten.* Fluctus. Virg. Æ. 1. 139. *De baaren stillen.*

Cum bona gratia aliquid componere inter aliquos. Ter. Ph. 4. 3. *'t Geschil tusschen zommigen tot wederzyds genoegen afdoen, of byleggen.* Pacem alicui cum altero. Plaut. Merc. 5. 2. 112. *Vriendschap, of vrede tusschen twee persoonen maaken; twee te zamen bevredigen.*

Cohaeredes mei componere volebant. Plin. E. 5. 1. 7. *Myn medeerfgenaamen wilden tot een vergelyk koomen, de zaak byleggen, of zich met my vergelijken.*

Componere olivas. Colum. 12. 47. *Olyven inleggen, of inzulten.*

Componere magna parvis. Virg. E. 1. 25. Magna cum parvis. Sallust. B. J. 48. *Groote dingen met kleine vergelyken, tegens malkanderen overstellen, of gelyk stellen.*

Componere Historiam. Plin. E. 5. 8. 6. Libros. Cic. F. 16. 20. *Een geschichtboek, of historyschryven. Boeken maaken, boeken schryven.* Carmina ad lyram. Quintil. I. O. 1. 10. *Lierzangen, of lierdichten maaken, vaerzen maaken om met speeltuig te zingen.*

Componere fallacias. Plaut. Poen. 3. 5. 29. *Arglistigheden, of bedrog verzinnen, bedenken, brouwen, of beraadslaan, valsheit verdichten, of smeeden.* Urbem. Virg. Æ. 3. 386. *Een stad stichten, of bouwen.*

Componere aliquem. Hor. S. 1. 9. 28. Ovid. M. 4. 157. Tac. H. 1. 47. 3. *Iemant begraaven, ter aarde bestellen, of brengen, in 't graf leggen, ten grave besteden.* Virg. Æ. 1. 378. voegt'er tumulo by. De Dichter maakt een zinspeling op 't gebruik der Ouden, die de beenen der gebrande lijken in aarde potten schikten.

† Com-

I. O. 5. 10. *Verbond, verbintenis, bondgenootschap in den oorlog, maatschap,* of *makkerschap,* dat men met den anderen heeft gemaakt.

Ipse plenæ ex commilitio Cæsaris dignitatis erat. Flor. 4. 4. 2. *Hy was in zeer hooge achting, om dat hy een medgezel,* of *spitsbroeder van Cæsar in alle zyne oorlogen was geweest.*

CŌMMĪLITO, ōnis. m. Cic. Dej. 10. *Een medesoldaat, medemakker, maat, spitsbroeder,* of *makker.*

CŌMMĪLĪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Flor. 3. 5. 23. *In het zelve heir dienen, in 't zelve leger vechten,* of *slaan, t'zamen slaan.*

CŌMMĪNĀNDŪS, ă, ūm. Oppugnatione comminanda eos urbe continuit. Liv. 31. 26. *Hy heeft hen gedwongen in de stad te blyven; hy heeft hen in de stad gehouden,* of *hy heeft hen in de stad geslooten door een gedreigde belegering,* of *voorgewende beleg.*

CŌMMĪNĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. de Or. 3. 54. *Bedreiging, dreigement, dreiging.*

(CŌMMĪNGO, ĭs, inxī, ctūm, ĕrĕ. *Bepissen.*

Comminxit lectum potus. Hor. S. 1. 3. 90. *Hy heeft dronken zynde 't bedde bepist.*)

CŌMMĪNĪSCŎR, ĕrĭs, cōmmentūs sūm, cōmmĭnīsci. acc. Varr. L. L. 5. 6. Cic. N. D. 2. 53. *Verzinnen, uitvinden, verzieren, verdichten, bedenken.*

Comminisci nomen alicujus. Plaut. Most. 3. 1. 133. *Op iemants naam koomen, iemants naam zich weder in gedachten brengen, weder gedenken,* of *geheugen.*

Comminisci. Liv. 5. 37. *Bedenken, verzinnen, overleggen, overweegen.*

CŌMMĪNĪSTRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 28. 8. *Dienen, helpen, opbrengen, verschaffen, beschikken, ter hand stellen, leveren, geeven.* In de beste drukken leest men Commonstrare.

CŌMMĪNŎR, ārĭs, ātūs sūm, ārī. Liv. 31. 26. Suet. C. 22. 11. *Zwaarlyk dreigen, groote,* of *zware dreigementen,* of *dreigingen doen.*

CŌMMĪNŬO, ĭs, mĭnŭī, mĭnūtūm, mĭnŭĕrĕ. acc. Hor. S. 1. 1. 41. Plin. H. 20. 4. *Minderen, verminderen, wegneemen, afneemen, verzwakken, aftrekken.*

* Comminuere aliquem. Cic. Off. 2. 11. *Iemant tot niet brengen,* of *in den grond helpen.* Iram. Sen. Ir. 3. 40. *Iemants toorn,* of *gramschap bedwingen,* of *betengelen.* Vires. Ovid. P. 3. 3. 34. *Zyn krachten verzwakken, beneemen,* of *verminderen.* Hostem. Cic. Off. 2. 11. *Den vyand verslaan;* in een gemeene taal zegt men, *den vyand,* of *'t leger van den vyand in de pan hakken.*

Comminuere. Cic. Pis. 38. *In stukken wryven, bryzelen, verbryzelen, vermorselen, kneuzen.*

† Ut taceam, lacrymis comminuere meis. Ovid. Her. 3. 134. *Schoon ik zwyge, gy zult door myne traanen bewogen worden,* of, *al zwyge ik, myn traanen zullen u verworwen, beweegen,* of *'t herte raaken.*

CŌMMĪSCEO, ēs, mīscŭī, mīstūm, mīscērĕ. acc. Cic. Marc. 2. *Mengen, vermengen, t'zamen,* of *ondereen mengen.*

* Commiscere quidpiam cum aliquo. Plaut. R. 2. 6. 3. *Iets met iemant te verhandelen, te verrichten,* of *te doen hebben; eenige gemeenschap,* of *onderhandeling met iemant houden.*

Commiscere consilium cum aliquo. Plaut. M. G. 2. 5. 68. *Met iemant raad pleegen,* of *te raade gaan, iemant zyn voornemens,* of *gedachten openbaaren.*

Ita animum hujus hominis cum suo commiscet, ut efficiat pene unum e duobus. Cic. Am. 21. *Hy verbindt zich zoo nauw aan deeze mensch, dat ze byna maar een hert en ziel hebben.*

CŌMMĪSĔRĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Her. 2. 31. *Medelyden, mededogen, deernis, ontferming, erbarming, meêdogentheit,* of *mededogentheit.*

CŌMMĪSĔRĒSCO, scis, misĕrēscĕrĕ. gen. *Meêwarigheit, mededogen,* of *deernis hebben, zich ontfermen,* of *erbarmen.*

Commiserescit, commiserescere, zonder præter. en supin. gen. Ter. Hec. 1. 2. 54. *Medelyden,* of *mededogen met iemant hebben, over iemant met deernis bewogen zyn.* In Ennius by Non. 7. 37. vindmen echter Commiserescite. *Hebt mededogen,* of *medelyden, ontfermt u.*

Ut te hujus commiserescat mulieris. Plaut. R. 4. 4. 46. *Dat gy medelyden, deernis,* of *meêdogentheit met deeze vrouw hebbe; dat het u leet zy, het smerte u,* of *deere u van weegen deeze vrouw.*

CŌMMĪSĔRŎR, ārĭs, ātūs sūm, ārī. acc. Cic. Div. 14. *Medelyden, mededogen,* of *deernis hebben, zich erbarmen,* of *ontfermen.*

CŌMMĪSSĬO, ōnĭs. f. *Vertoning,* van een tooneelspel spreekende.

Commissio ludorum. Cic. Att. 15. 26. *Vertoning van spelen.*

Commissio Poëtarum. Suet. A. 89. 8. *Redenstryd tusschen de Dichters, dichtkundige redentwist, geschil onder de Dichters.*

CŌMMĪSSŪM, ī. n. Cic. Syll. 26. Ascon. Cic. p. 117. *Een misdaad, zonde, gebrek, euveldaad, misslag, feil.*

(CŌMMĪSSŪS, ă, ūm. *Aan malkanderen gebragt, aan malkanderen gehegt,* of *geklonken.*

Opus nondum commissum. Curt. 4. 2. 21. *Een dyk,* of *dam noch niet aan malkanderen gebragt,* of *daar de zee noch tusschen heene spoelde.*

Domus plumbo commissa manebit. Juv. 14. 310. *'t Huis zal met loot aan malkanderen gehegt,* of *gegoten blyven.*)

CŌMMĪSSŪRĀ, æ. f. Cic. N. D. 2. 55. *Een voeg, t'zamenvoeging, verbant, vereeniging, naad, voegzel, sluiting, hegting,* van van deur, enz. spreekende.

Commissura verborum. Quintil. I. O. 7. 10. *'t Gevolg, de t'zamenbinding, de t'zamenhang,* of *schakeling der woorden.*

CŌMMĪTĪGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Verzoeten, verzachten, vermorwen, week,* of *zacht maaken.*

Utinam tibi videam commitigari sandalio caput. Ter. E. 5. 7. 4. *Ik wilde wel zien dat zy uwen kop met de muil murw, week,* of *plat sloeg.*

CŌMMĪTTO, ĭs, mīsī, mīssūm, mīttĕrĕ. acc. *Voegen, t'zamenvoegen, binden, vereenigen, hegten, aaneenhegten, vast maaken.*

Oras vulneris suturis inter se committere. Cels. 7. 7. *Een wonde t'zamenhegten; de lippen van een wonde met een naald en draad byeen hegten; een wonde toenaayen.*

* Committere ponte fluvium. Flor. 1. 4. 2. *Een brug over een rivier slaan; d'oevers van een stroom door een brug* (om zoo te spreeken) *aan malkanderen hegten.*

Moles urbem continenti committit. Curt. 4. 2. 16. *De stad word door een dyk aan 't vaste land gehegt.*

Palpebræ non committunt. Cels. 4. 4. *De winkbrauwen sluiten niet wel.*

Committere semen solo. Virg. G. 1. 223. *Zaayen, het zaad in d'aarde werpen.* Vitem sulco. Virg. G. 2. 289. *Den wynstok planten,* of *pooten, den wynstok in vooren,* of *in d'aarde leggen.*

Committere vineas Aquiloni. Colum. 3. 12. *De wyngaarden in 't noorden planten.*

Committere. *Geeven, vertrouwen, betrouwen, overgeeven, in zekerheit stellen, te bewaren geeven, beveelen, aanbeveelen, in verzekering brengen.*

Committo tibi bona nostra. Ter. An.

An. 1. 5. 60. Salutem, liberos, &c. Cic. Off. 2. 9. *Ik beveel*, of *betrouw u myn welvaart, goederen, leven en kinderen. Ik stel alles wat myn aangaat, myn welvaart, kinderen, enz. in uwe bewaring*, of *in uwe handen.* De existimatione sua alteri. Cic. V. 3. 60. *Zyn eer*, of *achting aan iemant vertrouwen, zyn goeden naam in iemants handen stellen.*

Committere se fidei alicujus. Cic. Fr. 1. 1. Ter. E. 5. 2. 46. & in fidem. Ter. Hec. prol. 45. *Zich onder iemants bescherming begeeven, iemant voor schermheer aanneemen, zich aan iemants geloof*, of *goede trouwe overgeeven.* Curas suas auribus alicujus. Sen. H. 2. 608. *Zyn moeyelykheden, zorgen*, of *droefheit een ander vertrouwen*, of *verhaalen.* Habenas alicui. Sen. M. 1. 33. *Iemant den toom vieren*, of *den ruimen tengel geeven, iemant aan zyn eigen bestier overlaaten.* Literis arcana. Cic. Att. 4. 1. *Geheimen op 't papier*, of *in brieven vertrouwen*, of *schryven.*

Committere natam suam uxorem alicui. Ter. An. 1. 5. 6. *Zyn dochter aan iemant uittrouwen, tot een vrouw*, of *ten huwelyk geeven, aan iemant besteeden, uithuwen*, of *uithuwelyken.*

Committere se in discrimen. Liv. 8. 32. *Zich in gevaar stellen*, of *begeeven.* Fortunæ. Cic. Att. 9. 6. *Zich aan 't wisselot*, of *geval overgeeven.* Caput frigori. Celf. 6. 18. *Met zyn hoofd in de koude gaan zitten. het hoofd aan de koude bloot geeven.* Se periculo mortis. Cic. Man. 11. *Zich in levensgevaar begeeven, zich in gevaar stellen van sterven.*

Navigationi, of fluctibus se committere. Cic. F. 16. 4. *Zich t'scheep*, of *op de vaart begeeven, t'zee gaan.* Ponti se. Virg. G. 3. 78. *Over een brug gaan, zich op een brug begeeven.* Soli se. Celf. 1. 2. *In de zon gaan, in de zonneschyn zitten*, of *wandelen.* Se in conspectum populi. Cic. V. 4. 11. *Zich in 't openbaar aan 't volk vertoonen, in 't openbaar voor 't volk verschynen.* Se in Senatum. Cic. Fr. 3. 2. *Naar den Raad gaan, in den Raad koomen*, of *verschynen.* Se viæ, of itineri. Cic. A. 12. 1C. *Zich op weg begeeven, zyn reis beginnen*, of *aanvangen.*

Committere inter se aliquos. Suet. C. 56. 3. *Zommigen aan 't vechten helpen*, of *aan malkanderen hitzen.* Fratres odiis. Claud. E. 1. 282. *Broeders tegens malkanderen opstooken, ophitzen, verbitteren, haatig maaken, haat en twist tusschen broeders verwekken.*

Committere bellum inter populos. Liv. 21. 40. *Volkeren tot den oorlog ophitzen, aanzetten, aanporren*, of *aanstooken; oorlog tusschen volkeren verwekken.* Certamen. Liv. 23. 44. *Den stryd beginnen, 't gevecht aanvangen, beginnen te vechten.* Prælium cum aliquo. Cæf. B. G. 1. 15. 2. *Met iemant schermutzelen, vechten, stryden, in gevecht zyn, iemant slag leveren.* Se in aciem. Liv. 7. 26. *Zich in slagorde stellen, of schaaren, zich tot den stryd bereiden, zich gereet maaken tot vechten, zich in den slag begeeven.*

Committere ludos. Cic. Fr. 3. 4. Liv. 2. 37. *Spelen vertoonen.* Spectaculum. Liv. 2. 36. *Een schouwspel aanstellen*, of *op zyn kosten aan het volk vertoonen.*

Committere culpam. Cic. F. 16. 10. Facinus. Cic. V. 1. 15. Flagitium. Cic. Cl. 61. &c. *Een misdaad, schelmstuk, schendaad, enz. begaan, quaad doen.* Fraudem. Hor. O. 1. 28. 31. *Bedriegen, bedriegery*, of *bedrog pleegen.* Multa in Deum & homines. Cic. V. 1. 2. *Ten hoogsten tegens Gods en de menschen zondigen*, of *misdoen; veele misdaaden tegens Godt en de menschen bedryven.* Contra Legem. Cic. Cl. 12. *Iets tegens de wet begaan, de wet schenden, overtreeden*, of *verbreeken, tegens de wet zondigen.*

Mature cenam committis. Varr. *by* Non. 4. 46. *en* 125. *Gy houd uw avondmaal heel vroeg, gy gaat s'avonds vroeg eeten, gy laat 's avonds goedtyds opdisschen.*

Non committam ut me accuses. Cic. Att. 1. 6. *Ik zal niets begaan, waar over gy my zult beschuldigen, gy zult op myn gedrag niets te zeggen hebben.*

Non committet ut iterum vapulet. Ter. Ad. 2. 1. 5. *Hy zal toezien dat hy niet weer geslagen word, hy zal zich uit den hoek houden daar de slag valt, hy zal zorg draagen dat hy niet meer afgerost word.*

Committere aliquid. Cic. V. 1. 10. *Iets verbeurt maaken*, of *verklaaren, iets aanslaan, ergens de hand opleggen.*

(Committere. *Tegens malkanderen aanbrengen.*

Maria, quæ nunc dividit, committeret. Curt. 3. 1. 13. *Het zoude de zeën, die het nu van malkanderen scheidt, tegens malkanderen aanbrengen.*

Committere. *Ergens toe vervallen.*

Ab omnibus hæredibus pœnam committi. Paull. Dig. 45. 1. 4. §. 1. *Alle d'erfgenaamen zyn in de straffe vervallen*, of *hebben begaan dat strafwaerdig is.*

Ne ipse in pœnam ipsius edicti committat. Caj. Dig. 2. 2. 4. *Dat hy zelf niet vervalle in de straffe in het plakkaat uitgedrukt.*)

COMMŎDĂ, ōrūm. n, plur. Suet. C. 44. 2. *Goederen*, of *pryzen, die de soldaaten boven haar bezoldinge genoten.*

(COMMŎDĀTĀRĬŬS, ii. m. *Dien men iets geleent heeft.* Dit is geen goet Latijn. Perott. Cornuc. c. 54. heeft het verzonnen.)

COMMŎDĀTŎR, ōris. m. Ulp. Dig. 13. 6. 7. *Een geloofsman, schuldeischer, een die iemant iets leent*, of *vertrouwt, een uitleener.*

(COMMŎDĀTŬS, ă, ūm. Justinian. Inst. 3. 15. 3. *Geleent om voor niet te gebruiken.* Zie aldaar 't onderscheit tusschen commodari *en* mutuum accipere.)

COMMŎDĒ. Adv. Cic. Att. 1. 17. *Gemakkelyk, ligtelyk, met gemak, heel ligt, zeer wel, tydelyk, op zyn tyd, wel van passe, naar wensch.* De compar. Commodius staat by Varr. R.R. 1. 13. en de superl. Commodissime by Cic. V. 5. 27.

Commode loqui Latine. Cic. A. Q. 1. 4. *Heel ligt Latyn spreeken, vloeyend Latyn spreeken.* Dicere. Ter. Hec. 1. 2. 33. *Een zoete en krachtige wyze van zeggen hebben, lieffelyk en beweeglyk spreeken.* Facere. Cic. Att. 10. 3. *Beleefdelyk te werk gaan; vriendelyk*, of *verplichtenderwyze handelen.* Saltare. Nep. Præf. 1. *Wel naar de maat dansen, naar de konst dansen, een goede zwier van dansen hebben, konstig, luchtig*, of *wel dansen.*

Minus commode audire. Cic. Att. 6. 1. *Geen goeden naam hebben, ter quaader naam staan.*

(Commode. *Genoeg, naar behooren.*

Quem ne laudare quisquam satis commode possit. Cic. S. R. 12. *Dien niemant naar behooren genoeg zoude konnen pryzen.*

Commode. *Wel, net.*

Capillus estne satis commode suo quisque loco compositus? Plaut. Most. 1. 3. 97. *Is myn haair niet net genoeg op zyn plaats gescheiden? is myn haair niet net genoeg gescheelt?*)

CŎMMŎDĬTĀS, ātis. f. Cic. I. R. 2. 12. *Gemak, goede gelegentheit, tydigheit, een gunstig voorval.*

Commoditas. Ter. An. 3. 3. 37. *Voordeel, nut, baat, winst.*

Commoditas. Ter. Ad. 4. 5. 76. *Inwilliging, toestemming, toegeving,*

ving, invelging, gemakkelykheit, believing, behaging, beleefstheit, gerysf, gevoeglykheit, gedienstigheit, zachtzinnigheit, goedaardigheit.

Commoditas membrorum. Suet. A. 79. 5. *Wèlvoegentheit, geschiktheit, evenredigheit*, of *bequaamheit van leden.*

Commoditas vitæ. Cic. Off. 1. 3. *Zoetigheit des levens; wenschelykheit, gemak, gerustheit, genoegen van 't leven.*

Commoditates externæ. Cic. N. D. 3. 36. *Uiterlyke zegen, tydelyke welvaart, rykdommen, schatten*, of *goederen.*

COMMŎDĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Catull. 10. 26. *Dikwilsleenen.* (Volgens Aldus lezing; anders wort 'er geleezen, commodo nam.)

COMMŎDO, ās, āvī, ātūm, ārĕ alicui. *Iemant dienst doen, verplichten, vermaak aandoen, vriendschap doen, toonen*, of *bewyzen.*

Commodare alicui omnibus. Cic. F. 13. 35. *of* In omnibus rebus. Cic. F. 13. 32. *Iemant in alle gelegentheit ten dienste zijn, ten dienst staan*, of *dienst doen, iemant in alle voorvallen behulpig zyn.* Omnibus in rebus se alicui. Cic. F. 13. 53. *Zich in alles tot iemants dienst aanbieden, zich aan iemant overgeeven om hem in alles ten dienst te staan.*

Commodare aliquid alicui. Cic. F. 2. 17. Plaut. R. 2. 4. 21. *Aan iemant iets leenen*, of *te leen geeven.* Borricht. de Var. L. L. ætat. p. 65. 66. 67. heeft zeer veele voorbeelden vergadert, om deeze betekenisse tegens Vossius te beweeren. Aurem. Ovid. Tr. 5. 12. 53. *Zyn oor aan iemant leenen, iemant gehoor geeven.* Operam suam alteri. Plaut. R. 2. 4. 22. *Iemant een hand reiken, te hulp komen*, of *helpen.*

Commodare severitatem peccatis magnis, veniam parvis. Tac. Ag. 19. 4. *Groote misdaaden strengelyk straffen, en kleine vergeeven.* Consilia in omnem eventum. Liv. 40. 57. *Raad geeven die in allerlei voorvallen*, of *gelegentheit dienstig is.*

† Commodare scelera. Sen. M. 5. 907. *Schelmstukken uitvoeren om een ander te believen, quaad doen om een ander te behaagen.* Patientem aurem culturæ. Hor. E. 1. 1. 40. *Leerzam zyn, gehoor geeven aan d' onderwyzingen die ons gegeeven worden, een leermeester met gedult hooren.*

COMMŎDŬLĔ. Adv. Plaut. St. 5. 4. 8. *Gevoeglyk, gevoegzaam, gemakkelyk*, of *met gemak, tijds genoeg, gemakkelykjes.*

COMMŎDŬLĀTĬO, ōnĭs. f. Vitruv. 3. 1. *Nettigheit, evenredigheit, evenmatigheit, overeenkomst, voegzaamheit, passing, volginge*, of *welvoegentheit*, van verscheide stukken van eenig werk spreekende.

(Commodulum obsonare. Plaut. M. G. 3. 1. 155. *In 't opdoen van leeftocht spaarzaam zyn*, of *niet veel kosten doen.*)

COMMŎDUM. Adv. Ter. E. 2. 3. 53. *Ter bequamer*, of *ter bestemder tyd, op zyn tyd, van passe, bequamelyk, netjes van pas, op den bestemden tyd.*

Commodum ad te dederam literas, cum ad me venit. Cic. Att. 10. 16. *Ik had maar zoo even een brief aan u gezonden toen hy by my quam*, of *nauwelijks had ik mynen brief aan u gezonden, of hy quam by my.*

COMMŎDUM, i. n. *Voordeel, winst, winning, gewin, nuttigheit, nut, welstant, baat, gemak.*

Commoda publica. Hor. E. 2. 1. 3. *'t Gemeene belang, nut*, of *voordeel, 's lands welvaren*, of *welstant.* Vitæ. Lucret. 3. 2. *Gemakkelykheit van 't leven, aangenaamheit*, of *gemak des levens.* Valetudinis. Cic. Mur. 23. *Een tamelyke gezondheit.*

Comparare sua commoda ex incommodis alterius. Ter. An. 4. 1. 4. *Voordeel uit een anders schade trekken, uit een ander mans ongeval zyn voordeel zoeken, zich gerieven met een ander t'ontrieven.*

Servire alicujus commodis. Cic. Fr. 1. 1. *Iemants voordeel zoeken, zyn best doen om een ander voordeel toe te brengen.*

(Commodo. *Zonder ongemak, zonder moeite, gemakkelyk, met gemak.* Cicero F. 13. 2. zegt in plaats van dit sine molestia.

Ego exspectabo ea, quæ polliceris, neque exigam, nisi tuo commodo. Cic. Cl. 4. *Dat gij beloofst zal ik afwachten, en zal 't ook niet eisschen, dan met uw gemak.*

Tu, quod commodo tuo fiat, quam primum velim venias. Cic. F. 4. 2. *Ik zou wenschen dat gij met den eersten quaamt, indien 't zonder uw ongemak geschieden konde.*

Quod commodo rem facere possis. Cic. F. 1. 1. *Indien gij 't werk zonder iemants ongemak kond doen*, of *verrichten.*)

Quod commodo Reipublicæ facere possis. Cic. F. 1. 1. *Dat gij doen kond tot welstant van 't gemeenebest.* Quod commodo tuo fiat. Cic. Att. 1. 4. *Ik hoop dat deeze zaak tot uw voordeel*, of *welstant uitvallen zal; dat deeze zaak naar uwen wensch geschiedde*, of *dat dit uw welgelukke.*

Per commodum. Liv. 22. 57. *Alles naar wensch, alles met gemak, gansch op zijn gemak.*

COMMŎDUS, ă, ūm. dat. *Nut, nuttig, gemakkelyk, goed, bequaam, oorbaar, voordeelig aan iemant*, of *aan eenige zaak.* De compar. Commodior staat by Liv. 22. 2. en de superl. Commodissimus by Celf. 3. 20.

* Homo commodus. Cic. Mur. 31. *of* commodis moribus. Cic. Am. 15. *Een beleefst, heusch, goedwillig, gedienstig, zachtzinnig, goedaardig man; een mensch*, of *man van een goeden inborst.*

Sibi commodus uni. Hor. E. 1. 9. 9. *Een mensch voor zich zelven, een die niet anders dan zijn eigen voordeel zoekt, die niemant goed doet dan zich zelven.*

Commoda Baccho terra. Virg. G. 4. 129. *Een land goed voor den wyngaard, bequaam om wyngaarden te draagen, om wyngaarden op te planten*, of *voort te queeken.* Vestes ad cursum. Ovid. F. 2. 288. *Een kleed bequaam om in te loopen.* Stella hominis. Prop. 2. 20. 62. *Een gelukkige, voordeelige*, of *heilzame star voor een mensch.*

(Commodus. *Welvarende, gezond, fris.* Filium vivere, atque etiam commodiorem esse simulabat. Plin. E. 3. 16. *Zij veinsde dat de zoon leefde, en ook nog redelyk gezond was.* Commoda valetudo. Celf. 8. 1. *Gezondheit, welvaren.*

Commodus. *Bequaam, dat zijn behoorlyke maat*, of *grootte heeft.* Commodi cyathi. Hor. O. 3. 9. 12. *Bequaame kroezen*, of *bekers; Kroezen*, of *bekers van behoorlyke grootte, kroezen die noch te klein, noch te groot zijn.*

Commodum talentum. Plaut. R. 5. 2. 31. *Een talent van behoorlyk gewigt*, of *dat zwaar genoeg is.*)

Commoda statura. Plaut. Af. 2. 3. 21. *Een gevoeglyke, goede, fraye, welgemaakte*, of *bequame lengte*, of, gelik 't Lambinus uitlegt, *een matige*, of *gemeene lengte, noch te lang, noch te kort, een middelmatige*, of *tamelyke lyfstal.*

Tempus commodum. Cic. Att. 9. 3. *Bequame tyd, gelegentheit; gelegene, gunstige*, of *goede tyd.*

Quibus commodum est ire. Ter. Ph. 5. 9. 37. *Dien het gelegen koomt en genegen zijn om te gaan.* Cum, *of* quando commodum est. Cic. Or. 3. 23. *Als men tyd*, of *gelegentheit heeft, als men kan, als 't gelegen*, of *te pas koomt.* Zie Ascon. Cic. 120.

COMMŎLĬŎR, īrĭs, mōlītūs sūm, mōlīrī. *Verzinnen, bedenken, vinden.* Dolum ad aliquem. Cic. N. D. 3. 29. *Eenige list bedenken, verzinnen,*

zinnen, of *uitvinden om iemant te bedriegen.*

(CŌMMŎLO, ĭs, ŭi, ĭtūm, ĕrĕ. *Klein maalen, in stukken vrijven.*

Si illata de agro bacca commolita fuerit. Colum. 12. 50. *Indien de beijen, van 't veld gekoomen, klein gemaalen, of gevreven zullen zijn.*)

CŌMMŎNEFĀCIO, is, fēcī, făctūm, făcĕrĕ. acc. Cic. V. 2. 17. *Iemant waarschouwen, iets laaten weeten, de weet ergens van doen, iets bekent maaken, verwittigen, verstendigen, herinneren, te binnen brengen, indachtig maaken.*

Commonefacere aliquem alicujus rei. Cic. Her. 4. 24. *Iemants iets van zekere zaak bekent maaken, iemant ergens van verwittigen, iemant iets laaten weeten, of verstendigen.*

Utilitatis publicæ eum commonefacit. Gell. 7. 3. *Hij vermaant hem wegens den welstant van 't gemeen, hij waarschouwt hem dat het 'algemeene nut, of voordeel gevaar loopt.*

(CŌMMŎNĔFĪO, ĭs, ĕrī. *Verwittigt, bericht, herinnert, gewaarschouwt, of verstendigt worden.*

Nemo est in Sicilia, quin tui sceleris & crudelitatis ex illa oratione commonefiat. Cic. V. 5. 43. *In Sicilien is niemant, of hem zijn door die rede uwe schelmstukken en wreedheden in gedachten, of te binnen gebragt.*)

CŌMNŎNĔO, ēs, mŏnŭī, mŏnĭtūm, mŏnērĕ. acc. *Bekent maaken, verwittigen, herinneren, verstendigen, in gedachten brengen, vermaanen, indachtig maaken.*

Commonere aliquem suum officium. Plaut. Ps. 1. 2. 17. De suo officio. Cic. V. 5. 42. Sui officii. Plaut. R. 3. 4. 38. *Iemant zijn plicht aanwijzen, voorleggen, of voorhouden, iemant vermaanen om zijn plicht te betrachten.*

Commonere aliquem ut servet fidem. Ter. An. 1. 5. 44. *Iemant tot getrouwigheit aanmaanen, iemant vermaanen om getrouw te blijven, of zijn woord te houden.*

CŌMMŎNĬTĬO, ōnis. f. Quintil. I. O. 4. 2. Cic. Pet. Conf. 14. *Vermaning, waarschouwing, verwittiging, vertoog, vertoning, bekendmaking, verstendiging.*

CŌMMŌNSTRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquid alicui. Ter. H. 5. 4. 4. Cic. de Or. 1. 46. *Toonen, wijzen, leeren, ontdekken, openbaaren, aanwijzen, iemant in eenige zaak onderwijzen.*

CŌMMŎRĀTĬO, ōnis. f. Cic. F. 6. 19. *Woning, verblijf, verhouding, woonplaats.*

Commoratio. Cic. Fr. 3. 1. *Vertoeving, langzaamheit, sleping, ophouding, achterblijving, sukkeling, getalm, nissel, traagheit, schoorvoeting.*

CŌMMŎRDĔO, ēs, mŏrdī, morsūm, mŏrdērĕ. acc. Sen. V. B. 21. *Bijten, steeken, schenden, lasteren.*

CŌMMŎRĬŎR, ĕris, mŏrtŭŭs sūm, mŏrī. Plin. H. 10. 21. *t'Zamen sterven, met een ander sterven, te gelijk sterven, of overlijden.*

(CŌMMŎRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Beiden, verbeiden, vertoeven.*

Aves, si paullum commoravere. Plin. H. 19. 16. *De vogels, indienze een weinig verbeidt, of vertoeft hebben.* 't Deponens is beter.)

CŌMMŎRŎR, āris, ātŭs sūm, ārī. *Blijven, verblijven, zich ophouden, woonen, zijn verblijf, of woonplaats hebben, vertoeven, verbeiden.*

Commorari ad locum aliquem. Cic. F. 15. 4. of apud aliquem locum. Cic. F. 16. 3. *Zich bij zekere plaats ophouden, of onthouden, dichte bij zekere plaats blijven, woonen, of vertoeven.* Circum aliquem locum. Cic. Att. 8. 12. subj. 3. *Rondom zekere plaats woonen, vertoeven, of zijn verblijf hebben.* Apud aliquem. Cic. Man. 5. *Bij iemant zijn verblijf neemen, blijven, woonen, zijn verblijf hebben, vertoeven, zich ophouden, of gehuisvest zijn.*

* Commorari in re aliqua. Cic. I. R. 1. 35. *Lang op zekere zaak blijven staan, een lange rede over een zaak voeren, wijdlopig over een zaak spreeken, lang over iets redeneeren, een zaak in 't lange uitbreiden.* Verbis pluribus in re aliqua. Cic. Clu. 19. *Al te veel woorden gebruiken, te veel van woorden zijn, veel woorden den hals breeken, een zaak zeer lang, wijdlopig, of met zeer veel woorden verhandelen.*

Commorari aliquem. Plaut. Ps. 4. 7. 31. *Iemant ophouden, vasthouden, verachteren, tegen- of wederhouden.*

Paullisper dum se uxor comparat, commoratus est. Cic. Mil. 10. *Hij heeft eenigen tijd gewacht, of een poos vertoeft, terwijl zijn vrouw zich gereed maakte.*

CŌMMŎRSŬS, ă, ūm. Plin. H. 24. 11. *Gebeeten.*

CŌMMŎRTĀLĬS, ĭs. m. & f. ālĕ, ĭs. n. *Sterfelijk; het sterven, of de dood onderworpen, of onderhevig.*

Commortalis natura. Colum. 3. 20. *Een sterfelijke natuur, die de dood onderhevig is, een staat die 't sterven, of de dood onderworpen is.*

(CŌMMŎSIS. Plin. H. 11. 7. *Honigraaten, bijecellen, 't werk dat de bijen eerst maaken.* In 't Grieksch Κόμμωσις by Hesychius, en Κώνωσις by Arist. Hist. An. 9. 40. Van dit woord schrijft ook Turneb. Adv. 22. 13.

CŌMMŎTĀCŬLŬM, i. n. Festus. *Een roede, of stokje, waar mede de heidensche Priesters het volk van zich afkeerden, als ze gingen om te offeren.* By deezen Schrijver word Commentaculum geleezen, maar zijn beschrijving past op dit woord niet: daarom heeft Scaliger aan de kant aangeteekent Commotaculum. 't Is altoos by d'Ouden gebruikelijk geweest met stokken, roeden, enz. anderen te wenken. Zoo staat 'er commota virga annuit van een karman by Juv. 3. 317.)

CŌMMŌTĬO, ōnis, f. of animi commotio. Cic. T. Q. 3. 4. *Beroering, beweging, ongerustheit, onrust, ontsteltenis, gevoelen, roering, gevoeligheit, droefheit, gramschap.* 't Zij men die in een ander verwekt, of in zich zelven gevoelt.

CŌMMŌTĬŪNCŬLĂ, æ. f. Cic. Att. 14. 11. *Een kleine ontroering, beweging, of ontsteltenis, een kleine overval van ziekte.*

CŌMMŌTŬS, ă, ūm. *Ontzet, bedroeft, ontsteld, verzet, ontroert, bewogen, verhit, geraakt, beledigt, gesteeken, gram, hevig.* De compar. Commotior staat beneden by Cicero. Zie Commoveo.

Commotior animus. Cic. D. 1. 37. *Een zeer verhit, vergramt, getergt, verstoort, of hevig gemoed; een gemoed brandende, of ziedende van gramschap, of zeer ontsteken, vervoert, of verwoed door toorn.*

Commotus Patronus. Cic. Cl. 34. *Een Voorspraak die al te driftig is in zijn zaak, een Voorspraak die al te voorbarig, of te vol vuur in zijn pleiten is.*

CŌMMŎVĔO, ēs, mōvī, mōtūm, mŏvērĕ. acc. *Beweegen, ontstellen, verbaazen, bedroeven, ontroeren, aandringen, drijven, dringen, ontrusten, tergen, vertoornen.*

Commovere alas. Virg. Æ. 5. 217. *De vleugels, vlerken, of wieken roeren, slaan, of beweegen.*

Commovere alleen. Cic. Att. 5. 1. aliquo loco, of ab aliquo loco. Cic. Att. 3. 13. *Vertrekken, wechgaan, uit een plaats vertrekken.*

Commovere aliquem. Cic. de Or. 2. 27. *Iemant tergen, tarren, beweegen, opwekken, aanmoedigen, aandringen, aanporren, aanmaanen, dringen, persen, aandrijven, voortdrijven.*

Commovere Judices. Cic. de Or. 2. 27. *De Rechters beweegen, het gemoed van de Rechters raaken, een beweging in 't gemoed van de*

Rech-

Rechters veroorzaaken, gunstige gedachten in de Rechters verwekken. Expectationem sui alteri. Cic. Att. 1. 4. *Een grootte verwachting van zich zelf in een ander verwekken.* Aliquem ad aliquid. Cic. Her. 4. 40. *Iemant ergens toe aanstouwen, aandrijven, aanporren, aanmoedigen, beweegen, aandringen,* of *aanzetten.* Bellum. Cic. F. 9. 13. *Den oorlog verwekken, ontsteeken, ontvonken, te weeg brengen,* of *veroorzaaken.* Alicui memoriam rei alicujus. Cic. de Or. 2. 5. *Iemant iets in geheughenis brengen, iemant iets indachtig maaken, herinneren,* of *in gedachten brengen.*

Commovere aliquem. Ter. Ph. 1. 2. 51. *Iemant in verwondering brengen, verbaazen, verbaast maaken.*

Commovere aliquem. Ter. An. 1. 1. 67. Cic. F. 3. 10. *Iemant steeken, tergen, quellen, sarren, ontrusten, moeijelijk maaken, ontstellen.*

Commovi hominem. Ter. An. 2. 6. 24. *Ik heb hem op zijn zwakst gevat, ik heb den man bepraat, ik heb 't hem al in 't hoofd gebragt;* of gelijk Donatus zegt: *Ik heb hem verstrikt, in zijn eigen redengevat,* of *al in 't net.*

(Commoveri. *Tot iemants liefde ontsteeken, op iemant verlieven,* of *verliest worden.* Commotus, als Salm. Exerc. Plin. p. 176. a. C. zegt, is ὁ μανείς, ὁ παρακεκινηκώς.

In hac commotus sum. Ter. E. 3, 5. 19. *Op deeze ben ik verliest.* De Grieken zeggen ἐν ταύτῃ voor διὰ ταύτης.

Rex per vicissitudines, in quamcunque (Salmasius leest in quacunque) commotus sit, usurariam sumit. Solin. 22. *De Koning gebruikt bij beurte de vrouw, daar hij op verlieven mogt.*)

CŌMMŪLCĔO, ēs, mūlsī, mūlsūm, mūlcērĕ. acc. *Vleyen, pluimstrijken, liefkoozen, onthaalen, streelen, iemant honig om den mond smeeren.*

Commulcere sensus honorificis sententiis. Gell. 7. 3. *Iemant met aangenaame en liefttallige woorden,* of *redenen streelen, liefkoozen,* of *vleijen, iemant met zoete woorden naar den mond praaten.*

CŌMMŪNĔ, ĭs. n. *Het gemeen, een gemeente,* of *gemeenschap, het volk van een stad.*

Commune Siciliæ. Cic. V. 2. 59. *Het volk van Sicilien, het Siciliaansche volk.*

CŌMMŪNĬCĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Fin. 5. 23. *Mededeeling, gemeenmaking, deelachtigmaking.*

(CŌMMŪNĬCĀTŎR, ōrĭs. m. Arnob. 4. 152. *Een mededeeler, een die een ander iets mededeelt.*

CŌMMŪNĬCĀTUS, us, m. Apul. D. Socr. 44. *Een mededeeling.*)

CŌMMŪNĬCO, ās, āvī, ātum, ārĕ aliquid cum aliquo. *Mededeelen, gemeen maaken, iemant zekere zaak te kennen geeven,* of *openbaaren, iemant deelgenoot ergens van maaken.*

Mecum inimicitias communicasti. Cic. F. 15. 21. *Gy hebt myne vyanden als d'uwe aangezien,* of *geacht; gij hebt den haat der menschen tegens mij helpen draagen.*

Communicare lucrum. Suet. A. 75. 3. *Iemant van zijn winst mededeelen.* Civitatem alicui. Liv. 23. 5. *Iemant het burgerschap geeven,* of *burger maaken.*

Officia inter aliquos communicare. Suet. D. 7. 7. *Bedieningen,* of *ampten onder zommigen verdeelen.* Mensa sua aliquem. Plaut. M. G. 1. 1. 51. *Iemant zijn tafel geeven, te gast verzoeken,* of *met zich laaten eeten.* Causam civium cum servis. Sall. B. C. 56. *De zaak der burgeren met die van de slaaven vermengen.*

Communicare cum aliquo. Cic. F. 1. 7. *Met iemant spreeken, gesprek houden,* of *hebben; met iemant handelen, eenige onderhandeling met iemant hebben, zich met iemant onderhouden, met iemant gemeenschap houden.*

Communicare cum aliquo aliquid. Cic. S. R. 48. of de re aliqua. Cic. P. Q. 4. Alicui de re aliqua. Cæs. B. C. 3. 18. 2. *Met iemant ergens over spreeken; een zaak verhandelen; ergens over redenwisselen, iemant een zaak te kennen geeven, iemant van een zaak verwittigen,* of *verstendigen.*

Multa de ea re inter se communicaverunt. Cic. P. Q. 4. *Zij hebben een lang gesprek gehouden over deeze zaak, zij hebben lang over deeze zaak geraadslaagt.*

Communicato inter se consilio. Liv. 8. 25. *'t Zamen raad geslagen, gehouden,* of *gepleegt hebbende.*

(Communicare. Met een dativus is zeer slecht Latijn. 't Word eerst gevonden Cod. 1. 4. 34. §. 3. en 1. 7. 8. §. 2.)

CŌMMŪNĬO, ōnĭs. f. *Vereeniging, verbant, gemeenschap, verzelling, vergezelschapping, maatschappy, genootschap, vermaatschapping, t'zamenwoning, t'zamenleving, gemeente.*

Communio legis & juris. Cic. L. L. 1. 7. *Gemeenschap der wetten en rechten.* Sanguinis. Cic. S. R. 22. *Maagschap, bloedvriendschap, bloedverwantschap.*

Communio parietis. Tac. An. 15. 43. 4. *Een gemeene muur, een middelmuur, gemeenschap van muur, een muur die tot twee huizen behoort.*

Communio sermonis. Suet. A. 74. 6. *t'Zamenspraak, t'zamenspreking, onderhouding, gesprek, redenwisseling, onderhandeling,* of *verhandeling.*

CŌMMŪNĬO, īs, īvī, ītum, īrĕ. acc. *Sterken, versterken, sterk maaken, vast maaken, bevestigen, verschansen.*

Communire castella. Cæs. B. G. 1. 8. 2. Nep. 7. 7. 4. *Sterkten bouwen, steden, burgten, sloten versterken,* of *sterk maaken.*

* Communire auctoritatem. Cic. F. 15. 4. *Iemants gezagh, aanzien, achtbaarheit, vermogen,* of *wasrdigheit bevestigen,* of *vaststellen.*

CŌMMŪNĬS, ĭs. m. & f. nĕ, ĭs. n. *Gemeen, daar veele deel aan hebben, daar verscheide luiden toe behooren, algemeen.* De compar. Communior staat by Suet. Cl. 21. 10. en de superl. Communissimus by den zelven Fl. 22. 1.

Vitium commune omnium est, quod, seq. ind. Ter. Ad. 5. 8. 30. *Het is een algemeene misslag,* of *een gemeen gebrek, dat, enz.*

Cura rem communem. Plaut. Am. 1. 3. 1. *Draag zorg voor ons gemeene welvaren, voor onze huiszaaken, voor onzen handel, goederen, enz.*

Propinquis plerumque fortuna communis est. Cic. Off. 1. 17. *Bloedverwanten hebben gemeenlijk een lot,* of *veele dingen gemeen.*

Mihi cum illo est commune negotium. Plaut. Cist. 2. 3. 44. *Ik heb iets in 't gemeen met hem te verrichten, wij hebben t'zamen iets te doen.*

Communia sunt amicorum inter se omnia. Ter. Ad. 5. 3. 18. *Alles is onder vrienden gemeen.*

Adolescentium communis pernicies. Ter. Ad. 2. 1. 34. of Corruptela. Ter. Ad. 5. 3. 7. *Het algemeene bederf der jongelingen, de gemeene pest van de jeugt,* van een ondeugend mensch spreekende, die de jeugt verleid, of bederft.

Communis. Ter. Ph. 2. 1. 15. *Gemeen, bekent, aan ieder kennelijk,* of *kenbaar, dat ieder weet, openbaar, waereldkundig.*

Vir communis. Suet. Cl. 21. 10. *Een gemeen man, een burger man,* die zich boven andere niet verheft. (Zoo gebruiken de Grieken hun Κοινός by Theoph. Char. Eth. 6. en Dio. 60. 672. E.)

Est animo communi. Ter. H. 5. 1. 39. *Zachtzinnig,* of *van een zachten*

ten aart zijn, liefstallig, gedienstig, vriendelyk, spraakzaam, gemeenzaam, of *bescheiden zyn.*

In commune intuo. Plaut. As. 2. 2. 20. *Ik vreeze voor ons*, van twee, of meer menschen spreekende.

In commune consule. Ter. An. 3. 3. 16. *Draag zorg voor onze gemeene zaak, zorg voor ons beiden.*

Communis. *Gemeen, algemeen, dat niemant zich heeft eigen gemaakt, dat niemant verhandelt heeft, dat voor elk open staat, daar ieder zich van kan bedienen*, spreekende van zekere stoffe, rede, of roneelstoffe.

Difficile est proprie communia dicere. Hor. A. P. 128. *'t Valt moeyelyk noois verhandelde zaaken bondig en naar behooren te beschryven.*

CŌMMŪNĬTĀS, ātis. f. *Gemeenschap, maatschap, vereeniging, genootschap, gezelschap, verbintenis, maatschappy.*

Quæ vobis est cum eo communitas? Cic. A. 6. 2. *Wat gemeenschap hebt gy met hem?* Cum improbis? Cic. F. 11. 28. *Waarom vermengt gy u met quaaddoenders? Wat hebt gy met de booswigten te doen?* (In mijne drukken vind ik Communio.)

CŌMMŪNĬTĔR. Adv. *In 't gemeen, gezamentlyk, te zamen.*

Ira utrumque communiter urit. Hor. E. 1. 2. 13. *Zy zyn beide even quaad, d'een is zoo gram*, of *zoo boos als d'ander; zy zyn even zeer verstoort*, of *gestoort.*

Communiter. Cic. I. R. 2. 4. *In 't algemeen, gemeenelyk, gewonelyk.*

Communiter. Liv. 1. 10. *Eendrachtiglyk, eenmoediglyk, eenstemmiglyk, met gemeene bewilliging*, of *toestemming, eenpariglyk.*

(Communiter. Cic. S. R. 37. *Onverdeelt, ongescheiden.*)

CŌMMŪNĪTĬO, ōnis. f. Vitruv. 10. 19. *Versterking, vastmaking, omwalling, beschansing.*

* Communitio Cic. de Or. 2. 9. *Voorbereiding, voorzorg, voorhoede, bescherming, voorzichtigheit, omzichtigheit.* Men leest nu munitio.

CŌMMŬRMŬRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 10. 23. *Knorren, morren, kyven, mompelen, preutelen*, of by zich zelf, of met anderen.

CŌMMŬRMŬRŎR, āris, ātūs sūm, ārī. Cic. Pis. 25. *Knorren, morren, kyven, mompelen, preutelen.*

CŌMMŪTĀBĬLIS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Cic. Par. 1. 2. *Veranderlyk, ligt, wisselbaar, onstandvastig, wisselvallig, ongestadig, wispelturig.*

Respublica commutabilis. Cic. Att. 1. 17. *Een wisselvallig gemeene best*, of *een Staat die verandering onderworpen is.*

Exordium commutabile. Cic. I. R. 1. 18. *Een algemeene voorreden*, of *inleiding*, dat is, *een voorreden*, of *inleiding, daar zich een ander van kan bedienen, die een ander kan gebruiken*, of *die tot een andere zaak kan te pas komen.*

CŌMMŪTĀTĬO, ōnis. f. *Verwisseling, wisseling, wisselvalligheit, verandering, omkeer, omloop, verloop.*

Commutatio temporum. Cic. T. Q. 1. 28. *Het verloop des tyds, tydwisseling, wisselvalligheit, verwisseling*, of *verandering van tyden, omloop*, of *omkeer van tyden.* Voluntatum & animorum. Cæs. B. G. 5. 54. 4. *Verandering van genegentheit en gemoed.* Morum, vitæ, studiorum. Cic. Am. 21. *Verandering van zeden, van leven, van zinnelykheden, genegentheden*, of *neigingen.*

Commutatio æstus. Cæs. B. G. 5. 1. 2. *Wisseling van ebb' en vloed.*

CŌMMŪTĀTUS, ūs. m. Lucret. 1. 795. *Verandering, verwisseling, omkeering*, van de hoofdstoffe spreekende.

CŌMMŪTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquid re aliqua, of cum re aliqua. acc. *Iets ergens anders tegens verhandelen, verwisselen, vermangelen*, of *verruilen.*

Commutare captivos. Cic. Off. 1. 13. *Gevangens wisselen.* Colorem. Plaut. Capt. 1. 3. 44. *Van verwe veranderen, verschieten, grys worden.* Locum, tempus rebus faciendis. Cic. V. 3. 6. *Van plaatze*, of *tyd veranderen om iets te verrichten.* Sermonem ad voluntatem alterius. Cic Pet. Conf. 11. *Zyn taal*, of *reden naar de zinnelykheit van een ander veranderen; van gesprek veranderen om een ander te behaagen.* Vitam cum morte. Sulpit. ad Cic. F. 4. 5. *'t Leven met de dood verwisselen, overlyden, sterven.*

Vestem commutant inter se & nomina. Plaut. Capt. prol. 37. *Zy verwisselen van gewaad en naam, zy neemen d'een des anders kleederen en naam aan.*

* Commutare consilium. Cæs. B. G. 1. 23. 3. *Van voornemen, besluit*, of *gedachten veranderen, een ander opzet neemen, een andere zyde kiezen.* Sententiam. Cic. Att. 16. 7. *Van gedachten, voornemen*, of *meening veranderen.* Fidem pecunia, of cum pecunia. Cic. Clu. 46. *Zyn trouwe voor geld verkoopen, zich door geld laaten omkoopen*, of *omzetten.*

* Unum verbum non est tecum commutaturus pater. Ter. An. 2. 4. 7. *Uw vader zal u niet een woord zeggen, zal geen woorden tegens u maaken, zal u niets ter waereld verwyten.*

(Commutare. *Verwisselen, wisselen, 't een neemen in plaats van 't ander, buiten, ruilen, mangelen, verruilen.*

Illico commuto pallium. Plaut. Ps. 5. 1. 34. *Ik verwissel terstont myn mantel. Ik doe straks een andere mantel om.*

Vin' commutemus? tuam ego ducam, & tu meam? Plaut. Trin. 1. 2. 21. *Wilt gy dat wy onze wyven verwisselen? dat wy onze wyven verruilen? zal ik uw wyf trouwen, en gy 't myne?*

COMO.

CŌMO, ās, ārĕ. Tac. G. 18. 3. Tertull. Pall. 3. *Als met haair optooyen, vercieren, oppronken.*)

CŌMO, ĭs, cōmpsi, cōmptūm, cōmĕrĕ. acc. *Opschikken, optooijen, oppronken, opquikken, uitkemmen, kemmen, ophullen.*

Comere capillos. Ovid. Am. 2. 8. 1. of Comas. Ovid. F. 2. 560. Caput. Tib. 1. 9. 16. *Zyn haair kemmen*, of *uitkammen, zyn hoofd kemmen.*

Comere se alicui. Tib. 4. 6. 3. *Zich opschikken, zich oppronken, zich optooyen, zyn haair krullen om iemant te behaagen.*

* Comere colla genasque. Stat. S. 1. 2. 110. *Zyn hals en aangezicht blanketten*, of *oppoetzen.*

CŌMOEDĬA, æ. f. Cic. Cl. 62. *Een blyspel, een blijeindendspel, een tooneelstuk*, of *tooneelspel dat een blyde uitkomst heeft.*

CŌMOEDĬCĒ. Adv. Plaut. M. G. 2. 2. 58. *Als een tooneelspeeler*, of *blyspeeler, blyspelswyze, met een zwier van 't tooneel, met gebaerden van een blyspeeler*; of, gelijk andere zeggen, *cierlyk, volmaaktelyk, genoeglyk, behaaglyk, bevalliglyk, op een aangenaame wyze.*

(CŌMOEDĬCUS, ā, ūm. Apul. Fl. 353. *Dat van een blyspel is*, of *dat tot een blyspel behoort.*)

CŌMOEDUS, i. m. Cic. Or. 31. *Een tooneelspeeler, een speeler van 't schouwburg, een blyspeeler.*

(CŌMOEDUS, ā, ūm. Juv. 3. 100. *Dat van een blyspeeler is, dat bequaam is tot blyspelen.*)

CŌMŌSUS, ā, ūm. Plin. H. 16. 6. *Dik van haair, dik, dicht, belommert, schaduwryk, loofryk, vol takken en bladeren.* De superl. Comosissimus staat by Plin. H. 26. 8.

COMP.

CŌMPĀCTĬLIS, is. m. & f. lĕ, ĭs. n. *Dat t'zamengevoegt, aan malkanderen gelast, gevoegt*, of *gespykert is; dat t'zamen*, of *aaneen gebonden, in malkanderen gewerkt*, of *geschooten*

een is, of *kan worden.*
Compactiles trabes. Vitruv. 4. 7. *Stukken houts*, of *balken die aan malkanderen zyn gelast*, of *gevoegt.* Postes. Vitruv. 10. 20. *Stylen die aan malkanderen zyn gewerkt*, *aan een gehechte*, *vast gemaakte*, *vast geklonke*, of *gevoegde stylen.*
Compactilis. Plin. H. 15. 23. *Kort*, *in een gedrongen*, *t'zamengedrongen.*
Apes in rotunditatem compactiles. Plin. H. 11. 18. *Byen wiens lyf rond en in een gedrongen is*, *ronde*, *dikke byen.*
COMPACTIO, ōnis. f. Cic. Fin. 5. 11. *t'Zamenvoeging*, *t'zamenbinding*, *vereeniging*, *binding*, *verbinding*, *verband*, *t'zamenklinking*, *aaneenlassing.*
Compactio. Vitruv. 2. 7. *Een ry*, of *reeks stylen*, of *standerts.*
CŌMPĀCTŌ. Adv. Cic. Att. 10. 12. Liv. 5. 11. De compacto. Plaut. Capt. 3. 1. 24. Ex compacto. Suet. I. 20. 12. *Gezamentlyk*, *gezamenderhand*, *met een gemeen overleg*, *met een gemeene bewilliging*, of *raadslag*, *met een gemeen opzet*, of *besluit.*
CŌMPACTŪRĀ, æ. f. Vitruv. 4. 7. *t'Zamenvoeging*, *ineenschueting*, *t'zamenspykering*, of *aaneenlassing van stukken houts.*
CŌMPĀCTUS, ī, ūm. Cic. Fin. 3. 22. *Verbonden*, *verknocht*, *t'zamengevoegt*, *vereenigt*, *gehecht*, *gespykert*, *aan malkanderen genagelt.*
Compactum corpus. Plin. E. 7. 24. 1. *Een heel kloek*, *in een gedrongen*, *welgemaakt*, of *sterk ligchaam.*
Crura compacta. Varr. R. R. 2. 5. *Korte*, *dikke*, *sterke beenen*, of *dyen.*
Casa male compacta. Mart. 12. 73. 2. *Een slecht gemaakt hutje*, *een strooihuisjen dat heel lomp gemaakt is.*
Compactus. Plaut. R. 2. 6. 62. *Ingewonden*, *in - of toegepakt*; *gebonden*, *ingebonden.*
CŌMPĀGĒS, is. f. Sen. Oed. 3. 580. *Verzameling*, *hoop*, *t'zamenvoeging*, *verband*, *verbinding*, *verbintenis*, *band*, *voege*, *gewrigt.*
(Compagibus omnibus navis accipit aquam. Liv. 35. 26. *Het schip zuigt water in al zyne naden. Het gansche schip is lek.*)
Dum sumus in his inclusi compagibus corporis. Cic. S. 21. *Zoo lang wy in de banden*, of *in den kerker van dit ligchaam zyn besloten.*
(CŌMPĀGĬNĀTĬŌ, ōnis. f. Gloss. Cyr. *t'Zamenvoeging*, *verbinding.*
CŌMPĀGĬNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Voegen*, *t'zamenvoegen*, *verbinden*, *in malkanderen slaan.* Dit woord is in de derde eeuwe begonnen gebruikt te worden.
Qui fracta nodis compaginat. Prud. Περὶ Στ. 10. 830. *Die de gebrokene leden, door de verbanden*, *t'zamenvoegt*, of *verbindt.*
Quas, velut transiturus amnem, ad compaginandos paraverat pontes. Ammian. 16. 11 *Die hy*, *als zullende over den stroom trekken*, *hadde vervaerdigt om de bruggen in malkanderen te slaan.*)
COMPAGO, inis. Prud. Περὶ Στ. 10. 493: 5. 111. Zie Compages. (Serv. Æ. 1. 297. en nevens hem Faber in zynen Thesaurus zeggen, dat niemant Compaginis, &c. gebruikt heeft, en dat wy geen casus als de nominativus hebben, maar zy missen alle beide. Want in 't enkelvoud vinden wy de accusativus Compaginem by Sen. E. 91. de ablativus Compagine by Ovid. M. 1. 721. Man. 1. 717. 725. 838. In 't meervoud de genitivus Compaginum by Plin. H. 2. 2. de accusativus Compagines by Tertull. de An. c. 14.)
CŌMPAR, ăris. omn. gen. *Gelyk*, *gelykende*, *overeenkomende*, *van de zelve slach*, *van eenen aart*, *diergelyke*, *eenderhand*, *gelykslachtig*, *gelykaardig*, *overeenkomstig*, *eenerlei.*
Compari marte concurrere. Liv. 36. 44. *Met gelyk voordeel*, of *gelyke kans stryden*, *slaan*, of *vechten.*
Compar alicui. Lucret. 4. 1248. *Voor iemant gemaakt*, *iemant passende.* Alicujus. Gell. 6. 11. *Iemants weêrga*, *iemants gelyk.*
Compar. m. & f. Hor. O. 2. 5. 2. Plin. H. 8. 23. *Egade*, *een man of vrouw*; *een gaadje*, *een mannetje*, of *wyfje.*
CŌMPĀRĀBĬLĬS, is. m. & f. lĕ, ĭs. n. Cic. I. R. 1. 30. *Vergelykelyk*, *t'zamen te vergelyken*, *overeenkomstig*, *gelykvormig*, *gelykende*, *d'een als d'ander.*
CŌMPĀRĀTĒ. Adv. Cic. T. 22. *By gelykenis*, *by vergelyking*, *opzichtelyk*, *met opzicht op iets*, *by overeenkomst.*
CŌMPĀRĀTĬO, ōnis. f. *Een gelykenis*, *een vergelyking*, of *gelykheit.*
Comparatio duorum. Cic. T. 18. De duobus. Cic. Off. 1. 43. *Vergelyking*, of *gelykheit van*, of *tusschen twee persoonen.*
Ex comparatione. Plin. E. 7. 30. 4. (in comparatione. Cic. F. 10. 5.) *In vergelyking*, *naar waarde*, of *waardeering*, *naar waardy.*
Comparatio. Cic. Tim. 4. *Overeenkomst*, *gelykheit*, *gelykvormigheit*, *evenmatigheit*, *overeenstemming.*
Comparatio. *Bereiding*, *voorbereiding*, *toestel*, *toerusting*, *toebereidzelen*, *voorbereidzelen.*
Comparatio novi belli. Cic. Man. 4. *De toebereidzelen van eenen nieuwen oorlog*, *de toestel tot eenen nieuwen aanslag*, of *nieuwen kryg.*
Justa caloris in corpore comparatio. Vitruv. Præf. 8. *Een behoorlyke getempertheit van warmte in 't ligchaam.*
Comparatio. Cic. Mur. 21. *Verkryging*, *verwerving*, *aanwinning*, *bekoming.*
(CŌMPĀRĀTĪVĒ Gell. 5. 21. *Vergelykelyk*, *vergelykender wyze.*)
CŌMPĀRĀTĪVUS, ī, ūm. Cic. I. R. 2. 25. *Vergelykende*, *overeenkomstig*, *gelyk*, *tot een gelykenis behoorende.*
Comparativus gradus. Quintil. I. O. 9. 3. *De vergelykende trap.*
CŌMPĀRCO, is, parsi, parsūm, parcĕrĕ. *Spaaren*, *zuinig zyn*, *spaarzaam zyn*, *zuinig bewaaren*, *door spaaren*, of *zuinigheit byeen schraapen.*
De cibo aliquid comparcere. Ter. Ph. 1. 1. 10. *Zyn tafel iets besnoeijen*, *wat spaarzaam in de keuken*, of *in spys en drank worden. iets van zyn spyze*, of *kost spaaren*, of *bewaaren.*
CŌMPĀRĔO, ēs, pārŭi, pārĭtūm, parērĕ. Cic. Clu. 64. *Verschynen*, *zich vertoonen*, *opkoomen*, *voor den dag koomen*, *te voorschyn koomen*, *zich laaten zien.*
Comparere. Cic. V. 1. 50. *Zich vertoonen*, *zich laaten zien*, *in wezen blyven.*
Ea ornamenta comparent. Liv. 25. 40. *Die cieraaden*, of *vercierselen laaten zich noch zien*, *vertoonen zich noch*, *zyn noch overig*, of *in wezen.*
CŌMPĀRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Bereiden*, *voorbereiden*, *toebereiden*; *beschikken*, *bestellen*, *toerusten*, *toestellen*, *vervaerdigen*, *gereed maaken*, *uitrusten.*
Si scias quod donum tuo dono contra comparet. Ter. E. 2. 3. 64. *Indien gy wist wat hy vervaerdigt om de grootheit van uw geschenk op te wegen*, of *om 't geen uw geschenk heeft uitgewrocht vruchteloos te maaken. om verre te stooten*, of *te niet te doen.*
Comparare se ad aliquid. Cic. N. D. 3. 8. *Zich ergens toe schikken*, *toe bereiden*, *toe vaardig*, of *gereed maaken.* Canem ad pugnam, ad cursum. Colum. 7. 12. *Een hond leeren vechten*, *leeren loopen.* Accusatorem alicui. Cic. Clu. 67. In aliquam reum. Cic. S. R. 10. *Tegens iemant een beschuldiger opmaaken*, *omkoopen*, of

of uitmaaken. Aditum sibi ad aliquam rem. Cic. Att. 2. 17. *Zich een weg ergens toe baanen, middelen vinden om ergens toe te geraaken.*

Comparare bellum. Cic. A. 3 1. *Zich, of alles ten oorlog gereed maaken, bereiden, toerusten, of vervaerdigen.* Copias contra aliquem. Cic. Or. 66. *Tegens iemant volk ligten, of werven.* Insidias alicui. Cic. Cl. 16. *Iemant laagen leggen, strikken spannen.*

Comparare vultum suum ex vultu alterius. Plaut. Am. 3. 3. 5. *Zyn gelaat, of wezen naar dat van een ander zetten, zyn aangezicht in de zelve plooi met een ander trekken.*

Comparare optimas artes. Cic. Fin. 2. 34. *Geleerdheit en wetenschap bekoomen, in de fraaiste konsten of treffelykste wetenschappen ervaren worden.* Diligentiam. Cic. P. Q. 1. *Naerstig, of vlytig worden.* Gloriam ex bellicis rebus. Cic. Off. 2. 13. *Eer door de wapenen behaalen, zich eenen naam door oorlogsdaaden verkrygen.* Subsidium ab aliqua re. Cic. de Or. 1. 45. *Ergens behulp uit haalen, verligting, of onderstand uit trekken.*

Comparare. Cic. V. 2. 34. Liv. 2. 9. *Koopen, bekoomen, verkrygen, verwerven.*

Comparare aliquem alteri. Cic. S. 6. *of* Cum altero. Cic. Dom. 51. Ad alterum. Ter. E. 4. 4. 14. *Iemant by, of met een ander vergelyken, een vergelyking tusschen twee maaken, iemant nevens een ander stellen.* Aliqua inter se. Cic. de Off. 1. 43. *Zommige dingen met den anderen vergelyken, of gelyk stellen.*

Aquarius Scorpioni æqualem comparat cursum. Vitruv. 9. 5. *De Waterman volbrengt zynen loop zoo ras als de Scorpioen.*

Comparata est ita hominum natura. Ter. H. 3. 1. 97. Ita ratio comparata est naturæ nostræ. Cic. Am. 27. *De menschen zyn zoodanig van aart, zyn uit der aart zoo gesteld. d'Inborst, of aart der menschen is zoodanig.*

Comparare ut, &c. *Beveelen, belasten, gebieden, schikken, bevestigen, bestemmen, vaststellen, dat, enz.*

Comparatum est legibus, ut, &c. Liv. 42. 41. Cic. Br. 12. *Het is door de gemeene rechten van alle volkeren, of door de wetten bevolen, of vastgesteld, dat, enz.*

Comparārunt inter se Consules qui iret, *of* uter iret. Liv. 41. 6. *De Burgermeesters hebben te zamen besloten, of bestemt wie van beiden gaan zoude.*

(Comparare. *Aanbrengen, bybrengen, byvoegen.*

Compara labella cum labellis. Plaut. As. 3. 3. 18. *Breng, of voeg uwe lippen by, of aan de myne. Geef my een kus.*

Comparari. *Gepaart worden.* Dus worden gezegt de schermvechters, die twee tegens malkanderen gesteld worden om te vechten.

Esium Proculum Threci comparavit. Suet. C. 35. 4. *Hy heeft Esius Proculus met eenen Thracier gepaart, om met hem te vechten.*)

CŌMPĀSCO, scis, pāscĕrĕ. Plin. H. 9. 54. *Schaapen hoeden, weiden, in de weide dryven, in 't veld laaten graazen, t'zamen weiden.*

CŌMPĀSCŎR, ĕris, pasci. Varr. R. R. 1. 53. *Weiden, hoeden.*

Jus compascendi habere. Scæv. Dig. 8. 5. 20. *Recht van weiden hebben.*

CŌMPĀSCŬŬS, ă, ūm. *Gemeen weiland, een gemeene weide,* daar veeler luiden vee mag weiden.

Compascuus ager. Cic. T. 3. *Een gemeene weide, een beemd waar in veele 't recht van weide hebben.*

(CŌMPĀSTŎR, ōris. m. Hygin. Fab. 187. *Een medeherder, een die nevens een ander het vee weid, of dryft.*)

CŌMPĔDĒS, ūm. m. plur. *Voetboeijen, voetblokken, voetyzers; blokken, of yzers die men de paerden aan de beenen sluit.* Deeze boeijen waaren gemeenlijk van hout. Zie Compes.

Impingere compedes alicui. Plaut. P. 4. 4. 24. *Iemant aan de beenen boeijen, of yzers aan de voeten doen, iemant in den stok zetten.*

* Compedes. Cic. Att. 8. 3. *Moeijelykheden, hindernissen, verhinderingen, beletzelen, hinderpaalen, belemmeringen.*

* Compedes. Plin. H. 33. 12. *Voetciersel, of voetcieraad der vrouwen.*

* Compedes corporis. Cic. T. Q. 1. 31. *De banden, of de kerker des lighaams.*

CŌMPĔDĬO, is, īvī, ītūm, īrĕ. acc. *Binden, vastbinden, toebinden, vastmaaken, toestrikken, in boeijen slaan, beletten, belemmeren.*

Pedes corrigiis compedire. Varr. *by* Non. 1. 113. *Zyn schoenriemen toebinden.*

CŌMPĔDĪTŬS, ă, ūm. Plaut. Capt. 5. 1. 24. *Die aan de voeten geboeit, of met de voeten in een blok zit, die boeijen, of yzers aan de voeten heeft.*

CŌMPĔLLĀTĬO, ōnis. Cic. F. 12. 25. *Berisping, bekyving, bestraffing, vermaning, doorneming, verwyt, hekeling.*

Compellatio. *Afkeering, afwending.* Een manier van spreeken in de redenrijkkonst gebruikelijk, waar door men zijn rede van iemant of iets daar men van spreekt afwendt, en tot iemant, of iets anders richt.

Per compellationem hominis, urbis, &c. Cic. Her. 4. 15. *Door afkeering, of afwending zyner rede tot een persoon, stad, enz.*

CŌMPĔLLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cic. A. 2. 37. *Iemant aanspreeken, een aanspraak aan iemant doen, tot iemant zyn reden richten.*

Compellare. *Roepen, noemen, by den naam roepen, aanspreeken.*

Aliquem compellare in scena. Cic. Her. 1. 14. *Iemant op 't tooneel noemen.* Nomine aliquem. Liv. 23. 47. *Iemant by zijnen naam noemen, of roepen.*

Lege aliquem compellare. Cic. F. 8. 12. *Iemant uit kracht van een wet laaten roepen, dagvaarden, of voor recht roepen.* Compellare de crimine. Nep. 7. 4. 1. *Iemant van een misdaad beschuldigen, of over een misdaad voor 't recht, of voor den rechter roepen.*

Compellare. Cic. A. 3. 7. *Bestraffen, bekyven, berispen, doorneemen, hekelen, overhaalen, doorhaalen.*

(Compellari. *Tot byslaapen aangesproken, of verzocht worden.*

Qui cum concumbere cum ea noluisset, illa viro suo mentita est, se ab eo compellatam. Hyg. Fab. 57. *Die als hy by haar niet had willen slaapen, heeft ze bij haaren man geloogen dat ze van hem tot byslaapen verzocht was.*)

CŌMPĔLLO, is, pŭlī, pūlsūm, pĕllĕrĕ. acc. *Verzamelen, vergaderen, byeen brengen, t'zamen brengen, t'zamen dryven, byeen voeren.*

Compellere homines in unum locum. Cic. I. R. 1. 2. *De menschen in eene plaats verzamelen.* Greges in unum. Virg. E. 7. 2. *De kudden byeen dryven.* Ossa in suam sedem. Cels. 8. 7. *'t Gebeente weêr in 't lid zetten.* In morbum. Cels. 3. 18. *In een ziekte storten, een ziekte aanjagen, of veroorzaaken.* In plagas feram. Plaut. Pœn. 3. 2. 35. *Wild in 't net, of in de strikken jaagen.*

* Compellere. *Dwingen, nootzaaken, met kracht en geweld persen, verplichten, geweld aandoen, aanhitzen, aanprikkelen, aanstooken, aanzetten, aanporren, aanmoedigen, opwekken, verwekken, aanzoeken, aandoen, beweegen.*

Compellere aliquem ad bellum. Ovid. M. 5. 219. *Iemant tot een oorlog*

log aanzetten, *aanporren*, of *aanmoedigen*. Ad mortem, *of* In mortem. Quintil. I. O. 7. 3. *Iemant dwingen om zich zelven te dooden*, of *om te brengen*. Ad laqueum. Plin. H. 36. 5. *Om zich zelven te verhangen*.

Compellere in angustias. Cic. A. Q. 4. 35. *Iemant in 't nauw jaagen*, of *brengen*, *benauwen*, *prangen*, *in een engte dringen*, *besluiten*. Hostes in urbem. Liv. 4. 61. *De vyanden dwingen*, of *nootzaaken binnen de steden*, of *wallen te wyken*, *de vyanden binnen de steden*, of *wallen jaagen*, of *dryven*.

Compuli mihi omnia ut crederet. Plaut. B. 4. 4. 4. *Ik heb hem bewogen om alles op my te vertrouwen*, *om alles op my te laaten staan*.

CŌMPENDIĀRIĂ, æ. f. Petron. 3. Sen. E. 119. *Een toeweg*, *een binneweg*, *een toepad*, *een korte*, of *naaste weg*, of *middel*.

CŌMPENDIĀRIŌ. Adv. Sen. E. 73. *Door een korter en gemakkelyker weg*; *beknoptelyk*, *kortelyk*, *op een korte manier*, *een korte wyze*.

CŌMPENDIĀRIUS, ă, ŭm. *Kort*, *verkort*, *t'zamengetrokken*, *beknopt*.

Via ad gloriam compendiaria. Cic. Off. 2. 12. *Een korte weg om eer*, of *luister te verkrygen*, *het beste middel om eer te behaalen*.

CŌMPENDIFĂCIO, is, fēcī, făctum, făcĕrĕ. *Winnen*, *winst doen*, *gewin*, of *voordeel doen*, *spaaren*. Plautus maakt gemeenelijk twee woorden van dit verbum, en gebruikt Compendi, als Parvi, Magni, enz.

Compendifeci binos panes in dies. Plaut. P. 4. 3. 2. *Ik heb twee brooden voor elken dag gewonnen*.

Operam fac compendi quærere. Plaut. Ps. 4. 7. 42. *Spaar de moeite om te vraagen*. Curam hanc facere compendi potes. Plaut. Pœn. 1. 2. 138. *Gy kond deeze zorge laaten vaaren*, *u van deeze moeite ontslaan*, *u van deeze zorge ontlasten*, of *u uit deeze moeyelykheit ontwikkelen*.

Verbis velitationem fieri compendi volo. Plaut. As. 2. 2. 41. *Ik wil dat men deeze wederzydsche praatjes staake*, *afsnyde*, of *laate vaaren*.

COMPENDIŌSUS, ă, ŭm. Colum. 1. 4. *Nut*, *nuttig*, *nuttelyk*, *voordeelig*, *heilzaam*.

(Compendiolus. Prud. Περὶ Στ. 2. 335. *Kort*, *klein*.)

COMPENDIUM, ii. n. *Winst*, *gewin*, *voordeel*, *baat*, *belang*, *nut*.

Privato compendio servire. Cæs. B. C. 3. 32. 4. *Voor zyn byzonder belang arbeiden*, *trachten om zyn voordeel te doen*, *zyn eigen voordeel najaagen*, *betrachten*, of *behertigen*.

Compendium. *Een kort begryp*, *verkorting*.

Verbis fac compendium. Plaut. Capt. 5. 2. 12. *of* Verba confer ad compendium. Plaut. M. G. 3. 1. 186. *Maak uw reden kort*, *zeg in het korte wat gy te zeggen hebt*, *zeg in weinig*, of *met korte woorden*.

Præconis compendium facere. Plaut. St. 1. 3. 40. *Den erfhuismeester*, of *afslager niet gebruiken*, *zelf de ... houden om de onkosten uit te winnen*.

Compendium viæ. Plin. H. 5. 5. *Een toeweg*, *binneweg*, *toepad*. Temporis. Papin. Dig. 49. 17. 17. *Tydwinning*, *tydsparing*, *winst*, of *uitwinning van tyd*.

* Compendium docendi. Quintil. I. O. 1. 1. *Een korte leerwys*, *een korte en ligte wyze van onderwys*, of *een beknopte en gemakkelyke wyze van leeren*.

CŌMPENDĬŬM, ĭi. n. *Compiegne*, een stad op d'Oysestroom in l'Isle de France.

CŌMPENSĀTĬO, ōnis. f. Cic. T. Q. 5. 33. *Vergelding*, *beloning*, *vergoeding*, *wedergeving*, *vereffening*, *gelykmaking*.

COMPENSO, ās, āv..., ātum, ārĕ. acc. *Vergelden*, *beloonen*, *vergoeden*, *wedergeeven*, *schulden vereffenen*, *iets opweegen*, *gelykmaaken*.

Compensare damna. Cic. V. 5. 13. *Schade vergoeden*. Aliquid aliqua re. Cic. Dom. 12. *of* Cum aliqua re. Cic. Fin. 5. 18. *Een zaak met een andere vergelden*, *vergoeden*, *goedmaaken*, of *beloonen*.

Tot amissis te compensavimus unum. Ovid. Her. 3. 51. *Gy alleen weegt het verlies van zoo veele vrienden op*; *gy vergoedt al 't verlies dat wy in onze vrienden hebben*, *wy hebben de schade*, *door 't verlies van zoo veel vrienden ons overgekoomen*, *door u hersteld*.

Mea compensat vitiis bona. Hor. S. 1. 3. 70. *Hy weegt myne goede hoedanigheden tegens de quaade*; *hy stelt myn gebreken tegens myne deugden over*; *hy weegt myne deugden en gebreken te zamen*.

CŌMPĔRENDINĀTĬO, ōnis. f. Ascon. Cic. 76. *Uitstel*, *schorsing*, *opschorting van een vonnis*.

CŌMPĔRENDINĀTUS, ūs. m. Cic. V. 4. 15: 1. 7. *Uitstel*, *verlenging*, *verschuiving*.

CŌMPĔRENDINO, ās, āvī, ātum, ārĕ. acc. *Uitstellen*, *verschuiven*, *schorsen*, *opschorten*, *verlengen*, *vertraagen*, *sleepende houden*

Comperendinare reum. Cic. V. 1. 9. *'t Vonnis over een misdadiger uitstellen*.

CŌMPĔRĬO, is, cōmpĕri, cōmpertŭm, cōmpĕrīrĕ. acc. *Ontdekken*, *ontwaar*, of *gewaar worden*, *waarneemen*, *vinden*, *bevinden*, *uitvinden*, *leeren*, *te weeten koomen*, *verstaan*, *bevroeden*.

Certis auctoribus aliquid comperire. Cic. Att. 14. 8. *Iets uit geloofwaerdige*, of *aanzienlyke schryveren leeren*, *kennen*, *verstaan*, of *weeten*.

Comperire ex aliquo. Ter. H. 1. 1. 69. *Uit iemant hooren*, of *verstaan*, *door iemant weeten*. Per aliquem. Cæs. B. G. 4. 19. 1. *Van iemant onderweezen worden*, of *leeren*. Aliquid de aliquo. Ter. An. 1. 3. 6. *Iets van een zaak gewaar worden*, of *te weeten koomen*; *eenige zekere kennisse van een zaak krygen*.

Comperi. Ter. E. 5. 1. 9. Compertum habeo. Sallust. B. C. 58. *Ik weet*, *ik ben verzekert*, *my is ter ooren gekoomen*, *ik heb bevonden*, *ik ben te weeten gekoomen*. Men moet niet zeggen, Compertus sum.

Comperior id fecisse. Sall. B. J. 108. *Ik hoor*, *ik verneeme*, *ik verstaa*, *ik bevinde*, *ik merke*, of *zie dat hy 't gedaan heeft*. Men vind van dit verbum deponens alleen 't præsens van de indicativus by Sall. B. J. 45. en 108. en subjunctivus by Ter. An. 5. 3. 31.

CŌMPERNIS, is. m. & f. Lucill. *by* Non. 1. 103. Plaut. M. G. 3. 1. 127. *Een krombeen*, of *scheefbeen*, *iemant wiens beenen naar binnen krom staan*, *wiens knien tegens den anderen koomen*.

CŌMPĔRTĒ. Adv. *Opentlyk*, *rondelyk*, *duidelyk*, *klaarlyk*, *gewisselyk*, *zekerlyk*, *voor gewis*, *onderscheidentlyk*. De compar. Compertius staat by Gell. 1. 11.

Comperte dicere. Gell. 1. 22. *Klaarlyk*, *duidelyk*, of *onderscheidentlyk spreeken*.

CŌMPĔRTŬS, ă, ŭm. *Bekend*, *geweeten*, *kundig*, *ondekt*, *openbaar*, *kennelyk*, *bevonden*.

Habere compertum de re aliqua. Cic. Clu. 45. *of* Habere aliquid compertum. Cic. Cl. 47. *Ergens zekere tyding*, of *gewis narecht van hebben*; *iets zekerlyk weeten*; *van een zaak wel verstendigt zyn*.

Comperta oculis proferunt. Liv. 29. 21. *Zy zeggen 't geen ze met oogen gezien hebben*; *zy zyn ooggetuigen van 't geen zy verhaalen*.

Compertus flagitii. Tac. An. 4. 11. 3. stupri. Liv. 22. 57. (in stupro. Suet.

Suet. T. 75. 2.) Op een misdaad, hoerery, overspel betrapt, bevonden, daar van overtuigt.

CŎMPĔS, edis. f. Tib. 2. 4. 7. Een voetboei, of voetyzer, een boei die men de misdadigers aan de voeten sluit. Zie Compedes.

† Fluvius nivali compede vinctus. Hor. E. 1. 3. 3. Een toegevroze stroom, een rivier die met ys legt.

Vir exoluta compede. Stat. S. 1. 6. 4. Een man zonder hertzweer, kommer, of zorg; een man die buiten alle kommer, omslag, of moeijelykheit leeft.

(Compede. f. n. Zegt ook nevens de Dichters Colum. 8. 2. Eaque quasi compede cohibentur feri mores. En daar door, als door een boei, worden de ruwe, of onbeschaafde zeden ingebonden, of betengelt.)

CŎMPĒSCO, scis, cŏmpēscŭī, cŏmpēscĕrĕ. acc. Bedwingen, weerhouden, sluiten, intoomen, inhouden, betengelen, stillen, temmen, t'onderbrengen.

Compescere curas. Ovid. Rem. Am. 69. Zich van zorge ontslaan. Tumentes populos. Plin. P. 80. 3. Trotze volkeren temmen, bedwingen, t'onderbrengen. Risum. Hor. S. 2. 8. 63. Zyn lagh inhouden, zich van lagchen onthouden. Mentem. Hor. O. 1. 16. 22. Zich zelven bedwingen, zyne neigingen, of hertstochten matigen, betengelen, of bedwingen. Incendia. Plin. E. 10. 34. andere 42. Brand stuiten, lesschen, of blusschen.

Compescere vitem. Colum. 4. 17. Een wynstok snoeijen, als ze te sterk uitloopt; d'overtollige ranken van een wyngaart afsnyden.

CŎMPĔTĒNS, entis. omn. gen. Competens judex. Ulp. Dig. 2. 1. 19. Een wettige, bevoegde, of behoorlyke Rechter, een die bequaam is, of die 't toekoomt te oordeelen. Competens tribunal. Ulp. Dig. 3. 3. 35 §. 2. Een wettige, onderhoorige, of bevoegde vierschaar.

CŎMPĔTĔNTĔR. Adv. Ulp. Dig. 24. 3. 22 §. 6. Gevoegzaam, evenredig lyk, gevoeglyk, matiglyk, bequaamelyk, behoorlyk, overeenkomelyk, ten vollen, wettelyk. (De compar. Competentius staat by Hieron. Adv. Helvid. en de superl. Competentissime by Apul. A. 316.)

CŎMPĔTĔNTIĂ, æ. f. Gelykmatigheit, evenredigheit, overeenkomst, welgemaaktheit, fraaiheit, gevoeglykheit, geschiktheit, van de deelen des lichaams spreekende.

Ad eandem competentiam nasci. Gell. 14. 1. Op 't zelve uur, en onder de zelve ster gebooren worden. Op 't zelve geboortestip ter waere'd koomen.

CŎMPĔTĪTŎR, ōris. m. Cic. Att. 1. 3. Medadinger, medeverzoeker, medevryer; een die naar 't zelve ampt staat.

CŎMPĔTĪTRĪX, īcis. f. Scenam habuimus competitricem. Cic. Mur. 19. Wij hebben het tooneel voor een mededing ster geacht; wij hebben ons ingebeeldt door tooneelspelen 's volks stemmen te winnen. Die met Cicero naar 't Burgermeesterschap dongen, vertoonden openbaare speelen om de stemmen en gunst van 't volk te winnen.

CŎMPĔTO, is, pĕtīvī, pĕtītūm, pĕtĕrĕ. Aur. Vict. V. 1. 59. 2. Te zamen - of te gelyk verzoeken, naar het zelve trachten, doelen, dingen, of staan, het zelve wit bejaagen.

Messium feriæ æstati competunt. Suet. J. 40. 1. D'oegstoorlofsdagen voor hoven, of gerechtsbanken komen in den zomer.

Cuncta competunt voto. Colum. 4. 19. Alles gaat, of valt uit naar wensch.

Si neptium competeret ætas. Suet. A. 31. 3. Indien zyne nichten oud genoeg waren, of behoorlyke jaaren hadden.

Neque animo, neque auribus, neque lingua competere. Sall. by Non. 4. 110. 't Verstand, 't gehoor, en de spraak verlooren hebben; verstandeloos, doof en stom zyn, niets verstaan, hooren, en spreeken.

(Competere. Vereischen, vorderen.

Si villæ situs ita competit. Colum. 9. 5. Indien de stand van de hofstede 't alzoo vereischt.

Competere. Gebeuren, voorvallen.

Sed si ita competit, ut idem ille, &c. Sen. E. 75. Maar indien 't alzoo gebeurt, of voorvalt, dat de zelve, enz.)

CŎMPĪLĀTĬŎ, ōnis. f. Cic. F. 2. 8. Dievery, diefstal, roverij, plondering, beroving.

CŎMPĪLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquem. Iemant uitschudden, afzetten, iemant, of iets plonderen, bestee len, berooven, van een ander steelen.

Compilare ædes. Plaut. As. 2. 2. 6. Een huis, of kerk berooven, plunderen, of bestee len. Rempublicam. Cic. Vat. 2. 't Gemeenebest, of 't Gemeeneland besteelen, uitputten, of uitzuigen.

Ab Jurisconsultis eorum scientiam compilavit. Cic. Mur. 11. Hy heeft den Rechtsgeleerden hunne wysheit ontstoolen; hij heeft de geleerdheit die hij in de boeken der Rechtsgeleerden vond gestolen; hij heeft die wetenschap uit de boeken der Rechtsgeleerden bijeengeraapt, verzamelt, of getrokken.

Compilare scrinia alicujus. Hor. S. 1. 1. 121. Iemants koffer, kasten, of kisten, daar schriften in bewaart worden, besteelen, d. i. hem zyne werken, of schriften ontsteelen, ontfutzelen, of afhandig maaken.

CŎMPINGO, is, cŏmpēgī, cŏmpactūm, cŏmpingĕrĕ. acc. Virg. E. 2. 36. t'Zamenvoegen, t'zamenbinden, vastbinden, vastbechten, verzamelen, t'zamenpakken, op malkanderen pakken, leggen, of stapelen.

Solum compingere axibus. Colum. 6. 19. Een plankenvloer - of vloer van planken leggen, een vloer met planken beleggen.

Compingere aliquem in vincula. Aurel. Vict. V. I. 1. 2. In carcerem. Plaut. Am. 1. 1. 3. Iemant in de boeijen brengen, zetten, of sluiten, iemant vast zetten. In navem. Plaut. M. G. 2. 1. 34. Iemant 't scheep brengen, op een schip zetten, of smyten. So in aliquem locum. Cic. Att. 8. 8. Ergens heene vluchten, of wyken, zich ergens opsluiten, zich in een plaats onthouden.

CŎMPĬTĀLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Suet. A. 31. 4. Kruisweegs, van een kruisweg, van een viersprongk, van een merktplaats, dat op een kruisweg, viersprongk, of merktzyn opzicht heeft, of daar toe behoort.

CŎMPĬTĀLĬĂ, ōrum. n. plur. subst. Varr. L. L. 5. 3. Merkt - of kruiswegsfeesten, straatheilige dagen, die op de plaatzen, of merkten ter eere van de Goden der kruiswegen gevierd wierden.

CŎMPĬTĀLĬTĬĂ, ōrūm. n. plur. Cic. Pis. 4. zie Compitalia. En zoo wordt by andere gelezen.

CŎMPĬTĀLĬTĬUS, ă, ūm. Kruiswegs, van een viersprongk, merktplaats, of kruisweg, dat op de zelve zyn opzicht heeft, of daar toe behoort.

Dies compitalitius. Cic. Pis. 4. Een vierdag van de Goden der kruiswegen, een dag den Goden der kruiswegen toegewijt.

Ambulatio compitalitia. Cic. Att. 2. 3. Een wandeling op de kruiswegen, kruisstraaten, viersprongen, of merkten.

CŎMPĬTŪM, i. n. Cic. Rull. 1. 3. Een viersprongk, kruisweg, ruime straat, of merktplaats, een straat daar meer wegen op uitloopen.

Frequentia compita. Hor. S. 2. 3. 26. Kruiswegen vol volks, volkryke kruisstraaten, of viersprongen, merktplaatzen die van volk krielen, of grimmelen. Ramosa. Pers. 5. 35. Plaatzen daar verscheide straaten

ten van afloopen.

COMPLĂCEO, es, plĭcŭī, plĭcĭtum, placērĕ. Dit verbum is niet dan in de volgende tempora gebruikelijk.

COMPLĂCĔT, complăcebăt, complăcerĕ. Gell. 17. 9. *Het is aangenaam*, of *behaaglyk, het behaagt; het was aangenaam, behaaglyk, het haagde; behaagen, aangenaam*-of *behaaglyk zyn, wel gevallen, wel aanstaan, goedgekeurt worden.*

Hæc complacita est tibi. Ter. An. 4. 1. 21. *Zy heeft u behaagt, zy was u aangenaam., zy heeft u wel aangestaan.*

Hoc Deo complacitum est. Plaut. R. 1. 3. 3. *Dat heeft Godt zoo behaagt, of zoo belieft, Godt heeft het zoo gewilt.*

Id doctis viris complacitum est. Gell. 1. 21. *De geleerden hebben 't goed gekeurt, het heeft de goedkeuring der geleerden behaalt, 't heeft de geleerde luiden behaagt, het heeft den geleerden wel gevallen.*

COMPLĂCO, as, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cato *by* Gell. 7. 3. *Iemants gemoed bevredigen, iemants toorn stillen, verzachten, verzoeten, iemant neêrzetten*, of *te vrede stellen.*

COMPLĀNO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cato R. R. 49. *Effenen, slechten, gelyk, glad*, of *effen maaken.*

Complanare domum. Cic. Dom. 38. *Een huis afbreeken, onder de voet werpen*, of *omver smyten.*

Complanare opera. Hirt. B. Al. 63. 5. *Werken slechten*, of *vullen.*

COMPLAUDO, is, plausī, plausūm, plauderĕ. Zie Complodo.

COMPLĔCTENDUS, ă, ūm. *Aannemelyk, dat te omhelzen is, dat men toevallen*, of *aanneemen moet.*

In hac sententia complectendus erat mihi Cæsar. Cic. F. 1. 9. *Volgens die gedachte moest ik Cæsar toevallen. Naar die meining moest ik een goed gevoelen van Cæsar hebben*, of *Cæsars zyde omhelzen.*

COMPLECTŎR, ĕris, complexūs sum, complecti aliquem. *Iemant omhelzen, omarmen, liefkoozen, strooken, troetelen, streelen.* Plaut. Af. 3. 3. 106. zegt Complecto, is, ĕrĕ, maar men moet hem niet volgen.

Complecti pedes alicujus. Lucan. 10. 89. *Iemants voeten omhelzen, zich voor iemants voeten nederwerpen, iemant te voet vallen.* Dextram. Virg. Æ. 8. 558. *Iemants rechterhand kussen*, of *iemant bij de rechterhand vatten.*

Complecti aliquem. Cic. F. 2. 6. *of* aliquem complecti benevolentia. Cic. Marc. 3. Amicitia, caritate. Cic. Tim. 5. *Iemant beminnen, lieven, genegen zyn, iemant liefde, gunste, vriendschap*, of *genegentheit toedraagen, betoonen*, of *bewyzen*, of *hertelyk bezinnen, iemant beminnen, dienst doen.* Omnibus studiis, laboribus, vitæ periculis. Cic. Pif. 32. *Iemant van ganscher herten*, of *uit al zyn magt, met raad en daad, zelf met gevaar van 't leven, ten dienste staan*, of *helpen.*

Complecti aliquem. Cic. Br. 12. *Iemant met opene armen ontfangen, vriendelyk*, of *teêrhertig yk bejegenen, verdedigen, beschermen, verplichten, voorstaan, dienst doen.*

Philosophiam complecti. Cic. Cl. 93. *De wijsgeerte omhelzen, zich in de wysgeerte oefenen, zich aan de wijsgeerte overgeeven.*

Complecti animo. Cic. S. 5. *Herdenken, zich herinneren, zich in gedachten brengen, bedenken, overweegen.* Cogitatione aliquid. Cic. Or. 2. *of* aliquem. Cic. F. 3. 11. *Op iets*, of *om iemant denken, iets begrijpen*, of *bevatten*, of *op iemant zyn gedachten laaten gaan.* Memoria. Liv. 39. 47. Cic. D. 2. 71. *Iets leeren, iets van buiten leeren*, of *zyn geheughenis indrukken, iets onthouden.*

Complecti uno verbo omnia. Cic. de Or. 2. 35. *Alles in een woord begrijpen*, of *betrekken; alles in een woord zeggen.* Aliquid oratione. Cic. red. Quir. 2. *Ergens van spreeken, van redenwisselen*, of *een verhaal van doen.*

Complecti aliquid. *Iets omvatten, bevangen, behelzen, besluiten.*

Omnium partes corripere atque complecti. Nep. 18. 2. 3. *Zich het werk van allen aanmatigen, en het volvoeren; zich met de ampten van allen bemoeijen, en die waarneemen.*

Apparatu & incessu vim Principis complectebatur. Tac. H. 4. [illegible] 3. *Hy had een vorstelyk gevolg, een prinselyke stoet; hy was met een vorstelyk gevolg omstoeit, zyn toerusting en gevolg was prinselyk.*

COMPLĒMENTŬM, i. n. *Voltooijing, volmaking, voltrekking, voleinding, volmaaktheit, toppunt, volkomenheit, vervulling.*

Numerorum in oratione complementum. Cic. Or. 69. *'t Geen tot volmaking van een reden dient, 't geen een goede trant aan een rede geeft.* Men kan ook dus noemen, *een stopwoord, om den trant van 't onrijm*, of *van vaerzen te vullen*, of *een goeden klank te geeven.*

COMPLĔO, es, plēvi, plētūm, plērĕ. acc. *Voltooijen, volmaaken, vervullen, volbrengen, voltrekken, voleindigen, volvoeren, ten einde brengen, vullen, vol maaken, afdoen, afmaaken.*

Complere fossam. Cæf. B. G. 5. 40. 3. *Een gracht vullen*, of *dempen.* Paginam. Cic. Att. 13. 34. *Een zyde vol schryven.*

Complere annos centum. Cic. S. 5. *Hondert jaaren oud zyn, hondert jaar leeven.* Aliquid. Cic. I. R. 2. 56. *Iets voltooyen*, of *voltrekken, de laatste hand ergens aan leggen.* Summam promissi. Cic. V. 3. 49. *Zyn belofte volbrengen, houden*, of *nakoomen.* Hominem summa spe. Cæf. B. C. 2. 4. 4. *Iemant met veel hoop voeden.* Clamoribus, fletu omnia. Cæf. B. G. 5. 33. 6. *Alles met gekrysch en geschreeuw vervullen, alles van schreeuwen doen weêrgalmen.*

Complere fata. Ovid. Tr. 4. 10. 77. Tempora. Ovid. M. 15. 816. *Zyn dagen eindigen, sterven, overlijden.*

Luna lustrationem menstruo spatio complet. Cic. N. D. 1. 31. *De maan loopt een maand om haaren kring*, of *voleindigt haaren loop in een maand.*

Complere se aliquo cibo. Cic. N. D. 2. 49. *Zyn bekomst*, of *zyn zat aan een spyze eeten; zich met eenige spyze opvullen, den buik aan eenige spyze vol eeten.*

Loca militibus complere. Virg. Æ. 2. 495. *De plaatzen met krygsvolk bezetten.*

Compleverant castris collem usque ad oppidum. Cæf. B. G. 7. 46. 3. *Hun leger hadde den heuvel tot de stad toe beslagen.*

Equi virique compleverant ripam. Curt. 8. 13. 10. *Paerden en ruiters hadden den oever beslagen*, of *bezet.*

(Complere aliquem erroris & dementiæ. Plaut. Am. 1. 2. 8. *Iemant op een dwaalweg brengen en krankzinnig maaken.* Formidinis. Plaut. Men. 5. 5 3. *Iemant vreeze aanjaagen; iemant beducht, angstvallig*, of *bevreest maaken.*

COMPLĒTUS, ă, ūm. Cic. A. Q. 4. 10. *Vol, vervult, volkomen, voltooit, volmaakt, voltrokken, voleindigt.*

COMPLEXIO, ōnis. f. *t'Zamenvoeging, verzameling, t'zamenbinding, band, vereeniging.*

Cumulata bonorum complexio. Cic. T. Q. 5. 10. *Verzameling, ophoping, volheit, overvloet van goederen*, of *middelen.*

Complexio. Cic. Or. 25. Verborum complexio. Cic. de Or. 47. *Een volzin, een volkomen zin.*

Com-

Complexio. Cic. I. R. 1. 40. *'t Slot, 't besluit van een reden.*
Complexio. Cic. I. R. 1. 47. *'t Besluit, 't gevolg van een bewysreden.*
COMPLEXUS, a, um. *Omhelst, omarmt, bevat, bevangen, begrepen, vervult.* De compar. Complexior staat beneden by Gellius.
Scelera omnia maleficio complexa esse videntur. Cic. S. R. 13. *Alle schelmstukken schynen in die misdaad begrepen te zyn.* Complexa word hier in een lijdelijke betekenisse genomen, dat wat ongewoon is. (In de zelve gebruiken 't evenwel Plaut. Am. 1. 1. 134. Asin. 3. 3. 50. en 52. Lucret. 4. 1186.)
Illud compositum jucundius ad aurem complexiusque est. Gell. 1. 7. *Dit gestel van woorden vervult aangenaamer het gehoor, of streelt de ooren op een aangenaamer wyze; die t'zamenvoeging van woorden is lieffelijker, of vermakelyker voor 't gehoor.*
COMPLEXUS, us. m. Cic. A. 2. 25. *Omhelzing, omarming, omvanging, omvatting, omvademing.*
Complexus. Cic. N. D. 2. 22. *Omtrek, omkring, omkreits, omvanging, buitenrond, ronde omloop, kring, omgang, rondte.*
Complexus personarum. Quintil. I. O. 5. 8. *Omstandigheit van persoonen.*
(Complexus Venereus. Cic. D. 2. 69. *Het byslaapen.*)
COMPLICATUS, a, um. *Ingewonden, ingewikkelt, ingezwachtelt, duister, donker, verward.*
Animi sui complicatam notionem evolvere. Cic. Off. 3. 19. *De verwarde denkbeelden van zyn verstand ontwinden, of ontzwagtelen, verklaaren, klaarder voorstellen, of openbaaren.*
COMPLICO, as, avi of ui, atum of itum, are. *Vouwen, toevouwen, t'zamenvouwen, buigen.*
Complicare epistolam. Cic. Att. 12. 1. *Een brief toevouwen, sluiten, of toedoen.* Rudentem. Plaut. R. 4. 3. 1. *Een kabeltouw opschieten.* Femur. Cels. 8. 20. *De dye buigen, d'eene dye op, of over d'andere leggen.*
COMPLODO, is, plosi, plosum, plodere manus. Quintil. I. O. 11. 3. *Met de handen, of in de handen klappen, de handen t'zamen slaan.* 't Betekent oneigentlijk, *iets met handgeklap toejuigchen, toestemmen, of ergens zyn goedkenning aan geeven.*
COMPLORATIO, onis. f. Liv. 2. 40. 3. 47. *Gehuil, geween, geschrei, gejammer, geklag, gekerm,* voornamentlijk van veelen te gelijk.
COMPLORATUS, us. m. Liv. 22. 55. *Beklaging, beweening, beklag, klagte, rouwklagt, rouwbeklaging.*
COMPLORATUS, a, um. Cic. Dom. 37. *Beklaagt, beschreit, beweent,*
COMPLORO, as, avi, atum, are. Sen. Helv. 1. *Schreyen, klaagen, zuchten, weenen, steenen, beweenen, rouwklagen, rouw bedryven.*
Comploratum est publice. Flor. 2. 15 8. *De gansche stad was in rouw, men bedreef openbaare rouw.*
(COMPLUO, is, ui, utum, ere. *Beregenen.* Een woord van Solinus gebruikt in 't volgende voorbeeld.
Ita nautæ prodiderunt, compluti sæpe ex illo casu. Solin. 10. *Zoo hebben 't de schippers, dikwils by dat voorval beregent, ontdekt, of aan den dag gebragt.*)
COMPLURES, ium. m. & f. plur. Cic. F. 2. 8. plura. Liv. 40. 51. *en* pluria, ium. n. plur. Gell. 5. 21. *Veele, een groot getal, een menigte menschen.*
COMPLURIES. Adv. Plaut. P. 4. 3. 65. Gell. 5. 21. *Veelmaal, dikwils, menigmaal, menigwerf, meermaal, verscheide reizen, gedurig-lijk, t'elkens.*
(COMPLUSCULE. Adv. *Menigmaal, dikwils, veelmaals.*
Veteres complusculе ita dixerunt. Gell. 17. 2. *d'Ouden hebben veelmaals zoo gesproken.*)
COMPLUSCULI, orum. m. plur. Dies complusculi. Plaut. R. 1. 2. 43. Ter. Hec. 1. 2. 102. *Veele, of verscheide dagen.*
COMPLUTUM, i. n. Ptolem. 2. 5. Anton It. 98. *Alkala,* een stad van Spanjen in Nieuw-Kastiliën.
COMPLUTENSIS, is. m. *en* f. se, is. n. *Van Alkala, dat te Alkala geboren, oorspronkelijk is, of t'huis hoort.*
COMPLUVIATUS, a, um. Compluviata vinea. Varr. R. R. 1. 8. Plin. H. 17. 21. *Een staketzel met vier hoeken, dat aan allen kanten uitspringt.*
COMPLUVIUM, ii. n. Varr. L. L. 4. 33. Suet. A. 92. 4. *Een afwatering van verscheide daken, een plaats daar verscheide daken afwateren, een gemeene regengoot.*
COMPLUVIUS, a, um. Compluvius lacus. Varr. R. R. 1. 13. *Een regenbak, een bak daar men 't regenwater in vergadert.*
COMPONO, is, posui, positum, ponere. acc. *Stellen, vlyen, schikken, zetten, voegen, schaaren, t'zamen zetten, t'zamenvoegen, in order stellen, gereed maaken.*
Componere armamenta. Liv. 26. 39. *Alles t'scheep tot slaan gereed maaken.* Exercitum viæ pariter & pugnæ. Tac. An. 13. 40. 2. *Zyn leger tot den optocht en slag gereed maaken, of vervaerdigen.*
Componere aciem in cuneos. Tac. G. 6. 8. *Zyn leger in hoopen schaaren, in rotten verdeelen.* Comas. Ovid. Rem. Am. 679. crines. Virg. G. 4. 417. *Zyn haair uitkammen.* Togam. Hor. S. 2. 3. 77. *Zyn tabbaard net schikken.* Vultus. Tib. 4. 7. 9. *Een ernstig gelaat aantrekken, een deftig wezen vertoonen.*
* Componere bellum. Virg. Æ. 12. 109. *Den, of het oorlog eindigen, of ten einde brengen.* Curas. Virg. Æ. 4. 341. *Zorgen stillen, hertzweer, of droefheit verzachten, of verzoeten.* Fluctus. Virg. Æ. 1. 139. *De baaren stillen.*
Cum bona gratia aliquid componere inter aliquos. Ter. Ph. 4. 3. *'t Geschil tusschen zommigen tot wederzyds genoegen afdoen, of byleggen.* Pacem alicui cum altero. Plaut. Merc. 5. 2. 112. *Vriendschap, of vrede tusschen twee persoonen maaken; twee te zamen bevredigen.*
Cohæredes mei componere volebant. Plin. E. 5. 1. 7. *Myn medeerfgenaamen wilden tot een vergelyk koomen, de zaak byleggen, of zich met my vergelyken.*
Componere olivas. Colum. 12. 47. *Olyven inleggen, of inzulten.*
Componere magna parvis. Virg. E. 1. 25. Magna cum parvis. Sallust. B. J. 48. *Groote dingen met kleine vergelyken, tegens malkanderen overstellen, of gelyk stellen.*
Componere Historiam. Plin. E. 5. 8. 6. Libros. Cic. F. 16. 20. *Een geschichtboek, of historyschryven. Boeken maaken, boeken schryven.* Carmina ad lyram. Quintil. I. O. 1. 10. *Lierzangen, of lierdichten maaken, vaerzen maaken om met speeltuig te zingen.*
Componere fallacias. Plaut. Pœn. 3. 5. 29. *Arglistigheden, of bedrog verzinnen, bedenken, brouwen, of beraadslaan, valsheit verdichten, of smeeden.* Urbem. Virg. Æ. 3. 386. *Een stad stichten, of bouwen.*
Componere aliquem. Hor. S. 1. 9. 28. Ovid. M. 4. 157. Tac. H. 1. 47. 3. *Iemant begraaven, ter aarde bestellen, of brengen, in 't graf leggen, ten grave besteeden.* Virg. Æ. 1. 378. voegt'er tumulo by. De Dichter maakt een zinspeling op 't gebruik der Ouden, die de beenen der gebrande lijken in aarde potten schikten.

† Com-

Componere diem. *Den dag eindigen, of ten einde brengen.*

(Componere. *Tegens malkanderen stellen, of hoorén.*

Epicharis cum indice est composita. Tac. An. 15. 51. 3. *Epicharis is tegens den aanbrenger gehoort.*

Componere. *Bevredigen, te vreden stellen.*

Antiochus cæteros clementia composuit. Tac. An. 12 55. 4. *Antiochus heeft de overigen door zoetigheit bevredigt.*

Componi. *Gepaart worden.* Dus worden gezegt de schermvechters, wanneer de een tegens den anderen gestelt wierd om te vechten.

Spectaculum sibi ac paria componere. Plin. H. 8. 12. *Een vertoning vervaardigen en de schermvechters paaren.*

Componere. *Byeen brengen, vergaderen, pakken, oppakken.*

Omnia composita sunt, quæ donavi, ut ferat. Plaut. M. G. 4. 7. 21. *'t Is alles gepakt, dat ik haar geschonken heb om mede te neemen.*

I ergo intro, & compone, quæ tecum simul ferantur. Ter. H. 4. 3. 5. *Gaa dan naar binnen, en pak dat gy mede zult neemen.)*

COMPORTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cæs. B. C. 1. 18. 4. *t'Zamendraagen, voeren, of brengen.*

COMPŎS, ŏtĭs. m. en f. *Bezitter, bezitster, eigenaar, eigenaarster, genieter, genietster; een die iets bezit, die iets in zyn magt, of eigendom heeft, die ergens meester van is.* Men vind dit woord beneden by Seneca den Treurdichter in neutro genere.

Compos animi. Ter. Ad. 3. 2. 12. Mentis. Cic. A. 2. 38. Rationis. Cic. N. D. 2. 8. Animo. Sall. *by* Donat. Ter. Ad. 3. 2. 12. Sui Cels. 5. 26. *Met reden, of verstand begaast, die meester van zich zelven is, die by zyn verstand, of zinnen is.* Laudis. Plaut. Am. 2. 2. 13. *Vol eer, roem, of luister, gloryryk.*

Facere aliquem compotem patriæ. Cic. Att. 3. 15. Urbis. Cic. Sext. 69. *Iemants wederkeering in zyn vaderland, of stad weer verwerven; maaken dat iemant naar zyn vaderlant, of stad keere.* Voti. Liv. 7. 40. *Iemant zyn vollen wensch geeven, of doen erlangen, alles geeven wat hy wenscht, of begeert, iemant in alles vergenoegen, of te vreden stellen.*

† Tibi compote voto reddunt grates. Sen. Ag. 2. 365. *Zy bedanken u na dat zy hunnen wensch verkregen hebben.*

COMPŎSITE. Adv. Colum. 8. 3. *Zedig lyk, geschiktelyk, gematigelyk, zoetelyk, zachtelyk, zagtjes.* De compar. Compositius staat by Tac. An. 15. 3. 1.

Composite ambulare. Colum. 6. 2. *Zoetjes, of langzaam wandelen, zachtjes gaan.*

* Composite dicere. Cic. Or. 71. *of* Eloqui. Cic. de Or. 1. 11. *Cierlyk, onderscheidentlyk, of beschaafdelyk spreeken; zich wel uitdrukken, net in 't spreeken zyn.*

CŎMPŎSĬTIO, ōnis. Cic. L. L. 2. 22. *Maakzel, opstelling, 't maken.* of *'t schryven van een boek.*

Compositio. *t'Zamenzetting, t'zamenstelling, t'zamenhechting, t'zamenvoeging, t'zamenbinding, schikking, vlying van verscheide dingen.*

Compositio membrorum. Cic. N. D. 1. 18. *Vereeniging, t'zamenvoeging, schikking, of geheeltheit van de ledematen des ligchaams.* Verborum. Cic. de Or. 2. 14. *Schikking, t'zamenvoeging, of t'zamenschakeling van woorden.*

Compositio scenæ. Vitruv. 5. 6. *De schikking, voeging, of plaatzing van de deelen eener vertoning.*

Compositio. *Verdrag, overeenkomst, vredehandeling, vereeniging.*

De compositione agere, *of* loqui. Cæs. B. C. 3. 19. 7. *Over verdrag, of vrede spreeken, of handelen.*

Compositio gladiatorum. Cic. F. 2. 8. *De stryd der lyfvechters, 't gevecht der schermers, 't schermersgevecht; 't gevecht der swaerdvechters.*

Compositio medicamentorum. Cels. 5. 2. 6. *Menging, of bereiding van geneesmiddelen.* Unguentorum. Cic. N. D. 2. 58. *Van welriekende zalf.*

Compositio Magistratuum. Cic. L. L. 3. 5. *'t Bevel, 't gebod, de last, of keure der Overigheit.*

Compositio. Colum. 12. 20. *Mengsel, injnikering, inzulting, inzouting.*

CŎMPŎSĬTO. Ter. Ph. 5. 1. 29. Ex composito. Liv. 3. 16. *Met opzet, met overleg, met voordacht, met voorbedachten raade, opzettelyk, voordachtelyk, willens en wetens.*

CŎMPŎSĬTŎR, ōris. m. Cic. Or. 19. *Een Schryver, een Boekschryver, een die een boek maakt.*

CŎMPŎSĬTŪRĂ, æ. f. Lucret. 4. 329. *De zesde theil, stant, schikking, t'zamenvoeging, stelling, of zetting van iets.*

Solœcismus est inconveniens compositura partium orationis. Gell. 5. 20. *Een wanspraak, of wantaal is een quaade schikking van de deelen eener reden.*

CŎMPŎSĬTŪS, ă, ŭm. *t'Zamengestelt, opgestelt, geschreven, beschreven, gemaakt.* Dit woord word by Cicero niet gevonden, en ik geloove niet dat het by de Latijnsche Schrijvers in deezen zin te vinden zy. De compar. Compositior staat by Cic. V. 1. 11. en de superl. Compositissimus by Cic. Att. 6. 9. (Ik zoude evenwel Cicero zoo uitleggen Att. 1. 16. Commentarium consulatus mei Græce compositum misi ad te. *Ik heb aan u gezonden de beschryvinge van de zaaken voorgevallen als ik Burgermeester was in 't Grieksch beschreven.)*

Compositus. *t'Zamengestelt, t'zamengevoegt, vermengt, van verscheide dingen gemaakt.*

Composita oratio. Cic. de Or. 1. 12. Of verbis puris & electis composita. Cic. Her. 4. 11. *Een bearbeide, doorwrochte, beblokte, nette, beschaafde, of welgestelde rede; een zuiver, of fraai gesprek, een redenvoering van uitgekipte, of uitgezochte woorden.* Verba composita. Sall. B. J. 85. *Uitgekipte, uitgezochte, welbedachte, uitgelezene, of zinryke woorden.*

Compositus. Cic. L. L. 2. 5. *Bevolen, belast, verordent, of bestelt door d'Overigheit.*

Compositus ad aliquid. Cic. L. L. 2. 13. *Bequaam, gevoeglyk, geschikt, nuttig, dienstig, of gepast tot iets, met iets overeenkoomende.*

Compositus in ostentationem. Liv. 26. 19. *Tot pracht en praal gemaakt.* In securitatem impense. Tac. An. 3. 44. 4. *Die een stout, of onvertzaagt wezen heeft, of vertoont; die in een groote gerustheit leeft, die zeer gerust is.* Agmen compositum ad omnes casus. Liv. 24. 35. *Een leger, of heir in slagorden gestelt, geschikt, of geschaart, dat strydvaerdig staat, of gereed is tot alle voorvallen.* Nomen terrori compositum. Flor. 3. 10. 20. *Een naam bequaam om schrik aan te jagen, een gevreesde, een geduchte naam.* Nihil erat compositum ad ostentationem doloris. Tac. An. 2. 82. 3. *Het was geen ydele vertoninge van rouwe, of droefheit, het was geen gemaakte droefheit.*

Capillus commode compositus Plaut. Most. 1. 3. 97. *Glat gekemt haair.*

Compositus ad carmen. Quintil. I. O. 2. 8. *Geboren, of bequaam tot de dichtkonst, voor de dichtkunde eigen, of tot de dichtkonst geschikt.*

Compositi affectus. Quintil. I. O. 11. 3. *Gematigde, bedaarde, of geregelde hertstogten.* Mare compositum. Ovid. M. 8. 857. *Een stille zee.*

Cum indice compositus. Tac. An. 15.

15. 51. 3. *Tegens den beschuldiger gehoort.*
Solis lucis compositus. Plaut. R. 1. 3. 21. *In een woestyne gelegen, in een eenzaame plaats gestelt, gezet,* of *leggende.* Andere leezen compotitus.
Compositissimæ epistolæ. Cic. Att. 6. 9. *Net geschreve en wel gespelde brieven.*
(Compositus. *Die met opzet, met overleg*, of *met voorbedachten raad iets doet.*
Compositi seditionis auctores. Tac. H. 4. 14. 3. *Die op muitery met voorbedachten raad toegelegt hadden.*
Compositus. *Bestemt, bestelt, vastgestelt.*
Composita hora. Hor. O. 1. 9. 20. *Ter bestemder tyd, op 't vastgestelde uur.*)
CŎMPŌSTŪS, ă, ŭm. De Dichters gebruiken zomtijds dit woord door een letterwegwerping voor Compositus. By voorbeeld Virg. Æ. 1. 253.
CŌMPŌSTĔLLĂ, æ. f. *Kompostella*, de hoofdstad van Galicien in Spanjen. Daar is 'er ook een van den zelven naam in nieuw Spanjen, in Amerika. Zie Voss. Mel. p. 231.
CŌMPŌTĀTIO, ōnis. f. Cic. S. 13. *Slempgastery, drinkgelag, drinkfeest, gelag waar in veele t'zamen drinken.*
(CŎMPŌTĬO, ivi, itūm, irĕ. *Toebrengen, te weeg brengen, magtig doen worden.* Dit woord word gevonden by Plautus en Apulejus.
Piscatu uberi in mari fluctuoso me compotivit. Plaut. R. 4. 2. 6. *Hy heeft my op d'onstuimige zee een goede vangst toegebragt.*
Corvus prædæ, quam ore gestabat, inductricem compotivit. Apul. Fl. p. 366. *De rave heeft de bedriegster den buit, die zy in den bek droeg, magtig doen worden.*)
CŎMPŌTO, ās, ārĕ. *t'Zamen slempen, in een gelag,* of *met malkanderen drinken.* Dit verbum is van geen goed Schrijver.
CŎMPŌTŌR, ōris. m. Cic. A. 2. 17. *Een drinkebroêr, medeslemper, likkebroer, drinkgezel, drinkmaat.*
CŌMPŌTRĪX, īcis. f. Ter. An. 1. 4. 5. *Een medeslempster, medezuipster, een vrouwmensch dat met een ander slempt, drinkt,* of *mooi weer speelt.*
CŌMPRÆS, ædis. m. Festus. *Een meedeborge, een die neffens een ander borge is,* of *voor iemant instaat.*
CŌMPRĀNSŌR, ōris. m. Cic. A. 2. 39. *Een medeslemper, tafelbroer, een die met een ander 't middagmaal houd.* By d'Ouden deed men 's avonds maar eene maaltijd, zoo dat de geenen, die 's middags aten, niet voor matig gehouden wierden.
CŌMPRĔCĀTIO, ōnis. f. Liv. 39. 15. *Openbaare gebeden, aanroeping.*
CŌMPRĔCŎR, āris, ātūs sum, āri. acc. Ter. Ad. 4. 5. 65. *Bidden, aanroepen, smeeken, ootmoediglyk bidden,* of *verzoeken.*
Fidem cœlestium comprecari. Catull. 64. 191. *Om de hulp der Goden bidden,* of *smeeken, de Goden te hulp roepen, des hemels hulpe verzoeken.*
CŌMPRĔHĔNDO, is, prĕhĕndi, prĕhensum, prĕhĕndĕrĕ, acc. Cic. Cœl. 25. *Iemant vatten, grypen, vangen, by de kop vatten, vast houden, achterhaalen.*
Comprehendere aliquem in fuga. Cæs. B. G. 5. 21. 6. *Iemant in 't vluchten krygen, achterhaalen,* of *betrappen.*
Vitis comprehendit. Colum. 5. 10. Arb. 19. *De wyngaard vat aarde, begint wortel te schieten,* of *te wortelen.*
Comprehendere aliquid. Virg. Æ. 6. 626. Verbis aliquid. Cic. Cl. 92. Dictis aliquid. Ovid. M. 13. 160. *Iets ontwinden, ontzwagtelen, verklaaren. Eenige woorden, eenig zeggen uitleggen,* of *verklaaren.* Luculentioribus verbis rem eamdem. Cic. Att. 12. 21. *De zelve zaak fraaijer, cierlyker,* of *met uitgelezener woorden verklaaren.*
Comprehendere. *Iets bevatten, begrypen, verstaan, beseffen.* Cicero voegt 'er by animo N. D. 3. 25. en mente N. D. 3. 8. *Met het verstand.*
Signis certis aliquid comprehendere. Colum. 6. 24. *Iets door zekere,* of *vaste tekenen ontdekken, verstaan, vatten, bespeuren,* of *te weeten koomen.*
Facinus ipsius manifesto comprehenditur. Cic. Cœl. 27. *Hy is openbaarlyk van zyn misdaad overtuigt, zyn misdaad word openbaarlyk bewezen.*
Comprehendere aliquid cogitatione. Cic. Fl. 25. *Iets in zyn gedachten opsluiten, bewaaren,* of *houden.* Memoria. Cic. T. Q. 5. 41. *Iets in zyn gehengheniss bewaaren, iets onthouden,* of *gehengen, ergens aan gedenken.* Scientia. Cic. F. 6. 22. *Iets weeten, ergens kennis van hebben,* of *kundig van zyn.*
Comprehendere aliquem amicitia. Cic. Cœl. 6. *Iemant beminnen, onder zyn vrienden rekenen.* Humanitate. Cic. F. 13. 22. *Iemant beleeftheit toonen,* of *verplichten.*
Casæ celeriter ignem comprehenderunt. Cæs. B. G. 5. 43. 2. *De hutten zyn haast in brand geraakt, 't vuur heeft haast vat op de hutten gehad.*
(Comprehendere. *Bestaan, aanhouden, pressen.*
Naves in flumine comprehensas jussit subigi. Liv. 26. 7. *Hy heeft bevolen dat de schepen die op de rivier aangehouden waren, zouden gebragt worden.*
Comprehensis ad deportandum meritoriis vehiculis. Suet. C. 39. 1. *De huurwagens geprest,* of *aangehouden om over te brengen.*)
CŌMPRĔHĔNSIBĬLIS, is. m. & f. le, is. n. Cic. A. Q. 1. 11. *Verstaanlyk, verstaanbaar, vatbaar, bevattelyk, begrypelyk, dat men verstaan, beseffen,* of *bevatten kan.*
CŌMPRĔHĔNSIO, ōnis. f. Cic. A. 2. 8. *Vatting, gryping, vanging, 't gevangennemen.*
* Comprehensio. Cic. N. D. 1. 34. *Bevatting, begryp, verstaning, kennis, beseffing, bezinning, verbeelding van een zaak.*
Comprehensio alleen. Cic. Or. 44. of Verborum comprehensio. Cic. Cl. 8. *Een volzin, omloop, uitgang, een afdeeling, lid,* of *gedeelte van een reden.*
CŌMPRĔHĔNSŪS, ă, ŭm. Cic. de Or. 2. 40. *Gevat, betrapt, overvallen, achterhaalt, gevangen, gegrepen.*
* Comprehensus. *Bevat, begrepen, verstaan, 't geen men bevat,* of *begrepen heeft.*
Sententia breviter comprehensa. Cic. F. 2. 7. *Een spreuk in weinig woorden bevat, een gedachte beknoptelyk genit,* of *uitgedrukt.*
CŌMPRĔSSIO, ōnis. f. Vitruv. 9. 9. *t'Zamendrukking, insluiting,* of *t'zamenpersing,* der lucht, enz. Een woord der Natuurkunde.
Brevis Orator compressione rerum. Cic. Cl. 7. *Een redenaar die een korte, gedronge, of beknopte styl heeft, die zyne zaaken,* of *stellingen, in korte,* of *in weinige woorden bevat; een redenaar die beknopt en bondig is in zyne zaaken,* of *stellingen.*
(Compressio. *'t Byleger, 't byslapen*
Eum qui ex compressione matrimonium fecerat, non posse dimittere uxorem in omne tempus. Tertull. adv. Marc. 4. 34. *Dat deeze zyn huisvrouwe, die hy getrouwt had, na dat hy ze beslaapen had, nooit konde verlaaten.*)
CŌMPRĔSSIŪNCŬLĂ, æ. f. Plaut. Ps. 1. 1. 66. *Een tedere omhelzing,* of *omarming.*
CŌMPRĔSSIŪS. Adv. Dialectici loquuntur compressius. Cic. Fin. 2. 6. *De redenkonstenaars zyn*

zyn korter van stijl, gebruiken minder omslag van woorden.

Illa quærit compressius. Gell. 1. 23. *Zy vraagt, vernemt, of onderzoekt nadrukkelyker, of nauwkeuriger.*

(COMPRESSŎR, ōris, m. *Die een meisjen beslaapen heeft.*

Compressoris servulus id surpit. Plaut. Au. Arg 7. *De slaaf van die het meisjen beslaapen heeft neemt dat weeh.*)

COMPRĔSSŪS, ă, ūm. Cic. Ar. 25. *Geperst, byeen geduwt, t'zamengedrukt.* De compar. Compressior staat by Cels. 2. 11.

Compressus. *Gestopt, toegestopt, gesloten.*

Compressus morbus. Cels. Præf. 1. *Een ziekte die het ligchaam sluit, of stopt.*

Compressum frumentum. Cic. Dom. 6. *Opgelegt, of opgesloten koren.* Odium. Cic. Dom. 24. *Een verborgen, verholen, of heimelyken haat.*

Compressa palma ferire. Plaut. Caf. 2. 6. 53. *Met de vuist, of een geslote hand slaan, een vuistslag geeven.*

Compressis, quod ajunt, manibus sedere. Liv. 7. 13. of Compressas manus tenere. Lucan. 2. 293. *Met de handen kruiswyze over malkanderen zitten,* dat is, *ledig zitten zonder iets te doen, een lui leven leiden.*

(CŌMPRĔSSŪS, ūs. m. *Het byleger, het byslapen.*

Virgo ex eo compressu gravida facta est. Ter. Ad. 3. 4. 28. *Het meisjen is door dat byslapen zwanger geworden.*

Quæ meo compressu peperit filiam. Plaut. E. 4. 2. 15. *Die van my beslapen zynde een dochter gebaart heeft.*)

CŌMPRĬMO, is, pressi, pressum, primerĕ. acc. Cic. N. D. 2. 48. *Besluiten, prangen, perssen, t'zamendrukken, benauwen, in een dringen, toedringen, t'zamendouwen.*

Comprimere aliquid. *Iets achterhouden, uit d'oogen houden, verbergen, verheelen, verduisteren dat het niet in 't licht, of niet voor den dag, of niet te voorschyn koomt.*

Comprimere frumentum. Cic. Dom. 6. Att. 5. 21. *'t Koren inhouden, of opsluiten.*

Comprimere delictum Cic. Att. 10. 4. *Een schelmstuk verzwygen, verheelen, geheim, verhoolen, of verborgen houden.* Digitos. Cic. Or. 22. *De vingers sluiten, toedoen, of by malkanderen trekken.* Alvum. Cels. 1. 10. *Den buik stoppen.* Stomachum. Cels. 4. 5. *'t Braken beletten.* Oculos. Ovid. Her. 1. 102. *d'Oogen sluiten, of toedoen.* Linguam alicui. Plaut. Am. 1. 1. 192. *Iemant den mond snoeren, doen zwygen, of iemants tong bedwingen.*

Comprimere se. Plaut. Caf. 2. 3. 32. *Zich inhouden, intoomen, bedwingen, of zich weêrhouden.*

Comprimere conatus & furorem alicujus. Cic. Off. 2. 17. *Iemants pogingen en woede beteugelen, stuiten, of bedwingen.* Cupiditatem. Cic. Pis. 25. *Iemants begeerlykheit intoomen, bepaalen, weêrhouden, of matigen.* Animi conscientiam. Cic. Fin. 2. 17. *Zyn gewisse verdooven, toeschroeyen, afbranden, 't wroegen, of 't knagen van zyn gewisse verdooven, zyn geweten in slaap wiegen.*

Comprimere fletus. Ovid. Liv. 467. *Ophouden van weenen, niet meer schreyen.* Animam. Ter Ph. 5. 6. 28. *Zyn adem inhouden.* Præfurnium. Vitruv. 5. 10. *Een oven toesluiten, of toedoen.*

(Comprimere vi virginem. *Een meisjen verkrachten.*

Fatetur se vi nescio quam compressisse. Ter. Hec. 5. 3. 30. *Hy bekent iemant, ik weet niet wie, verkracht te hebben.*

Vi compressa vestalis. Liv. 1. 4. *De nonne verkracht zynde.*)

CŌMPRŎBĀTĬŌ, ōnis. f. Cic. Fin. 5. 22. *Goedkeuring, goedkenning, goedvinding, toestemming.*

CŌMPRŎBĀTŎR, ōris. m. Cic. I. R. 1. 28. *Goedkenner, goedkeurder, toestemmer.*

CŌMPRŎBO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Goedkeuren, goedkennen, goedvinden, toestemmen.*

Sententia sua aliquid comprobare. Cic. F. 15. 4. *Ergens zyn stem, of goedkeuring aangeeven, iets goedkeuren, of goedkennen, iets toestemmen.*

Aliquid testimonio alterius comprobare. Cic. V. 2. 48. *Iets op 't getuigenis van een ander beweeren, bevestigen, bewyzen, vaststellen, of staande houden.*

CŌMPRŌMĬSSĀRĬŪS, ĭi. m. Compromissarius judex. Callistr. Dig. 4. 8. 41. *Een wederzyds gekozen rechter, een rechter waar aan beide de tegendingers hunne zaak verblyven; een rechter door partyen verkoren om hunne zaak te beslechten.*

CŌMPRŌMĬSSŪM, ĭ. n. Cic. V. 2. 27. *Een verblyf, een onderlinge verbintenis, een t'zamenbelofte.* Een geschrift waar door men van wederzijden iets aan goede mannen stelt om uitspraak te doen, met belofte van zich daar aan te zullen gedraagen.

Compromissum de re aliqua facere. Cic. Q. R. 4. *Ergens een verblyfschrift over aangaan, een zaak aan anderen verblyven.*

COMPRŌMITTO, is, misi, missum, mittere. Cic. Fr. 2. 15. *Iets aan goede mannen verblyven, iets aan d'uitspraak van scheidsmiden, of goede mannen stellen, zich wederzyds aan d'uitspraak van goede mannen beloven te houden.*

(CŌMPTĒ. Adv. *Fraai, net.* De compar. Comptius staat by Gell. 7. 3.

Compte res acta est. Gell. 7. 3. *De zaak is fraai, of net verhandelt.*)

CŌMPTŬS, ă, ūm. Tib. 4. 2. 10. Virg. Æ. 10. 832. Cic. Pis. 11. *Gekemt, opgeschikt, mooi gemaakt, opgetooit, versiert, opgepronkt.* De compar. Comptior staat by Tac. H. 1. 19. 1.

* Comptus. Cic. S. 28. Tib. 3. 1. 14. *Beschaaft, doorkneed, beblokt, doorwrocht, wel gemaakt, wel bearbeid, uitstekend fraai, heel schoon,* van eenig schrift, boeken, enz. spreekende.

CŌMPTŪS, ūs. m. Lucret. 1. 88. *Ciersel, optooisel, cieraad, oppronking, opschikking.*

(CŌMPŪGNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *t'Zamen stryden, t'zamen vechten, met iemant stryden, of vechten; met iemant handgemeen zyn.*

Grammaticos clamantes compugnantesque reliqui. Gell. 14. 3. *Ik heb de Letterkonstenaars, roepende en t'zamen strydende, alleen gelaaten.*

Vidistis compugnantes philosophum & dolorem. Gell. 12. 5. *Gy hebt den Wysgeer met de smert zien vechten.*

CŌMPŪLSO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Tegens malkanderen stooten, ergens tegens aanstooten.*

Aqua compulsatur. Colum. 1. 5. *'t Water stoot tegens malkanderen aan.* Zoo wierd eertijts geleezen by dezen Schrijver. Nu leestmen, cum pulsatur.

Ore compulsat. Apul. M. 7. 197. *Hy stoot 'er met den mont tegens aan.*)

CŌMPŪNCTĬO, ōnis. f. *Steking, groote smert, pyn, of wee.*

Laterum compunctio. Plin. H. 21. 19. *Steking, of pyn in de zyde, zydwee.*

CŌMPŪNCTŪS, ă, ūm. Compunctus notis Threiciis. Cic. Off. 2. 7. *Als een slaaf met een heet yzer gebrandmerkt.*

CŌMPŪNGO, is, pūngĕrĕ. acc. Colum. 8. 14. *Steeken, prikkelen.* Men vind, noch Compunxi, noch Compupugi in eenig goed Schrijver.

Musca

Musca compungit collum equo. Phædr. 3. 7. 3. *De vlieg steekt het paerds hals, of den hals van 't paerd.*

* Color ille compungit aciem oculorum. Lucret. 2. 420. *Die kleur of verwe steekt in d'oogen, doet d'oogen zeer, krenkt het gezicht.*

Stoici se compungunt suis acuminibus. Cic. Or. 2. 38. *De Stoïcynen steeken, of verwarren malkanderen met hunne spitsvinnigheden, of scherpzinnigheden.*

COMPUTABILIS, is. m. & f. lĕ, ĭs. n. Plin. H. 16. 8. *Dat men tellen, berekenen, of oprekenen kan, te baar, rekenbaar.*

COMPUTATIO, ōnis. f. Plin. H. 17. 22. *Rekening, oprekening, optelling.*

Expostulare computationem. Plin. H. 9. 35. *Iemant verplichten om rekening te doen. Iemant rekening afvorderen, iemant dagvaerden, of roepen om rekening te doen.*

Computatio Romana. Plin. H. 2. 108. *De rekening der Romeinen, de Roomsche rekening, de wyze van rekenen onder de Romeinen gebruikelyk.*

(COMPŪTĀTŎR, ōris, m. Sen. E. 87. *Een rekenaar, een rekenmeester.*)

COMPUTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. A. 2. 37. *Rekenen, oprekenen, tellen, optellen.*

Computare digitis. Plaut. M. G. 2. 2. 49. *Op de vingeren tellen, of rekenen.*

Computare. Plin. H. 9. 35. *Rekenen, denken, achten, meinen, schatten, gelooven, zich inbeelden.*

† Facies tua computat annos. Juv. 6. 199. *Uw aangezicht wyst uwe jaaren uit, geeft uwen ouderdom te kennen, uwen ouderdom blykt uit uw gelaat, of wezen.* Suos jam dextra computat annos. Juv. 10. 249. *Hy telt zyne jaaren al op de rechterhand.* Dat is, *Hy is reeds honderd jaar oud.* De Dichter zinspeelt op de wijze der Ouden, die de slinker vingers gebruikten om een getal dat onder de hondert, en de rechter om een getal dat boven de hondert was op te tellen.

COMPUTRESCO, ĭs, putrŭī, putrescĕrĕ. Plin. H. 13. 13. *Verrotten, vervuilen, verstinken, inetten, bederven.*

(COMPUTŬS, ī. m. Firmic. 3. 12. 5. 15. *Rekening.*)

CONA.

CŌNĀMĔN, ĭnis. n. Lucret. 6. 1039. Ovid. M. 3. 60. *Poging, trachting, onderneming, proeve om iets te doen, 't bestaan van iets uit te werken.*

CŌNĀMENTŬM, ī. n. Conamentum ligneum. Plin. H. 19. 2. *Een handboom, of koevoet om zwaare lasten mee op te ligten, of te verzetten.*

(CŌNĀTIO, ōnis. f. Sen. N. Q. 2. 12. *Poging, onderneming.*)

CONĀTŬM, ī. n. *Poging, betrachting, onderneming, bestaan.*

Conata perficere. Cæs. B. G. 1. 3. 6. Exequi. Paterc. 2. 29. *Zyn voornemens, of pogingen volvoeren, volbrengen, of uitvoeren, zyn aanslagen, of ondernemingen te boven koomen.*

CONATŬS, ūs. m. Cic. C. 2. 12. *Poging, onderneming, betrachting, proeve om iets te doen, bestaan.*

CONC.

† (CŌNCĂCO, ās, āvī, ātum, ārĕ. *Beschryven, bevuilen, met zynen drek vuil maaken, bekakken, beschyten.*

Quid fecerit, nescio: omnia concacavit. Sen. Ἀποκολ. 848. *Ik weet niet wat hy gedaan heeft: hy heeft 't alles bestrontst, of bescheten.*

CONCÆDĒS, ĭūm. f. plur. Tac. An. 1. 50. 2. Cæs. B. G. 3. 29. 1. *Afgehouwe stukken, of takken van boomen om verschanssingen van te maaken.*

CŌNCĂLĔFĂCIO, ĭs, fēcī, făctūm, făcĕrĕ. Cic. de Or. 2. 78. *Verwermen, of verwarmen, warm, of heet maaken.*

CŌNCĂLĔFACTŌRĬŬS, ă, ūm. Plin. H. 21. 20. *Heet, verwarmend, dat heet, of werm maakt.*

CŌNCĂLĔFACTUS, ă, ūm. Cic. T. Q. 1. 18. *Heet gemaakt, gewarmt, geheet, warm gemaakt.*

CŌNCĂLĔFIO, ĭs, făctŭs sūm, fĭerī. Varr. R. R. 3. 9. *Warm, of heet worden; gewarmt, of geheet worden, broeyen, stikken.*

Trabes, cum inter se tangunt, concalefiunt. Vitruv. 4. 7. *Als de balken aan malkander leggen, stikken ze, of raaken ze aan 't broeyen.* Hy zegt daar Concalefaciuntur, doch men moet hem niet volgen.

CŌNCĂLESCO, ĭs, călŭī, călēscĕrĕ. Plaut. Am. 1. 3. 15. *Heet, of warm worden, broeyen, aan 't broeyen raaken.*

Stagnum concalescit, nisi agitatum ventis renovetur. Colum. 8. 17. *Een vyver, peel, of stilstaande water word warm, of raakt aan 't broeijen, zoo 't door geen winden geroert, of ververscht word.*

* Concaluit. Ter. H. 2. 3. 108. *Hy is ontsteeken, 't bloed is hem warm geworden, hy is vergramt, boos, of toornig geworden.*

Animi concalescunt. Cic. T. Q. 1. 19. *De gemoederen worden verhit, of ontsteeken.*

CONCĂLLESCO, scis, căllŭī, căllēscĕrĕ. *Hard worden, vereelden, vereeldt worden.*

Manus opere concalluit. Cic. N. D. 3. 10. *De hand is door 't werken vereeldt, of hard geworden, heeft zich naar 't werken gezet, is 't werken gewoon geworden.*

* Animus illius usu concalluit. Cic. N. D. 3. 10. *Zyn verstand is door oeffening geslepen, of schrander geworden; hy is door ervarentheit bedreven geworden.*

CŌNCĂMĔRĀTĬO, ōnis. f. Vitruv. 6. 11. *Een gewelf, gewelfzel, boog, kluis.*

CŌNCĂMĔRĀTŬS, ă, ūm. Suet. A. 90. 1. *Gewelft, boogsgewys gemaakt, overkluist, overwelft.*

CŌNCĂMĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 34. 14. Vitruv. 3. 3. *Overwelven, boogswyze, of met boogen maaken.*

CŌNCASTĪGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plaut. Trin. 1. 1. 4. Cic. Her. 2. 23. *Straffen, kastyden, bestraffen, doorneemen.*

(CŌNCĂTENATUS, ă, ūm. Min. Fel. Oct. 125. *Aan malkander geschakelt, of aan malkander hangende als een keten.* Van de latere eeuw.

CŌNCĂTĒNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Lactant. 3. 17. *Aan malkanderen schakelen, of vast maaken.*)

† CONCĂVĂ, ōrūm. n. plur. Claud. Hon. Conf. 3. 47. *Holligheden, diepe kluizen, holle plaatzen, kuilen, hollen.*

CŌNCĂVO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Hol maaken, buigen, krommen.*

Scorpius concavat brachia in geminos arcus. Ovid. M. 2. 195. *De Schorpioen kromt, of buigt zyne pooten als twee boogen.*

CŌNCĂVUS, ă, ūm. Cic. Fat. 5. *Hol, uitgeholt.*

† Vela concava. Ovid. Her. 6. 66. *Gezwolle, of volle zeilen,* vermits ze, wanneer 'er de wind van achteren in speelt, hol worden.

CŌNCĒDO, ĭs, cessī, cēssūm, cēdĕrĕ. *Weghgaan, heene gaan, vertrekken, verreizen, wyken, afwyken, wechvluchten, naar een andere plaats trekken, ergens naar toe gaan, zich elders heen begeeven.*

Concedere aliquo. Cic. C. 1. 7. *Ergens heene wyken, of trekken, zich ergens naar toe begeeven.* Domum. Ter. H. 3. 1. 90. *Naar huis gaan.* Ad dexteram. Ter. An. 4. 4. 12. *Zich naar de rechter zyde wenden, naar de rechter kant wyken, aan de rechterhand gaan.* Ad januam. Plaut.

Plaut. Au. 4. 5. 6. *De deur kiezen, naar de deur gaan.* Ab alicujus oculis. Cic. C. 1. 7. *Uit iemants oogen,* of *gezicht gaan, uit iemants gezicht wyken, iemants tegenwoordigheit schuwen,* of *myden.* Ex ædibus. Ter. Hec. 4. 4. 57. *Uit den huis gaan.* In tecta. Liv. 22. 22. *Onder 't dak gaan.* In hyberna Liv. 26. 20. *In winterwyken trekken, zich in winterbezettingen begeeven.*

* Concedere alicui aliqua re. Cic. Dej. 10. *Of* aliquam rem. Cic. P. Q. 30. *Of* de aliqua re. Cic. V. 2. 44. *Iemant ergens in wyken, iemant iets toegeeven; bekennen,* of *toestemmen dat iemant ons ergens in te boven gaat,* of *overtreft; een zaak gewonnen geeven.* De jure suo. Cic. Off. 2. 18. Ter. Ad. 2. 2. 9. *Van zyn recht afstaan,* of *iets overgeeven aan een ander.*

Concedere in sententiam alicujus. Liv. 32. 36. *Van iemants gevoelen zyn,* of *worden, iemants gevoelen toestemmen, aanneemen,* of *volgen.* In deditionem alicujus. Liv. 28. 7. *Zich aan iemant overgeeven.* In ditionem & imperium alicujus. Liv. 36. 14. *Zich iemants magt en heerschappy onderwerpen.*

Victi in gentem nomenque imperantium concessere. Sall. B. J. 18. *d'Overwonnenen zyn een volk met d'overwinnaars, en met den zelven naam genoemt.*

* Concedere aliquid alicui. Cæs. B. G. 4. 15. 5. *Iemant iets toestaan, vergunnen, geeven, schenken, verleenen, ergens meê begiftigen.* Alicui impunitatem. Cæs. B. G. 1. 14. 5. *Iemant ongestraft laaten, niet straffen, genade toonen, vergeeven, quytschelden, van straffe bevryden.* Dicto alicujus. Cic. S. R. 1. *Iemant een woord te goede houden,* of *vergeeven.* Id tibi concedo. Cic. T. Q. 5. 7. *Ik geef u dat toe, ik stemme,* of *sta u dat toe, ik ben 't daar in eens met u, ik betwist u dat niet.*

Concedere alleen. Tac. An. 13. 30. 4. *of* Concedere vita. Tac. 12. 39. 5. Fato. Tac. An. 2. 71. 2. Plin. P. 11. 3. *Overlyden, sterven, 't leven afleggen.*

Concedere alicui, ut, &c. seq. subj. Cic. Pl. 30. *of* Concedere seq. inf. Cic. N. D. 1. 32. *Iemant toelaaten, toestaan, vergunnen, dat, enz. Lyden, dulden, gedoogen, gehengen, wel willen, dat, enz.*

† Urbem in iras alicui concedere. Virg. Æ. 7. 305. *Een stad aan iemants woede overgeeven,* of *ten beste laaten.*

(Concedere. *Vergeeven, niet straffen, niet wreeken.*

Se injurias Romanorum concedere Pharnaci. Hirt. B. Al. 70. 5. *Dat hy Pharnaces vergaf,* of *aan Pharnaces niet wreeken zoude 't ongelyk, dat de Romeinen in Pontus geleden hadden.*)

CONCELEBRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Lucret. 5. 1380. *Vieren, plechtelyk houden, onderhouden.*

Concelebrare natalem suum. Plaut. Ps. 1. 2. 32. *Zyn geboortedag vieren.* Spectaculum magno apparatu. Liv. 1. 9. *Een schouwspel met groote toestel,* of *pracht vertoonen.* Fama ac literis victoriam. Cæs. B. C. 3. 72. 4. *Een zege,* of *overwinning met veel lof uitbazuinen, uitbrallen, alom breed uitmeeten, een groote kreet van een zege laaten opgaan, een overwinninge met grooten lof verkondigen,* of *verheffen.*

Concelebrare convivia. Cic. Pet. Cons. 11. *Maaltyden aanrechten, gastmaalen houden, te gast gaan.* Mercatum in aliquo loco. Plin. H. 34. 2. *De merkt in een plaats houden.*

Militaribus studiis funus illud concelebratur. Liv. 8. 7. *Die lykstatie wierd met veele blyken van 's krygsvolks genegentheit geviert; de soldaaten verzelden d'uitvaart met een betoning van hunne genegentheit.*

CONCĒLO, ās, āvi, ātum. ārĕ. Gell. 11. 9. *Verbergen, verheelen, verzwygen, versteeken, wechsteeken, geheim,* of *verborgen houden.*

CONCĒNATĬO, ōnis. Cic. S. 13. *Gastery,* of *slemp, daar veele t'zamen eeten, een groot gastmaal.*

CONCĒNTĬO, ōnis. f. *Toestemming, bewilliging, inwilliging. Overeenstemming, overeenkomst van stemmen in de zangkonst.*

Clarissima concentione concionata est tota caterva. Cic. Sext. 55. *De gansche schaare heeft overluid en eenstemmiglyk het zelve geroepen, de gansche menigte heeft opentlyk uit eenen mond gesproken.*

CONCENTŪRĬO, ās, āvi, ātūm, ārĕ corde sycophantias. Plaut. Ps. 1. 5. 159. *Veel guitestukken,* of *bedriegeryen smeeden, verzinnen, overleggen,* of *bedenken.*

Epistola illa mihi concenturiat metum in corde. Plaut. Tr. 4. 2. 160. *Die brief jaagt my een groote schrik aan, brengt my in groote vreeze, maakt my heel ontsteld,* of *ontrust, vervult myn hert met angst en zorge,* of *veroorzaakt groote zorg en vrees in my.*

CONCĒNTŬS, ūs. m. *Overeenkoming, t'zamenstemming, overeenkomst, welluiding, zoetluidigheit, t'zamenzinging, overeenstemmend gezang, maatgezang.*

Concentus omnium doctrinarum. Cic. de Or. 3. 6. *d'Overeenkomst, vereeniging,* of *verbintenis van alle wetenschappen onder malkanderen.*

Concentum quid nostrum dividat, audi. Hor. E. 1. 14. 31. *Hoor eens de reden van ons misverstand, ik zal u de reden van onze oneenigheit eens verhaalen, hoor eens wat onze onderlinge gemeenzaamheit en vriendschap breekt.*

CONCEPTĀCULŪM, i. n. *Teelplaats, ontfangplaats, bewaarplaats, plaats daar in iets ontfangen, geteelt, geboren,* of *bewaart word.*

Vena est conceptaculum sanguinis. Gell. 18. 10. *Een ader is de bewaar- of verblyfplaats van 't bloet.*

Superbia alibi conceptaculum habet. Plin. H. 11. 37. *De hovaardy heeft een andere teelplaats, word elders geteelt; de hoogmoet heeft elders haaren oorsprongk, word op een ander voortgebragt.*

CONCEPTIO, ōnis. f. Cic. D. 2. 22. *Teeling, ontfanging van iets in 's moeders schoot.*

Terra cœlestium imbrium conceptionibus inseminatur. Vitruv. Præf. 8. *d'Aarde word vruchtbaar gemaakt door den regen die van den hemel valt.*

Conceptio. Cic. I. R. 2. 19. *Voorschrift, plechtelyke,* of *bestipte woorden,* of *taal, waar aan men zich in openbaare schriften bindt,* of *in openbaare stukken gebruikelyk.*

* Conceptio mundi. Vitruv. 6. 1. *De stant, toestant, gesteltheit,* of *gelegentheit der waereld.*

Mundus est omnium rerum conceptio summa. Vitruv. 9. 4. *De waerelt bevat,* of *begrypt in zich alle dingen, is de teel- of bewaarplaats van alles.*

CONCEPTĪVUS, ă, ūm. Conceptivæ feriæ. Festus. Macrob. S. 1. 16. *Veranderlyke,* of *bewegelyke feesten; feesten die op onzekere dagen jaarlyks geviert wierden.* De tijd van deeze vierdagen wierd van de Priesteren by de Romeinen, door bevel van den Schout, het volk aangekondigt.

CONCEPTUS, ă, ūm. Cic. Clu. 11. *Ontfangen, geteelt, voortgebragt.* De superl. Conceptissimus staat by Petron. 74.

* Conceptus. *Verzonnen, bedacht, overlegt, bevat, begrepen, beraamt; gesmeedt, gebrouwen.*

Conceptus animo. Cic. Fin. 2. 3. *In 't verstand bevat, begrepen, verzonnen, uitgevonden, gesmeedt,* of *ontworpen.*

Odium in bonos conceptum. Cic. Quir. 1. *Een opgevatte,* of *opgenomen haat tegens eerlyke luiden.*

In-

Infamia alicui ordini concepta. Cic. V. 1. 16. *Een smaat tegens een genootschap uitgeworpen, een schandig verwyt aan een gezelschap gedaan, een schandvlek die een maatschappy aangewreven is.*

Concepta verba. Cic. Clu. 48. *Voorgeschreve*, of *plechtelyke woorden*, *een voorschrift dat men in openbaare stukken gebruikt.*

Ova concepta. Petron. 34. *Eijeren daar kiekens in zyn.*

CŌNCĔPTUS, us. m. Cic. D. 1. 42. *Ontfanging*, *ontfangenis*, *teeling*, *geboorte*, *voortbrenging.*

* Conceptus. Plin. H. 20. 22. *Vrucht*, *teeljel*, *dragt*, *voortbrengzel der dieren.*

(Conceptus camini. Suet. V. 8. 2. *Een schoorsteen die in brand is geraakt.*

Conceptus aquarum. Sen. N. Q. 5. 15. *Een vergadering*, of *opstopping van wateren. Een plaats*, *waar in veel waters vergaders is.*)

CŌNCĔRPO, is, cerpsi, cērptūm, cerpĕrĕ. acc. Liv. 38. 55. Cic. F. 8. 6. *Verscheuren*, *verbreeken*, *in stukken ryten*, of *breeken*, *aan stukken scheuren*, *verbryzelen.*

CŌNCĔRPTUS, ă, ūm. Plin. H. 29. 4: 32. 10. *Gescheurt*, *gebroken*, *aan stukken gereten*, of *gescheurt.*

CONCERTĀTIO, ōnis. f. *Geschil*, *twist*, *stryd*, *krakkeel*, *tweespalt*, *oneenigheit.*

Concertatio alleen. Cic. Fin. 1. 8. *of* Verborum concertatio. Cic. de Or. 2. 16. *Geschil*, *twist*, *stryd*, *oneenigheit over woorden*, *woordentwist*, *woordenstryd*, *gekijf*, *kyvagie*, *krakkeel.*

Concertatio animorum. Cic. Sext. 36. *Nayver*, of *yverzucht der twistende gemoederen*, *wantrouwentheit van gemoederen*; *uitdaging*, of *uittarting.*

Concertatio rei inveniendæ. Vitruv. 9. 3. *De middelen die men als om stryd ter hand neemt om iets uit te vinden*; *raadpleging*, *beraming*, of *beraadslaging om iets uit te vinden.*

CŌNCĔRTĀTĪVUS, ă, ūm. Concertativa accusatio. Quintil. I. O. 7. 2. *Wederzydse beschuldiging van twee tegendingeren*; of *van twee twistende partyen.*

CŌNCĔRTĀTŎR, ōris. m. *Mededinger*, *medevryer*, *tegendinger*, *tegenvryer*, *een die het zelve met een ander beoogt*, of *die nevens een ander ergens naar staat.*

Concertator alicujus scientia militiæ. Tac. An. 14. 29. 3. *Iemants tegendinger in d'oorlogskonst*, *iemant die een ander in krygskunde evenaart*, *opweegt*, of *naar de kroon steekt.*

CŌNCĔRTĀTŌRIUS, ă, ūm. *Dat twist*, *krakkeel*, of *geschil raakt*, of *betreft*, *dat op twist*, of *krakkeel ziet.*

Genus dicendi concertatorium. Cic. Cl. 83. *Een styl*, of *wyze van redeneeren bequaam*, of *passelyk voor de twistredening*, *bequaam*, *tot zintwisten*, of *gepast om te beschuldigen.*

CŌNCĔRTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ cum aliquo. *Met iemant vechten*, *stryden*, *slaan.*

* Concertare cum aliquo de re aliqua. Cic. N. D. 3. 16. *Met iemant ergens over twisten*, *krakkeelen*, of *geschil hebben*, *met iemant ergens in verschil over zyn.* Velocitate nandi. Colum. 8. 15. *Met iemant twisten wie 't sterkste zwemmen kan.* Verbis. Cic. Att. 3. 12. *Met iemant woorden*, of *een woordenstryd hebben*, *met iemant krakkeelen*, *in woorden zyn*, of *kyven.*

CŌNCĔSSĀTIO, ōnis. f. *Rustе*, *stilstand*, *ophouding*, *afslating*, *toeving*, *staking van iets.*

Sine concessationibus permeare. Colum. 11. 11. *Zonder stilstaan*, *zonder ophouden*, of *zonder vertoeven voortgaan.*

CŌNCĔSSIO, ōnis. f. Cic. Att. 3. 24. *Verlof*, *oorlof*, *toelating*, *inwilliging*, *bewilliging*, *toestemming*, *vryheit.*

(Concessio. *Die een ander iets toestaat.* Deeze spreekwijze is bekent in de Redenrijk - of Welspreekentheitskonst, waar in men spreekt van een Metonymia adjuncti pro subjecto.

Peregrini amoris concessio. Petron. 51. *Gy die verlaaten hebt dien gy in der minne moest ten dienst gestaan hebben*, *en zyt overgegaan tot eenen vreemden.*)

CŌNCĔSSO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. seq. Inf. Plaut. Pœn. 1. 2. 9. *Ophouden*, of *aflaaten van iets te doen*, *iets staaken.*

CŌNCĔSSŪM, i. n. Cic. Cœl. 20. Zie Concessio.

CŌNCĔSSUS, ūs. m. Cic. Or. 62. *Voorrecht*, *vergunning*, *gehenging*, *toelating*, *gunste*, *verlof.* Men vint dit woord niet dan in d'ablativus by Cicero.

CŌNCĔSSŪS, ă, ūm. zie Concedo.

CŌNCHĂ, æ. f. *Een schelp*, *zeehoorntje*, of *schelpvisch. Een parlemoerschelp.*

Legere conchas. Cic. N. D. 2. 6. *Schelpen raapen*, *schelpvisschen verzamelen*, of *opzoeken.*

Concha. Paullin. E. 12. *Een throongewelf*, *een hoog gewelfzel*, *een redestoel*, of *spreekstoel.* Dus verklaart het Salmaf. Plin. Ex. 852. b. F.

Concha. Cato R. R. 67. Plin. H. 33. 8. *Een schepvat*, schelpswijze gemaakt.

* Concha. Prop. 4. 5. 22. *Een paerel*, of *peerel.* Concha. Virg. Æ. 6. 171. *Een trompet*, of *blaashoorn.*

(Concha. Mart. Dig. 33. 7. 17. *Een verfdoosje*, *verfschelpje.*

Concha. Plaut. R. 3. 3. 42. *De vrouwelykheit*, wegens d'overeenkomst.)

CŌNCHATUS, ă, ūm. Plin. H. 10. 20. *Schelpswyze*, of *als een schelp gemaakt.*

CONCHIS, is. f. Juv. 14. 131. *Een boon met de schil*, of *bast.*

(CONCHULĂ, æ. f. Val. Max. 8. 8. 1. *Een schelpje.*)

CONCHYLIATUS, ă, ūm. Cic. A. 2. 17. Plin. H. 9. 39. *Purper*, *purperverwig*, *van purperkleur*, *violetverwig.*

(CŌNCHYLĪS, ĭs, m. & f. lĕ, ĭs, n. Catull. 64. 49. *Dat van een schelp is*, of *koomt*; *dat uit een schelp genomen word.* Scaliger leest Conchylii.)

CŌNCHYLĬŪM, ĭĭ. n. Plin. H. 9. 36. *Een schelp*, of *schulp*, *schelpwerk.*

* Conchylium. Plin. H. 9. 36. *Een schelpvisch*, *een oester*, of *mossel.*

Conchylium. Plin. 9. 36. *Zekere schelpvisch waar van men de purperverwe maakte*, of *'t purper zelf.*

Conchylium. Quintil. I. O. 1. 3. *Een purpere tabbaard*, *gewaad*, of *kleed.*

CŌNCHYTĂ, æ. m. Plaut. R. 2. 2. 5. *Een schelpvisscher*, voornamentlijk van die waar meede men 't purper verfde.

CŌNCĪDO, is, cīdi, cīsūm, cīdĕrĕ. acc. Colum. 12. 22. *In stukken snyden*, *hakken*, *houwen*, *kappen*, of *ryten.*

Concidere res quasdam minutius. Cic. A. Q. 4. 13. *Iets in heele kleine stukjes snyden*, *eenige dingen smal deelen*, *iets in veele stukken verdeelen*, in den eigentlijken en oneigentlijken zin.

* Concidere aliquem. Cic. A. 5. 11. *Iemant bederven*, *in de grond helpen.* Auctoritatem Senatus. Cic. de Or. 3. 1. *'t Gezagh des Raads schenden*, *fnuiken*, *vernietigen*, *te niet doen.* Aliquem totis voluminibus. Cic. N. D. 1. 33. *Door gansche boeken iemants aanzien krenken*, *iemant in geschrift schenden*, *onteeren*, of *lasteren.*

Concidere aliquem virgis. Cic. V. 1. 47. *Iemant met roedeslagen 't vel opryten*; *iemant slaan*, of *geesselen dat 'er 't bloet uitloopt.*

Concidere exercitum. Cic. F. 10. 33. *Een leger in de pan hakken*, *ter neder houwen*, *t'eenemaal*, of gan-

gansschelyk verslaan.

* Artes illæ concidunt quidquid eſt in oratione generoſius. Quintil. I. O. Præf. 1. *Die konſtgreepen ontzenuwen al het kragtigſte in een rede.*

CONCIDO, ĭs, cĭdi, zonder ſupin. cidĕrĕ. *Vallen, vervallen, omvallen, neêrzakken, neêrſtorten, neêrploffen, inſtorten.*

Concidere ſub onere. Liv. 24. 8. *Onder den laſt bezwyken*, of *neêrvallen.*

Venti concidunt. Hor. O. 1. 12. 30. *De winden gaan leggen, ſtillen*, of *bedaaren.*

Concidere. Colum. 7. 7. *Omkoomen, ſneuvelen, ſterven.*

Concidere in prælio. Cic. T. Q. 1. 37. *In een gevecht ſneuvelen, blyven, omkoomen*, of *verſlagen worden.* Vulneribus. Cic. T. Q. 3. 27. *Aan zyn wonden*, of *quetzuuren ſterven.* Mente. Cic. A. 3. 9. *Den geeſt geeven.*

Concidere. Liv. 41. 16. *Bezwijmen, in zwijm vallen, van zich zelven*, of *in een flauwte vallen.*

Concidit animo. Cæſ. B. G. 8. 19. 6. *Of* Animus illi concidit. Cic. T. Q. 3. 18. *De moed is hem ontvallen*, of *ontzakt, hy heeft den moed laaten vallen*, of *heeft den moed verloren gegeeven.* Fides concidit. Cic. Man. 7. *Men borgt niet meer, men geeft geen geloof meer.* Bellum concidit morte illius. Tac. H. 2. 57. 2. *d'Oorlog is geeindigd met zyne dood*, of *heeft met zyn dood opgehouden.* Opes Perſarum conciderunt. Tac. An. 12. 13. 3. *De krachten der Perſiaanen zyn gebroken.* Artificia concidunt. Cic. A. Q. 4. 47. *De konſten vervallen, zyn in 't verval, gaan te niet, worden niet geacht, gaan om brood.*

* Concidere in optima cauſa. Cic. Att. 7. 25. *In een goede zaak t'onder raaken, een zeer rechtmatige zaak verliezen, in een rechtvaerdige zaak in 't onderſpit koomen.*

CŌNCĬĔO, ēs, cīvī, cĭtūm, cĭērĕ. acc. *Vergaderen, verzamelen, byeenroepen, byeenbrengen, op de been brengen.*

Conciere ad ſe multitudinem. Liv. 1. 8. *Veel volks rondom zich vergaderen*, of *verzamelen.*

Conciere fluctus. Plaut. Merc. 5. 2. 36. *De golven opbruiſchen, de baaren beroeren, beweegen, onſtuimig maaken.* Regionem aut populum. Val. Flacc. 6. 35. *Een land*, of *volk oproerig maaken, tot opſtand verwekken, aan 't muiten helpen.*

CŌNCĬLĬĀBŬLŬM, ī. n. Plaut. B. 1. 1. 47. *Een kleine vergadering*, of *byeenkomſt, een verzameling van weinig volks.*

Conciliabulum. Liv. 7. 15. *Een vergaderplaats*, of *verzamelplaats, een plaats daar de merkt in de ſteden, dorpen, enz. gehouden word, een plaats daar de kraamen ſtaan.*

CONCILIATIO, ōnis. f. Cic. Off. 1. 41. *Verbintenis, vereeniging, verdrag, verzoening, overeenkomſt, vermaatſchapping, maatſchappy, genootſchap, vennootſchap.*

Conciliatio. *Gunſte, goedgunſtigheit; genegentheit.*

Ad conciliationem gratiæ. Cic. Clu. 31. *Om gunſt te verkrygen, om genegentheit te verwekken*, of *te verwerven.*

CONCILIĀTŌR, ōrĭs. m. Varr. R. R. 2. 4. *Een middelaar, tuſſchenſpreeker, bemiddelaar, bevrediger, verzoener, vereeniger, een die verſchillen bylegt*, of *twiſtende partyen bevredigt.*

CŌNCĬLĬĀTRĪCŬLĂ, æ. f. Cic. Sext. 9. *en*

CŌNCĬLĬĀTRĪX, īcĭs. f. Cic. N. D. 1. 27. *Een middelaresſe, tuſſchenſpreekſter, bevredigſter, verzoenſter. Een vrouwsperſoon die iemants gunſte*, of *genegentheit inwint, een zoekſter van iemants gunſte, een koppelaarſter.*

Virtutis opinio eſt conciliatrix amicitiæ. Cic. Am. 11. *'t Gevoelen van de deugd is de bemiddeling der vriendſchap, maakt*, of *verwekt vriendſchap.*

CŌNCĬLĬĀTŪRĂ, æ. f. Sen. E. 97. *Vereeniging, bemiddeling, verzoening, inwinning van iemants gunſt*, of *genegentheit, aanlokzel, verplichtende wyze van doen.*

CŌNCĬLĬĀTŬS, ă, ūm. *Verzoent, bevredigt, vereenigt, gewonnen, overgehaalt, gunſtig, tot gunſte bewogen.* De compar. Conciliatior ſtaat beneden by Quintilianus.

Judex fit conciliatior. Quintil. I. O. 4. 2. *De Rechter word zachter, gunſtiger*, of *gedweeër.*

Conciliatus male ſervus. Ter. E. 4. 4. 2. *Een ſlaaf tot een zeer hooge pryſt gekocht, een duur gekochte ſlaaf*, of naar 't gevoelen van anderen, *een ſlaaf ter ongelukkiger uure*, of *tot iemants ongeluk gekocht.*

CŌNCĬLĬĀTŪS, ūs. m. Lucret. 1. 576. *t'Zamenvoeging, verzameling, vergadering, verbond, verbintenis*, of *vermenging van verſcheide dingen.*

CŌNCĬLĬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cic. de Or. 2. 27. Aur. Vict. V. 1. 74. 2. *Verzoenen, vereenigen, bevredigen, inwinnen, tot zich trekken, aanlokken, verwerven.*

Conciliare aliquem alteri. *Iemants vriendſchap voor een ander verwerven, iemant tot eens anders vriend maaken.*

Conciliare ſibi amicitiam. Cic. Dej. 14. *of* benevolentiam. Cic. F. 4. 13. *of* animum alicujus. Cic. Off. 2. 5. *Iemants genegentheit, gunſte*, of *vriendſchap bekoomen, inwinnen, tot zich trekken, verkrygen*, of *verwerven.* Sibi gratiam per rem aliquam. Cic. Mur. 20. *Zich ergens door aangenaam maaken.* A patre alicujus pacem. Plaut. Most. 5. 2. 6. *Iemant met zyn vader bevredigen*, of *verzoenen, iemants zaak by zyn vader bemiddelen, gunſt*, of *vriendſchap voor iemant by zyn vader te weegbrengen.* Pecunia ſibi legiones. Cic. F. 12. 23. *Door geld 't hert van 't krygsvolk*, of *der keurbenden inwinnen, ſoldaaten door geld op zyn zyde lokken.* Auctoritatem alicui rei. Plin. H. 33. 1. *Een zaak gezagh*, of *achtinge toebrengen, aanzienlyk maaken, in hoogachting brengen.* Odium re aliqua. Plin. H. 28. 8. *Zich ergens door den haat op den hals haalen*, of *verhaat maaken.*

Conciliare. *Koopen.*

Conciliasti illam pulchre. Plaut. E. 3. 4. 36. *Gy hebt haar goed koop gekocht.*

(Conciliare alleen, en conciliare nuptias. *Een houwelyk maaken, koppelen.*

Nupſiſti ſeni (Tithono) me conciliante. Ovid. Am. 1. 13. 42. *Gy zyt aan den ouden Tithonus getrouwt door myne koppeling*, of *bemiddeling; ik ben koppelaar geweeſt van uw houwelyk met den ouden Tithonus.*

Philippus Olympiadem uxorem ducit conciliante nuptias fratre patruele. Juſtin. 7. 6. 11. *Philippus heeft Olympias getrouwt door koppeling van den neef; Philippus is door den neef aan Olympias gekoppelt.*)

CŌNCĬLĬŬM, ĭī. n. Cic. Fin. 2. 24. *Een vergadering, verzameling, byeenkomſt, Raadthof, kerkvergadering.*

Concilium dimittere. Cic. L. L. 2. 13. *De vergadering ſcheiden, doen ſcheiden*, of *afbreeken.*

Habere concilium. Cic. I. R. 2. 17. *Raad houden*, of *vergadering houden.*

Concilium. Lucret. 1. 184. *Verzameling, vergadering, t'zamenvoeging, verband, vereeniging, verbintenis, vermenging van verſcheide dingen.*

(Concilium. *Vereeniging van landſchappen*, of *volkeren.* Meſſene deſcive-

verat a concilio Achaico. Liv. 39. 48. *Die van Messene waren van de vereeniging, tusschen hen en die van Achajen gemaakt, afgevallen.)*

CONCINNATIO, ōnis f. Cato R. R. 107. *Bereiding, toereding, toerusting, toestel, toemaking, toebereidsel, opproncking.*

(CONCINNATITIUS, ă, ŭm. *Wel geschikt, wel toebereidt, wel bestelt.* Milonis concinnatitiam mensam rogatus accubueram. Apul. M. 2.119. *Ik had my, genodigt zynde, gezet, of ik was, genodigt zynde, gezeten aan Miloos wel toebereide tafel.)*

CONCINNATOR, ōris. m. *Een optooyer, opschikker, stoffeerder, vercierder, aanrechter, toesteller, toebereider, vervaerdiger, toeruster.*

Concinnator capillorum. Colum. Præt. *Een haairkrul ler, kemmer, of haairsnyder, een die 't haair krult, en optooit.*

Concinnator causarum. Ulp. Dig. 1. 16.9.5.2. *Een voorspraak van quaade zaaken, of die quaade zaaken een goeden draai weet te geeven, of door kunsjes sleepende houdt.*

CONCINNATORIUS, ă, ŭm. Paul. Dig 33. 9. 6. *'t Geen tot cieraat, verciering, of optooying dient.*

CONCINNATUS, ă, ŭm. Plaut. Men. 3.2.2. *Versielt, gelapt, opgetooit, opgequikt, opgepronkt, verciert, vervaerdigt, toegestelt, aangerecht.*

CONCINNE. Adv. *Net, vloeyende, beschaafdelyk, cierlyk, wel, fraai, gevoeglyk, bequaamlyk.*

Concinne dicere, *of* scribere Cic. de Or. 2 69. *Net, fraai, beschaafdelyk, of cierlyk spreeken, of schryven.* Rogare. Cic. Q. R. 16. *Iets heel heusschelyk verzoeken.*

* Concinne vestitus. Plaut. E. 2.2. 38. *Zindelyk, of net gekleedt.*

CONCINNITAS, ātis. f. *Nettigheit, zindelykheit, reinheit, fraaiigheit, cierlykheit, aardigheit, beschaafsheit, gevoeglykheit, bequaamheit, aangenaamheit, schoonheit.*

Concinnitas verborum. Cic. Or. 44. *De fraaiigheit, cierlykheit, nettigheit van een reden, of van woorden.* Colorum. Gell. 2. 26. *Cierlykheit, schoonheit, luister, of aangenaamheit der verwen.*

CONCINNITER. Adv. Gell. 18. 2. *Cierlyk, zindelyk, fraai, net.*

CONCINNITUDO, inis. f. Cic. I. R. 1. 18. Zie Concinnitas.

CONCINNO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. *Vercieren, toerusten, optooyen, opschikken, bereiden, maaken, opquikken, toestellen, toerusten, aanrechten, vervaerdigen, beschaaven.*

Concinnare lutum. Plaut. R. 1.2.8. *Plaaster maaken, of bereiden.* Struices patinarias Plaut. M. 1. 1.26. *Schotelen spits, of pyramidswyze opgehoopt opdisschen.* Aream. Plaut. As. 1.3.64. *Een plaats, of voorhof van een huis veegen, reinigen, schoonmaaken, schrobben, effen, of gelyk maaken.*

Concinnare vestem. Plaut. Men. 5. 1. 33. *Een tabbaart maaken, een kleed lappen, of verstellen.*

Munusculum tibi ex instituto meo concinnavi. Tribonius ad Cic. F. 12. 16. *Ik heb u een geschenkje volgens myn vermogen vervaerdigt; ik wil u op myn wyze een kleine gifte doen.*

Concinnare vinum. Plin. H. 14. 20. *Wyn maaken.*

Concinnare aliquem delirantem. Plaut. Am. 2. 2. 96. *of* insanum. Plaut. Capt. 3.4.69. *Iemant gek, of zot maaken, iemant krankzinnig, of uitzinnig maaken.*

Concinnare ingenium alicujus. Sen. E. 7. *Iemants verstant bestieren, leiden, opscherpen, ophelderen, beschaaven.*

(Concinnare. *Vertoonen, gedraagen.* Nunquam erit alienis gravis, qui suis se concinnat levem. Plaut. Truc. 3. 2. 58. *Hy zal den vreemden nimmer moeyelyk, of hard vallen, die zich omtrent de zynen tamelyk gedraagt, draaglyk aanstelt, of vertoont.)*

CONCINNUS, ă, ŭm. *Behaaglyk, schoon, bevallig, aangenaam, fraai, welgemaakt, mooi, goelyk,* van 't aangezicht spreekende. De compar. Concinnior staat by Cic. Or. 6.

Homo concinnus amicis. Hor. S. 1. 3. 50. *Een goedaardig, genoeglyk, beleeft, verplichtend, vrolyk, of vermakelyk mensch omtrent zyne vrienden.*

Concinnus, Cic. Pis. 25. *Die zuiver, cierlyk, of net spreekt.* Concinnus in brevitate respondendi. Nep. 15. 5. 1. *Snedig, vaerdig, aardig, net, cierlyk, of geestig in zyne korte antwoorden.*

Concinnus. Cic. Or. 19. Hor. S. 1. 10.23. *Fraai, zuiver, vloeyend, bevallig, cierlyk, beschaaft, deftig, hoogdravend, aangenaam, zoet,* van een dicht, rede, of woord spreekende.

Age ut tibi maxime concinnum est. Plaut. M. G. 4.2.33. *Doe gelyk gy het best oordeelt, zoo als gy 't best geraden vindt, of zoo 't u gevoeglykst schynt.*

CONCINO, is, cinui, centum, cinĕre. *t'Zamen zingen, of met partyen zingen, een maatgezang te zamen houden.*

Concinunt tubæ. Liv. 9. 32. *De trompetten klinken, of worden gesteeken.* Signa. Cæs. B. C. 3.92.3. *Men blaast den aanval, de teken tot den aanval worden gegeeven, men steekt de trompet tot den stryd, of tot het gevecht.*

* Laudes alicui concinere. Tib. 2. 5.88. *Iemants lof uitblaazen, uitbazuinen, uittrompetten, uitbreiden, verkondigen, in vaerzen verbreiden.* Lyra. Ovid. Am.3.9.24. *Op de lier, harp, of luit speelen.*

Stoici cum Peripateticis re concinunt. Cic. N. D. 1. 7. *De Stoicynen koomen in den grond met de wandelplaatsgezinden, of Aristoteles-gezinden overeen, of zeggen in den grond het zelve, of hebben in den grond het zelve gevoelen.*

Videsne ut hæc concinant? Cic. F. 5. 28. *Ziet gy niet hoe deeze dingen overeenkoomen?*

Mundi partes inter se concinunt. Cic. N. D. 2.7. *De deelen der waerelt koomen met malkanderen overeen, zyn gevoeglyk, of evenredig en net aan malkanderen geschikt.*

CONCIO, is, civi, citum, cirĕ. *Verwekken, maaken, veroorzaaken, aanzetten, aanhitzen, aanporren, aanraaden, aanzetten, gaande maaken.*

Concire hostes alicui. Plaut. Merc. 4. 4. 56. *Iemant vyanden verwekken, of maaken.* Lites & turbas. Plaut. Au. 4. 3. 15. *Hem gedingen en krakkeelen verwekken, of veroorzaaken.* Seditionem. Liv. 4. 48. *Een opstand, oproer, oploop, opschudding, of muitery veroorzaaken, stooken, brouwen, verwekken, of te weeg brengen.*

Ad arma aliquem concire. Paterc. 2. 74. 2. *Iemant tot het opneemen der wapenen aanhitzen, aanporren, opwekken, aanmoedigen, of beweegen; iemant porren, of raaden om de wapenen op te vatten.*

CONCIO, ōnis. f. *Een vergadering, byeenkomst, schaare, verzameling, gehoor, een menigte volks om een rede, enz. te hooren.*

Concio legitima. Cic. Opt. Or. 7. *Een wettige vergadering, een behoorlyk aangelegde, of byeen geroepene zamening, of t'zamenkomst.*

Concionem advocare. Cic. V. 3. 80. *of* vocare. Tac. H. 2. 57. 3. *'t Volk, of 't krygsvolk vergaderen, verzamelen, of byeen roepen.*

Concio. *Een rede, gesprek, vertoog, redenvoering.* Men kan ook dus een leerrede, of predikatie noemen.

Habere concionem de aliquo. Cic. Sext. 50. *Of* de aliqua re. Cic. Pis. 15. *Een rede voor 't volk doen*

ten

ten voordeele van iemant, of *van eenige zaak.*

Concio. *Een gehoorplaats*, *een gehoorzaal*, *een plaats daar in 't openbaar gesproken wordt.*

Ascendere in concionem. Cic. Fin. 2. 22. Gell. 18. 7. *Op de spreekstoel klimmen*, of *stygen*, *om een rede*, of *vertoog te doen.*

CONCIONABUNDUS, ă, ŭm. Liv. 3. 47. *Een rede*, of *gesprek voerende*, *die een rede*, of *gesprek doet.*

CONCIONALIS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Cic. Att. 1. 16. Liv. 3. 72. *Van een vergadering*, of *redevoering*, of *dat daar toe behoort.*

CONCIONARIUS, ă, ŭm. Concionarius populus. Cic. Fr. 2. 3. *De vergadering des volks*, *'t volk dat zich in de vergadering bevindt*, of *een vergadering bywoont.*

CONCIONATOR, ōrĭs. m. Cic. C. 4. 5. *Een redenaar*, *redenvoerder*, *prediker*, *predikant*, *een spreker in 't openbaar*, of *verkondiger.*

CONCIONATORIUS, ă, ŭm. Gell. 1. 11. *Van een vergadering*, *dat tot een vergadering behoort.*

CONCIONOR, āris, ātŭs sŭm, ārī. *Redevoeren*, *een rede doen*, *een openbaar gesprek houden*, *in 't openbaar spreeken*, *prediken*, *leeren*, *onderwyzen*, *een vertoog doen.*

Concionari apud populum. Cæs. B. C. 1. 7. 1. *Een rede tot het volk doen*, *tot het volk spreeken.*

Concionari de aliquo. Cic. F. 12. 22. De re aliqua. Cic. Ar. 5. *Tot het volk over iemant*, *over eenige zaak spreeken*, *preêken*, of *een reden voeren.*

CONCIPILO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plaut. Truc. 2. 7. 61. Zie Compilo.

CONCIPIO, ĭs, cēpī, cēptŭm, cĭpĕrĕ aliquid. *Iets vatten*, *houden*, *grypen*, *aangrypen*, *aanvatten*, *vasthouden.*

Concipere radices. Ulp. Dig. 47. 7. 3. §. 3. *Wortel schieten*, *wortelen*, *inwortelen.* Ignem. Cic. de Or. 2. 45. *Vuur vatten*, *in brand raaken.* Inimicitias cum aliquo ex re aliqua. Cæs. B. C. 3. 16. 3. *Vyandschap tegens iemant ergens over opvatten.* Vota. Ovid. M. 7. 594. *Geloften*, of *bedeloften doen.*

Album opus ex alienis ædificiis concipit fumum. Vitruv. 7. 3. *Een witgeplaasterd gebouw vat den rook van andere huizen*, dat is, *wordt door den rook van de naburige huizen bedorven*, *zwart*, of *bezwalkt.*

* Concipere, acc. *Vatten*, *bevatten*, *begrypen*, *verstaan*, *beseffen*, *bevroeden*, *zich verbeelden.*

Animo, of mente aliquid concipere. Cic. L. L. 1. 22. *Iets zyn verstand indrukken*, *inprenten*, *overdenken*, *overweegen*, *verzinnen*, *overleggen*, *ergens een begrip*, of *overleg van maaken.*

Concipere flagitium. Cic. Syll. 5. *Een schelmstuk verzinnen*, *smeeden*, *bedenken*, *onderneemen*, *ontwerpen*, of *voorneemen.*

Fraudem concipere. Cic. T. Q. 1. 30. *Bedriegeryen smeeden*, *bedenken*, *verzinnen*, of *uitvinden.*

Concipere verba. Tac. H. 4 31. 3. *Woorden uitvinden*, *bedenken*, *verzinnen*, *voorschryven*, *ontwerpen om gebruikt te worden.* Fœdus. Virg. Æ. 12. 158. *Een ontwerp van een verbond maaken*, *de voorwaarden van een verbond ontwerpen*, of *opstellen.*

Nisi jurarent in quæ concepisset verba. Liv. 7. 5. *Indien zy in 't zweeren de zelve woorden niet gebruikten die hy hun voorgehouden had*; *indien zy den eed niet deeden dien hy wilde*, *indien zy zoodanig een eed niet hadden gesworen als hy voorgeschreven had.*

Concipere vadimonium. Cic. Fr. 2. 15. *Een verschynborgtogt*, of *beloftschrift om op een gezette tyd voor 't gerecht te verschynen*, *ontwerpen*, of *opstellen.*

(Concipere. *Ontfangen*, *bevrucht*, of *zwanger worden.* Van een mensch zegt het Cic. Clu. 12. van een beest Cic. D. 2. 22, van een vogel Plin. H. 10. 33.)

CONCISE. Adv. Quintil. 12. 2. *Bondig*, *met weinig woorden*, *in korte woorden*, *beknoptelyk*, *kortelyk*, *stukswyze.*

(CONCISOR, ōrĭs, m. *Een houwer*, *een hakker*, *een die iets in stukken kapt.*

Concisor lignorum. Corip. 4. 22. *Een houthouwer*, *een houthakker.*)

CONCISURA, æ. f. Concisura aquarum. Sen. E. 100. *Verdeeling*, of *leiding van 't water eener bron naar verscheide plaatzen.*

CONCISUS, ă, ŭm. *Gesneden*, *gesnippert*, *doorgesneden*, *verdeelt*, *aan stukken gesneden*, *doorgehouwen*, *doorgezaagt.* Zie Concido.

* Orator minutis numeris concisus. Cic. Or. 13. *Een redenaar die heel kort in zyn styl is*; *een kort*, *beknopt*, of *bondig redenaar.* Concisa oratio. Quintil. I. O. 2. 21. *Een korte*, *bondige*, of *beknopte rede.*

Concisus exercitus. Cic. D. 1. 35. *Een leger dat gansch in de pan gehakt*, of *heel verslagen is.*

(CONCITAMENTUM, i. n. *Een beweging*, *ontroering*, *opschudding.*

Quis nescit tubas esse concitamenta? Sen. de Ir. 3. 9. *Wie weet niet*, *dat het steeken der trompetten beweging*, *ontroering*, of *opschudding maakt?*)

CONCITATE. Adv. *Krachtdadig*, *met iever*, *ernst*, of *drift*, *met kracht*, of *gewelt*, *met groote woede.* De compar. Concitatius staat by Front. St. 2. 1. 9. en de superl. Concitatissime by August. C. D. 5. 26.

CONCITATIO, ōnis. f. *Beweging*, *ontroering*, *ontrusting*, *ontsteltenis*, *ongerustheit.*

Concitatio animi. Cic. T. Q. 5. 16. *Ontroering van 't gemoed*, *ongerustheit des geests.* Multitudinis. Cæs. B. C. 3. 106. 5. of populi. Cl. 14. *Opstant*, *muitery*, of *oproerigheit van de menigte*, *van 't grauw*, of *van 't volk.* Judicum. Quintil. I. O. 1. 10. *Beweging*, of *omzetting der Rechteren.*

CONCITATOR, ōrĭs. m. *Een aanhitzer*, *aanstoker*, *stichter*, *aanporder*, *stokebrand*, *verwekker*, *belhamel.*

Concitator seditionis. Cic. Dom. 5. *Een oproermaaker*, *een stoker*, *belhamel*, of *stichter van afval*, *opstant*, *oproer*, of *muitery.* Multitudinis. Hirt. B. G. 8. 21. 4. *Een muitmaaker*, *oproerverwekker*, *een ophitzer van 't grauw*, *een die 't volk gaande maakt*, of *aan 't muiten helpt.* Turbæ ac tumultus. Liv. 25. 4. *De verwekker van een oploop en oproer.*

CONCITATRIX, īcĭs. f. Vis herbæ concitatrix. Plin. H. 25. 10. *De doordringende*, *werkzaame*, of *bewegende kracht van eenig kruid.*

(CONCITATUS, ă, ŭm. *Aangehitst*, *aangeprikkelt*, *aangezet*, *aangemoedigt*, *aangeport*, *aangedreven*, *getergt*, *opgehitst.* De compar. Concitatior staat by Liv. 35. 29. en de superl. Concitatissimus by Liv. 35. 3.

Animi impetu concitatus. Cic. Mur. 31. *Door drift des gemoeds aangedreven.*)

CONCITO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Aanhitzen*, *aanstooken*, *aanporren*, *aanzetten*, *aanmoedigen*, *aandryven*, *aanprikkelen*, *aandringen*, *tergen*, *ophitzen*, *verwekken*, *stichten.*

Concitare risum. Cic. de Or. 2. 58. *Aan 't lagchen helpen*, *doen lagchen*, *gelagh verwekken.* Misericordiam populi. Cic. de Or. 1. 53. *'t Volk tot medelyden verwekken*, of *bewegen.* Seditionem ac discordiam. Cic. Mur. 39. *Oproer en tweedracht verwekken*, of *stichten.* Invidiam. Cic. V. 5. 8. Odium in aliquem. Cic. I. R. 1. 54. *Iemant in den haat*

haat brengen, *verhaat maaken*, *te weeg brengen dat iemant benydt en gehaat wordt.*
Concitare aliquem. Cic. V. 3. 3. Aliquem in iram. Quintil. I. O. 6. 2. *Iemant tergen*, *tot toorn*, of *gramschap verwekken*, *vertoornen*, *verbitteren*, of *vergrammen*. Populum in arma. Ovid. F. 3. 797. *'t Volk tot het opvatten*, of *opneemen der wapenen aanhitzen.*
Concitare morbos. Celf. Præf. *Ziekten verwekken*, of *veroorzaaken*. Gravedines, distillationes. Celf. 1. 2. *Zinkingen verwekken*, *verkouwtheit veroorzaaken*. Somnum. Plin. H. 20. 17. *Doen slaapen*, *aan 't slaapen helpen*, *slaap verwekken*, of *veroorzaaken.*
Concitare equum contra, *of* in aliquem. Liv 2. 6. *Een paerd op iemant aandryven*, *met een paerd op iemant aanryden*, *'t paerd de spooren geeven om tegens iemant in te ryden.* Se in hostem. Liv. 8. 38. *Op den vyand invallen.*
CŌNCĬTŎR, ōris. m. *Een stokebrand*, *roervink*, *belhamel*, *muitmaaker*, *verwekker*, of *stichter van oproer*, *een oproermaaker*, of *opruier van 't volk.*
Concitor vulgi. Liv. 45. 10. *Een oproermaaker*, *een opruier van 't graauw.* Belli. Liv. 23. 41. Tac. H. 1. 68. 6. *Een aanleider*, of *stokebrand des oorlogs.*
CŌNCĬTŪS, ă, ūm. Virg. Æ. 9. 695. zie Concieo.
CŌNCĪTŪS, ă, ūm. Val. Flacc. 5. 576. zie Concio.
CŌNCĬŪNCŬLĂ, æ. f. Cic. Att. 2. 16. *Een korte rede*, of *aanspraak*, *een kort gesprek*, of *vertoog*, *een kleine redenvoering.*
CŌNCLĀMĀTĬO, ōnis. f. Tac. An. 3. 2. 3. Sen. E. 17. *Geschreeuw*, *geroep*, *geschrei*, *getier.*
CŌNCLĀMĀTŪS, ă, ūm. Ammian. 30. 10. *Daar men over uitgeschreeuwt heeft.* De superl. Conclamatissimus staat by Sidon. E. 2. 2.
CŌNCLĀMĬTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Omroepen*, *dikwils en overluid roepen*, of *schreeuwen.*
Conclamitare tota urbe. Plaut. Merc. 1. 1. 51. *Door de gansche stad omroepen*, of *schreeuwen.*
CŌNCLĀMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. A. 6. 1. Cæf. B. G. 3. 18. 5. *Uitroepen*, *uitschreeuwen*, *luidskeels*, of *overluid roepen*, voornamentlijk van veele menschen spreekende, alhoewel Virg. Æ. 6. 259. en Plaut. M. G. 2. 2. 22. het voor 't enkel Clamo gebruiken.
Conclamare victoriam. Cæf. B. G. 1. 37. 3. *Zege*, of *overwinning roepen.* Socios. Ovid. M. 13. 73. *Zyn makkers*, of *metgezellen roepen.*
Conclamare alleen. Cæf. B. C. 3. 75. 2. *of* Conclamare vasa. Cæf. B. C. 1. 66. 2. *Roepen dat men 't reistuig oppakke*, *dat men 't leger opbreeke*, om op te trekken, *of* van plaats te veranderen.
Conclamare ad arma. Liv. 3. 50. *Tot de wapenen roepen.*
Conclamatum est. Ter. E. 2. 3. 57. *Daar is niets meer te doen*, of *te hoopen*, *'t is heel gedaan*, of *buiten alle hoop*, *daar is geen hoop*, of *uitkomst meer*, *alles is hoopeloos*, of *verlooren*. Serv. Æ. 6. 218. zegt dat d'Ouden, voor dat ze hunne dooden verbrandden, acht dagen lang hunne namen luidkeels uitriepen, waar van 't koomt dat de Dichter Lucan. 2. 23. corpora conclamata noemt, *doode*, of *begraavene ligchaamen*, of *menschen die op 't sterven leggen.*
CŌNCLĀVĒ, is. n. Cic. V. 4. 26. Ter. E. 3. 5. 35. *Een kamer*, *vertrek*, *gemak*, *geheimvertrek*, *cel.*
Conclave. Ter. H. 5. 1. 29. *Een afgeschoten*, of *afgezondert vertrek*, *een binnekamer.*
CŌNCLĀVĬŪM, ii. n. Plaut. Au. 3. 2. 24. Vitruv. 6. 5. *Een kamer.*
CŌNCLŪDO, is, clūsi, clūsūm, clūdĕrĕ. *Besluiten*, *opsluiten*, *insluiten.*
Concludere aliquem in aliquo loco. Plaut. Curc. 3. 80. In aliquem locum. Ter. Ad. 4. 2. 13. *Iemant in een plaats opsluiten*, *iemant vastzetten.*
* Tot me rebus concludit pater. Ter. Hec. 4. 4. 80. *Mijn vader koomt my met zoo veel dingen aan boord*, *myn vader belemmert*, *overstelpt*, *overvalt*, of *verwart my met zoo veel bezigheden.*
Ut ab ea virgine excludar, huc concludar. Ter. An. 2. 3. 12. *Op dat ik van dit vrouwmensch ontslagen worde*, *zal ik met d'andere trouwen.*
Concludere alleen. Cic. de Or. 2. 76. *of* Concludere orationem. Cic. V. 4. 52. Epistolam. Cic. Att. 9. 10. *Een rede sluiten*, *een brief sluiten*, of *eindigen.*
Tot & tantas res in unum diem opportune concludere. Ter. E. 5. 8. 17. *Zoo veele, en zoo gewigtige zaaken gelukkiglyk in eenen dag verrichten*, *afhandelen*, *uitvoeren*, of *afdoen.*
Concludere. Cic. de Or 2. 53. *Besluiten*, *een besluit maaken*, *een gevolg trekken.*
Concludere. *Sluiten*, *toesluiten*, *toestoppen*, *toedoen.*
Vulnera navis vel pice, vel cera concludere. Val. Flacc. 2. 480. *De reeten van 't schip met pek, of wasch stoppen*, *toestrijken*, of *vullen.* Gronov. Liv. 28. 45. wil datmen conducere zal leezen. Zie hier van breder beneden in Inceramentum.)
Concludere versum. Hor. S. 1. 4. 40. *Een vaers maaken*, *iets op maattrant zetten*; ook zonder aardigheit.
CŌNCLŪSĒ. Adv. *Naauwkeuriglyk*, *naar de konst*, *bondiglyk*, *beknoptelyk*, *kortelyk.*
Apte conclufeque dicere. Cic. Or. 53. *Net en naauwkeurig*, of *bondig en beknopt spreeken*, *een nette taal voeren.*
CŌNCLŪSĬO, ōnis. f. *Het einde*, *het end*, *de bepaling*, *het slot*, *d'afhandeling*, *het besluit van een zaak enz.*
Conclusio orationis. Cic. de Or. 2. 19. *'t Slot*, of *'t besluit van een rede.*
Conclusio. Cic. A. Q. 4. 20. *Een besluit*, *een gevolg uit iets.*
Conclusio. Vitruv. 5. 9. Cæf. B. C. 2. 22. 1. *Besluiting*, *belegering*, *berenning*, *bezetting*, *blokkeering van een stad.*
* Ita confirmandæ sunt portuum conclusiones. Vitruv. 5. 12. *Dus moet men de sluizen*, of *hoofden der havenen hecht en vast bouwen.*
CŌNCLŪSĬŪNCŬLĂ, æ. f. Cic. A. Q. 4. 24. *Een klein*, *gering*, of *krachteloos besluit*, of *gevolg.*
CŌNCLŪSŪRĂ, æ. f. Conclusuræ fornicationis. Vitruv. 6. 11. *De twee einden*, of *slotsteenen van een boog*, *de plaatzen daar een boog*, of *gewelf eindigt.*
CŌNCLŪSŪS, ă, ūm. Cic. N. D. 2. 7. *Besloten*, *ingesloten*, *opgesloten*, *toegedaan.*
CŌNCŎCTĬO, ōnis. f. Celf. 1. 9. Plin. H. 11. 37. *Verteering*, *verkoking*, of *verdouwing van spyze.*
Concoctionem medicamentis moliri. Celf. 3. 4. *De spyzen door artzenymiddelen doen teeren*, *de maag door artzenijen aan 't kooken helpen*, *de verteering der kost door geneesmiddelen veroorzaaken.*
CŌNCŎLŎR, ōris. omn. gen. Plin. H. 10. 29. *'Dat van de zelve verwe is*, *dat van eenerhande*, of *d'eige kleur is.*
Concolor alteri. Colum. 7. 3. 1. *Van de zelve kleur*, of *verwe met iets anders.*
CŌNCŎQUO, is, cōxi, cōctūm, cōquĕrĕ. Varr. R. R. 2. 10. *Kooken*, of *doen kooken*, *aan 't kooken*, of *'t zieden helpen.*
Concoquere cibos. Cic. Fin. 2. 20. *De spyzen in de maag aan 't kooken helpen*, of *doen verteeren*, *de spyzen verteeren*, of *verdouwen.*
* Concoquere odium. Cic. Fr. 3. 9. *Den haat van iemant opkroppen*, *verdragen*, of *verdouwen.*
Aliquid tota die concoquere. Sen. E. 1. *Iets den ganschen dag her-*

herkauwen, *overweegen*, of *overdenken*.
Civitas hunc Senatorem concoquere vix poterat. Liv. 4. 15. *De stad konde qualyk zoodanig een Raadsheer dulden*, of *verdraagen*, of *mogt nauwlyks zulk een Raadsheer lyden*.
Tres plagas Spartana nobilitate concoxi. Petron. c. 65. *Ik heb drie slagen met een Lacedemonische kloekmoedigheit verdraagen*.
Illic clandestina concocta sunt consilia. Liv. 40. 10. *Daar zyn heimelyke raadslagen*, of *voornemens gebrouwen*, *gesmeedt*, *beraamt*, *ontworpen*, *uitgevonden*.
CŌNCŎRDIĂ, æ. f. Cic. Fin. 1. 14. *Eendracht*, *eenigheit*, *vrede*, *vreedzaamheit*, *eensstemmigheit*, *goed verstand*, *overeenstemming*, *vriendschap*.
Concordia Syrenum. Petron. c. 87. *De maatzang*, of *'t zoet gelnid der Meerminnen*.
CŌNCŎRDITĔR. Adv. Plaut. Curc. 2. 2. 14. *Eendrachtelyk*, *eensmoediglyk*, *eenstemmiglyk*, *eenpariglyk*, *met gemeene bewilliging*, *met een hert en ziel*, *gezamentlyk*, *gezamenderhand*, *vriendelyk*. De compar. Concordius staat by Liv. 4. 45. en de superl. Concordissime by Cic. C. R. 5.
CŌNCŎRDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ cum aliquo. Ter. Ph. 2. 3. 86. *Met iemant wel overeenkomen*, *in goed verstand met iemant leeven*, *met iemant gemeenzaam*, *eendrachtig*, of *in vriendschap leeven*.
Concordare. Cic. T. Q. 4. 13. *Overeenkomen*, *overeenstemmen*, *overeenkomstig zyn*, *van een gevoelen*, of *gelykvormig zyn*, van oordeel, gedachten, enz spreekende.
Hæ voces concordant. Ovid. M. 10. 146. *Deeze stemmen koomen overeen*.
CŌNCŎRPŎRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 27. 12. *Inlyven*, *vereenigen*, *t'zamenvoegen*, *van veele dingen een ligchaam*, of *een gestel maaken*.
CONCORS, ŏrdis. omn. gen. Cic. Ar 21. *Die met iemant wel overeenkomt*, *die met iemant wel leeft*, of *in goed verstand is*, *die met iemant van een hert*, *zin*, of *wille is*, *vreedzaam*, *eendrachtig*. De compar. Concordior staat by Plaut. Au. 3. 5. 7. en de superl Concordissimus by Cic. Lig 2.
Credo ea gratia illos magis concordes fore. Ter. Hec. 4. 3. 11. *Ik hoop dat zy door dat middel*, of *door die gunst*, *te eendrachtiger*, *te vreedzaamer*, of *beter vrienden zullen worden*.

CŌNCRĀTĪTIUS, ă, ūm. Concratitius paries. Ulp. Dig. 17. 2. 52. §. 13. *Een muur*, of *wand van horden gevlochten*.
CONCRĒDO, is, crēdidi, crēditūm, crēdĕrĕ aliquid alicui. Catull. 64 213. *Iemant iets vertrouwen*, *toebetrouwen*, *overgeeven*, *in handen stellen*, *te bewaaren geeven*.
Concredere aliquem in custodiam alterius. Plaut. Merc. 2. 1. 9. *Iemant onder een anders opzicht*, *toezicht*, *hoede*, *bestier*, of *bewaring stellen*, *iemant eens anders zorge*, of *bescherming aanbeveelen*, of *toevertrouwen*.
Concredere vites solo. Colum. 3. 1. *Wyngaarden planten*, of *pooten*.
(Avus hujus mihi concredidit thesaurum auri clam omnes. Plaut. Aul. prol. n. 6. *Deeze zyn grootvader heeft my zonder kennisse van iemant een schat te bewaaren gegeven*.)
CŌNCRĔMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 7. 25. *Iets branden*, *verbranden*, *aan* - of *in brand steeken*, *doen verbranden*. Liv. 6. 33. voegt'er igni by.
CŌNCRĔPO, ās, crĕpŭi, crĕpitum, crĕpārĕ. Cic. Cœl. 27. *Kraaken*, *kryssen*, *knarssen*, *knappen*, of *gekraak maaken*.
Ostium concrepuit. Plaut. Men. 2. 2. 73. *De deur heeft in 't opgaan gekraakt*. Zie beneden Crepuit.
Concrepuit exercitus gladiis ad scuta. Liv. 28. 29. *De soldaten hebben een groot geknars*, of *gekrys met hunne degens op de schilden gemaakt*.
Concrepare digitis. Cic. Off. 3. 19. *De vingers trekken dat ze knappen*, of *kraaken*. Plaut. M. G. 2. 2. 51. gebruikt het, om 't spel van 't opsteeken der vingeren, om een ander te laaten raaden, te betekenen welk vingerspel by d'Ouden gebruikelijk was.
CŌNCRESCO, scis, crēvi, crētum, crescĕrĕ. Cic. N. D. 2. 10. *Verdikken*, *dikken*, *dik worden*, *stollen*, *runnen*, *stremmen*, *klonteren*.
Concrescere glacie. Ovid. Tr. 3. 12. 29. Frigore. Lucret. 6. 846. Virg. Æ. 12. 905. *Bevriezen*, *verstyven*, *hard worden door de koude*.
CONCRĒTIO, ōnis. f. *Menging*, *vermenging*, *t'zamenstelling*, *mengzel*, *mengelmoes van verscheide dingen tot een ligchaam*.
Mens segregata ab omni concretione mortali. Cic. T. Q. 1. 27. *Een gemoed van alle stoffelykheit gezuivert*, *een ziel van alle ligchamelykheit*, of *van alle vermenging des ligchaams afgescheiden*, of *afgezondert*.
CŌNCRĒTUS, ă, um. ex aliqua re. Cic. T. Q. 1. 25. *Ergens uit t'zamen gestelt*.

Concretus. Cic. T. Q. 1. 18. *Dik*, *zwart betrokken*, van de lucht spreekende.
Concretus frigore. Mart. E. 4. 3. 4. Glacie. Virg. G. 1. 236. *Toegevroren*, of *toegevroozen*, *gestremt*, *gestolt*, *geronnen*, *verstyft*, *verdikt*, van 't water, 't bloed, enz. spreekende.
Concretum lac. Virg. G. 3. 400. *Wrongel*, *gestremde*, *gestolde*, *gestotte*, of *t'zamengeloopen melk*.
CONCRETUS, ūs. m. Plin. H. 12. 16. *Mengzel*, *vermenging*, *mengelklomp*, *mengelmoes*. Dit nomen word niet gebruikt dan in d'ablativus.
CONCRIMINOR, āris, ātūs sum, āri. acc. Plaut. M. G. 2. 2. 87. *Beschuldigen*, *misprysen*, *berispen*, *bestraffen*, *wraaken*.
CONCRISPĀTUS, ă, ūm. Vitruv. 4. 1. *Gekrult*, *krullend*, *gekronkelt*, *kronkelend*, *gekruist*, van 't hair spreekende.
CONCRISPO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Krullen*, *opkrullen*, *in krullen leggen*, *kronkelen*, *gekroest maaken*.
Humores se concrispantes. Vitruv. 8. 1. *Draaidampen*, *dampen die draayende*, of *krullende*, *met golven*, of *kronkels optrekken*, of *om hoog vliegen*.
CŌNCRUCIŎR, āris, ātūs sūm, āri. *Pyn hebben*, *lyden*, *uitstaan*, of *verdraagen*, *gequelt*, *gepynigt*, of *gefoltert worden*.
Omni corpore concruciari. Lucret. 3. 149. *Door 't gansche ligchaam pyn hebben*, *door al de leden smert*, of *pyn gevoelen*.
CONCUBIA nocte. Cic. D. 1. 27. Plin. H. 29. 6. *In 't naarste van den nacht*, *ter middernacht*, *diep in den nacht*.
(Concubia nocte. *Als 't avond*, of *donker was geworden*. Zoo gebruikt het Livius 25. 9. Annibal concubia nocte movit. *Annibal is als 't avond*, of *donker geworden was opgebroken*. Dat dit de zin is van Livius, leert ons Polyb. 8. 21. zeggende dat Annibal opgebroken is κνέφατος ἄρτι γιγνομένου, προσῆλθε συνάψας τῷ τείχει περὶ μέσας νύκτας. *Als 't nu donker geworden was*, *het daar op aan leggende*, *dat hy omtrent middernacht onder de muuren mogt koomen*. Κνέφας betekent by de Grieken *den avond*, *de donkerheit*, of *de tyd*, *als 't aardryk van 't zonnelicht is beroofd*. Hesychius. Κνέφας, ἑσπέρα, σκοτεινὸς νύξ, καὶ φάος. Eustathius. Κνέφας λέγεται ὡς κενὸν φάος. over Hom. Ιλ. Α. 475. Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε. *Maar als de zon ondergegaan*, *en het donker geworden was*. Zie Victor. V. L. 8: 3.)

CŌNCŬBĪNĂ, æ. f. Cic. de Or. 1. 40. *Een byzit, bywyf, boelin.*
CŌNCŬBĪNĀTŬS, ûs. m. Suet. N. 28. 1. *Byzitschap, bywyfschap, boelaadje, onechte byslaping.*
CŌNCŬBĪNŬS, I. m. Catull. 61. 130 *Een die met een byzit leeft, of die met een byzit huishoudt, een pol.*
Concubinus. Quintil. D. 3. *Een schandjongen, een verleide jongen.*
(CŌNCŬBITIO, ōnis. f. *'t Byslapen, 't byleggen.*
Quod inusitato genere concubitionis esset natus. Hygin. P. 2. 12. *Om dat hy door een zeldzaame wyze van byslapen geboren was.*
CŌNCŬBITŬS, us, m. Cic. N. D. 1. 16. *Byslaping, het byslapen, 't vermengen van man en vrouw.*
Jovem voluptate concubitus duplicasse noctem. Sen. Br. V. 16. *Dat Jupiter om het vermaak, dat hy in 't byslapen vondt de nacht eens zoo lang gemaakt hadde.*
Concubitus neque nimis concupiscendus, neque nimis pertimescendus est. Celf. 1. 1. *Men moet op 't byslapen niet al te zeer gezet, noch van 't zelve niet al te afkeerig zyn.*
Cæteris animalibus ftati per tempora anni concubitus. Plin. H. 10. 63. 1. *d'Andere dieren vermengen zich op gezette tyden des jaars.*)
CŌNCŬBIŬM, ii. n. Plaut. Trin. 4. 2. 44. *'t Stilste van den nacht, het naarste van den nacht, het diepste van den nacht, middernacht.*
(Concubium. *Het byslapen.*
Honestis verbis venerandum Vulcani & Veneris concubii pudici secretum dicere. Gell. 9. 10. *Het kuisse byslapen van Vulkaan en Venus met eerlyk woorden beschryven.*)
CŌNCŬBO. as, cubŭi, cŭbitum, cŭbāre. abl. met de prap. cum. *Byslaapen, byleggen.*
(Concubiturum cum uxore Lajum. Cic. Fat. 13. *Dat Lajus by zyn huisvrouw slaapen, of zich met haar vermengen zoude.*
Ajunt secum post duobus concubuisse eam mensibus. Ter. Hec. 3. 3. 33. *Zy zeggen dat ze twee maanden daar na by 'n geslaapen, of gelegen heeft.*
Concubare. Met een dativus. Zoo gebruikt het Propertius in 't volgende voorbeelr.
Endimion dicitur nudæ deæ concubuisse 2. 12. 16. *Men zegt dat Endimion by de naakte Godinne geslaapen, of gelegen heeft.*)
CŌNCŬLCĀTIO, ōnis. f. *Voetgetrap, voetgetrappel.*
Obturbata conculcatione aqua. Plin. H. 8. 18. *Water door 't trappen der voeten onklaar, of drabbig gemaakt.*
CŌNCŬLCO, as, avi, atum, āre aliquem. Ovid. M. 12. 374. *Iemant vertreeden, met voeten vertrappen, of onder zyn voeten treeden, de voet op de keel, op de nek, of op 't hert zetten, met voeten vertreeden.*
* Conculcare aliquem. Cic. Dom. 42. *Iemant verachtelyk smaaden, smadelyk verachten, of verwerpen, wederwaerdiglyk handelen.* Provinciam. Cic. Att. 8. 11. *Een landschap de voet op de nek zetten, vertreeden, onderdrukken, of verdrukken.*
(CŌNCŬPISCENTIĂ, æ. f. *Begeerlykheit.* Dit woord is wel meest te vinden by de Kerkelyke schryvers, zoo dat het nochtans ook by Curtius gevonden word. Zie de volgende voorbeelden.
Quam ingentes concupiscentiæ devoraverunt. Curt. 8. 6. 18. *Die de groote begeerlykheden als opgeslokt hebben. Die de menschen door groote begeerlykheden naar zich getrokken hebben.* Raderus verwerpt dit woord als zulk een netten Schryver onwaerdig om dat het in 't Codex Constantiensis niet gevonden word. Maar wy konnen niet zien, dat deeze reden krachtig genoeg is. Op dat wy niet zeggen, dat hy dit handschrift op andere plaatzen meer als eenmaal weinig geloof geeft.
Naturalis concupiscentia est unica alimentorum solummodo. Tertull. de Anim. 38. *Een eenige is de natuurlyke begeerlykheit tot voedzel.*
Deponere veterem hominem, qui corrumpitur per concupiscentiam seductionis. Tertull. de Ref. Carn. 26. *Den ouden mensch, die door de begeerlykheit der verleidinge verdorven wordt, afleggen.*)
CŌNCŬPISCO, scis, cŭpivi, of cŭpii, cŭpitum, cŭpiscĕrĕ aliquid. Cic. D. 1. 24. *Iets vieriglyk, of gretiglyk begeeren, ergens zeer naar haaken, verlangen, of begeerig naar zyn, ergens een groote zucht, of trek toe hebben, ernstig om iets wenschen.*
(CŌNCŬPITŎR, ōris. m. *Die ergens zeer naar verlangt, of begeerig naar is, die iets gretiglyk begeert, of naar iets haakt.*
Concupitores rerum alienarum. Firm. Aftron. 8. 22. *Groote severaars naar vreemde goederen, habers naar goederen die een ander toebehooren.*)
CŌNCŬPĪTŬS, ă, ŭm. Concupitum adipisci. Cic. T. Q. 4. 15. *Zyn begeerte, of wensch verkrygen, of verwerven, het gewenschte, of begeerde erlangen, verwerven, of bekoomen.* Concupita pecunia. Cic. T. Q. 4. 11. *'t Geld waar naar men getracht, gehaakt, gezocht, gewenscht, of waar om men gezwoegt heeft.*
CŌNCŪRO, as, āvi, ātŭm, ārĕ aliquid. Plaut. B. 1. 2. 23. *Ergens zeer zorgvuldig, of zeer bezorgt voor zyn, ergens groote zorg voor draagen.*
CŌNCŬRRO, cŭrri of cŭcŭrri, cŭrsum, currĕrĕ. *Toeloopen, toeschieten, toevliegen, toevloeyen, te hoop loopen, t'zamen loopen, met hoopen byeen koomen, verzamelen.*
In eam partem corporis materia concurrit. Celf. 3. 10. *De vochtigheden vloeyen al naar dat deel van 't ligchaam toe; d'etter vergadert zich in dat gedeelte van 't ligchaam, de vuiligheit, of etter trekt naar dat deel van 't ligchaam.*
Concurrere ad aliquem. Cic. V. 4. 65. *Naar iemant toeloopen.* Alicui obviam. Ter. E. 2. 2. 25. *Iemant te gemoet- of tegenloopen.* Ad arma. Cæf. B. G. 5. 39. 3. *Tot de wapenen loopen.*
Concurrere. Cic. F. 10. 30. Hor. S. 1. 1. 7. *Handgemeen worden, aan malkanderen koomen, aan 't vechten raaken, een aanvang van den slag maaken, beginnen te slaan, aanvallen.* Concurrere alicui. Virg. Æ. 1. 497. Curt. 4. 13. 16. Cum aliquo. Salluft. B. C. 60. *Met iemant handgemeen worden, of aan 't vechten raaken, met iemant slaan, vechten, stryden, of handgemeen zyn.*
Militum manus mutuis ictibus in se concurrit. Flor. 4. 2. 33. *De soldaaten zyn handgemeen, zyn aan 't slaan, of aan malkanderen geraakt.*
Concurrunt multæ opiniones, quæ, &c. Ter. H. 2. 2. 3. *Veele gedachten koomen, of loopen hier op uit, dat, enz. Daar zyn veele gedachten, die daar heene loopen, dat, enz.*
Multa concurrunt simul qui conjecturam hanc facio. Ter. An. 3. 2. 32. *Daar loopen veele dingen t'zamen die my in dat vermoeden brengen, of waar door ik deeze gissing maake.*
Literæ concurrunt aspere. Cic. de Or. 3. 43. *Die letters maaken een hard gelmit te zamen uit, hebben een harde, of onaangenaame uitspraak met malkanderen.*
Concurrere in aliquam sententiam. Cic. Att. 1. 20. *Van een gevoelen, of van eene meening zyn, met een gevoelen t'zamenstemmen, of overeen koomen.*
Concurrunt Philosophi. Cic. T. O. 1. 23.

1. 23. *De Wysgeeren koomen*, of *stemmen hier in overeen*, *zyn t'zamen in dat gevoelen*, of *van deeze gedachte*.

Sæpe concurrit, ut, &c. Cic. Pl. 32. *'t Gebeurd, of 't geschied dikwils, dat, enz. 't valt meermaal voor, dat, enz.*

Vaccæ concurrunt. Varr. R. R. 2. 5. 5. *De Koeyen stooten tegens malkanderen, stooten malkanderen met de hoornen, vechten met malkander.*

CONCŬRSATIO, ōnis. f. *Over en weder gang, heen en weêr loop*, of *gang, heen en weêr loping*, of *zwerving, t'zamenloping.*

Libonis & Hypsæi non obscura concursatio. Cic. F. 1. 1. *De t'zamenloping, het gins en weder loopen van Libo en Hypsæus op den klaaren dag.*

* Concursatio. Cic. D. 2. 71. *Geloop, gewoel, haast, yver, beweging, een bezige loop om iets te doen*, of *te bekomen.*

CŌNCŪRSĀTŎR, ōris. m. Liv. 27. 18. *Een moeskopper, partyganger, partyloper*, van soldaaten spreekende.

CŌNCŪRSĬO, ōnis. f. Cic. Fin. 1. 6. *De t'zamenloop, ontmoeting, het stooten, de stoting*, of *horting tegens malkanderen*, van woorden, vezeltjes, zaaken, enz. spreekende.

Concursiones astrorum. Cic. Tim. 10. *De t'zamenloop der sterren.*

CŌNCŪRSO, as, āvi, ātūm, ārĕ. *Loopen, doorloopen, heen en weêr loopen, doorkruissen, over al loopen, over al zwerven, op en neêr*, of *gins en weêr loopen.*

Lectica villas concursare. Cic. F. 7. 1. *Landeryen in een draagzetel doorkruissen*, of *in een rosbaar landhoeven bezichtigen.*

CŌNCŪRSUS, ūs. m. *Toeloop, t'zamenloop, toevloed, byeenkomst, een menigte menschen, toevloeying van volk, een schaare.*

(Concursus municipiorum. Cic. Dom. 56. *De toevloed, 't byeen loopen, de t'zamenlooping van de kleine steden.* Ex agris & vicis fiunt. Cic. Att. 5. 16. *Men loopt van 't platte land en uit de dorpen by een.*)

Concursus Italiæ. Cic. Att. 4. 1. ex Italia. Cic. Cl. 84. *De toevloed van Italien.*

Sustinere concursum Philosophorum. Cic. A. Q. 4. 22. *Tegens alle wijsgeeren t'zamen beweeren, tegens de gansche bende*, of *schaare der wysgeeren staande houden, tegens het gansche ligchaam der wysgeeren verdedigen.*

Calamitatum concursus. Cic. F. 5. 13. *Een stortvlaag van ongevallen, een menigte van rampen teffens.* Occupationum. Cic. F. 7. 33. *Veelvuldige bezigheden, een menigte*, of *overvloed van bezigheden.*

Concursus atomorum. Cic. N. D. 1. 24. *De t'zamenloop der vezeltjes, der ondeelbaare*, of *onteelbaare stoffjes tegens een.* Navium. Cæs. B. G. 5. 10. 3. *Het stooten van scheepen tegens malkanderen, 't aan boord klampen van sloepen.*

CONCUSSIO, ōnis. f. Colum. 9. 14. *Stoot, schok, beweging, roering, schudding, storing, verzetting.*

Concussio. Ulp. Dig. 47. 13. 1. *Kneveling, afkneveling, knevelary, geldafpersing zonder bevel van d'Overigheit.*

CŌNCUSSUS, ūs. m. Plin. H. 35. 16. *Stoot, schok, roering, schudding, beweeging, beroering.* Men vindt by deezen Schrijver niet dan d'Ablativus Concussu.

CŌNCŬTIO, is, cŭssi, cŭssūm, cŭtĕrĕ. Cels. 3. 21. *Schudden, stooten, schokken, beweegen, roeren, beroeren, stooren, verzetten.*

Concutere arces. Ovid. M. 11. 509. *De muuren van sterkten*, of *stoten beuken, rammeyen, doen waggelen, beschieten, onder de voet schieten.*

Cœlum sonitu concutit Deus. Ter. E. 3. 5. 42. *Godt doet den hemel beeven als hy spreekt, de hemel tzidderd*, of *trilt op 't woord van Godt.*

* Concutere Rempublicam. Cic. A. 2. 42. *Den Staat*, of *'t Gemeenebest ontroeren, beroeren, ontrusten, doen wankelen.*

* Seipsum concutere, num, &c. seq. subj. Hor. S. 1. 3. 35. *Zich zelven onderzoeken, ondertasten*, of, *enz. by zich zelf overrekenen*, of *overdenken*, of, *enz.*

Nec leviter se Numidia concussit. Flor. 3. 1. 2. *Numidien is heel in rep en roer geraakt, daar is geen kleine beweging*, of *beroering in Numidien ontstaan, Numidie is niet weinig beroert geweest.*

COND.

CŌNDÆŪM, æi. n. *Condé op de Noireaustroom*, een stad van Normandyen tusschen Falaise en Viré.

CŌNDĀLIŪM, ii. n. Plaut. Trin. 4. 3. 7. *Zekere ring, een vingerhoed.*

(CŌNDĂLŪS, i. m. Zie beneden Condulus.)

CŌNDĀTŪM, i. n. *Condé, een stad van Vlaanderen in Henegouwen.*

CŌNDĔCENTER. Adv. Gell. 16. 12. *Gevoeglyk, betamelyk, bescheidentlyk, heusschelyk, behoorlyk, welvoegende, gevoeglyker wyze.* Volgens Aldus en Mosellanus.

CONDĔCENTIA, æ. f. Cic. de Or. 2. 52. *Gevoeglykheit, betamelykheit, heusheit, bescheidenheit, behoorlykheit, welvoegentheit, gevoegzaamheit.*

CONDĔCET, dĕcŭit, dĕcerĕ. *Gevoeglyk zyn, wel voegen, wel passen, wel staan, betaamen.*

Hic ornatus te condecet. Plaut. Ps. 4. 1. 24. *Dat versierfel, dat kleed, die kleding staat*, of *past u wel, gy ziet'er wel uit in dat gewaad.*

CONDĔCŌRĀTUS, ā, um. *Verciert, opgeciert, opgeschikt, opgetooit, opgepronkt, opgesmukt.*

Disciplina variis eruditionibus condecorata. Vitruv. 1. 1. *Een weetenschap met veel geleerdheit verciert, een konst met veele wetenschappen verzelt.*

CŌNDĔCŌRĒ. Adv. Gell. 14. 4. *Gevoeglyk, met gevoeglykheit, gevoegzaam, behoorlyk, eerlyk, betamelyk.*

CONDĔCŎRO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Vercieren, opschikken, oppronken, optooyen, opsmukken.*

Condecorare loca picturis. Plin. H. 35. 10. *Vertrekken met schilderyen opschikken.*

* Condecorare ludos scenicos. Ter. Hec. prol. 2. 37. *Tooneelspelen met zyn tegenwoordigheit vereeren.*

* Condecorat me suo nomine. Plaut. Capt. 4. 2. 98. *Hy vereert, hy verciert my met zynen naam, hy geeft my zynen naam, ik worde naar hem genoemt.*

Tiara ornatum lepide condecorat tuum. Plaut. Pers. 4. 2. 2. *Dat hoofdcieraat*, of *hulsel past u wel by dat gewaad, staat u wel bij dat kleed*, of *voegt netjes by uw kleeding.*

CŌNDĔMNĀTĬO, ōnis. f. Ulp. Dig. 2. 9. 5. *Veroordeeling, verwyzing, verdoeming*, of *doeming.*

CŌNDĔMNĀTŎR, ōris. m. Tac. An. 4. 66. 2. *Een veroordeeler, verwijzer; een die iemant door de Rechteren doet veroordeelen.*

CŌNDĔMNO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Iemant verwyzen, doemen, verdoemen, veroordeelen, vonnissen, 't vonnis tegens iemant vellen*, of *uitspreeken.*

Condemnat generum suum sceleris. Cic. F. 14. 14. *of* Scelere. Cic. F. 2. 1. *of* De scelere. Cic. A. 2. 23. (ex scelere. Suet. C. 38. 9.) *Hy veroordeelt zyn schoonzoon als schuldig, hy oordeelt zyn schoonzoon aan een misdaad schuldig te zyn.*

Dit

Dit verbum regeert gemeenlijk dat geene, waar mede men beschuldigt word, in genitivo.

Condemnare quadrupli. Cato R. R. Præf. *Iemant vonnissen*, of *opleggen om vierdubbelt te betaalen*, of *viervoudig weder te geeven*.

* Condemnare aliquem. Cic. V. 5. 44. *Iemant doen verwijzen*, of *doen vonnissen*, *een vonnis*, of *rechterlijk oordeel tegens iemant verkrijgen*.

CŌNDĔNSĀTŪS, ā, ūm. Colum. 4. 1. en 17. *Dik*, *zwaar*, van wijngaardranken spreekende.

‡ CŌNDĔNSĔO, ēs, ērĕ. Lucret. 1. 393. Zie Condenso.

CŌNDĔNSŌ, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 7. 8. *Verdikken*, *dik worden*, *dik maaken*, *doen stremmen*, *runnen*, of *stollen*, *lijvig maaken*.

* In unum locum condensant se oves. Varr. R. R. 2. 3 *De schaapen troppen op eene plaats bij malkanderen*; *vergaderen*, of *koomen alle in een plaats by malkanderen*.

CŌNDĔNSŪS, ā, ūm. *Dik*, *dicht*, *grof*, *vast*, *gesloten*, *lijvig*, *in een gedrongen*, van een ligchaam spreekende. (De compar. Condensior staat by Sisenna. Zie Non. 2. 561.)

Condensa acies. Liv. 26. 6. of turma. Hirt. B. Af. 14. 2. *Een nauw gesloote*, *dicht geschaarde*, of *in een gedronge krijgsbende*.

Condensæ columbæ. Virg. Æ. 2. 517. *Kroppers*, *lyvige duiven*. Arbores. Plin. H. 10. 73. *Dicht geboomte*, *een dik*, of *dicht bosch*, *dicht bijeen geplante boomen*, *een lommerig woud*.

Condensa arboribus vallis. Liv. 25. 39. *Een vlakte*, of *laagte van een dicht bosch beschaduwt*, of *met een dicht bosch bedekt*.

CŌNDĔPSO, ĭs, dĕpsŭī, dĕpsĭtūm, dĕpsĕrĕ. acc. Cato R. R. 41. *t'Zamen kneeden*, *mengen*.

CŌNDĪCO, ĭs, dīxī, dīctūm, dīcĕrĕ. acc. Festus. *Dagvaarden*, *verscheiden*, *dag stellen*, *bestemmen*, *bepaalen*, *belooven*, *toezeggen*, *te kennen geeven*, *aanwyzen*, *vaststellen*.

Condicunt locum tempusque coeundi. Justin. 15. 2. 16. *Zy bepaalen*, *bestemmen*, of *stellen de plaats en tyd om byeen te komen*, of *daar ze vergaderen zullen*, *vast*.

Condicere inducias. Justin 3. 7. 14. *Een bestand maaken*, *wapenschorssing*, of *stilstand van wapenen sluiten*. Operam. Plin. Præf. *Zich ergens toe verbinden*, of *toe verplichten*, *iets belooven te doen*.

Condicere cœnam. Suet. T. 42. 4. ad cœnam. Plaut. Men. 1. 2. 15. *Zich zelf ten eeten noodigen*. In symbolam ad cœnam. Plaut. St. 3. 1. 28. *Zich by een ander 's avonds ten eeten op zyn eigen gelag nodegen*.

Condicere alicui. Cic. F. 1. 9. *Iemant laaten weeten*, of *verwittigen dat men 's avonds bij hem te gast*, of *ten eeten zal koomen*, of gelijk het sommige verklaaren, *iemant belooven*, of *toezeggen dat men 's avonds bij hem zal koomen eeten*.

Condicimus pariter elatum ab eo filium. Petron. 77. *Wy zeggen alle te'zamen*, of *eenparigzyk*, *wij verklaaren gelijkelyk dat hy zyn zoon begraaven heeft*.

* Condicere alicui aliquid. Julian. Dig. 39. 6. 13. *Iets van iemant weder afhaalen*, *vorderen*, of *eisschen*.

CŌNDĬCTĬO, ōnis. f. Ulp. Dig. 44. 7. 25. *Roeping*, *ontbieding*, *daging*, *dagvaarding voor 't recht*, *eisch tegens iemant in rechten*.

CŌNDĬCTĪTĬUS, ā, ūm. Condictitia actio. Ulp. Dig. 12. 2. 13. §. 2. *Aanzegging van een eisch tegens iemant*, *eisch die men tegens iemant instelt*, *dagvaarding om iets van een ander in rechten te eischen*.

(Condicta cœnula. Suet. Cl. 21. 9. *Een geringe maaltyd*. Want die geene, die zich zelfs nodigen, moeten te vreden zijn met het geen de keuken voor dien tijd geeft, of de kok schaft.)

CŌNDĬGNE. Adv. Gell. 14. 4. Plaut. Men. 5. 5. 8. *Waerdiglyk*, *behoorlyk*, *betamelijk*; *gelyk 't behoord*, of *betaamt*, *zoo als 't wezen moet*, *naar waerde*, *naar eisch*, *naar verdiensten*.

CŌNDĬGNŪS, ā, ūm. Gell. 3. 7. *Waardig*, *die verdient*, *verdienende*.

CŌNDĪMĒNTĀRĬŪS, ā, ūm. Plin. H. 19. 8. *Tot sausen*, *tot inzoutinge*, *inzulting*, of *inlegging behorende*, *dienstig*, of *bequaam*.

CŌNDĪMĔNTUM, ī. n. Cic. Off. 3. 33. *Doop*, *sop*, *saus*, *geur*, *zult*.

* Condimentum humanitatis. Cic. Fr. 1. 1. Amicitiæ. Cic. Am. 18. *De pronk*, of *de band der beleefdheit*, *der vriendschap*. Ærumnæ. Plaut. R. 2. 3. 71. *Verzachting*, of *verzoeting van d'ellenden*, *troost tegens hartzeer*.

CŌNDĬO, īs, īvī, ītūm, īrĕ. acc. Cic. F. 7. 26. *Spyze toemaaken*, *toebereiden*, *gereed maaken*, *saussen*, *smakelyk maaken*; *inzulten*, *inzouten*.

Condire. Colum. 12. 7. en 56. *Insuikeren*, *doorsuikeren*, *met suiker inzulten*, of *inleggen*, konfijten.

Condire vinum. Colum. 11. 2. *Wijn snijden*, *mengen*, *brouwen*, *vervalschen*.

* Condire mortuos. Cic. T. Q. 1. 45. *Dooden balzemen*. (Victor. V. L. 10. 6. houdt staande, dat hier condunt moet gelezen worden.)

* Condiebat asperitatem contentionis Oratoris humanitate. Cic. de Or. 2. 53. *Hy verzachtte*, *verzoette*, of *matigde de scherpigheit der zintwisting*, of *de hevigheit van 't geschil*, *door de bescheidenheit*, of *zachtzinnigheit van den redenaar*.

Vitia quæ a natura habebat, studio atque artificio malitiæ condiebat. Cic. Clu. 26. *Hy voegde by zyne natuurlyke ondeugden*, *noch listige* of *snoode streeken van boosaardigheit*.

CŌNDĪSCĬPŪLĂ, æ. f. Mart. E. 10. 35. 14. *Metgezellinne in 't leeren*, *een meitjen dat met een ander iets leert*, *een medeleermeisje*.

CŌNDĪSCĬPŬLĀTŪS, ūs. m. *Genootschap*, of *gezelschap der leeroeffening*, *leergezelschap*, *leer*- of *schoolgenootschap*; *de tyd waar in men t'zamen leert*, *medeleerlingschap*.

A condiscipulatu. Nep. 25. 5. 3. 3. Justin. 12. 6. 17. *t'Zedert hun medeleerlingschap*, *t'zedert dat zy t'zamen leerden*, of *school gingen*.

CŌNDĪSCĬPŪLUS, ī. m. Cic. Syll. 6. *Een medeleerling*, *medegenoot*, of *metgezel in de leeroeffening*.

CŌNDĪSCO, ĭs, dĭdĭcī, dĭscĕrĕ. Plaut. Ps. 4. 1. 35. *Leeren*, *t'zamen leeren*, *geleerdheit oeffenen*, studeeren.

Lucem ferre paullatim condisco. Plin. E. 7. 21. 2. *Ik leer allentkens 't licht verdraagen*, *ik word het licht van langzamer hand gewoon*.

In tua pecunia condiscit qui pecuniæ fructus sit. Cic. P. Q. 3. *Hy leert door uw gelt des gelts nuttigheit*, of *gebruik*; *hij bespeurt door 't besteeden van uw gelt*, *wat gemak*, *nut*, of *vrucht dat'er in gelt is*, of *steekt*.

(CŌNDĪTĂ, ōrūm. plur. m. Spartian. Adr. 11. *De voorraat voor de krijgsbenden*. Annona militum genaamt van Lampr. Alex. 15. Ἀπόθετα van de Grieken by Justinian. Nov. 163. Deeze wierden opgelegt in de grenssteden, en bestonden in azijn, koren, spek, haver, enz. Zie Capitol. Gord. 28.)

CŌNDĪTĀNĔŪS, ā, ūm. Varr. R. R. 1. 24. *Bequaam*, of *goed om in te leggen*, *in te suikeren*, *in te zouten*, *in te zulten*, of *te sprengen*.

CŌNDĪTĬO, ōnis. f. Cic. N. D. 2. 58. *Spijsbereiding*, *smakelyke toebereiding*, of *toemaking der spyzen*

zen. sprenging, zonting, inzulting, insuikering.

Conditio vini. Colum. 12. 51. *Snydin, menging*, of *vervalsching van wyn.*

* CŌNDĬTĬO, ōnis. f. *Stant, staat, gelegentheit, waerdigheit, hoedanigheit*, van persoonen spreekende.

Conditio infima. Cic. Off. 1. 13. *Een geringe*, of *slechte staat.*

* Conditio. Cic. C. R. 16. *Staat, stant, gelegentheit, gesteltheit, gesteltenis*, of *toestant*, van zaaken spreekende.

Conditio. Cic. F. 8. 8. *Een beding, voorwaarde, onderhandeling, aanbieding, wet, verdrag, verdragspunt, bespreek.*

(Conditio. Curt. 4. 11. 13. Suet. G. 5. 2. *Een huwelyk.* En hier van dan de wijze van spreeken by twee die aan malkanderen veel oft waeren, als het huwelijk niet voortging: tua conditione non utar. *Ik zal u niet trouwen.* by Caj. Dig. 24. 2. 2. §. 1.)

Bona conditio. Quintil. D. 257. *Een voordeelig huwelyk.*

(Conditio. Plaut. Truc. 4. 3. 75. *Een vrouw, een huisvrouw.*

Neptem conditionem alicui deferre. Suet. J. 27. 1. *Iemant zyn nicht ter vrouwe aanbieden*, of *geeven.*)

Conditio regionis. Colum. 11. 2. *De gesteltheit*, of *gelegentheit des luchts.* Loci. Ovid. P. 2. 5. 16. *De gelegentheit*, of *toestant van een land.* Victoriæ. Cic. Marc. 4. *'t Recht der overwinning, 't voordeel der zege.* Temporum. Quintil. I. O. 12. 1: 11. 3. *De gelegentheit*, of *toestant des tyds.*

Conditio. Ter. H. 2. 3. 85. *Voorwaarde, bespreek, beding, verdrag.*

Conditio frugum. *Oplegging, zoldering*, of *bewaring van koren.*

Humano generi frugum terræ baccarumque arborum cultus & conditiones tradidit. Cic. D. 1. 15. *Hy heeft den menschen geleert het aanqueeken van boomen, en 't bewaren*, of *'t opleggen der vruchten.*

CŌNDĬTĬŌNĀLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Marc. Dig. 29. 2. 52. *Voorwaardig, met voorwaarde, besproken, bedongen; onder voorwaarde, bespreek*, of *beding gestelt; daar eenige voorwaarde is bygevoegt.* De Rechtsgeleerden alleen gebruiken dit woord.

CŌNDĬTĬŌNĀLĬTĔR. Adv. Justinian. Inst. 2. 20. 32. *Voorwaardiglyk, onder beding, onder voorwaarde*, of *bespreek.* Dit woord is niet dan in de Rechtsgeleerdheit gebruikelijk. (Cicero zegt in plaats van dat F. 10. 7. ea conditione, *en* Att. 10. sub ea conditione: en hem volgen de Rechtsgeleerden Paull. Dig. 45. 1. 8. en Ulp. Dig. 45. 1. 20.)

CONDITITIUS, ă, ŭm. Colum. 8. 8. *Bewaart, gespaart, opgesloten, weggesloten, opgelegt.*

CONDITIVUM, i. n. Sen. E. 60. *Een graf, begraafplaats, grafsteede.*

CŌNDĬTĪVUS, a, um. Cato R. R. 6. Varr. R. R. 1. 59. *Dat men spaart, bewaart, opsluit*, of *wechsluit, dat men inzult, sprengt*, of *insuikert*, of *dat daar toe goet*, of *bequaam is.*

CŌNDĬTOR, ōris. m. Cic. Clu. 26. red. in sen. 6. *Een kok, braeder, pastebakker, toebereider*, of *toemaaker van sausen*, of *spyzen, iemant; die de spys smaakelyk maakt, een spysbereider, inzulter.*

CŌNDĬTŌR, ōris. m. *Stichter, bouwer, grondlegger.*

Conditor Legum. Plaut. E. 3. 4. 86. *Een Wetgeever.* Historiæ alicujus. Ovid. Tr. 2. 4. 16. *Een geschiedtschryver*, of *Schryver van een geschiedenis.* Sectæ alicujus. Colum. 9. 3. 1. *De stichter*, of *insteller van eenige gezintheit in den Godsdienst*, of *in de Wysgeerte.* Artis. Ovid. P. 2. 11. 2. *De vinder*, of *uitvinder, van een konst*, of *wetenschap.*

CŌNDĬTŌRĬŬM, ĭi. n. Suet. C. 52. 3. Plin. H. 7. 16. *Een doodkist, een graf, begraafplaats*, of *grafsteede.*

(CONDITRĪX, īcis, f. *Een stichtster, bouwster.*

Athenarum conditrix Minerva. Eumen. de rest. Schol. 9. *Minerva de stichtster van Athene.*)

CŌNDĬTŪRĀ, æ. f. Sen. de ir. 3. 15. *Toebereiding, toemaaking*, van doop, spijze, of eenig opttoofsel

CŌNDĬTUS, us. m. *Insuikering, inlegging, inzulting, doorsuikering.*

Fructus conditui legere. Colum. 2. 22. *Vruchten plukken om in te leggen.*

CŌNDĬTŬS, a, um. part. a condio. *Toebereidt, bereidt, toegemaakt, smakelyk gemaakt.* De compar. Conditior staat by Cicero beneden.

* Vir conditus sale & facetus. Cic. Off. 1. 37. *Een doorzult mensch in kortswyl*, of *boerteryen; een heel aardig en kortswylig mensch; een kodaig en vermakelyk man, een geestige quant.*

Sermo bene conditus. Cic. Att. 13. 52. *Een vermakelyke, aangenaame, genoeglyke, deftige*, of *weldoorkneede rede.*

Nemo unquam urbanitate, nemo lepore, nemo suavitate conditior. Cic. Cl. 48. *Daar is nooit iemant beleefder, liefstalliger en bescheidener geweest.*

CŌNDĬTŪS, ă, ŭm. Cic. D. 2. 54. *Opgesloten, wechgesloten, bewaart, gespaart, wechgelegt, verborgen.* Zie Condo in zijne verscheide beteekenissen.

(Conditum oleum. *Oude*, of *opgelegde oly*, of *olie.*

Ab hospite conditum oleum pro viridi appositum. Suet. J. 53. 3. *Oude oly is door den waerd in plaats van versche opgedischt.* Zie Salm. over Epict. 22. 23.

CONDĬTUS, ūs. m. *Timmering, stichting, bouwing, het bouwen, opbouwing.*

Qui in conditu Thebarum Cadmo fuerint adjumento. Censor. N. D. 4. *Die in 't bouwen van Theben Kadmus zullen geholpen hebben.*)

CŌNDO, is. cŏndidi, cŏnditum, cōndĕre. *Verbergen, wechsluiten, opsluiten, bewaaren, bedekken.*

Condere corpora. *De dooden*, of *lyken begraaven, ter aarde brengen.* of *bestellen* Plin. H. 7. 54. voegt 'er terra. Ovid. M. 8. 234. sepulchro. Cic. L. L. 2. 22. in sepulchro. (Ovid. P. 1. 9. 54. humo. *en* P. 3. 1. 6. in humo by.)

Condere aliquid arca. Cic. D. 2. 40. *Iets in een kist wechsluiten, opsluiten, bergen, leggen*, of *wechleggen.* Nummos in crumena. Plaut. Truc. 3. 1. 9. *Geld in een beurs steeken.* Aliquem in carcerem. Cic. V. 5. 29. *of* In carcere. Liv. 30. 21. *Iemant gevangen zetten, in de boeyen zetten, in de gevangenis sluiten, in 't gat smyten.*

Condere urbem. Virg. Æ. 1. 9. *Een stad bouwen, stichten*, of *opbouwen.* Muros. Ovid. Pis. 79. *Muuren optrekken.* Arces. Virg. E. 2. 61. *Sterkten, sloten, vestingen, kasteelen*, of *burgten stichten*, of *bouwen.* Gentem. Virg. Æ. 1. 37. *Een volk stichten*, of *voortplanten.*

Condere carmen. Hor. A. P. 436. *Een vaers*, of *gedicht maaken.* Historiam. Plin. H. 12. 4. *Een geschiedenis schryven.*

† Condere aurea secula. Virg. Æ. 6. 792. *De gouden eeuw doen herleeven. de gulde tyden weêr te voorschyn brengen, de waereld gelukkig maaken.* Multa secula vivendo. Lucret. 3. 1103. *Veele eeuwen leeven.*

Vota diem condiderant. Stat. Th. 10. 55. *Men hadde den ganschen dag met beloften doorgebragt.*

(Condere. *Herstichten, herstellen, verbeteren dat vervallen is, hertimmeren, herbouwen, weêr opbouwen.*

Haletes Corinthum, quæ antea fuerat Ephyre, condidit. Paterc. 1. 3. 3. *Haletes heeft Corinthen, te vooren Ephyre genaamt, herstichte*, of

of *herbouwt*.

Ecbatana caput Mediæ Seleucus rex condidit. Plin. H. 6. 14. *De Koningk Seleucus heeft Ecbatana, de hoofdstad van Medien hertimmert, herbouwt*, of *weêr opgebouwt*.

Condere insulam. *Steden in een eiland timmeren. Een eiland betimmeren, bebouwen.* Zoo zeggen de Grieken Κτίζειν νῆσους.

Insulam Gades condidit. Paterc. 1. 2. 6. *Zy heeft op 't eiland Gades de stad Gades gebouwt.*

Condere. *Iets uitvinden.*

Josephus somniorum primus intelligentiam condidit. Justin. 36. 2. 8. *Joseph is d'eerste geweest die 't uitleggen der droomen heeft uitgevonden.*

Lucilius, qui primus condidit styli nasum. Plin. Præf. *Lucillius, d'eerste uitvinder van hekel-steekschriften te schrijven.*

Condere. *Eindigen, ten einde loopen.*

Dies, quamquam longissimus, cito conditur. Plin. E. 9. 36. 4. *De dag, alhoewel zeer lang, loopt schielijk ten einde.*

Condit quisque diem collibus in suis. Hor. O. 4. 5. 29. *Ieder een eindigt den dag op zijne heuvelen*, dat is, *in zijn werk dat hy op 't veld te doen heeft.*

Condere lustrum. Cic. de Or. 2. 67. Liv. 1. 44. *Den overslag van de goederen der Roomsche burgeren met een offerhande eindigen.* Dit offer bestont in een varken, een schaap en een stier.)

CŌNDŌCĔFĂCĬO, is, feci, factum, facĕre aliquem. Cic. T. Q. 5. 31. *Iemant leeren, onderwyzen, onderwijs geeven, leeraaren.*

CŌNDŌCĔFACTUS, a, um. Cic. N. D. 2. 64. *Getemt, tam gemaakt, geleert*, van een wild beest spreekende.

CŌNDŎCĔO, es, dŏcŭi, dŏctum, dŏcēre. acc. Hirt. B. Af. 19. 4. *Leeren, leeraaren, onderwyzen, onderwijs geeven, onderrichten, africhten.*

CŌNDŎCTUS, a, um. *Geleert, onderwezen, afgericht.* De compar. Condoctior staat bene en by Plautus.

Condocta mihi sunt dicta ad hanc fallaciam. Plaut. Pœn. 3. 2. 3. *De woorden tot voortzetting van dit bedrog zyn my ingeslepen.* Men moet deeze manier van spreeken niet ligtelijk gebruiken.

Condoctior sum quam Comicus. Plaut. Pœn. 3. 2. 4. *Ik kan myn rol beter als een blijspelschryver, ik weet beter wat ik zeggen moet als een blijspelschryver. Ik weet myn zaaken beter als de beste.*

CŌNDŎLEO, es, dŏlŭi, dŏlēre. *Pyn*, of *smert gevoelen*, of *lijden, pyn hebben.* Men vindt dit verbum niet in 't præsens, noch in d'infinitivus. Zie Condolesco.

CŌNDŎLESCO, scis, dŏlŭi, escĕrĕ. Cic. A. Q. 1. 10. *Pyn*, of *smert hebben, lyden*, of *gevoelen.*

Latus ei condoluit. Cic. de Or. 3. 2. *Hy heeft pyn in de zyde gehad; zyn zyde heeft hem zeer*, of *heeft hem wee gedaan.*

Caput de vento condoluit. Plaut. Truc. 2. 8. 2. *Myn hoofd heeft my van den wind zeer gedaan, ik heb pyn in 't hoofd van den wind gehad.*

Simulat condoluisse caput. Tib. 1. 7. 42. *Zy veinst dat ze pyn in 't hoofd heeft gehad.*

Ulcera ad suspicionem tactus condolescunt. Sen. Ir. 3. 10. *De gezwellen doen zeer*, of *men voeld pyn aan de gezwellen, op d'inbeelding dat 'er op getast*, of *dat 'er aan geraakt word.*

CŌNDŌMUM, i. n. *Condom*, de Bisschoplijke stad van Gaskonjen.

CŌNDŌMĒNSIS, is. m. & f. se, is. n. *Van Condom, die van Condom is, dat daar oorspronkelyk is*, of *t'huis hoort.*

CŌNDŌNĀTĬO, ōnis. f. Cic. V. 9. 1. 4. *Een gifte, begiftiging, vergunning, geschenk, schenkaadje, vereering, gave, gunstbewys.*

CŌNDŌNĀTUS, a, um. Cic. Clu. 39. *Toegestaan, vergunt, vereert, gegeeven, geschonken.*

* Condonatus. Aur. Vict. V. J. 4. 9. *Die men vergeeven*, of *verschoont heeft, die vergiffenis verworven heeft.*

CŌNDŌNO, as, avi, atum, are aliquid alicui. *Iemant iets toestaan*, of *vergunnen. Iemant ergens meê beschenken*, of *begiftigen.*

Condonare alicui munus. Cic. Q. R. 18. *Iemant een vereering, schenkaadje*, of *geschenk doen, iemant een geschenk geeven.*

* Condonare aliquem. Plaut. P. 5. 2. 36. *Iemant vergeeven, quijtschelden, vergiffenis schenken, verschoonen.*

* Crimen alicui condonare. Cic. Mil. 2. *Iemant een misdaad vergeeven*, of *quijtschelden.*

Filios ejus mihi potissimum condona. Cic. F. 13. 73. *Vergeef*, of *verschoon zyne kinderen voornamentlyk om mynen 't wil.* Reipublicæ injuriam, & meum dolorem fratris tui voluntati ac precibus condono. Cæs. B. G. 1. 20. 5. *Ik vergeef u 't ongelyk 't gemeene best, en alle droefheit*, of *smerte my aangedaan, ten verzoeke van uwen broeder*, of *om uws broeders wil, voorspraak*, of *voorbeede.*

Alicui pecuniam creditam condonare. Cic. Off. 2. 22. *Iemant het geld quijtschelden*, of *schenken dat men hem geleent had.*

Argentum hoc condonamus te. Ter. Ph. 5. 8. 54. *Wy schenken, geeven*, of *vereeren u dit geld.* Donatus zegt dat *Te* hier in d'ablativus staat, en dat andere willen dat het in d'accusativus zy.

CŌNDŌRMĬO, is, ivi, itum, ire. Plaut. Most. 2. 2. 55. Hyg. Fab. 125. *Slaapen, t'zamen slaapen, byslaapen.*

CŌNDŌRMĪSCO, scis, ĕrĕ. Plaut. R. 2. 7. 14. *Slaapen, rusten, sluimeren.*

(CŌNDRĪLLA, æ. f. Plin. H. 21. 15. *Wilde endivie.* Zeker gewas. Dioscor. c. 161. beschrijft het wijdlopig.

CŌNDŪCENTER. Adv. *Dienstelyk, tot dienst, nuttelyk.*

Commode hæc sane omnia, & conducenter. Gell. 16. 12. *Voorwaar dit alles is bequaamlyk en tot dienst gezegt.*)

CŌNDŪCĪBĪLIS, is. m. & f. le, is. n. Plaut. Trin. 1. 1. 3. Cic. Her. 2. 23. *Voordeelig, nuttig, heilzaam, dienstig, nut, oorbaar.* (De compar. Conducibilior staat by Cic. Her. 2. 14.)

CŌNDŪCO, is, duxi, ductum, dūcĕrĕ. acc. *Geleiden, leiden, voeren, brengen.*

Multos in unum locum conducere. Cic. I. R. 2. 1. *Veele in een plaats brengen, verzamelen*, of *byeenbrengen.*

* Conducere lac. Colum. 3. 21. *Melk te runnen*, of *te stremmen zetten.*

Conducere aliquem, *of* aliquid. Plaut. Au. 3. 6. 31. Cic. Prov. Conf. 4. *Iemant*, of *iets koopen.*

Conducere aliquem. Plaut Au. 4. 2. 1. *of* aliquid. Cic. Cœl. 7. *Iemant*, of *iets huuren, iemant loonen*, of *besaalen om iets te doen.* Navem. Plaut. R. prol. 59. *Een schip huuren.*

Conducere militem alleen. Curt. 3. 1. 1. en Militem mercede. Curt. 4. 13. 31. *Volk werven, krijgsvolk aanneemen.*

Coctum, non vapulatum conductus fui. Plaut. Au 3. 3. 9. *Ik ben gehuurt om te kooken*, of *spyze te bereiden, maar niet om afgerost*, of *geslagen te worden.*

Alicui locum in proximo conducere. Cic. F. 16. 21. *Iemant een plaats in de buurt huuren.*

Nummo sum conductus. Plaut. Au. 3. 3. 34. *Men heeft my, voor twee schellingen daags gehuurt. men geeft my twee schellingen daags.*

Aliquid de aliquo, *of* ab aliquo conducere. Cic. I. R. 1. 30. *Iets van iemant*

iemant pachten, huuren, in pacht, of *te huur neemen.*

Conducere opus aliquod faciendum. Cic. D. 2. 21. *Een werk voor zekere prys aanneemen om te maaken.*

Mea fiducia opus illud conduxi. Plaut. B. 4. 4. 100. *Ik heb dat werk voor myn rekening begonnen, op myn eigen voor-* of *nadeel ondernomen.*

Conducere. *Dienen, dienstig zyn, nuttig, nut,* of *voordeelig zyn, helpen, toe dienen.* Men gebruikt dit woord niet dan in de derde persoon.

Hoc conducit tibi. Cic. F. 1. 9. In rem tuam. Plaut. Capt. 2. 3. 26. Tuis rationibus. Cic. Att. 1. 1. *Dat dient u, dat is u dienstig,* of *voordeelig; daar trekt gy winst,* of *voordeel uit; dat is goed voor u, daar steekt winst,* of *voordeel voor u in, dat strekt tot uw baat,* of *voordeel, gy wint daar aan, gy trekt 'er voordeel uit.*

Conducit hoc tuæ laudi. Cic. F. 13. 48. *Dat is loffelyk voor u, daar steekt eer voor u in, dat strekt tot uw eer, lof,* of *roem.*

Conducunt hæc ad victum. Plaut. Capt. 4. 3. 6. *Die dingen zyn goed, nut, voordeelig,* of *dienstig om 'er door te leeven.*

Huic ætati non conducit iste locus. Plaut. B. 1. 1. 22. *'t Past voor een man van die jaaren niet zich in die plaats te laaten vinden; die plaats voegt deezen ouderdom niet.*

(Conducere. *Byeen brengen, vergaderen, verzamelen.*

Crotoniatæ virgines in unum locum conduxerunt. Cic. I. R. 2. 1. *Die van Krotona hebben de jonge juffrouwen in eene plaats gebragt, vergadert, verzamelt,* of *byeen gebragt.*

Dispersas per urbem cohortes una in castra conducendo. Tac. An. 4. 2. 1. *Met de door de stad verspreide krygsbenden in een legerplaats te trekken, te brengen,* of *te vergaderen.*)

CŌNDŪCTĬO, ōnis. f. Fundi. Cic. Cæc. 32. *De pachtbrief, huurceel,* of *de verpachting, verhuring,* of *inhuring van iets voor een zekere prys,* van een hofstede, enz.

(Ne quis eorum socius aut affinis hujus conductionis esset. Liv. 43. 16. *Dat niemant van hen deeze pachting,* of *huur zou aangaan.*)

CŌNDŪCTĪTĬUS, ă, ūm. *Die men huurt,* of *die zich verhuurt om te werken, een huurling.*

Conductitiæ operæ. f. plur. Varr. R. R. 1. 17. *Huurlingen, werkvolk dat men huurt, gehuurde arbeiders.* (Catervæ. Nep. 12. 1. 2. *Voor geld gehuurde benden, benden die voor geld overgelaaten zyn.*)

CŌNDŪCTŌR, ōris. m. *Een huurder, een die iets huurt,* of *in huure aanneemt, een aannemer van eenig werk, een die iets aanneemt voor eenig loon.*

Conductor meus. Plaut. Trin. 4. 2. 24. *Die my gehuurt heeft.*

Conductor. Cato R. R. 14. Operis conductor. Cic. Fr. 3. 1. *Een aannemer van eenig werk.*

CŌNDŪCTUS, ă, ūm. Cic. A. 8. 6. *Gelegt, gevoert, gebragt.* Zie Conduco.

Nummi conducti. Hor. S. 1. 2. 9. *Geleent geld, geleende penningen.*

Exercitus conductus. Nep. 11. 2. 4. *Een gehuurt leger, hulpbenden, vreemd krygsvolk, gehuurde soldaaten.*

(CŌNDŪLŪS, i. m. Festus. *Een ring.* Andere leezen Condalus.)

CŌNDŪPLĬCĀTĬO, ōnis. f. Plaut. Pœn. 5. 5. 18. *Omhelzing, omarming, omvatting van twee persoonen.*

Conduplicatio. Cic. Her. 4. 28. *Herhaling, verdubbeling,* een redenkonstige spreekwijs.

CŌNDŪPLĬCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Lucret. 3. 71. *Verdubbelen, de helft vermeerderen, vergrooten, aanwassen,* of *toeneemen; doen aanwassen,* of *toeneemen,* van goederen, schatten, enz spreekende.

Tenebræ conduplicantur. Cic. D. 1. 14. *Het wordt eens zoo duister, de duisternis wordt eens zoo groot.*

Beneficium tibi conduplicabit. Ter. Ph. 3. 2. 31. *Hy zal u die weldaad dubbel beloonen, dubbel vergelden,* of *dubbel goed doen.*

CŌNDŪRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Verharden, harden, hard maaken.*

Aqua ferrum candens condurat. Lucret. 6. 967. *'t Heet yzer wordt in 't water gehardt, het water maakt het gloeijend yzer hard.*

CŌNDUS, i. m. Plaut. Ps. 2. 2. 14. *Een hofmeester, huisbezorger, huisbedeeler, keldermeester, schafmeester.*

CŌNDYLŌMĂ, ătis. n. Celf. 6. 18. Plin. H. 23. 4. Κονδύλωμα. *Een pynlyk gezwel,* of *uitwas, een brandig gezwel, speenen, aanbeijen, een knoopzwel aan den aars.*

CŌNDYLŪS, i. m. Mart. 5. 80. 30. Κόνδυλος. *De knokkels,* of *knenkels, aan handen,* of *voeten.*

CONF.

(CŌNFĀBŪLĀTĬO, ōnis. f. *Een praatje, een gesprek,* of *t'zamenspreeking.* Colloquium is wel beter Latijn, doch wy hebben 'er in de latere eeuw deeze voorbeelden van.

Literæ tuæ sæpius ad me commeent, & confabulationem præsentis imitentur. Symm. E 9. 84. *Laat my uwe brieven dikwils toekoomen, en laat ze met my praaten als of gy zelf tegenwoordig waart.*

Corrumpunt mores bonos confabulationes pessimæ. Hieron. E. 2. ad Nepotianum. *Quaade 't zamenspreekingen bederven goede zeden.*

CŌNFĂBŪLĀTUS, ūs, m. *Een praatje, een gesprek.*

Hos artifici confabulatu compellas. Sidon. E. 9. 12. *Gy spreekt hen met een konstig opgetooit,* of *zwierig praatjen aan.*)

CŌNFĀBŪLŎR, āris, ātūs sūm, āri. *Met iemant spreeken, praaten, gesprek hebben, redenwisselen, t'zamen praaten,* of *kouten; iets verhaalen, vertellen; met quaakjes malkanderen onderhouden, klappeyen.*

Tecum rem meam confabulabor. Plaut. Cist. 4. 2. 77. *Ik zal u myne zaak,* of *myn geval vertellen, bekend maaken, openbaaren,* of *verhaalen; ik zal met u van myne zaak spreeken.*

CŌNFĀRCĬO. zie Confercio.

CŌNFĀRRĔĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 18. 3. *Trouwoffer; offering van zekere tarwekoek door de nieuw getrouwden tot een teken van haar nauwe verbintenisse.* De Romeinen lieten in 't begin van hunne huwelijken een koek, van zekere tarwe gebakken, voor de nieuwgetrouwde vrouwe brengen, en na dat ze dezelve opgeoffert hadden, gavenz'er de nieuwgetrouwde van te eeten. Doch naderhand wierd zulks niet dan in de huwelijken der Priesteren gebruikt. Deeze plechtelijkheit wierd Confarreatio genaamt.

CŌNFĀRRĔĀTĪ, ōrūm. m. plur. Tac. An. 4. 16. 2. *Persoonen met het offeren en 't eeten van een tarwekoek t'zamen verbonden.* (Glossæ Isidori. Confarreatus, sociatus.)

(CŌNFĀRRĔO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Met het offeren en eeten van een tarwekoek de nieuwgetrouwde verbinden.*

Talis mulieris publicitus matrimonium confarreaturus. Apul M. 10. 252. *Zullende my met zodanig een wyf, door 't offeren en eeten van een tarwekoek, in openbaar verbinden,* of *zullende zoodanig een wyf trouwen.*)

Assuetudo confarreandi. Tac. An. 4. 16. 2. *De gewoonte van met een tarwekoekoffer te trouwen.*

CŌNFĀTĀLIS, is. m en f. lĕ, ĭs. n. Cic. Fat. 13. *Nootschikkig voor een,* of *voor verscheide persoonen; die het zelve lot, een gelyk noodlot,* of *geval heeft,* of *hebben, lotgemeen.*

* Con-

CŌNFĔCTĬO, ōnis. f. Gell. 17. 16. *De toebereiding van een geneesmiddel, toemaking van artzenyen.*

* Confectio escarum a lingua adjuvatur. Cic. N. D. 2. 54. *De tong, of smaak is zeer dienstig om de spyt wel te bereiden, of helpt veel om de spyze wel toe te maaken.*

* Confectio belli. Cic. A. 14. 1. *Het einde van den oorlog.*

(Confectio alleen. Hygin. P. A. Præf. 1.) *en* confectio libri. Cic. S. 1. *'t Boekschryven, 't maaken, of 't schryven van een boek.*

Confectio tributi. Cic. Fl. 9. *Het opstellen, de heffing, of invoering van een schattinge.*

Confectio valetudinis. Cic. Hort. *by* Non. 4. 93. *Verzwakking, verval, of vermindering van gezondheit, een bedorve gezondheit.*

CŌNFĔCTŎR, ōris. m. *Voleindiger, volmaker, volbrenger, voltooyer, besluiter; een die iets voleindigt, ten einde brengt, volvoert, of volmaakt.*

Confector belli. Cic. F. 10. 20. *Een besluiter van den oorlog, een die den oorlog ten einde brengt.* Negotii. Cic. V. 2. 44. *Een volbrenger, of uitvoerder van een zaak, een die iets volbrengt, uitvoert, of doet.*

Ignis confector est & consumptor omnium. Cic. N. D. 2. 15. *Het vuur verslindt en verteert alles.*

Confector ferarum. Suet. A. 43. 3. *Een jager op wilde beesten, een wildschutter.*

CŌNFĔCTRĪX, īcis. f. *Een bederfster, verwoester, verdelgster, uitroeister, vernielster.*

Vetustas confectrix omnium. Cic. *by* Lactant. 7. 11. *d'Ouderdom verniel alle dingen.*

CŌNFĔCTŪRĂ, æ. f. Plin. H. 33. 13. *Handwerk, maakzel, making, lakenmaking, enz.*

Confectura. Colum. 9. 12. *Bereiding, winning, making, toebereiding,* van honig spreekende.

Confectura mellis. Colum. 9. 14. *De bereiding, of winning van den honig, de honigwinning.*

Proximum nomen amphitheatricæ (chartæ) datum fuerat a confecturæ loco. Plin. H. 13. 12. *Men had dat papier schouwburgspapier genaamt, om dat het 'er naast aan gemaakt wierd.*

CŌNFĔCTŪS, ă, ūm. *Voleindigt, volmaakt, volkomen, voltooit, geeindigt, volbragt, volvoert, uitgevoert, voltrokken, ten einde gebragt, afgedaan, afgehandelt,* van een rede, den oorlog, een zaak, spelen, enz spreekende.

Victoria confecta. Cic. A. 14. 1. *Een volle zege, een volkomene, of volslagene overwinning.*

* Biennio confecto. Cic. P. Q. 12. *Twee jaaren verloopen zynde, na verloop van twee jaaren, de tyd van twee jaaren verstreken zynde, na twee jaaren, twee jaaren geleden.*

Confectus. *Verloren, bedorven, verdelgt, verslagen, ziek, zwak, krank, gequetst, verzwakt, uitgeput, afgemat, uitgemergelt, flauw, verflauwt.*

Confectus fame. Cic. C. 1. 10. *Flauw, of half dood van honger, afgemat, of zwart van honger.* Ætate. Cic. C. 2. 9. *Verzwakt van ouderdom.* Vulneribus. Cic. Oct. *Vol wonden, of quetzuuren.* Corporis morbo & animi dolore. Cic. Mur. 40. *Afgemat door ziekte en hartzeer.* Vino lustrisque. Cic. A. 2. 3. *Uitgeput door den wyn en 't vennuswerk, verzwakt door zuipen en hoerejaagen.* Salo nauseaque. Cæs. B. C. 3. 28. 4. *Afgemat, of vermoeit door de zee en zeeziekte.*

CŌNFĔRCĬO, is, fērsī, fērtūm, fercire. acc. Plin. H. 12. 15. *Ophoopen, op malkanderen hoopen, op een hoop leggen, te zamen leggen, opstapelen.*

Confercium se. Varr. R. R. 3. 16. *Zy dringen, zy stoppen op malkander; zy sluiten zich in een, zy vergaderen, zy koomen met hoopen by een.*

CŌNFĔRO, fērs, tūlī, lātūm, fērrĕ. acc. *Brengen, verbrengen, vervoeren, in de zelve plaats brengen, of leggen, te zamen - of bydraagen.*

Conferre. acc. Plaut. Most. 5. 2. 39. *Geeven, opbrengen, toebrengen, verschaffen, beschikken, medebrengen.*

Conferre aliquid in commune. Cic. P. Q. 3. *Iets in 't gemeen inleggen, of toeleggen.* Om 't in koopmanschap, enz meê te doen.

Siculi ex censu quotannis in tributa conferunt. Cic. V. 2. 53. *De Sicilers brengen alle jaar uit hunne inkomsten schattingen op.*

(Conferre pecuniam in capita. Liv. 2. 33. *Het geld by wyze van hoofdgeld byeen brengen.*)

Conferre aliquid ad arbitrium alterius. Cic. F. 1. 9. *Iets aan 't oordeel van een ander overgeeven, of overlaaten, zich ergens over aan 't oordeel van een ander gedraagen, iets aan eens anders uitspraak stellen.*

Conferre cum aliquo. Ovid. M. 10. 603. *Met iemant vechten.* Signa cum hoste. Cic. Mur. 9. (Manum cum hoste. Liv. 9. 5.) *Met den vyand slaan, of handgemeen zyn; den vyand slag leveren.*

Conferre culpam. Ter. E. 2. 3. 97. *of* crimen in aliquem. Cic. de Or. 2. 43. *Iemant met een misdaad belasten, bezwaaren, betichten; op iemant eenige misdaad leggen, iemant ergens de schuld van geeven, de schuld op een ander leggen.* Studium, officium, operam, &c. ad *of* in amplitudinem alicujus. Cic. F. 10. 1. *Zyn zorge, dienst, en arbeid aanleggen, aanwenden, of te werk stellen tot iemants verhoging, verheffing, of om iemant groot te maaken.*

* De Republica disputationem in Lælii personam & Manilii contuli. Cic. Att. 4. 16. *In myne verhandelinge van 't Gemeenebest heb ik Lælius en Manilius spreekende ingevoert.*

Conferre aliquem cum aliquo. Cic. A. Q. 4. 23. *of* alicui. Sen. Contr. 23. *Iemant met een ander vergelyken, gelykstellen, tegens een ander overstellen.* Faciem & mores duorum. Ovid. M. 696. *Het aangezicht en 't gedrag, of 't wezen en de zeden van twee persoonen vergelyken.*

Conferre sermonem cum aliquo. Cic. I. R. 2. 4. Sermones inter se. Plaut. Curc. 2. 3. 11. Capita. Cic. V. 3. 12. Liv. 2. 45. *Met iemant, of onder malkanderen gesprek houden, of voeren, redenvoeren, of redenwisselen, te zamen spreeken, of praaten.* Coram hæc conferemus. Cic. Att. 1. 20. *Wy zullen daar van spreeken, of deeze zaaken verhandelen als wy by malkanderen zullen zyn.*

Conferre gradum cum aliquo. Liv. 7. 33. Pedem. Cic. Pl. 19. *Iemant ontmoeten, tegenkoomen, te gemoet koomen, naar iemant toegaan, zich by iemant voegen, iemant op zyde koomen, nevens iemant gaan.*

Conferre officium. Cic. Off. 1. 15. beneficium in aliquem. Cic. Off. 1. 15. *Iemant een dienst doen, een weldaad bewyzen, of goed doen, iemant door weldaaden, of goede diensten verplichten.* Lites. Hor. S. 1. 5. 54. *Iemant een pleitgeding aandoen.* Maledicta. Cic. Att. 11. 8. *Iemant schelden, uitmaaken, scheldwoorden geeven, vloeken.*

Conferre tempus ad rem aliquam. Cic. Man. 4. In rem aliquam. Plin. P. 82. 10. *Den tijd ergens meê slyten, meê toe - of doorbrengen; den tyd ergens toe besteeden, aanhangen, of toe gebruiken.* Operam ad Philosophiam. Cic. F. 3. *Zich aan d'oeffening der wysgeerte overgeeven, in de wysgeerte zich oeffenen.*

Si omnes omnia sua consilia conferant, ut, seq. subj. Ter. Ad. 3.2.1. *Indien de heele waereld t'zamen quam om raad te pleegen, enz; zoo alle menschen t'zamen quamen om te raadslaan, dat, enz.*

Conferre omnes curas & cogitationes in Rempublicam. Cic. Off. 2.1. *Alle zyne zorgen, en gedachten ten dienste van 't Gemeenebest overgeeven; zich t'eenemaal ten dienste van 't Gemeenebest stellen.* Se in amicitiam alicujus. Cic. Cl. 81. *Met iemant vriendschap maaken.* In fidem alicujus. Cic. F. 7.17. *Zich onder iemants hoede, of bescherming stellen, of begeeven.*

Conferre se in aliquem locum. Cic. de Or. 3.56. *Zich ergens heen begeeven, ergens heene trekken, of naar eenige plaatze trekken, vluchten, wyken, of vertrekken.* Ad hostes. Cic. Am. 11. *Tot de vyanden overloopen, zich naar de vyanden begeeven, naar den vyand vluchten, wyken, of des vyands zyde kiezen.* In fugam. Cic. Cæc. 8. *De vlucht kiezen, vluchten, wechloopen, zich op de vlucht begeeven, 't haazepad kiezien.* Iter suum in aliquem locum. Cic. Att. 3.4. *Zyn gang, of weg ergens naar toe neemen.*

* Conferre ad eloquentiam. Quintil. I. O. 1. 8. *Tot de welspreekentheit dienen, tot voordeel, of bevordering der welspreekentheit strekken.* Ad bene vivendum. Cic. A. Q. 1.4. *Dienstig, nuttig, of voordeelig zyn om wel te leeven.* Zie Gruterus en Gronovius over deeze plaatzen.

Hæc Oratori conferunt. Quintil. Proœm. 1. *Deeze dingen zyn voordeelig, of dienstig voor een redenaar, of strekken tot volmaaktheit van een redenaar.* Men gebruikt dit verbum in deezen zin niet dan in de derde persoon.

Rem in pauca confer. Plaut. Pœn. 5.4.54. *Maak het kort 't geen gy te zeggen hebt.* Quam potero in verba conferam paucissima. Plaut. Men. prol. 6. *Ik zal 't zoo kort maaken als my mogelyk is; ik zal 't met zoo weinige, of korte woorden verhaalen als my 't doenlyk, of mogelyk is.*

Verba ad rem conferre. Ter. E. 4. 6. 4. *Van de woorden tot daaden koomen; uitvoeren 't geen men zegt, nakoomen dat men gezegt, of belooft heeft, zyn belofsten houden, of volbrengen.*

CŌNFERRŪMĬNO, as, avi, atum, are. acc. Plin. H. 27. 8. *Soudeeren, met soudeerzel vast maaken, aan malkanderen maaken, of voegen.*

CŌNFERTĪM. Adv. *Met geslote gelederen, dicht in een gedrongen.* (De compar. Confertius staat by Ammian. 19.6.)

Confertim utrinque pugnabatur. Liv. 21.8. *Men vecht weederzyds met geslote gelederen.*

CONFERTUS, a, um. part. a Confercio. Liv. 9. 27. *Vol, vervult.* De compar. Confertior staat by Liv. 9. 27. en de superl. Confertissimus by Liv. 2. 55.

Vita conferta voluptate. Cic. Fin. 2.20. *Een leven vol wellustigheit, of vermaak, een zeer wellustig leven.*

* Conferti milites. Cæs. B. C. 1.71. 3. Virg. Æ. 2. 347. Acies conferta. Hirt. B. Af. 13. 1. Agmen confertum. Virg. G. 3. 369. *Een geslote krygshoop, een kort geschaarde krygsbende; dichte, geslotene, of in een gedronge gelederen van krygsvolk.*

CŌNFĔRVĂ, æ. f. Plin. H. 27. 8. *Waterspongie; mosch dat op 't water groeit.*

CŌNFĔRVĔFĂCĬO, is, feci, factum, facere. acc. Lucret. 6. 352. *Heeten, heet maaken, schroeyen, branden, ontsteeken, ontbranden, aansteeken, aan brand steeken.*

CŌNFERVĔO, es, ferbui, fervere. *Vast groeyen, aaneen groeyen, zich weer by een voegen, aan malkanderen groeyen, vast worden.*

Confervent ossa mota aut soluta. Cels. 8. 10. *De gebrokene, of verstuikte beenderen groeyen weer vast aaneen.*

CŌNFĔRVĔSCO, scis, ferbui, fervescere. Colum. 12.23. *Werken, arbeiden, in den arbeid zyn*, van most, of nieuwe wijn spreekende.

Violas cum aqua confervescere faciunt ad ignem. Vitruv. 7. 14. *Zy zetten violetten in water op 't vuur te kooken.*

Confervescere. Vitruv. 2.6. Plin. H. 18. 30. *Heet, zoel, of warm worden*, van de lucht; *heet, of gloeyend worden*, van de bergstoffen; *broeyen, stikken*, van koren spreekende, wanneer dit laatste op de zolders niet omgezet wordt.

Ira conferbuit. Hor. S. 1. 2. 71. *Myn gramschap is ontsteken, myn toorn is gaande, of aan 't woeden, ik ben heel toornig, hevig, of gram geworden.*

CŌNFESSĬO, ōnis. f. *Bekentenis, belydenis, verklaring, biecht.*

Confessio errati. Cic. D. 1. 17. *De belydenis zyner feil, of misdaad, schuldbekentenis.*

Taciturnitas confessionem imitatur. Cic. I. R. 1. 32. *Die zwygt schynt te bekennen dat hy schuldig is, het stilzwygen geldt een bekentenis van schuld.*

(CŌNFESSŎR, ōris, m. *Een belyder, een die zyn misdaad belyd.* Dit woord is geen Latijn, en misschien van Perottus, by wien 't gevonden word c. 39. verzonnen.)

CŌNFESSŌRĬUS, a, um. Confessoria actio. Ulp. Dig. 9. 2. 23. en 25. *Een aanspraak, op iemant die iets bekent, of beleden heeft.*

CONFESSUS, a, um. *Bekent, beleden, toegestaan, gebiecht, verklaart, geopenbaart, daar men in overeenkoomt.*

Res confessa. Cic. V. 3. 36. *Een bekende, beledene, of openbaare zaak.* Signa. Colum. 2. 2. *Baarblykelyke tekenen, ontwyfelbaare blyken, of bewyzen, klaare kentekenen.*

Hæc ex confesso sunt turpia. Quintil. I. O. 3. 5. *Deeze dingen zyn volgens d'algemeene toestemming schandelyk, men koomt overeen dat deeze dingen niet eerlyk zyn.*

Confessa res est. Plin. H. 7. 49. In confesso est. Plin. H. 6. 33: 8. 32. *Het is een bekende, klaare, of tastelyke zaak by al de waereld, dat, enz. Al de waereld weet, staat toe, of is bekent, dat, enz.*

Ea res in confessum venit. Plin. E. 10. 85. 8. *Die zaak word by al de waereld toegestaan; ieder mensch stemt die zaak toe; alle koomen ze daar in overeen.*

CŌNFESTĪM. Adv. Cic. I. R. 1. 28. *Terstond, datelyk, aanstonds, op staande voet, ten eersten, straks, flux, van stonden aan.*

CŌNFĒTUS, a, um. Confeta sus. Festus. *Een zeuge die men met alle haare jongen opoffert, of tot een offerhande slagt.*

CŌNFĪBŬLĂ, æ. f. Cato R. R. 12. *Een haak, kram, houwvast, klamp, gesp.*

CŌNFĬCĬENTĬSSĬMŬS, a, um. Civitas literarum conficientissima. Cic. Fl. 19. *Een stad zeer nauwkeurig in 't optekenen van haare uitgift, of in 't opschryven van alle openbaare onkosten; een stad daar men nauwe rekening van al den uitgift houd, die zeer nette dagregisters van alle onkosten houd.*

CŌNFĬCĬO, is, feci, factum, facere. acc. *Maaken, afmaaken, volmaaken, voleindigen, afdoen, volbrengen, voltrekken, volvoeren, voltooyen, te weegbrengen.*

Facile patris pacem in leges conficiet suas. Ter. H. 5. 2. 45. *Hy zal ligtelyk vrede met zynen vader maaken, of zich gemakkelyk met zyn vader verzoenen op zulke voorwaarden als hy begeeren zal.*

Conficere officia sua. Plaut. R. 4. 2. 16. Zyn plicht doen, of volbrengen, zich in zyn plicht quyten, zyn ampt waarneemen. Bellum. Cic. F. 10. 19. Den oorlog eindigen, een einde van den oorlog maaken. Rem aliquam. Cic. F. 7. 7. of de re aliqua cum aliquo. Cic. Att. 12. 19. Een zaak met iemant besluiten, afdoen, afhandelen, verrichten. Mandata alicujus. Cic. A. 9. 3. Iemants bevelen volbrengen, of uitvoeren. Viam longam Cic. S. a. Een groote, of lange reize afdoen, of voltrekken.

Conficere aliquid dentibus. Plin. H. 11. 37. Iets met de tanden kauwen, of knauwen. Infimi dentes escas conficiunt. Cic. N. D. 2. 54. d'Achterste tanden kauwen, of vermaalen de spyze.

Conficere aliquem. Cic. I. R. 2. 37. Iemant dooden, ombrengen, doodslaan, ter nederleggen. Serpentes. Cic. N. D. 1. 36. Slangen verslinden, opslokken, verdelgen, uitroeijen, dooden.

Conficere se veneno. Flor. 3. 7. 5. Zichzelven vergeeven, zich met vergif ombrengen. Meus me mœror conficit. Cic. Att. 3. 8. Myn droefheit verteert, of verslind my, helpt my aan 't quynen, overstelpt myn hert. Tempus omnia conficit. Cic. Marc. 4. De tyd verslindt, verslent, of vernielt alles. Dolore conficior & pudore. Cic. F. 14. 3. Ik sterve van smert en schaamte. Lacrymis confici. Cic. F. 14. 4. Bitterlyk schreyen, of weenen, in traanen wechsmelten, veele traanen storten, in zyn traanen zwemmen.

Conficere exercitum. Cic. Man. 21. Pedites & equites. Liv. 29. 35. Een leger op de been brengen, voetvolk en ruitery werven, of ligten. Pecuniam. Cic. Fl. 36. Geld verzamelen, opleggen, of vergaderen. Rem sine pugna. Cæs. B. C. 1. 72. 1. Een geschil in der minne byleggen, of afdoen; een zaak zonder vechten te boven koomen, byleggen, beslechten, of afdoen.

• Conficere argentum. Cic. Fl. 36. patrimonium. Ter. Ph. 5. 5. 11. Zyn geld, middelen, goed, vaderlyk erfgoed, opeeten, verteeren, doorbrengen, of verquisten.

Permagna ex illa re pecunia confici potest. Cic. V. 1. 52. Men kan uit die zaak zeer veel gelds trekken.

Confecisti omnes res ac rationes meas. Plaut. Capt. 3. 5. 15. Gy hebt al mijn zaaken en voornemens verzet, ontstelt, verydelt, om ver gesmeeten, of tot niet gebragt.

• Confecit annos centum. Cic. Or. 52. Hy heeft hondert jaar geleeft, of bereikt. Vitæ suæ cursum omnem in labore confecit. Cic. Cœl. 17. Zyn gansche leven in arbeid verslyten, of met werken doorbrengen.

Reditum alicui conficere. Cic. F. 9. 13. Iemants wederinroeping bevorderen, of te weeg brengen, iemants wederkomste bezorgen, of uitwerken; bewerken dat iemant weder ontboden, of ingeroepen worde.

Quantas hic suis consiliis mihi confecit sollicitudines! Ter. An. 4. 1. 26. In wat voor een moeyelykheit heeft hy my door zynen raad gebragt! Hoe grooten ongemak, of kommer heeft hy my door zynen raad verwekt, of op den hals gebragt!

Illi suavitas vocis bene loquendi famam confecerat. Cic. Cl. 74. Zyn zoete en aangenaame stem had hem van welsprekentheit beruchte.

Ex quo conficitur, ut, &c. seq. subj. Cic. I. R. 2. 49. Waar uit men besluit, dat, enz; men besluit, of trekt daar uit, dat, enz; waar uit men een gevolg maakt, dat, enz; waar uit volgt, dat, enz.

Confectum est. Cic. T. 6. of Res confecta est. Cic. Att. 8. 4. 't Is gedaan, 't is 'er mee gedaan, alles is verlooren, 't is uit, 't is 'er mee uit.

CONFICTIO, ōnis. f. Criminis confictio. Een lastering, verziering, of verdichting van een misdaad; een lengenachtige betichting, een valsche beschuldiging, een verzierzel, of verdichtzel tot iemants last.

Criminis confictionem suscepit. Cic. S. R. 13. Hy heeft 't gansche bestier van die lastering, of valsche beschuldiging op zich genomen.

CONFICTUS, a, um. Verdicht, verzonnen, verziert, uitgevonden.

Conficta a Poëtis. Cic. S. R. 16. Verzierzels der Dichteren, zaaken door de Dichters verdicht, verzonnen, of verziert. Conficta fabula. Cic. Her 2. 8. Een verziert verhaal, een valsch lopend gerucht, een verdicht, verziert, of verzonnen sprookje, of vertelling.

Confictæ lacrymæ. Ter. An. 3. 3. 26. Geveinsde, of gemaakte traanen.

(CONFIDEJUSSOR, ōris, m. Ulp. Dig. 46. 1. 10. Een medeborg, een die nevens een ander borg is.)

CONFIDENS, entis. omn. gen. Ter. An. 5. 2. 14. Stout, kloekmoedig, dapper, onvertzaagt, stouthertig, onverschokken, onbeschroomt, vermetel, roekeloos. De compar. Confidentior staat by Gell. 10. 26. en de superl. Confidentissimus by Virg. G. 4. 445.

* Confidens. Ter. Ph. 1. 2. 73. Cic. Cæc. 10. Een stout, kloekmoedig, of onvertzaagt mensch. Cic. T. Q. 3. 7. zegt echter dat ten zijnen tijde dit woord niet dan in een quaaden zin gebruikt werd.

CONFIDENTER. Adv. Cic. Her. 1. 5. Stoutelyk, vermetelyk, verwaandelyk, onvertzaagdelyk, roekeloosslyk. De compar. Confidentius staat by Cic. de Or. 2. 7. en de superl. Confidentissime by Cic. Her. 2. 5.

Confidenter. Plaut. Capt. 3. 5. 6. Ter. H. 5. 3. 7. Stoutmoediglyk, dapperlyk, onvertzaagdelyk, kloekmoediglyk, standvastiglyk.

CONFIDENTIA, æ. f. Cic. A. 2. 40. Vermetelheit, verwaantheit, stoutmoedigheit, trotsheit, roekeloosheit.

Confidentia. Cic. by Non. 4. 71. Standvastigheit, verzekertheit, onverzettelykheit, onbeschroomtheit, onvertzaagtheit. Dit woord is weinig in deezen zin by goede Schrijvers in gebruik.

(CONFIDENTILOQUUS, a, um. Plaut. Trin. 1. 2. 164. Die stout en onvertzaagt in 't spreeken is, die stout en onvertzaagt spreekt.)

CONFIDO, is, fidi, of fisus sum, fidere alicui, of aliquo. Op iemant, of ergens op vertrouwen, steunen, betrouwen, bouwen, zyn hoop, of vertrouwen stellen, staat maaken, rusten, zich verzekert houden, zich verlaaten. Het Præteritum confidi gebruikt Liv. 44. 13.

Confidere animo. Cic. Fr. 1. 2. Op zyn moed, of dapperheit steunen, betrouwen, of zich verlaaten, goede moed hebben, wel gemoed zyn. Sibi. Cic. Fl. 2. Op zich zelven, of op zyn eige krachten steunen, of betrouwen. Causæ. Cic. Fin. 1. 10. Op zyn goede zaak, of op de rechtvaerdigheit zyner zaak steunen, of vertrouwen.

(Confidere met een ablativus. Corporis firmitate, aut fortunæ stabilitate confidere. Cic. T. Q. 5. 14. Zich op zyn ligchaams sterkte, of op de standvastigheit van zyn geluk verlaaten. Met de zelve en de præpositio de. Confidere de salute urbis. Cæs. B. C. 2. 5. 5. Vertrouwen dat het de stad zal houden. Als ook de præpositio in. In auxiliorum multitudine sibi confidere. Hirt. B. Afr. 19. 3. Zich op de menigte van de hulpbenden verlaaten.)

Hæc me, ut confidam, faciunt. Cic. Fr. 2. 15. Dat doet my hoop, of vertrouwen scheppen; die dingen geeven my hoop, of vertrouwen, dat doet my moed scheppen.

Confido eam rem tibi magnæ laudi fore,

fore. Cic. F. 13. 4. [illegible] *verzekert*, of *vertrouwe, dat gy 'er groote eer*, of *lof door behaalen*, of *veel eer mee inleggen zult.*

CŌNFIGO, is, fixi, fixŭm, figĕrĕ. acc. *Doorsteeken*, *doorbooren*, *doorgrieven*, *doorryzen*, *doorschieten.*

Configere sagittis aliquem. Cic. A. Q. 4. 28. *Iemant met pylen doorschieten.*

Configere tabulas inter se. Cato R. R. 21. *Planken aan malkanderen spykeren*, *nagelen*, *hechten*, of *vast maaken.* Tabulam aculeis. Colum. 7. 3. *Nagels*, of *spykertjes in een plank slaan*, *een plank vol pinnen slaan*, *een plank met spykertjes beslaan.*

Omnes vigilias, curas, cogitationes in Reipublicæ salute confixit. Cic. A. 7. 2. *Hy heeft al zyn waken*, *zorgen*, *en gedachten ten dienste*, *tot welstand*, *tot behoud*, of *nut van 't Gemeenebest besteedt.*

CŌNFIGŪRO, as, āvi, ātŭm, ārĕ aliquid ad aliud, *of* ad similitudinem alterius. Colum. 4. 20. *Iets de form*, *ploos*, of *gedaante van iets anders geeven*, of *aanzetten*. *iets naar de gelykenis van iets anders maaken.*

CŌNFINDO, is, fĭdi, fissŭm, findĕrĕ. *Klieven*, *klooven*, *opsplyten*, *verdeelen*, *van malkanderen scheiden.*

Et ferro tellus, pontus confinditur ære. Tib. 4. 1. 173. *d'Aarde word met yzer*, *en de zee met koper gekliest. d'Aarde word met den ploeg gebouwt*, *en de zee word met schepen bevaaren.*

CŌNFĪNE, is. n. *d'Eindpaalen*, *scheidpaalen*, *grenzen.* Seneca gebruikt het meest in plurali.

In confinibus hostis arcendus est. Sen. ir. 1. 8. *Men moet den vyand op de grenzen sluiten*, *te keer gaan*, of *van de grenzen afhouden.*

* Eum ferit ad confine papillæ. Val. Flacc. 6. 374. *Hy geeft hem den steek*, *hij quetst*, of *steekt hem by den tepel*, of *by de borst.*

CŌNFINGO, is, finxi, fictŭm, fingĕrĕ. acc. *Verdichten*, *verzinnen*, *verzieren*, *opdichten*, *smeeden*, *uitvinden*, *bedenken.*

Confingere crimen in aliquem. Cic. S. R. 11. *Iemant een misdaad opdichten*, of *valschelyk toeschryven*, *iemant een verdicht schelmstuk te last leggen*, *iemant lasteren over iets daar hy niet schuldig aan is.* Rumorem. Cic. Her. 2. 8. *Een valsch gerucht uitstrooijen*, *een valsche tyding verspreiden*, of *onder den man brengen.*

Dolum inter sese confinxerunt. Plaut. Capt. prol. 35. *Zy hebben onder malkanderen dat bedrog gesmeedt*, of *verzonnen.*

Confingere aliquid ab alio cogitatum esse. Cic. Dej. 6. *Iemant opdichten dat hy eenigen aanslag heeft gehad*, of *valschelyk beschuldigen dat hy eenigen toeleg heeft gebrouwen*, of *gesmeedt.*

Confingere aliqua materia nidos. Plin. H. 10. 33. *Ergens een nest van maaken.* Ceram. Plin. H. 11. 5. *Was*, of *wasch winnen*, of *maaken.*

CŌNFĪNIS, is. m. *en* f. nĕ, ĭs. n. *Aangrenzende*, *aangelegen*, of *naast gelegen*, *gebuurig*, *nabuurig*, *naastleggende*, *aanpalende.*

Confinis ager. Liv. 4. 49. *Een naast leggenden*, of *aanpalenden akker.* Populus. Plin. H. 12. 20. *Een nabuurig*, *aangrenzend*, of *naastgelegen volk.*

Caput confine collo est. Ovid. M. 1. 718. *Het hoofd staat aan den hals*, of *is naast aan den hals.* Collo staat in dativo.

* Genus orationis confine ejus generis quod appellamus dissolutum, &c. Cic. Her. 4. 11. *Een zwier van spreeken nabykoomende die wy laf*, of *zenuwloos noemen*, *enz. een wyze van redeneeren*, *die gelykt naar 't geene wy een laffe styl noemen.* Illud ei confine est quod dicitur, &c. Quintil. I. O. 6. 4. *Dat koomt na by*, of *bykans overeen met het geene men noemt*, *enz.; dit gelykt naar 't geene dat wy noemen*, *enz.* Van een spreekwys, *of* reden spreekende.

Confinis Æthiopiæ est. Plin. H. 8. 10. *Het grenst*, of *leit aan Æthiopien*, of *'t Negerland.*

Confinis meus. Mart. 2. 32. 3. *Myn buurman*, *myn naastgelegen buurman.* Paull. Dig. 10. 1. 4. § 9. zegt dat 'er dit onderscheid is tusschen de geene die men Confines & Vicini, (*Buurman en gebuur*) noemt, dat d'eerste hun goed door een lijn, gracht, greppel, of *groef* hebben afgepaald gelijk men gemeenelijk in de velden ziet; en d'andere door muuren hebben afgescheiden.

CŌNFINIŬM, ii. n. Cæs. B. G. 5. 24. 2. *De grenzen*, *de grenspaalen*, *d'uiterste paalen van twee landschappen*, of *velden.* Cic. Off. 2. 18. gebruikt Confinia, orum. n. plur. in deezen zin.

Confinium. Plin. H. 6. 9. *'t Gebuurschap*, *de buurt*, *landscheiding*, *grensplaats*, of *nabyheit der zee.*

Urbem in ipso maris fluminisque confinio ponere. Flor. 1. 4. 2. *Een stad aan den mond van een stroom bouwen*, *ter plaatze stichten daar een stroom zich in de zee ontlast.*

In arcto salutis exitiique sumus confinio. Paterc. 2. 124. 1. *Wy staan op 't kantje van ons verderf*, *wy zyn geen handbreed van onzen ondergang*, *'t staat dus of zoo met ons.*

Confinium boni & mali. Colum. 3. 5. *Het midden tusschen goed en quaad*, *het onderscheit van goed en quaad.* Artis & falsi. Tac. An. 4. 58. 3. *De gelykheit tusschen konstgreepen en leugentaal.*

CŌNFIO, fieri. *Gedaan*, *volvoert*, *volbragt*, *verricht*, of *uitgevoert worden*; *geschieden*, *gebeuren*, *voorvallen.* Men vind niet dan de volgende tempora en personen van dit verbum.

Hoc confit quod volo. Ter. Ad. 5. 8. 23. *'t Geen ik wil geschiedt*, *word gedaan volvoert*, *verricht*, *volbragt*, of *uitgevoert.*

Res confit utroque modo. Lucret. 4. 292. *De zaak geschied: op tweederlei wyze.*

Id fine pernicie confiet eorum. Lucret. 3. 413. *Dat zal zonder schade van de zelve geschieden*, *gedaan*, *verricht*, of *uitgevoert worden.*

Quo facilius per te res tota confieret. Balbus ad Cic. Att. 9. 8. subj. 3. *Op dat de gansche zaak te beter door u zoude verricht*, of *uitgevoert worden.*

Animadvertit id difficilius confieri. Cæs. B. G. 7. 58. 2. *Hy heeft gezien*, of *gemerkt dat 'er te veel zwarigheit in stak om zulks uit te voeren*, *te verrichten*, of *te volbrengen.*

CŌNFIRMĀTIO, ōnis. f. *Verzekering*, *verzekertheit*, *bevestiging*, *bekrachtiging*, *proeve*, *bewys*, *blyk*, *getuigenis.*

Confirmatione non egebat virtus tua. Cic. F. 6. 3. *Uwe kloekmoedigheit had geen versterking van noden*, *men behoefde uwen heldenmoed niet op te wekken.*

* Confirmatio animi. Cic. F. 6. 6. *Standvastigheit des gemoeds*, *onverzetteiykheit*, *kloekmoedigheit.*

CŌNFIRMĀTOR, ōris. m. Confirmator pecuniæ. Cic. Clu. 26. *Een borge*, *een eldborge*, *een verzekeraar*, *een die voor een ander instaat.*

CŌNFĪRMĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Am. 20. *Bevestigt*, *bestendigt*, *vastgestelt*, *versterkt*, *aangezet*, *verwakkert*, *opgewekt.* De compar. Confirmatior staat beneden by Cæsar.

Confirmatiorem efficere exercitum. Cæs. B. C. 3. 84. 2. *Een leger krygshaftiger maaken*, *den moed des heirs versterken*, *verwakkeren*, *vermeerderen*, *opwekken*, *vergrooten.*

† CŌNFIRMĬTAS, ātis. f. Plaut. M. G. 2. 2. 34. *Vastigheit*, *bestendigheit*,

heit, *ftantvaftigheit*, *verzekering*, *verzekertheit*.

CONFIRMO, as, avi, atum, are aliquid. *Iets bevestigen*, *bewyzen*, *verzekeren*, *zekerder* of *geloofbaarder maaken*, *geloof byzetten*, *door getuigenis sterken*, of *bekrachtigen*.

Omni hoc vobis ratione confirmo me, &c. fequnt. Cic. Rull. 2. 6. *Ik verzeker u op allerlei wyze*, *dat ik*, *enz.*

Confirmare aliquid alicui. Cic. Att. 16. 5. *Iemant iets verzekeren.* Aliquid de aliquo. Cic. Att. 7. *Iets van iemant verzekeren*, *bevestigen*, of *beweeren*.

Confirmare animos bonorum. Cic. Att. 1. 16. *Eerlyke luiden moed geeven*, *aanmoedigen*, of *hunnen moed opwekken*. Se. Cic. V. 36. Animum. Plaut. Au. 2. 8. 1. *Moed krygen*, of *scheppen*, *zich te vreden stellen*.

* Confirmare aliquid rationibus exquifitis. Cic. Fin. 1. 9. *Iets met uitgeleezene*, *deftige*, *uitgekipte*, of *uitgezochte redenen bewyzen*, *bevestigen*, *sterken*, of *aantoonen*.

Confirmare amicitiam, *of* pacem cum aliquo. Cæf. B. G. 1. 3. 1. *De vrede*, of *vriendschap met iemant versterken*, of *bevestigen*. Alienas inimicitias contra Rempublicam. Cic. F. 5. 4. *Den haat van anderen tegens 't Gemeenebest aanvoeden*, *levendig houden*, of *verwekken*.

Tranfmarinis auxiliis fefe confirmare. Cæf. B. C. 1. 29. 1. *Zyn leger met overzeesche benden versterken*, *vermeerderen*, of *vergrooten*.

Confirmare fe. Cic. F. 16. 5. *Zich herstellen*, *zich versterken*, of *bevestigen*; *kracht*, of *vermogen krygen*. Corpus. Celf. 4. 4. *Het ligchaam versterken*, *sterkte geeven*, *kracht byzetten*.

Cicatricula celerrime in vena confirmatur. Celf. 2. 10. *De wonde in een ader groeit ligtelyk weêr toe.*

Confirmare aliquem libertati. Cæf. B. C. 1. 14. 4. *Iemant de vryheit verzekeren*, *toezeggen*, *geeven*, *schenken*.

CONFISCATIO, onis. f. *Verbeurtmaking*, *aanslaning*.

Alicujus confifcationem mandare. Flor. 3. 9. 3. *Last*, of *bevel geeven om iemants goed aan te slaan*, of *verbeurt te maaken*.

CONFISCATUS, a, um. Suet. C. 41. 5. T. 49. 4. *Iemant wiens goederen aangeslagen*, of *verbeurt gemaakt zyn*.

(Confifcatus. *Dat in de reken* - of *schryfkamer weggelegt is*.

Illam fummam femper habuit confifcatam. Suet. A. 102. 4. *Zoo een hoofdgetal heeft hy altyd gehad in zyn reken- of schryfkamer leggen.*

In confifcato habere. *Vaerdig*, of *gereed hebben*, zegt Tertull. Fug. 12. zeer aardig gelyk als wy daar mede vaerdig zijn, dat wy in onze reken - of schrijfkamer weggelegt hebben.)

CONFISCO, as, avi, atum, are aliquem, *of* bona alicujus. Suet. Cal. 16. 10. *Iemants goederen aanslaan*, of *verbeurt maaken*.

(Confifcare. *Iets in zyn reken* - of *schryfkamer wech leggen*.

Æfopus hiftrio patinam confifcavit. Tertull. Pall. 5. *De tooneelspeeler Æsopus heeft in zyn reken* - of *schryfkamer een schotel opgesloten.*)

CONFISIO, onis. f. *Betrouwen*, *verzekering*, *verzekertheit*.

Firma animi confifio. Cic. T. Q. 4. 37. *Een vast betrouwen*, of *geloof*.

CONFISUS, a, um. *Die zich betrouwt*, *verlaat*, *verzekert*, of *die zich betrouwt*, of *verlaten heeft*.

Confifus alicujus voluntati. Cæf. B. C. 1. 12. 3. *Van iemants goede wil*, *gunst*, of *genegentheit zeker*, of *verzekert*, *die zich op iemants vriendschap verlaat*, of *verlaaten heeft*. Munitione. Cæf. B. C. 1. 42. 3. *Zich op 't bolwerk van de gracht betrouwende*, of *verlaaten hebbende*.

CONFITEOR, eris, feffus fum, fiteri. acc. *Iets bekennen*, *belyden*, *biechten*, *verklaaren*, *openbaaren*, *aan den dag brengen*, *ontdekken*.

Confiteri aliquod crimen. Cic. N. D. 2. 4. *of* De aliquo crimine. Cic. A. 2. 7. *Een misdaad belyden*, *bekennen*, *openbaaren*, of *aan den dag brengen*.

Coegit ipfos furatos de fe confiteri. Vitruv. Præf. 7. *Hy heeft hen gedwongen hunne dieffstal te bekennen*; *hy heeft hen gedwongen te bekennen dat zy zelfs de dieven waren*, of *het gestolen hadden*.

Iram vultu confiteri. Ovid. M. 6. 35. *Zyn gramschap in zyn aangezicht laaten blyken*, of *vertoonen*.

CONFIXUS, a, um. Virg. Æ. 2. 429. *Doorboort*, *doorsteken*, *doorgriest*, *doorschoten*, *doorregen*, *gesteken*.

Confixus telis. Ovid. P. 2. 7. 15. *Met pylen doorschoten.*

Confixus clavis. Cæf. B. G. 3. 13. 4. *Aan genagelt*, *gespykert*, *met nagels*, of *spykers aan vast gehecht*, of *aangeklonken*.

(CONFLACCESCO, is, ere. *Slap worden*, *minder worden*, *stil worden*, *opkouden*.

Fluctus, fimul ac ventus pofuit fternuntur ac conflaccefcunt. Gell. 2. 30. *Zoo dra de wind is gaan leggen*, *bedaaren zich de golven*, of *worden stil*.)

CONFLAGES, is. f. Feftus. *Een plaats die op alle winden staat.*

CONFLAGRATIO, onis. f. Sen. N. Q. 3. 29. *Brand*, *brandstichting*. Vader Gaudin is d'eerste die dit woord by deezen Schrijver ontdekt heeft.

CONFLAGRATUS, a, um. *Verbrandt*, *door 't vuur verslonden*, *verteert*, of *vernielt*, *in d'asch gelegt*, *tot assche verbrandt*.

Navis incendio conflagrata. Vitruv. 10. 22. Urbs incendio conflagrata. Cic. Her. 4. 8. *Een verbrand schip*, *een verbrande*, of *afgebrande stad*, *een stad die in d'asch is gelegt.*

CONFLAGRO, as, avi, atum, are. Aur. Vict. V. I. 4. 4. *Branden*, *verbranden*, *verbrand worden*, *in 't vuur verteeren*.

Conflagrare flammis. Liv. 30. 7. *Door de vlammen verteert*, *verslonden*, of *vernielt worden*, *verbranden*.

* Conflagrare. Cic. Mil. 27. invidiæ incendio. Cic. C. 1. 11. *Van al de waerelt gehaat worden*, *van ieder een benydt worden*, *in de haat van al de waerelt zyn*. Ille furtorum alterius invidia conflagravit. Cic. V. 1. 15. *Hy is in den haat gekoomen*, of *hy heeft den haat op den hals gekreegen*, *die d' andere*, *door zyne dieveryen*, *verdient had*.

(CONFLATILIS, is. m. & f. le, is. n. *Gegoten*. Een woord van de latere eeuw.

Non effet ullus Jupiter conflatilis. Prud. Περὶ Στ. 10. 295. *Niet een gegoten beeld van Jupiter zou 'er in uwe tempelen zyn.*

Sculptile atque conflatile. Hieron. E. 130. ad Marcellam. *'t Gesneden en gegoten beeldt van Micha.*)

CONFLATIO, onis. f. Sen. N. Q. 3. 29. *Metaalsmedery*, *gietery*, of *smeltery*, *de wyze om de bergstoffen te smelten*, *te smeeden*, of *te gieten*.

CONFLATURA, æ. f. Plin. H. 7. 56. *Metaalsmelting*, *gietery*, *bereiding der bergstoffen om te konnen verwerkt worden*.

CONFLATUS, a, um. *Gemaakt*, *geblazen*, *t'zaamgestelt*, *gewrocht*.

Conflatus ex aliqua re. Cic. Cœl. 5. *Ergens van gemaakt*, of *t'zamengestelt*.

* Conflati teftes. Quintil. I. O. 5. 7. *Opgemaakte*, *opgeraapte*, *omgekochte*, of *valsche getuigen*.

(Conflata Romæ conjuratio. Suet. N. 36. 4. *Een t'zamenzweering te Rome ontstaan.*)

CONFLEXUS, a, um. Plin. H. 2. 44. *Gebogen*, *gekromt*, *krom*.

CON-

CŌNFLĪCTĀTĬO, ōnis. f. *Aanval, stoot, treffing, slag, gevecht, schermutzeling.* Donat. Ter. An. 1. 1. 66. zegt dat dit woord eigentlijk betekent *het stooten, de schuring, of wryving van twee ligchaamen tegens malkanderen.*

Totius exercitus conflictatione oppugnatus. Gell. 6. 3. *Door 't ganssche leger aangetast, door 't gansche heir besprongen.*

(CŌNFLĪCTĀTRĪX, īcis. f. *Een benauwster, prangster, of bestrydster.* Ægyptum, hospitiis populi conflictatricem, decemplici castigatione percussam. Tertull. Adv. Marc. 2. 14. *Dat Ægypten, de benauwster van een vreemd volk, of van een volk dat by haar herbergde, met tiendubbele slagen geslagen is.*

CŌNFLĪCTĀTUS, ā, um. *Bestreden, gequelt.*

A quibus putat se diuturnioribus molestiis esse conflictatum. Cic. F. 6. 13. *Van wien hy meent dat hy met langdurige moeyelykheden gequelt, of bestreden is.*)

CŌNFLĪCTĬO, ōnis. f. Quintil. I. O. 3. 6. *Stoting, schuring, wryving, of raking van twee ligchaamen tegens malkanderen.*

Conflictio rerum inter se pugnantium. Cic. Part. Or. 16. *De strydigheit van tegenstrydige dingen.*

CŌNFLĪCTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ cum aliquo. *Met iemant vechten, slaan, worstelen, stryden.*

Conflictare cum malo. Ter. Ph. 3. 2. 20. *Van een quaad overvallen worden, in een quaad vervallen, met een quaad te worstelen hebben.*

CŌNFLĪCTŎR, āris, ātūs sūm, ārī. *Met, of tegens iemant vechten, stryden, of worstelen, iemant tegenstaan, of wederstaan, met iemant te doen hebben, of oneenig zyn.*

Qui conflictatur cum ingeniis ejusmodi. Ter. An. 1. 1. 66. *Die kennis, of vriendschap met dat slach van volk onderhoudt; die met zulke menschen omgaat, te doen heeft, verkeert, of gemeenschap houd.*

Conflictari capitis doloribus. Celf. 2. 7. *Met hoofdpyn gequelt zyn, hoofdpyn hebben.* Morbo. Plin. H. 29. 3. *Met eenige ziekte bezocht, of van een ziekte aangetast zyn.* Siti. Celf. 3. 7. *Met grooten dorst gequelt zyn, grooten dorst lyden, van dorst versmachten.* Gravi annona. Hirt. B. Af. 24. 3. *Groot gebrek van leeftocht hebben, of lyden.*

Conflictari molestiis. Cic. F. 6. 43. *Met onrust, of moeyelykheit gequelt zyn, door moeyelykheden ontrust worden.* Superstitione eadem. Cic. L. L. 1. 11. *De zelve bygeloovigheit hebben.* Fortuna duriore. Cic. Att. 10. 4. *Van 't wyjselot hard gehandelt worden, met groote tegenspoeden worstelen.*

CŌNFLĪCTUS, ūs. m. *Stoting, wryving, schuring,* van ligchaamen, wolken, enz, die tegens malkanderen stooten, spreekende. Men vindt van dit nomen niet dan d'ablativus Conflictu by Cic. Cæc. 15.

CŌNFLĪGO, īs, flixi, flictum, fligerĕ cum aliquo. Cic. C. B 27. Sall. B. C. 58. *Met, of tegens iemant vechten, worstelen, of stryden met iemant slaan, handgemeen zyn, of worden; iemant slag leveren.*

Contra conspirationem hostium confligere. Cic. F. 11. 13. *Tegens verbondene, vereenigde, of t'zaamgevoegde vyanden oorloogen, of vechten.*

Confligere acie. Liv. 8. 1. *In slagorde stryden, slaan, vechten.* Armis. Cic. Pif. 9. & Manu cum hoste. Cic. Off. 1. 23. *Tegens, of met den vyand slaan, handgemeen zyn, stryden, of vechten; den vyand slag leveren.*

Confligunt venti. Virg. Æ. 2. 417. *De winden blaazen, of waayen tegens malkanderen.*

* Confligunt leges. Quintil. I. O. 7. 3. *De wetten stooten of stryden tegens een, zyn strydig, koomen niet overeen.* Causæ inter se. Cic. C. 2. 11. *D' oorzaaken zyn strydig onder malkanderen, koomen ganssch niet overeen, stryden tegens malkanderen.*

Confligere de re aliqua. Cic. Her. 1. 9. *Ergens over kintwisten, of twistredenen; iets betwisten, ergens twistig over zyn.*

CŌNFLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Stat. Th. 9. 523. *t'Zamen blaazen, mede blaazen.*

Ex eo principio conflata est magna familiaritas. Ter. E. 5. 2. 36. *Uit dat beginzel is een groote vriendschap, of gemeenzaamheit geboren, veroorzaakt, of ontstaan.*

Conflare ignem. Plin. H. 35. 11. *Het vuur aanblaazen, of opblaazen.*

Conflare statuas. Suet. A. 52. 2. vasa aurea. Sen. Th. 2. 345. *Beelden, goude vaten smelten, of gieten.*

* Falces conflantur in ensem. Virg. G. 1. 508. *De sikkels worden tot zwaarden gesmeedt.*

Conflare.acc. *Doen, maaken, verwekken.*

Conflare bellum. Cic. F. 5. 2. *Een oorlog ontsteeken, of verwekken.* Seditionem. Cic. de Or. 2. 28. *Een oproer, of opstand veroorzaaken, of verwekken.* Crimen. Cic. V. 2. 29. *Een schelmstuk smeeden, of verzinnen.* Exercitum. Cic. A. 4. 6. *Een leger op de been brengen, krygsvolk ligten, of werven.* Æs alienum. Sall. B. C. 14. *Schulden maaken, zich in schulden steeken.* Societatem cum aliquo. Cic. Ar. 20. *Zich met iemant verbinden, een maatschappy met iemant maaken, of aangaan.*

Hæc invidia conflavit. Cic. Clu. 4. *Dit is uit nydigheit ontstaan, of gesproten; d'afgunst heeft die dingen veroorzaakt, of verzonnen.*

Conflare alicui negotium. Cic. V. 2. 54. *Iemant moeyelykheit verwekken, of aandoen.* Invidiam. Cic. C. 1. 10. *Iemant verhaat maaken, in den haat brengen.*

CŌNFLŪCTŬOR, āris, ātūs sūm, ārī. Metu confluctuatur. Sen M. 5. 943. *De vrees maakt hem ontroert, of onzeker, de vrees brengt hem in twyfeling.* (Zie Gruteri aantekeninge.)

CŌNFLŬĒNS, entis. m. Plin. H. 6. 26. *en*

CŌNFLŬĒNTĒS, ĭum. m. plur. Liv. 44. 31. *T'zamenstroming, t'zamenlooping, of zamenvloeying van twee rivieren, de plaats daar twee stroomen in malkanderen loopen.*

CŌNFLŬĒNTĒS, ium. m. plur. Ammian. 16. 3. *Koblents,* een stad van Duitschland tusschen Trier en Keulen. Zommige leezen Confluentia, æ. f.

(CŌNFLŪGĒS. Festus. *Plaatzen daar de winden t'zamen schieten, of naar toe waayen.* Dat men zoo by dezen Schrijver moet leezen, en niet Conflages, leest ons Salm. Exerc. Plin. Exit. Traj. p. 109. b. C.

Confluges. Liv. Andron. Androm. *by* Non. 1. 311. *Plaatzen daar verscheide beeken t'zamen, of in malkanderen loopen.*

CŌNFLŪGĬŪM, iī. n. *De plaats, daar verscheide dingen t'zamen koomen, loopen, of stooten.*

Quæ fluctuum confiugiis adesa sunt. Solin. 9. *Die door t'zamenstooten van de baaren rondom afgekabbelt zyn.* Zoo verbetert Salmasius deezen Schrijver. Te vooren wierd 'er geleezen confiugiis.)

CŌNFLŬO, ĭs, fluxi, fluxūm, flŭĕrĕ in aliquem locum. Lucret. 1. 375. *In malkanderen loopen, of vloeyen, t'zamen ergens heen stroomen, vloeyen, of loopen.*

* Confluxerunt Athenas & in hanc urbem multi ex diversis locis. Cic. Cl. 72. *Veele zyn uit verscheide plaatzen naar Athenen en deeze stad toe gevloeit.*

Plures ad ea studia confluunt. Cic. T. Q. 2. 2. *Veele begeeven zich tot die leeroeffening, veele verkiezen die leeroeffening.*

Ad

Ad eum laus, honor, dignitas confluit. Cic. I. R. 1. 4. *De lof, eer, en waerdigheit vloeijen*, of *stroomen hem toe, koomen hem van zelf t'huis.*
Magnus numerus perfugarum ad eum confluebat. Cæs. B. G. 7. 44. 3. *Veele overloopers vloeiden naar hem toe.* Causæ pleræque ad me confluunt. Cic. Pl. 34. *De meeste zaaken koomen mij voor, koomen in mijne handen*, of *worden mij toegevoegt.*
Aditus portus plurimi in exitu conjunguntur & confluunt. Cic. V. 4. 52. *Veele gaten van de haven loopen in den ingang*, of *in den mond tot een*, of *in malkanderen.*
(CŌNFLŪVIŬM, ii. n. *Daar iets t'zamen loopt*, of *vloot.*
Ad quam rem nobis est confluvium? Varr. Tαφ. Mιν. bij Non. 15. 10. *Wat dienst doet*, of *wat voordeel doet ons de plaats, daar de wateren t'zamen*, of *byeen loopen?*
Donec confluvio resolutis æstibus amnis Exsilit. Corn. Sev. Ætn. 331. *Tot dat 'er door t'zamenstooten van de winden brand op de rivier ontstaa.*
CŌNFLŪŬS, ă, ŭm. *t'Zamen vloeijende, bijeen loopende.* Een woord van Prudentius gebruikt in 't volgende voorbeeld.
Sed unda revolvitur in semet revolans gurgite confluo. Prud. KαΘ. 5. 76. *Maar de wateren keeren weder, en loopen op hunnen voorigen stroom bijeen.*)
CŌNFŎDĬO, ĭs, fōdī, fŏssŭm, fŏdĕrĕ. Cato R. R. 130. Plin. H. 17. 20. *d'Aarde omgraaven, omspitten, omdelven, ombaalen, bebouwen.*
Hominem apud me hortum confodere jussi. Plaut. Au. 2. 2. 66. *Ik heb dien man gelast in mijn tuin te werken, mijnen hof te bearbeiden.*
* Confodere vulneribus aliquem. Liv. 24. 7. *Iemant quetzen, doorsteeken, veel wonden*, of *steeken geeven.* Jugulum alicujus. Lucan. 3. 768. *Iemant de keel*, of *strot afsnijden*, of *afsteeken.*
Scripta alicujus notis confodere. Plin. E. 9. 26. 13. *Iemants schriften hekelen, overhaalen, over den hekel haalen, berispen, bedillen.*
(CŌNFOEDĔRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *In een verbond treeden, zich verbinden*, of *vereenigen, tot een bondgenoot maaken.* Dit is van 't beste Latijn niet, en word alleen by de latere Schrijvers gevonden in de volgende voorbeelden.
Confœderantur omnia membra (imperii Romani) in symbolum. Prud. Πεϱὶ Στεφ. 2. 437. *Alle de leden van 't Roomsche rijk worden verbonden*, of *vereenigt in het aanneemen der geloofsbekentenis.*
Romulus Sabinas improbis nuptiis confœderatas maritorum & parentum cruore dotavit. Orof. 2. 4. *Romulus heeft de Sabijnsche juffrouwen, die door een godloos huwelijk verbonden waren, 't bloet van hunne mannen en vaderen ten huwelijk medegegeeven.*
Aliis magnæ confœderat arma Cremonæ. Guther. Ligur. 10. 29. *Hij verbindt die van 't groot Cremona met anderen in een verbond*, of *maakt hen met anderen tot bondgenooten.*)
CŌNFŎRĒ. Spero confore. Ter. An. 1. 1. 140. *Ik hoop dat zulks geschieden*, of *gebeuren zal.* Donatus zegt dat dit woord van Confit afkomt. Zie Confit.
(Conforire. Pomp. bij Non. 2. 352. of Conforiare aliquem. als Salm. Exerc. Plin. 585. a. F. wil dat men leezen zal, *Iemant met zijn drek*, of *afgang vuil maaken, bestruiven, bevuilen.*)
CŌNFŌRMĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. de Or. 1. 25. *Geschapenheit, maakzel, gesteltenis, zwier, vorming, de trekken van 't aangezicht, de gestalte van de deelen des ligchaams.*
* Conformatio. Vitruv. 5. 6. *Een beeld, verbeelding, beeltenis der dingen* die men in d'inbeelding maakt.
Conformatio verborum & sententiarum. Cic. de Or. 3. 54. *De schikking, plaatzing, stelling*, of *t'zamenvoeging der woorden en spreuken.* Vocis. Cic. de Or. 1. 5. *'t Geluid, de galm*, of *klank der stem, 't bestier*, of *de leiding der stem.*
(CŌNFŌRMĀTŎR, ōrĭs. m. *Een maker, stichter, schepper.*
Omnium conformator, quem recte Deum dicimus. Apul. Asel. 80. *De maker van alles, dien wij te recht Godt noemen.*)
CŌNFŌRMĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Arc. 1. *Geschikt, gevoegt, geplaatst, naar iets gemaakt, gevormt, geschikt*, of *geregelt.*
CŌNFŌRMĬS, is. m. & f. mĕ, ĭs. n. *Gelijkvormig, gelijkende, gelijkstaltig, overeenkomstig.* Dit woord word by niet een goed Schrijver gevonden. (En alleen, in een oud Glossarium, Conforme, σύμμοϱφον.)
CŌNFŌRMĬTĀS, ātis. f. *Gelijkvormigheit, overeenkomst, gelijkheit.* Dit woord is geen Latijn.
CŌNFŌRMO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ imaginem alicujus rei. Cic. Her. 3. 20. *Zich iets verbeelden, ergens een denkbeeld van maaken, een gedachte van vormen.*
Quando ova in speciem conformantur. Colum. 8. 5. *Wanneer d'eijeren tot een vogel gevormt worden.*
Conformare ad aliquid. Cic. Fin. 1. 7. *Iemant ergens toe opbrengen, toe opvoeden, toe opquecken*, of *bequaam maaken.* Filios posteris. Tac. An. 4. 8. 6. *Zijn zoonen ten dienste*, of *tot nut der nakomelingen opbrengen.*
Conformare se ad alicujus voluntatem. Cic. F. 1. 8. *Zich naar een anders wil*, of *geneegentheit voegen; zich naar een anders oogmerk schikken, een anders gedachten opvolgen.*
Animum & mentem meam ipsa cogitatione hominum excellentium conformabam. Cic. Arc. 6. *Ik oeffende mijnen geest en mijn gemoed door de verbeeldinge der doorluchtige mannen die ik mij zelven voorstelde.*
* Consilium alicujus nonnulla in re conformare. Cic. Mur. 29. *Iemants raad in een zaak veranderen*, of *verbeteren.*
CŌNFŌRNĬCŌR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Vitruv. 8. 7. *Overwelven, welfd*, of *overwelfd*, of *boogswijze maken.*
(CŌNFŌSSŬS, ă, ŭm. *Doorsteeken, doorstooten.* De compar. Confossior staat beneden by Plautus.
Confossus super exanimem sese projecit amicum. Virg. Æ. 9. 445. *De doorstekene is gevallen op zijnen vriend die alreeds den geest gegeeven had.*
Faciam te confossiorem, &c. Plaut. B. 4. 8. 48. *Ik zal u korter in stukken hakken, enz.*
Atque ita Julius Cæsar tribus & viginti plagis confossus est. Suet. J. 82. 4. *En alzoo is Julius Cæsar met drieentwintig wonden doorsteeken.*)
CŌNFŎVĔO, ēs, ōtŭm, ērĕ. *Warmen, warm houden, verquikken, koesteren.*
Stercore addito confoveto. Cato R. R. 5. *Hou het warm door bijgehoopte*, of *opgelegde mist.* Zoo getuigt Meursius dat in een oud Codex geleezen word. Andere leezen Stercus addito.
Pæne collapsa membra lavacro, cibo denique confoveret. Apul. M. 8. 204. *Dat ze de bijna vervallene ledematen met baden, en met spyze eindelijk eens verquikken zoude.*)
CŌNFRĀCTŬS, ă, ŭm. *Gebroken, verbrijzeld, aan stukken.*
Confracta navis est illis. Plaut. R. 1. 2. 64. *Hun schip is aan stukken gestooten, zij hebben schipbreuk geleden, hun schip is geborsten.*
CŌNFRĀGŌSŬS, ă, ŭm. Liv. 5. 26. *Ongelijk, oneffen, hobbelig.*

Locus

Locus lapidibus confragosus. Colum. 2.2. *Een steenachtige plaats.*

Confragosus. Quintil. I.O. 1.1: 5.8. *Ruuw, hard, plomp, onbeschaafst, moeyelyk, verwart,* van een vaers, reden, gedachten, enz spreekende.

Teneo istnuc satis, sed quæro illud confragosum. Plaut. Cist. 2. 3. 70. *Ik versta dat wel, maar zoek dat te weeten dat my verwart,* of *moeyelyk is te verstaan,* of *te begrypen.*

CŌNFRĂGŌSUS, ă, ŭm. Lucan. 6. 126. *Hobbelig, oneffen, ongelyk, stronkelig, zwaar, moeyelyk,* van een weg spreekende.

CŌNFRĔMO, is, frĕmŭi, frĕmĕrĕ. Ovid. M. 1. 199. *Rommelen, klateren, schateren, morren, raazen, groot gerucht, geschater,* of *gerommel maaken.*

Cælum confremit. Sil. 16. 395. *De hemel maakt een groot geschater.*

CŌNFRĬCO, as, fricŭi, fricārĕ. acc. Colum. 2. 3 Suet. Cl. 8. 3. *Wryven, t'zamen wryven.*

(Ni genua confricantur. Plaut. As. 3. 3. 80. *Ten zy gy my te voet valt.*)

CŌNFRĪNGO, is, frēgi, frāctŭm, fringĕrĕ. acc. Cato R. R. 7. *Breeken, verbreeken, verbryzelen, vernielen, vermorsselen, aan stukken breeken, smyten,* of *slaan.*

Alicujus digitos confringere. Cic. Fl. 30. *Iemants vingers aan stukken breeken,* of *slaan.*

Alicujus rem confringere. Plaut. St. 4. 1. 49. *Iemants goed opeeten,* of *doorbrengen, iemant bederven,* of *uitzuigen.* Omnia jura. Cic. L. L. 2. 22. *Alle recht schenden,* of *verbreeken.*

CŌNFŬGIO, ĭs, fūgi, fŭgitŭm, fŭgĕrĕ ad aliquem. *Naar iemant toe vluchten, zyn toevlucht neemen, zich begeeven,* of *wyken.*

Confugere in aliquem locum. Cic. Att. 3. 15. *Naar eenige plaats,* of *ergens heene vluchten, wyken,* of *zich begeeven.* In naves Cæs. B. C. 3. 9. 7. *Op de scheepen,* of *in een schip vluchten.* Ad aram, *of* in aram. Cic T. Q. 1. 35. *Naar 't altaar loopen, vluchten, wyken,* of *zich begeeven.*

Confugere ad fidem alicujus. Cic. P. Q. 2. *Zich onder iemants bescherming,* of *hoede begeeven.* In misericordiam alicujus. Cic. P. Q. 2. *Zyn toevlucht tot iemants barmhertigheit neemen.* Ad artes. Ovid. F. 1. 571. *Tot konstgreepen zyn toevlucht neemen, zich van streeken,* of *kunstjes dienen, als 't anders niet gelukken wil, zich met looze greepen behelpen.*

Eo nunc confugit. Ter. H. 4. 5. 45. *Hy neemt nu dien dekmantel, hy gebruikt nu deeze verschooning, hy behelpt zich nu daar mede, hy neemt nu dit tot een voorwendzel.*

CŌNFŬGĬUM, ii. n. Ovid. Tr. 5. 6. 2. Stat. Th. 12. 504. *Toevlucht, vluchtplaats, vryplaats, verzekerde plaats.*

‡ CŌNFULCĬO, is, fulsi, fultūm, fulcīrĕ. Lucret. 2. 97. *Ondersteunen, onderschraagen, onderstutten, de hand bieden, staande houden.* Men vindt niet den Confultus by hem, en de beste drukken hebben Conflictus.

CŌNFŬLGĔO, es, fulsi, fŭlgērĕ. *Schynen, blinken, glinsteren, schitteren, glansch geeven, verlicht zyn.*

Ædes confulgebant totæ. Plaut. Am. 5. 1. 15. *'t Huis blonk aan allen kanten, 't gansche huis was verlicht.*

CŌNFŬNDO, is, fūsūm, fundĕrĕ. acc. *Vermengen, t'zamen,* of *onder malkanderen mengen, verwarren; beschaamt, onthutst,* of *verlegen maaken.*

Confundere aliquid cum aliqua re, *of* alicui rei, *of* aliquas res inter se Cic. A. Q. 4. 14 Tim. 14. *Iets ergens anders mee vermengen, eenige dingen onder malkander mengen, storten,* of *gieten,* in d'eigentlyke, en oneigentlyke betekenis.

Animalia circa cubile vestigia sua confundunt. Sen. E. 68. *De dieren vermengen hunne voetspooren rondom hunne legers,* of *nesten.*

Confundere duas res in vas aliquod. Colum. 12. 28 *Twee dingen in een kroes onder malkanderen smelten, in een vat onder een mengen,* of *gieten.*

Confundere aciem. Liv. 35. 5. *Een leger in wanorde brengen, een krygsheir verstrooyen.*

* Confundere. *Ontroeren, ontstellen, ontzetten, ontzet, onthutst,* of *verlegen maaken.*

Ipsum confundebant dicentem. Liv. 34. 50. *Zy verwarden, belemmerden, stoorden,* of *ontroerden hem in 't spreeken.*

(Nihil est quod hoc nomine confundaris. Val. Max. 4. 7. 2. ext. *Daar is geen reden, dat gy u hierom zoud ontstellen,* of *ontzetten.*)

Tot disciplinis confunditur animus. Quintil. I. O. 1. 12. *Zoo veele wetenschappen verwarren,* of *verbysteren 't verstand, de geest wordt door zoo veele oeffeningen verdooft,* of *uitgeblusscht.*

CŌNFŪSĒ. Adv. Cic. I. R. 1. 30. *Verwardelyk, in wanorde, onder malkander, hals overkop, over hoop, zonder order, ongeregelt.* De compar. Confusius staat by Cic. A. 8. 1.

CONFUSIM. Adv. Varr. L. L. 8. 1. Plin. H. 18. 16. Zie Confuse.

CŌNFŪSĬO, ōnis. f. *Vermenging, verwarring, wanorde, storting van veele zaaken onder malkanderen,* in d'eigentlyke en oneigentlyke betekenis.

Confusio rerum & temporum. Cic. Off. 2. 19. *De verwarring, d'omkeering,* of *wisselvalligheit der zaaken en tyden.*

* Confusio oris. Tac. H. 4. 40. 1. Vultus. Petron. 61. *De schaamte, ontsteltenis, verbaastheit, verlegentheit,* of *beschaamtheit die in 't aangezicht werd gezien,* of *die men in 't wezen bespeurt.*

* Erit confusioni meæ non mediocre solatium. Plin. E. 1. 22. 12. *Myne ontsteltenis,* of *verlegentheit zal hier door niet weinig verzet,* of *te hulp gekoomen worden.*

Ista vero confusio est primis postrema præterri. Sen. B. 4. 2. *Het is wanorde,* of *verwarring, als 't laatste voor 't eerste word gestelt.*

CŌNFŪSUS, a, um. *Verwart, vermengt; onder malkanderen, ontroert, onklaar, drabbig.* De compar. Confusior staat by Plin. H. Præf. 7. en de superl. Confusissimus by Suet. A. 44. 1.

Vinum a calore confusum. Vitruv. 6. 9. *Wyn die door de warmte is onklaar geworden.*

* Confusus. Cic. Sext. 2. *Verwart, duister, onder malkanderen gemengt, moeyelyk om te bevatten.*

Confusus alleen. Liv. 6. 34. *of* Confusus animo. Liv. 6. 6. *Ontstelt, verlegen, ontzet, verzet, onthutst, ontroert, verbaast, verbystert, belemmert.*

Confusi in corpus unum populi. Liv. 34. 9 *Verscheide volkeren in een lichaam onder malkanderen gesmolten,* of *gemengt.*

(Confusus *Beschaamt,* alhoewel in de laatere eeuwe.

Confusus de impotentia suæ quidquam ad quemquam referre popularium. Apul. M. 9. 237. *Beschaamt om iets te verhaalen van zyne onmagt aan iemant van zyne landsluiden.*)

CŌNFŪTĀTĬO, ōnis. f. Cic. Her. 1. 3. *Wederlegging, beantwoording, antwoord.*

(CŌNFŪTO, as, āvi, ātūm, ārĕ. *'t Overkooken van een ziedende pot, met een schuim spaan, beletten.*

(Aquus ahenum, quando fervit, paulla confutat trua. Titinn. Setin. by Non. 4. 47. *De kok belet den ziedenden ketel 't overkooken met een kleine schuimspaan.*)

Con-

Confutare. Varr. by Non. 4. 47. *Iets vermengen, mengen, vervalschen, te zamen, of onder malkanderen gieten, of mengen.* Dit woord wordt in deezen zin weinig gebruikt.

Confutare. *Tegenspreeken, wederleggen, weerstaan, bedwingen.*

Confutare aliquem qui nos culpat. Plaut. Truc. 2. 3. 28. *Iemant die ons beschuldigt beantwoorden, tegenspreeken, of wederleggen.* Argumenta Stoicorum. Cic. D. 1. 5. *De bewijsreden der Stoicijnen wederleggen.* Dolores alicujus rei recordatione confutare. Cic. T. Q. 5. 31. *De droefheit, of hartzeer door 't herdenken van iets verzachten, verdrijven, verzetten, of matigen.* Audaciam alicujus. Cic. Part. 38. *Iemants stoutheit, of vermetelheit intoomen, wederstaan; beteugelen, of bedwingen.*

(Confutare. *Verminderen, verkleinen, kleinder maaken.*

Quod nostras res secundas confutet. Cato by Gell. 7. 3. *Dat onzen voorspoed zou verminderen.*

CŌNFŪTUO, ŭi, ūtŭm, ŭĕrĕ. *Beslapen.*

Confutuere quidquid est puellarum. Catull. 37. 3. *Al de meisjens beslapen, zoo veel meisjens beslapen als'er zijn.*

CŌNFŪTŪRŬM. van Confit. *Iets dat geschieden zal.*

Spero confuturum. Plaut. M. G. 3. 3. 66. *Ik hoop dat het geschieden zal.*)

CONG.

CŌNGĔLĀSCO, scis, gĕlascĕrĕ. Gell. 17. 8. *Stollen, runnen, stremmen, bevriezen, stijf, of dik worden,* van vochtigheden spreekende.

CONGĔLĀTIO, ōnis. f. *Stolling, running, stremming, bevriezing, verstijving, verdikking; krystalmaking.* Dit laatste is een woord der stofscheidkunde.

Liquor congelatione minuitur. Plin. H. 31. 3. *Een vocht vermindert als het stelt.*

CŌNGĔLĀTŬS, ă, ūm. *Bevrozen, bevroren, toegevrozen, of toegevroren, verstijft, verdikt.*

Congelata regio. Vitruv. 9. 4. *Een heel koud land, een land daar 't sterk vriest, of veel ys is.*

CŌNGĔLĬDUS, ă, ūm. Cels. 4. 24. *Lauw, een weinig warm.* Sommige leezen in deeze plaats Gelidus, en andere Calidus.

CŌNGĔLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Bevriezen, doen verstijven, doen stremmen, stollen, of runnen; stijf, dik, of hard maaken.*

Congelare lac. Colum. 7. 8. *De melk te stremmen zetten.*

Congelari. Colum. 1. 6. *Stremmen, runnen, stollen, verstijven, stijf, dik, of hard worden, opdroogen.*

* Humor ille solis calore congelatur. Vitruv. 8. 3. *Die vochtigheit droogt door de hitte der zonne op, word hard, of dik door de kracht der zonnestraalen.*

Congelavit otio. Cic. F. 2. 13. *Hij is door de ledigheit vadzig, traag, of lui geworden; de ledigheit heeft hem verstramt, heeft hem lui, stram, of vadzig gemaakt.*

† Congelare. Ovid. Tr. 3. 10. 30. *Verharden, verstijven, hard worden.*

CŌNGĔMĬNATIO, ōnis. f. Plaut. Pœn. 5. 5. 18. *Omhelzing, omarming, omvatting.* Dit woord kan ook op twee persoonen worden toegepast die nevens malkander gaan.

CONGĔMĬNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Am. 2. 2. 152. *Verdubbelen, dubbel maaken.*

Congeminare ictus. Virg. Æ. 12. 713. *De slagen verdubbelen, 't slaan hervatten, noch eens slaan.*

† Securim alicui congeminare. Virg. Æ. 11. 698. *Iemant den bijlslag verdubbelen, of tweemaal een slag met de bijl geeven.*

CŌNGĔMO, ĭs, gĕmŭi, gĕmĕrĕ. Cic. Mur. 25. *t'Zamen, of met malkanderen weenen, zuchten, bedroeft zijn; t'zamen, of met een ander treuren, zich meêwarig met een anders lijden toonen.*

Congemere aliquem. Val. Flacc. 5. 12. Mortem alicujus. Lucret. 3. 947. *Iemant, of iemants dood betreuren, beweenen, beschreyen, beklaagen, van iemant den rouw beklaagen.*

† Arbor vulneribus evicta supremum congemuit. Virg. Æ. 2. 631. *De boom, door veel houwen los gemaakt, heeft een groote slag in 's vallen gegeeven, of is met een groote slag neêr geploft.*

CŌNGĔNER, ĕris. omn. gen. Plin. H. 15. 24. *Van 't zelve slach, van eenerlei geslacht, van den zelven aart, van eenerlei soort.*

(Congener. *Zwager, die mijn vrouws zuster heeft, mijn vrouws zusters man.* Dus gebruikt in de latere eeuw.

Supremis congeneri interesse non posse. Symm. E. 8. 40. *Op zyn vrouws zusters mans begraafnisse niet konnen wezen; zijn zwagers uitvaart, of begraafnisse niet konnen bijwoonen, vieren, houden, of verzellen.*)

CONGĔNĔRĀTŬS, ă, ūm. Verba congenerata. Varr. L. L. 9. 3. *Woorden van den zelven oorsprongk, of van eenerlei afkomst.*

† CŌNGĔNĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Acc. by Non. 2. 121. *t'Zamen teelen, of voortbrengen; of gelijk andere zeggen, zich vereenigen, verbinden, verknochten.*

(CONGĔNŬCLO, ās, ārĕ. Cæcil. by Non. 2. 156. en

CŌNGĔNŬLO, ās, ārĕ. Sisen. by Non. 1. 283. *Knielen, op de knien vallen.* Twee oude woorden.)

CŌNGĔNĬTUS, ă, ūm. dat. *T'zamen voortgebragt, geteelt, geboren, voortgekoomen.*

Pili congeniti. Plin. H. 11. 39. *Hairen die te gelijk voortgekoomen, of gegroeit zijn.*

CŌNGĔR, gri. m. Plaut. P. 1. 3. 30. Ter. Ad. 3. 3. 23. Plin. H. 9. 62. *Een zeeaal, of kongeraal.*

CŌNGĔRĬES, ē. f. Ovid. M. 1. 29. *Een hoop, mijt, stapel, verzameling, of opstapeling.*

Congeries bonorum. Claud. Cons. Mall. 136. *Groote goederen, overvloedig goed, een groote rykdom, overvloed van goed.*

(CŌNGĔRMĀNESCO, ĭs, ĕrĕ. Quadrig. by Non. 2. 167. Apul. M. 2. 119. *Vereenigt, of verbonden worden.* Zoo verklaart het Nonius.

CŌNGĔRMĬNĀTŬS, ă, ūm. Varr. by Non. 2. 167. *Vereenigt, verbonden.*

CŌNGĔRMĬNO, ās, ārĕ. *Groeijen, wassen, opwassen.*

Cæpe congerminat decedente luna. Gell. 20. 8. *D'ajuin, of uijen groeit met een afgaande maan.*)

CŌNGĔRO, ĭs, gessi, gestūm, gĕrĕrĕ. *Ophoopen, op malkanderen hoopen, opstapelen, op een hoop, of op malkanderen leggen, vergaderen, verzamelen, bijeen brengen, of voeren,*

Aliquid in aliquem locum congerere. Cic. Man. 9. *Iets in eenige plaats voeren, draagen, brengen, of laaten inbrengen.* Saxa in aliquem. Sen. Oed. 4. 871. **Iemant met steenen werpen, of gooijen.*

* Congerere crimina in aliquem. Cic. Mil. 24. *Iemant met veele misdaaden bezwaaren, betichten, beschuldigen.* Maledicta in aliquem. Cic. A. 3. 6. *Iemant schenden, schelden, lasteren, veel scheldwoorden geeven.* Ornamenta in aliquem. Cic. Dej. 4. *Iemant hemelhoog verheffen, zeer pryzen.* Titulos alicui. Sen. Cl. 1. 14. *Iemant met veele pronknaamen vereeren.*

† Quo congessere palumbes. Virg. E. 3. 69. *Daar de duiven genestelt, of haar nest gemaakt hebben.*

CŌNGĔRRO, ōnis. m. Plaut. P. 1. 3. 9. *Een medekouter, medeprater, kalvaêr, een die met een ander boert, kalt, klapt, of praat.*

CŌNGĔSTIO, ōnis. f. *Een hoop, stapel, hoogte, opstapeling, of verza-*

zameling van veele dingen.
Retinere impetum congestionis. Vitruv. 6. 11. *Beletten dat d'opgeworpe aarde niet te sterk tegens de muur aandringe.*
Testudo quæ ad congestionem fossarum paratur. Vitruv. 10. 20. *Een werktuig met horden en vochtige vellen bedekt, gelyk een schildpad, die gemaakt word om grachten te dempen, of te vullen.*
CŌNGĔSTĪTIUS, ă, ūm. *Opgehoopt, t'zamen gebragt, opgestapelt.*
Locus congestitius. Vitruv. 3. 3. *Een vuilnishoop, een misthoop, een vuilnisbak, een plaats daar men de vuilnis brengt, daar niet als opgeworpe aarde legt.*
CŌNGĔSTŬS, ūs. m. Colum. 9. 14. *Een hoop, stapel, ophoping, of verzameling van veele dingen.*
Congestus avium. Cic. D. 2. 32. *t'Zamenbrenging, byeenbrenging, of verzameling der vogelen, of door de vogelen.*
CŌNGĔSTŬS, ă, ŭm. Cic. D. 2. 31. Zie Congero.
CŌNGIĀLIS, is. m. & f. lĕ, ĭs. n. Plaut. Au. 4. 2. 15. Vitruv. 10. 9. *Van zes mengelen, dat zes mengelen houd.* Zie Congius.
CŌNGIĀRIŬM, ii. n. Cic. A. 2. 45. *De begiftiging, schenkaadje, of mildadigheit van 't Gemeenebest,* en naderhand *van den Keizer, aan 't Roomsche volk.* (En donativum. Tac. H. 1. 5. 2. *De schenkaadje van den zelven aan de soldaaten.* Daar van de tegenstelling, die men vind by Suet. N. 7. 6. Populo congiarium, militi donativum proposuit. Zomtijds wierd congiarium voor donativum genomen. Zie een voorbeeld by Curt. 6. 2. 10.) De beste Schrijvers noemen ook dus, *een geschenk van een Vorst aan iemant in 't byzonder gedaan.* (Zie onze aantekening over Suet. J. 27. 2. §. 13.)
Sextus Clodius ab Antonio ingens congiarium accepit. Suet. Rh. 5. 3. *Sextus Clodius heeft een treffelyk geschenk van Antonius ontfangen.*
CŌNGIĀRIUS, ă, ūm. Plin. H. 14. 14. Zie Congialis.
CŌNGIŬS, ii. m. Plin. H. 14. 22. *Zekere Roomsche maat die omtrent zes mengelen hield, en tien pond woeg.*
CŌNGLĂCIĀTUS, ă, um. Plin. H. 2. 59. *Bevroren, of bevrozen, toegevroren, verstyft.*
CŌNGLĂCĬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Bevriezen, toevriezen, toestremmen, verstyven.*
Aqua conglaciata frigore. Cic. N. D. 2. 10. *Water door de koude toegevroren, of toegestremt.* Men leest in zommige drukken Conglacatur.
* Curioni Tribunatus conglaciat. Cælius ad. Cic. F. 8. 6. *Curio 's wykmeesterschap bevriest, of verstyft: dit is, Curio voert niets uit terwyl hy Wykmeester is.*
(CŌNGLĪSCO, is, ĕrĕ. *Aangroeijen, toeneemen, vermeerderen.*
Genus qui conglifcat tuum. Plaut. Trin. 3. 2. 52. *Waar door uw geslacht zou aangroeyen, of vermeerderen.*)
CŌNGLŎBĀTIM. Adv. Liv. 25. 15. *Met mengten, of hoopen, op een stapel, of hoop, in 't ronde, als een klouwen.* (Andere leezen conglobati.)
CŌNGLŎBĀTĬO, ōnĭs. f. Sen. N. Q. 1. 15. *Een hoop, stapel, vergadering, t'zamenhoping, of verzameling van veele dingen.*
CŌNGLŎBĀTUS, ă, ūm. Cic. N. D. 2. 39. *In 't rond opgestapelt, of opgehoopt, rondom gezet, rond, afgerond, rond gemaakt.*
Conglobatum corpus in pilæ modum. Plin. H. 9. 46. *Een ligchaam rond als een bal, of als een kloot rond gemaakt.*
* Conglobatus sanguis. Plin. H. 23. 1. *Geronnen, of gestolt bloed.*
Humores conglobati. Vitruv. 5. 9. 8. 2 *t'Zaamgeronne, of vergaderde vochtigheden.*
Corpuscula conglobata. Lucret. 2. 153. *In 't ronde op malkanderen gehoopte ligchaamtjes.*
CŌNGLŎBO, ās, āvī, ātūm, ārĕ milites. *De soldaaten verzamelen, vergaderen, of t'zamen schaaren; de gelederen der soldaaten in goede order brengen, stellen, verdubbelen, of sluiten.*
Cum se milites in unum conglobassent. Liv. 8. 11. *Als de soldaaten zich verzamelt, of byeen geschaart hadden, toen de soldaaten zich, of hunne gelederen verdubbelt, of gesloten hadden.*
* Mare undique æqualiter conglobatur. Cic. N. D. 2. 45. *De zee is aan allen kanten rond, heeft overal een ronde gedaante.*
CŌNGLŎMĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Lucret. 3. 211. *Opwinden, op een klouwen winden, t'zamen ophoopen, in een plaats verzamelen, of vergaderen.* 't Is beter glomerare te gebruiken.
Conglomerare. Vitruv. 7. 11. *Iets tot een koek mengen, ergens een koek van maaken, iets kneeden.*
* Conglomerare mala in aliquem. Enn. by Non. 2. 166. *Iemant door quellingen, of moeyelykheden, overstelpen, of veel moeyelykheden aandoen.*
CŌNGLŪTĬNĀTĬO, ōnĭs. f. verborum. Cic. Or. 23. *De t'zamenbinding, t'zamenkoppeling, of t'zamenvoeging der woorden.*
Conglutinatio recens, ægre: inveterata, facile divellitur. Cic. S. 20. *Een nieuwe t'zamenvoeging, of vereeniging word bezwaarlyk, maar een oude ligtelyk gebroken.*
CŌNGLŪTĬNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ vulnus. Plin. H. 23. 5. *Een wonde toenaayen, t'zamenhechten, of voegen, toebreien, of doen toeloopen.*
Conglutinare aliquid cum aliquo. Cic. Her. 2. 3. *Iets aan malkanderen lymen, hechten, vastmaaken, of voegen.* Duas res inter se. Vitruv. 7. 4. *Twee dingen aan malkanderen lymen, hechten, voegen, of vereenigen.*
Conglutinare amicitias. Cic. Am. 9. *Verbintenissen, of vriendschappen maaken, of aangaan.*
Conglutinare meretricios amores cum nuptiis. Ter. An. 5. 4. 10. *By hoeren loopen, of een hoer aanhouden als men getrouwt is; getrouwt zynde noch by hoeren loopen.*
† CONGRÆCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. B. 4. 4. 91. *Op zyn Grieksch slampampen, zuipen, slempen, ligtmissen, of vrolyk zyn.*
CŌNGRĀTŪLĀTĬO, ōnĭs. f. *Begroeting, gelukwensching, toejuiching.*
Omnium congratulatio me commovet. Cic. Br. 3. *De begroetingen, toejuichingen, of gelukwenschingen, die ik van al de waereld ontfang, zyn my byzonder aangenaam, vermaken, of verheugen my.*
CŌNGRĀTŪLŎR, āris, ātūs sūm, ārī alicui. Cic. Fl. 27. Liv. 3. 54. *Iemant begroeten, of geluk wenschen, by iemant zyn plichtpleging over zyn geluk, of verhoging afleggen.*
CŌNGRĔDIŎR, ĕris, grĕssŭs sūm, gredi in aliquem locum, of in aliquo loco. *In eenige plaats vergaderen, verzamelen, byeen- of t'zamen koomen.*
Congredi aliquem. Plaut. E. 4. 1. 19. *Iemant aanspreeken, aandoen, aanranden, op zyde koomen, of schieten, by iemant koomen, iemant te gemoet gaan, of tegen gaan.*
Congredi cum hoste. Hirt. B. H. 38. 6. Plaut. Ps. 2. 1. 6. Armis. Cæs. B. G. 1. 36. 3. Prælio. Cæs. B. G. 7. 65. 2. of Acie. Tac. An. 14. 34. 1. *Met den vyand slaan, vechten, of handgemeen zyn, den vyand slag leveren.*
Congredi cum Rhetore. Cic. N. D. 2. 1. *Met een Redenaar zintwisten, redenkaveen, of twistredenen.*
Congredi alicui quotidiana consuetudine. Cæs. B. G. 1. 40. 3. *Met iemant daaglyks gemeenzaamlyk verkeeren, of omgaan.*

Cum

Cum hoste ad colloquium congredi. Liv. 1. 23. *t'Zamen koomen om met den vyand te spreeken, tot een gesprek met den vyand koomen, met den vyand in onderhandeling treeden.*

CŌNGRĔGĀBĬLIS, is. m. & f. lĕ. is. n. Cic. Off. 1. 44. *Dat ligtelyk vergadert, 't geen gemakkelyk verzamelt, of t'zamengebragt wordt.*

CŌNGRĔGĀTIO, ōnis. f. Cic. Fin. 4. 2. *Gezelschap, verzameling, vergadering, byeenkomst.*

CŌNGRĔGO, as, āvi, ātum, ārĕ. acc. *Verzamelen, vergaderen, beroepen, byeen roepen, t'zamen roepen, ontbieden, byeen brengen.*

Congregantur plausu ad cibum hæc animalia. Plin. H. 10. 70. *Deeze dieren worden door 't handgeklap byeen geroepen om te eeten.*

Multos in unum locum congregare. Cic. de Or. 1. 8. *Veele menschen in eene plaats verzamelen, vergaderen, t'zamen brengen, of byeen brengen.*

Se cum quibusdam congregare. Cic. Fin. 5. 15. *Zich met sommigen verbinden; met eenige luiden vriendschap maaken, te zamen woonen, of leeven.*

CŌNGRESSĬO, ōnis. f. *Omgang, verkeering, bezoek, onderhandeling, t'zamenleving, gemeenschap, gemeenzaamheit, vriendschap, gezelschap.*

Illum patrio jure prohibuit a tua congressione. Cic. A. 2. 18. *Hy heeft hem door zyn vaderlyk gezagh uw gezelschap verboden; of hy heeft hem door zyn vaderlyk ontzagh belast met u niet te verkeeren, of om te gaan.*

Congressio. Cic. Clu. 14. *Vergadering, verzameling, byeenkomst, onderhandeling, t'zamenspraak.*

CŌNGRESSUS, ă, ūm. *Die by iemant gekoomen, of genadert is; die iemant aangesproken heeft.*

Pede congressus. Virg. Æ. 12. 465. *Die vecht zonder een voet te wyken, die voet by stik in 't vechten zet, die pal staande vecht.*

† Impar congressus Achilli. Virg. Æ. 1. 479. *Die tegens Achilles met ongelyke magt heeft gevochten.*

CŌNGRESSŪS, ūs. m. Cic. Pl. 27. *Byeenkomst, ontmoeting, onderhandeling, omgang, verkeering, gesprek, gemeenschap.*

Congressus. Cic. de Or. 2. 78. Cæs. B. C. 1. 46. 4. *d'Aanval, 't gevecht, de stryd, de stoot, het treffen.*

(Congressus. *'t Naderen tot een vrouw, 't byslapen.*

Nec ullo congressu feminarum pollui. Plin. H. 12. 14. *En dat ze nooit tot een vrouw naderen, by een vrouw slapen, of door 't naderen tot een vrouwe zich besmetten.*

Congressus contra naturam non efficit uxorem. Quintil. D. 247. *'t Onnatuurlyk naderen tot een vrouw, of 't slapen by een vrouw tegens de natuur, maakt geen wettelyke huisvrouw.*

CŌNGRŬĒ. Adv. *Gevoeglyk, behoorlyk, betamelyk.* 't Word alleen by Solinus gevonden, indien in hem niet moet geleezen worden congruæ.

Usque dum congrue Sophoclis exequiæ ducerentur. Solin. 1. *Tot dat Sophocles behoorlyk begraaven wierd.*)

CŌNGRŬENS, entis. omn. gen. *Overeenkoomende, overeenkomstig, bequaam, gevoeglyk, welgeschikt, gepast, recht, passelyk, gelykende, gelykvormig, evenredig, betamelyk.* (De superl. Congruentissimus staat by Apul. A. 320. *en* Tertull. de An. 58.)

Congruens alicui rei. Cic. A. Q. 1. 4. L. L. 1. 10. *of* Aliqua re, *of* cum aliqua re. Cic. Cl. 31. *Met een zaak overeenkomende, wel voegende, of passende.*

Actio virtuti congruens. Cic. Fin. 5. 21. *Een daad overeenkomstig met de deugd, die voorgewendt word; of de deugd passende daar men op roemt.*

Partes mundi inter se congruentes. Cic. *by* Lactant. 4. 8. *Deelen der waereld die evenredig zyn, die een onderlinge overeenkomst hebben, of welgeschikt zyn.*

CŌNGRŬENTER. Adv. *Gevoeglyk, behoorlyk, betamelyk, gelykvormiglyk, volgens, naar.* (De compar. Congruentius staat Cod. 8. 47. 4. en de superl. Congruentissime by Tertull. de Pud. 8.)

Congruenter naturæ vivere. Cic. Fin. 3. 7. *Naar, of volgens de wet der nature leeven, naar de wet der natuur zyn gedrag aanstellen, handelen, of wandelen.*

CŌNGRŬENTĬA, æ. f. *Gelykvormigheit, gelykmatigheit, evenredigheit, overeenkomst, evenmatigheit, gevoeglykheit, betamelykheit.*

Ex capite statuæ congruentiam membrorum deprehendere. Plin. E. 2. 5. 11. *Uit het hooft van een beeld van d'evenmatigheit, of grootte der andere leeden oordeelen.*

Congruentia morum. Suet. O. 2. 5. *Gelykvormigheit, of overeenkoomst van zeden.*

CŌNGRUO, is, cōngrŭi, cōngrŭĕrĕ. dat. *Overeenkoomen, gelykvormig- of evenredig zyn, een overeenkomst hebben, wel voegen, wel staan, wel passen, betaamen.*

Congruit mulier mulieri magis. Ter. Ph. 4. 5. 14. *Een vrouw koomt beter met een vrouw overeen; de vrouwen konnen malkanderen best verstaan.*

Ille congruit cum natura & moribus meis. Cic. Am. 8. *Hy koomt met myn aart en gedrag overeen, wy zyn van eenderlei aart en inborst.*

Illius vitiis per avaritiam mire congruebat. Tac. An. 13. 1. 4. *Hy hielt veel van hem, om d'overeenkomst van hunnen gierigen aart, by quam met zyne ondeugden door hunne onderlinge gierigheit wonder wel overeen.*

Ne sentiant nos inter nos congruere. Ter. H. 3. 1. 91. *Op dat ze niet bespeuren, of gewaar worden dat wy malkanderen verstaan, dat wy eene streng trekken, of dat wy 't met malkanderen houden.*

Guttæ lactis inter se congruunt. Vitruv. 7. 8. *De melkdruppels loopen te zamen, of onder malkanderen, vermengen zich onder een.*

(Tempus ad id ipsum congruere. Liv. 1. 5. *Dat de tyd daar mede overeen quam.*

Congruere. *Te gelyk koomen, of toekoomen, teffens voorvallen.*

Cui tam subito tot congruerint commoda. Ter. E. 5. 8. 1. *Die zoo schielyk zoo veel voordeels te gelyk is toegekoomen.*

CŌNGRŬUS, ă, ūm. *Overeenkomende, gelykvormig, wel passende.* Dit woord word niet gevonden, dan by de latere Schrijvers in de volgende voorbeelden.

Nuptiæ jure civili congruæ. Apul. M. 6. 183. *Een houwelyk met het borgerrecht overeenkoomende, of gelykvormig.*

Caper ad ineundas feminas congruus. Pallad. 12. 13. 5. 3. *Een geitenbok bequaam om met de wyfjes te springen.*

Fœniculi congruum modum vino immergi. Pallad. 11. 14. *Dat een bequaame maat van venkel in den wyn gedaan, of onder wyn gemengt worde.*)

CŌNGȲLIS, ĭdis. f. Colum. 10. 421. *Een ronde knol, of raap.*

CONJ.

(CŌNJECTĀNĔĂ, ōrūm. m. plur. *Boeken, of schriften, waar in wy onze gissingen aantekenen.*

Legi in conjectaneis Capitonis Atei. Gell. 2. 24. *Ik heb geleezen in Capito Atejus schriften, waar in hy zyne gissingen, of aanmerkingen aangetekent had.*)

CŌNJĔCTĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 10. 75. *Gissing, rading, vermoeden.*

(CŌNJĔCTĀTŌRĬUS, ă, ūm. *Dat*

Dat in gissingen, dat in vermoeden bestaat.

Ejus rei argumenta quædam conjectatoria ex eorum scriptis protulerunt. Gell. 14. 3. *Zy hebben eenige bewysredenen van die zaak uit hunne schriften in gissingen,* of *vermoeden bestaande bygebragt.*)

CŌNJECTIO, ōnis. f. *Het smyten, het werpen, werping, tegoot.*

Conjectione telorum copiis pellere. Cic. Cæc. 15. *Met het werpen van schichten,* of *pylen een leger op de vlucht dryven.*

Conjectio somniorum. Cic. D. 2. 63. *Droombeduiding, droomgissing, uitlegging,* of *verklaring der droomen.*

CŌNJĔCTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Ter. E. 3. 4. 5. *Gissen, voorgissen, wigchelen, oordeelen, voorbedieden, naar iets slaan,* of *raaden*

Conjectat, utrum, &c. seq. subj. Quintil. I. O. 7. 3. *Hy raadt,* of *gist,* of *enz.*

Ex accessionibus conjectare quando dandus sit cibus. Cels. 3. 5. *Uit het aankoomen der koortze gissen,* of *oordeelen wanneer de zieke eten moet,* of *wanneer men den kranken spyze moet geeven.*

Conjectat vultu Cæsaris offensionem. Tac. An. 1. 12. 4. *Hy gist uit het aangezicht van Cesar dat hy beledigt is; hy gist uit Cesars wezen zyn misnoegen.*

CŌNJECTOR, ōris. m. *Een wigchelaar, waarzegger, voorgisser, voorbedieder, voorzegger, rader.*

Conjector alleen. Cic. D. 2. 65. of Conjector somniorum. Cic. D. 2. 59. *Een droombedieder, een uitlegger,* of *verklaarder van droomen.* Portentorum. Cic. D. 2. 28. *Een bedieder,* of *uitlegger van zeldzaame,* of *wonderlyke voorvallen.*

CŌNJECTRIX, īcis. f. Plaut. M. G. 3. 1. 99. *Een droombedietster, waarzegster; uitlegster,* of *verklaarster van droomen.*

CŌNJECTŪRA, æ. f. *Gissing, vermoeden, rading, meining,* die op duistere en twijfelachtige tekenen steunt.

Aberrare conjectura. Cic. Att. 14. 22. *Misgissen, qualyk raden,* of *gissen.* Augurari. Cic. Att. 2. 9. *Voorgissen, door gissing vermoeden, raaden,* of *voorzeggen.* Consequi. Cic. F. 12. 19. *Raaden, gissen, vermoeden, ergens eenige gissingen omtrent maaken*

Conjecturam facere ex aliqua re. Ter. An. 3. 2. 32. *Ergens eenige gissing uit maaken.*

Hanc de me conjecturam facio magis quam ex auditis. Plaut. Cas. 2. 3. 8. *Ik oordeel, ik vermoede, ik gis dit meer door myzelven, dan door 't geen ik gehoort heb.*

(Conjecturam facere. Plaut. Curc. 2. 1. 31. *Een droom uitleggen.*)

CONJECTŪRĀLIS, is. m. & f. lĕ. is. n. Cic. T. 11. Cels. 2. 6. *Te gissen, te vermoeden, op gissingen,* of *vermoeden steunende, rustende,* of *gegrondt, door gissingen vermoedt,* van een konst, of wetenschap spreekende.

CONJECTŪRO, as, are. *Gissen, vermoeden, raaden.* Dit verbum is niet zeker. 't is beter Conjectare te gebruiken.

Nobis rimari & conjecturare tantum in occulto licet. Sen. N. Q. 7. 29. *Het staat ons alleen vry,* of *'t is ons alleenlyk geoorlofst deeze dingen in 't heimelyk t'onderzoeken, hier over in 't heimelyk onze gissingen te maaken,* of *naar dezelve te slaan.* Sommige leezen Conjectare, en andere verbeteren deeze spreekwyze, zeggende, Nobis rimari illa, & conjectura ire in occulta tantum licet. *Wy vermogen alleenlyk die dingen te onderzoeken, en verborgene zaaken te gissen, te raaden,* of *daar naar te slaan.*

CONJĔCTUS, ūs. m. *Werping, smak, goot, toeschieting, het smyten, het werpen,* of *'t schieten van iets.*

Lapidum conjectu fracta domus. Cic. Att. 4. 3. *Een huis dat door het werpen van steenen onder de voet gesmeeten,* of *om ver geworpen is.*

Conjectus oculorum. Cic. Sext. 54. *Een ooglonking,* of *oogwenk, wenk,* of *opslag der oogen.*

Terræ conjectu voraginem explere. Liv. 7. 6. *Een groote diepte, kuil, hol,* of *kolk met aarde vullen, door het inwerpen van aarde dammen,* of *toevullen.*

Conjectu oculorum aliquem ut fure n destinare. Curt. 9. 7. 25. *Iemant voor een dief aanzien.*

CŌNIFĔR, ă, um. Virg. Æ. 3. 680. *Dat spitsronde appelen draagt,* gelijk de Cypres- Pijnboum, enz.

CŌNIGĔR, ă, um. Catull. 64. 106. zie Conifer.

CŌNJĬCIO, is, jēcī, jĕctūm, jĭcĕrĕ. acc. *Werpen, schieten, gooijen, smyten, slaan.*

Tela conjicere in hostem. Liv. 2. 10. *Den vyand met pylen beschieten, pylen op den vyand werpen, smyten,* of *gooyen.* Oculos in aliquem Cic. Clu. 20. *D'oogen op iemant werpen,* of *slaan, iemant aankyken, aanzien,* of *beschouwen.*

Conjicere se in aliquem locum. Cic. Att. 5. 16. *In eenige plaats vluchten, zich in een plaats werpen, in een plaats wyken,* of *zich begeeven.*

Conjicere aliquid. Ter. E. 3. 4. 9. *Ergens naar slaan, iets gissen,* of *raaden.* Tu conjicito cætera. Ter. Ph. 1. 3. 14. *Raad,* of *gis gy het overige, ik geef u het overige te bedenken.*

Alicui somnium conjicere. Plaut. Curc. 2. 2. 3. *Iemants droom uitleggen,* of *verklaaren.*

Conjicere aliquem in carcerem. Cic. V. 5. 7. *Iemant gevangen- of in de gevangkenis zetten, in 't gat smyten,* of *in de gevangkenis werpen.* In fugam. Cæs. B. G. 3. 6. 2. *Op de vlucht slaan, jaagen,* of *dryven.* Se in pedes. Ter. Ph. 1. 4. 13. Se in fugam. Cic. Cœl. 26. *Wechvluchten, de vlucht kiezen, zich op de vlucht begeeven, de vlucht neemen, zyn hiezen pakken, 't haazepad kiezen.* Deeze laatste spreekwijzen zijn boertachtig.

Hæc in eum librum conjeci. Cic. Att. 16. 6. *Ik heb deeze zaaken in dat boek gestelt,* of *geschreeven.* In epistolam. Cic. Att. 7. 16. *Ik heb dat in den brief geschreven,* of *gezet.*

Conjicere culpam in aliquem. Cæs. B. G. 4. 27. 4. *Op iemant de schuld werpen,* of *leggen, iemant de schuld ergens van geeven.* In lætitiam aliquem. Ter. H. 2. 3. 51. *Iemant verblyd,* of *verheugt maaken, tot blydschap verwekken, iemant verblyden, verheugen,* of *vervroiyen.*

* Conjicere se in perturbationes. Cic. F. 12. 1. *Zich in onlusten werpen, zich in onrust,* of *moeyelykheden steeken.* In tricas aliquem. Plaut. P. 5. 2. 18. *Iemant in verlegentheit brengen, iemant moeite,* of *ongelegentheit aandoen.* Maledicta in alicujus vitam. Cic. Pl. 12. *Iemants leven verfoeyen,* of *vervloeken.* Aliquem in nuptias. Ter. An. 3. 5. 14. *Iemant in 't huwelyk brengen, tot trouwen beweegen.* Se mente atque voluntate in versum. Cic. de Or. 3. 50. *Zich tot vaerzen maaken,* of *tot de dichtkonst begeeven; zyn zinnen aan 't dichten,* of *aan 't rymen hangen.*

In Epicuri castra se conjicere. Cic. F. 9. 20. *Zich aan de zyde van Epikuur voegen, 't gevoelen van Epikuur omhelzen, aanneemen,* of *volgen.*

† Conjicere querelas absenti. Tib. 1. 9. 54. *Zich over een afweezigen beklaagen.*

CONĪMBRICĂ, æ. f. *Konimbre.* Een stad in Portugal.

CŌNĪSCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Lucret. 2. 320. *Hardebollen, met de hoornen,* of *koppen tegens malkanderen stooten* als stieren en rammen.

* Cum

* Cum aliquo conifcare. Cic. *bij* Quintil. 8. 3. *Met iemant hevig twisten, een harde twist hebben*, of *over hoop leggen.*

CONISTERIUM, ii. n. Vitruv. 5. 11. Κονιστήριον. *De plaats daar de worstelaars malkanderen met stof smeeten*, om te beter vat op hunne lighamen te hebben, die met oly bestreken en glad waren.

(CONJUGA, æ, f. *Een vrouw, huisvrouw.* Een woord verzonnen van Apul. M. 6. 174)

CONJUGALIS, is, m. & f. lĕ, ĭs. n. *Huwelykt, houwelyks, dat het houwelyk aangaat*, of *tot het zelve behoort*, of *tot d'echte staat behoort.*

Dii conjugales. Sen. M. I. 1. *De Goden des huwelyks*, of *huwelyksgoden.*

CONJUGATIO, ōnis. f. Cic. S. 15. *Leiding*, of *opbinding der wyngaarden*, of *de wyze van dit doen.*

* Conjugatio verborum. Cic. T. 9. *d'Eenaartigheit der woorden.* Een woord in de Redenkonst gebruikelijk, wanneer de woorden d'een van d'ander afkomstig zijn, gelijk Sapiens, Sapienter, Sapientia.

Conjugatio verborum. Palæmon. *De t'zamenvoeging, buiging*, of *vervoeging der werkwoorden*, door tempora, numeros & personas Een woord in de Spraakkonst gebruikelijk.

CONJUGATOR, ōris. m. Conjugator amoris. Catull. 61. 45. *Een stichter*, of *verwekker van vriendschap; een t'zamenvoeger, vereeniger van liefde*, of *genegentheit, een die vriendschap maakt*, of *knoopt.*

CONJUGATUS, ă, um. Conjugata verba. Cic. T. 3. *t'Zamengevoegde*, of *gebogene werkwoorden.* Zie Conjugatio.

CONJUGIALIS, is. m. & f. lĕ, ĭs. n. Ovid. M. 6. 536. *Huwelyks, van 't huwelyk, dat tot het huwelyk*, of *d'echtestaat behoort.* Zie Conjugalis.

CONJUGIUM, ii. n. Cic. Off. 1. 13. *Huwelyk*, of *houwelyk, d'echt, d'echtestaat*, of *getrouwde staat.*

(Conjugium. *Het bespringen.*

Sæpe fine ullis conjugiis vento gravidæ. Virg. G. 3. 275. *Dikwils van den wind, zonder besprongen te worden, met jongen zynde.*

Conjugium. *Een paar, dat aan malkanderen getrouwt is.*

Parvis in vicis non plus bina conjugia funt. Plin. H. 10. 12. *In kleine dorpen zyn maar tweepaar getrouwde.*)

CONJUGO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. *Vereenigen, binden, verbinden, t'zamenbinden, t'zamenknoopen, t'zamenvoegen, paaren.* In d'oneigentlijke betekenis.

Morum similitudo amicitiam conjugat. Cic. Off. 1. 17. *De gelykheit, of overeenkomst der zeden bindt*, of *knoopt de vriendschap.*

CONJUGULUS, ă, um. Conjugula myrtus. Cato R. R. 8. Plin. H. 15. 29. *Zekere myrte die ergens om loopt, die zich ergens aan vast maakt*, of *hecht.*

CONJUGUS, ă, um. Plin. H. 8. 23. *Gepaart, t'zamen gepaart*, van zommige dieren spreekende. Zie Harduinus.

CONIUM, ii. n. *Kône*, een stad van 't Nivernois in Vrankrijk.

CONJUNCTE. Adv. Cic. de Or. 2. 61. *Gezamentlijk, eendrachtelyk, eenparighlyk, te zamen, neffens, met.* De compar. Conjunctius staat by Plin. E. 6. 8. 4. en de superl. Conjunctissime by Cicero beneden.

Conjunctissime vivere cum aliquo. Cic. Am. 1. *Met iemant in groote eenigheit leeven.*

CONJUNCTIM. Adv. Cic. F. 8. 8. *Te zamen, teffens, te gelyk, met, altemaal.*

CONJUNCTIO, ōnis. f. Cic. Pl. 8. *t'Zamenvoeging, t'zamenbinding, band, vereeniging, t'zamenknoping, t'zamenkoppeling, t'zamenhechting.*

Conjunctio. Cic. Or 39. *Een voegwoord, een koppelwoord.* Een woord in de spraakkonst gebruikelijk.

Conjunctio. Cic. Att. 6. 2. *Verbintenis, eenigheit, eendracht, band, verzelling, verknochting, goed verstand, overeenkomst van aart, onderlinge trek*, of *genegentheit.*

Conjunctio alleen. Cic. F. 1. 7. of Sanguinis conjunctio. Cic. Off. 1. 17. *Maagschap, verwantschap, bloedvriendschap, bloedverwantschap.*

CONJUNCTUS, ă, um. part. Catull. 62. 54. *t'Zamengevoegt, verknocht, gehecht, t'zamengehecht, vereenigt, verbonden, gepaart, verzelt, aangelegen.* De compar. Conjunctior staat beneden by Ovidius, en de superl. Conjunctissimus beneden by Cicero.

* Miseria dedecore, of dedecori conjuncta. Cic. A. 3. 14. *d'Elende by oneer gevoegt, met eerloosheit gepaart*, of *met schande verzelt.*

Homines summa benevolentia conjuncti. Cic. Am. 22. of inter se conjunctissimi. Cic. Am. 11. *Menschen die een zeer nauwe vriendschap*, of *een zeer nauwe band van vriendschap hebben; die zeer groote vrienden zyn, die door de grootste genegentheit, of vriendschap met malkanderen verbonden, vereenigt*, of *verknocht zyn.*

Concordia mihi conjunctissimus est. Cic. Clu. 55. *Hy leeft met my in de grootste eendracht*, of *vriendschap.*

Conjunctior illo nemo mihi est. Ovid. M. 15. 599. *Ik heb geen grooter vriend als hem; hy is myn grootste*, of *beste vriend, niemant is my vertrouwder vriend dan hy.*

Conjunctus mihi, of mecum necessitudine. Cic. Att. 16. 16. subj. 2. Familiaritate. Cic. de Or. 1. 7. Societate. Cic. N. D. 2. 31. Omnibus rebus. Cic. Att. 16. 16. subj. 6. *Hy is aan my door bloedverwantschap, gemeenzaamheit, maatschappy, door alles verbonden.*

Fuit cum illo ætate conjunctus. Cic. Cl. 76. *Hy is zyn tydgenoot geweest, hy is gelyktydig met hem geweest, hy heeft in den zelven tyd geleeft als hy; zy hebben t'zamen geleeft.* Tempus conjunctum. Quintil. I. O. 5. 8. en 10. *De volgende tyd.*

Quocum mihi conjuncta cura de Republica fuit. Cic. Am. 4. *Hy heeft met my de zorge van 't gemeenebest*, of *van 't Staatbewind verdeelt.*

Vita vitiis conjuncta. Cic. V. 1. 4. *Een leven met ondeugden*, of *boosdaaden vermengt*, of *verzelt; een schandelyk, heilloos*, of *godloos leven.*

(Conjuncti fontium. Curt. 6. 11. 20. *Die de misdadigers bestaan.*)

CONJUNGO, is, junxi, junctum, jungĕrĕ aliquid cum aliquo. Virg. E. 2. 32. *Iets ergens mee t'zamenvoegen, t'zamenbinden, t'zamenknoopen, hechten*, of *vastmaaken.*

* Conjungere se alicui. *Zich by*, of *neffens iemant voegen, iemants zyde kiezen, zich met iemant verbinden, genootschap*, of *maatschappy met iemant maaken.*

Tecum in eo negotio se conjunxit. Cic. Q. R. 6. *Hy heeft zich in dien handel by u gevoegt, gy hebt dien handel t'zamen gedreeven, hy heeft in dien handel met u t'zamengedaan*, van koophandel spreekende.

Respublica nos inter nos conjunctura est. Cic. F. 5. 7. *'t Belang van den Staat zal ons weêr vereenigen, zal onze vriendschap weêr hechten.*

Conjungere domum conjugio. Cic. Fin. 5. 23. *Een verbintenis in een huis door een huwelyk maaken.* Sibi mulierem matrimonio. Liv. 29. 29. *Een vrouw trouwen.*

Sutura oras vulneris conjungere. Celf. 7. 4. *Een wonde hechten*, of *toenaayen.*

CONJURATIO, ōnis. f. Cic. C. 3. 7. Ter. H. 2. 1. 1. *Een t'zamenzweering, t'zamenspanning, vloek- of eedgespan, vloek-bond-* of *eedgenootschap; een heimelyk verbond, een heimelyke aanslag.* Dit woord word in een goeden en quaden zin gebruikt.

CON-

CŌNJŪRĀTUS, ă, ūm. Hor. O. 1. 15. 7. *t'Zaamgezworen, t'zaamgespannen, verbonden, die met een ander aangespannen heeft.*

Conjurati rescindere cœlum. Virg. G. 1. 280. *Die t'zaamengezworen hebben om den hemel te vernielen.*

Conjuratus Getarum. Claud. R. 1. 319. *Een bond- of eedgenoot van de Geten, een die met de Geten een t'zamenzweering, of heimelyke verbintenis aangegaan heeft, die met hen t'zaamgezworen, of t'zamengespannen heeft.*

Socii navales conjurati. Liv. 45. 2. *Matroozen, of bootsgezellen die te gelyk hebben dienst genomen, of die op den zelven tyd aangenomen, of verhuurt zyn.*

CŌNJŪRĀTĪ, ōrūm. m. plur. Cic. C. 4. 10. Socii conjurati. Claud. Eutr. 2. præf. 15. *t'Zaamgezwoornen, bondgenooten, vloekgenooten, vloekverwanten, eedgenooten, verbondelingen tot eenen aanslag, t'zamenzweerders, medeplichtigen in een toeleg, of aanslag.*

CŌNJŪRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Virg. Æ. 8. 5. *Zweeren; een eed doen, zich by eede verbinden, of verplichten, zich door een wederzydschen eed verbinden*, in een goeden en quaden zin.

Conjurant inter se. Plaut. Merc. 3. 1. 38. *Zy verbinden zich onderling, of wederzyds by eede, zy doen een wederzydschen eed.*

Conjurare alicui. Hor. A. P. 4. 11. *Iemant iets zweeren, by eede belooven, den eed aan iemant doen, of afleggen.* (In alle d'afdrukzels, die ik verscheiden gezien hebbe, word gelezen niet amicæ, maar amice.)

Conjurare. *Zich verbinden, t'zamenspannen, t'zamenzweeren, een verbintenis, t'zamenspanning, of t'zamenzweering maaken, een verbond aangaan, zich tot iets verbinden.* In een goeden en quaaden zin.

Conjurare contra aliquem. Cæs. B. G. 2. 1. 1. *Tegens iemant t'zamenspannen, aanspannen, t'zamenzweeren.* Contra Rempublicam. Cic. Syll. 25. *Tegens den Staat, of 't Gemeenebest aanspannen, of verraad smeeden, of brouwen.* In ruinam alicujus. Claud. R. P. 3. 199. *Iemants ondergang, of verderf zweeren.*

Conjurare de interficiendo aliquo. Cic. Mil. 24. *Zweeren om iemant van kant te helpen, een toeleg, of aanslag op iemants leven maaken.*

CŌNJŪX, ŭgis. m. & f. Cic. C. 4. 9. *Een bedgenoot, echtgenoot, gemaal, of gemalinne, man, of vrouw.*

CONL. CONN.

CŌNLĀTRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Quaad spreeken, qualyk of smaadspreeken, schelden, lasteren, iemant, of iets uitkryten, uitschelden, lelyk afschilderen, of uitmaaken, achter den rug te na spreeken.*

Conlatrare Philosophiam. Sen. V. B. 17. *De wysgeerte uitkryten, of verachten, qualyk van de wysgeerte spreeken.*

‡ CONLAXO, ās, āvi, ātum, āre. Lucret. 6. 232. Zie Laxo.

CŌNLEVO. Zie Collevo.

CŌNNACŪM, i. n. *Koignac*, een stad van 't Angoumois op de Charantestroom in Vrankryk.

(CŌNNĀTIO, ōnis, f. *Het zamenzwemmen, of t'zamenzwemming.* Dit woord brengt Perottus by, als uit Plautus ontleent, Cornuc. c. 201. Connationis nostræ conscius. En verklaart het in deeze verbloemde betekenisse. *Bewust zynde dat wy 't zelfde wyf gebruikten.*

CŌNNĀTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *t'Zamenzwemmen, of met malkanderen zwemmen.* Ook dit woord brengt Perottus by op d'aangetrokkene plaats, als uit Plautus ontleent. Connatat nobiscum. En verklaart het, *Hy is myn medevryer.*)

CŌNNĔCTO, ĭs, nĕxŭi, nĕxūm, nĕctĕrĕ aliquid alicui rei, *of* cum aliqua re. *Iets ergens meê t'zamenbinden, t'zamenknoopen, t'zamenhechten, t'zamenvoegen, verknochten, verzellen, paaren.*

Amicitia cum voluptate connectitur. Cic. Fin. 1. 20. *De vriendschap word met genoegen verknocht, word met vermaak verzelt.*

Si verum est quod ita connectitur. Cic. Fat. 6. *Indien 't waar is dat daar uit dus besloten, of dat 'er dit uit getrokken word, indien dat gevolg waarachtig is*, van een bewysreden spreekende.

Adiabenis Cadurci connectuntur præfluente Tigri. Plin. H. 6. 15. *De Kadurci grenzen, of leggen aan de Adiabeners en hebben niet dan de Tigerstroom tusschen beiden; de Kadurci worden alleenlyk van de Adiabeners gescheiden door den tusschenstroomenden Tiger, de Tigerstroom scheit de Kadurci van de Adiabeners.*

* Connectere quædam oratione. Quintil. I. O. 2. 12. *Iets in een rede inlassen, of invoegen, iets aan een rede knoopen.*

CŌNNĔXIO, ōnis. f. Quintil. I. O. 5. 14. *t'Zamenbinding, t'zamenknoping, gevolg, vervolg, verbintenis van twee, of meer stellingen.*

CŌNNĔXĪVUS, ă, um. Connexiva conjunctio. Gell. 10. 29. *Een t'zamenvoegende koppeling.*

(CŌNNĔXŪM, i. n. Cic. Fat. 7. *'t Slot van een reden.*)

* Ratio connexi, cum concesseris superius, cogit inferius concedere. Cic. A. Q. 4. 30. *De reden van 't gevolg sluit in, of brengt meede, dat als men 't eerste voorstel heeft toegestaan, men 't besluit ook moet toestaan, of doet het besluit doorgaan, als men de meerderstelling heeft toegestaan.*

CŌNNĔXUS, ă, um. Cic. Part. 39. *Verbonden, verknocht, vastgehecht, geschakelt, t'zaamgeknoopt.* Zie Connecto.

CŌNNĔXŪS, ūs. m. *t'Zamenvlechting, t'zamenweving.*

Connexus staminis ad subtemen. Vitruv. 10. 1. *De t'zamenweving der keten, of de schering met den inslag.*

CŌNNĪTOR, ĕris, nisūs *en* nixūs sum, nīti. *Poogen, trachten, zyn best doen, zyn krachten inspannen, of te werkstellen, alles aanwenden.*

Connituntur ut sese erigant. Cic. F. 5. 15. *Zy trachten, of doen hun best om op te staan.*

Cornibus conniti. Cic. D. 1. 22. *Met de hoornen stooten.* Animo. Cic. Off. 3. 2. *Zyn verstand ergens toe aanleggen, of te werk stellen, met zyn verstand iets te weeg brengen.*

Conniti ad aliquem convincendum. Tac. An. 15. 66. 3. *Poogen, trachten, of alles aanwenden om iemant t'overtuigen.*

* Conniti virtute in superiorem aliquem locum. Cæs. B. 1. 46. 3. *Alles aanwenden, trachten, of zyn best doen om tegens een hoogte op te klimmen, of een steile plaats te beklanteren; op een hoogte poogen te koomen, of te klimmen.*

CŌNNĪVĔNTIĂ, æ. f. Valent. Cod. 11. 66. 1. *Ooglniking, verschooning, veinzing van iets niet te zien.*

CŌNNĪVĔO, ēs, cōnivi, *of* cōnnixi, cōnnīvĕrĕ. Plin. H. 10. 3. *Knipoogen, blikoogen.*

Connivere somno. Cic. N. D. 2. 57. T. Q. 1. 49. *d'Oogen toedoen, sluimeren, door vaak d'oogen toedoen.*

(Connivere ad tonitrua. Suet. C. 51. 2. *De oogen toeknippen op de minste donder die men hoort.*

Connivere pacem oculis. Sil. 7. 464. *Met gebeerden van 't gezigt vrede veinzen.*)

Connivere in re aliqua. Cic. Cœl. 24. *Iets door de vingeren zien, iets ooglniken, of verschoonen, iets niet willen zien, of zich houden als of men 't niet zag.*

Desertorum punitor acerrimus connivebat in cæteris. Suet. J. 67. 1. *Hy strafte d'overlopers gestrengelyk, en verschoonde, of zag de gebreken der anderen door de vingeren.*

Ut fores illæ connivent! Plaut. Most.

Most. 3. 2. 145. *Die deur sluit heel dicht, heel wel, of heel vast.*
CONNIXUS, a, um. part. Liv. 1. 33. *Die gepoogt, getracht, of moeite aangewendt heeft, die zyn best heeft gedaan.*
Connixa. Virg. E. 1. 15. *Dat jongen geworpen, of gejongt heeft,* van een schaap spreekende.
CONNUBIALIS, is. m. & f. le, is. n. Stat. Th. 5. 112. *Huwelyks, van het huwelyk, dat op 't huwelyk ziet, of daar toe behoort.*
CONNUBIUM, ii. n. Cic. de Or. 1. 9. Virg Æ. 1. 77. *Huwelyk, houwelyk, echt, echtestaat, huwelyksband.*
(Connubium. *Het bystapen.*
Optatum alicui dare propter connubium. Hygin. Fab. 14. *Iemant geeven van dat hy begeert om dat men by hem geslapen, of gelegen heeft.* zie Nuptiæ.
(CONNUDO, as, avi, atum, are. Plin. H. 28. 7. *Ontblooten, naakt maaken.*)

CONO. CONQ.

CONOPEUM, ei. n. Varr. R. R. 2. 10. Juv. 6. 80. Κωνωπεῖον. *Een voorhang*, dat d'Ægyptenaars spanden voor de muggen die in Ægypten menigvuldig waren. Dus kan *men een tent, een ledikantsbehangzel, gordijnen*, enz noemen. Hor. Ep. 9. 16. maakt door een dichtkundige vryheit de laatste lettergreep kort.
CONOR, aris, atus sum, ari. *Poogen, trachten, zyn best doen, bezoeken, beproeven, onderneemen, bestaan, alles aanwenden.*
Conari aliquid facere. Cic. S. R. 19. *Iets poogen, of trachten te doen, iets onderneemen, of bestaan te doen, alles aanwenden, of zyn best doen om iets uit te voeren.*
Conari alicui oviam. Ter. Ph. 1. 2. 2. *Iemant tegengaan, of tegemoetgaan.*
Conari aliquid. Ter. An. 1. 5. 34. *Iets overleggen, iets voorneemen, iets poogen te doen, zyn best doen om iets te volvoeren.* Fallaciam in aliqua re quominus fiat. Ter. An. 1. 2. 26. *Door looze streeken d'uitvoering van een zaak poogen te beletten, d'uitvoering van iets, door list, of bedrog stuiten, stremmen, of beletten.*
CONQUADRATUS, a, um. Colum. 8. 3. *Vierkant, vierkantig, in 't vierkant.*
CONQUASSATIO, onis. f. *Schudding, floting, geschok, trilling, beweging, beeving, ontrusting, verwoesting, waggeling, verzwakking.*
Valetudinis conquassatio. Cic. T. Q. 4. 13. *Onsteltenis, verval, bederf, of vermindering van gezondheit.*
CONQUASSATUS, a, um. *Geschudt, geslooten, geschokt, bewogen, ontrust, verwoest, verzwakt, uitgeput, uitgemergelt.*
* Conquassata civitas. Cic. Vat. 8. *of* Provincia. Cic. F. 4. 5. *Een bedorve, verzwakte, uitgeputte, uitgemergelde, of verwoeste stad; een bedorve landschap.*
Natio anni illius furore conquassata. Cic. Sext. 26. *Een volk door de woede van dat jaar bedorven, uitgemergelt, of uitgeput.*
Apulia maximis terræ motibus conquassata est. Cic. D. 1. 49. *De Ponille is door zeer groote aardbevingen geschudt, verwoest, verdelgt.*
CONQUASSO, as, avi, atum, are. Cato R. R. 54. *Breeken, verbreeken, verbryzelen, verpletteren, vermorsselen, aan stukken, of te morssel slaan, schudden, verwoesten, verdelgen, verzwakken, uitmergelen.*
CONQUEROR, eris, questus sum, queri. acc. of abl. met de præpositio de. *Zich over iemant, of zich ergens over beklaagen, over iemant, of ergens over klaagen, of t'onvreden zyn; iets beklaagen, of beweenen.*
Conqueri injurias & scelera. Liv. 35. 12. *of* De injuriis & sceleribus alicujus. Cic. S. R. 9. *Over iemants schelmstukken, en verongelykingen, of 't ongelyk dat hy ons doet, klaagen.*
Conqueri adversam fortunam, non lamentari decet. Cic. T. Q. 2. 21. *Men mag zich over zyn ongeval wel beklaagen, maar niet al te bedrukt zyn.*
Conqueri alicui. Catull. 64. 164. *Aan, of by iemant klaagen, iemant zyn klagte, of zyn beklag doen.* De injuria alicujus cum aliquo conqueri. Cic. F. 5. 2. *Aan iemant klaagen over 't ongelyk dat ons een ander heeft aangedaan.*
Conqueritur mecum fortunas suas. Plaut. M. G. 2. 1. 47. *Hy klaagt my zyn nood, of ongeval; hy verhaalt, of vertelt my zyn rampen, hy doet my zyn beklag over zyn ongeluk.*
Pro Republica conqueri. Cic. Sext. 2. *Uit den naam, of wegens, of tot voordeel van 't gemeenebest klaagen, of zyn klagten doen.*
CONQUESTIO, onis. f. Cic. Fr. 1. 1. *Geklag, beklag, klagte.*
CONQUESTUS, us. m. Liv. 8. 7. *Klagte.* Men vindt niet dan d'ablativus by Livius.
CONQUIESCO, is, quievi, quietum, quiescere. *Rusten, zyn adem scheppen, zyn rust neemen, zyn rust houden, of zich gerust houden, stil zitten, in rust zyn, gerust blyven.*
Conquiescere ab armis. Cic. Mil. 25. *Van 't oorlogen rusten, den oorlog staaken, niet langer oorlogen.* A victoriis. Cic. C. B. 1. *Ophouden zege, of overwinningen te behaalen.*
Conquiescere in aliquo loco. Cic. Att. 1. 5. *Zich in eenige plaats ophouden, ergens verblyven, woonen, of zyn verblyf houden, zich ergens gerust, of stil houden.*
In amore alicujus conquiescere. Cic. F. 2. 1. *Op iemants genegentheit rusten, zich op iemants vriendschap verlaaten, op iemants liefde, of genegentheit vertrouwen, steunen, of zich verlaaten.* In studiis. Cic. Att. 1. 20. *Behaagen in de leeroeffening scheppen, zyn rust, lust, of vermaak in de studie vinden.*
Sub armis tota nocte conquiescere. Cæs. B. 1. 41. 6. *De gansche nacht in de wapenen staan.*
Calor conquiescit. Cels. 6. 6. *De hitte gaat over, neemt af, of vermindert, 't word koelder.*
Bellum conquiescit. Cic. R. P. 15. *'t Oorlogen houdt op, d'oorlog is gestindigt, is over, is voorby, of bygelegt.*
Febris. Cels. 2. 8. *De koorts gaat over, vermindert, of neemt af.* Sanguis Cels. 5. 26. *'t Bloet staat stil.*
Conquiescunt literæ. Cic. Att. 12. 39. *Men schryft niet meer, men houd op te schryven, men staakt het schryven.*
Conquiescere. Cæs. B. C. 3. 75. 1. *Slaapen, rusten.*
De hac re in utrumque oculum, *of* in utramque aurem conquiesce. Plaut. Ps. 1. 1. 121. *Wat deeze zaak aangaat weest gerust, slaap zonder zorge.*
Notatur maxime numerorum similitudo in conquiescendo. Cic. de Or. 3. 50. *De gelykheit der stemvallen word byzonder in de rustplaatzen, of op 't einde van een reden der volzinnen bespeurt.*
Nisi perfecta re de me non conquievisti. Cic. F. 1. 1. *Gy hebt niet stil gezeten in myn zaak voor dat ze uitgevoert was; gy hebt niet gerust alles voor my te doen, eer dat myn zaak t'eenemaal was afgedaan.*
(CONQUINISCO, is, exi, naar 't zeggen van Caper by Priscian. 10. 390. ere. *Zich voor over, of nederwaarts buigen, bukken.* Dit is een oud woord gebruikt van Plautus.
Conquiniscam ad cistulam. Plaut. Cist. 4. 1. 5. *Ik zal naar 't koffertje bukken.*
Si conquiniscet isthic. Plaut. Ps. 3. 2. 75. *Indien hy zal bukken.*)
CONQUIRO, is, quisivi, quisitum, quirere. acc. *Iemant, of iets zoeken, zyn best doen om iemant, of iets te vinden, iets by malkander zoeken.*

Con-

Conquirere aliquem. Cic. F. 5. 9. *Naar iemant verneemen, vraagen, of onderzoek doen.*

Conquirere aliquid ad voluptatem. Cic. Fin. 2. 34. *Iets opzoeken om zich te vermaken.*

Conquiritur ad mortem. Paterc. 2. 22. 4. *Men zoekt naar hem om hem te dooden.*

Conquirere impedimenta. Tac. An. 1. 47. 4. *Zyn uitrusting toereeden, veerdigen, klaarmaaken, of byeen zoeken.* Opes. Plin. H. 36. 12. *Schatten, of rykdommen verzamelen, of vergaderen.*

Conquirere facta aliorum. Cic. *by* Non. 3. 85. *Naar de daaden van anderen verneemen, of onderzoek doen; de daaden van anderen onderzoeken, doorstikken, of naspeuren.*

CONQUISITE. Adv. Cic. Her. 2. 31. *Naauwkeuriglyk, zorgvuldiglyk, stiptelyk, vlytiglyk, scherpelyk.*

CONQUISITIO, ōnis. f. *Onderzoek, verneming, naspeuring, navorsching, nauwkeurig onderzoek.*

Conquisitio exercitus. Cic Prov. Conf. 2. *Ligting, of werving van krygsvolk, volkligting.*

Conquisitionem militum habere. Liv. 23. 32. *Volk ligten, of werven, een leger op de been brengen.*

Conquisitio piaculorum. Liv. 7. 3. *Onderzoek over misdaaden, of schelmstukken.*

CONQUISITOR, ōris. m. Cic. Att. 7. 21. *Een krygsgemagtigde, een werver; of iemant die last heeft om volk te werven, en de benden te vervullen.*

* Conquisitor. Plaut. Am. prol. 65. *Een opzichter, of toezichter, een toe- of opziender, een die een oog in 't zeil houd, een onderzoeker naar, of naspeurder van iets.*

CONQUISITUS, ă, ŭm. *Nauwkeuriglyk, zorgvuldiglyk, scherpelyk, vlytelyk, of vlytiglyk gezocht.* De superl. Conquisitissimus staat beneden by Cicero.

Conquisiti nautæ. Liv. 40. 28. *Uitgekozene, uitgelezene, ervarene, of bedrevene schippers.*

Epulæ conquisitissimæ. Cic. T. Q. 5. 21. *Uitgelezene, keurlyke, of zeer lekkere gerechten.*

Carmina conquisita. Lucret. 3. 420. *Uitgelezene, uitgekipte, keurlyke, uitmuntende, of zeer treffelyke vaerzen.*

Conquisitæ rationes. Cic. Fin. 1. 9. *Uitgezochte, uitgekipte, keurlyke, deftige, uitmuntende, of zeer strafse redenen.*

CONR.

(CONREUS, i. m. Ulp. Dig. 33. 3. 3. 5. 3. *Iemant die met een ander voor 't geregt is gedaagt.)*

CONS.

CONSALUTATIO, ōnis. f. Cic. Att. 2. 18. *Wederzydsche groeting, onderlinge plichtpleging, of groetenis.*

CONSALUTO, ās, āvi, ātūm, āre. acc. *Iemant groeten, begroeten.*

Dictatorem aliquem consalutare. Liv. 3. 26. *Iemant voor Opperbevel- of Oppergezaghebber groeten, of uitroepen.*

Quum consalutatus essem Consul. Liv. 44. 22. *Als ik voor Borgermeester uitgeroepen was, of als ik Borgermeester geworden was.*

Cum inter se amicissime consalutassent. Cic. de Or. 2. 3. *Na dat ze malkanderen zeer beleefdelyk, of vriendelyk gegroet hadden.*

Jungunt manus, & exercitus consalutant. Flor. 4. 6. 3. *Zy geeven malkanderen de hand, en groeten wederzyds hunne spitsbroederen.*

CONSANASCO, scis, sanŭi, sanascĕre. Ulp. Dig. 21. 1. 10. *Genezen, heelen; gezont, herstelt, of genezen worden.*

CONSANESCO, scis, sanŭi, sanescĕre. *Genezen, gezont, of herstelt worden, weêr op de been koomen, of raaken.*

* Quæ consanuisse videbantur, recrudescunt. Cic. F. 4. 6. *De rampen waar in men scheen voorzien te hebben, die geweert, of verdweenen scheenen, dringen of treffen ons op nieuw.* Dit zoude in den eigentlijken zin willen zeggen. *De wonden die genezen scheenen, breeken weêr op.*

CONSANGUINEUS, ĕă, ŭm. Cic. I. R. 1. 24. *Bloedverwant, bloedvriend, uit het zelve bloed gesproten, van 't zelve geslagt.*

(Consanguinei. Virg. Æ. 6. 278. Justinian. Inst. 3. 2. 2. *Broeders van eenen vader geteelt.)*

CONSANGUINITAS, ātis. f. Liv. 7. 19. *Bloedverwantschap, bloedvriendschap, maagschap, namaagschap.*

CONSANO, ās, āvi, ātūm, āre vulnus. Colum. 4. 24. *Een wonde heelen, herstellen, of genezen.*

CONSARCINATUS, ă, ŭm. *Ingepakt, ingewonden, opgepakt, t'zamengepakt, of gewonden, in een pak gedaan.* Dit woord word by goede Schryvers in deeze betekenis niet gevonden.

Verbum consarcinatum. Gell. 13. 23. *Een bygevoegt, ingevoegt, bygelapt, ingelapt, tusschen beiden gestelt, of ingelast woord.*

CONSARCINO, ās, āvi, ātūm, āre. *Oppakken, inpakken, inwinden.* Dit woord is niet gebruikelijk in deezen zin.

Consarcinare verba. Gell. 13. 23. *Woorden invoegen, inlassen, bydoen, bylappen.*

CONSARRIENDUS, ă, ŭm. Colum. 11. 3. *Dat uitgewiedt, of uitgetrokken moet worden.*

(CONSATUS, a, um. Solin. 9. *Die bevrucht, of bezwangert is, die ontfangen heeft, of zwanger geworden is.)*

CONSAUCIOR, āris, ātūs sūm, āri. Cic. Her. 4. 19. *Gequetst, of gewondt zyn.*

CONSCELERATUS, ă, ŭm. *Eerloos, schelmachtig, guitachtig, schelms, ondeugend.* De superl. Consceleratissimus staat by Cic. S. R. 24.

Consceleratus vultus. Cic. Clu. 10. *Een guitachtig wezen.* Mens scelerata. Liv. 8. 18. *Een eerloozen, of schelmachtigen aart, of inborst, of een eerloos gemoed.*

CONSCELERO, ās, āvi, ātūm, āre. acc. *Bezoedelen, besmetten, bevlekken, bevuilen, schenden, ontheiligen, verontreinigen, onteeren.*

Conscelerare domum. Catull. 67. 24. *Een huis met lasterstukken bezoedelen, door boosdaden schenden, of onteeren.* Aures alicujus. Liv. 40. 8. *Iemants ooren door onreine redenen onteeren, of quetzen, iemant door vuile redenen ontstichten.* Oculos. Ovid. M. 7. 35. *Zyn oogen bezoedelen, besmetten, of verontreinigen.*

CONSCENDO, is, scendi, scēnsūm, scendĕre. *Opklimmen, opstygen, opgaan, klimmen, stygen,* op een rots, berg, enz.

Conscendere equum. Liv. 42. 7. In equum. Ovid. M. 6. 222. *Te paerd stygen, te paerd klimmen.*

Conscendere alleen. Cic. Fr. 2. 6. Ovid. Tr. 1. 2. 41. Conscendere navem. Cic. D. 1. 27. Cæs. B. C. 3. 6. 1. In navem. Cic. F. 14. 7. *'t Scheep gaan, op zee gaan, 't zee gaan, in zee loopen, in zee steeken, zich 't scheep of aan scheepsboord begeeven, op een schip gaan.*

Denis conscendi navibus æquor. Virg. Æ. 1. 385. *Ik ben met tien scheepen in zee gegaan; ik heb met tien zeilen zee gekoozen.*

CONSCENSIO, ōnis. f. *Het scheepgaan, of 't gaan binnen scheepsboort.*

Conscensio in navem. Cic. D. 1. 32. *Begeeving, of 't gaan naar boort.*

CONSCIENTIA, æ. f. *'t Geweten, 't gewisse, 't medeweten, 't getuigenis der reden, 't inwendig licht dat ons ontdekt wat goed, of quaad is.*

Consiliorum meorum conscientia me consolatur. Cic. F. 4. 3. *'t Getuigenis*

tuigenit mijns geweetens, vertrooft mij aangaande mijnen raad.
Officii sui conscientia fretus. Cic. F. 3. 7. *Hy heeft zich verlaaten, hij heeft gesteunt op 't goed getuigenis van zyn gewisse*, of *geweten.*
* Conscientia alleen. Cic. L. L. 1. 14. *of* Mala animi conscientia. Cic. S. R. 24. *Een bekommering, overtuiging, knaging*, of *wroeging van 't geweten, een quaad geweten, een beschuldigend gewisse.*
Conscientiæ maleficiorum, *of* facinorum eum stimulant. Cic. Par. 2. Agitant, insectantur. Cic. L. L. 1. 14. *De knaging*, of *wroeging van zyn gewisse*, of *de bewustheit*; of *herdenking van zyn schelmstukken, en misdaaden quelt, plaagt, ontrust*, of *pynigt hem; laat hem niet met vreden, is hem een gedurige beul.*
* Conscientia. *De herdenking, gedachtenis, bewustheit*, of *kennis van iets.*
Conscientiam habet suæ conditionis. Plin. E. 10. 31. al. 39. *Hij gedenkt aan zijnen staat, hij herdenkt* of *herinnert zich wie hy is*, of *van wat staat hij is.*
Hominum conscientia remota. Cic. Fin: 2. 9. *Indien'er niemant van koomt te weeten*, of *kennis van krijgt.*
Conscientia alicujus. Tac. An. 2. 40. 3. *Geheimhouding, 't stilzwijgen*, of *de vertrouwtheit van iemant.*
Sumi in conscientiam. Tac. An. 13. 12. 1. *Tot een geheimgenoot*, of *vertrouweling genomen worden; van iemants geheimen onderricht worden.*
Conscientiæ matris innexus. Tac. An. 3. 10. 4. *Deelgenoot van zijn moeders geheimen*, of *zyne moeders geheimen bewust.*
CŌNSCINDO, is, scĭdi, scissūm, scindĕrĕ. acc. *Verscheuren, aan stukken scheuren, breeken, verbreeken, aan stukken rijten, snijden, rukken*, of *trekken.*
Aliquem capillo conscindere. Ter. E. 4. 3. 4. *Iemant het haair uitrukken, uitplukken*, of *uittrekken.*
Conscindere aliquem. Cic. Att. 8. 16. *Iemant lasteren, schenden, onteeren*, of *zwart maaken, iemants goeden naam te na spreeken, iemants eer en goeden naam krenken.* Sibilis aliquem. Cic. Att. 2. 19. *Iemant steeken, hoonen, najouwen, vergruizen, bespotten, begnigchen, smaaden.*
Curæ eum conscindunt. Lucret. 5. 46. *De zorg*, of *kommer helpt hem aan 't quijnen, eet hem op, verteert*, of *ontrust hem; door hartzeer vallen zyn kaaken in.*
CŌNSCIO, is, irĕ. *Zich schuldig kennen*, of *gevoelen.* Men vindt van dit verbum niet dan d'infinitivus.
Nihil conscire sibi. Hor. E. 1. 1. 61. *Zich zelven niets te verwyten hebben, zich nergens schuldig aan kennen, zich geens quaads bewust zijn, zuiver van gewisse zyn, een zuiver geweten*, of *onbevlekt gewisse hebben.*
CŌNSCIŎLŬS, ă, ūm. Catull. 67. 42. Zie Conscius.
CŌNSCISCO, scis, scīvi, scitūm, sciscĕrĕ. acc. *Iets gezamentlyk, met gemeene toestemming*, of *bewilliging belasten, beveelen, gebieden*, of *vast stellen, goedkeuren*, of *besluiten*, van een genootschap, of gezelschap spreekende.
Senatus conscivit ut bellum fieret. Liv. 1. 32. *De Raad heeft bevolen, belast*, of *besloten den oorlog te beginnen.*
Consciscere sibi exilium. Liv. 10. 17. *Vrijwilliglijk de ballingschap verkiezen, zich vrijwillig in ballingschap begeeven, zich den ban op den hals haalen.* Mortem sibi veneno. Cic. Cl. 11. *Zich zelven vergeeven, zich door vergift ombrengen.* Fugam sibi ex aliquo loco. Liv. 5. 53: 10. 34. *Voorneemen een plaats te verlaaten*, of *uit een plaats te vertrekken.*
Ipse conscivit mortem. Cic. Clu. 61. *of* Necem. Cic. N. D. 2. 3. *Hij heeft zich zelven gedoodt*, of *omgebragt.*
CŌNSCĪSSŪRĂ, æ. f. Plin. H. 31. 8. *Spleet, klove, scheur, opening, reet.*
CŌNSCĬŬS, ă, ūm. *Medeplichtig, medeschuldig, bewust, kennis van iets hebbende, ergens een hand in hebbende.*
Conscius alicujus facinorum. Ter. Ph. 1. 3. 4. *Medeplichtig aan iemants schelmstukken*, of *schendaaden.*
Conscius alicujus. Cic. Att. 12. 19. *Iemants vertrouweling*, of *geheimgenoot*, of *een deelgenoot van iemants geheimen.*
Conscius in aliqua re. Prop. 1. 10. 2. Alicujus rei. Cic. F. 5. 5. *of* Alicui rei. Cic. V. 4. 56. *Die iets weet*, of *ergens kennis van heeft, getuige van iets, bewust van een zaak.*
Alicui in aliqua re conscius. Cic. Att. 1. 18. *Iemants deelgenoot*, of *medestander in een zaak, een die met iemant ergens deel* - of *de hand in heeft, die iets met een ander onderneemt.*
Ego mihi nullius culpæ conscius sum. Cic. Off. 3. 18. *Ik ken mij nergens schuldig aan, ik heb een zuiver gemoed*, of *een blank geweten.*
Iræ atque iracundiæ conscius sibi. Suet. Cl. 38. 1. *Zijn neiging tot toorn en oplopentheit kennende, bewust van zyn eigen toorn en haastigheit.*
‡ CŌNSCRĪBILLO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Varr. *by* Non. 2. 108. *Schrijven, beschrijven, aantekenen, opschryven.*
Flagitia alicui conscribillare. Catull. 25. 11. *Iemants booshede*n, of *schelmstukken beschryven.*
CŌNSCRĪBO, is, scripsi, scriptūm, scribĕrĕ. acc. *Schrijven, beschrijven, opstellen, in geschrift stellen.*
Conscribere de aliquo ad alium. Cic. F. 12. 19. Epistolam alicui de aliqua re. Cic. Att. 13. 50. *Over iemant*, of *over een zaak aan een ander schrijven.*
De re aliqua conscribere. Cic. Her. 1. 1. *Van een zaak schrijven, ergens een boek*, of *schrift over opstellen*, of *maaken.*
* Conscribere milites, exercitum, &c. Cic. F. 12. 15. Plaut. M. G. 1. 1. 76. *Krijgsvolk werven, aanneemen*, of *inschrijven, volk ligten, een leger op de been brengen.*
CŌNSCRĪPTIO, ōnis. f. Architecturæ conscriptio. Vitruv. Præf. 5. *Een boek*, of *geschrift van de bouwkonst.*
Falsæ quæstionum conscriptiones. Cic. Clu. 67. *Valsche aantekeningen*, of *beschrijvingen van 't onderzoek.*
CŌNSCRĪPTŬS, ă, ūm. Plaut. Ps. 4. 2. 42. *Geschreven, opgestelt*, van een brief spreekende.
Epistola lacrymis conscripta. Catul. 68. 2. *Een brief met traanen geschreven.*
* Conscripti milites. Hirt. B. Al. 56. 4. *Geworven krijgsvolk.*
Patres Conscripti. Cic. C. 4. 2. *De beschrevene Vaderen.* Dus wierden de Raadsheeren genaamt in den Raad vergadert.
† Officium Conscripti. Hor. A. P. 314. *De plicht*, of *'t ampt van een Raadsheer.*
(Conscriptus. *Beschreven, dat geene daar iets op geschreven is.*
Tabula ænea conscripta literis verbisque Græcis est inventa. Suet. J. 81. 2. *Daar is een kopere plaat, met Griekse letteren en woorden beschreven, gevonden.*
Conscripta vino mensa. Ovid. Am. 2. 5. 17. *Een tafel met wijn beschreven*, of *daar met wijn op geschreven is.*)
CŌNSĔCO, as, sĕcŭi, sectūm, sĕcārĕ. acc. Plin. H. 30. 4. Ovid. Tr. 3. 9. 34. *Snijden, snipperen, doorsnijden, afsnijden, in stukken snijden*, of *hakken, in stukken houwen, doorkerven, doorhouwen, versnipperen.*

Con-

Confecare minutatim. Varr. R. R. 3. 10. *In kleine stukken snyden*, of *houwen, jappen, tot untspot kappen.*

CONSECRĀTUS, ă, ŭm. Cic. V. 4. 48. *Geheiligd, gewyd, toegewyd.* Zie Consecro.

Consecrata verba. Quintil. I. O. 1. 6. *Gewyde woorden, woorden die ergens alleen toe gebruikt worden.*

CONSECRĀTIO, ōnis. Cic. Dom. 48. *Heiliging, toeheiliging, wyding, inwying, toewying, opdragt.*

CONSECRO, ās, āvi, ātum, āre aliquid alicui. acc. Quintil. I. O. 1. 6. *Iemant iets toeheiligen, toewyen*, of *opdraagen.*

Consecrare nomine alicujus Dei. Cic. N. D. 2. 26. of Alicui Deo aliquid. Cic. N. D. 3. 36. *Iets ter eeren van eenige Godheit inwyen, den naam van eenigen God toe wyen, toeëigenen*, of *toeheiligen*, van een tempel, enz. spreekende.

Aliquid ad immortalitatem consecrare. Cic. Mil. 29. *Iemant d'onsterfelykheit toewyen, vereeuwigen*, of *onsterfelyk maaken.* Memoriam nominis alicujus. Cic. Fr. 1. 1. *Iemants naam vereeuwigen*, of *onsterfelyk maaken.*

CONSECTĀRIUS, ă, ŭm. *'t Geen volgt, 't geen ergens uit volgt.*

Consectaria me Stoicorum brevia & acuta delectant. Cic Fin 3. 8. *De korte en schrandere*, of *scherpzinnige gevolgen der Stoicynen behaagen my zeer*, of *staan my heel wel aan.*

CONSECTĀTIO, ōnis. f. *Navolging, achtervolging, behertiging, navorsching, naspeuring, zoeking*, of *betrachting van iets.*

Consectatio concinnitatis. Cic. Or. 49. *Navolging*, of *nabootzing der taalzuiverheit, betrachting van beschaafdheit*, of *zoeking van netigheit in de taal.*

CONSECTĀTŌR, ōris. m. *Navolger, nabootzer, behertiger, najager, zoeker.* Dit woord word niet gebruikt.

CONSECTĀTRĪX, īcis. f. *Navolgster, volgster, nabootster, behertigster, najaagster.*

Libidines sunt consectatrices voluptatis. Cic. Off. 3. 33. *De driften zyn de volgsters*, of *najaagsters der wellust, zoeken 't vermaak, haaken*, of *jaagen naar de wellust.*

CONSECTIO, ōnis. f. Cic. N. D. 2. 60. *Afsnyding, snoeijing, scheering, knotting*, van boomen spreekende.

CONSECTŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī aliquem. Cæs. B. C. 1. 48. 7. *Iemant achtervolgen, najaagen, nazetten*, of *vervolgen; iemant op de hielen zitten, naloopen*, of *navolgen, iemant zorgvuldig zoeken.*

Consectari aliquid. Cic. de Or. 2. 27. *Iets navorschen*, of *naspeuren, ergens een nauw onderzoek naar doen*, of *veel moeite om aanwenden, iets behertigen, zorgvuldig zoeken, bejaagen*, of *betrachten.*

Consectari aliquem clamoribus & conviciis. Cic. Att. 2. 18. *Iemant lasterende en scheldende naloopen.*

Opes & potentiam consectari. Cic. Off. 1. 25. *Rykdom en gezagh zoeken, najaagen*, of *poogen te bekoomen.* Falsæ gloriæ umbras. Cic. Pis 24. *Naar de schaduwe*, of *schyn van een valsche glory trachten*, of *zoeken.*

Consectari debita. Cic. Att. 13. 23. *Zyn schulden inmaanen*, of *invorderen.*

Genus disputandi Socratis consectatus est. Cic. T. Q. 5. 4. *Hy heeft Socrates styl*, of *wyze van twisting nagebootst*, of *nagevolgt.*

Benevolentiam alicujus largitione consectari. Cic. Off. 2. 15. *Iemants gunst*, of *genegentheit door geschenken zoeken te winnen.*

Aliquem consectari. Ter. E. 2. 2. 18. *Iemant volgen, verzellen, byblyven, gezelschap houden, met iemant gaan*, of *reizen.*

CONSECTŪS, ă, ŭm. Cic. Arat. 334. *Gesneden, geschoren, gesnoeid.*

CONSECŪTIO, ōnis. f. *Gevolg, 't vervolg, de t'zamenhang van iets.*

Consecutio verborum. Cic. Part. 6. *'t Vervolg, de t'zamenhang*, of *schakeling der woorden, een reden die wel aan malkanderen hangt.*

Consecutio. *Bezitting, verwerving, bekoming, verkryging, 't genot van iets.*

Detractio molestiæ consecutionem affert voluptatis. Cic. F. 1. 11. *d'Ontheffing van hartzeer*, of *'t onslag van verdriet, geeft ons 't genot van vermaak*, of *wellust.*

Consecutio. Cic. I. R. 1. 29. *Gevolg, besluit.*

CONSEMINĀLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Colum. 12. 45. *Van 't zelfde zaad, van eenderlei zaaizel, van 't zelve lot.*

CONSEMINĔŪS, ă, ŭm. Vitis conseminea. Colum. 11. 2. *Een wyngaart van 't zelve lot.*

CONSENESCO, scis, senŭi, sĕnescĕre. *Verouden, oud worden, oud, bedaard*, of *bedaagd zyn*, van zaaken en persoonen spreekende.

Consenescit mœrore. Cic. Clu. 5. *Hy veroudt van hertzweer, hy word oud van verdriet, hy is oud geworden van droefheit.* Vires illius consenescunt. Cic. S. 9. *Zyn krachten verminderen, vergaan, neemen af*, of *verzwakken van ouderdom.*

* Consenescere in armis. Hor. O. 3. 5. 8. Sub armis. Liv. 32. 3. *Oud in de wapenen*, of *onder 't draagen der wapenen worden; tot een hoogen ouderdom de wapenen draagen, een oud soldaat worden, tot den ouderdom den oorlog volgen.*

* Consenescere. Cic. Att. 2. 23. *Vervallen, te grond gaan, afgaan, afneemen, verminderen, buiten achting raaken, ongeacht worden, met meer 't zelve gezagh*, of *aanzien hebben, zyn achting*, of *aanzien verliezen.*

(Consenescere. *Door lang gebruik vergaan, onbruikbaar worden.*

Veru in manibus consenescit. Plaut. R. 5. 2. 15. *Het spit word onder de hand van den roest opgegeeten en vergaat.*

Carina consenuit. Prop. 3. 5. 50. *Het schip is oud en onbruikbaar geworden.*)

CONSENSIO, ōnis. f. Cic. T. Q. 1. 13. Att. 10. 4. *Bewilliging, toestemming, verwilliging, verdrag, verbintenis, overeenkomst, vereeniging, eendrachtigheit, aanspanning; verbond, t'zamenspanning*, in een goeden en quaaden zin.

CONSENSUS, ūs. m. Cic. N. D. 3. 11. *Verdrag, toestemming, bewilliging, t'zamenstemming, overeenkomst.*

CONSENTĀNĔŪS, ă, ŭm. *Gevoeglyk, behoorlyk, betamelyk, overeenkomstig, welvoegende, welpassende, gelykvormig, bequaam.*

Consentaneus personæ, tempori. Cic. Or. 22. *De persoon en tyd wel voegende*, of *wel passende.*

Hoc erat consentaneum cum literis quas acceperam. Cic. F. 3. 6. *Dat quam heel wel met de brieven overeen die ik gekregen had; dat was 't zelve, dat ik uit d'ontfangene brieven verstont.*

Mors ejus vitæ consentanea fuit. Cic. A. 9. 7. *Zyn dood is gelyk zyn leven geweest, hy is gestorven gelyk hy geleeft heeft.*

CONSENTIA, æ. f. Liv. 8. 24. Plin. H. 3. 5. *Kosenza*, een stad van 't Koningkryk Napels.

CONSENTIO, is, sensi, sensŭm, sentire. *Overeenkomen, overeenstemmen, t'zamenstemmen, van 't zelve gevoelen zyn, toestaan, bewilligen, t'zamen aanspannen*, of *toeleggen.*

Consentire alicui. Cic. A. Q. 4. 47. of Cum aliquo de aliqua re. Cic. A. Q. 4. 42. of In aliqua re. Cic. Att. 16. 10. *Met iemant ergens in overeenstemmen*, of *over een zaak t'za-*

t'zamenstemmen, of *overeenkoomen*, *met iemant over een zaak van 't zelve gevoelen zyn.*
Literæ non consentiunt cum ipsius oratione. Cic. F. 10. 6. *De brieven koomen met zyne reden niet overeen.*
Cæteri ad communem salutem consentiunt Cic. C. 4. 7. *d'Anderen spannen t'zamen aan tot den welstand van 't Gemeen*, of *zyn van de zelve gedachten om den algemeenen welstand te bevorderen.*
Consentit hic sibi ipse. Cic. Off. 1. 2. *of* secum ipse. Cic. Tim. 3. *Alles wat hy zegt koomt wel overeen*, *zyn zeggen stryd niet met malkander*, *hy spreekt zich zelven nergens in tegen.*
Inter se omnes partes operis consentiunt. Cic. Off. 1. 28. *Alle de deelen van dat werk koomen overeen*, *zyn evenredig*, *welgeschikt*, of *gevoegt.*
Quum vultus Domitii cum oratione non consentiret. Cæs. B. C. 1. 19. 2. *Als het gelaat van Domitius met zyn reden niet overeen quam.*
In quem illud elogium: unicum plurimæ consentiunt gentes, fuisse virum populi primarium. Cic. S. 17. *Op wien dit grafschrift past: veele volkeren zyn 't in dit eenige eens*, of *stemmen in dit eenige overeen*, *dat hy de grootste man zyns volks*, of *de voornaamste van zyne landgenooten was.*
(CŌNSĔPIO, is. psi, ptūm, īrĕ. *Omheinen*, *omtuinen*, *met heggen omringen afschieten.* Zie Conseptus.)
CŌNSĔPTŪM, i. n. Varr. R. R. 1. 13. *Een hok*, *hof*, *tuin*, *perk*, *een plaats met muuren*, *heggen*, of *een schutting besloten*, *omheint*, of *afgeschoten.*
CŌNSĔPTŬS, a, ūm. Cic. S. 17. *Besloten*, *omheint*, *omtuint*, *bemuurt*, *afgeschoten*, *met heggen bezet.*
CŌNSĔQUENS, entis. omn. gen. *'t Volgende*, *'t geen volgt*, *dat'er uit volgt*, *dat'er uit getrokken*, of *uit besloten word.*
Status vitæ consequentis. Cic. Fin. 2. 14. *De staat van 't volgende*, of *van 't andere leven.*
Consequens alicujus rei. Cic. Fin. 4. 24. *of* alicui rei. Cic. Or. 35. *'t Geen 't gevolg is van een zaak*, *dat ergens uit volgt*, *van afhangt*, *uit getrokken*, of *uit besloten word.*
CŌNSĔQUENS, entis. n. Cic. Fin. 4. 24. *Gevolg*, *besluit.*
CŌNSĔQUENTĔR. Adv. Ulp. Dig. 7. 1. 15. §. 7. *Gevolgelyk*, *vervolgens*, *by gevolg*, *door een noodzakelyk gevolg.*
CŌNSĔQUENTIĂ, æ, f. *'t Vervolg*, *de t'zamenschakeling*, of *t'zamenhang.*
Consequentia eventorum. Cic. D. 1. 56. *De t'zamenschakeling*, of *'t vervolg der gevallen*; *aan een geschakelde gevallen*, of *uitkomsten.*
Per consequentiam. Cic. Her. 4. 53. Ulp. Dig 26. 8. 7. *Gevolgelyk*, *door een noodzakelyk gevolg*, *by gevolg*, *vervolgens.*
CŌNSĔQUŎR, eris, sĕcūtūs sum, sequi. *Volgen*, *in 't gevolg zyn*, *nagaan*, *naloopen*, *najaagen*, *nazetten*, *navolgen*, *achtervolgen*, *nakoomen*, *achter aan gaan.*
Consequi gradu vocem alicujus. Plaut. R. 1. 4. 21. *Op iemants stem aangaan.*
Consequi aliquem. Cic. F 16. 1. *Iemant achterhaalen*, *inhaalen*, *onderscheppen*, of *onderhaalen* met loopen, enz.
* Consequi aliquid. Cic. F. 1. 1. *Iets verkrygen*, *bekoomen*, *verwerven*, *genieten*, *behaalen*, *winnen*, *bereiken*, *magtig worden*, *erlangen*, *te boven koomen*, *ergens toe koomen*, of *toe geraaken*, van ampten, eere, wetenschappen, eenigen aanslag, enz. spreekende.
Consequi famam ex aliqua re. Cic. F. 2. 11. *Ergens eer door behaalen*, of *inleggen*, *ergens door in aanzien koomen.* Opes. Cic. de Off. 1. 44. *Goed winnen*, of *ryk worden.* Quæstum. Cic. Man. 12. *Voordeel hebben*, *trekken*, of *genieten*, *winst doen.*
Consecuti sunt omnia a senatu. Cic. by Non. 4. 95. Per senatum. Cic. F. 1. 7. *Zy hebben 't alles door*, of *by den Raad verworven*, of *verkregen.*
Consequi facta, aut beneficia alicujus memoria. Cic. V. 4. 26. *Aan iemants daaden*, of *weldaaden gedenken.* Animo aliquid. Cic. Tim. 3. *Iets met zyn verstand vatten*, *beseffen*, *bevatten*, *verstaan*, of *begrypen.*
Conjectura aliquid. Cic. F. 12. 19. *Iets gissen*, of *vermoeden*, *ergens een gissing over maaken.*
Ex quo illud consequitur, ut. seq. subj. Cic. Fin. 3. 19. *Waar uit volgt*, of *waar uit men besluit*, *dat*, *enz. Men besluit daar uit*, *dat*, *enz.*
Consecutus est sudor. Cic. de Or. 3. 2. *Hy heeft daar op gezweet*, *daar op is zweet gevolgt.* Risus mediocris. Cic. F. 5. 2. *Men heeft een weinig beginnen te lagchen*, of *wat te grimlagchen*, *daar is een tamelyk gelag op gevolgd.*
Illum ex ægritudine hac mors consecuta est. Ter. Ph. 5. 1. 23. *Op die onpasselykheit is de dood gevolgt*, *hy is aan die ziekte gestorven.*
Consequi aliquem in aliquo libro. Cic. N. D. 1. 15. *Iemant in een boek navolgen*, of *nabootzen.*
Consequi aliquem ætate. Cic. Cl. 15. *Met iemant gelyke jaaren hebben*, of *even oud zyn*, *met iemant op den zelven tyd leeven.* In Præitura. Plin. E. 7. 16. 2. *Iemant in 't Schoutampt volgen*, *na iemant Schout zyn.*
Consequi aliquid verbis. Cic. by Non. 4. 95. dicendo. Cic. Man. 1. *Iets uitleggen*, of *verklaaren.*
CŌNSĔRO, is, sēvi, situm, sĕrĕrĕ. acc. Cic. N. D. 2. 52. Virg. E. 1. 73. *Een veld*, of *akker bezaaijen.*
Conserere agrum pomis, oleis, faba, &c. Colum. 2. 2. *Een land met appel- en olyfboomen bepooten*, of *beplanten*, *met boonen bezaaijen*, of *bepooten.*
CŌNSĔRO, is, sĕrŭi, sĕrtūm, sĕrĕrĕ aliquid alicui. Tib. 1. 9. 26. *Iets ergens anders meê t'zamenvoegen*, *t'zamenhechten*, *strengelen*, *t'zamenvlechten*, *vastmaaken*, *vermengen.*
Catenas ex vimine sylvestri conseruit. Front. St. 1. 5. 20. *Hy heeft teene ketenen t'zamen gevlochten*, *hy heeft ketenen van teen t'zamen gevlochten.*
Conserere manum alleen. Cic. Mur. 9. Liv. 6. 42. *of* Conserere cum hoste manu. Cic. Att. 7. 20. Manus. Liv. 28. 15. Certamen. Liv. 28. 14. *of* Pugnam. Liv. 35. 4. *Met den vyand handgemeen worden*, *in een gevecht raaken*, of *tot eengevecht koomen*; *met den vyand vechten*, of *slaan*, *den vyand slag leveren.*
Conserunt pugnam inter se. Liv. 32. 10. *Zy zyn t'zamen handgemeen*, *zy slaan*, *zy leveren malkanderen slag*, *zyn met malkanderen slaags*, of *zyn aan malkanderen.*
(Conserere capita. Sen. Ἀποκολ. 856. *De hoofden by malkanderen steeken.*)
CŌNSĔRTĔ. Adv. Cic. Fat. 14. *Aaneengeschakelt*, *t'zamengevlochten*, *doorvlochten*, *t'zamengeweven*, of *t'zamengeketent*, *in malkanderen gestrengelt.*
CŌNSĔRTŎR, ōris. m. Plin. H. 33. 1. *Een schermer*, *worstelaar*, *vechter.* Zie Harduinus.
CŌNSĔRTŬS, ă, ūm. *Ingevoegt*, *ingeweven*, *ingelast*, *ingevlochten*, *doorgevlochten*, *ingewerkt*, *t'zamengevoegt*, *t'zamengestrengelt.*
* Consertus sermoni. Liv. 7. 2. *In een reden gelast*, *ingevoegt*, *vervat*, of *begrepen.*
Bella conserta bellis. Lucan. 2. 446. *Oorlogen geschakelt aan oorlogen*, *oorlogen op oorlogen*; *na malkanderen volgende krygen*; *oorlogen die uit malkanderen spruiten*, of *ontstaan.*
CŌNSĔRVĂ, æ. f. Ter. E. 2. 3. 75. Varr. R. R. 2. 10. *Een medeslavin*, *een medegezellinne van dienst-*

dienstbaarheit, *een mededienstmaagd*.

CONSERVĀTIO, ōnis. f. Cic. Off. 1. 28. *Behouding*, *bescherming*, *voorstand*, *bewaring*, *behoeding*, *behondenis*, *beschutting*.

CŌNSERVĀTŌR, ōris. m. *Behouder*, *behoeder*, *voorstander*, *beschermer*, *bewaarder*, *bezorger*, *beschutter*, *heiland*.

Conservator Asiæ. Cic. Fl. 25. Reipublicæ, &c. Cic. Dom. 10. *De behouder*, of *beschermer van Azien*, *van 't gemeene best*, *enz*.

CŌNSERVĀTRĪX, īcis. f. *Behoudster*, *bewaarster*, *voorstandster*, *beschermster*, *bezorgster*, *schutsvrouw*.

Natura est sui conservatrix. Cic. Fin. 5. 9. *De natuur is haar zelfs behoudster*, *de natuur beschermt*, *behoedt*, of *beschut zich zelf*.

CŌNSERVĪTIŪM, ii. n. Plaut. Capt. 2. 1. 49. *Medeslaverny*, *mededienstbaarheit*, *gemeene slaverny*, of *dienstbaarheit*.

CŌNSERVO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Behouden*, *behoeden*, *bewaaren*, *beschermen*, *voorstaan*, *verdedigen*, *handhaaven*, *beschutten*. *bevryden*, *bezorgen*.

Conservare jusjurandum. Cic. Off. 3. 28. *Zijn eed houden*, of *nakoomen*.

Conservare alleen. Ter. Ad. 5. 3. 26. *en* Conservare rem familiarem. Cic. Off. 2. 24. *Zijn goed bewaaren*, *te rade houden*, *bespaaren*, *bezuinigen*, *wel bestieren*, of *beleggen*.

Pristinam erga me voluntatem tuam conserva. Cic. F. 5. 3. *Behou voor mij uwe oude vriendschap*, *bewaar uwe voorige genegentheit voor my*.

Tuorum meritorum erga me memoriam conservabo. Cic. F. 4. 13. *Ik zal de goede diensten die gij mij gedaan hebt gedenken*, *in myn geheugchenisse drukken*, of *nooit vergeeten*.

CŌNSERVŬS, i. m. Cic. F. 12. 3. *Een medeslaaf*, *mededienstknecht*, *een die met een ander dient*, of *in dienst is*.

CŌNSESSŌR, ōris. m. Cic. Att. 2. 15. *Een byzitter*, *een die met*, *nevens*, of *bij iemant zit*, 't zy om met hem een Toekijker, *of* Rechter te zijn.

Dives pauperem consessorem fastidit. Liv. 34. 54. *Een ryke lijd*, of *gedoogt niet dat een arme bij*- of *nevens hem*, of *aan zijn zyde zit*.

CŌNSESSUS, ūs. m. Cic. Mil. 1. *Gezelschap*, *vergadering*, *kring*, of *ring van menschen*, voornamentlijk als men zit.

CŌNSĪDĔO, ēs, sēdi, sēssūm, sīdērĕ. *Zitten*, *gezeten zyn*, *nederzitten*, *bij*, *nevens*, of *met iemant gezeten zyn*, of *zitten*.

Platoni apes in labellis consederunt. Cic. D. 1. 36. *De byen zyn op de lippen van Plato koomen zitten*.

Considere in aliquo loco. Cic. S. 18. *Ergens gaan zitten*, *gaan nederzitten*, *rusten*, of *gezeten zyn*. Sub arbore. Virg. E. 7. 1. *Onder een boom gaan zitten*, *onder een boom rusten*, of *zich nederzetten*.

Considere in aliquo loco. Cic. F. 2. 16. *of* Aliquo loco. Cic. Att. 5. 14. *In eenige plaats stil zijn*, *zyn verblyf houden*, *woonen*, *zich ophouden*, *verblyven*. Apud urbem aliquam. Cic. F. 15. 4. *By eenige stad stil leggen*. *zich ophouden*. of *blyven leggen*.

* In mediocritate considere. Cic. Or. 27. *Een middelmatige styl hebben*, *geen overvlieger zijn in 't schrijven*, of *'t spreeken*.

(CŌNSĪDĔRĀNTĔR. Adv. Pallad. 3. 17. *Voorzichtelijk*, *wysselyk*, *bedatchelijk*, *omzichtelyk*.

Consideranter populi Romani magistratus. Val. Max. 8. 1. *De Roomsche overigheit heeft omzichtelyk gehandelt*.)

CŌNSĪDĔRĀNTĬĂ, æ. f. Cic. Fr. 3. 9. *Aanmerking*, *opmerking*, *overweging*, *beschouwing*, *aanschouwing*, *bemerking*, *bespiegeling*, *overleg*, *aandacht*, *inzicht*, *bedachtzaamheit*, *voorzichtigheit*, *omzichtigheit*.

CŌNSĪDĔRĀTĒ. Adv. Cic. Off. 1. 27. *Voorzigtelyk*, *wysselyk*, *aandagtelijk*, *rypelyk*, *omzigtiglyk*, *met opmerking*, *met overleg*, *bedagtelyk*, *met aandagt*, *zorgvuldiglyk*. De compar. Consideratius staat beneden by Cicero, en de superl. Consideratissime *by* Cic. Att. 9. 10.

Consideratius cum aliquo loqui. Suet. J. 77. 1. *Omzigtiger*, *met meer ontzag*, of *meer eerbied tegens iemant spreeken*.

* Consideratius utilitati nostræ consuluere. Cic. Att. 9. 11. *Zij hebben meer zorge voor ons belang gedraagen*, *zij hebben meer op ons voordeel gezien*, *zy hebben ons welvaren omzigtiger*, of *zorgvuldiger behertigt*.

CŌNSĪDĔRĀTIO, ōnis. f. *Aanmerking*, *bemerking*, *opmerking*, *beschouwing*, *overweging*, *overleg*, *overdenking*, *aandagt*, *inzigt*, *bespiegeling*, *bedagtzaamheit*, *om*- of *voorzigtigheit*. Zie Considerantia.

Consideratio naturæ. Cic. A. Q. 4. 41. *Beschouwing*, of *bespiegeling der natuur*.

CŌNSĪDĔRĀTŌR, ōris. m. Gell. 11. 5. *Opmerker*, *aanmerker*, *zorgdrager*, *overweger*, *overlegger*.

CŌNSĪDĔRĀTUS, a, ūm. *Wijs*, *voorzigtig*, *omzigtig*, *verstandig*, *wel beraden*, *welbedagt*, *opmerkend*, *van een goed oordeel*. De compar. Consideratior staat by Cic. Dej. 6. en de superl. Consideratissimus by Cic. Pont. 9.

Tarditas considerata. Cic. Cl. 42. *Een voorzigtige traagheit*, *een wijs beleid zonder verhaasting*.

In ea re paullo minus consideratus ille, qui, &c. Cic. P. Q. 3. *Hy is nopende deeze zaak niet wel bedagt*, *niet wys*, of *omzigtig genoeg*, *die*, *enz*. *Hy gaat wat t'onvoorzigtig in deeze gelegentheit te werk*, *die*, *enz*.

Consideratus. Cic. I. R. 2. 54. *Dat men aangemerkt*, *overwogen*, *onderzogt*, *bedagt*, of *overlegt heeft*.

CŌNSĪDĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Iets aanmerken*, *bemerken*, *beschouwen*, *overweegen*, *overleggen*, *bezien*, *bespiegelen*, *overdenken*; *acht neemen*, *door zijn hoofd*, of *gedagten laaten gaan*.

Considerare secum. Cic. T. Q. 5. 1. *of* Cum animo suo aliquid. Cic. V. 3. 12. *Iets by zichzelven overweegen*, of *overleggen*, *iets aandagtiglyk beschouwen*, of *met bedaartheit zyn gedagten ergens over laaten gaan*. Secum in animo vitam alicujus. Ter. H. 2. 4. 5. *Zich iemants leven*, of *gedrag voorstellen*, *iemants handel en wandel met aandacht beschouwen*.

Considerare de aliquibus rebus cum aliquo. Cic. F. 14. 14. *Eenige zaaken met iemant overleggen*, of *overweegen*, *met iemant over eenige dingen raadpleegen*.

(Considerare is eigentlijk *de sterren beschouwen*, of *bezien*. Zie Festus.

Considerare. *Onderzoeken*, *verneemen*, *naspeuren*, *navorschen*.

Seipsum consideraturum quod optimum factu esset, ostendit. Curt. 7. 5. 31. *Hy zegt dat hij zelf onderzoeken zou wat best ware gedaan te zyn*.

Rusticus diligentius considerare pallium cœpit. Petron. 12. *De boer heeft nauwkeuriger onderzocht of het zynen mantel niet mogt zyn*.)

CŌNSĪDO, is, sedi, sessūm, sĭdĕrĕ. *t'Zamen gaan zitten*, *t'zamen nederzitten*, *zich t'zamen nederzetten*.

Perpetuis mensis alicubi considere. Virg. Æ. 7. 176. *Ergens aan doorgaande tafels zitten*, die zich van 't eene eind der kamer tot het ander uitstrekken.

Considere. *Neêrzakken*, *neêrzijgen*, *neêrzinken*, *neêrvallen*, *neêrstorten*, *verzinken*.

Considere ad Aras. Tib. 4. 12. 23. *Voor d'Altaren neêrvallen*, of *zich neder*.

onderwerpen.

• Confidere in aliquo loco. Cic. L. L. 2. 3. *of* aliquo loco. Virg. Æ. 5. 136. *In eenige plaats zich ophouden, zijn verblijf houden, woonen, vertoeven, of stil zijn.*

Consedit ira. Liv. 38. 17. *of* Furor illius. Cic. A. Q. 4. 27. *Zijn gramschap, of woede is gestilt, zijn toorn is over.*

Considitur. Cic. de Or. 3. 5. *Men zit, men gaat zitten, men is gezeten.*

Confidere in alia parte. Sen. E. 117. *Andere gevoelens omhelzen, of aanneemen, van gedachten veranderen, of van andere gedachten worden; een andere zijde kiezen, of volgen.*

(Confidere Cretæ, voor in Creta. Virg. Æ. 3. 162. *Zich in Kandia neerslaan.*)

CONSIGNANTIUS. Adv. *Uitdrukkelijker, kragtiger, nadrukkelijker, met meer kragt en nadruk.*

Id consignantius dixerunt Græci. Gell. 1. 25. *De Grieken hebben dat kragtiger gezegt, hebben dat nadrukkelijker, beter, of eigentlijker uitgedrukt.*

CONSIGNATIO, ōnis. f. Quintil. I. O. 12. 8. *Een ondertekening, of handtekening, een ondertekend schrift, iemants eigen hand.*

CONSIGNATISSIME. Adv. Versus consignatissime factus est de id genus hominibus. Gell. 1. 15. *De vaerzen op dat slach van volk gemaakt drukken volkomentlijk wel uit wat ze zijn.*

CONSIGNATUS, a, um. *Ondertekent, met de hand geteikent, onderschreven.*

Consignatus literis. Cic. L. L. 3. 20. *Geschreeven, in geschrift gestelt.*

Notiones quasi in animo consignatæ. Cic. T. Q. 1. 24. *Kundigheden, of denkbeelden 't verstand als ingedrukt, ingeprent, of ingegrift.*

CONSIGNO, as, avi, atum, are. acc. Plaut. Trin. 3. 3. 87. *Ondertekenen, met zijn handschrift tekenen, zegelen, verzegelen, bezegelen, toezegelen, toesluiten,* van brieven, enz. spreekende.

Signis alicujus aliquid consignare. Cic. P. Q. 6. *Iets met iemants zegel bezegelen.*

Consignare aliquid literis. Cic. A. Q. 4. 1. *Iets schrijven, opschrijven, in geschrift stellen.* Senatus judicia de aliquo publicis literis monimentisque. Cic. Dej. 13. *'t Vonnis, of 't oordeel des Raads over iemant in 't stadsboek opschrijven, of aantekenen.*

CONSILEO, es, silui, silere. Enn. bij Festus. *Zwijgen, stilzwijgen, zich stil houden, den mond houden.*

CONSILESCO, is, silescere. *Zwijgen, stilzwijgen, niet spreeken, den mond houden, zich stil houden.*

Strepitus maternæ sollicitudinis consilescit. Gell. 12. 1. *'t Gerucht van 's moeders zorgen, of bekommernis houd op, of verdwijnt.*

CONSILIARIUS, ii. m. *Raad. Raadsman, Raadsheer, Raadgever.*

Consiliarii Regis. Cic. F. 1. 2. *De Raaden, of Raadslieden des Konings.*

CONSILIATOR, ōris. m. Plin. E. 4. 17. 6. *Raad, Raadsman, Raadsheer, Raadgever.*

CONSILIGO, inis. f. Plin. H. 25. 8. *Witte nieswortel, wit nieskruid.*

CONSILIO, is, silui, silire alicui, & aliquem. *Iemant aanvallen, aantasten, bespringen, op 't lijf vallen, of storten, op iemant aandringen.*

Consilite fugientibus. Tac. An. 3. 46. 4. *Dringt op hen aan als zij aftreeden.*

Consilit alios occultos. Tac. An. 6. 36. 3. *Hy valt die geenen, die zich versteken hadden, op 't lijf.*

CONSILIO, as, avi, atum, are. *Raad geeven,* ook *raad vraagen.*

CONSILIOR, aris, atus sum, ari alicui. Hor. A. P. 196. O. 3. 3. 17. *Iemant raaden, of raad geeven.* (Zie over deeze twee woorden onder malkanderen zeer twistende de geleerde Borricht. Anal. §. 28. en Cellar. Cur. Post. p. 56. en 57.

Consiliandi cum suis causa. Cæs. B. C. 1. 19. 2. *Om met zijn volk, of met de zijnen raad te pleegen, zich te beraaden, te raade te gaan, of de zaak te overleggen.*

Redire Bononiam consiliaturi. Tac. H. 2. 53. 3. *Zij zijn te rug naar Bolonje gekeert om raad te pleegen, om de zaak t'overweegen, of zich te beraaden.*

• Consiliari. Varr. L. L. 5. 6. *Geperst, gevolt worden,* van laken spreekende.

CONSILIUM, ii. n. *Raad, bericht, oordeel, meening, gevoelen,* 't zy genomen, of gegeeven.

Consilium capere. Cic. Att. 3. 3. *Raad neemen, raadpleegen, raad vraagen.* Alicui dare. Ter. An. 2. 1. 9. *Iemant raad geeven.*

Consilium capere ex re, & ex tempore. Cic. Att. 9. 2. *Uit d'omstandigheit der zaake, en des tijds een besluit neemen, of zijn eigen raadsman zijn, zich zelf beraaden.* Probare. Cic. Att. 9. 10. *Een raad goedkeuren, goedvinden, of volgen.*

Consilium exquirere alicujus. Cic. F. 4. 2. *of* Petere ab aliquo. Cic. F. 10. 16. *By iemant te raade gaan, met iemant raad pleegen, iemant om raad vraagen.*

Aliquem in consilium advocare. Cic. *by* Quintil. I. O. 8. 3. *Met iemant te raade gaan, iemant om raad vraagen, of iemants raad verzoeken.*

Consilium habere de re aliqua. Cic. Att. 12. 50. Virg. Æ. 9. 227. *Ergens raad over houden, of vraagen.*

Consilii locum non habeo. Ter. An. 2. 1. 20. *Ik ben niet bequaam, of in staat om mij zelf te raaden, ik kan my zelf niet raaden.*

Habere aliquem in consilio. Plin. E. 1. 20. 23. *Zich van iemants raad, of gevoelen dienen; iemant als raadsman houden, of gebruiken.*

Consilium. Nep. 14. 6. 3. *Raadslag, voornemen, oogmerk, toeleg, onderneming, bestaan, onderwinding, aanslag.*

Consilium. *De Raad, de Raadsvergadering, de Raadsheeren, of Raadslieden.*

(De hoc Antigonus cum solus constituere non auderet, ad consilium retulit. Nep. 18. 12. 1. *Van wien Antigonus alleen niets durvende vaststellen, heeft hij het zijne Raadsheeren bekent gemaakt.*

Consilio ablegato. Cic. V. 2. 30. *De Raadsheeren verzonden zijnde.*

Consilium. *Een vond, een kunsje.*

Statuit aliquid consilii novi sibi esse capiendum. Nep. 18. 8. 4. *Hij stelt voor vast, dat hij schielijk en op de daad een kunsje moest bedenken.*

Sui consilii non esse, zeiden die geenen, die beleefdelijk zogten te ontgaan om iemant, van wien zy verzogt wierden, raad te geeven.

Id arbitrium Conon negavit esse sui consilii. Nep. 9. 4. 1. *Konon heeft gezegt dat zyn beleit, of verstand zoo verre niet strekte om van die zaak te oordeelen.*

Consilium. *Aangelegentheit, gewigt, aanbelang.*

Est res sane magni consilii. Cic. Att. 2. 3. *'t Is waarlijk een zaak van groote aangelegentheit, of van groot gewigt. Tot zulke zaaken hebben wij waarlijk veele raadsplegingen van noden.*

Consilium. *Een wijze, of manier van doen.*

Ego non improbabam causam nostram, sed consilium. Cic. F. 6. 1. *Ik keurde onze zaak wel voor goed, maar niet de wijze van doen.*

In consilio habere. *Betragten, overleggen, op letten.*

Quisque suam fortunam in consilio habet. Curt. 5. 5. 12. *Ieder een overlegt zijnen staat, en gedraagt* zich

zich tegens anderen naar den zelven. Qui ad id tempus fortunam in continuo esset habiturus. Liv. 30. 8. *Die tot dien tyd toe op 't geluk zou letten, waar 't zich heene wenden zou.*)

Consilio. Cic. Lig. 12. *Opzettelyk, voordagtelyk, met opzet, met voordagt, met voorbedagten raade, willens en wetens, na voorgaande overleg, of beraad.*

CONSIMILIS, is. m. & f. le. is. n. *Gelyke slach, eenderlei aart, malkanderen zeer gelykende, of zeer nabykomende, gelyk, gelykvormig, gelykaardig, eeven gelyk, overeenkomstig*, in den eigentlyken, en oneigentlyken zin.

Consimilis alicujus rei. Ter. H. 2. 4. 13. Cic. de Or. 1. 33. *of* alicui rei. Ter. H. 2. 4. 2. Cic. A. 2. 12. *Ergens meede gelyk, of overeenkomstig.*

Consimilis moribus. Ter. H. 5. 3. 17. *Van eenderlei aart, van gelyke inborst, van gelyke zeden, gebruiken, of manieren.*

Mores formæ consimiles sunt. Ter. H. 2. 4. 2. *Haar zeden zyn naar haare schoonheit, koomen met haar wezen overeen, eevenaaren haar ligchaams schoonheit.*

(CONSIPIO, is, ui, ĕrĕ. Liv. 5. 42. *Wys, of verstandig zyn.*)

CONSISTO, is, constiti, consistĕrĕ. *Stil staan, blyven staan, stil leggen, blyven leggen, wachten, rusten, blyven, stil houden, zich ergens onthouden.*

Naves contra urbem in anchoris constiterunt. Cæs. B. C. 3. 28. 1. *De schepen bleven ten anker voor de stad leggen, of lieten 't anker voor de stad vallen.*

Milites Albæ constiterunt. Cic. A. 4. 2. *De soldaaten zyn te Alba blyven leggen, hebben te Alba stil gehouden.*

Consistere. Cic. F. 10. 18. *Stant houden, het hoofd bieden, tegenstant - of wederstant bieden, blyven staan, pal staan*, van een leger spreekende.

Vix bini Oratores singulis ætatibus constitere. Cic. Cl. 97. *Nauwelyks heeft men twee redenaars in elke eeuw gezien; nauwelyk hebben 'er twee goede redenaars in elke eeuw gebloeit.*

Consistere in aliqua re. Cic. F. 7. 17. *Ergens op staan, steunen, rusten, in bestaan, in gestelt zyn, van afhangen, op gegrondt, of gevestigt zyn.*

Spes eorum in ea re consistit. Cæs. B. G. 3. 14. 7. *Hunne hoop is daar op gegrondt, of staat daar op; zy hebben hunne hoop daar in gestelt, of op gevestigt.*

Causa belli in persona tua consistit. Cic. A. 2. 22. *Gy zyt oorzaak van den oorlog.*

Eo casu exercitus salus constitit. Cæs. B. C. 3. 14. 3. *Het heir heeft door dat toeval d'overhand gehad.*

Salus reipublicæ in illo consistebat. Cic. Marc. 7. *De welvaart van 't gemeene best hing van hem af.*

Mente consistit. Cic. Fr. 2. 3. Mens ei consistit. Cic. Dom. 54. *Hy is by zyn gezond verstand, hy is wel by zyn zinnen, of verstand, hy raaskalt niet.*

Consistere pectore nihil consilii quit. Ter. Ad. 4. 4. 4. *Ik weet niet wat ik doen zal, wat weg ik zal inslaan, wat raad ik zal volgen, naar wat kant, of over wat boeg ik het zal wenden; ik kan by my zelven niets vast stellen, niets vast bepaalen, of besluiten.*

Stomachus consistit. Cels. 4. 5. *De maag hout op van braaken, behoudt de spys.*

Consistere cum aliquo. Cic. V. 1. 7. *Met iemant overeenkoomen, of verdraagen.* Cum eo verbis consistis, re dissides. Cic. Fin. 4. 26. *Gy koomt met zyne woorden wel overeen, of spreekt op d'eige wyze, maar verschilt in de zaak.*

Acies consistit in agmen quadratum. Tib. 4. 1. 101. *De benden staan in een vierkante hoop geschaart.*

Usuræ consistunt. Cic. Att. 6. 1. *'t Geldgewin houdt op, of staat stil, de renten loopen niet meer, of staan stil.*

(Consistere. *Plaats hebben.*

In filio non modo culpa nulla, sed ne suspicio potuit consistere. Cic. S. R. 52. *De schuld had niet alleen in den zoon geen plaats, maar zelf viel 'er geen achterdocht op; de zoon was niet alleen buiten schult, maar ook buiten achterdocht, of vermoeden.*

Similis in Bulbo, in Gutta, in aliis nonnullis suspicio consistebat. Cic. Clu. 29. *Diergelyk een achterdocht had plaats by Bulbus, by Gutta, en by eenige anderen.*

Consistere cum aliquo. *By iemant blyven staan.*

Nec vobiscum quisquam in foro frugi consistere audet. Plaut. Curc. 4. 2. 16. *En niet een vroom mensch durft by u op de merkt blyven staan.*

In hoc loco cum altero consistit. Plaut. Cist. 4. 2. 30. *Hier ter plaats blyft hy by den anderen staan.*

Consistere. *Iemant staande houden, of doen stilstaan.*

Adeunt, consistunt. Plaut. Au. 1. 2. 38. *Zy gaan op u aan, en houden u staande.*

Consistere alleen, en consistere cum aliquo. *Voor 't gerecht, of voor de vierschaar gaan, met iemant pleiten*, om dat ze staande pleiten.

De hoc quidem primo consistam. Tertull. de Idolol. 13. *Daar over zal ik wel eerstelyk voor 't gerecht gaan.*

Jam de causa innocentiæ consistam. Tertull. Apol. 4. *Nu zal ik over een zaak, waar in wy onnozel zyn, pleiten.*

Alius cum matre consistit. Sen. de Ir. 2. 7. *Een ander trekt zyn moeder voor 't gerecht, pleit met zyn moeder.*

Usum loquendi perdidisse maluerам, quam cum homine optime de me merito jam bis consisterem. Quintil. D. 333. *'k Was liever stom geworden, dan dat ik tegens dien man, aan wien ik zoo veel, wegens zyne aan my bewezene gunst, verplicht was, ten tweedenmaal zoude pleiten.*)

CONSITIO, ōnis. f. *Poting, planting, het pooten, of planten.*

Consitiones arborum delectant. Cic. S. 15. *'t Is vermakelyk boomen te planten.*

CONSITOR, ōris. m. Ovid. M. 4. 14. *Poter, planter*, van boomen, enz. spreekende. *Boompoter, boomplanter.*

CONSITURA, æ. f. Cic. *by* Non. 3. 30. *Poting, planting*, van boomen, wijn aarden, enz spreekende.

CONSITUS, a, um. Ovid. Her. 5. 25. *Gepoot, geplant, gezet*, van boomen, enz spreekende.

Ager consitus. Cic. S. 17. *Een beplant, of bepoot land, een land, dat met boomen is gezet.*

Senectute consitus. Plaut. Men. 5. 2. 4. *Een zeer oud man.*

CONSOBRINA, æ. f. Cic. P. Q. 4. *Eige nicht, volle nicht, moeders zusters dochter.*

CONSOBRINUS, i. Cic. S. 17. *Eige neef, volle neef.* Dit woord word eigentlijk den kinderen toegepast wiens moeders zusters zijn, alhoewel andere Schrijvers niet altijd het zoo nauw neemen, en ook wel dus volle neeven van 's Vaders weege noemen. (Zoo doet Trebatius by Paull. Dig. 38. 10. 10. §. 15.)

CONSOCER, ĕri. m. Consoceri. Suet. Cl. 29. 3. Ulp. Dig. 24. 1. 32. §. 20. *Schoonvaders van wederzijden, vermaagschapte persoonen, of vaders door 't huwelyk hunner kinderen.*

CONSOCIATIO, ōnis. f. *Gemeinschap, verbintenis, verbond, gezelschap, vereeniging, t'zamenleving, maatschappy.*

Dissolvitur omnis humana consocia-

ciatio. Cic. Off. 3. 6. *Men verbreekt alle menschelyke maatschappy, verbintenis, of t'zamenleving.* (Andere leezen consortio.)

CONSOCIATUS, ă, ŭm. *Vereenigt, verzelt, vergezelschapt, verknocht, verbonden.* De superl. Consociatissimus staat beneden by Cicero.

Voluntas consociatissima. Cic. F. 3. 3. *Een zeer nauwe vriendschap.* Zommige leezen Constantissima.

Consociatus cum aliquo. Cic. L. L. 1. 7. *Met iemant in vriendschap, of goed verstand zynde, of leevende.*

Inter se consociati. Cic. Fin. 3. 20. *Verbondene, of vereenigde persoonen, goede, of onderlinge vrienden.*

Consociati hominum alicubi greges. Cic. Par. 6. *Een schoonen, of grooten hoop volks ergens byeen vergadert, t'zamen gevloeit, of gekoomen.*

CŌNSŎCIO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Vereenigen, verbinden, verknochten, t'zamen voegen, verzellen, vergezelschappen, vermengen, vermaatschappen.*

Consociare cum aliquo. Plaut. R. 2. 6. 67. *Zich met iemant verbinden, een maatschappy met iemant maaken, of aangaan,* voornamentlijk van goederen, koopmanschap, enz. spreekende.

Sudor sese cum unguentis consociavit. Plaut. Most. 1. 3. 119. *Het zweet heeft zich met de zalven vermengt.*

Cum eo consociasti consilia pestis meæ. Cic. Red. sen. 7. *Gy hebt t'zamen myn verderf, of ondergang gezworen.*

Consociant illi arma cum Gallis. Liv. 8. 14. *Zy voegen hun leger of wapenen bij de Franschen, zy verbinden zich met de Franschen.*

CŌNSŎLĀBĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. *Vertroostelijk, die troost kan ontfangen, die te vertroosten is, of zich wil laaten troosten, bequaam om vertroost te worden.*

Dolor vix consolabilis. Cic. F. 4. 3. *Een byna onverzettelyke droefheit, een lyden waar over men nauwelyks te troosten is.*

(Consolabilis. Activ. *Troostende, troost aanbrengende, dat vertroosten kan.*

Ut permitterent sibi canere carmen casus illius sui consolabile. Gell. 16. 19. *Dat ze hem zouden vergunnen een deuntje te speelen, dat hem in dit zyn ongeval zou konnen vertroosten.*)

CŌNSŌLANDŬS, ă, ŭm. Plaut. B. 4. 3. 12. *Ik moet dien man vertroosten, hij behoort van my getroost te worden.*

CŌNSŌLĀTĬO, ōnĭs. f. *Troost, vertroosting, verquikking, verzachting, hulpmiddel, verzoeting van hartzeer.*

Ad hæc omnia una consolatio est. Cic. Att. 15. 1. In his omnibus una consolatio occurrit. Cic. F. 3. 2. *In alle deeze ongevallen is dit maar d'eenige troost.*

CŌNSŌLĀTŎR, ōrĭs, m. Cic. T. Q. 3. 30. *Trooster, vertrooster.*

(CŌNSŌLĀTŎRIĒ. Adv. *Op een troostelyke wyze.*

Quem nos consolatorie compellare curavimus. Sidon. E. 6. 9. *Dien wij op een troostelyke wyze hebben bevolen aan te spreeken.*)

CŌNSŌLĀTŌRĬŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 13. 20. *Troostelijk, tot vertroosting dienende,* van een brief spreekende.

CŌNSŎLĬDĀTĬO, ōnĭs. f. Ulp. Dig. 7. 2. 3. §. 2. *'t Eigendom van een vruchtgebruik.*

CŌNSŎLĬDĀTŬS, ă, ŭm. zie Consolidor.

CŌNSŎLĬDO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Consolidare parietem. Vitruv. 2. 8. *Een muur in 't verband metzelen, vast maaken, of vast leggen.*

CŌNSŎLĬDŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. *Weêr aan 't eigendom koomen, of vervallen.* Dat is, wanneer 't vruchtgebruik van iets weder aan eenig eigendom vereenigt word, en dat hy, die vruchtgebruiker was, eigenaar word.

Usufructus apud eum consolidatus est. Ulp Dig. 7. 2. 3. §. 2. *'t Vruchtgebruik is hem ten eigendom geworden.*

* Rationes confectæ & consolidatæ. Cic. F. 5. 20. *Opgemaakte en geslote rekeningen.* 't Is beter zich aan 't handschrift, dan aan Victorius te houden, die by gissing wil dat men Consolutæ moet leezen.

CŌNSŌLŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. acc. *Iemant troosten, of vertroosten, troost geeven.*

Consolari dolorem alicujus. Cic. F. 4. 6 *Iemant in zyn droefheit, of over zyn ongeval troosten.*

Inani spe consolaris me. Cic. Q. R. 14. *Gij vertroost mij met een ydele hoop.* Eloquentia consolamur afflictos. Cic. N. D. 2. 57. *Wy gebruiken de welsprekentheit om d'ellendigen te troosten.*

Consolor ipse me per literas. Cic. F. 11. 8. *Ik vertroost my zelven door boekoeffeningen.*

Consolari aliquem de morte alterius. Cic T. Q. 3. 29. *Iemant over de dood van een ander vertroosten.* De Republica aliquem. Cic. Att. 1. 16. *Iemant over 't leed, of ongelyk troosten dat hij van den Staat lyd.*

(Consolari. *Vergoeden, vergelden.*

Gloria est una, quæ brevitatem vitæ posteritatis memoria consolatur. Cic. Mil. 35. *'t Is de roemruchtigheit alleen die de korthcit des levens vergoedt met onze gedachtenis bij de nakomelingen, of om dat wij bij de nakomelingen in gedachtenis zullen zyn.*)

CŌNSŌMNĬO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ aliquid. Plaut. Most. 3. 2. 70. *Droomen, in den slaap ergens over raaskallen.*

CŌNSŎNANS, āntĭs. omn. gen. Vitruv. 5. 8. *Weêrgalmende, weêrklinkende, weêromgaatzende,* van een plaats spreekende. De compar. Consonantior staat beneden by Cicero.

CŌNSŎNANTĬĂ, æ. f. *t'Zamenstemming, meêklank, t'zamenklank, eenstemmigheit, goed geluid, de maat, of val van een stem.*

CŌNSŎNĀNS, āntĭs. f. Quintil. I. O. 9. 4. *Een medeklinker.*

* Verba consonantiora. Cic. Part. 5. *Betklinkende woorden, woorden die een beter, zoeter, of aangenaamer klank hebben.*

Vox feriens singulorum vasorum cava incitabit acutam claritatem, & concentu convenientem sibi consonantiam. Vitruv. 5. 5. *De stem in de holligheit van elk vat schietende, zal een helderder en klaarder geluid verwekken, en door d'overeenkomst van de stem een gelykmatige galm voortbrengen.*

Consonantiam habere. Vitruv. 5. 5. *'t Zelve geluid slaan, in de stemval overeenkoomen, 't zelve geluid hebben.*

Recipiunt a valvarum auxilio consonantiam vocis. Vitruv. 5. 5. *Hunne stem word door de weêrklank, of weêrgalm der deuren gesterkt, of geholpen.*

CŌNSŌNĀNTĪSSĪMĒ. Adv. Vitruv. 6 1. *Met een groote eenstemmigheit, gelykvormigheit, evenredigheit, of gelijkmatigheit; zeer gelykmatig, met een zeer groote overeenkomst, zeer net.*

CŌNSŌNO, ās, sŏnŭī, sŏnĭtŭm, sŏnārĕ. Plaut. Am. 1. 1. 73. *Weêrgalmen, weêrklinken, een weêrgalm, of weêrklank geeven, een* Echo *maaken.*

Consonare sibi in aliqua re. Quintil. I. O. 2. 20. *Zich zelven ergens in gelyken, of gelyk in zyn; met zich zelven ergens in overeenkoomen, altoos ergens in de zelve zyn, of 't eige beleid houden.*

Vitæ illius tenor per omnia consonat sibi. Sen. E. 31. *De trant zyns leven is in alles gelykvormig, hy leeft altoos op de zelve wyze.*

Consonat moribus oratio. Cic. Sall. 1. *Zyne redenen koomen met zyn gedrag, of zeden overeen, hij*

dort

doet 't geen hij zegt.

CONSONUS, a, um. Ovid. M. 13. 610. *Weêrklinkend, weêrgalmend, weêromkaatzend.*

Vox consona linguæ. Sil. 17. 432. *Een stem met de taal overeenkomstig.*

* Consonus. Cic. Att. 4. 16. *Gelijkvormig, gelijkmatig, welvoegende, gevoeglijk, overeenkomstig, evenredig.*

CONSŌPIO, is, ivi, itum, ire aliquem. Lucret. 6. 792. *Iemant slaperig maaken, aan 't slaapen helpen, in slaap sussen, of wiegen, vaak veroorzaaken.*

Consopiri somno sempiterno. Cic. T. Q. 1. 49. *Met een eeuwige slaap bevangen zijn, voor eeuwig, of voor altoos slaapen.*

CONSŌPĪTUS, a, um ab aliquo. Cic. T. Q. 1. 38. *Door iemant in slaap gebragt, of gesust, in slaap gewiegt, slaperig gemaakt, of te slaapen gelegt.*

Somno consopitus. Cic. D. 2. 66. *Vast in slaap, vast slapende, in diepen slaap leggende.*

CONSŌRĀNI, ōrum. m. plur. Plin. H. 4. 19. *De Consegransers*, Een volk van Gaskonjen.

CONSŌRS, ortis. omn. gen. Plin. E. 8. 14. 5. *Deelgenoot, metgezel, medegenoot, medestander, makker, maat, medemaat, medemakker, spitsbroeder.*

Consors periculi alterius. Sen. A. 5. 978. Plin. P. 60. 5. of Periculi cum aliquo. Cic. Mil. 37. *Een deelgenoot van het zelve gevaar, een die met een ander het zelve gevaar loopt, of dien het zelve lot over 't hoofd hangt.*

Consors alicujus in lucris atque furtis. Cic. V. 3. 66. *Iemants makker, of medemaat in zijn winst en dieverijen; medeplichtig aan iemants winst en roverijen.*

Consors etiam Censoris erat. Liv. 41. 27. *Hij was ook de medegenoot van den Zedenmeester, hij hadde zulk een aanzienlijke magt, of was zelf zoo groot een man als de Zedenmeester.*

Non modo commune, sed consors etiam Regnum duobus Regibus fuit. Liv. 1. 13. *'t Rijk is deeze twee Koningen niet alleen gemeen geweest, maar is ook van hen vreedzamelijk bestiert.*

* Consortes. Cic. V. 3. 23. *Aangelanden, luiden wiens land aan malkanderen legt.*

Generis consortes. Ovid. Her. 3. 47. *Maagen, verwanten, vrienden, 't zelve geslacht, bloedverwanten.*

Consors casus. Prop. 1. 21. 1. *Een diergelijk ongeval, de zelve ramp, 't zelve onheil, of ongeluk.*

Consors. Cod. 3. 41. 1. *Een medestander, iemants mededinger, of medegenoot in een rechtzaak.* Een woord der vyerschaar.

(Consortes. *Medeërfgenaamen, deelgenooten van 't zelve erfdeel, zoo lang als 't in 't gemeen staat, en noch niet verdeelt is.* In oude Glossen vinden wy Consortes, κοινόβιοι, σύγκληροι. Zie Salm. Exerc. Plin. p. 891. a. E.

Cum ex agris tres fratres consortes profugissent. Cic. V. 3. 23. *Als drie broeders, die d'erfenis in 't gemeen aanging, van 't veld waren gaan loopen.*)

CONSORTIO, onis. f. Liv. 6. 40. Cic. Off. 3. 6. *Gemeenschap, genootschap, verbintenis, maatschappij, gezelschap, deelgenootschap, gemeenzaamheit, vriendschap, gemeente.*

Consortio. Papin. Dig. 46. 3. 96. § 3. *Gemeenschap van goederen.*

CONSORTIUM, ii. n. Modest. Dig. 23. 2. 1. Papin. bij Ulp. Dig. 17. 2. 52. §. 8. *Gemeinschap, verzelling, verzelschapping, gemeenschap van goederen, maatschappij in iets.*

Stomacho cum vesica quoddam consortium est. Cels. 7. 27. *Daar is eenige gemeinschap tusschen de maag en de blaas; de blaas heeft eenige mededeeling van de maag.*

(CONSPECTOR, oris. m. *Een beschouwer, aanschouwer.*

Deus conspector cordis est. Tertull. de cult. Fem. 13. *Godt is een beschouwer des herten.*)

CONSPECTUS, us. m. *'t Aanzien, beschouwing, gezicht, ooglonking, oogwerk.*

In conspectum cadere. Cic. T. Q. 1. 22. *Onder 't gezicht vallen, gezien worden.*

Frui conspectu urbis, &c. Cic. Syll. 9. *'t Genoegen hebben van de stad, enz. te zien, 't gezicht van de stad genieten.*

In conspectum alicujus se dare. Cic. V. 5. 33. of Venire. Cic. Fin. 1. 7. *Zich voor iemant vertoonen, voor iemants gezicht verschijnen, onder iemants oogen, of in zyn tegenwoordigheit koomen.*

In conspectu Senatus. Cic. A. 2. 4. *In 't gezicht, onder d'oogen, of in tegenwoordigheit van den Raad.*

In conspectu utraque acies erat. Curt. 3. 10. 1. *De twee legers hadden, of stonden malkanderen in 't gezicht.*

E conspectu evolare. Cic. V. 5. 35. *Zich uit iemants oogen begeeven, of wech pakken, uit iemants gezicht schielijk vertrekken.*

(Conspectus. *Een kort begrijp, vertoog van dingen, die te voren wijd uitgebreid waren, en tot weinige hoofdstukken gebragt worden,* om dat ze als te gelijk voor ons gezicht verschijnen om bezien te worden.

Ut conspectum quendam ætatum antiquissimarum, item virorum illustrium qui in his ætatibus nati fuissent, haberemus. Gell. 17. 21. *Op dat wij eenig vertoog mogten hebben van de dingen, die in oude tyden voorgevallen, als ook van de doorluchtige mannen, die in die eeuwen geboren mogten zijn.*

Conspectus. *De begrooting, waardeering, schatting; het beloopen van iets.*

Interrogavit, quantus esset pecuniæ conspectus, ad id totum opus absolvendum. Gell. 19. 10. *Cornelius Fronto heeft gevraagt, hoe veel gelds het beloopen zoude om dat geheele werk te voltrekken, of hoe hoog het werk, om het te voltrekken, wierd begroot.*)

CONSPECTUS, a, um. *Gezien, bekeken, beschouwt, ontdekt, ontwaar geworden, kenbaar.*

Pictis conspectus in armis. Virg. Æ. 8. 588. *Kenbaar, of ontdekt door zijn geschilderde wapenen.*

Conspectus. *Aanmerkelyk, merkwaardig, aanzienelijk, doorluchtig, voortreffelijk, uitmuntend, schoon, uitstekend, beroemt, roemruchtig.* De compar. Conspectior staat beneden by Livius.

Fama conspectum eum virum afficiebat. Liv. 45. 7. *'t Goed geruchte bragt deezen man in aanzien.*

Ut conspectior mors foret. Tac. H. 4. 11. 5. *Op dat zijn dood te doorluchtiger ware, te meer uitstak, te meer uitblonk, of grooter gerucht baarde.*

Comitatus turba quam dignitate conspectior. Liv. 22. 40. *Een hoop volks, of een deel menschen aanzienelyker door hunne menigte, dan door hunne waerdigheit.*

Pars nulla erat conspectior capillis. Ovid. M. 4. 795. *Hij had niets schoonder, of men zag niets uitmuntender dan zyn haair; zyn haair was 't schoonste dat hij had.*

Platano conspectior. Ovid. M. 13. 794. *Hooger, of verhevener dan een Aanberenboom, of Platanus.*

CONSPERGO, is, spersi, spersum, spergere aliquid aliquo liquore. *Iets ergens meê bevochtigen, besprengen, begieten, besproeyen, nat maaken, bestrooijen.*

Conspergere flores ante ædes. Plaut. Curc. 1. 1. 80. *Bloemen voor 't huis*

hals werpen, *strooijen*.
Conspergere aliquem lacrymis. Cic. Pl. 41. *Iemant met zyn traanen besproeijen*, *bedauwen*, of *nat maaken*.
Scripta sua hilaritate quadam conspergere. Cic. A. Q. 1. 2. *Zyn schriften*, of *werken met een aardige genoeglykheit vercieren*, *doorspekken*, *doormengen*, *doorzaaijen*, of *oppronken*.
(Conspergere humum. Phædr. 2. 6. 15. *en* conspergere vias propter pulverem. Suet. C. 43. 2. *De wegen begieten*, *de wegen*, *voor 't stuiven*, *begieten*.)
CŌNSPĔRSŬS, ă, ūm. *Bevochtigt*, *bedauwt*, *besproeit*, *besprengt*, *nat gemaakt*.
Caro sale conspersa. Colum. 12. 53. *Vleesch met zout besprengt*, *luchtig gezouten vleesch*.
* Caput stellis conspersum. Cic. N. D. 2. 43. *Een hoofd met sterren bezaait*, *van sterren blinkende*, of *glinsterende*.
* Oratio verborum sententiarumque floribus conspersa. Cic. de Or. 3. 25. *Een reden met veel bloemtjes doorzaait*, of *cierlyk opgeschikt*.
CŌNSPĬCĀTŬS, ă, ūm. Plaut. St. 2. 2. 43. *Die iets bemerkt*, *gezien*, of *in 't gezicht gekregen heeft*, *die iets gewaar geworden is*, of *bespeurt heeft*.
Hunc conspicatæ naves. Cæs. B. C. 2. 22. 3. *De schepen deezen gewaar geworden zynde*, of *in 't gezicht gekregen hebbende*.
CŌNSPĬCĬLLO, ōnis. m. *Verspieder*, *bespieder*, *wachter*, *schildwacht*.
Dum redeo domum, conspicillo consecutus est clanculum. Plaut. Cist. 1. 1. 93. *Terwyl ik naar huis ging*, *is de verspieder heimelyk van achteren gevolgt*. 't Is beter dit aldus uit te leggen, dan te zeggen; *Hy heeft my*, *als ik naar huis ging*, *van een hoogte*, of *verhevene plaats nagezien*, *nagekeken*, of *nageoogt*. (Zoo leggen evenwel deeze plaatze uit Douza, Lambinus en Taubmannus, volgende Nonius, aangetrokken in de volgende §. Men zoude het ook wel voor *een bril*, of *vergrootglas* konnen neemen.)
CŌNSPĬCĬLLŬM, i. n. Plaut. Medic. *by* Non. 2. 116. *Een wachttoorn*, *bespietoorn*, *een plaats van waar men ziet wat 'er omgaat*.
CŌNSPĬCĬO, is, spexi, spectūm, spicĕrĕ. act. *Zien*, *bezien*, *aanzien*, *beschouwen*, *begluuren*, *aanschouwen*, *bekyken*; *bemerken*, *aanmerken*, *overweegen*, *opmerken*, *waarneemen*, *gewaar worden*.
Conspicite cum mentibus vestris, quem oculis non potestis. Cic. C. B. 20. *Beschouwt hem eens in uwe gedachten*, of *verbeeldt hem u eens in uwe gedachten dien gy met d'oogen niet zien kond*.
Conspici velle. Cic. Pis. 25. *Gezien*, of *bekeken willen zyn*, *zoeken gezien te worden*.
Conspici bonis animi sui. Ovid. Tr. 1. 5. 34. *Door de groote gaven*, of *hoedanigheden van zyn gemoed aanzienlyk*, of *hoog geacht worden*.
(Conspici in neutram partem. Nep. 25. 13. 5. In neutrum. Ovid. Tr. 2. 114. *Noch in 't een*, *noch in 't ander uitsteeken*, zoo dat een ieder het oog op ons hebbe.)
CŌNSPĬCŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Plaut. Ps. 4. 2. 24. *Zien*, *bezien*, *aanzien*, *bekyken*, *aankyken*, *begluuren*, *aanschouwen*; *bemerken*, *overweegen*, *bespeuren*, *opmerken*, *aanmerken*.
Cur in his ego te conspicor regionibus. Ter. E. 5. 8. 32. *Hoe koom ik u in dit land*, of *hier ter plaatze te zien?*
CŌNSPĬCŬŬS, ă, ūm. *Zichtbaar*, *zienelyk*, *dat gezien kan worden*, of *zich aan 't oog vertoont*.
Pyramides adnavigantibus conspicuæ. Plin. H. 36. 12. *Grafnaalden die van de langs de kust varende*, of *voorbyzeilende konnen gezien worden*.
Canis conspicuus albo colore. Colum. 7. 12. *Een hond die aan zyn witte huid*, of *kleur kenbaar is*.
(Conspicuum aliquem facere. Suet. A. 45. 11. *Iemant in elks oog brengen*; *maaken dat ieder een het oog op iemant slaa*.)
Conspicuus. Ovid. Art. 3. 394. Mart. 7. 49. 2. *Schoon*, *verheven*, *treffelyk*, *aanzienelyk*, *hoog*, *groot*, van een plaats, *of* zaak spreekende.
* Conspicuus. *Aanzienelyk*, *voortreffelyk*, *uitmuntend*, *uitstekend*, *welgemaakt*, *schoon*, *doorluchtig*.
Conspicuus forma juvenis. Plin. E. 7. 24. 3. *Een heel schoon*, of *welgemaakt jongman*.
* Conspicuus homo. Liv. 1. 34. *Een doorluchtig*, *uitmuntend*, *deftig*, *aanzienlyk*, of *voortreffelyk man*.
(CŌNSPĪRĀTĔ. Adv. *Eenmoediglyk*, *eenpaariglyk*. De compar. Conspiratius staat beneden by Justinus.
Lacedæmonii eo conspiratius ad arma concurrunt. Justin. 3. 5. 3. *De Lacedamoniers loopen zoo veel t'eenpaariger naar de wapenen*, of *tot het gevecht*.)
CŌNSPĪRĀTĪ, ōrūm. m. plur. Suet. D. 17. 1. *De t'zamenzweerders*, *t'zaamgezwoornen*, *vloekverwanten*, *eedgenoten*, *verbondenen*.
CŌNSPĪRĀTĬO, ōnis. f. *Een aanslag*, *t'zamenzweering*, *t'zamenspanning*, *verbintenis*, *toeleg*, *onderling bezwore toeleg*, *eedverbond*, in een goeden en quaaden zin.
Ubi illa conspiratio fuit conflata, restincta est. Cic. ant. ir. exs. 6. *Daar die t'zamenzweering gebrouwen is*, *is ze gedempt*, *gesmoort*, of *vernietigt*.
Conspiratio. Cic. Off. 2. 5. *Verdrag*, *besluit*, *vereeniging*, *verbintenis*, *onderlinge belofte*, *aanspanning van veele persoonen*.
Conspiratio virtutum. Cic. Fin. 5. 23. *De vereeniging der deugden*.
Conspiratio quorumdam contra dignitatem alicujus. Cic. Dej. 4. *d'Aanspanning van sommigen tegens eens anders waerdigheit*. Conspiratio bonorum in Republica bene gerenda. Cic. Dom. 11. *'t Verdrag*, *d'onderlinge belofte*, of *verbintenis van eerlyke luiden om den Staat wel te bestieren*.
CŌNSPĪRĀTŪS, ūs. m. Gell. 1. 11. *Verdrag*, *vereeniging*, *onderlinge belofte*, *eendracht*, *toestemming*, *overeenkomst*.
CŌNSPĪRĀTŬS, ă, ūm. Res in unum conspiratæ. Sen. E. 84. *Dingen die tot het zelve einde loopen*, of *strekken*, *die het zelve oogmerk hebben*, *die tot het zelve oogmerk geschikt*, of *dienstig zyn*.
CŌNSPĪRO, as, āvi, ātūm, ārĕ. *t'Zamenspannen*, *zich verbinden*, *zich t'zamenvoegen*, *t'zamen aanspannen*, *t'zamenzweeren*, *een vloekverbond aangaan*; *in een gemeen- of onderling verstand zyn*, *t'zamenstemmen*, *overeenkoomen*, *eendrachtig zyn*.
Ad defendendam Rempublicam omnes Ordines conspirant. Cic. A. 3. 5. *of* Consensus omnium Ordinum conspirat. Cic. F. 3. 12. *Alle de Staten zyn in 't verstand*, *stemmen t'zamen*, *besluiten eendrachtiglyk*, *zyn't eens*, of *koomen overeen om den Staat te verdedigen*, of *te beschermen*.
Copiæ ad defectionem conspirant. Front. St. 2. 7. 2. *De kryghsbenden zyn op oproer*, *opstand*, *muiteren*, of *afval bedacht*.
Conspirare in aliquem. Suet. J. 80. 7. *Tegens iemant aanspannen*, *t'zamenspannen*, *t'zamenzweeren*, of *een eed- of vloekverbond aangaan*.
(Conspirare *van* Spira. *In kronkels leggen*.
Anguis se in Ogulnii tabernaculo conspiravit. Aur. Vict. V. I. 22. 2. *De slang heeft zich in de tente van Ogulnius in kronkels gelegt*.)
CŌNSPĪSSĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 35.

35. 6. *Verdikt, dik, vast.*
Solum conspissatum. Colum. 2. 18. *Gepakte, of vaste aarde.*

‡ CŌNSPŌNSI, ōrūm. m. Festus. *Onderling by eede verbondenen, die zich wederzyds by eede trouw beloofd hebben.*

CŌNSPŌNSŎR, ōrĭs. m. Cic. Att. 12. 17. *Medeborg, een die met, of nevens een ander voor iemant borg is, of instaat.*

Consponsor. Festus. *t'Zamenzweerder, t'zaamgezwoorne, eedgenoot, vloekverwant*, vermids ze malkanderen onderling by eede verplichten om 't geheim te bewaaren, en 't zelve gevaar te loopen.

(CŌNSPŬO, ĭs, ūtūm, ĕrĕ. *Bespouwen.* Het passivum conspuor gebruikt Plaut. Curc. 4. 2. 17. voor *verachten, versmaaden.*)

CŌNSPŬRCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Lucret. 6. 21. *Besmetten, bevlekken, bezoedelen, besmeeren, bevuilen, bekladden, bederven, vuil, of lelyk maaken, ontcieren.*

Aliquid proluvie ventris conspurcare. Colum. 8. 3. *Iets met stront besmeeren.*

CŌNSPŪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cic. Fr. 2. 3. *Iemant, of iets bespouwen, op iemant, of iets spouwen.*

CŌNSTĂBĬLĬO, īs, īvī, ītūm, īre. acc. *Bevestigen, verzekeren, vastmaaken, vast- of zeker stellen, op een vasten voet brengen, of stellen.*

Constabilire rem suam. Ter. Ad. 5. 1. 9. Plaut. Capt. 2. 3. 93. *Zyn dingen wel doen, zyn zaaken op een vasten voet brengen, in een veiligen staat stellen, verzekeren, of bevestigen.*

CŌNSTĀNS, āntĭs. omn. gen. Cic. D. 2. 6. *Standvastig, bevestigt, verzekert, vastgestelt, onwankelbaar, onverzettelyk, eenparig, gestadig, onveranderlyk, gematigt, bezet.* De compar. Constantior staat by Liv. 22. 39. en de superl. Constantissimus by Liv. 4. 37.

Constans in rebus optimis. Cic. Cl. 25. *Standvastig in 't goede, in de deugd volhardende, of deugdzaam.* Fidei. Tac. H. 3. 57. 2. *Standvastig in trouwe, getrouw.* In levitate. Ovid. Tr. 5. 8. 18. *Standvastig, of volhardende in ongestadigheit; altoos ongestadig, wispelturig, of veranderlyk.* In vitiis. Hor. S. 2. 7. 18. *Hardnekkig in 't quaade, in 't quaade volhardende.*

Constans animus. Cic. Off. 1. 23. *Een vaste, onwankelbaare, onverschrokke, onvertzaagde, of onbezwykelyke moed.* Ætas. Cic. S. 10. *Rype- of mannelyke jaaren, een mannelyken ouderdom.*

Constantem habent stellæ cursum. Cic. N. D. 3. 10. of Conversionem. Cic. N. D. 2. 21. *De sterren hebben haaren vasten loop.*

Constans. *Standvastig, zeker, verzekert, gewis, ontwyfelbaar, waar, waarachtig, blykelyk, blykbaar.*

Rumores constantes. Cic. F. 12. 9. *Geruchten die vervolgen, die d'een op d'ander volgen.*

Constans fama. Cic. Fr. 1. 1. *Een zeker gerucht, een waare, of vaste tyding*, die by de wareld word aangenomen.

CŌNSTĀNTĔR. Adv. *Standvastiglyk, onverzettelyk, vastelyk, kloekmoediglyk, geduriglyk, met een vast opzet, of voornemen.* De compar. Constantius staat by Suet. A. 10. 3. en de superl. Constantissime by Cic. N. D. 2. 38.

Constanter. Cic. Or. 58. *Gestadiglyk, eenpariglyk, op eenderlei, of de zelve wyze, op een eenparigen trant.*

Constanter se gerere. Cic. Att. 4. 16. *Zich standvastiglyk, of kloekmoediglyk draagen.* Manere in aliquo statu. Cic. Tim. 13. *Hardnekkiglyk, of onverzettelyk in eenigen staat blyven.*

Constanter sibi dicere. Cic. T. Q. 5. 9. *Vaste, of bondige dingen zeggen, zich zelf niet tegenspreeken.*

* Constanter omnes fecerunt. Cæs. B. G. 2. 2. 4. *Zy zyn alle eenparig geweest om dat te doen; zy alle hebben dat met gemeene bewilliging gedaan; zy hebben dat eenpariglyk uitgewrocht.*

CŌNSTĀNTĬĀ, æ. f. Cic. Off. 1. 31. *Standvastigheit, onverzettelykheit, kloekmoedigheit, vrymoedigheit, onvertzaagtheit, dapperheit, onbeschroomtheit.*

* Constantia. Cic. Off. 1. 34. *Standvastigheit, volharding, duurzaamheit, zekerheit, vastigheit.*

Constantia. Cic. T. Q. 5. 10. *Standvastigheit, gestadigheit, bezadigtheit, of eenparigheit van oordeel, van beleid, of van gemoed.*

Constantia dictorum. Cic. Off. 1. 7. *Overeenkomst, of een goed vervolg van woorden, of redenen.*

CŌNSTĀNTĬĀ, æ. f. *Konstans*, een vrye Rijks stad van Duitschland.

CŌNSTĀNTĬĀ CĀSTRĀ, gen. Constantium Castrorum. n. plur. *Kontance*, een stad van Normandyën. Zie Cosediæ.

Constantiensis ager. *'t Kontanser gebied, 't land van Kontans.*

Constantiensis lacus. *'t Konstanser meir*, dus genaamt om dat het dicht by Konstans, een stad in Duitschland, legt.

CŌNSTĀNTĪNĀ, æ. f. *Konstantina.* Daar zijn twee steden van deezen naam; d'een leit in Arabiën aan de Middelandsche zee, en d'ander in Spanjen in Andalousien.

CŌNSTĀNTĪNŎPŎLĬS, ĭs of ĕōs. f. Anton. Itin. 31. *Konstantinopolen*, de hoofdstad van Turkyen. De Turken noemen haar *Stambeul.*

(CŌNSTĔLLĀTĬO, ōnĭs. f. *t'Zamensterring. De gesteltheit, staat, of t'zamenvoeging der sterren.* Dit woord is wel van 't zuiverste Latijn niet; Cicero zegt in plaats van 't zelve Fat. 4. Affectio astrorum. Evenwel vindt men het in deeze voorbeelden.

Cum objectaretur ei quamobrem constellationem Principis collegisset. Ammian. 29. 2. *Als hem tegengeworpen wierd, waarom hy onderzocht had den staat, of de t'zamenvoeging der sterren, waar onder de Vorst geboren was.*

Cūm senior Gordianus rideret, ostendisse constellationem mathematicum ferunt. Capitol. Gord. 20. *Als d'oude Gordianus lachte, zeggen ze dat de planeetlezer de t'zamenvoeging der sterren, waar onder zy geboren waren, aangewezen hadde.*)

CŌNSTĔRNĀTĬO, ōnĭs. f. Liv. 37. 42. *Onsteltenis, ontroering, schrik, verbaastheit, ontzetting, verslagentheit, vreeze, schrik, verschrikking.*

Consternatio. Val. Max. 8. 9. 1. *Tweespalt, onrust, beroerte, opstant, oproer, oneenigheit, muitery, merring, verwarring, wanorde.*

CŌNSTĔRNĀTŪS, ā, ūm. Liv. 34. 3: 3. 15. *Ontsteld, ontroert, verbaast, verschrikt, verslagen, ontzet, bevreest, verwart.*

Equi consternati. Ovid. F. 5. 310. *Verschrikte, of verbaasde paerden.*

Consternatus ad arma. Liv. 7. 42. *Die schielyk, of verbaast zich in de wapenen begeeven heeft, de wapenen aangegrepen, opgevat, of aangeschoten heeft.*

CŌNSTĔRNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Verschrikken, ontstellen, verbaast, of bedeest maaken, vreeze aanjaagen, ontroeren, ontrusten, verwarren.*

Consternare animos. Liv. 8. 27. *De gemoederen ontstellen, verbaast maaken, ontroeren, of vreeze aanjaagen.*

Consternari animo. Cæs. B. G. 7. 30. 4. *Verbaast, verschrikt, bedeest, verslagen, of ontsteld zyn, met vreeze, of schrik bevangen zyn.* In fugam. Liv. 10. 43. *In wanorde op de vlucht gedreeven worden.*

CŌNSTĔRNO, ĭs, strāvi, strātum, stĕrnĕrĕ. acc. Colum. 8. 5. *Bedekken,*

Bedekken, bestrooijen, bezaaijen, bespreiden.
Frumentum viam constravit. Cic. D. 1. 32. *De gansche weg leit met koren bestrooit, de gansche weg over leit koren gestrooit, de gansche weg is met koren bedekt.*
Consternere contabulationem lapidibus & luto. Cæs. B. C. 2. 9. 3. *Een zolder met steenen en mortel bevloeren.* Lapidibus & perticis scrobem. Plin. H. 17. 11. *Een gat, put, of groeve met latten en steenen stoppen, of beleggen.* Classibus mare. Liv. 35. 49. *De zee met schepen bedekken.*
CŌNSTĬPO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Dringen, stuwen, sluiten, t'zamendringen, in malkanderen sluiten.*
Hostes se sub ipso vallo constipaverant. Cæs. B. G. 5. 43. 5. *De vyanden hadden hunne gelederen achter de borstweering dicht in een gesloten.*
Tantus numerus hominum constipari non potest in eum agrum. Cic. Rull. 2. 29. *Zulk een groote menigte volks staat te zeer op malkanderen gedrongen in die plaats; op dat stuk lands kan zulk een menigte volks niet byeen getrokken worden.*
CŌNSTĬTŪO, ĭs, tŭī, tūtūm, tŭĕrĕ. acc. *Stellen, zetten, herstellen, plaatzen, schaaren, schikken, voegen, bestellen; instellen, beveelen, vaststellen, belasten.*
Aciem intra sylvam constituerat. Cæs. B. G. 2. 19. 6. *Hij hadde 't heir in 't bosch in slagorde gestelt.*
* Constituere naves plano ac aperto littore. Cæs. B. G. 4. 23. 7. *Met de schepen vlak voor 't strand ankeren, ten anker koomen, of op anker gaan leggen.*
Naves, nisi in alto, constitui non poterant. Cæs. B. G. 4. 24. 2. *De schepen konden niet als in 't diep ten anker gebragt worden; de schepen konden niet als in 't diep ankeren, of ten anker koomen.*
Constituere horrea certis locis. Cæs. B. C. 3. 42. 2. *Voorraadschuuren, pakhuizen, of,* in onduitsch, *magazynen in zekere plaatzen stichten, maaken, of oprechten.* Fora in quadrato. Vitruv. 5. 1. *Markten, merkten, of marktplaatzen vierkant maaken, of openbaare plaatzen in 't vierkant bouwen.* Elephantes in ordinem. Hirt. B. Af. 27. 1. *De Olyfanten in order stellen, of gereed maaken.* Taurum ante aras. Virg. Æ. 5. 237. *Een stier voor 't Outer brengen, of leiden.*
* Constituere aliquem in aliquo munere. Cic. Pet. Cons. 9. *Iemant in eenige bediening stellen, zetten, of bevestigen, iemant een ampt geeven.* Aliquem in locum alicujus. Cic V. 1. 30. *Iemant in een anders plaats stellen.* Aliquid coram. Ulp. Dig. 3. 3. 1. §. 1. *of* Ante oculos. Cic. Cœl. 32. *Zich iets verbeelden, of voor oogen stellen.*
Constituere aliquem Regem. Cic. Dej. 9. *Iemant Koningh maaken, tot Koningh maaken, of verheffen.* Testem & spectatorem alicujus rei. Cic. de Or. 1. 24. *Iemant tot een getuige en aanschouwer van een zaak maaken, neemen, of gebruiken.*
Constituere pretium frumenti. Cic. V. 3. 73. *Het koren op prys, of een prys op 't koren zetten, 't koren op een vasten voet brengen.* Vectigal. Cic. Att. 2. 16. *Een last, of schatting opzetten, invoeren, of opstellen.*
Constituere rem familiarem. Cic. A. 11. 2. *Zyn middelen, of huisselyke zaaken vaststellen, wel bestieren, verzekeren, of verzorgen.* Pacem. Cic. Fr. 1. 1. *De vrede maaken, of vast stellen.* Amicitiam cum aliquo. Cic. Pet. Conf. 7. *Met iemant vriendschap maaken, sluiten, of aangaan.*
In eo colendo patriam mihi constitui sanctitatem. Plancus ad Cic. F. 10. 4. *Ik heb voorgenomen hem alle eerbied te bewyzen, die het vaderlyke ontzach my afvordert, of die men aan een vader schuldig is.*
Constituere supplicium alicui maleficio. Cic. S. R. 26. *Een misdaad straffen.* Supplicium in aliquem, *of* alicui. Cic. V. 5. 45. *Iemant tot straffe verwyzen, of veroordeelen, iemant straffe opleggen.*
* Constituere alicui locum, &c. Cic. Clu. 22. Diem. Cic. Att. 12. 2. *Iemant plaats, dag, enz stellen, noemen, zetten, of vaststellen.*
Constituunt in diem. Sall. B. J. 66. *Zy bestemmen den dag, zy stellen den dag vast.*
** Constituere. *Iets voorneemen, bepaalen, vaststellen, belooven, toezeggen; zyn woord geeven, van voornemen zyn, zich verplichten, of verbinden.*
Constituit se venturum. Ter. E. 1. 2. 125. *Hy heeft belooft te zullen koomen, hy heeft zyn woord gegeeven dat hy koomen zal.* Mihi constituit se venturum in urbem. Cic. de Or. 1. 62. *Hy heeft my belooft in de stad te zullen koomen.*
Constituimus inter nos, ut. seq. subj. Cic. Fin. 5. 1. *Wy hebben voorgenomen, wy zyn voornemens, of afgesprooken; wy hebben bestemt, of besloten, dat, enz. Wy hebben vastgestelt, of t'zamen opgezet, dat enz.*
Constituere in re præsenti. Plin. E. 10. 45. 1. *of* Cum re præsenti. Quintil. I. O. 7. 10. *Een zaak beslechten, afdoen, byleggen, beslissen.*
Constituere actionem. Cic. Part. 29. Judicium. Cic. Part. 29. *Een eisch instellen, een rechtzaak aanleggen, een zaak, of geding bestieren.* Quæstionem de furto. Cic. Clu. 64. *Onderzoek over een diefstal laaten doen, belasten dat 'er onderzoek over een diefstal gedaan worde.* Vadimonium. Cic. S. 7. *Een dagvaarding laaten doen, of krygen, een weet laaten doen, of krygen,* om op zekeren dag voor den Rechter te verschijnen.
Constituere vineas. Colum. 4. 19. *Wyngaarden planten.* Urbem. Ovid. Her. 7. 119. Paterc. 1. 1. 1. *Een stad bouwen, of stichten.*
(Constituere. *Zich stellen om te vechten, zich tot vechten stellen.*
Dum se Gallus iterum eodem pacto constituere studet. Gell. 9. 13. *Terwyl de Fransman bestaat zich wederom op de zelve wyze tot vechten te stellen.*
Constituere alicui, *en* constituere cum aliquo. *Tyd en plaats bestemmen, of bestellen om by malkanderen te koomen, of iemant laaten weeten dat men koomen zal om by hem te slaapen.*
Ubi nocturnæ Numa constituebat amicæ. Juv. 3. 12. *Alwaar Numa bestemde, of bestelde, dat hy by Egeria, die hy des nachts plagt te bezoeken, koomen zoude.*
Si rus scorto constituit. Titin. Gemin. *by* Non. 1. 3. Na de verbetering van Palm. Spic. 10. 767. *Indien hy de boer 't velt bestemt, of aangewezen heeft om by haar te slaapen.*
Constitui cum quodam hospite, me esse illum conventuram. Ter. Hec. 1. 2. 120. *Ik heb eenen uitlander tyd en plaats bestemt, of laaten weeten, dat ik koomen zou om by hem te slaapen.)*
CŌNSTĬTŪTĬO, ōnis. f. *Inzetting, instelling, vaststelling.*
* Firma corporis constitutio. Cic. Off. 3. 33. *Een goede ligchaams gesteltheit, een goede gezondheit.*
Constitutio. *Een keur, landwet, gebod, bevel, willekeur.* zie Constitutum.
(Tiberius constitutiones quasdam senatus rescidit. Suet. T. 33. 2. *Tiberius heeft eenige keuren van den Raad te niet gedaan.*
Mœrorem publica constitutione decidere. Sen. Helv. 16. *De rouw volgens*

volgens d'openbaare instelling eindigen.)

CONSTĬTŪTĪTIŪS, ă, ūm. Zie Constitutorius.

CŎNSTĬTŪTŎR, ōris. m. Quintil. I. O. 3. 6. *Een Wetgever, insteller, maker, of inzetter van wetten.*

CŎNSTĬTŪTŌRĬUS, ă, ūm. Constitutoria, *of* constitutitia actio. Ulp. Dig. 13. 5. 20. *Een dagvaarding van iemant voor 't recht, die ten gezetten dage, of tijd in gebreke blyft te betalen.*

CŎNSTĬTŪTŪM, I. n. plur. Cic. Att. 6. 1. Sen. N. Q. 3. 10. *Landwet, keur, bevel, gebod, willekeur, narichting.*

(Ad constitutum venire zeiden d'Ouden *van tijd en plaats, op en aan welke zy 't eens geworden waren te koomen.* Zy verstonden daar onder locum, *of* diem. Wy zeggen, *ter bestemder tyd en plaats koomen.*

Proripuit se postica parte Palatii ad constitutum. Suet. O. 6. 4. *Hy is d'achterdeur van 't Paleis heimelyk uitgegaan, naar de plaats daar hy beloofd had ter bestemder tijd te koomen.*

Cum alius conviciatus esset, qui tam sero venisset ad constitutum. Varr. R. R. 2. 5. *Als d'ander hem gescholden had, om dat hy zoo laat ter bestemder plaatze gekoomen was.*

Constitutum quid habere cum aliquo. *Met iemant, of iets ergens in verdraagen zyn, in overeengekoomen zijn, of het eens geworden zyn.*

Si quid constitutum habes cum podagra, fac in alium diem differas. Cic. F. 7. 4. *Indien gij met het voetenvel verdraagen, of het eens geworden zyt, maak dat het op eenen anderen dag koomt.* Hy boert met Marius, als of het in de magt van een mensch stoot een ziekte, die op zijn gezette tijd koomt, te verschuiven.)

CŎNSTĬTŪTŪS, ă, ūm. *Bevolen, belast, geboden, ingezet, vastgestelt, ingestelt.* Zie Constituo.

* Corpus bene constitutum. Cic. T. Q. 2. 6. *Een welgestelt, of gezond ligchaam.*

CŎNSTO, ās, stĭtī, stĭtūm *en* stātūm, stārĕ. Plaut. Curc. 2. 3. 11. *Te zamen staan, of bestaan, bij, of nevens een ander staan.*

Virtus non constat sine ratione. Cic. N. D. 1. 32. *De deugt bestaat niet zonder de reden, is altoos met de redelijkheit verzelt.*

Deus sine manibus & pedibus constat. Cic. N. D. 1. 33. *Godt heeft geen handen noch voeten, of Godt bestaat zonder handen en voeten.*

Constare ex animo & corpore. Cic. Fin. 4. 8. en 10. *Uit ziel en ligchaam bestaan.*

Per seipsum constare. Cic. de Or. 3. 5. *Door, of uit zich zelven bestaan, onafhangkelyk van een ander leeven.*

Constat. Cic. F. 1. 9. *of* Inter omnes constat. seq. inf. Cic. A. 2. 41. *'t Staat vast, of 't staat bij allen vast, dat enz. 't word toegestaan, of 't word by allen toegestaan, dat, enz. de gansche waerelt, of elk een weet, dat enz. 't is zeker, of blijkt aan ieder een, dat enz.*

Mihi constat. seq. inf. Cic. A. 13. 19. *'t Staat bij my vast, of ik ben verzekert, dat, enz. ik weet voor vast, of 't leit klaar by mij, dat, enz.* Cum de Magio constet. Cic. Att. 13. 10. *Naardien het zeker, klaar, bekent, of ontwyfelbaar is dat Magius, enz.* De hac re constat. Plin. H. 11. 5. *Die zaak gaat vast, is zeker; men is daar van verzekert.*

* Tua in me merita. Cic. F. 1. 9. *of* Officia constant. Cic. Att. 11. 12. *De diensten die gy mij gedaan hebt zijn al de waerelt bekent.* Tibi constitit fructus otii tui. Cic. F. 7. 1. *Gy hebt 't genot van uwen ledigen, of geruften tyd gehad, de vrucht van uwe ledigheit genoten.* Men kan 't ook vertaalen, *de vrucht van uwe ledigheit koomt u duur te staan.*

* Constare sibi. Cic. Off. 1. 21. *of* secum. Cic. I. R. 2. 14. *Altyd zich zelven gelyk zyn, altoos de zelve man zyn; op zyn kooten, of beenen staan*, van een persoon, reden, enz. spreekende. Non color, non vultus ei constabat. Liv. 39. 34. *Hy behielt noch verwe, noch gedaante; hy veranderde van kleur en gelaat; zyn kleur en wezen veranderde, of verschoot, hy was gansch ontstelt, of beschaamt.* Ea cum superioribus non constant. Cic. Her. 2. 10. *Die dingen koomen met de voorgaande niet overeen.*

Eorum scripta constant. Cic. de Or. 2. 22. *Hunne schriften zyn noch in wezen, of voorhanden, men ziet noch van hunne werken, hunne werken worden noch gezien.*

Mente constare. Cic. T. Q. 4. 17. *Wel bij zyn zinnen zyn, gezond van verstand zyn, niet raaskallen.*

Injuriarum pars major constat vitio interpretantis. Sen. Const. 10. *De meeste verongelykingen bestaan in een quaaden uitleg, of in een misduiding.*

Constare. *Kosten, beloopen, bedraagen, koomen te staan.*

Id prope dimidio minoris constabit. Cic. Att. 13. 29. *Dat zal omtrent op de helft minder koomen te staan, bykans de helft minder kosten.*

Navis tibi constat gratis. Cic. V. 5. 19. *'t Schip kost u niet met al, hebt gij voor niet, of koomt u op niet met al te staan.*

Victoria plurimorum virorum fortium morte constat. Cæs. B. G. 7. 19. 4. *De zege koomt op de dood van veele kloeke mannen te staan, kost de dood van veele dappere mannen.*

(Tanto nobis deliciæ & feminæ constant. Plin. H. 12. 18. *Zoo veel kosten ons de wellusten en wyven, of zoo veel koomen ons de wellusten en vrouwen te staan.*)

CŎNSTRĀTŪM, I. n. Constratum navis. Petron. c. 60. *Het dek, 't verdek, of d'overloop van een schip.*

CŎNSTRĀTUS, ă, ūm. *Bevloert, bestrooit, bezaait, bedekt.*

Forum corporibus constratum. Cic. Sext. 39. *De markt met ligchamen bezaait, of bedekt.*

Naves constratæ. Cic. V. 5. 40. Hirt. B. Al. 11. 1. *Schepen met dekken, overdekte schepen.*

Constrata pontium. Liv. 30. 10. *De gewelven, of boogen van bruggen.*

CŎNSTRĔPO, is, strĕpŭi, strĕpĭtūm, strĕpĕrĕ. *Raazen, ruischen, geruchte, geraas, of gerammel maaken.*

Horum testimoniis & exemplis constrepebat. Gell. 4. 1. *Hy maakte een groot geraas, of gerammel; hij maakte elk moede, hy brak het hoofd van al de waereld, of viel alle man lastig, met de getuigenissen en voorbeelden van deeze luiden.*

(CŎNSTRĬCTIO, ōnis. f. *Bindinge, t'zamentrekking, toetrekking.* Een woord gebruikt van Pallad. R. R. 4. 1.)

CŎNSTRĬCTŪS, ă, ūm. part. Cic. A. 7. 8. *Besloten, gebonden, gevlengelt, geketent, geboeit, geknelt, vastgebonden.* (De compar. Constrictior staat by Plin. H. 21. 10.) Zie Constringo.

* Sententia aptis constricta verbis. Cic. Cl. 8. *Een spreuk in bequaame, of welvoegende woorden vervat, begrepen, of uitgedrukt.*

(Constrictus. *Ingetrokken, gerimpelt, gefronzelt, gefronst.*

Spectare constricta fronte. Petron. 93. *Op 't gezicht van iets 't voorhoofs vol rimpels, of fronssels trekken, of een droevig gelaat vertoonen.*)

CŎNSTRĪNGO, is, strinxi, strĭctūm, strĭngĕrĕ. *Binden, vastmaaken, vastbinden, knellen, besluiten, toesluiten, vlengelen, t'zamendouwen, t'zamendrukken, t'zamendringen.*

Constringere manus. Plaut. M. G. 3. 1. 11. *De handen vlengelen, of binden.*

binden. Aliquem. Ter. An. 5. 2. 24. Laqueis aliquem. Cic. Sext. 41. *Iemant binden, boeijen, vlengelen, ketenen, iemant vastzetten.*
Orbem terrarum novis legibus constringere. Cic. Rull. 2. 10. *De waereld nieuwe wetten opleggen, geeven, of voorschryven.*
Constringere galeam. Val. Flacc. 3. 10. *Zyn helm opzetten, of op 't hoofd zetten.* Vestem. Sen. H. 2. 389. *Zyn rok, of kleed opbinden, opschorten, of opkoppelen.*
* Constringere mentem. Lucan. 5. 232. *Den geest, of 't gemoed bedwingen, de hertstochten, of driften temmen, t'onderbrengen, beteugelen, matigen, of overwinnen.*
Constringendum se tradere libidinibus. Cic. Fin. 1. 14. *Zich aan wellusten, of begeerlykheden overgeeven, heel uit den band springen, zich aan driften, of tochten verslaaven.*
Constringi necessitate. Cic. T. Q. 2. 2. *Door den nood gedwongen, of geperst worden.*
Fides religione constringitur. Cic. C. B. 5. *De Godsdienst verbind ons om trouw te zyn, of verplicht ons tot getrouwigheit, de getrouwigheit rust, of steunt op den Godsdienst, de getrouwigheit word door den Godsdienst voorgeschreven.*
CŌNSTRŬCTĬO, ōnis. f. Plin. E. 10. 49. 2. *Gebouw, gesticht, getimmer, timmeraadje, bouwinge, stichtinge.*
* Constructio hominis. Cic. A. Q. 4. 27. *De vorming, de t'zamenstelling van de mensch.* Een woord in d'Ontleedkunde gebruikelijk.
Constructio verborum. Cic. de Or. 1. 5. *De t'zamenvoeging, plaatzing, schikking, of t'zamenstelling der woorden.*
CŌNSTRŬCTŪS, ā, ūm. part. *Gebouwt, gesticht, getimmert, gezet, t'zamengestelt, gemaakt.* De compar. Constructior staat beneden by Cicero.
Domus constructior. Cic. I. R. 1. 34. *Een huis welgeregelt gebouwt, een zeer net gebouwt huis.* Men leest in sommige drukken Instructior.
Dentibus in ore constructis manditur cibus. Cic. N. D. 2. 54. *De spys word geknauwt door de tanden die in den mond byeen staan.*
Constructus. Cic. de Or. 1. 35. *t'Zamengebragt, geplaatst, gezet, gestelt, opgehoopt, verzamelt, by- of opmalkanderen gelegt.*
Mensæ constructæ dape multiplici. Catull. 64. 304. *Tafels rykelyk, of met veelerhande gerechten voorzien, of treffelyk toegerecht.*

CŌNSTRŬO, is, struxi, structūm, strŭĕrĕ. acc. Cic. S. 20. *Bouwen, stichten, timmeren, gebouwen zetten, maaken, of stichten.*
* Construere acervos nummorum. Cic. A. 2. 38. *Schatten vergaderen, of verzamelen, geld ophoopen.*
Construere vocabula. Cic. Fin. 3. 1. *Woorden schikken, in orde stellen, plaatzen, of zetten.*
CŌNSTŬPRĀTŌR, ōris. m. Liv. 39. 15. *Verkrachter, schender, onteerder, schaker, verweldiger van een vrouw, of dochter.*
CŌNSTŬPRĀTUS, ā, ūm. Judicium constupratum. Cic. Att. 1. 18. *Een schendig, of onrechtvaerdig vonnis, een vonnis dat door oneerlyke wegen verkregen is.*
CŌNSTŬPRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Liv. 29. 17. *Verleiden, onteeren, verkrachten, schenden, schaaken, verweldigen.*
CŌNSUĀDĔO, ēs, suāsi, suāsūm, suādērĕ aliquid. Plaut. Merc. 1. 2. 32. *Iemant iets raaden, inboezemen, wysmaaken, ergens van overreeden, ergens toe aanporren, of aanmaanen.*
CŌNSUĀRĀNĪ, ōrūm. m. plur. Zie Consorani.
CŌNSUĀSŌR, ōris. m. Cic. P. Q. 5. *Aanrader, aanporrer, aanmaner, raadsman, overreder.*
CŌNSŪDĀSCO, is, ĕrĕ. Colum. 12. 48. *Ontlaten, zweeten, uitslaan, klam, nat, of vochtig worden, van vruchten spreekende.*
CŌNSŪDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cato R. R. 97. Plaut. Ps. 2. 2. 71. Colum. 12. 7. *Zweeten, bezweet zyn.*
CŌNSUĒFĂCĬO, is, fāctūm, făcĕrĕ aliquem. Varr. R. R. 2. 9. Ter. Ad. 3. 3. 60. *Iemant gewennen, oeffenen, gewoon, of gewent maaken, iemant ergens toe wennen, iets leeren, of indrukken, inprenten.*
CŌNSUĒSCO, is, suevi, suescĕrĕ. seq. inf. Cic. de Or. 1. 61. *Zich gewennen, zich oeffenen om iets te doen, aanwennen, gewent, of gewoon worden, ergens een hebbelykheit van krygen.*
Consuescere alicui. Ter. Ad. 4. 5. 32. Cic. V. 5. 12. *of* Cum aliquo. Ter. Hec. 4. 1. 40. *Zich aan- of met iemant gewennen, by iemant verkeeren, by iemant loopen.* Dit woord word gemeenelyk ten quaaden genomen.
Consuescere dolori. Plin. E. 8. 24. *De pyn, of smert gewent worden.* Stagno. Colum. 8. 13. *In een vyver wennen, 't water van een vyver, of in een vyver te leeven gewent worden.*
Aves consuevere libero victu. Colum. 8. 15. *De vogels zyn gewent in vryheit, of in de vrye lucht te leeven.*
Consuescere juvencum aratro. Colum. 6. 2. *Een jongen os aan de ploeg gewennen.*
(Consuescere cum aliqua, *of* cum aliquo, worden gezegt *mannen en vrouwen, die met malkanderen hoereeren, die buiten 't huwelyk zich met malkanderen vermengen.* Zie Donat. Hec. 4. 1. 40. Daar onder word verstaan concumbere, *of* rem habere.
Huc omnes mulieres, quibuscum iste consueverat, conveniebant. Cic. V. 5. 12. *Alle de wyven, daar hy mede placht te hoereeren, of by welke hy gewoon was te slaapen, quamen daar by malkanderen.*
Cum ejus consuevit olim matre in Lemno clanculum. Ter. Ph. 5. 4. 33. *Hy heeft eertyds met deeze haar moeder in 't eiland Lemnus heimelyk hoererey gepleegt.*
Tun' unquam cum quiquam viro consuevisti? Plaut. Cist. 1. 1. 88. *Hebt gy ooit met iemant gehoereert?*
Mulier, quæ consueverat, mortuum cremavit. Nep. 7. 10. 6. *De vrouw, die met hem gehoereert hadde, heeft hem (Alcibiades) overleeden zynde, verbrandt.*
CŌNSUĒTĬO, ōnis. f. *Hoererey, overspel, boelaadje.*
Et clandestina ut celetur consuetio. Plaut. Am. 1. 2. 28. *En op dat de heimelyk gepleegde hoererey, of boelaadje, of 't heimelyk gepleegde overspel mogte verborgen blyven.* Zoo leest Festus deeze plaats. Donat. Ad. 4. 5. 32. meent datter consuetudo gestaan heeft. Altoos leest men nu te vergeefs in verscheide affchriften suspicio.)
CŌNSUĒTŪDO, inis. f. *Gewoonte, wensel, aanwensel, gebruik, hebbelykheit, gemeene wyze van doen.*
Consuetudo alleen. Cic. P. Q. 3. *of* Consuetudo victus. Cic. Mil. 8. *Levensgewoonte, leefwyze, de gewoonte, of wyze van leeven.*
Consuetudo. Ter. An. 3. 3. 28. Cic. F. 2. 1. *Ommegang, verkeering, gemeenzaamheit, gemeenschap, kennis, verbintenis, t'zamenleving, vriendschap, goed verstand, onderhandeling.*
In consuetudinem alicujus se dare. Cic. Pis. 28. *of* Se immergere. Cic. Clu. 13. *of* Se insinuare. Cic. F. 4. 13. Consuetudine alicujus se implicare. Cic. F. 6. 12. Consuetudinem cum aliquo jungere. Cic. Dej. 9. *Kennis, of vriendschap met iemant maaken, of houden, zich met iemant gemeen maaken, met iemant gemeenzame kennis maaken, met iemant gemeenzamelyk omgaan, of verkeeren.*

Mihi

Mihi cum Collinio consuetudinem ille fecit. Cic. F. 13. 23. *Hy heeft my in kennis bij Kossinius gebragt, hy heeft vriendschap tusschen my en Kossinius gemaakt.*

Consuetudo. Varr. L. L. 4. 1. *Gewoonte, gebruik.*

(Consuetudo alleen, of consuetudo stupri, adulterii. *Boelaadje, 't bijslaapen buiten 't huwelyk, hoerery, overspel.*

Hispalæ Feceniæ consuetudo Æbutio fuit. Liv. 39. 9. *Hispala Fecenia heeft met Æbutius gehoereert.*

Caligula cum omnibus sororibus suis stupri consuetudinem fecit. Suet. C. 24. 1. *Kaligula heeft alle zijne zusters bijslaapen.*

Desiderium captivæ a consuetudine stupri ortum esse conjectans. Curt. 4. 10. 31. *Gissende dat de genegentheit tot de gevangene (Koninginne) uit het bijslaapen, of om dat hy by haar gelegen hadde, ontstaan was.*

Suspicio fuit Drusum ex vitrico per adulterii consuetudinem procreatum. Suet. Cl. 1. 1. *Men heeft gegist, of daar is vermoeden gevallen, dat Drusus van zijn stiefvader in overspel geteelt was.)*

CŌNSUĒTUS, ā, ūm. *Gewoon, gewent, die gewoon, of gewent is.* De superl. consuetissimus staat beneden by Ovidius.

Consuetus in armis vitam agere. Cic. T. Q. 2. 21. *Gewent in de wapenen te leeven, zijn leven in de wapenen te slijten.*

Consuetus. Virg. G. 4. 429. Ovid. Tr. 1. 10. 38. *Gewoonlyk, gebruikelyk, gedunrzaam, gestadig, dikwils voorvallende, gemeen, gemeenzaam, bestendig, bekend.*

Consuetus amor. Ter. An. 1. 1. 108. *Een gestadige, bestendige, of zeer oude vriendschap.*

Verba consuetissima. Ovid. M. 11. 637. *Zeer gebruikelyke woorden, woorden die zeer in zwang gaan, of in 't gebruik zijn.*

CŌNSUL, ŭlis. m. Cic. Pis. 10. *Burgermeester, of Burgemeester,* Een Roomsche Overigheit, die, na dat de Koningen verjaagt waren, met een oppermogende magt wierd aangestelt.

* Vinum natum proximis Consulibus. Cic. Cl. 83. *Een wyn van 't voorleden jaar, een wijn 't jaar te vooren geperst.* Torquato dat is, Consule. Hor. Ep. 13. 8. *Onder 't Burgermeesterschap van Torquatus, toen Torquatus Burgermeester was.* Sulpicio Marcelloque Coss. dat is, Consulibus. Cic. Att. 5. 21. *Gedurende, of onder 't Burgermeesterschap van Sulpicius en Marcellus.* d'Ouden telden de jaaren by de Borgermeesters.

CŌNSŬLĀRĬS, is. m. & f. rĕ, is. n. Hor. O. 2. 16. 9 *Burgermeesterlyk, van een Burgermeester, dat tot een Burgermeester, of 't Burgermeesterampt behoort.*

Consularis ætas. Cic. Ph. 5. 17. *De Burgermeesterlyke jaaren, de vereischte jaaren, of ouderdom om Burgermeester te konnen zyn,* dat is, van 43. jaaren.

Consularis. Cic. F. 12. 4. *Een oud Burgermeester, iemant die Burgermeester is geweest.*

(Consulare vinum. Mart. 7. 78. 1. *Oude wijn.* De boertery des Dichters verklaart Turneb. Adv. 25. 24.)

CŌNSULĀRĬTĔR. Adv. *Als Burgermeester, als een die Burgermeester is, of geweest is, gelyk een Burgermeester voegt, of betaamt.*

Vita consulariter acta. Liv. 4. 10. *Een leven dat een Burgermeester waerdig is, of betaamt.*

CONSŬLĀTUS, us, m. Cic. Pl. 25. *'t Burgermeesterschap, 't Burgermeesters ampt, de tyd dat iemant Burgermeester is.*

CŌNSŬLO, is, sŭlŭī, sūltūm, sŭlĕrĕ. *Beraaden, raadpleegen, overleg neemen, of maaken, raadslaan, beraadslaagen, raad neemen, raad vraagen, te raade gaan, toezien, opletten, overweegen.*

Consulere in longitudinem. Ter. H. 5. 2. 10. *Over het toekomende raadpleegen, voor het toekomende zorgen, of toezien.* In commune. Ter. An. 3. 3. 16. In publicum. Plin. E. 9. 13. In medium. Liv. 26. 12. *Over den welstand van 't gemeen raadpleegen; op 't welwezen, of den welstand van 't gemeen zien, of letten; den algemeenen welstand behartigen, bezorgen, of bevorderen.* Ad summam rerum. Cæs. B. C. 3. 51. 4. *Een overleg omtrent het uitvoeren van een gewigtige zaak maaken; alles aanwenden om een gewigtige zaak uit te voeren.*

Consulere aliquem. Cic. F. 9. 26. *By iemant te raade gaan, met iemant raadpleegen, iemant raad vraagen, of tot raadsman verzoeken.* Aliquem per literas. Cic. F. 11. 29. *Met iemant raadpleegen door brieven, iemants raad door brieven verzoeken.* Aliquem rem aliquam. Plaut. Men. 4. 3. 26. Cic. Att. 7. 20. *By iemant ergens over te raade gaan, iemant over een zaak raad vraagen.*

Consulere Apollinem. Aur. Vict. V. I. 35. 2. Cic. L. L. 2. 16. *Apollo om raad vraagen, by Apol te raade gaan.* Conjectorem. Plaut. Am. 5. 1. 76. *By een Waarzegger gaan, naar een waarzegger om raad loopen.*

De se ter consultum sortibus dicebat, utrum, &c. seq. subj. Cæs. B. G. 1. 53. 7. *Hy zeide dat men driemaal het lot over hem geworpen hadde, om te weeten, of enz.*

Consulere alicui. Cic. C. 4. 2. of Rationibus alicujus. Cic. F. 3. 2. *Voor iemant, of voor iemants zaaken zorg draagen, iemants welstant bezorgen, iemants zaaken bevorderen, of behertigen.* De salute alicujus. Cic. Syll. 22. *Zorg voor iemants behoudenis draagen.* Famæ alicujus. Cic. P. Q. 6. V. 2. 11. *Iemant in kennis, achting, of aanzien brengen; iemant als een wakker man over al voorstellen, of voordraagen, iemants goeden naam verbreiden.* Pudori alicujus. Cic. Fin. 2. 19. *Voor iemants eer zorge draagen.*

Consulere otio posteritatis. Cic. Att. 15. 1. *De rust der nakomelingen bezorgen, bevorderen, of behereigen.* Tempori. Cic. F. 4. 9. *Zich naar den tyd voegen, of schikken.* Ex re. Tac An. 1. 24. 1. *Raad naar d'omstandigheit van zaaken geeven; naar de gelegentheit der zaaken zyde kiezen.*

Tibi consultum esse optime volo. Ter. Ph. 1. 3. 1. *Ik zoek niet anders dan uw welvaart, of welwezen; uwe welstant is myn hoogste zorge.*

Consulere boni aliquid. Ovid. P. 3. 8. 26. *Iets ten goede neemen, iets in de beste vouw schikken, of slaan; iets ten besten opvatten.*

Consulere in aliquem crudeliter. Liv. 3. 36. gravius. Curt. 4. 10. 30. *Iemant wreedelyk handelen, zich wreed tegens iemant draagen, of aanstellen.* Aliquid in se & in alterum pessime. Ter. H. 3. 1. 28. *In eenige gelegentheit zyne, en een anders zaaken zeer qualyk doen, of bestieren.*

Consulere speculum. Ovid. Art. 3. 136. *In een spiegel zien, of kyken; voor een spiegel staan, zich spiegelen.*

Haud consultum est quo eam. Plaut. R. 1. 2. 6. *Ik staa in beraad, of ik weet niet waar ik gaan zal.*

Cicerone consulente Senatus decernit. seq. inf. Sall. B. C. 48. *Cicero de stemmen omvraagende, of opneemende, besluit de Raad, dat enz.*

(Consulere. *Oordeelen, vonnissen.* Quintil. I. O. 1. 6. getuigt dat d'Ouden dit woord in deeze beteekenisse gebruikt hebben. Judicare etiam consulere veteres appellaverunt.

Consulere de aliqua re. *Ergens naar vraagen.*

De hoc quoque versu Augustus consuluit. Suet. A. 99. 3. *Augustus heeft*

heeft ook naar dit vaers gevraagt, van wien het mogte gemaakt zyn.)

CŌNSŬLTĀTIO, ōnis. f. Ter. Hec. 4. 4. 28. *Raad, raadpleging, overleg, overweging, berading, beraadslaging, raadgeving, raadvraging.*

Consultatio. Cic. de Or. 3. 28. *Een onderzoek, vraag, vraagstuk, stelling,* of *geschil waar over een vraag valt, dat men overweegt,* of *onderzockt.*

CŌNSŬLTĒ. Adv. Plaut. R. 4. 7. 14. *Met beradenheit, met een goed overleg, wysselyk, voorzichtelyk, omzichtelyk, rypelyk, met ryp beraad, na 'er wel op gedacht,* of *na 't wel overwogen te hebben.* (De compar. Consultius staat by Liv. 22. 24. en de superl. Consultissime by Capitol. Pert. 7.)

CŌNSŬLTŌ. Adv. Plaut. Pœn. 5. 3. 43. *Voordachtelyk, met voordacht, al willens, met opzet, opzettelyk, met voorbedachten raad, uitdrukkelyk, moetwilliglyk, willens en wetens.*

Ex consulto. Cic. Her. 2. 30. *Voordachtelyk, willens en wetens.*

CŌNSŬLTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquem. Plaut. M. G. 4. 3. 4. *Iemant om raad vraagen,* of *iemant raad vraagen, iemant tot raadsman gebruiken, met iemant te raade gaan,* of *raadpleegen, iemant iets vraagen.*

Consultare de aliqua re. Cic. Off. 3. 2. Cæs. B. G. 5. 53. 4. *Ergens over raadslaan, raadpleegen, raad vraagen,* of *raad houden.*

Consultare Reipublicæ. Sall. B. C. 6. *'t Gemeenebest met goeden raad bystaan; 't welwezen van 't gemeene best bezorgen,* of *behertigen.*

Ex re consultas tua. Plaut. Af. 3. 1. 35. *Gy draagt zorg voor uw voordeel.*

CŌNSŬLTŎR, ōris. m. *Raadvraager, een die raad vraagt,* of *die by iemant te raade gaat.*

Consultoribus respondere. Cic. Mur. 9. *Den geenen antwoorden die ons om raad vraagen, den raadvraagenden antwoorden,* of *raadgeeven.*

Consultor. Varr. R. R. 3. 2. Sall. B. J. 64. *Raadgever, raadsman, een die een ander raad geeft.*

CŌNSŬLTRĪX, īcis. f. *Een verzorgster, bevorderster,* of *bewerkster van iemants welstant, een raadgeefster,* of *vraagster.*

Natura consultrix est utilitatum omnium. Cic. N. D. 2. 22. *De natuur is de bezorgster van alle nut en gemak.*

CŌNSŬLTŪM, ī. n. Cic. L. L. 1. 24. *Besluit, vonnis, bevel, gebod, instelling, inzetting, willekeur.*

Consultum. Cic. A. 14. 13. Paterc. 2. 79. 1. *Onderneming, bestaan, voornemen, toeleg, opzet.*

CŌNSŬLTŬS, ā, ūm. Hor. E. 2. 2. 159. *Raad gevraagt, dien men om raad heeft gevraagt, met wien men te raade is gegaan.*

* Res consulta. Cic. Att. 2. 16. *Een beraadslaagde, overwogene,* of *overleide zaak, een zaak waar over men raad gevraagt, raad gehouden,* of *geraadpleegt heeft.*

Consultus. Cic. Cæc. 27. *Geleerd, wys, gauw, verstandig, kundig, schrander, bequaam, wel bedreven.* Juris. Cic. A. 9. 5. *Een Rechtsgeleerde, een Rechtskundige.* Disciplinæ alicujus. Colum. 11. 1. *Een meester in eenige konst,* of *wetenschap, een die eenige konst,* of *wetenschap door en door verstaat.* De superl. Consultissimus staat beneden by Livius.

Vir consultissimus, ut in illa quisquam ætate esse poterat, omnis divini humanique Juris. Liv. 1. 18. *Een man van zulk een grondige kennis,* of *zoo zeer ervaren in 't Godde lyk en menschelyk recht, als 'er een in die eeuw konde zyn.*

Consulta verba. Ovid. Art. 1. 469. *Wyze,* of *verstandige woorden, schrandere, voorzichtige,* of *welbedachte redenen.*

Consulto opus est. Sall. B. C. 1. *Men moet zich beraaden, men moet overweegen, in bedenking neemen, overleggen,* of *raadslaan.*

(Consulta opera. *Met voordacht, met opzet, voordachtelyk, opzettelyk.* Ea omnia, non opera consulta, sed a militibus forte auxiliariis incensa sunt. Gell. 6. 17. *Alle die dingen zyn verbrand, niet met voordacht,* of *opzet, maar misschien van dehulpbenden.*

CŌNSŪMMĀTIO, ōnis. f. *Optelling van een somme, 't byeenbrengen van veel kleine getallen tot een groot.*

Hac consummatione operum colligitur, &c. Colum. 2. 13. *Uit 't optelling van der werken word besloten, enz.*

Quantum ex consummatione singulorum fiebat. Pompon. Dig. 21. 1. 36. *Zoo veel als de prys opbragt by 't optellen van hen man voor man.)*

Consummatio. *Volmaking, voltrekking, voleinding, volbrenging, voltooying, vervulling, volkomenheit, volmaaktheit.*

Consummatio professionis. Colum. 9. 2. *Een volkomene,* of *grondige kennis van zyn beroep.* Operis. Colum. 2. 13. *De volbrenging, voltooijing,* of *volmaking van een werk.*

CŌNSŪMMĀTŬS, ā, ūm. Sen. E. 72. *Volmaakt, voltooit, voleindigt, ten einde gebragt, voltrokken, afgedaan, vervult, volst ge.* De superl. Consummatissimus staat beneden by Plinius.

Juvenis consummatissimus. Plin. E. 2. 7. 6. *Een volmaakt jongman, een zeer welgemaakt jongeling.*

Consummatus. Cic. A. 11. 7. *Volbragt, geeindigt, ten einde gebragt, voltrokken, gedaan, gemaakt, afgedaan, voltooit, voorby.*

* Ars singulari consummata ingenio. Colum. 5. 1. *Een konst,* of *wetenschap door een zonderling verstant tot volmaaktheit gebragt,* of *daar een eenig mensch al de geheimen van heeft begreepen.*

(CŌNSŬMMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Sommen optellen,* of *opneemen, uit veel kleine getallen een groot maaken.*

Is numerus consummat millia quatuor & viginti, &c. Colum. 3. 5. *Dat getal brengt uit,* of *maakt uit duizent en vier en twintig, enz.*

Quæ consummata efficiunt duo millia trecentena & quadraginta. Colum. 5. 2. *Die opgetelt,* of *opgenomen zynde, maaken uit duizent, drie hondert en veertig.)*

Consummare. Plin. E. 10. 48. 6. *Voltooijen, voltrekken, volmaaken, opmaaken, eindigen, volbrengen, volbouwen,* van een gebouw, enz. spreekende.

Consummare Sacrum. Sen. H. F. 4. 1039. *Het offer eindigen.* Scientiam. Colum. 1. 1. *Een wetenschap voltooyen, tot volkoomenheit,* of *tot volmaaktheit brengen.*

(Consummare dies. Suet. C. 44. 2. Stipendium. Modestin. Dig. 27. 10. 1. *Zyn tyd in den oorlog uitdienen.)*

CŌNSŪMO, ĭs, sūmsi, sūmtūm, sūmĕrĕ. acc. *Verteeren, verdoen, vernietigen, verquisten, doorbrengen, te niet doen, te niet maaken, bederven, verslyten, vernielen, verslinden, verwoesten.*

Consumere bona. Cic. S. R. 2. *Zyn goed doorbrengen, verdoen, verteeren, verquisten door de billen lappen.*

Consumere tempus re aliqua. Cic. Tim. 1. of In re aliqua. Cic. A. Q. 4. 4. *Den tyd ergens meê doorbrengen, verquisten,* of *verslyten.* Horas multas sermone. Cic. F. 11. 27. *Veele uuren met praaten doorbrengen.*

Ætatem consumere. Cic. Off. 1. 1. *Zyn leven doorbrengen, zyn tyd besteeden,* of *gebruiken.* Studium in honorem alicujus. Cic. Pl. 30. *Zyn zorge en vlyt tot iemants vereringe be-*

stee len, of *aanwenden*. Operam in re aliqua. Cic. Fin. 1. 1. *Zich ergens toe begeeven*, of *aan overgeeven*. Iter in re aliqua. Cic. A. Q. 4. 1. *Zich op reis ergens mee bezig houden*.

Oratio consumitur in his deliberationibus. Cic. Fat. 1. *'t Gesprek word in die beraadslagingen doorgebragt, loopt met deeze overweegingen ten einde.*

Consumi vi morbi. Cic. F. 16. 10. *Door 't geweld van de ziekte uitteeren, verquijnen, weghgerukt worden.* Lateris dolore. Cic. de Or. 3. 2. *Aan een zijdwee sterven.*

(Consumere. *Ergens niet over bekommert*, of *ongerust zijn. niet om geeven of men 't heeft of niet, iets niet veel*, of *weinig achten.*

Nam ignominiam consumpsistis. Tac. H. 3. 24. 4. *Want gij hebt de schimp niet geacht, de smaad*, of *hoon, die gij hebt uitgestaan*, of *moeten lijden, heeft u niet*, of *weinig ontrust.* Boertende zou men zeggen, *heeft u aan de koude kleeren niet geraakt.*

Scit eos, qui misericordiam consumpserunt, amplius sperare non posse. Curt. 6. 8. 6. *Hy weet, dat die 'er niet om geeven, of men hun barmhertigheit beweet, of niet, niet verder konnen hoopen*; of *dat hen, dien de barmhertigen afgewezen hebben, naderhant geen hoope meer overschiet.*

Consumere. *Belemmeren, hinderen, hinderlijk zijn.*

Ambigitur, consumpseritne vocem ejus instans metus. Tac. H. 1. 42. 1. *Men twijfelt, of d'aanstaande vrees zijn stem belemmert heeft.*)

CŌNSŪMTĬO, ōnĭs. f. *Verteering, verquyning, bederving, vernieling, verzwinding, verslinding, verstrooijing, verwoesting.*

Consumtio operæ. *Moeite, arbeid, vermoeijing, vlijt die men aanwendt.*

Hæc non reperiuntur sine elaboratione & operæ consumtione. Cic. Her. 4. 22. *Die dingen worden niet zonder veel moeite en arbeid verkregen.*

Consumtio. *De teering.* Zekere ziekte, die 't bloet bederft, het ligchaam uitdroogt en allengskens verteert.

Se ipse consumtione alebat sui. Cic. Tim. 6. *Hij onderhielt*, of *voedde zich zelven in de teering.*

CŌNSŪMTŎR, ōrĭs. m. *Vernielder, verwoester, verderver, verteerder, verslinder, doorbrenger, verquister.*

Ignis consumtor est omnium. Cic. N. D. 2. 15. *'t Vuur verteert, verslindt*, of *vernielt alles.*

CŌNSŬO, ĭs, sŭī, sūtūm, sŭĕrĕ. acc. Plaut. St. 2. 2. 54. *Nayen, aan malkanderen naayen. t'zamennaaijen, 't zamenflansen.*

• Consuere dolos. Plaut. Am. 1. 1. 211. *Guitestukken, looze streeken*, of *bedriegeryen smeeden, verzinnen*, of *bedenken.*

CŌNSŬRGO, ĭs, sūrrēxī, sūrrēctūm, sūrgĕrĕ. *Opstaan, zich oprechten, overeind gaan staan, te zamen opstaan, opryzen.*

Consurgere alicui. Cic. S. 18. *Voor iemant opstaan; oprijzen als iemant inkoomt.*

Consurgere honorifice. Cic. V. 4. 62. *Uit eerbied*, of *beleefdheit voor iemant opstaan.*

Ab Austro consurgunt venti. Virg. Æ. 5. 20. *De wind staat*, of *steekt uit den zuiden op; blaast*, of *waait uit het zuiden.*

Consurgere. Virg. Æ. 9. 681. *Opschieten, groeijen, opgroeijen, wassen, opwassen, groot worden*, van een gewas spreekende.

Limen consurgit in tantam altitudinem. Colum. 7. 9. *De deurstaat heel hoog.*

• Consurgere ad bellum. Liv. 33. 19. In arma. Virg. Æ. 10. 90. *Den oorlog beginnen*, of *onderneemen, de wapenen opneemen*, of *opvatten, ten oorlog toerusten.* In iras. Val. Flacc. 1. 673. *Quaad, gram*, of *toornig worden, in toorn*, of *gramschap ontsteeken, opzwellen*, of *opstuiven van gramschap.*

Bellum novum consurgit huic populo. Virg. Æ. 8. 637. *Dat volk heeft een nieuwen oorlog op den hals.*

Maritima ora ad finitimorum motus consurrectura est. Liv. 33. 21. *Het volk langs de kusten, zal, op de beweginge hunner nabuuren, oproerig worden.*

Totis Imperii viribus contra eum consurgitur. Flor. 3. 20. 12. *Alle de krachten van 't Rijk worden tegens hem gebruikt, men gaat hem met de gansche magt van 't Rijk te keer.*

CŌNSŬRRĒCTĬO, ōnĭs. f. Cic. Att. 1. 16. *Het opstaan uit beleefdheit.*

CŌNSŬSŬRRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ cum aliquo. Ter. H. 3. 1. 64. *Heel zoetjes*, of *stilletjes met iemant spreeken, met iemant aan 't oor spreeken, iemant iets in 't oor luisteren, prevelen.*

CŌNSŪTŬS, ă, ūm. Plaut. St. 2. 2. 54. *t'Zamengenaait, aan malkanderen genaait, t'zamengevoegt, geflanst, gehecht*, of *gebonden.* Zie Consuo.

CONT.

CŌNTĀBĔFĂCĬO, ĭs, fēcī, făctūm, făcĕrĕ. *Verteeren, verdroogen, uitdroogen, verquynen, vergaan, uitmergelen.*

Hæc me cura & miseria contabefacit. Plaut. Ps. 1. 1. 19. *Die zorg en elende verteeren mij, mergelen mij uit, helpen mij aan 't quynen; ik verquijn, verteere, sterve*, of *vergaa onder dien kommer en rampspoed.*

CŌNTĀBĒSCO, ĭs, tābŭī, tābēscĕrĕ. Plaut. Merc. 1. 2. 92. Cic. T. Q. 3. 31. *Verquijnen, verzwakken, zwak*, of *mager worden, afneemen, uitteeren, verdroogen, uitdroogen, zijn gezontheit verliezen, afgaan, uitgemergelt worden.*

CŌNTĀBŬLĀTĬO, ōnĭs. f. Cæs. B. C. 2. 9. 1. *Zoldering, een planke-* of *houte vloer.*

CŌNTĀBŬLĀTŬS, ă, ūm. *Bezoldert, met planken gelegt, beschoten*, of *bevloert.*

Turres contabulatæ. Liv. 24. 34. *Houte torens, torens van hout*, of *van planken gemaakt.*

CŌNTĀBŬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Zolderen, een zoldering maaken, een houte-* of *planke vloer leggen.*

Turribus murum contabulare. Cæs. B. G. 7. 22. 3. *Torens van planken op een muur zetten, een wal met houte torens voorzien.*

Contabulare Hellespontum. Suet. C. 19. 6. *Een houte brug over den Hellespont slaan.* Naves. Front. St. 3. 9. 8. *'t Verdek*, of *dek van schepen maaken.*

CŌNTĀCTŬS, ă, ūm. Sen. de Ir. 3. 8. *Gehandelt, aangeraakt, aangeroert, behandelt.*

Res contacta halitu animalis. Plin. H. 11. 53. *Een zaak daar d'aassem van een dier over is gegaan*, of *door den aassem van een dier besmet.*

Sale contacta caro. Cels. 2. 24. *Vleesch dat met zout is besprengt, gesprengt vleesch.*

Contactus societate peculatus. Liv. 38. 55. *Medeschuldig*, of *medeplichtig aan landdieverij.*

Contactæ gentes Punici belli societate. Liv. 31. 8. *De volkeren die de Karthaginenzers geduurende den oorlog geholpen*, of *de hand geboden hadden.*

CŌNTĀCTŬS, ūs. m. *Aanraking, aantasting, aanroering, handeling, gevoel.*

Oculos quoque inviolatos habebamus a contactu dominationis. Tac. Ag. 30. 3. *Wij zagen niemant die ons overheerschen zoude.*

Contactus Religionis. Val. Max. 1. 5. 1. *Opzicht op den Godsdienst, verbintenis*, of *overeenkomst met den Godsdienst.*

(Contactus. *Besmetting, bevlekking.* Plures infecti contactu. Tac. An. 6. 7. 6.

7. 6. *Veele door besmetting ontsteeken.*)

CŌNTĀGĒS, is. f. Lucret. 4. 337. *Besmetting, aanzetting, besmettelykheit.*

CŌNTĀGĬO, ōnis. f. *Aanraking, aanroering, gemeenmaking, overzetting, t'zamenvoeging, vermenging.*

Contagione mei patris metuo malum. Plaut. Am. prol. 31. *Ik heb van myn vader, of ik gelyk, of ik aard hier in naar myn vader dat ik de slagen vreeze.*

* Contagio. *Besmetting, vergift, pest, besmettelyk quaad, besmettelyke ziekte.*

Fugere contagionem aspectus alicujus. Cic. Clu. 68. *'t Besmettelyk gezicht van iemant ontwyken; iemants gezicht ontwyken*, of *schuuwen*, om 'et niet door besmet, bezoedelt, *of* ontheiligt te worden.

Quædam est contagio sceleris, si proditorem defendas. Cic. Syll. 2. *Als men een verrader verdedigt, maakt men zich eenigzins schuldig aan zyn quaad.*

Contagio naturæ. Cic. Fat. 3. *De onderlinge trek*, of *medeneiging der natuur.*

CŌNTĀGĬŌSŬS, ă, ŭm. *Besmettelyk, pestig, vergiftig; besmettende, overgaande, dat aangezet word,* van een ziekte, *of* quaad spreekende.

CŌNTĀGĬŬM, ii. n. Plin. E. 4. 11. 9. *Aanraking, aantasting, aanroering, handeling, 't gevoel.*

Contagium. Virg. E. 1. 51. *Besmetting, een besmettelyk quaad, een besmettelyke ziekte, de pest.*

† Contagium. Hor. E. 1. 12. 14. *Omgang, verkeering, gemeenschap, gemeenzaamheit, t'zamenhandel,* voornamentlijk wanneer ze gevaarlijk is.

(CŌNTĀMĬNĀTĬO, ōnis. f. *Bevlekking, besmetting, bemorssing, bevuiling, bezoedeling.*

Qui contaminationi non indignatur. Ulp. Dig. 47. 5. 2. §. 3. *Die zich niet qualyk houd over de besmetting*, of *bemorssing.*

CŌNTĀMĬNĀTŎR, ōris. *Bemorsser, besmetter, bevlekker, schender.*

Paterni thori contaminator. Tertull Pud. 13. *Een bevlekker*, of *schender van zyn vaders bedde.* Hy spreekt van den Corinthier, die zijn vaders huisvrouw getrouwt hadde.)

CŌNTĀMĬNĀTŬS, ă, ŭm. *Bevlekt, bezoedelt, bevuilt, bemorst, vuilgemaakt, verontreinigt, besmet, ontheiligt, bezwalkt, bedorven, geschonden,* in den eigentlijken en oneigentlijken zin. De superl. Contaminatissimus staat beneden by Cicero.

* Grex morbo contaminatus. Hor. O. 1. 37. 9. *Een kudde met eenige ziekte besmet.*

Judicium contaminatum. Cic. Div. V. 22. *Een onrechtmatig oordeel, een vonnis met geld omgekocht.*

Homo contaminatissimus. Cic. Dom. 9. *Een groote ligtmis, een schelm, guit, fielt*, of *eerloos mensch.*

Spiritus contaminatus. Cic. Pis. 9. *Een bedorven*, of *stinkenden aassem.*

CŌNTĀMĬNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Mart. 1. 54. 4. *Bevuilen, vuilmaaken, besmetten, bezoedelen, bevlekken, bezwalken, bederven, verontreinigen, bemorssen, schenden, onteeren.*

* Contaminare se. Cic. S. R. 40. *of* Aliquem scelere aliquo. Cic. Her. 2. 3. *Zich*, of *een ander met een misdaad besmetten, met een schelmstuk bevlekken*, of *bezoedelen.* Se sanguine alicujus. Cic. C. 1. 12. *Zich*, of *zyn handen met iemants bloed bezoedelen*, of *bemorssen, zich aan 't bloed*, of *aan 't vermoorden van iemant schuldig maaken.* Veritatem mendacio. Cic. Syll. 16. *De waarheit door een lengen ontheiligen*, of *bezoedelen.*

Contaminare fabulam. Ter. An. prol. 16. *Een tooneelstuk bederven*, 't zy door het qualijk over te zetten, *of* dat men van twee blijspelen maar een maakt.

CŌNTĔCHNŎR, āris, ātūs sūm, āri aliquid. Plaut. Ps. 4. 6. 34. *Eenig bedrog verzinnen, bedenken, uitvinden, smeeden, brouwen, beraamen*, of *aanrechten.*

CŌNTECTŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 5. 447. *Bedekt, gedekt, overdekt, toegedekt.*

CŌNTĔGO, is, texi, tēctūm, tĕgĕrĕ. acc. Cic. Arc. 10. *Bedekken, verbergen, bewinden, toedekken.*

* Contegere libidines. Cic. Prov. Conf. 4. *Zyn ongebondentheden bedekken, bewimpelen, verbergen, verborgen*, of *bedekt houden.* Injuriam alicui factam. Ter. Hec. 3. 3. 41. *Het ongelyk bedekken*, of *verborgen houden dat iemant is aangedaan.*

(Contegere. *Bedekken, beschaduwen, veel in getal staan.*

Populi contegunt ripas. Curt. 5 4. 8. *De populieren bedekken de stranden. Op de stranden staan veel populieren.*)

CŌNTĔMĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Ontheiligen, bezoedelen, besmetten, bevlekken, verontreinigen, onteeren, schenden, bederven.*

* Leo ausus est magistri manus contemerare. Mart. Sp. 10. 2. *De leeuw heeft durven bestaan op zyn meester toe te schieten, en hem de handen af te byten.*

CŌNTĔMNĔNDŬS, ă, ŭm. Cic. Or. 69. *Verachtelyk, misprysselyk, wraakbaar, slecht, gering, onwaerd, nietig, ongeacht, dat niet waerd noch geacht is*, van zaaken en persoonen spreekende.

CŌNTĔMNO, is, temsi, temtūm, tĕmnĕrĕ. acc. Cic. Fin. 3. 8. *Verachten, versmaaden, de schop geeven, zich niet aan laaten gelegen zyn, verwerpen, mispryzen, wraaken, laaten vaaren, mee lagchen*, of *spotten.*

(Contemnere se. *Laaggevoelende van zich zelven zyn, zich zelf niet achten, zich laaten verongelyken, een voetwis van een ander zyn.*

Non contemnere se, & reges odisse superbos. Cic. Att. 6. 3. *Niet laaggevoelende van zich zelven zyn, en opgeblazene Koningen haaten.*)

CŌNTEMPĔRĀTUS, ă, um. *Gematigt, matig, getempert, gezuivert.*

Sol, quæ propiora sunt, contemperata habet. Vitruv. 9. 4. *De zon zuivert alles dat haar 't naast by is.*

CŌNTĒMPLĀTĬO, ōnis. f. Cic. Off. 1. 43. *Beschouwing, bespiegeling, bemerking, aandacht, overdenking, aanmerking, opmerking.*

Contemplatio. *Aanmerking, inzicht, gunste.* Contemplatione alicujus. Julian. Dig. 3. 5. 6. §. 1. & 3. *Uit aanmerking*, of *inzicht van iemant, ter gunste van iemant, om iemants wil.*

Contemplatio. Plin. E. 2. 1. 12. *Gedachte, aanmerking, overweging.*

Contemplationem dirigere ad aliquid. Colum. 3. 12. *Ergens een gedachte*, of *aanmerking over maaken, iets overweegen*, of *zyn gedachten ergens over laaten gaan.*

CŌNTĒMPLĀTĪVUS, ă, ūm. Sen. E. 95. *Beschouwig, beschouwelyk, dat in beschouwing*, of *bespiegeling bestaat*, van een wetenschap spreekende.

CŌNTĒMPLĀTŎR, ōris. m. Cic. T. Q. 1. 28. *Beschouwer, aanschouwer, bespiegelaar, bezichtiger, opmerker, waarneemer*, des hemels, der sterren, enz.

CŌNTĒMPLĀTRĪX, īcis. f. *Een beschouwster, aanschouwster, bezichtigster, waarneemster.*

Ars contemplatrix alicujus rei. Cels. Præf. *Een konst*, of *wetenschap die eenige zaak, tot haar voorwerp ter beschouwing*, of *bespiegeling heeft.*

CŌNTĒMPLĀTŬS, us. m. Ovid. Tr. 5. 7. 66. *Beschouwing, bespiegeling, aanschouwing, aanmerking, aandacht, bemerking, bezichtiching, gezicht.* Ovidius gebruikt van dit woord niet dan d'ablativus singularis.

‡ CŌNTĔMPLO, ās, ārĕ. Plaut. E. 3. 3. 2. *en*

CONTEMPLŌR, āris, ātūs sūm, āri. acc. Cic. V. 4. 15. *Bespiegelen, beschouwen, aanschouwen, bezichtigen, bezien, aanzien, bemerken, op-* of *aanmerken.* Cicero voegt 'er by Oculis Fl. 11. Anima Dej. 14. om te onderscheiden of men iets *met d'oogen des lighchaams*, of *des verstands ziet.*

(CONTEMPŎRĀLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, is. n. *en*

CŌNTEMPŎRĀNĔŬS, ă, ūm. *Evenoud, gelyktydig, van denzelven tyd.* Deeze twee woorden zijn flechts Latijn. 't Eerste wordt eerst gevonden by Tertullianus, het tweede by Gellius in een opschrift van een hoofdstuk. Maar men zou mogen twijfelen of d'opschriften door Gellius hand, of ten zijnen tijde voor de hoofdstukken gestelt zijn. Zie evenwel de voorbeelden zelf.

Inter contemporales ordo non est. Tertull. Adv. Herm. 6. *Onder d'evenouders, of die van den zelven tyd zyn is geen order.*

Contemporaneos fuisse Cæsari & Ciceroni M. Varronem & P. Nigidium. Gell. 19. 14. *Dat M. Varro en P. Nigidius ten tijde van Cæsar en Cicero zouden geleeft hebben, Cæsars en Ciceroos evenouders zouden zyn geweest.*)

CŌNTĔMTĬBĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, is. n. Ulp. Dig. 1. 16. 9. §. 2. *Verachtelyk, verwerpelyk, mispryfselyk, te verachten, te versmaden, slecht, gering, onwaerd, van geener waerde.* 't Is beter met Cicero Contemnendus, a, um, zie dit boven, te gebruiken. (De compar. Contemtibilior staat by Lampr. Al. Sev. 20.)

CŌNTEMTIM. Adv. Liv. 2. 56. Plaut. Pœn. 3. 1. 34. *Verachtelyk, smadelyk, met verachting, of versmading, trotzelyk, met een trots gelaat,* of *[illegible].*

CŌNTEMTIO, ōnis. f. Cæf. B. G. 5. 29. 2. Cic. *by* Non. 3. 70. *Verachting, versmading, verontwaerdiging.*

(Mortis perpetua contemtio. Curt. 10. 5. 29. *Een gedurige verachting van de dood.*)

CŌNTĔMTIUS. Adv. Vagari contemtius. Tac. H. 3. 47. 5. *Zeer verachtelyk hier en daar zwerven, op en neer loopen,* of *achter 't land loopen.*

CŌNTĔMTŌR, ōris. m. Sall. B. J. 64. Virg. Æ. 7. 648. *Verachter, versmader, laker, een die 't weinig scheelt,* of *die gansch geen werk van iemant, of iets maakt.*

Animus contemtor lucis. Virg. Æ. 9. 205. *Een verachter van zyn leven, een die zyn leven niet acht.*

CŌNTEMTRIX, icis. f. Plaut. B. 3. 6. 2. Plin. H. 37. 4. *Verachtster, laakster, versmaadster, een trots,* of *opgeblazen vrouwmensch.*

Contemtrix periculi. Sil. 17. 399. *Verachtster van 't gevaar, eenfront,* of *roekeloos vrouwmensch in 't gevaar.*

CŌNTĔMTŪS, ă, ūm. Cic. Rull. 2. 34. (De compar. Contemtior staat by Cic. D. 2. 57. en de superl. Contemtissimus by Colum. Præf. 1.) Zie Contemno.

CONTEMTŪS, ūs. m. Lucret. 5. 831. Quintil. I. O. 3. 7. *Verachting, versmading, smaad, laking, verontwaardiging, verwerping.*

Nomen Romanum inter focios contemptu laborat. Liv. 6. 2. *De naam der Romeinen word by debondgenooten versmaadt,* of *veracht.*

CŌNTĔNDO, ĭs, tendi, tentūm, tĕndĕrĕ. acc. *Spannen, aanhaalen,* een boog, werktuig, enz.

Contendere poplitem. Hor. S. 2. 7. 97. *De knieboog,* of *knieschyf uitstrekken.*

Voce contendere. Cic. Lig. 3. Celf. 1. 4. *Zyn stem uitzetten,* of *verheffen, hard schreeuwen, overluid spreeken, met luider stemme spreeken, roepen.*

Contendere alleen. Lucret. 3. 6. *of* Contendere viribus. Lucret. 3. 784. Omnibus nervis. Cic. Off. 3. 2. Labore. Cic. V. 3. 56. *Zyn krachten inspannen, uit al zyn magt poogen, zich wel quyten, alles doen wat men kan, alle vlyt en vermogen aanwenden, geen moeite spaaren.*

Contendere nervos. Cic. Fat. 10. *of* Nervis in re aliqua. Cic. F. 15. 14. *Ergens alle zyne krachten toe inspannen, of toe te werk leggen, niets onverzocht laaten om iets te doen, zich niets ontzien om iets uit te werken.*

Contendere ut. feq. fubj. Cic. Sext. 2. *Poogen, trachten, zyn best doen, alles aanwenden* of *in 't werk stellen, geen moeite spaaren, om enz.*

Nil contra naturam contendamus. Cic. Off. 1. 31. *Laat ons niets tegens de natuur,* of *inborst ondernemen.*

Contendere animum in rem aliquam. Ovid P. 1. 5. 11. Animo. Cic. Or. 62. *Zyn verstand ergens aan te kost,* of *aan te werk leggen, zyn zinnen ergens toe stellen, bezteeden,* of *aanleggen.*

Contendere aliquo. Plaut. Cift. 2. 1. 58. *of* In aliquem locum. Sall. B. C. 35. *Ergens naar toe ylen, naar toe vliegen, schielyk naar toe loopen, naar toe snellen, naar toe rukken,* of *naar toe trekken.* Ad aliquem. Virg. Æ. 5. 834. *Naar iemant toevliegen, toeschieten, met haast naar iemant toeloopen.* Magnis itineribus ad aliquem locum. Cæf. B. G. 1. 10. 3. *of* Ad aliquem. Cæf. B. G. 1. 37. 5. *Met groote dagreizens,* of *te post ergens naar toe gaan,* of *naar iemant toe gaan.*

Contendere de aliqua re cum aliquo. Cic. S. R. 47. *of* contra aliquem. Cic. Fin. 3. 20. *Met iemant ergens over twisten, krakkeelen, woorden over hebben, twistredenen,* of *vechten.*

Omnia contendere. Cic. V. 2. 72. *Alles betwisten, alles tegenspreeken, in alles dwarsdryven,* of *harrewarren.*

Contendere bello cum aliquo. Virg. Æ. 4. 108. Armis. Cic. Att. 7. 9. *Iemant beoorloogen,* of *den oorlog aandoen, met iemant in oorlog zyn,* of *oorloogen, tegens iemant vechten,* of *slaan.* Ludo. Virg. Æ. 6. 643. *Met-* of *tegens iemant speelen.*

Contendere. Celf. præf. *Staande houden, bevestigen, verdedigen, beweeren, voorstaan, verzekeren, voorgeeven.*

Contendere rem aliquam cum alia. Cic S. R. 33. *Een zaak met een andere vergelyken, tegens een andere zaak overstellen.*

† Non ista contendunt meo amori. Prop. 1. 14. 7. *Die dingen zyn by myne liefde niet te vergelyken.*

* Contendere aliquid ab aliquo. Cic. F. 13. 7. *Iemant iets afdringen,* of *afknevelen, iemant dringen om ons iets te geeven, iets met sterk aanhouden van iemant verzoeken, iets iemant afvergen.*

CŌNTĔNĔBRĀSCO, ĭs, āvi, āscĕrĕ. *Nacht worden, donker,* of *duister worden.*

Pafcuns quoad contenebravit. Varr. R. R. 2. 9. *Zy weiden tot dat het duister,* of *tot dat het nacht word, tot den duisteren nacht toe.*

CŌNTENTE. Adv. Cic. T. Q. 2. 24. *Met kracht, met geweld, geweldelyk, ernstelyk, vieriglyk, met ernst,* of *vierigheit.* (De compar. Contentius staat by Cic. T. Q. 5. 34. en de superl. Contentissime by Apul. Fl. 345.)

Illum mater arcte contenteque habet. Plaut. Af. 1. 1. 63. *Zyn moeder neemt hem nauw waar, zit hem kort op de hielen, houd hem heel kort, geeft hem weinig vryheit.*

CŌNTENTIO, ōnis. f. Cæf. B. G. 7. 39. 2. *Kracht, gewelt, sterke poging, yver, ernst, vlyt, arbeit, moeite, vierigheit,* van 't ligchaam en den geest spreekende.

Contentio. Vitruv. 10. 18. *Spanning van een werktuig.*

Impetrare fumma contentione, ut. feq.

ſeq. ſubj. Cæſ. B. C. 1. 1. 1. *Door lang aanhouden, met ſterk bidden verkrygen*, of *verwerven, dat, enz.*

Contentio. *Aanhouding, aandrang, verzoek, 't ſtaan naar een zaak.*

In honoris contentionem ſuperari. Cic. Mur. 4. Am. 10. *Afslaan als men te gelyk naar eerampten ſtaat.*

Contentio. *Twiſt, geſchil, krakkeel, verſchil, knibbeling.*

Contentio eſt de tota poſſeſſione. Cic. A. Q. 4. 43. *Dit geſchil is over 't ganſche bezit.*

Contentio. Cic. I. R. 2. 39. *Vergelyking, tegenſtelling.*

CONTENTIOSUS, ă, ŭm. Plin. E. 2. 19 5. *Twiſtzuchtig, twiſtgierig, twiſtig, kyfachtig, krakkeelzuchtig, krakkeelziek, knibbelachtig, genegen om te twiſten*, of *te kyven.*

Contentioſus. Quintil. D. 5. *Halſtarrig, hardnekkig, koppig, hooſdig, ſtyfzinnig, die ſterk zyn ſtreng trekt*, of *vaſt by zyn ſtuk blyft.*

CONTENTUS, ă, ŭm. part. a Contendo. Cic. T. Q. 2. 24. Ovid. M. 6. 286. *Geſpannen, uitgerekt, uitgeſtrekt, opgeſpalkt*, van een boog, werktuig, arm, enz ſpreekende. Zie Contendo. (De ſuperl. Contentiſſimus wordt gevonden by Apul. M. 4. 147.

Agrippinam adeo contentis oculis Tiberius proſecutus eſt. Suet. T. 7. 5. *Tiberius heeft Agrippina met opgeſpalkte oogen aangezien*, of *heeft op haar geſtaroogt.*)

Contentus. adj. abl. *Vergenoegt, voldaan, te vreden, genoegt.* In deezen zin ſtaat de compar. Contentior by Plaut. Pœn. 2. 1. 15.

(Contenti minimo. Cic. Fl. 12. *Met zeer weinig vergenoegt*, of *te vreden.*

Uxor contenta eſt, quæ bona eſt, uno viro. Plaut. Merc. 4. 6. 8. *'t Is een eerlyke vrouw die met eenen man voldaan*, of *te vreden is, die aan een man genoeg heeft.*

Quoniam in his expreſſit, ut contentus eſſet partis dimidiæ dotis. Scæv. Dig. 32. 37. 4. Hy geeft hier in dit voorbeeld een genitivus. *Naardien hy in deezen uitgedrukt heeft dat hy vergenoegt*, of *voldaan zoude zyn met de helft van 't huwelyks goet.*)

Contentus. part. a Contineo. *Vervat, begrepen, bevangen, vervangen.* Zie Contineo.

CONTERMINUS, ă, ŭm. Colum. 1. 3. Ovid. F. 2. 55. *Gebuur, gebuurig, aangelegen, naaſtgelegen, aanleggende, aangrenzende, aenpalende, omleggende, dicht bygelegen.*

Gentes Indis conterminæ. Plin. H. 12. 8. *De gebuurige*, of *omleggende volkeren der Indiaanen, volkeren aan Indien grenzende.*

CONTERO, is, trivi, trītŭm. tĕrĕre. acc. Varr. R. R. 2. 7. Plin. H. 26. 11. *Aan ſtukken breeken, vergruizen, verbryzelen, vermorſſelen, klein wryven, verbreeken.*

Conterere aliquem, of latera alicujus. Plaut. Aſ. 2. 4. 13. *Iemant wakker afroſſen, luſtig afſmeeren, ſtokſlagen geeven, murw ſlaan, den rug ſchuuren.*

* Conterere in aliquo loco diem. Ter. Hec. 5. 3. 17. Vitam. Ter. Ad. 5. 4. 15. Ætatem. Plaut. B. 4. 6. 11. *Zyn leven*, of *dagen ergens verſlyten*, of *doorbrengen.* In litibus. Cic. L. L. 1. 20. *Zyn leven met rechtszaaken*, of *met pleiten verſlyten.* Diem & noctem conviviis. Cic. V. 5. 10. *Dag en nacht met ſlempen*, of *gaſteryen doorbrengen.* Tempus fruſtra. Cic. Q. R. 14. *Tyd verſlyten*, of *verſpillen, den tyd qualyk*, of *onnut doorbrengen, niet wel beſteeden*, of *qualyk gebruiken.*

Conterere ſe, of Conteri in Muſicis, Geometria, &c. Cic. Fin. 1. 21. *Zich ieverig op de zangkunſt, meetkunde, enz toeleggen; zyn dagen*, of *leven beſteeden om een goed zanger, meetkundige, enz te worden.* In foro, in negotiis. Cic. de Or. 1. 58. *Al zyn leven in de rechtbank, in 't bewint van zaaken verſlyten*, of *doorbrengen.*

Conterere aliquem oratione. Plaut. Ciſt. 2. 3. 65. *Iemant door zyne redenen 't hoofd breeken, 't hoofd warm maaken, baloorig*, of *moeyelyk maaken, laſtig vallen.* Quæſtum alicui. Plaut. Moſt. 4. 2. 68. *Iemants goed doorbrengen, verquiſten, verſpillen, opeeten*, of *verteeren.*

Ne nos tam contemtim conteras. Plaut. Pœn. 3. 1. 34. *Veracht ons niet zoo zeer, handelt ons zoo verachtelyk niet, ſtoot ons zoo ſmadelyk niet voor 't hoofd, wyſt ons zoo verachtelyk niet af*, of *van de hand.*

Alicujus injurias voluntaria oblivione conterere. Cic. F. 1. 9. *Van ganſcher herten 't ongelyk vergeeten dat ons van iemant is aangedaan.*

CONTERRANEUS, ă, ŭm. *Landsman, landgenoot, medeburger.*

Conterraneus meus. Plin. H. Præf. *Myn Landsman*, of *landgenoot.*

CONTERREO, es, rŭi, rĭtŭm, rēre. acc. Colum. 7. 12. *Vervaeren, verſchrikken; vervaert, bevreeſt, verbaaſt*, of *verſchrikt maaken; vrees, ontſteltenis*, of *ſchrik aanjaagen.*

Loquacitatem illius aſpectu conterruit. Cic. de Or. 1. 49. *Hy heeft hem verſtomt, hy heeft hem ſtom gemaakt*, of *heeft hem aan 't zwygen geholpen door 't opſlag van zyn gezicht.*

CONTERRITUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 9. 123. *Bevreeſt, verbaaſt, verſchrikt, vervaert, ontſtelt, bedeeſt.*

CONTESTATIO, ōnis. f. Cic. C. C. 1. *Aanmaning, vermaning, afeiſching, afvordering, betuiging, dagvaarding om getuigenis te geeven.*

Litis conteſtatio. Ulp. Dig. 2. 3. 3. 40. 5. 3. *Een verhaal van 't krakkeel voor den Rechter in de tegenwoordigheit van getuigen.*

CONTESTATO. Adv. Julian. by Ulp. Dig. 25. 3. 1. §. 12. *In 't bywezen van getuigen, opentlyk, in 't openbaar.*

CONTESTATUS, ă, ŭm. *Bekent, beproeft, klaar, blykelyk, openbaar, bewezen betoont, betuigt, blykbaar.*

Conteſtata virtus. Cic. Fl. 25. *Een beproefde*, of *bekende deugd.*

Conteſtatam litem habere cum aliquo. Cic. Q. R. 12. Zie Conteſtari litem.

CONTESTOR, āris, ātŭs sŭm, āri. acc. *Getuigen, met getuigen ſterken*, of *bevestigen. Tot getuigen neemen*, of *roepen.*

Conteſtari litem. Cic. Q. R. 18. *Het geding*, of *pleitgeſchil met getuigen beveſtigen.*

CONTEXO, is, texŭi, textŭm, texĕre aliquid alicui. Cic. N. D. 2. 63. *Iets ergens anders meê t'zamen weeven, vermengen, t'zamenvoegen, t'zamenkoppelen, t'zamenhechten, t'zamen verbinden*, of *vereenigen*, in den eigentlyken en oneigentlyken zin.

Contexere noſtra cum reliquis rebus. Cic. 5. 12. *Onze zaaken met d'overige t'zamenvoegen, t'zamenkoppelen, verbinden*, of *vereenigen.*

* Tu contexes extrema cum primis. Cic. F. 10. 13. *Gy zult zorg draagen dat het eind van uw leven 't begin beantwoorde*, of *dat uwe laatſte daaden met d'eerſte overeenkoomen.*

Contexere carmen. Cic. Cœl. 8. *Een vaers, dicht*, of *gedicht maaken.* Crimen. Cic. Dej. 6. *Een ſchelmſtuk ſmeeden, verdichten, bedenken*, of *verzinnen.*

CONTEXTE. Adv. Cic. Fat. 14. *Vervolgens, zonder ophouden, zonder tuſſchenpozing*, of *verpozing, aan malkanderen, aan een, zonder aflaaten.*

CONTEXTIM. Adv. Plin. H. 10. 53. Zie Contexte.

CONTEXTUS, ūs. m. *t'Zamenweefzel, weefzel, t'zamenſchakeling, t'zamenketening, t'zamenmengzel, t'zamenhang, vervolg.*

Contextus rerum. Cic. Fin. 5. 28. *Een*

Een t'zamenweefzel, t'zamenschakeling, of t'zamenhang van zaaken. Orationis. Cic. Part. 23. De draad, de t'zamenhang der woorden. Literarum. Quintil. I. O. 1. 2. De t'zamenvoeging, of t'zamenbrenging der letteren.

Hæc dicemus in contextu operis. Tac. H. 2. 8. 2. Wy zullen daar van in 't vervolg van 't werk spreeken, of handelen.

Uno contextu. Ulp. Dig. 28. 1. 21. §. 3. Aan malkanderen, zonder ophouden, zonder afbreeking, zonder verpozing, of tusschenpozing, op eenen tyd.

CŌNTĔXTŪS, ă, ūm. t'Zamengeweven, t'zamengevoegt, aaneengeschakelt, gevlochten, gehecht, verbonden, of verknocht.

* Contextæ voluptates. Cic. T. Q. 5. 33. Aaneenvolgende vermakelykheden, een reeks van wellusten.

Contextus auro & argento. Tib. 1. 1.72. Een mensch in 't gout en zilver gekleedt, een kleed met gout en zilver geboordt, of belegt; met gout en zilver doorweeven, gestikt, geborduurt.

CŌNTĬCĔO, ēs, tĭcŭī, tĭcērĕ. Zwygen, stilzwijgen, den mond houden. Men vindt dit woord by niet een eenig Schrijver; men moet Conticesco gebruiken.

CŌNTĬCĔSCO, ĭs, tĭcŭī, tĭcēscĕrĕ. Zwijgen, stilzwijgen, niet een woord spreken, geen gewag maaken, den mond houden.

Conticescit tumultus. Liv. 2. 55. d'Oproer stilt, houdt op, of word stil.

Ætas nulla de tuis laudibus conticescet. Cic. Marc. 3. Men zal in geene eeuwen uwen lof verzwygen, men zal in alle eeuwen met lof van u spreeken, of uwen lof vermelden.

Conticescunt artes. Cic. Mur. 10. De konsten staan stil, houden op, zijn in 't verval, of vervallen; de konsten, of wetenschappen worden niet meer aangequeekt.

CONTICINIŪM, ii. n. Plaut. Af. 3. 3. 95. Varr. L. L. 5. 2. Het diepste, of naarste van den nacht, de stilste tijd van den nacht, als alles in een diep stilzwijgen is.

CŌNTIGNATĬO, ōnis. f. Liv. 21. 62. Cæs. B. C. 2. 9. 2. Vitruv. 6. 5. De zolder, of zoldering, de verdiepin van een huis.

CŌNTIGNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ ædes aliqua re. Plin. H. 9 3. Zolderingen, of verscheide verdiepingen ergens van in de huizen maaken.

Quidquid est contignatum. Cæs. B. C. 2. 15. 2. Alles dat bezoldert is, of daar een zoldering op gelegt is.

Itinera sunt turribus contignata. Vitruv. 1. 5. De torens zijn aan de wegen met ribben, of dunne balken vast geslonken, de torens staan op de wegen met balken onderstut, of onderschoort.

CŌNTĬGUŪS, ă, um. dat. Plin. H. 2. 9. Aangelegen, naastgelegen, gebuurvast, gebuurig, aangrenzende, naby, by malkanderen leggende, of staande, malkanderen rakende.

Contiguæ domus. Ovid. M. 4. 57. Huizen die naast malkanderen staan.

Contiguus mihi loco erat. Ovid. F. 4. 378. Hy stont, of was dichte by my.

CŌNTĬNCTŪS, ă, ūm. part. Continctus colore. Lucret. 2. 742. Geverft, gekleurt, dat een kleur, of verwe heeft.

CŌNTĬNĔNS, ēntis. omn. gen. alicui rei. Cic. N. D. 2. 45. of cum aliqua re. Cic. F. 15. 2. Aanleggende, aangrenzende, naastgelegen, nabuurig, aanpaalende, dat ergens aan legt, of aangrenst, van een huis, akker, enz. spreekende.

Oratio continens. Cic. T. Q. 1. 8. Een achtereenvolgende, of onverpoosde rede, een gesprek zonder eenige tusschenpozing. Labor. Cæs. B. G. 7. 24. 1. Een gedurigen, of onophoudelyken arbeit.

(Continens scriptum Cic. F. 5. 12. Een achtereenvolgend schrift, een schrift dat niet in boeken, of hoofdstukken verdeelt is, maar een vervolgende geschiedenis vervat.

Punicum bellum continenti scriptura expositum. Suet. Gr. 2. 2. Den oorlog tegens de Karthaginenzers gevoert in een achtereenvolgende geschiedenis beschreven.)

Continenti spiritu. Cic. de Or. 3. 57. Zonder adem te haalen, of te scheppen, in eenen adem, vervolgens aaneen, aan malkanderen.

In continenti. Ulp. Dig. 48. 5. 23. §. 4. Straks, terstond, datelyk, opstaande voet, flux, ten eersten.

Febris continens. Celf. 2. 8. Een gedurige, of doorgaande koorts.

Continens causæ. Cic. Fat. 19. De knoop van een zaak, 't punt van een zaak daar 't op aankoomt.

* Continens. Kuisch, zedig, ingetogen, statig, bezadigt, nuchter, zuiver, deftig, matig in 't gebruik der vermakelykheden. De comp. Continentior staat by Cæs. B. C. 1. 23. 4. en de superl. Continentissimus bene den by Cicero.

Continentissimus homo. Cic. Par. 1. Arc. 7. Een heel zedig, statig, ingetogen, of bezadigt man.

* CŌNTĬNĒNS, ēntis. f. Cic. A. Q. 4. 33. Plin. H. 4. 1. Het vaste land. Men voegt 'er by, of verstaat 'er onder Terra.

CŌNTĬNĔNTĔR. Adv. Cic. N. D. 1. 39. Cæs. B. G. 1. 26. 5. Gedurig, onophondelyk, gestadiglyk, doorgaans, zonder ophouden, zonder tusschenpozing, zonder rusten.

Continenter uno spiritu multa dicere. Cic. Her. 3. 12. Veele dingen in eenen adem, of aan malkanderen zeggen.

* Continenter vivere. Cic. Off. 1. 30. Matiglyk, eerlyk, geschiktelyk, of ingetoogen leven een geregelt, deugdzaam, of eerlyk leeven leiden.

CŌNTĬNĔNTĬĂ, æ. f. Cic. I. R. 2. 54. Matigheit, ingetogentheit, zedigheit, kuisheit, geregeltheit, bezadigtheit, zuiverheit, bedaartheit, statigheit, deftigheit.

Continentia militum. Cæs. B. G. 7. 52. 4. De geregeltheit, of ingetogentheit van 't krygsvolk, de gehoorzaamheit der soldaaten.

CŌNTĬNĔO, ēs, tĭnŭī, tēntūm, tĭnērĕ. acc. Bevatten, vervatten, behelzen, begrypen, bevangen, houden, besluiten, besloten houden, sluiten.

Continere belluas septis. Cic. A. 13. 3. De beesten in een plaats opsluiten, in een besiote plaats houden.

Canes catenis. Colum. 7. 12. De honden aan ketens sluiten, aan ketens leggen, of vast leggen.

Stomachus cibum non continet. Celf. 4. 5. De maag kan de spys niet inhouden.

Continere caput. Plaut. R. 2. 6. 26. Zyn hoofd ophouden. Calorem. Cic. N. D. 2. 9. Warmte hebben, of behouden. Se domi. Plaut. Capt. 4. 2. 24. Tecto. Plin. H. 11. 10. 't Huis bewaaren, t' huis blyven. Se in occulto. Cæs. B. G. 2 18. 3. Zich bedekt, of verborgen houden, zich niet laaten zien, zich opsluiten, of uit de weeg houden.

Continere. Inhouden, intoomen, breidelen, matigen, inbinden, sluiten, bepaalen, wetten, of paalen stellen, of zetten, beletten, verhinderen, vaststellen, in den toom houden, beengeien, bedwingen.

Maxima civitas minimæ domus diligentia continetur. Flor. 1. 6. 3. Een zeer groote stad word door de zuinigheit van een zeer klein huisgezin ingebonden, of in toom gehouden.

Contineo me ab aliis exemplis. Cic. Fin. 2. 19. Ik onthoude my van andere voorbeelden by te brengen, ik laat andere voorbeelden vaaren.

Continere alios ne, &c. seq. subj. Cic. Att. 13. 21. Beletten, of verhinderen dat d'andere niet, enz. d'an-

d'andere wederhouden dat zij niet, enz. niet dulden dat d'andere, enz. Aliquem in officio. Cic. Her. 4. 35. *Iemant in zijn plicht houden, iemans zijn plicht doen betrachten.*
Fides Rempublicam continet. Cic. Off. 2. 24. *Door de trouw word het Gemeenebest behouden, word den Staat vastgestelt.*
Continere dolorem. Cic. N. D. 3. 38. *Zijn smert, of hertzeer inhouden, bedekken, of verbergen.* Tacitum gaudium. Liv. 30. 17. *Zijn blijdschap inhouden, of ontveinzen.* Audita. Ter. E. 1. 2. 23. *'t Gehoorde verzwijgen, zwijgen 't geen men gehoort heeft.* Animam. Cic. de Or. 1. 61. *Zijn adem inhouden.* Gradum. Virg. Æ. 3. 598. *Zich ophouden, rusten, stil blijven staan.* Alvum. Plin. H. 14. 6. *Den buikloop stoppen.*
Continere manus alicujus ab aliquo. Cic. C. 1. 8. *Iemants handen van een ander afhouden, iemant weêrhouden dat hij een ander niet slaa.*
Salus omnium illius salute continetur. Cic. Marc. 7. *'t Heil van de gansche waereld bestaat in 't behoud van dien man, de welstant van allen hangt van dien man af.*
Continetur honestas ex quatuor virtutibus. Cic. Fin. 2. 15. *d'Eerlijkheit bestaat in vier deugden.*
Continere librum. Plin. E. 1. 8. 3. *Een boek inhouden, niet uitgeeven, verbieden, niet dulden dat het uitkoome, dat het in 't licht gegeeven, of verkocht worde.*
(Continere. *Inhouden, voor zich zelf houden, een ander niet meêdeelen.*
Si petimus ab Antonio, ut ea quæ continet, explicet nobis. Cic. de Or. 1. 47. *Indien wij Antonius verzoeken, dat hij het geene hij inhoud, of voor zich houd, ons uitlegge.*)
† CŌNTĪNGĔNS, ĕntis. part. Contingens cuncta lepore. Lucret. 1. 933. *Die aan al zijn schriften een aardige, of fraaije zwier geeft, die geestig in al zijn schrijven is, die alles cierlijk voorstelt.*
CŌNTĪNGĔNS, entis. part. acc. Cic. D. 2. 43. *Nabuurig, gebuurvast, aanleggende, naastgelegen, aanraakende, aanpaalende, nabij gelegen.*
CŌNTĬNGO, ĭs, tĭgi, tāctūm, tingĕrĕ aliquid. *Iets aanraaken, ergens met de hand aan raaken, of de hand aan slaan, iets aantasten, of bereiken.*
Contingere avem ferro. Virg. Æ. 5. 502. *Een vogel met een schicht raaken, een vogel schieten, een vogel met een pijl treffen.* Rostro cibum. Cic. N. D. 2. 47. *Zijn eeten met den bek oppikken.*
Inter se contingere. Cæs. B. C. 1. 21. 3. Colum. 5. 10. Se inter se. Plin. H. 17. 10. *Malkanderen raaken, aan malkanderen leggen, of grenzen,* van zaaken en persoonen spreekende.
Helvii fines Arvernorum contingunt. Cæs. B. G. 7. 7. 5. *Die van Vivarais grenzen aan die van Auvergne, of zijn nabuuren van Auvergne.*
Contingere ex utraque parte sylvam. Cæs. B. C. 3. 66. 3. *Ten wederzijden aan een bosch leggen, tusschen een bosch inleggen, een bosch aan weêrkanten hebben.* Het gaat niet vast dat men een dativus in deezen zin by dit verbum moet voegen. (Alle de drukken van Cæsar, die ik gezien hebbe, schijnen evenwel daar heenen te hellen, dewijl 'er B. G. 1. 38. 5. geleezen worde: Radices montis ripæ fluminis contingunt. *De voet des bergs legt, of stoot aan den oever van de rivier.*)
Contingere aliquem. Hor. S. 2. 6. 51. Suet. N. 32. 2. *Iemant bestaan, van iemants maagschap, of vermantschap zijn.* Regiam propinquitate, affinitate, aut aliquibus ministeriis. Liv. 24. 22. *Een verwant, nabestaande, of Amptenaar van 't Koningklijk huis zijn.* Usu modico aliquem. Tac. An. 4. 68. 4. *By iemant eenige toegang hebben.*
Auctoritatem alicujus loci contingere. Cic. Man. 1. *In een aanzienelijke plaats, of groote vergadering verschijnen.*
Eos aliqua parte suspicio favoris in Regem contigit. Liv. 45. 31. *Zij zijn eenigzins verdacht geweest dat ze den Koning begunstigt hadden.*
Sors eum contigit. Paterc. 1. 1. 4. *'t Lot is op hem gevallen.*
Hoc Romanos nihil contingit. Liv. 34. 22. *Dat raakt de Romeinen niet, dat gaat de Romeinen niets aan, de Romeinen hebben hier geen belang bij.*
Mea causa nihil eo facto contingitur. Liv. 40. 14. *Dat doen raakt in 't geheel mijn zaak niet, die daad dient ganschelijk niet tot mijn zaak.*
Contingit ut. seq. subj. Cic. Cl. 84. *'t Gebeurd dat, enz. 't valt voor, dat, enz. men ziet gebeuren dat, enz. 't kan gebeuren of geschieden, dat enz.* Dit verbum is niet dan in de derde persoonen van 't pluralis en singularis in 't gebruik.
Contingit mihi. Cic. de Or. 1. 35. *'t Gebeurd mij.*
Magis adeo id facilitate quam ulla alia mea culpa contigit. Cic. de Or. 2. 4. *Dat is veel eer door mijn goedheit, of toegeving, dan door eenige andere mijne misslag, of schuld geschiedt.*
Si mihi vita contigerit. Cic. F. 10. 24. *Zoo ik in 't leven zal zijn, indien ik zal leeven.*
† Non cuivis homini contingit adire Corinthum. Hor. E. 1. 17. 36. *'t Staat alle man niet vrij, of 't is elk een niet geoorloft naar Corinthen te gaan.* Dit zegt men in een spreekwoord.
(Contingere mulierem. *Een vrouw aanraaken, beslaapen.*
Extra unum te, mortalis nemo corpus corpore contigit. Plaut. Am. 2. 2. 204. *Geen mensch, buiten u, heeft mijn ligchaam met het zijne aangeraakt; niemant, dan gij alleen, heeft by mij geslaapen.*
Contingere verschilt van accidere, zoo dat contingere betekent *iets dat ons naar wensch en ter goeder uure overkoomt*, accidere *iets dat tot ons quaad strekt.*
Plura mala nobis contingere, quam accidere. Sen. E. 110. *Dat ons veele dingen, die rampen schijnen, overkoomen en die meer tot onzen goede dan tot onzen quaade strekken, of gedyen.*
Contingere. *Voorkoomen, gelegentheit geeven.*
Illi contigerant connubia matris. Ovid. M. 12. 194. *'t Huwelijk met uw moeder was hem voorgekoomen, of hy had gelegentheit gehad om met uw moeder te trouwen.*
Cum propter sumptus magnitudinem sacrificia pauperibus non contingerent. Hygin. P. A. 2. 15. *Als d'arme lieden geen gelegentheit gegeeven wierd wegens de grootheit van de kosten om offerhanden te doen.*)
CŌNTĪNGO, is, tinxi, tinctūm, tingĕrĕ. Lucret. 2. 742. *Verwen, schilderen, bestryken, olyen, zalven, wryven.*
CŌNTĪNUĀTĬO, ōnĭs. f. *Vervolg, t'zamenhang, t'zamenschakeling, schakel, reeks, keten, aanhouding, duurzaamheit, volharding.*
Continuatio rerum. Cic. N. D. 1. 4. *t'Zamenhang, schakeling, vervolg, of reeks van zaaken.* Imbrium. Cæs. B. G. 3. 29. 2. *Aanhouding van den regen.*
Nimiam prosperorum suspectam habebat continuationem. Flor. 4. 2. 79. *Deeze lange reeks van voorspoed was hem verdacht geworden; hy mistrouwde zoo een langdurig vervolg van voorspoed.*
CŌNTĪNUĒ. Adv. *Gedurig lijk, onophoudelijk, gestadiglyk, zonder ophouden, of afslaaten, vervolgens, aan mal.*

malkanderen, doorgaans, telkens.
Continue grana inserere. Quintil. I. O. 2. 20. *Kernen, of korlen aan malkanderen ryygen.*
CŎNTĬNŬĬTAS, ātis. f. Plin. H. 8. 31. *Volharding, gedunrzaamheit, aanhouding, verknotsels, t'zamenhang, t'zamenknoping, t'zamenvoeging, vervolg, reeks.*
CONTĬNŬŌ. Adv. Cic. Fin. 4. 27. *Straks, dadelyk, terstond, aanstonds, op staande voet, met den eersten, van stonden aan.*
CŎNTĬNŬŌ, as, āvi, ātūm, ārĕ. *Volharden, niet afslaaten, aanhouden, duuren, gedunrzaam zyn.*
Venti a prima hyeme ad ultimum ver continuarunt. Celf. 2. 1. *De winden hebben van den voorwinter tot het einde der lente toe geduurt,* of *aangehouden; 't heeft van 't begin des winters tot op 't laatste van de lente toe gedurig gewaait.*
Continuare agros. Cic. Rull. 3. 4. *Een akker krygen, of koopen na by één de zyne leggende.* Duas domos. Sall. B. C. 20. *Twee huizen na malkanderen bouwen.* Ædificia mœnibus. Liv. 1. 44. *Huizen bij, of aan de wal, of vesting bouwen.*
Continuare iter die ac nocte. Cæf. B. C. 3. 11. 2. *Zyn reis, of weg dag en nacht vervolgen, of voortzetten, dag en nacht reizen.* Opus diem ac noctem. Cæf. B. C. 1. 62. 1. *Dag en nacht werken, of arbeiden.* Perpotationem biduo duabusque noctibus. Plin. H. 14. 22. *Twee dagen en twee nachten met drinken doorbrengen.* Summa imis. Liv. 32. 7. *Van de laagste bedieningen tot de hoogste ampten opklimmen, of overgaan.*
Continuare Magistratum. Liv. 3. 21: 9. 41. Sall. B. J. 37. *In zyn ampt blyven, op een nieuw in eenig ampt verkoren worden dat men afleggen moest.* Dapes. Hor. S. 2. 6. 108. *Nieuwe gerechten opzetten,* of *opdisschen.*
Aliis somno mors continuata est. Liv. 41. 4. *d'Anderen zyn in den slaap gedoodt, of zyn van den slaap in de dood overgegaan.*
Suionibus Sitonum gentes continuantur. Tac. G. 45. 11. *Noorwegen grenst, of legt aan Zweden.*
CŎNTĬNŬŬS, ă, ūm. Celf. 2. 7. *Gedurig, duurzaam, aanhoudende, altyddurende, dat altoos duurt, of nooit ophoud, van vermaak, of smert spreekende.*
Continui montes. Hor. E. 1. 16. 5. *Aaneenleggende bergen, een reeks, of ry bergen.* Dentes. Plin. H. 10. 73. *Een ry tanden.*

Continuus terræ. Sen. N. Q. 2. 6. *Aan d'aarde, of aan 't land grenzende.*
Continui Magistratus. Cic. Font. 14. *Altyddurende overheidsampten, ampten die men veele jaaren na malkanderen bedient.*
‡ CŎNTŎLLO, is, tŏllĕrĕ gradum. Plaut. Au. 5. 1. 6. *Naderen, genaaken, naby koomen, voortgaan.*
CŎNTŎR, āris, ātŭs sum, āri ex aliquo. *Iemant ondervraagen, of onderzoeken, uithooren, ondertasten, polssen.*
Ex Quinto filio de me contatur. Cic. Att. 11. 10 *Hy ondervraagt Quintus de jonge naar myne gelegentheit, hy polst Quintus de jonge omtrent my, hy tracht uit Quintus de jonge iets nopende my te hooren.*
CŎNTŎRQUĔO, es, tŏrsi, tŏrtūm, tŏrquērĕ. acc. *Draaijen, tuimelen, vouwen, buigen, wringen.*
Contorquere. acc. Virg. Æ. 2. 52. *Omdraaijen, doen omgaan, rollen, omwringen, rondom beweegen, omrollen.*
Contorquere gubernaculum aliquo. Lucret. 4. 902. Proram ad aliquam partem. Virg. Æ. 3. 562. *Het roer, of stuur ergens naar toe, of ergens van af draaijen; dat is op zyn scheeps, het roer overleggen, ergens van afhouden, naar toehouden, op aanhouden, koers naar zetten, of de steven wenden.*
Contorquere amnes in alium cursum. Cic. D. 1. 19. *De stroomen verleggen, of eenen anderen loop doen neemen.*
Contorquere aliquid in aliquem. Virg. Æ. 2. 52. of in aliquem locum. Virg. Æ. 5. 225. *Iets naar iemant slingeren, of schieten, naar iemant toe dryven, of werpen, iets ergens in schieten, of in werpen, van een pijl, werpschicht enz. spreekende.*
Contorquere verba. Cic. T. Q. 3. 26 *Een draai aan zyn woorden geven, zyn woorden verdraayen.*
* Stoici ita contorquent, & concludunt. Cic. D. 2. 51. *De Stoicynen draayen 't daar heen, of wenden 't over dien boeg, en besluiten.*
Contorquere aliquem tum ad tristitiam, tum ad lætitiam. Cic. Or. 2. 17. *Iemant dan eens bedroeven, en dan eens verblyden; dan eens bedroefd, dan eens blij maaken.*
CŎNTŎRSIO, ōnis. f. *'t Brengen, of 't toebrengen van een steek, of stoot; een steek, of stoot, die men toebrengt, of doet; werping, slingering, of schoot van een pyl, enz.*
Remotione brachii & contorsione dextræ gladius ad corpus afferri videtur. Cic. Her. 4. 19. *'t Schynt of hij met het te rug trekken van den arm, en 't steek uitsteeken van de rechterhand, iemant een steek met een degen wilde toebrengen, van een Redenaar, die wonderlyke gebaerden maakte, spreekende.*
Contorsiones orationis. Cic. Fat. 8. *Verdraayingen, of verwringingen van een redenvoering.*
CŎNTŎRTĒ. Adv. *Duisterlyk, verwardelyk, gedrongen, gewrongen.* De comp. Contortius staat beneden by Cicero.
Contorte aliquid dicere. Cic. Her. 1. 9. *Iets duisterlyk zeggen, verwardelyk uitdrukken.*
Hæc concluduntur contortius. Cic. T. Q. 3. 10. *Dat besluit is al te ver getrokken, is te zeer gedrongen; deeze zaaken volgen niet wel.*
CŎNTŎRTŎR, ōris. m. Contortor Legum. Ter. Ph. 2. 3. 27. *Verdraayer, bederver der wetten, een die een verkeerde zin aan de wetten geeft.*
CŎNTŎRTŬLŬS, ă, ūm Cic. T. Q. 2. 18. *Verdraaid, gedwongen, verward, gedrongen, by 't haair getrokken, ver gezogt.*
‡ CŎNTŎRTŬPLĬCĀTŬS, ă, ūm. Contortuplicata nomina. *Aaneengedraaide, of verlengde woorden die qualyk uit te spreeken zyn, lange en moeyelyk uit te spreekene woorden.* Plaut. P. 4. 6. 26. heeft dit woord verzonnen.
CŎNTŎRTŬS, ă, ūm. Cic. N. D. 2. 47. *Krom, gedraaid, geboogen, omgedraaid, omgebogen, bogtig, van de hoornen van zekere dieren spreekende.*
Contortus. Sen. H. 2. 707. *Gevlochten, opgevlochten, omgebonden, omgewonden, omgevlochten, geregen, van een ringsnoer, 't haair enz. spreekende.*
Contortus. Ovid. M. 8. 345. *Met kracht geworpen, gegooit, gesmeeten, geschoten, gedreven, geslingert.*
Contortus amnis. Cic. D. 1. 19. *Een verlegde stroom, een rivier die een nieuwe loop heeft.*
Contortus. *Verdraaid, verward, gerekt, ver gezocht, duister, vol draaijen en omwegen, van een rede spreekende.*
Oratio contorta. Cic. Or. 20. *Een verwarde rede, een verward gestrekt.*
CŎNTRĀ. præp. acc. *Tegens, of tegen, tegens aan.*
Contra aliquem facere. Cic. Att. 10. 9. subj. 1. *Tegens iemant aangaan, zich tegens iemant aanstellen, opstellen, of aankanten; iemants voornemens verydelen, iemant belemmeren.*

Hæc

Hæc res est contra me. Cic. A. Q. 4. 18. Sen. B. 6. 31. *Die zaak is, of legt tegens my, is my niet gunstig, strekt tot myn nadeel, loopt my tegen, is my nadeelig.*

(Septemtrionalia ejus, nullis contra terris, mari pulsantur. Tac Agr. 10. 2. *Geen andere landen leggen tegens 't noorder gedeelte over, daar de zee aan spoelt.*

Nostræ naves contra Lissum in anchoris constiterunt. Cæs. B. C. 3. 28. 1. *Onze schepen hebben recht tegens over Lissus op anker gelegen.*

Libo insulam, quæ contra Brundisinum portum est, occupavit. Cæs. B. C. 3. 23. 1. *Libo heeft 't eiland, dat recht tegens over de haven van Brundisi legt, bezet.*

Contra. *Tegens, op aan, te gemoet, in 't gemoet.*

Ecce me, accede ad me, atque adi contra. Plaut. R. 1. 4. 22. *Zie daar ben ik, koom hier by my, of koom my in 't gemoet)*

CONTRA. Adv. *In tegendeel, tegens aan.*

Huic dono donum aliud contra comparat. Ter. E. 2. 3. 64. *Hy maakt een geschenk gereed tegens 't uwe aan, of om 't uwe op te weegen, te verdooven, of te verkleinen.*

Aspicere aliquem contra. Plaut. Most. 5. 1. 56 *Iemant aankyken, in 't aangezicht, of onder d'oogen zien.*

(Contra. *Onderling, wederom.*

Uxor me amat: ego illam contra amo. Plaut. Am. 2. 2 23. *Myn huisvrouw heeft my lief: ik haar wederom; of ik en myn huisvrouw hebben malkanderen lief.*

Nunc tibi me certum est contra gratiam referre. Ter. H. 4. 2. 7. *Ik heb nu besloten u wederom dank te vergelden.*

Contra word ook aardiglijk gebruikt *in vergelykingen*, waar in 't eene als tegens 't ander word overgestelt. Een spreekwijze ontleent van schaalen, daar op iets gewogen, en waar op gezegt word Contra esse, *'t geen 't ander overhaalt*, of *opweegt*. Zie Scaliger over Varr. p. 195.

Ubi poma veneunt contra auro. Varr. R. R. 1 12. *Alwaar de boomvruchten duur verkogt worden*, of *als tegens gout opgewogen worden.*)

Contra ac, contra atque, contra quam. *Anders, anderzins, verscheiden.*

(Ut contra ac dicit, accipi velit. Cic. Or. 40. *Zoo dat hy 't anders, als 't gezegt is wil opgenomen hebben.*

Contra atque in cæteris causis fieri solet. Cic. Syll. 24. *Anders dan 't in d'overige zaaken plagt te geschieden.*

Contra quam decet. Cic. de Or. 2. 20. *Anders dan 't betaamt.*)

Non carus est auro contra. Plaut. E. 3. 3. 30. *Hy is tegens gout op te weegen, men behoort hem tegens gout te koopen, hy is met geen gelt te betaalen.* Mihi auro contra constat filius. Plaut. Truc. 2. 6. 57. *Myn zoon kost my wel zoo veel gouts als hy zwaar weegt. Myn zoon kost my zeer veel. Ik moet zeer groote kosten voor mijn zoon doen.*

(Contra ea voor 't enkele contra. *In 't tegendeel, daarentegen.*

Contra ea Cæsar militibus perterritis non satis confidebat. Cæs. B. C. 3. 74. 3. *Cæsar in 't tegendeel vertrouwde de zeer verbaasde soldaaten niet genoeg.*

Contra ea Dinon historicus effugisse scripsit. Nep. 9. 5. 4. *In 't tegendeel heeft Dinon de geschichtschryver geschreven, dat hy 't ontvlooden is.*

Econtra. *In 't tegendeel.* Dit meent Voss. de Vit. Serm. 1. 25. dat gesproten is uit een beknopt schrijven voor E contrario, een streepjen daar over getrokken zijnde, of uit een verkeerde gewoonte van 't uitspreken voor Et contra. Altoos 't is slecht Latijn, alhoewel men 't in de navolgende voorbeelden vindt.

Econtra supplicus flagitiosi cujusque virtutum studia augebantur. Aur. Vict. C. 39 45. *In 't tegendeel wierden zy door 't straffen van elken misdadiger aangezet om zich der deugd te bevlytigen.*

Aliis vero econtra videtur. Hieron. E. 12. ad Gaudentium. *Maar anderen dunken, of meenen in 't tegendeel.*

Et erant econtra, qui tantam fortunæ commutationem miserarentur. Tac. An. 12. 47. 5. *En daar waren 'er in 't tegendeel, die zulk een groote verwisseling van 't geluk beklaagden, of die 'er deernis meede hadden.* Zoo leestmen in de drukken van Pichena, Grotius, Berneggerus, en Pichon; ja naar 't getuigenis van Pichena in 't Codex Florentinus. In Lipsius druk staat Contra. Maar hy onrziet zich niet Econtra te gebruiken Sat. 2. 19.

CONTRACTE. Adv. *Nauw, eng, ingedrongen.* De compar. Contractius staat beneden by Seneca.

Assuescamus habitare contractius. Sen. Tr. 9. *Laaten wij wennen nauwer, of enger te woonen.*)

CONTRACTIO, ōnis. f. Plin. H. 20. 9. *Inkrimping, trekking, t'zamentrekking*, van de zeenuwen spreekende.

Digitorum contractio facilis est. Cic. N. D. 2. 60. *Het is ligt den vinger te buigen, het is gemakkelijk den vinger in- of byeen te trekken.*

* Contractio frontis. Cic. Sext. 8. *Fronssing, fronsseling, of rimpeling van 't voorhoofd.*

Contractio syllabæ. Cic. Or. 57. *De kortheit, of korte uitspraak van een lettergreep.* Orationis. Cic. Part. 6. *Een verkorte, of ingetrokke rede, de kortheit, of beknoptheit van een rede, of gesprek.*

Meam parcimoniam hujus paginæ contractio significat. Cic. Att. 5. 4. *Dat kleine blaadje toont myne zuinigheit aan, uit dat kleine zydje blykt myne spaarzaamheit.*

* Contractio animi in dolore. Cic. T. Q. 4. 31. *Beklemtheit, of benauwtheit van 't hert in droefheit.*

CONTRACTIUNCULA, æ. f. Animi contractiuncula. Cic. T. Q. 3. 34. *Een kleine benauwtheit van 't hert.*

CONTRACTURA, æ. f. Vitruv. 10. 17. *De vermindering, afneming, of verdunning van een zuil, of pylaar naar boven.*

CONTRACTUS, us, m. Zie Contractura.

Contractus. Ulp. Dig. 44. 7. 25. §. 1. *Verdrag, overeenkoming, overeenkomst.*

(Is contractus stipulationum dicebatur sponsalia. Serv. Sulp. by Gell. 4. 4. *Dit verdrag, of d'overeenkoming van deeze beloften wierd een ondertrouw genoemt.*)

CONTRACTUS, a, um. *Verkort, eng, bekrompen, nauw, op- of ingekrompen, kort, verkleint, vermindert, afgenomen.* De compar. Contractior staat by Cicero beneden. Zie Contraho.

Dies contractior. Sen. E. 12. *Een korter dag, of zeer korte dag.*

Contracta frons. Hor. S. 2. 2. 125. *Een gefronst, of gerimpelt voorhoofd.* Paupertas. Hor. E. 1. 5. 20. *Groote, of uiterste armoede.*

Contractior introitus. Cic. N. D. 2. 57. *Een al te nauwen ingang.* Nox. Cic. Par. proœm. *Een korter, of zeer verkorte nacht.*

* Homo contractior. Auct. Mor. 78. *Een heel nauw, heel denn, een al te karig, al te zuinig, al te spaarzaam, of al te gierig mensch.*

Contractus. Cic. Off. 1. 17. *Verkregen, bekomen, gewonnen, byeen getrokken, vergadert.*

CONTRADICO, is, dixi, dictum, dicere. *Tegenspreeken, wederspreeken, beantwoorden, wederleggen, redenen voor het tegendeel bybrengen.*

Contradicere alicui. Cic. Att. 5. 21. *Iemant tegenspreeken, zich tegens iemant aanstellen, zyn gevoelens wederspreeken.*

derspreeken, zijne redenen beantwoorden, of wederleggen.

Contradicere aliquid. *Iets tegenspreeken, wederleggen, bestryden, beantwoorden, betwisten.*

Contradicuntur hæc. Cic. T. Q. 3. 28. *Deeze dingen worden tegengesproken, betwist, of bestreden; men spreekt deeze dingen tegen, men stelt zich tegens deeze dingen aan.*

CŌNTRĂDICTIO, ōnis. f. *Tegenwerping, tegenstelling, tegenstrydigheit.*

Invenire contradictiones. Sen. Cl. 2. 3. *Zwarigheden, of strydigheden ontmoeten, of vinden,* van een reden, woord, of beschrijving spreekende.

Contradictio. Quintil. I. O. 2. 17. *Tegenspraak, tegenspreuk, verantwoording, tegenweer, wederspraak, tegenzegging, tegenspreking, wederlegging, beantwoording, aanhouding.*

‡ CŌNTRĀDO, ĭs, trādĭdī, trādĭtŭm, trādĕrĕ. Lucret. I. 402. *Geeven, leveren, overleveren.*

(CŌNTRĀĔO, is, ivi, itūm, īrĕ. *Tegengaan, tegenspreeken, te keer gaan.*

Sententiæ Cassii nemo unus contraire ausus est. Tac. An. 14. 45. I. *Niet een mensch heeft Cassius gevoelen durven tegengaan, of tegenspreeken.*)

CŌNTRĂHO, ĭs, trāxī, trāctŭm, trăhĕrĕ. acc. *Vergaderen, verzamelen, byeen haalen, byeen brengen, t'zamenbrengen.*

Contrahere milites. Cic. Att. 8. 12. subj. I. *Krygsvolk werven, of ligten.* Omnes in unum locum. Cic. Att. 8. 12. subj. 2. *Al 't volk op eene plaats t'zamenbrengen, in eene plaats byeen trekken, of verzamelen.* Membra. Cic. D. I. 53. *De leden buigen, in - of by malkanderen trekken, sluiten - of inkrimpen.* Frontem. Cic. Clu. 26. Plin. E. 3. 6. 7. *'t Voorhoofd fronssen, rimpelen, of in rimpels trekken.*

Contrahere aliquem in colloquium. Liv. 28. 18. *Iemant tot een t'zamenspraak, of redenwisseling verzoeken, tot een gesprek nodigen, laaten verzoeken om met hem te spreeken, iemant ontbieden om wat mede te praaten.*

Contrahere æruginem. Plin. H. 34. 11. *Verroesten, roesten, roestig worden.*

Contrahere amicitiam. Cic. Am. 14. *Vriendschap maaken, belooven, of aangaan.* Iram alicujus sibi. Ovid. M. 2. 660. *Iemants gramschap behaalen, op zich laaden, of op den hals haalen..* Odium & invidiam. Cic. Her. 4. 38. *Haat en afgunst op zyn hals haalen, zich gehaat en benyd maaken.* Nefas. Liv. 5. 15. (Crimen. Modest. Dig. 48. 2. 20.) *Een schelmstuk, of misdaad begaan.* Morbum. Cels. 4. 5. *Zich ziek maaken, een ziekte op zyn hals haalen, van een ziekte bevangen worden.* Sibi pœnam. Cæs. B. G. 8. 22. 2. *Zich straffe op den hals haalen.* Æs alienum. Cic. Fr. I. I. C. 2. 2. *Zich in schulden steeken, schulden maaken.* Orationem. Cic. Part. 7. *Een rede verkorten, intrekken, of inkrimpen.* Necessitates ad bellum. Liv. 44. 27. *Zich in den oorlog wikkelen, of inlaaten zonder 'er uit te konnen scheiden.*

Nihil omnino cum populo contrahunt. Cic. T. Q. 5. 36. *Zy hebben gansch geen gemeenschap, gansch niet te doen, of bemoeyen zich in 't minste niet met het volk.*

Contrahere vela. Prop. 3. 18. 4. *Den weg verkorten, of korten.* Tempus. Plin. P. 49. 6. *Den tyd verkorten, bekorten, of korter tyd stellen.*

Contrahere vela. Cic. Att. I. 16. Hor. O. 2. 10. 23. *Heel omzichtelyk te werk gaan, wel op zyn hoede zyn, zich uit een gevaar, of ongelegentheit redden, of ontwikkelen, een reden inbinden.* Eigentlijk is 't op zijn Zeemans, *het zeil zwigten, de zeilen wat inhaalen, een reef in 't zeil binden, 't zeil wat opkorten, of inbinden.*

Contrahere cicatrices vulnerum. Plin. H. 12. 17. *De lippen, of kanten van een wonde toeheelen.*

Fici succus lac contrahit. Plin. H. 23. 7. *Het zap van den vygeboom helpt de melk aan 't runnen, of aan 't stremmen.*

Contrahere cum aliquo. Cic. Off. 2. 11. *Een verdrag met iemant maaken, sluiten, of aangaan, met iemant overeenkoomen, of verdraagen.*

Contrahere animum. Cic. Fr. I. I. *Den moed verliezen, laaten vallen, laaten zakken, of verloren geeven.*

CŌNTRĀLĬCĔŎR, ērĭs, lĭcĭtŭs sŭm, lĭcērī. Cæs. B. G. I. 18. 3. *Tegens een ander aanbieden, den pryt opjaagen, hooger, of meer bieden dan een ander.* Zommige maaken dit woord tot twee woorden.

CŌNTRĀPŎSĬTŬS, ā, ūm. Quintil. I. O. 12. 2. *Tegengestelt, tegens over gestelt, strydende, strydig, tegengesproken, wedersproken.*

(Contrapositus. Quintil. I. O. 9. 3. *Tegengestelt, tegens over gestelt.*)

CŌNTRĀRIĒ. Adv. Cic. de Or. I. 31. *In 't tegendeel, verkeerdelyk, op een strydige wyze, tegenstrydiglyk.*

(CŌNTRĀRIO. Vitruv. 8. I. Nep. 18. I. 5. E contrario. Cic. ant. ir. in exs. 11. Ex contrario. Cic. Q. R. 16. Ex contraria parte. Cic. I. R. 2. 52. *In 't tegendeel.*)

CŌNTRĀRĬŬS, ā, ūm. dat. *of* gen. *Tegenstrydig, vyandig, tegengestelt, verkeerdelyk, strydende.*

Disputari de omni re in contrarias partes. Cic. de Or. I. 34. *Van alles voor- en tegen zintwisten.*

Dicere contraria. Cic. A. 2. 8. *Tegenstrydige dingen zeggen. zich zelven tegenspreeken.*

Orationes inter se contrariæ. Cic. Opt. gen. Or. 5. *Redenen die tegens malkanderen stryden, tegenstrydige redenen.*

Flumina in contrarias partes fluunt. Cic. D. I. 35. *De stroomen vloeijen weêrom, of te rug naar hunnen oorsprongk.*

Contrarium decernit ac *of* atque paullo ante decreverat. Cic. V. I. 46. *Hy neemt een heel ander opzet dan hy te voren genomen had; hy oordeelt heel anders als hy te voren geoordeelt had; hy besluit het tegendeel van 't geene hy pas te voren had vastgestelt.*

* Contraria pignora. Front. St. I. 8. 6. *Gyzelaars die men ontfangt voor die men gegeeven heeft; wederzydze gyzelaars, of pandslieden.*

E *of* Ex contrario. *In 't tegendeel.* Zie boven Contrario.

CŌNTRĀSCRĬPTŬM, I. n. Cic. Att. 16. 7. *Tegenschrift, antwoord op een geschrift, beantwoording, wederlegging, of antwoord op een brief, of boek.*

CŌNTRĀVĔNĬO, ĭs, vēnī, vēntŭm, vĕnīre. *Tegenstaan, wederstaan, tegens iemant opstaan, zich tegens iemant aanstellen, aanzetten, of aankanten; iemant te keer gaan; iemant ontmoeten, of tegenkoomen; iemant beschuldigen.*

Si de literis corruptis contravenit. Cic. V. 2. 43. *Indien hy de brieven van valsheit beschuldigt, zoo hy de brieven voor valsch uitkryt, zoo hy roept dat de brieven valsch zyn.*

* Ut si qua ex parte contraveniretur, acie instructa depugnarent. Cæs. B. G. 7. 28. I. *Op dat van wat kant men tegens hen quame, van welke zyde men hen aanviel, aantaste, of bespr ong, zy in slagorde vochten.* Het is beter twee woorden van dit verbum te maaken.

(CŌNTRĔCTĀBĬLĬS, is, m. & f. le,

lĕ, ĭs, n. *Raakbaar, tastbaar, handelbaar, dat behandelt, aangetast, of aangeraakt kan worden.*

Fulmen non contrectabile. Auson. Par. 9. 3. *De blixem is niet handelbaar, of kan niet behandelt, of aangeraakt worden.*

Cavam corporis effigiem nil contrectabile habentem. Prud. A. 959. *Een gedaante zonder ligchaam, niets hebbende dat tastbaar is, of dat gevoelt, of getast kan worden.)*

CŌNTRĔCTĀBĬLĬTĔR. Adv. Lucret. 4. 664. *Zachtjes, zoetjes, gemakkelyk, ligtelyk, op een zachte, ligte, of gemakkelyke wyze.*

CŌNTRĔCTĀTĬO, ōnĭs. f. *Aanraaking, aanroering, behandeling, bevoeling, betasting.*

(Quod ni ita esset, cur non gestiret taurus equæ contrectatione? Cic. N. D. 1. 27. *Indien dat zoo niet ware, waarom zou de stier niet tragten een merrie aan te raaken, of te bespringen?)*

CŌNTRĔCTĀTŪS, ă, ūm. Hor. E. 1. 20. 11. *Behandelt, bevoelt, betast, aangeraakt, door de handen gegaan.*

CŌNTRĔCTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Colum. 12. 4. *Iets behandelen, bevoelen, betasten, door de handen laaten gaan, aanraaken, aanroeren, aantasten.*

Librum manibus contrectare. Hor. E. 1. 20. 11. *Een boek behandelen, doorbladeren, dikwils in handen hebben.*

* Contrectare aliquid. Cic. de Or. 3. 6. *Iets verhandelen, ergens van handelen, ergens van spreeken, iets in een gesprek, of reden aanroeren, of aanraaken.*

Contrectare oculis aliquid. Tac. An. 3. 12. 6. *Ergens zyn oogen, of gezicht over laaten gaan, iets bezien, of bekyken.* Mente aliquid. Cic. T. Q. 3. 15. *Ergens over denken, of dikwils op denken, ergens zyn gedachten over laaten gaan, iets bepeinzen, of overweegen.*

(Contrectare mulierem. *Een vrouw beslaapen.*

Contrectatis multorum uxoribus. Suet. D. 1. 7. *Veele wyven beslaapen hebbende.)*

CŌNTRĔMĬSCO, ĭs, trĕmŭī, trĕmiscĕrĕ. *Trillen, beeven, yzen, tzidderen, schrikken; verbaast, verslagen, of ontstelt zyn; schudden, dreunen, daveren, wankelen, waggelen.*

Cœlum tonitru contremuit. Cic. de Or. 3. 39. *De hemel beeft gedavert, of gedreunt van den donderslag.*

Contremiscere omnibus artubus. Cic. de Or. 1. 26. *of* Toto corpore. Cic. F. 6. 7. *Door al zyn leden, of door zyn gansche lyf, trillen, beeven, schudden, of ontstelt zyn.*

Contremiscere injurias. Sen. E. 65. *Voor schelden, hoon, ongelyk, of smaatwoorden vreezen.* Periculum. Hor. O. 2. 12. 8. *'t Gevaar vreezen, voor 't gevaar duchten, vreezen, of beducht zyn.*

Illius in mea causa nunquam fides contremuit. Cic. Sext. 31. *Zyn getrouwigheit heeft nooit in myne zaaken, of in myn belang gewankelt.*

CŌNTRĔMO, ĭs, trĕmŭī, trĕmĕrĕ. Cic. de Or. 3. 39. *Beeven, schudden, trillen, tzidderen, dreunen, daveren.*

(CŌNTRĔMŬLŬS, ă, ūm. Varr. Ἱππ ἄιχ. by Non. 4. 318. *Schuddende, bevende, trillende, tzidderende.)*

CŌNTRĬBŬO, ĭs, trĭbŭī, trĭbūtum, trĭbŭĕrĕ. acc. *Toebrengen, verschaffen, leveren, geeven, opbrengen, bybrengen, mededeelen, uitleveren.*

Contribuere pecuniam ad aliquid. Cic. A. 14. 14. *Ergens geld voor opbrengen.* (Pareus zegt in zijn woordenboek dat men zoo in de Latijnsche taal niet spreekt, maar dat men zegt Attribuere pecuniam. En zoo heb ik ook gevonden in alle mijne drukken.)

Injuriam injuriæ. Sen. B. 6. 5. *Schelden voor schelden vergelden, ongelyk met ongelyk vergelden, of betaalt zetten.* Laudem alicui. Cic. Mil. 30. *Iemant lof geeven, of toebrengen; iemant verheffen, of pryzen.*

* Contribuere milium leguminibus. Colum. 2. 9. *De geers, of hirs onder de schelgewassen stellen.*

Contribuere Provincias in Regna. Plin. H. 5. 18. *Landschappen voor Koningkryken houden, of achten dat landschappen Koningkryken zyn.*

Contribuere se alicui populo. Liv. 38. 4. *Zich by een volk vervoegen, zich met een volk verbinden, of vereenigen.* Sibi aliquam urbem. Liv. 39. 26. *Een stad bemagtigen, of inneemen.*

CŌNTRĬBŪTĪ. ōrūm. m. plur. Cæs. B. C. 1. 60. 1. wierden genoemt, *die in verscheide steden woonende, een volk uitmaakten.*

CŌNTRĬBŪTĬO, ōnĭs. f. Papinian. Dig. 14. 2. 3. *Opbrenging, schatting, mededeeling, lasten.*

CŌNTRĪSTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cœlius ad Cic. F. 8. 9. *Bedroeven, bekommeren; bekommert, bedroeft, of droevig maaken, quellen, hartzeer aandoen.*

* Contristare annum. Hor. S. 1. 1. 36. *Het jaar droevig, of ongelukkig maaken.* Cœlum. Virg. G. 3. 279. *Het weêr droevig, of donker maaken.*

CŌNTRĪTŎR, ōrĭs. m. Contritor compedum. *Ketenslyter, een die veel ketens verslyt, die altyd aan de voeten geboeit, of geketent is.* Plaut. P. 3. 3. 15. noemt dus een ondeugende slaaf.

CŌNTRĪTŪS, ă, ūm. part. Plin. H. 20. 13. *Gebroken, vermelt, verbryzelt, gemalen, vermorzelt, klein gewreven, tot stof gemaakt, in stukken gejaagen.* Zie Contero.

* Contritus. Cic. Fin. 2. 16. *Gemeen, gewoon, aan ieder bekent, dat elk gereed, of ter hand heeft, dat ieder in den mond heeft, of dat in den mond van al de waerelt is*, van een les, spreuk, spreekwoord, enz. spreekende.

Ætas contrita in studio aliquo. Cic. de Or. 1. 51. *Een leven in eenige leeroefening versleten, gesleten, of doorgebragt.*

CŌNTRŎVĔRSĬĂ, æ. f. *Geschil, verschil, verschilstuk, verschilpunt, twistvraag, krakeel, tweedracht, oneenigheit, twist, stryd.*

Habere controversiam de aliqua re cum aliquo. Cic. F. 13. 69. *Ergens met iemant geschil over hebben.*

Controversia erat mihi cum illo rei familiaris. Cic. S. R. 31. *of* de re familiari. Cic. Cl. 18. *Ik was met hem in verschil, of oneenig over onze huislyke zaaken.*

Est inter eos in eo controversia, utrum, &c. seq. subj. Cic. de Or. 2. 82. *Daar over is tusschen hen, of onder hen een geschil, te weten, of enz. Zy zyn oneenig, of zy twisten onder malkanderen, of namentlyk, enz.*

Ea res in controversiam vocatur. Cic. de Or. 2. 72. *of* adducitur. Cic. de Or. 1. 40. *of* in controversia versatur. Cic. Or. 14. *Dat is een verschilstuk, vraagstuk, of verschilpunt, dat is een zaak die in geschil is, die betwist word, waar over geschil valt, of waar over getwistredent words, die zaak wordt in twyfel getrokken.*

Sine controversia. Cic. Off. 3. 2. *Buiten tegenspraak, buiten betwisting, of geschil, by al de waerelt toegestaan, of toegestemt; buiten alle bedenken, zonder twyfel.*

CŌNTRŎVĔRSĬŌSUS, ă, ūm. Liv. 3. 72. Sen. E. 85. *Twistig, verschillig, waar over men in geschil, of geding is.*

CŌNTRŎVĔRSŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī inter se de aliqua re. Cic. by Priscian. 8. *Onder malkanderen over iets verschillen, of twisten.*

CŌNTRŌVĔRSŪS, ă, ūm. Cic. L. L. 1. 20. *Een twyfelagtige zaak, een zaak die betwist, of in twyfel getrokken, of tegengesproken wordt.*

CŌNTRŪCĪDO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Suet. C. 28. 1. Cic. Sext. 37. *Dooden, ombrengen, vermoorden, doodslaan, den hals afsnyden, om hals brengen*, of *helpen; van kant helpen, afmaaken.*

CŌNTRŪDO, is, trūsī, trūsūm, trūdĕrĕ. Lucret. 4. 425. *Inslaan, inheyen, insluiten, indouwen, indrukken, indringen, inkneeden, invlijen, inpakken; aankooyen.*

Contrudere aliquid in aliquod vas. Varr. R. R. 1. 58. *Iets met kracht in een vat douwen.*

Contrudere aliquem in aliquem locum. Cic. Cœl. 26. *Iemant in een plaats indringen*, of *insluiten.* Aliquid in naves. Cic. Sall. 7. *Iets in schepen laaden, invlijen, opsluiten*, of *bergen.*

CŌNTRŪNCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plaut. B. 4. 9. 51. *Besnoeijen, afsnoeijen, besnyden, afsnijden, korten, afkorten, afhouwen, afhakken, afkappen, knotten, verminderen, schroeyen, afschroeyen.*

CŌNTRŪSŪS, ā, ūm. Lucret. 6. 734. zie Contrudo.

CŌNTŪBĔRNĀLĪS, īs. m. *en* f. lĕ, īs. n. Cic. Att. 2. 14. *Bywoonder, bijwoonster, een die bij iemant woont, die de zelve woning, woonplaats*, of *'t zelve verblyf heeft.*

Aliquem contubernalem habere perpetuum. Front. St. 4. 1. 11. *Iemant gedurig huisvesting geven, een gestadige gast aan iemant hebben.*

Contubernalis. Cic. F. 9. 20. *Een gast, tafelvriend, huisgenoot, medegenoot, spitsbroeder, rotgezel, makker, maat, medemaat.*

(Contubernalis. Scæv. Dig. 32. 1. 41. §. 5. Ulp. Dig. 33. 7. 12. §. 33. *en* Contubernalis mulier. Colum. 1. 8. *Een slaven vrouw, de vrouw van een slaaf.*

Contubernalis mea mihi fastum facit. Petron. c. 56. *Mijn wijf* (zegt een slaaf) *veracht mij.*)

CŌNTŬBĔRNĬŪM, ĭī. n. Cæs. B. G. 3. 76. 2. *Een hut, tent*, of *verblyfplaats*, daar een rot van tien soldaaten in 't leger by malkanderen in waren.

Contubernium. Cic. V. 5. 40. *Tafel-* of *tentgenootschap, gezelschap, rot, t'zamenvoeging*, of *t'zamenleving, maatschappy van luiden die bij malkanderen gehuisvest zijn.*

(Contubernio aliquem admovere. Suet. T. 14. 6. *Iemant bij zich laaten woonen.*

Contubernium. Paull. Dig. 23. 4. §. 3. *Een huwelijk tusschen een slaaf en slavin*, dat zoo genaamt word, om dat het meer een bijwoning, dan een houwelijk is.

Contubernium. Suet. C. 36. 3. Vesticontubernium. Petron. 11. *Het byslapen.*)

CŌNTŬĔŎR, ēris, tŭĭtūs sūm, tŭērī. Cic. N. D. 3. 3. *Zien, bezien, aanzien, bekyken, aankyken, beschouwen, aanschouwen, sterk aanzien, zyn oog ergens op vestigen.*

CŌNTŬĪTŪS, ūs. m. Cic. Sext. 54. *Beschouwing, aanschouwing, aankyking, bezichtiging, gezicht.*

CŌNTŪMĀCĬĀ, æ. f. Cic. Pis. 30. *Halsstarrigheit, hardnekkigheit, wederspannigheit, wederstand, wederstreving, ongehoorzaamheit, styfzinnigheit, styfkoppigheit.*

Contumacia. Cic. V. 4. 41. *Trotsheit, hoogmoed, opgeblazentheit, stoutigheit, verwaantheit, laatdunkentheit, vermetelheit, grootsheit.*

Contumacia. *Standvastigheit, onverzettelykheit, onveranderlykheit, bestendigheit; een onveranderlyk opzet*, of *voornemen.*

Adhibuit liberam contumaciam a magnitudine animi ductam, non a superbia. Cic. T. Q. 1. 29. *Hy heeft een groote standvastigheit laaten blyken, die uit zynegrootmoedigheit, en niet uit hovaardye*, of *opgeblazenheit ontstont.*

(Contumacia. Tac. Agr. 42. 6. *Vrijheit in 't oordeelen, vrymoedigheit in 't tegenspreeken.*

Contumacia non fuit cuiquam fraudi. Suet. A. 54. 3. *Dat ze hem durfden tegenspreeken*, of *rond uit hun gevoelen zeggen, is niemant van hen schadelyk geweest.*)

CŌNTŪMĀCĬTĔR. Adv. Cic. D. 1. 33. Liv. 2. 58. *Halsstarriglyk, hardnekkiglyk, styfzinniglyk, styfkoppiglyk.* De compar. Contumacius staat beneden by Plinius.

Contumaciter. Cic. Att. 6. 1. *Stoutelyk, trotzelyk, hoogmoediglyk, vermetelyk, verwaandelyk, baldadiglyk.*

(Contumaciter. *Bezwaarlyk.*

Contumacius transmittit ferrum. Plin. H. 16. 40. *De degen gaat 'er zoo veel te bezwaarlyker door.*)

CŌNTŪMĀX, ācis. omn. gen. *Stout, vermetel, verwaant, baldadig, wederspannig, weerbarstig, ongehoorzaam, koppig, halsstarrig, hardnekkig.* (De compar. Contumacior staat by Cic. V. 2. 78. en de superl. Contumacissimus by Sen. Marc. 8.)

Responsum a Pisone precibus contumacibus. Tac. An. 2. 57. 4. *Piso antwoorde niet dan door vermetele*, of *stoute verontschuldigingen, Pisoos antwoord bestont in vermetele verschoningen.*

Contumax in superiorem. Cic. V. 4. 40 *of* Superiori. Sen. Th. 4. 644. *Wederspannig tegens zyn overste*, of *overheit, zyn overheit ongehoorzaam.*

Arbor contumax mori. Plin. H. 16. 10. *Een boom van een sterk leven; een boom die niet*, of *bezwaarlyk sterven*, of *uitgaan kan; een boom vol leevenszap.*

Contumax frangenti. Plin. H. 12. 13. *Moeyelyk, bezwaarlyk*, of *qualyk te breeken, dat men niet dan met groote moeite breeken kan.*

* Contumax. *Standvastig, bestendig, onverzettelyk, onveranderlyk.*

Contumax adversus tormenta. Tac. H. 1. 3. 1. *Bestendig tegens de folteringen, onverwinnelyk*, of *standvastig in 't pynigen.*

CŌNTŪMĔLĬA, æ. f. *Versmaatheit, verachting, versmading, hoon, smaat, smaatheit, ongelyk, verongelyking, spyt, schimp, bitsheit, beschimping, begniging, 't zy met* daaden, of woorden.

Contumeliam alicui facere. *Iemant hoon, smaat, ongelyk*, of *spyt aandoen, iemant verongelyken.* (Plaut. As. 2. 4. 82. Ter. E. 5. 3. 26. Cato *by* Gell. 10. 14. Metellus *by* Gell. 12. 9. Antonius *by* Cic. A. 3. 9. Cicero spreekt d'aangetogene spreekwijze tegen, niet dat ze geen Latijn zoude zijn; want ook na die tijden hebben Sen. B. 3. 28. E. 70. en 72. Quintil. D. 5. 9. haar gebruikt; maar om dat het in 't eerste zeer duister is, wat die spreekwijze daar ter plaatse zeggen wil, alwaar ze Antonius gebruikt. Augustus zelf heeft Antonius aangehaalt by Suet. A. 86. 7. als schrijvende zulke dingen, waar over de menschen zich eer en meer verwonderen, dan dat ze dezelve verstaan zouden. Nu, naar 't zeggen van Cicero tegen Antonius, is het beter stom te zijn, als te zeggen, dat niemant verstaat. De woorden van Antonius zijn: Nulla est contumelia, quam facit dignus. Dat is te zeggen: *het is geen schimp, noch hoon, die iemant een ander aandoet, die daar toe recht en magt heeft.* Zeer geleert heeft Gronovius deeze spreekwijze uitgelegt Obs. 3. 8. en aldaar byeen gebragt alle de gevoelens van de geleerden, die voor hem over dezelve geschreven hebben.)

Contumeliam alicui imponere. Cic. V. 4. 9. Dicere. Plaut. Ps. 4. 7. 77. Aliquem contumelia insequi. Cic. Att. 14. 14. Vexare. Cic. N. D. 1. 26. Afficere. Quintil. I. O. 9. 3. *Iemant met woorden hoonen, smaaden, verongelyken, beledigen, iemant uitschelden, uitluchten, uitmaaken, scheldwoorden geeven.*

Omnia ad contumeliam accipiunt. Ter. Ad. 4. 3. 15. Curt. 5. 2. 19.

Zy

Zij neemen alles voor schimp op, zij worden over al door geraakt, door verongelijkt, of *beledigt*. Zie boven de letter A.

* Naves ex robore facta ad quamvis contumeliam perferendam. Cæs. B. G. 3. 13. 1. *Schepen van eiken hout gebouwt, om 't gewelt, of 't gonzen der baaren, of 't stooten tegens de klippen te konnen uitstaan.*

(Contumeliam dicere. Plaut. Curc. 4. 1. 17. Truc. 2. 2. 44. *Schimpwoorden geeven, met woorden beschimpen. Smaat aandoen, veronegelijken, te na spreeken.* Audire. Plaut. Ps. 4. 7. 77. *Schimpwoorden moeten hooren, beschimpt*, of *gesmaad worden.*

Contumelia. *'t Byslapen, 't byleggen, 't verkrachten.* Zoo gebruiken de Grieken hun ὑβρισμὸς by Dio 35. p. 2. A. en ὕβρις by Diod. 17. 108: 19. 8.

Nec dubitavit Darius, quin interfecta esset, quia nequisset contumeliam pati. Curt. 4. 10. 29. *Darius heeft ook niet getwyfelt*, of *zy was omgebragt, om dat ze (Alexander) niet had konnen toestaan, dat hij by haar zou slaapen.*

Feminas stupris, contumeliisque ita vexatas esse, ut nihil unquam amarius sint passæ. Justin. 11. 4. 3. *Dat de wyven door byslapen en verkrachten zoo afgesloofd waren, dat ze nooit iets bitterder*, of *moeijelyker hadden uitgestaan.*)

CŌNTŬMĒLĬŌSĒ. Adv. Cic. Off. 1. 37. *Versmadelijk, smadelijk, verachtelijk, spytiglijk, bits, trotzelijk, hoogmoediglyk, verwaandelijk, vermetelijk, opgeblazen, baldadiglyk.* De compar. Contumeliosius staat by Liv. 32. 37. en de superl. Contumeliosissime by Cic. Vat. 12.

CŌNTŬMĒLĬŌSUS, ă, ūm. *Smadig, spytig, scherp, schimpig, lasterlyk, bits, bitter*, van zaken en persoonen spreekende. De compar. Contumeliosior staat by Cic. Att. 15. 4. en de superl. Contumeliosissimus by Quintil. I. O. 2. 12.

Contumeliosus in edictis. Cic. A. 3. 6. *Scherp in plakkaten*, of *kenren te maaken.*

Contumeliosæ in aliquem literæ. Cic. Fr. 1. 2. *Eerrovende brieven, brieven die iemants eer schenden; vol steeken, smaatheden*, of *scherpe uitdrukkingen tegens iemant.*

CŌNTŬMŬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Ovid. Tr. 3. 3. 33. Mart. 8. 57. 4. *Begraaven, in d'aarde steeken, onder d'aarde dompelen, ten grave brengen.*

Perdices ovis stragulum molle pulvere contumulant. Plin. H. 10. 33. *De patrijzen bedekken d' eijeren zachtjes met aarde.*

CONTŬNDO, ĭs, cōntŭdī, tūsūm, tŭndĕrĕ. acc. Varr. R. R. 3. 16. *Iets in stukken stooten*, of *breeken, klein stampen, kloppen*, of *wryven, vervryzelen, aan stukken* - of *te morssel slaan.*

Contundere nares alicujus *of* alicui. Ovid. M. 14. 96. *Iemant de neus aan stukken*, of *plat slaan.* Aliquem pugnis. Plaut. B. 3. 3. 46. *Iemant met vuisten lustig afslaan, afrossen: iemant muilpeeren*, of *vuistlook geeven.* Deeze laatste spreekwijzen zijn boertachtig.

Grando contudit vites. Hor. E. 1. 8. 5. *De wyngaarden zyn door den hagel geslagen, de hagel heeft den wynstok beschadigt.*

* Contundere alicujus animum. Cic. Att. 12. 44. Audaciam. Cic. A. 13. 13. Ferociam. Liv. 27. 12. *Iemants trots, iemants hoogmoet, baldadigheit*, of *stoutheit bedwingen, intoomen, temmen, beteugelen*, of *in toom houden.* Calumniam. Cic. Cæc. 7. *De lastering overwinnen, den lasteraars den mond stoppen, doen zwygen*, of *overtuig n.*

CŌNTŬŎR, inf. cōntŭī. Plaut. P. 2. 2. 26. *Ik zie, bezie, beschouw, zie toe, bezichtige.* Men vind van dit verbum niet dan deeze eerste persoon.

CŌNTŬRBĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. T. Q. 4. 8. *Onsteltenis, verstooring, ongerustheit, ontroering, beroering, quelling des geests.*

CŌNTŬRBĀTŌR, ōrĭs. m. Mart. 10. 96. 9. *Een opmaker, doorbrenger, verspiller*, of *verquister, van al zyn goed, een bankbreeker*, of Lanqueroetier.

†Aper conturbator. Mart. 7. 26. 10. *Een wilt zwyn dat alles vernielt.*

CŌNTŬRBO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Off. 3. 29. *Ontrusten, verbaazen, ontstellen, beroeren, verstooren, vervaeren, verschrikken, vervaert maaken, vreeze*, of *schrik aanjaagen.*

Conturbare. acc. Cic. Her. 3. 19. *Verwarren, overhoop smyten*, of *helpen, onder malkanderen werpen, in wanorde brengen.*

Conturbare. acc. *Ombeeren, neêrvellen, t'onderste bovensmyten, omver smijten*, of *werpen, nederwerpen, verbreeken, verdelgen, vernielen, verwoesten.*

Conturbasti mihi omnes rationes. Plaut. Ter. E. 5. 2. 29. *Gy hebt al myne raadslagen verbroken, verbrodt, te niet gedaan*, of *verwart, al myn overleg om ver gesmeeten*, of *verydelt.*

Conturbare fortunas. Cic. F. 8. 16. Rem alicujus. Sall. B. J. 79. *Iemants goed doorbrengen, opeeten, opslokken*, of *verteeren, iemant uitzuigen.*

Conturbare. Cic. Pl. 28. *Al zyn goed opeeten, doorbrengen*, of *verteeren; bankbreeken, achteruitvaaren, bankeroetspeelen.*

CŌNTUS, ī. m. Virg. Æ. 6. 302. Κοντός. *Een riem, een kloet*, of *kloetstok, een boom*, of *haak*, waar mede men in laage wateren een schuit voortschuift.

Contis remisque superare adversum amnem. Plin. E. 8. 8. 3. *Met klooten en riemen tegens den stroom opkoomen.*

* Contus. Tac. H. 1. 79. 5. *Een lange werpspies*, of *werpschicht.*

CŌNTŪSĬO, ōnĭs. f. Colum. 12. 47. *Stamping, stoting, breking, kneuzing*, of *kneuzing; een buil.*

CŌNTŪSUS, ă, ūm. *Gestampt, gestoten, gekneust, gebroken, verbryzelt, vermorsselt.*

Animus contusus. Virg. G. 4. 240. *Een verbrijzelt, verbroken*, of *neêrslagtig gemoed; een geest die gebreidelt, ingetoomt, getemt*, of *gedwee gemaakt is.*

Contusus cæstibus. Cic. T. Q. 2. 17. *Met loode plaaten*, (daar ze de handen mede omwonden,) *gebeukt, geplettert, gekneust*, of *gebult.*

CŌNTŪTŌR, ōrĭs. m. Ulp. Dig. 17. 1. 8. §. 4. *Een medevoogd, medemombaar, een die nevens een ander voogd*, of *mombaar is.*

CONV.

CŌNVĂDŎR, ārĭs, ātūs sūm, ārī aliquem. Plaut. Curc. 1. 3. 5. *Iemant daagen, dagvaarden, voor 't recht roepen*, of *daagen.*

CŌNVĂLESCO, ĭs, vălŭī, vălescĕrĕ. *Gezont*, of *herstelt worden, weêr bekoomen, geneezen, beeteren, zyn krachten*, of *gezontheit weêr bekoomen.*

Convalescere ex morbo. Cic. Fat. 12. *Uit een ziekte opstaan, van een krankheit opkoomen, van een ziekte beeteren, geneezen*, of *herstelt worden, weêr op de been koomen.*

Convalescere. Cic. ant. ir. exs. 6. Ovid. Rem. 92. M. 8. 478. Colum. 3. 7. *Aanwassen, toeneemen, vermeerderen, vergrooten, aangroeijen*, van 't quaat, 't vuur, een herstocht, eenig gevoelen, enz. spreekende.

* Ad perniciem alicujus convalescere. Cic. ant. ir. exs. 7. *Zyn krachten tot iemants verderf inspannen, zyn ve mogen tot iemants ondergang aanleggen.*

(Convalescere. *Opwassen, opgroeijen, groot worden.*

Dum

Dum infans convalescit. Justin. 3. 2. 7. *Ondertusschen dat het kind opwast*, of *groot word.*)

Convalescere. *Magtig worden, sterk worden, krachten krygen.*

Iis ille rebus ita convaluit, ut, &c. seq. subj. Cic. Att. 7. 3. *Hy is daar door zoo magtig en ontzagchelyk geworden, dat, enz. Hy heeft daar door zoo veel magt en aanzien gekregen, dat, enz.*

CONVALLIS, is. f. Liv. 1. 12. Cic. Rull. 2. 35. *Een dal dat*, of *een vlakte die rondom in 't gebergte legt, een dal rondom met bergen omtuingelt.*

CŌNVĀSO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Pakken, zyn goed pakken, pak en zak maaken om te vertrekken; behendig steelen.*

Aliquid convasassem. Ter. Ph. 1. 4. 13. *Ik zou stillitjes wat gekaapt hebben, ik zou fraatjes iets by my gesteeken hebben, ik zou myn pakje zoetjes hebben toegebonden.*

(Convectio. *Vergadering, het vergaderen, verzameling.*

Quam ob causam convectio annonæ est impedita. Ammian. 14. 10. *Waarom het vergaderen*, of *het verzamelen van de levensmiddelen belemmert is.*)

CŌNVECTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Virg. Æ. 7. 749. *Brengen, voeren, aanbrengen, aanvoeren, toevoeren*, 't zy met de wagen, of anderzins.

E proximis agris scalas convectant. Tac. H. 3. 27. 4. *Zy brengen ladders van de naastgelegen dorpen aan.*

CŌNVĒCTŌR, ōris. m. *Een reiziger*, of *reisgezel 't scheep*, of *te water*, of *een reisbroeder die met anderen in een schip is*, een passagier.

Convectore aliquo uti. Cic. Att. 10. 17. *Met iemant een reis over zee doen.*

CŌNVĔHO, is, vēxī, vēctūm, vehĕre. acc. *Iets brengen, overbrengen, voeren, vervoeren, toevoeren*, te water of te land.

Convehere aliquid ex aliquo loco in aliquem locum. Liv. 3. 23. Cic. Mil. 27. *Iets van d'eene plaats naar d'andere voeren*, of *vervoeren.*

CŌNVĔLLO, is, velli, zelden vūlsī, vūlsūm, vellĕrĕ. Virg. Æ. 3. 24. *Uitroeijen, met geweld uittrekken*, of *uithaalen, afrippen, omver rukken, met de wortelen uit d'aarde rukken, ontwortelen, omhouwen, neêrvellen, heen en weêr schudden, losmaaken*, van een boom, paal, enz. spreekende.

Convellere saxa. Cæs. B. C. 2. 11. 3. *Een rots tot in den grond toe afhouwen*, of *slechten.*

* Convellere opinionem alicujus. Cic. Clu. 2. *Iemants gevoelen om ver werpen*, of *bondig wederleggen, iemant zyn gevoelen uit het hoofd brengen*, of *hem van gedachten doen veranderen.* Andere leezen Evello.

Convellere aliquid. Cic. Pis. 2. *Iets vernietigen, verbreeken, schenden, overtreeden, met de voeten treeden, te niet doen.* Als de geboden, of bevelen der Overheden, hunne plakkaaten, enz.

Convellere vires alicujus vigilia, siti, &c. Cels. 3. 4. *Iemants krachten uitmergelen, krenken*, of *verzwakken door waaken, dorst, enz.*

Convellere aliquem ex, of de aliquo loco. Cic. L. L. 1. 21. *Iemant ergens uit jaagen, van daan jaagen*, of *uit verdryven.*

(Convellere. *Optrekken, uit den grond haalen.* Dit wierd eertyts van de vaanen of vaandelen gezegt, welkers stengen onder spits waren, die in 't leger in den grond gesteken, of geplant wierden, en als 't leger opbrak, of in slagordre werd gestelt, opgehaalt wierden. Indien dit gemakkelijk toeging, en zy als van zelfs volgden dienze ophaalden, wierd zulks voor een goed teken gehouden, en in tegendeel betekende het iets quaats, indien ze met geweld uit den grond moesten gehaalt worden, dat Flor. 2. 6. 14. nolle prodire noemt. Zie Serv. Æ. 11. 19.

Postquam casu quodam signa convelli non potuerunt. Suet. Cl. 13. *Na dat de vaandelen by geval niet hebben konnen opgehaalt*, of *uitgetrokken worden.*

Signa convelli jussit Flaminius. Val. Max. 1. 6. 6. *Flaminius heeft bevolen, dat de vaandelen zouden opgehaalt worden.*)

CŌNVĔLĀTUS, ā, ūm. Plin. H. 17. 22. *Bewonden, bezwachtelt, bedekt, behangen.*

CŌNVĔNÆ, ārūm. m. plur. Cic. de Or. 1. 9. *Een volk uit verscheide landen verzamelt, volkeren uit verscheide gewesten byeen gekoomen om t'zamen te woonen.*

CŌNVĔNÆ, ārūm. m. plur. Plin. H. 4. 19. *Kominzenzers, 't volk van Kominzen*, aan den voet van 't Pyreneetsche gebergte, waar van de hoofdstad is Saint Bertrand de Cominges.

CŌNVĔNIĔNS, entis. omn. gen. dat. *Gevoeglyk, behoorlyk, bequaam, gelykvormig, overeenkomstig, overeenkomende, eigen, wel voegende, gevoegzaam, wel gepast.* (De compar. Convenientior staat by Val. Max. 3. 3. 1. en de superl. Convenientissimus by Plin. E. 10. 50. 1.) Zie Convenio.

Homines bene convenientes. Cic. S. R. 34. *Luiden die wel overeen koomen, die malkanderen wel verstaan, vreedzaame menschen.*

CŌNVĔNIĔNTER. Adv. *Gevoeglyk, geschiktelyk, gelykvormiglyk, bequaamelyk, overeenkoomelyk, volgens, naar.*

Convenienter vivere naturæ. Cic. Fin. 3. 9. of Cum natura. Cic. T. Q. 5. 28. *Naar de wetten der natuur leeven.*

Convenienter loqui ad statum præsentem. Liv. 23. 5. *Naar den tegenwoordigen toestant*, of *de gelegentheit van zaaken spreeken.*

CŌNVĔNIENTIA, æ. f. *Overeenkomst, gelykvormigheit, gelykaardigheit, overeenstemming, gelykmatigheit, gevoeglykheit, geschiktheit, betamelykheit, gevoegzaamheit, t'zamenstemming.*

Convenientia temporum. Cic. N. D. 2. 21. *De toestand*, of *gelegentheit des tyds.*

CŌNVĔNIO, is, vēnī, vēntūm, venirĕ in aliquem locum. Cic. Att. 1. 16. of Ad aliquem locum. Cic. S. R. 5. Apud aliquem locum. Tac. An. 1. 60. 3. *In eenige plaats t'zamenkoomen, byeenkoomen, by malkanderen koomen, vergaderen, verzamelen, zich vervoegen.*

* Convenire aliquem. Cic. F. 4. 2. of Ad aliquem. Cæs. B. C. 1. 13. 1. *Iemant gaan bezoeken*, of *gaan zien, naar iemant toegaan, by iemant gaan, iemant gaan spreeken.*

Hæc in vos conveniunt. Cic. V. 1. 49. *Dat staat*, of *voegt u wel, die dingen passen, betaamen*, of *voegen u wel.*

Convenire bene cum aliquo. Cic. V. 4. 66. *Met iemant wel overeen koomen, in eengoed verstand zyn, met iemant goed vriend zyn.* 't betekent ook *van iemants meening, of gevoelen zyn.*

Convenit in illum hæc suspicio. Cic. S. R. 23. *Dat vermoeden valt op hem*, of *heeft men te recht op hem.*

Convenit inter nos. Liv. 2. 23. *Wy zyn van 't zelve gevoelen, wy zyn 't eens.* Hæc mecum fratri non conveniunt. Ter. Ad. 1. 1. 34. Non convenit mihi cum fratre de his rebus. Cic. Fin. 5. 29. *Ik ben daar in niet van myn broeders gevoelen; ik ben 't daar in niet eens met myn broeder; myn broeder en ik koomen daar in niet overeen.*

Bene ratio accepti atque impensi inter nos convenit. Plaut. Most. 1. 3. 146. *Onze rekening van ontfang en uitgift koomt net overeen.*

Convenit numerus quantum debuit. Ter. Ph. 1. 2. 3. *Het is 'er net, daar gebreekt niets aan, 't is net gepast, daar schiet niet over*, van een somme gelds spreekende.

Sibi

Sibi convenire. Cic. Fin. 2. 27. *Zich zelven in woorden en daaden gelijk zijn, zoo spreeken en zoo doen.*
Calceus ad pedem illius optime convenit. Cic. Fin. 3. 14. *De schoen past heel wel aan zijn voet.*
Factum convenit. Cic. Her. 1. 14. *Men koomt in de daad, in 't bedrijf, of 't feit overeen, men is 't over 't feit eens, 't feit is klaar, de daad word bekent*, of *toegestaan.*
Hæ civitates, *of* Hi populi Carthaginem conveniunt. Plin. H. 3. 3. In forum Carthaginis. Cic. V. 2. 15. *Die steden, of die volkeren hooren onder 't gebied van Karthago, staan onder de rechtsmagt van Karthago.*
Ludus non convenit ætati tuæ. Cic. *bij* Non. 4. 75. Ætas tua ludo non convenit. Plaut. B. 1. 2. 21. *Het spel past voor uwe jaaren niet*, of *voegt niet voor een man van uwe jaaren. 't Staat niet wel voor een man van uwe jaaren te speelen.*
Facile conveniebat Romanis. seq. inf. Liv. 44. 42. *De Romeinen stonden ligtelijk toe, dat, enz. vonden geen zwarigheit om toe te staan, dat enz.*
(Convenire in aliquid. *Ergens in passen.*
Quæ conveniat in cupam. Cato R. R. 21. *Die in de tobbe past.*
Convenire alleen, *of* convenire aliquam, *of* convenire cum aliqua. *t'Zamen koomen, bij iemant slaapen, iemant beslaapen.*
Gignendis conveniunt liberis. Arnob. 7. 217. *Zij koomen t'zamen, of bijeen om jongen te teelen.*
Conveniunt illas, cum voluere, viri. Ovid. Art. 3. 586. *De mannen koomen bij haar, of slaapen bij haar, als 't hun lust, of als zij willen.*
Ne Cupido cum sua cupita conveniret. Apul. M. 6. 177. *Op dat Cupido bij zijn liefste niet koomen, of zijn liefste niet beslaapen zou.*
Convenit alleen, *of* convenit aliquem, *of* alicui. *'t Betaamt, 't voegt, 't past, 't is billik, 't koomt overeen*, of *past iemant.*
Non convenit, qui illum ad laborem impulerim, me ipsum fugere. Ter. H. 1. 1. 113. *'t Betaamt, of past niet, dat ik mij den arbeit, waar toe ik hem aangehouden hebbe, onttrekken zoude.*
Illicone ad prætorem ire convenit? Cic. P. Q. 15. *Betaamt het, of is het billik terstont naar den Schout te gaan?*
Ætatem aliam aliud factum convenit. Plaut. Merc. 5. 4. 24. *Andere jaaren betaamen andere werken. 't Betaamt ons in een meerder ouderdom iets anders te doen.*
Non convenit nobis. &c. Cic. F. 11. 3. *'t Betaamt ons niet, enz. 't Is niet billik dat wij, enz.*)
CŌNVENTĪCŬLŬM, i. n. Cic. Dom. 28. *Een kleine vergadering, of bijeenkomst. Een t'zamenrotting, sluipvergadering, smuikvergadering.* Dit woord word niet gebruikt als in een gemeenzaamen stijl.
CŌNVENTĬO, ōnis. f. Tac. H. 3. 70. 6. *Verdrag, overeenkomst, overeenkoming, handeling, overeenstemming, vereeniging.*
CŌNVĒNTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ in aliquem locum. Solin. 27. *Ergens, of in eenige plaats vergaderen, verzamelen, bijeenkoomen, bij malkanderen koomen.*
CŌNVENTŪM, i. n. Cic. de Or. 2. 24. *Verdrag, overeenkomst, beding, verding, handeling.*
CŌNVĔNTUS, ūs. m. *De Staatsvergadering, de Staten, de Ryksvergadering.*
Conventum agere. Cic. V. 5. 11. Conventus agere. Cæs. B. G. 6. 43. 3. *Een Rijksdag, Rijks- of Staatsvergadering houden; een vergadering houden.* Indicere. Liv. 38. 30. (Edicere. Liv. 26. 51.) *Een Rijksdag, of Rijksvergadering beroepen, of de Staten beschrijven.*
Honestissimus conventus virorum. Quintil. I. O. 1. 2. *Een vergadering, of gezelschap van zeer eerlijke luiden.*
Conventus. Cic. Att. 6. 3. *Verdrag, overeenkomst, verding, beding, voorwaarde.*
Conventus. Plin. H. 5. 29. *Gebied, uitstrekking van rechtsmagt, rechtsban.*
CŌNVĒNTŪS, ă, ūm. *Bezocht, gesproken, aangesproken, die men bezocht, bezoek gegeeven, gesproken*, of *aangesproken heeft.*
Ille me conventum esse expetit. Ter. Hec. 5. 1. 1. *Hij wil mij bezoeken, hij zoekt mij te spreeken.* Hirtio convento opus est. Cic. Att. 10. 4. *Men moet Hirtius spreeken, 't is noodzakelijk dat men Hirtius spreeke.*
Conventa conditio. Festus. *Bedonge, of vastgestelde voorwaarden.* Pax. Sall. B. J. 112. *Een geslote, of getekende vrede.*
CŌNVĔRBĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 13. 22. *Slaan, slagen geeven, de huit vol slagen geeven, afrossen, beuken, afrouwen, wakker afkloppen.*
Converberare vitia. Sen. E. 121. *Het quaad berispen, wraaken, tegenspreeken, bestryden, weeren, doorstrijken, bestraffen.*
CŌNVĔRRĬTŌR, ōris. m. *Een schoonmaker, afveger, iemant die veegt, of borstelt.* Dit woord is van Apul. A. 277. en ik meen dat men 't gebruiken mag by gebrek van een ander.
CŌNVĔRRO, is, verri, versum, verrĕrĕ. acc. Colum. 7. 6. *Schoonmaaken, uitveegen, afveegen, afborstelen.*
* Converrere aliquem. Plaut. R. 3. 6. 7. *Iemant lustig den rug schuuren, bont en blauw slaan, digt afrossen.* Dit zijn in 't Latijn en Duits woorden van een boertachtige stijl.
CŌNVĔRSĀNS, āntis. omn. gen. acc. Cic. Tim. 8. *Draayende, omdraaijende, omkeerende, omwendende, omwentelende; iets rondom draaijende, of in 't rond doende omgaan.*
CŌNVĔRSĀTĬO, ōnis. f. Quintil. I. O. 1. 2. Sen. Hel. 15. *Ommegang, verkeering, gemeenzaamheit, vriendschap, onderhandeling, kennis met menschen.*
* Conversatio. Ulp. Dig. 7. 12. 5. 1. *Woning, verblijf, woonplaats.*
CŌNVĔRSĬO, ōnis. f. *Omkring, omtrek, omdraaijing, kring, omloop, kreits.*
Conversio astrorum. Cic. T. Q. 1. 25. Cœli. Cic. N. D. 2. 5. *De loop der sterren, des hemels: haare omdraaying, of beweging in 't rond.*
Conversio. *Omkeering, omwending, omwenteling, omwerping, 't onderste boven werping.*
Conversio rerum. Cic. Fl. 37. Tempestatum. Cic. Fl. 13. Reipublicæ. Cic. D. 2. 2. *d'Omkeering, de verwisseling, d'ongestadigheit, de beurtwisseling, de wisselvalligheit*, of *verandering der zaaken; der getijden; van een Staat.*
* Conversio verborum. Cic. de Or. 3. 49. *Een omspraak, reeks, of volloping van woorden; een volzin.*
CŌNVĔRSŌR, āris, ātūs sūm, āri. *Met, of bij iemant omgaan, of verkeeren; met iemant vriendschap, of gemeenschap houden.* Men zegt Conversari cum aliquo, inter aliquos, *en* alicui.
(Ut multitudo sine discordia cum parentibus suis conversetur. Colum. 9. 11. *Dat de menigte zonder oneenigheit verkeere met die haar geteelt hebben.*
Conversatur nobiscum. Sen. E. 41. *Hij verkeert, of gaat met ons om, of houd met ons vriendschap.*
Conversata es inter humano sanguine delibutos. Sen. C. 1. *Gij hebt onder menschen verkeert met menschenbloet bezoedelt zijnde.*
Asinus a tenero conversatus equis. Colum. 6. 37. *d'Ezel van jongs op verkeert, of geleeft hebbende onder de paerden.*)
Nemo libenter tristi conversatur, nedum

nedum tristitiæ. Sen. E. 99. *Niemant v rkeert geerne met een bedroefst, of treurig mensch, maar noch minder met de droefheit.*

CŌNVERSUS, ā, ūm. Cic. Fl. 29. *Omgekeert, omgewend, wedergekeert, bekeert.*

Non conversa Numina sentis? Virg. Æ. 5 466. *Voelt gy niet, bespeurt,* of *merkt gij niet dat de Goden ten uwen aanzien zyn omgekeert? dat zy u tegen,* of *wanguństig zijn?*

Conversus. Cic. Att. 2. 21. *Omgekeert, omgesmeten, 't onderste boven gekeert,* of *geworpen:*

Conversus in pœnitentiam. Suet. Cl. 13. 5. *Bekeert, boetvaerdig, leetwezen,* of *berouw hebbende.*

Capite conversus in terram suspenditur. Sen. Marc. 20. *Men hangt hem met het hoofd omgekeert,* of *om laag, hij word met het hoofd nederwaarts gehangen.*

Anni vicesima pars nondum est conversa. Cic. Sc. Somn. 7. *Het twintigste deel des jaars is noch niet verloopen, is noch niet om, is noch niet verstreken,* of *voorbij.*

CŌNVERSUS, ūs. m. Macrob. S. 7. 9. *Omkeering, omdraaijing, omloop, omwending, omwenteling.*

CŌNVERTO, is, verti, versūm, vertĕrĕ. acc. *Iets draaijen, omdraaijen, omkeeren, omwenden, beweegen, veranderen, verwisselen.*

Convertere se ad aliquem. Cic. *bij* Augustin. contr. Acad. 3. *Zich naar iemant toekeeren,* of *toewenden.* 't Betekent ook, *zich tot iemant wenden, zyn toevlucht tot iemant neemen.* Aspectum ad aliquem locum. Cic. N. D. 2. 57. *Zyn gezigt ergens heen draaijen, ergens naar toe kyken, d'oogen ergens naar toe wenden,* of *slaan.*

Convertere terga. Cæs. B. C. 1. 80. 5. *Den rug toekeeren, de vlucht neemen, vluchten, 't haazepad kiezen.* Agmen. Front. St. 1. 1. 11. *Een leger doen zwenken, flinks, rechts, enz doen keeren.* Iter suum. Cæs. B. G. 7. 56. 2. *Te rug,* of *wederom keeren, zyn reis veranderen.*

Convertere copias ad, *of* in patriæ periculum. Cic. F. 11. 13. *Zyn krygsvolk tegens zyn vaderland omwenden, aanvoeren,* of *gebruiken, zyn wapenen tegens zyn vaderland wenden.* Orationem ad increpandam alicujus fugam. Cic. de Or. 2. 48. *Zyn gesprek tot mispryzing,* of *laking van iemants vlucht richten,* of *aanwenden.* Rationem in fraudem & malitiam. Cic. N. D. 3. 31. *De reden tot het plegen van bedrog en schelmstukken misbruiken, de reden tot een dekmantel gebruiken om bedrog en quaadaardigheit te pleegen.* Rem aliquam ad salutem. Ter. An. 4. 1. 48. *Een goeden draai aan een zaak geeven, een zaak op een goeden voet brengen,* of *herstellen.*

Omnium oculos animosque ad, *of* in se convertere. Curt. 3. 11. 24. *d'Oogen en gemoederen van al de waereld tot zich trekken; de verwondering en 't voorwerp van liefde van al de waereld worden, zich van de gansche waereld geacht en bemint maaken.*

In te unum se tota convertit civitas. Cic. Sc. Somn. 2. *De gansche stad heeft het oog op u, bemint u, staat over u verwondert, ziet u met verwondering aan, eert, en stelt haare liefde op u.*

In rem aliquam animo & cogitatione se convertere. Cic. de Or. 1. 2. *Zyn verstand en gedachten ergens op zetten, zich ergens toe begeeven.* Se ad otium. Cic. Fr. 3. 5. *De rust kiezen, rusten, zich tot rust begeeven, stil leeven.* Studium in scribendi operam. Cic. Off. 3. 1. *Zich tot het schrijven van boeken begeeven.*

Animum alicujus ad Dei cultum a vitæ pravitate convertere. Cic. N. D. 1. 27. *Iemant van zyn quaad leven tot den dienst van Godt bekeeren.*

In rem suam alienam convertere. Cic. Off. 1. 14. *Een anders goed ontslokken, zich toeëigenen,* of *als zyn eigen gebruiken.* Ex *of* De fortunis alicujus aliquid in rem suam. Cic. S. R. 39. *Uit een anders welvaart eenig nut,* of *voordeel trekken, iets uit een anders middelen tot zyn eigen gebruik naar zich neemen.*

Convertere calamistro crines. Petron. 62. *'t Haair krullen.*

Convertere aliquem in bellum. Cic. Off. 3 20. *Iemant in een beest veranderen, een beest doen gelyken,* of *schynen, in de gedaante van een beest hervormen.*

Convertere in Latinum quædam Græca. Cic. T. Q. 1. 14. *of* E Græcis. Cic. Off. 2. 24. *Iets uit het Grieksch in 't Latyn overzetten,* of *vertaalen.*

Converti *of* Se convertere domum Ter. Ad. 2. 4. 21. *Naar huis keeren, weêr naar huis gaan.*

Posterius postulas te ad verum convertere. Plaut. R. 4. 4. 107. *Gy verzoekt, als gij de waarheit eerst ontkent, daar na de zelve te mogen zeggen.*

Manus statim ad usum conversa est. Tac. H. 4. 81. 7. *Hy heeft aanstonds 't gebruik van zyn hand weder gekreegen; hy heeft ten eersten zyn hand tot zyn wil weder gekreegen; zyn hand is straks weêr tot zijn oud gebruik gekeert,* of *is terstont tot zyn vorige gebruik herstelt.*

CŌNVESTIO, is, ivi, itūm, irĕ. acc. *Kleeden, bekleeden, vercieren, opschikken, optooyen, oppronken, uitdossen, bedekken.*

Hedera convestivit omnia. Cic. Fr. 3. 1. *Alles is met eiloof bewassen. Hy heeft alles met klim,* of *klimbladeren geciert,* of *bedekt.*

Prata herbis convestiuntur. Cic. T. Q. 1 28. *De velden zyn met gras bedekt.*

CŌNVĔSTĪTUS, ā, ūm. *Gekleed, opgeschikt, opgetooit, opgepronkt, uitgedost, bekleed, beschooten, overtrokken, omringt, bedekt.*

Convestita lucis domus. Cic. Dom. 38. *Een huis rondom in 't wond staande, met een dicht bosch gedekt,* of *omringt*

(CŌNVĔXIO, ōnis. f. Gell. 14. 1.) *en* CŌNVĔXITĀS, ātis. Plin. H. 37. 13. *Bolligheit, holheit, uitgebogenheit, uiterlyke kromte,* gelijk de geboge oppervlakte van een boog, bol, gewelf, enz.

CŌNVĔXO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Gell. 10. 6. *Quellen, ontrusten, moeijelyk maaken, quaad doen, tergen, bedroeven.* 't Is beter Vexo te gebruiken.

CŌNVĔXUS, ā, ūm. Virg. Æ. 6. 750. Ovid. M. 6. 697. *Bol, uitgebogen, gekromt.*

CŌNVĪCIĀTŌR, ōris. m. Cic. Mur. 6. *Quaadspreker, lasteraar, lastertong, eerschender, schimper.*

(CŌNVĪCIŎLUM, i. n. *Een kleine lastering, een klein verwyt,* of *kleine beschimping.*

Antiochenses, Ægyptii & Alexandrini lacessiverant eum conviciolis. Lampr. Al. Sev. 28. *Die van Antiochien, Ægypten en Alexandrien hadden hem met kleine beschimpingen geterget.*)

CŌNVĪCIŌR, āris, ātūs sūm, āri. dat. Quintil. I. O. 3. 8. *Iemant lasteren, schelden, hoonen, uitmaaken, scheldwoorden geeven, smaaden, met de tong schenden,* of *steeken, met woorden verongelyken, qualyk toespreeken, vuil bejegenen.*

(CŌNVĪCIŪM, ii, n. *Een geroep, geschreeuw,* of *geschrei.*

Convicio permotus quærit Jupiter causam querelæ. Phædr. 1. 7. 5. *Jupiter, door 't geschreeuw gaande gemaakt vraagt naar de reden van de klagte.*

Convivia Verris erant cum maximo clamore & convicio. Cic. V. 5. 11. *Verris gastmaalen wierden gehouden met een zeer groot geroep en geschreeuw.*)

Convicium. Cic. Cœl. 3. *Hoon, smaat, lastering, lastertaal, eerschending, verongelyking, verwyt, vuile bejegening, beschimping.*

Con-

Conviciis aliquem consectari. Cic. Att. 2. 18. Proscindere. Plin. H. 33. 1. Convicia alicui ingerere. Hor. S. 1. 5. 12. Facere. Cic. Cliu. 27. *Iemant scherpe woorden*, of *scheldwoorden geeven, iemant scherpelyk,* of *vuil bejegenen.* Men zegt boertender wijze, *Iemant wakker afhaalen, lustig uitluchten,* of *uitmaaken dat de honden geen brood van hem zullen eeten.*

† Convicia cicadarum. Ovid. Pis. 258. *Het lastig gekryt*, of *geschreeuw der krekelen.*

CŌNVĪCTIO, ōnis. f. Cic. F. 16. 21. *Ommegang, verkeering, gemeenzaamheit, onderlinge kennis*, of *vriendschap, t'zamenleving.*

CŌNVĪCTŌR, ōris. m. Cic. F. 16. 21. *Een kostganger, een die by een ander in de kost gaat en woont; een tafel-* of *huisgenoot; een slaper.*

CŌNVĪCTUS, ūs. m. Cic. Off. 3. 5. *Ommegang, verkeering, gemeenzaamheit, t'zamenleving, onderlinge kennis*, of *vriendschap.*

Convictum domesticum & externum vitet. Colum. 11. 1. *Laat hy zich wachten van met de dienstboden en vreemden te eeten*, of *te verkeeren; laat hy alle ommegang met de knechts en vreemden schuuwen.*

Convictus facilis. Mart. 10. 47. 8. *Een geschikte*, of *welgeregelde tafelhouding.*

CŌNVĪCTŪS, ă, ūm. part. Cic. P. Q. 15. *Overwonnen, overtuigt, overreedt.* zie Convinco.

CŌNVĪNCO, is, vīci, victūm, vincĕrĕ. *Overtuigen, overreeden, klaarlyk aantoonen*, of *bewyzen, tot bekentenis brengen.*

Convincere aliquem auctoritatibus, testibus. Cic. V. 3. 72. Chirographo. Cic. A. 2. 4. *Iemant door gezagh, door getuigen, door zijn handtekening overtuigen.*

Convincere aliquem levitatis, &c. Cic. Am. 17. *Iemant van ligtvaerdigheit, enz. overtuigen; iemant zyn ongestadigheit, enz. aanwyzen.*

Convincit ratio. seq. inf. Cic. Par. 5. *De reden doet klaarlyk zien, dat enz. toont*, of *wyst duidelyk aan, dat, enz.*

CŌNVĪNCTĬO, ōnis. f. Quintil. I. O. 1. 4. *Een koppelwoord, een woordleedje dat de reden t'zamenbindt*, of *t'zamenvoegt.* Deeze Schrijver tekent aan, dat het beter is dit woord als Conjunctio te gebruiken.

CŌNVĪSO, is, visi, visĕrĕ. acc. Cic. Arat. 352. *Iets gaan zien, bezien, bezichtigen*, of *bekyken, iemant bezoeken, gaan zien*, of *spreeken.*

Oculis loca omnia convisere. Lucret. 2. 357. *Rondom alles bezien, zijn oogen over al laaten gaan*, of *op alles slaan, alle plaatzen doorsnuffelen, bekyken*, of *bezichtigen.*

CŌNVĪVĂ, æ. m. of f. Ter. E. 3. 1. 17. *Een gast, een genoode.* (Hor. S. 1. 1. 119. gebruikt het in masculino, en Pompon. by Priscian. 5. 120. in femino genere.)

CŌNVĪVĀLIS, is, m. & f. lĕ, is. n. *Van een gastmaal, maaltyd*, of *gastery, dat tot een gastmaal*, of *maaltyd behoort*, of *dient.*

Vasa convivalia. Curt. 8. 12. 16. *Vaten tot een gastmaal dienende.*

Fabulæ convivales. Tac. An. 6. 5. 3. *Tafelquakjes, vertellingen over tafel*, of *over maaltyd; sprookjes die men op maaltyden verhaalt*, of *vertelt.*

CŌNVĪVĀTŌR, ōris. m. Liv. 35. 49. Hor. S. 2. 8. 73. *Noder*, of *onthaalder van gasten, een die anderen onthaalt, die een gastery aanrecht*, of *een maaltyd geeft.*

CŌNVĪVIŪM, ii. n. Cic. S. 13. *Een gastmaal, gastery*, of *groote maaltyd.*

Convivium sublatum est. Plaut. Men. 3. 1. 17. *De tafel is opgenomen, de maaltyd is gedaan.*

Arcessere aliquem in convivium. Ter. E. 4. 1. 12. *Iemant te gast*, of *ter maaltyd nodigen.*

Convivium splendide & magnifice ornare. Cic. P. Q. 30. apparare opipare. Cic. Off. 3. 14. Omnibus rebus instruere & parare. Cic. V. 4. 27. Concelebrare. Cic. Pet. Conf. 11. *Treffelyk onthaalen, heerlyk schaffen*, of *opdisschen, groote maaltyden geeven, een kostelyke tafel houden, een deftig gastmaal aanrechten, vervaerdigen*, of *laaten bereiden.*

CŌNVĪVO, is, vixi, victūm, vīvĕrĕ. (Alleen. Quintil. I. O. 7. 3.) alicui. Sen. E. 104. Cum aliquo. Quintil. I. O. 5. 9. *t'Zamen met iemant leeven, woonen, eeten en drinken.*

Mecum hodie convivit. Plaut. Am. 4. 2. subj. 2. 45. *Hy eet van daag met my, hy is heden myn gast.*

Munus meum hæreat amico meo & convivat. Sen. B. 1. 12. *Laat myn geschenk by myn vriend blyven en hy zich daar mede vrolyk maaken.*

CŌNVĪVŌR, āris, ātūs sūm, āri. *Een gastmaal houden, te gast*, of *op een maaltyd zyn, wel eeten en drinken, goede cier maaken.*

Convivari in publico & de publico. Cic. V. 3. 44. *In 't openbaar en ten koste van 't gemeene land teeren.*

CŌNVŎCĀTĬO, ōnis. f. *t'Zamenroeping, beroeping, vergadering*, of *byeenkomst der Staten.*

Nulla ad Rempublicam populi convocatio. Cic. postq. in Sen. 15. *Daar word niet eene byeenkomst*, of *vergadering van 't volk ter bescherming van 't gemeene best beleit*, of *gehouden.*

CŌNVŎCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Beroepen, t'zamenroepen, vergaderen, byeen roepen, op ontbieden, verzamelen.*

Convocare ad se quosdam. Cic. Off. 3. 14. *Eenige by zich- of tot zich roepen*, of *ontbieden.* Ad societatem. Cic. T. Q. 1. 25. *Zommigen byeen vergaderen om in gezelschap*, of *gemeenschap te leeven.*

Convocare concilium. Cæs. B. G. 3. 3. 1. *Den raad t'zamenroepen*, of *vergaderen.*

Convocare ad concionem. Liv. 7. 36. In concionem. Cic. Rull. 3. 4. *Het volk vergaderen, byeen roepen*, of *byeen brengen, een vergadering van 't volk beleggen.*

CŌNVŎLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cic. R. P. 7. *Toevliegen, toeschieten, toeloopen, zich naar iemant*, of *naar eenige plaatze toespoedigen, zich haasten om by iemant*, of *ergens te koomen.* Men vind geen voorbeeld in den eigentlyken zin van dit verbum.

CŌNVŎLVO, is, vōlvi, vŏlūtūm, vŏlvĕrĕ. acc. Virg. G. 3. 426. *t'Zamenrollen, wentelen, omwinden, toerollen, toevouwen, inwinden, omwinden.*

Convolvuntur in semet dracones. Plin. H. 10. 72. *De draaken winden, rollen*, of *kronkelen zich in malkanderen.*

Convolvere verba magno cursu. Sen. E. 52. *Heel ras spreeken, de woorden over de tong laaten rollen*, of *schielyk uitbrengen, zyn woorden vlug uitspreeken.*

CŌNVŎLVŬLŪS, i. m. Cato R. R. 96. Plin. H. 17. 28. *Zekere worm die de knoppen der wyngaarden afeet.*

• Convolvolus. Plin. H. 21. 5. *Groote zachte winde*, of *groote klokjes winde.* Zeker kruid.

(CŌNVŎLŪTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Sen. N. Q. 7. 9. *Dikwils door en over malkanderen slaan*, of *wentelen.*

CŌNVŎMO, is, ŭi, ĭtūm, ĕrĕ. *Bespouwen, bespuwen.*

An tu Narbonæ mensas convomeres? Cic. A. 2. 30. *Zoud gy te Narbonne de tafels bespouwen?*

Illa maritum convomit. Juv. 6. 102. *Zij (zeeziek geworden) bespouwt den man.)*

CON-

CONVŎTI, ōrūm. m. plur. Festus. *t'Zamenzweerders, t'zaamgezwoornen, eedgenooten, die door den zelven eed verplicht zyn*, of *de zelve gelofte gedaan hebben.*

CONŬS, ī. m. Cic. N. D. 2. 18. Κῶνος. *Een kegel*, zekere rondspitse naald: een woord der Wiskonst.

Conus. Cic. N.D. 2. 18. Κῶνος. *Een kegel*, zekere rondspitze naald als een suikerbrood. Serv Æ. 3. 680. noemt ook dus de *pynappelen*, en *cypressevrucht*, vermits ze de gedaante van een kegel hebben.

Conus. Virg. Æ. 3. 468. Ovid. M. 3. 108. *De top van den helm*, waar op men den vederbosch zet.

CONVŬLNĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Colum. 4. 26. Plin. H. 8. 36. P. 35. 3. *Quetzen, wonden, verwonden griеven, treffen.*

CŌNVŬLSĂ, ōrum. n. plur. Plin. H. 20. 7. *t'Zamentrekking der zennuwen, kramp, stuipen.*

CŌNVŬLSIO, ōnis. f. Plin. H. 20. 15. *Kramp, stuipen, stuiptrekking, kramptrekking, t'zamentrekking der zennuwen.*

CŌNVŬLSŬS, ă, ūm. Cic. V. 4. 43. *Uitgerukt, afgerukt, afgescheurt, afgenepen, met geweld uitgetrokken, met wortel en al uitgehaalt, neêrgeveld.* zie Convello.

CONY.

CŌNYSĂ, æ. f. Plin. H. 21. 9. Κόνυζα. *Vlooikruid.*

COOL. COON.

CŌŎLĔSCO, scis, ŏlŭ, scĕrĕ. Saxa sola calce coolescunt. Lucret. 6. 1066. *De steenen besterven alleen door de kalk vast op malkanderen, worden alleen door de kalk vast.* Dus zegt Lambinus dat men moet leezen, en niet Coalescunt.

CŌŎNĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Belasten, bezwaaren, belaaden, last opleggen.*

Militem super arma ferramentis quoque & copiis coonerant. Tac. G. 30. 4. *Behalven de wapenen, belasten ze de soldaaten noch met gereedschap en leeftocht.*

COOP.

CŌŎPĔRCŬLŪM, ī. n. Plin. H. 14. 21. *Dekzel.*

CŌŎPĔRĪMĔNTŪM, ī. n. Gell. 5. 7. *Dekzel, dekkleed, deken*, alles wat dient om iets te dekken.

CŌŎPĔRIŎR, irīs, cŏŏpērtūs sūm, cŏŏpĕrīrī. *Gedekt, bedekt, overdekt*, of *overstelpt worden.*

Cooperiri lapidibus. Liv. 4. 50. *Gesteenigt worden, met steenen gegooit, geworpen*, of *gesmeten worden.*

CŌŎPĔRTUS, ă, ūm. *Bedekt, bezaait, bestrooit, overstelpt, begraaven.*

Coopertus lapidibus. Cic. V. 1. 46. *Gesteenigt, met steenen gesmeten, geworpen*, of *gegooit.*

* Coopertus sceleribus. Cic. V. 1. 4. Flagitiis. Sall. B. C. 23. *Met schelmstukken bezwaart, vol boevestukken, van schelmstukken t'zamenhangende.* Miseriis. Sall. B. J. 14. *Van elenden overstelpt, door elenden verdrukt, met rampspoeden bezet*, of *bezwaart.*

CŌŎPTĀTIO, ōnis. f. Cic. Am. 25. *Keur, verkiezing, uitkiezing, uitlezing, aanneming, ontfanging, aanstelling.*

CŌŎPTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Verkiezen, uitkiezen, kiezen, uitleezen, aanneemen, toelaaten, ontfangen, aanstellen, inlyven, verklaaren.*

Cooptare Senatum. Cic. D. 2. 9. *of* Senatores. Cic. V. 2. 49. *Raadsheeren verkiezen, benoemen, aanneemen*, of *aanstellen.* Aliquem in amplissimum Collegium. Cic. Cl. 26. *of* In Ordinem. Cœl. 2. *Iemant in een aanzienelyke vergadering aanneemen, inlaaten*, of *ontfangen.* Aliquem collegam sibi. Suet. A. 27. 7. *Iemant tot zyn medegenoot neemen*, of *kiezen.*

In eum locum te mea nominatione cooptavi. Cic. A. 13. 5. *Ik heb u myn stem tot die plaats gegeeven.*

COOR.

CŌŎRĬŎR, ĕrīs, ŏrtūs sūm, ŏrīrī. Cic. V. 1. 18. *Opstaan, opryzen, opkoomen, ontstaan, verwekt worden*, van een storm spreekende.

Coorta est tempestas. Virg. G. 3. 481. *Daar is een storm opgestaan*, of *opgerezen, daar is een onweêr opgekoomen.*

CŌŎRTUS, ă, ūm. *Opgestaan, opgerezen, verwekt, opgekoomen, ontstaan*, van een oproer, enz. spreekende.

* Populi coorti in pugnam, *of* ad pugnam. Liv. 21. 32. *Volkeren die de wapenen hebben opgenomen, die ten stryde optrekken.*

COPA.

CŌPĂ, æ. f. Virg. Cop. 1. Suet. N. 27. 4. *Een waerdin*, of *herbergierster.* 't Is ook een herberg, by d'Ouden Cupa genaamt, volgens d'aantekening van den nieuwen uitlegger van Festus.

COPH. COPI.

CŎPHĬNUS, ī. m. Juv. 3. 14. *Een korf*, of *mand.*

(Stercoratam terram cophinis indere. Colum. 11. 3. *Vette aarde*, of *mist in manden doen.*)

CŌPĬĂ, æ. f. *Overvloed, overvloedigheit*, waar van het ook zy, in d'eigentlijke en oneigentlijke betekenis.

Copia hominum. Cic. Man. 10. *Een menigte volks, een toeloop van menschen, een groot getal*, of *grooten hoop menschen, overvloed van volk.*

* Copia dicendi. Cic. T. 18. *of* In dicendo. Cic. de Or. 1. 12. *Welspreekentheit, vloeyentheit in 't spreeken.*

Copia. Ter. H. 5. 1. 54. Plin. E. 2. 17. 26: 6. 28. 1. *Leeftocht, voorraat, mondkost, leevensmiddelen.*

Copia. *Goederen, rykdommen, middelen, goed.*

Copiis omnibus circumfluere. Cic. Am. 15. *Van alles vol op hebben, alles naar wensch*, of *alles in overvloed hebben.*

Pro mea copia. Plaut. Truc. 1. 2. 46. *Naar myn magt*, of *vermogen, naar myne krachten.*

Magnitudines balneorum fiant pro copia hominum. Vitruv. 5. 10. *Laat de grootte*, of *ruimte der baden, naar 't getal van 't volk*, of *de menigte der menschen gemaakt*, of *geschikt worden.*

* Copia. *Vryheit, vermogen, verlof, oorlof, toelating, magt.*

Copiam alicujus rei dare. Ter. H. prol. 29: 2. 3. 41. *of* Facere. Cic. de Or. 3. 33. Plaut. Capt. 3. 5. 90. *Verlof geeven om iets te doen, iets toelaaten te doen.*

Copia est illi in otio vivere. Sall. B. C. 17. *Hy kan gerustelyk leeven, hy heeft gelegentheit om stil en gerust te leeven.* Cunctandi copia non est. Plaut. E. 1. 2. 59. *Men moet geen tyd verliezen*, of *verzuimen, men moet niet schoorvoeten*, of *draalen, men moet zich niet lang beraaden, daar is geen tyd om lang te toeven, daar valt niet veel te talmen.*

Copia est, ut. seq. subj. Ter. H. 2. 3. 87. *Ik kan*, of *vermag, men kan, 't staat vry, 't is toegelaaten*, of *geoorloft, om, enz. Daar is kans, middel*, of *gelegentheit, om, enz.*

Copia est quæ volumus. Plaut. Capt. 2. 1. 22. *Wy hebben al dat wy wenschen; wy hebben onzen wensch, wy hebben 't naar onzen zin.*

Copiam facere argenti alicui. Plaut. Curc. 2. 3. 51. *Iemant geld aanbieden, opschieten*, of *leenen.* Consilii sui alteri. Cic. de Or. 3. 33. *Iemant zyne voornemens openbaaren, mededeelen*, of *bekend maaken.*

Copiam alicujus habere. Sall. B. J. 111. *Iemant in zyn magt, onder zyn gewelt*, of *bedwang hebbben, iemant regeeren; meester van iemant zyn.*

Copiam facere conveniendi alterum. Plaut. Capt. 3. 5. 90. *Toelaaten*, of *vryheit geeven om naar een ander toe te gaan.*

Ea res dedit (id) existimandi copiam. Ter. H. 2. 3. 41. *Dat heeft gemaakt*

maakt, of *teweeg gebragt dat zulks gedacht werd dat heeft die gedachte daar van doen voortkoomen; die zaak gelegentheid gegeeven om dat te vermoeden zulks te denken*, of *te oordeelen*.

Copia in 't enkelvoudige. Cic. Att. 8. 12. subj. 1 en 3. of Copiæ, arum. f. in 't meervoudige Cic. Att. 8. 12. 7. subj. 1. F. 3. 3. *Krygsbenden, krygsluiden, krygsmagten, een leger, heir*, of *heirmagt*.

Copia. *Middel, weg, uitkomst, redding*.

Ne quam aliam quærat copiam. Ter. H. 5. 1. 41. *Op dat hy geen ander middel*, of *uitkomst zoeke*.

* Copia. *Gemak, voordeel, nuttigheit*.

Quantum copiarum in villa tua! Plin. E. 1. 4. 1. *Wat zijn 'er fraaije gemakken in uw landhuis! Hoe veel gemak hebt gy in uw landhuis! Hoe fraai en gemakkelyk is in uw landhuis alles gemaakt!*

CŌPIŎLÆ, ārum. f. plur. *Een legertje, een klein leger, eenig krygsvolk*.

Recurri ad meas copiolas. Cic. F. 11. 13. *Ik ben naar myn legertje wedergekeert*, of *ik heb 't naar myn legertje weder gewend*.

‡ CŌPIŎR, āris, ātūs sūm, ārī. *Zich verrijken, ryk*, of *verrijkt worden, schatten vergaderen*.

Romani magno commeatu prædaque ingenti copiantur. Gell. 17. 2. *De Romeinen verrijken zich van dit groot gelei*, of *van deezen grooten toevoer, en van deezen zwaaren*, of *aanzienlyken buit*.

CŌPIŌSĒ. Adv. *Overvloediglyk, rijkelyk, in overvloed, overvloedig, wydloopig, ruim genoeg, breedelyk, in 't breede, breedspraakelyk*. De compar. Copiosius staat by Cic. Pl. 15. en de superl. Copiosissime by Cic. Clu. 10.

Copiose de re aliqua loqui. Cic. de Or. 2. 35. Dicere. Cic. Or. 9. Differere. Cic. Fl. 17. *In 't breede*, of *wydloopig ergens van spreeken*.

CŌPIŌSŪS, ā, ūm. *Ryk, overvloedig, groot, menigvuldig, aanmerkelyk*. De compar. Copiosior staat by Cic. de Or. 3. 32. en de superl. Copiosissimus by Cic. Off. 2. 22.

Ager caprarum copiosus. Solin. 11. *Een land overvloedig in geiten*.

Via copiosa. Nep. 18. 8. 5. *Een togt in een vet en overvloedig land, een weg*, of *reis daar men van alles in overvloed vind*.

Copiosus. Cic. Off. 2. 5. *Ryk, vermogend, wel gegoedt, van groote middelen*. 't Is ook, *Een groote kakelaar*, of *snapper, een mensch die veel praats heeft, iemant die veel woorden gebruikt*, of *wydloopig in zyn reden is*. Vir inter suos copiosus. Cic. V. 1. 26. *Een man zeer ryk onder de zynen*. Copiosus grandi pecunia. Gell. 16. 19. *Een man die veel gereed geld heeft*.

* Copiosus homo ad dicendum. Cic. Cæc 23. *Een zeer welsprekend man*, of *die zeer eerlyk van taal is*.

Copiosissimum ingenium. Plin. E. 9. 2. 2. *Een zeer ryk, vruchtbaar, gelukkig, ganw*, of *schrander verstand*.

Copiosissimus hostis. Suet. J. 35. 1. *Een vyand die van alles wel voorzien is*.

CŌPĪS, Idis. f. Curt. 8. 14. 29. *Een kromme sabel*, of *korte kromme degen, een houwertje*. (Zie wat wy over Curtius gezegt hebben.)

(CŌPĪS, is, m. & f. ĕ, īs. n. *Ryk, overvloedig in goederen*.

Ut copem faciam herilem filium. Plaut. B. 2. 3. 117. *Op dat ik den zoon van ons huis gelds genoeg bezorge*.)

COPR. COPS.

CŌPRĔĀ, æ. m. Suet. T. 61. 17. *Poetzemaker, hansop, tooneelzot, kluchtspeelder*. (Zie onze aantekening.

CŌPS, is, omn. gen. Priscian. 7. *Ryk, overvloedig in goederen*. Zie Copis.)

COPT. COPU.

CŌPTĂ, æ. f. Mart. 14. 68. 2. Κοπτὴ. *Zekere harde koek*, of *tweebak*, van amandelen, honig, pijnappelkernen, enz. gebakken.

CŌPŬLĂ, æ. f. Plaut. E. 5. 1. 11. *Band, knoop, riem*.

Copula canum. *Een keten*, of *koppelband, waar meede de honden aan malkanderen gekoppelt*, of *gebonden worden*.

(Copula detrahitur canibus. Ovid. M. 7. 769. *De keten word de honden afgestrokken, de honden worden los gelaaten*.

Copula dura tenet canem. Ovid. Tr. 5. 9. 28. *De hond leit aan een sterk touw, aan een sterken band*, of *aan een vaste keten*.

Copula. *Een band waar meê de jagers het gevangene wild bonden en voortsleepten*.

Copula vinctum ante se Thyum agebat, ut si feram bestiam captam duceret. Nep. 14. 3. 2. *Hy deef Thyus geboeit voor hem heene, als of hy een gevangen wild voortsleepte*.)

CŌPŬLĀTĒ. Adv. Gell. 17. 7. *t'Zamengevoegt, t'zamen, t'evens*, of *teffens, te gelyk, gelykerhand, gezamentlyk, by*, of *met malkanderen*.

CŌPŬLĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. N. D. 2. 47. *Verbintenis, verband, vereeniging, t'zamenvoeging, t'zamenkoppeling, t'zamenhechting*.

(CŌPŬLĀTRĪX, Icis, f. Amorum copulatrix. Perv. Ven. 5. *De koppelaarster van de min*.)

CŌPŬLĀTŪS, ā, um. *Vereenigt, verbonden, t'zamengevoegt, vastgehecht, t'zamengekoppelt*. De compar. Copulatior staat beneden by Cicero.

Nihil est copulatius quam morum similitudo. Cic. Off. 1. 17. *Daar is niets zoo bequaam om de herten te vereenigen, als de gelykheit van aart, van zeden*, of *inborst*.

Copulati venerunt. Cic. V. 4. 66. *Zy zyn te gelyk, gelykerhand, te zamen*, of *met malkanderen gekomen*.

CŌPŬLO, ās, āvi, ātum, ārĕ aliquid cum aliquo. Plaut. Pœn. 1. 2. 130. *'t Een aan 't ander t'zamenkoppelen, vereenigen, t'zamenbinden, t'zamenhechten, paaren*.

Honestatem cum voluptate, tanquam hominem cum bellua copulabis? Cic. A. Q. 4. 46. *Zult gy d'eerbaarheit met de wellust, als een mensch met een beest paaren*, of *vereenigen?*

Copulare sermonem cum aliquo. Plaut. Pœn. 3. 3. 42. *Met iemant een gesprek aangaan, met iemant spreeken, redenwisselen*, of *woorden wisselen*. Voluntates. Cic. F. 3. 4. *De herten*, of *gemoederen vereenigen*.

COQU.

CŎQUĂ, æ. f. Plaut. Pœn. 1. 2. 38. *Een kokkin, een keukenmeit*.

(CŎQUIBĪLĬS, is. m. & f. lĕ, īs. n. Zie boven Coctibilis.)

CŎQUĪNĂ, æ. f. Plaut. by Non. 1. 273. *Een keuken*.

CŎQUĪNĀRĬUS, ā, ūm. *Keukens, dat van de keuken is*, of *tot de keuken behoort*.

Vasa coquinaria. Plin. H. 33. 11. *Keukengereedschap, keukentuig, vaatwerk dat men in de keuken gebruikt*.

CŎQUĪNO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Plaut. Ps. 3. 2. 85. *De keuken bezorgen, kooken, spys bereiden, voor kok speelen*.

Coquinatum ire. Plaut. Ps. 3. 2. 64. of venire. Plaut. Au. 3. 1. 3. *Gaan*, of *koomen om de keuken te bezorgen*, of *voor kok te dienen*.

CŎQUĪNŪS, ā, ūm. *Koks, van een kok*.

Forum coquinum. Plaut. Ps. 3. 2. 1. *De plaats daar de koks woonen, de koksstraat*, of *koksplaats*.

CŎQUO, īs, cōxi, cōctūm, cŏquĕrĕ. acc. *Kooken, zieden, braaden, bakken*.

Coquere cœnam alicui. Plaut. Ps. 3. 2. 100. *Voor iemant het avondmaal bereiden*.

Co-

Coquere cibum. Lucret. 5. 1101. *De spys kooken*, of *verteeren.*

Sol coquit fructus. Varr. R. R. 3. 14. *De zon maakt de vruchten ryp.*

(Julius & segetes coquat. Auson. Eid. 8. 15. *Dat de maant Julius of Hooimaand het koren ryp maake*, of *tot zyn rypheit brenge.*)

Coquere lateres. Cato R. R. 39. *Steen bakken.*

* Omnibus consultationibus inter se Principes Romanum coquebant bellum. Liv. 8. 3. *De Vorsten smeedden*, of *besloten onder malkanderen, met alle bedenkelyk overleg, den oorlog tegens de Romeinen.*

CŎQUŬLĂ, æ. f. Varr. Fr. 57. *Een keukenmeisje.*

CŎQUUS, i. m. Cic. F. 9. 20. *Een kok, een brader, een gasthouder, een waerd in een gaarkeuken.*

Coquus. Festus. *Een bakker.*

COR.

CŎR, cōrdis. n. Cic. D. 1. 52. *Het Hert, herte*, of *harte.*

* Id mihi cordi est. Cic. Am. 4. *Dat leit my aan 't herte, ik bemin dat, ik hou daar veel van.* Mihi cordi est hoc facere. Gell. 12. 13. *Ik neem dat ter herten om te doen, ik zet my daar toe*, of *bevlytig dat met myn hert; ik schep vermaak in dat te doen; ik heb lust en genegentheit om dat te doen.*

Is mihi cordi est. Cic. Att. 5. 3. *Dien man leit my aan 't hert, ik ben dien man genegen.* Uterque utrique cordi est. Ter. Ph. 5. 3. 17. *Zy beminnen hertelyk malkanderen, zy hebben groote genegentheit voor malkanderen.*

Meum cor cumulatur ira. Cic. Cœl. 16. *Myn hert loopt over van gramschap, myn hert is vervult met gramschap*, of *overstelpt van toorn.*

Illi cor sapit. Cic. Fin. 2. 8. of Ille cor habet. Cic. Fin. 2. 28. Plaut. P. 4. 4. 71. *Dat is een wys*, of *verstandig man; hy heeft een schrandere geest*, of *een kloek verstand.*

* Cor. Virg. Æ. 1. 307. *Het hert, de moet, de kloekmoedigheit, dapperheit*, of *onvertzaagtheit.*

† Cor. Virg. Æ. 12. 19. *Het hert, de geest, de ziel.*

(Cor gebruiken ook de Dichters voor *den geheelen mensch.* Virg. Æ. 5. 729.

CORA.

CŎRĂ, æ. f. Auson. E. 16. 60. *d'Oogappel.* Dit is een Griekseh woord. Suidas. Κόρη ἡ τῷ ὀφθαλμῷ, δι' ἧς ὁ ὁρῶν προσβλέπεται, ὥστε δι αὐτῇ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ὁρατῶν.)

CŎRĂCĪNUS, ă, ŭm. Κοράκινος. *Ravens, van een raven*, of *als een rave.*

Coracinus color. Vitruv. 8. 3. *Ravenverwe, zwarte verwe*, of *zwarte kleur; van verwe*, of *zwart als een rave.*

CŎRĂCĪNUS, i. m. Plin. H. 32. 5. Mart. 13. 85. 1. Κορακῖνος. *Zekere visch die in den Nyl gevonden word.*

CŌRĂLIUM. Ovid. M. 4. 749. of
CŌRALLIUM. Auson. Eid. 10. 69. of
CŪRĂLIUM, ii. n. Plin. H. 32. 2.
CORALLUM, i. n. Plin. H. 37. 10. Κοράλλιον of Κουράλιον. *Koraal, kraal.* Zeker zeegewas.

(CŎRĂLLĂCHĀTĒS, æ. m. Plin. H. 37. 10. *Koraalagaat*, zekere agaatsteen als koraal.)

CŎRALLIS, idis. f. Plin. H. 37. 10. Κοραλλίς. *Koraalsteen.* Zekere bloedroode kostelyke steen.

CŌRAM. præp. abl. Cic. F. 13. 6. *Voor iemants tegenwoordigheit*, of *in 't byzyn van iemant, voor iemants oogen, in iemants gezicht.*

CŌRĂM. Adv. Cic. Fl. 15. *Voor, in tegenwoordigheit, in 't bywezen.*

Coram ante oculos. Ter. E. 4. 7. 24. *Onder iemants oogen, in iemants gezicht.*

Coram in os aliquem laudare. Ter. Ad. 2. 4. 5. *Iemant in zyn tegenwoordigheit pryzen*, of *verheffen.*

Sed hæc & alia majora coram. Cic. Att. 16. 12. *Maar wy zullen van deeze en andere gewigtiger dingen handelen*, of *sprecken als wy by malkanderen koomen.*

(Coram esse. Cic. Att. 12. 1. Adesse. Curt. 8. 10. 1. *Tegenwoordig zyn.*)

CŎRĂMBLĒ, es. f. Colum. 10. 168. Κοράμβλη. *Zeker kruid dat quaad voor het gezicht is.*

CŎRAX, ăcis. m. Cic. de Or. 3. 21. Κόραξ. *Een rave*, of *raven.* Zeker vogel.

Corax. Vitruv. 10. 19. *Zeker werktuig*, of *gereedschap eertyds in den oorlog gebruikelyk.*

CORB.

CŎRBEIĂ, æ. f. *Korbien*, een stad van Pikardyen.

CŎRBIS, is. f. Cic. Sext. 38. *Een korf, ben*, of *mand.*

CŎRBĪTĂ, æ. f. Cic. Att. 16. 6. Plaut. Pœn. 3. 1. 4. *Een heel zwaar en breed koopvaardyschip*, of *hulk.*

CORBŎLIUM, ii. n. *Korbeil*, een steedje van l'Isle de France.

CŎRBŬLĂ, æ. f. Plaut. Au. 2. 7. 4. Varr. R. R. 1. 15. *Een korfje, mandje*, of *teene maatje.*

CORC.

CŎRCHŎRUS, i. m. Plin. H. 21. 15. Κόρχορος. *Guichelheil*, zeker kruid.

Corchorus. Plin. H. 21. 32. *Muur*, zeker kruid.

CŎRCŬLUM, i. n. Plaut. Caf. 2. 6. 9. *Een hartje*, of *hertje, een klein hert.*

Meum corculum. Plaut. Caf. 4. 4. 14. *Myn hertje, myn zieltje, myn liefje.* Liefkoozende woorden.

Corculum, i. m. Cic. T. Q. 1. 9. *Een wys, schrander*, of *verstandig man.* Dit was een bynaam die aan deeze luiden gegeven wierd.

CŎRCULUS, i. m. Plin. H. 7. 31. *Een wys, verstandig*, of *schrander man.*

CORCYRĂ, æ. f. Tac. An. 3. 1. 1. *Korfu*, een eiland recht tegens over Kalabrien.

CORD.

CŌRDĀTĒ. Adv. Plaut. M. G. 4. 2. 96. *Wysselyk, voorzichtiglyk, omzichtiglyk, verstandiglyk, met oordeel.*

CŌRDĀTŪS, ă, ŭm. Cic. de Or. 1. 45. *Wys, voorzichtig, omzichtig, verstandig, van een goed oordeel.*

CŌRDĀX, ăcis. m. Cic. Or. 57. *Een Trochæus.* Een voet in de Dichtkonst uit een lange en korte lettergreep bestaande.

CŌRDŎLIUM, ii. n. Plaut. Pœn. 1. 2. 86. *Hertewee, hertzweer, weedom des hertem, pyn voor 't hert.*

CŌRDŬBĂ, æ. f. Cæf. B. C. 2. 19. 1. *Kordua*, een stad van Andalouzien.

CŌRDŬBĒNSĬS, is. m. & f. sĕ, is. n. Cæf. B. Al. 61. 4. *Een Korduaner, een die van Kordua is*, of *daar t'huis hoort.*

CŌRDŬS, ă, ŭm. *Later*, of *spader gegroeit*, of *gewassen als de gewoone tyd is*, van boomen, vruchten, enz. spreekende.

Fœnum cordum. Colum. 7. 3. Cato R. R. 6. *Laat hooi, hooi van 't nagras, hooi dat in den natyd gewonnen*, of *in den herfst gemaait word.* (Het woord ook Autumnale genoemt, en Plin. H. 18. 28. legt het een als uit door het andere.)

Agni cordi. Varr. R. R. 2. 1. *Spade lammeren, lammeren in 't laatste van den lammerentyd geworpen.*

CŌRDYLĂ of
CŌRDYLLĂ, æ. f. Plin. H. 9. 15. Mart. 11. 53. 7. Κορδύλη. *Een Thonyntje*, zekere zeevisch.

CORI.

CŎRĬĀGO, inis. f. Colum. 6. 13. *De kuch*, zekere ziekte der ossen, wanneer ze op de ribben, enz. aanwassen, en mager worden.

CŎRĬĀNDRŬM, i. n. Colum. 11. 3. Plin. H. 20. 20. *Koriánderkruid.*

CŎRĬĀRIUS, ii. m. Plin. H. 17. 9. *Een leêrtouwer*, of *lederbereider.*

CŎRĬĀRIUS, ă, ŭm. Plin. H. 24. 11. *'t Geen tot het touwen*, of *bereiden van 't leder dient.*

CŎRĬNTHIĂ, ōrŭm. n. plur. Cic.

T. Q.

T.Q. 21. 14. Plin. H. 34. 2. *of* Vasa Corinthia. Cic. Par. 5. *Korinthische vaten, Korinthisch vaatwerk.*

CORĪNTHIĂCUS, ă, ŭm. *Korinthisch, van Korinthen, dat tot Korinthen behoort.*

Corinthiacus sinus. Ovid. M. 15. 507. *De zeeboezem van Korinthen*, of *de golf van Patras.*

(CŎRINTHIĀRIUS, ĭi. m. Suet. A. 70. 4. *Een die Korinthische vaten maakt.*)

CŎRĪNTHIENSIS, ĭs. m. & f. sĕ, ĭs. n. Plaut. Au. 3.6.23. *Korinthier, een Korinthisch man*, of *Korinthische vrouw.*

CŎRĪNTHIUS, ă, ŭm. Nep. 20. 2. 1. *en* 2. *Een Korinthier, een die van Korinthen is.*

CŎRĪNTHUS, ī. f. Cic. Rull. 2. 32. Strab. 8. 261. *Korinthen*, of *Korinten*, een stad in Peleponnesus.

CŎRĬŌN, ĭi. n. Plin. H. 26. 8. *St. Jans kruid.*

CŎRĬŌSŎLĪTÆ, ārŭm. f. plur. Zie Curiosolitæ.

CŎRĬŬM, ĭi. n. Cic. V. 1. 38. *Leder, leer, huid, vel, bast.* Plaut. Pœn. 1. 1. 11. (en Hygin. Fab. 195.) gebruiken Cŏrĭŭs, ĭi. m. maar men moet hen niet navolgen.

Corium piscis. Plin. H. 6. 24. *'t Vel*, of *de huid van een visch, visschenvel.* Castaneæ. Plin. H. 15. 28. *De bast*, of *schil, van een kastanje, een kastanjeschil.* (Amygdali. Pallad. R. R. 2. 15. *De bast*, of *schil van een amandel.*)

Corium. Vitruv. 7. 3. *Een laag steenen.*

(Corium. Plin. H. 13. 12. *Een blad papier.* Corium primum, secundum. *Het eerste, het tweede blad.* Zie Salm. Vopisc. Firm. 3.)

CORN.

CŎRNĔŎLŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 2. 57. *Van hoorn, zoo hard*, of *droog als hoorn.*

CŎRNĔSCO, ĭs, ĕscĕrĕ. Plin. H. 11. 49. *Zoo hard als hoorn worden.*

(CŎRNĒTŬM, ī. n. Varr. L. L. 4. 36. *Een kornoeljenhof, een plaats waar in veele kornoeljeboomen staan.*)

CŎRNĔŬS, ă, ŭm. Adj. *van* Cornu. Ovid. M. 1. 697. *Hoorne, van hoorn, van hoorn gemaakt.*

Corneus. Cic. N. D. 1. 36. *Zoo hard*, of *zoo droog als hoorn.*

CŎRNĔUS, ă, ŭm. Adj. *van* Cornus. Virg. Æ. 3. 22. *Van den kornoeljeboom, van kornoeljenhout gemaakt.*

CŎRNĬCĔN, ĭnĭs. m. Liv. 24. 46. Sall. B. J. 94. *Hoornblaazer, bokshoornblaazer.*

CŎRNĬCŎR, ārĭs, ārī aliquid secum. Pers. 5. 12. *Iets tusschen de tanden*, of *binnens monds mompelen*, of *prevelen.*

CŎRNĬCŬLĂ, æ. f. Hor. E. 1. 3. 19. *Een kraaitje, een kaauwtje.*

CORNICULARIUS, ii. m. Ascon. Ped. Cic. p. 90. Suet. D. 17. 3. *Een soldaat onder de Romeinen, wegens zyne dapperheit, met een verciersel Corniculum* genaamt, *op zijnen helm beschonken.* Zie beneden.

(CŎRNĬCŬLĀTUS, ă, ŭm. *Gehoornd, de gedaante van hoornen vertoonende.*

Luna seu corniculata, seu dimidia fuerit, &c. Apul. D. Socr. 41. *'t Zy dat het nieuwe maan, 't zy dat het half volle maan*, of *'t eerste quartier zal zijn.*)

CŎRNĬCŬLŬM, ī. n. Plin. H. 11. 28. *Een hoorntje, een kleine hoorn.*

Corniculum. Liv. 10. 44. *Zeker verciersel hoornswyze van yzer*, of *koper gemaakt, dat de Roomsche Overſten voortijds aan hunne soldaaten gaven, tot erkentenis van hunne dapperheit.* (Zie wat wy daar van gezegt hebben over Suet. D. 17. 3.)

CŎRNĬGĔR, ă, ŭm. Virg. Æ. 8. 77. *Gehoornd, die hoorns heeft*, of *hoorns draagt.*

CŎRNĬPĔS, ĕdĭs. omn. gen. Virg. Æ. 7. 779. *Hoornvoetig, die hoorns* of *hoeven aan de voeten heeft*, als paerden, ossen, enz.

CŎRNĬX, īcĭs. f. Plin. H. 10. 12. *Een kraai, een kaauw*, zekere vogel.

(Cornicis vetulæ temporibus par. Hor. O. 4. 13. 25. *Een oude kraai in jaaren gelyk zijn, zoo lang leeven als een kraai.*)

Cornicibus superstes, *of* vivacior. Mart. 10. 67. 5. *Die een kraai overleeft*, of *die langer leeft als een kraai.*

* Cornicum oculos configere. Cic. Mur. 11. *De looste, snedigste*, of *gauwste opligten*, of *bedriegen, de schranderste bij de neus leiden*, of gelijk het Budæus Pand p. 20. verklaart, *toonen dat 'er de gauwste niet van verstaan.*

CŎRNŪ, ū. n. *Een hoorn.* Dit woord is indeclinabile in singulari: in plurali zegt men Cornua, gen. Cornuum, dat. Cornibus, &c.

Cornibus armata bestia. Cic. N. D. 2. 47. *Een hoornbeest, een gehoornd beest, een beest met hoorns voorzien.*

Cornua cervorum. Virg. E. 7. 30. *Hartshoorns*, of op zijn Jagers, *'t gewigt*, of *de kroon van 't hart.*

Ramosa cornua. Virg. E. 7. 30. *Hartshoorns met veele takken.*

Cornu. Virg. Æ. 8. 2. *Een hoorn, blaashoorn, trompet, kromhoorn.* Vermits deeze blaastuigen voortijds van hoorn gemaakt waren.

Cornua Lunæ. Virg. Æ. 3. 645. *of* Lunaria. Ovid. M. 2. 454. *De hoorns der maan, de spitze punten der wassende maan.*

Cornua Lunæ coeunt. Ovid. M. 7. 179. *'t Is volle maan.*

Cornua montis. Stat. Th. 5. 532. *De kruin, de top*, of *spits van een berg.*

Cornua antennarum. Virg. Æ. 3. 549. *De beide einden van een spriet, de nokken van de reen*, of *sprieten.*

Cornua portus. Cic. Att. 9. 14. *De twee hoofden van een haven.*

Cornua fluminum. Val. Flac. 1. 306. Claud. Ser. 176. *De bogten, inhammen, krongelingen*, of *draayingen van stroomen.*

Cornu dextrum & sinistrum. Ter. E. 7. 5. *De rechter- en slinker vleugel van een leger.*

Cornua commovebo disputationis tuæ. Cic. D. 2. 10. *Ik zal de twee stellingen uwer reden wederleggen.* Dit is de zin van Cicero in deeze plaatze gelijk vader Gaudin heeft aangemerkt.

Pauper cornua sumit. Ovid. Art. 1. 239. *d'Arme steekt de hoorns op, wordt trots en opgeblazen.* Addere cornua pauperi. Hor. O. 3. 21. 18. *d'Armen stout en baldadig maaken*, of *tot baldadigheit verwekken.*

Mihi cornua obvertit in re secunda. Plaut. Ps. 4. 3. 5. *Hy smaad mij in zijn voorspoed, hy poogt my in zynen gelukkigen staat quaad te doen*, of *den voet op den nek te zetten.*

Benignum cornu. Hor. O. 1. 17. 16. Copiæ cornu. Plin. H. præf. Copiæ divite cornu. Sen. M. 1. 65. *De hoorn des overvloeds*, of *de hoorn van Amalthea.* Oneigentlijk betekent het, *d'overvloed van alle dingen.*

Cornu Byzantii, *of* Byzantiorum. Plin. H. 9. 15. *d'Engte der zee die 't voorburg van Pera van Konstantinopelen afscheid.*

† Flexile cornu curvare. Ovid. M. 5. 385. Lenta flectere cornua. Ovid. M. 5. 56. *Een boog spannen.*

(Cornu. *Een lantaern.* Om dat ze uit hoorn plagt gemaakt te worden.

Lumen per cornu transit. Lucret. 2. 388. *'t Licht schijnt door de lantaern.*

Quo tu ambulas, qui Vulcanum in cornu geris? Plaut. Am. 1. 1. 185. *Waar gaat gij heenen, die vuur in een hoorn opgesloten draagt? die een lantaern draagt?*

Laternæ fricare cornu. Priap. 32. 14. *By een zeer mager meisje, zoo dor als 't hoorn van een lantaern, slaapen.* Zie Parthasius by Gruter. Lamp. Crit. 1. 876.

Cornua librorum. Ovid. Tr. 1. 1. 8.

Tib.

Tib. 3. 1. 13. *De knoppen der rolstokken*, die eertijds aan beide zijden uitstaken van de parkementen, welke d'Ouden beschreven, die zij niet vouwden naar onze wijze, maar oprolden. Deeze rolstokken vercierden ze met yvoore, zilvere, *of* ook wel goude knoppen; en die wierden cornua, *of hoorns* genaamt, om dat ze de gedaante van de zelve vertoonden.)

CŎRNUBĬĂ, æ. f. *Kornewal*, een Graafschap in 't westen van Engeland.

CŎRNUBĬĂ, æ. f. *Kornouaille*, een land van Neder-Britanjen. Zie Curiosolitæ.

CŎRNŬM, i. n. Virg. Æ. 3. 649. Hor. S. 2. 2. 57. *Een kornoelje*, *de vrucht van den kornoeljeboom.*

CŎRNŬS, i. f. Plin. H. 23. 8. Cornus, ŭs. f. Plin. H. 16. 43. *Een kornoeljeboom.*

CŎRNŬS, ūs. m. Varr. Fr. 105. *Een speelhoorntje*, of *fluitje met vier gaten boven en twee onder.*

(Cornus. Virg. Æ. 12. 267. Is by de Dichters *een pyl.* Om dat het hout van dien boom bequaam is om pijlen van te maaken. Zie Virg. G. 2. 448.)

CŎRNŪTŬS, ă, ŭm. Varr. R. R. 2. 7. *Gehoornd*, *dat hoorns heeft.*

CORO.

(CŎRŎCŎTTĂ, æ. f. Zie Crocotta.)

CŎRŎLLĂ, æ. f. Catull. 63. 64. Prop. 1. 16. 7. *Een roozekransje*, of *bloemekransje*, *een roozenhoedje.*

Corolla plectilis. Plaut. B. 1. 1. 37. *Een groen kroontje*, of *kransje van liefelyke kruiden gevlochten*, *een ruiker bloemen.*

Corolla. Plin. H. 21. 2. Varr. L. L. 4. 16. *Een kroontje van plaatzilver*, of *klatergout gemaakt*, *dat men den tooneelspeelderen gaf die deftig hunne rol gespeelt hadden.*

CŎRŎLLĀRĬUM, ii. n. Varr. L. L. 4 16. *Toegift*, *toemaat*, *'t geen men boven dat geene geeft*, *dat men schuldig is.*

Corollarium nummorum. Cic. V. 3. 50. *Een geldgifte die men boven 't verschuldigde*, of *uit liefde geeft.*

* Corollarium. Cic. V. 4. 22. Suet. A. 45. 4. *Een geschenk dat men den aanschouweren der spelen*; of *genooden op een gastmaal gaf.* Dit bestond gemeenelijk in kroontjes van plaatzilver, of klatergout gemaakt.

(Corollarium. *Een aanhangzel*, *een geringe zaak.* Cleopatra dicebat corollarium esse. Plin. H. 9. 35. *Cleopatra zeide*, *dat zulks weinig was.*)

CŎRŌNĂ, æ. f. Cic. T. Q. 5. 21. *Een kroon*, of *krans.*

Vendere, *of* Venundare sub corona. *By openbaare opveiling verkoopen.*

Eos sub corona vendidit. Cæs. B. G. 3. 16. 4. Venumdedit. Flor. 4. 12. 52. Ii sub corona venierunt. Liv. 21. 51. *Hy verkocht ze*, of *liet ze verkoopen by openbaare opveiling*; *zy wierden aan de meestbiedende verkocht.* d'Ouden als zy slaaven wilden verkoopen, zonden zy ze op de merkt met kroonen op 't hoofd. (Zie Gell. 7. 4. die deeze en noch een andere reden geeft.)

Corona. Plin. H. 18. 31. Virg. G. 1. 222. Hygin. P. A. 2. 5. *De kroon*, een gesternte dicht by den draak.

* Corona. Sen. N. Q. 1. 2. *Een kring die zomtyds rondom de maan* of *sterren word gezien.*

Corona. Vitruv. 7. 3. *Een kroonlyst.*

Coronæ parietis. Vitruv. 2. 8. Curt. 9. 4. 30. *De band van een muur.* Zie onze aanteekening over Curtius.

Corona. Cic. Mil. 1. *Een gezelschap*, *kring*, of *vergadering van menschen*, *die in 't ronde zitten*, of *staan.*

CŎRŌNĂ, æ. f. *De Koronjes*, een stad en haven van Galicien.

(Corona. Cato R. R. 6. *Een wal*, of *borstweering*, *een hoogte om de velden*, of *landhoeven.*

Corona. *Beleg*, *blokkeering van een stad*, of *vesting*, wanneer ze aan allen kanten zoo beslooten word, dat 'er niemant uit of in kan. Hier van daan deeze wijzen van spreeken: Corona circumdare *by* Liv. 4. 47 Corona cingere *by* Liv. 4. 27. Corona aggredi. *by* Liv. 42. 63. Corona capere *by* Liv. 43. 8. en diergelijke. d'Afbeeldinge vertoont Lips. Pol. 1. 4.)

CŎRŌNĀMENTĂ, ōrum. n. plur. Plin. H. 21. 1. *Bloessem*, *bloemen*, *roozen*, *enz*, waar van men kroonen, *of* kransen vlecht.

CŎRŌNĀRĬĂ, æ. f. Plin. H. 21. 2. *Een vercierster*, *een kranssemaakster.*

CŎRŌNĀRĬUS, ii. m. Gell. 4. 14. *Een vercierder*, *een kranssemaker*, *een die vercierde kranssen*, *en kroontjes maakt.*

CŎRŌNĀRĬŬS, ă, ŭm. *'t Geen dient*, of *bequaam is om kranssen*, *en kroonen te maaken*, als gout, bloemen, groente, enz.

Coronarium alleen. Cic. Rull. 2. 22. *of* Aurum coronarium. Cic. Pis. 37. *Kroongout*, *kroongeschenk*, *kroongifte*, een vrywillige gift die de landschappen den Romeinschen overheden deeden, om 'er kroonen van te laaten maaken.

* Opus coronarium subtilis ornatus. Vitruv. 7. 4. *Konstelyk*, *zeer zindelyk*, of *cierlyk gesneden bloem - en loofwerk.*

CŎRŌNĀTŬS, ă, ŭm. Prop. 3. 1. 10. *Gekroond*, *die een kroon*, of *krans op 't hoofd heeft.*

CŎRŌNĔŎLA, æ. f. Plin. H. 21. 4. *Herfstroos.* Men verstaat 'er, *of* voegt 'er Rosa by.

CŎRŌNĬS, idis. f. Mart. 1. 10. 1. Κορωνίς. *Het eind*, *de voleinding*, *voltooijing*, of *voltrekking van een boek*, of *werk.*

Coronis. *De kruin*, *de top*, *de spits van een berg*, *enz.* Dit woord word van geen goede Schrijveren in deezen zin gebruikt.

CŎRŌNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 15. 4. *Iemant kroonen*, *een kroon opzetten*, of *op 't hoofd zetten.*

Aditum sylvæ custode coronare. Virg. Æ. 9. 380. *De toegangen van een bosch rondom met wacht bezetten.*

Pluma coronat collum columbæ. Lucret. 2. 801. *De hals van een duif is met vederen omzet.*

Sylva coronat aquas. Ovid. M. 5. 390. *Daar leit een bosch rondom de stroom*; *de rivier is aan beide zyden met een bosch bezet.*

Solem uti centrum itineribus coronant stellæ. Vitruv. 9. 4. *De sterren loopen rondom de zon als om haar middelpunt.*

† Coronare vina. Virg. Æ. 1. 728. cratera. Virg. G. 2. 528. *De glazen tot boven toe*, of *boorde vol schenken.* Boertende zeit men *Boordevolletjes*, of *volle berkemeyers schenken.*

(Coronare. *Een kroon behaalen.* Claudius de sententia judicum coronavit. Suet. Cl. 11. 7. *Klaudius heeft volgens het goedvinden van d'uitdeelers der pryzen de kroon behaalt.* Diergelijk een wijze van spreeken zal nauwlijks by een ander schrijver gevonden worden.)

CŎRŌNŎPUS, i. m. Plin. H. 21. 11. *Hartshoorn*, *gravinnekruid.* Zeker gewas.

CORP.

CŎRPŎRĀLIS, is. m. & f. lĕ. is. n. Sen. E. 78. *Ligchamelyk*, *die een ligchaam*, of *lyf heeft.*

CŎRPŎRĀLĬTER. Adv. *Ligchamelyk*, *wezentlyk*, *op een zichtbaare en wezentlyke wyze*, *tastelyk.*

Corporaliter jurare. Cod. 2. 28. *Plechtelyk op d'Altaaren*, nu *op de H. Euangelien zweeren.* Voortijds zwoeren de Heidenen met de hand de kant van 't Outer aanraakende.

CŎRPŎRĀTĬO, ōnis. f. Colum. 6. 2. *De ligchamelykheit*, *d'uitbreiding*, *de ligchamelyke gestalte*, *de dikte*, *breedte*, *enz. van 't ligchaam.*

CŎRPŎRĀTŪRĂ, æ. f. Colum. 6. 2. *Ligchaamsstant*, *gestalte*, *maaksel*, of *stal van 't ligchaam*, *ligchaamsleest*, *ligchamelykheit.*

Aër rosidus ampliores efficit corporaturas. Vitruv. 5. 1. *Een dampige lucht maakt de gestalte van 't ligchaam groo-*

grooter, grover, vaster, of *gezetter*.

CŎRPŎRĀTUS, ă, ŭm. Cic. Tim. 2. *Ligchamelyk, dat een lyf*, of *ligchaam heeft*, of *uit een ligchaam bestaat*.

CŎRPŎRĔŬS, ă, ŭm. Cic. Tim. 4. *Ligchamelyk, stoffelyk, tastelyk, gevoelig*.

CŎRPŎRŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Plin. H. 7. 15. *Tot een ligchaam worden; de gedaante*, of *gestalte van een ligchaam aanneemen; zich tot een ligchaam zetten; de gedaante van een ligchaam krygen*.

CŎRPŬLĔNTĬA, æ. f. Plin. H. 11. 53. *Dikte, gezetheit, lyvigheit, vetheit*, of *welgesteltheit van 't ligchaam*.

CŎRPŬLĔNTŬS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 6. 1. *Zwaarlyvig, lyvig, gezet, dik, en vet, welvarend, kloek, vleezig, die wel in 't vleesch is*. De compar. Corpulentior staat beneden by Plautus.

Videris corpulentior. Plaut. E. 1. 1. 8. *Gy ziet 'er dikker en vetter uit, gy schynt welvarender, dikker, lyviger, vetter*, of *gezetter*.

CŎRPŬS, ŏrĭs. n. Cic. de Or. 2. 87. *Het ligchaam, het lyf*, van menschen en beesten spreekende.

Corpus. Quintil. D. 8. *De vleezigheit*, of *goede gestalte van 't ligchaam; dikte*, of *vettigheit van 't ligchaam*.

Corpus amisi. Cic. F. 7. 26. *Ik heb veel van myn vet verloren, ik ben mager geworden*.

In omni nusquam corpore corpus erat. Mart. S. 7. 6. *Zyn gansche lyf over was hy niet dan een geraamte*, of *als vel en been*, dat is, *hy was zoo mager en ongedaan, dat hy scheen geen ligchaam meer te hebben*.

Corpori servire. Cic. F. 16. 4. *Poogen om zyn krachten*, of *goede gestalte weer te krygen*, of *te herwinnen; zyn ligchaam koesteren*.

* Corpus. *Een ligchaam, gezelschap, genootschap, order*, of *gild, een vergadering van volk*.

Unius corporis esse. Liv. 38. 34. *Een ligchaam uitmaaken, van 't zelve gild*, of *genootschap zyn*.

Sui corporis crearunt Regem. Liv. 1. 17. *Zy hebben een Koningh uit hun volk gemaakt*.

Corpus Reipublicæ. Cic. Off. 1. 15. *'t Ligchaam des Staats*. Civitatis. Liv. 26. 16. *De gemeente*, of *gansche burgerschap eener stad*.

Corpus arboris. Plin. H. 12. 5. *De stam van een boom*. Vineæ. Catull. 62. 51. *De wyngaardstam, de stam*, of *stronk van een wyngaard*.

Corpus. Cic. F. 5. 12. *Een werk*, of *boek*.

Corpus Homeri. Ulp. Dig. 32. 1. 5. §. 2. *De werken van Homerus*.

(Corpus architecturæ scribere. Vitruv. 2. 1. *Een boek van de bouwkunde schryven*.

Corpus. *Een lyk, een dood ligchaam*.

Hectoris corpus repertum Alexander magnifico extulit funere. Curt. 4. 8. 9. *Alexander het doode ligchaam van Hector gevonden hebbende, heeft het met groote staatsie begraaven*.

Septimus dies erat, ex quo corpus Regis jacebat in folio. Curt. 10. 10. 9. *'t Was de zevende dag, dat het lyk des Koningks in de kist lag*.

Corpus. Ovid. Am. 3. 7. 28. Tib. 1. 10. 66. *De mannelykheit, het manlyk lid*, waar door een man van een vrouw onderscheiden word.

Corpus. Plaut. B. 3. 3. 78. *De vrouwelykheit, het vrouwelyk lid*.

Corpus, gebruiken de Dichters Virgilius en Horatius, en ook Curtius voor *den mensch zelf* in de volgende voorbeelden.

Excepto corpore Turni. Virg. Æ. 7. 650. *Turnus uitgenomen*, of *uitgezondert; behalven Turnus*.

Corpus eras sine pectore. Hor. E. 1. 4. 6. *Gy waert een ligchaam zonder geest*, of *een mensch zonder verstand*.

Pro tribus corporibus triginta millia talentum precatur accipias. Curt. 4. 11. 6. *Hy verzoekt dat gy voor drie menschen dertig duizent talenten wilt aanneemen*.)

CŎRPŬSCŬLŬM, ī. n. Juv. 10. 172. Plin. H. 10. 29. *Een ligchaamtje, een klein ligchaam*.

Corpusculum. Cic. N. D. 1. 24. *Een vezeltje, een ondeelbaar stofje, een ziertje, een gruisje*.

(Corpusculum. *Een bondeltje*.

Corpusculum florum feci. Justin. Præf. 4. *Ik heb een bondeltje bloemen vergadert, ik heb een ruikertje gemaakt*.)

CORR.

CŎRRĀDO, ĭs, rāsī, rāsŭm, rādĕrĕ. acc. Ter. H. 1. 1. 89. *Byeenschraapen, byeenraapen, met moeite vergaderen*, van huisraad, enz. spreekende.

Minas decem corradet alicunde. Ter. Ad. 2. 2. 34. *Hy zal ergens drie hondert guldens zoeken byeen te schraapen*.

Corradere fidem dictis. Lucret. 1. 402. *Zyn zeggen bevestigen*, of *versterken; zyn woorden geloof by zetten*, of *geloofbaar maaken; reden en bewys van zyn zeggen geeven*, of *bybrengen*.

CŎRRĔCTĒ. Adv. *Goed, net, zuiverlyk, ongebrekkelyk, nauwkeurig-lyk, zonder feilen*. Dit woord is qualyk by goede Schryvers te vinden.

CŎRRĔCTĬO, ōnĭs. f. Cic. Fin. 4. 9. *Verbetering, herstelling, betering der gebreken, schaving*.

* Correctio. Cic. Her. 4. 26. *Verbetering*, een spreekwijs der redenrijkkonst, wanneer de Redenaar 't gezegde hervat en verbetert.

CŎRRĔCTŎR, ōrĭs. m. Hor. E. 2. 1. 129. Cic. C. B. 8. *Verbeteraar, hersteller, beschaver, berisper, bestraffer van persoonen*, of *hunne misslagen, aanwyzer der gebreken*.

Usus corrector legum unus est. Liv. 45. 32. *'t Gebruik is alleen de verbeteraar, beschaver*, of *hersteller der wetten*.

CŎRRĔCTŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 13. 48. *Verbetert, herstelt, overzien, beschaaft*, van een werk, of boek spreekende.

Correctus. Sall. B. J. 91. *Verbetert, gebetert, herstelt, goed gemaakt*, van een feil, of misslag spreekende.

CŎRRĔPO, ĭs, repsi, rēptŭm, rēpĕrĕ in aliquem locum. Cic. N. D. 1. 24. *Ergens inkruipen, insluipen, heimelyk indringen, ter sluik inkoomen*.

* Intra muros urbis correpere. Varr. R. R. præf. 2. *Allengs ter stad insluipen, zich allengs in de stad nederzetten*, of *neerslaan*.

CŎRRĔPTĒ. Adv. *Kortelyk, kortjes, in 't korte*. (De compar. Correptius staat by Ovid. P. 4. 12. 13.)

Verbum correpte dicere. Gell. 2. 17. *Een woord kort maaken*, of *kort uitspreeken*.

CŎRRĔPTĬO, ōnĭs. f. Correptio dierum. Vitruv. 9. 9. *Het korten, het afneemen der dagen*.

Correptio. Quintil. I. O. 9. 3. *De korte uitspraak van een woord*, of *lettergreep*.

CŎRRĔPTŎR, ōrĭs. m. Sen. de ir. 3. 37. *Berisper, bestraffer, aanwyzer van een anders feilen*, of *gebreken*.

CŎRRĔPTŬS, ă, ŭm. Virg. G. 3. 254. *Gegrepen, gevat, aangetast, weggevoert*.

* Correptus. Varr. L. L. 6. 3. *Verkort, ingetrokken, ingehaalt, tot een kort begrip gebragt*.

Correpta syllaba. Sen. N. Q. 2. 56. *Een korte lettergreep, een woordgreep die kort uitgesproken word*.

(Correptus. *Bestraft, berispt*.

Postquam est correptus magistri voce. Hor. S. 2. 3. 257. *Na dat hy door zynen meester met woorden bestraft is*.)

CŎRRĔŬS, ĕī. m. Ulp. Dig. 34. 3. 3. §. 7. *Medeplichtige, medeschuldige*.

CŎRRĬGĬA, æ. f. *Een riem, reep, band*,

band, lint, of *gordel.*

(Corrigia canina. Plin. H. 30. 4. *Een riem van hondeleêr gemaakt.*)

Corrigia calceamenti. Cic. D. 2. 40. *Een schoenriem*, of *schoenlint.*

CŎRRIGO, is, rexi, rectūm, rĭgere. acc. Plin. H. 7. 20. *Rechten, recht buigen*, of *recht maaken dat krom*, of *gebogen is.*

Declinata pedamina corrigere. Colum. 4. 26. *Kromgebogene schooren*, of *staaken weêr oprechten, herstellen*, of *recht zetten.*

Corrigere aliquem. Ter. An. 3. 4. 17. Cic. Or. 39. *Iemant verbeteren*, of *op den rechten weg brengen.* Aliquem ad frugem. Plaut. Trin. 1. 2. 81. *Iemant tot een zuinig en geschikt leven brengen*, of *van zyn quaad leven afbrengen.* Peccatum. Ovid. Her. 20. 114. Mores alicujus. Cic. L. L. 3. 14. *Iemants zonden*, of *gebreken bestraffen, hem tot beter zeden brengen.* Librum. Cic. Att. 15. 1. Mendum libri. Cic. V. 2. 42. *Een boek verbeteren.*

CŎRRIPĬO, ĭs, rĭpŭī, rēptūm, rĭpĕrĕ. acc. Cic. V. 3. 23. *Aanvatten, aanneemen, aangrypen, aantasten, iets met de hand grypen*, of *vatten.*

Argentum vivum omnes micas auri corripit in se. Vitruv. 7. 8. *Het quikzilver trekt alle de stofjes van 't gout naar zich.*

Corripere se. Ter. Hec. 3. 3. 5. *Zich wechpakken, zich wechmaaken, wechvluchten, de vlucht neemen, vlieden.* Gradum. Hor. O. 1. 3. 33. *Zich haasten, zich spoedigen, wakker aanstappen, lustig aangaan.* Viam. Virg. Æ. 1. 422. Plin. E. 4. 1. 6. *Zich op weg begeeven, op weg slaan.*

Corripere se ad aliquem. Ter. Hec. 4. 1. 3. *Schielyk naar iemant toegaan, haastelyk tot iemant gaan.*

Corripi morbo. Cels. 6. 18. Dolore. Plin. E. 1. 12. 4. *Van een quaal aangetast*, of *overvallen worden, in een ziekte storten*, of *vallen.*

Omnium partes corripere. Nep. 18. 2. 3. *Het beroep van al de waereld ter hand neemen, zich elks bedryf aanmatigen, alles ter hand slaan, zich in ieders zaaken steeken.*

Magnas opportunitates dies prolatando corripis. Sall. B. C. 43. *Gy laat schoone gelegentheden, door uw schoorvoeten en uitstel, voorbygaan*, of *u ontglippen.*

Corripere syllabam. Gell. 2. 17. *Een lettergreep verkorten*, of *kort uitspreeken.*

(Corripere. *Bestraffen, berispen.* Adulationes edicto gravissimo corripuit. Suet. A. 53. 2. *Het pluimstryken heeft hy in een zeer scherp plakkaat bestraft.*)

CŎRRĪVALES, iūm. m. plur. Quintil. D. 14. *Medevryers, tegendingers, lieden die naar 't zelve ampt, enz staan.*

CŎRRĪVATIO, ōnĭs. f. Plin. H. 36. 15. *Vloeying, vlieting, ofstrooming van 't water door een gracht, of beek.*

CŎRRĪVOR, ārĭs, ātūs sum, ārī. Plin. H. 31. 4: 3. 5. *Vloeyen, stroomen, loopen, vlieten*, van wateren spreekende.

Aquæ corrivatæ. Sen. N. Q. 3. 19. *t'Zamengevloeide*, of *t'zamengestroomde wateren in een beek, wateren in den zelven stroom gevallen.*

CŎRRŌBŎRĀTŪS, ă, ūm. Cic. Fl. 26. *Gesterkt, veronderd, bevestigt, ingewortelt, vast, dat lang in zwang heeft gegaan*, of *in gebruik is geweest*, van een deugd, quaad, gewoonte, enz spreekende.

Ætas corroborata. Cic. Cœl. 17. *Een sterken, vasten*, of *kloeken ouderdom.*

CŎRRŌBŎRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cic. C. 1. 12. *Sterk worden, kracht krygen, inwortelen, wortel schieten*, van een hertstocht, deugd, enz spreekende.

Vox se corroborat. Cic. Sext. 4. *De stem word sterker, harder, luider, krachtiger, doordringender.*

Hoc corroborat stomachum. Plin. H. 20. 20. *Dat versterkt de maag.*

Corroborare se. Cic. Cœl. 5. *Sterk*, of *kloek worden, in krachten toeneemen.* Militem assiduo opere. Suet. G. 6. 6. *Een soldaat tot ongemak*, of *tot arbeid gewennen, door gedurigen arbeid hard maaken.*

(Corroborari. *Een man worden, de mannelyke jaaren krygen.*

Ut se corroboravit. Cic. F. 13. 10. *Na dat hy een man geworden is.*

Cajo & Lucio corroboratis. Suet. T. 11. 10. *Cajus en Lucius tot hunne manlyke jaaren gekoomen zynde.*)

CŎRRŌDO, ĭs, rōsī, rōsūm, rōdĕrĕ. acc. Cic. D. 1. 27. *Afeeten, afknabbelen, afknaagen.*

CŎRRŎGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquid a quibusdam. Cic. A. 3. 8. *Iets van zommigen met gebeden verzoeken, zommigen bidden om*, enz.

Corrogare nummos de alicujus bonis. Cic. V. 3. 79. *Iemants goed tot geld maaken.* Pecuniam ad necessarios usus. Cæs. B. C. 3. 102. 4. *Geld tot nodig gebruik van den Staat verzamelen.*

Corrogare aliquos, ut, &c. seq. subj. *Zommigen bidden, verzoeken, smeeken, om, enz.*

Ab aliquo loco amicos corrogare. Cic. P. Q. 6. *Zyn vrienden die elders woonen bidden, verzoeken, smeeken, om enz.*

CŎRRŌSUS, ă, um. part. a Corrodo. Juv. 15. 80. *Afgegeeten, afgeknaagd, afgeknabbeld*, van een been, of iets anders spreekende.

Insulæ corrosæ. Varr. R. R. 3. 17. *Eilanden welkers oevers aan allen kanten afgebroken, afgevallen*, of *afgespoelt zyn.*

CŎRRŎTUNDŎR, ārĭs. ātūs sūm, ārī. Sen. E. 113. N. Q. 4. 3. *Rond gemaakt worden, afgerond worden.*

CŎRRŪDĂ, æ. f. Cato R. R. 6. Colum. 10. 356. Plin. H. 16. 36: 20. 10. *Wilde sparsjes.*

CŎRRŪGĀTUS, ă, ūm. Corrugatum acinum. Colum. 12. 39. *Een verschrompelde kern, een kern vol rimpels*, of *schrompels.*

CŎRRŪGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Hor. E. 1. 5. 22. *Rimpelen, verschrompelen, fronssen.*

CORRŬMPO, is, rūpi, rūptūm, rumpĕrĕ. acc. *Bederven, vervalschen, schenden, veranderen, verminken, vergiftigen.*

Ea opera corrumpuntur luminum fuliginibus. Vitruv. 7. 4. *Die werken worden door den damp der lichten*, of *kaerssen bedorven.*

Corrumpere fontes. Sall. B. J. 55. *Bronnen*, of *waterwellen vergiftigen*, of *bederven.*

Domum & se igni corrumpere. Sall. B. J. 66. *Zich met zyn huis verbranden.* Oculos. Plaut. Merc. 3. 1. 3. *d'Oogen bederven, de schoonheit*, of *glans der oogen verdonkeren.*

Pisces illi corrumpuntur. Ter. Ad. 3. 3. 66. *Die visschen bederven, stinken. koomen aan.* Prandium corrumpitur. Ter. Ad. 4. 2. 49. *Het middaggeten bederft.*

Corrumpere seipsum. Plaut. Merc. 3. 2. 1. *Zich zelven bederven, zich verligtmissen, zich verhoeren*, of *verzuipen.* Aliquem pollicitis. Ovid. Art. 1. 355. Præmiis. Cic. Dej. 1. *Iemant door beloften*, of *geschenken omzetten, omkoopen*, of *ontrouw maaken.* Literas. Cic. V. 2. 38. Tabulas. Cic. S. R. 44. *Brieven*, of *schriften vervalschen*, of *veranderen.*

Corrumpere honores, præmia virtutum. Liv. 38. 49. *d'Eerampten, de beloning der deugd, enz versmaaden, verachtelyk maaken, in kleinachting brengen.*

* Corrumpere disciplinam militum. Front. St. 4. 1. 43. *De krygstucht laaten verslappen*, of *niet handhaaven.*

kasven.

* Corrumpere populares ad defe-ctionem. Front. St. 3. 16. 1. *Zyn land, of 't volk van zyn land tot een opstand brengen, aan 't muiten helpen.*

(Corrumpere virginem. *Een meisje schenden, beslaapen, verkrachten.* Zoo gebruiken de Grieken hun Διαφθεί-ρειν. Zie Herald. Adv. 1. 11.

Qui nondum viripotentes virgines corrumpunt. Paull. Dig. 48. 19. 38. §. 3. *Die meisjes, noch niet manbaar, of huwbaar zynde, schenden.*

Opinio est, plurimas feminas corrupisse. Suet. J. 50. 1. *'t Gerucht loopt, dat Cesar veele wyven geschonden, of beslaapen heeft.*

Corrumpere. *Aftrekken, vervreemden, afkeerig, of ongenegen maaken.*

Nec corrupisse contentus. Suet. O. 3. 3. *En niet te vreden zynde, dat hy Sabina van Nero afgetrokken, of Nero ongenegen gemaakt hadde.*

Quia nihil ejus interest servum non corrumpi. Ulp. Dig. 11. 3. 1. *Om dat 'er hem niet aan gelegen is, dat den slaaf van zynen meester niet afgetrokken worde, of zynen meester ongenegen gemaakt worde.)*

CŌRRŬO, is, rŭi, rŭtūm, rŭĕrĕ. *Vallen, om ver vallen, neêrvallen, neêrstorten, invallen, instorten, nederploffen.*

Risu corruere. Cic. Fr. 2. 10. *Zich om ver lagchen, van lagchen om ver vallen.*

Corruit domus. Cic. T. 3. Arbor. Ovid. M. 8. 776. *Het huis valt om, stort, of valt in. De boom valt om.*

* Corruere. Cic. S. 18. *Afneemen, verminderen, zwak worden, niet meer konnen.*

* Opes illius corruerunt. Cic. Off. 1. 24. *Zyn zaaken zyn heel verloopen, hy is een bedorven man.* Boertender wijze zegt men: *'t hammetje is tot zynent op.*

Antiochi ista corruent universa. Cic. A. Q. 4. 31. *Al die voorstellen van Antiochus zullen van zelfs vervallen.*

Corruere divitias. Plaut. R. 2. 6. 58. *Geld, goed, of schatten verzamelen, t'zamen brengen, vergaderen, ophoopen, of t'zamenschraapen.*

CŌRRŬPTĒ. Adv. Corrupte de aliquo judicare. Cic. F. 1. 21. (Corruptissime judicare. Ascon. Ped. Cic. 48.) *Van iemant qualyk, of verkeerdelyk oordeelen, of een verkeerd, of onrechtvaerdig oordeel vellen.*

CŌRRŬPTĒLĂ, æ. f. *Bederving, besmetting, bederf, vergiftiging, pest, 't geen iets besmet, vergiftigt, of bederft.*

Tanta est corruptela malæ consuetudinis, ut, &c. seq. subj. Cic. L. L. 1. 12. *De quaade gewoonte is zoo verderfelyk, besmettelyk, of gevaarlyk, dat, enz.*

Reus corruptelam judicii moliens. Cic. Par. 6. *Een misdadiger die zyne Rechters poogt om te zetten, door geschenken, of anderzins.*

Corruptela liberorum. Ter. Ad. 5. 3. 7. *'t Bederf, de bederver, of verleider der kinderen.*

Mores hac corruptela sunt depravati. Cic. L. L. 2. 15. *De zeden zyn door deeze besmetting verdorven.*

(Corruptela. Cic. T. Q. 4. 35. Suet. Cl. 16. 3. en Corruptela mulierum. Cic. V. 2. 54. *Het beslaapen van vrouwen.)*

CŌRRŬPTĬO, ōnĭs. f. Cic. T. Q. 4. 13. *Bederving, verderf, ondergang, schending, verminking, ontstelling, vervalsching, besmetting.*

CŌRRŬPTŌR, ōrĭs. m. *Bederver, verleider, vervoerder.*

Corruptor juventutis. Cic. C. 2. 4. *Een verleider van de jeugt.*

(Corruptor. *Een die eerlyke vrouwen verzoekt om by haar te slaapen.*

Corruptor nurus. Juv. 1. 77. *Die zyn schoondochter beslaapt.* Vestalium. Suet. D. 8. 13. *Die de Nonnen beslaapt.)*

CŌRRŬPTRĪX, īcĭs. f. *Bederfster, verleidster.*

Provincia corruptrix. Cic. Fr. 1. 1. *Een landschap dat het bederf der verstanden is, of waar in de verstanden bedorven worden.*

CŌRRŬPTŬS, ă, ūm. part. a Corrumpo. Cels. 7. 4. *Bedorven, geschonden, verminkt, ontstelt, vervalscht.* De compar. Corruptior staat by Cels. 7. 4. en de superl. Corruptissimus by Sall. Or. Phil.

* Corruptus animus. Cic. Br. 4. *Een bedorven verstand, een onzuiver gemoed, een besmette ziel.* Judex. Hor. S. 2. 2. 9. *Een omgekocht Rechter.*

Corruptus ad scelus. Tac. An. 4. 10. 2. *Tot een schelmstuk omgekocht, opgemaakt, of bewogen.*

Mores corrupti. Cic. Off. 2. 20. *Bedorvene, quaade, of verbasterde zeden.*

Tabula corrupta. Cic. V. 2. 42. *Een veranderd, of vervalscht stuk, of schrift.*

Voluptas dolore corrupta. Hor. S. 1. 2. 39. *Een wellust met smert, of vermaak met droefheit vermengt.*

* Opes corruptæ. Sall. Or. Lep. *Bederfelyke, of verganhelyke rykdommen, of goederen.*

Corruptus ex amore alicujus. Plaut. As. 5. 2. 33. *Op iemant uitsporiglyk verliefd, of door liefde op iemant verzot, of verslingert.*

(Corruptus. Licas memor adhuc uxoris corruptæ. Petron. 66. *Likas noch gedachtig zynde, dat zyn vrouw geschonden, of beslaapen was.)*

CORS.

CŌRS, ōrtĭs. f. Varr. L. L. 4. 16. *Een voorplaats, voorburg, of voorplein; een vogelhok.*

CŌRSĂ, æ. f. Vitruv. 4. 6. *Korsa, de plint van de bovenlyst.*

(CŌRSĪ, ōrūm. Plin. H. 15. 29. *De inwoonders van 't eiland Korsika.)*

CŌRSĬCĂ, æ. f. Plin. H. 3. 6. *Het eiland Korsika op de Toskaansche zee.*

CŌRSĬCŬS, ă, ūm. Ovid. Am. 1. 12. 10. *Een Korsikaner, een die van 't eiland Korsika is.*

CORT.

CŌRTĒRĬĂCŪM, i. n. *Kortryk,* een stad van Vlaanderen.

CŌRTĔX, ĭcĭs. m. of f. Cic. N. D. 2. 47. *De schors, bast, of schil van een boom, of gewas.*

Cortex ovi. Vitruv. 8. 3. *Een eyerschaal, of eyerdop, een schaal, of dop van een ei.*

CŌRTĬCĀTŬS, ă, ūm. Colum. 12. 23. *Dat een schil, schaal, dop, bast, of schors heeft, of daar mee bedekt is.*

(CŌRTĬCĔŬS, ă, ūm. Prud. Καθ. 3. 43. *Dat van een bast, of schors is gemaakt.)*

CŌRTĬCŌSŬS, ă, ūm. Plin. H. 20. 19. *Bastig, dat dikke schorssen, of basten heeft.*

CŌRTĬCŬLĂ, æ. f. Colum. 12. 47. *Een schorsje, bastje, of schilletje.*

CŌRTĪNĂ, æ. f. Plin. H. 23. 2. *Een verwers ketel.*

Cortina. Ambros. E. 5. 33. *Een gordyn, behangzel, voorhang, of kleed op 't tooneel.*

Cortina Phœbi. Virg. Æ. 6. 347. *Een drievoet, een drievoetige tafel, of stoel, waar op de Priesterin van Apollo zat, om haare Godspraaken te geeven.*

Cortina. Virg. Æt. 294. *De bak van een tooneel, of schouwburg.*

CŌRTĪNĀLĒ, is. n. Colum. 1. 6. *De pottebank, de plaats daar men potten en ketels zet, daar potten en ketels staan.*

CŌRTŌNĂ, æ. f. *Kortona, of Kortonen,* een stad van Toskanen.

(CŌRTŌNĒNSĬS, is, m. en f. sĕ, is, n. *Kortonisch, dat tot, of omtrent Kortonen is.*

Cortonenses montes. Liv. 22. 4. *De bergen die omtrent Kortonen leggen.*

Cor-

Cortonenses incolæ. Plin. H. 3. 5. *Die te Kortone woonen*, of *d'inwoonders van Kortone.)*

CORTRACUM, i. n. *Kortrijk*, een stad van Vlaanderen.

CORV.

(CŌRVĪNUS, ă, ūm. Apul. M. 2. 118. *Dat van een rave is*, of *een rave gelykt.)*

‡ CŌRVITO, ās, ārĕ. Plaut. Cas. 4. 1. 20. *Zich met eeten opproppen*, of *opvullen.*

CŌRUS, ī. m. Cæs. B. G. 5. 7. 3. Vitruv. 1. 6. *Noord-noord-weste wind.* Plin. H. 2. 47. vermengt hem met de wind Argestes genaamt, tegens 't gevoelen van Vitruvius en Sen. N. Q. 5. 16. waar aan men zich moet houden.

(CŎRŬSCĀMĔN, ĭnis, n. Apul. D. Socr. 43. en

CŎRŬSCATIO, ōnĭs, f. Vopisc. Car. 8. *Weerlicht.* Deeze twee woorden zijn van de latere eeuw.)

CŎRŬSCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. de Or. 3. 39. *Blinken, flikkeren, schynen, flonkeren, schitteren, glinsteren, glans geeven.*

Coruscare ensem. Virg. Æ. 10. 651. *Een degen laaten glinsteren, bloot in de hand zwaayen, omslingeren dat ze flikkert.*

CŎRŬSCŬS, ă, ūm. Virg. G. 1. 233. *Blinkend, glinsterend, schitterend, schynend, glanssig, flonkerend, weerschynend.*

Coruscus auro. Virg. Æ. 9. 163. *Van gout glinsterende*, of *blinkende.*

CŎRVUS, ī. m. Cic. D. 1. 7. *en* 39. *Een rave*, zekere vogel.

Corvus demolitor. Vitruv. 10. 19. *Een stormrave, een gereedschap*, of *werktuig om iets overhoop te stooten, meê te slechten*, of *af te breeken.* Curt. 4. 2. 12: 3. 24. noemd dus groote haaken, en zegt dat ze in de belegeringen gebruikt wierden.

Corvus. Vitruv. 9. 7. *De rave*, een gesternte dichte by den Draak, of Slange.

CORY.

(CŎRYBĀNTĬUS, ă, ūm. *Dat van de Korybantes*, of *Cybeles Priesteren is*, of *gebruikt word.*

Hinc Corybantia æra. Juv. 3. 111. *Hier van daan de cymbalen bij Cybeles Priesters gebruikt.*

CŎRYBĀNTĒS. Hor. O. 1. 16. 8. *De Priesters van de Godin Cybele.* Deeze worden gezegt Jupiter, in de wieg leggende en schreijende, door 't slaan op hunne kopere cymbalen beschermt te hebben tegens de wreedheit van Saturnus, die gewoon was zijne nieuwgeboren kinderen op te slokken.)

CŎRYCĒŪM, ēī. n. Vitruv. 5. 11. Κωρύκειον. *Een kaatsbaan.* Zommige Uitleg-ers willen dat het een School voor jonge meisjes was, alwaar ze zich in de worstelkonst en 't wedloopen oeffenden.

(CORYCÆUS, i. m. *Een opziender.* Dit is zuiver Griekfch. Zie Soidas.

Omnes corycæi videntur subauscultare quæ loquor. Cic. Att. 10. 18. *Alle d'opzienders schynen hunne ooren te leenen tot het geene ik spreeke.* By Cicero staat het in 't Grieksch Κωρυκαῖοι.

CORYCIUS, ă, ūm. *Dat tot de stad Korykus behoort*, of *te Korykus is.*

Corycium nemus, ubi crocum gignitur. Curt. 3. 4. 10. *Het bosch omtrent de stad Korykus, waar in de saffraan wast.* Strab. 14. 461. zegt dat het weinig stadien van Korykus legt.

CŎRYCŬS, ī. f. Plin. H. 5. 27. *Een stad in Cilicien.)*

CŎRYLĒTŪM. ī. n. Ovid. F. 2. 587. *Een plaats met hazelaars beplant.*

CŎRYLŬS, ī. f. Virg. E. 1. 14. *Een hazelaar, een hazelnooteboom.*

CŎRYMBĬĂ, æ. f. Plin. H. 19. 9. *Veil, eiloof*, zeker gewas.

CŎRYMBĬFĔR, ă, ūm. Ovid. F. 1. 393. *Dat trosjes van veilbezien draagt, met trosjes van veilbezien behangen.*

CŎRYMBĬŪM, ĭī, n. Petron. 70. *Opgestrikt, opgeknoopt*, of *opgebonden haair*, of, als andere willen, *een paruik.*

CŎRYMBŬS, ī. f. Virg. E. 3. 49. Κόρυμβος. *Een trosje, rist*, of *bosje van veilbezien*, of *van eenig ander kruid dat aan trosjes groeit*

Corymbus. Colum. 10. 237. *Een Artichokssteel*, of *stronk.*

CŎRYPHÆŬS, ī. m. Cic. N. D. 1. 21. Κορυφαῖος. *De belhamel, voorganger, stoker, aanleider, voervink*, of *'t hoofd van een aanhang*, of *gezintheit.*

CŎRYTŬS, ī. m. Virg. Æ. 10. 169. Κωρυτός. *Een pylkoker.*

(CŎRYZĂ, æ. f. Cels. 4. 4. *Verkoudheit, snof, hoofdvloed.* Dit is zuiver Grieksch.)

COS.

CŌS, cōtĭs. f. Virg. E. 8. 43. Liv. 1. 36. *Wetsteen, slypsteen.*

Cos aquaria. Plin. H. 18. 28: 34. 15. *Een steen waar op men met water slypt.* Olearis. Plin. H. 34. 15. *Een olysteen, een steen waar op men met oly slypt.*

Cotes duræ. Virg. E. 8. 43. Scrupulosæ. Cic. T. Q. 4. 14. *Harde en kantige steenen van rotzen.*

* Cotem fortitudinis esse dicunt iracundiam. Cic. A. Q. 4. 44. *Zy zeggen dat de gramschap de wetsteen der kloekmoedigheit is; men zegt dat de gramschap de dapperheit aanzet en voedt.*

COSA. COSM.

CŌSĂ, æ. f. Cæs. B. C. 3. 22. 2. *Kassano*, Een stad van Kalabrien.

COSACĪ, ōrūm. m. plur. *De Kozakken*, volkeren waar van zommigen onder 't gebied van den Koningk van Polen, en zommigen onder den Grootvorst van Moskovien staan.

CŌSANŪM, ī. n. Zie Cosa.

CŌSMĒTĂ, æ. m. Juv. 6. 477. Κοσμητης. *Een kamerdienaar, een kamerling.* Dit was voortijds een slaaf wiens werk was zijn Heers haair te krullen, te poeijeren, en hem op te schikken. Men zoude dus een *kamenier*, of *kapster* konnen noemen.

† COSMICUS, ă, ūm. Mart. 7. 40. 1. *Een leerling van Sokrates.* Deeze wijsgeer, als hy gevraagt wierd van waar hy was; antwoordde van de waereld.

Cosmica tam mala quam bona sunt. Mart. 7. 40. 2. *De leerlingen van Sokrates zijn zoo wel quaad als goed; men vind zoo wel quaade als goede onder de navolgeren van Sokrates.*

CŌSMŎGRĂPHĬĂ, æ. f. Κοσμογραφία. *Waereldbeschryving, aardrykskbeschryving, de beschryving der waereld*, volgens d'oorspronkelijkheit van 't Grieksch.

(CŌSMŎGRĂPHUS, ī. m. *Waereldbeschryver, aardrykbeschryver, een die de waereld beschryft.)*

COSS. COST.

‡ CŌSSĪ, ōrūm. m. plur. Festus. *Gerimpelde, gefronste*, of *verschrompelde oude luiden.*

(CŌSSĪM. *Langs de dije, op de dije*, of *op 't dik van 't been.*

Sciunt hoc omnes, quantum est, qui cossim cacant. Pompon. *by* Non. 1. 191. *Dat weeten alle, die langs de dijen hun gevoeg doen, dat weeten alle menschen:* om dat de mensch zich als op zijn dijen zet, wanneer hy zijn gevoeg doet. Zie Incoxare.

Grabatum cossim insidens, ubertim flebam. Apul. M. 3. 129. *Met de dyen op 't bed hangende, kreet ik zeer.)*

CŌSSĬŪM, ĭī. n. Ptolem. 2. 6. *Basas*, een stad van Gaskonjen.

CŌSSŬS, ī. m. Plin. H. 17. 24. *Schietworm, houtworm.*

CŌSSYRĂ. Strab. 17. 573. of

CŌSYRĂ. Plin. H. 5. 7. of

CŌSŪRĂ. æ. f. Mel. 2. 7. Ovid. F. 3. 567. *Pantalarea*, een eiland van Afrika in de Middelandsche zee.

CŌSTĂ, æ. f. Plaut. Ps. 1. 2. 4. *Een rib* in 't menschen ligchaam.

Costæ navium. Plin. H. 13. 9. *De rib-*

ribben, of *zijden van de schepen.*

† Costa montis. Perf. 1. 94. *De zijdheuvel van een berg, een heuvel die aan een berg leit.*

COSTĀTUS, ā, ūm. Varr. R. R. 2. 5. *Grof geribt, die groote ribben heeft.*

CŌSTŪM, ī. n. Hor. O. 3. 1. 44. Κόστος. Zeker welriekend kruid uit Arabien.

CŌSTŪS, ī. f. Ovid. M. 10. 338. Zie Costum.

COTA COTE. COTH.

CŌTĀRIĂ, æ. f. Alphen. Dig. 39. 4. 15. Zie Cotoriæ.

CŌTĀRIÆ, ārūm. f. plur. Zie Cotariæ.

CŌTĒS, is. Zie Cautes.

CŎTHŬRNĀTŬS, ā, ūm. Mart. 7. 62. 5. *Met broosjes, of toneellaersjes geschoeit, die hooge schoenen, of korte laersjes aan heeft.*

* Vates cothurnatus. Ovid. F. 5. 348. *Een Schryver van een hoogdravende styl, of die heel hoogdravend schryft: een treurdichter.*

CŎTHŬRNŬS, ī. m. Cic. Fin. 3. 14. *Een broosje, of hooge schoen. Zeker gemeen schoeizel,* voor mannen en vrouwen: ook *een soort van laersjes* die de toneelspeelders in de treurspelen gebruikten, waar door ze heel groot scheenen.

Cothurnus. Hor. A. P. 80. Quintil. I. O. 6. 1. *Een deftige, hoogdravende, verhevene, of mannelijke styl.*

COTI. COTO.

CŌTĬCŬLĂ, æ. f. Plin. H. 34. 10. *Een wetsteentje, een slypsteentje.*

CŌTĬŪS, ā, ūm. Cotia sylva. *Het bosch van Ville-Coteres.*

CŌTĪDĬĒ. Adv. Zie Quotidie.

CŌTŌNĂ, ōrūm. n. plur. Zie Cottana.

CŌTŌNĔŪS, ā, ūm. Cotoneum malum. Plin. H. 15. 11. *Een quee, een queeappel, of queepeer.*

CŌTŌRĬÆ, ārūm. f. plur. Alfen. Dig. 39. 4. 15. *Steengroeven waar uit men wetsteenen haalt.*

COTT. COTU.

CŎTTĂBŬS, ī. m. *Een slag, 't geluid, of de klank van iets dat men nederkletst.*

Cottabi bubuli. Plaut. Trin. 4. 3. 4. *Peesslagen, zweep- of roedeslagen, slagen met een bullepees, of spanriem.* (Deeze Schrijver heeft het nog op een spel zoo genoemt, in de maalrijden eertijds gebruikelijk, en in Sicilien gevonden, dat Meursius de lud. Gr. p. 28. wijdlopig beschrijft.)

CŌTTĀNĂ, ōrūm. n. plur. Plin. H. 13. 5. Κότ7ανα. *Zekere vygjes, of kleine vygen.*

CŌTTĬÆ Alpes, of Alpes Cottiæ. Ammian. 15. 10. *Het Alpische gebergte, de ry bergen die den berg Genevre, Senis, en Viso bevatten.*

CŌTŬLĂ, æ. f. Zie Cotyla.

CŌTŬRNĬX, īcis. f. Ovid. Am. 2. 6. 27. Plin. H. 10. 23. *Een wachtel, quakkel, of quartel,* zekere vogel.

COTY. COVI.

CŎTYLĂ, æ. f. Cato R. R. 147. Mart. 8. 71. 8. Κοτύλη. *Zekere Attische maat van negen Italiaansche oncen.* Men zoude dus een halve vaan konnen noemen.

CŎTYLĒDŎN, ŏnis. f. Plin. H. 25. 13. Κοτυληδών. *Nagelkruid,* zeker gewas.

CŎVĪNĀRĬŬS, iī. m. Tac. A. 35. 4. *Een wagenvechter, een soldaat die op een wagen vocht, met zeissens, of groote kromme messen beslagen.*

CŎVĪNUS, ī. m. Lucan. 1. 426. *Zeissenwagen, een krygswagen met zeissens, of groote kromme messen beslagen,* by de Persen veel in 't gebruik. Zie d'afbeelding in onzen Curtius pag. 245.

COVO. COXA. COXE.

CŎVŎRDĬĂ, æ. f. *Keevorden,* of *Coeverden,* een stad in 't landschap Drente, onder 't gebied van d'algemeene Staaten.

CŎXĂ, æ. f. Celf. 2. 8. Plin. E. 2. 1. *De heup, het heupbeen, de dye,* of *'t dik van 't been.*

CŎXĔNDĬX, īcis. f. Suet. A. 80. 2. *De dye, heup,* of *'t dik van 't been.*

CRAB.

CRABRO, ōnis. m. Virg. G. 4. 245. *Een horsel, wespe,* of *groote vlieg die heel scherp steekt.*

* Irritare crabrones. Plaut. Am. 2. 2. 75. *De vergramden tergen, de toornigen verbitteren.* Dit spreekwoord is van de horsselen genomen, die te vinniger steeken als men ze tergt.

CRAC. CRAM.

CRĂCŎVĬĂ, æ. f. *Krakow,* de hoofdstad van Polen.

CRĂMBĒ, ēs. f. Plin. H. 20. 9. Κράμβη. *Krulkool, zwartgroene kool.*

CRAN. CRAP.

(CRĀNĬŬM, ī. n. *De herssepan, 't bekkeneel.* Κράνιον. Dit is zuiver Grieksch)

CRĀPŬLĂ, æ. f. Liv. 9. 30. Κραιπάλη. *Draaying,* of *suizeling van 't hoofd, suizebolling, bedwelmtheit van 't hoofd,* of *van de herssenen, door te veel eeten,* of *drinken.*

Crapula. *Dronkenschap.*

Exhalare crapulam. Cic. A. 2. 12. V. 3. 11. *De dronkenschap uitwaassemen, nuchteren worden.* Discutere. Plin. H. 21. 20. *Nuchteren maaken, de dronkenschap verdryven.* Edormire. Cic. A. 2. 12. Edormiscere. Plaut. R. 2. 7. 28. (Amovere. Plaut. Ps. 5. 1. 34.) *Zijnen wyn,* of *de dronkenschap uitslaapen.*

CRAS.

CRĀS. Adv. Hor. O. 1. 9. 13. Cic. Att. 13. 30. *Morgen,* of *mergen.*

CRĀSSĀMĔN, inis. n. Colum. 12. 25. *De droessem, hef, moer,* of *'t grondzop.*

CRĀSSĀMĔNTŬM, ī. n. Colum. 12. 12. *De droessem, de hef, het grondsop,* van een vocht.

Crassamentum. Gell. 17. 9. *Dikte, lyvigheit, grovigheit.*

CRASSE. Adv. *Dik, vet, grof, lyvig, ineen gedrongen.*

Crasse intrinsecus & extrinsecus vasa picantur. Colum. 12. 43. *De vaten worden van binnen en van buiten dik bepekt.*

* Scribere crasse. Hor. E. 2. 1. 67. *Heel grof schryven, plomp schryven.*

CRĀSSĒSCO, is, ēscĕrĕ. *Zich mesten, dik, vet, grof, lyvig,* of *gezet worden.*

Eo frumento aves crassescunt. Colum. 8. 9. *De vogels worden vet van dat koren.*

Crassescunt pili. Plin. H. 11. 39. *Het haair word dik.*

Aër crassescit in nubes. Plin. H. 2. 43. *De lucht word dik, de lucht bewolkt,* of *betrekt met wolken.*

(Crassescente limo ad duritiam pumicis. Plin. H. 33. 5. *De slyk zoo hard wordende als een puimsteen.*

CRĀSSĬTĬĒS, ēī. f. *Dikte, vettigheit.* Een woord van de latere eeuw.

Inter quos pectus & venter crassitie reluctabant. Apul. M. 7. 189. *Waar tegens de borst en buik door hunne dikte aandrongen.*)

CRĀSSĬTŪDO, inis. f. Plaut. Most. 3. 2. 134. *Dikte, grovigheit, vettigheit, lyvigheit, gezetheit.*

Crassitudo aëris. Cic. D. 1. 42. *De grovigheit, dikte,* of *zwaarte der lucht.*

(CRĀSSO, ās, ārĕ. *Dik maaken.* Een woord van de latere eeuw.

Pili mei crassantur in setas. Apul. M. 3. 139. *Myn haair word zoo dik als borstelen.*)

CRĀSSŬS, ā, ūm. *Dik, grof, plomp, lomp, vet, lyvig, zwaar,* van dieren, boomen, vochten, boeken, enz. spreekende. De compar. Crassior staat beneden by Quintilianus, en de superl. Crassissimus by Cato R. R. 51.

Crassum cœlum. Cic. Fat. 4. of Crassus aër. Cic. T. Q. 1. 18. *Een grove, dikke, zwaare,* of *betrokke lucht.* Tenebræ crassæ. Cic. A. Q. 4. 38. *Dikke duisternissen.*

Crassus ager. Cic. Fl. 29. Cato R. R. 6. *Een vet, goed,* of *vruchtbaar land; een vette grond,* of *goede aarde.*

Cras-

Crassus homo. Ter. Hec. 3. 4. 26. *Een dik, vet, gezet, of zwaarlyvig man.*

* Crassus. Varr. *bij* Non. 2. 137. *Grof, bot, plomp, lomp, onbeschaafst*, van een mensch, 't verstand, enz. sprekende.

Crassa Minerva. Hor. S. 2. 2. 3. Crassiore Musa. Quintil. I. O. 1. 10. *Grovelyk, plompelyk, onbeschaafdelyk, onbeschoftelyk, lomp, zonder konst*, of *gesieppendeit.*

(CRĀSTINI die. Plaut. Most. 4. 1. 25. Gell. 2. 29. 10. 24. *Morgen.* Deeze woorden wierden t'zamen gevoegt, en gebruikt als een adverbium.

CRĀSTĪNO. Gell. 2. 29. *en* Crastino die. Gell. 10. 24. *Morgen.*)

CRĀSTĪNUS, ă, ŭm. *Dat tot morgen*, of *den volgenden dag behoort.*

Dies crastinus. Cic. Att. 15. 8. *Morgen; de dag van morgen.* Stella crastina. Plaut. Men. 1. 2. 62. *Een ster die morgen moet opkoomen*, of *verschynen.*

* Fructus crastinus. Plin. H. 13. 9. *Een nieuwe*, of *vroege vrucht.*

In crastinum differre aliquem *of* aliquid. Cic. de Or. 2. 90. *Iemant*, of *iets tot morgen uitstellen, verschuiven, sleepende*, of *sleurende houden.*

CRAT.

(CRATÆŎGŎNŎN, ī. n. Plin. H. 27. 8. Κραταιόγονον. Dioscor. 3. 139. ἀπὸ τῦ κρατεῖν τῆς γονῆς, naar 't zeggen van Saracenus over Dioscorides. *Vlooikruid.*)

CRĀTĒR, ēris. m. Virg. Æ. 3. 525. *Een beker, drinkbeker, kroes, drinkschaal, kop, nap.*

Crater delicatus. Cic. Att. 2. 8. *Een net gemaakte, een konstig gewrochte drinkbeker*, of *drinkschaal.*

Magno cratere lacessere aliquem. Val. Flacc. 5. 571. *Iemant een volle kroes brengen*, of *toedrinken.* Boertender wijze zegt men, *iemant een wakkeren berkemeijer toebrengen.*

* Crater. Plin. E. 5. 6. *De kom van een springbron.*

Crater. Plin. H. 3. 8. *Een groote opening, een groot tochtgat, hol*, of *kuil in d'aarde*, of *in een berg.*

Crater. Ovid. F. 5. 522. *Een bekken, kom*, of *schotel.*

Crater. Vitruv. 9. 7. *De drinkschaal*, of *kroes*, zeker gesternte.

CRĀTĒRĂ, æ. f. Cic. F. 7. 1. Curt. 4. 8. 16. *Een beker, kop, kroes*, of *drinkschaal.* Zie onze aantekening over Curtius.

Cratera. Vitruv. 9. 7. *De beker, kroes*, of *schaal*, zeker gesternte midden op 't lijf van den Leeuw.

CRĀTĒRRĂ, æ. f. Varr. *bij* Non. 15. 36. *Een emmer, wateremmer, tobbe, knip, kruik*, of *kan om water te haalen, een waterkan*, of *waterkruik.*

CRĀTES, is. f. Liv. 27. 3. Cæs. B. G. 5. 40. 6. Hor. Ep. 1. 2. 45. *Een horde, een staketzel van teen gevlochten.*

Crates. Virg. G. 1. 95. Crates dentatæ. Plin. H. 18. 18. *Een egge*, of *klouwe*, zeker werktuig des landbouweren om de kluiten in een omgeploegt, of omgespit land te breeken.

Crates spinæ. Ovid. M. 8. 812. *Het ruggraat met de ribben die 'er aan vast zyn.*

Vinea cratem facit. Colum. 4. 2. *De wyngaard groeit door een.*

CRĀTĪCŬLĂ, æ. f. Cato R. R. 13. *Een hordetjen, een kleine horde.*

* Craticula. Mart. 14. 221. 1. *Een rooster.*

(CRĀTĪCŪLŪS, ă, ŭm. *Getralyt, tralytwyze gemaakt.*

Lucerna craticula. Cato R. R. 13. *Een getralyde lantaern.*)

CRĀTIO, is, ivi, itum, īrĕ. acc. Plin. H. 18. 28. *Eggen, 't land eggen, de kluiten in een omgeploegt*, of *omgespit land met de egge*, of *klouwe breeken.*

(CRĀTĪS, is, f. *Een horde.*

Sub cratim uti jubeas sese supponi. Plaut. Pœn. 5. 2. 65. *Dat gy bevelen zoud hem te laaten verzuipen.* Die van Athenen plachten een horde te werpen op de geenen die in 't water smooren zouden, op dat ze niet boven mogten koomen. Een straffe ook eertijds gebruikelijk by de Duitschen. Tac. G. 12. Liv. 4. 50. maakt ook gewag van de zelve, en 1. 51. noemt hy 't een nieuwe soort van straffe.)

CRĀTĪTĬUS, ă, ŭm. Cratitius paries. Vitruv. 2. 8. *Een bekken, een latte schutting*, of *schutzel.* Een woord der bouwkonst. Men zegt Cratitius, uit inzicht van de schikking der latten, die, naast malkanderen gezet, een soort van tralien maaken.

CREA.

(CRĒĀBĬLĬS, is, m. *en* f. lĕ, is, n. Apul. Trism. 85. *Scheppelyk, die*, of *dat geschapen kan worden.* Dit en 't volgende woord zijn van de latere eeuw.

CRĔĀMĔN, ĭnis, n. Prud. H. 505. *Schepzel, iets dat geschapen is.*)

CRĔĀTIO, ōnis. f. *Verkiezing, aanstelling, benoeming.*

Creatio Magistratuum. Cic. L. L. 3. 3. *Verkiezing*, of *aanstelling der Overheden.*

Creatio. Ulp. Dig. 1. 7. 15. §. 2. *Voortbrenging, veroorzaking, teeling, geboorte.*

CRĔĀTŎR, ōris. m. Lucan. 10. 266. *De Schepper, veroorzaaker, werkmeester, konstenaar, stichter, grondlegger, bouwer.*

Creator Romanæ urbis. Cic. C. B. 13. *De Stichter der stad Rome.*

Creator. Cic. D. 2. 30. Sen. H. 3. 54. *De Vader.*

CREĀTRIX, īcis. f. Lucret. 1. 623. Catull. 63. 50. Virg. Æ. 8. 534. *d'Oorzaak, veroorzaakster, bronader, stichtster, voortbrengster, uitwerkster, moeder, voortteelster.*

Bellorum creatrix. Val. Fl. 5. 142. Sil. 15. 184. *De bronader, stookster*, of *d'oorzaak van den oorlog.*

(CRĔĀTŪRĂ, æ. f. *Een schepzel.* Een woord van de latere Schrijveren. Sidonius maakt de tweede lettergreep kort in 't volgende voorbeeld.

Materiam cunctis creaturis aëra credens. Sidon. C. 15. 92. *Geloovende dat de lucht is 't stof voor alle schepzelen.*

Illius est ipse, cujus & cœlum est, & omnis creatura. Tertull. Apol. 30. *Hy is des geenen, wiens de hemel is, en alle schepzel.*)

CREB.

CRĒBĔR, brĭ, brŭm. *Dikwils, veel, veelvuldig, menigmaal, menigwerf, meermaals, ettelyke reizen.* De compar. Crebrior staat by Liv. 4. 5. en de superl. Creberrimus by Liv. 4. 37. Men vind by Gell. 2. 30. Crebrissimus, maar men moet het niet gebruiken.

Crebras literas mittere. Cic. Att. 11. 10. *Dikwils schryven, veel brieven schryven*, of *wechsturen.*

Crebri ictus. Virg. Æ. 12. 713. *Verdubbelde, herhaalde*, of *menigvuldige slagen, een hagelbui van slagen.*

Crebri hostes occidere. Plaut. Am. 1. 1. 81. *Daar zyn veele vyanden gesneuvelt*, of *op de plaats blyven leggen*, of *daar zyn veele vyanden dood gebleven.*

Creber. *Dicht, dik, gesloten, vast, na by malkanderen gezet, in een gedrongen.*

Crebræ arbores. Virg. G. 3. 334. *Een dicht geboomte, boomen die dicht bij malkanderen staan.*

Sermo creberrimus per eos dies fuit, te, &c. seq. inf. Cic. A. 14. 5. *Men heeft dien ganschen tyd niet anders gesproken, dan dat gij enz. Gedurende dien tyd is 'er heel dikwils gesprek voorgevallen dat gij, enz. In die dagen is 'er een sterk gerucht geloopen dat gy, enz.*

Creber in eo fuisti. Cic Pl. 34. *Gij hebt daar lang op gestaan, gij hebt u daar zeer lang*, of *zeer breed over uitgebreidt.*

Thucydides creber est rerum frequentia. Cic. de Or. 2. 13. *Thucydides is vol schoone zaaken, heeft veel fraaije dingen.*

Creber procellis. Virg. G. 1. 89. *Storm-*

Stormachtig, *buiachtig*, *die veel stormt*, of *dikwils onweêr maakt*, van een wind spreekende.

(Creber arundinibus lucus cœpit ibi surgere. Ovid. M. 11. 190. *Daar is een dik rietbosch*, of *een bosch van riet opgeschoten.*)

CREBRĀ. Adv. Virg. G. 3. 500. zie Crebro.

CREBRĒ. Adv. Vitruv. 8. 3. *Gedurigly*, *dikwils*, *menigmaal*, *menigwerf*, *meermaals*, *ettelyke reizen*, *vaak.*

CREBRESCO, ĭs, crebrŭi, crebrescĕrĕ. Virg. Æ. 3. 530. Plin. E. 7. 27. 8. *Vermeerderen*, *toeneemen*, *aanwassen*, *aangroeyen*, *zich verspreiden*, *zich verder uitbreiden*, van een tijding, gerucht, wind, enz. spreekende.

CREBRITĀS, ātis. f. *Dikte*, *dikheit.*

Crebritas arborum. Vitruv. 2. 1. *De dikte van 't geboomte*, *de dikte van een wond*, of *van een bosch.*

Tanta erat crebritas literarum. Cic. Att. 13. 18. *Zoo groot was 't getal der brieven.*

• Crebritas officiorum. Cic. F. 3. 1. *Onvermoeitheit om dienst te doen.*

CREBRITĒR. Adv. *Dikwils*, *menigmaal*, *veelmaal*, *menigwerf*, *verscheide reizen*, *vaak*, *gedurigly.*

Parietes materia crebriter satiati. Vitruv. 2. 8. *Muuren daar veel mortel aan is*, *die dik van mortel*, of *kalk zyn.*

CREBRŌ. Adv. Cic. Att. 6. 5. *Menigmaal*, *dikwils*, *veelmaal*, *menigwerf*, *vaak*, *ettelyke* - of *verscheide reizen.* De compar. Crebrius staat by Cic. D. 1. 42. en de superl. Creberrime by Cic. D. 1. 27.

CRED.

CREDĬBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. lĕ, ĭs. n. Cic. I. R. 2. 30. *Waarschynelyk*, *geloofslyk*, *geloofbaar*, *baarblykelyk*, *bewysselyk*, *blykbaar.*

CREDIBILITER. Adv. Cic. Dej. 6. *Waarschynelyk*, *oogenschynelyk*, *naar allen schyn.*

CRĒDĬTŌR, ōris. m. Cic. P. Q. 27. *Schuldeischer*, *schuldvorderaar*, *een die geld uitzet*, of *in te maanen heeft.*

CRĒDĬTRĪX, īcis. f Paull. Dig. 20. 4. 16. *Een schuldeischster*, *schuldeischersse*, *inschuldster.*

CREDITŪM, ī. n. Quintil. I. O. 5. 10. Sen. B. 2. 34. *Een inschuld*, *boekschuld*, *een schuld die men in te vorderen heeft.*)

CRĒDĬTŪS, ā, ūm. *Toebetrouwt*, *geleent.*

Solutio rerum creditarum. Cic. Off. 2. 24. *Betaling van geleent geld.*

CRĒDO, ĭs, didi, ditūm, dĕrĕ aliquid. *Iets gelooven*, *ergens geloof aan geeven*, of *geloof aan slaan*, *zich ergens van laaten overreeden*, *iets voor waarheit aanneemen.*

Credere alicui. Cic. N. D. 1. 26. *Iemant gelooven*, of *geloof geeven.*

Credis huic quod dicat? Ter. E. 4. 4. 37. *Gelooft gy 't geene hy zegt? Gedraagt gy u aan zyn zeggen? Stelt gy geloof aan zyn woorden?*

Credo tibi hoc. Ter. An. 3. 2. 17. *Ik geloof dat op uw woord.*

Magnificum id sibi credidit. Tac. An. 2. 2. 2. *Hy heeft dat voor een groote eer opgenomen*, of *opgevat*, *hy heeft gemeent*, of *geoordeelt daar door zeer vereert te zyn.*

De me aliis ne credas. Sen. Helv. 4. *Geloof niet wat andere u van my zeggen.*

• Credere aliquid fidei alicujus. Cic. Fl. 20. Ter. E. 5. 2. 159. *Iemant iets vertrouwen*, *in handen stellen*, *te bewaaren geeven.* Consilia sua alicui. Ter. E. 1. 2. 48. *Iemant zyn voornemens vertrouwen*, of *in vertrouwtheit openbaaren.*

Credere alicui pecuniam. Cic. F. 1. 7. *Iemant geld leenen.*

Hoc ei per syngrapham credidi. Cic. At. 13. *Ik heb hem dat op een briefje geleent.*

De actis Deorum credere reverentius visum est, quam scire. Tac. G. 34. 4. *Men heeft geloofd dat het eerbiediger was de verborgentheden der Goden te gelooven*, *dan te verstaan*, of *te doorgronden.*

Credidit (illis) de perfidia. Tac. H. 2. 60. 3. *Hy heeft op hun getuigenis gelooft hen schuldig te zyn aan dat verraad*, *hy heeft het verraad op hun zeggen gelooft.*

Oculis de homine non credo. Sen. V. B. 2. *Ik geloof*, of *vertrouw geen mensch op 't gezicht*; *ik oordeel niet van een mensch naar 't geen ik 'er uiterlyk van zie.*

Credere se Neptuno. Plaut. R. 2. 6. 2. *Zich 't scheep*, of *op zee begeeven.*

Credere se tectis alicujus. Cic. Att. 3. 15. *Onder iemants dak ingaan*, *by iemant huisvesting*, of *zyn verblyf neemen.*

CREDULITĀS, ātis. f. Cic. F. 10. 23. *Ligtgelovigheit*, *ligte toestemming van iets*, *voorbarig geloof.*

CREDŬLUS, ā, ūm. Cic. S. 11. *Ligtgelovig*, *die iets ligtelyk gelooft*, *voorbarig in 't gelooven.*

Præbere se credulum. Cic. Att. 15. 16. *Ligtgelovig zyn*, *ergens ligtelyk geloof aan geeven*, of *geloof aan slaan.*

CREM.

(CRĔMĀBĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs, n. Gloss. Cyr. *Dat aangesteeken*, of *verbrandt kan worden.*

CREMASTERES, um, m. plur. Cels. 7. 18. Κρεμαστῆρες. *De peezen der zaadballen.* Zoo verklaart het Colum. 6. 26. om dat ze aan dezelve hangen. Dit woord is zuiver Griecksch.)

CREMATIO, ōnis. f. Plin. H. 23. 2. *Brandstichting*, *brand*, *verbranding.*

(CRĔMĀTŌR, ōris, m. *Een verbrander*, *een die iets aansteekt*, of *verbrandt.*

Cremator Deus. Tertull. adv. Marc. 5. 16. *Godt*, *die de waereld verbranden*, of *met vuur straffen zal.*

CREMENTŪM, i, n. Gloss. Phil. Crementa, αὐξήσεις. *Aangroeying*, *aanwas*, *toeneeming*, *groeying*, of *vermeerdering.*

Ut cremento corpora fierent majora. Varr. Τριῶν. σταυτ. by Non. 2. 707. *Dat de ligchaamen door 't aangroeyen zouden grooter worden.*

Unguium & capillorum crementa. Tertull. de Resur. Carn. 58. *'t Groeyen van de nagelen en 't haair.*

CRĔMĬĀLĬS, ĭs, m. & f. lĕ, ĭs. n. *Iets daar zwavelstokken van konnen gemaakt worden.*

Si arbores cremiales fuerunt. Ulp. Dig. 24. 3. 7. §. 11. *Indien de boomen zodanig geweest zyn*, *dat 'er zwavelstokken konden van gemaakt worden.*)

CRĔMĬŪM, ĭi. n. Colum. 12. 19. *Een droog rysje*, *spaantje*, *spaandertje*, of *zwavelstokje om 't vuur mee t'ontsteeken.*

CRĔMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ovid. M. 8. 844. *Iets branden*, *verbranden*, *aansteeken*, *laaten verbranden.*

Cremare igni. Cic. L. L. 2. 22. Cæs. B. G. 1. 4. 1. *Met vuur verbranden*, of *verteeren.*

CRĔMŌNĂ, æ. f. Plin. H. 3. 19. *Kremone*, een stad van Italiën.

CRĔMŌR, ōris. m. Cato R. R. 87. *De room van iets.*

Cremor ptisanæ. Cels. 3. 7. *De room van gerstedrank.*

CREN. CREO.

CRĒNĂ, æ. f. Plin. H. 11. 37. *Een kerf*, *split*, *houw*, *snede*, *inkerving*, *insnyding.* (Deeze Schrijver neemt het (indien by hem alzoo moet geleezen worden, waar aan Harduinus twijfelt, om dat het in niet een geschreven codex gevonden word, en misschien by niet een goed Schrijver, schoon men leest in een oud Glossarium Crenæ, γλυφίδες) voor eenige *kerfjes*,

jes, of scherpigheden van de maag van een zteenekke.)

CREO, as, avi, atum, are. *Scheppen, maaken, voortbrengen, aanstellen, verkiezen, veroorzaaken, brengen, toebrengen, aandoen.*

Creare Magistratum. Cæs. B. G. 7. 32. 4. *Een Overheit verkiezen*, of *aanstellen.* Ducem bello gerendo. Liv. 1. 23. *Een Veldheer*, of *algemeen Krijgshoofd verkiezen om den oorlog te voeren*, of *voort te zetten.*

Creare fastidium. Plin. H. 22. 24. *Walging geeven*, of *veroorzaaken.* Errorem. Cic. D. 2. 26. *In dwaling brengen, dwaling veroorzaaken.*

Creare lites. Plaut. Pœn. 3. 2. 9. *Gedingen, twistzaaken, oneenigheit veroorzaaken*, of *verwekken.* Periculum alicui. Cic. V. 2. 37. *Iemant in gevaar brengen.* Voluptatem alicui. Plaut. Cas. 2. 7. 3. *Iemant vermaak aandoen.* Dissolutionem stomachi. Plin. H. 9. 48. *Iemant aan 't afgaan en braaken helpen.*

(Creare. *Teelen.* Een woord dat van d'ouderen in 't teelen der kinderen gebruikt word by de Schrijvers, in dicht en ondicht.

Sulmone creati quatuor juvenes. Virg. Æ. 10. 59. *Vier jongelingen te Sulmo geteelt.*

Quidnam futurum est? si crearit liberos. Phædr. 1. 6. 9. *Wat staat 'er te gebeuren? indien hy zal kinderen geteelt hebben.*

Is Æneam Sylvium creat. Liv. 1. 3. *Die teelt Æneas Sylvius.*

Coisse liberorum creandorum causa. Quintil. D. 247. *Dat hy 'er een bijslaapen heeft om kinderen te teelen.)*

CREP.

‡ CREPAX, acis. omn. gen. Sen. E. 114. *Dat gerucht, gekraak*, of *geraas maakt, krakende, raazende, geraas maakende.*

‡ CREPERUS, a, um. Lucret. 5. 1295. *Twyfelachtig, onzeker, onwis*, of *ongewis.*

CREPIDA, æ, f. Cic. P. R. 10. Suet. T. 13. 1. *Een voetzool, een schoeisel met een enkele zool*, die men boven met riempjes aan de voet vastbond. Zie wat wy van dit schoeizel over Suetonius gezegt hebben.

CREPIDARIUS, a, um. *Van een voetzool*, of *zoolschoeisel.*

Crepidarius furor. Gell. 13. 20. *Een schoen- of voetzoolmaaker.* Cultellus. Gell. 13. 20. *Een schoenmakers kniif.*

CREPIDATUS, a, um. Cic. Pis. 38. *Die voetzoolen draagt*, of *aan heeft.*

CREPIDO, inis. f. Cic. Or. 67. *Het boord, de kant, rand, 't uiterste dat van water word bespoelt.*

Crepido urbis. Cic. V. 5. 37. *De kaai van een stad op den oever van een stroom.* Maris. Vitruv. 5. 12. *d'Oever, de strand van de zee, een zeedyk.*

Crepido. Virg. Æ. 10. 653. Varr. R. R. 3. 11. *Het boord, de kant, rand*, of *t'uiterste van wat het ook zy*, als van een put, rots, afgrond, enz.

CREPIDULA, æ. f. Gell. 13. 20. *Een voetzooltje.*

CREPITACULUM, i. n. Colum. 9. 12. *Een schel, bel, ratel, klater, klep, cymbaal*, en voort allerlei tuig, wat men gebruikt om geluid en geraas te maaken.

CREPITO, as, avi, atum, are. Tib. 2. 5. 81. *Kraaken, knappen, knarssen, kryssen, ruischen, rammelen, puffen, raazen, geraas maaken.*

Crepitare in igne. Plin. H. 12. 17: 31. 7. *In 't vuur puffen.*

Crepitare dentibus. Plaut. R. 2. 6. 52. *Met*, of *op de tanden knarssen.*

CREPITUS, us. m. *Gekraak, geknars, knarssing, gerammel, gekrysch. gepuf. gedruis, geraas, geklots, ruissing.*

Crepitus armorum. Plin. H. 2. 57. *'t Gekrysch*, of *'t gerammel der wapenen.* Dentium. Cic. T. Q. 4. 8. *Knarssing der tanden.* Cardinum. Plaut. Curc. 1. 3. 1. *'t Gekraak van de hengzelen.*

(Crepitus. Cic. F. 9. 22. *Een wind die iemant laat.*

Crepitum emittere. Suet. Cl. 32. 5. Reddere. Plin. H. 27. 12. *Een wind laaten.)*

CREPO, as, crepui, crepitum, crepare. *Kraaken, knarssen, knappen, klinken, rammelen, kryssen, raazen, klotzen, geraas maaken.*

Foris crepuit. Ter. Ad. 2. 3. 11. H. 1. 1. 121. Crepuit a nobis. Ter. H. 3. 3. 52. *Onze deur heeft gekraakt.* (Men heeft een teken gegeeven, dat de deur zal geopent worden, en dat iemant zal uitgaan. De deuren gingen eertijds op naar de straat: en die uitgaan wilden, sloegen eerst van binnen tegens de deur aan, op dat die geenen, die van buiten of voor de deur stonden, of het huis voorby gingen, gewaarschouwt wierden, dat zy zig wagtten van niet bezeert te worden.)

Crepare. Virg. Æ. 5. 205. *Barsten, aan stukken knappen, scheuren, splyten.*

Crepare aliquid. Hor. E. 1. 7. 84. *Ergens een groot gerammel van maaken, gedurig iets in den mond hebben, s'elkens ergens van spreeken.*

Ad mensam leges crepare. Plaut. M. G. 3. 1. 57. *Over tafel de wetten gedurig in den mond hebben.*

(Et crepat antiquum genus. Lucret. 2. 1167. *Hy roemt, stoft*, of *spreekt gedurig van zyn oud geslacht; hy spreekt nergens anders van dan van zyn oud geslacht.*

Crepare. *Klaagen.*

Quis post vina gravem militiam, aut pauperiem crepat? Hor. O. 1. 18. 5. *Wie klaagt 'er, als hy wel gedronken heeft, over den zwaaren oorlog, of armoede?* of *dat hem den oorlog, of armoede zwaar vallen?*

CREPULUS, a, um. Sidon. E. 9. 13. *Dat gerucht*, of *geraas maakt.)*

CREPUNDIA, orum. n. plur. Plaut. M. G. 5. 1. 6. *Kinderspeelgoed*, of *speeltuig, allerhande kinderspel*, of *poppegoed: als poppen*, paardjes, fluitjes, enz.

(Crepundia, wierden ook genoemt die gedenktekens, waar mede de jonge kinderen, volgens 't gebruik van die eeuwen, voor vondelingen weggeworpen wierden, op dat zy door de barmhertigheit van vreemden opgevoedt zijnde, door dezelve herkent, en weder tot hun geslacht gebragt konden worden. Plaut. Cist. 3. 5. en 6. Zy wierden daarom ook monumenta genoemt. Ter. E. 4. 6. 15. En Plautus telkens wijdloopig op R. 4. 4. 112... 127.

Non nævo aut crepundiis aliquem velle cognoscere. Cic. Cl. 91. *Iemant uit eenig gebrek, noch uit de gedenktekenen van vondelingen niet willen leeren kennen.* Deeze Schrijver heeft het oog op de vorige eeuwen, waar in de geenen, die voor vondelingen weggeworpen wierden, om te beter te zijner tijd gekent te mogen worden, in de huid eenige tekentjes met een brandyzer gebrandt wierden. Zie daar van het voorbeeld van Habis by Justin. 44. 4. 9. Oedipus by Hygin. Fab. 67.

Crepundia. *De luuren van een kind.* Semestris loquutus est Crœsi filius in crepundiis. Plin. H. 11. 51. *De zoon van Crœsus heeft, als hy een half jaar oud, en noch in de luuren was, gesprooken.*

CREPUSCULUM. Ovid. M. 4. 400. *De schemering, 't schemerlicht, tusschen licht en donker.* Serv. Æ. 2. 268. neemt het voor *de schemeringe des morgens, het krieken van den dag*, of *den dageraat.* Vader Tachard voor *den dageraat en schemeravond*, misschien volgende Papias en Cyrillus. Maar d'Ouden hebben 't genomen voor *den schemeravond.* Zoo doen, alle de deelen des nachts optellende, Varr. L. L. 5. 1. Ovid. Am. 1. 5. 5. Censor. D. N. 24. Apul. M. 2. 125. en Plin. H. 18. 25. met Colum. 11. 1: 12. 1. stellen mane tegens het crepuscu-

pusculum.)

CRES.

CRĒS, ētis. m. Cic: Mur. 35. *Een Kandiër, een die van Kandia is.*

CRESCENTIĂ, æ. f. *Het lengen der dagen.*

Horarum brevitas, aut crescentia. Vitruv. 9. 9. *De kortheit, of langkheit der uuren, de verkorting, of verlenging der uuren.* d'Ouden maakten de uuren grooter wanneer de dagen langer waren.

CRESCO, ĭs, crēvī, crētūm, crescĕrĕ. *Aanwassen, toeneemen, groeyen, lengen, vergrooten, groot, of hoog worden.*

Crescere in domo alicujus. Suet. O. 1. 2. *In iemants huis groot gemaakt, opgebragt, of opgevoedt worden.*

Arbor hæc crescit in latitudinem. Colum. Arb. 17. *Deeze boom wast breed uit, spreid zyn takken breed uit, groeit in de breedte.*

Lacus crescit. Cic. D. 1. 44. *Het meir wast, werd hoog, of vloeit op.*

Crescere. Cic. Man. 15. *Groot worden, op de been koomen, zyn fortuin, of geluk maaken.*

Opes illius multum creverunt. Ovid. F. 1. 211. Crevit in multas opes. Liv. 1. 7. *Zyn goed is zeer vermeerdert, hy is zeer ryk geworden, zyn middelen zyn veel aangegroeit, hy heeft zyn fortuin wel gemaakt.*

Apud Regem alicujus criminibus crescere. Liv. 1. 47. *Zich met iemant te beschuldigen groot, of aangenaam by den Koningk maaken.*

(Crescere. *Opkoomen, meerder worden, tot hooger ampten koomen, aangenaamer worden.*

Pastores hedera crescentem ornate Poëtam. Virg. E. 7. 25. *Gy herders zet den Dichter, die allengsjens opkoomt, of in de Dichtkonst toeneemt, een veil- of eiloofkrans op 't hoofd.*

Ex quibus possem crescere. Cic. S. R. 30. *Door wien ik zou konnen opkoomen, meerder, of grooter worden.*

Date illis crescendi copiam. Ter. A. Prol. 28. *Geeft hun magt, of gelegentheit, of staat hun toe om by u aangenaamer, of aanzienlyker te worden.*

CRESSIŪS, ă, ūm. *Dat onder Kandia behoort, dat in Kandia legt.*

Cervam inter nemora Cressia fixit. Virg. Æ. 4. 70. *Hy heeft een hinde in de bosschen van Kandia geschooten.*

CRESSŪS, ă, ūm. *Die, of dat van Kandia is.*

Et Deus exstinctum Cressis Epidaurius herbis restituit. Prop. 2. 1. 63. *En Æsculapius heeft den overledenen herstelt door kruiden, of geneesmiddelen van Kandia, of in Kandia gewassen.)*

Cressa. Ovid. Her. 2. 76. *Een vrouw die van Kandia is.*

Cressa ne careat dies nota. Hor. O. 1. 36. 10. *Laat dien dag met wit kryt getekent worden, dat is, dat die dag gelukkig worde geacht, dat zulks een gelukkigen dag zy.* d'Ouden onder de Thraciers en Kandiers tekenden de gelukkige dagen met een witte steen, en d'ongelukkige met een zwart teken aan.

CRET.

CRĒTĂ, æ. f. Cic. Fl. 16. *Kryt, witte potaarde.*

Creta viridis. Vitruv. 7. 7. *Groen kryt, groene aarde.* Barbarus meint dat het 't berggroen is.

* Creta notare. Pers. 5. 108. *Iets goedkennen, goedkeuren, voor goed houden, of achten.*

(Creta. *'t Perk, of d'eindpaal van 't renperk,* zoo genaamt, om dat ze met krijt afgetekent was.

Quam nunc in circo cretam vocamus. Sen. E. 108. *Dat wy nu in 't renperk d'eindpaal noemen.*

Cursor cretam contingit. Sen. B. 3. 5. *De loper bereikt d'eindpaal, of koomt aan d'eindpaal.)*

CRĒTĂ, æ. f. Virg. Æ. 3. 104. *Kreta,* hedendaags *Kandia,* een eiland in de middelandsche zee.

CRĒTACEŪS, ă, ūm. Frumentum cretaceum. Plin. H. 18. 9. *Koren in een krytachtige aarde gewassen.*

CRETÆUS, ă, ūm. *Die van Kandia is.*

Cretæa tracta puella rate. Prop. 3. 17. 26. *Een meisje gesleept in een schip uit Kandia.)*

CRĒTĀTUS, ă. ūm. Cic. Att. 2. 3. *Met kryt, of met wit getekent, wit gemaakt, gewit, met kryt bestreken.*

CRĒTĒNSĬS, ĭs. m. & f. sĕ, ĭs. n. Cic. N. D. 3. 21. *Van Kandia, of Kreta, of tot dat eiland behoorende.*

(CRĒTHMŎS, ī. m. Plin. H. 26. 8. *en* Crethmos agrios. Plin. H. 25. 13. Κρῆθμος. Galen. de Simpl. Med. p. 196. Κρίθμον en κρίταμον. Dioscor. 2. 157. *Zeevenkel,* of veel meer, als de geleerde Harduinus meent, *porcelein.)*

CRĒTICUS, ă, ūm. *Dat tot Kandia behoort, dat in Kandia legt.*

(Tristitiam & metus tradam ventis portare in mare Creticum. Hor. O. 1. 26. 2. *Ik zal de winden myne droefheit en vreeze in de zee van Kandia laaten brengen. Ik zal myne droefheit laaten vaaren.)*

* Creticus pes. Cic. Or. 94. de Or. 3. 47. *Een Kretenzische voet.* Een voet in de Dichtkonst, uit drie lettergreepen, welkers eerste en laatste lang, en de middelste kort is, bestaande.

(CRĒTĬFŎDĬNĂ. æ. f. Ulp. Dig. 24. 3. 7. §. 14. *Een krytgroeve, een myn daar men kryt uithaalt.)*

CRĒTIO, ōnis. f. Cic. Or. 1. 22. *d'Aanvaerding, of bezitneeming van een erffenis, de plechtelykheit der Ouden in 't aanvaerden van een erffenis.*

CRĒTŌSŪS, ă, ūm. Plin. H. 15. 18. Ovid. M. 7. 464. *Krytachtig, vol, of overvloedig van kryt,* van een plaats, land, enz. spreekende.

CRĒTŪLĂ, æ. f. Cic. V. 4. 26. *Een stukje kryt, een weinig leemachtige, of vette aarde.* d'Ouden gebruikten 't om hunne brieven meê toe te zegelen.

† CRĒTŪS, ă, ūm. Virg. Æ. 3. 608. *Geboren, gesproten, afkomstig, geteelt.*

Trojano sanguine cretus. Virg. Æ. 4. 191. *Uit Trojaansch bloed gesproten, van 't Trojaansch geslacht.*

Electra cretus. Virg. Æ. 8. 135. *Van Electra afkomstig, Electraas zoon.*

CRIB.

(CRĬBĔLLĀTUS, ă, ūm. Apic. R. C. 1. 5. *Door een zeef geloopen, gezift, gekleinst.*

CRĬBĔLLŪM, ī. n. *Een zeefje, een kleine zeef.*

Tunc cribello spisso cernimus, ut grana non transeant. Pallad. 7. 11. *Dan laaten wy 't door een dicht zeefje loopen, op dat de kernen niet meê doorschieten.)*

CRĬBRĀRIUS, ă, ūm. Plin. H. 18. 11. *Van een zeef, of teems.*

CRIBRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum. 12. 23. *Ziften, door een zeef laaten loopen, kleinzen, door een teems gieten.*

Cribrare. Plin. H. 25. 5. *Door een teems zygen, door een teems, of zeef gaan.*

CRĪBRŪM, ī. n. Cic. D. 1. 27. *Een zeef, zeeve, of teems.*

CRIM.

CRĪMĔN, ĭnis. n. *Een misdaad, enveldaad, schelmstuk, lasterstuk, booze daad, boos bedryf, snood stuk, zonde, misdryf, schuld.*

Ingrati animi crimen. Cic. Att. 9. 2. *Ondankbaarheit, een niet erkentenis.*

Capitale *of* Capitis crimen. Cic. V. 5. 9. *Een halszaak, een doodwaerdige misdaad, een daad die de dood verdiend.*

Crimen Majestatis. Clu. 35. *Een misdaad van gequetste hoogheit, van geschonde majesteit.*

* Crimen. Cic. V. 1. 7. Suet. A. 71. 1. *Beschuldiging, betichting, bezwaring.*

* Crimen falsum. Ovid. M. 13. 308. Ter. H. 5. 2. 13. *Een valsch vermoeden, een ligtvaerdig, of roekeloos oordeel, een valsche beschuldiging.*

† Criminibus terrere novis aliquem. Virg. Æ. 2. 98. *Iemant door nieuwe aanslagen ontstellen, verschrikken, verbaazen, vreeze aanjaagen.*

Serere crimina belli. Virg. Æ. 7. 339. *Twist en oneenigheit zaaijen, de gemoederen tot den oorlog ophitzen, of aanzetten.*

(Crimen. *Een schuldige, een handdadige.*

Crimine ab uno disce omnes. Virg. Æ. 2. 65. *Leer van den eenen handdadigen* (Sinon) *dat alle de Grieken bedriegers zijn, dat alle de Grieken even bedrieglijk zyn, of dat d'eene handadige is als d'andere.* Zie Voss. Inst. Orat. 4. 7. 10.)

CRĪMĪNĀLIS, is. m. & f. lĕ, is. n.

Criminalis causa. Ascon. Cic. p. 56. *Een lijf - of halsstraffelyk geding tegens iemant.*

Criminale negotium. Scæv. Dig. 49. 5. 2. *Een lyf - of halsstraffelyke zaak.*

CRĪMĪNĀLĬTĔR. Adv. Ulp. Dig. 47. 2. 92. *Lyf - of halsstraffelyk, lijfstrafwaerdiglyk.*

CRĪMĪNĀTĬO, ōnis. f. Curt. 3. 6. 14. *Beschuldiging, aanklagte, lastering, betichting, verwijt.*

Criminatio tua quæ est? Cic. Q. R. 13. *Waar van of waar over beschuldigt gij ons? Wat is uwe beschuldiging tegens ons?* Ea in me absentem usus est criminatione. Cic. Rull. 3. 1. *Hij heeft mij daar mede in myn afwezen beschuldigt; deeze beschuldiging heeft hy in mijn afwezen tegens my ingebragt.*

Criminatio. *Misdaad, feil, misdrijf, misslag, gebrek.*

Nihil adhuc criminationis est in Sestium. Cic. Sext. 36. *Daar is noch niets ten laste van Sestius, of waar over men Sestius beschuldigen kan; Sestius is tot noch toe niet schuldig.*

CRĪMĬNĀTŌR, ōris. m. Plaut. B. 4. 7. 28. *Een aanbrenger, beschuldiger, aanklager, verklager, betichter.*

CRĪMĬNŎR, āris, ātus sum, āri aliquem of aliquid. *Iemant beschuldigen, betichten, aanklaagen, aanbrengen: iemant, of iets lasteren, berispen, doorstrijken, bestraffen, laaken, wraaken.*

Criminari aliquem alteri. Cic. Pl. 16. *Iemant bij een ander beschuldigen, betichten, aanbrengen, aanklaagen, zwart maaken.*

Aliquid de aliquo criminari. Ter. E. 5. 2. 16. *Iemant ergens over beschuldigen, iets in iemant berispen, iemant iets te laste leggen, iemant over iets berispen, of bestraffen.*

Apud Populum criminatus est te bellum ducere. Cic. Off. 3. 20. *Hy heeft u by 't Roomsche volk beschuldigt dat gy den oorlog dr[e]gende, of sleepende houdt, dat gy d'oorzaak zyt van dat d'oorlog zoo lang duurt.*

Absenti alicui criminari. Plin. E. 6. 13. 2. *Iemant in zyn afwezen beschuldigen, een afwezende, aanklaagen, of iets te laste leggen.*

(Per aliquot dies Patrum superbiam ad plebem criminatus. Liv. 3. 9. *De Raadsheeren eenige dagen by het volk over hovaardye beschuldigt hebbende.*)

CRĪMĬNŌSĒ. Adv. Cic. Dej. 7. *Schandelyk, op een snoode wyze, strafwaerdiglyk, lyf - of halsstraffelijk.* (De compar. Criminosius staat by Cic. Cl. 34. en de superl. Criminosissime by Suet. T. 53. 5.)

CRĪMĬNŌSUS, ă, ūm. *Beschuldigend, aanklagend, quaadsprekend, beschuldigt, beticht, of berispt.* De compar. Criminosior staat by Cic. Her. 4. 40. en de superl. Criminosissimus beneden by Suetonius.

Orator criminosus. Cic. Cl. 62. *Een redenaar die gee[r]delyk beschuldigt, die meesterlijk berispt, of hekelt.*

Nomen criminosum. Cic. Pl. 19. *Een smaad - of scheldnaam, een lasterlyke naam.*

Carmen criminosum. Hor. O. 1. 16. 2. *Een schimpdicht, of hekeldicht.*

Liber criminosissimus. Suet. J. 75. 9. *Een lasterschrift, een boek vol lasteringen, een vuil hekelschrift.*

Criminosus. *Schuldig, berispelijk, bestraffelijk, strafbaar, wraakbaar.*

Id mihi criminosum erat, si, &c. seq. subj. Cic. V. 2. 67. *Ik zoude mij schuldig maaken, indien, enz. ik was te beschuldigen, zoo, enz.*

CRIN.

CRĪNĀLĔ, is. n. Ovid. M. 5. 53. *Zeker vrouwe hulzel, of kapsel.*

CRĪNĀLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Ovid. M. 9. 770. *Van haair, dat het haair aangaat, of betreft.*

† CRĪNĬGĔR, ă, ūm. Lucan. 1. 464. *Haairig, langhaairig, die haair heeft, gehaairt.*

† CRĪNĬŎR, iris, iri. Frondibus crinitur arbos. Stat. S. 4. 5. 10. *De boom word met bladeren belommert, krijgt loof, of bladeren.*

Frondenti crinitur cassis oliva. Stat. Th. 4. 217. *De helm is met olyftakken omvlochten, of geciert.*

CRĪNĬS, is. m. Cic. V. 3. 33. *Haair, haairbosch.*

Crines sparsi. Sen. H. 2. 392. Vagi. Ovid. M. 2. 675. Passi. Ter. H. 2. 3. 49. *Hangend, los, verward, slordig, of slingerend haair.* Compositi. Virg. G. 4. 417. Comti. Hor. O. 4. 9. 13. *Glad gekemt, net geschikt, gestheelt, of gebreid haair.*

Crine ruber. Mart. 12. 54. 1. *Roodhaair, roodbol, een die rood, of ros haair heeft.*

Crine decorus. Hor. O. 1. 32. 12. *Die schoon haair heeft.*

Crines vibrati calido ferro. Virg. Æ. 12. 100. *Haair met een heet yzer gekrult.*

* Crines piscium. Plin. H. 9. 30. *De vinnen der visschen.*

Crines arborum. Plin. H. 17. 23. *'t Haair der boomen, de teêre lootjes, of 't jonge loof der boomen.*

Pulvere crines collinere. Hor. O. 1. 15. 20. *Zyn haair poeyeren.*

CRĪNĪTUS, ă, ūm. Virg. Æ. 9. 638. Ovid. Art. 3. 243. *Gehaairt, haairig, die haair heeft.*

Crinita stella. Suet. J. 88. 2. Crinitum sidus. Plin. H. 2. 25. *Een staertster, een gehaairde ster, een komeetster.*

CRIS.

CRYSĬS, is. f. Sen. E. 83. *Afscheiding, schielyke verandering, in een ziekte, ten goede, of ten quaade.*

CRĪSPĀNS, āntis. omn. gen. part. Plin. H. 16. 16. *Gevlamt, met vlammen geslingert,* van hout spreekende.

Nasus crispans. Pers. 3. 87. *Een opgeschorte, vyze, gefronste, of spotters neus.*

† CRĪSPĬSŪLCĀNS, āntis. omn. gen. Crispisulcans fulmen, Cic. T. 16. *Het kronkelend, of golvend blikzemvuur; de blikzem die slangswyze, of met kronkelende schitteringen valt.*

CRĪSPO, ās, āvi, ātum, ārĕ. act. Plin. H. 28. 8. *Krullen, opkrullen, kronkelen.*

Crispare hastilia. Virg. Æ. 1. 317. *Werpschichten zwaaijen.*

CRĪSPŬLUS, ă, ūm. Mart. 5. 63. 1. *Een weinig gekronkelt, gekrult, of gekroest.*

CRĪSPUS, ă, ūm. Ter. Hec. 3. 4. 26. Plaut. Capt. 3. 4. 115. *Gekronkelt, gekrult, gekroest.* De compar. Crispior staat beneden by Plinius, en de superl. Crispissimus by Colum. 11. 3.

Crispa abies. Cic. T. Q. 3. 19. *Gevlamt dennenhout.*

Crispioris elegantiæ materies. Plin. H. 13. 9. *Hout dat net, schoon, of keurlijk gevlamt is.*

(CRĪSSŎ, āvi, ātum, āre. Lucil. by Non. 1. 69. Priap. 18. 4. *Zich dertel*

dertel beweegen onder 't byslapen.)

CRISTĂ, æ. f. Plin. H. 10. 29. *Een kuif, kuive*, of *kam van een vogel.*

Crista. Liv. 37. 40. *Een vederbosch, een bosch pluimen.*

CRISTATUS, ă, ŭm. Mart. 9. 70. 3. *Gekuift, gekamt, met een kuif, of kam, dat een kam, of kuif heeft.*

* Cristatus. Liv. 9. 40: 10. 38. *Met een vederbosch*, of *bosch pluimen op 't hoofd.*

CRISTULĂ, æ. f. Colum. 8. 2. *Een kuifje, kammetje*, of *vederboschje.*

CRIT. CROA.

(CRITHĒ. Celf. 7. 7. Κριθὴ. *Een puisje*, of *wratje, dat op de winkbrauwen in plaats van haair wast.* Zoo genaamt om dat het de gedaante van een gerstekoorn vertoont.)

CRITICUS, i. m. Hor. E. 2. 1. 51. Κριτικός. *Een woordenzifter*, of *taalzifter, taalzuiveraar, berisper*, of *bediller.*

* Dies critici. Celf. 3. 4. *Affcheidende dagen, kentekendagen, dagen van verandering voor een zieken; dagen als d'Artzen de tekenen van leven of dood aanmerken.*

(CRITHMOS. Zie Crethmos.)

CROĀTIĂ, æ. f. *Kroatien*, een landschap van Slavonien.

CROC.

(CRŎCĀTIO, ōnis. f. Festus. *'t Geschreeuw, gekras*, of *gekrys van een rave.*

CRŎCITŬS, ūs, m. Non. 1. 218. zie Crocitatio.)

CRŎCĀTUS, ă. ŭm. Plin. H. 16. 34. *Saffraangeel, saffraanverwig, gesaffraant.*

CRŎCEUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 11. 775. *Saffraangeel, saffraanverwig.*

(CRŎCĬAS, æ, m. Plin. H. 37. 11. *Een kostelyke saffraanverwige steen.*

CRŎCINŬM, i. n. Prop. 3. 8. 22. Plaut. Curc. 1. 2. 7. *Saffraanzalf, zalve van saffraan gemaakt.*)

CRŎCĬNŬS, ă, ŭm. Catull. 68. 134. *Van saffraan.*

CRŎCIO, is, īvi, ītŭm, īrĕ. Plaut. Au. 4. 3. 2. *Kryssen, krassen*, of *schreeuwen als een rave.*

(CRŎCITO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. Au. 4. 3. 2. Andere leezen Crocio. Zie dat boven.)

CRŎCŎDĪLINŬS, ă, ŭm. Crocodilinæ ambiguitates. Quintil. I. O. 1. 10. *Bedriegredenen, droegredenen, omwegen, dubbelzinnigheden, bedriegelyke bewijsredenen, valsche sluitredenen, dubbelzinnige strikredenen.*

(CRŎCŎDĪLĬŬM, ii. n. Plin. H. 27. 8. *Distelkruid.*)

CRŎCŎDĪLŬS, i. m. Juv. 15. 2. *Een Kaiman, een Krokodil*, een halfflachtig dier dat veel in den Nyl gevonden word.

(CRŎCŎMĂGMĂ, ătis, n. Plin. H. 21. 20. Celf. 5. 18. Κροκόμαγμα. Dioscor. 1. 26. *Zalve van saffraan*, of *droessem van saffraanoly.*)

CRŎCŌTĂ, æ. f. Cic. Ar. 21. *Zekere saffraangeele vrouwerok.*

CROCOTARIUS, ă, ŭm. Crocotarius infector. Plaut. Au. 3. 5. 47. *Een verwer die saffraangeele stoffen verft, een saffraangeelverwer.* (Andere leezen Crocotularius.)

CRŎCŌTULĂ, æ. f. Plaut. E. 2. 2. 47. *Een saffraangeel rokje.*

CRŎCŬM, i. n. Curt. 3. 4. 10. Sall. *by* Non. 3. 72. *Saffraan, saffraankruid.*

CRŎCUS, i. m. Juv. 7. 208. *Saffraan, saffraankruid.*

CRŎCŪTĂS, æ. m. Plin. H. 8. 21. *Zeker Ethiopisch dier* van een wolf en een teef, *of* van een hond en leeuwin geteelt.

CROT.

CRŎTĂLĬĂ, ōrŭm. n. plur. Plin. H. 9. 35. *Een paerelcieraad*, of *verciersel van paerlen*, dus genoemt om dat 'er drie aan elke zy hingen, die een aangenaam geluid gaven als men 't hoofd verdraaide.

CRŎTĂLĬSTRĬĂ, æ. f. Prop. 4. 9. 11. *Een cymbaalspeelster*, of *klaterspeelster.*

CRŎTĂLŬM, i. n. Virg. Cop. 2. Κρόταλον. *Zekere cymbaal*, of *klater.*

CRUC.

CRŬCĬĀBĬLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. *Onverdraaglyk, geweldig, doodelyk, pynelyk, smertelyk, pyn*, of *smert veroorzaakende.*

Misero cruciabilique exitu periit. Gell. 3. 9. *Hy is door een elendige en pynelyke dood omgekoomen.*

CRUCIĀBĬLĬTĀS, ātis. f. Plaut. Cist. 2. 1. 3. *Quelling, straffe, pyniging, foltering, weedom, pyn, smert.*

CRŬCĬĀBĬLĬTĔR. Adv. Hirt. B. Af. 46. 2. *Wreedelyk, vinniglyk, pynelyk, smertelyk, hardelyk.*

CRUCIĀMENTUM, i. n. Cic. A. 11. 4. *Pyn, weedom, smert, steking, gevoelen van een quaal*, of *ziekte.*

CRŬCĬĀRĬŬS, ii. m. Petron. 72. *Een gekruiste*, of *gehangene, een die met de koorde gestraft is.*

Cruciarius. Calp. Flacc. D. 17. Apul. M. 10. 242. *Een hangboef, galgenaas*, of *galgbrok, een die de strop*, of *galg verdient.*

CRUCIĀTUS, ūs. m. Cic. N. D. 3. 33. *Pyniging, quelling, straffe, foltering.*

Cruciatus. Cic. F. 16. 21. *Pyn, weedom, smert, steking, vinnigheit van een quaal.*

Cruciatus animi. Cic. D. 2. 9. *Hertzweer*, of *hertzeer, verdriet, ongenoegte, ongerustheit, droefheit, quelling des geests.*

CRUCIFIGO, is, fixi, fixŭm, figerĕ aliquem. *Iemant kruicigen, op een kruis leggen, aan 't kruis hechten, slaan*, of *nagelen.* (Dit woord is zeer gebruikelijk geweest by de Schrijvers van de zilvere eeuwe. Sen. C. 22. Plin. H. 8. 16. Quintil. I. O. 7. 1. D. 274. Hygin. Fab. 194. die wy vergadert hebben over Curt. 7. 11. 28. §. 42. Te zeggen dat dit eene woord in tween moet gespleten worden, *of* dat het van de Christenen daar in gestinst is, houden wy voor niet gezegt, tot dat het bewezen word.)

CRUCIFIXUS, ă, ŭm. Suet. D. 10. 2. *Gekruist, aan 't kruis gehecht*, of *genagelt, op een kruis gelegt.*

CRUCIO, as, āvi; ātŭm, ārĕ. acc. *Iemant pynigen, quellen, folteren, iemant pyn, lijden*, of *smert aandoen.*

Cruciari dolore. Cic. Fin. 2. 4. Fame, vigiliis. Cic. Fin. 2. 20. *Door hartzweer, honger, waken gepynigt, gequelt, ontrust*, of *afgemat worden.*

* Cruciare se. Ter. E. 2. 3. 93. *Zich quellen, pynigen, ontrusten*, of *bedroeven, zich moeijelyk maaken; ongerust, bedrukt*, of *bedroeft zyn.*

(Cruciare. *Kruicigen, aan 't kruis hangen.* Glossæ. Cruciat, Crucifigit. Σταυρεῖ. In deeze betekenisse word dit woord by de kerkelijke Schrijvers gevonden.

Extremis temporibus Tiberii Cæsaris Dominus noster Jesus Christus a Judæis cruciatus est. Lactant. de mort. Persec. 2. *Onze Heere Jesus Christus is in de laatste tyden van Tiberius door de Joden gekruist*, of *aan 't kruis gehangen.*

Impium consilium de eo tollendo, cruciandoque ceperunt. Lactant. Inst. 4. 16. *Zy hebben godlooslyk voorgenoomen om hem*, den Heere Jesus, *te dooden en te kruicigen.*)

CRUD.

CRŪDĒLIS, is, m. *en* f. lĕ, is. n. *Wreed, onmenschelyk, hard, straf, gestreng, onverzoenelyk, onbarmhertig, onmedelydig, onmededogend, barbarisch.* De compar. Crudelior en de superl. Crudelissimus staan by Cic. Att. 9. 10.

Crudelis in liberos. Cic. Br. 12. *Hard, wreed, straf*, of *gestreng, over*, of *tegens zyne kinderen.*

Cru-

Crudelis in calamitate alicujus. Cic. de Or. 2. 48. *Hard, wreed, straf, onmedelydig*, of *onmededogend in iemants ongeval*, of *elende.*

CRŪDĒLITĀS, ātis. f. Cic. de Off. 3. 21. *Wreedheit, onmenschelykheit, hardigheit, gestrengheit, strafheit, onbarmhertigheit.*

CRŪDĒLITER. Adv. *Wreedelyk, gestrengelyk, onmenschelyk, hardelyk, straffelyk, onbarmhartiglyk.* De compar. Crudelius staat by Liv. 32. 13. en de superl. Crudelissime by Cic. Cl. 8.

CRŪDĒSCO, ĭs, crūdŭi, ĕscĕrĕ. Virg. G. 3. 504. Stat. Th. 2. 680. *Vermeerderen, toeneemen, verergeren, heviger worden*, van een hertstocht, quaal, enz spreekende.

Pugna crudescit. Virg. Æ. 11. 833. *'t Gevecht word heeter, de stryd word hevig, heet*, of *bloedig.*

CRŪDĬTĀS, ātis. f. Celf. 2. 6. Cic. Fat. 15. *Rouwigheit, ongesteltheit, teer- of magtloosheit der maage.*

CRŪDŬS, ă, ŭm. Plaut. Au. 3. 2. 16. *Rauw, ongekookt, dat niet gaar, noch gekookt is.* (De superl. Crudissimus staat by Suet. A. 4. 5.)

* Crudus. Cic. S. 19. *Onrijp, wrang, zuur, groen, dat niet heel rijp is*, van vruchten spreekende.

Crudus. Cic. Fin. 2. 8. Celf. 2. 10. *Die een quaade maag heeft*, of *die de spijs niet wel verteert.*

Crudus cibus. Juv. 1. 143. *Een rauwe, harde, ongekookte*, of *onverteerde spijze*, of *kost.*

Crudum vulnus. Ovid. P. 1. 3. 16. *Een versche*, of *onlangs ontfangene wonde.*

Cruda senectus. Virg. Æ. 6. 304. *Een sterken, frissen, gezonden*, of *kloeken onderdom.*

Crudus. Colum. 2. 2. *Onbebouwt, ongeploegt, dat braak leit.*

Vir crudus. Plaut. Truc. 2. 8. 14. *Een rouw, onbeschoft, haastig, hevig, wuft, nors, bars*, of *stuurs man.*

Crudum corium. Vitruv. 10. 19. *Een versch afgehaalde*, of *afgevilde huid, een ongetouwde*, of *onbereide huid.*

† Crudus. Virg. Æ. 9. 743. *Groen, hard, taai, sterk*, van de bast van een boom spreekende.

(Cruda viro puella. Mart. 8. 64. 11. *Een meisje dat noch niet houwbaar is.*)

CRUE.

CRŬĔNTĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 4. 104. *Bloedig, bebloed, met bloed bepurpert, geverft, bemorst, rood van bloed.*

CRUENTĬŬS. Adv. Sen. B. 5. 16. *Wreeder, feller, verwoeder, onmenschelyker, met grooter wreedheit*, of *woede, met meer felheit.* (De posit. Cruente staat by Quintil. D. 313. en de superl. Cruentissime by Oros. 1. 17.)

CRUENTO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cic. Sext. 38. Sall. B. J. 101. *Bloedig maaken, met bloed bezoedelen*, of *bemorssen, in 't bloed steeken, met bloed beplengen.*

Cæde alicujus se cruentare. Cic. by Ascon. de tog. cand. 7. *Zich met iemants bloed bemorssen, bezoedelen*, of *bevlekken; zijn handen in iemants bloed steeken*, of *doopen, iemant vermoorden.*

(Ne manus suorum sanguine cruentaret. Nep. 15. 10. 3. *Op dat hy zyne handen met het bloed zyner medeburgeren niet mogte bezoedelen*, of *bemorssen; op dat hy zyne handen in 't bloed zyner medeburgeren niet steeken mogte.*)

CRŬENTŬS, ă, ŭm. Cic. Mil. 13. *Bloedig, bebloed, met bloed bemorst*, of *vermengt.* (De compar. Cruentior staat by Celf. 2. 8. en de superl. Cruentissimus by Paterc. 2. 52. 2.)

Cruentus. Virg. Æ. 6. 281. *Bloedrood, rood van bloed, met bloed bepurpert*, of *geverft.*

(Cruentus. *Bloedig, dat veel bloeds kost.*

Sequens longeque cruentior pugna Belgarum. Flor. 3. 10. 4. *De volgende slag, en die veel meer bloeds koste, was met de Nederlanders.*

Virorum more pugnantes, cruentam victoriam hostibus relinquatis. Sall. B. C. 58. *Dat gij, als mannen vechtende, de vyanden een overwinninge toebrengt, die hun veel bloeds zal kosten*, of *daar zij veel dappere helden meê verliezen zullen.*

Cruentus. *Wreed, bloeddorstig.*

Tarquinius cruentus in suos. Flor. 1. 7. 6. *Tarquinius wreed zynde tegens de zijnen.*

Cruentus. *Rood.*

Cruentos frontem vides Faunos. Priap. 36. 5. *Gij ziet dat de Fauni rood van aangezicht zijn.*)

CRUM. CRUO. CRUP.

CRŪMĀ, ătis. n. Mart. 6. 71. 1. Κρῦμα. *Een klapbeentje*, of *klopbeentje*, dat d'oude Spaanjaards gebruikten om op andere beentjes te slaan, op welk geluit zy dan dansten. Deeze beentjes worden by hen gemeenlijk *Castaignettes* genaamt.

CRŪMĒNĀ, æ. f. Plaut. Truc. 3. 1. 7. Hor. E. 1. 4. 11. *Een beurs*, of *beurze.* Men vind in d'oude handschriften van Plautus Crumina.

CRŬŎR, ōris. m. Virg. Æ. 11. 646. *Vergoten, geplengt, gestort*, of *geronne bloed; bloed dat uit een wonde loopt*, of *gelopen is.*

CRŪPĔLLĀRĬŬS, ĭi. m. Tac. An. 3. 43. 4. *Met een yzer lyfwapen bekleedt; met yzere wapenen bedekt*, of *bedekt.*

CRUR. CRUS.

CRŪRĀLIS, is, m. en f. lĕ, ĭs, n. *Van 't been*, of *de schinkel, tot het been*, of *de schinkel behoorende.*

Crurales fasciæ. Petron. D. 12. Ulp. Dig. 34. 2. 25. §. 4. *Kousseebanden.*)

CRŪS, ūris. n. Cic. S. R. 20. *Het been*, of *de schinkel, 't been van een mensch*, van de knie af tot onderen toe.

Crus. Colum. 3. 10. *De voet, het onderste, de stam*, van een boom, wijngaard, enz spreekende.

(Crura alicui frangere. Cic. A. 13. 12. Sen. de ir. 3. 32. effringere. Suet. A. 67. 6. diffringere. Plaut. As. 2. 4. 68. suffringere. Cic. S. R. 20. *Iemant de beenen breeken, radebraaken.* Dit was eertijds een straf voor de slaaven.

CRŪRĬFRĀGĬŬM, ĭi, n. Gloss. Cyr. *en*

CRŪRĬFRĀNGĬŬM, ĭi, n. Gloss. Cyr. *'t Breeken van de beenen, 't radebraaken.*

Crurum ei fragium abominata. Apul. M. 9. 227. *Hem gewenscht*, of *vervloekt hebbende dat hy mogt geradbraakt worden.*

Crurifragium aliquem facere. Plaut. Pœn. 4. 2. 64. *Iemant radebraaken.*)

CRŪSCŬLŬM, i. n. Mart. 3. 93. 3. *Een beentje, schinkeltje, een klein been.*

(CRŪSMĂ, ătis, n. Mart. E. 6. 71. 2. Script. inc. add. Censorino c. 11. Κροῦμα. *'t Slaan op een speeltuig.*

CRŪSMĂTĬCŬS, ă, ŭm. Musica crusmatica. Script. inc. add. Censorino c. 11. *Maatzang, waar onder met de handen op een speeltuig geslagen word.*)

CRŪSTĂ, æ. f. Plin. H. 31. 1. *De korst van iets.*

Crusta. Varr. L. L. 4. 22. Plin. H. 29. 4. *Het vlies, de korst.* De eerste van pap, en 't laatste van brood spreekende.

Crusta parietis. Vitruv. 7. 3. Plin. H. 35. 12. *Een schilfering van een muur.* Crusta marmoris. Vitruv. 7. 5. Plin. H. 36. 6. *Een schilfering*, of *scherve van marmersteen.*

Crusta aurea. Cic. V. 4. 23. *Een blad*, of *plaat gout, waar meede men verguld.*

Crusta ulceris. Celf. 5. 26. *De korst*, of *roove van een zweer*, of *ettergezwel.*

* Crusta. Virg. G. 3. 360. *Ys, een korst van 't water.*

Crusta. Plin. H. 11. 37. *Een schelp*, of *schub van een visch, een visch-schub.*

schub, *oester-* of *mosselschelp.*

CRUSTARIUS, ii. m. Plin. H. 33. 12. *Een vergulder, iemant die iets met gout, zilver, enz. overblaast, die iets met een plaat van gout, zilver, enz. overtrekt; een pleisteraar van een muur.*

(CRŪSTĀRIUS, ă, ūm. Crustariæ tabernæ. Festus. *Winkels, waar in vaten, die met gout, zilver, enz. overtrokken waren, verkocht wierden.*)

CRŪSTATUS, ă, ūm. Lucan. 10. 112. *Verguldt, verzilvert, vertint, met geslagen gout, zilver, of tin overleit, met marmersteenen, enz. bekleed, bevloert, beleit, of bezet.*

* Crustatus. Plin. H. 11. 37. *Met schobben, of schelpen bedekt.*

CRŪSTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquid gypso, of cera. Plin. H. 15. 17. *Iets beplaasteren, of met wasch bestrijken.*

CRŪSTŌSŪS, ă, ūm. *Korstig, dat veel korst, of rondom korst heeft.* (De compar. Crustosior staat by Plin. H. 12. 9.)

CRŪSTŬLĂ, æ. f. *Een korstje.*

Crustula ulceris. Plin. H. 22. 25. *Een korstje, of roofje van een zweer, of etterbuil.*

CRŪSTŬLĀRIŬS, ii. m. Sen. E. 56. *Een pasteibakker, een suikerbakker-of taartbakker, een koekebakker.*

(CRŪSTŬLĀTŬS, ă, ūm. *Dat in een korst is gezet.*

Crustulata perna. Spartian. Ver. 5. *Een ham die in een korst is gezet.* Andere leezen pernam, crustulata.)

CRŪSTŬLŬM, i. n. Hor. S. 1. 1. 25. *Een koekje, knapkoekje, pasteitje, taartje, wafel, tweebak.*

CRŪSTŬM, i. n. Virg. Æ. 7. 115. *Een koek, taart, pastei, enz.*

CRUX.

CRŬX, ŭcis. f. *Een kruis, een galg.*

Aliquem in crucem tollere. Cic. Att. 7. 11. agere. Cic. Fin. 5. 30. of Cruci suffigere. Cic. Pis. 18. Affigere. Curt. 7. 5. 40. In cruce suffigere. Hor. S. 1. 3. 82. Cruci aliquem dare. Plaut. M. G. 2. 2. 28. (In crucem figere. Vitruv. Præf. 7.) *Iemant kruicigen, aan 't kruis hechten, hangen, of nagelen, op een kruis leggen, aan de galg hangen.*

Crux. *Kruis, verdriet, moeyelijkheit, quelling, droefheit, hertzweer.*

Constituere sibi crucem. Cic. Fr. 1. 2. *Zich quellen, of pijnigen, zich ontrusten, of bedroeven, verdrietig worden.*

(Crux. Ter. E. 2. 3. 92. *Die iemant quelling, verdriet, of moeijelijkheit aandoet.*)

CRYP. CRYS.

CRYPTĂ, æ. f. Vitruv. 7. 8. Juv. 5. 106. Κρύπτη. *Een onderaardsch hol, of gewelf, een overwelfde kuil onder d'aarde.*

(Crypta. Suet. C. 58. 2. *Een onderaardsche galdery.* In deeze, daar Suetonius van schrijft, oeffenden zich de kluchtspeelders, en Nardin. Rom. Vet. 6. 7. meent dat ze omtrent het schouwburg van Balbus geweest is.

Ut in crypta maternorum hortorum quosdam ex illis ad lucernam decollaret. Sen. de ir. 3. 8. *Dat hy zommigen van hen in een onderaardsche galdery, van zijn moeders hoven, by de kaers liet onthalzen.*

Crypta. *Een hoerecel, een hoerhuis, de kamer van een hoer.*

Cujus sacra vos ante cryptam turbastis. Petron. 17. *Wiens heiligdommen gij voor de hoerecel oneerbiedig-lijk hebt bygewoont.*

Crypta. *Een onderaardsche gang, of weg door den berg Pasilipo, die gebruikt wierd van die geenen, die van Napels naar Pozzuolo gingen, om dat den berg zelf niet was te gebruiken.* Zie Strab. 5. 170. Daarom word ze genaamt Crypta Neapolitana van Sen. E. 57. en Petron. Frag. p. 205.

Crypta. *Een graf, of grafstede.*

Crypta mersa latebrosis foveis. Prud. Περὶ Στ. 11. 154. *Een graf dat zeer diep gegraven is.*

CRYPTICUS, ă, ūm. *Onderaardsch, dat onder d'aarde is.*

Quos antiquitas crypticis arcubus fornicavit. Sidon. E. 1. 5. *Die d'ouden met onderaardsche boogen verwelft hebben.*)

CRYPTŎPŎRTĬCŬS, ūs. f. Plin. E. 2. 17. 16. *Een onderaardsche overwelfde galdery.*

Cryptoporticus. Plin. E. 5. 6. 27. *Een galdery die rondom besloten is, die nergens licht schept, om zich te verkoelen.*

CRYSTĂLLĬNŬM, i. n. Juv. 6. 155. Plin. Præf. 33. *Een krystal glas, krystalle flesch, kop, enz. een flesch, kop, of glas van krystal.*

CRYSTĂLLĬNŬS, ă, ūm. Plin. H. 37. 2. *Van krystal, van krystal gemaakt.*

CRYSTĂLLŬM, i. n. Claud. E. 2. 7. Stat. S. 1. 2. 126. Κρύσταλλον. *Krystal.*

CRYSTĂLLŬS, i. f. Prop. 4. 3. 52. Κρύσταλλος. *Krystal.*

CTES. CUBA.

CTĒSĬPHON, ōntis. Dit is een groot dorp geweest, waar in de Koningen der Parthers zich des winters ophielden naar 't zeggen van Strab. 16. 512. dat daar na de hoofdstad van 't Rijk is geworden, als Plin. H. 6. 26. schrijft.

CŪBĂ, æ. f. Sansf. G. 613. *Cuben, of Kuben*, een zeer lang eiland van Amerika.

CŬBĀTĬO, ōnis. f. *'t Rusten, of slaapen in een kamer.*

Cubiculum dicitur a cubatione. Varr. L. L. 7. 30. *Men noemt een kamer* Cubiculum, *om dat men 'er in rust, of slaapt.*

CUBATUS, ūs. m. Plin. H. 10. 57. *Nederlegging, te bedde legging, de rust die men in den slaap neemt.*

CUBI.

CŬBĬCŬLĀRIS, is. m. & f. rĕ, is. n. Cic. D. 2. 65. *Van een kamer, dat tot een kamer behoort.*

CŬBĬCŬLĀRIUS, ii. m. Cic. T. Q. 5. 20. Suet. J. 4. 2. *Een kamerdienaar, of kamerling.*

CŬBĬCŬLĀRIUS, ă, ūm. Mart. 14. 39. en 151. *Van een kamer, dat betrekking op een kamer heeft, dat tot een kamer behoort.*

CŬBĬCŬLĀTUS, ă, ūm. *In kamers, of vertrekken verdeelt, of afgescheiden.*

Triremis cubiculata. Sen. B. 7. 20. *Een galei met kamers, of daar kamers in zijn.*

CŬBĬCŬLŬM, i. n. Cic. de Or. 2. 65. *Een slaapkamer.*

Cubiculo præpositus. Suet. D. 16. 5. *De Grootkamerling, d'eerste kamerjonker, of d'eerste edelman van de bed- of slaapkamer.*

Cubiculum cæcum. Varr. L. L. 8. 38. *Een donkere, of duistere kamer, een kamer zonder vensters.*

Cubiculum altitudine æstivum, munimentis hybernum. Plin. E. 2. 17. 10. *Een vertrek wegens zijn hoogte luchtig en bequaam tot een zomerkamer, en wegens zijn heldere en doorschijnende steenen bequaam tot een winterkamer.*

(Cubiculum. Suet. N. 12. 6. *Een hemel, een verhemelte, waar onder de Roomsche Keizers de speelen aanzagen.* Zie onze wijdloopige aanteekeninge over dien Schrijver.)

CŬBĬCŬS, ă, ūm. *Vierhoekig, vierkant van allen zijden.*

Rationes cubicæ. Vitruv. Præf. 5. *Vierkante getallen, een woord der Wiskonst.*

CŬBĪLĔ, is. n. Cic. T. Q. 2. 17. *Een bed, bedstede, of legerstede.*

* Cubile gallinarum. Colum. 8. 3. *Een hoendernest.* Muris. Plaut. Truc. 4. 4. 16. *Een rottenest.*

Cubile. Cic. N. D. 2. 49. *Het hol, of 't leger daar veele wilde beesten hunne verblijfplaats des nachts houden.*

Cubile. Vitruv. 2. 8. *Een laag steenen in een muur.*

Cubile tigni. Vitruv. 4. 2. *De plaats, 't gat, of vak in een muur daar men een balk legt.*

Cubile apum. Colum. 8. 1. *Een bijekorf.*

Cu-

Cubilia avaritiæ. Cic. V. 2. 77. Curarum, &c. Virg. Æ. 6. 274. *De zitplaats, 't nest, de rust, of verblyfplaats der gierigheit, der zorgen, enz.*

CUBĬTĀL, ālis. n. Hor. S. 2. 3. 255. *Een oorkussen, een hoofdkussen, een hoofdpeuluen, een leunkussen.*

CUBITALIS, is. m. en f. lĕ, is. n. Liv. 24. 34. Curt. 3. 3. 16. *Een elleboog hoog, lang, dik, of breed.*

CUBITO, as. āvi, ātum, ārĕ. *Nederleggen, dikwils leggen, veel neder gelegen zyn, leggen slaapen.*

Cubitare cum aliquo. Cic. Cœl. 15. *Dikwils by iemant leggen, of slaapen.*

(Cubitare cum viro. *By een man slaapen, hoererÿ bedrÿven.*

Est pudica, neque dum cubitat cum viris. Plaut. Curc. 1. 1. 57. *Zy is noch zuiver maagt, zÿ slaapt noch by geen mannen, zÿ speelt de boer noch niet.*)

CŬBĬTŎR, ōris. m. Bos cubitor. Colum. 6. 2. *Een leggenden os, een os die veel leit.*

(CŬBĬTŌRĬUS, ă, ŭm. *Dat tot het bedde, of het leggen behoort.*

Vestimenta cubitoria perdidit. Petron. 31. *Hÿ heeft mÿn nachtrok verwaarloost, of verlooren.*)

CUBĬTŬM, i. n. Plaut. St. 2. 1. 13. *d'Elleboog, of d'elleboogsknokkel.*

Cubitum. Vitruv. 3. 1. Plin. H. 25. 6. *Een el, of elle, de lengte, hoogte, breedte, of dikte van een elleboog, een maat van anderhalve voet.*

CŬBITUS, i. m. Virg. Æ. 4. 690. *d'Elleboog.*

* Cubitus. Cels. 8 10. *D'elleboogsknokkel, 't been, of de pyp van den elleboog.*

Cubitus. Vitruv. 3. 1. Curt. 5. 1. 33. *Een el, of elle, de maat van anderhalve voet.* Daar waren voortijds driederlei ellen; te weten, de groote, die van negen Romeinsche voeten was, de middelste, die van twee voeten, en de kleinste, die van anderhalve voet was.

CŬBĬTŪS, ūs. m. *Nederlegging, legging, het leggen, de slaap, het slaapen, of de nachtrust.*

Supini cubitus oculis conducunt, proni, tussibus; at in latera, adversus distillationes. Plin. H. 28. 4. *Het is goed op den rug te leggen als men quaade oogen; op den buik als men den hoest heeft; en op zy als men met zinkingen is gequelt.*

Cubitus. *Een bed.*

Foliis sibi cubitus sternere. Plin. H. 24. 9. *Zich een bed, of leger van bladeren spreiden, dekken, of maaken.*

CUBO, as, bui, bitum, bāre in aliquo loco. Juv. 3. 280. *Ergens nederleggen, of leggen te rusten.*

Cubare. Cic. I. R. 2. 49. *Nederleggen, te bedde leggen, te bed gaan, of te bed zyn, leggen slaapen.*

Cubare. Cic. de Or. 2. 86. *Aan tafel leggen.* d'Ouden leiden zich op bedden, die rondom de tafels lagen, als ze hunne maaltijd deeden.

Cubare. Cic. T. Q. 2. 25. Hor. S. 1. 9. 18. (Cubare in morbo. Plaut. Cas. Prol. 37.) *Bedlegerig zyn, ziek zyn, het bedde houden; ziek, of krank te bed leggen.*

(Cubare cum viro. Plaut. M. G. 1. 1. 65. *By een man slaapen.*

Cubare puerperio. Plaut. Truc. 2. 5. 22. *In de kraam leggen.*)

CUBUS, i. m. Κύβος. *Een vierkant, een vast vierkant,* een woord der Landmeetkonst.

Cubus est corpus ex sex lateribus æquali latitudine planitierum quadratum. Vitruv. Præf. 5. *Een vast vierkant is een ligchaam uit zes vlakke en gelÿkmatige zyden bestaande.*

(CŬCŪBO, as, āvi, ātum, āre. Auct. Phil. 40. Dit zegt de Schrijver van den Nachtuil.)

CŬCŬLLĀTŪS, ă, ŭm. *Gekovelt, gekapt, die een kovel, kaproen, of kap op 't hoofd heeft.* Dit woord is verdacht van Columella 11. 1.

CŬCŬLLIO, ōnis. m. Cato R. R 2. *Een kovel, kap, kaproen.*

CŬCŬLLUS, i. m. Juv. 6. 118. *Een kaproen, kap, of kovel.*

* Cucullus. Mart. 3. 2. 5. *Een peperhuis.*

CŬCŪLŪS of

CŬCŬLLUS, i. m. Hor. S. 1. 7. 31. *Een koekoek, zekere vogel.*

Cuculus. Plaut. As. 5. 2. 73. *Die t'huis een eigen vrouw heeft, en nochtans beslaapt by een ander mans vrouw te slaapen.* (Boertende zegt men *een koekoek*, om dat den Koekoek in andere vogelen nesten zijn eyeren legt, en ook zijne jongen van andere vogelen opg queekt worden. Zie Ælian. de Anim. 3. 30. en over deeze plaats Voss. Inst. Orat. 4. 5. 8.)

CŬCŪMĂ, æ. f. Petron. 96. *Een aarde - of koper vat, of ketel om water in te heeten.*

CŬCŪMĔLLĂ, æ. f. Alfen. Dig. 8. 17. 1. *Een sauspannetje van koper, of aarde gemaakt, een keteltje.*

(CŬCŬMĔRĀRĬŬM, ii. n. *Komkommerhof, of bed.* Dit is slecht Latijn, van den Overzetter der gemeene Latijnsche vertaling Esai. 1. 8. verzonnen.)

CŬCŬMIS, eris. m. Varr. L. L. 4. 21. *Een komkommer*, zekere vrucht. (Van de buiging deezes woords zie Serv. Virg. G. 4. 122.)

CUCŬMIS, is. m. Plin. H. 11. 1. *Een komkommer.* Men moet de pluralis Cucumeres, orum. gebruiken om *komkommers* te betekenen.

Anguinei cucumeres. Colum. 2. 9. *Wilde komkommers.*

CŬCŪRBĬTĂ, æ. f. Prop. 4. 2. 41. Plin. H. 19. 5. *Een kauwoerde, een pompoen.*

Cucurbita. Juv. 14. 58. *Een kop, of bus die men gebruikt als iemant gekopt word.*

CŬCŪRBĬTĪNŪS, ă, ŭm. Cato R. R. 7. *Als een kauwoerde, of pompoen.*

CŬCŪRBĬTŬLĂ, æ. f. Cels. 2. 11. *Een kop, of bus om meê te koppen.* (D'afbeeldinge vertoonen Smet. Ant. Neom. p. 80. en Almelov. over Cels. p. 562.)

(CŬCURRIO, is, ire. Auct. Phil. 25. *Kraaijen.*

CŬCUS, i, m. *Een koekoek.*

Cucus si in ludum iret, potuisset jam fieri, ut literas sciret. Plaut. P. 2. 1. 6. *Indien de koekoek school ging, had hy nu mogelyk konnen leezen.*)

CŪDO, is, cūdi, cūsūm, cūdĕrĕ. acc. *Met hamers slaan, smeeden, of kloppen.*

Cudere nummos, argentum. Ter. H. 4. 4. 18. Plaut. Most. 4. 2. 11. *Geld slaan, geld munten.*

* In me hæc cudetur faba. Ter. E. 2. 3. 90. *Dat ongeluk zal my treffen, zal mÿ raaken, zal mÿ op den hals vallen.*

CŪDO, ōnis. m. Sil. 8. 494: 16. 59. *Zekere muts, hoed, of helm van een wild beestevel gemaakt.*

CŪJĀTIS, is. m. en f. Cic. C. B. 22. Plaut. Men. 2. 2. 66. *Van welk land? uit welke plaats, uit welk gewest? waar van daan?* Men vind in geen oude Schrijvers Cujas in de nominativus.

Rogabatur cujatem se esse diceret. Cic. T. Q. 5. 37. *Men vraagde hem van wat land hy zoude zeggen dat hy was.*

CŪJŪS, cūjă, cūjūm? *Van wie? wiens? wien behoort dat?*

Cujum puerum hic apposuisti? Ter. An. 4. 4. 24. *Van wie, of wiens is dat kind dat gÿ daar hebt neêrgezet? wiens kind hebt gÿ daar nedergelegt?*

Cuja interest? Cic. by Prisc. 12. *Wie roert, of wie raakt dat? wie is daar, of wie leit'er wat aangelegen? wie heeft daar belang by?* Men zoude koonen zetten Cujus. Cuja is volgens 't gemeenste gevoelen d'ablativus fœminini gen. van Cujus, a, um.

Cuja res est? Cic. V. 1. 52. *Wien koomt dat toe? wiens is dit? wien hoort dit toe?*

CUICUIMŎDĪ. Adv. *Op hoedanig een wyze, of hoedanig het ook zy; hoe, of op wat manier het ook wezen mag.*

Hæc

Hæc cuicuimodi sint, ad me scribe. Cic. Att. 3.22. *Schryf mij die dingen over, hoedanig zy ook zyn.*

CUJUSDAMMODI. Cic. D. 2. 15. *Op eenige wyze, eenigermaten, eenigzins.*

CUJUSMŎDĪ? Plaut. R. 1. 1. 1. Cic. I. R. 2. 145. *Op hoedanig een wyze? hoedanig? op wat wyze? op wat manier?*

CŪJŬSMŎDĪCŬMQUĔ. Cujuscumquemodi. *Hoedanig, op wat wyze, op hoedanig een manier, of wyze het ook zy.*

Cujusmodicumque mater sit. Cic. Clu. 6. *Wat voor een moeder het ook zy, hoedanig een moeder het ook wezen mag.*

Cujuscumquemodi genus hominum. Sall. B. C. 39. *Wat slach, of soort van menschen het zy; wat slach van volk het zoude mogen zyn.*

CŪJŪSQUĔMŎDĪ. *Zoodanig als 't is, gelyk het is, zoo als 't is, zoo goed en quaad alt 't is.*

Tabulæ cujusquemodi sunt. Cic. Fl. 17. *De dagschriften, of naamrollen zoodanig, of zoo goed en zoo quaad als ze zyn.*

* Fertur quasi torrens oratio, & multa cujusquemodi rapit. Cic. Fin. 2. 1. *De reden vloeit als een snelle stroom, en sleept veele dingen met zich, hoedanige zij ook zijn.*

CUĪVĪS. Zie Quivis.

CULC.

CŪLCĪTĂ, æ. f. *Een onderbedde, een matras, een kussen, een vlokbed, een bultzak.* Aldus Manutius leest Culcitra. Maar Torrentius Suet. T. 54. 4. Culcita.

Culcita plumea. Cic. T. Q. 3. 19. *Een bed met veeren gevult.* Lanea. Plaut. M. G. 4. 4. 42. *Een matras met wol gevult.* De Dichter gebruikt het om te zeggen, *een vlok wol*, of *een wolle lapje* dat men voor d'oogen hangt als ze zeerig zijn.

CŪLCĪTŬLĂ, æ. f. Plaut. Most. 4. 2. 14. *Een matrasje, of onderbeddetje.*

CULE.

CŪLĔĀRĬS, is. m. & f. rĕ, ĭs. n. *Dat zoo veel houd als de maat Culeus.*

Dolium *of* Labrum culeare. Cato R. R. 113. Vitruv. 6. 9. *Een groote, of lange pylsiek.*

CŪLĔŎLŬM, i. n. zie Culiolum.

CŪLĔŬM, ĕi. n. Varr. R. R. 1. 2. *Zekere Romeinsche maat.* Zie Culeus.

CŪLĔŬS, ĕi. m. Plin. H. 14. 20. *Zekere Romeinsche maat*, houdende eerdehalf schepel, *of* tweeënveertig kannen wijns.

Culeus. Cic. I. R. 2. 50. *Een leêre zak, of ledere zak.*

CŪLĔX, ĭcĭs. m. Hor. S. 1. 5. 14. Virg. Cul. 3. *Een mug*, of *mugge*, zeker bloedeloos diertje.

CULI.

‡ CŪLĪGNĂ, æ. f. Cato R. R. 113. *Een drinkbeker, drinkkroes, drinkvat, een slapkan*, daar men uit drinkt.

CŪLĪNĂ. æ. f. Cic. F. 15. 18. *Een keuken, of kookplaats.*

(Culina. Festus. *Een plaats, daar de spyzen op de begraafenissen verbrand wierden.*

Culina. Gloss. Cyr. Culina. Ἀφεδρών. Isidorus Glossis. Culina, latrina, secessus. *Een heimelyk gemak, een huisje, of sekreet.*

CŪLĪNĀRĬUS, ii. m. Scrib. Larg. 50. 230. *Een kok.*

CŪLĬŎLŪM, i. n. Festus. *De groene schel, of de bolster van een noot, een nootebolster.*)

CULM.

CŪLMĔN, ĭnis. n. *De spits, de top, de kruin, het toppunt, de kap, het hoogste van iets*, wat het ook zy.

Culmen montis. Cæs. B. G. 3. 2. 5. *De kruin, de top, het spits, of 't hoogste van een berg.*

Culmen. Vitruv. 5. 1. *De nok van een huis.* Dit is de hoogste dwarsspar van een huis, strekkende van de voortot de achtergevel.

Culmen. *Het toppunt, de top, de hoogste trap*, van een konst, 't geluk, enz. spreekende.

Pervenire ad culmen. Plin. H. 15. 15. *Het toppunt bereiken, tot den top van volmaaktheit koomen.*

Culmen pretii tenere. Plin. H. 9. 35. *Van de hoogste prijs, of waerde zyn, heel kostelyk, of duur zyn.*

* Culmen. Ovid. F. 4. 734. *'t Stroo, de steel, de stoppel, of halm van 't koren.* zie Culmus.

CŪLMĬĂ, æ. f. *Kulm*, een stad van Polen in 't Koningklijk Pruissen.

CŪLMUS, i. m. Cic. S. 15. *De stoppel, de steel, 't stroo, of de halm van 't koren.*

CULP.

CŪLPĂ, æ. f. *Een feil, misslag, zonde, misdryf, misdaad, verongelyking, belediging, schuld.*

In culpa esse. Cic. Fin. 1. 10. *Ongelyk hebben, in 't ongelyk zyn, schuldig zyn, schuld hebben.*

Extra culpam es. Cic. V. 5. 51. Culpa in te non hæret. Ter. Hec. 2. 1. 32. *Gij zyt ganjsch onschuldig, gy hebt geen schuld, gy zyt buiten schuld, 't is uw schuld niet, gij hebt ganjsch niet misdaan, gy zyt niet te beschuldigen.*

Hujus rei culpa in te residet. Cic. Br. 16. *of* est. Cic. F. 1. 9. *De schuld van deeze zaak legt in u; gij zijt hier d'oorzaak van; dit is door u toe gekomen.*

Non est tua culpa, sed mea. Mart. 11. 80. 3. *Het is uw schuld niet, maar de myne. Gij zyt 'er niet schuldig aan, maar ik; men moet het niet u, maar mij wijten.*

Culpam commereri. Plaut. Capt. 2. 3. 43. committere. Cic. F. 16. 10. contrahere. Cic. Att. 11. 24. suscipere. Cic. Pl. 21. *Een feil, misdaad, of misslag begaan, of bedrijven, zich in een lasterstuk steeken, of wikkelen.*

Culpam in alium conferre. Cic. Att. 92. conjicere. Cæs. B. G. 4. 27. 4. derivare. Cic. V. 2. 20. transferre. Liv. 26. 3. Cic. Att. 15. 28. *De schuld op een ander leggen, of werpen; een ander met een misdaad beschuldigen, of betichten, of een zaak te last leggen.*

Aliquem culpa liberare. Cic. Pl. 21. Exsolvere. Tac. H. 4. 62. 8. A culpa eximere. Cic. I. R. 2. 7. Culpæ liberare. Liv. 41. 19. *Iemants onschuld vertoonen, iemants gedrag rechtvaerdigen, iemant ontschuldigen; iemant vrij, of onschuldig verklaaren.*

Fortuita ad culpam trahere. Tac. An. 4. 64. 2. *'t Geval beschuldigen, de schuld op 't geval leggen, of 't wissellot wijten.*

CŪLPĀTĬŌ, ōnis. f. *Beschuldiging, verwijt, berisping, bestraffing, hekeling, doorneming, doorstryking, wraking.*

Meretur culpationes hujusmodi. Gell. 10. 22. *Hy verdient zulke hekelingen, hij is zulke berispingen waerdig.*

CŪLPĀTŪS, ă, ūm. Ovid. Her. 21. 36. *Berispt; bestraft, gehekelt, doorgenomen, doorgestreken; waerdig gehekelt, of berispt te worden, die te berispen is.* De compar. Culpatior staat beneden by Gellius.

Culpatius esse arbitror, &c. seq. inf. Verba nova dicere quam sordentia. Gell. 11. 7. *Ik oordeele dat het meer te berispen is wanneer men nieuwe woorden, dan dat men slechte gebruikt; ik oordeele het berispelijker te zijn dat men nieuwe woorden als slechte gebruikt.*

CŪLPĬTŌ, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquem *of* aliquid. Plaut. Cist. 2. 1. 19. *Iemant, of iets bestraffen, berispen, beschuldigen, mispryzen, laaken, wraaken.*

CŪLPŌ, as, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Ter. E. 2. 3. 96. Prop. 2. 1. 51. *Bestraffen, berispen, beschuldigen, betichten, hekelen, laaken.*

Culpare alium. *De schuld op een ander*

der schuiven, een ander geeven, een ander toeschryven, of *op een ander leggen.*

Arbor culpat aquas. Hor. O. 3. 1. 30. *Dat de boomen geen vruchten voortbrengen is den overvloedigen regen toe te schryven; veel regen is de boomen schadelyk.*

(Culpari. *Iets begaan waar over men zoude konnen achterhaalt*, of *beschuldigt worden.*

Culpari metuit fides. Hor. O. 4. 5. 12. *Een getrouw mensch wagt zich van te begaan, waar over hy zonde kounen achterhaalt worden.*)

CULT.

CŪLTĔLLĀTUS, ā, ūm. Plin. H. 32. 2. *Als een mes*, of *op de wyze van een mes gemaakt, scherp als een mes.*

CŪLTĔLLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Front. R. A. 283. *Een akker met een meetsnoer meeten, landmeeten.*

CŪLTĔLLŪS, ī. m. Varr. R. R. 1. 69. *Een mesje, knyfje, knipmes.*

Purgare ungues cultello. Hor. S. 1. 7. 51. *Zyn nagels met een mesje korten, reinigen, zuiveren.*

Cultellus ligneus. Vitruv. 7. 3. *Een houte pin*, of *spie.*

CŪLTĔR, tri. m. Ovid. Ib. 140. *Een mes, een knyf.*

Collocare aliquid in cultrum. Vitruv. 10. 10. *of* in cultro. Vitruv. 10. 14. *Iets waterpas zetten, in 't loot zetten*, of *lynrecht zetten*. Een woord der bouwkonst.

Culter tonsorius. Cic. Off. 2. 7. Tonsoris. Plin. H. 28. 7. *Een scheermes.*

Culter falcis rectam gerit aciem. Colum. 4. 25. *Een snoeimes, snymes, houmes*, of *kapmes is recht van lemmet.*

Culter aratri. Plin. H. 18. 18. *De ploegkouter, het ploegyzer.*

CŪLTIO, ōnis. f. Agri cultio. Cic. S. 16. *De landbouw, landbouwing, 't landbouwen*, of *d'akkerbouw*. Zie Agricultura.

CŪLTŌR, ōris. m. *Bebouwer, landbouwer, bouwman, akkerman, boer, werkman.*

Cultor vineæ. Cic. Fin. 5. 14. *Een wyngaardenier*. Agrorum *of* terræ. Liv. 4. 25: 27. 12. Cic. N. D. 2. 39. *Een landbouwer, akkerman*, of *boer.*

Cultor veritatis. Cic. Off. 1. 30. *Een opbouwer, aanqueker, voortzetter, liefhebber*, of *beminnaar der waarheit, een oprecht waarheitlievend man.*

Romanæ amicitiæ cultor. Liv. 25. 28. *Een aanqueker, voortzetter*, of *bevorderaar der Romeinsche vriendschap; een die de gunst van 't Roomsche volk zoekt.*

Cultor. Ovid. Her. 7. 131. Mart. 5. 5. 1. *Een Godtsdienstige, een die Godt eere bewyst. die hem behoorlyk dient, een Godtvrezend man.*

Cultor. Ovid. Art. 1. 722. Petron. 87. *Een minnaar, vryer, oppasser, aanbidder van 't vrouwelyk geslagt.*

Cultores Augusti. Tac. An. 1. 73. 2. *De Priesters*, of *Offeraars van Augustus.*

Cultor. Catull. 64. 349. *Een korenmaayer*, of *oogster.*

CŪLTRĀRIUS, ii. m. Suet. C. 32. 8. *Priester, Offeraar, Offerpriester, Slagter der offerbeesten.*

CŪLTRĀTUS, ā, ūm. Plin. H. 13. 4. *Als een mes gemaakt, dat als een mes is*, of *de gedaante van een mes heeft.*

CŪLTRIX, īcis. f. Cic. Fin. 5. 14. *Bedienaresse, bezorgster, aanqueekster, een vrouw die ergens in arbeid*, of *zorg voor iets draagt.*

* Cultrix alicujus loci. *Bewoonster van zekere plaats.*

Cultrix nemorum. Phæd. 2. 4. 3. Virg. Æ. 11. 557. *Een bewoonster* of *liefhebster van bosschaadjen.*

(Cultrix Deorum. Lactant. M. P. 11. *Aanbidster*, of *dienaresse van de Goden, een die de Goden eerbiediglyk dient.*)

CŪLTŪRĂ, æ. f. Cic. Fin. 5. 14. *Bouw, bouwing, bebouwing, landbouw, akkerbouw, queking, aanqueking*, van wijngaarden, landen, enz. spreekende.

* Dulcis inexpertis cultura potentis amici. Hor. E. 1. 18. 86. *Hoe gevaarlyk het is met een vermogenden vriendschap te houden weet niemant dan die het ondervonden heeft.*

CŪLTUS, ā, ūm. *Geeert, gedient, aangebeden.* De compar. Cultior staat by Liv. 10. 4. en de superl. Cultissimus by Cic. Q. R. 12.

Cultus. Cic. T. Q. 2. 5. *Verciert, geciert, opgeschikt, opgetooit, opgepronkt, opgequikt.*

Cultus. Cic. Q. R. 12. *Bebouwt, bearbeit, geploegt, omgeploegt.*

CŪLTUS, ūs. m. Cic. T. Q. 1. 26. *De dienst, d'aanbidding, d'eer*, of *d'eerbewyzing die men Godt bewyst; goddelyke dienst, eer*, of *eerbewyzing, godtsvrucht, godtvrezentheit.*

Cultus. Cic. L. L. 1. 1. *Bebouwing, bouwing, landbouw, akkerbouw, akkerwerk, arbeid.*

Cultus. Curt. 3. 3. 24. *Cieraad, verciering, vercierfel, optooisel, optooying, opschikking, oppronking, gewaad, kleeding, kleejaadje, toerusting, toestel, sleep.*

Cultus vitæ. Cic. Off. 1. 8. *'t Vermaak, 't gemak, genoegen, de zoetigheit des levens.*

Cultus pastoralis. Paterc. 1. 2. 3. *Harderskleed, hardersgewaat, harderspy, harderstok.*

Cultus justo mundior. Liv. 8. 15. *De pracht der kleedinge, de hovaardye in 't gewaat, te grooten zindelykheit, puntigheit*, of *netligheit in kleederen.*

Cultus animi. Cic. Fin. 5 19. *d'Aanqueking*, of *opscherping van 't verstand, d'oeffening des geests.*

Cultus. *De beschaafdheit, geslepenheit, netheit*, of *cierlykheit der taale.*

Affectare cultum effusiorem in verbis. Quintil. I. O. 3. 8. *Zich beschaaft van spraak poogen te toonen; trachten om een nette taal te voeren, om cierlyk*, of *beschaaft in zyn woorden*, of *taal te zyn.*

(Cultus. Suet. A. 65. 9. Virg. Æ. 5. 730. *Een wyze, manier*, of *gewoonte van leeven; een levenswys.*

Cultus. Cic. N. D. 1. 34. *Het gansche gedrag des menschen*, bestaande in zitten, opstaan, loopen, spreeken, enz.)

CŪLŪLLŪS, ī. m. Hor. A. P. 434. *Een groote drinkbeker, drinkschaal, drinkkan, kruik*, of *drinkpot.*

(CŪLUS, ī. m. Mart. 2. 51. 2. Catull. 23. 19. *Den aars.*)

CUM.

CŪM. Præp. abl. *Met, mede, mitsgaders, nevens.*

Abiit hinc cum diluculo. Plaut. Am. 2. 2. 105. Cum prima luce. Ter. Ad. 5. 3. 55. *Hy is hier met het kriecken van den dag van daan vertrokken.*

Duo juvenes cum equis albis. Cic. N. D. 2. 2. *Twee jongelingen met witte paarden*, of *op witte paerden gezeten.*

Vir probus & cum magna fide. Plaut. Trin. 4. 4. 4. *Een eerlyk en zeer trouw man, een man van eer en deugt opgelegt.*

Cum bona gratia eum dimisi. Cic. Fat. 4. *Ik heb hem laten gaan, zeer wel van my voldaan zynde; ik heb hem met veel genoegen van my laaten gaan, ik heb hem wel te vreden*, of *vergenoegt henen gezonden.*

Esse cum potestate. Cic. I. R. 1. 25. *In aanzien*, of *in gezach zyn, gezach, magt, aanzien*, of *vermogen hebben; hooge ampten*, of *waerdigheden bekleeden.*

Cum bona venia audire aliquem. Liv. 29. 1. *Iemant langkmoediglyk hooren, een gunstig oor leenen, gunstiglyk aanhooren.*

(Cum aliquo esse. *Het met iemant houden, met iemant in een verbond staan, op iemants zyde zyn.*

In-

Invidia ducum, cum quibus erat, Antigono est deditus. Nep. 18. 10. 2. *Door nijdigheit der Oversten, met welke hy net hield, is hy aan Antigonus overgegeeven.*

Quod Chabrias adversum regem bellum gereret cum Ægyptiis. Nep. 12. 3. 1. *Dat Chabrias oorlogde tegens den Koningk, die met d'Ægyptenaars in 's verbondt was.*

Cum illo mihi quid est. *Ik houde kennisse, of vriendschap met hem.*

Cum Patrone mihi omnia sunt. Cic. F. 13. 1. *Ik houde groote kennisse met Patron.*

Cum Cornificio mihi nihil erat. Cic. Att. 12. 17. *Ik hielt geen kennisse met Kornificius, ik was niet gemeenzaam met Kornificius.*

Cum. *Tegens.*

Bellum scripturus sum, quod populus Romanus cum Jugurtha gessit. Sall. B. J. 5. *Ik zal den oorlog, die 't Roomsche volk tegens Jugurtha gevoert heeft, beschrijven.*

Cum regeerende een ablativus heeft ook de kracht van de conjunctio *En.* En 't is zoo veel, als of deeze conjunctio gebruikt wierd met een casus staande op de vorige casus.

Dicæarchum cum Aristoxeno omittamus. Cic. T. Q. 1. 18. *Laat ons Dicæarchus en Aristoxenus laaten vaaren.*

Demosthenes cum cæteris erant in exsilium expulsi. Nep. 19. 2. 2. *Demosthenes en d'anderen waren in ballingschap gejaagt.*

Cum maxime. *Te deezer tijd, voor tegenwoordig, in den tegenwoordigen tijd.*

Etiamne ea negligemus, quæ fiunt cum maxime? Cic. Ar. 15. *Zullen wy dan die verzuimen, die te deezer tijd voorvallen?*

Ut qui adversa expertus cum maxime. Tac. H. 1. 29. 5. *Als die te deezer tijd rampspoeden uitgestaan hebbe.*

Hoc ut scias ita esse, ecce Thalia, de qua cum maxime agitur. Sen. B. 1. 3. *Op dat gy weeten moogt dat dit zoo is, zie daar Thalia, daar voor tegenwoordig van gehandelt word.*

Cum plurimum. *Ten hoogsten, ten langsten.*

Non amplius cum plurimum quam septem horas dormiebat. Suet. A. 78. 3. *Hy sliep, als hy lang sliep, of ten langsten, niet meer dan zeven uuren.*

Aperitur picea cum plurimum bipedali hiatu. Plin. H. 16. 12. *De pyn, of pekboom ontsluit zich, of krygt een spleet ten hoogsten twee voeten lang.)*

• Cum eo, ut, &c. seq. subj. *Mits dat, enz., met beding, onder beding, of voorwaarde dat, enz. mitsdien, of welverstaande, dat, enz, behoudens nochtans, dat, enz.*

Hæc servanda sunt cum eo, ne, &c. seq. subj. Cels. 3. 22. *Men moet deeze levenswyze onderhouden, mits dat men niet, enz. Men moet deeze dingen gadeslaan, mits dat men niet, enz. Men moet dit waarneemen, mits dat men niet, enz.*

Apud Regem gratiam initam volebant cum eo, ut caveret, &c. Liv. 36. 5. *Zy wilden den Koningk ten dienst staan, met, of onder beding, dat hy zorge zoude dragen dat, enz.*

(Sit sane, quoniam tu ita vis, sed tamen cum eo, quod sine peccato meo fiat. Cic. Att. 6. 1. *Laat het dan zoo zyn, nadien gy 't alzoo wilt hebben; maar nochtans met dat beding, dat ik my daar in niet vergrype.)*

CUM. Conjunct. seq. indic. Ter. E. 2. 3. 53. *Wanneer, als wanneer, als.*

Cum primum. Cic. Att. 4. 1. *Zoo dra als, zoo ras als, straks, of datelyk als, zoo aanstonds wanneer.*

Annus præteriit cum, seq. subj. Cic. Att. 13. 12. of est cum, &c. cum indic. Cic. Off. 2. 21. *Het is een jaar, of 't is een jaar geleden, dat, enz. 't Is nu jarig, dat, enz.*

Cum. *Nadien, nademaal, dewyl, aangezien, gemerkt, vermids.*

Illud cum omni ætati turpe, tum senectuti fœdissimum est. Cic. Off. 1. 34. *Nadien dit in alle jaaren, of ten allen tyde onbetamelyk is, zoo is 't schandelyk in den ouderdom. Zulks is ten allen tyde onbetamelyk, doch schandelyk in den ouderdom.* Cum moet altijd eerst worden gestelt vermits Tum de kracht van de reden vergroot.

Cum propter summum ingenium ejus, tum propter singularem modestiam. Cic F. 2. 14. *Zoo wit inzigt van zyn groot verstand, als ter oorzaak van zyne uitstekende zedigheit.*

(Cum. *Alhoewel, schoon.*

Servi, qui cum culpa carint, tamen malum metuunt, &c. Plaut. Most. 4. 1. 1. *De slaaven die alhoewel ze, of schoon ze geen schuld hebben, nochtans voor straffe vreezen, enz.*

Cui cum Cato & Caninius intercessissent, tamen est perscripta. Cic. F. 1. 2. *Dat, alhoewel, of schoon Cato en Caninius zich daar tegens gestelt hadden, evenwel is geschreven.)*

CUMA.

CŪMÆ, arūm. f. plur. Liv. 9. 19. *Kumes, of Kuma,* een stad in Italien.

CŪMÆŪS, ă, ūm. Virg. Æ. 3. 441. *Van Kuma, die van Kuma is.*

CUMĀNUS, ă, ūm. Cic. Rull. 2. 25. *Van Kuma, die van Kuma is.*

CUMĀTILIS, is. m. en f. le, is. n. Plaut. E. 2. 2. 49. *Zeegroen, groen gelyk 't zeewater.* Non. 16. 1. zegt met sommige anderen, dat het *blauw* betekent.

CUMB. CUME.

CŪMBRĬĂ, æ. f. *Kumberland*, een Graafschap in Engeland.

CUMĔRĂ, æ. f. Hor. S. 1. 1. 53. *Een groote korenmand van biezen, of dadelbladeren gevlogten.*

CUMI. CUMP. CUMU.

CŪMĬNŪM, i. n. Hor. E. 1. 19. 18. Κύμινον. *Komyn,* zeker kruid.

CŪMPRĪMIS. Adv. *Voornamentlyk, byzonderlyk, byzonder, voornaam, in 't byzonder.*

Homo cumprimis locuples. Cic. V. 2. 28. *Een byzonder, of voornaam ryk man, een heel ryk man, een man van zeer aanzienelyke middelen.*

CŪMŬLĀTĒ. Adv. Cic. Att. 6. 3. *Overvloediglyk, breedelyk, volkomentlyk, rykelyk, vol op, ten vollen, ruim, overbodiglyk, heerlyk, treffelyk.* In den eigentlijken en oneigentlijken zin. De compar. Cumulatius staat by Cic. Or. 17. en de superl. Cumulatissime beneden by Cicero.

Cumulatissime gratiam referre. Cic. F. 13. 14. *Een weldaad heel overbodiglyk erkennen, of rykelyk vergelden.*

CŪMŬLĀTĪM. Adv. Varr. R. R. 3. 15. *By hoopen, met hoopen, hoopswyze, stapelswyze.*

CŪMŬLĀTŪS, ă, ūm. *Opgehoopt, vol, vervult, opgevult, tot boven vol, overloopend, volop.* De compar. Cumulatior staat beneden by Livius, en de superl. Cumulatissimus beneden by Plautus.

Mensura cumulata. Cic. Cl. 4. *Een volle, ruime, opgehoopte, of overloopende maat.*

Cumulatus re aliqua. Liv. 2. 23. *Ergens mee vervult zyn, of van overvloeyen, iets in overvloed hebben.*

• Cumulatus omni laude Orator. Quintil. I. O. 2. 21. *Een zeer geprezen, hooggeachten, met alle eer opgehoopten, of allen lof verdienenden redenaar.*

Virtus cumulata. Cic. Sext. 40. *Een volmaakte deugd.* Cumulatior gloria. Liv. 2. 47. *Een glory, of eer in 't toppunt, of ter hoogster trap gestegen, daar niets kan worden bygevoegt; een volmaakte luister.*

Oratio omni genere rerum cumulata. Cic. de Or. 2. 8. *Een rede die in allen deelen volmaakt is, waar in alles is vervat wat over zulk een stoffe kan gezegt worden.*

Bene cumulatam gratiam referre. Liv.

Liv. 24. 48. *Een weldaad overbodiglyk*, of met *veel beleefdheden erkennen*, of *ryklyk vergelden.*

* Cumulatus voluptatibus. Cic. Fin. 2. 19. *Overvloedig in wellusten*, of *vermaakelykheden*, *vol van vermaak.*

Cumulatissimus scelerum. Plaut. Au. 5. 16. *Vol*, *opgepropt van allerlei schelmstukken*, *met schelmstukken aan malkanderen hangende.*

CUMULO, as, avi, atum, are. acc. *Ophoopen*, *vervullen*, *opvullen*, *overlaaden*, *vol maaken*, *tot een hoop maaken*, of *verzamelen*. *in den top*, of *tot het toppunt brengen.*

Cumulare altaria donis. Virg. Æ. 11. 50. *d'Altaaren met geschenken ophoopen*, *veel geschenken op d'altaaren brengen.* Muneribus aliquem. Virg. Æ. 5. 532. *Iemant met giften en gaven overlaaden*, *veele geschenken doen.*

Cumulare benefacta sua. Plaut. Capt. 2.3.64. *Zyne weldaaden tot het toppunt brengen*, of *vermeerderen* Gaudium alicujus. Cic. Att. 4. 1. *Iemants blydschap vervullen*, of *volmaaken*, *iemants vreugde vergrooten*, *iemant met vreugde vervullen.*

Cumulare laudibus aliquem. Tac. H. 2. 57. 3. Plin. E. 3. 11. 8. *Iemant oneindige lof geeven*; *hemelhoog pryzen*, of *verheffen.* Officiis. Plin. E. 10. 11. 2. *Iemant veel goede diensten doen.*

Cumulare scelus scelere. Cic. C. 1. 6. *Misdaad op misdaad hoopen*; *het eene schelmstuk by 't andere doen*, *van 't eene boevestuk tot het andere vervallen.* Laudem bellicam eloquentia. Cic. Off. 1. 32. *De welsprekentheit by de dapperheit voegen*, of *paaren.*

Cumulare sibi invidiam. Liv. 3. 12. *Zich veel haats op den hals haalen*, of *laaden*; *zich zeer verhaat maaken*, *zich in den haat brengen.*

CUMULUS, i. m. Liv. 3. 34. *Een hoop*, *stapel*, *ophoping*, *opstapeling.*

* Cumulus. *Top*, *toppunt*, *overmaat*, *toemaat*, *toegift*, *vermeerdering.*

Cumulus ad lætitiam ejus accedit. Cic. Att. 4. 18. *Hy is tot het toppunt zyner blydschap*, *hy geniet volmaakte vreugde*, *zyn blydschap steigert tot den hoogsten top.*

Tuæ literæ cumulum mihi gaudii attulerunt Cic. F. 16. 21. *Uwe brieven hebben my ten hoogsten verblydt*; *ik ben ten hoogsten verblyd geworden door uwe brieven*; *uwe brieven hebben my een volkomen vreugde toegebragt*, of *veroorzaakt.*

Cumulus orationis. Quintil. I. O. 6. 1. *Het slot*, *'t besluit*, *het einde van een reden.*

† Cumulus aquæ. Virg. Æ. 2. 498. *Een golf*, *baare*, *watergolf*, of *dyning van water.*

CUNA.

CUNABULA, orum. n. plur. Cic. D. 1. 36. *Een wieg*, of, naar sommiger gevoelen, *de docken*, *luuren*, *windels*, of *zwachtels.*

A cunabulis sapere. Plaut. Ps. 2. 4. 48. A primis cunabulis. Colum. 1. 3. *Van de wieg*, dat is, *van jongs af wys*, of *verstandig zyn.*

Cunabula avium. Plin. H. 10. 33. *Vogelnesten*, *nesten van vogelen.*

Cunabula gentis alicujus. Virg. Æ. 3. 105. *d'Oorsprongkelyke geboorteplaats van eenig volk*, *het land*, *daar een volk zynen oorsprongk uit genomen heeft.*

Cunabula Juris. Justinian. Inst. procem. §. 4. Aurel. Dig. 1. 11. 1. *De wieg*, of *geboorte*, dat is, *d'opkomst*, of *d'eerste beginzelen der Rechtsgeleertheit.*

CUNÆ, arum. f. plur. Cic. D. 1. 36. *De wieg*, *'t kinderbed*, *de docken*, *de luuren*, *de zwagtels.* ('t singularis cuna word gevonden by Prud. Dipt. 112.)

Cunarum pueri motor. Mart. 11. 40. 1. *Een wieger*, *een die een kind wiegt.*

Cunæ avium. Ovid. Tr. 3. 12. 8. *Vogelnesten*, *nesten van vogelen.*

CUNC.

CUNCTABUNDUS, a, um. *Traag*, *dralend*, *schoorvoetend*, *langzaam*, *onzeker*, *wankelbaar van gemoed.*

Cunctabundi egrediuntur e castris. Liv. 6. 7. *Zy gaan schoorvoetende uit het leger*, *zy gaan*, of *koomen ongaerne uit de legerplaats.*

Cunctabundus. Tac. An. 1. [illegible]. 5. *Stameraar*, *een die bezwaart van spraak*, of *belemmert van tong is*, *een die heel langzaam*, of *lymende spreekt.*

(Cunctans. *Dralende*, *langzaam.* De compar. Cunctantior staat by Plinius beneden.

Cunctantem excitare. Cic. F. 6. 1. *Een dralenden opwekken*, of *gaande maaken.*)

CUNCTANTER. Adv. Liv. 1. 36. *Schoorvoetende*, *dralende*, *traag*, *langzamelyk*, *al vertoevende*, of *uitstellende*, *ongaerne*, *op een onzekere wyze.* (De compar. Cunctantius staat by Suet. J. 19. 4.)

* Cunctanter. Tac. An. 4. 22. 2. *Langzamelyk*, *zoetjes aan*, *het wat dragende houdende*, *niet schielyk*, *slappelyk*, *matiglyk*, *op zyn gemak*, *voorzichtiglyk*, *met overleg.*

CUNCTATIO, onis. f. Cic. Am. 13. *Uitstel*, *verwyling*, *verschuiving*, *opschuiving*, *vertoeving*, *draling*, *schoorvoeting.*

CUNCTATIOR, oris. m. en f. us, oris. n. Cunctatior fortasse & cautior esse deberem. Plin. E. 2. 16. 4. *Ik moest misschien wat langzamer*, *en met meer omzichtigheit te werk gaan.*

CUNCTATOR, oris. m. Liv. 6. 23. *Schoorvoeter*, *uitsteller*, *draler*, *een die altyd uitstel neemt*, of *die geen haast heeft*, *een die een zaak dragende houd*; *een vertoever*, *sammelaar*, *talmer*, *die zyn tyd en gemak ergens toe neemt.*

(CUNCTIM. Adv. *t'Zamen*, *'t een met het ander.* Dit en de twee volgende woorden zijn van de latere eeuw.

Quæ utinam possem tibi cunctim offerre. Apul. Fl. 347. *Welke*, *ach of ik u t'zamen konde opdraagen.*

CUNCTIPARENS, entis, omn. gen. *De vader van allen*, of *allervader.*

O Dee, cunctiparens. Prud. Ham. 931. *O Godt*, *aller vader.*

Cui posse soli cunctiparens dedit castum vel ipsum reddere fornicem. Prud. Περὶ Στ. 14. 128. *Wien alleen de vader van ons allen gegeeven heeft ook zelfs de hoeren te konnen bekeeren*, of *tot kuisheit te brengen.*

CUNCTIPOTENS, entis, omn. gen. *Almagtig*, *almogend.*

Jesu cunctipotens, ait. Prud. Περὶ Στ. 7. 56. *Hy zegt*, *O almagtige Jesus.*)

CUNCTOR, aris, atus sum, ari. Cic. F. 10. 15. *Iets dragende houden*, *uitstellen*, *verschuiven*, *verwylen*; *ergens over schoorvoeten*, *vertoeven*, *draalen*, *langzaam*, of *traag zyn*, *talmen*, *sammelen*, *twyfelen*, *in beraad staan*, *zich ophouden*, *zich bedenken*. *onzeker zyn van besluit.*

Cunctari monitum alicujus. Ovid. Her. 18. 115. *Iemants raad uitstellen te volgen*; *traag*, of *nalatig zyn in 't opvolgen van iemants goeden raad.*

CUNCTUS, a, um. *Geheel*, *gansch*, *al*, *alle*, *allegaar*, *altemaal.*

Cuncta terra. Cic. N. D. 2. 39. *De gansche aarde.* Astra. Cic. S. Sc. 7. *Al de sterren.*

Cunctus populus. Cic. F. 3. 11. *'t Gansche*, of *al het volk.* Cuncta civitas. Cic. A. 2. 9. *De geheele*, of *gansche stad.*

Fac istam cunctam gratiam. Plaut. Most. 5. 2. 46. *Bewys deeze gunst geheel*, of *ten vollen.*

CUNE.

CUNEATIM. Adv. Cæs. B. G. 7. 28. 1. *Met krygshoopen*, *met ruiterhoopen*, *met benden*, *vaandels*,

dels, of *rotten*.

(CUNEATIO, ōnis, f. Scribon. Larg. 7. 47. *Spitze toeloping*.)

CUNEATUS, ă, ūm. Ovid. M. 13. 778. Colum. 5. 2. *Als een beitel*, of *wig*; *beitels*, of *wiggewys gemaakt*, *smalder aan 't eene eind als aan 't andere*, *dat aan 't eene eind schuins*, of *smal afloopt*. De compar. Cuneatior staat beneden by Livius.

Forma scuti ad imum cuneatior erat. Liv. 9. 40. *'t Schild geleek wel naar een beitel*, *liep aan 't eind smaller*, of *spitzer af*.

(Cuneatus. Auson. Lud. Sept. Sap. Prol. 21. de Urb. 4. 5. *Met banken voorzien die aan 't eene end spits toeloopen*, van een toneel spreekende.

Cuneati. Apul. M. 10. 253. *Die beitelswyze zitten*, *die zoo geplaatst zyn dat hun zitten voor spits toeloopt*.)

CUNEO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Met een beitel*, of *wig klooven*, *ergens een wig*, of *beitel in slaan*, of *in dryven*, *iets doorklooven*, of *doorklieven*.

Si quid cuneandum sit in ligno. Plin. H. 16. 40. *Indien men een wig in een hout heeft te slaan*, of *zoo 'er een beitel in een hout is te slaan*.

* Hæc per vim cuneantur. Quintil. I. O. 4. 3. *Die dingen worden met gewelt gekliefd*, of *gescheiden*.

Cuneare. *Smal afloopen*, *onder spits worden*, *toeloopen*.

Ibi Hispania cuneatur angustiis inter duo maria. Plin. H. 3. 3. *Aldaar loopt Spanje tusschen de twee zeën allengskens smal af*, of *spits toe*.

Lapis qui latera fornicis inclinata cuneat. Sen. E. 118. *De krulsteen van een boog in een gewelf*, *de steen waar op de beide einden van 't gewelfzel rusten*.

CUNEOLUS, i. m. Cic. Tim. 13. Vitruv. 10. 18. *Een pin*, *spie*, *wigje*, of *beiteltje*.

CUNEUS, ĕi. m. Virg. G. 1. 144. Hor. O. 1. 35. 18. *Een beitel*, *wig*, *kloofbeitel*.

Cuneus. Vitruv. 9. 9. *Een spie*, of *scheer*; een stuk yzer dat men door een yzeren bout steekt, om dezelve vast te sluiten.

Cuneus. Liv. 10. 29. Tac. G. 6. 8. *Een vaandel*, *schaare*, *bende*, of *hoop krygsvolk*, *te voet*, of *te paerd*. Een Bataillon, of Esquadron, voornamentlijk als d'achterste geleederen breeder zijn dan de voorste, en dat men 'er een driehoek van maakt.

Cunei spectaculorum. Vitruv. 5. 6. *De trappen*, of *zitbanken der kykers in de schouwburgen*.

Cuneus silaceus. Vitruv. 7. 4. *Een driehoek van oker*.

CUNI.

CUNICULARIUS, ĭi. m. Veget. 2. 11. *Een schansgraver*, *myndelver*, *ondermyner*, *legerwerker*.

CUNICULATIM. Adv. Plin. H. 9. 33. *In kleine pypjes*, *door kleine groefjes*, *vooren*, *buizen*, of *gooten*; *buiswyze*, of *gootswyze*.

CUNICULOSUS, ă, ūm. Catul. 37. 17. *Vol konynen*, *overvloedig in konynen*, *konynryk*; *vol holen*, of *buizen*.

CUNICULUS, i. m. Varr. R. R. 3. 12. *Een konyn*.

* Cuniculus. *Een myn*, *een loopgraaf*, *een onderaardsche weg*, *galdery*, of *gang*. Zie desselfs uitvinder en gebruik van ons bygebragt over Curt. 4. 6. 8.

Transversis cuniculis hostium cuniculos excipere. Liv. 23. 18. *De mynen*, of *loopgraven der vyanden door tegenmynen*, of *tegenloopgraven ontdekken*, *vruchteloos*, of *onbruikbaar maaken*.

Cuniculos agere. Cic. Off. 3. 23. *Ondermynen*, *mineeren*, *een myn*, of *loopgraaf maaken*.

* Ea res cuniculis occulte oppugnatur. Cic. Rull. 1. 1. *Men zoekt door verborgene wegen*, *bedekte middelen*, *heimelyke listen en laagen*, of *konstgreepen die zaak te boven te koomen*, of *te weeg te brengen*.

Cuniculus. Plin. H. 9 38. *Een waterleiding*, of *verlaat*, *een onderaardsche pyp*, *groeve*, *buis*, of *goot*.

CUNILA, æ. f. Plin. H. 14. 16. *Saturye*, *hofkunne*, *wilde quendel*, *kleine ysope*, zeker kruid.

CUNILAGO, inis. f. Plin. H. 19. 8. *Konyza*. *Wilde keule*, zeker stinkend kruid.

CUNN. CUPA.

(CUNNUS, i. m. Priap. 69. 22. Mart. 3. 81. 4. *'t Vrouwelyk lid*, *de vrouwe schamelheit*.)

CUPA, æ. f. Plin. H. 23. 2. *Een groote kuip*, *tobbe*, *ton*, *pyp*, of *oxhoofd*.

Cupa. Hor. S. 2. 2. 123. *Een drinkbeker*, *drinkschaal*, *drinkkop*.

* Cupa. Cic. Pis. 27. *Een waerdin*, *herbergierster*, of *een vrouw die herberg houd*. Dus wil Scal. Conj. in Varr. p. 61. dat men leeze. Zie Copa.

(Cupa tæda & pice referta. Cæs. B. C. 2. 11. 2. *Een pekton*, of *pikton*.)

CUPE.

CUPEDIA, æ. f. Cic. T. Q. 4. 11. *Lekkerheit*, *lust tot lekkernyen*, *trek tot lekker eten en drinken*. (Salm. Exerc. Anr. Heliog. 30. getuigt, dat d'Ouden dit, en de vier volgende woorden met twee pp. geschreven hebben.)

CUPEDIA, ōrūm. n. plur. Plaut. St. 5. 4. 32. *Lekkernyen*, *vette brokken*, *smakelyke*, of *lekkere eeten*, of *gerechten*, *lekkere kost*, of *spyzen*, *snoepery*.

CUPEDINARIUS, ĭi. m. Ter. E. 2. 2. 26. *Een gasthouder*, *kok*, *pasteibakker*, *suikerbakker*.

† CUPEDO, inis. f. Lucret. 5. 46. *Begeerte*, *begeerlykheit*, *lust*, *trek*, *zucht*, *verlangen*. Zie Cupido.

CUPES, is. m. Plaut. Trin. 2. 1. 13. *Een lekker mensch*, of *lekkerbek*, *een die gaerne lekker eet*, *die veel van een goeden*, of *lekkeren beet houd*, *een liefhebber van wat lekkers*, of *van lekkernyen*.

CUPIDE. Adv. Cic. A. 2. 21. Catull. 63. 2. *Vieriglyk*, *hertelyk*, *graag*, *gretiglyk*, *gaerne*, *driftelyk*, *haastelyk*, *hlydelyk*, *met groote lust*, of *begeerte*. De compar. Cupidius staat by Liv. 7. 16. en de superl. Cupidissime beneden by Cæsar.

Jam faxo pecuniam accipiat cupide. Ter. Ad. 2. 2. 1. *Ik zal hem dat geld wel lagchende doen neemen*. *Ik zal wel maaken dat hy bly is dat geld te neemen*.

Cupide proficisci. Cic. Her. 2. 19. *Haastelyk*, of *schielyk vertrekken*.

Cupidissime aliquem ad se domum recipere. Cæs. B. G. 2. 20. 5. *Iemant heel blydelyk*, of *met groote toegenegentheit in zyn huis ontfangen*, of *onthaalen*.

(CUPIDINEUS, ă, ūm. *Dat van Kupido is*, *dat Kupido betreft*, of *aangaat*.

Cupidinea tela. Ovid. Tr. 4. 10. 65. Cupidineæ sagittæ. Ovid. Rem. Am. 157. *Pylen van Kupido geschoten*, *Kupidoos-* of *liefdepylen*.)

CUPIDITAS, ātis. f. Cic. Part. 27. *Begeerte*, *begeerlykheit*, *lust*, *trek*, *verlangen*, *zucht*, *wensch*.

Cupiditas. Cic. de Or. 1. 19. *Begeerte*, *vierigheit*, *yver*, *lust*, *driftigheit*, *drift*, *groote trek*.

Cupiditas cibi. Cels. 2. 3. *Honger*, *eetlust*, *begeerte om te eeten*, *trek*, *lust*, of *genegentheit tot spyze*.

Cupiditates. Cic. V. 2. 75. *De driften*, *begeerten*, *lusten*, *neigingen*, *hertstochten*, *genegentheden*.

Cupiditas honoris. Cic. Pl. 12. *Zucht*, of *begeerte naar eer*, *eerzucht*, *staatzucht*, *driftige begeerlykheit tot eer*, of *staat*.

(Cupiditas. *Gierigheit*, *begeerte tot geld*.

Sola est, in qua merito culpetur, pecuniæ cupiditas. Suet. Fr. 16. 1. *De geldgierigheit is 't alleen*, *waar over hy met recht zou achterhaalt*, of *beschuldigt kunnen worden*.

Et tamen ne sic quidem pristinæ cupi-

cupiditatis infamia caruit. Suet. Fl. 19. 4. *En nochtans heeft hem de schuld van zyne vorige gierigheit nagelaan.*

Zenobia nata est Hispaniorum cupiditate. Treb Poll. Trig. Tyr. 30. 1. *Zenobia is van natuure zoo gierig geweest als de Spanjaards.)*

CŬPĪDO, inis. f. Virg. Æ. 4. 194. Liv. 1. 6. *Begeerte, trek, vierigheit, begeerlykheit, zucht, wensch, lust, drift.* Hor. O. 2. 16. 16. en Seneka de Treurdichter H. 2. 528. maaken Cupido van 't mannelyk geslagt. Zie Cupiditas in alle zijne betekenissen.

Cupido. Sall. B. J. 93. *Nieuwsgierigheit, lust, trek, neiging, of verlangen om iets te zien, of te leeren.*

CŬPĬDŪS, ă, ŭm. *Begeerig, verlangende, belust, genegen, lustig, nieuwsgierig, driftig.* De compar. Cupidior staat beneden by Nepos, en de superl. Cupidissimus beneden by Cicero.

Cupidus videndi alicujus. Ter. Hec. 3. 3. 12. *Begeerig, of verlangende om iemant te zien.* Pacis cupidus. Hor. S. 2. 1. 44. *Vredegezind, tot vrede genegen, vredelievend.*

Vitæ cupidus. Cic. F. 14. 4. *Zeer begeerig om te leeven, die 't leven zeer bemint, die gaerne 't leven zou behouden.*

Neque salutis, quam fidei fuit cupidior. Nep. 18. 3. 1. *Hy is niet meer voor zyn leven bezorgt geweest dan voor zyn trouw, hy is niet meer genegen geweest om zyn leven te bewaaren, dan om zyn trouwe ongeschonden te houden; hy heeft geen grooter zorge voor zyne behoudenis als voor zyn woord gedragen.*

Cupidus vino. Plaut. Ps. 1. 2. 50. *Begeerig naar, of trek tot wyn hebbende.* Ik zoude dit laatste voorbeeld niet willen navolgen.

Cupidus in perspicienda rerum natura. Cic. Off. 1. 43. *Nieuwsgierig, of begeerig om de geheimenissen der nature te doorsnuffelen; een nauwkeurig liefhebber om de geheimen van de natuur te onderzoeken.*

Homo nostri cupidissimus. Cic. de Or. 1. 22. *Een man die ons ganschelyk genegen, of toegedaan is; die heel op onze zyde, of gansch voor ons is; die onze belangen t'eenemaal behertigt.*

(Cupidus. *Gierig, karig.* Daarom voegt Lampridius avarus en cupidus by malkanderen in 't volgende voorbeeld.

Quum in matrem ejus avaram & cupidam multa injuriose dixissent. Lampr. Al. Sev. 59. *Als zij veel scheldwoorden op zijn gierige en karige moeder uitgebraakt hadden.*

Quidam natura cupidissimum tradunt. Suet. Fl. 16. 5. *Zommige zeggen dat hy van natuuren zeer gierig is geweest.*

Cupidis vulnera ferre viris. Tib. 1. 1. 90. *Verwondt de gierige menschen.*

Cupidus. Tib. 1. 10. 58. Ter. Ph. 1. 3. 6. *Graag, belust, of blazende om bij een vrouw te slaapen.)*

CŬPĬENS, entis. omn. gen. Plaut. B. 2. 3. 44. Ter. Hec. 1. 2. 67. *Begeerig, verlangende, naar haakende, om wenschende, lustig.* De compar. Cupientior staat by Aur. Vict. Cæs. 24. 9. en de superl. Cupientissimus by Sall. B. J. 84.

‡ CŬPĬENTĔR. Adv. Plaut. Ps. 2. 3. 17. *Vieriglyk, driftiglyk, krachtiglyk; met groote lust, trek, of begeerte; gaerne, graag.*

CŬPĬO, is. ivi, itum, ĕrĕ. acc. *Iets begeeren, ergens om wenschen, of naar verlangen.*

Cupere alicui. Cic. F. 13. 9. *of* alicujus causa. Cic. 13. 6. *Iemant genegen, of toegedaan zyn, iemant bezinnen, voorstaan, of draagen; iemants beste zoeken, iemant begunstigen, gunstig zyn, vorderen, in alle gelegentheden zyn gunst toonen. iemants belang, of welstant behertigen, tot iemants dienst genegen zyn.*

Alicui maxime cupere. Cic. F. 10. 4. *of* Omnia cupere alicujus causa. Cic. V. 2. 73. *Iemants voordeel, of belang in alle gelegentheden zoeken; iemants welwezen in alle voorvallen bevorderen, iemant altoos, of in alles ten dienst staan.*

CŬPĬTŎR, ŏris. m. *Begeerig, verlangende, belust, die ergens om wenscht, die iets begeert, of ergens lust toe heeft.*

Unus repertus est talis matrimonii cupitor. Tac. An. 12. 7. 3. *Daar wierd'er maar een gevonden die lust tot zulk een huwelyk had, men vond 'er maar een die belust was om zoo te trouwen.*

Incredibilium cupitor. Tac. An. 15. 42. 5. *Onmatiglyk staatzuchtig, die naar ongeloofslyke dingen staat, of begerig is, die onmogelyke, of ongeloofslyke zaaken wenscht, of begeert.*

CŬPĪTŬS, ă, ŭm. Cic. D. 1. 20. *Gewenscht, begeert, verwacht, naar verlangt.*

CUPP.

(CŪPPĔDĬĂ, æ. f. } Zie Cupedia.
CŪPPĔDĬĀ, ōrŭm. pl. n. }

CŪPPĔDĬNĀRĬUS, ĭi. m. Zie Cupedinarius.

CŪPPĔDO, ĭnis. f. Zie Cupedo.

CŪPPĔS, is. m. Zie Cupes.)

CUPR.

CŬPRĔSSĒTŬM, i. m. Cato R. R. 152. Cic. L. L. 1. 5. *Een plaats met Cypresseboomen beplant.*

CŬPRĔSSĔUS, ă, um. Vitruv. 2. 9. Liv. 27. 37. *Van Cypressenhout, van Cypressenhout gemaakt.*

CŬPRĔSSĬFĔR, ă, ŭm. Ovid. Her. 9. 87. *Vol Cypressboomen, daar veel Cypresseboomen staan, met Cypresseboomen beplant,* van een plaats spreekende.

CŬPRĔSSĬNŬS, ă, ŭm. Colum. 2. 2. *Van Cypressenhout, van Cypressenhout gemaakt.*

CŬPRĔSSŬS, i. f. Virg. E. 1. 26. *of*

CŬPRĔSSŬS, ūs. f. Colum. 4. 26. *Een Cypres, of Cypresseboom.*

CŬPRĔUS, ă, um. Plin. H. 23. 3. *Van koper.*

(CŬPRŬM, i. n. *Koper.* De goude en zilvere eeuwen erkennen dit woord niet. 't Word alleen in de kopere eeuw gevonden in 't volgende voorbeeld.

Ex ære vel cupro cancelli superpositi. Spartian. Car. 9. *Daar zyn traliën van 't beste, of van gemeen koper boven opgezet.)*

CUR. CURA.

CŪR. Adv. interrog. Ter. An. 1. 1. 21. *Waarom? om wat reden? waar toe?*

Nulla causa est cur hunc tanta calamitate affici velis. Cic. S. R. 50. *Gy hebt geen reden waarom gy deezen man zoo veel onheil toewenschen zoud; daar is geen reden waarom gy deezen man zoo veel ongemak zoud willen aandoen.*

CŪRĂ, æ. f. Cic. de Or. 2. 44. *Zorge, bezorgtheit, bevlytiging, benaerstiging, vlyt, zorgvuldigheit.*

Cura. Cic. Cl. 3. *Zorge, angst, droefheit, hartzeer, kommer, ongerustheit, benauwtheit, bekommering, quelling, ongelegentheit.*

* Cura. Ulp. Dig. 5. 1. 19. §. 1. *Mombaarschap, voogdyschap, toezicht, of 't bewind over 't goed van eenen onmondigen, of minderjarigen.*

(Cura. *Optooijing, verciering, het kemmen van 't haair.*

Quum se putaret pingi cura mulierum. Phædr. 2. 2. 8. *Als hy meende dat hy van de wyven opgeschikt wierd.*

Circa corporis curam Cæsar erat morosior. Suet. J. 45. 3. *Omtrent d'optooijing, of 't opschikken van 't lichaam was Cæsar netter.*

CŪRANTĬĂ, æ. f. *Zorge, bezorgtheit, bekommering, toezicht, vlyt.*

Admonere aliquem de non-curantia. Cic. Fr. 2. 9. *Iemant over zyn onbezorgtheit, onbekommertheit, of achteloosheit bestraffen; iemant berispen*

rispen over de weinig zorge die hy heeft.

CŪRĀTĒ. Adv. Dit woord word by de Schrijvers niet gevouden. Zie Curatius en Curatissime.

CŪRATIO, onis. f. Cic. Off. 1. 24. *Geneezing, heeling, herstelling.*

Curatio. Cic. R. P. 10. *Zorge, bewind, toe- of opzicht over iets.*

Mea est curatio. Plaut. Ps. 1. 2. 141. *De zorge is my bevolen, ik moet het bezorgen, of zorg draagen. 't Raakt my, 't gaat my aan.*

Corpora restituuntur in antiquam membrorum curationem. Vitruv. 8. 3. *De lighchamen worden weder tot vorige gezontheit herstelt, of gebragt, koomen weêr tot hunnen ouden stant.*

(Curatio. *Optooijing, opschikking, oppronking.*

Celerior ventus distulit curationis propositum. Petron. 67. *De schielyk opkoomende wind heeft hem in 't voornemen gestuit om zich op te schikken.*)

CŪRĀTIŪS. Adv. *Zeer zorgvuldiglyk, heel omzigtiglyk, heel nauwkeuriglyk, heel naerstiglyk, met groote vlyt en naerstigheit.*

Diurna Populi Romani per provincias curatius leguntur. Tac. An. 16. 22. 7. *Het dagverhaal, van 't geen te Rome omgaat, word in de wingewesten zeer zorgvuldiglyk en naerstiglyk geleezen.*

Curatissime aliquem recipere. Sall. B. J. 16. *Iemant heel treffelyk, zeer heerlyk,* of *met alle mogelyke toestel,* of *plechtelykheit ontfangen,* of *inhaalen.*

CŪRĀTŎR, ōris. m. *Bezorger, verzorger, bewindsman, bewindhebber, oppasser, toezichter, opzichter, iemant die 't opzicht* of *de toezicht over iets heeft.*

Curator gallinarius. Varr. R. R. 3. 9. *Oppasser der hoenderen.*

Curator alicujus negotii. Cic. Att. 1. 1. *Bewindsman,* of *voortzetter van een zaak, een die over een zaak 't bewind,* of *'t bestier heeft.*

Curator urbis & annonæ. Cic. L. L. 3. 3. *Een Stadsrechter en opziender over de leeftocht, een die zorg over de stad en voor de mondkost draagt.*

Curator Reipublicæ. Sall. B. J. 110. *Bewindsman van Staat, bezorger van 't gemeene lands zaaken, 's lands Voorspraak, een Afgezondene wegens zaaken van 't gemeenebest.*

Curator. Hor. E. 1. 1. 102. Festus. *Voogd, momber,* of *mombaar, verzorger, voorstander, redder,* of *bezorger van weezen.*

CŪRĀTŌRIĀ, æ. f. Modestin. Dig. 27. 1. 1. *Voogdye, mombaarschap, voogdyschap, 't bewind van goederen voor minderjarigen,* of *onmondigen; de plicht van een weesbezorger,* of *voogd, redding van-* of *toezicht over weezen.*

CŪRĀTRIX, icis. f. Modestin. Dig. 26. 5. 21. *Momberschee, een weesbezorgster,* of *voogdes, opzichtster, voorstandster.*

CŪRĀTŪRA, æ. f. *Bezorging; zorge, bezorgtheit, kommer, opvoeding.*

Filias reddunt curatura junceas. Ter. E. 2. 3. 25. *Zy maaken, door de zorge over hunne dochteren, dat ze lyven kryggen zoo dun als een bies; zy bezorgen,* of *draagen zorge dat hunne dochters zeer dunne lyven kryggen.*

CŪRĀTŪS, ă, ŭm. Hor. E. 1. 4. 15. *Met zorg en vlyt gedaan, behertigt, wel doorkneed, vierig, aandachtig, ernstig.* De compar. Curatior staat by Cato R. R. 104. en de superl. Curatissimus beneden by Tacitus.

* Curatus sermo. Plin. E. 9. 3. 10. *Een beschaafde, nette, wel bearbeide, doorkneede,* of *doorwrochte rede.*

Preces curatissimæ. Tac. An. 1. 13. 7. *Zeer vierige, yverige, ernstige, aandachtige,* of *zeer krachtige gebeden.*

CURC.

CŪRCŪLĬO, ōnis. m. Virg. G. 1. 186. *Kalander, korenworm, schietworm in 't koren.*

* Curculio. Varr. R. R. 2. 3. *De strot,* of *luchtpyp.*

CŪRCŪLĬUNCŪLŪS, i. m. Plaut. R. 5. 2. 38. *Een kalandertje, een korenwormtje,* of *schietwormtje in 't koren.*

CURI.

CŪRĬĀ, æ. f. Cic. Mil. 33. *'t Stadhuis, 't Raadhuis, de Vierschaar, het Hof, de Statenkamer, de Raadkamer, de plaats daar de Staatzaaken verhandelt worden.*

Curia. Liv. 1. 13. *Een karspel,* of *gedeelte van 't volk.* Het Roomsche volk wierd door Romulus in drie wijken, en elke wijk in tien karspelen verdeelt. (Zie Liv. 1. 13. Plut. Rom. 30. D. Dion. Hal. A. R. 2. 112. daarom spreekt Cic. Dom. 29. van dertig karspelen, die iets zouden bevolen, *of* besloten hebben.)

* Curia. Varr. L. L. 5. 6. *De kerk, kapel,* of *tempel van een karspel.* Elk karspel had een byzonderen Priester en tempel by de Romeinen.

Dies Curiæ. Cic. de Or. 1. 7. *Een karspeldag, een feestdag, vierdag,* of *dag van blijdschap.* Vermits de Grieken en Romeinen veele gastmaalen en vreugdevertooningen op de dagen van de vergadering der karspelen aanstelden, naar de aantekening van Plutarchus.

CŪRĬĀ, æ. f. *Koiren,* een stad van Duitschland op den Rijn.

CŪRĬĀ. Ptol. 2. 2. *Korbridge,* een stad van Engeland.

CŪRĬĀLĬS, is. m. *en* f. lĕ, ĭs. n. Cic. Off. 2. 18. *Van 't Stadhuis, of 't Raadhuis, van 't Hof, van 't karspel, die van 't zelve karspel is.*

* Curialis vernula. Ter. Ph. 5. 6. 10. *Een smul, een smullige knecht, een smeerige jongen.* (Zoo leest Muretus hier ter plaats uit eenen ouden Terentius tot Venetien gevonden.) Donatus zegt dat het een lijfknecht was, die de tafel op de maaltijden diende, welke na de vergadering der karspelen gehouden wierden. (Of Donatus al wel bijgebragt word, zoude ik niet konnen zeggen. Hy leest hier ter plaatze zoo niet; maar Id quod sibi dici audivit, minitatur. Et est conveniens error festinanti. En oversulks Vader Tachard, indien hy het elders by hem geleezen heeft, gelieve het ons vriendelijk mede te deelen.

Curialis. *Een Hoveling.* Dit woord hebben in deeze betekenisse alleen de Schrijvers van de latere eeuw gebruikt.

Romulus & Sabostius curiales, convicti, &c. Ammian. 21. 12. *De hovelingen Romulus en Sabostius, overtuigt zijnde, enz.*)

CŪRĬĀNŪM Promontorium. Ptol. 2. 6. *Kaap de Buch,* of, naar sommiger gevoelen, *de hoek van Arachon,* een kaap in Guyenne.

CŪRĬĀTĪM. Adv. Gell. 15. 27. *Door, by,* of *met karspelen.*

CŪRĬĀTŪS, ă, ŭm. *Van de karspelen, door de karspelen gedaan, besloten,* of *verricht.*

Curiata comitia. Cic. Rull. 2. 11. *Een vergadering van 't Roomsche volk,* daar de stemmen by karspelen opgenomen wierden over de dingen die 'er in wierden voorgestelt.

(Curiata lex. Suet. A. 65. 4. Tac. An. 11. 22. 4. *Een wet gemaakt van 't Roomsche volk by karspelen vergadert.*)

CŪRĬO, ōnis. m. Liv. 27. 6. *en* 8. *De Priester des tempels van elk karspel.* Dus zegt men noch een Parochie- *of* Karspelpriester.

Curio. Mart. Præf. 2. *Een omroeper, uitroeper, afkondiger.*

(Curio agnus. Plaut. Au. 3. 6. 27. Festus. *Een mager lam,* als of 't door zorge was mager geworden.

CŪRĬŌNĬUS, ă, ŭm. *Van de karspelen, dat door de karspelen gedaan, verricht,* of *uitgevoert word.*

Curionia sacra. Festus. *Offerhanden der karspelen, die de karspelen deden.*

Curi-

Curionium æs. Festus. *Karspelgeld, geld dat den Priester van de karspelen wierd geteld.*)

CURIOSE. Adv. Cels. 2. 17. *Zorgvuldiglyk, grondiglyk, nauwkeuriglyk, vlytiglyk, naerstiglyk, met groote vlyt en naerstigheit, tot in den grond, keurlyk, zeer net, zindelyk.* (De compar. Curiosius staat by Cicero beneden, en de superl. Curiosissime by Colum. 11. 2.)

Curiosius aliquid conquirere. Cic. Cl. 35. *Iets grondiglyk, met groote vlyt, of zeer nauwkeuriglyk onderzoeken, of nafpeuren.*

CURIOSITAS, atis. f. Cic. Att. 2. 12. *Nieuwsgierigheit, graagheit, drift, brandende lust, vierige begeerte,* of *zucht om iets te weeten.*

(Curiositas. *Naerstigheit, nettigheit in 't aantekenen, of te boek brengen van 't geen men geleezen heeft,* en tot eenig voorgenomen werk dient.

Esse arcanas causas, ad quas paucorum potuit pervenire curiositas. Gell. 2. 18. *Dat 'er verborgene oorzaaken zijn, tot welkers kennisse weinige door hunne naerstigheit hebben konnen komen.*

Quod ego non eloquentiæ causa, sed curiositatis in lumen edidi. Vop. Car. 21. *Dat ik in 't licht gegeven hebbe, niet om myne welsprekentheit te toonen, maar myne naerstigheit in 't beschryven van 't een en 't ander, dat licht aan der Vorsten daaden geeven mogen.*

Magna curiositate, & majore longe memoria opus est ad studendum. Tertull. de anim. 24. *Groote leergierigheit en naerstigheit, en noch veel grooter gehengheniffe is 'er tot de leeroefening van noden.*)

CURIOSOLITÆ, arum. m. plur. Cæs. B. G. 3. 7. 4. *'t Volk van Kornonaille* in Bretagne.

CURIOSUS, a, um. Cic. F. 3. 1. *Zorgvuldig, nauwkeurig, vlytig, naerstig, noestig, yverig.* (De compar. Curiosior staat by Cels. 4. 4. en de superl. Curiosissimus by Cic. N. D. 1. 35.)

Curiosus. Cic. Dom. 12. *Nieuwsgierig, graag, driftig,* of *begeerig om iets te weeten.*

Curiosus Medicinæ. Plin. H. 25. 2. *Vlytig,* of *naerstig in de leeroefening der Geneeskonst, die zich met vlyt in de Geneeskunde oeffent.*

Curiosus in re aliena. Cic. Off. 1. 34. *Nieuwsgierig omtrent,* of *naar een anders bedryf, zaaken,* of *gelegentheit.*

Curiosus agnus. Plaut. Au. 3. 6. 26. *Een mager lam, een lam daar geen vleesch aan is, dat niet dan 't vel over de beenen heeft.*

(Curiosus. *Net, nauwkeurig in 't onderzoeken* van al 't geen dat kan uitgevonden worden.

Chrysippus est in historia curiosus. Cic. T. Q. 1. 45. *Chrysippus is net,* of *nauwkeurig in 't beschryven van de geschiedenissen.*

Sum unus ex curiosis. Vop. Prob. 2. *Ik ben een van de geenen, die zich daar op toeleggen om net en nauwkeurig te schryven.*

Curiosus. Suet. A. 27. 4. *Een Opziender, van de Roomsche Keizeren aangestelt om al 't geene hy zag en hoorde, hun aan te brengen, en de schuldigen in de gevangenisse te werpen.* Zie wat wy daar van dit woord gezegt hebben.

CURIS, is, f. Macrob. S. 1. 9. Festus. *Een piek by de Sabynen gebruikelyk.* Serv. Æ. 1. 296. zegt dat het een piek geweest is met een zeer lang lemmer.)

CURL.

CURLANDIA, æ. f. *Kourland, Koerland,* een Vorstendom in Livonien.

CURO.

CURO, as, avi, atum, are. acc. *Iets bezorgen, voor iemant,* of *voor iets zorgen,* of *zorge draagen, zich ergens mede,* of *met iemant bemoeijen, ergens acht op geeven, iemant,* of *iets gade slaan, op iemant,* of *iets passen.*

Nihil curare. Cic. F. 9. 24. *Nergens voor zorgen, zich nergens mee bemoeijen,* of *bekommeren, nergens op passen,* of *zorg voor draagen; alles verwaarloozen, niets ter waereld gade slaan; fioolen laaten zorgen.* Dit laatste word boertende gezegt.

Curare arma. Liv. 26. 51. *Zyn geweer wel schoon houden, zindelyk op zyn geweer zyn, goede zorge omtrent zyn geweer,* of *wapenen draagen.*

Curare boves. Plaut. Most. 1. 1. 34. Oves. Virg. E. 2. 33. Equos. Liv. 28. 14. *d'Ossen, de schapen bezorgen. De paerden bestellen,* of *gade slaan.*

Curare munus. Plaut. Trin. 2. 4. 76. Officium. Plaut. B. 4. 4. 108. *Zyn pligt wel doen,* of *waarneemen, zich in zyn pligt,* of *bediening wel quyten.* Negotia aliena. Cic. T. 17. *Een anders zaaken bezorgen, waarneemen,* of *gade slaan.* Pecuniam alicui. Cic. Fr. 2. 4. *Iemant geld bezorgen, beschaffen,* of *verzorgen.* Prandium. Plaut. Men. 2. 3. 17. *'t Middagmaal bezorgen, vervaerdigen, bereiden, bestellen, gereed laaten maaken, toemaaken,* of *bereiden.*

Curare se, amicos, &c. Plaut. Ps. 4. 7. 34. Ter. Ad. 5. 1. 1. Cic. Cl. 61. *Wel eeten en drinken, goede cier maaken, zyn vrienden wel onthaalen, wel opdisschen, wel opschaffen, wel te eeten en te drinken geeven.*

Curare aliquem. Quintil. I. O. 2. 10. Morbum alicujus. Cic. S. R. 44. *Iemant geneezen, over een zieken gaan, een ziekte,* of *krankheit geneezen, een zieken oppassen.*

Curare alicui. Plaut. R. 1. 2. 92. *Over iemant bezorgt, ongerust,* of *bekommert zyn; op iemant passen,* of *'t oog houden; iemants bedryf,* of *gedrag gade slaan, voor iemants welvaaren waaken,* of *zorg draagen.*

Quid tu me curas quid rerum geram? Plaut. R. 4. 4. 24. *Wat bekommert gy u, wat zyt gy ongerust,* of *wat quelt gy u over 't geene ik doe?*

Cura ut sis, &c. Ter. Ad. 5. 1. 10. *Draag zorge dat gy zyt, enz; maak dat gy zyt, enz, maak te wezen, enz; tracht te zyn, doe u best om te zyn, enz.*

Cura hunc asservandum. Ter. An. 5. 2. 24. *Ik beveel u deezen man, ik geef u deezen man in bewaring; draag zorge, om deezen man wel te bewaaren, ik betrouw u deezen man, bewaar deezen man wel.*

Non curat redire. Cic. F. 1. 9. *Hy denkt om geen wederkoomen, hy bekommert zich niet om weder te koomen, hy vergeet het wederkoomen.*

Curare signa. Vitruv. 7. 9. *Beelden polysten, wasschen,* of *glad maaken.*

(Curare. *Te zeggen hebben, gezagh hebben, gebieden, 't bewint hebben.*

Imperat, ubi quisque curaret. Sall. B. J. 57. *Hy geeft bevel,* of *stelt order waar elk het gezagh zal hebben.*

Getulicus ea tempestate superioris Germaniæ legiones curabat. Tac. An. 6. 30. 3. *Getulicus voerde te dier tyd het bewind over 't krygsvolk boven in Duitsland.*

Curare. *Bestellen,* of *bezorgen dat iets geschiedde.*

Misit qui curaret eum interficiendum. Cæs. B. G. 8. 23. 4. *Hy heeft 'er uit gezonden, die bestellen zoude dat dien man wierde omgebragt.*

Curare. *Zich opschikken, zich optooijen, het haair net kammen.*

Cura te amabo. Plaut. Cist. 1. 1. 115. *Ei lieve schik u wat op.*

Curare prodigia. Liv. 1. 20. *Het quaad, dat de voortekens beduiden, afweeren.*

Curare corpus. Curt. 3. 8. 22: 4. 13. 10. Curare corpus cibo. Liv. 3. 2. *'t Lyf,* of *'t hert sterken, een goed lyf maaken; zich verversschen, spyze*

ze neemen. Eer de soldaaten zich wapenden, en in slagorder stelden, beval de Veldoverste dat ze zich zouden ververfschen, *of* met spijs en drank versterken.
Curare. *Kooken, bereiden.*
Ut curentur recte hæc. Ter. An. I. 1. 3. *Dat de spys wel bereid, of gekookt worde.)*

CURR.

† CURRAX, acis. omn. gen. Caj. Dig. 21. 1. 18. *Die gaerne loopt, die veel van loopen houd.*
Curraces laquei. Grat. Cyn. 89. *Loopende slagknoopen, verschuivende strikken,* gelijk die zijn welke met lissen gemaakt worden.
CURRICULO. Adv. Plaut. R. 3. 5. 12. Ter. H. 4. 4. 11. *Loopende, rennende, ter loops, met der haast, spoediglijk, gezwindelijk, in der yl, vaerdiglijk, schielijk, te post, met een vaart.*
CURRICULUM, I. n. Curt. 8. 14. 8. *Een wagen, kar, rijtuig, karfoel,* of chaise.
Curriculum. Cic. L. L. 2. 9. *Een loop, het loopen.*
* Curriculum. Cic. S. 9. *Loopbaan, renbaan, renperk, loopplaats,* of *renplaats.*
Curriculum. Cic. Tim. 9. *De loop, omloop,* of *draaijing der dwaalsterren.*
Curriculum vitæ. Cic. A. Q. 1. 12. *Loop des levens, levensloop, leefdagen, de tijd, lengte,* of *during van 't leven.*
Versamus in nostro veteri curriculo. Cic. Marc. 1. *Wy gaan onzen ouden gang, wy volgen onze ouden trant,* of *oude gewoonte; wy doen gelyk wy gewent zijn, wij houden onze oude gewoonte; wy zijn noch de zelve luiden.*
Curriculum industriæ meæ. Cic. A. 7. 3. *Al myne zorge, naerstigheit,* of *arbeid die ik myn leefdage heb aangewendt, de betrachting van mijn gansche levensloop.*
Mentis curricula. Cic. S. 11. *De bezigheden,* of *oeffeningen van 't verstand,* of *des geests.*
Deflectere se de curriculo petitionis. Cic. Mur. 22. *Afstaan, aflaaten,* of *ophouden van een eisch,* of *verzoek te vervorderen,* of *te vervolgen, zyn verzoek staaken.*
CURRICULUS, I. m. Non. 4. 73. Zie boven Curriculum.
CURRO, is, cucurri, cursum, currere. *Loopen, rennen, toeloopen, toeschieten, toevliegen, zich spoedigen, zich haasten, ras gaan.*
Stadium currere. Cic. Off. 3. 10. *In de ren - of loopbaan loopen.*
Currere subsidio alicujus *of* alicui. Cic. Att. 12. 3. *Tot iemants hulp toeloopen,* of *toeschieten; iemant schielijk te hulp koomen; iemant vaerdig bijspringen, zich haasten om iemant te helpen,* of *by te staan.*
Currere ad mortem. Plin. E. 1. 22. 10. *In de dood loopen.*
* Currit oratio. Cic. Fin. 5. 28. *De reden is vloeiyende, de reden,* of *'t gesprek vloeit wel.*
Curritur ad me. Ter. H. prol. 44. *Men loopt naar my toe; men loopt tot my, men neemt zyn toevlucht tot my.*
Seculum illud eversionibus urbium currebat. Flor. 2. 16. 1. *Die eeuw was noodschikkig voor de verwoesting der steden; die eeuw liep met den ondergang van veele steden ten einde.*
(Currere. *Zeilen, voortgaan, voortvaaren, voortschieten, schielyk gedreven worden,* van schepen spreekende.
Tam celeres miraris currere lintres. Prop. 1. 14. 3. *Gy verwondert u dat de schuiten zoo schielijk voortschieten,* of *voortgaan, zoo snedig zeilen.*
Miserabilis prora cucurrit Vestibus extentis. Juv. 12. 67. *'t Elendige,* of *ontramponeerde schip, zeilloos,* of *(berooft van zyn zeilen) is met kleederen aan de mast geslagen, voortgevaaren.*
Currere. *Vaaren, wech vaaren, heene vaaren, zeilen, bevaaren, bezeilen.*
Licebit injecto ter pulvere curras. Hor. O. 1. 28. 35. *Als gy wat aarde op 't lijk geworpen hebt, zal 't u vrij staan heene te vaaren.*
Vastum cava trabe currimus æquor. Virg. Æ. 3. 191. *Wy bevaaren,* of *bezeilen de groote zee.*
Currere. *Zwemmen, baaden.*
Dii non patiuntur me currere nota aqua. Ovid. Her. 18. 5. *De Goden laaten mij niet toe in 't gewoone water te zwemmen,* of *te baaden.*
Currere. *Vlieten, loopen, stroomen, storten, vallen.*
Amnes dant sonitum, & in æquora currunt. Virg. Æ. 12. 524. *De stroomen geeven geluid, en loopen,* of *storten in zee.*
Currere. *Doordringen.*
Per ima cucurrit ossa tremor. Virg. Æ. 2. 120. *Het beeven is doorgedrongen tot het gebeente. Ik heb geheel en al van angst staan beven,* of *trillen.*
Frigus per ossa cucurrit. Ovid. Liv. 153. *De koude is tot het gebeente doorgedrongen. Ik ben doorkoud geworden.*
Currere. *Omgedraait worden.*
Currente rota cur urceus exit? Hor. A. P. 22. *Waarom is onder 't omdraaijen van het rad een aarden kruik van mij geworden?)*
CURRUCA, æ. f. Juv. 6. 276. (*Een hoorndraager, die de kinderen, van zyn vrouw in overspel gewonnen, als of 't zyn eigen waren, opvoedt.* Aristot. H. A. 6. 7. 9. 29. zegt van een vogeltje, dat hy ὑπολαΐς noemt, en dat den taalman Theodorus Gaza Curruca, en de woordenboek schryvers *een grasmusch* overzetten, dat het de koekkoekseieren in zijn nest gelegt, als zijn eigen, uitbroeid, en zoo zou den hoorndrager by verbloeming dus genoemt worden. Maer of dit een Latijnsch woord zy, en Aristoteles vogeltje zou betekenen, zou ik niet durven zeggen, Alciat. Alciat. Par. Jur. 7. 5. meent dat Gaza niet geweeten heeft, wat by de Latijnen ὑπολαΐς voor een vogel was, en dat curruca geen Latijn is, en dat men by den Dichter of urtica, of eruca moet leezen.)
CURRUS, ūs. m. Cic. D. 2. 70. *Een wagen, kar, koets, rijtuig.*
(Currus is by de Dichters ook *een schip,* om dat het door 't roer, gelijk een wagen door den disselboom, hier en daar heene gestiert word. En hier in hebben de Latijnen de Grieken nagevolgt. Zie Mur. V. L. 1. 11. Vechn Hell. 2. 326. Rittersf. in Oppian. Ἁλιευτ. 1. 190.
Diva levi fecit volitantem flamine currum. Catull. 64. 9. *De Godinne heeft een schip gemaakt dat door een zacht windje snel zeilt.*
Currus. *Een paerd* by de Dichters.
Neque audit currus habenas. Virg. G. 1. 514. *En de paarden luisteren niet naar den toom,* of *geeven niet om den toom.)*
CURSIM. Adv. *Loopende, ter loops, met der haast, ras, in der yl, met der vaart, schielyk,* in den eigentlijken en oneigentlijken zin.
Cursim aliquem prosequi. Petron. 7. *Iemant ter loops volgen,* of *naloopen.*
* Cursim dicere aliquid. Cic. A. 2. 17. *Ergens over heen loopen, iets ter loops aanroeren,* of *verhandelen, iets heel kortelyk zeggen.*
CURSIO, ōnis. f. Varr. L. L. 4. 1. *Loop, loping, wechgang.*
CURSITO, as, avi, atum, are. Ter. E. 2. 2. 47. *Loopen, rennen, niet doen dan loopen, dikwils loopen.*
Cursitare huc & illuc. Hor. O. 4. 11. 10. *Heen en weder loopen, op en neder loopen, dwaalen,* of *zwerven.*
Cursitare ad aliquem. Cic. F. 8. 3. *Iemant overloopen, veel bij iemant loopen, dikwils bij iemant koomen, iemant veel bezoeken.*
CURSO, as, avi, atum, are. *Loopen, rennen, ras gaan, zich haasten, zich spoedigen,* of *voortspoeijen, gaan en koomen.*
Cursare huc atque illuc. Cic. Att. 9. 9. *Hier en daar loopen, op en neder*

der loopen, of *zwerven*, *dwaalen*, *doolen.*

(Cursare ad aliquem. Ter. E. 2. 2. 56. *Iemant dikwils overloopen, iemant veel bezoeken.*)

CURSŌR, ōris. m. Cic. D. 2. 70. *Een loper, renner, een die loopt*, of *die zich in 't loopen oefent*, *'t zy in de loopbaane, of elders.*

Cursor. Mart. 3. 100. 1. *Een loper, een lopende bode, een post*, of *postloper.*

Cursores. *Lopers, postlopers, postboden.* Turnebus trekt dit woord uit een oud geschiedschrijver aan.

(CŪRSŌRIUS, ă, ŭm. *Dat tot loopen*, of *snelle voortjaging behoort.*

Ticini cursoriam (navim) adscendi. Sidon. E. 1. 5. *Te Tesino ben ik op 't jagtschip gegaan.*)

CŪRSŪRĂ, æ. f. Varr. R. R. 2. 7. *Loop, lopinge.*

CŪRSUS, us. m. Cic. de Or. 1. 32. *Loop, lopinge.*

Cursus. *Weg, tocht, reis*, te water of te land.

Magnos cursus conficere. Man. 12. *Groote reizen*, of *tochten doen, een groote weg afleggen.*

Cursus. Cic. N. D. 3. 9. *De loop, omloop*, of *draajing der dwaalsterren.*

Cursus fluminum. Cic. Tib. 4. 1. 125. *De loop der stroomen.*

Sanguinis ex naribus cursus. Cels. 4. 2. *'t Bloeden uit de neus.*

Cursus. *Weg, middel, wyze om ergens toe te geraaken.*

Cursus honorum of ad honores. Cic. Pl. 7. *De weg*, of *'t middel om tot staatampten*, of *hooge bedieningen te geraaken.*

Cursus vivendi. Off. 1. 32. *De wyze, loop*, of *manier van leven; levenswyze, gedrag, handel en wandel.*

Eumdem vitæ cursum tenere. Cic. V. 5. 34. *Den zelven weg inslaan, houden*, of *volgen; het zelve pad bewandelen, den zelven loop van leven houden, d'eige*, of *d'oude voetstappen volgen*, in den eigentlijken en oneigentlijken zin.

Cursus rerum. Cic. F. 4. 2. *De loop*, of *'t beloop der zaaken.* Gloriæ. Cic. Sext. 21. *De duuring*, of *standhouding der eer.*

Cursus loquendi. Ovid. Her. 6. 39. *De voortstoting*, of *voortsnelling der woorden, de haastigheit*, of *schielykheit in 't spreeken; de drift in een gesprek, de vaerdigheit in 't spreeken, voortvarentheit van taal.*

(Cursus. *De scheepvaart.*

Unde in Epirum brevis cursus est. Curt. 10. 1. 18. *Waar van daan een kleine vaart is naar Epirus.*

Miltiades cursum direxit, quo tendebat. Nep. 1. 1. 6. *Miltiades heeft den loop*, of *de vaart gewend, daar hy naar toe wilde.*

Cursus publicus. *De postery, het postloopen, het postryden.* Zie beneden vehiculum.

Equos, qui publico cursui deputati sunt. Cod. 12. 51. 1. *De paerden, die voor de postlopers zyn bestelt.*)

CURT.

CŪRTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. Hor. S. 2. 3. 124. *Korten, verkleenen, klein maaken, afsnyden, afsnoeyen, besnoeyen, verminderen, afkorten, verminken.*

CŪRTUS, ă, ŭm. *Kort, gekort, verminkt, afgesneden, afgesnoeit, afgekort, verkleint, verminkt, gelubt.*

Mulus curtus. Hor. S. 1. 6. 104. *Een kort, klein, lyvig, gedrongen muilezeltje*, (of *dat den staart afgesneden is.*)

* Curtus. Cic. Fin. 4. 14. *Kort, al te kort, te besnoeit, te be rompen.*

Curtus. Cic. Or. 51. *Slegt, gering, mager, droog, dor, zenuwloos*, van een styl, of reden spreekende.

Curtus. Mart. 1. 93. 6. *Gebroken, aan stukken, verbryzelt, vermorzelt*, van een glas, enz. spreekende.

CURV.

(CŪRVĀBĪLIS, is, m. en f. lĕ, is, n. *Buigzaam; dat zich buigen laat, dat gebogen kan worden.*

Ulmus & fraxinus curvabiles. Pallad. R. R. 12. 15. *d'Olmboom en esschenboom zyn buigzaam.*)

CŪRVĀMEN, inis. n. *Kromte, krommigheit, bogt.*

Curvamen. Ovid. M. 9. 449. *De bogt, kromte, hoek, inham*, van een haven, of stroom spreekende.

CŪRVĀTIO, ōnis. f. *Kromming, buiging, overbuiging, neêrbuiging.*

In curvatione vitis. Colum. 4. 12. *Den wyngaart buigende, als men den wynstok buigt, neêrbuigt*, of *overbuigt.*

CŪRVĀTŪRĂ, æ. f. Ovid. M. 2. 108. Plin. H. 17. 19. *Kromte, krommigheit, bogt.*

Foramen habeat curvaturam molliter circumactam. Vitruv. 10. 17. *Laat het gat een zagtjes toelopende kromte*, of *bogt hebben.* Hy spreekt van gaten in hout, die, indien ze niet wat krom uitgeholt waren, de touwen door de scherpe kanten zouden schenden.

Is locus est theatri curvaturæ similis. Vitruv. 2. 8. *Die plaats loopt krom als een schouwburg.*

Curvatura montis. Vitruv. 2. 10. *'t Hangen*, of *'t helen van een heuvel.* Portus. Vitruv. 5. 12. *Het dok*, of *de kom van een haven.*

* Curvatura. Vitruv. 5. 1. *Een boog, gewelf*, of *gewelfzel.*

CŪRVĀTUS, ă, ŭm. Cic. N. D. 1. 24. Virg. 3. 564. *Gebogen, gekromt, gebogt, bogtig, krom, gewelft.*

CURŬLIS, is. m. en f. lĕ, is. n. Curulis of Sella Curulis. Cic. R. P. 7. *Een wagenstoel*, of *wagenzetel*, zekere stoel daar zommige Romeinsche Overheden op hunne wagens in mogten zitten, wanneer ze in 't openbaar reden.

CŪRVO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. Hor. O. 1. 33. 16. Ovid. M. 2. 715. Plin. H. 12. 5. *Krommen, buigen, krom*, of *bogtig maaken, overbuigen, krom buigen, overwelven.*

Cum ingentem manu curvaret Delius arcum. Stat. Ac. 1. 487. *Als Apollo met zyn hand een boog maakte.*

CŪRVUS, a, um. Virg. G. 1. 316. *Krom, gekromt, bogtig, gebogt, gebogen, gewelft, als een boog*, of *boogswyze gemaakt.*

Curvus. Sen. H. 2. 650. *Vol kromten*, of *bogten, heel krom*, of *bogtig*, van een weg spreekende.

CUSP.

CŪSPĬDĀTIM. Adv. Plin. H. 17. 14. *Spits, puntig, scherp, spits toeloopende, puntswyze, gelyk een punt*, of *spits.*

CUSPIDĀTUS, ă, ŭm. Plin. H. 18. 19. *Gepunt, gespitst, gescherpt, dat een punt*, of *spits heeft.*

CUSPIDO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. Plin. H. 11. 37. *Punten, scherpen, een spits*, of *punt maaken, iets spits maaken, een punt aan iets slypen.*

CUSPIS, ĭdis. f. Virg. Æ. 5. 208. *Een punt, spits, scherpte, scherp einde van iets.*

Cuspis. Varr. R. R. 1. 8. *Een paal die door en door is geboort, die van 't eene end tot het ander is doorboord, een gescherpte*, of *gepunte staak.*

† Cuspis. Ovid. M. 8. 345. Hor. O. 4. 6. 8. *Een pyl, schicht, degen, rapier*, of *ander puntig geweer.*

(CŪSTŌDĒLĂ, æ. f. *Wacht, bewaring.* Dat d'Ouden zoo gesproken hebben, betuigt Festus.

Hic uxorem mira custodela munitam domi suæ cohibebat. Apul. M. 9. 224. *Die hielt zyn vrouw in zyn huis op een wonderlyke wyze in bewaring.*

Dominæ custodelam Myrmeci permittit. Apul. M. 9. 224. *De bewaring van zyn vrouw geeft hy aan Myrmex over.*)

CŪSTŌDIĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 63. *Bewaring, behoeding, hoede.*

Custodia. sing. Cic. Mur. 37. Cæs. B. C. 1. 17. 3. of Custodiæ, arum. f. plur. Cic. C. 1. 3. *De wagt, de bezetting*, of *schildwagt van een plaats.*

Custodia. Cic. C. 3. 6. *Een gevangenis, gevangenhuis, gat*, of *kerker.*

Cu-

Custodia. Cic. A. 12. 10. *Een wagthuis*, of *krygswagt*.

(Custodia. *Een gevangene*, *iemant die in bewaring is*, of *die bewaart word*.

Custodias recognoscere. Suet. T. 61. 16. Custodiarum seriem recognoscere. Suet. C. 27. 2. *De gevangenrol opleezen*.

Carceri præpositus si pretio corruptus sine vinculis agere custodiam passus est. Paull. Dig. 48. 3. 8. *Indien de cipier*, *met geld omgekogt zynde*, *den gevangenen ongeboeit heeft laaten blyven*.

Eadem catena & custodiam & militem copulat. Sen. E. 5. *En de gevangene*, *en de soldaat zyn aan de zelve keten gebonden*.

CUSTŌDIĀRIUM, ii. n. Tertull. ad Mart. 2. *Een plaats daar menschen bewaart*, of *opgesloten worden*.

Custodiarium. Tertull. adv. Jud. 3. *Een plaats daar vruchten opgelegt worden*.)

CŪSTŌDIO, is, ivi, itūm, īre. acc. *Iemant*, of *iets hoeden*, *gade slaan*, *voor iemant*, of *iets zorge draagen*.

Custodire se. Cic. F. 9. 14. *of aliquem*. A. 10. 11. *Voor zich zelven*, of *voor een ander zorge draagen*, *voor zyn eigen*, of *een anders behoudenis waaken*.

Custodire aliquem ab injuria. Quintil. I. O. 2. 2. *Iemant voor eenig ongelyk beveiligen*, *tegens 't onrecht verdedigen*, *voorstaan*, *beschutten*, of *beschermen*; *beletten dat men iemant quaad*, *onrecht*, of *ongelyk doe*.

Custodire aliquem. Cic. C. 1. 2. *Iemant gade slaan*, *hoeden*: *verspieden*, *op iemant acht geeven*, *acht neemen*, *'t oog houden*, *iemant met loode schoenen nagaan*. Dit laatste zegt men oneigentlyk en boertende.

Custodire aliquid memoria. Cic. de Or. 1. 28. *Iets in de gehengbenis houden*, *in gedachten houden*, *onthouden*, *ergens aan- of om denken*. Literis. Cic. de Or. 2. 2. *Iets opschryven*, of *optekenen om t'onthouden*.

(Custodire. *Zich ergens voor wagten*, *ergens in voorzien*, of *zorge voor draagen*.

Custoditum est, ne Agrippina in conspectum Tiberii veniret. Suet. T. 7. 5. *Men heeft daar zorge voor gedraagen*, *zich daar voor gewagt*, *dat Agrippina Tiberius niet onder d'oogen quam*.

Custodire. *Doen*, *waarneemen*, *betrachten*, 't geen bevolen is.

Hoc custodire oportet villicum. Colum. 11. 1. *Dit moet den bouwman doen*, of *waarneemen*.

Quædam custodienda prægnantibus omittit. Plin. E. 8. 10. 1. *Zy verzuimt zommige dingen*, of *laat zommige dingen na*, *die zwangere vrouwen moeten waarneemen*.

Custodire. *Houden*, *vieren*.

Ferias omni mense custodiunt. Plin. H. 35. 11. *Zy houden alle maand vierdagen*.)

CŪSTŌDĪTĒ. Adv. *Omzigtiglyk*, *wysselyk*, *voorzigtiglyk*, *spaarzaamlyk*, *bescheidentlyk*, *gematigt*, *met omzigtigheit*, *gematigtheit*, of *bescheidenheit*, *zediglyk*. De compar. Custoditius staat by Plin. E. 9. 26. 12.

Custodite ludere. Plin. E. 5. 16. 3. *Heel gematigt*, *omzichtiglyk*, *matiglyk*, of *spaarzaamelyk*, *met bescheidenheit*, of *zediglyk speelen*, of *zich vermaaken*.

(CUSTŌDĪTIO, ōnis, f. Festus. *Opzicht*, *toezicht*, *bewaking*, *hoede*, *bewaring*.)

CUSTOS, ōdis. m. en f. *Wacht*, *opzichter*, *bewaker*, *bestierder*, *toezichter*, *bewaarder*, *hoeder*.

Gazæ custos regiæ. Nep. 14. 5. 3. *Opzichter van 's Koningks schatkamer*, of *schatkist*.

Custos corporis. Nep. 18. 7. 1. Curt. 4. 13. 19. *Lyfwacht*, *lyfschut*, *lyfhoede*.

* Custos alleen, *of* Custos præsidiarius. Colum. 4. 21. *De dikste*, of *voornaamste wyngaardrank*, die na 't snoeijen met botten overblyft.

CUTI.

CŪTĪCŪLĂ. æ. f. Pers. 4. 18. *Velletje*, *vliesje*, *tedere huid*.

CUTIS, is. f. *Het vel*, *de huid*.

Homo curata cute. Hor. E. 1. 4. 15. *Een man die 'er wel in zit*, *die wel in 't vleesch is*, *die van 't vet als uit zyn vel barst*, *die glad*, *dik en vet is*, *die zich zelven wel wat te goed doet*.

Ad cutem tonsus. Cels. 1. 4. *Tot op de huid toe kaal*, *tot het vel toe afgeschoren*.

Cutis terræ. Plin. H. 20. 19. *d'Oppervlakte*, *het vlak der aarde*. Uvæ. Plin. H. 14. 3. *De schel*, *huid*, of *bast van een druif*.

CUTR. CYAN.

CUTRĀCŪM, i. n. *Keutras*, een stad van Perigord.

CYĂNEÆ, ārum. f. plur. Ovid. Tr. 1. 9. 34. *De Cyaneesche eilanden*, twee eilanden, *of* twee rotzen voor aan den ingang van den Bosporus van Thracien.

CYĂNEŬS, ă, ūm. Plin. H. 22. 18. Κυάνεος. *Hemelsblauw*, *schoon*, of *hoog blauw*, *azuur*.

CYĂNUS, i. m. Plin. H. 21. 11. Κύανος. *Korenbloem*, *roggebloem*, *blauwe korenbloem*.

Cyanus. Plin. H. 37. 9. *Een Turkois*, *een Turkoissteen*, zeker blauw edel gesteente.

CYAT.

CYĂTHISSO, as, avi, ātūm, ārĕ. Plaut. Men. 2. 2. 29. *Schenken*, of *te drinken geeven*.

CYATHUS, i. m. Hor. O. 3. 8. 13. Κύαθος. *Een beker*, *kroes*, *drinkschaal*, *glas*, *kelk*, *roemer*.

Regi ad cyathos stare. Suet. J. 49. 5. *'s Koningks schenker zyn*.

Cyathus. Colum. 3. 4. *Zekere maat*.

CYBE.

CYBĔĂ, æ. f. Cic. 5. 17. *Een fluit*, *fluitschip*, *koopvaarder*, *koopvaardyschip*, *een last- of vragtschip*.

CYBI.

(CYBIĀRIUS, ii, n. Arnob. 2. 70. *Zekere vischkoper*, *die een slach van visch* (Cybium genaamt) *verkocht*.)

CYBIUM, ii. n. Plin. H. 32. 11. Mart. 11. 28. 3. Κύβιον. *Zekere vierkantige visch*. Dit was een heel lekker gerecht by d'Ouden als hy met eieren toebereid was.

CYCL.

CYCLĀDĀTUS, ă, ūm. Suet. C. 52. 2. *Met een nachttabbaard*, of *slepende tabbaard gekleed*.

CYCLĂDES, um. f. plur. Plin. H. 4. 12. *De Cycladische eilanden*. Zekere eilanden in d'Egeïsche zee, *of* d'Archipel.

CYCLĀMĪNUM, i. Plin. H. 25. 9. Κυκλάμινον. *Verkensbrood*. Zeker gewas.

CYCLĂS, ădis. f. Prop. 4. 7. 36. Κύκλας. *Een nachttabbaard*, *een vrouwe nachtrok*, of *slepende tabbaard*.

CYCLICUS, ă, ūm. Cyclicus Scriptor. Hor. A. P. 136. *Een heldendichter*; of *een dichter die zyne vaerzen aan verzochte toehoorderen opzegt*, of *voorleest*; of, eindelijk, *een dichter wiens werk uit verscheide stukken bestaat*. Dus verscheidentlijk verklaaren d'Uitleggers van Horatius deeze plaats.

CYCN.

CYCNĒŬS, ă, ūm. *Van een zwaan*, *zwaane*, *dat tot een zwaan behoort*.

Vox Cycnea. Cic. de Or. 3. 2. *Een zwaanestem*, *een stem zoo liefelyk als die van een stervende zwaan*.

CYCNUS, i. m. Cic. N. D. 2. 47. Κύκνος. *Een zwaan*, zekere watervogel.

CYDA. CYDO.

(CYDĂRŪM, i. n. Gell. 10. 25. *Zeker slach van schip*. Hesychius. Κύδαρον, τινὲς ... Pollux. 1. 9. Κύδαρει, κύδαρει.)

CYDONIUS, ă, ūm. Cydonium malum. Prop. 3. 11. 27. *Een quee*, *queeappel*, of *queepeer*.

CYLI.

CYLĪBANTŪM, i. n. Varr. L. L. 4. 26. Κυλίβαντον. *Een ankrebank*, *schenktafel*, *een ronde tafel*, daar

daar d'Ouden de glazen, ingezeten en flessen op zetteden.

CYLINDRACEUS, ă, ŭm. Plin. H. 18. 12. *Als een rol, lang en rond, rolswyze gemaakt.*

CYLINDRUS, ī. m. Virg. G. 1. 178. Vitruv. 10. 6. Κύλινδρος. *Een rol, een rolsteen, een houte, of steene rol om d'aarde mee effen te maaken.*

* Cylindrus. Plin. H. 37. 8. *Een eirond edel gesteente, een langrond edel gesteente.*

CYMA.

CYMĂ, æ. f. Colum. 11. 3. Plin. H. 19. 8. *of*

CYMĂ, ătis. n. Colum. 10. 124. Κῦμα. *Een spruit, scheut, of uitspruitzel van kool; een koolstronk.*

CYMĂTĬLIS. Zie Cumatilis.

CYMĂTĬŬM, ī. n. Vitruv. 4. 6. Κυμάτιον. *Allerlei loofwerk in de bouwkunde.* De Grieken noemen het κυμάτιον van κῦμα, om dat het veeltijds golfswijze gemaakt is.

Cymatium. Vitruv. 3. 3. *Een ovaal, of eirond, een langwerpig rond, een schuins rond.* De Grieken noemen ἐχῖνος, dat een *Egel* betekent, om dat dit stuk der bouwkunde, wanneer 't met loofwerk is gesneden, eenigzins deeze gedaante heeft.

CYMB.

CYMBĂ, æ. f. Cic. Off. 3. 14. Κύμβη. *Een pink, boot, schuit, sloep, boomschuitje, speelschuitje, roeischuitje, visschersschuit, jagtje.*

(CYMBĂLĬSSO, ās, ārĕ. Cassius Hem. 3. by Non. 2. 169. *Op de cymbaal slaan, of speelen.*

CYMBĂLISTĂ, æ. m. Apul. D. Socr. 49. *Een cymbaalspeelder, een die op de cymbaal slaat, of speelt.*

CYMBĂLISTRIĂ, æ. f. Petron. 23. *Een cymbaalspeelster, een vrouw die op de cymbaal slaat, of speelt.)*

CYMBĂLŬM, ī. n. Cic. Pis. 9. Κύμβαλον. *Een cymbaal, een schel, bel, of klein klokje.*

CYMBĬŬM, ĭi. n. Virg. Æ. 3. 66. Prop. 3. 6. 4. Κυμβίον. *Een drinkschaal schuitswijze gemaakt; een kous.*

CYMBŬLĂ, æ. f. Plin. E. 8. 20. 7. *Een schuitje, jagtje, boot, sloep, scheepje, boomschuitje.*

CYMI. CYMO.

CYMĪNŬM, ī. n. Zie Cuminum.

CYMŌSŬS, ă, ŭm. Colum. 10. 130. *Dat veel spruiten, of scheuten heeft, vol spruiten.*

CYNA. CYNE.

(CYNĂ, æ. f. Plin. H. 12. 11. *Een boom in Arabiën, die bladeren heeft als de palmboom.* Deeze Schrijver getuigt dat d'Arabiërs van deezen boom hunne kleederen maakten.

CYNĂNCHĒ. Κυνάγχη. *Keelgezwel, ontsteking in de keel, keelontsteking.* Dit woord is zuiver Grieksch, ἀπὸ τῦ κυνὸς en ἄγχω. In 't Latijn word het Angina genoemt. Zie boven.

CYNĒGĔTICA, ōrum. n. plur. Κυνηγητικά. Vop. Num. 1. *Boeken, die van de jagt handelen, of de jagt beschryven.*

CYNI. CYNO.

CYNĬCĒ. Cynice accipi. Plaut. St. 5. 4. 24. *Naar de wyze van de Cynische wysgeeren onthaalt worden.*

CYNĬCŬS, ī. m. Cic. Off. 1. 42. *Een Cynisch wysgeer, een van de Cynische Wysgeeren*, dus genaamt, wegens de flecken, die zy in hunne reden lieten invloeijen. Diogenes was d'eerste stichter van dezelve. En word Cynicus genaamt van Juv. 14. 309.

CYNŌCĔPHĂLĬĂ, æ. f. Plin. H. 30. 2. *Zeker gewas als een hondekop.)*

CYNŌCĔPHĂLŬS, ī. m. Cic. Att. 6. 1. Κυνοκέφαλος. *Zekere slach van aap met een hond kop.*

CYNŎGLŌSSUS, ī. m. Κυνόγλωσσος. Plin. H. 25. 8. *Hondstong.* Zeker kruid, om dat de bladeren de gedaante van een hondstong vertoonen. Dit woord is zuiver Grieksch.)

CYNŌMĬĂ, æ. f. Κυνόμυια. Plin. H. 25. 11. *Hondsvliege, hondswespe.*

(CYNŎRRHŎDŎN, ī. n. Plin. H. 25. 2. Κυνόῤῥοδον. *Een wilde roos.)*

CYNŌSBĂTŎS, ī. f. Plin. H. 24. 14. Κυνόσβατος. *Eglantier, haagdoorn*, zekere wilde roozeboom.

CYNŌSŪRĂ, æ. f. Cic N. D. 2. 41. Ovid. F. 3. 10. Κυνόσουρα. *De kleine beer*, zeker gesternte.

CYNŌSŪRĂ ova, ōrŭm. n. plur. Plin. H. 10. 60. *Vuilgebroeide eieren, eieren die verlaaten zyn voor dat ze uitgebroeid waren, stinkeieren.*

(CYNŌSŪRIS, ĭdis. f. Ovid. Tr. 5. 3. 7. Zie Cynosura.)

CYPA.

CYPĂRĪSSĬĂ, æ. f. Plin. H. 26. 8. Κυπαρισσίας. *Wolfsmelk*, zeker gewas.

CYPĂRĪSSŬS, ī. f. Virg. Æ. 3. 680. Κυπάρισσος. *Cypresseboom.*

CYPE.

CYPĒRŬM, ī. n. Varr. R. R. 3. 16. *en*

CYPĒRŬS, ī. m. Plin. H. 21. 15. Κύπηρος. *Wilde galgiaan*, zeker kruid.

CYPR.

CYPRĪNŬM, ī. n. Cels. 3. 33: 6. 6. Κύπρινον. *Reukwerk, of balsem van rynwillige-lagustier - of mondhontsbloemtjes gemaakt.*

CYPRĪNŬS, ī. m. Plin. H. 9. 51. Κυπρῖνος. *Een karper*, zekere riviervisch.

(CYPRĬŬM, ĭi. n. Plin. H. 36. 26. *Koper.)*

CYPRĬŬS, ă, ŭm. Cyprium æs. Plin. H. 33. 5. *Koper*, zekere mijn- of bergstof.

CYPRĬŬS, ă, ŭm. Cic. D. 1. 25. *Van Cyprus, dat van Cyprus is.*

CYPRŎS, *of*

CYPRUS, ī. f. Plin. H. 23. 4. Κύπρος. *Rynwillige, mondhont, keelkruid, lagustierboom.* Een boom die welriekende bloemtjes draagt.

Cyprus. Plin. H. 12. 24. *Een reukwerk, of balsem van rynwillige-lagustier - of mondhontsbloemen gemaakt.*

CYPRUS, ī. f. Cic. Fl. 13. *Cyprus*, een eiland van Azien in de Middelandsche zee.

CYPS.

CYPSĔLŬS, ī. m. Plin. H. 10. 39. Κύψελος. *Een gierzwaluwe*, zekere vogel.

CYRE.

(CYRĒNĒ, es, f. Plin. H. 5. 5. Mel. 1. 8. Catull. 7. 4. *Cyrene.* Een stad in Africa gelegen. De Dichter Prop. 4. 6. 2. maakt d'eerste lettergreep lang.

CYRĒNÆŬS, ă, ŭm. Prop. 4. 6. 2. *Van Cyrenen, dat te Cyrenen is, of tot Cyrenen behoort.*

CYRĒNĀICUS, ă, ŭm. *Van Cyrenen, dat tot Cyrenen behoort.*

Cyrenaica provincia. Plin. H. 2. 45. Mel. 1. 8. *'t Landschap van Cyrenen.*

CYRĒNENSIS, is, m. *en* f. sĕ, ĭs, n. Plaut. R. 3. 2. 1. *Cyrener, een die van Cyrenen is.*

CYRN.

CYRNĔĂ, æ. f. Plaut. Am. 1. 1. 273. *en* 275. *Een wynvat, een wijnkruik.* Zoo leest Non. 15. 27. Andere leezen Hirnea, *of* Irnea. Barth. Adv. 1. 19. keurt dit woord voor goed; maar wil dat men Cirnea schrijven zal, om dat het koomt van 't Grieksche Κιρνᾶσθαι. *Schenken.* Hesychius. Κιρνᾶ, οἰνοχοεῖ. Alcæus 1. 4. Ἐν δὲ κιρνὰς οἶνον ἀπεδῆκε.)

CYTH.

CYTHĒRĂ, ōrum. n. plur. Virg. Æ. 1. 684. *Cerigo, of Ceriges*, een eiland van de Egeesche zee.

CYTI.

CYTĪSŬM, ī. n. Varr. R. R. 3. 16. *en*

CYTĬSUS, ī. m. *of* f. Virg. E. 1. 79. Colum. 5. 12. Κύτισος. *Cytisus*, zeker heestergewas.

CYZI.

CYZĬCĒNŬS, ă, ŭm. Cic. V. 4. 60. *Van Cyzikus.*

CYZĬCŬS, ī. f. Cic. Rull. 2. 15. Ovid. Tr. 1. 9. 29. *Cyzikus, Spiga, of Zelia*, een stad van klein Azien, in Mysien.

D, DAÆ.

D.

DAÆ. DACÆ.

DĀÆ, ārūm. m. plur. Virg. Æ. 8. 728. Plin. H. 6. 17. *De Daers*, volkeren van Scythien, dicht by de Kaspische zee.

DĀCÆ, ārūm. m. plur. of

DACI. DACT.

DĀCĪ, ōrūm. m. plur. Stat. S. 3. 3. 169. *De Daciers*, volkeren van Scythien.

DĀCIĀ, æ. f. Plin. H. 4. 12. *Dacien*, het land langs den Donauw. Het oud Dacien lag boven, of aan geene zijde van den Donauw.

Dacia Mediterranea. Eutrop. 9. 9. *Zevenbergen*, *Transylvanien*.

Dacia Alpestris. *Walachien*.

Dacia Ripensis. *Moldavien*.

(DĀCĬCUS, ă, ūm. Juv. 6. 204. Claud. Conf. Hon. 6. 335. *Van de Daciers*, *dat de Daciers toekoomt*.)

DĀCTYLĬCŪS, ă, ūm. *Van een Dactylus*, of *drieling*. Een woord in de Prosodia, of maatklank gebruikelijk.

Numerus dactylicus. Cic. Or. 57. *De maat*, of *stemval van een dactylus*, of *drieling*.

DĀCTYLĬŌTHĒCĂ, æ. f. Plin. H. 37. 1. *Ringekoker*, *ringekas*, *kleinodiekas*, een doos om ringen, gesteenten, en andere kleinodien in te leggen.

DACTYLĬS, ĭdis. f. Plin. H. 14. 3. *Een druif*, *die wel naar een dadel gelijkt*.

DĀCTYLŪS, ī. m. Cic. Or. 64. Δάκτυλος. *Een drieling*. Een pes, of voet in de Prosodia, of maatklank, die drie lettergreepen heeft, waar van de eerste lang is, en de twee laatste kort zijn.

Dactylus. Plin. H. 9. 61. *Een zeemes*, *zekere zeeboorn*, of *zeeschulp*.

Dactylus. Apic. 1. 1. en 32. *Een dadel*. De vrucht des dadelbooms. 't Is beter 't woord Palmula te gebruiken.

Dactylus. Colum. 3. 2. *Een dadel*, *wyngaard*, *zekere wyngaard*, omtrent een vinger dik, welkers druiven zeer wel naar dadels gelijken.

DACU. DÆDA.

DĀCŪS, ī. m. Hor. O. 1. 36. 9. Zie Dacæ.

(DÆDĀLĒŪS, ă, ūm. *Dat van Dædalus is*, of *Dædalus toebehoort*.

Si me Dædaleis tulissem remigiis. Plaut. Am. 4. 2. subj. 2. 51. *Indien ik met Dædalus vlerken mogte gevlogen hebben*.

Ceratis ope Dædalea nititur pennis. Hor. O. 4. 2. 2. *Die bestaat te vliegen op vleugelen*, *door Dædalus konst van wasch gemaakt*.)

DÆDĀLŪS, ă, ūm. Lucret. 5. 235. Virg. G. 4. 179. Δαίδαλος. *Welgemaakt*, *konstiglyk gewrogt*, *kenlyk*, *net*, *zindelyk*, *aardig*, *konstig*, of *konstryk gemaakt*, *treffelyk uitgevoert*, van een werk, beeld, enz. spreekende.

Dædalus. Virg. Æ. 6. 14. *Konstig*, *gauw*, *naerstig*, *verstandig*, *aardig*, *treffelyk*, *schrander*, *goed*, *bequaam*, *behendig*, *knaphandig*, van een werkmeester spreekende.

DÆMO.

DÆMŌN, ŏnis. m. Δαίμων. *De duivel*, *satan*, *een afgevallen engel*, *een booze geest*. Dit is de betekenis die de Christenen aan dit woord gegeeven hebben, dat in 't Grieksch *geleerd*, *verstandig*, *kundig*, *schrandere* betekent, of naar 't gevoelen van Cic. Tim. 11. *een gemeenzaamen geest*, *een geleigeest*, of *beschermgeest*.

DÆMŌNĬĂCŪS, ī. m. Δαιμονιακός. *Een bezetene*, *een die met*, of *van den duivel is bezeten*; of, naar sommige willen, *een dolle*, *razende*, *onzinnige*. De Christenschrijvers gebruiken dit woord na Lact. 2. 15.

DÆMŌNĬCUS, ă, ūm. Prud. Περὶ Στ. 6. 36. Δαιμονικός. *Duivelsch*, *van den duivel*, *van den boozen*, of *onreinen geest*. Dit woord is niet dan by kerkelijke Schrijvers gebruikelijk.

DÆMŌNĬUM, ĭi. n. Cic. D. 1. 54. Δαιμόνιον. *Een beschermgeest*, *een engel*, of *duivel*, *een gemeenzaamen geest*, gelijk die, welke d'Ouden aan Sokrates hebben toegeschreven.

DALM.

DĀLMĀTÆ, ārūm. m. plur. Cic. F. 5. 11. *De Dalmatiers*, *die van Dalmatien*.

(DĀLMĀTĒNSĬS, ĭs, m. & f. lĕ, is, n. Vop. Claud. 17. *Een Dalmatier*.)

DĀLMĀTĬĂ, æ. f. Cic. F. 5. 10. *Dalmatien*, een landschap van Illyriën, dat zich van Illyrien, Macedonien, en Mysien tot de Adriatische zee toe uitstrekt.

(DĀLMĀTĬCĂ, æ. f. Isid. 19. 22. *Een wit Priesterlyk kleed*, *een witte Priesters rok*.

DĀLMĀTĬCĀTŪS, ă, ūm. Lampr. Ant. Hel. 26. *Die een Dalmatisch kleed aan heeft*, of *die op zyn Dalmatisch gekleed is*.)

DĀLMĀTĬCŪS, ă, ūm. Stat. S. 1. 2. 153. *Dalmatisch*, *van de Dalmatiers*, *dat eenig opzigt op de Dalmatiers heeft*.

Mare Dalmaticum. Tac. An. 3. 9. 1. *De Adriatische golf*, of *zeeboezem*, *de Dalmatische zee*.

DAMA.

DĀMĂ, æ. m. of f. Virg. E. 8. 28. Hor. O. 1. 2. 12. *Een das*, *een reebok*. Zeker wild dier.

(DĀMĂLIO, ōnis. Lampr. Al. Sev. 22. Τὸ δαμάλιον. *Een jongen os*.)

DĀMASCĒNŪS, ă, ūm. *Van Damaskus*, *dat tot Damaskus behoort*.

Pruna Damascena. Plin. H. 15. 13. *Pruimen van Damaskus*.

DĀMASCŪS, ī. f. Lucan. 3. 218. *Damaskus*, hedensdaags *Scham*, een stad, van Syrien.

DAMI.

DAMĪATĀ, æ. f. *Damiaten*, *Damietten*, een stad van Egypten op de kusten der middelandsche zee, voortijds zeer aanzienelijk, doch daar hedensdaags niets van overig is.

DAMN.

(DĀMNĀBĬLĬS, is, m. & f. lĕ, is, n. *Verdoemelyk*, *verdoemenswaerdig*. Een woord van de latere eeuw.

Ad mea verba damnabilis sum. Sidon. E. 6. 1. *Volgens myn eigen woorden ben ik verdoemelyk*.)

DĀMNĀS, indeclin. *Verwezen*, *veroordeelt*, *opgelegt*, *verplicht*, *verbonden*, *gelast*, *gehouden*. Dit woord is niet dan in de Rechten gebruikelijk.

Quisquis mihi Gallicanarum rerum hæres erit, damnas esto dare. Ulp. Dig. 30. 4. 1. *Een iegelyk*, of *elk die erfgenaam zal zyn van myn goederen in Vrankryk gelegen*, *zal gehouden of verplicht zyn te geeven*.

Hæres meus uxori meæ damnas esto argenti pondo centum. Quintil. I. O. 7. 9. *Myn erfgenaam zyn gehouden*, of *verplicht zyn om myn huisvrouw hondert ponden zilvers uit te keeren*.

DĀMNĀTĬO, ōnis. f. Cic. Pis. 36. *Verwyzing*, *veroordeeling*, *verdoeming*, *doeming*.

DĀMNĀTŌRĬUS, ă, ūm. *Verwyzend*, *veroordeelend*, *doemend*; *van veroordeeling*, of *verwyzing*.

Judicium damnatorium. Cic. V. 3. 22. *Een veroordeelend vonnis*, *een vonnis van doeming*, of *verwyzing*.

DĀMNĀTŪS, ă, ūm. *Verwezen*, *veroordeelt*, *verdoemt*, *gedoemt*. (De compar. Damnatior staat by Cic. Pis. 40.)

Damnatus capite. Cic. T. Q. 1. 22. Mortu. Lucret. 6. 1230. *Ter dood verwezen*, *gedoemt*, of *veroordeelt*, *verwezen om te sterven*.

Damnatus ad perpetua vincula. Ulp. Dig. 48. 19. 8. §. 13. *Tot een eeuwige gevangkenis verwezen*, *veroor-*

ve voordeelt, of *gedoemt*.

Causa damnata. Cic. R. P. 4. *Een verlore zaak*, *een verlore recht*, of *geding*.

Damnatus in metallum. Plin. E. 2. 11. 8. Ulp. Dig. 48. 19. 8. 5. 12. *Tot de mynen*, of *bergwerken veroordeelt*, *gedoemt*, of *verwezen*.

Urbs alicui damnata. Hor. O. 3. 3. 24. *Een stad aan iemants woede overgegeeven*, of *overgelaaten*, *aan iemants genade en ongenade opgegeeven*.

Damnatus voti. Liv. 39. 9: 7. 28. Nep. 20. 5. 3. *Verbonden om een gelofte te volbrengen*; *gehouden*, of *verplicht om een gelofte uit te voeren*, na dat men verkregen heeft 't geen men begeerde.

DĀMNĀTŪS, ūs. m. Plin. H. 7. 44. *Veroordeeling*, *verwyzing*, *verdoeming*. Dit woord word by deezen Schrijver maar in d'ablativus gevonden. (Harduinus leest damnato suo.)

‡ DĀMNĬFĬCŬS, ă, ūm. Plaut. Cist. 4. 2. 62. *Schadelyk*, *dat schade veroorzaakt*, *nadeelig*, *hinderlyk*, *verderfelyk*, *onzalig*, *ongelukkig*.

‡ DĀMNĬGĔRŬLŬS, ă, ūm. Plaut. Truc. 2. 7. 1. *Schadelyk*, *nadeelig*, *hinderlyk*.

DĀMNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquem. *Iemant verwyzen*, *veroordeelen*, *doemen*, *vonnissen*, *'t vonnis tegens iemant uitspreeken*, *iemant een zaak tegenwyzen*.

Damnare aliquem sceleris. Cic. Att. 7. 12. *of* scelere. Cic. V. 4. 45. *Iemant over een misdaad*, of *schelmstuk verwyzen*, of *veroordeelen*. De vi. Cic. Br. 12. De repetundis. Cic. Clu. 41. *Iemant over geweldenarye*, *knevelarye*, *geldafperssingen*, of *kracht en geweld vonnissen*. Capite. Cic. T. Q. 1. 22. *Iemant ter dood verwyzen*. De majestate. Cic. V. procem. 13. *Iemant over gequetste hoogheit veroordeelen*.

Damnari alicujus judicio. Cic. A. 1. 9. *of* Sententia. Cic. de Or. 1. 54. *Door iemants oordeel*, of *vonnis verwezen*, of *veroordeelt worden*.

Alicui damnari. Sen. B. 6. 4. Ad aliquem. Plaut. R. 5. 1. 2. *Iemant toegewezen worden*.

Damnare aliquem. Cic. Dom. 4. *Iemant doen verwyzen*, of *vonnissen*, *vonnis tegens iemant doen verleenen*, gelijk een Voorspraak doet, als hy een zaak wint die hy bepleit.

Damnare aliquem. Liv. 35. 10. *Iemant in een boete verwyzen*, *in een geldboete slaan*.

Hoc arboris genus damnatur in totum. Plin. H. 12. 12. *Die slach van boomen word gansch niet geacht*.

Damnare votis. Virg. E. 5. 80. *De verzoeken toestaan*, *de begeerten inwilligen*, *de gebeden verhooren*.

Damnari votorum. Liv. 27. 45. *Verplicht zyn tot het nakoomen*, *tot het houden*, of *'t volbren en zyner geloften*, na dat men verkregen heeft 't geen men verzogt.

(Damnare. *Verwerpen*, *niet voor goed keuren*, *afkennen*, *wraaken*.

Darius damnabat cuncta quæ per duces suos acta erant. Curt. 3. 2. 1. *Darius verwierp alles wat door zyne veldoversten gedaan was*.

Ubi prima quæque damnamus. Curt. 6. 6. 27. *Als wy al het voorige verwerpen*.

Damnem medici fidem? Curt. 3. 6. 6. *Zal ik den Geneesheer mistrouwen*; of *wantrouwen*?)

DĀMNŌSĒ. Adv. Damnose bibere. Hor. S. 2. 8. 34. *Te veel*, of *te onmatig drinken*; *zich quaad doen*, of *schade doen door veel drinken*.

DĀMNŌSŬS, ă, ūm. Hor. O. 3. 6. 45. Ovid. Am. 3. 6. 99. *Schadelyk*, *verdoemelyk*, *hinderlyk*, *nadeelig*, *verderfelyk*, van zaaken en persoonen spreekende. De compar. Damnosior staat by Liv. 4. 46. en de superl. Damnosissimus by Liv. 6. 11.

Damnosus. Ter. H. 5. 4. 11. *Een overgegeeven lichtmis*, *doorbrenger*, *bederver*, *verquister*; *een schadelyk mensch*.

Damnosa famæ reique mulier. Liv. 39. 9. *Een vrouw die haar eer en goed verloren heeft*, *die uit haar aanzien en goed is geraakt*.

(Damnosus. Plaut. Ps. 1. 5. 1. *Quistig*, *verquistende*, *die veel kosten doet*, *die geen kosten spaart*.

Nero non in alia re damnosior, quam in ædificando. Suet. N. 31. 1. *Nero is nergens quistiger in geweest*, of *heeft nergens meer kosten in gedaan als in 't timmeren*.

Damnosus. *Die schade word gedaan*, *die schade lydt*.

Ibo intro, argentum accipiam ab damnoso sene. Plaut. E. 2. 3. 14. *Ik zal naar binnen gaan*, *en 't geld neemen van den ouden die veel schade lyd*.)

DĀMNŪM, ī. n. *Schade*, *hinder*, *verlies*, *nadeel*, *benadeeling*.

Damnum alicui dare. Ter. An. 1. 1. 116. *Iemant schade*, of *nadeel doen*, of *toebrengen*; *iemant beschadigen*, of *benadeelen*.

Damnum facere. Cic. Cl. 33. Contrahere. Cic. Fin. 5. 30. *Verlies*, of *schade doen*, of *lyden*, *benadeelt worden*.

Damnum resarcire. Cic. F. 1. 9. *Eenig verlies*, of *een schade vergoeden*.

Magnum damnum factum est in Servio. Cic. F. 10. 28. *Men heeft veel aan Servius verloren*, *men heeft een groot verlies aan Servius gedaan*; *het verlies van Servius heeft ons groot nadeel toegebragt*.

Damnum est magnum, nisi hoc faciam. Ter. Ad. 2. 2. 23. *Ik zal veel verliezen*, of *groote schade lyden*, *zoo ik dit niet doe*.

Damni infecti promittere. Cic. T. 4. *Voor de schade instaan*, *belooven om de schade te vergoeden die 'er vallen magt*; *zich verbinden om alle toekomende schade te vergoeden*.

(Damnum. *d'Onkosten*, *de kosten*. De Keizer Justinianus voegt damnum en impendia litis by een in 't volgende voorbeeld.

Et ut litigator & damnum, & impendia litis inferre adversario suo cogatur. Instit. 4. 16. 2. *En dat de pleiter gehouden zy*, *zynen tegenpleiter d'onkosten van 't geding goed te doen*.)

DANA.

† DĀNĂĪ, ōrūm. m. plur. Virg. Æ. 2. 5. *De Grieken*.

DANI. DANT.

DĀNĪ, ōrūm. m. plur. *De Deenen*, 't volk van Deenemarken.

DĀNĬĂ, æ. f. *Deenemarken*, een Koningkrijk in 't Noorden van Europa.

DĀNĬSTĂ, æ. m. Plaut. E. 1. 1. 53. *Een woekeraar*, of *schachcheraar*, *een die op woeker leent*.

DĀNTĬSCŪM, ī. n. *Dantzik*, een stad van 't Hertooglijk Pruissen in Duitschland.

DANU. DAPA.

DĀNŪBĬŬS, ĭī. m. Plin. H. 4. 12. *De Donauw*, *de Donauwstroom*, een stroom van Duitschland die zijn oorsprongk in 't Swarte-wald, of woud neemt.

DĀPĀLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Cena dapalis. Titinn. *bij* Non. 2. 200. *Een kostelyk*, of *treffelyk avondmaal*.

DAPH.

DĀPHNĪTĬS, idis. f. Δαφνῖτις. Diosc. 1. 12. *en* Casia Daphnitis. Scrib. Larg. 104. 269. *Een nagelboom*, zoo genoemt van d'Alexandrijnsche kooplieden, naar 't zeggen van Dioscorides.

DĀPHNŎĪDĒS, is. n. Plin. H. 24. 15. Δαφνοειδές. *Laureola*, *kleine lauwrier*.

DĀPHNŌN, ōnis. m. Petron. 86. Δαφνών. *Een plaats met lauwerboomen beplant*.

DAPE. DAPI.

DĀPĒS, dăpūm. f. plur. Virg. Æ. 3. 224. Hor. Ep. 9. 1. *Lekkere gerechten*, *kostelyke spyzen*, *een gerecht op tafel*, *een gastmaal*, of *goed onthaal*.

(DĀPĬFĔR, ĕrī. m. *Een tafeldienaar*, of *aanrechter der tafel* Een oud Onomasticum. Dapifer, τραπεζοφόρος.

DĀ-

DĀPĬNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Capt. 4. 2. 117. *De spys bereiden.* Ik zou dit woord niet gebruiken: te meer om dat het onzeker is, of 't Plautus zelf wel gebruikt heeft, daar met reden aan kan getwyfelt worden, om dat in zommige handschriften Dabo geleezen word.)

DAPS.

DĀPS, ăpĭs. f. Hor. O. 4. 4. 11. Liv. 1. 7. *Een lekker gerecht*, of *kostelyke spyze.* 't Is beter het pluralis te gebruiken. (De nom. sing. Daps heeft Livius Andronicus gebruikt by Priscian. 7. 242.)

DĀPSĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. *Groot, lekker, heerlyk, prachtig, kostelyk, overvloedig, deftig, treffelyk, uitstekend.*

Dapsilis quæstus. Plaut. Most. 4. 2. 66. *Groote kosten*, of *onkosten.*

Lectus dapsilis. Plaut. Truc. 1. 1. 34. *Een kostelyk ledekant*, *een heerlyk bed.*

Vinea dapsili proventu fatigata. Colum. 4. 27. *Een wyngaard die te veel*, of *te zwaar met druiven geladen is.*

(DĀPSĬLĔ. Adv. Pompon. *bij* Non. 11. 34. *en* Suet. Fl. 19. 3. *Kostelyk, overvloediglyk, prachtiglyk.* De compar. Dapsilius staat by Lucill. by Non. 4. 232.

DĀPSĬLĬTĔR. Adv. Nævius *bij* Charis. Inst. Gram. 2. *Kostelyk, prachtig, heerlyk.*

DĀPTĬCĒ. Adv. Festus. *Kostelyk, treffelyk, deftig.*

DĀPTĬCŬS, ă, ŭm. Festus. *Uitstekend, treffelyk, uitmuntend.*)

DARD.

DĀRDĀNĀRĬŬS, ĭī. m. Ulp. Dig. 47. 11. 6. *Woekeraar, een oplegger*, of *opkoper van koren*, of *andere waaren*, om ze in een flechten tijd tot een hooge prijs te verkoopen.

DĀRDĀNĪ, *of*

DĀRDĀNĬĪ, ōrŭm. m. plur. Cæs. B. C. 3. 4. 6. Plin. H. 3. 26. *De Trojaanen, 't Trojaansche volk, 't volk van Trojen*, in Azia.

DĀRDĀNĬĂ, æ. f. Virg. Æ. 3. 156. *Dardanien*, of *Servien*, een gewest van Azien.

(DĀRDĀNĬDĒS, æ. m. Virg. Æ. 12. 775. *Een Trojaan.* Zie Dardani.

DĀRDĀNĬS, ĭdĭs, f. *Een Trojaansche juffrouw.*

Dardanidas matres trahunt victores Graji. Ovid. M. 13. 412. *De Grieken overwinnaars zijnde, sleepen de Trojaansche juffrouwen wech.*)

DĀRDĀNĬŬM, ĭī. n. *of*

DĀRDĀNŬM, ī. n. Plin. H. 5. 30. *Dardanello*, een stad tusschen 't oude Trojen en de Dardanelles.

Dardanium, *of* Dardanum. Plin. H. 33. 3.* *Zekere goude armring.*

(DĀRDĀNĬŬS, ā, um. *Dat Dardanus toekomt*, of *van zekeren Dardanus gevonden is.*

At si nulla valet medicina repellere pestem, Dardaniæ veniunt artes. Colum. 10. 357. *Maar als geen geneesmiddel 't quaad kan verzetten, gebruikt men tovery.* Deeze was gevonden van eenen zekeren tovenaar Dardanus genaamt.)

DASY. DATA.

DĀSYPŪS, ŏdĭs. m. Plin. H. 10. 63. Δασύπους. *Een haas*, of *konyn*, zeker wild dier.

‡ DĀTĀRĬŬS, ă, ŭm. *'t Geen men geeft, 't geen te geeven is, 't geen men gegeeven heeft, 't geen men geeven kan, 't geen men geeven moet.*

Nulla est salus mihi dataria. Plaut. Ps. 4. 2. 13. *Ik heb niet te groeten*, of *niemant te groeten; ik groet niemant.*

DĀTĀRĬŬS, ĭī. m. *Zeker hedensdaags amptenaar te Rome die de Pausselyke bullen dagtekent.* Dit is geen Latijnsch woord, doch door noot moet men 't gebruiken.

DĀTĀTĪM. Adv. *Met onderlinge begiftiging, met malkanderen te begiftigen*, of *te beschenken; over en weder geevende.*

Datatim ludere. Plaut. Curc. 2. 3. 17. *Den bal malkanderen toekaatzen; kaatzen; den bal over en weder slaan.*

DATI.

DĀTĬĪ, ōrŭm. m. plur. Ptol. 2. 6. *De Daxen, die van Dax*, of *Dacqs*, in Guyenne.

DĀTĬO, ōnĭs. f. *Begiftiging, vereering, geving, beschenking, aanbieding, het geeven, het werpen.*

Remittere in datione cibi. Varr. R. R. 3. 9. *Zoo veel niet te eten geeven, schraalder*, of *minder schaffen.*

In signi datione. Plin. H. 7. 56. *Onder 't geeven van een teken*, of *van een leuze; als het teken gegeeven word.*

Datio. Liv. 39. 19. *Het recht om te geeven.* (Zie Turneb. Adv. 39. 25. Guther. Jur. Pont. 2. 7. en Gronovius over deeze plaatze.)

DĀTĬVŬS, ī. m. Quintil. I. O. 1. 5. *De gever, het gevend geval, het derde geval in de buiging der naamwoorden.* Een woord der spraakkonst.

DATO.

DĀTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquid alicui. Plaut. Aul. 4. 4. 10. *Iemant iets vereeren*, of *geeven, iemant ergens meê begiftigen*, of *beschenken.*

DĀTŎR, ōrĭs. m. *Gever, mildadige, weldoender, begiftiger, beschenker.*

Dator lepidus, probus. Plaut. Truc. 2. 1. 36. *Een heusch*, of *beleeft gever, een die iets heuschelyk geeft, een beleeft*, of *goedaardig schenker.*

Lætitiæ dator. Virg. Æ. 1. 740. *Verwekker*, of *veroorzaker van vreugde*, of *blydschap; vreugdemaker.*

Dator. Plaut. Curc. 2. 3. 18. *Een oppasser in de kaatsbaan, een die de ballen aanlangt in de kaatsbaan.*

DATU.

DĀTŪM, ī. n. *'t Geen men gegeeven heeft, een vereering, gifte, schenkaadje, geschenk.*

Par est ratio datorum & acceptorum. Cic. Am. 16. *De rekening van uitgift en ontfang scheelt niet met al*, of *staat gelyk; men heeft zoo veel uitgegeeven als ontfangen.*

(Data. *Vereeringen, geschenken, giften, schenkaadjen.*

Data perpetuare. Plaut. Ps. 1. 3. 72. *Gedurig vereeringen geeven, d'eene vereeringe na d'andere doen.*

DĀTŪRŬS, ă, ūm. Part. Ovid. Art. 1. 449. *Die geeven zal, zullende geeven.*)

DĀTŬS, ă, ūm. *Gegeeven, geschonken.* Zie Do.

(Data opera. Ulp. Dig. 4. 6. 5. *Met opzet, met voordacht, willens en wetens, met voorbedachten raad.*)

DĀTŪS, ūs. m. Mille nummum meo datu tibi ferebat. Plaut. Trin. 5. 2. 16. *Hy bragt u duizent ryksdaalders van mynen 't weege*, of *door myn toedoen, door myn last*, of *bevel.*

DAUC. DAVE.

DAUCŬS, ī. m. Plin. H. 25. 9. Δαῦκος. *Vogelsnest, kroontjeskruid, wilde pastinaken*, zeker gewas.

DAVENTRĬĂ, *of*

DAVŎNTRĬĂ, æ. f. *Deventer*, een stad in Nederland, de hoofdstad van Overyssel.

DE.

DE. præp. abl. *Van.*

De suo. Cic. Att. 16. 16. subj. 1. *Van 't zyne, van zyn goed, van zyn geld, van zyn eigen, t'zynen kosten, t'zyner bekostiging.*

De suo tuis præceptis nihil apposuit. Plaut. Mil. 3. 3. 31. *Hy heeft niets van 't zyne tot uwe bevelen bygedaan*, of *toegevoegt.*

De. *Van, nopende, over, aangaande, van wegen, rakende.*

Explicare mentem suam de aliqua re. Cic. Or. 33. *Zijn gevoelen*, of *meening ergens over zeggen*, of *over uiten, zyne gedachten aangaande een zekere zaak verklaaren.*

De. *Van, onder, van 't getal, uit het midden van.*

Mitte

Mitte ad nos de his aliquem. Cic. Att. 5. 18. *Zend ons iemant van dit volk, uit het midden van deeze menschen.*

Is habetur Orator, sed de minoribus. Cic. Opt. Or. 4. *Men telt hem onder de redenaars, maar 't is onder de minste.*

Unus de illis. Cic. Mil. 24. *Een van hen, een onder hen.*

* De nocte abire. Ter. Ad. 5. 3. 55. *'s Nachts vertrekken, of wechgaan, des nachts verreizen.*

De media nocte missus est equitatus. Cæs. B. G. 7. 88. 7. *Ter middernacht, of omtrent de middernacht is de ruiterij uitgezonden, uitgezonden, of afgevaerdigt.*

De die. Catull. 47. 6. Suet. N. 27. 2. *Op den dag, 's daags, by daag, of by dag, op lichten dag.* Zie wat wy over Suetonius gezegt hebben.

De scripto dicere. Cic. Cl. 12. *Leezen, voorleezen, uit eenig schrift leezen, iets uit een geschrift zeggen,* of *voordraagen.*

De manu in manum. Cic. F. 7. 5. *Van hand tot hand.*

De. *Na, straks na, sinkx na, pas achter, kort na.*

Non bonus est somnus de prandio. Plaut. Most. 3. 2. 8. *De slaap straks, of kort na den eeten is niet goed,* of *niet gezond.*

De. *Om, uit inzicht van, ter oorzaak, ter zaake, ter believing, wegens.*

De nihilo irasci. Plaut. Truc. 4. 2. 56. *Om niet met al, zonder reden,* of *om een beuzeling quaad worden.*

Non hoc de nihilo est, quod, &c. , seq. indic. Ter. Hec. 5. 5. 1. *'t Is niet om niet, dat, enz. daar moet iets zyn, naardien, enz. daar schuilt wat achter, dat, enz.*

Nos amas de illa. Ter. E. 3. 2. 4. *Gy bemint ons om harent wil.*

Flebat uterque, pater de filii morte, de patris filius. Cic. V. 1. 30. *Zy schreiden met malkander, de vader wegens zyn zoons, en de zoon wegens zyn vaders dood.*

Adolescens de summo loco. Plaut. Au. prol. 28. *Een jongeling van groote afkomst, uit een doorluchtig huis, van een hoogadelyk geslacht, van grooten huize, van adelyke ouderen, van een doorluchtige stam.*

De exemplo alterius ædificare. Plaut. Most. 3. 2. 86. *Naar een anders voorbeeld, of bestek bouwen.*

De sententia alicujus. Cic. Cæl. 29. *Naar, of volgens iemants meening,* of *gevoelen.*

De consilio alicujus. Cic. Att. 13. 31. *Door iemants raad, op 't aanraaden van iemant.*

De compacto. Plaut. Ps. 1. 5. 126. *Gezamentlyk, gezamenderhand, gemeenderhand, met gemeen overleg, volgens besluit, afspraak,* of *gemeen goedvinden.*

De improviso. Plaut. R. 4. 5. 2. Cic. T. Q. 4. 31. *Schielyk, haastelyk, onverwacht, onvoorziens, onvermoedelyk.*

De cætero. Plin. H. 11. 26. De reliquo. Cic. F. 13. 78. *Aangaande, nopende, of belangende het overige, wat het overige aangaat, betreft,* of *belangt.*

De industria. Cic. Off. 1. 7. *Opzettelyk, moedwillens, met opzet, met voorbedachten raad, willens en wetens.*

De integro. Ter. H. 4. 2. 7. *Op nieuw, wederom, van vooren af aan, van nieuw af aan.*

De integro scribendi causa mihi non est. Cic. Att. 13. 27. *Ik heb geen reden om van vooren af aan te schryven.*

De procul. Plaut. Ps. 4. 2. 6. *Van verre.* De proximo. Plaut. Au. prol. 31. *Van naby,* of *van dichte by.*

De repente. Ter. Hec. 4. 1. 3. Cic. Lig. 5. De subito. Most. 2. 1. 63. *Schielyk, haastelyk, eensslaags, aanstonds, datelyk, straks, ras, op staande voet, flux, zonder te toeven,* of *te wachten.*

De transverso. Plaut. Capt. prol. 62. *Onvoorziens, onverwacht, zonder dat 'er op gedacht wierd, dwars.*

Ecce autem de transverso Lucius rogat, ut, &c. Cic. Att. 15. 4. *Maar daar koomt Lucius onverwacht my bidden, dat, enz. maar zie Lucius koomt my daar dwars tegen, en verzoekt, dat, enz.*

Susque deque habere aliquid. Plaut. Am. 3. 2. 5. *Zich ergens niet over bekommeren, ergens niet om geeven, noch naar vraagen, iets laaten loopen zoo het wil, weinig werk,* of *geen zaak van iets maaken, iets verachten,* of *verwerpen.*

(De. *Uit,* of *van iemant.*

De Davo audivi. Ter. An. 2. 1. 3. *Ik heb 't van Davus gehoort.*

De. *Van,* in opzigt van een begin.

De tenero ungui. Hor. O. 3. 4. 19. *Van jongs op.*

De. *Uit, van,* ten aanzien van de stof.

De luto componere. Tib. 1. 1. 34. *Iets uit leem maaken.*

De patrio vertice nasci. Priap. præf. 4. *Uit 's vaders herssenen geboren worden.*

De, beschrijft zomtijds de Adjectiva.

Homo de schola. Cic. de Or. 2. 7. *Een scholier, een die in de schoolen geoefent werd.*

De duro est ultima ferro. Ovid. M. 1. 27. *De laatste is d'yzere.*

De, beschrijft ook zomtijds de Genitivus.

Pars de nostris bonis i. nostrorum bonorum. Ter. H. 4. 1. 39. *Een deel van onze goederen.*

De. *Voor, om, wegens.*

De finibus pugnatum est. Flor. 1. 11. 5. *Men heeft om de grenzen,* of *wegens de landpaalen geoorlogt.)*

DEA.

DĔĀ, æ. f. Cic. N. D. 3. 18. *Een Godinne,* of *Godesse.*

DEAC. DEAL.

DĔĀCĬNĀTUS, ă, ŭm. Dolia deacinata. Cato R. R. 26. *Ledige vaten daar men de wyn heeft uitgedaan, ledige wynvaten, vaten daar de wyn uitgetapt is.*

DĔĀLBĀTUS, ă, ŭm. Cic. V. 1. 55. *Gewit, wit gemaakt.*

DĔĀLBO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. *witten,* of *wit maaken.*

* De eadem fidelia duos parietes dealbare. Cic. F. 7. 29. *Twee vliegen met eene lap slaan,* eigentlijk naar de letter, *twee muuren uit eene pot witten,* een zinspreukige spreekwijs.

DEAM.

DĔĀMĀTŬS, ă, ŭm. *Zeer bemint, gelieft,* of *aangenaam.*

Donum deamatum. Plaut. Truc. 4. 1. 5. *Een zeer aangenaam,* of *lief geschenk, een welkoome gift.*

DĔĀMBŬLĀTĬO, ōnis. f. Ter. H. 4. 6. 2. *Een wandeling, spanseering kuyering.*

DĔĀMBŬLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Wandelen, spanseeren, kuijeren.*

Ire deambulatum. Cic. Or. 2. 63. *Gaan wandelen, gaan spanseeren, gaan kuyeren, een wandeling doen, om een wandeling gaan.*

Satis deambulatum est. Cic. L. L. 1. 4. *Wy hebben genoeg gewandelt,* of *gekuyert.*

Multa cum deambulaveris. Sen. Exc. ed. Gron. 2. 864. *Na dat gy wel zult gewandelt hebben,* of *een goede wandeling zult gedaan hebben; na dat gy braaf,* of *lang zult gewandelt,* of *gekuyert hebben.* Men verstaat 'er Spatia onder.

DĔĀMO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ aliquem. *Iemant hertelyk, vieriglyk,* of *tederlijk beminnen,* of *lief hebben.*

Multum te deamo. Ter. H. 4. 6. 21. *Ik bemin u tederlyk, ik hou zeer veel van u, gy behaagt my byzonder wel.*

DEAR.

DĔĀRMĀTŬS, ă, ŭm. Liv. 4. 10. *Ontwapend, van zyn wapenen beroofd, die men de wapenen heeft afgenomen, die de wapenen ontnomen zyn.*

DEAR-

DEARTUATUS, a, um. *Verminkt, verlemt, ontleedt, in stukken gescheurt, gekapt, of gehouwen; die verminkte, verstnikte, of verlemde leden heeft.*

Deartuatus sum hujus technis. Plaut. Capt. 3. 4. 108. *Deeze man verydelt alle myne voorneemens, zet my den voet overal dwars; ik ben ganfch van myn stuk af door de listen van deezen man.*

DEARTUO, as, avi, atum, are opes alicujus. Plaut. Capt. 3. 5. 24. *Iemants goed verquisten, verteeren, of doorbrengen; iemant te grond helpen, of bederven; iemant, of iemants goed op den hond helpen.* Dit laatste is een boertachtige spreekwijs.

DEBA.

DEBACCHOR, aris, atus sum, ari in aliquem. Ter. Ad. 2. 1. 30. *Tegens iemant uitvaaren, bulderen, kyven, raazen, tieren, groot geweld maaken, zyn gal, of boosheit uitbraaken, zich heel quaad, of gestoort tegens iemant aanstellen.*

(DEBATUO, is, ere. *Overwinnen, vermeesteren, afwinnen.*

Ut ego sic solebam ipsum Ammeam debatuere. Petron. Dalm. 40. *Gelyk ik Ammea zelf zoo plag t'overwinnen.*)

DEBE.

DEBELLATOR, oris. m. Stat. Th. 9. 545. *Overwinnaar, veroveraar, bemagtiger, temmer, bedwinger.*

† Debellator ferarum. Virg. Æ. 7. 651. *Een jager.*

DEBELLATUS, a, um. *Overwonnen, vermeestert, t'ondergebragt, getemt, verslagen, op de vlucht geslagen, of gedreven.*

Debellato. Liv. 26. 21. *d'Oorlog geëindigt zynde, of ten einde zynde, op 't einde van den oorlog.* Ik geloof dat 'er Bello *of* Exercitu moet onder verstaan worden.

DEBELLO, as, avi, atum, are hostem. Virg. Æ. 6. 851, Plin. H. 6. 13. *Den vyand overwinnen, bedwingen, temmen, t'onderbrengen, slaan.*

Debellare. *Den oorlog eindigen, of ten einde brengen.*

Debellari cum Samnitibus poterat. Liv. 8. 36. *Men konde den oorlog met de Samniten eindigen, of ten einde brengen, men kon een eind van den oorlog met de Samniten maaken.*

Debellatum illa victoria fuit. Tac. Ag. 26. 5. *Dien oorlog is door deeze overwinninge geëindigt, door deeze zege ten einde gebragt.*

DEBEO, es, bui, bitum, bere aliquid alicui. *Iemant iets schuldig, of verschuldigt zyn, aan iemant ergens in gehouden zyn, toe verbonden, of toe verplicht zyn.*

Debent Pompejum hortari. Cic. Att. 9. 8. subj. 1. *Zy zyn gehouden Pompejus te vermaanen, zy moeten Pompejus aanmaanen, zy zyn gehouden Pompejus aan te porren, zy zyn verplicht Pompejus aan te zetten.*

Debere alicui. Cic. F. 11. 11. *In iemant gehouden, of aan iemant verplicht zyn, verplichting aan iemant hebben.*

Beneficium alicui debere. Cic. de Or. 1. 26. *Aan iemant voor een ontfange weldaad verplicht zyn, aan iemant gehouden zyn wegens een weldaad.*

Maximam alicui gratiam debere. Cic. A. 2. 11. *Zeer, of ten hoogsten aan iemant verplicht zyn, aan iemant ten uiterften gehouden zyn; groote verplichting aan iemant hebben, van iemant groote gunst ontfangen hebben.*

Animam debet. Ter. Ph. 4. 3. 56. *Hy is meer schuldig als hy in de waereld heeft, of kan betaalen; hy steekt tot de ooren toe in schulden.* Dit laatste is boertachtig.

Neque suspicari debui, quod, &c. seq. ind. Cic. Att. 8. 12. *Ik heb niet konnen denken, of vermoeden, dat, enz. 't Is my niet mogelykgeweest te denken, dat, enz.*

Tibi debetur hujus rei inventio. Plin. H. 18. 7. *Men is die vinding aan u verschuldigt, u koomt de vinding toe van die zaak; d'eer van deeze vinding koomt u toe.*

DEBI.

DEBIBO, is, bibi, bibitum, bibere. acc. Solin. 7. *Drinken, opdrinken, uitdrinken.*

DEBILIS, is. m. & f. le, is. n. Ter. Ad. 4. 4. 3. *Zwak, krank, magteloos, onmagtig, lam, quynende, mager.* (De compar. Debilior staat by Claud. Ruf. 1. 318.)

Membris captus ac debilis. Cic. C. R. 8. *Beroert en zwak, geraakt en magteloos, lam en zwak in al zyn leden.*

DEBILITAS, atis. f. Cic. T. Q. 3. 34. *Zwakheit, krankheit, vermindering van krachten, magteloosheit, onmagt, verquyning, lamheit, beroerdheit.*

Debilitas animi. Cic. Fin. 1. 15. *Neerslagtigheit, moedeloosheit, verslagentheit, kleinmoedigheit, ontzinking, of ontzakking van moed.*

DEBILITATIO, onis. f. Debilitatio animi. Cic. Pis. 36. *Zwakheit, neerslagtigheit, moedeloosheit, verslagentheit, kleinmoedigheit, verzwakking van moed.*

(DEBILITATUS, a, um. Curt. 4. 3. 5. *Lam gemaakt, of geworden zynde.*

DEBILITER. Adv. Pacuv. by Non. 2. 228. *Zwakkelyk.*)

DEBILITO, as, avi, atum, are. acc. *Verzwakken, krenken, ontzenuwen, zwak maaken, magteloos maaken, de krachten beneemen.*

Me dolor debilitat. Cic. R. P. 17. *De pyn verzwakt my, maakt my zwak, beneemt my de krachten.*

* Debilitare spem. Cic. Att. 5. 4. *De hoop krenken, verzwakken, verminderen, of beneemen.* Virtutem. Cic. A. 5. 4. *of* Animum alicujus. Cic. post red. in sen. 15. *Iemant moedeloos maaken, of den moed beneemen.* Audaciam. Cic. Mur. 37. *Iemants trotsheit beteugelen, of bedwingen.*

Debilitari alleen. Cic. Mur. 21. *of* Debilitari animo. Cic. Br. 9. *Mismoedig, neerslagtig, of kleinmoedig worden, de moed verliezen, of verloren geeven, moedeloos worden.*

Debilitare aliquem. Sen. C. 1. 7. Alicujus membra lapidibus, fustibus, &c. Cic. Fl. 30. *Iemant lam slaan, iemant een arm, of been aan stukken slaan, iemant met een stok lamme leden slaan, of eenige leden met steenen quetzen, of verlemmen, verminken, of onbruikbaar maaken.*

DEBITIO, onis. f. *Een schuld.*

Dissimilis est pecuniæ debitio & gratiæ. Cic. Pl. 28. Gell. 1. 4. *'t Is een zeer verscheide zaak geld, of dankbaarheit schuldig te zyn; daar is onderscheit tusschen een geldschuld, of plicht van dankbaarheit.*

DEBITOR, oris. m. Cic. Off. 2. 22. *Een schuldenaar, een die iemant iets schuldig is.*

* Debitor. *Verschuldigt, verplicht,* wegens een weldaad, *gehouden* wegens een gunst.

Debitor est tibi vitæ suæ. Ovid. P. 4. 1. 2. *Hy is 't leven aan u verschuldigt, hy is zyn leven aan u schuldig, hy heeft het u te danken dat hy noch leeft.*

DEBITRIX, icis. f. Ulp. Dig. 16. 1. 8. §. 2. *Een schuldenaresse, een vrouw die iets schuldig is.*

DEBITUM, i. n. *Een schuld.*

Confectari debita. Cic. Att. 13. 23. *Zyn schulden inmaanen, invorderen, ophaalen, betaling zyner schulden eischen.*

Solvere alicui debitum. Cic. Fr. 1. 2. *Iemant zyn schuld betaalen, iemant voldoen dat men schuldig is.*

DEBITUS, a, um. *Schuldig, 't geen men schuldig is.*

Officium debitum interruptum reddere.

dere. Cic. F. 5. 8. *Zyn nagelaste*, of *verzuimde plicht hervatten.*

DEBL. DECA.

DĒBLĂTERO, ās, āvi, ātūm, ārē alicui. Plaut. Au. 2. 3. 1. *By iemant zeer veel praats maaken, veel kal'en*, of *veel snaps hebben.*

(DECĂCHINNO, ās, āvi, ātūm, ārē. Tertull. ad Nat. 1. 19. Apolog. 47. *Belacchen, bespotten, beguigchen, beschimpen*, of *uitjouwen.*)

DECĂCŪMĬNĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 17. 24. *Knotting, kruinafscheering, 't afhouwen van den top der boomen*, of *van d'opperste takken.*

DĒCĂCŪMINO, ās, āvi, ātūm, ārĕ arbores. Colum. 5. 6. *De boomen knotten, de kroon, kruin*, of *den top der boomen afhakken*, of *afhouwen.*

(DĒCĂLVO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Hieron. adv. Jovin. 1. 13. *'t Eenemaal afscheeren*, of *kaal maaken.* Een woord van de latere eeuw.)

DĒCANTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Zingen, opzingen, verkondigen, afkondigen, uitgalmen, verbreiden, verheffen, looven, roemen, pryzen, dikwils iets herhaalen, van iets praaten*, of *ergens gewag van maaken.*

Elegos decantare. Hor. O. 1. 33. 3. *Treurdichten*, of *klaagliederen maaken.*

Decantare aliquid alicui. Cic. de Or. 2. 18. *Iemant dikwils iets verhaalen, iemant d'ooren ergens mee warm maaken.*

Decantare aliquid. Quintil. I. O. 12. 8. *Iets dikwils ophaalen, ergens veel van spreeken, iets verbreiden, ergens de mond vol van hebben, iets t'elkens in den mond hebben.*

(Decantare. *Uitzingen, tot het einde toe zingen.*

*Ἅλωσιν Ilii decantavit. Suet. N. 38. 5. *Nero heeft 't inneemen van Trojen uitgezongen*, of *tot het einde toe gezongen.*

Decantare. *Ophouden van zingen.*

Hæc omnia vidi, & jam decantaverant. Cic. T. Q. 3. 22. *Dit alles heb ik gezien, en zy hadden opgehouden van zingen.*

Decantatum quid habere. Cic. de Or. 2. 32. *Iets vaerdig hebben, ergens gereed op zyn, iets zonder moeite daar heene konnen zeggen.* Boerende zegt men; *iets uit de mouw konnen schudden.*)

DĒCĀNŪS, i. m. Veget. 2. 8. *Deken, tienman, rotmeester.*

DĒCĀPŎLIS, ĭs. f. Plin. H. 5. 18. *Dekapolis*, een landstreek van Palæstina waar in tien steden l gen.

DĒCĀPŪLO, ās, āvi, ātūm, ārē. Plin. H. 15. 6. *Overgieten, van 't eene vat in 't ander gieten, overstorten*, of *oversteeken.* Plinius gebruikt dit woord niet dan wanneer hy zegt oleum sæpius decapulandum. *Men moet den oly dikwils overgieten*, of *van vat verwisselen.* (Misschien moet hier geleezen worden capulandum. Zie Pintianus over deeze plaatze.)

DECĀDES, um. f. plur. *Tienlingen, tientallen, een werk van tien boeken*, of *tien stukken*, waar in Livius zi ne historien verdeelt heeft.

DĒCĀSTYLOS, i. m. & f. ōn, i. n. Vitruv. 3. 1. Δεκάστυλος. *Dat tien pylaaren van vooren*, of *in elk der voornaamste voorgevels heeft*, van een tempel, huis, enz. spreekende.

DĒCĀOLESCO, scis, sĕrē. Plin. H. 19. 7. *Opschieten, uitschieten, tot een te'g, stam*, of *lot worden, een steel*, of *stronk krygen, een lot schieten.*

DECE.

DĒCĒDENS, entis. omn. gen. *Wechgaande, verlaatende, vertrekkende, wechloopende, deinzende, wykende, die wechgaat, vertrekt, wechloopt*, of *wykt.*

Milites decedentes. Cic. F. 10. 32. *Overloopers, wechloopende soldaaten, krygsvolk dat zyn post verlaat.*

DĒCĒDO, ĭs, cēssi, cēssūm, cēdĕrĕ loco, *of* de, e, *of* ex loco aliquo. *Wechgaan, uitgaan, vertrekken, wyken, verreizen, vluchten, zich ergens van daan maaken*, of *van daan pakken; een plaats verlaaten.*

Decedere agmine. Tac. An. 11. 18. 4. *Uit zyn gelid gaan*, of *loopen.*

Decedente die. Virg. G. 4. 466. *Op 't vallen van den dag, op den avond, met het eindigen van den dag, op 't afneemen van den dag.*

Decedere alicui. Cic. S. 18. *Voor iemant door beleefdheit wyken*, 't zy met hem zijn plaats in te ruimen, of zijn raad op te volgen. De via alicui. Plaut. Trin. 2. 4. 80. *Voor iemant plaats maaken*, of *plaats ruimen, voor iemant uit de weeg gaan, iemant wyken.* Decedere alicui. Cæs. B. G. 6. 3. 7. *Iemant ontwyken, ontgaan, schuuwen, myden, zich van iemant afhouden*, of *afkeeren*, als van een verbannenen, *iemants gezelschap*, of *omgang vermyden.*

Decedere de suis bonis. Cic. V. 2. 17. *Zyn goed afstaan, afstand van zyn goederen doen.*

* Decedere de suo jure. Cic. S. R. 27. *Van zyn recht afstaan.* Officio, *of* De officio. Cic. V. Procem. 10. Ab officio. Liv. 27. 10. *Zyn plicht verzuimen*, of *verwaarloozen, nalatig*, of *zuimachtig in zyn plicht zyn, van zyn schuldige plicht afwyken.*

(Decedere alleen. Suet. J. 8. 1. de provincia. Cic. Mur. 33. ex provincia. Nep. Att. 4. 1.) Provincia. Suet. Tit. 5. 3. *Zyn landvoogdye afstaan, neêrleggen*, of *verlaaten.*

Decedere jure suo. Liv. 3. 33. *Zyn plicht*, of *recht te buiten gaan.*

Decedere alleen. Cic. Att. 1. 6. *of* Decedere de vita. Cic. C. R. 11. *of* de vitæ statione. Cic. S. 20. *Sterven, overlyden, uit het leven scheiden.* Pater nobis decessit. Cic. Att. 1. 6. *Onze vader is overleden*, of *is gestorven.*

Decedere de suo more. Cic. V. 2. 64. *Van zyn gewoonte afgaan, tegens zyn gewoonte handelen, doen*, of *te werk gaan.* De sententia. Cic. C. B 5. *Van zyn gevoelen*, of *meening afgaan, van gevoelen*, of *meening veranderen, van gedachten veranderen.*

Decedit ira (illi *of* illius.) Ter. H. 3. 5. 55. *Zyn gramschap*, of *toornigheit gaat over, bedaart*, of *word gestilt.* Ea cura Patribus decessit. Liv. 9. 29. *De Raadsheeren zyn ontheft*, of *ontlast geworden van die zorge, de Raadsheeren hebben dat hertzweer*, of *verdriet niet meer gehad, zyn van die zorge bevryd geworden.*

Multum Regi ad omnia virium Carthagine amissa decessit. Liv. 26. 51. *De Koningk heeft in de verovering van Karthago veel van zyn magt, tot zyne voornemens nodig, verlooren; 's Koningks magt heeft in alles geweldig afgenomen, toen Karthago verloren wierd.*

Nihil decedet de summa. Ter. Ad. 5. 3. 30. *Men zal niets van de som laaten vallen*, of *aftrekken; de som*, of *rekening zal 'er geheel moeten zyn; 't zal niet een penning minder zyn.*

Decedit febris. Cels. 3. 5. *De koorts gaat af*, of *vermindert, gaat over, neemt af, werd minder.*

† Ibi non Hymetto mel decedit. Hor. O. 2. 6. 16. *De honig aldaar wykt voor de Hymettesche niet, de honig valt*, of *is 'er zoo goed als die van Hymetten.*

Decedere calori. Virg. G. 4. 23. *Uit de zon gaan, de hitte ontwyken, de lommer*, of *schaduwe zoeken.*

DĔCĔM, plur. indeclin. Ter. H. 5. 1. 36. *Tien.* Men vind by Cic. S. R. 7. Decem & tres voor *dartien*; en by hem Clu. 27. Decem & sex voor *zestien.*

DĔCĔMBER, bris. m. Cic. L. L. 2. 21. *Wintermaand, December, de maand van December.* Deeze was maar de tiende maand, voor dat 'er Januarius

nuarius en Februarius (Louwmaand en Sprokkelmaand) waren bygevoegd.

DECEMJUGIS, is. m. & f. gĕ, is. n. Currus decemjugis. Suet. N. 24. 4. *Een tiengespan, een koets, of wagen met tien paerden.*

DECEMPĔDĂ, æ. f. Cic. A. Q. 4. 41. *Een erfscheiders roede van tien voeten, een tienvoetige meetstok*, of *meetroede van tien voeten lang*, die tot landmeeters wierd gebruikt.

DECEMPĔDĀTŎR, ōris. m. Cic. A. 13. 18. *Een landmeter.*

DECEMPLEX, icis. omn. gen. *Tienmaal zoo veel, tienvoudig, tiendubbel.*

Decemplicem hostium numerum profligaverunt. Nep. 1. 5. 5. *Zy hebben den vyand, die tien tegens een was*, of *tienmaal zoo sterk was als zy, verslaagen.*

DECEMPLICĀTUS, ă. ūm. Decemplicatus numerus. Varr. L. L. 5. 5. *Een getal tienmaal*, of *door tien verdubbelt.*

(DECEM PRĪMĪ. Cic. S. R. 9 *De tien voornaamste heeren.* De naam van 't gezantsch p der Amerinen.

DECEMSCALMUS, ă, ūm. *Dat tien riemen heeft.* Zommige meenen dit woord gevonden te hebben by Cic. Att. 16. 3. Daar andere zins met twee woorden, Decem scalmis, geleezen word.)

DECEMVĬR, ĭrī. m. *Een tienman.* Zie Decemviri.

DECEMVĬRĀLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Cic. V. 4. 49. *Van de Tienmannen, dat de tienmannen*, of *hun ampt raakt*, of *aangaat.*

DECEMVĬRĀTUS, ūs. m. Cic. Rull. 2. 22. *Het tienmanschap, het overheitsampt der tienmannen.*

DECEMVĬRĪ, ōrūm. m. plur. Liv. 3. 33. *De tienmannen.* Dit waren tien mannen met volle magt aangestelt, die 't Roomsche gemeene eft voor een tijd, in plaats van de Burgermeesteren, geregeert hebben.

DECENNIS, is. m. & f. nĕ, is. n. Plin. H. 8. 5. *Tienjaarig, dat tien jaar oud is, die tien jaaren heeft.*

DECENNĬŪM, ĭī. n. Apul. D. Socr. 52. *Tien jaar, de tyd van tien jaaren.*

DECENS, entis. omn. gen. Ovid. Tr. 3. 7. 33. Sen. Th. 1. 151. *Betamelyk, betamende, welvoegende, welstaande, geschikt, bequaam, wel passende.* De compar. Decentior staat by Claud. Conf. Hon. 6. 537. en de superl. Decentissimus by Sen. B. 1. 9.

Decens. Hor. O. 4. 13. 17. *Schoon, fraai, net, mooi, aangenaam, bevallig, behaaglyk, welgemaakt*, van 't aangezichte, 't wezen, of gelaat spreekende.

Servus decens. Plin. E. 1. 21. 2. *Een welgemaakt knecht, een knecht die wel voorkoomt, een fraai knecht.*

DECENTER, Adv. Ovid. Art. 3. 291. *Bequaamelyk, behoorlyk, gevoeglyk, geschiktelyk, op een bequaame wyze.* De compar. Decentius staat by Hor. E. 2. 2. 216. en de superl. Decentissime by Cic. Cæc. 26.

DECENTIĂ, æ. f. *Bequaamheit, geschiktheit, betamelykestant, gevoeglykheit, welvoegendheit, welstant, behoorlykheit.* Cicero gebruikt het in 't volgende met eenige verzagting.

Venustatem figurarum, &c, ut ita dicam, decentiam oculi judicant. Cic. N. D. 2. 58. *d'Oogen oordeelen over de schoonheit*, of *deftigheit, en, zoo ik 't zeggen mag, over de geschiktheit*, of *netheit der gestalte.*

DECEPTĬO, ōnis. f. Vitruv. 2. 8. *Bedrog, bedriegerye, schelmery, fieltery, verleiding, opligting.*

DECEPTŎR, ōris. m. Sen. Th. 1. 140. *Een bedrieger, verleider, guit, schelm, fielt, opligter, schalk.*

DECEPTUS, ă, um. Virg. E. 8. 18. *Bedrogen, verleid, misleid, opgezet, opgeligt, verschalkt.*

(DECERIS, is. Suet. C. 37. 3. *Een schip met tien roeibanken.*)

DECERNO, is, crevi, cretūm, cernĕrĕ. acc. *Besluiten, beveelen, lasten, belasten, oordeelen, vonnissen, uitspreeken, uitspraak doen, vast stellen, besluiten. een besluit maaken*, van een rechter, of gerechtshof spreekende.

Decernere alicui, &c. seq. subj. Cic. F. 1. 1. *Iemant gebieden, beveelen, belasten, last geeven dat, enz. iemant stellen om, enz.*

Senatus decrevit ut Postumus iret in Siciliam. Cic. Att. 7. 15. *De Raad heeft bevolen*, of *vastgestelt dat Postumus naar Sicilien zoude gaan.*

Decernere alicui honores divinos. Suet. J. 88. 1. *Last geeven dat iemant goddelyk eer zal aangedaan, bewezen, opgedraagen*, of *toegebragt worden.* Gratulationem conservatæ Reipublicæ. Cic. C. 4. 10. *Last geeven om iemant te bedanken wegens*, of *voor de behoudenis van 't Gemeenebest.*

Decernere quæstionem de aliqua re. Cæs. B. G. 7. 43. 1. *Last geeven, gebieden, beveelen*, of *belasten om onderzoek over een zaak te doen, om een zaak te onderzoeken*, of *te ondertasten.*

Decernere. acc. Cic. F. 15. 4. *Besluiten, beraamen, voorneemen, vaststellen*, by voorbeeld, den oorlog, de vrede, 't gevecht, enz.

Sumptus alicui decernere. Cic. F. 3. 10. *Belasten dat iemant word kostvry gehouden, gebieden dat iemant vry van onkosten*, of *vry gehouden worde.*

Decernere. *Beslegten, beslissen, bijleggen, vereffenen, nederleggen*, te weeten, een krakkeel, geschil, enz.

Decernere pugnam. Liv. 28. 33. *'t Gevecht eindigen, den stryd ten einde brengen, beslegten*, of *byleggen.*

Uter sit, non quit, Amphitruo, decernere. Plaut. Am. prol. 2. 8. *Hy kan niet oordeelen*, of *onderscheiden wie van beide de rechte Amphitryon is.*

Decernere. seq. inf. Ter. Hec. 1. 2. 73. *Besluiten, vaststellen, voorneemen*, of *voornemens zyn, om, enz.*

Mihi decretum est. seq. inf. Plaut. Af. 1. 1. 58. *Ik heb voorgenomen*, of *ik ben voornemens, ik heb vast gestelt, om, enz.*

(Decernere alleen. Curt. 3. 2. 1.) en Decernere armis. Cic. Att. 7. 3. of ferro. Virg. Æ. 12. 282. *Een geschil gewapenderhand*, of *met den degen beslegten, met 't rapier*, of *den degen in de vuist beslissen*, of *afdoen.*

Capite meo decerno. Cic. Att. 10. 10. *Ik waag 'er mijn leven, mijn kop*, of *hals aan.*

Eo judicio de omnibus fortunis decernit. Cic. P. Q. 2. *Al zyn goed, zyn gansche welvaren*, of *welstant hangt aan dat geding; hy waagt alle zyne middelen aan de uitspraak van dat geding.*

DECERPO, is, cerpsi, cerptūm, cerpĕrĕ fructus, flores, &c. acc. Colum. 5. 10. *Plukken, afplukken, afleezen, vergaderen, verzamelen*, van vruchten, bloemen, enz. spreekende.

Ne quid jocus de gravitate decerperet. Cic. de Or. 2. 56. *Op dat de vrolykheit*, of *boertery, niets van zyne statigheit zoude verminderen.*

Nihil sibi ex ista laude quisquam decerpit. Cic. Marc. 2. *Niemant heeft deel aan die eer, niemant krygt iets van die eer.*

Decerpere fructus ex aliqua re. Hor. S. 1. 2. 79. *Ergens eenige vrucht*, of *winst, eenig nut*, of *eenig voordeel uit trekken.*

DECERTĀTĬO, ōnis. f. Cic. A. 11. 9. *Twist, geschil, stryd, gekyf, onlust, krakkeel, oneenigheit, gevecht.*

DECERTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Twisten, krakkeelen, kyven, krakkeel, geschil, onlust*, of *oneenigheit met iemant hebben; kampen, stryden, vechten.*

De-

Decertare cum aliquo armis. Cic. Dom. 25. *Met wapenen tegens iemant stryden, kampen, vechten,* of *staan.*

Feliciter cum hostibus prælio decertare. Cic. Prov. Conf. 13. *Zege op de vyanden bevechten*, of *behaalen, gelukkig tegens de vyanden slaan, de vyanden in den slag overwinnen.*

Exercitum numerosum parvis copiis habebat decertare. Front. St. 1. 11. 2. *Hij moest een talryk heir met een kleine magt*, of *met weinig volk bevechten; hy had met een kleine magt tegens een talryk leger te stryden.*

Africus decertans Aquilonibus. Hor. O. 1. 3. 13. *De Zuidwestewind tegens de Noorder winden strydende, worstelende*, of *waayende.*

(DĒCERTĀTŌRIUS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 6. 4. *Verschillig, dat in verschil is.* Doch andere leezen Decretorius.)

DĒCESSIO, ōnis. f. Cic. Fr. 1. 1. *Vertrek, verreizing, uitgang, weggang, afscheit.*

Decessio. Cic. R. P. 11. *Vermindering, korting, versmelting*, van een somme gelds, of van iets anders spreekende.

Decessio febris. Celf. 3. 3. *Het afgaan*, of *'t afneemen van de koorts, de tijd dat de koorts weg blyft, dat iemant vrij van de koorts is.*

DĒCESSŎR, ōris. m. Tac. Ag. 7. 4. Ulp. Dig. 1. 16. 4. §. 4. *Voorzaat, een die voor een ander eenig ampt heeft bekleedt.*

DĒCESSUS, ūs. m. Cic. F. 8. 10. *Vertrek, verreizing, uitgang, weggang, afscheit.*

* Decessus febris. Celf. 3. 12. *Het afgaan*, of *'t afneemen van de koorts, de tyd dat de koorts weg blyft, dat iemant vry van de koorts is.*

(Decessus. *Het overlyden, het sterven.*

Amicorum decessu angi. Cic. Am. 3. *Wegens het overlyden van zyne vrienden beducht*, of *bekommert zyn.*)

DĔCĔT, dĕcŭit, dĕcērĕ. dat. of acc. *Wel voegen, betaamen*, of *wel passen, wel staan*, of *betamelyk zyn.* Dit verbum heeft niet dan de derde persoonen van 't singularis en pluralis.

Ita nobis decet. Ter. Ad. 5. 8. 5. *Dus betaamt, past*, of *voegt het ons; dus moeten wij handelen*, of *te werk gaan; zulke luiden als wij moeten zoo doen.* Donatus tekent aan dat de netste Latijnsche Schrijvers by dit verbum een dativus voegen, als 'er geen ander verbum onmiddelijk na volgt; maar een accusativus als 'er een verbum achter koomt, by voorbeeld: Nos decet facere. Nos decet dicere. *Wy moeten 't doen, 't past ons te doen. 't Koomt*, of *'t staat ons toe te zeggen, 't betaamt*, of *voegt ons te spreeken.*

Aliena non decent eum. Cic. Off. 1. 31. *'t Vreemde past hem niet, 't vreemde staat hem niet wel.*

Decet abs te id impetrare. Plaut. R. 3. 3. 40. *Gy behoort*, of *'t past u ons dat toe te staan; gy kond met geen fatzoen ons dat weigeren*, of *ons dit gevoeglyk afslaan.*

Illud facinus nostro generi non decet. Plaut. Am. 2. 2. 188. *Die daad past niet*, of *is onwaerdig voor ons geslagt; dat schelmstuk onteert onze afkomst.*

DECI.

DĔCĬDĬUM, ĭi. n. Sen. E. 30. *Val, verval, valling, neerstorting, ondergang, verzwakking, krenking.*

DĔCĬDO, ĭs, cĭdi, cāsūm, cĭdĕrĕ. *Vallen, afvallen, nederstorten.*

Decidere aliquo loco. Ovid. Her. 20. 208. of e. Ovid. M. 9. 344. ex. Cic. S. 1. 19. de aliquo loco. Plaut. Caf. 5. 2. 50. *Ergens van af vallen.* Equo. Cæf. B. G. 1. 48. 6. of Ex equo. Nep. 18. 4. 2. *Van 't paerd vallen, van 't paerd gesmeten worden.*

Femina tibi deciduntin talos. Plaut. Pœn. 3. 1. 67. *De dikte van de beenen schiet u op de enkelen.*

Decidere spe. Suet. O. 5. 2. of de spe. Ter. H. 2. 3. 9. A spe. Liv. 37. 26. *Van zyn hoop vervallen, zyn hoop verliezen, van zyn hoop versteeken*, of *in zyn hoope bedrogen zyn*, of *worden.*

Toto illius pectore decidi. Tib. 3. 1. 20. *Ik ben heel uit zyne gedachten, ik ben gansch uit zyne genegentheit vervallen, hij vergeet mij t'eenemaal, hy denkt niet meer om mij.*

Decidere ab archetypo. Plin. E. 5. 10. 1. *Naar 't leven*, of *principaal niet gelyken, veel van 't oorspronkelyke verschillen*, van een schilderij spreekende.

Non hostium virtute, sed amicorum perfidia decidi. Nep. 18. 11. 5. *Ik ben niet door de dapperheit mijner vyanden, maar door de trouwloosheit myner vrienden overwonnen; mijn ongeval koomt niet van de kloekmoedigheit myner vyanden, maar van d'ongetrouwigheit mijner vrienden voort.*

(Decidere. Hor. E. 2. 1. 36. *Sterven, overlyden.*

Decidere morbo. Plaut. Trin. 2. 4. 143. *Aan een ziekte sterven.*)

DĒCĪDO, ĭs, cīdi, cīsūm, cīdĕrĕ. acc. Plaut. Merc. 2. 2. 37. *Snyden, afsnyden, afhouwen, afkappen.*

* Decidere negotium. Cic. Q. R. 11. of de negotio. Cic. Q. R. 12. *Een zaak beslechten, vereffenen, byleggen, beslissen*, of *afdoen; uitspraak over een zaak doen.*

Decidere cum aliquo. Cic. S. R. 39. *Met iemant verdraagen*, of *overkoomen; een geschil met iemant vereffenen*, of *byleggen.*

DĔCĬDŬUS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 37. *Vallende, dreigende, gereed*, of *onderworpen om te vallen, bouwvallig, dat ligtelyk valt.*

Deciduus. Ovid. M. 8. 758. *Afgesneden, afgehouwen, afgehakt, afgekapt.* (Men leest nu Delota quercus.)

DĔCĬĒS. Adv. Plin. H. 10. 53. *Tien reizen, tienmaal, tienwerf, tien keeren.*

Decies centena. Hor. S. 1. 3. 15. *Tien hondert, tienmaal hondert, duizent.*

DĔCĬMĂ, æ. f. *Tiende, het tiende deel van iets, de tiend* die men van koren, wijn, enz. geeft. Zie Decuma.

DĔCĬMĀNĪ, ōrum. m. plur. Front. St. 4. 5. 11. *De soldaaten van de tiende keurbende.*

DĔCĬMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ legionem, of milites legionis. Suet. A. 24. 5. Tac. H. 1. 51. Front. St. 4. 1. 39. *Een keurbende*, of *Regiment vertienen*, dat is, *den tienden man uitzonderen om hem te straffen.*

DĔCĬMŌDĬĂ, of

DĔCĒMMŌDĬĂ, æ. f. Colum. 12. 18. *Een vat van tachtig kannen.*

(DĔCĬMŌDĬUS, of

DĔCĒMMŌDĬUS, ă, ŭm. *Daar tien schepel ingaat.*

Corbulæ decemmodiæ. Colum. 12. 50. *Korven*, of *manden, daar tien schepel ingaat.*)

DĔCĬMUM. Adv. Liv. 6. 40. en 42. *Voor de tiende maal, voor de tiende reis.*

DĔCĬMUS, ă, ŭm. Cic. A. 2. 31. *De tiende, het tiende.*

DĒCĬPIO, ĭs, cēpi, ceptūm, cĭpĕrĕ aliquem. *Iemant bedriegen, verschalken, opligten, bedotten, misleiden, blindhokken, docken, te leur stellen.*

Decipere exspectationem alicujus. Cic. de Or. 2. 71. *Iemant in zyn hoop*, of *verwagting bedriegen*, of *te leur stellen.* Oculos. Ovid. M. 3. 431. *Iemants oogen bedriegen, verblinden*, of *betoveren.*

DĒCĬPŬLĂ, æ. f. Sidon. Apoll. E. 8. 10. of

DĒCĬPŬLŬM, i. n. Apul. M. 10. 250. *Een knip, vogelknip, vogelslag, strik, val.* Twee woorden van de latere eeuw.

(DĒCIRCĬNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ.

ărĕ. *Rond maaken, iets tot een kring maaken, iets in 't ronde aftekenen.*
Majoremque Helice major decircinat arcum. Manil. 1.296. *En de grooten Beer maakt een grooter kring.*
Quam teretis natura soli decircinat orbem in tumidum. Manil. 3.353. *Die de natuur rond gemaakt heeft, of in 't ronde afgetekent heeft.*)
DĒCIRĒMIS, is. f. Plin. II. 11. 56. *Een galei van tien roeibanken.*
DĒCĪSIO, ōnis. f. Cic. Fl. 36. *Beslissing, beslegting, vereffening, of bylegging van een geschil, het uitwyzen, of 't afdoen van een geding.*
DĒCĪSUS, ā, ŭm. Hor. E. 2. 2. 50. *Afgesneden, afgehouwen, afgehakt, afgekapt, afgeknipt.*
* Decisus. Cic. V. 5. 45. Hor. E. 1. 7. 59. *Beslegt, beslist, bygelegt, afgedaan, vereffent, uitgewezen, uitgesproken, van een zaak, of geding spreekende.*

DECL.

DĒCLĀMĀTIO, ōnis. f. Sen. C. præf. 1. *Uitvaring, uitroeping, uitschreeuwing, in de redenrijkkonst.*
DĒCLĀMĀTŎR, ōris. m. Cic. Or. 15. *Een redenaar, een die ergens tegens uitvaart, of die een grooten ophef van een zaak maakt.* Boertende. *Een schreeuwer.*
Declamator. Cic. Pl. 34. *Een redenaar, een leermeester der redenrykkonst.*
DĒCLĀMĀTŌRĬUS, ā, ūm. Cic. de Or. 1. 16. *Van een redenaar, of van 't uitvaren over een zaak, of 't geen 't een, of 't ander betreft.*
DĒCLĀMĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. A. 2. 17. *Dikwils uitvaaren, of uitroepen.*
Declamitare de aliquo. Cic. A. 5. 7. *Tegens iemant uitvaaren, of uitroepen.*
DĒCLĀMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Redeneeren, redenvoeren, zich in de redenrijkkonst oeffenen.*
Declamare alicui. Ovid. Art. 1.465. *Voor, of in tegenwoordigheit van iemant redenvoeren; gebaerden voor iemant maaken.*
Declamare orationes. Quintil. I. O. 3. 8. *Redenvoeringen doen.*
Declamare in aliquem. Cic. F. 3. 11. *Tegens iemant uitvaaren, iemant uitmaaken, of uitschelden.*
Ad fluctum declamare. Cic. Fin. 5. 2. *Aan zee, op 't strand, of bij 't gebruik der baaren een rede doen; tegens de golven, of baaren aanschreeuwen.*
DĒCLĀRĀTIO, ōnis. f. *Verklaring, aanwijzing, aantoning, bewijs, blijk, betoog.*
Declaratio animi. Cic. F. 10. 5. *Verklaring, of opening van zijn gedachten, of gevoelen, uiting van zijn hert aan iemant.*
* Amoris declaratio. Cic. F. 15. 21. *Verklaring, betuiging, bewijs, of blyk van vriendschap, of van liefde.*
DĒCLĀRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cic. A. 5. 14. *Verklaaren, aanwyzen, aantoonen, betoonen, te kennen geeven, betuigen, doen zien, te verstaan geeven, ontwinden, ontzwagtelen, ontdekken, open leggen, ontvouwen, openbaaren, ontknoopen, openbaar maaken.*
Declarare gaudia vultu. Catul. 64. 34. *Blydschap in 't aangezicht vertoonen, of zich ten wezen laaten uitschijnen.*
Declarare aliquem Consulem. Cic. Mur. 2. *Iemant tot Burgermeester noemen, verkiezen, of aanstellen.*
DĒCLĪNĀTIO, ōnis. f. *Ontwyking, afwyking, schuwing, schouwing, ontvlieding, afkeering, afwending, buiging, omdraijing.*
Declinatio capitis. Curt. 7. 4. 36. *Omdraaying van 't hoofd.*
Declinatione corporis effugere ictum. Curt. 4. 6. 16. (petitionem. Cic. C. 1. 6.) *Een steek door 't draayen van 't lighaam ontwyken, of afkeeren.*
Declinatio. *Vlucht, ontvluchting, wegvluchting, ontwyking, schuwing.*
Tua recusatio fit laboris & periculi declinatio. Cic. Clu. 53. *Uwe weigering strekt maar om den arbeit en 't gevaar te schuwen, of te ontgaan.*
Declinatio ad libidinem. Cic. Fin. 1. 6. *Het hellen, of de neiging tot ongebondenheit, of wellust.*
Declinatio a proposito. Cic. de Or. 3. 53. *Een afwyking, buitenreden, uitweiding, buitensprong van zyn gesprek, of van zijn onderwerp.*
Declinatio tubuli. Vitruv. 8. 7. *De bogt, kromte, of buik van een pijp, of buis.*
Declinatio. Varr. L. L. 7. 1. *Buiging der naamwoorden.* Een woord der spraakkonst.
Declinatio cœli. Vitruv. 9. 8. mundi. Colum. Præf. *Een luchtstreek, landstreek, gewest.*
DĒCLĪNĀTŬS, ūs. m. Declinatus verborum. Varr. L. L. 7. 1. *De buiging der werkwoorden.*
DĒCLĪNĀTŬS, ā, ūm. Locus declinatus. Vitruv. 8. 7. *Een overhangende, overhellende, afgaande, of afhellende plaats.*
Non est declinata quidquam ab aliarum ingenio. Ter. Hec. 2. 1. 3. *Zy is van geen andren aart als een ander; zij verschilt niet in aart van een ander; zij is van den zelven inborst als een ander, zij heeft de zelve neiging als andere vrouwen.*
Verba declinata. Quintil. I. O. 1. 6. *Werkwoorden van oorspronglijke woorden afgeleid, of afkomstig; spruitelingen.*
(Declinata ætas. Declinata ætate literas Græcas discere. Quintil. I. O. 12. 11. *In den hoogen ouderdom Griekschl leeren.*)
DĒCLĪNO, ās, āvi, ātūm, āre. acc. & abl. *met a of ab. Afwenden, afkeeren, afgaan, ontwyken, verlaaten, omdraayen, buigen, nederbuigen, zich vernederen.*
Declinare agmen in aliquem locum. Liv. 1. 28. *'t Leger in een andere plaats voeren, of laaten trekken, of het heir eenen anderen weg doen neemen om het te verleggen.*
Declinare de via ad dexteram. Cic. Fin. 5. 2. *Ter rechter zyde van den weg afgaan, of inslaan.* Se extra viam. Plaut. Au. 4. 8. 11. *Van den gemeenen weg afwyken, of afgaan.*
Declinare. acc. *Ontwyken, ontgaan, ontvluchten, ontvlieden, myden, schuuwen, afgaan, te rug treeden, of wyken.*
Declinare de via. Cic. Am. 17. *Van zijnen gewoonen weg afgaan, zyn gewoone wyze van doen, of van leven verlaaten, veranderen, of niet opvolgen; zyn oude zeden verlaaten.*
Declinare minas alicujus. Cic. Att. 2. 19. *Iemants dreigingen, of wraakzugt ontsnappen, ontgaan, of vermyden.* Ictus. Liv. 36. 23. *Slagen ontwyken, afkeeren, ontgaan, of vermyden.* Impetum alicujus. Cic. Or. 68. *Iemants geweld ontwyken, vermyden, of ontgaan.*
Declinare ab religione officii in aliqua re. Cic. V. 3. 1. *Ergens in van zyn plicht afwyken, zyn plicht ergens niet behoorlijk in betrachten zyn schuldige plicht verzuimen.*
* Declinare. Cic. Fat. 20. *Vervallen, afgaan, daalen, laag worden, hellen.*
Declinat dies in vesperum. Colum. 8. 4. *De dag begint te daalen, begint ten avond te neigen; het word avond.*
Eo revertamur unde huc declinavit oratio. Cic. de Or. 2. 38. *Laat ons wederkeeren tot het geene waar van onze reden is afgeweken; laat ons tot het voorgaande onderwerp onzer reden keeren.*
Declinare nomina & verba. Quintil. I. O. 1. 4. *Naamwoorden en werkwoorden buigen.*
DĒCLĪVIS, is. m. en f. vĕ, is. n. Cæs. B. G. 2. 18. 1. *Neigende, hellende, afhellende, overhellende, krom, steil,*

fteil, overgebogen, dalende, afdalende, afgaande.

Declivis ætate. Plin.E.8.18.8. *Krom van ouderdom, hel oud, fluk oud, die met 't eene been in 't graf gaat.*

DECLĪVITAS, ātis. f. Cæf. B. G. 7.85.6. *Helling, afhelling, overhelling, overhanging, fteilte, bogtigheit, 't hellen,* of *'t hangen van iets.*

DECO.

DĒCOCTĂ, æ. f. Suet. N. 48. 5. *Gekookt water dat men naderhand in fneeuw heeft laaten koel worden.*

DĒCOCTŎR, ōris. m. Cic. C. 2. 3. *Een doorbrenger, verquifter, opmaker van al zyn goed; een die al zyn goed heeft verteert,* of *doorgebragt.*

DĒCOCTŬM, ī. n. Plin. H. 22. 20. *Een afziedzel,* of *fop van verfcheide drogeryen te zamen gezoden.*

DĒCOCTŪRĂ, æ. f. Plin. H. 23. 1. *Koking, opkoking, zieding.*

DĒCOCTŬS, ūs. m. Plin. H. 37. 12. zie Decoctum. Men vindt niet dan d'Ablativus van dit woord by deezen Schrijver.

DĒCOCTŬS, ă, ŭm. Colum. 12. 20. *Gezoden, gekookt.* De compar. Decoctius ftaat beneden by Perfius.

* Suavitas orationis decocta. Cic. de Or. 3.26. *Een befchaafde aardigheit,* of *cierlyke zoetvloeijentheit in 't fpreeken,* van een redenaar, *of* zijn ftijl fpreekende.

(Decoctus. *Wel gekookt, wel bearbeid.* Geurige dingen, indien ze lang gekookt worden, worden krachtiger. Een boek word zoo veel te beter, hoe langer dat 'er op gearbeid wordt. *Of* ook, *wel befnoeit, wel befneden.* Door kooken vermindert de vochtigheit. Zoo verbeteren de Geleerde hunne werken, als ze die eerft in 't ruwe en wijdloopig opgeftelt hebben, en naderhand hier en daar befnoeijende, 't flechfte weg neemen.

Si forte aliquid decoctius audis. Perf. 1. 125. *Indien gy misfchien iets hoort dat beter gekookt,* of *bearbeid is,* of *dat beter befnoeit,* of *befchaaft is.*

DĒCŎLLĀTŬS, ă, ŭm. *Onthalft, onthoofd, de kop afgeflagen.*

Similiter decollatorum capitibus. Scrib. Larg. 62.191. *Gelijk de hoofden van de geenen die onthalft zyn.*)

DĒCŌLLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Onthalzen, onthoofden, het hoofd afflaan,* of *afhouwen.*

(Manus ad hoc unum fatis firmæ, quo decollare homines folebat. Sen. 'Αποκολ. 849. *De handen tot dat eene fterk genoeg zijnde, door 't welk hy gewoon was de menfchen te onthoofden.*

Miles decollandi artifex. Suet. C. 32. 3. *Een beul,* of *fcherprechter.*

Decollare. *Van de fchouder werpen, afleggen, laaten vallen.*

In tuo collo eft, decolles cave. Cæcil. by Non. 2. 222. *'t Legt,* of *'t leid op uwe fchouderen, laat het 'er niet afvallen.*)

* Si ea fpes decollarit. Plaut. Capt. 3. 1. 37. *Indien die hoop my begeeft,* of *bedriegt, indien ik in die hoop bedrogen ben.*

Eorum fi alterum decollat. Varr. R R. 1. 2. *Indien 'er een van deeze dingen niet in gevonden word, indien 'er een van beide deeze dingen aan ontbreekt.* De Schrijver fprak even te voren van de deugdzaamheit eens akkers, en van de lucht en vruchtbaarheit des aardrijks.

DĒCŎLŎR, ōrĭs. omn. gen. Virg. Æ. 8. 326. *Dat zyn glans,* of *verwe verloren heeft, verbleekt, uitgegaan, verfchoten, flecht,* of *doof van verwe, ingefchoten.*

Decolor fanguis. Cic. T. Q. 2. 8. *Vuil, bedorven, quaad,* of *flecht bloed, bloed dat zyn verwe verloren heeft.*

DĒCŎLŌRĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. D. 2. 27. *Verbleekte verwe, quaade, verflenfte,* of *verwelkte kleur, verlies van glans en fchoonheit, verandering van verwe.*

DĒCŎLŌRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Hor. O. 2. 1. 35. Celf. 2. 6. *Iets doen verbleeken, doen infchieten,* of *verfchieten, zyn kleur,* of *verwe doen verliezen, iets doen verflenffen, doen verwelken,* of *bederven. De verwe van iets afneemen.*

Ex albo decolorari. Colum. 12. 47. *Zyn wittigheit verliezen en anders van verwe worden, van wit in een andere kleur veranderen.*

DĒCŎQUO, is, cōxi, cōctūm, cŏquĕrĕ. acc. Hor. S. 2. 1. 74. *Iets zieden, kooken, afkooken, laaten verkooken tot een zekere vermindering.*

Decoquere aliquid ad tertias, ad quartas. Plin. H. 14. 17. Colum. 12. 20. *Iets tot op een derde,* of *vierde laaten verkooken.*

Experientibus pars quarta pecuniæ decocta erat. Liv. 32. 2. *Die dit geld nazagen,* of *natelden, vonden dat 'er een vierde,* of *vierde deel verlies,* of *verlos aan was.*

Decoquere aliquid. Colum. 12. 20. *Iets afkooken, ergens een afziedzel van maaken.*

* Decoquere alleen. Cic. A. 2. 18. *of* Decoquere creditoribus. Plin. H. 33. 10. *Zyn goed opeeten, doorbrengen, verteeren, verfpillen, t'zoek maaken, niets voor zyn fchuldeifchers overlaaten.*

Decoquere agrum quoto anno. Cic. A. 9. 11. *Ieder jaar een akker,* of *ftuk lands opeeten, verteeren,* of *t'zoek maaken.*

Decoquunt anni materiam abundantiorem. Quintil. I. O. 2. 4. *Met de jaaren vergaat deezen overvloed van ftoffe; de jaaren doen deeze overvloedigheit van ftoffe flyten,* of *vergaan.* Hy fpreekt van een Redenaar die van een zeer fchranderen geeft was.

(Hunc alea decoquit. Perf. 5. 57. *Door dobbelen,* of *door den dobbel verquift deeze zyn goedt; deeze brengt met dobbelen al zyn goedt door.*)

DĔCŎR, ōrĭs. m. Cic. A. Q. 1. 9. *Bevalligheit, fchoonheit, mooiheit, aangenaamheit, cierlykheit, deftigheit, aardigheit,* of *fraaigheit* om iets te zeggen, *of* te doen.

Decor operis. *De fchoonheit, welftant,* of *deftigheit van een werk.*

Decor eft emendatus operis afpectus, probatis rebus compofiti cum auctoritate. Vitruv. 1. 2. *De fraaigheit van een werk beftaat in een verbeterde ftant, wanneer alles, door hen die zulks verftaan, naar de regelen voor goed opgenomen is.*

Decor. Cic. Fin. 1. 10. *Eerbaarheit, gevoeglykheit, gefchiktheit, betamelykheit, gevoegzaamheit, netticheit.*

† DĔCŌRĀMĔN, ĭnis. n. Sil. 16. 267. *Verciering, opponking, cieraad, optooizel, vercierfel.*

(DĔCŌRĀMĔNTŬM, ī. n. Tertull. de Cult. fem. 12. *Cieraad, vercierfel, verciering.*)

DĔCŌRĒ. Adv. Cic. de Or. 1. 32. *Bevalliglyk, cierlyk, aardiglyk, netjes, befchaafdelyk, geeftiglyk, zindelyk, fmakelyk, zwierig.*

Decore. Cic. Off. 1. 31. *Eerlyk, beleefdelyk, heuffchelyk, gevoeglyk, gefchiktelyk, betamelyk, behoorlyk.*

DĔCŌRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Hor. E. 1. 6. 38. *Iets opcieren, vercieren, opfchikken, optooijen, opquikken, opponken, cieraad toebrengen, ophelderen, cierlyk maaken, een glans geeven.* Sil. 2. 575. zegt Dĕcōro.

* Decorare. acc. *Vercieren, opcieren, een glans geeven, luifter aanbrengen.*

Hæc vitæ decorabat integritas. Cic. Cl. 76. *De zuiverheit zyns levens vercierde deeze dingen; dit wierd door d'oprechtigheit zyns levens verciert, d'oprechtigheit van zyn leven bracht een luifter aan deeze zaaken.*

De-

Decorare aliquem honoribus. Cic. C. B. 6. præmiis. Cic. de Or. 1. 54. prædicatione, literis, &c. Cic. Lig. 2. *Iemant met groote ampten, vergeldingen, eerbewyzingen, lofredenen, lofschrijten, enz. vereeren, of verheffen.*

DĔCŎRTĬCĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 19. 9. *Schelling*, of *ontschorssing van een boom, afstgting van den bast*, of *de schors van een boom.*

Si decorticato angusta fuerit. Plin. H. 17. 24. *Indien 'er een weinig de bast*, of *schel zal worden afgeitgt.*

DĔCŎRTĬCĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 18. 41. *Gescheld*, of *geschild, gepeld, gedopt, ontschorst, uit de bast gedaan, van de schors ontbloot, dat de schors, schil*, of *bast afgedaan is.*

DĔCŎRTĬCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Plin. H. 16. 39. *Ontschorssen, de schors, schil*, of *bast afdoen*, of *afstgten, van de schors ontblooten, de bast afdoen, afschillen.*

DĔCŌRŬM, i. n. Cic. Or. 21. *Beleefdheit, heusheit, geschiktheit, gevoegzaamheit, eerlykheit, gevoeglykheit, betamelykheit, welstant, welvoegentheit.*

DĔCŌRUS, ă, ŭm. *Schoon, fraai, geschikt, gevoeglyk, mooi, net, beschaaft, zindelyk, aangenaam, vermakelyk, bevallig, tierlyk, behaaglyk, aantrekkelyk, welgemaakt, eerlyk, eerbaar, eerzaam.* (De superl. Decorissimus staat by Apul. Ap. 276.)

Decorus ab aspectu. Colum. 6. 1. *Schoon om te zien, schoon van gezigt; vermakelyk, schoon*, of *fraai om aan te zien.*

Decorus alicui. Cic. L. L. 2. 18. *'t Geen iemant wel staat, wel voegt*, of *wel past*, van een verciersel, kleur, boordsel, enz. spreekende.

Decorus alicui. Cic. D. 1. 13. *Dat iemant past, wel voegt*, of *betaamt*, of *dat met zyn staat*, of *waerdigheit overeenkoomt; iemants persoon*, of *bedieninge wel passende.*

Decora ingenia. Tac. A. 1. 1. 4. *Groote, verhevene, hoogverlichte, deftige, uitstekende*, of *schrandere geesten*, of *verstanden.*

{DĔCŎRĬĀTŬS, ă, ŭm. *Gepeld, geschild, gedopt, dat de schil*, of *bast is afgedaan*, van vruchten spreekende.

Amygdala decoriata. Pallad. R. R. 2. 15. *Gepelde amandelen.*

DĔCŎRĬO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Villen, de huid afstrekken*, of *afhaalen.* Een woord van de laatere eeuw, en gebruikt van Tertull. de An. 33. Gloss. Cyr. Decorio, Ἐκδέρω. Du Fresne toont in zijn Glossarium, dat de Schrijvers van de volgende eeuwen dit woord veelzins gebruikt hebben.)

DECR.

DĔCRĒMENTUM, i. n. *Afneming, vermindering, verkleining, verval, afgang, het afgaan, het afneemen.*

Nunc, mundo senescente, rerum atque hominum decrementa sunt. Gell. 3. 10. *Nu de waereld aan 't afgaan is, neemen alle dingen, en zelfs de menschen af.*

DĔCRĔPĬTUS, ă, ŭm. Cic. Cœl. 16. *Afgeleefst, uitgeleest, heel oud, stok oud, vervallen van ouderdom, die met het eene been in 't graf gaat.*

Ætas decrepita. Cic. T. Q. 1. 39. *Hooge jaaren, de hoogste ouderdom, de hoogste*, of *d'afgaande jaaren.*

DĔCRĔSCENTĬĂ, æ. f. Vitruv. 9. 4. *Het afneemen*, of *'t korten der dagen.*

Decrescentia Lunæ. Vitruv. 9. 4. *Het afgaan*, of *'t afneemen der maan.*

DĔCRĒSCO, ĭs, crēvī, crēscĕrĕ. *Afgaan, afneemen, korten, verminderen, verkleinen, kleinder worden.*

Decrescit valetudo. Plaut. Curc. 2. 1. 4. *De gezondheit neemt af*, of *vermindert.* Morbus. Cels. 3. 20. *De ziekte neemt af*, of *word minder.*

Decrescunt dies. Plin. H. 2. 59. *De dagen korten*, of *neemen af.* Decrescit luna. Colum. 2. 16. *De maan gaat af*, of *neemt af, 't is in 't afgaan van de maan.*

† Decrescit puero vestis. Stat. S. 2. 1. 127. *'t Kleed word het kind al te kort, het kind groeit*, of *wast uit het kleed.*

DĔCRĒTŌRĬŬS, ă, ŭm. *Beslechtende, beslissende.*

Arma decretoria. Sen. E. 117. *Beslechtende wapenen, wapenen die een geschil moeten beslechten.* Hora decretoria, *of* Dies decretorius. Sen. E. 102. *Het laatste uur, de uure des doods*, of *de dag des doods.*

Decretorium sidus uvis. Plin. H. 18. 28. tempus vitibus. Plin. H. 18. 29. *Een quaade*, of *slechte tyd voor de druiven.*

Stylus decretorius. Sen. Cl. 1. 14. *Een styl daar niet tegens valt te zeggen, die niet te veranderen is.*

DĔCRĒTŬM, i. n. Cic. V. 2. 48. *Een bevel, gebod, instelling, inzetting, keur, willekeur, oordeel, gewijsde.*

Decretum. Cic. A. Q. 4. 34. *Voorneemen, gevoelen, besluit, meening, opzet, ontwerp.*

Decretum Philosophi. Cic. A. Q. 4. 9. *Een wijsgeerig leerstuk*, of *gevoelen, een wysgeerige meening, les*, of *grondregel.*

DĔCRĒTŬS, ă, ŭm. Cic. Prov. Cons. 15. *Gevonnist, geoordeelt, besloten, geboden, bevolen, belast, gelast, ingestelt, goedgevonden en verstaan.*

DECU.

DĔCŬLCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ aliquid pedibus. Plin. H. 17. 10. *Iets met voeten*, of *onder zyn voeten treeden*, of *trappen.*

DĔCULPĀTUS, ă, ŭm. Deculpatum verbum. Gell. 19. 10. *Een quaad, slecht, ongebruikelyk, afgekeurd, verworpen*, of *wraakbaar woord.*

DĔCŬMĂ, æ. f. Cic. N. D. 3. 36. *of* DĔCŬMÆ, ārŭm. f. plur. Cic. R. P. 11. *De tiend*, of *het tiende deel van iets.*

DĔCŬMĀNŬS, i. m. Cic. V. 3. 8. *Tiendpageer, de pagter*, of *huurder der tienden.*

DĔCŬMĀNŬS, ă, ŭm. *Van den tiend, dat de tiend aangaat*, of *betreft.*

Decumanus ager. Cic. V. 3. 6. *Een land dat tiend onderworpen is, daar tiend uitgaat, dat tiend moet geeven.*

Decumanum frumentum. Cic. V. 2. 4. Ascon. Ped. Cic. p. 29. *Het koren van de tienden, de tiend van 't koren.*

* Decumanus. Lucill. *by* Cic. Fin. 2. 8. Colum. 12. 10. *Groot, heel vet, ongeschikt, onmatig, onbeschoft*, van vogelen, vruchten, eyeren, en zeebaaren, waar van de tiende de grootste is, spreekende.

Decumana porta. Cæs. B. G. 3. 25. 2. Liv. 3. 5. *De tiende*, of *de groote poort*, die achter het leger der Romeinen was, dus genoemt, *of* om dat ze de grootste was, *of* om dat 'er de tiende keurbende zijn legerplaats by hadde en haar bewaarde.

DĔCŬMBO, ĭs, cŭbŭī, cŭbĭtŭm, cŭmbĕrĕ. Colum. 7. 9. *Neêrleggen, nederleggen, neêrgelegen zyn, ziek te bedde leggen.*

Decumbere. Cic. V. 3. 25. *Aan tafel zyn*, of *leggen, aan tafel zich begeeven*, of *gaan leggen*, vermids d'Ouden op bedden leiden als zy aten.

Decumbere. Cic. A. 3. 14. *Neêrvallen, ter aarden vallen, ploffen*, of *zygen, in 't voetzand vallen*, van een schermer spreekende die vecht.

Decumbere honeste. Cic. A. 3. 14. *Eerlyk sterven, een eerlyke dood sterven, als een eerlyk man sterven.*

DĔCŬPLEX, ĭcis. omn. gen. zie Decemplex.

DĔCŬPLUS, ă, ŭm. Decuplo tanto pluris æstimari. Liv. 39. 44. *Tienmaal meer geacht worden.* Men moet by hem Decem tanto leezen.

DĔCŬRĬĂ, æ. f. Vitruv. 7. 1. Colum. 1. 9. *Een tienhoop, een schaare,*

re, bende, of *hoop volks van tien man, tien mannen.*

Decuria equitum. Suet. T. 41. 1. *De rang*, of *orde der Ridderen.*

DECURIĀTIO, ōnis. f. Cic. Pl. 18. *Verdeeling*, of *scharing des volks by tienen.*

DECURIĀTŬS, ūs. m. Liv. 22. 38. *'t Gebied*, of *'t bevelhebberschap over tien ruiters.*

DECURIO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. A. 7. 6. *'t Volk by tienen*, of *in hoopen van tienen verdeelen*, of *scharen.*

DECŬRIO, ōnĭs. m. Cic. Sext. 4. *Een Tienman, Landdrost*, of *Landrichter der Romeinsche volkplantingen*, of *ingelyfde steden.* Dit was een Overheer die in de mindere steden van 't Roomsche rijk zulk een bewind had, als een Raadsheer te Rome.

Decurio. Varr. L. L. 4. 16. *Een Tienleider, een Hoofdman*, of *Bevelhebber over tien mannen te paerd*, of *van tien ruiteren.*

(Decurio cubiculariorum. Suet. Fl. 17. 3. *Opperkamerling*, *Kamerheer.*

DĔCŪRIŌNĀTŬS, ūs. m. Ulp. Dig. 50. 1. 2. *Gezagh*, of *'t hoofdmanschap over tienen.*)

DECŬRRO, is, dĕcŭrri *en* dĕcŭcurri, decūrsŭm, dĕcŭrrĕrĕ ab aliquo loco in alium. Virg. Æ. 2. 41. *Ergens van boven afloopen*, *haastig afloopen*, *snellyk afgaan*, *zich spoeden.*

Notis itineribus ad naves decurrunt. Cæs. B. C. 1. 28. 3. *Zy loopen naar hunne schepen door bekende wegen.*

Decurrere ad aliquid. Cic. P. Q. 15. *Ergens toe loopen*, *zijn toevlucht toe nemen*, *hulp by zoeken.*

* Incœptum una decurre laborem. Virg. G. 2. 39. *Help my 't werk afmaaken dat ik begonnen*, of *ondernomen heb*; *help my het begonne werk voltooyen*, of *voleindigen.*

Decurrere vitam. Prop. 2. 12. 41. *Zyn leven verslyten*, of *doorbrengen*, *leeven.*

Decurrere in armis. Liv. 26. 51. *Drillen*, *de wapenhandeling doen*, van krijgsvolk spreekende.

Bellissime decurrere cum aliquo. Cic. F. 16. 4. *Met iemant een zeer gemakkelyke reis op zee doen*, *met iemant zeer gemakkelyk over zee vaaren.*

(Decurrere. *Zich haasten*, *zich spoeden*, of *vorderen.*

India subacta licebit decurrere in illud mare, &c. Curt. 9. 3. 13. *'t Zal u vry staan, Indien t'onder gebragt hebbende u te haasten*, of *te spoeden naar die zee*, enz.

Ad tacita suffragia decurrerunt. Plin. E. 3. 20. 7. *Zy hebben zich gehaast, om in 't heimelyk te stemmen.*

Decurrere. Liv. 40. 47. *Op malkanderen aanloopen.* Dit wierd van 't krijgsvolk gezegt, als 't in de wapenen zijnde, in tween verdeelt wierd, en een spiegel eevecht hielt. Dit plucht het ook te doen op de begravenissen van doorluchtige mannen. Suet. Cl. 1. 7. Dio. 56. 590. B.)

DECURSIO, ōnis. f. Cic. F. 11. 10. *Landing*, *inval in een land*, *om 'er een strooп*, of *roof in te doen.* Het ee ste Duitsche woord word niet dan van een zeemagt gezegt.

Decursio militum. Suet. N. 7. 6. (Decursio campestris. Suet. G. 6. 7. *en* campicursio. Veget. 3. 4.) *Het drillen*, *de wapenhandeling*, of *wapenoeffening van 't krygsvolk.* (Bud. Pand. p. 166. zegt, dat het hedendaags het tournooyen genoemt word. Dit deede het driemaal ter maand. 't Was ingesteld van de Keizeren Augustus en Adrianus. Zie Veget. 1. 27.)

DECŬRSUS, us. m. Liv. 1. 27. *Loop*, *loping*, *het loopen.*

Decursus aquarum. Vitruv. 8. 6. *Een waterleiding, een loop van 't water*, of *waterloop.*

Decursus montis. Front. St. 2. 2. 12. *Het hangen*, *'t overhangen*, of *'t hellen van een berg.*

Decursum super catenam ars illa dedit navibus. Front. St. 1. 5. 6. *Door die konst heeft hy de schepen over de ketting doen zeilen; door dat middel heeft hy de schepen over de ketting gebragt.*

Decursus honorum. Cic. de Or. 1. 1. *Een reeks van eerampten*, of *vervolg van hooge bedieningen*; *vervolgende bedieninge van eerampten.*

Decursus præliorum Gell. 7. 3. (cohortium. Tac. An 2. 55. 6.) *Spiegelgevechten*, *zekere steekspelen*, of *wedloopen die de soldaaten aanrechtten.*

(Decursus. Suet. N. 24. 5. *'t Einde van den loop*, of *van 't lopen.*)

DĒCŬRSUS, ā, ūm. *Gedaan*, *volbragt*, *afgedaan*, *over eloopen*, *doorloopen*, *geloopen*, *afgeloopen*, *voltrokken*, *voleindigt*, *afgelegt*, *volvoert*, *ten einde gebragt.*

Decurso spatio. Cic. S. 23. *Hebbende zyn loop*, *weg*, of *reis afgedaan*, of *afgelegt.*

* Ærate jam decursa. Cic. P. Q. 31. *Op 't einde*, of *laatste van zyn leven*; *zynen loop voleindigt*, of *ten einde gebragt hebbende*; *in zijnen hoogen ouderdom.*

Quæ abs te breviter de arte decursa sunt. Cic. de Or. 1 32. *Dat gy ter loops*, of *kortelyk omtrent de konst der welsprekentheit verhandelt hebt*; *dat gy ter loops van de konst om wel te spreeken hebt aangeroert.*

DECŬRTĀTUS, ā, um. *Gesneden*, *afgesneden*, *gekort*, *afgekort*, *verminkt.*

(Radices tenuissimæ, brevesque & quasi decurtatæ. Plin. H. 25. 5. *Zeer dunne*, *en korte*, *en als afgebrokene vezeltjes*, of *worteltjes.*

Sentit quædam quasi decurtata. Cic. Or. 53. *Hy merkt, dat 'er iets als afgebroken is.*)

DĔCUS, ŏris. n. Cic. de Or. 1. 45. *'t Cieraad*, *'t vercie zel*, *de waerdigheit*, *'t aanzien*, *de hoogheit*, *grootheit*, *roem*, *luister*, *deftigheit*, of *d'aanzienlykheit.*

Decus. Cic. F. 2. 11. *Eer*, *eerlykheit*, *eerbaarheit.*

DĔCŬSSĀTIM. Adv. Vitruv. 1. 6. Colum. 12. 54. *Dwars*, *als een dwars kruis*, *als een Bourgons kruis*, of *als een St. Andries kruis.*

DĔCŬSSĀTIO, ōnis. f. Vitruv. 1. 6. *Kruiswyze verdeeling*, of *stand van iets als een Bourgons*, of *St. Andries kruis.*

DĔCŬSSIS, is. m. Plin. H. 18. 34. *Een dwars kruis*, *een Bourgons*, of *St. Andries kruis*, gelijk de letter X.

Decussis. Vitruv. 3. 1. *Een tiengetal*, *'t getal van tienen.*

Decussis. Varr. L. L. 4. 36. *Tien oncen.*

DĔCŬSSĪSSEX, is. m. Vitruv. 3. 1. *Het zestien getal*, *'t getal van zestien.* Deeze Schrijver merkt aan, dat dit getal van d'Ouden het allervolmaaktste getal wierd genoemt, vermids het uit twee volmaakte getallen, tien en zes, bestont.

DĔCŬSSO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. Tim. 7. Colum. 3. 13: 4. 17. *Als een dwars kruis*, *als een Bourgons*, of *St. Andries kruis maaken*, of *verdeelen.*

DĔCŬSSUS, ā, ūm. Prop. 3. 11. 27. *Afgevallen*, *afgewaait*, *afgeschud*, *afgeworpen*, *afgegooit*, *afgeslagen*, *afgemeten*, van een boomvrucht spreekende.

Muri ariete decussi. Liv. 33. 17. *Omgeramde muuren*, *muuren die omgeramt zyn*, *die door 't stooten met ramshoofden zyn neêrgevelt*, *omgeworpen*, *neêrgeploft*, of *neêrgestort.*

DĔCŬSSŬS, ūs. m. Plin. H. 11. 37. *Stoot*, *schok*, *slag*, *schudding*, *afschudding*, *nederwerping*, *afslating.*

DĔCŬTIO, is, cŭssi, cŭssŭm, ĕrĕ. acc. Plaut. E. 2. 3. 4. Virg. Æ. 10. 78. *Neêrvellen*, *vellen*, *afslaan*, *afschudden*, *afwerpen*, *afsmijten*, *af*, *om*, *doen neêrstorten*, *neêrploffen*, of *doen vallen.*

De-

Decutere baculo lilia, papavera, &c. Liv. 1. 54. *Lelien, mankopbloemen, enz. met een stok afslaan.*
Caput ense decutere. Ovid. M. 5. 104. *'t Hoofd met een houwdegen, of zwaard afslaan.*
(Decutere. *Verstuiken, verrekken, uit het lit zetten.*
T. Gracchus janua egressus, ita pedem offendit, ut ei digitus decuteretur. Val. Max. 1. 4. 2. *T. Gracchus uitgaande, heeft met den voet zoo aangestooten, dat hem de tee verstuikte.* Gruter. Susp. 5. 10. heeft hier ter plaatse geen smaak in dit woord, om dat Plutarch. p. 832. D. dit ongeval verhaalende 't woord ῥαγῆναι gebruikt: en wil dat men leezen zal Decuteretur, zoo dat Gracchus alleen 't vel van de tee zou afgeschaaft hebben. Maar Obsequens, deeze geschiedenisse ook verhaalende, gebruikt 't zelve woord in 't volgende voorbeeld.
T. Gracchus domo exiens, sinistro ad limen offenso pede, decussit pollicem. Obseq. 86. *T. Gracchus, uit het huis gaande, heeft met den linker voet tegens den dorpel aanstootende, de groote tee verstuikt.*)

DEDE.

DĔDĔCĔT, decŭit, dĕcēre aliquem. *Iemant misstaan, niet wel staan, qualyk of lelyk staan, niet betamen, voegen, of passen, qualyk voegen, of passen.*
Comæ non dedecuere dominam. Ovid. Am. 1. 7. 12. *Het haair misstont de juffrouw niet.*
Illud in iis *of* in eos dedecet. Cic. Off. 1. 41. *Dat betaamt, voegt, of past hun niet, dat staat hun niet wel.*
(Dedecere. *Onbetamelyk bejegenen, schenden.* Dus gebruikt Statius ook in de eerste persoon van 't Perfectum dit woord naar d'uitlegging van Lactantius.
Si non dedecui tua jussa. Stat. Th. 10. 350. *Indien ik uwe bevelen niet geschonden heb.*
DĔDĔCŎRĀMENTŬM, i. n. Gracchus *by* Isid. 2. 21. *en*
DĔDĔCŎRĀTIO, ōnis. f. Tertull. de An. 34. *Schande, schending, oneer.*
DĔDĔCŎRĀTŎR, ōris, m. Tertull. Apol. 14. *Schender, een die iemant schande aandoet, eerdief.* Deeze drie woorden zijn van de latere eeuw.
DĔDĔCŎRĀTŬS, ă, ŭm. *In schande vervallen, of gebragt.*
Tanquam aliter non possent nisi morte succurrere dedecorato omnibus flagitiis. Suet. N. 36. 5. *Als of ze hem, in allerlei schande vervallen zynde, niet anders konden helpen als met hem om te brengen.*)
DĔDĔCŎRO, as, āvi, ātŭm, ārĕ familiam, patrem. Ter. Hec. 2. 1. 13. Magistrum. Cic. Off. 3. 2. *Zyn huisgezin, of geslacht, zyn vader, zyn meester onteeren, smaad, of schande aandoen, of aanwryven.*
Dedecorare se flagitiis. Sall. B. J. 85 *Zich schande door zyne schelmstukken behaalen, zich door zyn guiteryen in schande brengen, zich door schelmstukken onteeren.*
Non dedecorant Poetæ tua de se judicia neque munera. Hor. E. 2. 1. 245. *De Dichters onteeren uw oordeel niet over hen, noch 't geschenk van u hun gedaan.*
Dedecorare faciem. Prop. 3. 12. 36. *'t Aangezicht schenden, ontcieren, of lelyk maaken.*
(DĔDĔCŎRŌSĒ. Adv. *Schandelyk, oneerlyk, eerloos.* Dit en 't volgende woord zijn van de latere eeuw.
Dedecorose vixi, turpius pereo. Aur. Vict. E. 5. 7. *Ik heb schandelyk geleeft, ik koom noch schandelyker om.*
DĔDĔCŎRŌSŬS, ă, ŭm. *Schandelyk, eerloos, oneerlyk.*
Suspectans necem dedecorosam, venenum dicitur hausisse. Aur. Vict. E. 39. 8. *Achterdocht hebbende dat hy een schandelyke dood zoude sterven, word hy gezegt vergist genomen te hebben.*)
DĔDĔCŌRUS, ă, ŭm. alicui. Tac. Ann. 12. 47. 4. *Schandelyk, oneerlyk, onbetamelyk.*
DĔDĔCŬS, ŏris. n. Cic. A. 3. 14. *Oneer, schande, eerloosheit, smaadheit, verachting, vlek.*
(Dedecus. *Oneerbaarheit, onkuisheit, overspel.*
Prima juventa variorum dedecorum infamiam subiit. Suet. A. 68. 1. *In zyn jonge jaaren heeft hem de schande nagegaan, dat hy veel onkuisheit, of oneerbaarheit gepleegt heeft.*
Dedecorum pretiosus emptor. Hor. O. 3. 6. 32. *Die zyne onkuisheit, of overspelen duur koomen te staan.*)

DEDI.

DĒDĬCĀTĬO, ōnis. f. Cic. Dom. 48. *Toewying, toeeigening, opdragt, opoffering, toeheiliging.*
DĒDĬCĀTUS, ă, um. Cic. N. D. 3. 5. *Toegewyt, toegeeigent, toegeheiligt, opgeoffert, opgedragen.*
Dedicatus. Hor. O. 1. 31. 1. *Iemant wien men kerken en altaaren heeft toegewyt: de Voorstander, Beschermgod, of Heilig van een kerk, enz.*
DĒDĬCO, as, āvi, ātŭm, ārĕ aliquid alicui. Cic. Arc. 8. *Iemant iets toewyen, toeeigenen, opofferen, toeheiligen, opdraagen,* van een altaar, kerk, enz. spreekende.
Publice aliquem dedicare Deum. Cic. N. D. 2. 31. *Iemant opentlyk vergooden, onder de Goden stellen, als een Godt eeren, of verklaaren.*
Librum alicui dedicare. Plin. H. Præf. *Iemant een boek opdraagen, of toeeigenen.*
(Dedicare. *Zeggen, verzekeren.* Zoo hebben d'Ouden gesproken.
Cum te esse Alcmæonis fratrem factis dedicant. Accius *by* Non. 4. 121. *Als zy zeggen, of verzekeren, dat gy in uwe daaden de broeder van Almæo zyt.*
Ut tu ipse me dixisse dedices. Plaut. M. G. 3. 2. 30. *Dat gy zelf zegt, of verzekert dat ik 't gezegt hebbe.* Zoo leest uit de MSS. Pal. Pareus hier ter plaatse.)
DĒDĬGNĀTĬO, ōnis. f. Quintil. I. O. 1. 2. *Verachting, versmading, verwerping, verontwaerdiging, trotsheit; een trots, of opgeblazen gelaat.*
Dedignatio parendi. Plin. P. 18. 1. *Ongehoorzaamheit, weigering om te gehoorzaamen, verachting, of versmading van iemants bevel.*
DĒDĬGNŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. acc. Virg. Æ. 4. 536. Colum. 9. 5. *Verachten, versmaaden, verontwaerdigen, niet waerdig achten, smadelyk, of smaadelyk verwerpen.*
DĒDISCO, is, didici, discĕrĕ. acc. *Vergeeten 't geen men geleert heeft, te rug, of achterwaarts leeren.*
Dediscendi tibi sunt artolagani tui. Cic. F. 9. 20. *Gy moet niet meer om uwe pannekoeken denken, gy moet u 't eeten van koeken ontwennen.* Boertende zou men zeggen, *gy moet de pannekoekstand uittrekken.*
DĒDĬTĬO, ōnis. f. Cic. Man. 12. *d'Overgaaf, overgave, overgeeving, of 't opgeeven* van een stad, schans, enz.
Deditionem facere ad hostem. Quintil. I. O. 3. 8. *Zich aan den vyand overgeeven.* Significare. Cæs. B. G. 7. 40. 6. *Een teken van overgave geeven; een teken doen dat men de plaats wil overgeeven,* door een wit vaandel op te steeken, enz.
Accipere in deditionem. Hirt. B. Afr. 95. 2. *Onder zyn gehoorzaamheit neemen.*
* Redegimus gentes illas in deditionem imperii nostri. Cic. A. 4. 5. *Wy hebben die volkeren onder onze gehoorzaamheit, of heerschappye gebragt, ons onderdanig gemaakt, t'ondergebragt, of onder ons gebied doen buigen, of zwigten.*
Deditionem suam ad Pompejum mittunt. Flor. 3. 7. 5. *Zy doen een bezending van overgave naar Pompejus; zy zenden aan Pompejus de voorwaarden waar op zy zich willen overgeeven.*

(Mo-

(Movere conditiones deditionis. Suet. J. 75. 4. Agitare extrema deditionis. Flor. 2. 17. 17. *Van overgeving, of overgave spreeken.*)

DĒDITĪTIUS, ă, ŭm. Cæs. B. G. 1. 44. 11. *Die zich overgegeeven heeft, die zijn stad, plaats, volk, of zich zelf aan iemant overgegeeven heeft, of in iemants handen heeft gestelt.*

Dedititius. Tac. H. 4. 80. 4. *Een verrader, of overlooper, een die dienst by den vyand neemt.*

DĒDĬTUS, ă, ŭm. Cic. I. R. 2. 30. *Aan den vyand overgegeeven.* Zie Dedititius.

* Castra dedita. Sil. 10. 315. *Een leger dat zich heeft overgegeeven, dat zich den vyand onderworpen heeft.*

* Deditus voluptatibus. Cic. Fin. 1. 18. Amori. Ter. Hec. 3. 1. 14. *Aan de wellusten, aan de liefde overgegeeven, heel wellustig, heel verliefd; genegen, geneigt, gezint, tot wellust, tot liefde.* Gravitati. Cic. Cœl. 26. *Tot zedigheit, of statigheit genegen, een deftig, ernstig, ernsthaftig, of statig man.* Aliquibus studiis. Cic. de Or. 1. 13. *Tot eenige oeffeningen genegen, of gezint, in eenige oeffeningen lust, of behagen hebbende.*

Deditus alicui. Cic. F. 5. 8. *Aan iemant, of aan iemants dienst verbonden, iemant zeer toegedaan, tot iemant genegen, iemants goede vriend, of begunstiger.*

Dedita opera. Cic. S. R. 36. *Opzettelyk, voordachtelyk, met opzet, met voorbedachten raad, met vooroverleg, willens en wetens.*

DEDO.

DĒDO, ĭs, dĕdĭdi, dĕdĭtŭm, dĕdĕrĕ aliquid alicui. Cæs. B. G. 2. 15. 2. *Aan iemant iets overgeeven, overlaaten, in zijn magt geeven, ten beste geeven, of laaten, in handen stellen, inruimen, overleveren,* van een vesting, heir, legerplaats, enz. spreekende.

Dedere se hostibus. Plaut. Am. 1. 1. 71. *of* In ditionem hostium. Plaut. Am. 1. 1. 102. *Zich aan den vyand overgeeven, of zich in handen van den vyand geeven, of stellen.*

Aliquem dedere hostibus. Cic. Quir. red. 5. *Iemant aan den vyand overleveren.*

Dedere se. Ter. An. 1. 1. 36. *of* Se totum alicui. Cic. L. L. 2. 2. *Zich geheel aan iemant overgeeven, zich geheelyk van iemant laaten bestieren, zich ganschelyk aan iemant onderwerpen, zich t'eenemaal aan iemants beleid vertrouwen.* Se delectationi toto animo. Cic. T. Q. 5. 39. *Zich met al zijn hert aan de wellusten overgeeven.* Se libidinibus. Cic. T. Q. 1. 30. Angoribus. Cic. de Off. 2. 2. *Zich aan d'ongebondenheit, of wellusten; aan quellingen des geests overgeeven.* Se literis. Cic. Q. F. 3. 5. *Zich aan de leer - of boekoeffening overgeeven.* Se ipsum neci. Virg. G. 4. 90. *Zich zelven dooden, ombrengen, om hals brengen.* Aliquem ad necem. Ter. An. 1. 2. 28. *Iemant ter dood brengen, doen sterven, ombrengen, dooden, om hals brengen.*

Dedere aliquem alteri ad supplicium. Liv. 1. 5. *Iemant aan een ander ter straffe overleveren, aan een ander overgeeven om gestrafs te worden.*

Dedere aures suas Poëtis. Cic. Arc. 10. *Zyn ooren aan de Dichters leenen, zyn zinnen aan de Dichtkonst hangen, zich tot de Dichtkonst begeeven, zich in de Dichtkonst oefenen.*

Tibi isthuc dedam negotii. Ter. An. 5. 4. 50. *Ik zal u die zaak aanbeveelen, ik zal u met die zaak belasten, of bezwaaren.*

DĒDŎCĔO, es, dŏcŭi, dŏctŭm, dŏcērĕ aliquid. Cic. de Or. 2. 17. Hor. O. 2. 2. 20. *Iemant iets ontleeren, afleeren, of uit de gedachten brengen.*

DĒDŎLĔO, ēs, dŏlŭi, dŏlērĕ. Ovid. Rem. 294. *Zyn smert, of verdriet verzetten, zyn ongeluk vergeeten, ophouden van droevig te zyn, zyn droefheit laaten vaaren.*

DĒDŎLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Colum. 11. 2. *Iets schaaven, iets gelyk schaaven, of met de schaaf gelyk maaken.*

* Dedolare alicujus viscera. Plaut. M. G. 5. 2. 106. *Iemants ingewanden met een hakmes aan stukken kappen.*

DEDU.

DĒDŪCO, ĭs, dūxi, dūctŭm, dūcĕrĕ aliquem. *Iemant verzellen, vergezelschappen, geleiden, geleide doen, volgen, ergens brengen.*

Deducere funus. Plin. H. 10. 43. *Een lyk geleiden, in den rouw gaan, een lykplicht, of lykstatie bywoonen, achter de rouwbaar gaan, ter begravenis gaan.*

* Deducere aliquem de aliquo loco. Cæs. B. C. 3. 21. 3. *Iemant ergens vandaan trekken, dwingen af te koomen, iemant nootzaaken ergens van daan te vertrekken.* Lunam cælo. Virg. E. 8. 69. *De Maan uit den hemel afbrengen.* Milites ex præsidiis. Cæs. B. G. 7. 87. 5. *'t Krygsvolk uit de bezetting ligten.* Pedes de lecto. Plaut. Curc. 2. 3. 82. *Zyn voeten, of beenen van 't bed trekken.*

Deducere aliquid in aliquem locum. Cic. F. 15. 4. *Iets in eenige plaats brengen, voeren, of inbrengen.*

Deducere aliquem ad nequitiam. Ter. Hec. 3. 3. 4. *Iemant tot quaad, of quaade wegen brengen, verleiden, vervoeren, of bederven.*

Deducere aliquem de sententia. Cic. Cl. 25. *Iemant van zyn gevoelen afbrengen, van gevoelen, gedachten, of besluit doen veranderen.*

Deducere aliquid de summa. Cic. Off. 1. 18. *Iets van een som aftrekken, of afneemen.*

Deducere (alicui) cibum. Ter. E. 2. 3. 24. *Iemant iets van zyn onderhoud, of voedzel onttrekken, iemants kost, of onderhoud besnoeijen, of verminderen.*

Deducere febrem ægroto. Hor. E. 1. 2. 48. *Den zieken van de koorts geneezen, of afhelpen, den zieken de koorts verdryven.* Fastidium. Plin. H. 25. 8. *De walging van 't eeten verdryven, graagte, lust, of trek tot eeten verwekken.*

Deducere aliquem ad cibum. Cels. 3. 18. *Iemant aan 't eeten helpen, iemant hongerig, of graag maaken, graagheit, of lust tot eeten in iemant verwekken.*

Spe deducebar ad eam cogitationem, ut, &c. Cic. Att. 9. 11. subj. *De hoop bragt my tot deeze gedachte, dat, enz. De hoop die ik hadde deede my denken, of vermoeden, dat, enz.*

Res deducta est eo. Cic. Att. 2. 18. In eum locum. Cic. F. 16. 12. *De zaak is in dien staat, zoo verre, of daar toe gekoomen, of gebragt, dat, enz. De zaak is op dien voet geraakt, dat, enz. het is 'er zoo mede gelegen, dat, enz.*

Navem deducere. Suet. J. 4. 4. *Een schip in 't water brengen, van de werf laaten loopen, of laaten afloopen.* Zie wat wy daar zeggen.

Civitates dissentientes in causam Regis deducebat. Liv. 42. 38. *Hy bragt de verschillende steden aan de zyde des Konings over.*

(Deducere thensas. Suet. A. 44. 12. *Achter de Godenkar gaan.* Zie onze aantekening.

Deducere. *Afvoeren, laaten aftrekken.*

Uti propere de finibus suis exercitum deducerent. Plaut. Am. 1. 1. 60. *Dat ze 't leger van hunne grenzen schielyk zouden afvoeren, of laaten aftrekken.*

Deducere. *Aftrekken, afbrengen.*

Qui eum a pristino victu deducerent. Nep. 10. 4. 5. *Die hem van zyne voorige levenswys zouden aftrekken, of afbrengen.*

Deducere. *Geleiden, geleide geeven,*

ven, ergens heene brengen.

Ne deducendi eum causa populum de foro abduceret. Liv. 23. 23. *Op dat hy 't volk om hem te geleiden van de markt niet mogte aftrekken.*

Frequentes eum domum deduxerunt. Liv. 23. 23. *Veele hebben hem naar huis geleid.*

Deduci marito. Ovid. F. 4. 153. Ad maritum. Cic. V. 3. 34. *Tot den bruidegom gebragt, of geleid worden.* Dit wierd van een bruid gezegt, die tegens den avond, van haar vaders huis, ten huize van den bruidegom gebragt wierd.

Deducitur illuc Anna tegens vultus, ut nova nupta suos. Ovid. F. 3. 689. *Anna wordt daar heenen geleit bedekkende haar aangezichte gelyk een jonge bruid het haare bedekt.* De Dichter speelt op de gezeide wijze der Ouden, volgens welke een bruid, als zy ten huize des bruidegoms gebragt wierd, haar aangezicht met een sluijer bedekte.)

DĒDŪCTIO, ōnis. f. Cic. Rull. 1. 5. *Leidinge, geleide, voering.*

Deductio. Vitruv. 10. 6. *'t Vervoeren, 't overbrengen, 't overvoeren, toevoer, de vracht van iets.*

Deductio aquæ. Cic. D. 1. 44. *Leiding van 't water, waterleiding.*

Rivorum a fonte deductio. Cic. T. 8. *De leiding van beeken uit haare oorsprongkibron.*

Deductio militum in oppida. Cic. A. 2. 25. *Inlegering, of verdeeling van 't krygsvolk in de steden.*

Deductio. *Aftrekking, afkorting, vermindering, korting.*

Sine ulla deductione. Sen. B. 2. 4. *Zonder eenige korting, zonder iets af te trekken, of te korten.*

DĒDŪCTO, ās, ārĕ. Lucill. by Non. 4. 144. *Leiden, geleiden, voeren, brengen.*

DĒDŪCTŌR, ōris. m. Cic. Pet. cons. 9. *Leider, geleider, leidsman, verzeller, een die in 't gevolg van een groot heer is, een die een man van aanzien verzelt.*

(DĒDŪCTŌRIŬM, ii. n. *Een groeve, of gruppel, waar door 't water van 't veld afgeleid word.*

Locus deductoria liquoris accipiat. Pallad. R. R. 12. 7. S. 4. *Laat aan die plaats gruppels, of groeven gemaakt worden om 't water af te leiden.*)

DĒDŪCTUS, ă, ŭm. *Geleid, gevoert, gebragt.* De compar. Deductior staat beneden by Suetonius.

Nasus ab imo deductior. Suet. A. 79. 4. *Een neus die aan 't eind zeer krom loopt.*

Nomen deductum ab Anco. Ovid. F. 6. 803. *Een naam van Ancus afgeleid, ontleend, getrokken, afgebragt, of gekoomen.*

Carmen deductum. Virg. E. 6. 5. *Een zoet, zacht, of vloeijend vaers.*

Tenui deducta poëmata filo. Hor. E. 2. 1. 225. *Gedichten met zeer veel tierlykheit, aardigheit, en zachtvloeyentheit gemaakt.*

Viri deducti ab Herophilo. Cels. Præf. 5. *De Navolgers, de leerlingen van Herophilus.*

(DĒDŪCTUS, ūs, m. Apul. M. 1. 109. *Afleidinge, afvoeringe.)*

DEER.

DĒERRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Virg. E. 7. 7. *Verdwaalen, verdoolen, misgaan, van den weg afdwaalen, of afraaken, doolen, dwaalen* Quintil. I. O. 10. 3. doed 'er Itinere by.

Ictus eorum non deerrant. Plin. H. 28. 8. *Hunne slagen gaan niet mis, of treffen wis; zy geeven gewisse slagen.*

Deerrare ab aliquo. Plaut. Men. 5. 9. 54. *Van iemant afdwaalen, of afraaken, iemans quyt raaken, of verliezen.*

Deerrare. Colum. 1. 4. *Doolen, dwaalen, zich vergissen, of misgissen, zich bedriegen, bedrogen zyn.*

Sors deerrabat ad parum idoneos. Tac. An. 13. 29. 2. *Het lot viel op hen die weinig bequaam tot zulke ampten waren.*

DEFA. DEFE.

DĒFÆCĀTUS. zie Defecatus.

DĒFĀMĀTUS, ă, ŭm. Gell. 9. 2. *Eerloos, oneerlyk, zonder eer, of aanzien, die zyn eer en aanzien verloren heeft, of quyt is.* (De superl. Defamatissimus staat ook by hem 18. 3.)

DĒFĀTĪGĀTIO, ōnis. f. Cic. A. 5. 7. *Vermoeidheit, matheit, magteloosheit, verlies van kragten.*

DĒFĀTĪGĀTUS, ă, ŭm. Cic. D. 1. 46. *Vermoeid, afgemat, moede, afgeslooft, mat.*

* Deceptus sum, at non defatigatus. Ter. An. 4. 1. 45. *Ik ben bedrogen, doch niet hoopeloos, of moedeloos; niet buiten hoop van herstelling.*

DĒFĀTĪGO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Ter. Ad. 4. 1. 3. *Iemant vermoeijen, afmatten, moede maaken, 't leven bang maaken, ontrusten, quellen, lastig vallen.*

Defatigare Judices. Cic. E. L. 3. 12. *De Rechters moede maaken, of lastig vallen.*

Noli defatigari in bonis conservandis. Cic. Marc. 6. *Laat het u niet verveelen, verdrieten, of lastig vallen, of word het niet moede eerlyke, of vroome luiden voor te staan, voor te spreeken, of te verdedigen.*

(DĒFĒCĀTIO, ōnis. f. Tertull. de An. 27. *Reiniging, zuivering.*)

DĒFĒCĀTUS, ă, ŭm. Colum. 12. 33. *Gezuivert, gereinigt, zuiver, klaar, schoon, helder, daar de droessem en vuiligheit is afgedaan; van gist, droesem, hef, of moêr gezuivert.*

Defecatus. *Zuiver, rein, gewasschen, gereinigt, gezuivert, schoon gemaakt.*

Defecatus animus. Plaut. Au. 1. 2. 1. *Een zuiver, gerust, of vreedzaam, of vrolyk gemoed.*

(DĒFĒCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Van gist, droessem, hef, of moêr zuiveren.*

Uxor vina pretiosa defecat. Apul. M. 9. 227. *De vrouw van 't huis zuivert de kostelyke wynen van den droessem.*)

DĒFĒCŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Plin. H. 18. 26. *Gezuivert, gereinigt, schoon gemaakt worden, van hef, gist, droessem, of moêr gezuivert worden,* van wijn en oly spreekende, die men van den droessem heeft gedaan.

DĒFĒCTIO, ōnis. f. *Mangel, gebrek, feil, schaarsheit van iets.*

* Defectio animi. Cic. Att. 3. 18. *Kleinmoedigheit, neêrslagtigheit, verslagentheit, moedeloosheit.*

Defectio animæ. Cels. 7. 33. *Zwakheit, flauwte, onmagt, bezwyming, bezwyking.*

Defectio alleen. Suet. C. 50. 5. Virium defectio. Cic. S. 9. *Zwakheit, quyning, magteloosheit, verzwakking, gebrek, of verlies van krachten.*

Defectio Solis. Cic. D. 1. 49. of Lunæ. Cic. D. 2. 6. *Taning, verduistering van de Zon, of Maan, Zon- of Maanverduistering, Zonnezwym, Maanezwym.*

Defectio. Cic. Fr. 1. 4. *Opstant, muitery, 't zamenrotting, wederspannigheit, afval, oproer, oproerigheit.*

Defectio a recta ratione. Cic. [illegible] Q. 4. 9. *Een afwyking, of afdwaling van de rechte, of waare reden.*

DĒFĒCTŌR, ōris. m. Suet. N. 43. 4. Tac. An. 12. 50. 3. *Een wederspanneling, oproermaker, afvallige, muiter, muitmaker.*

Defector. Front. St. 4. 1. 31. *Een overloper, weglooper.*

DĒFĒCTUS, ă, ŭm. re aliqua. *Ergens van verstecken, van vervremd, van onvoorzien, van ontbloot, of van beroofd, ergens gebrek aan hebbende.* De compar. Defectior staat by Apul. Fl. 366. en de superl. Defectissimus by Colum. Præf.

Defectus animo. Plin. H. 20. 14. *Kleinmoedig, moedeloos, neêrslagtig.*

Sol

Sol defectus lumine. Tib. 2. 5. 75. *De verduisterde Zon.* Lucerna humore defecta. Petron. 23. *Een lamp die door gebrek van oly aan 't uitgaan is.* (Dusdanige noemt Paullus Silentiarius Anth. 7. 52. 2. Λύχνος μαραινόμενος. d'Ouden blieten hunne lampen niet uit, maar lieten ze van zelf uitgaan.)

Defectus suo consilio. Val. Max. 3. 1. ext. *Van zyn wysheit ontbloot, van zyn verstand berooft.*

Defectus annis. Phædr. 1. 21. 3. *of* Defectæ senectutis homo. Ulp. Dig. 7. 1. 12. §. 3. *Heel zwak van onderdom, hoog van jaaren, heel oud, die wegens zyn onderdom niets doen kan, door onderdom afgesloost; stokoud, afgeleeft, of uitgeleeft.*

Defectus liber. Cic. Att. 13. 23. *Een afgeschreven, voltooit, of voltrokken boek.*

Defectus. Mart. 13. 77. 1. *Quynende, zwak, magteloos, uitgeput, uitgemergelt, afgegaan.*

DEFECTUS, us. m. Liv. 4. 30. *Gebrek, mangel, schaarsheit, feil.*

Defectus Solis. Virg. G. 2. 477. *en* Lunæ. Cic. N. D. 2. 19. *Zon- of Maanverduistering; taning van de zon, of van de maan.*

DEFENDO, is, fendi, fensum, fendere aliquem. *Iemant voorstaan, beschermen, verdedigen, handhaaven, behoeden, beschutten, beveiligen, bewaaren, bevryden, de hand boven 't hoofd houden.*

Defendere urbem. Claud. B. Gild. 462. *Een stad verdedigen.* Urbem a vastatione. Cic. F. 10. 15. *Een stad van plondering bevryden, de plondering van een stad voorkoomen, of verhinderen.*

Defendere aliquem. Cic. F. 13. 64. *of* causam alicujus. Cic. C. C. 1. *Iemant voorstaan, voorspreeken, of verdedigen, of iemants zaak voorstaan, verdedigen, bepleiten, of beweeren.*

Se defendere excusatione adolescentiæ. Cic. Cœl. 18. *Zich op zyn jongkheit verschoonen, beroepen, of verontschuldigen.*

Vim vi defendere. Cic. Mil. 4. *Geweld met geweld weêrstaan, afweeren, verdryven, of afkeeren.*

Injuriam defendere ab aliquo. Cic. Off. 3. 18. *Van iemant het ongelyk afweeren, beletten dat iemant niet verongelykt word, iemant van ongelyk bevryden, of tegens ongelyk beschermen.*

Defendere aliquid. Cic. A. Q. 4. 38. *Iets voorstaan, verdedigen, staande houden, beweeren, verzekeren waar te zyn.*

Myrtos a frigore defendere. Virg. E. 7. 6. *De myrteboomen tegens de koude beschermen, beschutten, of voor de koude bevryden.*

Defendere Solis ardores. Cic. S. 15. *Zich voor de hitte der zonne verschuilen, of verbergen, uit de zon gaan.*

* Defendere bellum. Cæs. B. G. 1. 44. 12. *Zich verdadigend houden, verdadigend, of verweerend gaan, verwerenderwyze oorloogen.*

† Duo defendunt retinacula navem. Prop. 2. 18. 41. *Het schip leit op twee ankers, word van twee ankers gehouden, ryd op twee ankers.*

DEFENSIO, ōnis. f. Cic. de Or. 1. 56. *Verdediging, bescherming, beschutting, behoeding, handhaving.*

Criminis defensio. Cic. Mil. 2. *De verdediging, rechtvaardiging, of verschooning van een lasterstuk, of misdaad.*

DEFENSITO, as, āvi, ātum, āre. causas. Cic. Off. 1. 33. A. Q. 4. 45. *Dikwils pleiten, veelmaals zaaken bepleiten, verdedigen, of voorstaan.*

† DEFENSO, as, āvi, ātum, āre. Sall. B. J. 60. Tac. Ag. 28. 3. *Verdedigen, voorstaan, beweeren, handhaaven, staande houden.*

DEFENSOR, ōris. m. Virg. Æ. 2. 521. *Verdediger, beschermer, voorstander, behoeder, beschutter, verweerder.*

Defensor. Cic. F. 1. 1. *Iemants voorstander, of voorspraak.* Ulpianus zegt Dig. 16. 1. 2. §. 5. Mulier defensor alicujus. *Een vrouw die iemants voorspraak is, of iemant als voorspraak dient.*

DEFERBEO. Zie Defervesco.

DEFERO, fers, tuli, lātum, ferre. acc. *Brengen, draagen, toe- of overdraagen, toebrengen, vervoeren, overbrengen; verhaalen.*

Deferre nuntium alicui. Cic. C. B. 28. *Iemant een nieuwe tyding, of iets nieuws brengen.*

Deferre aliquid ad aliquem. Cic. Att. 2. 24. *of* apud aliquem. Cic. Rull. 3. 1. *Iemant iets overbrengen, zeggen, verstendigen, verhaalen, vertellen, te kennen, of te verstaan geeven, meêdeelen, verwittigen, openbaaren.*

Detuli hoc Senatui. Nep. 23. 12. 2. (ad Senatum. Cic. Off. 3. 31. Att. 2. 24.) *Ik heb dat in den Raad gebragt, den Raad aangedient, gezegt, geopenbaart, bekent gemaakt.*

Deferre aliquid ad aliquem. Cic. Am. 20. (alicui. Cic. F. 13. 55.) *Iemant iets brengen, aanbieden, geeven, schenken.*

Detuli per literas tuam voluntatem ei. Cic. F. 13. 18. (ad illum. Cic. F. 6. 22.) *Ik heb hem uw wil, of begeerte daar over geschreven, uw gevoelen daar omtrent laaten weeten, of door een brief bekent gemaakt.*

Ei suam auctoritatem, gratiam, opus ad hoc negotium conficiendum detulit. Cic. Fl. 6. *Hy heeft hem zyn gezagh en middelen aangeboden, of hy heeft zyn aanzien en goederen gebruikt om hem in d'uitvoering van deeze zaak te helpen.*

Deferre alicui Regnum. Cic. A. 2. 34. *Iemant het Ryk opdraagen, of aanbieden.* Legationem. Cic. F. 13. 55. *Iemant met een gezantschap begiftigen, aan een gezantschap helpen.*

Aliquod negotium ad aliquem deferre. Cic. Am. 20. *Iemant meester van een zaak maaken; een zaak in handen stellen, of overgeeven; een zaak aan iemants oordeel stellen; iemant scheidsman over iets maaken.*

Causam deferre ad Judicem. Cic. Cl. 22. *Een zaak aan, of voor den Rechter brengen.* Querelas ad aliquem per alium. Cic. Fl. 22. *Zyn klagten aan iemant door een ander laaten doen.* Aliquem *of* alicujus nomen Judici. Cic. Cœl. 23. *Iemant voor den Rechter roepen, of ontbieden.* Nomen alicujus de aliqua re. Cic. Cœl. 31. *Tegens iemant een beschuldiging instellen, iemant voor 't recht aanklaagen, iemant beklaagen, beschuldigen, aanbrengen, verklikken, of beklappen.*

Deferre aliquid cuipiam loco beneficii. Cic. V. 2. 11. *Iemant ergens in verplichten, of dienst in doen, iemant iets schenken om hem te verplichten.*

In beneficiis ad ærarium delatus est a Lucullo. Cic. Arc. 5. *Lucullus heeft hem een wedde uit de Staatskasse laaten betaalen, heeft zyn wedde op de Staats rekening laaten zetten.*

Ad eum primas deferebant. Cic. N. D. 1. 6. *of* Huic primæ ab eis deferebantur. Cic. Or. 9. *Zy gaven hem d'eerste plaats, of rang, stelden hem boven alle d'anderen.*

Deferre alicui palmam eloquentiæ. Cic. de Or. 2. 56. *Iemant den prys der welspreekentheit geeven, of toewyzen; iemant boven alle andere Redenaars stellen, of verheffen, of d'allerwelsprekenste achten.*

Deferre honorem alicui. Cic. Rull. 2. 17. (ad aliquem. Cic. Dom. 9.) *Iemant eeren, eer bewyzen, geeven, of aandoen, eerbiedigheit, of ontzagh toedraagen.*

* Hoc quanti defertur? Sen. E. 42. *Hoe veel eischt men daar voor? Wat wil men daar voor hebben? Wat is daar de prys van? Hoe veel geld dit?*

DEFERVEFACIO, is, feci, factum, facere aliquid. Cato R. R. 123. *Iets aan 't kooken, of zieden helpen, iets te kooken zetten, iets heet maaken.*

DEFERVEFACTUS, a, um. Plin. H. 23. 7.

H. 23. 7. *Gezoden, gekookt, geheet, heet gemaakt.*

Aqua in aheno defervefacta. Vitruv. 8. 5. *Water dat in een ketel is gezoden, gekookt*, of *heet gemaakt.*

DEFERVESCO, is, fervi, of beter ferbui, fervescere. Colum. 9. 15. Cato R. R. 97. *Niet meer koken, ophouden van kooken, koel*, of *koud worden, te koelen staan.*

Æstus defervescunt. Varr. R. R. 2. 2. *De hitte gaat over, verkoelt, vermindert, word minder, neemt af.*

Defervescit ira. Cic. T. Q. 4. 36. *De toorn*, of *gramschap gaat over, neemt af, stilt*, of *bedaart.*

Jam defervit adolescentia. Ter. Ad. 1. 2. 72. Jam cupiditates adolescentiæ deferbuerunt. Cic. Cœl. 18. *De hitte, en driften der jeugd zyn nu al voorby, zijn nu al over*, of *verkoelt; 't vuur der jongkheit is nu al gedooft; de driften*, of *begeerlykheden der jongkheit zyn gematigt; het hollen der jeugd is nu al over.*

Studia hominum deferbuere. Cic. Clu. 39. *'s Volks liefde, gunst, zucht*, of *genegentheit tot hem is over, is verflauwt, verkoelt*, of *verdweenen.*

Defervere. Vitruv. 7. 2. *Uitgaan, uitgeblust worden.*

DEFESSUS, a, um. Cic. de Or. 2. 6. *Moede, vermoeit, afgemat, afgesloft.*

DEFETISCOR, eris, fessus sum, fetisci. *Moede, vermoeit*, of *afgemat worden, zich afslooven, afmatten*, of *zyn krachten uitputten.*

Defessus sum ambulando. Ter. Ad. 4. 6. 1. Ambulare. Plaut. E. 2. 2. 13. *Ik ben meê*, of *vermoeit van wandelen; ik heb zoo veel gegaan dat ik niet meer kan.*

* Non defetiscar usque adeo experiri, donec, &c. seq. subj. Ter. Ph. 4. 1. 23. *Ik zal zonder omzien*, of *zonder ophouden alles in 't werk stellen, tot dat, enz. Ik zal niet afsaaten*, of *niet rusten, voor dat, enz. Ik zal alles, zonder moeite te spaaren, in 't werk stellen, tot dat, enz. Ik zal niet verzuimen*, of *niet nalaaten alles te beproeven, tot dat, enz.*

DEFI.

DEFICIENS, entis. omn. gen. Ovid Ib. 524. *Dat begint te ontbreeken*, of *schaars te worden; schaars, ontbreekende*, van voorraad spreekende.

* Deficiens. Tac. Agr. 43. 5. Sen. H. Oe. 3. 1046. *Stervende, den geest geevende, bezwykende, afneemende, verminderende.*

Deficiente quotidie Regis Majestate. Justin. 3. 1. 2. *Het eerbied voor de Koningklyke Majesteit dagelyks afneemende. Des Konings Grootmagtigheit van dag tot dag verminderende.*

(Deficiente luna. Gell. 20. 8. *De Maan afneemende*, of *afgaande.*)

DEFICIO, is, feci, fectum, ficere. *Ontbreeken, gebrek*, of *mangel aan hebben.*

Multa illum deficiunt. Cic. D. Verr. 16. Rebus deficitur. Cic. Clu. 65. Multis rebus deficit. Colum. Arb. 1. *Hem ontbreeken veele dingen, hy heeft gebrek aan veele dingen, hy heeft veele dingen van noden*, of *van doen.*

Nunquam illum prudentia deficit. Cic. Cl. 24. *Hem ontbreekt nooit voorzigtigheit, hy is nooit van voorzichtigheit ontbloot*, of *onvoorzien.*

Deficit Sol. Cic. Somn. Sc. 7. Luna. Cic. D. 1. 53. *Daar is een verduistering*, of *taning in de Zon, in de Maan: de Zon, de Maan is verduistert*, of *taant.*

Vires eum deficiunt. Cic. V. 5. 28. Viribus deficit. Quintil. I. O. Proœm. *Hy heeft gebrek van krachten, de krachten ontbreeken hem, zyn krachten zyn weg, hy is krachteloos, het ontbreekt hem aan krachten.*

Deficit animo. Cic. S. R. 4. animis. Liv. 23. 18. Deficit animum. Varr. R. R. 3. 16. *Hy verliest den moed, hy laat den moed zakken*, of *zinken, hy geeft den moed verloren, het ontbreekt hem aan moed.*

Deficere. *Opstaan, oproerig worden, muiten, een andere zyde kiezen, afvallen, overloopen.*

Deficere ab aliquo. Cæs. B. G. 5. 25. 4. *Iemants zyde*, of *dienst verlaaten, iemant ontrouw*, of *trouwloos worden, iemant verraaden; uit iemants dienst*, of *leger tot een ander overloopen.* Ab aliquo Principe ad alium. Liv. 1. 16. *Uit den dienst van een Vorst in die van een ander overgaan, van den eenen Vorst tot den anderen overloopen.*

Deficit a virtute. Cic. Am. 11. *Hy verlaat het deugdenpad, hy wykt van 't pad des deugds af.* A dignitate sua. Cic. Syll. 12. *Hy houd zyn fatzoen niet, draagt zich beneden zyn staat*, of *waerdigheit, hy houdt zyn rang*, of *staat niet, hy verneedert zich beneden zyn waerdigheit.*

Utilitas ab amicitia deficit. Cic. Fin. 2. 24. *Belang*, of *schaarsheid vriendschap; voordeel*, of *belang koomt met de vriendschap niet overeen, kan niet wel met de vriendschap t'zamen gaan.*

Deficere a seipso. Cic. F. 2. 16. *Zich zelven ongelyk worden, de zelve*, of *d'eige man niet meer zyn, veranderen, in zyn gedragh, van leevenswys veranderen.*

Hac figura deficit mucrone. Plin. H. 2. 10. *Dit afbeeldzel looft spits*, of *scherp toe, deeze trek is scherp aan 't einde.*

Ad mores Persarum deficere. Front. St. 1. 1. 5. *Tot de zeden der Persen vervallen, de zeden*, of *gewoonten der Persiaanen gebruiken, aanneemen*, of *volgen.*

Membra corporis deficiuntur. Vitruv. præf. 8. *De leden des lighaams vervallen, verzwakken, worden zwak, zyn niet bestandig, verliezen hunne kracht.*

(Deficere. *Ophouden, eindigen, een einde neemen.*

Bellum ibi defecit. Flor. 4. 2. 6. *Daar is d'oorlog geëindigt, daar heeft het oorlog opgehouden.*

Progenies Cæsarum in Nerone defecit. Suet. G. 1. 1. *Cæsars geslacht heeft met Nero een einde genomen*, of *opgehouden.*

Deficere alleen, en deficere vita. *Sterven, uit het leven scheiden.*

Tela jumentorum deficientium corporibus infixa conspexit. Curt. 5. 13. 25. *Hy heeft gezien dat de pylen in de lighaamen van de stervende paerden staken.*

Quam si intelligam deficere vita. Plaut. As. 3. 3. 19. *Welke, indien ik verneemen zal dat zy sterft.*

Deficio regeert ook wel een dativus.

Cum tela nostris deficerent. Cæs. B. G. 3. 5. 1. *Als het de onze aan pylen ontbrak, als d'onzen pylen van noden hadden.*

Nisi vinum nobis defecisset. Val. Max. 5. 1. 3. *Ten ware het ons aan wyn ontbroken hadde.*)

DEFIGO, is, fixi, fixum, figere. acc. *Iets insteeken, inzetten, inpooten, inheyen, inslaan, indryven, indouwen, hechten.*

Cucurbitulas defigere. Cels. 4. 14. *Koppen, koppen zetten.*

Defigere aliquid terræ. Virg. G. 2. 290. Terra. Virg. Æ. 12. 130. *Iets in d'aarde steeken, pooten, douwen*, of *planten.* Sicam in corpore alicujus. Cic. C. 1. 6. *Iemant den dolk in 't lyf douwen, een pook in iemants lighaam steeken.*

Defigere oculos in aliqua re. Curt. 7. 8. 9 In aliquam rem. Cic. A. 11. 5. *Zyn oogen*, of *gezicht ergens sterk op gevestigt houden, iets sterk*, of *aandachtelyk aanzien*, of *aankyken.* Mentem. Cic. de Or. 3. 6. *Ergens aandachtiglyk op letten, iets ernstig overweegen*, of over

overdenken, zijn gedachten ergens op zetten, of *vestigen*. Orationem. Cic. de Or. 3. 8. *Ergens met iever van spreeken, ernstig over redenwisselen.*

Defigere aliquid in animis alicujus. Cic. Dom. 4. *Iemant ergens een indruk van geeven, iemant iets inboezemen, inprenten, inscherpen*, of *indrukken.*

Pavor cum admiratione defixerat hostes. Liv. 7. 10. *De schrik en verwondering hadden de vyanden verzet, hadden hen buiten stant gebragt.*

Defigere furta alicujus in oculis populi. Cic. V. proœm. 3. *Iemants dieveryen voor d'oogen des volks vertoonen, 't volk voor oogen houden*, of *stellen, aan 't volk openbaaren*, zoo voorstellen dat het volk niet alleenlijk hoort dat 'er van gesproken word, maar als of ze in hunne tegenwoordigheit gedaan wierden.

(Defigere aliquem. *Iemant betoveren.*

Defigere animum Regis votis Jolchiacis. Virg. Cir. 377. *Den Koningk betoveren op de wyze van de Thessaliers.*)

DĒFĪNGO, is, finxī, finctum, fingĕrĕ. acc. Cato. R. R. 75. *Vormen, ergens een form, gestalte*, of *gedaante aan geeven, iets een form*, of *gedaante doen aanneemen.*

DĒFĪNIO, is, ivi, itum, irĕ. acc. *Bepaalen, paalen zetten*, of *stellen, in zekere paalen besluiten, afpaalen*, als een rijk, land, akker, enz.

Ejus fundi extremam partem directo ordine oleæ definiunt. Cic. Cæc. 8. *Dat land word aan die zyde met een rechte ry olyfboomen besloten, is aan dien kant met een rechte ry olyfboomen bezet.*

Imperium termino aliquo definire. Cic. Sext. 31. *Een Ryk*, of *Staat paalen zetten, 't gebied van een Ryk*, of *Staat bepaalen; d'uitgestrektheit van een gebied met eenige grenzen bepaalen.*

Aspectum nostrum definit horizon. Cic. D. 2. 44. *Ons gezicht word van den gezichteinder bepaalt; de kim* of *gezichteinder* *eindigt, of *bepaalt ons gezicht.*

Definire diem. Cæs. B.C. 1. 11. 2. *Een dag bepaalen, vaststellen, beraamen, stellen, neemen*, of *bestemmen.*

Definire rem aliquam. Cic. I. R. 1. 8. *Een zaak beschryven, ergens een beschryving van maaken, iets uitleggen, ontvouwen*, of *verklaaren.*

Definire legem alicui. Cic. V. ... *Iemant een wet voorschryve...*

houden, geeven, opleggen, opdringen. Alicui quid faciat. Cic. P. Q. 27. *Iemant voorschryven*, of *zeggen wat hy doen moet.*

Definire. Cic. F. 3. 8. *Besluiten, vaststellen, bepaalen, voorneemen.*

Definitum est. Plaut. Cist. 2. 1. 43. *Het is besloten, vast gestelt*, of *voorgenomen.*

DĒFĪNĪTĒ. Adv. Cic. de Or. 2. 27. *Bepaaldelyk, bepalender wyze, stelliglyk, stellender wyze, uitdrukkelyk, met uitgedrukte woorden, klaarlyk, duidelyk, stiptelyk, onderscheidentlyk, in 't byzonder.*

DĒFĪNĪTIO, ōnis. f. *Aanwyzing, aantoning, bepaling, uitdrukking.*

Hominum & temporum definitione sublata. Cic. D. 2. 54. *Zonder de persoonen*, of *den tyd te bepaalen*, of *aan te toonen; zonder bepaling*, of *aantoning van persoonen en tyden*, of *het bepaalen van persoonen en tyden overgeslagen zynde.*

Definitio. Cic. de Or. 1. 42. *Beschryving, bepaling*, of *uitlegging* van een zaak, van den aart, of d'eigenschappen eenes dings.

Definitio. *Grondregel, zetregel, regel, gewysde, uitspraak.* Dit woord word by de Rechtsgeleerden gebruikt.

DĒFĪNĪTĪVUS, ă, ūm. Cic. T. 24. *Beschryvende, bepalende, dat tot de beschryving*, of *bepaling van iets behoort.*

DĒFĪNĪTŪS, ă, ūm. Cic. de Or. 2. 34. *Bepaalt, uitgesproken, vast gestelt, bestemt, beraamt, besloten, gevonnist, uitgewezen.* zie Definio.

DĒFĪOCŬLUS, i. m. Mart. 12. 59. 9. *Een eenoog, een eenoogig mensch, een die maar een oog heeft.* Dit woord is verdacht by Martialis. In zommige drukken leest men Cæcis oculis.

DĒFĪT, dēfiĕrī. dat. *Ontbreeken, mangelen, feilen, schaars zyn.*

Nihil defit. Ter. E. 2. 2. 12. *Daar ontbreekt niet met allen, niets ontbreekt 'er, daar is niets van doen*, of *van noden, men heeft nergens gebrek aan.*

Nihil apud me tibi defieri patiar. Ter. Hec. 5. 2. 2. *Ik zal niet lyden*, of *dulden, dat u iets in ... huis ontbreeke.*

(Omnia ... defiat ... *wilt* ... *n* ... N...

Ostrea deficiente luna desiunt. Gell. 20. 8. *In 't afgaan van de Maan worden d'oesters schaars*, of *neemen d'oesters af.*)

DĒFĪXUS, ă, ūm. *Gepoot, geplant, ingeduwt, ingesteken, ingedreven, ingeslagen, ingeheit.*

* Defixus altis radicibus. Cic. A. 4. 5. *Diep ingewortelt, dat diepe wortelen heeft*, of *geschoten heeft*, van de deugd en ondeugd spreekende.

Defixus humi. Cic. Som. Sc. 4. *Aardsch, aardschgezind, tot aardsche dingen genegen.*

Defixa spes est omnium in te. Cic. Fl. 1. *De hoop van al de waereld is op u gevestigt, steunt*, of *berust op u.*

Animus defixus malis. Claud. Cons. Hon. 6. 258. In contemplatione malorum. Plin. E. 2. 1. 12. *Een knagend*, of *zeer gevoelig gemoed over zyne rampen; dat altyd op zyn ongeluk denkt*, of *over zyn ongeval knaagt; een gemoed gedurig op zyne ongevallen denkende*, of *zyne rampen overwegende.*

DEFL.

DĒFLĀGRĀTIO, ōnis. f. Cic. Pl. 40. *Brand, verbranding.*

‡ DĒFLĀGRĀTUS, ă, ūm. Cic. T. Q. 3. 19. *Verbrand, afgebrand, in d'asse gelegt, door 't vuur verteert.*

DĒFLĀGRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Branden, verbranden, door 't vuur verteeren.*

Deflagrare ardore. Cic. A. Q. 4. 37. *Door 't vuur verslonden*, of *verteert worden.*

Deflagrare ictu fulminis. Cic. Off. 3. 25. *Door een blixemstraal verbranden.*

* Communi incendio maluit quam suo deflagrare. Cic. Sext. 46. *Hy heeft liever in den gemeenen brand*, of *in 't gemeene ongeluk willen verteeren, dan alleen vergaan; hy heeft liever met den ganschen hoop dan alleen willen verloren gaan.*

Deflagrat ira. Liv. 40. 8. *De toorn*, of *gramschap gaat over, bedaart, stilt.* Seditio. Tac. H. 2. 29. 3. *D'oproer word gestilt, stilt, mindert, word* ... *neemt af.*

DĒFL... xi, flexūm, ... *en, krom-* ... *en, omdraai-* ...

... *oet.* A. 93. 3. De- ... re. Plin. E. 7. 16. 3. ... *verdoolen, van den afwyken, afraak...* of ...

... a veritate. ... *waarheit* ... A vit...

19. *Van de deugd zyn vaders ontaarden.*

Deflectere in aliquem locum. Plin. E. 4. 1. 3. *Naar een plaats ke ren.*

Deflectere de cursu suarum actionum. Cælius ad Cic. F. 8. 11 *Van zyn voorige gedrag afwyken, de zelve trant, of wyze van doen niet houden, van zeden veranderen, of verwisselen.*

Redeat illuc unde deflexit oratio. Cic. T. Q. 5. 28. *Laat ons onze reden hervatten, laat ons weer tot onze reden, of tot den draad van onze reden koomen, of keeren.*

DEFLEO, es, évi, etum, ére aliquid. Cic. Cl. 96. *Iets beweenen, beschreyen, met schreyende oogen beklaagen.*

(Deflere. *Jammeren, met woorden beklaagen.*

Quam ignominiam deflere apud Sostratum cœpit. Curt. 8. 6. 7. *Welke schimp hy beklaagt heeft, of over welke hoon hy gejammert heeft by Sostratus.*

Hanc ut crudelissimam cædem deflevit edicto. Suet. C. 30. 9. *Hy heeft by plakkaat zich over deeze daad als een zeer wreede moord beklaagt.)*

DEFLETUS, a, um. Cic. de Or. 3. 9. *Beweent, beschreit, beklaagt.*

DEFLEXUS, a, um. Plin. H. 17. 23. *Gebogen, gekromt, gevouwen, toegevouwen, omgebogen.*

Deflexus in alium cursum amnis. Cic. D. 1. 19. *Een verlegde stroom, een stroom die men verlegt, of eenen anderen loop heeft doen neemen.*

Deflexa ætas a laboribus ad otium. Cic. Att. 9. 10. *Een leven na veel arbeids tot rust geraakt.*

DEFLEXUS, us. m. Ne vitis deflexu rumpatur. Colum. 4. 26. *Op dat de wynstok in 't buigen, of door 't buigen niet breeke, of niet gebroken worde.*

DEFLO, as, avi, atum, are. Plin. H. 28. 2. *Blaazen, af- of wechblaazen, uitblaazen.*

(Deflare. *Verachten, verwerpen, bespotten, als van zich blaazen.* Zie Flare beneden.

Julii & Augusti diplomata, ut vetera & [illegible], deflabat. Suet. C. [illegible] *[illegible] en, of magtbrie-[illegible] en Augustus ver-[illegible] als oud en [illegible] ynde.* Ca-[illegible] n handschr [illegible] s in f [illegible] n.

geen kracht, of sterkte meer hebben.

DEFLORATUS, a, um. *Verwelkt, bezwalkt, verdonkert, benevens verandert, verflenst.*

Defloratæ victoriæ gloria. Liv. 37. 58. *De verworvene eer der zege, de benevelde glory der overwinning, d'eer van een overwinning die wel begon, maar slecht eindigde.* (Gronovius zegt dat dit woord eerst in de laatste eeuwen is gebruikt en dat 'er Præflorata moet geleezen worden.)

DEFLOREO, es, florui, florere. *Zyn bloei, bloeisem, of bloeisem verliezen, verslenssen, verwelken.*

DEFLORESCO, is, florui, florescere. Plin. H. 14. 16. *Verslenssen, verwelken, verdorren, zyn bloei, bloeisem, of bloeisem verliezen.*

Flos carptus deflorescit. Catull. 62. 43. *Een afgeplukte bloem verflenst, of verwelkt.* Deflorescere. Cic. Cl. 92. *Vergaan, verdorren, verslenssen, verwelken, verderven, uitgaan.*

* Defloreſcit formæ dignitas aut morbo aut vetustate. Cic. Her. 4. 27. *De glans, of luister der schoonheit verflenst, of verwelkt door ziekte, of door ouderdom.*

Deflorescit amor mature. Cic. Cœl. 19. *De kracht der liefde verslenst ras; 't vuur der liefde verdooft haast; de drift der liefde is niet duurzaam, de zoetigheden der liefde duuren niet lang, het vermaak, of de zoetheit der min verflauwt haast.*

Cum corpore animus deflorescit. Liv. 6. 23. *De ziel verslenst, of verzwakt met het ligchaam, de geest en 't ligchaam worden te zamen zwak, het gemoed verliest zyn vlugheit te gelyk met het ligchaam.*

DEFLORO, as, avi, atum, are. *Eigens de bloem van pingen, de maagdom van neemen, de voorsmaak van hebben.*

Futuri gaudii fructum spes tibi jam defloravit. Gell. 14. 1. *De hoop heeft u de voorsmaak gegeeven van de blydschap die u aanstaande is, of de hoop heeft u voor af de toekomende vreugd doen smaaken.*

DEFLUO, is, fluxi, fluxum, fluere. Plin. H. 12. 8. Hor. E. 1. 2. 42. *Loopen, vloeyen, stroomen, vlieten, storten, vallen, zakken, afloopen, afvallen, nederwaarts stroomen,* van een stroom, enz. spreekende.

Defluere alleen. Cic. T. Q. 5. 21. [illegible] ere ad terram. Liv. 20. 20. [illegible] ram. Cic. Am. 16. Curt. 7. [illegible] *aarden vallen, of storten, neervallen, een* [illegible]

[illegible] us. Plin. H. 10. 67. *[illegible] haair valt uit.*

[illegible] ad imos pedes. Virg.

Æ. 1. 408. *De rok, 't kleed, of de tabbaard hangt hem op de hielen, of tot aan de toeten toe.*

Defluere. *Vergaan, voorbygaan, ophouden, overgaan, niet meer duuren, geen stand houden, wegaan.*

Ubi salutatio defluxit. Cic. F. 9. 20. *Na dat het bezoek over is, of ophoud, na dat het volk, dat bezoek geeft, weggegaan, of vertrokken is.*

Defluunt beneficia. Sen. B. 1. 1. Defluunt ex animo beneficia. Prop. 1. 20. 2. *De weldaaden worden ligtelyk vergeeten, raaken ligtelyk uit de gedachten, of uit de gehengchenis.*

Oratio ab ea re defluxit in aliam. Cic. Am. 26. *De reden is ongevoeligly van d'eene zaak tot d'andere voortgevloeit, of is zoetjes van deeze zaak op een andere gevallen.*

Defluxit ætas, tempus, ingenium per socordiam, &c. Sall. B. J. 1. *Het leven, de tyd, en 't verstand is in ledigheit versleten, of in nietige bezigheden doorgebragt.*

Defluere luxu & inertia. Colum. Præf. 12. *Zich aan de wellust en ledigheit overgeeven, wellustiglyk en lui leeven.*

* Defluere ab Antiquis. Quintil. I. O. 10. 1. *Van d'Ouden afwyken, 't gevoelen, den weg, d'inzettingen, of regelen der Ouden niet volgen.*

(Defluere. *Doorvloeyen, vergeeten, ontschieten, uit de gedachten raaken.*

Ne tibi hoc ex animo defluat. Prop. 1. 20. 2. *Op dat gy dat niet vergeet, op dat u dat niet uit de gedachten raake.*

Defluere. *Afzakken,* van iemant die de rivier voor stroom afvaart spreekende.

Quoties Ostiam Tiberi deflueret. Suet. N. 27. 4. *Zoo dikwils hy den Tiber naar Ostia afzakte.*

Segnis secundo defluit amni. Virg. Æ. 8. 549. *Hy zakt de rivier af zonder te roeyen.)*

DEFLUVIUM, ii. n. Defluvium comæ. Plin. H. 37. 11. of capillorum. Plin. H. 11. 37. of capitis. Plin. H. 11. 39. *Uitvalling des haairs.*

DEFLUUS, a, um. Plin. H. 20. 4. *Neervallende, neervloeyende, neerstortende.*

(Defluus. *Lang.* Deflua cæsaries. Prud. Hιι Στ. 13. 30. *Lang haair.*

* DEFLUXIO, onis. f. Defluxio seminis. Firm. 3. 7. *Ontloopint, of ontschieting van 't zaad.)*

DEFO.

DEFODIO, is, fodi, fossum, fodere. acc. Colum. 7. 5. *Spitten, delven, graaven, bedelven, begraaven.*

Defodere aliquid. Cic. D. 2. 65. Defodere aliquid in terram. Liv.

dere. Cic. F. 5. 8. *Zyn nagelaate, of verzuimde plicht hervatten.*

DEBL. DECA.

DEBLĂTERO, ās, āvi, ātūm, ārĕ alicui. Plaut. Au. 2. 3. 1. *By iemant zeer veel praats maaken, veel kal'en, of veel snaps hebben.*

(DECĂCHINNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Tertull. ad Nat. 1. 19. Apolog. 47. *Belagchen, bespotten, begrinniken, beschimpen, of uitjouwen.*)

DECĂCŪMĬNĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 17. 24. *Knotting, kruinafscheering, 't afhouwen van den top der boomen, of van d'opperste takken.*

DECĂCŪMINO, ās, āvi, ātūm, ārĕ arbores. Colum. 5. 6. *De boomen knotten, de kroon, kruin, of den top der boomen afhakken, of afhouwen.*

(DECĂLVO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Hieron. adv. Jovin. 1. 13. *'t Eenemaal afscheeren, of kaal maaken.* Een woord van de latere eeuw.)

DECANTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Zingen, opzingen, verkondigen, afkondigen, uitgalmen, verbreiden, verheffen, looven, roemen, pryzen, dikwils iets herhaalen, van iets praaten, of ergens gewag van maaken.*

Elegos decantare. Hor. O. 1. 33. 3. *Treurdichten, of klaagliederen maaken.*

Decantare aliquid alicui. Cic. de Or. 2. 18. *Iemant dikwils iets verhaalen, iemant d'ooren ergens mee warm maaken.*

Decantare aliquid. Quintil. I. O. 12. 8. *Iets dikwils ophaalen, ergens veel van spreeken, iets verbreiden, ergens de mond vol van hebben, iets t'elkens in den mond hebben.*

(Decantare. *Uitzingen, tot het einde toe zingen.*

Ἅλωσιν Ilii decantavit. Suet. N. 38. 5. *Nero heeft 't inneemen van Trojen uitgezongen, of tot het einde toe gezongen.*

Decantare. *Ophouden van zingen.*

Hæc omnia vidi, & jam decantaverant. Cic. T. Q. 3. 22. *Dit alles heb ik gezien, en zy hadden opgehouden van zingen.*

Decantatum quid habere. Cic. de Or. 2. 32. *Iets vaerdig hebben, ergens gereed op zyn, iets zonder moeite daar heene konnen zeggen.* Boertende zegt men; *iets uit de mouw konnen schudden.*)

DECĀNUS, i. m. Veget. 2. 8. *Deken, tienman, rotmeester.*

DECĂPŎLIS, ĭs. f. Plin. H. 5. 18. *Dekapolis*, een landstreek van Palæstina waar in tien steden lagen.

DECĂPŪLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 15. 6. *Overgieten, van 't eene vat in 't ander gieten, overstorten, of oversteeken.* Plinius gebruikt dit woord niet dan wanneer hy zegt oleum sæpius decapulandum. *Men moet den oly dikwils overgieten, of van vat verwisselen.* (Misschien moet hier geleezen worden capulandum. Zie Pintianus over deeze plaatse.)

DECĂDES, um. f. plur. *Tienlingen, tientallen, een werk van tien boeken, of tien stukken,* waar in Livius zi ne historien verdeelt heeft.

DECĂSTYLŎS, i. m. & f. ŏn, i. n. Vitruv. 3. 1. Δεκάστυλος. *Dat tien pylaaren van vooren, of in elk der voornaamste voorgevels heeft,* van een tempel, huis, enz. spreekende.

DECAŬLESCO, scis, scĕrĕ. Plin. H. 19. 7. *Opschieten, uitschieten, tot een te'g, stam, of lot worden, een steel, of stronk krygen, een lot schieten.*

DECE.

DECĒDENS, entis. omn. gen. *Wechgaande, verlaatende, vertrekkende, wechloopende, deinzende, wykende, die wechgaat, vertrekt, wechloopt, of wykt.*

Milites decedentes. Cic. F. 10. 32. *Overloopers, wechloopende soldaaten, krygsvolk dat zyn post verlaat.*

DECĒDO, ĭs, cēssi, cēssūm, cēdĕrĕ loco, *of* de, e, *of* ex loco aliquo. *Wechgaan, uitgaan, vertrekken, wyken, verreizen, vluchten, zich ergens van daan maaken, of van daan pakken, een plaats verlaaten.*

Decedere agmine. Tac. An. 11. 18. 4. *Uit zyn gelid gaan, of loopen.*

Decedente die. Virg. G. 4. 466. *Op 't vallen van den dag, op den avond, met het eindigen van den dag, op 't afneemen van den dag.*

Decedere alicui. Cic. S. 18. *Voor iemant door beleefdheit wyken,* 't zy met hem zijn plaats in te ruimen, of zijn raad op te volgen. De via alicui. Plaut. Trin. 2. 4. 80. *Voor iemant plaats maaken, of plaats ruimen, voor iemant uit de weeg gaan, iemant wyken.* Decedere alicui. Cæs. B. G. 6. 3. 7. *Iemant ontwyken, ontgaan, schuuwen, myden, zich van iemant afhouden, of afkeeren,* als van een verbannenen, *iemants gezelschap, of omgang vermyden.*

Decedere de suis bonis. Cic. V. 2. 17. *Zyn goed afstaan, afstand van zyn goederen doen.*

* Decedere de suo jure. Cic. S. R. 27. *Van zyn recht afstaan.* Officio, *of* De officio. Cic. V. Prœm. 10. Ab officio. Liv. 27. 10. *Zyn plicht verzuimen, of verwaarloozen, nalatig, of zuimachtig in zyn plicht zyn, van zyn schuldige plicht afwyken.*

(Decedere alleen. Suet. J. 8. 1. de provincia. Cic. Mur. 33. ex provincia. Nep. Att. 4. 1.) Provincia. Suet. Tit. 5. 3. *Zyn landvoogdye afstaan, neêrleggen, of verlaaten.*

Decedere jure suo. Liv. 3. 33. *Zyn plicht, of recht te buiten gaan.*

Decedere alleen. Cic. Att. 1. 6. *of* Decedere de vita. Cic. C. R. 11. *of* de vitæ statione. Cic. S. 20. *Sterven, overlyden, uit het leven scheiden.* Pater nobis decessit. Cic. Att. 1. 6. *Onze vader is overleden, of is gestorven.*

Decedere de suo more. Cic. V. 2. 64. *Van zyn gewoonte afgaan, tegens zyn gewoonte handelen, doen, of te werk gaan.* De sententia. Cic. C. B 5. *Van zyn gevoelen, of meening afgaan, van gevoelen, of meening veranderen, van gedachten veranderen.*

Decedit ira (illi *of* illius.) Ter. H. 3. 5. 55. *Zyn gramschap, of toornigheit gaat over, bedaart, of word gestilt.* Ea cura Patribus decessit. Liv. 9. 29. *De Raadsheeren zyn ontheft, of ontlast geworden van die zorge, de Raadsheeren hebben dat hertzweer, of verdriet niet meer gehad, zyn van die zorge bevryd geworden.*

Multum Regi ad omnia virium Carthagine amissa decessit. Liv. 26. 51. *De Koningk heeft in de verovering van Karthago veel van zyn magt, tot zyne voornemens nodig, verlooren; 't Koningks magt heeft in alles geweldig afgenomen, toen Karthago verloren wierd.*

Nihil decedet de summa. Ter. Ad. 5. 3. 30. *Men zal niets van de som laaten vallen, of aftrekken; de som, of rekening zal 'er geheel moeten zyn; 't zal niet een penning minder zyn.*

Decedit febris. Cels. 3. 5. *De koorts gaat af, of vermindert, gaat over, neemt af, word minder.*

† Ibi non Hymetto mel decedit. Hor. O. 2. 6. 16. *De honig aldaar wykt voor de Hymettesche niet, de honig valt, of is 'er zoo goed als die van Hymetten.*

Decedere calori. Virg. G. 4. 23. *Uit de zon gaan, de hitte ontwyken, de lommer, of schaduwe zoeken.*

DECĔM, plur. indeclin. Ter. H. 5. 1. 36. *Tien.* Men vind by Cic. S. R. 7. Decem & tres voor *dartien*; en by hem Clu. 27. Decem & sex voor *zestien.*

DECĔMBĔR, bris. m. Cic. L. L. 2. 21. *Wintermaand, December, de maand van December.* Dezze was maar de tiende maand, voor dat 'er Januarius

nuarius en Februarius (Louwmaand en Sprokkelmaand) waren bygevoegd.

DĔCĔMJUGIS, is. m. & f. gĕ, ĭs. n. Currus decemjugis. Suet. N. 24. 4. *Een tiengespan, een koets, of wagen met tien paerden.*

DĔCĔMPĔDĂ, æ. f. Cic. A. Q. 4. 41. *Een erfscheiders roede van tien voeten, een tienvoetige meetstok, of meetroede van tien voeten lang,* die tot landmeeten wierd gebruikt.

DĔCĔMPĔDĀTŌR, ōris. m. Cic. A. 13. 18. *Een landmeter.*

DĔCĔMPLĔX, ĭcis. omn. gen. *Tienmaal zoo veel, tienvoudig, tiendubbel.*

Decemplicem hostium numerum profligaverunt. Nep. 1. 5. 5. *Zy hebben den vyand, die tien tegens een was, of tienmaal zoo sterk was als zy, verslaagen.*

DĔCĔMPLĬCĀTUS, ă, ūm. Decemplicatus numerus. Varr. L. L. 5. 5. *Een getal tienmaal, of door tien verdubbelt.*

(DĔCĔM PRĪMĪ. Cic. S. R. 9 *De tien voornaamste heeren.* De naam van 't gezantsch p der Amerinen.

DĔCĔMSCĂLMUS, ă, ūm. *Dat tien riemen heeft.* Zommige meenen dit woord gevonden te hebben by Cic. Att. 16. 3. Daar anderzins met twee woorden, Decem scalmis, geleezen word.)

DĔCĔMVĬR, ĭrĭ. m. *Een tienman.* Zie Decemviri.

DĔCĔMVĬRĀLĬS, is. m. & f. lĕ, is. n. Cic. V. 4. 49. *Van de Tienmannen, dat de tienmannen, of hun ampt raakt, of aangaat.*

DĔCĔMVĬRĀTUS, ūs. m. Cic. Rull. 2. 22. *Het tienmanschap, het overheitsampt der tienmannen.*

DĔCĔMVĬRĪ, ōrūm. m. plur. Liv. 3. 33. *De tienmannen.* Dit waren tien mannen met volle magt aangestelt, die 't Roomsche gemeene-est voor een tijd, in plaats van de Burgermeesteren, geregeert hebben.

DĔCENNĬS, is. m. & f. nĕ, ĭs. n. Plin. H. 8. 5. *Tienjaarig, dat tien jaar oud is, die tien jaaren heeft.*

DĔCENNĬŬM, ĭi. n. Apul. D. Socr. 52. *Tien jaar, de tyd van tien jaaren.*

DĔCENS, entis. omn. gen. Ovid. Tr. 3. 7. 33. Sen. Th. 1. 151. *Betamelyk, betamende, welvoegende, welstaande, geschikt, bequaam, wel passende.* De compar. Decentior staat by Claud. Conf. Hon. 6. 537. en de superl. Decentissimus by Sen. B. 1. 9.

Decens. Hor. O. 4. 13. 17. *Schoon, fraai, net, mooi, aangenaam, bevallig, behaaglyk, welgemaakt,* van 't aangezicht, 't wezen, of gelaat spreekende.

Servus decens. Plin. E. 1. 21. 2. *Een welgemaakt knecht, een knecht die wel voorkoomt, een fraai knecht.*

DĔCENTĔR, Adv. Ovid. Art. 3. 291. *Bequaamelyk, behoorlyk, gevoeglyk, geschiktelyk, op een bequaame wyze.* De compar. Decentius staat by Hor. E. 2. 2. 216. en de superl. Decentissime by Cic. Cæc. 26.

DĔCENTĬĂ, æ. f. *Bequaamheit, geschiktheit, betamelyke staat, gevoeglykheit, welvoegendheit, welstant, behoorlykheit.* Cicero gebruikt het in 't volgende met eenige verzagting.

Venustatem figurarum, &c, ut ita dicam, decentiam oculi judicant. Cic. N. D. 2. 58. *d'Oogen oordeelen over de schoonheit, of deftigheit, en, zoo ik 't zeggen mag, over de geschiktheit, of netheit der gestalte.*

DĔCEPTĬO, ōnis. f. Vitruv. 2. 8. *Bedrog, bedriegerye, schelmery, fieltery, verleiding, opligting.*

DĔCEPTŎR, ōris. m. Sen. Th. 1. 140. *Een bedrieger, verleider, guit, schelm, fielt, opligter, schalk.*

DĔCEPTUS, ă, um. Virg. E. 8. 18. *Bedrogen, verleid, misleid, opgezet, opgeligt, verschalkt.*

(DĔCĔRIS, is. Suet. C. 37. 3. *Een schip met tien roeibanken.*)

DĔCERNO, is, crevi, cretūm, cernĕrĕ. acc. *Besluiten, beveelen, lasten, belasten, oordeelen, vonnissen, uitspreeken, uitspraak doen, vast stellen, besluiten, een besluit maaken,* van een rechter, of gerechtshof spreekende.

Decernere alicui, &c. seq. subj. Cic. F. 1. 1. *Iemant gebieden, beveelen, belasten, last geeven dat, enz. iemant stellen om, enz.*

Senatus decrevit ut Postumus iret in Siciliam. Cic. Att. 7. 15. *De Raad heeft bevolen, of vastgestelt dat Postumus naar Sicilien zoude gaan.*

Decernere alicui honores divinos. Suet. J. 88. 1. *Last geeven dat iemant goddelyk eer zal aangedaan, bewezen, opgedraagen, of toegebragt worden.* Gratulationem conservatæ Reipublicæ. Cic. C. 4. 10. *Last geeven om iemant te bedanken wegens, of voor de behoudenis van 't Gemeenebest.*

Decernere quæstionem de aliqua re. Cæs. B. G. 7. 43. 1. *Last geeven, gebieden, beveelen, of belasten om onderzoek over een zaak te doen, om een zaak te onderzoeken, of te ondertasten.*

Decernere. acc. Cic. F. 15. 4. *Besluiten, beraamen, voorneemen, vaststellen,* by voorbeeld, den oorlog, de vrede, 't gevecht, enz.

Sumptus alicui decernere. Cic. F. 3. 10. *Belasten dat iemant word kostvry gehouden, gebieden dat iemant vry van on osten, of vry gehouden worde.*

Decernere. *Beslegten, beslissen, byleggen, vereffenen, nederleggen,* te weeten, een krakkeel, geschil, enz.

Decernere pugnam. Liv. 28. 33. *'t Gevecht eindigen, den stryd ten einde brengen, beslegten, of byleggen.*

Uter sit, non quit, Amphitruo, decernere. Plaut. Am. prol. 2. 8. *Hy kan niet oordeelen, of onderscheiden wie van beide de rechte Amphitryon is.*

Decernere. seq. inf. Ter. Hec. 1. 2. 73. *Besluiten, vaststellen, voorneemen, of voornemens zyn, om, enz.*

Mihi decretum est. seq. inf. Plaut. As. 1. 1. 58. *Ik heb voorgenomen, of ik ben voornemens, ik heb vast gestelt, om, enz.*

(Decernere alleen. Curt. 3. 2. 1.) *en* Decernere armis. Cic. Att. 7. 3. *of* ferro. Virg. Æ. 12. 282. *Een geschil gewapenderhand, of met den degen beslegten, met 't rapier, of den degen in de vuist beslissen, of afdoen.*

Capite meo decerno. Cic. Att. 10. 10. *Ik waag 'er myn leven, myn kop, of hals aan.*

Eo judicio de omnibus fortunis decernit. Cic. P. Q. 2. *Al zyn goed, zyn gansche welvaren, of welstant hangt aan dat geding; hy waagt alle zyne middelen aan de uitspraak van dat geding.*

DĔCERPO, is, cerpsi, cerptūm, cerpĕrĕ fructus, flores, &c. acc. Colum. 5. 10. *Plukken, afpikken, afleezen, vergaderen, verzamelen,* van vruchten, bloemen, enz spreekende.

Ne quid jocus de gravitate decerperet. Cic. de Or. 2. 56. *Op dat de vrolykheit, of boertery, niets van zyne statigheit zoude verminderen.*

Nihil sibi ex ista laude quisquam decerpit. Cic. Marc. 2. *Niemant heeft deel aan die eer, niemant krygt iets van die eer.*

Decerpere fructus ex aliqua re. Hor. S. 1. 2. 79. *Eenigen eenige vrucht, of winst, eenig nut, of eenig voordeel uit trekken.*

DĔCERTĀTĬO, ōnis. f. Cic. A. 11. 9. *Twist, geschil, stryd, gekyf, onlust, krakkeel, oneenigheit, gevecht.*

DĔCERTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Twisten, krakkeelen, kyven, krakkeel, geschil, onlust, of oneenigheit met iemant hebben; kampen, stryden, vechten.*

De-

Decertare cum aliquo armis. Cic. Dom. 15. *Met wapenen tegens iemant stryden, kampen, vechten*, of *slaan*.

Feliciter cum hostibus prælio decertare. Cic. Prov. Conf. 13. *Zege op de vyanden bevechten*, of *behaalen, gelukkig tegens de vyanden slaan, de vyanden in den slag overwinnen*.

Exercitum numerosum parvis copiis habebat decertare. Front. St. 1. 11. 2. *Hij moest een talryk heir met een kleine magt*, of *met weinig volk bevechten; hy had met een kleine magt tegens een talryk leger te strijden*.

Africus decertans Aquilonibus. Hor. O. 1. 3. 13. *De Zuidwesle wind tegens de Noorder winden strydende, worstelende*, of *waaijende*.

(DĒCĒRTĀTŌRĬŪS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 6. 4. *Verschillig, dat in verschil is*. Doch andere leezen Decretorius.)

DĒCĒSSĬŌ, ōnĭs. f. Cic. Fr. 1. 1. *Vertrek, verreizing, uitgang, weggang, afscheit*.

Decessio. Cic. R. P. 11. *Verminderring, korting, versmelting*, van een somme gelds, *of* van iets anders spreekende.

Decessio febris. Celf. 3. 3. *Het afgaan*, of *'t afneemen van de koorts, de tijd dat de koorts weg blyft, dat iemant vrij van de koorts is*.

DĒCĒSSŌR, ōrĭs. m. Tac. Ag. 7. 4. Ulp. Dig. 1. 16. 4. §. 4. *Voorzaat, een die voor een ander eenig ampt heeft bekleedt*.

DĒCĒSSŪS, ūs. m. Cic. F. 8. 10. *Vertrek, verreizing, uitgang, weggang, afscheit*.

* Decessus febris. Celf. 3. 12. *Het afgaan*, of *'t afneemen van de koorts, de tyd dat de koorts weg blyft, dat iemant vry van de koorts is*.

(Decessus. *Het overlyden, het sterven*.

Amicorum decessu angi. Cic. Am. 3. *Wegens het overlyden van zyne vrienden beducht*, of *bekommert zyn*.)

DĒCĒT, dĕcŭĭt, dĕcērĕ. dat. *of* acc. *Wel voegen, betaamen*, of *wel passen, wel staan*, of *betamelyk zyn*. Dit verbum heeft niet dan de derde persoonen van 't singularis en pluralis.

Ita nobis decet. Ter. Ad. 5. 8. 5. *Dus betaamt, past*, of *voegt het ons; dus moeten wij handelen*, of *te werk gaan; zulke luiden als wy moeten zoo doen*. Donatus tekent aan dat de netste Latijnsche Schrijvers by dit verbum een dativus voegen, als 'er geen ander verbum onmiddelijk na volgt; maar een accusativus als 'er een verbum achter koomt, by voorbeeld: Nos decet facere. Nos decet dicere. *Wy moeten 't doen, 't past ons te doen. 't Koomt*, of *'t staat ons toe te zeggen, 't betaamt*, of *voegt ons te spreeken*.

Aliena non decent eum. Cic. Off. 1. 31. *'t Vreemde past hem niet, 't vreemde staat hem niet wel*.

Decet abs te id impetrare. Plaut. R. 3. 3. 40. *Gy behoort*, of *'t past u ons dat toe te staan; gy kond met geen fatsoen ons dat weigeren*, of *ons dit gevoeglyk afslaan*.

Illud facinus nostro generi non decet. Plaut. Am. 2. 2. 188. *Die daad past niet*, of *is onwaerdig voor ons geslagt; dat schelmstuk onteert onze afkomst*.

DECI.

DĒCĬDĬŪM, ĭi. n. Sen. E. 30. *Val, verval, valling, neerstorting, ondergang, verzwakking, krenking*.

DĒCĬDŌ, ĭs, cĭdi, cĭsūm, cĭdĕrĕ. *Vallen, afvallen, nederstorten*.

Decidere aliquo loco. Ovid. Her. 20. 208. *of* e. Ovid. M. 9. 344. ex. Cic. S. 1. 19. de aliquo loco. Plaut. Caf. 5. 2. 50. *Ergens van af vallen*. Equo. Cæf. B. G. 1. 48. 6. *of* Ex equo. Nep. 18. 4. 2. *Van 't paerd vallen, van 't paerd gesmeten worden*.

Femina tibi deciduntin talos. Plaut. Pœn. 3. 1. 67. *De dikte van de beenen schiet u op de enkelen*.

Decidere spe. Suet. O. 5. 2. *of* de spe. Ter. H. 2. 3. 9. A spe. Liv. 37. 26. *Van zyn hoop vervallen, zyn hoop verliezen, van zyn hoop versteeken*, of *in zyn hoope bedrogen zyn*, of *worden*.

Toto illius pectore decidi. Tib. 3. 1. 20. *Ik ben heel uit zyne gedachten, ik ben gansch uit zyne genegentheit vervallen, hy vergeet my t'eenemaal, hy denkt niet meer om my*.

Decidere ab archetypo. Plin. E. 5. 10. 1. *Naar 't leven*, of *principaal niet gelyken, veel van 't oorspronkelyke verschillen*, van een schilderij spreekende.

Non hostium virtute, sed amicorum perfidia decidi. Nep. 18. 11. 5. *Ik ben niet door de dapperheit myner vyanden, maar door de trouwloosheit myner vrienden overwonnen; myn ongeval koomt niet van de kloekmoedigheit myner vyanden, maar van d'ongetrouwigheit myner vrienden voort*.

(Decidere. Hor. E. 2. 1. 36. *Sterven, overlyden*.

Decidere morbo. Plaut. Trin. 2. 4. 143. *Aan een ziekte sterven*.)

DĒCĪDŌ, ĭs, cīdi, cīsūm, cīdĕrĕ. acc. Plaut. Merc. 2. 2. 37. *Snyden, afsnyden, afhouwen, afkappen*.

* Decidere negotium. Cic. Q. R. 11. *of* de negotio. Cic. Q. R. 12. *Een zaak beslechten, vereffenen, bijleggen, beslissen*, of *afdoen; uitspraak over een zaak doen*.

Decidere cum aliquo. Cic. S. R. 39. *Met iemant verdraagen*, of *overkoomen; een geschil met iemant vereffenen*, of *byleggen*.

DĒCĬDŪŪS, ă, um. Plin. H. 11. 37. *Vallende, dreigende, gereed*, of *onderworpen om te vallen, bouwvallig, dat ligtelyk valt*.

Deciduus. Ovid. M. 8. 758. *Afgesneden, afgehouwen, afgehakt, afgekapt*. (Men leest nu Delola quercus.)

DĔCĬĒS. Adv. Plin. H. 10. 53. *Tien reizen, tienmaal, tienwerf, tien keeren*.

Decies centena. Hor. S. 1. 3. 15. *Tien hondert, tienmaal hondert, duizent*.

DĔCĬMĂ, æ. f. *Tiende, het tiende deel van iets, de tiend* die men van koren, wijn, enz. geeft. Zie Decuma.

DĔCĬMĀNĪ, ōrum. m. plur. Front. St. 4. 5. 11. *De soldaaten van de tiende keurbende*.

DĔCĬMŌ, ās, āvi, ātūm, ārĕ legionem, *of* milites legionis. Suet. A. 24. 5. Tac. H. 1. 51. Front. St. 4. 1. 39. *Een keurbende*, of *Regiment vertienen*, dat is, *den tienden man uitzonderen om hem te straffen*.

DĔCĬMŌDĬĂ, *of*

DĔCĔMMŌDĬĂ, æ. f. Colum. 12. 18. *Een vat van tachtig kannen*.

(DĔCĬMŌDĬŪS, *of*

DĔCĔMMŌDĬŪS, ă, ŭm. *Daar tien schepel ingaat*.

Corbulæ decemmodiæ. Colum. 12. 50. *Korven*, of *manden, daar tien schepel ingaat*.)

DĔCĬMŪM. Adv. Liv. 6. 40. *en* 42. *Voor de tiende maal, voor de tiende reis*.

DĔCĬMŪS, ă, ŭm. Cic. A. 2. 31. *De tiende, het tiende*.

DĒCĬPĬŌ, ĭs, cēpi, cēptūm, cĭpĕrĕ aliquem. *Iemant bedriegen, verschalken, opligten, bedotten, misleiden, blindhokken, doeken, te leur stellen*.

Decipere exspectationem alicujus. Cic. de Or. 2. 71. *Iemant in zyn hoop*, of *verwagting bedriegen*, of *te leur stellen*. Oculos. Ovid. M. 3. 431. *Iemants oogen bedriegen, verblinden*, of *betoveren*.

DĒCĬPŬLĂ, æ. f. Sidon. Apoll. E. 8. 10. *of*

DĒCĬPŬLŪM, i. n. Apul. M. 10. 250. *Een knip, vogelknip, vogelslag, strik, val*. Twee woorden van de latere eeuw.

(DĒCĬRCĬNŌ, ās, āvi, ātūm, ārĕ.

ārĕ. *Rond maaken, iets tot een kring maaken, iets in 't ronde aftekenen.*
Majoremque Helice major decircinat arcum. Manil. 1. 296. *En de grooten Beer maakt een grooter kring.*
Quam teretis natura soli decircinat orbem in tumidum. Manil. 3. 353. *Die de natuur rond gemaakt heeft, of in 't ronde afgetekent heeft.*)
DĔCIRĒMIS, is. f. Plin. H. 11. 56. *Een galei van tien roeibanken.*
DĒCĪSIO, ōnis. f. Cic. Fl. 36. *Beslissing, beslegting, vereffening, of bijlegging van een geschil, het uitwyzen, of 't afdoen van een geding.*
DĒCĪSUS, ă, ūm. Hor. E. 2. 2. 50. *Afgesneden, afgehouwen, afgehakt, afgekapt, afgeknipt.*
* Decisus. Cic. V. 5. 45. Hor. E. 1. 7. 59. *Beslegt, beslist, bygelegt, afgedaan, vereffent, uitgewezen, uitgesproken, van een zaak, of geding spreekende.*

DECL.

DĒCLĀMĀTĬO, ōnis. f. Sen. C. præf. 1. *Uitvaring, uitroeping, uitschreeuwing, in de redenrijkkonst.*
DĒCLĀMĀTŎR, ōris. m. Cic. Or. 15. *Een redenaar, een die ergens tegens uitvaart, of die een grooten ophef van een zaak maakt.* Boertende. *Een schreeuwer.*
Declamator. Cic. Pl. 34. *Een redenaar, een leermeester der redenrykkonst.*
DĒCLĀMĀTŌRĬŬS, ă, ūm. Cic. de Or. 1. 16. *Van een redenaar, of van 't uitvaren over een zaak, of 't geen 't een, of 't ander betreft.*
DĒCLĀMĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. A. 2. 17. *Dikwils uitvaaren, of uitroepen.*
Declamitare de aliquo. Cic. A. 5. 7. *Tegens iemant uitvaaren, of uitroepen.*
DĒCLĀMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Redeneeren, redenvoeren, zich in de redenrijkkonst oeffenen.*
Declamare alicui. Ovid. Art. 1. 465. *Voor, of in tegenwoordigheit van iemant redenvoeren; gebaerden voor iemant maaken.*
Declamare orationes. Quintil. I. O. 3. 8. *Redenvoeringen doen.*
Declamare in aliquem. Cic. F. 3. 11. *Tegens iemant uitvaaren, iemant uitmaaken, of uitschelden.*
Ad fluctum declamare. Cic. Fin. 5. 2. *Aan zee, op 't strand, of by 't gebruis der baaren een rede doen; tegens de golven, of baaren aanschreeuwen.*
DĒCLĀRĀTĬO, ōnis. f. *Verklaring, aanwijzing, aantoning, bewijs, blijk, betoog.*
Declaratio animi. Cic. F. 10. 5. *Verklaring, of opening van zijn gedachten, of gevoelen, uiting van zyn hert aan iemant.*
* Amoris declaratio. Cic. F. 15. 21. *Verklaring, betuiging, bewijs, of blyk van vriendschap, of van liefde.*
DĒCLĀRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cic. A. 5. 14. *Verklaaren, aanwyzen, aantoonen, betoonen, te kennen geeven, betuigen, doen zien, te verstaan geeven, ontwinden, ontzwagtelen, ontdekken, open leggen, ontvouwen, openbaaren, ontknoopen, openbaar maaken.*
Declarare gaudia vultu. Catul. 64. 34. *Blydschap in 't aangezicht vertoonen, of zich ten wezen laaten uitschijnen.*
Declarare aliquem Consulem. Cic. Mur. 2. *Iemant tot Burgermeester noemen, verkiezen, of aanstellen.*
DĒCLĪNĀTĬO, ōnis. f. *Ontwijking, afwyking, schuwing, schouwing, ontvlieding, afkeering, afwending, buiging, omdraying.*
Declinatio capitis. Curt. 7. 4. 36. *Omdraaying van 't hoofd.*
Declinatione corporis effugere ictum. Curt. 4. 6. 16. (petitionem. Cic. C. 1. 6.) *Een steek door 't draayen van 't ligchaam ontwyken, of afkeeren.*
Declinatio. *Vlucht, ontvluchting, wegvluchting, ontwyking, schuwing.*
Tua recusatio fit laboris & periculi declinatio. Cic. Clu. 53. *Uwe weigering strekt maar om den arbeit en 't gevaar te schuuwen, of te ontgaan.*
Declinatio ad libidinem. Cic. Fin. 1. 6. *Het hellen, of de neiging tot ongebondenheit, of wellust.*
Declinatio a proposito. Cic. de Or. 3. 53. *Een afwyking, buitenreden, uitweiding, buitensprong van zyn gesprek, of van zyn onderwerp.*
Declinatio tubuli. Vitruv. 8. 7. *De bogt, kromte, of buik van een pyp, of buis.*
Declinatio. Varr. L. L. 7. 1. *Buiging der naamwoorden.* Een woord der spraakkonst.
Declinatio cœli. Vitruv. 9. 8. mundi. Colum. Præf. *Een luchtstreek, landstreek, gewest.*
DĒCLĪNĀTŪS, ūs. m. Declinatus verborum. Varr. L. L. 7. 1. *De buiging der werkwoorden.*
DĒCLĪNĀTUS, ă, ūm. Locus declinatus. Vitruv. 8. 7. *Een overhangende, overhellende, afgaande, of afhellende plaats.*
Non est declinata quidquam ab aliarum ingenio. Ter. Hec. 2. 1. 3. *Zy is van geen andren aart als een ander; zy verschilt niet in aart van een ander, zy is van den zelven inborst als een ander, zy heeft de zelve neiging als andere vrouwen.*
Verba declinata. Quintil. I. O. 1. 6. *Werkwoorden van oorspronkelyke woorden afgeleid, of afkomsten; spruitelingen.*
(Declinata ætas. Declinata ætate literas Græcas discere. Quintil. I. O. 12. 11. *In den hoogen ouderdom Griekfch leeren.*)
DĒCLĪNO, ās, āvi, ātūm, āre. acc. & abl. met a of ab. *Afwenden, afkeeren, afgaan, ontwyken, verlaaten, omdraayen, buigen, nederbuigen, zich verneederen.*
Declinare agmen in aliquem locum. Liv. 1. 28. *'t Leger in een andere plaats voeren, of laaten trekken, of het heir eenen anderen weg doen neemen om het te verleggen.*
Declinare de via ad dexteram. Cic. Fin. 5. 2. *Ter rechter zyde van den weg afgaan, of inslaan.* Se extra viam. Plaut. Au. 4. 8. 11. *Van den gemeenen weg afwyken, of afgaan.*
Declinare. acc. *Ontwyken, ontgaan, ontvluchten, ontvlieden, myden, schuuwen, afgaan, te rug treeden, of wyken.*
Declinare de via. Cic. Am. 17. *Van zijnen gewoonen weg afgaan, zyn gewoone wyze van doen, of van leven verlaaten, veranderen, of niet opvolgen; zyn oude zeden verlaaten.*
Declinare minas alicujus. Cic. Att. 2. 19. *Iemants dreigingen, of wraakzugt outsnappen, ontgaan, of vermyden.* Ictus. Liv. 36. 23. *Slagen ontwyken, afkeeren, ontgaan, of vermyden.* Impetum alicujus. Cic. Or. 68. *Iemants geweld ontwyken, vermyden, of ontgaan.*
Declinare ab religione officii in aliqua re. Cic. V. 3. 1. *Ergens in van zyn plicht afwyken, zyn plicht ergens niet behoorlyk in betrachten zyn schuldige plicht verzuimen.*
* Declinare. Cic. Fat. 20. *Vervallen, afgaan, daalen, laag worden, hellen.*
Declinat dies in vesperum. Colum. 8. 4. *De dag begint te daalen, begint ten avond te neigen; het word avond.*
Eo revertamur unde huc declinavit oratio. Cic. de Or. 2. 38. *Laat ons wederkeeren tot het geene waar van onze reden is afgeweken; laat ons tot het voorgaande onderwerp onzer reden keeren.*
Declinare nomina & verba. Quintil. I. O. 1. 4. *Naamwoorden en werkwoorden buigen.*
DĒCLĪVIS, is. m. en f. vĕ, is. n. Cæs. B. G. 2. 18. 1. *Neigende, hellende, afhellende, overhellende, krom, steil,*

steil, overgebogen, dalende, afdalende, afgaande.

Declivis ætate. Plin.E.8.18.8. *Krom van ouderdom, heel oud, stok oud, die met 't eene been in 't graf gaat.*

DECLĪVITĀS, ātis. f. Cæf. B G. 7.85.6. *Helling, afhelling, overhelling, overhanging, steilte, bogtigheit, 't hellen, of 't hangen van iets.*

DECO.

DĒCŎCTĂ, æ. f. Suet. N. 48. 5. *Gekookt water dat men naderhand in sneeuw heeft laaten koel worden.*

DĒCOCTŎR, ōris. m. Cic. C. 2. 3. *Een doorbrenger, verquister, opmaker van al zyn goed; een die al zijn goed heeft verteert, of doorgebragt.*

DĒCOCTŬM, ī. n. Plin. H. 22. 20. *Een afziedzel, of sop van verscheide drogeryen te zamen gezoden.*

DĒCOCTŪRĂ, æ. f. Plin. H. 23. 1. *Koking, opkoking, zieding.*

DĒCOCTŬS, us. m. Plin. H. 37. 12. zie Decoctum. Men vindt niet dan d'Ablativus van dit woord by deezen Schrijver.

DĒCOCTŬS, ă, ŭm. Colum. 12. 20. *Gezoden, gekookt.* De compar. Decoctius staat beneden by Persius.

* Suavitas orationis decocta. Cic. de Or. 3.26. *Een beschaafde aardigheit, of cierlyke zoetvloeyentheit in 't spreeken,* van een redenaar, *of* zijn stijl spreekende.

(Decoctus. *Wel gekookt, wel bearbeid.* Geurige dingen, indien ze lang gekookt worden, worden krachtiger. Een boek word zoo veel te beter, hoe langer dat 'er op gearbeid wordt. *Of* ook, *wel besnoeit, wel besneden.* Door kooken vermindert de vochtigheit. Zoo verbeteren de Geleerde hunne werken, als ze die eerst in 't ruwe en wijdloopig opgestelt hebben, en naderhand hier en daar besnoeijende, 't slechste weg neemen.

Si forte aliquid decoctius audis. Perf. 1. 125. *Indien gij misschien iets hoort dat beter gekookt, of bearbeid is, of dat beter besnoeit, of beschaaft is.*

DĒCŎLLĀTUS, ă, ŭm. *Onthalst, onthoofd, de kop afgeslagen.*

Similiter decollatorum capitibus. Scrib. Larg. 62.194. *Gelijk de hoofden van de geenen die onthalst zyn.*)

DĒCŎLLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Onthalzen, onthoofden, het hoofd afslaan, of afhouwen.*

(Manus ad hoc unum fatis firmæ, quo decollare homines solebat. Sen. 'Αποκολ. 849. *De handen tot dat eene sterk genoeg zijnde, door 't welk hy gewoon was de menschen te onthoofden.*

Miles decollandi artifex. Suet. C. 32. 3. *Een beul, of scherprechter.*

Decollare. *Van de schouder werpen, afleggen, laaten vallen.*

In tuo collo est, decolles cave. Cæcil. by Non. 2. 222. *'t Legt, of 't leid op uwe schouderen, laat het 'er niet afvallen.*)

* Si ea spes decollarit. Plaut. Capt. 3. 1. 37. *Indien die hoop my bedriegt, of bedriegt, indien ik in die hoop bedrogen ben.*

Eorum si alterum decollat. Varr. R R. 1. 2. *Indien 'er een van deeze dingen niet in gevonden word, indien 'er een van beide deeze dingen aan ontbreekt.* De Schrijver sprak even te voren van de deugdzaamheit eens akkers, en van de lucht en vruchtbaarheit des aardrijks.

DĒCŎLŎR, ōrĭs. omn. gen. Virg. Æ. 8. 326. *Dat zyn glans, of verwe verloren heeft, verbleekt, uitgegaan, verschoten, slecht, of doof van verwe, ingeschoten.*

Decolor sanguis. Cic. T. Q. 2. 8. *Vuil, bedorven, quaad, of slecht bloed, bloed dat zyn verwe verloren heeft.*

DĒCŎLŌRĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. D. 2. 27. *Verbleekte verwe, quaade, verslenste, of verwelkte kleur, verlies van glans en schoonheit, verandering van verwe.*

DĒCŎLŌRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Hor. O. 2. 1. 35. Celf. 2. 6. *Iets doen verbleeken, doen inschieten, of verschieten, zyn kleur, of verwe doen verliezen, iets doen verslenssen, doen verwelken, of bederven. De verwe van iets afneemen.*

Ex albo decolorari. Colum. 12. 47. *Zyn wittigheit verliezen en anders van verwe worden, van wit in een andere kleur veranderen.*

DĒCŎQUO, ĭs, coxī, cōctūm, cŏquĕrĕ. acc. Hor. S. 2. 1. 74. *Iets zieden, kooken, afkooken, laaten verkooken tot een zekere vermindering.*

Decoquere aliquid ad tertias, ad quartas. Plin. H. 14. 17. Colum. 12. 20. *Iets tot op een derde, of vierde laaten verkooken.*

Experientibus pars quarta pecuniæ decocta erat. Liv. 32. 2. *Die dit geld nazagen, of natelden, vonden dat 'er een vierde, of vierde deel verlies, of verlos aan was.*

Decoquere aliquid. Colum. 12. 20. *Iets afkooken, ergens een afziedzel van maaken.*

* Decoquere alleen. Cic. A. 2. 18. *of* Decoquere creditoribus. Plin. H. 33. 10. *Zijn goed opeeten, doorbrengen, verteeren, verspillen, t'zoek maaken, niets voor zyn schuldeischers overlaaten.*

Decoquere agrum quoto anno. Cic. A. 9. 11. *Ieder jaar een akker, of stuk lands opeeten, verteeren, of t'zoek maaken.*

Decoquunt anni materiam abundantiorem. Quintil. I. O. 2. 4. *Met de jaaren vergaat deezen overvloed van stoffe; de jaaren doen deeze overvloedigheit van stoffe slyten, of vergaan.* Hy spreekt van een Redenaar die van een zeer schranderen geest was.

(Hunc alea decoquit. Perf. 5. 57. *Door dobbelen, of door den dobbel verquist deeze zyn goedt; deeze brengt met dobbelen al zyn goedt door.*)

DĔCŎR, ōrĭs. m. Cic. A. Q. 1. 9. *Bevalligheit, schoonheit, mooiheit, aangenaamheit, cierlykheit, deftigheit, aardigheit, of fraaigheit om* iets te zeggen, *of* te doen.

Decor operis. *De schoonheit, welstant, of deftigheit van een werk.*

Decor est emendatus operis aspectus, probatis rebus compositi cum auctoritate. Vitruv. 1. 2. *De fraijigheit van een werk bestaat in een verbeterde stant, wanneer alles, door hen die zulks verstaan, naar de regelen voor goed opgenomen is.*

Decor. Cic. Fin. 1. 10. *Eerbaarheit, gevoeglykheit, geschiktheit, betamelykheit, gevoegzaamheit, netligheit.*

† DĔCŌRĀMĔN, ĭnis. n. Sil. 16. 267. *Verciering, oppronking, cieraad, optooizel, vercierfel.*

(DĔCŌRĀMĔNTŬM, ī. n. Tertull. de Cult. fem. 12. *Cieraad, vercierfel, verciering.*)

DĔCŌRĒ. Adv. Cic. de Or. 1. 32. *Bevalliglyk, cierlyk, aardiglyk, netjes, beschaafdelyk, geestiglyk, zindelyk, smakelyk, zwierig.*

Decore. Cic. Off. 1. 31. *Eerlyk, beleefdelyk, heusschelyk, gevoeglyk, geschiktelyk, betamelyk, behoorlyk.*

DĔCŌRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Hor. E. 1. 6. 38. *Iets opcieren, vercieren, opschikken, optooyen, opquikken, oppronken, cieraad toebrengen, ophelderen, cierlyk maaken, een glans geeven.* Sil. 2. 575. zegt Dĕcōro.

* Decorare. acc. *Vercieren, opcieren, een glans geeven, luister aanbrengen.*

Hæc vitæ decorabat integritas. Cic. Cl. 76. *De zuiverheit zyns levens vercierde deeze dingen; dit wierd door d'oprechtigheit zijns levens verciert, d'oprechtigheit van zyn leven bracht een luister aan deeze zaaken.*

De-

Decorare aliquem honoribus. Cic. C. B. 6. præmiis. Cic. de Or. 1. 54. prædicatione, literis, &c. Cic. Lig. 2. *Iemant met groote ampten, vergeldingen, eerbewyzingen, lofredenen, lofschrijten, enz. vereeren,* of *verheffen.*

DECORTICATIO, ōnis. f. Plin. H. 19. 9. *Schelling,* of *ontschorssing van een boom, afrigting van den bast,* of *de schors van een boom.*

Si decorticatio angusta fuerit. Plin. H. 17. 24. *Indien'er een weinig de bast,* of *schel zal worden afgeligt.*

DECORTICATUS, ā, um. Plin. H. 18. 41. *Gescheld,* of *geschild, gepeld, gedopt, ontschorst, uit de bast gedaan, van de schors ontbloot, dat de schors, schil,* of *bast afgedaan is.*

DECORTICO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 16. 39. *Ontschorssen, de schors, schil,* of *bast afdoen,* of *afrigten, van de schors ontblooten, de bast afdoen, afschillen.*

DECORUM, i. n. Cic. Or. 21. *Beleefdheit, heusheit, geschiktheit, gevoegzaamheit, eerlykheit, gevoeglykheit, betamelykheit, welstant, welvoegentheit.*

DECORUS, ā, ūm. *Schoon, fraai, geschikt, gevoeglyk, mooi, net, beschaaft, zindelyk, aangenaam, vermakelyk, bevallig, cierlyk, behaaglyk, aantrekkelyk, welgemaakt, eerlyk, eerbaar, eerzaam.* (De superl. Decorissimus staat by Apul. Ap. 276.)

Decorus ab aspectu. Colum. 6. 1. *Schoon om te zien, schoon van gezigt; vermakelyk, schoon,* of *fraai om aan te zien.*

Decorus alicui. Cic. L. L. 2. 18. *'t Geen iemant wel staat, wel voegt,* of *wel past,* van een vercierzel, kleur, boordzel, enz. spreekende.

Decorus alicui. Cic. D. 1. 13. *Dat iemant past, wel voegt,* of *betaamt,* of *dat met zyn staat,* of *waerdigheit overeenkoomt; iemants persoon,* of *bedieninge wel passende.*

Decora ingenia. Tac. A. 1. 1. 4. *Groote, verhevene, hoogverlichte, deftige, uitstekende,* of *schrandere geesten,* of *verstanden.*

{DECORIATUS, ā, ūm. *Gepeld, geschild, gedopt, dat de schil,* of *bast is afgedaan,* van vruchten spreekende.

Amygdala decoriata. Pallad. R. R. 2. 15. *Gepelde amandelen.*

DECORIO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Villen, de huid aftrekken,* of *afhaalen.* Een woord van de laatere eeuw, en gebruikt van Tertull. de An. 33. Gloss. Cyr. Decorio, Ἐκδέρω. Du Fresne toont in zijn Glossarium, dat de Schrijvers van de volgende eeuwen dit woord veelzins gebruikt hebben.)

DECR.

DECREMENTUM, i. n. *Afneming, vermindering, verkleining, verval, afgang, het afgaan, het afneemen.*

Nunc, mundo senescente, rerum atque hominum decrementa sunt. Gell. 3. 10. *Nu de waereld aan 't afgaan is, neemen alle dingen, en zelfs de menschen af.*

DECREPITUS, ā, ūm. Cic. Cœl. 16. *Afgeleeft, uitgeleeft, heel oud, stok oud, vervallen van ouderdom, die met het eene been in 't graf gaat.*

Ætas decrepita. Cic. T. Q. 1. 39. *Hooge jaaren, de hoogste ouderdom, de hoogste, of d'afgaande jaaren.*

DECRESCENTIA, æ. f. Vitruv. 9. 4. *Het afneemen,* of *'t korten der dagen.*

Decrescentia Lunæ. Vitruv. 9. 4. *Het afgaan,* of *'t afneemen der maan.*

DECRESCO, is, crēvi, crēscĕrĕ. *Afgaan, afneemen, korten, verminderen, verkleinen, kleinder worden.*

Decrescit valetudo. Plaut. Curc. 2. 1. 4. *De gezondheit neemt af,* of *vermindert.* Morbus. Cels. 3. 20. *De ziekte neemt af,* of *word minder.*

Decrescunt dies. Plin. H. 2. 59. *De dagen korten,* of *neemen af.* Decrescit luna. Colum. 2. 16. *De maan gaat af,* of *neemt af, 't is in 't afgaan van de maan.*

† Decrescit puero vestis. Stat. S. 2. 1. 127. *'t Kleed word het kind al te kort, het kind groeit,* of *wast uit het kleed.*

DECRETORIUS, ā, ūm. *Beslechtende, beslissende.*

Arma decretoria. Sen. E. 117. *Beslechtende wapenen, wapenen die een geschil moeten beslechten.* Hora decretoria, of Dies decretorius. Sen. E. 102. *Het laatste uur, de uure des doods,* of *de dag des doods.*

Decretorium sidus uvis. Plin. H. 18. 28. tempus vitibus. Plin. H. 18. 29. *Een quaade,* of *slechte tyd voor de druiven.*

Stylus decretorius. Sen. Cl. 1. 14. *Een styl daar niet tegens valt te zeggen, die niet te veranderen is.*

DECRETUM, i. n. Cic. V. 2. 48. *Een bevel, gebod, instelling, inzetting, keur, willekeur, oordeel, gewijsde.*

Decretum. Cic. A. Q. 4. 34. *Voornemen, gevoelen, besluit, meening, opzet, ontwerp.*

Decretum Philosophi. Cic. A. Q. 4. 9. *Een wysgeerig leerstuk,* of *gevoelen, een wysgeerige meening, les,* of *grondregel.*

DECRETUS, ā, ūm. Cic. Prov. Cons. 15. *Gevonnist, geoordeelt, besloten, geboden, bevolen, belast, gelast, ingestelt, goedgevonden en verstaan.*

DECU.

DECULCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquid pedibus. Plin. H. 17. 10. *Iets met voeten,* of *onder zyn voeten treeden,* of *trappen.*

DECULPATUS, ā, ūm. Deculpatum verbum. Gell. 19. 10. *Een quaad, slecht, ongebruikelyk, afgekeurd, verworpen,* of *wraakbaar woord.*

DECUMA, æ. f. Cic. N. D. 3. 36. of DECUMÆ, ārūm. f. plur. Cic. R. P. 11. *De tiend,* of *het tiende deel van iets.*

DECUMANUS, i. m. Cic. V. 3. 8. *Tiendpagter, de pagter,* of *huurder der tienden.*

DECUMANUS, ā, ūm. *Van den tiend, dat de tiend aangaat,* of *betreft.*

Decumanus ager. Cic. V. 3. 6. *Een land dat tiend onderworpen is, daar tiend uitgaat, dat tiend moet geeven.*

Decumanum frumentum. Cic. V. 2. 4. Ascon. Ped. Cic. p. 29. *Het koren van de tienden, de tiend van 't koren.*

* Decumanus. Lucill. *by* Cic. Fin. 2. 8. Colum. 12. 10. *Groot, heel vet, ongeschikt, onmatig, onbeschoft,* van vogelen, vruchten, eyeren, en zeebaaren, waar van de tiende de grootste is, spreekende.

Decumana porta. Cæs. B. G. 3. 25. 2. Liv. 3. 5. *De tiende,* of *de groote poort,* die achter het leger der Romeinen was, dus genoemt, of om dat ze de grootste was, of om dat 'er de tiende krurbende zijn legerplaats by hadde en haar bewaarde.

DECUMBO, is, cŭbŭi, cŭbĭtūm, cūmbĕrĕ. Colum. 7. 9. *Neêrleggen, nederleggen, neêrgelegen zyn, ziek te bedde leggen.*

Decumbere. Cic. V. 3. 25. *Aan tafel zyn,* of *leggen, aan tafel zich begeeven,* of *gaan leggen,* vermids d'Ouden op bedden leiden als zy aten.

Decumbere. Cic. A. 3. 14. *Neêrvallen, ter aarden vallen, ploffen,* of *zygen, in 't voetzand vallen,* van een schermer spreekende die vecht.

Decumbere honeste. Cic. A. 3. 14. *Eerlyk sterven, een eerlyke dood sterven, als een eerlyk man sterven.*

DECUPLEX, ĭcis. omn. gen. zie Decemplex.

DECUPLUS, ā, ūm. Decuplo tanto pluris æstimari. Liv. 39. 44. *Tienmaal meer geacht worden.* Men moet by hem Decem tanto leezen.

DECURIA, æ. f. Vitruv. 7. 1. Colum. 1. 9. *Een tienhoop, een schaare,*

re, bende, of *hoop volks van tien man, tien mannen.*

Decuria equitum. Suet. T. 41. 1. *De rang*, of *orde der Ridderen.*

DECŬRIĀTIO, ōnis. f. Cic. Pl. 18. *Verdeeling*, of *scharing des volks bij tienen.*

DECŬRIĀTŬS, ūs. m. Liv. 22. 38. *'t Gebied*, of *'t bevelhebberschap over tien ruiters.*

DECŬRIO, as, avi, ātum, ārĕ. Cic. A. 7. 6. *'t Volk by tienen*, of *in hoopen van tienen verdeelen*, of *schaaren.*

DECŬRIO, ōnis. m. Cic. Sext. 4. *Een Tienman, Landdrost*, of *Landrichter der Romeinsche volkplantingen*, of *ingelyfde steden.* Dit was een Overheer die in de mindere steden van 't Roomsche rijk zulk een bewind had, als een Raadsheer te Rome.

Decurio. Varr. L. L. 4. 16. *Een Tienleider, een Hoofdman*, of *Bevelhebber over tien mannen te paerd*, of *van tien ruiteren.*

(Decurio cubiculariorum. Suet. Fl. 17. 3. *Opperkamerling, Kamerheer.*

DECŬRIŌNĀTŬS, ūs. m. Ulp. Dig. 50. 1. 2. *Gezagh*, of *'t hoofdmanschap over tienen.*)

DECŬRRO, is, dĕcurri *en* dĕcŭcurri, decūrsum, decurrĕrĕ ab aliquo loco in alium. Virg. Æ. 2. 41. *Ergens van boven afloopen, haastig afloopen, snellyk afgaan, zich spoeden.*

Notis itineribus ad naves decurrunt. Cæs. B. C. 1. 28. 3. *Zij loopen naar hunne schepen door bekende wegen.*

Decurrere ad aliquid. Cic. P. Q. 15. *Ergens toe loopen, zijn toevlucht too neemen, hulp by zoeken.*

* Inceptum una decurre laborem. Virg. G. 2. 39. *Help my 't werk afmaaken dat ik begonnen*, of *ondernomen heb, help my het begonne werk voltooijen*, of *voleindigen.*

Decurrere vitam. Prop. 2. 12. 41. *Zijn leven verslijten*, of *doorbrengen, leven.*

Decurrere in armis. Liv. 26. 51. *Drillen, de wapenhandeling doen*, van krijgsvolk spreekende.

Bellissime decurrere cum aliquo. Cic. F. 16. 4. *Met iemant een zeer gemakkelyke reis op zee doen, met iemant zeer gemakkelyk over zee vaaren.*

(Decurrere. *Zich haasten, zich spoeden*, of *spoedigen.*

India subacta licebit decurrere in illud mare, &c. Curt. 9. 3. 13. *'t Zal u vrij staan, Indien t'onder gebragt hebbende u te haasten*, of *te spoeden naar die zee, enz.*

Ad tacita suffragia decurrerunt. Plin. E. 3. 20. 7. *Zij hebben zich gehaast, om in 't heimelijk te stemmen.*

Decurrere. Liv. 40. 47. *Op malkanderen aanloopen.* Dit wierd van 't krijgsvolk gezegt, als 't in de wapenen zijnde, in tweën verdeelt wierd, en een spiegel gevecht hielt. Dit plagt het ook te doen op de begraavenissen van doorluchtige mannen. Suet. Cl. 1. 7. Dio. 56. 598. B.)

DECŬRSIO, ōnis. f. Cic. F. 11. 10. *Landing, inval in een land, om 'er een stroop*, of *roof in te doen.* Heteerste Duitsche woord word niet dan van een zeemagt gezegt.

Decursio militum. Suet. N. 7. 6. (Decursio campestris. Suet. G. 6. 7. *en* campicursio. Veget. 3. 4.) *Het drillen, de wapenhandeling*, of *wapenoeffening van 't krijgsvolk.* (Bud. Pand. p. 166. zegt, dat het hedendaagse het tournooyen genoemt word. Dit deede het driemaal ter maand. 't Was ingestelt van de Keizeren Augustus en Adrianus. Zie Veget. 1. 27.)

DECŬRSUS, us. m. Liv. 1. 27. *Loop, loping, het loopen.*

Decursus aquarum. Vitruv. 8. 6. *Een waterleiding, een loop van 't water*, of *waterloop.*

Decursus montis. Front. St. 2. 2. 12. *Het hangen, 't overhangen*, of *'t hellen van een berg.*

Decursum super catenam ars illa dedit navibus. Front. St. 1. 5. 6. *Door die konst heeft hij de schepen over de ketting doen zeilen; door dat middel heeft hy de schepen over de ketting gebragt.*

Decursus honorum. Cic. de Or. 1. 1. *Een reeks van eerampten*, of *vervolg van hooge bedieningen; vervolgende bedieningen van eerampten.*

Decursus præliorum Gell. 7. 3. (cohortium. Tac. An 2. 55. 6.) *Spiegelgevechten, zekere steekspelen*, of *wedloopen die de soldaaten aanrechtten.*

(Decursus. Suet. N. 24. 5. *'t Einde van den loop*, of *van 't lopen.*)

DECŬRSUS, ā, ūm. *Gedaan, volbragt, afgedaan, over eloopen, doorloopen, geloopen, afgeloopen, voltrokken, voleindigt, afgelegt, volvoert, ten einde gebragt.*

Decurso spatio. Cic. S. 23. *Hebbende zijn loop, weg*, of *reis afgedaan*, of *afgelegt.*

* Ætate jam decursa. Cic. P. Q. 31. *Op 't einde*, of *laatste van zyn leven; zynen loop voleindigt*, of *ten einde gebragt hebbende; in zynen hoogen ouderdom.*

Quæ abs te breviter de arte decursa sunt. Cic. de Or. 1 32. *Dat gij ter loops*, of *kortelijk omtrent de konst der welspreekentheit verhandelt hebt; dat gy ter loops van de konst om wel te spreeken hebt aangeroert.*

DECŬRTĀTUS, ā, ūm. *Gesneden, afgesneden, gekort, afgekort, verminkt.*

(Radices tenuissimæ, brevesque & quasi decurtatæ. Plin. H. 25. 5. *Zeer dunne, en korte, en als afgebrokene vezeltjes*, of *worteltjes.*

Sentit quædam quasi decurtata. Cic. Or. 53. *Hy merkt, dat 'er iets als afgebroken is.*)

DECUS, ŏris. n. Cic. de Or. 1. 45. *'t Cieraad, 't vercierzel, de waerdigheit, 't aanzien, de hoogheit, grootheit, roem, luister, deftigheit*, of *d'aanzienlykheit.*

Decus. Cic. F. 2. 11. *Eer, eerlykheit, eerbaarheit.*

DECŬSSĀTIM. Adv. Vitruv. 1. 6. Colum. 12. 54. *Dwars, als een dwars kruis, als een Bourgons kruis*, of *als een St. Andries kruis.*

DECŬSSĀTIO, ōnis. f. Vitruv. 1. 6. *Kruiswyze verdeeling*, of *stand van iets als een Bourgons*, of *St. Andries kruis.*

DECŬSSIS, is. m. Plin. H. 18. 34. *Een dwars kruis, een Bourgons*, of *St. Andries kruis*, gelijk de letter X.

Decussis. Vitruv. 3. 1. *Een tiengetal, 't getal van tienen.*

Decussis. Varr. L. L. 4. 36. *Tien oncen.*

DECŬSSISSEX, is. m. Vitruv. 3. 1. *Het zestien getal, 't getal van zestien.* Deeze Schrijver merkt aan, dat dit getal van d'Ouden het allervolmaaktste getal wierd genoemt, vermids het uit twee volmaakte getallen, tien en zes, bestont.

DECŬSSO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. Cic. Tim. 7. Colum. 3. 13: 4. 17. *Als een dwars kruis, als een Bourgons*, of *St. Andries kruis maaken*, of *verdeelen.*

DECŬSSUS, ā, ūm. Prop. 3. 11. 27. *Afgevallen, afgewaait, afgeslagen, afgeworpen, afgegooit, afgeslagen, afgesmeten*, van een boomvrucht spreekende.

Muri ariete decussi. Liv. 33. 17. *Omgeramde muuren, muuren die omgerameit zijn, die door 't stooten met ramshoofden zyn neergevelt, omgeworpen, neergeploft*, of *neergestort.*

DECŬSSŬS, ūs. m. Plin. H. 11. 37. *Stoot, schok, slag, schudding, afschudding, nederwerping, afstoting.*

DECŬTIO, is, cussi, cussum, ĕrĕ. acc. Plaut. E. 2. 3. 4. Virg. Æ. 10. 78. *Neervellen, vellen, afslaan, afschudden, afwerpen, afsmijten, afslaan, doen neerstorten, neerpletten*, of *doen vallen.*

De-

Decutere baculo lilia, papavera, &c. Liv. 1. 54. *Lelien, mankopbloemen, enz met een stok afslaan.*
Caput ense decutere. Ovid. M. 5. 104. *'t Hoofd met een houwdegen, of zwaird afslaan.*
(Decutere. *Verstuiken, verrekken, uit het lit zetten.*
T. Gracchus janua egressus, ita pedem offendit, ut ei digitus decuteretur. Val. Max. 1. 4. 2. *T. Gracchus uitgaande, heeft met den voet zoo aangestooten, dat hem de tee verstuikte.* Gruter. Susp. 5. 10. heeft hier ter plaatze geen smaak in dit woord, om dat Plutarch. p. 832. D. dit ongeval verhaalende 't woord ῥαγῆναι gebruikt: en wil dat men leezen zal Decutiretur, zoo dat Gracchus alleen 't vel van de tee zou afgeschaaft hebben. Maar Obsequens, deeze geschiedenisse ook verhaalende, gebruikt 't zelve woord in 't volgende voorbeeld.
T. Gracchus domo exiens, sinistro ad limen offenso pede, decussit pollicem. Obseq. 86. *T. Gracchus, uit het huis gaande, heeft met den linker voet tegens den dorpel aanstootende, de groote tee verstuikt.)*

DEDE.

DĒDĔCĔT, dĕcŭit, dĕcēre aliquem. *Iemant misstaan, niet wel staan, qualyk of lelyk staan, niet betamen, voegen, of passen, qualyk voegen, of passen.*
Comæ non dedecuere dominam. Ovid. Am. 1. 7. 12. *Het haair misstont de juffrouw niet.*
Illud in iis *of* in eos dedecet. Cic. Off. 1. 41. *Dat betaamt, voegt, of past hun niet, dat staat hun niet wel.*
(Dedecere. *Onbetamelyk bejegenen, schenden.* Dus gebruikt Statius ook in de eerste persoon van 't Perfectum dit woord naar d'uitlegging van Lactantius.
Si non dedecui tua jussa. Stat. Th. 10. 350. *Indien ik uwe beveelen niet geschonden heb.*
DĒDĔCŎRĀMENTŬM, i. n. Gracchus *by* Isid. 2. 21. *en*
DĒDĔCŎRĀTIO, ōnis. f. Tertull. de An. 34. *Schande, schending, oneer.*
DĒDĔCŎRĀTŎR, ōris, m. Tertull. Apol. 14. *Schender, een die iemant schande aandoet, eerdief.* Deeze drie woorden zijn van de latere eeuw.
DĒDĔCŎRĀTŬS, ă, ŭm. *In schande vervallen, of gebragt.*
Tanquam aliter non possent nisi morte succurrere dedecorato omnibus flagitiis. Suet. N. 36. 5. *Als of ze hem, in allerlei schande vervallen zynde, niet anders konden helpen als met hem om te brengen.)*
DĒDĔCŎRO, ās, āvi, ātūm, āre familiam, patrem. Ter. Hec. 2. 1. 13. Magistrum. Cic. Off. 3. 1. *Zyn huisgezin, of geslacht, zyn vader, zyn meester onteeren, smaad, of schande aandoen, of aanwryven.*
Dedecorare se flagitiis. Sall. B. J. 85. *Zich schande door zyne schelmstukken behaalen, zich door zyn guiteryen in schande brengen, zich door schelmstukken onteeren.*
Non dedecorant Poetæ tua de se judicia neque munera. Hor. E. 2. 1. 245. *De Dichters onteeren uw oordeel niet over hen, noch 't geschenk van u hun gedaan.*
Dedecorare faciem. Prop. 3. 12. 36. *'t Aangezicht schenden, ontcieren, of lelyk maaken.*
(DĒDĔCŎRŌSĒ. Adv. *Schandelyk, oneerlyk, eerloos.* Dit en 't volgende woord zijn van de latere eeuw.
Dedecorose vixi, turpius pereo. Aur. Vict. E. 5. 7. *Ik heb schandelyk geleeft, ik koom noch schandelyker om.*
DĒDĔCŌRŌSŬS, ă, ŭm. *Schandelyk, eerloos, oneerlyk.*
Suspectans necem dedecorosam, venenum dicitur hausisse. Aur. Vict. E. 39. 8. *Achterdocht hebbende dat hy een schandelyke dood zoude sterven, word hy gezegt vergift genomen te hebben.)*
DĒDĔCŌRUS, ă, ŭm. alicui. Tac. Ann. 12. 47. 4. *Schandelyk, oneerlyk, onbetamelyk.*
DĒDĔCUS, ŏris. n. Cic. A. 3. 14. *Oneer, schande, eerloosheit, smaadheit, verachting, vlek.*
(Dedecus. *Oneerbaarheit, onkuisheit, overspel.*
Prima juventa variorum dedecorum infamiam subiit. Suet. A. 68. 1. *In zyn jonge jaaren heeft hem de schande nagegaan, dat hy veel onkuisheit, of oneerbaarheit gepleegt heeft.*
Dedecorum pretiosus emptor. Hor. O. 3. 6. 32. *Die zyne onkuisheit, of overspelen duur koomen te staan.)*

DEDI.

DĒDĬCĀTIO, ōnis. f. Cic. Dom. 48. *Toewying, toeëigening, opdragt, opoffering, toeheiliging.*
DĒDĬCĀTUS, ă, um. Cic. N. D. 3. 5. *Toegewyt, toegeeigent, toegeheiligt, opgeoffert, opgedragen.*
Dedicatus. Hor. O. 1. 31. 1. *Iemant wien men kerken en altaaren heeft toegewyt: de Voorstander, Beschermgod, of Heilig van een kerk, enz.*
DĒDĬCO, ās, āvi, ātūm, āre aliquid alicui. Cic. Arc. 8. *Iemant iets toewyen, toeeigenen, opofferen, toeheiligen, opdraagen,* van een altaar, kerk, enz spreekende.
Publice aliquem dedicare Deum. Cic. N. D. 2. 31. *Iemant opentlyk vergoden, onder de Goden stellen, als een Godt eeren, of verklaaren.*
Librum alicui dedicare. Plin. H. Præf. *Iemant een boek opdraagen, of toeeigenen.*
(Dedicare. *Zeggen, verzekeren.* Zoo hebben d'Ouden gesproken.
Cum te esse Alcmæonis fratrem factis dedicant. Accius *by* Non. 4. 121. *Als zy zeggen, of verzekeren, dat gy in uwe daaden de broeder van Alkmæo zyt.*
Ut tu ipse me dixisse dedices. Plaut. M. G. 3. 2. 30. *Dat gy zelf zegt, of verzekert dat ik 't gezegt hebbe.* Zoo leest uit de MSS. Pal. Pareus hier ter plaatze.)
DĒDIGNĀTIO, ōnis. f. Quintil. I. O. 1. 2. *Verachting, versmading, verwerping, verontwaerding, trotsheit; een trots, of opgeblazen gelaat.*
Dedignatio parendi. Plin. P. 18. 1. *Ongehoorzaamheit, weigering om te gehoorzaamen, verachting, of versmading van iemants bevel.*
DĒDIGNOR, āris, ātūs sūm, āri. acc. Virg. Æ. 4. 536. Colum. 9. 5. *Verachten, versmaaden, verontwaerdigen, niet waerdig achten, smadelyk, of stootelyk verwerpen.*
DĒDISCO, is, dĭdĭci, dĭscĕre. acc. *Vergeeten 't geen men geleert heeft, te rug, of achterwaarts leeren.*
Dediscendi tibi sunt artolagani tui. Cic. F. 9. 20. *Gy moet niet meer om uwe pannekoeken denken, gy moet u 't eeten van koeken ontwennen.* Boertende zou men zeggen, *gy moet de pannekoekstand uittrekken.*
DĒDITIO, ōnis. f. Cic. Man. 12. *d'Overgaaf, overgave, overgeeving, of 't opgeeven* van een stad, schans, enz.
Deditionem facere ad hostem. Quintil. I. O. 3. 8. *Zich aan den vyand overgeeven.* Significare. Cæs. B. G. 7. 40. 6. *Een teken van overgave geeven; een teken doen dat men de plaats wil overgeeven,* door een wit vaandel op te steeken, enz.
Accipere in deditionem. Hirt. B. Afr. 95. 2. *Onder zyn gehoorzaamheit neemen.*
* Redegimus gentes illas in deditionem imperii nostri. Cic. A. 4. 5. *Wy hebben die volkeren onder onze gehoorzaamheit, of heerschappye gebragt, ons onderdanig gemaakt, t'onder gebragt, of onder ons gebied doen buigen, of zwigten.*
Deditionem suam ad Pompejum mittunt. Flor. 3. 7. 5. *Zy doen een bezending van overgave naar Pompejus; zy zenden aan Pompejus de voorwaarden waar op zy zich willen overgeeven.*

(Mo-

(Movere conditiones deditionis. Suet. J. 75. 4. Agitare extrema deditionis. Flor. 2. 17. 17. *Van overgeving, of overgave spreeken.*)

DEDITITIUS, a, um. Cæs. B. G. 1. 44. 11. *Die zich overgegeeven heeft, die zijn stad, plaats, volk, of zich zelf aan iemant overgegeeven heeft, of in iemants handen heeft gestelt.*

Dedititius. Tac. H. 4. 80. 4. *Een verrader, of overlooper, een die dienst by den vyand neemt.*

DEDITUS, a, um. Cic. I. R. 2. 30. *Aan den vyand overgegeeven.* Zie Dedititius.

* Castra dedita. Sil. 10. 315. *Een leger dat zich heeft overgegeeven, dat zich den vyand onderworpen heeft.*

* Deditus voluptatibus. Cic. Fin. 1. 18. Amori. Ter. Hec. 3. 1. 14. *Aan de wellusten, aan de liefde overgegeeven, heel wellustig, heel verliefd; genegen, geneigt, gezint, tot wellust, tot liefde.* Gravitati. Cic. Cœl. 26. *Tot zedigheit, of statigheit genegen, een deftig, ernstig, ernsthaftig, of statig man.* Aliquibus studiis. Cic. de Or. 1. 13. *Tot eenige oeffeningen genegen, of gezint, in eenige oeffeningen lust, of behagen hebbende.*

Deditus alicui. Cic. F. 5. 8. *Aan iemant, of aan iemants dienst verbonden, iemant zeer toegedaan, tot iemant genegen; iemants goede vriend, of begunstiger.*

Dedita opera. Cic. S. R. 36. *Opzettelijk, voordachtelijk, met opzet, met voorbedachten raad, met vooroverleg, willens en wetens.*

DEDO.

DĒDO, is, dedidi, deditum, dedere aliquid alicui. Cæs. B. G. 2. 15. 2. *Aan iemant iets overgeeven, overlaaten, in zijn magt geeven, ten beste geeven, of laaten, in handen stellen, inruimen, overleveren,* van een vesting, heir, legerplaats, enz spreekende.

Dedere se hostibus. Plaut. Am. 1. 1. 71. of In ditionem hostium. Plaut. Am. 1. 1. 102. *Zich aan den vyand overgeeven, of zich in handen van den vyand geeven, of stellen.*

Aliquem dedere hostibus. Cic. Quir. red. 5. *Iemant aan den vyand overleveren.*

Dedere se. Ter. An. 1. 1. 36. of Se totum alicui. Cic. L. L. 2. 2. *Zich geheel aan iemant overgeeven, zich geheelijk van iemant laaten bestieren, zich ganschelijk aan iemant onderwerpen, zich t'eenemaal aan iemants beleid vertrouwen.* Se delectationi toto animo. Cic. T. Q. 5. 39. *Zich met al zijn hert aan de wellusten overgeeven.* Se libidinibus. Cic. T. Q. 1. 30. Angoribus. Cic. de Off. 2. 2. *Zich aan d'ongebondenheit, of wellusten; aan quellingen des geests overgeeven.* Se literis. Cic. Q. F. 3. 5. *Zich aan de leer - of boekoeffening overgeeven.* Se ipsum neci. Virg. G. 4. 90. *Zich zelven dooden, ombrengen, om hals brengen.* Aliquem ad necem. Ter. An. 1. 2. 28. *Iemant ter dood brengen, doen sterven, ombrengen, dooden, om hals brengen.*

Dedere aliquem alteri ad supplicium. Liv. 1. 5. *Iemant aan een ander ter straffe overleveren, aan een ander overgeeven om gestraft te worden.*

Dedere aures suas Poëtis. Cic. Arc. 10. *Zijn ooren aan de Dichters leenen, zijn zinnen aan de Dichtkonst hangen, zich tot de Dichtkonst begeeven, zich in de Dichtkonst oefenen.*

Tibi isthuc dedam negotii. Ter. An. 5. 4. 50. *Ik zal u die zaak aanbeveelen, ik zal u met die zaak belasten, of bezwaaren.*

DĒDŎCĔO, es, dŏcŭi, dŏctum, dŏcere aliquid. Cic. de Or. 2. 17. Hor. O. 2. 2. 20. *Iemant iets ontleeren, afleeren, of uit de gedachten brengen.*

DĒDŎLĔO, es, dŏlŭi, dŏlere. Ovid. Rem. 294. *Zijn smert, of verdriet verzetten, zyn ongeluk vergeeten, ophouden van droevig te zijn, zijn droefheit laaten vaaren.*

DĒDŎLO, as, avi, atum, are. acc. Colum. 11. 2. *Iets schaaven, iets gelijk schaaven, of met de schaaf gelijk maaken.*

* Dedolare alicujus viscera. Plaut. M. G. 5. 2. 106. *Iemants ingewanden met een bakmes aan stukken kappen.*

DEDU.

DĒDŪCO, is, duxi, ductum, dūcere aliquem. *Iemant verzellen, vergezelschappen, geleiden, geleide doen, volgen, ergens brengen.*

Deducere funus. Plin. H. 10. 43. *Een lijk geleiden, in den rouw gaan, een lykplicht, of lykstatie bywoonen, achter de rouwbaar gaan, ter begravenis gaan.*

* Deducere aliquem de aliquo loco. Cæs. B. C. 3. 21. 3. *Iemant ergens vandaan trekken, dwingen af te koomen, iemant nootzaaken ergens van daan te vertrekken.* Lunam cælo. Virg. E. 8. 69. *De Maan uit den hemel afbrengen.* Milites ex præsidiis. Cæs. B. G. 7. 87. 5. *'t Krygsvolk uit de bezetting ligten.* Pedes de lecto. Plaut. Curc. 2. 3. 82. *Zyn voeten, of beenen van 't bed trekken.*

Deducere aliquid in aliquem locum. Cic. F. 15. 4. *Iets in eenige plaats brengen, voeren, of inbrengen.*

Deducere aliquem ad nequitiam. Ter. Hec. 3. 3. 4. *Iemant tot quaad, of quaade wegen brengen, verleiden, vervoeren, of bederven.*

Deducere aliquem de sententia. Cic. Cl. 25. *Iemant van zyn gevoelen afbrengen, van gevoelen, gedachten, of besluit doen veranderen.*

Deducere aliquid de summa. Cic. Off. 1. 18. *Iets van een som aftrekken, of afneemen.*

Deducere (alicui) cibum. Ter. E. 2. 3. 24. *Iemant iets van zijn onderhoud, of voedzel ontrekken, iemants kost, of onderhoud besnoeijen, of verminderen.*

Deducere febrem ægroto. Hor. E. 1. 2. 48. *Den zieken van de koorts geneezen, of afhelpen; den zieken de koorts verdryven.* Fastidium. Plin. H. 25. 8. *De walging van 't eeten verdrijven, graagte, lust, of trek tot eeten verwekken.*

Deducere aliquem ad cibum. Cels. 3. 18. *Iemant aan 't eeten helpen, iemant hongerig, of graag maaken, graagheit, of lust tot eeten in iemant verwekken.*

Spe deducebar ad eam cogitationem, ut, &c. Cic. Att. 9. 11. subj. *De hoop bragt my tot deeze gedachte, dat, enz. De hoop die ik hadde deede mij denken, of vermoeden, dat, enz.*

Res deducta est eo. Cic. Att. 2. 18. In eum locum. Cic. F. 16. 12. *De zaak is in dien staat, zoo verre, of daar toe gekoomen, of gebragt, dat, enz. De zaak is op dien voet geraakt, dat, enz. het is 'er zoo mede gelegen, dat, enz.*

Navem deducere. Suet. J. 4. 4. *Een schip in 't water brengen, van de werf laaten loopen, of laaten afloopen.* Zie wat wy daar zeggen.

Civitates dissentientes in causam Regis deducebat. Liv. 42. 38. *Hij bragt de verschillende steden aan de zyde des Koningks over.*

(Deducere thensas. Suet. A. 44. 12. *Achter de Godenkar gaan.* Zie onze aantekening.

Deducere. *Afvoeren, laaten aftrekken.*

Uti propere de finibus suis exercitum deducerent. Plaut. Am. 1. 1. 60. *Dat ze 't leger van hunne grenzen schielijk zouden afvoeren, of laaten aftrekken.*

Deducere. *Aftrekken, afbrengen.*

Qui eum a pristino victu deducerent. Nep. 10. 4. 5. *Die hem van zyne voorige levenswys zouden aftrekken, of afbrengen.*

Deducere. *Geleiden, geleide geeven,*

ven, ergens heene brengen.

Ne deducendi eum causa populum de foro abduceret. Liv. 23. 23. *Op dat hy 't volk om hem te geleiden van de markt niet mogte aftrekken.*

Frequentes eum domum deduxerunt. Liv. 23. 23. *Veele hebben hem naar huis geleid.*

Deduci marito. Ovid. F. 4. 153. Ad maritum. Cic. V. 3. 34. *Tot den bruidegom gebragt, of geleid worden.* Dit wierd van een bruid gezegt, die tegens den avond, van haar vaders huis, ten huize van den bruidegom gebragt wierd.

Deducitur illuc Anna tegens vultus, ut nova nupta suos. Ovid. F. 3. 689. *Anna wordt daar heenen geleit bedekkende haar aangezichte gelyk een jonge bruid het haare bedekt.* De Dichter speelt op de gezeide wijze der Ouden, volgens welke een bruid, als zy ten huize des bruidegoms gebragt wierd, haar aangezicht met een sluijer bedekte.)

DĒDŪCTIO, ōnĭs. f. Cic. Rull. 1. 5. *Leidinge, geleide, voering.*

Deductio. Vitruv. 10. 6. *'t Vervoeren, 't overbrengen, 't overvoeren, toevoer, de vracht van iets.*

Deductio aquæ. Cic. D. 1. 44. *Leiding van 't water, waterleiding.*

Rivorum a fonte deductio. Cic. T. 8. *De leiding van beeken uit haare oorsprongkibron.*

Deductio militum in oppida. Cic. A. 2. 25. *Inlegering, of verdeeling van 't krygsvolk in de steden.*

Deductio. *Aftrekking, afkorting, vermindering, korting.*

Sine ulla deductione. Sen. B. 2. 4. *Zonder eenige korting, zonder iets af te trekken, of te korten.*

DĒDŪCTO, ās, ārĕ. Lucill. by Non. 4. 144. *Leiden, geleiden, voeren, brengen.*

DĒDŪCTŎR, ōrĭs. m. Cic. Pet. conf. 9. *Leider, geleider, leidsman, verzeller, een die in 't gevolg van een groot heer is, een die een man van aanzien verzelt.*

(DĒDŪCTŌRĬŬM, ĭĭ. n. *Een groeve, of gruppel, waar door 't water van 't veld afgeleid word.*

Locus deductoria liquoris accipiat. Pallad. R. R. 12. 7. S. 4. *Laat aan die plaats gruppels, of groeven gemaakt worden om 't water af te leiden.*)

DĒDŪCTUS, ă, ŭm. *Geleid, gevoert, gebragt.* De compar. Deductior staat beneden by Suetonius.

Nasus ab imo deductior. Suet. A. 79. 4. *Een neus die aan 't eind zeer krom loopt.*

Nomen deductum ab Anco. Ovid. F. 6. 803. *Een naam van Ancus afgeleid, ontleend, getrokken, afgebragt, of gekoomen.*

Carmen deductum. Virg. E. 6. 5. *Een zoet, zacht, of vloeijend vaers.*

Tenui deducta poëmata filo. Hor. E. 2. 1. 225. *Gedichten met zeer veel tierlykheit, aardigheit, en zachtvloeijentheit gemaakt.*

Viri deducti ab Herophilo. Celf. Præf. 5. *De Navolgers, de leerlingen van Herophilus.*

(DĒDŪCTUS, ūs, m. Apul. M. 1. 109. *Afleidinge, afvoeringe.*)

DEER.

DĒERRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Virg. E. 7. 7. *Verdwaalen, verdoolen, misgaan, van den weg afdwaalen, of afraaken, doolen, dwaalen* Quintil. I. O. 10. 3. doed 'er Itinere by.

Ictus eorum non deerrant. Plin. H. 28. 8. *Hunne slagen gaan niet mis, of treffen wis; zy geeven gewisse slagen.*

Deerrare ab aliquo. Plaut. Men. 5. 9. 54. *Van iemant afdwaalen, of afraaken, iemant quyt raaken, of verliezen.*

Deerrare. Colum. 1. 4. *Doolen, dwaalen, zich vergissen, of misgissen, zich bedriegen, bedrogen zyn.*

Sors deerrabat ad parum idoneos. Tac. An. 13. 29. 2. *Het lot viel op hen die weinig bequaam tot zulke ampten waren.*

DEFA. DEFE.

DĒFÆCĀTUS. zie Defecatus.

DĒFĀMĀTUS, ă, ŭm. Gell. 9. 2. *Eerloos, oneerlyk, zonder eer, of aanzien, die zyn eer en aanzien verloren heeft, of quyt is.* (De superl. Defamatissimus staat ook by hem 18. 3.)

DĒFĀTĪGĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. A. 5. 7. *Vermoeidheit, matheit, magteloosheit, verlies van kragten.*

DĒFĀTĪGĀTUS, ă, ŭm. Cic. D. 1. 46. *Vermoeid, afgemat, moede, afgeslooft, mat.*

* Deceptus sum, at non defatigatus. Ter. An. 4. 1. 45. *Ik ben bedrogen, doch niet hoopeloos, of moedeloos; niet buiten hoop van herstelling.*

DĒFĀTĪGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ, acc. Ter. Ad. 4. 1. 3. *Iemant vermoeijen, afmatten, moede maaken, 't leven bang maaken, ontrusten, quellen, lastig vallen.*

Defatigare Judices. Cic. L. L. 3. 12. *De Rechters moede maaken, of lastig vallen.*

Noli defatigari in bonis conservandis. Cic. Marc. 6. *Laat het u niet verveelen, verdrieten, of lastig vallen, of word het niet moede eerlyke, of vroome lieden voor te staan, voor te spreeken, of te verdedigen.*

(DĒFĒCĀTIO, ōnĭs. f. Tertull. de An. 27. *Reiniging, zuivering.*)

DĒFĒCĀTUS, ă, ŭm. Colum. 12. 33. *Gezuivert, gereinigt, zuiver, klaar, schoon, helder, daar de droessem en vuiligheit is afgedaan; van gist, droessem, hef, of moêr gezuivert.*

Defecatus. *Zuiver, rein, gewasschen, gereinigt, gezuivert, schoon gemaakt.*

Defecatus animus. Plaut. Au. 1. 2. 1. *Een zuiver, gerust, of vreedzaam, of vrolyk gemoed.*

(DĒFĒCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Van gist, droessem, hef, of moêr zuiveren.*

Uxor vina pretiosa defecat. Apul. M. 9. 227. *De vrouw van 't huis zuivert de kostelyke wynen van den droessem.*)

DĒFĔCŎR, ārĭs, ātūs sūm, ārī. Plin. H. 18. 26. *Gezuivert, gereinigt, schoon gemaakt worden, van hef, gist, droessem, of moêr gezuivert worden,* van wijn en oly spreekende, die men van den droessem heeft gedaan.

DĒFECTIO, ōnĭs. f. *Mangel, gebrek, feil, schaarsheit van iets.*

* Defectio animi. Cic. Att. 3. 18. *Kleinmoedigheit, neêrslagtigheit, verslagenheit, moedeloosheit.*

Defectio animæ. Celf. 7. 33. *Zwakheit, flauwte, onmagt, bezwyming, bezwyking.*

Defectio alleen. Suet. C. 50. 5. Virium defectio. Cic. S. 9. *Zwakheit, quyning, magteloosheit, verzwakking, gebrek, of verlies van krachten.*

Defectio Solis. Cic. D. 1. 49. of Lunæ. Cic. D. 2. 6. *Taning, verduistering van de Zon, of Maan, Zon- of Maanverduistering, Zonnezwym, Maanezwym.*

Defectio. Cic. Fr. 1. 4. *Opstant, muitery, 't zamenrotting, wederspannigheit, afval, oproer, oproerigheit.*

Defectio a recta ratione. Cic. T. Q. 4. 9. *Een afwyking, of afdwaling van de rechte, of waare reden.*

DĒFĔCTŎR, ōrĭs. m. Suet. N. 43. 4. Tac. An. 12. 50. 3. *Een wederspanneling, oproermaker, afvallige, muiter, muitmaker.*

Defector. Front. St. 4. 1. 31. *Een overloper, wegloper.*

DĒFĔCTUS, ă, ŭm. re aliqua. *Ergens van verstoken, van vervremd, van onvoorzien, van ontbloot, of van beroofd, ergens gebrek aan hebbende.* De compar. Defectior staat by Apul. Fl. 366. en de superl. Defectissimus by Colum. Præf.

Defectus animo. Plin. H. 20. 14. *Kleinmoedig, moedeloos, neêrslagtig.*

Sol

Sol defectus lumine. Tib. 2. 5. 75. *De verduisterde Zon.* Lucerna humore defecta. Petron. 23. *Een lamp die door gebrek van oly aan 't uitgaan is.* (Dusdanige noemt Paullus Silentiarius Anth. 7. 52. 2. Λύχνες μαραινόμενος. d'Ouden bliezen hunne lampen niet uit, maar lieten ze van zelf uitgaan.)

Defectus suo consilio. Val. Max. 3. 1. ext. *Van zyn wysheit ontbloot, van zyn verstand beroofd.*

Defectus annis. Phædr. 1. 21. 3. *of* Defectæ senectutis homo. Ulp. Dig. 7. 1. 12. §. 3. *Heel zwak van ouderdom, hoog van jaaren, heel oud, die wegens zyn ouderdom niets doen kan, door ouderdom afgesloofd; stokoud, afgeleefd,* of *uitgeleefd.*

Defectus liber. Cic. Att. 13. 23. *Een afgeschreven, voltooit,* of *voltrokken boek.*

Defectus. Mart. 13. 77. 1. *Quynende, zwak, magteloos, uitgeput, uitgemergelt, afgegaan.*

DĒFECTUS, ūs. m. Liv. 4. 30. *Gebrek, mangel, schaarsheit, feil.*

Defectus Solis. Virg. G. 2. 477. *en* Lunæ. Cic. N. D. 2. 19. *Zon- of Maanverduistering; taning van de zon,* of *van de maan.*

DĒFENDO, is, fendi, fensum, fendĕrĕ aliquem. *Iemant voorstaan, beschermen, verdedigen, handhaaven, behoeden, beschutten, beveiligen, bewaaren, bevryden, de hand boven 't hoofd houden.*

Defendere urbem. Claud. B. Gild. 462. *Een stad verdedigen.* Urbem a vastatione. Cic. F. 10. 15. *Een stad van plondering bevryden, de plondering van een stad voorkoomen,* of *verhinderen.*

Defendere aliquem. Cic. F. 13. 64. *of* causam alicujus. Cic. C. C. 1. *Iemant voorstaan, voorspreeken,* of *verdedigen,* of *iemants zaak voorstaan, verdedigen, bepleiten,* of *beweeren.*

Se defendere excusatione adolescentiæ. Cic. Cœl. 18. *Zich op zyn jongkheit verschoonen, beroepen,* of *verontschuldigen.*

Vim vi defendere. Cic. Mil. 4. *Geweld met geweld weerstaan, afweeren, verdryven,* of *afkeeren.*

Injuriam defendere ab aliquo. Cic. Off. 3. 18. *Van iemant het ongelyk afweeren, beletten dat iemant niet verongelykt word, iemant van ongelyk bevryden,* of *tegens ongelyk beschermen.*

Defendere aliquid. Cic. A. Q. 4. 38. *Iets voorstaan, verdedigen, staande houden, beweeren, verzekeren waar te zyn.*

Myrtos a frigore defendere. Virg. E. 7. 6. *De myrteboomen tegens de koude beschermen, beschutten,* of *voor de koude bevryden.*

Defendere Solis ardores. Cic. S. 15. *Zich voor de hitte der zonne verschuilen,* of *verbergen,* of *uit de zon gaan.*

* Defendere bellum. Cæs. B. G. 1. 44. 12. *Zich verdadigend houden, verdadigend,* of *verweerend gaan, verwerenderwyze oorlogen.*

† Duo defendunt retinacula navem. Prop. 2. 18. 41. *Het schip leit op twee ankers, word van twee ankers gehouden, rydop twee ankers.*

DĒFENSIO, ōnis. f. Cic. de Or. 1. 56. *Verdediging, bescherming, beschutting, behoeding, handhaving.*

Criminis defensio. Cic. Mil. 2. *De verdediging, rechtvaardiging,* of *verschooning van een lasterstuk,* of *misdaad.*

DĒFENSITO, ās, āvi, ātum, ārĕ causas. Cic. Off. 1. 33. A. Q. 4. 45. *Dikwils pleiten, veelmaals zaaken bepleiten, verdedigen,* of *voorstaan.*

‡ DĒFENSO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Sall. B. J. 60. Tac. Ag. 28. 3. *Verdedigen, voorstaan, beweeren, handhaaven, staande houden.*

DĒFENSŌR, ōris. m. Virg. Æ. 2. 521. *Verdediger, beschermer, voorstander, behoeder, beschutter, verweerder.*

Defensor. Cic. F. 1. 1. *Iemants voorstander,* of *voorspraak.* Ulpianus zegt Dig. 16. 1. 2. §. 5. Mulier defensor alicujus. *Een vrouw die iemants voorspraak is,* of *iemant als voorspraak dient.*

DĒFERBĔO. Zie Defervesco.

DĒFĔRO, fers, tŭli, lātum, ferrĕ. acc. *Brengen, draagen, toe- of overdraagen, toebrengen, vervoeren, overbrengen; verhaalen.*

Deferre nuntium alicui. Cic. C. B. 28. *Iemant een nieuwe tyding,* of *iets nieuws brengen.*

Deferre aliquid ad aliquem. Cic. Att. 2. 24. *of* apud aliquem. Cic. Rull. 3. 1. *Iemant iets overbrengen, zeggen, verstendigen, verhaalen, vertellen, te kennen,* of *te verstaan geeven, mededeelen, verwittigen, openbaaren.*

Detuli hoc Senatui. Nep. 23. 12. 2. (ad Senatum. Cic. Off. 3. 31. Att. 2. 24.) *Ik heb dat in den Raad gebragt, den Raad aangedient, gezegt, geopenbaart, bekent gemaakt.*

Deferre aliquid ad aliquem. Cic. Am. 20. (alicui. Cic. F. 13. 55.) *Iemant iets brengen, aanbieden, geeven, schenken.*

Detuli per literas tuam voluntatem ei. Cic. F. 13. 18. (ad illum. Cic. F. 6. 22.) *Ik heb hem uw wil,* of *begeerte daar over geschreven, uw gevoelen daar omtrent laaten weeten,* of *door een brief bekent gemaakt.*

Ei suam auctoritatem, gratiam, opus ad hoc negotium conficiendum detulit. Cic. Fl. 6. *Hy heeft hem zyn gezagh en middelen aangeboden,* of *hy heeft zyn aanzien en goederen gebruikt om hem in d'uitvoering van deeze zaak te helpen.*

Deferre alicui Regnum. Cic. A. 2. 34. *Iemant het Ryk opdraagen,* of *aanbieden.* Legationem. Cic. F. 13. 55. *Iemant met een gezantschap begiftigen, aan een gezantschap helpen.*

Aliquod negotium ad aliquem deferre. Cic. Am. 20. *Iemant meester van een zaak maaken; een zaak in handen stellen,* of *overgeeven; een zaak aan iemants oordeel stellen; iemant scheidsman over iets maaken.*

Causam deferre ad Judicem. Cic. Cl. 22. *Een zaak aan,* of *voor den Rechter brengen.* Querelas ad aliquem per alium. Cic. Fl. 22. *Zyn klagten aan iemant door een ander laaten doen.* Aliquem *of* alicujus nomen Judici. Cic. Cœl. 23. *Iemant voor den Rechter roepen,* of *ontbieden.* Nomen alicujus de aliqua re. Cic. Cœl. 31. *Tegens iemant een beschuldiging instellen, iemant voor 't recht aanklaagen, iemant beklaagen, beschuldigen, aanbrengen, verklikken,* of *beklappen.*

Deferre aliquid cuipiam loco beneficii. Cic. V. 2. 11. *Iemant ergens in verplichten,* of *dienst in doen, iemant iets schenken om hem te verplichten.*

In beneficiis ad ærarium delatus est a Lucullo. Cic. Arc. 5. *Lucullus heeft hem een wedde uit de Staatskasse laaten betaalen, heeft zyn wedde op de Staats rekening laaten zetten.*

Ad eum primas deferebant. Cic. N. D. 1. 6. *of* Huic primæ ab eis deferebantur. Cic. Or. 9. *Zy gaven hem d'eerste plaats,* of *rang, stelden hem boven alle d'anderen.*

Deferre alicui palmam eloquentiæ. Cic. de Or. 2. 56. *Iemant den prys der welspreekentheit geeven,* of *toewyzen; iemant boven alle andere Redenaars stellen,* of *verheffen,* of *d'allerwelspreekenste achten.*

Deferre honorem alicui. Cic. Rull. 2. 17. (ad aliquem. Cic. Dom. 9.) *Iemant eeren, eer bewyzen, geeven,* of *aandoen, eerbiedigheit,* of *ontzagh toedraagen.*

* Hoc quanti defertur? Sen. E. 42. *Hoe veel eischt men daar voor? Wat wil men daar voor hebben? Wat is daar de prys van? Hoe veel geld dit?*

DĒFERVĔFĂCIO, is, fēci, factum, făcĕrĕ aliquid. Cato R. R. 123. *Iets aan 't kooken,* of *zieden helpen, iets te kooken zetten, iets heet maaken.*

DĒFERVĔFACTUS, ă, ūm. Plin. H. 23. 7.

H. 23. 7. *Gezoden, gekookt, gebeet, heet gemaakt.*

Aqua in aheno defervefacta. Vitruv. 8. 5. *Water dat in een ketel is gezoden, gekookt*, of *heet gemaakt.*

DEFERVESCO, is, fervi, of beter ferbŭi, fervescĕrĕ. Colum. 9. 15. Cato R. R. 97. *Niet meer koken, ophouden van kooken, koel*, of *koud worden, te koelen staan.*

Æstus defervescunt. Varr. R. R. 2. 2. *De hitte gaat over, verkoelt, vermindert, word minder, neemt af.*

Defervescit ira. Cic. T. Q. 4. 36. *De toorn*, of *gramschap gaat over, neemt af, stilt*, of *bedaart.*

Jam defervit adolescentia. Ter. Ad. 1. 2. 72. Jam cupiditates adolescentiæ deferbuerunt. Cic. Cœl. 18. *De hitte, en driften der jeugd zyn nu al voorby, zijn nu al over*, of *verkoelt; 't vuur der jongkheit is nu al gedooft; de driften*, of *begeerlykheden der jongkheit zyn gematigt; het hollen der jeugd is nu al over.*

Studia hominum deferbuere. Cic. Clu. 39. *'s Volks liefde, gunst, zucht*, of *genegentheit tot hem is over, is verflauwt, verkoelt*, of *verdweenen.*

Defervere. Vitruv. 7. 2. *Uitgaan, uitgeblust worden.*

DEFESSUS, ă, ŭm. Cic. de Or. 2. 6. *Moede, vermoeit, afgemat, afgeslooft.*

DEFETĪSCŎR, ĕris, fĕssŭs sŭm, fĕtīscī. *Moede, vermoeit*, of *afgemat worden, zich afslooven, afmatten*, of *zyn krachten uitputten.*

Defessus sum ambulando. Ter. Ad. 4. 6. 1. Ambulare. Plaut. E. 2. 2. 13. *Ik ben meê*, of *vermoeit van wandelen; ik heb zoo veel gegaan dat ik niet meer kan.*

* Non defetiscar usque adeo experiri, donec, &c. seq. subj. Ter. Ph. 4. 1. 23. *Ik zal zonder omzien*, of *zonder ophouden alles in 't werk stellen, tot dat, enz. Ik zal niet afzaaten*, of *niet rusten, voor dat, enz. Ik zal alles, zonder moeite te spaaren, in 't werk stellen, tot dat, enz. Ik zal niet verzuimen*, of *niet nalaaten alles te beproeven, tot dat, enz.*

DEFI.

DĒFĬCIĒNS, entis. omn. gen. Ovid Ib. 524. *Dat begint te ontbreeken*, of *schaars te worden; schaars, ontbreekende*, van voorraad sprekende.

* Deficiens. Tac. Agr. 43. 5. Sen. H. Oe. 3. 1046. *Stervende, den geest geevende, bezwykende, afneemende, verminderende.*

Deficiente quotidie Regis Majestate. Justin. 3. 1. 2. *Het eerbied voor de Koningklyke Majesteit dagelyks afneemende. Des Koningks Grootmagtigheit van dag tot dag verminderende.*

(Deficiente luna. Gell. 20. 8. *De Maan afneemende*, of *afgaande.*)

DEFICIO, is, feci, fectum, ficĕrĕ. *Ontbreeken, gebrek*, of *mangel aan hebben.*

Multa illum deficiunt. Cic. D. Verr. 16. Rebus deficitur. Cic. Clu. 65. Multis rebus deficit. Colum. Arb. 1. *Hem ontbreeken veele dingen, hy heeft gebrek aan veele dingen, hy heeft veele dingen van noden*, of *van doen.*

Nunquam illum prudentia deficit. Cic. Cl. 24. *Hem ontbreekt nooit voorzigtigheit, hy is nooit van voorzichtigheit ontbloot*, of *onvoorzien.*

Deficit Sol. Cic. Somn. Sc. 7. Luna. Cic. D. 1. 53. *Daar is een veranistering*, of *taning in de Zon, in de Maan: de Zon, de Maan is verduistert*, of *taant.*

Vires eum deficiunt. Cic. V. 5. 28. Viribus deficit. Quintil. I. O. Proœm. *Hy heeft gebrek van krachten, de krachten ontbreeken hem, zyn krachten zyn weg, hy is krachteloos, het ontbreekt hem aan krachten.*

Deficit animo. Cic. S. R. 4. animis. Liv. 23. 18. Deficit animum. Varr. R. R. 3. 16. *Hy verliest den moed, hy laat den moed zakken*, of *zinken, hy geeft den moed verloren, het ontbreekt hem aan moed.*

Deficere. *Opstaan, oproerig worden, muiten, een andere zyde kiezen, afvallen, overloopen.*

Deficere ab aliquo. Cæf. B. G. 5. 25. 4. *Iemants zyde*, of *dienst verlaaten, iemant ontrouw*, of *trouwloos worden, iemant verraaden; uit iemants dienst*, of *leger tot een ander overloopen.* Ab aliquo Principe ad alium. Liv. 2. 16. *Uit den dienst van een Vorst in die van een ander overgaan, van den eenen Vorst tot den anderen overloopen.*

Deficit a virtute. Cic. Am. 11. *Hy verlaat het deugdenpad, hy wykt van 't pad des deugds af.* A dignitate sua. Cic. Syll. 12. *Hy houd zyn fatzoen niet, draagt zich beneden zyn staat*, of *waerdigheit, hy houdt zyn rang*, of *staat niet, hy vernedert zich beneden zyn waerdigheit.*

Utilitas ab amicitia deficit. Cic. Fin. 2. 24. *Belang*, of *schaadelheid vriendschap, voordeel*, of *belang koomt niet de vriendschap niet overeen, kan niet wel met de vriendschap t'zamen gaan.*

Deficere a seipso. Cic. F. 2. 16. *Zich zelven ongelyk worden, de zelve*, of *d'eige man niet meer zyn, veranderen, in zyn gedragh, van leevenswys veranderen.*

Hac figura deficit mucrone. Plin. H. 2. 10. *Dit afbeeldzel loopt spits*, of *scherp toe, deeze trek is scherp aan 't einde.*

Ad mores Persarum deficere. Front. St. 1. 1. 5. *Tot de zeden der Persen vervallen, de zeden*, of *gewoonten der Persiaanen gebruiken, aanneemen*, of *volgen.*

Membra corporis deficiuntur. Vitruv. præf. 8. *De leden des ligchaams vervallen, verzwakken, worden zwak, zyn niet bestandig, verliezen hunne kracht.*

(Deficere. *Ophouden, eindigen, een einde neemen.*

Bellum ibi defecit. Flor. 4. 2. 6. *Daar is d'oorlog geëindigt, daar heeft het oorlog opgehouden.*

Progenies Cæsarum in Nerone defecit. Suet. G. 1. 1. *Cæsars geslacht heeft met Nero een einde genomen*, of *opgehouden.*

Deficere alleen, en deficere vita. *Sterven, uit het leven scheiden.*

Tela jumentorum deficientium corporibus infixa conspexit. Curt. 5. 13. 25. *Hy heeft gezien dat de pylen in de ligchaamen van de stervende paerden staken.*

Quam si intelligam deficere vita. Plaut. Af. 3. 3. 19. *Welke, indien ik verneemen zal dat zy sterft.*

Deficio regeert ook wel een dativus.

Cum tela nostris deficerent. Cæf. B. G. 3. 5. 1. *Als het de onze aan pylen ontbrak, als d'onzen pylen van noden hadden.*

Nisi vinum nobis defecisset. Val. Max. 5. 1. 3. *Ten ware het ons aan wyn ontbroken hadde.*)

DEFĪGO, is, fixi, fixŭm, figĕrĕ. acc. *Iets insteeken, inzetten, inpooten, inheyen, inslaan, indryven, indouwen, hechten.*

Cucurbitulas defigere. Celf. 4. 14. *Koppen, koppen zetten.*

Defigere aliquid terræ. Virg. G. 2. 290. Terra. Virg. Æ. 12. 130. *Iets in d'aarde steeken, pooten, douwen*, of *planten.* Sicam in corpore alicujus. Cic. C. 1. 6. *Iemant den dolk in 't lijf douwen, een pook in iemants ligchaam steeken.*

Defigere oculos in aliqua re. Curt. 7. 8. 9. In aliquam rem. Cic. A. 11. 5. *Zyn oogen*, of *gezicht ergens sterk op gevestigt houden, iets sterk*, of *aandachtelyk aanzien*, of *aankyken.* Mentem. Cic. de Or. 3. 8. *Ergens aandachtiglyk op letten, iets ernstig overweegen*, of

overdenken, zijn gedachten ergens op zetten, of vestigen. Orationem. Cic. de Or. 3. 8. *Ergens met iever van spreeken, ernstig over redenwisselen.*

Defigere aliquid in animis alicujus. Cic. Dom. 4. *Iemant ergens een indruk van geeven, iemant iets inboezemen, inprenten, inscherpen, of indrukken.*

Pavor cum admiratione defixerat hostes. Liv. 7. 10. *De schrik en verwondering hadden de vyanden verzet, hadden hen buiten stant gebragt.*

Defigere furta alicujus in oculis populi. Cic. V. proœm. 3. *Iemants dieveryen voor d'oogen des volks vertoonen, 't volk voor oogen houden, of stellen; aan 't volk openbaaren,* zoo voorstellen dat het volk niet alleenlijk hoort dat 'er van gesproken word, maar als of ze in hunne tegenwoordigheit gedaan wierden.

(Defigere aliquem. *Iemant betoveren.*

Defigere animum Regis votis Jolchiacis. Virg. Cir. 377. *Den Koningk betoveren op de wyze van de Thessaliers.*)

DĒFĪNGO, ĭs, finxī, finctūm, fingĕrĕ. acc. Cato. R. R. 75. *Vormen, ergens een form, gestalte, of gedaante aan geeven, iets een form, of gedaante doen aanneemen.*

DĒFĪNIO, is, ivi, itūm, īrĕ. acc. *Bepaalen, paalen zetten, of stellen, in zekere paalen besluiten, afpaalen,* als een rijk, land, akker, enz.

Ejus fundi extremam partem directo ordine oleæ definiunt. Cic. Cæc. 8. *Dat land word aan die zyde met een rechte ry olyfboomen besloten, is aan dien kant met een rechte rij olijfboomen bezet.*

Imperium termino aliquo definire. Cic. Sext. 31. *Een Ryk, of Staat paalen zetten, 't gebied van een Ryk, of Staat bepaalen; d'uitgestrektheit van een gebied met eenige grenzen bepaalen.*

Aspectum nostrum definit horizon. Cic. D. 2. 44. *Ons gezicht word van den gezichteinder bepaalt; de kim of gezichteinder *eindigt, of bepaalt ons gezicht.*

Definire diem. Cæs. B. C. 1. 11. 2. *Een dag bepaalen, vastistellen, beraamen, stellen, neemen, of bestemmen.*

Definire rem aliquam. Cic. I. R. 1. 8. *Een zaak beschryven, ergens een beschrijving van maaken, iets uitleggen, ontvouwen, of verklaaren.*

Definire legem alicui. Cic. V. 3. 91. *Iemant een wet voorschryven, voorhouden, geeven, opleggen, opdringen.* Alicui quid faciat. Cic. P. Q. 27. *Iemant voorschryven, of zeggen wat hy doen moet.*

Definire. Cic. F. 3. 8. *Besluiten, vaststellen, bepaalen, voorneemen.*

Definitum est. Plaut. Cist. 2. 1. 43. *Het is besloten, vast gestelt, of voorgenomen.*

DĒFĪNĪTĒ. Adv. Cic. de Or. 2. 27. *Bepaaldelyk, bepalender wyze, stelliglyk, stellender wyze, uitdrukkelyk, met uitgedrukte woorden, klaarlyk, duidelyk, stiptelyk, onderscheidentlyk, in 't byzonder.*

DĒFĪNĪTIO, ōnis. f. *Aanwyzing, aantoning, bepaling, uitdrukking.*

Hominum & temporum definitione sublata. Cic. D. 2. 54. *Zonder de persoonen, of den tyd te bepaalen, of aan te toonen; zonder bepaling, of aantoning van persoonen en tyden, of het bepaalen van persoonen en tyden overgeslagen zynde.*

Definitio. Cic. de Or. 1. 42. *Beschryving, bepaling, of uitlegging* van een zaak, van den aart, of d'eigenschappen eenes dings.

Definitio. *Grondregel, zetregel, regel, gewysde, uitspraak.* Dit woord word by de Rechtsgeleerden gebruikt.

DĒFĪNĪTĪVUS, ă, ūm. Cic. T. 24. *Beschrijvende, bepalende, dat tot de beschryving, of bepaling van iets behoort.*

DĒFĪNĪTŪS, ă, ūm. Cic. de Or. 2. 34. *Bepaalt, uitgesproken, vast gestelt, bestemt, beraamt, besloten, gevonnist, uitgewezen.* zie Definio.

DĒFĬŌCŬLUS, i. m. Mart. 12. 59. 9. *Een eenoog, een eenoogig mensch, een die maar een oog heeft.* Dit woord is verdacht by Martialis. In zommige drukken leest men Cæcis oculis.

DĒFĪT, dĕfĭĕrī. dat. *Ontbreeken, mangelen, feilen, schaars zijn.*

Nihil desit. Ter. E. 2. 2. 12. *Daar ontbreekt niet met allen, niets ontbreekt 'er, daar is niets van doen, of van noden, men heeft nergens gebrek aan.*

Nihil apud me tibi defieri patiar. Ter. Hec. 5. 2. 2. *Ik zal niet lyden, of dulden, dat u iets in myn huis ontbreeke.*

(Omnia iterum vis memorari, ut defiat dies. Plaut. R. 4. 4. 63. *Gy wilt dat alles wederom verhaalt worde, op dat den dag te kort schiet.*

Nunquam causa defiet, cur victi pacto non stetis. Liv. 9. 11. *Nooit zal 'er een voorwendzel ontbreeken, waarom gy overwonnen zynde 't verdrag niet zoud houden.*

Ostrea deficiente luna desiunt. Gell. 20. 8. *In 't afgaan van de Maan worden d'oesters schaars, of neemen d'oesters af.*)

DĒFĬXUS, ă, ūm. *Gepoot, geplant, ingeduwt, ingesteken, ingedreven, ingeslagen, ingehecht.*

* Defixus altis radicibus. Cic. A. 4. 5. *Diep ingewortelt, dat diepe wortelen heeft, of geschoten heeft,* van de deugd en ondeugd spreekende.

Defixus humi. Cic. Som. Sc. 4. *Aardsch, aardschgezind, tot aardsche dingen genegen.*

Defixa spes est omnium in te. Cic. Fl. 1. *De hoop van al de wereld is op u gevestigt, steunt, of berust op u.*

Animus defixus malis. Claud. Cons. Hon. 6. 258. In contemplatione malorum. Plin. E. 2. 1. 12. *Een knagend, of zeer gevoelig gemoed over zyne rampen; dat altyd op zyn ongeluk denkt, of over zyn ongeval knaagt; een gemoed gedurig op zyne ongevallen denkende, of zyne rampen overwegende.*

DEFL.

DĒFLĂGRĀTIO, ōnis. f. Cic. Pl. 40. *Brand, verbranding.*

‡ DĒFLĂGRĀTUS, ă, ūm. Cic. T. Q. 3. 19. *Verbrand, afgebrand, in d'asse gelegt, door 't vuur verteert.*

DĒFLĂGRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Branden, verbranden, door 't vuur verteeren.*

Deflagrare ardore. Cic. A. Q. 4. 37. *Door 't vuur verslonden, of verteert worden.*

Deflagrare ictu fulminis. Cic. Off. 3. 25. *Door een blixemstraal verbranden.*

* Communi incendio maluit quam suo deflagrare. Cic. Sext. 46. *Hy heeft liever in den gemeenen brand, of in 't gemeene ongeluk willen verteeren, dan alleen vergaan; hy heeft liever met den ganschen hoop dan alleen willen verloren gaan.*

Deflagrat ira. Liv. 40. 8. *De toorn, of gramschap gaat over, bedaart, stilt.* Seditio. Tac. H. 2. 29. 3. *D'oproer word gestilt, stilt, mindert, word min hevig, neemt af.*

DĒFLECTO, is, flexi, flexūm, flectĕrĕ. acc. *Iets buigen, krommen, vouwen; toevouwen, omdraaijen.*

Deflectere alleen. Suet. A. 93. 3. Deflectere ex itinere. Plin. E. 7. 16. 3. *Verdwaalen, verdoolen, van den rechten weg afwyken, afraaken, of afdwaalen.*

Deflectere a veritate. Cic. Q. R. 16. *Van de waarheit afdwaalen, of afwyken.* A virtute patris. Cic. Ar. 19.

19. *Van de deugd zijns vaders ontaarden.*

Deflectere in aliquem locum. Plin. E. 4. 1. 3. *Naar een plaats keeren.*

Deflectere de cursu suarum actionum. Cælius ad Cic. F. 8. 11 *Van zyn voorige gedrag afwyken, de zelve trant, of wyze van doen niet houden, van zeden veranderen, of verwisselen.*

Redeat illuc unde deflexit oratio. Cic. T. Q. 5. 28. *Laat ons onze reden hervatten, laat ons wéér tot onze reden, of tot den draad van onze reden koomen, of keeren.*

DĒFLĔO, es, ēvi, ētūm, ērĕ aliquid. Cic. Cl. 96. *Iets beweenen, beschreyen, met schreyende oogen beklaagen.*

(Deflere. *Jammeren, met woorden beklaagen.*

Quam ignominiam deflere apud Sostratum cœpit. Curt. 8. 6. 7. *Welke schimp hy beklaagt heeft, of over welke hoon hy gejammert heeft by Sostratus.*

Hanc ut crudelissimam cædem deflevit edicto. Suet. C. 30. 9. *Hy heeft by plakkaat zich over deeze daad als een zeer wreede moord beklaagt.*)

DĒFLĒTŪS, ă, ūm. Cic. de Or. 3. 9. *Beweent, beschreit, beklaagt.*

DĒFLEXUS, ă, ūm. Plin. H. 17. 23. *Gebogen, gekromt, gevouwen, toegevouwen, omgebogen.*

Deflexus in alium cursum amnis. Cic. D. 1. 19. *Een verlegde stroom, een stroom die men verlegt, of eenen anderen loop heeft doen neemen.*

Deflexa ætas a laboribus ad otium. Cic. Att. 9. 10. *Een leven na veel arbeids tot rust geraakt.*

DĒFLĔXŪS, ūs. m. Ne vitis deflexu rumpatur. Colum. 4. 26. *Op dat de wynstok in 't buigen, of door 't buigen niet breeke, of niet gebroken worde.*

DĒFLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 28. 2. *Blaazen, af- of wechblaazen, uitblaazen.*

(Deflare. *Verachten, verwerpen, bespotten, als van zich blaazen.* Zie Flare beneden.

Julii & Augusti diplomata, ut vetera & obsoleta, deflabat. Suet. C. 38. 3. *De bullen, of magtbrieven van Julius en Augustus verwierp, of bespotte hy, als oud en buiten gebruik geraakt zynde.* Casaubonus getuigt, dat in een handschrift by Memmius gevonden, dus in Suetonius geleezen word.)

DĒFLŎCCĀTŬS, ă, ūm. Deflocati senes. Plaut. E. 5. 1. 10. *Oude kaalhoofden, oude mannen die kaal geworden zyn, of gelijk sommige zeggen, oude afgeleefde luiden, die geen kracht, of sterkte meer hebben.*

DEFLORATUS, ā, um. *Verwelkt, bezwalkt, verdonkert, benevens verminkt, verslenst.*

Defloratæ victoriæ gloria. Liv. 37. 58. *De verlorene eer der zege, de benevelde glory der overwinning, d'eer van een overwinning die wel begon, maar slecht eindigde.* (Gronovius zegt dat dit woord eerst in de laatste eeuwen is gebruikt en dat 'er Præflorata moet geleezen worden.)

DĒFLŌRĔO, ēs, flōrŭi, flōrērĕ. *Zyn bloei, bloeisem, of bloeissem verliezen, verslenssen, verwelken.*

DĒFLŌRĒSCO, is, flōrŭi, flōrēscĕrĕ. Plin. H. 14. 16. *Verslenssen, verwelken, verdorren, zyn bloei, bloeisem, of bloesem verliezen.*

Flos carptus defloreſcit. Catull. 62. 43. *Een afgeplukte bloem verslenst, of verwelkt.* Deflorescere. Cic. Cl. 92. *Vergaan, verdorren, verslenssen, verwelken, verderven, uitgaan.*

* Deflorescit formæ dignitas aut morbo aut vetustate. Cic. Her. 4. 27. *De glans, of luister der schoonheit verslenst, of verwelkt door ziekte, of door ouderdom.*

Deflorescit amor mature. Cic. Cœl. 19. *De kracht der liefde verslenst ras; 't vuur der liefde verdooft haast; de drift der liefde is niet duurzaam, de zoetigheden der liefde duuren niet lang, het vermaak, of de zoetheit der min verflauwt haast.*

Cum corpore animus deflorescit. Liv. 6. 23. *De ziel verslenst, of verzwakt met het lichaam, de geest en 't ligchaam worden te zamen zwak, het gemoed verliest zyn vlugheit te gelyk met het ligchaam.*

DĒFLŌRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Ergens de bloem van plukken, de maagdom van neemen, de voorsmaak van hebben.*

Futuri gaudii fructum spes tibi jam defloravit. Gell. 14. 1. *De hoop heeft u de voorsmaak gegeeven van de blydschap die u aanstaande is, of de hoop heeft u voor af de toekomende vreugd doen smaaken.*

DĒFLŬO, is, fluxi, flūxūm, flŭ rĕ. Plin. H. 12. 8. Hor. E. 1. 2. 42. *Loopen, vloeyen, stroomen, vlieten, storten, vallen, zakken, afloopen, afvallen, nederwaarts stroomen,* van een stroom, enz. spreekende.

Defluere alleen. Cic. T. Q. 5. 21.

Defluere ad terram. Liv. 20. 20. of in terram. Cic. Am. 16. Curt. 7. 7. 36. *Ter aarden vallen, of storten, neêrstorten, neêrvallen, een val doen.*

Defluit capillus. Plin. H. 10. 67: 22. 21. *'t Haair valt uit.*

Vestis defluit ad imos pedes. Virg. Æ. 1. 408. *De rok, 't kleed, of de tabbaard hangt hem op de hielen, of tot aan de voeten toe.*

Defluere. *Vergaan, voorbygaan, ophouden, overgaan, niet meer duuren, geen stand houden, weggaan.*

Ubi salutatio defluxit. Cic. F. 9. 20. *Na dat het bezoek over is, of ophoud, na dat het volk, dat bezoek geeft, weggegaan, of vertrokken is.*

Defluunt beneficia. Sen. B. 1. 1. Defluunt ex animo beneficia. Prop. 1. 20. 2. *De weldaaden worden ligtelyk vergeeten, raaken ligtelyk uit de gedachten, of uit de geheugchenis.*

Oratio ab ea re defluxit in aliam. Cic. Am. 26. *De reden is ongevoeliglyk van d'eene zaak tot d'andere voortgevloeit, of is zoetjes van deeze zaak op een andere gevallen.*

Defluxit ætas, tempus, ingenium per socordiam, &c. Sall. B. J. 1. *Het leven, de tyd, en 't verstand is in ledigheit versleten, of in nietige bezigheden doorgebragt.*

Defluere luxu & inertia. Colum. Præf. 12. *Zich aan de wellust en ledigheit overgeeven, wellustiglyk en luï leeven.*

* Defluere ab Antiquis. Quintil. I. O. 10. 1. *Van d'Ouden afwyken, 't gevoelen, den weg, d'inzettingen, of regelen der Ouden niet volgen.*

(Defluere. *Doorvloeyen, vergeeten, ontschieten, uit de gedachten raaken.*

Ne tibi hoc ex animo defluat. Prop. 1. 20. 2. *Op dat gy dat niet vergeet, op dat u dat niet uit de gedachten raake.*

Defluere. *Afzakken,* van iemant die de rivier voor stroom afvaart spreekende.

Quoties Ostiam Tiberi deflueret. Suet. N. 27. 4. *Zoo dikwils hy den Tiber naar Ostia afzakte.*

Segnis secundo defluit amni. Virg. Æ. 8. 549. *Hy zakt de rivier af zonder te roeyen.*)

DĒFLŬVĬŪM, ii. n. Defluvium comæ. Plin. H. 37. 11. of capillorum. Plin. H. 11. 37. of capitis. Plin. H. 11. 39. *Uitvalling des haairs.*

DĒFLŬŬS, ă, ūm. Plin. H. 20. 4. *Neêrvallende, neêrvloeyende, neêrstortende.*

(Defluus. *Lang.* Deflua cæsaries. Prud. Περὶ Στ. 13. 30. *Lang haair.*

* DĒFLŪXIO, ōnis. f. Defluxio feminis. Firm. 3. 7. *Ontlooping, of ontschieting van 't zaad.*)

DEFO.

DĒFŎDĬO, is, fōdi, fŏsſūm, fŏdĕrĕ. acc. Colum. 7. 5. *Spitten, delven, graaven, bedelven, begraaven.*

Defodere aliquid. Cic. D. 2. 65. Defodere aliquid in terram. Liv. 8. 10.

10. *Iets in d'aarde delven, begraaven, verbergen*, of *versteeken.*

* Filium in ludo defodit. Cic. F. 10. 32. *Hy heeft zyn zoon in 't schermschool opgesloten.*

Defodere se. Sen. Marc. 2. *Zich versteeken, zich verschuilen, zich verbergen.*

DEFŌRĔ. Cæſ. B. G. 5. 56. 2. Zie Desum.

DEFŌRMĀTĬO, ōnis. f. *De schets, 't ontwerp, 't bewerp, d'afschetzing, d'aftekening*, of *d'omtrek van iets.*

Opus perficitur ad propositum deformationis. Vitruv. 1. 1. *'t Werk word naar de schets, naar 't bestek*, of *d'aftekening voltrokken.* Zie beneden Formam scribere.

Deformatio. Liv. 9. 5. *Oneer, eerloosheit, vlek, schande, lak.*

DĒFŌRMĀTUS, ă, ūm. Cic. Her. 2. 27. *Verlelykt, geschonden, ontsierd, lelyk*, of *mismaakt geworden, ontmaakzelt*, van zaaken en persoonen spreekende.

Loca fulminibus deformata. Liv. 40. 45. *Plaatzen door den blixem geschonden, bedorven*, of *geslagen.*

* Virtutes a fortuna deformatæ. Cic. Syll. 26. *Deugden die door de wustheit van 't wissellot verduistert, benevelt*, of *uitgewischt zyn.*

* Deformatus vitiis. Cic. Ar. 26. *Bedorven, geschonden, eerloos, door ondeugden en ongebondenheden onteert.* De superl. Deformatissimus staat by Gell. 14. 2.

Habere aliquid animo deformatum. Plaut. Ps. 2. 3. 11. *Iets in zyn verstand bevat, ontworpen*, of *begrepen hebben.*

Deformatus fructus. Quintil. I. O. Præf. 6. *Een gezette vrucht, een vrucht die gezet is.*

(Deformatus. *Geschonden, die schimp*, of *oneer is aangedaan.* Spreekende van een man, die van zijne waerdigheit verstooten was ter plaatse, daar hy als een balling, zonder aanzien en bediening, leven moest.

G. Cæsarem Mitylenas esse prætervectum, quia non sustineret videre deformatum virum. Sen. Helv. 9. *Dat C. Cæsar Mitylenen was voor by gezeilt, om dat hy van zich niet kon verwerven Marcellus, die geschonden was*, of *die men schimp had aangedaan, te zien.*)

DEFŌRMIS, ĭs. m. *en* f. mĕ, ĭs. n. Cic. Off. 1. 35. *Wanstaltig, lelyk, mismaakt, wanschapen, afschouwelyk, vervaarlyk.* De compar. Deformior staat by Cic. F. 4. 9. en de superl. Deformissimus by Gell. 5. 11.

Deformis. *Ongelyk, ongevoeglyk, onpasselyk, onredelyk, onaangenaam, onbehaaglyk, onbehoorlyk, onbetamelyk, dat niet wel staat, voegt*, of *past*, van zaaken en persoonen spreekende.

Deforme arbitrabar hunc omnibus sedentibus stare. Plin. E. 1. 23. 2. *My dacht dat het niet wel paste*, of *onredelyk was, dat hy stont, daar alle d'andere zaten.*

Deformis ager. Cic. V. 3. 18. *Een land dat slordig legt, dat niet wel bebouwt is.* Aqua. Frontin. Aq. 2. 247. *Een vuil, slecht, dik, stinkend, drabbig*, of *onklaar water.*

Deformem sibi orationem habuit. Liv. 45. 44. *Hy heeft een rede die hem onwaerdig*, of *tegens zyn waerdigheit was, gedaan, hy heeft een rede die hem niet voegde*, of *paste, gevoert.*

Deforme obsequium. Tac. An. 4. 20. 4. *Een lafhertige believing, een onbehoorlyke gedienstigheit*, of *onderwerping.*

Vita deformis. Stat. Th. 10. 333. *Een slordig, eerloos, schandelyk leven.*

(Deformis persona. Sen. Ir. 2. 11. *Een gryns*, of *momaanzigt.*)

DĒFŌRMĬTĀS, ātis. f. Cic. Off. 3. 29. *Lelykheit, onhebbelykheit, slordigheit, mismaaktheit.*

Deformitas. Quintil. I. O. 6. 1. *Eerloosheit, oneer, schande, vlek, eerslenssing, lak, oneerlykheit.*

DĒFŌRMĬTĔR. Adv. Quintil. I. O. 8. 3. *Lelyk, lomp, onaangenaam, onbevalliglyk, zonder bevalligheit.*

DĒFŌRMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Virg. Æ. 12. 805. *Schenden, verlelyken, ontmaakzelen, lelyk maaken, ontsieren, mismaaken.*

Deformare operis speciem. Vitruv. 1. 1. *Een werk bewerpen, ontwerpen, afschetzen*, of *aftekenen, een bestek, ontwerp*, of *schets van een werk maaken.* Zie beneden Formam scribere.

Deformare aliquem. Cic. Cæc. 5. Sen. B. 7. 2. *Iemant uitschilderen, afschilderen, uitbeelden, afbeelden, afmaalen, beschryven; iemants afbeeldzel*, of *schildery maaken*, in een goeden en quaaden zin.

DĒFŎSSŬS, ūs. m. Plin. H. 19. 8. *Een graft*, of *gracht, sloot, grift, groeve, kuil, hol; graving, delving, verberging onder d'aarde.* Hy gebruikt niet dan d'ablativus defossu.

DĒFŎSSŬS, ă, ūm. Cic. D. 1. 17. *Begraaven, bedolven, onder*, of *in d'aarde begraaven*, of *verborgen.*

DEFR.

(DĒFRAUDĀTĬO, ōnis. Tertull. de An. 43. *Gebrek, mangel, feil.*)

DĒFRAUDĀTŎR, ōris. m. Sen. B. 4. 26. *Bedrieger, guit, fieltschalk, opligter, een die zyn woord niet houd.* By hem staat altoos Fraudator.

(Defraudatrix. *Een bedriegster, achterhoudster, berooffster.*

Hanc meruerat a Deo plagam domus impudens, sacrificiorum carnalium defraudatrix. Tertull. de jejun. 16. *Deeze straffe had het onbeschaamde huisgezin, dat de vleeschelyke offerhanden achterhielt, by Godt verdient.*)

DĒFRAUDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cic. F. 7. 10. *Iemant bedriegen, bedotten, opligten, verschalken, door bedrog iets ontvreemden, te kort doen.*

Aliquem re aliqua defraudare. Plaut. Ps. 1. 1. 91. *Iemant ergens in bedriegen, ergens van ontzetten*, of *versteeken, iets listiglyk ontneemen, met bedrog afhandig maaken.*

Defraudare aliquem aliquid. Plaut. As. 1. 1. 82. *Iemant iets heimelyk ontneemen*, of *ontsteelen.*

Defraudare suum genium. Ter. Ph. 1. 1. 10. *Zyn natuur te kort doen, zich zelven 't noodzaakelyke onthouden, zyn buik*, of *maag te kort doen, zich geen spys en drank genoeg geeven.*

Defraudare se fructu victoriæ. Liv. 36. 40. *Zich van de vrucht der zege berooven*, dat is, *zyn overwinning niet vervolgen.*

† DĒFRĒNĀTUS, ă, ūm. Defrenato volvuntur in æquora cursu. Ovid. M. 1. 282. *Zy loopen, storten, vallen, vloeyen*, of *ontlasten zich met een ongeloofslyke snelheit in zee*, van stroomen spreekende.

DĒFRĬCĀTUS, ă, ūm. Plin. H. 28. 12. *Gewreven, afgewreven, geschuurt, gestreken.*

* Dentes defricati. Catull. 37. 19. *Witte tanden*, of *schoone tanden*, die wit gewreven zijn.

DĒFRĬCO, ās, fricŭi, frĭcātūm *en* frictūm, fricārĕ. Catull. 39. 19. Colum. 6. 2. *Wryven, afwryven, schuuren, stryken.*

Urbem sale multo defricare. Hor. S. 1. 10. 4. *Een stad doorstryken*, of *beschimpen, bespotten, ten toon stellen; schimpschriften tegens een gansche stad maaken.*

DĒFRĪCTUS, ă, ūm. Colum. 7. 5. *Gewreven, afgewreven, geschuurt.*

DĒFRĪGĒSCO, ĭs, frixi, frigescĕrĕ. Colum. 12. 20. *Verkoelen, koel*, of *koud worden.*

DĒFRĪNGO, ĭs, fregi, fractūm, fringĕrĕ. Cic. Cæc. 21. *Breeken, aan stukken breeken, afrukken, afbreeken, verbreeken, in stukken slaan.*

Dextra pedem defringit. Cic. Her. 4. 55. *Hy breekt zyn voet met de rechter hand.*

‡ DĒFRŪDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. De-

Defrudare segetem. Cato R. R. 5. (*Een land het zyne*, of *zijn behooren niet geeven*, *een land zyn behooren onthouden*, of *zijn deeg niet doen*; 't zy dat het niet genoeg geploegt, *of* dat het niet genoeg gemest word, *of* dat het met geen goet zaad, *of* niet met genoegzaam zaad bezaait word. De verbloeming is ontleent van een mensch die zijn natuur te kort doet; *of* geen genoegzaam voedzel neemt. Zie boven defraudare genium. *Of* die d'oly de lampen ontrekt, *of* 'er niet ingiet, die hy 'er in behoorde te gieten. Want ook dit noemt Hor. S. 1. 6. 124. Fraudare lucernas.)

DEFRŬGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ segetem. Plin. H. 18. 24. *Een land uitputten, uitmergelen, al zijn vettigheit*, of *vruchtbaarheit beneemen*. (Dus wil Hermolaus in Glossis Plinianis dat men by Plinius leezen zal. Maar in zijn aanhangzeltje twijfelt hy aan de goetheit van dit woord, en oordeelt beter te zijn, dat men defrudare leeze. *En* zoo leezen wy ook hier ter plaats, om dat de Schrijver van het zaaijen spreekt, en buiten twijfel het oog heeft op de terstont aangetrokke plaats van Cato.

DEFRŬŎR, ĕrīs, ī. Festus. *Het al genieten*, *'t volle genot hebben*.

Non potest bene defrui otio. Symm. E. 1. 45. *Hij kan zijn ledigen tijd niet al genieten*.

DEFRŬSTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *In stukken breeken*, of *slaan*; *stukswijze iets doen*. Een woord van de latere eeuw. Zie beneden Frustor.

Defrustandæ Macedoniæ ne ipse quidem opitulari poterit. Ammian. 20. 2. *Ook hij zelf zal Macedoniën, dat verbroken*, of *verniels zal worden, niet konnen helpen*.

Tunica defrustata in pannulos defluxit. Ammian. 31. 2. *De rok afgesleten zijnde, is met stukken van 't lijf gevallen*.

Maxima ex magnis capita defrustans. Sidon. E. 9. 9. *Zeer groote stukken uit de groote hoofddeelen*, *stukswijze uittrekkende*)

DĒFRŪTĀRIUS, ă, ūm. Vas defrutarium. Colum. 12. 20. *Een kan daar men heete wijn in maakt*, *een pot daar men wijn*, of *kandeel in kookt*, *een kandeelpot*.

DĒFRŪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ vinum. Colum. 2. 22. *Heete wijn maaken*, *kandeel kooken*.

DĒFRUTŪM, ī. n. Cels. 3. 18. Colum. 11. 2. *Heete wijn*, of *kandeel*.

DEFU.

DĒFŬGĬO, īs, fūgī, fūgĭtūm, fŭgĕrĕ. acc. *Ontwijken*, *ontgaan*, *vluchten*, *ontvluchten*, *mijden*, *schuuwen*, *vermijden*, *ontvlieden*, *ontsnappen*.

Defugere aditum, sermonem, &c. Cæs. B. G. 6. 13. 7. *Iemants gezelschap*, *praat*, *enz. schuuwen*, *ontwijken*, *Iemants ontmoetinge*, *mondgesprek*, *enz. mijden*, *schuuwen*. Administrationem Reipublicæ. Cæs. B. C. 1. 32. 7. *'t Bewind des Staats afslaan*, *de regeering van 't Gemenebest niet willen aanvaerden*.

Non defugio auctoritatem Consulatus mei. Cic. Syll. 11. *Ik ontkenne niet 't geen ik in myn Borgermeesterschap gedaan heb*, *ik weigere niet het gezagh*, of *d'eerlyke bedieninge van mijn Borgermeesterampt staande te houden*.

Nunquam defugiam auctoritatem. Ter. E. 2. 3. 99. Plaut. Pœn. 1. 1. 19. *Ik zal niet loogchenen 't geen door myn last*, of *bevel is geschied*; *ik zal 't met mijnen naam bekrachtigen*, of *ik zal staande houden dat uit mijnen naam gedaan is*.

DĒFŬNCTŌRĬĒ. Adv. Ulp. Dig. 38. 17. 2. §. 32. *Slappelijk*, *flauwelijk*, *ligtjes*, *schraaltjes*, *zonder 'er veel acht op te slaan*, *onachtzaamelijk*.

DĒFŬNCTŌRĬŪS, ă, ūm. *Ligt*, *slap*, *flauw*, *in 't voorbijgaan*, *afschampende*.

Ictus defunctorius. Petron. 96. *Een ligte*, of *in 't voorbijgaan gegeeve slag*, *een afschampende slag*.

DĒFŬNCTUS, ă, ūm. abl. *Die zich ergens in gequeten heeft*, *die iets gedaan*, *verricht*, *voltrokken*, *volbragt*, of *uitgevoert heeft*.

Defunctus Regis imperio. Liv. 1. 4. *Die 't bevel des Koninghs heeft uitgevoert*.

Defunctus periculis. Virg. Æ. 6. 83. *De gevaaren ontkoomen*, of *ontsnapt*; *uit gevaaren gered*, *verlost*, of *gekoomen*. Morbo. Liv. 4. 52. *Van een ziekte opgekoomen*, of *hersteld*. Pietate. Cic. Ant. in exs. ir. 6. *Die zich in de pligten van den Godsdienst heeft gequeten*; *die den Godsdienst behertigt heeft*.

Defunctus jam sum. Ter. E. prol. 15. *Ik heb gedaan*, *ik heb mijn gevaar uitgestaan*.

Defunctus alleen. Plin. H. 13. 1. Vita defunctus. Virg. Æ. 6. 306. *Gestorven*, *dood*, *overleden*.

(Defunctus. *Een lijk*, of *dood lighaam*. Quam portionem ejus defunctus obtineat. Plin. H. 2. 68. *Hoe veel zijn dood ligchaam beslaat*.)

Nisi quæ suis temporibus defuncta videt, fastidit & odit. Hor. E. 2. 1. 22. *Hij heeft een afkeer van*, of *een haat tegens alles dat niet ver van zijnen tijd is*; *hij houd niet dan van oude dingen*.

DĒFŬNDO, īs, fūdī, fūsūm, fŭndĕrĕ liquorem in vas. Colum. 12. 26. Cato R. R. 156. *Ingieten*, *instorten*, *overgieten*, *eenig vocht in een vat gieten*, *schenken*.

* Defundere. Sil. 5. 450. *Storten*, *uitstorten*, *uitgieten*, *plengen*.

Verba pectore defundere. Petron. 5. *Woorden uitstorten*, *spreeken*, *redenwisselen*.

DĒFŬNGŎR, ĕrīs, fūnctūs sūm, fungi officio, of munere. *Zijn plicht doen*, *zich in zijn plicht*, of *zich in zijn amps wel quijten*, *zyn plicht*, of *ampt betrachten*, *behertigen*, *waarneemen*.

Defungi tribus decumis pro una. Cic. V. 3. 16. *De tienden driemaal*, of *driewerf voor eens betaalen*.

Defungi periculis. Cic. S. R. 8. Curt. 4. 6. 16. *Gevaaren ondergaan*, *uitstaan*, of *doorworstelen*.

Defungi certamine. Liv. 10. 13. *Een gevecht eindigen*, of *ten einde brengen*.

Pro maximis tuis beneficiis tam vili munere defungor orationis. Cic. F. 10. 24. *Alle uwe uitmuntende weldaaden betaal ik u slechts met zulke geringe woorden*; *uwe overgroote goede diensten aan mij*, *beloon ik u alleen met een gering en slecht redegeschenk*.

Cupio in hac re jam defungi. Ter. Ph. 5. 9. 32. *Ik hoop dat dit het einde*, of *laatste van mijn ongeval zij*; *ik wensch dat ik daar mee vrij ware*; *ik wil daar wel zoo goed koop afkoomen*.

Utinam hoc sit modo defunctum. Ter. Ad. 3. 4. 63. *God geeve dat het quaad niet verder gaa*! *God geeve dat het quaad daar bij blijve*, *dat dit het laatste van onze rampen zy*! *Och of het quaad niet verder ginge*!

* Unius pœna defungendum erat Patribus. Liv. 2. 35. *Door eenen te straffen*, *moest men alle d'andere Raaden behouden*; *de Raadsheeren moesten*, *t' hunner gemeiner behoud*, *een uit hen ter straf overgeeven*.

Defungi pœna. Liv. 29. 21. *Gestraft worden*, *een straf ondergaan*, *uitstaan*, of *lijden*.

DĒFŪSŪS, ă, ūm. Hor. O. 4. 5. 33. *Uitgestort*, *uitgeworpen*, *geplengt*, *uitgegoten*.

DEGE.

DĒGĔNĔR, ĕrīs. omn. gen. Ovid. P. 3. 5. 7. *Ontaart*, *verbastert*, *die zijn geboorte*, of *voorouders schande aandoet*.

Degener sanguis. Sen. H. 3. 908. *of* virtutis patrum. Sil. 10. 64. *Van 't bloed*, of *de deugd zijner Vooronderen ontaart*, *verbastert*, *afgeweken*.

Neque se degenerem ad pericula *stae-*

testabatur. Tac. An. 1. 40. 3. *Hy liet blyken dat hy in 't ondergaan van gevaaren van zyne voorouderen niet ontaart was.*

Degener. Virg. Æ. 4. 13. Plin. H. 11. 50. *Laf, lafhertig, bloo, kleinhertig, snood, onwaerdig, slecht, verbaast, slaafachtig*, van 't gemoed, de vrees, de moed, enz. spreekende.

(Degener. Tac. An. 12. 62. 1. *Een vondeling.*)

DEGENERO, as, avi, atum, are. abl. met de præp. a of ab. *Ontaarden, veraarden, van zyn beginsel afwyken, verbasteren, niet naar zyn begin, of oorsprongk gelyken.*

Degenerare a majoribus. Justin. 14. 5. 7. a parentibus. Liv. 22. 14. *Van zyne voorouderen ontaarden, hen ongelyk zyn, naar hen niet zweemen, of gelyken.* A virtute majorum. Cic. Fl. 11. *Van de deugd zyner Voorouderen ontaarden.* A familia superbissima. Liv. 9. 34. *Niets van de trots zyns geslagts hebben.*

Costæ paullatim in cartilaginem degenerant. Cels. 8. 1. *De ribben veranderen allenskens in kraakbeen, of worden met der tyd tot knarsbeen.*

Degenerare in feritatem. Plin. H. 17. 15. *Wild, of woest worden.*

Degenerare. Virg. G. 1. 198. *Ontaarden, veraarden, zyn deugd, of goeden aart verliezen, bederven, ondeugend, of erger worden*, van boomen die men verzet, of andere bederflyke dingen spreekende.

Degenerare vitio depravatæ consuetudinis. Cic. Cl. 34. *Door quaade gewoonten verbastert, of bedorven worden.*

* Degenerare a Stoïcis. Cic. D. 1. 3. *De Stoïcynen verlaaten, 't gevoelen, of d'aanhang der Stoïcynen verlaaten, van 't gevoelen der Stoïcynen afwyken, afgaan, of het laaten vaaren.*

DEGERO, is, gessi, gestum, gerere. *Brengen, verbrengen, voeren, vervoeren, afvoeren, overbrengen, overvoeren.*

Degerere aliquid alicui. Plaut. Men. 5. 1. 41. of Apud aliquem. Plaut. Men. 5. 2. 53. *Iemant iets brengen, iets tot- of by iemant brengen.*

DEGL.

DEGLABRO, as, avi, atum, are. Paull. Dig. 47. 7. 5. *Doppen, uitdoppen, schillen, pellen, de bast, schors, of schil afdoen, of aftrekken.*

DEGLUBO, is, glubere. acc. Varr. R. R. 1. 48. *Ontschorssen, de bast, of schors afdoen, stroopen, het vel afstroopen, villen.*

* Boni pastoris est tondere pecus, non deglubere. Suet. T. 32. 6. *Een goed harder moet zyn schaapen wel scheeren, maar niet villen.*

DEGLUTINO, as, avi, atum, are. Plin. H. 25. 13. *Iets dat gelymt is los maaken, of van malkanderen scheiden.*

(DEGLUTIO, is, ivi, itum, ire. Alcim. Avit. 4. 364. *Inslokken, of opslokken.*)

DEGO. DEGR.

DEGO, is, degi, degere ætatem, of vitam. *Leeven, 't leven doorbrengen, of verslyten.*

Cum aliquo degere vitam. Cic. Syll. 27. ævum. Lucret. 5. 173. ætatem. Ter. Ph. 2. 3. 70. of tempus ætatis. Cic. S. 1. *Met iemant leeven, zyn leven met iemant doorbrengen, zyn leven, of zyne dagen met iemant verslyten.* Inter feras. Cic. S. R. 52. *By, of onder de wilde beesten woonen.* In otio. Cic. F. 11. 28. *Gerustelyk leeven, zyn leven, of dagen in rust doorbrengen, of in ledigheit verslyten.*

Id sibi genus ætatis degendæ constituit. Cic. Off. 1. 32. *Hy heeft deeze wyze van leven aangenomen, of verkoren.*

Degere corium de tergo alicujus. Plaut. E. 1. 1. 63. *Iemant de huid doorgeesselen, hem geesselen dat het vel by 't lyf nedrhangt.*

DEGRANDINAT, avit, are. Ovid. F. 4. 755. *Het hagelt, daar valt hagel.*

DEGRASSOR, aris, atus sum, ari. acc. *Woeden, rooven, plonderen, moedwil bedryven, mishandelen, knevelen, qualyk, of hard handelen; quellen, leed doen, zwaar strassen, kracht en geweld aandoen, verongelyken.*

Injuria primos est degrassata duces. Stat. Ach. 1. 416. *d'Eerste zyn 't meest mishandelt, of 't hardst gehandelt.*

DEGRAVO, as, avi, atum, are. acc. Prop. 3. 5. 12. *Verzwaaren, overlasten, overlaaden, te veel bezwaaren, verdrukken.*

Degravari labore operis. Colum. 6. 2. *Onder de zwaarte van 't werk bezwyken, d'arbeit niet konnen uitstaan, of draagen; door zwaaren arbeid afgesloofd, of afgemat worden.*

* Degravare aciem. Liv. 4. 33. *Een leger afmatten, moede maaken, quellen, benauwen.*

* Homines degravant ipsa quæ extulerant. Sen. E. 74. *De zelve dingen die de menschen verheven hadden, dienen tot hunne vernedering, of vernederen hen weder.*

DEGREDIOR, eris, gressus sum, gredi. *Afgaan, afklimmen, afdaalen, nedertreeden, nederwaarts gaan.* Palatio degreditur. Tac. H. 3. 67. 3. *Hy gaat het hof, of 't paleis af.* In specum. Tac. An. 2. 54. 4. *Hy gaat, of treed neder in een hol.*

Degredi ad pedes. Liv. 3. 62. *Van 't paerd klimmen, springen, of stygen, voet op d'aarde zetten.*

Sciens de via in semitam degredere. Plaut. Cas. 3. 5. 40. *Willens en wetens slaat zy van den weg naar den afweg; dat is, gy geeft u willens en wetens in gevaaren, of ongemakken.*

DEGRUMO, as, avi, atum, are viam. Lucill. by Non. 1. 316. *Een weg, of straat naar 't meetsnoer regten, of regt maaken, een straat, of weg met een lyn trekken, een regte weg, of straat maaken.*

DEGU. DEHA. DEHI.

(DEGULATOR, oris. m. *Een slampamper optrekker, ligtmis, brasser.* Een woord van de latere eeuw.

Quæ omnia in paucis annis hic degulator studiose in ventrem condidit. Apul. A. 322. *Die deeze ligtmis in weinig jaaren alle heeft verteert, doo gebragt, of opgemaakt.*

DEGULO, as, avi, atum, are. *Verbrassen, opmaaken, doorbrengen, verteeren, door 't keelgat lappen.* Dit laatste is in 't Duitsch boertachtig.

Postquam, degulato patrimonio, pauper est factus. Plaut. by Perott. Cornuc. c. 763. *Na dat hy, alle zyne goederen opgemaakt, of verbrast hebbende, verarmt was.*)

DEGUSTATIO, onis. f. Dies degustationi vini præstitutus. Ulp. Dig. 18. 6. 4. *De dag tot het proeven van den wyn bestemt.*

DEGUSTO, as, avi, atum, are. acc. Plin. H. 18. 2. *Proeven, smaaken*, van wijn, enz. spreekende.

Degustare aliquid speculæ ex sermone alicujus. Cic. Clu. 26. *Uit iemants woorden, of reden eenige kleine hoop scheppen.*

Degustare vitam aliquam. Cic. T. Q. 5. 21. *Een wyze van leven bezoeken, of beproeven, van een levenswys de proef neemen, zekere maniere van leven onderzoeken.* Exercitationem aliquam. Cic. Par. Præf. *Zekere oefening onderzoeken, of beproeven.*

Degustare virum aliquem. Cic. Att. 4. 8. *Iemant beproeven, onderzoeken, ondertasten, polssen, ondervraagen, iemants grond peilen.*

DEHAURIO, is, hausi, haustum, haurire. acc. Cato R. R. 67. *Putten, uithaalen, uittappen, uittrekken, wechneemen.*

DEHINC. Adv. Cic. T. Q. 2. 6. *Vervolgens, daar na, naderhand, na deezen, hier na, namaals, voortaan.*

DEHISCO, is, hiscere. Virg. Æ. 4. 25.

4. 25. *Gaapen, opgaan, splijten, barsten, opbarsten, rijten, van malkanderen barsten*, of *splyten*, van de aarde, een muur, schip, enz. spreekende.

In varias flammarum figuras nubes dehiscebat. Plin. E. 6. 20. 9. *De wolk barstte in duizenderlei gedaanten van vuurstraalen op.*

* Acies dehiscens. *Een krijgshoop die niet dicht gesloten is.*

In dehiscentem intervallis hostium aciem emisit equites. Liv. 29. 2. *Hij heeft de ruitery op de vyandlyke benden, die door de tusschenwydten niet gesloten waren, gezonden.*

Os ad aures dehiscens. Plin. H. 8. 31. *Een mond zoo wyd tot aan de ooren toe.*

Ossa conjuncta dehiscunt. Cels. 8. 1. *De t'zamengekoppelde beenderen gaan zomtyds van malkanderen.*

Dehiscere. Plin. H. 5. 27. *Barsten, splyten, rijten, spleeten*, of *reeten maaken.*

Dehiscere. Plin. H. 21. 4. *Opengaan, zich ontsluiten, bloeijen*, van een bloem spreekende.

DEHO. DEJE.

DĔHŎNĔSTAMENTŬM, ī. n. Sen. Conss. 19. *Oneer, eerloosheit, schande, eervlek, eersmet.*

(DĔHŎNĔSTĀTIO, ōnis. f. *Schande, oneer, smaat, onteering.*

Mœchus dolores & dehonestationes sustinet. Tertull. de Pud. 18. *Een overspeelder staat smert en schande uit.*

DĔHŎNĔSTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Schenden, bevlekken, onteeren, oneer aandoen.*

Querebantur famam dehonestari. Liv. 41. 6. *Zij klaagden, dat hunnen naam, of hunne eer, wierd onteert, of geschonden.*

Tyrannos Romanum dehonestantes imperium. Treb. Poll. Gall. 16. *Geweldenaars, of dwinglanden 't Roomsche ryk schendende, of onteerende.*

Christus potestates dehonestavit. Tertull. de Trin. 16. *Christus heeft de magten te schande gemaakt.*)

DĔHŎNĔSTUS, ā, ūm. Gell. 19. 10. *Slecht, lomp, dat bij geen fraaie luiden in 't gebruik is, schandelyk, vuil*, van een woord spreekende.

(DĔHŎRTĀTŌRIUS, ā, ūm. Tertull. Apol. 22. *Dat krachtig is om af te maanen.*)

DĔHŎRTŎR, āris, ātŭs sūm, ārī. *Ontraaden, afraaden, afkeeren, afmaanen.*

Dehortatus est me, ne, &c. seq. subj. Ter. Ph. 5. 8. 17. *Hij heeft mij ontraaden, hij heeft my bewogen, dat enz.*

Dehortari aliquem ab aliqua re. Cic. Her. 3. 3. *Iemant ergens van afraaden, van afkeeren; raaden om iets niet te doen.*

(DĔJECTĔ. Avd. *Neêrslagtig.* De compar. Dejectius staat by Tertull. adv. Marc. 2. 27.)

DĔJECTIO, ōnis. f. Cic. Cæc. 20. *Afwerping*, of *nederwerping, afstoting*, of *nederstoting; een geweldige verjaging uit een plaats.*

* Dejectio. *Stoelgang, buiklozing, afgang.*

Medicamento dejectionem moliri. Cels. 2. 12. *Den buik aan 't loozen helpen, stoelgangen door eenig geneesmiddel verwekken, iemant lostlyvig maaken.*

Dejectio animi. Sen. N. Q. 2. 59. *Kleinhertigheit, bangigheit, verslagentheit, groote vrees*, of *benauwtheit.*

(Dejectio gradus. Modestin. Dig. 49. 16. 3. §. 1. *Een verkleining van staat in den oorlog*, waar door iemant van hooger tot lager verstoten word.

DĔJECTIUNCŬLĂ, æ. f. Scrib. Larg. 9. 52. *Een kleine stoelgang, een weinig stoelgangs.*)

DĔJECTUS, ā, ūm. Cic. Q. R. 2, *Afgeworpen, afgestooten, nedergeworpen, nedergestooten, afgedreven, afgejaagt.* (De compar. Dejectior staat by Tertull. adv. Marc. 1. 6.)

* Luna in austros dejecta. Plin. H. 2. 9. *De maan die in 't zuiden is vervallen, die ten zuiden is gedaalt.*

Dejectus spe aliqua. Sil. 10. 352. *Van eenige hoop vervallen, ontzet*, of *versteken.*

(Dejecta conjuge tanto. Virg. Æ. 3. 317. *Van zulk een groot man beroofd.*

Dejecti in terram oculi. Quintil. I. O. 1. 11. *Neêrslagtige oogen.*

Dejectus. *Verslagen, nedergevelt, ter aarden gesmeten.*

Critia dejecto, Pausanias venit Atticis auxilio. Nep. 8. 3. 1. *Kritias verslagen*, of *ter neder gevelt zynde, is Pausanias die van Athenen te hulpe gekoomen.*)

DĔJECTŪS, ūs. m. Liv. 9. 2. *Afwerping, omwerping, neêrvelling, omkeering, nederstoting.*

Dejectus. Cæs. B. G. 2. 8. *Hanging, overhelling, 't hellen*, van een berg, enz. spreekende.

Dejectus aquæ. Sen. E. 56. *Een waterval, waterloop, waterstorting*, of *watersprong.*

Par est semper aquæ a capite dejectus. Sen. N. Q. 3. 11. *Dat water loopt altijd even sterk zelf van zijnen oorsprongk af*, of *valt altyd met een even groote stortinge van zynen oorsprongk af.*

DĔJĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Men. 5. 2. 63. *Zweeren, eed doen, met eede betuigen*, of *bevestigen.*

Persancte dejerare. Ter. Hec. 5. 2. 5. *Zweeren bij al wat heilig is.* Per aliquod Numen dejerare. Varr. L. L. 4. 19. *By zekere Godheit zweeren.*

DEJI.

DĔJĬCIO, ĭs, jeci, jăctūm, jĭcĕrĕ. aliquem de aliquo loco. *Iemant ergens van afwerpen, van afstooten, van boven neer werpen*, of *neerstorten, ter aarden werpen, iemant uit een plaats werpen, slooten, verjaagen, slaan, verdryven.*

Se per munitiones dejicere. Cæs. B. G. 3. 26. 5. *Zich van boven van de vesten afwerpen, boven van de wallen afspringen.*

Mensa catillum dejicere. Hor. S. 1. 3. 91. *Een schoteltje van de tafel afstooten*, of *afsmyten.*

Venti ab terra subiti ac procellosi se dejiciunt. Liv. 28. 6. *De schielyke stormwinden vallen met geweld van 't gebergte af, de schielyke en onstuimige landwinden bulderen instig uit.*

Dejicere aliquem equo. Liv. 4. 19. *Iemant van 't paerd werpen*, of *afsmyten; iemant tot een voetruiter*, of *zandruiter maaken.* Deze laatste spreekwijs is boertachtig.

Naves dejiciuntur ad insulam. Cæs. B. G. 4. 28. 2. *De schepen worden tegens 't eiland aan gesmeeten*, of *stranden tegens 't eiland.*

Dejicere propugnaculum. Cic. V. 3. 16. *Een wal, bolwerk, verschansing*, of *borstweering slegten.*

Dejicere aliquem Magistratu. Cic. V. 1. 8. *Iemant van zijn overheits ampt afzetten, ontblooten, berooven.*

Dejicere aliquem ex, a fundo. Cic. Cæc. 30. *Iemant uit eenig landgoed jaagen*, of *'t bezit van eenig landgoed ontneemen.*

Dejicere jugum a cervicibus. Cic. A. 1. 2. *Het juk afschudden, van den hals afwerpen, zich in vryheit stellen.*

(Dejicere alvum superiorem. Cato R. R. 157. *Braaken, overgeeven.*

Dejicere feram. Curt. 8. 1. 19. Virg. G. 3. 422. *Een wilt vellen*, of *ter neder schieten.*

Dejicere hostem. Curt. 3. 5. 5. *Den vyand in een gevegt afmaaken*, of *verslaan.*

Dejicere bovem, juvencam diis. Val. Flacc. 1. 191. *Een stier, ter eeren van de Goden, slagten.*)

Nec a Republica oculos dejiciebam. Cic. A. 1. 1. *Ik keerde*, of *wendde mijn oogen nooit van 't gemenebest af; ik hield het gemenebest gestadig in 't oog, ik sloeg altijd 't gemenebest naauw gade*, of *waakte gestadig voor 't welvaaren van den Staat.*

De doloris terrore multum dejicere. Cic. T. Q. 2. 5. *Veel van d'angst voor de smert van zich werpen*, of *la-*

laaten vaaren, op ver na zoo bang, of bevreest voor de pyn niet zyn.

DEIN. DEJU.

DEĪN. Adv. Cic. Cl. 24. Ter. An. 1. 1. 52. *Daar na, vervolgens, naderhand, namaals, na dien tyd.*

DEĪNCEPS. Adv. Cic. de Or. 1. 7. *In 't vervolg, naderhand, hier na, namaals, voortaan, na deezen tyd, in 't vervolg des tyds, in 't volgende.*

Deinceps. Cic. F. 2. 18. *Vervolgens, na malkanderen, d'een na d'ander, in orde, achter malkander.*

DEĪNDĒ. Adv. Cic. F. 3. 7. *Daar na, vervolgens, naderhand, namaals, na dien tyd.*

(Deinde post. Nep. 18. 5. 5. *en*

Deinde postea. Ulp. Dig. 47. 10. 15. §. 46. *Daar na, naderhand.* Een spreekwijs by de letterkundige pleonasmus genaamt.)

DEĪNSUPĔR. Adv. Sall. *bij* Non. 12. 48. *Boven, om hoog, van boven, van om hoog.*

DEĪNTĔGRŌ. Adv. Cic. A. 5. 4. *Weder, weêr, wederom, op nieuw, van vooren af aan, van 't begin af aan.*

(DĒĪTĀS, ātĭs. f. *De Godtheit, 't Goddelyke wezen.* Dit woord hebben de Latijnen beginnen te gebruiken ten tijden van Augustijn, op dat ze 't Griekfche woord Θεότης te beter mogten uitdrukken. Zie hem C. D. 7. 1.

In tribus personis Deitas una subsistit. Hieron. Damas. E. 57. *Eene Godtheit, of een Goddelyk wezen bestaat in drie persoonen.*)

DĒJŪGĬS, ĭs. m. & f. gĕ, ĭs. n.

Urbs dejugis. Tac. H. 5. 8. 2. *Een stad tusschen twee bergen gelegen, of besloten.*

‡ DĒJŪGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Pacuv. *bij* Non. 2. 256. *Ontkoppelen, losmaaken, van 't jok ontdoen, scheiden.*

‡ DĒJŬNGO, ĭs, junxī, jūnctūm, jūngĕrĕ. Plaut. As. 3. 3. 75. *Verdeelen, scheiden, van malkanderen doen, ontkoppelen.*

(DĒJŪRĬŪM, ĭī. n. *Een eed, eedzweering.*

Quoniam dejurio vincti forent. Gell. 7. 18. *Nademaal zy door den eed of by eede verplicht, of verbonden waren.*)

‡ DĒJŪRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Zweeren, een eed doen.*

Dejurare per omnes Deos. Plaut. Cas. 3. 5. 37. *By al de Goden zweeren, alle de Goden tot getuigen roepen.*

‡ DĒJŬVO, ās, ārĕ. Plaut. Trin. 2. 2. 63. *Iemant zyn hulp, of bystand ontzeggen, of weigeren, iemant niet helpen, niet ter hulp koomen, of bijstaan.*

DELA.

DĒLĀBŎR, ĕrĭs, lāpsŭs sūm, lābi ab aliquo loco. Ovid. Tr. 3. 4. 19. *of* e. Cic. Fr. 1. 1. ex. Cic. de Or. 3. 46. de aliquo loco. Cic. A. 11. 10. *Ergens van afvallen, van boven neêrvallen, neêrploffen, of neêrstorten.*

Delabi in flumen. Cic. D. 1. 28. *In een stroom, of rivier vallen.*

Delabi in morbum. Cic. Att. 7. 5. *In een ziekte vallen, of storten, ziek, of krank worden.*

Delabi aliquo. Cic. Mur. 11. *of* In aliquem sermonem. Cic. de Or. 1. 21. *Op een zekere reden, of zaak vallen, ergens by geval van beginnen te spreeken.*

Delabi ad æquitatem & ad rerum naturam. Cic. F. 6. 10. *Bescheidener worden, zich gevoegelyker aanstellen, zich naar de gelegentheit der zaaken voegen.*

Delabitur interdum ut dicat, &c. Cic. A. Q. 4. 18. *Hy vervalt zomtyds daar toe, dat hy zegt, enz. hy koomt zomtyds daar toe, dat hy zegt, enz. het valt hem zomtyds uit den mond dat hy zegt, enz.*

Delabi in fraudem. Cic. de Or. 3. 60. *Zich laaten bedriegen, opgeligt, of 't net over 't hoofd getrokken worden.* In insidias. Aur. Vict. V. J. 14. 3. *In een hinderlaag vallen, of vervallen.*

Sinit rem familiarem delabi. Cic. Off. 2. 18. *Hy laat zyn gelegentheit vervallen, hy laat zyne goed verloren gaan, hy verzuimt zyne zaaken, hy verwaarloost zyn middelen.*

DĒLĂCĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Delacerare opes. Plaut. Capt. 3. 5. 14. *Zyn goed doorbrengen, opeeten, verteeren, verquisten, door de billen lappen.* Dit laatste is een boertachtige spreekwijs in 't Duitsch.

DĒLACRYMĀTĬO, ōnĭs. f. *Traanen, geween, gehuil, geschrei.*

Delacrymationem facere. Plin. H. 25. 13. *Traanen verwekken, doen schreijen, aan 't traanen helpen*, van een kruid, *of* geneesmiddel spreekende.

Delacrymationi proficere. Plin. H. 34. 11. *Dienstig, of bequaam zyn om traanen te verwekken, of aan 't schreyen te helpen.*

DĒLACRYMO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 4. 9. *Traanen laaten, of storten, weenen, beweenen, beschreyen.* Ook word dit van het bloeden, *of* uitsijpen van wijngaarden en boomen gezegt.

DĒLĀMBO, ĭs, bĕrĕ. acc. Stat. Th. 2. 681. *Lekken, aflekken, of likken, aflikken.*

DĒLĀMENTŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. acc. Ovid. M. 11. 331. *Beweenen, of beschreijen, met schreijende oogen beklaagen, kermen.*

DĒLĀPĬDO, ās, ārĕ locum aliquem. Cato R. R. 47. *Een land, of plaats van steenen zuiveren.*

DĒLĀSSO, ās, āvī, ātum, ārĕ. acc. Plaut. As. 5. 2. 22. Hor. S. 1. 1. 14. *Vermoeijen, moede maaken, afmatten.*

DĒLĀTĬO, ōnis. f. alleen, *of* Nominis delatio. Cic. Clu. 8. *Aanklaging, of beklaging van iemant aan 't recht, beschuldiging, of betichting van iemant over een misdaad.*

Delationes factitare. Tac. H. 2. 10. 2. *Zich tot een aanklager, of beklager maaken, of stellen; aanklagten doen, voor aanklager, beschuldiger, verklikker, of kraayer speelen.* Subire. Tac. An. 11. 29. 3. *Voor 't recht aangeklaagt, of beschuldigt worden.* Alicui dare Cic. Div. 15. *Voor iemant zyn klagte brengen.*

DĒLĀTŎR, ōris. m. Plin. P. 35. 1. *Beschuldiger, aanklager, beklager, betichter, aanbrenger, overdrager, verklikker, kraayer.*

DĒLĀTŬS, ā, ūm. Virg. Æ. 3. 441. *Gebragt, gevoert, gedragen, overgebragt, overgevoert, gezonden, toegezonden.*

* Vir divinitus ad nos delatus. Cic. de Or. 1. 46. *Een man ons van Godt toegezonden.*

In nostrum ævum delatus. Hor. S. 1. 10. 68. *In onze eeuw geboren.*

Delatus. Cic. I. R. 2. 19. *Beschuldigt, beticht, aangeklaagt, aangebragt, verklikt, beklapt, bekraait.*

DĒLĀVO, ās, lāvī, lōtūm, lāvārĕ. Plaut. R. 2. 7. 21. *Wasschen, afwasschen, reinigen, schoon maaken.* (Men leest nu Elavo.)

DELE.

DĒLĒBĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Mart. 7. 83. 7. *Uitwisschelyk, dat ligtelyk kan uitgewischt, uitgewreven, of uitgedaan worden.*

(DĒLECTĀBĬLĬS, ĭs. m. & f. & lĕ, ĭs. n. *Vermakelyk, aangenaam, behaaglyk, iets dat vermaak aanbrengt.* De compar. Delectabilior staat by Apul. Fl. 357.

Illud Menandri verum est & delectabile. Gell. 2. 23. *Die spreuk van Menander is waaracbtig en vermakelyk.*

Infusum delectabili cibo boletorum venenum. Tac. An. 12. 67. 1. *'t Vergift is gemengt onder de kampernoelje, die Klaudius een behaaglyke spys was.*

DĒLECTĀBĬLĬTĔR. Adv. *Vermakelyk, op een vermakelyke wyze, met vermaak, geneeglyk.*

Qua delectabiliter movetur corporis sen-

fenfus. Varr. de Philof. 1. Fragm. p. 169. *Waar door 't gevoelen des ligchaams op een vermakelyke wyze bewogen, of gaande gemaakt word.* Indien dit Varroos eigen woorden niet zijn, zijn het ten minften de woorden van Auguft. C. D. 19. 1. die zegt dat hy dit boek van Varro aantrekkende, deffelfs meening met zijne woorden verklaart heeft.

Declamaverat Antonius Julianus nimium quantum delectabiliter & feliciter. Gell. 15. 1. *Antonius Julianus hadde op een zeer vermakelyke wyze en gelukkiglyk een rede gedaan.*)

DĒLECTĀMENTŬM, i. n. Cic. Pif. 25. *Vermaak, genoegte, genoegen, wellust, zoetigheit, vreugd, blydschap, vergenoeging, tydverdryf.*

DĒLECTĀTIO, ōnis. f. Cic. Pif. 25. *Vermaak, genoegen, lust, blydschap, vreugde, vergenoeging, verlustiging, uitspanning.*

Afferre alicui delectationem. Cic. F. 7. 1. *Iemant vermaak aandoen,* of *iemant vermaaken.*

Alicujus audiendi delectatione duci. Cic. Off. 1. 30. *Iemant met groot vermaak,* of *met veel genoegen hooren.*

Hoc habet magnam delectationem. Cic. Her. 4. 17. *of* Magnæ eft delectationi. Cic. F. 6. 6. *Dat is zeer vermakelyk, dat geeft vermaak, dat is zeer genoeglyk,* of *zeer aangenaam.*

(DĒLECTĀTŬS, ă, ŭm. *Die ergens vermaak in heeft,* of *in schept.* De compar. Delectatior ftaat by Gell. Praf. Daar in sommige drukken ftaat Delectantior, 't welk Ruben. Elect. 2. 22. en Rutgerf. V. L. 4. 11. voor goed keuren. Zie ook beneden Indelectatus.

Delectatus fonitu hujus verbi. Gell. 13. 20. *In de klank van dit woord vermaak scheppende.*)

DĒLECTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ aliquem. *Iemant vermaaken, genoegte,* of *vermaak aandoen, iemant vergenoegen,* of *vergenoeging geeven, iemant behaagen,* of *voldoen.*

Delectare fe aliqua re. Cic. Att. 2. 6. *of* delectari aliqua re. Cic. Fr. 3. 3. in aliqua re. Cic. L. L. 2. 7. *Ergens genoegen,* of *behagen in scheppen, ergens vermaak in vinden, zich ergens in vermaaken, ergens veel van houden, groot genoegen in iets neemen, ergens een liefhebber van zyn.*

Iis viva poculis delectabatur. Vitruv. 4. 1. *Zy hield ongemeen veel,* of *was een groot liefhebster van deeze waten,* of *zy dronk heel gaerne uit deeze bekers in haar leven.*

* Delectare hoftem. Quadrig. *by* Non. 2. 224. *Den vyand aanlokken, ophouden, misleiden, in laagen wikkelen; wat lokkenbrood geeven.* Dit laatfte is een fpreekwijs in 't Duitfch van 't gemeene volk.

DĒLECTŎR, ōris. m. *Een krygsgemagtigde, een werver van krygsvolk, een gevolmagtigde om volk te werven.*

Pyrrhus delectori fuo fertur dixiffe: Tu grandes elige, ego eos fortes reddam. Front. St. 4. 1. 3. *Men verhaalt dat Pyrrhus tegens zyn opperste krygsgemagtigde zou gezegt hebben: kies gy kloeke en sterke mannen, ik zal ze dapper en bedreven maaken.*

DĒLECTŬS, ă, ŭm. *Verkoren, uitgekozen, uitgezogt, uitgekipt, uitgelezen.*

Delectus ad aliquam rem. Cic. Dom. 9. *Ergens toe verkoren,* of *uitgekozen.*

Delecti viri. Cic. Mur. 39. *Uitgelezene mannen, uitgezogt volk.*

Delecta juventus. Virg. Æ. 9. 226. *De keur, 't puik, de bloem der jeugd.*

DĒLECTŬS, ūs. m. Cic. Fin. 5. 30. *Keur, keuze, verkiezing, uitkipping, uitlezing.*

Delectus militum. *Volkligting, werving van krygsvolk.*

Delectum agere. Suet. V. 15. 3. Habere. Cæf. B. C. 1. 11. 2. B. G. 6. 1. 1. Conficere. Cæf. B. G. 6. 1. 4. (Inftituere. Cæf. B. C. 1. 16. 1.) *Volk werven, krygsvolk ligten, volkligtingen doen, volk verzamelen, een leger op de been brengen.*

Delectibus exercitum fupplere. Tac. An. 4. 4. 3. *De benden door nieuwe wervingen vullen,* of *vol maaken.*

DĒLĒGĀTIO, ōnis. f. *Afzending, volmagtiging,* of *volmagt, last, bevel,* om iets in de plaats van een ander te doen.

Delegationem res ifta non recipit. Sen. E. 27. *Dat geschied niet door volmagt, dat word door geen ander gedaan, die zaak kan een ander niet waarneemen.* (Een manier van fpreeken ontleent van die geenen, die het geld, dat ze tellen moeften, niet zelfs, maar door een ander uittelden.)

Delegatio. Cic. Att. 12. 3. *Overdragt, overgift,* of *afstant van iets aan een schuldeischer, overwyzing van een schuld; volmagtiging om iets in een anders plaats te mogen ontfangen.*

(Delegatione folutionem perficere. Sen. B. 6. 5. *Door schuldoverwyzing, door een ander, en niet door zich zelf betaalen.*)

DĒLĒGĀTŬS, ă, ŭm. Plaut. Am. prol. 67. *Uitgemaakt, gesteld, gezet, afgezonden, weggezonden; gebannen.*

DĒLĒGO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ aliquid alicui, *of* aliquem alicui rei. *Iemant ergens over afzenden, iemant met een zaak belasten, een zaak aanbeveelen,* of *aanbetrouwen, iemant ergens last van geeven, tot iets volmagtigen, ergens over met volle magt afvaerdigen.*

Delegare aliquid alteri. Cic. F. 8. 1. *of* ad alterum. Cic. de. Or. 2. 28. *Iemant anders ergens meê belasten, volle magt, last,* of *bevel aan een ander geeven om iets te doen, een ander iets aanbeveelen.* Mali caufam mortuis. Hirt. B. G. 8. 22. 2. *Den dooden d'oorzaak van eenig ongeval toeschryven, eenig ongeluk wyten, de schuld van eenig ongeval geeven,* of *opleggen.*

Servati Confulis decus ad fervum delegat. Liv. 21. 47. *Hy schryft een slaaf d'eer van de behoudenis des Burgermeesters toe.*

* Delegare debitorem alicui. Paull. Dig. 42. 1. 41. *Aan een schuldeischer zyn schuldenaar afslaan,* of *overgeeven, aan iemant een schuldenaar in betaling toewyzen.*

Delegare aliquem aliquo. *Iemant ergens naar toe zenden,* of *heene wyzen.*

Studiofos Catonis ad illud volumen delegamus. Nep. 24. 3. 5. *Die Kato gaerne leezen, zenden wy naar dat boek.*

DĒLĒNIFICŬS, ă, ŭm. Delenifica verba. Plaut. Mil. 2. 2. 37. *Vleyeryen, pluimstrykingen, vleijingen, troetelingen, liefkozingen, zoete, vleijende woorden, zoete, minnelyke,* of *verplichtende redenen.*

DĒLĒNIO. Zie Delinio.

DĒLĔO, ēs, ēvi, ētŭm, ērĕ. acc. *Uitwisschen, uitdoen, doordoen, doorslaan, uitschrappen, doorschrappen, doorstreepen, doorhaalen, uitwryven.*

Delere aliquid ex animis hominum. Cic. S. R. 2. *Iets uit de gemoederen der menschen uitwisschen, wechneemen,* of *verdryven.* Memoriam alicujus rei oblivione. Cic. A. 1. 1. *Iets in de vergetenheit begraaven, iets ganschelyk,* of *eeuwiglyk in vergeting,* of *vergetenis brengen.*

Delere urbem. Cic. C. 4. 10. *Een stad verdelgen, uitroeijen, omkeeren, verwoesten, slechten.*

Delere hoftes. Cæf. B. G. 6. 36. 6. *De vyanden verdelgen, neêrhouwen, ter neêr sabelen, verslaan, in de pan hakken.*

Delere Rempublicam. Cic. poft. red. in fen. 2. *Een Staat,* of *Gemenebest verdelgen, omkeeren, 't onderste boven keeren.* Leges. Cic. Sext.

Sext. 26. De Wetten vernietigen, afschaffen, verbreeken, te niet doen.

DELETILIS, is. m. & f. le, is. n. Daar men iets meê uitwischt, dat dient, of bequaam is om iets uit te wisschen, uit te wryven, of uit te doen.

Spongia deletilis. Varr. bij Non. 2. 212. Een uitwischspons, een spons daar men iets meê uitwischt.

DELĒTIO, ōnis. f. Lucil. bij Non. 2. 217. Nederlaag, verdelging, nederslabeling van een heir, verwoesting, omkeering, ondergang.

DELETITIUS, ă, ŭm. Deletitia chartæ. Ulp. Dig. 37. 11. 4. Stof, papier daar men iets op schryven en dan weder uitwisschen kan, om iets anders op te schrijven.

DELETŌR, ōris. m. Verwoester, bederver, vernielder, uitroeyer, verdelger. (Alhoewel dit woord noch in Cicero, noch elders gevonden word, schijnt het evenwel in die tijden in gebruik geweest te zijn, om dat het femininum gebruikelijk is geweest. Zie het volgende voorbeeld.)

DELĒTRIX, icis. f. Verwoesterſſe, bederfster, vernielster, verdelgster, uitroeister.

Sica pene deletrix Imperii. Cic. Ar. 23. Een dolk, of pook, die byna de verdelging van 't Ryk was.

DELĒTUS, ă, ŭm. Cic. Fl. 25. Uitgewischt, uitgeschrapt, doorgeschrapt, uitgedaan, doorgehaalt, doorgedaan, uitgewreven.

Deletus. Cic. Man. 8. Verdelgt, verslagen, in de pan gehakt, ter neder gehouwen.

* Deletus. Cic. V. 1. 55. Vernietigt, afgeschaft, te niet gedaan, gebroken.

DELĒVO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. Arb. 6. Slechten, effen, glad, of gelyk maaken, schaaven, slypen.

(DELIĀCUS, I. m. Varr. R. R. 3. 9. Petron. 23. Een haanenmister, een die van haanen kapoenen maakt.)

DELI.

DĒLĪBĀMENTUM, I. n. Val. Max. 2. 6. 8. Zie Libamen.

DELĪBĀTIO, ōnis. f. Delibatio hæreditatis. Florent. Dig. 30. 116. Een erfmaking, het negende deel der erf uit.

DELĪBATUS, ă, ŭm. Cic. I. R. 2. 58. Vermindert, ontrokken.

(Delibatus. Suet. A. 94. 15. Even aangeraakt, of aangeroert, niet meer dan aangeraakt. d'Ouden, willende de kinderen troetelen, raakten hunne wangen even aan met de handen, en bragten die daar na aan hunne eige monden. Zie Apul. M. 6. 182. Serv. Æ. 1. 260.)

DĒLĪBĔRĀBUNDUS, ă, ŭm. Liv. 1. 54: 2. 45. Beraadslagende, in beraad staande, overleggende, raadpleegende, beraadende, raadvraagende, overweegende.

DELIBERATIO. ōnis. f. Beraadslaging, berading, overleg, overweeging, raadpleging.

Illud in deliberationem cadit. Cic. Off. 1. 3. Men moet raadslaan, of raadpleegen over die zaak, men moet die zaak rypelyk overweegen, of overleggen.

Habere de aliqua re deliberationem. Cic. A. 1. 1. Ergens over raadslaan, over een zaak raadpleegen, een zaak in beraadslaging, of omvraag brengen, overleggen, of overweegen.

(DELĪBERĀTĒ. Adv. Overwogen, beraadslaagt, in een omvraag gebragt. De compar. Deliberatius staat by Gell. 1. 13.)

DELĪBERĀTĪVUS, ă, ŭm. Cic. I. R. 1. 5. Dat tot het overleggen, of tot het overwegen bestemt is.

DELĪBERĀTOR, ōris. m. Cic. Sext. 34. Beraadslager, overlegger, berader, overweger, raadpleger, raadvrager.

DĒLĪBERĀTUS, ă, ŭm. Hor. O. 1. 37. 29. Overwogen, overlegt, in omvraag gebragt, vastgestelt, besloten, beraadslaagt. De compar. Deliberatior staat by Cic. F. 5. 2.

Mihi deliberatum & constitutum est, &c. seq. inf. Cic. Rull. 1. 8. of Sic habeo statutum ac deliberatum, &c. seq. inf. Cic. V. 3. 41. Certum deliberatumque est. Cic. S. R. 11. Ik heb voorgenomen, ik ben voornemens, of ben van voornemen, om, enz. Ik heb vastgestelt, voorgenomen, besloten, dat, enz. Ik ben van meening, of gedachten, om, enz.

DĒLĪBERO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Overweegen, overleggen, onderzoeken, omvraagen, in omvraag leggen, beraadslaan, beraaden, bezien, bedenken, overpeinzen, raadpleegen, voorneemen.

Deliberare cum aliquo de aliqua re. Cic. Att. 11. 3. Met iemant iets overleggen, of overweegen, met iemant ergens over te rade gaan, iemants raad ergens over vraagen.

Deliberaverat non adesse. Cic. V. 1. 1. Hy had voorgenomen om 'er zich niet te laaten vinden, of om 'er van daan te blyven.

DĒLĪBO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquid. Iets met het uiterste, of de tippen der lippen, proeven, even aan de lippen brengen, ligtjes aanraaken, of aanroeren, reppen.

Delibare cibos. Claud. B. Get. 351. De spys maar even aanraaken, maar even van de spyze proeven, weinig van de kost eeten.

* Delibare artes. Ovid. F. 1. 169. Den drempel der geleertheit van verre groeten, de leeroefening ligtjes overloopen, ter loops zich in de konsten, of wetenschappen oeffenen. Honores. Liv. 5. 12. Eenigen tyd 't Overheitsampt bekleeden, eerampten bezitten, of bedienen.

Delibare flosculos undique. Cic. Sext. 56. Al de bloemtjes uit de schryvers haalen, over al 't voornaamste, of beste uit de schryvers trekken, of verzamelen.

Delibare aliquid de alterius laude. Cic. F. 10. 21. of gloria. Cic. I. R. 2. 39. Iemants roem, of eer bezwadderen, kreuken, verminderen, quetzen; iemant in zyn eer verkorten, of eenigzins te na spreeken.

Delibare arborem. Colum. 2. 2. De schors van een boom doen, een boom afschillen, ontschorssen, de bast afdoen, of schenden.

Ne inter se agni delibent aliquid membrorum. Varr. R. R. 2. 2. Op dat de lammeren malkanderen niet beschadigen, quetzen, of bezeeren, malkanderen geen quaad, of leed doen.

DĒLĪBRĀTUS, ă, ŭm. Gedept, geschelt, geschilt, gepelt, daar de bast, of schors is afgedaan.

Cortex delibratus. Colum. 12. 56. Een afgeschilde, afgepelde, of afgetrokke schors, of bast.

DĒLĪBRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Colum. 5. 6. Ontschorssen, pellen, afschillen; de bast, of schors afdoen, aftrekken, afneemen, of afrukken.

DĒLĪBŪTUS, ă, ŭm. abl. Gezalft, gesmeert, ergens meê bestreken, of gewreven.

Delibutus capillus. Cic. S. R. 46. Bestreken, of gezalft haair, een welriekende gemaakte pruik, of haairbosch.

Reddere aliquem gaudio delibutum. Ter. Ph. 5. 6. 16. Iemant in weelde doen zwemmen, volle blydschap en genoegen geeven.

DELĪCĀTĒ. Adv. Cic. de Or. 3. 17. Lekkerlyk, wellustiglyk, smakelyk, weeldrig, met lekkernyen. (De compar. Delicatius staat by Sen. Ir. 3. 9.)

DĒLĪCĀTUS, ă, ŭm. Cic. C. 1. 10. Lekker, weeldrig, wellustig, in de weelde opgevoed, aan lekkernyen gewent. De compar. Delicatior staat by Cic. de Or. 3. 25. en de superl. Delicatissimus by Cicero beneden.

* Delicatus. Cic. Att. 2. 14. Lekker, treffelijk, uitgelezen, smakelyk, welsmakend, van een geregt, of maaltijd spreekende.

Delicatus. Cic. Pis. 28. Uitgelezen, uit-

muntend, *fraai*, *verstandig*, *deftig*, *treffelyk*, *volgeestig*, van een schrift spreekende.

Delicatus. *Gezocht*, *al te gemaakt*, *by 't haair getrokken*, *al te ver gezocht*, of *gehaalt*, van eenig schrift spreekende.

Audentia hæc delicata est, haud necessaria. Plin. E. 8. 4. 4. *Deeze vryheit is te ver gezocht*, of *al te gemaakt*, *doch niet noodzakelyk*.

Fastidii est delicatissimi. Cic. Fin. 1. 2. *Hy is heel keurig in zyn smaak*, *hy heeft een heel dunne*, of *lekkere tong*, *hy is zeer op zyn mond gezet*.

(Delicatus. *Kostelyk*, *prachtig*.

Relegatæ omnem delicatiorem cultum ademit. Suet. A. 65. 9. *Hy heeft zyn dochter gebannen zynde alle zwier van leven*, *waar in pracht wierd gespeurt*, *ontzeit*, of *benomen*.

Per flumina vectus est delicatissimis navigiis. Suet. V. 10. 4. *Hy is de stroomen langs gevaaren in zeer kostelyke*, of *in zeer prachtige schepen*.

Delicatus. *Schoon*, *vermakelyk*, *genoeglyk*, *aangenaam*.

Potrici seponit delicatos hortulos. Phæd. 4. 4. 26. *Zy neemt voor de schoone en vermakelyke hoven aan de znipster te geeven*.

Ubi fides in illo delicatissimo littore. Cic. V. 5. 40. *Waar word trouw gevonden aan dat schoone*, of *aangenaame strand?*

Delicati, *en* delicatæ wierden ook *de schandjongens*, *en de hoeren* genaamt.

Quosdam e gratissimis delicatorum, &c. Suet. T. 7. 8. *Zommige van de schandjongens van wien hy 't meeste hield*, *enz.*

Flaviam Domitillam, delicatam olim, duxit uxorem. Suet. Fl. 3. 1. *Hy heeft Flavia Domitilla*, *eertyds zyn byzit*, of *hoer*, *getrouwt.*)

‡ DĒLĬCĬA, æ. f. Plaut. Truc. 5. 29. *Vermaak*, *verlustiging*, *wellust*, *vreugde*, *genoegte*, *blydschap*.

DĒLĬCIÆ, ārŭm. plur. f. *Lekkerny*, *vermakelykheden*, *wellusten*, *wellustigheden*, *genoegten*, *lust*, *blydschap*, *vermaak*.

Deliciarum causa. Cic. R. P. 10. *Om zich te vermaaken*, of *te verlustigen*; *om zyn vermaak te neemen*.

Amores & deliciæ tuæ Roscius. Cic. D. 1. 36. *Roscius die al uw vermaak en verlustiging is*; *Roscius uw groote vriend en al uwe vreugde*.

Mihi est in deliciis. Cic. V. 4. 1. *of* Habeo illum in deliciis. Cic. D. 1. 34. *Ik bemin hem zeer*, of *teederlyk*, *ik houde heel veel van hem*, *hy is van myn beste vrienden*, *hy is myn hertsevriend*.

Ferre & ornare delicias alicujus. Cic. Att. 1. 17. *Iemants viesheit*, of *keurlykheit voorstaan en pryzen*, *wel mogen lyden*, of *zetten*.

Delicias facis. Plaut. Pœn. 1. 2. 68. *Gy lacht 'er*, of *spotter mee!* *gy wilt wat boerten*, *spotten*, of *zoete praatjes verleenen*.

Nimias delicias facis. Plaut. Cas. 3. 1. 14. *Gy zegt al te fraaije dingen*; *gy verhaalt te veel boerteryen*; *gy zyt wat te kluchtig van taal*; *gy zyt al te koddig*, of *te snaaks in uw praat*.

Delicias facere. Catull. 74. 2. 45. 24. *Snaaks*, *koddig*, *los in zyn woorden*, of *in zyn doen zyn*, *een los onbedwonge leven leiden*, *lekker en weelderig leeven*.

Delicias dicere. Catull. 74. 2. *Fraaije vertellingen doen*, *snaakeryen vertellen*, of *verhaalen*, *vermakelyk kouten*.

Deliciæ. zie Deliquiæ.

(Deliciæ. *Een schandjongen*.

Corydon ardebat Alexin, delicias domini. Virg. E. 2. 1. *Korydon was verlieft op Alexis*, *zyn meesters schandjongen*.

Deliciæ. *Een hoer*.

Cum te ad delicias ferres Amaryllida nostras. Virg. E. 9. 22. *Als gy naar Amaryllis onze beider hoer ging.*)

DĒLĬCĬŎLÆ, ārŭm. f. plur. *Lieve*, *of veel geachte vermaakelykheden*, of *verlustigingen*, *aangenaam vermaak*, of *genoegte*.

Tulliola, deliciolæ nostræ. Cic. Att. 1. 8. *Tulliola*, *'t vermaak*, of *de vreugd van myn hert*, *myn lieve verlustiging*, *myn vermaak en lust*, of *myn vreugde en schat*.

DĒLĬCĬŎLŬM, ī. n. Deliciolum nostrum. Sen. E. 12. *Myne vermaakelykheden*, *of verlustigingen*, *'t vermaak myner oogen*, of *van myn hert*, *myn vreugde en schat*, *myn lust en vermaak*, van zaaken en persoonen spreekende.

DĒLĬCĬŬM, ĭī. n. Mart. E. 1. 8. 1: 7. 49. 2. zie Deliciæ.

DĒLĪCTŬM, ī. n. Cic. Off. 1. 40. *Een misdaad*, *misslag*, *feil*, *gebrek*, *zonde*, *overtreding*, *fielte*- of *schelmstuk*, *euveldaad*.

DĒLĬCŬS, ī. m. Cato R. R. 2. *Een speenverken*.

DĒLĬGĀTŬS, ā, ŭm. *Gebonden*, *vastgemaakt*, *vastgelegt*, *aangebonden*, *vastgehecht*.

Naves ad ancoras deligatæ. Cæs. B. G. 4. 29. 2. *Schepen die op anker leggen*, of *ryden*.

Navis ad terram deligata. Cæs. B. C. 3. 40. 4. *Een schip dat aan de wal legt*.

DĒLĬGO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. *Vastbinden*, *vastmaaken*, *vastleggen*.

Naves ad terram deligare. Cæs. B. C. 3. 40. 4. *De schepen aan de wal*, of *aan de kaai leggen*, of *vastleggen*.

(Deligare vulnus. Quintil. I. O. 2. 17. *Een wonde verbinden.*)

DĒLĬGO, ĭs, lēgī, lectŭm, lĭgĕrĕ. acc. Cic. Mil. 8. *Verkiezen*, *uitkiezen*, *uitleezen*, *uitkippen*, *uitzoeken*.

(Deligere. *Afscheiden*, *verstooten*, *uitstooten*.

Hujus mater me delegit ex ædibus. Plaut. As. 3. 3. 42. *Haar moeder heeft my van haar verstooten*, of *ten huize uitgestooten.*)

DĒLĪMĀTŬS, ā, ŭm. *Gevylt*, *afgevylt*.

Scobs delimata æris. Plin. H. 34. 11. *Vylsel van koper*, *kopervylsel*.

DĒLĪMO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Plin. H. 34. 11. *Vylen*, *afvylen*.

DĒLĬNĔĀTĬO, ōnĭs. f. *Bewerp*, *ontwerp*, *schets*, *afschetzing*, *bestek*. Dit woord word by d'Oude Latijnsche Schrijvers niet gevonden. (In de derde eeuwe heeft het gebruikt Tertull. adv. Valentin. 27.)

DĒLĬNĔO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Plin. H. 35. 10. *Iets schetzen*, *afschetzen*, *ergens een schets*, *bewerp*, *ontwerp*, of *bestek van maaken*, *iets aftrekken*, *aftekenen*, *ontwerpen*.

DĒLĬNGO, ĭs, linxī, lingĕrĕ. acc. Cels. 3. 22. *Likken*, *aflikken*.

DĒLĪNĪMENTŬM, ī. n. *Verzagting*, *verzoeting*, *smeking*, *zoete taal*, *goede woorden*, *streling*, *streelende*, of *vleijende woorden*, *toegeving*, *inwilliging*, *verspreking*, om een oproer te stillen. Ook *troeteling*, *liefkozing*.

Delinimenta vitæ. Tac. An. 15. 63. 2. *De vermakelykheden*, of *de zoetigheden van 't leven*.

Imbuti redeunt & infecti Romanis delinimentis. Liv. 40. 11. *Zy koomen te rug*, *door de minnelyke woorden*, *vleyeryen*, of *liefkozingen der Romeinen omgezet*, of *bekoort*.

DĒLĪNĬO, īs, īvī, ītŭm, īrĕ aliquem. Cic. Off. 2. 14. *of* Animum alicujus. Cic. Mur. 35. *Iemant vleijen*, *smeeken*, *liefkoozen*, *goede*, of *vriendelyke woorden geeven*, *neêrzetten*, *te vreden stellen*; *iemants toorn*, of *gramschap stillen*, of *verzachten*.

Delinire animos præda. Liv. 1. 57. Ser-

Sermone. Cic. Off. 2. 14. De gemoederen, door de heep van de buit, met vleyende woorden inwinnen, vermurwen, verzachten, streelen.

Blanditiis. Cic. Fin. 1. 10. Door veel liefkozingen overhaalen, door gevlei en gestreel winnen, vermurwen, te vrede stellen.

DĒLĪNĪTIO, ōnis. f. Aanlokking, liefkozing, vleijery, smeeking, streling, verzachting, verzoeting, vermurwing, bevrediging. Men twijfelt met reden of dit woord Latijn is, en men moet het niet gebruiken. (Het staat evenwel in veel drukken by Cic. Off. 2. 16. alwaar anderen Delectatio leezen.)

DĒLĪNĪTŌR, ōris. m. alterius. Cic. Cl. 70. Vleyer, pluimstryker, bevrediger, een vriendelyk mensch, een die een ander weet neêr te zetten, te vermurwen, te bevredigen, of in te winnen, die (by wijze van spreeken) een finweele tong heeft.

DĒLĪNĪTŪS, ā, ūm. Verzacht, neêrgezet, gestilt, bevredigt, te vreden gestelt, vermurwt, ingewonnen, gevleit, gestreelt.

Delinitus sum ita, ut qui sim nesciam. Plaut. Am. 2. 2. 214. Ik ben zoo betovert, bekoort, of vervoert, dat ik my zelven niet ken, of niet weet wie ik ben.

Delinitus voluptatis illecebris. Cic. F. 15. 16. of Blanditiis. Cic. Fin. 1. 10. Door d' aanlokkingen van 't vermaak, of door 't lokaas der wellust overgehaalt, ingewonnen, betovert, verlokt, bekoort, verleit, vervoert, of overwonnen.

DĒLĬNO, ĭs, lini of livī, lĭtŭm, linĕrĕ. Uitdoen, uitschrappen, doorhaalen, doorslaan, doorstreepen, doordoen, uitwisschen. Dit woord word by d'Oude Schrijvers niet gevonden. Zie Delitūs.

DĒLĬNQUO, ĭs, liquī, lictŭm, linquĕrĕ. Misdoen, qualyk doen, een misslag begaan, iets tegens zyn plicht doen, ergens in feilen, iets nalaaten, zyn plicht verzuimen.

Delinquere aliquid. Cic. Ruil. 2. 36. of In aliqua re. Cic. I. R. 2. 10. Ergens, of in eenige zaak feilen, in eenige gelegentheit een misslag hebben, of begaan, iets misdoen, of verzuimen.

Delinquere in. Ovid. Am. 2. 8. 9. of Erga aliquem. Plaut. E. 3. 3. 9. Iemant beledigen, of quaad doen, tegens iemant misdoen, of een misslag begaan, iemant verongelijken.

Delinquere. Quintil. I. O. 1. 5. Een misslag tegens de spraakkonst begaan, tegens de letterkonst zondigen, feilen, of misdoen.

DĒLĬQUĒSCO, ĭs, lĭcŭī, lĭquescĕrĕ. Ovid. M. 4. 253. Smelten, week worden, dun en vloeyend worden.

Alacritate degestiens deliquescit. Cic. T. Q. 4. 17. Hy smelt in de wellust, hy geeft zich geheelyk aan 't vermaak, of de wellust over, hy zwemt in volle vreugde, of weelde.

DĒLĬQUIÆ, ārūm. f. plur. Vitruv. 6. 3. Sperren, ribben, waar op het dak legt.

DĒLĬQUĬŬM, ĭī. n. Plaut. Capt. 3. 4. 93. Verlies, gebrek, afneming, verkleining, vermindering.

Deliquium Solis. Festus. Zonverduistering, taning van de zon, zonnezwym.

Deliquium animi. Bezwyming, flauwte, bezwyking, onmagt. Dit woord word niet dan by de nieuwe Geneesmeesters gevonden.

DĒLĬQUO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Varr. L. L. 6. 5. Iets van 't eene in 't andere vat overgieten.

* Deliquare vinum in vas. Colum. 12. 39. Wyn in een vat gieten, of overgieten, wyn afsteeken.

‡ DĒLĬQUŬS, ā, um. Tibi nil domi deliquum est. Plaut. Cas. 2. 2. 32. U ontbreekt t'huis niets, gy hebt alles t'huis wat gy van noden hebt, of begeert.

DĒLĪRĀMENTŬM, ī. n. Plaut. Am. 2. 2. 64. Zotheit, gekheit, mymery, suffing, dwaasheit, uitzinnigheit, uitsporigheit, dromery.

DĒLĪRĀTIO, ōnis. f. Cic. S. 11. Zotheit, dwaasheit, gekheit, uitzinnigheit, onzinnigheit, zinneloosheit, uitsporigheit, dromery, suffery, raaskalling, mymering, bysterheit, ylheit, krankzinnigheit.

DĒLĪRIŬM, iī. n. Cels. 2. 4. Raaskalling, of ylheit van de zieken.

DĒLĪRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. Off. 1. 27. Raaskallen, krankzinnig zyn, mymeren, suffen, 't spoor byster zyn.

Delirat timore. Ter. Ph. 5. 9. 8. Hy raaskalt van schrik, de vrees brengt hem buiten zichzelven, hy is door de vrees verbijstert.

Quidquid delirant Reges, plectuntur Achivi. Hor. E. 1. 2. 14. d'Uitsporigheden der Koningen moeten de Grieken boeten; de Grieken worden over de feilen hunner Koningen gestraft; al wat de Koningen misdoen moeten de Grieken ontgelden; dat is, de kleinen draagen de straf van de misdaaden der Grooten. Boertende zegt men, dat de zog misdoet moeten de biggen misgelden.

DĒLĪRŬS, ā, ūm. Cic. de Or. 2. 18. Raaskallende, mymerende, suffende, droomende, uitzinnig, zinneloos, verbystert, uitspoorig, dwaas, gek, krankzinnig. (De compar. Delirior staat by Lactant. 3. 18.)

DĒLĪTĒSCO, ĭs, litŭi, litēscĕrĕ. Cic. N. D. 2. 49. Zich verbergen, versteeken, verschuilen, zich verborgen houden.

Delitescere. Niet in 't openbaar verschynen, zich in huis, of bedekt houden, zich niet laaten zien, niet te voorschyn koomen.

Delitescere sub umbra alicujus. Liv. 4 42. of In auctoritate alicujus. Cic. A. Q. 4. 5. Onder iemants schaduwe, vleugelen, of gezagh schuilen; veilig onder iemants bescherminge zyn.

DĒLĪTŬS, ā, ŭm. Cic. V. 1. 55. Uitgedaan, uitgeschrapt, doorgeschrapt, doorgeslagen, doorgedaan, doorgehaalt, doorgestreept, uitgewischt, uitgewreven.

DĒLĪTĬGO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Hor. A. P. 94. Twisten, krakkeelen, in twist, of krakkeel zyn, geschil, of verschil hebben, verschillen, kyven, harrewarren.

DELP. DELU.

DĒLPHĪ, ōrŭm. m. plur. Liv. 38. 48. Delphis, het eiland Delphis, of Delphos, een eiland van Griekenland.

DĒLPHĬCĂ, æ. f. Cic. V. 4. 59. Een drievoetige tafel, een schenktafel, daar men bekers, glazen, enz op zet.

DĒLPHĬCŬS, ă, um. Cic. D. 2. 57. Tib. 2. 3. 27. Van het eiland Delphis, of Delphos.

DĒLPHĪN, īnis. m. Ovid. M. 1. 302. en

DĒLPHĪNŬS, ī. m. Cic. D. 2. 70. Δελφὶς. Een Dolphyn, of Dolfyn, zekere visch.

Delphin of Delphinus. Varr. R. R. 2. 5. De Dolfijn, zeker gesternte.

DĒLPHĪNĀTUS, ūs. m. Het Dauphiné, of Dolfynschap, een landschap van Vrankrijk.

DĒLPHĪNĀS, ātis. m. & f. Die uit het Dauphiné is, een Dauphineer.

(DĒLPHIS, f. Mart. 9. 43. 4. Een Priesteresse van Apollo.)

DĒLŪBRŬM, ī. n. Cic. Arc. 11. Een tempel, een kerk.

Delubrum. Festus. Een afgod, een stam van een boom zonder schors, of bast. Serv. Æ. 2. 225. zegt dat d'Ouden dus de plaats noemden daar zy hunne handen wiesschen eer ze ter Tempel ingingen.

DĒLŪCTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Worstelen, vechten, stryden.

Quibus ærumnis deluctavi? Plaut. Trin. 4. 1. 20. Hoe quaad heb ik het in 't worstelen, of in 't vechten gehad? Wat rampen heb ik niet al uitgestaan? Met wat ongevallen heb ik al geworsteld?

DĒLŪCTŌR, āris, ātūs sūm, ārī cum aliquo. Plaut. P. 1. 1. 4. Worstelen,

ſtelen, ſtrijden, vechten, met iemant worſtelen, tegens iemant vechten.

DĒLŪDĬFĬCŎR, ārĭs, ātŭs ſŭm, ārī. acc. Plaut. Moſt. 4. 3. 39. *Iemant beſpotten, uitlagchen, opligten, bedriegen, Foppen, met iemant de ſpot,* of *den draak ſteeken, iemant voor de zot houden, met iemant gekken,* of *de gek ſcheeren, iemant een part,* of *poets ſpeelen.*

DĒLŪDO, ĭs, lūſi, lūſŭm, lūdĕrĕ. Cic. S. R. 9. *Met iemant ſpotten,* of *gekken, iemant opligten, bedriegen, bedotten, een poets ſpeelen, uitlagchen, uitjouwen, foppen, met iemant de gek,* of *den draak ſteeken.*

Te ego deludam contra luſorem meum. Plaut. Am. 2. 2. 62. *Ik zal u, die mij zoekt te bedriegen, wel knippen,* of *wel betaalen.*

(Deludere. Varr. *bij* Plin. H. 36. 27. *Ophouden te ſpeelen,* of *uit ſpeelen ſcheiden.* Dit is een woord der ſchermvechters, als Varro ons leert in de aangetrokke plaatze.)

DĒLUMBĀTŬS, ă, ŭm. *Gezwikt, ingedrukt, die de lendenen geknikt, of gebroken zijn, zwak van lendenen.*

Delumbatæ radices. Plin. H. 19. 6. *Gedrukte, vertreede, afgeſnoeide,* of *geknotte boomwortelen,* op dat ze niet lang zouden worden, maar in de dikte groeijen.

Curva lacunaria ad circinum delumbata. Vitruv. 6. 5. *Flauwe,* of *vlakke verwulfzels, zolderingen naar de paſſer verwulft.*

DĒLŪMBĬS, ĭs. m. & f. bĕ, ĭs. n. Perſ. 1. 104. *Gezwikt, die de lendenen ingedrukt,* of *gebroken zijn, zwak van lendenen,*

DĒLŪMBO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Plin. H. 28. 4. *Laaten zwikken, de lendenen breeken.*

Delumbare ſententias. Cic. Or. 69. *De gedachten ontzenuwen, de gevoelens verzwakken,* of *krachteloos maaken.*

DĒLŪO, ĭs. lŭĕrĕ. acc. Cato R. R. 117. *Afwaſſchen, met water reinigen, ſchoonmaaken, afſpoelen; uitwiſſchen.* Zommige leezen Diluere.

* Deluebant obortæ literas lacrymæ. Varr. *bij* Non. *De geſtorte traanen wiſchten de letters uit.* Zommige leezen Delebant.

(Deluere. *Afſpoelen, verdrijven.*

Si quid in eo vel triſtitiæ, vel verecundiæ fuerit, deluamus. Gell. 15. 2. *Indien wij bedroeft,* of *beſchaamt zijn, laat ons die droefheit,* of *beſchaamtheit verdrijven.*)

DĒLŪSŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 8. 826. *Bedrogen, bedot, geſopt, om den tuin geleid, opgeligt.*

DĒLŪTĀMĔNTŬM, ĭ. n. *Plaaſter, vloerplaaſter.* Deeze wierd gemaakt van aarde, of leem met droeſſem van oly beſlagen, waar van men een deel, of dorſchvloer maakt. (Dit woord heb ik niet gevonden als by Perott. Cornuc. c. 902.)

DĒLŪTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cato R. R. 129. *Plaaſteren, met leem,* of *vloerplaaſter beſtrijken.*

DEMA. DEME.

DĒMĂDĔO, ēs, madŭī, mădērĕ. Ovid. Tr. 5. 4. 40. *Heel nat,* of *vochtig zijn, nat gemaakt zijn, doorweikt,* of *van 't water doortrokken zijn.*

(Hæc eodem vaſe coquuntur, donec demadeſcant. Scrib. Larg. 18. 73. *Deeze worden in 't zelve vat gekookt, tot dat ze doorweikt,* of *doortrokken zijn.* Zie nochtans Barth. Adv. 40. 4.)

‡ DĒMĂGĬS. Adv. Lucil. *bij* Non. 2. 229. *Veel meer, meerder, zeer veel meer, rijkelijk, ongelijk meer.* (d'Ouden hebben 't ook voor *weiniger,* of *minder* gebruikt, naar 't zeggen van Feſtus.)

DĒMĀNDO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. *Geeven, overgeeven, opleggen, aanbetrouwen, beveelen, belaſten, gebieden, aanbeveelen; laſt,* of *volle magt geeven.*

Demandare alicui curam alicujus rei, of aliquid curæ alicujus. Liv. 5. 27. *Iemant de zorge van een zaak aanbeveelen, iemant een zaak aanbetrouwen,* of *overgeeven, iets aan iemants zorge bevolen laaten.*

Vicem noſtram alicui demandare. Suet. C. 41. 5. *Onze plaats aan een ander overgeeven, een ander laaten in onze plaats treeden, een ander zich in onze plaats laaten ſtellen,* of *onze zaaken laaten waarneemen.*

DĒMĀNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Catull. 51. 9. Zie Dimano.

DĒMĀRCHŬS, ĭ. m. Plaut. Curc. 2. 3. 7. *Een gemeensman, beſchutheer,* of *voorſtander des volks.*

(DĒMĔĀCŬLŬM, ĭ. n. Apul. M. 6. 174. *Aftreede, trap om af te gaan.* Een woord van de latere eeuw.)

DĒMĔMĬNĪ. Jubet mortis dememiniſſe Deus. Mart. 2. 59. 4. *God gebied u de dood te vergeeten.* Het is zekerder te leezen, Te meminiſſe Deus, *dat gy aan de dood gedenkt.*

DĒMĒNS, ēntĭs. omn. gen. Cic. Off. 1. 24. *Zot, gek, onzinnig, uitzinnig, krankzinnig, zinneloos, dol, razende, buiten zyn zinnen, dwaas, van zijn verſtand berooft, onbedagt.* De compar. Dementior ſtaat by Cic. Piſ. 20. en de ſuperl. Dementiſſimus by Cic. Ar. 26.

DĒMĒNS, entĭs. part. Zie Demo.

DĒMĒNSŬM. ĭ. n. Ter. Ph. 1. 1. 9. *Het maandelijk onderhoud,* of *randzoen, de maandelyke leeftocht van een ſlaaf.* d'Ouden gaven hunne ſlaaven vier maaten koren alle maand.

DĒMĒNSŬS, ă, ŭm. Cic. Or. 12. *Gemeeten, afgemeeten.*

Demenſus cibus. Plaut. St. 1. 2. 3. *De maandelyke leeftocht, 't maandelijk onderhoud,* of *randzoen van een ſlaaf.*

DĒMĒNTĔR. Adv. Cic. C. 3. 9. *Zottelijk, uitzinniglijk, uitſporiglyk, dwaaſlyk, als een gek.* (De ſuperl. Dementiſſime ſtaat by Sen. B. 4. 27.)

DĒMĒNTĬĀ, æ. f. Cic. C. 4. 10. *Zotheit, zottigheit, gekheit, onbedachtzaamheit, dwaasheit, krankzinnigheit, onzinnigheit, dolheit, uitſpoorigheit.*

‡ DĒMĒNTĬO, ĭs, īrĕ. Lucret. 3. 465. *Aan 't mymeren raaken, beginnen te raaskallen,* of *te ſuffen, uitzinnig, dol, razende, dwaas,* of *gek worden.*

(DĒMĔO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Apul. M. 10. 254. *Afdaalen, van boven nederdaalen.* Dit woord is van de latere eeuw.)

DĒMĔRĔO, ēs, mĕrŭī, mĕrĭtŭm, mĕrērĕ. *Verdienen, winnen, waerdig zijn.*

Demerere mercedem. Plaut. Pſ. 4. 4. 90. *Een beloning,* of *vergelding verdienen, waerdig zijn, bekoomen, verkrygen.* Pecuniam. Gell. 1. 8. *Geld winnen.*

DĒMĔRĔŎR, ērĭs, mĕrĭtŭs ſŭm, mĕrērī aliquem. Quintil. I. O. Præf. 1. *Iemants gunſt,* of *genegentheit winnen.*

Demereri beneficio aliquem. Liv. 3. 18. *Iemant door een weldaad verplichten.* Cultu Deos. Ovid. Liv. 132. *Zich de gunſt der Goden waerdig maaken.*

Crimine te potui demeruiſſe meo. Ovid. Her. 2. 28. *Myne mitdaad moeſt mij bij u bemint maaken, moeſt by u voor een verdienſtig werk gelden,* of *worden aangezien; ik behoorde u door myne misdaad vermurwt, gewonnen,* of *verzoent te hebben.*

Demereri [illegible]bi aliquem aliqua re. Suet. A. 8. 3. *Iemants gunſt ergens door winnen, iemants hert, vriendſchap,* of *genegentheit ergens door inwinnen, verwerven, bekoomen, tot zich trekken.*

DĒMĔRGO, ĭs, mērſī, mērſŭm, mērgĕrĕ. acc. *In 't water dompelen, duuwen,* of *plompen; te grond doen gaan, laaten zinken, in de grond booren,* van een ſchip ſpreekende.

Demergere in aqua caput. Cic. D. 1. 8. *Het hoofd onderhaalen, onder 't water haalen, duiken,* of *dompelen.*

Demergere naves. Plin. H. 32. 2. *De ſchepen in de grond booren, in de grond*

grond schieten, te grond doen gaan, aan 't zinken, of in de grond helpen. Fortuna, quem extulit, sæpe demergit. Nep. 10. 6. 1. *Het wisselbot helpt dikwils in de grond die het verheven had; stort menigmaal dien in de grootste ongevallen, die het ten top van 't geluk had opgevoert; werpt dikwils iemant, dien het begunstigt heeft, in een afgrond van ongelukken.*

(DĒMERSIO, ōnis. Macrob. S. Sc. 1. 12. *Een onderduiking, onderdompeling, verberging.*)

DĒMERSUS, ă, um. *Te grond gegaan, verdronken, van 't water overstelpt, versmoort, gezonken, in 't water gedompelt, gestooten, of gedouwt.*

Demersus in aqua. Cic. Fin. 3. 14. *In 't water versmoort, of verdronken, in 't water gedompelt, gezonken, enz.*

* Demersus ære alieno. Liv. 2. 29. *Een die diep in schulden steekt, of die in schulden zit gesmoort, die veel schuldig is:* boertende zegt men, *die Duitschen en Walen schuldig is, die tot d'ooren toe in schulden steekt.*

Demersæ opibus leges. Cic. Off. 2. 7. *Wetten die door 't geld zyn te grond gegaan, vergaan, vernietigt, verkracht, verbroken, of in ongebruik geraakt.*

Animus demersus in terram. Cic. S. 21. *Een gemoed dat in d'aarde begraaven, of diep gewortelt is, dat aan d'aarde kleest, of verslaaft is, dat heel aard chgezint, of tot aardsche dingen genegen is.*

(DĒMERSUS, ūs. m. Gravia sunt demersui. Apul. Apol. 287. *Zwaare dingen moeten zinken, of te grond gaan.*)

DĒMĒTĀTUS, ă, ūm. Cic. N. D. 2. 43. *Gemeeten, afgemeeten, afgepast, afgetrokken, geschikt, geregelt.*

DĒMĒTIŎR, īris, mēnsūs sūm, mētīri. Cic. Or. 43. *Meeten, afmeeten, afpassen, aftrekken.*

DĒMĒTĪTUS, ă, ūm. Cic. N. D. 2. 43. *Gemeeten, afgemeeten.* Zommige leezen Demetatus.

DĒMĒTO, is, messŭi, messūm, mētĕrĕ. acc. Cic. N. D. 2. 43. *Maayen, afmaayen, plukken, afplukken, snyden, afsnyden.*

DEMI.

DĒMIGRĀTIO, ōnis. f. Nep. 1. 1. 2. *Verhuizing, vertrek, verwisseling, of verandering van woonplaats.*

DĒMIGRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Verhuizen, van huis, of woonplaats verwisselen, of veranderen.*

Demigrare de aliquo loco. Cæs. B. G. 4. 19. 2. *Ergens van daan vertrekken, uit een plaats trekken, een plaats verlaaten.* Ex aliquo loco in alium. Liv. 2. 9. *Van d'eene plaats naar d'andere vertrekken, ergens van daan trekken om elders te gaan woonen.* Aliquem locum. Nep. 7. 4. 5. *Zich ergens met der woon begeeven.*

(Demigrare alleen. Cic. T. Q. 1. 30.) Ex hominum vita demigrare. Cic. C. R. 10. *Uit het leven, of uit deeze waereld scheiden, verhuizen, of vertrekken, overlyden, sterven.*

Demigrare de statu suo. Cic. Att. 4. 16. *Van staat veranderen, zyn staat verlaaten.*

Demigrare ab improbis. Cic. Par. 2. *Zich van de godloozen afzonderen, of afscheiden, 't gezelschap der godloozen verlaaten, myden, of schuwen.*

DĒMĪNŬO. Zie Diminuo.

DĒMĬNŪTĪO. zie Diminutio.

DĒMĪRŎR, ārīs, ātus sūm, ārī. Cic. F. 7. 27. *Zich verwonderen, zeer verwondert staan, of zyn, in verwondering opgetrokken zyn, verbaast staan.*

Demirari aliquid. Ter. H. 2. 3. 121. Cic. Att. 14. 14. *Ergens over verwondert staan, iets met verwondering aanzien, of beschouwen.*

(Demirari. *Niet weeten, onweetende, of onkundig zyn.* Onweetenheit baart verwondering, ook naar 't zeggen van Donatus over 't volgende voorbeeld. Quid mihi dicent, aut quam causam reperient, demiror. Ter. Ph. 2. 1. 5. *Ik weet niet wat zy tegens my zeggen zullen, of wat reden zy bedenken zullen.*)

DĒMISSĒ. Adv. Ovid. Tr. 3. 4. 23. *Laag, digt by de vloer, of d'aarde, om laag, beneden.* De compar. Demissius staat by Ovid. Tr. 3. 4. 23. en de superl. Demississime by Cæs. B. C. 1. 84. 5.

* Demisse. Cic. Dom. 35. *Met een laffe, magere, zeer gemeene, of slechte styl, of zwier, onaardiglyk.* Demisse. Cic. T. Q. 5. 8. *Ootmoediglyk, nedrig, onderdaniglyk, met onderwerping.*

DĒMISSIO, ōnis. f. Vitruv. 5. 10. *Neêrlating, neêrklopping, neêrdrukking, neêrduuwing, het neêrlaaten, aflaaten, of 't laaten zinken van iets.*

Demissio animi. Cic. T. Q. 3. 7. *Kleinmoedigheit, kleinhertigheit, neêrslagtigheit, verslagentheit, verlegentheit; onderdanigheit, ootmoedigheit, nedrigheit.*

DĒMISSUS, ă, ūm. Cic. Clu. 21. *Gedaalt, neêrgelaten, gezonken, ingezonken, ingevallen, gezakt, ingezakt, neêrgeworpen, neêrgeslagen, neêrgeduuwt.* De compar. Demissior staat by Liv. 4. 44.

Demissus locus. Cæs. B. G. 7. 72. 3. *Een laege, helle, of diepe plaats.*

Demissa voce loqui. Virg. Æ. 3. 320. *Stil, of zoetjes spreeken, spreeken zonder ge'uid te geeven, met een zachte stem spreeken.*

Vultum demissa profatur. Virg. Æ. 1. 565. *Zy spreekt met hangenden hoofde, zy spreekt beschaamt en verlegen zynde.*

Demisso capite discessit. Cic. Clu. 21. *Zy is met een hangend hoofd, met een beschaamt aangezicht, of beschaamde kaaken weêhgegaan.*

Demissus animus. Cic. Font. 11. *Kleinmoedigheit, lafhertigheit, bloohetit, een laag, laf, of neêrslachtig gemoed.*

Demissus homo. Hor. S. 1. 3. 57. *Een man van een laage verdieping, van een klein verstand, van een gering oordeel.* Boertende zegt men *een onnozelen bloed, een goede sul, of goede slokkert.*

Demissis tunicis ambulare. Hor. S. 1. 2. 25. *Lui en lekkerlyk leeven, een verwyft en wellustig leven leiden,* vermids het by de Romeinen niet dan aan de vrouwen geoorlofst was, een tabbaard die tot op de hielen hing te draagen.

DĒMĪTĪGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cic. Att. 1. 13. *Verzachten, verzoeten, stillen, vermurwen, bevredigen, te vrede stellen.*

DĒMĪTTO, is, misi, missūm, mittĕrĕ. acc. Liv. 34. 44. *Zenden, afzenden, neêrlaaten, aflaaten, laaten daalen, om laag werpen, of stooten, laaten zakken.*

* In eum casum me fortuna demisit. Cic. F. 10. 8. *'t Wisselot heeft my in dit ongeval gesmeten, of gestort, in dit gevaar, of tot dit ongeval gebragt, in deeze ramp ingewikkelt.*

Se in res turbulentissimas demittere. Cic. F. 9. 1. *Zich in de grootste moeyelykheden, onrust, of omslag steeken, of inlaaten; zich in de moeyelykste, verwardste, of gevaarlykste zaaken inwikkelen.*

Demittere caput. Cic. de Or. 2. 66. *Het hoofd buigen, laaten hangen, of laaten zakken.* Se ad aurem alicujus. Cic. V. 2. 30. *Zich naar iemant, of naar iemants oor toebuigen om hem te spreeken.* Se in aquam. Cels. 1. 3. *In 't water gaan, of springen, zich te water begeeven.*

Machinationibus aliquid in flumen demittere. Cæs. B. G. 4. 17. 4. *Iets met een kraan, of ander werktuig*

in 't water afslaaten, of *neêrlaaten.*

Demittere animum. Cic. T. Q. 4. 6. Fin. 5. 15. *Den moed laaten vallen, zinken*, of *zakken, den moed verliezen*, of *verloren geeven, kleinmoedig worden.*

Demittere animum ad misericordiam. Cic. I. R. 1. 55. *Naar de barmhartige kant hellen*, of *overhellen, het gemoed tot medoogentheit neigen, medelydend*, of *meewarig zyn, tot barmhertigheit bewogen worden.*

Demittere librum. Colum. 5. 6. *De bast*, of *schors afwerpen*, of *verliezen*, van boomen spreekende.

DĒMIŪRGŬS, i. m. Liv. 38. 30. *Een voornaam Staatsbedienaar by de Grieken. die alles aan 't volk voorsloeg.* Gelijk by ons de *Pensionarissen*, en in Engeland de *Spreker van 't Parlement.*

DEMO.

DĒMO, ĭs, dēmsi, dēmtūm, dēmĕrĕ. acc. *Wechneemen, afneemen, berooven, ontblooten, beneemen, ontneemen, aftrekken, afsnyden, afknypen, afrukken.*

Demere aliquid de stipendio militum. Liv. 7. 41. *Iets van de lening*, of *bezolding van 't krijgsvolk afkorten, aftrekken*, of *verminderen.* De cibo. Plaut. Af. 3. 3. 116. Cibo. Celf. 1. 3. of Ex cibo. Celf. 6. 6. *Iets van 't voedzel afsnijden, de kost*, of *spijze besnoeijen.*

Demere alicui curam, Liv. 31. 25. sollicitudinem. Cic. Att. 11. 15. molestiam. Ter. Ad. 5. 3. 33. *Iemant van zorge, kommer, moeite bevrijden, ontheffen*, of *verlossen.*

† Nubem deme supercilio. Hor. E. 1. 18. 94. *Zie zoo zuur niet meer, toon wat blyder gelaat, maak u wat vrolyker*, of *stel u wat blyder aan.*

† DĒMŌLĬO, is, irĕ. Alphen. Jurisc. Dig. 19. 2. 30. Zie Demolior.

DĒMŌLĬŎR, īrĭs, ītŭs sūm, īrī. acc. Cic. T. 4. *Afwerpen, om ter smyten*, of *over hoop werpen, neêrwerpen, verbreeken, slegten, afbreeken, om ver haalen, neêrvellen, verderven, verwoesten*, van een gebouw, zuil, beeld, enz spreekende.

* Demoliri jus. Liv. 34. 3. *Het recht verbreeken, schenden, verkeeren, verkrachten, krenken, onder de voeten treeden, te niet doen.*

De se culpam aliquam demoliri. Plaut. B. 3. 1. 16. *Zich van een misdaad zuiveren*, of *rechtvaerdigen, zich onschuldig aan een misdaad toonen, zich verschoonen*, of *ontschuldigen.*

DĒMŌLĪTĬO, ōnis. f. Cic. V. 4. 49. *Omkeering, verneiling, verdelging, slegting, afbreeking, neêrwerping, neêrvelling, overhoop werping.*

DĒMŌLĪTŎR, ōris. m. Corvus demolitor. *Een koevoet*, of *breekyzer.* Zie boven de letter C.

DĒMŌLĪTŬS, ă, ūm. Ulp. Dig. 7. 4. 10. *Geslegt, afgebroken, omgekeert, neêrgeworpen, om ver gehaalt, neêrgevelt, overhoop*, of *om ver geworpen, verdelgt, verwoest, vernielt, omgekeert.*

DĒMŌNSTRĀTĬO, ōnis. f. Cic. I. R. 1. 9. *Een betoog; een klaar, blykbaar*, of *wiskonstig bewys; een aanwyzing, aantoning*, of *betoging van een zaak.*

Est ejus rei hæc demonstratio. Vitruv. 9. 1. *Dat word dus betoogt, dat is d'aantoning, 't bewys*, of *de betoging van die zaak; zie hier de betoging van die zaak.*

DĒMŌNSTRĀTĪVŬS, ă, ūm. Cic. I. R. 1. 5. *Betooglyk, betoogbaar, klaar, baarblykelyk, bewysselyk, openbaar, 't geen betoogt*, of *wiskonstig kan bewezen worden.*

DĒMŌNSTRĀTŎR, ōris. m. Cic. de Or. 2. 86. *Betoger, een die iets betoogt, klaar bewyst*, of *wiskonstig aantoont.*

DĒMŌNSTRĀTŬS, ă, ūm. Cic. D. 1. 10. *Betoogt, klaarlyk*, of *wiskonstiglyk bewezen*, of *aangetoont.*

DĒMŌNSTRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cic. F. 3. 4. *Betoogen, aantoonen, klaarlyk aanwyzen*, of *bewyzen; ergens van overreeden*, of *overtuigen, iets opentlyk betoonen, klaarlyk ontvouwen, verklaaren*, of *uitleggen*, in den eigentlijken en oneigentlijken zin.

Demonstrare aliquid alicui. Pompon. Dig. 1. 2. 2. *Iemant iets betoogen, aantoonen, klaarlyk aanwyzen*, of *doen blyken.*

Digito demonstrare. Cic. Somn. Sc. 8. *Iets met den vinger aanwyzen.*

(Demonstrare rem. Cic. de Or. 1. 31. *Een zaak vertellen*, of *verhaalen.*)

DĒMŌRDĔO, ēs, mōrdi, mōrsūm, mōrdērĕ. Plin. H. 28. 4. *Byten, afbyten toebyten, toehappen, met de tanden vatten dat 'er de stukken aan blyven hangen.*

DĒMŌRĬŎR, ĕrĭs, mōrtŭŭs sūm, mōrī aliquem. Plaut. M. G. 4. 1. 23. *Van liefde tot iemant sterven, iemant zeer lief hebben.*

DĒMŌRŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. Plaut. E. 3. 2. 40. *Blyven, verblyven, toeven, vertoeven, zich ophouden, stilstaan, achter blyven, uitblyven, wachten, verbeiden.*

Demorari aliquem. Cic. de Or. 2. 58. *Iemant ophouden, laaten wachten, doen blyven*, of *doen vertoeven.*

Demorari aliquid Virg. Æ. 10. 30. *Ergens naar wachten, iets verwachten*, of *wachten.*

DĒMŌRĀTŬS, ă, ūm. Gell. 19. 8. *Opgehouden, aangehouden.*

DĒMŌRSŬS, ă, ūm. Perf. 1. 106. *Afgebeten, gebeten, afgehapt, met de tanden afgerukt*, of *afgeknauwt, geknaagt, afgeknaagt.*

DĒMŌRTŬŬS, ă, ūm. Cic. V. 2. 50. *Dood, gestorven, overleden, ter zielen gevaaren.*

Vitis demortua. Colum. 3. 16. *Een doode, verstorvene*, of *verdorde wynstok.*

DĒMŌTŬS, ă, ūm. Cic. Cæc. 17. *Weggenomen, verzet, van zyn plaats genomen*, of *gezet, verplaatst, verlegt.*

Amnis solito alveo demotus. Tac. An. 1. 79. 2. *Een stroom die verlegt is.*

DĒMŌVĔO, ēs, mōvī, mōtūm, mōvērĕ. acc. *Iets verzetten, verleggen, verplaatzen, van zyn plaats zetten, ergens van daan neemen, wechdoen.*

Ne oculos a meis oculis quoquam demoveas tuos. Ter. Ad. 2. 1. 16. *Trek*, of *wend uwe oogen van de myne niet af; hou altyd uwe oogen op mij gevestigt zonder elders heen te zien.*

* (Demovere aliquem præfectura aliqua. Tac. An. 13. 20. 2. *Iemant afzetten*, of *van zyn ampt zetten.*) Provincia. Tac. An. 2 43. 3. *Iemant uit een landschap zetten, uit een wingewest bannen*, of *verjaagen.* Hostem gradu. Liv. 6. 32. *Den vyand 't veld doen ruimen, op de vlucht jaagen*, of *dryven, aan 't deinzen brengen.*

Demovere Ducem. Tac. An. 2. 56. 5. *Een Hoofdman*, of *Overste afzetten.* Boertende zegt men, *een schop onder zyn gat geeven.*

Demovere aliquem de sententia. Plaut. P. 3. 1. 46. *Iemant van gevoelen*, of *gedachten doen veranderen, tot andere gedachten*, of *gevoelens brengen.* Aliquem cura rerum. Tac. An. 13. 14. 1. *Iemant uit de regeering zetten, 't bewind van Staatszaaken ontneemen; zyn kussen t'huis zenden.* De laatste spreekwijze is boertachtig.

DEMT.

DĒMTĬO, ōnis. f. Varr. L. L. 4. 1. *Vermindering, aftrekking, korting, afsnoeijing.*

DĒMTŬS, ă, ūm. *Afgetrokken, afgenomen, verkort, afgesnoeit, vermindert, uitgezondert.*

Fine demto. Ovid. Her. 1. 50. *Eindeloos, zonder einde, oneindig, voor altyd*, of *voor altoos, in der eeuwigheit.*

Demta æternitate. Cic. Fin. 2. 27. *d'Een-*

d'Eeuwigheit uitgenomen, *ter zijden gestelt*, of *uitgezondert*, *behalven d'eeuwigheit*, *gestelt dat 'er geen eeuwigheit was*, *zonder d'eeuwigheit te rekenen*, of *te tellen*.

DEMU.

DĒMŪGĬO, is, īvī, ītūm, īrĕ. *Loeyen*, *bulken*. Men vind van dit woord niet anders in Ovidius dan Demugitus.

DĒMŪGĪTŬS, ă, ūm. Demugitæ paludes. Ovid. M. 11. 375. *Moerassen met geloei vervult*, *die van 't geloei der beesten weirgalmen*.

DĒMŬLCĔO, ēs, mulsi, mūlsūm, mŭlcērĕ. acc. Liv. 9. 16. *Streelen*, *met de hand zagtjes streelen*, *zagtjes handelen*.

Caput alicui demulcere. Ter. H. 4. 5. 14. *Iemant over 't hoofd streelen*, *'t hoofd zagtjes wryven*; *iemant vleyen*, *troetelen*.

DĒMŪM. Adv. Cic. T. Q. 5. 37. *Eindelyk*, *ten laatsten*, of *ten lesten*, *nu eerst*.

Demum. Festus. *Alleenlyk*, *bovenal*, *byzonderlyk*, *voornamentlyk*, *eenig lyk*.

Ea demum magna voluptas est. Cic. in Sall. 1. *'t Is een van de grootste vermakelykheden*, of *'t is 't grootste*, of *'t eenigste vermaak des waerelds*; *dat is eerst*, of *voornamentlijk een groot vermaak*.

(Nobis utilitas demum spectanda est. Plin. E. 10. 33. *Wy moeten alleenlyk op ons voordeel zien*.

Demum. Festus. *Daar na*.

Oculi demum rursum hebescebant. Suet. T. 68. 5. *Daar na wierden hem d'oogen wederom donker*.)

DĒMŪRMŪRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ovid. M. 14. 58. *Mompelen*, *morren*, *binnen 's monds*, of *tusschen de tanden mompelen*, of *prentelen*, *moppen*.

(DĒMŬSSĀTŬS, ă, ūm. Apul. M. 3. 140. *Verzwegen*, *geleden*.

DĒMŪTĀBĬLĬS, ĭs, m. en f. lĕ, ĭs. n. *Veranderlyk*, *wisselbaar*.

Non demutabilis unquam est Deus. Prud. Ἀποθ. 276. *Godt is nooit veranderlyk*.)

DĒMŪTĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 28. 8. *Verandering*, *verwisseling*. Men leest ook Mutatio in deezen Schrijver.

DĒMŬTĬLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Colum. Arb. 11. *Afhouwen*, *afhakken*, *afsnoeyen*, *afsnyden*, *knotten*, *wechneemen*, voornamentlijk van takken van boomen die te veel, of te weeldrig tot schieten*spreekende.

DĒMŪTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Veranderen*, *doen veranderen*, *verwisselen*.

Demutant mores ingenium. Plaut. Trin. 1. 2. 36. *De gewoonte word tot een tweede natuur*, *verandert d'aangebooren aart*, of *natuur*.

Demutare placitum. Tac. An. 4. 16. 6. *Van meening*, *van gedachten*, of *van gevoelen veranderen*. Animum de fide. Plaut. Trin. 4. 4. 19. *Ontrouw worden*, *zyn trouw schenden*, *zyn woord breeken*.

Non demutabo. Plaut. Ps. 1. 5. 142. *Ik zal niet van gedachten veranderen*, *ik zal 'er niet van afgaan*, *ik zal 'er bij blyven*, of *by volharden*.

DENA.

DĒNĀRĬŪS, ă, ūm. Plin. H. 31. 6. *Van tien*, *dat tienen begrypt*, of *behelst*.

Denarius numerus. Varr. L. L. 4. 36. *Een tiengetal*, *een getal van tienen*.

Denarius. Vitruv. 8. 7. Plin. H. 31. 6. *Van tien duim in 't vierkant*, *in zyn lengte*, *breedte & dikte*, *en hoogte*.

Denarius alleen. Cic. V. 2. 55. Varr. L. L. 4. 36. en Denarius nummus. Liv. 8. 11. *Een penning*, *een Roomsch stuk gelds van tien koperstukken*, of *tien assen*.

Ad denarium solvere. Cic. P. Q. 4. *Tot den laatsten penning*, of *tot een penning toe betaalen*.

Exigere denarium ab aliquo in singulas amphoras vini. Cic. Font. 5. *Iemant een penning voor elke vlesch wyn afvorderen*, *eischen*, of *laaten betaalen*.

Mille denarium. Varr. L. L. 7. 38. *Duizend*, of *duizend penningen*. Deeze Schrijver zegt, dat men ten zijnen tijde dus sprak, en niet Mille denariorum.

DĒNĀRRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquid alicui. Ter. Ph. 5. 8. 51. Hor. S. 2. 3. 315. *Iemant iets net en in 't breede vertellen*, *verhaalen*, *zeggen*, *uitleggen*, *iemant ergens een verhaal*, *verslag*, of *d'uitleg van doen*.

DĒNĀSCŎR, ĕris, nātūs sūm, nascī. Varr. L. L. 4. 10. *Sterven*, *overlijden*.

DĒNĀSO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *De neus afsnyden*.

Os tibi denasabit mordicus. Plaut. Capt. 3. 4. 73. *Hy zal u de neus afbyten*, of *met de tanden de neus afrukken*.

DĒNĀTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Hor. O. 3. 7. 28. *Zwemmen*, *voortzwemmen*, *van d'eene plaatze naar d'andere zwemmen*.

DEND. DENE.

DĒNDRĀCHĀTĒS, æ. m. Plin. H. 37. 10. Δενδραχάτης. *Zekere Agaatsteen*, waar in men een klein boomtje verbeeld ziet.

DĒNĒGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Loochenen*, *ontkennen*, *beneenen*, *van neen verzekeren*.

Denegat facta quæ tu facta dicis. Plaut. Am. 2. 2. 220. *Hy loochent het stuk daar gy hem mee beschuldigt*, of *betigt*; *hy betuigt onschuldig te zyn aan 't geene gy hem te last legt*; *hy ontkent alles wat gy zegt dat hy gedaan heeft*.

Denegare aliquid alicui. Cic. Fl. 2. *Iemant iets weigeren*, *ontzeggen*, *afslaan*, *niet toestaan*, *niet willen geeven*.

Denegare aliquid. Cic. A. 11. 8. *Iets loochenen*, *ontkennen*, *niet toestaan*, of *niet toestemmen*.

Occupatio onus impositum denegat. Cic. F. 5. 12. *Myne bezigheit laat my niet toe*, of *belet my uit te voeren 't geen my belast was*.

DENI.

DĒNĪ, æ. ă. Curt. 6. 8. 19. *Tien*.

Uxores habent deni inter se communes. Cæs. B. G. 5. 14. 4. *Van tien tot tien hebben ze gemeene vrouwen onder hen*, *elk tiental heeft een gemeene vrouw*.

Ter denæ naves. Virg. Æ. 10. 213. *Dertig schepen*.

DĒNĪCĀLĬS, ĭs. m. en f. lĕ, ĭs. n. Denicales Feriæ. Cic. L. L. 2. 22. Colum. 2. 22. *De vierdagen die d'Ouden besteeden om zich te reinigen en hunne dooden te beweenen*, voornamentlijk hunne ouders, vrienden, erfgenaamen, schuldenaars, enz.

DĒNĬGRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 23. 5. Varr. R. R. 1. 55. *Zwarten*, *zwart maaken*.

DĒNĬQUE. Adv. Cic. Fin. 5. 3. Ter. H. 1. 1. 17. *Eindelyk*, *ten laatsten*, of *ten lesten*.

(Denique. Curt. 6. 10. 21. *Op dat ik veel kortelyk zegge*, *op dat ik 't een in plaats van veelen zegge*.

Denique word by Flor. 1. 16. 3. gebruikt, of 'er schoon niet is voorgegaan.)

DENO.

DĒNŌMĬNĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Her. 4. 32. *Afnoeming*, *benaming*, *overnaming*, *naamwisseling*, een spreekwijze der Redenrijkkonst.

DĒNŌMĬNĀTŬS, ă, ūm. Hor. O. 3. 17. 5. *Genoemt*, *benaamt*.

Multa sunt Latine non denominata. Quintil. I. O. 8. 2. *Daar zyn veele dingen die in 't Latyn geen naam hebben*, *die in 't Latyn niet genoemt zyn*.

DĒNŌMĬNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cic. Her. 4. 32. *Noemen*, *benoemen*, *benaamen*, *een naam geeven*.

DĒNŎRMO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Iets ontcieren*, *zyn welstant beneemen*, *een quaade stant geeven*, *wanschikkelyk*, *oncierlyk*, *ongelyk*, of *oneffen maaken*.

Angulus ille denormat agellum. Hor. S. 2. 6. 9. *Die hoek ontsiert het stukje lands, doet dat land zyn welstand verliezen, maakt dat land ontsierlyk*, of *ongelyk*. Zommige leezen Deformat, en men vind dit woord nergens dan by deezen Dichter, en alleen in deeze plaatze.

DĒNŎTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 35. 17. Colum. 3. 15. *Tekenen, teikenen, merken, beduiden, opschryven, aanwyzen, betekenen, te kennen geeven.*

DENS.

DĒNS, ĕntĭs. m. *Een tand.*

Dentes adversi. Cic. N. D. 2. 54. Primores. Plin. H. 7. 16. Cels. 8. 1. *De voortanden*, of *voorste tanden*. Genuini. Cic. N. D. 2. 54. Maxillares. Plin. H. 11. 37. Cels. 8. 1. Molares. Juv. 13. 212. *De baktanden, maaltanden*, of *kiezen*, by zommige *tanden der wysheit* genaamt. Canini. Plin. H. 11. 37. Cels. 8. 1. *De honds-* of *oogtanden*. Exerti. Plin. H. 11. 37. *Tanden die uitsteeken*, of *uit den mond staan, slagtanden*. Cavi. Plin. H. 23. 8. Concavi. Plin. H. 11. 37. *Holle tanden.* Tomici. Cels. 8. 1. *De snytanden, voortanden*, of *voorste tanden*, vermits ze scherp zijn, en de spijze doorsnijden.

Dentes irritare. Cels. 6. 9. *Tandpyn veroorzaaken*, of *verwekken*. Circumpurgare. Cels. 5. 28. *De tanden schoonmaaken*, of *reinigen*. Circumscalpere. Plin. H. 20. 5. of Scalpere. Plin. H. 30. 4. *De tanden ontblooten*, of *afschrappen*. Colluere. Plin. H. 21. 31. Lavare. Catull. 39. 14. *De tanden wasschen.* Eruere. Plin. H. 28. 8. Evellere. Plin. H. 30. 3. Cels. 7. 12. Eximere. Cels. 6. 9. *De tanden trekken*, of *uittrekken*. Confirmare. Plin. H. 20. 5. *De tanden vastmaaken, vastzetten*, (Excutere a radicibus. Vitruv. 8. 3. *De tanden geheel*, of *tot de wortel doen uitvallen.*)

Dentes decidunt. Plin. H. 7. 16. Defluunt. Plin. H. H. 25. 11. Cadunt. Plin. H. 30. 3. *De tanden vallen uit.* Labant. Cels. 7. 12. *De tanden worden los.* Renascuntur. Plin. H. 11. 37. Recrescunt. Plin. H. 11. 37. *De tanden groeijen weer*, of *koomen weêr uit.*

• Dente maledico carpere aliquem. Cic. C. B. 26. Atro dente aliquem petere. Hor. Ep. 6. 15. *De tanden in iemants eer slaan, iemant schenden, iemants eer schenden, van iemant qualyk spreeken, iemant lasteren, iemants goeden naam schenden.*

Dens. Virg. Æ. 6. 3. *Tand, haak, hoek, kram, houwvast*, al dat dient om iets vast- of tegen te houden.

Dens aratri. Colum. 2. 4. Ovid. Am. 1. 15. 31. *De ploegkouter, het ploegyzer.*

† Dens. Virg. G. 2. 406. *Een zeissen*, of *sikkel, een spade, een houweel.*

Dentes piscium. Plin. H. 11. 37. *De vischgraaten, de graaten van de visch.*

Dens. Vitruv. 10. 14. *Tandwerk, getand werk*, dat op de kroonlijst koomt. Een woord der bouwkonst.

DĒNSĀTIO, ōnis. f. Plin. H. 31. 7. *Stolling, bestalling, verdikking, stremming.*

DĒNSĀTŬS, ă, ūm. *Dicht, gesloten, verdikt, dik gemaakt.*

Densatum solum. Liv. 32. 17. *Een deel*, of *dorschvloer, een vast betreede*, of *gestampte vloer.*

Densati ordines. Liv. 30. 34. *Dichtgeslote gelederen.*

DĒNSĒ. Adv. *Dik, gesloten, dicht in malkanderen.* Zie Densius, want men vind Dense niet by eenige Schrijvers.

DĒNSĔO, ēs, ērĕ. Lucret. 5. 492. *Verdikken, dik*, of *lijvig maaken, dik worden, stremmen, stollen, runnen.*

Denseri lac non patitur hæc herba. Plin. H. 20. 14. *Dit kruid belet het runnen*, of *'t stremmen van de melk; belet de melk te runnen*, of *te stremmen; houd de melk van t'zamenloopen, schiften*, of *hotten.*

DĒNSĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 11. 3. *Dikte, dikkigheit, dichtheit, lyvigheit.*

DĒNSĬUS. Adv. Plin. H. 16. 37. *Dikker, dichter, met meer*, of *grooter getal.* (De superl. Densissime staat by Vitruv. 5. 12.)

Densius. Ovid. P. 1. 9. 11. *Dikwijler, meermaals, meermaalen, gewooner, gewoonlyker.*

DĒNSO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Verdikken, dik*, of *hard worden, stollen, bestallen, stremmen, runnen, dik maaken, verdubbelen.*

Densare capillum. Plin. H. 25. 11. *Het haair dik maaken, dikker doen groeijen*, of *doen wassen.*

Densare catervas. Virg. Æ. 12. 264. ordines. Liv. 10. 34. *De gelederen sluiten*, of *verdubbelen.*

Densare ictus. Tac. An. 2. 14. 4. *De slagen verdubbelen, dikwyler*, of *met dubbele slagen slaan, lustig afrossen.*

DĒNSUS, ă, ūm. Hor. O. 1. 7. 29. Ovid. M. 1. 29. *Dik, verdikt, dik*, of *hard geworden*, van de lucht, 't water, d' aarde, enz. spreekende. De compar. Densior staat by Liv. 5. 19. en de superl. Densissimus by Cæs. B. G. 2. 22. 1.

Densus. Cic. Att. 12. 15. *Dik, dicht beplant, loofryk*, of *schaduwryk*, van bosschen, boomen, enz. spreekende.

Densum cæsarie caput. Ovid. Am. 3. 1. 32. *Een hoofd dik van haair, dat zwaar haair heeft*, of *daar veel haair op is.*

Densi pali. Front. St. 2. 3. 17. *Paalen*, of *staaken die dicht staan.*

Locus sylvestribus sepibus densus. Cic. N. D. 1. 42. *Een schaduwrijke plaats, een plaats vol schaduwachtig geboomte.*

Densus. Ovid. P. 4. 3. 15. *Gemeen, dat dikwils, dikmaal, veelmaals, menigmaal*, of *menigwerf geschied*, of *gebeurt, dat zomtyds voorvalt.*

DENT.

DĒNTĀLĔ, is. n. Virg. G. 1. 172. *De ploegkouter*, of *ploegsteel, de steel daar de ploegkouter aan hangt.*

(DĒNTĀRPĀGĀ, æ. f. Varr. Quinquat. by Non. 2. 237. *Een tandtrekker, een tangetje om tanden uit te trekken.*)

DĒNTĀTŬS, ă, ūm. Ovid. Rem. Am. 339. Plin. H. 7. 16. *Getand, die tanden heeft.*

Dentatus. Plaut. Ps. 4. 4. 3. *Die groote tanden heeft, die wel*, of *groot getand is.*

Dentata charta. Cic. Fr. 2. 14. *Een schimpschrift, steekschrift.* (zoo legt het Erasmus uit. Maar mijns oordeels is charta dentata hier ter plaatse dente polita, levigata. *Papier met een tand glad*, of *effen gemaakt.* d'Ouden plagten hunne papieren met tanden, of veel met een puimsteen glad te maaken, op dat de rouwigheit en oneffenheit den schrijver niet mogte beletten. Waarom Plin. H. 13. 12. zegt dat ze in 't byzonder op de gladdigheit van het papier gezien hebben.)

DĒNTĔX, ĭcĭs. m. Apic. 4. 2. *Een visch die groot van graat is*, of *die groote graaten heeft.*

DĒNTĬCŪLĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 9. 31. 2. *Getand, met tanden, dat tanden heeft*, van een rad, zaag, of van bladeren van zekere gewassen, enz. spreekende.

DĒNTĬCŬLĪ, ōrūm. m. Vitruv. 1. 2: 4. 2. *Tandwerk, getand werk*, een stuk der bouwkonst met tanden.

DĒNTĬCŬLŬS, ī. m. Vitruv. 3. 3. *Tandwerk, getand werk*, dat op de kroonlijst word gezet. Een woord der bouwkunde.

(Denticulus. Apul. Apol. 278. *Een tandje, een kleine tand.*)

DĒNTĬĒNS, entis. omn. gen. Cels. 2. 1. *Die tanden begint te krygen, die de tanden uitkomen*, of *die tanden krygt.*

Dentientes gingivæ. Cels. 2. 1. *Het tandvleesch daar de tanden uitvallen*,

len, de kevels die tandeloos worden.

† DENTIFRANGIBULUM, i. Plaut. B. 4. 2. 14. *Een tandtrekkertje, gereedschap om de tanden uit te trekken.*

† DENTIFRANGIBULUS, i. m. Plaut. B. 4. 2. 23. *Een tandtrekker, een die tanden uittrekt, of uitslaat.*

DENTIFRICIUM, ii. n. Plin. H. 30. 3. *Tandpoeder, poeder om de tanden met wit, of schoon te maaken.*

† DENTILEGUS, i. m. Plaut. Capt. 4. 2. 18. *Die gebrooke, of aanstukke tanden heeft, die de tanden aan stukken zyn geslagen.*

DENTIO, is, ire. Plin. H. 21. 20. *Tanden beginnen te krygen, tanden krygen.*

* Dentes dentiunt. Plaut. M. G. 1. 1. 34. *De tanden worden lang*, of *scherp*, dat is, *wateren naar spyze*, van een mensch die grooten honger, en niets te eeten heeft spreekende.

DENTISCALPIUM, ii. n. Mart. 7. 52. 9. 14. 22. *Een tandstoker.*

DENTITIO, ōnis. f. Plin. H. 30. 15. *Het wassen, 't groeijen, 't uitkoomen*, of *'t voortkoomen der tanden.*

DENU.

DENUBO, is, nupsi, nuptum, nubere alicui. Tac. An. 6. 27. 1. *Iemant trouwen, iemant ten huwelyk neemen, met iemant trouwen, met iemant in 't huwelyk treeden*, of *een huwelyk aangaan; zich met iemant in 't huwelyk*, of *in den echt verbinden*, van een vrouwspersoon spreekende.

DENUDO, as, avi, atum, are. acc. Cic. V. 5. 13. *Berooven, ontblooten, ontdekken, naakt, bloot*, of *kaal maaken, ten toon stellen, ontdekken, open leggen.*

Caput tonsori denudandum præbere. Petron. 63. *Zyn hoofd laaten schrappen*, of *kaal scheeren.*

* Denudare. *Vertoonen, openbaaren, ontdekken, laaten zien, uitleggen, open leggen, openen, bewyzen.*

Denudavit mihi suum consilium. Liv. 44. 38. *Hy heeft my zyn gedachten ontdekt, zyn gevoelen geopent*, of *open gelegt.*

Scientiam ornatu suo spoliare atque denudare. Cic. de Or. 1. 55. *Een wetenschap van zyn cieraad ontblooten*, of *berooven.*

DENUMERO. Plaut. E. 3. 4. 42. zie Dinumero.

DENUNTIATIO, ōnis. f. *Aankondiging, verklaring, aanzegging, bekentmaking, verwittiging, verstendiging.*

Denuntiatio belli. Cic. A. T. 2. Armorum. Liv. 45. 3. *Aankondiging*, of *verklaring van oorlog.*

* Denuntiatio. Cic. D. 2. 25. *Voorzegging, voorspelling, waarschouwing.*

* Denuntiatio. Plin. E. 6. 8. 9. *Dreiging, daging, dagvaarding, ontbieding, roeping voor 't recht.*

DENUNTIO, as, avi, atum, are aliquid alicui. *Iemant iets aankondigen, verkondigen, bekent maaken, doen weeten, te kennen*, of *te verstaan geeven, verklaaren, openbaaren, beduiden, uitleggen, aanwyzen, de tyding van brengen, de weet van doen, aanzeggen, verstendigen.*

Denuntiare alicui bellum. Cic. Off. 1. 11. *Iemant den oorlog aanzeggen*, of *verklaaren.*

Denuntiare testimonium alicui. Cic. S. R. 38. *Iemant dagvaarden om getuigenis te geeven.*

Denuntiare alicui. Cic. Sext. 17. *Iemant dreigen*, of *bedreigen.*

DENUO. Adv. Cic. V. 2. 56. *Op nieuw, wederom, noch eens, noch eenmaal, ten tweede maal, voor de tweede reis.*

DEOC.

DEOCCO, as, avi, atum, are. acc. Plin. H. 18. 15. *Het land eggen, de kluiten van 't land met d'egge breeken.*

DEON.

DEONERO, as, avi, atum, are. *Ontheffen, ontlasten, verligten, bevrijden, vrij maaken, verquikken.* Men vind dit woord niet in zijn eigentlijke betekenisse.

Deonerare aliquid ex alterius invidia. Cic. Div. 14. Ascon. in Cic. p. 33. *Iemant voor een gedeelte van eens anders haat ontlasten*, of *vrij maaken.*

(Deonerare corpus. Arnob. 7. 249. *'t Lighaam ontlasten, zijn gevoeg doen.*

DEOP.

DEOPERIO, is, ui, ertum, ire. *Ontdekken, openen.* De geleerde Cellarius brengt tot bewijs van dit woord in de byvoegzelen van Fabri Thesaurus alleen Ambrosius IV. 213. die al laat in de derde eeuwe geschreven heeft. Maar ik hebbe het gevonden by Cels. 8. 4. die, indien niet in de eerste, zekerlijk in 't begin van de tweede eeuw geleeft heeft. By hem staat, deoperire os tutissimum est.)

DEOR.

DEORSUM. Adv. *Beneden, om laag, om leeg, onder, nederwaarts.*

Sursum deorsum cursitare. Ter. E. 2. 2. 47. Commeare. Cic. N. D. 2. 33. *Onder en boven loopen, over al loopen, hier en daar loopen, op en neder loopen.*

Deorsum versum, of Deorsum versus clivus est. Ter. Ad. 4. 2. 36. *Daar is een heuvel, die naar beneden, of om laag gaat.*

DEOSCULOR, aris, atus sum, ari. acc. Mart. 8. 81. 5. *Kussen, zoenen, een kus*, of *zoen geeven.*

DEPA.

DEPACISCOR, eris, pactus sum, pacisci cum aliquo. *Met iemant een verbond, of verdrag sluiten, maaken*, of *aangaan, met iemant verdraagen*, of *overeenkoomen; met iemant verzoenen.*

Ipse tria prædia sibi depactus est. Cic. S. R. 39. *Hy heeft drie erven voor zyn deel genomen*, of *drie hofsteden voor zyn deel bedongen.*

Depacisci ad conditiones alterius. Cic. V. 3. 24. *Eens anders voorwaarden aanneemen, toestaan, inwilligen; een verdrag maaken*, of *sluiten, op voorwaarden die een ander ons voorstelt.*

Depacisci morte jam cupio. Ter. Ph. 1. 3. 14. *Ik weigere niet langer te sterven; ik wil op dit oogenblik wel sterven.*

Periculo depacisci. Cic. Att. 9. 7. *In een gevaar loopen, een gevaar ondergaan, zich in een gevaar steeken, zich voor een gevaar bloot stellen.*

DEPACTUS, a, um. part. a Depaciscor. Cic. V. 3. 24. *Bedongen, toegestaan, ingewilligt, waar in men 't eens geworden*, of *in overeen gekomen is; verdraagen, verzoent.*

DEPACTUS, a, um. part. a Depango. Plin. H. 2. 97. *Geplant, gepoot, in d'aarde gezet*, of *gesteeken.*

DEPALATIO, ōnis. f. Vitruv. 9. 8. *Verkorting*, of *verlenging der dagen, 't verkorten*, of *verlangen der dagen.* 't Zy dat, gelijk Turn. Adv. 6. 12. zegt, Vitruvius deeze wijze van de verlenginge, *of* verkortinge der dagen verstaat, die in de wateruurloopers, door middel van een houte stop geschiedde, die opgeschoven, *of* nedergedrukt zijnde, meer, *of* min water in het zelve liet vallen, het geene diende om de uuren te verkorten, *of* te verlengen. Dus zoude Depalatio willen zeggen, Pali remotio. *Of* 't zy, gelijk Baldus zegt, dat Depalatio koomt van 't Verbum Palor, om d'ongelijkheit der dagen uit te drukken, die korter, *of* langer wordende, dan naar d'eene, en dan naar d'andere kant schijnen te loopen.

DEPALMO, as, avi, atum, are aliquem. Gell. 20. 1. *Iemant een klap*, of *slag geeven, iemant een vuistslag*, of *kinnebakslag geeven.*

DE-

DĔPĂNGO, ĭs, pānxī, păctūm, pangĕrĕ. acc. Colum. 3. 16. *Pooten, planten, in d'aarde zetten*, of *steeken*.

DĔPĂRCŬS, ă, ūm. Suet. N. 30. 1. *Zeer zuinig, zeer spaarzaam, heel denn, heel karig, heel nauw*, of *gierig*.

DĔPĀSCO, ĭs, pāvī, pāstūm, pāscĕrĕ. acc. Colum. 7. 5. *Weiden, afweiden, afeeten, in de wei loopen*.

Agri publici ab ejus pecore depascuntur. Cic. de Or. 2. 70. *Zijn vee loopt in 's Lands weiden, of in de Stads weiden*.

Depasci veterem possessionem Academiæ ab eo non sinamus. Cic. L. L. 1. 21. *Laat ons niet lijden, of gedoogen dat hij zich van d'Oude weide, of erfenis der hooge Schoole meester maake*.

Luxuries orationis stylo depascenda est. Cic. de Or. 2. 23. *Men moet een al te weelderige, of te dertele stijl, door veel schrijven afwennen, afleeren, besnoeijen, of beschaaven*.

DĒPĀSCŎR, ĕrĭs, pāstŭs sūm, pāscī. acc. Plin. H. 17. 24. *Weiden, afweiden, afeeten. Verteeren*.

* Febris depascitur artus. Virg. G. 3. 461. *De koorts verteert de leden van 't ligchaam*.

DĒPĀSTIO, ōnĭs. f. Plin. H. 17. 24. *Weidinge, afweidinge, afettinge*.

DĒPĀSTŬS, ă, ūm. Virg. E. 1. 55. *Afgeweid, afgegeeten*.

DĔPĂUPĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Arm, behoeftig, of gebrekkelyk maaken; tot armoede brengen; verarmen, uitputten, uitzuipen; tot den bedelzak brengen*.

Domum depauperare sumtu suo. Varr. bij Perott. Cornuc. c. 264. *Een huis door groote kosten arm maaken, of tot den bedelzak brengen*.

DEPE.

DĔPĔCTO, ĭs, pexŭī, pexūm, pectĕrĕ. acc. Ovid. F. 6. 229. *Kammen, kemmen, uitkammen, uitkemmen*.

(Depectere. *Afkrabben, afschaaven, afstrijken, afhaalen*.

Quod in arbore hæsit, ferro depectitur. Plin. H. 12. 14. *Dat op den boom is blijven hangen, word met een yzer afgeschaaft, of afgestreeken*.

Seres perfusam aqua depectentes frondium canitiem. Plin. H. 6. 17. vellera foliis. Virg. G. 2. 121. *De Seressen strijken, of haalen de vliezen, of wolle van de nat gemaakte, of met water gesprengde bladeren af*.

Depectere aliquem. *Iemant afrossen, wakker afslaan*. Zie beneden Depexus.)

DĔPĔCŪLĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. de Or. 3. 27. *Een roover, dief, stroper, plunderaar*.

Ærarii depeculator. Cic. V. proœm. 1. *Een landdief, een dief van 's lands geld, van 's lands penningen*.

DĔPĔCŪLŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. Cic. V. 4. 17. *Iets rooven, steelen, neemen, plonderen; iemant berooven, afzetten, uitschudden, plonderen, bestelen*.

Laudem honoremque familiæ alicujus depeculari. Cic. V. 4. 36. *d'Eer, of roem van een huisgezin rooven, of steelen; een huis, of geslacht van zijn eer, of roem berooven*.

DĔPELLO, ĭs, pŭlī, pŭlsūm, pellĕrĕ. loco aliquo, of a, ab, de, e, ex loco aliquo. Cic. A. R. 27. Sext. 42. Cæc. 17. *Iemant ergens uit jaagen, van daan jaagen, uit stooten, van daan drijven, iemant eenige plaats doen ruimen, of met geweld dwingen te vertrekken*.

* Depellere aliquem lacte. Hor. O. 4. 4. 5. Suet. T. 44. 2. of a lacte. Virg. E. 7. 15. of a matris ubere. Virg. G. 3. 187. (Mamma. Pacuv. Ilion. bij Festus in Repotia. a mamma. Varr. R. R. 2. 4. a matribus. Varr. R. R. 2. 2.) *Een kind speenen, de moedermelk, of de borst onthouden*.

Depellere voluntaria morte turpitudinem. Cic. Prov. Conf. 3. *Zich door een vrijwillige dood van een schande bevrijden*.

Depellere famem cibo. Cic. Fin. 1. 11. *Den honger door eeten verdrijven*. Flammam ab aris. Cic. Sext. 42. *'t Vuur van d'altaaren afweeren; beletten dat d'altaaren niet verbranden*.

Depellere aliquem sententia. Cic. T. Q. 2. 6. of de sententia. Cic. Lig. 9. *Iemant van zijn voorneemen, of oogmerk afkeeren, of afbrengen*.

Depellere morbum. Cic. F. 7. 26. Dolorem. Cic. Fin. 1. 10. *Een ziekte, een smert verdrijven*.

DĔPENDĔO, ēs, pendī, pēnsūm, pendērĕ. Colum. 7. 6. *Afhangen, afhangig, of afhangkelijk van iets zijn*.

Dependere aliquo loco. Virg. Æ. 1. 730. *Van eenige plaats afhangen*.

DĒPĔNDO, ĭs, pendī, pēnsūm, pendĕrĕ aliquid. Colum. 5. 1. *Iets betaalen, iets tot betaling geeven, iets met geld boeten, of afkoopen*.

Pro capite pecuniam dependere. Sen. B. 2. 21. *Zijn leven met geld afkoopen*.

Alicui rei tempus dependere. Lucan. 10. 80. *Zijn tijd ergens meê toebrengen, in doorbrengen, of besteeden; zijn tijd met iets verdrijven, of verslijten*.

Pœnas Reipublicæ morte dependerunt. Cic. Sext. 67. *Zij hebben 't ongelijk den Staat aangedaan met de dood betaalt, geboet, of bekocht; zij zijn met de dood gestraft, om 't ongelijk, den Staat aangedaan, te boeten*.

(Depenso. *Duur, of dier, voor groote prys, voor veel gelds*.

Edulia, quæ depenso parantur. Apul. A. 293. *Spyze, of eetwaare, die duur gekocht word*.)

DĔPERDĬTUS, ă, ūm. morte alicujus. Catull. 64. 119. *Over iemants dood uitermaten bedroeft, mistroostig, of wanhopende zijn*.

Deperditus amore alicujus. Suet. D. 3. *Op iemant uitermaten verlieft zijn, een onmatige liefde tot iemant hebben, of iemant toedraagen; zeer op iemant verslingert zyn*.

DĔPERDO, ĭs, dĭdī, dĭtūm, dĕrĕ aliquid. *Iets verliezen, of quijt raaken*.

Deperdere aliquid de civitatis jure. Cic. Cæc. 35. Libertate. Cic. V. 2. 30. *Iets van de voorrechten, of vrijheit van een stad verliezen, quijt raaken, of verloren laaten gaan*.

Deperdere honestatem. Cic. Prov. Conf. 5. *Zijn eer verliezen*.

Apud vos de existimatione mea nihil deperdidi. Cic. Font. 9. *Ik heb bij u niets van d'achting verloren die ik bij u hadde; ik ben bij u niet in waerde, of achting afgeslagen*.

DĔPĔRĔO, īs, ivī, itum, īrĕ. Cæf. B. G. 5. 23. 2. *Vergaan, verloren gaan, bederven, verzinken, te grond gaan, verloren worden*.

Pudicitia deperit semel. Ovid. Her. 5. 104. *De maagdom, of zuiverheit word maar eens verloren*.

* Deperit ille sapor. Plin. H. 14. 20. *Die smaak gaat over, vergaat, word verloren, of gaat weeh*.

Deperire. Cic. T. 3. Hor. E. 2. 1. 40. *Verquijnen, sterven*.

Deperire aliquem. Plaut. Ps. 1. 5. 114. Amore alicujus. Liv. 26. 50: 27. 15. *Van liefde tot iemant verquijnen; of sterven; iemant zeer lief hebben, of beminnen*.

DĔPĔTĪGO, ĭnĭs. f. Cato R. R. 158. *Schurftigheit, vuurigheit, of vierigheit*.

DĔPEXŬS, ă, ūm. Ovid. Art. 1. 630. *Gekemt, gekamt*.

Depexum eum dabo. Ter. H. 5. 1. 78. *Ik zal hem havenen, afhaalen, rossen, of roskammen gelijk het behoort*. Een ruuwe wijze van spreeken.

DEPI.

DĒPĪLĀTŬS, ă, ūm. Mart. 9. 28. 1. *Geplukt, kaal, die 't haair uitgetrokken is*.

DĒPĪLIS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Varr. V. P. R. 1. *by* Non. 12. 47. *Kaal geschoren, die geen haair heeft.*
(DĒPĪLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *De vederen afplukken, 't haair uitplukken*, of *uittrekken*. Glossæ. Depilat, μαδίζει.
Depilabis perdicem. Apic. R. C. 6. 3. *Gy zult het veldhoen plukken*, of *schoon maaken.*
Adrianum delicatos depilasse. Spartian. Adr. 4. *Dat de Keiser Adrianus de schandjongens 't haair heeft uitgeplukt*, of *uitgetrokken.* Zoo leest hier ter plaatse Lipf. Ep. Qu. 1. 15. voor deligatos sepelisse.
Cum Fidum Cornelium struthiocamelum depilatum Corbulo dixisset. Sen. de Const. Sap. 17. *Als Korbulo Fidus Kornelius een geplukte*, of *kaale vogelstruis gebynaamt hadde.*)
DĒPĪNGO, ĭs, pinxi, pictūm, pingĕrĕ. *Schilderen, uitschilderen, afmaalen, uitbeelden.*
Depingere tabellam. Prop. 2. 5. 19. *Een stuk schilderen, een schildery maaken.*
Depingere aliquid. Cic. A. Q. 4. 15. *Iets uitschilderen, afschilderen, uitbeelden, van iets een afbeeldzel maaken.* Facta alicujus. Ter. Ph. 2. 1. 38. Vitam. Cic. S. R. 27. *Iemants daaden*, of *leven beschryven*, of *verhaalen; een beschryving van iemants daaden*, of *leven maaken.*

DEPL.

DĒPLĀNGO, ĭs, planxi, plangĕrĕ. acc. Ovid. M. 4. 545. *Schreijen, weenen, beschreijen, beweenen, beklaagen, groote rouwe toonen.*
DĒPLĀNTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 17. 11. Colum. 2. 2. *Uitrukken, uittrekken, uitroeijen, uitgraaven* dat geplant is.
DĒPLĒO, ēs, ēvi, ētūm, ērĕ. Cato R. R. 65. Stat. A. 1. 8. Colum. 12. 50. *Leegen, leeg maaken, ontledigen.*
DĒPLĒXŪS, ă, ūm. Lucret. 5. 1320. *Los, losgemaakt, ontketent, niet gebonden, niet vast*, van een leeuw, enz. spreekende.
(DĒPLŌRĀBUNDŪS, ă, ūm. *Klagende, weenende, schreijende.*
Homo ad prætorem deplorabundus venit. Plaut. Aul. 2. 4. 38. *De man is al klagende bij den schout gekoomen.*)
DĒPLŌRĀNDUS, ă, ūm. Cic. C. 4. 2. *Beklaaglijk, beschreijelijk, dat te beklagen, te beweenen*, of *te beschreijen is.*
(DĒPLŌRĀTIO, ōnis. f. Tertull. Apol. 1. *Beweening, beschreijing.*)
DĒPLŌRĀTŪS, ă, ūm. Liv. 41. 6. *Beklaagt, beweent, die beklaagt word.*
Deploratus. *Wanhoopig, hoopeloos, buiten hoope, onherstellyk, in de grond bedorven.*
Deplorato exitu. Flor. 2. 18. 15. *Hoopeloos*, of *buiten hoop om te ontkoomen, wanhoopende om 'er uit te raaken, de hoope van t'ontvluchten verloren zynde.*
Deploratus morbus. Plin. H. 28. 17. *Een ongeneeslyke ziekte, een onherstellyke quaal.*
Deploratus a Medicis. Plin. H. 7. 50. *Van de Geneesmeesters verlaaten*, of *opgegeeven.*
Ingenium deploratum. Sen. Cl. 1. 2. *Een gantsch bedorven verstand, een onverbeterlyken aart, een verstand dat niet te recht te brengen*; of *daar geen zalf meer aan te smeeren is.* De laatste spreekwijze is boertachtig.
DĒPLŌRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Iets beklaagen, bezuchten, beschreijen, beweenen; ergens over zuchten, schreijen*, of *weenen.*
Deplorare de suis incommodis. Cic. V. 2. 27. *Zyn ongeluk*, of *ongeval beschreijen, beklaagen, beweenen; over zyne rampen zuchten, schreijen, weenen.*
DĒPLŪMIS, ĭs, m. & f. mĕ, ĭs. n. Plin. H. 10. 24. *Geplukt, ontpluimt, kaal gemaakt, die men de veêren uitgetrokken heeft, vederloos.*
DĒPLŬO, ĭs, plūi, plūtūm, plŭĕrĕ. *Regenen.*
• Multus in terras depluit lapis. Tib. 2. 5. 72. *'t Heeft steenen op d'aarde geregent; de steenen zyn op d'aarde gevallen als regen.*
† Multo depluit imbre. Colum. 10. 206. *Hy heeft veel traanen*, of *een vloed van traanen gestort; hy heeft heel bitterlyk geschreit.*

DEPO.

DĒPŎLĪTŪS, ă, ūm. Plin. H. 36. 25. *Glad, effen, gelyk, geslepen*, van marmer, enz. spreekende. Het verbum depolio word niet in d'Oude Schrijvers gevonden.
Depolitus. Festus. *Glad, volmaakt, voltooit, voleindigt, opgepoetst, beschaaft.*
DĒPŌNO, ĭs, pŏsŭi, pŏsĭtūm, pōnĕrĕ. acc. *Zetten, stellen, plaatzen, leggen, neêrleggen.*
Deponere caput. Plaut. Most. 2. 1. 35. *Het hoofd buigen*, of *laaten hangen; zich vernederen.*
Se suaque omnia in sylvas deponere. Cæs. B. G. 4. 19. 2. *Met al zyn goederen naar 't bosch vluchten, zich met alles naar 't woud begeeven.*
Deponere onus. Cæs. B. C. 1. 80. 2. Cic. V. 5. *Zich van een last ontlasten, een last afleggen*, eigentlijk en oneigentlijk.
Deponere aliquid apud aliquem. Plaut. B. 2. 3. 72. In fide alicujus. Cic. Cæc. 35. In fidem. Liv. 24. 18. *Iemant iets te bewaaren geeven, in handen geeven om te bewaaren, iets betrouwen*, of *bevelen.*
In aliquem deponere oculos. Hor. O. 1. 36. 18. *Iemant vriendelyk aanzien; een vriendelyk wezen*, of *gelaat toonen, een minnelyk gezicht geeven.*
• Deponere provinciam. Cic. Att. 2. 1. *Zyn ampt*, of *bediening afleggen*, of *neêrleggen, zich van zyn ampt ontslaan.* Imperium. Cic. N. D. 2. 4. *'t Ryk, 't gebied*, of *de heerschappye overgeeven, verlaaten*, of *laaten vaaren.* Men zegt niet, Deponere aliquem imperio. *Iemant het Ryk*, of *de heerschappye ontneemen.*
Aliquid intra munimenta deponere. Front. St. 1. 11. 5. *Iets in een vesting vluchten, in zekerheit*, of *in verzekering brengen.*
Deponere capillos, ungues, &c. Petron. 64. *Zyn haair scheeren*, of *laaten scheeren, zyn nagels, enz. korten*, of *laaten korten, snyden*, of *laaten snyden.*
Deponere bellum. Quintil. D. 255. *Den oorlog ten einde brengen*, of *eindigen, een einde van den oorlog maaken; uit het oorlog scheiden, den oorlog staaken.* Arma. Cæs. B. C. 3. 76. 2. *De wapenen neêrleggen, nederwerpen*, of *verlaaten.* Ædificationem. Cic. F. 13. 1. *Een gebouw staaken, uit het voornemen om te bouwen scheiden.*
Deponere inimicitias. Cic. Clu. 67. Simultates. Cic. Pl. 31. *Zyn haat*, of *vyandigheit afleggen.* Memoriam alicujus rei. Cic. Cœl. 20. of Rem aliquam ex memoria. Syll. 6. *De gedachtenis van een zaak vergeeten*, of *laaten vaaren.* Urbis & urbanitatis desiderium. Cic. F. 7. 6. *De stad en 't stads vermaak vergeeten; de lust om in de stad te zyn verliezen.*
Deponere curas & dolores in alicujus sermone & suavitate. Cic. F. 4. 6. *Zyn zorge en ongenoegten in iemants zoet gezelschap*, of *zoeten ommegang vergeeten*, of *verzetten; in de zoetheit van iemants ommegang zich van zyne moeijelykheden ontslaan.*
Deponere personam accusatoris. Cic. P. Q. 13. *Zich niet meer als beschuldiger draagen, zich geen aanklager meer toonen.*
Deponere aliquem vino. Plaut. Au. 3. 6. 39. *Iemant van de bank drinken, met sterk wynzuipen dronken maaken.*
Deponere animam. Prop. 1. 13. 17. *Den*

Den geest geeven, sterven.

Depono hoc apud te. Sen. E. 68. *Ik betrouw u dat, ik zeg u dat in vertrouwtheit.*

Deponere aliquid cum aliquo. Virg. E. 3. 31. *Met iemant ergens over wedden, ergens een wedspel over aangaan.* (Om dat het geene, waarom gewed wierd, by den scheidsman neêrgelegt, en van den winnaar getrokken wierd.)

Pueritiæ rudimenta in alicujus domo deponere. Justin. 7. 5. 3. *In zijn jongkheit in iemants huis opgevoedt, of opgebragt worden.*

DĔPŌNTĀNĪ, ōrūm. m. plur. Festus. *Oude mannen van zestig jaaren, die geen stem meer hadden:* dus genaamt om dat men ze niet liet inkoomen daar men ging om te stemmen.

DĔPŌPŪLĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Dom. 58. *Ontvolking, verwoesting, verderving, omkeering, uitroeying, verdelging, plondering, vernieling, rovery.*

DĔPŌPŪLĀTŌR, ōrĭs. m. Cic. Dom. 5. *Verwoester, verderver, verdelger, vernielder, rover, roofvogel, plonderaar.*

DĔPŌPŪLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Hirt. B. H. 42. 6. Val. Flac. 6. 532. *Ontvolken, van volk ontblooten, verwoesten, verdelgen, vernielen, uitroeijen, plonderen, verderven, rooven.* Het is beter dat men Depopulor gebruikt.

DĔPŌPŪLŌR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. acc. Cic. A. 7. 5. *Ontvolken, verwoesten, plonderen, rooven, bederven, vernielen, berooven.*

DĔPŌRTĀTĬO, ōnĭs. f. Cato R. R. 145. *Vervoering, overbrenging, verdraging, verzending, overvoering, wechvoering, vracht.*

Deportatio insulæ, of in insulam. Ulp. Dig. 48. 22. 14. §. 1. *Verzending, of banning op een eiland.*

DĔPŌRTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Brengen, draagen, voeren, verbrengen, vervoeren, verzenden, overvoeren.*

Aliquid deportare jumentis. Cic. Att. 8. 12. subj. 1. *Iets op paerden voeren, of laaten voeren.*

Deportare literas ex aliquo loco in aliquem. Cic. Div. 9. *Brieven ergens van daan tegens iemant brengen.* Se in aliquem locum. Cic. F. 16. 5. *Ergens naar toe gaan, zich naar zekere plaats begeeven.*

Deportari in solas terras. Ter. Ph. 5. 8. 85. *In een woestijn gebannen, of verzonden zijn; balling in een eenzaam gewest, of wildernis zijn.*

Belli confecti famam deportavit. Tac. An. 4. 26. 2. *Van 't eindigen deezes oorlogs heeft hij d'eere wechgedraagen; hem koomt d'eer toe van den oorlog geeindigt te hebben.* Magnum dedecus ex ea regione deportavit. Cic. Mur. 5. *Hij is met schande, of met de kous op 't hoofd, uit dat land t'huis gekoomen,* de laatste spreekwijze is boertachtig.

DĔPŌSCO, ĭs, pŏpōscī, pōscĭtūm, pōscĕrĕ aliquid ab aliquo. Cic. I. R. 2. 49. *Afeisschen; ernstig, stoutelijk, of onbeschaamdelijk iets van iemant eischen, of verzoeken; ernstig bij iemant om iets aanhouden, iemant ergens om moeijelijk of lastig vallen.*

Deposcere sibi Imperatorem ad bellum. Cic Man. 15. *Een Veldheer, of algemeen Krijgshoofd voor een oorlog eischen, of verzoeken,* van een leger spreekende.

Deposcere aliquem ad supplicium. Hirt. B. G. 8. 38. 3. Morti. Tac. An. 1. 23. 6. *Iemant ter dood eischen.* Ad pœnas Reipublicæ. Cic. Cœl. 29. *Iemant ter straffe voor 't gemeene best eischen.* In pœnam federis rupti. Liv. 21. 6. *Iemant wegens verbondbreuk opeischen om hem te straffen.* Pœnam in se. Suet. J. 68. 3. *Zich aangeeven, aanbieden, of verzoeken om gestraft te worden.*

Deposcere hostem. Val. Flacc. 5. 634. *Den vyand zoeken, of opzoeken.*

Deposcere pericula. Tac. Ag. 11. 5. *'t Gevaar zoeken, in 't gevaar loopen.*

† Votis deposcere pugnam. Lucan. 2. 540. *Naar 't gevecht haaken, of verlangen, zoeken te slaan, of te vechten; niet anders wenschen dan een veldslag.*

DĔPŌSĬTĀRĬŬS, ĭī. m. Ulp. Dig. 16. 3. 36. *Bewaaraannemer, bewaarder, iemant aan wien iets gegeeven is om te bewaaren.*

(Depositarius. Ulp. Dig. 16. 7. 3. *Bewaargever, een die iets aan iemant geeft om te bewaaren.*)

DĔPŌSĬTĬO, ōnĭs. f. Ulp. Dig. 16. 3. 2. *Bewaargeving, aanbeveling, onder recht legging, verzegeling.*

Sententiarum depositio. Quintil. I. O. 11. 3. *De verzegeling, het slot, 't sluiten, of 't einde van een volzin,* vermids men dan ophoud om gebaer te maaken.

DĔPŌSĬTŌR, ōrĭs. m. Ulp. Dig. 16. 3. 1. §. 37. *Bewaargever, een die iemant wat te bewaaren geeft.*

(Depositor. *Een loochenaaar, ontkenner, bestrijder.*

Depositor Patris. Prud. A. 179. *Een loochenaar van den Vader, een die den Vader loochent, of ontkent.*)

DĔPŌSĬTŪM, ī. n. Cic. Off. 3. 25. *Bewaarpand, 't pand dat men iemant te bewaaren gegeeven heeft, 't goed dat men onder iemants verzegelt heeft, of iemant vertrouwt heeft.*

Depositum accipere. Quintil. I. O. 7. 3. *Een pand ontfangen, of aanneemen om te bewaaren.* Reddere. Cic. Par. 3. 1. *Een pand weder geeven.*

DĔPŌSĬTŬS, ă, ūm. Virg. Æ. 2. 76. *Verlaaten, afgelegt, afgeleit, neêrgeleit, neêrgezet, neêrgestelt.*

Depositus. Cic. Rull. 2. 16. *In bewaring geleit, verzegelt, te bewaaren gegeeven.*

Habet in Africa trecenties sestertium fundis nominibusque depositum. Petron. 77. *Hij heeft in Afrika voor drie maal hondert duizent sestertien aan landgoederen en rentebrieven leggen.*

Depositus. Virg. Æ. 12. 395. *Van de Geneesmeesteren verlaaten, opgegeeven, doorgeschreven, of buiten hoop geoordeelt,* van een zieken sprookende. d'Ouden leiden, naar 't getuigenisse van Servius, hunne zieken, wanneer ze op 't uiterste laagen, op een plaats daar ze gezien wierden, op dat de voorbygangers, indien ze eenig hulpmiddel wisten, hun 't zelve toebrengen mogten.

Respublica deposita. Cic. V. 1. 2. *Een gemeene best dat op zijn ondergang staat, dat in d'uiterste ongelegentheit is, of wiens verderf voor handen, of voor de deur is.*

DĔPŌSTŪLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Hirt. B. H. 1. 5. *Iets ernstelijk verzoeken, ergens hard om aanhouden, of zeer om bidden, iets met aanhoudinge, of ernst verzoeken, iets vergen, of afvergen.*

DEPR.

DĔPRÆDŌR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī urbes, agros. Apul. M. 8. 215. *De steden, de landen verwoesten, verderven, plonderen, berooven.*

DĔPRÆLĬŌR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. *Met groote bevigheit, of vierigheit vechten.*

Venti æquore deprælíantes. Hor. O. 1. 9. 12. *Winden die op zee tegens malkanderen aankoomen, of aanstooten, winden op zee tegens malkanderen bulderende, of aanblaazende.*

DĔPRĀVĀTĒ. Adv. *Qualijk, onrechtvaerdiglijk, tegens recht en reden, ten onrechte, onbehoorlijk, quaadaardiglijk, op een boosaardige wijze.*

Depravate judicare de re aliqua. Cic. Fin. 1. 21. *Ergens qualijk van oordeelen, of van vonnissen, een quaad vonnis ergens over strijken, wijzen, of vellen.*

DĔPRĀVĀTĬO, ōnĭs. f. *Bederving,*

ving, *verandering*, *scheuding*, *verdraaying*, *verslimmering*, *verergeving*, in den eigentlijken en oneigentlijken zin.

* Depravatio animi. Cic. Off. 3. 29. *Bederving der ziele*, of *van 't gemoed.*

Depravatio oris. Cic. de Or. 2. 62. *Lelykheit*, of *schevigheit van 't aangezicht*, *grynzing*, of *mismaaktheit der troni.*

Depravatio verbi. Cic. Part. 37. *Misbruik*, of *verdraaying van een woord*, *een quaade zin die men een woord geeft*, *misbruiking van een woord*, *misduiding van een woord*, of *spreekwyze.*

DĒPRĀVĀTŬS, ă, ŭm. Cic. D. 2. 46. *Bedorven*, *verandert*, *ontaart*, *verbastert*, *verslimmert*, *verergert*, *geschonden*, *verkeert*, *verdraait*, van 't gemoed, de zeden, den inborst, enz spreekende.

Depravatus ab aliquo. Cæs. B. C. 1. 7. 1. *Door iemant bedorven*, of *verleid.*

Depravatum crus corrigere. Varr. L. L. 8. 5. *Een krom*, of *scheef been recht zetten.*

DĒPRĀVO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Sen. E. 102. *Mismaaken*, *lelyk maaken*, *verdraaijen*, *krom*, of *scheef maaken*, *ontcieren*, *schenden*, *bederven.*

Depravare aliquid. Cic. Fin. 3. 3. *Iets bederven*, *erger*, of *slimmer maaken*, *verbasteren*, *doen ontaarden*, van de zeden, 't gemoed, den inborst, enz spreekende.

Quidquid corrigere vult, depravat. Cic. Fin. 1. 6. *Hy bederft alles wat hy verbeteren wil*, van een Geschiedschrijver spreekende.

Plebem consiliis depravare. Liv. 45. 23. *'t Volk door quaaden raad omzetten*, of *verleiden.*

Nihil est quin male narrando non possit depravari. Ter. Ph. 4. 4. 17. *Niets is 'er dat men door een quaad verhaal niet kan bederven.*

DĒPRĔCĀBŬNDŬS, ă, ŭm. Tac. An. 15. 53. 2. *Verzoekende*, *smeekende*, *biddende*, *die bid*, of *smeekt.*

DĒPRĔCĀNĔŬS, ă, ŭm. Fulmen deprecaneum. Sen. N. Q. 2. 49. *Een blixem die verbeden*, of *afgebeden kan worden*, *wiens gevaar men met bidden kan afwenden.*

DĒPRĔCĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Clu. 3. *Bede*, *gebed*, *verzoek*, *smeking*, *bidding.*

Deprecatio. Cic. F. 5. 10. *Verzoekschrift*, *verzoek*, *smeekschrift.*

Diræ deprecationes. Plin. H. 28. 2. *Vloeken*, *vervloeken*, *vloekwenschen.*

Deprecatio. Quintil. Præf. 1. *Weigering*, *ontzegging*, *afslag*, *verontschuldiging*, of *uitvlucht waar door men iets weigert.*

Deprecatio. Plin. H. 28. 2. *Bezwering*, *belezing*, *een toverachtig gebed*, *'t gebed van een bezweerder*, om eenig quaad te stillen, of gevaar af te weeren.

DĒPRĔCĀTŎR, ōrĭs. m. *Voorspraak*, *voorspreker*, *tusschenspreker*, *bemiddelaar*, *verbidder*, *redder*, *voorstander.*

Deprecator alicujus. Cic. Att. 11. 8. *Iemants voorspraak.* Apud Consulem deprecator vobis adero. Liv. 36. 35. *Ik zal uw voorspraak by den Burgermeester zyn*, *ik zal by den Burgermeester voor u spreeken.*

Deprecatorem me pro illius periculo præbeo. Cic. F. 2. 13. *Ik wil zyn voorspraak zyn*, of *ik wil voor hem spreeken*, *om hem uit zyne ongelegentheit te redden*; *ik bied my als een bemiddelaar aan*, *om hem te redden uit het ongeval daar hy in gewikkelt is.*

Deprecator fortunarum alicujus. Cic. Pl. 42. *Iemants verlosser*, *behoeder*, *beschermer*, *voorstander*, *begunstiger*, *weldoender.*

DĒPRĔCĀTRIX, īcis. f. Ascon. Ped. Cic. 72. *Voorspreekster*, *middelaresse*, *voorstandster*, *tusschenspreekster.*

DĒPRĔCŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Cic. F. 8. 1. *Iemant bidden*, *smeeken*, *ootmoediglyk verzoeken*, *bezweeren.*

Deprecari aliquid ab aliquo. Cic. de Or. 3. 20. *Van iemant iets verzoeken*, *iemant ergens om bidden*, of *smeeken.*

Deprecari alicui. Plaut. As. Gr. 5. Pro aliquo. Cic. Br. 12. *of* de aliquo. Cic. de Or. 3. 20. *Voor iemant spreeken*, *voor iemant iets verzoeken.*

Deprecari supplicium. Cic. T. Q. 2. 22. Pœnam. Curt. 6. 10. 37. *Een straffe verbidden*, of *afbidden.* Calamitatem ab sese. Cic. V. 1. 60. *Onheilen*, of *rampen afbidden*, *door zyn gebeden afwenden*, of *afkeeren.*

Deprecari mortem & sanguinem. Cic. V. 5. 47. *of* vitam alicujus. Cic. Syll. 26. *Voor iemants leven bidden*, *voor iemant de doodstraf afbidden.*

Deprecari munus aliquod. Quintil. I. O. 2. 12. *Eenig ampt weigeren*, of *niet aanneemen*, *zeker ampt afslaan.*

(Deprecari. *Afkeerig zyn*, *afweeren*, *verfoeijen*, *vervloeken.*

Deprecor illam assidue. Catull. 91. 3. *Ik verfoeije haar gedurig.* Zoo leest hier ter plaatse Voss. in Ignat. Epist. p. 298. Zie over deeze plaatse onder malkanderen twistende Gell. 6. 16. Vall. E. 6. 24. Alex. G. D. 4. 14.

Deprecari avaritiæ crimina. Cic. V. 2. 78. *Den laster van gierigheit van zich weeren*, of *verfoeyen.* improbitatis odium. Cic. Cæc. 11. *Den haat uit godloosheit outslaan.* invidiam Claudii. Cic. Rep. 6. *by* Non. 4. 150. *De nydigheit van Klaudius.* miseram servitutem. Ennius *by* Non. 4. 150. *d'Elendige*, of *rampzalige dienstbaarheit.*)

DĒPRĔHENDO, is, prĕhendī, prĕhensŭm, prĕhendĕrĕ aliquem. *Iemant op de daad betrappen*, *bevinden*, *overvallen*, *vatten*, *grypen*, *iemant onvoorziens overrompelen*, of *verrassen.* De Dichters zeggen somtijds Deprendo. Zoo doet Sil. 16. 564.

Deprehensus in scelere. Cic. Clu. 22. *Op eenige misdaad*, of *schelmstuk betrapt*, of *gevat.*

Deprehendere aliquid. Cic. Cœl. 6. *Iets ontwinden*, *ontzwagtelen*, *ontdekken*, *ontsluiten*, *ontvouwen*, *ophelderen*, door sterke overdenkinge.

Deprehendi. Quintil. D. 18. *Heel verwondert staan*, *in verwondering opgetogen*, of *opgetrokken zyn*, *gansch verzet*, *verbaast*, of *ontstelt zyn.*

Deprehendere cursu aliquem. Sen. H. F. 2. 223. *Iemant in 't loopen achterhaalen*, *onderhaalen*, *inhaalen*, of *krygen.*

DĒPRĔHENSIO, ōnĭs. f. *Ontdekking*, *klaare en volkomene kennisse van iets.*

Deprehensio veneni. Cic. Clu. 18. *d'Ontdekking*, of *de kennisse van 't vergift.*

DĒPRĔHĒNSŬS, ă, ŭm. *Op de daad betrapt*, *bevonden*, of *gevat*; *overvallen*, *overrompelt*, *verrast.* De Dichters zeggen somtijds Deprensus. Zoo doen Virg. Æ. 8. 247: 5. 52. Catull. 25. 13. Prop. 2. 23. 77.

Deprehensum scelus. Cic. C. 3. 5. *Een ontdekt schelmstuk*, *een blykbaare misdaad*, *een schelmstuk daar men op betrapt is.*

Deprehensus testis. Quintil. I. O. 5. 7. *Een wraakbaar getuige*, *die niet uit eene mond spreekt*, *die zich zelven tegenspreekt*, *die veranderlyk spreekt*, of *niet eenparig in zyn reden is.*

DĒPRENDO. Zie Deprehendo.

DĒPRENSŬS. zie Deprehensus.

DĒPRESSIO, ōnĭs. f. *Neêrdrukking*, *neêrduwing*, *verzinking*, *verdieping*, *uitgraving*, *delving*, *diepte*; *verdrukking*, *vernedering.*

Cum

Cum erit fundamenti ad solidum depressio. Vitruv. 1. 3. *Wanneer men den grond tot op de klei zal uitgegraaven hebben.*

(DEPRESSE. Adv. *Laag, diep.* De compar. Depressius staat by Sen. Helv. 9.)

DEPRESSUS, ă, ŭm. *Laag, neêrgeworpen, afgesmeten, afgenomen, neêrgedrukt.* De compar. Depressior staat by Colum. 1. 5. Ulp. Dig. 43. 13. 3. en de superl. Depressissimus by Cic. Her. 3. 14.

Vox depressa. Cic. Her. 3. 11. *Een laage, of zagte stem.*

Depressus. Virg. G. 3. 276. Colum. 2. 4. *Laag, diep, hol, ingezonken,* van een plaats, dal, enz. spreekende.

Saxum in mirandam altitudinem depressum. Cic. V. 5. 27. *Een rots van een wonderlyke hoogte.*

* Depressus. Cic. Clu. 65. *Gedrukt, verdrukt, onderdrukt, tot laagen staat gebragt, bezwaart.*

Depressus. Cic. Man. 8. *Gezonken, te grond gegaan, vergaan, geslagen, in de grond geschoten, of geboort,* van een schip, vloot, enz spreekende.

DEPRETIO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Paull. Dig. 9. 2. 22. *Van de prys afslaan, afkorten, aftrekken, de prys verminderen.* Dit woord is niet dan by de Rechtsgeleerden in gebruik.

DEPRIMO, ĭs, pressī, pressŭm, primĕrĕ. acc. Cic. T. Q. 5. 17. *Neêrdrukken, neêrstooten, neêrlaaten, laaten zakken, of zinken, aflaaten, om laag laaten.*

Deprimere. Gell. 2. 10. *Slechten, baanen, effenen, gelyk maaken.*

* Fortunam alicujus deprimere. Cic. Pis. 18. *Iemants geluk overdwarssen, of dwarsboomen; iemants welvaart beneemen, of bederven.* Causam alicujus. Cic. Her. 3. 2. *Iemants zaak verbrodden, verzwakken, bederven, verzuimen, of verwaarloozen.*

Deprimere vitem in terram. Colum. R. R. 11. 3. Arb. 7. *Een wyngaard inleggen.*

Deprimere navem. Nep. 9. 4. 4. *Een schip in de grond booren, in de grond schieten, aan 't zinken helpen, te grond doen gaan.*

Quæ porto, me deprimunt. Plaut. Merc. 4. 1. 9. *'t Geen ik draag drukt my, ik gaa gebogen onder mynen last.*

Non tu civium amplexus ad pedes tuos deprimis. Plin. P. 24. 2. *Gy duld, gedoogt, of gehengt niet dat de burgers zich voor uwe voeten werpen.*

Animum alicujus deprimere. Plin. P. 44. 6. *Iemants trotzen inborst, of trots bedwingen, temmen, inbinden, intoomen; iemant den moed beneemen, kleinmoedig maaken, den geest uitbluSschen.*

(Preces alicujus taciturna obstinatione deprimere. Nep. 25. 22. 2. *Iemants gebeden met stilswygen halstarriglyk verachten, of verwerpen.*)

DEPROMO, ĭs, prōmsī, prōmtŭm, prōmĕrĕ aliquid. Hor. O. 1. 9. 7. Virg. Æ. 11. 859. *Iets uithaalen, voor den dag krygen, brengen, of haalen, iets te voorschyn brengen.*

Depromere aliquid a peritis, *of* de libris. Cic. de Or. 1. 59. *Iets door onderrichting der geleerden, of uit de boeken verstaan, gewaar worden, of te weeten koomen; achter een zaak door middel der geleerden, of der boeken koomen.* Aliquid de, *of* ex Jure Civili. Cic. de Or. 1. 46. *Iets uit het burgerlyke recht trekken, of haalen.*

DEPROMTUS, ă, ŭm. *Getrokken, genomen, gehaalt, uitgetrokken, uitgehaalt.*

Pecunia ex ærario depromta. Cic. Man. 13. *Geld der schatkist, 't geld uit 's lands kas gehaalt, of genomen.*

* Hæc sunt ex meo sensu, non ex Stoïcorum disputationibus depromta. Cic. Par. 1. *Die dingen zyn uit myn eigen brein, en niet uit de twistredeningen der Stoïcynen gehaalt.*

DEPROPERO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plaut. Pœn. 1. 2. 108. *Zich haasten, zich spoeden, of spoedigen, lustig aanstappen, wakker aangaan.*

Deproperare aliquid. Hor. O. 2. 7. 24. *Iets met der haast, schielyk, ylings, of haastiglyk doen, of brengen.*

DEPS.

DEPSITITIUS, ă, ŭm. Depstitius panis. Cato R. R. 75. *Deeg, gekneed brood.* Zommige leezen Depstícus, en andere Depstitius.

DEPSO, ĭs, depsŭī, depsĕrĕ. acc. Cato R. R. 77. *Kneeden, brood kneeden, deeg maaken.*

DEPU.

DEPUDET, pudŭit, pudĕrĕ, Ovid. Her. 4. 155. Sen. Const. 17. *Schaamteloos, of onbeschaamt zyn, geen schaamte hebben, eer en schaamte verliezen, of verloren hebben.*

DEPUGNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. Cæc. 16. *Vechten, slaan, stryden, slag leveren.*

Venit, depugnato prælio. Plaut. Men. 5. 6. 31. *Hy koomt als de slag gedaan is; hy koomt na de slag, na 't gevecht, of na dat de slag geëindigt is;* dat is, *hy koomt te laat, of als het te laat is.*

Depugnare cum aliquo. Cic. Fin. 2. 22. *Met, of tegens iemant vechten, slaan, of stryden, met iemant handgemeen zyn; met iemant moeite of krakkeel hebben.*

* Depugnat voluptas cum honestate. Cic. A. Q. 4. 46. *of* Voluptas & honestas depugnant. Plin. H. 21. 8. *De wellust stryd tegens d'eerlykheit, of de wellust en eerlykheit stryden met malkanderen.*

Depugnare cum animo suo. Plaut. Trin. 2. 2. 24. *Een zelfsstryd hebben, zyn gemoed, driften, genegentheden, of hertstochten bestryden, wederstaan, bedwingen, beteugelen, of intoomen.*

DEPULSIO, ōnis. f. *Weghjaging, verdryving, verjaging, uitjaging, verzending, uitdryving, afwyzing, afwending.*

Depulsio mali. Cic. Fin. 2. 13. Doloris. Cic. Fin. 5. 7. *Verdryving van ongeval, van smert.*

Omnium inanium visorum una depulsio est. Cic. A. Q. 4. 16. *Daar is een zeker middel om al die ydele droomen, al die zotte verbeeldingen, of herssenschimmen te verdryven, of te verzetten.*

Depulsio servitutis. Cic. A. 8. 4. *De verlossing, of vrymaking uit slaverny, 't weder bekoomen der vryheit.*

DEPULSOR, ōris. m. *Verdryver, verjager, verwoester.*

Depulsor dominatus, quam particeps esse maluit. Cic. A. 2. 11. *Hy heeft liever gewilt d'opperste heerschappy vernietigen, afschaffen, of verdelgen, dan 'er slechts een stuk van hebben, of haar met iemant deelen.*

DEPULSUM, ī. n. Portentorum depulsa. Val. Max. 1. 1. 1. *De hulpmiddelen, de bezweringen tegens de quaade, of ongelukkige voortekenen, de gebeden tot hunne afweering.*

DEPULSUS, ă, ŭm. Cic. Cæc. 8. *Verjaagt, verdreven, weghgejaagt, uitgejaagt, uitgedreven, afgewezen, afgeslagen.*

Depulsus a lacte. Virg. E. 7. 15. Depulsus lacte. Hor. O. 4. 4. 14. Suet. T. 44. 2. *Gespeent, of gespaant, die men de borst onthout, of ontneemt.*

DEPURGO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cato R. R. 51. *Reinigen, zuiveren, schoon maaken.*

Depurgare pisces. Plaut. St. 2. 2. 35. *Visch schoon maaken.*

Depurgare crimen. Liv. 39. 35. *Zich van een misdaad zuiveren.* (Andere leezen Purganda.)

DEPURO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Depurantur aquæ fluminis. Front. Aq. 2. 247. *Het water van den stroom word helder, zuiver, of klaar.*

DĔPŬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Colum. 11. 2. *Snoeyen*, *snyden*, de wijngaarden, boomen, enz.

Deputare se dignum aliquo malo. Ter. H. 1. 1. 83. *Zich eenige straf waerdig achten*, of *achten eenige straf verdient te hebben*. Se indignum aliqua re. Ter. Hec. 3. 5. 27. *Zich iets onwaerdig achten*.

Omne id deputa esse in lucro. Ter. Ph. 2. 1. 16. *Neem*, of *reken dat altemaal voor winst*.

Frustra egomet mecum has rationes deputo. Ter. Ad. 2. 1. 54. *Te vergeefs maak ik dus myn rekening by my zelven; dus maak ik myn rekening zonder de waerd*. Deeze laatste spreekwijs is boertachtig.

(Deputare. *Bestemmen*, *bestellen*, *aanstellen*, *verordenen*. In de latere eeuw is dit woord in deeze beteekenisse gebruikt.

Turba exercendis colendisque agris deputata. Sulp. Sev. H. S. 1. *De menigte aangestelt om 't veld te bewerken en te bouwen*.)

‡ DĔPŬVĬO, is, pūvi, pŭvīrĕ. *Slaan*, *kloppen*, *afrossen*.

Palmis me depuvit. Lucill. *bij* Festus. *Hy heeft mij wakker afgerost*, of *muilpeeren gegeeven*. Dit laatste zeggen is boertachtig.

DEPY. DEQU. DERA.

DĒPYGĂ, æ. f.

DĒPYGIS. Hor. S. 1. 2. 93. *Iemant die magere billen heeft*.

DĒQUĔRŎR, ĕris, questŭs sūm, quĕri. acc. Stat. Th. 1. 404. *Ergens over klaagen*, *zich ergens over beklaagen*. Men vind van dit verbum niet dan Dequestus by deezen Dichter.

DĒRĀDO, is, rāsi, rāsūm, rādĕrĕ. acc. Cels. 5. 26. *Afscheeren*, *afschraapen*, *uitschraapen*, *uitsnijden*, *afhaalen*, *afschrabben*, *afschrobben*.

Deradere de aliqua re. Cato R. R. 122. *Ergens van afschraapen*.

DĒRĀSŬS, ă, ūm. *Afgeschraapt*, *afgeschaaft*, *uitgeschaaft*, *afgeschoren*, *kaal*.

Margo insulæ derasus. Plin. E. 8. 20. 5. *Een kaale*, *vlakke*, of *barre strand van een eiland*, zonder groente, of geboomte.

DERE.

DĒRĔLĪCTĬO, ōnis. f. Cic. Off. 3. 6. *Verlating*, *begeeving*, *versmading*, *verachting*.

DĒRĔLĪCTŬS, ūs. m. *Verlating*, *begeeving*.

Aliquid derelictui habere. Gell. 4. 12. *Iets verlaaten*, *iets ten beste geeven*, of *laaten*, *ergens niet naar omzien*.

DĒRĔLĪCTŬS, ă, ūm. *Verlaaten*, *begeeven*, *opgegeeven*, *ten beste gegeeven*, of *gelaaten*, *versmaad*, *verwaarloost*.

Derelictum solum. Cic. Cl. 4. *Een verlaaten*, of *onbebouwt land*.

Derelictus ab omni spe. Cic. C. 1. 10. *Van alle hoop verlaaten*, *buiten alle hoop*, *t'eenemaal hoopeloos*.

Rem aliquam pro derelicto habere. Cic. Att. 8. 1. *Iets ten beste geeven*, of *ten beste laaten*, *ergens niet naar omzien*, *zich ergens niet meê moeyen*, *iets laaten vaaren*, *iets verwaarloozen*.

DĒRĔLINQUO, is, rĕliqui, rĕlictum, rĕlinquĕrĕ. acc. Cic. Part. 8. *Verlaaten*, *begeeven*, *laaten vaaren*, *ten beste laaten*, *verwaarloozen*, *veronachtzaamen*.

DĒRĔPENTĔ. Adv. Cic. Lig. 5. *Terstond*, *aanstonds*, *dateliyk*, *opstaande voet*, *straks*, *haastelyk*, *zonder tijdverzuim*, *zonder te wachten*, of *te toeven*, *met den eersten*, *schielyk*, *onvoorziens*, *fluks*.

DĒRĔPO, is, repsi, reptūm, rĕpĕrĕ. Plin. H. 8. 37. *Klauteren*. *afklauteren*, *afkruipen*, *van boven neêr kruipen*.

DERI.

DĒRĪDĔO, ēs, risi, rīsūm, rīdĕrĕ. acc. Cic. Fl. 31. *Iemant bespotten*, *scheeren*, *foppen*, *beschimpen*, *met iemant spotten*, *lagchen*, *boerten*, of *de gek scheeren*, *iemant voor de gek*, of *voor den drool houden*, *met iemant de spot dryven*.

DĒRĪDĬCŬLŬM, i. n. *Een bespottelyk mensch*, *een belagchelyk wezen*, of *bespottelyke gestalte*. Een misstant van 't ligchaam, of van den geest die iemant aan 't lagchen helpt.

Deridiculo corporis despiciendus. Tac. An. 12. 49. 1. *Mismaakt*, of *lelyk van ligchaam*, *belagchelyk van gestalte*, *bespottelyk van wezen*, *van gedaante*, of *van gebaar*.

Per deridiculum auditur. Tac. An. 6. 2. 2. *Men hoort*, of *luistert naar hem om met hem te lagchen*, *te spotten*, of *de gek te steeken*.

Alicui per deridiculum verba dare. Plaut. Ps. 4. 5. 7. *Iemant schoone beloften doen om hem te foppen*, of *met hem te spotten*.

Deridiculi gratia. Plaut. Am. 2. 2. 50. *Al lagchende*, *al spottende*, *om meê te lagchen*, of *te spotten*, *schersende*, *spotswyze*.

Deridiculo esse. Tac. An. 3. 57. 3. *Zich bespottelyk maaken*, *zich belagchelyk aanstellen*, *'t voorwerp van spot zyn*.

DĒRĪDĬCŬLŬS, ă, ūm. Plaut. M. M. 2. 1. 14. Liv. 39. 26. *Belagchelyk*, *bespottelyk*, *ongerymt*, *onbehoorlyk*, van zaaken en persoonen spreekende.

DĒRĬPĬO, is, ripŭi, reptūm, rĭpĕrĕ. acc. Virg. G. 2. 142. *Wechneemen*, *wechvoeren*, *wechbrengen*, *wechsleepen*, *rooven*, *schaaken*, *uithaalen*.

Deripere aliquem capillo de aliquo loco. Plaut. Men. 5. 2. 117. *Iemant by 't haair ergens van daan*, of *ergens af sleepen*, *trekken*, of *rukken*.

(DĒRĪSĬO, ōnis. f. Arnob. 7. 239. *Bespotting*, *belagching*, *uitjouwing*.)

DĒRĪSŎR, ōris. m. Hor. A. P. 433. Plin. H. 11. 52. *Een spotter*, *beschimper*, *spotvogel*, *spreeuw*, *schersser*, *lagcher*.

(Derisor imi lecti is by Hor. E. 1. 18. 11. *Een panlikker*, *teljoorlikker*, *schuimer*, *tafelbroêr*, om dat ze onder aan de tafel staande veel poetsen maakten.

DĒRĪSŌRĬUS, ă, ūm. *Bespottelyk*, *dat te bespotten is*, *bespottens waerdig*.

Derisoriæ conditiones. Martian. Dig. 28. 7. 14. *Bespottelyke voorwaerden*, of *bedingen*.)

DĒRĪSŬS, ūs. m. Sen. Contr. Præf. 4. *Spotterny*, *bespotting*, *belagching*, *beschimping*, *verachting*.

Curavit notitiam historiæ fabularis usque ad derisum. Suet. T. 70. 6. *Hy is zoo yverig in 't leezen der verdichtzelen geweest*, *dat hy zich bespottelyk maakte*.

DĒRĪSŬS, ă, ūm. Cic. V. 3. 92. *Bespot*, *belacht*, *uitgelacht*, *gefopt*, *beschimpt*, *veracht*.

DĒRĪVĀTĬO, ōnis. f. Derivatio fluminum. Cic. Off. 2. 4. Liv. 5. 15. *De leiding*, of *afleiding van een stroom; de streek*, of *loop die men een stroom doet neemen*.

Derivatio verborum. Quintil. I. O. 3. 7. *d'Afkomst*, of *afleiding der woorden*, een woord der spraakkonst.

DĒRĪVO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Colum. 2. 8. *Leiden*, *afleiden*, *heen leiden*, *doen loopen*. *een streek*, of *keer doen neemen*, van 't water eenes strooms, eener bron, enz. spreekende.

* Derivare in aliquem culpam. Cic. V. 2. 20. *of* Crimen. Cic. Mil. 10. *Een ander de schuld geeven*, *de schuld op een ander leggen*, of *werpen*. Iram alicujus in se. Ter. Ph. 2. 2. 9. *Zich iemants toorn*, of *gramschap op den hals haalen*.

Partem curæ & cogitationis in provinciam aliquam derivare. Cic. A. 11. 9. *Zyn zucht en zorge ten deele over een landschap laaten gaan; ten voordeele van een landschap een gedeelte van zyn zorge en gedachten besteeden*.

Responsionem alio derivare. Cic. V. 1. 53. *Een streek*, of *omweg in zyn antwoord gebruiken; zich bedienen van een omspraak in 't antwoor-*

woorden, *niet recht uit antwoorden.*

DERO.

DĒRŌDO, is, rōsī, rōsūm, rōdĕrĕ. *Knaagen*, *afknaagen*, *afknauwen*, *afknabbelen*. Men vindt van dit verbum niet dan Derofus by Plin. H. 11. 37. en Cic. D. 1. 44.

DĒRŎGĀTIO, ōnis. f. Cic. Her. 2. 10. *Inbreuk*, *krenking*, *stukswijze afschaffing*, *schending*, *verbreking*, *vernietiging*, of *herroeping* van een wet, verbond, enz. spreekende.

DĒRŎGITO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plaut. Af. 2. 2. 60. *Bidden*, *verzoeken*, *smeeken*.

DĒRŎGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ legi. Cic. Her. 2. 10. *of* aliquid ex lege. Cic. I. R. 2. 45. *Iets van de wet verbreeken*, *vernietigen*, *te niet doen*, *herroepen*. *Een inbreuk in een wet maaken*, *enz.*

Derogare de magnificentia alicujus. Cic. I. R. 2. 58. *Iemants heerlykheit krenken*, *verminderen*, of *verkleinen*. Ex æquitate. Cic. I. R. 2. 46. *Iemants oprechtigheit krenken*, *d'achting voor iemants oprechtigheit verminderen*.

Derogare alicui fidem. Cic. D. 2. 71. *of* de fide alicujus. Cic. Cæc. 1. *Iemant buiten geloof brengen*, *iemants geloofsbaarheit beneemen*, *beletten dat iemant gelooft*, of *betrouwt word*. Gratiam alicujus nomini. Plin. H. 7. 28. *Iemants naam schenden*, *zijn eer verduisteren*, of *aanzien krenken*, van een zoon spreekende die zijne Voorouderen onwaerdig is.

Non mihi tantum derogo, ut, &c. seq. subj. Cic. S. R. 32. *Ik acht mij zelven zoo klein*, of *zoo gering niet*, *dat*, *enz*,

Horum virtuti, generi, rebus gestis fidem & auctoritatem in testimonio, cupiditatis atque inimicitiarum suspicio derogavit. Cic. Font. 7. *Niet tegenstaande hunne deugd*, *afkomst en treffelyke daaden*, *heeft 't vermoeden*, *dat 'er drift en haat onder speelde*, *'t geloof van hun getuigenis benomen*.

DĒRŌSŪS, ă, ūm. *Afgeknaagt*, *afgeknauwt*, *afgeknabbelt*. Zie Derodo.

DERU.

DĒRŬMPO, is, rūpī, rūptūm, rūmpĕrĕ. *Breeken*, *aan stukken springen*. Zie Deruptus.

DĒRŬNCĬNĀTŬS, ă, ūm. Plaut. Capt. 3. 4. 108. *Afgerost*, *afgeklopt*, *geteisfiert*.

DĒRŬNCĬNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Afhaalen*, *afrossen*, *teisferen*. Dit verbum betekent eigentlijk *polijsten*, *hout schaaven*, *glad maaken*.

• Deruncinare aliquem lepide. Plaut. M. G. 4. 4. 6. *Iemant een aardige poets*, of *trek speelen*, *hem aardiglyk uitstrijken*, of *afhaalen*, *iemant geestig opligten*, of *bedriegen*.

DĒRŬPTUS, ă, ūm. Liv. 37. 39. Tac. An. 2. 80. 5. *Afgescheurt*, *afgebroken*, *hoog*, *steil*, *onnaakbaar*, *ongenakelyk*, *moeijelyk om te beklimmen*, *onbeklimmelijk*, van een rots, heuvel, enz. spreekende. De compar. Deruptior staat beneden by Livius. Tumulus deruptior. Liv. 38. 2. *Een al te grooten steilte*, *een al te steilen hoogte*.

Per derupta aliquem sequi. Tac. An 4. 45. 2. *Iemant door afgebroke en steile wegen volgen*. Men verstaat 'er Loca onder.

DĒRŬO, is, ruī, rūtūm, rŭĕrĕ. acc. *Neêrwerpen*, *afwerpen*, *omsmijten*, *verdelgen*, *'t onderste boven werpen*, *neêrstorten*. Men vind dit verbum niet in den eigentlijken zin dan by Apul. M. 7. 196.

Deruere cumulum de laudibus alicujus. Cic. Att. 16. 11. *Iemants lof*, of *roem verkleinen*, of *verminderen*.

DESA.

DĒSACRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquid alicui. Voor 't simplex sacrare. *Iemant iets toewyën*, *toeheiligen*, *opdraagen*.

(Quercus erat, Triviæ quam desacraverat ipsa. Stat. Th. 9. 586. *Daar was een eikenboom*, *die zij zelf aan Diana geheiligt*, of *toegewyd had*.)

DĒSÆVIO, is, sævīī, sævītūm, sævīrĕ. Suet. N. 29. 1. *Heftiglyk*, of *verwoedelyk tieren*, *aangaan*, of *raazen*, *zich verwoed aanstellen*, *boos*, *toornig*, *woedend*, *gram*, of *vergramt zyn*, van menschen en beesten spreekende.

Desævire in aliquem. Claud. Eu. 1. 182. Sanguine alicujus. Stat. Th. 12. 738. *Zijn woede*, of *wraak tegens iemant toonen*; *aan iemant zijn moed koelen*; *iemant om hals brengen*.

Toto desævit in æquore victor. Virg. Æ. 10. 569. *d'Overwinnaar verslaat alles wat hem voorkomt*, *velt alles neêr wat hem ontmoet*.

† Pelago desævit hyems. Virg. Æ. 4. 52. *De wintertyd maakt de zee verwoed*, of *onstuimig*.

† Desævire. Lucan. 5. 303. *Gedwee*, of *zachtmoedig worden*, *aflaaten van felligheit*, of *wreedheit*.

Tragica desævire in arte. Hor. E. 1. 3. 14. *Treurdichten*, of *treurspelen maaken*, *treurgevallen beschrijven*, vermits 'er veele bloedige en wreede voorvallen zich in opdoen.

DĒSĀLTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Afdanssen*, *den dans ten einde brengen*. Men vint niet dan Desaltatus by Suetonius.

Desaltato cantico abiit. Suet. C. 54. 6. *Na dat hij het deuntje afgedanst had is hij wechgegaan*; *hij is na het dansje afgedaan te hebben wechgegaan*.

DESC.

DĒSCĔNDO, is, scēndī, scēnsūm, scēndĕrĕ ex, *of* de aliquo loco. Cic. Vat. 11. *Afgaan*, *afdaalen*, *neêdergaan*, *afklimmen*, *nederwaarts gaan*, *ergens van afkoomen*.

Descendere montem. Paterc. 2. 25. 4. *Een berg afgaan*, of *afklimmen*.

Descendere equo. Liv. 2. 20. *Van 't paerd stijgen*, *afstijgen*, of *afklimmen*.

Descendere in locum. Cic. Off. 3. 20. *of* ad locum. Cic. L. L. 5. *bij* Macrob. S. 6. 4. *In eenige plaats koomen*. Ad *of* in forum. Cic. de Or. 2. 66. *In 't Hof koomen*, *in 't gerechtshof verschijnen*, *op de markt koomen*.

Descendere ad aliquam conditionem. Cic. F. 8. 8. *Een gelegentheit*, of *aanbieding aanneemen*, of *toestaan*; *in een voorslag vermilligen*, *bewilligen*, of *overeenkoomen*. Ad partes alicujus. Tac. An. 15. 50. 5. *Iemants zijde kiezen*, of *volgen*, *zich aan iemants zijde voegen*, of *begeeven*. In causam alicujus. Liv. 36. 7. *Met iemant in een verbond*, of *verbintenis treeden*; *met iemant een verbond maaken*, of *aangaan*.

Descendere in aciem. Liv. 31. 36. *Tot een gevecht*, of *slag koomen*.

In eadem quæ cæteri descendere. Sen. Const. 3. *Anderen navolgen*, of *gelyk worden*; *doen*, *handelen*, *spreeken*, *te werk gaan als anderen*.

Descendere in sese. Pers. 4. 22. *In zich zelven gaan*, *zich zelven onderzoeken*, *beproeven*, *toetzen*.

Non descendit alvus. Cels. 3. 7. *De buik is niet los*, *looft niet naar behoren*, of *ontlast zich niet wel*.

Descendere ad accusandum aliquem. Cic. Div. 1. *of* ad accusationem alicujus. Cic. Cœl. 1. *Koomen om iemant te beschuldigen*, *tot iemants beschuldiging inkoomen*, *verschijnen*, *zich aanbieden*, of *aangeeven*.

Hæc gemma descendit ad hyacinthum. Plin. H. 37. 9. *Deeze steen zweemt*, of *gelykt wel naar de hyacintsteen*. Ad viciniam hyacinthi. Plin. H. 37. 9. *Dit edel gesteente komt de hyacint zeer nabij*.

Frontis ad urbanæ descendi præmia. Hor. E. 1. 9. 11. *Ik heb der Steleden onbeschaamt*, of *stout aangezigt aangetrokken*, dat is, *ik heb my wat vrypostiger getoont*.

DE-

DESCENSIO, ōnis. f. *Landing, aanlanding, aankomeng aan 't land.*
In continentem descensionem facere. Liv. 22. 31. *Op 't vaste land aankoomen*, of *aanlanden, aan land treeden, voet aan land zetten.*
DESCENSUS, ūs. m. Virg. Æ. 6. 126. *Afgang, afdaling, het afgaan.*
Per eos montes unus est descensus. Front. St. 2. 12. 4. *Daar is maar eene afgang op dat gebergte, men kan van die bergen maar op eene plaats afkoomen.*
DESCISCO, is, scivi, scitūm, sciscere ab aliqua re. *Iets verlaaten, laaten leggen*, of *laaten vaaren, ergens van afscheiden*, of *van weghgaan, ergens van afwyken.*
Desciscere a veritate. Cic. A. Q. 4. 15. *Van de waarheit afwyken, de waarheit verlaaten, tot dwaling vervallen.*
Desciscere. *Opstaan, oproerig*, of *wederspannig worden, zich opwerpen, oproer maaken.*
Desciscere ab aliquo ad alterum. Liv. 2. 19. *Iemants zyde verlaaten om die van een ander te kiezen.* A seipso. Cic. Att. 2. 4. *Zich zelven ongelyk zyn, niet bestendig in zyn gedrag zyn, zich zelven niet gelyken*, of *zich zelven vergeeten.*
Desciscere a vita. Cic. Fin. 3. 18. *Uit het leven scheiden, sterven.*
Amore Cleopatræ desciscit in Regem. Flor. 4. 3. 4. *Door de liefde tot Kleopatra vervalt hy daar toe, dat hy zich als een Koningk draagt*, of *neemt hy schandelyk den naam en d'eertekenen van Koningk aan*, vermits de Romeinsche Veldheeren zich boven de Koningen achteden.
DESCOBINATUS, ā, ūm. *Afgeschaaft, geschaaft, afgescheurt, geschrapt, gekrabt, gevilt; lam, verminkt.* Men vind dit woord niet in d'eigentlyke betekenis by de Schrijvers.
Crura descobinata. Varr. *by* Non. 2. 236. *Beenen daar 't vel af is, die gequetst, geschaaft, opgescheurt, en als gevilt zyn*, voornamentlijk door doornen.
DESCRĪBO, is, scripsi, scriptūm, scribere. acc. Cic. Att. 12. 14. *Iets uitschryven, naschryven, overschryven.*
Describere aliquem. Cic. Fr. 3. 1. *Iemants naschrijven, iemants hand nabootzen*, of *namaaken.* Rem aliquam. Cic. Fin. 5. 19. *Iets beschryven, ergens een beschryving van maaken, iets uitleggen, ontvouwen*, of *verklaaren, den aart en d'eigenschappen van iets ontdekken*, of *openbaaren.*
Vectigal alicui describere. Cic. Fr. 1. 1. *Op iemant een tol*, of *schatting leggen, stellen*, of *zetten; iemant een last opleggen, lasten*, of *schattingen van iemant vorderen*, van een volk spreekende. Vecturas frumenti civitatibus. Cæs. B. C. 3. 42. 4. *Den steden aanschryven hoe veel koren zy zullen brengen.* Jura. Cic. Off. 1. 34. Leges populis. Cic. L. L. 1. 5. *'t Volk wetten opleggen, geeven*, of *voorschryven.*
Describere. Cic. Fl. 14. *Uitdeelen, verdeelen, schiften, scheiden.*
Describere orbem radio. Virg. E. 3. 41. *Een rond*, of *kring met een landmeters staf afschryven, aftrekken, aftekenen*, of *maaken.*
(Describere. *Op zyn plaats brengen, zyn plaats geeven.*
Se mirari diligentiam ejus a quo illa essent descripta. Cic. S. 17. *Dat hy zig verwonderde over de naerstigheit van hem die ze op haar plaats gebragt hadde.*
Fabulas male describere. Ter. E. prol. 7. *Een tooneelspel qualyk maaken*, of *opstellen; de bedryven, personaadjen, enz van een tooneelspel qualyk plaatzen*, of *schikken.*)
DESCRIPTIO, ōnis. f. Cic. T. Q. 1. 17. *De beschryving, uitbeelding, bepaling, uitlegging*, of *verklaring van een zaak.*
Descriptio alicuius. Cic. N. D. 2. 47. *De beschryving, 't afbeeldzel, d'aftekening, schildery*, of *print van iemant.*
Descriptio. Cic. Pl. 18. *Verdeeling, schikking, order, voegzaamheit, gevoeglykheit.*
Descriptio militum. Cic. T. Q. 4. 1. *Inschryving*, of *werving van kryghsvolk.*
DESCRIPTIUNCULA. æ. f. *Een korte beschryving.*
Ex iis epistolis celebres descriptiunculas subtexam. Sen. Su. 2. *Ik zal uit die brieven de fraaiste*, of *aardigste beschryvingen bybrengen*, of *verhaalen.*
DESCRIPTUS, ā, ūm. *Voorgeschreven, bevolen, belast, geboden, aanbevolen, gelast.* De compar. Descriptior staat beneden by Cicero. Zie Describo in al zijne betekenissen.
Descriptus. *Onderscheiden, net, welgeschikt, met order.*
In natura nihil est descriptius. Cic. Fin. 3. 22. *In de natuur is niets netter, is niet beter geschikt*, of *met meerder order opgestelt.*
Buxus in formas mille descripta. Plin. E. 5. 6. *Een palmboom in duizenderlei gedaante gesneden.*

DESE.

DESĔCO, as, secui, sectūm, secare. acc. Cic. Att. 16. 6. *Snijden, snoeyen, afsnyden, afsnoeyen, doorsnyden.*
Desecare prata. Colum. 2. 2. Arborem. Colum. 5. 6. Vitem. Varr. R. R. 1. 41. *Een veld afmaaijen; een boom snoeyen*, of *knotten; den wyngaard snyden*, of *snoeyen.*
DESECRO, as, are. *Ontheiligen, ontwyen, schenden.* Dit woord is geen zuiver Latijn.
(Jungemus illis chamæleonem per singula membra desecratum. Plin. H. 28. 8. *Wy zullen 'er den Chamaleon byvoegen, die in al zyn leden veele quaalen onderworpen is.*)
DESECTIO, ōnis. f. Colum. 6. 3. 1. *Snyding, snoeijing, houw, afsnyding, afhouwing.*
DESECTUS, ā, ūm. Liv. 2. 5. *Afgesneden, afgemaait, afgehouwen.*
Desecta cervix. Prop. 4. 11. 37. Auris. Cæs. B. G. 7. 4. 10. *Een afgesneden, afgeslagen*, of *afgehouwen hoofd, oor.*
(DESENEO, *of*
DESENESCO, is, ŭi, ĕre. *Verouden, oud worden, vervallen.*
Nisi cum ira belli desenuisset. Sall. Hist. 2. *by* Prisc. 9. *Ten ware de zucht tot oorlogen, uit gemelykheit ontstaande, overgegaan*, of *verslapt mogte zyn.*)
DESĔRO, is, serui, situm, serere. acc. Varr. R. R. 1. 23. *Zaaijen, pooten, planten.*
DESĔRO, is, serui, sertūm, serere. acc. *Verlaaten, laaten vaaren, ten beste geeven*, of *laaten, begeeven, verwaarloozen.*
Deserere aliquem. Cic. Att. 8. 3. *Iemant verlaaten, laaten vaaren, niet meer voor iemant zorgen, zich iemant niet meer aantrekken; iemant misprijzen, laaken, verachten.* Fidem in aliquem. Catull. 67. 8. *Iemant ontrouw zyn, verraaden, bedriegen.* Preces alicujus. Cic. Att. 3. 19. *Iemants gebeeden niet hooren*, of *verachten, iemants verzoeken afslaan, niet verwaerdigen te hooren.*
Deserere exercitum. Cic. V. 5. 42. *Overloopen, verloopen, uit het leger wechloopen.*
Totus deseruit exercitus. Sen. Ir. 2. 10. *Het gansche leger is verloopen.*
Deserere vadimonium. Cic. P. Q. 14. en 18. *Ter dagvaard niet verschijnen; op den dag dat men gedaagt is achterblyven; in gebreke blyven om voor 't Gerecht te verschynen.*
(Aliquem non deserere. *Iemant beschermen*, of *de hand bieden.*
Memet ipse non deseram. Curt. 6. 10. 4.

10. 4. *Ik zal mij zelf beschermen.*
Me miserum deseris in malis. Catull. 30. 5. *Gy beschermt mij niet in myne rampen, gy bepleit myn zaak niet*, van een Rechtsgeleerde spreekende, die Catullus zaak in 't Stadhuis had moeten bepleiten.
DĒSERPŌ, is, psi, ptūm, ĕrĕ. *Naar beneden kruipen.*
Lanugo deserpit genis. Stat. Th. 6. 586. *De baard loopt de wangen af, de wangen zyn vol baards.*
DĒSERTĬO, ōnis. f. *Nalating, verlating, verzuim.*
Exsecrabilis est nobis desertio juris humani. Liv. 41. 24. *'t Verzuim van 't menschelyke recht, of van 't recht onder de menschen ingestelt, is by ont verfoeyelyk.)*
DĒSERTŌR, ōris. m. Cic. ad Quir. post red. 5. *Verlater, een die iemant begeeft, of verlaat.*
Desertor. Cæs. B. G. 6. 23. 8. Suet. O. 11. 1. *Een overloper, een soldaat die overgeloopen is.*
Desertor Asiæ. Virg. Æ. 12. 15. *Een balling, of vluchteling uit Azia.*
(DĒSERTRĪX, icis, f. *Een verlaatster, een vrou die iemant, of iets verlaat, of iets nalaat.*
Tu es divinæ legis prima desertrix. Tertull. de hab. mul. 1. *Gy (Eva) zyt d'eerste verlaatster van de Goddelyke wet; gy zyt d'eerste die nagelaaten hebt Gods wet t'onderhouden.)*
DĒSERTŪS, ă, ūm. *Verlaaten, begeeven, verwaarloost, veracht, misprezen, veronachtzaamt*, van zaaken en persoonen spreekende. De compar. Desertior staat by Cic. Pis. 23. en de superl. Desertissimus by Cic. Sext. 67.
Desertus locus. Cic. L. L. 1. 14. of
Deserta solitudo. Cic. V. 5. 67. *Een verlaate, onbewoonde, woeste, of eenzaame plaats; een woestyn, wildernis, of woesteny.*
Desertus ager. Plin. H. 18. 5. *Een onbebouwt land, een land dat leeg, of braak leit.*
Deserta Libyæ. Virg. G. 1. 388. Claud. Stil. 1. 179. *De woestynen, wildernissen.* of *woeste plaatzen van Libyen.* Men moet 'er Loca onder verstaan.
(Deserta. In 't meervoudige, vind men 't ook by de Schrijvers in 't ondicht.
Excipiunt mox deserta vasta. Plin. H. 5. 4. *Straks volgen daar op groote woestynen, of wildernissen.*
Mox longa deserta. Solin. 50. *Terstont lange woestynen, of wildernissen.*
DĒSERTŪM, i. sing. & subst. *Een verlaate, of onbewoonde plaats, een woestyn, woesteny, of wildernis.* Dit woord word niet gevonden als by latere Schrijvers in deeze voorbeelden.
Moses exaltavit serpentem in deserto. Tertull. Adv. Hær. 47. *Mozes heeft de slange verhoogt in de woestyn.*
Quinque in deserto panes jubet & duo pisces apponi. Prud. A. 706. *Hy beveelt vyf brooden en twee visschen in de woestyn voor te zetten.)*
DĒSERVĬO, is, ivi, itūm, irĕ alicui. Cic. F. 16. 18. *Iemant dienen, dienst doen, oppassen, ten dienst zyn, of staan.*
Deservire corpori. Cic. L. L. 1. 13. *Zyn ligchaam wel bezorgen, wel eeten en drinken, zich wel koesteren.*
Officia mea, operæ, vigiliæ deserviunt amicis. Cic. Syll. 9. *Myn dienften, arbeit, en waken zyn, of strekken ten nutte, of ten voordeele van myne vrienden.*
Deservire honoribus. Plin. P. 77. 6. *d'Ampten bekuipen, om d'ampten kuipen.* Studiis. Plin. E. 7. 7. 3. *De leeroefening betrachten, of behertigen;* Studeeren.
DĒSĒS, idis. m. & f. Liv. 3. 68. *Lui en ledig, niet doende, langzaam, traag, slof, verwaarloozend, onachtzaam, zorgeloos.*

DESI.

DĒSĪCCO, as, avi, atūm, arĕ. acc. Plin. H. 20. 19. *Droogen, laaten droogen, te droogen hangen, droog maaken.* (Harduinus leest Siccare.
DĒSĬDĒNS, entis. omn. gen. *Vervallende.*
Desidentes mores. Liv. Præf. *Vervallende zeden.)*
DĒSĬDĔO, es, sedi, sidērĕ. Plaut. B. 2. 3. 4. *Ledig zitten, stil zitten, ergens zyn zonder iets te doen.*
Desidere apud aliquem. Suet. J. 2. 1. *By iemant blyven, verblyven, huisvesting hebben, t'huis leggen, of geherbergt zyn; by iemant zyn verblyf houden, zich by iemant ophouden.*
Desidere in sociorum discrimine. Suet. J. 4. 5. *Stil zitten, met de handen over malkanderen zitten, niets doen tot hulp, of reddinge, of zich stil houden, terwyl de bondgenooten in gevaar zyn.*
Desidere. Ter. Hec. 5. 3. 2. *Zitten, nederzitten.*
Desidere. Cels. 4. 20. *Afgaan, ter stoel gaan, zyn gevoeg doen, kakken.*
(Desidere. *Splyten, scheuren, barsten, van malkanderen ryten.*
Velitris terra caverna ingenti desederat. Liv. 32. 9. *d'Aarde was te Velitræ verre van malkanderen gescheurt, of gespleten.)*
DĒSĪDĔRĀBĬLĬS, is. m. & f. lĕ, is. n. Cic. T. 18. *Wenschelyk, begeerlyk, gewenscht, aangenaam.* (De compar. Desiderabilior staat by Suet. T. 21. 4.
DĒSĪDĔRĀNTĔR. Cassiod. E. 1. 4. *Met verlangen.)*
DĒSĪDĔRĀTĬO, ōnis. f. Cic. S. 14. *Wensch, begeerte, zucht, verlangen, graagte, lust, trek.*
DĒSĪDĔRĀTŬS, ā, um. Cic. ad Quir. post. red. 1. *Gewenscht, begeert, naar verlangt.*
DĒSĪDĔRĬŪM, ii. n. *Wensch, lust, zucht, begeerte, haking, verlangen, trek, drift.*
Desiderium amici. Cic. F. 15. 21. *De begeerte, of 't verlangen om een vriend te zien; 't ongenoegen, de quelling, droefheit, of ongerustheit, die men over iemants afwezen heeft, lyd, of uitstaat.*
Desiderium sui reliquit apud nos. Cic. C. R. 5. of Nobis. Cic. Cl. 1. *Wy zyn zeer rouwig over zyn afwezen geweest.*
Sum in desiderio hujus rei. Cic. F. 2. 12. *Ik ben daar zeer begeerig naar, ik verlang daar zeer naar, ik ben zeer begeerig, of verlang zeer om dat te zien.*
Esse in desiderio civitatis. Cic. A. 10. 7. *Van de stad beklaagt worden.*
Desiderium. Plin. H. 22. 24. *Lust, trek, begeerte, zucht, jeukte, haking, liefde, genegentheit.*
(Desiderium. *Een verzoekschrift, of smeekschrift.*
Desideria adeuntium magna comitate excipere. Suet. A. 53. 3. *De verzoekschriften van hen die ze aanbieden beleefdelyk ontfangen.*
Desiderium. *Liefste, beminde, iets dat wy beminnen, een vrouw die wy lief hebben.*
Quum desiderio meo lubet jocari. Catull. 2. 5. *Als de juffer, die ik bemin, belieft te boerten.* Zie evenwel Scaliger over deeze plaats en Barth. Adv. 8. 22: 14. 13.
Hem meum desiderium. Cic. F. 14. 2. *O myn liefste, of lieve vrouw!)*
DĒSĪDĔRO, as, avi, atūm, arĕ. acc. *Iets begeeren, ergens om wenschen, of naar verlangen.*
Desiderare aliquid ab aliquo. Cic. P. Q. 17. *Iets van iemant begeeren, verzoeken, vergen; iets van iemant verwachten.*
Desiderare. *Vereischen, verzoeken, eischen, vorderen, smeeken, vergen.*
Hæc non longam desiderant orationem. Cic. de Or. 1. 46. *Deeze zaaken*

ken vereischen niet veel woorden, of *vorderen geen lang gesprek.*

Jus Civile Doctorem usumque desiderat. Cic. F. 7. 19. *Tot het leeren van 't borgerrecht word een goed meester en veel oeffeninge vereischt.*

Meæ partes non desiderabuntur. Cic. Att. 7. 26. *Ik zal myn best*, of *myn plicht doen, ik zal maaken dat ik niet in gebreke blyve, het zal aan myne kant niet haperen.*

Sic Philosophiam Latinis literis persequitur, nihil ut iisdem de rebus a Græcis desideres. Cic. A. Q. 1. 3. *Hy schryft zoo wel in 't Latyn over de Wysgeerte, dat men niet meer van de Grieken in dat stuk vereischen kan*, of *dat men 'er de Grieken wel over missen kan.*

Desideratur a Philosopho gravitas. Cic. F. 5. 5. *In een Wysgeer word deftigheit vereischt; de deftigheit*, of *statigheit is noodzakelyk voor een Wysgeer*, of *voegt een Wysbegeerige wel.*

Desiderare. *In vereischen, niet in vinden, derven, missen.*

In aliquo eloquentiam desiderare. Cic. Cl. 31. *In iemant welspreekentheit vereischen, bevinden dat iemant niet welspreekende is, geen welspreekentheit in iemant vinden.* Alicujus animum. Cic. F. 7. 28. Vires. Cic. S. 10. *Iemants hulpe, bystant*, of *magt verzoeken, om iemants hulpe, enz. wenschen, iemant te hulp roepen.*

Desiderare aliquem. Cic. Pl. 13. *Iemant wenschen te zien, naar iemant verlangen; bedroeft*, of *rouwig over iemants dood*, of *afwezigheit zyn.*

Paucos ex suis in eo prælio desideravit Cæsar. Cæs. B. C. 3. 71. 1. *Cæsar heeft weinig volks in dien slag gemist*, of *verlooren; in dien slag is aan Cæsars zyde niet veel volks gesneuvelt*, of *gebleven.*

Desiderari. Suet. A. 14. 3. *Ontbreeken, afwezig zyn, gemist worden, niet gevonden worden, niet zyn.* Zie onze aantekening.

Signum unum desideratum est. Cic. V. 4. 44. *Daar is een standaart vermist.*

Triginta duo ex peditibus desiderati sunt. Curt. 3. 11. 27. *Daar zyn twee en dertig man van 't voetvolk dood*, of *op de plaats gebleven, van 't voetvolk heeft men twee en dertig man verlooren.*

Eo anno nulla navis desideratur. Cæs. B. G. 5. 23. 3. *Daar is dat jaar niet een schip vermist, gebleven*, of *vergaan.*

DĒSĪDIĂ, æ. f. Cic. T. Q. 5. 27. *Ledigheit, luiheit, onachtzaamheit, zorgeloosheit, achteloosheit, slofheit, ledigang, traagheit, vadzigheit.*

Horridus desidia. Virg. G. 4. 94. *Ongeschikt, wanschikkelyk, afschouwelyk*, of *lelyk wegens zyn slordigheit*, of *luiheit.*

DESIDIES, ei. f. Lucret. 5. 49. Zie Desidia.

DESIDIOSE. Adv. Lucret. 4. 1129. *Lui en ledig, achteloos, onachtzaam, traaglyk, zorgeloosjlyk.*

DESIDIOSUS, a, um. *Lui, ledig, traag, zorgeloos, onachtzaam, achteloos, niet doende, vadzig.* De compar. Desidiosior staat by Cic. Rull. 2. 33. en de superl. Desidiosissimus by Sen. Tr. 9.

Otium desidiosum. Cic. Rull. 2. 33. *Een vadzige, verwyfde ledigheit*, of *rust, luiheit, traagheit.* Desidiosa delectatio. Cic. de Or. 3. 23. *Een lui, lekker*, of *wellustig leven.*

DĒSĪDO, is, sēdī, sidĕrĕ. Cic. D. 1. 35. Tib. 4. 1. 19. *Inzakken, neerzakken, neerzinken, inzinken, wechzakken, te gronde gaan.*

Desidit tumor. Cels. 3. 18. *'t Gezwel word dunder*, of *kleinder, 't gezwel neemt af*, of *slinkt.*

DĒSĪGNĀTIO, ōnis. f. Cic. de Or. 1. 35. *Teken, merk, blyk, aftekening, aanwyzing.*

Designatio. Cic. N. D. 1. 8. *Ontwerp, bewerp, schets, bestek, schikking van een werk*, of *gebouw.*

Designatio quadrata. Vitruv. 3. 1. *Een vierkant bestek.*

Designationes undarum. Vitruv. 5. 3. *Verbeelding van de beweging der baaren.*

DĒSĪGNĀTŌR, ōris. m. Cic. Att. 4. 3. *Meester der plichtplegingen*, of *der Ceremonien, een amptenaar die den rang*, of *de stant van persoonen in openbaare gehoorgevingen, enz. schikt*, of *onderscheid.*

DĒSĪGNĀTUS, a, um. Cic. F. 11. 6. *Verklaart, genoemt, verkozen, gekoren, verkoren, aangestelt, verheven, opgeschreven, aangetekent*, van een Overheit, Amptenaar, enz. spreekende.

Designatus. Cic. D. 1. 38. *Besloten, vastgestelt, beraamt, geschikt, verordent, voorgenomen, aangelegt, voorgeschikt.*

DĒSĪGNO, as, āvi, ātum, ārĕ. acc. *Aanwyzen, toonen, aantoonen, te kennen geeven, verstendigen, laaten weeten, bekent maaken; iemant uitbeelden zonder hem te noemen.*

Designare aliquem oculis. Cic. C. 1. 1. *Iemant met d'oogen aanwyzen.*

Designari vulgi digitis. Ovid. Am. 3. 6. 77. *Van 't volk met vingers nagewezen worden.*

Aristoteles quodam loco mundum designavit Deum. Cic. N. D. 1. 13. *Aristoteles heeft ergens getoont*, of *gezegt dat de waereld Godt was.*

Designare turpitudinem aliquam. Cic. de Or. 2. 58. *'t Quaad, de schande, d'oneerlykheit*, of *belagchelykheit van iets aanwyzen*, of *toonen.*

Designare Consules. Paterc. 2. 58. 5. *Burgermeesters verkiezen*, of *aanstellen.*

Designare agrum seminario. Colum. Arb. 1. *Een akker tot een queekery*, of *entery schikken.*

Designare aliquid. Ter. Ad. 1. 2. 7. *Iets aanregten, iets nieuws beginnen.*

Quid non ebrietas designat? Hor. E. 1. 5. 16. *Waar koomt een dronken mensch niet toe? Wat regt een dronken man niet uit? Waar vervalt men door den dronk niet toe? Tot wat buitensporigheit brengt de dronkenschap een mensch niet?*

DĒSĬLĬO, is, silŭi, of silii, sultum, silīrĕ aliquo, of ex aliquo loco. *Ergens van afspringen, van boven neerspringen, uitspringen, afstappen, uitstappen, afstygen.*

Lecto desilire. Hor. S. 1. 2. 121. *Uit het bed springen.*

Fulmina desiliunt cœlo. Prop. 2. 13. 50. *De blixemen*, of *blixemstraalen schieten van den hemel af; 't blixemt heel sterk.*

De navi desilire in scapham. Plaut. R. prol. 75. *Uit het schip in de boot*, of *sloep stappen*, of *springen.* E scapha in terram. Plaut. R. 1. 2. 84. *Uit de sloep op 't land springen*, of *stappen.* Ab equo. Virg. Æn. 11. 500. Ex equo. Liv. 35. 34. Ad pedes. Cæs. B. G. 4. 12. 11. *Van 't paerd stygen*, of *stappen.*

DĒSĬNO, is, sīī, sĭtum, sinĕrĕ. *Afstaan, aflaaten, nalaaten, ophouden, stil staan, stil zitten, uitscheiden, eindigen, laaten vaaren, staaken.*

Desitum est videri. Cic. Off. 2. 8. *Men hond op te zien, men ziet niet meer, 't gezigt hond op, men is ziende blind.*

Desierant imbres. Ovid. M. 5. 282. *De regen had opgehouden*, of *was over, het regende niet meer.*

Desini dicto Magistri esse obediens. Plaut. B. 3. 3. 35. *Hy gehoorzaamt zyn meester niet meer, hy hoort niet meer naar zyn meester.*

Desino mirari. Cic. de Or. 2. 14. *Ik verwondere my niet meer, ik houde op my te verwonderen, 't koomt my niet meer vreemd voor.*

Desinunt caduca. Plin E. 2. 10. 4. *De bouwvallige*, of *brooze dingen vergaan, gaan te niet, raaken onder de voet*, of *in 't voetzant.*

Gem-

Gemma hæc desinit in violam. Plin. H.37.9. *Deeze steen gelykt wel naar een violet, is van kleur als een violet, koomt de kleur van een violet naby.*

Desinere in orbem. Plin. H. 9. 35. *Rond toeloopen, in 't rond omloopen, omtrekken.* of *getrokken worden.*

(Desinere alleen. Cic. F.7.1.) en desinere artem. Cic. F. 7. 1. Suet. T. 36. 3. *Uit een handwerk scheiden, een handwerk niet meer doen; een ambacht, konst,* of *wetenschap laaten vaaren,* of *niet langer oeffenen.*

In eo desitum est. Cic. I. R. 1. 20. *Men heeft daar mede geeindigt, dat is het laatste geweest.*

Hic primus Papysius vocari est desitus. Cic. F. 9. 21. *Deeze is d'eerste die de naam van Papysius heeft afgeslaan, die zich geen Papysius heeft laaten noemen.*

Nunquam hic desitum esse & bibi. Plaut. Most. 4. 2. 42. *Men heeft 'er gedurig gegeeten en gedronken, men heeft 'er niet gedaan dan eeten en drinken; men heeft 'er nooit met eeten en drinken stil gestaan; gasten en braffen was 'er geen gebrek.*

Desine mollium tandem querelarum. Hor. O. 2. 9. 17. *Laat uwe al te tedere,* of *verwyfde klagten eindelyk eens vaaren.* Dit is een spreekwijze der Grieken, die zeggen Λῆγε ἐρίδος, en verstaan 'er de Præpositie ἐκ onder.

DĒSĬPĬENS, ĕntĭs. omn. gen. Cic. D. 2. 23. *Zot, gek, dwaas, zinneloos, uitzinnig, krankzinnig, suffend, mymerend.*

DĒSĬPĬENTĬĂ, æ. f. Lucret. 3. 498. *Zotheit, gekheit, uitzinnigheit, krankzinnigheit, suffery, mymering.*

DĒSĬPĬO, ĭs, sĭpŭi, sĭpĕrĕ. *Gek, dwaas, uitzinnig,* of *zot worden, een suffer, dutter,* of *'t spoor byster worden,* of *zyn, aan 't suffen raaken, beginnen te suffen, mal zyn.*

Desipere senectute. Cic. F. 1. 9. *Van ouderdom suffen.*

Desipere in loco. Hor. O. 4. 12. 28. *Zomtyds,* of *op zyn tyd de gek speelen, zich zomtyds als gek houden,* of *als gek aanstellen.*

Desipere intra verba. Cels. 3. 18. *Niet gek dan uit zyn woorden schynen, geen gek zyn als in zyn spreeken; zyn gekheit alleen in zyn redenen laaten zien.*

(Desipiebam mentis. Plaut. E. 1. 2. 35. *Ik was niet by myn zinnen.*)

DĒSĬSTO, ĭs, stĭti, stĭtŭm, sistĕrĕ. *Afstaan, afstant doen, aflaaten, ophouden, eindigen, afgaan, niet voortvaaren, uitscheiden, laaten blyven,* of *vaaren, stilstaan, verslauwen, staaken, rusten.*

Desiste timere. Cic. T. Q. 1. 49. *Laat af van vreezen, vrees niet meer, laat uwe vreeze vaaren.*

Desistere bello. Liv. 3. 55. *Uit den oorlog scheiden.* Conatu. Cæs. B. G. 1. 8. 4. *Een aanslag laaten vaaren, een onderneming staaken.* A detensione. Cæs. B. C. 2. 12. 4. *In de verdading,* of *verweering verslappen,* of *verslaauwen.* Fuga. Cæs. B. G. 4. 12. 1. *'t Vluchten staaken, niet meer vluchten; stilstaan, stant houden.* Sententia. Cæs. B. G. 6. 4. 1. a sententia. Cic. Off. 3. 5. de sententia. Cic. T. Q. 2. 12. *Een opzet,* of *voornemen staaken,* of *laaten vaaren; van zin,* of *gedachten veranderen.*

Desistere ab aliquo. Plaut. Men. 5. 2. 27. *Van iemant afgaan,* of *afscheiden; iemant begeeven,* of *in den nood laaten. Iemant in de pekel laaten zitten.* Deeze laatste spreekwijs is boertachtig.

(Desistere met d'infinitivus. Agros oppidaque vexare non desistunt. Hirt. B. Af. 25. 4. *Zy houden niet op het platte land en de steden uit te plonderen.*)

Desistente autumno. Varr. R. R. 2. 3. *Op 't afgaan,* of *'t einde van den herfst.*

DĒSĬTUS, ă, ŭm. Gell. 15. 17. *Verlaaten, laaten vaaren, van afgegaan,* of *uit gescheiden,* van een ambacht spreekende. Zie Desino.

DESO. DESP.

DĒSŌLĀTUS, ă, ŭm. Desolatus aliorum discessione. Tac. An. 1. 30. 5. *Verlaaten door 't vertrek van anderen.*

(Desolatus. *Verlaaten, woest, daar niemant koomt,* of *is.*

Prope jam desolata templa. Plin. E. 10. 97. 10. *Nu byna verlatene kerken,* dat is, *kerken waar in byna niemant koomt om Godsdienst te pleegen.*

Desolata valli munia. Lucan. 4. 701. *De verlatene sterkten van de wal.*)

DĒSŌLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Colum. 1. 3. Stat. Th. 6. 916. *Verwoesten, verdelgen, uitroeyen, vernielen, verderven, omkeeren, plonderen, berooven, tot een verwoestinge stellen,* of *maaken,* van steden en landen spreekende.

DĒSPĔCTĀTĬO, ōnĭs. f. *Een uitsteek voor aan een huis, 't uitzicht van een huis.*

Perficere despectationes. Vitruv. 2. 8. *Een huis een schoon,* of *vermakelyk gezicht geeven.* Men is van dit woord niet heel verzekert in deezen Schrijver. Salmas. Exerc. Plin. p. 708. a. B. leest Disparatio, en men vind in een oud handschrift Operatio.

DĒSPĔCTĬO, ōnĭs. f. Cic. by Non. 4. 141. *Hoon, smaad, verachting, versmading, verstoting, verontwaerdiging, wraking, laking.*

DĒSPĔCTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ aliquid. Liv. 36. 25. *Iets begluuren,* of *beloeren, iets van boven,* of *van verre zien,* of *aanschouwen.*

* Aliquos, ut multum infra despectare. Tac. An. 2. 43. 6. *Zommigen, als veel beneden zich,* of *als beneden zynen staat aanzien,* of *met verachting aanzien.*

Despectari. Tac. H. 2. 30. 2. *Met verachting aangezien worden.*

(DĒSPĔCTOR, ōris, m. *Een verachter.* Dit en 't volgende woord zijn van de latere eeuw.

Institutorem Deum solummodo existimantes, non etiam despectorem institutorum suorum. Tertull. de cult. fem. 10. *Oordeelende Godt alleen een insteller te zyn, en geen verachter van zyne instellingen.*

DĒSPĔCTRĪX, īcis, f. *Een verachtster.*

Nunquam Judæa regnasset despectrix divinitatum. Tertull. Apol. 26. *Nooit zou Judea,* of *'t Joodsche land de verachtster van de Heidensche Goden, geheerscht hebben; nooit zouden de Jooden, die de Heidensche Goden verachten, geregeert hebben.*)

DĒSPĔCTUS, ă, ŭm. Cic. Pis. 41. *Veracht, versmaad, gelaakt, verontwaerdigt, gewraakt.* De superl. Despectissimus staat by Cic. V. 3. 41.

† Despectus tibi sum? Virg. E. 2. 19. *Veracht gy my dan? Maakt gy zoo weinig werks van my? Acht gy my zoo weinig? Ben ik by u zoo veracht; in zulk een kleinachting?*

DĒSPĔCTUS, ūs. m. *Gezicht, uitzicht, beschouwing, aanschouwing.*

Ex eo loco erat propinquus despectus in mare. Cæs. B. G. 3. 14. 9. *Van die plaats had men 't gezicht van de zee,* of *zag men de zee van naby; d'uitzicht van die plaats strekte op de zee.*

Oppidum ex omnibus in circuitu partibus altissimas rupes & despectus habebat. Cæs. B. G. 2. 29. 3. *De stad was rondom met zeer hooge rotzen en steilten omringt.*

Despectui omnibus esse. Cic. Her. 4. 39. *Van al de waereld met verachting aangezien worden; van ieder een veracht worden.*

(DĒSPĒRANDUS, ă, ŭm. *Die men verloren geeft,* of *buiten hoop stelt.*

Essent illi quidem desperandi, sed tamen essent ferendi. Cic. C. 2. 5. *Men zou hen wel moeten buiten hoop stellen, maer nochtans moeten dulden.*

Cujus aures veritati clausæ sunt, ejus salus est desperanda. Cic. Am. 24.

24. *Die zijn ooren stopt voor de waarheit, dien moetmen opgeeven*, of *hoopeloos stellen.*

DESPERANS, āntis. omn. gen. voor desperatus. *Dat men verloren geeft, dat men opgeeft, daar men van wanhoopt*, of 'er iets van worden zal.

Ulcera desperantia cicatrice includere. Plin. H. 22. 24. *Ongeneeslijke gezwellen, gezwellen wiens genezinge men verloren geeft, van welkers genezing men wanhoopt, geneezen.)*

DESPERANTER. Adv. *Hoopeloos, in - of door wanhoope, buiten*, of *zonder hoop, wanhoopende.*

Desperanter tecum locutus est. Cic. Att. 14. 18. *Hy heeft tegens u in wanhoop*, of *als een wanhoopend mensch gesprooken.*

DESPERATIO, ōnis. f. Cic. T. Q. 4. 8. *Wanhoop, hoopeloosheit.*

DESPERATUS, ā, ūm. Cic. Att. 16. 15. Br. 17. *Wanhoopend, wanhoopig, hoopeloos, buiten*, of *zonder hoop, daar men geen hoop meer van heeft, verlaaten, opgegeeven, ongeneeslijk*, van een kranken, een zaak, enz. spreekende, in den eigentlijken en oneigentlijken zin. (De compar. Desperatior staat by Cic. Dom. 30. en de superl. Desperatissimus by Cic. Pis. 26.)

Desperatus. Cic. Dom. 9. *Wanhoopig, buiten hoop*, of *verwachting, hoopeloos*, van zaaken spreekende.

* Collegium desperatum. Cic. L. L. 3. 10. *Een verdorven*, of *rampzalig gezelschap; een vergadering daar niet een wijs*, of *eerlyk man in is.*

Desperatus. Cic. C. 2. 3. *Een wanhoopend mensch, een dol, razend*, of *verwoed mensch; een mensch die niets vreest*, of *ontziet.*

DESPERNO, is, sprevi, sprētūm, spernĕrĕ. Festus. *Verachten, versmaaden, verwerpen, verstooten, afkeuren, wraaken, veront waerdigen, laaken, misprijzen.*

DESPERO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Wanhoopen; wanhoopig, hoopeloos*, of *buiten hoop zijn; alle hoop*, of *moed verloren hebben.*

Desperare aliquid. Cic. C. 2. 9. of de aliqua re. Liv. 22. 61. *Ergens van wanhoopen*, of *wanhoopig over zijn, geen hoop hebben om iets te doen, te verwerven, enz. De moed van iets te zullen uitvoeren*, of *bekoomen, enz. verloren geeven.*

Sibi desperare. Cæs. B. G. 7. 50. 4. *Van zijn leven wanhoopen, de hoop van te leven verliezen.* Sibi desperare. Cic. Mur. 21. *Van zijn krachten wanhoopen, zich niet meer op zijn krachten betrouwen*, of *verlaaten.* Oppido. Cic. Pis. 34. *Wanhoopig over een stad zijn, geen hoop hebben om een stad te bewaaren.*

* Desperamur. Cic. Fr. 1. 3. *Wy zijn hoopeloos, wanhoopende*, of *buiten hoop; wy zyn in een wanhoopenden staat.*

DESPICATIO, ōnis. f. Cic. Fin. 1. 20. *Verachting, versmading, misprijzing, hoon, wraking.*

DESPICATUS, ūs. m. Despicatui ducitur. Cic. Fl. 27. *Men veracht hem, men maakt geen werk van hem, hy word met de nek*, of *met verachting aangezien.*

DESPICATUS, ā, ūm. Ter. E. 2. 3. 93. *Veracht, versmaad, misprezen, gelaakt, verstooten, ongeacht, niet geacht.* De superl. Despicatissimus staat beneden by Cicero.

Homo despicatissimus. Cic. Sext. 16. *Een zeer verachtelyk mensch.*

DESPICIENS, entis. omn. gen. Nemo tam sui despiciens, quin, &c. seq. subj. Cic. Or. 89. *Niemant heeft zich zelven ooit zoo weinig*, of *gering geacht, dat, enz. niemant heeft ooit zoo een kleine achtinge voor zich zelven gehad, dat, enz.*

DESPICIENTIA, æ. f. Cic. Off. 2. 11. *Verachting, versmading, verstooting, laking, wraking.*

DESPICIO, is, spexi, spectūm, spicĕrĕ. acc. Cic. Ar. 15. *Van boven af zien*, of *af kyken, nederwaarts zien.*

Despicere aliquem. Cic. S. R. 46. *Iemant met een verachtelijk ooge aanzien; iemant verachten*, of *versmaaden.*

(Despicere. *Zien.* 't Word gebruikt van die eerst beginnen te zien, gelijk de jonge honden.

Et quoniam catuli, qui jam despecturi sunt, cæci æque & ii, qui modo nati. Cic. Fin. 4. 23. *En naardien de jonge honden, die nu terstond zien zullen, zoo wel blind zyn als die eerst geworpen zyn.)*

DESPOLIABULUM, i. n. Plaut. B. 3. 1. 9. *Plondering, roving.* Zoo leest Non. 2. 54. Zommige leezen Desidiabulum, *Luiheit, traagheit, vadzigheit, ledigheit.* Dit woord is door Plautus uitgevonden.

(DESPOLIATOR, ōris. m. Plaut. Trin. 2. 1. 14. *Een plonderaar, rover*, of *berover.*

DESPOLIATUS, ā, ūm. *Berooft, naakt, uitgetrokken, uitgeschud, die niet meer heeft om te geeven.*

Aliam nunc mihi orationem despoliato prædicas. Plaut. As. 1. 3. 52. *Gy houd my een andere rede voor, nu 't mijne my onttrokken is*, of *ik niet meer heb om te geeven.)*

DESPOLIO, as, āvi, ātum, ārĕ. acc. Cic. V. 3. 21. Plaut. Men. 5. 2. 53. *Iemant uitschudden, naakt uittrekken, van alles berooven.*

Armis aliquem despoliare. Cæs. B. G. 2. 31. 4. *Iemant ontwapenen, zyn wapenen ontneemen, ontweldigen*, of *afhandig maaken.*

(Despoliare. *Afknevelen, afstroopen, aftroggelen.*

Nulla est hora tibi, qua non me Phylli furentem Despolies. Mart. 11. 50. 1. *Phyllis gy laat geen tyd doorschieten, dat gy my uwen minnaar niet iets afstroopt*, of *aftroggelt.)*

DESPONDEO, ēs, spōndi, of spŏpōndi, spōnsūm, spōndērĕ alicui filiam. *Zyn dochter verlooven, iemant ten huwelyk belooven, toestaan*, of *geeven.*

Despondebit eam mihi. Plaut. R. 4. 8. 5. *Zy zal my ten huwelyk geworden, hy zal ze my ten huwelyk geven.*

Despondit adolescenti filiam suam in divitias maximas. Plaut. Cist. 2. 3. 57. *Hy heeft zyn dochter aan dien jongman belooft dat een groote zaak, een zeer voordeelig*, of *groot huwelyk voor haar is.*

Intus despondebitur. Ter. An. 5. 6. 16. *d'Ondertrouw zal binnen geschieden.*

Despondere aliquid alicui. Cic. Att. 12. 6. *Iemants iets toezeggen*, of *belooven.*

Spes Reipublicæ despondetur anno Consulatus tui. Cic. F. 12. 9. *De hoop van 't Gemenebest rust alleen op uw Burgermeesterschap; de Staat heeft niets meer te hoopen dan wanneer gy Burgermeester zult zyn.*

Despondere alleen. Colum. 8. 10. en Animum despondere. Liv. 3. 38. *Moedeloos, neerslagtig*, of *mismoedig worden; den moed verliezen, verloren geeven*, of *laaten zakken, lafhertig worden.*

(Quia desponderis sapientiam. Colum. 11. 1. *Om dat gy den moed zoud hebben laaten zakken, van wysheit te bekoomen*, of *wys te worden.*

Despondere sibi aliquid. *Zich zelf iets verbeelden, inbeelden*, of *belooven dat zou konnen geschieden.*

Lentulus Hortensii domum sibi, & Cæsaris hortos desponderat. Cic. Att. 11. 6. *Lentulus hadde zich zelf verbeeld, belooft*, of *wys gemaakt, dat Hortensius huis, en Cæsars hoven de zyne zouden worden.*

Despondere. *Sterven.*

Turdi caveis clausi plurimi despondent. Colum. 8. 10. *De meeste lysters sterven als zy in kooyen opgesloten zyn.)*

DESPONSA, æ. f. Cic. Fr. 2. 5. en

DESPONSATA, æ. f. Suet. J. 1. 1. Ver-

Verloofde, ondertrouwde, bruid.

DĒSPŌNSŪS, ă, ŭm. Cic. Prov. Conf. 15. *Beloofd, verloofd, toegezeit, verbonden.*

DĒSPRĒTŪS, ă, ŭm. Festus. *Veracht, versmaad, gewraakt.*

DĒSPŪMO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Virg. G. 1. 296. Plin. H. 36. 25. *Schuimen, afschuimen, 't schuim afdoen.*

Despumare. Sen. E. 99. *Opschuimen, schuim opwerpen,* of *uitwerpen.*

Ætas hæc jam despumavit. Sen. E. 68. *Die jaaren hebben hun schuim uitgeworpen; de woede drift,* of *'t vuur van die jaaren is over.*

DĒSPŬO, is, spŭī, spūtūm, spŭĕrĕ. Tib. 1. 5. 54. *Spouwen, spuuwen, uitspouwen, verachten, versmaaden, verwerpen.*

Despuere alicujus preces. Catull. 50. 19. *Iemants gebeden verachten,* of *verwerpen.* (Om dat d'Ouden, het geen zy verwierpen, *of* verachteden, bespuuwden. Zie Plaut. Curc. 4. 2. 17.)

DESQ.

DĒSQUĀMO, ās, āvī, ātūm, ārĕ pisces. Plaut. Au. 2. 9. 1. *Visch schoon maaken, visch schraapen,* of *de schubben afdoen.*

* Desquamare arborem. Plin. H. 17. 24. *Een boom schillen, de bast,* of *schors van een boom afhaalen,* of *afdoen.*

Desquamare vestes. Plin. H. 35. 17. *Een kleed afkladden, afborstelen, afwryven, de vlakken van,* of *uit een kleed doen.*

DEST.

DĒSTĒRTO, is, stertŭī, stertĕrĕ. Perf. 6. 10. *Niet meer ronken, opgehouden te ronken, ontwaaken.*

(DĒSTĪCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Ovid. Phil. 62. *Piepen.* Dit word van d'aardmuis gezegt als ze geluid geeft.)

DĒSTĪLLĀTĬO, ōnis. f. Celf. 1. 2. *Vloejing, toevloejing, toeschieting, herssenvloed, zinking, afdruiping, afzyping, aftrekking.*

DĒSTĪLLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 12, 18. *Afdruipen, afzypen, met droppels afvallen, sterke wateren branden.*

Destillare a capite in nares. Celf. 4. 4. *Uit het hoofd door de neus,* of *neusgaten loozen,* of *zich ontlasten.*

(DĒSTĪMŬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Verminderen, als met een krauwel iets afhaalen.* Dit woord heeft Plautus vertoonnen in 't volgende voorbeeld.

Hæc bona destimulant. Plaut. B. 1. 1. 30. *Deeze dingen verminderen de goederen.*

DĒSTĪNĂ, æ. *Een band,* of *keten.* Si destinæ arcas non potuerint continere. Vitruv. 5. 12. *Indien de ketens de sluizen niet zullen konnen houden.*

Destina. *Een stut, steunzel.*

Post Atlantem, destinam cœli. Arnob. 2. 92. *Na Atlas, de stut van den hemel,* of *de hemeldrager.* De Dichters hebben verdicht, dat Atlas den hemelkloot op zijne schouderen draagt.

Libycæ nutantis destina terræ. Coripp. de laud. Just. 1. 17. *Een stut,* of *steunzel van 't waggelende Libyen.*

DĒSTĪNĀTĒ. Adv. *Sterk, met alle magt, uit aller magt.* De compar. Destinatius staat by Ammian. 23. 1.

Florentio & Lupicino destinate certantibus, per pontem Mogontiaci constitutum transiri debere. Ammian. 18. 2. *Florentius en Lupicinus sterk, of met alle magt aanhoudende, dat men over de brug, te Mentz geslagen, trekken zoude.)*

DĒSTĪNĀTĬO, ōnis. f. *Voornemen, toeleg, opzet, besluit, gedachten, schikking, bestemming, ontwerp, meening om iets te doen.*

Quam longe a destinatione sua jacet. Petron. 75. *Hoe verre is hy verstecken van zyn voornemen?*

Destinatio exspirandi. Plin. H. 7. 45. *of* mortis. Plin. H. 36. 14. *Voornemen, besluit, opzet, bereidheit om te sterven.*

* Destinationem Consulatus mei approbavistis. Plin. P. 95. 2. *Gy hebt myne verkiezing tot het Burgermeesterschap goedgekeurt.*

(Destinatio. *Een aftekening.*

Ad quem valli & fossæ destinatio pertinebat. Veg. 2. 10. *Wien d' aftekening van de wal en gracht toequam, wiens werk het was de wal en de gracht af te tekenen.*

Destinatio. d'Oude Gloffen. Ἀπόςαλμα, Destinatio, missile. *Een pyl, schicht, werppyl, werpschicht.)*

DĒSTĪNĀTŬS, ă, ŭm. *Geschikt, verordent, bereid, voorbereid, uitgekozen, gekoren, verkoren, bestemt, besproken.*

Destinatus ad mortem. Liv. 2. 54. *Ter dood geschikt, verordent om te sterven.* Ad certamen. Liv. 33. 37. *Tot den stryd geschikt, tot het gevecht gekoren.*

Certo ictu destinata ferire. Curt. 7. 5. 41. *Het wit, of den doel net raaken, of treffen, net op het doelwit schieten, of werpen.*

Locus alicui destinatus. Cic. Sext. 30. *Een plaats voor iemant geschikt, bereid, bestelt, of besproken.*

Laus destinata alicui. Cic. Ar. 3. *Een lofspraak, of lofrede die voor iemant bereid, vervaerdigt, of bewaart is.*

Destinata persona. Quintil. I. O. 3. 6. *Een zeker persoon, iemant in 't byzonder.*

Certis quibusdam & destinatis sententiis quasi addicti & consecrati sunt. Cic. T. Q. 2. 2. *Zy zyn als verbonden, en gewyd, om zoo te spreeken, aan eenige bepaalde, of vastgestelde meningen, of gevoelens.*

Destinatum est mihi. Plin. E. 9. 13. 5. animo *of* in animo, &c. Liv. 6. 6. seq. inf. *Ik ben voornemens, of van voornemen, om, enz. Ik heb voorgenomen, besloten, of vastgestelt, om, enz.*

Destinata morte in prælium ruere. Front. St. 2. 18. 12. *In 't gevecht loopen met een voornemen, of opzet om te sterven.*

Stipites firmiter destinati. Vitruv. 5. 12. *Stukken die vast aan malkanderen gebonden zyn.*

(Placuit per milites, ad obsequium destinatos, Regem comprehendere. Curt. 5. 10. 5. *Het heeft hun goed gedacht den Koningh door soldaaten, die zekerlyk zonden doen dat hun bevolen was, aan te tasten.*

Destinatus. *Bestemt, bestelt.*

Alter præsto fuisset ad horam mortis destinatam. Cic. T. Q. 5. 22. *Dat d'andere ter uure bestemt om te sterven tegenwoordig ware geweest.*

Video alicui negotio destinatos, &c. Gell. 9. 8. *Ik zie hen die tot een zeker werk bestelt waren, enz.*

Destinatus. *Gebonden, vastgemaakt.*

Locum, quo destinatus eram, abrumpo. Apul. M. 6. 184. *Ik breek het touw, daar ik mee vast gebonden was, in stukken.*

Captus destinatusque pervenit Romam. Sidon. E. 1. 7. *Gevangen en gebonden koomt hy te Rome.)*

DĒSTĪNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquid alicui. *Voor iemant iets schikken, of verordenen, iemant iets toeschikken.*

Destinare aliquem alicui rei. Virg. Æ. 2. 129. *of* ad aliquam rem. Liv. 2. 54. *Iemant ergens toe schikken, of verordenen,* gelijk een offer tot het outaar, een misdadige ter dood, een man tot een bediening, *of* ampt, enz.

Destinare aliquid alleen. Plin. E. 3. 6. 6. Aliquid agere. Cæf. B. C. 1. 33. 4. Animo *of* in animo aliquid agere. Liv. 7. 33. *Iets voorstellen, voorslaan, ontwerpen, overweegen, overleggen, raadslaan, besluiten, vaststellen, voorneemen, een toeleg maaken, of oogmerk hebben om iets te doen.*

Habes quid in posterum destinem. Plin. E. 1. 22. 12. *Gy weet al myne voor-*

voornemens, of *raadslagen*: *gij verstaat*, of *weet wat ik in 't toekoomende voorhebbe.*
Non capita solum hostium vulnerabant, sed quem locum destinassent oris. Liv. 38. 29. *Zij quetsten*, of *wondden niet alleen de vyanden in 't hoofd*, *maar ook dat deel des aangezigts daar zij op gemikt*, of *daar zy op aangelegt hadden.*
Animis eum omnes cædis auctorem destinabant. Liv. 33. 28. *Al de waereld hield hem van de moord verdacht*, *schreef hem die moord toe*; *hij wierd van alle menschen voor d'aanlegger van de moord aangezien.*
Conjectum oculorum, quibus ut fur destinabatur, ferre non potuit. Curt. 9. 7. 25. *Hij heeft niet konnen verdraagen dat al de waereld hem voor een dief aanzag.*
Destinare legationem ad aliquem. Suet. G. 16. 4. *Aan iemant een gezantschap zenden*, of *een bezending doen.*
Destinare aliquid. *Bereiken*, *krijgen*, *verkrygen*, *ergens toe koomen*, of *toe geraaken.*
Stipites destinare firmiter. Vitruv. 5. 12. *Iets door stylen dicht*, of *vast aan malkanderen binden*, of *voegen*; *iets schooren*, of *onderschraagen.*
Funes qui antennas ad malos destinant. Cæs. B. G. 3. 14. 6. *Het touwwerk waar meê de sprieten aan de masten gebonden zijn.*
Has rates quaternis ancoris ex quatuor angulis destinavit. Cæs. B. C. 1. 25. 6. *Hij heeft deeze schepen aan de vier hoeken met vier ankers vastgelegt.*
(Destinare. *Aftekenen*, *aftrekken.*
Quum Rex urbis futuræ muros destinasset. Curt. 4. 8. 6. *Als de Koningk de muuren van de stad, die gebouwt zou worden, afgetekent had.*
Locum in orbem destinat. Virg. Cul. 390. *Hij trekt*, of *tekent de plaats af in 't ronde.*
Destinare. *Naar een doel*, of *wit schieten.*
Destinantis obtutus fallitur. Sidon. E. 2. 1. *'t Gezicht des geenen*, *die naar een doel*, of *wit schiet*, *mist*, of *word bedrogen.*
Non semper Gnosius arcu destinat. Lucan. Pison. 130. *Een Kretenser schiet met den boog niet altoos naar een wit.*
Destinare. *Koopen.* Festus. Guiliel. Qu. Plaut. Most. c. 2. zegt dat het is nu de koop geld op hand geeven, en d'overige kooppenningen ter gezetter tijd betaalen.
Qui hanc non properes destinare. Plaut. P. 4. 4. 115. *Die zich niet haast om dit meisje te koopen.*
Ædes quanti destinat? Plaut. Most. 3. 1. 113. *Voor hoe veel koopt hy dit huis?*
Destinare. *Binden*, *vastmaaken.*
Arcæ in aquam demittendæ, destinandæque firmiter. Vitruv. 5. 12. *Men moet de sluizen in 't water laaten en vast maaken*, of *binden.*
Destinare. *Verstaan*, *aanwyzen.*
Mare destinari ab ignaris naturæ ejus. Curt. 9. 9. 6. *Dat de zee verstaan*, of *aangewezen wierde van die haare natuur niet kenden.*)
DĒSTĬTŬO, is, stitŭi, stitūtŭm, stitŭĕrĕ. acc. Cic. A. 2. 38. *Verlaaten*, *opgeeven*, *ten beste geeven*, of *laaten*, *laaten vaaren.*
Sorti fortunas destituere. Cic. A. 5. 12. *Zijn goederen aan 't wisselluk overgeeven*, of *waagen.*
Destituere studia civium. Liv. 39. 39. *De gunst der burgeren niet achten*, *zich aan der burgeren gunst niet kreunen*, of *niet laaten gelegen zijn.*
Destitui spe. Liv. 31. 24. *Van zijn hoop vervallen*, *zich in zijn hoop bedriegen*, *van zijn hoop versteeken zijn*, *in zijn hoop bedrogen zyn.*
Destituere preces alicujus. Ovid. Liv. 198. *Iemants gebeden afwijzen*, *afslaan*, *versmaaden*, *verachten*, *verwerpen.*
Destituere Deos mercede pacta. Hor. O. 3. 3. 22. *Den Goden de beloofde dankbaarheit niet bewyzen.*
(Destituere. *Te niet doen*, *vernietigen*, *verydelen.*
Destitutum utriusque consilium morte Pisonis. Suet. J. 9. 6. *Hun beider toeleg is verydelt*, of *te niet geloopen*, of *van hun beider beleit is niets geworden door de doot van Piso.*
Quæ nec spem vindemiæ destituant. Colum. 4. 24. *Die op dat men niet vergeefs hoope dat 'er een goede wijnoogst zal zijn*, of *op dat de hoope van een goede wijnoogst niet verydele.*
Destituere. *Stellen*, *plaatzen*, *een plaats aanwijzen*, *zetten*, *laaten staan.*
Destituit omnes servos ad mensam ante se. Cæcil. Symb. bij Non. 4. 120. *Hy heeft alle de slaaven aan de tafel voor zich gestelt*, of *laaten staan.*
Duo in medio armati spectaculi magis more, quam lege belli destituuntur. Liv. 7. 10. *Twee van de gewapenden worden meer naar de wijze van een vertoning*, *dan naar oorlogswetten*, *in 't midden gestelt.*
Destituere. *In d'aarde slaan*, *beijen*; *steeken*, of *planten.*
Si novellorum juvencorum colla in furcas destitutas incluserit, diebus paucis erunt mansueti. Varr. R. R. 1. 20. *Indien hy de jonge stieren met den hals aan vorken*, *in d'aarde geslagen*, *zal vast gemaakt hebben*, *zullen ze in weinig dagen tam worden.*
Senex hic duo destituit signa. Plaut. R. 3. 5. 43. *Deezen ouden man heeft hier twee vaanen geplant.*
Destituere aliquem. *Iemant niet willen kennen*, of *gehoorzaamen*, *onder iemant niet willen staan.*
Populus Romanus Regem destituit. Flor. 1. 9. 1. *'t Roomsche volk heeft den Koningk niet langer willen gehoorzaamen*, *heeft niet langer onder den Koningk willen staan.*)
DĒSTĬTŪTĬO, ōnis. f. Cic. P. Q. 5. *Woordbreking*, *trouwschending*, *bedrog*, *bedriegery*, *verlating*, *begeving.*
DĒSTĬTŪTŎR, ōris. m. Tib. 4. 15. 14. *Verlater*, *een die iemant verlaat*, of *begeeft.*
DĒSTĬTŪTUS, ă, ūm. *Verlaaten*, *ontzet*, *berooft*, *versteeken*, *ontbloot*, *begeeven.*
Destitutus bonis, consiliis. Cic. Fr. 1. 3. *Van goederen ontzet*, of *berooft*, *van raad ontbloot.*
Destitutus. *In d'aarde geslagen*, of *geheit.*
Palus est destitutus in foro. Gracch. bij Gell. 10. 3. *Daar is een paal in d'aarde geslagen*, of *geheit.*
(DĒSTRĪCTE. Adv. *Opentlijk*, *in 't openbaar*, *stoutelyk*, *onbeschaamdelijk.* Een woord van Tertullianus gebruikt.
Veritas Christiana destricte pronuntiavit, Deus si non unus est, non est. Tertull. Adv. Marc. 1. 3. *De Christenen hebben naar waarheit vrijuit gezegt*, *dat Godt niet is*, *indien hij niet eenig is.*
Christus ab istis destricte nudus homo asseritur. Tertull. de Trin. 12. *Christus word van hen in 't openbaar*, *stoutelyk*, of *onbeschaamdelyk gezegt een bloot mensch te zyn.*)
DĒSTRĪGMĔNTŬM, i. n. Plin. H. 20. 3. *Afschrapzel*, *uitschaafzel*, *afsnijdzel*, *afval van iets.*
DĒSTRĬNGO, is, strinxi, strĭctŭm, strĭngĕrĕ. acc. Hor. S. 2. 1. 32. *Afschraapen*, *afsnyden*, *uitschaaven.* Zie Distringo.
Destringere. Plin. P. 37. 2. *Wrijven*, *krabben*, *roffen*, *afhaalen.*
(Destringere. *Verwonden*, *quetzen.*
Cutis levi vulnere est destricta. Sen. C. 21. *De huid is even door*, of *even gequetst*, *het is even door de huid.*)

DESTRUCTIBILIS, is. m. & f. le, is. n. *Dat verwoest, vernielt, afgebroken, of omgekeert kan worden.* Dit en 't volgende woord zijn van de latere eeuw.

Destructibilia sunt omnia, quæ manu fiunt. Lactant. de ir. 23. *Alles wat met handen gemaakt is, kan vernielt, verwoest, of afgebroken worden.*

DESTRUCTILIS, is, m. & f. le, is. n. *Dat verwoest, vernielt, of bedorven kan worden.*

Ædem sibi ipse in mente hominis condidit non destructilem. Prud. Περὶ Στ. 10. 348. *Hy heeft voor zich in det menschen ziel een tempel gesticht, die niet verwoest, of vernielt kan worden.*

DESTRUCTIO, onis. f. *Verwoesting, omkeering, uitroeijing, neêrwerping, omverwerping.*

Quod quasdam civitates etiam murorum destructione punisset. Suet. G. 12. 1. *Dat hij zommige steden gestraft hadde met het slechten, of neêrwerpen van de muuren.*

His confinis est destructio sententiarum. Quintil. I.O. 10. 5. *'t Omverwerpen van de gevoelens koomt hier nabij.*

DESTRUCTOR, oris. m. *Een verwoester, omkeerder, vernielder, verbreker, verderver, verdelger, uitroeijer.*

Statim aversarentur destructorem legis & Prophetarum. Tertull. adv. Marc. 4. 7. *Zij zouden terstond een afkeer hebben van den verderver, of verbreker der wet en der Propheeten.*

Quid simile rerum ædificator & destructor? Tertull. Apol. 46. *Wat gelijkheit is 'er tusschen den maker en verwoester, of vernielder der dingen?)*

DESTRUO, is, struxi, structum, struere. acc. Cic. S. 20. *Verwoesten, verdelgen, uitroeyen, slegten, afbreeken, omkeeren, vernielen, verderven, overhoop werpen.*

Destruere testes. Quintil. I. O. 5. 7. *De getuigen wraaken, of verwerpen, hun getuigenis tegenspreeken; toonen dat hun getuigenisse, wegens hun boos leven, niet aan te neemen is.*

(Destruere. *Bederven, verkleinen, verminderen, verachteren.*

A suis credebat magnitudinem suam destrui posse. Curt. 8. 14. 46. *Hij geloofde dat zijn grootheit, of aanzienlijkheit van de zijnen konde verkleint, of vermindert worden.*

Destrui per hæc fortunam suam rebatur. Tac. An. 4. 18. 3. *Hij meinde dat zijn voorspoed door deeze dingen vermindert, of verachtert wierd.)*

DESU

DESUB. Adv. *Van onderen.* Veelkeerdelijk zeggen dan Valla en Erasmus (en voor beide Serv. Æ. 7. 289.) dat men geen twee præpositiones by malkanderen zet.

Desub saxo. Sen. C. 1. 3. *Van onderen de rotz, van de voet der rotze, van onder een rotz van daan.*

Desub Alpibus; id est, desub ipsis Italiæ faucibus gentes. Flor. 2. 3. 2. *Volkeren die onder d'Alpes, of aan den voet van d'Alpische bergen woonen, dat is, voor aan in Italien, of aan den ingang van Italiën.*

DESUBITO. Adv. Cic. bij Non. 12. 1. Plaut. Most. 2. 1. 63. *Terstont, straks, fluks, haastelijk, schielijk, aanstonds, op staande voet, ter vlucht, ten eersten.*

(DESUBULO, as, are. Varr. Sesquiul. bij Non. 2. 238. *Met de naald doorbooren, of doorrijgen.)*

‡ DESUDASCO, is, ere. Desudascitur. Plaut. B. 1. 1. 33. *Men arbeid tot zwetens toe, men zweet, of haalt een zweetje onder 't arbeiden, daar word sterk gearbeid.*

(DESUDO, as, avi, atum, are. *Zweeten.*

Post rabiosi canis morsum in balneo desudare. Cels. 5. 27. *Van een dollen hond gebeten zijnde in 't bad zweeten.)*

Desudare. *Arbeiden dat men zweet, zeer arbeiden, een groot geweld doen, hard, of zwaar werken.*

Desudare in re aliqua. Cic. S. 11. *Ergens over zweeten, iets met veel zweet, of arbeid doen, vlijt aanwenden, of groote moeite doen om iets te weeg te brengen, of uit te voeren.*

DESUEFACTUS, a, um. *Ongewoon, ongewent, afgewent, ontwent, afgeleert.*

Multitudo desuefacta a concionibus. Cic. Clu. 40. *Een menigte, of schaare ongewoon zich in de vergaderingen te laaten vinden, die zelden de byeenkomsten bywoont.*

DESUEFIO, is, factus sum, fieri. Varr. R. R. 2. 9. *Zich ontwennen,* of slechts, *ontwennen, afwennen, ongewoon, of ongewent worden, ontleeren, een gewoonte verliezen.*

DESUESCENDUS, a, um. *Dat men afleeren, vergeeten, ontwennen, afwennen, of nalaaten moet.*

In desuescendis moratur. Quintil. I. O. 3. 8. *Hy houd zich aan, of blijft bij 't geen men afleeren, of ontwennen moet; hij houd zich bezig in zaaken die men afwennen, vergeeten, of nalaaten moet.*

DESUESCO, is, suevi, suetum, suescere. Liv. 8. 38. *Ontwennen, afwennen, een gewoonte afleeren, laaten vaaren, of verliezen.*

Desuescere alicui rei. Sil. 3. 575. *Iets ontwennen, of afwennen.*

(Desuesco, voor desuefacio. *Ik wenne af, ik ontwenne, of ik beneem de gewoonte.* Zoo verklaart het Nonius over 't volgende voorbeeld van Titinnius.

Desuevi illum, ne quo ad cœnam iret extra consilium meum. Titinn. Gem. bij Non. 2. 199. *Ik heb hem afgewent, of ontwent, dat hij niet ergens buiten mijn kennis zou ten eeten gaan.)*

DESUETUDO, inis. f. *Ongewoonte, ongewoonheit, ontwenninge, afwenning, ontlering.*

Mitigare ferocem populum armorum desuetudine. Liv. 1. 19. *Een wild, of woest volk door d'ontwenning des oorlogs temmen, gedwee, of zachtmoedig maaken.*

DESUETUS, a, um. *Ongewoon, ongewent, afgewent, afgeleert, ontleert.*

Desuetus triumphis. Virg. Æ. 6. 814. *Ongewoon te zegepraalen, die 't zegepraalen ongewent is, of die niet meer zegepraalt.*

Rem desuetam usurpare. Liv. 3. 38. *Een ongewoone, of ongebruikelyke zaak doen, iets doen dat uit het gebruik, of uit de gewoonte is, of dat men ontwent is.*

Verbum desuetum. Ovid. Tr. 3. 7. 63. *Een ongebruikelyk, oud, versleten, onwerwets, of afgebezigt woord.*

DESULTOR, oris. m. Liv. 23. 29. Varr. R. R. 2. 7. *Een overspringer. Een ruiter die twee paerden in den strijd voerde, en van 't een op 't ander oversprong,* om zo te verpoozen.

Desultor amoris. Ovid. Am. 1. 3. 15. *Een trouwloos, ongetrouw, onstandvastig, of ongestadig minnaar.*

(Desultor bellorum civilium. Sen. S. 1. *Die in d'inlandsche oorlogen, of burgerkrijgen van d'eene zijde tot d'ander overloopt.* Zoo noemt Messalla Corvinus eenen Deilius, om dat hy van Dolabella tot Cassius, van Cassius tot Antonius, enz. was overgegaan.)

DESULTORIUS, a, um. Desultorius equus. Suet. I. 39. 5. *Een wisselpaerd in 't gevecht, een handpaerd dat d'Ouden gebruikten om in den strijd te berijden als 't eerste vermoeit was.*

(Desultorius. Cic. Mur. 27. *Overspringende, ongestadig, van 't een tot het ander overgaande.*

Desultoria scientia. Apul. M. Præf. 22. *Een wetenschap waar in men van d'eene taal tot d'andere overgaat,* gelijk als deeze Schrijver van de Griekische tot de Latijnsche was overgegaan.

DESULTRIX, icis, f. Tertull. adv. Valent. 38. *Een overspringster.*

DE-

DESULTŌRĬA, æ. f. Plaut. M. G. 2. 3. 9. *'t Afspringen van een paerd.)*

DESUM, es, fŭi, esse. dat. *Ontbreeken, gebreeken, niet verschynen, zich niet laaten vinden, afzyn, afblyven.*

Non desunt qui interpretentur. Plin. H. 2. 109. *Daar ontbreeken 'er geen die 't zeggen, uitleggen, of verklaaren; men vind 'er die 't zeggen, verklaaren, of uitleggen.*

Deesse alicui. Cic. R. P. 17. *Iemant begeeven, of verlaaten, van iemant afwyken, iemant verlegen laaten.*

Deesse sibi. Cic. S. R. 36. *Zich zelven verwaarloozen, of veronachtzaamen; zichzelven nadeelig, of in de weeg zyn; zyn aanzien niet staande houden, of niet bewaaren.* Deesse sibi. Hor. S. 1. 9. 56. *Zich zelven niet gadeslaan, geen acht op zich zelven neemen.*

Deesse officio, muneri, &c. Cic. T. Q. 3. 7. *Zyn pligt verwaarloozen, of verzuimen; zich in zyn pligt niet quyten; zyn pligt, of ampt niet betrachten, zyn pligt niet volbrengen.* Occasioni. Liv. 27. 28. *Een gelegentheit verzuimen, voorby laaten gaan, verliezen, of zich laaten ontglippen.*

Non animus ei, sed vires defuerunt. Cic. Fl. 26. *Het hert heeft hem niet ontbroken, maar de kracht; de kracht heeft hem ontbroken, maar geen hert. Hy heeft geen magt, maar moeds genoeg gehad.*

Hoc unum ad pristinam fortunam Cæsari defuit. Cæs. B. G. 4. 26. 5. *Dat eene heeft Cesar aan zyn vorige geluk ontbroken.*

Amicis nunquam opera & consilio defui. Cic. F. 1. 9. *Ik heb nooit aan myne vrienden met raad en daad ontbroken; ik heb altoos myne vrienden met raad en daad bygestaan, myne vrienden hebben my altyd tot hunnen dienst bereid gevonden in hunne verlegentheit.*

Tibi nullum a me amoris, nullum studii officium defuit. Cic. Mil. 36. *Geen dienst heeft u ontbroken, of is u ontschoten die gy van myne vriendschap, of genegentheit zoud hebben konnen verwachten; alle de weldaaden, of gunstbewyzen, die gy van myne vriendschap, of genegentheit zoud hebben konnen verwachten, hebt gy van my ontfangen.*

Nec ille defuit vitiis quin periret. Flor. 4. 9. 1. *Hy heeft niet nagelaaten door zyne ondeugden zich in 't verderf te storten; hy heeft niet verzuimt alles tot zyn verderf toe te brengen.*

* Tibi non deest faciem componere pugnæ. Tib. 4. 1. 100. *'t Is u ligt, of 't valt u niet zwaar, of gy weet ligtelyk een leger in slagorde te stellen.*

(Deesse. *Niet tegenwoordig zyn.* Huic convivio Quintus tuus meusque defuit. Cic. Fr. 2. 6. *Uwen en mynen Quintus is op dit gastmaal niet tegenwoordig geweest.*)

DESŪMO, is, sumsi, sūmtūm, sūmere. acc. Liv. 4. 55. *Uitneemen, uitleezen, uitkiezen, uitkippen, uittrekken, uitzoeken, uitschieten.*

DESŬPER. Adv. Virg. Æ. 4. 122. *Boven, boven op, om hoog.*

Desuper. Tac. An. 1. 16. 2. *Van boven, van bovenen, van om hoog.*

In phalangas insilientes desuper vulnerabant. Cæs. B. G. 1. 52. 5. *Op krygsbenden met schilden beschut springende, wondden zy ze van bovenen; springende op de benden met schilden gewapent, quetsten zy ze van bovenen.*

DESUPERNE. Adv. *Van boven, van om hoog.*

Temperavit ahena aquæ ferventis desuperne contra hostium capita. Vitruv. 10. 22. *Hy heeft kopere ketels met ziedend water laaten klaar maaken, om van boven op de hoofden der vyanden te storten.*

DESŬRGO, is, surgĕre. Cœna desurgere. *Opstaan, opryzen. Van tafel opstaan, of opryzen eer men 't avondmaal gedaan heeft.*

(Desurgere. *Opstaan om zich t'ontlasten, of zyn gevoeg te doen.* In tenesmo sæpius desurgere sine causa. Scribon. Larg. c. 37. §. 142. *In de hardlyvigheit dikwils te vergeefs opstaan om zyn gevoeg te doen.* Quum cœperit desurgere. Scribon. Larg. c. 37. §. 140. *Na dat hy zal opgerezen zyn, om zyn gevoeg te gaan doen.*

Desurgit cœna dubia. Hor. S. 2. 2. 77. *Hy staat van een lekkere maaltyd op om zich t'ontlasten.* Zoodaanige maaltijden plagten wel buikloop te verwekken. Turneb. Adv. 17. 17. getuigt dat hy in een Lexicon Latino-Græcum gevonden heeft Desurgit, ἀποδύεται εἰς Ἀφεδρῶνα.)

DETE.

DĔTECTŬS, ă, ŭm. *Ontdekt, open.* Ædes detectæ. Nep. 25. 20. 3. Liv. 42. 2. *Ontdekte, of opene huizen, huizen zonder dak.*

* Detectus. Liv. 35. 7: 36. 12. *Ontdekt, bekent, kundig, ruchtbaar, verbreid, verspreid, geopenbaart, verkondigt, waereldkundig.*

† Detectus caput. Virg. Æ. 10. 133. *Die bloots hoofd is, of met ongedekten hoofde staat.*

DĔTĔGO, is, texi, tectūm, tĕgĕrĕ. acc. *Ontdekken, open maaken, open leggen, het dak afdoen.*

Detegere villam. Plaut. R. 1. 1. 3. *Een landhuis ontdekken, het dak van een landhuis doen.*

Detegere. Liv. 33. 7: 10. 14. *Ontdekken, verbreiden, verspreiden, bekent, of ruchtbaar maaken, openbaaren, verkondigen, zeggen, verklaaren.*

DĔTENDO, is, tendi, tensūm, tendere tabernacula. Cæs. B. C. 3. 85. 3. Liv. 41. 3. *Tenten, of hutten ontspannen, opneemen, wegneemen, of sloopen.*

(DETENTIO, ōnis. f. *Aanhouding, het blyven, blyving.*

Ei, qui pignori fundum acceperit, non esse iniquum detentionem servitutis dari. Ulp. Dig. 43. 25. §. 5. *Dat het niet onbillik is, dat dien, die een akker tot onderpand gekregen heeft, hem in dienstbaarheit te behouden, worde toegestaan.*

DĔTENTŎR, ōris. m. *Een aanhouder, een die iets aan zich trekt.*

Possessionis alienæ detentoribus non impune procedere. Cod. 8. 4. 10. *Dat ze niet ongestraft blyven, die de bezittingen, of eigendommen van anderen aanhouden, of aan zich trekken.*)

DĔTERGEO, ēs, tersi, tersūm, tergerĕ. Colum. 4. 26. *Reinigen, schoonmaaken, afveegen, afwasschen, afwryven, afschuuren.* Zie Detergo.

Detergere oculos. Petron. 22. *Zyn oogen wryven*, wanneer men wakker word.

DĔTERGO, is, tersi, tersūm, tergĕrĕ. *Afveegen, afwisschen, afwryven, schoonmaaken, reinigen, afkladden, afschuuren.*

Detergere fastidia alicujus. Colum. 8. 10. *Iemants walging, of afkeer wechneemen.*

Detergere sarmenta de arboribus & vineis. Cato R. R. 38. *Takken uit de boomen, en ranken uit de wynstokken snoeijen; 't overvloedigheit uit de boomen, en wynstokken snyden, of of wechneemen.* Supervacuos palmites. Colum. 4. 27. *d'Onnoodige, of onnutte ranken uit de wyngaarden snyden, of wechneemen.*

Detergere remos. Cæs. B. C. 1. 58. 1. Liv. 37. 24: 28. 30. *De riemen van 's vyands galei in 't voorby roeyen, of zeilen breeken, of aan stukken slaan.* Zie onze aantekening over Curt. 9. 9. 16. §. 38.

Asseribus falcatis detergebant pinnas murorum. Liv. 38. 5. *Zy haalden de tinnen, of hoogten der muuren om met planken, daar wissens aan waaren, daar vlengels, of kromme sneimessen aan waren gebonden.*

DĔTĔRIŎR, ōris. m. en f. ŭs, ōris. n. Cic. Att. 1, 11. Ter. An. 1. 2. 22.

2. 22. *Erger, quaader, boozer, slimmer, slechter*, van zaaken en persoonen spreekende.
Peditatu erat deterior. Nep. 18. 3. 6. *Hy was zwakker*, of *onsterker van voetvolk.*
Cæsar suo adventu vectigalia illis deteriora fecerat. Cæs. B. G. 1. 36. 4. *Cæsar had door zyn komst hun inkoomen verminderd*, of *verzwakt.*
DETERIUS. Adv. Cic. Fin. 1. 3. *Quaader, erger, boozer, slimmer, slechter.*
DETERMINATIO, ōnis. f. *Het einde, d'afpaling, het uiterste; het einde, oogmerk*, of *doelwit van iets.*
Determinatio orationis. Cic. I. R. 1. 52. *Het einde*, of *'t slot van een rede.*
DETERMINO, as, avi, atum, are. acc. Liv. 1. 18. Plin. H 10. 3. *Bepaalen, eindigen, paalen zetten*, of *stellen, afspaalen, besluiten, beperken, afperken.*
Id quod dicit spiritu, non arte determinat. Cic. de Or. 3. 44. *Hy bepaalt*, of *beperkt zyne woorden niet naar de konst*, of *hy schikt zyne woorden niet naar de grondregelen van de konst, maar volgens de kracht*, of *maat van zynen adem.*
DETERO, is, trivi, tritum, terere. acc. *Slaan, dorschen, verbryzelen, vergruizen, vermorsselen, kneuzen, breeken, klein wryven*, of *stooten.*
Deterere frumentum. Colum. 1. 6. *Koren dorschen.*
Deterere. acc. Prop. 3. 21. 3. *Bederven, verergeren, verslimmeren, afbezigen, afneemen, slyten, afslyten, verslyten, verminderen, beschadigen.*
* Id usu deteritur. Quintil. I. O. 2. 4. *Dat bederft, dat word erger, slimmer*, of *slechter door 't gebruik.*
Deterere laudes alicujus ingenii culpa. Hor. O. 1. 6. 12. *Iemants lof verduisteren, verkleinen*, of *verminderen, bij gebrek van verstand*, of *by mangel van bequaamheit.*
Deterere sibi multa. Hor. S. 1. 10. 69. *Veel in zyn schriften uitschrappen, doorhaalen, uitwryven, nazien*, of *verbeteren.*
DETERREO, es, terrui, territum, terrere. acc. *Verschrikken, vervaaren, afschrikken, bevreest*, of *vervaart maaken, bang maaken.*
Deterrere aliquem ab aliqua re. Cic. de Or. 1. 25. *Iemant ergens van afschrikken, van afwenden, van afkeeren, van afhouden, van aftrekken*, of *afkeerig van maaken*, 't zy door dreigingen of gebeden.
Deterrere aliquem maledictis, ne scribat. Ter. Ph. prol. 3. A scribendo. Cic. Cl. 75. *Iemant door quaadspreeken van 't schryven afschrikken, afhouden*, of *beletten te schryven.*
Contumeliis aliquem de statu suo deterrere. Cic. F. 11. 11. *Door lasteringen het iemant in zyn staat te bang maaken, door schenzucht te weeg brengen dat hy 't in zyn staat niet harden kan.*
(Deterrere. *Afmaanen, afraaden, overreeden dat dit of dat niet geschiede*, ook zonder opzicht van schrik, of dreigingen.
Me homo nemo deterruerit, quin ea sit in his ædibus. Plaut. M. G. 2. 3. 61. *Geen mensch zal my anders overreeden*, of *wys maaken, of zy* (Philocomasium) *is hier binnen*, of *is in dit huis.*
Non est, ut te deterream. Ter. H. 1. 1. 27. *'t Is myn plicht niet, u hier van af te raaden.*)
DETERRIMUS, a, um. Cic. Am. 16. V. 2. 16. *Zeer quaad, zeer erg, zeer boos, zeer slecht*, van zaaken en persoonen spreekende.
DETERRITUS, a, um. Cic. F. 8. 6. *Afgekeert, afgeschrikt, afgewend, afgehouden, belet, verhindert, weerhouden.*
DETESTABILIS, is. m. en f. le, is. n. Cic. Off. 2. 5. *Grouwelyk*, of *gruwelyk, afschouwelyk, ysselyk, schrikkelyk, grouwzaam, verfoeyelyk, verdoemelyk, vervloekelyk.* De compar. Detestabilior staat by Liv. 29. 17. Cic. Off. 1. 17.
(DETESTABILITER. Adv. *Grouwelyk, afschouwelyk, op een grouwelyke*, of *afschouwelyke wyze.*
Illud ipsum, quod detestabiliter fecit, pietatis esse officium credidisti. Lactant. 5. 10. *Gy hebt geloofd*, of *aangenomen, dat het geene hy op eene grouwelyke wyze gedaan heeft, een plicht van godsdienstigheit ware.*)
DETESTANDUS, a, um. Sil. 17. 423. Zie Detestabilis.
DETESTATIO, ōnis. f. Plin. H. 15. 30. *Verfoeying, afkeer, yzing, vloek, vervloeking, wraking, laking, verwerping.*
Detestatio. Liv. 10. 38. *Eed, verbintenis bij eede, statelyke*, of *plegtelijke belofte.*
Detestatio. Ulp. Dig. 50. 16. 40. *Verklaring, afkondiging, verkondiging, bekentmaking.*
(Detestatio. Macrob. S. 6. 7. *Haat, afgunst, wangunst.* Dit en 't volgend woord zijn van de latere eeuw.
Detestatio. Apul. M. 7. 198. *Het lubben*, of *'t ontmannen.*
DETESTATOR, ōris. m. *Een verfoeyer, een die een afkeer heeft.*
Detestator eorum, qui nubere prohibeant, &c. Tertull. de Jej. 2. *Een die een afkeer heeft*, of *een verfoeyer is der geener, die verbieden te huwelyken. enz.*)
DETESTATUS, a, um. Hor. O. 1. 1. 25. *Vervloekt, dat verfoeit word, waar voor men yst, grouwelt*, of *schrikt.*
DETESTOR, aris, atus sum, ari. acc. *Verfoeyen, vervloeken, schuwen*, of *schouwen, myden, voor yzen, voor grouwelen, een afkeer*, of *schrik voor hebben.*
Detestari iram Dei in caput alicujus. Plin. E. 2. 20. 6. *De toorn van Godt op iemants kop wenschen, iemant de goddelyke wraak*, of *gramschap toewenschen, iemant vervloeken.* Minas & pericula in hostium caput. Liv. 39. 10. *De gedreigde rampen en gevaaren op der vyanden kop wenschen.*
Detestari aliquid ab aliquo. Cic. Pis. 40. *Iets van iemant afbidden, wenschen dat eenig quaad van iemant worde afgewend*, of *afgekeert, Godt bidden dat hy eenig gedreigt ongeval van iemant afwende.*
Detestamini hoc omen. Cic. A. 4. 4. *Wend*, of *keert dit voorbediedzel*, of *voorteken af.*
‡ Detestari Deos. Plaut. Men. 5. 2. 61. *De Goden tot getuigen roepen*, of *neemen.*
DETEXO, is, texui, textum, texere. acc. *Afweeven, een weefzel van 't getouw brengen.*
(Quæ inter decem annos nequisti unam togam detexere. Titinnius Fullonibus. by Non. 1. 3. *Die in tien jaaren niet eenen rok hebt konnen afweeven*, of *van 't getouw brengen.*
Cum telam detexuero, nubam. Hyg. Fab. 126. *Als ik het web of 't stuk zal afgeweeven hebben, zal ik trouwen.*)
Detexere. *Vlechten, breijen.*
Detexere aliquid junco. Virg. E. 2. 71. *Een korf van biezen vlechten*, of *breijen.*
(Detexere. *Afdoen, ten einde brengen.* De verbloeming is van 't weven ontleent.
Non tamen absistam cœptum detexere munus. Virg. Cir. 9. *Ik zal nochtans niet nalaaten 't begonnen stuk af te weeven; 't begonnen werk af te doen*, of *ten einde te brengen.*)
Ab exordio aliquid detexere. Cic. Her. 2. 27. *Iets van zynen oorsprongk tot op 't einde verhaalen, verklaaren*, of *ophaalen.*
* Detexere telam. Plaut. Ps. 1. 4. 7. *Een stuk afweeven, een schelmstuk voleinden; een toeleg voortzetten, eenig voornemen volbrengen*, vol-

volvoeren, of *uitvoeren*, *zijn to uitspeelen.*

(Detexere. *Berooven, afneemen.* Zoo gebruikt het Plautus in 't volgende voorbeeld.

Hinc hoc homo vult pallium detexere. Am. 1. 1. 137. *Die mensch wil my van deezen mantel berooven*, of *wil my deezen mantel afneemen.*

DETEXTUS, ă, ŭm. *Afgeweeven.*

Quod est nondum detextum. Ulp. Dig. 32. 1. 70. §. 11. *Dat noch niet afgeweeven is.*)

Detextus. Tib. 2. 3. 15. *Gevlochten, gebreid, gemaakt*, van een korf spreekende.

* Detextus. Cic. de Or. 2. 38. *Afgeweven, voltrokken, voltooit, voleindigt*, van een reden spreekende die men gemaakt heeft.

DETI.

DĒTĬNĔO, ēs, tinŭī, tēntūm, tĭnērĕ. Cic. F. 12. 15. *Honden, ophouden, vasthouden, te rug houden, weerhouden, tegenhouden, belemmeren, aftrekken, doen vertoeven, vast*, of *gevangen houden.*

Detinere aliquem suspensum. Cic. Att. 10. 1. *Iemant in twyfel*, of *onzekerheit houden.*

Hoc negotium me detinet. Plaut. P. 4. 3. 36. *Die zaak houd my op, belet my*, of *wederhoud my; ik word door die zaak opgehouden.*

Detinet nos de nostro negotio. Plaut. Pœn. 1. 2. 190. *Hy houd ons in onze dingen op; hy houd*, of *trekt ons van onze dingen af, hy belet*, of *verhindert ons in onze dingen.*

Detinere animum studiis. Ovid. Tr. 5. 3. 39. *De leeroefening behertigen, zyn verstand*, of *zinnen op de leeroefening zetten*, of *aanleggen.*

DETO.

DĒTŌNDĔO, ēs, tŏtōndī of tōndi, tōnsūm, tōndērĕ. acc. Colum. 4. 23. *Scheeren, afscheeren, snoeijen*, van zekere boomen spreekende.

Detondere. Colum. 7. 4. *Scheeren, afscheeren, afsnyden, wechneemen, dunnen.*

Detondere capillos. Mart. 8. 52. 9. *'t Haair afsnyden*, of *afscheeren.*

Virgulta vineæ. Colum. 4. 23. *De wyngaardranken afsnijden*, of *afsnoeijen.*

(Detondere. *Afstooten, afschaaven, in stukken stooten.*

Digitis pedum detonsis ob lapides hospitium defessi redimus. Apul. M. 2. 128. *'t Vel van de teen onzer voeten aan de steenen afgeschaafst hebbende, zyn wy vermoeit weder in de herberg gekoomen.*)

DĒTŌNO, ās, tŏnŭī, tŏnārĕ. Val. Flacc. 4. 294. *Donderen, een groot gerucht, gekraak, gedruis*, of *geschater maaken, los barsten, een slag geeven.*

* Detonare. Quintil. I. O. 12. 9. *Donderen, met een donderende stem*, of *zeer hard spreeken, roepen, schreeuwen*, van een Redenaar spreekende.

In subjectos detonuit. Flor. 1. 17. 5. *Hy is met een groot geweld op de vyanden in de dalen aangevallen; hy is met een groot gedruis op de laagten losgegaan, hy is als een donder op de vyanden, die in de valeye waren, gestort.*

Syllana tempestas latius, intra Italiam tamen, detonuerat. Flor. 4. 2. 2. *Het onweêr, door den Syllaanschen oorlog opgerezen, was reeds verre, doch niet buiten Italien, losgebarsten*, of *verspreid.*

DĒTŌNSŪS, ă, um. Colum. 7. 4. Ovid. F. 3. 257. *Gesnoeit, geschoren*, van een boom, van een schaap, enz. spreekende.

DĒTŌRNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 13. 9. *Draayen, rond maaken, in 't rond werken.*

DĒTŌRQUĔO, ēs, tōrsī, tōrtum, tōrquērĕ. acc. Colum. 5. 6. *Krommen, buigen, ombuigen, omvouwen.*

Detorquere in lævam. Plin. H. 28. 8. *Ter slinkerhand*, of *slinkerzyde omslaan, de slinker zyde kiezen.* A sinistra in dextram partem. Cic. Tim. 7. *Zich van de slinker- naar de rechterhand*, of *rechterzyde keeren, wenden*, of *omdraaijen.*

Detorquere labra. Quintil. I. O. 1. 11. *De mond scheef trekken, een scheeve mond trekken* in 't spreeken. *Grimmatzen*, of *babbelegnijtjes maaken*, zegt men boertender wijze.

* Detorquere animum a virtute. Cic. Off. 2. 10. *'t Gemoed van de deugd*, of *van 't pad der deugd aftrekken.*

Detorquere voluntatem alicujus. Cic. Cœl. 9. *Iemants wil*, of *genegentheden omzetten*, of *doen veranderen, iemant van zyn voornemen afwenden*, of *afbrengen.*

Detorquere recte facta. Plin. E. 1. 8. 6. *Goede daaden misduiden, verdraaijen, qualyk uitleggen*, of *opvatten, een quaaden zin geeven.*

Verba eorum & vultus in crimen detorquebat. Tac. An. 1. 7. 8. *Hy duidde al hunne woorden en hun gelaat tot een misdaad; hy maakte een misdaad van alles wat zy zeiden, en wat in hen bespeurt wierd.*

DĒTŌRTŪS, ă, ūm. *Scheef, krom, verdraait, omgedraait, verkeert, mismaakt*, van de voeten, den hals, enz. spreekende. Zie Distortus.

* Prave detorta opinio. Colum. 3. 10. *Een ongegrond, verkeert, ongerijmd, bespottelyk*, of *averechts gevoelen; een wonderlyke, vergeerde*, of *vreemde meining.*

Si Græco fonte cadant, parce detorta. Hor. A. P. 53. *Zoo deeze woorden van 't Grieksch afkoomen, moeten ze zagtjes naar 't Latyn gebogen worden.*

DETR.

DĒTRĀCTIO, ōnis. f. *Afsnyding, aftrekking, weehneming, vermindering.*

Detractione cunei. Vitruv. 9. 9. *Door 't uittrekken des beitels*, of *der wig.*

Statuæ efficiuntur detractione. Cic. D. 2. 21. *De beelden worden met afsteeken*, of *uitsteeken gemaakt.*

* Detractio alieni. Cic. Off. 3. 6. *Roving, dieffstal*, of *'t steelen van een anders goed.*

Detractio sanguinis. Cels. 2. 7. Plin. H. 17. 26. *Aftrekking*, of *aftapping van bloed, aderlating.*

Detractionibus curare aliquem. Vitruv 1. 6. *Iemant door ontlastingen genezen.*

Detractio molestiæ. Cic. Fin. 1. 11. *Verdryving van onlust*, of *verdriet; verzetting*, of *verbanning van droefheit*, of *smert.*

DĒTRĀCTŌR, ōris. m. *Quaadspreker, vuilspreker, lasteraar, schendtong, eerschender, faam-* of *eerroover, achterklapper.*

Detractor sui. Tac. An. 11. 11. 5. *Een quaadspreeker van zichzelven.*

(DĒTRĀHO, ĭs, trāxī, trāctūm, trahĕrĕ. *Iets van boven neder trekken*, of *afhaalen.*

Populus statuas ejus detrahit. Justin. 38. 8. 12. *Het volk trekt zyne beelden van boven neder.*)

Detrahere aliquid alicui. Cic. N. D. 3. 34. Ter. H. 4. 1. 38. *Iemant iets ontrooven, ontsteelen, ontneemen, afneemen, ontvoeren.*

Detrahere alicui. Ovid. Tr. 5. 14. 3. of de aliquo. Cic. C. R. 7. of de alterius fama. Cic. F. 3. 8. *Van iemant quaad spreeken*, of *qualyk spreeken, iemant zwart maaken, schenden, lasteren*, of *lelyk afschilderen, iemants eer schenden*, of *rooven, iemants goeden naam te na spreeken*, of *krenken.*

Detrahere aliquem ab injuria alteri inferenda. Cic. F. 5. 2. *Iemant beletten*, of *te rug houden om een ander te verongelyken*, of *ongelyk te doen.*

Detrahere de pecunia. Cic. V. 3. 78. *Iets van een somme gelds aftrekken, afslaan*, of *afkorten.* De pondere. Cic. Fin. 4. 20. *Van de zwaarte*, of *van 't gewigt afneemen*, of *verminderen.*

Detrahere pretio. Colum. 8. 17. *Van de prys afslaan, in prys afslaan, verminderen,* of *daalen, op laager prys brengen.*

Detrahere de suo jure & commodo. Cic. V. 1. 9. *Van zyn recht en voordeel afstaan,* of *laaten vallen; in zyn recht en voordeel toegeeven.*

Plurimum metallorum pretio detrahitur. Colum. 8. 17. Metallis pretia detrahuntur. Plin. H. 36. 26. *Men brengt de metallen op veel laager prys, men doet de metallen zeer daalen; de metallen slaan zeer af, worden veel laager in prys,* of *daalen geweldig.*

Ex aure detrahere sanguinem. Colum. 6. 14. *Bloed uit het oor laaten. In het oor aderlaaten.*

Detrahere sanguinem alicui. Colum. 6. 14. 7. 5. *Iemant het bloed aftappen,* of *aftrekken; aderlaaten.*

Detrahere sollicitudines. Cic. T. Q. 2. 4. *De zorg,* of *hertzweer verdryven, de droefheit,* of *smerte wechneemen,* of *verbannen.*

(Detrahere. *Te rug roepen, uitlokken.*

Hi inimicum illum ex Gallia non detrahebant. Cic. Prov. Conf. 8. *Zy riepen deezen vyand niet te rugge uit Vrankryk; zy lokten deezen vyand niet weder uit Vrankryk.*

Quod ad Annibalem detrahendum ex Italia se transire vulgaverat. Liv. 29. 26. *Om dat hy verspreid hadde, dat hy ging om Annibal uit Italien te lokken,* of *te verdryven.*)

DĔTRĔCTĀTĬO, ōnis. f. *Weigering, verwerping, tegenspreeking, ontzegging om iets te doen, tegenmorring, opstant, onwilligheit om te gehoorzaamen, tegenkanting, ongehoorzaamheit.*

Sine detrectatione venere. Liv. 6. 28. *Zy zyn zonder eenige weigering gekoomen, zy hebben geen zwarigheit gemaakt om te koomen.*

Detrectatio militiæ. Liv. 3. 69. *Weigering van krygsdienst, weigering van een soldaat om zyn pligt te doen,* of *waar te neemen.*

DĔTRĔCTĀTŎR, ōris. m. *Ongehoorzaam, onwillig, die iets weigert te doen, die iets niet doen wil.*

Detrectator ministerii. Petron. 77. *Ongehoorzaam aan zyn Heer,* of *Meester.*

Detrectator. *Lasteraar, quaadspreeker, schendtong, eerschender, faamrover.*

Detrectator laudum alicujus. Liv. 34. 15. *Benemer van iemants lof, een die iemants lof vermindert,* of *te na spreekt.*

DĔTRĔCTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cæs. B. G. 7. 14. 9. *Ongehoorzaamen, weigeren om te gehoorzaamen, ongehoorzaam zyn, zwarigheit maaken,* of *voorwenden om iets te doen.*

Detrectare imperium. Curt. 9. 1. 36. Suet. J. 54. 2. *Gehoorzaamheit weigeren, ongehoorzaam,* of *hardnekkig zyn, zich met willen buigen,* of *onderwerpen.* Pericula. Tac. Ag. 11. 5. *Weigeren in gevaar te gaan, 't gevaar myden,* of *ontwyken, zich aan geen gevaar willen bloot stellen, zwarigheit maaken om zich in gevaar te steeken,* Summæ rei discrimen. Liv. 37. 18. *Alles niet aan een slag willen waagen,* of *byzetten, onwillig zyn om alles aan een beslechtenden slag te hangen,* of *te stellen.*

Detrectare sacramentum. Tac. An. 1. 42. 4. *Den eed van getrouwigheit schenden,* of *verbreeken.*

Detrectare aliquem. Tac. O. 26. 10. Alicujus virtutes. Liv. 38. 49. Ingenium *of* laudes. Ovid. M. 5. 246. *Iemant overhaalen, over den hekel haalen, mispryzen, laaken, verachten, lasteren; iemants eer,* of *lof beneemen,* of *verminderen; iemants deugden, roem,* of *naam verduisteren,* of *verkleinen.*

Adversæ res etiam bonos detrectant. Sall. B. J. 53. *De tegenspoed beneemt zelf eerlyke luiden hun geloof,* of *aanzien, brengt hun buiten geloof, maakt dat men hun geen geloof geeft.*

DĔTRĪMĔNTŌSŬS, ă, ūm. Cæs. B. G. 7. 33. 1. *Schadelyk, hinderlyk, verderfelyk, nadeelig.*

DĔTRĪMĔNTŬM, i. n. *Schade, verlies, nadeel, hinder.*

Detrimentum alicui importare. Cic. de Or. 1. 9. afferre. Nep. 25. 2. 3. inferre. Cæs. B. C. 2. 2. 6. *Iemant schade toebrengen,* of *schade doen, iemant beschadigen,* of *benadeelen.*

Detrimentum accipere. Cic. Man. 6. capere. Cic. F. 16. 11. Liv. 3. 11. facere. Cic. V. 5. 9. *Schade,* of *verlies lyden,* of *doen, een neep,* of *slag krygen, eenig nadeel hebben, verliezen, 't zy in den oorlog, voor den Rechter, enz.*

Detrimentum sarcire. Cæs. B. C. 1. 45. 2. resarcire. Cic. F. 1. 9. *Een schade boeten, vergoeden,* of *goed doen.*

DĔTRĪTŬS, ă, ūm. Colum. 6. 32. en 38. *Geslagen, geklopt, gebeukt, verbryzelt, vermorzelt, klein gewreven, aan stukken gestampt, gekneust,* of *gebroken, klein gemalen.*

* Detritus. Prop. 3. 5. 26. Tac. An. 1. 18. 1. *Versleten, afgesleten, afgebezigt, gebruikt, gebroken, aan stukken, gescheurt, van een vat, een kleed, een touw, enz. spreekende.*

DĔTRŪDO, is, trūsi, trūsūm, trudĕrĕ aliquem loco. Cic. Cæc. 17. de loco. Cic. F. 5. 10. ex loco. Cic. P. Q. 6. *Iemant ergens uit jaagen, uit stooten, uit dryven, van daan jaagen, uit eenige plaats dryven, een plaats doen ruimen.*

* Detrudere aliquid in aliud tempus. Cic. Fr. 2. 13. *Iets tot op een anderen tyd uitstellen,* of *verschuiven, iets sleepende,* of *dragende houden.*

Detrudere aliquem morti. Aur. Vict. 66. 9. *Iemant aan de galg,* of *ter dood helpen.* (Schott. O. H. 3. 5. zegt dat 'er geen zin in deeze woorden is, en dat men leezen moet muriam de turdis.) Ad mendicitatem. Plaut. Men. 2. 3. 21. *Iemant tot den bedelzak brengen.* In laborem & luctum. Cic. Fr. 1. 4. *Iemant in veel arbeids en lyden brengen.* In pœnam impiorum. Cic. Fl. 38. *Iemant in 't zelve lyden met de godloozen brengen,* of *inwikkelen.*

Hi me de mea sententia detruserunt. Cic. F. 14. 16. *Deeze hebben my gedwongen van gevoelen te veranderen, deeze hebben my met kracht van myne meening,* of *van myn gevoelen afgebragt.*

DĔTRŪNCĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 24. 9. *Houw, affnyding, afhouwing, afkorting, affnoeying, afhakking, knotting, vermindering.*

DĔTRŪNCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Affnyden, afhouwen, afhakken, affnoeijen, knotten, wechneemen.*

Detruncare arborem. Liv. 21. 37. *Een boom knotten,* of *afhouwen.*

Detruncare caput. Ovid. M. 8. 769. *Het hoofd afhouwen,* of *afslaan.*

Hos, incensa eorum urbe, quasi detruncaverat. Flor. 4. 12. 11. *Met het afbranden van hunne stad, had hy, om zoo te spreeken, hun voornaamste steunzel geknot, vernietigt,* of *verdelgt.*

DETU.

DĒTŬLĪ. Zie Defero.

DĒTŬMĔO, ēs, tŭmŭī, tŭmērĕ. Stat. Th. 5. 468. *Bedaaren, stillen, stil worden, zakken, stil, slecht, effen worden, gaan leggen, van de zee, een voche, enz. spreekende.*

DĒTŬMĔSCO, scis, tŭmŭī, tŭmĕscĕrĕ. *Zakken, verslappen, slap worden, gaan leggen, bedaaren.*

Detumescunt odia. Petron. 69. *De haat verslapt, vergaat, verdwynt, mindert, neemt af,* of *gaat over.*

DE-

DETŬRBO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Afwerpen*, *afslaan*, *afsmyten*; *neerwerpen*, *onder de voet smyten*, *neervellen*, *over hoop werpen*.

Deturbare aliquem ab arce. Flor. 1. 1. 5. *Iemant uit de regeering*, of *van den throon stooten*. Ædibus. Plaut. Am. 4. 4. 56. *Iemant uit een huis jaagen*, of *zetten*, *buiten de deur stooten*, of *smiten*. Aliquem in viam. Plaut. M. G. 2. 2. 6. *Iemant op den weg neersmyten*.

Deturbare hostes ex vallo. Cæs. B. G. 3. 67. 4. statione, &c. Liv. 31. 39. *De vyanden uit hunne post*, of *borstwering verjaagen*, of *dryven*, *de post*, of *verschansing der vyanden overweldigen*, of *bemagtigen*.

* Deturbare aliquem de fortunis omnibus. Cic. P. Q. 14. *Iemant van al zyn goed ontzetten*, of *berooven*; *iemant heel arm en berooit maaken*, of *op den dyk zetten*.

Deturbare aliquem de sanitate ac mente. Cic. Pis. 20. *Iemant zyn gezontheit en verstand doen verliezen*, *iemant zinneloos*, *uitzinnig*, of *hersenloos maaken*. Spe. Cic. F. 12. 25. of Ex spe. Cic. F. 5. 7. *Iemant buiten hoop stellen*, *hoopeloos*, of *wanhoopend maaken*, *tot wanhoop brengen*.

DETŬRGĔO, ēs, tūrsi, tūrgērĕ. Plin. H. 9. 58. *Verslappen*, *inzakken*, *slap worden*, *bedaaren*, *gaan leggen*. Dit woord is niet zeker, sommige leezen Detego.

DETURPO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquem. Suet. C. 35. 3. *Iemant mismaaken*, *schenden*, *lelyk*, of *ongedaan maaken*.

Aquilonis afflatus poma deturpabat rugis. Plin. H. 15. 16. *De Noordewind verschrompelde d'appelen*, *maakte d'appelen schrompelig*, of *verschrompelt*.

DEVA. DEVE.

DEVĀSTĀTUS, ā, ūm. *Verwoest*, *uitgeplondert*, *vernielt*, *bedorven*, *omgekeert*, *verdelgt*, *ontvolkt*, *verslagen*.

Sumus hac æstate devastati. Liv. 23. 42. *Wy zyn van deezen zomer uitgeplondert*, of *bedorven*; *onze landen zyn van deezen zomer verwoest*.

Agmina ferro devastata. Ovid. M. 13. 256. *Krygsbenden die door 't staal zyn verdelgt*, *die ganschelyk verslagen zyn*; of *die in de pan gebakt zyn*. Dit laatste is oneigentlijk, alhoewel ernstig.

DEVASTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Liv. 4. 59. *Verwoesten*, *woest maaken*, *plonderen*, *uitplonderen*, *berooven*, *bederven*, *omkeeren*, *verdelgen*, *ontvolken*, *uitroeyen*, *vernielen*.

(DEVECTUS, ā, ūm. Devectus Tiberi. Tac. An. 3. 9. 2. Rheno. Tac. An. 4. 73. 1. *Den Tiber*, *den Ryn afgescheept*, of *afgezakt zynde*.)

DEVEHO, is, vexi, vectum, vĕhere. acc. *Brengen*, *voeren*, *vervoeren*, *afvoeren*, *overvoeren*, *overbrengen*, *overdraagen*, *van d'eene plaats in d'andere voeren*, of *draagen*.

Tibris commeatum devehit. Liv. 4. 52. In urbem. Plin. E. 5. 6. 12. *Men voert op*, of *langs den Tyber de leeftocht*, of *levensbehoeften ter stad in*.

Ipse flumine Arare devehitur. Tac. H. 2. 59. 3. *Hy vaart*, of *scheept van daar af langs d'Ararstroom*.

Devehere aliquem in ultimas terras. Liv. 21. 10. *Iemant aan 't end van de waereld voeren*, of *naar d'afgelegenste gewesten der waereld voeren*, of *brengen*.

DEVELLO, is, vellī, of vūlsi, vūlsūm, vellĕrĕ. acc. Plin. H. 21. 11. *Afrukken*, *afscheuren*, *aftrekken*, *afnypen*, *afplukken*, *met geweld afhaalen*.

(Devellere. *De veeren*, of *'t haair uitplukken*, *kaal maaken*.

Meæ alæ pennas non habent. MI. Nolito devellisse. Plaut. Pœn. 4. 2. 50. *Ik heb geen veeren op myne vleugels. MI. Wil ze doch niet uitplukken*, of *uittrekken*.

Erat fama, quasi concubinas ipse develleret. Suet. D. 22. 2. *'t Gerucht liep*, *als of hy zelf de byzitten 't haair uittrok*, of *kaal maakte*.)

DEVELO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Ovid. M. 6. 604. *Ontdekken*, *ontmaskeren*, *afligten*, *ontvouwen*.

DEVENERANDUS, ā, ūm. Tib. 1. 7. 14. *Aanbiddelyk*, *achtbaar*, *aanzienlijk*, of *eerwaerdig*, *die te eeren is*, of *die men eerbied schuldig is*.

DEVENEROR, ārīs, ātūs sūm, ārī. acc. Ovid. Her. 2. 18. *Eeren*, *eerbied*, of *eerbiedigheit bewyzen*, *in waerde houden*, *hoog achten*.

DEVENIO, īs, vēnī, vēntūm, vĕnīrĕ aliquem locum. Virg. Æ. 1. 369. Ad aliquem locum. Plaut. Pœn. 3. 3. 14. In aliquem locum. Hirt. B. Af. 46. 2. B. G. 8. 18. 2. *In eenige plaats koomen*, *ergens aankoomen*, *aanlanden*; *zich ergens*, of *op eenige plaats laaten vinden*.

Devenire ad aliquem. Cæs. B. G. 2. 21. 2. *By*, of *tot iemant koomen*, *zich by iemant vervoegen*, *iemant koomen zien*, *iemant spreeken*, *bezoeken*, of *bezoek geeven*.

Devenire in manus victoris. Cic. F. 7. 10. *In handen des overwinnaars*, of *den overwinnaar in handen vallen*.

Devenire ad Senatum. Cic. V. 5. 48. *Zyn toevlucht tot den Raad neemen*, *zyn hulp by den Raad zoeken*.

Devenire ad maturitatem. Colum. 2. 12. *Ryp*, of *murw worden*, *tot rypheit koomen*.

DEVENUSTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Gell. 12. 1. *Schenden*, *mismaaken*, *bederven*, *lelyk maaken*, *ontcieren*, *ontmaakzelen*.

DEVERBERO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Ter. Ph. 2. 2. 13. *Zeer slaan*, *lustig afrossen*, *afslaan*, of *afkloppen*.

DEVERGENTIA, æ. f. Devergentia mundi. Gell. 14. 1. *Het hangen*, *d'afwyking*, of *afhelling van de waereld*, *enz.*

DEVERRO, is, verrī, versūm, verrĕrĕ. Colum. 7. 4. *Uitveegen*, *afveegen*, *schoonmaaken*, *reinigen*. Men vind by deezen Schrijver niet dan Deverrendus.

DEVERTO, is, vertī, vĕrsūm, vertĕrĕ. *Afkeeren*, *afwyken*, *afwenden*, *afgaan*, *veranderen*, *verwisselen*. zie Diverto.

Deverti ab aliquo loco. Stat. Th. 3. 45. *Van een plaats afgaan*, *afkeeren*, of *afwyken*, *van plaats veranderen*.

(DEVESTIO, is, irĕ. Apul. M. 3. 138: 4. 145. *Ontkleeden*, *de kleederen uittrekken*. Glossæ. Devestio, ἐκδύω.)

DEVEXATUS, ā, ūm. Cic. F. 10. 3. *Zeer gequelt*, *geplaagt*, *onderdrukt*, *gepynigt*.

DEVEXITAS, ātis. f. Plin. E. 8, 8. 3. *Afhelling*, *nederhelling*, *afhanging*, *afdaling*, *nederdaling*, *afgang*.

DEVEXO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. F. 10. 3. *Zeer quellen*, *plaagen*.

DEVEXUS, ā, ūm. Cic. D. 1. 45. *Afhangende*. (De compar. Devexior staat by Claud. Conf. Mall. 57.)

DEVI.

DEVICTUS, ā, ūm. *Geslagen*, *verslagen*, *overwonnen*, *overmeestert*, *verwonnen*, *op de vlucht gedreven*, *in de pan gebakt*, van een leger spreekende.

Urbs devicta. Cic. Rull. 2. 33. *Een overwonne*, of *veroverde stad*.

* Bonum publicum privata gratia devictum est. Sall. B. J. 25. *De welstant van 't gemeen is door de begunstiging van byzondere persoonen benadeelt*, of *te rug gezet*; of *heeft voor 't aanzien van byzondere persoonen moeten wyken*, of *zwigten*.

DEVINCIO, īs, vinxi, vinctūm, vincīrĕ. acc. *Binden*, *vastbinden*, *aanbinden*, *aan vast maaken*, *vast sluiten*, of *ketenen*, *knoopen*, *hechten*.

Devincire aliquem ad taurum. Plaut. Ps. 1. 2. 66. *Iemant aan een var, of stier binden.*

* Devincire urbem præsidiis. Cic. Rull. 2. 31. *Een stad met bezetting bewaaren, in toom houden, aan zyn zyde houden, voor zich verzekeren.*

Devincire affinitate sese cum aliquo. Cic. Cl. 26. *Zwagerschap met iemant aangaan,* of *maaken, zich door zwagerschap aan iemant verbinden.*

Devincire aliquem sibi beneficiis. Cic. F. 13. 7. Observantia. Cic. F. 13. 3. Liberalitate. Cic. F. 1. 7. *Iemant door weldaaden, achtbaarheit, mildaadigheit aan zich,* of *aan zynen dienst verbinden,* of *verplichten.*

Devincire se mala cupiditate. Ter. H. 1. 2. 34. *Zich aan eenige quaade drift overgeeven, een quaade gewoonte,* of *quaade hebbelykheit aanwennen, tot quaade begeerlykheit vervallen,* of *uitspatten.* Se scelere. Cic. Ar. 3. *Een misdaad,* of *schelmstuk begaan, zich schuldig aan een misdaad maaken.*

DĒVĬNCO, is, vīci, victūm, vincĕrĕ. acc. Hirt. B. G. 8. 46. 1. *Winnen, overwinnen, overweldigen, bemagtigen, inneemen, overmeesteren, ter overgave dwingen, t'onderbrengen, onder zyn gehoorzaamheit brengen,* van een stad, *of* landschap spreekende.

DĒVĬNCTŬS, ă, ūm. Tib. 2. 5. 5. *Gebonden, vast gebonden, aangehecht, vast gemaakt, vast gehecht, vast gesloten, toegemaakt.* (De compar. Devinctior staat by Hor. S. 1. 5. 42.)

Operculum arcæ plumbo devinctum. Liv. 40. 29. *Het dekzel van een kist met loot toegemaakt, toegegoten, verzegelt,* of *overtrokken.*

Devinctus alicujus beneficio. Cic. F. 6. 11. *Door iemants weldaaden verbonden, verplicht, gewonnen,* of *ingewonnen.*

(DĒVĬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Van den weg afslaan,* of *afwyken.* Dit woord is van 't beste Latijn niet; want wy hebben geen oudere voorbeelden dan de volgende.

Errore quod non læsus deviantis filiæ. Auson. Prof. 5. 37. *Om dat gij geen schade geleden hebt door de misslag van uw dochter van den weg afslaande,* of *afdwalende.*

Quæ si paullulum a medio deviaverit. Macrob. S. Sc. 1. 22. *Die indien een weinigje van 't middelpunt zal afgeweken zyn.*

DĒVĬRGĬNĀTĬO, ōnĭs. f. *d'Eerste byslaap, 't beneemen van de maagdom.* Naar de letter, *ontmaagding,* dat weinig, *of* niet in onze taal gebruikt word.

Pueros, vel virgines liberari post devirginationem. Scrib. Larg. 2. 18. *Dat knechtjes, of meisjes van de vallende ziekte verlost worden als ze d'eerste maal bygeslaapen hebben.*

DĒVĬRGĬNĀTŬS, a, um. Ancilla devirginata. Paull. Dig. 1. 18. 21. *Een meid die beslaapen is,* of *die de maagdom benomen is.*

Devirginatus heeft ook Varro περὶ παιδαγωγῆς gezegt, *een jongeling, die uit zyn kindsche jaaren is,* of *die de eerste jeugd voorby is* by Non. 6. 57. om dat, als Nonius daar by voegt, *virgines* genaamt worden niet alleen de meisjes, maar ook de knechtjes, die het teken van huuwbaarheit noch niet hebben.

DĒVĬRGĬNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *De maagdom beneemen, d'eerste maal by een meisje slaapen.* Naar de letter *ontmaagden*, doch dit is weinig in gebruik. Gloss. Cyr. Devirgino, διαπαρθενεύω. Opt. διακορέω. Pollux. 3. 4. Τὸ τῆς παρθενίας ἀφελέσθαι, διακορῆσαι λέγεται, καὶ διαπαρθενεῦσαι.

Devirginetur Pannychis nostra. Petron. 25. *Laat onze Pannychis beslaapen worden,* of *laat haar de maagdom benomen worden.*

Hercules, cum Dexameni filiam Dejaniram devirginasset, &c. Hyg. Fab. 33. *Herkules, als hy Dejanira, de dochter van Dexamenus, beslaapen hadde.*

Jason Medeam noctu in antro devirginavit. Hyg. Fab. 23. *Jason heeft Medea by nacht in een spelonk beslaapen,* of *de maagdom benomen.*)

DĒVĪTĀTĬO, ōnĭs. f. *Vlucht, ontvluchting, ontwyking, schuwing, vermyding.*

Facilior erit devitatio legionum quam piratarum. Cic. Att. 16. 2. *Men zal ligter de keurbenden ontgaan, ontkomen, vermyden,* of *ontsnappen, dan de zeerovers.*

DĒVĪTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Ter. Ph. 1. 4. 3. *Ontkoomen, ontvlieden, ontvluchten, ontsnappen, ontwyken, ontgaan, zich wechmaaken,* of *wechpakken.*

Devitare procellam temporis. Cic. V. proœm. 3. *Het onweêr,* of *de tegenspoeden van den tyd ontwyken, ontgaan,* of *ontvluchten.*

DĒVĬUS, ă, ūm. Cic. Att. 4. 3. *Afgelegen, onbetreeden, onbekend, ongebaand, eenzaam, ter zyden af, weinig begaan,* of *bewandelt,* van een weg spreekende.

Devius. Cic. A. 2. 41. Hor. O. 2. 11. 22. *Verdwaalt, verdoold, van den weg af, verloren, buitens weegs.*

Devia gens. Liv. 34. 20. Urbs. Cic. Pis. 36. *Een afgelege volk,* of *stad, een volk,* of *stad van den weg afgelegen.*

* Devius animus. Cic. Am. 25. Homo. Cic. A. 5. 13. *Een mensch die van den weg af is, die verdoold is, die niet wel bezonnen, bedacht, met wel beraden,* of *'t spoor bystер is.*

Vitam deviam sequi. Cic. by Lact. 6. 24. *Van den weg afraaken,* of *afzyn, een ongebonde,* of *ongeregeld leven leiden, qualyk leeven.*

Devius recti. Sil. 8. 315. *of* Æqui. Sil. 1. 57. *Onrechtvaerdig, onredelyk, onbillyk, onbehoorlyk, dat van recht en reden afwykt.*

DEUN.

DĒŪNX, ūncis. f. Colum. 5. 1. Juv. 1. 40. *Elf oncen; elf deelen van een twaalfgeheel,* van een land spreekende.

Deunx. *Elf deelen van d'erfenis.*

Ex deunce aliquem hæredem facere. Cic. Cæc. 6. *Iemant erfgenaam van elf deelen van een twaalfgeheel maaken.*

DEVO.

DĒVŎCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquem aliquo loco. Plin. H. 28. 2. de aliquo loco. Cic. Prov. Conf. 12. ex aliquo loco. Cic. T. Q. 5. 4. *Iemant ergens van daan roepen, uit eenige plaats roepen, ontbieden,* of *te voorschyn doen koomen.*

Ad auxilium aliquem devocare. Liv. 6. 20. *Iemant te hulp roepen.*

Devocare suos exercitus fortunasque in dubium. Cæs. B. G. 6. 6. 6. *Zich met zyn leger in de waagschaal stellen, zich met zyn heir waagen.*

In suspicionem maleficiorum aliquem devocare. Cic. Her. 2. 3. *Iemant op 't vermoeden van eenige misdaad voor 't recht roepen, iemant voor 't recht roepen,* of *daagen en met een misdaad bezwaaren,* of *betichten.*

DĒVŎLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Liv. 27. 11: 3. 15. *Afvliegen, wechvliegen, van daan vliegen, neêrwaarts,* of *naar beneden vliegen,* van een vogel spreekende.

Devolare de aliquo loco. Liv. 7. 11. *Ergens van daan vliegen, van afvliegen, uit een plaats ter vlucht neêrdaalen,* of *neêrkoomen, wechgaan,* of *uit vertrekken.* In aliquem locum. Liv. 21. 62. *Ergens naar toe vliegen, schielyk naar toe loopen, zich ylings naar toe spoedigen, met een vaert,* of *flux naar toe loopen.*

Ubi fortuna dilapsa est, amici devolant omnes. Cic. Her. 4. 17. *Zoo dra 't geluk geweken is, vliegen al de vrienden wech,* of *verdwynen al de vrienden.*

Ad florentem amicitiam devolare. Cic P. Q. 30. *Vermogende en aanzie-*

zienelyke vrienden zoeken.

DEVOLVO, is, volvi, vŏlūtūm, vŏlvĕrĕ. acc. Liv. 5. 11. *Afrollen, neêrwaarts rollen, naar beneden rollen, afstooten, naar beneden stooten, afwentelen, afwerpen, aan 't vallen, of tuimelen helpen.*

Pensa fusis devolvere. Virg. G. 4. 349. *Zyn klos afspinspelen.*

Devolvi ad otium & inertiam. Colum. Præf. 1. *Zich tot luiheit en ledigheit begeeven, een lui lekker leven leiden.* Ad spem inanem pacis. Cic. A. 7. 4. *Een ydele hoop van vrede scheppen, krygen,* of *opvatten.*

(Devolvere pondera. Catull. 63. 5. *Zich zelven lubben,* of *ontmannen,* om dat het geen men affnijd ter aarden gesmeten word. Zie Victor. V. L. 20. 10.)

DEVŎLŪTUS, ă, ūm. Catull. 59. 4. *Afgerolt, neêrwaarts,* of *naar beneden gerolt, van boven neêrgerolt, neêrgestooten, neêrgestort,* of *neêrgevallen.*

* Devolutus monte præcipite torrens. Liv. 28. 6. *Een vloed van een steilen berg afgestort, een waterplas van een steilen berg afgevloten.*

Devoluta eo res, ut, &c. seq. subj. Liv. 5. 11. *De zaak is daar toe,* of *tot dat punt gekoomen,* of *gebragt, dat, enz. de zaak is daar toe vervallen, staat zoodanig,* of *op dien voet, dat, enz.*

DEVŎRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cato R. R. 72. *Verslinden, inslokken,* of *opslokken, verzwelgen, inslingeren, gretig opeeten.*

* Devorare res novas. Cic. F. 11. 21. *Nieuwe tydingen gretig aanhooren,* of *aanneemen.* Dicta alicujus. Plaut. As. 3. 3. 59. *Iemants woorden opeeten; iemant met een groote aandacht,* of *graagheit aanhooren.*

Oratio illius a multitudine devorabatur. Cic. Cl. 82. *De menigte,* of *schaare verstont zyne rede niet, herkauwde,* of *overdacht zyne rede niet genoeg.*

Devorare patrimonia. Cic. Af. 2. 27. Catull. 29. 23. Pecuniam. Cic. V. 3. 76. *Zyn goed opmaaken, doorbrengen, verdoen, verquisten, opeeten,* of *verteeren.*

Devorare spe hæreditatem. Cic. Att. 1. 16. of bona alterius. Cic. Dom. 23. *Met groot verlangen naar iemants erfenis,* of *goed haaken, zeer happig naar iemants goed* of *erfenis zyn.*

Vinea hæc sumtu fructum devorat. Varr. R. R. 1. 8. *Deeze wyngaard eet zich zelven op, d'onkosten van deezen wyngaard verslinden zyne inkomsten; de vruchten,* of *inkomsten van deeze wyngaard gaan tot zyn onderhoud.*

Devorare libros. Cic. Att. 7. 3. *De boeken opeeten,* dat is, *naerstiglyk, met iever,* of *groote graagneit leezen.*

Devorare lacrymas & vocem. Ovid. F. 4. 846. M. 13. 540. *Zyn traanen en stem inhouden, zich van schreyen en spreeken onthouden,* of *bedwingen, zyn traanen en klagten opkroppen.*

Devorare stultitias hominum. Cic. Cl. 67. *De zotternyen van 't volk verdouwen, lydzaamelyk dulden, geduldelyk verdraagen.* Molestiam paucorum dierum. Cic. A. 6. 6. *'t Verdriet, de moeyelykheit,* of *'t ongenoegen van weinige dagen geduldelyk uitstaan,* of *verdraagen.*

Urbs ab aqua est devorata. Vitruv. 4. 1. *De stad is door 't water overstroomt,* of *verzwolgen.*

(Rotæ devorantur. Vitruv. 10. 6. *De raders blyven in 't slyk zitten,* of *steeken.*)

Devorare nomen aliquod. Plaut. Trin. 4. 2. 63. *Iemants naam vergeeten, niet gedenken,* of *niet onthouden.*

(Devorare bilem & dolorem. Tertull. de Ref. carn. 54. *Den toorn en de smert opkroppen, verbergen,* of *bedekken. geen blyken van gramschap en smert laaten zien.*

DEVŌTĒ. Adv. *Godsdienstiglyk. Godtvruchtelyk.* De compar. Devotius staat by Ambrof. Serm. 84. en de superl. Devotissime by Lactant. 2. 6. Dit woord word alleen gevonden by de Christen Schrijvers.)

DEVŌTIO, ōnis. f. Cic. R. P. 1. *Verloving, toewying, toeheiliging, opdragt, aanbieding, verplichting, verbinding, overgeving,* van zijn leven, persoon, goederen voor 't gemenebest.

Devotio. Suet. C. 3. 10. *Vloek, vervloeking, verzweering, vloekwensching, toverachtige bezweering.*

Devotio. Nep. 7. 6. 5. *Vervloeking, verbanning, vloek, ban, kerkban.*

(Devotio. *Godsdienstigheit, Godtvruchtigheit.* In deezen zin is dit woord begonnen gebruikt te worden eerst by de laatste Schrijvers.

Imperatori, tanquam corporali Deo, fidelis est præstanda devotio. Veget. 2. 5. *Een trouwe godsdienstigheit moet men den Keizer als eenen ligchaamelyken Godt bewyzen.*)

DĒVŌTO, as, avi, ātūm, ārĕ. Cic. Par. 1. *Vervloeken, verzweeren, verbannen, voor den duivel wenschen, in den ban doen, den vloek opleggen.* Apul. M. 9. 227. gebruikt het om te betekenen, *betoveren, den nestel knoopen, beleezen, bezweeren.*

Devotare sortes. Plaut. Capt. 2. 6. 36. *Het lot betoveren, beleezen,* of *bezweeren.*

DEVŌTŌRIUS, ă, ūm. Carmen devotorium. *Woorden van verloving, voorschrift van verbinding,* of *van verplichting om zich voor iemant over te geeven.* Zodanige worden gevonden by Liv. 8. 9.

DEVŌTUS, a, um. Hor. O. 3. 23. 10. Cic. Ar. 3. *Verloost, plechtelyk belooft, verbonden, toegeeygent, opgeoffert, toegeheiligt, opgedragen, overgegeeven, toegewyd.* De compar. Devotior staat by Salv. de Avar. p. 61. en de superl. Devotissimus by Sen. B. 5. 17.

Devotus. Hor. O. 3. 4. 27. Catull. 64. 135. *Vervloekt, gruwelyk, schrikkelyk, verfoeyelyk, afschouwelyk, gruwzaam,* van zaaken en persoonen gesproken.

Devotus alicui. Cæs. B. G. 3. 22. 1. *Aan iemant verbonden, verplicht, overgegeeven; iemants verbondeling, iemant t'eenemaal toegedaan,* of *zeer genegen.*

Devotus vino. Phœd. 4. 5. 6. *Zeer tot den wyn genegen, op wyn verzot,* of *verslingert; een dronken bloed.*

DEVŎVEO, es, vōvi, vōtūm, vŏvērĕ aliquid alicui. *Iemant iets opdraagen, aanbieden, opofferen, toeeigenen, toewyen, overgeeven, plechtelyk belooven.*

Devovere se pro victoria. Plin. H. 22. 5. *Tot verkryging der zege in den dood willen gaan.* Pro populo. Liv. 8. 9. Pro Republica. Cic. N. D. 2. 3. *Zich voor 't volk; voor 't Gemeenebest ter dood aanbieden,* of *overgeeven.*

Devovere se, fortunas, caputque suum pro aliquo *of* alicujus incolumitate. Cic. ad Quir. post. red. 1. *Zyn goed, lyf en leven,* of *alles voor iemant aanbieden,* of *ten beste geeven, alles voor iemant waagen,* of *in de waagschaal stellen; alle gevaar voor iemants behoudenis ondergaan.*

Devovere se amicitiæ alicujus. Cæs. B. G. 3. 22. 1. *Zich aan iemants vriendschap opofferen, zich in iemants vriendschap inwikkelen.*

Devovere aliquem. Nep. 7. 4. 5. *of* caput alicujus. Ovid. M. 13. 330. *Iemant vloeken, vervloeken, alle quaad wenschen, verbannen, in den ban doen, onder den vloek stellen.*

DEUR.

DĒŪRO, īs, ūsi, ūstūm, ūrĕrĕ. acc. Liv. 40. 45. Tac. An. 4. 64. 1. *Branden, verbranden, door 't vuur verteeren.*

DĔŬS, ĕi. m. Θεὸς. *Godt.*
In ea re tu mihi semper Deus videri soles. Cic. de Or. 2. 42. *In die dingen koomt gy my niet anders als een Godt voor; gy slaagt goddelyk wel in die dingen.*
Facio te Deum apud illum. Ter. Ad. 4. 1. 19. *Ik maak van u een God by hem, ik prys u als een God by hem, ik prys u by hem tot den hemel toe.*

DEUT.

DĔŪTŎR, ĕris, usŭs sūm, ūti. abl. *Misbruiken, verwaarloozen, qualyk gebruiken, mishandelen, qualyk handelen, een quaad gebruik van maaken.*
Mirabatur ut Rex sic deuteretur victo. Nep. 18. 11. 3. *Hy verwonderde zich,* of *stont versteld, dat de Koningk zijne overwonnelingen zoo qualyk handelde,* of wel, *dat de Koningk van de voordeelen zoo een quaad gebruik maakte, die hy by d'overwonnenen had behaalt.*
DĔVŬLSŬS, ă, ūm. Plin. H. 21. 11. *Afgerukt, afgetrokken, afgescheurt, afgeplukt.*

DEXT.

DĔXTĀNS, āntis. m. Festus. Colum. 5. 1. *Tien deelen van iets, dat in twaalf deelen bestaat.*
DĔXTĔLLĂ, æ. f. Cic. Att. 14. 20. *Een rechterhandje.*
DĔXTĔR, dextrā, dextrūm, zelden dextĕrā, dextĕrūm. Cels. 6. 18. en Varr. R. R. 2. 5. *Rechts, ter rechterhand, aan de rechte,* of *rechter zyde.* De compar. Dexterior staat by Varr. R. R. 2. 5. en de superl. Dextimus by Varr. by Non. 2. 198.
Dextrum cornu. Liv. 3. 70. Cic. F. 10. 30. *De rechter vleugel.*
Dexter. Virg. Æ. 8. 302. Quintil. Præf. 4. *Gunstig, heilzaam, voorspoedig, behulpzaam, toegenegen, toegedaan, weldadig.*
Dexter. Stat. S. 4. 7. 48. *Gauw, rap, gezwind, handig, behendig, schrander, erg, loos, snedig, konstig, verstandig, doortrapt, vlug van geest,* of *ligchaam.*
DĔXTĔRĂ, of
DĔXTRĂ, æ. f. *De rechterhand.*
Dextra. Plaut. Am. 1. 1. 88. A dextra. Cic. D. 1. 39. Ad dextram. Cic. A. 12. 11. *Ter rechterhand,* of *aan de rechterhand, ter rechter zyde, op de rechterhand, op de hoogerhand.*
Dexteras jungere. Virg. Æ. 3. 83. Copulare. Plaut. Aul. 1. 2. 38. Conjungere. Virg. 1. 518. Dextram dextræ committere. Ovid. Her. 2. 31. *Malkanderen de rechterhand geeven, vrede maaken, een verbond maaken.*
Dextras renovare. Tac. An. 2. 58. 1. *Een verbond vernieuwen.*
Dare dextram alicui. Virg. Æ. 6. 370. *Iemant de hand bieden, de behulpzaame hand leenen, behulpzaam zyn, te hulp koomen, by springen, gunstig zyn,* of *hulp beloven.*
Dextra dicta alicujus refellere. Virg. Æ. 12. 644. *Iemants redenen geweldigerhand, gewapenderhand, handdadiglyk,* of *met 't rapier in de vuist wederleggen, beantwoorden,* of *oplossen.*
DĔXTĔRĒ. Adv. Liv. 1. 34. *Looslyk, schranderlyk, konstiglyk, listiglyk, bequaamelyk, verstandelyk, behendiglyk.* De compar. Dexterius staat beneden by Horatius.
Nemo dexterius fortuna est usus. Hor. S. 1. 9. 45. *Niemant heeft ooit het geluk verstandiger,* of *beter weeten te gebruiken,* of *beter voordeel met het geluk gedaan.*
DĔXTĔRĬTĀS, ātis. f. *Schranderheit, loosheit, ergheit, behendigheit, bequaamheit, gauwigheit, snedigheit, handigheit, gezwindheit, verstandigheit, rapheit, vlugheit,* van geest, *of* ligchaam.
Singularis illi inerat ad omnia naturalis ingenii dexteritas. Liv. 28. 18. *Hy was van een inborst wonderlyk tot alles bequaam en afgerecht; hy had natuurlyk,* of *uit der aart tot alles een zonderlinge bequaamheit; in hem was een byzondere natuurlyke gauwigheit, schranderheit,* of *gezwindheit van geest om alles te doen.*
DĔXTRŌRSŪM. Adv. Cic. D. 1. 22. en
DĔXTRŌVĒRSŪM. Adv. Plaut. Curc. 1. 1. 70. *Aan de rechterhand, ter rechterhand, ter rechter zyde.*

DIAB.

DĬĂBATHRĂ, ōrūm. n. Festus. Διάβαθρα. *Schoenen op zyn Griekſch gemaakt, schoenen met lange snebben, vrouwe muilen,* of *schoenen.*
DĬĂBATHRĀRĬŬS, ĭi. m. Plaut. Au. 3. 5. 39. *Een vrouwe schoenmaker by de Grieken.*
DĬĂBĒTĒS, æ. m. Colum. 3. 10. Διαβήτης. *Een katrol, pyp, buis,* of *tap daar iets doorloopt.* Deeze Schrijver zegt dat de handwerkers dit woord gebruikt hebben.

DIAC.

DĬĂCŌDĬŎN, ĭi. n. Plin. H. 20. 18. Διακώδιον. *Een genees-middel,* of *artzeny van heul,* of *slaapbollen gemaakt.*

DIAD.

DĬĂDĒMĂ, ătis. n. Cic. A. 10. 3. Διάδημα. *Een tulband, koningklyke muts,* of *hoofdcierſel, een hoed, muts,* of *kroon, die eertyds de Koningen droegen.*
(DĬĂDĒMĀLĬS, ĭs, m. en f. lĕ, is, n. *Van een tulband, tot een tulband behoorende.* Dit woord is laat begonnen gebruikt te worden, en word gevonden by Dracont. de Nebucadn. 2. 31.)
DĬĂDĒMĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 34. 8. *Getulbant, die een Koningklyke tulband draagt.*
(DĬĂDŪMĔNŬS, ă, ūm. *Getulband, die een tulband draagt.*
Polycletus diadumenum fecit juvenem. Plin. H. 34. 8. *Polykletus heeft den jongelingk met den tulband geschildert.*)

DIÆR. DIÆT.

(DĬÆRĔSĬS, ĕōs, f. Cic. Att. 6. 1. *Een verdeeling.* Cicero gebruikt het Griekſche διαίρεσις.
DĬÆTĂ, * æ. f. Cic. Att. 4. 3. Δίαιτα. *Eetregel, zetregel in eeten en drinken.*
* Diæta. Suet. Cl. 10. 2. Stat. S. 2. 2. 83. *Een eetzaal, eetkamer, opperzaal,* of *opkamer,* in een tuin, *of* elders.
* Diæta. Plin. E. 5. 6. 20. *Een tent, een tuinhuis, een rond vertrek, een speelhuis,* of *toorntje.* Hy zegt dat in deeze tenten somtijds verscheide kamertjes waren.
Diæta. Petron. 75. *De kajuit, een hut, een kamer,* of *vertrek op een schip.*
DĬÆTĀRĬŬS, ĭi. m. Ulp. Dig. 33. 7. 12. §. 42. *Een kajuitwagter, kamerling,* of *tentwagter, een bediende die op de tuinhuizen, eetzaalen, tenten, enz. past, die dezelve schoon houd, en de tafel bedient als men eet.*
(DĬÆTĒTĬCĂ, æ. f. Διαιτητική. Cels. Præf. 3. *Voorschrift,* of *zetregel in eeten en drinken.*)

DIAG.

DĬĂGŌNĀLĬS, is. m. Vitruv. 9. 1. *Een strykweer, dat van d'eene hoek tot d'ander loopt.*
DĬĂGŌNĬCŬS, ă, ūm. Vitruv. 9. 1. *Recht doorgaande, recht doorloopende, dat recht doorloopt, dat van d'eene hoek tot d'ander loopt, van d'eene hoek tot d'ander getrokken.*
DĬĂGŌNĬŎS alleen, of Linea diagonios. Vitruv. 9. 1. *Een rechtdoorgaande lyn, een streep van d'eene hoek tot d'andere gaande.*
DĬĂGRAMMĂ, ătis. n. Διάγραμμα. *Ontwerp, bewerp, bestek, tekening, aftekening, beschryving, opstel, schets,* van een werktuig, werk, enz. spreekende.
Diagramma musicum. Vitruv. 5. 4. *De sleutels,* of *grondregels der zangkonst, de nooten van maatgezang, de nooten van de verheffing,* of *daling der stem in 't zingen.*

Diagramma Musicæ ratione designatum. Vitruv. 5. 5. *Een opstel der zangtoonen naar de stentels der zangkonst, nooten van maatgezang volgens de regelen der Muzyk.*

DĬĂGRĂPHICĒ, ēs. f. Plin. H. 35. 10. *De schilderkonst, de konst van schilderen.*

DIAL.

DĬĂLĒCTĬCĂ, æ. f. Cic. A. Q. 1. ?. en

DĬĂLĒCTĬCĒ, ēs. f. Cic. T. 2. Διαλεκτική. de Or. 2. 38. *Redenkonst, redenkaveling, redeneerkonst, de konst om wel te spreeken, te redeneeren, of te redenkavelen.*

DĬĂLĒCTĬCĂ, ōrum. n. plur. Cic. Fin. 3. 12. *De redenkonst, redeneerkonst, of redenkaveling.*

DĬĂLĒCTĬCĒ. Adv. Cic. Fin. 2. 6. *Naar de regelen, of grondregelen der redenkonst, naar de wyze der redenkonstenaaren, volgens de konst van redenkaveling, redenkonstiglyk.*

DĬĂLĒCTĬCŬS, ī. m. Cic. Or. 32. Διαλεκτικός. *Een redenkonstenaar, of redeneering.*

DĬĂLĒCTĬCŬS, ă, ūm. Cic. Fin. 2. 6. *Redenkonstig, redenkavelig, redeneeriglyk, dat tot de redenkonst, of redenkaveling behoort.*

DĬĂLIS, is. m. Flamen Dialis. Liv. 1. 20. *De Priester van Jupiter, de Hoogepriester, of Opperpriester.*

(DĬĂLŎGĬSTĂ, æ. m. Vulc. Gall. Cass. 3. *Een redenwisselaar, een t'zamenspreker, een die ervaren is in 't zamenspreekingen te houden, of reden te wisselen.*)

DĬĂLŎGŬS, ī. m. Cic. Or. 44. Διάλογος. *t'Zamenspraak, t'zamenspreking, onderling gesprek, redenwisseling.*

DIAM.

DĬĂMĔTRŎS, ī. f. Colum. 5. 2. Vitruv. 10. 14. *Middellyn, middstreep, middelstreep, de lyn, of streep midden door eenig rad.*

DIAP.

DĬĂPĂSMĂ, ătis. n. Plin. H. 13. 2. Διάπασμα. *Welriekende poeijer.*

DĬĂPĀSŌN. n. indecl. Vitruv. 5. 4. Διαπασῶν. *Een achtteen, octaaf, of agtste in de zangkonst.*

DĬĂPHRĀGMĂ, ătis. n. Celf. 2. 7. Διάφραγμα. *'t Middelschot, of 't middelrift, een spierachtig vlies dat de maag van de darmen scheid.*

DIAR.

DĬĀRĬŬM, ĭi. n. Mart. 11. 109. 3. Hor. E. 1. 14. 40. *Dagelykshe kost, of leeftocht, dagelyks onderhoud, of randzoen*, van een soldaat, of slaaf.

(Anseres ab anu diaria solebant exigere. Petron. 96. *De ganzen plachten te koomen om van het oude wyf gevoirt te worden, om haar voedzel bij 't oude wyf te haalen.*)

Diarium. Gell. 5. 18. *Dagboek, dagregister, dagschrift.*

(DĬARRHÆĂ, æ. f. *De buikloop.* By Cic. F. 7. 26. staat het in 't Grieksch, διάῤῥοια.)

DIAS.

DĬĂSŌMĂ, ătis. n. Vitruv. 5. 7. Διάσωμα. *Een leuning, of spil van een trap.*

DIASTYLŎS of

DIASTYLŬS, ă, ūm. Διάστυλος. Opera diastyla. Vitruv. 5. 4. *Gebouwen door zuilen, of pilaaren van malkanderen staande, onderschraagt, of onderschoort.*

DIAT.

DĬĂTĔSSĂRŌN. n. indecl. Vitruv. 5. 4. Διατεσσάρων. *Een viertoon, of quart, in de Zangkonst.*

(DĬĂTHYRŌN, ī. n. Vitruv. 6. 10. *Een ingang, of portaal*, naar d'uitlegging van Baldus. Philander over deeze plaats, en Alciat. de verb. Sign. p. 267. neemen het anders. Zie deeze Schrijvers. 't Is een zuiver Grieksch woord, διάθυρον.)

DĬĂTŎNŬS, ī. m. Διάτονος. Diatoni modulatio, quod naturalis est, facilior in intervallorum distantia. Vitruv. 5. 4. *Toonverschillende maatzang heeft gemakkelyker stemvallen, om dat ze natuurlyk is.*

DĬĂTRĒTŬM, ī. n. Mart. 12. 71. 9. Διάτρητον. *Een beker, een kelk uit krystal, of glas gedraait.*

DĬĂTRĒTŬS calix. Ulp. Dig. 9. 2. 27. §. 29. Zie Diatretum.

DĬĂTRĬBĂ, æ. f. *Hooge school, opperschool, Landsleerlingschool, Akademie, gesprekplaats, de plaats van verhandeling.*

Platonis diatriba. Gell. 18. 13. *De school van Plato, d'aanhang, of navolgers van Plato.*

(In diatribam recens acceptus. Gell. 17. 20. *Een nieuweling, een jonge leerling.*)

DIAU. DIAZ.

(DĬAŪLŬS, ī. m. Vitruv. 5. 11. *Een ruimte, of wydte van twee stadien.* Dit is een Grieksch woord, δίαυλος.)

DĬĀZŌMĂ, ătis. n. Vitruv. 5. 7. Διάζωμα. *Gordel, gordelriem, gordelband.*

DIBA.

DĬBĂPHŬS, ă, ūm. Plin. H. 9. 39. Δίβαφος. *Tweemaal geverft, over geverft.*

DĬBĂPHUS, ī. m. Cic. F. 2. 16. *Purper, fluweel.* Men gebruikt het ook om *een tabbaard* te zeggen.

Strumam dibapho vestire. Cic. Att. 2. 9. *Zyn schande onder 't purper bedekken, of verbergen.*

DICA.

DĬCĂ. f. *Dagvaarding, rechtspleging, rechtshandel.* Men vind dit woord niet dan in de nominativus en accusativus in 't enkel- en meervoud.

Dicam alicui scribere. Ter. Ph. 1. 2. 77. Impingere. Ter. Ph. 2. 3. 92. *Iemant voor 't recht roepen, voor 't recht daagen, iemant dagvaarden om voor 't recht te verschynen.*

Dicam sortiri. Cic. V. 2. 15. *Over de gedingen looten, gedingen bij 't lot uittrekken.*

(Dica Heraclio scribitur. Cic. V. 2. 4. *Heraklius word voor 't recht geroepen.*

Dicas sexcentas mihi scribito. Ter. Ph. 4. 3. 63. *Roep mij zoo dikwils voor 't recht als gy wilt.*)

DĬCĀCĬTĀS, ātis. f. Cic. Att. 1. 13. de Or. 2. 54. *Spotterny, geschers, boertery, genegenheit om te spotten, koddigheit, koddig antwoord, vrolyke praat, snaakery.*

DĬCĀCŬLŬS, ă, ūm. *Spotachtig, snaaks, kluchtig, snakerig, boertig: een snaak, of koddigen haan, een zoete kouter.*

Satis dicacula es. Plaut. As. 3. 1. 8. *Gy hebt wat te veel snaps, of te veel praats; gy zyt een snapstertje, gy praat wat te drollig, gy schertst wat te veel.*

DĬCĀTĬO, ōnis. f. Cic. C. B. 11. *Verloving, toewyding, toeheiliging, opdragt, verbinding, verplichting, toeeigening, overgeving, opoffering.*

DĬCĀTŬS, ă, ūm. Cic. T. Q. 1. 30. *Toegewyt, toegeheiligt, verbonden, toegeeigent, verlooft, opgedraagen, opgeoffert.*

DĬCĀX, ācis. omn. gen. Cic. de Or. 2. 6. Or. 26. *Een snaak, of snakerig mensch, een boerter, spotter, scherffer, een koddige vent, een kluchtig, vrolyk, of genoeglyk mensch.* De compar. Dicacior staat by Liv. 32. 34. en Cic. de Or. 2. 60.

DICH.

DĬCHĀLCŬM, ī. n. Vitruv. 3. 1. Δίχαλκον. *Een koperen duit. Een klein stukje koper geld.* Twee konden maar een heller, of penning uitmaaken, ter tijd als de hellers in vierentwintig deelen verdeelt waaren.

DĬCHŎRĔŬS, ĕi. m. Cic. de Or. 63. Διχόρειος. *Een voet in de dichtkonst, uit twee* trochei, of chorei *t'zamengezet.*

DICI.

DĬCĬS causa. Cic. V. 4. 24. Gratia. Caj. Dig. 13. 6. 4. *Ligt daar heen, los daar heen, om 'er maar af te zyn, quanzuis, om gevolgs wille, welstaanshalve.*

DICO.

DĬCO, ās, āvi, ātūm, āre aliquid ali-

alicui. *Iemant iets opdraagen, toeeigenen, toewyën, aanbieden, opofferen, overgeeven.*

Dicare se totum alicui. Cic. *bij* Non. 4.139. *Zich geheel en al aan iemant, of aan iemants dienst opdraagen, of overgeeven.* Se alicui in clientelam. Cæf. B. G. 6. 12. 7. *Zich onder iemants hoede, of bescherming begeeven, of stellen.* In fervitutem. Cæf. B. G. 6. 12. 2. *Zich in iemants dienst begeeven.*

Dicare fuum ftudium laudi of faluti alicujus. Cic. F. 2. 6. *Zyn zorge tot iemants welwezen besteeden, of tot iemants voordeel aanleggen; met alle magt iemants welstant, of voordeel zoeken.*

Totum hunc tibi dicamus diem. Cic. L. L. 2. 3. *Wy geeven u deezen geheelen dag, deezen ganschen dag is tot uwen dienst, wij zullen u deezen ganschen dag wachten.*

DĬCO, is, dixi, dictŭm, dīcĕrĕ. acc. *Zeggen, spreeken, vertellen, verhaalen, uitspreeken.*

Dicere aliquid bene Latine. Cic. Fin. 2. 3. *Iets in goed Latijn zeggen.* Injufte alteri. Plaut. Pf. 2. 2. 18. *Van iemant qualijk spreeken, iemant te na spreeken.*

Dicere mendacium. Plaut. Am. 1. 1. 43. *Een leugen spreeken, verhaalen, of liegen* Nugas. Ter. H. 4. 1. 8. *Opsnijden, beuzelingen, zotternijen, of wisje waijes vertellen.* Verba impia in Deum. Tib. 1. 3. 52. *Godt lasteren, heillooze woorden tegens Godt uitwerpen.*

Dicere ex tempore. Cic. Cl. 61. *Op staande voet, of voor de vuist spreeken.*

Dico tibi, annon? Ter. An. 4. 4. 23. *Zijt gij het daar ik tegens spreek, of niet? Spreek ik niet tegens u?* Heus, tibi dico. Ter. E. 2. 3. 47. *Hond, ik spreek tegens u; hoor, ik zeg het u, of u meen ik.*

Dicere audacter. Cic. Q. R. 6. aperte. Cic. T. Q. 5. 26. *Stout, openhertig, onbewimpelt, rond uit, of vry uit de borst spreeken.* Amice. Plaut. Pf. 1. 5. 106. *Als een vriend, vriendelijk, of liefstaalig spreeken.*

Dicere aliquid alicui in aurem. Hor. S. 1. 9. 10. Plin. H. 7. 53. *Iemant iets in 't oor luisteren.*

Dicere. *Redenvoeren, gesprek voeren, redenwisselen, spreeken.*

Dicere aliquid attenuate, preffe. Cic. Cl. 55. angufte, exiliter. Cic. Cl. 84. Adftricte. Plin. E. 1. 20. 20. *Een slechte stijl in 't spreeken hebben, iets bekrompen, op een slechte, of magere wijze zeggen.* Sublate, ample. Cic. Cl. 55. Effufe. Plin. E. 1. 20. 20. *Een verhevene, hoogdravende stijl in 't spreeken hebben, iets hoogdravend, wijdluftig, welsprekend, of in 't breede zeggen, of verhaalen.*

Dicere caufam. Cæf. B. G. 1. 4. 1. *Zich zelven rechtvaerdigen, of verschoonen; tot zijn eige rechtvaerdiging, of verschoning spreeken.*

Dicere caufam veneficii. Quintil. I. O. 5. 11. De veneficio. Liv. 4. 44. *Zich zelven van vergiftiging, of fenijngeving zuiveren, ontschuldigen, of rechtvaerdigen.*

Dicere caufam contra aliquem apud Judices. Cic. de Or. 2. 23. *Tegens iemant voor de Rechters pleiten, of dingtaal voeren.* Caufam pro aliquo. Plaut. B. 3. 3. 16. *Voor iemant pleiten, iemants zaak voorstaan, of verdedigen.*

Dicere diem alicui. Cic. Mil. 14. *Iemant de weet doen, of dagvaarden om voor 't recht te verschijnen; iemant voor 't recht daagen.* Alicui diem capitis. Liv. 3. 11. rei capitalis. Liv. 3. 13. *Iemant dagvaarden om zich over een halsstraffelyke misdaad te koomen verantwoorden.*

Dicere diem alicui. Ter. An. 1. 1. 75. *Iemant een dag stellen, noemen, bestemmen, beraamen, aanwijzen, bepaalen, of voorschrijven om iets te doen.*

Diem dicunt qua conveniant ad ripam Rhodani. Cæf. B. G. 1. 6. 4. *Zij stellen, of bestemmen eenen dag om op den oever der Rhône bijeen te koomen, of te vergaderen.*

Dotem dicere alicui. Ter. H. 5. 1. 64. *Iemant huwelijksgoed belooven, iemant iets ten huwelyk belooven, of meegeeven.*

Omnia bona doti dixit filiæ. Ter. H. 5. 1. 69. *Hij heeft zijn dochter al zijn goed ten huwelyk belooft.*

Dicere pretium muneri. Hor. O. 4. 8. 12. *Een geschenk, of gift op zijn waerde stellen, behoorlijk waerdeeren, naar waerde schatten.*

Dicere jus. Cic. Fl. 3. *'t Recht bedienen, uitspreeken, of uitwijzen: vonnissen, gerechtigheit handhaaven,* 't betekent ook, *billijke, rechtmatige, en eigentlijke dingen zeggen.*

Dicere jus alicui de re aliqua. Cic. Att. 6. 2. *Iemant ergens recht in doen, gelijk in geeven, ergens over in 't gelijk stellen.* Legem alicui. Hor. E. 2. 2. 18. Plin. H. 35. 17. *Iemant een wet geeven, voorschrijven, of stellen.*

Dixi. Ter. Ph. 2. 3. 90. *Ik heb niet meer te zeggen, ik zeg 'er niet meer van, ik zeg u niet meer, dit zij genoeg gezegt.* Dreigenderwijze. Zie Donatus over deeze plaatse.

Dixi. Afcon. Cic. p. 65. en 77. *Mijn reden is ten einde, ik heb uitgesproken, dat is al wat ik te zeggen had, ik heb gedaan, ik eindige.*

Bene quæfo inter vos dicatis, & mihi abfenti tamen. Plaut. M. G. 4. 8. 31. *Ik bid u spreek wel van malkanderen, en ook van mij, schoon ik afwezig ben.*

(Dicere dictatorem. Liv. 4. 26. *Een Hooggezaghebber kiezen.*)

DICR. DICT.

DĬCRŎTŬM, i. n. Cic. Att. 5. 11. Δίκροτον. *Een schuit, of galei met twee rijen riemen, of twee roeibanken.*

DĬCTĂMNŬM, i. n. Plin. H. 8. 27. Δίκταμνον. *Diptam, polei, of poleize,* zeker kruid heel goet tegens 't vergift en de wonden der pijlen.

DĬCTAMNUS, i. f. Cic. N. D. 2. 50. Zie Dictamnum.

DĬCTĀTĂ, ōrŭm. n. plur. Cic. Fin. 4. 4. *Lessen die de leermeesters hunne leerlingen voorzeggen, of opgeeven, om op te schrijven, of aan te tekenen.*

Dictata Magiftri. Juv. 5. 122. Suet. J. 26. 8. *Van een meester opgegevene lessen, bevelen, of voorschriften,* in wat konst het ook zy.

DĬCTĀTŎR, ōris. m. Cic. A. 2. 34. *Opperheer, Hooggezaghebber, Oppergezaghebber, Opperbevelhebber* van 't oude Rome.

DĬCTĀTŌRĬUS, ă, ŭm. Cic. Clu. 44. *Eens Opperheers, van een Hooggezaghebber, enz. dat hem aangaat, of betreft.*

DĬCTĀTRĪX, icis. f. Plaut. P. 5. 1. 18. *De bestelster, d'aanstelster, of aanrechtster van een maaltijt.*

DĬCTĀTŪRĂ, æ. f. Cic. A. 1. 2. *Opperheerschappij, opperbevelhebberschap, oppergebied.*

DĬCTĀTŬS, ă, ŭm. zie Dicto.

DĬCTĔRĬĂ, ōrŭm. n. plur. Mart. 6. 43. 3. Varr. *bij* Non. 2. 249. *Spotreden, schimpwoord, spotwoord, spotternij, steek, schent.*

DĬCTĬO, ōnis. f. *Uitspraak, wijze van zeggen, of van uitspreeken van een redenaar.*

Dictio popularis. Cic. Cl. 44. *Een gemeenzaame, slechte, of gemeene wijze van spreeken, een spreekwijs van 't gemeene volk, een gemeene manier van spreeken.*

Dictio. Cic. de Or. 2. 67. *Stijl, uitdrukking, spreekwijze, taal.*

Dictio caufæ. Cic. P. Q. 10. *Verdediging, verweering, voorspreking, rechtvaerdiging, verschoning, voorstant van een zaak, dingtaal.*

Dictio teftimonii. *Getuiging, getuigenisgeving, de daad, of 't recht om getuigenis te geeven.*

Servo teftimonii dictio non eft. Ter. Ph. 2. 1. 63. *Een slaaf kan niet*

niet getuigen, kan of mag geen getuigenis geeven, word tot geen getuiging toegelaaten.

Dictio sententiæ. Cic. I. R. 2. 4. *Gevoelen, meening, uiting van zyn meening*, of *gevoelen.*

Dictio. Cic. T. Q. 2. 3. *Reden, gesprek, dingtaal.*

(Dictio. *Een Goddelijke antwoord, Godtspraak, hemelspraak.*

Flexa, non falsa autumare dictio Delphis solet. Pacuv. *bij* Non. 3. 7. *De Godtspraak plagt te Delphos dubbelzinnige dingen, maar geen leugens te spreeken.*

Aperte fatur dictio, si intelligas. Een oud Dichter by Cic. Her. 2. 26. *De Goddelyke antwoord is klaar genoeg, indien gij ze verstaat.*

Alexandro data dictio erat, caveret. &c. Liv. 8. 24. *De Godtspraak had Alexander vermaant, dat hy zich wachten zoude, enz.*)

DĬCTIŌSUS, i. m. Varr. L. L. 5. 7. *Een snaak*, of *snakerig mensch, een aardige spotter, schimper*, of *scherßer; een aardige*, of *koddige vent, een quinkslager, een zoete, vermakelyke, geneugchelyke*, of *kluchtige prater.*

DĬCTĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Off. 3. 14. *Herhaalen, herzeggen, gedurig in den mond hebben, dikwils zeggen*, of *verhaalen.*

Dictitare causas. Cic. de Or. 2. 13. *Dikwils*, of *dikmaal pleiten.*

(Dictitare. *Voorwenden, voorgeeven.*

Cum hanc causam Lacedæmonii dictitassent sibi esse belli. Nep. 6. 1. 4. *Als de Lacedamoniërs voorgewendt hadden, dat dit d'oorzaak van den oorlog was.*

Romulum quoque insepultum perisse dictitans. Liv. 1. 49. *Voorwendende dat ook Romulus, zonder begraven te worden, gesneuvelt was.*)

DĬCTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquid alicui. Cic. Att. 7. 13. *Iemant iets voordichten, inluisteren, insteeken, ingeeven, iemants iets in den mond*, of *in de pen geeven*, of *leggen; een ander iets voorzeggen om te schrijven.*

Dictare. Quintil. I. O. 3. 4. Plin. H. 26. 9. *Voordichten, ingeeven, leeren, onderwijzen, te kennen*, of *te verstaan geeven*, van de reden, *of* billijkheit spreekende.

Lætitia humi hunc materiarum modum dictat. Colum. 4. 24. *De deugdzaamheit van de grond leert hoe veel hout men aan den wijngaard moet laaten, wanneer hij gesneden word.*

Dictare orationem alicui. Cic. Fin. 4. 22. *Iemant een reden opgeeven*, of *voorzeggen om te schrijven.*

Adveni domum commodum, ut rationem dictare te intelligo. Plaut. Am. 2. 2. 38. *Ik ben net van pas t'huis gekoomen naar uwe rekening, naar uw zeggen*, of wel *naar ik uit uw zeggen zie, verstaa*, of *verneem.*

DICTŪM, i. n. *Een woord, een zeggen, gezeg, reden, sprenk*, of *spreekwoord.*

Dictum. Cic. Fl. 29. *of* Bonum dictum. Cic. de Or. 2. 54. *Een aardig, geestig*, of *kluchtig zeggen, een aardigheit, een quinkslag, een spotterny*, of *scherßing.*

Nuntiare alicui bona dicta. Catull. 11. 16. *Iemant een goede tyding brengen*, of *verhaalen.*

Dictum vetus. Ter. E. 3. 1. 38. *Een oud spreekwoord, een oude zinspreuk.*

Dicere dicta. Cic. de Or. 2. 60. *Aardiglyk spotten*, of *scherßen, geestige dingen, quinkslagen*, of *kluchtjes voor den dag brengen, genoeglyk*, of *snakerig praaten, boerten, loopjes verhaalen.*

(Dictum. *Een daad*, of *bedrijf.*

Feci ego istæc dicta, quæ vos dicitis? Plaut. Cas. 5. 4. 17. *Heb ik die daaden, die gij zegt, uitgerigt? heb ik dat gedaan, dat gij zegt?*

Cui quæritur ex omni verborum injuria dicto. Virg. Cir. 59. *Die ieder daad opneemt als of hy daar in verongelykt*, of *beledigt ware.*

Dictum. *Een spreekwoord.*

Sapientum illud dictum te audisse reor sæpius. Plaut. Merc. 5. 3. 1. *Ik meen dat gij dat spreekwoord dikwils van de Wyzen zult gehoort hebben.*

Dictum. *Een bevel*, of *gebod.*

Quam magistro desinebat esse dicto audiens. Plaut. B. 3. 3. 35. *Als hy ophielt te hooren naar 't bevel van zijn meester*, of *als hij naliet zyn meesters bevelen te gehoorzaamen.*

DĬCTŪRIO, is, īrĕ. *Iets gaerne willen zeggen, iets onderneemen, bestaan*, of *poogen te zeggen.*

Milites quam fortiter a se facta semper dicturiunt. Macrob. S. 7. 2. *Hoe gaerne spreeken altyd de soldaaten van hunne dappere daaden.*)

DĬCTŪS, ă, ūm. *Gesproken, uitgesproken, gezeit, gezegt, vertelt, verhaalt.*

Dictum, factum. Ter. H. 5. 1. 31. *of* Dictum ac factum. Ter. An. 2. 3. 7. *Zoo gezegt, zoo gedaan; straks, flux*, of *op staande voet verricht*, of *uitgevoert.*

Dicto citius. Hor. S. 2. 2. 76. Liv. 23. 47. *Eer 't woord uitgesproken is, eer 't woord van de tong*, of *uit den mond is; eer als men 't zeggen kon, eer men zou konnen spreeken; eerder gedaan als gezegt.*

Dictum sapienti sat est. Ter. Ph. 3. 3. 8. *Dit is genoeg tegens een wijs man gezegt; een woord is genoeg voor de geleerden.*

Honore dicto. Plin. H. 28. 8. *Met eerbied*, of *behoudens d'eer die u toekoomt*, of *die men u schuldig is gesproken.*

Dictus dies alicui rei. Ter. An. 1. 1. 75. *Een bestemde, gezette, bepaalde, vastgestelde dag om iets te doen.*

Dictus. *Genoemt, gemeld, benoemt, genaamt, toegezegt, toegelegt, toegewezen.*

Cappadocia Eumeni dicta est. Nep. 18. 2. 2. *Kappadocien is Eumenes toegewezen*, of *toegelegt; Kappadocien is Eumenes te beurt gevallen.*

Dictus. *Beschreeven*, of *die daar van geschreeven is.*

Cui non dictus Hylas? Virg. G. 3. 6. *Van wien is Hylas niet beschreeven? Wie heeft van Hylas niet geschreeven?*

Dictus. *Verloofst.*

Dicta puella. Virg. *bij* Non. 4. 122. *Een verloofde dochter*, of *maagd; een meisje dat verloofd*, of *ondertrouwt is.*

DIDO.

DĪDO, īs, dĭdĭdī, dĭdĭtūm, dīdĕrĕ. *Deelen, verdeelen, uitdeelen, scheiden, verbreiden, geeven.* (Vetus Glossarium. Dide, διάδος, μέριζον.)

Cibus in venas diditur. Lucret. 2. 1124. *'t Voedzel word verdeelt in d'aderen*, of *word door d'aderen verspreid.*

Didere munia. Hor. S. 2. 2. 63. *d'Ampten vergeeven*, of *uitdeelen.*

Diditur studia in contraria vulgus. Virg. Æ. 2. 39. *Het gemeene volk is in verscheide gevoelens verdeelt, staat in gevoelen tegens malkanderen, heeft verscheide gedachten en neigingen.* (In alle de drukken, die ik gezien heb, staat Scinditur.

DĪDŌRŌS, ă, ūm. Plin. H. 34. 14. *Twee handen breed.*)

DĪDU.

DĪDŪCO, īs, dūxī, dūctūm, dūcĕrĕ. *Verdeelen, verspreiden, afzenden, in veele deelen scheiden, d'een hier, en d'ander daar doen gaan, naar verscheide plaatzen verzenden*, van zaaken en persoonen spreekende.

Milites diducere. Cæs. B. G. 6. 34. 5. *Zyn krijgsvolk in kleine hoopen verdeelen*, of *verspreiden.*

Manus hostium diducere. Cæs. B. G. 3. 40. 2. *Den vyand elders werk geeven, naar een andere plaats lokken*, of *trekken.*

Diducere. Cic. Or. 32. Colum. 2. 6. *Openen, opdoen, scheiden, van malkan*

kanderen spalken, van de mond, de vingeren, enz spreekende.

Diducere circinum. Vitruv. 9. 8. *Een passer opdoen, openen*, of *verwijden*.

Cibus in corpus diducitur. Celf. Præf. *'t Voedzel word door 's ganfche ligchaam verdeelt*, of *verspreid*.

Animus in curas diducitur. Virg. Æ. 5. 720. *'t Gemoed word door verscheide zorgen aangedaan, belemmert, gescheurt*, of *verdeelt*.

Diducere Senatum in studia. Tac. H. 4. 6. 2. *Een verdeeldheit in den Raad maaken*, of *brengen; den Raad onder malkander oneenig maaken; tweedracht in den Raad zaaijen; oneenigheit tusschen den Raad stooken*, of *verwekken*.

* Assem longis rationibus in centum partes diducere. Hor. A. P. 326. *Na lang rekenen, een stuiver in hondert deelen verdeelen*.

DĪDŪCTĬO, ōnis. f. *Verdeeling, scheiding, afzondering, verspreiding, afleiding*.

Diductio elementorum. Sen. N. Q. 3. 13. *Verdeeling, onderscheiding*, of *scheiding der hoofdstoffen*.

Ostendit intentionem spiritus, ejus diductio. Sen. N. Q. 2. 8. *De kracht des winds blijkt uit zijne snelle verspreiding*.

DĪDŪCTUS, ă, ŭm. Celf. 2. 8. *Verdeelt, gescheiden, afgescheiden, afgezondert*.

* Diductus. Tac. An. 2. 47. 2. Quintil. I. O. 2. 15. *Los, open, geopend*, van een tabbaard, een deur, d'aarde, enz spreekende.

Diductus. Liv. 28. 14. *Geopend, open, breed uitgestrekt, wyd uitgezet*, van een bende voetvolk spreekende.

Diductus. *Vervreemd, vyandig, in onvriendschap*, of *in onmin, oneenig, tweedrachtig*.

Ab hostibus meis diductus erat Pompejus. Cæf. B. C. 1. 7. 1. *Mijne vyanden hadden mij in onmin*, of *onlust met Pompejus gebragt, hadden mij de vriendschap van Pompejus doen verliezen*.

(Diductus. *Gescheiden, verbroken*.

Diducto matrimonio sepositus est in Lusitaniam. Suet. O. 3. 5. *'t Huwelijk verbroken zijnde, is hij verzonden naar Portugal*.

Diductoque jugo cogit aheneo. Hor. O. 3. 9. 18. *En maakt een onverbrekelyk huwelyk tusschen die van malkanderen gescheiden waren.*)

DIEC.

DĬĔCŬLĂ, æ. f. Ter. An. 4. 2. 27. Ascon. Cic. p. 44. *Een dagje, een kleinen tijd, een weinig tyds.*

DIER.

‡ DĬĒRĒCTĂ, æ. f. Plaut. R. 4. 4. 126. *Een galghoer, een vrouwmensch dat de galg waerd is*, of *verdient*.

(DĬĒRĒCTĒ. Adv. *Regelrecht, rechtdraats*.

Dierecte in maximam malam crucem. Plaut. Pœn. 1. 2. 134. *Loop regelrecht naar uw uiterste verderf.*)

‡ DĬĒRĒCTUS, i. m. Plaut. Pœn. 1. 1. 32. *Een galgbrok, galgenaas, hangbast, een die de galg verdient*.

(DĬĒRĒCTUS, ă, ŭm. *Gescheurt, gebrooken*.

Ducit lembum dierectum navis prædatoria. Plaut. Men. 2. 3. 87. *'t Roofschip sleept een gebroken*, of *lek visschuitjen.*)

DIES.

DĬĒS, ēi. m. & f. *De dag.* Men vind Dies nauwelijks in fœm. gen. in 't plur.

De die. Catull. 47. 6. Curt. 5. 7. 2. 2. Liv. 25. 23. *Op den dag, des daags, op den klaaren dag, op den middag, op schoonen*, of *lichten dag, terwyl 't noch dag was*.

(De die. *Des morgens, met den dag, 's morgens vroeg*.

Domitianus lavabat de die. Suet. D. 21. 2. *Domitianus baadde*, of *ging in 't bad met den dag*, of *des morgens vroeg*. d'Ouden baadden zich eerst op den namiddag. Zie Vitruv. 5. 10. Spartian. Adrian. 22. Mart. 4. 8. 5.

Crassus non invitus de die in ganeas correpit. Apul. A. 311. *Krassus loopt gaerne met den dag naar 't hoerhuis.*)

Dies hodiernus. Cic. de Or. 3. 21. *Heden, de huidige dag, de dag van heden*. Crastinus. Cic. Att. 15. 8. *Morgen, de dag van morgen*. Hesternus. Cic. de Or. 3. 21. *Gisteren, de dag van gisteren*.

Dies noctesque. Cic. Fin. 1. 16. *Dag en nacht, bij daag en by nacht, zonder ophouden, onophoudelyk, gedurig lijk*.

Dies legitimi. Cic. V. 2. 52. of Stati. Cic. L. L. 2. 9. *Stilstaande rechtsdagen, dagen van gerechtsstilstant*, of *dat 'er niet gepleit word, vierdagen, vrydagen*, of *oorlofsdagen*.

Dies justi. Gell. 15. 13. *De dertig dagen die de Rechters den schuldenaaren gunden, om geld te verschaffen*. Festus zegt, dat men dus de dertig dagen noemde, in welke men, na dat het leger bevel had gekregen om op te breeken, een vaan, of vlag boven op 't Kapitool stak. (Macrob. S. 1. 16. zegt dat het een roode vaan, of bloedvlag was.)

Diem de die ducere. Cæf. B. G. 1. 16. 4. *Van dag tot dag, van tijd tot tijd, t'elkens*, of *gedurig uitstellen*.

Iter diei. Liv. 25. 15: 45. 28. Unius diei. Cic. F. 15. 4. *Een weg van een dag*, of *van een dagreize, een reis van een dag*.

Dies longa. Virg. G. 2. 201. *De tyd, de lengte, de during, de loop des tyds*. Dies is in deeze beteekenis altijd fœm. gen.

Dies antiqua in literis adscripta. Cic. Fr. 3. 1. *Een brief van een oude dagteikening, een oude dagteikening in een brief*.

(Dies it. Plaut. R. 4. 3. 62. abit. Catull. 61. 79. *De tijd verloopt, loopt door*, of *gaat voorby.*)

Dies Curiæ. Cic. de Or. 1. 7. *Een dag van vermaak, vreugde*, of *blydschap; een vreugdedag, een feestdag*, of *vierdag*.

Emere aliquid die cæca. Plaut. Pf. 1. 3. 67. *Iets op dag, op geloof*, of *op borg koopen*. Die oculata. Plaut. Pf. 1. 3. 67. *Iets met gereed geld koopen*.

(Dies. *De dag, de gezette*, of *de bestemde tyd om te betaalen*.

Ubi vos requiram ubi dies advenerit. Phædr. 1. 16. 7. *Waar zal ik u vinden als de dag, de gezette*, of *bestemde tyd van betaling zal verscheenen zyn?*

Die lanam & agnos vendat. Cato R. R. 151. *Laat hem zijn wol, en lammeren op dag verkoopen*.

Laxiorem diem dare. Liv. 39. 17. *De tyd van betaling ruimer stellen. Meerder tijd geeven om te betaalen*.

Dies. *Wat op een dag voorvalt*, of *op een dag gedaan word*.

Totum diem meum scrutor. Sen. de ir. 3. 36. *Ik overweege, doorzoeke*, of *overlegge mijnen ganschen dag*, of *wat ik op deezen mijnen dag gedaan hebbe, wat 'er van daag is voorgevallen*. Zoo verklaart het Seneca zelf, als hy vervolgens zegt, facta ac dicta mea remetior.

Die salvo & composito. Plin. E. 2. 17. 2. *Alle voorgenomene bezigheden, op dien dag afgedaan zynde. Geen werk, dat op dien dag moest gedaan worden, nagelaaten zynde*. Plinius ziet op de gewoonte der Ouden, onder welke zy, die de naam wilden hebben dat zy hunne zaaken behertigden, de gewoonte hadden, dat ze by zichzelven vaststelden wat op ieder dag moest gedaan, en wat voor plichten moesten waargenomen worden, en dat was als volgt.

Diem disponere. Sen. Pol. 25. Suet. T. 11. 4. Distinguere. Juv. 1. 127. *De bezigheden van den dag verdeelen, welke, en op wat uur zij zullen verricht worden*.

Si diem latebra vitavisset. Tac. H. 3. 85. 1. *Indien hij 't gevaar dat hem op dien*

dien dag over 't hoofd hing, of *naakende was*, *zou ontgaan hebben*.

Dies tuus. *Uwen quaaden dag; de quaade dag in uwe ziekte.*

Diem tuum... ego mihi notaveram. Cic. Att. 7. 8. *Ik had waargenomen wat uwen quaaden dag was.*

Diem dividere. Varr. R. R. 3. 2. Somno insititio diffindere. Varr. 1. 2. *Een middagslaap houden.* Zie Meridior.

Dies. *Het leven dat men op zekeren dag geniet.*

Sive diem videat, five tegatur humo. Ovid. Tr. 5. 4. 44. *Het zy hy den dag zie*, of *leeve, het zy hy sterve.*

In diem venire. Solin. 1. *Ter waereld koomen, gebooren worden.*

Dies. *De dood*, om dat zy ook op eenen zekeren dag voorvalt.

Diem. Nep. 10. 10. 3. Diem suum. Cic. F. 4. 12. Diem supremum obire. Nep. 7. 10. 6. Fungi. Justin. 19. 1. 1. Ulp. Dig. 49. 17. 9. *Zyn leste dag hebben, sterven.*

Dies. *Het licht, de dag.*

Nox it in diem. Apul. M. 1. 108. *Het word licht, het word dag.*

Dies dubius. Plin. E. 6. 20. 6. *Het was noch in de schemering, het was noch niet recht licht.*

Dies admittitur. Plin. E. 9. 36. 2. *Het licht*, of *de dag schynt in dat vertrek.*

Die multo. Cæs. B. G. 1. 22. 4. *Verre op den dag.*

Die adhuc multo. Tac. H. 2. 44. 3. *By helderen dage, als het noch hoog dag was.*

Diei jam multum esse vides. Plaut. Ps. 4. 7. 59. *Gy ziet wel dat het verre op den dag is.*

Die medio. Petron. 96. *Op den middag.*

In dies. *Van dag tot dag, van den eenen dag tot den anderen.* De die in diem is geen goed Latijn.

Cum manaret malum in dies latius. Cic. A. 1. 2. *Als 't quaad van dag tot dag zich verder verspreidde.*

In dies singulos magis magisque opinio hominum confirmatur. Cic. F. 6. 4. *De menschen worden van dag tot dag in hun meening versterkt.*

In diem. *Voor eenen dag.*

Ille petit in diem currus paternos, & moderamen equorum. Ovid. M. 2. 48. *Hy verzoekt zyns vaders wagen, en 't menwen van de paerden voor eenen dag.*

Te in diem vivere. Cic. A. 2. 34. *Dat gy dien dag al'een bezorgt*, dat is, *dat gy zonder zorge leeft.*

In diem. *Na deezen, na verloop van tyd.*

Sed in diem istuc est fortasse quod minitare. Ter. E. 5. 6. 19. *Maar dat gy dreigt, zal misschien na deezen*, of *na verloop van tyd geschieden.*)

DIĔSIS, is. f. Vitruv. 5. 4. *Alsote. Een minste halve toon, d'eerste merktoon.* Een woord der zangkonst.

(DIESPITER, tris, m. Hor. O. 3. 2. 29. *Jupiter, de vader van den dag*, of *van 't licht.*)

DIFF.

DĪFFĀMĀTUS, a, um. *Uitgemaakt, gelastert, geschonden, onteert, zwart* - of *verdacht gemaakt.*

Diffamatus probroso carmine Tac. An. 15. 49. 4. *Door een faamroovend schrift geschonden, door een schimp* - of *hekeldicht gelastert.*

Crimen diffamatum. Ovid. M. 4. 236. *Een bekend schelmstuk, een openbaare misdaad, een schendaad die waereldkundig is.*

DĪFFĀMO, as, avi, atum, are. Apul. M. 1. 107. *Uitmaaken, uitschelden, schenden, lasteren, onteeren, zwart* - of *verdacht maaken, te na spreeken.*

DĪFFARRĔĀTIO, onis. f. Festus. *Echtscheiding, ontbinding*, of *losmaking van 't huwelyk*, of wel. *Het offer en de plegtigheden waar door d'Ouden het huwelyk braken.*

DĪFFERCIO, is, fersi, fertum, fercire. *Vullen, vervullen, vol maaken.* Men vind van dit verbum niet anders dan het participium passivum Differtus. Zie het beneden.

DĪFFĔRENS, entis. om. gen. Cic. de Or. 1. 42. *Verscheiden, verschillig, onderscheiden, verschillende, malkanderen niet gelyk, ongelyk, onpaar, van verscheide slach.*

DĪFFĔRENTIA, æ. f. Cic. Fin. 5. 7. *Verscheidenheit, verschilligheit, ongelykheit, ongelykmatigheit, ongelykaardigheit, onderscheid, verschil.*

‡ DĪFFĔRĬTAS, atis. f. Lucret. 4. 640. *Verscheidenheit, verschil, verschilligheit, onderscheid.*

DĪFFĔRO, differs, distuli, dilatum, differre. acc. *Verstrooyen, verspreiden, vervoeren, van malkanderen scheiden, hier en daar brengen, voeren, werpen*, of *jaagen; uitstrooyen. Uitstellen, verschuiven, afzonderen.*

Tempestas nos ab aliis differt. Plaut. R. 2. 3. 39. *Het onweer verstrooit ons van d'anderen, voert ons van d'anderen af.*

Differre rumorem. Ter. H. prol. 16. Famam. Plaut. Trin. 3. 2. 63. *Een gerucht uitstrooyen, verbreiden*, of *verspreyen.*

Differri lætitia. Plaut. Truc. 4. 1. 3. *Van blydschap vervoert, vervukt*, of *opgenomen zyn.* Doloribus. Ter. Ad. 3. 4. 40. *Groote pyn*, of *smert gevoelen, door hertzeer, overstelpt*, of *ontroert worden.* Invidia. Prop. 1. 16. 48. *Van spyt*, of *afgunst barsten.*

Differre tempus. Cic. A. 8. 8. *Uitstellen, verschuiven, uitstel neemen.* In aliud tempus aliquem. Cic. F. 5. 12. of Aliquid. Cic. Cl. 87. *Iemant* - of *iets tot op een ander tyd uitstellen*, of *verschuiven.*

Differre. *Verschillen, verscheiden van gevoelen zyn, niet overeenkoomen, van strydige gevoelens zyn.*

Differre ab aliquo aliquare. Cæs. B. G. 8. 25. 2. Cic. Off. 1. 27. Aliqua in re. Nep. 17. 7. 4. *Ergens van iemant in verschillen, ergens in met iemant van andere gedachten zyn, met iemant ergens in verschillen.*

Inter se differunt lingua, institutis. Cæs. B. G. 1. 1. 2. *Zy zyn van verscheide taal en zeden, hunne taal, inzettingen en wetten*, of *zeden verschillen van malkanderen.* Hoc inter se differunt. Cic. T. Q. 4. 11. *Daar is dit verschil tusschen hen, dit onderscheit is 'er tusschen hen.*

Quid res cum re differat demonstrabitur. Cic. I. R. 2. 50. *Wat het verschil*, of *onderscheid tusschen deeze twee dingen is zal aangewezen worden.*

Quid differt inter opinionem meam & tuam? Cic. Div. 19. *Wat onderscheid is 'er tusschen mijn en uw gevoelen? waar in verschillen onze gedachten*, of *gevoelens?*

Oratione aliquem differre. Ter. An. 2. 4. 5. *Iemant door eenige reden verbysteren, de voet dwars zetten, van zyn stuk helpen, verlegen maaken*, of *in verlegentheit brengen.*

Differtur, nunquam tollitur ullus amor. Prop. 2. 2. 10. *De liefde verflaauwt*, of *neemt wel af, maar word nooit heel uitgeroeit, uitgebluscht*, of *ontwortelt.*

(Differre. *Van malkanderen trekken, scheuren.*

Jam ego te faciam, ut hic formicæ frustillatim differant. Plaut. Curc. 4. 4. 20. *Ik zal nu maaken, dat de mieren u hier in kleine stukjes zullen trekken.*

Differre alleen. Plaut. E. 1. 1. 15. differre aliquem rumoribus. Tac. An. 1. 4. 2. differre aliquid foris sermonibus de aliquo. Lucill. by Non. 4. 131. *Iemant een quaad gerucht nageeven, iemant in een quaaden naam brengen; qualyk van iemant achter zyn rugge spreeken.*)

DĪFFERTUS, a, um. *Vol, volle, vervult, voorzien, volgemaakt.*

Odo.

Odoribus differtus. Tac. An. 16. 6. 3. *Vol welriekende geur, met een aangenaame reuk vervult*, of *doortrokken, gebalsemt*, van een persoon, plaats, lijk, enz. spreekende.

Piscis differtus. Sen. N. Q. 3. 19. *Een wel gevoede, groote*, of *vette visch.*

Differtum forum. Hor. S. 1. 5. 4. E. 1. 6. 59. *Een volle markt, een markt vol volks.*

DIFFIBULO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Stat. Th. 6. 570. *Loshaaken, losmaaken, ontgespen, los-* of *open doen*, een rok, kleed, enz.

DIFFICILE. Adv. Cic. I. R. 2. 56. *Bezwaarlijk, qualyk, moeijelijk, met moeite.* De compar. Difficilius staat by Cato R. R. 123. en de superl. Difficillime by Plin. H. 19. 7.

DIFFICILIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Liv. 30. 34. *Moeijelijk, zwaar, qualijk, bezwaarlijk, ongemakkelijk.* De compar. Difficilior staat by Liv. 30. 34. en de superl. Difficillimus by Liv. 21. 31.

Difficile est dicere. Cic. A. Q. 4. 10. of dictu. Cic F. 1. 7. *'t Is bezwaarlyk, moeijelijk, zwaar*, of *qualijk te zeggen.*

Res difficilis ad judicandum. Cic. Att. 9. 9. *Een zwaare zaak om te oordeelen.*

Difficilis. Cic. I. R. 2. 54. *Moeijelijk, zwaar, duister, verwart, zwaar*, of *qualijk om te verstaan.*

Difficilis. Cic. de Or. 3. 55. *Zwaar, moeijelijk, lastig, bekommerlijk, daar veel arbeit aan vast is*, of *toe word vereischt.*

Difficilis. Cic. Or. 29. *Moeijelijk, koppig, korzelig, wonderlijk, eigenzinnig, eenzinnig, stetloorig, narrig, warkoppig*, van menschen en hunnen inborst spreekende.

DIFFICILITER. Adv. Cic. A. Q. 4. 16. Colum. 5. 3. *Bezwaarlijk, met moeite, met veel arbeid, ongemakkelijk.*

DIFFICULTAS, ātis. f. Cic. Clu. 1. *Moeijelijkheit, moeite, arbeid, zwoeging, hinder, hindernis, hinderpaal, letzel, belemmering, ongemak, zwarigheit.*

Difficultas. *Nood, mangel, armoede, behoefte, gebrek, benodiging, schaarsheit.* Zoo legt het Asconius uit over Cic. p. 19.

Difficultas nummaria. Cic. V. 2. 28. Rei nummariæ. Cic. V. 4. 6. *Geldbehoefte, benodiging, schaarsheit, mangel*, of *gebrek van geld.* Annonæ. Cic. Dom. 5. *Behoefte, gebrek, schaarsheit*, of *duurte van leeftocht*, of *van mondkost.*

Difficultas corporis. Cels. 2. 2. *Zwakheit, ongesteltheit, krankheit*, of *ziekte.* Spirandi. Cels. 2. 1. of spiritus. Cels. 2. 7. *Aamborstigheit, engborstigheit, kortademigheit, een benauwde borst, moeite in 't ademhaalen, een korten adem.*

DIFFICULTER. Adv. Cic. I. R. 2. 56. *Bezwaarlijk, ongemakkelijk, qualijk, moeijelijk, met moeite, met grooten arbeid.*

(DIFFIDENS, ĕntis. Partic. omn. gen. Cic. Pis. 36. *Mis-* of *wantrouwende, geen moed hebbende.*)

DIFFIDENTER. Adv. Cic. Clu. 1. *Vreesachtig, schroomachtig, beschroomdelijk, angstvalliglijk, met beschroomtheit, met mistrouwen, wantrouwende, hoopeloos, wanhoopende, geen moet tot iets hebbende.*

DIFFIDENTIA, æ. f. Cic. I. R. 2. 54. Plaut. R. prol. 82. *Mistrouwen, wantrouwen, bekommernis, angst, beschroomtheit, kleinmoedigheit, vreesachtigheit, angstvalligheit* in d'onderneming, of uitvoering van een zaak.

DIFFIDO, is, fisus sum, fidĕrĕ. *Wanhoopen, wantrouwen, den moed verloren geeven, de hoop verliezen; bekommert*, of *bevreest worden, in angst*, of *bekommering raaken, vreezen*, of *beducht zijn*, dat men iets niet zal konnen doen, uitvoeren, of volbrengen.

Diffidere sibi. Cic. Clu. 23. *Zich zelven niet betrouwen, zijn eigen krachten mistrouwen*, of *wantrouwen.* Alicui Cic. F. 4. 5. de aliquo. Cic. Att. 12. 43. *Iemant wantrouwen, geen groote staat op iemant maaken, iemant verdacht houden.* Militibus. Cic. F. 2. 20. *'t Krijgsvolk niet veel vertrouwen, zich op 't krijgsvolk niet zeer verlaaten, slechte gedachten van de krijgsknechten*, of *hunne dapperheit hebben.*

DIFFINDO, is, fidi, fissum, findĕrĕ. acc. Virg. Æ. 9. 589. Cic. Tim. 7. *Splijten, klieven, klooven, van malkanderen scheiden, opspalken, in 't midden opsnijden*, of *klooven.*

Diffindere vitem mediam per medullam. Cato R. R. 42. *Een wijngaardrank recht in 't midden opklooven, een kloof recht in 't midden van een wijngaardrank maaken* om in te enten.

* Diffindere portas urbis. Hor. O. 3. 16. 16. *De stadspoorten opbreeken, aan stukken breeken*, of *rammen, oprammeijen, instooten, doen opspringen, inbonzen, overhoop werpen.*

Diffindere diem. Gell. 14. 2. Liv. 9. 38. *Tot 's anderen daags uitstellen, uitverschuiven*, te weeten, 't onderzoek van een zaak, d'afkondiging van een wet, enz.

DIFFINGO, is, finxi, fingĕrĕ. *Hermaaken, herstellen, verbeeteren, herdoen, hervormen, van form*, of *gedaante veranderen, een nieuwe snof, zwier*, of *gedaante geeven.*

Diffingere incude ferrum retusum. Hor. O. 1. 35. 39. *Verroest geweer schoon maaken, oude afgebezigde wapenen versmeeden, stompe*, of *botte wapenen scharp maaken.*

Nihil tunc diffingere possum. Hor. S. 2. 1. 79. *Ik kan hier van niets loogchenen, ontveinzen*, of *ontkennen.*

Diffingere Rheni luteum caput. Hor. S. 1. 10. 37. *Den slijk-* of *modderachtigen oorsprongk van den Ryn, in dicht*, of *vaerzen beschrijven.*

(DIFFINITIO, ōnis, f. Hygin. P. A. 1. 6. *Beschrijving, bepaling.*)

DIFFINITIVE. Adv. Ascon. Cic. p. 117. *Bepaaldelijk, stelliglyk, uitteindelijk.*

DIFFISIO, ōnis. f. Diffisio rerum. Gell 14. 2. *Uitstel*, of *verschuiving van een zaak tot 's anderen daags.*

DIFFISSUS, ă, ūm. Cic. D. 1. 13. Varr. L. L. 1. 40. *Gespleten, gekloost, gekliest, opgespleten, geborsten, aan stukken geborsten*, of *gespleten, opgekloost*, van een tak, een boom, een rots, enz spreekende.

DIFFISUS, ă, ūm. dat. Cic. Mur. 30. *Mistrouwig, wantrouwend, die zichzelven, die iets*, of *iemant mistrouwt*, of *verdacht houd*, van zichzelven, zijn verstand, zijn krachten, iemant, enz. spreekende.

DIFFITEOR, ēris, fitēri. Cic. F. 10. 8. *Loogchenen, ontkennen, staande houden*, of *beweeren dat men iets niet gedaan*, of *gezegt heeft.*

Pudor obscœnum diffiteatur opus. Ovid. Am. 3. 13. 28. *Dat de schaamte hem tot loogchening van zyn werk brenge*, of *hem doe ontkennen dat hij 'er de maker van zij; dat hij door schaamte bewogen worde te beweeren, dat hij 'er geen schrijver van is.*

DIFFLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Afwaaijen, afblaazen, wechwaaijen, wechblaazen, door 't geblaas afwerpen*, of *verstrooijen, doen verstuiven*, van den wind spreekende die de bladeren van de boomen afwaait.

Difflare spiritu legiones. Plaut. M. G. 1. 1. 17. *De keurbenden wechblaazen*, of *door zijn geblaas verstrooijen, op de vlucht drijven*, of *verjaagen.*

Difflari. Gell. 21. 5. *Uitwaassemen, uitvloeijen, wechvloeijen, versmelten, wechsmelten, vervlieten, wechvlieten; opgehaalt*, of *opgetrokken worden*, van wateren, sneeuw, een opkoomende damp, enz. spreekende.

DIFFLUO, is, fluxi, fluxūm, fluĕrĕ. Cic. Cl. 91. Lucret. 3. 436.

Uit-

Overvloeijen, overloopen, overstroomen, zyn loop neemen, zich verspreiden, van water, van een stroom spreekende.

Rhenus in plures diffluit partes. Cæs. B. G. 4. 10. 4. *De Ryn verspreid zich in verscheide takken.*

Diffluere sudore. Plin. H. 21. 13. *Tot water zweeten, sterk zweeten, wechsmelten van 't zweet, heel bezweet zyn.*

Diffluere otio. Cic. de Or. 3. 32. Luxuria & lascivia. Ter. H. 5. 1. 72. *Een ledig, dertel, onkuisch leven leiden; in ledigheit, wellusten, dertelheit en onkuisheit verzopen,* of *versmoort leggen.* Diffluere otio betekent ook *heel gerust*, of *in groote rust leeven.*

Diffluere verbis. Gell. 1. 15. *In woorden overvloeijen, overvloedig in woorden zyn, veel praats hebben, een groote snapper zyn.*

DĪFFRACTUS, ă, ŭm. Vitruv. 10. 6. *Gebroken, in stukken gebroken, verbryzelt, vermorzelt.*

DĪFFRĪNGO, ĭs, frēgi, frāctŭm, fringĕrĕ. Plaut. As. 2. 4. 68. *Breeken, verbreeken, verbryzelen, aan stukken breeken, vermorzelen.*

DĪFFŪGIO, ĭs, fūgi, fŭgitŭm, fŭgĕrĕ. Liv. 41. 10. *Vluchten, vlieden, de vlucht neemen,* of *kiezen, wechvluchten, zich wechpakken.*

Diffugere aliquid. Cic. V. 3. 18. *Iets schuuwen, iets niet willen zien,* of *kennen; zich houden of men iets niet wist, ergens d'oogen voor sluiten,* of *willens onweetende van zyn,* van een waarheit spreekende.

Non diffugio quin dicam quæ scio de suillo pecore. Varr. R. R. 2. 4. *Ik weigere niet, schroome niet,* of *maake geen zwarigheit alles te zeggen dat ik van de varkens weet,* of *dat my van de zwynen bewust,* of *bekent is.*

Diffugere nives. Hor. O. 4. 7. 1. *De sneeuw is gesmolten, de winter is over.* Stellæ. Ovid. M. 2. 114. *De sterren zyn verduistert,* of *uit het gezicht geraakt.* Terrores animi. Lucret. 3. 16. *De vreez is verdweenen,* of *is over.*

DĪFFUGIŬM, ĭi. n. Tac. H. 1. 39. 4. *Vlucht, verlating, ontwyking, verloping, toevlucht.*

DĪFFŪLMĪNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Blixemen, met gewelt verstrooijen, neêrvellen, onder de voet smyten, over hoop werpen.*

Diffulminat omnem obstantum turbam. Sil. 4. 265. *Hy velt,* of *hakt alles neêr wat hem voorkoomt, hy verslaat alles rondom zich.*

† DĪFFŪNDĪTO, ās, ārĕ bona. Plaut. Merc. prol. 58. *Zyn goed doorbrengen, verquisten, opeeten, verteeren; door de billen lappen.* Deeze laatste spreekwys is boertachtig.

DĪFFŪNDO, ĭs, fūdi, fūsum, fundĕrĕ. acc. *Uitstorten, uitgieten, wechgieten, plengen.*

Diffundere se. Cic. N. D. 2. 10. Diffundi. Plin. Præf. 3. *Uitloopen, wechloopen, wechvloeijen.*

Diffundere flendo dolorem. Ovid. M. 9. 143. iram. Ovid. Her. 8. 61. *Zyn verdriet, hartzeer, smert; zyn gramschap door traanen verdryven, met schreyen verzetten, door weenen verzachten.*

Diffundi ramis. Plin. H. 12. 5. Diffundere se. Colum. 11. 3. *Zyn takken uitspreiden. Zich uitbreiden.*

* Diffundere vim suam longe lateque. Cic. D. 1. 36. *Zyn kracht,* of *vermogen wyd en zyd uitstrekken, doen gevoelen,* of *vreezen.*

Ad castra hostium rumorem diffudit, &c. seq. inf. Front. St. 4. 7. 26. *Hy heeft het gerucht verspreid,* of *laaten loopen in 's vyands leger, dat, enz.*

Famam diffudit tanquam ab Gallis arcesseretur. Front. St. 2. 7. 3. *Hy heeft uitgestrooit,* of *heeft laaten verluiden, dat de Franschen zyn vriendschap zochten.*

Diffundere vultum. Ovid. P. 4. 4. 9. *Een bly gelaat,* of *vrolyk wezen toonen.*

(Diffundere vinum. *Wyn van de pers in de vaten doen,* of *vaaten.*

Vina bibes iterum Tauro diffusa. Hor. E. 1. 5. 4. *Gy zult wederom wyn drinken, gevaat toen Statilius Taurus Burgermeester was.*

Hic tibi vina dabit diffusa in montibus illis. Juv. 11. 159. *Zoodanig een jongen zal u den wyn inschenken, op die bergen gevaat,* of *in vaten gedaan.*)

DĪFFŪSĒ. Adv. *Hier en daar, aan d'eene en d'andere kant, van malkander, in 't breede, wydlopig, wydluftig.*

Res diffuse dictæ. Cic. I. R. 1. 52. *Dingen heel breed,* of *wydlopig verhaalt,* of *verhandelt.*

DĪFFŪSĬLĬS, ĭs. m. en f. lĕ, ĭs. n. Diffusilis æther. Lucret. 5. 468. *Vloeijend, vloeibaar, de vloeijende, vloeibaare,* of *zweevende lucht.*

DĪFFŪSĬO, ōnis. f. Diffusio animi. Sen. V. B. 5. *Vrolykheit; vreugde; verwydering van de ziel,* of *van 't herte.*

DĪFFŪSUS, ă, ŭm. *Uitgestrekt, uitgebreid, verspreid, uitgespreid, breed, wyd.* De compar. Diffusior staat beneden by Columella.

* Arbor diffusa ramis. Cic. de Or. 1. 7. *Een boom wiens takken wyd uitgespreid zyn, die een groote kroon maakt.*

Diffusiora consepta. Colum. 1. 4. *Een schutting, heining,* of *ringmuur van een grooten omtrek; zeer ruime,* of *groote besloote velden.*

Error longe lateque diffusus. Cic. Fin. 2. 34. *Een dwaling die wyd en zyd,* of *over al verspreid is.*

Laus diffusa. Cic. C. B. 5. *Een alombekende lof, een roem die over al verbreid,* of *die waereldkundig is.*

† Vultus diffusus. Stat. S. 4. 2. 54. *Een bly aangezigt, een lagchend,* of *vrolyk, bly,* of *verheugd wezen.*

DIGA.

(DĪGĀMĬĀ, æ. f. *Tweede huwelyk, tweede trouw.*

DĪGĀMUS, i. m. *Een die ten tweeden maal getrouwt is.* Deeze twee woorden zijn alleen te vinden by Hieron. adv. Jovinian. 1. 8.)

DIGE.

DĪGĔRO, ĭs, gessi, gēstŭm, gĕrĕrĕ. acc. Cic. V. 1. 23. *Schikken, in orde stellen, zetten, wel verdeelen, verspreiden,* of *uitdeelen, net plaatzen,* of *schaaren.*

Digeruntur cibi in omnes corporis partes. Cels. Præf. 1. *De spyze word door alle de deelen van 't lichaam verspreid.*

Digerere. Cic. Att. 4. 16. Sen. C. 1. Proœm. *Verteeren, verdouwen, kooken, verdryven.*

Digerere humorem. Cels. 2. 17. *Een vochtigheit,* of *zinking verdryven,* of *opdroogen.*

(Digerere. *Uitleggen; verklaaren,* om dat men die dingen, die men voorneemt uit te leggen, wel verdeelt en in goede orde brengt.

Calchas omnia digerit. Virg. Æ. 2. 182. *Calchas legt het alles net uit.*

Digerere. *Op zyn plaats brengen, stellen,* of *zetten.*

Data M. Varroni cura digerendarum bibliothecarum. Suet. J. 44. 4. *M. Varro is aanbevolen de boekekassen op hun plaats te stellen.*

Digerere. *Vernielen, verteeren, verdoen.*

Tabes digerit artus. Lucan. 6. 88. *De tering vernielt de leden.*

DĪGĔRĬES, ēi. f. *Schikking, order.* Dit woord heeft Macrobius gebruikt in 't volgende voorbeeld.

In quandam digeriem concoquantur. Macrob. S. Præf. I. *Laat ze in zekere order gebragt,* of *geschikt worden.*)

DĪGĔSTĀ, ōrŭm. n. plur. *Boek dat d'antwoorden der oude Rechtsgeleerden vervat; de vyftig boeken van de Roomsche burgerlyke Rechten.*

DĪGĔSTĬO, ōnis. f. Plin. H. 3. 4. 18. 25.

18. 25. De stant, gesteltenis, toestant, gelegentheit, order, gesteltheit, schikking, plaatzing, nette verdeeling van iets.

Digestio. Cels. Præf. 1. De verteering, of verdouwing der spyzen, of een voorbereiding tot de zelve.

DIGESTUS, ūs. m. Stat. S. 3. 3. 86. Schikking, verdeeling, bestelling, uitdeeling, verspreiding.

DIGESTUS, ă, ŭm. Cic. de Or. 1. 41. Geschikt, beschikt, gestelt, bestelt, wel verdeelt, geplaatst, gezet, in order gebragt.

DIGITABULĂ, ōrŭm. n. plur. Zie Digitalia.

DIGITALIĂ, ĭŭm. n. plur. Varr. R. R. 1. 55. Wanten, handschoenen, of vingerhoeden, vingermofjes, vingerstukken. Zommige leezen in Varro Digitabula; maar Digitalia is beter en koomt met d'eigenschap van 't Latijn overeen.

DIGITĀLĬS, ĭs. m. en f. lĕ, ĭs. n. Van den vinger, des vingers, dat tot den vinger behoort.

Foramen digitale. Vitruv. 10. 22. Digitali crassitudine. Plin. H. 20. 3: 22. 18. Een gat daar men een vinger in kan steeken, of zoo wyd dat 'er een vinger in kan. Canaliculus digitalis. Vitruv. 7. 1. Een gootje, of buisje, van een vinger breed, daar een vinger in kan leggen.

Digitalis. Plin. H. 27. 13. Zoo groot, dik, lang, of breed, als een vinger, een vinger breed, dik, lang, of wyd.

DIGITĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 47. Gevingert, die vingers heeft.

DIGITELLŬS, ī. m. Plin. H. 25. 13. Vingerhoed, vingerhoedkruid. Zeker kruid.

DIGITULŬS, ī. m. Plaut. R. 3. 4. 15. Een vingertje, een kleine vinger.

DIGITŬS, ī. m. Een vinger.

Digitus index. Cels. 7. 19. Salutaris. Suet. A. 80. 3. d'Aanwysvinger, de voorste vinger. Medius. Cels. 7. 19. Mart. 2. 28. 2. Infamis. Pers. 2. 33. De middelste vinger. Annularis. Plin. H. 35. 6. D'achterste vinger, of ringvinger. Minimus. Cels. 8. 17. of Minusculus. Plaut. Am. 4. 3. 6. De pink, of kleinste vinger.

Si ex isto loco digitum transversum discesseris. Plaut. Au. 1. 1. 18. Zoo gy hier een vingerbreed van daan gaat.

Digitis computare. Plaut. M. G. 2. 2. 49. Plin. H. 34. 8. Op zijn vingers tellen, of rekenen.

Aliquid sumere digitis primoribus. Plaut. B. 4. 4. 24. Iets met het uiterste, of voorste der vingeren vatten, neemen, of aangrypen.

* Aliquid attingere digitis extremis. Cic. Cœl. 12. Primoribus. Plaut. Pœn. 3. 1. 63. Iets met het uiterste der vingeren slechts aanraaken; dat is, ergens maar een geringe, of algemeene kennisse van hebben.

(Digitus. De tee, of teen aan de voet. Evasi omnibus digitis cruentatis. Petron. 98. Ik ben het ontkoomen alle myne teen in stukken gestooten en bebloed zynde.

T. Gracchus janua egressus, ita pedem offendit, ut digitus ei decuteretur. Val. Max. 1. 4. 2. T. Gracchus uit de deur gaande, heeft zyn voet zoo gestooten, dat hem de tee verstuikte.

Digitis pedum detonsis. Apul. M. 2. 128. De teen van de voeten afgeschaaft hebbende.)

DIGL.

DĪGLĂDĬŎR, āris, ātŭs sŭm, āri cum aliquo. Cic. by Non. 1. 331. Twisten, krakkeelen, kyven, geschil- of woorden hebben, handgemeen worden, malkanderen by de kop, of by 't hoofd krygen.

De ea re digladiantur inter se. Cic. Off. 1. 9. Zy zyn in geschil, zy zyn oneenig, of 't niet eens, of zy twisten onder malkanderen over deeze zaak.

DIGN.

(DĪGNĀNTĔR. Adv. Met ontzagh, met eerbiedigheit, met genegenheit. Van dit woord hebben wy geen ouder voorbeelden, als die volgen.

Ipsum igitur loquentem dignanter audite. Vopisc. Tac. 8. Hoort hem dan met ontzag, of eerbiedigheit spreeken.

Dignanter admissus. Sidon. E. 4. 7. Met genegentheit ontfangen zijnde.)

DĪGNĀTĬO, ōnis. f. Cic. Att. 10. 9. Paterc. 2. 52. 1. Waerdigheit, aanzien, gezagh, eer, achting, groote naam, gunst.

Quo plus dignationis adulatio haberet. Tac. An. 2. 53. 3. Om de vleijery beter te doen gelden, t' aangenaamer maaken, meer ingangk te doen vinden; op dat het pluimstrijken te grooter kracht, of vermogen zoude hebben, of t' aangenaamer zoude zijn.

Dignatio ope Senecæ Burro retenta est. Tac. An. 13. 20. 3. Door 't aanzien, of gezagh van Seneka behielt Burrus zyn waerdigheit, of ampt; bleef het ampt van Burrus aan hem.

Dignatio. Eerbied, eerbiedigheit, hoogachting, ontzagh.

Magna dignatione aliquem diligere. Suet. C. 24. 8. Iemant met een groot ontzagh beminnen.

DIGNĀNDŬS, ă, ŭm. Res dignanda æstimatione. Cic. A. Q. 1. 10. Achtbaar, dat te achten is; dat achting verdient; een zaak die achting verdient, of waerdig is.

DIGNĀTUS, ă, ŭm. Geeert, waerdig geacht, of geoordeelt, die iets verdient.

Deum cultu & honore dignatus. Sil. 11. 272. Die Goddelyke eerbewijzingen verdient, of met goddelyke eerbewyzing vereert is.

DIGNĒ. Adv. Cic. S. 1. Waerdiglyk, naar verdienste, naar waerde, behoorlyk, betamelyk. (De compar. Dignius staat by Hor. S. 2. 7. 47.)

DIGNĬTĀS, ātĭs. f. Waerdigheit, gezagh, aanzien, vermogen, hoogheit, grootheit, verdienste, hooge staat, eer.

Dignitatem tueri. Cic. F. 1. 2. Sustinere. Cic. Dom. 2. Zyn eer, of aanzien bewaaren, zyn fatzoen wel houden, zich waerdiglyk zyinen staat gedraagen.

Esse parentibus dignitati. Cic. Am. 19. Zyne ouders tot eer zyn, of strekken.

Dignitas domus. Cic. Off. 1. 39. De grootheit, heerlykheit, luister, aanzienlykheit, of doorluchtigheit van een huis, of geslacht.

Dignitas. Cic. Fl. 12. Waerdigheit, ampt, bediening, regeering.

In sua dignitate mori. Flor. 1. 13. 10. In 't bedienen, of waarneemen van zijn ampt sterven.

Dignitas alleen. Cic. Or. 18. of Dignitas oris. Plin. P. 4. 7. Cic. Her. 3. 13. Schoonheit, bevalligheit, welstant, aanzienlykheit, deftigheit, fraayigheit, achtbaarheit, statelykheit, statigheit in 't aangezicht en in 't gebaar.

Dignitas sermonis. Cic. Her. 3. 15. De deftigheit, uitmuntenheit, de bevalligheit, of voortreffelykheit van een reden. Actionis. Cic. de Or. 1. 15. De deftigheit, vortreffelykheit, of fraayigheit van een daad.

(Dignitas. Schoonheit, voornamentlijk de mannelijke, of daar de mannen mêd voorzien zijn, gestelt tegens der vrouwen schoonheit, die eigentlijk venustas moet genaamt worden, als Cicero ons leert Off. 1. 36. Zoo dat'er nochtans van beide voorbeelden by de beste schrijvers gevonden worden.

Dion magnam habuit corporis dignitatem. Nep. 10. 1. 2. Dion heeft een schoon ligchaam gehad, of is zeer schoon van ligchaam geweest.

Dignitas oris Trajanum Principem ostentat. Plin. P. 4. 7. De schoonheit des aangezichts toont dat Trajanus een Prins, of Vorst is. d'Ouden roemden zeer van hunne Prinssen en Koningen ligchaams schoonheit. Zie Justin. 13.

13. 1. 10. en 11. Tac. An. 2. 73. 2.
Cum puerorum formas Xeuxis miraretur. Horum inquiunt Crotoniatæ, sorores qua sint dignitate, potes ex his suspicari. Cic. I. R. 2. 2. *Als Xeuxis zich verwonderde over de schoonheit van de jongens, zeiden die van Krotona, hoe schoon dat hunne zusters zyn, kont gy uit de fraayigheit van deeze gissen.*
Dignitas. *Pracht, kostelykheit, heerlykheit, voortreflykheit, uitmuntentheit.*
Ut satis commode pro dignitate obsonii hæc concuret cocus. Plaut. B. 1. 2. 23. *Dat de kok dit wel gaar kooke naar de voortreffelykheit der spyze.*
Ut Piræei portus urbem dignitate æquipararet. Nep. 2. 6. 1. *Dat de haven Piraeus de stad (Athenen) in pracht, of kostelykheit mogte gelyk zyn, of zoo kostelyk en prachtig mogte zijn als de stad.)*
‡ DĬGNO, ās, ārĕ. Cic. Arat. 34. Pacuv. *by* Non. 7. 17. *Waerdig achten, schatten, of oordeelen.*
DĬGNŌR, āris, ātūs sūm, āri aliqua re. *Ergens meede vereert, of ergens toe waerdig geacht worden.*
Ob egregiam virtutem honore, cultu, laude dignantur. Cic. I. R. 2. 39. *Uit inzigt van hunne groote deugd, worden ze eer, aanzien, en lof waerdig geacht; hunne groote verdienste brengt hun eer, achting en roem toe.*
Apud nos hoc nomine dignantur. Cic. *by* Prisc. 8. *Onder ons worden zij met deezen naam vereert, word hun dien eerwaerden naam gegeeven.*
Dignari aliquem aliqua re. Virg. Æ. 3. 475. *Iemant eenige zaak waerdig achten; oordeelen dat iemant eenige zaak waerdig is.*
Dignari aliquem venia. Ovid. Tr. 3. 14. 51. *Iemant iets vergeeven, vergiffenis schenken, vergunnen, of toestaan.*
Dignari. seq. inf. Hor. E. 1. 19. 40. *Zich verwaerdigen om iets te doen, de moeite neemen om iets te doen.*
DĬGNŌSCO, ĭs, nōscĕrĕ rem aliquam alia, *of* ab alia re. *Een zaak van een andere onderscheiden, onderscheid tusschen d'eene zaak en d'andere maaken.*
Terram dignoscere sapore. Colum. 2. 2. *Door de smaak de deugtzaamheit van een land onderscheiden, of kennen.*
Civem hoste dignoscere. Hor. E. 1. 15. 29. *Den ingezetenen van den vyand onderscheiden; onderscheid tusschen den burger en den vyand maaken.*
DĬGNŬS, ă, ūm, abl. & zomtijds gen. *Waerdig, bequaam, die waerd is, of verdient.* De compar. Dignior staat by Liv. 45. 39. en de superl. Dignissimus by Cic. A. 3. 10.
Homines digni quibuscum disseratur. Cic. A. Q. 4. 6. *Luiden waerdig om met te zintwisten, die verdienen dat men met hen redentwist, redeneert, of redenkavelt.*
Huic homini dignum est divitias esse. Plaut. M. G. 3. 1. 129. *Die mensch verdient, of is waerd dat hy ryk is.*
Dignus est Imperio. Cic. Ar. 24. *of* Dignus est qui imperet. Cic. L. L. 3. 2. *Hy is waerdig om te gebieden, hij is de heerschappye, 't oppergebied, of 't ryk waerdig, hy verdient te regeeren.*
Ad tuam formam illa una digna est. Plaut. M. G. 4. 1. 21. *Zy is alleen waerdig, of verdient alleen by u in schoonheit vergeleken te worden, zij koomt uwe schoonheit alleen 't naaste by; zy is alleenlyk by u in schoonheit te vergelyken.*
Dignus majoribus suis. Cic. A. 3. 10. *Een die zyne voorvaderen waerdig is, die van zijn voorouderen niet ontaart, die hen in deugd gelyk is; die de deugden zijner voorzaaten evenaart.*
* Tanto me crimine dignum duxisti? Virg. Æ. 10. 668. *Hebt gij mij geoordeelt bequaam tot zulk een groot schelmstuk te zijn?*
(Dignus met een genitivus.
Non ego sum salutis dignus. Plaut. Trin. 5. 2. 29. *Ik ben geen groetens waerdig.*
Ut vix ullus esset, qui non prædicaret, (Othonem) solum successionis imperii dignum. Suet. O. 4. 3. *Zoo dat 'er nauwelyks iemant was, die niet zeide, dat Otho alleen waerdig was om na Galba te regeeren.*
Dignus geeft Plautus ook een dativus.
Diem dignum Veneri, pol, cui sunt Aphrodisia hodie. Plaut. Pœn. 1. 2. 45. *Een dag voorwaar bequaam voor Venus, wiens feest huiden geviert word.*
Dignus geeft Plautus ook een accusativus. Ten ware dat men daar onder verstaan wilde ferre.
Non me censes scire quid dignus sim? Plaut. Capt. 5. 2. 16. *Meent gij dat ik niet weet wat ik waerdig ben, of wat ik verdient heb?*
Dignus. *Overeenkomende, passende, voegende.*
Qui hoc genus scripturæ non satis dignum summorum virorum personis judicant. Nep. Præf. 1. *Die oordeelen dat dit slach van schryven niet past, of overeenkoomt met den staat van hooge, of uitstekende mannen.*
Tormenti genus haud dignum passo, auctoribus dignissimum. Val. Max. 9. 2. 1. ext. *Een soort van straffe den lyder niet voegende, of passende, maar zeer wel die ze hem aangedaan hebben.)*

DIGR.

DĬGRĔDIŎR, ĕris, grĕssūs sūm, grĕdi ab, *of* ex aliquo loco. *Ergens van daan trekken, uit vertrekken, van daan gaan, uit verreizen, van een plaats gaan, wijken, of vertrekken, zich ergens van daan begeeven.*
Digredi ab aliquo. Cic. Syll. 12. *Van iemant vertrekken, afgaan, scheiden, wechgaan, iemant verlaaten.*
Digredi de causa. Cic. I. R. 1. 51. *of* A causa. Cic. Cl. 93. ab eo quod proposueris. Cic. de Or. 2. 77. *Van 't onderwerp zijner reden, of verhandeling afgaan, uitstappen, uitweiden; een buitenreden maaken.*
DĬGRĔSSIO, ōnĭs. f. *Vertrek, verreizing, scheiding, afscheid.*
Digressio a proposito, *of* a proposita oratione. Cic. Cl. 85. *Verandering van reden, of van gesprek, een tusschenreden, uitstapping, uitweiding, of afwyking van zyn voorgaande reden; een buitenreden.*
DĬGRĔSSUS, ūs. m. Cic. Att. 1. 5. *Vertrek, verreizing, scheiding, afscheiding, afscheid.*
Digressus a proposito. Quintil. I. O. 10. 1. *Verandering van reden, of van gesprek, een tusschenreden, uitweiding, uitstapping, of afwyking van zyn voorgaande reden; een buitenreden.*
DĬGRĔSSUS, ă, ūm ab aliquo loco. *Ergens van daan verreist, vertrokken, of wechgegaan.*
Inde parvulam proclivitatem digressus. Hirt. B. Af. 37. 3. *Van daar een kleine schuinte van een heuvel ingenomen hebbende; daar van daan op een heuveltje geruke zynde, of zyn leger op een kleine steilte nedergeslagen hebbende.*
Mulier digressa a marito. Suet. J. 43. 3. *Een vrouw die van haar man, of echtgenoot afgeloopen, afgezet, of gescheiden is; die een echtscheiding met haar man heeft aangegaan.*
Digressus longius iracundia. Cic. Ar. 2. *Die te ver door toorn, of gramschap is vervoert, die al te toornig, te hevig, of te quaad is geweest.*

DIJU.

DĬJŪDĬCĀTIO, ōnĭs. f. Cic. L. L. 1. 21. *Onderscheiding, oordeel, uitwyzing, uitspraak, vonnis, beslechting, beslissing.*

(DĪJŪDĬCĀTRIX, icis, f. *Een oordeelster, een onderscheidster.*
Prudentia est virtus dijudicatrix omnium rerum. Apul. Doct. Plat. p. 15. *De voorzichtigheit is een onderscheidster, of oordeelster van alle zaaken.*)
DĪJŪDĬCĀTŬS, ă, ŭm. Hor. O. 3. 5. 54. *Uitgewezen, uitgesproken, gevonnist, beslecht, afgedaan,* van een zaak, geding, geschil, enz spreekende.
DĪJŪDĬCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquid. Ter. H. 2. 2. 8. *Ergens van oordeelen, ergens zyn oordeel, of gevoelen over zeggen; vonnissen, uitwyzen, vonnis vellen, uitspreeken, afdoen, beslechten.*
Dijudicare inter aliquas sententias. Cic. T. Q. 1. 11. *Over eenige meiningen, of gevoelens oordeelen, of zyn oordeel uiten.*
Dijudicare vera & falsa. Cic. A. Q. 4. 33. of vera a falsis. Cic. Part. 40. *Het waare van 't valsche onderscheiden.*
Dijudicare controversiam. Cic. Cæc. 17. *Een geding vergelyken, beslechten, afdoen, of uitwyzen.*
Dijudica uter utri virtute anteferendus sit. Cæs. B. G. 5. 44. 14. *Oordeel wie van beide 't kloekmoedigste is.*
DĪJŪNGO. Cic. D. 2. 36. Zie Disjungo.

DILA.

(DĪLĀBĬDŬS, ă, ŭm. *Dat ligt verslyt, of vergaat.*
Vestes leporino pilo facere tentatum est, propter brevitatem pili dilabidas. Plin. H. 8. 55. *Men heeft ondernomen van haazenhaair kleederen te maaken, die ligt verslyten, of vergaan wegens de kortheit van 't haair.*)
DĪLĀBŎR, ĕris, lāpsŭs sūm, lābi in agros, in oppida. Liv. 3. 4. *Landwaarts in, in de steden vluchten, ontvluchten, ontsnappen, ontkoomen, wechkoomen.*
• Nebula dilabitur ad primum tepore solis. Liv. 41. 2. *De nevel word door d'eerste zonnehitte verdreven; de mist verdwynt met d'eerste hitte van de zon.*
Dilabi vetustate. Liv. 35. 26. *Van ouderdom verslyten, scheuren, vergaan, aan stukken raaken, in stukken breeken, barsten, scheuren,* van een schip, kleed, enz spreekende.
Dilabi. Liv. 44. 45. *Verloren gaan, te niet, of te grond gaan, vergaan, vervallen, opraaken, tot niet worden,* van een inkomst, zaak, enz spreekende.
Male parta male dilabuntur. Cic. A. 2. 27. *'t Onrechtvaerdig goed gaat gelyk het quam, of gaat te niet:* 't spreekwoord zegt; *zoo gewonnen, zoo verteert.*
Respublica dilabitur. Cic. Off 2. 23. *'t Gemeenebest vervalt, gaat te grond, of gaat verloren.*
Illi mea memoria dilabuntur. Cic. A. 13. 5. *Die menschen raaken, of gaan my uit de gedachten; ik denk niet meer om dat volk.*
Dilabuntur cum eo nuntio copiæ. Nep. 18. 3. 4. *Op die tyding worden de benden verstrooit, of gescheurt, raaken de benden van malkanderen, verloopen al de benden, verstrooit zich het krygsvolk, of loopt elk zyns weegs.*
(Dilabi word ook gezegt van *een menigte menschen, die van malkanderen scheiden, of loopen, en waar van d'een hier en d'ander daar zich begeeft, of tot hunne bezigheden,* of ook wel *om een nakend quaad t'ontgaan.*
Dilabentibus & qui simul erant. Suet. V. 16. 4. *Die by, of omtrent hem waren van malkanderen loopende, d'een hier en d'ander daar zich heene begeevende.*
Cum videret plerosque dilabi ad resumenda arma. Suet. C. 48. 4. *Als hy zag dat de meeste hier en daar liepen om de wapenen weêr in de hand te neemen, of op te vatten.*
Vidit futurum, ut Thasii dilaberentur, consulerentque rebus suis. Nep. 6. 2. 3. *Hy heeft gezien, of gemerkt, dat de Thasiers van malkanderen loopen, en om een goed heenkoomen zien zouden.*)
DĪLĂCĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Catul. 64. 152. *Verscheuren, in stukken scheuren, trekken, rukken, breeken, of plukken, vernielen.*
Dilacerare Rempublicam. Cic. Mil. 9. *'t Gemeenebest bederven, in de grond helpen, uitzuipen, uitputten, 's Lands inkomsten opslokken, of verquisten; den Staat ontzenuwen, of kaal maaken.*
DĪLĂCRŸMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ in aliquam partem. Colum. 4. 9. *Aan d'eene kant over schreijen, zyn traanen aan d'eene kant over laaten vallen.*
DĪLĀMĬNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ nucem. Ovid. N. 73. *Een noot midden door kraaken, in tween verdeelen, of van malkander scheiden.*
DĪLĂNĬO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cic. Mil. 13. *Verscheuren, in stukken scheuren, houwen, breeken, vierendeelen, of kappen.*
• Dilaniare comas. Ovid. Am. 3. 9. 52. *'t Haair uitplukken, of uittrekken.*
DĪLĂPĬDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ agrum. *Een land van steenen zuiveren.* Zie Delapido.
Dilapidare pecuniam. Cic. Oct. Ter. Ph. 5. 8. 4. *Geld verteeren, doorbrengen, verquisten, verdoen, verspillen, verbrassen, of verzuipen.*
Deus hominum labores grandine dilapidat. Colum. 10. 330. *Godt vernielt door den hagel den arbeid der menschen.*
DĪLĀPSŬS, ă, ŭm. Cic. L. L. 2. 3. N. D. 2. 10. *Uitgeloopen, wechgeloopen, afgeloopen, verloopen, afgevloeit, af- of nedergestort; versmolten, gesmolten.* Het eerste van 't water, een stroom, enz, en 't laatste van de sneeuw spreekende.
Dilapsus. Claud. Eu. 1. 75. *Voorby, over, voorby gegaan, vergaan, verdwenen, verwelkt, vervallen, vermindert, verzwakt, te niet,* van schoonheit, pijn, enz spreekende.
Dilapsum senectute corpus. Val. Max. 3. 2. 18. *Een ligchaam van ouderdom verzwakt, vervallen, of heel afgenomen.*
Dilapsus. Liv. 3. 4. *Verloopen, verstrooit, wechgevlucht, van malkanderen geraakt, verschooit,* van een hoop volks spreekende.
Dilapsa oculi acies altitudinis spatio. Vitruv. 3. 3. *'t Gezigt dat in 't beschouwen van een groote ruimte word verspreid, of zich verdeelt, verliest zyn kracht, of scherpte door de tusschenruimte van de hoogte.*
(Dilapsus, voor collapsus. *Vervallen.*
Augustus Cæsar ædem Feretrii Jovis vetustate dilapsam refecit. Liv. 4. 20. *De Keizer Augustus heeft den tempel van Jupiter Feretrius, door ouderdom vervallen, herstelt, weêr opgemaakt, of verbetert.*)
DĪLARGĬŎR, iris, itŭs sūm, iri aliquid multitudini. Cic. Rull. 2. 29. *Iets onder veelen geeven, uitdeelen, schenken, of verdeelen; mildadigheit aan de menigte, of 't gemeene volk pleegen.*
DĪLĀTIO, ōnis. f. Cic. A. 3. 1. *Verschuiving, verwyling, schorssing, opschorting, vertoeving, draaling, verlenging, verpoozing, schoorvoeting.*
Dilationem petit & pauculos dies. Plin. E. 1. 18. 1. *Hy verzoekt eenige dagen uitstel.*
Per dilationes bellum gerere. Liv. 5. 5. *By tusschenvallen, of verpoozingen oorloogen, of oorlog voeren.*
DĪLĀTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Verwyden, openen, ontsluiten, open doen, uittrekken, uitzetten, uitbreiden, verbreeden, breeder maaken.*

Dilatare aciem. Liv. 31. 21. *Een leger uitzetten*, of *uitbreiden*, *de gelederen van een leger openen.*

Dilatare orationem. Cic. Fl. 5. of argumentum orationis. Cic. Par. Præf. *Zyn reden uitbreiden*, *verlengen*, *uitrekken*, of *langer maaken.*

DĪLĀTŎR, ōris. m. Hor. A. P. 172. *Uitsteller*, *vertoever*, *draler*, *schoorvoeter*, *een die uitstel neemt*, of *verzoekt*; *een die uitstel*, of *uitvluchtjes zoekt*, *die telkens iets verschuift*, of *uitstelt.*

DĪLĀTŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 2. 3. *Uitgestelt*, *verschoven*, *opgeschort*, *opgeschorst.*

Dilato Mithridate. Flor. 3. 21. 6. *Den oorlog tegens Mithridates uitgestelt hebbende.*

DĪLAŪDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cic. Att. 4. 16. *Looven*, *pryzen*, *roemen*, *lof geeven*, *verheffen*; *opvyzelen.*

DILE.

(DĪLĒCTĬO, ōnis, f. *Liefde.* Gloss. Cyr. Dilectio, ἀγάπη. Dit en 't volgende woord zijn van de laatere eeuw.

Qui incusabat prætereuntes dilectionem Dei. Tertull. adv. Marc. 4. 27. *Die hen* (*de Pharizeen*) *de liefde Gods voorbygaande*, of *nalaatende*, *beschuldigde.*

Non ex dilectione Dei tui consequetur vitam æternam. Tertull. adv. Marc. 4. 25. *Door de liefde*, of *'t beminnen van uwen God zal hy 't eeuwige leven niet verkrygen.*

DĪLĒCTŎR, ōris, m. *Liefhebber*, *beminnaar*, *minnaar.*

Ego me dilectorem tuum profiteor. Apul. Fl. 347. *Ik roeme*, of *verklaare dat ik uwe minnaar ben*, of *dat ik u lief hebbe.*

Dilector creatoris consequetur vitam longævam. Tertull. adv. Marc. 4. 25. *Een liefhebber des Scheppers zal een lang leven hebben*, of *zal lang leeven.*)

DĪLĒCTŬS, ă, ŭm. *Bemint*, *geliefst*, *lief*, *waerd*, *bezint.* Zie Diligo. (De superl. Dilectissimus staat by Stat. Th. 8. 99.)

DĪLĬGĔNS, ēntis. omn. gen. *Vlytig*, *wakker*, *naerstig*, *zorgvuldig*, *nauwkeurig*, *noestig*, *gauw*, *vaerdig*, *gezwind*, *nauw toeziende.* De compar. Diligentior staat by Cic. Att. 1. 5. en de superl. Diligentissimus beneden by Cicero.

Homo diligens in re familiari. Cic. F. 6. 18. Diligens rei familiaris. Suet. Gr. 23. 5. *Een goed huisbezorger*, *een trouw voorstander van zyn huis*, *een die zyne zaaken wel behertigt.* Diligens de suo. Plin. E. 4. 13. *Een zuinig*, of *spaarzaam man.*

Diligens ad custodiendum. Cic. C. 1. 8. *Vlytig*, of *zorgvuldig om te bewaaren.* In aliqua re facienda. Cic. C. 3. 7. *In iets te doen.*

* Vir diligentissimus salutis meæ. Cic. Pl. 1. *Een man die myn welvaart*, *belang*, of *welstant zeer behertigt*, *die in alles myn welwezen zoekt*, *die my zeer genegen* of *toegedaan is.* Omnis officii. Cic. Cœl. 30. *Een man die zyn pligt wel waarneemt*, *die in geen ding in gebreke blyft*, *die in alles zyn uiterste best doet*, *een man die zeer gedienstig is.*

Diligens. *Nauwkeurig*, *vlytig*, *trouw*, *stipt*, *nauwgezet*, van een pligt, enz. spreekende.

Literas illi de omnibus rebus diligentes dabis. Cic. Att. 5. 4. *Gy zult hem een omstandig*, of *nauwkeurig bericht van alles geeven*, *gy zult hem alles getrouwelyk overschryven*, of *overbrieven.*

DĪLĬGĔNTĔR. Adv. *Vlytiglyk*, *wakkerlyk*, *noestiglyk*, *neerstiglyk*, *met yver*, *zorgvuldiglyk*, *getrouwelyk*, *nauwkeuriglyk*, *vaerdiglyk*, *zuiverlyk.* De compar. Diligentius staat by Cic. Pl. 5. en de superl. Diligentissimus by Cic. Pl. 9.

Diligenter loqui. Cic. Cl. 22. *Zuiverlyk*, *zuiver*, *vloeyende*, of *keurlyk spreeken.*

Diligenter. Cic. F. 6. 5. *Omstandiglyk*, *in 't byzonder*, *van stuk tot stuk*, *nauwkeuriglyk.*

(Diligenter. *Met opzet*, *met voorbedachten raad*, *al willens*, *met overleg*, *willens en wetens.*

O quam Regule, diligenter erras! Mart. 7. 30. 7. *O Regulus*, *hoe misst gy zoo willens*, of *met opzet?*

Nec viam diligenter tenebam. Petron. 8. *En ik wist ook al willens den weg niet*, of *ik wilde den weg niet weeten.*)

DĪLĬGĔNTĬĂ, æ. f. Cic. de Or. 2. 35. *Vlytigheit*, *naerstigheit*, *noestigheit*, *aandacht*, *zorgvuldigheit*, *vlyt*, *nauwkeurigheit*, *getrouwigheit.*

Diligentia. Flor. 1. 6. 3. Cic. Her. 4. 25. Varr. R. R. 1. 13. *Spaarzaamheit*, *zuinigheit*, *huisbezorging*, *goed beleit in huislyke zaaken.*

DĪLĬGO, ĭs, lexi, lectūm, ligĕrĕ. acc. Cic. F. 5. 8. *Tederlyk*, of *teerbertiglyk beminnen*, *hertelyk lieven*, of *liefhebben*, *heel gunstig* of *genegen zyn.*

Te in fratris dilexi loco. Ter. An. 1. 5. 56. *Ik heb u zoo lief als myn eigen broeder gehad*, *ik heb u als myn eigen broeder bemint.*

DILO.

DĪLŎGĬĂ, æ. f. Ascon. Cic. 53. Διλογία. *Dubbelzinnigheit*, *twyfelzinnigheit*, *woordspeling*, *dubbelduiding*, *tweevoudige zin van een woord*, *dubbelzinnige woorden*, of *een twyfelzinnige reden.*

DĪLŎRĪCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. de Or. 2. 28. *Opscheuren*, *scheuren*, *ophaalen*, *een gat in haalen*, *open tornen*, *snyden*, *in stukken snyden*, van een kleed, enz. spreekende.

(Involat in eam, vestemque diloricat. Apul. M. 6. 177. *Hy vliegt*, of *valt op haar aan*, *en verscheurt haare kleederen*, of *scheurt haare kleederen in stukken.*)

DILU.

DĪLŪCĔO, ēs, lūxi, lūcērĕ. *Blinken*, *schitteren*, *flikkeren*, *schynen*, *glansch geeven*, *licht*, *helder*, of *klaar zyn.*

Dies ille tibi diluxit supremus. Hor. E. 1. 4. 13. *De laatste dag heeft u bescheenen*, dat is, *de laatste dag van uw leven is gekoomen*, of *dit is de laatste dag uwes levens.*

* Dilucet res magis Consulibus. Liv. 3. 16. *De Burgermeesters zien klaarder in die zaak*, *die zaak koomt den Burgermeesteren klaarder*, of *blykbaarder voor*; *de Burgermeesters worden duidelyker van die zaak onderricht.*

DĪLŪCĒSCIT, lūxit, lūcēscĕrĕ. Cic. C. 3. 3. *De dag koomt aan*, of *breekt door.*

DĪLŪCĬDĒ. Adv. Ter. Ph. 2. 3. 12. *Klaarlyk*, *duidelyk*, *klaar*, *blykelyk*, *blykbaar*, *opentlyk*, *onderscheidentlyk*, *verstaanlyk*, *uitdrukkelyk*, *met uitgedrukte woorden.* De compar. Dilucidius staat by Cels. 2. 14. en de superl. Dilucidissime by August. E. 29. aan Hieronymus.

Dilucide dicere. Cic. Or. 23. *Verstaanlyk*, *klaarlyk*, *duidelyk*, of *onderscheidentlyk spreeken.*

DĪLŪCĬDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Her. 3. 4. *Verlichten*, *verklaaren*, *ontwinden*, *ontvouwen*, *ontzwagtelen*, *ontwerren*, *ophelderen*, *uitleggen.*

DĪLŪCĬDŬS, ă, ŭm. Plin. H. 9. 39. *Blinkend*, *helder*, *klaar*, *schitterend*, *bly*, *licht*, *glanssig*, van een verwe spreekende. De compar. Dilucidior staat by Cic. Or. 5. Harduinus leest Dilutior.

* Dilucida oratio. Cic. Fin. 3. 1. *Een klaare*, *duidelyke*, *onderscheidene*, of *verstaanlyke reden*; *een zuivere onverwarde styl.*

DĪLŪCŬLĀT, lūcŭlāvit, lūcŭlārĕ. Priusquam dilucularet. Gell. 7. 1. *Eer de dag aanlichtte*, of *aanquam*; *eer het dag wierd.*

DĪLŪCŬLŌ. Adv. Cic. Att. 16. 13. *In 't krieken van den dag*, *met het aanbreeken van den dag*, of *van den dageraad.*

Pri-

Primulo diluculo. Plaut. Am. 2. 2. 105. Primo diluculo. Cic. S. R. 7. *Met het kricken van den dag, met het eerste aanlichten*, of *aanbreeken van den dag, met dat het begint te lichten.*

DILŪDIĂ, ōrŭm. n. plur. *De tusschentyd als 'er geen schouwspelen vertoont worden: viertyd, gerichtsstilstant, uitstel, scherssing, tyd van uitstel, tusschenpozing.* *

• Diludia poscere. Hor. E. 1. 19. 17. *Tyd*, of *uitstel verzoeken, bidden dat men ons uitstel geeve.* 't Is eigentlijk, verzoeken dat de speelvertoningen mogen uitgestelt worden.

DILUO, ĭs, lŭi, lŭtŭm, luĕrĕ aliquid aqua, *of* alio liquore. Cæs. B. C. 2. 10. 6. Celf. 6. 15. *Iets in*, of *met water*, of *eenig ander vocht afwasschen, spoelen, schoonmaaken, mengen, nat maaken, reinigen, weiken, smelten.*

• Vulnus aceto diluere. Petron. 96. *Azyn in een wonde gieten, een wonde met azyn zuiveren*, of *afwasschen.*

Mihi, quod rogavi, dilue. Plaut. R. 4. 4. 64. *Ontknoop*, of *verklaar my 't geen ik u gevraagt heb; antwoord mij duidelyk op myne vraagen; los myne vraagen op.*

• Diluere crimina. Cic. Mil. 27. peccata. Ovid. Rem. 695. *Zich van misdaaden zuiveren, zich ontschuldigen, vryspreeken*, of *rechtvaardigen.*

Diluere curas mero. Ovid. Art. 1. 238. *De zorge in den wyn verdrinken, gen, 's hartzweer met wyn afspoelen.*

Diluere molestias. Cic. T. Q. 1. 16. *De kommer, moeyelykheden*, of *hertzweer verdrijven*, of *laaten vaaren.*

Diluere auctoritatem. Sen. E. 29. *Iemants aanzien krenken*, of *verminderen. iemants gezagh beneemen.*

Diluere aliquam existimationem. Front. St. 1. 1. 10. *Een loopend gerucht stuiten, doen verdwynen*, of *stillen.*

DILŪTIŪS. adv. Dilutius potare. Cic. *by* Ammian. 15. 12. *Zuivere*, of *ongemengde wyn drinken; wyn zonder water*, of *ongewaterde wyn drinken.*

DILŪTŬM, I. n. Plin. H. 27. 4. *Een drank die op eenige kruiden is gezet, een drank daar men iets in geweikt heeft, daar iets ingemengt*, of *in gesmolten is.*

DILŪTUS, ă, ŭm. Lucret. 4. 224: 6. 929. Celf. 1. 3. *Geweikt, ontlaaten, gesmolten, uitgedegen, uitgedyt, week gemaakt, gemengt: met water gemengt, gematigt*; ook *gewasschen, afgespoelt, gereinigt.* De compar. Dilutior staat by Plin. H. 35. 6. en de superl. Dilutissimus by Celf. 1. 3.

(DILŪVIĀLIS, ĭs, m. *en* f. lĕ, ĭs, n. Solin. 9. *Dat tot een watervloed behoort, van een watervloed.*)

DILUVIĒS, ĭēi. f. Hor. O. 3. 19. 40. Plin. H. 9. 4. *Een watervloed, zondvloed, inbreuk*, of *overstroming van 't water, een hooge vloed.*

‡ DILUVIO, ās, āre. Lucret. 5. 1. 388. *Overstroomen, overvloeyen, overloopen, doen verdrinken.*

(DILUVIO, ōnis, f. Censor. D. N. 18. *Hooge vloed, watervloed.*)

DILUVIŬM, ĭi. n. Virg. Æ. 12. 205. Plin. H. 8. 17. *Een watervloed, zondvloed, een groote inbreuk*, of *overstroming van 't water, een hooge vloed.*

DIMA.

DĪMĂCHÆ, ārŭm. m. plur. Curt. 5. 13. 8. *Soldaaten die te voet en te paerd streden*, thans *Dragonders.* Zie onze aantekening over Curtius.

DĪMĀDĒO, ēs, dŭi, dērĕ. Lucan. 6. 479. *Smelten, versmelten.*

DIMANO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Uitvloeyen, uitdruppelen*; ook *verspreid worden, iemant ter ooren koomen, uitlekken, ruchtbaar worden.*

Meus labor vitæque ratio dimanavit ad existimationem hominum. Cic. Cœl. 3. *Myn arbeid en levenswys is onder de menschen verspreid*, of *berucht geworden*, of *heeft my aanzien in de waerelt gebaart.*

Tenuis sub artus flamma dimanat. Catull. 51. 10. *Een kleine*, of *zachte vlam verspreid zich door al myn leden*, of *verteert myn gansche lyf.*

DIME.

DĪMĒNSĬO, ōnis. f. Cic. T. Q. 1. 24. *Maat, meting, afmeting, afpassing.*

DIMĒNSŪS, ă, ŭm. Cic. Or. 55. Virg. G. 2. 284. *Gemeeten. afgemeeten, afgepast.*

Tigna dimensa ad altitudinem fluminis. Cæs. B. G. 4. 17. 3. *Balken naar de diepte der stroom*, of *rivier afgemeeten*, of *afgepast.*

Dimensus omnia. Cic. S. 17. *Die alles afgemeeten*, of *afgepast heeft, die van alles de maat genomen heeft.*

DĪMĒTĀTŪS, ă, ŭm. acc. Cic. N. D. 2. 61. *Gemeeten, afgemeeten, afgepast, op de maat gemaakt.*

DĪMĒTĬŎR, īris, mensūs sŭm, metiri. acc. Cic. S. 14. *Meeten, afmeeten, afpassen, de maat van neemen.*

DIMI.

DĪMĬCĀTĬO, ōnis. f. Liv. 7. 11. *Sag, gevecht, stryd, hoofdtreffen, schermutzeling.*

Dimicatio fortunæ. Cic. Syll. 28. famæ. Cic. C. R. 2. *Waging van zyn goed, van zyn eer.* Vitæ. Cic. Pl. 32. *of* capitis. Cic. C. R. 2. *'t Gevaar van 't leven te verliezen, van zyn hoofd quyt te raaken.*

DIMĬCO, ās, mĭcāvī, en somtijds mĭcŭī, mĭcātŭm, mĭcārĕ. Cæs. B. G. 7. 35. 6. *Slaan, vechten, stryden, handgemeen zyn, schermutzelen, slag leveren, plukhaairen.* Cicero voegt 'er Prælio by N. D. 2. 6. (Eigentlijk is dimicare een twist, door zekere losinge met het opsteeken der vingeren, die in een zeker getal eindigen, ontstaande. En nademaal dit dikwils door de wapenen geleid wierd, betekent het slaan, *of* vechten.)

Dimicare de imperio cum aliquo. Cic. Off. 1. 12. *Met iemant over 't Ryk*, of *over de heerschappy twisten*, of *krakkeelen.*

Inter se dimicant. Plin. H. 8. 7. *Zy twisten, zy stryden onder malkanderen.*

Dimicare pro aliqua re. Cic. T. Q. 4. 19. Plin. H. 12. 25. *Ergens om vechten, om plukhaairen, over twisten*, of *krakkeelen.*

Dimicare de fama. Nep. 13. 4. 3. *Gevaar van zyn eer*, of *goeden naam loopen.*

DĪMĬDĬĀTĬM. Adv. *By de helft, half door, ter halver deel, ten halven, voor de helft.*

Dimidiatim aliquid appetere. Plaut. M. G. 3. 1. 167. *Ergens de helft van verzoeken.* Men leest nu by Plautus Dimidiati, dum appetant. Zie beneden.

DĪMĬDĬĀTŪS, ă, ŭm. *Verdeelt, half door gedeelt*, of *door gehakt, door midden*, of *midden door gesneden, in twee gelyke deelen verdeelt.*

Cibaria mensis dimidiati. Cic. T. Q. 2. 16. *Leeftocht*, of *levensmiddelen voor een halve maand*, of *vyftien dagen.*

Procumbunt dimidiati. Plaut. M. G. 3. 1. 167. *Zij buigen het halve lyf voor over.*

DĪMĬDĬŬM, ĭi. n. Cic. Dom. 44. *De helft, het halve deel van iets.*

Vix dimidium dixeram, intellexerat. Ter. Ph. 4. 2. 4. *Nauwelyks had ik half uit 't geen ik te zeggen had, of hy had het alles verstaan; ik had nauwelyks de helft gezegt, of hy verstont my al.*

DĪMĬDĬUS, ă, ŭm. Cic. Att. 11. 2. *Half, verdeelt, midden doorgesneden, doorgedeelt, in twee gelyke deelen verdeelt.*

Dimidius Patrum, dimidius plebis est. Liv. 4. 2. *Hy is half uit de Raadsheeren, en half uit het gemeene volk afkomstig.*

DĪMĬNUO, ĭs, mĭnŭī, mĭnūtŭm. mĭnŭĕrĕ aliquid. *Iets verminderen, verkleinen*, of *kleinder maaken.*

Diminuere de aliqua re. *Cæf.* B. G. 1. 53. 6. *Cic.* Fr. 1. 2. Ex aliqua re. *Liv.* 2. 1. *Ergens iets van afneemen, van wechneemen, van afsnyden,* of *verminderen.*

Diminuam tuum caput. *Plaut.* Moft. 1. 3. 109. Tibi cerebrum. *Ter.* E. 4. 7. 33. *Ik zal u den kop aan stukken slaan, de herssenen inslaan, de herssenen verpletteren.*

Ira diminuitur. *Ovid.* Tr. 1. 4. 45. *De toorn,* of *gramschap gaat over, word gestilt, bedaart, vermindert.*

Diminui. *Verkleint, vermindert, verdooft,* of *verdonkert worden, kleinder, geringer,* of *minder gemaakt worden,* van eenige fraaije hoedanigheit, een daad, de eer, ens spreekende.

Diminui capite. *Cic.* T. 6. *Van d'eene staat des levens tot een andere overgaan, van staat verwisselen,* of *veranderen.* Dit geschiedde op driederlei wijze by de Romeinen: eerstelijk, als men van een ander verzoont, of tot een zoon aangenomen wierd: ten tweeden, wanneer men 't burgerrecht verloor, gelijk die voor altoos gebannen wierden; ten derden, wanneer men slaaf wierd, 't zy dat men zich zelven verkocht, of dat men van de Rechteren tot slaverny, om schelmstukken, of andere redenen, verwezen wierd.

DĪMĬNŪTĬO, ōnis. f. *Vermindering, verkleining, afneming, inkrimping, bekorting.*

Diminutio vectigalium. *Cic.* Rull. 1. 7. *Vermindering,* of *verliging van tollen,* of *schattingen.*

Diminutio facta bonis. *Cic.* F. 4. 5. of de bonis. *Cic.* Off. 2. 21. *Verlies, vermindering,* of *afneming van goederen,* of *middelen.*

Diminutione Provinciæ multatus. *Cic.* Prov. Conf. 15. *Van zyn landvoogdye ontzet,* of *berooft.*

Diminutio capitis. *Paull.* Dig. 4. 5. 11. *Verandering,* of *verwisseling van staat.*

Diminutio. *Liv.* 39. 19. *Vervreemding, verkoping,* of *'t recht om iets te vervreemden.*

Diminutio mentis. *Suet.* A. 100. 5. *Verzwakking des verstands, krankzinnigheit, mymering, raaskalling, suffing, krankheit van herssenen,* of *van verstand.*

Diminutio sideris. *Front.* St. 1. 12. 9. *De verduistering van een gesternte,* voornamentlijk wanneer 't maar voor een gedeelte geschied.

(Diminutio lunæ. *Lactant.* 2. 5. *Het afgaan,* of *afnemen van de maan.*)

DĪMĬNŪTĪVĒ. Adv. *Charif.* 1. *Verminderende, verkleinende, bij vermindering,* of *verkleining.* Een woord der sprakkonst.

DĪMĬNŪTĪVŬS, ă, ūm. *Charif.* 2. *Verkleinende, dat een naam,* of *woord verkleind.* Een woord der Sprakkonst.

DĪMĬNŪTŬS, ă, ūm. *Cic.* Cæc. 13. *Pl.* 38. *Vermindert, verkleint, afgenomen, besnoeit, afgesneden,* in den eigentlijken en oneigentlijken zin.

Provincia ex tributis diminuta. *Tac.* An. 2. 56. 4. *Een Landschap dat afslag,* of *vermindering van schattingen gekregen heeft; een wingewest van een gedeelte der schattingen, ontheven,* of *verligt.*

DĪMISSĬO, ōnis. f. *Cic.* V. 5. 33. *Verlof om te vertrekken, wechzending, afvaerdiging van iemant.*

DĪMISSŌRĬUS, ă, ūm. Dimissoriæ literæ. *Marcian.* Jurisc. Dig. 50. 16. 106. Dimissorii libelli. *Marcian.* Jurisc. Dig. 49. 6. *Brieven van verzending, brieven van een Vorst,* of *Opperheer,* waar door een zaak word gebragt voor een Rechtbank waar op men zich beroepen had.

DĪMĪSSŬS, ă, ūm. *Cic.* V. 2. 30. *Wechgezonden, wechgeschikt, veroorloft, verzonden; afgevaerdigt, afgezonden.*

DĪMITTO, is, mīsī, missūm, mittĕrĕ. acc. *Virg.* Æ. 1. 561. *Zenden, afzenden, afvaerdigen, naar toezenden, heene zenden, afschikken; beveelen,* of *belasten ergens heene te gaan.*

Dimittere. *Cæf.* B. G. 5. 38. 2. *Laaten voorbygaan, doorgaan,* of *doorslippen, over 't hoofd vliegen, verzuimen, verwaarloozen, veronachtzaamen,* van den tijd, een goede gelegentheit, ens spreekende.

Dimittere Senatum. *Cic.* Am. 3. Concionem, &c. *Cic.* Att. 2. 24. *Den Raad, de Vergadering laaten gaan,* of *scheiden; den Raad afscheid geeven, verlof geeven om naar huis te gaan.*

Dimittere aliquem a se. *Cic.* F. 13. 63. *Iemant van zich wechzenden, niet meer by zich houden, van zich laaten gaan, wechjaagen, uit zyn dienst zetten, de zak geeven.* De laatste spreekwijs is boertachtig.

Nunquam dimittere librum e manibus. *Cic.* Or. 30. *Een boek nooit uit de hand leggen, gedurig in de hand houden, zonder ophouden leezen,* of *doorbladeren.*

Dimittere uxorem. *Suet.* A. 63. 3. (matrimonium. *Suet.* C. 25. 1. uxorem e matrimonio. *Suet.* Tib. 49. 3. uxorem repudio. *Justin.* 11. 11. 5.) *Zyn vrouw verlaaten, verstooten, een scheidbrief geeven; van zyn vrouw scheiden.*

Dimittere reum. *Plin.* E. 10. 97. 5. *Een misdadige vrylaaten, vryspreeken, uit de gevangkenis laaten gaan, ontslaan, slaaken.*

Dimittere folia. *Plin.* H. 12. 1. *De bladeren verliezen,* of *quijt raaken.*

Dimittere aliquid de gravitate. *Cic.* A. 13. 1. *Iets van zijn deftigheit verliezen.*

Dimittere studium & iracundiam suam Reipublicæ. *Cæf.* B. C. 1. 8. 3. *Zyn drift, en gramschap,* of *wraakzugt aan den Staat opofferen; voor de welstand,* of *ter liefde van 't Gemeenebest laaten vaaren.*

(Dimittere. *Wechzenden, verzenden, gebieden wech te gaan.*

Ut consulem urbe dimitterent. *Flor.* 1. 9. 2. *Dat zy den Burgermeester uit de stad verzonden,* of *geboden uit de stad te gaan.*

Dimittere. *Naar verscheidene plaatzen zenden.*

Servos ad expediendas pecunias dimiserat. *Suet.* J. 4. 3. *Hy had zyne slaaven gezonden, den eenen hier en den anderen daar, om geld by een te zamelen.*

Dimittere. *Laaten doorgaan, laaten doortrekken,* of *uittrekken.*

Quæ porta trecentos Fabios in prælium proficiscentes dimisit. *Flor.* 1. 12. 2 *De poort waar door de drie hondert Fabiën, naar den veldslag trekkende, gegaan zyn.*)

DIMO.

DĪMŌTŬS, ă, ūm. *Tac.* H. 2. 49. 1. *Verzet, verplaatst, verlegt, wechgelegt,* of *wechgedaan.*

DĪMŎVĔO, ēs, mōvi, mōtūm, mŏvērē. *Virg.* G. 2. 513. *Verzetten, verplaatzen, wechdoen, versmyten, wechneemen, van zyn plaats zetten,* of *smyten.*

Dimovere aliquem of aliquid de loco. *Cic.* Cæc. 17. A loco. *Plin.* H. 36. 10. Loco. *Cic.* A. 4. 5. *Iemant uit zyn plaats stooten, dryven, jaagen, doen vertrekken. Iets verzetten, van zyn plaats zetten, neemen, smyten, verzetten,* of *verleggen.*

* Dimovere suspicionem. *Cic.* ant. ir. in ex. 8. *Eenig vermoeden,* of *eenige achterdocht wechneemen.* Molestiam ab aliquo. *Cic.* Div. 2. *Iemants quelling,* of *hertzweer verdryven, iemant van moeite,* of *droefheit bevryden, ontheffen,* of *verlossen.*

Dimoveri de sententia. *Cic.* V. procem. 17. *Van meening, gedachten,* of *gevoelen veranderen.*

Dimovere mentem alicujus de sua sede & statu. *Cic.* Par. 1. *Iemant gek, zinneloos,* of *krankzinnig maaken, iemant zyn verstand doen verliezen, iemants verstand belemmeren,*

meren, of verwarren.

Mori malunt, quam tantillum de dignitatis gradu dimoveri. Cic. T. Q. 2. 24. Zij willen liever sterven, dan in 't minste van hunne waerdigheit afstaan.

DINI.

DĪNIĂ, æ. f. Plin. H. 3. 4. Digne, een stad van Provence.

DĪNŌSCO. zie Dignosco.

DINU.

DĪNŬMĔRĀTIO, ōnis. f. Cic. de Or. 3. 54. Optelling, oprekening, uitrekening.

DĪNŬMĔRO, as, āvi, ātum, āre. acc. Cic. Off. 1. 43. Tellen, optellen, rekenen, oprekenen, opmaaken, uitrekenen; aantellen.

Dinumerare alicui pecuniam. Ter. Ad. 5. 7. 17. Iemant geld tellen, toeschieten, geld geeven, of aantellen; iemant met gereed geld betaalen.

DIOB.

DĪŎBŎLĀRĬS, is. m. & f. rĕ, is. n. Plaut. Ps. 2. 2. 64. Van twee mijten, dat maar twee mijten waerd is, van zaaken en persoonen spreekende, in den eigentlijken en oneigentlijken zin, dat niet deugd, dat niet waerd, of van kleine waerde is, slecht, ondeugend, snood, verachtelijk.

DIOE.

DĪŎĔCĒSĬS, is. f. Cic. F. 3. 8. Διοίκησις. Een landvoogdye, een landschap dat men regeert, een landstreek waar over men 't gebied heeft. Hedendaags verstaat men door Dioecesis. Een Bisdom, Sticht, of Stift.

DĪŎĔCĒTĒS, æ. m. Cic. R. P. 8. Διοικητής. Een Bewindsman, Gezaghebber, een die 't opzicht wegens een Vorst over iets heeft, een Bewindhebber, of Bestierder van eenig landschap.

(DĬŎNȲSĬĂ, ōrum. n. plur. 't Bacchusfeest, vastenavond. Bacchus wierd van de Grieken Διόνυσος genaamt. Zie Diod. Sic. 4. 136. ἀπὸ Διὸς καὶ Νύσης, om dat hy van Jupiter geteelt, en in de spelonk Nysa opgevoed was.

Dionysia hic sunt: hodie apud me sis volo. Ter. H. 1. 1. 110. Het is hier vastenavond, of men houd hier vastenavond: gij zult tot mijnent van daag eeten.

Miles apud eum Dionysia agitat. Ter. H. 4. 4. 11. De soldaat houd tot zijnent vastenavond.

DĬŎNȲSĬĀS. Plin. H. 37. 10. Een hard en zwart edelgesteente, met roode stipjes, dat met water klein gemaakt, 't water de geur van wijn meêdeelt.)

DIOP.

DĬŎPTRĂ, æ. f. Plin. H. 2. 69. Hoogte- en wijdmeeter. Dit woord betekent allerlei werktuig daar men de hoogte en wijdte meê meet, gelijk de graadboog, platkloot, enz. (De geleerde Harduinus meent, dat Plinius daar door verstaat een uurwerk, of zonnewijzer, waar meede d'uuren door de schaduwe worden afgemeeten.

Dioptra. Vitruv. 8. 6. Een waterwaage.)

DIOR.

DĬŌRȲX, ygis. m. Mel. 3. 8. Διώρυξ. Een grift, sloot, goot, riool, gruppel, of gragt, om 't water van een stroom te verleggen.

DIOT.

DĬŌTĂ, æ. f. Hor. O. 1. 9. 8. Διώτα. Een kan met twee ooren, een wynpul, of wijnkan met twee handvatzels.

DIPH.

(DĪPHTHĔRĬĂ, æ. f. Διφθέρα. Cic. Att. 13. 24. Een boek, of perkament. In 't gemeen betekent het een huid. Pollux. 7. 15. Περίζλημα ἐκ διφθέρας. En daar van daan iets dat van een huid gemaakt word.)

DĪPHRYGĒS, is, f. Plin. H. 34. 13. Diosc. 5. 120. Διφρυγές. Zekere aardachtig stof, dat in 't koper gevonden, en opgekookt word, eens door de zon, en eens door het vuur.

DIPL.

DĪPLĪNTHĬŬS, ă, ŭm. Paries diplinthius. Vitruv. 2. 8. Διπλίνθιος. Een muur van twee steenen dik.

(DĪPLŎĬS, idis. f. Διπλοΐς. Sev. Sulp. I. Een gevoederde mantel.)

DĪPLŌMĂ, ătis. n. Cic. Pis. 37. Δίπλωμα. Magtbrief, een open- of besloten brief van een Vorst; bulle.

DIPO.

DĪPŌNDĬĀRĬŬS. Zie Dupondiarius.

DĪPŌNDĬŬM. Zie Dupondium.

DIPS.

(DĪPSĂCŎS, i. m. en

DĪPSĂCŬM. i. n. Plin. H. 27. 9. Een kaardedistel, of distel, waar van de droogscheerders kaarden gemaakt worden.)

DĪPSĂS, ădis. f. Cels. 5. 27. Plin. H. 32. 5. Διψάς. Zekere adder die door zijn beet een razenden dorst verwekt.

DIPT.

DĪPTĔRŎS, i. f. Vitruv. 3. 1. Δίπτερος. Een tent, een tempel met twee ryën pilaaren aan ieder zijde.

DIRA.

DĪRĂDĬO, ās, āvi, ātum, āre. Colum. 5. 6. De ranken van een wijnstok als straalen, of als de velgen van een rad leggen.

DĪRÆ, ārum. f. plur. Virg. Æ. 4. 474. De furien, of helsche razernyen, de helsche Vloekgodinnen.

Diras alicui imprecari. Tac. An. 6. 24. 3. Iemant vloeken, vervloeken, den vloek toewenschen.

Ducem diris devoverat. Flor. 3. 11. 3. Hy had den Veldoversten schrikkelijk verfoeit, of vervloekt.

DIRE.

DĪRĒCTĀRĬŬS, ii. m. Ulp. Dig. 47. 11. 7. Dief, rover, een die huisbraak doet.

DĪRĒCTĒ. Adv. Cic. Part. 7. Rechtsweegs, regelrecht, recht uit, recht toe, lijnrecht ter zaake, eigentlijk, zonder omwegen, natuurlijk. De compar. Directius staat by Cic. A. Q. 4. 20.

DĪRĒCTĬO, ōnis. f. Vitruv. 1. 1. Afmeting met het richtsnoer, rechte leiding volgens een lyn, van een weg, een streep, een ry boomen, enz spreekende.

Lateres planam habeant inter se directionem. Vitruv. 7. 1. Dat de vloersteenen doch heel gelijk leggen, of dat de tigchelsteenen een vlakke effenheit hebben.

Directiones arenati deformentur. Vitruv. 7. 1. Dat men de loofcieraaden eerst wel ontwerpe die men met mortelkalk wil maaken; dat men het loofwerk ter dege uithole dat men in kalk wil metzelen.

Directio. Beleid, bestier, bestiering, richting, voorzichtigheit, behendigheit.

Rationis directio ad veritatem. Quintil. I. O. 3. 6. d'Overeenkomst der reden met de waarheit, de rechtheit der reden, de rechte leiding van de reden tot de waarheit.

DĪRĒCTŌ. Adv. Cic. N. D. 1. 25. Recht, recht uit, lijnrecht, regelrecht, recht toe.

Directo. Sen. E. 66. Recht uit, rond uit, rondelijk, onbewimpelt, eenvoudiglijk, ongeveinsdelijk, zonder geveinsdheit, eigentlijk, zonder uitvluchtjes, of omwegen.

DĪRĒCTŪRĂ, æ. f. Meting, afmeting met het richtsnoer, of meetsnoer, regelrechte schikking, of leiding van iets.

Quo fundatior erit ex arenato directura, eo, &c. Vitruv. 7. 3. Hoe 'er meer pleistergronden van kalk zullen zijn, om 't uitstek der loofwerken vast te leggen, hoe, enz. hoe het steene loofwerk in meerder kalk vastgemetzelt is, hoe, enz.

DĪRĒCTŬS, ă, ŭm. Cic. Cæc. 8. Recht, regelrecht; of lijnrecht, in een rechte lijn, of streep geschikt.

Materia directa contexere pontem.

Cæſ. B. 4. 17. 8. *Een brug met recht uitleggende planken dekken*, of *beleggen*.

Locus ex utraque parte directus. Cæſ. B. C. 1. 45. 4. *Een plaats die aan weêrkanten*, of *aan beide zyden ſteil afloopt*.

Directus. Liv. 21. 19. *Natuurlyk, eigentlyk, rechtmatig, onbewimpelt, eenvondig, ter zaake dienende, ter ſnede gebragt, rond, openhertig, gulhertig*.

(Directus. *Verdeelt, in ſtukken gehouwen*, of *gekapt*.

Viſcera arietis directi mutare. Auct. Eleg. in obit. Mecœn. 109. *d'Inwanden van een verdeelden*, of *in ſtukken gekapten ram verwiſſelen*.)

DIREMTIO, ōnis. f. Cic. Pl. 6. *Uitſtel, verwyling, verſchniving, opſchniving*. Dit woord is niet zeker in deezen Schrijver.

DIREMTUS, ā, ūm. Lucret. 1. 115. *Afgeſcheiden, afgezondert, afgeſcheurt, afgebroken, verdeelt*.

Gens mari diremta. Plin. P. 32. 1. *Een volk van andere door de zee afgeſcheiden*.

DIREMTUS, ūs. m. Cic. T. Q. 1. 29. *Affſcheiding, afzondering, verdeeling, afſcheuring*.

DIREPO, is, repsi, rēptūm, rēpĕrĕ. *Inkruipen, inſluipen, afdaalen, afkruipen, naar beneden kruipen, nederkruipen, afgaan*.

Felis direpit ad cubile ſuis. Phœd. 4. 4. 12. *De kat kruipt*, of *ſluipt in 't varkensſchot*, of *in 't leger van 't wilde varken*.

DIREPTIO, ōnis. f. Cic. F. 4. 1. *Plondering, uitplondering, roving, beroving, verwoeſting, omkeering, verdelging, vernieling*, van een ſtad, enz. *uitſchudding, afzetting*, van een perſoon ſpreekende.

Direptio ſociorum. Cic. Off. 3. 8. *Plondering*, of *beroving der bondgenooten*. Bonorum. Cic. Dom. 20. *Roving van goederen*.

DIREPTOR, ōris. m. Cic. A. 3. 11. *Plonderaar, rover, ſtraatſchender, vrybuiter, gauwdief*.

DIREPTUS, ā, ūm. Ovid. M. 3. 52. *Afgevilt, afgehaalt, afgedaan, afgerukt, afgeſtroopt, afgetrokken*, van de huid eens diers, enz. ſpreekende.

Direptus. Cic. T. Q. 1. 29. Ovid. M. 3. 731. *Gekerft, geſneden, gehouwen, in ſtukken*, of *van een getrokken*, of *gerukt, in ſtukken gekapt*, of *gehouwen*, van de ledemaaten ſpreekende.

Direptus. Cic. Man. 9. Claud. Eu. 1. 168. *Geroofd, geplondert, geſtolen, tot buit gemaakt*, van goederen ſpreekende.

Direptus. Cic. Att. 5. 20. Lucan. 6. 35. Virg. Æ. 2. 561. *Geplondert, beroofd, beſtolen, verwoeſt, omgekeert*, van een huis, ſtad, enz. ſpreekende.

DIREPTUS, ūs. m. Cic. T. Q. 1. 29. *Verdeeling, affſcheiding, afzondering, deeling, ſcheiding*. Veele leezen Diremtus.

DIRI.

DĪRĬBĔO, ēs, bŭi, bĭtūm, bērĕ. Plin. H. 37. 5. *Verdeelen, uitdeelen, omdeelen, omlangen, deelen, ſcheiden*.

DIRĬBĬTĬO, ōnis. f. Cic. Pl. 6. *Verdeeling, omdeeling, uitdeeling, ſcheiding*. Veele leezen Diremtio in deeze plaatse.

DIRIBITOR, ōris. m. Cic. poſt. red. in ſen. 11. *Uitdeeler, omdeeler*. Dit was een amptbediende, die aan den Raad, of 't volk de bolletjes voor de ſtemmen uitdeelde.

DIRIBITORIUM, ĭi. n. Plin. H. 16. 40. Suet. Cl. 18. 2. *Een wapenplaats, een plaats daar de heir-* of *wapenſchouwing geſchiedde, en 't krygsvolk betaald wierd*. Zie onze aanteekening over Suetonius.

DIRIGEO, ēs, rigŭi, rĭgērĕ. Ovid. M. 5. 186. *Verſtyven, ſtyf worden, van ſchrik bevangen worden, van vreeze verſtyven*, van perſoonen ſpreekende.

Diriguere comæ. Ovid. Her. 5. 122. *De hairen zyn te bergen gereezen, hebben ſtyf overeind geſtaan*.

Sanguis diriguit formidine. Virg. Æ. 3. 260. *Door vreeze is het bloed geſtolt, geſtremt*, of *koud geworden*.

DIRIGO, is, rexi, rectūm, rigĕrĕ. acc. *Rechten, recht maaken, opzetten, overeind zetten, dat krom is*, of *neêrgebogen leit recht buigen*, of *oprechten*.

Ad locum dirigere iter. Cic. F. 10. 11. Curſum. Cæſ. B. C. 3. 25. 4. Greſſum. Virg. Æ. 1. 405. *Ergens recht op aan-* of *naar toegaan; zyn weg, loop*, of *iets ergens recht op aan neemen*, of *recht op aan zetten*.

Dirigere telum in aliquem. Ovid. M. 8. 66. *Een pyl op iemant aanleggen*, of *ſchieten; met pyl en boog naar iemant mikken*. Certo ictu. Virg. Æ. 12. 490. *Iemant gewis treffen*, of *raaken*.

Dirigere aciem. Hirt. B. Af. 13. 2. *Het leger ſchaaren*, of *in ſlagorder ſtellen*.

Si ad noſtrum album verba dirigimus. Sen. E. 59. *Zoo wij de woorden naar ons oogwit, oogmerk*, of *naar onze meening buigen, ſchikken, rechten, beproeven*, of *onderzoeken*.

Utilitate magis quam humanitate officium dirigere. Cic. Off. 3. 23. *Zyn pligt meer uit inzigt van voordeel, of eige belang, dan uit betamelykheit doen*.

Tibi ad voluntatis meæ interpretationem dirigenda tua ſententia fuit. Liv. 8. 32. *Gy moeſt uw oordeel geſchikt*, of *gericht hebben naar 't geene gy wiſt dat ik gaerne zag*.

(Dirigere. Διχοτομεῖν. *In tweën ſcheiden*, of *verdeelen*. Zie Salm. Ex. Plin. 838. b. G. 839. a. A.

Pernam totam dirigit. Titin. Præl. by Non. 4. 148. *Hy verdeelt*, of *ſnyd den heelen ham in twee ſtukken*.

Elephantum ubi machæra dirigit. Plaut. Curc. 3. 54. *Daar hy den olyfant met een degen in ſtukken kapt*. Dat by Plautus zoo moet geleezen worden, leert ons Feſtus.

Serpens ſi momordit, gallina dirigitur & opponitur. Nigid. by Gell. 7. 9. *Indien de ſlang gebeten heeft, word 'er een hoen in twee ſtukken geſcheurt en op de wonde gelegt*. Zoo leeſt Scal. Catal. p. 270. Andere leezen Deligitur.

Dirigere alleen, en dirigere ſe. *Gaan, koomen, voortgaan, voor den dag koomen, zyn loop*, of *gang richten*. Zie Salm. Vopiſc. Prob. 19.

Cancer in adverſum Capricorni dirigit aſtrum. Man. 4. 323. *De Kreeft richt zynen loop*, of *gaat naar den Steenbok die recht tegens hem over ſtaat*.

Quis ad judicem cum adverſario ſuo dirigens, &c. Tertull. Pat. 12. *Wie zal met zynen tegendinger naar den rechter gaande, enz*.

Occiſi ſunt multi, qui dirigere nolebant, ſagittis. Vopiſc. Prob. 19. *Veele (leeuwen) die niet voor den dag wilden koomen, zyn met pylen doorſchoten*. Zoo verbetert Salmaſius deeze plaats.

Qui in aliena cœnacula ſe dirigunt furandi animo. Ulp. Dig. 47. 11. 7. *Die in de zaalen van anderen indringen met oogmerk om te ſteelen*.

Dirigere. *Zenden, toezenden*. Zoo is dit woord ook van de latere Schrijveren gebruikt in de volgende voorbeelden.

Ad quem indumenta regia direxerat. Aur. Vict. E. 34. 2. *Aan wien hy 't Koninklyk gewaad gezonden hadde*.

Injungis ut orationem tibi dirigam. Sidon. E. 7. 9. *Gy beveelt*, of *legt my op dat ik u de redevoering zal toezenden*.)

DIRIMO, is, ēmi, ēmtūm, ĭmĕrĕ. *Scheiden, deelen, verdeelen, van malkanderen ſcheiden, afbreken, afzonderen*.

Nox diremit prælium. Plaut. Am. 1. 1. 99. Hirt. B. Al. 11. 5. *De nacht heeft het gevecht geſcheiden, het gevecht afgebroken, den ſtryd geëindigt*.

Di-

Dirimere cum aliquo societatem vitæ. Cic. Dom. 11. A. 2. 10. *of* Conjunctionem. Cic. F. 3. 10. *Met iemant de vriendschap breeken*, of *afsnyden, iemants vriendschap*, of *gemeenschap laaten vaaren*. Conjunctionem civium. Cic. Off. 3. 5. *d'Eendracht onder de burgers breeken, tweedracht onder de burgers zaaijen.*

Dirimere controversiam. Cic. Off. 3. 33. Litem. Ovid. M. 1. 21. *of* Certamen. Ovid. M. 5. 314. *Een geschil beslegten, beslissen, byleggen, afdoen.* Iras. Liv. 1. 13. Altercationes. Liv. 4. 45. Simultates. Liv. 28. 18. *Den toorn* of *de gramschap stillen, kijvaadjen, krakkeelen, twisten, vyandschap byleggen*; *oneenige*, of *twistende persoonen bevredigen*, of *vereenigen.*

(Dirimere tempus. Cic. D. 1. 39. *Iets tot op een anderen tijd verschuiven*, of *uitstellen.*

Oppida nostra dirimuntur unius diei itinere. Plin. E. 6. 8. *Onze geboortesteden leggen een dagreize van malkanderen.*

DĪRĬPIO, ĭs, rĭpŭī, rĕptŭm, rĭpĕrĕ. *Afscheuren, afrukken, wechrukken, aftrekken, afhaalen, met geweld wechneemen*, of *van daan trekken, wechvoeren.*

Diripere aliquem e loco. Cic. Prov. Conf. 6. *Iemant ergens van daan trekken, met geweld van daan rukken.* Ensem vagina. Ovid. M. 10. 475. *Den degen uittrekken, 't rapier uit de schee trekken, van leêr trekken.*

Diripere mentis feritatem alicui. Val. Max. 3. 3. ext. 2. *Iemants woestheit bedwingen, iemants wreedheit*, of *wreeden aart temmen*, of *intoomen*; *iemant zyn wreedheit ontwennen, iemant zachter van aart maaken.*

Diripere aliquem. Nep. 24. 4. *Iemant plonderen, uitschudden, afzetten, berooven.* Provinciam. Cic. Man. 19. *Een landschap uitplonderen, verwoesten, in de grond bederven.* Opes. Ovid. Tr. 3. 10. 58. *Goederen rooven, steelen, plonderen, tot buit maaken.*

Diripere aras. Virg. Æ. 12. 283. *d'Altaaren afwerpen, om ver smyten, om ver werpen, omkeeren, verdelgen, vernielen, 't onderste boven werpen.*

(Diripere. *Verscheuren, in stukken trekken, scheuren*, of *rukken.*

Pentheum diripuisse ajunt Bacchas. Plaut. Merc. 2. 4. 1. *Zy zeggen dat de Priesteressen van Bacchus Pentheus in stukken getrokken hebben.*

Diripere vestem. Ovid. M. 9. 636. *Zyn kleed scheuren*, of *in stukken rukken.*

(Diripere. *Graag koopen, te greep koopen.*

Editum librum homines diripere cœperunt. Suet. Pers. 17. *De menschen hebben 't uitgegeeven boek*, of *'t boek dat in 't licht gekoomen was, graag gekocht*: Eigentlijk *scheurende gekocht.*

Vettium direpta supellectile male mulcatum conjecit in carcerem. Suet. J. 17. 4. *Hy heeft Vettius qualyk gehandelt, en, zyn huisraat te greep verkocht zynde, in de gevangkenis geworpen.*)

DĪRĪTĀS, ātis. f. Diritas morum. Suet. T. 21. 4. *Een wreeden*, of *woesten aart, wildheit, woestheit van zeden*, of *manieren.*

Diritas. Cic. Vat. 3. *Wreedheit, gestrengheit, onmenschelykheit, grouwzaamheit.*

Diritas ominis. Gell. 4. 9. *Rampzaligheit van een voorteken*, of *voorbeduidzel.*

DIRU.

DĪRŬMPO, is, rūpi, rŭptŭm, rumpere. acc. *Breeken, aan stukken breeken, rukken*, of *slaan, verbreeken, verbryzelen, vermorsselen, verscheuren.*

Repente amicitias exorta aliqua offensione dirumpimus. Cic. Amic. *Wy breeken de vriendschap met onze vrienden op de minste belediging; wy zeggen hen op 't minste voorval de vriendschap op.*

Dirupi alleen. Plaut. Curc. 2. 1. 7. Dirupi me pene. Cic. F. 7. 1. *Ik heb schier gemeent te barsten, te sterven*, van 't zingen, van spijs, enz.

Dirumpi dolore. Cic. Att. 7. 12. *Barsten van ongenoegen*, of *verdriet, van droefheit verquynen*, of *vergaan.*

Infinito fratris tui plausu dirumpitur. Cic. F. 12. 2. *Uw broeder maakt hem razende*, of *dol met zyne toejuichingen*; *hy barst van spyt om uws broeders groote lof en aanzien.*

DĪRŪNCIO, is, ire. Festus. *Wieden, uitwieden, 't onkruid uittrekken.*

DĪRUO, is, rŭi, rŭtŭm, rŭĕrĕ. acc. Cic. I. R. 1. 40. Liv. 38. 34. *Afwerpen, afsmyten, om ver werpen, ombaalen, omkeeren, onder de voet haalen*, of *werpen, ten gronde toe verdelgen, verwoesten, vernielen, slegten*, een gebouw, poort, stad, enz.

DĪRŬPTIO, ōnis. f. Sen. N. Q. 2. 15. *Breuk, scheur, reet, breking, scheuring, verbryzeling.*

DĪRŬPTŬS, ă, ŭm. Cic. Fr. 3. 4. *Gebroken, aan stukken, verbryzelt, geborsten, verscheurt.*

Diruptæ rupes. Liv. 39. 2. *Afgescheurde rotzen.* Andere leezen Deruptæ.

Diruptus homo. Cic. A. 13. 12. *Een bedorven man, een man die al zyn goed heeft doorgebragt*, of *verteert.*

DĪRŬS, ă, ŭm. Hor. Ep. 2. 1. 10. S. 1. 9. 31. *Wreed, wild, woest, woest, onmenschelijk, straf, grouwzaam*, van zaken en persoonen spreekende. De compar. Dirior staat by Cic. D. 2. 15. en de superl. Dirissimus uit Varro by Non. 2. 247.

Dira facies. Virg. Æ. 8. 194. *Een lelyk, afschouwelyk, breed, ysselyk, vervaarlyk aangezigt*, of *wezen.*

Dirus. Virg. G. 1. 488. *Rampzalig, slinks, ongelukkig, van een quaade voorspelling*, of *quaad voorbeduidzel.*

Dirus natura lacus. Plin. H. 5. 15. *Een meer*, of *slang uit der aart onstuimig.*

Dirus. Virg. Æ. 8. 351. *Ontzagchelyk, eerwaerdig, dat een indruk van eerbied en ontzagh geeft*, van de heiligheit eener plaats spreekende.

DĪRŬTŬS, ă, ŭm. Cic. Fr. 1. 1. *Verwoest, verdelgt, geplondert, uitgeplondert, uitgeroeit, omgekeert, ten gronde toe vernielt*, van een stad, Koningkrijk, enz. spreekende.

Ære dirutus miles. Cic. V. 5. 13. *Een soldaat door eerloosheit van zyn bezolding beroofs*; *met schande van zyn soldye versteeken.*

DIS.

DĪS, ītis. m. & f. Ter. Ad. 5. 1. 8.

DĪTĒ, is. n. Val. Flacc. 2. 296. *Ryk, vermogend, wel gegoed, overvloedig.* De compar. Ditior staat by Cic. Am. 56. en de superl. Ditissimus by Cic. Par. 6.

Castra omni opulentia ditia. Curt. 3. 11. 20. *Een leger overvloedig in allen rykdom, waar in van alles vol op is.*

Terra ditissima. Virg. G. 2. 136. *Een zeer overvloedig*, of *zeer vruchtbaar land.*

Animi dites. Tib. 3. 6. 13. *Uitmuntende, doorluchtige, treffelyke, deftige, verhevene*, of *uitsteekende verstanden*, of *gemoederen.*

DĪSCĂLCĔĀTŬS, ă, ŭm. Suet. N. 51. 3. *Ontschoeid, zonder schoenen, barrevoets, van schoenen beroofs.*

DĪSCĂVEO, es, cavi, cautum, ere. Plaut. Men. 2. 1. 24. *Acht geeven, acht neemen, op zyn hoede zyn, zich hoeden*, of *zich wachten, wachtende toezien.*

DĪSCĒDO, is, cessi, cessum, cēdĕrĕ a of ab aliquo loco. *Ergens van daan gaan, trekken*, of *reizen, een plaats verlaaten, van een plaats afgaan.*

Discedere ab aliquo. Cic. Att. 7. 2. *Van iemant afgaan, van iemant van daan gaan, uit iemants gezelschap,*

schap, huis, of dienst gaan, of vertrekken, iemant verlaaten.

Febris ab eo discessit. Cic. Att. 8. 6. De koorts heeft hem verlaaten.

Discedamus a nobismet ipsis. Cic. A. Q. 4. 26. Laat ons afslaaten, of ophouden meer van onszelven te spreeken, laat ons niet meer van onszelven spreeken.

Discedere a contentione. Cic. Or. 31. Ophouden te twisten, of te krakkeelen. Ab officio. Cic. Off. 1. 10. Zyn plicht niet doen, nalaatig in zyn plicht zyn. Ab armis. Cic. A. 8. 11. De wapenen neêrleggen, uit het oorloogen scheiden. A jure. Cic. F. 9. 16. Van zyn recht afstaan, zyn recht laaten vallen.

Discedere in aliquam opinionem. Cic. F. 6. 14. Van eenig gevoelen zyn, eenige meening volgen.

Ad alia discessit Senatus. Cic. F. 10. 12. De Raad is in een ander gevoelen gekoomen, is van een ander gevoelen geworden.

Discedere in varias factiones. Tac. H. 5. 12. 6. Verscheide verdeeldheden, of t'zamenrottingen maaken, of verwekken.

Discedere a se ipso. Cic. D. 2. 55. Zich zelven vergeeten, tegenspreeken, wederspreeken, verzaaken, van zich zelven verschillen.

In ea causa discessit inferior. Cic. P. Q. 18. In dat geding heeft hy d'onderlaag gehad; hy heeft zyn rechtzaak verloren.

Cum a te discessi. Gy uitgenomen, gy uitbescheiden, gy uitgezondert.

Sic te existimare velim, cum a vobis salutis meæ auctoribus discesserim, neminem esse, cujus officiis me tam esse devinctum non solum confitear, sed etiam gaudeam. Cic. F. 1. 9. Ik wil dat gy het daar voor houd, dat 'er, uitgezondert gy de behouders van myn welstant, niemant is, aan wien ik niet alleen bekenne, maar ook blyde ben verpligt te zyn.

Discessit terra. Cic. Off. 3. 9. cœlum, Cic. D. 1. 43. &c. d'Aarde, de hemel, enz. is gekloost, geopent, gescheurt, gekliest, of van malkanderen gebarsten.

Discedere a vita of ex vita. Cic. T. Q. 1. 34. Uit het leven scheiden, sterven, overlyden.

Discedere a se. Cic. Cl. 79. Gek- of krankzinnig worden, buiten westen raaken, zyn verstand verliezen.

(Discedere a marito. Het huwelyk breeken, den man verlaaten.

Uxor a Dolabella discessit. Cic. F. 8. 6. De huisvrouw heeft het huwelyk gebroken met Dolabella; heeft haren man Dolabella verlaaten.

Discedere ex animo. Vergeeten worden, uit de gedachten raaken.

Nunquam ex animo meo discedit illius optimi atque invictissimi viri memoria. Cic. S. Sc. 1. Nimmer, of nooit zal ik dien voortreffelyken en dapperen man vergeeten.

Discedere. In 't gerichte vrygesproken worden.

Cum capitis causam diceret, liberatus discessit. Nep. 19. 2. 3. Als hy, aan den hals aangeklaagt zynde, zich verantwoordde, is hy vrygesproken.

Sic a judicio capitis maxima discessit gloria. Nep. 15. 8. 5. Zoo is hy van het vonnis des doods met groote lof vrygesproken.)

DĬSCĔPTĀTĬO, ōnis. f. Geschil, verschil, twist, betwisting, krakkeel, oneenigheit, twistredening.

Disceptatio veritatis. Cic. Fl. 10. Betwisting, uitpluizing, of onderzoek der waarheit.

Disceptatio forensis. Cic. de Or. 2. 41. Rechtspleging, een geding, gerechtszaak; 't bepleiten van een zaak, of geding.

DĬSCĔPTĀTŎR, ōris. m. Scheidsman, middelaar, rechter, oordelaar, onderzoeker, beslisser, goede man.

Disceptator alicujus rei. Cic. Part. 3. L. L. 3. 3. De aliqua re. Liv. 35. 45. Scheidsman, of oordeelaar van een zaak, een die een zaak uitwyst, of kennisse van een zaak neemt.

DĬSCĔPTĀTRĪX, īcis. f. Cic. A. Q. 4. 28. Scheidsvrouw, middelaresse, Richteresse, onderzoekster, of beslisschster van een zaak.

DĬSCĔPTO, as, āvi, ātum, āre de aliqua re. Cic. V. 2. 15. Ergens over twisten, kyven, krakkeelen, twistredenen, geschil hebben, oneenig zyn.

Disceptare aliquid. Cic. Mil. 9. Iets overweegen, onderzoeken, ondertasten, kennisse van iets neemen, ergens over oordeelen, vonnissen, onderzoek naar doen. Controversias aliquorum. Cic. A. Q. 4. 3. 't Geschil van zommigen onderzoeken, over 't zelve redenwisselen, oordeelen, zich uiten, of uitspraak doen.

In uno prælio fortuna Reipublicæ disceptat. Cic. F. 10. 10. De welstant van den Staat hangt van eene slag af, aan d'uitkomst van een gevecht hangt het gansche welwezen van 't Gemeenebest.

Disceptare in aliqua urbe. Plin. H. 3. 3. foro alicujus urbis. Plin. H. 5. 29. Iets in een stad, of voor de vierschaar van een stad in rechten beweeren, staande houden, vervolgen.

DĬSCERNĬCŬLŬM, i. n. Varr. L. L. 4. 29. Lucill. by Non. 1. 155. Haairnaald, naald, of priem om de scheiding van 't haair te maaken, om de scheelen van 't haair te leggen.

(Discerniculum. Onderscheid, verscheidenheit.

Discerniculo coloris insigne. Gell. 17. 5. Uitsteekende door onderscheid van verwe.)

DĪSCĔRNO, is, crēvi, crētum, cernĕre. acc. Onderscheiden, onderkennen, onderscheid maaken, van malkander schiften, of scheiden.

Discernere alba & atra. Cic. T. Q. 5. 39. Het zwart van het wit onderscheiden, onderscheid tusschen wit en zwart maaken. Alium ab alio. Cic. Font. 6. Den eenen van den anderen onderscheiden, onderscheid tusschen den eenen en den anderen maaken.

* Discernere. Plin. H. 12. 19. Scheiden, verdeelen, deilen, van malkanderen scheiden, afzonderen.

Discernere telas auro. Virg. Æ. 4. 264. Een doek met goutdraad stikken, linnen met gout doorstikken.

† Discernere litem arvis. Virg. Æ. 12. 898. Geschillen voorkoomen, of wechneemen die over landeryen zouden konnen ontstaan.

DĪSCĔRPO, is, cerpsi, cerptum, cerpĕre. acc. Scheuren, verscheuren, verbreeken, aan stukken scheuren, of breeken, van een rukken, verbryzelen.

Alligatum aliquem equis in diversum iter concitatis discerpere. Varr. Fr. 58. Iemant met vier paerden laaten van een trekken.

Discerpere rem propositam in membra. Cic. T. 5. Een voorgestelde zaak in verscheide leden verdeelen.

DĬSCERPTŬS, a, um. Hor. S. 2. 8. 86. Verscheurt, aan stukken gescheurt, gerukt, of gebroken.

* Discerptus. Cic. de Or. 3. 3. Verdeelt, afgedeelt, onderscheiden, van de deelen eener reden spreekende.

DĪSCESSĬO, ōnis. f. Ter. An. 3. 3. 36. Scheiding, afscheiding, vertrek, afwyking echtscheiding.

Discessio. Tac. An. 14. 49. 1. Verdeeling, scheiding.

Discessionem facere. Cic. F. 1. 2. Zyn gevoelen zeggen, uiten, of verklaaren.

Discessio facta est in ejus sententiam. Cic. Att. 12. 21. Men is van zyne meining, of van zyn gevoelen geworden, men heeft gestemt gelyk hy; zyn raad is achtervolgt.

DĪSCESSŬS, ūs. m. Wechgangh, afwyking, vertrek, scheiding, afscheid.

Discessus Solis. Cic. N. D. 2. 7. d'Afwyking der zonne.

Discessus e vita. Cic. D. 1. 23. of animi a corpore. Cic. T. Q. 1. 9. Verscheiding uit dit leven, de scheiding van ziel en ligchaam, de doodt.

Dis-

Discessus cœli. Cic. D. 2. 28. *Opening*, of *ontsluiting des hemels*, *het breeken van de lucht*, als de wolken van malkanderen wijken.

DISCIDIUM, ii. n. Catull. 66. 22. *Scheiding*, *afscheiding*, *afsnyding*, *afzondering*, *echtscheiding*. zie Dissidium.

DISCINCTUS, ă, ūm. Suet. A. 24. 5. Liv. 27. 13. *Ontgord*, *die geen gordel aan heeft*, *die zyn gordel afgenomen is.*

Discinctus. Perf. 3. 31. Hor. S. 2. 1. 72. *Los*, *ledig*, *onachtzaam*, *achteloos*, *zorgeloos*, *zuimachtig*, *nalatig.*

Discinctus. Virg. Æ. 8. 724. *Bloo*, *vertzaagt*, *bloohertig*, *lafhertig*, *vreesachtig*, *bevreest*; *een bloodaard*, *een bloode guil.*

Discinctus nepos. Hor. Ep. 1. 33. *Een groote ligtmis*, *een deugniet*, *een doorbrenger*, *een ongebonden mensch*, *een optrekker.*

DISCINDO, is, scidi, scissūm, scindĕrĕ. acc. Cic. Cœl. 16. *Verscheuren*, *verbreeken*, *aan stukken scheuren*, *snyden*, of *breeken*. *klieven*, *opklooven*, *splyten*, *spalken.*

Discindere amicitiam. Cic. Am. 21. *De vriendschap breeken.*

Video medium discindere cœlum. Virg. Æ. 9. 20. *Ik zie dat den hemel geklieft word*, *ik zie den hemel in 't midden opengaan.*

DISCINGO, is, cinxi, cinctūm, cingĕrĕ aliquem. Mart. 9. 104. 5. *Iemant ontgorden*, *zyn gordel afdoen*, of *afneemen.*

Discingi. Paterc. 2. 41. 3. *Ontgord worden*, *de gordel afgenomen worden.*

• Cæsar in sinu est, neque discingor. Cic. Fr. 2. 13. *Ik ben Cæsar toegewyd*, *en kies geen andere zyde*; *ik volge de zyde van Cæsar*, *en verandere niet.* (Andere zetten het over. *Cæsar schuilt by my*, *is by my verborgen*, *en heeft niet te vreezen*, *dat ik hem ontdekken*, of *openbaaren zal.*)

Discingi. Suet. A. 24. 5. Armis discingi. Sil. 8. 31. *Van zyn wapenen ontzet*, of *beroofd worden*, *ontwapend worden*, *voor schelm van 't vaandel gejaagt worden.*

Discingere ingenium. Sen. E. 92. *'t Gemoed doen verslappen*, *slap*, *verwyst*, of *week maaken*; *een inborst*, of *aart bederven*, of *verleiden.*

DISCIPLĪNĂ, æ. f. Cic. Cœl. 17. *Onderwys*, *leering*, *leerstuk*, *leer*, *gebod*, *oefening*, *onderwyzing*, *tucht.*

Disciplina. Cic. D. 1. 41. *Opvoeding*, *onderhoud*, die men geeft, of ontfangt.

Disciplina. Plin. E. 10. 82. 3. *Regel*, *orde*, *nette manier*, of *wyze van iets te doen*, *konst.*

Militiæ disciplina. Cic. Man. 10. of Bellica disciplina. Cic. N. D. 2. 64. *De krygskonst*, *krygskunde*, *oorlogskonst*, of *krygstucht.* Juris Civilis. Cic. de Or. 1. 39. *De rechtsgeleerdheit*, *rechtskunde*, *kennis*, of *ervarentheit in de rechten.* Navalis. Cic. Man. 18. *De konst der zeevaart*, *'t zeemanschap*, *'t stuurmanschap.*

Disciplina. Cic. Cl. 25. *Een school*, *aanhang*, *gezindheit.*

Eadem nos disciplina utimur. Plaut. Af. 1. 1. 49. *Wy houden de zelve orde*, *regel*, *manier*, of *wyze van doen*, *wy volgen de zelve leerwyze.*

Disciplinæ aliis eram. Plaut. Most. 1. 2. 75. *Ik was een regel*, of *richtsnoer voor anderen*, *ik strekte ten voorbeelde van anderen.*

DISCIPLĪNĀBĬLIS, is. m. en f. lĕ, is. n. Disciplinabilis scientia. Cic. Her. 3. 3. *Een wetenschap die men volgens zekere zeilregels leert.* Zommige leezen Disciplinalis.

(DISCIPLĪNĀTUS, ă, ūm. *Wel opgetrokken*, *wel opgevoed*, *wel onderwezen*, of *wel gemaniert.* De compar. Disciplinatior staat by Tertull. de Fug. 1.

DISCIPLĪNŌSUS, ă, ūm. Cato by Gell. 4. 9. *Die ligt*, of *zonder moeite iets leert.*)

DISCIPULĂ, æ. f. Plaut. Au. 1. 1. 20. *Een leerdochter* - of *schooldochter*; *een schoolmeisje*, *een dochter die iets leert.* Plin. H. 10. 29. noemt dus een vogel die leert zingen.

(DISCIPULATUS, ūs, m. Tertull. adv. Hær. 22. *Een onderwys*, *onderwyzing*, of *leer.*)

DISCIPULUS, i. m. Cic. D. 1. 3. *Leerling*, *scholier.*

Discipulus. *Leerjongen*, *leergast*, *leerling*, *een die een konst*, *wetenschap*, *ambacht*, *enz. leert.*

Discipulus coqui. Plaut. Ps. 3. 2. 96. *Keukenjongen*, *een jongen die kooken leert.*

Ipse dux erat summi Imperatoris discipulus. Liv. 37. 20. *Het Krygshoofd zelf was een leerling van een uitsteekend Veldoverste.*

DISCISSUS, ă, ūm. Virg. G. 3. 514. Celf. 5. 26. *Gescheurt*, *aan stukken gesneden*, *gerukt*, of *gehouwen.*

DISCLŪDO, is, clūsi, clūsūm, clūdĕrĕ. *Scheiden*, *verdeelen*, *afscheiden*, *afzonderen*, *af* - of *uitsluiten*, *afschieten*, *van malkander zetten*, *wechsluiten.*

Mons ille Arvernos ab Helvetiis discludit. Cæf. B. G. 7. 8. 3. *Die berg scheid die van Auvergne van de Zwitzers af.*

Discludere res aliquas suis locis. Cic. T. Q. 1. 10. *Verscheide dingen op hunne plaats schikken*, *stellen*, of *zetten.*

DISCLŪSUS, ă, ūm. Cic. T. Q. 1. 33. *Afgescheiden*, *gescheiden*, *afgezonderd.*

Disclusus. Varr. R. R. 3. 17. *Ter zyden gezet*, *alleen gezet*, *aan een zyde gezet*, *wechgezet*, of *gelegt.*

Disclusus. Virg. G. 4. 147. *Besloten*, *wech* - *op* - of *afgesloten*; *begrepen*, *bevat.*

DISCO, is, didici, discĕrĕ aliquid ab aliquo. Ter. Ad. 1. 2. 45. De aliquo. Ter. E. 2. 2. 31. Ex aliquo. Virg. Æ. 12. 435. Sub aliquo. Liv. 1. 35. *Iets van*, of *onder iemant leeren*, *van iemant ergens in onderwezen worden.*

Discere literas apud aliquem. Cic. F. 9. 10. *Van iemant leeren leezen.*

Didici ex tuis literis, te, &c. Cic. F. 3. 5. *Ik heb uit uwe brieven gezien*, of *verstaan*, *dat gy*, *enz.*

Discere fidibus. Cic. S. 9. *Op de luit*, of *guitarre leeren speelen.* Men verstaat 'er Canere onder.

DISCŎBŎLŎS, i. m. Quintil. I. O. 2. 13. Plin. H. 34. 8. Δισκοβόλος. *Een steenwerper*, *een schyfwerper*, *een worstelaar die met de werpsteen speelde*, *een liefhebber van met schyven*, of *iets anders om 't verste te werpen.*

DISCOCTUS, ă, ūm. Plin. H. 28. 20. *Wel gezoden*, of *gekookt*, *gaar.*

DISCŎLŎR, ŏris. omn. gen. Cic. V. Proœm. 13. *Veelverwig*, *van verscheide verwe*, *bont*, *kakelbont.*

Discolor. Hor. E. 1. 18. 4. Mart. 14. 17. 2. *Verscheide van verwe*, of *van kleur*, *van een andere*, of *verscheide kleur.*

DISCŎLŎRIUS, ă, ūm. Discoloria vestis. Petron. 57. *Een veelverwigen*, of *bonten rok.*

DISCONDŪCO, is, duxi, ductūm, dūcĕrĕ. *Benadeelen*, *hinderen*, *hinder doen*, *verongelyken*, *schade*, of *nadeel doen*; *nadeelig*, *hinderlyk*, of *schadelyk zyn.*

Nihil disconducit huic rei. Plaut. Trin. 4. 2. 85. *Dat doet geen hinder*, *quaad*, of *nadeel aan deeze zaak.*

DISCŌNVĔNĬO, is, vēni, vēntūm, vĕnīrĕ. *Verschillen*, *niet overeenkoomen*, *niet eens gezint*, of *oneenig zyn.*

Disconvenit inter me teque. Hor. E. 1. 14. 18. *Wy verschillen daar in met malkander*, *wy zyn 't daar niet eens in.*

Vitæ

Vitæ disconvenit ordine toto. Hor. E. 1. 1. 97. *Zyn leven is heel ongelyk, hy is heel verscheiden, of veranderlyk in zyn gedrag; hy is t'eenemaal ongestadig, of onstandvastig in het gansche beleid, bestier, of den loop van zyn leven; hy is gansch niet eenparig in zyn doen.*

DISCOQUO, is, cōxi, cōctum, cōquĕre. acc. Plin. H. 22. 25. *Iets wel laaten kooken, of zieden, iets te kooken, of te zieden zetten.*

DĪSCŎRDĀBĬLIS, is, m. & f. lĕ, is. n. *Tweedragtig, oneenig, twistig, niet overeenkomende, die malkanderen niet verstaan.*

Inter nos fuimus ingenio haud discordabili. Plaut. Capt. 2. 3. 42. *Wy zyn nooit twistig, of tweedragtig geweest, wy hebben malkanderen altoos verstaan, of met malkanderen zeer wel konnen overeenkoomen.*

DĪSCŎRDĀNS, āntis. omn. gen. Venti discordantes. Plin. E. 8. 20. 6. *Strydige winden, winden die tegens malkanderen aankoomen, of aanstooten.*

DĪSCORDĬA, æ. f. Cic. T. Q. 4. 9. *Tweedragt, oneenigheit, twist, geschil, verschil, verdeeltheit.*

DĪSCŎRDĬĀLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Plin. H. 37. 10. *Twiststaaijer, twiststoker; twiststaaister, twiststookster, een die geschil, twist, tweedragt, of oneenigheit zaait, stookt, of verwekt.*

DĪSCŎRDĬŌSŬS, ă, ŭm. Sall. B. J. 66. *Tweedragtig, twistgierig, twistzuchtig, krakkeelzuchtig; een stokebrand, een die veel van krakkeel, of tweedragt houd.*

DĪSCŎRDO, ās, āvi, ātum, ārĕ ab aliquo. Quintil. I. O. 11. 3. Cum aliquo. Cic. F. 1. 18. Tac. An. 12. 28. 2. Alicui. Hor. E. 2. 2. 194. Adversus aliquem. Quintil. I. O. 5. 11. *Met iemant tweedragtig zyn, in geschil zyn, over hoop leggen, in geen goed verstand zyn, niet overeenkoomen; geschil, of verschil met iemant hebben.*

Discordant alleen. Plaut. Merc. 2. 1. 7. Inter se discordant. Ter. An. 3. 3. 43. *Zy verschillen, of zyn 't niet eens onder malkanderen, zy verstaan malkanderen niet.*

DĪSCŎRS, ŏrdis. omn. gen. Cic. Rull. 2. 33. *Verschillende, tweedrachtig, oneenig, strydig, niet overeenkomstig.*

Secum ipse discors. Liv. 2. 23. Sibi discors. Ovid. Tr. 5. 5. 35. *Met zichzelven strydig, met zichzelven niet overeenkomstig, van zichzelf verschillende, zich zelven tegensprekende.* Alteri discors, Paterc. 2. 37. 3. *Die met een ander in geschil is, die met een ander niet wel, of in geen goed verstand leeft.*

Discors. Hor. O. 3. 29. 28. *Strydig, tegenstrydig, verscheiden, verschillende.*

Modi discordes. Stat. S. 5. 5. 26. *Valsche, verschillende, verscheide, of strydige toonen, zangmaaten, of wyzen.*

DĪSCRĔPĀNTĬĂ, æ. f. Cic. Fin. 3. 12. *Verschil, verscheidenheit, onderscheid, strydigheit, verscheiling, in den eigentlyken en oneigentlyken zin.*

‡ DĪSCRĔPĬTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Lucret. 2. 1017. *Verschillen, stryden, strydig zyn, ongelyk, of verscheiden zyn, niet overeenkoomen, of van andere gedachten zyn.*

DISCREPO, ās, pāvi, zomtii di pŭi, pārĕ. Cic. Off. 1. 40. *Een valsche toon, of valsche klank geeven, niet wel klinken, van een verscheide geluid, of toon zyn,* van de t'zamenklinken, die niet wel op malkander eens slaan, de snaaren eener luit, ens spreekende.

* Discrepare ab aliquo. Cic. F. 2. 13. *Met, of van iemant verschillen, met iemant in geschil, of krakkeel zyn, of niet overeenkomen, oneenig, tweedragtig, of quaad vriend met iemant zyn.*

A meis rationibus discrepant tuæ. Cic. F. 5. 20. *Myn belang is verscheiden van 't uwe, koomt met het uwe niet overeen.*

Facta discrepant cum dictis. Cic. Fin. 2. 30. *De daaden koomen met de woorden niet overeen, of de woorden verschillen van de daaden.*

Hæc discrepant inter auctores. Liv. 26. 49. of Discrepant auctores inter se de his rebus. Cic. T. Q. 4. 28. *De Schryvers zyn hier in verschillig onder malkanderen, zyn 't hier niet eens in, koomen hier niet in overeen; deeze dingen worden van de Schryvers verscheidentlyk voorgestelt.*

Ipsi sibi discrepant. Cic. T. Q. 4. 13. *Zy verschillen van zichzelven, zy koomen met zichzelven niet overeen.*

DĪSCRĒTĒ. Adv. Cic. I. R. 1. 30. *Onderscheidentlyk, netjes, bepaaldelyk, in 't byzonder, afzonderlyk.* zommige leezen Descripte.

DĪSCRĒTĪM. Adv. Varr. R. R. 1. 3. *Afzonderlyk, byzonderlyk, onderscheidentlyk, bepaaldelyk.*

DĪSCRĒTĬO, ōnis. f. Cic. L. L. 1. 7. *Scheiding, verdeeling, schikking, onderscheiding, afzondering, onderscheid.* Men leest Descriptio in de beste handschriften.

DĪSCRĒTŬS, ă, ŭm. Hor. O. 2. 13. 23. Colum. 3. 21. *Gescheiden, verdeelt, afgezondert, afgescheiden, van een gedeelt.*

* Discreta verborum claritas. Vitruv. 5. 8. *Duidelyke, klaare, of onderscheidentlyke uitspraak der woorden.*

DĪSCRĪMĔN, inis. n. Cic. V. 2. 50. *Verschil, onderscheid, verscheidenheit.*

Discrimen. Cic. Rull. 2. 32. *Scheiding, afscheiding, afzondering, tusschenstant, afstant, ruimte, tusschenruimte, tusschentyd.*

Discrimen. Ovid. Art. 2. 303. *Scheiding, scheeling, verdeeling, vlechting van 't haair.*

Discrimen. *Gevaar, zorgelykheit, hachelykheit, waagschaal.*

Adduci in discrimen vitæ. Cic. Sext. 20. Existimationis, &c. Cic. D. Ver. 22. *Gevaar van zyn leven, van zyn aanzien loopen; zyn leven, zyn aanzien, of goeden naam in gevaar, of in de waagschaal stellen.*

Discrimen. Curt. 5. 4. 28. *Gevecht, stryd, slag, schermutzeling.*

Discrimina agminum. Curt. 4. 12. 20. *De schikking, scharing, of verdeeling der benden in een stryd.*

(DĪSCRĪMĬNĀTĪM. Adv. *Onderscheidentlyk, met onderscheid, verscheidentlyk, op verscheidewyze.*

Sunt quæ non possunt vivere nisi in loco aquoso, aut etiam in aqua: & id discriminatim. Varr. R. R. 1. 7. *Daar zyn boomen die niet konnen groeyen dan in waterachtige plaatzen, of ook in 't water: en dat op verscheide wyze, of verscheidentlyk.*

DĪSCRĪMĬNĀTŬS, ă, ŭm. Partic. *Onderscheiden.*

Vigiliarum somnique nec die nec nocte discriminata tempora. Liv. 21. 4. *De tyden om te waaken en te slaapen noch by dag, noch by nacht, onderscheiden.*)

DĪSCRĪMĬNO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. *Scheiden, verdeelen, afscheiden, afzonderen, een scheiding maaken.*

Discriminare Etruriam. Cic. A. 12. 9. *Etrurien* (thans Toskanen) *van andere landen scheiden. Etrurien tot grenzen, of landpaalen verstrekken.*

Discriminare. Lucret. 2. 718. *Onderscheiden, schiften, ontlossen, verklaaren, uitleggen, ontknoopen, ontbinden, ontdekken.*

DĪSCRŬCĬĀTŬS, ă, ŭm. Cic. A. 13. 18. *Schrikkelyk gequelt, gruwelyk geplaagt, gefoltert, geteistert, wreedelyk gepynigt.*

DĪSCRŬCĬŌR, āris, ātus sum, āri.

ari. *Geplaagt, gequelt, wreedelijk gepijnigt, geteistert, of gefoltert worden.*

Discrucior animi. Ter. Ad. 4. 4. 1. Plaut. Au. 1. 2. 27. *Ik ben razende, wanhoopig, of in d'uiterste wanhoop, verslagenheit, of benauwtheit; ik ben t'eenenemaal hoopeloos, ik lyde 't uiterste hartzweer, of de grootste zielsquellinge.*

(DISCUBITUS, ûs. m. *Aanzitting, aanlegging aan de tafel*, naar de wijze der Ouden die aan tafel leiden.

Ne senioris adventum discubitu præcurrerent. Val. Max. 2. 1. 9. *Op dat zy niet voor eenen onderen mogten aanzitten, of aanleggen; op dat zy niet voor de komst van oudere aan tafel mogten zijn.*)

DISCUMBO, is, cubui, cubitum, cumbere. Cic. Att. 5. 1. *Aan tafel gaan leggen, zich aan tafel zetten.*

Discumbere. Cic. I. R. 2. 14. *Gaan slaapen, of rusten, zich te rusten, of te slaapen leggen.*

DISCUNEATUS, a, um. Plin. H. 9. 30. *Open, gapende, half open, geopend, open gedaan*, van oesters spreekende. Eigentlijk betekent het *met een beitel gekloost.*

DISCUPIO, is, cupivi, cupitum, cupere. Cic. F. 8. 15. *Zeer, of hertelijk om wenschen, of naar verlangen, zeer begeerig naar zijn, verlangen, of haaken.*

DISCURRO, is, curri, cursum, currere. Liv. 1. 9. *Zwerven, hier en daar, over en weder, of over al loopen; gaan en koomen; heen en weer zwieren.*

Grandes venæ in priora discurrunt. Plin. H. 11. 37. *Daar loopen twee groote aderen van vooren, twee groote aderen loopen'er voor aan, zyn'er, of ziet men voor aan.*

Fama tota urbe discurrit. Curt. 4. 1. 24. *'t Gerucht loopt door de gansche stad, of verspreid zich door de geheele stad.*

DISCURSANS, antis. omn. gen. Quintil. I. O. 6. 3. *Heen en weer zwervende, of loopende, hier en daar zwierende, van allen kanten af- en aangaande, gaande en koomende.*

DISCURSATIO, onis. f. Front. St. 1. 5. 25. *Loop, zwerving, af- en aangang, heen- en weer loping.*

Officiosa per urbem discursatio. Sen. B. V. 3. *Gedienstig, of beleefst bezoek dat men hier en daar in een stad doet, of aflegt.* Zommige leezen Discursitatio.

(DISCURSIM. Adv. *Gins en weer, over en weder.*

Mensis remotis & discursim variantibus poculis minutioribus. Macrob. S. 7. 1. *De tafel opgenomen zijnde, en de kleine glaasjes gins en weer van den eenen tot den anderen gaande, of de gasten malkanderen kleine glaasjes toebrengende.*)

DISCURSO, as, avi, atum, are. Flor. 3. 18. 10. *Hier en daar, of heen en weer loopen, zwerven, doolen, over al loopen.*

DISCURSUS, ûs. m. *Loop, loping, zwerving.*

Magno clamore & discursu fugæ se mandant. Hirt. B. G. 8. 29. 2. *Zy begeeven zich met een groot geschreeuw en loop op de vlucht.*

Discursus stellarum. Plin. H. 2. 36. *De loop, omloop, draaying, of kreits der sterren.*

Discursus telorum in prælio. Val. Max. 3. 1. 1. *Het rondom snorren, of over al vliegen de schichten, of pylen in een gevecht.*

Nubes ignei spiritus tortis vibratisque discursibus rupta. Plin. E. 6. 20. 9. *Een wolk door d'omgedraaide en geslingerde vurige deeltjes, of straalen, geborsten, of gebroken.*

DISCUS, i. m. Hor. O. 1. 8. 11. Cic. de Or. 2. 5. Δίσκος. *Een werpsteen, of werpschyf.* Dit was een platte en ronde steen, of yzere schijf, die de worstelaars tot hun oefenspel in de lucht wierpen.

DISCUSSIO, onis. f. Sen. Q. N. 6. 19. *Schudding, beweging, stoting, schokking.*

DISCUSSORIUS, a, um. Plin. H. 30. 8. *Verdrijvend, ontlossend, dat iets breekt, doet verminderen, of afneemen.* Een woord der Geneeskonst.

DISCUSSUS, a, um. Cic. A. 12. 2. Virg. Æ. 12. 669. *Verdreven, verdwenen, over, of wechgedreven*, van duisterheit, of wolken spreekende.

Discussus. Lucret. 4. 994. *Wechgenomen, verdreven, verjaagt, benomen, verbannen*, van vreeze spreekende.

(Discussus. *Geëindigd, afgedaan.* Discussa res est. Suet. D. 2. 6. *De zaak is afgedaan.*)

DISCUTIO, is, cussi, cussum, cutere. acc. Liv. 21. 12. Cæs. B. C. 2. 9. 3. *Neervellen, ter neerslaan, afwerpen, verdrijven, verdelgen, wechstooten, slechten, omkeeren, overhoop werpen, vernielen.*

Discutere febrem. Cels. præf. morbum, &c. Cels. 3. 2. *Een koorts, of ziekte, enz. verdrijven, van een koorts, of ziekte enz. geneezen.* Tuberculum. Cels. 5. 11. *Een gezwelletje doen slinken, verdryven, 't zy door uitwaasseming, of zweeten.* Zie onze aantekening over Suet. J. 79. 2. §. 8.

Potionibus discutere calculos in vesicis. Vitruv. 8. 3. *De steenen in de blaas door dranken breeken, doen verminderen, of verdrijven.*

Discutere cogitationes tristes. Cell. 3. 18. Tristitiam. Plin. H. 2. 6. Fastidium. Plin. H. 23. 1. metum. Plin. H. 28. 7. *Droevige gedachten, droefheit, walging, vreeze, enz. verdrijven, of verbannen.*

Porrus ebrietatem discutit. Plin. H. 20. 6. *Prei, of look, verdryft de dronkenschap, of de dampen van den wyn, maakt iemant nuchter.n.*

Discutere nubila. Stat. Th. 2. 56. *Dampen, donkere wolken, of nevels verdryven, of doen verdwynen.*

Discutere captiones. Cic. A. Q. 4. 15. *Bedriegstrikken, bedriegredenen, of drogredenen wederleggen, ontlossen, ontknoopen ontbinden, oplossen, beantwoorden.* Periculum. Cic. Mur. 39. Liv. 2. 52. *Gevaar afweeren, afkeeren, afwenden, te boven koomen, of ontkoomen.*

Obsecrat eam rem quocumque discutiat modo. Liv. 39. 10. *Hy bid hem deezen toeleg te willen breeken 't kost wat het wil; hy verzoekt hem deeze zaak te verydelen, te beletten, voor te koomen op wat wyze het ook zy.*

Discutere cunctationem alicujus. Asinius Pollio ad. Cic. F. 10. 33. *Iemants traagheit verdrijven, iemant aandringen, of verplichten om niet langer uit te stellen, iemant iets doen verhaasten, iets aanporren, iemant hard aandringen, of aanzetten.*

Discutere matrimonium. Paull. Dig. 24. 1. 2. *Een huwelijk scheiden, te niet doen, vernietigen, krachteloos verklaaren.*

(Discutere infamiam affectati regii nominis. Suet. J. 79. 2. *De schande van naar 't Koningkrijk gestaan te hebben wechneemen, zich zuiveren van de schande, die hem nagegaan heeft, als of hy naar de Kroon had gestaan.*

Discutere somnum. Prop. 3. 8. 13. soporem. Curt. 6. 8. 22: 8. 6. 26. *Den slaap verdrijven, ontwaaken.*)

DISE.

DISERTE. Adv. Liv. 39. 18. *Welspreekende, met bevallige, krachtige, treffelyke, of nadrukkelyke woorden, in schoone, of cierlyke woorden.* (De compar. Disertius staat by Mart. 3. 38. 3. en de superl. Disertissime by Liv. 39. 18.)

Diserte. Liv. 36. 28. *Duidelyk, klaarlyk, onderscheidentlyk, met uitdrukkelyke, of uitgedrukte woorden.*

DISERTIM. *Openbaarlyk, zekerlyk, gansch.lyk.*

Id nomen mihi fuit disertim, verum in usu perdidi. Plaut. St. 1. 3. 87. *Dat is zekerlyk myn naam geweest, maar ik heb die, in 't gebruik, verlooren.*

Id

Id unum disertim in commodis desit meis. Accius *by* Non. 11. 3. *Dat eene ontbreekt my ganschelyk aan myn inkomsten.*)

DISERTUS, ā, um. Cic. de Or. 1. 21. *Welsprekend, bevallig van taal, glad van tong, cierlyk in woorden, aardig, of vloeijend in 't spreeken.* De compar. Disertior staat by Sen. E. 21. en de superl. Disertissimus by Cic. de Orat. 1. 54.

Leporum disertus puer ac facetiarum. Catull. 12. 9. *Een kind dat heel zoet praat, dat aardig, of bevallig in 't spreeken is.*

Disertus. Cic. de Or. 1. 54. *Welsprekend, cierlyk, beschaafd, treffelyk, net, aardig,* van een reden spreekende.

DISH.

(DĪSHIĀSCO, is, ĕrĕ. Cato R. R. 12. *Van malkanderen splyten, kloven, of bersten.*)

DISJ.

‡ DĪSJĔCTO, ās, āvī, ātūm. ārĕ. Lucret. 2. 553. *Van allen kanten neder werpen; hier en daar, over al, of allerwege verstrooyen, of heen brengen.*

DISJECTUS, ūs. m. *Scheiding, afzondering, verdryving, verstrooijing, ontlossing, verspreiding, ontbinding, omverwerping, omkeering.*

Materiæ disjectus. Lucret. 3. 941. *Verdryving, scheiding, verstrooying, of verspreiding der stoffe.*

DĪSJĔCTUS, ā, ūm. Cic. Her. 4. 2. *Verdreven, verspreid, verstrooid, daar heene geworpen, of wechgeworpen; hier en daar geworpen, afgezondert, gescheiden,* van dingen spreekende.

Disjecti milites. Hirt. B. Af. 47. 6. *Verstrooide soldaaten, verstrooid krygsvolk.*

Disjectus. Hor. O. 2. 19. 15. *Neêrgeworpen, afgeworpen, overhoop geworpen, omver gesmeten, verdelgt, verwoest, omgekeert, omgehaalt, geslecht.*

DĪSJĬCĬO, is, jēcī, jĕctūm, jĭcĕrĕ. acc. Virg. Æ. 1. 74. *Verspreiden, verstrooyen, verdryven, wechwerpen, wechstooten, hier en daar heene werpen.*

Disjicere nubila. Ovid. M. 1. 328. *De nevels, of dampen verdryven.* Agmina. Val. Flac. 3. 162. *Een leger verstrooijen, verjaagen, op de vlucht dryven, of op de vlucht slaan.*

Disjicere. acc. Cic. Cœl. 16. *Van boven neêr, om verre, of overhoop werpen; slechten, verdelgen, verwoesten.*

Disjicere antennas. Cæs. B. G. 3. 15. 1. *De sprieten neêrlaaten, of stryken, de rein stryken.*

DĪSJŪNCTĬO, ōnis. f. *Scheiding, ontkoppeling, ontparing.*

Disjunctio ab aliquo. Cic. I. R. 1. 55. *Scheiding, of vertrek van iemant.*

Disjunctio alleen. Cic. Am. 21. of Animorum disjunctio. Cic. Rull. 2. 6. *Scheiding, verwydering, of verbreking van vriendschap, oneenigheit, tweedragt, twist.*

Disjunctio sententiæ. Cic. Prov. Consf. 17. *Verscheidenheit, of verschil van gevoelen, of van gedachten.*

(DĪSJŪNCTĪVĒ. Adv. Ulp. Dig. 30. 1. 54. *Afzonderlyk, op een afgezonderde wyze.*

DISJUNCTĪVUS, ā, ūm. Papin. Dig. 35. 1. 78. *Dat verdeelt, afdeelt, of afscheid.*)

DĪSJŪNCTUS, ā, ūm. *Gescheiden, afgescheiden, verdeelt, los gemaakt, ontdaan, van malkanderen gedaan.* De compar. Disjunctior staat by Cic. A. Q. 4. 20. en de superl. Disjunctissimus by Cic. Man. 4.

Regio a barbaris disjuncta gentibus. Cic. Pis. 37. *Een land van de barbarische volkeren afgescheiden, of afgelegen.*

Disjunctus ab aliquo. Cic. Am. 12. *Van iemant vervreemd, met iemant in haat, of vyandschap leevende, oneenig met iemant.*

Res disjuncta ab alicujus intelligentia & sensu. Cic. de Or. 1. 3. *Een zaak die iemants begryp, of verstand te boven gaat.*

DĪSJŪNGO, is, jūnxī, jūnctūm, jungĕrĕ. acc. *Scheiden, afzonderen, verdeelen, ontdoen, van een- of van malkanderen doen, ontbinden, ontkoppelen, los maaken.*

* Disjungere aliquem ab alio. Ter. Hec. 1. 2. 86. Ab amicitia alicujus. Cic. A. 2. 9. *Iemant van een ander vervreemden, van eens anders vriendschap aftrekken, quaad vriend met een ander maaken.*

Disjungere agnum a mamma. Varr. R. R. 2. 1. *Een lam van de moer afneemen.*

Disjungere jumenta. Cic. D. 2. 36. *Paerden uitspannen.* Boves. Colum. 6. 14. *d'Ossen ontjokken, het jok afneemen, of afstigten.*

DISP.

DĪSPĀLĀTŪS, ā, ūm. Nep. 23. 5. 2. Sall. Rep. Ord. 2. *Verstrooid, verspreid, zwervende, omdwaalende, omdoolende, hier en daar loopende,* van een hoop volks spreekende.

‡ DĪSPĀLĒSCO, is, ĕscĕrĕ flagitium vulgo. Plaut. B. 4. 9. 123. *Een schelmstuk openbaaren, verbreiden, bekent, of ruchtbaar maaken, aan den dag brengen.*

DĪSPĀLŎR, āris, ātūs sūm, ārī. Sisen. *by* Non. 2. 250. *Hier en daar verstrooid zyn, of zwerven; hier en daar omloopen, 't land doorloopen, of doorkruissen.*

DISPANSUS, ā, um. *Los, hangende, ontvouwen, uitgespreid,* van een kleed spreekende.

Arbor vastis dispansa ramis. Plin. H. 9. 4. *Een boom wiens takken wyd uitgespreid zyn.*

DISPAR, āris. omn. gen. *Ongelyk, verschillig, verscheiden.*

Sunt his alii multum dispares. Cic. Off. 1. 30. *Daar zyn anderen die veel van deeze verschillen, of verschillig zyn, die deeze heel ongelyk zyn.*

Dispares mores disparia studia sequuntur. Cic. Am. 20. *Uit verscheidenheit van inborst ontstaat verscheidenheit van zeden.*

Dispar sui. Cic. S. 21. *Zichzelven ongelyk, van zichzelven verschillende.*

Dispar. Cic. D. 2. 43. *Ongelyk, oneffen, ongelykmatig, onevenredig, oneven, niet evenmatig.*

DĪSPĂRĀTĬO, ōnis. f. *Scheiding, afscheiding, verdeeling, afzondering.*

Disparatio procreationis. Vitruv. 2. 9. *Voortbrenging van een vreemde zaak, verscheidenheit van voortbrenging, verscheidenheit van voortteling tegens den aart.*

DĪSPĂRĀTŪM, i. n. Cic. I. R. 1. 28. *Tegenstrydig, tegenstrydigheit, een tegenstrydig voorstel.*

DĪSPĂRĀTUS, ā, ūm. Vitruv. 8. 3. *Gescheiden, afgescheiden, verdeelt, afgedeelt, afgezondert.*

* Disparatus. Quintil. I. O. 11. *Strydig, tegenstrydig, strydende, tegenzeggelyk, tegenkantig.*

DĪSPĂRĬLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Cic. D. 1. 36. *Verscheiden, verschillende, onderscheiden, verschillig, ongelyk, byzonder.*

DĪSPĂRĬLĬTĀS, ātis. f. Gell. 7. 3. *Verscheidenheit, verschilligheit, strydigheit, onderscheid, verschil.*

DĪSPĂRĬLĬTĔR. Adv. Gell. Præf. Varr. R. R. 1. 6. *Verscheidentlyk, onderscheidentlyk, verschilliglyk, op een verscheide wyze, in 't byzonder, op een byzondere wyze.*

DĪSPĂRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Scheiden, verdeelen, deelen, afscheiden, afzonderen.*

Is nos per gentes alium alia disparat. Plaut. R. prol. 10. *Hy zend ons afzonderlyk door de waereld, den een naar deeze, en den anderen naar d'andere kant; hy doet ons afzonderlyk door veele gewesten zwerven.*

Curavit milites disparandos, deducendosque ad suos. Cæs. B. G. 7. 28. 6. *Hy heeft bevolen dat men 't leger schei-*

scheiden, en 't krygsvolk naar huis, of naar hun land zenden zoude.

Ut æque disparet. Plaut. Am. 1. 3. 51. *Op dat het onderscheid wederzyds, of aan weerkanten gelyk zy, op dat het evenveel verschillen zoude.*

(DĪSPĀRTĪBĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, is. n. Tertull. Adv. Herm. 39. *Deelbaar, dat verdeelt kan worden.*)

DĪSPĀRTĬO. Zie Dispertio.

DĪSPĀRTĬŎR. Zie Dispertior.

DĪSPĔCTUS, ūs. m. *Aanmerking, beschouwing, overweging, overdenking, bedenking, opmerking, aandacht, onderzoek, onderscheiding.*

Dispectus rerum agendarum. Sen. E. 94. *Onderzoek der dingen die ons te doen staan.*

DĪSPĔLLO, ĭs, pŭlī, pūlsŭm, pellĕrĕ. acc. Virg. Æ. 1. 516. *Verstrooyen, verjaagen, verdryven, wechstooten, hier en daar heen werpen, leggen, of plaatzen.*

* Dispellere caliginem ab oculis, ab animo. Cic. T. Q. 1. 26. *De vliezen, of schellen van d'oogen, of van 't verstand afligten; al wat d'oogen des lighaams, of des verstands benevelt verdryven.*

Dispellere nebulam. Liv. 22. 6. *Een mist, of nevel verdryven, ophaalen, of optrekken.*

DĪSPĔNDĬŌSŬS, ā, ūm. Colum. 2. 21. *Schadelyk, hinderlyk, nadeelig, verderfelyk, dat schade toebrengt, of verlies veroorzaakt.*

DĪSPĔNDĬŬM, ĭī. n. Ter. E. 5. 4. 7. *Uitgift, kosten, onkosten.*

Dispendium. Ter. Hec. 5. 2. 29. Colum. 4. 24. *Schade, nadeel, verlies, hinder.*

Petit dispendia sylvæ. Lucan. 8. 2. *Hy zoekt d'omwegen, of afgelegene wegen van 't bosch, of hy neemt de afwegen in 't bosch.*

DĪSPĔNDO, ĭs, pĕndī, pēnsŭm, pendĕrĕ. acc. *Werk geeven, bezig houden.*

Ducenta eorum capita pastoris unius dispendunt curam. Colum. 8. 2. *Twee honderd van deeze beesten geeven een herder werk, of kunnen een herder bezig houden.*

(DĪSPĔNNO, ĭs, ĕrĕ. Plaut. M. G. 5. 1. 14. *Uittrekken.* Non. 1. 30. zegt, dat dit woord ontleent is van de vederen en 't vliegen der vogelen.)

DĪSPĔNSĀTĬO, ōnĭs. f. *Bewind, bestiel, bediening, bestier, beleid, zorg, bezorging, last van, of over iets, behandeling, uitdeeling.*

Dispensatio ærarii. Cic. Vat. 15. *'t Bewind over 't Lands penningen, of schatkist, 't bestier over 't gemeene lands geld.*

DĪSPĔNSĀTŎR, ŏrĭs. m. Cic. by Non. 3. 18. *Bewindsman, bewindhebber, bestierder, huisbezorger, hofmeester, rentmeester, opzigter, bestelmeester, ontfanger, kassier.*

Dispensator belli. Plin. H. 7. 39. *Krygsbewindsman, Schatmeester van den oorlog, Betaalsheer van 't krygsvolk.*

(DĪSPĔNSĀTŬS, ā, ūm. *Verdeelt, nauwkeurig, of net van malkanderen gescheiden.*

Zioberis duo itinera, velut dispensatis aquis aperit. Curt. 6. 4. 4. *De rivier Zioberis loopt met twee stroomen, als of 't water net van malkanderen gescheiden, of verdeelt ware.*)

DĪSPĔNSO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. *Bedienen, bestieren, bewind over iets hebben, bestellen, bezorgen, huishouden, aanleggen, uitdeelen, uitreiken, gebruiken.*

Aliquid æqua portione dispensare. Colum. 4. 24. *Iets met gelyke deelen uitreiken.*

Dispensare. Plin. P. 35. 5. *Spaaren, bespaaren, uitspaaren, verspaaren, beemingen, bewaaren, zuinig gebruiken, te rade houden.*

Dispensare res domesticas. Cic. Att. 11. 1. *De huiszaaken bezorgen, de bezorging, of 't bestiel der huiszaaken hebben.*

Dispensare omne tempus in causæ actionem. Ascon. Cic. p. 41. *Al zyn tyd in 't voortzetten, behandelen, bestieren, of aanleggen van een geding, of rechtzaak gebruiken, of bestceden.*

Nesciebat Orator ille dispensare vires suas. Sen. Contr. 1. 6. *Die redenaar wist zyne krachten niet te spaaren, of te matigen, kon zyn krachten niet wel gebruiken, of bedwingen.*

Si recte dispensare velis. Hor. S. 1. 2. 75. *Zoo gy 't wel aanleggen wilt; zoo gy u wel, of eerlyk draagen wilt; zoo gy wilt eerlyk leeven, of handelen.*

(Dispensare. *Matigen, inhouden, niet te gelyk uiten, of uitstorten.*

Lætitia dispensari potuit. Liv. 27. 50. *De blydschap heeft konnen gematigt worden, of men heeft de blydschap konnen inhouden.*

Dispensare bella. Justin. 7. 6. 4. *d'Oorlogen niet te gelyk voeren, den eenen oorlog voeren, en den anderen zoeken t'ontgaan.*)

DĪSPĔRDĬTĬO, ōnĭs. f. Cic. A. 3. 12. *Verderf, vernieling, ondergang, verlies, verwoesting, omkeering,* van een Stad, Staat, enz.

DĪSPĔRDO, ĭs, pĕrdĭdī, pĕrdĭtŭm, pĕrdĕrĕ. acc. Plaut. Trin. 2. 2. 53. *Verliezen, doorbrengen, verteeren, opmaaken, verdoen, verquisten, t'zoek maaken,* zijn landerijen, goederen, enz.

Disperdere aliquem. Cic. F. 5. 10. *Iemant t'eenemaal bederven, in de grond helpen, heel uitzuigen, kaal maaken, of op den dyk zetten.*

† Disperdere carmen in triviis. Virg. E. 3. 27. *Vaerzen, of liedjes op de hoeken der straaten zingen.*

DĪSPĔRĔO, īs, pĕrĭī, pĕrĭtŭm, perīrĕ. Cic. Rull. 2. 29. *Vergaan, verloren gaan, te niet gaan, bederven, verdorven worden,* van zaaken spreekende.

Disperii. Ter. Ad. 3. 3. 1. *Ik ben verloren, of bedorven; ik ben een bedorven man. 't Is met my gedaan.*

Dispeream ni, &c. seq. subj. Hor. S. 1. 9. 47. *Ik moet sterven, ten zy, enz.*

DĪSPĔRGO, ĭs, spersī, spērsŭm, spergĕrĕ. acc. Cic. N. D. 3. 26. *Verspreiden, uitbreiden, bestrooyen, bezaayen, verstrooyen, hier en daar strooyen, of zaayen.*

Ut cerebro dispergat viam. Ter. Ad. 3. 2. 19. *Dat zyn brein op de straat spatte, of vliege.*

Brachia dispergere. Cels. 2. 6. *d'Armen uitbreiden, uitrekken, of uitstrekken.*

DĪSPĔRSĒ. Adv. Cic. I. R. 1. 52. *Afzonderlyk, verstrooidelyk, verscheidentlyk, hier en daar, op verscheide plaatzen.* (De compar. Dispersius staat by Vall. E. 4. 28.)

Hæc a me disperse multis locis dicta sunt. Cic. V. 4. 52. *Ik heb die dingen op verscheide plaatzen in myne schriften verspreid.*

DĪSPĔRSĬM. Adv. Varr. R. R. 1. 1. Suet. J. 80. 2. *Afzonderlyk, verscheidentlyk, in verscheide plaatzen, hier en daar, verstrooidelyk.*

DĪSPĔRSUS, ā, um. Cic. Pl. 23. *Verspreid, verstrooit, verbreid.*

DĪSPĔRSŪS, ūs. m. *Verstrooying, verspreiding, verbreiding.*

Dispersu illorum actio pacis sublata est. Cic. Att. 9. 9. *Doordien dit volk hier en daar wechliep, of elk zyns weegs ging, wierd de vredehandel afgebroken.*

DĪSPĔRTĬO, īs, īvī, ītŭm, īrĕ. aliquid alicui. *Iemant iets uitdeelen, toedeelen, toeleggen, geeven, toewyzen, uitreiken.*

Dispertire aliquid. Cic. de Or. 1. 42. *Iets verdeelen, scheiden, schiften, deelen, doordeelen, in stukken verdeelen.*

Dispertire tempora voluptatis laborisque. Cic. Mur. 35. *d'Uuren van vermaak en van arbeid verdeelen.*

Disper-

Dispertire in minima res aliquas. Cic. A. Q. 4. 13. *Iets in kleine deeltjes, of stukjes verdeelen, scheiden, of schiften.* Orationem in membra quædam. Cic. Cl. 44. *Een reden in eenige leden afdeelen.* Tyrones inter legiones. Hirt. B. Af. 46. 3. *De legioenen, of keurbenden met nieuwgeworven volk vullen, nieuwgeworven manschap onder de keurbenden steeken.*

Quatuor in cuneos copias dispertit. Tac. An. 1. 51. 1. *Hy verdeelt het leger in vier schaaren, of slagordens.*

DISPERTIOR, iris, itus sum, iri aliquid alicui. Cic. C. 4. 4. *Iemant iets toedeelen, uitdeelen, uitreiken, toedienen, geeven, aanwyzen.* Cicero gebruikt dit werkwoord (verbum) ook in een lijdelijke zin.

(DISPERTITIO, onis, f. *Een verdeeling, of scheiding.*

Non poterit pati dispertitionem. Tertull. adv. Herm. 39. *'t Zal geen verdeeling konnen uitstaan, of lyden.*)

DISPERTITUS, a, um. Cic. V. 5. 72. *Uitgedeelt, uitgereikt, verdeelt, gescheiden, geschift.*

* Dispertitus. Cic. Att. 9. 10. *Verstrooit, verspreid, afgescheiden, afgezonderd, van een geplaatst, verdeelt,* van persoonen spreekende.

Mihi tecum dispertitum officium fuit in Republicæ salute retinenda. Cic. F. 5. 2. *De zorg voor 't welwezen van 't Gemeenebest was tusschen my en u verdeelt, of was u en my t' zamen aanbevolen.*

‡ DISPESCO, is, spescere. Festus. *'t Vee uit de weide haalen, of dryven.* Deeze Schrijver zegt dat dit d'eigentlijke betekenis van dit woord is.

Nilus ab Æthiopia Africam dispescens. Plin. H 5. 9. *De Nyl die Afrika van Ethiopiën scheid.*

DISPESSUS, a, um. *Uitgebreid, uitgestrekt, geopend, open.*

Dispessis manibus. Plaut. M. G. 2. 4. 7. *Met uitgebreide handen, met de handen van malkander.*

DISPICIO, is, spexi, spectum, spicere. *Rondom zien, 't gezigt over al heen wenden, d'oogen over al heen draagen, van allen kanten bezien, of bekyken; aanmerken, aanschouwen, bespiegelen.*

* Dispicere alleen. Cic. Fin. 5. 15. of Dispicere aliquid. Ter. An. 3. 5. 16. Cic. D. 2. 39. *Voorzichtiglyk of omzichtiglyk handelen, rypelyk overweegen, omzichtelyk te werk gaan: Iets rypelyk overweegen, ergens omzigtelyk in te werk gaan, iets wel overdenken, overleggen, overweegen,* of *onderzoeken; verzinnen eer men begint.*

DISPLICATUS, a, um. Apes displicatæ. Varr. R. R. 3. 16. *Vervloge byen.*

DISPLICENTIA, æ. f. Displicentia sui. Sen. Tr. 2. *Moeyelykheit, gemelijkheit, gramschap, quaadheit, mishagen tegens zichzelven.*

DISPLICEO, es, plicui, plicitum, plicere alicui. *Iemant mishaagen, niet behaaglyk, of niet aangenaam zyn, qualyk bevallen, onaangenaam zyn, niet aanstaan.*

Illud mihi displicet. Cic. Att. 13. 21. Displicet mihi in illa re. Cic. D. 1. 34. of de illa re. Cic. Dom. 20. *Dat mishaagt mij, dat behaagt my niet,* of *staat my niet aan, dat gevalt mij niet wel.*

DISPLODOR, eris, plosus sum, plodi. Varr. R. R. 2. 5. Lucret. 6. 130. *Barsten, losbarsten, aan stukken springen, met groot gekraak scheuren,* van een blaas spreekende.

DISPLOSUS, a, um. Hor. S. 1. 8. 46. *Met geknid, of gedruis van een gebarsten, gescheurt, of aan stukken gebarsten.* Van een blaas spreekende.

DISPLUVIATUS, a, um. Displuviatum cavædium. Vitruv. 6. 3. *Een opene, of luchtige plaats, een plaats die door d'oversteekende daken niet belemmert is.*

DISPOLIABULUM, i. n. Zie Despoliabulum.

DISPOLIO, as, avi, atum, are. acc. Cic. V. 4. 20. *Berooven.* Zie Despolio in alle zijne betekenissen.

DISPONO, is, posui, positum, ponere. acc. *Schikken, verdeelen, voegen, in order stellen, bestellen, beschikken.*

Quæris quemadmodum ibi diem æstate disponam. Plin. E 9. 36. 1. *Gy vraagt my hoe ik daar 's zomers myn tyd doorbrenge, of verslyt; hoe ik het daar 's zomers met myn tyd stel.*

* Captivos & prædas ex consilio Ducis disponit. Liv. 26. 51. *Hy verdeelt de gevangens en den buit naar 't goedvinden van den Oversten, of Veldheer.*

Disponere. acc. Cic. by Colum. 2. 3. *Plaatzen, schikken, stellen, zetten, schaaren.* Tormenta, milites muris. Hirt. B. G. 8. 43. 3. of in muris. Cæs. B. C. 1. 17. 3. *Oorlogstuigen,* (thans *geschut*) *en soldaaten op de wallen, of muuren zetten, brengen, stellen, voeren.* Equites ad latera. Cæs. B. G. 6. 8. 5. *De ruitery in de vleugels, of aan de zyden stellen, of plaatzen.*

DISPOSITE. Adv. Cic. V. 4. 40. *Geschiktelyk, gevoeglyk, gepastelyk, ordentelyk, in order, met order.* (De compar. Dispositius staat by Sen. N. Q. Præf. 1. en de superl. Dispositissime by Sidon. E. 5. 11.)

DISPOSITIO, onis. f. Cic. Her. 1. 2. *Schikking, voeging, plaatzing, passing, bestelling, bestiering, order.*

DISPOSITOR, oris. m. *Schikker, beschikker, bestelder, bestierder, een die iets in ordre stelt.*

Dispositor mundi Deus. Sen. N. Q. 5. 18. *Godt de bestierder der wereld.*

DISPOSITURA, æ. f. Lucret. 1. 1026. *Schikking, stant, gelegentheit, order, gedaante, gesteltenis.*

DISPOSITUS, a, um. Cic. V. 1. 20. *Geschikt, gepast, gevoegt, bestelt, in order geschikt, of gezet.* (De compar. Dispositior staat by Lact. Ir. 10.)

Dispositus. Cic. A. 5. 4. *Geplaatst, gezet, gestelt, geschikt.*

Vir dispositus. Plin. E. 2. 11. 17. *Een geschikt man, een welgeregelt man, een man, die zyn zaaken in goede ordre verricht.*

Vita disposita. Plin. E. 3. 1. 2. *Een geschikt, geregelt, of goed leven.*

Habere consilia disposita in omnem fortunam. Liv. 42. 29. *Tot allerlei uitkomsten geschikt, of voorbereid zyn; raad weeten, of bereid zyn tegens alle voorvallen van 't geluk, of der wisselkans.*

(DISPOSITUS, us. m. Tac. H. 2. 5. 2. *Bestelling, order.*)

DISPUDET, puduit, pudere. Plaut. B. 3. 3. 77. *Groote schaamte hebben, heel beschaamt zyn, of staan; van schaamte bloozen, niet durven opzien, van schaamte sterven.*

Dispudet mihi data esse verba. Ter. E. 5. 1. 16. *Ik sterve van schaamte dat ik mij heb laten bedriegen, bedotten, docken, opzetten, of ophullen.*

DISPULVERO, as, avi, atum, are. Næv. Gymn. bij Non. 2. 206. *Verbryzelen, tot stof slooten, wryven, stampen, of maalen, vergruizen.*

DISPUMO. Colum. 12. 34. Zie Despumo.

DISPUNGO, is, punxi, punctum, pungere. *Onderzoeken, overweegen, zich herinneren, in ordre schikken, met stipjes aantekenen, oprekenen, overrekenen, opmaaken, een overslag maaken.*

Dispungere vitæ suæ dies. Sen. Br. V. 7. *Een overslag omtrent de dagen van zyn leven maaken, de dagen van zyn leven op- of aanmerken, overweegen, onderzoeken, of zich herinneren.* Rationes acceptorum & ex-

expensorum. Ulp. Dig. 50. 16. 56. *Zijn rekeningen opmaaken, een overslag van ontfang en uitgift maaken, zien wat'er uitgegeeven en ontfangen is.*

* Eleganter intervalla negotiorum otio dispungere. Paterc. 1. 13. 3. *Gevoegzaam den ledigen tijd der openbaare bedieningen door een eerlijk vermaak*, of *eerlijke uitspanning vervullen*; *de tusschenpoozen van openbaare bezigheden met eerlijk vermaak doorbrengen*, of *verslyten.*

DĪSPŬTĀBĬLĬS, Is. m. *en* f. lĕ, Is, n. *Betwistelijk, betwistbaar, twijfelachtig, waar over kan gezintwist worden, bewijsselijk.*

Res disputabilis in utramque partem. Sen. E. 88. *Een heele bewijsselijke zaak aan weerkanten*, of *aan beide zijden; een zaak die wederzijds betwist*, of *beweert kan worden.*

DĪSPŪTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. de Or. 1. 2. *Gesprek, reden, praat, verhandeling, redenering, redenkaveling, redenweging, vertoog, opstel, geschrift.*

Disputatio. Cæs. B. G. 5. 30. 1. *Een geschil, krakkeel, redenstrijd, twistreden, twistschrift, woordenstrijd, zintwisting.*

DĪSPŪTĀTĬŪNCŬLĀ, æ. f. Sen. E. 117. *Een korte verhandeling, een praatje, een klein*, of *kort gesprek; een kleine redenstrijd, twistreden*, of *kort twistschrift.*

DĪSPŪTĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. Off. 1. 1. *Een redenaar, redeneerder, redenvoerder, hoogleeraar*, of *opperleeraar, een welspreekend man, een twistredenaar.*

(DĪSPŪTĀTŌRĬE. Adv. Sidon. E. 9. 9. *Op een redeneerende wyze, redeneerende.*

DĪSPŪTĀTRĪX, Icĭs, f. Disputatrix virtus. Quintil. I. O. 2. 20. Dialectica. Quintil. I. O. 12. 2. *De redenkonst*, of *redeneerkonst; de konst waar door men redeneert*, of *iets beweert.*)

DĪSPŪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Snijden, afsnijden, afhouwen, afhakken, afkappen; zintwisten, redenkavelen.*

Disputare de aliqua re. Cic. de Or. 2. 49. *en* aliquam rem. Cic. N. D. 3. 40. *Ergens van*, of *over spreeken, ergens over redeneeren, redenkavelen, twistredenen*, of *zintwisten; een zaak verhandelen*, of *beweeren.*

Aliquid alicui disputare. Plaut. Men. Prol. 50. *Iemant iets zeggen, uitleggen, ontvouwen, aantoonen, aanwyzen*, of *verklaaren.*

In eam sententiam disputo, ut, &c. seq. subj. Cic. de Or. 1. 25. *of* In eo disputo, seq. infin. Ter. An. prol. 15. *Ik houde staande, dat, enz. Ik beweere*, of *bewyze dat, enz.*

Disputare in utramque partem. Cæs. B. C. 1. 86. 3. *Iets voor en tegen beweeren; redenen ergens voor en tegen bybrengen.*

Circa hoc disputatum est. Quintil. I. O. 1. 5. *Daar is over gezintwist, gesproken*, of *gehandelt.*

Disputare cum aliquo. Plaut. Most. 5. 2. 16. *Met iemant zintwisten, twistredenen, een zaak onderzoeken*, of *nader ter toets brengen.*

Disputare rationem cum aliquo. Plaut. Au. 3. 5. 55. *Met iemant een rekening opmaaken, opstellen, nazien, onderzoeken.*

DISQ.

DĪSQUĪRO, ĭs, quisīvī, quīsītūm, quirĕrĕ. acc. Hor. S. 2. 2. 7. *Iets naerstelijk onderzoeken, naspeuren, navorschen, overleggen, overweegen; ergens een naerstig onderzoek naar doen, zich tot het onderzoek van iets stellen, begeeven*, of *zetten.*

DĪSQUĪSĪTĬO, ōnĭs. f. *Onderzoek, navorsching, uitvorsching, naspeuring.*

Vocare aliquem ad disquisitionem Senatus. Suet. N. 2. 3. *Iemant voor den Raad roepen om onderzocht te worden*, of *om rekening van zijn doen te geeven.*

Quid ego fecerim, in disquisitionem venit. Liv. 26. 31. *Men onderzoekt wat ik gedaan heb; daar word onderzoek gedaan naar mijn bedrijf.*

DISR.

DĪSRĀRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ vitem. Colum. 4. 32. *Den wijnstok dunnen, snoeijen, overtollige ranken uit een wijngaard snyden.*

DĪSRŪMPO, ĭs, rūpī, rūptūm, rūmpĕrĕ. acc. Cic. D. 2. 19. *Breeken, brijzelen, aan stukken gaan, barsten, scheuren, in stukken breeken.*

Disrumpi. Cic. Off. 3. 5. Ter. Ad. 3. 3. 15. *Van hertzweer sterven, van droefheit verquijnen, van spyt barsten.*

DĪSRŪPTĬO, ōnĭs. f. Zie Diruptio.

DĪSRŪPTŪS, ā, ūm. Zie Diruptus.

DISS.

DĪSSĔCO, ās, secŭī, sĕctūm, sĕcārĕ. acc. Plin. H. 11. 37. *Ontleeden, d'ontleding van een lichaam doen, snyden, afsnijden.*

DĪSSĒMĬNĀTUS, ā, ūm. Cic. Pl. 23. *Gestrooit, gezaait, verbreid, verspreid, uitgestrooit*; van een tijding, gerucht, enz. spreekende.

DĪSSĒMĬNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cic. Arch. 12. *Verbreiden, verspreiden, uitstrooyen, zaaijen, laaten loopen*, een gerucht, tijding, enz.

DĪSSĔNSĬO, ōnĭs. f. Cic. Syll. 21. *Verschil, tweedragt, oneenigheit, geschil, twist, krakkeel, verdeeltheit.*

Dissensio. Cic. Off. 1. 25. *Geschil, verschil, tweestrijd, verscheidenheit van gevoelen, twistreden, zintwisting.*

DĪSSĔNSŬS, ūs. m. Stat. Th. 10. 558. *Oneenigheit, verdeeltheit, tweedragt, twist, verschil.*

DĪSSĔNTĀNĔUS, ā, ūm. Cic. Part. 2. *Strydig, strijdende, verschillig, verschillende, ongelijk, verscheiden.*

DĪSSĔNTĬO, Is, sēnsī, sēnsūm, sĕntirĕ ab aliquo. Cic. Fin. 4. 1. *of* cum aliquo. Cic. Ar. 25. *Van iemant verschillen, met iemant niet overeenkoomen, met iemant van een ander gevoelen*, of *andere mening zijn, verdeelt*, of *oneens zijn.*

A seipso dissentire. Cic. Fin. 5. 27. *Zichzelven tegenspreken, van zichzelven verschillen.* Dissentiunt inter se. Cic. Fin. 2. 6. *Zij verschillen onder zich, zij zyn 't niet eens met malkanderen.*

Orationi vita dissentit. Sen. E. 20. *Zijn leven verschilt van zijne woorden; hij leeft niet gelijk hij spreekt.*

DĪSSĒPĬO, Is, sēpsī, sēptūm, sĕpīrĕ. acc. Lucret. 1. 998. *Scheiden, afscheiden, bepaalen, omheinen, afpaalen, beperken, bemuuren, afschutten.*

DĪSSĒPTŬS, ā, ūm. Stat. Th. 10. 880. *Doorgebroken, doorgespoelt, omvergespoelt, afgesmeten, afgeworpen, wechgespoelt*, van een dyk, of dam spreekende.

Disseptus. *Afgemuurt, met een wand van malkanderen gescheiden; zonder muur*, of *heining, open.* Lucret. 6. 951. zegt Dissepta domorum, voor Disseptas domos. *Vertrekken die met een wand afgescheiden zyn.* Zie Gron. Sen. M. 2. 335.

DĪSSĔRĒNĀT, āvit, ātūm, ārĕ. Plin. H. 18. 35. *Opklaaren, schoon, helder, mooi*, of *klaar weer worden.*

Cum undique disserenasset. Liv. 39. 46. *Het weer*, of *de lucht rondom opgeklaart zynde, als het rondom helder weer geworden*, of *opgeklaart was.*

DĪSSĔRO, ĭs, sēvī, sĭtūm, sĕrĕrĕ. acc. Colum. 11. 3. *Bezaaijen, over al zaaijen.* Men vind zelden 't præteritum en 't supinum van dit verbum.

Ut olitor differit in areas horti sui cujusque generis res, sic in oratione disertus Orator est. Varr. L. L. 5. 7. *Gelyk een warmoezier de bedden van zyn hof met allerlei dingen bezaait, zoo spreekt een goed Redenaar van alles dat in zyn rede dient, of te pas koomt.*

DISSĔRO, is, sĕrui, sĕrtum, sĕrĕrĕ de aliqua re; *en zomwijls* aliquam rem. *Ergens van*, of *over spreeken, ergens over redeneeren, zintwisten, redenkavelen*, of *redenwisselen; iets verhandelen.*

Cum Philosophis disserebam hæc. Cic. de Or. 1. 13. *of* De iis. Cic. de Or. 2. 3. (super ista re. Gell. 21. 1.) *Ik sprak*, of *redeneerde over die dingen met de Wysgeeren; ik verhandelde dat met de Wysbegerigen.*

Inter eos differitur, an, &c. seq. subj. Cic. Fin. 2. 1. *Zy twisten*, of *redeneeren met malkanderen*, of enz.

DISSĔRTĀBŬNDUS, ă, ŭm. *Die ergens van*, of *over spreekt, die ergens over redeneert*, of *redenkavelt, die iets verhandelt.* (Dit zegt vader Tachard nevens Cœlius, Reyherus en Calepinus dat het staat by Gellius. Die Calepinus naderhand vermeerdert hebben zeggen 't by Gellius niet gevonden te hebben, en dat het misschien by Macrobius zoude te vinden zijn: maar ook by deezen heb ik 't niet gevonden.)

DISSĔRTĀTIO, ōnis. f. Plin. H. 10. 24. *Een verhandeling, redeneering, redenkaveling, redenwisseling, twistreden, zintwisting.*

DISSĔRTO, ās, āvi, ātum, ārĕ aliquid. Plaut. Men. 5. 2. 58. Gell. 7. 14. *Iets verhandelen, ergens van*, of *over spreeken, redeneeren, redenkavelen, redenwisselen*, of *zintwisten.*

DISSĪDĔNTĬĂ, æ. f. *Strydigheit, tegenstrydigheit, tegenkanting, verschilligheit, verschil, verscheidenheit, oneenigheit, tweedragt, afkeer, tegenzucht.*

Rerum dissidentia. Plin. H. 29. 4. *Tegenstrydigheit, afkeer*, of *tegenzucht van dingen.*

DISSĬDĔO, es, sēdi, sĭdērĕ aliqua re. Cic. Fat. 19. De aliqua re. Cic. A. Q. 4. 43. *of* in aliqua re. Cic. Att. 7. 6. *Ergens in verschillen*, of *niet in overeenkoomen, ergens geschil*, of *verschil over hebben, over iets oneenig*, of *tweedragtig zyn.*

* Dissidere animo & voluntate ab aliquo. Cic. V. 5. 71. *Met iemant in verschil*, of *oneenig zyn, met iemant quaad vriend zyn: gansch afkeerig van iemant zyn.*

Non studiis solum, sed armis dissidebamus. Cic. Marc. 10. *Wy verschilden niet alleen in genegentheden, maar kozen ook een strydige zyde in den oorlog.*

Dissidere ab aliquo. Cic. C. B. 13. *of* cum aliquo. Cic. A. Q. 4. 47. *Van iemant verschillen, met iemant niet eensgevoelende zyn.*

Leviter inter se dissident. Cic. Att. 1. 13. *Zy hebben een klein verschil te zamen*, of *met malkander.*

Quercus & olea pertinaci odio dissident. Plin. H. 37. 4. *of* Quercus dissidet cum olea pertinaci studio. Plin. H. 24. 1. *d'Eike en olyfboom hebben een groote strydigheit tegens*, of *afkeer van malkanderen.*

DISSĬDENS, entis. omn. gen. Cic. N. D. 1. 2. *Verscheiden, strydig, strydend, verschillig, verschillend*, van een gevoelen spreekende.

DISSĪDIUM, ii, n. Cic. Clu. 67. *Verschilligheit, tweedragt, oneenigheit, tweespalt, verschil, verdeeltheit, echtscheiding.*

Dissidium. Cic. Dom. 36. Tib. 1. 5. 1. *Afscheiding, scheiding, afzondering, afwyking, vertrek van iemant.*

(DISSĬGNĀTŎR, ōris, m. *Een plaatswyzer; een die in de begraafnissen en in de speelen een ieder zyn plaats aanwees, waar hy gaan*, of *zitten zoude.*

Neu dissignator præter os obambulet. Plaut. Pœn. Prol. 19. *En dat de plaatswyzer niet gins en weder zwerwe onder 't gezicht van den kluchtspeelder.*)

DISSĬLIO, is, silui, sultum, silīrĕ. Plin. H. 36. 18. *Afspringen, wechspringen, van malkanderen*, of *van een springen, afbarsten, aan stukken barsten*, of *springen.*

Dissilire. Virg. Æ. 3. 416. Ovid. M. 2. 260. *Splyten, ryten, barsten, scheuren, kloven, opsplyten, opbarsten, opgaan, van malkanderen gaan.*

Romani ruina Imperii in totum dissiluit orbem. Sen. E. 71. *d'Overblyfzelen van 't verdelgde Roomsche Ryk zyn de gansche waereld door gevlogen*, of *zyn door de gansche waereld verspreid.*

† Dissilire loco aliquo. Ovid. Her. 15. 172. *Ergens van afspringen, zich ergens van afwerpen.* Ab equo. Virg. Æ. 11. 500. *Van 't paerd springen*, of *stygen.* zommige leezen Desilire met veel waarschijnelijkheit.

† Gratia fratrum dissiluit. Hor. E. 1. 18. 42. *De vriendschap tusschen de broeders is gebroken, de twee broeders zyn vyanden geworden.*

DISSĬMĬLIS, is. m. & f. le, is. n. *Ongelyk, verschillig, verscheiden*, met een gen. en dat. De compar. Dissimilior staat by Cic. A. Q. 4. 40. en de superl. Dissimillimus by Cic. T. Q. 1. 25.

Homo sui dissimilis. Cic. V. 2. 20. *Een man die zichzelven ongelyk*, of *van een zeer strydigen aart is, die een heel ander mensch gelykt in zommige gelegentheden.* Alteri. Cic. Fin. 5. 22. *Verschillig van een ander, ongelyk met een ander, iemant die een ander niet gelykt.*

Ætate & forma haud dissimili in dominum erat. Tac. An. 2. 39. 3. *Hy verschilde noch in jaaren*, of *ouderdom, noch in wezen van zyn Heer*, of *meester.*

DISSĬMĬLĬTER. Adv. Cic. Her. 2. 13. Liv. 27. 48. *Verscheidentlyk, op een verscheidene wyze, ongelyk, op een strydige*, of *verschillige wyze.*

DISSĬMĬLĬTŪDO, inis. f. Cic. de Or. 1. 59. *Ongelykheit, verschilligheit, verscheidenheit, strydigheit, onderscheid*, in den eigentlijken en oneigentlijken zin.

Summa erat in eo dissimilitudo. Nep. 7. 1. 4. *Hy was altyd in een ongelyke gestalte, nooit zag men hem in den zelven stant, hy was de onstandvastigste*, of *wispeltuurigste mensch van de waereld.*

DĪSSĬMŬLĀNTER. Adv. Cic. de Or. 2. 30. *Geveinsdelyk, met geveinsdheit, zonder iets te laaten blyken*, of *eenig gelaat te toonen.*

* Dissimulanter. Cic. Cl. 79. *Spotachtig, al lagchende, om te lagchen, al spottende, schimps- of spotsgewys; in lagchernij, spotternij*, of *boertery.*

DĪSSĬMŬLĀNTĬĂ, æ. f. Cic. de Or. 2. 67. *Geveinsdheit, veinzing, veinzery, misleiding.*

DĪSSĬMŬLĀTIM. Adv. Quintil. I. O. 10. 1. *In spotternij, spotachtig, in lagchernij, om te lagchen, om te spotten, met een spotachtig wezen, schimps- of spotsgewijs.*

DĪSSĬMŬLĀTIO, ōnis. f. Cic. de Or. 2. 66. *Veinzing, geveinsdheit, veinzerij, vermomming, schyn, looze streeken*, of *treeken.*

Dissimulatio. Cic. A. Q. 4. 5. *Spotternij, jok, boertery, schent, schimpreden, streek.*

DĪSSĬMŬLĀTŎR, ōris. m. Sall. B. C. 5. *Veinzer, geveinsde, een die zich geveinsdelyk draagt, die voorgeeft*, of *zich hond niet te weeten 't geen hij weet, die tegens zyn beter weeten spreekt.*

Dissimulator opis propriæ. Hor. E. 1. 9. 9. *Een die veinst geen geloof te hebben, een ontveinzer van zyn eigen vermogen.*

Dissimulator artis Orator. Quintil. I. O. 2. 17. *Een redenaar die de konstgreep ontveinst*, of *ver-*

verbergt, die hij gebruikt.

DISSIMULO, as, avi, atum, are. acc. Hor. O. 2.20.18. Cic. Dom. 46. *Veinzen, ontveinzen, zich verbergen, zich gelaaten, zich houden*, of *een gelaat maaken of men iets niet zag*, of *niet wist.*

Dissimulare silentio acceptam injuriam. Quintil. I.O.5.13. *Een ontfangen leed onder stilzwijgen verbergen*, of *bedekken; ontfange hoon stilzwygende ontveinzen. een gelaat toonen van aangedaane smaad niet gemerkt te hebben.*

* Taurus dissimulabat Jovem. Ovid. Her. 4.56. *Jupiter heeft zich onder de gedaante van een stier verborgen*, of *verscholen.*

Hecubæ non fuerim dissimulanda nurus. Ovid. Her. 5.84. *Hekuba zou mij niet ontveinzen haar snaar te zyn, zou niet ontkennen dat ik haar snaar*, of *schoondochter was.*

DISSIPABILIS, is. m. & f. le, is. n. Cic. N. D. 3.12. *Dat ligtelyk verdreven, verstrooit, ontdaan*, of *gescheiden word*, van de lucht, enz. spreekende.

DISSIPATIO, onis. f. Cic. N. D. 1. 26. *Verdryving, verdwyning, verstrooying, verspreiding, ontlossing, ontbinding, scheiding*, van een ligchaam spreekende dat in de lucht ontdaan, of verspreid word.

Dissipatio. Cic. A. 13. 5. *Verteering, opmaking, verdoening, doorbrenging, verquisting*, van winst, geld, middelen, enz. spreekende.

(DISSIPATOR, oris, m. *Een verstrooyer, verjager, verdryver.*

Abram triumphi dissipator hostici redit, &c. Prud. Psych. Præf. 34. *Abraham de verstrooyer*, of *verjager van de zegepraalende vyanden koomt weder, enz.*)

DISSIPATUS, a, um. Cic. Dom. 7. *Verstrooit, verspreid, uitgebreid, uitgestrekt, verschooit*, van een hoop volks spreekende.

* Dissipata oratio. Cic. Or. 65. *Een verwarde*, of *wilde rede, een rede zonder maat*, of *t'zamenhang, een redenvoering die gansch niet aan malkander hangt.*

Copiæ dissipatæ. Cic. Dom. 7. *Een verstrooit leger, een heir dat geslagen, op de vlucht gedreven*, of *op de vlucht gejaagt is.*

Homo dissipatus. Cic. T. Q. 1. 25. *Een bedorven*, of *ongelukkig man, een man die zyn goed verloren heeft, een mensch die van ieder een verlaten is.*

Orator in instruendo dissipatus. Cic. Cl. 59. *Een redenaar die veel dingen in 't wild, zonder schakeling*, of *order daar heene leert*, of *zeer verward in 't onderwyzen is.*

Dissipatus. Cic. Fl. 6. *Verspreid, verbreid, uitgestrooit, gen een gemaakt*, van een tijding, enz spreekende.

DISSIPO, as, avi, atum, are. acc. *Verspreiden, strooyen, uitstrooyen, hier en daar spreiden*, of *zaayen, verstrooyen, wechwerpen.*

* Dissipare. *Doorbrengen, verdoen, verteeren, verquisten, t' zoek maaken.*

Dissipare Rempublicam. Cic. de Or. 1. 9. *'t Gemeenebest te grond helpen, uitzuipen*, of *uitputten, 't Gemeene lands goed verdoen*, of *verquisten.* Rem familiarem. Cic. F. 4. 7. *Zyn goed verdoen, verspillen, verquisten, verteeren*, of *doorbrengen.* Pecuniam conviviis. Cic. Fr. 1. 3. *Zyn geld*, of *goed door gasten t' zoek maaken, zyn goed verswelgen*, of *verbrassen.*

Dissipare hostes. Cæs. B. G. 6. 35. 3. *De vyanden verslaan, verstrooyen, op de vlucht dryven, slaan*, of *jaagen.*

Dissipare humorem. Cels. 5. 28. *Een vochtigheit*, of *zinking verdryven.*

Dissipare famam alicujus rei. Cic. A. 14 6. *Ergens 't gerucht van verspreiden, de tyding van een zaak verbreiden.* Rumores of Sermones. Cic. V. 1. 6. *Geruchten*, of *praatjes uitstrooyen*, of *laaten loopen, tydingen zaayen.*

Te dissiparant periisse. Cic. F. 8. 1. *Zy hadden uitgestrooit*, of *'t gerucht laaten loopen dat gij vergaan, gesneuvelt*, of *om hals geraakt waart.*

DISSITUS, a, um. Lucret. 4. 886. *Verspreid, verbreid, uitgebreid, verdeelt.* Apul. Fl. 340. M. 10. 240. gebruikt het om *ver af*, of *afgelegen* te zeggen. (Doch 't is 't beste Latijn niet.)

Anima dissita per totum corpus. Lucret. 3. 144. *De ziel door 't gansche ligchaam verspreid.*

DISSOCIABILIS, is. m. & f. le, is. n. Tac. Ag. 3. 1. *Onverbindelyk, onovereenkomstig, dat men niet t'zamenvoegen kan, 't geen een strijdigheit heeft, dat zich afscheid, strydig, afkeerig, gezelschap haatende, ongezellig.*

Oceanus dissociabilis. Hor. O. 1. 3. 22. *De zee die afgescheiden moet blyven, die niet gemengt*, of *gevoegt kan worden by*, of *met enz.*

DISSOCIATIO, onis. f. Plin. H. 22. 21. *Strydigheit, wederstreving, tegenstrevigheit*, van gewassen, enz spreekende.

DISSOCIATUS, a, um. Cic. de Or. 3. 19. *Afgescheiden, verdeelt, gescheiden.*

Populus bellis civilibus dissociatus. Front. St. 1. 10. 4. *Een volk door burgerlyke, of inlandsche oorlogen verdeelt.*

DISSOCIO, as, avi, atum, are. acc. *Scheiden, afscheiden, verdeelen, afzonderen, oneenig*, of *tweedrachtig maaken.*

* Studiorum dissimilitudo dissociat amicitias. Cic. Am. 20. *De verscheidenheit*, of *ongelykheit van aart*, of *genegentheden breekt*, of *scheid de vriendschap.*

† Montes dissociantur opaca valle. Hor. O. 1. 16. 5. *De bergen zyn door een donker dal*, of *door een duistere*, of *eenzaame vlakte gescheiden.*

DISSOLUBILIS, is. m. & f. le, is. n. Cic. N. D. 1. 8. *Ontlosselyk, 't geen ligtelyk ontlost, ontbonden*, of *ontdaan kan worden, ligt om te ontbinden, los te maaken*, of *te smelten.*

DISSOLVO, is, solvi, solutum, solvere. acc. Cic. Or. 71. *Ontlossen, ontdoen, ontbinden, scheiden, los weiken, los maaken, ontknoopen, breeken, smelten.*

Lateres illi a tempestatibus non dissolvuntur. Vitruv. 2. 3. *Die tigchelsteenen weiken niet los*, of *breeken niet door 't geweld der onweeders.*

Dissolvere pecuniam. Cic. V. 3. 75. æs alienum. Cic. Syll. 20. *Zyn schulden betaalen, effenen, voldoen.*

Dissolvam quæ debeo. Ter. Ph. 4. 3. 50. *Ik zal betaalen dat ik schuldig ben.*

Hic dissolvi nullo modo potest. Cic. Tim. 5. *Hy kan zyn schulden niet betaalen*, of *niet voldoen.*

* Dissolvere potestatem regiam. Nep. 6. 3. 5. *'t Koningklijk gezagh verbreeken, afschaffen, vernietigen, te niet doen*, of *uitroeyen.* Amicitiam. Cic. S. R. 39. *De vriendschap breeken.* Religionem. Liv. 40. 29. *Den Godsdienst vernietigen, verbreeken, te niet doen, afschaffen, uitroeyen*, of *verkrachten.* Dit laatste is oneigentlijk.

Dissolvere perjurium. Cic. Off. 3. 32. *Van een eed ontslaan.*

Dissolvere aliquem. Plaut. Merc. 1. 54. *Iemant uit kommer*, of *angst brengen, uit een zwarigheit helpen, buiten vreeze stellen.*

Dissolvere. acc. Cic. N. D. 3. 12. *Een geschil*, of *zwarigheit ontlossen, wederleggen*, of *beantwoorden.*

(Senectus plerosque dissolvit. Sall. B. J. 17. *De meeste sterven van ouderdom.*)

DISSOLUTE. Adv. Cic. Fr. 2. 12. *Losselyk, slappelyk, laffhertiglyk, verwyfdelyk, zonder behoorlyke zorge, zonder zorg*, of *achterdenken, onachtzamelyk, op een ongebonde*, of *losse wyze.*

* Dissolute vendere. Cic. V. 3. 39.

Heel

Heel goed koop, *half te geef*, of *byna voor niet verkoopen.*

DISSŎLŪTIO, ōnis. f. *Ontlossing*, *ontbinding*, *verdeeling*, *scheiding*, *ontknoping.*

Dissolutio stomachi. Plin. H. 27. 12. *Zwakheit*, of *teeringlootheit van de maag*, *braking.*

Dissolutio naturæ. Cic. Fin. 5. 11. *d'Ontbinding der natuur*, *de scheiding van ziel en ligthaam*, *de dood.*

Dissolutio animi. Cic. F. 5. 2. *Lafhertigheit*, *kleinmoedigheit*, *lafheit*, *verwyfdheit*, *snoodheit van gemoed.*

Dissolutio legum. Cic. A. 1. 9. *De schending*, *verbreeking*, *verkrachting*, *vernietiging*, *omkeering*, *vertreding*, of *overtreding der wetten.*

Dissolutio criminis. Cic. Clu. 1. 1. *Rechtvaerdiging*, *ontlasting*, *zuivering*, *verschoning*, of *verontschuldiging van een misdaad.*

Dissolutio. Cic. Her. 1. 3. *d'Ontlossing*, *ontknoping*, *oplossing*, of *beantwoording van een geschil.*

(DISSŎLŪTRĪX, īcis, f. *Ontbindster*, *oplosser.*

Si hominis est pati mortem dissolutricem corporis. Tertull. de an. 42. *Indien den mensch de dood*, *d'ontbindster*, of *scheister van 't ligchaam*, *moet uitstaan*, *indien de mensch moet sterven.*)

DISSŎLŪTŪS, ă, ŭm. Plin. H. 28. 7. *Verspreid*, *verstrooit*, *gescheiden*, *ontdaan.* De compar. Dissolutior staat by Cic. Br. 3. en de superl. Dissolutissimus by Cic. Clu. 62.

Dissolutus. Cic. de Or. 1. 42. *Ontbonden*, *los gemaakt*, *ontknoopt.*

In omnes partes dissoluta coagmenta. Vitruv. 2. 8. *Voegen*, of *bindzels die over al uitbreeken*, *uitmortelen*, *splyten*, of *van malkanderen barsten.*

Dissolutus in re familiari. Cic. P. Q. 11. *Verquistend*, *quistig*, *quistachtig*, *los*, *ongebonden in 't bestier van zyn huisselyke zaaken*; *een die niet spaaren kan*, *die zyn goed niet te rade houd*, of *laat verloren gaan*, *die zyn huisselyke zaaken verzuimt*, *verwaarloost*, of *verloren laat gaan.*

Dissolutus. Cic. V. 5. 40. *Slap*, *zagt*, *al te goed*, of *al te toegevend*, *lafhertig*, *verwyft.*

Dissolutus adolescens. Cic. T. Q. 4. 25. *Een los*, *weeldrig*, *ligt*, *ongebonden*, *broodronken*, of *ongeschikt jongeling.*

DISSŎNĀNS, āntis. omn. gen. Vitruv. 5. 8. *Doof*, *zonder klank*, *zonder geluid*, *zonder weerklank*, of *weergalm*, *daar geen weerklank is*, van een plaats spreekende.

DISSŎNO, ās, ārĕ. Vitruv. 5. 8. *Doof zyn*, *niet klinken*, *niet weergalmen*, *geen geluid*, *klank*, *galm*, of *weerklank van zich geeven*, van een plaats, enz spreekende.

Hæc ab aliis dissonant. Quintil. I. O. 8. 6. *Deeze dingen koomen met d'andere niet over een*, *verschillen van d'andere.*

Hæc dissonant hujus temporis culturæ. Colum. 1. 1. *Deeze dingen koomen met de hedendaagsche landbouw niet overeen*; *dat stryd met onze manier*, of *wyze van landbouwen.*

DISSŎNŬS, ă, ŭm. Liv. 44. 33. *Niet overeenkomstig*, *ongelykluidig*, *van verscheiden toon*, *qualyk inidende*, *niet wel klinkende*, van stemmen en klanken spreekende.

Dissonus. Liv. 1. 18. Plin. H. 36. 10. *Verschillig*, *verscheiden*, *ongelyk*, *strydig.*

(DISSŎRS, ŏrtis. omn. gen. *Die ergens geen deel aan heeft.*

Mea gloria est ab omni milite dissors. Ovid. Am. 2. 12. 11. *Aan de eer*, *die ik behaalt heb*, *heeft geen soldaat eenig deel.*

Dissortes. Glossæ. Dissortes, Διακληρωθέντες. *Die niet meer te deelen hebben*, *die 't erfdeel*, *waar toe zy gerechtigt waaren*, *verdeelt hebben.*

DĪSSŎRTĬO, ōnis. f. *Verdeeling der erffenisse tusschen hen die 'er recht toe hadden.* Festus. Zoo leest Salm. Ex. Plin. 891. a. G.)

DISSUĀDĔO, ēs, suāsī, suāsūm, suādērĕ aliquid alicui. Cic. Rull. 2. 37. *Iemant iets ontraaden*, *afraaden*, *ergens van afmaanen*, *beweegen om iets na te laaten*, of *te staaken.*

DISSUĀSĬO, ōnis. f. Cic. Her. 1. 2. *Ontrading*, *afrading*, *afmaning.*

DĪSSUĀSŎR, ōris. m. *Ontrader*, *afrader*, *afmaner.*

Dissuasor legis. Cic. Att. 1. 14. *Afrader van 't invoeren eener wet.*

† Gladius dissuasor justi. Lucan. 4. 248. *Een zwaard dat de gerechtigheit stremt.*

DISSUĀVĬŎR, āris, ātūs sūm, āri. acc. Cic. F. 16. 27. *Kussen*, *zoenen*, *omhelzen*, *vatten*, *streelen*, *troetelen.* Zommige leezen Dissavior.

DĪSSŬLTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Plin. H. 37. 4. *Aan stukken springen*, of *barsten*, *breeken*, *van malkander scheuren*, *splyten*, of *ryten.*

Dissultare. Lucret. 3. 396. *Met kracht van malkanderen springen*, *met geweld van een gaan*, van kleine ligchaamtjes spreekende.

DĪSSŬO, is, sŭi, sūtūm, sŭĕrĕ. acc. Ovid. F. 1. 408. *Onttornen*, *los tornen*, *'t genaaide los doen*, of *los snyden.*

Magis decet amicitiam sensim dissuere, quam repente præcidere *of* discindere. Cic. Am. 21. *'t Is beter de vriendschap allenskens te slyten*, of *af te snyden*, *dan die teffens*, *met eene slag*, of *schielyk te breeken.*

DĪSSŪTŬS, ă, ŭm. Ovid. F. 1. 408. *Onttornt*, *los getornt*, *los gemaakt*, *los gesneden.*

DIST.

DĪSTĀBĒSCO, is, tābēscĕrĕ. Cato R. R. 24. *Smelten*, *versmelten*, *wechsmelten*, van 't zout, enz spreekende.

DISTÆDĔT, tædŭit *en* tæsŭm est, tædērĕ. acc. pers. gen. rei. Ter. Ph. 5. 9. 22. Plaut. Am. 1. 3. 5. *Verdrieten*, *tegenstaan*, *lastig vallen*, *walgen.*

DISTĀNS, āntis. omn. gen. *Afgescheiden*, *afgelegen*, *afstaande*, *ver van malkander.*

Terræ distantes. Cic. N. D. 2. 66. *Landstreeken van malkanderen afgelegen.*

Naturæ & voluntates inter se distantes. Cic. Or. 16. *Verscheiden aart*, of *inborst.* Men leest heden by Cicero. Naturæ variæ & voluntates multum inter se distantia effecerunt genera dicendi.

Quid tam distans quam a severitate comitas? Cic. Or. 10. *Wat is 'er strydiger dan de beleefdheit en stuursheit?*

DĪSTĀNTĬĂ, æ. f. Vitruv. 5. 4. *Afstant*, *tusschenstant*, *wydte*, *ruimte*, *tusschenruimte*, *tusschenwydte*, *afgelegenheit.*

Distantia morum & studiorum. Cic. Am. 20. *Verscheidenheit*, *verschil*, *verschilligheit*, *strydigheit van zeden en genegentheden*, of *neigingen.*

DISTĔNDO, is, tendi, tentum, tĕndĕrĕ. acc. Ovid. M. 4. 490. *Uitstrekken*, *uitbreiden*, *spannen*, *uitspannen*, *uittrekken*, *uitzetten*, *openen*, *verlengen*, *breeder maaken.*

Distendere aciem. Cæs. B. C. 3. 92. 2. *Zyn leger uitbreiden*, *breeder uitzetten*, of *meer grond doen beslaan.*

Distendere curas in res aliquas. Liv. 27. 40. *Zyn zorgen aan zekere zaaken hangen*, *besteeden*, of *verdeelen.*

Apes distendunt nectare cellas. Virg. Æ. 1. 437. *De byën vullen de raaten met honig.*

(Distendere horrea. Tib. 2. 5. 84. *De schuuren opvullen.*)

DISTĔNTĬO, ōnis. f. *Uitbreiding*, *uitstrekking*, *uitspanning*, *verlenging*, *uitzetting*, *uittrekking.*

Distentio nervorum. Celf. 1. 7. *Zenuwtrekking, een beroerte, rekking*, of *spanning der zenuwen.*

DĬSTĔNTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Virg. E. 9. 31. *Vullen, opvullen, vol maaken*, van een zolder, uijer, borst, enz. spreekende.

DĬSTĔNTUS, ă, ūm. part. a Distendo. Hor. Ep. 2. 46. Quintil. I. O. 2. 10. *Vol, vervult, opgevult.* De compar. Distentior staat by Ammian. 28. 4. en Distentius by Hor. S. 1. 1. 110.

Capellæ distentæ lacte. Virg. E. 7. 3. *Geiten met volle uyers.*

DĬSTĔNTŬS, ă, ūm. part. a Distineo. *Bezig, bezet, onledig, door iets belet*, of *opgehouden.* De superl. Distentissimus staat by Cic. Att. 15. 18.

Distentus negotiis. Cic. S. R. 8. *Met veel bezigheden bezet, in veel omslag verwert.*

(DĬSTĔNTŬS, ūs. m. *Uitspanning, uitzetting.*

Sufflatæ cutis distentu ictus hominum, & morsus canum arcent. Plin. H. 8. 38. *'t Slaan der menschen, en 't byten van de honden weeren ze af door 't uitspannen van d'opgeblazen huid.*)

DĬSTĔRMĬNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cic. Arat. 94. *Scheiden, verdeelen, afzonderen, bepaalen, afpaalen, afscheiden, tusschen beiden leggen.*

Arabia Judæam ab Ægypto disterminat. Plin. H. 12. 21. *Arabien scheid Judea van Egypten.*

DĬSTĬCHŬM, ī. n. Mart. 3. 11. 2. Δίστιχον. *Een tweeregelig vaers.*

Distichum hordeum. Colum. 2. 9. *Garst die twee ryen van graan in zijn aare heeft.* Zekere zomergarst, by zommige *voedergarst*, of *kleine garst* genaamt.

DĬSTĔRO, īs, trīvī, trītūm, tĕrĕrĕ. acc. Cato R. R. 76. *Klein wrijven, stampen, stooten*, of *breeken, vergruizen.*

DĬSTĬLLĀRĬŬS, ĭī. m. Sen. E. 56. *Waterbrander, gebrand watermaaker.* Dit woord is van Seneka niet, wat Cælius Rhodiginus ook zeggen mag. A. L. 30. 19. Men moet leezen Crustularius.

DĬSTĬLLĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 20. 6. *Zinking, herssenvloed.*

DĬSTĬLLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum. 12. 41. *Afzypen, afdruipen, afleeken, afdroppelen, met droppels afvallen*, of *afloopen, storten.*

Arbor illa distillat liquorem. Plin. H. 15. 19. Liquor ab arbore distillat. Virg. G. 3. 281. *Daar zypt*, of *druipt vochtigheit uit dien boom, die boom brengt zeker vocht voort, van dien boom droppelt, druipt*, of *zypt zekere vocht af.*

Distillant tempora nardo. Tib. 2. 2. 7. *De nardus*, of *spykoly druipt*, of *loopt hem de slaap van 't hoofd af.*

DĬSTINCTĒ. Adv. Cic. de Or. 3. 14. *Onderscheidentlyk, duidelyk.* De compar. Distinctius staat by Plin. E. 7. 13. 1.

Distincte. Plin. E. 8. 2. *Afzonderlyk, byzonderlyk, verdeeldelyk, alleen.*

DĬSTĬNCTĬO, ōnis. f. *Onderscheid, verschil, verscheidenheit, verschilligheit.*

Distinctio rerum. Cic. Off. 1. 29. inter res. Cic. Tim. 8. *Het onderscheid der dingen*, of *tusschen de dingen.* Veri a falso. Cic. Fin. 1. 19. *'t Onderscheid*, of *'t verschil tusschen 't waare en 't valsche.*

Distinctio. Cic. L. L. 2. 5. *Scheiding, verdeeling, afscheiding, afzondering, onderscheiding.*

(DĬSTĬNCTŌR, ōris. m. Ammian. 28. 4. *Een onderscheider, een die 't een van 't ander afscheid.*)

DĬSTĬNCTŬS, ūs. m. Stat. S. 1. 5. 40. *Onderscheid, onderscheiding, verschil, verscheidenheit.*

Diversa avis a cæteris pennarum distinctu. Plin. H. 6. 28. 2. *Een vogel door de verscheidenheit van zyne veeren van d'andere onderscheiden.*

DĬSTĪNCTŪS, ă, ūm. Cic. S. Sc. 5. *Onderscheiden, verscheiden, verschillig, verschillende.*

Distinctus. Cic. Or. 16. *Afgescheiden, gescheiden, verdeilt, verdeelt, onderscheiden, byzonder.* (De compar. Distinctior staat by Liv. 9. 19.)

Distinctum gemmis poculum. Cic. V. 4. 27. *Een drinkbeker met edelgesteente omzet, met edele steenen ingeleit*, of *verciert.* Littus tectis & urbibus. Cic. N. D. 2. 39. *Een kust, strand*, of *oever met huizen en steden bezet*, of *voorzien.* Stellis cœlum. Cic. N. D. 2. 37. *De hemel met sterren bezaait.*

DĬSTĬNĔO, ēs, tinŭī, tēntūm, tinērĕ. Virg. Æ. 11. 381. *Stuiten, ophouden, weerhouden, tegenhouden, te rug houden, verhinderen, beletten, inbinden, belemmeren, in de weeg zyn.*

Flumen legiones distinet. Cæf. B. G. 7. 59. 5. *De stroom stuit, belemmert*, of *belet de legioenen*, of *keurbenden om verder te trekken.*

Distinere copias hostium. Liv. 31. 11. Cæf. B. C. 3. 44. 2. *De tocht der vyanden stuiten, tegenhouden*, of *beletten.*

Ad Massiliam distinetur. Cæf. B. C. 2. 17. 3. *Hy is voor Marseille*, of *in 't beleg van Marseille gestuit.*

Magnopere Reipublicæ interest manus hostium distineri. Cæf. B. G. 2. 5. 2. *Het is heel nodig ten dienste van den Staat, de vyanden te belemmeren, de handen te binden*, of *elders werk te geeven; daar is 't Gemeenebest ten hoogsten aan gelegen, dat men de vyanden over al de handen vol werks geeve.*

* Distineri occupationibus. Cic. Att. 2. 23. & dolore. Cic. Pl. 33. *Door bezigheden en ziekte belemmert zyn, belet, verhindert*, of *wederhouden worden.*

Distineri fibulis. Cæf. B. G. 4. 17. 6. *Met pinnen, spyen, bouten*, of *ankers vast gemaakt, gehecht, geklonken*, of *by malkander gehouden worden.*

Nil meam vobiscum pacem distinet. Liv. 2. 15. *Niets belet*, of *verhindert my, om my met u te verzoenen, niets belet de vrede tusschen ons beiden.*

Hæc civitas victoriam Galliæ distinet. Cæf. B. G. 7. 37. 3. *Deeze stad belet de verovering der Gaulen*, of *van Vrankryk.*

Multitudo per me pacem distineri putat. Cic. A. 12. 12. *Het volk meent dat ik de vreede stuit, verachtere, tegenhoude, uitstelle*, of *verhindere; de menigte oordeelt dat ik het sluiten van de vrede belet.*

Distinere Regem ab circumspectu rerum aliarum. Liv. 44. 35. *Den Koningk beletten om acht op andere dingen te geeven.*

DĬSTĬNGUO, is, stinxi, stinctūm, stinguĕrĕ. acc. *Onderscheiden, scheiden, schiften, ontwerren, onderscheid maaken.*

Distinguere aliquem ab alio. Cic. Par. 4. *Den eenen*, of *den eenen mensch van den anderen onderscheiden, onderscheid tusschen den eenen en den anderen maaken.* Rem aliquam ab alia. Cic. Part. 40. *d'Eene zaak van d'andere schiften*, of *onderscheiden.*

Distinguere varietate historiam. Cic. de Or. 2. 13. orationem. Cic. Her. 4. 13. *Een geschiedenis*, of *rede door verscheidenheit van zaaken vercieren, opcieren, opschikken, opproenken*, of *verryken.*

Distingui gemmis. Cic. V. 4. 27. *Met edel gesteente verciert*, of *bezet*, van een drinkbeker, enz spreekende. Maculis colorum variis. Celf. 2. 8. *Met vlakken van verscheide verwen gevlakt, besprenkelt, getekent*, of *onderscheiden zyn.*

DĬSTO, ās, distiti, distitūm, distārĕ loco aliquo. Hor. E. 1. 7. 48. of ab aliquo loco. Plin. H. 2. 68. *Van eenige plaats afstaan, afleggen, afgescheiden, afstandig, afgezondert*, of *afgelegen zyn.* Men gebruikt selden 't præteritum en 't supinum van

van dit verbum.

Distare ab aliqua re. Cic. Off. 2. 4. *Ergens van verschillen, of verschei-den zyn, iets niet gelyken.*

Multum inter se distant. Cic. de Or. 1. 49. *Zy verschillen veel van malkanderen, daar is groot onderscheid tusschen deeze persoonen, of deeze dingen.*

† Scurræ distat amicus. Hor. E. 1. 18. 4. *Daar is groot onderscheid tusschen een vriend en een poetzemaaker.*

Sanctitas morum non distat ordinibus. Plin. E. 5. 3. 6. *De heiligheit der zeden word door den staat niet onderscheiden; de heiligheit bestaat in geen rang: men kan van iemants heiligheit niet zyn staat niet oordeelen.*

DĬSTŎRQUĔO, ēs, tōrsi, distōrtūm, tŏrquēre. acc. Hor. S. 1. 9. 65. Ovid. Art. 3. 287. *Verrekken, verdraaijen, scheef, of slim trekken,* by voorbeeld, den mond, d'oogen, enz.

Os sibi distorquet. Ter. E. 4. 4. 3. *Hy trekt een scheeve mond, of slimmen bek, hy maakt grimmatzen met zyn mond.*

DĬSTŎRSĬO, ōnĭs. f. Cic. Fin. 5. 12. *Verdraaijing, vertrekking, grijnzing, een lelyke gedaante, een onhebbelyke gebeerde, of beweging,* voornamentlijk van handen, voeten, oogen, enz.

Distorsio membrorum. Cic. T. Q. 4. 13. *Een verdraaying, verstuiking, verwrikking, verrekking, of verwringing van de leden.*

DĬSTORTUS, ā, ūm. *Scheef, slim, verdraait, mismaakt, wanstaltig van lyf en leden.* De compar. Distortior staat by Cic. Fat. 8. en de superl. Distortissimus by Cic. Mur. 29.

Vultus distortus. Quintil. I. O. 6. 3. *Een lelyk, of mismaakt aangezigt.*

Distortus. Cic. Fat. 8. *Gewrongen, gedwongen, hard, gezogt, slecht, lomp, onaardig,* van een stijl, spreekwijze, enz. sprekende.

DĬSTRACTĬO, ōnĭs. f. Plaut. Ps. 1. 1. 68. *Afrukking, aftrekking, afscheuring, afwringing.*

* Distractio ab aliquo. Cic. Off. 3. 6. *Afscheuring van iemant, vyandigheit, vriendschapsbreuk, of twist met iemant, oneenigheit, vyandschap, tweedragt.*

(Distractio. *Verkoping.*

Necesse est prætorem de distractione ejus arbitrari. Ulp. Dig. 2. 15. 8. 5. 15. *'t Is nodig dat de Schout van zijn verkopinge kennis hebbe.*)

DĬSTRĀCTUS, ā, ūm. *Afgescheurt, afgerukt, afgetrokken, afgescheiden, verdeelt.* De compar. Distractior staat by Lucret. 4. 958. en de superl. Distractissimus by Paterc. 2. 114. 1.

Imperium distractum in plura regna. Liv. 45. 9. *Een Keizerryk in veele Koningryken verdeelt.*

* Homines distracti. Cic. Att. 8. 15. supp. 1. *Menschen die tweedragtig, of oneenig zyn, twistende menschen.*

Distractus. Cic. F. 4. 7. *Verdeelt, gescheiden, verschillig, strydig, oneenig, die een strydig gevoelen ergens over heeft.*

DĬSTRĂHO, ĭs, traxi, tractum, trahere aliquid ab alia re. Cic. Dom. 37. *Iets ergens aftrekken, afrukken, afscheuren; afwringen, met geweld afhaalen, of afscheiden.*

Distrahere. Cic. A. 2. 10. *Aftrekken, afwenden, afkeeren, afweeren, de voet dwars zetten.*

Distrahere rem aliquam. Cæs. B. C. 1. 33. 3. *Een zaak verachteren, uitstellen, verschuiven, op de lange baan, sleepende, of draagende houden, beletten ter uitslag te koomen.*

Distrahere hominem. Liv. 1. 28. *Iemant vierendeelen, met paerden van een trekken, of van een scheuren.*

Distrahere aliquem ab aliquo. Ter. Ph. 1. 4. 24. of amorem aliquorum. Ter. Ph. 3. 2. 33. *Iemant van een ander, of van eens ander vriendschap aftrekken; de vriendschap die iemant met een ander heeft breeken, twist en tweedragt tusschen beiden stooken.*

Distrahere exercitum in diversissimas regiones. Liv. 26. 41. *Een leger naar verscheide gewesten verzenden, een leger verdeelen om naar verscheide landen te zenden.*

Animus in contrarias partes distrahitur. Cic. Off. 1. 3. *'t Verstand word door strydige gevoelens verdeelt, gins en weer vervoert, daar zyn redenen ten wederzyden, die 't verstand in twyfel brengen; 't verstand dobbert tusschen strydige gevoelens.*

Taurus distrahit mediam Asiam. Plin. H. 5. 27. *De berg Taurus scheit Azien in 't midden door.*

(Distrahere. *Verkoopen.* Ontleent van de efsluiten, want in de dingen, die verkocht worden, als van malkanderen getrokken worden.

Mercibus distractis inopiam paullulum recreavit. Justin. 9. 1. 6. *De waaren verkocht hebbende heeft hy 't gebrek een weinigje verzacht.*

Coemendo quædam tantum ut pluris postea distraheret. Suet. Fl. 16. 2. *Eenige waaren opkoopende, alleenlijk op dat hy ze naderhand duur der mogte verkoopen.*)

Distrahor. Cic. A. Q. 4. 43. *Ik staa in twyfel, of tusschen beiden, ik weet niet waar toe ik zal overslaan, of overhellen, wat zyde te kiezen, of wat ik besluiten, doen, beginnen, of aanvangen zal.*

DĬSTRĬBŬO, ĭs, tribŭi, tribūtum, tribuere aliquid alicui. *Iemant iets uitdeelen, toedeelen, toeteenen, toewyzen, toeleggen, uitreiken, geeven.*

Milites in supplementum legionum distribuere. Front. St. 4. 1. 45. *Soldaaten onder de keurbenden steeken, of verdeelen om de keurbenden te vullen.*

Distribuere commode tempora peregrinationis. Cic. Att. 2. 1. *Den tyd bequamelijk op zyne reis verdeelen.*

DĬSTRĬBŪTĒ. Adv. Cic. T. Q. 2. 7. *Onderscheidentlyk, met order, met een goede verdeeling, rang, of schikking, wel verdeelt.* De compar. Distributius staat by Cic. I. R. 2. 59.

DĬSTRĬBŪTĬO, ōnĭs. f. Cic. de Or. 3. 53. *Uitdeeling, verdeeling, schikking.*

(DĬSTRĬBŪTŎR, ōrĭs. m. Deus distributor omnium bonorum. Apul. Trism. 92. *Godt de verdeelder, of uitdeeler van alle goederen.*)

DĬSTRĬBŪTUS, ā, ūm. *Gedeelt, verdeelt, gescheiden, aan veelen toegedeelt, toegeleit, of toegewezen.*

Distributus in singulos Judices. Cic. Clu. 27. *Aan ieder Richter uitgedeelt, of gegeeven.*

Distributus. *Afgedeelt, verdeelt, in veele deelen onderscheiden, of afgedeelt,* van een reden spreekende.

Oratio distributa in plures partes. Cic. Dom. 12. *Een reden in veele deelen afgedeelt.*

DĬSTRĬCTĒ. Adv. Plin. E. 9. 21. 4. *Strengelyk, gestrengelyk, hardelyk, scherpelyk, met bitze woorden,* wanneer men iemant dreigt. De compar. Districtius staat by Cic. A. 2. 13. Zoo evenwel dat sommige op deeze plaats Distinctius leezen.

Districte denegare. Ulp. Dig. 3. 3. 13. *Iets stoutelyk, hardnekkiglyk, of met styve kaaken ontkennen, iets onbeschaamdelyk loogchenen.*

(DĬSTRĬCTĬM. Adv. Sen. Contr. 7. zie Districte.

DĬSTRĬCTĬO, ōnĭs. f. *Moeyelykheit, zwarigheit, beletzel.*

Quod sine ulla districtione ipsius interdum futurum est. Paull. Dig. 4. 8. 16. *Dat zomtyds zonder moeyelykheit, of beletzel van hem geschieden zal.*)

DĬSTRĬCTŬS, ā, ūm. *Bezig, bezet, belemmert, ingewikkelt.* De com-

compar, Diſtrictior ſtaat by Cic. Fr. 2. 16.

Diſtrictus negotiis. Quintil. Præf. Tryph *Met bezigheden bezet, met zaaken belemmert, in bezigheden verwart.*

Vita d ſtricta ambitionis labore. Cic. de Or. 3. 2. *Een leven met het zwoegen om, of 't beknipen van openbaare ampten bezet.*

* Diſtrictus enſis. Cic. C. 1. 1. Hor. O. 3. 1. 17. *Een bloote degen, een bloot rapier.*

Diſtrictus. Val. Max. 2. 9. 6. Tac. An. 4. 36. 4. *Streng, geſtreng, ſtraf, hard, ſcherp, onmeedogend, ongenadig, onmedelydend, onbarmhertig, wreed, bitter.*

* Diſtrictus. Cic. F. 2. 15. *Onzeker wat te doen, wat aan te vangen,* of *wat zyde te kiezen; tuſſchen beiden ſtaande.*

Diſtrictus accuſator. Tac. An. 4. 36. 4. *Een ſtouten aanklager, een onbeſchaamden beſchuldiger.*

DĪSTRĬNGO, is, ſtrinxi, ſtrictūm, ſtringĕre. Ovid. M. 8. 382. *Afſchampen, afſchaaven, kneuzen, 't vel een weinig ophaalen, ligt quetzen.*

Diſtringere gladium. Cic. Off. 3. 31. *Den degen uittrekken, 't rapier uithaalen, van leer trekken.*

Diſtringere. Plin. E. 3. 5. 14. Mart. 14. 51. 1. *Schrappen, ſchraapen, ſchrabben, wryven.* d'Ouden hadden de gewoonte, om zich, wanneer ze baadden, te laaten ſchrabben, *of* te laaten wrijven, om de zweetvlakken van hun lijf wech te neemen.

Diſtringere. acc. Colum. 12. 50. *Vruchten plukken, afplukken.*

Diſtringi negotiis. Plin. E. 5. 5. *Veel bezigheden, veel omſlag,* of *veel te doen hebben, zeer bezet zyn.*

Diſtringere curas alicujus. Curt. 3. 3. 4. *Iemant zeer bezorgt,* of *bekommert maaken, met veel zorgen bezwaaren.*

Hoſtes a tergo diſtringere. Flor. 2. 13. 1. *De vyanden in den ſtaert,* of *in d'achterhoede beſpringen,* of *ſlaan, de vyanden van achteren benauwen.*

Diſtringere ſcripta alicujus. Phædr. 4. 6. 1. *Iemants ſchriften hekelen, doorſtryken, beriſpen, bedillen, laaken, wraaken.*

Diſtringere perjurium. Cic. Off. 3. 32. *De meinedigheit verzwaaren, het valſch eedzweeren vergrooten,* of *erger maaken.*

Hannibal Fabium ut infamia diſtringeret. Front. St. 1. 8. 2. *Hannibal op dat hy Fabius (by de Romeinen) verdacht zou maaken.*

DĪSTRŪNCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Truc. 2. 7. 53. *Knotten, tot de ſtam toe afhouwen; glad afſnyden.*

DISTRŪCTUS, ă, ūm. Suet. C. 41. 2. *Bezyden af,* of *ter zyden af getimmert,* of *gebouwt.* (zoo leezen by Suetonius ten minſten Beroaldus en uit hem Curio in 't Forum Romanum. Andere leezen Diſtinctus.)

DISTŪRBĀTIO, ōnis. f. Cic. Off. 3. 11. *Afbreking, vernieling, verdelging, verderving, verwoeſting, omkeering, ſlechting.*

DĪSTŪRBO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cic. Dom. 39. *Afbreeken, vernielen, verdelgen, verderven, verwoeſten, omkeeren, ſlechten, omver ſmyten.*

* Diſturbare. Cic. Rull. 2. 37. *Verwarren, ontroeren, verſtooren, ontruſten.*

Diſturbare vitæ ſocietatem. Cic. S. R. 38. *De menſchelyke t'zamenleving ontruſten, verbreeken, omver werpen.*

DISU.

(DĪSŪNĬO, is, īvi, ītūm, īrĕ. *Losmaaken, ontbinden, verſcheuren.* Dit woord is by Arnobius alleen te vinden in 't volgende voorbeeld.

Diſuniuntur matrimoniorum nexus. Arnob. 3. 116. *Den bant van de huwelyken word ontbonden,* of *verſcheurt, de huwelyken worden te niet gedaan.*)

DITA. DITE.

DĪTĀTŪS, ă. um. Cic. Her. 4. 53. *Ryk, verrykt, ryk geworden.*

DĪTESCO, is, ēſcĕrĕ. Lucret. 5. 1248. *Zich verryken, ryk worden.*

DITI.

DĪTĬO, ōnis. f. *Heerſchappye, gebied, gezagh, magt, vermogen, beheerſching, rechtsgebied.*

Cæſar Galliam in noſtram ditionem redegit. Cic. Prov. Conſ. 13. *of* ſub noſtram ditionem ſubjunxit. Cic. V. 1. 21. *Ceſar heeft de Gaulen onder ons gebied,* of *onder onze heerſchappye gebragt.*

In ditione eſſe alicujus. Cic. P. Q. 2. Liv. 26. 41. Sub ditione. Liv. 8. 2. *Iemants onderdaan zyn, onder iemants gezagh, gehoorzaamheit, heerſchappye,* of *rechtsgebied ſtaan, van iemant afhangen, onder iemants gebied woonen.*

Fieri ditionis alicujus. Curt. 3. 7. 4. *Onder iemants gehoorzaamheit gebragt worden, iemants heerſchappye onderworpen,* van een volk ſpreekende.

(Ditio. *Land, landſtreek, landpaal.* Dit woord is in deeze betekeniſſe zeer ſlecht Latijn, en moet 'er ook niet in gebruikt worden, naardien wy 'er alleen 't volgende voorbeeld van hebben, dat 'er ook na des ſchrijvers eeuw van een ander kon ingelapt zijn.

Julianus ſtudens paganitatem in omni ſua ditione dilatari. Auct. Hiſt. Miſc. 10. 33. *Julianus poogende het Heidendom in alle zyne landen voort te zetten.*)

DITO. DIU.

DĪTO, ās, avi, atum, ārĕ. Liv. 21. 60. *Verryken, ryk maaken.*

DIŪ. Adv. *Lange, langen tyd, een geruimen tyd.* De compar. Diutius ſtaat by Liv. 21. 61. en de ſuperl. Diutiſſime by Cato R. R. 36.

Diu eſt factum. Plaut. Moſt. 2. 2. 45. *of* Diu eſt cum abiiſti ad forum. Plaut. Aſ. 2. 1. 3. *'t Is lange geleden dat gy naar de merkt zyt gegaan.*

Diu noctuque. Sall. *by* Serv. G. 1. 287. *Dag en nacht, geduriglyk, onophoudelyk, zonder ophouden.*

Diu multumque dubitare. Cic. Or. 1. *Zeer lang en ſterk twyfelen, heel lang in twyfel ſtaan.*

DIVA. DIVI.

DĪVĀRĬCĀTŪS, ă, ūm. Vitruv. 10. 2. *Van malkander verdeelt, van een gelegt, uitgeſtrekt,* of *uitgebreid,* van dakſparren, *of* latten ſpreekende.

DĪVĀRĬCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cato R. R. 32. Cic. V. 4. 40. *Van malkander verdeelen,* of *uitbreiden, van een,* of *van malkanderen doen, wyd uitzetten, ſplyten, klooven, klieven, opſplyten.*

Hujus (animalis) ungues divaricant. Varr. R. R. 2. 5. *Dat (dier) heeft geſplete klaauwen.*

DĪVELLO, is, velli, zomtijds vūlſi, vulsūm, vĕllĕrĕ. Claud. Gig. 39. *Afſcheuren, aan ſtukken ſcheuren, van een rukken, wechrukken, aftrekken, afrukken, ſcheiden, afſcheiden, wechneemen, wechvoeren.*

* Divelli dolore. Cic. Pl. 33. *Van hertzweer,* of *verdriet quynen,* of *ſterven.* A voluptate. Cic. Fin. 1. 16. *De wellust verlaaten,* of *laaten vaaren, van 't vermaak ontzet,* of *berooft worden.*

Divelli ab aliquo. Cic. Pl. 42. *Van iemant afgeſcheiden,* of *afgerukt worden.*

* Cura divellit ſomnos. Hor. E. 1. 10. 18. *De zorge ſtoort, beneemt,* of *belet den ſlaap.*

DĪVENDO, is, vēndidi, vēndĭtum, vēndĕrĕ. acc. Cic. Rull. 1. 3. *Verkoopen, vertieren, aan den man helpen.*

DĪVERBĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Virg. Æ. 6. 294. *Afſlaan, afroſſen, afkloppen.*

(Diverberare. *Doordringen, doorheene dringen, van malkanderen deelen, ſcheiden,* of *ſlaan.*

Sagitta diverberat umbras. Virg. Æ. 5. 503.

5.503. *De pijl dringt door de lucht, slaat de lucht van malkanderen.)*

DIVERBIUM, ii. n. Liv.7.2. *Een t'zamenspraak, t'zamenspreking, onderlinge redenwisseling.* 't Is eigentlijk *een aanmerkelyke sprenk op 't Schouburg van een personaadje tot onderwys van d'aanschouweren gesproken.*

DIVERGIUM, ii. n. Aggen. in Front. L. A. p.45. *De kromte, of bogt van een stroom.*

DIVERSE. Adv. Cic. I. R. 1. 50. *Verscheidentlijk, onderscheidentlijk, op een verscheide, byzondere, of andere wyze.* (De compar. Diversius staat by Sall. B. C. 61. en de superl. Diversissime by Suet. T. 66.2.)

Curæ animum meum diverse trahunt. Ter. An. 1.5.24. *De zorgen geeven mij verscheide gedachten.*

DIVERSITAS, atis. f. Plin. E.7.30. 5. *Verschil, verscheidenheit, onderscheid, strydigheit,* in den eigentlijken zin.

DIVERSITOR, aris, atus sum, ari. Non ad vocularum Platonis amœnitatem, nec ad verborum venustates diversitandum. Gell. 17. 20. *Men moet niet blyven staan op Platoos cierlijkheit en aardigheit van woorden.* (Andere leezen Deversitandum.)

DIVERSITOR, oris. m. Petron. 55. *Een gast, een slaper, een die bij iemant t'huis gaat, die huisvesting,* of *herberg bij iemant neemt.*

DIVERSOR, aris, atus sum, ari apud aliquem. Cic. V. 1.27. *Bij iemant t'huis gaan, slaapen, herberg,* of *huisvesting bij iemant neemen,* of *hebben; zijn verblijf,* of *woonplaats bij iemant neemen,* of *hebben.*

* In negotiis sordidis diversari. Gell. 1.12. *Een vuil ambagt oeffenen,* of *handteeren; een vuile,* of *morssige nering doen.*

DIVERSOR, oris. m. Cic. I. R. 2. 4. *Een gast, een die bij iemant t'huis gaat, die huisvesting,* of *herberg by iemant heeft.*

DIVERSORIOLUM, ii. n. Cic. F. 12. 20. *Een herbergje, kroegje, smokkelkroeg.*

DIVERSORIUM, ii. n. Cic. S. 23. *Een herberg, waerdshuis.*

(Diversorium. *Een vertrek, kamer,* of *gemak van 't huis.* Deeze betekenis is van de latere eeuw.

Excipiet te diversorium quia minime æstuosum, maxime æstivum. Sidon. E. 2. 2. *Gij zult in een vertrek gaan dat zeer bequaam is om'er zich 's zomers in op te houden, vermits 't 'er niet heet is.*

Non quod ejus diversorii satias ceperit nos. Symm. E. 1. 1. *Niet dat wij een tegenheit, of afkeer van dat vertrek hebben.)*

DIVERSORIUS, a, um. Diversoria taberna. Plaut. Truc. 3. 2. 29. Suet. N. 27. 4. *Herberg, tapperye, tappershuis, kroeg.*

DIVERSUS, a, um. Cic. S. Sc. 6. *Verscheiden, onderscheiden, ongelijk, verschillig, verschillende, anders.* De compar. Diversior staat by Plin. H. 12. 19. en de superl. Diversissimus by Liv. 21. 4.

* Diversus ab aliquo. Cic. A. Q. 4. 32. *Van iemant verschillende, iemant ongelijk.*

Eruca diversæ est, quam lactuca, naturæ. Plin. H. 19. 8. *De rakette en latouw zijn van een heel verscheiden aart.*

Locus diversus. Cic. Man. 4. Loca inter se diversa. Cic. V. 4. 32. *Een plaats van een andere afgelegen, plaatzen van malkanderen afleggende.*

Diversi pugnant. Cæs. B. C. 1. 58. 1. *Zij vechten van wederzijden,* of *van weêrkanten, zij vechten van d'eene, en van d'andere kant.*

Suam quisque ibant diversi domum. Plaut. R. 4. 7. 26. *Zij gingen elk byzonder naar hun huis.*

Pars diversa. Suet. Gr. 9. 5. *De tegendinger, tegenstrever, tegenpartij,* of *wederpartyder.*

Movere aliquem in diversum. Plin. E. 10. 116. 2. *Iemant tot een ander gevoelen overbrengen,* of *iets anders doen gevoelen.*

Diversi interrogantur. Tac. An. 15. 56. 1. *Zij worden elk in 't byzonder ondervraagt,* of *gehoort.*

Agere diversas naves. Virg. Æ. 1. 74. *Schepen van malkanderen afzenden,* of *naar verscheide plaatzen voeren.*

Diversus alleen. Plaut. Men. 2. 4. 1. Diversus animi. Tac. H. 4. 84. 1. *Een wankelbaar, of twyfelachtig gemoed, een gemoed dat in twyfel,* of *tusschen beiden staat, ongestadig, onzeker, twyfelachtig, die in bedenken,* of *berading staat.*

* Diversus. Lucan. 3. 338. *Die 't met een andere zijde houdt.*

(Diversum iter ingredi. Curt. 5. 4. 30. *Eenen anderen weg inslaan,* of *neemen.*

Cur diversus abis? Virg. Æ. 11. 855. *Waarom neemt gij eenen anderen weg?)*

DIVERTICULUM, i. n. Cic. Pis. 22. Ter. E. 4. 2. 7. *Omweg, uitweg, afweg, zijdpaadje, zydweg, zydgang.*

Diverticulum fluvii. Mart. Dig. 44. 3. 7. *De bogt,* of *kromte van een stroom.*

* Diverticulum. Liv. 1. 51. *Herberg, waerds huis.*

Diverticulum. *Uitweg, omweg, uitvlucht, konstgreep, streek, looze vond, voorwendzel, dekmantel, verschoning.*

Diverticula peccatis of peccatorum quærere. Plaut. Capt. 3. 3. 8. Quintil. I. O. 9. 2. reperire. Cic. Part. 39. *Uitwegen,* of *dekmantels tot verschoning van een misdaad zoeken,* of *vinden; uitvluchtjes,* of *voorwendzels zoeken,* of *verzinnen om zich van een misdaad te verontschuldigen.*

Diverticulum. Juv. 15. 72. *Een buitentred, uitstapping, uitweiding, uitloop, buitenreden.*

(Diverticula Veneris. Plin. H. 10. 62. *Andere leden dan die de natuur tot de minnarij,* of *'t bijslaapen gesteld heeft.)*

DIVERTO, is, verti, versum, vertere ad aliquem. Cic. D. 1. 27. Apud aliquem. Plaut. M. G. 2. 1. 57. *Bij iemant t'huisgaan, bij iemant herberg,* of *huisvesting neemen, t'huis gaan leggen,* of *gaan slaapen.*

Si quando in nostra diverteris. Plin. E. 1. 4. 3. *Wanneer gij eens bij mij gehuisvest zult zijn.*

Divertere in tabernam. Cic. I. R. 2. 4. *In de herberg t'huis gaan, t'huis zijn, t'huis leggen,* of *slaapen.*

Divertere domum alicujus. Cic. Dej. 6. *Bij iemant t'huisgaan, zijn verblijf bij iemant neemen.*

Divertere ad alia. Quintil. I. O. 2. 11. *Op iets anders springen, ergens anders van beginnen te spreeken, een buitenreden maaken.*

Divertere via. Plin. P. 52. 6. *Van de weg afkeeren, ter zijde, of van den weg afgaan, den weg verlaaten.*

In hæc divertere. Plin. H. 2. 7. *Tot dit stuk overgaan.*

† Divertere acies. Lucan. 2. 469. *'t Krijgsvolk in een andere dienst overbrengen, of doen overloopen.* Dit verbum word hier active genomen.

Divertunt mores virgini longe ac lupæ. Plaut. E. 3. 3. 21. *De zeden van een eerlijke dochter verschillen veel van die van een hoer; een eerlijke dochter heeft gansch andere zeden als een lichtekooi.* Zommige leezen Divortunt.

(Divertere. *Van malkanderen scheiden,* van echte lieden spreekende.

Nullis matrimoniis divertentibus. Gell. 4. 3. *Geen echte lieden van malkanderen scheidende.)*

DIVERTOR, eris, versus sum, verti domum alicujus. Ter. Ph. 2. 1. 81. Apud aliquem. Plaut. M. G. 2. 1. 57. of ad aliquem in hospitium. Pœn. 3. 3. 60. *Bij iemant t'huis*

t'huis gaan, *zijn verblijf neemen*, *of huisvesting zoeken.*

DĪVĔS, itis. omn. gen. Cic. Par. 6. *Ryk*, *vermogend*, *van groote middelen*, *wel gesielt*, *die 't wel heeft.* De compar. Divitior staat by Ovid. P. 3. 4. 110. en de superl. Divitissimus by Cic. D. 1. 36.

Dives pecore. Hor. Ep. 15. 19. *of* pecoris. Virg. E. 2. 20. *Ryk in vee*, *of beesten*, *die veel vee*, *of veel beesten heeft.*

Dives. Subst. *Een ryk man.*

Dives avarus. Ovid. Am. 3. 7. 50. *Een ryken gierigaard*, *een vrek die groote middelen heeft.*

Dives ingenium. Ovid. Tr. 2. 335. *Een schrander*, *gauw*, *deftig*, *groot*, *of treffelyk verstand.* Cultus. Claud. Phœn. 84. *Een ryke toerusting*, *een prachtige toestel*, *of kostelyk gewaad.*

† Dives epistola. Ovid. Her. 17. 65. *Een brief die veel belooft.* Spes. Hor. E. 1. 15. 19. *Schoone beloften*, *heerlyke*, *of groote toezeggingen.*

DĪVEXO, as, avi, atum, are. acc. *Verwoesten*, *plonderen*, *afloopen*, *verderven*, *vernielen*, *woest maaken*, *omkeeren*, van de landerijen, 't veld, enz. spreekende.

† Divexare rem suam. Plaut. P. 5. 2. 4. *Zyn goed opmaaken*, *doorbrengen*, *verteeren*, *verquisten*, *verspillen*, *door de billen lappen.* Dit laatste is boertachtig.

DIVI.

DĪVĬDIĂ, æ. f. Plaut. Truc. 4. 4. 3. *Onrust*, *quelling*, *hertzweer*, *verdriet*, *droefheit*, *moeite*, *moeijelykheit*, *zorge*, *kommer*, *smert.*

Quod tibi est ægre, mihi est dividiæ. Plaut. Cas. 2. 2. 11. *Dat voor u droevig is*, *valt my smertelyk*; *dat u leed is*, *strekt my tot hertzweer. Ik neem deel in al uw droefheit*, *of verdriet*; *dat u smert*, *ben ik gevoelig over.*

DĪVĬDO, is, visi, visum, vidĕrĕ. acc. *Verdeelen*, *scheiden*, *deelen*, *uitdeelen*, *omdeelen*, *doordeelen*, *splitzen*, *afzonderen*, in den eigentlyken en oneigentlyken zin.

Dimidiam tecum partem dividam. Plaut. Au. 4. 10. 37. *Ik zal met u deelen*, *of met u half doordeelen.*

Dividere aliquid aliquibus. Cic. Syll. 15. In aliquos. Plaut. Au. 1. 2. 30. *Iets onder sommigen verdeelen*, *of uitdeelen.*

Dividere sententiam. Cic. Mil. 6. Ascon. Cic. 196. *Een gevoelen tot zekere punten betrekken*, *in zekere leden verdeelen.*

* Nos alio mentes, alio divisimus aures. Catull. 62. 14. *Wy hebben op een ding gedacht*, *en 't oor naar een ander geleent.*

Mons ille dividit Syriam a Cilicia. Cic. Att. 5. 20. *Deezen berg scheid Syrien van Cilicien af.*

Viæ plures intercedentibus buxis dividuntur. Plin. E. 5. 6. 34. *Daar zyn veele wegen*, *die door de busboomen van malkanderen gescheiden worden.*

Iter unum dividere. Hor. S. 1. 5. 5. *Een dagreize in twee dagen afleggen.*

DĪVĬDŬĬTĀS, ātis. f. Legata quæ dividuitatem non recipiunt. Caj. Dig. 35. 2. 80. *Erfgiften*, *of erfmakingen die niet mogen gesplitst*, *of verdeelt worden.*

DĪVĬDŬUS, ă, ŭm. Cic. N. D. 3. 12. Ter. Ad. 2. 2. 33. *Deelbaar*, *afzonderlyk*, *dat gedeelt*, *gescheiden*, *of gesplitst kan worden.*

* Dividuus. Hor. E. 1. 17. 49. Plin. H. 2. 18. *Verdeelt*, *gedeelt*, *gescheiden*, *gesplitst*, *afgezondert.*

DĪVĪNĂ, æ. f. Hor. O. 3. 27. 10. Petron. 7. *Een waarzegster*, *wigchelaresse*, *wigchelaarster*, *voorzegster.*

DĪVĪNĀTĬO, ōnis. f. Cic. 8. R. 31. *Voorzegging*, *waarzegging*, *voorgissing*, *voorverkondiging*, *prophetie.*

Divinatio. Cic. L. L. 2. 13. *Waarzeggery*, *wigchelary*, *voorgiskunde*, *waarzegkonst*, *wigchelkonst*, *voorzegkunde.*

(DĪVĪNĀTRĪX, icis. f. Tertull. de an. 22. *Een waarzegster*, *voorzegster van toekomstige dingen.*

Divinatrix ars. Tertull. de an. 46. *De konst van waarzeggen*, *of waar door men toekomstige dingen voorzegt.*)

DĪVĪNĒ. Adv. Cic. Att. 10. 4. *Goddelyk*, *wonderlyk*, *verwonderlyk*, *overheerlyk*, *voortreffelyk*, *op eene wonderlyke*, *verwonderlyke*, *of ongemeene wyze.*

Divine. Cic. D. 1. 55. *Door goddelyke instorting*, *inblazing*, *of ingeving*, *door een bovennatuurlyke drift*, *of dryving.*

DĪVĪNĬTĀS, ātis. f. Cic. D. 2. 11. *De Godheit*, *of Goddelykheit.*

* Theophrastus a divinitate loquendi nomen invenit. Cic. Or. 19. *Theophrastus heeft zijnen naam van zijne gansch goddelyke welsprekentheit gekregen.*

DĪVĪNĬTUS. Adv. Cic. red. in sen. 12. *Goddelyk*, *verwonderlyk*, *voortreffelyk*, *overheerlyk.*

Divinitus. Cic. Syll. 15. *Door een goddelyke inblazing*, *of ingeving*, *door een bovennatuurlyke drift*, *of dryving.*

Divinitus. Cic. D. 1. 31. *Door een weldaad*, *of gunste des hemels*, *door Godts genade*, *of hulpe.*

Divinitus. Front. St. 1. 11. 13. *Door Goddelyk bevel*, *door Goddelyke last*, *door Godts bevel*, *of gebod.*

Solus hic homo est qui sciat divinitus. Plaut. Curc. 2. 1. 33. *Hy is een die zich 't best van allen*, *of beter dan iemant op 't waarzeggen verstaat*, *die zyns gelyk in 't waarzeggen niet heeft.*

DĪVĪNO, as, avi, atum, are. *Voorgissen*, *voorzeggen*, *voorzien*, *waarzeggen*, *de toekomstige dingen verkondigen.*

Divinare aliquid. Cic. F. 6. 1. *of* de aliqua re. Cic. Br. 18. *Iets*, *of een zaak voorzeggen*, *of voorzien.* De exitu prælii. Nep. 17. 6. 1. *d'Uitkomst*, *of uitslag van 't gevecht voorzeggen.*

Divinare. Cic. P. Q. 19. *Gissen*, *raaden*, *vermoeden*, *naar slaan*, *te voren gevoelen.*

Divinare alicujus voluntatem. Sen. B. 2. 2. *Iemants wil*, *of begeerte raaden*, *vermoeden wat iemants wil is.*

DĪVĪNŬS, ă, ŭm. *Goddelyk*, *bovennatuurlyk*, *hemelsch*, *de menschelykheit overtreffende*, *of te boven gaande.* De compar. Divinior staat by Cic. Fin. 5. 11. en de superl. Divinissimus by Cic. L. L. 2. 18.

Divinus. Cic. Quir. post red. 3. *Goddelyk*, *verwonderlyk*, *voortreffelyk*, *overheerlyk*, *uitstekend*, *volmaakt*, *verheven*, *buiten gemeen*, *deftig*, van zaaken en persoonen spreekende.

Hæc in te divina sunt. Cic. de Or. 1. 29. *Gy bezit deeze deugden in den hoogsten top van volmaaktheit*, *op d'uitsteekentste*, *of volmaakste wyze*, *deeze hoedanigheden zyn in u by uitnementheit.*

Divinus in dicendo. Cic. de Or. 1. 10. *Een Goddelyk*, *of voortreffelyk redenaar*, *een die zeer hoogdravend in 't spreeken is.*

Res illum divinas apud eos Deos in suo sacrario facere vidisti. Cic. V. 4. 8. *Gy hebt hem aan zyne Goden offerhanden in zyn kapel zien doen.*

Assistere divinis. Hor. S. 1. 6. 124. *Den heiligen dienst*, *of d'offerhanden bywoonen.*

Vulnus divinæ fortunæ. Val. Max. 1. 8. 6. ext. *Een heel gelukkige wonde.*

Divinus locus. Virg. Æ. 3. 442. *Een Goddelyke*, *heilige*, *gewyde*, *geheiligde*, *of Godgewyde plaats.*

Avis divina imbrium. Hor. O. 3. 27. 10. *Een vogel die slag- of plasregens voorbeduid.*

DĪVĪNUS, i. m. Cic. Fat. 8. Mart. 3. 71. 2. *Een waarzegger*, *wigchelaar*, *voorgisser*, *of voorzegger van toekomstige dingen.*

DIVĬO, ōnĭs. f. of
DIVIONŪM, i. n. *Dyon*, de hoofdstad van Bourgogne.
DIVIŌNĒNSIS, ĭs. m. *en* f. sĕ, is. n. *Dyonner*, *van Dyon*, *die van Dyon is*.
(DIVISĒ. Adv. *Verdeelt*, *op een verdeelde wyze*. Dit is van Gellius vernonnen.
Quod quidem divise pronuntiandum. Gell. 1. 22. *Dat verdeelt*, of *in tween gespleten moet uitgesproken worden*.
Ut videatur tertius versus divise legendus. Gell. 7. 2. *Zoo dat het derde vaers schynt verdeelt te moeten worden*, of *verdeelt geleezen te moeten worden*.)
DĪVĪSIO, ōnĭs. f. Cic. N. D. 3. 3. *Verdeeling*, *deeling*, *afdeeling*, *scheiding*, *uitdeeling*.
• Divisio cuneorum. Vitruv. 6. 11. *Een boog van hardsteen* (*boven een deur*, of *venster*) *hoekswyze gemaakt*.
Divisiones speculorum. Vitruv. 7. 3. *Spiegelstukken*, *stukken van een spiegel*.
(Divisio. *Dat verdeelt*, of *uitgedeelt word*, als geld, brood, wijn, oly, enz. Zie Mag. Misc. 2. 2.
Cum quidam decurionibus divisiones dari voluisset die natalis sui. Martian. Dig. 33. 1. 23. *Als iemant gewilt had*, *dat op zijn geboortedag aan de Landrichteren der Romeinsche volkplantingen geld*, *oly*, *enz. zonde uitgedeelt worden*.)
DĪVĪSŌR, ōrĭs. m. Cic. A. 5. 7. *Verdeeler*, *uitdeeler*, *deilder*.
Divisor. Cic. Att. 1. 16. V. Procem. 8. *Een Schat - of Penningmeester bij de Romeinen*, die 't geld dat d'ampthe' uipers aan de Roomsche wi ken gaven, tot inwinning hunner stemmen, uitdeelde.
DIVĪSŪRĂ, æ. f. Plin. H. 14. 3. *Een keepje*, *snede*, *kerfje*, *scheiding*, *streep*: gelijk men in zommige bladeren van boomen ziet.
DĪVĪSŪS, ūs. m. *Verdeeling*, *scheiding*, *deeling*, *afdeeling*.
Macedonia quam divisui facilis est! Liv. 45. 30. *Hoe ligt is 't Macedonien te verdeelen*! of *van malkanderen te scheiden*!
Vectigalia prædæ ac divisui Magistratibus erant. Liv. 33. 46. *d'Inkomsten*, *schattingen*, of *imposten wierden onder d'Overigheit als een roof*, of *buit verdeelt*.
DĪVĪSŪS, ă, ūm. Cic. L. L. 2. 3. Ter. An. 3. 1. 18. *Verdeelt*, *gedeelt*, of *gedeilt*, *gescheiden*. (De compar. Divisior staat by Lucret. 4. 958.)
DIVĬTĀTĬO, ōnĭs. f. *Verrijking*, 't *verkrijgen van rykdom*. Zie Gruter. Susp. 1. 12.
Genus divitationis sibi non displicere confessus est. Petron. 78. *Hy heeft beleden*, *dat de wyze van ryk te worden hem niet mishaagde*.)
DIVĬTIÆ, arum. f. plur. *Rykdom*, *goederen*, *vermogen*, *groote middelen*.
Divitiæ operosæ. Hor. O. 3. 1. 48. *Goederen*, of *rykdommen*, *die met groote moeite by een gebragt worden*, of *waar aan veel moeite en zorge moet besteed worden om ze te verkrijgen*, en te behouden.
Divitiis augere aliquem. Cic. Rull. 2. 26. *Iemants rykdom*, of *goederen vermeerderen*, *iemant verryken*, of *ryk maaken*.
Affluere divitiis. Lucret. 6. 13. *Heel ryk zyn*, *veel goed hebben*.
Divitiæ virtutis. Lucret. 5. 1117. '*t Vercier sel*, of '*t cieraad der deugd*, *de verdienste der deugden*.
(DIVĬTO. ās, ārĕ. *Ryk maaken*. Dit is een oud woord, en gebruikt van Turpilius en Accius. Ditare is gebruikelijker.
Dii me divitant. Turpil. Thrasyl. bij Non. 2. 201. *De Goden maaken my ryk*.
Qui aures verbis divitant alienas, suas ut auro locupletent domos. Accius Atlyan. bij Non. 2. 201. *Die anderen met woorden ryk maaken*, of *zeggen dat andere ryk zyn*, *op dat ze hunne huizen met goederen vervullen*, of *zich zelfs verryken*.)

DIUM. DIVO.

DĪŪM, ĭi. n. Ascon. Cic. 83. *De lucht*, of *locht*, *d'open lucht*, *de blaauwe hemel*.
Sub dio. Cic. V. 1. 19. Colum. 12. 12. *In d'open lucht*, *onder den blaauwen hemel*. Men leest zomtijds Sub divo. (Zoo leest men by Cic. V. 1. 19. Lucret. 4. 212. Hor. O. 2. 3. 23; 3. 2. 5. Nep. 4. 5. 2. Suet. J. 72 1. A. 82. 2. Varr. L. L. 4. 10. en 33. Vitruv. 5. 9.)
+ Sub dium rapere. Hor. O. 1. 18. 13. *Openbaar maaken*, *verkondigen*, *verbreiden*, *gemeen* - of *ruchtbaar maaken*, *verstendigen*, *aan den dag brengen*.
DĪVORTĬUM, ĭi. n. Virg. Æ. 9. 379. *Kromte*, of *bogt van een weg*, *zydweg*, *omweg*.
Divortia aquarum. Cic. F. 2. 10. Att. 5. 20. *De scheiding*, of *afscheiding der wateren*.
Divortium. Tac. An. 12. 63. 1. *Een landengte*, *een engte tusschen twee landen*.
Divortium veris & hyemis. Colum. 4. 27. *De tijd tusschen de lente en de winter*.
Divortium. Cic. Clu. 67. *Vriendschapsbreuk*, *scheiding*, of *verbreking van vriendschap*.
Divortium. Cic. de Or. 3. 40. *Echtscheiding*, *scheiding van man en vrouw*, *van 't huwelyk*, of *van tafel en bed*.
Divortium facere cum uxore. Suet. A. 62. 4. Cic. A. 2. 28. *Een echtscheiding met zyn vrouw aangaan*, *zyn vrouw verlaaten*, *zich van zyn vrouw laaten afzetten*.
Divortia doctrinarum. Cic. de Or. 3. 19. *De verscheide gedeeltheden*, *gezintheden*, of *aanhang der geleerden*, of *wysgeeren*.
DIŪRNĂ, ōrūm. n. plur. Suet. Cl. 41. 9. of Diurna acta. Tac. An. 13. 31. 1. Suet. J. 20. 1. *Dagboek*, *dagregister*, *aantekening van 't geen alle daag geschied*, of *dagelyks voorvalt*.

DIUR.

‡ DIŪRNO, ās, ārĕ. Gell. 17. 2. *Lang leeven*, *langen tyd leeven*.
DIŪRNŪM, ī. n. Sen. E. 80. *Het onderhoud dat een slaave alle daag krygt*, *het dagelyks onderhoud van een slaave*.
DIŪRNUS, ă, ūm. *Des daags*, *van den dag*, *dagelyks*, '*t geen des daags geschied*.
Diurnos nocturnosque labores suscipere. Cic. S. 23. *Dag en nacht arbeiden*, *zich dag en nacht aan 't werk*, of *aan den arbeid begeeven*.
Diurnus. Ovid. Her. 6. 36. *Van een dag*, *dat maar een dag duurt*, van 't leven spreekende.

DIUS. DIŪT.

DĪŬS, ă, ūm. Virg. Æ. 11. 657. *Van de Goden afkomstig*, *uit het geslacht der Goden gesproten*. *Edel*, *doorluchtig*, *Goddelyk*.
† Sententia dia. Hor. S. 1. 2. 92. *Een Goddelyke spreuk*, *een gulden*, *deftige*, of *heerlyke zinspreuk*.
Otia dia. Lucret. 5. 1385. *Een gelukkige*, *zoete*, *zachte*, *aangenaame*, of *liefelyke rust*.
‡ DIŪTĬNĒ. Adv. Plaut. R. 4. 7. 15. *Lang*, *langen tyd*, *een lange wyl*.
DĪŪTĪNUS, ă, ūm. Cæs. B. G. 5. 52. 6. *Lang*, *duurzaam*, *langwylig*, *dat lang duurt*.
Servitus diutina. Cic. F. 11. 8. *Een lange*, of *gedurige dienstbaarheit*.
DIŪTŪLĒ. Adv. Gell. 5. 10. *Een lange tyd*, *een wyle tyds*, *een tyd lang*, *een poos*.
DIŪTŪRNĬTĀS, ātĭs. f. *De langheit des tyds*, *de langdurigheit*, *gedunrzaamheit*, *bestendigheit* of *langwyligheit*.
Diuturnitas doloris. Cic. F. 1. 12. *De*

De langdurigheit van 't quaad, of *der smert.*

Diuturnitas Imperii. Cic. Man. 9. *De geduurzaamheit van een Ryk, de bestendigheit eener heerschappye.*

DIUTURNUS, ă, ŭm. *Geduurzaam, bestendig, langdurig, lang, langwylig, dat lang duurt*, of *geduurt heeft.* De compar. Diuturnior staat by Varr. R. R. 1. 8. en de superl. Diuturnissimus by Oros. 5. 24.

Diuturnum silentium. Cic. Marc. 1. *Een langdurig stilzwyggen.*

Diuturnus error. Cic. Off. 1. 31. *Een dwaling die lang in de waereld is geweest, een diep ingewortelde dwaling.*

Difficilis est diuturna virtutis simulatio. Cic. Att. 7. 1. *Het is moeyelyk lang te veinzen dat men deugdzaam is, een langdurige veinzing van vroom te zyn valt zeer moeyelyk*, of *heel lastig.*

Sub injuria pluviarum diuturnus. Colum. 9. 1. *Dat lang tegens den regen kan, dat lang den regen kan uitstaan*, of *wederstaan.*

DIVU.

DĪVŬLGĀTUS, ă, ŭm. Cic. red. in sen. 5. *Verbreid, verspreid, ruchtbaar gemaakt, verkondigt, gemeen*, of *openbaar gemaakt, ontdekt, uitgegeven, waereldkundig.* De superl. Divulgatissimus staat by Cic. F. 10. 26.

Divulgatus. Cic. F. 10. 26. *Gemeen, slegt, verachtelyk.*

DIVŬLGO, as, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. Font. 5. *Verbreiden, verspreiden, ruchtbaar maaken, verkondigen, gemeen-* of *openbaar maaken, ontdekken, uitgeeven.*

Divulgare librum alicujus nomine. Cic. Att. 13. 21. *Een boek onder iemants naam uit-* of *in 't licht geeven.*

DĪVŬLSĬO, ōnis. f. Petron. misschien C. 10. *Scheiding, verwydering, vervreemding*, van twee vrienden spreekende. (In myne afdrukzels staat divisio. Fr. Pithæus leest diversio.)

DĪVŬLSUS, ă, ŭm. Ovid. Tr. 3. 9. 27. *Afgerukt, afgetrokken, afgescheurt, afgehaalt.* Zie Divello.

DIVUS, i. m. Cic. L. L. 2. 8. *Een God.*

(Divus wierd ook genaamt de Keizer Julius Cæsar, en naar zijn voorbeeld andere Keizers.

Quid porro tu Dive tuis cunctaris in armis? Petron. Mut. Reip. 290. *Gy God*, of *heilige Cæsar, waarom draalt gy in de wapenen?*

Augustus Cæsar, Divi genus. Virg. Æ. 6. 739. *De Keizer Augustus, 't geslagt van den heiligen*, of *den God (Julius Cæsar.)*

In affinitatem pervenit Imperatoris Divi filii. Nep. 25. 19. 2. *Hy heeft zich verzwagert met den zoon van den Keizer, den Heiligen*, of *den God (Julius Cæsar.)*

DĪVUS, ā, um. *Goddelyk*. 't Is 't beste Latijn niet, en 't eerst van den Christen Dichter Prudentius gebruikt in 't volgende voorbeeld.

Inde omnis jam diva caro est, quæ concipit illam. Prud. Ps. 76. *Hier van daan is al 't vleesch*, of *de geheele natuur, die hem ontfangen heeft, Goddelyk.)*

DĪVĀ, æ. f. Virg. Æ. 1. 509. *Een Godin*, of *Godesse.*

DO.

DO, dăs, dĕdi, dătŭm, dărĕ ali quid alicui. *Iemant iets geeven, aanbieden, overgeeven, ter hand stellen, behandigen, laaten toekoomen, schenken, vereeren.*

Dare tabellas in manum alicui. Plaut. B. 4. 5. 9. *Iemant brieven in eigen handen geeven*, of *zelf behandigen.*

Dat talentum perferendum ad Atticum. Cic. Att. 2. 1. *Hy zend een talent aan Atticus, hy laat Atticus een talent brengen*, of *toekoomen.* Virg. Æ. 5. 248. zegt met de Dichters, dat ferre talentum.

Da, puer, vinum ab summo. Plaut. As. 5. 2. 41. *Jongen, schenk eens wyn rond, van 't hooger end van de tafel af.*

* Dare aliquid alicui. Cic. A. Q. 4. 21. *Iemant iets overgeeven, overlaaten, toestaan, inwilligen, schenken, vereeren.*

Dare aquam manibus. Plaut. Truc. 2. 5. 28. *Water geeven om de handen te wasschen.*

Do, &c. seq. inf. Cic. V. 3. 94. *Ik bekenne, belyde, stemme toe, sta toe, geeve toe, dat, enz.* Of ook, *ik onderstelle*, of *stel e voor vast dat dit zoo zy, ik wil daar niet over knibbelen, twisten, enz.*

Dabitur jusjurandum esse te, &c. Ter. Ad. 2. 1. 11. *Men zal zweeren dat gy zyt, enz.*

Dare se alicui. Ter. E. 5. 8. 10. *Zich aan iemant*, of *aan iemants bestier overgeeven.* Se legionibus. Tac. An. 1. 31. 2. *De wil van 't kryngsvolk involgen, 't krygsvolk hunnen eisch*, of *hunne begeerte inwilligen.*

Se ad lenitatem. Cic. F. 13. 1. *Aan de zachtste kant overslaan, de zachtste zyde kiezen, zich tot zachtmoedigheit gewennen.*

Da te mihi vicissim. Ter. H. 4. 3. 10. *Hoor*, of *laat my ook eens spreeken, geef my ook eens gehoor.*

Fæx vini arefacta Indici colorem dabit imitari. Vitruv. 7. 10. *Gedroogde wynmoër maakt een zwart, dat het Indische zwart zeer naby koomt, geeft een zwart omtrent als d'Indische verwe*, of *als indigo.*

In singulis stipendiis dat ad hostes exuvias. Plaut. E. 1. 1. 36. *Elke veldtocht moet hy den vyanden zyn legertuig laaten*, of *neemen hem de vyanden zyn legertuig af.*

Opere maximo dare operam, ut, &c. Ter. Ph. 5. 1. 33. *Al zyne krachten inspannen, alle mogelyke vlyt aanwenden, al zyn vermogen in 't werk stellen, op dat, enz.*

Tu Oppios Terentiæ dabis. Cic. Att. 10. 5. *Gy zult de Oppiussen aan Terentia verplichten*, of *verbinden. gy zult de genegentheit, de diensten, het vermogen van de Oppiussen ten voordeele van Terentia overbrengen.*

Dare se ad docendum. Cic. Cl. 89. (in disciplinam alteri. Gell. 5. 10.) *Zich onder iemants onderwys*, of *leertucht stellen*, of *begeeven.*

Da nobis quis sit ille. Virg. E. 1. 19. Cic. A. Q. 1. 3. *Zeg*, of *verhaal ons eens, wie die man is; zeg ons den naam van dien man eens, geef ons den naam van dien man eens op.* Paucis dabo. Ter. H. prol. 10. *Ik zal 't u met weinig woorden zeggen.*

Multos tibi dabo, qui non amico, sed amicitia caruerunt. Sen. E. 6. *Ik zal 'er u veele opgeeven*, of *noemen, die 't aan geen vrienden, maar aan vriendschap ontbroken heeft.*

Illi de me supplicium dabo. Ter. H. 1. 1. 86. *Ik zal hem kastyden met de zelve straffe die ik myzelven op'eggen zal.*

Nobis ut res dant sese, ita magni atque humiles sumus. Ter. Hec. 3. 3. 20. *Naar den loop van onze zaaken, worden wy hooghertig, of kleinmoedig.*

Ut se dederint initia. Cic. Att. 3. 23. *Gelyk de beginzelen zich opdeden*, of *vertoonden.*

Meis illam dictis tibi incensam dabo. Ter. Ph. 5. 8. 81. *Ik zal haar door myn praat tegens u opmaaken, ophitzen, opruyen*, of *quaad maaken; ik zal u by haar door myn zeggen zwart*, of *verhaat maaken.*

Dare judicium in aliquem in octuplum. Cic. V. 3. 10. *Iemant verwyzen om achtmaal zoo veel te betaalen.*

Dare actionem of judicium. Cic. Cæc. 3. *Aanspraak*, of *aantal geeven, toelaaten te pleiten, toestaan om een zaak ter rolle te brengen.*

Litem secundum aliquem. Val. Max. 2. 8. 2. *Iemant zyn recht doen winnen, ten voordeele van iemant een zaak uitwyzen, uitspree-*

spreeken, of *vonnissen*.

Hortabatur virgines, ut quibus corpora fors dedisset, darent animos. Liv. 1. 9. *Hy vermaande de maagden, dat zy haare genegentheit op die zouden stellen, die 't lot haar tot mannen had toegeschikt.*

Dare aliquem adjutorem alteri ad aliquam rem. Cic. de Or. 1. 39. *Iemant een ander tot een hulp geeven, om iets te doen, te verrichten*, of *uit te voeren.*

Dare aliquid auribus alicujus. Cic. F. 12. 16. *Iemant ergens 't oor meê streelen*, of *over vleyen, iets zeggen om iemant te behaagen.* Verba alicui. Nep. 23. 5. 2. *Iemant bedriegen, opligten, bedotten, doeken*, of *misleiden*, 't zy met woorden, of daaden.

Dare aliquem morti. Ovid. Ib. 322. Leto. Virg. Æ. 5. 806. *Iemant dooden, doodslaan, ombrengen, om hals brengen, doen sterven.*

Hæc deambulatio me ad languorem dedit. Ter. H. 4. 6. 2. *Deeze wandeling*, of *dit wandelen heeft my zoo moê gemaakt, dat ik niet meer kan*, of *heeft my t'eenemaal afgemat.*

Ille me modo ad mortem dedit. Plaut. Am. 2. 2. 177. *Hy heeft my zoo even den doodsteek gegeeven.*

Est istud datum profecto mihi, ut sint grata quæ facio omnia. Ter. E. 3. 1. 5. *Waarlyk het koomt van boven*, of *van de Goden, dat alles wat ik doe my aangenaam maakt*, of *dat ik daar dank meê behaal.*

Dare se spei magnæ. Sen. E. 102. *Zich met een groote hoop voeden, in een groote hoop leeven, groote hoop hebben.*

Hoc jam tibi inventum dabo. Ter. An. 4. 1. 59. *Ik zal u dat in handen leveren; ik sta u in voor d'uitslag van deeze zaak, ik verzeker u van een goede uitkomst hier in.*

In servitutem pauper (filia) ad ditem datur. Ter. Ph. 4. 3. 48. *Als men een arme dochter aan een ryk man uittrouwt, word ze een slavin.*

Siciliam ventus dabat. Petron. 75. *De wind was goed naar Sicilien, waaide*, of *joeg naar Sicilien.*

Dare alicui orationem. Plaut. R. 4. 4. 20. *Iemant eerst laaten spreeken, de voortocht in 't spreeken geeven, vergunnen*, of *toelaaten eerst te spreeken.*

Fac periculum in musicis, &c. solertem dabo. Ter. E. 3. 2. 25. *Laat hem zingen, enz, ik geef hem u voor een volkomen zanger op: beproef hem in de zangkunde, enz, en ik zal hem u leveren als een ervaren konstenaar*, of *liefhebber.*

Haud paternum istud dedisti. Ter. Ad. 3. 4. 4. *Gy hebt hier in niet getoont dat gy naar uwen vader aard; deeze daad toont niet dat gy uw Vader gelykt.*

Dare vela in altum. Liv. 24. 36. Se velo in altum. Flor. 4. 11. 8. *Zee kiezen, in zee steeken, zich in zee*, of *in 't ruime sop begeeven.*

Quæ prima dies cursum navibus daret. Liv. 29. 24. *d'Eerste dag dat men t' zeil konde gaan*, of *dat men zeil kon maaken.*

(Dare nomen. Liv. 5. 10. *Zig laaten aanteekenen.* Operam liberis. Cic. Off. 1. 35. *Kinderen teelen.* Ludum alicui. Plaut. B. 4. 10. 7. Hor. O. 3. 12. 1. *Iemant zyn gewoone werk niet afeischen.* Testamentum amori uxoris fœdis adulationibus. Tac. An. 15. 59. 6. *Uit liefde van zyn vrouw in zyn uiterste wille schandelyke vleyingen laaten invloeyen*, om ze te doen kracht hebben.

Dare se. *Zich begeeven.*

Dare se fugæ. Cic. Att. 7. 23. dare se in fugam. Cic. V. 4. 43. dare fugam. Flor. 1. 18. 8. *Zich op de vlugt begeeven, vluchten, vlieden.*

Dare gradum retro. Flor. 4. 2. 18. *Zich agterwaarts begeeven, te rugge treeden.*

Dare. *Werpen, smijten, zetten.*

Unum e regibus in vincula dedit. Flor. 3. 10. 18. *Een van de Koningen heeft hy in de boeyen gezet.*

Arma victorum in profluentes sunt data. Flor. 4. 12. 9. *De wapenen van d'overwonnenen zyn in de voorby lopende rivieren geworpen.*

Dare. *Geneesmiddelen ingeeven.*

Quo minus medicamentum biberet, quod medicus dare constituerat. Curt. 6. 10. 34. *Op dat hy den vergiftigen drank, die de geneesmeester voorgenomen had hem in te geeven, niet drinken zoude.*

Patri soporem medicos dare coegit. Nep. Dion. 2. 5. *Hy heeft de geneesmeesters gedwongen, dat ze zyn vader een slaapdrank zouden ingeeven.*

Dare. *'t Gebruik van zyn ligchaam iemant geeven*, of *toestaan.*

Quando notum est, quid tu illi dederis. Suet. J. 49. 6. *Naardien 't bekent is, wat gy aan hem gegeeven hebt, hoe gy hem 't gebruik van uw ligchaam toegestaan hebt.*

Da mihi, quod cupies frustra dare forsitan olim. Priap. 2. 3. *Geef my, staa my toe uw ligchaam te gebruiken, dat gy my misschien na deezen te vergeefs zult inwilligen.*

Dare. *Kiezen, bestellen.*

Ego sum orator datus. Plaut. Am. prol. 34. Most. 5. 2. 5. *Ik ben gekozen, ik ben bestelt om u te vraagen, om met u te handelen.*

Dare literas. *Brieven schryven.*

Quod in literis dandis proxima nocte vigilarat. Cic. C. 3. 3. *Dat hy de vorige nagt gewaakt had om brieven te schryven.*

Ad epistolas omnes diei & noctis momenta, quibus datæ essent, addebat. Suet. A. 50. 2. *Onder al zyn brieven zette hy 't ogenblik van dag en nacht, waar in ze geschreven waren.*

Dare. *Maaken*, of *doen zyn.*

Servos ad remum dabamus. Liv. 34. 6. *Wy maakten de slaaven tot roeyers*, of *roeyers van de slaaven.*

Ad viginti servorum millibus manumissis, & ad remum datis. Suet. A. 16. 1. *Omtrent twintig duizent slaaven tot vrye menschen en roeyers gemaakt hebbende.*

Dare. *Doen, aanbrengen, toevoegen, aandoen.*

Quid facias illi, qui dederit damnum aut malum? Ter. An. 1. 1. 116. *Wat zoud gy hem doen die u quaad*, of *schade gedaan*, of *aangedaan mogt hebben?*

Conjugi letum novæ, letumque socero, & regiæ stirpi date. Sen. M. 1. 17. *Dood het jonge wyf, den schoonvader, en al die van den Koningklyken stam zyn*, of *brengt ze om.*

Dare fabulam. *Een spel speelen.* zoo verklaart Donatus deeze spreekwijze over 't volgende voorbeeld van Terentius.

Hæc fabula cum data est nova. Ter. Hec. Prol. 1. 1. *Als dit spel d'eerste maal gespeelt is.*

Dare. *Zetten*, van een verkeerbord, enz, waar in met schijven, of steenen gespeelt word, spreekende.

Itaque tibi concedo, ut calculum reducas, si te alicujus dati pœnitet. Cic. Hort. by Non. 2. 781. *En daarom sta ik u toe dat gy de schyf*, of *den steen opneemt*, of *verzet, indien 't u berouwt dat gy die gezet hebt.*

Dare. *Bestellen*, of *besteeden om te maaken.*

Lectulos ilignis pedibus faciundos dedit. Ter. Ad. 4. 2. 46. *Hy heeft bankjes op eiken voeten bestelt te maaken.*

Dare operam alicui. *Onder iemant leeroefenen, studeeren, iemant hooren leezen.*

Clitomacho Philo operam multos annos dedit. Cic. A. Q. 4. 6. *Philo heeft*

heeft veele jaaren onder Clitomachus gestudeert, of heeft Clitomachus veele jaaren hooren leezen.

Ut Apollonio operam daret. Suet. J. 4. 1. *Dat hy* (Julius Cæsar) *Apollonius mogte hooren leezen*, of *onder Apollonius mogte studeeren.*)

DOCE.

DŎCĔO, ēs, dŏcŭi, dŏctŭm, dŏcērĕ. acc. *Iemant onderwyzen, leeren, onderwijs geeven, onderrichten.*

Docere aliquem aliquid. Cic. Pis. 30. De aliqua re. Cæl. B. C. 1. 3. 6. Cic. S. R. 44. *Iemant ergens in onderwijzen, onderwijs in geeven, iets leeren, ergens in onderrichten, kennis van geeven, openbaaren, bekent maaken.*

Hoc docetur a Physicis. Cic. A. Q. 4. 18. *Dat word by de Natuurkenners geleert, staande gehouden*, of *beweert; dat beweeren*, of *leeren de Natuurkenners, dit is 't gevoelen der Natuurkundigen.*

Docere mercede. Cic. de Or. 1. 28 *Om geld leeren.*

Ille te tanta mercede nihil sapere docuit. Cic. A. 2. 4. *Hy heeft u voor zoo groot een loon*, of *zoo veel gelds niet met al wyzer leeren worden.*

Docere fabulam. Cic. Cl. 18. Suet. Cl. 11. 7. *Een spel*, of *klucht speelen*, of *vertoonen.*

† Rivus multa mole docendus parcere prato. Hor. E. 1. 14. 30. *Een beek die men met een zwaaren dyk uit een weide moet keeren.*

DOCH.

DŎCHYMŬS, i. m. Cic. Or. 64. Δόχμιος. *Een voetmaat in de Dichtkunde die vijf lettergreepen heeft, waar van d'eerste kort is, de twee andere lang zyn, de vierde kort, en de laatste lang is*, gelijk Ămātōrĭē. (Zie het oordeel over deeze voet by Voss. Inst. Orat. 4. 4. 4.

DŎCIBĬLIS, is. m. & f. lĕ, is, n. Tertull. de Monog. 12. *Bequaam om iemant te leeren.*)

DOCI.

DŎCĬLĬS, is. m. & f. lĕ, is. n Quintil. I. O. 1. 12. *Leerzaam, vatbaar, gauw, die wel*, of *ras leert, bequaam om geleert te worden, die lichtelyk iets leert*, of *begrypt, die gaerne wil leeren*, of *onderwezen worden.* (De compar. Docilior staat by Cic. T. Q. 2. 6. Plaut. B. 1. 2. 56.)

Docilis ad aliquid. Suet. C. 54. 7. *Bequaam om iets te leeren, genegen*, of *graag om iets te leeren.* Hor. O. 4. 6. 43. zegt Docilis alicujus rei.

Luscinia Latino sermone docilis. Plin. H. 10. 42. *Een nachtegaal bequaam om Latijn te leeren*, of *die Latijn leert spreeken.*

DŎCĬLĬTĀS, ātis. f. Cic. Fin. 5. 13. Plin. H. 8. 1. *Leerzaamheit, vatbaarheit, vatzaamheit, bequaamheit, genegentheit*, of *lust om iets te leeren*, van persoonen en dieren spreekende.

DOCT.

DŎCTĒ. Adv. Cic. Sall. 3. *Geleerdelyk, schranderlyk, als een gauw*, of *geleerd man, met bequaamheit, wetenschap*, of *kennisse, verstandiglyk.* (De compar. Doctius staat by Mart. 7. 45. 2. en de superl. Doctissime by Plaut. Pœn. 5. 3. 30.)

* Ad eum veniam docte. Plaut. St. 4. 2. 23. *Ik zal listiglyk*, of *met een streek by hem gaan, ik zal by hem gaan zonder iets te laaten blyken.*

DŎCTŎR, ōris. m. Cic. de Or. 1. 28. *Leeraer, Leermeester, Onderwyzer, Opperleermeester, Hoogleeraar.*

DŎCTRĪNĂ, æ. f. *Leere, wetenschap, geleerdheit, kennis, wijsheit.*

Excolere animum doctrina. Cic. Arc. 6. *Zyn verstand met wetenschappen vercieren, door geleerdheit oeffenen*, of *beschaaven.*

* Doctrina. Cic. Arc. 7. *Leere, leering, onderwijs, onderrichting, les, leerstuk.*

DŎCTŬS, ă, ŭm. Cic. Mil. 4. *Die ergens in onderwezen is, die iets geleert heeft, die onderwezen, verstandig*, of *geleert is.* De compar. Doctior staat by Catull. 35. 17. en de superl. Doctissimus by Cic. Cœl. 10.

* Doctus. *Geleerd, gauw, schrander, verstandig, wys, heel bequaam, zeer ervaren, van groote geleerdheit*, of *bequaamheit, van een groot oordeel*, of *verstand.*

Doctus Græce. Suet. Gr. 7. 1. Literis Græcis. Cic. Cl. 46. of Literarum Græcarum. Cic. Off. 1. 1 Gell. 13. 12. *Een man die heel gauw in 't Grieksch*, of *zeer ervaren in de Grieksche taal is, die de Grieksche taal grondig verstaat.*

Te de aliis, quam alios de te fieri doctos, suavius est. Plaut. P. 4. 3. 70. *Het is vry aangenaamer u door 't voorbeeld van anderen wys te maaken, dan andere tot uwe schade wys te zien worden.*

In eodem ludo videntur docti ad malitiam. Ter. Hec. 2. 1. 6. *'t Schynt dat ze in 't zelve school in 't quaad onderwezen zyn.*

Docta palata. Colum. 8. 16. *Lekkere tongen*, of *verhemeldzels die wel van de spijze konnen oordeelen, fijne, wel-roevende monden, lekkerbekken.*

Docti doli. Plaut. B. 5. 1. 9. *Looze bedriegeryen, doortrapte fieltestukken.*

Docta manus. Ovid. Art. 1. 518. *Een gaauwe, bedrevene, bequaame*, of *welgeoeffende hand.* (Dat d'ambachtslieden een geoeffendheit, een geleerdheit wierd toegeschreeven bewijst de H. Cuper. Apoth. Hom. 116. en 186.)

DOCU.

DŎCŬMĔNTŬM, i. n. Cic. R. P. 10. *Leering, leer, les, onderwys, onderrichting, voorschrift, grondregel, vermaaning.*

Documentum. Tac. H. 4. 60. 3. *Bewys, blyk, getuigenis.*

* Documentum sui dare per honorum gradus. Liv. 1. 28. *Blyken van zyn bequaamheit door 't beklimmen van verscheide eertrappen geeven.*

Documentum. *Voorbeeld, voorschrift, toonbeeld.*

Habeat me ipsum sibi documento. Cic. Rull. 1. 9. of Capiat ex me documentum. Cic. A. 11. 2. *Laat hy my tot een voorbeeld*, of *laat hy uit my een voorbeeld neemen*, of *naar 't voorbeeld van my te werk gaan.*

DODO.

(DŌDŌNĂ, æ. Prop. 2. 17. 3. Ovid. 4. 8. 43. en

Dodone. Plin. H. 2. 3. Δωδώνη. Strab. 7. 227. Herod. 2. 124. *Dodona.* Een stad eertijds in Epirus.

DŌDŌNÆŬS, ă, ŭm. *Dat van Dodona*, of *te Dodona is.*

Dodonæus Jupiter. In Epiro Dodonæi Jovis templum. Mel. 2. 3. *In Epirus is de tempel van Jupiter Dodonæus*, zoo genaamt om dat hy daar gedient wierd. In deezen tempel gaf Jupiter Goddelijke antwoorden hen die hem quamen vraagen. Herodotus zegt in d'aangetrokkene plaatze dat deeze Godtspraakplaats d'oudste geweest is in heel Griekenland.

Dodonæi lebetes. Virg. Æ. 3. 466. *Kopere ketels te Dodona gemaakt.*

DŌDŌNĬS, idis, f. *Die van Dodona is.*

Jovis nutrices Oceani filiæ, quæ nymphæ Dodonides dicuntur. Hyg. Fab. 182. *De dochters van den Oceaan, de voedsters van Jupiter, die de Dodonische nymphjes genaamt worden.*

Vidit terram Dodonida vocalem sua quercu. Ovid. M. 13. 716. *Zij zien de landen omtrent Dodona gelegen, waar in d' eikenboomen spraken en antwoord gaven.*

DŌDŌNĬUS, ă, ŭm. *Dat van Dodona*, of *te Dodona is.*

Glande relicta cessit inventis Dodonia quercus aristis. Claud. R. P. 1. 31. *d'Eikenboomen staande in de velden van Dodona zyn geweken voor 't gevonden koren; men heeft nagelaten eikels te eeten als 't koren gevonden was.*)

DODR.

DODRANS, antis. m. Varr. L. L. 4. 36. *Negen oncen, negen oncen gewigt, achtien lood*, dat drievierendeel van 't Roomsche pond uitmaakte.

* Sulcus dodrante altus. Colum. 5. 13. *Een voor, of greppel van negen duim diep.*

Dodrans. Liv. 8. 11. *De drie vierdedeelen van een mergen lands*, by de Romeinen.

Dodrans ædificii. Cic. Att. 1. 14. *De drie deelen van een gebouw.*

Dodrans. Ulp. Dig. 36. 1. 3. §. 5. *De drie vierdedeelen van een erfgenis.*

DODRANTALIS, is. m. & f. le, is. n. Colum. 11. 3. Plin. H. 15. 30. *Negen duim, of twaalf vingeren in 't vierkant, dat negen duim, of twaalf vingers hoogte, lengte, diepte, en breedte heeft.* Of ook, *dat negen oncen zwaar is, weegt, of gewigt heeft.*

DOGM. DOLA.

DOGMA, atis. n. Cic. F. 2. 32. Δογμα. *Leerstuk, les, leering, grondregel, grondspreuk; meening, een besluit.*

(DOGMATICUS, a, um. Auson. Eid. 17. 16. *Dat tot een leerstuk, of spreuk behoort.*)

DOLA, æ. f. *Dole*, een stad in 't graafschap van Bourgondien.

DOLA, æ. f. *Dol*, een stad in Bretagne, of Bretanjen.

DOLENSIS, is. m. & f. se, is. n. *Dolenser, een die van Dole is*, in Bourgondien, of *van Dol* in Bretanjen.

DOLABELLA, æ. f. Colum. Arb. 10. *Een schaafje, een gerfschaaf, een schraap- of schaafmes.* Ook *een byltje.*

* Dolabella. Colum. 4. 24. *Een houweel, een schop, of spa*, daar men d'aarde mede breekt, of omhakt.

DOLABRA, æ. f. Colum. 3. *Een schaaf, of schave.*

(Dolabra. Liv. 9. 37. Curt. 5. 6. 5. *Een houweel.*

Dolabra. Paull. Dig. 33. 7. 18. *Een vleeshouwers byl.*)

DOLABRATUS, a, um. Cæs. B. G. 7. 73. 2. *Geschaaft, glad geschaaft.*

(DOLAMEN. inis. n. Apul. Fl. 340. *Schaving, het schaaven.*

DOLATUS, us, m. Prud. Pf. 836. *Schaving.* Wy hebben van deeze twee woorden geen oudere voorbeelden dan deeze.)

DOLENDUS, a, um. Cic. F. 12. 23. *Droevig, naar, beklaaglyk, beschreyelyk, smertelyk, te beweenen, te beklaagen, of te beschreyen.*

DOLENTER. Adv. Cic. A. 8. 7. *Droeviglyk, naarlyk, treuriglyk, weemoediglyk, met droefheid, met verdriet met smert, met ongenoegen.* De compar. Dolentius staat by Cic. Sext. 6.

Dolenter aliquid dicere. Cic. de Or. 2. 52. *Ergens met droefheid van spreeken.* Scribere. Cic. F. 10. 24. *Ergens met droefheid van schryven, iets met droefheid beschryven.*

Dolenter ferre aliquid. Val. Max. 3. 5. 2. *Ergens van- of over geraakt zyn, iets qualyk neemen, over een zaak gestoort, of geergert zyn, ergens over gevoelig zyn.*

(DOLENTIA, æ. f. *Smert, pyn, weedom.* Een woord alleen gebruikt van Nævius of Lævius Alcest. by Gell. 19. 7.)

DOLEO, es, dolui, dolitum, dolere. *Smert, of pyn hebben, of gevoelen, smerten, zeer, of wee doen.*

Caput a sole dolet. Plin. H. 24. 5. *'t Hoofd doet my zeer van de zon, ik heb pyn in 't hoofd van de zon.*

Dolet caput. Plaut. Am. 5. 1. 7. of Dolet mihi caput. Plaut. Truc. 2. 8. 2. *Ik heb pyn in 't hoofd, het hoofd doet my zeer.*

Doleo ab oculis. Plaut. Cist. 1. 1. 62. *d'Oogen doen my zeer, ik voel pyn aan d'oogen, of voel dat my d'oogen zeer doen.*

* Doleo, seq. infin. Cic. Att. 6. 3. Dolet mihi, &c. seq. infin. Ter. Ad. 2. 4. 8. Doleo quod. Cic. Br. 17. of quia, &c. seq. indic. Cic. F. 5. 14. *Het smert my, het deert my, of het doed my zeer, dat, enz. ik ben bedroeft, het spyt my te zien, te hooren, te verstaan, dat, enz.*

Mihi dolebit non tibi si quid stulte fecero. Plaut. Men. 2. 3. 84. *Ik zal 'er om lyden, en niet gy, zoo ik iets dwaasselyk, of een gekke daad zal gedaan hebben.*

Dolere casum alterius. Cic Sext. 69. *Over iemants ongeval bedroeft zyn.* Vicem alterius. Cic. Att. 8. 2. *Iemants ongeluk beklaagen, medelyden met iemants tegenspoed hebben.* Aliena laude. Cic. F. 5. 8. *Moeyelyk, gemelyk, of t'onvreden over een anders lof zyn.*

Utinam tibi doleret injuria, ut dolet mihi. Ter. E. 1. 2. 13. *Gave God dat gy zoo gevoelig over dit ongelyk waart, als ik! Ach dat u deze smaat zoo zeer smertte, of ter herten ging, als my!*

Quo gravius ex commutatione rerum doleant. Cæs. B. G. 1. 15. 4. *Op dat ze te grooter smerte, hartzeer, of droefheid door de verandering van hun geluk, of zaaken zouden gevoelen.*

Dolent hac re oculi mei. Ter. Ph. 5. 9. 64. *Die dingen vervveelen myn gezigt, ik kan die dingen met geen goede oogen aanzien, voor myn oogen niet duiden, of verdraagen; ik kan dat niet als met smerte zien.*

Me hoc delictum admisisse in me, id mihi dolet. Ter. Ad. 4. 5. 48. *'t Is my leed, ik beklaag 't my, of het deert my die misslag begaan te hebben.*

(De Atticæ febri dolui. Cic. Att. 12. 1. *Ik ben gevoelig geweest, of 't heeft my zeer gedaan, dat Attika de koorts heeft.*)

DOLI.

DOLIARIS, is. m. & f. re, is. n. *Van een ton, of vat, dat een vat, of ton houd.*

Doliare vinum. Ulp. Dig. 18. 6. 1. §. 4. *Wyn die in een vat, of ton is.*

Doliaris anus. Plaut. Pf. 2. 2. 64. *Een oud wyf zoo dik als een ton.*

DOLIARIUM, ii. n. Caj. Dig. 18. 1. 35. §. 6. *Een kelder, een spyskelder, een wynkelder.* De Rechtsgeleerden gebruiken alleen dit woord.

DOLIARIUS, ii. m. Plin. H. 3. 6. *Een kuiper, een die tonnen, of vaatwerk maakt.* 't Was by d'Ouden een die de groote aarde potten maakte, die zy gemeenlijk in plaats van vaten gebruikten.

DOLIOLUM, i. n. Colum. 12. 43. *Een vaatje, een tonnetje.*

DOLIUM, ii n. Cic. Cl. 83. *Een ton, vat, oxhoofd, pyp, voeder.* d'Ouden gebruikten gemeenlijk groote aarde vaten om hunne wijn in goed te houden. Plinius is 't alleen die gewaagt van vaten als d'onze gemaakt.

Dolia quassa farcire. Plin. H. 18. 26. *Gebrokene, lekke, of oude vaten vermaaken, of verbinden.*

Doliorum laminas scabendo purgare, aut novas facere. Plin. H. 18. 26. *De duigen van vaten schoon maaken, of vernieuwen.*

DOLO.

DOLO, as, avi, atum, are. Cic. D. 2. 41. Plin. H. 16. 39. *Schaaven, hout schaaven, hout met de schaaf glad maaken.*

Mulæ nautæque caput lumbosque fuste dolat. Hor. S. 1. 5. 22. *Hy rost den muil en schipper wakker af met een stok, hy beukt den kop van den muil en de lenden van den schipper met een stok.*

* Dolare orationem. Cic. de Or. 2. 13. *Een rede beschaaven, voltooijen, volmaaken, overzien, verbeteren.*

† Me aura dolat gelu. Prop. 1. 16. 26. *Ik verstijf van den wind, de koude wind maakt my styf, doet my ver-*

verstyven, of *styf worden.*
(Dolare mulierem. *Een vrouw beslaapen, by een vrouw slaapen.*
Dolasti uxorem. Pompon. by Non. 2. 742. *Gy hebt by uw vrouw geslaapen.*
Undenas dolat in die puellas. Mart. E. 7. 66. 3. *Hy beslaapt op eenen dag elf meisjes.* Zoo leest Grutterus. Andere leezen vorat.)
DŎLŌN, ōnis. m. Virg. Æ. 7. 664. *Een stok aan 't eind met scherp beslagen*, gelyk onze hellebaarden. Servius zegt *dat het een stok*, of *rotting is, waar in de kling van een degen*, of *dagge steekt.*
• Dolon. Liv. 36. 44. *Een klein zeil op een schip, bramzeil, kruiszeil, topzeil, blind, fok, bezaan.*
DŎLŎR, ōris, m. Cic. T. Q. 2. 15. *Pyn, smert, weedom, steking.*
Acutus laterum dolor. Hor. S. 1. 9. 32. *Zydewee, pyn*, of *steking in de zyde.*
• Dolor. Cic. T. Q. 4. 8. *Smert, leed, quelling, hertzeer, verdriet, kommer, moeiylykheit, ongenoegen, droefheit.*
Dolor intestinus. Cic. F. 4. 5. *Huisverdriet, huiskruis, een huislyke quelling.*
DŎLŌSĒ. Adv. Cic. Off 3. 15. *Bedrieglyk, loozlyk, listiglyk, schalkelyk, doortraptelyk, boosaardiglyk, schelms, schelmachtig, guitachtig.*
• Dolose. Plaut. Truc. 2. 5. 9. *Behendiglyk, snediglyk, konstiglyk, met gauwigheit, zonder iets te laaten blyken.*
DŎLŌSUS, ă, ūm. *Bedrieglyk, loos, listig, arglistig, doorslepen, geveinst, doortrapt, snood, vol bedrog.*
Consilia dolosa. Cic. R. P. 2. *Een bedrieglyke raad.*
Dolosus. Plaut. Ps. 5. 1. 6. *Loos, gauw, schrander, arg, geslepen, snedig, konstig, behendig, doortrapt.*

DOLU.

DŎLŬS, i. m. Δόλος. *Bedrog, loosheit, arglistigheit, list, doortraptheit, schalkheit, bedriegerye, boosaardigheit, quaade trouwe.* Ook *behendigheit, gauwigheit, snedigheit, konst.*
Dolo malo hæc fiunt omnia. Ter. E. 3. 3. 9. *Alle deeze dingen worden boosaardiglyk beleid, worden listiglyk bestecken, worden ter quaader trouwe gedaan.*
Dolus malus est, cum aliud simulatum, aliud actum est. Cic. T. 9. *De bedriegerye is gelegen in iets anders voor te geeven, dan te doen*, of *in iets schynen te willen, en recht het tegendeel te doen.*
Ne dicam dolo. Ter. Ad. 3. 3. 21. *Om oprechtelyk, onbewimpelt*, of *ongeveinsdelyk te spreeken, op-dat ik ter goeder trouwe spreeke.*

DOMA. DOME.

DŎMĀBILIS, is. m. & f. lĕ, ĭs. n. Ovid. M. 9. 253. Hor. O. 4. 14. 41. *Temmelyk, bedwingelyk, dat men temmen*, of *tam maaken kan, dat te temmen is, dat getemt*, of *mak gemaakt kan worden.*
DŎMĀTŎR, ōris. m. Tib. 4. 1. 116. *Temmer, bedwinger, overwinnaar.*
DŎMĔFACTUS, ă, um. Tellus aratris domefacta. Petron. 59. *Een bebouwde*, of *welbebouwde aarde, een beploegt land.*
DŎMESTĬCĀTIM. Adv. Suet. J. 26. 6. *Van huis tot huis; by*, of *langs de huizen, in elk huis.*
DŎMĔSTĬCUS, ă, ūm. Cic. F. 7. 14. *Huisgenoot, van den huize, die van iemants huis is*, of *by iemant woont.*
• Domesticus. Cic. F. 5. 13. *Dat iemant alleen aangaat.*
Domesticus. *Huislyk, 't geen het huis raakt, aangaat*, of *betreft.*
Domesticum malum. Cic. V. 1. 15. *Een huislyk quaad, een quaad, ongeluk*, of *ramp dat het huis*, of *de huisgenooten raakt.*
Exempla domestica. Cic. N. D. 2. 3. *Huislyke voorbeelden, voorbeelden van 't huisgezin*, of *uit het huis.*
Domesticum crimen. Cic. V. 3. 61. *Een landquaad, een landzonde, een quaad*, of *zonde die 't land eigen is.*
† Domesticus otior. Hor. S. 1. 6. 128. *Ik hou my stilletjes t'huis, ik blyf stilletjes t'huis, ik blyf t'huis in rust, ik leef t'huis in vrede.*
(Domestica vestis. Suet. V. 8. 2. Sen. Tr. 1. *Een kleed dat men in huis draagt, dat d'Ouden aanhadden als zy t'huis waren.* Het staat tegens forensis. Zie Forensia. Het was, als Seneca daar by voegt, slechter als het andere.)

DOMI.

DŎMĬCĒNĬŬM, ĭi. n. *Een avondmaal dat men 't huis doet.*
Trinoctiali affecit illum domicenio. Mart. 12. 78. 6. *Hy heeft hem verweezen om drie avondmaaltyden t'huis te doen, om driemaal 't avonds t'huis te eeten.* Dit was een groote straf voor een tafelbroêr die het t'huis heel schraal had.
DŎMĬCĬLĬŬM, ĭi. n. *Woning, woonplaats, huishouden, verblyf, huis, verblyfplaats.*
Domicilium Romæ habuit. Cic. Arc. 4. *Hy heeft zich te Rome neêrgezet, hy heeft zyn woonplaats te Rome genomen*, of *zyn verblyf te Rome gehad.*
Urbis domicilio utuntur. Cic. Rull. 2. 32. *Zy houden zich te Rome op, zy woonen* of *hebben hun verblyf te Rome.* (Carere. Cic. C. R. 5. *In de stad Rome niet mogen woonen, zyn verblyf niet mogen hebben.*)
Domicilium superbiæ. Cic. Rull. 2. 35. Gloriæ. Cic. de Or. 1. 23. *De zetel, de woonplaats*, of *zitplaats der hovaardye*, of *der laatdunkentheit.*
DŎMĬNĂ, æ. f. Virg. Æ. 6. 397. *De vrouw, de meesteresse*, of *bazin van 't huis.*
• Domina virtutum. Cic. Off. 3. 6. *De Koninginne der deugden.*
Domina. Hor. E. 1. 2. 25. *Een meestersche, geliefdster van 't hert, minnares, vryster, liefste, een juffer die men vryt*, of *ten huwelyk verzoekt.*
(Domina. *Een vrouw, huisvrouw.* Epict. Ench. 62. verhaalt, dat de mannen eertijds de vrouwen van haar veertiende jaar Dominas genoemt hebben; en zulks in navolging van de Grieken, die de haare δέσποινα noemden, als Servius ons leerd over 't volgende voorbeeld.
Hi dominam Ditis thalamo deducere adorti. Virg. Æ. 6. 397. *Deeze ondernomen hebbende de vrouw van Pluto van 't bed te haalen.*
Cur domina non veniret, requisivit. Suet. Cl. 39. 2. *Hy heeft gevraagt, waarom zyn vrouw niet quam.*
Domina minor. *De dochter van 't huis.*
Ancilla litigans cum domina minore. August. Conf. 9. 8. 5. *De meid kyvende met de dochter van 't huis.*)
DŎMĬNĀNS, āntis. omn. gen. *Heerschende, oppermogend, regeerende, gebiedende, heerschappyvoerende, de rykstaf zwaayende.* Dit laatste is meest een Dichtkundige uitdrukking. (De compar. Dominantior staat by Lucret. 6. 237.)
Fames dominans. Cic. Clu. 25. *Een hooggaande, groote*, of *dringende honger*, of *hongersnood.* Libido. Cic. S. 12. *Een heerschende, toomelooze*, of *ongebonde lust, drift*, of *hertstogt.*
Verba dominantia. Hor. A. P. 234. *Eigentlyke woorden, woorden die in een eigentlyken zin genomen worden*, of *die niet oneigentlyk*, of *in geen oneigentlyken zin konnen genomen worden.*
DŎMĬNĀTĬO, ōnis. f. *Heerschappye, gebied, oppermogentheit, oppergebied, hoog gezagh, oppermagt, regeering, heersching.*
Dominatio crudelis, superba, ignominiosa, flagitiosa. Cic. A. 3. 14. *Een*

Een wreed, hoogmoedig, schandelyk, schelmachtig gebied; een overstrenge, trotse, snoode, fieltachtige regeering.

* Temperantia est rationis in libidinem, atque in alios non rectos animi impetus dominatio. Cic. I. R. 2. 54. *De gematigdheit bestaat in de heerschappy der reden over de wellust, en andere ongeregelde driften, of hertstochten.*

DŎMĬNĀTŎR, ōris. m. Cic. N. D. 2. 2. *Heer, heerscher, meester, gebieder, opperheer, oppervorst, oppervoogd, heerschap.*

DŎMĬNĀTRĪX, icis. f. *Vrouwe, heerscherse, gebiedster, Koningin, oppervorstin, oppervoogdes, meesterse.*

* Cupiditas cæca animi dominatrix. Cic. I. R. 1. 2. *De begeerlykheit is een blinde heerscherse van 't gemoed.*

DŎMĬNĀTŬS, ūs. m. *Gebied, magt, heerschappy, meesterschap, hoog gezagh, regeering.*

Occupare dominatum urbis. Cic. T. Q. 5. 20. *De regeering, of 't gebied over een stad op zich neemen, aanvaarden, zich toeeigenen, of zich aanmatigen, zich voogd van een stad maaken.*

DŎMĬNĪCŬS, ă, ŭm. Varr. R. R. 2. 10. *Des heeren, des meesters, des heerschaps, van den heer, dat een heer, of meester aangaat, of toebehoort.*

Dominicus sumptus. Vitruv. 7. 5. *d'Onkosten, d'uitgaaf van 't heerschap, van iemant die laat arbeiden.*

DŎMĬNĬUM, ii. n. Varr. R. R. 2. 6. Suet. T. 59. 9. *Heerschappy, gebied, beheersching, gezagh, magt, vermogen.*

In ea dominium casus exercet. Sen. E. 66. of Ea casus sub dominio habet. Sen. E. 90. *'t Geval heeft in deeze dingen plaats, deeze dingen hangen van 't geval af, 't geval is meester van die zaaken.*

Rerum suarum dominium ei concessum est. Paterc. 2. 80. 4. *Men heeft hem 't bezit, of in 't bezit van zijne goederen gelaaten, men heeft hem in zijn goed laaten zitten.*

Dominium. Liv. 45. 13. *Eigendom, bezittinge, eigen goed, have.*

DŎMĬNŎR, āris, ātūs sūm, āri. *Heerschen, gebieden, heerschappy, of 't gebied voeren, regeeren, 't oppergebied, 't opperbevel, 't oppergezagh, of d'opperheerschappy hebben; de rykstaf zwaayen.* Deeze laatste uitdrukking is Dichtkundig.

In paternis meis bonis dominatur. Cic. P. Q. 31. *Hy speelt den baas over mijn vaderlyk erfgoed.*

Ne crastino quidem dominamur. Sen. E. 101. *Wy hebben zelf geen magt over den dag van morgen, of den dag van morgen staat zelf in onze magt niet.* Het is zeer waarschijnelijk dat Crastino daar in dativo staat, en overzulks kan 't niet beweezen worden dat Dominor geen casus regeert.

Usus & experientia dominantur in artibus. Colum. 1. 1. *'t Gebruik en d'ervarentheit zyn de beste leermeesters der konsten, geeven 't beste onderwijs in de konsten, volmaaken, of voltooyen de konsten.*

Dominari inter aliquos. Cæs. B. G. 2. 31. 6. In aliquos. Cic. S. 11. *Over sommigen heerschen, gebieden, heerschappy, of 't gebied voeren, den baas speelen.* In capite fortunisque aliquorum. Cic. P. Q. 30. *Meester over eeniger luiden leven en goed zyn, een oppermogende magt over sommiger menschen leven en goed hebben.*

Dominari in urbe aliqua. Virg. Æ. 2. 327. *Meester van een stad zyn, een stad overheert, vermeestert, verovert, bemagtigt, of in zijn geweld hebben.* In mari. Sen. B. 4. 18. *Over de zee heerschen, 't gebied, of de heerschappy over de zee hebben, meester van de zee zyn.*

Hæc in Oratore dominantur. Cic. Or. 24. *Die dingen steeken in een redenaar uit, dat zyn d'eerste en voornaame gedeelten van een redenaar.*

Hæc una res in omni libero populo pacatisque civitatibus semper dominatur. Cic. de Or. 2. 8. *Dit eene is onder alle vrije volkeren, en vreedzaame steden hoog, of 't meest geacht en in gebruik.*

Fortuna in omni re dominatur. Sall. B. C. 8. *'t Geluk heeft een groot deel in alle zaaken, heerscht in alle voorvallen.*

O domus quam dispari dominabere domino! Cic. Off. 1. 39. *O huis wat zult gij een verscheiden heer krygen van de voorige! door hoe een verschillende meester zult gy bestiert worden!* Men moet dit verbum in passivo niet ligt gebruiken.

DŎMĬNŬS, i. m. Cic. L. L. 3. 12. *Meester, heer, heerschap, voogd, baas, oppermogend heer.*

Dominus (epuli. Cic. Vat. 13.) Convivii. Gell. 13. 11. *De gastheer, de heer, of meester van 't gastmaal, d'aanrechter der maaltyd.*

(Dominus. *Een eigenaar, bezitter.* Ipse fit amplissimæ pecuniæ dominus. Cic. S. R. 8. *Hy word eigenaar van veele goederen, hy bezit veel geld en goed.*)

Quæ pretiosa sunt, a domino, non a redemtore repræsentantur. Vitruv. 7. 5. *De kostelyke verwen worden van den eigenaar, niet van die het werk aangenomen hebben,* dat is, de Schilders, Bouwmeesters, *daar toe gedaan.*

(Dominus. *Een man, een getrouwt man.* Zoo noemden eertijds de vrouwen haare mannen, om dat deeze over haar heerschten, en zy byna als hunne slavinnen gehouden wierden.

Connubia nostra repulit, & dominum Æneam in regna recepit. Virg. Æ. 4. 214. *Ons huwelyk heeft ze afgeslagen, en haaren man Æneas in 't ryk gebragt.*

Mittenda est domino, quamprimum nostra facta lacerna manu. Ovid. F. 2. 745. *Deeze regenrok moet, zoo dra ze gedaan is myn man gezonden worden.*

Dominos noemden ook d'Ouden *die hen ontmoetten en die ze of niet kenden,* als Mart. E. 1. 13. 1. *of diens naamen ze niet wisten,* als Sen. E. 3.)

DŎMĬPŎRTĂ, æ. f. Cic. D. 2. 64. *Huisdraagster, huisvoerster, die haar huis draagt,* als slekken, schildpadden, enz.

DŎMĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Virg. Æ. 7. 163. *Temmen, tam, of mak maaken, bedwingen, t'onderbrengen, overwinnen.*

DŎMĬTŎR, ōris. m. *Temmer, bedwinger, overwinnaar, veroveraar, t'onderbrenger.*

Domitor equorum. Cic. Off 1. 26. *Een paerdentemmer, een berijder, africhter, of temmer van paerden; een pikeur.*

* Domitor curarum. Sen. A. 1. 76. *Verdryver, of verzachter der zorgen, een die de droefheit, kommer, of zorge verzacht, of verdryft, een vertrooster.*

DŎMĬTRĪX, icis. f. Plin. H. 23. 1. *Temster, overwinster, bedwingster.*

Regio equorum domitrix. Virg. G. 3. 44. *Een land daar de paerden wel afgericht, bereden, of getemt worden.*

DŎMĬTŪRĂ, æ. f. Colum. 6. 2. *Temming, bedwinging, africhting; de wyze van beesten te temmen, of mak te maaken.*

Domitura boum in trimatu. Plin. H. 8. 45. *Temming, of tammaking der ossen in hun derde jaar.*

DŎMĬTŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 2. 64. *Getemt, tam, mak, afgericht, geleert,* van een dier spreekende.

Domitus. *Bedwongen, t'ondergebragt, overwonnen, overmeestert, verovert, overheert, bemagtigt,* Cic. Prov. Conf. 3. van een Landschap, enz. spreekende. hy voegt 'er Bello by Font. 1.

† Uva prælo Caleno domita Hor. O. 1. 20. 9. *Wyn die te Kales geperst is, wyn van Kales.*

DOMITUS, ûs. m. Efficimus domitu nostro quadrupedum vectiones. Cic. N. D. 2. 60. *Wy maaken door het temmen dat de viervoetige dieren onze lasten draagen.*

DOMO.

DŎMO, as, domŭi, dŏmĭtŭm, dŏmārĕ. acc. Ovid. Art. 2. 183. *Temmen, mak, of tam maaken, africhten, leeren, gewennen*, van allerlei slach van dieren spreekende.

Domare. Cic. Prov. Conf. 13. *Temmen, bedwingen, beteugelen, intoomen, t'onderbrengen, inbinden, vermeesteren, veroveren, bemagtigen, overwinnen, overweldigen, overheeren.*

Domare spiritum avidum. Hor. O. 2. 2. 9. *Een begeerlyk, of gierig gemoed in toom houden, temmen, bedwingen, beteugelen, t'onderbrengen.* Animum, ut, &c. seq. subj. Plaut. Cas. 2. 3. 34. *Zyn aangeboren aart, of inborst bedwingen, om enz, zyn genegentheden beteugelen, of inbinden, op dat, enz.*

Domare somno lumina. Stat. Th. 2. 31. *d'Oogen door de vaak toenypen, door vaak toesluiten.* Terram rastris. Virg. Æ. 9. 608. *d'Aarde, of 't land bouwen, 't land beploegen en eggen.* (Vaccas aratro. Colum. 6. 22. *De koeijen laaten bouwen, ploegen.*)

Domare uvam prælo. Hor. O. 1. 20. 9. *De druif in de perskuip treeden, druiven perssen.*

Virtus omnia domuerat. Sall. B. C. 7. *De deugd was alles te boven gekoomen, had alle zwarigheden overwonnen.*

DOMU.

DŎMŬĬTĬO, ōnis. f. *Te huiskeering, wederkeering naar zyn huis, t'huisgangk, vertrek naar huis.*

Domuitionem parant. Cic. Her. 3. 21. *Zy bereiden zich, of maaken gereedschap om naar huis te keeren.* (Classi dare. Cic. D. 1. 32. *Een vloot laaten toetakelen om naar huis te keeren.*)

DŎMŬNCŬLĂ, æ. f. *Een huisje, woningkje, vertrekje.*

Dextra ac sinistra domunculæ constituuntur. Vitruv. 6. 10. *Men zet kleine huisjes aan weerkanten, of ten wederzyden, aan de rechter en slinker zyde worden kleine huisjes gebouwt.*

DŎMUS, ûs. f. *Een huis, woning, gebouw.* Dit woord is van een onregelmatige Declinatie, en word op de volgende wijze gedeclineert. Gen. Domus; echter zegt men altijd Domi op een vraage Ubi. Dat. Domui, alhoewel men by Caro R. R. 135. 140. 142. en Hor. E. 1. 10. 13. in Dativo Domo vind. Acc. Domum. Voc. Domus. Abl. Domo. Plur. M. G. 2. 1. 48. gebruikt echter Domu, dat ook by Pomp. Dig. 7. 4. 22. en Cajus Dig. 30. 65. 2. gevonden word. Nom. en Voc. plur. Domus, Gen. Domorum (en Domuum by Plin. H. 8. 5. en Scæv. Dig. 33. 2. 32. §. 2.) Dat. en Abl. Domibus. Acc. Domos. Liv. 45. 1. gebruikt ook Domus.

Domi. Cic. F. 13. 69. In domo. Ter. Ad. 4. 7. 29. *t'Huis, in huis, binnen 's huis.*

Domi & toris. Ter. Hec. 2. 1. 21. Cic. Off. 1. 22. *Binnen, en buiten 's lands; by ons, en by de vreemden.*

Domus. Cic. F. 13. 46. Tac. Ag. 19. 2. *Huis, geslagt, huisgezin.*

(Domi. *Onder de zynen, in zyn Vaderland.*

Domi nobilis. Cic. V. 2. 14. Curt. 3. 13. 15. *Die onder de zynen, by zyne landsluiden in aanzien is.*

De domo numerare. Paull. Dig. 11. 1. 40. *Uit zyn rekentafel, rekenkamer, of bank betaalen.*

Domi militiæque. Ter. Ad. 3. 4. 49. *In vrede en in oorlog.*

Domus avium. Virg G 2. 209. *Een vogelnest.* Pecorum. Stat. Th. 1. 367. *Een stal, een koestal.*

Domus. *Een gezintheit, aanhang, secte.*

Antiocho magis licuerit remigrare in domum veterem e nova, quam nobis in novam e vetere? Cic. A. Q. 1. 4. *Zal 't Antiochus meer geoorloft zyn tot d'oude gezindheit der Akademisten over te gaan uit de nieuwe, als ons tot de nieuwe uit d'oude?*

Ecce nescio qui non ex philosophorum domo clamat. Sen. B. 5. 15. *Zie daar, ik weet niet wie niet al schreeuwt uit den aanhang der wysgeeren.*

Sed idem hoc omnes tibi ex omni domo conclamabant. Sen. E. 29. *Maar ieder een uit alle de gezintheden der wysgeeren zullen u dat zelve toeroepen.*

Domus. *'t Vaderland.*

Unde domo? Virg. Æ. 8. 114. Hor. E. 1. 7. 53. *Wat is uw vaderland? waar zyt gy van daan?* P. Vitellius domo Nuceria. Suet. V. 2. 1. *Nuceria was 't vaderland van P. Vitellius. P. Vitellius was van Nuceria van daan.*

Domus. *Woonplaats, verplyfsplaats, optrek, vast verblyf.*

Se domum Chersonesi habere. Nep. 1. 2. 2. *Dat hy op 't eiland Chersonesus een optrek, of vast verblyf had.* Ut eandem & patriam haberet & domum. Nep. 25. 3. 3. *Zoo dat hy dezelve stad en tot zyn vaderland, en tot zyn verblyf had.*

Domi creati decem prætores. Nep. 1. 4. 4. *In 't vaderland zyn tien Oversten gekoren.*)

DONA.

DŌNĀBĬLĬS, is. m. & f. lĕ, is. n. Donabilis infortunio. Plaut. R. 3. 2. 40. *Strafbaar, straffelyk, strafwaerdig, die verdient gestraft te worden.*

DŌNĀRĬĂ, ōrŭm. n. plur. Virg. G. 3. 533. Gell. 2. 10. Serv. Virg. Æ. 12. 199. G. 3. 533. *De bewaarkamer, of bewaarplaats voor d'offergiften, of voor de gaven die den Goden geöffert wierden. De Schatkamer.* Donaria beteekent hier, wat 'er ook Vall. Ex. 1. 6. en sommige andere van zeggen, *de gaven, giften, of geschenken die men doet.* (Zoo gebruiken het evenwel Macrob. S. 3. 11. Ornamenta sunt clypei, coronæ, & cujuscemodi donariæ. *De vercieringen zyn schilden, kroonen, en allerlei geschenken.* En Justinian. Inst. 2. 1. §. 9. Donaria, quæ ad ministerium Dei dedicata sunt.

DŌNĀTĀRĬUS, ĭi. m. *Geschenkaanneemer, Giftontfanger, een die een gift, of geschenk ontfangt.* Dit woord is alleen by de Rechtsgeleerden gebruikelijk.

‡ DŌNĀTĬCŬS, ă, ŭm. Festus. *Iets dat aan iemant geschonken word.*

DŌNĀTĬO, ōnis. f. Cic. S. R. 9. *Gifte, gave, geschenk, begiftiging, schenkaadje, vereering.*

DŌNĀTĪVŬM, i. n. *Vereering, schenkaadje, gift van een Vorst, of Veldheer aan zyn soldaaten.* Zie Congiarium.

(DŌNĀTŌR, ōris, m. Hieron. Adv. Pelag. 3. *Een schenker, gever, vereerder.*

DŌNĀTRĪX, īcis, f. Prud. Περὶ Στ. 11. 171. *Een schenkster, geefster.*)

DŌNĀTŬS, ă, ŭm. *Gegeeven, geschonken, vereert, aangeboden, opgedraagen.*

* Donatus munere. Sil. 16. 521. *Met een geschenk begiftigt, die een vereering gekregen, of schenkaadje ontfangen heeft.*

(Donatus reipublicæ. Cic. Ar. 4. *Aan het Gemenebest geschonken, of vereert.*)

DŌNĀX, ăcis. f. Plin. H. 24. 11. 16. 36. Δόναξ. *Een riet, of zekere slach van rotting.*

DONE.

DŌNĔC. Adv. seq. indic. Ter. An. 4. 1. 38. of subj. Ter. Ad. 4. 6. 6. *Tot dat, enz, zoo lang als, enz.*

Nunquam destitit orare usque adeo donec

donec pertulit. Ter. An. 4. 1. 38. *Hy heeft nooit opgehouden van smeeken, of bidden, of hy heeft nooit afgelaaten van bidden tot dat hy zyn verzoek, bede, of begeerte verworven, of verkregen had.*

* Donec eris felix. Ovid. Tr. 1. 8. 5. *Zoo lang als gy gelukkig zult zyn, terwyl 't geluk u zal dienen, zoo lang als 't u welgaat.*

DONI. DONO.

DŌNĬCŪM. Adv. Plaut. Capt. 2. 2. 2. 89. Vitruv. 3. 3. Zie Donec.

(DŌNĬFĬCO, ās, ārĕ. *Vereeren, geschenken geeven.* Dit woord is eerst van Hyginus verzonnen, en alleen by hem te vinden.

Ajax cum Hectore donificantes discessere. Hyg. Fab. 112. *Ajax en Hektor zyn gescheiden, geschenken aan malkanderen geevende.*)

DŌNO, ās, āvi, ātum, ārĕ aliquem aliqua re, of alicui rem aliquam. *Iemant iets geeven, vereeren, aanbieden, schenken, iemant ergens meê begiftigen,* of *meê beschenken.*

Donare aliquem æternitate. Plin. H. Præf. 1. Immortalitatem alicui. Cic. Pis. 3. *Iemant met d'onsterffelykheit begiftigen, iemant onsterffelyk maaken.* Aliquem salute. Tib. 3. 1. 21. *Iemant een groet geeven,* of *doen groeten.*

* Donare inimicitias suas Reipublicæ. Cic. F. 5. 4. *Zyn wraakzugt aan 't Gemeenebest opofferen,* of *uit inzicht van 't Gemeenebest niet in 't werk stellen.*

(Donare. *Toestaan, inwilligen, ten beste geeven.*

Discatque Lyæo imbellem donare diem. Sil. 11. 407. *En laat hy leeren toestaan dat men op een vierdag niet behoeft te vechten.*

Quidquid quæsierat ventri donabat avaro. Hor. E 1. 15. 32. *Al wat hy gewonnen had, gaf hy den gierigen buik ten besten.*

Donare. *Vergeeven, te goede houden.* Voor condonare.

Princeps pœnam, si tuto poterit, donet; sin minus, temperet. Sen. Cl. 1. 20. *Een Vorst vergeeve de straf, indien hy veilig zal konnen, maar zoo niet, matige hy dezelve.*

Superis hæc crimina dono. Lucan. 9. 145. *Ik vergeeve de hemellingen deeze misslagen.*)

DONU. DORC.

DŌNŪM, i. n. Cic. L. L. 2. 9. *Een gave, gifte, geschenk, schenkaadje, offer, offerhande, offergifte.*

DORCĀS, ădis. f. Plin. H. 28. 11. Δορκάς. *Een Rheebok, een das.* Zeker dier. De Dichter Grotius zegt somtyds Dorx, orcis. m.

DORD. DORM.

DŌRDĔRĀCUM, *of*

DORDRĀCHUM. i. n. *Dordrecht, Dort,* d'eerste, *of* voorzittende Stad van Holland.

DŌRDŌNĬĂ, æ. f. *De Dordogne,* een stroom in Guyenne.

DŌRMĬO, is, ivi, itum, irĕ. *Slaapen, rusten, sluimeren, in slaap zyn; zyn rust neemen.*

Noctem longam dormire. Hor. O. 1. 25. 7. *Den ganschen nacht slaapen.*

In utramvis aurem otiose dormi. Ter. H. 2. 3. 1. In utrumque oculum dormi. Plaut. Ps. 1. 1. 121. *Slaap, of neem uw rust op uw gemak, slaap gerustelyk, bekommer u nergens meê, leg uw hoofd maar gerust op 't kussen.*

Dormire ad lucem. Cic. D. 1. 28. In lucem. Hor. E. 1. 18. 34. *Tot den lichten morgen,* of *tot den dag toe slaapen.*

(Dormire. *Ledig zyn, niet by de hand hebben.*

Credebas dormienti hæc tibi confecturos deos? Ter. Ad. 4. 5. 59. *Meende gy dat Godt zulks voor u, die daar omtrent ledig waart, uitrichten zoude?*

Non omnibus dormire. Cic. F. 7. 24. *Ieder een niet ten dienste staan.* d'Oorsprongk van deeze spreekwyk zie by Plutarch. Amat. 759. F.)

DŌRMĪSCO, is, iscerĕ. Plaut. Curc. 2. 3. 81. *In slaap vallen, beginnen te slaapen, sluimeren.*

DŌRMĪTANS, antis. omn. gen. Cic. Att. 2. 16. *Slaapende, sluimerende, die slaapt, of sluimert.*

Sapientia dormitans. Cic. de Or. 2. 33. *Een ontwakkerzaame, zorgelooze, of slaapende wysheit, een ledige wetenschap.*

DŌRMĪTĀTŌR, ōris, m. Plaut. Trin. 4. 2. 20. *Een rover, dief, gauwdief, nagtdief, huisbreker.*

(DŌRMĪTĬO, ōnis. f. *Het slaapen.*

Quid mihi cum somno si dormitio tollitur. Varr. by Non. 2. 239. *Wat raakt my den slaap, indien my 't slaapen benomen word.*

Dormitio. *De dood, het sterven.*

Ne contristemini dormitione cujusquam. Tertull. de Pat. 9. *Op dat gy u over iemants sterven niet bedroeft.*

DŌRMĪTŌR, ōris, m. *Een slaaper.*

Quid tibi dormitor proderit Endymion? Mart. E 10. 4. 4. *Wat voordeel, of dienst zal u de slaaper Endymion doen?*)

DŌRMĪTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. D. 1. 28. *Vakerig,* of *slapers zyn, vaak hebben, lust tot slaapen hebben, sluimeren, in slaap vallen.*

Quandoque dormitat Homerus. Hor. A. P. 359. *Homeer heeft nu en dan wel een misslag, mist,* of *feilt wel eens: een goed schutter schiet wel eens mis.* Het laatste is een spreekwoord.

Dormitandum non est. Plaut. E. 1. 2. 59. *Gy moet 'er niet op slaapen, 't is geen tyd voor u om te slaapen, gy hebt geen tyd over, gy moet geen tyd verliezen, of verzuimen.*

DŌRMĪTŌRĬUM, ii. n. Plin. H. 30. 6. *Slaapkamer, slaapplaats, slaapsteede.*

(DŌRMĪTŌRĬUS, ă, ūm. *Dat dient om te slaapen,* of *dat tot het slaapen behoort.*

Dormitorium membrum. Plin. E. 2. 17. 5. Cubiculum. Plin. E. 5. 6. 21. *Slaapkamer, slaapplaats, slaapsteede.*)

DORS.

DŌRSŬĀLĬĂ. ōrum, plur. n. *Dekens die over den rug van paerden, enz. gelegt werden, schabberakken.*

Albi boves dorsualibus sericis discoloribus præfulgentes. Treb. Poll. Gall. 8. *Witte stieren zyde schabberakken van verscheide verwen op hebbende.*

DŌRSŬĀLĬS, is, m. & f. lĕ, is, n. *Dat tot den rug behoort,* of *dat iemant op den rug heeft.*

Equum notæ dorsualis agnitione recuperaverunt. Apul. M. 11. 226. *Zy hebben 't paerd door 't kennen van het teken, dat het op den rug heeft, weder gekregen.*

Aculeatæ sunt pinnæ dorsuales. Solin. 12. *De vinnen, die hem (de Dolphyn) op den rug staan, zyn scherp.*)

DŌRSŬĀRĬUS. Zie Dossuarius.

DŌRSŪM, i. n. Hor. S. 1. 9. 21. *De rug,* of *rugge, de schouders.* Plaut. M. G. 2. 4. 44. zegt DORSUS, i. m. maar men moet het niet gebruiken.

* Dorsum montis. Curt. 3. 4. 12. *De kruin, bult, top,* of *spits van een berg.*

Dorsum. Plin. E. 9. 7. 4. *Een kaap, hoofd,* of *stuk lands dat zich in zee uitstrekt.*

† Dorsum. Virg. Æ. 10. 303. *Een blinde klip, plaat, zantplaat, bank in zee.*

Dorsum cultellatum. Plin. H. 32. 2. *De rug zoo scherp als een mes.*

(DŌRSŬŌSUS, ă, ūm. Solin. 27. *Dat zich opheeft, om hoog geeft, en als een rug maakt,* van de zee spreekende.)

DORY. DOS.

DŎRYPHŎRUS, i. m. Cic. Cl. 86. Δορυφόρος. *Een piekdraager,* of *piekenier, een hellebardier.*

Doryphorus. Curt. 3. 3. 14. *Meester van de kleerkas.* Die was het eigentlijk, die gewoon was 's Koninghs mantel te draagen. Wy hebben hem over Curtius schryvende, beschreven.

DŌS, ōtis. f. Cic. A. 11. 5. *Huwelyks*

lijkgoed, *huwelijksgift*, *bruidschat*, *'t goed dat een dochter ten huwelijk krygt.*

* Dotes. Ovid. Art. 2. 112. Mart. 13. 10. 1. *De gaven*, *begaafdheden*, *hoedanigheden*, of *voordeelen van den geest*, *van lighaam*, *van 't geluk.* Men gebruikt de fingularis van dit woord zelden in deezen zin.

(Dotes hortorum fugere. Plin. H. Præf. 14. *Niet schryven van de vermaakelykheden der hoven*, *en hoe men ze zal aanqueeken.*)

Plurimis dotibus præstare. Colum. 3. 14. *Iets*, of *iemant overtreffen*, of *veele gaven boven een ander hebben.*

Dos vineæ. Colum. 4. 30. *'t Geld dat men aan den wyngaard te kost legt.*

† Dos oris. Ovid. M. 5. 562. *De gave van welsprekentheit.*

DOSSUARIUS, a, um. *Die op den rugge draagt*, of *torst.*

Jumentum dossuarium. Varr. R. R. 2. 10. *Een lastbeest*, *een lastdragend paerd*, *een lastmerrij.*

DOTA.

(DŌTĀLIĀ, ōrum. plur. n. Tertull. de Monog. 11. *De huwelykse voorwaarden.*)

DŌTĀLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Cic. Att. 15. 20. *Van 't huwelyksgoed*, *van de bruidschat*, *'t geen 't huwelyksgoed aangaat.*

Ædes dotalis. Plaut. M. G. 4. 4. 30. *Een huis dat ten huwelijk gegeeven is.*

Super dotem hæc tibi a me dotalia dona accedent. Liv. 26. 50. *Boven het huwelijksgoed*, *geef ik u noch dit tot een toegift.*

(DŌTĀTUS, a, ūm. *Die 't huwelyksgoed ontfangen heeft*, *dien 't huwelyksgoed gegeeven is.* De fuperl. Dotatissimus staat beneden by Ovidius.)

Dotata. Cic. Att. 14. 13. Hor. O. 3. 24. 19. *Een bruid*, *vrouw*, of *dochter die haar huwelijksgoed heeft.*

Ulmus vite dotata. Plin. H. 18. 28. *Een olmboom by*, of *naast een wyngaard geplant.*

† Virgo dotatissima forma. Ovid. M. 11. 301. *Een heel schoon vrouwmensch*, *een dochter die uitermaten schoon is.*

DOTO.

DŌTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Suet. Fl. 14. 2. *Een dochter begiftigen*, *haar huwelijksgoed*, of *bruidschat geeven.*

Filiam ejus ex publico Senatus dotavit. Front. St. 4. 3. 15. *De Raad heeft zijn dochter met 's lands geld uitgetrouwt*, *heeft zijn dochter uit 's lands schatkist een bruidschat gegeeven.*

DRAC.

(DRĂCÆNĂ, æ. f. *Een drakin*, *'t wyfje van een draak.* Dit woord heeft Servius verzonnen over Virg. E. 2. 63. G. 3. 245. en zegt aldaar, dat men zou konnen zeggen Dracæna, gelijk men zegt Leæna.)

DRACHMĂ, æ. f. Plin. H. 21. 31. Δραχμη. *Een drachma*, 't gewigt van zes hellers, dat het zesde deel van een once was.

* Drachma. Ter. An. 2. 6. 20. *Een stukje zilver geld* by de Atheners, dat een reaal, zeven groot, of vierdehalve stuiver deede.

DRĂCO, ōnis. m. Cic. D. 2. 66. *Een draak*, *een slanggegedrogt.*

Draco marinus. Plin. H. 32. 11. *Een zeedraak*, zekere visch.

Draco. Vitruv. 9. 6. *De draak*, een gesternte.

Draco. Plin. H. 17. 22. *Een kromme*, *geslingerde*, of *gekronkelde wynstok by een olmboom geplant*, dus genaamt, om dat hy slangswijze, of als een draak tegens den boom oploopt.

(Draco. Claud. Hon. Conf. 4. 544. *Een veldteken*, of *vaan*, *in den oorlog.* Deeze was op de vaanen geschildert, of geweeven.

DRĂCŌNARIUS, ii, m. Veget. 2. 7. Modest. de vocab. R. M. p. m. 366. *Een vaandrager*, *een die een vaan daar een draak op geschildert*, of *ingeweeven is*, *draagt.*)

† DRACŌNIGĔNĂ, æ. m. & f. Ovid. F. 3. 865. *Van een draak afkomstig*, *voortgekoomen*, *voortgesproten*, of *voortgebragt.*

DRĂCŌNTIAS of

DRĂCONTITES, æ. m. Plin. H. 37. 10. Δρακοντιας. *Een draakesteen*, een kostelijk gesteente dat in 't hoofd van een draak gevonden word.

(DRĂCONTIŪM, ii. n. Plin. H. 24. 16. *Drakenkruid.*)

DRĂCŪNCULUS, i. m. Plin. H. 24. 16. *Drakenwortel*, *speerwortel*, *slangenkruid.*

DRAP.

DRĀPĔTĂ, æ. m. Plaut. Curc. 2. 3. 11. Δραπέτης. *Een vluchtige slaaf*, *een slaaf die wechloopt*, of *die zijn heer ontloopen is.*

DREN. DREP.

(DRĒNSO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ovid. Phil. 23. *Zingen als een zwaan.*)

DRĔPĀNĪTĀNŪS, ă, ūm. Cic. V. 2. 57. *Trapaniter*, *van de stad Trapani*, *te Trapani geboren.*

DRĔPĂNŪM, i. n. Virg. Æ. 3. 707. *Trapani*, een stad in Sicilien.

DROC. DROM.

DROCŪM, i. n. *Dreux*, een stad van 't Chartrainsche land.

DRŎMĂS, ădis. f. Liv. 37. 40. of Dromas camelus. Curt. 5. 2. 10. *Een Drommedaris*, een fout van een zeer snelle kemel met eene bult op den rug.

DROP. DRUE.

DRŌPAX, ăcis. m. Mart. 3. 74. 1. Δρώπαξ. *Een kaalmaakend smeersel*, *zekere zalve bequaam om 't haair van 't lighaam te doen uitvallen*; *een haairpleister.*

DRUENTIĂ, æ. m. of

DRUENTIUS, ii. m. Plin. H. 3. 4. *De Durans*, of *Duransstroom*, zeker stroom van Provence.

DRUI.

DRŬĬDÆ, ārum. of

DRUIDES, ūm. m. plur. Cæf. B. G. 6. 13. en 14. Lucan. 1. 450. . . *De Druiden*, *de Priesters van de oude Franken.*

DRUIDÆ, ārūm. of

DRUIDES, idum. m. Plur. Cæf. B. G. 6. 13. en 14. Lucan. 1. 451. *Die van Dreux*, *'t volk van Dreux.*

DRUM. DRUN. DRUP.

DRŪMĂ, of

DRŪNĂ, æ. m. Aufon. Eid. 10. 479. *De Drome*, of *Dromestroom*, een stroom van 't Dauphiné.

DRŪPĂ, æ. f. Plin. H. 12. 27. *Een onrype olyve die bruin begint te worden.*

DRUS. DRYO.

DRŪSIĀNĂ fossa. Tac. An. 2. 8. 1. of Drusinæ fossæ. Suet. Cl. 1. 3. *d'Yjel*, *d'Yjelstroom*, een grift uit den Rhijn, die Drusus heeft doen graaven.

DRYŎPTĔRIS, idis. f. Plin. H. 27. 9. Δρυοπτερις. *Vaaren*, *boomvaaren*, zeker gewas dat op de boomen groeit.

DUAC. DUAL.

DŪĂCŪM, i. n. *Doüay*, een stad in 't Graafschap Vlaanderen.

DŪĂCENSIS, is. m. & f. sĕ, is. n. *Van Doüay*, *dat onder*, of *aan Doüay behoort*, *te Doüay geboren.*

DŪĀLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Serv. Virg. Æ. 1. 1. *Tweevoud*, *tweevoudig*, een woord der Spraakkonst.

DUBI.

DŪBĬĒ. Adv. *Twyfelachtig*, *dubbelzinnig*, *in twyfeling*, *op eene twyfelachtige*, of *onzekere wyze*, *zonder zekerheit.*

Signum dubie datum. Cic. D. 1. 55. *Een twyfelachtig*, of *onzeker teken.*

Nec dubie. Liv. 2. 23. Haud dubie. Liv. 1. 46. Non dubie. Plin. H. 21. 18. E. 5. 14. 10. *Ontwyfelyk*, *ontwyfelbaar*, *buiten twyfel*, *zonder twyfel*, *gewisselijk*, *zekerlijk.*

‡ DUBIĔTAS, ātis. f. Eutrop. 6. 19. *Twyfel*, *twyfeling*, *twyfelachtigheit*, *onzekerheit.*

Nomen illud facit aliquibus dubietatem.

tatem. Rhemm. Palæmon. *Zommige twyfelen, of zyn onzeker over dit woord.*

‡ DUBIŌSŬS, ă, ŭm. Gell. 5. 10. *Twyfelachtig, onzeker, ongewis.*

Illæ tabulæ dubiosæ non erant. Gell. 3. 3. *Die verdichtzelen waren niet twyfelachtig, of onzeker; men wist de vinder van deeze verdichtzelen.*

DUBIS, ĭs. m. Cæs. B. G. 1. 38. 4. *De Doux, of Douxstroom,* een stroom van 't Franche Comté.

DUBITĀBILĬS, is. m. & f. lĕ, ĭs. n. Ovid. M. 1. 223. *Twyfelachtig, twyfelbaar, onzeker, ongewis, onbeslegt, daar men aan twyfelen mag.*

DUBITĀNTĔR. Adv. Cic. Cl. 22. *In twyfeling, twyfelachtig, zonder zekerheit.*

* Non dubitanter. Cic. F. 10. 31. *Onbeschroomdelyk, zonder in twyfel te staan, of zonder omzien; vrymoediglyk, zonder te vreezen, te schroomen, te schoorvoeten, of te draaien.*

Non dubitanter. Cic. Oct. *Stoutelyk, kloekelyk, kloekmoediglyk, onvertzaagdelyk, dapper, manhaftig.*

DUBITATIO, ōnis. f. *Twyfel, twyfelachtigheit, twyfeling, onzekerheit, schorssing, of opschorting van 't oordeel.*

Sine dubitatione. Cic. C. 4. 3. *Zonder twyfel, of twyfeling, zekerlyk, buiten twyfel.*

Nullam dubitationem apud me reliquisti, quantum me amares. Cic. F. 15. 23. *Daar is geen twyfel meer by my overig nopende de genegentheit die gy tot my had, of die gy my toedroegt.*

Dubitationem afferre alicui. Cic. Off. 1. 41. *Iemant in twyfel, of in twyfeling brengen, doen twyfelen.* Tollere. Cic. Att. 12. 6. *Iemant uit twyfeling, of uit onzekerheit brengen, iemant alle twyfel beneemen.*

DUBITĀTUS, ă, ŭm. Ovid. M. 2. 20. *Twyfelachtig, onvast, onzeker, ongewis, daar men aan twyfelt.*

DUBITO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Twyfelen, in twyfel zyn, of staan, onzeker, of in onzekerheit zyn, zyn oordeel opschorten, in beraad staan, weifelen.*

Dubito de tua in me voluntate. Cic. F. 13. 45. *Ik twyfele aan uwe genegenheit t'mywaarts; ik weet niet of gy genegenheit tot my hebt.*

Dubitare de fide alicujus. Cic. V. 1. 6. *Aan iemants getrouwigheit twyfelen, iemants trouwe verdacht houden.*

Dubitare an *of* utrum, &c. seq. subj. Cic. V. 3. 89. *Twyfelen, of, enz, in twyfel zyn, of, enz.*

Non dubito fore plerosque. Nep. Præf. 1. *Ik twyfele niet of zeer daar zullen 'er veel zyn.*

Non dubitavit in Senatum introire. Cic. de Or. 1. 40. *Hy heeft geen zwarigheit, of schroom gemaakt om in den Raad te gaan, hy is stoutelyk, of onbeschroomdelyk in den Raad gegaan.*

Dubitas quæ illi non dubitant. Cic. Off. 3. 19. *Gy twyfelt over dingen daar zy niet over twyfelen.*

Nec mox fama dubitavit. Flor. 1. 1. 2. *Dat ging datelyk voor een ontwyfelbaare zaak door, dat wierd straks voor een zeker gerucht verbreid, dat wierd aanstonds als een gewisse zaak van ieder een geloofst.*

(Dubitare quin. Non dubito quin mitere. Cic. Att. 16. 16. subj. 6. *Ik twyfel niet, of gy zult u verwonderen.*

Dubitare. Virg. Æ. 9. 191. *Denken.* Om dat alle onze gedachten twijfelachtig zijn tot wy iets besluiten en vast stellen. Zie Servius hier ter plaatze.

Dubitare. *Vreezen, schroomen.*

Quid istuc dubitas dicere? Plaut. E. 2. 2. 75. *Waarom vreest gy dat te zeggen?*

Dubitare. *Weigeren.*

Dubitanti vestis adempta est. Ovid. M. 2. 461. *Die het weigerde is den rok uitgeschind.*)

DUBIUS, ă, ŭm. *Twyfelachtig, onzeker, onvast, ongewis, tusschen beiden, of in twyfel staande; die ergens over twyfelt, onzeker over is, of in beraad over staat.*

Minime dubius erat, quin rebellandum esset. Liv. 39. 35. *Hy twyfelde niet of hy moest opstant verwekken.*

* Dubius. Cic. N. D. 3. 4. *Twyfelachtig, onzeker, onvast, ongewis,* van zaken spreekende.

Dubio procul. Lucret. 6. 248. Sine dubio. Ter. E. 5. 8. 14. Cic. Fr. 2. 2. *Ontwyfelyk, ontwyfelbaar, gewisselyk, zekerlyk, zonder twyfel, of buiten twyfel.*

Haud dubium est, quin, seq. subj. Ter. An. 3. 2. 49. *of* Non dubium est, quin, &c. seq. subj. Ter. E. 5. 5. 27. *Men moet niet twyfelen, dat, enz. het is buiten twyfel, dat, enz. het is zeker, of gewis, dat, enz.*

An dubium est ut dare non posset Imperator, &c. Plin. P. 8. 6. *Zou men twyfelen of een Keizer niet zou konnen geeven, enz.*

Dubiæ Hispaniæ erant. Liv. 28. 19. *Spanjen stont noch tusschen beiden, had noch geen zyde gekozen, had zich noch voor niemant verklaart.*

Venire in dubium de sorte. Ter. Ad. 2. 2. 35. *Onzeker van de hoofdsom worden, gevaar loopen van 't voornaamste te verliezen.*

Dubium argentum. Plaut. E. 5. 1. 40. *Een verdacht stuk gelds, een stuk gelds daar men aan twyfelt, of het zwaar genoeg, en van goede muntstoffe is.*

Dum in dubio est animus. Ter. An. 1. 5. 31. *Als men in twyfel, of tusschen beiden staat, als men niet weet aan wat zyde, of wat kant men zal overslaan, als men in beraad staat.*

Si quid erit dubium, immutabo. Plaut. E. 5. 1. 40. *Zoo 'er iets is daar gy aan twyfelt, ik zal 't veranderen.*

Res in dubium non venit. Liv. 3. 13. Cic. P. Q. 21. *of* non vocatur. Cic. de Or. 2. 34. De hac re nulli dubium est. Cic. Att. 11. 6. *Daar kan men niet aan twyfelen, die zaak kan niet in twyfel worden getrokken, daar valt geen twyfel over die zaak, dat staat vast by al de waereld.*

(Dubius. *Gevaarlyk, zorgelyk.*

Nec defuit ei perpetua in dubiis rebus felicitas. Curt. 4. 16 22. *'t Heeft hem nooit ontbroken aan voorspoed in 't gevaar, of gevaarlyke zaaken; hy is in 't gevaar altoos voorspoedig geweest.*)

Loca nisi dubia. Sall. B. J. 94. *Gevaarlyke, zorgelyke, steile, slibberige, of gladde plaatzen.*

Cœna dubia. Ter. Ph. 2. 2. 28. *Een zeer lekker, overheerlyk, of zeer treffelyk avondmaal.* 't Is eigentlyk een avondmaal waar in de gerechten zoo lekker en zoo wel toebereid zijn, dat men niet zeggen kan wat het beste is, *of* dat men in twijfel staat waar men eerst aan beginnen zal.

DUBL. DUCA.

DUBLĪNŪM, ī. n. *Dublin,* de hoofdstad van Ierland.

DUCĀTŬS, ūs. m. *Bevel, gezagh, gebied, het ampt, of de magt van een Bevelhebber, of Overste.*

Confidens ostento sibi in omni ducatu expertissimo. Suet. T. 19. 2. *Zich op 't wonderteken vertrouwende, of verlaatende, dat hy over al, daar hy 't bevel had gevoert, ondervonden, of bespeurt had.*

Ducatum sceleri præbere. Flor. 3. 21. 2. *Zich als hoofd van een boozen aanslag aanbieden, d'aanvoerder, of belhamel van een schelms bestaan, of van een boos schelmstuk zyn.*

(Ducatus. *Bootzing, of vertoning van een Hertog, of Vorst in een spel.*

Quia ferebatur ducatus & imperia ludere. Suet. N. 35. 14. *Om dat hy gezegt wierd in 't speelen den Hertog, of den Koningk te vertoonen.*)

DUCE.

DŪCĒNĀRĬUS, ă, ŭm. Plin. H. 7. 20. *Twee honderd pond weegende, dat twee honderd pond weegt.*

* Du-

• Ducenarius. Veg. 2. 8. *Een hopman over twee benden elk van honderd man, of van honderd koppen.*

DŪCĒNĪ, æ, ă. Liv. 7. 25. *Twee honderd.*

(DŪCENTĒSĬMŬS, ă, ŭm. Suet. C. 16. 9. *De twee honderste.*)

DŪCENTĪ, æ, ă. Cic. Rull. 2. 13. *Twee honderd.*

DŪCENTIES. Adv. Cic. A. 2. 16. *Tweehonderdmaal, tweehonderd werf, tweehonderd reizen.*

DUCO.

DŪCO, ĭs, duxi, ductŭm, dūcĕrĕ. acc. *Leiden, voeren, brengen, geleiden.*

Ducere aliquem. Curt. 8. 7. 15. Suet. C. 27. 2. in carcerem. Suet. J. 20. 9. Cic. J. R. 2. 50. *of* in vincula. Suet. J. 79. 2. *Iemant in de gevangkenis, of in de boeyen brengen.*

Ducere se ad aliquem recta. Plaut. Am. 4. 3. 8. *Recht op iemant aangaan, recht naar iemant toe gaan.*

Ducere se de arbore deorsum. Plaut. Au. 4. 8. 8. *Van een boom afklimmen, zich van een boom laaten afglyen.*

Ducere aquam. Cic. Fr. 3. 1. *'t Water ergens heen leiden, of leggen.*

Ducere lineam. Plin. H. 35. 10. *Een lyn trekken, een streep haalen, een streek met het pinceel maaken.*

Ducere fossam. Liv. 3. 28. *Een grift, of gracht trekken, graaven, maaken, of delven; een loopgraaf maaken.* Muros. Virg. Æ. 1. 427. *Muuren, of wallen bouwen, stichten, opwerpen, of optrekken.*

Ducere laminam. Quintil. I. O. 2. 4. *Een plaat van eenig metaal uitslaan, uitrekken.* Argentum. Virg. Æ. 7. 634. *Zilver trekken, of uitslaan, zilverdraad maaken.*

Ducere animam. Cic. Or. 30. *of* spiritum. Cic. F. 10. 1. Her. 4. 33. *Adem haalen, of scheppen.*

Ducere ilia. Hor. E. 1. 1. 9. *Buiten, of t'einde zyn adem zyn; hygen, sikken.*

Ducere uxorem. Cic. Sext. 3. *Een vrouw irouwen, of neemen.* Clu. 44. voegt 'er by In matrimonium.

Ducere alicui funus. Plin. H. 10. 43. (exsequias. Plin. H. 8. 42. Curt. 10. 5. 21.) *Iemants lykstatie houden, iemants uitvaart bywoonen, iemant ten grave geleiden, of iemants rouwplicht bywoonen.*

Ducere animam. Liv. 6. 17. *Leeven; zyn dagen, of leven doorbrengen, of verslyten.* Tempus. Cic. V. 1. 11. *Van dag tot dag uitstellen, sleepende houden, den tyd verlengen.* Bellum. Cic. F. 7. 3. *Den oorlog aanhouden, voeden, of gaande houden.* Bellum assidue cum aliquo. Virg. Æ. 8. 55. *Een gestadigen oorlog tegens iemant voeren, altoos met iemant in oorlog zyn.*

Parvi ducere. Cic. Fin. 2. 8. *of* Pro nihilo ducere aliquid. Cic. V. 2. 16. *Iets klein achten, voor niet met al achten, verachten, weinig werks van iets maaken.*

Neminem præ se ducere. Cic. Her. 4. 20. *Niemant zyns gelyk achten, niemant zoo goed achten dan zichzelven, zich boven al de waereld stellen, of boven alle anderen achten.*

Ille despicitur ducitur. Cic. Fl. 27. *Men acht hem niet, men veracht, of maakt geen werk van hem, hy word van ieder een veracht.*

Aliquid fibi amplissimum ducere. Liv. 27. 19. *Iets voor zich heel hoog, of aanzienlyk achten.*

Ducere initium. Cic. Rull. 2. 7. *of* exordium. Cic. Fin. 5. 7. *of* principium ab aliqua re. Cic. N. D. 2. 21. *Ergens van beginnen, ergens een begin, of aanvang van maaken.*

In crimen aliquid ducere. Tac. An. 6. 5. 3. *Ergens een misdaad van maaken, iets voor quaad achten, iets een misdaad oordeelen te zyn.*

Ducere numeros. Colum. 5. 2. *Optellen, de getallen opmaaken, of oprekenen.*

Hæc summa sexies ducenda est. Colum. 5. 2. *Men moet deeze som door zes vermenigvuldigen.*

Ducere rationem alicujus rei. Cic. P. Q. 16. *Ergens opzigt op hebben, iets in aanmerking neemen, ergens acht op slaan.*

Ducere aliquid in malis. Cic. T. Q. 1. 47. *Iets voor quaad aanzien, of houden.*

Ducere aliquem ex ære. Plin. H. 7. 37. *Iemant in metaal, of koper gieten, of verbeelden, een metaale beeld van iemant maaken.* (De marmore. Virg. Æ. 6. 848. *Uit marmer iemant een beeld maaken.*)

Sic ducebam animo futurum. Virg. Æ. 6. 690. *Ik dacht, of voorzag wel dat my zulks gebeuren zoude, dat my dit zou overkoomen, of gebeuren.*

Ducere alvum. Cels. 7. 30. *Weeklyvig, of loslyvig maaken; buikloozing, afgangk, of stoelgangk maaken, of hebben.*

† Ducere pocula vini Lesbii. Hor. O. 1. 17. 22. *Wyn van Lesbos drinken.*

In Cæsaris nomen ducuntur carmina. Prop. 4. 6. 13. *Men maakt vaerzen tot Cæsars lof, of ter eeren van Cæsar.*

Duxi meam mecum rationem. Cic. Att. 8. 11. subj. 4. *Ik heb een overslag gemaakt, of overwogen wat my te doen staat.*

Duci falso gaudio. Ter. An. 1. 2. 9. *Zich met een valsche blydschap voeden, zich met een inbeelde vreugd kittelen.*

Ducere copias. Cic. T. Q. 1. 41. *of* exercitum. Cæs. B. G. 1. 41. 4. *of* agmen. Cic. T. Q. 2. 15. *'t Bevel over een leger hebben, 't gebied over een heir voeren, aan 't hoofd van een leger staan.*

Ducere aliquem dictis *of* verbis phaleratis. Ter. Ph. 3. 2. 15. *Iemant schoone woorden geeven, met schoone zoete, vleyende, of streelende woorden misleiden, bedriegen, opligten, om den tuin leiden, of sleepende houden.*

Duci auditione fabularum. Cic. Fin. 5. 15. *Vermaak, of genoegen in verdichtzelen neemen, of scheppen, gaerne verzierselen aanhooren, of hooren vertellen.*

(Ducere. *Regeeren, heerschen, over gesteld zyn.* Zoo gebruiken de Grieken hun Ἡγεῖσθαι en Ἐξηγεῖσθαι by Thucydides. Dit heeft Rutgersius aangeteekent Venus. Lect. c. 25. En verklaart ook Tacitus in deezen zin in 't volgende voorbeeld.

Si hi duxissent provincias, cur Dialibus id vetitum? Tac. An. 3. 58. 2. *Indien deeze over wingewesten mogten geregeert, of geheerscht hebben, waarom word het Jupiters Priesters verboden?*)

DUCT.

DŪCTĀRĬŬS, ă, ŭm. Ductarius funis. Vitruv. 10. 5. *Een touw om iets voort te trekken, of op te hyzen, een touw van een katrol, een hystouw.*

DŪCTĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Mart. 12. 31. 2. *Vervoerlyk, dat men hier en daar kan heene leiden, brengen, of vervoeren, dat geleid, of vervoert word.*

Æs ductile. Plin. H. 34. 8. *Geslagen koper, koper dat met den hamer is uitgerekt, of kan uitgerekt, of geslagen kan worden.*

DŪCTĪM. Adv. Plaut. Curc. 1. 2. 13. *Met eene teug, zonder zich te verhaalen,* als men drinkt.

Major pars operis in vineam ductim potius quam cæsim facienda est. Colum. 4. 25. *In 't snoeyen van den wyngaard moet men liever snyden, met het mes naar zich toe te haalen, als kappen.*

DŪCTIO, ōnis. f. *De leiding van 't water, waterleiding.*

Cum aquæ habuerint a capitibus proprias ductiones. Vitruv. 8. 7. *Wanneer de wateren hun eigen oorspreng*

sprongkelyke leidingen zullen hebben.

* Ductio rudentium. *Trekking*, of *het aanhaalen van touwen*, of *kabels.*

Rudentium ductionibus & reductionibus aries efficiebat magnos operis effectus. Vitruv. 10. 19. *De storm ram deed groote geweld*, of *groote kracht*, *rechtte veel uit*, of *bragt heel veel te weeg door het heen en weêr trekken der kabeltouwen.*

Uti alvi ductione. Celf. 2. 12. *Een spuitartseny gebruiken*, of *wat inneemen om afgangk te krygen*, *een aarsspuiting*, of *darmzuiverdrank gebruiken.*

DUCTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plaut. Pœn. 4. 2. 46. Ter. Ph. 3. 2. 15. *Leiden*, *geleiden*, *voeren*, *brengen.*

Ductare exercitum. Sall. B. C. 11. *Een leger leiden*, of *aanvoeren*, *'t bevel over een leger voeren*, *aan 't hoofd van een leger zyn.*

Ductare aliquem dolis. Plaut. Capt. 3. 5. 97. *Iemant by de neus*, of *om den tuin leiden*, *met praatjes ophouden*, *met schoonpraaten*, of *schoone woorden misleiden*, *opligten*, of *sleepende houden.*

DŪCTOR, ōris. m. Cic. T. Q. 1. 37. *Een Leider des heirs*, *een Hoofdman*, *Hopman*, *Veldoverste*, *Veldheer*, *Bevelhebber*, *Overste.*

DŪCTŪS, ă, ūm. *Geleid*, *gebragt*, *gevoert.*

Ductus benevolentia. Cic. Cl. 51. ratione. Quintil. I. O. 4. 1. *Door genegentheit*, of *vriendschap overgetrokken*, *overgehaalt*, *ingewonnen*, *bewogen*; *door reden overtuigt*, of *overreet.*

DŪCTŪS, ūs. m. *De waterleiding*, *de leiding*, of *'t leiden van 't water.*

Aquarum ductus. Cic. L. L. 2. 1. *Een waterleiding*, of *waterloop*, *een grift*, *buis*, *goot*, of *pyp daar 't water door loopt.*

* Ductu alterius aliquid facere. Cic. Ar. 2. *De leiding van een ander volgen*; *iets onder een anders beleid*, of *opzicht doen*, of *uitvoeren*; *een anders raad ergens in volgen.*

Ductus. *'t Bewind*, *'t bestier*, *'t beleid*, *'t opzicht over*, of *van een zaak.*

Applicare se ad ductum alicujus. Cic. F. 3. 11. *Zich onder iemants leiding*, *opzicht*, of *bestier stellen*, of *begeeven.*

Est autem quidam ductus rei credibilis. qualis in comœdiis, &c. Quintil. I. O. 4. 2. *Daar is een zekere leiding*, of *schakeling van een zaak*, *die tot het gelooven beweegt*, *gelyk in de blyspelen*, *enz.*

Ductus. Quintil. I. O. 1. 1. *Reeks*, *schakel*, *keten*, *t'zamenhang*, *t'zamenschakeling*, *vervolg.*

Ductus alleen. Quintil. I. O. 1. 2. Ductus literæ. Plin. H. 8. 3. Quintil. I. O. 10. 2. *Een trek van de pen*, *'t haalen*, of *'t maaken van een lettertrek.*

Ductus oris. Cic. Fin. 5. 17. *De trekken van 't wezen*, *de gedaante van 't aangezigt.*

DUDU. DUEL.

DŪDŪM. Adv. Cic. Cl. 36. Ter. An. 5. 1. 5. *Lang geleden*, *voor lang*, *voor langen tyd*, *over lang*, *een geruimen tyd geleden.*

DUELLĀTŌR, ōris. m. Plaut. Capt. prol. 68. *Een kryger, oorlogsman*, *kampvechter*, *stryder*, *soldaat.*

DUELLĬCŬS, ă, ūm. Plaut. E. 3. 4. 14. Lucret. 2. 660. *Krygs*, *oorlogs*, *van den oorlog*, *dat tot den kryg*, of *oorlog behoort.*

DUELLŪM, i. n. Cic. Or. 45. Hor. O. 3. 14. 18. *Kryg*, *oorlog*, *stryd*, *gevegt*, of *slag tusschen twee Vorsten*, of *volkeren.*

DULC.

(DŪLCĂCĬDŪS, ă, ūm. Q. Seren. de Med. 2. *Zerpzoet*, *tusschen zoet en zuur.*)

DŪLCĔ. Adv. *Zoetelyk*, *vriendelyk*, *bevallig*, *aangenaam.* De compar. Dulcius staat by Prud. C. 5. 95. en de superl. Dulcissime beneden by Cicero.

Dulce loqui. Hor. O. 1. 22. 32. ridere. Catul. 61. 219: 51. 5. Hor. O. 1. 22. 31. *Vriendelyk spreeken*, *lagchen*; *een aangenaamheit*, of *bevalligheit in 't spreeken hebben*, *een vriendelyke lagh hebben.*

Historia scripta dulcissime. Cic. Cl. 19. *Een geschiedenis die heel fraai*, of *met een zeer aangenaame styl beschreven is.*

DŪLCĒDO, ĭnis. f. Cic. L. L. 1. 17. *Zoetigheit*, *aangenaamheit*, *smaakelykheit*, *vriendelykheit*, *bevalligheit*, *aanlokkelykheit*, *aantrekkelykheit*, *fraaiigheit*, in den eigentlyken en oneigentlyken zin.

DŪLCĒSCO, ĭs, escĕrĕ. *Zoet worden*, *aangenaam*, of *smaakelyk worden.*

Uva maturata dulcescit. Cic. S. 15. *Een rype druif word zoet*, of *aangenaam van smaak.*

(Dulcia. Lamprid. Hel. 32. Dulcia de mellitis. Apic. R. C. 1. 14. Dulces operum figuræ. Mart. 14. 222. *Pasteigebak*, *suikergebak.*)

DŪLCĬĀRĬUS, ă, ūm. Dulciarius pistor. Mart. 14. 222. Apul. M. 10. 234. *Een pastebakker*, *een zoete pastebakker*, *een koekebakker.*

DŪLCĬCŬLŬS, ă, ūm. Cic. T. Q. 3. 19. *Zoetachtig*, *wat zoet*, *aan de zoete kant.*

(DŪLCĬFĔR, ă, ūm. Plaut. Ps. 1. 1. 18. *Zoet*, *zoet van smaak.*)

DŪLCĬS, ĭs. m. & f. cĕ, ĭs. n. Cic. N. D. 3. 13. *Zoet*, *smakelyk*, *lieffelyk*, *aangenaam van smaak.* De compar. Dulcior staat by Ovid. Tr. 5. 4. 29. en de superl. Dulcissimus by Cic. L. L. 3. 11.

* Dulcis. Cic. Off. 1. 1. *Aangenaam*, *bevallig*, *bekoorlyk*, *beminnelyk*, *waerd*, *lief*, *dierbaar*, van persoonen spreekende.

Dulcis. Cic. Att. 15. 13. *Zoet*, *aangenaam*, *behaaglyk*, *fraai*, *aanlokkelyk*, van zaaken spreekende.

‡ DŪLCĬTĀS, ātis. f. Accius by Non. 2. 215. *Zoetigheit.*

DŪLCĬTĔR. Adv. Cic. Fin. 2. 6. *Zoetelyk*, *aangenaam*, *lieffelyk*, *vriendelyk*, *bevalliglyk.*

Loqui dulciter. Quintil. I. O. 4. 2: 12. 10. *Aangenaam*, *bevalliglyk*, of *vriendelyk spreeken*; *aangenaam*, of *bevallig van taal zyn.*

DŪLCĬTŪDO, ĭnis. f. Cic. de Or. 3. 25. *Zoetigheit.*

DŪLCO, ās, ārĕ. *Zoet maaken.* Dit woord is geen Latijn. (Het is echter gebruikt, schoon in de derde eeuwe, van Sidon. E. 5. 4. C. 2. 106. De Schrijvers van die eeuwe hebben zich ook gedient van de composita, obdulcare Ambros. Hex. 5. 21. indulcare Tertull. adv. Jud. 13. edulcare beneden in de E.)

DUM.

DŪM. Adv. seq. indic. Virg. E. 1. 32. *Als*, *wanneer*, *ter tyd dat*, *toen.*

Dum. seq. indic. of subj. Cic. D. 2. 37. P. Q. 6. *Onderwylen*, *ondertusschen*, *middelerwyl*, *terwyl*, *zoo lang als*, of *gedurende dat*, *enz.*

Dum. seq. subj. Cic. Att. 6. 1. *Midsdien*, *mids dat*, *onder beding*, *op voorwaarde dat*, *behoudens nochtans.*

Quasi quidquam tibi sint viginti nummi, dum huic obsequare. Ter. Ad. 2. 2. 15. *Gelyk of twintig ryksdaalders u wat waren*, *als gy haar vermaak zend aandoen.*

Dum comuntur, annus est. Ter. H. 2. 2. 11. *Zy hebben een langen tyd van doen om haar op te schikken*; *eer zy opgeschikt*, of *opgeschikt zyn*, *loopt 'er veel tyd voorby.*

Nihil-dum sciebat. Cic. F. 10. 12. *Hy wist toen noch niet met al.*

Dum ne me interpellent, quominus, &c. Cic. F. 11. 10. *Mids dat zy my niet beletten*, of *verhinderen*, *dat*, *enz.*

(Dum. *Zoo lang als.*

Dum

Dum Latinæ literæ loquentur. Cic. L. L. 1. 1. *Zoo lang als men Latijn zal spreeken.*

Dum. *Noch.*

Quamquam nihil dum audieramus, nec ubi esses, nec quas copias haberes. Cic. F. 12. 7. *Alhoewel wij noch niet vernomen hadden, waar gij waart, of wat voor benden gij bij u hebben mogt.)*

DUME. DUMO.

DŪMĒTŬM, i. n. Cic. T. Q. 5. 23. *Een haagbosch, of doornbosch, een krenpelbosch, eenplaats vol haagen en doornen; vol struiken, en struvellen.*

(**DŪMMŎDŎ**. Cic. Off. 3. 20. *Alleenlijk, onder beding, mids dat.)*

DŪMŌSUS, ă, ŭm. Virg. E. 1. 77. Colum. 4. 33. *Vol struiken, en struvellen, vol haagen en doornen, met doornen beplant.*

DUMT.

DŪMTĀXĀT. Adv. *Alleenlijk, niet meer dan.*

Nos animo dumtaxat vigemus. Cic. Att. 4. 3. *Onze kracht, of ons vermogen bestaat alleenlijk in 't gemoed.*

Consules duos bonos amisimus, sed dumtaxat bonos. Cic. Br. 3. *Wij hebben twee vroome Burgermeesters verloren, doch die ook niet meer dan vroom waren.*

(Dumtaxat. *Ten minsten, indien niet anders, altoos dit.*

Vitia & delicta cujusque, dumtaxat modica perpessus. Suet. A. 66. 1. *Een iegelijks feilen en gebreken, indien niet alle, altoos, of ten minsten de geringe verdraagen hebbende.*

Fruges devehit (Tiberis) in urbem, hyeme dumtaxat & vere. Plin. E. 5. 6. 12. *Op den Tiber brengt men de vruchten in de stad, indien niet het heele jaar door, altoos, of ten minsten in den winter en in de lente.)*

DUMU. DUNI.

DŪMŬS, i. m. Cic. T. Q. 5. 23. Ovid. M. 12. 356. *Een doorn, of haagdoorn, een braambosch.*

DUNIŬM of

DURNIŬM, i. n. *Dorchester, een stad van Engeland.*

DUNQ. DUO.

DŪNQUĔRCĂ, æ. f. *Duinkerken, een stad van Vlaanderen.*

DŬO, æ, dŭo, dŭōrŭm, dŭārŭm, dŭōrŭm. plur. Cic. F. 3. 4. *Twee; een paar, of koppel.*

DUOD.

DŬŎDĔCĬĒS. Adv. Cic. V. 2. 75. Liv. 38. 28. *Twaalfmaal, twaalfwerf, twaalf reizen, of keeren.*

DŬŎDĔCĬM, plur. indeclin. Cic. L. L. 2. 23. *Twaalf, twaalf stuks, een dozijn.*

DŬŎDĔCĬMŬS, ă, ŭm. Cæs. B. G. 2. 2. 5. *De twaalfde, of twaalfste.*

DŬŎDĒNĀRĬUS, ă, ŭm. Duodenarius numerus. Varr. L. L. 4. 4. Front. Aq. 1. 234. *Van twaalven, dat twaalf behelst, of begrijpt.*

DŬŎDĒNĪ, æ, ă. plur. Cic. Rull. 2. 31. *Twaalf, een dozijn.*

DŬŎDĒNŌNĀGINTĀ. plur. indeclin. omn. gen. Plin. H. 3. 16. *Achtentachtig.*

DŬŎDĔŎCTŌGINTĀ. omn. gen. plur. indecl. Plin. H. 3. 5. *Achtenzeventig.*

DŬŎDĔQUĀDRĀGĒNĪ, æ, ă. Plin. H. 36. 2. *Achtendertig, of achtendartig.*

DŬŎDĔQUĀDRĀGĒSĬMŬS, ă, ŭm. Liv. 1. 40. *De achtendertigste.*

DŬŎDĔQUĀDRĀGINTĀ. omn. gen. plur. indeclin. Liv. 9. 35. *Achtendertig.*

DŬŎDĔQUINQUĀGĒNĪ, æ, ă. Plin. H. 2. 9. *Achtenveertig.*

DŬŎDĔQUINQUĀGĒSĬMŬS, ă, um. Plin. H. 2. 8. *De achtenveertigste.*

DŬŎDĔQUINQUĀGINTĀ. omn. gen. plur. indecl. Colum. 9. 14. *Achtenveertig.*

DŬŎDĒSEXĀGĒSĬMŬS, ă, ŭm. Paterc. 2. 53. 3. *De achtenvijftigste.*

DŬŎDĒTRĪCĒSĬMŬS, ă, ŭm. Hirt. B. Af. 98. 2. *De achtentwintigste.*

DŬŎDĒTRĪCĬĒS. Adv. Cic. V. 3. 70. *Achtentwintigmaal, achtentwintig reizen, of keeren.*

DŬŎDĒTRĪGINTĀ. plur. omn. gen. indeclin. Suet. A. 46. 1. *Achtentwintig.*

DŬŎDĒVĪCĒNĪ, æ, ă. plur. Liv. 21. 41. *Achttien.*

DŬŎDĒVĪCĒSĬMŬS, ă, ŭm. Liv. 27. 12. *De achttiende.*

DŬŎDĒVĪGINTĪ. plur. omn. gen. indecl. Cæs. B. G. 2. 5. 6. *Achttien.*

DUPL.

DŬPLĀRĬS, is. m. & f. rĕ, is. n. *Dubbel, of dobbel, dubbeld, tweevoudig.*

Duplaris annona. Veget. 2. 7. *Een dobbel deel van legerbrood, of voeder, dubbel rantzoen, dubbele mondkost, of teerstocht.*

* Duplares milites. Veget. 2. 7. *Krijgsluiden van dubbele bezolding.*

DŬPLEX, icis. omn. gen. Cic. T. Q. 1. 30. *Dubbel, dobbel, tweevoudig.*

Ea receptacula si duplicia facta fuerint. Vitruv. 8. 7. *Indien de bewaarplaatzen dubbel gemaakt zijn, zoo er twee etenskassen, of spinden gemaakt zijn.*

Tibi reddam aurum duplex. Plaut. Men. 3. 3. 22. *Ik zal u in gontslof, zonder fatzoen, eens zoo veel weder geeven.*

Loci resonantes novissimos casus duplices faciunt auditu. Vitruv. 5. 8. *Weêrgalmende plaatzen maaken dat de laatste woordgreepen dubbel, of tweemaal gehoort worden.*

* Duplices manus. Virg. Æ. 1. 97. *De twee handen, beide de handen.*

† Duplex. Hor. O. 1. 6. 7. *Dubbelhertig, loos, schalk, doorsleepen, doortrapt, listig, geveinsd, bedrieglijk.*

Duplex exinde fama est. Liv. 8. 20. *Daar uit is een tweederlei gerucht ontstaan.*

(Duplex. Hor. E. 1. 17. 25. *Dik, grof.*

Ipse agresti duplici amiculo circumdatus. Nep. 14. 3. 2. *Hij zelf een boersch grof kleed aan hebbende.*

Hæc fatus, duplicem ex humeris rejecit amictum. Virg. Æ. 5. 421. *Dit gezegt hebbende, liet hij dat dikke, of grove kleed van zijne schouderen vallen.)*

DŬPLĬCĀRĬĪ, ōrŭm. m. plur. Liv. 2. 59. Varr. L. L. 4. 16. *Dubbel bezoldigde krijgsluiden, soldaaten die dubbele bezolding, of dubbel geld trekken.*

DŬPLĬCĀTĬO, ōnis. f. Duplicatio columnarum. Vitruv. 3. 3. *Een verdubbeling van pijlaaren, een dubbele rij pijlaars.*

* Duplicatio. *Wederomsluiting, weêrombaatzing, weêrslag, weêrschijn, weêrglansch, te rug drijving. Een woord der wijsgeerte.*

Duplicatio radiorum Solis. Sen. N. Q. 4. 8. *De weêrglansch, weêrschijn, weêrkaatzing, of weêromsluiting der zonnestraalen.*

DŬPLĬCĀTŌ. Adv. Plin. H. 2. 17. *Tweevoudig, dubbel, tweemaal zoo veel.*

DŬPLĬCĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Part. 6. *Dubbel, verdubbelt, tweevoudig, twee op malkanderen.*

Duplicata gloria. Cic. Dom. 35. *Een verdubbelde glory, een eer, of glorij die dubbel vergroot is, die eens zoo groot geworden is.*

DŬPLĬCĬTER. Adv. Cic. Br. 17. *Tweevoudiglijk, op een dubbele, of tweevoudige wijze, op tweederhande manier, op tweederlei wijze, tweezins.*

Dupliciter stulte dicere. Varr. L. L. 8. 32. *Een dubbele misslag in 't spreeken begaan, twee misslagen in eene rede begaan.*

Dupliciter delectatus sum tuis literis. Cic. F. 9. 20. *Ik heb tweederlei, of een dubbel vermaak gehad in uwe brieven.*

DUPLĬCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Verdubbelen, dubbel maaken, dubbel vermeerderen, eens zoo groot maaken.*

Duplicare imperium Romanum. Val. Max. 3. 4. 1. *Het Roomsche ryk eens zoo groot maaken, eens zoo veel volkeren onder 't gebied van Rome brengen.*

Hastæ modum duplicavit. Nep. 11. 1. 4. *Hy heeft de hellebaarden, pieken, of spiessen noch eens zoo lang gemaakt.*

Duplicare noctem. Sen. Br. V. 16. *De nacht eens zoo lang maaken, of de helft verlengen.*

* Duplicare turmas. Liv. 40. 40. *De gelederen der ruitery verdubbelen.*

Duplicare bellum. Tac. H. 4. 54. 1. *'t Gevegt, of den stryd verdubbelen; den oorlog hervatten.*

DUPLIO, ōnis. f. Plin. H. 18. 3. *Het dobbel.* Als iemant van de Rechters verwezen wierd om het gestolen goed dubbel weer te geeven.

DUPLŪS, ă, ūm. Cic. Tim. 7. *Dubbel, of dobbel, tweevoudig, tweemaal.*

Duplam pecuniam in thesauris reposuit. Liv. 29. 19. *Hy heeft eens zoo veel geld in de schatkist gebragt.*

Duplo major. Plin. H. 11. 16. *Tweemaal grooter, eens zoo groot.*

Dupli condemnari. Cato Præf. R. R. Dupli pœnam subire. Cic. Off. 3. 16. *Verwezen worden om 't dobbel weêrom te geeven.*

DUPO.

DŪPŌNDIĀRIUS, ă, ūm. Plin. H. 34. 2. *Twee pond weegende, twee pond zwaar, dat twee pond weegt.*

DUPŌNDIŪM, ĭi. n. of

DŪPŌNDIŪS, ĭi. m. Varr. L. L. 4. 36. *Twee pond gewigt, de zwaarte van twee pond.* '*t Is ook een stuk gelds van twee pond, of dat twee pond weegt.*

Dupondium. Colum. 3. 15. *Twee voet breedte, diepte, hoogte, en dikte.*

DURA.

DŪRĀBĬLĬS, is. m. & f. lĕ, ĭs. n. Ovid. Her. 4. 88. *Duurzaam, geduurzaam, dat duurt, of duuren kan.* (De compar. Durabilior staat by Apul. A. 314.

DŪRĀBĬLĬTĀS, ātis, f. Pallad. 1. 36. *Geduurzaamheit.*

Poma durabilitate præcipua sunt, si &c. Pallad. 12. 7. 1. *De vruchten duuren, of blijven langer goed, indien, enz.*)

DŪRĀCĬNUS, ă, ūm. Duracina uva. Plin. H. 14. 1. Suet. A. 76. 3. *Bezien, of druiven die vast en hard zijn.*

Duracina cerasa. Plin. H. 15. 25. persica. Plin. H. 15. 12. *Vaste en drooge kerssen; perziken.*

DURAMEN, inis. n. Colum. 4. 22. *d'Oude rank, of scheut van een wyngaard, het oude hout, of de hoofdranken die men aan den stam laat;* dus genoemt, vermids het harder als het jaarige hout is.

DŪRĀMENTUM, i. n. Colum. 4. 21. Plin. H. 17. 23. zie Duramen.

* Duramentum. Sen. Tr. 1. *Verharding, vereelding, ongevoeligheit, verstijving.*

Humanæ imbecillitatis efficacissimum duramentum est necessitas. Val. Max. 2. 7. 10. *De nood is het krachtigste middel om ons tegens zwakheit te versterken, of te verharden.*

† DŪRĀTĔŪS, ă, ūm. Lucret. 1. 477. *Van hout, van hout gemaakt.*

DURĀTRIX, icis f. Duratrix firmitas. *Een langdurige, of duurzaame standvastigheit.*

Additque acinis duratricem firmitatem. Plin. H. 14. 1. *Het geeft de bezien een duurzaame vastigheit, het houd de bezien lang goed,* van pik spreekende.

DŪRĀTŪS, ă, ūm. *Hard, stijf, verstijft, vast, hard geworden, gehard, hard gemaakt.*

Fluvius duratus frigore. Ovid. P. 4. 9. 85. Glacie. Plin. H. 12. 3. *Een toegevrore stroom, een bevroze, bevrore, of toegevrore water.*

Duratus malis. Liv. 38. 17. laboribus. bellis. Liv. 42. 52. *Tegens d'elenden, tegens den arbeid, tegens den oorlog gehard, of verhard, d'elenden, den arbeid, den oorlog gewent.*

DURE.

DŪRĒ. Adv. Hor. E. 2. 1. 66. *Hardelijk, gestrengelyk, straffelyk, wreedelyk, ruwelyk, onbeschoft, onbeleefdelyk.* De compar. Durius staat by Cic. Br. 3. en de superl. Durissime by Tertull. Pud. 1.

Dure generosos tentat Deus. Sen. Prov. 4. *Gods brengt de grootmoedige zielen in harde verzoekingen, beproeft strengelyk d'edele gemoederen.*

Dure fecisti. Plin. E. 1. 15. 3. *Gy hebt u onbeschoft aangestelt, onbeleefdelyk gedraagen, gy hebt onhebbelyk te werk gegaan.*

DŪRESCO, is. dūrŭi, ēscĕrĕ. *Verharden, beklingen, verstyven, hard, vast, of stijf worden.*

Durescere igni. Virg. E. 8. 80. *Door 't vuur hard, of stijf worden.*

Durescere frigoribus & aquilonibus. Cic. N. D. 2. 10. *Door de kou en wind bevriezen.*

In lectione auctorum durescere. Quintil. I. O. 2. 5. *Door 't leezen van zommige Schrijveren hard van styl worden, zich een harde styl aanwennen, onaangenaam, of ruuw van styl worden.*

DURI.

DŪRĬTĀS, ātis. f. Cic. S. 18. *Hardigheit, ruuwheit, gestrengheit, of strengheit, wreedheit, strafheit, bitterheit, onbeschaafdheit.*

* Duritas orationis. Cic. Or. 16. *Een harde styl; ruuwheit van taal.*

DŪRĬTER. Adv. *Hardelijk, ruwelijk, strengelyk, straffelyk, gestrengelyk, wreedelyk, bitterlyk.*

Duriter vitam agere. Ter. An. 1. 1. 47. of Duriter se habere. Ter. Ad. 1. 1. 20. *Hardelyk, of gestrengelyk leeven, een hard, of streng leven leiden; armelyk leeven, zich armoediglyk geneeren: een ruuw, of woest leven leiden.*

Verba duriter translata. Cic. Her. 4. 10. *Harde, ruuwe, of onbeschaafde leenspreuken.*

DŪRĬTĬĂ, æ. f. Ovid. Her. 7. 52. Plin. H. 13. 9. of

DŪRĬTĬĒS, ei. f. Lucret. 4. 269. Plin. H. 13. 9. *Hardigheit; vastigheit, dichtheit, beklingenheit, hechtheit,* van steenen, hout, d'aarde, enz spreekende.

Duritia virilis. Cic. T. Q. 5. 26. *Manmoedigheit, mannelyke kloekheit, kloekmoedigheit, standvastigheit, of onverzettelijkheit des gemoeds.*

Duritia. Cic. Dom. 37. of Durities animi. Cic. Dom. 38. *Verharding des herten, hardigheit, gestrengheit, wreedheit, onmenschelijkheit, onbarmhertigheit, woestheit.*

Duritia. *Gestrengheit van leven, armoede, harde levenswys, of armoedig leven.*

Parsimonia & duritia disciplinæ aliis eram. Plaut. M. 1. 2. 75. *Door spaarzaamheit en strengheit des levens was ik anderen tot een voorbeeld.*

Alcibiadem apud Lacedæmonios sic duritiæ se dedisse, ut parcimonia omnes Lacedæmonios vinceret. Nep. 7. 11. 4. *Dat Alcibiades te Lacedemon, of Sparta zoo een hard, of streng leven geleid heeft, dat hy in spaarzaamheit alle Lacedemoniers overwon.*

(Duritia. *Vastigheit, sterkte.*

Non laudaverim per se magnopere duritiam corporis & lacertorum. Plin. P. 82. 6. *Ik zoude de vastigheit, of sterkte des ligchaams en der armen alleen niet zeer roemen.*

Duritia. *Onbeschaamtheit.*

Si ille hoc potuit duritia oris. Sen. Const. 17. *Indien hy dat vermogt heeft*

heeft door zijn onbeschaamt aangezicht.

Duritia. *Verstoptheit, hardigheit.*

Amitam cum ex duritia alvi cubantem visitaret. Suet. N. 34. 13. *Als hy zyn moei, wegens hardlyvigheit, of verstoptheit des ligchaams te bedde leggende, bezocht.*

DŪRITŪDO, inis, f. *Onbeschaamtheit.* Dit woord heeft Cato gebruikt by Gell. 17. 2. en Non. 2. 244.)

DŪRIUSCULUS, a, um. Plin. E. 1. 16. 5. *Hardachtig, wat onbeschaafd, wat hard, wat rauw, niet genoeg beschaaft.*

Permutatis prioribus syllabis duriusculum se fecit. Plin. H. Præf. *Door 't veranderen der twee eerste lettergreepen, heeft hy zyn styl wat hard gemaakt.*

DŪRLACUM, I. n. *Dourlach*, een stad van Duitschland.

DURO.

DŪRO, as, avi, atum, are. acc. Celf. 3. 7. Curt. 7. 3. 6. *Harden, hard worden, verharden, hard maaken.*

Feris locis pascitur, ut ungulas duret. Colum. 6. 37. *Men laat het op rauwe plaatzen weiden, op dat zyne klaauwen, of hoeven zouden hard worden.*

Natos gelu duramus & undis. Virg. Æ. 9. 604. *Wy leeren onze kinderen koude uitstaan, en zwemmen; wy maaken onze kinderen hard door koude en zwemmen.*

Hocce labore durant adolescentes. Cæs. B. G. 6. 28. 3. *De jonge luiden worden door deezen arbeid hard, sterk, of hard gemaakt.*

* Durare non possum in ædibus. Plaut. Am. 3. 2. 1. *Ik kan t'huis niet harden, of niet duuren; ik kan niet t'huis blyven, 't is my onmogelyk t'huis te blyven, of t'huis te woonen.*

Durare nequeo, quin illum accusem. Plaut. Curc. 1. 3. 19. *Ik kan 't niet harden, of ik moet hem beschuldigen, ik kan niet nalaaten hem te beschuldigen.*

Durare. Virg. Æ. 1. 211. *Duuren, blyven staan, bestaan.*

Durari ad plagas. Quintil. I. O. 1. 3. *Zich tegens de slagen verharden, door slagen verhard, of hardnekkig worden.*

Durare horam. Hor. E. 1. 1. 81. Per horam. Virg. G. 2. 100. *Een uur duuren, of goed blyven.*

His ego non horam possum durare querelis. Prop. 1. 6. 11. *Ik kan dat verwyt, of deeze klagten geen uur hooren, uitstaan, of verdraagen.*

Duravit patientia Judæis usque ad Gessium Florum. Tac. H. 5. 10. 1. *De Jooden hebben 't gehard, of uitgestaan heeft tot onder Gessius Florus, de lydzaamheit, of 't geduld der Jooden tot onder Gessius Florus geduurt.*

Ut duraret inter omnes tutum mendacium. Petron. 77. *Op dat onder allen de leugen geheim zou blyven.*

Si ea pecunia duraret mihi. Plaut. As. 1. 3. 44. *Indien ik noch dat geld had, indien dat geld noch duurde.*

Duravit hic illi animus usque ad extremum. Plin. E. 5. 16. 5. *Hy heeft volhard in, of is gebleven by dat gevoelen tot den einde toe, of tot het einde van zyn leven toe.*

Durare. *Ergens toe koomen, van zichzelven iets verkrygen, iets over zyn herte brengen.*

In nullius unquam necem suorum duravit. Tac. An. 1. 6. 3. *Hy heeft nooit van zichzelven konnen verkrygen dat hy iemant van zyn volk liet ombrengen.*

(Non valuit durare, quin de conditionibus continuo tractaret. Suet. Cl. 26. 8. *Hy heeft dat van zichzelven niet konnen verkrygen, dat hy niet terstond gedachten zou neemen om weder te trouwen.*)

Non omnium maritorum animi durant ad sanguinem. Quintil. D. 279. *Aller mannen genegentheit strekt zich niet uit, of alle de mannen zyn niet genegen om bloed te storten.*

Cujus tam crudeles manus durassent in hoc supplicium? Petron. 65. *Wiens overwreede handen zouden hem zulk een straffe hebben aangedaan?*

Durare. Plaut. Tr. 2. 2. 12. Plin. H. 11. 54. Tac. O. 17. 7. *Leeven, in 't leven zyn.*

Durare mentem. Tac. An. 3. 15. 3. *Zyn geest, of gemoed versterken, oeffenen, standvastig maaken.*

Durare. *Uitstaan, verdraagen, uitharden, weêrstaan, of afweeren.*

Durare æquor. Hor. O. 1. 14. 7. *Een onstuimige zee, of 't geweld der baaren weêrstaan, afweeren, of uitstaan.* Laborem. Virg. Æ. 8. 577. *Den arbeid harden, uitharden, uitstaan, of verdraagen.*

(Durare. *Stoppen, hardlyvigheit verwekken.*

Sorba durant ventrem. Mart. 13. 26. 1. *De lysterbessen verwekken hardlyvigheit, of stoppen.*)

DURU.

DŪRUS, a, um. Virg. Æ. 4. 366. *Hard, styf, vast, beklonken, hecht.* De compar. Durior staat by Liv. 22. 59. en de superl. Durissimus by Liv. 21, 16.

Durus cibus. Celf. 2. 21. *Een harde spys, een spys die hard, of zwaar te verteeren valt, rauwe, of harde kost.*

Minores rotæ duriores habent motus. Vitruv. 10. 8. *De kleine raders hebben een zwaarder, of traager beweging, zyn moeijelyker te beweegen, loopen zoo ligt niet om.*

Durus. Cic. de Or. 2. 69. *Hard, straf, wreed, woest, streng, gestreng, onbarmhertig, vinnig.*

Durus. Cic. Cl. 31. *Hard, ruuw, rauw, wuft, onbeschaaft, ongemakkelyk, stuurs, bars, wonderzinnig, knorrig, koppig, quaadaardig.*

Durus. Virg. G. 3. 259. *Hard, hevig, vinnig, pynlyk, geweldig, smertelyk, onlydelyk, zwaar, onverdraaglyk,* van een quaal spreekende.

Lex dura. Plaut. Merc. 4. 6. 1. *Een harde, straffe, of strenge wet.*

Provinciam cepisti duram. Ter. Ph. 1. 2. 23. *Gy hebt een zwaar, moeijelyk, of lastig ampt op u genomen; gy hebt een hagchelyke post aangevaard.*

Dura vita. Ter. Ad. 5. 4. 5. *Een hard, straf, gestreng, arm, of armoedig leven.*

Annona in meo reditu facta erat durior. Cic. Dom. 6. *De mondkost was bij myn wederkomst duurder geworden, de levensmiddelen waren by myn wederkomst opgeslagen.*

Causa dura. Liv. 26. 33. *Een harde zaak, een nadeelige, of ongunstige zaak.*

Durus. *Onbeschaamd, stout.*

Durum os. Ter. E. 4. 7. 36. *Een onbeschaamd, of schaamteloos aangezigt, een stout, of onbeschaamd wezen, of bakhuis.* Dit laatste is boertachtig.

Duri oris vir. Ovid. M. 5. 451. *Een stout, onbeschaamd, of schaamteloos mensch; een onbeschaamde, of onbeschofte vent.*

Durum verbum. Cic. Cl. 79. *Een hard woord, een woord dat hard, moeijelyk, of zwaar om uit te spreeken valt.*

Durus versus. Hor. S. 1. 4. 8. *Een hard, of lomp vaers, een vaers zonder zwier, of trant.*

Prælium durum. Hor. O. 3. 20. 3. *Een hardnekkig, of scherp gevecht.*

Apenninus durissimos boves progenerat. Colum. 6. 1. *De berg Apenninus brengt de kloekste, of sterkste ossen voort; levert ossen uit die heel goed zyn voor den arbeid.*

Durus truncus. Colum. 3. 6. *Een oude boom, of stam.*

Vinum

Vinum duri saporis. Virg. G. 4. 102. *Een harde, of straffe wyn.*

Durus nimis videris. Hor. O. 1. 7. 91. *Gy leeft al te streng, gij leid al te straffen leven, gy schynt armoedigdlyk te leeven.*

(Durus. *Hard, die tegens verdriet, arbeid,* of *moeite kan,* of *dit kan uitstaan.*

Si nihil infesti durus vidisset Ulysses. Ovid. Tr. 5. 5. 51. *Indien Ulisses, die tegens alle moeijelykheit kon, geen verdriet was overgekoomen.*

Durus. *Bijtende, steekende, scherp.*

Dura muria. Colum. 12. 6. *Zeer scherpe, zeer zoute pekel.*

Durum acetum. Sammon. 4. *Zeer scherpe, zeer zuure azyn.*

Durus. *Hard, styf, daar geen aardigheit by is, in wiens werk geen konst is.*

Durus pictor. Plin. H. 35. 11. *Een styf schilder, een schilder in wiens werk geen konst,* of *geen aardigheit is.*

Durissimus poëta. Cic. Att. 14. 20. *Een hard dichter, een dichter in wiens gedichten geen aardigheit is, wiens gedichten ganschniet vloeyen.*)

DUUM.

DŬŬMVĬR, ĭri. m. Paterc. 2. 19. 2. *Een Tweeman.* De Tweemannen waren de voornaamste Regeerders der Steden, gelijk de Burgermeesters te Rome.

(DŬŬMVĬRĀLĬS, ĭs, m. & f. lĕ, ĭs, n. *Dat tot de Tweemannen,* of *tot het ampt der Tweemannen behoort.*

Duumviralis. Ulp. Dig. 50. 3. 1. *Een oud Tweeman,* of *die 't ampt van een Tweeman bekleed heeft.*)

DŬŬMVĬRĀTUS, ûs. m. Plin. E. 4. 22. 1. *Het Tweemanschap.*

DUX.

DŪX, ŭcĭs. m. & f. Cic. F. 2. 6. *Leider,* of *Leidster, Leidsman,* of *Leidsvrouw, Hoofd, Voorganger,* of *Voorgangster, Aanvoerder,* of *Aanvoerdster, Hertog,* of *Hertoginne.*

Rationem ducem habere ad rem aliquam gerendam. Cic. D. 2. 40. Sequi in re aliqua gerenda. Sen. H. 2. 481. *De leiding der reden ergens in volgen, zich door de reden in een zaak laaten leiden,* of *bestieren; de reden tot een richtsnoer,* of *leidster ergens in neemen.*

Dux. Cic. Fl. 12. *Een Veldheer, Veldoverste, Krijgshoofd, Krijgsoverste, Hoofdman, Hopman, Bevelhebber, Opperbevelhebber, Aanvoerder van een leger.*

DYNA- DYOT.

DYNĀSTES, æ. m. Cic. A. 11. 12. Hirt. B. Al. 65. 5. Paterc. 2. 51. 1. *Een Vryheer, een man die zeer groote en heerlyke landgoederen bezit, een Heer van een plaats, een Ambagtsheer, een Landheer.*

(Dynastes. *Een Koningk.*

Erat eo tempore Thyus dynastes Paphlagoniæ. Nep. 14. 2. 2. *Thyus was te dier tyd Koningk van Paphlagonien.* Zoo noemt hem Nep. 14. 3. 4, en nevens hem Athen. Deipn. 4. 144. F.)

DYŌTĂ. Zie Diota.

DYRR. DYSE.

(DYRRĂCHĪNUS, ă, ŭm. *Die van Durazzo is, die te Durazzo woont.*

Mei studiosos habeo Dyrrachinos. Cic. Att. 3. 22. *d'Inwoonders van Durazzo zyn my genegen.*)

DYRRĂCHĬŬM, ĭi. n. Cæs. B. C. 3. 13. 6. *Duras,* of *Durazzo,* een stad van Macedonien, op de kust van de Iönische zee.

DYSENTĔRĬĂ, æ. f. Plin. H. 22. 21. Δυσεντερία. *Roode loop, bloedgangk, rood melizoen.*

DYSENTĔRĬCUS, i. m. Plin. H. 20. 4. Δυσεντερικός. *Een die de roode loop,* of *bloedgangk heeft.*

(DYSENTĔRĬCUS, ă, ŭm. Pallad. 3. 31. *Dat den rooden loop medebrengt,* of *met zich sleept.*)

DYSP. DYSU.

DYSPNOĔĂ, æ. f. Plin. H. 23. 1. Celsf. 4. 4. Δύσπνοια. *Wanaassemming, moeijelyke aassemming, aamborstigheit, kugch, kortademigheit.*

DYSPNOĬCUS, i. m. Plin. H. 24. 6. Δυσπνοικός. *Aamborstig, kortademig, kortaassemig, kugchende.*

DYSŪRĬĂ, æ. f. Cic. Att. 10. 10. Δυσουρία. *Moeijelyke waterlozing, pyn in 't wateren, de koude pis.* Dit woord is zuiver Griekſch.

(DYSŪRĬĂCUS, i, m. Firmic. 4. 8. *Die zijn water moeyelyk maakt.*)

E.

E Præp. abl. *Van, uit.* Deeze præpositio word voor de woorden gezet, die met een medeklinker beginnen.

E manibus in manus. Plaut. Trin. 4. 2. 57. *Van hand tot hand, uit d'eene hand in d'andere.*

E contrario. Cic. Ant. ir. in exf. 11. E diverso. Plin. H. 5. 9. *In tegendeel, daar tegens, daarentegen.*

(E contra. *In tegendeel.* Zie boven Contra.)

E contraria parte. Cic. A. Q. 4. 39. E regione. Cic. T. 11. *Tegens over, aan d'overzyde.*

Peperit e Pamphilo. Ter. An. 3. 2. 17. *Zij heeft een kind by Pamphilus, zy heeft by Pamphilus gekraamt.*

E vestigio. Cæs. B. G. 4. 5. 3. *Op staande voet, aanstonds, dadelyk, ten eersten, straks, terstond.*

Status qui est e natura maxime. Cic. Fin. 5. 17. *Een staat die heel natuurlyk,* of *zeer gelykvormig met de natuur is, die met de natuur best overeenkoomt.*

E Republica. Liv. 27. 4. Cic. A. 3. 12. *Ten beste, tot nut, tot voordeel,* of *welstand van den Staat, tot nut,* of *welwezen van 't Gemeenebest.*

E re nata. Ter. Ad. 3. 1. 8. *Naar gelegentheit,* of *naar bevind van zaaken, naar 't voorvalt, naar de zaaken zich opdoen,* of *vertoonen; volgens den toestant,* of *d'omstandigheit van zaaken.*

Laborare e renibus. Cic. T. Q. 2. 60. *Pijn in de lenden,* of *nieren hebben.*

(E. *Van, uit.*

E me, ne quid metuas, nihil sciet. Plaut. Most. 3. 2. 58. *Uit mij, op dat gij nergens voor vreest, zal hij niets gewaar worden.*

Mercator hoc addebat: e prædonibus, unde emerat, se audisse. Ter. E. 1. 2. 34. *De koopman voegden'er dit bij: dat hy het gehoort had van de zeerooveren, waar van hij ze gekocht hadde.*

E. *Na.*

Statim e somno lavantur. Tac. G. 22. 1. *Terstond na den slaap worden ze gewasschen,* of *baaden zij zich.*

E. *Van, wegens.*

E virtute vobis obtigit. Plaut. Pœn. 5. 6. 49. *Dat is u wegens uwe vromigheit overgekoomen.*)

EA. EADE.

ĔĀ Adv. *Daar door, door die plaats, dat heene.*

Milites ea transeunt flumen, qua, &c. Cæs. B. C. 1. 64. 3. *'t Krygsvolk trekt daar,* of *dat heene den stroom over, alwaar, enz.*

(Ea. *Op die wyze, om die oorzaak.*

Tute tibi ea prodes plurimum. Plaut. Capt. 2. 3. 11. *Op die wijze doet gy u veel voordeel.*)

EĀ. Zie Is.

EĀDEM. zie Idem.

EALE.

ĒĀLE, es. f. Plin. H. 8. 21. *Zeker wild*

wild dier in Ethiopiën, zoo groot als een zeepaerd.

EAPS. EATE.

ĒĀPSĔ. Festus. *Zy zelf.* Men gebruikt het in plaatse van Ea ipsa. Men vind in accus. Eampse by Plaut. R. 4. 8. 14. en in ablativ. Eapse by Plaut. Curc. 1. 3. 4.

ĒĀTĔNŬS. Adv. *Terwyl, middelerwyl, ondertusschen, onderwylen, in dien tyd.*

Eatenus abeunt. Plaut. Most. 1. 2. 52. *Ondertusschen gaan ze weeh.*

Eatenus teram quoad, &c. seq. indic. Cic. L. L. 1. 4 of subj. Cic. Fr. 1. 1. *Ik zal onderwylen duiden, lyden, verdraagen,* of *geduld hebben, tot dat, enz.*

Eatenus. *Zoo lange, zoo verre, tot daar,* of *tot dien tyd toe.*

Eatenus interveniebat, ne quid perperam fieret. Suet. T. 33. 1. *Hy stelde zich zoo verre tusschen beiden, dat'er niets onbehoorlyks geschiedde.*

Lactucas depurga eatenus, qua tenera folia videbuntur. Colum. 12. 9. *Pluk de bladen van de latouw zoo ver af tot daar ze u murw,* of *mals zal schynen te zyn.*

EBEN. EBIB.

ĔBĔNUS, i. f. Ἔβενος. *Een ebbenboom, een zwarthoute boom in Indien.* Virg. G. 2. 117. gebruikt het in gen. mascul. Plin. H. 12. 4. en Lucan. 10. 117. stellen het in fœm.

ĒBĬBO, is, bibi, bibitum, bibĕrĕ. acc. Ter. H. 2. 3. 14. *Drinken, indrinken, af-* of *uitdrinken, zuipen, zwelgen, inzwelgen, uitzuigen.*

Ebibere sanguinem alicui. Plaut. Curc. 1. 2. 65. *Iemants bloed uitzuigen, iemant uitzuipen,* of *kaal maaken.* Plautus voert een soldaat spreekende in, die zich beklaagt dat sommigen hem zijn geld hadden doen verteeren en uitgezopen.

Fluvius ille ab alio ebibitur. Plin. H. 5. 15. *Die stroom stort,* of *ontlast zich in eenen anderen.*

EBLA.

ĒBLĀNĀ, æ. f. *Dublin,* de hoofdstad van Ierland.

ĒBLANDĬŎR, iris, itus sum, iri. *Door veel vleyingen, liefkoozingen,* of *pluimstrykery verkrygen,* of *verwerven.*

Apud eum eblandire, ut, &c. Cic. Att. 16. 16. subj. 3. *Troetel, pluimstryk, streel,* of *vlei hem op dat, enz. Zie door uwe vleyingen by hem te verkrygen, dat, enz.*

Aspectus ejus scenæ eblandiebatur omnium visus. Vitruv. 7. 5. *Het zien van deeze vertoning gaf genoegen aan al de kykers.*

Voluptatibus variis solitudines ruris eblandiri. Colum. 8. 11. *De eenzaamheit van 't land door duizenderlei vermaakelykheden verdryven, verzoeten,* of *aangenaam maaken.*

ĒBLANDĪTUS, a, um. Cic. Pl. 4. *Door veel troetelingen, vleyingen,* of *pluimstryken verkregen,* of *verworven,* van stemmen, begunstigingen, enz. spreekende.

EBOR.

ĒBŎRĀ, æ. f. *Ebora,* of *Evora,* een stad in Portugal.

ĒBŎRĀCŬM, i. n. *Jork,* een stad in Engeland.

ĒBŎRACENSĬS, is. m. & f. sĕ, is. n. *Van Jork, die van Jork is, te Jork geboren.*

ĒBŎRĀTUS, ā, ūm. Zie Eburatus.

ĒBŎRĔŬS, ā, ūm. Plin. H. 7. 53. *Elpenbeenen, van elpenbeen, van elpenbeen,* of *yvoor gemaakt.*

EBRI.

† ĒBRĬĀCŬS, ā, ūm. Plaut. by Non. 2. 306. *Een dronken man.* (Zie Carrions oordeel over dit woord in zijn Emend. 1. 2.

ĒBRĬĀMĔN, inis, n. *Sterken drank, iets dat dronken maakt.* Een woord van de latere eeuw.

Vinum & ebriamen non bibet. Tertull. de Jej. 9. *Wyn en sterken drank zal hy niet drinken.*)

ĒBRĬĔTĀS, atis. f. Cic. T. Q. 4. 12. *Dronkenheit, dronkenschap.*

(ĒBRĬO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Dronken maaken.* Een woord verzonnen van Macrob. Somn. Sc. 1. 12.)

ĒBRĬŎLĀ, æ. f. Plaut. Curc. 1. 3. 56. *Een dronken wijf.*

ĒBRĬŎLĀTUS, i. m. Plaut. by Non 2. 306. *Een dronken mensch.* Zie Carrio.

ĒBRĬŎLUS, i. m. Plaut. Curc. 2. 3. 15. *Een half dronken mensch, een man die wat beschonken,* of *half dronken is.*

ĒBRĬŎSĬTĀS, atis. f. Cic. T. Q. 4. 12. *Dronkenschap, genegentheit,* of *gewoonte van dronken drinken.*

ĒBRĬŌSUS, ā, um. Cic. Fat. 5. *Dronken, zat, genegen tot den drank,* of *tot den wyn, die zich veel dronken drinkt,* of *in den drank verloopt; een nathals.* De compar. Ebriosior staat by Catull. 27. 4. en Sen. E. 83.

ĒBRĬŪS, ā, ūm. Cic. D. 2. 58. *Dronken, vol, zat.*

Ebrius dulci fortuna. Hor. O. 1. 37. 12. *Een mensch dronken,* of *opgeblazen van zyn geluk,* of *over zyn voorspoed; een mensch door zyn geluk vervoert,* of *opgetogen.*

† Ocelli ebrii. Catull. 45. 11. *Dronkene, glinsterende, dryvende, maanme,* of *kleine oogjes.*

Vestigia ebria trahere. Prop. 1. 3. 9. Gradu ebrio incedere. Sen. M. 1. 69. *Dronkenmans passen maaken, als een dronkenman gaan.*

Cena ebria. Plaut. Cas. 3. 6. 18. *Een avondmaal daar veel,* of *sterk gedronken word.*

(Ebrius. *Onzinnig, buiten zyn zinnen.* Zoodaanig zijn dronken menschen.

Si mihi alia mulier istoc pacto dicat, dicam esse ebriam. Plaut. Cist. 4. 2. 15. *Zoo 't wyf my iets anders op deeze wyze zal zeggen, zal ik zeggen dat ze buiten haar zinnen is.*

Ebrius. *Vol, verzadt, opgepropt.* Zoo gebruiken de Grieken hun Μεθύων, als Vechnerus ons leert Hellen. 2. 3. 296.

Lana ebria Sidoniæ de sanguine conchæ. Mart. E. 14. 154. 1. *Wol die vol is van purperverwe, wol die de purperverwe veel,* of *overvloedig naar zich getrokken heeft.*

Nox ebria curis. Mart. 10. 47. 9. *Een nacht waar in men met zorge overstelpt is,* of *wegens bekommernisse niet slaapen kan.*)

EBRO. EBUL.

ĒBRŌDŪNŬM. i. n. *Ambrun,* een stad van 't Dauphiné.

ĒBRŌDŪNENSĬS, is. m. & f. sĕ. is. n. *Ambruner, van Ambrun.*

ĒBRŌĬCÆ, ārum. *of*

ĒBRŌĬCI, ōrūm. m. plur. Cæs. B. 7. 75. 3. *Evreux,* een stad van Normandyen. Cæsar gebruikt het ook om de inwoonders van 't land Evreux te betekenen.

ĒBŪLLĬO, is, ivi & ii, itūm, irĕ. Cato R. R. 106. *Opzieden, opkooken, opborrelen, bruissen, overzieden, overkooken, overloopen,* van water, wijn, enz. spreekende.

* Hoc solet ebullire nonnunquam Epicurus. Cic. Fin. 5. 27. *Dit plagt Epicurus nu en dan wel uit den mond te vallen. Dit was Epicuur zomwyl gedwongen te bekennen.*

(Claudius animam ebulliit. Sen. Ἀποκ. p. 848. *De ziel is Claudius den mond uitgeweit, Claudius heeft den geest gegeeven,* of *is gestorven.*)

ĒBULLO, as, are. Pers 2. 10. Tertull. Pall. 2. *Opzwellen, opwellen gelyk een waterbobbel; waterblaasjes,* of *waterbobbels op 't water maaken.* Dit woord is geen Latijn, men vind het in de beste drukken van Persius noch Tertullianus niet. By d'eerste moet men Ebullit voor Ebullat en by de tweede Cavillando leezen, gelyk Voss. V. S. 1. 22. aantekent. (Zie ook Casaub. Pers. 181. en Salmas. over Tertull. 145.)

ĒBŬLŬM, i. n. Plin. H. 26. 8. Co-

Colum. 2. 2. *en*

ĔBULUS, i. m. Plin. H. 25. 10. *Hadik, adik, wilde vlier*, zeker gewas.

EBUR.

ĔBŬR, ŏris. n. Cic. L. L. 2. 18. *Elpenbeen, yvoor.*

Ebur. Cic. V. 4. 4. *Eenig elpenbeenen werk, iets van elpenbeen*, of *yvoor gemaakt.*

Ebur curule. Hor. E. 1. 6. 53. *Een elpenbeenen stoel*, die de Opperoverheden van Rome gebruikten.

EBURĂ, æ. f. Liv. 40. 30. *Ebora*, of *Talavera*, een stad van Spanjen.

EBURĂ, æ. m. *de Ever, de Everstroom*, een stroom die uit Perche koomende, door 't eiland van Blesois loopt, en zich in de Seine ontlast.

(EBURARIUS, ii. Cod. 10. 64. 1. *Een yvoordraaijer, een konstenaar*, of *werkmeester in yvoor*, of *elpenbeen, een die 't yvoor bewerkt.* Een woord van de latere eeuw.)

ĔBURATUS, ă, ŭm. Plaut. St. 2. 2. 53. *Met elpenbeen bezet, ingelegt, verciert*, of *overtrokken.*

EBURIĂCI, ōrŭm. m. plur. *of* Aulerci Eburovices, ŭm. m. plur. Cæs. B. G. 3. 17. 2. *de Evreuxers, die van Evreux*, zie Ebroicæ.

ĔBŬRNĔŎLUS, ă, ŭm. Cic. de Or. 3. 60. *Van elpenbeen, van yvoor*, of *elpenbeen gemaakt*, van eenige snuistery spreekende. Gell. 1. 11. leest in deeze plaats Eburneus.

ĔBŬRNEUS, ă, ŭm. Cic. V. 4. 1 *Elpenbeenen, van elpenbeen*, of *yvoor.*

Cervix eburnea. Ovid. Her. 20. 57. *Een elpenbeenen*, of *yvooren hals, een hals zoo wit als elpenbeen.*

ĔBŬRNŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 6 898. *Elpenbeenen, van elpenbeen*, of *yvoor gemaakt.*

† Digiti eburni. Prop. 2. 1. 9. *Elpenbeene vingers, vingers zoo wit als elpenbeen.*

ĔBŬRONES, ŭm. m. plur. Cæs. B. G. 6. 35. 1. *De Luikenaars*, of *'t Luikerland.*

ĔBUROVĪCES, ŭm. plur. Cæs. B. G. 3. 17. 3. *de Evreuxers, die van Evreux, 't Bisdom van Evreux.*

Mediolanum Eburovicum. *Evreux*, een stad van Normandyen.

ĔBŪRŬM, i. n. *Olmutz*, de hoofdstad van Moravien.

ĔBUSUS, *of*

ĔBOSSUS, *of*

EBYSSUS, i. f. Plin. H. 3. 5. *of*

EBORA, æ. Stat. S. 1. 6. 15. *Evisse*, een stad van Spanjen in de Middelandsche zee.

ECBA.

ECBĂTĂNĂ, ōrum. n. plur. Plin. 6. 14. Curt. 5. 8. 1. *Ecbatan, Tauris*, een stad in Persien.

ECCA. ECCE.

ECCĂ. *Zie daar*, dat is, Ecce ea. Plaut. R. 4. 4. 130. *Aanschouw die dingen.* Men vind ook by hem Eccum, R. 2. 6. 8. eccam, St. 1. 3. 106. en in de accusativus pluralis, eccas, Truc. 2. 6. 49. ecca. R. 4. 4. 110.

ECCASTOR. Plaut. R. 2. 3. 49. *By Castor*, een eedszweering onder de Ouden: zoo veel beduidende als, *voorwaar! waarachtig!*

ĔCCĔ. Adv. *Zie daar, zie hier, kyk eens.* Men voegt 'er een nominativus, *of* accusativus by.

Ecce autem nova turba atque rixa. Cic. V. 4. 66. *Maar zie daar een nieuwe onlust, een nieuw krakkeel*, of *geschil.*

In rebus quoque jam nullis sunt aliqua remedia, ut in carbone ecce & in cinere. Plin. H. 36. 27. *Daar zyn zelfs geneesmiddelen in dingen die reeds vergaan, of verteert zyn, gelyk men in een doove kool en de asse kan zien.*

Ecce autem hi se Thucydidios esse profiteatur. Cic. Or. 9. *Maar zie deeze luiden geeven voor dat zy navolgers van Thucydides zyn: maar wat dunkt, of zegt gy van dit volk, die zich roemen van Thucydides aanhang te zyn?*

Cum hæc maxime scriberem, ecce tibi Sibosus. Cic. Att. 2. 14. *Toen ik deeze dingen schreef, zie zoo kwamt Sibosus u voor.*

Ecce me. Ter. Ad. 5. 9. 38. *Zie hier ben ik; wat wilt gy van my hebben? wat wilt gy my zeggen.*

(Ecce me. Een spreekwijze, waar door iemand zich aan een ander vertoont, *of* opdraagt.

Quid me quæris? ecce me. Plaut. Ep. 5. 2. 15. *Waarom zoekt gy my? hier ben ik.*

Eccere. *Zie daar.* 't Is zamen getrokken uit ecce res, *of* ecce rem.

Eccere, jam tuatim facis. Plaut. Am. 2. 1. 4. *Zie daar, Gy doet naar uwe gewoonte.*)

ECCI. ECCL.

ECCĬLLĂ. *Daar is zy, zie daar is zy, aanzie*, of *aanschouw haar*, in plaatse van Ecce illa. Plaut. St. 4. 1. 30. Men vind by den zelven in accusativo eccillum, Trin. 3. 1. 21. eccillam, Aul. 4. 10. 51. eccillud, R. 2. 7. 18.

ECCISTĂM, voor Ecce istam. Plaut. Curc. 5. 2. 17. *Hier is zy, zie hier is zy, aanzie*, of *aanschouw haar.*

ECCLESIĂ, æ. f. Plin. E. 10. 111. Ἐκκλησία. *De Raadvergadering, Vroedschap*, of *Raad eener stad.* Men gebruikt dit woord onder de Christenen om te betekenen, *een Kerk*, of *Vergadering van gelovigen.*

ECCLĒSIASTĒRIUM, ii. n. Ἐκκλησιαστήριον. *Vergaderplaats, verzamelplaats, plaats van vergadering*, of *van byeenkomst.* Vitruv. 7. 5. zegt dat dus een tooneeltje in de stad Tralles wierd genaamt. Zie Philander over Vitruvius.

ECDI. ECHE.

ECDĬCĪ, ōrum. m. plur. Cic. F. 13. 56. Ἔκδικοι. *'s Lands*, of *Stads voorspraken, Overheden die 't bewind over 's Lands*, of *Stads penningen hadden.*

ĔCHĔNEIS, eidis. f. Lucan. 6. 676. Plin. H. 9. 25. Ἐχενηΐς. *Een remora, zekere visch die een schip in de volle zee in zyn vaart stuit.*

ECHI.

ĔCHĬDNĂ, æ. f. Ovid. F. 5. 405. Ἔχιδνα. *Een adder*, of *adderslang.*

ĔCHĬNATUS, a, um. *Stekelig, vol stekels*, of *prikkels, dat scherpe puntjes heeft*, of *vol scherpe puntjes is.*

Echinatus spinis. Plin. H. 27. 9. *Stekelig, vol stekels*, of *prikkels, doornachtig, vol doornen, met doornen bezet.*

(Echinatus castaneæ calyx. Plin. H. 15. 23. *Een scherpe, stekelachtige kastanjebolster.*)

ĔCHĬNO...ĔTRĂ, æ. f. Plin. H. 9. 31. Ἐχινομήτρα. *Een zee-egel*, die lange scherpe stekels, *of* vinnen heef.

ĔCHĬNŎPHŎRŬS, ă, ŭm. Plin. H. 32. 11. Ἐχινοφόρος. *Vol pennen*, of *stekels*, van een schulpvisch spreekende.

ĔCHĬNUS, ĭ. m. Mart. 13. 86. Plin. H. 9. 31. Ἐχῖνος. *Een egel, stekelzwyn, zwynegel*, of *yzer varken*, zeker stekelig dier.

Echinus marinus. Hor. Ep. 5. 28. *Een zee-egel*, zekere visch met scherpe stekels, *of* vinnen.

Echinus. Titus Calpurnius. *De kastanjebolster, de buitenste kastanjeschel die scherp*, of *stekelig is.* Zie boven Echinatus.

Echinus. Vitruv. 3. 3. *Een eirond in de gebouwen.* Een woord der Bouwkunde, dus genaamt, om dat het, wanneer 't gehouwen is, wel naar een geborste kastanje gelijkt.

Echinus. Hor. S. 1. 6. 117. *Een spoelbak*, of *spoelvat, een langwerpige houde kuip om de glazen in te spoelen.*

ĔCHĪŎN, ii. m. Plin. H. 29. 6. Ἔχιον. *Theriakel, Orvietaan, tegengift*, vermids het van addervleesch is gemaakt.

ECHO.

ĔCHŌ. f. indeclin. Ovid M. 3. 358. Ἠχώ. *Een weergalm, weerklank, weergeluid.*

(ĔCHŎI-

(ECHŎICŬS, ă, ŭm. Elegi echoici. Sidon. E. 8. 11. *Treurliederen, die op de zelve wyze beginnen en eindigen.* Zoo moet men by deezen Dichter leezen naar de verbetering van Sirmondus.)

ECLI. ECLO.

ECLĬGMĂ, ătis. n. Plin. H. 20. 22. Ἔκλειγμα. *Likzel, slikpotje, slikertzeny.*

ECLIPSIS, is. f. Cic. Her. 3. 22. Ἔκλειψις. *Zonne-* of *maanezwym, taning van zon,* of *maan, zon-* of *maanverduistering.*

ECLĬPTICUS, a, ŭm. Plin. H. 2. 17. Ἐκλειπτικός. *Van de zon-* of *maanverduistering,* of *daar toe behoorende.*

ECLOGĂ, æ. f. Ἐκλογή. *Herdersliedt, herderszang, herdersgesprek, herderspraatje, een zamenspraak tusschen herders.* Zoodanige zyn 'er tien van Virgilius. Dit woord betekent eigentlyk *een verkiezing, uitlezing,* of *uitkipping.*

ECLOGĀRIUS, ii. m. Cic. Att. 16. 2. *Een uitlezer, uittrekker van de fraaiste plaatzen der Schryveren, een die het keurlykste, beste,* of *tierlykste uit de Schryvers kipt,* of *verzamelt.*

ECNE. ECPH.

(ĔCNĔPHIAS, m. Plin. H. 2. 48. en 49. *Een wervelwind uit een geborsten wolk voortkomende.* Daarom noemt hem Aristot. de Mund. 4. Κατὰ ῥῆξιν τοῦ νέφους γινόμενον. Hy beschrijft dien wijdlopiger Meteor. 3. 1. en nevens hem Sen. N. Q. 5. 12. De Schippers noemen deezen wind, als Harduinus over Plinius zegt, Tornados en Travados.)

ECPHŎRĂ, æ. f. Vitruv. 6. 2. Ἐκφορά. *Een bordes, een uitsiek, uitsteekzel,* of *uitsprongk.*

Ecphoræ venustiorem habent speciem, quæ quantum habent altitudinis, tantum habent projecturæ. Vitruv. 3. 3. *De uitsprongen staan veel beter, of cierlyker als ze gelyk van hoogte met d'uitspringende deelen zyn, of die zoo verre uitsteeken als ze hoogte hebben.*

ECQU.

ECQUANDO? Adv. Cic. Rull. 2. 7. *Wanneer doch? En wanneer? Maar wanneer eens?* Vraagswijze.

ECQUIS, ECQUĂ, of ECQUÆ, ECQUŎD, of ECQUID? *Wie? Wat? wat doch? iemant? iets?* vraagende.

Ecquis vivit me hodie fortunatior? Ter. E. 5. 8. 1. *Wie leeft 'er, of wie is 'er in de waereld zoo gelukkig als ik? of is 'er wel iemant ter waereld zoo gelukkig als ik?*

Ecquid te pudet? Ter. An. 5. 2. 30. *Schaamt gy u niet? hebt gy geen schaamte?*

Quæro, ecquid literarum? negant. Cic. Att. 2. 8. *Ik vraage hen of ze geen brieven hebben ontfangen, of 'er geen brieven gekoomen zyn? zy antwoorden neen.*

ECQUISNAM, ECQUÆNĂM, ECQUODNAM, of ECQUIDNĂM? Catull. 28. 6. *Wie? Wat?*

Ecquisnam tibi dixerit? Cic. Vat. 16. *Wie zou 't u gezegt hebben.*

Ecquodnam principium putatis libertatis capessendæ? Cic. A. 10. 9. *Wat hoop, of gelegentheit ziet gy om uwe vryheit weer te krygen? wat voor een beginsel denkt gy dat 'er is om de vryheit te herstellen?*

ECST. ECTR.

(ECSTĂSIS, is, f. Ἔκστασις. *Verrukking van zinnen.* Een woord gebruikt van Tertull. de an. 9. en 45. Marc. 4. 22.

ECTRĂPELUS, i. m. Plin. H. 7. 16. *Die de gemeene langte van een mensch te boven gaat, die langer is dan een gemeen mensch.* Dit is een Grieksch woord. Ἐκτράπελος. En deeze Schrijver zegt, dat het in 't Latijn geen naam heeft.)

ECTY. ECUL.

ECTYPUS, ă, um. Ἔκτυπος. *Afbeeldig.*

Ectypa alleen. Plin. H. 25. 12. of Ectypa opera. Plin. H. 37. 10. *Beeldwerk, gedreven, of verheven werk, basserl leven.*

Ectypa gemma. Sen. B. 3. 26. *Een edele steen met verheven werk, of daar eenig beeldwerk op gesneden is.*

ECŬLEUS. Zie Equuleus.

EDAC. EDAX.

EDĀCITAS, ātis. f. Cic. Fr. 3. 9. *Gulzigheit, slokzigheit, graetigheit, groote graagheit, overgrooten honger, onverzadelyke eetlust.*

EDĀX, ācis. omn. gen. Cic. Fl. 17. *Een vraat, slokop, gulzigaart, een gulzig mensch, grooten eeter, gulzigen slokker,* of *verslindend mensch.* (De superl. Edacissimus staat by Sen. E. 60.)

Edax. Hor. O 2. 11. 19. *Scherp, bytend, steekend, vinnig, verteerend, verslindend, opeetend, vernietigend.*

Tempus, of vetustas edax rerum. Ovid. M. 15. 234. *De alverslindende tyd, of de onderdom die alles verslind, verteert,* of *vernietigt.*

EDEC. EDEN.

EDĔCIMATĂ, ōrŭm. n. plur. Festus. *De tienden van iets.*

ĒDENTO, ās, āvi, ātum, āre. *Tandenloos maaken, de tanden uittrekken, doen uitvallen,* of *uitslaan.*

Edentare alicui malas. Plaut. R. 3. 2. 48. *Iemant de tanden uitslaan, iemants bakstanden aan stukken slaan.*

EDENTULUS, ă, ŭm. Plaut. Cas. 3. 2. *Tandeloos, zonder tanden, die geen tanden meer heeft, die de tanden uitgevallen zyn.*

Vinum vetustate edentulum. Plaut. Pœn. 3. 3. 87. *Een heele oude zagte wyn, een wyn die door onderdom geen scherpigheit meer heeft.*

EDER. EDES.

EDĔRĂ. Zie Hedera.

EDESSĂ, æ. f. Plin. H. 5. 24. *Edessa, een stad van Mesopotamie, tegenwoordig Orfa,* of *Rhoay,* of *Orrhoay,* in 't *Diarbeek* gelegen.

EDIC.

ĒDĪCO, is, dixi, dictŭm, dicĕrĕ. acc. *Zeggen, verhaalen, vertellen, verkondigen, ontvouwen, uitleggen, verklaaren, beveelen, belasten, gebieden.*

Edixit, ne quis, &c. seq. subj. Cic. Fr. 1. 1. *Hy heeft bevoolen,* of *belast, dat niemant, enz.*

Edicam servis, ne, &c. seq. subj. Ter. Hec. 4. 1. 50. *Ik zal de knechts belasten, dat ze niet, enz.*

Edixerunt (ut) Senatus adesset ad Kalendas Januarias. Cic. F. 11. 6. *Zy hebben belast dat de Raad den eersten van Januarij,* of *Louwmaand vergaderen zoude.*

Edicere Senatum. Suet. J. 80. 8. *Den Raad leropen, beschryven, byeen roepen, de vroedschap beleggen.* Socios conventum in aliquem locum. Liv. 26. 51. *De Bondgenooten ergens byeen roepen; op een vergaderplaats bescheiden.* Diem ad conveniendum in aliquem locum. Liv. 40. 26. *Een dag bestemmen, vaststellen,* of *beraamen om in een plaats byeen te koomen.*

Dictator prædam militibus edixerat. Liv. 8. 36. *De Opperbevelhebber had belast dat de buit onder de soldaaten zoud uitgedeelt worden.*

Edicere. Cic. Ar. 26. *By trompetgeschal afkondigen, openlyk laaten uitroepen,* of *verkondigen, een wet openbaarlyk afleezen.*

Edicere aliquid alicui. Cic. Fin. 2. 22. *Iemant ergens van,* of *over waarschouwen, iemant iets verwittigen, verstendigen,* of *iets laaten weeten.*

ĒDICTIO, ōnis. f. *Gebod, weettebod, afkondiging, bevel, verbod, waarschouwing.*

Basilicas edictiones habet. Plaut. Capt. 4. 2. 31. *Hy gebied als Koninge? hy heerscht als Opperverst.* Dit is een spreekwijze van het tooneel.

EDI-

‡ ĔDĪCTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ aliquid alicui. Plaut. Am. 2. 2. 184. *Iemant iets vertellen, verhaalen, zeggen, berichten.*

ĔDICTŬM, i. n. Cic. V. 1. 42. *Gebod, wettgebod, afkondiging, plakkaat, bevel, keure, waarschuwing,* van een Vorst, Overheit, *of* Oppermogende Maatschappy.

Edictum. *Bevel, last,* of *gebod* van een gemeen man.

Nihil adversus edictum tuum facere sum ausus. Ter. H. 4. 1. 10. *Ik heb niets tegens uw gebod durven doen.*

EDIL. EDIM.

(ĔDĬLĬĂ, ōrum. pl. n. Gell. 17. 11. *Eetbaare spyze, al dat goed is om te eeten.*)

ĔDĬMBŬRGŬM, i. n. *Edenburg, Edemburg,* de Hoofdstad van Schotland.

EDIS.

ĔDĪSCO, ĭs, dĭdĭcī, discĕrĕ. acc. Cic. T. Q. 2. 11. Quintil. I. O. 1. 1. *Van buiten leeren.*

Ediscere linguas. Ovid. Art. 2. 122. *Taalen leeren.* Libellum ad verbum. Cic. A. Q. 4. 44. *Een boekje van woord tot woord van buiten leeren.* Aliquid ex Poëtis inter lusum. Quintil. I. O. 1. 11. *Eenige plaatzen der Dichteren al speelende van buiten leeren.* Artem. Cic. de Or. 1. 58. *Een konst, ambacht,* of *handwerk leeren.*

† Vultus aliquorum ediscere. Val. Flacc. 1. 368. *'t Wezen,* of *aangezigt van sommigen kennen, onderkennen,* of *onderscheiden.*

ĔDĪSSĔRO, ĭs, serŭī, sĕrĕrĕ. acc. Cic. L. L. 2. 22. Plaut. Capt. 5. 2. 14. *Uitleggen, ontwinden, verklaaren, openleggen, ontvouwen, iets zeggen, doen verstaan,* of *te verstaan geeven; iets net verhaalen.*

Edissere vera mihi. Virg. Æ. 2. 149. *Zeg my de waarheit.*

ĔDĪSSĔRTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ aliquid alicui. *Iemant iets zeggen, verhaalen, uitleggen, verklaaren, ontvouwen, openleggen, doen verstaan.*

Ordine, ut quidquid actum est, edissertavit. Plaut. Am. 2. 1. 53. *Hy heeft van stuk tot stuk verhaalt al wat 'er omgegaan was.*

Edissertare. Liv. 22. 54. *Redevoeren. gesprek voeren.*

EDIT.

ĔDĪTĬO, ōnis. f. Plin. E. 2. 10. *Druk, uitgeving, gemeenmaking, het uitgeeven,* van een boek, *of* werk.

Præcipitare editionem libri. Quintil. E. Tr. Bibl. *Het uitgeeven van een boek te zeer verhaasten.*

Editio. Cic. Pl. 16. *Aanstelling, beroeping, noeming,* of *verkiezing,* van een Overheit, enz.

Editio. Ulp. Dig. 50. 2. 2. §. 6. *Geboorte, oorspronge.*

ĔDĪTĪTĬUS, a, um. Edititius Judex. Cic. Mur. 23. *Een Rechter door een zyde gekoren,* of *genoemt; een verkoren,* of *willekeurigen Rechter.*

ĔDĪTŌR, ōris. m. *Voortbrenger, veroorzaaker, teelder, een die iets voortbrengt, teelt,* of *veroorzaakt; een vertoner van spelen, de uitgever van een boek, enz.*

Fluvius nocturnæ editor auræ. Lucan. 2. 423. *Een stroom die des nachts een luchtje veroorzaakt.*

ĔDĪTŬS, a, um. Cic. Br. 2. *Uitgegeeven, in 't licht gegeeven, verspreid, afgekondigt, gemeen gemaakt.*

Editus. *Bekent gemaakt, verklaart, verspreid, verbreid, te kennen,* of *te verstaan gegeeven, verwittigt, verstendigt, gewaarschouwt.*

Hæc opinio erat edita in vulgus. Cæs. B. C. 3. 29. 3. *Dit gerucht was onder 't volk verspreid,* of *liep onder 't volk.*

Editus. *Geboren, afkomstig, gesproten.*

Editus Regibus. Hor. O. 1. 1. 1. *Van Koningen afkomstig,* of *gesproten, van Koninglyken afkomst,* of *Koninglyk bloed.* Jovis satu. Cic. Off. 1. 32. *Zoon van Jupiter.*

Editus in lucem. Cic. T. Q. 3. 1. *Die 't licht heeft gezien, geboren, in de waereld gekoomen.*

Editus. Cic. V. 4. 48. *Hoog, groot, verheven.* De compar. Editior staat by Cæs. B. C. 1. 43. 2. en de superl. Editissimus by Liv. 7. 24.

Collis immensum editus. Tac. H. 5. 11. 5. In altitudinem ingentem editus. Liv. 28. 6. *Een zeer hoogen heuvel.* E planitie paululum editus. Cæs. B. G. 2. 8. 3. *Een heuvel die in de vlakte allenskens ryst,* of *oploopt.*

Editior viribus homo. Hor. S. 1. 3. 110. *Een sterker man, een man van zeer groote kracht,* of *sterkte.*

EDO.

‡ ĔDO, ōnis. m. Varr. *by* Non. 1. 237. *Een vraat, gulzigaart, slokop,* of *grooten eeter.*

ĔDO, ĕdis, *of* ēs, ĕdit, *of* ēst, edi, ēsum, *of* ēstum, ĕdere, *of* esse. acc. Cic. T. Q. 5. 35. *Eeten, opeeten.*

* Est mollis flamma medullas. Virg. Æ. 4. 66. *Een heimelyke vlam verteert het ingewand.*

Ubi esuri sumus? Plaut. Men. 1. 2. 38. *Waar zullen wy eeten? Waar zullen wy gaan eeten,* of *'t middagmaal houden?*

Edere panem ex vino. Cels. 1. 6. *Wynsopjes eeten, brood in wyn geweikt eeten.*

Cibus ille non estur propter amaritudinem. Plin. H. 20. 9. *Die kost word om haare bitterheit niet gegeeten.*

ĔDO, ĭs, dĭdi, dĭtŭm, dĕrĕ. acc. *Werpen, jongen voortbrengen,* van dieren spreekende die jongen krijgen.

Edere partum. Cic. N. D. 2. 52. *of* fœtum. Virg. G. 4. 199. *Kraamen, baaren, ter waereld brengen.*

Partu novissimo edidit Juliam. Tac. An. 2. 54. 1. *Julia was de laatste daar zy van gekraamt heeft.*

Vitis hæc trecenta & sexaginta quinque dolia edidit. Suet. Gr. 23. 5. *Deeze wyngaard heeft drie honderd en vyfenzestig tonnen wyn gedraagen.*

Campi edunt herbas. Colum. 2. 4. *De velden brengen kruiden voort.*

Edere facinus. Cic. A. 13. 9. *of* scelus. Cic. Sext. 27. *Een schelmstuk plegen,* of *begaan.* Cædem. Liv. 5. 13. *of* stragem. Liv. 27. 14. *Een groot bloedbad aanrechten, een groote neêrlaag geeven,* of *toebrengen.* Exemplum severitatis. Cic. Fr. 1. 2. *Een voorbeeld van gestrengheit stellen.* Strepitum. Colum. 12. 21. *Gerucht,* of *geraas maaken.*

Edere librum. Cic. A. Q. 4. 4. *Een boek uitgeeven,* of *in 't licht geeven.*

Edere wierd ook van de Goden gezegt, als ze antwoordden die hun quamen vraagen.

Apollo oraculo edidit, &c. Cic. Off. 2. 22. (edidit ore. Tib. 1. 4. 67.) *Apols Orakel,* of *godspraak heeft verklaart, enz.*

Edere animam. Cic. Sext. 38. *of* spiritum extremum. Cic. A. 12. 9. *of* vitam. Cic. Fin. 5. 2. *Den geest geeven, overlyden, sterven, ontslaapen,*

Edere clamorem. Cic. D. 2. 23. *Schreeuwen, roepen, een geschreeuw maaken.* Verba. Cic. P. Q. 20. *Spreeken, woorden uitbrengen.* Cantus. Cic. D. 2. 26. *Zingen.*

Edere alicui rationes. Cic. Att. 7. 3. *Iemant,* of *aan iemant rekening doen, iemant rekenschap geeven.*

Edere mandata alicui. Liv. 5. 36. *Zyn volmagt,* of *last aan iemant vertoonen.*

(Edere alleen, en edere proprio sumptu. *Op zyn kosten vertoonen.*

Julius Cæsar edidit spectacula varii generis. Suet. J. 39. 1. *Julius Cesar heeft verscheiden slach van toneel-*

neelspeelen op zyne kosten vertoont.
Galba novum spectaculi genus, elephantes funambulos edidit. Suet. G. 6. 1. *Galba heeft een nieuw spel, waar in olifanten op de koord dansten, ten zynen kosten vertoont.*
Petivere, ut proprio sumptu ederent ludos. Tac. An. 1. 15. 3. *Zy hebben verzocht, dat ze op hunne kosten toneelspeelen vertoonen mogten.*

EDOC.

ĒDŎCENTER. Adv. *Nut, bequaam om te leeren.*
In eo nihil edocenter scriptum est. Gell. 16. 8 *Daar in is niets tot leering geschreven.)*
ĒDŎCĔO, es, dŏcŭi, dōctūm, dŏcērĕ aliquem aliquid. Sall. in Cic. 4. *Iemant ergens in onderwyzen, ergens onderrigt in geeven, iemant iets leeren, wyzen, of onderrichten.*
Illum edocet de itinere hostium. Sall. B. C. 48. *Hy wyst hem den weg dien de vyand was ingeslaagen.*
Edoce ut res se habet. Plaut. Trin. 3. 3. 20. *Zeg, of onderricht my hoe de zaak zich toedraagt, of vertel my hoe de zaak staat.*
ĒDŎCTUS, ă, ūm. Rem aliquam. *Onderricht, onderwezen, verstendigt, die iets geleert heeft, die ergens in onderwezen, of onderricht is.*
Edoctus belli artes sub magistro. Liv. 25. 40. *Die de oorlogskonst, of krygskunde onder een meester heeft geleert.*
Edoctus omnia per Legatos. Sall. B. C. 45. *Van alles door de Gezanten bericht, onderricht, verwittigt, of verstendigt.*
* Edoctus exercitus. Front. St. 2. 3. 7. *Een geoeffend heir, een ervarene heirmagt.*

EDOL. EDOM.

ĒDŎLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Schaaven, effen, glad, of gelyk maaken, polysten.*
Edolare librum. Varr. by Non. 6. 1. *Een boek beschaaven, voltrekken, voltooyen, opmaaken, nazien, of verbeteren; de laatste hand aan een boek leggen.*
Quod jusseras, edolavi. Cic. Att. 13. 47. *Ik heb voltrokken, net volbragt, beschaaft, opgemaakt 't geen gy my verzocht, of gebeden had.*
ĒDŎMĬTUS, ă, um. *Getemt, overwonnen, t'ondergebragt, overheert, overmeestert, bedwongen.*
Scribunt vitiosam naturam ab eo sic edomitam esse doctrina. Cic. Fat. 5. *Men schryft dat hy zyn quaaden inborst, of ondeugenden aart door zyn geleerdheit zoodanig getemt, overwonnen, of betengelt heeft.*
Herba edomita. Colum. 9. 4. *Een tam kruid, een hof- of tuinkruid.*
ĒDŎMO, ās, dŏmŭi, dŏmĭtum, dŏmārĕ. acc. Hor. O. 4. 5. 22. *Temmen, bedwingen, vermeesteren, overheeren, overwinnen, t'onderbrengen, overweldigen.*

EDOR.

ĒDŎRMĬO, is, īvi, ītūm, īrĕ. Cic. A. Q. 4. 17. *Slaapen, rusten, leggen slaapen, uitslaapen.*
Edormire vinum. Gell. 6. 10. *of* crapulam. Cic. A. 2. 12. *Den wyn, of de dronkenschap uitslaapen, de dampen van den wyn door den slaap verdryven.*
† Ilionam edormit. Hor. S. 2. 3. 61. *Hy slaapt waarlyk in 't speelen van de rol der slaapende Iliona.* Hy spreekt van een toneelspeelder die de persoonaadje van Iliona verbeeldde.
ĒDŎRMĪSCO, is, iscĕrĕ. *Slaapen, in slaap zyn, uitslaapen.*
Mane dum edormiscat unum somnum. Plaut. Am. 2. 2. 65. *Laat hem een oogenblik slaapen, wacht tot dat hy maar wat uitgeslaapen, of een uiltje gevangen heeft.* Dit laatste is boertachtig.
Edormiscere crapulam. Plaut. R. 2. 7. 28. *Zyn wyn, of dronkenschap uitslaapen, zich door den slaap ontnuchteren.*
Interea aliquo abeam atque edormiscam hoc vinum. Ter. Ad. 5. 2. 11. *Ondertusschen zal ik ergens deezen wyn gaan uitslaapen.*

EDUC.

ĒDŪCĀTĬO, ōnis. f. Cic. Fin. 5. 14. *Voedzel, onderhoud.*
Educatio Cic. L. L. 3. 13. *Opvoeding, opbrenging, optrekking, onderwys der kinderen.*
Liberalis educatio. Cic. de Or. 3. 31. *Een geregelde, of goede opvoeding.*
ĒDŪCĀTŎR, ōris. m. Cic. N. D. 2. 34. *Opvoeder, opbrenger van kinderen, een die een kind, of kinderen opbrengt, of opqueekt.*
Educator alicujus. Cic. Pl. 33. *Iemants Bestierder, Onderwyzer, of Leermeester; Voogd van iemant.*
ĒDŪCĀTRĪX, īcis. f. Colum. 8. 11. *Voedster, opbrengster, opvoedster.*
Educatrix. Cic. L. L. 1. 24. *Voedster, minne, minnemoer, meesteres, voogdes.*
ĒDŪCĀTŪS, ă, ūm. *Opgevoedt, opgebragt, onderhouden, opgequeekt.*
Educatus liberaliter. Cic. Pl. 33. *of* ingenue. Cic. Fin. 3. 11. Libere. Ter. An. 5. 4. 8. *Wel opgebragt, die wel is opgevoede, of een goede opvoeding heeft gehad.*
Educatus ad turpitudinem. Cic. V. 3. 24. *Qualyk, dertel, of ongeregelt opgebragt*
Educatus in sermone alicujus. Cic. Cl. 58. *Die van iemant heeft leeren spreeken.*
ĒDŪCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Opvoeden, optrekken, opbrengen, onderhouden, queeken.*
Educare liberos. Varr. by Non. 5. 1. 5. *Kinderen opbrengen, optrekken, onderwyzen, onderrichten.* Oratorem. Quint. I. Præf. 1. *Een Redenaar queeken.*
Tractus iste multos lepores educat. Hor. E. 1. 15. 22. *Dat land brengt veel haazen voort, dat veld is vol haazen.*
Vitis hæc mitem educat uvam. Catull. 62. 50. *Die wyngaard draagt goede, zoete, of smaakelyke druiven.*
† Florem educat imber. Catull. 62. 41. *Door den regen koomen de bloemen voort, of spruiten de bloemen uit.*
ĒDŪCO, is, duxi, ductum, ducĕrĕ. acc. *Uittrekken, uithaalen, uitleiden, buiten, of uitbrengen, voortbrengen, doen voortkoomen, te voorschyn brengen.*
Educere aliquem e custodia. Cic. T. Q. 1. 29. *Iemant uit de gevangkenis verlossen, of leiden.* Gladium e vagina. Cic. I. R. 2. 4. *Den degen uittrekken, of uit de schede trekken; van leer trekken.*
Educere exercitum in expeditionem. Cic. D. 1. 33. *'t Leger in 't veld, of te veld brengen, met het leger te veld koomen, of opbreeken.* Copias in aciem. Liv. 7. 13. *'t Heir, of de benden in slagorde schaaren, of stellen.*
Aliquem rus educere. Cic. Fr. 3. 3. *Iemant op 't land brengen.*
Educere. *Opbrengen, opvoeden, opqueeken, optrekken, onderwyzen, zorg voor de opvoeding (van een kind) draagen.*
Hinc eduxit mater pro sua. Ter. E. 1. 2. 76. *Myn moeder heeft haar voor heur eigen dochter opgebragt.*
Educere fœtus. Plin. H. 10. 54. *Werpen, jongen,* van dieren spreekende. Virg. G. 4. 163. gebruikt deeze uitdrukking om te betekenen, *opvoeden, aanqueeken, opbrengen, onderhouden,* van byen spreekende.
Educere turrim, &c. Virg. Æ. 12. 674. turrim sub astra. Virg. Æ. 2. 461. *Een toren optrekken, stichten, of bouwen.* Molem cælo. Virg. Æ. 2. 186. *Een dyk, wal, of bolwerk tot den hemel toe, of hemelhoog optrekken, of opwerpen.*

Hir-

(Hirneam ego vini, ut matre fuerat natum, eduxi meri. Plaut. Am. 1. 1. 274. *Ik heb de wynkruik, zoo als de wyn van den stok was gekomen, uitgedronken.*

Si hoc eduxeris, suavem cantationem aliquam occipito. Plaut. St. 5. 5. 16. *Als gy dat uitgedronken hebt, zoo begin een zoet, of aangenaam deuntje te zingen.*

Educere. *Ophaalen.*

Donicum pisces eduxit foras. Plaut. Truc. 1. 1. 18. *Tot dat hy de visschen opgehaalt hebbe.*)

ĒDUCTUS, ă, ŭm. Cic. Att. 1. 12. *Uitgehaalt, uitgebragt, uitgetrokken, uitgevoert, uitgeleid, uitgetogen.*

Eductus. *Opgevoed, opgebragt, opgetrokken, aangequeekt, onderwezen.*

Severa patris disciplina eductus. Tac. An. 6. 15. 3. *Onder de strenge tucht van zyn vader opgevoed, opgetrokken, of opgebragt.* Libere. Ter. An. 5. 4. 8. *Wel opgevoed, eerlyk, of defrig opgebragt, van een goede opvoeding.*

EDUL.

‡ ĒDŪLCO, ās, ārĕ. *Verzoeten, verzachten, zoet maaken.*

Edulcare vitam. Matt. *by* Gell. 15. 25. *en* Non. 2. 295. *'t Leven verzoeten,* of *aangenaam maaken.* Gellius tekent aan, dat dit woord ten zijnen tyde nieuw, en by dezen Dichter, alhoewel niet zonder aardigheit, verzonnen was.

‡ ĒDŪLIĂ, iūm. n. plur. Gell. 7. 16. *Eetbaare spyze, allerhande mondkost, al dat goed om te eeten is,* of *dat gegeten kan worden.* Fulgent. A. S. 49. zegt Eduliūm.

‡ ĒDŪLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Hor. S. 2. 4. 43. *Eetbaar, goed, gezond,* of *bequaam om te eeten.*

EDUR.

ĒDŪRĒ. Adv. Ovid. Art. 3. 476. *Hardnekkig, halstarrig.* (In de verbeterde drukken leest men Nec tamen eduro, quod petit, ore nego, voor edure, quod petit ille.)

ĒDŪRO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Colum. 11. 1. *Duuren, goed blyven, volharden, in wezen,* of *staant blyven.* Men vind in Columella Eduro niet in actīvo, de beste drukken hebben Educo.

Extremus ibi cadentis solis fulgor in ortus edurat. Tac. G. 45. 1. *Het licht duurt in dat land, van der zonnen ondergang tot haren opgang.*

Dena secula edurare. Sen. B. V. 1. *Tien eeuwen leeven, duuren, goed blyven,* of *blyven staan; duizend jaar in 't leven,* of *in wezen blyven.*

ĒDŪRŬS, ă, ŭm. Virg. G. 2. 65. *Zeer hard, styf, onbuigzaam,* van hout spreekende. Servius zegt dat Edurus by Virgilius *week, gedwee, zacht* betekent: maar schoon men in die plaats gemeenlyk Et durus leest, zoo kan echter d'eerste zin dat woord bequaamelyk worden toegepast. Zie ook G. 4. 145.

EFFA.

ĔFFĀBILĬS, is. m. & f. lĕ, is. n. Virg. Æ. 3. 621. *Iemant,* of *iets, dat kan uitgesproken,* of *geschreeven worden.* Men leest in Virgilius Nec dictu affabilis ulli. *Onnaakbaar voor elk, die van niemant te spreeken is,* of *die niemant durft aanspreeken, daar niemant tegens spreeken mag.* (Apul. A. 315. gebruikt in dezen zin het woord effabilis in de beschryvinge van Godt, als hy hem noemt nemini effabilis. De compar. effabilior staat by S. n. E. 79.)

ĔFFAFILATUS, a, um. Effafilatum brachium. Festus. *Een naakten, ontblooten, opgestroopten,* of *blooten arm.*

ĔFFĂRCIO, is, fārsi, fārtūm, fārcīrĕ. acc. Festus. *Vullen, vervullen, aanvullen, vol maaken, opvullen.*

Ea intervalla grandibus saxis effarciuntur. Cæs. B. G. 7. 23. *Die openingen,* of *tusschenruimtens worden met groote steenen gevult.*

ĔFFĀRIS *of* ārĕ, fatus sūm, fāri aliquid. Cic. Dom. 55. Virg. Æ. 6. 560. *Iets zeggen, vertellen, verhaalen, melden, spreeken.* Men vind in indicativo Effor niet.

Effari templum. Cic. Att. 13. 42. *De plaats voor een kerk aanwyzen,* of *afteekenen.*

ĔFFASCINATĬO, ōnis. f. Plin. H. 37. 10. *Tovering, betovering, bekoring, tovery, duivelskonst, duivels bezweering.*

ĔFFASCĬNO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Toveren, betoveren, toverye plegen, bekooren.*

Effascinare aliquem visu. Plin. H. 7. 2. voce, lingua. Gell. 9. 4. *Iemant met aankyken,* of *met aanspreeken betoveren, iemant door 't gezicht, door de stem,* of *door de tong betoveren,* of *bekooren.*

ĔFFĀTŪM, i. n. Cic. A. Q. 4. 29. *Een grondspreuk, grondregel, leerstuk, les,* of *regel.*

* Effatum. Cic. L. L. 2. 8. *Godspraak, hemelspraak, hemelval,* Orakel, *'t Orakels antwoord.*

ĔFFĀTUS, ă, um. Virg. Æ. 12. 896. *Die gesproken heeft;* ook *gesproken, uitgesproken.*

EFFE.

ĔFFĔCTĒ. Zie Effete.

EFFECTIO, ōnis. f. Cic. Fin. 3. 14. *Making, maakzel, uitvoering, volbrenging, uitwerkzel.*

Effectio artis. Cic. Fin. 3. 7. *Konst, gewrogt, werkvrucht, van een konst, de uitvoering, voltooijing,* of *het uitwerkzel van een konst.*

ĔFFECTIVĒ. Adv. Quintil. I. O. 2. 18. *Dadelyk, krachtdadelyk, waarlyk, in der daad, met der daad, krachtdadelyk, uitvoerigelyk.*

EFFECTOR, ōris. m. Cic. T. Q. 1. 29. *Een werkmeester, werkbaas, werkman; maker, veroorzaaker, uitwerker, konstenaar.*

Effector mundi Deus. Cic. Tim. 13. *Godt de Werkmeester, Schepper,* of *Maker der waereld.*

ĔFFECTRIX, īcis. f. *Werkmeesterschhe, uitwerkster, maakster, voortbrengster, bronader.*

Amicitiæ effectrices sunt voluptatum tam amicis quam sibi. Cic. Fin. 1. 20. *De vriendschap is een groote bronader van genoegen,* of *van vermaak,* of *verwekt veel vermaak, zoo voor ons, als voor onze vrienden.*

ĔFFECTŪS, ă, ūm. Cic. D. 2. 47. *Gedaan, gemaakt, volvoert, uitgevoert, volwrogt, voltrokken, volbragt.* De compar. Effectius staat by Quintil. I. O. 12. 10. gelyk sommige by hem lezen voor affectibus.

Hoc ego tibi effectum reddam. Ter. An. 4. 2. 20. dabo. Ter. E. 2. 1. 6. *Stel u gerust,* of *zyt verzekert, ik zal dat voor u te weeg brengen,* of *uitvoeren.*

ĔFFECTUS, ūs. m. Cic. T. Q. 2. 2. *Gewrogt, uitwerking, uitwerkzel, maakzel, werkvrucht, voortbrenging.* Men vind Effectum, in n. g. niet by de goede Schryveren. (Onder deeze word evenwel Quintilianus opgetelt; en ik heb het by hem gevonden 7. 3.)

* Opera in effectu erant circa urbem. Liv. 31. 46. *De werken rondom de stad waren al voltrokken, nu en al in staat.*

Aliis alii ostendebant ædificiorum effectus. Vitruv. 2. 1. *Zy deelden malkanderen mede, dat ze tot welstant der gebouwen uitgevonden hadden.*

ĔFFĒMĬNĀTĒ. Adv. Cic. Off. 1. 4. *Verwyfdelyk, slappelyk, lafhertiglyk, op een vrouwe wyze.*

ĔFFĒMĬNATUS, ă, ūm. Cic. Off. 1. 15. *Verwyft, laf, slap, slapbertig, lafhertig, zeenuwloos, magteloos, zwak,* van zaaken en persoonen spreekende. (De superl. Effeminatissimus

tiſſimus ſtaat by Cic. F. 16. 27.)

EFFEMINO, as, avi, ātum, ārĕ. acc. Cic. N. D. 2. 26. *Verslappen, verzwakken, ontzeenuwen, slap, verwyft, of lafhertig maaken, doen verslappen, of doen verzwakken, krenken, magteloos maaken, uitputten, bederven.*

Calor effeminat corpus. Celſ. 1. 9. *De hitte verzwakt het lighaam, maakt het slap, loom, of magteloos.*

Effeminare animum. Sall. B. C. 11. *'t Gemoed doen verslappen, of verwyft maaken, iemand moedeloos, lafhertig, slaphertig, of kleinmoedig maaken.*

Effeminari in dolore. Cic. Fin. 2. 29. *Kleinmoedig, in tegenspoed worden, in 't verdriet den moed verliezen, of laaten zakken.*

EFFERĀTUS, ā, ūm. Cic. N. D. 1. 23. *Wild, wuft, wreed, woest, beestachtig, hard, ruuw, ontereschaft, onhebbelyk.* De compar. Efferatior ſtaat by Liv. 34. 24.

Animi efferati militia. Liv. 1. 19. odio, ira. Liv. 5. 27. *Gemoederen door den oorlog verwildert, wreed, of woest geworden, door haat, toorn, enz. verhard, of verbittert geworden.*

EFFERCĬO, is, īre. acc. *Vullen, vervullen, vol maaken.*

Effercite vos cibis. Plaut. Moſt. 1. 1. 62. *Vult u op, kropt u op met spyzen.* (Een wijze van ſpreeken ontleent van de dieren, die kroppende gemeſt worden.)

EFFĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Verbeesten, verwilderen, wuft, wild, woest, of wreed maaken.*

Hoſtes in eam rabiem efferavit, ut, &c. ſeq. ſubj. Front. St. 2. 6. 7. *Hy heeft de vyanden tot zulk een woede gebragt, dat, enz.*

Efferare vultum. Suet. C. 50. 3. *of* ſpeciem oris. Liv. 2. 23. *Zyn aangezigt mismaaken, een wreed, straf, of stuurs wezen zetten.*

(Efferari. *Verwoest worden.*

Non patiuntur terram immanitate belluarum efferari. Cic. N. D. 2. 39. *Zy gedoogen niet dat het land door de wilde beesten verwoest worde.*

Efferare. *Wilde beesten ergens op uitsnyden, of graveeren.* Apulejus gebruikt dit woord in deeze beteekenisse.

Qui artis ſubtilitate tantum efferavit argentum. Apul. M. 5. 159. *Die door aardigheit van de konst op zoo groot een stuk zilverwerk wilde beesten uitgesneden heeft.*)

EFFĔRO, fers, extŭlī, ēlātūm, efferre. acc. Ter. Ad. 2. 4. 1. *Draagen, uitdraagen, wechdraagen, wechvoeren, wechbrengen, uithaalen, opligten, uitheffen, opbeuren.*

Efferre aliquem in humeros. Cic. de Or. 2. 53. *Iemant op de schouderen draagen.* Imperata ex navi. Plaut. Am. 2. 1. 82. *Ontscheepen, uit een schip aan land brengen, lossen, uit een schip lossen.*

Effertur alleen. Ter. An. 1. 1. 90. Effertur magna frequentia. Cic. Fl. 17. Effertur cadaver. Liv. 2. 8. *Het lyk word met een groote statie begraaven, of plechtiglyk ten grave gevoert.* Plin. H. 7. 8. gebruikt Efferri pedibus, om te zeggen, *ter aarden besteld, of ten grave gebragt worden.*

Efferre aliquid. Virg. Æ. 8. 1. *Iets opheffen, opligten, optillen, opbeuren.*

Efferre aliquid ex aliquo loco. Cato R. R. 2. *Iets ergens van daan brengen, draagen, of voeren.* Saucios ex acie. Cic. T. Q. 2. 16. *De gequetsten uit het gevecht brengen, of voeren.* Domo pedem. Cic. Att. 6. 8. Greſſum. Sen. M. 4. 872. *Uit den huis gaan.*

Hoc me patria mea extulit. Liv. 35. 19. *Dat heeft my verplicht uit myn land te gaan, dat heeft my genoodzaakt myn vaderland te verlaaten, dat heeft my uit myn vaderland gedreven.*

Efferre aliquem alleen. Cic. Mur. 7. *of* Efferre aliquem laudibus. Cic. F. 9. 14. *Iemant roemen, pryzen, verheffen, iemants lof ophaalen.*

Efferre aliquem ad ſummum Imperium per omnes honorum gradus. Cic. C. 1. 11. *Iemant door alle trappen van eere tot het Keizerryk brengen, of verheffen.*

Efferre ſe. Curt. 4. 5. 3. Se inſolenter. Cic. T. Q. 4. 17. *Zich verheffen, zich groots aanstellen, zich hoogmoedig, of vermetel draagen.* Se altius. Flor. 1. 26. 8. *Zich te hoog, of boven zyn staat verheffen, heel groot, of breed opgeeven.*

Hic me magnifice effero. Ter. H. 4. 3. 31. *Hier verheffe, of pryze ik myzelven geweldig, hier geef ik groot op, hier koom ik als een groot man voor den dag.*

Efferri ſtudio alicujus rei. Cic. S. 23. *Ergens meê ingenomen zyn, veel meê ophebben, of zeer naar staan, iets yveriglyk zoeken, een groot liefhebber van iets zyn.*

(Caligula canendi ac ſaltandi voluptate ita efferebatur. Suet. C. 54. 4. *Kaligula wierd door 't vermaak, dat hy in 't zingen en danssen had, zoo aangedreven, of aangezet.*)

Efferre aliquid alleen. Ter. Ad. 4. 4. 17. *of* aliquid foras. Ter. Ph. 5. 8. 65. *Iets verbreiden, verspreiden, openbaaren, verkondigen, ruchtbaar, of gemeen maaken, iets aan den dag brengen.*

Efferri lætitia. Cic. Dej. 9. *Van blydschap opgenomen, verrukt, of vervoert worden.* Iracundia. Cic. T. Q. 4. 21. *Door toorn, of gramschap vervoert worden.* Dolore. Cic. Ar. 2. *Van pyn, of smert buiten zich zelven raaken.*

Hæc me lætitia extulerunt Cic. F. 2. 10. *Dat heeft my een byzondere vreugde, of blydschap veroorzaakt, deeze dingen hebben my door blydschap vervoert, of verrukt.*

Uberiores ille ager effert fruges. Cic. Cl. 4. *Dat land draagt veel beter, is veel vruchtbaarder, brengt veel meer op; dat veld geeft overvloedige vruchten; dat is een zeer vruchtbaar veld.*

(Efferre. *Wechwerpen, buiten werpen.*

Tu extuliſti filiolam noſtram ad necem. Plaut. Ciſt. 4. 1. 13. *Gy hebt ons dochterje wech, of buiten geworpen op dat het verscheurt wierde.*

Efferre. *Draagen, uitstaan.* Voor Perferre. In deezen zin gebruiken de Dichters dit woord.

Sed tua me virtus quemvis efferre laborem ſuadet. Lucret. 1. 140. *Maar uwe dapperheit doet my allen arbeid, of alle moeite uitstaan.*)

EFFERTŬS, ă, ūm. *Vol, vervult, gevult, opgevult, volgemaakt.*

Hæreditatem aptus ſum effertiſſimam. Plaut. Al. 2. 2. 16. *Ik heb een groote erfenis gekregen, my is een groot erfgoed, of een ryke erfenis toegevallen.*

EFFERVĔO, es, ferbŭī, fervĕrĕ. Vitruv. 8. 3. *Met groote sprongen, of straalen ontspringen, uitspringen, opborrelen, met bobbels opzieden.* van een warme bron ſpreekende.

(Mare efferbuit in altum. Obſeq. 89. *De zee is opgekoomen, heeft opgeborrelt, of heeft zich om hoog geheven.*)

EFFERVO, is, fervĕrĕ. *Met groote straalen uitbraaken, uitwerpen, of uitbarsten, of uit springen, met groote bobbels opborrelen.*

Effervere in agros vidimus Ætnam. Virg. G. 1. 471. *Wy hebben de berg Etna zyn vuur met groote straalen in de velden zien uitbraaken, of uitwerpen.*

EFFERVESCO, is, ferbŭī, fervĕſcĕrĕ. *Koken, opborrelen, zieden, opzieden, overzieden, ziedend heet worden.*

Effervescere in dicendo ſtomacho & iracundia. Cic. Cl. 70. *In 't spreeken heet van gramschap worden,*

of

of *heel quaad, en toornig worden, hevig en door toorn vervoert worden onder 't spreeken.*

EFFERUS, a, um. Virg. Æ. 8. 6. *Wild, wreed, woest, woest.*

Efferus. Sen. Ph. 1. 264. *Wreed, straf, verwoed, onmenschelyk, onhandelbaar, beestachtig, onbeschoft, onhebbelyk.*

EFFETA, æ. f. Sall. B. C. 53. *Een uitgebaarde vrouw, een vrouw die geen kinderen meer krygt,* of *die onvruchtbaar geworden is.*

Effeta gallina. Plin. H. 10. 53. *Een uitgelegde hen, een hen die niet meer legt.*

* Effeta. Colum. 7. 12. *Dat gejongt,* of *geworpen heeft,* van een wijfje der dieren spreekende.

† EFFETE. Adv. Mart. 2. 27. 3. *Volmaaktelyk, volkomentlyk, wel, verstandiglyk, wijsselyk.* Van een Redenaar spreekende, die zijn reden geëindigt heeft. De leenspreuk is genomen van de dieren die geworpen hebben. Zommige leezen Effecte.

EFFETUS, a, um. *Uitgeput, afgebezigt, afgesleten, uitgemergelt, onvruchtbaar, zwak, verzwakt, krachteloos, quynende, verteert, vergaan.* (De compar. Effetior staat by Apul. Fl 365.)

Libidinosa adolescentia effetum corpus tradit senectuti. Cic. S. 9. *Een ongebonde jeugt maakt een zwak, krachteloos,* of *quynend lighaam in den ouderdom.*

Effetæ vires. Virg. Æ. 5. 396. *Uitgeputte,* of *verzwakte krachten; uitputting,* of *uitmergeling der krachten.*

Effetus ager. Virg. G. 1. 81. Effetum solum. Colum. Præf. *Een uitgeput land; een land dat door veel dragen onvruchtbaar geworden is.*

Senectus veri effeta. Virg. Æ. 7. 440. *Een suffenden ouderdom, een oud mensch die begint te suffen.*

EFFI.

EFFICACIA, æ. f. Plin. H. 11. 5. *Kracht, vermogen, mogenheit.*

EFFICACITAS, atis. f. Cic. T. Q. 4. 13. *Kracht, vermogen, sterkte, magt.*

EFFICACITER. Adv. Plin. H. 28. 11. *Krachtiglyk, ten volien, ter degen, volkomentlyk, met kracht.* De compar. Efficacius staat by Plin. H. 23. 1. en de superl. Efficacissime by Plin. H. 19. 10.

EFFICAX, acis. omn. gen. *Krachtig, magtig, vermogend tot iets, tot iets dienende, dat ergens kracht toe heeft,* of *goed voor is.* De compar. Efficacior staat by Plin. H. 20. 10. en de superl. Efficacissimus by Liv. 41. 15.

Efficax adversus serpentes. Plin. H. 22. 21. *Krachtig, goed,* of *gezond tegens de slangebeeten,* of *steeken,* van een geneesmiddel spreekende.

Preces ad muliebre ingenium efficaces. Liv. 1. 9. *Gebeden die magtig zyn om een vrouw te vreden te stellen,* of *te vermurwen.*

Centurio satis barbaræ, efficacis tamen apud pares homines stoliditatis. Flor. 4. 12. 16. *Een Hoofdman over honderd van een ruwe plompheit, doch waar door hy over zyns gelyken te zeggen had.*

Efficax. Hor. Ep. 3. 17. *Kloek, sterk, werkzaam, magtig, van groote kracht,* of *sterkte,* van Herkules spreekende.

Homo parum efficax. Cic. F. 8. 10. *Een man die niet zeer werkzaam is, die weinig uitrecht, van gering vermogen, magt,* of *aanzien.*

EFFICIENS, entis. omn. gen. *Uitwerkende, uitvoerende, te weeg brengende, dat de oorzaak is van iets, dat iets uitwerkt, veroorzaakt,* of *maakt.*

Virtus efficiens est voluptatis. Cic. Off. 3. 33. utilitatis, Cic. Off. 3. 3. *De deugd is de bronader,* of *de oorzaak van 't vermaak, van 't heilzaame, enz. veroorzaakt,* of *verwekt vermaak, voordeel, enz.*

Ratio efficiens magnos viros. Cic. Off. 1. 20. *De reden die groote mannen maakt.*

EFFICIENTER. Adv. Cic. Fat. 15. *Uitwerkelyk, als d'uitwerkelyke oorzaak, krachtdadiglyk.*

EFFICIENTIA, æ. f. Cic. Fat. 9. *De kracht, krachtdaadigheit, werkzaamheit, de invloed, de daad,* of *werking van een oorzaak die eenige uitwerking voortbrengt.*

EFFICIO, is, feci, fectum, ficere. acc. *Volmaaken, voleindigen, voltooyen, volbrengen, te weeg brengen; afdoen, voltrekken, volvoeren, uitvoeren, afmaaken,* van eenig werk spreekende.

Efficere officium suum. Plaut. Truc. 4. 2. 1. *Zyn plicht doen, betrachten,* of *volbrengen.* Magna facinora. Plaut. Ps. 2. 1. 16. *Groote daaden doen, verrichten,* of *uitvoeren.*

Efficere aliquid. Cic. T. 16. *Iets uitwerken, uitvoeren, volvoeren, doen uitvoeren, te weeg brengen, te boven koomen.*

Efficere aurum alicui. Plaut. B. 2. 2. 55. *Iemant geld verschaffen, beschikken,* of *bezorgen.* Votum alicui. Lucan. 7. 101. *Iemants wensch,* of *begeerte voldoen,* of *volbrengen.* Alicui nuptias. Ter. An. 3. 4. 16. *Iemant uithouwelyken,* of *aan 't wijf helpen, een huwelijk voor iemant koppelen.*

Efficere quod pollicitus. Ter. Ph. 4. 1. 24. *Zyn beloften volbrengen,* of *nakoomen, zyn woord houden.* Jussa, of Mandata alicujus. Cic. Att. 1. 14. Ovid. Her. 14. 54. *Iemants bevelen uitvoeren,* of *gehoorzaamen, iemants geboden nakoomen.*

Quantum in studiis effecit? Quintil. I. O. 2. 1. *Wat voortgang heeft hy in de studie,* of *leeroefening gedaan? Wat is hy in 't leeren,* of *in de leeroefening gevordert? Hoe veel heeft hy al geleert?*

Efficere, ut, &c. seq. subj. Cic. Am. 16. *Trachten, poogen, bezorgen, zyn best doen, zyn krachten inspannen, te weeg brengen, om, enz.*

Iis rebus effectum est, ut, &c. seq. subj. Cic. Off. 1. 8. *Die dingen hebben te weeg gebragt dat, enz. Uit die dingen is ontstaan, dat, enz.*

Melioribus judiciis efficiebantur in dies. Vitruv. 2. 1. *Zy wierden van dag tot dag scherpzinniger,* of *schranderder van oordeel.*

(Efficere. *Bewyzen, toonen dat de zaak zoo is*

Minutis interrogatiunculis, quod proposuit, efficit. Cic. Par. Præf. *Hy bewyst,* of *toont door kleine vraagjes, dat het geen hy voorgestelt heeft, zoo is.*)

EFFICTIO, onis. f. Cic. Her. 4. 49. *Afbeeldzel, afbeelding, schildery, verbeelding, vertoning, beschryving van iemant en van zyne handelingen.* Een spreekwijs der Redenrijkkonst.

EFFICTUS, a, um. *Verbeeld, afgebeeld, vertoont, uitgebeeld, uitgeschildert, uitgedrukt, nagemaakt, beschreven.*

Effictos mores nostros in alienis personis videmus. Cic. S. R. 16. *Wy zien onze zeden in anderen uitgebeeldt.*

EFFIGIES, ei. f. Cic. de Or. 1. 43. V. 2. 65. *Een beeld, schildery, afbeeldzel, uitbeelding, beeltenis, gelykenis, konterfeitzel, nabootzing.*

Habere effigiem turis. Plin. H. 25. 7. *De gelykenis,* of *gedaante van wierook hebben, naar wierook gelyken,* van een vocht spreekende.

Effigies. *Het beeld, afbeeldzel, de uitbeelding, beschryving, afmaling, het denkbeeld dat men van iemant,* of *van een zaak maakt,* of *geeft.*

Effigies humanitatis & probitatis patris filius. Cic. Fin. 2. 18. *Een zoon die een volmaakt beeld,* of *navolger van zyns vaders beleefdheit en vroomheit is.*

Eminens effigies virtutis. Cic. T. Q. 3. 2.

3. 2. *Het levendig, eigen, zichtbaar, deftig voorbeeld*, of *beeld van de deugd.*

Cyrus a Xenophonte scriptus est ad effigiem justi Imperii. Cic. Fr. 1. 1. *Cyrus leven is van Xenophon beschreeven tot een schets van een volmaakte regeeringe.*

ĔFFĪNGO, is, finxi, fictūm, fingĕrĕ. acc. Cic. D. 1. 13. *Naar 't leven vertoonen, uitbeelden, schilderen*, of *afbeelden, levendig*, of *naar 't leven afmaalen, tekenen. verbeelden, afschilderen*, of *uitschilderen*, in den eigentlijken, en oneigentlijken zin.

* Effingere mores alicujus. Cic. L. L. 1. 9. *Iemants leven*, of *zeden uitbeelden, vertoonen*, of *beschryven.*

Orator ille effingit vim Demosthenis. Quintil. I. O. 10. 4. *Deeze Redenaar is Demosthenes volkomen in kracht van welsprekentheit gelyk, evenaart de krachtige welsprekenheit van Demosthenes.*

(Oratione effingere mores oratoris. Cic. de Or. 2. 43. *De gebaerden van een redenaar in een rede nabootzen.*

Ita effingere Horatium. Plin. E. 9. 22. 2. *Horatius zoo verbeelden*, of *nabootzen.*)

Animo effingere aliquid. Cic. de Or. 2. 86. *Zich iets inbeelden*, of *verbeelden, zich iets voorstellen, iets verzinnen. ergens een denkbeeld van maaken.*

Effingere. acc. *Schoon maaken, reinigen, afwisschen, afwryven, opwisschen, afboenen*:

Sanguinem alicujus e foro spongiis effingere. Cic. Sext. 35. *Met een spons iemants bloed, dat op de markt is gestort, opwisschen.* (Servius brengt deeze plaats by, en vertaalt ze aldus Æ. 8. 634.)

Fiscinas spongia effingat. Cato R. R. 68. *Laat hem de mandjes met een spons afwisschen.*

EFFL.

ĔFFLĀGĬTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. F. 10. 24. *Bede, aanhouding, aanhoudend verzoek, ernstig verzoek, smeeking, aandrang, dringende bede.*

ĔFFLĀGĬTĀTŪS, ūs. m. *Bede, ernstig verzoek, aanhouding, smeeking, begeerte.* Men vind niet dan d'ablativus Efflagitatu.

Efflagitatu meo. Cic. V. 5. 29. *Op myn bede*, of *verzoek, door myn voorspraak, op myn ernstig verzoek.*

ĔFFLĀGĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquid ab aliquo. *Iets van iemant ernstelyk begeeren, smeeken, verzoeken*, of *vergen, by iemant ergens hard om aanhouden, iemant iets afdringen*, of *ergens hertelyk om bidden.*

Efflagitare auxilium ab aliquo. Cic. Ant. ir. in ex. 4. *Iemants hulpe ernstelyk verzoeken, om iemants hulpe smeeken.*

Efflagitare aliquid convicio. Cic. Fr. 2. 11. *Iets met quaadspreeken*, of *vuilspreeken verzoeken, vorderen, eisschen.*

ĔFFLĔO, ēs, ēvi, ētūm, ērĕ. *Schreyen, weenen, kryten, huilen, traanen storten.*

Efflere oculos. Quintil. D. 6. *De oogen uitschreyen, zich blind weenen.*

ĔFFLĪCTĪM. Adv. *Vieriglyk, uittermaaten, hertelyk, met groote drift*, of *genegentheit, ter dood toe.*

Efflictim perit ejus amore. Plaut. Merc. 2. 3. 107. *Hy verquynt*, of *sterft van liefde tot haar, hy is t'eenemaal op haar verzot, verslingert*, of *verlieft.*

Efflictim amare. Plaut Cas. Prol. 49. deperire. Plaut. Am. 1. 3. 19. of perire aliquem. Plaut. Pœn. prol. 96. *Iemant uittermaten, tederlyk, teerhertelyk*, of *vieriglyk beminnen, op iemant verzot, verslingert*, of *smoorlyk verlieft zyn.*

‡ ĔFFLĪCTOR, āris, āri. *Gequelt, geplaagt, geslagen*, of *vermoord worden.*

Efflictantur homines noctu hic in via. Plaut. St. 4. 2. 26. *De luiden worden hier op straat by nacht vermoord.*

ĔFFLĪGO, ĭs, flixi, flictūm, flīgĕrĕ. acc. Sen. ir. 2. 31. *Vermorsselen, vertreeden, vertrappen, verbryzelen, met voeten*, of *onder de voeten treeden, aan stukken trappen*: ook *plaagen, quellen.*

Effligere. Sen. ir. 1. 15. *Dooden, doodslaan, ombrengen, om hals brengen.*

Pedatu primo aliquem effligere. Plaut. Cist. 2. 1. 50. *Iemant met den eersten slag onder den voet slaan, iemant met den eersten slag dooden.*

* Effligere aliquem. Plaut. As. 4. 2. 9. *Iemant bederven, onder den voet helpen, arm maaken, uitzuipen, tot den bedelzak brengen, op den dyk zetten.*

ĔFFLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 34. 13. Varr. R. R. 1. 12. *Uitblaazen, wechblaazen, met blaazen*, of *geblaas verdryven.*

Efflare extremum halitum. Cic. T. Q. 2. 9. Animam. Cic. T. Q. 1. 9. *Den laatsten adem uitblaazen, sterven, overlyden.*

* Efflare colorem. Lucret. 2. 831. *Van verwe verslenssen, zyn kleur*, of *verwe verliezen.*

ĔFFLŌRĔSCO, is, flōrŭi, flōrēscĕrĕ. *Bloeijen, uitspruiten, opengaan, botten, spruiten, voortkoomen, ontstaan, groeyen, geboren worden*, in den oneigentlijken zin. Dit verbum word niet eigentlijk gevonden.

* Utilitas efflorescit ex amicitia. Cic. Am. 27. *Uit vriendschap spruit nut*, of *voordeel.*

Efflorescit ingenii laudibus. Cic. Cœl. 31. *Hy blinkt*, of *munt uit in verstand, hy heeft heel veel verstands, hy heeft een grooten geest.*

Ex rerum cognitione efflorescat oportet oratio. Cic. de Or. 1. 6. *Een rede moet haar schoonheit en luister uit de kennisse der dingen bekoomen, behoort door de kennis van zaaken geacht*, of *geprezen te worden.*

ĔFFLŬĔNTĬĂ, æ. f. Plin. H. 26. 10. *Uitvloeying, uitstorting, overloping, overvloeying, uitvlieting, vervlieting.* (De geleerde Harduinus leest hier Affluentia)

ĔFFLŬO, ĭs, flūxi, flūxūm, flŭĕrĕ. Cato R. R. 112. *Afvloeijen, uitvloeyen, overvloeyen, storten, afloopen, uitloopen, doorloopen, wechvloeyen, doorvloeyen, uitvlieten, vervlieten.*

Effluit ætas. Cic. S. 2. æstas, &c. Cic. Att. 12. 43. *De eeuw, de zomer, enz. loopt door, vloeit wech, gaat voorby.*

Voluptates effluunt. Cic. Fin. 1. 12. *De vermaakelykheden gaan over*, of *gaan voorby, zyn vergankelyk, neemen schielyk een einde.*

Hæc ex animo effluunt. Cic. F. 2. 14. *Deeze dingen gaan uit onze gedachten, raaken uit onze gehengenisse, worden vergeeten.*

Huic minime mirum est ex tempore dicenti solitam effluere mentem. Cic. Cl. 61. *'t Is geen wonder, dewyl hy voor de vuist wech spreekt, dat hem zyn vernuft ontvloeit*, dat is, *dat hy zoo deftig niet spreekt als hy gewoon is.*

Ex animo tuo plane effluxi. Cic. F. 7. 14. *Ik ben heel uit uwe gedachten geraakt, gy denkt niet meer om my, gy hebt my ganschelyk vergeeten.*

Quod falsum est effluit. Ter. E. 1. 2. 41. *Dat valsch is vloeit my door*, of *raakt my uit de gedachten, ik kan niet onthouden dat valsch*, of *onwaar is.*

ĔFFLŬVĬŪM, ĭi. n. Plin. H. 7. 51. *Overvloeijing, overloping, uitstorting, uitvloeijing, storting.*

* Effluvium lacus. Tac. An. 12. 57.

57. 3. *De overvloeying*, of *overloop van een meer.*

EFFO.

EFFŌCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Verworgen, verstikken, worgen, stikken.*

Illi bonis suis efforantur. Sen. B. V. 2. *Zy zyn, en worden door hunne groote middelen verstikt, of bezwaart; zy hebben overvloed goed, zyn zeer uitermaten ryk.*

EFFŎDIO, is, fodi, fossūm, fŏdĕre. *Graaven, putten delven, uitgraaven, een graft, of gryp maaken, uitdelven.*

Effodere aliquid. Ovid. M. 1. 140. Aliquid e terra effodere. Plaut. Pl. 1. 4. 20. *Iets opgraaven, uitgraaven, of opdelven, iets uit de aarde graaven.*

Effodere alicui oculos. Plaut. Au. 1. 1. 14. Cic. N. D. 3. 38. *Iemants oogen uitsteeken, uitgraaven, of uitrukken.*

Memoria illius effodit pectus meum. Cic. Marc. 4. *Zyne gedachtenis doorgrieft, doorboort, of doorsteekt my 't herte.* (Zoo leest Victor. V. L. 34. 9. Andere daar en tegens obludit.)

EFFŎR. Zie Effatis.

EFFORĀTUS, ā, ūm. Colum. 9. 1. *Doorboort, doorsteeken, doorgrieft, doorgraaven, uitgeboort.*

EFFOSSUS, ā, ūm. Matt. 13. 60. 1. *Getraaven, uitgegraaven, uitgedolven*, van een graaft spreekende.

Effossus. Sil. 1. 233. *Uitgegraaven, opgegraaven, opgedolven, uit de aarde gegraaven, gegist, of gedolven.*

Effossi oculi. Sen. Oe. 5. 973. *Uitgesteeken, of uitgegraaven oogen.*

EFFR.

EFFRĀCTĀRIUS, ii. m. Sen. E. 68. *Een huisbreeker, een dief die huisbraak doet, die muuren, en deuren, enz. aan stukken slaat om te steelen.*

EFFRACTŌR, ōris. m. Paull. Dig. 1. 15. 3. §. 1. Zie Effractarius.

EFFRACTŪRA, æ. f. Paull. Dig. 1. 15. 3. §. 2. *Huisbraak, huisbreeking, opbreeking*, van een deur, kist, enz.

EFFRĒNĀTĒ. Adv. *Toomeloos, buitensporiglyk, onstuimiglyk, onbeteugelt, roekeloos, verwoedelyk, overdadiglyk, ongebonden.* De compar. Effrenatius staat beneden by Cicero.

Effrenate incitari. Cic. S. 12. of ferri. Cic. T. Q. 3. 5. *Getergt worden, woedende worden, door woede vervoert worden.*

Legio effrenatius in hostem irrupit. Cic. A. 14. 9. *Het legioen, of de benikende ziel met grooter woede de vyanden aan.*

EFFRĒNĀTĬO, ōnis. f. *Toomeloosheit, vervoering, ongetemdheit, woede, vermoetlheit, ontbondenheit, ongeregeltheit, buitensporigheit.*

Quæ effrenatio impotentis animi? Cic. A. 5. 6. *Hoedanig is de buitensporigheit van een woedend gemoed?*

EFFRĒNĀTŪS, ā, ūm. Cic. Ar. 1. *Toomeloos, verwoed, woedend, ongetemt, ongetoomt, ongeregelt*, van een vorst, of heerschocht sprekende. De compar. Effrenatior staat by Liv. 3. 50. en de superl. Effrenatissimus by Sen. E. 88.

Effrenatus. Cic. Off. 1. 26. *Verwoed, woedend, vervoerd, toomeloos, die nergens door weerhouden, of bedwongen word.*

EFFRĒNUS, ā. ūm. *Toomeloos, ongetoomt, zonder toom, met een lossen toom.*

Effreno equo in medios ignes infertur. Liv. 4. 33. *Hy jaagt zyn paerd met een losfen toom, of met den toom op den hals midden in 't vuur.*

Effrenus. Ovid. M. 6. 465. Virg. G. 3. 382. *Verwoed, woedend, ongebonden, ongeregelt, buitensporig, roekeloos, losbollig, ligt, onmatig.*

EFFRĪCO, ās, ārĕ. *Wryven, afwryven, schuuren, afschuuren.*

Illis rubigo animorum effricanda est. Sen. E. 95. *Men moet den roest van hunnen geest schuuren, men moet den roest, of de onnuttigheit afschuuren, die, om zoo te spreeken, op hun verstand zit; men moet hun verstand oeffenen, of afschaaven.*

EFFRINGO, is, fregi, fractūm, fringĕrĕ. acc. Ter. Ad. 1. 2. 8. Cic. Cœl. 16. *Breeken, verbreeken, uitbreeken, aan stukken slaan, breeken, of singten; verzwakken, krenken.*

Effringere corpus. Sen. Theb. 1. 159. *Het lighaam krenken, of verzwakken.*

Animam effringere. Sen. H. Oe. 4. 1449. *Iemant de ziel uit het lyf wringen, iemant worgen.*

EFFU.

EFFŬGIO, is, fugī, fŭgitūm, fŭgĕrĕ. aliquo loco. Plaut. Merc. 3. 4. 75. De aliquo loco. Cic. A. 2. 29. *Vluchten, ontvluchten, ontsnappen, ontkoomen, ontloopen, ergens van daan vluchten, uit zekere plaats vlieden, wyken, of vluchten.*

* Effugere. Ter. Ad. 5. 8. 32. Virg. Æ. 11. 881. *Ontwyken, ontgaan, schuuwen, myden, vermyden, ontvlieden, ontloopen, ontvluchten, ontkoomen*, een gevaar, een quaad, een misdaad, de dood, enz.

Hæc morte effugiuntur. Cic. T. Q. 1. 36. *Dat alles word door de dood ontgaan, de dood verlost ons van dat alles.*

Ubi me effugerit memoria, ibi tu facito ut subvenias. Plaut. B. 1. 1. 2. *Als my de geheugenis ontgaat, maak dan dat ik het gedenke.*

Effugere crimen inconstantiæ. Cic. Fam. 5. 29. *Niet ongestadig, of niet ontstandvastig zyn; niet aan 't gebrek van ongestadigheit vast, of schuldig zyn.*

Nihil te effugit. Cic. de Or. 2. 35. *Niets ontgaat, of ontslipt u; gy weet alles; niets is voor u verborgen.*

Censebam me effugisse a vita maritima. Plaut. B. 2. 3. 108. *Ik meende dat ik van het vaaren bevryd was, of het zeeleven verlaaten te hebben.*

Effugere aciem oculorum. Sen. Ag. 5. 945. Visus alicujus. Ovid. F. 3. 406. *Uit iemants gezigt blyven, onder iemants oogen niet koomen, of verschynen.*

(Plurima effugiunt somniculoso. Colum. 11. 1. *Een slaperig mensch ontvallen, of vergeet veele dingen.*

Effugere. *Ontkoomen, ontsnappen*, van visschen spreekende.

Pisces ne effugiant, cavet. Plaut. Truc. 1. 1. 16. *Hy past op, of draagt zorge, dat de visschen het niet ontkoomen.*)

EFFŬGIUM, ii. n. *Vlucht, ontvluchting, uitgangh, ontsnapping, ontkoming, middel, of gelegenheit om te ontvluchten, of te ontkoomen.*

Illi effugia insederant. Tac. An. 3. 42. 4. *Zy hadden alle de uitgangen bezet.*

Aves habent effugia pennarum. Cic. N. D. 2. 47. *De vogels hebben vleugels, of wieken om te ontvluchten, of te ontkoomen.*

Nostris, neque terra, neque mari effugium dabatur victis. Hirt. B. Al. 16. 1. *De onzen overwonnen zynde, konden noch te land, noch ter zee ontvluchten, of konden noch te land, noch te water ontkoomen.*

Apud Prætorem effugium mortis mentione civitatis assequi non potuit. Cic. V. 5. 64. *Hy heeft de dood niet konnen ontgaan, met tegens den Schout te zeggen dat hy een Roomsch burger was.*

EFFULCIO, is, fulsi, fultūm, fulcirĕ. Virg. Æ. 7. 94. *Onderstennen, onderzetten, onderschooren, onderschraagen, onderstutten.* Men vind van dit verbum niet dan Effultus.

EFFŬLGĔO, ēs, fulsī, fŭlgĕrĕ. Liv. 22. 1. *Blinken, uitblinken, schy*

schitteren, glansch geeven, schitteren, glinsteren, glimmen.

Lux nova oculis effulsit. Virg. Æ. 9. 110. *Een nieuw licht heeft hem ten oogen uitgeschittert.*

EFFULTUS, a, um. Virg. Æ. 7. 94. *Ondersteunt, onderschoort, onderzet, onderstut, ondergeschraagt.* Zie Effulcio.

EFFUNDO, is, fudi, fusum, fundere. *Uitstorten, uitgieten, storten, plengen, vergieten.*

Effundere lacrymas. Cic. Pl. 42. fletus. Virg. Æ. 2. 271. *Traanen storten, schreijen, weenen.* Sanguinem pro Republica. Cic. Mil. 37. *Zyn bloed voor 't Gemeenebest storten, waagen, ten beste geeven.*

* Effundere iram in aliquem. Liv. 39. 34. Odium. Cic. F. 1. 9. *Zyn toorn, of gramschap op iemant uitgieten, uitstorten, of koelen.* Honores in mortuum. Cic. Br. 15. *Een dooden veel eer aandoen, groote eer bewyzen.*

Effundere ærarium. Cic. T. Q. 3. 20. *De schatkist uitputten, ledigen, of ledig maken.*

Effundere animam. Virg. Æ. 1. 102. Vitam. Ovid. Her. 7. 181. Extremum spiritum. Cic. A. 14. 12. *Den geest geeven, den adem uitblaazen, sterven, ontslaapen, overlyden.*

Effundere. Ter. Ad. 5. 9. 34. patrimonia. Cic. Off. 2. 15. fortunas omnes. Cic. S. R. 2. *Al zyn goed doorbrengen, verdoen, verquisten, verspillen, opeeten, of verteeren.*

Reditus publicos effundunt, non in exercitus, sed in dies festos. Justin. 6. 9. 3. *Zy besteeden 's Lands inkomsten niet tot het onderhoud der legeren, maar tot het vieren der feestdagen.*

Effundere aliquid. Cic. Att. 16. 7. *Iets verhaalen, vertellen, zeggen, bekent, of ruchtbaar maaken, openbaaren, voortspraaten.*

Ager ille herbas effundit plurimas. Cic. Or. 15. *Dat veld, of dat land brengt overvloediglyk ook veel voort.*

Copiam Oratorum effudit hæc ætas. Cic. Cl. 9. *Deze eeuw is overvloedig, of heel vruchtbaar in Redenaaren geweest, heeft veele Redenaars uitgelevert.*

Cæca ira primum impetum effundunt. Liv. 38. 17. *Zy storten hunne eerste woede dolzinnigelyk uit*, van krygsvolk spreekende.

Effundere se in aliqua libidine. Cic. Par. 3. Ad aliquam libidinem. Liv. 34. 6. *Zich aan eenige heete lust uitlaaten, zich van eenige drift of hertstocht laaten vervoeren, of vermeesteren.*

Effundere carcerem in aliquem. Cic. Pis. 7. *De gevangenen op iemant loslaaten, te eens iemant aanhitzen.*

Equus eum effudit. Liv. 22. 3. 27. 32. *'t Paerd heeft hem ter aarde geworpen.*

Orbitatis dolorem non in lacrymas effudit. Justin. 1. 8. 9. *Zy heeft zich niet ongebonden met het verlies van haaren zoon te beweenen.*

Magna vis Græcæ juventutis in Asiam se effudit. Paterc. 1. 4. 3. *Een groot getal Grieksche Jongelingen heeft zich in Azien gesmeeten, geworpen, of verspreid.*

Civitas tota ad eum se effudit. Cic. Br. 3. *De gansche stad is naar hem uitgeloopen.*

Vox in coronam turbamque effunditur. Cic. Fl. 28. *Daar verspreid zich een geruch in de vergadering en onder de schaare.*

Pompejus in nos suavissime est effusus. Cic. Att. 4. 9. *Pompejus heeft ons heel veel vriendschap bewezen, of betoont.*

(Vitis effunditur in materiam & frondem. Colum. 4. 21. *De wyngaard schiet in 't hout en in de bladeren.*

Effundi. *Uitgegooten worden, uitvallen.*

Sutor puero forma calcei tam vehementer cervicem percussit, ut ei oculus effunderetur. Julian. *by* Ulp. Dig. 19. 2. 13. §. 4. *De schoenmaker heeft een jongen met een schoenleest zoo hard in den nek geslagen, dat hem een oog uitviel.*)

EFFUSE. Adv. *Overvloediglyk, uitermaten, breedelyk, onmaatiglyk, in overvloed, overdadiglyk.* De compar. Effusius staat by Liv. 34. 16. en de superl. Effusissime by Plin. P. 84. 4.

Ibi effuse affluunt opes. Liv. 3. 26. *Daar worden overvloedige rykdommen, of schatten gevonden.*

Homo effuse petulans. Cic. Pis. 5. *Een bovenmaaten dartel, een heel baldadig, of uitgelaten mensch.* Dives. Cic. Cœl. 16. *Een heel ryk man.*

Cum animus effuse exultat. Cic. T. Q. 4. 6. *Wanneer de geest uitgelaten is in blydschap, of uitermaten verheugt is.*

Effuse fugere. Liv. 3. 22. *Uit aller magt vluchten, hals over kop vluchten.*

Effuse aliquem diligere. Plin. P. 84. 4. *Iemant tederlyk beminnen, teêrhertiglyk liefhebben, hertelyk, of van gansher herten beminnen.*

Effusius mœrere. Sen. E. 63. *Uitermaten bedroeft, bedrukt zyn, of treuren.*

EFFUSIO, onis. f. Cic. N. D. 2. 10. *Uitstorting, overlopinge, uitvlieying, overvloeijing, uitschieting, plenging.*

Effusiones radiorum ex oculis. Vitruv. 6. 2. *De uitschieting der oogenstraalen, de straalen die uit de oogen schieten.*

Effusio. Cic. Off. 2. 16. *Overdadigheit, verquisting, verspilling, overtolligheit, te groote milddadigheid.*

Effusio animi in lætitia. Cic. T. Q. 4. 31. *Uitlatting, of verrukking, van 't hert in blydschap, uitgelatenheit in blydschap; overgroote vreugde.*

Effusio hominum ex oppidis. Cic. Pis. 22. *Een groote menigte uit de stad naar buiten gaande.*

EFFUSUS, a, um. Ovid. Am. 2. 16. 26. *Uitgestort, uitgegoten, uitgeschoten, gestort, geplengt*, van eenig vocht spreekende. De compar. Effusior staat by Cic. Cœl. 6. en de superl. Effusissimus beneden by Livius.

Effusus super ripis. Liv. 1. 4. *Over de oevers heen geloopen, heen gevloeit, heen gestroomt*, van een stroom spreekende.

Effusum cerebrum. Paterc. 2. 7. 2. *Uitgeslagen, of uitgespat brein.*

Effusus in complexus alicujus. Tac. An. 12. 47. 1. *Uitgelaten in iemant te ontfangen, die iemant met opene armen ontfangt.* In lacrymas. Tac. An. 3. 23. 1. *In traanen smeltende, of zwemmende.*

Effusi honores. Nep. 25. 6. 2. *Overtollige, of overbodige eerbewyzingen.* Sumtus. Cic. S. R. 24. *Onmaatige, of zwaare kosten.*

Effusa multitudo. Cic. Dej. 4. *Een verstrooide menigte.*

Effusissimis habenis hostem invadere. Liv. 37. 20. *Op den vyand verwoedelyk aanvallen.*

(Effusus in fugam. *Die vast, of snellyk vlucht, of gaat loopen.*

Lævo cornu in fugam effuso destituerant currum. Curt. 4. 15. 29. *De linker vleugel vast gevlucht zynde, hadden ze den wagen verlaaten, of waren ze van den wagen afgegaan?*

Omnes hostes aut in fugam effusos, aut in acie credebant cecidisse. Curt. 4. 16. 20. *Zy geloofden dat alle de vyanden, of schielyk geweken, of in de slagorde geneveld waren.*

Effuso cursu eunt. Curt. 5. 13. 12. *Zy trekken vast, of snel.*)

EFFUTIO, is, ivi, itum, ire. act. *In 't wild praaten, of daar heen spreeken, onverstandelyk klappen, of snappen, onbedachtelyk, zottelyk spreken, of praaten, van alles zonder oordeel spreken.*

Ita temere effutiunt de mundo. Cic. N. D.

N. D. 2. 37. *Dus onbezonnen, onbedachtelyk, of zonder oordeel spreeken ze van de waereld.*

Ne vos imprudentes foris hoc effutiretis. Ter. Ph. 5. 1. 19. *Op dat gy niet onbedachtelyk zoud uitlappen, vertellen, of uit den mond laaten vallen.*

Effutire leves versus. Hor. A. P. 231. *Slechte, of zenuwlooze vaerzen opzeggen.*

EFFŪTĬTUS, ă, ŭm. Cic. D. 2. 55. *Onbedachtelyk gezegt, verteld, of verhaalt.*

(EFFŪTŬO, ŭi, ūtŭm, ĕre. *In hoererije doorbrengen.*

Aurum in Gallia effutuisti, hic sumpsisti mutuum. Suet. J. 51. *In Vrankryk hebt gy uw goed in hoerery doorgebragt, hier te Rome hebt gy 't weer uit de schatkist geligt.*)

EGEL.

ĔGĔLĬDŬS, ă, ŭm. Cels. 1. 8. Suet. A. 82. 5. *Lauw, een weinig warm*, van een vocht spreekende.

Egelidus. Catull. 46. 1. Ovid. Am. 2. 11. 10. *Warm, lauw; zoel, die ontdooit, of doet ontlaaten*, van een wind, *of* damp spreekende.

EGEN.

ĔGĔNS, entis. omn. gen. Cic. Her. 4. 17. *Arm, nooddruftig, behoeftig, gebrekkelyk, in nood.* De compar. Egentior staat by Cic. Att. 6. 1. en de superl. Egentissimus by Cic. Dom. 10.

Egens alicujus rei. Plaut. R. 1. 5. 16. *of* aliqua re. Cic. F. 6. 22. *Dien iets gebreekt, die ergens gebrek aan heeft, die iets van doen, of van noden heeft.*

ĔGĔNUS, ă, ŭm. Liv. 9. 6. *Arm, nooddruftig, gebrekkelyk, behoeftig, in armoede, in nood.*

Egenus alicujus rei. Lucret. 3. 1024. Sil. 8. 12. *Dien iets gebreekt, die iets van doen, of van noden heeft.*

Supplex in rebus egenis. Virg. Æ. 6. 91. *Gedwee in tegenspoed, ootmoedig in armoede, nederig in tegenspoed.*

EGEO.

ĔGĔO, ēs, ĕgŭi, egērĕ. *Arm, behoeftig, of gebrekkelyk zyn, iets ontbeeren, of gebrek hebben, in nood, of benodigt zyn.*

Egere alicujus rei. Cic. F. 9. 3. *of* aliqua re. Cic. D. 2. 2. *Ergens gebrek aan hebben, iets van noden, of van doen hebben.* (Men vind ook een accusativus by dit woord gevoegt.

Nec quidquam eges. Plaut. Men. 1. 2. 12. *Gy hebt niets gebrek, het ontbreekt u nergens aan.* Quia multa egeo. Gell. 13. 22. *Om dat het my aan veele dingen ontbreekt.*)

Hoc non eget interpretatione. Plin. E. 6. 29 2. *Dat heeft geen uitlegging, of verklaring van noden.*

Acriter egetur. Plaut. Ps. 1. 3. 59. *Men is in den uiterften, of hoogdringenden nood, of in groot gebrek.*

EGER.

ĒGĔRĬĒS, ēi. f. Sonn. 40. *Het uitwerpzel, de drek, of mist der dieren, beestendrek, beestenstront.*

ĒGĔRMĬNO, as, āvi, ātum, ārĕ. Colum. 4. 17. *Uitbotten, uitspruiten, knoppen*, van gewassen spreekende.

ĒGĔRO, is, gĕssi, gestum, gĕrĕrĕ aliquid ex aliquo loco. Liv. 21. 37. *Iets ergens van daan brengen, uit wechbrengen, uit wechneemen, van daan voeren, of van daan draagen.*

Lacus in flumen egeritur. Plin. H. 8. 20. *Het meir ontlast zich in den stroom, valt, of stort in de rivier.*

• Egerere dolorem. Ovid. Tr. 4. 3. 38. iras. Stat S. 4. 4. 79. *Zyn droefheit, zyn gramschap laaten uitbarsten, laaten zien, doen blyken, toonen, of openbaaren.*

Egerere sermones. Sen. E. 66. *Een reden die men gedaan heeft in order stellen.*

EGES.

ĔGĔSTĀS, ātis. f. Virg. G. 1. 146. Cæs. B. G. 6. 24. 4. *Armoede, nood, behoefte, gebrek, elende, mangel, behoeftigheit, armelyke toestant.*

Esse in egestate. Cic. I. R. 1. 47. Vitam in egestate degere. Cic. S. R. 49. *Arm zyn, in armoede leeven.*

Egestatem arte aliqua sustentare. Cic. post. red. in sen. 5. *Zyn kost, of leevensbehoefte met zyn handen, of met eenig handwerk winnen.*

Egestas animi. Cic. Pis. 11. *Kleinmoedigheit, gebrek van geest, of van verstand.*

Egestas Latinæ linguæ. Lucret. 1. 140. Latini sermonis. Lucret. 1. 832. Plin. E. 4. 18. 1. *Gebrek, mangel, onvolmaaktheit van, of in de Latijnsche taal.*

ĒGESTĬO, ōnis. f. *Wechneming, wechdraging, ontdraging, ontlediging, uitdeeling, verspilling.*

Alicujus facultates publicarum opum egestione adjuvare. Plin. E. 8. 6. 7. *Iemant verryken met het geld dat men uit 's Lands schatkist neemt; iemant met 's Lands penningen in zyn nood styven, of in zyn armoede te hulp koomen.*

ĒGESTUS, ūs. m. Sen. N. Q. 3. 30. *Ontlediging, ontlasting, uitdraging, uitvoering, ontlossing, uitduwing*: ook *afgangk, drek, stront.*

ĒGESTUS, ă, ŭm. Colum. 2. 2. 15. *Uitgehaalt, ontledigt, geledigt, uitgedraagen, wechgenomen, wechgevoert, uitgegraaven.*

Humus egesta scrobibus. Ovid. M. 7. 243. *Aarde die uit eenige slooten is gehaalt, gegraaven, getrokken, gedolven, of gebaggert.*

EGO.

EGO, mĕī, m. & f. Ἐγώ. Cic. C. 4. 1. *Ik, my.*

Ego faxim, of faciam, ut, &c. Plaut. Am. 1. 3. 13. *Ik zal maaken, of te weeg brengen, dat, enz.*

Egone non feram? Plaut. Curc. 1. 1. 10. *Hoe, zal ik niet draagen?*

Ego vero. Ter. E. 5. 2. 55. *My aangaande, my belangende, wat my aangaat, of wat my belangt; doch ik, maar ik.*

Ego vero illud ago. Ter. An. 1. 2. 15. *My aangaande, ik denk nergens als daar om, ik ben alleen bedacht om dat te doen; maar ik pas daar alleen op.*

EGOM. EGRE.

ĔGŎMĔT, mĕmĕt. m. & f. Ter. Ad. 4. 3. 13. *Ik zelf, my zelven.*

Egomet memet verberavi. Plaut. Am. 2. 1. 60. *Ik heb my zelven geslaagen.*

ĒGRĔDĬŎR, dĕris, grĕssŭs sum, egrĕdi loco aliquo. Cic. T. Q. 1. 7. *of* ex aliquo loco. Cic. Att. 6. 8. *Ergens van daan gaan, van daan trekken, uit een plaats gaan, of vertrekken, een plaats verlaaten.*

Egredi ab aliquo. Ter. Ph. 1. 5. 5. An. 1. 3. 21. *Van iemant uitgaan, uit iemants huis koomen, van iemant scheiden, of afgaan.*

In terram egredi. Liv. 37. 37. *Voet aan land zetten, uit het schip gaan, aan land gaan.*

Domo egredi ad bellum. Cic. Lig. 2. *Uit zyn land in den oorlog gaan.*

Officio suo nihil ille egressus est. Ter. Ph. 4. 5. 10. *Hy heeft, of is zyn plicht niet te buiten gegaan, hy heeft zyn plicht wel gedaan, of betracht.*

Egredi extra fines, terminos, cancellos. Cic. P. Q. 10. *De gestelde paalen te buiten gaan, of overspringen; buiten den haak, de schreef, of den regel gaan.*

Egredi a proposito. Cic. Cl 21. *Van zyn stuk afgaan, of afspringen, van zyn voorneemen afwyken, een buitenrede maaken, een uitsprong in een rede doen.*

(Egredi met een accusativus, alwaar de præpositio E. de kracht heeft van Extra.

Egressus viginti annos decessit. Paull. Dig. 35. 1. 113. *Over de twin-*

twintig jaaren zynde, of *twintig jaaren oud zynde is hy gestorven.*
Egressus finem mundi. Curt. 9. 6. 21. *Het einde, het uiterste van de waereld overgestapt zynde.*
Egressi tecta consistimus. Plin. E. 6. 20. 8. *Uit het huis gegaan zynde blyven wy staan.*
Egredi alleen, en egredi navi. *Uit het schip klimmen, aan land gaan, landen.*
Datames egressus, dies noctesque iter faciens, &c. Nep. 14. 4. 4. *Datames aan land gegaan zynde, dag en nacht reizende, enz.*
Hunc ad egrediendum nequaquam idoneum arbitratus locum. Cæs. B. G. 4. 23. 4. *Geoordeelt hebbende dat die plaats geenzins bequaam was om aan land te gaan.*
Ut navi egressus est. Nep. 7. 6. 3. *Na dat hy uit het schip gegaan*, of *aan land gekoomen was.*)
ĒGRĔGIĒ. Adv. *Volmaaktelyk, volkomentlyk, zuiverlyk, uitsteekendlyk, voortreffelyk, deftig, heel wel, verwonderlyk, zeer heerlyk, weergadeloos, onvergelykelyk, goddelyk.* De compar. Egregius staat by Lucret. 4. 469. naar d'uitlegginge van Prisc. 3. 74. en de superl. Egregiissime by Gell. 14. 5.
Egregie fortis & bonus Imperator. Cic. de Or. 2. 66. *Een uitmuntend, dapper en goed Veldheer.*
Egregie subtilis scriptor. Cic. Cl. 9. *Een zeer naaukeurig Schryver.*
Egregie pingere. Cic Cl. 73. *Uitsteekend fraai schilderen* Loqui Græce. Cic. Fin. 2. 6. *Zuiverlyk Grieksch, of de Griekshe taal spreeken.*
Placere egregie alicui. Cic. Att. 14. 20. *Iemant ganschelyk*, of *ten vollen behaagen, iemant volkomen wel aanstaan.*
ĒGRĔGIUS, ă, ŭm. Cic. de Or. 1. 3. *Volmaakt, volkomen, uitmuntend, uitsteekend, uitnemend, treffelyk, deftig, heerlyk.* (De compar. Egregius voor Egregiius staat by Juv. 11. 12. en Lucret. 4. 469. en de superl. Egregiissimus heeft Pacuvius gebruikt by Prisc. 3. 74. en iemant by Gell. 14. 5.)
Egregius. Curt. 8. 14. 14. *Kloekmoedig; dapper, onvertzaagt, onverschrokken.*
Egregius in bellica laude. Cic. Cl. 21. *Een zeer beroemt Krygsheld, een berucht*, of *roemruchtig oorlogsheld.*
Vir ad omnia egregius. Liv. 37. 7. *Een man die over al*, of *tot alles bequaam is, die groote bequaamheden tot alle fraaye dingen heeft.*
(Vir egregius bello. Curt. 8. 2. 2. Liv. 5. 47. *Een man tot den oorlog zeer bequaam*)
Usus magister egregius. Plin. E. 1. 20. 12. *De ervarenheit is een uitsteekend goed meester.*
Forma egregia. Ter. An. 1. 1. 45. *Een uitmuntende*, of *uitsteekende schoonheit.* Egregium corpus. Hor. S. 1. 6. 67. *Een schoon*, of *welgemaakt lichaam.*
Egregium facinus. Liv. 8. 24. *Een kloeke*, of *treffelyke daad; een groot bedryf.*
ĒGRESSIO, ōnis. f. Quintil. I. O. 4. 3. *Een tusschenreden, buitenreden, uitweiding, buitentred, byvoegzel, inzetzel, invoegzel.*
ĒGRESSUS, us. m. Cic. Pis. 13. Tac. An. 15. 53. 1. *Uitgangk, uittreding, uitkomst.*
Egressus. *Landing.*
Ea parte optimus est egressus. Cæs. B. G. 5. 8. 3. *De landing kan aan dien kant ligtelyk geschieden, men kan aan die zyde gemakkelykst landen*, of *aan land koomen.*
Egressus. Quintil. I. O. 4. 3 *Een kleine tusschenrede*, of *uitweiding.*
Egressus. *Het opgaan*, of *'t opkoomen van een ster.*
Hæc astra non habent egressus orientes supra terram. Vitruv. 9. 7. *Deeze sterren ryzen aan 't Oosten niet boven de aarde op.*
ĒGRESSUS, ă, ūm. *Uitgegaan, vertrokken, uitgetreden.*
Egressus munitiones. Cæs. B. C. 3. 52. 2. *Uit de verschanssingen getrokken zynde.*
* Sexum egressa mulier. Tac. An. 16. 10. 5. *Een vrouw die haar sexe overtroffen heeft*, of *te boven gegaan is.*

EGUL. EGUR.

ĒGŪLĂ, æ. f. Plin. H. 35. 15. *Zekere zwavel waar mede men de wol berookt*, of *zwavelt, om ze witter en zachter te maaken.*
ĒGŬRGITO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Egurgitare argentum domo. Plaut. E. 4. 2. 12. *'t Geld wechwerpen*, of *wechsmyten, heel verdoenelyk*, of *verquistig zyn.*

EHEM. EHEU.

ĒHĔM. interject. Ter. An. 5. 2. 5. *Ey! ey! wel, wel, wat is dat? is 't mogelyk?* zekere spreekwijze wanneer men ergens verwonderd over is.
ĒHĒU. interject. *Eilaas! Helaas! Ach! Och armen!*
Eheu conditionem hujus temporis! Cic. Ant. ir. in ex. *Helaas! wat is 't een slechte*, of *droevige tyd!*

EHO.

ĒHŎ? interject. *Hou wat! hola! hou!* een spreekwijs van iemant die verwondert, of verstelt staat.
Eho tu? Eho tu? Plaut. Merc. 1. 1. 77. *Hou gy wat! hoor eens! hoor eens hier! Sta eens stil!*
Eho quæso? laudas qui heros fallunt. Ter. H. 3. 2. 26. *Eu doch! prylt gy (knechten) die hunne heeren*, of *meesters bedriegen?* of *oplichten?*

EHOD. EIA.

ĒHŌDŪM. interject. *Hou! hou wat! hola!*
Ehodum alleen. Ter. An. 3. 5. 10. of Ehodum dic mihi? Ter. An. 2. 1. 24. *Hou, zeg my eens!*
Ehodum ad me. Ter. An. 1. 2. 13. *Hou, koom by my, koom hier.*
ĒJĀ. Adv. Eia. *Goed, braaf, wel aan, t'za, wakker, lustig aan.*
Eja, ut elegans est! Ter. H. 5. 5. 19. *Wel! hoe weet hy het in te schikken; ey wat fraayen borst is 't! hoe wel is hy gemaakt!*
Eja age, rumpe moras. Virg. Æ. 4. 569. *t'Za wakker, lustig aan, wakker voort, spoed u, haast u wat.*

EJAC.

ĒJĂCŬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Gell 16. 19. zie Ejaculor.
ĒJĂCŬLŎR, āris, ātŭs sūm, āri. acc. *Werpen, smyten, schieten, uitwerpen, uitschieten.*
Aquas in altum ejaculari. Ovid. M. 4. 124. *De wateren om hoog schieten*, of *naar boven werpen*, van een waterspronck spreekende.

EJEC.

ĒJECTĀMENTĂ, ōrūm. n. plur. Tac. G. 45. 7. *Uit- of opwerpzels van de zee: alles wat de zee op strand*, of *op den oever werpt*, gelijk d'amber, 't koraal, stukken van geblevene scheepen, enz.
ĒJECTIO, ōnis. f. Cic. Att. 2. 18. *Uitwerping, uitbanning, uitsluiting, verstoting.*
Ejectio sanguinis. Vitruv. 1. 6. *Bloedlating*, 't zy dat het van boven, of van onderen geschied.
ĒJECTĪTIUS, ă. ūm. Vulva ejectitia suis. Plin. H. 11. 27. *De moêr van een zog die men heeft doen misdraagen.*
ĒJECTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plaut. R. 2. 3. 78. Ovid. M. 5. 353. *Uitwerpen, uitsmyten, uitdryven, uitjaagen, uitstooten.*
ĒJECTUS, ă, ūm. Cic. P. Q. 19. *Uitgeworpen, uitgesmeten, uitgedreven, uitgesloten, uitgejaagt.* Zie Ejicio.
Navis in littore ejecta. Cæs. B. G. 5. 10. 2. *Een gestrand schip, een schip dat gestrand is, dat op 't strand gesmeeten, op 't strand gezet*, of *op 't strand gedreven is.*
Ejectus. *Die schipbreuk geleden heeft.*
Ejecti ut natant! Plaut. R. 1. 2. 66. *Hoe dryven ze daar henen die schip-*

schipbreuk geleden hebben!

Atticus quidam navi fracta ad Andrum ejectus est. Ter. A. 1. 3. 20. *Zeker man van Athene schipbreuk geleden hebbende, is aan 't eiland Andrus gedreeven*, of *gesmeeten.*)

‡ EJECTUS, us. m. Lucret. 4. 957. *Uitdrijving, uitdrijving, wechzending, uitwerping, uitsmijting, uitgooying.*

EJER. EJIC.

EJĔRO, as, avi, atum, ārĕ Judicem. Cic. de Or. 2. 70. *Een Rechter wraaken, weigeren te erkennen, afslaan, afkeuren.* De meeste leezen Dejero, en andere Ejuro.

ĒJICIO, is, jēci, jectum, jicĕrĕ. *Uitwerpen, uitstooten, uitjaagen, wechjaagen, wechzenden, uitzetten, uitdrijven, uitsmijten, verstooten, verzenden.*

Ejicere aliquem in exilium. Cic. Par. 4. *Iemant in ballingschap verzenden*, of *iemant bannen.* Aliquem e Senatu. Cic. S. 12. (De senatu. Liv. 41. 27.) *Iemant uit den Raad zetten.*

Ejicere se foras. Liv. 1. 40. *Schielyk uitgaan.* Foras aliquem. Ter. Ad. 1. 2. 29. Foras ædibus. Plaut. Al. 1. 2. 1. *Iemant wechjaagen, uit den huis jaagen, stooten*, of *zetten.*

Ejicere navem in terram. Cæs. B. C. 3. 25. 4. *Een schip tegens 't strand aanzetten*, of *met een schip tegens 't strand aanzetten, een schip doen stranden.*

Bis ex cursu Dyrrachium ejecti sunt. Liv. 44. 19. *Zy waren genoodzaakt tweemaal te Durazzo in te loopen.* (Gronovius over Livius wil dat men Rejecti leezen zal, om dat Ejicere gezegt word van die schipbreuk geleden hebben, dat hier ter plaatse niet past.)

Ejicere alleen. Ulp. Dig. 9. 2. 27. §. 22. Ejicere partum. Plin. H. 11. 37. *Misvallen, een misval, miskraam*, of *quaade kraam hebben.*

Omnem de me ejecit animum patris. Ter. H. 5. 2. 2. *Hy heeft alle vaderlyke genegenheit t'mywaards uitgeschud.*

(Ejicere vocem. *Spreeken, zich laaten hooren.* Zoo zegt Eurip. Hipp. n. 417. Μηκέτι φθογγὴν ἀφῇ.

Nonne ipsam domum metuet mulier, ne quam vocem ejiciat? Cic. Cœl. 24. *Zal de vrouw (Clodia) niet vreezen, dat het huis zelf, als van de begaane misdaad kennis hebbende, spreeken zal*, of *zich zal laaten hooren?*

Ejicere. *Braaken, overgeeven.*

Nihil est commodius, quam id ejicere. Cels. 1. 3. *Niet is geveegly-ker, als te braaken*, of *over te geeven.* Nihil σχεδὸν noctu ejeci. Cic. F. 14. 7. *Ik heb niet dan gal des nachts gebraakt*, of *overgegeeven.*

Ejicere. *Verwringen, verstuiken, vertrekken.*

Bellerophon coxas ejecisse dicitur. Hygin. Fab. 57. *Bellerophon word gezegt de heup verwrongen*, of *verstuikt te hebben.*

Ad luxatum omne & ejectum articulamentum benefacit. Scrib. Larg. 74. 206. *Het is goed*, of *dienstig tot alle verwrongene en verstuikte voegingen der gewrigten.*)

EJUL. EJUN.

ĒJŪLĀTIO, onis. f. Cic. L. L. 2. 23. *Geschreeuw, geschrei, geroep, gekerm, gesling, gehuil, gewen.*

ĒJŪLATUS, us. m. Cic. T. Q. 2. 23. Zie Ejulatio.

ĒJŪLO, as, avi, atum, ārĕ. Plaut. Au. 2. 4. 39. Cic. T. Q. 2. 7. *Kermen, schreeuwen, huilen, weenen, klaagen, klagten uitstorten*, of *uitboezemen, zich beklaagen.*

(ĒJŪNCIDUS, a, um. *Dun, rank, mager, als een bies.*

Ejuncidum farmentum propter infirmitatem sterile. Varr. R. R. 1. 31. *Een dun en rank rysje wegens zwakheit onvruchtbaar*, of *niet voortzettende.*

Ejuncida vitis tota exit in fœtum. Plin. H. 17. 22. *Een dunne en ranke wynstok loopt geheel in hout.*

ĒJŪNCESCO, is, ĕrĕ. *Zoo dun en rank worden als een bies.*

Vitis ejuncescit. Plin. H. 17. 22. *De wynstok word dun, rank*, of *verquynt.* Zoo leest Harduinus uit de MSS. voor Evanescit.)

EJUR.

ĒJŪRĀTIO, onis. f. Ejuratio Consulum. Val. Max. 2. 7. 7. *Afzetting der Burgermeesteren.*

Odisse virtutem spei bonæ ejuratio est. Sen. B. V. 26. *De deugd te haaten is een vernietiging van alle goede hoop*, of *van de hoop om oost een eerlyk man te worden.*

ĒJŪRO, as, avi, atum, ārĕ. acc. *Zweeren, verzweeren, een eed doen, betuigen, bevestigen dat men iets niet wil, kan, of zal doen, gebengen, ontken*, of *gedoogen.*

Ejurare Judicem. Cic. de Or. 2. 70. *Een Rechter wraaken, verwerpen, afslaan, weigeren.* Zie Ejero.

Ejurare bonam copiam. Cic. F. 9. 16. *Bankeroet speelen, betuigen*, of *zweeren dat men zijn schulden niet betaalen kan.* Militiam. Plaut. by Fest. in Ejuratio. *Den dienst verlaaten, uit den dienst gaan.* Magistratum. Tac. An. 12. 4. 4. Plin. E. 1. 23. 3. *Het Overigheits ampt neêrleggen*, of *afstaan.* Imperium. Tac. H. 3. 68. 7. *Het Ryk afstaan*, of *verlaaten.*

EJUS.

ĒJUSDEMMODI. gen. Cic. A. Q. 4. 24. *Dier elke, van de eige*, of *van de zelve slag, op de eige*, of *op de zelve wyze.*

ĒJUSMODI. gen. Cic. A. Q. 4. 24. *Van deeze slag, zoodanig, alzulke, diergelyke.*

Ingenia ejusmodi. Ter. An. 1. 1. 60. *Alzulke*, of *diergelyke verstanden.*

ELAB.

(ĒLĀBŎR, eris, lapsus sum, labi. *Ontglippen, ontglyden, ontslippen.* Zoo door eigentlyk dat glad, of glibberig is.

Anguilla est, elabitur. Plaut. Ps. 2. 4. 57. *Hy is zoo glad als een aal, hy onglyd*, of *ontslipt my.*)

Elabi. Cic. de Or. 2. 50. *Ontkoomen, ontrukken, en sluipen, ontsnappen, wechloopen, wechvluchten, ontgaan.*

(Dabo operam, ne Ventidius elabatur. Cic. F. 11. 9. *Ik zal myn best doen, dat Ventidius het niet ontkoome.*)

Liber illi ipso pondere elapsus est. Plin. E. 2. 1. 5. *Het boek door zyn zwaarte is hem ontglipt*, of *ontvallen, 't boek was zoo zwaar dat het hem uit de handen gevallen*, of *ontgleeden is.*

Elabi alicui. Cic. C. 1. 6. *Zich voor iemant versteeken, verbergen*, of *wechkeuden.* E manibus. Cic. de Or. 2. 50. ex manibus. Cic. Dom. 23. de manibus alicujus Cic. Att. 1. 16. *Uit iemants handen*, of *iemants handen ontkomen.*

Elapsus est custodiam. Flor. 1. 10. 7. *Hy is uit zyn bewaarnis*, of *gevangenis ontkomen.*

Pauliatim huic (mulieri) elapsus est. Ter. Hec. 2. 1. 94. *Hy heeft dat vrouwmensch allenskens afgescheeden, hy heeft zich allenskens van dat vrouwmensch ontslaaten, hy is allenskens van deeze vrouw van daan gebleeven.*

Elapsurum te omni suspicione arbitrabare. Cic. V. 1. 39. *Gy meinde alle vermoeden, argwaan*, of *achterdocht te zullen ontgaan.*

Hæc e memoria elabuntur. Cic. Her. 3. 22. (memoria elapsa sunt. Sen. Cont. 1. proœm.) *Dat raakt uit de gedachten, dat word vergeeten, men onthoud dat niet.*

ĒLĀBŎRĀTIO, onis. f. Cic. Her. 4. 22. *Arbeid, moeite, vlyt, zorg, naerstigheit, bezigheit, beslysting, blokking.*

ĒLĀBŎRĀTUS, a, um. *Bearbeid, beslystigt, beblokt, doorwrocht, met naer-*

naerstigheit gemaakt, wel, of *deftig uitgewerkt, net beschaaft,* in den eigentl jken en oneigentlijken zin.

Oratio cura elaborata. Cic. Cl. 90. *Een rede met vlyt en naerstigheit opgestelt,* of *uitgewrocht.*

Elaboratum ab aliquo Imperium. Justin. 1. 2. 11. *Een Ryk door iemant met grooten arbeid,* of *met veel moeite verkregen.*

ĒLĂBŌRO, as, avi, ātum, ārĕ in aliqua re. Cic. de Or. 1. 3. F. 13 77. In aliquid. Quintil. I. O. 2. 8. Aliquid. Plin. H. 34. 3. *Iets wel bearbeiden,* of *beblokken, ergens wel op arbeiden,* of *op blokken, ergens grooten arbeit op doen, aan iets met zorge en naerstigheit arbeiden; iets beschaaven, voltooyen,* of *voltrekken.*

Elaborare orationem, versus. Cic. Or. 16. *Een rede, vaerzen wel bearbeiden, beschaaven, voltooijen,* of *voltrekken.*

Elaborare, ut, &c. seq. subj. Cic. Att. 16. 16. subj. 3. *Arbeiden, poogen, trachten, om enz. alles in 't werk stellen, op dat, enz. zich bevlytigen,* of *zich benaerstigen, om enz. zyn best doen, om enz.*

Elaboratur in hoc a me, ut, &c. Cic. Att. 5. 10. *Ik arbeide daar toe op dat, enz. ik leg ge het daar op toe,* of *op aan, om, enz. ik stelle alles in 't werk, om enz.*

† Non Siculæ dapes dulcem elaborabunt saporem. Hor. O. 3. 1. 19. *Hy zal in de lekkerste gerechten,* of *beste lekkernyën geen smaak vinden.*

LLAC. ELÆ.

ĒLĂCĀTĂ, æ. f. Colum. 8. 17. *Zeker slag van thonynvisch.*

ĒLACTĒSCO, is, escĕrĕ. Plin. H. 20. 21. *Wit als melk worden,* van water spreekende. Men leest in een oud handschrift Lactesco.

ĒLÆŎMĔLI. n. Plin. H. 23. 4. *Een vocht,* of *gom die uit de Olyfboomen in Syrien vloeit,* of *zypt.* Dit woord heeft niet dan de nominativus, d'accusativus en vocativus in 't gebruik.

ĒLÆŎTHĔSIŬM, ii. n. Vitruv. 5. 11. Ἐλαιοθέσιον. *De smeerkamer der Worstelaaren,* of *Kampvechteren,* een naastgelegen kamer aan de badstooven, waar in de worstelaars zich met een zalve van olye en wasch bestreeken, om hunne ligchaamen glad te maaken.

ELAN.

ĒLĀNGUĒSCO, is, langui, languēscĕre. Liv. 1. 46. *Quynen, verquynen, verteeren, verzwakken, afneemen, uitteeren, zyn kracht en sterkte verliezen, zwak en magteloos worden.*

Elanguit res differendo. Liv. 5. 26. *De zaak is door 't gedurig uitstel aan 't quynen geraakt, heeft door den traagen voortgangk begonnen te versloeren,* of *te verslappen.*

ELAP.

ĒLĀPĬDĀTUS, a, um. Ager elapidatus. Plin. H. 17. 4. *Een land,* of *veld dat van steenen is gezuivert.*

ĒLĀPSŪS, a, um. Cic. Mur. 39. Zie Elabor.

ELAR. ELAT.

ĒLĀRGĬOR, iris, itus sum, iri aliquid alicui. Cic. F. 1. 5. *Iemant iets geeven, verhandreiken, uitdeelen, mededeelen, vereeren, schenken.*

Elargiri de alieno. Liv. 3. 1. *Mildelijk van een anders goed geeven, mild van een anders goed zyn, een anders goed wechschenken.*

(ĒLASSĒSCO, is, ĕrĕ. Plin. H. 16. 25. *Vermoeit worden, mat worden, afgemat worden.*)

ĒLĀTĒ, es. f. Plin. H. 12. 28: 23. 5. *Een denneboom.* By Galenus en Hesychius betekent dit woord *een uitspruitzel van een dadelboom.* By Diosc. 1. 150. en Manellus, een heel oud Geneesheer, *'t omhangzel,* of *bedekzel van een bloeijende dadelboom.* Marianus verzekert dat het *een ongemeene groote dadelboom is.* De twee eerste lettergreepen van dit woord zijn kort, door 't gezagh van Homeer, Odyss. 5. v. 239.

ĒLĀTĒ. Adv. *Overluid, met luider stemme, luidskeels, hard op.* (De compar. Elatius staat beneden by Nepos.)

Grandia elate canit Orator. Quintil. I. O. 1. 10. *De Redenaar spreekt wigtige zaaken met nadrukkelijke,* of *hoogdravende woorden.*

* Elate loqui. Cic. T. Q. 5. 8. of dicere. Cic. opt. gen. Or. 4. *Hoogdravend spreken, een schoone wyze van zeggen hebben, een verhevene,* of *hoogdravende styl in 't spreeken hebben, zich deftig, treffelijk,* of *heerlyk uitdrukken.*

Elatius se gerere. Nep. 4. 2. 2. *Zich te trots, te groots, te vermetel, te meesterlyk,* of *te verwaant aanstellen, zich al te trotzelyk gedraagen.*

ĒLĀTĒRĬŬM, ii. n. Plin. H. 20. 1. Ἐλατήριον. *Een geneesmiddel van 't zap van wilde komkommeren gemaakt.*

ĒLĀTĪNĒ, es. f. Plin. H. 27. 9. Ἐλατίνη. *Eerenprys wyfken,* zeker kruid.

ĒLĀTĬO, ōnis. f. Vitruv. 10. 8. *Ophyzing, ophaling, optilling, opheffing, oplichting,* van eenige zwaarte, of last spreekende.

Elatio. Cic. Cl. 17. *Hoogdravendheit, verhevenheit, fraaijigheit, deftigheit, uitmuntentheit,* van een gelijkenis, stijl, of reden spreekende.

Elatio animi. Cic. Off. 1. 19. *Edelmoedigheit; kloekmoedigheit, verhevenheit van den geest,* of *van 't gemoed; trotsheit, hoogmoed.*

Elatio animi gestientis. Cic. Fin. 3. 10. *Verrukking, vervoering van blydschap.*

(ĒLĀTOR, i. Alv. Ascon. Pæd. over Cic. 26. *Hoogdravend, trots, opgeblazen.*)

ĒLĀTRO, as, avi, ātum, ārĕ. Hor. E. 1. 18. 18. *Schreeuwen, basssen, blaffen, luidkeels roepen.*

ĒLĀTUS, a, um. *Hoog, opgeheven, verheven,* van de hand, 't gebaer, enz. spreekende. (De compar. Elatior staat by Plin. E. 1. 8. 5.)

Corvus e conspectu elatus Orientem petit. Liv. 7. 26. *De rave uit ons gezigt raakende, vligt naar 't Oosten toe.*

Elatus arrogantia. Cæs. B. C. 3. 59. 3. superbia. Liv. 5. 31. *Ten uitersten verwaant, zeer trots, vermetel, laatdunkend,* of *hoogmoedig.*

* Elatus levitate. Cic. T. Q. 5. 6. *Lichtvaerdig, ongestadig, onstandvastig, door lichtvaerdigheit vervoert,* of *verrukt.* Lætitia. Cic. T. Q. 5. 6. *Van blydschap uitgelaaten, verrukt, vervoert,* of *opgenomen.*

Verba elata. Cic. Or. 36. *Hoogdravende woorden, deftige,* of *treffelyke spreekwijzen.*

Elatus. Cic. Att. 14. 10. Man. 4. 71. *Op de houtstapel gebragt, gelegt, gevoert,* of *gedraagen,* van een lijk spreekende dat by de Ouden verbrand wierd. Men kan zich van deeze uitdrukkinge dienen, om te zeggen, *Begraven, in 't graf gelegt.*

(Elatus. *Verspreid, uitgebragt, verbreid.*

Res elata refertur ad Aristomachen. Nep. 10. 8. 4. *De zaak verbreid zynde, komt ter ooren van Aristomachus.*)

ELAV.

ĒLĀVĔR, ĕris. n. Cæs. B. G. 7. 34. 2. *De Allier, de Allierstroom,* een rivier van Langedocq die zich in de Loire, een weinig beneden Nevers, ontlast. Cæsar verstaat 'er altijd *flumen* onder, of drukt het 'er by uit.

ĒLĀVO, as, lavi, lōtum of lautum, lavārĕ. acc. Colum. 12. 50. *Wasschen, spoelen, afspoelen, uitspoelen, met water reinigen,* of *schoon maaken.*

* Bona in eo loco elavi. Plaut. R. 2. 7. 21. of Bonis (me) in eo loco elavi. Plaut. As. 1. 2. 9. *Ik heb myn goed in die plaats verloren, myn goed is in die plaats gebleven,* of *wech geraakt: ik heb myn middelen daar doorgebragt,* ver-

verquist, of *'t zoek gemaakt.*

ELEC.

‡ ĔLĔCEBRÆ, ārŭm. f. Plaut. Men. 2. 3. 26. *Aanlokzelen, aanlokkelykheden, aangenaamheden, bekoorlykheden, aantrekkelykheden.*

ĒLĔCTE. Adv. Cic. I. R. 1. 30. *Met keur, met verkiezinge, onderscheidentlyk, duidelyk, net, klaarlyk.* (De compar. Electius staat by Gell. 18. 7.)

ĒLĔCTĬLIS, ĭs. m. & f. lĕ, is. n. *Verkiezelyk, keurlyk, dat te verkiezen is, of gekozen kan worden; uitgekozen, uitgelezen, uitgekipt, uitstekend.*

Vino, & victu, & piscatu probo & electili vitam colitis. Plaut. Most. 3. 2. 41. *Gy onderhoud uw leven, of geneert u met keurlyke, of uitstekende wyn, vleesch en visch.*

ĒLĔCTĬO, ōnis. f. Paterc. 2. 72. 5. *Keur, keuze, verkiezing, uitkiezing, uitkipping.*

Si ponatur electio. Sen. Marc. 12. *Indien men my de keur gaf, indien 't in myn keur stont, indien my de keur wierd gegeeven.*

Electio verborum. Cic. Or. 20. *Uitkiezing, uitkipping, of verkiezing van woorden.*

ĒLĔCTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquem. Plaut. Merc. 1. 111. *Iemant by de neus leiden, om den tuin leiden, bedriegen, misleiden, opzetten, bedotten.*

(Electare. *Verkiezen.*

Electat legionem, quam spoliare velit. Plaut. Truc. 2. 6. 27. *Hy verkiest de keurbende die hy plunderen wil.*

Electare. *Verneemen.*

Electabo, quidquid est. Plaut. Af. 2. 2. 29. *Ik zal verneemen wat het wesen mag.*)

ĒLĔCTŌR, ōrĭs. m. Cic. Her. 4. 4. *Verkiezer, kiezer, uitkipper, een die verkiest.* (Men noemt dus thans *een Keurvorst van 't Roomsche Keizerryk.*

ĒLĔCTRĔŬS, ă, ūm. *Van amber, dat van amber gemaakt is.*

Figuravit nummos electreos aliquantos. Lampr. Alex. Sev. 25. *Hy heeft eenige penningen van amber geslagen.*

ĒLĔCTRĬNŬS, ă, ūm. *Van amber, of dat van amber gemaakt is.*

Vasis electrinis legatis, nihil interesse, quantum ea vasa argenti aut electri habeant. Paull. Dig. 34. 2. 32. §. 5. *Ambervaten, of vaten van amber gemaakt by uiterste wille gegeeven zynde, is 'er niet aan gelegen van hoe veel zilver, of amber de vaten mogen zyn.*)

ĒLĔCTRŬM, I. n. Virg. G. 3. 522. Ἤλεκτρον. *Amber, een kostelijk vocht.* Electrum. Plin. H. 33. 4. *Zeker metaal van gout en zilver gemengt, doch daar viermaal zoo veel gout als zilver in is.*

ĒLĔCTŬS, us. m. *Keur, keuze, verkiezing.* Men vind niet dan d'ablativus van dit woord.

In necis electu parva futura mora est. Ovid. Her. 2. 144. *Ik zal niet lang staan om de dood te verkiezen,* of wel, *ik zal niet lang draalen om my zelven om te brengen.*

ĒLĔCTŬS, ă, ūm. Cic. Rull. 2. 35. *Verkoren, gekoren, gekozen, uitgekoren, uitgelezen, uitgekipt, uitgezegt.* De compar. Electior staat by Cic. Clu. 21. en de superl. Electissimus beneden by Cicero.

* Vir electissimus. Cic. P. Q. 2. *Een uitgelezen man, een deftig, uitstekend, of voortreffelyk man; een man van zeer groote verdiensten,* of *hoedanigheden.*

Fœmina electissima. Cic. V. 1. 37. *Een uitgelezene vrouw, een voortreffelyke, uitmuntende, of uitstekende vrouw: een vrouw van zeer groote deugden en begaafdheden.*

ELEE. ELEG.

(ĒLĔĒMŎSYNĂ, æ. f. Ἐλεημοσύνη. *Een aalmoes.* Dit is een zuiver Griekſch woord, by de kerkelijke Schrijvers gebruikelijk. Zie Tertull. contr. Marc. I. 33. de Pat. 7.)

ĒLĔGĀNS, āntĭs. omn. gen. *Bequaam, fraai, mooi, schoon, aardig, net, welgemaakt, zindelyk.* De compar. Elegantior staat by Liv. 44. 9. en de superl. Elegantissimus by Cic. Cl. 40.

* Elegans. Cic. Off. 1. 29. *Beschaaft, fraai, aardig, vrolyk, zwierig, vermaakelyk, genoeglyk, cierlyk, welgemaakt, geestig, hupsch, bevallig, aangenaam, wellevend,* in manieren, gebaerden, en redenen. Gell. 11. 2. tekent aan dat dit woord by de Ouden veel eer een gebrek dan een deugd betekende, en dat ze door dit woord verstonden, *een man die al te zindelyk, of te tentig op zyn kleêren was, en te viets in zyn omgangh.*

Elegans alleen. Cic. Fin. 2. 8. *of* Elegans in cibo. Cic. Or. 25. *Zindelyk over zyn tafel, viets over zyn eeten.*

Elegans oratio. Cic. Pl. 24. *Een cierlyke, nette, beschaafde, of welgestelde reden.* Ingenium. Quintil. I. O. 5. 13. *Een treffelyk, fraai, geslepen, beschaafd, of aardig verstand, een zachtzinnigen aart, of bevalligen inborst.* Jocandi genus. Cic. Cl. 68. *Een aardige, fyne, of genoeglyke spotterny.*

Elegans formarum spectator. Ter. E. 3. 5. 18. *Een goed, of naauwkeurig kender van schoonheit, een verstandig onderscheider van bevalligheden.*

ĒLĔGĀNTĔR. Adv. *Cierlyk, net, mooi, schoon & beschaaft, vriendelyk, aardig, fraai, beleefdelyk, bevalliglyk, zwierig, op een fraaye wyze,* van de uitdrukking, 't gelaat, de manieren, enz. spreekende. De compar. Elegantius staat by Liv. 37. 1. en de superl. Elegantissime by Cic. Cl. 72.

Eleganter aliquem accipere. Cic. Att. 13. 52. *Iemant beleefdelyk ontfangen, deftig, net, of heerlyk onthaalen, iemant een beleefd, of goed onthaal aandoen.*

Eleganter acta vita. Liv. 35. 31. *Een leven met eeren doorgebragt.*

ĒLĔGĀNTĬĂ, æ. f. *Cierlykheit, nettigheit, zindelykheit, fraayigheit, aardigheit, bevalligheit, hupsheit, beleefdheit, vriendelykheit, zwier,* of *zwierigheit.*

Elegantia exculta. Quintil. I. O. 6. 3. Politior. Cic. Fin. 3. 2. *Een gezogte, fiyne, of gemaakte zwier.*

Elegantia. Phæd. 2. 2. 4. *Schoonheit, deftigheit, statelykheit, bevalligheit,* van aangezicht, of gebaerden.

Elegantia fermonis. Cic. Att. 7. 3. *of* loquendi. Cic. Cl. 42. *Welspreekendheit, nettigheit, of cierlykheit in 't spreeken, bevalligheit in de uitdrukking, deftigheit van taal.*

Elegantia. *Zindelykheit, netheit, optooying, vercieting, optooisel, cieraad.*

Vivere cum summa elegantia Cic. Syll. 28. *Op een zeer eerlyke wyze,* of *in groote eer leeven, als een eerlyk man zyn leven doorbrengen.*

ĔLĔGĬĂ, æ. f. Stat. S. 1. 2. 7. *Een treurzang, treurlied, treurdicht, treurgezang.* Men vind by Ovid. Am. 3. 9. 3. Elegeiă.

ĔLĔGĬDĬŬM, ii. n. Perf. 1. 51. *Een treurliedje, of treurdichtje.*

ĔLĔGŬS, i. m. Ἔλεγος. *Een treurzang, treurgezang, treurlied, treurdicht.*

Elegos componere. Ovid. Am. 3. 15. 3. Decantare. Hor. O. 1. 33. 3. Emittere. Hor. A. P. 77. *Treurgezangen maaken, of dichten.*

ELEM.

ĔLĔMĔNTĀRĬŬS, ă, ūm. Sen. E. 36. *Abeceling, of A, B, C, jongen, eerste leerling, een die eerst leert leezen, die noch niet leezen kan.*

ĔLĔMĔNTŬM, i. n. Sen. N. Q. 3. 12. *Hoofdstoffe.*

Elementa. Hor. S. 1. 1. 26. *De eerste beginzelen van iets, het A, B, C.*

Elementa scientiæ. Cic. T. 4. Quintil.

til. I.O. 3. 3. *De beginsselen, de eerste gronden*, of *grondregels eener wetenschap.*

Elementa literarum alicui tradere. Quintil. I.O. 1. 8. *Iemant de eerste beginsselen*, of *gronden der wetenschappen leeren.*

† Elementa cupidinis. Hor. O. 3. 24. 16. vitiorum. Juv. 14. 123. *De eerste beginsselen, aanlokzelen*, of *aanleidingen van weilust, ondeugden, enz.*

(Elementum. *De zee.* Zommige van de Ouden meinden, dat de zee 't vijfde element was.

Quænam esset elementi natura, mirabundi requirebant. Curt. 9. 9. 26. *Verwondert zynde, vraagden ze welk de natuur van de zee was.*

Victum utriusque elementi (terræ & maris) vobis ministrat opulentia. Symm. E. 6. 71. *Gy trekt naar u de rykdommen beide van 't landen van de zee.*

Et noster Lamachus jacet elemento toto sepultus. Apul. M. 4. 147. *En onzen Lamachus legt ter neder van de heele zee overstelpt, bedekt*, of *begraaven.*)

ELEN. ELEO.

ĒLĔNCHUS, i. m. Plin. H. 9. 35. Juv. 6. 458. Ἔλεγχος. *Een peerpaerl, een paerl die langwerpig*, of *peerswijze is.*

Elenchus. *Tafel, bladwijzer, inhoud, regifter van een boek.* (Zoo word genoemt het regifter van Plinius boeken, dat achter zijn voorreden gevonden word.

ĒLEO, ēs, ēvi, ētūm, ērĕ. *Besmetten, vuil maaken.* Dit is een oud woord en word van Lucillius gebruikt.

Hic vestimenta elevit luto. Lucill. 6. bij Non. 2. 273. *Deeze heeft zyn kleederen met slyk vuil gemaakt, beklad*, of *besmet.*)

ELEP.

ĔLĔPHĀNTĬĂ, æ. Celf. 3. 25. Plin. H. 20. 10. Ἐλεφαντίασις. *Lazerij, melaatsheit.* Elephantia, is geen woord dat men met zekerheit gebruiken kan. Men vind in de beste drukken van Plinius en Celfus Elephantiasis.

ĔLĔPHĀNTĬĂCUS, ă, um. *Lazerus, melaats, met lazerije*, of *melaatsheit besmet, een melaats mensch.* Dit woord is niet van de zuivere Latijnsche eeuw. (Firm. 8. 19. heeft het gebruikt.)

ĔLĔPHĀNTĬNUS, ă, ŭm. Val. Max. 1. 6. 5. *Olyfantsch, van een olyfant*, of *olyphant.*

Elephantinus. Celf. 5. 19. *Wit*, of *blinkende als een olyfants tand*, of *als elpenbeen.*

(Elephantinus. *Van yvoor*, of *elpenbeen gemaakt.* Dat de Ouden eertijds op yvoor geschreven hebben, toont Salmasius over 't volgende voorbeeld van Vopifcus.

Hæc S. C. in libris elephantinis scribebantur. Vopisc. Tac. 8. *Deeze Raadsbesluiten wierden in yvoore boeken geschreven.*)

ĔLĔPHANTUS, i. m. Cic. N. D. 1. 35. *Een Olyphant*, zeker dier.

(Elephanti corio circumtentum esse. Plaut. M. G. 2. 2. 80. *Ongevoelig zyn, plump*, of *bot zyn, geen verstand hebben, nergens van konnen oordeelen.* De huid des olyfants is zeer dik en hard, en daarom gevoelt die dier weinig.)

† Elephantus. Virg. Æ. 3. 464. *Olyfants tand, elpenbeen, Yvoor.*

ĔLĔPHAS, ăntis. m. Cic. S. 9. Ἐλέφας. *Een Olyfant*, zeker dier.

Elephas. Lucret. 6. 1112. *Lazerije, melaatsheit.*

ELEV.

ĒLĔVĀTĬO, ōnis. f. Quintil. I. O. 9. 2. *Een schimpachtige verheffing*, of *lof van iets, een fijne spotterny.* Wanneer men iets zoodanig prijst, dat men voelen en tasten kan dat 'er de gek meede gesteken word.

ĒLĔVO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Verheffen, verhoogen, opheffen, om hooge heffen, opbeuren, optillen, oplichten, opvyzelen.*

Elevare contignationem. Cæf. B. C. 2. 9. 7. *Een zoldering*, of *verdieping verhoogen, hooger leggen*, of *maaken.*

Elevare. acc. *Verminderen, verkleinen, verzwakken, krenken, klein maaken, afneemen, afdoen, ligt maaken.*

Perspicuitas argumentatione elevatur. Cic. N. D. 3. 4. *De klaarblykelykheit eener zaake word door de redenkaveling verzwakt*, of *verduistert.*

Elevare ægritudinem alicujus. Cic. T. Q. 3. 16. *Iemants droefheit*, of *hertzweer verdryven, verzetten, verligten, iemant vertroosten.* Ignominiam. Liv. 4. 43. *Iemants schande verkleinen, verminderen, verschoonen.*

Elevare testimonia alicujus. Quintil. I. O. 5. 7. *Iemants getuigenis krenken, verzwakken, krachteloos maaken*, of *wraaken.*

ĒLĔŪTHĔRĬĂ, ōrūm. n. plur. Plaut. P. 1. 1. 29. Ἐλευθέρια. *Gastmaalen die de slaaven hielden, ter gedachtenis dat ze in vryheit waren gestelt.*

ELIB.

ĒLĬBĔRĬS, is. f. *Elvire*, eertijds een vermaarde stad in 't Koningkrijk van Granade.

Eliberis, *Kollioure*, een stad van Rousselion. zie Illiberis.

ELIC.

ĒLĬCĬO, is, licui, lĭcĭtūm, lĭcĕrĕ. acc. *Iets ergens uit trekken, uit haalen, uit voort doen koomen, uitlokken.*

Elicere sepulcris manes. Tib. 1. 2. 46. Inferorum animas. Cic. Vat. 6. *De schimmen uit het graf*, of *uit de hel oproepen*, of *doen opkoomen.*

Elicere aliquem cœlo. Ovid. F. 3. 328. *Iemant van den hemel afbrengen*, of *doen afkoomen.*

Elicere verbum. Cic. de Or. 1. 21. of literas alicujus. Cic. Att. 7. 13. *Een woord*, of *brief uit iemant haalen, iemant over iets doen spreeken*, of *doen schryven*, Sententiam alicujus. Cic. Att. 7. 1. *Uit iemant zyn gevoelen haalen, iemants gevoelen*, of *gedachten polssen*, of *uithooren.*

Elicere lacrymas alicui. Plaut. Trin. 2. 2. 13. *De traanen uit iemants oogen trekken, iemant aan 't weenen*, of *schreyen helpen.*

Elicere alvum. Plin. H. 19. 5. *Den buik los maaken*, of *aan 't lossen helpen.* Sudorem. Celf. 2. 9. Plin. H. 25. 11. *Doen zweeten, aan 't zweeten helpen.*

Elicere aliquem ad cædis alterius caufam. Cic. F. 12. 25. *Op iemant de schuld van eens anders begaane moord leggen; doen vermoeden dat iemant aan de moord van een ander schuldig is.*

† Nardi parvus onyx eliciet cadum (vini.) Hor. O. 4. 12. 21. *Een klein onyxdoosje met nardus gevult, zal u een ton wyn kosten.*

Elicere ad disputandum. Cic. de Or. 2. 13. Ad pugnam. Liv. 34. 19. Cæf. B. C. 3. 38. 1. *Iemant tot twistredenen, tot een gevecht beroepen, uitdaagen, lokken*, of *brengen.*

ELID.

ĒLĪDO, is, lisi, lisūm, lidĕrĕ. acc. *Vermorsselen, breeken, aan stukken slaan, verbryzelen, verbreeken.*

Elidere caput alicujus. Plaut. Pœn. 2. 46. *Iemant den kop aan stukken slaan.* Naves. Cæf. B. C. 3. 27. 2. *De scheepen aan stukken*, of *te barsten doen stooten.*

Elidere oculos alicui of alicujus. Plaut. R. 3. 2. 45. Virg. Æ. 8. 261. *Iemant de oogen uitsteeken, uitrukken*, of *uitgraaven.*

Elidere spiritum. Celf. 4. 4. *Hygende*, of *aamborstig maaken.* Fauces. Ovid. M. 12. 142. *Iemant worgen*, of *doen stikken.*

Elidere stirpes ægritudinis. Cic. T. Q. 3. 34. *De wortel van een quaad uittrekken, wechneemen, uitroeyen, afsnyden.* Morbum. Hor. E. 1. 15. 6. *Ziekte*

Ziekte geneezen, of verdrijven. Nervos virtutis. Cic. T. Q. 2. 11. *De kracht, of zenuwen van de deugd wechneemen, krenken, of verzwakken.*

Elidi ægritudine. Cic. T. Q. 5. 6. *Van hertzweer verquynen, vertee-ren, of vergaan; van verdriet sterven.*

(Elidere. *Uittrekken, uitplukken, uitwien.*

Herbæ sunt elidendæ, & dum teneræ sunt, vellendæ. Varr. R. R. 1. 47. *'t Onkruid moet men uitwien, en, terwyl 't klein, of jongk is, uitplukken.)*

ELIG.

ĒLĬGO, ĭs, lēgi, lēctūm, lĭgĕrĕ. acc. *Verkiezen, uitkiezen, kiezen, uitleezen, keur van doen, uitkippen, uitzoeken.*

Eligere aliquid a multis. Cic. I. R. 21. 2. *of* ex multis. Cic. Or. 56. De multis. Cic. A. 10. 2. *Iets uit veele dingen verkiezen; uitkiezen, uitkippen, of uitzoeken.*

Aliquem ad aliquod munus eligere. Cic. T. Q. 4. 3. *Iemant tot eenig ampt verkiezen.*

(Eligere. *Uittrekken, uitplukken, uitroeijen, uitwien.*

Abdalonimus sterriles herbas eligens hortum repurgabat. Curt. 4. 1. 21. *Abdalonimus maakte den hof schoon, 't onkruid uittrekkende, of uitwiende.*

ELIM.

ĒLĪMĀTŎR, ōris. m. (*van* limus. *Slyk.*) *Een reiniger, een die iemant reinigt van slyk en onreinigheit.* Dit is een woord van de latere eeuw.

Christum esse verum elimatorem humanarum macularum. Tertull. adv. Marc. 4. 35. *Dat Christus de waare reiniger is van des menschen vlekken. Dat Christus de menschen van hunne vlekken en onreinigheden in der waarheit afwascht.)*

ĒLĪMĀTŬS, ă, ūm. *Gevylt, glad gevylt, of glad gemaakt.*

Elimata scobs. Plin. H. 34. 18. *Vylzel, of vyljel, vylzelstof.*

* Elimatus. Cic. A. Q. 4. 20. *Bevylt, beschaaft, glad, effen, overzien, voltooit.*

ĒLĪMĬNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Varr. *by* Non. 4. 156. *Uitjaagen, uitdryven, doen uitgaan, uitslooten, doen vertrekken, of doen verhuizen.*

† Dicta foras eliminare. Hor. E. 1. 5. 25. *'t Gezegde, of 't geen 'er gezegt is verbreiden, verspreiden, vertellen, bekent, of ruchtbaar maaken.*

ĒLĪMO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *van* lima. Ovid. M. 4. 178. *Vylen, afvylen, met een vyl glad maaken.*

* Elimare. acc. Quintil. I. O. 2. 7. *Bevylen, beschaaven, nazien, overzien, verbeteren, volmaaken, voltooyen, eenig werk.*

(ĒLĪMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ, *van* limus. *Drek, vuiligheit, of onreinigheit wechneemen, of afwasschen.* Een woord van de latere eeuw.

Cedo pulverem dentibus elimandis. Tertull. de Pœn. 11. *Geef, of lang hier het poedertje om de tanden te schuuren, of schoon te maaken.* Vuiligheit bestaat dikwils de tanden; en deeze noemt Cæl. Aurel. Acut. Morb. 2. 37. de slijk der tanden. De Ouden plagten die niet alleen, naar de lesse van deezen, wech te neemen door den mond te spoelen met kout water, maar ook met een poedertje daar toe bereid.

ELIN.

ĒLĪNGUĀNDŬS, ă, ūm. Zie Elinguo.

ĒLĪNGUĬS, ĭs. m. & f. guĕ, ĭs. n. Cic. Cl. 26. *Zonder tong, stom, spraakeloos, die stom geworden is, of de spraak verloren heeft, die niet spreeken kan.*

* Elinguem reddere aliquem. Cic. Fl. 10. *Iemant doen verstommen, stom maaken, den mond stoppen, of snoeren, maaken dat iemant niet spreeken kan, dat hy niets weet te zeggen, of te antwoorden.*

ĒLĪNGUO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *De tong afsnyden, uitsnyden, of uitrukken.*

Elinguandum te dabo usque ab radicibus. Plaut. Au. 2. 2. 72. *Ik zal u de tong tot den wortel, of tot achteren toe laaten uitsnyden, of uitrukken.*

ELIQ.

ĒLĬQUĀMĔN, inis. Colum. 9. 14. *Het zap, 't zop, 't vocht dat ergens uit druipt, of uit loopt.*

ĒLĬQUĒSCO, ĭs, liquēscĕrĕ. Varr. R. R. 1. 55. *Smelten, ontlaaten, nat, vochtig, of tot water worden.*

ĒLĬQUO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Colum. 12. 12. *Eenig vocht doorkleinzen, doorzygen, doorwringen, uitpersen, klaar maaken.*

(Eliquare. *Louteren, zuiveren, klaar, of schoon maaken.*

Dum scatebras fluviorum omnes & operta metalla eliquat ornatus. Prud. Ham. 259. *Ondertusschen dat alles wat de stroomen opgeeven, en de bergstoffen onder d'aarde verbergen tot de pronk gelontert, of schoon gemaakt worde.*

Fons fœda quædam turbidus ex intimo fundit, donec eliquatus est. Sen. N. Q. 3. 26. *Een bron onklaar zijnde, werpt eenige vuiligheden van den grond, tot dat ze gezuivert en klaar is.)*

ELIS. ELIX.

ĒLĬS, idis. f. Ovid. M. 2. 679. *Belvedere,* een geweſt van Peloponesus.

ĒLĪSĬO, ōnis. f. Lacrymæ per elisionem cadunt, nolentibus nobis. Sen. E. 99. *De traanen worden tegens wil en dank ons uit de oogen geperst.*

ĒLĪSŪS, ă, ūm. Ovid. M. 14. 196. *Geperst, vermorsselt, vertreeden, verbryzelt, gekneust, verscheurt, aan stukken gemorsselt, geslagen, gestooten, of gebroken.*

Elisus. Lucan. 2. 154. *Geworgt, gestikt, verstikt.*

ĒLĬX, icis. m. Colum. 11. 2. *Een gruft, greppel, voore, of slootje om 't water uit een veld te laaten inloopen.*

ĒLĬXŬS, ă, ūm. Plaut. Pœn. 1. 2. 67. Cels. 1. 2. Colum. 8. 17. *Gekookt, gezoden, in water, of eenig ander vocht gaar gemaakt.*

(Elixus. *Nat gemaakt.* De verbloeming is ontleent van 't vleesch, dat, als 't gekookt word, nat word.

In humu calceos facis elixos. Varr. *Tab. Men. by* Non. 1. 238. *en* 8. 36. *Op den grond, of de aarde maakt gy de schoenen nat.)*

ELLE. ELLO.

ĒLLĔBŎRŬM, i. n. Zie Helleborum.

ĔLLŎPS, ŏpis. m. Ovid. Hal. 96. Varr. R. R. 2. 6. Ἔλλοψ. *Zekere visch, by* zommigen een *steur* genoemt.

ELLU. ELLY.

ĒLLŬM. Ter. An. 5. 2. 14. *Daar is hy, zie hem daar.* Dit is by de Blijspelschrijvers in plaatze van En illum door een Ellipsis.

ĒLLYCHNĬŬM, ĭi. n. Plin. H. 23. 4. Ἐλλύχνιον. *Het lemmet, of 't pit van een kaers, of lamp.*

ELOC.

ĒLŎCĀTŬS, ă, ūm. Cic. V. 3. 22. *Verhuurt, verpacht, in huur, of pacht gegeeven.*

* Gens elocata. Cic. Fl. 28. *Een volk uit hun vaderland verdreven, of verjaagt.*

ĒLŎCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquid alicui. Colum. 1. 7. *Iemant iets verhuuren, of verpachten, iemant iets in huur, of in pacht geeven.*

ĒLŎCŪTĬO, ōnis. f. Cic. de Or. 1. 6. *Uitspraak, bewoording, uitspreking, uiting, uitdrukking, spreekwys, manier van spreeken.*

ĒLŎCŪTŌRĬŬS, ă, ūm. Ars elocutoria. Quintil. I. O. 2. 14. *Redenrykkonst, de konst van welspreekendheit.*

ĒLŎCŪTRĪX, icis. f. Ars elocutrix. Quintil. I. O. 2. 14. *Redenrykkonst, de konst om wel, of sierlyk te spreeken*

ELŌ-

ELOG. ELON.

ĒLŎGĬŬM, ii n. Cic. Cl. 48. Suet. Cl. 1. 12. *Lofschrift, opschrift, gedenkschrift, schrift dat men op een graf, of gedenkteeken stelt, dat gemeenlijk lof behelst.*

Elogium. Ulp. Dig. 21. 1. 38. §. 5. Modest. Dig. 49. 16. 3. *'t Besluit van een gewysde.* De Rechtsgeleerden gebruiken 't ook om te betekenen *'t vermoeden, de bescheiden,* of *de bewysstukken van een beschuldiging.*

Elogium. Quintil. I. O. 7. 4. *De beweegreden, 't beweegmiddel, de reden waarom men iets doet*, voornamentlijk wanneer men dezelve in een openbaar geschrift voord aagt.

(Elogium. *Een opschrift.* Addito elogio. Suet. C. 24. 10. *Het opschrift daar by gedaan hebbende.*

Elogium. Suet. C. 27. 2. *Een vertoog van iemants feilen.*)

ĒLONGO, as, avi, ātŭm, ārĕ. *Verlangen, verschuiven, langer maaken,* of *langer stellen.* Van den tijd, enz. spreekende. Dit verbum word in Cyrilli glossen gevonden.

ELOQ.

ĒLŎQUĔNS, entis. omn. gen. *Zeggende, spreekende.* Zie Eloquor.

Venit ad me, nihil nisi classes eloquens & exercitus. Cic. Att. 9. 2. *Hy is bij my gekoomen, niet dan van vlooten en van legers spreekende.*

ĒLŎQUĔNS, entis. omn. gen. Cic. Or. 29. *Welspreekend, taalvaerdig, die groote welsprekendheit heeft.* De compar. Eloquentior staat by Liv. E. 60. en de superl. Eloquentissimus by Liv. 39. 40.

ĒLŎQUĔNTĬĂ, æ. f. Cic. Part. 23. *Welsprekendheit, vaerdigheit en cierlykheit in 't spreeken.*

(**ĒLŎQUĔNTĔR**. Gl. Cyr. 6. *Welsprekende.* De compar. Eloquentius staat by Plin. E. 3. 18. 6.)

ĒLŎQUĔNTISSIMĒ. Adv. *Zeer welsprekende, met groote welsprekendheit.*

Respondit ille eloquentissime. Plin. E. 2. 11. 17. *Hy heeft met groote welsprekendheit geantwoord.*

ĒLŎQUĬUM, ii. n. Juv. 10. 114. Ovid. P. 2. 2. 51. *Welsprekendheit, cierlykheit,* of *bevalligheit van taale.*

ĒLŎQUŎR, ĕrĭs, lŏcūtŭs sŭm, lŏqui. *Spreeken, redenvoeren, redenwisselen, praaten.*

Eloqui polite. Cic. T. Q. 1. 3. composite, ornate. Cic. de Or. 1. 11. *Heel net, heel wel, beschaafdelyk,* of *cierlyk spreeken, heel net in 't spreeken zyn, een heel nette taal voeren.*

Eloqui præclare cogitata. Cic. Cl. 72. *Zyn gedachten treffelyk,* of *klaar uitdrukken.*

Pauca eloquar cum hero. Plaut. M. G. 4. 8. 43. *Ik zal met myn meester een oogenblik,* of *een half woord spreeken.*

Eloquere uno verbo. Plaut. Tr. 4. 2. 43. *Zeg het met een woord.*

Eloqui nomen suum. Plaut. Am. prol. 16. *Zyn naam zeggen,* of *openbaaren.*

(Eloqui. *Uitspreeken, 't laatste van een reden zeggen.*

Priusquam ei eloquutus fuero postremam syllabam. Plaut. E. 1. 2. 20. *Eer ik hem de laatste lettergreep zal gezegt hebben. Eer ik zal uitgesproken hebben.*)

ELOT. ELUC.

ĒLŌTUS, ă, um. Cels. 2. 18. Colum. 12. 50. *Gewasschen, afgewasschen, gereinigt, schoon gemaakt, gespoelt.*

(Elotus. *Opgemaakt, doorgebragt, verdaan, verteert.*

L E. Quid factum est eo? S T. Elotum in balneis. Plaut. Trin. 2. 4. 5. *L E. Wat hebt gij daar meê gedaan? S T. 't Is in de badstooven opgemaakt,* of *verteert*.)

ĒLŪCĔO, es, luxi. lūcērĕ. *Blinken, schijnen, blyken, glimmen, glinsteren, afschijnen, uitblinken, afstraalen, schitteren.*

• Per id elucet quantus evasurus est. Paterc. 2. 94. 3. *Hier uit blykt klaarlyk, tot hoe hoog een eerentrap hy eens zal opstygen, hoe groot,* of *aanzienlyk hy noch zal worden.*

Elucere. Cic. Or. 41. *Uitblinken, uitmunten, uitsteeken, uitschitteren, uitstraalen, zich luisterryk vertoonen,* of *laaten zien*, van de wijsheit, deugd, geleerdheit, schoonheit, 't geluk, enz. spreekende.

Elucet ingenium in eo. Cic. Cœl. 19. *'t Verstand blinkt daar in uit.*

Elucere virtutibus. Nep. 4. 1. 1. *In deugden uitblinken, uitmunten,* of *uitsteeken, heel deugdzaam zyn.*

ĒLŪCESCO, is, lucescerĕ. *Uitblinken, uitschynen, uitmunten.* Dit woord wo d niet dan by Boethius in 't begin van zijn eerste boek van den Syllogismus Hypotheticus en Scaliger in zijn Voorreden over Festus p. 2. gevonden, de Oude Schrijvers gebruiken Eluceo.

ĒLŪCĬFĬCO, as, avi, ātum, ārĕ. Laber. by Gell. 10. 17. *'t Gezigt beneemen, blind maaken.*

ĒLUCTĀBĬLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. *Dat men ontworstelen, ontkoomen, overkoomen,* of *te boven koomen kan.*

Lacus nec pediti eluctabilis, nec navigio. Sen. N. Q. 6. 8. *Een meir dat men noch te voet, noch met een vaartuig kan overkoomen.*

ĒLUCTĀNDŬS, ă, ŭm. *Ontworstelbaar, dat men door worstelen,* of *met kracht kan te boven koomen.*

Cum tot ac tam validæ manus essent eluctandæ. Liv. 24. 26. *Als 'er zoo veele en sterke banden overwonnen moesten worden.*

ĒLUCTANS, antis. omn. gen. *Worstelende, ontworstelende, met kracht iets doende, sterk poogende, iets overwinnende,* of *met kracht ontkoomende.*

Vir compositus, & velut eluctantium verborum. Tac. An 4. 31. 3. *Een bezadigt man, en die weinig spreekt,* of *die weinig van woorden is.*

Eluctans nives. Tac. H. 3. 59. 3. *Door de sneeuw worstelende,* of *door de sneeuw gaande.*

ĒLUCTĀTUS, ă, ŭm. *Die iets doorworstelt,* of *met moeite te boven gekoomen is.*

Eluctatus obstantia. Sen. N. Q. 4. 2. *De hinderpaalen,* of *zwarigheden ontworstelt,* of *te boven gekoomen zynde.*

ĒLŪCTŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Virg. G. 2. 243. Plin. H. 34. 10. *Met geweld opvliegen, uitvliegen, uitspatten, uitbreeken, uitbersten,* of *uitspringen*, van 't vuur, 't water, enz. spreekende.

Eluctatus est angustias loci. Front. St. 1. 5. 14. (Per angusta. Sen. N. Q. 4. 2.) *Hy is de engten,* of *zwarigheden doorgeworstelt.*

Eluctari permulta impedimenta. Sen. Contr. Proœm. 10. *Veele hinderpaalen,* of *hindernissen ontworstelen, te boven koomen,* of *overwinnen.*

ĒLŪCŪBRĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Cl. 90. *Glad, effen, geslepen, beschaafst, verbetert, nagezien, bewrocht.*

ĒLŪCUBRO, as, avi, atum, ārĕ. acc. Colum. Præf. 10. *Maaken, opstellen, schryven, bearbeiden, beschaaven, nazien, verbeteren, beyylen.* Voornamentlijk des avonds, of des nachts.

ĒLŪCUBRŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. acc. Cic. Att. 7. 19. *Bearbeiden, bewerken, beschaaven, beblokken, bevylen, nazien, verbeteren.* Voornamentlijk des nachts, of by de kaers.

(**ĒLŪCŬS**, i. m. Festus in E. en H. *Die niet uitgeslaapen heeft, die onlustig is om dat hy niet uitgeslaapen heeft*, dat hen overkoomt die daags te vooren een roes gedronken hebben.

Elucus. *Een roes, ontsteltenis door een roes die iemant gedronken heeft.*

Rusticus male sobrius eluco. Tib. 1. 11. 51. *Een boer noch niet nuchteren wegens zyn roes die hy gedronken*

ken hadde. Zoo wil Scaliger dat men by Tibullus lezen zal.

Quod hederæ natura sit, cerebrum ab eluco defensare. Tertull. C. M. 7. *Dat het de natuur van 't klimop is, de herssenen voor onstelteuis te bewaaren.*

ELUD.

ĒLŪDO, is, lūsi, lusūm, lūdĕrĕ. acc. *Bedriegen, bespotten, blindbokken, by de neus, of om den tuin leiden, opzetten, opligten, bedotten, doeken, potzen speelen.*

Summa mihi est occasio eludendi senes. Ter. Ph. 5. 7. 2. *Ik heb de schoonste gelegentheit der waereld om oude luiden op te zetten, te bedriegen, of op te ligten.*

Eludere aliquem. Cæs. B. C. 1. 58. 1. *Iemant ontwyken, ontgaan, ontkoomen, ontloopen, ontsnappen, ontvluchten, te loor stellen.*

Canes cursu eludere. Phædr. 1. 12. 9. *De honden ontloopen, de honden met loopen ontkoomen.*

Aliquem eludere in alea. Plaut. Curc. 5. 2. 11. *Iemant in 't speelen,* of *dobbelen opzetten, bedotten,* of *bedriegen.*

Calumniam eludere. Phæd. prol. 3. 37. *De lastering afschudden,* of *deen verstuiven, zich voor de lastering beveiligen, zich van de laster zuiveren, den lasteraar den mond stoppen.*

(Eludere. *Scuiten, doen ophouden, een einde van 't spel maaken, niet meer speelen.* Donat. Ter. E. 1. 1. 10. zegt, dat dit een woord is den Schermvechteren eigen, als ze gewonnen hebben, en een einde van 't gevecht maaken.

Aquillius solebat littus definire, quod fluctus eluderet. Cic. T. 7. Isid. Or. 14. 8. *Aquillius placht littus te beschryven, dat het zoo iets was, dat de baren stuitte.*

Eludere. *'t Spel winnen, onder 't speelen iets winnen, iemant in 't spel iets afwinnen.*

Una puella eludet tibi palmas, quas labore parasti. Prop. 4. 1. 140. *Een meisje zal u den lof,* of *de roem, die gij door moeite verkregen hebt, afwinnen,* of *onttrekken.*

Unde illunc habes anulum, quem parasitus hic te elusit? Plaut. Curc. 5. 2. 31. *Van wien hebt gij die ring, dien u de tafelbroer met speelen afgewonnen heeft?*

Eludere. *Ontgaan, ontwijken.* De Schermvechters poogden, door de bewegingen des ligchaams, den steek te ontwijken die hen de tegenvechters aanbrengen zouden.

Cito motu rigidos eludere cæstus. Man. 5. 163. *De harde slagen met yzere,* of *loode handschoenen aangebragt, ontwyken.*

Ad eludendas vaticinationes desperatissimum quendam secum in castris habuit. Suet. J. 59. 4. *Hy heeft een zeer veracht mensch in 't leger by zich gehad, om te ontgaan dat voorzegt was te zullen gebeuren.)*

ELUG.

ĒLŪGĔO, es, luxi, lūgĕrĕ. acc. *Schreyen, weenen, klaagen, rouwe bedryven.*

Patriam eluxi & gravius, & diutius, quam ulla mater unicum filium. Cic. F. 9. 20. *Ik heb zwaarder en langer rouwe bedreven over 't vaderland, dan eenige moeder over een eenigen zoon.*

(Elugere. *Uit den rouw gaan, de rouwkleederen afleggen.*

Quid aliud quam purpuram atque aurum, quum eluxerunt, sumunt? Liv. 34. 7. *Wat trekken ze aan als purpere en met gout gestikte klederen, als ze den rouw afleggen,* of *uit den rouw gaan?*

ELUM.

ĒLŪMBIS, is, m. & f. bĕ, is. n. Festus. *Die de lenden gebroken heeft, die zwak van lenden is.)*

ELUO.

ĒLŬO, is, lŭi, lutum, lŭĕrĕ. acc. *Wasschen, reinigen, afwasschen, schoon maaken, spoelen, afspoelen.*

Eluere patinas. Plaut. Capt. 4. 2. 66. *De vaten,* of *schotelen wasschen.* Os. Cels. 3. 4. *Den mond spoelen, wasschen,* of *reinigen.*

Eluere vitæ sordes. Cic. A. 1. 8. *De schandvlekken van zyn leven afwasschen,* of *uitwisschen.* Crimen. Ovid. M. 11. 141. *Zich van een misdaad zuiveren, rechtvaerdigen,* of *onschuldig bewyzen.*

Amara curarum eluere. Hor. O. 4. 12. 20. *De bitterheit der droefheit verdryven, afspoelen, verbannen,* van wijn spreekende.

ELUS.

ĒLUSĀTES, um. m. Cæs. B. G. 3. 27. 1. *De Euzensers, die van 't land Euse,* in Gascogne.

ĒLŪSCO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Ulp. Dig. 9. 2. 5. §. 3. *Iemant een oog uitslaan, uitsteeken,* of *uitrukken, iemant eenoogig maaken.*

ĒLŪSŪS, ă, ūm. Cic. A. 2. 32. *Bespot, bedrogen, opgezet, opgeligt, geblinddokt, bedot, by de neus,* of *om den tuin geleid.*

ELUT.

ĒLŪTRIĀTUS, ă, ūm. Plin. H. 14. 17. *Overgegoten, overgesteken, van 't eene vat in 't andere gegoten,* van eenig vocht spreekende.

(Elutriare. *Wasschen, schoon maaken.* Laber. by Gell. 16. 7. doch Gellius meent, dat het een woord is al te oud, en van geen gebruik.)

ĒLŪTUS, a, um. Colum. 6. 3. *Gewasschen, gereinigt, afgewasschen, uitgewasschen, afgespoelt.* zie Eluo.

(De compar. Elutior staat beneden by Horatius.)

Irriguo nihil est elutius horto. Hor. S. 2. 4. 16. *Daar is niet zoo smakeloos dan de vruchten uit een hof die dikwils begoten word.*

ELUV. ELUX.

ĒLŬVIĒS, ei. f. Curt. 5. 4. 26. *Een waterpoel, een gracht vol water.*

Eluvies. Plin. H. 2. 82. *Riool, verlaat, goot, aarf sockt, vuilnisput,* ook *allerhande vuilnis van de straaten, gooten, enz.*

(Eluvies civitatis. Cic. Dom. 20. *De feilen, de gebreken van een stad.)*

ĒLŬVIO, ōnis. f. Cic. Off. 2. 5. *Een watervloed,* of *overstrooming van water.*

(ĒLŪXĀTŪS, ă, ūm. Plin. H. 20. 9. *Verrekt, verstnikt, dat uit het lid is.)*

ĒLUXŪRIŎR, āris, ātūs sūm, āri. Vitis illa pampinis eluxuriatur. Colum. Arb. 3. *Die wyngaard schiet veel lot,* of *staat zeer weelig in zyn botten en bladeren.*

EMAC.

(ĒMĀCĔRĀTUS, ă, ūm. *Vermagert, mager gemaakt, verdroogt, uitgemergelt.*

Alios morborum variis generibus emaceratos diu inter vitam mortemque medios detinebit. Sen. Marc. 10. *Anderen, door verscheide slach van ziekten mager geworden,* of *uitgedroogt, zal ze honden tusschen 't leven en de dood,* of *dat ze noch leeven noch sterven konnen.)*

ĒMĀCIĀTUS, ă, ūm. Emaciatæ vineæ. Colum. 2. 10. *Uitgedraagene wyngaarden.*

Armentum emaciatum. Colum. 2. 11. *Een vermagerde kudde, een kudde die mager geworden is.*

ĒMĀCIO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Uitputten, uitmergelen, vermageren, doen verdorren,* of *verdroogen; dor,* of *mager maaken.*

Emaciare stirpem. Colum. 4. 24. *De wortel doen verdorren.*

Emaciantur agri. Colum. 2. 14. *De velden worden schraal, mager, uitgeput,* of *uitgebouwt.*

ĒMĀCITĀS, ātis. f. Plin. E. 3. 7. *Kooplust, lust, zin, genegentheit,* of *gezintheit om te koopen.*

Quosdam emacitas in armentis comparandis exercet. Colum. 4. 3. *Sommigen hebben groote zin in vee te koopen.*

ĒMĀCRESCO, is, mācrŭi, mĭcre-

emacrescere. Celf. 2. 5. *Vermageren, mager worden, afgaan, afteemen.*

Mali morbi signum est celeriter emacrescere. Celf. 2. 4. *'t Is een quaad teken van de ziekte als men straks mager word, het schielyk mager worden is een teken van een quaadaardige ziekte.*

ĒMĂCRŎR, āris, ātūs sūm, āri. Plin. H. 18. 10. *Mager worden.* Dit woord is by hem niet zeker.

ĒMĂCŬLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 21. 19. *Vlakken, of smetten uitdoen.*

EMAN.

ĒMĂNCĬPĀTŬS, ă, ūm alicui. Cic. A. 2. 21. *Iemant onderworpen, of dienstbaar, in iemants dienst; slaafsch; onder iemants magt, bedwang, of voogdye gesteld.*

Emancipatus. Festus. *Ontslagen, vry gesteld, die niet meer onder 's vaders magt staat.* Een woord der Rechtkunde.

ĒMĂNCĬPO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquem. Cic. Fin. 1. 7. *Iemant vrystellen, of uit de voogdye ontslaan.*

Emancipare agrum alicui. Plin. E. 7. 18. 2. *Iemant een akker, of stuk lands met alle zyne gerechtigheden vereeren, of schenken.*

Me tibi emancipo. Plaut. B. 1. 1. 59. *Ik geef my ganschelyk aan u over, ik onderwerp my ganschelyk aan u, ik ben geheel tot uwen dienst.*

ĒMĂNCO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Sen. Cont. 4. 33. *Iemant verminken, of verlemmen, verminkt, lam, of kreupel maaken; iemant 't gebruik van eenig lid des lichaams beneemen.*

ĒMĂNĔO, ēs, mānsi, mānsūm, mānērĕ. Modest. Dig. 49. 16. 3. §. 4. *Zonder verlof uit het leger, of uit de bezettinge blyven.* Dit woord is alleen by de Rechtsgeleerden in gebruik.

ĒMĀNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ ex aliquo loco. *Ergens van uitgaan, ergens uitvloeyen, uitloopen, afdruipen, uitspringen, uitspruiten, of uit ontstaan, van afkoomen, uit voortkoomen, van afvloeyen, uitvlieten, of uitzypen.*

Emanare ab aliquo loco. Cic. Per. 5. *of* ex aliquo loco. Cic. I. R. 2. 2. *Uit eenige plaats van daan koomen, of zynen oorsprongk hebben.*

Mala nostra hinc emanant. Cic. Att. 7. 21. *Daar koomen onze rampen van daan, daar spruiten, of ontstaan onze quaalen uit.*

Emanare alleen. Liv. 42. 14. *of* Emanare in vulgus. Cic. S. R. 1. *Verspreiden, verbreid, of verspreid worden, ruchtbaar, kennelyk, of bekent worden*, van een gerucht, tegen, enz spreekende.

Emanat in vulgus illius gratia Suet. N. 6. 7. *Zyn achtbaarheit begint bekent te worden in de waereld; men begint over al van zyne achtbaarheit te spreeken.*

ĒMĀNSŎR, ōris. m. Modest. Dig. 49. 16. 3. §. 2. *Een soldaat die lang zonder verlof uit het leger, of uit de bezettinge gebleven is.* Dit woord word alleen onder de Rechtsgeleerden gebruikt.

EMAR. EMAS.

ĒMĀRGĬNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ ulcus. Plin. H. 28. 9. *De roof, of korst van een zweer afligten, afdoen, of aftrekken.*

(**ĒMĂSCŬLĀTŎR**, ōris, m. Apul. A. 321. *Misbruiker van een schandjongen.*

ĒMĂSCŬLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Apul. M. 7. 198. Eigentlijk, *Lubben, ontmannen.* Oneigentlijk, *een man den moed beneemen.*)

EMAT. EMAX.

ĒMĀTŪRĒSCO, scis, mātūrŭi, mātūrēscĕrĕ. Plin. H. 25. 4. *Rypen, ryp worden, tot rypigheit koomen.*

Ira illius ematuruit. Ovid. Tr. 2. 124. *Zyn gramschap is over, zyn toorn is gestilt.*

ĒMĀX, ācis. omn. gen. Cic. Par. 6. Cato R. R. 2. *Een groot, of goed koper, een die veel koopt, of veel van koopen houd.*

EMBA.

ĔMBĂMMĂ, ătis. n. Colum. 12. 55. Ἔμβαμμα. *Een doop, saus; sop; een opstoofzel.*

ĔMBÆNĔTĬCĂ, æ. f. Embæneticam facere. Cic. F. 8. 1. *De zee, of zeevaart hanteeren, ter zee vaaren.*

ĔMBĂTĒS, ïs. m. Vitruv. 4. 3. Ἐμβάτης. *Zetmaat.* Een woord der Bouwkunde. De maat die men neemt om de evenredenheit der gebouwen naar te richten. Het is de helft van de middellijn der Dorische colom, en de middellijn der colomnen van de andere bouwordens.

ĔMBĂTĔR, ĕris. m. Vitruv. 1. 2. *Het gat van een muurbreker.* Dit kan ook de mond, *of* 't gat van een stuk geschut worden genaamt.

EMBL. EMBO.

ĔMBLĒMĂ, ătis. n. Cic. V. 4. 17. Ἔμβλημα. *Verciering, vercierfel, cieraat, ingelegt werk, loofwerk, schilderwerk, snywerk, gesnede randen, of lysten die men aan vaten, schilderyen, enz maakt.* (Zie wat wy van dit woord over Suet. T. 71. 2. §. 2. gezegt hebben.)

ĔMBŎLĂ, ōrūm. n. plur. Cic. Sext. 54. Ἔμβολα. *Kluchten, snakeryen, poetzen, snaakse rollen van een kluchtspeelder op 't tooneel.* Zommige leezen **ĔMBŎLĬĂ**, ōrum. n. plur. *en andere* **ĔMBŎLĬSMĂ**, ătis. n.

ĔMBŎLĀRĬŬS, ă, ūm. Embolaria mulier. Plin. H. 7. 48. *Een kluchtspeelster, een tooneelspeelster die de aanschouwers aan 't lagchen helpt, een vrouw die aardigheden, of snakeryen op een schouwburg aanrecht.*

(**ĔMBŎLĬMŬS** dies. Solin. 1. mensis, Macrob. S. 1. 13. *Schrikkeldag, schrikkelmaand.* Dit is een zuiver Griekfch woord. Hesychius. Ἐμβόλιμον, τὸν μεταξὺ καὶ τὴν ἡμέραν.

ĔMBŎLŪM, ī. n. Petron. 30. *Een yzere, of kopere pin in de voorsteven van een schip, waar mede de Ouden de schepen van de vyanden doorboorden.*)

ĔMBŎLUS, ī. m. Embolus masculus. Vitruv. 10. 12. Ἔμβολος. *De zuiger, of trekker van een pomp, of spuit.*

(**ĔMBRYŎN**, ĭi, n. *De vrucht, of een onvolwassen kind in 's moeders lighaam.* Dit is zuiver Griekfch. Suidas. Ἔμβρυον, νεογνὸν βρέφος, ἢ τὸ ὠμὸν καὶ ἄπεπτον.)

EMED. EMEN.

ĒMĔDŬLLĀTŬS, ă, ūm. Radix emedullata. Plin. H. 22. 22. *Een uitgemergelde wortel, een wortel daar 't zap, of de kracht is uitgehaalt.*

ĒMĔNDĀBĬLĬS, ïs. m. & f. lĕ, ïs. n. *Verbeterlyk, herstelbaar, dat verbetert kan worden.*

Error emendabilis. Liv. 44. 10. *Een verbeterlyke misslag.*

* Ætas emendabilis. Sen. Cl. 2. 7. *Een ouderdom waar in men zich beteren, of verbeteren kan.*

ĒMĔNDĀTĒ. Adv. Cic. opt. gen. or. 2. *Zuiverlyk, keurlyk, ongebrekkelyk, zonder feilen, beschaafdelyk.*

ĒMĔNDĀTĬO, ōnis. f. Cic. Fin. 4. 9. *Verbetering, herstelling, hervorming, betering.*

ĒMĔNDĀTŎR, ōris. m. *Verbeteraar, hersteller, hervormer.*

Emendator sermonis usitati esse vult. Cic. Cl. 74. *Hy wil een verbeteraar zyn van de gebruikelyke taale.*

Emendator civitatis. Cic. C. B. 8. *De hersteller, of hervormer der stad.*

ĒMĔNDĀTRĪX, īcis. f. Cic. L. L. 1. 22. *Verbeterster, herstelster, hervormster.*

ĒMĔNDĀTŬS, ă, ūm. *Verbetert, hervormt, herstelt.* De compar. Emendatior staat by Petronius beneden, en

en de superl. Emendatissimus by Plin. E. 8. 22. 2.

Emendati mores. Cic. Am. 17. *Verbeterde*, of *hervormde zeden.*

Emendatus adolescens. Plin. E. 4. 27. 6. *Een wellevend, vroom, verstandig*, of *geschikt jongkman.*

* Emendatus. Cic. Cl. 74. *Zuiver, tierlyk, net, beschaaft, keurigk*, van een rede spreekende.

Mulier omnibus simulacris emendatior. Petron. 86. *Een vrouw van een uitsteekende schoonheit, een vrouw schoonder dan alle beelden, een uitermaten geelyke*, of *bevallige vrouw.*

Decor est emendatus operis aspectus. Vitruv. 1. 2. *De evenredenheit*, of *'t aangenaam gezigt, is de cierlykheit van 't werk*, of *van 't gebouw.*

Vitia emendata virtutibus. Nep. 2. 1. 1. *Gebreken*, of *ondeugden die door deugden verbetert*, of *uitgewischt zyn.*

EMENDICĀTŬS, ă, ŭm. Suet. A. 91. 5. *Gebedelt.*

Pecunia emendicata. Suet. J. 54. 2. *Gebedelt geld, geld dat als by aalmoesse verzocht*, of *verzamelt is.*

ĒMĔNDO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. Att. 2. 16. *Verbeteren, herstellen, overzien, hervormen, beschaaven*, van een boek, rede, enz spreekende.

Emendare aliquem *of* alicujus vitia. Cic. Cl. 75. *Iemant*, of *iemants zeden verbeteren*, of *hervormen.*

Emendare acorem fructuum. Colum. Arb. 23. *De wrangheit*, of *bitterheit der vruchten wegneemen.* Vitium corporis. Mart. 11. 100. 7. *Een gebrek van 't lichaam geneezen, heelen, wegneemen.* Dolores capitis. Plin. H. 20. 13. *De hoofdpyn verdryven*, of *wegneemen.* Alvum citam. Plin. H. 24. 10. *Den buikloop stoppen.*

Res Italas legibus emendare. Hor. E. 2. 1. 3. *Den toestant van Italiën door goede wetten hervormen*, of *herstellen.*

ĒMĒNSŬS, ă, ŭm. acc. Virg. Æ. 7. 160. *Gemeeten, afgemeeten, die iets gemeeten heeft*, of *dat gemeeten is.*

Emensus Herculis terminos. Curt. 3. 10. 5. *Die voorby de paalen van Herkules is geweest.*

Emensus regionem. Curt. 9. 10. 6. *Die een land heeft doorgereist.*

ĒMĒNSŬS, ă, ŭm. *Doorloopen, doorreist, afgedaan, afgelegt, gemaakt, gemeeten.*

Cernunt majorem partem itineris emensam. Liv. 21. 30. *Zij zien dat ze 't grootste deel van den weg afgelegt hebben.*

Decedit sol emenso olympo. Virg. G. 1. 450. *De zon gaat onder, na dat ze haaren loop heeft afgelegt*, of *na dat ze den hemel doorloopen heeft.*

ĒMĔNTIĒNS, entĭs. omn. gen. Signa ementientia. Cic. D. 1. 9. *Valsche voortekens, bedrieglyke voorbeduedzels.*

ĒMĔNTIŎR, īrĭs, ītŭs sŭm, īrī. acc. *Leugenachtig verzinnen, verdichten, verzieren, valschelyk smeeden, liegen, ontveinzen.*

Ementiri autoritatem Senatus. Cic. Dom. 19. *Valschelyk 't gezagh van den Raad voorwenden, zich valschelyk van 't gezagh des Raads dienen.* Genus suum. Cic. C. B. 2. *Zyn geboorte*, of *afkomst verveinzen, voorgeeven van grooter afkomst te zyn.*

ĒMĔNTĪTŬS, ă, ŭm. Cic. A. 2. 35. *Verdicht, verziert, gesmeed, verzonnen, valschelyk voorgewend, valsch, gelogen.*

EMER.

ĒMĔRCŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. acc. Tac. An. 12. 14. 1. *Koopen, uitkoopen.*

* Principis aditum emercari. Tac. An. 16. 1. 2. *Voor geld*, of *door veel geschenken gehoor*, of *toegangk by een Vorst krygen.*

ĒMĔRĔO, ēs, mĕrŭī, mĕrĭtŭm, mĕrērĕ. acc. Plaut. Au. 4. 10. 5. Prop. 4. 12. 61. *Verdienen, winnen, verkrygen, verwerven, bekoomen.*

ĒMĔRĔŎR, ēris, mĕrĭtus sum, mĕrērī. acc. Quintil. Præf. 1. *Verdienen, winnen, verkrygen, verwerven, bekoomen.*

* Emeritus est. Lucan. 1. 344. *Hy heeft uitgedient, hy heeft zyn tyd uitgedient, hy is van den dienst ontslaagen.*

Unum ubi emeritum est stipendium. Plaut. Most. 1. 2. 51. *Na dat men eene veldtocht gedaan*, of *bygewoont heeft; na dat men eens te veld is geweest.*

Annuæ mihi operæ ad tertium Kalendas emerentur. Cic. Att. 6. 2. *Het jaar van mynen dienst eindigt*, of *is uit den achtentwintigsten van de maand.*

ĒMĔRGO, ĭs, mērsī, mērsŭm, mērgĕrĕ e loco. Cic. Man. 3. *of* ex loco. Cic. D. 2. 31. *Ergens opkoomen*, of *uit koomen, ergens van daan koomen, zyn oorsprongk hebben, uit voortkoomen, boven koomen, dryven, opborrelen, uitspringen.*

Luna in suam lucem emersit. Liv. 44. 37. *De maan heeft haar vorige licht weêr gekregen.*

Emergere alleen. Cic. Vat. 9. *of* Se emergere ab. Cic. D. 1. 33. de. Liv. 22. 3. ex aliquo loco. Liv. 1. 13. *Ergens uitschieten, te voorschijn koomen, voor den dag koomen, voor den dag springen, 't hoofd opsteeken*, van een slang, mensch, enz spreekende.

Emergere super terram. Colum. 11. 3. *of* extra terram. Plin. H. 19. 5. *Uit de aarde spruiten*, of *schieten, uitspruiten, uitschieten, opkoomen, voor den dag koomen*, van een kruid, gewas, enz spreekende.

Emergere valetudine incommoda. Cic. Att. 5. 8. *Van een ziekte opkoomen, uit een ziekte herstelt*, of *geneezen worden, van een krankheit beteren.*

Emergere se ex malis. Ter. An. 3. 3. 30. Nep. Att. 11. 1. *Zich uit een ongeval redden*, of *ontwikkelen; rampen*, of *ongelegentheden ontworstelen.* Ex aliquo negotio emergere. Cic. Att. 5. 10. *Zich ergens uit redden, zich van een moeyelykheit ontslaan, zich ergens van afmaaken.*

Ea re civitas illa emersit. Cic. Att. 6. 2. *Die stad is daar door opgekoomen*, of *in bloei geraakt; dat is 't opkoomen van die stad geweest.*

Emergere. Plin. H. 2. 14. *Opkoomen, verschynen, boven den gezigteinder zich vertoonen*, van een gesterrte spreekende.

Emergere. Cic. Cœl. 12. *Zich beteren, zyn leven beteren, zich beter aanstellen, zyn quaad leven*, of *quaade zeden verbeteren, zich op het deugdzaam pad begeeven.*

Emergere ad meliorem vitam. Sen. E. 1. 22. *Zich tot een beter leven schikken*, of *begeeven; op een betere weg koomen.*

Partes Pompejanæ in tantum jam emerserunt fastigium. Paterc. 2. 65. 1. *De zyde van Pompejus heeft zoo zeer toegenomen, is zoo aangegroeit, is zoo sterk, zoo magtig geworden*, of *is tot zoo groot een luister gestegert.*

Emergunt illi altius. Nep. 12. 3. 3. *Zy verheffen zich ver boven anderen, zy steeken hoog*, of *boven anderen op, zy overtreffen de anderen zeer veel.*

ĒMĔRĬTŬS, ă, ŭm. Lucan. 1. 344. *Een soldaat die zyn tyd heeft uitgedient.*

Emeritus. Stat. S. 3. 1. 58. *Afgeslagt, afgebruikt, afgewerkt, afgesloofd, styf, stram, die geen dienst meer kan doen*, of *onbequaam is langer te dienen*, van paerden, ossen, honden, enz spreekende.

Tempus suum emeritum habere. Cic. Att. 6. 5. *Zyn tyd uitgedient*, of *voldaan hebben.*

Eme-

Emeritus palmes. Colum. 3. 6. *Een uitgedraage, of dorre rank, een rank die veele jaaren gedraagen heeft.*

* Arma emerita. Plin. P. 15. 3. *Uitgediende*, dat is, *zeeghaftige, zegenryke*, of *overwinnende wapenen*, of *die den oorlog hebben ten einde gebracht.*

EMERSUS, a, um. Cic. D. 2. 67. *Uit het water opgekoomen, opgeschoten*, of *te voorschyn gekoomen.*

Astra emersa. Tim. 10. *Sterren die opgekoomen*, of *opgegaan zyn, schynende sterren.*

EMERSUS, us. m. sideris. Plin. H. 18. 25. Colum. 7. 3. *De opgangk*, of *opkomst van een ster.*

Eo emersum e terra facturi sunt hostes. Vitruv. 10. 22. *De vyanden zullen daar van daan onder d'aarde opkoomen*, of *uitspringen.*

EMET.

EMETIOR, iris, mensus sum, metiri. *Meeten, uitmeeten, afmeeten. de maat neemen.*

Emetiri iter. Liv. 21. 30. Virg. Æ. 7. 160. *Reizen, over weg gaan.* Spatium. Liv. 31. 24. *Een plaats doorwandelen*, of *doorloopen.*

Oculis spatium aliquod emetiri. Virg. Æ. 10. 772. *Een ruimte by 't oog afmeeten, met het gezicht een plaatze doorweiden, doorwandelen*, of *doorloopen.*

Voluntatem tibi profecto emetiar. Cic. Cl. 16. *Ik zal waarlyk uwe goedwilligheit aan my betoont erkennen.* Zommige leezen Remetiar.

EMETO, is, messui, messum, metere. acc. Hor. E. 1. 6. 21. *Maayen, afmaayen, afsnyden*, in den eigentlijken en oneigentlijken zin.

EMIC.

EMICANS, antis. omn. gen. Plin. H. 31. 10. *Blinkende, schitterende, afschynende, flikkerende, pronkende, afstraalende.* (De compar. Emicantior staat by Tertull. Herm. 29.)

* Calami e radice emicantes. Plin. H. 27. 8. *De rieten*, of *halmen die uit de wortel spruiten.*

* Saxa tormento emicantia. Liv. 44. 10. *Steenen uit oorlogstuigen uitvliegende.*

EMICO, as, micui, micare. Sen. E. 79. *Blinken, schitteren, schynen, fonkeren, prylen, glimmen, glansch geeven, weerschynen.*

† Emicare. Flor. 1. 18. 4. *Gezwinde'yk opstaan, snax oprygzen, zich in staat stellen.*

In littus emicare. Virg. Æ. 6. 5. *Op strand springen, uit het schip springen, snux uit het schip op 't strand stappen.*

Scaturigines turbidæ primo & tenues emicant. Liv. 44. 33. *De bronnen geeven in het begin onklaar en weinig water op.*

Cor in pectus emicat. Plaut. Aul. 4. 3. 4. *Het hert klopt my in 't lyf, ik voel dat my 't hert slaat.* 't Is een mensch vol schrik en angst die hier spreekt.

Vitis ea protinus emicat in jugum. Colum. 4. 20. *Die wyngaard schiet in 't kort tot de dwarslat*, of *kruislat op.*

EMIG. EMIN.

EMIGRO, as, avi, atum, are. *Vertrekken, ergens uitgaan, van daan gaan*, of *van daan trekken.*

Emigrare domo. Cic. V. 5. 12. *Verhuizen, uit zyn huis gaan.* Ex finibus suis. Plin. H. 6. 17. *Uit zyn land gaan*, of *vertrekken, zyn land verlaaten.*

Emigrare e vita. Cic. L. L. 2. 19. *'t Leven verlaaten, uit het leven scheiden, sterven.*

EMINATIO, onis. f. Plaut. Capt. 4. 2. 19. *Dreiging, bedreiging, dreigement.*

EMINENS, entis. omn. gen. *Hoog, uitmuntend, verheven, toonbaar, zichtbaar, dat heel hoog staat*, of *boven iets uitsteekt.* De compar. Eminentior staat by Suet. A 79. 4. en de superl. Eminentissimus by Sen. E. 95.

(Darius curru eminens. Curt. 3. 3. 16. *Darius boven den wagen uitsteekende*, of *hooger zynde dan den wagen.*)

Eminens. Cic. T. Q. 5. 23. *Oversteekend, overhangend, 't geen oversteekt*, of *overhangt.*

Jugum eminens in mare. Cæs. B. C. 2. 24. 2. *De top van een berg die in zee oversteekt*, of *overhangt.*

Statura eminens. Colum. 3. 8. Suet. C. 50. 1. *Een hooge, kloeke*, of *verhevene gestalte, een uitmuntende lyfsgestalte, een groote ligchaamslengte.*

Oculi eminentes. Cic. Vat. 1. 2. *Uitpuilende oogen, groote oogen die uit het hoofd puilen.*

Fortuna eminens. Paterc. 2. 9. 6. *Een groot*, of *uitsteekend geluk, een groote voorspoed.*

Viri eminentes. Front. St. 1. 1. 4. *Groote, uitmuntende*, of *vermaarde mannen, groote*, of *uitsteekende persoonaadjen.*

Auctor eminentissimus. Quintil. I. O. 1. 10. *Een zeer uitsteekend, uitmuntend, wakker, roemruchtig*, of *treffelyk Schryver.*

Omnibus belli ac togæ dotibus ingeniique eminentissimus seculi su.. Paterc. 1. 12. 3. *De uitsteekenste, vermaartste*, of *uitmuntenste man van zyne eeuw, zoo in begaafdheden van oorlog en vrede, als wegens zyn groot verstand.*

(EMINENTER. Adv. *Uitsteekende, aanzienlyk, uitmuntende.* De compar. Eminentius staat beneden by Sidonius.

Pæonius non eminentius, quam municipaliter natus. Sidon. E. 1. 11. *Pæonius van geen aanzienlyke, maar geringe*, of *slechte ouderen geboren.*)

EMINENTIA, æ. f. Cic. N. D. 1. 38. *Hoogte, verhevenheit, uitmuntendheit, uitsteekendheit, voortreffelykheit.*

Eminentia. Cic. A. Q. 4. 7. *Hoogzel, verheven werk, snywerk, basterleven.* Een woord der Schilder- en Beeldhouwkonst.

EMINEO, es, minui, minere ex aliquo loco. Cic. D. 1. 42. *Uitsteeken, ergens boven uitsteeken*, of *gezien worden, boven uit een plaats pryken.*

(Æsculus, quantum corpore eminet, tantum radice descendit. Plin. H. 16. 31. *De breedbladige eike schiet met den wortel zoo diep in de aarde, als zy met den stam boven de aarde uitsteekt.*)

Eminere inter aliquos in aliqua re. Cic. Or. 29. Quintil. I. O. 2. 3. *Ergens boven anderen in uitsteeken*, of *uitmunten; anderen ergens in overtreffen*, of *te boven gaan.* Aliqua re. Quintil. I. O. 2. 17. *Ergens in uitmunten, in uitsteeken*, of *uitsteekende in zyn.*

Eminet animus in contemnendis doloribus. Cic. T. Q. 2. 26. *De moed laat zich in 't verachten van de smert zien.*

Eminet ex ore crudelitas. Cic. V. 5. 62. *De wreedheit ziet hem ten wezen uit.*

Major in dies ira eminebat in suos. Liv. 2. 35. *Zyn boosheit bleek alle daag meer tegens de zynen, zyn grimmigheit ontstak dagelyks heviger tegens de zynen.*

(Eminere met een accusativus gebruikt Curt. 4. 2. 21. Moles eminebat aquam. *De dyk stak boven 't water uit.*)

† EMINOR, aris, atus sum, ari. Plaut. Capt. 4. 2. 11. *Dreigen, bedreigen.*

EMINULUS, a, um. *Eenigzins hoog, een weinig verheven, wat uitstaande, uitsteekende*, of *uitspringende.*

Genua eminula. Varr. R. R. 2. 5. *Knien die wat uitsteeken, die wat te hoog staan.*

Dentes eminuli. Varr. R. R. 2. 9. *Tanden die voor uit staan, die uit den mond*, of *buiten uit staan.*

EMINUS. Adv. *Van verre.*

Emi-

Eminus hastis, cominus gladiis uti. Cic. S. 6. *Van verre met steken, en dichte by met degens, of met het rapier vechten.*

Hæc urbs eminus est Capua tria millia passuum. Asc. Pæd. Cic. p. 102. *Deeze stad legt drie duizend schreeden, of drie mylen ver van Kapua af.*

EMIR. EMIS.

ĒMĪRŎR, āris, ātus sum, āri. acc. Hor. O. 1. 5. 8. *Zich verwonderen, of verwondert staan, verrukt, of opgetogen staan, iets met verwondering aanzien; verbaast, ontsteld, of ontzet staan.*

ĒMISSĀRIUM, ii. n. Plin. H. 33. 4. *Waterlozing, waterzyp, goot, riool, sinis, verlaat.*

Emissarium. Cic. F. 16. 18. *Een watersprong.* Sommige verstaan door dit woord een gracht, maar de eerste uitlegging schijnt de beste te zijn.

* Emissarium. *Een sluisopening, de opening van een sluis, of verlaat waar door 't water loopt.*

Emissarium lacus. Suet. Cl. 20. 2. *De mond, of opening van een meir.*

ĒMISSĀRIUS, ii. m. *Een afzending. Een bespieder van ons bedryf, een die van een ander is uitgezonden om ons doen en laaten gade te slaan, of om op al ons doen te letten.* Boertende zegt men, *Een kyk in de pot.*

Persuaserat invidis meis se in me emissarium semper fore. Cic. F. 7. 2. *Hy hadde myne benyders wys gemaakt dat hy altoos een bespieder van myn doen wezen zoude, of dat hy op alle myne gangen letten, of al myn bedryf gade slaan, of bespieden zoude.*

* Emissarius. Cic. V. 2. 8. Asc. Pæd. Cic. p. 116. *Een Wykmeester, een van de Overigheit ter huiszoeking uitgezonden, die alles opmerkt en overbrieft.*

Emissarius equus. Plaut. Mil. 4. 3. 19. *Een hengst, een hengstpaerd, een springhengst.* (Zoo veel exemplaaren als ik gezien hebbe, leezen admissarius.)

Emissarius palmes. Plin. H. 17. 23. *Een lot dat men aan den wijngaard laat om uit te schieten.*

ĒMISSIO, ōnis. f. Liv. 27. 17. *Slaking, uitlating, ontjaging, loslating, verlossing, vrylating, vrymaking,* van gevangenen, gijzelaars, enz. spreekende.

Emissio feminæ anguis mortem afferebat Graccho. Cic. D. 2. 29. *Het ontslippen, 't ontglippen, of 't loslaaten van de slange veroorzaakte de dood van Gracchus.*

Tormenta hæc graviores emissiones habent. Cic. T. Q. 2. 24. *Deeze werptuigen, of schiettuigen doen veel grooter kracht, of gewelt.*

ĒMISSĪTIUS, ā, um. Cic. L. L. 3. 9. *'t Geen weghgeworpen, of gestrooit word.* (In de verbeterde afschriften word geleezen iis ficis.)

Emissitii oculi. Plaut. Aul. 1. 1. 2. *Vliegende, of scherpziende oogen, oogen die alles zien, of doorsnuffelen; die over al heene zien, of heene vliegen.*

EMIT.

ĒMITTO, is, misi, missum, mittere aliquem ad alium. *Iemant naar een ander afzenden, of toezenden.*

Emittunt eos noctu per vallum. Cæs. B. C. 1. 76. 4. *Zy doen hen 's nachts over de wal kummen, zy laaten ze by nacht over de wal uittrekken.*

Emittere arcu sagittam. Plin. H. 9. 8. *Een pyl schieten, den boog slaaken.*

Emittere vocem. Cic. Her. 4. 66. Liv. 1. 54. *Iets zeggen, eenig woord uitbrengen, spreeken, geluid slaan.* Lacrymas. Ovid. M. 11. 458. *Traanen storten, weenen, schreyen.*

Emittere in hostem equites. Liv 24. 15. en 1. *De Ruttery aan den vyand brengen, op den vyand los laaten gaan, of aanvoeren.*

Emittere de manibus aliquem. Liv. 28. 42. *Iemant laaten loopen, of uit een anders handen verlossen.*

Emittere in aliquem aculeos. Cic. Cœl. 12. *Iemant vinnige steeken, of scherpe schenten geeven; met iemant scherssen, spotten, of schimpen.* Maledicta. Cic. Pl. 23. *Iemant scheldof smaadwoorden geeven, iemant vuil bejegenen, schelden, of met woorden beledigen, of verongelyken.*

Emittere aliquem de carcere. Cic. V. 5. 9. e carcere. Cic. Pl. 12. e custodia. Cic. T. Q. 1. 49. e vinculis. Cic. T. Q. 1. 31. *Iemant uit de gevangkenis, uit banden, of boeijen laaten, verlossen, of ontslaan.*

Emittere servum. Ter. Ad. 5. 9. 19. Servum manu. Plaut. Aul. 5. 15. *Een slaaf vrymaaken, of in vryheit stellen.*

Emittere aliquid dignum suo nomine. Cic. F. 7. 33. *Iets uitgeeven, of in 't licht geeven dat zyn naam waerdig is.* Librum. Suet. Cl. 6. Cic. F. 7. 33. *Een boek uitgeeven, of in 't licht geeven.*

Emittere caulem. Plin. H. 17. 7. *Een steel, stronk, of lot schieten.*

(Emittere lacum. Suet. Cl. 20. 4: 21. 13. *Een meir aftappen, of verleggen.*)

Emittere manum. Modest. Dig. 22. 3. 15. *Borg worden, zich borg stellen, ergens voor tekenen, borg blyven.*

EMO.

ĔMO, is, ēmi, emtum, ĕmĕrĕ. acc. *Koopen, inkoopen.*

Emere bene. Cic. Att. 1. 13. *Goed koop koopen.* Magno. Cic. Att. 13. 29. care. Cic. Dom. 44. Male. Plin. H. 18. 5. *Iets duur koopen.* Aliquid pondere. Plin. H. 12. 7. *Iets by 't gewigt koopen.* Precibus. Sen. B. 2. 1. *Iets door bidden verwerven, door smeeken bekomen, of erlangen.* Beneficiis aliquem sibi. Plaut. As. 1. 5. 5. *Iemants vriendschap door weldoen koopen, of verkrygen.* Judicem donis. Liv. 36. 11. *Een rechter door geschenken omkoopen, omzetten, of op zyn zyde brengen.*

Emere aliquid de aliquo. Cic Att. 10. 5. *Iets van iemant koopen, of iemant iets afkoopen.*

Emere honorem vita. Virg. Æ. 9. 206. *De eer, of glory met zyn leven koopen; zyn leven waagen om eere te behaalen.*

Mandavit servam ut emerem ad istam faciem. Plaut. Merc. 2. 3. 90. *Hy heeft my belast een slaave van dat slag, van zulk een gelaat, of gestalte te koopen.*

Aliquid in publicum emere. Liv. 44. 16. *Iets ten gemeenen nutte, of tot dienst van 't gemeen koopen enz.*

(Emere in diem. Nep. 25. 9. 5. *Op dag, of termynen koopen.*)

EMOD.

ĒMŎDĔRANDUS, ā, um. *Dat men moet matigen, of beteugelen, dat men stillen, verzachten, of verdryven kan.*

Ille dolor verbis emoderandus erit. Ovid. Rem. 130. *Die droefheit, of smert zal men door troostelyke, of zoete woorden moeten verzachten, stillen, verzoeten, of verdryven.*

ĒMŎDŬLANDUS, ā, um. *Dat men op de maat zingen, of schryven moet.*

† Musa per undenos emodulanda pedes. Ovid. Am. 1. 1. 30. *Een lofdicht dat men met elf voeten maaken moet.*

ĒMŌLIOR, īris, ītus sum, iri. acc. *Uitwerpen, uitdryven, uitjaagen, uitstooten.*

Sicca tussis nihil emolitur. Cels. 4. 8. *Een drooge hoest werpt geen speekzel uit, of doet niet spouwen.*

Pituitam per nares emoliri. Colum. 8. 5. *De snot door de neus, of ten neus uitdryven; de neus snuiten.*

Quod molior negotium metuo, ut possim emoliri. Plaut. B. 4. 5. 2. *Ik vreeze dat ik myn voornemen niet zal konnen uitvoeren, volvoeren,*

of

of ik duchte dat ik in mijne onderneming niet wel slaagen zal, ik vreeze dat ik de zaak, die ik onder handen heb, niet zal konnen voltrekken.

† Emoliri fretum. Sen. Ag. 3. 1. *De zee beroeren, beweegen, of ontstuimig maaken.*

ĒMŎLLIDUS, ă, ŭm. Emollida corpora. Liv. 34. 47. *Zwakke, tedere, zachte ligchaamen.* In de beste drukken leest men Mollia.

ĒMŎLLĬO, is, ivi, ītŭm, īrĕ. acc. Liv. 37. 41. *Verzachten, zacht, week, gedwee; of buigzaam maaken*, van hout, hoorn, enz. spreekende.

Emollire ventrem. Plin. H. 20. 21. *Den buik week maaken, of aan 't loozen helpen, loslyvig maaken, afgangh verwekken.*

Emollire aliquem. Liv. 27. 3. *Iemant verwyft, of lafhertig maaken, iemants moed uitbluſſchen, of uitdooven.*

Emollire ferociam. Tac. Ag. 11. 6. *De woestheit (van een volk) beschaaven.* Mores artibus. Ovid. P. 2. 9. 48. *De zeden door wetenschappen hervormen, beschaaven, of verbeteren.*

(ĒMŎLO, is, ŭi, ĭtŭm, ĕrĕ. Perſ. 6. 26. *Uitmaalen, wel maalen.*)

ĒMŎLŪMENTŬM, i. n. *Winst, voordeel, nut, belang, baat.*

Id tibi est emolumento. Cic. F. 7. 10. *Dat is u voordeelig, daar steekt nut, of voordeel voor u in, gy trekt daar voordeel uit.*

Illud tibi est emolumentum honoris. Plaut. Trin. 3. 2. 68. *Dat zal eerlyk voor u zyn, gy zult daar eer van hebben.*

(Emolumentum. *Moeijelykheit, arbeid, kosten.* Deeze betekenisse van dit woord heeft de geleerde Victor. V. L. 22. 10. 't eerste aangetekent, en bewijst het met de volgende voorbeelden.

Se exercitum sine magno commeatu, atque emolumento, in unum locum contrahere non posse. Cæſ. B. G. 1. 34. 3. *Dat hy geen leger, zonder groote toevoer en kosten, op een plaats konde by een brengen.* Molimento, dat anderen in deeze plaatze van dit woord stellen, verwerpen wy met Victorius.

Neque enim magnum emolumentum esse potest. Varr. R. R. 3. 14. *Want het kan geen werk zijn van groote moeijelykheit, of arbeid.*

Emolumentum. *Uitkomst, uitslag, einde.*

Ad belli emolumentum pertinere ratus, si Byzantium in potestatem redegisset. Justin. 9. 1. 2. *Meenende dat het strekken, of iets doen zoude tot het einde, of den uitslag van den oorlog, indien hy Constantinopolen ouder zyn magt zoude gebragt hebben.* Molimentum, dat Palm. Spic. p. 220. hier ter plaatze gaerne zien wilde, word van andere Geleerden afgekeurt.

Admoniti a Castricio sumus, ut consideraremus, quæ vis quodve emolumentum ejus sententiæ foret. Gell. 11. 13. *Wy zyn van Castricius vermaant, dat wy overleggen zouden wat de kracht, of den uitslag zyn zoude van dit gevoelen.*)

EMON. EMOR.

ĒMŎNĔO, ēs, mŏnŭi, mŏnĭtŭm, mŏnērĕ. acc. Plaut. Af. 4. 2. 17. *Waarschouwen, vermaanen, indachtig maaken.*

ĒMŎRĬOR, ĕrĭs, mŏrtŭŭs sŭm, mŏri. Cic. T. Q. 1. 31. *Sterven, versterven.*

Risu emori. Ter. E. 3. 1. 42. *Zich te barsten lachen.*

Emoritur membrum illud. Celſ. 2. 10. p. *Dit lid sterft, versterft, of verrot.* Arbor illa. Plin. H. 12. 25: 17. 24. *Die boom sterft, gaat uit, of verdort.*

* Per gradus emoritur amor. Ovid. Rem. 654. *De liefde versterft, of vergaat allenskent en by trappen; de liefde sterft met den tyd af.*

Horum laus emori non potest. Cic. Par. 2. *Hunnen lof kan niet sterven, vergaan, of vergeeten worden, hunne eer is onsterflyk.*

ĒMŎRTŬĀLIS, Is. m. & f. lĕ, is. n. Emortualis dies. Plaut. Pſ. 4. 7. 138. *Iemants sterfdag, de dag van iemants dood.*

ĒMŎRTŬŬS, ă, ŭm. *Dood, gestorven, overleden, ontslaapen.*

Emortuum me mavelim leto malo, quam, &c. seq. subj. Plaut. Aul 4. 5. 1. *Ik won liever barsten, hangen, of een wreede dood sterven, dan dat ik, enz.*

* Caro emortua. Celſ. 8. 3. *Dood, verstorven, of ongevoelig vleesch, vleesch daar geen gevoelen meer in is.*

Emortuum auxilium ad aliquid. Plaut. E. 1. 2. 14. *Een vergeefsche hulpe ter uitvoering van iets.*

EMOT.

ĒMŌTŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 2. 610. *Geschud, gewankelt, geschokt, bewogen, verzet*, van een gebouw spreekende.

Emotum solum. Colum. 3. 18. (emota terra. Colum. 3. 13.) *Een geploegt, of omgespit land.*

Emoti Curia Legati (sunt.) Liv. 30. 23. *De Gezanten wierden gelast uit den Raad te vertrekken.*

Vir emotæ mentis. Sen. Pol. 37. *Een uitzinnig, onzinnig, of krankzinnig mensch, een mensch die buiten zyn zinnen, of buiten weesen is; een gek.*

His dictis curæ emotæ (sunt.) Virg. Æ. 6. 382. *Door deeze woorden wierd alle droefheit, of hartzweer verdreven, gestilt, verzet, verzoet, of verbannen.*

EMOV.

ĒMŎVĔO, ēs, mōvi, mōtŭm, mŏvērĕ aliquem ex of de aliquo loco. Liv. 6. 38. *Iemant ergens uitzetten, uitjaagen, van daan jaagen, uitdryven, uit doen gaan, of uit doen vertrekken.*

Emovit ex pectore meo tristitiam. Plaut. Trac. 1. 1. 59. *Hy heeft de droefheit uit myn hert verdreven, of hy heeft myne droefheit verzet.*

Emovit veterem (morbum) novus. Hor. S. 2. 3. 28. *Een nieuwe ziekte heeft de oude verdreven, of genezen.*

† Totum jam sol emoverat orbem. Ovid. F. 3. 367. *De waereld wierd reeds gansch van de zon beschenen; of de zon scheen nu al boven de kimme.*

EMPH. EMPI.

ĔMPHĂSIS, is. f. Asc. Pæd. Cic. p. 53. Quintil. I. O. 8. 3. Ἔμφασις. *Nadruk, klemreden.*

(ĔMPHYTEUSIS, is. f. Cod. 4. 66. *Erfpacht, verhuring van onbebouwde landen voor veel tyds, of ook voor altoos, onder beding van verbetering, en zekere rechten aan den eigenaar te betaalen.*

ĔMPHYTEŪTICARIUS, ĭi. m. Cod. 4. 66. *Een erfpachter, of die zulke landen, onder zodanig een voorwaarde, voor veel tyds pacht.*)

ĔMPĪRICĒ, ēs. f. Plin. H. 29. 1. Ἐμπειρική. *De ondervindende geneeskonst, of 't genootschap der Geneesmeesteren by ervarentheit.*

ĔMPĪRICUS, i. m. Cic. A. Q. 4. 39. Celſ. præf. Ἐμπειρικός. *Een Geneesheer, of Geneesmeester by ervarentheit, of ondervinding.*

EMPL.

ĔMPLĀSTRĀTIO, ōnis. f. Colum. 11. 2: 5. 10. *Okulatie, het okuleeren.* Zekere wijze van griffelen.

ĔMPLĀSTRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Colum. 11. 2: 5. 11. *Okuleeren*, zekere wijze van griffelen, waar door men een lot van een boom snijd dat de bast wat oversteekt, waar meede men dit lot op een anderen boom griffelt.

ĔMPLĀSTRŬM, i. n. Celſ. 5. 17. *Een ent, of griffel.*

Emplastri ratio. Plin. H. 17. 16. *De wyze van okulatie, of de wyze* om

om door oknlatie te griffelen.

ĔMPLECTŎS, ī, ŏn. Emplecton structuræ genus. Plin. H. 36. 22. Ἐμπλεκτὸς. *Zeker gebouw van buiten met gehouwe, en van binnen met ruuwe steen gemaakt.*

EMPO. EMTI.

ĔMPŎRĔTICUS, ā, ūm. Emporetica charta. Plin. H. 13. 12. *Pakpapier, schenrpapier, papier daar men waaren in pakt.*

ĔMPŎRIŬM, iī. n. Plaut. Am. 4. 1. 4. Cic. Att. 5. 2. *Merkt*, of *markt, merkplaats, de gemeene plaats daar de markt gehouden word.*

ĔMTIO, ōnis. f. Cic. Att. 1. 13. *Koop, 't koopen, koping.*

Mala emtio. Plin. E. 1. 24. 2. *Een quaade koop.*

ĔMTITIUS, ā, ūm. Varr. R. R. 3. 17. *Te koop, veil, dat te koop*, of *dat veil is, dat men koopen kan.*

ĔMTITO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 33. 1. *Veel*, of *dikwils koopen.*

Emtitant quidquid venale audiunt. Plin. E. 6. 19. 5. *Zij koopen al wat ze hooren dat veil is.*

EMTO. EMTR.

ĔMTŎR, ōris. m. Cic. Cæc. 7. *Koper, een die iets koopt.*

(ĔMTRĪX, icis, f. Modest. Dig. 21. 2. 63. §. 1. *Een koopster.*)

EMTU. EMUC.

ĔMTŬS, ā, ūm. Cic. Pis. 15. *Gekocht, ingekocht.*

Emto contentus. Liv. 40. 58. *Die met zijn koop te vreden*, of *vergenoegt is.*

ĔMŪCĬDŬS, ā, ūm. Plin. H. 17. 22. *Vermuft, verschimmelt, muf, duf, bedorven.*

Emucidum sarmentum. Varr. R. R. 1. 31. *Een dorre*, of *onvruchtbaare rank.*

EMUG. EMUL.

ĔMŪGĬO, is, ivi *of* iī, ītūm, īrĕ. acc. Quintil. I. O. 2. 12. *Loeijen als een koe, bulken als de stieren.* Quintilianus neemt het voor, *op een ongerijmde*, of *zotte wijze in 't spreeken uitvaaren, tieren, bulderen, raazen, schreeuwen, zonder reden uit aller magt roepen.*

(ĔMULGĔO, ēs, mulsūm, ērĕ. *Uitmelken.*

Priusquam hoc fiat, exiguum emulgendum est, quod pastores colostram vocant. Colum. 7. 3. *Eer dat gedaan word, moet 'er een weinig worden uitgemolken, dat de herders biest noemen.*

ĔMŬLSŪS, ā, ūm. *Uitgemolken.*

Emulso labra notata fero. Catull. 80. 8. *Lippen met uitgemolke wei bemorst.*)

EMUN.

ĔMŪNCTĬO, ōnis. f. *Snuiting*, of *het snuiten der neus.*

Emunctio frequentior reprehenditur. Quintil. I. O. 11. 3. *Het dikwils snuiten der neus word misprezen*, of *het staat niet fraai als men te dikwils zijn neus snuit.*

(ĔMŪNCTŌRIUM, ii. *Een kaarssnuiter.* Een woord dat nu wel gebruikt word, doch zonder gezagh.)

ĔMŪNCTUS, ā, ūm. Cic. Her. 4. 54. *Gesnoten, uitgesnoten.*

* Emunctus senex. Hor. A. P. 238. *Een oud man die men gesnoten*, of *bij de neus gehad heeft; die men bedrogen*, of *opgeligt heeft.*

* Vir emunctæ naris. Hor. S. 1. 4. 8. *Een mensch die men niet ligtelijk snuiten*, of *by de neus krygen zal; een loos, erg, doortrapt, gauw, snedig, schrander*, of *verstandig man.*

ĔMŬNDĀTŪS, ā, ūm. Colum. 11. 2. *Gezuivert, klaar gemaakt*, van een land spreekende. Men vind geen Emundo. (Ik heb het gevonden by Columella, als de volgende voorbeelden aanwijzen.

ĔMŬNDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Schoon maaken, reinigen.*

Bubilia & ovilia debent emundari. Colum. 2. 15. *De ossestallen en schaapstallen moeten schoon gemaakt*, of *gereinigt werden.*

Nam his rebus plumam, pinnasque emundant. Colum. 8. 4. *Want door deeze dingen maaken zij hunne vederen schoon*, of *zuiver.*)

ĔMŬNGO, is, munxi, mūnctūm, mungĕrĕ. acc. *Snuiten, uitsnuiten, afsnuiten.*

Cubito se emungere. Cic. Her. 4. 54. *Zijn neus met den elleboog snuiten.* Zeker spreekwoord onder de Latijnen, 't welk betekent *een slecht, morsig ambacht*, of *slechte nering doen.*

Emunxi argento senes. Plaut. B. 4. 4. 50. Ter. Ph. 4. 4. 1. *Ik heb dat geld die oude lui afgestroopt, afgetroont*, of *met list van hen gekregen, ik heb die oude luiden listig de beurs geligt.*

ĔMŪNIO, is, īvi, ītūm, īrĕ. acc. *Versterken, sterk maaken, omtuinen, bewallen; met bolwerken voorzien; beschanssen, verschanssen; afsluiten, afschutten.*

Emunire vites ab injuria pecoris. Colum. 5. 6. *De wijngaarden tegens den overlast van 't gedierte afschutten.*

Corpora sylvis emuniendis conterunt. Tac. Ag. 31. 3. *Zij verspillen hunne krachten met zich in de bosschen te verschanssen.*

ĔMŪNĪTUS, ā ūm. Liv. 24. 21. *Gesterkt, versterkt, sterk gemaakt; afgesloten, omtuint, verschanst; met bolwerken*, of *muuren omringt.*

Cavea retibus emunita. Colum. 8. 8. *Een tralykooi, een kooi met tralien.*

EMUS. EMUT.

ĔMŬSCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Colum. 11. 2. *De mos van de boomen doen, de boomen van mos zuiveren.*

ĔMŬSSĬTĀTŬS, ā, ūm. Festus. *Recht, lijnrecht, afgestreept, afgelynt, met de lyn*, of *'t slagkoord afgetrokken.* Men moet dit woord niet gebruiken. Zie Amussitatus.

ĔMŪTĀTUS, ā, ūm. Quintil. I. O. 8. 2. *Verwisselt, verandert.* Men zal niet ligtelijk Emuto in præsenti tempore vinden.

ĔMŪTIO, īs, īrĕ. Plaut. Merc. 5. 2. 55. *Morren, knorren, binnen 's monds mompelen.*

EN.

ĔN. Interj. nomin. Cic. Dej. 6. *of* acc. Plaut. Am. 4. 2. subj. 2. 54. *Zie hier, zie daar, zie eens.*

En hic ille est. Cic. F. 13. 15. *Zie daar is de man, daar is hij zelf.*

En cui tuos liberos committas. Cic. V. 1. 37. *Zie daar wien gij uwe kinderen vertrouwen moet! hem moet gij de opvoeding uwer kinderen aanbetrouwen*, of *aanbeveelen.* Dit word hier al boertende gezegt.

En ut pultat? Plaut. B. 4. 1. 6. *Zie eens hoe klopt hij?*

ENAR.

ĔNĀRRĀBĬLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Quintil. I. O. 6. 3. *Verklaarbaar, dat men vertellen, verhaalen, uitleggen*, of *verklaaren kan.*

(ĔNĀRRĀTĒ. *Duidelyk.* De compar. Enarratius staat by Gell. 10. 1.

ĔNĀRRĀTŎR, ōris, m. *Een uitlegger, verklaarder, taalman, tolk.*

Tanquam unus esset satyrarum M. Varronis enarrator. Gell. 13. 30. *Als of hij de eenigste uitlegger van M. Varroos schimpdichten was.*

Quod idonei vocum antiquarum enarratores tradiderunt. Gell. 18. 6. *Dat bequaame*, of *geloofwaerdige uitleggers*, of *taalluiden beschreven hebben.*)

ĔNĀRRĀTĬO, ōnis. f. *Verhaal, vertelling, verklaring, uitlegging, verslag, bericht.*

Enarratio Poëtarum. Quintil. I. O. 2. 5. *Uitlegging*, of *verklaring der Dichteren.*

ĔNĀRRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Ter. Ad. 3. 3. 11. Cic. D. 1. 26. *Vertellen, verhaalen, uitleggen, verklaaren, ontwinden, beduiden.*

ENAS.

ĔNĀSCŎR, ĕris, nātūs sūm, nāscī. *Uit-*

Uitkoomen, groeijen, wassen, voortkoomen, uitspruiten, uitschieten, voor den dag koomen, van een tand, kruid, enz. spreekende.

Ex nucleo tardius quam ex talea enascitur olea. Varr. R. R. 1. 41. *De olyfboom koomt veel laater van een steen die men poot, dan van een griffel voort.*

ENAT.

ĒNĀTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ ad aliquem locum. Hirt. B. Al. 18. 3. Mart. 9. 41. 8. *Ergens naar toe zwemmen, met zwemmen ontkoomen.*

E naufragio enatare. Vitruv. Præf. 6. *Van een schipbreuk met zwemmen ontkoomen.*

* Reliqui habent se angustius, enatat tamen Epicurus. Cic. T. Q. 5. 87. *De andere Wysbegeerigen vinden zich zeer benepen, of geprangt, Epikuur echter red zich ligtelyk uit deeze zwaarigheden.*

Enatantes ab aqua imagines. Vitruv. 6. 2. *Beeltenissen die uit het water opkoomen, of die zich uit het water vertoonen; die zich boven water laaten zien; gedaanten, of verbeeldingen die boven uit het water schynen.*

ENAV.

ĒNĀVĀTŬS, ă, ūm. *Afgedaan, volbragt, gedaan, volmaakt, voltrokken.*

Præmia enavatæ operæ petebant. Tac. H. 3. 74. 3. *Zy eisschten vergelding voor de diensten die zy gedaan hebben; zy eisschten loon voor hunne genomene moeite, of voor den arbeid die zy gedaan hebben.*

ĒNĀVIGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ amnem. Plin. H. 6. 17. *Een stroom overvaaren, of overzeilen, de reis te water afdoen.*

Unda omnibus enaviganda. Hor. O. 2. 13. 11. *Een water dat al de waereld over moet, of overvaaren moet.*

Enavigare. Suet. T. 11. 2. *Aankoomen, aanlanden, aanscheepen.*

* E Logicis, tanquam e scrupulosis cautibus enavigavit oratio. Cic. T. Q. 4. 14. *Mijn rede is over deeze redenkonstige poffen heen geloopen, als over gevaarlyke klippen.*

(Enavigare. *Te water, of te scheep ontkoomen.*

Quidam enavigare conantes. Curt. 9. 9. 13. *Zommige onderneemende om te water, of te scheep te ontkoomen.*

ENCA.

ĒNCÆNĬĀ, ōrūm. n. plur. Augustin. in Joh. 48. *Inwying, 't feest van inwying.* Quandocunque novum aliquid dedicatur, encænia vocantur. *Zoo dikwils als 'er iets nieuws ingewyd word, hiet zulks het feest van inwying.* By de Jooden was 't het feest van de inwying des tempels. Joh. 10. 22. Dit is zuiver Grieksch. Suidas. Ἐγκαίνια, ἑορτὴ, καθ' ἣν ἐκαινίσθη τι.)

ĔNCĂRPUS, i. m. Vitruv. 4. 1. Ἔγκαρπος. *Een loofwerk in de Jonische kapiteelen, of dekstukken.*

ĔNCĀUSTES, æ. m. Plin. H. 35. 11. Ἐγκαυστής. *Een brandverfschilder.*

ĔNCĀŬSTĬCŬS, ă, ūm. *Doorgevlamt, brandverwig.*

Encaustica pictura. Plin. H. 35. 11. *Gebrand schilderwerk, een brandverwige schildery.*

ĔNCĀUSTŬM, i. n. Ἐγκαυστόν. *Doorvlamzel, brandverf.*

Encausto pingere. Plin. H. 35. 11: 36. 25. *Met brandverf schilderen, brandverwen.*

Encaustum. Cod. 1. 23. 6. *Purperinkt, inkt van purperverwe gemaakt*, die niemant dan de Keizers mogt gebruiken onder straffe van gequetste hoogheit.

ĔNCĀŬSTŬS, ă, ūm. Mart. 4. 47. 1. Ἐγκαυστός. *Gebrandschildert.*

ENCH. ENCY.

(ĔNCHĪRĬDĬŬM, ii. n. *Een handboekje.* Zoo vindmen 't Enchiridium Epicteti. 't Is zuiver Grieksch. 't Betekent eigentlijk een *ponjaart*, of *dolk.* Pollux. 2. 4: 1. 10. Herodian. 1. 8. 11. Hesychius. Ἐγχειρίδιον, ξιφίδιον μικρὸν, ἢ τμητικὸν ὄργανον.)

ĔNCYCLIŎS disciplina, *of* Encyclios doctrinarum omnium disciplina. Vitruv. 6. præf. *Weetkring, leerkring; de kring der wetenschappen, de t'zamenhang, zamenketening, of zamenschakeling van alle wetenschappen.*

(ĔNDRŎMĬDĀTŬS, ă, ūm. Sidon. E. 2. 2. *Die een ligte looprok aan heeft.*)

ĔNDRŎMĬS, idis. f. Juv. 3. 103. Mart. 4. 19. 4. *Zekere mantel, of manteltje van ruige, of ruighairige stoffe. Een ligte looprok.* ('t Is een Grieksch woord, Ἐνδρομίς, 't zamen gezet uit ἐν en δρόμος.)

ENEC.

ĒNĔCO, ās, nĕcŭi, nĕctūm, nĕcārĕ. acc. Plaut. Truc. 1. 2. 99. *Dooden, doodslaan; ombrengen, om hals brengen.*

ĒNECTUS, ă, ūm. Plin. H. 8. 21. *Gedoodt, omgebragt, gesneuvelt, omgekoomen, dood.*

Enectus fame. Cic. D. 2. 35. siti. Cic. T. Q. 1. 5. inopia. Cic. D. 1. 29. *Dood, of half dood van dorst, van honger, van gebrek, of armoede.*

Provincia enecta. Cic. Att. 6. 1. *Een verwoest landschap.*

ENER.

ĒNĔRVĀTŬS, ă, ūm. Cic. Att. 2. 14. *Ontzenuwt, krachteloos, magteloos, verzwakt, afgenomen, slap, zwak*, van zaaken en persoonen spreekende.

Enervatus. *Verwyft, laf, slap, lafhertig, zenuwloos.*

Enervata sententia. Cic. T. Q. 2. 6. *Een laf gevoelen.* Oratio. Cic. T. Q. 4. 17. *Een laffe, of zenuwlooze styl, of zegswyze.*

(Enervatus. Claud. E. 1. 315. *Een gesneedene, of geïnbde.* Zie Nervus.)

ĒNERVĬS, is. m. & f. vĕ, is. n. Plin. P. 33. 1. *Laf, koud, slecht*, van een schouwspel, dans, enz. spreekende.

Enervis compositio. Quintil. I. O. 9. 4. *Een zenuwlooze, dorre, magere, koude, of laffe styl.*

Enervis vita. Val. Max. 8. 8. 1. *Een lui lekker leven, een verwyft leven.* Animus. Val. Max. 2. 7. 15. *Een laf, of lafhertig gemoed.*

ĒNĔRVO, ās, āvi, ātum, ārĕ aliquem. Cic. S. 10. Animos alicujus. Ovid. Rem. 753. Vires. Hor. Ep. 8. 2. *Iemant krenken, of verzwakken, verwyft, of lafhertig maaken; iemants moed, of kloekmoedigheit benemen.*

Non enervatur oratio compositione verborum. Cic. Or. 68. *Een rede word niet ontzenuwt door de schikkinge der woorden.*

ENGO.

ĔNGŎNĂSIN. Cic. N. D. 2. 42. Ἐγγόνασι. indeclin. Engŏnăsi. Manil. 5. 646. indeclin. *Zeker gesternte* van zommigen *de knielder* genaamt. Eenige Dichters zeggen dat het Lykaon is, die de Goden bid om hem zijn dochter Callisto, die zy in een beer verandert hadden, weder te geeven. Andere zeggen dat het Theseus is, die een rots poogt op te heffen. Andere, eindelijk, geeven voor, en met meer reden, dat het Herkules is, die op de rechter knie leggende, het hoofd van den draak die de Hesperides bewaarde, poogt te vermorselen.

ĔNGŎNĂTŎS, ă, ūm. Horologium engonatum. Vitruv. 9. 9. Ἐγγόνατος. *Een hoekig uurwerk, of hoekige zonnewyzer.*

ENGY. ENHY.

ĔNGYBĂTĂ, um. n. plur. Vitruv. 10. 12. Ἐγγύβατα. *Drijvende beeldjes die de Ouden in kollen vol water zetteden*, gelijk onze brandschilders noch tegenwoordig in diergelijke doen.

ĔNHYDRIS, idis. f. Plin. H. 32. 7. Enhydrus. Solin. 32. Ἐνυδρίς. *Ze-*

Zekere witte waterslang.
ENHYDRŎS, i. f. Plin. H. 37. 11. 'Ενυδρίς. *Zekere kostelyke steen, rond, wit en glad, van binnen als met water bezet.*

ENIM.

ENĬM. conj. Cic. de Or. 3. 13. *Want.* Men vind dit koppelwoord nooit voor, maar altijd na 't eerste woord in een reden.
(Enim. *Maar, doch.*
Enim jam magis appropero. Plaut. Cas. 5. 2. 15. *Maar nu haast ik te meer.*
Neque enim eos solos convenire aveo. Cic. S. 23. *Maar ik begeer niet alleen deeze te spreeken.*)
At enim. Ter. E. 2. 3. 90. Certe enim. Ter. An. 3. 2. 23. Verum enim. Ter. Ad. 2. 1. 47. Sed enim. Apul. A. 323. *Maar, doch, zeker, zekerlyk, voorwaar, in der waarheit, gewisselyk.*
Enimvero ferendum hoc non est. Cic. V. 1. 26. *Zekerlyk dat is niet te lyden, of te verdraagen.*
Enimvero, inquit. Cic. de Or. 1. 36. *In der daad, zegt hy; maar, zegt hij.*
Nunc enimvero occidi. Plaut. Capt. 3. 4. 2. *Nu ben ik zekerlyk bedorven.*

ENIT.

ENĬTEO, es, nitŭi, nitērĕ. Virg. Æ. 4. 150. *Schynen, schitteren, afstraalen, glansch geeven, flonkeren, uitblinken, glimmen, glinsteren, klaar, of helder zijn.*
Crassi magis enitebat oratio. Cic. Cl. 59. *De rede van Krassus was luisterryker, of deftiger.*
In eo bello virtus enituit egregia Catonis. Cic. Mur. 14. *De dapperheit van Kato is uitgeblonken, of gebleken in deezen oorlog; men heeft den heldemoed van Kato in deezen kryg zien uitblinken.*
ENITESCO, scis, scĕrĕ. Quintil. I. O. 2. 5. *Schynen, blinken, schitteren, flonkeren, glansch, of schynzel geeven, glimmen, glinsteren.*
Enitescis multo pulcrior. Hor. O. 2. 8. 6. *Gy schynt, of lykt veel mooijer, fraayer, schoonder, of bevalliger.*
Hoc vetustate magis enitescit. Cic. Her. 4. 44. *De oudheit zet dat een nieuwe glansch, of luister by, maakt dat luisterryker; hoe ouder dat dit is, hoe hooger het geacht word.*
ENITŎR, ĕris, nisūs of nixūs sŭm, niti. *Poogen, trachten, zijn best doen, arbeiden, moeite doen, naar staan, naar dingen, moeite, of vlyt aanwenden.*
Eniti, ut, &c. seq. subj. Cic. Att. 16. 16. subj. 3. *Zijn best doen, om, enz.*
Eniti in re aliqua. Cic. de Or. 2. 72. *Ergens groote moeite om aanwenden, of zyn uiterste best toe doen.*
Corrigere mihi natum enitere. Ter. An. 3. 4. 17. *Doe uw best om myn zoon te verbeteren, of om hem op den rechten weg te brengen.*
Omni amore, ope atque opera enitere, ne tempus nobis prorogetur. Cic. F. 3. 10. *Tracht, om al de liefde die gy voor my hebt, met al uw kracht en vermogen te weeg te brengen, dat ons den tyd van dienst niet verlengt worde.*
Ab illis summa ope enisum est, &c. Sall. B. J. 25. *Zy hebben alle bedenkelyke middelen te werk gestelt, zy hebben alle hunne krachten ingespannen, zy hebben alles gedaan wat zij konden, zy hebben hun uiterste best gedaan.*
Remis eniti. Val. Flacc. 4. 680. *Uit aller magt roeyen.*
Eniti aggerem. Tac. An. 2. 20. 2. of in aggerem. Tac. An. 2. 80. 7. *Op de wal, of vest klimmen.* Per aggerem. Plin. H. 18. 28. *Over de wal, of vest klimmen, of klauteren.*
Eniti alleen. Quintil. I. O. 5. 13. of Eniti puerum. Varr. R. R. 2. 10. partum. Liv. 40. 4. *Baaren, een kind baaren, kraamen, in de kraam koomen, van een kind bevallen.* Fœtum. Virg. Æn. 3. 391. *Werpen, jongen.* Ova. Colum. 8. 11. *Leggen, eyeren leggen.* Dit verbum in deezen zin genomen, heeft in 't præteritum Enixa sum.
Ad Consulatus & honores eniti. Paterc. 2. 127. 1. *Naar de regeering staan, naar Burgermeesterschappen en eeramptеn dingen, of trachten te bekoomen.*

ENIX.

ENĬXĂ, æ. f. alleen. Suet. C. 25. 4. of Enixa partum. Liv. 40. 4. *Kraamvrouw, een vrouw die gekraamt, of gebaart heeft, die in de kraam, of in 't kinderbed legt: dat gejongt, of geworpen heeft.* Deeze laatste uitdrukkingen worden van de beesten gebruikt.
ENĬXĒ. Adv. *Krachtiglyk, mannelyk, dapperlyk, met magt, kloekmoediglyk, uit aller magt.* De compar. Enixius staat by Liv. 37. 8. de superl. Enixissime by Suet. J. 5. 1.
Enixe dimicare. Liv. 8. 17. *Mannelyk, kloekmoediglyk, hardnekkiglyk, of dapperlyk vechten.*
Enixe juvare aliquem. Cæs. B. C. 3. 35. 2. *Iemant met alle magt, of uit aller magt helpen, zyn uiterste best voor iemant doen.*
Imperata enixe facere. Liv. 27. 10. *Yverig, vlijtiglyk, of naerstelyk 't belaste, of 't bevolene uitvoeren, volbrengen, of nakoomen.*
Meam causam boni enixe susceperunt. Cic. Sext. 16. *De goeden, of de eerlyke luiden hebben myn zaak met yver, liefde, of genegenheit opgenomen te verdedigen.*
‡ ENIXIM. Adv. Sisen. bij Non. 2. 301. *Met kracht, met gewelt, met vlijt, of yver.*
(ENIXŬS, ă, ŭm. *Naerstiglyk, met alle magt.* De compar. Enixior zie beneden.
Q. Fulvius Flaccus ædem Fortunæ faciebat enixo studio. Liv. 42. 3. *Q. Fulvius Flaccus bouwde met alle magt een kerk voor de Fortuin.*
Cum frequentibus promptam & enixam operam exhiberes. Front. St. 2. 5. 30. *Als hij hem met dikwils uit te vallen een vaerdigen en krachtigen dienst deede.*)
ENIXIŎR, ōris. m. f. ŭs, ōris. n. Enixior cura. Front. Aq. 2. 257. *Een grooter zorg, een meerder naerstigheit, of noestigheit.*
Enixioris operæ, quam in unius diei præmium conscii sibi, &c. Plin. H. 9. 8. *Weetende dat de moeite, die zij hebben aangewend, grooter loon dan die van een dag verdient; bewust zynde dat met het loon van eenen dag hunne aangewende moeite niet kan betaalt worden.*
ENIXŬS, ūs. m. *Baring, het baaren, het kraamen; werping, het jongen, het werpen.* Het laatste van beesten spreekende.
Post unum annum ab enixu. Plin. H. 10. 63. *Een jaar na dat ze gejongt, of geworpen hebben,* van beesten spreekende.

ENO.

ĒNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ in terram. Plaut. R. 1. 281. Liv. 33. 41. *Ontzwemmen, aan land zwemmen, met zwemmen ontkoomen.*
Enare ad aliquem locum. Virg. Æ. 6. 16. *Ergens naar toe zwemmen, ontzwemmen.*

ENOD.

ĒNŌDĀTĒ. Adv. Cic. I. R. 1. 21. *Klaarlyk, duidelyk, middagklaar, opentlyk, baarblykelyk.* (De compar. Enodatius staat beneden by Cicero.)
Aliquid explicare enodatius. Cic. Fin. 5. 9. *Iets duidelyk verklaaren.*
ENODATIO, ōnis. f. Cic. T. 7. *Verklaring, uitlegging, beduiding, ontvouwing, opening, ontknoping.*
Enodatio nominum. Cic. N. D. 3. 24. *Ontknoping, uitlegging, of ontvouwing van den oorsprongk der naamwoorden.*
(ENODATŎR, ōris, m. Tertull. Pall. 6. *Een uitlegger, verklaarder.*)

ĒNŌDĀTŬS, ă, ŭm. Cic. I. R. 2. 2. *Verklaart, uitgelegt, ontvonwen, geopent.*

ĒNŌDIS, ĭs. m. & f. dĕ, ĭs. n. Virg. G. 2. 78. Vitruv. 2. 9. Colum. 4. 29. *Zonder knoesten, knobbels, of quasten; niet knoestig, niet quastig, of knobbelig; heel glad, zonder knoopen*, of *knobbels*, van een stok, boom, enz spreekende.

Enodis. *Glad, vloeijend*, van een vaers, rede, enz spreekende.

Scripta erat elegis teneris & enodibus. Plin. E. 5. 17. 2. *Het was beschreven in tedere en zoetvloeijende treurdichten.*

ĒNŌDO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Colum. 5. 6. *De knobbels, knoesten, of quasten afsnoeijen, of afsnijden*, van een boom, stok, enz spreekende.

Enodare. Cic. Her. 2. 10. Varr. de vit. P. R. I. by Non. 1. 49. *Ontknoopen, verklaaren, uitleggen, ontwinden, ontvouwen, oplossen, verlichten, licht geeven, ophelderen.*

Enodare nomina. Cic. N. D. 3. 24. *De oorsprongkelykheit der naamwoorden verklaaren.*

ENOR.

ĒNŌRMĬS. ĭs. m. & f. ĭs. n. Plin. H. 17. 12. E. 9. 26. 6. *Ongeschikt, ongeregelt, onmatig, onbeschoft, uitermaten*, of *geweldig groot, van een onmatige grootte.* (De compar. Enormior staat by Spart. Æl. Ver. 1.)

Enormis. Tac. An. 2. 14. 3. *Krom, bogtig, scheef, niet recht, vol bogten*, van een weg, straat, enz spreekende.

(ĒNŌRMĬTĀS, ātĭs, f. Tertull. de Anim. 43. *Onmatige grootte.*)

ĒNŌRMĬTĔR. Adv. Plin. H. 36. 10. *Onmatiglyk, ongeschiktelyk, onbeschoftelijk, ongewoonlyk, buiten gemeen, boven maaten.*

Campus enormiter projectus. Sen. N. Q. 2. 1. *Een zeer wyd uitgestrekt veld.*

ENOT.

ĒNŌTĒSCO, ĭs, nŏtŭī, nŏtēscĕrĕ. *Openbaar, ruchtbaar*, of *bekent worden, tot kennis van de waereld*, of *tot 's volks kennis koomen, aan den dag koomen, uitlekken.*

Quod ubi enotuit. Tac. H. 3. 34. 4. *Zoo dra dit bekent is geworden, zoo ras dit ruchtbaar is geworden.*

Enotuerunt tui versus. Plin. E. 2. 10. 3. *Uwe vaerzen zyn uitgekoomen, uwe dichtkunde is in 't licht gekoomen*, of *by ieder een bekent.*

ĒNŌTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Plin. E. 1. 6. 1. *Iets aantekenen, optekenen, opschrijven, aanschryven.*

ENS.

ĒNS, ĕntĭs. n. Quintil. I. O. 8. 3. *Een wezen, een natuur, een wezentlyke zaak*, of *zelfstandigheit.*

ENSI. ENTE.

ĒNSĬCŬLŬS. ī. m. Plaut. R. 4. 4. 112. *Een kort degentje.*

ĒNSĬFĔR, ī. m. Stat. Th. 4. 321. Ovid. Art. 2. 56. *Die een degen draagt, met een degen op zy*, of *met zydgeweer gewapent.*

ĒNSĬS, ĭs. m. Cic. N. D. 2. 63. Virg. Æ. 2. 600. *Een degen, dolk, rapier, zwaerd.* Cicero gebruikt meer 't woord Gladius.

ĔNTĔRŎCĒLĒ, ĕs. f. Plin. 27. 12. Ἐντεροκήλη. *Darmbreuk, darmscheursel, uitzakking van den darm.*

ĔNTĔRŎCĒLĬCŬS, ī. m. Plin. H. 26. 8. Ἐντεροκηλικός. *Die een darmbreuk*, of *uitzakking des darms heeft, die gescheurt*, of *gebroken is.*

ENTH.

ĔNTHĔĀTŬS, ă, ŭm. Mart. 12. 57. 11. *Van een Godheit bezeten, gedreven*, of *aangedaan*; gelijk de Heidensche Priesters en Priesterssen voorgaven te zijn.

ĔNTHĔŬS, ă, ŭm. Sen. M. 3. 382. Mart. 11. 85. 4. *Van Godt gedreven*, of *aangeblaazen, goddelyk, vol van Godt*, of *van Godts geest, van een hooger geest gedreven*, van persoonen spreekende.

† Enthea tempora. Stat. S. 1. 2. 227. *Een gansch Goddelyken tyd, een tyd waar in Godts grootheit en majesteit zeer bespeurt word.*

ĔNTHȲMĒMĀ, ătĭs. n. Cic. T. 13. Quintil. I. O. 5. 10. Ἐνθύμημα. *Een korte slotreden die maar een voorstel en een gevolg heeft.*

ENUB. ENUC.

ĒNŪBO, ĭs, nūpsī, nūptŭm, nūbĕrĕ. *Mistrouwen, qualyk trouwen, aan een man van slechten staat trouwen, een slecht huwelyk doen.*

Virginiam matronæ quod e patribus enupsisset, sacris arcuerunt. Liv. 10. 23. *De Roomsche mevrouwen hebben Virginia den tempel verboden, om dat zy, een Raadsheers dochter zynde, beneden haaren staat getrouwt was.*

ĒNŪCLĔĀTĒ. Adv. Cic. T. Q. 4. 14. *Klaarlyk, duidelijk, verstaanlijk, verstaanbaar; zonder duisterheit, net, onderscheidentlyk.*

Enucleate. Cic. Or. 9. *Uitdrukkelyk, met nadrukkelijke*, of *krachtige woorden.*

ĒNŪCLĔĀTŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 3. 9. *Klaar, duidelyk, onderscheiden, net, wel beschaaft, nadrukkelyk*, van een rede, stijl, enz spreekende.

Suffragia enucleata. Cic. Pl. 4. *Oprechte, zonder gunst gegeevene stemmen.*

ĒNŪCLĔO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. T. Q. 5. 8. *Uitleggen, verklaaren, ontwinden, verlichten, licht geeven, ontknoopen.* Dit werkwoord betekent eigentlijk, *de kern uit een noot doen*; maar men vind geen Schrijver die 't in deezen zin gebruikt heeft. (Ik heb 't in deezen zin gevonden by Apicius in 't volgende voorbeeld.

Duracina enucleas. Apic. 4. 5. *Gij neemt*, of *doet de kern uit de dikbastige vruchten.*)

ENUM.

ĒNŪMĔRĀTĬO. ōnĭs. f. Cic. F. 5. 12. *Telling, optelling, oprekening.*

Enumeratio. Cic. Her. 2. 30. Quintil. I. O. 4. 5. *Optelling, herhaling van de voornaamste zaaken eener rede.*

ĒNŪMĔRO, ās. āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. Quir. post red. 2. *Optellen, van stuk tot stuk optellen, het getal aanwyzen, een net*, of *onderscheiden verhaal van alles doen.*

Enumerare. Cic. S. R. 19. *Zeggen, vertellen, verhaalen, verklaaren, melden, vermelden, aantoonen.*

Enumerare. Ter. Ad. 2. 2. 28. Cic. T. Q. 1. 49. Prop. 2. 1. 44. *Tellen, optellen, rekenen, oprekenen, een getal optrekken.*

Enumerare singula. Cic. F. 13. 19. Per singula. Colum. 8. 17. *Van ieder zaak in 't byzonder spreeken.*

ENUN.

ĒNŪNCĬĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Fat. 1. Quintil. I. O. 7. 3. *Een voorstel, grondregel, algemeen leerstuk; grondwaarheit, gezeg, stelling.*

ĒNŪNCĬĀTĪVŬS, ă, ŭm. Sen. E. 117. *Verklarende, uitleggende, tot uitlegging*, of *verklaring dienende.*

ĒNŪNCĬĀTRĪX, īcĭs. f. Ars enunciatrix. Quintil. I. O. 2. 15. *De konst van zich wel uit te drukken*, van de Redenrijkkonst spreekende.

ĒNŪNCĬĀTŬM, ī. n. Cic. Fat. 9. *Een voorstel, grondregel, algemeen leerstuk, grondwaarheit, stelling, gezeg.*

ĒNŪNCĬO, of

ĒNŪNTĬO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Cic. de Or. 1. 47. *Uitleggen, ontvouwen, uitdrukken, verklaaren, uitspreeken, zeggen, stellen.*

Enunciare aliquid. Cic. S. R. 40. *Iets ontdekken, iets bekent, openbaar, ruchtbaar*, of *waereldkundig maaken; iets verbreiden, verkondigen*, of *uitstrooijen.*

ENUP.

ĒNŪPTĬO, ōnĭs. f. Liv. 39. 19. *Verlof om buiten haar Heers*, of *Patroons huis te mogen trouwen*, van een slavinne spreekende.

ENU-

ENUT.

ENUTRĬO, is, ivi, itūm, īrĕ. acc. Colum. 3. 3. *Voeden, voedzel geeven, opvoeden, opbrengen, opqueeken, voortqueeken.*

Tantum postea honoris increvit platanis, ut infuso mero enutriantur. Plin. H. 12. 1. *De platanusboomen zyn naderhand zoo hoog geacht geworden, dat men ze met zuivere wijn besproeide om ze voedzel te geeven,* of *voort te queeken.*

EO.

ĔŌ. Adv. *Derwaarts, tot daar toe, naar die plaatze, daar heene.* Met een verbum Motus.

Eo furoris processit. Plin. P. 16. 5. *Hij is tot die verwoedheit gekomen.*

ĔŌ. Ter. Hec. 2. 1. 41. *Daarom, uit dien inzicht, of met dat oogmerk, uit dien hoofde.*

Is dicitur venturus, eo nunc commenta est dolum. Plaut. Truc. 1. 1. 67. *Men zegt dat hij op 't punt staat van te koomen, daarom heeft zij deeze list,* of *looze vond bedacht.*

Eo fuit mirabilius, quod *of* quia ab eo non expectabatur. Cic. A. Q. 4. 1. *Het is daarom te vreemder,* of *te verwonderlijker geweest, om dat het van hem niet verwacht wierd.*

Hæc ad te eo pluribus scripsi, ut intelligeres, &c. Cic. F. 13. 69. *Ik heb u deeze dingen in 't breede geschreven, om u te doen verstaan, enz. Ik heb deeze dingen daarom te wijdlopiger beschreven, op dat gij verstaan zoud, enz.*

Non eo hoc dico, quin quæ tu velis, ego velim. Plaut. Trin. 2. 2. 60. *Ik zeg dit daarom niet, om dat ik anders wil dan gij.*

Non eo dico, quo mihi veniat in dubium. Cic. P. Q. 2. *Ik zeg het daarom niet, om dat ik 'er aan twyffele.*

Eone es ferox, quia habes imperium? Ter. E. 3. 1. 25. *Maakt het gezagh dat gij hebt u vermeetel? Speelt gy den baas om dat gy magt hebt? Zijt gij daarom trots, om dat gij te gebieden hebt?*

Nec eo secius plurimos docuit. Suet. Gr. 20. 2. *Hij heeft ondertusschen niet nagelaten veele te onderwyzen, hij heeft des niet tegenstaande veele menschen onderwezen.*

Meministi, & eo magis, quod, &c. seq. ind. Cic. Am. 1. *Gij denkt 'er om, en wel des te meer, om dat, enz.*

Nunc, mi Capito, eo plus apud eum enitere. Cic. Att. 16. 16. subj. 2. *Mijn vriend Capito, doe nu des te meer uw uiterste best by hem.*

Annos sexaginta natus est, aut plus eo. Ter. H. 1. 1. 11. *Hij heeft zestig jaaren, of meer.*

Tormenta eo graviores habent emissiones, quo sunt contenta vehementius. Cic. T. Q. 2. 24. *Hoe deeze werktuigen sterker gespannen zijn, hoe ze meer kracht, of gewelt doen.*

Quanto magis appropinquare hostis cœpit, eo tibi celerius agendum erat. Cic. Att. 8. 12. subj. 2. *Hoe de vyand u nader quam, of meer naderde, hoe gy u ook meer moest spoeden, of haasten.*

Res erat eo loci. Cic. Sext. 31. *De zaak stont dus geschapen, stont, of was in dien staat, was zoo gelegen, stont zoo, of was zoo ver gekoomen.*

Res eo recidit. Quintil. I. O. 2. 10. *De zaak is zoo ver, of tot daar toe gekoomen, of vervallen.*

Eo usque, donec, &c. seq. subj. Val. Max. 1. 4. 5. Eo usque dum. Colum. 6. 6. 4. *Tot dat, enz. tot zoo verre dat, enz. zoo lang tot dat, enz.*

ĔŌ. zie Is, ea, id.

ĔŌ, is, ivi, itūm, irĕ. *Gaan, voortgaan.*

Ire modeste. Ovid. Her. 15. 97. *Zediglijk, of statelyk gaan.* Magnifice. Plaut. Cas. 3. 6. 4. *Trotzelijk gaan, een trotze gang hebben.*

Ire pedibus. Plaut. St. 2. 1. 20. *Te voet gaan, voeteeren.*

Ire grandibus gradibus. Plaut. E. 1. 1. 11. *Met groote stappen, of wyde schreeden gaan.*

Patiamur puerum ire nostris itineribus. Cic. Fr. 3. 3. *Laat ons lyden dat het kind onze voetstappen nawandele, of navolge.*

Infitias ire. Plaut. Men. 2. 3. 45. Ter. Ad. 3. 2. 41. *Loochenen, ontkennen.*

Ire ad arma contra aliquem. Cic. V. 1. 44. *De wapenen tegens iemant aangrypen, opvatten, of opneemen.*

Alios ad prælium ire videas, Cattos ad bellum. Tac. G. 30. 4. *Anderen ziet men ten stryde, doch de Hessen ten oorlog gaan,* vermids dit volk den oorlog heel voorzigtiglijk voerde.

Ire ad aliquem. Plaut. Ps. 1. 5. 38. Ter. An. 1. 5. 16. *Bij iemant gaan, naar iemant toe gaan, iemant gaan bezoeken.* In aliquem. Ovid. F. 5. 713. *Iemant aanvallen, overvallen,* of *bespringen.*

Ire in aciem. Quintil. I. O. 9. 2. *Naar 't leger,* of *in den oorlog gaan.* Tacit. 2: 46. 3. gebruikt het om te zeggen. *Ten stryde gaan.* In mare. Plaut. B. 3. 3. 54. *Ter zee gaan, op zee gaan, in zee steeken.*

Ire in opus alienum. Plaut. M. G. 3. 3. 6. *Zich met eens anders zaaken bemoeyen, zich in een anders zaak steeken.* In litem. Ovid. F. 6. 89. In jus. Aur. Vict. V. J. 72. 6. *Gaan rechten, of pleiten, een geding aanvangen.*

Ire in fastidium. Sen. B. 1. 12. *Beginnen te walgen, smaakeloos te worden, tegen te staan, of te mishaagen.* In lacrymas. Virg. Æ. 4. 413. *Beginnen te schreyen, aan 't schreijen raaken, in traanen uitbarsten.*

Ad reciperatores itum est. Tac. An. 1. 74. 7. *Men was van gevoelen dat hem gemagtigden zonden worden toegevoegt.*

In Consilium itur. Cic. V. 1. 19. *De Raad vergadert,* het betekent ook, *de Rechters gaan zitten om te beraadslaagen.*

Frequentes ierunt in alia omnia Judices. Cic. F. 1. 2. *Veele Rechters waren van een gansch ander gevoelen.*

Ire in sententiam alicujus. Liv. 1. 32. Pedibus ire in sententiam alicujus. Liv. 5. 9. *Tot iemants gevoelen overgaan, in imants gevoelen, of meening koomen; iemants gevoelen volgen, zich aan iemants zyde voegen, of plaatzen.* De Ouden om de langkheit der omvraagen in de vonnissen te mijden, plaatsten zich aan de zijde des geenen, wiens gevoelen zy goedkeurden.

Manibus ire in sententiam. Quintil. D. 12. *Met de hand stemmen; iemants gevoelen door een teken met de hand goedkeuren.* Wanneer de Rechters, wegens 't gedrang, niet konden overgaan, maakten ze een teken met de hand om hunne meening te kennen te geeven.

Frater decrevit, ut si judicatum negarent, in duplum irent. Cic. Fl. 21. *Myn broeder heeft hen verwezen om dubbel te betaalen, zoo ze zich aan 't eerste vonnis niet wilden gedraagen.*

Incipit res melius ire quam putabam. Cic. Att. 14. 15. *De zaak begint beter te gaan dan ik dachte, gelukt beter dan ik verwachtte.*

Unde is? Plaut. Cas. 2. 5. 29. *Waar koomt gij van daan? Van waar koomt gy?*

Quæso ut mecum ad matrem virginis eas. Ter. Ad. 4. 3. 7. *Ik bid u dat gij met mij naar de moeder van dit meisje gaat.*

Valetudo Principis it in melius. Tac. An 12. 68. 3. *De gezondheit van den Vorst neemt toe.*

Eunt præcipites mores. Liv. præf. *De zeden worden bedorven.*

Nostro omine it dies. Plaut. Cas. 2. 8. 74. *Die dag gaat naar onzen wensch*

wensch door, wij konnen geen gelukkiger dag wenschen.
Ad scenam ibat mercede conductus. Corn. Nep. præf. 4. *Hij ging voor loon gehuurt naar het tooneel, hij ging zijn rol om geld speelen.*
(Ire. *Vloeijen, loopen.*
Nullum inde ibat oleum. Gell. 17. 18. *Daar liep, of vloeide geen oly uit.*
Quibus ægre lotium it. Cato R. R. 157. *Die swaarlijk wateren*, of *niet wel pissen konnen.*
Ire. *Zyn, weesen.*
Ite alacres & spei pleni. Curt. 4. 14. 25. *Zyt lustig en vol hoope.*
Ire. *Navolgen.*
Si fas est exemplis ire Deorum. Ovid. Tr. 3. 5. 27. *Indien 't geoorloft is der Goden voorbeelden na te volgen.*
Ire. *Uitschieten, voortschieten.*
Seges it in articulum. Colum. 2. 12. *Het gewas schiet in den halm.*
Ire. *Duuren, overig zijn,*
Nascentes ibant in sæcula libri. Claud. P. Mall. Th. 115. *De boeken van u geschreven waren zoodanig dat ze eeuwen duuren zouden.*
Ibit in sæcula fuisse principem. Plin. P. 55. 1. *In de eeuwen zal het geroemt worden dat 'er een Vorst geweest is.*
Ire. Met een supinum is zoo veel als *Willen.*
Quid agis? cur te is perditum? Ter. An. 1. 1. 107. *Wat maakt gij? waarom wilt gij u bederven?* of *waarom loopt gy in uw bederf?*)

EODE. EOS.

ĔŌDĔM. Adv. Cæs. B. G. 6. 4. 5. *Naar de zelve plaats.*
† ĒŌS. f. Ovid. F. 3. 877. *De dageraat, de dag, het schemerlicht, 't krieken van den dag.* Dit woord word niet dan in den nominativus gevonden.

EOUS. EPHE.

ĒŌŪS, ă, ūm. Virg. Æ. 1. 493. Ovid. Art. 1. 202. *Van 't Oosten, uit het Oosten, Oostelijk, Oostwaarts, naar 't Oosten, dat eenig opzigt op 't Oosten heeft.*
Mare Eoum. Tib. 2. 2. 16. *De Oostzee.*
ĔPHĒBĒŬM, ēī. n. Vitruv. 5. 11. Ἐφηβεῖον. *De oeffenschool der jongelingen, de Akademie.*
(ĔPHĒBĬCUS, ă, ūm. *Dat tot een jongeling, of jongman behoort.*
Ephebica chlamyda finistrum legebat latus. Apul. M. 10. 253. *Hij bedekte de slinker zijde met een jongens reismantel, hij had op zyn slinker arm een jongens reismantel hangen.*)
ĔPHĒBŬS, ī. m. Ἔφηβος. *Een jongeling, een jongman boven de veertien jaaren.*
Excessit ex ephebis. Ter. An. 1. 1. 24. *Hij is uit zijn eerste jeugt*, of *hij is de jonge jaaren ontwassen.*
* Animus ephebis ætate exiit meus. Plaut. Merc. prol. 40. *De tyd heeft myn verstand ryp gemaakt, myn verstand is met de tyd ryp*, of *bezet geworden, heeft met den ouderdom*, of *de jaaren toegenomen.*
ĔPHĔDRĂ, æ. f. Plin. H. 26. 7. Ἐφέδρα. *Paerdestaert*, zeker kruid dat men gebruikt om houtwerk med schoon te maken.
ĔPHĒMĔRIS, idis. f. Cic. P. Q. 18. Juv. 6. 574. Ἐφημερίς. *Dagboek, dagregister, dagtafel.*
Ephemerides Mathematicæ. Plin. H. 29. 1. *Wiskonstige dagtafels.*
Ponere aliquid inter ephemeridas. Prop. 3. 21. 20. *Iets in een dagboek aantekenen.*
ĔPHĔSUS, i. f. Cæs. B. C. 3. 32. 6. Liv. 38. 39. Ἔφεσος. *Efezen*, of *Ephezen*, een Stad van klein Aziën, vermaard wegens den Tempel van Diana, gelegen aan de Egeesche zee, thans van de Turken *Figena* genoemt.
ĔPHĔSIUS, of
ĔPHĔSINUS, ă, ūm. Cic. D. 1. 23. *Efeziër, van Ephezen, die van Ephezen is, te Ephezen t'huishoorende, te Ephezen geboren.*

EPHI.

ĔPHĪPPIĀTŬS, ă, ūm. Cæs. B. G. 4. 2. 5. *Een ruiter die een paerd met een zaâl gebruikt.* Dit was iets schandelijks onder de oude Duitschen.
ĔPHĪPPIŬM, ii. n. Cæs. B. G. 4. 2. 4. Ἐφίππιον. *Een zadel, zaâl*, of *zadeltuig.*

EPHO. EPIB.

ĔPHŎRŬS, i. m. Cic. L. L. 3. 7. Ἔφορος. *Een stads Opziender*, of *Opzigter.* Een Lacedæmonische overheit, die omtrent het zelve gezagh had als de Tribuniplebis, of Schutsheeren onder de Romeinen.
ĔPĪBĂDĒS, ădūm. f. plur. Ulp. Dig. 14. 1. 12. Ἐπιβάδες. *Een veerschip, veerschuit*, of *trekschuit.*
ĔPĪBĂTÆ, ārūm. m. plur. Vitruv. 2. 8. Ἐπιβάται. *Zeesoldaaten, matroozen, bootsgezellen.*
Navis nudata epibatis. Hirt. B. Alex. 11. 4. *Een schip dat van volk is ontbloot, een ongewapent*, of *onbevolkt schip, een schip dat buiten staat van slaan*, of *van verweering is.*

EPIC.

ĔPĬCHĔRĒMĂ, ătis. n. Quintil. I. O. 5. 10. Ἐπιχείρημα. *Zekere slag van redeneering.*
ĔPĬCHŸSIS, is. f. Plaut. R. 5. 2. 32. Ἐπίχυσις. *Een schenkkan.*
ĔPĬCOENUS, ă, ūm. Ἐπίκοινος. *Gelykslagtig, dat tweezins kan genomen worden*, te weeten, in terminatie, of 't genus. Een woord der Spraakkonst.
Nomen epicœnum. Quintil. I. O. 1. 4. *Een gelykslagtig naamwoord*, dat onder een genus en eene terminatie mannelijk en vrouwelijk betekent.
ĔPĬCRŎCŪM, i. n. Festus. *Zeker geel doorschijnend kleed.*
ĔPĬCRŎCUS, ă, um. Plaut. R. 1. 3. 16. *Geel, met saffraan gegeelt*, of *geel gemaakt*, van een doop spreekende.
ĔPĬCŪS, ă, ūm. Quintil. I. O. 10. 1. Ἐπικός. *Helden, van een Held*, van een Gedicht spreekende.
Epicus Poëta. Cic. Opt. gen. or. 1. *Een Heldendichter.*

EPID.

ĔPĪDAŬRŪM, i. n. Plin. H. 4. 5. of
ĔPĪDAŬRŬS, i. f. Lucan. 2. 625. *Ragouza*, een Stad en Staat in Dalmatien aan de Adriatische zee.
ĔPĪDAŬRĬŬS, ă, ūm. Ovid. P. 1. 3. 21. *Van Ragouza, te Ragouza t'huis hoorende.*
ĔPĬDĪCTĪCUS, ă, ūm. Epidicticum genus. Cic. de Or. 11. *Het toonend*, of *aanwijzend geslacht.* Een woord der Spraakkonst.
ĔPĬDĪPNĬDĒS, ūm. f. plur. Mart. 11. 32. 7. Ἐπιδειπνίδες. *Het nagerecht.*
ĔPĬDRŎMŬS, i. m. Plin. H. 19. 1. Ἐπίδρομος. *Het strik- of sluittouw aan een jagtnet.*

EPIG.

ĔPĬGLŌSSIS, idis. f. Plin. H. 11. 37. Ἐπιγλωσσίς. *Ademstongetje, strotklapje, keelklapje.*
ĔPĬGRĂMMĂ, ătis. n. Cic. T. Q. 1. 34. Ἐπίγραμμα. *Een byschrift.*
Epigramma. Mart. 4. 23. 3. *Een puntdicht, een byschrift in vaerzen.*
(ĔPĬGRĂMMĂTĀRĬŬS, ii. m. *Een puntdichter, een dichter van byschriften.*
De qua imagine quidam epigrammatarius ita lusit. Vopisc. Flor. 3. *Over welk beeld zeker puntdichter zulk een byschrift*, of *puntdicht gemaakt heeft.*
ĔPĬGRĂMMĂTĬCŬS, ă, ūm. *Dat tot het puntdichten*, of *'t maaken van byschriften behoort.*
Martialem epigrammaticum poëtam Virgilium suum dixisse. Spartian. Æl. Ver. 5. *Dat hij den puntdichter Martialis zijnen Virgilius genoemt heeft.*
ĔPĬGRĂMMĪSTĂ, æ, m. *Een puntdichter, een dichter van byschriften.*
Si quid epigrammista lascivum condiderit. Sidon. E. 4. 1. *Indien de puntdichter iets dertels mogt geschreven hebben.*
ĔPĬGRUS, i, m. Isid. 19. 19. Au-
gust-

gust. C. D. 15. 27. *Een spyker*, of *nagel*. Zie Gataker. Adv. Misc. 2. 19. p. 374. Edit. Traject.

Epigrus. *Een schoe*, of *schoen*. Om dat ze met nagels (houte, of goude) t'zamen geslagen word. Zie Gronov. over Seneca T. 1. p. 628.

Nisi in os senatoris ingessisset Imperator epigros suos. Sen. B. 2. 12. *Ten waare de Keizer den Raadsheer zyne schoenen in 't aangezicht geworpen hadde.*)

EPIL. EPIM.

ĔPĬLŎGŬS, i. m. Cic. Cl. 33. Ἐπίλογος. *Nareden*, *slotreden*, *besluit*, *besluiting*, *sluitreden*, *einde van een reden*, of *boek*.

ĔPĬMĒNĬĂ, ōrūm. n. plur. Juv. 7. 120. Ἐπιμήνια. *Maandelykshe geschenken*.

ĔPĬMĒNĬDĬŪM, ĭī. n. Plin. H. 19. 5. Ἐπιμηνίδειον. *Zekere uyen*, of *ajuin*, een weinig min rauw van smaak, en kleinder van blad als andere.

EPIN. EPIP.

ĔPĬNĪCĬĂ, ōrum. plur. n. Suet. N. 43. 4. Ἐπινίκια. *Zegezangen*, *zegedichten*, *zegevaerzen*.

ĔPĬNYCTĬS, idis. f. Plin. H. 20. 6. Ἐπινυκτίς. *Een puisje*, of *gezwelletje aan 't hoekje van 't oog dat altyd loopt*.

Epinyctis. Plin. H. 23. 8. *Nachtpuisje*, *een zwartblauw puisje*, een puisje dat men aan de dye en aan de voet krijgt, en dat 's nachts geweldig steekt, waar van daan het zijn naam gekregen heeft.

ĔPĬPHŌNĒMĂ, ătĭs. n. Quintil. I. O. 8. 5. Ἐπιφώνημα. *Toejuiching*, *een fraaije en verstandige aanmerking*, of *zinryke verheffing over een goed stuk in een rede*.

ĔPĬPHŌRĂ, æ. f. Cic. F. 16. 23. Plin. H. 21. 19. Ἐπιφορά. *Een zinking*, of *quaadaardige vochtigheit die uit eenig deel des lighaams valt*, *oogzyping*, *leepoogigheit*.

EPIR. EPIS.

ĔPĬRHĔDĬŪM, ĭī. n. Quintil. I. O. 1. 5. Juv. 8. 66. *Een wagen*, *karos*, *korts*.

ĔPĪSCĒNĬŪM, ĭī. n. Vitruv. 7. 5. *Het bovenstuk van het tooneelcieraad*.

ĔPĪSCĒNŎS, i. f. Vitruv. 5. 7. zie Episcenium.

(ĔPĪSCŎPĀLĬS, ĭs, m. & f. lĕ, ĭs, n. Prud. Περὶ Στεφ. 6. 11: 13. 33. *Bisschoplyk*, *van een Bisschop*, *dat een Bisschop toe behoort*.

ĔPĪSCŎPĀTŬS, ūs, m. Ammian. 27. 3. *Bisdom*.)

ĔPĪSCŎPĬŬS, ă, ūm. Ἐπισκοπεῖος. *Van een bespieder*, of *brandwacht*, *dat dient om wacht te houden*, of *dat tot verspieden dienstig is*.

Faselus episcopius. Cic. Att. 14. 16. *Een advysjagt*, *een schip met riemen en zeilen*, *dat men op kondschap uitzend*.

ĔPĪSCŎPŬS, i. m. *Een Opzichter*, *Hoeder*, *Bezorger*, *Bewindhebber*, *Bestierder*, *een die ergens 't bewind*, of *'t bestier over heeft*.

Episcopus oræ maritimæ. Cic. Att. 7. 11. *Een bewaarder der kusten*, *een kustwachter*, *een bewindhebber der zeezaaken*.

Episcopus. *Een Bisschop*, of *Opziender der Kerke*, *een Kerkvoogd*. Dit is een woord den kerkelijke Schrijveren eigen.

ĔPĬSTĀTĂ, æ. f. Villica epistata. Cato R. R. 57. Ἐπιστάτης. *Een bewaarster*, of *opzigster over een woninge*, of *landhoeve en haar toebehooren*.

ĔPĬSTŎLĂ, æ. f. Ἐπιστολή. *Een brief*, *een zendbrief*. De Ouden schreven Epistula.

Epistola ad Alexandrum. Cic. Off. 2. 14. *Een brief aan Alexander geschreeven*, of *die aan Alexander hoort*.

ĔPĬSTŎLĀRĬS, ĭs. m. & f. rĕ, ĭs. n. Charta epistolaris. Mart. 14. 11. *Een brief*. *Briefpapier*, of *papier om brieven op te schryven*. Men vind dit woord niet dan in een bijschrift van Martialis, overzulks is men niet zeker dat het van deezen Schrijver is.

ĔPĬSTŎLĬCŬS, ă, um. Gell. 14. 7. *Van een brief*, *eens briefs*, *dat tot een brief dient*, of *behoort*.

ĔPĬSTŎLĬŬM, ii. n. Cato 68. *Een briefje*, *cedeltje*.

ĔPĬSTŎMĬŬM, ĭī. n. Vitruv. 10. 13. Ἐπιστόμιον. *Een kraan*, of *tap*. 't Betekent ook *een goot*, *buis*, of *waterloop*.

Aquam argentea epistomia fundebant. Sen. E. 86. *Het water sprong uit zilvere kraanen*.

ĔPĬSTȲLĬŬM, ĭī. n. Vitruv. 3. 3. 10. 6. Festus. Ἐπιστύλιον. *Een Architraaf*, *een overbalk*, of *opperbalk die op twee stylen rust*. Een woord der Bouwkonst.

EPIT.

ĔPĬTHĂLĂMĬŬM, ĭī. n. Stat. S. 1. 2. Quintil. I. O. 9. 3. Ἐπιθαλάμιον. *Bruilofstzang*, *Bruilofstlied*, *Bruilofstdicht*.

ĔPĬTĂPHĬŎS, ii. m. & f. iŏn, ĭī. n Varr. by Non. 4. 45. Quintil. I. O. 9. 3. Ἐπιτάφιος. *Treurig*, *klaaglyk*, *droevig*, van een gesprek, of reden spreekende.

(ĔPĬTĂPHĬŬM, ĭī. n. Cic. T. Q. 5. 12. *Een grafschrift*.)

ĔPĬTHĔTŎN, i. n. Quintil. I. O. 9. 1. Ἐπίθετον. *Een bijnaam*, *een bijwoord*.

ĔPĬTŎGĬŬM, ĭī. n. Quintil. I. O. 1. 5. *Een overmantel*, of *bovenmantel*, *bovenrok*, of *overtrekzel*, dat de Romeinen boven over hunne rokken heen droegen.

ĔPĬTŎMĂ, æ. f. Cic. Att. 12. 5. of ĔPĬTŎMĒ, es. f. Cic. Att. 12. 5. Ἐπιτομή. *Een kort begryp*, *verkorting*, *korten inhoud*, *uittrekzel*.

(ĔPĬTŎMO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *In 't korte begrypen*, *verkorten*. Dit woord is laat begonnen gebruikt te worden.

Quæ dispersa sunt, velut epitomata conscribo. Veget. 1. 8. *Ik beschryve dat hier en gins is verspreid*, *in 't korte*, of *met weinig woorden*.

Historiæ Alexandrinæ & Orientalis ita perita, ut eam epitomasse dicatur. Treb. Poll. trig. Tyr. 30. *In de Alexandrynsche en Oostersche geschiedenissen was (Zenobia) zoo ervaren*, *dat ze gezegt word die in 't korte begrepen*, of *een kort begryp van de zelve gemaakt te hebben*.)

ĔPĬTŎNĬŬM, ĭī. n. Varr. R. R. 3. 5. *Een snaarsleutel*, *een werktuig om een snaar*, *pees*, *touw*, of *koord te spannen*. Men kan dus de sleutel van een luit, viool, enz. noemen. In de handschriften van Varro word Epitonium, en niet Epitomium geleezen. (Indien dit woord dit betekenen zou, moest het koomen van Ἐπιτείνω. Doch 't is waarschijnlijker, dat het koomt van Ἐπιστόμιον, de *s* uitgelaaten, gelijk van πυστὸς putus, en de *m* in *n* veranderd zijnde, van πυγμή, pugnus koomt. En zoo betekent het *een tap*, of *kraan*, in een bron, de badkuipen, enz., om daar mede 't water op te houden, of ook wel te laaten loopen. In deeze betekenisse gebruiken dit woord niet alleen Vitruvius en Seneca by wien niet Epistomium; als vader Tachard boven bygebragt heeft; maar Epitonium moet geleezen worden: maar ook Ulp. Dig. 19. 1. 17. §. 8. en Paull. Sent. 3. 9. Zie verder Scheffer. Mauric. Strateg. 10, 4. Baldi Lexicon Vitruvianum, en Vossii Lexicon Etymologicum. Ja zelf Varro van Tachard aangehaalt in 't volgende voorbeeld.

Epitoniis versis aqua fluit in convivium. Varr. R. R. 3. 5. *De tappen*, of *kraanen omgedraait zijnde loopt 't water in de eetzaal*.)

ĔPĬTŎXĬS, idis. f. Vitruv. 10. 15. Ἐπιτοξίς. *De groef*, *kerf*, *keep*, of *holte van een boog waar in men de pyl legt*.

ĔPĬTRĬTŎS, i. m. Gell. 12. 14. Ἐπίτριτος. *Een getal dat een ander*

der getal, en noch een derde meer behelst. Dus begrijpt het viergetal dat van drie, en het derde deel van drie, dat een is. Het twaalfgetal vervat negen, en drie daar boven, dat het derde deel van negen uitmaakt.

ĔPĬTYRŬM, i. n. Plaut. M. G. 1. 1. 24. Varr. L. L. 6. 5. Cato R. R. 120. *Een smakelijke schotel eten, van olijven, olie, azijn, venkel, enz. toegemaakt.* (zie hier van Wiselius wijdlopig schrijvende tegens Merula c. 2.)

EPIZ. EPOD.

ĔPĬZYGĬS, idis. f. Vitruv. 10. 17. Ἐπιζυγίς. *Een voegplaat.*

ĔPŌDŎS, i. m. Quintil. I. O. 10. 1. Ἐπῳδός. *Een toezang.* Dit is eigentlijk een gezang uit twee vaerzen van een verscheide grootte.

Liber Epodon. *Het boek der toezangen,* van Horatius dus genoemt, *of* om de reden aanstonds gemeld, *of* om dat dit Boek by de andere vier Boeken der Lierzangen van Horatius is bygedaan. Muretus verzekert, dat hy een oud Handschrift heeft gezien, waar in dit Boek het vijfde Boek der Lierzangen wierd genoemt.

EPOS. EPOT.

ĔPŎS. n. Hor. S. 1. 10. 43. Ἔπος. *Een heldendicht.*

ĔPŌTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. act. *Indrinken, opdrinken, uitznipen, inzuigen, inzwelgen.* Dit woord word niet dan in den oneigentlijken zin gevonden. (Ik heb 't in den eigentlijken zin gevonden by Livius in 't volgende voorbeeld.

Epoto medicamento omnes interierunt. Liv. 8. 18. *Zij zijn alle die de geneesdrank uitgedronken hebben gestorven.)*

Quæ Tyron toties epotavere lacernæ. Mart. 2. 29. 3. *Kleederen die zoo dikwils in 't purper zijn geverft geweest, of zoo dikwils de purpere verwe ingezogen hebben.*

ĔPŌTŬS, ā, ŭm. Cic. Clu. 60. Ovid. P. 4. 10. 28. *Ingedronken, uitgezopen, ingezogen, ingezwolgen, ingenomen,* van een vocht spreekende.

EPUL.

ĔPŬLÆ, ārŭm. f. plur. Cic. L. L. 2. 25. *Een gastmaal, gasterij, maaltijd, onthaal, slemp, brasserij.* Ook *allerhande lekkere spijs, goede cier.*

ĔPŬLĀRĬS, ĭs. m. & f. rĕ, ĭs. n. Cic. de Or. 3. 19. *Van een gastmaal, of maaltijd.*

Epularis dies. Suet. D. 13. 2. *Een vrolijken dag, slempdag, vierdag, brasdag, een dag van maaltijden, of van vrolijkheit.*

• Epularis. Festus. *Een gast, of genoode, een die te gast gaat; een slemper, of tafelbroer.*

ĔPŬLĀTĬO, ōnĭs. f. Colum. 12. 3. *Een gastmaal, gasterij, maaltijd, onthaal, slemp, brasserij, goede cier.*

Nihil aliud in hac epulatione captant. Petron. 101. *Zij zoeken, beoogen, of begeeren niet anders in 't eeten van deeze spyzen.*

(ĔPŬLYS, idis. *Uitwas van tandvleesch omtrent de kiezen, vermengt met groote pijn en koortzen.* Dit is zuiver Griekfch. Paull. Ægin. 3. p. m. 83. Ἐπουλίς ἐστιν ἐπὶ φλεγμαίνης ὑπεράκχωμα κατὰ τὸν ἐνώτατον γόμφιον. ἔσθ᾽ ὅτε μετὰ πυρετοῦ καὶ ὀδύνης.

ĔPŬLO, ōnĭs. m. Liv. 33. 42. Cic. Ar. 10. *Een der Roomsche Driemannen,* wiens werk was voor Jupiter en de andere Goden Feesten te vervaerdigen. Zoo beschrijft'er Festus.

Epulo. Apul. M. 2. 123: 10. 246. *Een gast.)*

ĔPŬLŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Cic. de Or. 2. 86. *Gasten, te gast zijn, slempen, goede cier maaken, teeren, vrolijk zijn, wel eeten en drinken, destig onthaalt worden.*

Avibus ferisque epulandum aliquem tradere. Sen. Th. 4. 750. *Iemant voor de vogelen en wilde dieren tot aas werpen, of smijten om verslonden te worden.*

ĔPŬLŬM, i. n. *Een groot gastmaal, een treffelijk onthaal, een groote gasterij, of groote maaltijd.*

EQUA.

ĔQUĂ, æ. f. Cic. V. 2. 7. *Een merrie, een merriepaerd.* Men vind in dativo en ablativo plurali Equabus en Equis. Ik zoude dit laatste liefst willen gebruiken.

ĔQUĀRĬĂ, æ. f. Varr. R. R. Præf. 2. *Een stal, of hoop merrien, of paerden.*

ĔQUĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van een paerd, dat een paerd aangaat, of betreft.*

Equarius medicus. Val. Max. 9. 15. 2. *Een paerdemeester, een smit die de zieke paerden geneest.*

(Equarius, ii. m. Solin. 45. *Een stalknecht.)*

EQUE.

ĔQUĔS, ĭtĭs. m. Plaut. M. G. 2. 5. 54. *Een man te paerd, een ruiter, een rijder, of paerdrijder.*

Eques. *Een ruiter, een die te paerd dient.*

Equitum exercitus. Virg. Æ. 11. 598. Equitum copiæ. Cic. Att. 8. 12. subj. 3. Equitum acies. Tac. H. 4. 18. 3. *De ruiters, de ruiterij, 't paerdevolk.*

Magister equitum. Cic. L. L. 3. 4. *Algemeen Overste, of Opperbevelhebber der ruiterij.*

Equitum turma. Hor. O. 2. 16. 22. *Een bende ruiters, of paerdevolk.*

Eques. Cic. Q. R. 14. *Een Ridder, een die van een Ridderorden is.*

† Eques. Virg. G. 3. 117. Prop. 4. 11. 19. *Een paerd, paard, of peerd.*

ĔQUESTĔR. Cic. Pl. 35. *of*

ĔQUESTRĬS, ĭs. m. & f. trĕ, ĭs. n. Cic. V. 4. 55. 2. *Van een paerd, dat tot een paerd behoort.*

Copiæ equestres. Cic. Fin. 34. Agmen equestre. Ovid. Her. 9. 160. *De Ruiterij, 't paerdevolk, de ruiterbenden, een ruiterschaar, of ruiterhoop.*

Equester Ordo. Cic. Planc. 35. *De Ridderorden.*

Res familiaris illi vix equestris erat. Cic. F. 9. 13. *Nauwelijks had hij goeds genoeg om als een Roomsch Ridder te leeven.*

ĔQUESTRĬĂ, ĭŭm. plur. n. Sen. B. 7. 12. *De plaats der Roomsche Ridderen in de schouwspelen.* Dit waren veertien trappen van 't Schouwburg voor de Roomsche Ridders geschikt.

EQUI.

ĔQUĬDĔM. Adv. Cic. S. 7. *In der waarheit, voorwaar, waarlijk, om de waarheit te zeggen, zekerlijk.*

ĔQUĬFĔRŬS, i. m. Plin. H. 28. 10. *Een wild paerd.*

ĔQUĪLĔ, ĭs. n. Varr. R. R. 2. 7. Vitruv. 6. 9. *Een paerdestal.*

ĔQUĬMENTŬM, i. n. Varr. Sexag. bij Non. 2. 9. *Hengstenloon, 't loon dat men voor 't springen van den hengst geeft.*

ĔQUĪNŬS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 5. 21. *Van 't paerd, van de merrie, enz.*

(ĔQUĬO, ĭs, īrĕ. Plin. H. 10. 63. *Tochtig zijn om van een hengst besprongen te worden.)*

ĔQUĬRĬĂ, ōrŭm. n. plur. Ovid. F. 2. 859. *Een renloop, of wedloop van paerden.* Spelen ter eeren van Mars te Rome ingestelt.

ĔQUĬSĒTŬM, i. n. Plin. H. 26. 13. 1. *Paerdestaert,* zeker kruid.

ĔQUĪSO, ōnĭs. m. Varr. bij Non. 1. 12. *Een stalmeester, paerdeberijder, of africhter der paerden,* gemeenlijk by ons een *Pikeur* genaamt.

Nauticus equiso. Varr. bij Non. 6. 15. *Een schipper, zeeman, bootsgezel, matroos;* boertende zegt men *een pekbroek.*

ĔQUĬTĀBĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. *Een rijweg, een weg daar men te paerd kan koomen, of die men berijden kan.*

Regio equitabilis. Curt. 4. 9. 10. *Een land dat goed, of bequaam voor de ruiterij, of voor 't paerdevolk is, daar men de ruiterij bequamelijk*

mælijk kan schaaren, of *in slagorden stellen*.

(Navibus antea pervii campi equitabiles. Ammian. 22. 15. *Velden, waar op men te vooren met schepen konde vaaren, nu bequaam om over te ryden.*)

ĔQUĬTĀTĬO, ōnis. f. *Rijdinge, het paerdryden.*

Equitatio stomacho est aptissima. Plin. H. 28. 4. *'t Paerdryden is zeer goed voor de maage.*

ĔQUĬTĀTUS, us. m. Virg. Æ. 8. 585. *De ruitery, de ruiterbenden, 't paerdevolk.*

Præesse equitatu. Cæs. B. G. 1. 18. 10. of equitatui. Cæs. B. G. 1. 39. 5. *'t Bevel over de ruiterij voeren, 't gebied over de ruiterij hebben.*

Instruere aliquem equitatu. Cic. A. 5. 3. *Iemant ruitery, of ruiterbenden verschaffen, beschikken, toezenden*, of *byzetten.*

Feminæ aduruntur equitatu. Plin. H. 28. 15. *De dyen worden door 't paerdryden heet.*

ĔQUĬTO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. V. 4. 20. *Ryden, te paerd ryden, te paerd zitten.*

Equitare in arundine. Hor. S. 2. 3. 248. *Op een stok te paerd ryden*, of *op een stok ryden*, gelijk de kinderen doen.

In orbem equitare. Ovid. M. 12. 468. *Met een paerd rondom ryden, in een ronde kring*, of *in 't rond ryden.*

Dum per flumen equitatur. Flor. 3. 4. 5. *Terwijl men de stroom te paerd doorwaad*, of *terwijl men door de stroom ryd.*

EQUU.

ĔQUŬLĀ, æ. f. Plaut. Ait. Frag. 29. Varr. Frag. 114. *Een merrieveulen, een kleine merrie, een merrietje.*

ĔQUŬLĔUS, ĕi. m. Liv. 30. 2. *Een veulen.*

Equuleus. Cic. V. 4. 20. *Een paerdje, een jong paerd, een veulen, een klein*, of *laeg paerd, een kleppertje.*

Equuleus. Cic. Fin. 3. 13. Curt. 6. 10. 10. *Een pijnbank der Ouden.* Men zoude dus het houte paerd, daar men krijgsmisdadigers op zet, wel konnen noemen. Zie onze aantekening over Curtius.

ĔQUŬLUS, i. m. Cic. N. D. 2. 14. *Een veulen, een jong paerd.*

ĔQUUS, i. m. *Een paerd, peerd*, of *paard.*

Equus acer. Ovid. M. 3. 704. *Een vierig paerd, een paerd vol vuur.* Arduus. Virg. Æ. 2. 328. *Een groot paerd, een paerd dat de kop*, of *hals wel draagt.* Asper. Ovid. Am. 1. 2. 15. of Durior oris. Ovid. Am. 2. 9. 30. *Een paerd dat hard van bek is.* Bellator. Virg. Æ. 10. 891. Ovid. M. 15. 368. *Een oorlogspaerd, een ruiters paerd.* Intractatus, novus. Cic. Am. 19. Indomitus. Hor. S. 2. 2. 10. *Een ongetemt*, of *ongeoefent paerd.* Venator. Claud. Nupt. Hon. & Mar. 5. *Een jagtpaerd, een looper.* Tener. Cic. Am. 19. *Een jong paerd.*

Expeditus in equo. Cic. Mil. 10. *Een goed ruiter*, of *paerdryder, een die wel te paerd zit.*

Equum fingere. Hor. E. 1. 2. 64. *Een paerd africhten, beryden, oeffenen, leeren.* Flectere. Hor. O. 3. 7. 24. *Omryden, een paerd zwenken.* Fundere. Virg. G. 1. 13. *Een paerd den lossen toom geeven*, of *vieren; een paerd uit al zyn mage laaten loopen*, of *op een vollen ren brengen.*

Equus. Vitruv. 9. 6. Cic. D. 2. 43. *Het paerd*, een gesternte.

(Equus. *Een schip.* By navolging van de Grieken, by wien Ἵππος een schip betekent. Zie Artemid. 1. 58. Phornut. N. D. 22.

Equo ligneo per vias cæruleas estis vectæ. Plaut. R. 1. 5. 10. *Gy zyt op een houten paerd*, of *schip door de zee gevaaren.*)

ERAD.

ĒRĀDĪCĀTUS, a, ūm. Plaut. B. 5. 1. 6. *Ganschelijk*, of *in den grond bedorven, te grond gegaan, dood*, van persoonen spreekende.

ĒRĀDĪCĬTUS. Adv. Plaut. Most. 5. 1. 63. *Tot den wortel toe, ten gronde toe, ganschelijk, geheelijk, t'eenemaal.*

ĒRĀDĪCO, as, āvi, ātūm, ārĕ. *Ontwortelen, tot den wortel uitrukken, met de wortel uittrekken, ten gronde toe uitroeijen.* (Van de eigentlijke beteekenissen zoek ik noch voorbeelden.)

* Eradicare aliquem. Plaut. Truc. 3. 1. 15. Ter. An. 4. 4. 22. *Iemant in de grond helpen, tot niet maaken, t'eenemaal bederven.*

* Pugnis memorandis meis eradicabat hominum aures. Plaut. E. 3. 3. 53. *Hy praatte al de waereld de ooren van 't hoofd, hy maakte al de waereld batoorig*, of *'t hoofd warm door het verhaalen van mynen gevechten.*

ĒRĀDO, is, rāsi, rāsūm, rādĕrĕ. acc. Colum. 9. 2. *Afschrabben, uitschrappen, afkratzen, afschraapen, afscheeren.*

Albo Senatorio eradere aliquem. Tac. An. 4. 42. 5. *Iemant*, of *iemants naam uit het getal*, of *de naamrolle der Raadsheeren schrappen.* Men zette de Raadsheeren af met hunne naamen op de naamrolle, daar zy in geschreven waren, uit te schrappen.

Eradenda elementa pravæ cupidinis. Hor. O. 3. 24. 51. *Men moet de beginselen van quaade begeerlykheit uitroeyen, de quaade begeerlykheit in haare opkomst ontwortelen*, of *in de geboorte smooren.*

ERAS.

ĒRĀSŬS, a, ūm. *Geschoren, geschrapt, afgeschrapt, afgeschoren.*

Genæ erasæ. Prop. 4. 8. 26. *Geschoore* of *afgeschrapte wangen, gladde*, of *kaale wangen; wangen daar geen haair op zit, die zonder baard zyn.*

Erasus. Plin. P. 25. 3. *Afgeschrapt, uitgeschrapt, doorgedaan, doorgeslagen, uitgedaan, uitgewreven, weggenomen.*

† Timor erasus ex animo. Sen. Thy. 3. 520. *De vreeze uit het gemoed verjaagt*, of *verbannen.*

ERCI.

ĒRCĪSCO, scis, sciscĕrĕ. *Verdeelen, deelen, schiften, scheiden.* Men vind dit verbum niet dan in de volgende spreekwijzen gebruikt.

Ercifcundæ familiæ caufam agere. Cic. de Or. 1. 56. *Een zaak omtrent de boedelscheiding*, of *de verdeeling van de goederen eens boedels bepleiten.*

Arbitrum ercifcundæ familiæ postulare. Cic. Cæc. 7. *Een Goede man tot den boedelscheiding*, of *tot het verdeelen van de goederen eens boedels verzoeken.*

Ercifcundus. *Die het midden heeft*, of *volgt, die de middelweg houd, die een meening heeft van de twee uitersten afgescheiden.* Serv. Æ. 3. 68. gebruikt dit woord, van een Wijsgeer spreekende.

ERCT. ERCY.

ĒRCTŬM, i. n. *Erfdeel, erfenis, erfgoed.*

Quibus verbis erctum cieri oporteat nescit. Cic. de Or. 1. 56. *Hy weet niet met wat woorden de erfenis verdeelt behoort te worden.* Dus moet men in Cicero leezen gelijk zulks Voss. Lex. Etym. na Victor. V. L. 35. 1. toont, en niet Ercifci, noch Ercifceri.

ĒRCYNĬA. zie Hercynia.

EREB. EREC.

ĔRĔBĔUS, a, um. Ovid. Ib. 227. *Helsch, van de hel.*

ĔRĔBŬS, i. m. Virg. Æ. 6. 247. *De hel*, of *helle, de afgrond.*

(ĒRECTĒ. Adv. *Onvertzaagt, onbeschroomdelijk, stoutelijk.* De compar. Erectius staat beneden by Gellius.

Erectius de his meis verbis existimabit. Gell. 7. 3. *Hy zal stouter van deeze myne woorden oordeelen.*)

ĒRECTĬO, ōnis. f. *Oprechting, ver-*

verheffing, *optilling*, *het oprechten van iets*.

Sine columnarum erectionibus. Vitruv. 10. 5. *Zonder het oprechten der pilaaren.*

Caloris ſi non fuerit in corpore juſta comparatio, non erit animalis erectio firma. Vitruv. præf. 8. *Indien 'er geene behoorlyke*, of *gematigde warmte in de dieren zal zyn, zullen hunne lighaamen niet beſtandig blyven*, of *zal de ſtant hunner lighaamen niet beſtendig zyn.*

ĒRECTUS, ă, ŭm. *Recht*, *recht op*. *opgeheven*, *verheven*, *overeind*, of *op zyn beenen ſtaande*, *recht op zyn kooten ſtaande*, van perſoonen ſpreekende. Deeze laatſte ſpreekwijs is boertachtig. De compar. Erectior ſtaat by Cic. Br. 10.

Erectus vagatur toto foro. Cic. Font. 11. *Hy gaat met opgeheven hoofde de markt over.*

Erectus. Cic. Her. 4. 55. *Recht*, *opſtaande*, *overeind*, *opgerecht*, *verheven*, *opgerezen*, van een hout, pylaar, 't haair, enz ſpreekende.

Erectus. *Kloekmoedig*, *ſtout*, *onvertzaagt*, *dapper*, *manhaftig*, *onverſchrokken*, *onvervaert*.

Erecto animo proficiſci ad mortem. Cic. S. 20. *Met een onverſchrokken gemoed*, of *met een onvertzaagt hert ter dood gaan.*

Mens erecta. Celſ. 1. 9. *Een vlugge*, *ſchrandere*, *kloeke*, *wakkere*, of *vaerdige geeſt.*

Erectum ingenium. Tac. Ag. 4. 6. *Een groot*, *verheven*, *edel*, *uitmuntend*, *deftig*, of *uitſteekend verſtand.*

Ardens & erectus ad libertatem recuperandam. Cic. A. 4. 5. *Vierig en altyd genegen*, of *bereid om zyn vryheit te bekoomen.*

Erectus expectatione. Liv. 2. 54. *Door de hoop aangemoedigt*, *aangeprikkelt*, of *geſterkt*. Cohortationibus alicujus. Cic. Brut. 10. *Door iemants vermaningen aangemoedigt*, *aangenoopt*, *opgewekt*, of *verſterkt.*

Erectus in ſpem. Tac. H. 1. 4. 3. *Die eenige hoop heeft.*

EREM. EREP.

ĒRĒMĬGĀTŪS, ă, ŭm. Plin. H. 2. 67. *Doorgevaaren*, *omgevaaren*, *doorgezworven*, *omgezworven*, van de zee, *of* een ſtroom ſpreekende.

ĒRĒMŎDICIŪM, ĭi. n. Ulp. Dig. 4. 4. 7. §. 12. *Staking van een geding aan de eene*, of *de andere zyde.* Een woord der Rechtkunde.

ĒRĒPO, ĭs, répsī, rēptŭm, rēpĕrĕ ex aliquo loco. Varr. R. R. 3. 15. *Ergens uit kruipen*, *ontkruipen.*

Erepere. Plaut. Au. 4. 4. 1. *Opklauteren*, *opklimmen*, *naar boven klimmen.*

ĒRĒPTŎR, ōrĭs. m. Cic. V. 3. 11. *Rover*, *een die iets met geweit wechneemt*, *ontvoert*, *wechrukt*, *ontweldigt*, of *rooft.*

ĒRĒPTUS, ă, ŭm. part. Cic. Arc. 9. *Wechgenomen*, *ontrukt*, *ontvoert*, *geroofs*, *geſtolen*, *ontweldigt.*

Ereptus. Tac. An. 4. 8. 7. Curt. 7. 6. 22. (Ereptus rebus humanis. Curt. 10. 5. 10.) *Uit het leven geſcheiden*, *geſtorven*, *dood.*

ERES. ERET.

ĒRĒS, ĭs. m. *Een egel*, of *ſtekelvarken*. Zie Heres.

ĒRĒTRIUS, ă, ŭm. Eretria creta. Vitruv. 7. 14. Plin. H. 35. 6. *Eretriaanſch kruid.* Daar is tweederlei ſlach, het eene is wit, en 't ander graauwachtig.

EREU. ERGA.

ĒREŪTHŎDĂMUS, ī. f. *Mee*, *krap.* Zeker gewas, waar meede geverft word. Zie Erytrodamus.

ĒRGĂ. præp. acc. Ter. H. 1. 2. 15. *Tot*, *voor*, *tegens*, *jegens.*

Habere benevolentiam erga aliquem. Cic. Off. 1. 15. *Genegentheit tot iemant hebben.*

Timet animum amici ſe erga ut ſit ſui. Ter. H. 1. 2. 15. *Hy is beducht hoe zyn vriend tegens hem gezint is.*

(Erga. *Tegen over.*

Quæ me erga ædes habet. Plaut. Trin. 2. 4. 52. *Die tegen my over*, of *tegens myn huis over woont.)*

ĒRGĂSTŬLĀRIUS, ĭi. m. Colum. 1. 8. *Bewaarder*, *opzichter*, of *hoeder der ſlaaven*: dus kan men nu noemen *een ſpinhuisvaâr*, *een binnevâar van het raſphuis.*

ĒRGĀSTŬLŪM, ī. n. Cic. C. R. 7. *Het werkhuis*, of *gevangenhuis der ſlaaven die de yzers aan de beenen hadden*: nu kan 't gepaſt worden op *een Stadswerkhuis*, *raſphuis*, of *ſpinhuis.*

Solvere ergaſtula. Cic. F. 11. 13. *De gevangene ſlaaven verloſſen*, of *uit hunne gevangkenis ontſlaan*: nu, *het tucht-ſpin-* of *raſphuis openzetten.*

ĒRGĀSTŬLUS, ī. m. Lucil. *by* Non. 5. 102. *Een ſlaaf die de yzers aan de beenen heeft.* Of, gelijk Nonius wil, *de cipier*, of *hoeder der gevangene ſlaaven.*

ĒRGĂTĂ, æ. f. Vitruv. 10. 4. *Een kraan*, *een windaat*, *een hijſkatrol*, zeker werktuig om zwaare laſten te water en te land meê op te hijzen, *of* op te winden.

ERGO.

ĒRGO. conj. *Derhalven*, *dan*, *daarom*, *gevolgelyk*, *bygevolg*, *overzulks.*

Tace dum literas perlego. CA. Ergo quin legis. Plaut. Pſ. 1. 1. 38. *Zwyg terwyl ik den brief leeze.* *CA. Waarom leeſt gy dan niet?*

Mihine hoc dicitur? SI. Tibi ergo. Ter. An. 5. 2. 9. *Word dat tegens my gezegt?* of *zegt men dat tegens my? SI. Tegens u zelf.*

ĒRGO. Adv. cum gen. *Uit inzigt*, *ter oorzaak*, *wegens*, *om*, *ter liefde van.*

Virtutis ergo. Cic. Opt. gen. Or. 7. *Uit liefde tot de deugd*, *uit inzigt*, of *ter liefde van de deugd*, *deugdshalven.*

(Ergo. *Daar na.*

Ergo Muſarum & Sileni imago. Prop. 3. 2. 29. *Daar na de afbeelding van de Zanggodinnen en Sileen.*

Ergo. *Met recht*, *wel te recht.* Zie Servius over Virg. E. 5. 58.

SA. Satin' tu uſque valuiſti? To. Haud probe. SA. Ergo ædepol palles. Plaut. P. 1. 1. 23. *SA. Zyt gy altoos welvarende geweeſt? TO. Niet al te wel. SA. Voorwaar met recht zyt gy dan bleek.)*

ERIC.

ĒRĪCĒ, ēs. f. Plin. H. 11. 16. *Hei*, *heide*, zeker veldgewas.

ĒRĪCĒUS, ă, um. Mel ericeum. Plin. H. 11. 16. *Honig die de bijen op de hei winnen.*

ĒRĪCIUS, ĭi. m. Varr. *by* Non. 2. 292. *Een egel*, of *ſtekelzwyn*, *een yzer varken.*

Ericius. Cæſ. B. C. 3. 67. 5. Sall. *by* Non. 18. 16. *Een Vrieſcheruiter*, *een haſpel rondom met yzere pinnen beſlagen.* Van anderen *Een Vrieſch paerd* genoemt. Een woord der veſtingbouw.

ERID.

ĒRĪDĀNŪS, ī. m. Virg. G. 1. 482. *De Po*, voortijds *de Eridan*, een ſtroom van Italien.

Eridanus. Hygin. P. A. 2. 32. *De Melkweg.* Zeker geſternte als een vloed ſterren, dat zijnen oorſprongk onder de voeten van den Orion heeft.

ĒRĪGĒRŎN, ōntĭs. Plin. H. 25. 13. Ἠριγέρων. *Grindkruid*, *kruiskruid*, van zommigen ook *kruiswortel* geheeten. Plinius maakt het fœminini generis, vermids hy 'er herba onder verſtaat.

ĒRĬGO, ĭs, rēxī, rēctŭm, rĭgĕrĕ. *Oprechten*, *opſteeken*, *opheffen*, *oplichten*, *optillen*, *om hooge*, of *over eind zetten.*

Vineas ſubmiſſas ad arundines erigere. Colum. 5. 5. *Een neêrleggende wyngaard tegens een glind*, of *ſtaketzel oprechten.*

Erigere. Cic. Fin. 5. 15. Erigi. Cic. A. Q. 4. 41. *Recht over eind ſtaan*, zich

zich recht over eind houden.

Erigere aures & mentem. Cic. Syll. 11. De ooren en zinnen opscherpen, dat is, aandachtelijk, of scherp toeluisteren.

Erigere se. Cic. Pl. 13. of animum. Cic. Clu. 70. Weêr moed neemen, of scheppen, zyn moed opwekken, moed grypen; zich zelven opwekken.

Erigere aliquem. Cic. Fr. 1. 3. of animum alicujus. Cic. A. Q. 4. 4. Iemant moed geeven, een hert inspreeken, aanmoedigen, een hert onder den riem steeken. Afflictum. Cic. V. 3. 91. Een bedrukte, of bedroefde troosten, een neêrslagtige opheffen, goeden moed geeven, of oprechten. Rempublicam. Cic. Att. 8. 12. subj. 3. 't Gemeenebest oprechten, herstellen, tot zyn voorige welstant brengen.

Natura hominem erexit. Cic. L. L. 1. 9. De natuur (Godt) heeft de mensch recht over end gaande geschapen, of heeft hem een rechte gestalte gegeeven.

Erigere scalas ad murum. Liv. 28. 3. Ladders tegens den muur aanzetten, ladders oprechten om een muur te beklimmen, stormladders tegens de wal planten.

Erigere aliquem in spem. Liv. 30. 15. of ad spem alicujus rei perficiendæ. Cic. Dom. 10. Iemant hoop tot de uitvoering van een zaak geeven, of moed geeven om een onderneming te zullen volvoeren.

Erigere expectationem alicujus. Plin. E. 8. 3. 3. Iemants aandacht opwekken.

Pigritiam stomachi nauseantis condimentis erigere. Sen. Prov. 3. De slapheit, of afkeerigheit van een walgende maage door sauffen, enz. genezen, of herstellen.

Erigere aliquem. Ovid. Pis. 227. Iemant verhoogen, of verheffen, in staat, of aanzien brengen, in de regeering brengen.

(Erigere populum. Een volk tegens zyne Overigheit ophitzen, opruyen, of tot opstant brengen.

Viriatus Lusitanos erexit. Flor. 2. 17. 15. Viriatus heeft de Portugezen tegens de Romeinen tot opstant gebragt.)

Erigi in aliquem. Ovid. M. 12. 374. Tegens iemant opsnuiven; quaad, boos, gram, of toornig tegens iemant worden.

ERIN. ERIP.

ĔRĪNĀCĔŪS, ĕi. m. Plin. H. 8. 37. Een egel, of stekelzwyn, een yzervarken.

ERIPHIĂ, æ. f. Plin. H. 24. 18. Een slach van boterbloem, of ranunkel met een hoogroode bloem. Zy heeft haar naam van een klein bloedeloos diertje, dat geduriglijk door de hoile steel van dit kruid op en neêr klimt en een geluid maakt dat eenigzins naar 't geblaet van een geit gelijkt.

ĔRĬPĬO, is, ripŭi, reptum, ripĕrĕ aliquid alicui, of ab aliquo. Iemant iets ontrooven, ontneemen, afneemen, ontvoeren, ontweldigen, ontrukken.

Eripere aliquem ab aliquo. Ter. E. 4. 6. 14. Iemant een ander ontweldigen, ontrukken, uit eens anders hand, of magt rukken, redden, of verlossen.

Eripere aliquem a morte. Cic. D. 2. 10. ex periculo. Cic. Clu. 26. ex miseriis. Cic. de Or. 1. 52. Letho. Virg. Æ. 2. 134. Iemant van de dood, uit gevaar, uit ellenden redden, of verlossen; iemant uit de kaaken des doods, of uit doodsgevaar redden, of helpen. Aliquem ex crimine. Ter. Ph. 2. 2. 9. Iemant van een misdaad ontschuldigen, iemant onschuldig, of vrij verklaaren.

Alicui ex ore orationem eripere. Plaut. Merc. 1. 64. Vocem ab ore loquentis. Virg. Æ. 7. 119. Iemant het woord uit den mond neemen, in iemants reden vallen.

Responsiones hoc uno verbo eripit. Plaut. Most. 3. 1. 63. Hy stopt my den mond met dat eene woord; op dat eene woord valt niet weder te zeggen, of te antwoorden.

Eripere alicui timorem. Cic. C. 1. 7. errorem. Cic. Att. 10. 4. Iemant uit de vrees, uit de dwaling brengen, of helpen; iemant alle vreeze beneemen, uit zyn doolinge te recht brengen.

Per eos, ne causam diceret, eripuit. Cæs. B. G. 1. 4. 2. Hy heeft zich door hun bevryd om te antwoorden, om rekenschap, of reden te geeven.

Eripere mortem alicui. Sen. Theb. 1. 102. Iemant beletten, of de middelen beneemen van zich om te brengen, of te verdoen.

Eripere se moræ. Hor. O. 3. 29. 5. Zich haasten, zich spoedigen, of spoeyen, niet meer draalen, of schoorvoeten, niet langer uitstellen.

Illis eriperes verbis mihi sidera cœlo lucere. Tib. 1. 10. 35. Gy zoud my door die praatjes wijsmaaken, of doen gelooven, dat 'er geen sterren aan den hemel zyn.

ERIS. ERIT.

ĔRĬSMĂ, ătis. n. Vitruv. 10. 1. of ĔRĬSMĂ, æ. f. Vitruv. 6. 11. Ἔρεισμα. Een zuil, stut, schraag, styl, voet. Een woord der Bouwkonst.

ĔRĬTĬUS. Zie Ericius.

ĔRĬTĂCHŬS, i. m. Plin. H. 10. 29. Roodborstje, roodbaartje, paapje, zeker vogeltje.

ĔRĬTHĀLĔS, is. n. Plin. H. 25. 13. Smeerwortel, hemelsleutel, huislook, een kruid dat altijd groen is en op de muuren groeit.

ERIV. ERO.

ĔRĪVŎR, āris, ātus sum, ārī. Plin. H. 17. 26. Door beeken, of kleine stroomen ledig, of afloopen.

ĔRO, ōnis. m. Vitruv. 5. 12. Zekere biezekorf.

EROD. EROG.

ĔRŌDO, is, rōsi, rōsum, rōdĕrĕ, acc. Colum. 10. 323. Knaagen, afknaagen, afeeten, afweiden, eeten, afknabbelen, uitknaagen.

ĔRŎGĀTĬO, ōnis. f. Plin. P. 41. 1. Uitdeeling, uitreiking, wechschenking, bezigtiging.

Erogatio pecuniæ. Cic. Att. 15. 2. De uitdeeling, uitgeving, of uitreiking van 't geld.

ĔRŎGĀTŌRĬUS, ă, ŭm. Modulus aquæ erogatorius. Front. Aq. 1. 233. De maat van 't water dat men aan elk een uitdeelt. (Keuchenius leest hier modiolus, als gezegt is in acceptorius. Naar zijn zeggen is Modiolus erogatorius. De emmer als hy om hoog gehaalt word, en 't water uitgiet.)

ĔRŎGĀTUS, ă, ŭm. Gegeeven, uitgedeelt, uitgereikt, vereert, wechgeschonken.

Pecunia ex ærario erogata. Cic. V. 3. 71. Geld dat uit de schatkist is uitgedeelt.

ĔRŎGĬTO, ās, āvi, ātum, ārĕ aliquid ex aliquo. Plaut. Capt. 5. 1. 32. Iemant iets ernstig afvraagen, van iemant ergens antwoord op afvorderen.

ĔRŎGO, ās, āvi, ātum, ārĕ aliquid alicui. Cic. V. 5. 19. Iemant iets geeven, uitreiken, schenken, vereeren, of uitdeelen.

Erogare pecuniam in classes. Cic. Fl. 13. in sumtus. Liv. 1. 20. &c. Geld aanleggen om vlooten uit te rusten; aan onkosten uitgeeven, enz.

ĔRŌSUS, ă, ŭm. Afgeknaagt, uitgeknaagt, afgeknabbelt, afgegeeten.

Erosus sale. Plin. H. 12. 9. Van 't zout opgegeeten, opgevreeten, of verteert.

ERRA.

ĔRRĀBUNDUS, ă, ŭm. Liv. 1. 29. Dwalende, dolende, zwervende, die hier en daar loopt, of zwerft, die geen vaste woonplaats heeft; een zwerver.

Errabundæ naves. Hirt. B. Af. 2. 5. Verdwaalde schepen, of die geen streek weeten te houden, die op Godts genade dryven; die verwaait leggen.

Er-

Errabundæ particulæ. Vitruv. Præf. 4. *Door malkander en over hoop leggende deeltjes.*

Errabunda bovis vestigia. Virg. E. 6. 58. *De voetspooren van een dwalenden os.*

ERRĀNS, āntis. omn. gen. Ter. H. 2. 3. 16. *Dwalende, dolende, zwervende, zweevende, hier en daar loopende.*

Errantia sidera. Cic. N. D. 2. 20. *De dwaalsterren*, of *zweefsterren.*

Errans opinio. Cic. Fin. 2. 22. sententia. Cic. N. D. 2. 1. *Een wankelig, twijfelachtig*, of *onzeker gevoelen.*

Errans. Virg. E. 4. 19. *Dat hier en daar heene loopt*, of *over al heen kruipt*, of *opschiet*, van den wijngaard, het eiloof, enz. spreekende.

ĚRRĀNTIĂ, æ. f. Accius *bij* Non. 3. 86. *Dwaling, doling.*

ĚRRĀTICUS, ă. ŭm. Gell. 9. 2. *Een zwerver, loper, landloper*, met een onduitsch woord zegt men *een vagebond.*

Erraticus. Cic. S. 15. *Dat hier en daar heen loopt, heen kruipt*, of *opschiet, dat zich hier en daar verspreid*, van den wijngaard, het eiloof, enz. spreekende.

Herba erratica. Plin. H. 20. 9. *Een wild kruid, een kruid dat in 't wild groeit.*

Insula erratica. Ovid. M. 6. 333. *Een drijvend*, of *driftig eiland.*

Stellæ erraticæ. Sen. N. Q. 7. 15. *Dwaalsterren*, of *zweefsterren.*

ĚRRĀTĬO, ōnis. f. *Omdoling, omzwerving, doling, verdwaling.*

Errationes Ulyssis. Vitruv. 7. 5. *De omdolingen*, of *tochten van Ulysses.*

Erratio. Cic. N. D. 2. 21. *Dwaling, doling, bedrog, misslag, feil, misgreep, misverstand.*

ĚRRĀTŬM, ī. n. *Doling, misslag, misgreep, feil van onkunde*, of *van onwetenheit.*

Errata ætatis. Cic. F. 16. 21. *Misslagen*, of *feilen van zekere levenstyd*, of *jaaren*; dat is, *misslagen die zekeren ouderdom eigen zyn.*

ĚRRĀTUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 3. 690. Ovid. F. 4. 573. *Doorkruist, doorgezworven, doorgereist, doorgewandelt, doorgedoolt, doorgetrokken, daar men door gegaan, gezeilt*, of *gevaaren is*, van de zee, de aarde, een land, enz. spreekende.

(ĚRRĀTŬS, ūs. m. Plin. H. 37. 5. *Een misslag, misgreep*, of *feil.*)

ĚRRO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Omdoolen, omzwerven, omtrekken, hier en daar reizen, op Godts genade rondom reizen*, of *trekken* te land, *of* te water.

Errare alleen. Cic. A. 12. 2. *of* Errare a vero. Lucret. 1. 712. *Dwaalen, doolen, van de waarheit afdwaalen, zich bedriegen, vergrypen, in dwaling vallen.*

Errare duce aliquo. Cic. C. B. 28. *of* cum aliquo. Cic. T. Q. 1. 17. *Zich door iemant laaten misleiden, door een anders leiding dwaalen*, of *in doling vallen.*

Errare in aliqua re. Hor. S. 1. 3. 41. In aliquam partem. Cic. F. 8. 11. *Ergens in dwaalen, zich ergens in bedriegen, mistasten, over eenig stuk missen, ergens in feilen*, of *een misslag hebben.*

In eo non tu quidem tota re, sed temporibus errasti. Cic. A. 2. 9. *Gy hebt niet alleen in de gansche zaak, maar ook in den tyd gedoolt*, of *misgetast.*

Erras tota via. Ter. E. 2. 2. 14. *Gy tast grootlyk mis, dwaalt ganschelyk van den weg af, slaat den bal t'eenemaal mis*, of *zyt het spoor heel bijster.*

Hoc tu errasti. Ter. Ph. 5. 3. 21. *Hier hebt gij in gedwaalt*, of *nu zelf misgrepen.*

In integrum restituit quidquid erraverat. Sen. E. 66. *Hij heeft de misslag by hem begaan volkomentlyk verbetert.*

Hic de nostris verbis errat. Ter. H. 2. 3. 22. *Hij verstaat niet wat wij zeggen willen.*

Erratur in nomine. Cic. Fin. 4. 20. *Men dwaalt, doolt*, of *vergrypt zich in den naam.*

Nemo errat uni sibi, dementiam spargit in proximos. Sen. E. 94. *Niemant doolt alleen*, of *begaat alleen een misslag voor zichzelven, maar deelt zyne dwaasheit zynen naasten meede.*

(Errare. *Weiden.* Om dat de beesten onder 't weiden geen rechten tred houden; maar gins en weêr zwerven. Zie Serv. Virg. Æ. 1. 189.

Mille meæ Siculis errant in montibus agnæ. Virg. E. 2. 21. *Duizend*, of *zeer veel van mijne lammeren weiden op de bergen van Sicilien.*

Ille meas errare boves, ut cernis, permisit. Virg. E. 1. 9. *Hij heeft toegestaan, dat mijne stieren ongestoort zouden weiden.*

Errare. *Van de eene plaats op de andere gaan.*

Circum villulas nostras errare volo. Cic. Att. 8. 9. *Ik wil van onze eene hofstede op de andere gaan.*

Errare amore. *Onbehoorlijke minnarijen pleegen.*

Si licuisset has intrare domos, ipsi erraretis amores. Stat. S. 1. 2. 120. *Indien 't u vrij gestaan had, gij zoud zelf onbehoorlijke minnarijen gepleegt hebben.*)

ĚRRO, ōnis. m. Hor. S. 2. 7. 13. *Een loper, zwerver, landloper, een die over al heene trekt, die geen vaste woonplaats heeft.*

Erro. Ulp. Dig. 21. 1. 17. § 14. *Een vluchtende*, of *ontvluchtende slaave.*

Erro. Tib. 2. 6. 6. *Een lichthoofd, een onstantvastig*, of *ongestadig mensch.*

Errones. Gell. 14. *De dwaalsterren.*

ĚRRŌNĚŬS, ă, ŭm. Colum. 7. 12. *Dolende, zwervende, dwalende, hier en daar lopende*, van een mensch, een beest, enz. spreekende.

ĚRRŎR, ōris. m. *Omdoling, omtrekking, omdwaling, omzwerving in 't reizen, een omweg die men in 't reizen neemt.*

Alicubi certaque sede errorem finire. Liv. 1. 1. *Zich ergens neêrslaan*, of *neer zetten na lang gezworven*, of *gereist te hebben.*

Errores Ulyssis. Plin. H. 30. 1. *De omdolingen*, of *zwervingen van Ulysses.*

Mentis error. Quintil. I. O. Præf. *Doling van 't verstand, krankzinnigheit, dwaasheit, zotheit, gekheit.*

* Error. Cic. N. D. 1. 1. *Een dwaling, doling, misslag, feil, misgreep, misvatting, onwetenheit.*

Error. Quintil. I. O. 1. 5. *Een misslag*, of *feil in 't spreeken, wanspraak, wantaal, taalwoestheit, onbebbelykheit in 't spreeken.*

Error. Plaut. Merc. 1. 1. 25. *Vermeetelheit.*

Error. *Bedrog, bedriegerij.*

Aut aliquis latet error. Virg. Æ. 2. 48. *Of daar schuilt bedrog onder.*

ERUB.

ĚRŬBĚSCĔNDUS, ă, ŭm. Hor. O. 1. 27. 15. *Schandelyk, oneerlyk, eerloos, waar over men zich schaamen moet.*

ĚRŬBĔSCO, ĭs, rūbŭī, rŭbēscĕrĕ. *Rood worden, bloozen, een blos krygen, schaamrood worden.*

Erubescere aliquid. Cic. Sall. 5. Quintil. I. O. 6. 5. In re aliqua. Cic. L. L. 1. 14. Rei alicujus. Curt. 5. 5. 17. (de beste boeken leezen Fortuita) re aliqua. Liv. 40. 14. Curt. 4. 5. 4. (De re aliqua. Sen. Cont. 2. 11.) *Ergens over beschaamt*, of *schaamrood worden, zich ergens over schaamen, ergens over verlegen worden*, of *van schaamte bloozen.*

Erubescunt loqui de pudicitia. Cic. L. L. 1. 19. *Zy schaamen zich van de kuisheit te spreeken.*

Erubuit preces. Claud. R. P. 1. 68. *Hy schaamde zich te bidden.*

ERUC.

ĒRŪCĀ, æ. f. Colum. 11.3. *Een rups, of rupse, een graswurm, zeker bloedeloos diertje.*

Eruca. Hor.S.2.8.51. *Rakette, zeker kruid.*

ĒRUCTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Pis. 6. *Rispen, oprispen.*

Eructare. acc. *Uitwerpen, opwerpen, uitwaassemen, uitsmyten, verspreiden.*

Eo loco terra eructat odorem pestilentem. Varr. R.R.1.4. *De aarde waassemt in die plaats een pestachtige lucht uit.*

Gurges Cocyto eructat arenam. Virg. Æ.6.297. *De kolk, of poel werpt zand in den Kokyt uit.*

ERUD.

ĒRUDĔRĀTUS, ă, ūm. Solum eruderatum. Varr. R.R.2.2. *Een opgeruimt erf, een vloer, of grond die opgeruimt is, die van puin, gruis, steenen, enz. van oude gebouwen, gezuivert is.*

(Defert & volumen prophetarum sua manu de supervacuis sententiis eruderatum. Sidon. E.5.15. *Hy brengt ook 't boek der Propheeten van overtollige spreuken met eigener hand gezuivert.*

ĒRŪDĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Zuiveren, reinigen, ontledigen.* De verbloeming is ontleent van plaatzen die van puin gezuivert worden. Sidonius heeft dit woord in deeze betekenis gebruikt.

Aures mariti susurronum fece completas eruderat. Sidon. E. 5.7. *Zy zuivert, of ontledigt haar mans ooren, die met een ydel verhaal der oorblazers zyn vervult.)*

ĒRUDIENDUS, ă, ūm. *Die geleert, of onderwezen moet worden.*

In patrias artes erudiendus erat. Ovid. Her. 1.112. *Men moest hem in zyns Vaders wetenschappen opgetrokken, onderwezen, of opgevoed hebben.*

ĒRŪDĬO, īs, īvi, ītūm, īrĕ aliquem aliqua re. Liv. 9.36. of in aliqua re. Cic. de Or.1.59. *Iemant iets leeren, of ergens in onderwyzen, iemant onderwys, of onderrichting geeven.* Ovidius voegt twee accusativi by dit verbum.

Lentulum cum cæteris artibus, tum primis imitatione tui fac erudias. Cic. F. 1.7. *Zie dat gy Lentulus zoo in alle andere konsten, als in het volgen van uwe voetstappen onderwyst.*

Literæ tuæ me erudiunt de omni Republica. Cic. F.2.12. *Uwe brieven onderrichten my van alles wat 'er in 't Gemeenebest omgaat, of gebeurt.*

Erudire filios ad majorum instituta. Cic. V.3.69. *Zyn kinderen naar de gewoonten, naar de voorschriften, of naar de instellingen der vooronderen opbrengen.*

ĒRUDĪTE. Adv. *Geleerdelijk, met groote geleerdheit, of wetenschap.* De compar. Eruditius staat by Cic. S.1. en de superl. Eruditissime by Sen. E. 58.

ĒRUDĪTIO, ōnis. f. *Geleerdheit, wetenschap, kennisse, bequaamheit, kundigheit.*

Homo perfecta eruditione. Cic. D. 2.63. *Een man van groote geleerdheit, of wetenschap, een zeer geleerd man.* Varia eruditione. Suet. A. 89.2. *Een man die van veel zaaken kennisse heeft, die in veel zaaken geleerd, ervaren, of bedreven is.* Altissima. Quintil. I.O.1.4. *Een man van een diepe, of grondige geleerdheit, een doorgeleerd man, een man van een overgroote bequaamheit.*

ĒRUDĪTRIX, īcis. f. *Schoolvrouw, onderwysster, leermeesteres, leeraares.*

Hispania Annibalis eruditrix fuit. Flor. 2.6.38. *Spanjen is voor Hannibal de leermeesteres van den oorlog geweest.*

ĒRUDĪTŬLUS, ă, ūm. Catull. 57. 7. *Een half geleerd persoon, een mensch van kleine kennis, een die weinig geleerdheit heeft, of die luttel in wetenschappen geoefent is.*

ĒRŪDĪTUS, ă, ūm. *Onderwezen, geleerd, onderricht, afgerecht.* De compar. Eruditior staat by Cic. Cl. 82. en de superl. Eruditissimus by Liv. 39.8.

Eruditus servitute ad assentationem. Cic. Fr. 1.1. *Door de dienstbaarheit, of slaverny in de konst van gevlei, of in 't pluimstryken geleerd, of afgerecht.*

Græcis literis eruditus. Cic. Cl 30. *Gauw, of geleerd in 't Grieksch, zeer ervaren in de Grieksche taale.*

Eruditus. *Geleerd, gauw, bequaam, kundig, ervaren, wys, verstandig.*

Eruditum palatum. Colum. 8.16. *Een fijne, of lekkere tong, een keurlyke smaak.* Eigentlijk *een fijn, of lekker verhemeldzel.*

Oratio erudita. Cic. Par. Præf. *Een geleerde, of weldoorwrochte reden, een verstandig gesprek, of vertoog; een reden vol geleerdheit, of wetenschap.*

Oculos habere eruditos. Cic. Par. 5 *Scherpziende, of goede oogen hebben om iets te onderscheiden, of van iets te oordeelen, ergens wel op afgerecht zyn, zich ergens wel op verstaan, een goed kender zyn,* te weten in de Schilderkonst, Beeldhouwkonst, enz.

Homo habetur erudito luxu. Tac. An. 16.18.1. *Hy gaat voor een man die een fraaye, of geschikte staat voert, die zyn goed wysselyk regeert.*

(Eruditus in hoc. Sen. E. 121. *Daar toe onderwezen, daar in geoefent.)*

ERUG.

ĒRŪGĀTIO, ōnis. f. *De wijze om de rimpels uit te doen, of te verdryven.*

Id cutis erugationem præstat. Plin. H. 28.12. *Dit middel neemt de rimpels wech, verdryft de rimpelen, of doet de rimpels verdwijnen.*

ĒRŪGO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. Plin. H. 23.4. *De rimpels uitdoen, of verdryven, het vel glad maaken, of uitrekken.*

ERVI. ERUM.

ĒRVĬLLĀ, æ. f. Plin. H. 21.12. of Ervilia of Ervicula. Varr. by Non. 3.88. *Zekere slach van erweten, of erten, zekere peulvrucht.* Ervilla is 't beste woord.

ĒRŪMPO, is, rūpi, rūptūm, rūmpĕrĕ. *Uitbarsten, uitspringen, losbarsten, losbreeken, uitvliegen, uitspatten,* van 't vuur, 't water, enz spreekende.

Erumpere alleen. Cæs. B. C. 1.81.2.
Erumpere portis. Virg. G. 4.78.
Erumpere se portis foras. Cæs. B.C. 2.14.1. *Uitvallen, een uitval doen, door een poort uitvallen; een stroop doen.*

Erumpere. *Blyken, zich laaten zien, openbaar worden, gezien worden, te voorschyn koomen, voor den dag koomen, doordringen, doorbreeken, zich vertoonen.*

Conjuratio ex tenebris erupit. Cic. Sext. 4. *De t'zamenzwering is uit deeze duisternissen te voorschyn gekoomen, of is uit deeze nevelen voor den dag gekoomen.*

Erumpet amentis omnis furor. Cic. Fr. 2.15. *De woede van deezen uitzinnigen zal openbaar worden.*

Sermones iniquorum in tuum nomen erumpunt. Cic. Fr. 1.2. *De boozen breeken los tegens u, spreeken qualyk van u, schenden u, of uwen goeden naam; de godloozen braaken hunne gal tegens u uit.*

Erumpere stomachum in aliquem. Cic. Att. 16.3. *Zyn gal, of boosheit tegens iemant uitbraaken, zyn moed op iemant koelen.*

Licet hoc mihi erumpere gaudium. Ter. E. 3.5.2. *Het is my geoorlofst, of 't staat my vry uitgelaten in blydschap te zijn: ik mag deeze myne blydschap wel laaten blyken.* Dit verbum woord hier, en in de voorgaande reden active genomen.

Erumpere in actum. Cic. Dom. 24. In effectum. Quintil. I.O.8.3. *Tot ongedult uitbreeken; zyn werking*

king doen, of *uitwerking hebben.*

Erumpere. *Eindigen*, *afloopen*, *uitloopen*, *een uitslag hebben*, *ten einde loopen*, *een einde neemen.*

Hæc quo eruptura sint timeo. Cic. Att. 2.20. *Ik ben beducht wat einde dit alles zal neemen*, of *hoe deeze zaaken zullen afloopen.*

Isthæc fortitudo in nervum erumpet. Ter. Ph. 2.2.11. *Deeze dapperheit zal op de strop*, of *op de galg uitloopen*, *zal een quaad gevolg hebben*, zeker spreekwoord.

ERUN. ERUO.

ĒRŬNCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ herbas. *Wieden*, *'t onkruid uitwieden*, of *uittrekken.*

Eruncare areas. Colum. 11.3. *Tuinperken*, *bedden*, of *plaatzen wieden*, of *schoon maaken*; *dorschvloeren afveegen.*

ĒRŬO, ĭs, rŭī, rŭtūm, rŭĕrĕ aliquid aliquo loco. Ovid. Am. 3. 8.53. *Iets ergens uithaalen*, *uittrekken*, *uitplukken*, *uitroeijen*, *opdelven*, *opgraaven*, *uit de aarde haalen.*

Eruere arbores. Virg. Æ. 2.628. herbas. Plin. H. 11.37. &c. *Boomen uitroeijen*, *kruiden enz. uittrekken*, of *uitplukken.*

Eruere civitatem. Tac. H. 4.72.1. *Een stad omkeeren*, *'t onderste boven keeren*, *verdelgen*, of *verwoesten.* Oculos alicui. Plin. H. 11.37. *Iemant de oogen uit het hoofd haalen*, of *rukken.*

Eruere aliquid ex aliquo loco. Cic. de Or. 2.34. *Iets ergens uit vinden*, *uit ontdekken*, *uit haalen*, *uit trekken*, van een reden, of verhaal spreekende.

ERUP.

ĒRŬPTĬO, ōnis. f. Plin. H. 16.10. *Geweld*, *uitborreling*, *uitspatting*, *uitbarsting*, *ontspringing*, *kracht om uit te koomen.*

Eruptio amnis. Sen. E. 41. *De oorsprongk van een stroom.*

Eruptio. *Uitval*, *aanval*, *inval*, *strooп.*

Facere eruptionem in hostem. Liv. 42.52. Cæs. B.G. 2.33.2. *Een uitval op den vyand doen.*

ERUT. ERVU.

ĒRŬTŬS, ă, ūm. Cic. D. 1. 27. *Opgegraaven*, *uitgegraaven*, *opgedolven*, *uitgehaalt*, *uitgetrokken*, *uitgeligt*, *uitgerukt.*

* Erutus. Sil. 3. 214. *Bedorven*, *verwoest*, *verdelgt*, *uitgeroeit*, *overhoop geworpen.*

ĒRVŪM, i. n. Hor. S. 2. 6. 117. Plin. H. 18. 15. *Ervum*, of *Orobus*, zeker schelgewas, dat ook wel bekent is, en in 't Duitsch geen rechte naam heeft.

ERYN. ERYS.

ĒRYNGĒ, es. f. Plin. H. 22.7. of

ĒRYNGIŪM, ii. n. Plin. H. 22.7. Colum. 6.5. *Kruisdistel*, *eindeloos*, *meirwortel*, zeker kruid.

ĒRYSĬMŪM, i. n. Celf. 5. 18. & 25. *Zeker koorngewas.*

Erysimum. Plin. H. 18. 10: 22. 25. *Edele rakette*, *wit mostaardzaad*, zeker kruid.

ĒRYSĬPĔLĀS, ătis. n. Celf. 5. 26. *Roos*, *galgezwel*, *St. Antonis vuur*, zekere ligchaamsquaal.

ERYT.

ĒRYTHRĪNŬS, of

ĒRYTĪNŬS, i. m. Plin. H. 9. 16. *Een roode zeebraassem*, zekere zeevisch.

ĒRYTHRŎDĂNŬS, i. m. Plin. H. 24. 11. *Mee*, *krap*, zeker gewas dat veel in verwerijen gebruikt word.

ESCA.

ĒSCĂ, æ. f. Cic. D. 1. 51. *Spijze*, *voedzel*, *onderhoud*, *kost*, *eeten*, *aas.*

Escæ molliculæ. Plaut. Caf. 2. 8. 56. *Lekkere spyzen.*

Homo escæ maximæ. Plaut. Men. 1. 1. 24. *Een vraat*, *slokop*, *gulzigaard*, *grooten eeter*, *een gulzig mensch.*

Esca. *Lokaas*, *aanlokking*, *aanlokzel*, *bekooring.*

Caro tua sit esca piscibus atque avibus ferisque. Liv. 25.12. *Uw vleesch zij den visschen*, *vogelen*, *en 't wild gedierte tot aas*, of *tot spyze.*

Voluptas esca malorum. Cic. S. 13. *De wellust is 't lokaas van 't quaad*, of *der ondeugd.*

ĒSCĀLĬS, is. m. & f. lĕ, is. n. Escale argentum. Modest. Dig. 33. 10.8. *Zilver tafelvaatwerk*, gemeenlijk by ons in onduitsch *een zilver servies* genoemt.

ĒSCĀRĬŬS, ă, ūm. Escarium vas. Plin. H. 26.26. *Een schotel*, *teljoor*, *bekken*, of *kom om uit te eeten.*

Escarium argentum. Ulp. Dig. 34. 2. 19. §. 12. *Zilver tafelvaatwerk*, gemeenlijk *een zilver servies* geheeten.

Escaria uva. Plin. H. 14. 3. *Een lekkere druif*, *een druif die goed om te eeten is.* Mensa. Festus. *Een eettafel*, *een tafel daar men van eet.*

ESCE.

ĒSCĒNDO, is, scendī, scēnsūm, scēndĕrĕ. Liv. 8. 10. *Opklimmen*, *opstygen*, *opgaan*, *opvaaren*, *opklanteren.* Ascendo is meer in gebruik.

Escendere in cœlum. Plaut. Trin. 4. 2. 100. *Ten hemel opklimmen*, of *opvaaren*, of enkelijk, *ten hemel vaaren.* In currum. Plaut. Merc. 5. 2. 90. *Op een wagen klimmen.*

Ex alteo puteo sursum ad summum escendere. Plaut. Mil. 4. 4. 14. *Uit een diepen put tot boven toe opklanteren.*

ESCO. ESCU.

ĒSCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Eeten*, *zich voeden*, *zich onderhouden*, *aazen.* Dit woord word niet veel gebruikt.

Serpentes escandi gratia insectantur ciconiæ. Solin. 40. *De ojevaars zoeken slangen tot hun voedzel*, of *tot hun aas*, of *om 'er zich meê te voeden.*

ĒSCŬLĔNTŪM, i. n. Cic. N. D. 2. 56. *Voedzel*, *onderhoud*, *spyze*, *gerechten*, *eetwaare*, *kost*, *alles wat eetbaar is*, of *gegeeten word.*

Esculentum. Front. St. 2. 5. 14. Varr. *by* Non. 2. 311. *Mondkost*, *eetwaaren*, *leeftocht*, *voorraad om te eeten.*

ĒSCŬLĔNTŬS, ă, ūm. Cic. A. 2. 25. *Eetbaar*, *goed om te eeten*, *dat gegeeten word.* (De compar. Esculentior staat by Tertull. Jej. 5.

Esculento ore. Plin. H. 8. 25. *Een die zyn mond vol eeten heeft.*

ĒSCŬLĒTŬM, i. n. Zie Æsculetum.

ĒSCŬLŬS. Zie Æsculus.

ESIT. ESSE.

ĒSĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cato R. R. 158. *Eeten*, *dikwils eeten.*

ĒSSĔDĂ, æ. f. Sen. E. 56. *Een rytuig*, *koets*, *wagen*, *kar*, *bolderwagen*, *karos*, *kales.*

ĒSSĔDĀRĬŬS, ii. m. Cic. F. 7.6. *Een voerman*, *koetzier*, *wagenman*, *wagenaar.*

ĒSSĔDŪM, i. n. Cic. F. 7. 7. *Een wagen*, of *kar*, *een legerwagen*, of *legerkar* die de Ouden wegens haare ligtigheit, in den oorlog gebruikten. Zie onze aantekening over Suet. A. 76. 3. 8.

ĒSSĔNTĬĂ, æ. f. Quintil. I. O. 2. 14. Cic. *by* Sen. E. 58. *en* Sidon. in de Voorreden van zijn gedicht. *Het wezen*, *de wezendheit*, *de natuur*, of *aart van een zaak.* Dit woord is niet zeer in 't gebruik.

ESTR. ESTU.

ĒSTRĪX, icis. f. Plaut. Caf. 4. 1. 20. *Een vraat*, *slokster*, *groote eetster*, *een gulzig vrouwmensch.*

ĒSTŬR. Plaut. Most. 1. 3. 78. zie Edo.

ESUR.

ĒSŬRĬĀLĬS. is. m. & f. ālĕ, is. n. Esuriales feriæ. Plaut. Capt. 3. 1. 8. *Vastendagen*, *dagen van onthouding*, *magere dagen.*

ĒSŬRĬĒS. iei. f. Cic. F. 8. 1. *Honger*, *groote lust*, of *trek tot eeten*, *graagheit*, *eetlust.*

ĒSŬRĪGO, inis. f. Varr. *by* Non. 2. 291. *Grooten honger*, *groote graagheit*, of *trek tot eeten.*

ĒSŬRĬO, is, ivi, itūm, irĕ. Plaut.

St. 1.

St. 1. 3. 64. Cic. F. 8. 17. *Grooten honger hebben*, *heel graag*, of *heel scherp zyn*, *hongerig zyn*, *hongeren*, *verhongert zyn.*

ĒSŬRĪTĬO, ōnis. f. Catull. 21. 1. *Grooten honger*, *een groote graagheit*, of *lust tot eeten.*

ĒSŬRĪTŎR, ōris. m. Mart. 3. 14. 1. *Een hongerig mensch*, *een die uitgehongert is*, *die altyd heel graag*, *hongerig*, of *heel scherp valt.*

ESUS. ET.

ĔSŬS, ûs. m. Gell. 4. 1. *Eten*, *spyze*, *voedzel*, *kost.*

ĔT. conj. *En*, *ende*, *mitsgaders.* Dit koppelwoordje koomt heel fraai als 't herhaalt word, by voorbeeld,

Homo & in aliis causis exercitatus, & in hac multum & sæpe versatus. Cic. P. Q. 1. *Een man*, *en in andere zaaken zeer ervaren*, *en in deeze zeer veel en dikwils geoefent.*

ETEN.

ĔTĔNĪM. conj. Cic. V. 2. 59. *Want*, *vermids*, *overmids*, *doordien*, *nadien*, *aangezien*, *dewyle*, *gemerkt.* Dit koppelwoord word gemeenlijk in 't begin van een reden gestelt.

Etenim quoniam. Cic. V. 3. 20. Etenim vero quoniam. Plaut. Am. 1. 1. 110. *Want om dat*, *want waarlyk nadien*, *enz.*

(Etenim. *Maar*, *doch.*

Etenim solus nequeo. Ter. Ph. 5. 7. 90. *Maar ik kan alleen niet.*

Etenim non sinam. Ter. Ad. 2. 1. 14. *Doch ik zal 't niet toelaaten.* Sommige leezen At enim. Maar Donat. Ph. 5. 7. 90. leest zoo hier ter plaatse.)

ETES.

ĔTĔSĬĂCŬS, a, ūm. Etesiaca uva. Plin. H. 14. 3. *Een druif die een weinig voor de hondsdagen aan 't rypen koomt*, *als de Noord-Oosten wind begint te waayen.*

ĔTĔSĬĀS, æ. Plin. H. 18. 34. of ĔTĔSĬÆ, ārūm. m. plur. Cic. N. D. 2. 53. Att. 6. 8. *De Noord-Oosten wind*, *een Noordenwind die Oostelyk waait.*

Etesiæ. Vitruv. 1. 6. *Een wind uit den Westen*, *die men West-Noord-Noord-West noemt.*

Etesiæ. Plin. H. 2. 47. *Jaarwinden*, dat is, *winden die op zekere tyden van 't jaar in zekere gewesten waayen*: gemeenlijk *passantwinden* genaamt.

ĔTĒSĬŬS, a, ūm. Lucret. 5. 741. *Uit den Noorden*, *Noord*, *uit het Noordwesten*, *Noordwest*, *uit den Noord-Oosten*, *Noord-Oost*, van den wind spreekende.

ETHI.

ĒTHĬCE, es. f. Quintil. I. O. 12. 2. *De zedeleer*, *zedekunde*, *zedekonst*, *wellevenskonst*, *de zedelyke wysgeerte.* Cicero zegt de Fat. 1. dat hy liever Moralis Philosophia zoude gezegt hebben.

ETHN. ETHO.

(ĔTHNĬCUS, i. m. Hieron. E. 33. *Een Heiden.*)

ĒTHŎLŎGĬA, æ. f. Quintil. I. O. 1. 9. *Zedekonst*, *leere der zeden*, *beschryving*, *verhandeling*; *vertoning*, of *uitbeelding der zeden*, *hertstochten*, of *gevoelens.*

ĒTHŎLŎGŬS, i. m. Cic. de Or. 2. 60. *Zedekonstleeraar*, *zedenleeraar*, *een die de zeden*, *wyzen van doen*, *handelen*, of *inborst der menschen beschryft*, *vertoont*, of *verhandelt.*

ETIA.

ĔTĬĀM. conj. *Ook*, *insgelyks*, *zelf*, *ja ook*, *daar benevens*, *beneven dat*, *daarenboven.*

Stultus est atque etiam insanus. Hor. S. 2. 3. 159. *Hy is gek*, *ja ook uitzinnig.*

Etiam. *Noch*, *tot hier toe*, *tot daar toe.*

Nihil suspicabar etiam mali. Ter. An. 1. 1. 89. *Ik dacht noch geen quaad*, *tot daar toe vermoedde ik niet quaads.*

Etiam hoc tu respondes? Ter. An. 5. 2. 8. *Gy durft noch zoo antwoorden? Antwoord gy my noch dus?*

Etiamnunc. Cic. de Or. 2. 2. *Tot nu toe*, *tot noch toe*, *zelfs nu noch.* Etiamnum. Plaut. Pœn. prol. 99. *Tot deezen tyd toe.* Etiam tum. Cic. de Or. 2. 22. *Tot dien tyd toe.*

Etiam. *Ja*, *zekerlyk*, *voorzeker*, *gewisselyk*, *'t is zoo.*

Studes, inquam? Respondit, etiam. Plin. E. 4. 13. 3. *Studeert g* , *zeide ik? Hy antwoorde my*, *ja.*

Quin etiam aut non respondes? Cic. A. Q. 4. 32. *Waarom antwoord gy niet ja*, of *neen?*

Etiam atque etiam. *Ernstelyk*, *naerstiglyk*, *gestadiglyk*, *voort en voort*, *geduriglyk*, *ter deege*, *wel.*

Dum tempus est, etiam atque etiam cogita. Ter. E. 1. 1. 11. Aspice. Hor. E. 1. 18. 76. *Terwyl het tyd is*, *zoo denk 'er ernstelyk op*, *zoo overweeg het rypelyk*, of *zoo laat het wel door uwe gedachten gaan.*

Etiam atque etiam rogare. Cic. Fr. 1. 2. hortari. Cic. Att. 8. 12. subj. 3. ut, &c. *Iemant ernstelyk*, of *gestadiglyk verzoeken*, of *bidden*, *aanmaanen*, *dat hy*, *enz.*

Etiam atque etiam aliquid facere. Cic. D. 1. 7. *Iets met groote vlyt en naerstigheit doen.*

Etiam ut nullum periculum sit. Cic. Att. 15. 5. *Hoewel 'er geen gevaar in is*, of *in steekt*; *alhoewel 'er niets in te vreezen is.*

ĔTĬAMSĪ. conj. Een Conjunctio met een Subjunctivus. Cic. Fin. 5. 7. en somtijds met een Indicativus. Cic. Att. 7. 7. *Alhoewel dat*, *niet tegenstaande dat*, *onaangezien dat*, *alschoon dat.*

ETSI. ETYM.

ĔTSĪ. Een Conjunctio in 't gemeen met een Indicativus, en nu en dan met een Subjunctivus. Cic. Att. 5. 16. *Alhoewel*, *hoewel*, *niet tegenstaande*, *niet te min*, *schoon*, *schoon dat.*

ĔTYMŎLŎGĬA, æ. f. Cic. T. 8. A. Q. 1. 8. Quintil. I. O. 1. 6. *Woordoorsprongkelykheit*, of *kennis van den oorsprongk*, of *de afkomst der woorden.*

ĔTYMŎN, i. n. Varr. R. R. 1. 48. *De oorsprongk*, of *afkomst van een woord.*

Etyma sunt aperta. Varr. L. L. 6. 5. *De woordoorsprongkelykheden zyn klaar*, *'t is ligt den oorsprongk der woorden te vinden.*

EVAC. EVAD.

ĒVĂCŬO, as, avi, ātūm, ārĕ. *Ontledigen*, *leêg maaken*, *ruimen*, *uitgieten*, *schoon maaken*, *zuiveren*, *reinigen.*

Evacuare alvum. Plin. H. 20. 6. *Den buik zuiveren*, *afgaan*, *ter stoel gaan.*

ĒVĀDO, is, vāsi, vāsūm, vādĕrĕ. *Worden*, *tot iets koomen*, *ergens toe geraaken.*

Ille vir summus evadet. Cic. Cl. 47. *Hy zal een zeer groot man worden*; *hy zal in een zeer groot aanzien koomen.*

Improbus civis evasit. Cic. A. 2. 7. *Hy is een quaad borger geworden.*

Evadere. *Uitgaan*, *uitbreeken*, *ontwyken*, *ontsnappen*, *ontkomen*, *ontvluchten*, *wechgaan*, *zich wechmaaken*, *zich wechpakken*, *zich t' zoek maaken*, *wechloopen*, *deurgaan*, *ontvluchten.*

Evadere e custodia. Quintil. I. O. 2. 17. *Uit de gevangkenis breeken*, *uitbreeken.*

Evadere ab aliquo. Cic. T. Q. 1. 41. E manibus alicujus. Liv. 22. 49. Aliquem. Virg. Æ. 9. 386. *Iemant ontvluchten*, *iemants handen ontvluchten*, *ontkoomen*, of *ontsnappen.*

Cæsares evasit. Plin. E. 2. 1. 3. *Hy is de magt*, *de wraake*, of *gramschap der Keizeren ontkoomen*, *ontsnapt*, *ontvloden*, of *ontweeken.*

Evasit malum. Cels. 4. 24. *Hy is buiten gevaar van eenig ongemak*, *hy heeft geen nood.*

Sermones malignorum evadere. Plin. E. 7. 24. 3. *'t Quaadspreeken der boozen te boven koomen.*

Evadere ex aliqua re. Cic. V. 1. 5. Ali-

Aliquid. Virg. Æ. 5. 689. *Ergens uit ontkoomen*, of *uit raaken*, *eenig gevaar ontkoomen*, *zich uit een zaak redden*, of *ontwikkelen*, *uit eenig gevaar koomen*.
Ex abdito loco evadere in alium. Cic. N. D. 2. 37. *Uit een verbolе plaats in een andere vluchten*.
Evadere ad conjecturam somnii. Plaut. R. 3. 1. 20. *Tot een droom worden*, *op een droom*, of *droomgissing uitloopen*.
Evadere ad *of* in aliquem locum. Liv. 25. 23. *Ergens op klimmen*, of *op klauteren*, te weten op een boom, muur, berg, enz.
In angustias freti evasit. Front. St. 1. 4. 12. Evasit fretum. Ovid. M. 3. 19. Tac. An. 12. 35. 3. *Hy is de straat*, of *de engte door gezeilt*.
Vites in cacumina arborum evadunt. Quintil. I. O. 1. 2. *De wijngaarden klimmen tot de toppen*, of *kruinen der boomen toe*.
Evadere ardua. Liv. 2. 65. *Een hoogte beklimmen*, *een hoogte winnen*, *krijgen*, of *bekoomen*.
Eadem somnia aliis aliter evadunt. Cic. D. 2. 71. *De zelve droomen hebben bij verscheide menschen gansch andere uitkomsten*, *vallen verscheidentlijk in verscheide persoonen uit*.
Quo evadas nescio. Plaut. Pœn. 1. 1. 44. *Ik zie niet waar 't met u op uitloopen*, of *op uitkoomen zal*; *ik zie uw oogmerk niet*, *ik zie niet wat gij voorhebt*, of *waar 't met u heen wil*, *ik weet uw voornemen niet*, of *waar gy op toelegt*.
Tua licentia evadet in aliquod magnum malum. Ter. Ad. 3. 4. 64. *Uwe lossigheit*, of *ongebondenheit zal op een heel quaad einde uitloopen*.
Evasit pestilentia in morbos longiores. Liv. 27. 23. *De pest is op quijnende ziekten uitgeloopen*, of *is in langdurige ziektens veranderd*.
Ne in infinitum hæc quæstio evadat. Quintil. I. O. 2. 17. *Op dat dit geschil niet oneindig uitloope*.
Huc sermo evasit. Ter. E. 3. 3. 11. *'t Gesprek is hier op uit gekoomen*, of *uitgeloopen*, *men heeft daar van beginnen te spreeken*.

EVAG.

ĒVĂGĀTĬO, ōnis. f. Sen. E. 65. *Omdoling*, *zwerving*, *omreis*.
ĒVĀGĪNĀTŬS, ā, ūm. *Uitgetrokken*, *uitgetogen*, *uit de scheê getrokken*, *bloot*.
(Gladio sua sponte evaginato, in femore graviter vulneratus, occubuit. Justin. 1. 9. 8. *De degen van zelf uit de scheê gevallen zijnde*, *is hij*, *zwaarlijk in de dyi gewond*, *overleden*.
Quod pater resciens utero plenam cœpit evaginato persequi gladio. Hygin. F. 164. *Als de vader dat vernam*, of *gewaar wierd*, *heeft hij haar vervolgt met een uitgetrokken*, of *blooten deegen*.
Evaginatos gladios tenentes. Veg. 1. 18. *Blanke*, of *bloote*, *zwaerden in de hand hebbende*.)
ĒVĀGĪNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Uittrekken*, *uit de scheê trekken*, of *rukken*, *van leêr trekken*, *den degen trekken*. (Van dit vertum zijn geen voorbeelden. 't Participium evaginatus, waar van wy hier boven voorbeelden gesteld hebben, bewijst niet genoegzaam 't gebruik van Evagino. Zoo oordeelt nevens ons de geleerde Borricht de Var. L. L. ætat. p. 97.)
ĒVĀGŎR, āris, ātūs sūm, ārī. *Zwerven*, *loopen*, *dwaalen*, *omdoolen*, *gins en herwaarts loopen*, *zich verspreiden*, *over al heen loopen*, van persoonen, zaaken, enz spreekende.
Evagari longius. Cic. Off. 1. 29. *Te wijd uitloopen*, *zich te veel verspreiden*, *uitspatten*, *zich te ver verloopen*, van een hertstocht, *of* ongeregelde drift spreekende.
Evagata est late vis morbi. Liv. 3. 7. *De kracht der quaale*, of *ziekte is te zeer verspreid*.
Evagari. Liv. 22. 47. *Zich uitzetten*, *zich uitbreiden*, *zich uitstrekken*, of *zich openen*, van een geschaard leger spreekende.
Evagari. Plin. H. 10. 33. *Overloopen*, *overvloeijen*, *over dijken en dammen heen loopen*, van een stroom spreekende.
Evagari. Quintil. I. O. 2. 4. *Van zijn stuk raaken*, of *dwaalen*, *op een ander stuk vallen*, *van 't een op 't ander springen*, of *loopen*, *een buitensprong doen*, *uitweiden*, *van zijn voorwerp*, of *stoffe scheiden*.

EVAL.

ĒVĂLĔO, ēs, vălŭi, vălērĕ. Ovid. Her. 24. 61. *Konnen*, *magt*, of *vermogen hebben*.
ĒVĂLĒSCO, scis, ēscĕrĕ. Quintil. I. O. 2. 8. *Sterker worden*, *in kracht*, of *sterkte toeneemen*, *herstelt worden*, *frit en gezont worden*, *meer kracht krijgen*, *wassen*, *groeijen*, van de natuur, 't ligchaam, de gesteldheit, enz spreekende.
Cum evaluissent flagella pedes binos. Plin. H. 17. 15. *Toen de scheutjes*, of *takjes twee voeten lang geworden*, of *gewassen waren*.
Multa secutura essent quæ ad bellum evalescerent. Tac. An. 14. 58. 6. *Veele dingen zouden daar uit konnen volgen*, *die op een openbaaren oorlog uitbarsten*, *uitkoomen*, of *uitloopen zouden*.

ĒVALLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquem *of* aliquid. Varr. Ἐπιταφ. Titinn. Præl. *by* Non. 2. 259. *Iemant*, of *iets uitwerpen*, *uitwannen*, *uitsmijten*, of *buiten stooten*.
ĒVALLŌR, ēris, valli. Plin. H. 18. 10. *Gezuivert*, *gewant*, of *schoon gemaakt worden*, van 't koren spreekende.

EVAN.

ĒVĀNĒSCO, scis, vānŭi, ēscĕrĕ. Virg. Æ. 9. 658. *Verdwijnen*, *te niet gaan*, *tot niet worden*, *vervliegen*, *verschieten*, *vergaan*, *zijn kracht verliezen*, *vervallen*, van een inbeeldinge, verwe, quaale, enz spreekende.
Tectoria ex tenui ducta materia celeriter evanescunt. Vitruv. 7. 3. *De pleisteringen van dunne kalk verliezen straks al haare fraaijigheit*.
Hirundines eo tempore evanescunt. Plin. H. 9. 51. *De zwaluwen gaan op dien tijd wech*, *vertrekken op dien tijd*.
Evanescere vetustate. *Door ouderdom vervliegen*, *verslaan*, *slap worden*, *zijn kracht verliezen*, van eenig vocht spreekende.
Vinum & salsamentum evanescunt vetustate. Cic. D. 2. 57. *De wijn en 't zoute vleesch verliezen al hunne kracht door den ouderdom*.
Nimia gloria vividum quondam illud Fabii ingenium evanuit. Liv. 2. 48. *Van 't voor deezen zoo vlug*, of *schrander verstand van Fabius verdween zijn al te groote luister*.
Orationes illius evanuerunt. Cic. Cl. 27. *Zijne redenvoeringen zijn vergaan*, *verlooren*, *zijn niet meer voor handen*, of *worden niet meer gevonden*.
ĒVĀNGĔLĬĀ, ōrūm. n. plur. Cic. Att. 2. 12. *Bodenloon*, of *bodenbrood voor 't brengen van goede tijding*; *geschenk*, of *vergelding voor die een goede boodschap*, of *blijde tijding brengt*, *goede tijdings geld*.
ĒVĀNGĔLŬS, ī. m. Vitruv. 10. 7. *Een blijde bode*, *een brenger van goede*, of *van blijde tijdinge*.
ĒVĀNĬDŬS, ā, ūm. Sen. E. 122. Colum. Arb. 17. *Gekrenkt*, *afgenomen*, *verzwakt*, *verslenscht*, *verwelkt*, *verdort*, *dor*, *quijnende*, *die uitgaat*, *die zijn kracht verloren*, of *geen kracht meer heeft*, van een boom, *verschoten*, *ingeschoten*, van een verwe, enz spreekende.
Materia vetustate evanida. Vitruv. 2. 8. *Werkstoffe door ouderdom krachteloos*, of *onbequaam geworden*.
Paries evanidus. Vitruv. 2. 8. *Een zwakke muur*, *een muur die niet lang duuren*, of *staan kan*.
Evanidus. Sen. E. 35. *Vergangkelijk*, voor-

voorbijgaande, niet duurzaam, ydel, dat verdwynt, vergaat, of voorbygaat, van vermaakelijkheden spreekende.

EVANNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Varr. R. R. 1. 52. *Wannen, uitwannen.*

EVAP.

EVĂPŌRĀTIO, ōnis. f. Sen. N. Q. 3. 11. *Damp, wasem, uitdamping, uitwaassеming.*

(EVĂPŌRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Uitdampen, uitwaassemen.*

Id in aqua levissimum est, quod evaporatur. Gell. 19. 5. *Dat 'er uitwaassemt, of uitdampt, is 't ligtste in 't water.*

Aliquantum, quod est salubrius, evaporari ex nive, indicium illud est. Gell. 19. 5. *Zulks is een bewijs, dat een weinigje, 't geen gezonder is, uit de sneeuw uitdampt, of uitwaassemt.*)

EVAS. EVAX.

ĒVĀSTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ templum, urbem, &c. Liv. 10. 15. *Een kerk, een stad, enz. verdelgen, verwoesten, plonderen, uitroeyen, omkeeren, over hoop werpen.*

ĒVĀX! Plaut. Men. 1. 2. 18. *Hei sa! hei.* Een uitroeping die blijdschap te kennen geeft.

EUBO. EVEC.

EUBOEĂ, æ. f. Plin. H. 4. 12. *Negrepontus.* Zeker Eiland.

EUBŎĬCŬS, ă, ūm. Prop. 2. 20. 38. Ovid. M. 14. 155. *Een Negreponter, van Negrepontus.*

ĒVĔCTŬS, ă, ūm. Cic. V. 1. 20. *Gevoert, gebragt, overgevoert, overgebragt, vervoert, opgevoert, opgebeurt, verheven, opgetogen.*

Spe vana evectus. Liv. 42. 62. *Door een ydele hoop vervoert, opgebeurt, verheven, of opgetogen.*

ĒVĔCTŪS, ūs. m. Plin. H. 18. 5. *Voering, vervoering, uitvoering, of overvoering van iets*, 't zy te water, *of* te land.

EVEH.

ĒVĔHO, ĭs, vēxi, vēctūm, vĕhĕrĕ. acc. Varr. R. R. 1. 16. *Uitvoeren, uitbrengen, wechvoeren, vervoeren, verbrengen, brengen, aanvoeren.*

Scalis evehi in murum. Front. St. 3. 9. 2. *De ladders aan een muur brengen, een muur beladderen*, of *met ladders beklimmen.*

• In stationem, atque ipsas prope portas evecti sunt. Liv. 22. 45. *Zy vielen op de wacht, en drongen bykans tot aan de poorten toe.*

Evehere aliquid in aliquem locum. Juv. 1. 38. *Iets ergens inbrengen, iets in eenige plaats brengen, voeren*, of *draagen.*

Evehere aliquem in Consulatum. Paterc. 2. 90. 1. *Iemant tot staat*, of *in de regering brengen.* In summum fastigium. Paterc. 2. 30. 3. *Iemant tot de grootste bedieningen*, of *tot het hoogste staatbewind brengen, iemant tot den hoogsten trap van eere verheffen.*

Evehere aliquem ad Deos. Hor. O. 1. 1. 6. *Iemant tot de Goden verheffen, den Goden gelyk maaken*, of *gelyk stellen.*

Ubi tranquillitas maris in altum evexit. Liv. 25. 27. *Toen de stilte ons diep in zee had gebragt, toen wy door 't mooije weêr diep in zee waren gedreven.*

EVEL.

ĒVĔLLO, ĭs, vellī, *en* vūlsī, vūlsūm, vellĕrĕ. acc. *Uitrukken, uitroeyen, uittrekken, uitplukken, met geweld uithaalen, ontwortelen, met de wortel uittrekken*, van een gewas, paal, gedeelte van 't lighaam, enz. spreekende.

Evellere arborem. Liv. 33. 5. *Een boom uitroeyen, een boom uit de aarde rukken.* Sibi capillum. Cic. T. Q. 3. 26. *Zyn haair uittrekken*, of *uitplukken, zyn haair uit 't hoofd trekken.*

• Evellere aliquem ex complexu alicujus. Cic. Att. 3. 9. *Iemant uit iemants armen rukken.*

Evellere sibi scrupulum ex animo. Cic. S. R. 2. *Een schroom, bekommering*, of *angstvalligheit uit zyn gemoed rukken*, of *bannen.* Opinionem aliquam ex animo hominum. Cic. Clu. 1. *Eenige meening*, of *eenig gevoelen uit het oordeel van de waereld*, of *van de menschen wechneemen.*

Evellere Consules non modo ex memoria, sed etiam ex fastis. Cic. Sext. 14. *De Raadsheeren*, of *Burgermeesters niet alleen uit de gehengenis, maar ook uit de openbaare naamrollen uitroeijen*, of *uitschrappen.*

Evellere radicitus omnes actiones alicujus. Cic. Dom. 13. *Alles wat iemant gedaan heeft ganschelijk te niet doen; aantoonen dat iemant geen recht heeft gehad*, of *niet gewettigt is geweest in al wat hy gedaan heeft.*

EVEN.

ĒVĔNĬO, īs, vēnī, vēntūm, vĕnīrĕ. *Geschieden, gebeuren, voorvallen; koomen, aankoomen.*

Si rus eveniat. Plaut. Cas. 2. 8. 1. *Zoo hy op 't land*, of *buiten koomt.* Andere leezen Veniat.

• Evenit hæc res prospere. Cic. F. 3. 12. Bene atque feliciter. Cic. Mur. 1. Ex sententia. Ter. H. 4. 5. 17. *Deeze zaak is voorspoedig, wel, naar wensch gelukt*, of *gelukkiglyk uitgevallen.*

Evenit contra. Hor. S. 1. 3. 27. Male mihi. Cic. N. D. 3. 32. *De zaak is my qualyk gelukt, is voor my niet wel uitgevallen, heeft voor my een quaaden uitslag gehad.*

Idem eveniet in meas literas. Cic. F. 2. 10. *Myne brieven zal 't zelve overkoomen*, of *zullen 't zelve lot hebben.*

Quid tu Athenas insolens? Evenit. Ter. An 5. 4. 4. *Hoe koomt men u te Athene te zien? By geval.*

Evenit illis iter ut esset in Lemnum. Ter. Ph. 1. 2. 15. *'s Is by geval gekoomen, dat zy hunnen weg naar Lemnos namen.*

Metello Numidia evenit. Sall. B. J. 43. *Numidien is Metellus toe gevallen*, of *is Metellus te beurt gevallen.*

Merito hæc tibi evenerunt a me. Plaut. Capt. 2. 3. 55. *'s Is met recht dat ik u deeze diensten heb gedaan; gy hebt die diensten wel by my verdient.*

(Evenire. *Een uitslag*, of *uitkomst hebben.*

Quomodo mihi Epidici dicta eveniant. Plaut. E. 3. 2. 2. *Wat uitslag Epidicus woorden zullen hebben. Wat van Epidicus zeggen zal worden.*

Aliquid illi evenit. *Hy is gestorven, hy is overleden; hem is iets menschelyks overgekoomen.* De dood is het laatste overval, dat den mensch kan treffen. De Grieken gebruiken ook hun Συμπίπτειν in deezen zin. Arrian. de Exped. Alex. 7. 466. Εἴ τι κατὰ τὴν πορείαν Κρατερῷ συμπίπτει. *Indien Craterus op de reize iets mogte overkoomen, zoo Craterus op de reize mogt sterven.*

Rempublicam, si quid sibi eveniret, civilia bella subituram. Suet. J. 86. 4. *Dat het Gemeenebest, zoo hem iets overquam*, of *iets menschelyks overquam*, of *indien hy stierf, inlandsche oorlogen zou moeten voeren.*)

ĒVĔNTĪLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 31. 3. Colum. 1. 6. *Voor den wind laaten uitwaayen*, of *verstuiven, wannen*: ook *verluchten, in de lucht*, of *te luchten hangen*, of *leggen, buiten hangen.*

ĒVĔNTŬM, i. n. Cic. D. 1. 6. *Uitkomst, uitslag, uitgang, einde, gevolg.* De goede Schrijvers gebruiken dit woord gemeenlijk niet dan in 't meervoud.

ĒVĔNTUS, ūs. m. Cic. I. R. 1. 28. *Uitslag, uitkomst, uitgang, einde, gevolg.*

EVER.

ĒVĔRBĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc.

acc. Virg. Æ. 12. 866. Quintil. I. O. 2. 4. *Slaan, kloppen, smyten, afrossen, afsmeeren, den rug smeeren.*

* Animum matris ad inquirendum everberat. Gell. 1. 23. *Hy maakt zyn moeder meer gaande om het te onderzoeken, om 'er onderzoek naar te doen*, of *om 'er naar te verneemen.*

(Everberare. *Met roeyen*, waar door 't water als geslagen word, *te boven koomen, overwinnen*, of *afkeeren.*

Ut fluctus, qui se invehebant, everberarentur. Curt. 9. 4. 13. *Op dat de golven, die zich opgaven, door 't roeyen mogten afgekeert*, of *te rug geslagen worden.*)

ĒVERGĂNEŬS, ă, ŭm. Everganeæ trabes. Vitruv. 5. 1. *Wel gelegde*, of *wel gevoegde balken.*

ĒVERGO, is, vērgĕrĕ. acc. *Uitgieten, uitstorten, uitwerpen, uitloopen, uitvlieten.*

Montes nullos apertos evergebant rivos. Liv. 44. 33. *Daar liep niet eenen stroom uit het gebergte, daar vloot niet eenen stroom uit de bergen.*

ĒVERRĪCŬLŬM, i. n. Ulp. Dig. 47. 10. 13. §. 7. *Een sleep- of treknet, een zegen.*

Quod unquam ejusmodi everriculum in illa Provincia fuit? Cic. V. 4. 24. *Zag men ooit diergelyk een sleepnet*, (dat is *plondervogel*) *in dat overheerde Landschap?* Cicero speelt met het woord Everriculum op den naam van Verres tegens wien hy spreekt.

Everriculum malitiarum omnium. Cic. N. D. 3. 30. *Een middel tegens alle quaadaardigheden, haairkloveryen*, of *knibbelaryen.*

ĒVERRO, is, vērri, vērsŭm, vērrĕrĕ. acc. Cic. V. 2. 7. *Veegen, afveegen, wechveegen, uitveegen, met een bezem keeren*, of *schoon maaken.*

ĒVERSĬO, ōnis. f. Cic. A. 1. 2. *Omwerping, omstoting, omsmyting, verdelging, omkeering, uitroeying, het omsmyten van iets*, als van een wagen, zuil, enz.

Eversio Reipublicæ. Cic. S. 12. *De omkeering, verderving, ondergangk, verwoesting, verdelging, uitroeying*, of *'t verderf van een Staat*, of *van 't Gemeenebest.*

ĒVERSŎR, ōris. m. Cic. Part. 30. *Verwoester, verderver, verdelger*, of *uitroeyer van een Staat*, of *Gemeenebest.*

Eversor patrimonii. Cajus Jurisc. Inst. 1. 8. *Een doorbrenger, verquister*, of *opmaker van zyn goed; een spilpenning.*

ĒVERSŬS, ă, ŭm. part. ab Everto. Ovid. Am. 3. 9. 7. *Omgekeert, omgeworpen, omgestort, omgeslagen, omgevallen, 't onderste boven gekeert, gezet, gestort*, of *geworpen*, van een pijlkoker, rijtuig, vat, enz spreekende.

Eversus. Cic. Sext. 15. *Verwoest, verdelgt, verdorven, uitgeroeit, omgekeert, 't onderste boven gekeert, tot een puinhoop gemaakt*, van een Stad, Staat, enz spreekende.

Eversus fortunis omnibus. Cic. Fl. 5. V. 3. 85. *In den grond*, of *ganfch bedorven, van zyn goed*, of *van het zyne ontzet, die zyn goed heeft verloren, naakt en bloot*, of *kaal en berooit.*

ĒVERSŬS, ă, ŭm. part. ab Everro. *Schoon, rein, schoon gemaakt, uitgeveegt; ledig geveegt.*

* Quod fanum non eversum atque extersum reliquisti? Cic. V. 2. 21. *Wat Kerk*, of *Godshuis hebt gy niet ledig geveegt, en berooft*, of *uitgeplondert?*

ĒVERTO, is, vērti, vērsŭm, vērtĕrĕ. acc. Hor. E. 2. 2. 34. *Omsmyten*, of *omwerpen, overhoop, om verre*, of *'t onderste boven werpen, afbreeken, vernielen, verdelgen, slegten, uitroeyen, verwoesten, omkeeren*, een beeld, huis, stad, enz.

Evertere arborem. Virg. G. 1. 256. *Een boom vellen, omhakken, omhouwen*, of *uitroeyen.* Navem. Cic. Fin. 4. 27. de Or. 1. 38. *Een schip omsmyten, omzeilen, 't onderste boven smyten*, of *zeilen*, van 't onweêr, een Stuurman, Lootsman, enz spreekende.

Evertere civitatem. Cic. Dom. 13. Rempublicam. Cic. Her. 4. 38. Gentem. Virg. Æ. 3. 1. *Een stad, Staat*, of *Gemeenebest; een volk verwoesten, verdelgen uitroeyen.*

Evertere aliquem bonis. Cic. P. Q. 31. V. 2. 22. Fortunis. &c. Cic. Div. V. 2. 17. *Iemant in de grond bederven, in de grond helpen, iemant van al zyn goed ontzetten*, of *berooven, iemant al zyn goed doen verliezen.*

Evertere rationem aliquam. Cic. Fin. 1. 7. *Een reden, een gevoelen vernietigen, grondig wederleggen, te niet doen.* Amicitiam funditus. Cic. Fin. 2. 25. *De grond van vriendschap ganschelyk verbreeken*, of *t'eenemaal vernietigen.* Leges Cic. C. 1. 7. V. 2. 19. Jura. Cic. V. 2. 19. *De wetten*, of *rechten schenden, verbreeken*, of *te niet doen, vertreeden, met voeten treeden.*

Dialecticam evertere. Cic. A. Q. 4. 30. *De Redeneerkonst bederven, omkeeren, vervalschen, schenden, vernietigen.*

EVES.

(ĒVĔSTĪGĀTUS, ă, ŭm. Sen. Cont. 2. 9. *Nagevorscht, opgespeurt.*)

EUGE. EVIB.

ĒŬGĔ. interj. Ter. Ad. 5. 7. 13. *Wakker, lustig, t'za, braaf, kom moed, dat gaat wel, dat gaat treffelyk.*

ĒVĪBRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Gell. 1. 11. *Beweegen, gaande maaken, opwekken*, van hertstochten spreekende.

EVIC.

ĒVĪCTĬO, ōnis. f. Ulp. Dig. 21. 2. 4. *Uitwinning, vrywaring, schadeloosbouding*, een woord der Rechtkunde, wanneer men in 't Recht zijn goed weder krijgt, dat iemant aan een ander, uit hoofde van koop, *of* van eenig ander verdrag, heeft overgelevert zonder onze toestemming.

ĒVĪCTUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 4. 548. *Overwonnen, overmeestert, t'ondergebragt, getemt.*

Evictus. *Overwonnen, bewogen, ingenomen, geraakt, vermeestert, ingewonnen, vermurwt, verzacht, verzet*, door gebeden, door eenig gevoelen van blijdschap, *of* droefheit, door traanen, enz.

Nullis fortunæ illecebris in gaudium evictus. Tac. H. 2. 64. 4. *Door geen aanlokzels*, of *streelingen van 't geluk tot eenig gevoelen van blydschap gebragt*, of *tot eenige blydschap bewogen.*

Evictus. *Overwonnen, verwonnen, overtuigt.*

Nefariis criminibus & multis testibus evictus. Cic. V. 1. 1. *Van snoode schelmstukken door veele getuigen overwonnen*, of *overtuigt.*

EVID.

ĒVĬDĒNS, entis. omn. gen. *Klaar, blykelyk, baarblykelyk, openbaar, opentlyk, zonneklaar, middagklaar, onbetwistelyk, onbetwistbaar, onwederspreekelyk.* De compar. Evidentior staat by Liv. 44. 41. en de superl. Evidentissimus by Liv. 8. 9. van een rede, schrijver; enz spreekende.

ĒVĬDENTĔR. Adv. Liv. 6. 26. *Klaarlyk, openbaarlyk, krachtiglyk, opentlyk, onwederspreekelyk, baarblykelyk.* De superl. Evidentissime staat by Suet. Tib. 45. 1.

ĒVĬDENTĬĂ, æ. f. Cic. A. Q. 4. 6. *Klaarheit, blykbaarheit, klaarblykelykheit.*

EVIE. EVIG.

ĒVĪĔ. Plaut. Men. 5. 2. 82. Hor. O. 2. 19. 5. *Evié.* Een geschreeuw der Wijnpaapen, *of* Priesteren van Bacchus. Dit is een Griekfch woord, en betekent eigentlijk, *t'za wakker myn zoon, hou moed myn zoon.*

ĒVĬGĬLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. E. 1. 5. *Opwaaken, wakker worden, ontwaaken.*

Evigilare. Tib. 1. 9. 64. *Wakker zyn.*

zyn, waaken, wakker leggen, niet slaapen, kloek, naerstig, vlytig en zorgvuldig zyn.

Evigilare in studio. Cic. Br. 15. *Naerstig in de boek effening zyn*, of *naerstig studeeren; zyn studie*, of *leeroeffening vlytiglyk waarneemen.*

In eo evigilaverunt curæ & cogitationes meæ. Cic. Par. 2. *Myne gedachten zyn omtrent die zaak geweest*, of *daar op hebben myne zorgen en gedachten gedoelt.*

Evigilare versus, librum, &c. Ovid. Tr. 1.1.108. *De nachten met dichten, met boekschryven, enz. door brengen*, of *verslyten; groote vlyt tot het maaken van vaerzen, een boek, enz aanwenden.*

EVIL. EVIN.

ĒVĪLĒSCO, is, vilŭī, vilēscĕrĕ. Suet. Cl. 15.8. *Verslechten, slecht, verachtelyk, versmadelyk*, of *gering worden.*

ĒVINCIO, is, vinxi, vinctum, vincīrĕ. Ovid. M. 15.676. *Binden, bewinden, aanbinden, opbinden, ombinden, rondom binden, aanden.*

Insigni Regio aliquem evincire. Tac. An. 6. 42. 6. *Iemant het Koningk'yk hu'zel aanbinden*, of *opbinden; 't Koningklyk cieraad opzetten*, of *aandoen, iemant kroonen*, of *de kroon opzetten.*

ĒVĪNCO, is, vici, victum, vincĕrĕ. *Verkrygen, verwerven, erlangen, bekoomen, winnen, opdoen*, door krachtige verzoeken, *of* gebeden.

Evincunt instando, ut, &c. Liv. 2. 4. *Zy verkrygen door hun aanhouden, dat, enz.*

Evincere. *Overwinnen, overtreffen, te boven gaan, de overhand hebben, de prys behaalen*, of *wechdraagen, te boven koomen.*

Platanus evincit ulmos. Hor. O. 2. 15. 5. *De Platanus overtreft de olmboomen*, of *word meer geacht dan de olmboomen.*

Evincere morbum. Tib. 4. 11. 3. *en* 5. Colum. 6. 5. *Een ziekte overwinnen, een quaal te boven koomen*, of *genezen.*

Evincere patientiam alicujus. Sen. Cl. 1. 14. *Iemants gedult overwinnen*, of *ten einde brengen, iemant zyn gedult doen verliezen.*

Evincere. Ulp. Dig. 21. 2. 1. *Zyn goed, dat door een ander aan iemant geleevert is, in rechten weder eischen.* Een woord der Rechtkunde. Zie Evictio.

ĒVĪNCTŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 5. 494. *Gebonden, aangebonden, aangedaan, omgebonden, opgebonden, bewonden.*

Vittis coronisque evinctus. Tac. H. 4.53.3. *Met linten en bloemen bewonden*, of *omvlochten, met linten en kranssen verciert.* Virgilius zegt, Evinctus capur. Æ. 5.774. *of* tempora tænis. Æ. 5. 269.

Evinctæ comæ. Ovid. Am. 3. 6. 56. *Opgeknoopt*, of *opgebonden haair.*

EVIR.

ĒVĪRĀTĬO, ōnis. f. *Ontmanning.*

Pilorum eviratio. Plin. H. 29. 1. *Uittrekking van 't haair.*

ĒVĪRĀTŬS, i. m. Mart. 5. 43.1. *Verwyft, lafhertig, ontmant, gelubt.* Deeze Dichter gebruikt Evirator in den eersten zin.

ĒVĪRĒSCO, scis, ĕscĕrĕ. Varr. *by* Non. 2.258. *Groenen, groen worden.*

ĒVĪRO, as, avi, atum, arĕ. acc. Varr. *by* Non. 1. 213. *Ontmannen, de teelleden*, of *mannelykheit afsnyden, lubben; verwyft*, of *lafhertig maaken.*

EVIS.

ĒVĪSCĔRĀTŬS, ă, ŭm. Quintil. D. 12. *Ontweit, dat men 't ingewand uitgehaalt heeft.*

ĒVĪSCĔRO, as, avi, atum, arĕ. acc. Virg. Æ. 11. 723. *'t Ingewand uitsnyden*, of *uithaalen, ontweiden.*

Eviscerant terram hæc flumina. Sen. N. Q. 4. 2. *Deeze stroomen haalen 't ingewand uit de aarde, maaken de aarde mager, neemen de vettigheit der aarde wech*, of *putten het aardryk uit.*

EVIT.

ĒVĪTĀBĬLĬS, is. m & f. lĕ, is. n. Ovid. M. 6. 234. *Vermydelyk, schuwelyk, dat men myden, schuwen, ontwyken*, of *ontgaan kan.*

ĒVĪTĀTĬO, ōnis. f. Cic. Her. 2. 2. *Myding, schuwing, ontwyking, vlieding*, of *de wyze om iets te myden, te schuwen, te ontwyken*, of *te ontgaan.*

ĒVĪTO, as, avi, atum, arĕ. acc. Cic. Fin. 5. 7. *Myden, vermyden, schuwen, ontwyken, ontgaan, ontvlieden, ontkoomen, ontvluchten.*

† Alicui vitam evitare. Cic. T. Q. 1.35. *Iemant het leven beneemen, van 't leven berooven, iemant ombrengen*, of *dooden.* Men moet dit woord in deezen zin niet gebruiken.

EUNU.

(ĒUNŪCHĪNŬS, ă, ŭm. Hieron. ad Eustoch. E. 22. 12. *Dat naar een gesnedene gelykt*, of *de gedaante van een gesnedene vertoont.*)

ĒUNŪCHO, as, avi, atum, arĕ. Varr. *by* Non. 2. 289. *Snyden, ontmannen; lubben.*

ĒUNŪCHŬS, i. m. Juv. 6. 366. *Een gesnedene, ontmande, gelubde.*

EVOC.

ĒVŎCĀTĬO, ōnis. f. Evocatio inferorum. Plin. H. 30. 1. *Opzoeping*, of *bezwering der helsche geesten.*

ĒVŎCĀTŎR, ōris. m. *Beroeper, uitroeper, t'zamenroeper.*

Evocator servorum. Cic. C. 1. 11. *t'Zamenroeper der slaaven, ophitzer, opruier*, of *opmaker der slaaven; een die de slaaven tegens hunne meesters oproerig maakt.*

ĒVŎCĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 8. 2. *Beroepen, vergadert, verzamelt, byeen geroepen, t'zamen geroepen, ontboden.*

* Evocatus. Cæs. B. C. 3.88.4. *Een oud soldaat, die zyn tyd uitgediend hebbende, vrywilliglyk, ter bede van den Burgermeester*, of *Vorst, weder in den dienst ging.* De Keizer Galba by Suet. C. 10. koos tot zijne lijfwagt, zeker getal jonge Roomsche Ridders, die by 't gebruik van den gouden ring toeliet, en Evocati, of *Beroepene*, noemde. (Vossius over Cæs. B. C. 1.27. 5. meent, dat men onze Adelborsten dus zou konnen noemen, om dat ze ook dubbelde soldy trekken, en van tocht en wacht vry zijn, met dat onderscheid, dat de onze in 't leger moeten tegenwoordig zijn, daar de andere t' huis bleven.)

ĒVŎCO, as, avi, atum, arĕ aliquem ex *of* ab aliquo loco. *Iemant ergens van daan roepen, doen roepen, van daan doen koomen*, of *ontbieden.*

Evocate huc Davum. Ter. An. 3. 3. 47. *Roep Davus hier, laat Davus hier koomen.*

Evoca eum meis verbis. Plaut. Am. 3. 3. 12. *of* Accitu meo. Cic. V. 3. 28. *Roep hem uit mynen naam*, of *van mynent wege buiten.*

Evocare aliquem ad se. Cic. V. 2. 67. *Iemant tot zich roepen, iemant beveelen*, of *verzoeken tot hem te koomen, iemant ontbieden.* Ad cœnam. Plaut. Most 4.3.13. *Iemant ter avondmaaltyd verzoeken*, of *nodigen.* Ad colloquium. Liv. 23. 43. *Iemant tot een gesprek beroepen*, of *verzoeken.* Hostes ad pugnam. Cæs. B. G. 5. 58. 2. *De vyanden ten stryde eischen, uitdaagen*, of *uittarten.*

Evocare aliquem ad causam dicendam. Liv. 39. 36. *Iemant tot zyn verweering*, of *verdediging roepen, iemant dagvaarden om zich te verantwoorden*, of *verdedigen.*

Consules ad arma ex Senatusconsulto evocaverunt. Cic. C. R. 7. *De Burgermeesters lieten door last van den Raad*, of *uit kracht van 't raadsbesluit, de wapenen opvatten*, of *opneemen.*

Evocare animum a negotio, a voluptate, &c. Cic. T. Q. 1. 31. *Zyn hert van de bezigheden, van de vermakelykheden, enz. aftrekken*, of *afwenden; zich de bezigheit, 't vermaak, enz. onttrekken*. De oude handschriften leezen Sevocare.

Vis omnis vitium in palmites evocatur. Plin. H. 14. 1. *Al de kracht van den wyngaard trekt in de ranken.*

Præmiis aliquem evocare. Quintil. I. O. 1. 1. *Iemant door belooningen*, of *vergeldingen aanporren, aanzetten, opwekken*, of *aanlokken*.

Evocare dæmonas. Plin. H. 28. 2. Animas. Virg. Æ 4. 242. *De duivelen*, of *booze geesten bezweeren om te verschynen; de zielen der dooden oproepen.*

EVOE. EVOL.

ĒVŎĒ. Plaut. Men. 5. 2. 82. Hor. O. 2. 19. 5. *Evé*. Een geschreeuw der wijnpaapen, *of* Priesteren van Bacchus. zie Evie.

(ĒVŎLĀTICŬS, ă, ŭm. Plaut. Pœn. 2. 27. 28. *Die*, of *dat uitvliegt*.)

ĒVŎLITO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Wechvliegen, ontvliegen, uitvliegen, vliegende wechgaan*, of *heene gaan*, van een vogel spreekende.

Per fenestras evolitare. Colum. 8. 8. *Door de vensteren uitvliegen.*

ĒVŎLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ e *of* ex aliquo loco. Plin. H. 10. 33. *Ergens van opvliegen, van daan vliegen, van wechvliegen. van daan vertrekken*, van een vogel spreekende.

Evolare. *Zich wechmaaken, zich t'zoek maaken, zich wechpakken; ontvlieden, ontvluchten, wechloopen, wechvluchten, ontkoomen, ontsnappen.*

Evolarat jam e conspectu quadriremis. Cic. V. 5. 34. *Wij hadden de galei al uit het gezicht verloren*, of *de galei was ons al uit het gezicht geraakt.*

Evolare ex insidiis aliquorum. Cic. Mur. 38. *De listen, en laagen van sommigen ontsnappen*, of *ontkoomen.*

Ex urbe rus evolare. Cic. de Or. 2. 6. *Uit de stad zich naar 't land begeeven; een uitvlucht van de stad naar 't land neemen.*

Consul evolat ex Senatu. Cic. Sext. 12. *De Burgermeester gaat*, of *vertrekt schielyk uit den Raad.*

Evolant ex omnibus partibus sylvæ, & in nostros impetum faciunt. Cæs. B. G. 3. 28. 3. *Zij vliegen uit alle hoeken van 't bosch op ons volk aan*, of *schieten vluchtig uit alle kanten van 't bosch op ons volk toe.*

Eam pœnam suis opibus invitissimis nobis evolarunt. Cic. Prov. Cons. 6. *Zij zijn, tot ons groot leedwezen, door hunne rykdommen die straffe ontsnapt*, of *ontkoomen.*

Cistilla mihi hic evolavit. Plaut. Cist. 4. 2. 65. *Hier ben ik myn kisje quyt geraakt*, of *quyt geworden; hier heeft men my myn kisje ontvreemd*, of *ontstolen.*

ĒVŎLVO, is, vŏlvi, vŏlūtŭm, vŏlvĕrĕ. acc. Stat. A. 1. 243. *Ontwinden, ontrollen, losdoen, losrollen, opslaan, ontvouwen.*

Evolvere saxa. Lucan. 3. 488. *Groote steenen rollen*, of *voortrollen.*

Evolvere aliquem opertum amiculo. Petron. 1. 12. *Iemant de deekens aftrekken*, of *ontdekken.*

* In mare se evolvere. Virg. Æ. 5. 807. *of* evolvi. Plin. H. 4. 12. *Zich in de zee ontloffen*, of *ontlasten, in de zee uitloopen*, of *storten*, van stroomen spreekende.

Hac re te omni turba evolves. Ter. E 4. 4. 55. *Hier door zult gij u van alle moeite ontlasten*, of *ontslaan, uit alle moeyelykheit*, of *onrust redden.*

Evolvere involuta. Cic. T. 2. *Zwaare*, of *verwarde zaaken ontwinden, ontknoopen, uitleggen, verklaaren, licht geeven.* Animi sui complicitam notionem. Cic. Off. 3. 19. *Klaarlyk*, of *duidelyk zyne verwarde gedachten verklaaren*, of *ontvouwen.*

Evolvere librum. Cic. T. Q. 1. 11. Poëtas. Cic. Fin. 1. 21. *Een boek, de Dichters doorbladeren, doorleezen, doorloopen, doorsnuffelen.*

Condita pectoris evolvere. Catul. 66. 74. *Zyne geheimen*, of *verborgene gedachten ontdekken*, of *openbaaren.*

ĒVŎLŪTĬO, ōnis. f. Evolutio Poëtarum. Cic. Fin. 1. 7. *Het lezen der Dichteren.*

ĒVŎLŪTŬS, ă, ŭm. Liv. 26. 19. *Los gerolt, ontwonden, los gewonden, ontrolt, los gemaakt.* De Schrijver spreekt van een slang.

Evolutus. Sen. H. OE. 3. 731. *Ontlast, ontlost, uitgestort, uitgegoten*, van een stroom spreekende.

Evolutus bonis. Sen. E. 74. *Van zyne goederen ontzet, beroost, ontbloot, uit zyne bezittinge gejaagt.*

Evolutum integumentis dissimulationis tuæ te perspicio. Cic. de Or. 2. 86. *Gij koomt mij voor zonder uwe gewoone veinzery.*

EVOM.

ĒVŎMO, is, vŏmŭi, vŏmĭtŭm, vŏmĕrĕ. acc. *Braaken, uitbraaken, overgeeven, spouwen.* Boertende zegt men *kalven*, of *kalven maaken.*

Evomere iram in aliquem. Ter. Ad. 3. 2. 14. Virus acerbitatis suæ apud aliquem. Cic. Am. 23. *Zyn gal tegens*, of *op iemant uitbraaken, zyn boosheit op iemant uitstorten*, of *uitgieten.*

Aliquid in aliquem evomere. Ter. Ad. 3. 4. 65. Cic. Mil. 29. *Iets tegens iemant uitbraaken, iemant iets verwyten*, of *in 't aangezicht smyten*, te weten harde, vinnige, *of* bitze woorden.

Nilus multis faucibus in mare se evomit. Plin. H. 5. 9. *De Nyl ontlast zich, loopt*, of *stort door verscheide monden in zee.*

EUON. EUPA.

(EŬŌNYMŬS, i. f. Plin. H. 13. 22. Εὐώνυμος. Theophr. Hist. Plant. 3. 18. *Een boom in 't eiland Lesbos.* zie deeze Schrijvers.)

EŬPĀTŌRĬĂ, æ. f. Plin. H. 25. 6. *Agrimonie, leverkruid, boetjeskruid.*

EUPH.

EŬPHŌNĬĂ, æ. f. Quintil. I. O. 1. 5. *Een aangenaame*, of *goede klank, zoet geluid*, of *welluidentheit. Een zoetigheit uit de t'zamenloop van zekere lettergreepen ontstaande, die 't oor behaagt.*

EŬPHRĀTĒ, ēs. *of*

EŬPHRĀTĒS, is. m. Cic. N. D. 2. 52. *De Eufraat*, een stroom van Mezopotamiën.

(EŬPHRĀTĬS, idis, f. *Van den Eufraat, dat tot den Eufraat behoort.*

Mœstam Persida ripa Euphratide vix putat tuendam. Sidon. E. 8. 9. *Hij meent dat het bedroefde Persien nauwlyks op 's strand van den Eufraat zal beschermt worden.*)

EŬPHRŎSYNŬM, i. n. Plin. H. 25. 8. *Ossetong, Buglosse*, zeker kruid.

EURI.

EŬRĪNŬS, ă, ŭm. *Oost, van 't Oosten, uit het Oosten, Oostelyk.*

Ventus eurinus. Colum. 11. 2. *De Oostewind.*

EŬRĪPŬS, i. m. Cic. N. D. 3. 10. *Euripes*, een zeearm tusschen Aulis en 't eiland Eubœa, alwaar, naar 't zeggen van Plinius, zevenmaal 's daags ebb' en vloed is.

Euripus. Cic. L. L. 2. 1. Plin. E. 1. 3. 1. *Een wetering*, of *watering, een vyver*, of *watergracht*, 't zy tot gemak, *of* vermaak van hofsteden, enz.

Euripus. Suet. J. 39. 5. *Een groote waterbak*, of *waterkom, een dok*, of *diepe en groote gracht vol water* by 't groote schouwburg, om 'er een scheepsstrijd in te vertoonen, gegraaven.

EURO.

EŬRŎNŎTŬS, i. m. Vitruv. 1. 6. Colum. 11. 2. *De Zuid-Zuid-Ooste wind.*

EŬRŌPĂ, æ. f. Cic. N. D. 3. 10. Plin. H. 3. 1. *Europe*, een van de vier

vier deelen der waereld.

EUROPÆUS, ă, ūm. Ovid. M. 8. 23. *Een Europeer, een die uit Europe is.*

(EUROPENSIS, is, m. & f. sĕ, ĭs, n. *Europisch, van Europe, dat tot Europa behoort*, of *dat Europe betreft.*

Aureliano rebus Europensibus occupato. Vopisc. Aurel. 31. *Aurelius met Europische zaaken bezig zynde.*)

EUROTAS, æ. m. Cic. T. Q. 5. 34. *De Eurotasstroom*, een Stroom van Lacedæmonien.

EURU. EURY.

EURUS, i. m. Cic. Att. 16. 2. Virg. Æ. 1. 89. *De Ooste*, of *Zuid-Ooste-wind.*

EURYTHMIA, æ. f. *Welgeregeldheit, welgeschiktheit, evenredigheit, evenmatigheit in een gebouw.*

Eurythmia est venusta species, commodusque in compositionibus membrorum aspectus. Vitruv. 1. 2. *De evenredigheit is een fraaije cierlykheit, en een bevallig gezigt in de t'zamenvoeginge der stukken van een gebouw.*

Eurythmia. Quintil. I. O. 1. 10. *Welgeschikte ligchaamstant, een fraaije gestalte, gestaltenis*, of *stant van 't ligchaam.*

EUST. EVUL.

EUSTYLOS, i. f. Vitruv. 3. 2. *Een Tempel wiens pylaaren op een behoorlyke wytte van malkanderen staan.* Men verstaat 'er Ædes, is, onder.

EVULGO, ās, āvi. ātūm, ārĕ. acc. Liv. 44. 17. *Uitgeeven, in 't licht geeven, gemeen maaken, in de waereld brengen*, een werk, boek, enz.

EVULSIO, ōnis. f. *Uittrekking, uitrukking, uithaling, uitplukking.*

Dentis evulsio. Cic. N. D. 3. 22. *Tandtrekking, het uittrekken van een tand.*

(EVULSUS, ă, ūm. Evulsa arbor. Cic. Att. 15. 4. *Een boom die uit de grond gerukt*, of *getrokken is.*)

EUXI. EX.

EUXINUS, ă, ūm. Pontus Euxinus. Ovid. Tr. 4. 4. 55. *De zwarte zee.*

EX. præp. abl. *Door, uit.*

Domus mea ædificatur ex autoritate Senatus. Cic. Ar. 7. *Myn huis word door last van den Raad gebouwt.*

Ex. *Om, ter oorzaak, ter zaake, ter liefde van, wegens, uit inzigt, ten aanzien, uit aanmerking, om de wille, mijnen 't halve.*

Ex me doluisti, nunc ut duplicetur tuum ex me gaudium, præstabo. Cic. F. 16. 21. *Gy zyt om mijnen 't wil bedroeft geweest, nu zal ik maaken dat uwe blydschap mijnen 't halve weder verdubbelt worde.*

(Ex lassitudine arctius dormire. Cic. I. R. 2. 4. *Wegens vermoeidheit zeer vast slaapen.*

Ex injuria insanire. Ter. Ad. 2. 1. 43. *Wegens geleden ongelyk dol worden.*)

Ex, betekent ook de stoffe waar uit iets gemaakt is.

Poculum ex auro, ex gemma. Cic. V. 4. 27. *Een drinkvat, kelk*, of *beker van gout, van kostelyk gesteente.*

Laborare ex pedibus. Cic. F. 9. 23. *De jigt aan de voeten hebben.* Ex renibus. Cic. T. Q. 2. 25. *Pyn in de nieren hebben.*

Ex, heeft ook zijn betrekkinge op een getal, of menigte.

Tibi ex latronibus suis detulit principatum. Cic. A. 2. 3. *Hy heeft u uit alle zyne roveren tot een hoofd*, of *bevelhebber gekozen, onder alle zyne roveren het bewind*, of *gebied opgedraagen.*

Ex intimis unus. Cic. F. 13. 3. *Een van myn beste vrienden*, of *uit myn beste*, of *vertrouwste vrienden.*

Ex, word ook gebruikt om de wijze van doen uit te drukken.

Agere ex insidiis. Cic. Off. 1. 30. *Met listen, laagen, loosheit*, of *bedrog te werk gaan, bedrieglyk handelen, looze streeken gebruiken.* Ex occulto. Cic. Off. 1. 30. *Heimelyk te werk gaan, in 't verborgen handelen.* Ex insperato. Liv. 28. 39. *Tegens alle hoope*, of *verwachtinge aangaan*, of *doen.* Ex improviso. Liv. 5. 45. *Schielyk*, of *onverwacht uitvoeren.*

Ex. *Naar, volgens, navolgens, overeenkomstig.*

Ex præceptis Philosophiæ acta vita. Cic. Fin. 4. 7. *Een leven naar 't voorschrift*, of *de lessen der Wysgeerte geschikt.*

Ex institutione Cic. Her. 3. 9. *Naar*, of *volgens de wet, naar de instellinge, volgens den regel.* Ex arte. Cic. Her. 4. 4. *Naar de konst, welgeregelt, naar de regelen der konst.*

Ex mea sententia. Plaut. Capt. prol. 48. Ex sententia. Ter. Hec. 5. 4. 32. *Naar mijn smaak, wensch, genoegen*, of *zin, zoo als ik 't wenschte.*

Ex animi sui sententia jurare. Cic. Off. 3. 29. *Uit een oprecht hert*, of *gemoed zweeren, oprechtelijk*, of *zonder dubbelzinnigheit zweeren.*

Amare aliquem ex animo. Cic. Fr. 1. 1. *Iemant van herten*, of *tederlijk beminnen, oprechtelyk*, of *ongeveinsdelijk liefhebben.*

Dicam ex animo quod sentio. Cic. Pis. 33. *Ik zal recht uit myn gevoelen zeggen, ik zal vry uit*, of *vrij uit de borst zeggen wat ik gevoele.*

Ex, word ook by de plaats, enz. gevoegt.

Ex aliorum corporibus pugnabant. Cæs. B. G. 2. 27. *Zy stonden in 't vechten boven op de ligchaamen van anderen.*

Ex eo die quo of Ex quo die. Cic. A. 1. 1. *Zedert dien dag dat, enz, na dien dag dat, enz; van dien dag af.*

Ex ea die ad hanc diem. Cic. V. 1. 12. *Van dien dag af tot deezen dag toe*, of *tot op deezen dag.*

Cotta ex Consulatu profectus est in Galliam. Cic. Cl. 92. *Kotta is na zyn Burgermeesterschap naar Vrankryk vertrokken.*

Ex intervallo. Cic. Att. 4. 17. *Van tyd tot tyd, bij verloop van tyd.*

Multa ex intervallo non apparent. Liv. 28. 44. *Veele dingen worden niet gekent door verloop*, of *bij verloop van tyd, veel ontvalt onze kennisse wegens de afstand van den tyd.*

Ex tempore. Cic. F. 12. 19. *Op staande voet, datelyk, terstond, aanstonds, zonder bedenken, voor de vuist*, of *uit de vuist.*

Ex oratore arator factus est. Cic. A. 3. 9. *Van een Redenaar is hy een boer geworden.* Ex beato miser. Cic. Part. 17. *Van gelukkig is hy elendig geworden.*

Ex, betekent ook *'t nut, 't voordeel, 't belang, de aangelegentheit.*

Facis ex tua dignitate & e Republica. Cic. Br. 2. *Gy handelt naar den luister van uwe waerdigheit en tot welstand van 't Gemeenebest.*

Statues ut ex fide, fama, reque mea videbitur. Cic. Att. 5. 8. *Gy zult een zijde kiezen die overeenkomstig met uwe trouw, uwen goeden naam, en mijn belang zal schynen.*

Ex pari. Cic. de Or. 2. 40. *Gelijkelyk, gepaart, van gelyken.*

Nuntii tristes venerant ex ante diem Nonarum Juniarum usque ad Calendas Septembris. Cic. Att. 3. 17. *Van den negenden van Wiedemaand, tot den eersten van Herfstmaand had men droevige*, of *quaade tydingen gekregen*, of *waren 'er droevige boden gekomen.*

Annona ex ante convecta. *Levensmiddelen te vooren opgedaan*, of *opgelegt; mondkost van te vooren bij een gevoert.*

Ex post facto. Papin. Dig. 7. 1. 57. 39. 5. 31. §. 2. *Daar na, naderhand, door 't voorledene, door 't gebeurde, ontydig, achter na, te laat.*

Ex

Ex adverso. *Tegens over, recht tegens aan.*
Fel dulce ex adverso appellatur a Græcis. Plin. H. 27. 10. *De Grieken noemen de gal zoet door een tegenzegwijs, of een strydige wyze van spreeken.*
Ex facili. Plin. H. 37. 4. *Gemakkelyk, ligtelyk, met gemak, heel ligt.*
Adstat ex pictura. Plaut. St. 1. 3. 115. *Daar staat hy in zyn schildery.*
(Ex. *Na dat.*
Ex prætura Macedoniam sortitus. Suet. A. 3. 2. *Macedonien door 't lot hem te beurt gevallen zynde, na dat hy Schout was geweest.*
Ne ex prætura & consulatu, &c. in provincias mittantur. Cæs. B. C. 1. 85. 9. *Op dat ze niet tot de regeering der overheerschte landschappen gezonden worden, na dat ze Schout en Burgermeester geweest waren.*
Ex. *Met.*
Ruta ex aceto contrita. Cels. 3. 29. *Wynruit met azyn klein gemaakt, of gewreven.*
Pullis apponitur nasturtium ex aqua. Varr. R. R. 3. 10. *De kiekens word tuin- of sterkersse met water voorgezet.*
Ex. *Om, wegens.*
Ex negotio Thessaliam petebam. Apul. M. 1. 103. *Om, of wegens eenige zaak die ik te verrichten had, begaf ik my, of reisde ik naar Thessalien.*
Ex aliqua causa agere gratias Imperatori. Suet. C. 56. 4. *Den Keizer om, of wegens eenige zaake dank zeggen, of bedanken.*
Ex. *Door.*
Medea ex venenis multa miracula fecit. Hygin. Fab. 24. *Medea heeft door vergift, of door de toverkonst veel wonderlyke dingen gedaan.*)

EXAC.

ĒXĂCĔRBO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Suet. G. 16. 2. *Tergen, verbitteren, quaad, boos, of gram maaken, vertoornen, vergrammen, sarren.*
(Exacerbare. *Verzwaaren, vermeerderen, vergrooten.*
Aliquorum maleficiorum supplicia exacerbantur. Claud. Saturn. Dig. 48. 19. 16. §. 10. *De straffen van sommige misdaaden worden verzwaart; zommige misdaaden worden zwaarder gestraft.*)
ĒXĂCĒSCO, scis, ăcŭi, ăcēscĕrĕ. Colum. 12. 17. *Verzuuren, zuur worden.*
(Exacte. *Nauwkeurig, net.* De compar. Exactius staat by Gell. 1. 3.
Ut exacte perorantibus mos est. Sidon. E. 7. 9. *Gelyk als het gebruik is by de geenen, die nette redenen voeren.*)
ĒXĀCTIO, ōnis. f. *Verzending in ballingschap, verzending, verjaging, verdryving, uitbanning.*
Post exactionem Regum. Cic. de Or. 1. 9. *Na 't wechjaagen, of verjaagen der Koningen.*
* Exactio. *Schatting, geldvordering, geldeisching, ligting van geld, geldlast, tol, cyns.*
Exactio capitum, ostiorum. Cic. F. 3. 18. *Hoofdschatting, hoofdgeld; huisgeld, verponding.*
Exactio nominum nostrorum. Cic. Att. 5. 1. *Inhaling, inmaning, invordering, inning van onze schulden.*
Quotidiana operis exactio. Colum. 11. 1. *Een dagelyksche afvordering van rekenschap, wegens 't geen iemant gedaan heeft, of iemants bedryf.*
Exactio. *Volmaaktheit, welstant, evenredigheit welgemaaktheit, welgeschiktheit,* die in eenig gebouw gevonden word.
His symmetriis capitula suas habebunt exactiones. Vitruv. 4. 1. *De evenredigheit waarneemende, zullen de kapiteel'en, of dekstukken hunne behoorlyke welstant hebben.*
Exactio officinatoris. Vitruv. 6. 11. *De nauwkeurigheit, zindelykheit, of netttigheit van een werkmeester.*
ĒXĀCTŎR, ōris. m. Liv. 9. 17. *Verjager, of verdryver.*
Exactor. Cæs. B. C. 3. 32. 4. *Schattingeisscher, schattingmeester, inmaander, gaadermeester, uitmaander van gemeene schattingen, of geldlasten.*
Exactor operis. Colum. 3. 13. *Een opzigter, bewindsman, of toeziender over eenig werk.*
Assiduus studiorum exactor. Quintil. I. O. 1. 3. *Een naerstig onderzoeker van iemants boekoeffening.*
Exactor Latini sermonis molestissimus. Suet. Gr. 22. 1. *Een woordzifter, letterzifter, letterknabbelaar, of woordvitter van, of over de Latynsche taale.*
In filio recte loquendi usquequaque asper exactor fuit. Quintil. I. O. 1. 7. *Hy was een scherp berisper van zyn zoon om hem altyd wel te doen spreeken, hy lette altyd heel nauw op zyn zoon dat hy wel sprak.*
Exactor promissorum. Liv. 36. 26. *Afvorderaar van beloften, of toezeggingen; een die de volbrenging van beloften afvordert.*
ĒXĀCTUS, ūs. m. *Trek, fleet, verkoping, vertiering.*
Opportunum mercis exactum invenire. Quintil. D. 12. *Een gelegen, of bequaam middel uitvinden om zyn waare aan den man te helpen, te verkoopen, of quyt te worden.*
ĒXĀCTUS, ă, ūm. adj. *Nauwkeurig, zorgvuldig, vlytig, naerstig, wel toeziende, zindelyk,* van persoonen spreekende. De compar. Exactior staat by Ovid. F. 3. 383. en de superl. Exactissimus by Plin. E. 8. 23. 5.
(Exactus morum, artis. Ovid. F. 3. 383. *Volmaakt, of net in zeden, in zyn konst.*)
Exactus. Hor. S. 2. 4. 36. *Nauwkeurig, fraai, welgemaakt, keurlyk, volkomen, volmaakt, cierlyk, zindelyk,* van een werk spreekende.
ĒXĀCTUS, ă, um. part. Cic. de Or. 1. 9. *Verjaagt, verdreven, gebannen, uitgebannen, in ballingschap verzonden, wech gezonden.*
Pecunia exacta. Cic. N. D. 3. 34. *Ingezamelt, of ingevordert geld, ingemaant, of ontfangen geld.*
Exactus. Cic. V. 1. 18. *Verloopen, voorby, geeindigt, ten einde geloopen, over, voorby gegaan, versleten, verleden, verstreken,* van den tijd, den ouderdom, 't jaargetijde, enz. spreekende.
Cultus ad luxuriam magis quam ad magnificentiam exactus. Curt. 5. 1. 23. *Een vercierſel, of tooizel meer * tot overdaad, dan tot pracht, of heerlykheit gemaakt.*
Exacta ætas. Cic. V. 5. 49. *De onderdom, de hooge jaaren, de versleten levenstyd.*
Vir exactæ ætatis. Front. St. 4. 7. 5. *Een heel oud, of hoog bejaart man, een man van hooge jaaren.*
Exacta alicui referre. Virg. Æ. 1. 313. *Iemant verhaalen 't geen men ondervonden, dat men gezien, of ontdekt heeft; iemant een verhaal, verslag, of bericht doen van zyn wedervaaren.*
Exactus furiis. Ovid. Tr. 4. 4. 70. *Van de helsche furien, of verwoedheden gequelt, geplaagt, gedreven, of ontrust.*
ĒXĂCŬO, is, ăcŭi, ăcūtūm, ăcŭĕrĕ. acc. Varr. R. R. 1. 41. Virg. G. 3. 255. *Scherpen, spitzen, punten, spits, scherp, of puntig maaken, ergens een punt aan maaken.*
* Exacuere. Virg. G. 4. 74. *Aanzetten, aanslypen, scherpen, wetten.*
Exacuere palatum. Ovid. P. 1. 10. 13. *Het gehemelte wetten,* dat is, *graagheit verwekken, of graagte voor de maag maaken.* Acetum. Plin. H. 19. 5. *Den azyn, of edik scherper, of sterker maaken.*
Exacuere visum. Plin H. 29. 6. *'t Gezigt verklaaren, verkelderen, of versterken.*

Exacuere aliquem. Cic. de Or. 1. 29. *of* ingenium alicujus. Cic. L. L. 1. 23. *Iemant aanprikkelen, aanzetten, opwekken, opwakkeren, aanporren, bewegen, aanmoedigen*, of *iemants geest*, of *gemoed ergens toe opwekken.*

Animos in bella exacuere versibus. Hor. A. P. 403. *Iemant tot den oorlog door zyn dichten aanmoedigen, ophitzen, aanzetten, opwekken*, of *aanporren.*

Sollicitudines meas quotidie magis tua merita exacuunt. Cic. F. 10. 23. *Uwe verdiensten wekken myne bekommernissen dagelyks meer op.*

ĔXĂCŪTIO, ōnis. f. *Scherping, spitzing, punting, wetting.*

Calami exacutio medullam ne nudet. Plin. H. 17. 14. *Op dat het puntig snyden der griffel de pit niet ontdekke.*

ĔXĂCŪTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 17. 17. *Gepunt, gescherpt, geslepen, gewet, scherp, puntig, spits.* De compar. Exacutior staat by Plin. H. 18. 18.

EXAD.

(ĔXĂDVERSŬS. Adv. *Tegens over.* Dit regeert een accusativus.

Ara exadversus eum locum consecrata. Cic. D. 1. 45. *Een altaar tegens over die plaats ingewyd.*

Exadversum. *Tegens over.* Dit word gebruikt, of zonder casus. Exadversum est fabrica. Ter. Ad. 4. 2. 45. *Daar tegens over is een smits winkel.* Of met een accusativus. Exadversum Athenas classem constituere. Nep. 2. 3. 4. *Met de vloot tegens over Athenen ankeren.* Ter. Ph. 1. 2. 38. schijnt het by een dativus te voegen, zeggende; Exadversum ei loco tonstrina erat. *Tegens over die plaats was een wondheelders winkel.* En Gell. 7. 7. brengt ook deeze plaats alzoo by: maar Donatus over deselve en Palmer. Spic. 13. getuigen dat in oude handschriften geleezen word voor Ei loco, elico. *Terstond, straks.*)

ĔXÆDĬFĬCĀTĬO, ōnis. f. Cic. de Or. 2. 15. *Gebouw, gestigt, bouwing, stigting, timmeraadje.* Cicero gebruikt dit woord in een oneigentlijken zin, voor 't geen een Redenaar op de gronden bouwt die hy in een rede gelegt heeft.

ĔXÆDĬFĬCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Bouwen, stichten, timmeren, doen bouwen, volbouwen.*

Oppidum sua pecunia exædificare. Cæs. B. C. 1. 15. 2. *Een stad op zyn kosten bouwen.* Templum Deo. Cic. L. L. 2. 17. *Gode een Kerk stichten.*

Exædificare opus institutum. Cic. de Or. 1. 35. *'t Begonnen*, of *voorgenomen werk volbouwen, voltrekken, voleindigen, afmaaken.*

Exædificare aliquem ex ædibus. Plaut. Trin. 5. 2. 3. *Iemant uit den huis jaagen, 't huis doen ruimen, uit den huis zetten.* Deeze spreekwys is van geen goed gebruik.

EXÆQ.

ĔXÆQUĀTĬO, ōnis. f. Vitruv. 5. 12. *Effening, slechting*, of *effenmaking.*

Exæquatio. *Gelykheit, gelykvormigheit, overeenkomst, gelykenis, vergelyking.*

Non fero illam exæquationem. Liv. 34. 4. *Ik kan die vergelyking*, of *gelykheit niet dulden*, of *verdraagen.*

ĔXÆQUO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Vitruv. 5. 12. *Effenen, slechten, baanen, effen, glad*, of *gelyk maaken*, van een weg, enz. spreekende.

Jus pretio exæquare. Cic. V. 2. 50. *'t Recht op geld stellen: recht om geld doen.*

Exæquare aliquem alicui. Cic. postq. ad Quir. 9. *of* cum aliquo. Cic. Am. 20. *Iemant met*, of *bij een ander afmeeten*, of *vergelijken; met een ander vergelyken*, of *gelyk stellen.*

Neminem secum exæquari dignitate volebat. Cæs. B. C. 1. 4. 4. *Hij konde niet lijden dat een ander hem in waerdigheit gelyk was*, of *gelijke waerdigheit met hem hadde*, of *voerde; hij wilde niet dat iemant bij hem in waerdigheit vergeleken wierd.*

Exæquare omnia. Cic. Fin. 3. 4. *Alles gelijk stellen, even waerdig*, of *even veel achten, even hoog schatten*, of *gelijkwaerdig stellen.*

Facta dictis exæquanda sunt. Sall. B. C. 3. *De daaden moeten de woorden beantwoorden: men moet zoo doen als men zegt.*

Nos exæquat victoria cælo. Lucret. 1. 80. *De zege verheft ons ten hemel toe; de overwinning maakt ons den Goden gelijk.*

EXÆS.

ĔXÆSTŬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Liv. 26. 42. Plin. H. 37. 2. *Beroert, bewogen, ontstelt*, of *onstuimig worden, uitbarsten, opsteeken, zich verheffen, opbruischen*, van de zee, de baaren, enz. spreekende. De zeeluiden zeggen, *'t is hol*, of *krap water.*

* Bitumen ibi e terra exæstuat. Justin. 1. 2. 7. *De Joodenlijm koomt daar in overvloed uit de aarde.*

Ægyptus calore solis exæstuat. Justin. 2. 1. 16. *Egypten blaakt, brand*, of *word gezengt door de hitte der zonne.*

Exæstuare ira. Virg. Æ. 9. 798. *Door toorn vervoert*, of *ontroert worden, in toorn ontsteeken zijn, van gramschap blaaken, opvliegen*, of *opsnuiven, heel gram, toornig, boos*, of *quaad worden.*

(Exæstuare. *Zich ontlasten.*

Nilus exæstuat in fossas. Suet. A. 18. 2. *De Nijl ontlast zich in de slooten.*

Exæstuare. *Zand en steenen opwerpen.*

Fretum semper exæstuare. Curt. 4. 2. 16. *Dat de zee altoos zand en steenen opwerpt.*)

EXAF. EXAG.

ĔXĂFFĪLĀTŬS, ă, ŭm. Exaffilatum brachium. Plaut. M. G. 4. 4. 44. *De arm ontbloot*, of *opgestroopt, de blooten arm.* Zommige leezen Expapillatus, en andere Effafilatus.

ĔXĂGGĔRĀTĬO, ōnis. f. Exaggeratio quam altissima animi. Cic. T. Q. 2. 26. *Vergrooting, verheffing, vermeerdering, grootheit, verheventheit, verhoging, ophoping, opstouwing; een verheventheit van geest verre boven andere uitmuntende, een ongemeene grootmoedigheit*, of *grootherrtigheit.*

ĔXĂGGĔRĀTŬS, ă, ŭm. *Vergroot, vermeerdert, verhoogt, verheven, opgehoopt.*

Exaggeratæ fortunæ. Cic. C. 4. 9. *Zeer groote goederen, onmaatige schatten, onmeetelyke rijkdommen, overvloedige middelen.*

Oratio exaggerata. Cic. de Or. 57. *Een hoogdravende rede, een verheven gesprek, een deftige redenvoering.*

Qui animo est alto & virtutibus exaggerato. Cic. Par. 5. *Die een grootmoedige en recht deugdzaame ziel heeft.*

ĔXĂGGĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 19. 8. *Ophoopen, opstapelen, hoogen, opstouwen, op malkanderen hoopen, zetten*, of *leggen.*

Locum operibus exaggerare. Vitruv. 10. 22. *Een plaats heel sterk maaken, sterkte op sterkte om een plaats maaken, een plaats met veel schanssen*, of *met bolwerken voorzien.*

Aggesta humo planitiem exaggerare. Curt. 6. 5. 20. *Een dal*, of *laegte met aangevoerde aarde vullen, hoogen*, of *gelyk maaken.*

Exaggerare rem familiarem. Cic. Off. 1. 26. *Zijne goederen*, of *inkomsten vermeerderen*, of *vergrooten.*

Exaggerare aliquid. Cic. de Or. 2. 72. *Iets vergrooten*, of *grooter maaken, breed ergens van opgeeven, iets breeder uitmeeten*, van een weldaad, ongelijk, enz. spreekende. Men ver-

verstaat 'er onder, *of voegt 'er by* Verbis. Cic. Pl. 29. *of* Oratione. Cic. de Or. 1. 234.

Honoribus aliquem exaggerare. Paterc. 2. 129. 2. *Iemant veel eer aandoen, groote eer bewyzen.*

ĔXĂGĬTĀTŎR, ōris. m. Cic. Or. 13. *Berisper, bediller, doorstryker, quaadspreeker, queller, vervolger.*

ĔXĂGĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Quellen, plaagen, tergen, moede maaken, afmatten, leed doen, vervolgen, flooten, te rug dryven.*

Exagitare aliquem. Cæſ. B. C. 1. 2. 4. Cic. Att. 1. 16. *Iemant berispen, doorstryken, over den hekel haalen, quellen, ſarren, moede maaken, ontrusten, 't hoofd breeken, door quaadſpreeken, laſteringen, ſmaadredenen, verwytingen, enz.*

Exagitare aliquid. Cic. de Or. 3. 16. *Iets bedillen, wraaken, lelyk uitkryten, berispen, verachten, ſmaaden, veroordeelen, afkeuren, laſteren; ergens qualyk van ſpreeken, meê lagchen, of meê ſpotten.*

Exagitare aliquid. Cic. Or. 8. *Iets ophaalen, verhaalen, vertellen, verklaaren, verhandelen; ergens van ſpreeken.*

Exagitabantur omnes ejus fraudes. Cic. Cl. 36. *Alle zyne bedriegeryen wierden ontdekt, men bragt al zyne guiteſtukken aan den dag, men haalde alle zyne ſchelteryen op.*

(Exagitari. *Verjaagt worden.*

Confugi ad te exagitatus a cunctâ Græcia. Nep. 2. 9. 4. *Ik heb myn toevlucht tot u genomen, verdreven, of verjaagt zynde van alle de Grieken.*

Lepus exagitatus. Ovid. Art. 3. 662. *Een haas opgejaagt, of uit zyn leger gejaagt.*)

‡ ĔXĂGŌGĀ, æ. f. Plaut. R. 3. 2. 17. *Vervoering, of uitvoering van eenige koopmanſchap; of wel, de koopmanſchap, of waaren zelfs.*

Bonorum exagoga. Plaut. Truc. 2. 7. 2. *zie* Hamaxagoga.

EXAL.

ĔXĂLBĒSCO, ſcis, ălbēſcĕrĕ. Cic. A. Q. 4. 15. de Or. 1. 26. *Verbleeken, bleek worden, besterven, wit worden.*

ĔXĂLBĬDUS, ă, ūm. Plin. H. 24. 19: 12. 17. *Bleek, witachtig, bestorven.*

ĔXĂLBŬRNĀTUS, ă, ūm. Plin. H. 16. 40. *Ontbast, ontſchorst, geschilt, van den bast, of de ſchors ontbloot.*

ĔXĂLBŬRNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 16. 40. *Ontbasten, ontſchorssen, ſchillen, den bast, of de ſchil afdoen.*

ĔXĂLTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Verheffen, verhoogen, hoogen, hoog maaken.*

Sulcos exaltans in tres pedes. Colum. 3. 13. *De vooren drie voeten hoog maakende.*

ĔXĂLŪMĬNĀTŬS, ă, ūm. Exaluminatus unio. Plin. H. 9. 35. *Een paerel van een ſchoone watering.*

EXAM.

ĔXĀMĔN, ĭnis. n. Cic. Ar. 12. Virg. E. 9. 30. *Een zwerm byen, een byezwerm.*

Examen. Hor. O. 1. 35. 31. *Een gezelſchap, hoop, groote menigte, vergadering, verzameling, ſchaare, bende, van menſchen, viſſchen, enz. Men zegt ook een ſchool, van een verzameling van viſſchen ſpreekende.*

Examen. Virg. Æ. 12. 725. *De tong, of naald van een unſter, of weegſchaal.*

(Examen æquum. Suet. Fl. 25. 2. *Als de tong, of naald niet overhaalt, als die regt overeind, of in 't huisje blyft ſtaan, als 'er geen uitſlag is.*)

Examen. *Proeve, onderzoek, toets.*

Examen vitæ. Stat. S. 3. 3. 203. *Het onderzoek van iemants leven.*

(Examen operis ſui alicui dare. Solin. Ded. E. 2. *De proef, 't onderzoek, of de toets van zyn werk aan iemant opdraagen, of overgeeven.*

Examen. *De menigte, de veelheit.*

Tergo cogere examen mali. Plaut. Truc. 2. 2. 59. *Zich veel quaads, veel ſlagen op den hals haalen.*)

ĔXĀMĬNĀTĬO, ōnis. f. *Evenwigtigheit, gelykwigtigheit, gelyke zwaarte van gewigt.*

Niſi examinatio vectis longius per caput neque juxta onus fuerit facta. Vitruv. 10. 8. *Indien men op het uiterste der ſteel, en niet naby de last leunende, die gelykwigtigheit niet heeft gevonden, die 'er tuſſchen de last en de kracht die ze ophaalt weeſen moet.*

Trutinarum librarumque ponderibus examinatio reperta eſt. Vitruv. 10. 1. *Men heeft een middel gevonden om 't gewigt, of de zwaarte, van elk ding door ſchaalen en gewigten te weeten.*

Examinatio. Ulp. Dig. 47. 14. 1. §. 4. *Onderzoek, navorſching, naſpenring, nauwkeurige ondervraging.*

ĔXĀMĬNĀTUS, ă, ūm. *Gewogen, in de ſchaal gelegt.*

Talea ferrea ad certum pondus examinata. Cæſ. B. G. 5. 12. 4. *Een yzeren bout op een zeker gewigt geſmeed.*

Paribus examinatus ponderibus. Cic. T. Q. 1. 19. *Evenwigtig, even zwaar, of gelykwigtig geſtelt; in evenwigtigheit, of gelykwigtigheit geſtelt, met even veel wigt gewogen.*

ĔXĀMĬNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum. 9. 14. *Zwermen gelyk de byen; een zwerm maaken.*

Examinare. *Weegen, in de waage, of ſchaal zetten, of leggen.*

Examinare paucis manibus pondus oneris maximi. Vitruv. 10. 8. *Met weinig handen het gewigt van een zeer zwaaren last weegen.*

* Examinare. acc. Cic. Or. 8. *Overweegen, wikken, onderzoeken, navorſchen, naſpeuren, met aandacht bemerken, ondertasten, beproeven, toetzen, nauwkeurig ondervraagen, of onderſtaan.*

ĔXĀMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Truc. 2. 2. 22. *Zeer beminnen, zeer lief hebben, tederlyk, of hertelyk lieven.*

ĔXĀMŬSSĪM. Adv. *Zorgvuldiglyk, nauwkeuriglyk, naar den regel, ſtiptelyk, net, in den haak, keurlyk.*

Ædes ſactæ examuſſim. Plaut. Moſt. 1. 2. 19. *Een net, tierlyk, of welgebouwt huis.*

Mulier examuſſim optima. Plaut. Am. 2. 2. 213. *Een volmaakte, of zeer ſchoone vrouw.*

Ut hanc rem vobis examuſſim diſputem. Plaut. Men. prol. 50. *Op dat ik u deeze zaak naar vereiſch, van ſtuk tot ſtuk, of net zegge, of verhaale.*

EXAN.

ĔXĂNGUĬNĀTŬS. *Zie* Exſanguinatus.

ĔXĂNGUĬS. *Zie* Exſanguis.

‡ ĔXĂNĬMĀLĬS, is m. & f. lĕ, is. n. *Doodelyk, magtig om te dooden, dat het leven beneemt.*

Curæ exanimales. Plaut. R. 1. 4. 2. *Doodelyke quellingen, zorgen, of bekommerniſſen.*

Ni illum exanimalem faxo. Plaut. B. 4. 8. 7. *Zoo ik hem niet doodſlaa, doode, ombrenge, of den nek breeke.*

ĔXĂNĬMĀTĬO, ōnis. f. Cic. T. Q. 4. 8. *Schrik, ontsteltenis, angst, vreeze, ontroering, verbaastheit, verſlagentheit.*

ĔXĂNĬMĀTŬS, ă, ūm. Curt. 4. 15. 17. *Dood, gedoodt, gestorven, overleden, geſneuvelt, levenloos, daar geen leven meer in is.*

Exanimatus. Ter. An. 1. 1. 104. *Met vreeze, of ſchrik bevangen, vol ſchrik en vreeze, half dood van ſchrik, zeer ontstelt, verſlagen, benauwt, of beangst. Men verstaat 'er onder, of voegt 'er by* Metu, *of* Dolore. (*Zoo doet* Ter. Ph. 3. 3. 31.)

Exanimatus ſum tuis literis. Cic. F. 8. 16. *Ik ben door uwe brieven heel ontstelt, of verſchrikt geworden, uwe brieven hebben my een doodelyke ſchrik aangejaagt.*

Exanimatus. Virg. Æ. 5. 805. *Neêrſlagtig, kleinmoedig, ſlanwhertig,*

tig, bedeest, moedeloos, vreesachtig, bloo.

Nolo verba exiliter exanimata exire. Cic. de Or. 3. 11. *Ik wil niet dat de woorden flauwelyk, of lymende uitgesproken worden.*

EXANIMIS, is. m. & f. mĕ, is. n. Virg. Æ. 11. 30. *Ontzielt, die den geest gegeeven heeft, levenloos, dood, ontslaapen, overleden, gestorven, daar geen leven meer in is.*

Corpus exanime. Quintil. I. O. 4. 2. *Een ontzielt, of dood lighaam, een lyk, of doode romp.*

Exanimis. Virg. Æ. 4. 672. Hor. S. 1. 1. 46. *Half dood, doodelyk verschrikt, ontstelt, verslagen, of bevreest, met doodsschrik bevangen, buiten zich zelven.*

† Exanimis vultus. Lucan. 2. 25. *Een doods, bleek, ontdaan wezen; een wezen dat 'er heel doots, of ongedaan uitziet.*

EXANIMO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Dooden, ombrengen, doodslaan, doen sterven, om hals brengen, ontzielen, ontlyven.*

Multos exanimavit rigor nivis. Curt. 7. 3. 13. *De strenge koude der sneeuw heeft 'er veele doen sterven.*

Taxo se exanimavit. Cæs. B. G. 6. 31. 5. *Hy heeft zich met Ibenboomsap vergeeven, of omgebragt.* (Naar 't zeggen van Plin. H. 16. 10. heeft deezen boom geen sap. Alleenlyk zyn de bessen doodelyk.)

Anus repente viso filio exanimata est. Gell. 3. 15. *De oude vrouw is schielyk op het zien van haaren zoon dood gebleeven.*

Vulnere exanimari. Cic. Fin. 2. 30. *Aan zyn wonde, of quetzuur sterven.*

Exanimare. acc. Plaut. Cist. 2. 1. 5. Ter. An. 1. 5. 16. *Verschrikken, ontstellen, ontroeren, verbaazen, vervaaren; verschrikt, ontroert, bevreest, of vervaert maaken, schrik, of vreeze aanjaagen, den moed beneemen, moedeloos maaken.*

Me quidem exanimant hæ voces Milonis. Cic. Mil. 34. *Deeze woorden van Milo doorsnyden my 't herte, verschrikken my, dooden my, of jaagen my de dood aan.*

EXĂNIMUS, ă, ūm. Virg. Æ. 6. 149. *Ontzielt, dood, gestorven, ontslaapen, overleden, ontlyft, levenloos.*

Corpus exanimum. Curt. 10. 10. 12. *Een dood of ontzielt lighaam, een lyk, een dooden romp.*

EXĂNIO, ās, ārĕ. Colum. 12. 47. Zie Exsanio.

EXANTLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ labores. Cic. A. Q. 4. 34. *Den arbeid, de zwarigheden, of ongemakken uitstaan, doorstaan, verdraagen, overwinnen, te boven koomen, of doorworstelen.*

Vinum poculo exantlavit scitissime. Plaut. St. 1. 3. 117. *Hy heeft dat glas wyn netjes uitgedronken, hy heeft dien beker fraai jes geleegt.*

EXAP. EXAR.

‡ EXĀPTUS, a, um. Lucill. 16. by Non. 4. 3. *Haugende, opgehangen, dat hangt.*

Brachia validis exapta lacertis. Lucret. 4. 827. *Dikke kloeke armen, grofgespierde armen, of armen die dik van spieren zyn.* Lucretius zegt Exa, ta voor Apta ex lacertis. gelyk sommige andere Dichters doen.

EXĀRATUS, ā, ūm. Cic. L. L. 2. 23. *Bebouwt, geploegt, omgeploegt.*

Exaratus. Aur. Vict. V. J. 3. 3. Cic. D. 2. 23. *Opgegraaven, uitgegraaven, opgedolven.*

EXĀRDĔO, es, ērĕ. *Outvlammen, ontvonken, branden, zeer heet worden.* Dit verbum is bezwaarlyk in goede Schryveren te vinden.

EXARDESCO, scis, arsi, ārdescĕrĕ. Cic. de Or. 2. 45. Plin. H. 17. 28. *Ontvonken, ontvlammen, aangaan, aan 't branden raaken, beginnen te branden, of vlam te vatten,* van 't vuur, enz. spreekende.

* Exardescere. Cic. St. 2. 1. 10. *Ontsteeken, in vlam raaken, hevig ontsteeken, of gaande worden,* van een heetstocht spreekende.

Exardescere alleen. Cic. Att. 2. 21. *of* Exardescere ira. Liv. 35 31. Cic. T. Q. 2. 24. Stomacho, iracundia. Cic. V. 2. 20. In rabiem. Front. St. 2. 1. 10. *of* In iras. Mart S. 9. 3. *Ontsteeken, quaad, boos, gram, of toornig worden.* Indignatione. Liv. 4. 6. *Moeyelyk, of gemelyk worden.* Dolore incredibili. Cic. Brut. Germ. 2. *Een hestige, zinnige, of ongeloofelyke smert lyden, een schrikkelyk verdriet hebben.*

Exardescere contra aliquid, *of* aliquem. Cic. T. Q. 5. 29. *Op iets, of op iemant boos, of quaad worden, tegens iets, of iemant ontsteeken, of toornig worden.*

Ad spem libertatis exarsimus. Cic. A. 4. 6. *Wy hebben moed geschept, of gegrepen door de hoop van vry te worden, op hoope van onze vryheit te bekoomen, zyn wy vierig en moedig geworden.*

Exarsit ad id quod nunquam viderat. Cic. V. 1. 25. *Hy is ontsteeken, of heeft een vierige begeerte gekregen tot het geen hy nooit gezien had.*

Tempus illud exarsit ad innocentium periculum. Cic. R. P. 6. *Die tyd is uitgeborsten tot gevaar der onschuldigen; die tyd is voor de onschuldigen zeer gevaarlyk geweest; in dien tyd is 't onweêr tegens de onschuldigen opgeresen; den onnozelen zyn in dien tyd zeer vervolgt, of het is een bedroefde tyd voor de onschuldigen geweest.*

(Pretium exardescit. Suet. T. 34. 2. *De prys steigert, klimt op, word hooger, of ryst.*)

EXARĔFIO, is, factūs sūm, fiĕri. Plin. H. 26. 10. *Droogen, verdroogen, uitdroogen, droog worden, verdorren, dor worden, verwelken.*

EXĀRENO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. Plin. H. 33. 3. *Het zand uitziften, van zand zuiveren,* van bergstoffen spreekende.

EXĀRESCO, scis, ārŭi, ārescĕrĕ. Cic. Cl. 4. *Verdroogen, verdorren, verslensen, verwelken, verleppen,* van bloemen, vruchten, enz. spreekende.

Exarescere. Cic. D. 1. 19. *Uitdroogen, opdroogen, droog zyn, uitgedroogt zyn,* van stroomen, en traanen spreekende.

Exarescere. Plaut. R. 2. 6. 20. *Droogen, droog worden,* van linnen, stof, enz. spreekende.

Vetus urbanitas exaruit. Cic. F. 7. 31. *De oude beleefdheit is weeh, is uit het gebruik, is uit de waereld, is vervallen.*

Exaruit vetustate hæc opinio. Cic. T. Q. 3. 31. *Dit gevoelen is veroudert, of door ouderdom uit de waereld geraakt.*

Nondum exarui ex amœnis rebus & voluptuariis. Plaut. M. G. 3. 1. 46. *Ik ben noch zoo oud niet dat ik buiten alle gevoelen van vermaak ben; ik ben noch zoo oud en droog niet, of ik mag noch wel vreugde en vermaak bywoonen.*

Si qua in me fuit facultas orationis, exaruit. Cic. F. 9. 18. *Zoo ik voortyds eenige bequaamheit der welsprekendheit gehad heb, die is nu al verstorven, of vergaan, of die heb ik nu al verloren.*

EXĀRMĀTŬS, ā, ūm ab aliquo. *Ontwapent, van zyn wapenen, of geweer berooft, of ontbloot.*

(Quod esset exarmata a Jove. Suet. D. 15. 6. *Om dat zy van Jupiter ontwapent was.*)

Exarmata navis. Sen. Contr. 16. Helv. 17. *Een schip dat zyn zeilen, ankers, of wandt verloren heeft: een ontakelt, of opgelegt schip.*

† Æquor exarmatum. Claud. Epig. 35. 4. *Een stille, bedaarde, effene, of slegte zee.*

EXĀRMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Ontwapenen, de wapenen ontneemen, van wapenen, of geweer berooven.*

Cum interim exarmat cohortes. Tac. H. 2. 76. 8. *Ondertusschen dat hy de benden ontwapent.*

Exarmare aliquem. Sen. E. 30. *Iemant ontwapenen, of de middelen*

len zijner verweering benemen.

Elephantis exarmat hiatus. Claud. Stil. Conf. 2. 353. *Hy rukt den Olyfant de slagtanden uit.*

(Exarmare aliquem hoc vel illo. *Iemant door dit, of dat middel bewegen om de wapenen af te leggen,* of *neêr te leggen.*

Mater Veturia filium lacrymis suis exarmavit. Flor. 1. 22. 3. *Moeder Veturia heeft door haare traanen den zoon bewogen om de wapenen af te leggen.*)

Giton mirabili forma exarmaverat nautas. Petron. 65. *Giton had de schippers door zyne verwonderlyke schoonheit bewogen dat ze de wapenen aflesden.*

ĔXĀRO, as, āvi, ātūm, ārĕ radices. Plin. H. 17. 18. *De wortelen uittrekken, uit de aarde trekken, uitroeyen.*

Exarare frumentum. Cic. V. 5. 38. *Koorn maayen, inzamelen,* of *inoogsten.*

Rugis frontem senectus exarat. Hor. Ep. 8. 4. *De ouderdom doet het voorhoofd rimpelen,* beter zegt men, *Door ouderdom rimpelt het voorhoofd,* of *komen 'er rimpels in het voorhoofd.*

(Exarare. *Schryven.* Die met een griffie op een tafelboekje schrijft, schijnt 'er vooren op te trekken, gelijk iemant vooren met een ploeg trekt op 't land, dat hy bouwt.

Undecimo die postquam a te discesseram, hoc literularum exaravi. Cic. Att. 12. 1. *Ik heb dat briefje geschreven op den elfden dag, na dat ik van u was gegaan.*

Ante lucem, cum scriberem contra Epicureos, de eodem oleo & opera exaravi nescio quid ad te. Cic. Att. 13. 38. *Als ik voor den dag schreef tegens de Epikureën, heb ik by 't zelve licht, en met de zelve moeite aan u ik weet niet wat geschreven.*)

EXAS.

ĔXĀSCIĀTŪS, ă, ūm. *Behouwen, bedisselt, uit den ruuwen gehakt; met de byl in 't ruuw gekapt.*

Jam hoc opus est exasciatum. Plaut. Asi. 2. 2. 93. *Dit werk is al bedisselt, ontworpen,* of *begonnen, is al onderhanden geweest, men heeft al aan dat werk gearbeid.*

ĔXĀSPĔRĀTŪS, ă, ūm. Varr. R. R. 1. 52. *Ruuw, ruuw, ongelyk, oneffen, hobbelig, onbehouwen, onbeschaaft, quastig,* van hout spreekende.

Mare fluctibus exasperatum. Liv. 37. 12. *Een zee door de baaren ontstelt, ontroert,* of *onstuimig gemaakt.*

Exasperatus alleen. Liv. 38. 17. of Exasperatus animus. Liv. 36. 29. *Getergt, verbittert, boos,* of *quaad gemaakt, gramstreurig, verongelykt, beleedigt.*

ĔXĀSPĔRO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Varr. R. R. 1. 52. *Ruuw in 't handelen,* of *in 't aantasten maaken,* van hout spreekende: *bereiden, bewerken,* van plaister, leem, of kalk spreekende.

Exasperare fauces. Cels. 4. 2. Plin. H. 23. 8. *De keel ruuw, schor, schraal, heesch, droog,* of *ruuw maaken.*

Exasperare aliquem. Colum. 9. 15. of animum alicujus. Liv. 40. 20: 28. 25. *Iemant,* of *iemants gemoed tergen, verbitteren, iemant boos, moeyelyk, quaad,* of *gram maaken.*

Exasperare undas. Ovid. Am. 2. 11. 27. of fretum. Ovid. M. 5. 7. *De zee,* of *baaren der zee beroeren, beweegen, onstuimig maaken, aan 't beweegen helpen.*

ĔXAT. ĔXAU.

ĔXĀTIO. Zie Exsatio.

ĔXĀTŪRO. Zie Exsaturo.

ĔXAŪCTŌRĀTUS, ă, ūm. Liv. 25. 20. *Afgedankt, van den dienst,* of *uit den dienst ontslagen, die zyn afscheid,* of *paspoort heeft,* ook *weggejaagt,* van een soldaat spreekende.

ĔXAŪCTŌRO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Iemant afdanken, zyn afscheid geeven:* ook *wechjaagen uit den dienst zetten,* van een soldaat, of Overste spreekende.

Exauctorare militem of milites, legionem, &c. Liv. 8. 34. Suet. A. 24. 4. *Een soldaat,* of *'t krygsvolk afdanken, verlof geeven, hun afscheid,* of *paspoort geeven, de krygsoversten naar huis zenden.*

Aliquem honesta missione exauctorare. Front. St. 4. 6. 4. *Een braaf soldaat,* of *Overste, een eerlyk afscheit geeven.*

ĔXAŪDĬO, is, ivi, itūm, irĕ. acc. Cic. C. 4. 7. *Hooren, verneemen, verstaan, naar iets luisteren.*

Exaudire vota of preces alicujus. Virg. Æ. 11. 156. *Iemants smekingen,* of *gebeden gunstiglyk hooren,* of *verhooren.*

(Exaudire. *In bewilligen, aanneemen om te doen*

Quod imperatur, omnes exaudiunt. Curt. 3. 2. 14. *Zy alle neemen aan om te doen, dat geboden word.*)

ĔXAŪDĪTUS, a, um. Cic. Her. 2. 5. *Gehoort, verstaan, vernomen.*

Exauditus. Stat. Th. 11, 616. *Gunstiglyk gehoort,* of *verhoort,* van gebeden, smekingen, enz. spreekende.

ĔXAŪGEO, es, auxi, auctum, augērĕ. acc. *Vermeerderen, vergrooten, grooter maaken.*

Exaugere benefacta alicujus. Plaut. St. 2. 1. 9. *Iemants weldaaden vergrooten, verheffen, grooter maaken, breeder uitmeeten.*

ĔXAUGŪRĀTIO, ōnĭs. f. Liv. 1. 55. *Ontwyïng, ontheiliging, schending van een heilige plaats,* of *zaak.*

ĔXAŪGŪRO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Liv. 1. 55. *Ontheiligen, schenden, ontwyen, onteeren.*

Jus ei potestasque exaugurandi facta est. Gell. 6. 7. *Hem regt en magt gegeeven hebbende, om zich van zyn Priesterampt te ontslaan,* of *om het Priesterampt neêr te leggen.*

ĔXAŪSPĬCO, as, avi, ātūm, ārĕ. Plaut. Capt. 3. 5. 108. *Iets onder quaade voortekenen beginnen,* of *ter ongelukkiger uure aanvangen.*

EXBA. EXBI.

‡ ĔXBĀLLĪSTO, as, ārĕ aliquem. Plaut. Ps. 2. 1. 10. *Iemant door een stormgevaarte ter aarden vellen,* of *onder de voet smyten.* Dit woord schijnt door Plautus verzonnen, die 't gebruikt om te zeggen, *Alle iemants voornemens,* of *beraadslagingen, door list,* of *bedriegeryen om ver werpen,* of *te niet maaken.*

(ĔXBĪBO, bibi, bibitūm, bibĕrĕ. Plaut. M. G. 3. 2. 19. *Uitdrinken.*)

EXCÆ.

ĔXCÆCĀTŪS, ă, ūm. *Die de oogen uitgesteken zyn, geblind, blind gemaakt.*

Excæcata itinera pituitæ. Cels. 7. 7. *De wegen waar door de snot uitloopt,* of *zich ontlast, gestopt,* of *gesloten.*

ĔXCÆCO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 17. 22. *Blinden, blind maaken, de oogen uitsteeken, van 't gezicht berooven.*

• Excæcare aliquem. Cic. A. Q. 4. 23. *Iemant verblinden, de oogen uitsteeken, blindhokken, bedriegen.*

ĔXCĀLCĔO, as, avi, ātūm, ārĕ, acc. Sen. E. 8. Paterc. 2. 41 3. Suet. V. 2. 11 *Ontschoeyen, de schoenen uitdoen,* of *uittrekken.*

ĔXCĂLĔFĂCIO, of

ĔXCĂLFĂCIO, is, fēci, factūm, făcĕrĕ. acc. Plin. H. 24. 7 *Verwarmen, warm maaken, heet maaken.*

ĔXCĂLFĂCTIO, ōnis. f. Plin. H. 31. 9. *Verwarming, warming, het heeten,* of *het warmen.*

ĔXCĂLFACTŌRĬUS, ă, ūm. Plin H 31. 7. *Verwarmend, verhittend, dat een verwarmende,* of *verhittende kracht heeft.*

ĔXCĂLFĪO, is, factūs sūm, fĭĕrī. Plin. H. 24. 7. *Warm worden, heet worden.*

ÈXCĂLPO. Zie Exſcalpo.
EXCĂNDEFĂCIO, is, fēcī, făctum, tăcĕrĕ. *Warmen, heet*, of *warm maaken*. Dit woord word in den eigentliken zin by geen goede Schrijvers gevonden.
Excandefacere annonam. Varr. R.R. 3.2. *De levensmiddelen*, of *mondkost opjaagen, doen ryzen, op hooger prys brengen, doen steigeren.*
ÈXCANDESCENTIĂ, æ. f. Cic. T. Q. 4. 9. *Oploopentheit, opstuiving, opvlieging, schielyke toornigheit, schielykheit, heetigheit, gramschap die ras koomt en haast overgaat.*
ÈXCĂNDĒSCO, ſcis, căndĕſcĕrĕ. Cat. R. R. 96. *Gloeyen, gloeijend zyn, brandend heet zyn, ontvonken, in vlam raaken, vlammen*, van yver, enz ſpreekende.
Excandeſcere alleen. Cic. F. 8. 12. *of* Ira excandeſcere. Cic. T. Q. 4. 19. *Opvliegen, opstuiven, schielyk boos*, of *quaad worden, haastig worden, opzwellen van boosheit.*
Verbis excandeſcere. Quintil. I. O. 5. 10. *Over woorden quaad*, of *gram worden, zich eenige woorden belgen, over woorden quaad*, of *gebelgt zyn, zich aan woorden stooren.*
ÈXCANTO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 28. 2. *Betooveren, door toverye uit een plaats brengen*, van vruchten ſpreekende.
• Excantare aliquem. Prop. 3. 2. 49. *Iemant betooveren, bekoren, verlokken, door zyne aanlokkingen overhaalen.*
Cantando ex ara aliquem excantare. Varr. *by* Non. 2. 260. *Iemant door de lieflykheit van zynen zang van den altaar lokken.*
ÈXCĂRNĬFĬCĀTŬS, ă, ūm. Cic. N. D. 3. 33. *Lelyk mishandelt, grouwelyk gepynigt*, of *geteistert, gefoltert, 't lighaam opgehaalt*, of *opgescheurt, tot hutspot gekapt.*
ÈXCĂRNĬFĪCO, as, āvi. ātūm, ārĕ. acc. Suet. V. 17. 2. *Lelyk mishandelen, grouwelyk pynigen, 't lighaam ophaalen*, of *opscheuren, schrikkelyk teisteren, folteren, tot hutspot kappen, aan stukken scheuren.*
Puerum excarnificare. Sen. Cl. 1. 16. *Een kind geesselen dat hem 't vel by 't lyf hangt, een kind bloedig geesselen.*
Excarnificare aliquem. Ter. H. 4. 6. 9. *Iemant schrikkelyk pynigen, duizend dooden aandoen, grouwelyk teisteren, zeer quellen, veel spyt en leed aandoen, razende*, of *van spyt dol maaken.*
(ÈXCĂSTRĀTŬS, ă, ūm. *Die gesneeden*, of *gelubt is.*
Auctore M. Varrone is Latine caper dicitur, qui excaſtratus eſt. Gell. 9. 9. *Volgens 't gezagh van M. Varro word in 't Latyn* caper *gezegt, die gesneeden*, of *gelubt is.*
Excaſtratus. *Geschilt*, of *geschelt, ontschorst, gepelt.*
Benefacit ſinapi ex aceto tritum, & non excaſtratum. Scrib. Larg. 1. 9. *Ongepelt mostertzaat met azyn klein gewreven, is goed.*)
ÈXCĂVĀTIO, ōnis. f. Sen. N. Q. 4. 3. *Uithelling, het uitholen*, of *de holmaking; holigheit in een steen door den drop van 't water.*
ÈXCĂVĀTUS, ă, ūm. Varr. R. R. 3. 5. *Uitgeholt, hol.*
ÈXCĂVO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 10. 71. *Uitholen*, of *uithoolen, hol uitgraaven, hol maaken.*

EXCE.

ÈXCĒDO, dis, ceſſi, ceſſūm, cēdĕrĕ aliquo loco *of* ex aliquo loco. *Ergens van daan gaan, van daan trekken*, of *verreizen, een plaats verlaaten, uit een plaats gaan*, of *wyken, een plaats ruimen.*
Cura ex corde exceſſit. Ter. Hec. 3. 2. 12. *De bekommernis, droefheit*, of *ongerustheit is uit myn hert geweken, ik heb geen hertzweer meer.*
Ex pueris exceſſit. Cic. Arc. 3. *Hy is de kindsheit ontwassen, hy is geen kind meer.* Ex ephebis. Ter. An. 1. 1. 24. Cic. I. R. 1. 19. *Hy is over de veertien jaaren, hy is al een vryer, hy is een volkomen jongkman.*
Exceſſit mihi ætas ex magiſterio tuo. Plaut. B. 1. 2. 40. *Ik ben buiten de jaaren om onder uwe magt te staan, ik ben uw voogdy*, of *gezagh ontwassen.*
Excedere alleen. Tac. An. 1. 5. 5. Excedere vita. Cic. T. Q. 1. 13. Cl. 75. E vita. Cic. T. Q. 1. 41. De medio. Ter. Hec. 4. 3. 14. *Overlyden, uit het leven verreizen*, of *scheiden, het leven afleggen, sterven, ontslaapen.*
Excedere extra. Cic. Tim. 5. *Overzakken, uitzakken, oversteeken, uitsteeken*, van de deelen van een gebouw ſpreekende.
Exceſſit res in certamen. Liv. 34. 1. ad publicam querimoniam. Liv. 25. 1. *De zaak is tot een gevegt, tot een opentlyke klagte uitgeberſten.*
Hoc excedit libras decem. Plin. H. 33. 4. *Dit weegt boven*, of *over de tien pond.*
Magnitudinem fabæ excedit. Plin. H. 12. 5. *Dat gaat de grootte van een boon te boven; dat overtreft een boon in grootte; dat is grooter als een boon.*
Multa admirationis humanæ in eo juvene exceſſerunt modum. Liv. 26. 19. *Daar zyn veele dingen in den jongkman geweest die alle verwondering te boven gingen.*
Merita tua fidem excedunt. Ovid. M. 7. 166. *Uwe verdiensten gaan boven alle geloof*, of *begryp.*
Id exceſſit e memoria. Liv. 26. 13. *Dat is uit de gehengkenis geraakt, dat is al lang vergeeten, men denkt daar niet meer om.*
Exceſſit annos decem. Colum. 6. 21. *Hy is over de tien jaaren.*
Morbus quatuordecim dies exceſſit. Celſ. 3. 13. *De ziekte heeft over de veertien dagen geduurt.*
ÈXCELLENS, entis. omn. gen. *Uitsteekend, overtreffend, uitmuntend, uitnemend, zeldzaam, ongemeen, wonderlyk, heerlyk, deftig, treffelyk.* De compar. Excellentior ſtaat by Liv. 34. 7. en de ſuperl. Excellentiſſimus by Cic. N. D. 1. 2.
Excellens aliqua re. Cic. Sext. 5. *of* In aliqua re. Nep. 7. 1. 1. *Uitsteekend, uitmuntend*, of *byzonder bequaam in eenige zaak.*
Homo excellens animo & forma. Plin. H. 24. 17. *Een mensch van een uitsteekend verstand, en ongemeene schoonheit.*
Vir excellens omni genere laudis. Cic. A. Q. 1. 3. *of* virtutum omnium præſtantia. Cic. D. 2. 63. *Een man uitsteekend begaafd in alle dingen, een volmaakt man in deugden en gaven.*
ÈXCELLĒNTĔR. Adv. *Uitsteekendlyk, op eene uitneemende, ongemeene, uitmuntende, uitsteekende*, of *treffelyke wyze, voortreffelyk, deftig, uitsteekende wel.* De compar. Excellentius ſtaat by Ovid. Piſ. 240.
ÈXCELLĔNTĬĂ, æ. f. *Uitsteekendheit, uitmuntentheit, uitnementheit, voortreffelykheit, ongemeenheit, verwonderlykheit, heerlykheit.*
Conſentaneum hominis excellentiæ. Cic. Off. 1. 27. *'t Geen met de uitmuntentheit van den mensch overeen koomt.*
ÈXCĔLLO, lis, cēllŭi, cēllĕrĕ. Feſtus. *Ophaalen, optrekken, opheffen, om hoog haalen, heffen*, of *trekken.* Dit verbum is niet in deezen eigentlijken zin in 't gebruik.
Excellere aliqua re. Cic. Cl. 21. *of* in aliqua re. Cic. Cl. 59. *Ergens in uitsteeken*, of *in uitmunten, ergens uitsteekend*, of *uitmuntend in zyn.*
Aliis longe in ea re excellit. Cic. I. R. 2. 1. ex reliquis ea re excellit. Cæſ. B. G. 6. 13. 8. *Hy gaat anderen in die zaak verre te boven, in die zaak munt hy boven alle anderen ver uit.*

EXCELSE. Adv. *Hoog*, *om hoog*. De compar. Excelsius staat beneden by Cicero, en de superl. Excelsissime by Paterc. 1. 6. 3.
Si vitis scandit excelsius. Colum. 4. 1. *Zoo de wyngaard te hoog klimt*, *zoo ze hooger opklimt*, of *sploopt*.
Excelsius dicere & sentire. Cic. Or. 34. *Zeer uitmuntend*, *hoogdravend*, of *verheven spreeken*, *en denken*, of *gevoelen*.
EXCELSITAS, ātis. f. Plin. H. 21. 1. *Hoogte*, *verhevenheit*, van een berg, gewas, enz. spreekende.
Excelsitas animi. Cic. Off. 3. 5. *Grootmoedigheit*, *edelmoedigheit*, *verhevenheit des geests*, of *des gemoeds*. Zommige leezen Celsitas.
EXCELSUS, ă, ŭm. Cic. V. 4. 34. *Hoog*, *verheven*, *groot*, van een tempel, rots, dier, enz spreekende. De compar. Excelsior staat by Cic. Or. 34. en de superl. Excelsissimus by Sen. E. 90. (Zie het oordeel van de oude Letterkundigen over deezen trap by Barth. Stat. Th. 6. 581.)
Vir magnus & excelsus. Cic. Mur. 29. *Een groot*, *en grootmoedig*, of *edelmoedig man*, *een man van groote gaven*, of *van een zeer grooten en verhevenen geest*.
Excelsus & illustris locus. Cic. Somn. Sc. 2. *Een schoone en voortreffelyke plaats*; *een deftige en aanzienelyke gelegentheit*, of *bediening*.
Excelsus Orator. Cic. Or. 34. *Een hoogdravend Redenaar*.
EXCEPTIO, ōnis. f. Cic. F. 6. 1. *Een uitvlucht*, *bepaling*, *uitzondering*, *uitneming*, *byvoegzel*, in een wet, verdrag, handeling, enz.
Exceptio. *Een uitvlucht*, *verzet*, *reden*, *om zich te verweeren*, of *dat een gedaagde den eischer tegenvoert*, *op dat zynen eisch ontzegt zou worden*.
Dare exceptionem alicujus. Cic. Fin. 2. 7. *Iemant toelaaten zyne redenen*, *tot ontzegging van den eisch des eischers*, *by te brengen*.
Interdicere sine exceptione. Cic. Cæc. 8. *Den gedaagden niet toelaaten zyne redenen*, *tot ontzegging van den eisch des eischers*, *by te brengen*.
EXCEPTĪTIUS, ă, ŭm. Plin. H. 18. 11. *Verscheiden*, *uitgezondert*, *dat uitgezondert kan worden*, *byzonder*, *ongewoon*, *zonderling*, *buiten gemeen*, *ongemeen*.
EXCEPTIUNCULĂ, æ. f. Sen. E. 20. *Een uitvlugtje*, *een gering verzet*.
EXCEPTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Ontfangen*, *neemen*, *naar zich neemen*, *vangen*, *opneemen*, *vergaderen*, *verzamelen*, *grypen*, *aanvatten*, *optrekken*.

Eos exceptans in murum extulit. Cæs. B. G. 7. 47. 7. *Hun de hand toesteekende*, of *hen by de hand vattende*, *heeft hy ze op den muur getrokken*.
Auras ore exceptare. Virg. G. 3. 274. *Den mond opdoen om lucht te scheppen*.
Pisces de piscina exceptare. Cic. Par. 5. *Visch met de hand uit den vyver grypen*, of *vangen*.
EXCEPTŌRIUS, ă, ŭm. Ulp. Dig. 33. 7. 8. *'t Geen dient om iets in te doen*, *dienstig om iets in te houden*, of *te vangen*, van een korf, vat, enz spreekende.
EXCEPTUS, ă, ŭm. *Ontfangen*, *opgenomen*, *aangenomen*, *gevangen*, *gegrepen*, *gevat*, *opgetrokken*, *verzamelt*.
Exceptum in castra receperunt milites. Curt. 4. 6. 20. *'t Krygsvolk hem gegrepen hebbende*, *heeft hem in de legerplaats gebragt*.
Clypeo suo exceptum in castra referunt armigeri. Curt. 6. 1. 5. *De schildknaapen dragen hem in 't leger*, *hem op hunne schilden gezet*, of *genomen hebbende*.
A vigilibus exceptus. Curt. 4. 10. 25. *Van de wacht*, of *schildwachten gegrepen*, of *gevat zynde*.
Exceptus poplitibus. Curt. 9. 5. 9. *Op zyn knien steunende*.
Mansuefieri ne parvuli quidem excepti possunt. Cæs. B. G. 6. 28. 4. *Zy zyn niet te temmen*, of *tam te maaken*, *schoon ze heel jong gevangen worden*, van wilde ossen spreekende.
Exceptus. *Uitgenomen*, *uitgezondert*, *uitgesloten*, *behalven*.
Omnes, exceptis vobis duobus. Cic. de Or. 1. 9. *Alle*, *uitgenomen*, of *behalven u tween*, *op u beide na*, *alle behalven u met u tween*.
Quod ex viatore prætereunte exceptum est. Cic. Att. 2. 11. *'t Geen men uit een voorbygaanden reiziger gehoort*, of *verstaan heeft*, *'t nieuws dat een voorbygaande reiziger meebrengt*.
EXCERNO, ĭs, crēvī, crētŭm, cernĕrĕ. Colum. 2. 21. *en* (excernere cribris. Vitruv. 7. 6.) *Wannen*, *ziften*, *zuiveren*.
Excernere. Colum. 8. 4. *Ziften*, *doorzygen*, *buidelen*, *harpen*, *teemzen*.
Excernere sanguinem. Cels. 2. 7. *Bloed loozen*, 't zy door wateren, of anderzins.
EXCERPO, ĭs, cerpsī, cerptŭm, cerpĕrĕ. acc. *Uitneemen*, *uittrekken*, *uitplukken*, *verzamelen*, *uitkiezen*, *uitleezen*, *uitkippen*.
Ex Auctoribus aliquid excerpere. Cic. I. R. 2. 2. *Iets uit de Schryvers uittrekken*, *uitkippen*, of *aantekenen*.

Excerpere se aliquibus. Sen. B. V. 18. Aliquorum numero. Hor. S. 1. 4. 40. De numero aliquorum. Cic. de Or. 2. 11. *Zich van zommigen uitzonderen*, of *onderscheiden*; *zich van eenig gezelschap afzonderen*, of *onthouden*.
Quod boni est, excerpis: dicis, quod mali est. Ter. Ph. 4. 4. 17. *Het goede slaat gy over*, *gaat gy voorby*, of *verzwygt gy*, *en meld of zegt het quaade*.
EXCERPTA, ōrum. n. plur. Sen. E. 33. *Uittrekzels*, *verzamelingen uit de schriften der Ouden*; *uitgeleezene*, of *uitgekipte zaaken*.
EXCERPTIONES, ōnum. f. plur. *Verzamelingen*, *uittrekzels*, *uitgeleeze*, of *uitgekipte zaaken*, *aanmerkingen*.
Excerptiones nostras variis in locis factas cursim, digessimus. Gell. 17. 21. *Wy hebben de uittrekzels*, of *aanmerkingen*, *die wy ter loops uit verscheide plaatzen gehaalt hadden*, *in order gestelt*, of *by een geschikt*.
(EXCERPTOR, ōris. m. Ulp. Dig. 19. 2. 19. §. 9. *Een uitschryver*, *naschryver*, of *iemant die uit een anders mond iet schryft*, of *aantekent*. Zie du Cange.)
EXCESSUS, ūs. m. *Uitgangk*, *vertrek*, *'t verscheiden*, *afscheid*.
Excessus alleen. Cic. L. L. 1. 1. *of* Excessus e vita. Cic. Fin. 2. 18. *'t Verscheiden*, *de dood*, *'t verscheiden uit het leven*, *het sterven*.
EXCETRĂ, æ. f. Plaut. P. 1. 1. 3. *Addersslang*.
(Excetra. Liv. 39. 11. *en* Plaut. Ps. 1. 2. 82. Dit is een scheldwoord by de Ouden.

EXCI.

EXCIDIO, ōnis, f. Plaut. Curc. 4. 3. 2. *Omkeering*, *verwoesting*, *ondergangk*.)
EXCIDIUM, ii. n. Virg. Æ. 2. 64. Liv. 41. 11. *Verderf*, *omkeering*, *uitroeying*, *ondergangk*, *verwoesting*, *vernieling*.
EXCIDO, ĭs, cĭdī, cĭdĕrĕ aliquo loco, *of* e, ex, de aliquo loco. *Ergens van afvallen*, *nederstorten*, of *nedérploffen*.
Tibi gladius casu excidit. Cic. C. 1. 6. *Uw degen is u by geval ontschoten*, *ontvallen*, of *uit de hand gevallen*.
Verbum hoc tibi excidit. Cic. A. 10. 2. *of* ex ore tuo excidit. Cic. Syll. 26. *Dit woord is u ontvallen*, *ontslipt*, of *ontglipt*, of *gy hebt u dat woord laaten ontvallen*, *ontslippen*, of *ontglippen*.
Illud mihi excidit alleen. Cic. L. L. 2. 18. Att. 9. 5. *of* Excidit animo. Virg. Æ. 1. 30. *of* ex animo. Plin. P. 87.

P. 87. 5. *Dat is my ontschoten, ontvallen*, of *uit het hoofd gegaan, ik heb dat vergeeten, dat is my uit de gedachten gegaan.*

Excidit memoria ejus rei. Liv. 27. 3. *of* Ea res excidit de memoria. Liv. 29. 19. *De gedachtenis van die zaak is vergaan, die zaak is uit de gedachten geraakt, men denkt niet meer om die zaak.*

Excidere sibi. Sen. Ir. 3. 14. *Buiten zich zelven raaken, zyn reden*, of *kennis verliezen*, van een dronken man spreekende.

Ut tibi excidimus. Ovid. Her. 2. 105. *Zoo ras wy uit uw gezicht waren geraakt; zoo dra wy van u vertrokken*, of *gescheiden waren.*

Excidit ex hac familia. Plaut. Men. 4. 2. 104. *Hy heeft uit by dat huis; hy heeft van dat huis*, of *van die luiden niet meer te wachten; hy is dat huisgezin quyt geraakt.*

Herus, quantum audio, uxore excidit. Ter. An. 2. 5. 12. *Myn meester, naar ik hoor, mag wel naar een andere vrouw uitzien*, of *hoeft niet meer om dit huwelyk te denken*, boertende zegt men, *heeft een blaautje geloopen.*

Excidit victoria ex manibus. Cic. Br. 10. *De zege is ons uit de handen ontglipt; wy zyn van de overwinninge versteeken.*

EXCIDO, is, cidi, cisūm, cidĕrĕ. acc. *Houwen, uithouwen, behouwen, uithakken, uitkappen*, van een steen. *Houwen, afhouwen, snoeijen*, van een boom spreekende.

Excidere columnas rupibus. Virg. Æ. 1 433. *Pilaaren uit rotzen houwen.* Stagnum in petra. Colum. 8. 17. *Een waterbad in een rotz uithouwen.* Lapides ex terra Cic. Off. 2. 3. *Steenen uit de aarde houwen, haalen, graaven*, of *delven.*

Excidere malum aliquod. Cic. Br. 16. *Een quaad tot den wortel, tot den grond toe*, of *ganschelyk uitroeijen*, of *uit de waereld bannen.*

Excidere urbem. Cic. Dom. 23. *Een stad verwoesten, omkeeren, vernielen*, of *verdelgen.*

Excidere numero civium aliquem. Plin. E. 8. 18 6. *Iemant uit het getal der burgeren doen*, of *schrappen; iemant het burgerschap ontneemen.*

Id ex animo tuo excidam. Cic. Prov. Conf. 18. *Ik zal u dat uit de gedachtenis brengen; ik zal u dat gansch uit de gedachten brengen*, of *doen vergeeten.*

EXCIEO, es, civi, citūm, cīērĕ. acc. Plaut. Ps. 5. 2. 1. *Roepen, doen roepen, ontbieden, buiten roepen, doen koomen, gaande maaken.* Dit verbum is weinig in gebruik; men dient zich gemeenelijk van EXCIO.

EXCINDO. Zie Exscindo.

EXCIO, is, ivi, itūm, īrĕ. acc. *Roepen, doen roepen, ontbieden, buiten roepen, doen koomen, gaande maaken, verwekken.*

Excire somno. Liv. 1. 7. *of* ex somno. Liv. 4. 27. *Iemant oproepen, uit den slaap roepen, opwekken, wakker maaken.* Cubili. Liv. 5. 45. *Iemant uit het bedde doen opstaan, ten bedde uitjaagen; vernestelen.* Dit laatste zegt men boertende.

Excire hostem ad dimicandum. Liv. 2. 30. In *of* Ad pugnam. Lucan. 6. 11. *Den vyand tot een gevecht beroepen*, of *uitdaagen, tot slaan brengen.* Ad cupiditatem discendi. Liv. 1. 18. *Iemant leerzuchtig*, of *leergierig maaken; in iemant een zucht*, of *begeerte tot leeren verwekken.*

Excire feras. Ovid. M. 10. 711. *Het wild opjaagen*, een woord der jagt.

Mihi excivisti lacrymas. Plaut. Cist. 1. 1. 114. *Gy hebt my de traanen uit de oogen geperst*, of *gehaalt, gy hebt my doen schreyen*, of *aan 't schreyen geholpen.*

EXCIPIO, is, cepi, cēptūm, cĭpĕrĕ. *Vatten, grypen, aantasten, krygen, de hand opleggen, aanneemen, ontfangen.*

Excipere aliquem hospitio. Plin. H. 25. 6. *Iemant onthaalen, iemant ontfangen*, of *in zyn huis ontfangen, iemant huisvesten*, of *huisvesting geeven.*

Excipere aliquem amplexu. Ovid Her. 18. 101. *Iemant omarmen*, of *omhelzen, met opene armen ontfangen.*

Illustri gratia factum vel dictum excipere. Cic. F. 1. 9. *Een groote dienst*, of *beleefdheit met veel tekenen van erkentenis ontfangen.*

Excipi clamoribus. Plin. E. 2. 14. 12. *Met groot geschreeuw*, of *geraas ontfangen worden.* Plausu. Virg. Æ. 5. 575. *Met toejuichingen ontfangen*, of *ingehaalt worden.*

Excipere aliquid. Cic. D. 2. 23. *Iets hooren, verstaan, bemerken, opmerken.* Rumorem. Cic. Dej 9. *Een gerucht hooren, een tyding verstaan.*

Excipere aliquem *of* aliquid. *Iemant*, of *iets uitneemen, uitzonderen, buitensluiten*, of *uitsluiten.*

Excepi de antiquis præter Xenophanem neminem. Cic. D. 1. 39. *Ik heb niemant van de Ouden uitgezondert dan alleen Xenophanes.*

Id legibus excipitur. Cic. Ag. 2. 9. *Dat geval word door*, of *in de wetten uitgezondert.*

Excipere aliquid forti. Virg. Æ. 9. 271. *Iets van 't lot uitzonderen; niet willen dat iets door 't lot beslegt worde.* Aliquem injuriæ. Sen. Const. 9. *Iemant voor ongelyk, hoon*, of *lastering bevryden.*

Excipere notis orationem alicujus. Suet. Tit. 3. 3. *De reden van een ander by verkorting opneemen, opstellen*, of *korteljk opschryven.* Sententias & verba alicujus. Cic. de Or. 2. 35. *Iemants spreuken en woorden opzamelen, in gedachten houden*, of *overdenken.*

Excipere impetum hostium. Cæs. B. C. 3. 92. 1. *Den aanval der vyanden*, of *'s vyands vuur uitstaan; den vyand afwachten*, of *het hoofd bieden*

Excipere fugientes. Cic. C. 3. 4. *De vluchtende aanhouden, staan doen houden*, of *vasthouden.* Furem. Plaut. Aul. 4. 10. 45 *Een dief krygen, grypen, vangen.* De fuga plurimos. Liv. 27. 19. *De meeste der vluchtende verzamelen*, of *herstellen.*

Excipere vulnera. Suet. A. 20. 2. *Een wonde krygen, gequetst worden.* Tela. Cic. V. 2. 72. *Een schent krygen, van een schent geraakt*, of *getroffen worden, geschoten worden.*

Id oculos excipit blandius. Plin. H. 16. 30. *Dat is zeer aangenaam voor 't oog*, of *voor 't gezicht, dat vermaakt de oogen geweldig*, of *streelt het gezicht zeer.*

Gladio excipere aliquem. Curt. 9. 5. 8. *Iemant een steek met het rapier geeven*, of *toebrengen; iemant met den degen te keer gaan, met het zwaerd aantasten*, of *aanvallen.*

Adeo certo ictu destinata feriebat, ut aves quoque exciperet. Curt. 7. 5. 41. *Hy schoot zoo net*, of *trof het wit zoo gewis, dat hy zelf de vogelen niet misschoot.*

Excipere labores magnos. Cic. Cl. 69. *Grooten arbeid uitstaan, verdraagen, aanvangen, bestaan, onderneemen*, of *ondergaan.* Dolores & molestias. Cic. Fin. 2. 13. T. Q. 2. 5. *Hertzweer*, of *verdriet hebben, uitstaan*, of *lyden.* Laudem ex aliqua re. Cic. Att. 1. 14. *Ergens lof door behaalen*, of *eer van hebben, ergens over geroemt*, of *over geprezen worden; ergens eer door inleggen*, of *wechdraagen.*

Ex natura loci majores divinitas excipit opiniones. Vitruv. 1. 2. *De Goden ontfangen door de schoonheit der plaatzen van hunnen dienst grooter eerbewyzingen.*

Poplitibus se excipere. Curt. 6. 1. 14. *Op de knien steunen*, of *leunen.* Se pedibus. Curt. 9. 5. 3. *Op zyn voeten vallen*, of *neêrkoomen.* Se in pedes. Liv.

Liv. 4. 19. *Opstaan, zich oprechten, zich op zyn voeten zetten, zich op de been begeeven.*

Excipere aliquem insidiis. Virg E. 3. 18. *Iemant in een hinderlaag betrappen, aangrypen*, of *overvallen.*

Excipere aliquem. Flor. 1. 3. 1. *Iemant vervangen, volgen, in iemants plaats treeden*, of *koomen; iemant in de regeering volgen, onmiddelyk na iemant leeven*, of *heerschen.*

Nox diem excipit, Liv. 5. 42. *De nacht volgt den dag*, of *koomt na den dag.*

Virtutem Herculis immortalitas excepit. Cic Sext. 68. *De deugd*, of *dapperheit van Herkules is van de onsterfelykheit gevolgt.*

Adolescentiam ardor quidam excipit ætatis. Cic. Conf. p. 1432. *De jeugt word van zekere vierige drift gevolgt*, of *verzelt.*

Transversis cuniculis hostium cuniculos excipere. Liv. 23. 18. *De mynen der vyanden door tegenmynen doorgraaven, onbruikbaar maaken*, of *ontdekken.*

(Excipere. *Bedingen, te vooren bespreeken.*

Vindemiator auctoratus rogum ac tumulum excipiat. Plin. H. 14. 1. *De wyngaardenier, als hy gehuurt word om den wyngaard te snoeyen, bedinge op de kosten van den verhuurder begraaven te worden, indien hy mogt sneuvelen.*)

EXCIPULUM, i. n. Plin. H. 25. 7. *Een voorlaag, voorlegger, ontfanger, lekvat, een ontfangvat*, in de scheikonst gebruikelijk; *een vlootje*, van de wijnkopers genaamt.

Excipulum. Plin. H. 9. 22. *Een viskorf, viskaar, hanwer, schepnet*, of *eenig ander tuig om visch te vangen.*

EXCISIO, ōnis. f. *Een kerf, kip, houw, inkerving: een stuk gehouwe beeldwerk.*

Excisio tectorum. Cic. Dom. 58. *Afbreking, afsmyting, ombaling*, of *nederwerping van huizen.*

EXCISORIUS, ă, ūm. *Scherp, daar men mee snyd, 't geen dient om te snyden*, of *te kerven.*

Excisorius scalper. Celf. 8. 3. *Een scheermes, een snymes; een wondheelers mes om verrot vleesch uit te snyden*, of *verdorve leden af te zetten.*

EXCISSATUS, ă, ūm. Excissatæ aures. Plaut. *bij* Non. 2. 309. *Afgesneede, gevilde, gescheurde, opgesneede ooren; ooren daar 't vel af is.*

EXCISUS, ă, ūm. Cic. Att. 15. 4. Virg. Æ. 2. 481. *Afgesneden, afgeschoren, afgehouwen, afgesnoeit, uitgehakt, afgekapt*, van haair, boomtakken, enz spreekende.

Excisus. Cic. Sext. 15. *Omver gehaalt, afgebroken, afgesmeten, geslecht, vernielt, verwoest, verdelgt, omgekeert, gesloopt.*

(EXCITATIO, ōnis, f. *Een opwekking, een liedje tot opwekking.*

Quid sibi volunt excitationes illæ, quas canitis matutini? Arnob. 7. 237. *Wat willen deeze liedjes, die gy 's morgens tot opwekkinge zingt?*)

EXCITATIUS. Adv. *Vieriger, levendiger, krachtiger, sterker, helderder, glansiger, met meer glans*, of *schittering.*

Illi excitatius fulgent, hi nitent crassius. Plin. H. 37. 7. *Die zyn vieriger en glansiger*, of *hebben meer glans en schittering; deeze zyn doover en bleeker, in schitteren wat duisterder*, van edelgesteenten spreekende.

(EXCITATOR, ōris, m. *Opwekker, verwekker.*

Nos excitator mentium jam Christus ad vitam vocat. Prud. Καθ. 1. 3. *Christus de opwekker der zielen roept ons nu tot het leven.*)

EXCITATORIUS, ă, ūm. *Opwekkend, aannopend, aanporrend, zielroerend, 't geen dient om de gemoederen op te wekken*, of *'t verstand op te schranderen, dat dienstig is om de geesten op te wekken.*

Lumina excitatoria. Quintil. I. O. 12. 10. *Opwekkende redenen, zielroerende gedachten.*

EXCITATUS, ă, ūm. *Opgewekt, aangezet, aangemoedigt, aangepord, genoopt, aangedreven, verwekt, bewogen.* De compar. Excitatior staat by Liv. 4. 37. en de superl. Excitatissimus by Cic. by Non. 4. 370.

Excitatus humo. Cic. N. D. 2. 56. *Uit de aarde geschoten*, of *opgeschoten.*

Sonus excitatus. Cic. Somn. Sc. 5. *Een helder, doordringend, schitterend, geweldig*, of *sterk geluid.* Odor. Plin. H. 20. 17. *Een sterke, goede*, of *krachtige reuk.*

Ab excitata fortuna ad inclinatam descisfcere. Cic. F. 2. 16. *Van een grooten staat heel laag vervallen*, of *daalen.*

EXCITO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquem ad aliquid. Cic. Pl. 24. *Iemant ergens toe opwekken, aanzetten, aanstooken, aanporren, verwekken, aanprikkelen, aandryven, aanmoedigen, breugen.*

Excitare aliquem. Cæs. B. G. 7. 80. 5. Animum alicujus. Cic. Am. 16. *Iemants moed opwekken, iemant moed geeven, aanmoedigen, een hert inspreeken*, of *een hert onder den riem steken.*

Excitare dormientem. Cic. Fr. 1. 1. Aliquem de somno. Cic. F. 16. 14. of ex somno. Cic. A. Q. 4. 29. *Iemant opwekken, uit den slaap wekken*, of *wakker maaken.* Aliquem a mortuis. Cic. de Or. 1. 57. Mortuum ab inferis. Cic. Or. 25. *Iemant uit den dooden opwekken*, of *verwekken, iemant levendig maaken.*

Excitare alicui amorem sapientiæ. Cic. Off. 1. 5. *Iemant tot het beminnen der wysheit brengen*, of *in iemant de liefde der wysheit ontsteeken.*

Excitare fletum. Cic. Sext. 57. *Geschrei, traanen*, of *geween verwekken, aan 't schreijen helpen*, of *doen schreijen.* Risum. Cic. F. 3. 11. *Aan 't lagchen helpen, gelach veroorzaaken*, of *verwekken, doen lagchen.* Admirationem. Cic. Cl. 95. *In verwondering brengen, verwondering baaren, veroorzaaken*, of *verwekken.* Amorem sui. Cic. Off. 1. 5. *Liefde tot zich verwekken*, of *zich bemint maaken, de liefde der menschen tot zich trekken*, of *winnen.*

Varios sermones de re aliqua excitare. Cic. F. 8. 10. *Ergens geruchten van verwekken, van uitstrooyen*, of *van laaten loopen.*

Vapores ex aquis excitat sol. Cic. N. D. 2. 46. *De zon trekt de dampen uit het water op.*

Excitare turres. Cæs. B. C. 1. 25. 10. Suet. C. 46. 2. *Torens stichten, bouwen, oprechten.* Urbem. Flor. 1. 1. 7. *Een stad stichten*, of *bouwen.* Tumulum honorarium alicui. Suet. Cl. 1. 7. *Iemant een pronkgraf maaken*, of *oprechten.*

Excitare stomachum. Plin. E. 7. 3. 5. *De maag graag maaken.*

Excitare aciem falcis. Plin. H. 18. 28. *Een zeissen aanzetten, wetten*, of *scherpen.*

Excitare feras. Cic. Off. 3. 17. *'t Wild opjaagen, 't wild uit zyn leger jaagen.*

Excitare bucca foculum. Juv. 3. 262. *'t Vuur aanblaazen*, of *opblaazen.*

(Excitare. *Hieten opstaan, gebieden op te staan.*

Spectaculo ludorum gregarium militem in quatuordecim ordinibus sedentem excitari jussit. Suet. A. 14. 2. *Hij heeft geboden, dat men een gemeen soldaat, in 't Ridders gestoelte zittende, als 'er een spel vertoont wierd, zonde doen opstaan.*

Excitare. *Uitroepen, buiten roepen.*

Ho-

Homo perturbatus excitat Simonidem. Phædr. 4. 24. 27. *De slaaf verbaast zynde, roept Simonides buiten, zegt Simonides dat hy buiten moet koomen.*

Quos e Græcia excitaverat. Curt. 6. 2. 1. *Die hij uit Griekenland had laaten roepen*, of *ontboden had.*

Excitare. *Dat in vergetelheit gekoomen is buiten alle verwachting weder ophaalen.* Eigentlijk *opwekken*, gelijk een slaapende van zijnen slaap opgewekt word.

Derelictam a marito accusationem ab alio excitari utile est. Ulp. Dig. 48. 5. 26. *'t Is dienstig, dat de beschuldiging van den man, nagelaaten van een ander, weder opgehaalt worde.*

Ne crimen quinquennio continuo sopitum excitetur. Ulp. Dig. 48. 29. 3. *Op dat de misdaad, waar van 't vyf jaaren na malkanderen stil geweest is, en die als geslaapen heeft, niet opgehaalt*, of *levendig gemaakt worde.*)

ĔXCĪTŬS, ă, ŭm. *van* Excio 4. conjug. ab aliquo loco. Liv. 44. 27. *Ergens van daan geroepen, ontboden, verzogt, getrokken, gelokt, gehaalt, gedaagt.*

Excitus strato. Lucan. 1. 238. *Uit het bed gehaalt*, of *getrokken, die men heeft doen opstaan; die vernefteld is.* Dit laatste zegt men boertende.

ĔXCĬTŬS, ă, ŭm. *van* Excieo 2. conjug. Ovid. M. 2. 779. *Opgewekt, wakker gemaakt, verwekt, gebragt, aangemoedigt.*

EXCL.

ĔXCLĀMĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Her. 3. 12. *Uitroeping, uitschreeuwing, uitbarsting, geroep, geschreeuw, luid geschal.*

Exclamatio. Cic. Her. 4. 15. *Uitroeping*, een spreekwijs der Redenrijkkonst.

ĔXCLĀMO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plaut. Trin. 3. 2. 79. Ter. Ad. 4. 4. 11. *Uitroepen, uitbarsten, uitschreeuwen, uitroepingen doen, schreeuwen geeven, luid roepen.*

Exclamare aliquem. Cic. A. 2. 12. *Iemant overluid*, of *met luider stemme roepen.*

ĔXCLĀRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Verlichten, licht geeven, licht maaken.*

Ea cœli regio non exclaratur solis cursu. Vitruv. 1. 2. *Dat deel des hemels word door den loop der zonne niet verlicht.*

ĔXCLŪDO, ĭs, clūsī, clūsŭm, clūdĕrĕ aliquem aliquo loco, *of* ab aliquo loco. *Iemant ergens uitsluiten, buiten sluiten, buiten houden, uitjaagen, uitdryven, van daan jaagen, niet willen inlaaten, weeren.*

Ego excludor, ille recipitur. Ter. E. 1. 2. 79. *Ik word buiten gesloten, en hy ingelaaten; my word de deur voor de neus gesloten, en hy ingelaaten*, of *ontfangen.*

Pœnos mœnibus excluserunt. Cic. C. B. 17. *Zy hebben de Karthaginenzers buiten hunne muuren*, of *wallen gehouden*, of *gesloten.*

Excludere exercitum. Cic. V. 5. 32. *Een leger den weg afsnyden*, of *den doortocht sluiten.* Ducem a duce. Cic. Att. 8. 12. subj. 2. *Twee Oversten van malkanderen houden, beletten hunne krygsbenden t'zamen te voegen.*

Excludere aliquem a Republica. Cic. A. 5. 11. *Iemant uit het Staatbewind*, of *uit de regering van 't land sluiten.* Ab hæreditate. Cic. Clu. 11. *Iemant van een erffenis uitsluiten, iemant onterven.*

Excludere aliquem. Cic. F. 1. 1. *Iemant uitsluiten, buiten 't getal stellen, uitzonderen.*

Excludere pullos. Cic. de Or. 3. 21. Colum. 8. 14. Ex ovis pullos. Cic. N. D. 2. 52. *Eyeren kippen*, van vogelen spreekende.

Excludere alicui oculum. Plaut. Ps. 1. 5. 95. *Iemant een oog uitrukken, uit het hoofd rukken, trekken*, of *uitsteeken.*

Excludi tempore. Cic. de Or. 3. 15. *of* temporis angustiis. Cic. V. 1. 56. *Gebrek van tyd hebben, geen tyd genoeg hebben, door gebrek van tyd belet worden.*

ĔXCLŪSĬO, ōnĭs. f. *Uitsluiting, buitensluiting.*

De exclusione verbum nullum. Ter. E. 1. 2. 8. *Van 't sluiten buiten de deur word niets gerept; men maakt geen gewag dat hem de deur voor 't hoofd gesmeten is.*

ĔXCLŪSŌRĬŬS, ă, ŭm. Ulp. Dig. 44. 1. 2. §. 2. *Uitsluitende, dat uitsluit.*

ĔXCLŪSŬS, ă, ŭm. Cic. V. 4. 27. Att. 8. 11. subj. 2. *Uitgesloten, buiten gesloten, buiten gehouden, uitgestooten, voor 't hoofd gestooten, dien men de deur voor 't hoofd gesloten, ergens uitgehouden, den ingang geweigert*, of *buiten gesloten heeft.* De superl. Exclusissimus staat by Plaut. Men. 4. 3. 24.

Pacis spem a publico consilio exclusam videmus. Cic. Cl. 96. *Wy zien dat de hoop tot vrede bij 't gemeen verschoven legt, dat de gedachten van 't gemeen niet tot vrede loopen.*

Exclusus. Cic. N. D. 2. 48. *Gekipt, uit den dop gekoomen, uitgebroeit.*

EXCO.

ĔXCŎCTŬS, ă, ŭm. Vitruv. 2. 6. *Gekookt, gezoden.*

Excoctus. Ter. Ad. 5. 3. 63. *Door de zon verbrand, getaant, verzengt, verschrompelt, verweert, bruin, zwart geworden*, van een persoon spreekende.

(ĔXCŌDĬCO, ās, ārĕ. Festus in Repastinare. *Een bosch uitroeyen, een veld tot bouwland maaken.*)

ĔXCŌGĬTĀTĬO, ōnĭs. f. *Vinding, vond, uitvinding, verzinning, bedenking, verziering, verdichting.*

Hæc non habent difficilem excogitationem. Cic. de Or. 2. 27. *Deeze dingen zijn niet bezwaarlyk uit te vinden, hebben geen moeyelyke bedenking*, of *kan men zich ligtelyk verbeelden.*

ĔXCŌGĬTĀTŎR, ōrĭs. m. Quintil. D. 10. *Vinder, uitvinder, verzinner, verzierder, bedenker, verdichter.*

ĔXCŌGĬTĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Clu. 13. *Verzonnen, uitgevonden, bedacht, gevonden, verziert.* De superl. Excogitatissimus staat beneden by Suetonius.

Excogitatissima hostia. Suet. C. 22. 6. *Een uitgelezen*, of *ongemeen offerdier, een keurlyk slagtoffer.*

ĔXCŌGĬTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Denken, overleggen, bedenken, verzinnen, overpeinzen, overweegen.*

Ad aliquid excogitare. Cic. Att. 9. 6. *Ergens ernstelyk op denken, iets ernstelyk overweegen*, of *in overleg neemen.*

Excogitare aliquid. Cic. A. Q. 4. 22. *Iets verzinnen, uitvinden, vinden, bedenken*, of *verzieren.*

ĔXCŎLO, ĭs, cŏlŭi, cultŭm, cŏlĕrĕ. acc. *Verzieren, optooyen, oppronken, opschikken, oppoetzen, beslaan, bekleeden.*

Parietem marmore excolere. Plin. E. 9. 39. 3. *Een muur met marmer bekleeden.*

Excolere linguam suam. Cels. præf. *Zyn tong tot welsprekendheit gewennen, zich in de welsprekendheit oefenen.*

Excolere aliquem *of* animum alicujus doctrina. Cic. Arc. 6. *Iemant*, of *iemants verstand met wetenschap verçieren.*

Excolere officium. Cic. Off. 1. 2. *Zijn plicht doen, volbrengen, betrachten*, of *waarneemen.* Zommige leezen Colere.

Aliquem excolere. Cic. Fr. 2. 16. *Iemant eeren, eer aandoen, groote eerbiedigheit bewyzen, oppassen, opwachten; werk van iemant maaken.*

ĔXCŎQUO, ĭs, coxī, coctŭm, cŏquĕrĕ. *Kooken, braaden, roosten, uitkooken.*

Sol terram excoquit. Lucret. 6. 962. *De zon zuivert het aardryk.*

Cru-

Cruditatem excoquere. Colum. Præf. 1. *Een rauwigheit verdouwen, verteeren, of verdryven.*

Excoquere malum alicui. Plaut. P. 1. 1. 53. *Iemant een poets willen speelen, of eenig quaad willen doen; iemant iets quaads brouwen, eenig quaad tegens iemant smeeden.*

(EXCORNIS, is, m. & f. ně, ĭs. n. Tertull. de Pall. 5. *Die, of dat geen hoorn heeft, of zonder hoorn is.*)

EXCORS, ŏrd s. omn. gen. Cic. D. 2. 16. *Krankzinnig, uitzinnig, buiten westen, dwaas, gek, zot, zinneloos, buiten zyn zinnen.*

EXCR.

EXCREABILIS. Zie Exscreabilis.

EXCREATIO. Zie Exscreatio.

EXCREMENTUM, i. n. Plin. H. 10. 43. *Uitwerpzel, drek, stront, allerlei vuiligheit, of onreinigheit die 't ligchaam natuurlyk uitwerpt.*

Excrementum oris. Tac. H. 4. 81. 3. *Onreinigheit die ten monde uitkomt, quyl, snot, zever.*

EXCREO. Zie Exscreo.

EXCRESCO, scis, crēvi, crētūm, crēscĕrĕ. Colum. 3. 21. *Wassen, groeyen, op schieten, groot worden, zich verspreiden*, van een wijngaard spreekende.

Excrescere in longitudinem. Plin. H. 16. 30. *In de lengte wasschen, in de hoogte opschieten.*

Excrescit in dies luxus. Plin. H. 37. 2. *De weelde groeit alle daag aan; de pracht, of overdaad neemt dagelyks toe.*

EXCRETUM, i. n. Colum. 8. 4. *Kaf, uitzifteel, drek en vuiligheit dat men uit het koren zift.*

EXCRETUS, ă, ūm. part. ab Excresco. Virg. G. 3. 398. *Groot geworden, gewassen, gegroeit*, van een lam, enz spreekende. Zommige vertaalen 't *gespeent*, als een Participium van Excerno, maar ik houde het gevoelen van Servius voor 't beste.

EXCRETUS, ă, ūm. part. ab Excerno. *Gezift, gebuidelt*, of *gebuilt.*

Furfures a farina excreti. Colum. 8. 4. *Zemelen uit het meel gezift*, of *gebuilt.*

* Excretus. Celf. 2. 7. *Uitgeworpen, door het achterste uitgeworpen; door den afgangk- of stoelgangk geloost*, of *quyt geraakt.*

EXCRUCIABILIS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Plaut. Cist. 4. 1. 1. *Strafbaar, strafwaerdig; die straf verdient*, of *die waerdig is gestraft te worden.*

EXCRUCIATUS, ă, ūm. Cic. Man. 5. *Schrikkelyk*, of *wreedelyk gepynigt*, of *gestraft, die een schrikkelyke straf is aangedaan; gefoltert.*

EXCRŪCIO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Pynigen, folteren, teisteren, groote pyn, een groote straf*, of *een groot lyden aandoen, duizend dooden aandoen.*

Excruciare aliquem. Cic. Att. 10. 18. *of* animum alicujus. Cic. Fin. 1. 16. *Iemant*, of *iemants gemoed schrikkelyk plaagen, quellen, pynigen, benauwen, ontrusten, wroegen, knaagen*, van een zielslyding, wroeging, enz spreekende.

Spero me habere qui hunc meo excruciem modo. Ter. E. 5. 3. 11. *Ik hoop een middel te hebben, waar door ik hem op myne wyze ook eens zal quellen, plaagen*, of *een schoone poets speelen.*

EXCU.

EXCŪBĀTIO, ōnis. f. Val. Max. 4. 7. 7. *Wacht, bewaking, hoede, nauwe toezicht over iemant.*

EXCUBIÆ, ārūm. f. plur. Cic. Marc. 10. *De wacht, de schildwacht, de hoofdwacht.*

Excubias agere. Ovid. F. 3. 245. Habere. Plin. H. 10. 23. *Wacht houden, waaken, op schildwacht staan.*

Excubiæ. *Een schildwacht, een soldaat die op schildwacht staat, de wachters*, of *wakers.*

Tuas ego excubias & custodias mei capitis cognovi in Consulatu meo. Cic. A. 7. 8. *Ik heb uwe gedurige hoede en zorge voor myne behoudenis in den tyd van myn Burgermeesterschap gezien.*

EXCUBITOR, ōris. m. Colum. 7. 12. Cæs. B. C. 7. 69. 7. *Een waker, wachter*, of *schildwacht, een soldaat*, of *ruiter die de wacht houd*, of *die op schildwacht staat.*

(Excubitor tribunus. Suet. Cl. 42. 6. *Een Kolonel die de wacht heeft.*)

EXCUBITUS, ūs. m. Pedestres copiæ in excubitu erant. Hirt. B. H. 6. 4. *Het voetvolk hield*, of *had de wacht.*

EXCŬBO, ās, cŭbŭi, cŭbĭtūm, cŭbārĕ. *Op schildwacht staan, de wacht houden, waaken.*

Excubare in muris. Liv. 34. 9. *Op de muuren de wacht houden*, of *op schildwacht staan.* Pro portis. Liv. 5. 39. Ante portas. Tib. 1. 3. 72. *Aan de poorten waaken*, of *op schildwacht staan.* Ad portum. Cæs. B. C. 2. 22. 3. *Aan de haven de wacht houden.*

Mittere excubitum in porta cohortes. Sall. B. J. 100. *Benden naar de poort zenden om wacht te houden*, of *te waaken.*

Excubare pro Imperio Populi Romani. Val. Max. 1. 1. 8. *Voor 't behoud*, of *'t welwezen van 't Roomsche Ryk*, of *Volk waaken.*

Excubare ad opus. Cæs. B. G. 7. 24. 2. *Altoos*, of *gedurig bij een zyn, een wakend oog op een werk houden, gedurig op eenig werk passen.* Ad subita belli. Flor. 1. 1. 15. *Nacht en dag wacht houden tegens des vyands overval*, of *verrassing; gedurig op de been en vaerdig zyn tegen 's vyands kryglisten.*

Animo semper excubare. Cic. T. Q. 4. 17. *Gestadig op zyn hoede zijn, altoos goede wacht*, of *toezigt houden, gedurig wel oppassen, gedurig een oog in 't zeil*, of *een wakent oog houden.*

Excubat apud nos Reipublicæ defendendæ cura. Cic. F. 10. 8. *Wij waaken geduriglyk voor 't behoud van den Staat*, of *al onze zorgen strekken eeniglyk tot behoudenis van 't Gemeenebest.*

Excubatur rerum, non animi pretiis. Plin. H. 35. 7. *Men denkt onophoudelyk om ryk, maar niet om deugdzaam te worden.*

Excubare ova. Colum. 8. 5. *Eyeren broeden*, of *uitbroeden.*

EXCŪDO, is, cūsī, cūsūm, cūdĕrĕ. *Smeeden, met den hamer slaan.*

Excudere ignem. Virg. G. 1. 135. *Vuur uit een kei slaan.*

Excudere ova. Varr. R. R. 3. 9. pullos. Colum. 8. 11. *Eyeren uitbroeden, jongen uitkippen.*

Excudere aliquid. Cic. Att. 15. 27. *Ergens aan arbeiden*, of *werken, iets maaken, schryven, t' zamenstellen, uitgeeven, in 't licht geeven, drukken, prenten.*

EXCŪLCĀTUS, ă, ūm. Verba exculcata. Gell. 11. 7. *Onbruikbaare*, of *ongebruikelyke woorden, oude, verouwde*, of *verouderde woorden, die buiten 't gebruik zyn.*

EXCULCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cæs. B. G. 7. 73. 7. *Met voeten treeden, vertreeden, stampen, vertrappen, over heene gaan.*

Exculcare pugnis aliquid ex aliquo. Plaut. Capt. 4. 2. 30. *Iemant iets met vuistslagen afdwingen.*

EXCULPO. Zie Exsculpo.

EXCULTUS, ă, ūm. *Beschaaft, geoefent, bedreven, verrykt, verciert, opgepronkt, opgeschikt.*

Excultus doctrina. Cic. T. Q. 1. 2. studiis, disciplinis. Cic. Or. 15. &c. *In de letterkunde geoefent, in de letteren*, of *boekoefening bedreven*, of *doorzult, die geleerd is*, of *wetenschap heeft.*

Excultus ad humanitatem. Cic. L. L. 2. 14. *Wel opgevoedt*, of *opgebragt, beleeft, wel onderwezen in de beleefdheit.*

(EXCUNEATUS, ă, ūm. Apul. Fl. 353. *Dien 't in de verdiepingen van 't*

van 't ſchouwburg niet geoorloft is langer te zitten.)

ÉXCŪRĀTUS, ā, ūm. Plaut. Pſ. 5.1.8. *Wel onthaalt, die wel gegeeten en gedronken heeft, die een goede maaltyd gedaan*, of *goede tier gemaakt heeft.*

Excuratus. Plaut. Caſ. 3.6.6. *Lekker, keurlyk, uitgelezen, welſmakende, zeer ſmaakelyk, wel toegemaakt*, of *toebereidt*, van ſpyze ſpreekende.

(ÉXCŪRĬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Uit de wyk*, of *uit het geld werpen*, of *ſlooten.*

Apollonium ideo excuriant, quia nihil habebat. Varr. *by* Non. 1.164. *Zy werpen Apollonius daarom uit de wyk*, of *uit het geld, om dat hy geen middelen had.)*

ÉXCŪRRENS, entĭs. omn. gen. Cic. Or. 53. *Loopende, zich uitſtrekkende, dat ergens heen loopt*, of *zich uitſtrekt.*

Planities in meridiem excurrens. Plin. H. 17.5. *Een vlakte die naar 't zuiden loopt*, of *zich naar 't zuiden uitſtrekt.*

Summa excurrens. Paull. Dig. 16. 3.26. §.2. *Het overſchot, het overblyfzel, 't geen 'er overſchiet.*

ÉXCŬRRO, ĭs, excūrri *of* excŭcūrri, cūrsūm, cŭrrĕrĕ. *Loopen, ſnellyk*, of *ſchielyk gaan, vliegen, zich ſnellen, ſpoedig loopen.*

Excurrere ex aliquo loco. Cic. Rull. 2.32. *Ergens uitloopen, ſchielyk uit een plaats gaan.* In aliquem locum. Quintil. I.O. 4.3. *Ergens naar toe loopen.*

Excurrere ad aliquem. Cic. Att. 1. 1. *Naar iemant toevliegen*, of *toeloopen, iemant met haaſt gaan zoeken.*

Excurrere in fines Romanorum. Liv. 1.15. *Stroopen*, of *invallen in de Romeinſche landen doen.*

Excurrere in, &c. ſeq. acc. Liv. 44.1. *Inſchieten, inloopen, uittrekken*, van een punt, *of* hoek lands, enz ſpreekende.

Ne longius excurrat oratio. Cic. de Or. 3.49. *Op dat de rede niet te lang uitloope*, of *niet te wyd uitgebreid zy.*

Summa quæ excurrit. Paull. Dig. 16. 3.26. §.2. *Het overſchot, 't overblyfzel, 't geen 'er overblyft*, of *overſchiet.*

ÉXCŪRSĀTĬO, ōnĭs. f. Val. Max. 2.3.3. *Inval, inbreuk, ſtroop, ſtrooping op 's vyands bodem.*

ÉXCŪRSĬO, ōnĭs. f. Cic. S. 6. *Loop, gang, uitloping.*

Excurſio. *Stroop, inval, inbreuk, ſtrooping in 's vyands land*, of *op 's vyands bodem.*

Via *of* Regio hoſtium excurſionibus infeſta. Cic. Prov. Conſ. 2. *Een weg die*, of *een land dat voor de invallen der vyanden bloot*, of *open legt, een gewest door 't ſtroopen der vyanden onveilig.*

Excurſio orationis. Cic. D. 2. 11. *Een uitloop, uitweiding, uitſprong*, of *buitenſprong in een rede.*

ÉXCŪRSŌR, ōrĭs. m. Cic. A. 4.6. *Een ſtrooper, buitjager, partyganger, moeskopper, een die op party gaat*, of *die 't land doorkruiſt om buit te maaken.*

Excurſor alterius. Cic. V. 2.8. *Een voor uit gezondene*, of *voorlooper van een ander.*

ÉXCŪRSUS, ūs. m. Virg. G. 4.194. Hirt. B. Al. 19.2. Zie Excurſio.

Vinearum excurſus. Colum. 5.5. *De uitſtrekking der wyngaarden.*

ÉXCŪRSUS, ā, ūm. *Doorgeloopen, doorgekruiſt.*

Prope jam excurſo ſpatio. Ter. Ad. 5.4.6. *Zijnen loop ſchier voleindigt*, of *afgelegt hebbende; op 't einde van zyn dagen zynde*, van een oud man ſpreekende.

ÉXCŪSĀBĬLĬS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Ovid. P. 4.11.1. *Verſchoonelyk, verſchoonbaar, vergeeflyk, dat te verſchoonen, te verontſchuldigen*, of *te vergeeven is.*

ÉXCŪSĀTĒ. Adv. Quintil. I.O. 2. 1. *Met verſchooning*, of *verontſchuldiging.* De compar. Excuſatius ſtaat beneden by Plinius.

Id excuſatius facies. Plin. E. 9.21.3. *Gy zult meer reden hebben om dat te doen*, of *gy zult minder naſpraak hebben in dat te doen.*

ÉXCŪSĀTĬO, ōnĭs. f. *Verſchooning, ontſchuldiging, voorwendzel, dekmantel, verwe, uitvlucht.*

Excuſationem habere ætatis. Cic. Cœl. 1. valetudinis. Cic. Piſ. 6. *of* Uti excuſatione ætatis, &c. Cic. Piſ. 15. *Een uitvlucht*, of *verſchooning op zyn jaaren, op zyn ongezondheit, enz. neemen; zich op zyne jaaren, onpaſſelykheit, enz. verſchoonen*, of *verontſchuldigen.*

Hæc excuſatio apud me valet. Cic. Syll. 16. Hanc ego accipio excuſationem. Cic. F. 12.25. *Ik neem die verſchooning aan, die verontſchuldiging geld bij mij, gaat bij mij door*, of *houde ik voor goed.*

Excuſationem ad aliquem parare. Cic. Att. 12.27. *Eenig voorwendzel zoeken, bedenken*, of *verzinnen, om zich by een ander te ontſchuldigen*, of *te verſchoonen.*

Hoc crimen excuſationem non habet. Cic. de Or. 1.27. *Dat is een onverſchoonelyk ſchelmſtuk, die misdaad lyd geen verſchooning, is niet te vergeeven*, of *te verontſchuldigen.*

Officium prætermiſſum imprudentiæ excuſatione defenditur. Cic. *by* Hieron. Apol. adv. Rufinum. *'t Verzuim van zynen vriend dienſt te doen, word gemeenelyk hier meede verſchoont, dat men 'er niet om gedacht heeft; een verwaarloosde plicht word door een voorwendzel van onbedachtzaamheit verſchoont.*

ÉXCŪSĀTUS, ā, ūm. alicui *of* apud aliquem. *By iemant gerechtvaerdigt, verontſchuldigt, vry verklaart, voor onſchuldig gehouden.* De compar. Excuſatior ſtaat by Sen. Contr. 1.4. en de ſuperl. Excuſatiſſimus by Sen. V. B 29.

Excuſatum habere aliquem. Mart. 2.79.2. *Iemants verſchooning*, of *verontſchuldiging aanneemen, iemant onſchuldig houden.*

Omnibus me vehementer excuſatum volo. Cic. V. 1.40. *Ik verlange zeer om mij bij al de wereld te rechtvaerdigen, ik wenſche hertelyk bij alle menſchen verſchoont*, of *verontſchuldigt te zyn.*

ÉXCŪSO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquem *of* culpam alicujus. *Iemant*, of *iemants misdaad verſchoonen, iets tot iemants verſchooning zeggen*, of *bybrengen.*

Excuſare ſe alicui. Plaut. Aſ. 4.2. 4. *Zich bij iemant ontſchuldigen*, of *verſchoonen.*

Excuſare ſe de aliqua re. Cæſ. B. G. 4.22.1. *Zich ergens over ontſchuldigen, rechtvaerdigen*, of *verſchoonen.*

Excuſare aliquid. *Zich ergens op ontſchuldigen*, of *verſchoonen, iets tot verſchooning bijbrengen, zich ergens op beroepen.*

Valetudinem excuſat patri. Liv. 23. 8. *Hij verontſchuldigt*, of *beroept zich by zynen vader op zyne onpaſſelykheit*, of *ziekte.*

Huic muneri in univerſum excuſari maluit. Tac. An. 1.12.3. *Hy heeft liever in 't geheel van dit ampt verſchoont*, of *ontſlagen willen blijven.*

(Manlius valetudinem oculorum excuſavit. Liv. 26.22. *Manlius heeft zich verſchoont wegens zyn gezicht, Manlius heeft tot zyn verſchooning de zwakheit van zyne oogen bygebragt.*

Iis diverſa excuſantibus. Tac. An. 3. 11.2. *Deeze, verſcheidene redenen tot hunne verſchooning voorwendende*, of *bijbrengende.)*

ÉXCŪSŌR, ōrĭs. m. Quintil. I.O. 2.21. *Een ſmit, plaatſnyder, plaatgieter, drukker, metaalgieter.*

ÉXCUSSĒ. Adv. Sen. B. 2.17. *Vinniglyk, krachtiglyk, geweldiglyk, hardelyk, met gewelt, met kracht,*

kracht, van een slag die men toebrengt spreekende.

EXCUSSŌRIUS, ă, ūm. Excussorium cribrum. Plin. H. 18. 11. *Een zeeve, daar iets doorgeslagen word.*

EXCUSSUS, ă, ūm. Virg. Æ. 10. 590. *Geschud, geschokt, gehutzelt.* De superl. Excussissimus staat beneden by Petronius. Zie Excutio.

Palma excussissima aliquem pulsare. Petron. 55. *Iemant uit aller magt een klap*, of *kinnebakslag geeven.*

Excussus pectore alicujus. Virg. Æ. 2. 679. *By iemant vergeeten*, of *uit de gedachten geraakt.*

Adeone tu mihi excussam severitatem putas? Cic. F. 9. 10. *Meent gy dat ik myne strengheit zoo verre verloren, uitgeschud*, of *afgelegt heb?*

EXCŬTIĂ, ōrūm. n. plur. Zie Exicia.

EXCŬTIO, is, cūssi, cūssūm, cūtĕrĕ. *Schudden, afschudden, uitschudden, afwerpen, uitwerpen, omwerpen*, of *omsmyten, ontrukken, wechneemen, uitrukken, uittrekken.*

Cæsariem excutere. Ovid. M. 4. 491. *Het hoofd*, of *'t hoofdhaair schudden.*

Excutere equitem. Liv. 8. 7. *Een ruiter afwerpen, ter aarden smyten*, van een paerd spreekende.

Excutere alicui aliquid de manibus. Pers. 3. 101. *Iemant iets uit de handen rukken, uit de handen slaan, doen vallen*, of *neemen.*

Excutere aliquem. Cic. S. R. 34. *Iemant bevoelen, betasten*, of *uitschudden.*

Excutere feras cubilibus. Plin. P. 81. 1. *'t Wild uit zyn leger*, of *uit zyn holen jaagen*, of *dryven.*

Aliquem lecto. Hor. S. 2. 6. 112. *Iemant uit het bedde jaagen, doen opstaan*, of *ten bedde uitjaagen.*

Risum excutere sibi. Hor. S. 1. 4. 35. *Anderen t'zijnen dienste aan 't lagchen helpen.*

Excutere oculos alicui. Plaut. P. 5. 2. 16. *Iemant de oogen uit het hoofd slaan, haalen*, of *rukken.* Lacrymas alicui. Plaut. Capt. 2. 3. 59. Ter. H. 1. 1. 115. *Iemant de traanen uitperssen, doen schreijen*, of *aan 't schreijen helpen.* Lapide alicui cerebrum. Plaut. Aul. 2. 1. 29. *Iemant met een steen 't hoofd*, of *den kop insmyten, iemant de harssenen insmyten.*

Lapidibus collisis ignem excutere. Front. St. 1. 12. 10. *Uit twee tegens malkanderen geslaagene steenen vuur slaan.*

Nubium attritu excutitur fulmen. Front. St. 1. 12. 10. *Door het stooten der wolken schiet de blikzem uit, door tegenbonzing der wolken word de blikzem uitgeschoten.*

Excutere diem. Sen. Ir. 1. 36. *Den dag overdenken, herdenken wat men op den dag uitgevoert*, of *gedaan heeft.*

Excutere aliquid alicui. Cic. Syll. 8. *Iemant ergens van afbrengen, iets afwennen, iets uit het hoofd brengen*, of *praaten, iemant iets doen vergeeten*, te weeten, gestrengheit, verwaandheit, halsstarrigheit, eigenzinnigheit, enz.

Excutere intelligentiam suam, ut, &c. Cic. Off. 3. 20. *Zyn verstand opscherpen, aanleggen, aanwenden, besteeden*, of *gebruiken, om, enz.*

Excutere aliquid. Cic. Part. 36. *Iets uitpluizen, overweegen, onderzoeken, nauw in acht neemen, ondertasten, polssen, ziften*, of *navorschen.*

Excutere aliquem. Cic. Rull. 2. 23. *Iemant onderzoeken, polssen, ondertasten, iemants grond peilen, nauw onderzoek over iemants leven doen.*

Fidem alicujus. Front. St. 1. 2. 6. *Iemants getrouwigheit toetzen, beproeven, ter toetze brengen.*

Me nihil mihi excutit. Sen. E. 80. *Niets belet my gerust bij myn zelven te zyn, niets stoort myne inwendige rust en vrede, niets ontrust*, of *queit mijnen geest.*

Excutere alicui sensum. Sen. H. Oe. 4. 1401. *Iemant gek, krankzinnig*, of *uitzinnig maaken.*

EXDO. EXEC.

EXDŌRSUO, ās, āvi, ātūm, ārĕ piscem. Plaut. Aul. 2. 9. 2. *Een visch nevens de ruggraat open snyden, opspouwen*, of *spouwen.*

EXĔCO. Zie Exseco.

EXECRĀBILIS. Zie Exsecrabilis.

EXECŪTIO. zie Exsecutio.

EXED.

(EXĒDENTŬLUS, ă, ūm. Tertull. de Pall. 5. *Zonder tanden, die*, of *dat geen tanden heeft, tandeloos.*)

EXĔDO, exĕdis *of* exĕs, præt. exēdi, supin. exēsūm, infin. exĕdĕrĕ *of* exēssĕ. *Eeten, opeeten, opslokken, kaal eeten, verslinden*, van menschen, *of* dieren spreekende.

Exedere aliquem. acc. Sen. H. O. 3. 914. *Iemant opvreeten, verteeren*, van vergif, enz. spreekende.

Exedere *of* Exesse aliquem. Cic. T. Q. 5. 6. *of* animum alicujus. Cic. T. Q. 3. 13. *Iemant opeeten, verteeren, verslinden, verzwakken, uitmergelen, uitputten, doen quynen, aan 't quynen, brengen*, of *helpen*, van hertzweer, ziekte, arbeid, enz. spreekende.

* Exedere *of* Exesse aliquem. Ter. H. 3. 1. 53. *Iemant opeeten, kaal maaken, bederven, in de grond helpen*, of *uitznipen.*

Noctes diesque sollicitudinibus ejus animus exeditur. Cic. Fin. 1. 16. *Zyn geest word nacht en dag van zorgen geknaagt, door bekommernissen ontrust, gequelt*, of *uitgemergelt.*

(Exedere. *Vernielen, doen vergaan, te niet maaken.*

Multa in ea regione monumenta vetustas exederat. Curt. 3. 4. 10. *De onderdom*, of *langkheit van tyd had veele gedenktekenen in dat landschap verneilt.*

Vetustas exedendo perimit non opera solum manu facta; sed etiam, Curt. 5. 1. 34. *De onderdom*, of *veelheit der jaaren vernielt niet alleen gebouwen met handen gemaakt, maar ook, enz.*)

EXEDRĂ, æ. f. Zie Exhedra.

EXEM.

EXĔMPLĂR, āris. n. Sen. E. 33. *Een stuk van 's meesters hand, een oorspronkelyk stuk, ontwerp*, of *bestek, 't eerste voorbeeld, een beeldenaar.* In onduitsch zeggen de kunstenaars *een principaal*, van een schilderij, beeld, enz spreekende.

Exemplar. Cic. F. 10. 21. *Een voorschrift*, van een schrift spreekende daar afschriften naar gemaakt worden.

Exemplar. Hor. A. P. 268. *Een dubbeld, afschrift, naschrift, uitschrift* van een brief, uiterste wil, tafreel, enz.

Exemplar. Cic. Cæc. 10. *Een voorbeeld, regel, toonbeeld, baak, schets*, van deugd, vroomigheit, enz. van een persoon, en daad spreekende.

‡ EXEMPLĀRĔ, is. n. Lucret. 2. 123. *Een naschrift, afdrukzel, namaakzel, afschrift, dubbeld.*

EXĔMPLĀRIŪM, ii. n. Procul. Dig. 31. 47. *Een naschrift, afschrift, namaakzel, dubbeld.*

EXĔMPLŪM, i. n. *Een afschrift, naschrift, afdrukzel, namaakzel.*

Binæ literæ uno *of* eodem exemplo. Cic. F. 9. 16. *Twee afschriften van den zelven brief*, of *twee brieven van den zelven inhoud.*

Exemplum. *Een voorbeeld, staal, toonbeeld, schets, baak, regel*, ter navolging, van een persoon, deugd, *of* daad spreekende.

Vir singularis exempli. Quintil. D. 6. recti. Liv. 3. 44. *Een man van een voorbeeldige*, of *uitsteekende vroomigheit; een zeer eerlyk en deugdzaam man.*

Ex ædibus sibi exemplum expetere. Plaut. Most. 3. 2. 76. *'t Bestek van bouwen naar zeker huis neemen, een schets*, of *ontwerp naar zeker huis maaken, zich een huis ten voorbeeld van 't bouwen stellen.*

Fa-

Facere aliquid exemplo nullo. Cic. S. 13. *of* novo. Cic. F. 12. 15. *Iets doen zonder dat 'er een voorbeeld van is, iets 't eerste doen.*

Si meum exemplum esset. Mart. præf. 1. *Indien ik dat eerst verzonnen had, indien ik daar de vinder van was, indien 't myn ontwerp ware.*

Exemplum capere de aliquo. Ter. An. 4. 1. 27. Sumere de aliquo. Ter Ad. 3. 3. 63. *Iemants voorbeeld navolgen, zyn gedrag naar dat van een ander schikken, of voegen; zich aan een ander spiegelen.*

Apud te *of* domesticum habes exemplum ad imitandum. Est exemplum tibi propositum domi ad imitandum. Cic. Mur. 31. *Gy hebt tot uwent, of in uw huis een voorbeeld dat voor u ter navolging dient, of dat gy wel navolgen moogt.*

Alicui exemplum præbere. Liv. 32. 21. Exemplo esse. Ter. H. 5. 1. 47. *Iemant tot een voorbeeld, of een voorbeelde strekken, iemant een* voorbeeld *ter navolging geeven.*

Exemplum. *Een spiegel, voorbeeld, of voorbeeldelyke straffe voor anderen.*

Exemplum in aliquem edere. Ter. E. 5. 6. 21. Cæs. B. G. 1. 32. 12. Facere. Plaut. Most. 5. 1. 67. Exemplum in aliquo *of* in aliquem statuere. Ter. H. prol. 51. *Iemant tot een voorbeeld van anderen straffen.*

Exemplum. Cic. Her. 4. 6. *Het staal, 't monster, de proef van iets dat men verkoopt.*

Exemplum. *Voorbeeld, byheeld, gelykenis, bewys, of redenering waar door men een zaak door iets diergelyks aantoont.*

Hoc assumit in exemplum. Quintil. I. O. 5. 12. *Hy brengt die gelykenis by, of hy gebruikt die gelykenis, hy neemt, gebruikt, bezigt, of brengt dit by tot een voorbeeld.*

Exempli causa. Cic. Mur. 12. Gratia. Plin. H. 2. 17. *By voorbeeld, ten voorbeelde.*

ĔXĔMTĬLIS, ĭs. m. & f. ĭlĕ, ĭs. n. Colum. 8. 11. *Dat men ligtelyk afligten, uithaalen, in en uittrekken kan,* van een mestvoede, dekzel, enz. spreekende.

ĔXĔMTĬO, ōnis. f. Colum. 3. 18. *Afhouwing, afsnoeying, besnoeying, uitneming.*

ĔXĔMTŌR, ōris. m. *Een die ergens iets uithaalt, uit wechbrengt, of van zyn plaats neemt.*

Exemtor lapidum. Plin. H. 36. 15. *Een groefwerker, een steenhouwer, of steenbikker die de steenen uit de groeven haalt, een steengraver, of steendelver.*

ĔXĔMTUS, ūs. m. *Afhouwing, afsnoeying, afsneeming, wechneeming, uitneeming, uitdelving.*

Exemtus cuneorum brevitates horarum perficit in his clepsydris. Vitruv. 9. 9. *Het wechneemen der holligheden maakt de kortheit der uuren in deeze wateruurglazen, of waterloopers.*

ĔXĔMTŬS, ă, ūm. *Afgenomen, wechgenomen, uitgenomen, afgesneden, afgehouwen:* ook *bevryd.* Zie Eximo.

EXEN.

ĔXĔNTĔRO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Justin. 1. 5. 10. *'t Ingewant uitgaaien, ontweijen.*

Alicui marsupium exenterare. Plaut. E. 2. 2. 2. *Iemants beurs ligten, of fnyden.*

Expectando exedor, atque exenteror. Plaut. E. 3. 1. 1. *In de verwachting daar ik in ben, is 't of my 't vleesch afgeknaagt, en 't ingewand uitgehaalt wierd.*

EXEO.

ĔXĔO, īs, īvi *of* ĭi, ĭtūm, īrĕ. abl. Men voegt by dit woord e *of* ex, de *of* ab, wanneer 't naamen van Gewesten, Koningryken, enz. zijn. *Wechgaan, heene gaan, uit gaan, vertrekken, van daan gaan.* Liv. 21. 13. zegt A Sagunthο exire. *Uit Saguntem gaan.*

Obviam alicui exire. Cæs. B. C. 1. 18. 2. Liv. 24. 31. *Iemant te gemoet gaan, tegen gaan, of gaan opwachten.*

Exire ad pugnam. Virg. G. 4. 67. In prælium. Liv. 37. 39. *Ten stryde uitgaan, of trekken.*

Exire in altitudinem. Plin. H. 13. 4. *Hoog opschieten, of opwassen.* In longum. Quintil. I. O. 4. 2. *In de lengte uitschieten, of uitloopen.*

Exire. *Verloopen, doorloopen, voorbygaan, eindigen, ten einde loopen,* van den tyd spreekende.

Tempus induciarum exiit. Liv. 30. 25. *De tyd van 't bestand is ten einde, of is geëindigt.*

Exire. *Uitkoomen, in 't licht koomen, het ligt zien, uitgegeeven worden, gedrukt zyn,* van een boek spreekende. *Geweeten, bekent, of ruchtbaar worden, uitlekken,* van een gesprek, woord, of reden spreekende.

Si in turbam exisset se esse a Persis relictum. Nep. 14. 6. 3. *Indien 't leger te weeten quam dat hy van de Perssen verlaaten was.*

Exire ære alieno. Cic. A. 11. 6. *Zyn schulden betaalen, of voldoen, zyn schuldeischers voldoen.*

Hi libri exierunt. Cic. Att. 13. 13. *Deeze boeken zyn uitgekoomen, zyn in 't licht gekoomen, zyn gedrukt; of uitgegeeven geworden, zien het licht.*

Exire e vita. Cic. T. Q. 1. 49. *of* de vita. Cic. Am. 4. *Uit het leven scheiden, sterven, ontslaapen.*

Exire de Imperio. Tac. H. 3. 68. 1. *'t Ryk afstaan, of verlaaten.*

(Exire hominem. Solin. 1. vitam. Solin. 30. *Uit het leven scheiden, sterven, overlyden, ontslaapen.*

Exire asinum. Apul. M. 3. 140. *Den ezel, of de ezelsaard afleggen, en wederom een mensch worden.*)

Exisse de *of* e potestate. Cic. T. Q. 3. 5. *Zyn zinnen verloren hebben, krankzinnig zyn, buiten zyn verstand, of buiten zyn zinnen zyn.*

In tertium diem id exit. Plin. E. 2. 11. *Dat word tot den derden dag uitgestelt, of verschoven.*

Quod tempus exit in urbis nostræ annum decimum. Plin. H. 33. 7. *Die tyd koomt met het tiende jaar van onze stad overeen, of staat op het tiende jaar van onze stad.*

Hæc verba exeunt in easdem literas. Quintil. I. O. 1. 5. *of* per easdem literas. Quintil. I. O. 1. 6. *Die woorden eindigen met de zelve letteren.*

Exire e Senatoribus. Cic. Dom. 14. *Zyn Raadsheersplaats verlaaten, verliezen, of quyt raaken.*

Corpore tela exire. Virg. Æ. 5. 438. *Door gezwindheit de pylschent ontwyken.*

(Exire. *Verloren gaan, verdwijnen, te niet gaan.*

Summum bonum nescit exire. Sen. V. B. 7. *Het hoogste goed gaat niet verloren, of verdwynt niet.*)

EXEQ. EXER.

ĔXĔQUĬÆ. Zie Exsequiæ.

ĔXĔQUOR. Zie Exsequor.

ĔXĔRCĔO, ēs, ērcŭi, ērcĭtūm, ērcērĕ. *Oefenen, pleegen, doen, gebruiken.*

Exercere se ad aliquid. Cic. C. 1. 10. aliqua re. Cic. Br. 15. in aliqua re. Cic. de Or. 1. 33. in studio alicujus rei. Cic. Cl. 64. *Zich ergens in oefenen, aan gewennen, of op africhten; zich ergens toe begeeven.*

Exercere medicinam. Plin. H. 22. 25. artem aliquam. Plin. H. 11. 24. *De geneeskonst oefenen. Een handwerk doen.*

Exercere commercium alicujus rei. Plin. H. 12. 14. *Ergens in handelen, in koopmanschappen, handel, of koopmanschap in doen, of dryven.*

Exercere Principem. Suet. T. 33. 1. *Zich als een Vorst aanstellen, of draagen.* Zommige leezen Exerere.

Exercere memoriam. Cic. S. 7. *Zyn geheugenis oefenen, of te werk stellen.*

Exer-

Exercere corpus. Sall. B. C. 2. *Het ligchaam oefenen*, of *gewennen.*
Remigem classis in una triremi exercebat. Front. St. 4. 7. 19. *Hy drilde de roeijslaaven in eene galei*, of *hy liet de roeijslaaven van de vloot in eene galei drillen.*
* Latine apud Brutum exerceri volo. Cic. F. 16. 21. *Ik wil in 't Latyn van Brutus, of by Brutus geoefent worden.*
Exercere aliquem. Ter. Ad. 4. 1. Cic. Arc. 11. *Iemant quellen, plaagen, afmatten, moede maaken, gaande houden, vermoeijen, ontrusten, geen rust laaten, moeyelyk vallen, moeite aandoen.*
Exercere crudelitatem in aliquo. Cic. A. 11. 3. *Op*, of *tegens iemant zyn wreedheit pleegen.*
Exercere odium in aliquem. Paterc. 1. 1. 2. Odiis aliquem. Virg. Æ. 4. 623. Inimicitias, jurgia. Cic. Div. 4. Simultates cum aliquo. Sall. B. C. 9. *Haat, twist, vyandschap met iemant*, of *een heimelyke wrok tegens iemant hebben.*
Servili imperio plebem exercebat. Sall. Fragm. *Hy handelde 't volk als slaaven, hy voerde een geweltdadige heerschappye over 't volk.*
Exercere Regnum. Plin. H. 10. 21. *Regeeren, heerschappy*, of *gebied voeren, een Ryk bestieren*, of *handhaaven.*
Exercere sanguine Imperium. Curt. 10. 8. 19. *Een bloedige heerschappy voeren, moorddadig regeeren.*
Avaritia hominum animos exercet. Sall. B. C. 10. *De gierigheit beheerscht, bezit, plaagt, dryft*, of *regeert de menschen.*
Legio exercet vices. Virg. Æ. 9. 175. *Die keurbende vervangt malkanderen, lost malkanderen af, houd de wacht by beurte.*
Exerceri equis. Virg. Æ. 9. 163. *Geoefent, bedreven*, of *gewent worden met paerden om te gaan; te paerd leeren ryden.* In venando. Cic. N. D. 2. 64. *Geoefent, bedreven*, of *ervaren worden in 't jaagen: zich in 't jaagen oefenen.*
Exerces pretiosa odia & constantia magno. Ovid. Her. 7. 47. *Gy voedt eenen kostelyken haat: gy voedt eenen haat die u zeer duur staat.*
Exercere tellurem. Virg. G. 1. 99. Campos. Plin. E. 1. 20. *De aarde*, of *'t land bouwen, bearbeiden, ploegen.*
Exercere bobus rura. Hor. Ep. 2. 3. *Met ossen ploegen.*
Exercere choros. Virg. Æ. 1. 503. Choreas. Claud. Ser. 143. *Danssen, zich in 't danssen oefenen.*
Exercere undas. Hor. O. 4. 14. 7. *De baaren*, of *golven bewegen, beroeren, onstuimig*, of *beroert maaken, aan 't bruisschen helpen.*
(Exercere. *Gaande houden, niet laaten stil staan.*
Si sumas in servis exercendis, plus agas. Ter. H. 1. 1. 22. *Gy zoud meer uitrechten, of voordeel doen, indien gy uwe slaaven aan 't werk hield.*
Si vellet exercere remiges. Nep. 10. 9. 2. *Indien hy de roeyers wilde aan 't werk houden*, of *niet laaten stil zitten.*
Quemadmodum stans jumentum calefieri exercerique posset. Nep. 18. 5. 4. *Hoe dat men de staande paerden warm en in beweging zoude konnen houden.*
Exercere sumptum. *Zoo veel werken dat men 'er van leeven kan. Goed voor zyn kost zyn.*
Vendidi omnes servos, nisi eos, qui opere rustico faciundo facile sumptum exercerent suum. Ter. H. 1. 1. 91. *Ik heb al de slaaven verkocht, behalven die op den akker arbeidende, gemakkelyk hun onderhoud konnen winnen*, of *goed voor hunne kost zyn.*
Exerceri word ook gezegt van de levenlooze dingen, waar mede wy bezig zyn om ons voordeel van te hebben, of ons daar mêe te geneeren.
In agricultura non vineas tantum, verum etiam arbusta: nec arbusta tantum, verum etiam campos exerceo. Plin. E. 1. 20. 16. *In de landbouw geneere ik my niet alleen met wyngaarden, maar ook met het boomgewas: en niet alleen met het boomgewas, maar ook met de inkomsten van de vlakke velden.*
Exercere tellurem. Virg. G. 1. 99. agros. Tac. G. 29. 5. *Zich geneeren*, of *onderhouden met den akkerbouw.*
Officinas promercalium vestium. Suet. Gr. 23. 5. *Zich geneeren met kleederen te verkoopen, als men 'er tot zyn behoef genoeg van gekonden heeft.*
Navem, cauponam, aut stabulum. Caj. Dig. 44. 7. 5. §. 9. *Met een schip te reeden*, of *herberg te houden.*
Exercere word ook gezegt van den tijd wanneer iemant zich zelven werk geeft.
Ut possint exercere diem. Virg. Æ. 10. 808. *Op dat ze zich zelven op dien dag mogten werk geeven*, of *op dat ze dien dag aan 't werk konden blyven.* Zie Servius, en Scal. Poet. 4. 16. p. 439.
Exercere word ook gezegt van de plaats daar de mensch zich aan 't werk houd.
Muris quod caret oppidum exercet puellas, juvenum modo. Sen. M. 1. 77. *Te Sparte, een stad veeltyds onbemuurt geweest, houden zich de meisjes aan 't werk*, of *werken de meisjes, even als de knechtjes*, of *jongelingen.*
EXERCITĀTĒ. Adv. *Op een bedreevene, geoefende*, of *afgerichte wyze.* De compar. Exercitatius staat by Sen. E. 90. en de superl. Exercitatissime by Arnob. 3. 113.)
EXERCITĀTĬO, ōnis. f. *Oefening, arbeid, bezigheit.*
Exercitatio navalis. Paterc. 2. 79. 1. *Scheepsoefening, het drillen*, of *de wapenoefening der roeijslaaven* - of *galeiboeven.* Campestris. Suet. N. 10. 8. *De wapenhandeling*, of *'t drillen van 't krygsvolk.*
Modicis exercitationibus uti. Cic. S. 11. *Kleine bezigheden hebben, zich matiglyk oefenen, weinig bezig zyn.*
Corporis exercitatione tueri colorem. Cic. Off. 1. 36. *Zyn verwe door de ligchaamsoefening behouden*, of *bewaaren.*
Exercitatio. Cic. S. 3. *Oefening, gebruik, gewoonte, hebbelykheit.*
EXERCĬTĀTŎR, ōris. m. Plin. H. 23. 7. *Een onderwyzer*, of *leermeester in eenige konst: een drilmeester, schermmeester; een leermeester*, of *africhter der worstelaaren*, of *kampvechteren.* Van de laatsten spreekt deeze Schrijver.
Exercitator agilitatis. Plin. H. 35. 11. *Een leermeester der oeffeningen om de ligchaamen zwak en rap te maaken.*
EXERCITĀTRĪX, icis. f. Ars exercitatrix. Quintil. I. O. 2. 15. *Wapensmeding, de konst om wapenen te maaken.*
EXERCITĀTŬS, a, um. *Geoefent, afgericht, bedreven, ervaren, gewent, gewoon.* De compar. Exercitatior staat by Cic. Cl. 91. en de superl. Exercitatissimus by Cic. V. 5. 55.
Exercitatus aliqua re. Cic. Or. 59. In aliqua re. Cic. Man. 18. In aliquam rem. Sall. B. C. 50. Ad aliquam rem. Cic. Off. 2. 15. *Ergens aan gewent*, of *aan gewoon zyn, ergens in geoefent, bedreven, ervaren*, of *op afgericht zyn.*
Exercitatus in dicendo. Nep. 15. 5. 2. *Geoefent, bequaam, ervaren*, of *bedreven in 't spreeken*, of *in 't redenvoeren.*
Syrtes exercitatæ vento. Hor. Ep. 9. 31. *Banken*, of *zandplaaten die dikwils door storm geschuurt worden.*
Exercitatus curis animus. Cic. S. Sc. 9. *Een gemoed door zorgen ontrust, door droefheit ontsteld*, of *met bekommeringen gequelt.*
EXERCITĬO, ōnis. f. Cato by Gell. 11. 2. *Oefening, bezigheit, arbeid.*

Exer-

Exercitio. Ulp. Dig. 14. 1. 20. *Schipvracht*, *schiploon*, *vaarloon*, *veergeld*, *huur*, of *vragt van een schip*.

EXERCITIUM, ii. n. Gell. 6. 15. Paterc. 2. 109. 1. *Oefening*, *bezigheit*, *arbeid*, *gewoonte*, *gebruik*. Dit woord word weinig gebruikt.

EXERCITO, as, avi, atum, are. *Oefenen*, *gewennen*, *wennen*, *africhten*, *bedreven*, of *bequaam maaken*. 't Is beter Exerceo te gebruiken.

Exercitare se. Sall. R. O. 1. *of* animum in aliqua re. Sall. R. O. 2. *Zyn geest*, of *verstand ergens in oefenen*, of *zich ergens in oefenen*, of *aan gewennen*; *zich*, of *zyn verstand ergens toe bequaam maaken*; *zich*, of *zijn verstand ergens op slijpen*.

EXERCITOR, oris. m. Plaut. Trin. 2. 1. 3. *Africhter*, *oefenmeester*, *leermeester*. *onderwyzer* in de renloop, worsteling, enz.

Exercitor navis. Ulp. Dig. 14. 1. 12. *Een reder*, *een schipper*, of *voerder van een koopvaardyschip*, of *veerschip*.

EXERCITORIUS, a, um. Exercitoria actio *of* Actio in exercitorem. African. Dig. 14. 1. 7. *Aantaal*, of *opspraak tegens den huurder*, of *bevragter van een schip*.

EXERCITUS, a, um. *Geoefent*, *bedreven*, *ervaren*, *afgericht*, *gewoon*, *gewent*. (De compar. Exercitior staat by Tertull. adv. Valent. 18.)

Exercitus aliqua re *of* in aliqua re. Cic. Font. 14. *Ergens in geoefent*, of *bedreven*, *ergens heel gauw in*, *ergens op gesleepen*.

Exercitus. Cic. Pl. 32. *Vermoeit*, *gequelt*, *geplaagt*, *afgemat*, *moede gemaakt*, *ontrust*, *bekommert*, *zeer bedroeft*.

Exercitus alleen. Cic. Mil. 2. *of* Exercitus curis. Ovid. M. 15. 76. *Ontrust door droefheit*, of *kommer*; *met zorg belaaden*, *heel bekommert*, of *zwaarmoedig*.

Probitas exercita rebus adversis. Ovid. Tr. 5. 5. 49. *Vroomheit*, of *deugd beproeft door tegenspoed*.

EXERCITUS, us. m. *Een leger*, *heir*, *heirmagt*, of *heirleger*.

Exercitus pedestris. Nep. 18. 4. 3. *Het voetvolk*.

Equitum exercitus. Virg. Æ. 11. 598. *Het paerdevolk*, *de ruiterij*.

Exercitum cogere. Sall. B. J. 54. Parare. Sall. B. C. 29. Colligere. Cic. C. 2. 3. Conficere. Cic. A. 5. 16. Conflare. Cic. A. 4. 6. Conscribere, comparare. Cic. A. 5. 1. Facere. Cic. A. 5. 8. *Een leger verzamelen*, of *op de been brengen*; *krijgsvolk werven*, of *ligten*, *volkligtingen doen*.

Adducere exercitum ab aliquo. Cic. A. 8. 9. *Een leger uit iemants dienst trekken*, of *lokken*; *iemant afstroonen*, of *uit iemants dienst doen overloopen*.

Collocare exercitum. Cic. F. 12. 23. *Een leger neerslaan*, *een heir ergens legeren*. Dimittere. Cic. Pis. 20. *Het leger afdanken*, *zyn krygsvolk afscheid geeven*.

Exercitum recensere. Suet. C. 44. 2. *Een leger monsteren*, of *bezichtigen*. Reficere. Liv. 3. 10. *Een leger herstellen*, of *weer in staat brengen*.

Supplere exercitum. Liv. 27. 7. Scribere supplementum exercitui. Sall. B. I. 39. *Een leger met nieuwgeworven volk versterken*.

Exercitum ducere. Cic. Mur. 9. Habere. Nep. 7. 5. 3. Ductare. Sall. B. C. 17. Exercitui præesse. Cic. F. 10. 8. *'s Bevel*, of *'s gebied over een leger voeren*. *'s Hoofd*, of *de Veldheer van een heir zyn*.

(Exercitus. *'t Voetvolk*, gestelt tegens de ruitery.

Exercitum, equitatumque castris continuit. Cæs. B. G. 2. 11. 2. *Hy heeft 't voetvolk*, *en de ruitery in 't leger opgehouden*, of *doen blyven*.

Exercitus, equitatusque celeriter transmittitur. Cæs. B. G. 7. 61. 2. *'t Voetvolk*, *en de ruitery word ras overgezet*.)

EXERO. zie Exsero.

EXERTO. zie Exserto.

EXES.

‡ EXESOR, oris. m. *Opeeter*, *opslokker*, *uitzuiper*, *verteerder*, *knager*; *dat opeet*, *afknaagt*, of *verteert*.

Æstus exesor murorum. Lucret. 4. 221: 6. 926. *De vloed die de muuren afknaagt*, *afspoelt*, *verteert*; of *wegvreet*.

EXESUS, a, um. Colum. 1. 6. *Opgegeeten*, *afgeknaagt*, *verteert*, *opgeslokt*, *verslonden*.

Exesus rubigine. Virg. G. 1. 495. *Van de roest opgevreeten*, *door en door verroest*.

Ædes exesæ. Cic. T. 3. *Een huis door ouderdom vervallen*, *een heel bouwvallig huis*. (Men leest in de hedendaagsche handschriften, Ædes cæ.)

EXFE. EXGR.

EXFEROX, ocis. omn. gen. *Trots*, *moedig*, *stout*, *zeer wreed*.

Exferocior intulit se hostis. Liv. 4. 37. *De vyand is te stouter*, of *te moediger voortgetrokken*.

EXGRUMINO, as, avi, atum, are. *Uit een kluit aarde kruipen*, of *voortkoomen*.

Cochleæ exgruminantes. Varr. R. R. 3. 14. *Slekken die uit de aarde kruipen*.

EXHA.

EXHÆREDATIO. Zie Exheredatio.

EXHALATIO, onis. f. Cic. T. Q. 1. 19. Vitruv. 1. 6. *Damp*, *waassem*, *uitwaassemiug*.

EXHALO, as, avi, atum, are. Virg. G. 2. 217. Plin. H. 17. 4. *Dampen*, *waassemen*, *uitwaassemen*, *een damp*, of *waassem uitwerpen*.

Exhalare crapulam. Cic. A. 2. 12. V. 3. 11. Vinum. Cic. A. 2. 17. *Den wyn uitslaapen*, *zich ontnuchteren*, *de dronkenschap uitslaapen*.

Exhalare animam. Ovid. M. 6. 247. Juv. 10. 281. Vitam. Virg. Æ. 2. 562. *De ziel uitblaazen*, *den geest geeven*, *sterven*, *overlyden*.

EXHAURIO, is, hausi, haustum, haurire. acc. Cic. S. 6. *Uitpompen*, *uitputten*, *uitscheppen*.

Manibus sagulisque terram exhauriebant. Cæs. B. G. 5. 42. 3. *Zy droegen de aarde in hunne handen*, *en in de slippen van hunne rokken wech*.

Exhaurire poculum. Liv. 39. 51. Vinum. Cic. A. 2. 25. *Den beker leegen*, *een glas wyn leegen*, *uitdrinken*, of *uitveegen*; *een beker storten*. De laatste spreekwijzen zijn boertachtig.

Exhaurire ærarium. Cic. Off. 2. 21. Pis. 24. *of* Pecuniam omnem ex ærario. Cic. Rull. 2. 36. *De schatkist uitputten*, *'s lands geld t'zoek maaken*. Bonis civitates. Cic. Pis. 35. *De steden uitputten*, of *kaal maaken*, *al 't goed der borgeren inslokken*.

Exhaurire benignitatem alicujus. Cic. Att. 4. 2. *Iemants goedgunstigheit*, of *milddadigheit misbruiken*, *iemants weldadigheit uitputten*.

Tantus est in eum amor, ut exhauriri nulla possit injuria. Cic. Att. 2. 21. *Zyn genegentheit tot hem is zoo groot*, *dat ze tegens allen hoon*, of *smaadheit bestandig is*; *zyn liefde tot hem is zoo groot*, *dat ze door geen ongelyk kan uitgeblusche worden*.

Exhaurire laudes alicujus. Cic. F. 9. 14. *Iemants lof ontrooven*, *beneemen*, *behaalen*, of *verkrijgen*.

Quæ me angunt, unius ambulationis sermone exhauriri possunt. Cic. Att. 1. 18. *Een eenig wandelpraatje kan al myn hertzweer verzetten*, of *verdryven*.

Multum laboris exhaurire. Liv. 44. 39. *Veel werken*, *arbeiden*, *slooven*, of *slaaven*; *groote moeite*, of *veel arbeids doen*: *veel moeite neemen*, of *aanwenden*.

Exhaurire militiam. Liv. 32. 3. *Zyn tyd uitdienen*, *de jaaren van dienst voldoen*.

Pœ-

Pœnarum exhauftum eft fatis. Virg. Æ. 9. 356. *Wy hebben genoeg geleden*, of *uitgeftaan*.

Exhaurire fibi vitam. Cic. Sext. 21. *Zich 't leven benemen*, *zich zelven ombrengen*, *dooden*, of *verdoen*.

Uno ictu Rempublicam exhaurire. Tac. Ag. 44. 6. *Met eenen flag 't Gemeenebeft in de grond booren*, *bederven*, of *verdelgen*.

Exhaurire mandata alicujus. Cic. Att. 5. 1. *Iemants bevelen uitvoeren*, *volbrengen*, *werkftellig maaken*, of *nakomen*.

ĒXHAŬSTŬS, ă, ŭm. Cæf. B. G. 8. 43. 5. *Uitgeput*, *uitgefchept*, *geledigt*, *droog*, van een bron, ftaande water, meir, enz. fpreekende.

Exhauftum ærarium. Cic. V. 3. 70. *Een ledige fchatkift*, *een fpaarkift die geleegt*, of *uitgeput is*.

Apes exhauftæ. Virg. G. 4. 248. *Gedunde byen*, of *byezwermen*.

Bella exhaufta. Virg. Æ. 4. 14. *Beflechte oorloogen*, *oorlogen die geeindigt*, *beflecht*, of *ten einde gebragt zyn*.

Pericula exhaufta. Virg. Æ. 10. 57. Labores exhaufti. Quintil. I. O. 4. 5. *Gevaaren die men te boven gekoomen is. Arbeid die men heeft uitgeftaan.*

† Anno exhaufto. Lucan. 5. 44. *Het jaar omgeloopen*, *geeindigt*, of *ten einde geloopen zynde*.

Cui (labori) nunquam exhaufti fatis eft. Virg. G. 2. 398. *Een vergeeffchen*, of *verloren arbeid*, *een arbeid die nooit kan volbragt worden*; *moeite die men niet wel te boven kan koomen*.

Exhauftus eft fermo hominum. Cic. Fr. 1. 1. *De zaak is uitgepraat*, *men fpreekt daar niet meer van*.

EXHE.

ĒXHĔDRĂ, æ. f. Cic. de Or. 3. 5. Vitruv. 5. 11. *Een zaal*, of *kamer voor gezelfchap waar in veel ftoelen ftaan*; *een fpreekzaal*, of *fpreekkamer met veele zitplaatzen*.

ĒXHĔDRĬŬM, ii. n. Cic. F. 7. 23. *Een fpreekkamer*.

ĒXHĔRBO, as, āvi, ātŭm, ārĕ locum. Colum. 11. 3. *Een plaats*, *of veld wieden*, *'t gras uit een plaats*, of *akker uitwieden*.

(ĒXHĔRBŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Colum. 4. 31. *Uitgewied worden*.)

ĒXHĒRĒDĀTĬO, ōnis. f. Quintil. D. 2. *Onterving*, *ontgoeding*, *ontmaking van 't goed*, *baftaardmaking*.

ĒXHĒRĒDĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Her. 4. 23. *Onterft*, *ontgoedt*, *van de erfenis ontzet*, of *verfteeken die hem toequam*, *baftaard gemaakt*.

ĒXHĒRĒDO, as, āvi, ātŭm, ārĕ aliquem. Cic. S. R. 18. *Iemant onterven*; *'t goed ontmaaken*, of *baftaard maaken*.

ĒXHĒRĒS, edis. m. Cic. de Or. 1. 38. *Onterft*, *ontgoedt*, *baftaard gemaakt*.

Exheredem facere fuis bonis. Plaut. Moft. 1. 3. 77. *Zich zelven onterven*, *zyn erfenis aan iemant overgeeven*, of *overdraagen*.

Scribere fine elogio exheredem filium. Ulp. Dig. 47. 10. 1. §. 9. *Zyn zoon bij uiterfte wil onterven zonder reden te geeven*.

EXHI.

ĒXHĬBĔO, ēs, hibŭi, hĭbĭtŭm, hibērĕ. acc. *Voortbrengen*, *vertoonen*, *laaten zien*, *doen verfchynen*, *voorhanden*, *te voorfchyn*, of *voor den dag brengen*, *voor oogen ftellen*, *ten toon ftellen*.

Exhibere fe fupplicem alicui. Cic. Sext. 50. *Voor iemant als fmeekeling*, *fmeker*, of *verzoeker verfchynen*.

Exhibere fidem ac benevolentiam alicui. Colum. 11. 1. *Iemant trouwe en goedgunftigheit bewyzen*.

Exhibere alicui negotium. Cic. Off. 3. 31. Moleftiam. Plaut. Capt. 4. 2. 37. *Iemant moeite aandoen*, *iemant veel fpels*, of *veel te doen maaken*. Alicui affectum patris. Plin. E. 2. 1. *Iemant een vaderlyke genegentheit betoonen*.

Exhibere vocis fidem. Phæd. 4. 25. 9. *Zyn woord*, of *belofte houden*, *nakoomen*, of *volbrengen*.

Hæc terra vix (incolas) exhibet alimentis. Juftin. 9. 2. 7. *Dit land verfchaft nauwelyks onderhoud voor zyne inwoonderen*, of *voed nauwelyks zyne inwoonders*.

Rem falvam exhibebo. Plaut. Af. 2. 4. 51. *Ik ftaa daar voor in*, *ik neem dat op my*, *ik blyf daar borge voor*, *ik zal die zaak vryen en waaren*.

Exhibere reum. Cod. 9. 3. 2. *Een fchuldigen voor 't gerecht brengen*, *in perfoon leveren*.

Exhibere aliquem. Ulp. Dig. 1. 12. 2. Paul. Dig. 3. 5. 31. *Iemant onderhouden*, *onderhoud*, of *de koft geeven*. Se exhibere. Ulp. Dig. 25. 3. 5. §. 7. *Zich voeden*, *zich onderhouden*. Deeze fpreekwijzen zijn den Rechtsgeleerden eigen.

ĒXHĬBĬTĬO, ōnis. f. *Voortbrenging*, *voorhouding*, *vertooning*, van een tooneelfpel, enz. fpreekende.

Pecuniam probabat deberi chirographi exhibitione. Gell. 14. 2. *Hy bewees dat men 't geld noch fchuldig was*, *door vertooning van 't handfchrift*.

ĒXHĬLĂRĀTŬS, ă, ŭm. Cic. F. 9. 26. Hirt. B. Af. 34. 5. *Vrolyk*, *blyde*, *blymoedig*, *blygeeftig*, *verheugt*, *verblyd*.

ĒXHĬLĂRO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 16. 25. *Vervrolyken*, *vermaaken*, *vermaak aandoen*, *verblyden*, *verheugen*.

EXHO.

ĒXHŎRRĔO, ēs, hŏrrŭi, hŏrrērĕ. acc. Claud. E. 1. 317. *Zeer verfchrikken*, *zeer verfchrikt*, *verbaaft*, of *ontfteld zyn*, *gruuwen*, *yzen*. Men vind zelden het præfens of d'infinitivus van dit verbum.

ĒXHŎRRESCO, fcis, hŏrrŭi, hŏrrefcĕrĕ. *Zeer fchrikken*, *zeer verfchrikt*, *ontfteld*, of *verbaaft zyn*, *met vreeze bevangen zyn*, *fidderen*, *yzen*.

In eo Oratore homines exhorrefcunt. Cic. de Or. 3. 14. *De menfchen worden door 't hooren van dien Redenaar met fchrik bevangen*, *de menfchen worden ontfteld door dien Redenaar*.

Exhorrefcere aliquid. Virg. Æ. 7. 265. *Van*, of *voor iets fchrikken*, *verfchrikt*, *verbaaft*, of *ontfteld zyn*; *ergens voor yzen*, of *gruuwen*.

Exhorrefcere. Ovid. M. 4. 135. *Van fchrik beeven*, of *trillen*, *van vreeze fidderen*.

ĒXHŎRTĀTĬO, ōnis. f. Cic. F. 10. 7. Quintil. I. O. 9. 2. *Vermaning*, *aanmaning*, *aanpotring*, *aanrading*, *aanmoediging*, *opwekking*.

ĒXHŎRTĀTĪVŬS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 3. 6. *Dat tot aanmoediging*, of *aanmaning dient*.

ĒXHŎRTĀTŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 12. 159. *Die iemant aanmaant*, *aanport*, *vermaant*, *opwekt*, *aanmoedigt*, *aanzet*, of *die iemant aangemaant*, *aangeport*, *enz. heeft*.

Exhortatus. Cic. S. 12. *Aangemaant*, *aangemoedigt*, *vermaant*, *opgewekt*, *aangeport*. Het is zeer waarfchijnlijk dat men in deeze plaatse Exoratus moet leezen.

ĒXHŎRTŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī aliquem ad aliquid. Cic. A. Q. 1. 4. *Iemant ergens toe aanmaanen*, *aanporren*, *aanzetten*, *aanmoedigen*, *aandringen*, *brengen*, *overreeden*, of *overhaalen*.

Exhortari aliquem in hoftem. Ovid. M. 13. 234. *Iemant tegens den vyand aanmoedigen*.

EXIB

ĒXĪBĪLO. Zie Exfibilo.

ĒXĬCĬĂ, ōrŭm. n. plur. Plaut. Curc. 4. 4. 22. *Borftels*, *kleerborftels*, *kleerbeezems*. Zommige leezen Excutia.

EXIG.

ĒXĬGO, ĭs, ēgi, āctŭm, ĭgĕrĕ. *Iemant wechjaagen*, *verjaagen*, *verdryven*, *wechzenden*, *buiten - of uitfluiten*,

uitsluoten, versluoten, uitbannen.
Exigere a se aliquem. Plaut. Merc. 1. 1. 69. *Iemant van zich wechjaagen, zich van iemant ontdoen*, of *ontslaan.* Uxorem. Ter. Hec. 2. 1. 45. (Uxorem foras. Cic. A. 2. 28. Uxorem matrimonio. Plaut. Merc. 4. 6. 5.) *Zyn vrouw versluoten.* Comœdiam. Ter. An. prol. 27. *Het tooneelspel tanschelyk verbieden*, of *afschaffen.*
Exigere ex civitate aliquem. Cic. de Or. 2. 48. *Iemant uit de stad bannen*, of *jaagen*, of *iemant ter stad uitjaagen.* Lassitudinem ex corpore. Plaut. Capt. 5. 4. 4. *Van zyn vermoeidheit uitrusten.* Aliquem honoribus. Plin. E. 2. 12. 3. *Iemant van zyn ampten afzetten*, of *uit zyn bedieningen stooten.*
Exigere ætatem. Plaut. Caf. 2. 5. 12. Annos. Virg. Æ. 1. 79. Ævum. Virg. Æ. 7. 777. Vitam. Ter. H. 2. 3. 39. *Zyn leven*, of *dagen doorbrengen, slyten*, of *verslyten.*
Quo pacto vitam quisque exigat. Ter. Hec. 2. 1. 19. *Op wat wyze ieder zich geneert.*
Nullum exegi tempus jucundius. Plin. E. 3. 1. 1. *Ik heb nooit tyd vermakelyker doorgebragt*, of *genoeglyker versleten.*
Exigere aliquid ab aliquo. Cic. de Or. 2. 29. *Iemant iets afeisschen*, of *afvorderen; van iemant iets eisschen, vorderen*, of *vergen.*
Exigit necessitas. Colum. 7. 12. *De nood vereischt*, of *vordert het, men word door den nood gedrongen.*
Exigere nomina. Cic. V. 1. 10. *Schulden inmaanen*, of *invorderen.* Tributa. Cic. F. 3. 7. 3. *Schattingen invorderen.* Denarium in singulos cados portorii nomen. Cic. Font. 5. *Een penningk voor 't inkoomen*, of *den uitveer van elke ton eisschen; een penningk van ieder vat wegens havengeld afvorderen.*
Numerum certum equitum a civitatibus exigere. Cæf. B. C. 1. 30. 4. *Een zeker getal ruiters den steden afeisschen*, of *afvorderen.*
Exigere opus. Colum. 3. 13. *Rekening*, of *rekenschap van een werk eisschen*, of *vorderen.*
Pondus margaritarum manu exigere. Suet. J. 47. 1. *'t Gewigt van paerlen op de hand weegen.*
Exigere columnas ad perpendiculum. Cic. V. 1. 51. *Pylaaren, lootrecht*, of *lynrecht zetten*, of *naar 't pasloot oprechten*, of *stellen.*
Ea quæ Romæ fiunt, ad suas leges exigere. Liv. 34. 31. *De dingen die te Rome omgaan, naar zyn eige wetten afmeeten*, of *aanmerken.*
Exigere onus ad vires suas. Ovid. Art. 2. 502. *Een werk*, of *zyn arbeid naar zyne krachten schikken.*
Aliquid re alia exigere. Cic. Pet. 12. *Het een door 't ander vergelden, de eene dienst door de andere erkennen.*
Ensem per medium juvenem exegit. Virg. Æ. 10. 815. *Hy heeft die jongeling door en door gesteeken.*
Exigere de re aliqua. Plin. E. 9. 26. 14. *Ergens van*, of *over spreeken, iets verhandelen, ergens over redenwisselen*, of *zintwisten.*
Eamdem gracilitatem stylo exigere condiscant. Quintil. I. O. 1. 9. *Laat ze trachten door hunne styl die eenvoudigheit* (in onduitsch zegt men '*t natuurel*) *uit te drukken.*
Exigere fructus agrorum. Liv. 34. 9. *Vruchten verkoopen, slyten*, of *aan de man helpen.*
Exigere uvas. Colum. 3. 2. *Druiven draagen*, of *voortbrengen.*
Alicujus causa ærumnam exigere. Plaut. Capt. 5. 4. 12. *Om iemants wil*, of *iemantshalven eenige moeyelykheit lyden*, of *verdraagen.*
Modum tempusque suum (alicujus rei faciendæ) exigere. Virg. Æ. 4. 476. *Zyn overleg en tyd neemen om iets te doen.*
(Exigere supplicium de aliquo. *Iemant straffen.*
De duce supplicium exigi non potuit. Flor. 3. 19. 12. *Men heeft den Opperbevelhebber niet konnen straffen.*)
EXIGUË. Adv. *Gierighyk, spaarzaamelyk, kariglyk, zuniglyk, onkostelyk, met kleine kosten, schraaltjes, schaarsjes.*
Exigue sumptum præbere. Ter. H. 1. 2. 3. *Kleine kosten maaken.*
Epistola exigue scripta. Cic. Att. 11. 16. *Een brief die heel eenvoudig*, of *met een eenvoudige styl geschreven is.*
Nimis exigue. Cic. Am. 16. *Al te angstvallig, te bekommert, te beschroomt*, of *te bekrompen, met te benauwden hert.*
EXIGUITĀS, ātis. f. *Kleinheit, geringheit, dat weinig*, of *luttel is.*
Exiguitas lactis. Varr. R. R. 2. 4. Cibi. Colum. 7. 4. *Heel weinig melk*, of *weinig spyze; gebrek*, of *schaarsheit van melk*, of *van spyze.* Marmoris. Vitruv. 5. 7. *Gebrek*, of *schaarsheit van marmersteen.*
Exiguitas copiarum. Cic. F. 8. 10. *Gebrek van krygsvolk, zwakheit, schaarsheit*, of *klein getal van krygsbenden.*
Exiguitas temporis. Liv. 24. 17. *Kortheit van den tyd.*
Exiguitas pellis. Cæf. B. G. 4. 1. 10. *Zachtheit van vel*, of *van huid.*
EXIGŪUS, ā, ūm. *Klein, gering, weinig, luttel.* De compar. Exiguior staat by Ulp. Dig. 43. 12. 15. en de superl. Exiguissimus by Ovid. Her. 14. 115.
Exiguus. Virg. G. 2. 413. Ovid. F. 5. 500. *Klein, smal, nauw, eng, klein van begryp*, van een huis, akker, enz. spreekende.
Exiguus. Cic. L. L. 1. 3. *Klein, kort*, van den tijd spreekende.
Exiguus. Cic. Fin. 1. 19. Rull. 2. 2. *Slecht, gering, klein, laag, onaanzienlyk*, van een staat, lof, enz. spreekende.
Exiguus. Cic. de Or. 1. 13. *Slecht, schraal, mager, dor, zenuwloos*, van een rede, styl, enz. spreekende.
(Exiguus. *Klein, weinig, luttel*, van de maat spreekende. Dus zegt Paulus 1. Tim. 5. 23. Ὀλίγῳ οἴνῳ.
Exiguum oleum. Colum. 12. 50. *Luttel*, of *weinig oly.*
Exiguum mel. Colum. 12. 56. *Luttel*, of *weinig honig.*)
Exiguum aquæ. Ovid. Tr. 5. 2. 20. *Een weinig*, of *een druppel water.*
Exiguum campi ante castra erat. Liv. 27. 27. *Daar lag een klein stukje lands*, of *een kleine vlakte voor 't leger.*
Exiguo post. Plin. H. 31. 2. *Korts daar na, weinig tyds*, of *korten tyd daar na, kort daar na.*
Dormire exiguum. Plin. H. 10. 75. *Weinig slaapen.*

EXIL.

EXĪLĬO. Zie Exsilio.
EXĪLĬS, ĭs. m. & f. ĭlĕ, ĭs. n. *Klein, dun, teêr, tenger, fijn.* De compar. Exilior staat by Cic. Cl. 21.
Exilis. Cic. Rull. 2. 25. Colum. 2. 5. *Mager, dor, droog, schraal*, van de aarde spreekende.
Exilis. Varr. R. R. 3. 2. *Mager, vermagert, ongedaan, schraal, slecht in 't vleesch.*
Exilis. Cic. de Or. 2. 38. *Eenvoudig, slecht, mager, schraal, zenuwloos*, van een styl, rede, enz. spreekende.
EXĪLĬTĀS, ātis. f. Colum. 5. 2. Plin. H. 21. 6. *Teêrheit, tengerheit, dunnigheit, kleinheit*, van een wijngaardblad, enz. spreekende.
Exilitas. Cic. de Or. 1. 12. *Magerheit, dorheit, schraalheit, slechtheit, zenuwloosheit*, van een styl, reden, enz. spreekende.
Exilitas vocis. Quintil. I. O. 1. 11. *Zwakheit der stemme, een slechte, zwakke*, of *kleine stem.*
EXĪLĬTĔR. Adv. *Slechtelyk, geringelyk, kinderlyk.* (De compar. Exilius staat by Varr. L. L. 4. 1.)
Exiliter disputare. Cic. de Or. 1. 11. Scribere. Cic. Cl. 27. *Kinderlyk*, of *slecht zintwisten, zenuwloos*, of

met

met een slechte stijl schrijven.

ĔXĬLĬŬM, ĭī. n. Cic. Par. 4. *Banning, ballingschap, uitbanning.*

Aliquem in exilium agere. Liv. 1. 49. Depellere. Plin. H. 7. 30. Ejicere. Cic. C. 2. 6. Pellere. Cic. de Or. 2. 13. Projicere. Cic. ant. ir. in exſ. 12. Aliquem exilio afficere. Cic. Parad. 4. Mulctare. Cic. Clu. 10. *Iemant bannen, uitbannen, in ballingschap zenden,* of *balling maaken.*

Exilio affici. Cic. Par. 4. Mulctari. Cic. Cæc. 34. In exilium ejici. Cic. C. 2. 6. *Gebannen worden, in ballingschap gezonden worden.*

Eſſe in exilio. Cic. N. D. 3. 32. Pati exilium. Virg. Æ. 2. 638. *Gebannen,* of *uitgebannen zijn, in ballingschap verzonden zijn, in ballingschap leeven.*

(Exilium. *Een plaats van ballingschap,* of *daar iemant als balling kan leeven,* of *zich ophouden.*

Multa exilia patere fugienti. Curt. 6. 4. 13. *Dat 'er veele plaatzen voor een vluchteling zijn,* of *open ſtaan, om in dezelve als balling zich op te houden.*)

EXIM.

ĔXĬMĬĒ. Adv. *Volmaaktelijk, uitnemende, bijzonder wel, uitſtekendlijk, voortreffelijk, heerlijk, zeer uitmuntende, deftig, treffelijk.*

Eximie utilis. Plin. H. 20. 22. *Zeer, bijzonder,* of *uitſtekend nuttelijk,* of *voordeelig.* Ornatus. Liv. 25. 40. *Heerlijk verſiert,* van eenen tempel ſpreekende. Optimus. Colum. 8. 17. *Zeer uitſtekend, heel treffelijk,* of *heel goed, goed bij uitnemendheit,* van een vyver, enz. ſpreekende.

Cœnare eximie. Juv. 11. 1. *Een treffelijk,* of *een heel goed avondmaal doen.*

Eximie aliquem diligere. Cic. Arc. 9. *Iemant bijzonderlijk liefhebben, uitſtekende,* of *uitermaaten beminnen, bijzondere liefde toedraagen.*

ĔXĬMĬŬS, ă, ŭm. *Uitnemend, uitmuntend, uitſtekend, ongemeen, treffelijk, deftig, zonderling, bijzonder, buiten gemeen,* van zaaken en perſoonen ſpreekende.

Facies eximia. Cic. V. 5. 31. Eximia pulchritudine. Cic. D. 1. 25. *Een ſchoon aangezicht, een aangezicht van een ongemeene ſchoonheit.* Virtus. Cic. S. R. 44. *Een ongemeene,* of *uitſtekende kloekmoedigheit.*

Eximium ingenium. Cic. T. Q. 5. 24. *Een uitſtekend,* of *voortreffelijk verſtand.*

Eximium neminem habeo. Ter. Hec. 1. 1. 9. *Ik zondere niemant uit, ik verſchoone niemant, ik zie niemant aan, ik ontzie niemant.*

ĔXĬMO, ĭs, ēmi, ēmtŭm, ĭmĕrĕ. Cato R. R. 113. *Wechneemen, wechhaalen, ontrukken, redden, uitredden, uitrukken, verloſſen, bevrijden, vrijmaaken.*

Mihi eum exemiſti tuis fallaciis. Plaut. Capt. 3. 5. 16. *Gij hebt hem mij door uwe valsheit,* of *ſtreeken ontrukt,* of *uit de handen gerukt.*

Eximere alicui curam. Plaut. Caſ. 3. 1. 3. Quod eum angit. Cic. T. Q. 2. 12. *Iemant van zorge, kommer,* of *hertzweer verloſſen; iemants verdriet,* of *moeyelijkheit verzetten, verdrijven,* of *wechneemen.*

Se ignis hauſtu ludibrio hoſtium exemit. Flor. 3. 21. 15. *Door vuur in te zwelgen, heeft hij zich van de beſpottinge der vyanden bevrijdt.*

Eximere aliquem ſervitute. Liv. 34. 52. *of* ſervitio. Liv. 28. 39. In libertatem. Liv. 31. 29. *Iemant vry maaken, uit dienſtbaarheit verloſſen, in vrijheit ſtellen.*

Nox legiones adverſæ pugnæ exemit. Tac. An. 1. 64. 3. *De nacht heeft de keurbenden van,* of *uit het nadeelige gevecht verloſt,* of *bevrijd.*

Eximere aliquem pœnæ & infamiæ. Tac. An. 14. 40. 4. *Iemant voor de ſtraf en ſchande bevrijden.* Urbem obſidione. Liv. 36. 13. *Een belegerde ſtad ontzetten,* of *verloſſen.*

Eximere aliquem vinculis *of* ex vinculis. Cic. Or. 23. *Iemant uit de gevangkenis redden,* of *verloſſen.* Ex ærariis. Cic. de Or. 2. 66. *Iemant van de boete vry houden,* of *verſchoonen.* De reis. Cic. V. 4. 19. *of* Ex reis. Cic. V. 2. 40. *Iemant vry,* of *onſchuldig verklaaren.*

Eximere dicendo diem. Cic. Fr. 2. 1. Gell. 9. 10. *of* dicendi tempus. Cic. Att. 4. 3. *Den tijd met praaten,* of *kakelen verſlijten, doorbrengen, wechneemen,* of *'t zoek maaken,* gelijk de Voorſpraaken doen, die een quaad vertrouwen van hunne zaak hebben.

(Eximere biduum memoriæ. Suet. Cl. 11. 1. *Verbieden,* of *niet willen dat aan die twee dagen gedacht worde.*

Eximere aliquem numero beatorum. Hor. O. 2. 2. 18. *Verbieden,* of *niet willen dat iemant onder de gelukzaligen zal getelt worden.*

Eximere diem concilio. Liv. 25. 3. *Verbieden,* of *beletten, dat op den dag in den raad ergens van gehandelt worde.*)

EXIN.

ĔXĬN. Adv. Cic. N. D. 2. 43. Virg. Æ. 6. 890. *Zedert, vervolgens, naderhand, na dien tijd, daar na.*

(Exin. *Alzoo, naar die wijze, op zodanig een wijze.*

Utcunque in alto ventus eſt, exin velum vertitur. Plaut. E. 1. 1. 47. Pœn. 3. 5. 9. Eigentlijk. *Hoedanig de wind op zee is, zoodanig draait het zeil.* Oneigentlijk. *Naar dat de tijden zijn, ſchikken zich de genegentheden der menſchen.*)

ĔXĬNĀNĬO, īs, īvi, ītŭm, īrĕ. acc. *Leeg maaken, leeg pompen, droog maalen, droog maaken, uitmaalen,* van een ſchip, *of* plaats ſpreekende.

Exinanire navem. Cic. V. 5. 25. *Een ſchip uitpompen.* Alvum. Plin. H. 22. 21. *Den buik loozen,* of *ontlaſten.*

Exinanire aliquem. Plaut. Truc. 4. 2. Cic. Rull. 2. 26. *Iemant uitzuipen, uitzuigen, uitputten, uitmergelen, heel kaal maaken, in de grond helpen,* of *gansch bederven.*

Exinanire agros. Cic. V. 3. 50. *'t Platte land door knevelaryen uitputten.* Regionem frumento. Hirt. B. Af. 2. 5. *Een land van koorn uitputten, al 't koorn uit een landſchap wechneemen.* Domos. Cic. Div. 4. *De huizen plonderen, alles uit de huizen wechneemen, niets in de huizen over,* of *ten beſten laaten.*

Exinanire mediam aciem. Curt. 4. 13. 14. *Het gros,* of *'t midden van 't leger verzwakken,* of *ontblooten.*

(ĔXĬNĀNĪTĬO, ōnĭs. f. *Een loſſing, een ontlediging,* of *lozing.*

Succurrit aliquando præceps alvi exinanitio. Plin. H. 13. 22. *Daar volgt zomtijds een ſchielijke buiklozing op.*)

ĔXĬNĀNĪTŬS, ă, ŭm. Cæſ. B. C. 1. 48. 5. Hirt. B. Al. 34. 1. *Uitgeput, uitgemergelt, bedorven, in de grond geholpen, in de uiterſte nood,* of *ongelegentheit gebragt,* van een ſtad, landſchap, volk, enz. ſpreekende.

ĔXĬNDĒ. Adv. Cic. N. D. 2. 39. Virg. Æ. 6. 743. *Vervolgens, daar na, naderhand.*

ĔXĬNTĔRĀTŬS, ă, ŭm. Juſtin. 1. 5. 10. *Het ingewand uitgehaalt, ontweid,* van een dier ſpreekende. Zie Exentero.

EXIS.

ĔXĬSŌNŬS, ă, ŭm. Vitruv. 4. 7. *Gelijk, gelijkmatig, diergelijk, van het zelve ſlach, van gelijke deelen.* Dit woord is niet al te zeker in Vitruvius.

ĔXĬSTĬMĀTĬO, ōnĭs. f. *Gevoelen, meining, gedachten, oordeel van,* of *over eenige zaak.*

Omnium exiſtimationi ſatisfeci. Cic. V. Procem. 15. V. 3. 58. *Ik heb de gedachten, verwachting,* of *'t oordeel van al de waereld voldaan.*

Exiſtimatio. *Achting, eer, aanzien, goede naam, aanzienlijkheit, roem, acht-*

achtbaarheit, *beroemdheit*, *vermaardheit.*

Ea maneat existimatio, quæ virtute parta, non quæ infelicitate illata est. Cic. ant. ir. in exs. 9. *Dat de vermaardheit, door de deugd verkregen, stant houde, doch met die ons wegens ongeluk aangekoomen*, of *toegebragt is.*

Existimationem alicujus violare. Cic. F. 13. 73. offendere. Cic. Pl. 2. *Iemants aanzien, achting*, of *goeden naam schenden, krenken*, of *qnetzen, iemants achting beneemen.* Oppugnare. Cic. F. 3. 10. *Iemant in zyn eer aantasten*, of *benadeelen.*

Existimatione damnatus. Cic. Fl. 15. *By vonnis eerloos verklaart.*

Existimationem ab inimicis defendere. Cæs. B. C. 1. 7. 7. *Zyn aanzien*, of *goeden naam tegens zyne vyanden verdedigen, beschermen*, of *staande houden.*

EXISTIMATOR, ōris. m. *Een kender*, of *kenner*, *een oordelaar*, *een die van de dingen oordeelt.*

Doctus & intelligens existimator. Cic. Cl. 93. *Een geleerd en verstandig kenner van iets.*

EXISTIMO, ās, āvi, ātum, āre. *Achten, meinen, gelooven, schatten, waardeeren, denken, oordeelen, zich zelven diets*, of *wijs maaken.*

Suis moribus alterum existimare. Cic. in Sall. 8. *Van een anders zeden naar de zijne oordeelen, een anders bedrijf naar 't zijne afmeeten.*

Existimare de aliquo. Cic. V. proœm. 3. of de re aliqua. Cic. Cœl. 1. *Van iemant*, of *ergens van oordeelen, zijn oordeel van iemant*, of *ergens over geeven*, of *vellen.* De se bene existimare. Cic. Off. 3. 6. *Wel van zich zelven oordeelen*, of *denken, een goed gevoelen van zich zelven hebben.*

De ejus ingenio valde existimavi bene. Cic. F. 15. 21. *Ik heb van zyn verstand zeer wel geoordeelt.*

EXISTO. Zie Exsisto.

EXIT.

EXITIABILIS, is. m. & f. ile, is. n. Cic. Att. 10. 4. Zie Exitiosus.

Exitiabilis homo. Paterc. 2. 12. 6. *Een schadelyk*, of *verderffelijk mensch.*

EXITIALIS, is. m. & f. āle. is. n. Cic. V. 5. 6. Zie Exitiosus.

(EXITIO, ōnis. f. *Een uitgangk*, of *uitkoomen.* Plautus heeft dit woord gebruikt in 't volgende voorbeeld.

Quid illi ex utero exitio est, priusquam poterat ire in prælium? Plaut. Truc. 2. 6. 30. *Waarom is hij uit de baarmoeder voortgekoomen*, of *waarom is hij gebooren, eer hij in den oorlog kon gaan?*)

EXITIOSUS, ā, ūm. *Schadelyk*, *hinderlyk*, *nadeelig*, *verderfelyk*, *gevaarlyk*, *zorgelyk*, *doodelyk*, *rampzalig.* (De compar. Exitiosior staat by Tac. H. 2. 31. 2.)

Prodigium exitiosum. Cic. Ar. 2. *Een ongelukkig*, of *quaad wonderteken*, of *voorbeduidzel.*

EXITIUM, ii. n. *Verderf*, *verwoesting*, *ongeval*, *rampspoed*, *omkeering*, *verdelging*, *ondergangk*, *uitroeying.*

Exitium patriæ moliri. Cic. Mur. 3. De exitio patriæ cogitare. Cic. C. 1. 4. *'t Verderf*, of *den ondergangk zijns vaderlands brouwen*, *voorneemen*, *overleggen*, *ter hand neemen.*

* Exitium. *Ongeluk*, *ongeval*, *rampspoed*, *tegenspoed*, *verderf*, *ondergangk*, *quaade uitslag.*

Omnibus meis exitio fui. Cic. Fr. 1. 4. *Ik ben de oorzaak van den ondergangk van myn huis geweest*, *ik heb 't verderf van myn huis*, of *van alle de mijnen veroorzaakt.*

† Exitium. Ovid. Ib. 258. *De dood.*

Exitus. Nep. 13. 12. 3. *De deur*, *uitgangk*, of *doorgangk van een plaats.*

Exitus. *Uitslag*, *uitkomst.*

Præstare exitu pollicita. Cic. F. 10. 8. *Zijn woord*, of *belofte houden*, *nakoomen*, of *volbrengen.*

Habere exitum felicem. Cic. F. 2. 10. bonum. Cic. N. D. 2. 37. secundum. Cic. F. 6. 14. *Een gelukkigen uitslag*, of *goede uitkomst hebben.* Exitialem. Cic. V. 5. 6. adversum. Cic. F. 6. 14. tristem. Cic. Cl. 34. fatalem. Cic. D. 2. 9. gravissimum. Cic. D. 2. 9. *Een quaaden*, *droevigen*, *ongelukkigen uitslag*, of *quaade uitkomst hebben.*

Exitus. Cic. Cœl. 27. *Het einde*, of *'t end van iets.*

Exitus orationis. Cæs. B. G. 4. 8. 1. *Het einde*, *'t slot*, of *'t besluit van een rede.*

In exitu annus erat. Liv. 35. 41: 38. 35: 27. 4. *Het jaar liep ten einde*; *'t liep*, of *'t was op 't einde van 't jaar.*

In exitu est meus Consulatus. Cic. Mur. 38. *Myn Burgermeesterschap loopt ten einde.*

Exitus. Tac. H. 2. 5. 3. Vitæ exitus. Prop. 3. 3. 70. *'t Levenseinde*, *het einde van 't leven*, *de dood.*

(Exitum facere. *Een einde neemen*, of *hebben.*

Brevi dignum exitum facturos. Suet. N. 46. 8. *Dat zij in 't kort een einde zouden hebben 't geen zij waerdig waren.*

Pictura non alium exitum fecit. Petron. 2. *De schilderkonst heeft geen ander einde genomen.*

Exitus accessit verbis. Ovid. F. 6. 565. *'t Is geschied als hij voorzegt hadde.*)

‡ EXJURO, ās, āvi, ātum, āre. Plaut. by Non. 2. 286. *Zweeren*, *onder eede betuigen*, *een eed doen*, *verklaaren*, *met eede bevestigen.*

EXLÆ.

(EXLÆTUS, ā, ūm. *Zeer blijde*, *zeer vrolyk.* De præpositio Ex vergroot de zaak. Zie onze aantekening over Suet. C. 50. 1. §. 1.

Non exlæta facie. Apul. M. 3. 135. *Die van geen zeer vrolyk gelaat is.*)

EXLE. EXOB.

EXLEX, egis. m. & f. Cic. Clu. 34. *Wetteloos*, *zonder wet*, *die geen wetten heeft*, *die geen wet volgt*, of *zonder wet leeft*, *die zich aan geen wet bind.*

‡ EXOBSECRO, ās, āvi, ātum, āre. Plaut. As. 1. 3. 93. *Ernstig verzoeken*, *bidden*, of *smeeken.*

EXOC. EXOD.

EXOCULASSO, is, ĕssĕrĕ caput alicui. Plaut. R. 3. 4. 26. *Iemant de oogen uit het hoofd haalen.*

(EXOCULATUS, ā, ūm. *Die van zyn oogen*, of *'t gezigt is berooft*, *die de oogen uitgeslagen*, of *uitgesteeken zyn.*

Thrasyllum exoculatum relinquens. Apul. M. 8. 207. *Laatende Thrasyllus*, *van 't gezicht berooft zynde*, *leggen.*

EXODIARIUS, ii. m. Scholiast. Juv. 3. 175. *Die een einde maakt van 't spel.*)

‡ EXODIUM, ii. n. Varr. by Non. 1. 111. Ἐξόδιον. *Het einde*, of *'t end van iets.*

Exodium. Liv. 7. 2. Juv. 6. 7. *De klucht*, *die men op 't einde van 't blijspel speelt.* Zie onze aantekening over Suet. T. 45. 2. §. 10.

EXOL.

EXOLESCO, is, ōlevi, ōlētum, ōlescĕre. Colum. 2. 18. *Vergaan*, *voorbijgaan*, *overgaan*, *te niet gaan*, *verminderen*, *verouden*, *zijn kracht verliezen*, *afgaan*, *afraaken*, *afneemen*, *oud*, of *onwerwets worden*, van de gunst, 't aanzien, de smert, de gewoonte, ens spreekende.

Græci amictus exolescunt. Tac. An. 14. 21. 8. *De Griekschedragt is heel afgeraakt*, *de manier van Grieksche kleeren is heel af*, of *is onwerwets.*

Nondum ea clades exoleverat. Tac. An. 4. 64. 1. *De gedachtenis van die neêrlaag was noch niet vergaan.*

Mitium dominorum metus apud servos ipsa consuetudine exolescit. Plin. E. 1. 4. 4. *'t Ontzagh voor zachtzinnige heeren verdwynt door de gewoonte zelfs bij de slaaven.*

Exolefcere. Plaut. fragm. *Uitgejongt zijn, te oud zijn om meer te jongen*, van beeften fpreekende.

EXŌLĒTŪS, ă, ŭm. Liv. 2. 35. *Verondt, onwerwets, te niet, uit het gebruik, ongebruikelijk, oud, voorbij, over, buiten gewoonte*, van een gewoonte, de gunft, de achting, of een woord fpreekende.

Exoletus Auctor. Quintil. I. O. 8. 2. *Een onwerwets, of veroudt Schrijver, een Schrijver die al te oud, of wiens taal niet meer in gebruik is.*

Exoletus puer. Suet. G. 22. 3. *Een fchandjongen.*

ĔXOLVO. zie Exfolvo.

EXOM. EXON.

(**EXŌMĪS**, ĭdis. Gell. 7. 12. *en* Feftus. *Een rok zonder mouwen.* Dit is zuiver Griekfch. Suidas. Ἐξωμίς, Ἀττικῶς λιξείδιον. Σημαίνει χιτῶνα ἐλευθέριον οὐκ ἐπισκεπάζοντα τοὺς βραχίονας.)

ĔXŎNĔRĀTĬO, ōnĭs. f. Ulp. Dig. 19. 2. 15. §. 7. *Ontlafting, affiag, vermindering van prijs.*

ĔXŎNĔRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Plin. H. 11. 10. *Ontlaften, ontheffen, verligten, ontlaaden.*

Exonerare navem. Vitruv. 10. 5. *Een fchip loffen, of ontlaaden.*

Exonerare ventrem. Sen. E. 82. *Zijn gevoeg doen, ftoelgangk hebben, den buik ontlaften, builkloozen, kakken.* Stomachum. Petron. 63. *De maag ontlaften, braaken, overgeeven, fpouwen.*

Exonerare confcientiam. Curt. 6. 8. 12. *Zijn gemoed, of gewiffe ontlaften; zeggen wat men op 't herte heeft, zijn hert recht uit fpreeken.* Fidem. Liv. 42. 13. *Zich van zijn woord, of belofte quijten, of ontlaften; zijn belofte volbrengen of nakoomen.*

Exonerare aliquid in aurem alicujus. Sen. E. 4. *Iemant iets in 't oor luifteren, zijn hert, of gedachten aan iemant ontdekken, openen, of openbaaren.*

Exonerare aliquem metu. Ter. Ph. 5. 6. 3. Liv. 2. 2. *Iemant uit vreeze, of angft verloffen.*

EXOP.

ĔXŎPTĀBĬLĬS, ĭs. m. & f. ĭlĕ, ĭs. n. Sil. 11. 386. *Wenfchelijk, begeerlijk, dat te wenfchen, te hoopen, of te begeeren is.*

ĔXŎPTĀTŬS, ă, ŭm. *Gewenfcht, begeert, daar men met engedult op gewacht, naar gehaakt, of naar verlangt heeft.* De compar. Exoptatior ftaat by Cic. Att. 5. 15. en de fuperl. Exoptatiffimus by Cic. Att. 4. 1.

ĔXŎPTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Wenfchen, verlangen, begeeren, naar haaken, naar jooken, verhoopen, met begeerte naar wachten.*

Aliquid alicui exoptare. Cic. Pif. 40. *Iemant iets toewenfchen.*

Exopto te quam primum videre. Cic. F. 4. 6. *Ik hoop u binnen korten te zien, ik verlang om u binnen korten tijd te zien.*

EXOR.

ĔXŌRĀBĬLĬS, ĭs. m. & f. ĭlĕ, ĭs. n. *Verbiddelijk, verzoenelijk, die zich laat verbidden, omzetten, inwinnen, overhaalen, of beweegen*, van perfoonen fpreekende. (De compar. Exorabilior ftaat by Seneca beneden.)

Non exorabilis auro. Hor. E. 2. 2. 179. *Die door geen gout te winnen, of om te zetten is.*

In fuis quam in alienis exorabilior eft injuriis. Sen. Cl. 1. 20. *Hij vergeeft ligtelijker 't ongelijk dat hem, dan dat anderen word aangedaan.*

Iracundia exorabilis. Cic. Fr. 1. 1. *Verbiddelijke, verzettelijke, of verzoenelijke gramfchap.*

† Carmen exorabile. Val. Fl. 1. 782. *Een fmeek- of verzoengedigt, een gedigt om iemant te verbidden.*

‡ **ĔXŌRĀBŬLŬM**, ī. n. Plaut. Truc. 1. 1. 6. *Een bede, of konftgreep om iets te verwerven.* Apul. Fl. 360. noemt dus *de konften en ftreeken die een redenaar gebruikt om zijne rechters in te winnen*; maar het is niet veilig dit woord in een van deeze betekeniffen te gebruiken.

ĔXŌRĀTŎR, ōrĭs. m. Ter. Hec. prol. 2. 2. *Verkrijger, verwerver, die iets door zijne beden verkrijgt, of verwerft.*

ĔXŌRĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Prov. Conf. 17. *Bewogen, ingewonnen, omgezet, overgehaalt, vermurwt, verzagt* door fmekingen, of gebeden.

Ægre a filii cæde amicorum precibus exoratus. Juftin. 9. 7. 4. *Heel bezwaarlijk, of ter nauwer nood van 't ombrengen van zijnen zoon door de fmeekingen van zijne vrienden verbeden.*

ĔXŌRBĔO. Zie Exforbeo.

(**ĔXŌRBĬTĀTĬO**, ōnĭs. f. Tertull. de An. 24. *Afdwaling van den rechten weg.* Dit, en de vier volgende woorden worden by de kerkelijke Schrijvers alleen gevonden.

ĔXŌRBĬTĀTŎR, ōrĭs. m. Tertull. adv. Marc. 2. 13. *Die van den rechten weg afdwaalt.*

ĔXŌRBĬTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Auguft. C. D. 9. 3. Tertull. de Pall. 5. Lactant. 2. 5. *Van den rechten weg afdwaalen.*

ĔXŌRCĬSMŬS, ī. m. Tertull. de Cor. mil. 11. *Bezweering, uitdrijving der geeften, duivelbanning.*

ĔXŌRCĬSTĂ, æ, m. Paull. Nol. E. 21. *Bezweerder, duivelbanner.*

ĔXŌRCĬZO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Tertull. de Idol. 11. Ulp. Dig. 50. 13. 1. §. 3. *Bezweeren.*)

ĔXŌRDĔSCO. zie Exfordefco.

ĔXŌRDĬŎR, īrĭs, ōrsŭs sŭm, ōrdīrī orationem. Plaut. Cift. 4. 2. 64. Cic. de Or. 1. 26. *Een reden beginnen, of aanvangen, ergens van beginnen te fpreeken.*

Ab adverfarii dicto exordiri. Cic. Her. 1. 6. *Zyn reden door een fpreuk van den tegenftrever beginnen.*

Exorfus eft dicere. Cic. D. 2. 48. *Hij heeft 't woord genomen, hij heeft begonnen te fpreeken.*

Adverfus aliquem exordiri argutias. Plaut. B. 1. 2. 19. *Met iemant fpotten, iemant foppen, of fcheeren, met iemant de gek fcheeren, iemant voor de gek, of voor den droel houden.*

Exordiri bellum. Liv. 4. 17. *Den oorlog beginnen, onderneemen, of aanvangen.* Confilium. Plaut. Af. 1. 1. 102. *Een voornemen beginnen uit te voeren.*

ĔXŌRDĬŬM, ĭī. n. *'t Begin, de aanvangk*, waar 't ook van zy.

Apud nos Virgilius dabit exordium. Quintil. I. O. 10. 1. *Wij zullen in 't optellen onzer dichteren met Virgilius beginnen; Virgilius zal de eerfte der dichteren zijn waar van wij zullen fpreeken.*

Exordium mali. Cic. I. R. 1. 3. *Het begin, de wortel, of de oorfprongk van 't quaad.* Pugnæ. Virg. Æ. 7. 40. *'t Begin van den ftryd, van 't gevecht, of van den flag.*

Exordia rerum. Lucret. 2. 333. *De beginffelen, de eerfte hoofdftoffen, of ftelzels van zaaken.*

Exordium. Cic. de Or. 1. 27. *Inleiding, voorgefprek, voorreden, begin, aanvangk eener reden.*

ĔXŌRĬŎR, ĕrĭs, ōrtŭs sŭm, ŏrīrī ex aliquo loco. Lucret. 2. 506. *Voortkoomen, ontftaan, ontfpruiten, uitkoomen, voor den dag koomen, opkoomen, zich laaten zien, opfchieten, uitbreeken, ontfpringen, zich vertoonen.*

Exoritur fama de Præneftinorum defectione. Liv. 6. 21. *Daar ontftaat een gerucht van den afval der inwoonderen van Paleftrina.*

Exoritur clamor. Virg. Æ. 2. 313. Ovid. Tr. 1. 3. 77. *Daar gaat een gereep, of gefchreeuw op.*

Exoriri. Plaut. R. prol. 4. *Verfchijnen, te voorfchijn koomen, opkoomen, zich boven de kimme vertoonen*, van een gefternte fpreekende.

Hæc omnia a te exorta funt. Ter. Hec. 4. 4. 10. *Dit alles is door u gekoomen, gij zijt de oorzaak van alle deeze dingen.*

Exoriri. Cic. Att. 7. 26. *Weir moed kry-*

krijgen, of *neemen*, *verademing krijgen.*

EXORNATIO, ōnis. f. Colum. 12. 3. *Vercierſel*, *cieraad*, *verciering*, *optoeizel*, *opponking*, *opſchikking.*

Exornatio verborum & ſententiarum. Cic. Her. 4. 13. *Cierlykheit van woorden en zinſpreuken.*

EXORNATOR, ōris. m. *Vercierder*, *optooijer*, *opſchikker*, *opponker.*

Exornatores rerum. Cic. de Or. 2. 12. *Opſchikkers*, of *opponkers van zaaken; die de dingen weeten op te ſchikken*, *fraai voor te draagen*, of *cierlyk voor te ſtellen.*

EXORNATUS, ā, ūm. *Opgeſchikt*, *verciert*, *uitgedoſt*, *opgevoed.* (De ſuperl. Exornatiſſimus ſtaat by Cic. Her. 4. 47.)

Varia veſte exornatus. Ter. E. 4. 4. 16. *Met een veelverwig kleed uitgedoſt*, *met een veelverwigen rok bekleed.*

Exornatum tropæum. Cic. I. R. 1. 38. *Een koſtelyk*, *heerlyk*, of *prachtig zegeteken.*

Adeo exornatum dabo, ut, dum vivat, meminerit mei. Ter. H. 5. 1. 77. *Ik zal hem zoo deftig opſchikken*, dat is, *zoo ſnedig afroſſen*, *zoo den rug ſmeeren*, of *zoo teiſteren*, *dat hij al zyn leven om my denken zal.*

EXORNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plaut. Perſ. 3. 1. 7. *Opſchikken*, *vercieren*, *opſmukken*, *optooijen*, *oppronken*, *ophullen*, *opqnikken*, van perſoonen ſpreekende.

Exornare orationem. Cic. de Or. 3. 38. *Een rede opſchikken*, of *oppronken.*

Exornare cubiculum ample & magnifice. Cic. V. 4. 27. *Een kamer koſtelyk opſchikken*, *met koſtelyken inboel*, of *huisraad vercieren.* Scite convivium. Sall. B. J. 85. *Lekkerlyk opdiſſchen*, *heel wel onthaalen*, *een gaſtmaal zindelyk en netjes toebereiden.* Urbem ſignis pulcerrimis. Cic. V. 2. 2. *Een ſtad met zeer ſchoone beelden vercieren.*

Exornare aliquem magiſtratu. Plin. E. 10. 7. *Iemant met een ampt*, of *Staatsbediening voorzien*, *iemant in de regering brengen.*

Exornare ſe moribus lepidis. Plaut. Moſt. 1. 3. 12. *Een vrolyk gelaat toonen*, of *aantrekken*, *zich vrolyk en wel te vreden aanſtellen*, *zich met blygeeſtige*, of *aardige zwieren vercieren.*

EXORO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquem. Cic. de Or. 1. 29. Aliquid ab aliquo. Plaut. Trin. 2. 2. 44. Aliquem aliquid. Ter. An. 5. 3. 30. *Door bidden*, of *ſmeeken iets van*, of *op iemant verwerven*, of *verkrijgen*, *bekomen*, of *erlangen*; *op iemants gemoed iets winnen*, *iemant ergens toe brengen*, *toe overhaalen*, *toe overreden*, of *toe bewegen.*

Sine te exorem illis hanc veniam. Plaut. B. 5. 2. 82. *Ik bidde u 't hun te vergeeven om mynen 't wille*, of *laat ik van u verwerven dat gij 't hun vergeeft.*

Exorare aliquem alteri. Suet. T. 11. 9. *Iemant met een ander bevredigen*, of *verzoenen*, *iemant in een anders vriendſchap herſtellen.*

Exorare. *Met aanhoudinge bidden*, of *ſmeeken*; *ernſtelyk*, of *ootmoediglyk verzoeken.*

Exoremus ut ſileat. Cic. L. L. 1. 13. *Laat ons hem ernſtelyk verzoeken*, of *bidden dat hy zwyge*; *laat ons hem bewegen dat hy zwyge.*

† Facies amorem exorat. Ovid. Am. 3. 11. 43. *De ſchoonheit van 't wezen*, *van 't gelaat*, of *van 't aangezicht verwekt liefde.*

EXORS. Zie Exſors.

EXORSA, ōrūm. n. plur. *Inleiding*, *voorreden*, *voorgeſprek*, *voorſpel*, *begin*, *aanvangk.*

Non te per longa exorſa tenebo. Virg. G. 2. 46. *Ik zal u met geen lange voorreden ophouden.*

Sua cuique exorſa laborem fortunamque ferent. Virg. Æ. 10. 111. *Elk zal een goeden*, of *quaaden uitſlag hebben*, *naar zyn begin weeſen zal*; *den goeden*, of *quaade uitſlag zal voor elk van 't begin afhangen.*

EXORSUS, ā, ūm. *Die 't begonnen*, of *aangevangen heeft.*

Exorſus dicere. Cic. Fin. 1. 8. *Die begonnen*, of *aangevangen heeft te ſpreeken.* Rem. Plaut. P. 4. 1. 7. *Die een zaak begonnen*, of *ondernomen heeft.*

EXORSUS, ūs. m. Cic. Man. 4. *Begin*, *aanvangk*, *inleiding*, *voorgeſprek van een reden*, *voorreden.*

EXORTIVUS, ā, ūm. *Ooſtelyk*, *van 't Ooſten*, *Ooſterſch*: van een land, zee, enz. ſpreekende.

A parte exortiva. Plin. H. 18. 34. *Ooſtwaarts*, *naar 't Ooſten*, *naar de zyde*, of *naar de kant van 't Ooſten*, *aan de Ooſtzyde.*

Exortivus. Plin. H. 7. 49. *Van de geboorte*, *tot de geboorte behoorende*, *dat op de geboorte ziet.*

EXORTUS, ā, ūm. Cic. N. D. 2. 63. Virg. 3. 99. *Geboren*, *voortgekoomen*, *ontſproten*, *ontſtaan*, *gekoomen*, *voorgevallen*, *geſchied*, *gebeurt*, van een kind, geding, geſchil, moord, enz. ſpreekende.

Exortus. Lucret. 3. 1057. Virg. Æ. 4. 130. *Opgegaan*, *opgekoomen*, *boven de kimme gerezen*, van een geſternte ſpreekende.

EXORTUS, ūs. m. Cic. Her. 3. 22. Plin. H. 12. 11. *De opgangk der zonne.*

EXOS.

EXOS, ŏſſis. omn. gen. Lucret. 3. 721. *Beenloos*, *zonder beenen*, *dat geen gebeente heeft*, of *daar geen been in is.* Men moet dit woord in pluralis niet gebruiken.

Hunc exoſſem reddam. Plaut. M. G. 5. 2. 106. *Ik zal hem de beenen breeken*, of *aan ſtukken ſlaan.* (Men leeſt in de verbeterde affchriften Exoſſabo, voor Exoſſem reddam.)

EXOSCULATIO, ōnis. f. Plin. H. 10. 12. *Een kus*, of *zoen*, *gekus*, *gezoen.*

EXOSCULATUS, ā, ūm. Suet. N. 34. 7. *Gekuſt*, *gezoent*, *een zoen*, of *kus gegeeven hebbende.*

EXOSCULOR, āris, ātūs sūm, ārī, acc. Suet. V. 7. 6. *Kuſſen*, *zoenen*, *een kus*, of *zoen geeven.*

Exoſculari ſcientiam rerum uberem verborumque alicujus elegantiam. Gell. 2. 26. *Een groot genoegen over iemants overvloedige wetenſchap en cierlykheit van zeggen toonen.*

EXOSSATUS, ā, ūm. Lucret. 4. 1264. *Beenloos*, *ontbeent*, *zonder gebeente*, *daar men de beenen uitgedaan*, of *van gebroken heeft.*

(Exoſſatus ager. Perſ. 6. 52. *Een akker van ſteenen gezuivert.* De ſteenen zijn de beenders der aarde naar het zeggen des Dichters Ovid. M. 1. 393. Zie Caſaub. over Perſ. p. 496. 497. en Kobierzijk. de lux. Rom. 1. 3.)

EXOSSO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 12. 53. *'t Gebeente uit een dier doen.*

Ubi ego rediero, piſcis exoſſabitur. Ter. Ad. 3. 3. 24. *Als ik weêrom koom zal men de graat uit de viſch doen.* Dus moet men leezen, en niet Exoffabitur, dat my geen Latijn ſchijnt te zijn.

Exoſſare aliquem. Plaut. Men. 5. 2. 106. *Iemant de beenen breeken*, of *aan ſtukken ſlaan.*

EXOSUS, ā, ūm aliquem. Virg. Æ. 5. 687. of aliquid. Curt. 8. 7. 12. *Die iemant*, of *iets haat*, *die van iemant*, of *ergens afkerig van is*, of *een afkeer heeft*; *die iemant*, of *iets verfoeit*, *die in iemant*, of *in iets een walgzin heeft.*

(Colchis nondum miſeros exoſa parentes. Val. Fl. 5. 349. *Medea haare elendige ouders nog niet gehaat hebbende.*)

Exoſus. *Gehaat*, *verhaat*, *hatelyk.*

Non omnes Diis exoſi ſunt. Gell. 2. 18. *Alle zyn ze van de Goden niet gehaat*, of *zyn ze niet hatelyk bij de Goden.*

EXOT.

EXOTERICUS, ā, ūm. *Ruuw*, *ontaalig*, *uitheemſch*, *uitlandſch*, *vreemd*, *dat van de vreemdelingen koomt*, van een woord ſpreekende.

Li-

Libri exoterici. Gell. 10. 5. *Boeken die in 't openbaar en zelf den vreemdelingen, geleert, of uitgelegt zijn.* (Het Griekfche ἐξωτερικὸς gebruikt Cic. Att. 4. 16.)

ĔXŌTĬCŬS, ă, ŭm. Plaut. Most. 1. 1. 41. *Uitlandsch, uitlandig, vreemd, uitheemsch, dat uit een vreemd land koomt,* van een reukwerk, kleed, koopmanschap, enz spreekende. Plaut. Men. 2. 1. 11. noemt Exotica Græcia, *'t Griekenland dat de Romeinen niet toebehoorde.* 't Wierd ook *Groot Griekenland* genaamt, dat zich aan 't gedeelte van Italiën uitstrekte, en dat wy 't Rijk van Napels noemen.

EXPA.

ĔXPĀLLĒSCO, fcis, pāllŭī, pāllēscĕrĕ. Cic. Her. 2. 5. Plin. E. 1. 5. 13. *Verbleeken, besterven, bleek worden.*

(ĔXPĀLLĬDŬS. ă, ŭm. Tertull. de Ref. Carn. 57. *Zeer bleek.* zie Exlætus.

Caligula expallido fuit colore. Suet. C. 50. 1. *Kaligula is zeer bleek van gedaante geweest.*)

‡ ĔXPĀLLĬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Iemant den mantel afneemen,* of *afzetten.*

Expalliatus fum. Plaut. Caf. 5. 3. 6. *Men heeft my mijnen mantel afgenomen,* of *afgezet.*

ĔXPĀLPO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquid ab alio. Plaut. Pœn. 1. 2. 144. *Iemant iets aftroonen, iets door vleijery, of gestreel van iemant krijgen, erlangen, bekoomen, verkrygen,* of *verwerven; iemant ergens om vleijen.* Van dit verbum heeft Plaut. P. 4. 6. 22. gemaakt Nummorum expalponides, *Een troggelaar, een die iemant zijn geld aftroggelt,* of *aftroont, iemant die met list, of gevlei een ander het geld uit de beurs praat.*

ĔXPĀNDĪTŌR, ōrĭs. m. Amnis expanditor. Plin. P. 30. 4. *Een stroom die overloopt,* of *overvloeit.*

ĔXPĀNDO, ĭs, pāndī, pāssūm & pānsūm, pāndĕrĕ alas. Plin. H. 10. 38. *Zijn vleugels, wieken,* of *vlerken uitbreiden,* of *uitspreiden.*

Florem expandit rosa. Plin. H. 12. 11. *De roos gaat open,* of *ontluikt.*

Expandere herbas fub umbram. Colum. 12. 13. *Kruiden onder de schaduwe strooijen.*

Expandere aliquid dictis. Lucret. 1. 127. *Iets door zijn gesprek, of zeggen uitleggen, ontwinden, verklaaren,* of *ontvouwen.*

ĔXPĀNGO, ĭs, pānxī, pāctūm, pāngĕrĕ fydera ad normam. Plin. H. 2. 26. *Stiptelijk,* of *nauwkeuriglijk, de stand der sterren waarneemen.*

ĔXPĀNSŬS, ă, ŭm. zie Expaffus. Gell. 15. 15. verwerpt dit participium; Maar ik heb 't gevonden by Plin. H. 2. 103: 9. 33: 10. 8: 31. 6. Tertull. Apol. 30. Zie ook beneden Panfus)

ĔXPĀPĬLLĀTŬS, ă, ŭm. Brachium expapillatum. Plaut. Mil. 4. 4. 44. *Een arm tot de borst toe ontbloot.* Zommige leezen met meer waarschijnelijkheit Exaffilatus, en andere Effafilatus.

ĔXPĀSSŬS, ă, ŭm. Gell. 15. 15. *Uitgespreid, losgerolt, op - of open gedaan, los gewonden, uitgespannen,* van netten, enz spreekende.

Expaffæ fores. Tac. H. 5. 13. 2. *Een open deur.*

ĔXPĀTĬŎR. zie Exfpatior.

(ĔXPĀTRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Catull. 39. 17. *In hoerery, wellust en slempen doorbrengen,* of *verdoen.*

ĔXPĀVĔFĀCTŬS, ă, ŭm. *Zeer verschrikt, ontstelt, bevreest, verbaast,* of *vervaert.*

Equi expavefacti Hippolytum diftraxerunt. Hyg. Fab. 47. *De paerden zeer verschrikt geworden zijnde, hebben Hippolytus verscheurt.*)

ĔXPĀVĔSCO, fcis, pāvi, pāvēscĕrĕ. *Verschrikken, zich ontstellen, bevreest, verbaast, bedeest, ontstelt, beangst, vervaert,* of *verschrikt worden.*

Expavefcere aliquid. Plin. H. 13. 24. *of* Ad aliquid. Liv. 6. 34. *Over iets ontstellen, verschrikken, vervaert,* of *verschrikt worden.*

Perfæ Græcos milites expavefcunt. Front. St. 2. 3. 13. *De Perssen vreezen, zijn vervaert,* of *hebben een schrik voor 't Grieksche krijgsvolk.*

(ĔXPĀVĬDŬS, ă, ŭm. *Zeer verschrikt, zeer verbaast, zeer onstelt.*

Demofthenes expavidus avertit. Gell. 1, 8. *Demosthenes zeer verschrikt zijnde, heeft zich omgekeert.*)

EXPE.

ĔXPĔCTO. zie Exfpecto.

ĔXPĔCTŎRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Iemant vergeeten, uit de gedachten verliezen, uit zijn gedachten zetten.* Quintil. I. O. 8. 3. wil niet dat men dit woord ligtelijk gebruiken zal, vermids het te oud is. Nonius in 't tegendeel oordeelt het niet uit het gebruik te zijn.

Pavor fapientiam mihi omnem ex animo expectorat. Cic. de Or. 3. 38. T. Q. 4. 8. *De schrik, of vrees neemt alle wijsheit, of verstand wech uit mijnen geest.*

Pavorem alicujus expectorare. Acc. by Non. 1. 52. *Iemants vreeze verdrijven,* of *wechneemen; iemant van vreeze ontlasten, verlossen,* of *vrijmaaken.*

ĔXPĔDĬO, ĭs, īvī en ĭī, ītūm, īrĕ. acc. *Ontlasten, ontwikkelen, ontheffen, uit zwarigheit redden, verlossen, bevrijden, vrijmaaken, ontwarren, los maaken, ontslaan, ontzetten, ontbinden,* in den eigentlijken en oneigentlijken zin. (Expedire, zegt Donat. Hec. 5. 1. 28. *is een been, dat aangebonden word, ontwikkelen,* of *los maaken.*)

Aditum cratibus expedire. Cæf. B. G. 7. 86. 6. *Zich een weg met horden baanen, de gaten,* of *slagen van een weg met horden stoppen.*

Expedire aliquem a fervitute. Plaut. Capt. 2. 3. 94. *Iemant uit slaverny,* of *dienstbaarheit redden,* of *verlossen.*

Expedire fe de re aliqua. Cic. V. 4. 12. *Zich uit een zaak redden,* of *ontwikkelen.* Crimine aliquo. Ter. Hec. 5. 1. 29. *Zich van een misdaad zuiveren, rechtvaerdigen,* of *ontlasten.* Ærumnis. Ter. Ph. 5. 4. 4. *Zich van zwarigheden, droefheit,* of *kommer bevrijden.* Ab omni occupatione. Cic. Att. 3. 20. *Zich van allen omslag ontslaan, zich van alle slommer ontdoen; alle bezigheden laaten vaaren.*

Cætera res expediet. Sall. B. C. 20. *Het overige zal van zelf wel volgen, de zaak zal het overige wel uitwijzen,* of *doen blijken.*

Expedire aliquid. Cic. Cœl. 27. *Iets afvaerdigen, vervaerdigen, schielijk verrichten, haastelijk doen, gezwindelijk uitvoeren, met 'er vaart toebereiden, toemaaken, toestellen,* of *toerusten.* Rem frumentariam. Cæf. B. G. 7. 36. 1. *Met der haast koorn opdoen.* Pecuniam. Suet. J. 4. 3. *Geld verzamelen, geld ligten.*

Tela animofque expedire. Liv. 38. 25. *Zich van pylen voorzien en moed grijpen.*

Alimenta arcu expedire. Tac. An. 6. 43. 3. *Van,* of *op den boog leeven, zich met den boog geneeren.*

(Expedire alleen. Tac. H. 1. 10. 3.) Expedire fefe. Plaut. Am. 1. 1. 152. Sall. B. J. 105. Se ad bellum. Tac. H. 2. 99. 1. Pugnam. Liv. 38. 21. Arma. Liv. 44. 33. Virg. Æ. 4. 592. Tac. An. 2. 79. 1. 1. *Zich tot den strijd, of tot den slag gereed, of vaerdig maaken, zich ten strijde bereiden; tot de wapenen loopen, zich in de wapenen begeeven, in de wapenen koomen.*

Expedire aliquid. Cic. F. 13. 26. *Iets verrichten, voltrekken, volmaaken, afdoen, voleinden, ten einde brengen, voltooijen,* of *volvoeren.*

Expedire aliquid. Ter. E. 4. 4. 27. *Iets in 't korte zeggen,* of *met weinige woorden verhaalen.*

Brevi ego expediam. Cic. S. 16. Ego expediam tibi. Plaut. Am. 3. 2. 31. *Ik zal 't u in 't korte zeggen, ik zal 't u met weinige woorden, of beknoptelijk verhaalen, vertellen, openbaa-*

openbaaren, bekent maaken, of *ontvouwen.*

Id verbo uno expedi. Ter. Ph. 1. 4. 20. *Zeg dat met een woord.*

Expedire aliquid. Liv. 34. 61. Sall. B. J. 5. *Iets ontvouwen, uitleggen, verklaaren, openen*, of *open leggen.*

Expedire Judicibus rem suam. Ter. Ph. 2. 3. 52. *Zijn zaak voor de Rechters open leggen.*

Expedire merces. Ovid. Art. 1. 422. *Zyn waaren voorzetten, voorleggen, toonen, voordoen, te koop leggen.*

Iram alicujus expedire. Ter. Hec. 3. 1. 11. *Iemants toorn*, of *gramschap stillen*, of *neêrzetten.*

(Expedire nomen, rem. *Zijn schuld betaalen*, of *voldoen.*

Valerium Catonem unum difficile expedire nomen. Suet. Gr. 11. 4. *Dat Valerius Cato bezwaarlijk een schuld betaalt.*

Fraudator rem non expetit expedire. Phædr. 1. 16. 2. *Een bedrieger begeert zijn schuld niet te betaalen.*

Nec res expediretur. Suet. T. 48. 2. *En de schuld niet wierd betaalt.*)

Expedit. impers. *'t Is behoorlijk, noodzakelyk, betamelijk*, of *gevoeglijk, het is nuttig*, of *voordeelig, oorbaar*, of *goed; het betaamt.*

Expedit pecuniam collocare. Cic. Cæc. 9. *Het is voordeelig zijn geld uit te zetten*, of *te beleggen*, of *dat het geld belegt worde.*

Nostra culpa facimus ut malis expediat esse. Ter. Ph. 5. 2. 1. *Het is onze schuld dat het hun voordeelig is quaad*, of *boos te zyn.*

Si tibi ita expediat. Cic. Fr. 2. 6. *Indien 't u alzoo goed, voordeelig, nuttig*, of *oorbaar is.*

EXPĔDĪTĒ. Adv. *Ligtelijk, gemakkelijk, zonder moeite, zonder letzel*, of *verhindering.* De compar. Expeditius staat by Cic. I. R. 2. 23. en de superl. Expeditissime by Vitruv. 10. 9.

Expedite. Colum. 2. 10. *Rasselijk, datelijk, vaerdiglijk, spoediglyk, aanstonds, terstond, ten eersten, op staande voet, zonder omzien*, of *wachten.*

Expedite. Cic. I. R. 2. 23. *Klaarlijk, duidelijk, verstaanlijk, verstaanbaar.*

EXPĔDĪTĬO, ōnis. f. *Een oorlogsverrichting, krijgstogt, krijgsverrichting, togt, uittogt, strooп.*

Expeditionem conficere ternis mensibus. Plin. H. 7. 2. *Een krijgstocht in drie maanden afdoen.*

Milites tripartito in expeditionem mittere. Cæs. B. G. 5. 10. 1. *Soldaaten in drie hoopen verdeelt op een togt*, of *op partij uitzenden.*

Educere exercitum in expeditionem. Cic. D. 1. 33. *Zijn leger tot eenige krijgsverrichtinge te velde brengen.*

Expeditio. *Verklaring, uitlegging; opening, ontvouwing.*

Habet pauci comprehensa brevitas multarum rerum expeditionem. Cic. Her. 4. 54. *Een korte beknopte stijl vervat een uitlegging van veele zaaken.*

EXPĔDĪTŬS, ă, ŭm. *Ontlast, ontwikkelt, ontheft, ontslagen, ontzet, uitgered, bevrijd, vry, vrank, verlost, losgemaakt, ontwart, ontbonden.* De compar. Expeditior staat by Liv. 10. 14. en de superl. Expeditissimus by Cicero beneden.

Expeditus curis. Hor. O. 1. 22. 11. *Van zorgen ontslaagen*, of *bevrijd, van kommer ontlast.*

Expeditus. *Gereed, bereid, vaerdig, kant en klaar, in staat*, van zaaken, of persoonen spreekende.

Expeditus ad dicendum. Cic. Cl. 48. *Gereed*, of *bereid om te redenvoeren*, of *te spreeken.*

Expeditus. *Ligt, gemakkelijk, kort*, van een weg, middel, enz. spreekende, in den eigentlijken en oneigentlijken zin.

Ad explicandum res expeditissima. Cic. Fr. 2. 14. *Een zaak die heel ligt*, of *zeer gemakkelijk te verklaaren*, of *uit te leggen is.*

Ut cuncta in expedito sint. Curt. 4. 2. 22. Ne quid non in expedito sit. Plin. H. 4. 23. *Op dat 'er geen hinderpaal, zwarigheit*, of *verhindering zij; op dat alles gereed*, of *vaerdig zij, op dat 'er niets in den weg zij.*

Expeditissima pecunia. Cic. F. 11. 24. *Gereed geld.*

Expedita cœna. Plin. E. 3. 12. 1. *Een schraal*, of *gering avondmaal.*

Expeditus. Cic. Cl. 63. *Vloeijend, beschaaft, klaar, zuiver, net*, van een stijl, reden, enz. spreekende.

Expeditus. Cæs. B. G. 2. 19. 2. *Ligt gewapend, zonder beslommering.*

Expeditus exercitus. Cic. F. 15. 4. *Een vliegend leger.*

Expediti equites. Liv. 44. 2. *Ligt gewapende ruiters.*

EXPELLO, is, pŭlī, pŭlsŭm, pellĕrĕ aliquem aliquo loco. Cic. Att. 10. 4. of Ex aliquo loco. Cic. Mil. 37. *Iemant ergens uitjaagen, uitdrijven, uitstooten, van daan jaagen, buiten bonden, uitbannen.*

Aliquem in opus expellere. Plin. H. 11. 11. *Iemant aan den arbeid drijven*, of *dwingen om te werken.*

Bonis aliquem & fortunis omnibus expellere. Cic. V. 2. 25. *Iemant uit zijn goed jaagen, van al zijn goed ontzetten*, of *berooven; iemant al zijn goederen ontneemen.*

Expellere desidiam ex corde. Plaut. Trin. 3. 2. 24. *De luiheit uit zijn gemoed*, of *uit zijnen geest verdrijven.*

Quæ res omnem dubitationem adventus legionum expulit. Cæs. B. G. 5. 48. 10. *Welke zaak alle twijfeling van de aankomst der keurbenden verdreven*, of *weggenomen heeft.*

Nova officia veterum beneficiorum memoriam expellunt. Cæs. B. C. 1. 34. 3. *Nieuwe gedienstigheden wisschen de gedachtenis van oude weldaaden uit.*

EXPĔNDO, is, pĕndī, pĕnsŭm, pĕndĕrĕ. acc. *Weegen, in de schaal zetten*, of *leggen.*

Aurum auro expendetur, si ea sunt aurea. Plaut. R. 4. 4. 44. *Zoo die dingen van gout zyn, zal men ze tegens gout opweegen.*

Hunc hominem decet auro expendi. Plaut. B. 4. 4. 1. *Dien man behoort men tegens gout op te weegen.*

Expendere scelus. Virg. Æ. 2. 229. of Pœnas sceleris. Virg. Æ. 11. 258. *De straf zijner misdaad krijgen, draagen, lyden*, of *ontfangen.*

Nominibus certis expendere nummos. Hor. E. 2. 1. 105. *Zyn geld by goede, vaste*, of *wel gestelde luiden op renten zetten, uitdoen, uitzetten*, of *beleggen.*

Expendere aliquid. Cic. de Or. 2. 76. Virg. Æ. 12. 21. *Iets weegen, wikken, overweegen, aanmerken, onderzoeken*, of *overleggen.*

EXPĔNSĂ, æ. f. Cic. F. 8. 4. Claud. Stil. cons. pr. 2. 146. *Uitgaave, uitgift, verschot, kosten, onkosten.*

EXPĔNSŬM, i. n. *Uitgaave, uitgift, kosten, onkosten.*

Codex of Tabulæ accepti & expensi. Cic. Q. R. 1. *Rekenboek, schuldboek, boek van ontfang en uitgift.*

Expensum ferre. Cic. A. 6. 5. V. 1. 39. Ascon. in Cic. p. 97. *Zyn uitgaave*, of *verschot aantekenen, boeken*, of *te boek zetten.*

EXPĔNSŬS, ă, ŭm. Cic. Fl. 28. *Gewogen, in de weegschaal gelegt.*

Expenso gradu ire. Prop. 2. 3. 6. *Zagjes, zoetjes gaan*, of *op de toonen gaan, met getelde treeden gaan.*

Expensam pecuniam alicui ferre of referre. Cic. Att. 15. 20. *Zijn verschot*, of *geleent geld boeken*, of *te boek stellen.*

EXPĔRGĔFĂCĬO, is, feci, factŭm, făcĕrĕ aliquem. Cic. V. 5. 15. *Iemant wekken, opwekken*, of *wakker maaken.*

Expergefacere flagitium. Plaut. Curc. 1. 3. 42. *Een misdaad opkrabben, ver-*

vernieuwen, verlevendigen, of *meer levendig maaken.*

Italiam tumultibus expergefacere terrore subito. Cic. Her. 4. 34. *Italiën door oproeren en schrikkelyke schrik beweegen, beroeren, verstooren*, of *ontrusten.*

EXPĔRGĔFĂCTŬS, ă, ŭm. Lucret. 5. 1207. Suet. Cl. 8. 3. *Opgewekt, wakker gemaakt, gestoort.* Suetonius. *Uit den slaap.* Voegt 'er by, Somno. C. 38 9. of E Somno. C. 6. 2.

EXPĔRGĬFĬCO, as, āvi, ātum, ārĕ ingenium. Gell. 17. 12. *'t Verstand*, of *den geest opwekken, opscherpen*, of *verwakkeren.*

EXPĔRGĪSCŎR, ĕcĕris, pĕrrēctŭs sum, pĕrgīsci. Cic. Att. 2. 23. *Ontwaaken, wakker worden.* Men vind in Lucret. 3. 942. Expĕrgĭtŭs, ă, ŭm. *Opgewekt*, maar men moet het niet gebruiken.

Expergisci. *Zich opwekken, zich zelven aanzetten, aanmoedigen*, of *aanprikkelen, moed grypen*, of *moed scheppen.*

Expergisci ad libertatem. Sall. de R. O. 2. *Zich zelven door de vryheit*, of *uit inzicht van de vryheit aanmoedigen.*

‡ EXPĔRGĪTŬS, ă, ŭm. Lucret. 3. 942. Zie Experrectus.

EXPĔRGO, is, pĕrgĕrĕ, acc. Gell. 6. 10. *Wekken, opwekken, wakker maaken.*

EXPĔRĬĒNS, ĕntĭs. omn. gen. Cic. V. 3. 11. *Ervaren, geoeffent, bedreven, afgerigt, die ervarentheit heeft.* De superl. Experientissimus staat by Cic. V. 3. 21.

Ingenium experiens. Ovid. Am. 1. 9. 32. *Een werkzaam verstand, een verstand dat altyd bezig is, een bedreven*, of *gauw verstand.*

EXPĔRĬĔNTĬĂ, æ. f. Cic. R. P. 16. F. 10. 18. *Ondervinding, ervarentheit, beproeving, proeve, bevinding.*

Experientia bellorum inter Romanos duces Princeps. Paterc. 2. 119. 2. *De ervarenste Krygsoverste, Veldheer*, of *Veldoverste der Romeinen.*

Experientia belli milites durare. Paterc. 2. 78. 2. *Zyne krygsknechten door gedurige oorlogen kloek, hard, strydbaar*, of *bedreven maaken.*

EXPĔRĪMĔNTŬM, ī. n. Cic. T. Q. 3. 30. *Ondervinding, bevinding, ervarentheit, proeve, beproeving, blyk, gebruik.*

Experimenta virtutis edere. Paterc. 2. 94. 4. Experimenta sui dare. Justin 22. 1. 11. *Blyken*, of *proeven van zyne dapperheit geeven, toonen*, of *laaten zien.*

Experimento aliquid probare. Plin. P. 43. 3. Discere. Plin. P. 49. 3. *Iets door ervarentheit*, of *ondervinding leeren kennen*, of *weeten; ergens de proeve van neemen, iets bezoeken*, of *beproeven.*

EXPĔRĬŎR, iris, pĕrtŭs sum, pĕrīri. acc. *Beproeven, bezoeken, de proeve van neemen*, of *van doen; ter proeve stellen, bevinden, ondervinden.*

Aliquem fidelem experiri. Hor. O. 4. 4. 3. *Iemant getrouw*, of *trouw bevinden.*

Experiri de aliquo. Cic. A. 12. 6. In aliquo. Cic. Cœl. 24. *Iemant beproeven, een proef van iemant neemen.* Aliquem. Plaut. Ps. 1. 1. 71. *Iemant toetzen, ondertasten, peilen*, of *iemant grond peilen.*

Experiri certamen. Liv. 37. 18. *Een slag*, of *'t gevecht waagen.* Omnia. Cic. Or. 1. *Alles beproeven, bezoeken, ter hand slaan, ter hand neemen, waagen, in de waagschaal stellen, het uiterste waagen.* Ultima. Liv. 24. 3. *Tot het uiterste gebragt zyn, alles uitstaan*, van belegerden spreekende.

Experiri ad arborem cornua. Plin. H. 8. 32. *Zyn hoorns tegens een boom beproeven.*

Agilitatem navium simulacris navalis pugnæ experiebantur. Liv. 26. 51. *Zy beproefden*, of *bezochten de welbezeiltheit hunner schepen door een spiegel - scheepsgevecht*, of *spiegelscheepsstryd.*

Romanos experiri. Nep. 22. 4. 3. *Zich tegens de Romeinen beproeven, een proef van de krachten en dapperheit der Romeinen neemen.*

Maritimis moribus mecum experitur. Plaut. Cist. 2. 1. 11. *Hy handelt*, of *leeft met my als de zeemet het scheepsvolk.*

Meo periculo hujus experiar fidem. Plaut. Capt. 2. 2. 99. *Ik staa voor zyn trouwe in.*

Experiri novorum fidem in perfidia veterum amicorum. Sall. B. J. 74. *De getrouwigheit van nieuwe vrienden beproeven, bevinden*, of *bespeuren, terwyl men de trouwloosheit der oude ondervind.*

Belli fortunam experiri. Cæs. B. G. 2. 16. 3. *Kloekmoediglyk in een slag*, of *gevecht de kans des oorlogs beproeven.*

Experiri cum aliquo *of* Jure cum aliquo experiri. Cic. P. Q. 21. *Iemant voor 't recht*, of *voor de vierschaar sleepen, in rechten betrekken*, of *voor 't recht roepen.*

Satis expertum est legationibus missis, &c. seq. inf. Liv. 33. 45. *Men heeft door de gezondene gezantschappen genoeg bespeurt*, of *ondervonden, dat, enz.*

(Experior. *Ik bevinde*, of *worde gewaar.*

Nunc demum experior, prius ob oculos caliginem mihi obstitisse. Plaut. M. G. 2. 4. 51. *Nu bevinde ik eindelyk*, of *worde ik eindelyk gewaar dat het my duister voor de oogen is geweest.*

Illam experiere colendo pecori facilem. Virg. G. 2. 222. *Gy zult in 't bouwen bevinden*, of *gewaar worden dat ze voor 't vee dienstig is.*)

EXPĔRRĒCTŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 13. 38. *Opgewekt, wakker gemaakt, gewekt, wakker.* De compar. Experrectior staat by Colum. 9. 7.

* Experrectus. Cic. S. R. 49. *Opgewekt, aangezet, aangemoedigt, aangestuwt, aangestookt, aangeport, aangenoopt.*

EXPĔRS, ĕrtĭs. omn. gen. alicujus rei, re aliqua. *Die iets ontbreekt, derft*, of *mist, die ergens gebrek aan heeft*, of *die iets verloren heeft, van iets ontbloot*, of *berooft.*

Expers eruditionis. Cic. de Or. 2. 1. *Een verstandelooze weetniet.* Amoris. Plaut. Ps. 1. 5. 83. *Een ongevoelig*, of *liefdeloos mensch.* Fama & fortunis. Sall. B. C. 33. *Een eerloos mensch; een die zyn eer en goed verloren heeft.* Patria. Sall. B. C. 33. *Van zyn vaderland berooft, balling.*

Expers corporis. Cic. A. Q. 1. 11. *Onligchaamelyk, zonder ligchaam, geestelyk.* Ingenii, consilii. Cic. Att. 8. 8. Sext. 21. *Een dommekracht, plompaart, een verstandeloos mensch, een mensch zonder verstand en oordeel.* Metu. Plaut. As. 1. 1. 31. *Vry van vreeze, uit de vreeze verlost*, of *bevrydt.* Rationis. Cic. L. L. 1. 7. *Onredelyk, redenloos.* Periculi. Cic. F. 4. 14. *Die buiten gevaar is.* Cupiditatum. Cic. T. Q. 1. 19. *Zonder begeerlykheit, gematigt, bezadigt.*

Expers belli. Cic. Att. 8. 9. Ovid. M. 5. 91. *Onbedreven, onervaren*, of *ongeoeffent in den Oorlog.* Præliorum. Tac. An. 2. 45. 5. *Die niet gevochten heeft, die de slag niet heeft bygewoont.*

Ne expers partis esset de nostris bonis. Ter. H. 4. 1. 39. *Op dat zy een stuk van ons goed kreeg.*

EXPĔRTĬO, ōnis. f. *Ondervinding, ervarentheit, bevinding, beproeving, proeve van iets.*

Expertiones aquarum sic sunt providendæ. Vitruv. 8. 5. *Dus moet men een proeve van 't water neemen.*

EXPĔRTŬS, ă, ŭm aliquid. Liv. 42.

42. 63. *Beproeft, ervaren, dit iets bezegt, ondervonden, of beproeft heeft.* (De superl. Expertissimus staat by Suetonius beneden.)

Expertus honoribus. Plin. P. 61. 7. *Een die eerampten heeft bedient, of bekleedt.* Belli. Virg. Æ. 10. 173. Bello. Virg. Æ. 7. 235. *Bedreven, ervaren, of geoeffent in den oorlog; in de oorlogskonst, of krijgskunde wel ervaren.*

Expertus. Liv. 3. 44. *Beproeft, ondervonden, bekent, getoont, gebleken, daar van men een proeve, of blijk heeft gehad, of genomen,* van de deugd, dapperheit, enz. spreekende.

Prodigium expertissimum. Suet. T. 19. 2. *Een zeer dikwils beproeft, of een zeer wel bekent voorteken.*

(Puella experta virum. Hor. O. 3. 14. 11. *Een getrouwt meisje.* Primus Lucinæ labores. Virg. G. 4. 340. *Die de eerstemaal gekraamt heeft.*)

ĔXPĒS. zie Exspes.

ĔXPĔTĔNDŬS, ă, ŭm. Cic. Fin. 4. 18. *Wenschelyk, begeerlijk, dat te wenschen, of te begeeren is, of daar men naar verlangen mag.*

† ĔXPĔTĔSSO, ĭs, ĕssĕrĕ. Plaut. Trin. 2. 1. 4. *Wenschen, begeeren, verlangen, een zucht, of begeerte hebben.*

ĔXPĔTĬBĬLĬS, ĭs. m. & f. ĭlĕ, ĭs. n. *Wenschelijk, begeerlijk.*

* In Juvenalium ludicro parum expetibilem operam præbuerat. Tac. An. 16. 21. 2. *Hij had zich niet als te wel gequeten, of zijn best niet al te wel gedaan in de spelen die men het tijdverdrijf der jongkheit noemt.*

ĔXPĔTĪSCO, scĭs, īscĕrĕ. Plaut. M. G. 4. 1. 13. *Wenschen, begeeren, verlangen, een zucht, of begeerte hebben.*

ĔXPĔTĪTŬS, ă, ŭm. Cic. Fin. 2. 4. *Gewenscht, begeert, naar verlangt.*

ĔXPĔTO, ĭs, īvī of iī, ītŭm, pĕtĕrĕ. *Naar, of om wenschen, naar verlangen, zoeken, genegen zijn, lust, of trek toe hebben.*

Expetere amicitiam alicujus. Cic. Off. 3. 33. Am. 9. *Iemants vriendschap zoeken.*

Cognoscere expeto. Ovid. M. 7. 475. *Ik verlange zeer om te weeten, of ik ben heel nieuwsgierig om te weeten.*

Jus alicujus expetere. Plaut. R. 5. 3. 37. *Iemant recht doen, of doen erlangen; iemant, of iemants belang voorstaan; uitwerken dat iemant recht geschiede.*

Numinis pacem hostiis expetere. Plaut. Am. 5. 1. 75. *De Godtheit door slagtofferen trachten te verzoenen.*

Te medicum mihi expeto. Plaut. Merc. 2. 4. 21. *Ik wensche u voor myn lijfartz te hebben.*

Eam sibi expetit, of eam uxorem. Ter. An. 3. 2. 39. *Hij zoekt, of verzoekt haar, of dit vrouwmensch ten houwelijk; hij zoekt met haar te trouwen.*

Expetere aliquid ab aliquo. Plaut. Most. 1. 2. 76. *Iets van iemant verzoeken; bij iemant ergens sterk om aanhouden; iemant ergens zeer om bidden.*

Expetere alicui. of in aliquem. *Op iemant vallen, of iemant overvallen.*

Culpa illius in vos expetet. Plaut. Am. 1. 2. 33. *Gij zult de schuld van zyne feil hebben, zijn misslag zal u geweten worden.*

Insonti mihi illius ira in hunc & maledicta expetent. Plaut. Am. 3. 2. 15. 1. 12. *Zyne boosheit tegens hem, en de vloeken die hy hem heeft toegewenscht zullen op mij onschuldig vallen.*

Expetere. *Geschieden, gebeuren, overkoomen, voorvallen.*

In servitute expetunt multa iniqua. Plaut. Am. 1. 1. 20. *In de slavernij vallen veel onrechtmatige zaaken voor; de dienstbaarheit sleept veel onrechtvaerdigheit na zich; in de slavernij vervalt men tot veel onrechtvaerdigheit.*

In tergo illius faxo ista expetant mendacia. Plaut. Am. 2. 1. 42. *Ik zal maaken dat die leugens hem op zijn rug koomen, hij zal op zijn rugge de straffe van al die leugenen betaalen; of hij zal met den rug al die leugens boeten.*

Pœnas ab aliquo expetere ob aliquod delictum. Cic. Marc. 6. *Iemant over eenige misdaad straffen, of straffe aandoen.*

EXPI.

ĔXPĬĀTĬO, ōnĭs. f. *Verzoening, voldoening, genoegdoening, boete.*

Expiatio criminis. Cic. L. L. 1. 14. *Verzoening van, of voldoening, of boete voor een misdaad.*

ĔXPĬĀTŬS, ă, ŭm. Cic. A. 1. 12. *Gereinigt, gezuivert, herwijt,* van de merkt, of heilige plaatze spreekende die ontheiligt was.

Expiatus. Cæs. B. C. 1. 7. 5. *Verzoent, uitgewischt, geboet, gestraft, vergoedt, wechgenomen, herstelt, verbetert, gewroken, of gestraft,* van een misdaad, quaad voorbeeld, enz. spreekende.

Incommodum virtute militum expiatum. Cæs. B. G. 5. 52. 6. *Een nederlaag door de dapperheit der soldaaten vergoedt, of gewroken.*

Clades ingentibus expiata victoriis. Flor. 1. 12. 3. *Een nederlaag door groote overwinning vergoedt.*

ĔXPĬCTUS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 5. 39. *Geschildert, afgemaalt, afgeschildert, uitgeschildert, beschreven, vertoont.* Zie Expingo.

ĔXPĬLĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Off. 2. 21. *Rovery, stroperij, roving, plondering.*

ĔXPĬLĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. Fr. 1. 1. *Een rover, struikrover, dief, plonderaar.*

ĔXPĬLĀTŬS, ă, ŭm. *Beroofs, uitgeplondert, uitgeschud.*

Regem expilatum dimisit. Cic. V. 4. 27. *Hij heeft den Koningk heel uitgeschud te rugge gezonden; hij heeft den Koningk wech gezonden na dat hij hem alles afgenomen had.*

Expilatum armarium. Cic. Clu. 64. *Een beroofde, of leeg gestole kas.*

ĔXPĪLO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ aliquem. Plaut. As. 4. 2. 17. *Iemant uitschudden, of uitplonderen; iemant al zijn goed rooven, of afneemen, iemant van alles bestelen.*

Expilare socios, & diripere provincias. Cic. Man. 19. *De Bondgenooten plonderen, en de wingewesten uitputten, of verwoesten.*

Expilare fanum. Cic. Off. 3. 23. *Een tempel, of kerk uitplonderen.* Ærarium. Cic. Par. 6. 1. *De schatkist, of schatkamer berooven, of leeg steelen.* Thesauros. Liv. 31. 12. *Schatten rooven, of steelen.*

ĔXPĬNGO, ĭs, pinxī, pictŭm, pingĕrĕ. acc. Plin. H. 35. 7. 1. *Schilderen, uitschilderen, afschilderen, verbeelden, vertoonen, uitbeelden, afmaalen.*

Qui motus (ab Homero) non ita expictus est? Cic. T. Q. 5. 39. *Wat hertstocht is door Homerus zoo als ze is niet uitgebeeldt, afgemaalt, vertoont, of beschreven?*

Expingere cutem. Mart. 8. 52. 8. of Genas alicujus. Mart. 7. 82. 2. *Iemant scheeren.* Zommige leezen Expungere.

ĔXPĬO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. *Reinigen, zuiveren, weer inwyen, herwyen,* van een plaats spreekende die ontheiligt was.

Expiare locum aliquem ab scelerum vestigiis. Cic. C. R. 4. *Een plaats van de voetstappen, overblyfzelen, of tekenen van schelmstukken reinigen, of zuiveren.*

Expiare aliquem. Plaut. Most. 2. 2. 34. *Iemant van een vlek zuiveren, of rein verklaaren:* 't Is eigentlijk 't geen men hedendaags noemt, *Iemant van den ban, of van eenige ongeregeldheit vrijspreeken.*

Expiare scelus. Hor. O. 1. 2. 29. Een

Een misdaad straffen, wreeken, of wraake over een misdaad neemen.

Expiare scelera alicujus in alium. Cic. Pis. 35. Iemants misdaaden op een ander verhaalen, wreeken, of vergelden, iemant over een anders misdaaden straffen.

Expiare dedecus ferro. Flor. 2. 18. 7. Een geleden hoon, of smaad door de dood, of door zich te dooden uitwisschen, of afwasschen.

Expiare injuriam Legatorum. Liv. 1. 14. Wraak neemen over 't ongelyk den Gezanten aangedaan; het ongelyk, of den hoon den Gezanten aangedaan straffen, of wreeken.

Pœnis ab aliquo expetitis manes mortuorum expiare. Cic. Pis. 7. De zielen der overledenen door de straffen die men iemant aandoet verzoenen, of bevredigen. Iras Deorum. Claud. Eu. 1. 19. Den toorn, of de gramschap der Goden stilen, of verzoenen.

Luxum populi expiant bella. Plin. H. 33. 11. De oorlogen bedwingen, of wreeken de weelde van 't volk; de overdaad, of dartelheit der volken word door den oorlog gestraft.

Ignibus voluptates expiare. Plin. P. 33. 3. Wellusten door 't vuur verzoenen.

Dolorem suum expiare. Cæs. B. G. 8. 48. 8. Zyn smert, of leed wreeken, of daar over zyn wraaklust voldoen.

Expiare hostia periculum. Phæd. 3. 3. 11. Ostentum. Suet. N. 36. 3. Een gevaar, of een quaad voorteken door een offerhande afweeren, afkeeren, afwenden, of afbidden.

Saga expiat tuos somnos. Mart. 11. 50. 8. De toveres keert de quaade voorbedied zels uwer droomen af.

ĔXPĪRĀTIO. Zie Expiratio.

ĔXPIRO. Zie Exspiro.

ĔXPĪSCŎR, āris, ātŭs sŭm, āri aliquid ab aliquo. Ter. Ph. 2. 3. 35. Cic. Pis. 28. By iemant iets onderzoeken, onderstaan, of ondertasten, by iemant ergens naar verneemen, iemant ergens over uitvraagen, of uithooren.

Expiscari aliquid ab aliquo. Cic. F. 9. 19. Iets door list van iemant hooren, of verneemen; iets looslyk uit iemant haalen.

EXPL.

ĔXPLĀNĀBĬLIS, is. m. & f. ĭlĕ, is. Sen. de Ir. 1. 3. Onderscheiden, klaar, duidelyk, helder, onbelemmert, van de stem, 't woord, enz. spreekende.

ĔXPLĀNĀTĔ. Adv. Gell. 16. 8. Klaarlyk, duidelyk, onderscheidentlyk, verstaanlyk, verstaanbaar, opentlyk. Men vind by Cic. Or. 33. Explicatius. Klaarlyker, duidelyker, verstaanlyker, van een Redenaar, Geschichtschrijver, enz. spreeken e.

ĔXPLĀNĀTIO, ōnis. f. Verklaring, uitlegging, opheldering, opening, licht dat men aan een gedachte, of reden geeft.

Explanationem adhibere. Cic. D. 1. 51. Ergens een schoone verklaring over doen, iets treffelyk uitleggen, of verklaaren.

Explanatio portentorum. Cic. Ar. 9. Uitlegging, of bedied zel der wondertekenen.

ĔXPLĀNĀTŎR, ōris. m. Cic. D. 1. 51. Uitlegger, of verklaarder van een Dichter.

Explanator. Cic. D. 1. 51. Wichelaar, waarzegger, tekenbedieder, droombedieder een uitlegger van droomen, voorbedied zelen, Godspraaken, enz.

ĔXPLĀNĀTŬS, ā, ūm. Plin. H. 16. 8. Geeffent, geslegt, gelyk, glad, of effen gemaakt.

Explanatus. Cic. A. Q. 1. 5. Klaar, duidelyk, verstaanlyk, uitgelegt, verklaart, ontvouwt, geopent.

ĔXPLĀNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Vereffenen, slegten, glad, effen, of gelyk maaken. Men vind van dit verbum in deezen zin, niet dan 't participium Explanatus.

Explanare aliquid alicui. Ter. Ph. 2. 3. 33. Cic. N. D. 3. 1. Iemant iets verklaaren, uitleggen, ontwinden, ergens licht over geeven, iets doen verstaan.

Explanare rem obscuram. Cic. Cl. 41. Een duistere zaak verklaaren.

Explanare verba. Plin. P. 64. 3. Onderscheidentlyk spreeken, de woorden klaarlyk, of duidelyk uitspreeken.

ĔXPLANTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Colum. 5. 9: 11. 2. Boomen, of gewassen, uitroeyen.

ĔXPLĒBĬLIS, is. m. & f. ĭlĕ, is. n. Dat te vervullen, vol te maaken, te verzadigen, te voldoen, of te vergenoegen is. Cic. T. Q. 4. 9. (Zoo leezen Calepinus en Cælius F. R. neffens vader Tachard in deeze plaatze; maar daar staat inexplebilis.)

ĔXPLĒMENTŬM, i. n. Plaut. St. 1. 3. 19. Sen. E. 110. Vervulling, opvulling, vulling.

ĔXPLENDESCO. Zie Exsplendesco.

ĔXPLĔO, ēs, ēvi, ētūm, ērĕ. acc. Vervullen, opvullen, verzadigen, vergenoegen, voldoen.

Explere cupiditates. Cic. Part. 27. Libidinem. Cic. Cœl. 20. acc. Zyn begeerten, of welinst verzadigen, voldoen, of opvolgen.

Explere sitim. Cic. S. 8. Zyn dorst lesschen. Famem. Cic. Vat. 13. Ingluviem aliquo cibo. Virg. G. 3. 435. Zyn honger, zyn buik verzadigen, zich ergens zat aan eeten. Avaritiam suam pecunia. Cic. S. R. 52. Zyn gierigheit met geld verzadigen, of voldoen.

Explete aliquem scribendo. Cic. F. 2. 1. Iemant met schryven voldoen, of vergenoegen; zoo veel brieven schryven als iemant begeert.

Explere tres annos. Plin. H. 7. 48. Trimatum. Colum. 8. 11. Over de drie jaaren, of drie jaaren oud zyn.

Explere quatuor digitos longitudine. Plin. H. 18. 27. Vier vingeren lengte hebben. Summam. Liv. 42. 61. Een som volmaaken, uitmaaken, of opmaaken.

Explere se. Plaut. Curc. 3. 16. Animum suum. Ter. An. 1. 2. 17. Zichzelven, zyne begeerten, lusten, drifte, of tochten voldoen; zyne genegentheden opvolgen; zyn hert ophaalen. Animum alicui. Ter. Hec. 5. 1. 29: 2. 19. Iemant volkomentlyk voldoen, een volle vergenoeging geeven, of volkomen te vrede stellen.

Explere mortalitatem. Tac. An. 6. 50. 6. of supremum diem. Tac. An. 1. 6. 2. Den tol der natuur betaalen, sterven, overlyden.

Explere contumelias honoribus. Justin. 5. 4. 16. De ongelyken door eerbewyzen voldoen, of vergelden.

Natura suis omnibus expleri partibus vult. Cic. Fin. 5. 17. De natuur wil in allen deelen voldaan zyn.

Veteres supplemento explere legiones. Liv. 1. 30. De oude keurbenden met nieuwgeworven volk volmaaken, of vervullen.

Patriæ & parentum explere desiderium. Liv. 1. 9. Iemant zyne ouders en vaderland door 't goed onthaal dat hy ontfangt, uit de gedachten brengen, of doen vergeeten.

ĔXPLĒTIO, ōnis. f. Vergenoeging, voldoening.

In expletione naturæ summi boni finis consistit. Cic. Fin. 5. 14. Het einde van 't hoogste goed bestaat in de voldoening der natuure; in 't voldoen, of opvolgen van de natuur bestaat het hoogste goed.

ĔXPLĒTŬS, ā, ūm. dapibus Virg. Æ. 3. 630. Vol, verzadigt, vervult, opgevult, onthaalt.

Vita expleta animi & corporis virtutibus. Cic. Fin. 5. 13. Een leven met allerlei ziele- en lighaamsdengden vervult, verciert, of verzelt.

Expletus. Vergenoegt, voldaan, te vreden, vol, van een hertstocht, persoon, enz. spreekende.

Vir expletus miseriis alicujus. Cic. Syll. 32. Een man heel verblyd, of zeer in zyn schik over een anders

ders elenden, rampen, of ongevallen.
Expletus. Volend, voleindigt, voltooit, volvoert, voltrokken, volmaakt, uitgevoerd, volkomen.
Expletus omnibus suis partibus. Cic. Fin. 3. 9. In allen deelen volmaakt, voltooit, of volkomen, van een werk spreekende.
EXPLICĀBILIS, is. m. & f. ilĕ, is. n. Ligt, of gemakkelyk te verklaaren, te ontwinden, te ontknoopen, of uit te leggen.
Mensura haud explicabilis. Plin. H. 4. 13. Een onmeetelyke, of onmeetbaare ruimte, een maat die niet kan genomen worden.
EXPLICĀTE. Adv. Cic. de Or. 3. 14. Klaarlyk, duidelyk, verstaanlyk, onderscheidentlyk.
EXPLICĀTIO, ōnis. f. Cic. D. 1. 56. Ontrolling, losrolling, ontplooijing, ontvouwing, van een kabeltouw, kleed, enz. spreekende.
Explicatio. Cic. N. D. 3. 24. Uitlegging, ontvouwing, ontknoping, opening, verklaring, beduiding, zinnitting, van 't geene zwaar te verstaan, of verborgen is, als een raadzel, verdichtzel, enz.
Explicationem illustrem perpolitamque illa desiderant. Cic. de Or. 2. 27. Die dingen vereischen een klaare en heele beschaafde uitlegging.
Explicatio verborum. Cic. A. Q. 1. 8. Verklaring van de oorspronkelykheit der woorden.
EXPLICĀTŎR, ōris. m. Cic. Or. 9. Een uitlegger, bedieder, verklaarder, of ontvouwer van iets.
EXPLICĀTRIX, icis. f. Cic. A. Q. 1. 8. Uitlegster, verklaarster, bediedster, ontwindster, van de welspreekentheit spreekende.
EXPLICĀTŬS, ā, ūm. Cic. Or. 1. 35. Ontrolt, los gerolt, open gerolt, ontwonden, los gewonden, ontplooit.
Explicatus. Cic. Pl. 2. Uitgelegt, verklaart, geopent, verlicht, ontwert, openbaar, van een rekening, zaak, middel, enz. spreekende.
Explicatus. Klaar, duidelyk, verstaanlyk, verstaanbaar, ligt om te verstaan, of te begrypen. De compar. Explicatior staat by Cic. Att. 9. 7.
Non est satis explicata recordatio hujus rei. Cic. Or. 2. De gehenghenis van deeze zaak is niet klaar genoeg; men heeft geen klaare gehenghenis van deeze zaake.
Planissimo loco urbs explicata. Cic. Rull. 2. 35. De stad is op een zeer vlakke plaats gebouwt, of gesticht.
(Explicatus. Veget. 3. 16. Een ligt gewapent soldaat, die met geen pak, of zak belaaden is. Andere leezen wel Expeditus, maar in drie afschriften staat Explicatus; dat getuigen Scheffers Mauric. Strat. 5. 5. en Stewechius over Vegetius.)
EXPLICĀTUS, ūs. m. Ontvouwing, ontplooying; uitbreiding, uitstrekking, uitzetting, van de voeten, enz, spreekende.
Quibus (equis) mollis est alterno crurum explicatu glomeratio. Plin. H. 8. 42. Welke (paerden) een zachten tel, of pas hebben, door het beurteling voortzetten, of uitstrekken der beenen; die (paerden) gaan den tel heel gemakkelyk.
Explicatus. Uitlegging, verklaring, verlichting, ontvouwing, opening.
Difficiles explicatus habere. Cic. N. D. 3. 39. Zwaar te verklaaren, of moeyelyk uit te leggen zyn.
(Explicit. 't Word geeindigt, 't is ten einde. Dit woord wierd eertijds op 't einde van de boeken gestelt. Hieron. E. 138. aan Marcella. Solemus completis opusculis, ad distinctionem rei alterius sequentis, medium interponere Explicit. &c. Wy plagten onder de voltrokken werken, tot onderscheid van een ander volgende zaake, te zetten Explicit, enz. zie Du Fresne Gl. ss. Tom. 2. p. 328.)
EXPLICĬTUS, ā, ūm. Att. 9. 7. Uitdrukkelyk, opentlyk, klaar, verstaanlyk, duidelyk, verstaanbaar, wel te begrypen.
Explicitus. Ontvouwen, ontknoopt, ontwart, voleind, voltooit, voltrokken, afgedaan. De compar. Explicitior staat by Cæsar beneden.
Ex propositis consiliis duobus explicitius videbatur Ilerdam reverti. Cæs. B. C. 1. 78. 3. Het zekerste, veiligste, of min gevaarlykste der beide voorslagen was weder naar Lerida te keeren.
Explicitus. Cæs. B. C. 3. 75. 2. Afgedaan, ten einde gebragt, voleindigt, besloten, van een zaak spreekende.
Explicitus tractatus. Ulp. Dig. 36. 1. 1. Een voltrokken, voleindigde, of gesloten handeling.
Explicitus. Mart. 11. 108. 1. Doorloopen, doorbladert, uitgeleezen, van een boek spreekende.
EXPLĬCO, ās, plĭcŭī of plĭcāvī, plĭcĭtūm of plĭcātūm, plĭcārĕ. acc. Ontwinden, los rollen, ontvouwen, ontplooijen, uitspreiden, los doen, opdoen, openen.
Explicare capillum. Varr. L. L. 4. 29. Het haair uitkammen, los doen, uit de war kammen, of uit de war doen.
Explicare epistolam. Cic. Fr. 3. 1. Een brief opbreeken, opdoen, openen. Vestem. Cic. de Or. 1. 35. Een kleed, of rok losdoen, of ontplooijen.
Explicare vela. Plaut. M. G. 4. 8. 7. Zeil maaken, de zeilen byzetten.
Explicare aliquid. Cic. V. 2. 64. Iets verklaaren, uitleggen, verlichten, ophelderen, openen. Carmina alicui. Catul. 1. 6. Iemant eenige vaerzen uitleggen, leeren verstaan, of verklaaren. Auctorem. Cic. de Or. 1. 34. Een Schryver uitleggen, of verklaaren.
Explicare verbis mentem. Cic. Fin. 1. 21. of sententiam suam de quaque re. Cic. Or. 33. Zyne gedachten over elke zaak mondeling uiten, verklaaren, of open leggen; zyn gevoelen over elke zaak zeggen.
Explicare suas virtutes. Plaut. E. 3. 4. 9. Zeer op zyn daaden, of dapperheit stoffen, pogchen, snorken, of roemen; breed van zyn deugden, of bequaamheden opgeeven, of opsnijden.
Se explicare. Cic. Fl. 4. Zich verklaaren, zich uitdrukken, zyn gevoelen zeggen, openen, ontdekken, of te verstaan geeven.
Explicare acies. Liv. 4. 27. agmen. Liv. 30. 5. turmas. Lucan. 6. 9. ordines. Liv. 2. 46. (copias. Curt. 4. 9. 10.) De gelederen openen, of uitzetten.
Explicare se. Cic. Cœl. 28. Zich redden, zich ontlasten, zyn zaaken afdoen, zich van allen slommer ontslaan.
Explicare captiones. Cic. D. 2. 17. of se laqueis. Cic. V. 5. 58. Listige streeken, of strikken ontdekken, laagen, of listen myden, of ontgaan.
Explicare negotium. Cic. F. 13. 26. Een zaak redden, ontwarren; ook afdoen, of effenen. Provinciam terrore belli. Cic. Man. 11. Een wingewest uit de vreeze voor den oorlog redden, of verlossen.
Iter commode explicui. Plin. E. 8. 1. 1. Ik heb gelukkiglyk mijn reis volbragt, afgedaan, of afgelegt.
Vitam alicujus explicare. Cic. Div. 8. Iemants leven verhaalen, een verhaal, vertoog, of verslag van iemants leven doen.
Explicare ædificium usque ad aliquem locum. Cic. Att. 4. 16. Een gebouw tot eenige plaats toe uitzetten.
Natura explicat ligna in flammas. Lucret. 2. 881. De natuur verandert het hout in vlam.
(Explicare. Eindigen, ten einde brengen, voltrekken. Dit woord is laat in deeze beteekenisse begonnen gebruikt te worden, en wy hebben geen ouder voorbeelden dan de volgende.
Explicui secundum tuum præceptum pater Augustine, &c. Oros. 7. 43. Vader Augustyn, ik heb volgens uw bevel voltrokken, of ten einde gebragt, enz.
Salomon cœptum templi opus vige-

gesimo anno explicuit. Sulp. Sev. 1. *Salomon heeft het begonnen gebouw des tempels in het twintigste jaar voltrokken.*

Explicare facinus. *Een daad doen, verrichten*, of *begaan.*

Ut parricidium uno ictu explicuerit. Quintil. D. 1. *Dat hy zyn vader met eenen steek zou vermoord hebben, dat hy de vadermoord met hem eene steek te geeven zou begaan hebben.*

Qui cœcus conetur explicare facinus etiam oculis difficile. Quintil. D. 1. *Hoe dat een blinde onderneemt een daad, zelf zwaar voor den zienden te verrichten.*

Explicare. *Het nootzaakelijke bezorgen; zorge voor 't noodwendige draagen.*

Quia non possunt explicare pecuniam, differunt solutionem. Callistr. Dig. 42. 1. 31. *Zij verschuiven de betaling*, of *zij betaalen niet, om dat ze geen geld konnen bijeen brengen.*

Explicare rem frumentariam. Cæs. B. G. 8. 4. 3. *Bezorgen*, of *maaken dat men gemakkelijker koren haale.*

Explicare onera. Suet. D. 12. 2. *De kosten die men te doen heeft uitmaaken*, of *bijeen brengen.)*

ĚXPLŌDO, is, plōsi, plōsum, plōdĕrĕ. acc. Cic. Par. 3. 2. *Verwerpen, wraaken, afkeuren, quaad keuren, verachten, bespotten, uitjouwen, belagchen*, een zaak, persoon, gevoelen, gewoonte, enz.

ĚXPLŌRĀTĒ. Adv. *Volmaaktelijk, volkomentlijk, geheelijk, ganschelijk, grondig, zekerlijk, gewisselijk, door ervarentheit, ten vollen, in de grond, heel wel.* (De compar. Exploratius staat by Cic. F. 6. 1.)

Explorate aliquid perspicere & cognoscere. Cic. N. D. 1. 1. *Iets grondig*, of *in de grond kennen*, of *verstaan, iets heel wel weeten.*

Explorate judicare de aliquo. Cic. F. 10. 8. *Van iemant (na hem wel te kennen) onbeschroomdelijk oordeelen*, of *zijn gevoelen uiten; verstandelijk van iemant oordeelen.*

Explorate navigare. Cic. F. 16. 8. *Onbekommert, buiten vreeze*, of *veiliglijk vaaren, voorzichtig zeilen.*

ĚXPLŌRĀTŌR, ōris. m. Cæs. B. G. 2. 17. 1. *Een verspieder*, of *spion.*

Explorator. Curt. 4. 12. 5: 3. 13. 2. *Een kondschapper, een bespieder, een die op kondschap van 's vyands land*, of *leger uitgaat.*

Explorator. Cæs. B. G. 1. 12. 2. *Een bespieder*, of *beloerder van de bewegingen der vyanden.*

ĚXPLŌRĀTŬS, ă, ŭm. *Zeker, gewis, ontwijfelijk, ontwijfelbaar, klaar, blijkelijk, duidelijk, blijkbaar, middagklaar*, of *zonneklaar.* De compar. Exploratior staat by Cic. Att. 16. 2. en de superl. Exploratissimus by Paterc. 2. 84. 1.

Ad me omnia explorata perscribe. Cic. Att. 3. 15. *Schrijf mij alle zekere zaaken.*

Exploratus. Cic. Off. 3. 33. *Zeker, ongetwyfelt, verzekert, vast, gewis, onfeilbaar, dat niet missen*, of *feilen kan, waar van men verzekert is*, van een hoop, ampt, middel, enz. spreekende.

Mihi exploratum est, &c. seq. inf. Cic. F. 2. 16. *of* Exploratum habeo, &c. seq inf. Cic. Br. 4. *Ik weet zeker, ik ben verzekert*, of *ik weet gewis, dat, enz.*

Id mihi exploratum est. Cic. F. 9. 10. *of* De ea re mihi est exploratum. Cic. Att. 4. 15. *of* Id exploratum habeo. Cic. D. 2. 28. *Ik ben daar van verzekert*, of *zeker, ik weet dat zekerlijk*, of *met zekerheit; dat blijkt mij middagklaar, daar twijffel ik geenzins aan, dat heb ik bevonden*, of *ondervonden.*

Explorata salus. Cic. F. 6. 12. *Een goede, sterke*, of *frisse gezontheit.* Victoria. Cic. F. 6. 1. *Een verzekerde overwinning, een gewisse zege.*

Timore exploratæ literæ. Cic. Att. 3. 17. *Brieven die alle vreeze verbannen, verdryven, wechneemen*, of *doen verdwijnen.*

Explorato jam profectos amicos, noctem quietam egit. Tac. H. 2. 49. 3. *Zekerlijk verstendigt*, of *verwittigt dat zijne vrienden reeds vertrokken waren, heeft hij den nacht gerustelijk doorgebragt.*

Homo explorata aure. Gell. 1. 7. *Een man van een kenrlijk gehoor, die een scherp*, of *kenrlijk oor heeft, een man die fijn van gehoor is.*

ĚXPLŌRO, as, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Aanmerken, overweegen, onderzoeken, bemerken, naspeuren, bezichtigen, beschouwen.*

Explorare regionem, provinciam, &c. Cic. Man. 12. *Een landschap, wingewest, enz gaan bezigtigen, ontdekken*, of *bespieden.*

Explorare iter. Liv. 3. 8. *Een weg bezoeken*, of *gaan bezigtigen.* Ventos. Virg. Æ. 3. 514. *De winden waarneemen, op den wind acht geeven*, of *letten.* Portas. Virg. Æ. 9. 179. *De poorten nauw bewaaren*, of *naar de poorten dikwils zien.*

Explorat cœcas cui manus ante vias. Tib. 2. 1. 78. *Hij gaat bij den tast op eenen donkeren weg.*

Explorare. acc. *Bezoeken, beproeven, onderzoeken, onderstaan, een proeve neemen.*

Suspensa focis explorat robora fumus. Virg. G. 1. 175. *Men beproeft de deugd van 't hout als men 't over den rook houd; de rook ontdekt de deugd van 't hout*, of *door den rook kent men 't hout; den rook maakt het hout aan den haerd opgehangen, droog.* Zie Non. 4. 159. Of *hang het hout op bij den haerd, laat de rook het hout droogen, en zie dan of 't bequaam is om 'er een ploeg van te maaken.* Zie Servius.

Explorare gustu epulas. Tac. An. 12. 62. 3. *De spijzen proeven.* Bonitatem panis. Colum. 1. 8. *Proeven of 't brood goed is.*

Explorare animos alicujus. Ovid. Art. 1. 456. *Iemants gemoed*, of *genegentheden onderzoeken*, of *ondertasten.* Consilium hostium. Hirt. B. G. 8. 18. 2. *Den raadslag, toeleg*, of *'t voornemen der vyanden ontdekken*, of *poogen te ontdekken.*

ĚXPLŌSIO, ōnis. f. Cic. F. 8. 11. *Uitklopping, uitstamping, uitjouwing, uitlagching, bespotting.*

ĚXPLŌSŬS, ă, ŭm. Cic. Fr. 2. 12. *Verworpen, versmaadt, veracht, bespot, beschimpt, belacht, uitgejouwt, uitgestampt*, van zaaken en persoonen spreekende. Zie Explodo.

EXPO.

ĚXPŌLIO. Zie Exspolio.

ĚXPŌLIO, is, ivi, itūm, irĕ. acc. Plin. H. 24. 4. *Beschaaven, bevijlen, oppoetzen, schoon maaken, zuiveren, polysten.*

Expolire opus. Plaut. M. G. 4. 4. 38. *Een werk beschaaven, overzien, verbeteren.* Consilium. Plaut. Pœn. 1. 1. 60. *Een raadslag, toeleg*, of *aanslag voltrekken, uitvoeren*, of *volbrengen.*

Expolire aliquem. Cic. de Or. 2. 10. *Iemant beschaaven, onderrichten, onderwijzen, aanqueeken*, of *bequaam maaken.* Aliquem omnibus doctrinis. Cic. Or. 3. 34. *Iemant in alle wetenschappen onderwijzen, bequaam maaken*, of *opqueeken.*

Expoliendum limandumque se alicui viro docto permittere. Plin. E. 1. 10. 11. *Zich aan een geleerd man, om beschaaft*, of *om net en wel onderwezen*, of *geoeffent te werden, overgeeven.*

ĚXPŌLĪTIO, ōnis. f. *Glansing, inijstering, bevyling*, of *polysting.*

Expolitio ædificiorum. Vitruv. pf. 7. *Gladde, fijne pleisterkalk.*

Expolitio. Cic. Fr. 3. 3. I. R. 1. 40. *Beschaafstheit, zindelijkheit, volmaaktheit, voltooying, volmaking, beschaving.*

ĚXPŌLĪTŬS, ă, ŭm. Catul. 1. 2. *Glad, gelijk, effen, glad gemaakt*, ge-

gepolyst, van een boek, tand, *of* iets diergelijks spreekende. De compar Expolitior staat by Catull. 39 20. en de superl. Expolitissimus by Gell. 2. 20.

Expolitus. Plaut. Most. 1. 2. 18. Vitruv. 2. 8. *Gepleistert*, of *geplaastert*, *gestreken*.

Expolitus. Sidon. E. 3. 12. *Wel, voltooit*, *voltrokken*, *volendigt*, *ten einde gebragt*, van eenig schrift spreekende.

Expolitus. Cic. Cl. 25. *Bequaam*, *gauw*, *wel onderwezen*, *deftig*, *wel opgevoedt*, of *opgebragt*, van persoonen spreekende.

Bonis artibus & studiis expolitus. Cic. *bij* Lact. 3. 19. Conf. p. 1445. *In de goede konsten en wetenschappen geoeffent*, *onderwezen*, *opgevoedt*, of *opgequeekt*.

EXPŌNO, is, pŏsŭī, pŏsĭtŭm, pōnĕrĕ. acc. Cic. Off. 3. 12. *Voordoen*, *voorzetten*, *voorleggen*, *toonen*, *te koop zetten*, of *stellen*, van waaren spreekende.

Exponere aliquid in sole. Colum. 12. 28. *Iets in de zon zetten*, *leggen*, *hangen*, of *spreiden*.

Exponere aliquid. Liv. 3. 17. *Iets uitleggen*, *openen*, *ontvouwen*, of *verklaaren*. Rem gestam. Cic. Mil. 9. *Een gebeurde zaak verhaalen*, of *vertellen*, *verhaalen hoe zich een zaak toegedraagen heeft*. Aliquid alicui. Cic. Am. 1. Ante oculos alicujus *of* in conspectu alicujus. Cic. Div. 8. *Iemand iets ontvouwen*, *open leggen*, *voor oogen stellen*, of *leggen*, *ontdekken*, *uitleggen*.

Exponere puerum. Ter. H. 4. 1. 37. Liv. 1. 4. *Een kind neêrleggen*, of *te vondeling leggen*.

Exponere argentum alicui. Cic. Att. 5. 4. *Iemand geld tellen*, *toetellen*, of *geeven*.

Exponere exercitum. Cæs. B. G. 5. 9. 1. Hirt. B. At. 3. 2. Copias, *of* Exercitum in terram. Cæs. B. C. 1. 31. 3: 3. 23. 2. Liv. 29. 27. Milites navibus. Cæs. B. C. 3. 111. 6. de navibus. Virg. Æ. 10. 288. *Het leger*, of *'t krygsvolk ontscheepen*, *aan land zetten*, *doen landen*, of *voet aan land doen zetten*.

(Exponere. *Bloot stellen*, *open leggen*, van gevaar, straffen, enz. spreekende. De verbloeming is ontleent van waaren, die open gelegt zijn om verkocht te worden.

O utinam deis liberet hoc caput in cunctas exponere pœnas. Lucan. 2. 305. *Och dat het de Goden beliefde my voor al de straffen bloot*, of *open te stellen*, dat is, *dat ik met myn bloed de vryheit mogte handhaaven*, of *behouden*.)

EXPŎPŬLĀTĬO, ōnĭs. f. *Ontvolking*, *verwoesting*, *beschadiging*, *vernieling*, *roving*, *plondering*, *verderving*.

Expopulatio apium. Colum. 3. 2. *De verderving*, of *vernieling die de byen aanrechten*.

EXPŎRRĬGO, is, pŏrrexī, pŏrrēctum, pŏrrĭgĕrĕ. Plin. H. 11. 48. *Uitstrekken*, *uitbreiden*, *verwyden*, *uitzetten*, *verbreeden*, *breeder maaken*, *verlengen*, of *langer maaken*.

Exporrigere munitiones. Hirt. B. At. 42. 4. *Zyne sterkten*, *verschansingen*, *bolwerken*, *borstweeringen*, enz. *uitzetten*, *verwyden*, of *vergrooten*.

Exporrigere frontem. Ter. Ad. 5. 3. 53. *'t Voorhoofd uit de rimpels trekken*. Deeze Schrijver wil zeggen, *Een vrolyke luim aanneemen*.

Annos & longam temporis seriem sibi exporrigere. Sen. Ep. V. 9. *Zich zelven veel jaaren levens beloven*, *zich veele jaaren en een langen tyd voor oogen stellen*.

EXPŎRTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Off. 2. 3. *Vervoering*, of *verzending der koopmanschappen*.

Exportatio. Sen. Tranq. 11. *Uitbanning*, *ballingschap*.

EXPŎRTĀTŬS, ă, ŭm. *Vervoert*, *wechgevoert*, *wechgebragt*.

Exportatus vehiculo. Justin. 11. 15. 3. *Met*, of *in een wagen uitgevoert*, of *wechgebragt*.

Cadaver sandapila per vespillones exportatum. Suet. D. 17. 6. *Een lyk op een doodbaar door de cellebroers uitgedraagen*, of *naar 't graf gebragt*.

EXPŎRTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ aliquid. acc. *Iets vervoeren*, *overvoeren*, *uitvoeren*, *wechvoeren*, *wechbrengen*, *wechdraagen*, *wechneemen*, *ergens van daan neemen om elders heen te brengen*. Aliquid calathis. Virg. G. 3. 402. *Iets in manden wechbrengen*, of *wechdraagen*.

Aurum Italiæ oppidis *of* Italia Jerosolymam exportant. Cic. Fl. 28. *Zy brengen 't gout uit Italien naar Jeruzalem*.

Exportare aliquid ad aliquem. Plaut. Truc. 2. 2. 56. *Iemant iets brengen*.

EXPŌSCO, is, pŏpŏscī, pŏscĭtum, pŏscĕrĕ, acc. *Iets ernstig verzoeken*, *ergens vriendelyk om bidden*, *zeer*, of *sterk om aanhouden*. Exposcitum is weinig in gebruik.

Exposcere pacem votis precibusque. Virg. Æ. 3. 261. *De vrede door gebeden en geloften zoeken te verkrygen*; *gebeden en geloften tot verwerving der vrede doen*. Finem pesti. Liv. 3. 7. *Gebeden en geloften doen om de pest te stuiten*.

Exposcere victoriam a Diis. Cæs. B. C. 2. 5. 3. Deos. Liv. 7. 40. *De zege van de Goden afbidden*, *de Goden om de overwinninge bidden*.

Exposcere auctorem defectionis. Liv. 38. 33. *Den aanleider*, *aanstoker*, *stookebrand*, of *velhamel van een oproer ter straffe opeisschen*.

EXPŌSĬTĬO, ōnĭs. f. Cic. de Or. 3. 53. *Uitlegging*, *verklaring*, *opening*, *ontvouwing*.

Expositio. Quintil. I. O. 4. 3. Cic. Her. 2. 2. *Verhaal*, *ontvouwing*, *vertelling*, *verslag*.

Expositio pueri. Justin. 1. 5. 4. *Het neêrleggen*, of *te vondeling leggen van een kind*.

EXPŌSĬTĪTĬŪS, ă, ŭm. Plaut. Cas. prol. 79. *Neêrgelegt*, *te vondeling gelegt*, *van de ouderen verlaaten*, van een kind spreekende.

EXPŌSĬTŬS, ă, ŭm. dat. Plin. H. 15. 5. *Gelegt*, *gezet*, *gehangen*, in de zon, in den regen, enz.

Expositus. *Voorgedaan*, *voorgelegt*, *voorgezet*, *ten toon gezet*, *te koop gestelt*.

Expositus oculis. Cels. 5. 28. Ante oculos. Cic. S. R. 12. *Voor oogen gestelt*, *gelegt*, of *gehouden*; *ten toon gestelt*, *voor den dag gebragt*.

Expositus. Cic. de Or. 1. 41. *Uitgelegt*, *ontknoopt*, *geopent*, *verklaart*, *ontvouwen*, *ontwart*.

Expositus. Sen. B. 4. 16. *Openhertig*, *vrijborstig*, *gulhertig*, *recht uit*, *rondborstig*, *ongeveinst*, *goedaardig*, *minzaam*, van persoonen spreekende.

Vir obvius & expositus. Plin. E. 1. 10. 2. *Een gedienstig en beleeft man*, *een man van een heelen beleefden omgangk*, *een meêgaande*, *toegevend*, *goedaardig*, of *zachtzinnig man*.

Laborem, ingenium, fidem suam populo promptam expositamque præbere. Cic. Cæc. 27. *Zyn arbeid*, *verstand*, *trouwe altoos ten dienste van 't volk rondborstig aanbieden*, of *ten besten geeven*.

(Expositus. *Bloot*, *open*, *te weeten* voor gevaar.

Cum tibi exposita esset ad prædandum omnis Pamphylia. Cic. *bij* Non. 4. 172. *Als geheel Pamphylien voor u bloot lag om geplondert te worden*.

Expositus. *Open*, *niet gesloten*.

Licet ire & redire per expositum limen. Stat. S. 1. 2. 34. *'t Huis staat voor u open om uit en in te gaan*.)

EXPŌSTŬLĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Dom. 7. *Verzoek*, *verzoekschrift*, *smeekschrift*, *bede*.

Expostulatio. *Beklag*, *klagte*, *aanklagt*, *beschuldiging*, *betichting*.

Expostulatio cum aliquo. Cic. Fr. 2. 1. *Een klagte over iemant*, of *die*

die men over iemant doet.

Cognosce æquitatem expostulationis. Cic. F. 3.7. *Zie eens of ik geen reden van beklag, of om my te beklagen heb, oordeel, of neem kennisse van de billykheit, of rechtmatigheit van mijn beklag, of myner klagte.*

EXPŎSTŬLO, ās, āvi, ātum, ārĕ aliquid ab aliquo. Cic. Q. R. 17. *Van iemant iets ernstig verzoeken, iemant ergens zeer om bidden, of smeeken, hard by iemant ergens om aanhouden, iemant iets afvringen, of afperssen.*

Expostulare cum aliquo de aliquare. Cic. F. 3.10. *By iemant ergens over klaagen, over klagtig vallen, of zyn klagte doen: iemant ergens over doorstryken.*

Expostulare injuriam cum aliquo. Ter. An. 4.1.15. *Over geleden ongelyk tegens iemant klaagen, klagtig vallen, of zyn beklag doen.*

Regna omnia de nostris cupiditatibus expostulant. Cic. V. 3.89. *Alle Ryken klaagen, of vallen klagtig over onze begeerlykheden, of gierigheit.*

Expostulavit mecum parum missum sibi. Plaut. M. G. 3.1.103. *Hy heeft tegens mij geklaagt, my overgehaalt; mij doorgestreken, dat hem zoo weinig gezonden was.*

EXPR.

EXPRESSĒ. Adv. Cic. Her. 4. 7. *Klaarlyk, duidelyk, uitdrukkelyk, verstaanlyk, nadrukkelyk.* De compar. Expressius staat by Colum. 11. 1.

Expresse. Plin. E. 2. 14.2. *Bequaamelyk, beschaafdelyk, zuiverlyk, cierlyk, net, eigentlyk.*

EXPRESSĪM. Adv. Paull. Dig. 46. 3.98. §.5. *Uitdrukkelyk, met uitdrukkelyke, of uitgedrukte woorden.*

EXPRESSĬO, ōnis. f. *Uitdrukking, uitperssing, uitwringing, uitdouwing, uittrekzel.* van 't sap, *of* 't vocht ergens uit spreekende.

Expressio aquarum. Vitruv. 8.7. *Uitdrukking, uitperssing, uitpomping, uitwerping van water.*

Expressio. Vitruv. 4.4. *Verhevenheit, hoogte van een plaatze.*

EXPRESSUS, a, um. *Uitgedrukt, uitgeperst, uitgewrongen, uitgedouwt, uitgetrokken,* om 'er 't sap uit te hebben. De compar. Expressior staat by Plin. H. 10.42.

Nubium conflictu ardor expressus. Cic. D. 2. 19. *Een vuur dat uit de t'zamenstootende wolken schiet.*

Expressus. Plin. E. 3. 6. 1. *Geschildert, afgemaalt, uit - of afgeteekent, gesneden, gegraveert, geprent, uitgebeeldt, in schildery, prent, of plaat gebragt.*

Expressus. *Uitgedrukt, afgeschildert, verbeeldt, uitgebeeldt, vertoont, nagebootst,* door woorden, gebaerden, enz.

Literæ expressæ. Cic. Off. 1. 37. *Letters die men te hard uitdrukt, of uitspreekt.*

Expressus. *Overgezet, vertolkt, vertaalt, uitgelegt.*

Fabulæ Latinæ ad verbum de Græcis expressæ. Cic. Fin. 1. 2. *Leerverdichtzelen van woord tot woord uit het Griekſch in 't Latyn overgezet.*

Signum expressum. Plin. E. 3. 6. 1. *Een gehouwen, of gesneden beeld.*

Expressus. Cic. Cœl. 5. *Doorluchtig, voortreffelyk, uitmuntend, luisterryk, vermaart, baarblykelyk,* van een deugd, goede hoedanigheit, enz. spreekende.

EXPRESSŪS, ūs. m. *Uitdrukking, uitperssing, uittrekking, uittrekzel.*

Expressus aquarum. *Uitdrukking, uitperssing, uitpomping, of uitwerping van water.*

Efficere expressus aquarum. Vitruv. 8. 7. *Het water uitpompen, of uitwerpen.*

EXPRĬMO, is, pressi, pressum, primĕre. acc. Mart. 1. 110. 18. *Iets uitdrukken, uitwringen, uitperssen, uitdouwen, uittrekken,* om 'er 't sap uit te krijgen.

Exprimere liquorem per linteum. Plin. H. 28. 9. *Een vocht door een doek wringen.*

Exprimere risum alicui. Petron. c. 33. *Iemant doen grimlachen, of tegens zyn wil aan 't lachen helpen.*

Exprimere aliquid ab aliquo. Cic. V. 2. 69. alicui. Liv. 36. 45. *Iemant iets afdringen, afperssen, afknevelen, met gewelt afhaalen, of uithaalen,* gelijk geld, een bekentenis, traanen, een grimlach, enz.

Confessionem concessi maris hosti expressit. Liv. 37. 31. *Hy heeft den vyand gedwongen hem voor meester van de zee te erkennen.*

Exprimere aliquem. Sen. E. 95. *Iemant heel wel gelyken, iemant in alles navolgen, of nabootzen, iemant in zeden en gedrag gelyk zyn.* Incessum alicujus. Ovid. M. 11. 636. *Iemant in gang gelyk zyn, gaan gelyk een ander gaat, iemants gang, of tred nabootzen.* Colentis imitationem. Front. St. 4. 7. 13. *Den schyn van bidden maaken, de offerplechtelykheden nabootzen, gebaerden van een biddend, of offerend mensch vertoonen.*

Exprimere vitam patris & consuetudinem, cum animi magnitudine, tum liberalitate. Cic. R. P. 2. *Zijn vader in edelmoedigheit en miltdadigheit gelyk zyn; zyns vaders leven en gedrag nevens zyne grootmoedigheit en miltdadigheit optoogen, of uitdrukken.*

Mores alicujus exprimere. Cic. de Or. 2. 43. *Iemants zeden, leven, of gedrag afmaalen, vertoonen, beschryven, of afschilderen, iemant naar 't leven afmaalen, een beschryving van iemants leven maaken.*

Exprimere faciem. Plin. E. 7. 33. 2. *of* similitudinem alicujus. Plin. E. 6. 16. 5. Formam. Cic. Her. 4. 4. Vultum. Quintil. I. O. 2. 13. Aliquem tabella. Mart. 1. 100. 18. *Iemant schilderen, uitschilderen, afmaalen, uitteekenen, in plaat snyden, of brengen; iemants beeltenis maaken, of etzen.*

Vultus tuos mihi expressit omnes. Cic. F. 12. 30. *Hy heeft mij uw gansche wezen, alle uwe gebaerden, uw gedrag, of uwen omgang vertoont, of beschreven.*

Exprimere versibus aliquid. Cic. D. 1. 36. *Iets in dicht beschryven, of verhaalen.*

Exprimere ad verbum. Cic. T. Q. 3. 19. *of* verbum de verbo. Gell. 11. 16. Ter. Ad. prol. 11. Verbum e verbo. Cic. Fin. 3. 4. *Van woord tot woord, of van woorde te woorde vertaalen, vertolken, overzetten, of verklaaren.*

Aliquid exprimere oratione. Cic. de Or. 2. 43. *of* dicendo. Cic. de Or. 1. 8. *Iet verklaaren, verhaalen; melden, openen, ontvouwen, open leggen, zeggen, openbaaren, ontdekken,* gelijk zijne voornemens, gedachten, enz.

Quantum quotidianus ager turres expresserat. Cæs. B. G. 7. 22. 4. *Zoo hoog als de torens opgetrokken, of opgeworpen waren uit de dagelyks aangevoerde aarde.*

Exprimere. *Uitdrukken, betekenen, beduiden, te kennen, of te verstaan geeven, doen hooren, doen gewaar worden.*

Id Græci melius exprimunt. Plin. E. 9. 26. 4. *De Grieken drukken dat krachtiger, of beter uit, geeven ons dat beter te verstaan, of zeggen dat nadrukkelyker.*

Exprimere literas. Cic. de Or. 3. 11. *De letters uitdrukken, de letters in 't spreeken doen hooren.*

Vestis singulos artus exprimens. Tac. G. 17. 2. *Een welgemaakt kleed, een kleed dat heel wel past, of heel wel staat.*

EXPRŎBRĀTĬO, ōnis. f. *Een verwijt, berisping, doorneming, doorstryking, hekeling, verwyting, bestraffing, wraking.*

Ex-

Exprobratio crudelitatis. Justin. 1. 8. 13. *Een verwyt van iemants wreedheit.*

Isthæc commemoratio quasi exprobratio est immemoris beneficii. Ter. An. 1. 1. 17. *Dit verhaal is als een verwyt van vergetene weldaaden.*

EXPRŎBRĀTŎR, ōrĭs. m. Sen. Contr. 3. 21. *Verwyter, berisper, bestraffer.* Dit leste is oneigentlijk.

EXPRŎBRĀTRĪX. īcĭs. f. Sen. B. 7. 22. *Verwyjtster, berispster, bestrafster, hekelster.* Dit leste is oneigentlijk.

EXPRŎBRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ aliquid alicui. Cic. V. 5. 50. Alicui de re aliqua. Nep. 15. 5. 5. (in aliquo. Cic. de Or. 2. 75.) *Iemant iets verwyten, in 't aangezicht smyten,* of *werpen, iemant iets te laste leggen;* boertende, *onder de neus,* of *door de neus wryven, ergens over hekelen.*

(Exprobrare word ook gezegt dat geene, waar door onze misgreep ontdekt, of ons aangewezen word, waar door wy van onverstand overtuigt worden.

Patris patriæ appellatio vobis exprobrabit temeritatem delati mihi ejus cognominis. Suet. Tib. 67. 6. *De benaminge van Vader des vaderlands zal u aanwyzen, zal u overtuigen, dat gy my die bynaamen onbezonnen opgedraagen hebt.*

Mala emptio semper ingrata est, quod exprobrare stultitiam domino videtur. Plin. E. 1. 24. 2. *Iets te duur te koopen is onaangenaam, om dat het den koper van onverstand overtuigt.*

EXPRŎMISSŎR, ōrĭs. m. Ulp. Dig. 4. 3. 7. §. 8. *Een borge.*

EXPRŎMITTO, misi, missŭm, ĕrĕ. Ulp. Dig. 39. 5. 19. §. 4. *Voor een ander instaan,* of *borge blyven.*)

EXPRŌMO, is, prōmsi, prōmtŭm, prōmĕrĕ. acc. *Uithaalen, voor den dag haalen,* of *brengen, laaten zien,* of *te voorschyn brengen, vertoonen.*

Expromere. acc. Plaut. B. 4. 4. 9. Cic. D. 2. 72. Liv. 39. 12. *Ontdekken, openbaaren, verkondigen, verstendigen, bekent,* of *ruchtbaar maaken, verhaalen, vertellen, aanwyzen, bybrengen, aantrekken, aantoonen, doen zien, uitbrengen,* van een toeleg, verraad, wet, geschrift, reden, of gevoelen spreekende.

Expromere supplicia in cives. Cic. V. 5. 53. *Straffen,* of *wreedheden tegens de burgers gebruiken,* of *pleegen.*

(Expromere. *Zeggen, uiten.*

Ægyptios vates, quid sentirent expromere jubet. Curt. 4. 10. 4. *Hy gebied de Ægyptische waarzeggers te zeggen wat ze gevoelen.*

Haud centesimam partem dixi, atque, otium rei si sit, possim expromere. Plaut. M. G. 3. 1. 169. *Ik heb het honderste deel niet gezegt van het geene, indien ik ledigen tyd had, zou konnen zeggen.*)

EXPRŌMTUS, ă, ŭm. Ter. An. 4. 3. 8. *Vlug, wakker, vaerdig, gauw, sterk, snel,* van 't verstand, of de geheughenis spreekende.

EXPU.

(EXPŪDŌRĀTUS, ă, ŭm. *Schaamteloos, die geen schaamte heeft, onbeschaamt.*

Quisquis nascitur illo signo, habet frontem expudoratam. Petron. Trag. p. 11. *Al wie onder dat teken geboren word, is onbeschaamt van aangezicht,* of *heeft geen schaamte.*)

EXPŪGNĀBĬLIS, is. m. & f. ilĕ, is. n. Stat. Th. 6. 103. *Overwinnelyk, verwinnelyk, winbaar, gemakkelyk om te winnen, in te neemen,* of *te bemagtigen.*

† EXPŪGNĀNS, āntĭs. omn. gen. Herba expugnantior. Ovid. M. 14. 21. *Een krachtiger,* of *sterker kruid.*

EXPŪGNĀTIO, ōnĭs. f. alleen, of Urbis expugnatio. Liv. 28. 4. *Bemagtiging, verovering, vermeestering, overweldiging, winning,* of *inneming van een stad.*

EXPŪGNĀTŎR, ōrĭs. m. Liv. 6. 22. *Overwinnaar, winnaar, veroveraar, bemagtiger, bedwinger, overweldiger.*

Expugnator pudicitiæ. Cic. V. 2. 3. *Bederver,* of *schender der kuisheit,* of *eerbaarheit.*

EXPŪGNĀTŬS, ă, ŭm. Lucret. 2. 1145. *Verovert, gewonnen, bemagtigt, overweldigt, vermeestert, ingenomen,* van een stad, sterkte, enz. spreekende.

EXPŪGNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. *Veroveren, vermeesteren, bemagtigen, overweldigen, inneemen, winnen, ter overgave dwingen,* een vesting, stad, enz. *Zich meester maaken, van een huis, sterkte, enz.*

Expugnare carcerem. Plaut. Ps. 4. 7. 76. *Een gevangkenis opbreeken, met gewelt in een gevangkenis breeken.*

Expugnare aurum ab aliquo. Plaut. B. 4. 9. 7. *Iemant geld afdwingen, afknevelen, afneemen, met list afkrygen,* of *afhandig maaken.*

Expugnare pudicitiam alicujus. Cic. Cœl. 20. *Iemant tot onkuisheit brengen,* of *verleiden.* Pertinaciam alicujus. Liv. 37. 56. *Iemants hardnekkigheit overwinnen, bedwingen, betengelen, te boven koomen; iemant gedwee en buigzaam maaken.* Cœpta. Ovid. M. 9. 618. *Zyne voornemens volvoeren, volbrengen, uitvoeren, in 't werk stellen,* of *werkstellig maaken.*

Expugnare aliquid. Cic. V. 1. 16. *Iets met groote moeite verwerven, verkrygen,* of *erlangen; ergens veel moeite om doen,* of *om aanwenden, iets als uit den brand haalen.* Aliquid ratione. Cic. V. 2. 52. of pecunia. Cic. V. proœm. 2. *Iets door kracht van reden,* of *door geld verkrygen, verwerven,* of *bekoomen.*

Expugnare fortunas alicujus. Cic. Clu. 13. *Zich meester van iemants goed maaken, iemants goed inslokken.*

(Expugnare. *Verbidden, door veel bidden verkrygen.*

Satis constat, Syllam expugnatum tandem proclamasse. Suet. J. 3. 1. *'t Is bekent genoeg dat Sylla, verbeden zynde, ten laatsten uitgeroepen heeft.*

Expugnatum precibus uxoris adoptionem non abnuisse. Suet. T. 21. 4. *Dat hy, van zyn vrouw verbeden zynde 't verzoenen,* of *'t kinderaanneemen niet afgeslagen had.*)

EXPŬĬTIO. Zie Exspuitio.

EXPŪLSĬO, ōnĭs. f. Cic. Par. 6. *Verdryving, wechzending, uitbanning, uitstoting, uitjaging, uitdryving, verstoting.*

EXPŪLSO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Mart. 14. 46. 1. *Wechjaagen, wechzenden, uitstooten, verstooten, verdryven, uitdryven, verbannen.*

EXPŪLSŎR, ōrĭs. m. Cic. P. Q. 8. *Verdryver, verjager, verbanner, een die iemant wechjaagt, uitdryft,* of *verstoot.*

Tyrannorum expulsor. Nep. 10. 10. 2. *Een verjager,* of *verdryver der dwingelanden,* of *geweldenaaren.*

EXPŪLSŬS, ă, ŭm. Cic. V. 2. 25. *Wechgejaagt, uitgejaagt, verdreven, verstooten, uitgestooten.*

EXPŪLTRĪX, īcĭs. f. *Verjaagster, verdryfster, verbanster.*

Expultrix vitiorum Philosophia. Cic. T. Q. 5. 2. *De wysgeerte is de verdryfster,* of *verbanster der gebreken; verdryft,* of *verjaagt de ondeugden.*

EXPŪMO. Zie Exspumo.

EXPŪNCTŬS, ă, ŭm. *Uitgedaan, uitgewischt, doorgedaan, doorgeschrapt, doorgehaalt, uitgeschrapt.*

Expunctus manipulus. Plaut. Curc. 4. 4. 29. *Een afgedankte bende.*

Expunctus. Plaut. P. 5. 2. 67. *Kaal geschrapt, geschoren, zonder haair, die geen haair heeft, die 't haair afgesneden is.*

EXPŪNGO, is, pūnxī, pūnctŭm, pūngĕrĕ. acc. *Uitdoen, uitwisschen, doorhaalen, doordoen, uitschrappen, uitwryven.*

Ut expungatur nomen, ne quid debeam. Plaut. Cist. 1. 3. 41. *Op dat*

myn

mijn naam uitgeschrapt worde, en ik vry van schuld zy.
Expungere. Perf. 2. 13. *Verjaagen, wechjaagen, verdryven, uitbannen, verstooten, uitstooten.*
Expungere cutem. Mart. 8. 52. 8. of genas alicujus. Mart. 7. 82. 2. *Iemant scheeren, schrappen, 't haair affnyden.*
Judicum decurias rerum actu expungere. Suet. Cl. 15. 2. *De Rechters afzetten, van hun ampt zetten*, of *hunnen dienst ontzeggen.*
EXPŪO. Zie Exspuo.
EXPŪRGĀTIO. ōnis. f. *Een verschoning, ontschuldiging, verweering.*
Habui expurgationem. Plaut. Am. 3. 3. 10. *Ik heb mij zelven gerechtvaerdigt*, of *ontschuldigt: ik ben verschoont*, of *ontschuldigt.*
EXPŪRGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Zuiveren, reinigen, veegen, schoon maaken, besnoeyen, verbeteren.*
Expurgare sermonem. Cic. Cl. 74. *Een reden verbeteren, beschaaven, overzien*, of *nazien.*
Expurgare se. Ter. An. 5. 3. 29. Plaut. M. G. 2. 6. 17. *Zichzelven ontschuldigen, verschoonen; rechtvaerdigen, verweeren, verdedigen, zich zuiveren.*
Expurgare non licere. Cic. Ant. ir. in exf. 8. *Dat het niet geoorloft zy zich van een argwaan*, of *nadenken te rechtvaerdigen*, of *te zuiveren.* Post factam injuriam. Ter. Hec. 5. 1. 16. *Zich over een bedreven ongelijk verschoonen, verschoning*, of *vergiffenis over een gedaan ongelijk verzoeken.*
EXPŪTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Colum. 11. 2. 5. 6. *Snoeijen, snyden, scherpen*, 't eerste van den wijngaard, en 't laatste van een paal spreekende.
Exputare. *Bedenken, aanmerken, overweegen, verzinnen, zich inbeelden.*
Exputare aliquid. Plaut. Trin. 2. 1. 8. *Iets aanmerken, overweegen*, of *onderzoeken.*
EXPUTRESCO, ĭs, putrŭī, putrēscĕrĕ. Plaut. Curc. 2. 1. 26. *Verrotten, rotten, bederven.*

EXQU.

EXQUĪRO, ĭs, quisīvi, quisītūm, quīrĕrĕ. *Onderzoeken, naspeuren, navorschen, ondervraagen, ergens naar verneemen.*
Exquirere aliquid. Ter. An. 1. 2. 15. *Iets onderzoeken, ergens onderzoek naar doen.* Aliquid ab aliquo. Cic. Att. 7. 18. Plaut. Cas. 3. 5. 49. Ex aliquo. Plaut. Capt. 2. 2. 1. De aliquo. Cic. Dej. 15. *Iets bij iemant onderzoeken, ergens bij iemant onderzoek naar doen, iemant ergens over vraagen*, of *over uithooren.* Mores alicujus. Cic. Fl. 5. *Onderzoek naar iemants leven doen, naar iemants gedrag verneemen.*
Exquire sitne ita ut ego prædico. Plaut Au. 4. 10. 70. *Onderzoek eens ter deege of de zaak zoo niet is als ik zegge.*
Exquirere sententias alicujus. Cæs. B. G. 3. 3. 1. *Iemants gevoelen*, of *meening vraagen, iemants wil ergens over zoeken te verstaan, iemant raad vraagen*, 't zy dat hy tegenwoordig, of afwezig is; 't zy mondeling, of door brieven.
Exquirere aliquem. *Naar iemant*, of *iets zoeken*, of *onderzoek doen; verneemen wie, of waar iemant*, of *iets is.*
Exquirere duces multitudinis. Sall. B. C. 50. *De hoofden*, of *aanleiders van een menigte*, of *graauw opzoeken; vernemen wie, en waar ze zijn.* Aliquid terra marique. Sall. B. C. 13. *Iets te lande en te water*, of *op 't land en op zee zoeken, navorschen*, of *naspeuren.*
Exquirere pacem. Virg. Æ. 4. 57. *Vrede zoeken, naar vrede trachten, om vrede arbeiden.*
EXQUISĪTĒ. Adv. Cic. Cl. 80. *Nauwkeuriglijk, zorgvuldiglijk, naerstiglyk, vlijtiglyk, noestiglyk, met groote vlyt*, of *naerstigheit.* De compar. Exquisitius staat by Cic. Or. 11. en de superl. Exquisitissime by Cic. A. 4. 3.
Exquisite. Quintil. I. O. 8. 2. *Keurlijk, fraai, uitnemend, treffelijk, zindelijk, beschaafdelijk, cierlyk, op een cierlyke*, of *nauwkeurige wijze.*
EXQUĪSĪTIM. Adv. Varr. bij Non. 11. 35. *Zorgvuldiglijk, naerstiglyk, vlijtiglyk, noestiglyk.*
EXQUĪSĪTUS, ă, ūm. part. ab Exquiro. *Gezogt, onderzogt, na gevraagt, vernomen.*
Itinere exquisito per Divitiacum. Cæs. B. G. 1. 41. 4. *Den weg door Divitiak vernomen, opgezogt*, of *nagespoort hebbende.*
EXQUĪSĪTUS, ă, ūm. adj. *Uitgezogt, uitgelezen, uitgekozen, uitgekipt, uitgepikt*, van een gesprek, woord, reden, of straf spreekende. De compar. Exquisitior staat by Quintil. I. O. 11. 1. en de superl. Exquisitissimus by Colum. Præf. 1.
Exquisita adulatio. Tac. H. 3. 37. 1. *Een uitgezochte vleyery.*
Exquisita munditia. Cic. Off. 1. 36. *Een al te groote puntigheit*, of *zindelykheit.*
Exquisitus. Cic. Cl. 27. *Ongemeen, zeldzaam, uitgelezen, geestrijk, uitnemend, fraai, uitmuntend, uitstekend, doorluchtig, voortreffelijk, deftig, dierbaar, waerdig, kostelijk*, van 't verstand, een meester, het oordeel, enz. spreekende.
Exquisitæ epulæ. Plin. H. 9. 35. *Uitgelezene gerechten, een treffelijk onthaal, een kostelyk gastmaal.*
Exquisitum dicendi genus. Cic. Cl. 82. *Een uitgelezene, cierlyke, beschaafde*, of *deftige styl*, of *zegswyze.*
Literæ exquisitæ. Cic. Cl. 72. *Fraaije, verstandige, geestryke*, of *uitmuntende brieven.*

EXRA.

EXRĀDĪCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Varr. R. R. 1. 27. *Uittrekken, uitroeijen, ontwortelen, met wortel en al uithaalen*, of *uittrekken.* Eradico is meer in gebruik.

EXRO. EXSA.

EXRŎGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Festus. *Iets in een oude wet afschaffen, vernietigen*, of *afkeuren door een nieuwe.*
EXSACRĬFĪCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. D. 1. 21. *Offeren, opofferen, tot een offerhande slagten*, of *opdraagen.*
EXSÆVIO, īs, īvi, ītūm, īrĕ. Liv. 30. 39. *Zich stillen, bedaaren, stil, vreedzaam*, of *bedaart worden.*
EXSĀNGUĬNĀTUS, ă, ūm. Vitruv. pf. 8. *Uitgedroogt, verdort, droog, verdroogt, dor, zonder sap*, of *vochtigheit, bloedeloos, zonder bloed.*
EXSĀNGUIS, ĭs. m. & f. guĕ, ĭs. n. Cic. Pis. 36. *Bloedeloos, zonder bloed, van bloed berooft.*
Exsanguis. *Ongedaan, vervallen, bleek, zaal, doods, bestorven, ontstelt, met doodsschrik bevangen, bleek door vreeze*, of *schrik.*
Exsangue genus dicendi. Cic. Her. 4. 11. of Exsanguis sermo. Cic. de Or. 1. 13. *Een magere, dorre, slechte*, of *zenuwlooze styl*, of *reden.*
Color exsanguis. Sall. B. C. 15. Ovid. Tr. 3. 1. 55. *Een bleeke*, of *doodsche verwe*, of *kleur.*
Exsangues umbræ. Virg. Æ. 6. 401. of animæ. Ovid. M. 10. 41. *De schimmen, de geesten der dooden.*
(Exsanguis alleen, of Exsanguis metu. *Bevreest, beangst, vol vreeze.*
Aulam exsanguis servat. Plaut. Aul. Arg. 1. 4. *Hij, vol vreeze, bewaart den pot.*
Aristander exsanguis, inquit. Curt. 7. 7. 26. *Aristander, vol vreeze, zegt.*
Persas tertium diem jam metu exsangues in eodem vestigio hærere. Curt. 4. 14. 2. *Dat de Persiaanen, vol*

vol vreeze, nu aan den derden dag op de zelve plaats leggen.

Exſanguis. *Verwond, zwaarlyk gewondt, of die veel bloed is quyt geraakt.*

Si perſeveras, exſangues ſequimur, vel antecedimus. Curt. 9. 3. 5. *Indien gy daar by blyft, wy verwondde volgen, of gaan voor uit.*)

EXSĀNIO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Celſ. 5. 27. Colum. 12. 47. *Doen draagen, aan 't draagen helpen, doen uitetteren, wonden van etter en vuiligheit zuiveren.*

EXSĂTIĀTŪS, ă, ūm. *Verzadigt, zat, vervult, opgepropt, voldaan, vergenoegt.*

* Domus clade exſatiata. Ovid. M. 8. 542. *Een huis met moord, of moorderyen vervult.*

EXSĀTIO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Verzadigen, zat maaken, vervullen, vergenoegen, voldoen.*

Exſatiari ſanguine, morte alicujus. Liv. 38. 54. *Door iemants bloed, of dood verzadigt, voldaan, of te vrede geſtelt worden.*

Exſatiare enſes cruore. Sil. 7. 537. *De degens met bloed verwen, bemorſſen, of in 't bloed doopen.*

EXSĀTŪRĀTŪS, ă, ūm. *Verzadigt, zat, vervult, voldaan.*

Libido exſaturata. Cic. T. Q. 5. 35. *Een verzadigde, voldaane, volbragte, of opgevolgde wellust.*

Exſaturatus odiis. Virg. Æ. 7. 298. *Die zyn haat verzadigt, of voldaan heeft.*

EXSĀTŪRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Verzadigen, zat maaken, vervullen, voldoen, vergenoegen,* zijn woede, haat, luſten, enz.

Exſaturare animum cruciatu alicujus. Cic. V. 5. 26. *Zyn moed koelen om iemant te quellen, of te plaagen.*

EXSC.

EXSCĀLPO, ĭs, ſcalpſī, ſcalptūm, ſcalpĕrĕ. Cato R. R. 18. *Uithouwen, inkerven, inkippen, uitgraaven, uithaalen, uitſteeken, uitkratzen.*

Terram ex aliquo loco exſcalpere. Varr. L. L. 4. 35. *Ergens aarde uitgraaven, of uithaalen.*

Exſcalpere ſignum ex molari lapide. Quintil. I. O. 2. 19. *Een beeld uit een molenſteen houwen.*

Exſcalpere aliquid. Nep. 4. 1. 4. *Iets uitdoen, doordoen, uitſchrappen, uitwryven, wechhouwen, of uitſteeken.*

EXSCĀLPTŪS, ă, ūm. Cato R. R. 18. *Uitgeſneden, uitgekraſt, uitgeſchrapt.*

EXSCĔNDO, ĭs, ſcendī, ſcenſūm, ſcendĕrĕ. *Opklimmen.* Zie Eſcendo.

Exſcendere. *Afklimmen, afſtygen.* Dit woord is by de goede Schryvers in deezen zin niet gebruikelijk, hoewel ze de volgende woorden in deezen zin gebruiken.

EXSCENSĬO, ōnĭs. f. *Ontſcheping, landing.*

Exſcenſionem facere. Liv. 27. 29. *Een landing doen, voet aan land zetten, volk aan land zetten.*

EXSCENSUS, ūs. m. *Landing, ontſcheping.*

Exſcenſum facere e navibus in terram. Liv. 22. 20. *Een landing doen, 't volk ontſchepen, of aan land zetten.*

EXSCĬDĬO, ōnĭs. f. *Verderving, uitplondering, verwoeſting, omkeering, verdelging, uitroeying, vernieling, ondergangk.*

Exſcidionem facere oppido, of oppidi. Plaut. Curc. 4. 3. 2. *Een ſtad verderven, verwoeſten, vernielen, omkeeren, verdelgen.*

EXSCĬDĬŪM, ĭi. n. Virg. Æ. 5. 626. Liv. 41. 11. *Verwoeſting, verderving, omkeering, verdelging, uitroeying, uitplondering, vernieling, ondergangk,* van een ſtad, landſchap, enz.

Moliri exſcidium urbis. Sil. 1. 12. Petere urbem exſcidiis. Virg. G. 2. 504. *Zoeken, poogen, trachten, toeleggen, of beſtaan een ſtad te verwoeſten; op de verwoeſting, of ondergangk van een ſtad toeleggen, of een toeleg maaken.*

EXSCINDO, ĭs, ſcĭdī, ſcĭſsūm, ſcindĕrĕ linguam. acc. Cic. de Or. 3. 1. *De tong uit- of afſnijden.*

Exſcindere domos. Virg. Æ. 12. 643. urbem. Virg. Æ. 2. 177. Cic. Somn. Sc. 2. *Huizen, een ſtad, enz verwoeſten, verdelgen, vernielen, of omkeeren.* Gentem ferro. Virg. Æ. 9. 137. *Een volk door 't ſtaal verdelgen, of uitroeijen.* Urbes. Liv. 44. 27. *Steden verwoeſten, uitplonderen.* Portas. Cæſ. B. G. 7. 50. 4. *De poorten breeken, neêrvellen, neêrwerpen, ſlechten.*

EXSCĬSĬO, ōnĭs. f. Vitruv. 10. 18. *Een houw, kerf, kip, of ſneê; inkerving, inſnyding, uitſnyding, uithouwing.*

Exſciſio tectorum. Cic. Dom. 58. *Afbreking, ombaling, of ſlechting van huizen.*

(EXSCĬSŌRĬŪS, ă, ūm. *Daar iets meede kan uitgeſneden worden.*

Exſciſorius ſcalper. Celſ. 8. 3. *Een mes, daar iets,* by voorbeeld, quaad vleeſch, *meede werd uitgeſneden.* By de wondheelers *een ciesmes* genaamt.)

EXSCRĔĀBĬLĬS, ĭs. m. & f. ĭlĕ, ĭs. n. *Ligt om uit te ſpouwen, dat men gemakkelyk kan uitſpouwen.*

Pulmonum vitia exſcreabilia facit. Plin. H. 20. 14. *'t Maakt de vuiligheden der longe gemakkelyk om uit te ſpouwen.*

EXSCRĔĀTĬO, ōnĭs. f. *Spouwing, ſpuwing, uitſpouwing, gerochel.*

Exſcreatio ſanguinis. Plin. H. 21. 19. *Bloedſpouwing.*

Exſcreationes faciles facere. Plin. H. 20, 22. *Gemakkelyk doen ſpouwen, of ſpuwen.*

EXSCRĔO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Aſ. 1. 1. 27. Ovid. Her. 21. 24. *Spouwen, ſpuwen, klieken, rochelen, uitſpouwen, uitrochelen.*

Exſcreare linguam. Plaut. Am. 4. 2. ſubj. 1. 7. *Zyn tong uitſpouwen, of in 't ſpouwen uitſteeken.* (Pus. Celſ. 3. 22. *Etter ſpouwen.*)

EXSCRĪBO, ĭs, ſcripſī, ſcrīptūm, ſcrībĕrĕ. acc. Cic. V. 2. 77. *Uitſchryven, naſchryven, herſchryven, overſchryven.*

Exſcribere aliquid ex libris alicujus. Varr. R. R. 2. 5. *Iets uit iemants boeken ſchryven, of uittrekken.*

Exſcribere aliquid. Plaut. R. prol. 15. *Iets uittekenen, aftekenen, etzen, ſnyden, of ingraaven.*

Exſcribere patrem ſimilitudine. Plin. E. 5. 16. 9. *Zyn vader heel wel gelyken, zyns vaders wezen volkomentlyk uitdrukken.*

EXSCRĪPTŪS, ă, ūm. *Uitgeſchreven, nageſchreven, overgeſchreven, uitgetrokken.*

Exſcriptus ex alicujus libro. Varr. R. R. 2. 5. *Uit iemants boek nageſchreven, getrokken, of verzamelt.*

Exſcriptus. Plaut. R. prol. 15. en 21. *Geſchreven, in geſchrift geſtelt, geëtſt, geſneden.*

EXSCŪLPO, ĭs, ſcūlpſī, ſcūlptūm, ſculpĕrĕ. acc. *Snyden, houwen, uitſnyden, uithouwen, graveeren.*

Signum e quercu exſculpere. Cic. Att. 13. 28. (ex lapide. Quintil. I. O. 2. 19.) *Een beeld uit een eike, uit een ſteen houwen.*

Exſculpere alicui oculum. Ter. Ph. 5. 8. 96. *Iemant een oog uitkrabben, of een oog uit het hoofd haalen.*

Exſculpere verum ex aliquo. Ter. E. 4. 4. 44. *De waarheit uit iemant haalen, iemant de waarheit doen bekennen, of tot bekentenis der waarheit brengen.*

Vix exſculpſi ut diceret. Plaut. Ciſt. 2. 2. 6. *Ik heb de grootſte moeite des waereldts gehad om hem te doen klappen, ik heb het hem ter nauwernood uit den hals gehaalt.*

EXSCŪLPTŪS, ă, ūm. Varr. R. R. 3. 9. *Gehouwen, geſneden, uitgehouwen, uitgeſneden, geëtſt, gegraveert.*

Sext.

EXSE.

EXSĔCO, ās, sĕcŭi, sĕctūm, sĕcārĕ. acc. Colum. 5. 10. *Houwen, afhouwen, snyden, afsnyden*, hout, de tong, enz.

Exsecare pestem Reipublicæ. Cic. Sext. 65. *De pest van 't Gemeenebest uitroeyen*, of *verdelgen*. Nervos urbis. Cic. Rull. 2. 33. *De zenuwen van een stad afsnyden*, of *afkappen; de krachten eener stad verzwakken*, of *wechneemen*.

Quinas mercedes capiti exsecare. Hor. S. 1. 2. 14. *Vyf ten hondert van de hoofdsomme afknevelen*.

ĔXSECRĀBILIS, is. m. & f. ilĕ, is. n. *Verfoeyelyk, vervloekelyk, grouwelyk, grouwzaam, afgryselyk, yselyk, afschouwelyk*. De compar. Exsecrabilior staat by Plin. H. 9. 48: 22. 6.

* Exsecrabile carmen. Liv. 31. 17. *Vervloeking, vloekgebed, een gebed dat de Ouden gebruikten als ze zich voor 't vaderland ten verderve verbonden*.

ĔXSECRĀNDŬS, ă, ūm. Plin. H. 17. 13. *Grouwelyk, verfoeyelyk, vervloekelyk, ysselyk, grouwzaam, afschouwelyk, afgryselyk*, van persoonen en zaaken spreekende. (De superl. Exsecrandissimus staat by Salvian. Gub. 7. 154.)

Exsecrandus populo. Cic. A. 2. 26. *Verhaat*, of *vervloekt by 't volk*.

ĔXSECRĀNS, āntĭs. omn. gen. *Vloekende, vervloekende, verfoeyende*.

Exsecrantia verba. Ovid. M. 5. 105. of Vota exsecrantia nomen alicujus Ovid. Ib. 91. *Vloeken*, of *vloekwenschen iemant gegeeven; vervloekingen iemant toegewenscht*, of *tegens iemant uitgespogen*.

ĔXSECRĀTĬO, ōnis. f. Sall. B. C. 22. *Vloek, vervloeking, vloekwensch, vloekeed, vloekverbintenis, eed van een quaade zaak*.

Exsecratione aliquem devincire. Cic. Sext. 7. *Iemant door een vloekeed*, of *schrikkelyke vervloeking verplichten*.

Diram exsecrationem in aliquem componere. Liv. 26. 25. *Iemant vloeken*, of *vervloeken, vloeken tegens iemant uitwerpen*, of *uitspouwen*.

Exsecrationes publicæ. Cic. Off. 3. 13. *Openbaare*, of *plechtelyke vloekvonnissen*, of *vervloekingen; vloekeeden*, of *vloeken van 't gemeen uitgedondert*.

ĔXSECRĀTŬS, ă, ūm. Cic. A. 1. 2. *Vervloekt, gevloekt, verfoeit*. De superl. Exsecratissimus staat by Scrib. Larg. 67. 199. en Plin. H. 28. 2.

Exsecratus in Consule captivitatem. Front. St. 4. 5. 16. *De gevangkenis van een Burgermeester verfoeit hebbende*.

ĔXSECRŎR, āris, ātūs sūm, āri. acc. Cic. V. 1. 46. *Verfoeyen, vloeken, vervloeken, verzweeren, vloeken toewenschen*.

Exsecrari in caput alicujus. Liv. 39. 51. *Vloeken op iemants kop neerschen*, *vloeken tegens iemant uitwerpen*, of *uitspouwen*.

ĔXSECTIO, ōnis. f. Cic. Clu. 67. *Afsnyding, afhouwing, uitsnyding, uitbakking*.

Exsectio. Cic. Clu. 64. *Een snee, houw*, of *opening die men in 't snyden maakt*.

(ĔXSECTŎR, ōris, m *Een lubber, een die iemant lubt, snyd*, of *ontmant*.

Exsectorem viriliitatis meæ relinquentem. Apul. M. 8. 208. *Verlaatende dien die my gesneden*, of *gelubt heeft*.)

ĔXSECTUS, ă, ūm. Hor. S. 1. 5. 58. Cic. Clu. 66. *Gesneden, gehouwen, afgesneden, afgehouwen, uitgesneden, uit- of afgekapt*.

Vir exsectus. Cic. N. D. 2. 24. Lucan 10. 134. *Een gesnedene, ontmande*, of *gelubde*.

Exsectus puer. Paul. Dig. 50. 16. 132. *Een kind dat uit de moeder gesneden is*.

ĔXSĔCŪTĬO, ōnis. f. Plin. H. 35. 8. *Uitvoering, volvoering, uitrechting, voltooying, voltrekking, voleindiging, volbrenging*.

Executionem alicujus negotii suscipere. Tac. An. 3. 31. 6. *De uitvoering van een zaak op zich neemen*.

Executio obligationis. Paul. Dig. 45. 1. 85. *Vervolg in rechten*, of *panding wegens een schuldbrief*.

ĔXSĔCŪTŎR, ōris. m. Paterc. 2. 45. 1. *Uitvoerder, volvoerder, voleinder, voltrekker, volbrenger*, van een voornemen, belofte, enz.

Inimicitiarum executor. Suet. Fl. 14. 1. *Een wreker van geleden*, of *ontfangen ongelyk*.

Executores Magistratuum. *Uitvoerders van de bevelen der Overheden*, gelyk de Deurwaarders, Panders, Letterdienaars, Boden, enz. Dit woord is alleen by de Rechtsgeleerden in 't gebruik.

ĔXSĔNSŬS, ă, ūm. Mens exsensa. Jul. Paul. *by* Gell. 19. 7. *Een suffend*, of *lenterend verstand, een verstand dat lentert*.

ĔXSEQUENS, ĕntis. omn. gen. *Uitvoerende, volvoerende, volbrengende, voltooyende, voltrekkende*.

Memoriarum veterum exsequentissimus. Gell. 10. 12. *Zeer in de Oudheit ervaren, de Oudheit volkomen kundig, zeer bedreeven in de oude gedenkschriften*.

ĔXSĔQUIÆ, ārūm. f. plur. *Lykstatie, uitvaart, begraafenis*.

Exsequias alicujus celebrare. Liv. 2. 61. Alicui solvere. Virg. Æ. 7. 5. *Iemants lykstatie*, of *uitvaart vieren*, of *houden*.

Alicujus exsequias cohonestare. Cic. P. Q. 15. prosequi. Cic. Clu. 71. Comitari. Plin. H. 11. 18. Exsequias alicui ire. Ter. Ph. 5. 9. 37. *Iemants uitvaart*, of *lykstatie bywoonen*, of *verzellen; met iemant te begraaven*, of *te begravenis gaan, iemant helpen ter aarden brengen*.

ĔXSEQUIĀLIS, is. m. & f. ālĕ, is. n. Ovid. M. 14. 430. *Lykstatelyk, van de uitvaart, lykstatie*, of *begravenis, tot de uitvaart behoorende*.

‡ ĔXSEQUIŎR, āris, ātūs sum, āri. acc. Varr. *by* Non. 2. 298. *Iemant begraaven*, of *ter aarden brengen, iemants uitvaart bestellen*, of *bezorgen*.

ĔXSĔQUŎR, ĕris, sĕcūtūs sūm, sequi. acc. *Uitvoeren, volvoeren, volbrengen, voltrekken, voleinden, ter uitvoering brengen*, een aanslag, belofte, opzet, enz.

Exsequi mandata alicujus. Cic. A. 9. 4. Imperium. Ter. H. 4. 1. 22. Jussa. Virg. Æ. 4. 396. *Iemants bevelen uitvoeren, volbrengen*, of *gehoorzaamen*. Munus & officium. Cic. S. 10. of munus officii. Cic. S. 20. *Zyn ampt en plicht volbrengen, zich in zyn plicht quyten*. Vota. Virg. Æ. 5. 54. *Zyn geloften volbrengen, nakomen*, of *betaalen*. Iter. Plaut. Merc. 5. 2. 88. *Zyn reis volbrengen*, of *voltrekken*.

Exsequi delicta. Suet. I. 67. 1. *Misdaaden straffen*. Injurias. Plin. E. 3. 4. 5. *Ongelyken wreeken*, of *poogen te wreeken*.

Aliquid verbis exsequi. Cic. F. 11. 27. Curt. 4. 7. 32. *Iets zeggen, verhaalen, verklaaren, met woorden uitdrukken; ergens van spreeken*.

Laudes alicujus exsequi. Plin. H. 20. 9. *Iemants lof ophaalen, iemants roem melden*, of *verbreiden*.

Exsequi sententias haud institui. Tac. An. 3. 65. 1. *Ik heb niet voor*, of *'t is myn oogmerk niet hier de gevoelens op te haalen*.

Exsequi fugam alicujus. Cic. A. 2. 22. *Iemants vlucht navolgen, vluchten naar 't voorbeeld van een ander*.

Exsequi aspectum alicujus. Plaut. E. 4. 2. 3. *Zeer begeerig zyn, zeer wenschen*, of *verlangen om iemant te zien*.

Exsequi patronam. Plaut. R. 1. 5. 3. *De hulp van een beschermster verzoeken, om een beschermster*, of *schutsvrouwe bidden, roepen*, of *smeeken*.

Exsequi sermonem cum aliquo. Plaut. Trin. 2. 2. 5. *Met iemant reden*.

denvoeren, spreeken, redenwisselen, gesprek houden.

Exsequi aliquem laude & lætitia. Cic. T. Q. 1. 48. *Iemants uitvaart met grooten lof en blydschap bywoonen, iemants lykstatie met veel lofzettingen en vreugdetekenen vieren.*

Jus suum armis exsequi. Cæs. B. G. 1. 4. 3. *Zyn recht door de wapenen voorstaan, bewaaren, verdedigen, beschermen, staande houden, voortzetten,* of *bevorderen.*

(Exsequi. *Uitstaan, lyden, verdraagen.*

Si Dii id voluere, vos hanc ærumnam exsequi. Plaut. Capt. 2. 1. 1. *Indien de Goden gewilt hebben, dat gij deeze elende,* of *dit verdriet zoudt uitstaan.*)

ĔXSĔRO, is, sĕrŭi, sĕrtŭm, sĕrĕrĕ. acc. Liv. 7. 10. *Uitsteeken, vertoonen, opsteeken, laaten zien, laaten blyken, optrekken, ontblooten,* of *ontdekken,* het hoofd, de tong, de schouders, den wortel, enz.

Herba ex humo cacumen exserit. Ovid. Tr. 3. 12. 12. *Het kruid,* of *gras begint uit te schieten, uit te spruiten,* of *op te koomen.*

Paulatim Principem exseruit. Suet. T. 33. 1. *Hy heeft allengskens getoont dat hy Vorst was, hij heeft zich allengskens gedraagen als een Vorst, hij heeft metter tyd getoont dat hy een Vorst was.*

Altius vitiis exseruit caput. Ovid. F. 1. 300. *Hy heeft zich boven de gebreken verheven.*

Exserere ensem. Stat. Th. 11. 356. *Den degen uittrekken, uithaalen, van leer rukken,* of *trekken,* Mentis secretum. Sen. H. Oe. 2. 255. *Een geheim ontdekken,* of *openbaaren.*

ĔXSĔRTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Virg. Æ. 3. 425. Stat. Th. 1. 413. *Uitsteeken, vertoonen, laaten zien, ontdekken, optrekken,* de tong, 't hoofd, de schouders. (Zie Rittersh. over Salvian. p. 50.)

ĔXSĔRTŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 11. 649. *Ontdekt, bloot, open, dat uitsteekt, uitkoomt,* of *gezien word.*

Humeris exsertis. Cæl. B. G. 7. 50. 2. *De schouderen opgehaalt,* of *opgetrokken hebbende.*

EXSI.

ĔXSĪBĪLO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Foppen, scheeren, scherssen, de gek scheeren, uitjouwen, uitschuifelen, uitstampen.* Cic. Par. 3. 2. gebruikt alleen het passivum van dit woord.

ĔXSĬCCĀTŬS, ă, ŭm. Cic. D. 2. 14. *Droog, gedroogt, verdroogt, uitgedroogt, dor, verdort.*

Exsiccatus. Cic. F. 16. 26. *Geleegt, leeg gemaakt, uitgedronken,* of *leeg gedronken,* van een flesch wijn spreekende.

Genus dicendi exsiccatum. Cic. Cl. 84. *Een magere, schraale, slechte,* of *zenuwlooze styl.*

ĔXSĬCCĒSCO, is, cĕscĕrĕ. Vitruv. 219. *Droogen, uitdroogen, verdroogen, droog worden, dorren, verdorren.*

ĔXSĬCCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Verdorren, verdroogen, dor,* of *droog maaken.*

Sol arbores exsiccat. Plin. H. 18. 26. *De zon verdort het geboomte,* of *maakt de boomen dor.*

Amnes exsiccare. Justin. 31. 6. 7. *Een stroom droog maaken, droog maalen,* of *uitdroogen, een stroom afstappen.*

Exsiccare lagenam. Cic. F. 16. 26. *Een flesch leegen, leeg maaken,* of *uitdrinken.*

ĔXSĪGNĀTŬS, ă, ŭm. Liv. 1. 20. *Gezegelt, toegezegelt, verzegelt.*

ĔXSĪGNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Liv. 1. 20. *Zegelen, verzegelen, toezegelen.*

ĔXSĬLĬO, is, sĭlŭi, of sĭlīi, sultum, sĭlīrĕ aliquo loco, e of de aliquo loco. Plaut. Am. 5. 1. 63. *Uitspringen, uitvliegen, schielyk vertrekken.*

Exsilire ad aliquem. Ter. H. 4. 1. 44. *Naar iemant toevliegen, toeschieten;* of *schielyk toeloopen.*

Exsilire gaudio. Cic. F. 16. 16. *Van vreugde,* of *blydschap opspringen.*

ĔXSĬLĬŬM, ii. n. Zie Exilium.

ĔXSĬNŬO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Ontdekken, openen, ontwinden, ontvouwen.* Dit woord is van 't beste Latijn niet.

ĔXSĪSTO, ĭs, stĭti, stĭtŭm, sistĕrĕ. *Zyn, bestaan, in wezen zyn, leeven.*

Dentes homini exsistunt. Cic. N. D. 2. 33. *De mensch heeft tanden.*

Exsistit fautor dignitatis, of dignitati illius. Cic. F. 1. 9. *Hy is de verdediger,* of *beschermer zyner waerdigheit.*

Animo Consulari in Rempublicam exsistit. Cic. F. 10. 6. *Hy heeft een zugt tot het Gemeenebeste die een Burgermeester betaamt,* of *betamelyk is.*

Exsistere. *Opstaan, zyn, worden, te voorschyn,* of *voor den dag koomen, zich opdoen.*

Multi Oratores subito exstiterunt. Cic. Cl. 8. *Veele Redenaars zyn te gelyk opgestaan,* of *zyn teffens voor den dag gekomen.*

Ex victoria tyrannus exsistet. Cic. Att. 7. 5. *Hy zal een geweldenaar door de zege worden; de zege zal hem tot een wreedaart maaken.*

Exsistere ex aliqua familia. Cic. Cœl. 14. *Uit eenig geslacht gesproten,* of *afkomstig zyn.* Ab inferis. Cic. V. 1. 37. Liv. 26. 32: 39. 37. *Uit de hel,* of *onderaardsche kolken opkoomen,* of *koomen; weder levendig worden.*

Exsistit ex victoria tyrannis. Cic. Att. 7. 5. *De zege word van de geweldenary gevolgt; de dwingelandy spruit,* of *ontstaat uit de overwinninge.* Avaritia ex luxuria. Cic. S. R. 27. *De gierigheit word uit de weelde geboren, ontstaat,* of *spruit uit de pracht,* of *uit de overdaad.*

In ejus capite exstitit corona ex herbis. Cic. D. 2. 32. *Om zyn hoofd is een krans van kruid gewassen.*

E virtutibus beata vita exsistit. Cic. N. D. 2. 61. *'t Gelukzalig leven spruit,* of *ontstaat uit de oeffening van de deugd.*

Anguis ab ara exstitit. Cic. D. 2. 30. *Daar is een slang van onder den altaar uitgekropen.*

Vox ab æde Junonis ex arce exstitit. Cic. D. 1. 45. *Daar is een stem uit Junoos Tempel die op 't kasteel stont gekoomen; men heeft een stem uit Junoos tempel op het slot gehoort.*

EXSO.

ĔXSŎLVO, is, sŏlvī, sŏlūtŭm, sŏlvĕrĕ aliquem, of aliquid. Plaut. Capt. 3. 2. 13. *Ontbinden, ontknoopen, losbinden, losmaaken, losknoopen.* Plaut. Truc. 4. 3. 10. voegt 'er Vinculis, *Boeyen,* by.

Exsolvere. Lucret. 1. 221. *Losmaaken, ontbinden, ontdoen, iets dat vereenigt is breeken, afzonderen, van malkander doen.*

Exsolvere aliquem curis. Virg. Æ. 4. 652. *Iemant van zorge, kommer,* of *hertzweer ontheffen,* of *ontlasten.* Religione. Liv. 29. 18: 3. 20. *Van iemant alle angstvalligheit,* of *bekommernis weebneemen.*

Illas errore & te simul suspicione exsolves. Ter. Hec. 5. 2. 26. *Gij zult haar uit doling, en u te gelyk uit argwaan,* of *vermoeden helpen,* of *redden.*

Exsolvere nodum alicujus erroris. Liv. 40. 55. *De knoop van eenig geschil,* of *van eenige zwarigheit ontknoopen, ontbinden,* of *oplossen.*

Exsolvere promissa. Tib. 4. 7. 5. *Zyn beloften houden, nakoomen, voldoen,* of *volbrengen.* Vota. Plaut. Am. 5. 2. 67. *Zyn geloften betaalen,* of *volbrengen.*

Vota Herculi exsolvit. Liv. 21. 21. *Hy heeft de geloften aan Herkules gedaan volbragt,* of *voldaan.*

Exsolvere obsidium. Tac. An. 3. 39. 1. *De belegering opslaan,* of *doen opbreeken.*

Male consultorum pœnas exsolvere. Paterc. 2. 88. 3. *De straf van zyn onvoorzichtigheit boeten,* of *betaalen.*

len. Men ftelt het naamwoord *ftraffe* in ablativo, gelijk Morte, zoo men hem doet fterven, enz.

His pro cujufcumque merito Conful præmia pœnafque exfolvit. Liv. 26. 40. *De Burgermeefter beloont*, of *ftrafte deeze menfchen naar ieders verdienfte*.

Exfolvere nomina fua. Cic. Att. 16. 6. Æs alienum. Plin. E. 3. 11. 2. *Zijn fchulden voldoen*, of *betaalen*.

ĔXSŎLŪTUS, ă, ūm. Tac. An. 13. 15. 6. *Ontbonden, los gemaakt, geflaakt, ontflagen*.

ĔXSŎMNĬS, is. m. &c. f. nĕ, ĭs. n. Paterc. 2. 88. 2. *Wakker, waakzaam, wakende, vlijtig, noeftig, die altyd waakt*, of *nimmer flaapt*.

Vir animo exfomnis. Paterc. 2. 127. 4. *Een vlijtig, wakker*, of *waakzaam man, een man die altyd wakende is*, of *altyd oppaft*.

ĔXSŎNO, ās, sŏnŭī, sŏnĭtūm, sŏnārĕ. *Klinken, galmen, weêrgalmen, weêrklinken*.

Exfonat cantibus totum navigium. Petron. 69. *De liedjes klinken 't ganfche fchip door*, of *'t ganfche fchip weêrgalmt van de liedjes*, of *klinkt van 't gezang*.

ĔXSŎRBĔO, ēs, sŏrbŭī, sŏrptūm, sŏrbērĕ. Plaut. B. 4. 8. 28. Hor. S. 2. 3. 233. *Uitdrinken, uitznipen, uitflorpen, verzwelgen, inzwelgen*.

Exforbere difficultatem. Cic. Mur. 9. *Een zwarigheit verzwelgen, verwinnen*, of *te boven koomen*.

ĔXSŎRDĔSCO, ĭs, sŏrdĕfcĕrĕ. *Ontheiligt, onteert, vuil, onrein, befmet, onwaerdig*, of *verachtelijk worden*.

Nomen Philofophiæ in hominibus malis exfordefcit. Gell. 9. 2. *De naam der Wijsgeerte word onwaerdig*, of *verachtelijk in booze menfchen*.

ĔXSŎRS, ŏrtĭs. omn. gen. *Uitgefloten, buiten gefloten, die geen deel heeft*, of *geen deelgenoot is, zonder deel*.

Exfors matrimonii. Plin. H. 5. 8. *Ongetrouwt, ongehuwt, die buiten 't huwelijk leeft*. Amicitiæ Punicæ. Liv. 23. 10. *Die met de Karthagineenzers in geen vriendfchap ftaat*. Omnis culpæ. Liv. 22. 44. *Vry van alle fchuld, die nergens aan fchuldig is*, of *die buiten alle fchuld leeft*.

Exfors. Virg. Æ. 8. 552. *Schoon, treffelijk, uitmuntend, buiten gemeen, ongemeen, fraai*, van een paerd fpreekende.

Exfortem ducere honorem. Virg. Æ. 5. 534. *Een zonderlinge*, of *ongewoone eer genieten, inleggen, behaalen*, of *wechdraagen*.

EXSP.

ĔXSPĀTĬŎR, āris, ātūs sūm, ārī. Ovid. M. 2. 202. *Spansseeren, kuijeren, wyd en zyd wandelen, veel weg beflaan, zich wyd uitzetten, zich verfpreiden*.

Exfpatiari. Plin. H. 16. 30. *Zich uitbreiden*, of *uitfpreiden, veel plaats beflaan*, van boomen fpreekende.

Exfpatiari. Quintil. I. O. 4. 3. *Zich uitbreiden, een buitenfprong doen*, over een zaak en een reden fpreekende.

ĔXSPĔCTĀTĬO, ōnis. f. *Verwachting, hoop, verlangen*.

Summa eft exfpectatio tui. Cic. Br. 15. *Men verwacht u met groot ongeduit*, of *men is in een groot verlangen naar u*.

In exfpectatione Senatus erat, qui Regum, &c. feq. fubj. Liv. 42. 19. *De Raad was in verwachting, wat Koningk, enz.*

(Contra exfpectationem omnium. Caef. B. G. 8. 40. 1.) of præter exfpectationem omnium. Cic. de Or. 2. 70. *Tegens*, of *buiten aller verwachting, als 't van niemant verwacht wierd*.

(In exfpectatione effe. *Verwacht*, of *te gemoet gezien worden*.

Quum bellum Macedonicum in exfpectatione effet. Liv. 42. 2. *Als de oorlog met de Macedoniërs te gemoet gezien wierd*.)

ĔXSPĔCTĀTUS, ă, ūm. *Verwacht, verhoopt, gehoopt, gewenfcht, te gemoet gezien*. De compar. Exfpectatior ftaat by Plaut. Moft. 2. 2. 12. en de fuperl. Expectatiffimus by Caef. B. G. 8. 51. 3.

Exfpectatus omnibus venis. Cic. F. 16. 7. *Gij koomt terwyl al de waereld u verwacht*, of *naar u verlangt*.

Exfpectatus ad ampliffimam dignitatem. Cic. S. 19. *Die men hoopt in een groot ampt*, of *groote ftaat te zien*.

(Exfpectatus. *Iemant wiens dood men lang verwacht*, of *naar wiens dood men lang verlangt heeft*.

Ubi te exfpectatum ejeciffet, *of* elegiffet foras Ter. Ad. 1. 2. 29. *Als hij lang naar uwe dood gewacht hebbende, u fchielijk zal begraaven hebben*. Erfgenaamen wachten dikwils met fmerte naar de dood van die daar ze van erven zullen. Dat toont Ter. Ad. 5. 4. 20. Hec. 4. 2. 20.

Ante exfpectatum. Virg. G. 3. 348. *Onvoorziens, buiten hoop*, of *verwachting*. Servius zegt dat het een naamwoord, en een adverbium is.)

ĔXSPĔCTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquem. *Iemant verwachten, afwachten, hoopen*, of *wenfchen te zien*.

Exfpectare aliquid. Ter. E. 3. 5. 46. *Iets verwachten, verhoopen*, of *te gemoet zien, wenfchen dat iets gefchiede*.

Exfpecto dum venis. Ter. E. 1. 2. 125. Dum *of* donec venias. Trajan. *bij* Plin. E. 10. 122. *Ik wacht naar uwe komfte*, of *tot dat gy koomt*. Ut venias. Cic. Att. 8. 4. *Ik wacht tot dat gy koomt*.

De Gracchi Tribunatu quid exfpectem nefcio. Cic. Am. 12. *Ik weet niet wat ik van 't Gildhoofdmanfchap van Gracchus te verwachten*, of *te hoopen hebbe*.

Ab aliquo aliquid exfpectare. Cic. F. 3. 10. *Van iemant iets verwachten, verhoopen, te gemoet zien, verzoeken*, of *begeeren*.

(Exfpectare. *Iemant opwachten, zitten wachten, zich aan iemant houden*, of *verbinden*.

Me exfpectes. Ter. E. 1. 2. 114. *Gy zult mij opwachten, gy zult u aan mij honden*, of *aan niemant anders verbinden*.

Tu erras, quæ illum exfpectas unum. Plaut. Moft. 1. 3. 31. *Gy mift*, of *doolt, die hem alleen opwacht*.)

ĔXSPĒS. m. & f. Ovid. Her. 6. 162. Hor. Ep. 16. 37. *Hoopeloos, wanhoopende, buiten hoop, die geen hoop heeft*.

Exfpes vitæ. Tac. An. 6. 24. 3. *Buiten hoop van leven, die geen hoop van leven meer heeft*.

ĔXSPĪRĀTĬO, ōnis. f. Cic. N. D. 2. 33. *Damp, waaffem, uitwaaffeming, uitdamping*.

ĔXSPĪRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Lucret. 6. 810. *Dampen*, of *waaffem uitwerpen, uitdampen, uitwaaffemen*.

Exfpirare flammam. Virg. Æ. 3. 580. *Vlammen uitbraaken*, of *uitwerpen*, uit den mond, de keel, enz.

Exfpirare alleen. Virg. Æ. 11. 820. Liv. 22. 57. Exfpirare animam. Virg. Æ. 11. 883. *Den geeft geeven, fterven, overlyden*.

Exfpiratur. Plin. H. 11. 37. *Men geeft den geeft, men fterft*.

(Exfpiravit jam libertas. Plin. P. 57. 4. *Het is uit met de vryheit, daar is geen vryheit meer*.)

ĔXSPLĔNDĔSCO, ĭs, fplendŭī, fplendēfcĕrĕ. *Blinken, flonkeren, fchitteren, fchijnen, uitblinken, uitfchynen, flikkeren, glans*, of *fchynfel geeven*.

Inter æquales exfplendefcebat. Nep. 25. 1. 3. *Hij blonk, muntte*, of *fcheen onder zyns gelyken uit*.

In puero corporis animique dotes exfplenduerunt. Suet. Tit. 3. 1. *De gaven van ligchaam en geeft hebben in hem uitgeblonken als hij noch een kind was*.

ĔXSPŎLĬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquem aliqua re. *Iemant ergens van berooven, ontzetten, verfteeken*.

ken; iets iemant ontneemen, afneemen, afzetten, of ontweldigen, te weeten, goederen, ampten, aanzien, enz.

Exspoliare Cæsarem honore & dignitate. Hirt. B. G. 8. 50. 4. Den Keizer van zyn eer en waerdigheit berooven, den Keizer afzetten.

EXSPŪITIO, ōnis. f. Spouwing, spuuwing, speekzel.

Exspuitio sanguinis. Plin. H. 23. 1. Bloedspouwing.

EXSPŪMO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Schuimen, schuim uitbruischen, opbruischen, of opwerpen, van een vocht, den etter, enz. spreekende.

Ex aure humor exspumat. Cels. 6. 7. Daar bruischt een schuimachtig vocht uit het oor.

EXSPUO, is, spŭi, spūtūm, spŭĕrĕ. acc. Cels. 2. 4. Spouwen, uitspouwen, uitspuuwen.

Lacrymam oculi non exspuunt unam. Plaut. Ps. 1. 1. 74. Zyn oogen laaten niet eenen traan, of hy laat niet eene traan uit zyn oogen.

Exspuere aliquid ex animo. Ter. E. 3. 1. 16. Iets uit zyn gemoed verdryven, zich ergens van ontlasten, of van ontslaan.

Mare exspuit illum. Catul. 64. 155. De zee heeft hem op strand gesmeten, of geworpen.

EXST.

ĔXSTĀNS, āntis. omn. gen. Virg. Æ. 6. 668. Hoog, verheven, uitstekende, uitstaande, overeind staande.

ĔXSTĀNTĬĂ, æ. f. Oversteking, uitsteking, uitstant, verhevenheit, hoogzel, uitpuiling, 't geen uitsteekt, of uitstaat.

Exstantia vitis. Colum. 5. 5. Een overwassing, of overhanging van een wyngaard.

ĔXSTĬLLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Afdruppen, afdruipen, afzijgen, by druppels afvallen.

Sinapis oculi ut exstillent facit. Plaut. Ps. 3. 2. 29. De mostaart helpt de oogen aan traanen.

Exstillare liquorem. Colum. 12. 48. Een vocht by druppels uitwerpen.

Exstillare lacrymis. Ter. Ph. 5. 8. 82. Traanen storten, weenen, schreijen.

ĔXSTĬMŬLĀTŌR, ōris. m. Tac. An. 3. 40. 1. Verwekker, opwekker, aanzetter, aanmoediger, aanstoker, aanporder, aanhitzer, terger, stokebrand, helhond.

ĔXSTĬMŬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 8. 11. Aanprikkelen, aanstooken, aanzetten, aanporren, opwekken, aanhitzen, aanmoedigen, verwekken.

Dictis aliquem exstimulare. Ovid. F. 6. 588. Iemant met woorden aanzetten, aanmoedigen, enz.

ĔXSTĬNCTIO, ōnis. f. Cic. T. Q. 1. 49. Uitdelging, uitroeijing, vernieling, vernietiging, uitdoving, uitblussching.

Exstinctio. Cic. T. Q. 1. 49. De dood, de uitblussching van 's leven.

ĔXSTĬNCTŌR, ōris. m. Exstinctor incendii. Cic. Pis. 11. Brandlesscher, brandblusscher, blusscher, of lesscher van een brand.

Exstinctor patriæ. Cic. Syll. 31. De verdelger, of verwoester des vaderlands. Belli. Cic. Ar. 23. De uitblusscher des oorlogs. Conjurationis. Cic. Dom. 38. De uitdover, of smoorder eener t'zamenzweeringe.

ĔXSTĬNCTUS, ūs. m. De blussching, of uitdomping van een kaers. Men vind van dit woord niet dan de Ablativus.

Odor a lucernæ exstinctu. Plin. H. 7. 7. Stank van een gebluschte, of uitgedompte kaers.

ĔXSTĬNCTUS, ă, ūm. Ovid. M. 7. 77. Gebluscht, gelescht, uitgebluscht, uitgelescht, uitgedoofs, uitgedompt, gesmoort, van vuur, hitte, licht, enz spreekende.

Exstinctus. Cic. C. B. 15. Virg. E. 5. 20. Gestorven, dood, overleden.

Exstincta spes. Liv. 23. 45. Een uitgedoofde, of verstorvene hoop.

Pudor exstinctus. Virg. Æ. 4. 322. Verlorene, of geschonde eer.

(ĔXSTĬNGUĬBĬLIS, is, m. & f. lĕ, is, n. Uitblusschelyk, leschbaar, bluschbaar, of dat uitgebluscht kan worden.

Anima non exstinguibilis. Lactant. 7. 20. De ziele die niet kan uitgebluscht, of gedoodt worden. Zommige Wijsgeeren meenden eertijds, dat de ziel van een vurig wezen was.)

ĔXSTĬNGUO, guis, stinxi, stinctum, stinguĕrĕ. Cic. F. 4. 13. Plin. H. 34. 10. Plaut. Most. 2. 2. 46. Uitdooven, uitblusschen, uitdooven, uitdompen, smooren, van vuur, hitte, licht, enz spreekende.

Alicui animam exstinguere. Ter. Ad. 3. 2. 16. Iemant verstikken, worgen, verworgen, smooren, doen stikken, om hals brengen.

Exstinguere scripta. Cic. V. 2. 70. Schriften uitwryven, uitschrappen, uitwisschen.

Exstinguere. acc. Cic. F. 10. 23. Smooren, t'onderbrengen, verdooven, uitdooven, uitblusschen, vernietigen, te niet doen, wechneemen, van een geruchte, de gedachtenis, van een oorlog, 't aanzien, een hertstocht, enz spreekende.

Vox circumvagando extinguitur. Vitruv. 5. 8. De stem word door 't rondomdraaijen verdooft.

Exstinguere aliquem. Virg. Æ. 4. 606. Iemant ombrengen, om hals brengen, van kans helpen, dooden. Urbem aliquam. Cic. Man. 5. Een stad uitroeijen, verdelgen, omkeeren, vernielen, of verwoesten.

Exstinguere memoriam alicujus rei. Cic. Mil. 27. De gedachtenis van een zaak uitdelgen, of uitroeijen.

Id oblivione exstinguitur, of Memoria rei illius exstinguitur. Cic. Somn. Sc. 7. De gedachtenis daar van vergaat, of raakt te niet; daar word byna niet meer om gedacht.

Exstinguere formam. Ter. Ph. 1. 2. 58. De schoonheit schenden, of bederven. Contumeliam. Nep. 2. 1. 3. Een schandvlek afwasschen, of uitwisschen. Famem. Sen. E. 18. Den honger verzadigen.

Manus candor Parium marmor exstinguit. Petron. c. 87. De witheit van zyn hand verdooft het Paroos marmer, zyn hand is witter als 't marmer van Paro.

ĔXSTIRPĀTIO, ōnis. f. Colum. 2. 2. Uitrukking, uitroeijing, ontworteling.

ĔXSTIRPO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquid. Colum. 2. 2. Curt. 7. 5. 34. Iets uitroeijen, met de wortel uittrekken, uitrukken, of uithaalen, van een kruid, of gewas spreekende.

Exstirpare pilos corporis. Mart. 6. 56. 3. 't Haair van 't lichaam uittrekken.

Exstirpare. acc. Uitroeijen, verdryven, verjaagen, uitbannen, te niet doen, van een hertstocht, zonde, of quaade hebbelijkheit spreekende.

Exstirpare humanitatem ex animo alicujus. Cic. Am. 13. Iemant van alle menschelykheit ontzetten, of de menschelykheit in iemants gemoed uitblusschen.

ĔXSTO, ās, stiti, stārĕ aliquo loco. Ovid. M. 3. 78. De aliquo loco. Colum. Arb. 26. Ex aliquo loco. Cæs. B. G. 5. 18. 5. Supra aliquem locum. Colum. 5. 10. Ergens uit opgaan, oprijzen, opkoomen, of uitsteeken.

Exstare duos digitos. Plin. H. 17. 14. Duobus digitis. Colum. Arb. 26. Twee vingeren hoog uitstaan. E terra sesquipede. Colum. 5. 11. Anderhalf voet uitsteeken, of boven de aarde staan. Capite solo ex aqua. Cæs. B. G. 5. 18. 5. Niet dan 't hoofd boven water hebben, tot den hals toe in 't water staan.

Exstare. Cic. I. R. 1. 26. Zijn, blyken, gezien worden, bestaan, overig zyn, voorhanden, of in wezen zyn, van een reden, schildery, enz spreekende.

Ex-

Exstant epistolæ Philippi. Cic. Off. 2. 14. *Daar zyn noch brieven van Philippus voor handen*, of *in wezen*.
Auctor hujus doctrinæ non exstat alius. Liv. 1. 18. *Men kent*, of *daar is geen ander stichter van deeze leere*.
Multa exstant in me tua merita. Cic. Pl. 1. *Uwe groote verplichtingen aan my blyken aan al de waereld*.
Exstare aliquem. Stat. S. 1. 2. 116. *Iemant overtreffen*, of *te boven gaan*, *boven iemant uitmunten*.
(Exstare. *Staan*, *gevonden worden*.
Exstat in monumentis medicorum. Plin. H. 7. 11. *Het word gevonden*, *het staat in de schriften der geneesmeesteren*.)
ĒXSTŪCTĬO, ōnis. f. Cic. A. 14. 13. *Gebouw*, *gesticht*, *gevaert*, *timmeraadje*, *bouwing*, *stichting*.
ĒXSTRŪCTUS, ā, um. *Gebouwt*, *gesticht*, *getimmert*, *opgetrokken*, *opgerecht*. (De superl. Exstructissimus staat by Apul. D. S. 54.)
Mensa exstructa multis dapibus. Ovid. M. 11. 120. *of* multa carne. Cic. Pis. 27. *Een tafel met veele gerechten voorzien*; *een wel opgedischte tafel*.
ĒXSTRŪO, ĭs, strūxi, strūctum, strŭĕrĕ. *Bouwen*, *stichten*, *timmeren*, *maaken*, *optrekken*, *oprechten*.
Exstruere rogum. Cic. Fin. 3. 22. *Een houtmyt*, of *houtstapel tot een lykvuur oprechten*. Cumulum. Cæs. B G. 6. 17. 4. *of* aggerem. Cæs. B. C. 2. 1. 4. *Een schans*, *wal*, of *bolwerk maaken*, of *opwerpen*.
Exstruere focum lignis. Hor. Ep. 2. 3. *Een vuur van hout aanleggen*. Mensas cibis. Cic. T. Q. 5. 21. *Het eeten*, of *de spys op tafel zetten*.
Exstruere verba in numerum. Cic. Her. 4. 32. *De woorden wel schikken*, of *op een goeden trant brengen*, of *zetten*.

EXSU.

ĔXSŬCCŬS, ā, ūm. Sen. E. 30. *Uitgemergelt*, *sappeloos*, *uitgedroogt*, *uitgeteert*, *zonder sap*, *dor*, *schraal*, *heel mager*, *dat het vel maar over 't gebeente heeft*, van een lichaam spreekende.
Exsuccus. Quintil. I. O. 12. 10. *Dor*, *schraal*, *droog*, *slecht*, *zenuwloos*, van een reden spreekende.
ĒXSŪCTUS, ā, ūm. part. ab Exsugo. Vitruv. præf. 8. *Droog*, *dor*, *verdort*, *verdroogt*, *schraal*, *uitgemergelt*, *mager*, van een dier, of zaad spreekende.
Exsuctiores vaccæ, segetes, &c. Varr. R. R. 2. 7. *Dorre*, *schraale*, *magere koeyen*, *uitgeputte*, *uitgemergelde*, *uitgebouwde*, of *uitgedraagde landeryen*, wanneer men ze te dikwils heeft bezaait, of bebouwt.
ĒXSŪDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Zweeten*, *uitzweeten*, *uitwaassemen*.
† Exsudare liquorem. Colum. 7. 8. *Zweeten*, *door zweeten uitwerpen*, *uitzypelen*, *'t vocht allengskes* (*gelyk in 't zweeten*,) *uitwerpen*, of *uitgeeven*.
His restituendis exsudatur labor. Liv. 5. 5. *Men arbeid tot zweetens toe om deeze dingen te herstellen*.
† Exsudare causam. Hor. S. 1. 10. 28. *Tot zweetens toe een zaak voorstaan*, of *bepleiten*.
† Humor exsudat. Virg. G. 1. 88. *De vochtigheit trekt*, of *waassemt uit*. De Dichter gebruikt dit woord hier in sensu neutro, hy moest anders gezegt hebben Exsudatur.
ĒXSŪGO, is, suxi, sūctūm, sūgĕrĕ. acc. Plaut. Pœn. 3. 2. 37. Colum. Præf. 1. *Zuigen*, *uitzuigen*, *uittrekken*, *naar zich trekken*.
Aër exsugit humores ex membris. Vitruv. 5. 9. *of* A membris. Colum. 4. 24. *De lucht trekt alle vochtigheden des lichaams uit*, of *droogt de lichaamen op*.
ĒXSUL. Zie Exul.
ĒXSULTĀBŪNDUS, ā, ūm. *Danssende*, *huppelende*, *springende*, *die danst*, *huppelt*, of *springt*; *zeer vrolyk*, *van blydschap opspringende*.
Lugentia castra velut exsultabundus intravit. Justin. 18. 7. 10. *Hy is al danssende*, of *al springende in 't bedroefde*, of *treurend leger gekoomen*.
ĒXSULTĀNS, āntis. omn. gen. Cic. D. 2. 70. *Wriemelende*, *dartelende*, *speelende*, van visschen, enz. spreekende.
Exsultans. Cic. A. 13. 13. *Opspringende van vreugde*, *verrukt*, *vervoert*, *opgenomen van blydschap*, van persoonen spreekende.
Lætitiam exsultantem comprimere. Cic. T. 22. *Een onmatige*, of *uitgelatene vreugde*, of *blydschap bedwingen*, *intoomen*, *matigen*. Furorem. Cic. Sext. 44. *Een verwoedheit*, of *woede bedwingen*, *intoomen*, *sluiten*, of *beteugelen*.
ĒXSULTĀNTĬA, æ. f. *Tegensprong*, *hevige uitval*, of *aanval*. Dit woord is niet zeer in gebruik.
Cum doloris exsultantia colluctari. Gell. 12. 5. *Tegens de vinnigheit*, of *hardnekkigheit der smerte stryden*, of *worstelen*.
ĒXSULTĀNTĔR. Adv. *Met groote blydschap*, *zeer vrolyk*, *met uitgelaatene vreugde*, *al te dartel*. Men vind dit woord niet dan in compar. (De posit. Exsultanter staat evenwel by Cyprian. E. 47.)
Quæ hilarius & quasi exsultantius scripsi. Plin. E. 3. 18. 10. *Dingen die ik in een vrolyke luim*, *en als met uitgelaatene vreugde geschreven heb*.
ĒXSŪLTĀTĬO, ōnis. f. Quintil. I. O. 2. 2. *Opspringing van blydschap*, *uitgelatenheit*, *ongemeene vreugde*, *blydschap*, of *vrolykheit*.
Exsultatio. Plin. H. 8. 54. *Dans*, *opspringing*, *huppeling van vreugde*; *een kapriool sprong*.
ĒXSULTĬM. Adv. *Danssende*, *dartelende*, *springende*, *huppelende*, *sprongen doende*, *danssenderwyze*.
Equus campis ludit exsultim. Hor. O. 3. 11. 10. *Het paerd maakt duizend kromme sprongen in 't veld*.
ĒXSŪLTO, as, avi, ātum, ārĕ. Cic. D. 2. 70. Nep. 18. 5. 5. *Huppelen*, *springen*, van een hen, visch, paerd, enz. spreekende.
Exsultare in præliis. Cic. T. Q. 2. 27. *In de gevechten springen*, *opspringen*, of *sprongen maaken*.
* Exsultare alleen. Cic. Or. 8. *of* Exsultare gaudio. Cic. A. 2. 27. Lætitia. Cic. Clu. 5. voluptate. Cic. by Non. 4. 178. *Van vreugde opspringen*, *van blydschap uitgelaaten*, *opgetogen*, of *opgenomen zyn*.
Juveniliter exsultare. Cic. S. 4. *Van vreugde als jonge luiden opspringen*, *uitgelaaten*, of *opgetogen zyn*.
Exsultare morte alicujus. Plin. E. 1. 5. 2. *Over iemants dood van vreugde opspringen*; *heel blyde over iemants dood zyn*. Victoria alicujus. Cic. S. R. 6. Att. 1. 16. *Over iemants overwinninge van blydschap opgenomen zyn*.
In perniciem aliorum exsultare. Sen. Cl. 1. 1. *Verblyd over een anders verderf zyn*, *in een anders verderf lagchen*.
Exsultare. *Trots*, *opgeblazen*, *hovaerdig*, *bars*, *hoogmoedig*, *vermetel*, of *verwaant zyn*.
Exsultare in victoria. Cic. Att. 1. 16. *Zich op de zege verhovaerdigen*, *trots*, of *opgeblazen over de zege worden*. In ruinis alicujus. Cic. C. B. 26. *Groote blydschap over iemants verderf toonen*, *van vreugde over iemants ondergangk opspringen*.
Exsultare. *Ergens op roemen*, *op pogchen*, *stoffen*, of *snorken*, *zich ergens over beroemen*, *iets zich tot roem reekenen*, of *toeschryven*.
Græci exsultant, quod, &c. seq. indic. Cic. Att. 6. 1. *De Grieken beroemen zich*, of *roemen*, *snorken*, of *stoffen*, *dat*, *enz*.
Nunquam in suam famam gestis exsultavit. Tac. Ag. 8. 4. *Nooit heeft hy zich verhovaerdigt*, of *beroemt over zyne verrichtingen*, of *daaden*.
Oratio exsultat in eo. Cic. C. 2. 2. *Daar in munt een redenvoering uit*, *daar in is een rede fraai*, of *cierlyk*.

ĒXSŬPĔRĀBILIS, ĭs. m. & f. ĭlĕ, ĭs. n. Stat. Th. 1. 214. *Te boven te koomen, overwinnelyk, dat men te boven koomen, of overwinnen kan.*

Vallum non exsuperabile. Claud. R. 2. 127. *Een onverwinnelyke wal, een wal die men niet beklimmen, of overweldigen kan.*

† Saxum non exsuperabile. Virg. G. 3. 39. *Een steen die niet opwaarts te rollen is, of die men niet opwaarts kan rollen.* De Dichter spreekt van den steen die Sysiphus gedwongen was boven op een berg te brengen, en die t'elkens weêr naar beneden rolde.

(ĒXSUPĔRĀNS, āntĭs. omn. gen. Gell. 1. 22. *Overvloeyende, overhalende, overtreffende.* De compar. Exsuperantior staat by Gell. 14. 3. en de superl. Exsuperantissimus by Apul. Mund. 72.)

ĒXSŬPĔRĀNTĬĂ, æ. f. Cic. T. Q. 5. 36. *Verhevenheit, uitmuntendheit, uitnemendheit, voortreffelykheit,* van de deugd spreekende.

Exsuperantia. Gell. 4. 18. *Edelmoedigheit, grootmoedigheit, verhevenheit van 't gemoed.*

Stellæ istæ propter exsuperantiam vel splendoris, vel altitudinis cerni non possunt. Gell. 14. 1. *Die sterren konnen wegens haare uitnemende glans en hoogte niet gezien worden.*

ĒXSŬPĔRĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Her. 4. 53. *Grootspraak, ongelooflyke sprenkstoffering, vergrootende wyze van spreeken.*

ĒXSŬPĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Liv. 28. 43. *Te boven gaan, overtreffen, overwinnen, te boven koomen, te boven zyn.*

Exsuperare moras. Virg. Æ. 10. 658. *Hinderpaalen, of beletzelen overwinnen, of te boven koomen.* Vires. Ovid. Tr. 1. 4. 56. *Boven iemants krachten zyn, iemants krachten te boven gaan.*

Exsuperare virtute. Virg. Æ. 12. 20. *Door, of in dapperheit uitmunten.*

Stultitia ejus exsuperat hæc omnia. Ter. H. 5. 1. 5. *Hy is dommer dan dat alles, of zyne dommigheit gaat dat alles te boven.* Hy had hem te vooren by een ezel, by een blok, enz vergeleken.

Prædicatio tua meam formam exsuperat. Plaut. M. G. 4. 6. 22. *Gy maakt my schoonder dan ik ben, ik ben zoo schoon niet als gy zegt.*

Magnitudo sceleris illius omnium ingenia exsuperat. Sall. B. C. 51. *De grootheit, of gruwelykheit van zyn schelmstuk gaat alle verstand te boven.*

Exsuperare jugum (montis.) Virg. Æ. 11. 905. *Op den top van een berg klimmen, of klanteren, den top van een berg winnen.* Solum. Virg. Æ. 3. 698. *Een land doorreizen, of doortrekken, door een land reizen, of trekken.*

Exsuperare undas. Virg. Æ. 2. 207. *Boven op de baaren dryven.*

ĒXSŬRDĀTUS, ă, um. *Doof, verdoofst, doof geworden.*

Clamoribus exsurdatus. Sen. E. 94. *Door 't schreeuwen, of roepen doof geworden.*

ĒXSŬRDO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 32. 10. *Doof maaken.*

Græcis actionibus aures curiæ exsurdantur. Val. Max. 2. 2. 3. *De ooren van de vergaderinge worden door 't speelen der Griekshe stukken doof.*

Exsurdare palatum. Hor. S. 2. 8. 38. *De smaak vervalschen, bederven, of wechneemen.*

ĒXSŬRGO, ĭs, sūrrēxī, sūrrēctūm, sūrgĕrĕ. *Opstaan, zich oprechten, opryzen, opkoomen:* ook *opwassen, opgroeyen.*

Exsurgere foras. Plaut. M. G. 2. 1. 3. *Opstaan om naar buiten te gaan.* In aliquem locum. Plaut. B. 4. 4. 106. *Opstaan om ergens naar toe te gaan.*

A genibus exsurgere. Plaut. R. 1. 5. 22. *Van knielen opstaan, of opryzen.*

Exsurgit mons ab Indico mari. Plin. H. 5. 27. *Daar koomt, of ryst een berg uit de Indische zee op.*

Exsurgere. Cic. Pl. 42. Sall. B. J. 31. *Weêr moed grypen, krygen, scheppen, of neemen, weêr opkoomen.*

Exsurget Respublica auctoritate tua. Cic. F. 12. 10. *'t Gemeenebest zal door uw gezagh weêr opluiken, in bloei, tot zynen voorigen staat, of luister koomen, of herstelt worden.*

ĒXSŬSCĬTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Her. 4. 43. *Opwekking, opscherping, of verwekking van den aandacht der toehoorders.*

ĒXSŬSCĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Opwekken, wekken, wakkermaaken; beweegen, gaande maaken.*

Exsuscitare aliquem. Cic. de Or. 3. 58. *of* animum alicujus. Cic. Her. 3. 12. *Iemant opwekken, noopen, aanprikkelen, aanporren, aanmoedigen, beweegen, gaande maaken, of iemants gemoed opwekken.*

Exsuscitare memoriam. Cic. Her. 3. 21. *De gedachtenis ververschen, of vernieuwen.*

EXTA.

ĒXTĂ, ōrūm. n. plur. Cic. D. 1. 6. Liv. 25. 16. *Het ingewand, de inwendige deelen, de ingewanden,* van menschen, of dieren spreekende.

(ĒXTĀR. Gloss. Phil. Zie Extaris.)

ĒXTĀBĒSCO, ĭs, tābŭi, tābēscĕrĕ. *Uitteeren, uitdroogen, heel mager, of zoo mager als hout worden.*

Extabuit macie corpus. Vetus Poëta apud Cic. Off. 3. 12. *Het ligchaam is zoo mager geworden als een geraamte.*

Extabescere. Cic. N. D. 2. 2. *Verdwynen, vergaan, verdwynen, te niet gaan,* van een gevoelen spreekende.

ĒXTĀRĬS, ĭs. m. & f. ārĕ, ĭs. n. Olla extaris. Plaut. R. 2. 2. 47. *Een ketel, of pot waar in 't ingewand der offerhanden wierd gekookt.*

EXTE.

ĒXTĒMPLŌ. Adv. Plaut. Truc. 4. 3. 26. *Aanstonds, dadelyk, haastelyk, terstond, op staande voet, zonder te wachten, te toeven, te schoorvoeten, of te draalen, voor de vuist, met een vaert, ten eersten.*

ĒXTĒMPŎRĀLĬS, ĭs. m. & f. ālĕ, ĭs. n. Plin. E. 1. 20. *Voor de vuist, zonder voorgaande bedenking, zonder voorbereiding, uit de vuist wech uitgesproken, gemaakt, of gedaan,* van een reden, gedicht, enz. spreekende.

Extemporalis facilitas. Quintil. I. O. 10. 7. *Bequaamheit, vaerdigheit, of bereidheit om voor de vuist te spreeken, of te schryven.* Temeritas. Quintil. I. O. 10. 6. *Een roekeloos, of vermetel gesprek, voor de vuist gevoert.*

Extemporalis. Mart. 4. 53. 1. *Die voor de vuist, of zonder voorbereiding spreekt, of schryft.*

ĒXTĒMPŎRĀLĬTĀS, ātĭs. f. Suet. Tit. 3. 2. *Vaerdigheit, of bereidheit om voor de vuist te spreeken, of te schryven.*

ĒXTĒMPŎRĀNĔŪS, ă, ūm. Extemporanea oratio. *Een reden voor de vuist gedaan.* Voss. V. S. 1. 19. en andere Geleerden verwerpen dit woord als quaad Latijn.

ĒXTĒNDO, ĭs, tēndī, tēnsūm, tēndĕrĕ. acc. *Uitrekken, uittrekken, uitspannen, verlengen, uitzetten, verbreiden, verspreiden, uitbreiden.*

Extendere vincula. Plaut. Men. 1. 1. 19. *Banden, of boeyen los doen, of los maaken.*

Extendere in proceritatem. Colum. Arb. 17. *Hoog opschieten, hoog opwassen,* van een boom spreekende.

Equitatus sese extendit. Hirt. B. Af. 14. *De ruitery opent zich, opent haare gelederen, zet zich wyder uit.*

Extendere Consulatum. Plin. P. 61. 6. *Het Burgermeesterschap verlengen.* Curas in annum sequentem. Virg.

Virg. G. 2. 405. *Zyn zorgen tot het volgende jaar uitstrekken.* Pugnam in noctem. Liv. 27. 2. *'t Gevecht tot den nacht toe uitstrekken*, of *doen duuren.* Pugnam in longum spatium. Liv. 21. 59. *'t Gevecht lang doen aanhouden*, of *lang doen duuren.* Se supra vires. Liv. 34. 4. *Iets boven zyn krachten onderneemen, meer onderneemen dan men uitvoeren kan.*

Extendere iter. Liv. 44. 3. Extendere se magnis itineribus. Cæs. B. C. 3. 77. 3. *Groote dagreizen doen, met groote dagreizen voorttrekken, zyn reis met groote dagreizen voortzetten.*

Ibi suam ætatem extendebant. Plaut. B. 3. 3. 26. *Zy brogten daar hun leven*, of *hunne dagen door.*

Extendere famam factis. Virg. Æ. 10. 468. *Zyn naam*, of *roemruchtigheit door deftige daaden vermeerderen*, of *uitbreiden.*

Majores nido pennas extendere. Hor. E. 1. 20. 21. *Zyn vlerken breeder uitsteeken als 't nest is*: dat is *hooger willen vliegen dan zyn staat meedebrengt.*

(Extendere pretium. *Den prys verhoogen, doen ryzen, doen klimmen*, of *steigeren*; *opdryven*, of *opjaagen.*

Pretia per se usque eo extendit. Suet. C. 38. 10. *Hy heeft zelf den prys zoo zeer verhoogt*, of *opgedreven.*

Pretium, non ex ementium commodo, sed ex inimicorum odio extenditur. Justin. 11. 4. 8. *De prys word opgejaagt, niet ten voordeele der kooperen, maar uit nydigheit der vyanden.*)

ĒXTĒNSIO, ōnis. f. Vitruv. 9. 4. *Uitbreiding, uitspanning, uitstrekking, uittrekking, uitzetting, verlenging.*

(ĒXTĒNSŬS, ă, ŭm. *Gespannen, uitgerekt, uitgestrekt, breed*, van een arm, *of* dal spreekende. De compar. Extensior staat beneden by Quintilianus, en de superl. Extensissimus beneden by Livius.

In rebus magnis, lætis, &c. manus extensiores sunt. Quintil. I. O. 11. 3. *In 't verhandelen van groote en blyde dingen, enz. breid men de handen wyder uit.*

Castra quam extensissima potest valle locat. Liv. 21. 32. *Hy slaat het leger ter neder in zoo breeden*, of *uitgestrekten dal als hy kan.*

ĒXTĒNTĒ. Adv. *Uitgebreid, uitgestrekt.* De compar. Extentius staat by Ammianus beneden.

Porrecto extentius brachio. Ammian. 18. 6. *Den arm wyder uitgebreid*, of *uitgerekt hebbende.*)

ĒXTĒNTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ, acc. *Uitspannen, uitrekken, uitzetten, uitbreiden*: ook *toonen, laaten zien, beproeven, bezoeken.*

Alieno vires tuas extentas ostio. Plaut. B. 4. 2. 3. *Gy beproeft*, of *toont uwe krachten op ênes anders deur.*

ĒXTĒNTŬS, ă, ūm. Cic. de Or. 2. 59. *Uitgestrekt, gespannen, uitgerekt*, van een arm, of rouw spreekende. De compar. Extentior staat by Quintil. I. O. 11. 3. en de superl. Extentissimus beneden by Livius.

Extenta itinera. Liv. 30. 19. *Lange, groote*, of *zwaare dagreizen.*

Vallis extentissima. Liv. 21. 32. *Een zeer groot*, of *heel lang dal.*

Cornua exercitus extenta. Curt. 4. 14. 14. *De uitgebreide*, of *uitgestrekte vleugels van een leger.*

ĒXTĔNŬĀTIO, ōnis. f. Cic. de Or. 3. 53. *Verkleining, vermindering*, een spreekwijze in de Redenrijkkonst gebruikelijk, wanneer men de zaaken kleinder maakt dan ze zijn.

ĒXTĔNŬĀTŬS, ă, ūm. Cic. N. D. 2. 39. *Dun, fyn, verdunt*, van de lucht, enz. spreekende. De superl. Extenuatissimus staat by Cic. F. 11. 13.

Extenuatus. Vitruv. 2. 8. *Verdunt, dunder*, of *spitsiger gemaakt*, van een zuil spreekende.

Extenuatus. Cic. F. 11. 13. Sall. B. J. 48. *Verdunt, gedunt, verzwakt, yl geworden, vermindert*, van een leger, krijgshoop, enz. spreekende.

ĒXTĔNŬO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Verbryzelen, vermaalen, klein*, of *dun maaken.*

Extenuatur cibus ab dentibus in ore. Cic N. D. 2. 52. *De spys word in den mond met de tanden verbryzelt*, of *vermaalt.*

Extenuare columnas. Vitruv. 4. 4. *Zuilen verdunnen, afneemen, spitsiger*, of *dunder maaken.*

Extenuare aliquid in pulverem. Plin. H. 18. 16. *Iets tot stof vergruizen*, of *vermaalen.*

Extenuare aliquid. Cic. Her. 2. 3. *Iets verminderen, verkleinen, kleinder, geringer*, of *minder maaken*, of *voordraagen dan het is*, van een misdaad, gerucht, quaad, lof, enz spreekende. Men voegt 'er somtijds Verbis by. (Zoo doet Cic. Off. 2. 21. Marc. 7.)

Extenuare census alicujus. Cic. V. 2. 55. *Iemants schatting verminderen, iemant afslag van schattingen geeven.*

Extenuare hostilem frequentiam. Front. St. 1. 5. 21. *'t Getal der vyanden verzwakken*, of *verminderen.*

Extenuabant paullatim angustiæ agmen. Liv. 42. 15. *De engten sloten, persten*, of *prangden de krygsbenden allengsjes dicht by een.*

† ĒXTĔR, ĕrā, ĕrum. Stat. Th. 11. 4. 29. *Vreemd, uitlandsch, uitheemsch.* 't Is beter Extraneus te gebruiken.

ĒXTĔRĔBRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. D. 1. 24. *Uitbooren, uitsteeken, uitgutzen, met een steekboor uithaalen*: ook *iets door nauwkeurig onderzoek uithaalen.*

Exterebrare aliquid. Varr. *by* Perott. Corn. 691. *Iets zoeken, uitvorschen, doorsnuffelen, uitspeuren.*

Nunquam isthuc exterebrabis, ut sis prior quam ego sim. Plaut. P. 2. 2. 54. *Wat gy ook doen moogt, ik zal nooit lyden dat gy my voorkoomt; doe wat gy wilt, gy zult nimmer uitwerken dat gy voor my zult gestelt*, of *dat gy my zult voorgetrokken worden.*

ĒXTĔRGĔO, ēs, tērsi, tērsūm, tĕrgērĕ. Varr. R. R. 3. 5. *Reinigen, zuiveren, rein*, of *schoon maaken, afwisschen, afdoen, uitboenen, uitvegen, uitwryven.*

Extergere calceos. Plaut. Men. 2. 3. 40. *Schoenen schoon maaken*, of *afdoen.*

ĒXTĔRGO, is, tersi, tersūm, tĕrgĕrĕ. acc. Cato R. R. 163. *Uitvegen, uitboenen, schoon maaken, reinigen.*

Extergere sibi manus. Plaut. Most. 1. 3. 110. *De handen wasschen.*

ĒXTĔRĪ, æ, ă, *Vreemden, vreemdelingen, uitlanders, buitenluiden.* De Ouden gebruikten in 't begin, Exter en Exterus, ă, ūm.

Exteræ nationes. Cic. Font. 11. *Uitheemsche, vreemde*, of *verafgelegene volkeren.*

Extera regna. Virg. Æ. 4. 350. *Vreemde*, of *verafgelegene Ryken.*

ĒXTĔRĬŎR, ōris. m. & f. ŭs. ōris. n. *Buiten, buitenste, dat buiten*, of *buiten om is*, van een kring, enz spreekende. Dit is de compar. van Exter *of* Exterus.

Munitio exterior. Cæs. B. 7. 87. 4. *Het buitenste vestingwerk*; *de buitenste schans.* Hostis exterior. Cæs. B. G. 7. 74. 1. *Een buitenlandsche*, of *ver afgelegene vyand.*

Irrumpentem hostem exterior Dux obsessorum circumfusus corona obligavit. Front. St. 3. 17. 4. *De Overste der belegerden een uitval doende, heeft met zyn toegeschoten volk den aanvallenden vyand bezet.*

Comes exterior. Hor. S. 2. 5. 17. *Die de laage hand neemt*, of *aan de laager hand gaat.*

ĒXTĔRMĪNĀTŎR, ōris. m. Cic. Dom. 55. *Verwoester, verdelger, uitroeyer, verderver, vernieler.*

ĒXTĔRMĪNĀTŬS, ă, ūm. Cic. N. D.

N. D. 1. 23. *Verbannen*, *uitgebannen*, *verjaagt*, *uitgejaagt*, *verdreven*, *uitgedreven*: *uitgeroeit*, *verdelgt*, *verwoest*, *vernielt*.

ĔXTĔRMĬNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Bannen*, *uitbannen*, *wechjaagen*, *in ballingschap zenden*, *balling maaken*. Cicero voegt 'er N. D. 1. 23. Urbe, Agro, *en* Ex urbe, *by* Mil. 37. *Uit de stad*, *van 't land*.

Exterminare. acc. Cic. C. 3. 2. *Uitroeyen*, *verdryven*, *vernielen*, *verdelgen*, *verwoesten*, *te niet doen*.

Fucos in totum. Colum. 9. 15. *De hommels* of *hommelbyen ganschelyk uitroeyen*, of *verdelgen*.

ĔXTĔRNĀTŬS, ă, ūm. *Krankzinnig*, *onzinnig*, *uitzinnig*, *zinneloos*, *buiten verstand*; *krankhoofdig*, *niet wel by 't hoofd*, of *by zyn zinnen*, *gek*, *buiten westen*. Dit laatste is boertachtig.

Externatus malo. Catul. 64. 160. *Uitzinnig van droefheit*, *buiten zichzelven van hertzweer*, of *van verdriet*.

Externatus. *Ontstelt*, *verbaast*, *verschrikt*, *bevreest*, *ontzet*, *ontroert*, *vervaert*.

Equi externati. Ovid. Ib. 430. *Verschrikte*, of *hollende paerden*.

ĔXTĔRNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquem luctibus. Catul. 64. 71. *Iemant door veel hertzweer gek*, of *krankzinnig maaken*.

ĔXTĔRNŬS, ă, ūm. Cic. N. D. 2. 63. *Vreemd*, *uitheemsch*, *uitlandsch*, *van buiten*, van persoonen, landen, plaatzen, enz. spreekende.

Externus. Cic. T. Q. 5. 9. *Vreemd*, *een ander toebehorende*, van goederen spreekende.

Externus. Cic. N. D. 2. 10. *Uiterlyk*, *uitwendig*, *dat van buiten is*, *'t buitenste*, van zaaken spreekende.

ĔXTĔRO, is, trīvi, trītūm, tĕrĕrĕ. Cic. N. D. 2. 54. *Verbryzelen*, *vermorsselen*, *klein wryven*, *vermaalen*, *aan stukken slaan*, of *in stukken wryven*, *vergruizen*.

Exterere messem. Varr. R. R. 1. 52. *Koren dorschen*.

Exterere literam. Varr. R. R. 2. 1. *Een letter uitdoen*, *doordoen*, *uitschrappen*, of *doorschrappen*.

ĔXTĔRRĀNĔŬS, ă, ūm. Festus. *Vreemd*, *uitheemsch*, *uitlandsch*. Extraneus is beter.

ĔXTĔRRĔO, ēs, tĕrrŭī, tĕrrĭtūm, tĕrrērĕ. acc. Virg. Æ. 10. 210. *Verschrikken*, *ontstellen*, *ontroeren*, *verschrikt*, *bevreest*, *ontstelt*, *vervaert*, of *verbaast maaken*.

Exterreri aspectu alicujus. Cic. D. 1. 36. *Op 't gezigt van iemant ontstellen*, *verschrikken*, of *verschrikt worden*.

ĔXTĔRRĬTŬS, ă, ūm. Cic. D. 1. 40. Virg. Æ. 4. 571. *Ontstelt*, *verbaast*, *vervaert*, *ontroert*, *verschrikt*, *bevreest*, *verzaagt*, *ontzet*.

ĔXTĔRSŬS, ă, ūm. Plin. H. 34. 2. *Gezuivert*, *gereinigt*, *schoon gemaakt*, *afgewreven*, *geboent*.

ĔXTĔRŬS, ă, ūm. Cic. C. 2. 13. *Vreemd*, *uitlandsch*, *van*, of *uit een vreemd land*. Zie Exter.

ĔXTĔXO, is, tĕxŭī, tĕxtūm, tĕxĕrĕ. acc. *Ontweeven*, *uitgerafelt*. Men vind dit verbum niet dan in de volgende oneigentlijke betekenis.

Extexam ego illum pulchre. Plaut. B. 2. 3. 5. *Ik zal hem dat frasitjes door den neus booren*; *ik zal hem dat netjes ontleggen*. Of gelijk Lambinus het verklaart: *Ik zal hem braaf kaal plukken*, *ik zal hem mooitjes de beurs luizen*, of *ligten*.

EXTI.

ĔXTĬMĔSCĔNDŬS, ă, ūm. Cæs. B. G. 3. 13. 9. Cic. Fat. 12. *Ontzagchelyk*, *vreesselyk*, *vervaerlyk*, *te duchten*, of *te vreezen*, van zaaken, *of* persoonen spreekende.

ĔXTĬMĔSCO, scis, tĭmŭī, tĭmēscĕrĕ aliquem *of* aliquid. Ter. Ph. 1. 3. 2. *Iemant*, of *iets zeer vreezen*, of *ontzien*. Tacitus zegt An. 11. 16. 7. Extimesci. *Bevreest*, *verschrikt*, *ontstelt*, of *verbaast worden*.

De fortunis communibus extimescebam. Cic. Dej. 1. *Ik vreesde*, of *was bekommert voor onze gemeene goederen*.

Periculum ab aliquo extimescere. Cic. A. 7. 1. *Voor iemant zeer vreezen*, *beangst*, of *vervaert zyn*, *een groote vreeze*, of *argst voor iemant hebben*, *vreezen dat iemant ons quaad zal doen*.

ĔXTĬMŬLĀTŎR. Zie Exstimulator.

ĔXTĬMŬLO. Zie Exstimulo.

ĔXTĬMŬS, ă, ūm. Plin. H. 6. 34. *'t Verst afgelegen*, *heel achter aan*, of *op de uiterste grenzen leggende*, van een plaats, *of* landschap spreekende. Dit is de superl. van Exter *of* Exterus.

Extimæ gentes. Plin. H. 2. 78. *De verst afgelegene volkeren*, *volken die aan 't eind van de waereld woonen*.

Globus extimus. Cic. Somn. Sc. 4. *De laatste hemelkloot*, *de hoogste*, of *verste hemelkring van ons afstandig*.

ĔXTĬNCTĬO. Zie Exstinctio.

ĔXTĬNCTŎR. Zie Exstinctor.

ĔXTĬNGŬO. Zie Exstinguo.

ĔXTĬRPĀTĬO. Zie Exstirpatio.

ĔXTĬRPO. Zie Exstirpo.

ĔXTĬSPĔX, picis. m. Cic. D. 1. 16. *Een wigchelaar uit de ingewanden der offerbeesten*.

(ĔXTĬSPĬCĬŪM, ii. n. Suet. N. 56. 4. *Offerwigchelary*, *waarzeggery door 't bezien van de ingewanden der beesten*.)

EXTO.

ĔXTO. Zie Exsto.

ĔXTŎLLO, is, extŭlī, ēlātūm, ĕxtŏllĕrĕ. acc. Plaut. Am. 5. 1. 57. *Opheffen*, *optillen*, *opligten*, *opbeuren*, *om hoog heffen*.

Extollere onera in jumenta. Varr. R. R. 2. 10. *Lastbeesten laaden*, of *den last opleggen*.

Extollere aliquem. Cic. Ant. ir. exs. 1. *Iemant verheffen*, *pryzen*, *verhoogen*, *tot hoogen staat brengen*.

Extollere se. Cic. T. Q. 2. 23. *Zichzelven verheffen*, *zichzelven groot maaken*, in den eigentlijken en oneigentlijken zin.

Extollere liberos. Plaut. Most. 1. 2. 41. *Kinderen opbrengen*, of *opvoeden*.

Extollere animum. Cic. Part. 23. *Moed grypen*, *neemen*, of *scheppen*.

Extollere aliquem laudibus. Cic. F. 12. 25. prædicatione. Cic. Par. 1. *Iemant zeer verheffen*, *zeer roemen*, of *pryzen*, *grooten lof geeven*. Cic. Ar. 22. voegt 'er Ad cœlum by, en Virg. Æ. 8. 591. zegt Extollere Cœlo. *Iemant tot den hemel toe verheffen*, of *hemelhoog pryzen*. Aliquid verbis. Sall. B. C. 8. Aliquid in majus. Liv. 28. 31. *Iets zeer pryzen*, of *verheffen*, *ergens breed van opgeeven*; *iets grooter maaken dan het is*. Se gloriando. Cic. Par. 1. *Zichzelven pryzen*, *zeer vermetelyk van zichzelven spreeken*, *zeer pogchen*, *breed opsnyden*, of *opgeeven*.

(Extollere. *Opschuiven*, *verschuiven*, *uitstellen*.

Res serias omnes extollo ex hoc die in alium diem. Plaut. Pœn. 2. 1. 52. *Alle ernstige zaaken verschuive ik van deezen op eenen anderen dag*.

Hoc in diem extollam malum. Plaut. M. G. 3. 2. 47. *Ik zal dit quaad voor een tyd verschuiven*.

Extollere. *Oprechten*, *leggen*.

Fundamentum extollunt. Plaut. Most. 1. 2. 41. *Zy leggen de grondvesten*.)

ĔXTŎRQUĔO, ēs, tŏrsī, tŏrtūm, tŏrquērĕ aliquid ab aliquo. Cic. Att. 6. 1. Alicui. Cic. C. 1. 6. Or. 48. (de manibus. Cic. V. 4. 23.) *of* Ex manibus alicujus. Cic. Clu. 19. *Iemant iets ontrukken*, *ontwringen*, *ontweldigen*, *afhandig maaken*; *iemant iets uit de handen rukken*, *trekken*, of *wringen*. Cic. Prov. Conf. 3. en Liv. 25. 4. voegt 'er by Vi, *of* Per vim. Cic. Or. 48. *Geweldiger wyze*, of *met geweld*.

Alicui errorem aliquem extorquere. Cic.

Cic. S. 23. *Iemant uit een doling, of dwaling helpen, of te recht brengen.*

Aliquid ab aliquo extorquere. Cic. de Or. 2. 18. *Iemant iets afdringen, afperssen, met ernst afvorderen,* of *verzoeken*, gelijk een toestemming, stem, woord, enz.

Beneficium populi mihi per contumeliam ab inimicis extorquetur. Cæs. B. C. 1. 9. 2. *De gunst my van 't volk verleent, word my t'onrecht van myne vyanden ontnomen.*

Victoriam hosti extorqueamus, confessionem erroris civibus. Liv. 22. 29. *Laat ons den vyanden de zege ontwringen, en de burgers dwingen schuldbekentenis te doen.*

Extorquere articulum. Sen. E. 104. *Een gewrigt, of lid verstuiken,* of *verwringen.*

(Extorquere pedem mensæ. Petron. 96. *Met gewelt een voet uit de tafel trekken.*

ĒXTŎRRĔO, ēs, tŏrrŭī, tŏstŭm, tŏrrērĕ. *Uitdroogen, verdroogen.*

Si ardens febris extorret. Cels. 3. 7. *Indien een brandende koorts uitdroogt.*)

ĒXTŎRRĬS, ĭs. m. & f. Cic. V. 3. 51. *Gebannen, uitgebannen, in ballingschap verzonden.*

Extorris urbe, domo. Liv. 7. 4. Ab solo patrio. Liv. 5. 30. (patria. Liv. 2. 6.) *Uit zyn stad, uit zyn huis, uit zyn vaderland gebannen.*

Extorris foro, congressu æqualium. Liv. 7. 4. *Uit de gemeenschap en ommegangh van zyns gelyken verbannen.*

ĒXTŎRTŎR, ōris. m. Bonorum extortor. Ter. Ph. 2. 3. 27. *Een rover, afknevelaar, afzetter,* of *ontweldiger van iemants goederen.*

ĒXTŎRTŪS, ă, ŭm. *Ontrukt, ontweldigt, afgedwongen, afgedrongen, ontroofd, ontnomen,* of *afgenomen, afgeknevelt, afgeperst.* Zie Extorqueo.

Metu extorta res. Cic. Pis. 35. *Iets dat door vrees afgedwongen is.*

Extortus. Sen. E. 66. *Gefoltert, gepynigt, op de folterbank gelegt, aan de plei,* of *pijnbank gebragt.*

Extortus moritur. Liv. 34. 25. *Hy sterft onder,* of *door 't pynigen, hy word dood gefoltert,* of *dood gepynigt.*

EXTR.

ĒXTRĀ. præp. acc. *Buiten, uit, boven.*

Extra urbem. Cic. Att. 4. 18. *Buiten de stad.* Viam. Sen. B. 6. 1. *Buiten,* of *uit den weg, van den weg af.*

Extra pretium est. Plaut. Pœn. 1. 2. 119. *Dat is boven alle prys, men kan dat niet hoog genoeg schatten.*

Extra culpam se ponere. Cic. Tim. 13. of esse. Cic. V. 5. 51. *Zich buiten schuld stellen, buiten schuld zyn, onschuldig zyn, geen schuld hebben, niet schuldig zyn.*

Extra modum. Cic. Off. 1. 39. *Onmatiglyk, buiten alle maat en regel, buiten de schreef, de maat te buiten, boven maaten.*

Extra ordinem. Cic. Dom. 8. *Ongewoonelyk, buiten gewoonte, zonder op de gewoone wyze te zien.*

Extra. acc. *Uitgenomen, uitgezondert, behalven.*

Extra Ducem paucosque prætorea. Cic. F. 7. 3. *Behalven,* of *uitgenomen de Veldheer, en weinige anderen daar boven.*

Extra jocum. Cic. F. 7 32. *Buiten jok, in ernst, zonder lachen, gekken,* of *spotten.*

Extra. Adv. Plin. H. 12. 9. *Van buiten, buitenwaarts.*

ĒXTRĀCTŌRĬŪS, ă, ŭm. *Aantrekkende, dat de kracht heeft om naar zich te trekken,* van een geneesmiddel sprekende.

Extractoria vis. Plin. H. 24. 11. *Een aantrekkende kracht.*

ĒXTRĀCTŪS, ă, ŭm. Cic. F. 1. 4. *Getrokken, gehaalt, gebragt, gelokt.*

Rure in urbem extractus. Hor. S. 1. 1. 11. *Van 't land in de stad gebragt.*

Pugna in posterum extracta. Tac. An. 4. 73. 6. *Een gevecht dat tot 's anderen daags duurde.*

Certamen extractum usque ad noctem. Liv. 4. 41. *Een gevecht dat tot den nacht duurde.*

ĒXTRĀHO, ĭs, trāxī, trāctŭm, trăhĕrĕ aliquem of aliquid. *Iemant, of iets trekken, naar zich trekken, naar zich haalen, uithaalen, uittrekken, iemant,* of *iets uitbrengen,* of *doen uitkoomen.*

Extrahere venena corpori. Plin. H. 7. 2. *'t Vergif uit het ligchaam trekken.* Telum e corpore. Cic. S. R. 7. *Een werpschicht uit het lichaam trekken,* of *rukken.*

* Extrahere se ex aliquo negotio Ter. Ph. 1. 4 3. *Zich van een zaak afmaaken, zich uit een zaak redden,* of *ontwikkelen.*

Extrahere ex animis assensionem. Cic. A. Q. 4. 34. *De gemoederen de toestemming afperssen, de gemoederen tot toestemminge dwingen.*

Extrahere scelus ex tenebris in lucem. Liv. 39. 16. *Een verborgen,* of *verholen misdaad in 't licht brengen, ontdekken, aan den dag brengen.*

Extrahere diem. Cæs. B. C. 1. 32. 3. Tempus. Cæs. B. C. 3. 28 5. *Den dag,* of *tyd verlengen, rekken, uitstrekken, tyd winnen, uitstellen.* Pugnam in posterum. Tac. An. 4. 73. 6. *'t Gevecht tot 's anderen daags uitstrekken,* of *doen duuren.* Rem per, of in aliquot dies. Liv. 2. 31. *Een zaak eenige dagen uitstellen,* of *verschuiven.*

Extrahere aliquem. Cic. Vat. 9. *Iemant verplichten, bewegen, noodzaaken, perssen, dwingen,* door gebeden, dreigingen, enz.

ĒXTRĀNĔŪS, ă, ŭm. Suet. Cl. 9. 1. *Vreemd, uitlandsch, uit een vergelegen land.*

Extraneus. Cic. Ant. ir. exs. 4. *Vreemd, die niet van 't huis,* of *geen huisgenoot is.*

Extraneus. Ter. Ph. 1. 1. 13. *Vreemd in bloed,* of *in vriendschap niet bestaande.*

Res extraneæ. Cic. I. R. 2. 59. *Tydelyke goederen.*

ĒXTRĀŎRDĬNĀRĬŪS, ă, ŭm. *Ongewoon, buiten gewoon, buiten gemeen, van den gewoonen trant,* of *de gemeene wyze afwykende,* van zaaken, en persoonen spreekende.

Extraordinarii honores. Cic. Br. 10. Cæs. B. C. 1. 32. 2. *Ongewoone, ongemeene, byzondere eerampten en overheitsbedieningen.*

Extraordinaria potestas. Cic. Dom. 9. *Een ongewoone, byzondere,* of *zonderlinge magt, een byzonder vermogen,* of *gezagh.* Cura. Liv. 26. 18. *Een byzondere, buiten gemeene,* of *ongemeene zorg.*

Porta extraordinaria. Liv. 40. 27. *De byzondere poort.* Dit was een poort in de legerplaatzen der Romeinen daar de benden der Bondgenooten lagen, staande aan de zijde der vyanden. Men noemde die ook Prætoria, om dat de Veldheer daar zijn post had.

ĒXTRĀRĬŪS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 7. 2. *Vreemd, van buiten, uitheemsch, buitenlandsch.*

Canis extrarius. Suet. Fl. 5. 5. *Een vreemde hond, een hond niet tot het huis behoorende.*

Res extrariæ. Cic. I. R. 2. 59. *Tydelyke goederen.*

Defensio extraria. Cic. Her. 2. 13. *Een ver gezogte uitvlucht, een verschoning buiten de zaaken die verhandelt worden,* of *op het tapyt zyn.*

ĒXTRĒMĬTĀS, ātis. f. Cic. T. Q. 5. 39. Tim. 6. *Het uiterste, het end,* of *'t einde, het uiteinde, de buitenste boord,* of *rand van iets.*

Extremitas circuli. Plin. H. 2. 17. *De buitenste rand van een kring.*

ĒXTRĒMŌ. Adv. Cic. Att. 12. 35. *Eindelyk, ten laatsten, voor 't laatste, in de laatste plaats, tot besluit, ten leste.*

ĒXTRĒMŪM. Adv. Virg. Æ. 4. 429. zie Extremo.

ĒXTRĒMŬM, i. n. *Het einde, het uiterste, het end, het uiteinde, 't laatste, 't buitenste, de rand,* of *boord van iets.*

Quod non habet extremum, infinitum est. Cic. D. 2. 50. *Dat geen uiterste, of paalen heeft, is oneindig.*

Extremo anni. Tac. An. 6. 27. 2. *Op 't einde,* of *op 't laatste van 't jaar.*

In extremo epistolæ. Cic. F. 11. 16. in extrema epistola. Cic. At. 13. 45. *Op 't einde des briefs,* of *van den brief.*

In extremo paludis. Tac. H. 5. 18. 3. *Aan 't einde van 't moeras.*

Ad extremum. Cic. N. D. 2. 46. *Tot het uiterste, tot het end, ten einde, op 't eind, ten laatsten, eindelijk.*

Descendere ad extrema. Cic. F. 10. 33. *Tot het uiterste koomen.*

Esse in extremis. Scæv. Dig. 34. 4. 30. §. 4. *Tot het uiterste,* of *tot de uiterste verlegenheit,* of *den hoogsten nood gebragt,* of *gekoomen zijn.*

(Extrema, orum. *Het uiterste, het einde, de dood.*

De extremis Othonis loqui. Tac. H. 2. 47. 6. *Van Othoos einde,* of *dood spreeken.*)

ĒXTRĒMŬS, ă, ŭm. *De laatste, de leste.* Apulejus maakt van dezen superlativus weder, een comparativus Extremior M. 1. 105.

Extremum Cælum. Cic. D. 2. 43. *De laatste,* of *hoogste hemel.*

Manus extrema non accessit operibus ejus. Cic. Cl. 33. *Hy heeft de laatste hand niet aan zyne werken gelegt, hy heeft zyne werken niet voltrokken, niet voltooit,* of *niet voor 't laatst overzien.*

Extrema pueritia. Cic. Man. 10. *Op 't einde van zyne kindsheit.* Hyeme. Cic. Man. 12. *Op 't eind,* of *op 't laatste van den winter.*

Statim ab extrema parte verbi consurrexit. Petron. 40. *Zoo dra had men 't laatste woord niet uitgesproken,* of *hy stont op.*

Extremus. Hor. E. 1. 1. 6. *Aan 't eind van de waereld, heel ver afgelegen,* van een volk, ens spreekende.

Vir extremi ingenii. Liv. 22. 29. *Een man van een heel klein verstand,* boertende; *van een heele laage verdieping.*

(Extremus. *Slecht, gering,* hoedanig gemeenlijk het laatste is.

Extrema vitæ alimenta orare. Tac. An. 6. 24. 4. *Om slecht onderhoud van zyn leven bidden.*)

ĒXTRĪCO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Plaut. E. 1. 2. 49. *Ontlasten, ontwinden, ontlossen, ontdoen, ontwikkelen, ontwerren, los maaken.*

Extricare sylvestrem agrum. Colum. 3. 11. *Een woest land van struvellen, enz. zuiveren.*

Nummos unde unde extricare. Hor. S. 1. 3. 89. *Geld bejaaren 't koome van waar het wil.*

Magna cum minaris, extricas nihil. Phæd. 4. 22. 5. *Gy dreigt groote dingen, doch recht,* of *voert niets uit.*

ĒXTRĪNSĔCŪS. Adv. *Van buiten, uiterlyk, uitwendiglyk, buitenwaarts.*

Inaurata extrinsecus columna. Cic. D. 1. 24. *Een pylaar van buiten vergult.*

Pus extrinsecus emissum. Celſ. 2. 8. *Naar buiten gedrevene etter.*

Bella extrinsecus imminentia. Liv. 2. 33. *Oorlogen van buiten over 't hoofd hangende.*

Imagines irrumpunt extrinsecus nobis dormientibus. Cic. A. Q. 4. 40. *De beeltenissen, denkbeelden,* of *verbeeldingen der dingen, koomen ons in den slaap van buiten aan.*

Assumuntur extrinsecus loci. Cic. T. 2. *De plaatzen worden buiten 't onderwerp aangenomen.*

ĒXTRĪTŬS, ă, um. *Geslagen, verbryzelt, vermorselt, verplettert; uitgesleten, uitgewreven, uitgeschrapt.*

Homo magno pondere extritus. Sen. E. 57. *Een man die onder een zwaaren last verplettert is.*

Extrita litera. Varr. R. R. 2. 1. *Een letter die doorgedaan, doorgeschrapt,* of *uitgeschrapt is.*

Extritus. Lucret. 5. 1097. *Uit geslagen,* van 't vuur spreekende dat men uit een steen krijgt.

Oculi acies viribus extrita. Vitruv. 3. 3. *'t Gezicht dat zyn kracht verloren, of dat zich blind gekeken heeft, dat heel schemerend geworden is,* van 't ooge spreekende, dat naar iets ziet dat heel hoog is.

ĒXTRŬCTIO. Zie Exstructio.

ĒXTRŬCTŬS. Zie Exstructus.

ĒXTRŪDO, is, trūsi, trusŭm, trūdĕrĕ. acc. Ter. Hec. 1. 2. 98. (extrudi gebruikt Vitruv. 6. 11.) *Wechjaagen, wechzenden, uitstooten, verzenden, doen verhuizen, of vertrekken, uitdryven, uitzetten.*

Extrudere aliquem ædibus. Plaut. Au. 1. 1. 31. of ex ædibus. Plaut. Caſ. 4. 1. 18. *Iemant uit den huis jaagen,* of *stooten; uit,* of *buiten zyn huis zetten.*

Extrudere tabellarios. Cic. Br. 14. *Briefdragers,* of *postboden spoedig afzenden, afvaardigen,* of *doen vertrekken.* Merces. Hor. E. 2. 2. 11. *Goederen voort verkoopen, ten eersten aan de man helpen.*

ĒXTRUO. zie Exstruo.

ĒXTRŪSŬS, ă, um. *Wechgejaagt, uitgestooten, uitgejaagt, uitgezet, uitgedreven.*

Extruso mari aggere. Cæſ. B. G. 3. 12. 3. *'t Water der zee met dyken gehouden,* of *gestuit hebbende.*

EXTU.

ĒXTŪBĔRĀNS, antis. omn. gen. Gemma extuberans. Plin. H. 37. 11. *Een edel gesteente dat boven op bol is.*

ĒXTŪBĔRĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 31. 9. *Gezwel, blader, blaare, zweer, buil, bult op 't vel.*

ĒXTŪBĔRO, as, avi, ātŭm, ārĕ. *Zwellen, opzwellen, opbulten, uitpuilen.*

Ex radice media veluti malum extuberat. Plin. H. 21. 16. *Midden uit de wortel koomt een bult op zoo groot als een appel.*

Valles extuberat. Sen. N. Q. 6. 4. *Zy doet de dalen oprijzen, zy verheft,* of *maakt de dalen tot heuvelen,* of *bergen,* van aarde spreekende als ze schud, *of beeft.*

ĒXTŬMĔO, es, tŭmŭi, tŭmērĕ. *Opzwellen, dik worden.*

Uterus illi extumet. Plaut. Truc. 1. 2. 97. *Zyn buik word dik, hy krygt een dikken buik,* boertende, *zyn buik begint voor uit te staan.*

ĒXTŬMĔSCO, is, tŭmŭi, tŭmescĕrĕ. Plin. H. 37. 5. *Zwellen, opzwellen, dik worden, zich uitzetten,* van vruchten spreekende.

ĒXTŬMĬDŬS, ă, ŭm. Varr. R. R. 1. 51. *Hobbelig, bultig, ongelyk, vol hoogten,* of *heuveltjes,* van een land spreekende.

ĒXTŬNDO, is, tŭdi, tūsŭm, tundĕrĕ aliquid. Plaut. Most. 1. 3. 64. Val. Max. 1. 4. 4. Suet. 1. 4. 4. *Iets afdringen, afdwingen, afstruggelen, aftroonen, iets door gebeden, vleyerijen, scherpe woorden, enz. verkrygen.* Suet. Fl. 2. 5. voegt 'er by Precibus, Convicio.

Extundere artes. Virg. G. 1. 133. *Kunsten,* of *wetenschappen uitvinden, verzinnen,* of *vinden.* Honorem alicui. Virg. G. 4. 328. *Iemant eer toebrengen,* of *aanbrengen, iemans eere doen inleggen,* of *doen behaalen.*

Labor extudit fastidia. Hor. S. 2. 2. 14. *De arbeid heeft de vieshei t,* of *lekkerheit verdreven,* of *doen vergaan.*

In scuto aliquid extundere. Virg. Æ. 8. 664. *Iets op een schild slaan, dryven,* of *uitbeelden.*

EX-

EXTURBATUS, ă, ŭm. Catul. 64. 108. *Omver gesmeten*, of *geworpen*, *neêrgesmeten*, *ter aarden*, of *onder de voet gesmeten*, of *geworpen*.

EXTURBO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Omsmyten*, *omwerpen*, *omver smyten*, *neêrvellen*, *ombaalen*, *omver haalen*, *onder de voet smyten*.

Arborem radicibus exturbare. Catul. 64. 108. *Een boom met wortel en al uithouwen*, *uithakken*, of *uitroeyen*.

Exturbare aliquem loco. Plaut. Trin. 3. 3. 76. *of* ex loco. Cic. Dom. 10. *Iemant ergens uitjaagen*, of *uit verdryven*. Bonis. Cic. V. 2. 19. *of* ex bonis. Cic. Sull. 25. fortunis. Cic. P. Q. 31. *Iemant uit zyn goed zetten*, of *jaagen*, *al zyn goed afneemen*, of *van alles berooven*.

Exturbare mentem alicujus. Cic. Fr. 1. 4. *Iemants geest*, of *gemoed ontrusten*. of *onrustig maaken*. Spem pacis. Liv. 6. 21. *De hoop tot vrede wechneemen*, of *doen verdwynen*.

EXTUSSIO, īs, īvi, īrĕ. acc. Cels. 2. 8. Plin. H. 35. 15. *Iets uithoesten*, *iets door hoesten uitspouwen*, of *uitrochelen*.

EXUB.

(EXUBERANS, antĭs, omn. gen. *Overvloeyende*. De superl. Exuberantissimus staat by Gell. 3. 9.)

EXUBERATIO, ōnĭs. f. Vitruv. 1. 4. *Overvloedigheit*, *groote overvloed*.

EXUBERO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ aliqua re. *Overvloeyen*, *ergens overvloedig in zyn*, of *overvloed van hebben*.

Annus exuberat pomis. Virg. G. 2. 516. *'t Jaar is overvloedig in vruchten*, *daar zyn veel vruchten van 't jaar*.

Amnis exuberat spumis. Virg. Æ. 7. 465. *De rivier is overvloedig vol schuim*, *de stroom schuimt geweldig*.

(Exuberare, (active.) *Overvloediger maaken*, *meerder doen worden*, *overvloeyen*.

Patruus meus censebat, humum congestitiam esse meliorem materiam vindemiis exuberandis. Colum. 2. 16. *Myn oom oordeelde*, *dat de byeen gesleepte aarde bequaamer stof was om den wynoogst overvloediger*, of *grooter te maaken*.)

Herbæ favorum ceras exuberant. Colum. 9. 4. *De kruiden dienen de byen om overvloedig wasch te maaken*, *de kruiden leveren veel wasch uit tot honigraaten*.

EXUC. EXUD.

EXUCCUS. Zie Exsuccus.

EXUDO. Zie Exsudo.

EXVE. EXUG.

EXVELATUS, ă, um. Prop. 3. 13. 3. *Ontdekt*, *ontbloot*, *bloot*, *naakt*, *van een behangsel*, of *dekkleed ontbloot*.

EXUGO. Zie Exsugo.

EXUL.

EXUL, ŭlis, m. & f. Cic. Dom. 27. *Gebannen*, *uitgebannen*, *balling*. ('t Regeert een ablativus, en ook wel een genitivus.

Exul his terris. Nep. 25. 20. 4. *Uit deeze landen verdreven*.

Nunc vero exul patria. Sall. B. J. 14. *Maar nu uit het vaderland verdreven*, of *balling*.

Patriæ exul. Hor. O. 2. 16. 19. *Uit het vaderland verdreven*, of *verjaagt*.)

EXULATIO, ōnĭs. f. *Banning*, *uitbanning*, *ballingschap*.

Aliquem exulatione muldare. Flor. 1. 22. 3. *Iemant bannen*, *uitbannen*, *in ballingschap verzenden*.

EXULCERATIO, ōnĭs f. Cels. 2. 1. Plin. H. 20. 3. *Verzweering*, *een gezwel dat zich tot zweeren zet*, *een ettergezwel*, of *etterbuil*.

EXULCERATORIUS, ă, ŭm. Plin. H. 23. 7. *Dat zweeren maakt*, of *veroorzaakt*, *dat aan 't zweeren helpt*, van een kruid spreekende.

EXULCERATRIX, icĭs. f. Vis ei exulceratrix. Plin. H. 27. 12. *Het helpt aan 't zweeren*, *het heeft een zweer - of ettermaakende kracht*.

EXULCERATUS, ă, ŭm. Plin. H. 28. 9. *Verzworen*, *tot zweeren*, of *etterbuilen geworden*.

Exulceratus vir. Cic. F. 1. 1. animus. Cic. Dej. 3. *Een bits*, *bitter*, *scherp*, *fel*, *hevig man*; *gemoed*.

EXULCERO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. *Aan 't zweeren helpen*, *een zweering*, of *verzweering veroorzaaken*.

Exulcerare aures. Varr. R. R. 2. 9. *Een zweering in de ooren verwekken*, of *veroorzaaken*.

Exulcerare. acc. Plin. E. 1. 12. 1: 8. 23. 5. *Verbitteren*, *vergiftigen*, *tergen*, *quaad maaken*, *aan 't woeden helpen*, *vertoornen*.

Exulcerare animum alicujus, *of* alicui. Cic. Dej. 3. *Iemants gemoed tergen*, *gaande maaken*, *verbitteren*, of *vertoornen*.

Exulcerare gratiam alicujus. Cic. Cl. 42. *Iemants achting*, of *vriendschap benadeelen*. *schaaden*, *krenken*, *quetzen*, of *verminderen*.

EXULO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Cic. de Or. 1. 39. *Gebannen zyn*, *balling zyn*, *uitgejaagt zyn*, *als balling*, of *in ballingschap leeven*. Ter. E. 3. 5. 62. voegt 'er by A patria en Plaut. Most. 3. 1. 68. Domo. *Uit zyn Vaderland*, *huis*.

Exulat avaritia ex urbe. Plaut. P. 4. 4. 7. *De gierigheit is uit de stad gebannen*, *men ziet geen gierigheit meer in de stad*.

(EXULOR, ātŭs sŭm. ārī. *In ballingschap gejaagt*, of *verdreven worden*.

Medea iterum exulatur. Hygin. Fab. 26. *Medea word wederom in ballingschap gejaagt*.)

EXULTABUNDUS. Zie Exsultabundus.

EXULTANS. Zie Exsultans.

EXULTANTER. Zie Exsultanter.

EXULTANTIA. Zie Exsultantia.

EXULTATIO. Zie Exsultatio.

EXULTIM. Zie Exsultim.

EXULTO. Zie Exsulto.

EXULULO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Ovid. M. 1. 233. *Huilen*, *schreeuwen*, *een groot gehuil*, of *geschreeuw maaken*, *luidkee's huilen*, *bitterlyk huilen*, of *schreeuwen*.

EXUN.

EXUNDATIO, ōnĭs. f. Plin. H. 19. 3. *Watervloed*, *waternood*, *overstroming*, *overvloeying*, of *inbreuk van 't water*.

EXUNDO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Colum. 8. 17. Plin. H. 2. 103. *Overloopen*, *overvloeyen*, *overstroomen*, *overwellen*, van een stroom, waterbron, enz. spreekende.

Exundat eloquentia illa. Tac. O. 30. 5. *Die wel prekendheit is overvloedig*, *vruchtbaar*, *ryk van zaaken*.

Dolor exundat alte mersus. Sen. Oe. 5. 924. *Die zwaare smert*, *dat groote lyden barst*, of *breekt uit*; *laat zich zien*, of *vertoont zich*.

EXUNGO, ĭs, ūnxi, ūnctŭm, ŭngĕrĕ. acc. Plaut. R. 2. 7. 22. *Smeeren*, *zalven*, *stryken*, *met eenig vocht wryven*.

(EXUNGUIS, ĭs, m & f. ĕ, ĭs. n. Tertull. de Pall. 5. *Zonder nagels*; *dier*, of *dat geen nagels heeft*.

EXUNGULO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. Truc. 2. 2. 57. *De nagels afsnyden*, of *uittrekken*, *nagelloos maaken*. Nu leestmen, Hem tu, o sexungula. Te vooren wierd 'er geleezen, Hem, tuos exungula.)

EXUO.

EXUO, ĭs, ŭi, ūtum, ŭĕrĕ aliquem. *Iemant ontkleeden*, *uitkleeden*, *de kleederen uittrekken*, of *uitdoen*.

Exuere vestem. Plaut Men. 1. 3. 16. Lucret. 4. 59. *Zich ontkleeden*, of *uitkleeden*, *zyn kleêren uittrekken*, of *uitdoen*. Vestem alicui. Sen. E. 91. *Iemant uitschudden*, of *uittrekken*, *iemant zyn kleêren afneemen*.

Exuere

Exuere aliquem armis. Cæf. B. G. 5. 51. 5. Sall. B. J. 88. *Iemant ontwapenen, zyn wapenen afneemen.* Hostem impedimentis. Cæf. B. G. 7. 14. 8. *Den vyand zyn reis- en kryggstuig afneemen.* Hostem castris. Liv. 2. 53. *'s Vyands legerplaats inneemen, den vyand uit zyn legerplaats jaagen, slaan, of dryven.* Aliquem regno. Aur. Vict. V. J. 6. 14. sedibus. Tac. An. 13. 39. 4. &c. *Iemant zyn ryk, land, enz. afneemen, iemant uit zyn ryk, land, enz. jaagen, stooten, of bannen.* Se agro paterno. Liv. 2. 23. *Zich van zyn erfland ontblooten, of berooven, zyn erfland vervreemden, doorbrengen, verteeren, opmaaken, verkoopen.*

Serpens exuit annos. Tib. 1. 4. 31. Senectam. Plin. H. 20. 23. *De slang schud, of trekt haar oude vel uit.*

Exuere mentem aliquam. Virg. Æ. 4. 319. *Iets uit zyn zin zetten, ergens van zin in veranderen, eenig opzet, of voornemen laaten vaaren, of staaken.* Mores antiquos. Liv. 27. 8. Mart. 1. 106. 3. *Zyn oude zeden afleggen, zyn voorige levenswys veranderen.* Ritus profanos. Tac. An. 2. 85. 4. *Heilooze, of goddelooze gewoonten, of plechtelykheden afgaan, of verlaaten.* Reverentiam Imperii. Tac. H. 1. 55. 4. *De schuldige eerbied van 't opperste Gebied ter zyde stellen.* Promissa. Tac. An. 13. 44. 2. *Zyn beloften, of woord breeken, niet houden, of niet nakoomen; zyn trouw schenden, of verbreeken.*

Exuere humanitatem omnem. Cic. Lig. 5. (Hominem. Claud. B. Gild. 398.) *Alle menschelykheit uitschudden.* Jus fasque. Tac. H. 3. 5. 5. *Recht en billykheit schenden.* Vultus severos. Ovid. Am. 3. 4. 44. *De strengheit van zyn gelaat veranderen, een vriendelyker gelaat toonen, zagter van aart worden.* Ferociam. Tac. An. 2. 72. 1. *Zyn trots, of hoogmoed laaten zakken, of laaten vallen.* Vanitatem exuere mentibus. Sen. E. 90. *De gemoederen van hunnen ingenomen waan ontheffen, de waanwysheit uit de gemoederen bannen.*

Plane se ipse & hominem ex homine exuere videtur. Cic. Fin. 5. 12. *'t Schynt dat hy zichzelven verzaakt, en den mensch zelf uit den mensch schud:* dat is, *hy schynt van alle menschelykheit, of beleefdheit te ontaarden.*

Exuere tributa. Tac. An. 1. 59. 6. *De schattingen van den hals schudden, of weigeren te betaalen.* Pacem. Tac. H. 5. 5. 5. *De liefde des Vaderlands uitschudden, of verliezen, zyn Vaderland vergeeten.* Magistrum. Tac. An. 14. 52. 5. *Zyn Meester afschaffen, de zak geeven, of niet meer gebruiken.*

Exuere jugum. Liv. 35. 17. Servitutem. Liv. 34. 8. Servitium. Tac. H. 4. 25. 5. Se jugo. Liv. 34. 13. *Het jok afschudden, de boegen der slavernye breeken, zich in vryheit stellen.*

Exuere se laqueis. Cic. V. 5. 58. *Zich uit de strikken redden, ontwikkelen, of ontwerren, de laagen ontkoomen waar in men verwert, of gevallen is.*

EXUP.

ĔXŬPĔRĀBĬLĬS. Zie Exsuperabilis.

ĔXŬPĔRĀNTĬĂ. Zie Exsuperantia.

ĔXŬPĔRĀTĬO. Zie Exsuperatio.

ĔXŬPĔRO. Zie Exsupero.

EXUR.

ĔXŪRDO. Zie Exsurdo.

ĔXŪRGO. Zie Exsurgo.

ĔXŪRO, is, ūssi, ustum, ūrĕrĕ. acc. Virg. Æ. 5. 635. *Verbranden, branden, uitbranden, afbranden.* Zomtyds word 'er Flammis by gevoegt. Zoo doet Plin. H. 2. 68.

Alicui oculos exurere lampadibus ardentibus. Plaut. Men. 5. 2. 88. *Met brandende fakkels iemant de oogen verbranden.*

Vivus exustus est. Cic. V. 1. 27. *Hy is levendig verbrandt.*

Mihi ex animo exuri non potest, esse Deum. Cic. N. D. 3. 3. *Men kan my uit het gemoed niet wisschen, dat 'er een God is.* Zommige leezen Exui of Erui.

EXUS.

ĔXŪSCĬTO. Zie Exsuscito.

ĔXŪSTĬO, ōnis. f. *Brand, verbranding, uitbranding, brandstichting.*

Exustio terrarum. Cic. Somn. Sc. 7. *De verbranding, of het verbranden van de aarde.* Solis. Plin. H. 17. 24. *De hitte, brand, of 't branden van de zon.*

ĔXŪSTŬS, ă, ūm. Cic. Man. 2. *Gebrand, verbrand, uitgebrand, geschroeit, geroost, gezengt.*

Exustus. Cic. Cl. 5. *Verbrand, verzengt, verdroogt, verdort, verwelkt, verslenst, dor, droog,* van een bloem, veld, enz. spreekende.

EXUT.

ĔXŪTŬS, ă, ūm. Plaut. Trin. 2. 4. 5. *Ontkleed, uitgekleed, ontdaan, uitgeschud, uitgetrokken, afgelegt.*

Exutus bonis. Tac. An. 4. 21. 4. *Van zyn goed ontzet, of beroofd, uit zyn goederen gejaagt.*

Exuta mortalitate in cælum iit. Plin. H. 35. 11. *De sterfelykheit afgelegt hebbende, is hy ten hemel gestegen, of gevaaren.*

EXUV.

ĔXŬVĬÆ, ārum. f. plur. *Roof, buit.*

Exuviæ nauticæ. Cic. Man. 18. *Roof, of buit ter zee behaalt.*

Exuviæ serpentis. Virg. G. 3. 440. Suet. N. 6. 8. *Een uitgeschud slangevel.* Leonis, &c. Virg. Æ. 9. 307. *'t Vel, of de huid van een leeuw, een leeuwenhuid, enz.*

(Exuviæ. *Kleederen die iemant afgelegt, of uitgetrokken heeft, of die hem ontnomen zyn.*

Visus est videre filium cum exuviis Jovis. Suet. A. 94. 9. *'t Heeft hem toegescheenen dat hy zynen zoon zag in de kleederen die Jupiter afgelegt had.*

Has exuvias mihi ille perfidus reliquit. Virg. E. 8. 91. *Die meineedige heeft my deeze kleederen nagelaaten.*

Exuvias facere. Plaut. Men. 1. 3. 13. *Een kleed afleggen.*)

F.

FAB.

FĂBĂ, æ. f. Cic. D. 1. 30. Virg. G. 1. 215. *Een boon, zeker schelgewas.*

Hæc in me cudetur faba. Ter. E. 2. 3. 90. *Men zal my daar meê beschuldigen, ik zal daar de schuld van hebben, die zwarigheit zal my op 't hoofd vallen;* boertende, *deeze storm zal op myn dak waayen.*

FĂBĀCĔUS, ă, ūm. Pallad. 12. 1. *Van boonen, dat tot boonen behoort.*

FĂBĀCĬĂ, æ. f. Plin. H. 18. 12. *Een boonekoek, een koek van boonemeel gebakken.*

FĂBĀGĬNUS, ă, ūm. Fabaginum acus. Cato R. R. 55. *Kaf van boonen, boonenkaf.*

FĂBĀLĬĂ, ĭum. n. plur. Colum. 2. 10. *Een boonenakker, een akker met boonen bezaait.*

Major pars malunt fabalia maturæ sationis, quam trimestrem fructum ejus. Plin. H. 18. 12. *De meeste houden meer van vroeg gezaaide, of vroeg gepoote boonen, dan van die in drie maanden aankoomen, of hunne wasdom krygen.*

Fabalia. Plin. H. 17. 9. Cato R. R. 38. *Boonestroo, boonestoppels.*

FĂBĀLĬS, is. m. & f. alĕ, is. n. Plin. H. 22. 25. *Van boonen, dat tot boonen behoort.*

Fa-

Fabales stipulæ. Ovid. F. 4. 725. *Boonsteelen, boonstoppels.*

FĀBĀRIS, is. m. Virg. Æ. 7. 715. *De Farfa*, een stroom van Italiën, die 't land der Sabijnen besproeit hebbende, zich in den Tyber stort.

FĀBĀRIUS, ă, ŭm. Fabarium pilum. Cato R. R. 10. *Een boonestamper, een stamper om boonen mee te stampen*, of *te stooten.*

Insulæ Fabariæ. Plin. H. 4. 13. *De Fabarische*, of *Boonenlanden.* Eilanden in de Noordzee dus genoemt wegens den overvloed der boonen die 'er de aarde van zelf voortbrengt.

FABE.

FĀBĔLLĂ, æ. f. Sen. E. 77. *Een vertellingie, kluchtje, poetsje, quakje, sprookje, histortjte*, of *avontuurtje.*

Alicui fabellas referre. Tib. 1. 3. 85. *Iemant sprookjes, kluchtjes*, of *avontuurtjes vertellen.*

Fabella. Cic. D. 2. 38. Hor. S. 2. 6. 78. *Een verzierzeltje, verdichtzeltje.*

Fabella. *Een toneelstuk*, *een bly-* of *treurspel.*

Fabellæ Euripidis, Terentii. Cic. Fin. 1. 2. *De treurspelen van Euripides, de blyspelen van Terentius.*

Fabella. Cic. de Or. 2. 59. *Een besteken*, of *doorsteken werk*, *een slimme trek.*

FĀBĔR, bri. m. Cic. V. 5. 19. Hor. S. 1. 8. 2. Phæd. 4. 7. 3. *Een handwerker, ambachtsman, werkmeester, werkbaas, handwerksman, werkman.* Dit is een gemeene naam van die in hout, elpenbeen, marmer, steen, metaal, enz, arbeiden.

Fabris omnium generum in publica officina inclusis. Liv. 26. 51. *Hebbende in een openbaare werkplaats allerlei handwerksluiden opgesloten.*

Faber marmoris, eboris, æris. Hor. E. 2. 1. 96. *Een werkbaas in 't marmer, yvoor, koper:* anders *een beeldhouwer, een konstenaar in yvoorwerk, een kopersmit, koperslager, geelgieter.*

Faber ædium. Gell. 19. 10. *Een bouwmeester, een huistimmerman.*

Faber ferrarius. Plaut. R. 2. 6. 47. *Een smid, yzersmid, slotemaker, enz.* Ærarius. Plin. H. 34. 8. *Een koperslager, kopersmid, koper-* of *geelgieter.* Argentarius. Javol. Dig. 34. 2. 39. *Een zilversmid.* Marmorarius. Sen. E. 90. *Een marmersteenhouwer.* Tignarius. Cic. Cl. 73. Lignarius. Liv. 35. 41. Materiarius. Plaut. M. G. 3. 3. 46. *Een timmerman, witwerker, schrijnwerker, enz.* Vascularius. Ulp. Dig. 19. 5. 20. *Een pottebakker.*

Fabri. Caf. *by* Cic. Att. 9. 8. subj. 1. *Dragers der oorlogstuigen*, Volgens Titus Livius, 1. 43.

Faber est suæ quisque fortunæ. Appius Poëta *by* Sall. R. O. 1. *Elk is de werkmeester*, of *uitwerker van zyn eigen geluk.*

Faber. Ovid. Hal. 110. Colum. 8. 16. *Een spiegelvisch.* Zekere treffelijke visch die in de engte van Gibralter wird gevonden, dus genoemt vermids hy graaten als Smids gereedschap heeft.

† Fabri. Mart. 10. 48. 16. *Ambachtsluiden, arbeidsvolk, handwerkers, de gemeene man, 't slechte volk.* Hy noemt het deel, by vervanging, voor 't geheel.

† Faber. Plaut. Most. 1. 2. 54. *Opvoeder, onderwyzer, onderrichter.* Hy spreekt van een Vader die zijne kinderen wel opbrengt.

FĀBĔR, bră, brŭm. Ars fabra. Ovid. F. 3. 383. *Allerhande ambachtshanteering*, of *konst*, 't zy in hout, yzer, zilver, enz. (De superl. Faberrimus staat by Apul. Fl. 346.)

FABI. FABR.

FABĬRĂŬM, i. n. *Bremen*, een Hanseestad, Hertogdom, en Aardschbisdom van Duitschland, in Neder-Saxen, op den Weserstroom.

FABRĀTĔRĬĂ, æ. f. Cic. F. 9. 24. Juv. 3. 224. Sil. 8. 386. *Falvaterre*, een vlek der oude Volkeren, op de grenzen van Napels, by de Liris-stroom.

FABRĀTĔRNĪ, ōrŭm. m. plur. Liv. 3. 5. *Falvaterraners, die van Falvaterre*, zeker volk van Italiën.

FABRĒ. Adv. *Konstig, konstelyk, konstiglyk, konstryk, naar de regelen der konst.* (De superl. Faberrime staat by Apul. M. 2. 116.)

Argentum fabre factum. Cic. V. 2. 34. *Konstiglyk*, of *konstig gewrocht zilverwerk.*

Fabre. *Heel fraai*, of *heel wel, meesterlyk, treffelyk, verstandig, snedig, schrander, aardig, heel geestig.*

Apologum fecit quam fabre. Plaut. St. 4. 1. 64. *Hy heeft heel geestig een histery verdicht, meesterlyk een vertellingje verzonnen.*

Hoc factum est fabre. Plaut. Men. 1. 2. 23. *Dit is meesterlyk*, of *verstandiglyk gemaakt, dit is een meesterstuk, dit is met verstand*, of *overleg gedaan.*

(FABRĔFĂCĬO, fēcī, factŭm, ĕrĕ. *Timmeren, bouwen.*

Duilius classem validam fabrefecit. Aur. Vict. V. J. 38. 1. *Duilius heeft een zwaare vloot getimmert.*)

FABRĔFACTUS, ă, um. *Konstiglyk*, of *heel fraai gemaakt*, of *gebouwt*, van zekere vaten, schepen, enz sprekende. Zommige schrijven Fabre factus in twee woorden.

Vasa ex ære fabrefacta. Liv. 26. 21: 54. 52. *Konstiglyk gewerkte kopere vaten.*

Hæc fallacia est fabrefacta a nobis. Plaut. Cas. 5. 1. 8. *Dit bedrog is van ons gesmeedt, verzonnen*, of *bedacht.*

FABRĬCĂ, æ. *De konst van in hout, metaallen, enz, te konnen arbeiden*, of *werken.*

Materia quid juvaret, nisi confectionis ejus fabricam haberemus. Cic. D. 1. 51. *Wat zoude de stof helpen, zoo wy de konst van 't maaken*, of *bewerken niet hadden?*

Fabrica. Lucret. 4. 516. Vitruv. 1. 1. *De bouwkonst*, of *bouwkunde.*

Fabrica æraria, ferraria. Plin. H. 7. 56. Æris & ferri. Cic. N. D. 2. 60. *De konst*, of *kunst om in koper, in yzer te werken.* Materiaria. Plin. H. 7. 56. *De konst om in hout te werken.*

Fabrica. Cic. N. D. 2. 13. *Het ambacht, 't handwerk, de konst, 't beroep der handwerksluiden.*

Fabrica. Ter. Ad. 4. 2. 45. *Een winkel, werkhuis*, of *werkplaats.*

Carpentaria fabrica. Plin. H. 16. 8. *Een timmermans winkel.*

Epicurus docuit natura effectum esse mundum, nihil opus fuisse fabrica. Cic. N. D. 1. 21. *Epikuur heeft geleert dat de waereld een gewrocht der natuur was, of van zelf was ontstaan, zonder dat 'er een werkmeester toe nodig ware.*

Fabrica. *De t'zamenstelling, schikking, t'zamenvoeging, 't gestel, de gesteltheit, de ordening*, van de deelen der waereld, van 's menschen ligchaam, enz.

Admirabilis fabrica membrorum animantium. Cic. N. D. 2. 47. *Het verwonderenswaerdige gestel van de ledematen der dieren.*

Fabrica. Plaut. Pœn. 5. 2. 139. *Een list, looze streek, treek, konstgreep*, of *vond*, om iemant te bedriegen, of op te ligten.

Ad senem aliquam fabricam fingit. Ter. H. 3. 2. 34. *Hy verzint een vond om den ouden te bedriegen.*

FABRĬCĀTĬO, ōnis. f. *'t Gestel, het maaksel, de gestalte, de stant*, of *t'zamenstelling, de schikking*, of *t'zamenvoeging* der deelen van iets, wat het ook zy.

Hominis fabricatio. Cic. N. D. 2. 55. *'t Gestel*, of *'t ligchaamsgestel van den mensch.*

FABRĬCĀTŎR, ōris. m. Cic. A. Q. 4. 38. *Een werkmeester, werkbaas, handwerker, handwerksman, ambachtsman, konstenaar.*

Fabricator navis. Hygin. Fab 14. *Een scheeps-*

scheepstimmermans baas, *een die een schip gebouw: heeft*. Tauri aheni. Ovid. Tr. 5. 12. 47. *De maker*, of *vinder van den koperen stier*. Doli. Virg. Æ. 2. 264. *De vinder*, of *maker van een oorlogswerktuig om de vyanden meê te besloolen*, of *te bestormen*. En niet, *de vinder van een list*.

Fabricator mundi. Ovid. M. 1. 17. Quintil. I. O. 2. 16. *De werkmeester der waereld*. Olympi. Manil 5. 31. *De maker des hemels*, of *van den hemel*.

† Dolor & morbus lethi fabricator uterque est. Lucret. 3. 473. *De pyn en ziekte zyn beide oorzaaken van de dood*.

(FABRICĀTRĪX, Icis. f. *Een werkvrouw*, *ambachtsvrouw*, *werkster*.

Voluptas est fabricatrix mortis. Lactant. 6. 22. *De wellust is een werkster*, of *oorzaak van de dood*.)

FABRICĀTUS, ă, ŭm. Cic. Tim. 6. Virg. Æ. 2. 46. *Gesmeedt*, *gewrocht*, *gemaakt*, *gewerkt*.

Axis fabricatus ad circinum. Vitruv. 10. 9. *Een as*, of *spil naar den passer afgerond*, *volgens den passer gemaakt*.

Pocula fabricata fago. Ovid. M. 8. 669. *Bekers van beukenhout gemaakt*.

Scenæ fabricatæ ad ostentationem histrionum. Sall. *by* Macrob. S. 3. 13. *Opgerechte tooneelen om 'er blyspelen op te vertoonen*.

FABRICIŬS pons. Hor. S. 2. 3. 36. *De brug van Fabricius*. Deeze brug wierd in den beginne pons Tarpejus genoemt, ter oorzaak dat ze by de Tarpejaansche rots lag, daar na kreeg ze den naam van pons Fabricius, die ze herstelde; en tegenwoordig word ze pons quatuor capitum genoemt, om dat 'er vier beelden aan den opgangk op staan.

FABRICO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Manil. 1. 132. *Maaken*, *bewerken*, *bearbeiden*, *smeeden*, *in hout*, *metaal*, *enz. werken*.

Fabricare gladium. Cic. R. P. 3. Quintil. I. O. 3. 2. 2. *Een degen maaken*, *de kling van een zwaerd*, of *een zwaerd smeeden*. Navem. Phæd. 4. 6. 22. *Een schip bouwen*, of *timmeren*. Crucem. Sen. Marc. 12. *Een kruis*, of *galg maaken*. Cratera. Ovid. M. 13. 683. *Een drinkschaal maaken*. Haras. Colum. 7. 9. *Verkensschotten*, of *zwynekotten opslaan*. Lacus. Manil. 4. 264. *Vyvers*, of *waterkommen graaven*, of *delven*.

Mundus globosus est fabricatus. Cic. Tim. 6. *De waereld is rond gemaakt*.

Arma fabricavit usus. Hor. S. 1. 3. 103. *De nood heeft de wapenen gemaakt*, *verzonnen*, *uitgevonden*, of *gesmeed*, *door den nood zyn de wapenen uitgevonden*.

Fabricare verba. Cic. A. Q. 4. 6. *Woorden smeeden*, *verzinnen*, *uitvinden*, of *bedenken*.

Animum format & fabricat Philosophia. Sen. E. 16. *De Wysgeerte vormt en beschaaft het gemoed*.

† Fabricare aliquem. Manil. 1. 772. *Iemant leeren*, *onderwyzen*, *oeffenen*, *onderwys geeven*.

FABRICŌR, āris, ātūs sūm, āri. Lucret. 3. 718. *Maaken*, *smeeden*.

Fabricari signa. Cic. Off. 1. 41. *Beelden maaken*, *houwen*, of *snyden*. Naves. Tac. An. 15. 37. 2. *Schepen bouwen*. Plaustrum. Hygin. P. A. 2. 4. *Een wagen maaken*. Gladium Cic. R. P. 3. *Een degen maaken*.

Astra fabricatus in cælo est. Cic. T. Q. 1. 25. *Hy heeft de sterren in den hemel gemaakt*, *gestelt*, of *geplaatst*.

Ea Deus ad usum hominis fabricatus pene videtur. Cic. N. D. 1. 2. *Godt schynt byna deeze dingen tot gebruik van den mensche gemaakt te hebben*.

Fabricari. Cic. A. Q. 4. 10. *Maaken*, *schikken*, *t'zamenstellen*, of *voegen*, de waereltsdeelen, leden der dieren, van Godt, *of* van de Natuur spreekende.

Fabricari aliquid. Plaut. As. 1. 2. 89. *Iets smeeden*, *bedenken*, *brouwen*, of *verzinnen*.

FABRĪCUS, ă, ŭm. Ars fabrica. Paul. Dig. 33. 7. 19. *Het handwerk*, *'t ambacht*, *de handteering*, *de kunst*, *'t beroep der werkluiden*.

FABRĪLIS. is. m. & f. ilĕ, is. n. Cic. Att. 6. 1. Virg. Æ. 8. 415. Hor. E. 2. 1. 116. *Van een handwerks- of ambachtsman*, *dat de handwerkslnden betreft*.

Fabrile fepimentum. Varr. R. R. 1. 14. *Een schutzel*, of *staketzel van een timmerman gemaakt*.

(FABRĪLITĔR. Prud. A. 519. *Werkende*, *arbeidende*.)

FABU

FĂBŬLĂ, æ. f. Plaut. St. 5. 4. 8. *Een boontje*.

FĀBŬLĂ, æ. f. *Een verzierzel*, *verdichtzel*, *vertelling*, *quakje*, *praatje*, *sprookje*, *kluchtje*.

Fabulam esse. Hor. Ep. 11. 11. Tib. 2. 3. 31. Fieri. Hor. E. 1. 13. 9. Tib. 1. 4. 83. *Een sprookje onder 't volk worden*, *op de tong van al de waereld ryden*, *voor een gelletje loopen*.

Vitare fabulam. Cic. Pet. Conf. 14. *De naspraak myden*, of *ontgaan*, *quaadspreken*, *achterklap*, *lastertaal*, *de praat van de menschen schuuwen*, of *myden*.

Id est in fabulis. Suet. A. 70. 1. *Men spreekt daar sterk van*, *al de waereld praat daar van*, *daar word veel van gesproken*, *een ieder weet daar van te spreeken*, *dat is in ieders mond*.

Cinis, & manes, & fabula fies Pers. 5. 152. *Daar zal niets van u overblyven dan uwe assche*, *uwen geest*, *en een slecht praatje*.

Lupus in fabula. Ter. Ad. 4. 1. 21. Cic. Att. 13. 33. *Als men van den wolf spreekt*, *ziet men de staert*. Dit is een spreekwoord dat men gebruikte wanneer iemant ergens schielyk inquam daar van hem gesproken wierd, vermids men straks zweeg, als of men van den wolf was gezien, die, na veeler gevoelen, den geenen de spraak beneemt die hy 't eerst ziet. Wy zeggen boertende in diergelyken voorval: *Als men van de duivel spreekt is hy 'er dichte by*.

Quæ hæc est fabula? Ter. E. 4. 4. 22. *Wat hoor ik daar? Wat is dat voor een praatje?*

Fabula. *Verhaal*, *vertelling*.

Extrahit insomnes bellorum fabula noctes. Lucan. 4. 201. *Men brengt heele nachten slaapeloos*, *met het verhaal der oorlogsgevallen*, *door*.

Silet sine fabulis hilaritas. Petron. 70. *De vrolykheit (van een gezelschap) is zonder vertellingjes*, of *kluchtige praatjes straks gedaan*.

Falsa est fabula ea generis vestri. Ovid. M. 8. 123. de genere. Sen. H. Oe. 1. 147. *Dat men van uw geslacht zegt is valsch*, *'t geen men van uwe afkomst verhaalt is onwaarachtig*.

Fabula est. &c. seq. inf. Gell. 19. 12. *Men zegt*, *men verhaalt*, *men vertelt*, *dat*, *enz*.

Fabulam inceptat. Ter. An. 5. 4. 23. *Hy begint daar een quak*. *Hy begint daar wat uit zyn duim te zuigen*.

Cornicinus ad suam veterem fabulam rediit. Cic. Att. 4. 2. *Kornicinus is weêr tot zyn oude deuntje*, dat is, *oude manieren*, of *parten gekeert*.

Fabula. Tib. 4. 1. 80. (Fabula ficta. Phæd. 2. 5. 6.) *Een verzierzel*, *verdichtzel*, *sprookje*, *een leugenachtige*, of *verzierde vertelling*.

Fabula. *Het overslag*, *'t voornemen*, *'t opzet*, *'t beleid*, *'t overleg*, *'t bestier*, *'t oogmerk*, *het doelwit van iets*.

Hem tibi omnem fabulam. Plaut. Ps. 2. 4. 64. *Zie daar 't gansche voornemen*.

Fabula. Hor. E. 2. 1. 80. *Een dicht*, *gedicht*.

Fa-

Fabula. *Een tooneelstuk, tooneelspel.* Fabulam docere. Cic. Cl. 18. dare. Cic. T. Q. 1. 2. *Een tooneelspel vertoonen, of aan 't volk ten besten geeven.* Agere. Ter. prol. E. 19. *Een tooneelstuk speelen, of vertoonen.*

Dum hæc fabula inter amantes luditur. Petron. 55. *Terwyl deeze klucht, of dit spel tusschen de gelieven gespeelt word.*

Quomodo fabula, sic vita: non quam diu, sed quam bene acta sit, refert. Sen. E. 77. *Gelyk een tooneelstuk is het leven: daar is zoo veel niet aangelegen, hoe lang, maar hoe wel het gespeelt is.*

Fabulam ætatis peregit. Cic. S. 18. *Hy heeft de rolle van zynen leeftyd afgespeelt.*

FĀBULĀRIS, is. m. & f. ārĕ, is. n. *Verdicht, verziert, dat verdichtzelen behelst, dat van verdichtzelen, of verzierzelen handelt.*

Historia fabularis. Suet. T. 70. 6. *Een verzierde, of verdichte geschiedenis.*

FĀBULĀTŌR, ōris. m. Suet. A. 78. 4. *Een prater, konter, zoete verteller.*

Erat fabulator elegantissimus. Sen. 122. *Hy was een heel zoete prater.*

Fabulator. Gell. 2. 29. *Een verdichtzelschryver, een leerzaame verzierzelschryver*, gelijk Æsopus, Phædrus, enz.

Herodotus, homo fabulator. Gell. 3. 10. *Herodotus, een leugenachtig Geschichtschryver.*

FĀBŬLO, ās, ārĕ cum aliquo. Plaut. M. G. 2. 4. 18. *Met iemant praaten, konten, spreeken, of gesprek houden.*

FĀBŬLŎR, āris, ātus sum, āri. *Praaten, konten, spreeken, gesprek houden.*

Fabulari cum aliquo. Plaut. M. G. 2. 5. 33. Gell. 1. 10. *Met iemant praaten, konten, spreeken, of gesprek houden.* Inter se. Plaut. E. 2. 2. 53. *Te zamen praaten, met malkanderen redenwisselen, t'zamen spreeken, of gesprek houden.*

Fabulari aliquid. Plaut. Truc. 1. 2. 80. *Iets zeggen, vertellen, verhaalen.*

Illud mihi cibus est quod fabulare. Plaut. Cist. 4. 2. 54. *Uwe woorden zyn my als lekkere gerechten, 't geen gy my verhaalt smaakt my als lekkere spyze.*

Fabulari aliquid de aliquo. Liv. 45. 39. *Van iemant iets vertellen, of verhaalen.* Falsa apud aliquem. Plaut. E. 5. 1. 38. *Iemant leugens vertellen.*

Ut aperte tibi nunc fabuler. Ter. Ph. 4. 3. 49. *Op dat ik tegens u rond uit, vry uit, openhertig, of recht uit spreeke.*

De istis rebus plura fabulabimur. Plaut. Trin. 3. 2. 85. *Wy zullen daar breeder van spreeken, wy zullen meer van die dingen handelen.*

FĀBŬLŌSĒ. Adv. Plin. H. 37. 10. *Leugenachtig, op eene verdichte, verzierde, of leugenachtige wyze.* De compar. Fabulosius staat by Plin. H. 7. 48. en de superl. Fabulosissime by Plin. H. 5. 1.

Fabulose tradita. Colum. 9. 2. *Dingen die leugenachtig geschreven zyn.*

FĀBŬLŌSITĀS, ātis. f. Plin. H. Præf. 4. *Verziering, verdichting, een leugenachtige wyze waar op een zaak verhandelt word.*

FĀBŬLŌSUS, ă, ūm. Hor. O. 1. 22. 7. Flor. 2. 6. 9. *Vermaart, berucht, beroemt, roemruchtig, befaamt, daar veel van gesproken word.* De compar. Fabulosior staat by Plin. H. 33. 1. en de superl. Fabulosissimus beneden by Plinius.

Fabulosissimus Africæ mons. Plin. H. 5. 1. *De vermaartste, of beruchtste berg van Afrika.*

Fabulosus. Phæd. 3. 10. 7. Curt. 3. 1. 2. *Leugenachtig, vol verzierzelen, of verdichtzelen, 't geen van verdichtzelen handelt,* van oude schriften, gedichten, enz spreekende.

Fabulosus. Quintil. I. O. 1. 8. *Verziert, verdicht, verzonnen.*

(Fabulosus. *Snapachtig, klapachtig, kakelachtig, die vermaak heeft om iets te vertellen.*

Palumbes texere me puerum extra limen fabulosæ altricis. Hor. O. 3. 4. 9. *De wilde duiven hebben my noch een kind zynde bedekt buiten 't huis van myn minne, die my altyd wat vertelt.*)

FĀBŬLŪM, i. n. Gell. 4. 11. *Een boon: ook bilzenkruid, dolkruid.*

Fabulum. Lucil. *by* Non. 2. 813. *Boonestroo, boonekaf.*

FACE.

FĂCESSO, is, cessi *of* cēssivi *of* cēssii, cēssitūm, cēssĕrĕ jussa, dicta, promissa. Enn. *en* Afran. *by* Non. 4. 196. Virg. G. 4. 548. *Doen, uitvoeren, volbrengen, nakoomen, volvoeren*, iemants bevelen, zijn woord, *of* belosten.

Facessere alicui negotium. Cic. F. 3. 10. Cl. 57. *Iemant eenig spel, of eenige moeite maaken, eenige moeijelykheit verwekken, of aandoen.* Periculum. Tac. An. 1. 74. 2. *Iemant in eenig gevaar brengen.*

Honorum cupiditas quid non in nostra civitate laboris, quid non sollicitudinis negotiique facessit? Cic. Consol. p. 1445. *Wat baart de eerzugt, of begeerte tot hoogheit, geen moeite, zorge en beweginge in onze stad?*

Rem facessit. Plaut. R. 4. 4. 17. *Hy dringt de zaak (als eischer) aan*, van een geding spreekende.

Facessere. Ter. Ph. 4. 3. 30. Plaut. Cic. *en* Afran. *by* Non. 4. 196. *Ergens van daan gaan, van daan trekken, of vertrekken, deurgaan, zich wech pakken, of zich wechmaaken.*

Facessere ex urbe. Liv. 6. 17. *Uit de stad gaan, of vertrekken, zich uit de stad begeeven, of wech pakken.*

Facessere ab omni societate Reipublicæ. Cic. L. L. 1. 13. *Zich van alle Staatszorgen, of Staatszaaken ontslaan, alle bewind van Staatszaaken afleggen.*

Ab hoc facessite. Enn. *by* Non. 4. 196. *Houd u van hem af, houd geen kennis, of gemeenschap met hem; heb niet meer met hem te doen, schei u van hem af.*

Facesse hinc illum. Liv. 1. 47. *Doe hem hier uit gaan, of hier uit vertrekken; dryf, of jaag hem hier uit, of van daan; doe hem van hier vertrekken.*

Dictum facesse doctum. Plaut. Men. 2. 1. 24. *Stel de scherpzinnigheden aan een zyde, laat de spitsvinnige praat vaaren.*

FĂCĒTĒ. Adv. Ter. E. 2. 2. 57. *Aardig, aardiglyk, geestig, genoeglyk, vrolyk, kluchtig, koddig, vermakelyk, listiglyk.* De compar. Facetius staat by Cicero beneden, en de superl. Facetissime by Cic. de Or. 2. 55.

Facete Piso Stoicos irridebat. Cic. Fin. 4. 26. *Piso scherste, of spotte aardig met de Stoicynen.*

Facete concedas adversario id ipsum quod tibi ille detrahit. Cic. de Or. 2. 71. *Staa uwen tegendinger op een aardige wyze toe dat hy u beneemt, of weigert.*

Ut facete orationem ad servitutem contulit. Plaut. Capt. 2. 2. 26. *Hoe aardig, of hoe geestig heeft hy zyn rede op de dienstbaarheit gedraait, of toegepast!*

Hanc ego rem exorsus sum facere & callide. Plaut. P. 4. 1. 7. *Ik heb deeze zaak aardiglyk en listiglyk begonnen.*

Maledictio, si jactatur facetius, urbanitas nominatur. Cic. Cœl. 3. *Het quaadspreeken, wanneer het aardiglyk geschied, word boertery, of scherssing genoemt.*

FĂCĒTIÆ, ārum. f. plur. *Spotternyen, scherssingen, boerteryen, koddigheden, aardigheden, geestigheden, snakeryen, zoete loopjes.* Men vind Facetia in singulari by Plautus en Gellius in de volgende voorbeelden.

Hæc facetia est amare inter se rivales duos. Plaut. St. 1. 4. 47. *Het is iets geestigs twee tegenvryers te zien die veel van malkanderen houden.*

(Fa-

(Facetia fermonis Plauto congruentis. Gell. 3. 3. *De geestigheit der reden Plautus wel passende.*)

Leporum disertus puer & facetiarum. Catull. 12. 9. *Een heel aardig en geestig kind, een kind vol geest en aardigheit.*

Fluere facetiis. Plaut. M. G. 4. 8. 12. *Heel genoegelyk*, of *heel vermaakelyk zyn.*

In oratione multæ facetiæ (erant.) Cic. Cl. 47. *Daar stak veel geest*, of *daar was een groote aardigheit in de rede*, *daar waren veel zoete loopjes in de rede.*

Festivitate & facetiis Scipio æqualibus suis omnibus præstitit. Cic. Cl. 32. *Scipio heeft alle zyns gelyken in hofflykheit en geestigheit te boven gegaan.*

Dulces Latini leporis facetiæ. Paterc. 1. 17. *De fraaiigheden, aardigheden, cierlykhede*, of *zoetigheden der Latynsche taale.*

Comœdiæ Latinæ Græcarum quas æmulari nequiverunt, facetiis atque luminibus obsolescunt. Gell. 2. 23. *De Latynsche blyspelen raaken door de fraaiigheden en luister der Griekische, die ze niet hebben konnen navolgen, in ongebruik*, of *achter de bank.*

Illis fastidium pro facetiis procedit. Gell. 15. 8. *Zy zyn walgelyk, naar maate dat ze fraai zyn.*

Facetiæ asperæ. Tac. An. 15. 68. 4. acerbæ. Tac. An. 5. 2. 4. *Steekende*, of *scherpe spotternyen*, of *scherssingen.*

Antonii voluntatem asperioribus facetiis sæpe perstrinxit. Cic. Pl. 14. *Hy heeft de begeerte van Antonius dikwils met zeer steekende scherssingen doorgehaalt.*

(FĂCĒTŌSUS, ă, ûm. Cic. Fin. 3. 31. *Aardig, geestig, koddig, snaakisch, boertig, kluchtig.* Zoo leest Ascensius, en Faber brengt dit woord by uit Cicero. Maar in de verbeterde handschriften leestmen Facetorum.)

FĂCĒTUS, ă, ûm. *Spotachtig, boertend, scherssend, spreeuwachtig, geestig, kortswylig, snaaksch, koddig, aardig, genoeglyk, vrolyk.* De compar. Facetior staat by Lucillius naar het gevoelen van Festus in redarguisse, en de superl. Facetissimus by Cic. L. L. 2. 15.

Hominum facetorum urbanitas. Cic. Fin. 2. 31. *De beleefdheit, hoffelykheit, wellevendheit van kortswylige*, of *vrolyke menschen.*

Mulier commoda & faceta. Ter. H. 3. 2. 11. *Een minzaam en vermaakelyk wyf.*

Extemplo facio facetum me. Plaut. Af. 2. 2. 84. *Straks begin ik vrolyk te worden, in een oogenblik stel ik my kluchtig*, of *genenglyk aan.*

Faceta ironia. Cic. Cl. 85. *Een geestige*, of *aardige bespotting.*

Facetus. *Geestig, vernuftig, aardig, scherpzinnig, spitsvinnig.*

Acuti sunt, elegantes, faceti, breves. Cic. Cl. 16. *Zy zyn spitsvinnig, cierlyk, geestig, bondig*, van zekere Redenaaren spreekende.

Qui bella aut faceta es, quæ ames hominem istiusmodi? Plaut. Truc. 5. 38. *Hoe kond gy schoon of verstandig zyn, daar gy zulk een mensch bemint?*

Tibi facetum videtur quidquid ego dixi. Cic. F. 15. 21. *Alles dat ik gesproken heb schynt u vry aardig, geestig*, of *verstandig toe.*

Carmen molle atque facetum. Hor. S. 1. 10. 44. *Een zoet en aardig dicht*, of *vaers.*

Facetæ fabricæ. Plaut. M. G. 2. 1. 69. *Aardige kneepen, listige streeken.*

Facetis vivere victibus. Plaut. Most. 1. 1. 43. *Heel lekkerlyk eeten*, of *leeven.*

Facetus. Hor. S. 1. 2. 26. Claud. Conf. Mall. 312. *Snaak, poetzemaker, maakgek, hansop, een koddige vent.*

FACI.

FĂCIĒS, ĕi. f. Varr. L. L. 5. 8. *Gedaante, gestalte, stant, aanschyn, 't maakzel, de wyze*, of *form, hoedanig*, of *op welke iets gemaakt is.*

Dicito quid insit, & qua facie memorato omnia? Plaut. R. 4. 4. 105. *Zeg wat 'er in zit, en verhaal in wat gestalte alles is.*

Rebus persona demenda est, & reddenda facies sua. Sen. E. 24. *Men moet de zaaken van haaren schyn ontkleeden, en in haar eige gedaante vertoonen.*

Facies procera. Pacuv. *by* Non. 1. 262. *Een kloeke, hooge*, of *verhevene gestalte, een groote lengte.*

Facies. *Lichaamsstant, houding van 't lichaam.*

Observandum est ut recta sit facies dicentis. Quintil. I. O. 1. 11. *Men moet waarneemen dat de spreeker*, of *de geene die spreekt, recht over eind staat.*

Facies loci. Tac. An. 4. 67. 3. *Gelegentheit, toestant*, of *gesteldheit van een plaatze.* Arboris. Plin. H. 12. 14. *De stant van een boom.* Templi. Ovid. F. 6. 281. *'t Maakzel van een Tempel, de wyze op welke een Tempel gebouwt is.* Maris, cæli. Virg. Æ. 5. 768. Gell. 13. 29. *De gedaante, toestant, gestelsenis van de zee, van den hemel.*

Facies. Cic. de Or. 1. 28. *Het aanschyn, 't wezen, het aangezicht, de gedaante, het gelaat, de trony.*

A facie absum tua. Ovid. Her. 15. 234. *Ik ben van uw gezicht versteeken*, of *beroofs.*

Nec faciem littore dimovet. Hor. O. 4. 5. 15. *Zy heeft het oog van de strand niet, ook keert zy haar aangezicht niet van 't strand.*

Perfricare faciem. Plin. H. præf. *Alle schaamte verliezen, heel onbeschaamt*, of *schaamteloos worden.*

Facies. *'t Gelaat, 't wezen, de gedaante, de uiterlyke gestalte*, of *gebaerden van iemant.*

Qua facie est? Plaut. Trin. 4. 2. 58. *Hoe is zyn wezen? hoe is hy gemaakt? van wat gestalte is hy?*

Facies. *De schoonheit, fraaiigheit, bevalligheit*, of *aantrekkelykheit van 't aangezicht.*

Faciem quærere. Prop. 1. 15. 6. *Zich blanketten, zyn aanzicht blanketten, zich opschikken, oppronken*, of *optooijen.*

Tecum facies tua non dormit. Mart. 9. 38. 5. *Gy slaapt met uwe schoonheit niet*, dat is, *gy zyt geblanket, en 's nachts legt gy 't blanketzel af.*

Vertitur extemplo facies & mentis & oris. Ovid. M. 5. 568. *Straks word de gesteltenisse van 't gemoed en het aangezicht verandert*, te weten, als men van droevig blygeestig word.

Senatus faciem secum affert, *of* In eo est expressa facies Senatus. Cic. A. 8. 8. *Hy vertoont*, of *verbeeld den Raad*, van een Afgezondenen spreekende.

Facies pugnæ. Tac. H. 2. 42. 4. *De schikking van een slag*, of *gevecht.* Urbis. Sall. B. C. 31. *'t Gezicht van een stad, de gelegentheit*, of *stant van een stad.* Sermonis. Quintil. I. O. 4. 1. *De zwier, schikking*, of *'t gestel eener reden.*

Verba aliter instructa novam faciem habent. Sen. E. 79. *De woorden op een andere wyze geschikt, krygen een nieuwe gedaante*, of *schynen heel nieuw te zyn.*

In faciem pacis venire. Tac. An. 13. 38. 2. *De schyn maaken van den vrede te sluiten*, of *vrede te maaken.*

Non alia facies est quieti moderatique Imperii, quam sereni cæli & nitentis. Sen. Cl. 1. 7. *De gedaante van eenen vreedzaamen en welgestelden staat, is die van eenen klaaren en helderen hemel gelyk.*

Contra belli faciem tuguria plena hominum erant. Sall. B. J. 46. *De hutten waren vol volks tegens de (gewoone) wyze des oorlogs.*

Facies colorum est multiplex. Gell. 2. 26.

2.16. *Daar zijn veelderlei slach van verven.*
Talem faciem animi nobis proponimus, qualis est hydræ. Sen. E. 113. *Wy stellen ons de ziel als de Hyderslang voor.*
Prima facie. Papin. Dig. 34. 1. 10. *Aanstonds, ter eerster opslag, dadelyk, terstond, ten eersten aanzien.*
Stultis omnis videtur nova rerum & inopinata facies. Sen. E. 76. *Den gekken schynt alles nieuw en wonderbaar te zyn.*
Facies tristis. Curt. 3. 13. 11. *of* miserabilis. Curt. 5. 4. 28. *Een droevig*, of *deerlyk gezicht, een deerlyk schouwspel.*
Illa facies pulcherrima est. Sen. N. Q. 4. 2. *Dat is iets fraais om te zien, dat gezicht is zeer schoon.*
Facies dira. Virg. Æ. 8. 194. *Afschouwelyke dingen, schrikkelyke dingen om te zien, vervaarlyke gedaanten*, of *gezichten.*
Facies alleen, *of* Facies pictæ. Juv. 8. 157. *Schilderyen, beelden, afbeeldzels.* Sacræ. Perf. 2. 56. *Gewyde*, of *heilige beelden.*
Facies. *Een spookzel, verschynsel, spook, nachtgezicht.*
Facies scelerum. Virg. Æ. 6. 560. *Verscheide slach van schelmstukken.*
Facies. *Gedaante, schynsel, beeltenis.*
Faciem ad serenam subito mutatur dies. Phæd. 4. 16. 5. *Het word in een oogenblik schoon weêr.*
Divitis hæc magni facies erit. Petron. 42. *Dit zal de schildery*, of *'t afbeeldzel van een zeer ryk man zyn.*
Non tenent stellæ faciem minores. Sen. H. 2. 748. *De mindere sterren* (te weten dicht by de Maan) *behouden haar licht*, of *glansch niet, worden verduistert.*
Faciem componere pugnæ. Tib. 4. 1. 100. *Een heir*, of *leger in slagorde stellen.*
Facie majoris vivere census. Juv. 7. 137. *Een grooten staat voeren.*
Verte omnes tete in facies. Virg. Æ. 12. 891. *Bezoek het op allerlei wyze, stel alle middelen*, of *konstgreepen in 't werk.*
(Facies. *Een vertoog, een gestalte*, of *stant.*
Decora facies, non Vitellio principe dignus exercitus. Tac. H. 2. 89. 4. *'t Was een schoon vertoog, en een leger dat Vorst Vitellius niet paste.*
Hæc dextri cornu facies erat. Curt. 4. 13. 28. *Dat was de stant van de rechter vleugel, zoo vertoonde zich de rechter vleugel.*)
FĂCIFĔR, ĕri. m. *Toortsdrager, fakkeldrager.* Dit woord word niet dan in 't Codex van Justinianus gevonden.
FĂCĬLĔ. Adv. *Ligtelyk, gemakkelyk, zonder moeite, zonder ongemak*, of *zonder arbeid.* De compar. Facilius staat by Seneca beneden, en de superl. Facillime beneden by Cicero.
Humanus animus facilius sequitur quam ducitur. Sen. Cl. 4. 24. *Een mensch gemoed volgt ligter van zelf, dan dat het zich laat leiden.*
Dona fortunæ facile effluunt. Sen. Thy. 3. 536. *De tydelyke goederen*, of *de gaven van 't geluk worden ligtelyk verloren.*
Illi facile fit quod doleat. Ter. E. 3. 1. 58. *Hy word heel ligtelyk*, of *om een beuzeling bedroefs.*
Philosophia omnes acerbitates facile mollit. Cic. Consol. p. 1434. *De Wysgeerte verzacht ligtelyk allerlei smerten.*
Facile perspexi ex tuis literis. Cic. F. 7. 31. *Ik heb 't heel wel uit uwe brieven verstaan*, of *ligtelyk konnen merken.*
Lens optima, quæ facillime coquitur. Plin. H. 22. 25. *'t Zyn de beste linzen die 't ligst gaar kooken.*
Facile omnes perferre ac pati. Ter. An. 1. 1. 35. *Alle menschen zachtzinniglyk dulden en verdraagen.*
Facile senectutem ferre. Cic. S. 1. *Den ouderdom blymoedig, geduldelyk*, of *gemakkelyk draagen.*
Ordinis sui facile princeps. Cic. F. 6. 10. *Die ligtelyk deen van zynen staat*, of *gezelschap te boven gaat.*
Facile hic plus mali est. Ter. An. 4. 3. 5. *Ligtelyk steekt hier meer quaad in.*
Facilius in amore finem impetres quam modum. Sen. Contr. 2. 9. *Gy zult ligter*, of *eerder het einde, dan de maat der liefde vinden. Gy zult u ligter van de liefde ontslaan, dan haar matigen.*
Facillime agere. Ter. Ad. 3. 4. 56. *Op zyn gemak leeven, een gemakkelyk leven leiden.*
Facillime esse in aliquo loco. Cic. Att. 12. 34. *In eenige plaats groot genoegen vinden, met vermaak zich ergens ophouden*, of *ergens den tyd doorbrengen.*
Hæc audiuntur facillime. Cic. de Or. 2. 85. *Men hoort deeze dingen gaerne*, of *met veel vermaak.*
(Facile. *Voor weinig prys, voor een kleinen*, of *geringen prys, goed koop.*
Vina, cæteraque quæ in Asia facillime comparantur. Cic. V. 1. 36. *De wynen, en andere dingen, die in Azien goed koop, voor een kleinen prys*, of *voor weinig gelds gekocht worden.*)
FĂCĬLIS, is. m. & f. ilĕ, is. n. *Ligt, gemakkelyk, dat zonder moeite geschied, ligt om te doen, daar geen moeite*, of *zwarigheit in is.* De compar. Facilior staat by Liv. 8. 11. en de superl. Facillimus by Virg. Æ. 11. 761.
Facilis divisui. Liv. 45. 30. *Ligt om te verdeelen*, of *te scheiden.* Dictu. Ter. Ph. 2. 1. 70. *Ligt om te zeggen.* Legi. Gell. 17. 9. *Ligt om te leezen, heel leesbaar.* Ad credendum. Cic. T. Q. 1. 32. *Ligt om te gelooven, heel geloofslyk*, of *geloofbaar.*
Id illi facile est. Hor. S. 2. 3. 84. *Dat is ligt*, of *een ligte zaak voor hem, dat kan hy ligt doen.*
Exitus haud in facili erant. Liv. 3. 8. *'t Was daar bezwaarlyk uit te koomen*, of *uit te raaken.*
Illi ultio in facili est. Sen. Cl. 1. 7. *Hy kan zich ligtelyk wreeken*, of *'t zal hem ligt vallen wraak te neemen.*
E facili. Ovid. Am. 2. 2. 55. Ex facili. Plin. H. 30. 3. *Ligtelyk, gemakkelyk.*
Faciles causæ. Cic. Pl. 2. *Ligte*, of *klaare rechtzaaken, gedingen daar geen zwarigheit in is.*
Facilis trames. Virg. Æ. 6. 676. Via. Plaut. Trin. 3. 2. 19. Ovid. Her. 19. 52. *Een gelyke*, of *gemakkelyke weg, een goed pad.* Ascensus. Cæs. B. G. 1. 21. 1. *Een gemakkelyke trap*, of *opgangk.*
Terra facilis. Colum. 3. 14. *Een zagte*, of *molle aarde.* Claudianus Sec. 54. zegt Terra facilis frugum. *Een vruchtbaaren grond.*
Campus facilis operi. Liv. 33. 17. *Een bequaam veld om 'er werken in te maaken*, als loopgraven, mynen, enz.
Pugnas cum adversario facili. Cic. A. Q. 4. 26. *Gy vecht met een zwakken vyand*, of *gy hebt met een vyand te doen die ligt te overwinnen is.*
Cui facile est mori. Sen. H. Oet. 1. 111. *Die de dood ligt valt, die de dood niet vreest*, of *ontziet.*
Faciles aditus ad eum sunt. Cic. Fr. 1. 1. Man. 14. Tib. 2. 4. 19. Est accessu facilis. Sen. Cl. 1. 13. *Men kan hem ligtelyk spreeken, men kan ligtelyk toegangk by hem krygen*, of *men word minnelyk van hem ontfangen.*
Facilis. Tib. 1. 1. 34. *Handelbaar, gedwee, week, buigzaam*, van de aarde, 't wasch, 't water, enz. spreekende.
Ad deteriora faciles sumus. Sen. E. 97. *Wy vervallen ligtelyk tot het quaad, wy worden ligt tot het quaad vervoerd*, of *verrukt.*
In suam perniciem facilis. Liv. 2. 15. *Die zich ligt tot zyn verderf laat vervoeren.*

Facilis auris. Juv. 5. 107. *Een opmerkend, aandachtig, of leerzaam oor.* Animus. Virg. G. 3. 165. *Een buigzaam, of leerzaam gemoed.*

Vir amicitia facilis. Sall. B J. 95. *Een man van een goeden ommegang daar men heel wel meê kan leeven, of omgaan.*

Gens commercio facilis. Liv. 40. 58. *Een volk ligt om meê te handelen, of daar wel meê te handelen is.*

Facilis amori. Tib. 1. 3. 57. *Tot minnen genegen.*

In alieno dolore facilis. Sen. Cl. 20. *Meêdogend, die door een anders ongeval, of leed ligtelyk geraakt, of bewogen word.*

Faciles deliciæ. Ovid. M. 13. 831. *Gewoone, of gemeene vermakelykheden.* Cibi. Sen. H. 2. 517. *Eetwaaren die ligt te vinden, of wel te bekoomen zyn.*

Vitam facilem ducere. Sil. 6. 287. *Een gemakkelyk, of zoetvoerig leven leiden.*

Facilis. Cic. F. 13. 63. Sil. 17. 66. *Beleefd, minnelyk, minzaam, vriendelyk, gedienstig, rekkelyk, heusch, zachtzinnig.*

Facilis ad concedendum. Cic. D. 2. 51. *Heel toegeevend, die ligtelyk iets toegeeft, of iets toestaat.* In hominibus audiendis. Cic. Fr. 1. 1. *Gereed, of gewillig om 't volk gehoor te geeven, die 't volk een gunstig gehoor verleent.* Impetrandæ veniæ. Liv. 26. 14. *Gaerne, of ligt vergeevende, die ligtelyk vergeeft, of verschoont.*

Facilis rogantibus. Ovid. Am. 2. 3. 5. *Een heel toegevend man, een die ligt eenig verzoek inwilligt, of toestaat.*

Facilis sævitia. Hor. O. 2. 12. 19. *Een verbiddelyke, of verzettelyke gestrengheit.*

Facilis. Virg. E. 3. 9. *Zachtmoedig, goedertieren, genadig, barmhertig, medelydend, meêdogend, meêwarig, behulpzaam, goedgunstig, vol goedheit.*

Dii faciles in vota alicujus. Ovid. Her. 16. 280. *Goden die iemants gebeden genadiglyk, of gunstiglyk verhooren.*

(Faciliore utero uti. Plin. H. 8. 32. *Gemakkelyk baaren.*

Facilis decussu dens. Plin. H. 11. 37. *Een tand die zonder pyn, of die gemakkelyk uitgetrokken word.*)

FĂCĬLĬTĀS, atis. f. Cic. de Or. 2. 43. *Gemak, gemakkelykheit, ligtheit, bequaamheit, handeling om iets te doen.*

Facilitas assiduitate paratur. Plin. E. 6. 29. 5. *De handeling word door gedurige oeffening verkregen.*

Facilitas nandi. Sen. B. 2. 29. *Bequaamheit om te zwemmen.*

Facilitas vitis. Colum. 3. 1. *De voortvarentheit van een wyngaard* om wortel te vatten. Soli. Plin. H. 18. 19. Colum. 5. 4. *Een zagte, weeke aarde, of grond.*

Facilitas. Quintil. I. O. 2. 4. *Smeegheit, malsheit, ligte styl, klaarheit, of vloeyentheit in een reden.*

Facilitas. Cic. de Or. 1. 48. *Zagtigheit, slappigheit, of slapheit, bloheit, of lafhertigheit* in een Rechter die den schuldigen niet naar verdienden straft.

Facilitas. Ter. E. 8. 18. Nep. 25. 5. 1. *Zagtzinnigheit, zagtigheit, meêwarigheit, toegeeventheit, rekkelykheit, gedienstigheit, goedaardigheit, vriendelykheit, gedogzaamheit, goeddadigheit, minzaamheit.*

Dignitate principibus excellit, facilitate par infimis esse videtur. Cic. Man. 14. *Hy overtreft de voornaamste Grooten in waerdigheit, en schynt de minsten in minzaamheit gelyk te zyn.*

Facilitas sermonis. Cic. Att. 12. 40. Suet. Gr. 23. 2. *Minzaamheit, aangenaamheit, zoetigheit, vriendelykheit, of liefstaaligheit in 't spreeken.*

(FĂCĬLĬTĔR. Adv. *Ligtelyk, gemakkelyk, zonder moeite, of zonder arbeid.*

His permittamus faciliter dicere. Quintil. I. O. 1. 6. *Laat ons deezen toestaan* faciliter *te zeggen.*

Itaque faciliter contra eas disciplinas disputare possunt. Vitruv. 1. 1. *En daarom konnen ze gemakkelyk, of zonder moeite tegens die konsten twistredenen.*

Quam vellent rem faciliter tractarent. Vitruv. 2. 1. *Dat ze een zaak, die ze wilden, gemakkelyk, of zonder moeite mogten verhandelen.*)

FĂCĬNŎRŌSUS, a, um. *Schelms, guitachtig, ondeugend, boos, snood, boosaardig, vol allerlei boosheit, vol guite- boeve- of schelmstukken, schelmachtig.* De compar. Facinorosior staat by Justin. 16. 4. 6. en de superl. Facinorosissimus by Cic. Dom. 10.

Facinorosi veræ laudis gustum non habent. Cic. A 2. 45. *De schelmen, of snoode menschen hebben de rechte smaak van den waaren lof niet.*

Facinorosa vita. Cic. L. L. 1. 14. *Een quaad, snood, boos, ondeugend, ongebonden leven.* Domus. Cic. Cœl. 22. *Een huis met schelmstukken bevlekt, of bezoedelt, een eerloos huis.*

FĂCĬNUS, ŏris. n. *Een daad, bedryf, misdryf, misdaad.* Dit woord als 't met geen bynaam verzelt is, betekent gemeenlijk *Een schelmstuk, of misdaad.*

Facinus abest peccato meo. Ovid. Tr. 4. 4. 44. *Myn misslag is vry van boosaardigheit, in myn misslag steekt, of is geen schelmstuk.*

In ipsa dubitatione facinus inest. Cic. Off. 3. 8. *In de twyfeling zelf steekt, of is een misdaad.*

Facinus immortale. Plaut. Most. 3. 2. 90. Nobile. Cic. V. 2. 3. 34. Præclarum. Cic. Her. 4. 55. Mirabile. Cic. A. 2. 42. Memorabile. Ter. H. 2. 3. 73. Forte. Ovid. M. 9. 150. *Een onsterfelyke, edele, of edelmoedige, heerlyke, voortreffelyke, verwonderenswaerdige, gedenkwaerdige, heldhaftige, of doorluchtige daad.*

Hoc est facinus servi frugi facere quod ego persequor. Plaut. Au. 4. 1. 1. *'t Is het werk van een goed, of zuinig knecht te doen 't geen ik onderneem, bestaa, of aanvaerde.*

Facinus. *Een boos bestaan, of opzet, een euveldaad, t'zamenspanning, aanslag, toeleg.*

Facinus est vincire civem Romanum, scelus verberare, &c. Cic. V. 5. 66. *'t Is een euveldaad een Roomsch burger te boeyen, en een schelmstuk hem te geesselen, of met roeden te slaan, enz.*

Non incolumis fui Cæsare vivo, nisi postquam illud conscivi facinus. Cic. Br. 16. *Ik heb myn lyf gedurende 't leven van Cæsar niet zeker geweest, tot dat ik dien aanslag gemaakt, of dien toeleg gesmeed heb om hem van kant te helpen.*

Festivum facinus venit mihi in mentem modo. Plaut. Pœn. 5. 2. 126. *Daar valt my een aardige vond in, daar koomt my een fraaye streek te binnen, ik heb daar een aardige list bedacht.*

FĂCIO, is, feci, factum, făcĕrĕ. *Doen, maaken, verrichten.*

Facere navem. Plaut. M. G. 3. 3. 43. *Een schip maaken, of bouwen.* Pontem. Cic. F. 10. 15. *Een brug maaken, slaan, of leggen.* Mulieris effigiem ex luto. Hygin. F. 142. *Een vrouwebeeld uit klei maaken, of boetzeeren.*

Calices ex terebintho facere torno. Plin. H. 16. 40. *Bekers, of koppen uit terpentynhout draayen.*

Opus facere. Ter. E. 2. 1. 14. Nep. 2. 6. 5. *Iets maaken, eenig werk maaken, ergens aan arbeiden, of aan werken.*

Facere gradum ad aliquem. Plaut. Curc. 1. 2. 25. *Naar iemant toegaan, of toetreeden.* Iter aliquo. Cic. A. 9. 3. Liv. 45. 7. *Een reis ergens naar toe doen, ergens naar toe reizen.*

Errationis facere compendium. Plaut. R. 1. 2. 90. *Een einde van zijn zwerven*, of *lange reize maaken.*

Neque Rex ab inopia hoc fecit. Vitruv. 2. 8. *Ook heeft de Koningk dit niet uit gebrek*, of *armoede gedaan.*

* Vela facere. Cic. V. 5. 34. *'t Zeil gaan, zeil maaken*, dat is hier, *'t gesprek beginnen*, *ter verhandeling van de zaak koomen.*

Ab aliquo initium facere. Cic. Clu. 26. *Ergens een begin van maaken*, *ergens van beginnen*, of *aanvangen.*

Sibi sortem facere nascendi. Sen. Contr. 1. 6. *De keur van zijn geboorteplaats doen.*

Ignobiles nati fecere posteris genus. Sen. Contr. 1. 6. *Onedel geboren zynde, hebben ze hunne nakomelingen edel gemaakt*, *veredelt*, of *tot een groot geslacht verheven.*

Non natura tantum, sed etiam disciplina mores facit. Colum. 7. 12. *Niet alleen de natuur, maar ook de opvoeding maakt de goede zeden.*

Facere nomen alicui. Plaut. Men. 1. 1. 1. Virg. G. 1. 137. Ovid. F. 1. 597. *Iemant een naam geeven*, of *benoemen.*

Facere magnam de se spem omnibus. Justin. 22. 1. 12. *Al de waereld een groote hoop*, of *verwachting van zichzelven geeven.*

Facere progressum in studiis. Cic. T. Q. 4. 19. Nep. 24. 3. 2. *In de leeroefening vorderen*, *voortgangk in de leeroefeningen doen.*

Tria fecit quinquennia. Ovid. M. 4. 292. *Hy heeft vyftien jaaren*, *hy heeft vyftien jaaren bereikt*, of *hy is vyftien jaaren oud.*

Hæc ætas optime facit ad hæc studia. Sen. E. 68. *Deeze jaaren zyn tot die bezigheden heel bequaam, deeze levenstyd is de bequaamste tot deeze bezigheden.*

Facere periculum sui. Cic. Div. V. 8. *Zijn krachten bezoeken*, of *beproeven*, *een proef van zyne krachten neemen.*

Fac periculum in literis, in palæstra, in musicis. Ter. E. 3. 2. 23. *Onderzoek*, of *beproef hem*, of *neem een proeve van hem in de letterkunde, in 't worstelen, in de zangkunst.* Dus spreekt de slaaf Parmeno tegens Thaïs, als hy haar een slaaf wegens zijnen Heer aanbied.

Præclara de me judicia facit. Cic. Man. 15. *Hij heeft een heel goed gevoelen van mij*, *hij oordeelt heel voordeelig van mij*, *hij heeft een zeer gunstig oordeel van mij.*

Facere aliquem maximi. Ter. An. 3. 3. 42. *of* Plurimi. Cic. Nep. 11. 3. 4. *Iemant in waerde*, of *hoogachting houden*, *zeer hoog achten*, *eerbied*, of *ontzagh toedraagen.*

Facere officia alicui. Gell. 5. 13. *Diensten aan iemant doen*, *iemant beleefdheden bewyzen.*

Furtum facere affectibus alicujus. Sen. B. 6. 5. *Iemants hert*, of *genegentheden steelen*, *zich steels* - of *sluipswyze in iemants gunst indringen.*

Facere alicui consuetudinem cum altero. Cic. F. 13. 23. *Iemant aan kennis van een ander helpen*, of *by een ander in kennis brengen*, *maaken dat iemant met een ander gemeenzaam word.*

Facere aliquem sibi amicum, inimicum. Ter. E. 4. 7. 32. *Iemant te vriend*, of *te onvriend maaken.*

Ecce me qui id faciam vobis. Ter. Ad. 5. 9. 38. *Ik biede mij aan om u dien dienst te doen*, *ik ben de man die dat voor u doen zal.*

Alicui benigne facere. Cic. Off. 1. 14. Ergo aliquem aliquid facere bene. Plaut. Capt. 2. 3. 56. Alicui bene facere. Plaut. B. 5. 2. 77. Men. 5. 2. 32. Bene aliquid facere alicui. Ter. Ad. 5. 8. 25. Aliquid benigne adversus aliquem facere. Sen. B. 6. 4. *Iemant goed doen, vriendschap doen*, of *bewyzen, wel doen, gunst bewyzen*, of *betoonen, wel met iemant handelen, iemant toonen genegen te zyn.*

Faciam tibi boni aliquid pro ista re, ac lubens. Ter. H. 4. 5. 15. *Ik zal dien dienst, uit al mijn hert*, *met wederdienst erkennen.*

Bene benigneque facitis, cum, &c. seq. indic. Plaut. Pœn. 3. 2. 12. *Gy lieden doet wel en goedhertig, als, enz.*

Fecit humaniter Lucinius quod ad me venit. Cic. Fr. 2. 1. *Lucinius heeft heel heusch gedaan dat hij by mij gekoomen is.*

Domitio multa jam feci quæ voluit. Cic. Fr. 3. 1. *Ik heb reeds veel dingen voor Domitius gedaan die hy van mij verzocht heeft.*

Facere alicui gratum. Ter. E. 4. 4. 55. *of* Pergratum. Cic. Am. 4. *Iets behaaglyks voor iemant doen*: *iemant goeden dienst doen.*

Se intimum apud aliquem facere. Plaut. M. G. 2. 1. 30. *Zich by iemant zeer bemind maaken*, *zich diep in iemants gunst indringen*, *iemandts vertrouwde vriend weeten te worden*, *zich een boezemvriend bij*, of *van iemant maaken.*

Nulli te facias nimis sodalem. Mart. 12. 34. 10. *Maak met niemant te grooten kennis*, of *vriendschap*, *maak u met niemant te gemeen.*

Facere delicias. Plaut. Pœn. 1. 2. 68. *of* Ludos. Ter. Ph. 5. 8. 52. *Kluchtjes maaken*, *boerten*, *schertsen*, *kortswylen*; *zoetigheden*, of *snakeryen aanrechten.*

Reducem me in hæc loca facis. Ter. H. 2. 4. 18. Facis cur revisam hæc loca. Ovid. P. 3. 3. 82. *De liefde tot u brengt my weêr hier*, *uit inzicht van u koom ik weêr in deeze plaatze.*

Egomet, apud me siquid stulte facere cupias, prohibeam. Plaut. B. 1. 1. 23. *Ik zal zelf wel zorge draagen, dat gy niet te vry by my word, ik zal 'er wel voor zyn dat gy niets belachelyks bij mij uitvoert.*

Alicui fastum facere. Petron. 56. *Iemant verachten*, *versmaaden*, *verontwaerdigen*, *smadelyk bejegenen.*

Facere pœnitentiæ fidem alicui. Flor. 3. 16. 6. *Iemant betuiging van zijn berouw doen*, *iemant in 't geloof brengen dat men berouw heeft.*

Ab orco mortuum me reducem in lucem feceris. Ter. Hec. 5. 4. 12. *Gy zult mij uit den dood weder levendig maaken.*

Facere ægre alicui. Ter. E. 4. 1. 10. *Iemant moeyelykheit*, *leed*, of *verdriet aandoen.*

Omnia infima summis paria fecit. Cic. L. L. 3. 9. Sursum deorsumque fecit. Petron. D. 35. *Hij heeft alles over hoop*, *'t onderste boven*, of *onder malkander gesmeten.*

Facere comitia. Cic. Att. 4. 3. Concilia. Liv. 3. 10. *Vergaderingen van Staat*, of *Raadsvergaderingen houden.*

Plebem facere suam. Ter. Ad. 5. 6. 10. Ovid. Art. 2. 259. *'t Gemeene volk op zyn zyde*, of *aan zyn snoer poogen*, of *weeten te krygen*, *'s volks genegenheit winnen.*

Facere adversus aliquem. Nep. 18. 8. 2. *Tegen iemant dienen*, *de wapenen tegens iemant voeren.* Contra Rempublicam amici causa. Cic. Off. 3. 10. *Tegen 't Gemeenebest wegens*, of *uit inzigt zynen vriend dienen.*

Societatem cum Rege Persarum ad Græciam opprimendam fecit. Nep. 2. 8. 2. *Hij heeft een verbintenis met den Koningk van Persien gemaakt om Griekenland te verdrukken.*

Facere manum contra aliquem. Cic. V. 5. 30. *Zich tegens iemant wapenen*, *volk tegens iemant werven*, of *op de been brengen.* Delectum militum. Cæs. B. G. 6. 1. 4. *Volk werven*, of *ligten.* Exercitum. Cic. A. 5. 8. Aur. Vict. V. J. 67. *Een leger op de been brengen.* Classem. Cæs. B. G. 4. 21. 4. *Een vloot uitrusten*, of *toetakelen.*

Aliquem militem facere. Liv. 26. 28.

28. *Iemant dienst geeven , soldaat maaken, als soldaat opschryven*, o. *aanneemen.*

Facere stipendia sub aliquo. Liv. 5. 7. Aur. Vict. 72. 3. *Onder iemant dienen* , of *de wapenen draagen.*

Sex centurias sub iisdem nominibus fecit. Liv. 1. 43. *Hy heeft zes benden van honderd man onder de zelve naamen*, of *die den zelven naam voerden, gemaakt.*

Disciplinæ militaris eversæ juventuti gratiam facit. Liv. 8. 34. *Hy vergeeft het quilyk betrachten der krygstucht aan de jeugt.*

Facere motum in aliqua gente Liv. 28. 46. *Een beweging , opschudding* , of *beroerte in eenig land maaken* , of *verwekken , een land* , of *volk oproerig maaken.*

In agrum hostilem facere impressionem. Cæs. B. G. 8. 6 2. Liv. 3. 62. Incursionem. Liv. 3. 38. Excursiones. Cic. Att. 1. 19. Liv. 4. 30. *Een inbreuk , strooп* , of *inval in 's vyands land doen , op 's vyands bodem strooppen , op party loopen.*

In Uticensi agro populationes facere. Liv. 28. 4. *In 't land van Utika verwoestingen aanrechten , alles verwoesten, bederven , vernielen, plonderen* , of *rooven.*

Nec opinata res trepidationem ubique fecit. Liv. 3. 3. *Zulk een onverwacht toeval , heeft een algemeene onsteltenis verwekt*, of *gemaakt.*

Cohortes ad me missum facias. Cic. Att. 8. 12. subj. 2. *Zend my de benden.*

Iis timor hostium audaciam ingrediendi fluminis fecit. Liv. 21. 56. *De vrees voor de vyanden heeft hem zoo stout gemaakt* , of *heeft hem de stoutheit gegeeven om den stroom te doorwaaden.*

Reliquis idem audendi fecit exemplum. Front. St. 1. 7. 2. *Hy heeft de anderen door zyn voorbeeld bewogen om 't zelfde te doen.*

Facere castra aliquo loco. Sall. B. J. 55. In aliquo loco. Cic. F. 15. 4. *Ergens een legerplaats afsteeken, ergens zyn leger neêrslaan.*

Facere secessionem. Liv. 24. 16. *Een scheiding maaken, zich van malkanderen scheiden, een byzonderen hoop maaken.* Transitionem. Hirt. B. H. 26. 3. *Van zyde*, of *party veranderen, een andere zyde kiezen , tot een andere party overgaan, overloopen.*

Nunquam in campo sui fecit potestatem. Nep. 17. 3. 6. *Hy heeft zich nooit in 't vlakke veld bloot gegeeven, hy heeft nooit in de vlakte willen slaan.*

Animum alicui facere. Liv. 25. 23. *Iemant moed geeven , iemants moed opwekken, iemant een hert in 't lyf spreeken*, of *een hert onder den riem steeken.*

Ardorem animis facere. Liv. 8 6. *De gemoederen aanzetten , aanprikkelen , gaande maaken , ophitzen.*

Hostibus pugnandi potestatem facere. Cæs. B. G. 1. 50 1 *Den vyand den stryd aanbieden, den vyand uitеischen om te slaan.*

Vota victoriæ suæ facere. Cic. F. 6. 7. *Geloften ter verkryging van de zege*, of *van de overwinninge doen.*

Facere prælium cum aliquo. Cæs. B. G. 1. 18. 10. *Met iemant handgemeen zyn , met iemant vechten*, of *slaan.*

In hostem facere impetum. Nep. 14. 9. 4. Liv. 25. 16. Impressionem. Hirt. B. Af. 78. 3. *Den vyand aantasten* , of *aanvallen* ; *op den vyand losgaan.*

Testudinem facere. Liv. 44. 9. *Een schildpad maaken.* Dit was wanneer zich veele soldaaten naauw te zamen drongen, en 't hoofd en de zijden met de schilden dekten.

Annibal fugam ex ripa fecit. Liv. 21. 5. *Hannibal heeft de vyanden van 't strand*, of *van den oever gejaagt* , of *verdreven.*

Late fugam hostium fecit. Liv. 22. 24. *Hy heeft de vyanden op de vlucht gedreeven , hy heeft de vyanden wyd en zyd verstrooit.*

Si quos fortuna fecisset reliquos. Hirt. B. G. 8. 24. 4. *Indien 't geluk eenigen behouden had , indien 'er by geluk zommige ontsnapt waren.*

Facere hosti deditionem alicujus. Liv. 31. 18. *Iemant aan den vyand overleveren*, of *overgeeven.*

Aliquem facere victorem. Hygin. F. 198. *Iemant den slag doen winnen*, of *de zege doen behaalen.*

Facere obsidium urbi. Plaut. B. 4. 9. 24. *Een stad berennen, omcingelen* , of *belegeren.*

Facere deditionem ad hostem. Quintil. I. O. 3. 8. *Zich aan den vyand overgeeven.*

Claves portarum suæ potestatis fecit. Liv. 43. 22. *Hy heeft gemaakt dat hy de sleutels van de poorten in zyn gewelt kreeg.*

Facere excidionem oppido. Plaut. Curc. 4. 3. 2. *Een stad verdelgen , verwoesten, omkeeren , tot een puinhoop maaken.*

Recuperatæ arcis suum decus faciunt. Liv. 3. 18. *Zy schryven zich de eer toe van het kasteel*, of *slot hernomen*, of *weder gewonnen te hebben.*

Agrum aliquem suæ ditionis facere. Liv. 21. 53. *Zich meester van zeker land maaken.*

Magnam partem Italiæ suam facere. Cæs. C. 2. 32. 1. *Een groot gedeelte van Italiën veroveren, bemagtigen, inneemen* , of *onder zyn gehoorzaamheit brengen.*

Urbes Græciæ servas & vectigales facere. Liv. 34. 58. *De steden van Griekenland dienstbaar en cynsbaar maaken.*

Qui hoc Imperium fecere. Plin. H. 36. 15. *Die dit Ryk gesticht* , of *opgerecht hebben.*

Ab Ægyptiis magnas prædas faciebat. Nep. 12. 2. 3. *Hy maakte*, of *behaalde groote buit op de Egyptenaars.*

Cum amico facere fœdus. Cic. Sext. 10. amicitiam. Nep. 7. 4. 7. *Met iemant een verbond* , of *vriendschap maaken.* Pacem. Cic. Off. 3. 30. Inducias. Hirt. B. Al. 63. 5. Cic. A. 8. 7. *Met iemant vrede*, of *een bestand maaken.*

Facere somnos. Ovid. Art. 3. 649. Somnum. Plin. H. 23. 8. Juv. 3. 282. *Slaperig maaken , slaap verwekken, in slaap brengen.* Fletum. Colum. 10. 117. *Aan 't schreyen helpen.* Murmur. Ovid. F. 3. 18. *Aan 't morren helpen.* Dolorem. Cic. Octav. *Pyn aandoen , smert veroorzaaken.* Morbum. Cels. Præfat. p. 10. *Een ziekte veroorzaaken* , of *verwekken.* Sitim. Cels. 2. 6. *Dorst verwekken* , of *veroorzaaken.* Vires. Quint. I. O. 10. 3. *Krachten verzamelen, zich sterk maaken.* Moram. Cic. Att. 16. 2. Phæd 4. 24. 24. *Vertoeven , blyven.* Silentia. Ovid. F. 1. 183. *Zwygen , stil zwygen.* Fugas. Cic. Dom. 25. Fugam. Liv. 8. 9. *Op de vlucht jaagen, slaan* , of *dryven.* Strages. Cic. A. 3. 12. *Een bloedbad aanrechten , alles in de pan* , of *ter neder hakken.* Naufragium. Cic. F. 16. 9. *Schipbreuk lyden.* Pavorem. Liv. 37. 12. Formidinem. Tac. H. 3. 10. 2. *Ontstelt , verbaast* , of *verschrikt maaken , schrik* , of *vrees aanjaagen.* Fugam. Ter. E. 4. 7. 17. *Vluchten , de vlucht neemen* , of *kiezen.* Lætitiam, voluptatem. Cic. Fin. 1. 7. *Blydschap, vermaak , vreugde veroorzaaken.* Cædem ingentem. Liv. 7. 38. *Een groot bloedbad aanrechten.* Panegyricum. Cic. Or. 11. *Een lofreden doen.* Officium suum. Ter. Ph. 5. 4. 12. *Zyn plicht doen, zich in zyn plicht quyten.* Flagitium. Ter. E. 2. 3. 91. *Een misdaad*, of *schelmstuk begaan.* Auspicium. Liv. 1. 34. *Een voorzegging doen , iets voorspellen*, of *voorzeggen.* Conspirationem. Liv. 26. 30. *Een aanslag* , of *t'zamenzwering beleggen.* Insomnia. Plin. H. 18. 12. *Raaskallingen, droomen verwekken.*

Alicui facere honorem. Cic. F. 5. 20. *Iemant eer aandoen*, of *eer bewyzen.* Spem. Suet. T. 24. 2. Cic. Att. 3. 16. *Iemant hoop geeven.*

In-

Ingenium. Prop. 2. 1. 4. *Iemant verstandig maaken.* Moras. Virg. E. 10. 12. *Iemant ophouden.* Convicium. Plaut. Merc. 2. 1. 11. Cic. Att. 1. 14. *Iemant schelden.* Contumeliam. Ter. Ph. 5. 8. 79. *Iemant verongelyken, hoonen, of beledigen.* Injuriam. Plaut. R. 4. 4. 6. Ter. Ad. 1. 2. 68. *Iemant ongelyk, of onrecht doen.* Furtum. Plaut. Pœn. 5. 4. 74. Cic. Clu. 64. *Iemant bestelen.* Stomachum. Cic. F. 1. 9. *Iemant spyt aandoen.* Timorem. Cic. F. 10. 18. *Iemant bevreest, of vervaert maaken.* Bellum. Liv. 1. 14. Cic. V. 5. 6. *Iemant den oorlog aandoen.* Vulnus. Ovid. M. 12. 443. *Iemant wonden, of quetzen.* Invidiam. Ovid. M. 4. 547. *Iemant verhaat maaken, of in den haat brengen.* Mirationem. Cic. D. 2. 22. *Iemans in verwondering brengen.* Insidias. Cic. Syll. 6. Liv. 40. 1. 2. *Iemant laagen leggen.* Vim. Tac. An. 2. 64. 5. *Iemant gewelt aandoen, aanranden.* Fiduciam. Flor. 3. 5. 16. *Iemant grond van vertrouwen geeven.* Gloriam. Plin. H. 14. 1. *Iemant eer toebrengen, of doen behaalen.*

Male facere alicui. Cic. F. 11. 2. 1. *Iemant quaad doen, misdoen, hem in de grond helpen, of van zyn stuk afhelpen.*

Facere irruptionem in aliquem locum. Plaut. Pœn. prol. 42. *Ergens inbreeken, of invallen, met geweld in een plaats dringen.*

Non auderet hæc facere viduæ mulieri, quæ in me fecit. Ter. H. 5. 1. 80. *Hy zoude een weduwe zoo niet durven handelen, als hy my heeft gedaan.*

Facere alicui satis pro injuria. Plaut. Af. 2. 4. 90. *Iemant over een ongelyk voldoening geeven.*

Quid mihi faciet patri? Cic. F. 9. 7. *Hoe zal hy zich tegens my, zyn vader, houden, aanstellen, gedraagen?*

Facere furtum. Plaut. R. 4. 3. 15. *Iets steelswyze, of ter sluik doen, sluiken.*

Turbam faciet aut vim Thaïdi. Ter. E. 4. 1. 2. *Hy zal tegens Thaïs raazen, of gewelt pleegen.* Hy zegt, Vim facere in aliquem. E. 4. 7. 37. *Iemant ergens gewelt over aandoen, of met gewelt toe willen dwingen.*

Facere finem belli. Nep. 22. 1. 3. *Een eind van den oorlog maaken.* Laboris. Lucret. 3. 956. *Zyn werk afmaaken, of een eind van zyn werk maaken.* Libri. Nep. 23. 13. 4. *Een boek voleinden, of eindigen.* Maledictis. Ter. H. prol. 34. Injuriis. Cæs. B. G. 1. 33. 1. *Een end van quaadspreeken maaken, ophouden te schelden.* Cogitandi de aliquo. Cic. F. 12. 1. *Om iemant niet meer denken, iemant uit de gedachten stellen, of zetten.*

Nihili facio scire. Plaut. P. 2. 2. 42. *Ik laat 'er my niet aan gelegen zyn, of ik maak 'er geen werk van om het te weeten; ik acht het niet zulks te weeten.*

Ne te mihi facias ferocem. Plaut. Curc. 4. 3. 7. *Word op my niet verstoort, of gram; speel de beest niet tegens my.*

Quid me faciam, nec scio. Ter. An. 3. 5. 8. *Waar ik my toe keeren, of wat ik doen zal, weet ik niet. Ik weet niet wat ik verkiezen, of waar ik my toe wenden zal.*

Facere mutationem morum. Cic. Off. 1. 33. *Verandering in zyn gedrag maaken, van leven, zeden, of gedrag veranderen.*

Moram alicui rei facere. Liv. 3. 2. *Iets ophouden, tegenhouden, verhinderen, doen verachteren, hinder toebrengen, beletten, stuiten.*

Illi mille in dies nova consilia, vel fortuna sua, vel ingenium suum potest facere. Liv. 35. 42. *Zyn geluk, of verstand kan hem alle daag tot duizend nieuwe voornemens brengen.*

Alicui potestatem facere adeundi aliquo, of ad aliquem. Cic. V. 5. 8. *Iemant toelaaten, of verlof geeven om ergens heen, of naar iemant toe te gaan.*

Consuluerunt, quidnam facerent de rebus suis. Nep. 2. 2. 6. *Zy hebben beraadslaagt, of overlegt wat hun in dit geval, of gewrigt van zaaken te doen stont, wat zy in deeze gelegentheit, aangaande hunne zaaken, te doen hadden.*

Facere consilio alicujus. Plaut. R. 4. 3. 22. De consilio alicujus. Cic. Att. 13. 31. *Iemants raad volgen, of opvolgen.*

De animo meo erga Rempublicam bene facis quod non dubitas. Cic. Att. 7. 3. *Gy doet wel dat gy aan myne genegenheit ten dienste van den Staat niet twyfelt.*

Facere artem aliquam. Plaut. Au. 4. 3. 3. *Een ambacht, of handwerk doen, eenig beroep hebben, een konst oefenen.*

Facere argentariam. Cic. Off. 3. 14. *De wisselbank houden.* Lanam. Lucret. 5. 1353. *In wol werken, wol bereiden.* Medicinam. Phæd. 1. 14. 2. *De Geneeskonst oeffenen, een Geneesheer zyn.* Piraticam. Cic. post red. in sen. 5. *Zeerooven, ter zee op vriend en vyand kaapen.* Mercaturam. Plaut. R. 4. 2. 26. Cic. V. 5. 28. Mercaturas. Cic. Par. 6. *Een koopman zyn, koopmanschap doen, handel dryven.*

Auro dignitatem per annulos fecit. Plin. H. 33. 3. *Hy heeft het gout in waerde, of hoogachting gebragt door de ringen die hy liet maaken.*

Societatem cum aliquo facere. Cic. P. Q. 3. Liv. 24. 48. *Maatschappy, gemeenschap, kennis met iemant maaken.*

Hi primi turis commercium fecerunt. Plin. H. 12. 14. *Deeze hebben eerst in wierook gehandelt.*

Faciunt pretium margaritis. Plin. H. 9. 35. *Zy stellen de paerlen op prys.*

Facere lucrum, damnum. Plaut. Capt. 2. 2. 77. *Voordeel, of winst doen, schade, of verlies doen; winnen, verliezen.*

Aliquid facere lucri. Nep. 8. 1. 3. *Iets winnen, eenig voordeel, of eenige winst doen.* Cic. Fl. 37. Petron. 16. (en Sen. E. 37.) zeggen met een woord Lucrifacere.

Natis quam plurimum fecit. Ter. Ad. 5. 4. 15. *Hy heeft veel goed voor zyn kinderen gewonnen.*

Facere rem. Ter. Ad. 2. 2. 12. *Winst doen, ryk worden, geld winnen, middelen krygen.* Pecuniam, of divitias aliqua re. Cic. V. 3. 90. Ex aliqua re. Plaut. P. 4. 4. 100. Nep. 5. 1. 3. *Ergens geld, of voordeel uit trekken, ergens geld meê winnen, zich ergens door verryken.*

Facere sponsionem cum aliquo de aliqua re decem nummis. Cic. Cæc. 16. V. 5. 54. *Tien ryksdaalders tegens iemant ergens over verwedden.*

Facere æs alienum. Cic. Att. 13. 46. Liv. 2. 23. *Schulden maaken, zich in schulden steeken.* Nomina. Cic. F. 7. 23. Sen. V. B. 24. *Geld leenen, te leen geeven, of verschieten.*

Facere alicui copiam argenti. Plaut. Af. 1. 1. 60. *Iemant geld leenen, verschaffen, of beschikken.*

Impensam facere in aliqua re. Cic. Att. 13. 25. In rem aliquam. Liv. 4. 60. *Ergens kosten meê maaken, ergens kosten aan doen, ergens iets, of veel aan bekostigen, aan te kost leggen, of aan te kost hangen.*

Facere deductionem de summa. Cic. V. 3. 78. *Van een hoofdsom aftrekken, of korten.*

His nihil reliqui fecit, of His nihil de bonis suis reliqui fecit. Cic. V. 3. 48. *Hy heeft hun niets overgelaaten, hy heeft hen alles ontnomen, of ontrooft.*

Versuram a Carpinatio facere. Cic. V. 2. 76. *Geld leenen, of opneemen om Karpinatius te betaalen.*

Vela facere. Cic. T. Q. 4. 4. Virg. Æ. 5. 281.

5.281. *Zeil maken, t' zeil gaan*, of *onder zeil gaan.*
Vela facere Cocyto. Sen. H. F. 3. 869. *Op den Kokytstroom vaaren*, of *zeilen.*
Facere exscensionem in aliquo loco. Liv. 27. 29. Descensionem in aliquem locum. Liv. 22. 31. *Ergens aan land gaan, uit het schip gaan, ontscheepen, voet aan land zetten.*
Ad saxa Capharea naufragium fecerunt. Hygin. F. 116. *Zy stieten aan stukken*, of *leden schipbreuk tegens de klippen van Kapharen.*
Facere jacturam rei familiaris. Cic. Fin. 2. 24. *Zyn goed verliezen, in verval koomen.* Gloriæ. Cic. Off. 1. 24. *Zyn eer*, of *aanzien verliezen*, of *quyt raaken.*
Facere aliquem ludos. Plaut. Au. 2. 2.75. Ter. Ph. 5. 8.52. *Iemant de kap vullen, wat wys maaken, foppen, doeken, opzetten*, of *bedriegen.*
Ut fidem popularibus facerent prædandi causa se urbe egressos. Liv. 25.8. *Op dat ze hunne landgenooten zouden wys maaken*, of *doen gelooven dat ze om buit uit de stad gegaan waren.*
Facere indicium. Plaut. Most. 3. 2. 57. Alicujus rei. Ovid. M. 9. 585. *Iets ontdekken, aanbrengen, openbaaren, openbaar, ruchtbaar*, of *bekent maaken.*
Aliquid facere palam alicui. Ter. H. 4. 3. 43. Alicui palam facere de aliqua re. Hygin. F. 67. *Iemant iets verklaaren, ontdekken, openbaaren, ergens van verstendigen*, of *van verwittigen.*
Facere conjecturam de aliqua re. Plaut. Men. 1. 2. 54. Cic. V. 1. 47. Ex aliqua re. Cic. Att. 13. 9. *Ergens een gissing uit*, of *over maaken; iets raaden, ergens naar gissen*, of *naar slaan.*
Ex vultu conjecturam faciunt quantum quisque animi habeat. Cic. Mur. 21. *Zy gissen*, of *maaken een gissing uit het wezen hoe grooten moed elk heeft.*
Ex uno de cæteris conjecturam facere. Cic. V. 1. 47. *Uit een van alle de anderen oordeelen.*
Facere permutationem cum aliquo. Cic. Att. 5. 13. *Met iemant een ruiling*, of *mangeling doen.*
Prætores Consuli in eligendo arbitrium fecerunt. Liv. 43. 15. *De Schouten hebben aan den Burgermeester vryheit in 't verkiezen gegeeven.*
De aliquo facere humaniter. Cic. *by* Non. 11. 1. *Zeer beleefd zich omtrent iemant draagen.*
Operam fac compendi quærere. Plaut. Ps. 4. 7. 42. *Spaar de moeite om te zoeken.*
Operæ pretium facere. Liv. Præf. 1. *Iets doen dat van belang*, of *dat de moeite waard is.*
Facere aliquem certum. Virg. Æ. 3. 179. Certiorem de aliqua re. Cæs. B. G. 2. 2. 2. Cic. Att. 10. 3. F. 12. 15. *Iemant ergens kennis*, of *bericht van geeven, iemant iets laaten weeten, ergens van verwittigen, van verstendigen*, of *berichten.*
Aliquem certiorem periculi instantis facere. Liv. 24. 38. *Iemant voor 't nakend*, of *dreigend ongeval waarschouwen*, of *hem kennis van 't aanstaande gevaar geeven.*
Facias nos certiores tuæ voluntatis in nos. Cic. F. 11. 2. *Geef ons te kennen hoedanig gy tegens ons gezint zyt, maak ons uwen goeden wille t'onswaarts bekent.*
Te certiorem mei consilii faciam. Cic. Att. 3. 10. *Ik zal u myn voornemen ontdekken*, of *bekent maaken.*
Literis Senatum certiorem fecit Luscinium in armis esse. Liv. 33. 6. *Hy heeft aan den Raad geschreven dat Luscinius in de wapenen was.*
In alicujus verba juramentum facere. Sen. Cl. 2. 1. *In iemants woorden zweeren, zweeren dat men iemants gevoelen zal volgen.* (Deeze lezing is niet zeker, want Lipsius oordeelt dat men leezen zal Jurent & faciam, en Gronovius Utinam jurarent.)
Nutus tuus mihi faceret fidem. Cic. Att. 7. 8. *Gy zoud my met een enkele hoofdwenk overreeden.*
Antea quam verbum facerem. Cic. V. 4. 65. *Voor*, of *eer dat ik een woord sprak.*
Nunquam illi verbum fecit. Ter. An. 1. 2. 7. Ipsi verbum nullum fecit. Cic. V. Proœm. 7. *Hy heeft tegens hem nooit het minste woord gezegt, hy heeft nooit tegens hem gesproken.*
Verba facere alicui. Plaut. Pœn. 4. 2. 18. *Tegens iemant iets zeggen*, of *verhaalen.* Cum aliquo. Plaut. M. G. 4. 2. 22. Cic. P. Q. 16. *Met iemant praaten, spreeken*, of *gesprek houden.* Apud aliquem. Cic. V. 3. 60. Nep. 2. 10. 1. *Voor iemant een reden voeren.* Coram aliquo. Liv. 35. 49. (erga aliquem. Liv. 26. 30.) *In iemants bywezen*, of *tegenwoordigheit spreeken.* In medio Senatu. Ovid. P. 4. 9. 47. *Een gesprek voor den Raad doen.* Pro aliquo. Cæs. B. G. 2. 14. 1. *Voor iemant, ter begunstiging*, of *verdediging van iemant spreeken.* De aliqua re. Cic. Dom. 21. Her. 2. 28. *Ergens over spreeken*, of *een gesprek over voeren.*
Facere mentionem alicujus. Cic. V. 3. 13. Clu. 23. of de aliquo. Plaut. P. 1. 3. 29. *Van iemant*, of *iets spreeken, gewaagen, melden, melding doen, gewag maaken*, of *praaten.*
(Facere mentionem de aliquo. Nep. 15. 4. 5. 22. 3. 3. *Iemants leven beschryven.*)
Multos circa unam rem ambitus facere. Liv. 27. 27. *Veel omspraak*, of *omwegen omtrent eene zaak maaken.*
Furtum facere. Ter. E prol. 28. *Steelen, een diefstal begaan*, te weten uit een Schrijver. *Iemants werken zich toeschryven*, of *voor de zyne uitgeeven.*
Facere delicias. Ovid. Tr. 2. 349. *Vermakelyke sprenkjes, quinkslaagjes*, of *zoete loopjes gebruiken* in een ieden.
In aliquem epigramma facere. Varr. *by* Non. 9. 8. *Op iemant een puntdicht maaken.*
De aliquo facere librum. Nep. 23. 13. 4. *Een boek van iemants leven maaken.*
Librum facere de aliqua re. Varr. L. L. 7. 9. *Ergens een boek van schryven*, of *maaken.*
Ecquis nostrorum Poëtarum tam fluentes carminum delicias fecit, nisi Catullus? Gell. 19. 9. *Heeft wel iemant van onze Dichteren zulke zoetvloeyende vaerzen gemaakt, als Catullus?*
Socratem & Epicurum facit inter se differentes. Cic. *by* Hieron. vir. cler. *Hy doet Sokrates met Epikuur zintwisten*, dat is, *hy voert hen zintwistende in.*
Feci sermonem inter nos habitum in Cumano. Cic. F. 9. 8. *Ik heb 't gesprek te Kumes tusschen ons gehouden beschreven.*
Facere sibi famam ingenii. Quintil. I. O. 11. 2. *Zich voor een groot*, of *fraai verstand beroemt maaken, de achting van een fraai verstand krijgen.*
Nomen alicui facere. Liv. 1. 9. *Iemant een naam maaken, iemant in aanzien*, of *achting brengen.*
In his epistolis me Lælium, te Furium faciam. Cic. Att. 2. 19. 2. *In deeze brieven zal ik van my Lælius, en van u Furius maaken*, of *zal ik u Furius, en my Lælius noemen.*
Plato facit mundum ædificari a Deo. Cic. N. D. 1. 8. *Plato stelt vast*, of *beweert dat de waereld van God gemaakt is.*
Proprium facere quod alter loquitur. Hor. E. 17. 5. 1. *Zich het zeggen van een ander*, of *'t geen een ander zegt, eigen maaken, voordeel uit een anders zeggen trekken.*
Hortensius clamores faciebat. Cic. Cl. 95. *Hortensius maakte door zyn reden-*

redenvoeringen dat de toehoorders van verwondering uitriepen.

Facere nomen populi Romani amplissimum apud exteras gentes. Liv. 28.41. *Den naam der Romeinen bij uitheemsche volkeren roemruchtig maaken.*

Alteram (partem animi) rationis participem faciunt. Cic. T. Q. 4. 5. *Zy stellen het andere deel der ziele met reden begaaft te zyn.*

Duo genera (cupiditatum) quæ erant, fecit tria. Cic. Fin. 2. 9. *Van tweederlei slach van begeerlykheden die 'er waren heeft hy 'er drie gemaakt.*

Facere delicias. Catul. 74. 2. *Troetelen, liefkoozen, vriendelyk onthaalen, streelen.*

Cape flabellum, ventulum huic facito. Ter. E. 3. 5. 47. *Neem een waaijer, en verfrisch haar met een zoet windje.*

Facio te apud illum Deum. Ter. Ad. 4. 1. 19. *Ik maak by hem een God van u: ik prys u by hem als een God.*

In uno Septimio facit delicias libidinesque. Catul. 45. 24. *Zy schept al haar vermaak en genoegen in Septimius alleen.*

Feci tibi ejus, quod maxime cupiebas, copiam. Plaut. Cas. 2. 8. 14. *Ik heb u beschikt, of heb gemaakt dat gij had daar gy 't meest naar haakte.*

Facere aliquem compotem voti. Plin. P. 78. 6. *Maaken dat iemant zyn begeerte krygt, iemant zyn wensch doen erlangen.*

Facere alicui satis. Cic. Cl. 5. *Iemant voldoen, vergenoegen, of te vreden stellen, iemants zin, of wil doen.*

Nulla se amica insignem fecit. Sen. B. 1. 9. *Hy heeft zich niet berucht gemaakt door eenige meestresse, of liefste (aan te houden) dat is, hy is geen berucht hoerejager geweest.*

Facere desiderium alicujus. Liv. 38. 1: 7. 24. *Iemant een anders verlies, of afwezen doen beklaagen.*

Aliquem ludos facere. Ter. Ph. 5. 8. 52. *Met iemant spotten, lachen, of de gek scheeren; iemant foppen, voor de gek, of voor den droel houden.*

Ne (illas) religiones jocum risumque faciatis. Petron. 18. *Spot, of steek de gek niet met die godsdienstigheden.*

Magnum se facere. Plaut. M. G. 4. 2. 53. *Zich groots, trots, of opgeblaazen aanstellen, groot opsnorken, breed van zichzelven opsnyden, of opgeeven:* boertende, *den gebraaden haan, of grootmeester speelen.*

Extemplo facio facetum me atque magnificum virum. Plaut. As. 2. 2. 84. *Straks stel ik mij vrolijk en als een groot man aan.*

Formæ præconia feci. Ovid. Am. 3. 12. 9. *Ik heb haare schoonheit geroemt, of geprezen.*

(Rumor de te fecit magna præconia. Ovid. Her. 16. 139. *Van uwen lof liep een groot gerucht.*)

Officium alicui facere. Ovid. Her. 13. 27. *Iemant vriendschap, of dienst doen.*

Facere sibi suaviter. Petron. D. 44. Genio suo multa bona. Plaut. P. 2. 3. 11. *Zyn vermaak neemen, vrolyk leeven, zichzelven wat goeds doen, of koesteren, een vrolyk, of lustig leven leiden.*

Hominem inter homines feci. Petron. D. 47. *Ik heb my onder de menschen als een mensch gedraagen, of aangestelt.*

Si quid animo suo fecit volupe, nil novum, neque mirum fecit. Plaut. As. Gr. 1. *Hy heeft niet nieuws noch verwonderlykt bedreven, indien hy zyn hert wat vermaak heeft aangedaan.*

Hilarum ac lubentem fac te. Ter. Ad. 4. 7. 38. *Houd u lustig en vrolyk, of stel u lustig en vrolyk aan.*

Feci ego ingenium meum. Plaut. Merc. 4. 1. 2. *Ik heb myn zin gedaan, myn genegentheit opgevolgt.*

Convivia de die facere. Catul. 47. 6. *Maaltyden des daags houden, gastmaalen bij daag aanrechten.* Zie onze aantekening over Suet. N. 27. 2.

In cella vinaria bacchanal facitis. Plaut. M. G. 3. 2. 44. *Gylieden maakt u vrolyk in den wynkelder.*

Facere censuram vini in epulas Regis. Plin. H. 14. 6. *Wyn voor 's Koningks tafel proeven, of uitproeven.*

Facere ludos. Cic. Att. 15. 10. Phæd. 5. 5. 4. *Spelen aanrechten, of aanstellen.* Modos in fabulis. Cic. de Or. 1. 60. *De zangmaaten tot tooneelspelen maaken, in tooneelstukken veranderen.*

Novarum (fabularum) spectandi faciunt copiam. Ter. H. prol. 29. *Zij laaten nieuwe stukken, of spelen voor 't volk vertoonen.*

Huic facietis fabulæ silentium. Plaut. Am. prol. 15. *Gy zult aandachtiglyk dit blyspel aanhooren.*

Facere fucum. Cic. Pet. 9. *Misleiden, bedriegen, doeken, bedotten, opligten.* Terentius zegt E. 3. 5. 41. Fucus factus est mulieri. *De vrouw is bedrogen, misleid, of opgeligt.*

Sibi ludos ex aliqua re facere. Sen. E. 113. Pol. 35. *Ergens zyn vermaak mee neemen, zich ergens mee vermaaken.*

De isthac Casina huic nostro villico gratiam facies. Plaut. Cas. 2. 6. 20. *Gy zult onzen landpachter gunst doen met die Kasina hem ten huwelyk te geeven.*

De Herode faciam ut mandas. Cic. Att. 16. 3. *Ik zal omtrent Herodes doen dat gy gebied.*

Neque quid velim, neque quid nolim, facitis magni. Plaut. As. 1. 3. 62. *Gy bekommert u weinig, of maakt 'er niet veel werks van, of ik iets wil, of niet wil.*

Potest populus aliquem de me facere rumorem. Quintil. D. 19. *Het volk kan van my wat vertellen.*

Facere convicia posti. Ovid. Rem. 507. *Een deurstyl vervloeken, vloeken tegens een deurstyl uitspouwen.*

Facere ad stellas. Petron. D. 33. *De sterren bezweeren, of aanroepen.*

Acerbum funus filiæ faciet, si te carendum est. Plaut. As. 3. 3. 5. *Zy zal haar dochter een doodlyke smert aandoen, indien zy haar van u berooft, indien zy u moet missen.*

Faciunt cura, ne videantur anus. Ovid. Art. 2. 678. *Zy maaken door haar opschikken, dat zy geen oude wyven schynen.*

Facere ventulum pallio. Plaut. Cas. 3. 5. 14. *Een windje met zyn mantel maaken.*

Fac isthæc ut lavet. Ter. An. 3. 2. 3. *Maak dat hy, of zy die dingen wascht.*

Tu nos fac ames. Cic. F. 5. 14. *Bemin ons; ik bid, of verzoek u dat gy ons bemint.*

Facere coemtionem. Cic. de Or. 1. 56. *Koop maaken, overeenkoomen, den koop, of in 't beding van onderhandeling eens worden; zich verlooven, ondertrouw doen:* om dat het is als een onderlinge koop, waar in zich de man en vrouw de een voor den anderen geeven.

Feci hodie ut fierent nuptiæ. Ter. An. 3. 4. 34. *Ik heb gemaakt dat heden de trouw zal geschieden, dat heden de bruiloft zal gehouden worden.*

Finem in isthac faciat. Ter. Ad. 5. 9. 40. *Laat hy met deeze een einde van vrijen, of minnen maaken.*

Facit fastidium copia. Liv. 3. 1. *De overvloed baard afkeer, tegenzin, of walging.*

Facere tædium alicujus. Liv. 4. 57. *In iemant een tegenzin, of van iemant een afkeer krygen, of de walg hebben.*

Contra mores facere. Sen. Ir. 1. 14. *Tegens de betamelykheit aangaan.*

Facere divortium cum uxore. Cic. Att. 13. 7. Suet. A. 62. 4. *Een echtscheiding met zyn vrouw aangaan, zich van zyn vrouw scheiden.*

Facit quod rixemur. Quintil. I.O. 6. 5. *Hy maakt dat wy kyven, hy helpt ons aan 't kyven.*

Fac ita esse. Cic. A. 5. 5. *Laat dat zoo zyn, maak dat het zoo zy: onderstelt zynde*, of *neem dat het zoo is.*

(Fac in hoc errare me. Cic. Cæc. 11. *Stel zoo een geval dat ik daar in misse, feile*, of *doole.*

Sed fac id te dedisse mihi. Cic. A. 2. 24. *Maar genomen dat gy my dat gegeven hebt.*)

Fac, qui ego sum, esse te. Cic. F. 7. 23. *Stel, onderstel, neem eens dat gij die zijt, die ik ben.*

(Fac, si facis. Mart. 1. 47. 1. of Fac, si quid facis. Sen. B. 2. 5. *Dat gij doen wilt, doe dat haastelyk.*)

Facio me alias res agere. Cic. F. 15. 18. *Ik houde my*, of *ik veinze dat ik andere dingen doe.*

Bardum me faciebam. Plaut. E. 3. 3. 40. *Ik speelde den onweetenden, ik hield my onkundig te zyn, ik stelde my aan als een botmuil*, of *plompaart.*

Me unum ex iis feci qui ad aquas venissent. Cic. Pl. 27. *Ik hield my als een van hen, die gekoomen waren om de wateren te gebruiken.*

Facere gradum ab una re ad aliam. Liv. 6. 42. *Van de eene zaak tot de andere opklimmen, van de kennisse van eene zaak tot die van een andere overgaan.* Of, gelijk Valla zegt, E. 5. 26. *De eene zaak tot een trap gebruiken, om tot de andere over te gaan.*

Ex Ædilitate gradum ad Censuram fecerat. Liv. 27. 6. *Hy was van het Bouwmeesterampt tot het Zedenmeesterampt opgeklommen.*

Dicta facere. Ovid. F. 3. 515. *Zijn woord houden, zyn beloften nakoomen*, of *volbrengen.*

Infecta dona facio. Plaut. Most. 1. 3. 27. *Ik wederroep myne giften.*

Non audes, quæso, aliquam partem mihi gratiam facere hinc argenti? Plaut. Ps. 5. 2. 23. *Durft gy niet, ik bid u, my een gedeelte van dit geld geeven.*

Aliquem facere participem sui consilii Plaut. Ps. 1. 1. 9. *Zyn voornemen aan iemant ontdekken, mededeelen*, of *openbaaren.* Secreti. Juv. 3. 52. *Iemant een geheim ontdekken*, of *meedeelen.* Suæ sapientiæ. Plaut. E. 2. 2. 81. *Iemant zyn wysheit meedeelen*, of *deelachtig maaken.*

Non facio mei fortunæ copiam. Sen. E. 18. *Ik geef my niet aan 't wufte geval over.*

Fortunam sibi facere. Liv. 39. 40. *Zich groot maaken, zyn staat*, of *zyn zaaken voortzetten, tot een grooten staat opstygen.*

Facere sibi naturam alicujus rei. Quintil. I.O. 2. 4. *Zich iets als natuurlyk maaken, door oeffening zich t'eenemaal aan iets gewennen.*

Facere aliquid apertum alicui. Lucret. 2. 182. *Iemant iets verklaaren, openbaaren, uitleggen, ontvouwen, ontdekken.*

Facere modum iræ. Liv. 4. 50. *Zyn toorn stillen*, of *bedwingen, zyn gramschap matigen.* Lugendi. Cic. F. 5. 16. *Zyn rouwe*, of *droefheit matigen*, of *verzetten.*

Leges cupiditatibus modum faciunt & sumtibus mulierum. Liv. 34. 2. *De wetten beteugelen de begeerlykheden*, of *zinnelykheden en de onkosten der vrouwen.*

Facere aliquid æqui bonique. Ter. H. 4. 5. 40. *Iets ten goede neemen, duiden*, of *opneemen.*

Fac fidem te nihil nisi populi utilitatem quærere. Cic. Rull. 2. 8. *Toon*, of *maak dat de menschen gelooven dat gy niets zoekt, beoogt*, of *voorhebt dan 's volks nut, beste, welvaart*, of *welstant.*

Sæpe mecum mentionem fecerat puellam aliunde ut reperirem sibi. Plaut. Cist. 1. 2. 15. *Zy had my heel dikwils verzocht om haar een meisje op te zoeken, te beschikken*, of *te bestellen.*

Rebus facere pretium. Plin. H. 12. 20. *De dingen schatten, waardeeren, op prys stellen*: ook *de dingen pryzen, verheffen, in achting brengen*, of *doen gelden.*

Facere alicui copiam frumenti. Cæs. B. G. 1. 28. 3. *Iemant koorn verschaffen, verzorgen, beschikken*, of *van koorn voorzien.*

Nunquam magis nomina facio, quam cum dono. Sen. V. B. 24. *Ik word nooit ryker dan wanneer ik iets wechschenk.* Hy won daar door de herten.

Scipio ingressus urbem magnos concursus hominum fecit. Liv. 27. 7. *Scipio ter stad inkoomende, heeft een grooten toeloop van volk verwekt*, om hem te zien.

Facere hospitium cum aliquo. Cic. C. B. 18. *Iemant huisvesten, herbergen*, of *huisvesting geeven.*

De cœna, facio gratiam. Plaut. Most. 5. 2. 9. *Voor 't avondmaal bedank ik u*, of *zeg ik u dank.*

Si aliena censendo Decianus sua facere posset, maxima habiturus esset. Cic. Fl. 32. *Zoo Decianus een anders goed, door 't oprekenen, kon 't zyne maaken, hy zou zeer veel hebben.*

Missum facere aliquem. Ter. Ph. 5. 8. 53. Cic. Off. 3. 31. *Iemant laaten gaan, laaten wechgaan, laaten heene gaan*, of *laaten vertrekken, iemant zyn afscheid geeven*: ook, *iemant wechjaagen*, of *de zak geeven.*

Amorem ego consilio missum feci. Ter. Hec. 3. 3. 48. *Ik heb de liefde*, of *min met voordacht de zak gegeeven.*

Deus tibi bene faciat. Calvus by Charil. 2. *Godt zegene u.*

Controversiam Deo muneris sui faciunt. Sen. B. 6. 23. *Zy betwisten Godt zyne beweezene weldaaden*, of *zyne gunsten die hy hun beweezen heeft.*

Raram facit mixturam cum sapientia forma. Petron. 53. *De wysheit word zelden by de schoonheit gevonden, de wysheit en schoonheit gaan zelden te zamen*, of *zyn zelden t'zamen gepaart.*

Ex venenis multa miracula fecit. Hygin. F. 24. *Zy deede veel wonderlyke dingen door de kracht van 't vergif.*

Fac ut, &c. Ter. E. 2. 1. 1. *Maak dat, enz. Tracht*, of *poog dat, enz. draag zorge, dat, enz. bevlytig u dat, enz. breng te wege dat, enz.*

Fac sciam quid agas. Plin. E. 1. 11. 2. 2. *Laat my weeten waar meede gy bezig zyt, maak dat ik weete wat gy doet.*

Hæc me, ut confidam, faciunt. Cic. Fr. 2. 15. *Die dingen doen my vertrouwen.*

Me meus herus fecit ut vigilarem. Plaut. Am. 1. 1. 142. *Myn Heer heeft my laaten waaken.* Istud, fac me, ut sciam. Ter. H. 1. 1. 32. *Laat*, of *doe my dat weeten, maak dat ik dat weete.* Deeze wyze van spreeken mishaagt de Letterknibbelaars echter is ze heel fraai, naardien ze by Plautus, Terentius, Cicero, Aulus-Gellius en andere goede Schryvers gevonden word.

(Fecit ut haberet templa deorum sancta. Nep. 17. 4. 7. *Hy heeft de Godshuizen voor heilig gehouden.*

Face mittas certum hominem ad eum. Nep. 4. 2. 4. *Zend een getrouw man aan hem.*)

Non faciam quin scias. Plaut. M. 2. 3. 12. *Ik zal niet rusten voor dat gy het weet.*

Agrum facere suum. Cic. P. Q. 29. *Een stuk lands zich eigen maaken, meester*, of *eigenaar van een kamp lands worden*, 't zy door koop, of anderzins.

Fundum usu suum facere. Cic. Her. 4. 29. *Een erf door verjaart ge-*

bruik bekoomen, zich eigen maaken.

Facere permutationem cum aliquo. Cic. Att. 5. 13. *Met iemant een ruiling*, of *wisseling doen.*

Testem facere aliquem. Ter. Ad. 2. 1. 49. Liv. 1. 22. *Iemant tot getuige neemen*, of *roepen*, over 't geen hy hoort, *of ziet.*

Facere hæredem aliquem. Cic. Off. 3. 10. Phæd. 4. 5. 7. *Iemant erfgenaam maaken*, of *verklaaren.*

Aliquem facere hæredem ex dodrante. Nep. 25. 5. 2. *Iemant erfgenaam van negen gedeeltens van zijn goed maaken.* Het goed wierd by de Romeinen in twaalf deelen verdeelt. Regni. Liv. 1. 40. *Iemant erfgenaam van zijn Rijk maaken*, of *tot zijnen nazaat in 't Rijk verklaaren.*

Partes facere. Cic. de Or. 2. 90. *De verdeeling*, of *scheiding maaken, iets scheiden, deelen, verdeelen.*

Alicui facere periculum. Tac. An. 13. 33. 3. *Iemant in gevaar brengen, sleepen, stellen*, of *storten.* Negotium. Quintil. I. O. 1. 12. *Iemant moeijelijkheit verwekken*, of *op den hals brengen, iemant moeite aandoen.*

Aliquem facere reum apud Judicem. Cic. Clu. 22. *Iemant den Rechter aanbrengen*, of *aan den Rechter beklaagen, iemant voor den Rechter beschuldigen.*

Facere aliquem reum alicujus rei. Cic. Br. 4. *Iemant ergens meê beschuldigen, betichten*, of *bezwaaren.*

Eum, quod sacra violasset, reum fecerunt. Nep. 7. 4. 3. *Zij hebben hem beschuldigt dat hy de Heiligdommen geschonden had.*

Facere contentionem alicujus rei. Cic. Pis. 22. *Iets betwisten, ergens over zintwisten*, of *twistredenen; iets tegenspreeken.*

Facere præsentiam sui. Hermog. Dig. 42. 1. 53. Copiam sui. Ulp. Dig. 42. 5. 36. *Zich aanbieden, zich aangeeven, in rechten verschijnen.*

Vadimonium ultro hic mihi facit. Plaut. E. 5. 2. 19. *Deeze man belooft mij van zelf voor 't recht te zullen verschijnen.*

Facere omnibus sui consilii copiam. Cic. de Or. 3. 33. *Al de waereld zijnen raad aanbieden.* van een Voorspraak spreekende, die over straat wandelt, om te kennen te geeven dat men by hem om raad kan koomen.

Facere cum aliquo. Cic. Att. 6. 8. Hor. E. 2. 1. 68. *Van iemants gevoelen zijn, met iemant eens gevoelen*, of *overeen koomen, met iemant 't eens*, of *eensgezint zijn.*

Facere alicui. Cic. Fr. 1. 5. Cum aliquo. Cic. Cæc. 28. Nep. 17. 2. 5. *Iemant begunstigen, iemant gunstig, genegen*, of *toegedaan zijn, iemant voorstaan, draagen, zijn gunst toonen.*

Veritas cum hoc facit. Cic. P. Q. 30. *Hy heeft de waarheit voor zich*, of *aan zyn zyde, hij heeft een goede zaak, hij is wel gegrondt in zijn zaak, hy heeft gelyk.*

Hoc facit a nobis. Cic. J. R. 1. 48. *Dit is voor ons, dit doet voor onze zaak, dit strekt tot ons voordeel, dit doet ons goed.*

Planum facere, &c. Cic. V. Proœm. 13. *Bewijzen, bewijs bijbrengen, enz.*

Iratum adversario Judicem facere. Cic. de Or. 1. 51. *Den Rechter quaad*, of *gestoort tegens zijnen tegendinger maaken.*

Aliquem facere judicem. Plin. E. 7. 30. 2. Liv. 3. 71. *Iemants ergens rechter over maaken, iets aan iemants oordeel stellen, iets aan iemant verblyven*, of *overlaaten.*

Fac me gratulari tuo judicio. Phæd. 4. 25. 27. *Maak dat ik wel vergenoegt, wel te vreden*, of *wel in myn schik over uw vonnis zij.*

Facere sui potestatem. Cic. Fr. 1. 2. Ulp. Dig. 12. 5. *Gehoor geeven, gehoor verleenen*, van een Rechter spreekende. Zomtijds word 'er Adeundi by gevoegt.

De aliquo facere judicium. Cic. I. R. 2. 11. Arbitria. Hor. O. 4. 7. 22. Judicium facere in aliquem. Cic. R. P. 13. *Een oordeel*, of *vonnis van*, of *over iemant vellen*, of *geeven: iemant oordeelen*, of *vonnissen.*

Facere discessionem in sententiam alicujus. Cic. A. 14. 7. *Iemants gevoelen toevallen, tot iemants gevoelen overgaan, in iemants gevoelen koomen.*

Fecisse videtur. Cic. V. 5. 6. Clu. 25. *Hy schijnt het gedaan*, of *bedreven te hebben; men vind hem schuldig*, of *hij word schuldig bevonden.* Dit waren onder de Romeinen woorden van Veroordeeling: de woorden van Vryspreeking waren. Non fecisse videtur. *Hij word onschuldig bevonden, hy schijnt het niet gedaan te hebben.*

Senatus eum contra Rempublicam fecisse existimat. Cic. Mil. 5. A. 8. 11. *De Raad verklaart hem voor een vyand van den Staat*, of *een vyand van 't Gemeenebeste te zijn.*

Decretum secundum aliquem facere. Cic. Att. 16 16. subj. 3. *Een besluit*, of *keure tot iemants begunstiging*, of *voordeel maaken*, of *laaten uitgaan.*

Facere alicui gratiam alicujus rei. Plaut. R. 5. 3. 58. *Iemant ergens gunstig in zijn, gunst in*, of *over toonen, iemant ergens van bevrijden, van ontheffen, van ontlasten, van verschoonen*, of *van vrijhonden.* Reddendi equi. Suet. A. 38. 4. *Iemant bevrijden van een paerd te moeten weder geeven.* Delicti. Sall. B. C. 52. Criminum. Suet. C. 15. 9. *Iemant genade bewijzen, iemant zijn misdaad vergeeven.* Omnium quæ ausus est. Liv. 3. 56. *Iemant alles wat hij misdaan heeft vergeeven*, of *quijtschelden.* Zie onze aanteekening over Suet. T. 35. 2.

Alicui mulctam facere. Cat. bij Gell. 11. 1. *Iemant in boete slaan.*

Facere judicatum. Cic. Fl. 20. *'t Vonnis*, of *het gewijsde uitvoeren.*

Vestigium facere in possessionem. Cic. Cæc. 14. *Het bezit van iets neemen.*

Auctionem facere alicujus rei. Cic. P. Q. 4. V. 5. 4. Plaut. Men. 5. 9. 95. *Iets aan de meestbiedende in 't openbaar verkoopen, iets met*, of *bij den opslag verkoopen.*

In pecuniam adolescentis impetum facere. Cic. F. 12. 23. *Zich met geweld meester van een jongmans geld maaken.*

Bene fecit Silius qui transegerit. Cic. Att. 12. 24. *Silius heeft wel gedaan dat hij de zaak bijgelegt heeft.*

Facere satis alicui pro aliqua re. Plaut. As. 2. 4. 31. *Iemant iets betaalen, ergens over voldoen*, of *te vreden stellen.*

Digredi via illa capitale leges fecere. Plin. H. 12. 14. *'t Is door de wetten op lijfstraffe verboden van deezen weg af te gaan.*

Leges irritas facere. Cic. A. 5. 7. *De wetten afschaffen, vernietigen*, of *te niet doen.*

Facere fraudem legi. Plaut. M. G. 2. 2. 9. *Een inbreuk in een wet doen, een wet verkrachten.* Senatusconsulto. Cic. Att. 4. 12. *'t Besluit van den Raad verijdelen*, of *krachteloos maaken.*

Facere contra leges. Cic. Vat. 7. Dom. 18. *Tegens de wetten doen, de wetten schenden, enz.* Contra edictum Prætoris. Cic. V. 3. 28. *Tegens 't gebod van den Hoofdschout doen.*

Suum cuique jus modum faciebat. Liv. 3. 11. *Elk hielt zich met zijn recht te vreden.*

Verba facimus. Plaut. Ps. 1. 3. 27. *Wij verliezen onzen tijd met praaten.*

Aliquem facere municipem. Cic. Clu. 8. Civem. Nep. 25. 3. 1. *Iemant burger van een stad maaken, het burgerschap geeven*, of *schenken, iemant met het burgerschap begiften.*

Facere urinam in corium. Hygin. Fab. 195. *Zyn water in een leeren zak maaken.* Muriam in aliquod vas. Colum. 12. 6. *Pekel in eenig vat gieten.*

Facere ignes maximos. Nep. 18. 9. 3. *Zeer groote vuuren stooken, aanleggen, of branden.*

Nomen facere cum vineis. Colum. 3. 3. *De inkomsten van zyne wyngaarden oprekenen.*

Helveolum vinum facere. Cat. R. R. 24. *Bleker, of bleken wyn maaken.*

Facere nidum. Plin. H. 10. 39. ova, pullos. Varr. R. R. 3. 9. Hygin. Fab. 65. *Een nest maaken, eyeren leggen, jongen broeden, of kippen.*

Facere sementem. Cic. de Or. 2. 65. Cæs. B. G. 1. 3. 1. *Zaayen, bezaayen.* Messem. Cato R. R. 135. *Maayen, inoegsten, inzamelen.* Vindemiam. Varr. R. R. 1. 34. *Wynoegsten, druiven - of wyn perzen.*

Facere odium vitæ. Plin. H. 20. 18. *Het leven verhaat, of tegen maaken.*

Illa corona non facit meo capiti. Prop. 3. 1. 20. *Die kroon past niet op myn hoofd.*

Venti faciunt vitia pavimentis. Vitruv. 7. 1. *De winden maaken de vloeren leelyk, of bederven de vloeren.*

Facere aliquem Imperatorem. Nep. 22. 2. 3. Ducem. Hygin. Fab. 14. *Iemant Veldheer maaken.* Consulem. Plin. P. 77. 7. Cic. Br. 4. *Iemant Burgermeester maaken.* Regem Galliæ. Cæs. *by* Cic. F. 7. 5. *Iemant Koningh van Vrankryk, of van de Gaulen maaken.*

Nescit quid faciat auro. Plaut. B. 2. 3. 100. *Hy weet niet wat hy met zyn geld doen zal, hy weet geen weg met zyn geld.*

Facere copiam sui. Plin. P. 24. 3. *Zich vertoonen, zich laaten zien; een vryen toegangk tot zich geeven,* van een Vorst spreekende.

Quorumdam contumacia non facit ad aulam. Sen. Tranq. 4. *De stelsinnigheit, koppigheit, of eigenzinnigheit van sommige menschen past aan 't Hof niet.*

Alii ad apium, alii ad cervum canes faciunt. Sen. Contr. Prooem. 3. *Sommige honden zyn goed tot de zwyne- andere tot de hartejagt.*

Voluptatis virtutisque societatem facit. Sen. V. B. 15. *Hy paart, of voegt de wellust en deugd te zamen.*

Virtutem usu suam facere. Sen. Cl. 1. 3. *De deugd door oeffening verkrygen.*

Verecundiam peccandi facit ipsa clementia regentis. Sen. Cl. 1 22. *De goedertierenheit van een Overheit zelf maakt ons schaamrood als wy qualyk doen.*

Jovi ipsi de felicitate controversiam facere. Sen. E. 110. *Jupiter zelf in voorspoed tarten, of naar de kroon steeken.*

Amariorem me senectus facit. Cic. Att. 14. 21. *De ouderdom maakt my gemelyker, ongemakkelyker, of knorriger.*

Tempus illi fecit ærumnas leves. Sen. Thy. 2. 305. *De tyd heeft zyne quaalen verzagt, zyne rampen draaglyker gemaakt, zyne bitterheden verzoet, of zyne ongevallen verligt.*

Aliquem ex sene juvenem facere. Hygin. Fab. 24. *Iemant van een oud tot een jong man maaken,* dat is, *iemant jengdig maaken.*

Aliquid facere in hominem calamitosum. Cic. F. 13. 66. *Iemant die in ongelegentheit, of elendig is eenigen goeden dienst doen, of voordeel toebrengen.*

Gravitas morbi facit ut medicinæ egeamus. Cic. F. 9. 3. *De zwaarheit der ziekte maakt dat wy geneesmiddelen van noden hebben.*

Facere medicinam alicui. Cic. F. 14. Phæd. 1. 8. 9. *Over iemant als Geneezer gaan, iemant een geneesmiddel geeven, bereiden, of toemaaken.*

Hoc facit præclare cœliacis. Plin. H. 22. 19. *Dit is zeer goed voor de darmsteeking, dat helpt wonderlyk die met darmpyn zyn gequelt.*

Succus taxi facit ad viperæ morsum. Suet. Cl. 16. 9. *Het sap van den ieven - of taxisboom is heel goed tegens de beet van een adder.*

Claritatem oculis facit cinis bubonis. Plin. H. 29. 6. *De asch van den schuifuit verheldert het gezicht.*

Fecit sibi pacem, nihil timendo: fecit sibi divitias, nihil concupiscendo. Sen. E. 87. *Hy heeft den vrede gevonden, zonder iets te vreezen: hy is ryk geworden, zonder iets te begeeren.*

Facere Vulcanum. Cic. N. D. 1. 30. *Vulkaans beeld, of 't beeld van Vulkaan maaken.* Caduceos. Hygin. P. A. 2. 7. *Merkuriusstokken schilderen, of maaken.*

Finem facere. Cic. A. Q. 4. 19. *Een eind maaken, een einde van zyn reden, of van spreeken maaken, zyn reden eindigen, ophouden te spreeken, stilzwygen.* Sall. B. C. 52. en Liv. 28. 29. voegen 'er Dicendi, en Cæs. B. G. 1. 46. 2. Loquendi *by.*

Illud tibi fidem numinis facit. Sen. E. 1. 41. *Dat betoogt u de wezentlykheit Godts, dat bewyst u dat 'er een Godt is.*

Facere alicui templum. Justin. 8. 3. 8. Hygin. Fab. 225. Plin. H. 12. 19. Fanum. Hygin. Fab. 168. Ædem. Hygin. Fab. 225. Justin. 8. 3. 8. *Een tempel, of kerk ter eeren van iemant maaken, stichten, of bouwen.*

Fecerunt Contumeliæ fanum & Impudentiæ. Cic. L. L. 2. 11. *Zy hebben 't ongelyk, of de schimp en onbeschaamtheit eenen tempel gebouwt.*

Aliquem Sacerdotem facere. Hygin. Fab. 122. en 98. *Iemant Priester maaken, tot Priester wyen.*

Numa fecit Flamines. Varr. L. L. 6. 3. *Numa heeft de Priesters ingestelt.*

Facere votum alicui. *Aan iemant een gelofte doen.*

Vota facere Deo. Cic. Ar. 13. *Geloften aan Godt doen.*

Facere vota de ægroto. Cic. Att. 8. 16. Pro ægroto. Suet. Cl. 45. 2. T. 4. 4. 12. *Geloften, of gebeden voor de herstellinge van een zieken, of kranken doen.*

Facere gratulationem ad omnia Dei templa. Cic. F. 11. 18. *Dankzegging aan Godt in alle tempelen, of kerken doen; Godt in alle kerken danken.*

Facere ad aram. Cic. Br. 15. *Een offerhande op den altaar, of op 't outaar doen.*

Facere alleen. Varr. R. R. 1. 1. Facere Deo. Plaut. Au. 4. 2. 15. Cic. Mur. 41. Varr. L. L. 4. 49. Facere rem divinam. Plaut. R. 1. 2. 7. Ter. E. 3. 3. 7. Res divinas. Cic. V. 4. 8. Liv. 36. 1. *Aan Godt, of Gode offeren, of offerhande doen.*

Facere Deo sacrum. Prop. 4. 10. 45. Sacra. Prop. 4. 6. 1. Liv. 1. 6. Ovid. M. 3. 26. Sacrificium. Liv. 1. 45. Rem divinam. Plaut. Curc. 4. 4. 2. Liv. 31. 5. *Gode offerhande doen, godsdienst plegen.*

Sacra pro aliquo facere. Cic. C. B. 24. *Voor iemant een offerhande doen.*

Facere Fidei fideliam mulsi. Plaut. Au. 4. 3. 15. *Een kruik, of vlesch zoete wyn aan de Trouw opofferen.*

Facere agnis. Plaut. St. 1. 3. 97. *Lammeren offeren.* Vitula pro frugibus. Virg. E. 3. 77. *Een veerze voor den welstant van 't gewas opofferen.*

Ex carmine sacro, præeunte verba Sacerdote, precationes faciebant. Liv. 39. 18. *Zy zongen lofzangen, die de Priester ophefte, of voorzong.*

Vitæ finem facere. Nep. 20. 1. 6. Sall. B. J. 10. *Zyn leven eindigen, sterven, overlyden.*

Alicui facere exsequias. Ovid. P. 1. 9. 52.

v. 52. Funus. Cic. Clu. 9. Ovid. P. 1. 9. 52. Liv. 8. 10. *Iemants lykstatie*, of *uitvaart houden*, *iemant ter aarden*, of *ten grave brengen*. Justa. Plaut. Cist. 1. 3. 28. Sall. B. J. 11. Cic. Fl. 38. *Iemant de laatste eer aandoen*, *iemant ter aarden brengen*, of *begraaven*. Liv. 25. 17. *zegt* Facere funus alicujus.

Arthemisia memoratissimum illud fecit sepulchrum. Gell. 10. 18. *Artemise heeft die vermaarde grafstede laaten maaken*, of *oprechten*.

Epigramma mortuo facere. Petron. 75. *Een grafschrift op een overledenen maaken*.

Alicui funebres ludos facere. Hygin. Fab. 91. *en* 273. Paterc. 1. 8. 2. *Rouwspelen ter eeren van iemant aanstellen*, of *vertoonen*.

Sepultus in eo colle, cognomen colli fecit. Liv. 1. 3. *Op dien heuvel begraaven zynde, is den heuvel naar hem bygenaamt*.

† Sera mortis vota facis. Sen. Oe. 1. 103. *Gij wenscht te laat om de dood*.

Nati coram me cernere letum fecisti. Virg. Æ. 2. 539. *Gy hebt mijne zoon voor mijn oogen*, of *in myne tegenwoordigheit gedoodt*, *omgebragt*, of *van 't leven beroofd*.

Facere silentia turbæ majestate manus. Perf. 4. 6. *Het oproer met het wenken van zyn hand stillen*, *de menigte door 't ontzagchelyk teken van zyn hand tot stilte brengen*.

In foribus pugnam Gangaridum ex auro faciam. Virg. G. 3. 27. *Ik zal op de deur 't gevecht der volkeren die by Ganges woonen in gout verbeelden*.

In hoc clypeo Romanorum triumphos fecerat. Virg. Æ. 8. 628. *Hy had op dit schild de zegepralen der Romeinen verbeeldt*, of *gesneden*.

Facit Asterien aquila teneri. Ovid. M. 6. 108. *Hij vertoont*, of *schildert Asteria tusschen de klauwen van eenen arend*.

Quosdam facit isse Niphaten in populos. Juv. 6. 409. *Zy strooit een gerucht dat de Niphates sommige landen heeft overstroomt*.

Arbor hæc faciet umbram illis. Virg. G. 2. 58. *Deeze boom zal hun schaduw maaken*.

Jus tibi fecisti numen cæleste videndi. Ovid. F. 6. 23. *Gij hebt u 't recht verkregen van Godt te zien*.

Fecere pedem. Virg. Æ. 5. 830. *Zy hebben 't zeil wat bot gegeeven*, *zy hebben de schoot geviert*.

Stygis unda facit cœlo fidem. Sen. Thy. 4. 667. *De Styx is de band van de trouwe des Hemels*, of *der Goden*, *de Goden zweeren bij de Styx*.

Pausam facit ore loquendi. Lucill. 1. *by* Non. 2. 686. *Hy houd op*, of *bij laat na te spreeken*.

Picum fecit avem Circe. Virg. Æ. 7. 191. *Circe heeft Pikus in een vogel verandert*, of *vervormt*.

Lacrymæ fecere fidem. Ovid. M. 6. 566. *Zyn traanen hebben zyne woorden bevestigt*, of *hebben doen gelooven dat hy oprecht in zyne woorden was*.

Huic si libido fecerit auspicium. Hor. E. 1. 1. 86. *Indien zijne begeerlykheit hem aanprikkelt*, *ontfonkt*, of *begint te werken*.

Cæca me prædam fecerat ira suam. Ovid. Am. 1. 7. 44. *Een blinde gramschap had mijn hert overheert*, of *ingenomen*, *had mij overheerscht*, *had zich meester van my gemaakt*.

Faciat voto rara repulsa locum. Ovid. Am. 2. 19. 6. *Laat gedaane weigering plaatze voor zyneu wensch maaken*, dat is, *zijne genegentheit*, of *begeerte vergrooten*, of *levendig houden*.

Pulcra faciet te prole parentem. Virg. Æ. 1. 79. *Zy zal u schoone kinderen voortbrengen*.

In tabulas multis hæc via fecit iter. Ovid. Art. 2. 332. *Door dit middel hebben zich veele de weg tot wederliefde gebaant*; *hier door hebben veele 't hert van hunne beminden gewonnen*. Die In thalamos voor In tabulas leezen, veranderen niets van den zin.

At etiam cesso his foribus facere assulas? Plaut. Merc. 1. 2. 20. *Wat weerhoud my dat ik deeze deur niet aan flinken smyte?*

Facere oblivia alicujus. Ovid. M. 4. 208. *Iemant bij een ander uitboenen*, *maaken dat iemant by een ander uit heeft*, of *uit krygt*.

Hesperus faciet diem. Sen. Th. 1. 87. *De avondster zal den dag aanbrengen*.

Suis homines pabula fecit equis. Ovid. P. 1. 2. 122. *Hy heeft de menschen tot voeder aan zyne paerden gegeeven*, *hy heeft zyne paerden met menschenvleesch onderhouden*, of *gevoedt*.

Gabios turpi fecerat arte suos. Ovid. F. 2. 690. *Hij had zich door schalkheit meester van de Gabiers gemaakt*.

Crimen facere alicui. Prop. 4. 4. 43. *Een blaam*, *laster*, of *quaade naspraak over iemant brengen*. Hy spreekt van een Vestaalsche Nonne die zich zelven met een misdaad bezoedelt heb bende, haar gansche gezelschap onteerde.

Fecit iter sceleri. Ovid. M. 15. 106. *Hij heeft den weg tot de ondeugd gebaant*, *hy heeft de deur tot de boosheit geopent*.

Vos hæc facietis maxima Gallo. Virg. E. 10. 72. *Gij zult deeze dingen bij Gallus zeer smakelyk maaken*, *zeer pryzen*, of *hooge verheffen*.

(Facere. *Teelen*, *broeden*, *broeijen*.

Anseres pullos sui similes plerumque faciunt. Varr. R. R. 3. 22. *De ganzen teelen*, of *broeyen gemeenlyk kiekens die hun gelyken*.

Si apes feræ in arbore fundi tui apes fecerint. Paull. Dig. 47. 2. 16. *Indien 'er wilde byen op eenen boom van uwen akker mogten gebroeit*, of *geteelt hebben*.

Etsi in alia terra eam fecerit. Cod. 11. 47. 23. *Alhoewel hy die in andere landen mogte geteelt hebben*.

Facere ad aliquid, *en* facere alicui. *Passen*, *bequaam zyn*, *dienst doen*, *overeenkoomen*, *dienstig zyn*.

Non facit ad nostras hostia major opes. Ovid. Tr. 1. 9. 44. *Een groot*, of *zwaar offer koomt met ons goed niet overeen*, of *naar onze middelen past het ons niet een groot offer te doen*.

Nihil æque facere ad viperæ morsum, quam taxi arboris succum. Suet. Cl. 16. 9. *Dat 'er niets zoo bequaam*, of *dienstig is*, *om een steek*, of *beet van een adder te geneezen als 't vocht druipende uit een ype*, of *ypenboom*.

Non facit hæc corona meo capiti. Prop. 3. 1. 20. *Deeze krans*, of *kroon past mij niet*.

Facere. *Vergaderen*, *bij een brengen*, *verzamelen*.

Romulus populum Romanum fecit. Flor. 1. 1. 9. *Romulus heeft het Roomsche volk vergadert*, of *heeft het tot een volk gemaakt*.

Exercitum argento fecit. Sall. *bij* Sen. E. 114. *Hy heeft door geld een leger op de been gebragt*. Zoo verklaart het Seneca, als hy 'er byvoegt id est, pecunia paravit.

Facta cum essent amplius centum millia armatorum. Nep. 22. 4. 5. *Als 'er meer dan hondert duizent gewapende mannen by een gebragt waren*.

Facere lotium. Cato R. R. 128. Urinam. Colum. 6. 30. Hygin. Fab. 195. *Wateren*, *zyn water maaken*, *pissen*.

Facere damnum. Cic. Cl. 33. Detrimentum. Cic. V. 4. 9. *Schade lyden*.

Facere præconium. Cic. F. 6. 18. Scriptum. Gell. 6. 9. *Een oproeper*, *een Klerk zyn*.

Facere. *Uithouwen*, *snijden*.

Calamis fecit equos. Ovid. P. 4. 1. 33.

33. *Kalamis heeft paerden uitgehouwen.* Dat Ovidius equos heeft, noemt Plin. H. 34. 8. equorum effigiem.

Alcamenes marmorea Plin. H. 34. 8. *Alkamenes heeft paerdebeeltenissen in marmer uitgehouwen.*

Facere. *Doorbrengen, verslijten.*

Iconii decem dies facere. Cic. Att. 5. 20. *Tien dagen te Ikonien doorbrengen, zich tien dagen te Ikonien ophouden.*

Paucissimos dies una facere. Sen. E. 66. *Weinig dagen bij malkanderen zijn.* Zie Gronovius over deeze plaatze.

Facere annum in fuga. Alfen. Dig. 40. 7. 14. 1. *Een jaar lang vluchten*, of *op de vlucht zyn.* Dies aliquot in custodia. Papin. Dig. 48. 5. 11. §. 5. *Eenige dagen gevangen zyn.*

Quid faciet mihi. Ter. E. 5. 2. 10. Plaut. P. 2. 3. 16. *Wat zoude hy my doen? Hy kan my immers niet hangen?* Een spreekwijze by hen gebruikelijk, die de dreigingen van anderen verachten.

Equus non facit. Cic. Cl. 51. *Het paerd is traag*, of *het loopt niet snel genoeg.*

Facere betekent ook *Sterven.*

Eum fecisse ajunt, sibi quod faciundum fuit. Plaut. Pœn. 5. 1. 23. *Zy zeggen dat hy gestorven is.* De Ouden poogden den naam en de gedachtenis van den dood te ontgaan, en daarom gebruikten zy deeze, en diergelijke beschrijvingen.

Inscripsit tumulo septem celebrata virorum se fecisse Chloe. Mart. 9. 16. *De beruchte Chloe heeft op 't graf van haaren zeven mannen laaten uithouwen, dat zij 'er de bezorgster van was*, of *dat zij het had laaten maaken.*

Facere. Is ook overtollig in een reden.

At hoc unum facito cogites. Plaut. Most. 1. 3. 59. *Maar bedenk dat eene alleen.*

Non faciam ut enumerem omnes miserias, in quas incidi. Cic. Att. 3. 7. *Ik zal alle de ellenden, waar in ik vervallen ben, niet optellen.*

Facere. *Iemants beste zoeken, iemant eenig voordeel toebrengen.* Daar schijnt boni onder verstaan te worden. Zie de H. Cuper. Obs. 1. 9.

M. Bene. D. Nos aliquid facere Hegioni decet. Ter. Ad. 5. 8. 25. *M. Dat is wel, wat wilt gij daar meê zeggen? D. 't Betaamt ons 't beste van Hegio te zoeken*, of *Hegio dienst te doen.*

Ædes vitium faciunt. Cic. T. 3. Alfen. Dig. 19. 2. 30. *Het huis word bouwvallig*, of *raakt in verval.*

Paries ventrem facit Alfen. Dig. 8. 5. 17. *De muur zet zich uit*, of *puilt uit.*

Postulata facere. Nep. 7. 8. 4. *Toestaan*, of *inwilligen 't geene verzogt word.*

Taurum facere victimam. Solin. 1. *Een stier slagten om te offeren.*

Facere optimum judicium de aliquo. Cæs. B. G. 1. 41. 1. *Een goed oordeel van iemant vellen, wel van iemant oordeelen.*

Facere pecuniam. Asc. Pæd. Cic. 99. *Geld slaan, geld munten.*

Facere corpus. Phædr. 3. 7. 5. *Vet worden, lyvig worden, lijf krijgen.* Vires. Quintil. I. O. 10. 3. *Sterk worden.*

Facere mulierem prægnantem. *Een vrouw bezwangeren*, of *bevruchten*, boertende zegt men *befirmuven*, en in oud Neêrduits *begorden.*

Si eam senex anum prægnantem fortuitu fecerit. Plaut. Au. 2. 1. 41. *Indien hy ze nu al op haar jaaren zynde, in zijnen onderdom bij geval zal bevrucht hebben.*

Vir illam, non mulier prægnantem fecit. Plaut. Truc. 4. 3. 37. *Een man, geen vrouw heeft haar bevrucht.*

Facere barbam. Lampr. Ant. Heliog. 31. *Den baart scheeren.* Ungues. Veteres Glossæ. Ungues facere. Ἐξονυχίζεσθαι. *De nagels korten.*

Facere mulctam alicui. *Iemant een boete opleggen, iemant in boete*, of *in de boete slaan.*

Imperator noster, si quis extra ordinem depugnatum ivit, ei mulctam facit. Cato Orig. 4. *bij* Gell. 11. 1. *Onze Veldoverste legt dien een boete op, die buiten zyn gelt gegaan is om te vechten.*

Ut mulctam remitteret, quam fecerant iis propter Oropi vastitatem. Gell. 7. 14. Macrob. S. 1. 5. *Dat ze de boete niet eischen zouden, die ze hen opgelegt hadden wegens 't plonderen en verwoesten van Oropus.* Dus verbetert Gronovius Gellius, over hem schrijvende.)

FACT.

FĂCTĬO, ōnis. f. Cui testamenti factio nulla est. Cic. T. 11. *Die onbequaam*, of *onbevoegt is om uiterste wil te maaken.*

Quæ hæc factio est? Plaut. R. 5. 3. 15. *Wat wijze van doen*, of *van handeling is dit? Wat gedoen is dit? Wat is dit te zeggen?*

Factio. Suet. J. 11. 1. *Een genootschap, gild*, of *vergadering van volk van de zelve beroeping.*

Factio. Cæs. B. G. 6. 11. 2. *t'Zamenrotting, t'zamenspanning, verbintenis, t'zamenzweering, aanspanning, aanhang, zyde.*

Factionem comparare. Nep. 10. 6. 3. *Een t'zamenspanning*, of *aanhang maaken.*

Injustorum optimatum consensus, factio. Cic. *bij* August. C. D. 2. 21. *De t'zamenzweering is een verbintenis van onrechtvaerdige Grooten.*

Factio haud dubia Regis. Liv. 1. 35. *Een zyde die zich voor den Koning heeft verklaart.*

Per factionem datus. Cic. Att. 7. 9. *Door aanhang gegeeven.*

Factio. Plautus, Titinnius, Turpilius, Cæcilius *by* Non. 4. 191. *Magt, vermogen, aanzien, gezagh, rykdom.*

Neque nos factione tanta, quanta tu, sumus. Plaut. Cist. 2. 1. 17. *Ook zyn wy zoo magtig, van zoo groot een aanzien*, of *vermogen niet dan gij.*

FACTĬŌSŬS, ă, ŭm. Nep. 17. 1. 5. *Werkzaam, werkelyk, vaerdig om iets te doen, handig.* De compar. Factiosior staat by Aur. Vict. C. 21. 3. en de superl. Factiosissimus by Plin. E. 4. 9. 4.

Amici lingua factiosi, inertes opera. Plaut. B. 3. 6. 13. *Vrienden vaerdig van tong*, (dat is, *die veel in den mond hebben*, of *die veel belooven.*) *traag*, of *nalatig in de daad*, (dat is, *maar die weinig geeven.*)

Factiosus. Plaut. Nep. 6. 1. 3; 17. 1. 5. *Magtig, vermogend, van groote vrienden, van veel aanhang.*

Est locuples, factiosus, curatur a multis. Plin. E. 1. 5. 15. *Hy is ryk, een man van veel aanhang, en bij veelen in groot aanzien.*

Factiosus. Cic. Her. 2. 26. *Beslepen, bequaam*, of *afgericht om een aanhang te maaken; die wel knipen kan.*

Factiosus. Sall. B. C. 54. *Een t'zamenrotter, t'zamenspanner, oproer-* of *onrustmaker.*

FĂCTĬTĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Off. 2. 24. *Gewoon, gewent, gebruikt, dikwils gedaan*, of *geschied.*

Carmina factitata in aliquem. Tac. An. 16. 14. 1. *Vaerzen die tegens iemant gemaakt zyn.*

FĂCTĬTĬŬS, ă, ŭm. *Door konst gemaakt, dat niet natuurlyk is.*

Factitium sal. Plin. H. 31. 7. *Zout door konst gemaakt.*

Color factitius. Plin. H. 31. 7. *Een gemaakte*, of *niet eigenaardige verwe.*

Factitiæ fabricæ. Plaut. M. G. 2. 1. 69. *Verzonne*, of *bedachte listen, streeken*, of *konstgreepen.*

FĂCTĬTO, ās, āvi, ātum, āre. acc. *Iets dikwils, gedurig, altoos*, of *gewoonlyk doen*, of *oefenen.*

Quæ veteres factitarunt. Ter. E. prol. 43. *Dat de Ouden gewoon waren te doen.*

Egomet quod factitavi in adolescentia. Plaut. E. 3. 3. 51. *Dat ik zelf in myne jongkheit dikwils gedaan hebbe.*

Simulacra Deorum ex cedro factitabant.

tabant. Plin. H. 13. 5. *Zij maakten de beelden der Goden van Cederenhout.*

Studiose id factitabat. Cic. T. Q. 5. 20. *Hij nam dat tot zyne bezigheit, hy maakte daar zyn werk van, hy was gewoon dat vlytiglyk, of naerstiglyk te doen.*

Furium palam hæredem semper factitarat. Cic. A. 2. 16. *Hy had Furius altyd in 't openbaar tot zyn erfgenaam verklaart.*

Factitare versus. Hor. A. P. 470. *Vaerzen maaken.* Accusationem. Cic. Cl. 34. *Een beschuldiging doen, of opstellen, iemant beschuldigen.* Delationes. Tac. H. 2. 10. 2. *Voor aanbrenger, of verklikker speelen.* Artem. Cic. de Or. 23. *Een konst oefenen.* Coactiones argentarias. Suet. Fl. 1. 3. *'s Lands schattingen inzamelen, ontfanger van 's Lands impostin zyn.*

FĂCTŎR, ōris. m. *Werkmeester, werkbaas, handwerker, konstenaar, ambachtsman.*

Doliorum factores. Pallad. 1. 6. *Kuipers.*

Factor. Cato R. R. 13. *Een wynperster, een olyslager.*

Factor. Mac. Dig. 48. 3. 7. *De aanleider, of dader van een misdaad.*

Factor. Plaut. Curc. 2. 3. 18. *De wederkaatzer van den bal in de kaatsbaan.*

FĂCTŬM, i. n. Cic. A. 2. 44. Cæs. B. C. 2. 32. 2. *Een daad, doening, bedryf, handeling; iemants werk, of doen.*

Hujus facti fama ad Regem pervenit. Nep. 14. 3. 1. *Dat werk is den Koningh ter ooren gekoomen.*

Factum Cæsaris de Confinio totum me probaturum scito. Cic. Att. 8. 15. subj. *Weet dat ik de handeling van Cæsar omtrent Konfinius t'eenemaal zal goedkeuren.*

Haud muto factum. Ter. An. 1. 1. 13. *Myn doen berouwt my niet.*

Proditi sunt facto meo. Ovid. Her. 10. 70. *Zy zyn door myn toedoen, of bedryf verraaden.*

Dux femina facti. Virg. Æ. 1. 368. *Een vrouw was aanlegster, of uitvoerster van de zaake, van den toeleg, of aanslag.*

Esset dux facti Laodamia tui. Ovid. P. 3. 1. 110. *Laodamia zonde u ten voorbeeld strekken.*

Factum mirabile. Ovid. M. 4. 746. *Een wonderlyk voorval, een verwonderenswaerdige daad.*

Cum te video nostræ familiæ tam ex animo factum velle. Ter. Ad. 5. 7. 21. *Nu ik zie dat gy ons huis zoo zeer genegen zyt, of dat gy zoo met hert en ziel 't beste van ons huis zoekt, dat gy zoo veel zucht, of genegentheit tot ons huis hebt.*

Factum. Catul. 66. 37. *Een weldaad, gunst, dienst.*

Isthoc me facto devinxisti tibi. Plaut. As. 5. 1. 21. *Gy hebt my door dien dienst aan u verplicht.*

Factum. Varr. R. R. 1. 24. *De wyn, of oly die men uit de moer, of den droessem drukt, of perst.*

(Facta dictis supperunt. Plaut. Ps. 1. 1. 105. *Het werk, of de daad koomt met de woorden overeen.*)

FĂCTŪRĂ, æ. f. *'t Gestel, 't maakzel, of de gestalte van 't lighaam.*

Facies est factura quædam totius corporis. Gell. 13. 29. *De gedaante is een zeker maakzel van 't gansche lighaam.*

Alibi factura bonitatem hanc præstat. Plin. H. 34. 14. *Op andere plaatzen geeft de harding deeze deugd, van 't yzer spreekende.*

FĂCTŪS, ûs. m. Varr. R. R. 3. 1. *'t Gebouw, 't maakzel, de timmeraadje van een huis.*

Factus. Cato R. R. 68. Varr. R. R. 1. 24. *'t Vocht dat uit droessem, of wynmoêr geperst word.*

FĂCTŪS, ă, ūm. *Gemaakt, gedaan, geschied, bedreven, gepleegt, uitgevoert.*

Factæ probe ædes. Plaut. Most. 1. 2. 19. *Een welgemaakt, of zindelyk gebouwt huis.*

Pocula summo artificio facta. Cic. V. 4. 18. *Kelken, of drinkbekers die heel konstig gemaakt zyn.*

Factum de marmore signum. Ovid. M. 14. 313. *Een marmer beeld, een beeld van marmer gemaakt.*

Pons factus in ripam, in qua erant castra Regia. Liv. 32. 6. *Een brug gemaakt om over te gaan aan de zyde, daar 's Koninghs leger lag.*

Factus. *Gewrocht, gewerkt, gemaakt, bearbeid.*

Argentum factum. Cic. V. 5. 25. Sen. Tr. 11. *Zilverwerk, gemaakt zilver.*

Hercules factus ex ære. Cic. V. 4. 3. *Een Herkules van koper gemaakt.*

Factum alleen. Ter. E. 5. 2. 12. *of* Factum est. Ter. E. 4. 4. 40. *'t Is zoo, het is geschied, het is dus gebeurt.*

Factum, non fabula. Petron. D. 49. *Het is waarlyk een gebeurde zaak, en geen verdichtzel.*

O factum bene! Ter. An. 1. 1. 78. *O dat is wonder fraai! dat is deftig! O dat is wel gedaan! dat is uitnemende wel!*

Nollem factum. Ter. Ad. 2. 1. 11. *'t Is my leed dat zulks geschied is, ik wenschte dat zulks niet geschied, of voorgevallen ware.*

Factum volo. Plaut. Most. 3. 2. 129. Ter. Ph. 5. 3. 4. *Ik staa het toe, ik bewillig 'er in, het zy zoo, ik mag wel zien, of lyden dat het geschiede.*

Versiculi magis facti. Hor. S. 1. 10. 58. *Vaerzen die beter, netter, of aniverder gemaakt zyn.*

Aqua facta est colore aureo. Hygin. Fab. 191. *'t Water is goudverwig geworden.*

Luna e regione solis facta. Cic. D. 2. 6. *De maan recht over de zon staande.*

Pretio facto in singulas oves. Varr. R. R. 2. 2. *Elk schaap op zyn prys gestelt, of op geld gezet hebbende.*

Græcia multos habet virtutis gratia factos ex hominibus Deos. Cic. Consol. 1445. b. *Daar zyn 'er veel in Griekenland, wegens hunne deugd, vergoodt, of tot Goden gemaakt.*

Ager jure belli Populi Romani factus. Liv. 3. 71. *Een landstreek door 't recht des oorlogs aan 't Roomsche volk gebragt.*

Ditionis alienæ factus. Liv. 1. 25. *Aan een ander dienstbaar, onderdanig, onderworpen, onder een anders gebied gebragt.*

Homo totus ex fraude & mendacio factus. Cic. Clu. 26. *Een mensch die vol bedriegeryen en leugens is; die van bedrog en leugenen (om zoo te spreeken) aan malkanderen hangt.*

De vi reus factus. Cic. Att. 2. 24. *Van geweldenary beticht, of beschuldigt.*

Factus. *Gemaakt, gedaan, voltrokken, voleind, afgemaakt, afgedaan.*

Pax facta. Virg. Æ. 5. 587. *Een gemaakte, of geslote vrede.*

Factus Prætor. Cic. Att. 13. 30. *Schout gemaakt, tot Schout verkoren, gekozen, of aangestelt.*

Ad ludum & jocum facti esse videmur. Cic. Off. 1. 29. *'t Schynt dat wy tot spel en jok zyn geboren.*

Vicibus factis. Ovid. F. 4. 353. *By beurten, by beurtwisseling, of by beurthouding, ieder op zyn beurt, de een na den anderen.*

Factus sanguis. *Vergoten, of gestort bloed.*

Ibi plus quam in acie cædis ac sanguinis factum. Liv. 2. 30. *Men vergoot, of stortte daar meer bloed, of men rechtte daar grooter moord, of slagting aan, dan in 't gevecht.*

Aris factus honos. Virg. Æ. 5. 763. *Een eer den altaaren bewezen, of aangedaan.*

Factus liquor. Prop. 2. 25. 34. *In vocht, of water verandert.* Accipiter. Hygin. Fab. 45. *In een sperwer verandert.*

Factus

Factus ad unguem. Hor. S. 1. 5. 32. *Net, naar de konst, of zindelyk gemaakt.*

Nulla factus ab arte decor. Ovid. F. 2. 764. *Een natuurlyke schoonheit, een schoonheit niet door eenige konst gemaakt.*

Facta manu tua dispendia sentis. Ovid. Am. 1. 14. 43. *Gy voelt de quaalen die gy u zelf op den hals hebt gehaalt.*

Miles non factus amori. Prop. 4. 5. 49. *Een soldaat die niet bequaam tot vryen, of tot minnen is.*

FACU.

‡ FĂCŬL. Adv. Pacuvius, Lucilius. Varro by Non. 2. 331. *Ligtelyk, gemakkelyk.*

FĂCŬLĂ, æ. f. Varr. L.L. 4. 31. *Een brandhoutje.*

Facula. Prop. 2. 22. 5. *Een fakkeltje, toortsje.*

Tibi fortuna faculam lucrificam allucere vult. Plaut. P. 4. 3. 46. *'t Geluk wil u een middel aanwyzen om winst te doen.*

FĂCŬLTAS, ātis. f. *De kracht, deugd, eigenschap, het vermogen,* van artzenyen, enz. spreekende.

Facultas secreta certis in rebus inest. Lucret. 1. 174. *Daar steekt in sommige dingen een verborgene kracht.*

Habent hanc facultatem nardum, casia, balsamum, iris, &c. Celf. 3. 21. *De nardus, kaneel, balsem, lisch, enz. hebben deeze kracht.*

Facultas. *Bequaamheit, kracht, vermogen, middel om iets te doen.*

Facultates sunt, aut quibus facilius fit, aut sine quibus aliquid confici non potest. Cic. I. R. 1. 27. *Dat zyn middelen, of waar door iets gemakkelyker geschied, of zonder welke het niet kan gedaan worden, of geschieden.*

Facultas vindictæ. Ovid. Tr. 4. 9. 15. *Magt, vermogen, of gelegentheit om zich te konnen wreeken.*

Arripere libenter lædendi facultatem. Cic Fl. 8. *De gelegentheit om iemant te beledigen gretiglyk aangrypen, aanvatten, of by 't haair grypen.*

Dare omnibus irridendi sui facultatem. Cic. D. 2. 17. *Zich bespottelyk voor al de waereld maaken, zich overal als gek ten toon stellen.*

Causa ægritudinis reperta, medendi facultatem reperiemus. Cic. T. Q. 3. 10. *Na de oorzaak van 't quaad gevonden te hebben, zullen wy 'er 't hulpmiddel tegens vinden.*

Illi nequaquam satis facultatis pro suo animo. & Scipionis erga se merito est. Liv. 26. 50. *Hy is geenzins in staat om zyne begeerten te voldoen, en waerdiglyk de verdienste van Scipio te erkennen.*

His facultatem ad se ære alieno liberandas dedi. Cic. Att. 6. 2. *Ik heb hun een middel verschaft om hunne schulden te voldoen.*

Facultas accusandi. Cod. 9. 1. 17. Appellandi. Cod. 7. 62. 20. Juris reddendi. Cod. 7. 44. 3. &c. *Recht van beschuldiging, van beroeping op hooger vierschaar, van de bediening van 't recht, enz.*

Facultas. *Gelegenheit, geschapenheit, toestant, middel, gesteltheit, weg, of middel om iets te doen.*

Si res facultatem habere videatur, ut, &c. Cic. F. 1. 7. *Indien gy de zaak zoo geschapen, of gesielt ziet, om, enz.*

Romæ illi nummorum facultas est. Cic. P. Q. 4. *Hy heeft te Rome gelegentheit om penningen te krygen.*

Si facultas mihi tui præsentis esset. Cic. F. 10. 4. *Indien ik by u ware, indien ik de eer van uwe tegenwoordigheit hadde.*

Ut pabuli facultas est. Varr. R. R. 1. 20. *Naar de gelegentheit van 't voeder.*

Quoties mihi certorum hominum facultas erit, quibus recte dem literas. Cic. F. 1. 7. *Zoo dikwils als ik gelegentheit zal vinden, om trouwe luiden brieven mede te geeven.*

Facultate causæ confisus. Cic. Q. R. 1. *Zich op de goedheit, of deugdelykheit van zyn zaake betrouwende, of verlaatende.*

Facultas operæ ubi mihi erit, ad te venero. Plaut. Truc. 4. 4. 30. *Ik zal by u koomen als ik leeg tyd hebben zal.* Andere leezen Fac valeas.

Illa nobis alio tempore, si facultas erit, explicabuntur. Cic. I. R. 1. 46. *Die dingen zullen wy op eenen anderen tyd, zoo wy 'er gelegentheit toe hebben, verklaaren.*

Virorum hujus generis in Senatu facultas maxima. Cic. Syll. 14. *Daar is veel van dat slach van volk in den Raad, men vind 'er veel van dat slach onder de Raadtpersoonen.*

Horum bonorum facultatem nunquam expetivi. Cic. Dom. 58. *Ik heb nooit naar deeze voordeelen gewenscht, gehaakt, of verlangt.*

Facultas. *Overvloed, voorraad.*

Belli facultates. Cic. Rull. 2. 30. *Oorlogs- of krygsbehoeften.*

Omnium rerum, quæ ad bellum usui erant, sua erat in oppido facultas. Cæs. B G. 1. 38. 3. *In de stad was voorraad van alle dingen, die tot den oorlog dienstig waren.*

Facultates. *Middelen, goederen, rykdommen, vermogen, schatten.*

Aliorum spoliis suas facultates augere. Cic. Off. 3. 5. *Zich met eens anders roof verryken, zyn staat, of geluk op de puinhoopen, of op den ondergangh van een ander bouwen.*

Exhaustis patriæ facultatibus. Nep. 23. 6. 2. *De rykdommen, of schatten van zyn vaderland uitgeput hebbende.*

(Labi facultatibus. Ulp. Dig. 27. 8. 1. §. 11. *Zyn goed verliezen, arm worden, tot armoede koomen.*

Implere facultates equestres. Plin. E. 1. 19. 2. *'t Gering vermogen, of dat 'er te kort koomt aan de middelen van een Romeinsch ridder, vervullen, of daar by doen.)*

Facultas. *Verlof, vergunning, toelating om iets te mogen doen.*

Date facultatem huic pariundi. Ter. An 1. 4. 5. *Vergun haar dat zy gelukkig baare.*

Facultas ingenii. Cic. de Or. 2. 84. Nep. 15. 1. 4. *Gave, kennis, verstand, begaaftheit, bequaamheit des verstands.*

Magnam in his habet facultatem. Cic. I. R. 1. 6. *Hy heeft groot verstand, of grondige kennis van deeze dingen, hy verstaat deeze dingen grondig, of in den grond.*

Facultas consolandi. Cic. F. 4. 13. *De gave, of bequaamheit om te troosten.*

Facultas dicendi. Cic. P. Q. 2. Quintil. I. O. 2. 4. *De gave van welsprekendheit.*

Rem illam non modo facultate consequi difficile est, sed etiam cogitatione complecti. Cic. Or. 1. *Die zaak is niet alleen moeyelyk uit te drukken, maar ook zwaar te begrypen.*

Imitando Crassi consequi facultatem. Cic. Her. 4. 2. *De volmaaktheit van Krassus door navolging bereiken.*

Ars facultate Oratoris occultatur. Cic. Her. 4. 7. *De Redenaar verbergt zyn konst door zyne bequaamheit.*

Facultas. Cic. de Or. 1. 20. *Een konst, kundigheit, of wetenschap.*

In arte aliqua & facultate excellere. Cic. de Or. 1. 50. *In eenige konst en wetenschap uitmunten.*

‡ FĂCŬLTER Adv. Festus. *Ligtelyk, gemakkelyk.*

FĀCŬNDĒ. Adv. Plaut, Trin. 2. 2. 99. *Cierlyk, vloeyende, fraai, verstandig, in deftige woorden, met welsprekendheit.* De superl. Facundissime staat by Gell. 13. 8.

Aliquid facunde describere. Sen. Su. 2. *Iets met deftige woorden beschryven.*

FĀCŬNDIĂ, æ. f. Sall. B. C. 53. Hor. O. 4. 7. 23. Manil. 3. 117. *Cierlykheit van taal, bevalligheit in 't spreeken, welsprekendheit.*

Facundia in foro. Liv. 3. 11. *Welsprekendheit in de pleitzaal, voor de vierschaar*, of *rechtbank*.

Hic actor tantum poterit a facundia, quantum ille Poëta potuit cogitare commode. Ter. H. prol. 13. *Deeze speelder zal zoo veel door zyne bevalligheit van spreeken doen, als de Dichter met zyn aangenaame gedachten.*

‡ FĂCUNDIŌSŬS, ă, ŭm. Gell. 4. 9. *Welsprekend, cierlyk in 't spreeken.*

‡ FĂCUNDĬTĀS, ātis. f. Plaut. Truc. 2. 6. 13. *Welsprekendheit, cierlykheit in 't spreeken, bevalligheit van taal.*

Facunditas. Hygin. P. A. præf. *Drift om te spreeken.*

FĀCUNDŬS, ă, ŭm. Plaut. Merc. prol. 36. Hor. O. I. 10. 1. *Welsprekend, cierlyk*, of *bevallig in 't spreeken*. De compar. Facundior staat by Sen. E. 79. en de superl. Facundissimus by Quintil. I. O. 12. 2.

Facundus malo publico. Paterc. 2. 48. 3. *Welsprekend tot nadeel van 't gemeen.*

Facunda dicta. Ovid. M. 13. 127. *Cierlyke, fraaye*, of *aangenaame woorden.*

FAGE.

FĀGĔŬS, ă, ŭm. *Van een beuke*, of *beukeboom.*

Lucus fageus. Plin. H. 16. 10. *Een beuke bosch, een woud met beuken beplant.*

Glans fagea. Plin. H. 16. 5. *Een boeke*, of *eikel van een beukeboom.*

FAGI.

FĀGĬNĔŬS, ă, ŭm. Ovid. Her. 5. 87. *Van een beukeboom*, of *van beukenhout gemaakt.*

Fagineæ arculæ. Colum. 12. 45. *Koffertjes*, of *kistjes van beukenhout gemaakt.*

FĀGĬNŬS, ă, ŭm. Virg. Tib. 2. 4. 8. *Beukenhout, van beukenhout gemaakt.*

Fagina pocula. Virg. E. 3. 37. *Beukenhoute bekers*, of *kroezen.*

FAGU.

FĀGŬS, i. m. Cæs. B. G. 5. 12. 5. *Een beuke*, of *beukeboom.*

FĀGŪTĀL, ālis. n. Varr. L. L. 4. 32. *Een plaats met beuken beplant.* Deeze was in 't Esquilynsche wyk te Rome, daar tegenwoordig de kerk van St. Laurens in Fontana staat.

Fagutal. Plin. H. 16. 10. *Een kapel van Jupiter waar in een beuke stont.*

FĀGŪTĀLĬS, is. m. & f. ālĕ, is. n. Solin 1. *Met beuken beplant, vol beukeboomen.*

Jupiter fagutalis. Varr. L. L. 4. 32. Plin. H. 16. 10. *De Tempel van Jupiter in 't beukebosch.*

FALÆ.

FĂLÆ, ārŭm. f. plur. Enn. *by* Non. 2. 351. Plaut. Most. 2. 1. 10. *Houte torens.*

Falæ. Juv. 6. 590. *Opgaande zitbanken in 't groote renperk te Rome*, tot gemak der aanschouwers.

FĂLÆSĂ, æ. f. *Falaise*, een stad van Normandyen, op de Antestroom.

FĂLĀRĬCĂ, æ. f. Virg. Æ. 9. 706. Liv. 34. 14. Gell. 10. 25. *Een lange werpschichte, die een vierkante yzere punt had, van drie voeten lang.* Men bond aan dit yzer berekte kennip vast, die aan brand gestoken zynde, wierden ze tegens de houte torens aan gesmeeten, die de Etrurienfers Falæ noemden, van waar den naam deezer werpschichten koomt.

FALC.

FĀLCĀRĬŬS, ii. m. Cic. Syl. 18. *Zeissenmaaker, Egmerker, Egsmid, een smid die allerlei egwerk maakt.*

FĀLCĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 21. *Krom gelyk een sikkel, sikkelswyze, gelyk een sikkel gemaakt.*

Falcatus ensis. Virg. Æ. 7. 732. Sil. 3. 278. *Een kromme sabel, een houwer.*

Sinus falcatus in arcus. Ovid. Her. 2. 130. *Een inham*, of *zeeboezem die boogswyze legt.*

Falcatæ quadrigæ. Hirt. B. Al. 75. 3. Liv. 37. 41. Falcatus currus. Stat. Th. 7. 712. Curt. 4. 12. 6. *Een zeissenwagen, een wagen met zeissens aan de raderen beslagen.* Wy hebben ze beschreeven, Curt. 4. 9. 4. en afgebeeld, Curt. 4. 15. 3.

FALCĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 17. 10. *Gemaait, afgesneden, afgemaait*, van hooi, koorn, enz, spreekende.

FĀLCĬCŬLĂ, æ. f. Pallad. 1. 43. *Een zeissentje*, of *sikkeltje.*

FĀLCĬFĔR, ă, ŭm. Sil. 17. 406. *Zeissendrager, die een sikkel*, of *zeissen draagt.*

Falcifer senex. Ovid. Ib. 216. Mart. 5. 16. 5. *De oude zeissendrager.* Dit is Saturnus naar de taal der Dichteren.

Falciferi currus. Lucret. 3. 643. 5. 1299. *Wagens met zeissens beslagen.*

(FĀLCĬGĔR, ă, ŭm. Auson. Ecl. 17. 36. Zie Falcifer.)

FĀLCO, ōnis. m. Festus. *Die kromme toonen heeft.*

FĀLCŌNIS mons. *Valkenburg*, een stad in 't Hertogdom Limburg in Nederland.

FĀLCŬLĂ, æ. f. Cato R. R. 55. Colum. 12. 18. *Een krom snŷ-* of *snoeimes.*

Falculæ. Plin. H. 8. 15. *De kromme klauwen*, van Pantheren, Luipaarden, enz, om dat ze sikkelswijze gekromt zijn.

FALE.

‡ FĂLĔRĔ, is. n. Varr. R. R. 3. 5. *Een pylaar*, of *zuil.*

FĂLĔRII, iōrŭm. m. plur. Liv. 10. 14. *Kastellana*, een stad van Hetrurien op den Tyberstroom.

FĂLĔRĪNŬS, ă, ŭm. Falerina tribus. Liv. 9. 20. *De stam van Falerne.* Dit was een stam, of geslacht bestaande uit zekere volkeren van Falerne, die zich te Rome hadden neder geslagen.

FĂLĔRNŬM, i. n. Catull. 27. 1. Hor. O. 1. 27. 21. *Falernsche wyn.* Dit woord word van de Dichteren van allerlei uitmuntende wijn gebruikt.

FĂLĔRNŬS, ă, ŭm. Cic. Clu. 62. Nep. 23. 5. 1. *Falernsch, van Falerne.*

Falernus ager. Plin. H. 3. 5. *Falernen, de Falernsche landstreek*, een land van Kampanien, alwaar uitsteekende lekkere wijn viel.

FĂLĔRNŬS, i. m. Tib. 2. 1. 27. Men leest daar beter Falernum. Zie Falernum.

FALI.

FĂLĬSCĂ, æ. f. *of*

FĂLĬSCŬM, i. n. Cato *by* Plin. 3. 5. *Galese*, een stad en Bisdom van Hetrurien.

FĂLĬSCĀNŬS, ă, ŭm. Cato Or. 144. *In 't land der Falisken gelegen*, van een stad spreekende.

FĂLĬSCÆ, ārŭm. f. plur. Cato R. R. 4. *Een ruif*, daar men zuig voeder voor beesten in legt.

FĂLĬSCI, ōrum. m. plur. Virg. Æ. 7. 695. Liv. 5. 19. *De Faliskers*, 't volk van Hetrurien.

FĂLĬSCŬS, i. m. Mart. 4. 46. 8. Stat. S. 4. 9. 35. *Een beuling, worst, saucys.*

FĂLĬSCŬS, ă, ŭm. Ovid. P. 4. 4. 32. *Dat van Falisken is.*

Faliscus ager. Cic. Rull. 2. 25. *'t Land der Faliskers, Faliskerland.*

Faliscus venter. Varr. L. L. 4. 22. Mart. 4. 46. 8. *De buik van een varken tot worst*, of *saucysen gestopt.*

FĂLLĀCĬĂ, æ. f. *Bedrog, bedriegery, list, valsheit, arglistigheit, looze streek, schalkheit.*

Exagitabantur omnes ejus fraudes atque fallaciæ. Cic. Clu. 99. *Al zyne arglistigheden en bedriegeryen wierden onderzocht.*

Minas triginta ab eo per fallaciam abstuli. Ter. Ph. 5. 9. 49. *Ik heb hem met list dartig minas*, of *ponden ontfutzelt.*

Inveniendo argento fingere fallaciam. Plaut. As. 2. 1. 4. *Een list*, of *bedrog verzinnen om geld te krygen*, of *om aan geld te koomen.*

Expediet hanc docte fallaciam. Plaut. Capt. prol. 40. *Hy zal dit bedrog verstandiglyk uitvoerjehen*, of *ontdekken.*

De-

28. *Iemant dienst geeven, soldaat maaken, als soldaat opschryven, o. aanneemen.*

Facere stipendia sub aliquo. Liv. 5. 7. Aur. Vict. 72. 3. *Onder iemant dienen, of de wapenen draagen.*

Sex centurias sub iisdem nominibus fecit. Liv. 1. 43. *Hy heeft zes benden van honderd man onder de zelve naamen, of die den zelven naam voerden, gemaakt.*

Disciplinæ militaris eversæ juventuti gratiam facit. Liv. 8. 34. *Hy vergeeft het quelyk betrachten der kryg;tucht aan de jeugt.*

Facere motum in aliqua gente Liv. 28. 46. *Een beweging, op chudding, of beroerte in eenig land maaken, of verwekken, een land, of volk oproerig maaken.*

In agrum hostilem facere impressionem. Cæs. B.G. 8. 62. Liv. 3. 62. Incursionem. Liv. 3. 38. Excursiones. Cic. Att. 1. 19. Liv. 4. 30. *Een inbreuk, stroop, of inval in 's vyands land doen, op 't vyands bodem stroopen, op party loopen.*

In Uticensi agro populationes facere. Liv. 28. 4. *In 't land van Utika verwoestingen aanrechten, a'les verwoesten, bederven, vernielen, plonderen, of rooven.*

Nec opinata res trepidationem ubique fecit. Liv. 3. 3. *Zulk een onverwacht toeval, heeft een algemeene ontsteltenis verwekt, of gemaakt.*

Cohortes ad me missum facias. Cic. Att. 8. 12. subj. 2. *Zend my de benden.*

Iis timor hostium audaciam ingrediendi fluminis fecit. Liv. 21. 56. *De vrees voor de vyanden heeft hem zoo stout gemaakt, of heeft hem de stoutheit gegeeven om den stroom te doorwaaden.*

Reliquis idem audendi fecit exemplum. Front. St. 1. 7. 2. *Hy heeft de anderen door zyn voorbeeld bewogen om 't zelfde te doen.*

Facere castra aliquo loco. Sall. B. J. 55. In aliquo loco. Cic. F. 15. 4. *Ergens een legerplaats afsteeken, ergens zyn leger neêrslaan.*

Facere secessionem. Liv. 24. 16. *Een scheiding maaken, zich van malkanderen scheiden, een byzonderen hoop maaken.* Transitionem. Hirt. B. H. 26. 3. *Van zyde, of party veranderen, een andere zyde kiezen, tot een andere party overgaan, overloopen.*

Nunquam in campo sui fecit potestatem. Nep. 17. 3. 6. *Hy heeft zich nooit in 't vlakke veld bloot gegeeven, hy heeft nooit in de vlakte willen slaan.*

Animum alicui facere. Liv. 25. 23. *Iemant moed geeven, iemants moed opwekken, iemant een hert in 't lyf spreeken, of een hert onder den riem steeken.*

Ardorem animis facere. Liv. 8. 6. *De gemoederen aanzetten, aanprikkelen, gaande maaken, ophitzen.*

Hostibus pugnandi potestatem facere. Cæs. B. G. 1. 50. 1. *Den vyand den stryd aanbieden, den vyand uiteischen om te slaan.*

Vota victoriæ suæ facere. Cic. F. 6. 7. *Geloften ter verkryging van de zege, of van de overwinninge doen.*

Facere prælium cum aliquo. Cæs. B.G. 1. 18. 10. *Met iemant handgemeen zyn, met iemant vechten, of slaan.*

In hostem facere impetum. Nep. 14. 9. 4. Liv. 25. 16. Impressionem. Hirt. B. Af. 78. 3. *Den vyand aantasten, of aanvallen; op den vyand losgaan.*

Testudinem facere. Liv. 44. 9. *Een schildpad maaken.* Dit was wanneer zich veele soldaaten naauw te zamen drongen, en 't hoofd en de zijden met de schilden dekten.

Annibal fugam ex ripa fecit. Liv. 21. 5. *Hannibal heeft de vyanden van 't strand, of van den oever gejaagt, of verdreeven.*

Late fugam hostium fecit. Liv. 22. 24. *Hy heeft de vyanden op de vlucht gedreeven, hy heeft de vyanden wyd en zyd verstrooit.*

Si quos fortuna fecisset reliquos. Hirt. B. G. 8. 24. 4. *Indien 't geluk eenigen behouden had, indien 'er by geluk sommige ontsnapt waren.*

Facere hosti deditionem alicujus. Liv. 31. 18. *Iemant aan den vyand overleveren, of overgeeven.*

Aliquem facere victorem. Hygin. F. 198. *Iemant den slag doen winnen, of de zege doen behaalen.*

Facere obsidium urbi. Plaut. B. 4. 9. 24. *Een stad berennen, omcingelen, of belegeren.*

Facere deditionem ad hostem. Quintil. I. O. 3. 8. *Zich aan den vyand overgeeven.*

Claves portarum suæ potestatis fecit. Liv. 43. 22. *Hy heeft gemaakt dat hy de sleutels van de poorten in zyn gewelt kreeg.*

Facere excidionem oppido. Plaut. Curc. 4. 3. 2. *Een stad verdelgen, verwoesten, omkeeren, tot een puinhoop maaken.*

Recuperatæ arcis suum decus faciunt. Liv. 3. 18. *Zy schryven zich de eer toe van het kasteel, of slot hernomen, of weder gewonnen te hebben.*

Agrum aliquem suæ ditionis facere. Liv. 21. 53. *Zich meester van zeker land maaken.*

Magnam partem Italiæ suam facere. Cæs. C. 2. 32. 1. *Een groot gedeelte van Italiën veroveren, bemagtigen, inneemen, of onder zyn gehoorzaamheit brengen.*

Urbes Græciæ servas & vectigales facere. Liv. 34. 58. *De steden van Griekenland dienstbaar en cynsbaar maaken.*

Qui hoc Imperium fecere. Plin. H. 36. 15. *Die dit Ryk gesticht, of opgerecht hebben.*

Ab Ægyptiis magnas prædas faciebat. Nep. 12. 2. 3. *Hy maakte, of behaalde groote buit op de Egyptenaars.*

Cum amico facere fœdus. Cic. Sext. 10. amicitiam. Nep. 7. 4. 7. *Met iemant een verbond, of vriendschap maaken.* Pacem. Cic. Off. 3. 30. Inducias. Hirt. B. Al. 63. 5. Cic. A. 8. 7. *Met iemant vrede, of een bestand maaken.*

Facere somnos. Ovid. Art. 3. 649. Somnum. Plin. H. 23. 8. Juv. 3. 282. *Slaperig maaken, slaap verwekken, in slaap brengen.* Fletum. Colum. 10. 117. *Aan 't schreyen helpen.* Murmur. Ovid. F. 3. 18. *Aan 't morren helpen.* Dolorem. Cic. Octav. *Pyn aandoen, smert veroorzaaken.* Morbum. Cels. Præfat. p. 10. *Een ziekte veroorzaaken, of verwekken.* Sitim. Cels. 2. 6. *Dorst verwekken, of veroorzaaken.* Vires. Quint. I. O. 10. 3. *Krachten verzamelen, zich sterk maaken.* Moram. Cic. Att. 16. 2. Phæd 4. 24. 24. *Vertoeven, blyven.* Silentia. Ovid. F. 1. 183. *Zwygen, stil zwygen.* Fugas. Cic. Dom. 25. Fugam. Liv. 8. 9. *Op de vlucht jaagen, slaan, of dryven.* Strages. Cic. A. 3. 12. *Een bloedbad aanrechten, alles in de pan, of ter neder hakken.* Naufragium. Cic. F. 16. 9. *Schipbreuk lyden.* Pavorem. Liv. 37. 12. Formidinem. Tac. H. 3. 10. 2. *Ontstelt, verbaast, of verschrikt maaken, schrik, of vrees aanjaagen.* Fugam. Ter. E. 4. 7. 17. *Vluchten, de vlucht neemen, of kiezen.* Lætitiam, voluptatem. Cic. Fin. 1. 7. *Blydschap, vermaak, vreugde veroorzaaken.* Cædem ingentem. Liv. 7. 38. *Een groot bloedbad aanrechten.* Panegyricum. Cic. Or. 11. *Een lofreden doen.* Officium suum. Ter. Ph. 5. 4. 12. *Zyn plicht doen, zich in zyn plicht quyten.* Flagitium. Ter. E. 2. 3. 91. *Een misdaad, of schelmstuk begaan.* Auspicium. Liv. 1. 34. *Een voorzegging doen, iets voorspellen, of voorzeggen.* Conspirationem. Liv. 26. 30. *Een aanslag, of t'zamenzwering beleggen.* Insomnia. Plin. H. 18. 12. *Raaskallingen, droomen verwekken.*

Alicui facere honorem. Cic. F. 5. 20. *Iemant eer aandoen, of eer bewyzen.* Spem. Suet. T. 24. 2. Cic. Att. 3. 16. *Iemant hoop geeven.*

In-

Ingenium. Prop. 2. 1. 4. *Iemant verstandig maaken.* Moras. Virg. E. 10. 12. *Iemant ophouden.* Convicium. Plaut. Merc. 2. 1. 11. Cic. Att. 1. 14. *Iemant schelden.* Contumeliam. Ter. Ph. 5. 8. 79. *Iemant verongelyken, hoonen, of beledigen.* Injuriam. Plaut. R. 4. 4. 6. Ter. Ad. 1. 2. 68. *Iemant ongelyk, of onrecht doen.* Furtum. Plaut. Pœn. 5. 4. 74. Cic. Clu. 64. *Iemant bestelen.* Stomachum. Cic. F. 1. 9. *Iemant spyt aandoen.* Timorem. Cic. F. 10. 18. *Iemant bevreest, of vervaert maaken.* Bellum. Liv. 1. 14. Cic. V. 5. 6. *Iemant den oorlog aandoen.* Vulnus. Ovid. M. 12. 443. *Iemant wonden, of quetzen.* Invidiam. Ovid. M. 4. 547. *Iemant verhaat maaken, of in den haat brengen.* Mirationem. Cic. D. 2. 22. *Iemant in verwondering brengen.* Insidias. Cic. Syll. 6. Liv. 40. 1. 2 *Iemant laagen leggen.* Vim. Tac. An. 2. 64. 5. *Iemant gewelt aandoen, aanranden.* Fiduciam. Flor. 3. 5. 16. *Iemant grond van vertrouwen geeven.* Gloriam. Plin. H. 14. 1. *Iemant eer toebrengen, of doen behaalen.*

Male facere alicui. Cic. F. 11. 2. 1. *Iemant quaad doen, misdoen, hem in de grond helpen, of van zyn stuk afhelpen.*

Facere irruptionem in aliquem locum. Plaut. Pœn. prol. 42. *Ergens inbreeken, of invallen, met geweld in een plaats dringen.*

Non auderet hæc facere viduæ mulieri, quæ in me fecit. Ter. H. 5. 1. 80. *Hy zoude een weduwe zoo niet durven handelen, als hy my heeft gedaan.*

Facere alicui satis pro injuria. Plaut. As. 2. 4. 90. *Iemant over een ongelyk voldoening geeven.*

Quid mihi faciet patri? Cic. F. 9. 7. *Hoe zal hy zich tegens my, zyn vader, houden, aanstellen, gedraagen?*

Facere furtum. Plaut. R. 4. 3. 15. *Iets steeltwyze, of ter sluik doen, sluiken.*

Turbam faciet aut vim Thaïdi. Ter. E. 4. 1. 2. *Hy zal tegens Thaïs raazen, of gewelt plegen.* Hy zegt, Vim facere in aliquem. E. 4. 7. 37. *Iemant ergens gewelt over aandoen, of met gewelt toe willen dwingen.*

Facere finem belli. Nep. 22. 1. 3. *Een eind van den oorlog maaken.* Laboris. Lucret. 3. 956. *Zyn werk afmaaken, of een eind van zyn werk maaken.* Libri. Nep. 23. 13. 4. *Een boek voleinden, of eindigen.* Maledictis. Ter. H. prol. 34. Injuriis. Cæs. B. G. 1. 33. 1. *Een end van quaadspreeken maaken, ophouden te schelden.* Cogitandi de aliquo. Cic. F. 12. 1. *Om iemant niet meer denken, iemant uit de gedachten stellen, of zetten.*

Nihili facio scire. Plaut. P. 2. 2. 42. *Ik laat'er my niet aan gelegen zyn, of ik maak 'er geen werk van om het te weeten; ik acht het niet zulks te weeten.*

Ne te mihi facias ferocem. Plaut. Curc. 4. 3. 7. *Word op my niet verstoort, of gram, speel de beest niet tegens my.*

Quid me faciam, nec scio. Ter. An. 3. 5. 8. *Waar ik my toe keeren, of wat ik doen zal, weet ik niet. Ik weet niet wat ik verkiezen, of waar ik my toe wenden zal.*

Facere mutationem morum. Cic. Off. 1. 33. *Verandering in zyn gedrag maaken, van leven, zeden, of gedrag veranderen.*

Moram alicui rei facere. Liv. 3. 2. *Iets ophouden, tegenhouden, verhinderen, doen verachteren, hinder toebrengen, beletten, stuiten.*

Illi mille in dies nova consilia, vel fortuna sua, vel ingenium suum potest facere. Liv. 35. 42. *Zyn geluk, of verstand kan hem alle daag tot duizend nieuwe voornemens brengen.*

Alicui potestatem facere adeundi aliquo, *of* ad aliquem. Cic. V. 5. 8. *Iemant toelaaten, of verlof geeven om ergens heen, of naar iemant toe te gaan.*

Consuluerunt, quidnam facerent de rebus suis. Nep. 2. 2. 6. *Zy hebben beraadslaagt, of overlegt wat hun in dit geval, of gewrigt van zaaken te doen stont, wat zy in deeze gelegentheit, aangaande hunne zaaken, te doen hadden.*

Facere consilio alicujus. Plaut. R. 4. 3. 22. De consilio alicujus. Cic. Att. 13. 31. *Iemants raad volgen, of opvolgen.*

De animo meo erga Rempublicam bene facis quod non dubitas. Cic. Att. 7. 3. *Gy doet wel dat gy aan myne genegenheit ten dienste van den Staat niet twyfelt.*

Facere artem aliquam. Plaut. Au. 4. 3. 3. *Een ambacht, of handwerk doen, eenig beroep hebben, een konst oefenen.*

Facere argentariam. Cic. Off. 3. 14. *De wisselbank houden.* Lanam. Lucret. 5. 1353. *In wol werken, wol bereiden.* Medicinam. Phæd. 1. 14. 2. *De Geneeskonst oeffenen, een Geneesheer zyn.* Piraticam. Cic. post red. in sen. 5. *Zeerooven, ter zee op vriend en vyand kaapen.* Mercaturam. Plaut. R. 4. 2. 26. Cic. V. 5. 28. Mercaturas. Cic. Par. 6. *Een koopman zyn, koopmanschap doen, handel dryven.*

Auro dignitatem per annulos fecit. Plin. H. 33. 3. *Hy heeft het gout in waerde, of hoogachting gebragt door de ringen die hy liet maaken.*

Societatem cum aliquo facere. Cic. P. Q. 3. Liv. 24. 48. *Maatschappy, gemeenschap, kennis met iemant maaken.*

Hi primi turis commercium fecerunt. Plin. H. 12. 14. *Deeze hebben eerst in wierook gehandelt.*

Faciunt pretium margaritis. Plin. H. 9. 35. *Zy stellen de paerlen op prys.*

Facere lucrum, damnum. Plaut. Capt. 2. 2. 77. *Voordeel, of winst doen, schade, of verlies doen; winnen, verliezen.*

Aliquid facere lucri. Nep. 8. 1. 3. *Iets winnen, eenig voordeel, of eenige winst doen.* Cic. Fl. 37. Petron. 16. (en Sen. E. 37.) zeggen met een woord Lucrifacere.

Natis quam plurimum fecit. Ter. Ad. 5. 4. 15. *Hy heeft veel goed voor zyn kinderen gewonnen.*

Facere rem. Ter. Ad. 2. 2. 12. *Winst doen, ryk worden, geld winnen, middelen krygen.* Pecuniam, *of* divitias aliqua re. Cic. V. 3. 90. Ex aliqua re. Plaut. P. 4. 4. 100. Nep. 5. 1. 3. *Ergens geld, of voordeel uit trekken, ergens geld mee winnen, zich ergens door verryken.*

Facere sponsionem cum aliquo de aliqua re decem nummis. Cic. Cæc. 16. V. 5. 54. *Tien ryksdaalders tegens iemant ergens over verwedden.*

Facere æs alienum. Cic. Att. 13. 46. Liv. 2. 23. *Schulden maaken, zich in schulden steeken.* Nomina. Cic. F. 7. 23. Sen. V. B. 24. *Geld leenen, te leen geeven, of verschieten.*

Facere alicui copiam argenti. Plaut. As. 1. 1. 60. *Iemant geld leenen, verschaffen, of beschikken.*

Impensam facere in aliqua re. Cic. Att. 13. 25. In rem aliquam. Liv. 4. 60. *Ergens kosten mee maaken, ergens kosten aan doen, ergens iets, of veel aan bekostigen, aan te kost leggen, of aan te kost hangen.*

Facere deductionem de summa. Cic. V. 3. 78. *Van een hoofdsom aftrekken, of korten.*

His nihil reliqui fecit, *of* His nihil de bonis suis reliqui fecit. Cic. V. 3. 48. *Hy heeft hun niets overgelaaten, hy heeft hen alles ontnomen, of ontrooft.*

Versuram a Carpinatio facere. Cic. V. 2. 76. *Geld leenen, of opneemen om Karpinatius te betaalen.*

Vela facere. Cic. T. Q. 4. 4. Virg. Æ. 5. 281.

5. 281. *Zeil maken, t' zeil gaan*, of *onder zeil gaan*.

Vela facere Cocyto. Sen. H. F. 3. 869. *Op den Kokytstroom vaaren*, of *zeilen*.

Facere exscensionem in aliquo loco. Liv. 27. 29. Descensionem in aliquem locum. Liv. 22. 31. *Ergens aan land gaan, uit het schip gaan, ontscheepen, voet aan land zetten*.

Ad saxa Capharea naufragium fecerunt. Hygin. F. 116. *Zij stieten aan stukken, of leden schipbreuk tegens de klippen van Kapharen*.

Facere jacturam rei familiaris. Cic. Fin. 2. 24. *Zyn goed verliezen, in verval koomen*. Gloriæ. Cic. Off. 1. 24. *Zyn eer, of aanzien verliezen, of quyt raaken*.

Facere aliquem ludos. Plaut. Au. 2. 2. 75. Ter. Ph. 5. 8. 52. *Iemant de kap vullen, wat wys maaken, foppen, doeken, opzetten, of bedriegen*.

Ut fidem popularibus facerent prædandi causa se urbe egressis. Liv. 25. 8. *Op dat ze hunne landgenooten zenden wys maaken, of doen gelooven dat ze om buit uit de stad gegaan waren*.

Facere indicium. Plaut. Most. 3. 2. 57. Alicujus rei. Ovid. M. 9. 585. *Iets ontdekken, aanbrengen, openbaaren, openbaar, ruchtbaar, of bekent maaken*.

Aliquid facere palam alicui. Ter. H. 4. 3. 43. Alicui palam facere de aliqua re. Hygin. F. 67. *Iemant iets verklaaren, ontdekken, openbaaren, ergens van verstendigen, of van verwittigen*.

Facere conjecturam de aliqua re. Plaut. Men. 1. 2. 54. Cic. V. 1. 47. Ex aliqua re. Cic. Att. 13. 9. *Ergens een gissing uit, of over maaken; iets raaden, ergens naar gissen, of naar slaan*.

Ex vultu conjecturam faciunt quantum quisque animi habeat. Cic. Mur. 21. *Zy gissen, of maaken een gissing uit het wezen hoe grooten moed elk heeft*.

Ex uno de cæteris conjecturam facere. Cic. V. 1. 47. *Uit een van alle de anderen oordeelen*.

Facere permutationem cum aliquo. Cic. Att. 5. 13. *Met iemant een ruiling, of mangeling doen*.

Prætores Consuli in eligendo arbitrium fecerunt. Liv. 43. 15. *De Schouten hebben aan den Burgermeester vryheit in 't verkiezen gegeeven*.

De aliquo facere humaniter. Cic. bij Non. 11. 1. *Zeer beleefst zich omtrent iemant draagen*.

Operam fac compendi quærere. Plaut. Ps. 4. 7. 42. *Spaar de moeite om te zoeken*.

Operæ pretium facere. Liv. Præf. 1. *Iets doen dat van belang, of dat de moeite waard is*.

Facere aliquem certum. Virg. Æ. 3. 179. Certiorem de aliqua re. Cæs. B. G. 2. 2. 2. Cic. Att. 10. 3. F. 12. 15. *Iemant ergens kennis, of bericht van geeven, iemant iets laaten weeten, ergens van verwittigen, van verstendigen, of berichten*.

Aliquem certiorem periculi instantis facere. Liv. 24. 38. *Iemant voor 't nakend, of dreigend ongeval waarschouwen, of hem kennis van 't aanstaande gevaar geeven*.

Facias nos certiores tuæ voluntatis in nos. Cic. F. 11. 2. *Geef ons te kennen hoedanig gy tegens ons gezint zyt, maak ons uwen goeden wille t'onswaarts bekent*.

Te certiorem mei consilii faciam. Cic. Att. 3. 10. *Ik zal u myn voornemen ontdekken, of bekent maaken*.

Literis Senatum certiorem fecit Luscinium in armis esse. Liv. 33. 6. *Hy heeft aan den Raad geschreven dat Luscinius in de wapenen was*.

In alicujus verba juramentum facere. Sen. Cl. 2. 1. *In iemants woorden zweeren, zweeren dat men iemants gevoelen zal volgen*. (Deeze lezing is niet zeker, want Lipsius oordeelt dat men leezen zal Jurent & faciam, en Gronovius Utinam jurarent.)

Nutus tuus mihi faceret fidem. Cic. Att. 7. 8. *Gy zoud mij met een enkele hoofdwenk overreeden*.

Antea quam verbum facerem. Cic. V. 4. 65. *Voor, of eer dat ik een woord sprak*.

Nunquam illi verbum fecit. Ter. An. 1. 2. 7. Ipsi verbum nullum fecit. Cic. V. Proœm. 7. *Hy heeft tegens hem nooit het minste woord gezegt, hy heeft nooit tegens hem gesproken*.

Verba facere alicui. Plaut. Pœn. 4. 2. 18. *Tegens iemant iets zeggen, of verhaalen*. Cum aliquo. Plaut. M. G. 4. 2. 22. Cic. P. Q. 16. *Met iemant praaten, spreeken, of gesprek houden*. Apud aliquem. Cic. V. 3. 60. Nep. 2. 10. 1. *Voor iemant een reden voeren*. Coram aliquo. Liv. 35. 49. (erga aliquem. Liv. 26. 30.) *In iemants bywezen, of tegenwoordigheit spreeken*. In medio Senatu. Ovid. P. 4. 9. 47. *Een gesprek voor den Raad doen*. Pro aliquo. Cæs. B. G. 2. 14. 1. *Voor iemant, ter begunstiging, of verdediging van iemant spreeken*. De aliqua re. Cic. Dom. 21. Her. 2. 28. *Ergens over spreeken, of een gesprek over voeren*.

Facere mentionem alicujus. Cic. V. 3. 13. Clu. 23. of de aliquo. Plaut. P. 1. 3. 29. *Van iemant, of iets spreeken, gewaagen, melden, melding doen, gewag maaken, of praaten*.

(Facere mentionem de aliquo. Nep. 15. 4. 5. 22. 3. 3. *Iemants leven beschryven*.)

Multos circa unam rem ambitus facere. Liv. 27. 27. *Veel omspraak, of omwegen omtrent eene zaak maaken*.

Furtum facere. Ter. E prol. 28. *Steelen, een diefstal begaan*, te weten uit een Schrijver. *Iemants werken zich toeschryven, of voor de zijne uitgeeven*.

Facere delicias. Ovid. Tr. 2. 349. *Vermakelyke sprenkjes, quinkslagjes, of zoete loopjes gebruiken* in een reden.

In aliquem epigramma facere. Varr. bij Non. 9. 8. *Op iemant een puntdicht maaken*.

De aliquo facere librum. Nep. 23. 13. 4. *Een boek van iemants leven maaken*.

Librum facere de aliqua re. Varr. L. L. 7. 9. *Ergens een boek van schryven, of maaken*.

Ecquis nostrorum Poëtarum tam fluentes carminum delicias fecit, nisi Catullus? Gell. 19. 9. *Heeft wel iemant van onze Dichteren zulke zoetvloeijende vaerzen gemaakt, als Catullus?*

Socratem & Epicurum facit inter se differentes. Cic. bij Hieron. vit. cler. *Hy doet Sokrates met Epikuur zintwisten*, dat is, *hy voert hen zintwistende in*.

Feci sermonem inter nos habitum in Cumano. Cic. F. 9. 8. *Ik heb 't gesprek te Kumes tusschen ons gehouden beschreven*.

Facere sibi famam ingenii. Quintil. I. O. 11. 2. *Zich voor een groot, of fraai verstand beroemt maaken, de achting van een fraai verstand krygen*.

Nomen alicui facere. Liv. 1. 9. *Iemant een naam maaken, iemant in aanzien, of achting brengen*.

In his epistolis me Lælium, te Furium faciam. Cic. Att. 2. 19. 2. *In deeze brieven zal ik van mij Lalius, en van u Furius maaken, of zal ik u Furius, en mij Lalius noemen*.

Plato facit mundum ædificari a Deo. Cic. N. D. 1. 8. *Plato stelt vast, of beweert dat de waereld van God gemaakt is*.

Proprium facere quod alter loquitur. Hor. E. 17. 5. 1. *Zich het zeggen van een ander, of 't geen een ander zegt, eigen maaken, voordeel uit een anders zeggen trekken*.

Hortensius clamores faciebat. Cic. Cl. 95. *Hortensius maakte door zyn reden-*

redenvoeringen dat de toehoorders van verwondering uitriepen.

Facere nomen populi Romani amplissimum apud exteras gentes. Liv. 28. 41. *Den naam der Romeinen bij uitheemsche volkeren roemruchtig maaken.*

Alteram (partem animi) rationis participem faciunt. Cic. T. Q. 4. 5. *Zy stellen het andere deel der ziele met reden begaafs te zyn.*

Duo genera (cupiditatum) quæ erant, fecit tria. Cic. Fin. 2. 9. *Van tweederlei slach van begeerlykheden die 'er waren heeft hy 'er drie gemaakt.*

Facere delicias. Catul. 74. 2. *Troetelen, liefkoozen, vriendelyk onthaalen, streelen.*

Cape flabellum, ventulum huic facito. Ter. E. 3. 5. 47. *Neem een waayer, en verfrisch haar met een zoet windje.*

Facio te apud illum Deum. Ter. Ad. 4. 1. 19. *Ik maak by hem een God van u: ik prys u by hem als een God.*

In uno Septimio facit delicias libidinesque. Catul. 45. 24. *Zy schept al haar vermaak en genoegen in Septimius alleen.*

Feci tibi ejus, quod maxime cupiebas, copiam. Plaut. Caf. 2. 8. 14. *Ik heb u beschikt, of heb gemaakt dat gy had daar gy 't meest naar haakte.*

Facere aliquem compotem voti. Plin. P. 78. 6. *Maaken dat iemant zyn begeerte krygt, iemant zyn wensch doen erlangen.*

Facere alicui fatis. Cic. Cl. 5. *Iemant voldoen, vergenoegen, of te vreden stellen, iemants zin, of wil doen.*

Nulla se amica insignem fecit. Sen. B. 1. 9. *Hy heeft zich niet berucht gemaakt door eenige meestresse, of liefste (aan te houden:) dat is, hy is geen berucht hoerejager geweest.*

Facere desiderium alicujus. Liv. 38. 1: 7. 24. *Iemant een anders verlies, of afwezen doen beklaagen.*

Aliquem ludos facere. Ter. Ph. 5. 8. 52. *Met iemant spotten, lachen, of de gek scheeren; iemant foppen, voor de gek, of voor den droel houden.*

Ne (illas) religiones jocum risumque facias. Petron. 18. *Spot, of steek de gek niet met die godsdienstigheden.*

Magnum se facere. Plaut. M. G. 4. 2. 53. *Zich groots, trots, of opgeblaazen aanstellen, groot opsnorken, breed van zichzelven opsnyden, of opgeeven: boettende, den gebraaden haan, of grootmeester speelen.*

Extemplo facio facetum me atque magnificum virum. Plaut. Af. 2. 2. 84. *Straks stel ik my vrolyk en als een groot man aan.*

Formæ præconia feci. Ovid. Am. 3. 12. 9. *Ik heb haare schoonheit geroemt, of geprezen.*

(Rumor de te fecit magna præconia. Ovid. Her. 16. 139. *Van uwen lof liep een groot gerucht.*)

Officium alicui facere. Ovid. Her. 13. 27. *Iemant vriendschap, of dienst doen.*

Facere sibi suaviter. Petron. D. 44. Genio suo multa bona. Plaut. P. 2. 3. 11. *Zyn vermaak neemen, vrolyk leeven, zichzelven wat goeds doen, of koesteren, een vrolyk, of lustig leven leiden.*

Hominem inter homines feci. Petron. D. 47. *Ik heb my onder de menschen als een mensch gedraagen, of aangestelt.*

Si quid animo suo fecit volupe, nil novum, neque mirum fecit. Plaut. Af. Gr. 1. *Hy heeft niet nieuws noch verwonderlyks bedreven, indien hy zyn hert wat vermaak heeft aangedaan.*

Hilarum ac lubentem fac te. Ter. Ad. 4. 7. 38. *Houd u lustig en vrolyk, of stel u lustig en vrolyk aan.*

Feci ego ingenium meum. Plaut. Merc. 4. 1. 2. *Ik heb myn zin gedaan, myn genegentheit opgevolgt.*

Convivia de die facere. Catul. 47. 6. *Maaltyden des daags houden, gastmaalen by daag aanrechten.* Zie onze aantekening over Suet. N. 27. 2.

In cella vinaria bacchanal facitis. Plaut. M. G. 3. 2. 44. *Gylieden maakt u vrolyk in den wynkelder.*

Facere censuram vini in epulas Regis. Plin. H. 14. 6. *Wyn voor 's Koningks tafel proeven, of uitproeven.*

Facere ludos. Cic. Att. 15. 10. Phæd. 5. 5. 4. *Spelen aanrechten, of aanstellen.* Modos in fabulis. Cic. de Or. 1. 60. *De zangmaaten tot tooneelspelen maaken, in tooneelstukken veranderen.*

Novarum (fabularum) spectandi faciunt copiam. Ter. H. prol. 29. *Zy laaten nieuwe stukken, of spelen voor 't volk vertoonen.*

Huic facietis fabulæ silentium. Plaut. Am. prol. 15. *Gy zult aandachtiglyk dit blyspel aanhooren.*

Facere fucum. Cic. Pet. 9. *Misleiden, bedriegen, doeken, bedotten, opligten.* Terentius zegt E. 3. 5. 41. Fucus factus est mulieri. *De vrouw is bedrogen, misleid, of opgeligt.*

Sibi ludos ex aliqua re facere. Sen. E. 113. Pol. 35. *Ergens zyn vermaak meê neemen, zich ergens meê vermaaken.*

De isthac Casina huic nostro villico gratiam facies. Plaut. Caf. 2. 6. 20. *Gy zult onzen landpachter gunst doen met die Kasina hem ten huwelyk te geven.*

De Herode faciam ut mandas. Cic. Att. 16. 3. *Ik zal omtrent Herodes doen dat gy gebied.*

Neque quid velim, neque quid nolim, facitis magni. Plaut. Af. 1. 3. 62. *Gy bekommert u weinig, of maakt 'er niet veel werks van, of ik iets wil, of niet wil.*

Potest populus aliquem de me facere rumorem. Quintil. D. 19. *Het volk kan van my wat vertellen.*

Facere convicia posti. Ovid. Rem. 507. *Een deurstyl vervloeken, vloeken tegens een deurstyl uitspouwen.*

Facere ad stellas. Petron. D. 33. *De sterren bezweeren, of aanroepen.*

Acerbum funus filiæ faciet, si te carendum est. Plaut. Af. 3. 3. 5. *Zy zal haar dochter een doodlyke smert aandoen, indien zy haar van u beroofst, indien zy u moet missen.*

Faciunt cura, ne videantur anus. Ovid. Art. 2. 678. *Zy maaken door haar opschikken, dat zy geen oude wyven schynen.*

Facere ventulum pallio. Plaut. Caf. 3. 5. 14. *Een windje met zyn mantel maaken.*

Fac isthæc ut lavet. Ter. An. 3. 2. 3. *Maak dat hy, of zy die dingen wascht.*

Tu nos fac ames. Cic. F. 5. 14. *Bemin ons; ik bid, of verzoek u dat gy ons bemint.*

Facere coemtionem. Cic. de Or. 1. 56. *Koop maaken, overeen koomen, den koop, of in 't beding van onderhandeling eens worden; zich verlooven, ondertrouw doen:* om dat het is als een onderlinge koop, waar in zich de man en vrouw de een voor den anderen geeven.

Feci hodie ut fierent nuptiæ. Ter. An. 3. 4. 34. *Ik heb gemaakt dat heden de trouw zal geschieden, dat heden de bruilofte zal gehouden worden.*

Finem in isthac faciat. Ter. Ad. 5. 9. 40. *Laat hy met deeze een einde van vryen, of minnen maaken.*

Facit fastidium copia. Liv. 3. 1. *De overvloed baard afkeer, tegenzin, of walging.*

Facere tædium alicujus. Liv. 4. 57. *In iemant een tegenzin, of van iemant een afkeer krygen, of de walg hebben.*

Contra mores facere. Sen. Ir. 1. 14. *Tegens de betamelykheit aangaan.*

Facere divortium cum uxore. Cic. Att. 13. 7. Suet. A. 62. 4. *Een echtscheiding met zyn vrouw aangaan, zich van zyn vrouw scheiden.*

Facit quod rixemur. Quintil. I. O. 6. 5. *Hy maakt dat wy kyven, hy helpt ons aan 't kyven.*

Fac ita esse. Cic. A. 5. 5. *Laat dat zoo zyn, maak dat het zoo zy: onderstelt zynde,* of *neem dat het zoo is.*

(Fac in hoc errare me. Cic. Cæc. 11. *Stel zoo een geval dat ik daar in misse, feile,* of *doole.*

Sed fac id te dedisse mihi. Cic. A. 2. 24. *Maar genomen dat gy my dat gegeven hebt.*)

Fac, qui ego sum, esse te. Cic. F. 7. 23. *Stel, onderstel, neem eens dat gy die zyt, die ik ben.*

(Fac, si facis. Mart. 1. 47. 1. *of* Fac, si quid facis. Sen. B. 2. 5. *Dat gy doen wilt, doe dat haastelyk.*)

Facio me alias res agere. Cic. F. 15. 18. *Ik houde my,* of *ik veinze dat ik andere dingen doe.*

Bardum me faciebam. Plaut. E. 3. 3. 40. *Ik speelde den onweetenden, ik hield my onkundig te zyn, ik stelde my aan als een botmuil,* of *plompaart.*

Me unum ex iis feci qui ad aquas venissent. Cic. Pl. 27. *Ik hield my als een van hen, die gekoomen waren om de wateren te gebruiken.*

Facere gradum ab una re ad aliam. Liv. 6. 42. *Van de eene zaak tot de andere opklimmen, van de kennisse van eene zaak tot die van een andere overgaan.* Of, gelijk Valla zegt, E. 5. 26. *De eene zaak tot een trap gebruiken, om tot de andere over te gaan.*

Ex Ædilitate gradum ad Censuram fecerat. Liv. 27. 6. *Hy was van het Bouwmeesterampt tot het Zedenmeesterampt opgeklommen.*

Dicta facere. Ovid. F. 3. 515. *Zyn woord houden, zyn beloften nakoomen,* of *volbrengen.*

Infecta dona facio. Plaut. Most. 1. 3. 27. *Ik wederroep myne giften.*

Non audes, quæso, aliquam partem mihi gratiam facere hinc argenti? Plaut. Ps. 5. 2. 23. *Durft gy niet, ik bid u, my een gedeelte van dit geld geeven.*

Aliquem facere participem sui consilii Plaut. Ps. 1. 1. 9. *Zyn voornemen aan iemant ontdekken, mededeelen,* of *openbaaren.* Secreti. Juv. 3. 52. *Iemant een geheim ontdekken,* of *meedeelen.* Suæ sapientiæ. Plaut. E. 2. 2. 81. *Iemant zyn wysheit meedeelen,* of *deelachtig maaken.*

Non facio mei fortunæ copiam. Sen. E. 18. *Ik geef my niet aan 't wufte geval over.*

Fortunam sibi facere. Liv. 39. 40. *Zich groot maaken, zyn staat,* of *zyn zaaken voortzetten, tot een grooten staat opstygen.*

Facere sibi naturam alicujus rei. Quintil. I. O. 2. 4. *Zich iets als natuurlyk maaken, door oeffening zich t'eenemaal aan iets gewennen.*

Facere aliquid apertum alicui. Lucret. 2. 182. *Iemant iets verklaaren, openbaaren, uitleggen, ontvouwen, ontdekken.*

Facere modum iræ. Liv. 4. 50. *Zyn toorn stillen,* of *bedwingen, zyn gramschap matigen.* Lugendi. Cic. F. 5. 16. *Zyn rouwe,* of *droefheit matigen,* of *verzetten.*

Leges cupiditatibus modum faciunt & sumtibus mulierum. Liv. 34. 2. *De wetten beteugelen de begeerlykheden,* of *zinnelykheden en de onkosten der vrouwen.*

Facere aliquid æqui bonique. Ter. H. 4. 5. 40. *Iets ten goede neemen, duiden,* of *opneemen.*

Fac fidem te nihil nisi populi utilitatem quærere. Cic. Rull. 2. 8. *Toon,* of *maak dat de menschen gelooven dat gy niets zoekt, beoogt,* of *voorhebt dan 's volks nut, beste, welvaart,* of *welstant.*

Sæpe mecum mentionem fecerat puellam aliunde ut reperirem sibi. Plaut. Cist. 1. 2. 15. *Zy had my heel dikwils verzocht om haar een meisje op te zoeken, te beschikken,* of *te bestellen.*

Rebus facere pretium. Plin. H. 12. 20. *De dingen schatten, waardeeren, op prys stellen:* ook *de dingen pryzen, verheffen, in achting brengen,* of *doen gelden.*

Facere alicui copiam frumenti. Cæs. B. G. 1. 28. 3. *Iemant koorn verschaffen, verzorgen, beschikken,* of *van koorn voorzien.*

Nunquam magis nomina facio, quam cum dono. Sen. V. B. 24. *Ik word nooit ryker dan wanneer ik iets wechschenk.* Hy won daar door de herten.

Scipio ingressus urbem magnos concursus hominum fecit. Liv. 27. 7. *Scipio ter stad inkoomende, heeft een grooten toeloop van volk verwekt,* om hem te zien.

Facere hospitium cum aliquo. Cic. C. B. 18. *Iemant huisvesten, herbergen,* of *huisvesting geeven.*

De cœna, facio gratiam. Plaut. Most. 5. 2. 9. *Voor 't avondmaal bedank ik u,* of *zeg ik u dank.*

Si aliena censendo Decianus sua facere posset, maxima habiturus esset. Cic. Fl. 32. *Zoo Decianus een anders goed, door 't opreekenen, konde zyne maaken, hy zou zeer veel hebben.*

Missum facere aliquem. Ter. Ph. 5. 8. 53. Cic. Off. 3. 31. *Iemant laaten gaan, laaten wechgaan, laaten heene gaan,* of *laaten vertrekken, iemant zyn afscheid geeven:* ook, *iemant wechjaagen,* of *de zak geeven.*

Amorem ego consilio missum feci. Ter. Hec. 3. 3. 48. *Ik heb de liefde,* of *min met voordacht de zak gegeeven.*

Deus tibi bene faciat. Calvus *bij* Charil. 2. *Godt zegene u.*

Controversiam Deo muneris sui faciunt. Sen. B. 6. 23. *Zy betwisten Godt zyne beweezene weldaaden,* of *zyne gunsten die hy hun beweezen heeft.*

Raram facit mixturam cum sapientia forma. Petron. 53. *De wysheit word zelden by de schoonheit gevonden, de wysheit en schoonheit gaan zelden te zamen,* of *zyn zelden t'zamen gepaart.*

Ex venenis multa miracula fecit. Hygin. F. 24. *Zy deede veel wonderlyke dingen door de kracht van 't vergif.*

Fac ut, &c. Ter. E. 2. 1. 1. *Maak dat, enz. Tracht,* of *poog dat, enz. draag zorge, dat, enz. bevlytig u dat, enz. breng te weege dat, enz.*

Fac sciam quid agas. Plin. E. 1. 11. 2. 2. *Laat my weeten waar meede gy bezig zyt, maak dat ik weete wat gy doet.*

Hæc me, ut confidam, faciunt. Cic. Fr. 2. 15. *Die dingen doen my vertrouwen.*

Me meus herus fecit ut vigilarem. Plaut. Am. 1. 1. 142. *Myn Heer heeft my laaten waaken.* Istud, fac me, ut sciam. Ter. H. 1. 1. 32. *Laat,* of *doe my dat weeten, maak dat ik dat weete.* Deeze wijze van spreeken mishaagt de Letterknibbelaars echter is ze heel fraai, naardien ze by Plautus, Terentius, Cicero, Aulus-Gellius en andere goede Schrijvers gevonden word.

(Fecit ut haberet templa deorum sancta. Nep. 17. 4. 7. *Hy heeft de Godshuizen voor heilig gehouden.*

Face mittas certum hominem ad eum. Nep. 4. 2. 4. *Zend een getrouw man aan hem.*)

Non faciam quin scias. Plaut. M. 2. 3. 12. *Ik zal niet rusten voor dat gy het weet.*

Agrum facere suum. Cic. P. Q. 29. *Een stuk lands zich eigen maaken, meester,* of *eigenaar van een kamp lands worden,* 't zy door koop, *of* anderzins.

Fundum usu suum facere. Cic. Her. 4. 29. *Een erf door verjaart ge-*

bruik bekoomen, zich eigen maaken.

Facere permutationem cum aliquo. Cic. Att. 5. 13. *Met iemant een ruiling, of wisseling doen.*

Testem facere aliquem. Ter. Ad. 2. 1. 49. Liv. 1. 22. *Iemant tot getuige neemen, of roepen*, over 't geen hy hoort, of ziet.

Facere hæredem aliquem. Cic. Off. 3. 10. Phæd. 4. 5. 7. *Iemant erfgenaam maaken, of verklaaren.*

Aliquem facere hæredem ex dodrante. Nep. 25. 5. 2. *Iemant erfgenaam van negen gedeeltens van zijn goed maaken.* Het goed wierd by de Romeinen in twaalf deelen verdeelt. Regni. Liv. 1. 40. *Iemant erfgenaam van zijn Rijk maaken, of tot zijnen nazaat in 't Rijk verklaaren.*

Partes facere. Cic. de Or. 2. 90. *De verdeeling, of scheiding maaken, iets scheiden, deelen, verdeelen.*

Alicui facere periculum. Tac. An. 13. 33. 3. *Iemant in gevaar brengen, sleepen, stellen, of storten.* Negotium. Quintil. I. O. 1. 12. *Iemant moeijelykheit verwekken, of op den hals brengen, iemant moeite aandoen.*

Aliquem facere reum apud Judicem. Cic. Clu. 22. *Iemant den Rechter aanbrengen, of aan den Rechter beklaagen, iemant voor den Rechter beschuldigen.*

Facere aliquem reum alicujus rei. Cic. Br. 4. *Iemant ergens meê beschuldigen, betichten, of bezwaaren.*

Eum, quod sacra violasset, reum fecerunt. Nep. 7. 4. 3. *Zy hebben hem beschuldigt dat hy de Heiligdommen geschonden had.*

Facere contentionem alicujus rei. Cic. Pis. 22. *Iets betwisten, ergens over zintwisten, of twistredenen; iets tegenspreeken.*

Facere præsentiam sui. Hermog. Dig. 42. 1. 53. Copiam sui. Ulp. Dig. 42. 5. 36. *Zich aanbieden, zich aangeeven, in rechten verschijnen.*

Vadimonium ultro hic mihi facit. Plaut. E. 5. 2. 19. *Deeze man belooft my van zelf voor 't recht te zullen verschijnen.*

Facere omnibus sui consilii copiam. Cic. de Or. 3. 33. *Al de waereld zynen raad aanbieden*, van een Voorspraak spreekende, die over straat wandelt, om te kennen te geeven dat men by hem om raad kan koomen.

Facere cum aliquo. Cic. Att. 6. 8. Hor. E. 2. 1. 68. *Van iemants gevoelen zijn, met iemant eens gevoelen, of overeen koomen, met iemant 't eens, of eensgezint zijn.*

Facere alicui. Cic. Fr. 1. 5. Cum aliquo. Cic. Cæc. 28. Nep. 17. 2. 5. *Iemant begunstigen, iemant gunstig, genegen, of toegedaan zyn, iemant voorstaan, draagen, zijn gunst toonen.*

Veritas cum hoc facit. Cic. P. Q. 30. *Hy heeft de waarheit voor zich, of aan zyn zyde, hy heeft een goede zaak, hy is wel gegrondt in zyn zaak, hy heeft gelyk.*

Hoc facit a nobis. Cic. J. R. 1. 48. *Dit is voor ons, dit doet voor onze zaak, dit strekt tot ons voordeel, dit doet ons goed.*

Planum facere, &c. Cic. V. Procem. 13. *Bewijzen, bewijs bijbrengen, enz.*

Iratum adversario Judicem facere. Cic. de Or. 1. 51. *Den Rechter quaad, of gestoort tegens zynen tegendinger maaken.*

Aliquem facere judicem. Plin. E. 7. 30. 2. Liv. 3. 71. *Iemants ergens rechter over maaken, iets aan iemants oordeel stellen, iets aan iemant verblyven, of overlaaten.*

Fac me gratulari tuo judicio. Phæd. 4. 25. 27. *Maak dat ik wel vergenoegt, wel te vreden, of wel in myn schik over uw vonnis zy.*

Facere sui potestatem. Cic. Fr. 1. 2. Ulp. Dig. 12. 5. *Gehoor geeven, gehoor verleenen*, van een Rechter spreekende. Zomtijds word 'er Adeundi by gevoegt.

De aliquo facere judicium. Cic. I. R. 2. 11. Arbitria. Hor. O. 4. 7. 22. Judicium facere in aliquem. Cic. R. P. 13. *Een oordeel, of vonnis van, of over iemant vellen, of geeven: iemant oordeelen, of vonnissen.*

Facere discessionem in sententiam alicujus. Cic. A. 14. 7. *Iemants gevoelen toevallen, tot iemants gevoelen overgaan, in iemants gevoelen koomen.*

Fecisse videtur. Cic. V. 5. 6. Clu. 25. *Hy schijnt het gedaan, of bedreven te hebben; men vind hem schuldig, of hy word schuldig bevonden.* Dit waren onder de Romeinen woorden van Veroordeeling: de woorden van Vryspreeking waren. Non fecisse videtur. *Hij word onschuldig bevonden, hy schijnt het niet gedaan te hebben.*

Senatus eum contra Rempublicam fecisse existimat. Cic. Mil. 5. A. 8. 11. *De Raad verklaart hem voor een vyand van den Staat, of een vyand van 't Gemeenebeste te zijn.*

Decretum secundum aliquem facere. Cic. Att. 16 16. subj. 3. *Een besluit, of keure tot iemants begunstiging, of voordeel maaken, of laaten uitgaan.*

Facere alicui gratiam alicujus rei. Plaut. R. 5. 3. 58. *Iemant ergens gunstig in zijn, gunst in, of over toonen, iemant ergens van bevrijden, van ontheffen, van ontlasten, van verschoonen, of van vryhonden.* Reddendi equi. Suet. A. 38. 4. *Iemant bevrijden van een paerd te moeten weder geeven.* Delicti. Sall. B. C. 52. Criminum. Suet. C. 15. 9. *Iemant genade bewijzen, iemant zijn misdaad vergeeven.* Omnium quæ ausus est. Liv. 3. 56. *Iemant alles wat hy misdaan heeft vergeeven, of quytschelden.* Zie onze aanteekening over Suet. T. 35. 2.

Alicui mulctam facere. Cat. bij Gell. 11. 1. *Iemant in boete slaan.*

Facere judicatum. Cic. Fl. 20. *'t Vonnis, of het gewijsde uitvoeren.*

Vestigium facere in possessionem. Cic. Cæc. 14. *Het bezit van iets neemen.*

Auctionem facere alicujus rei. Cic. P. Q. 4. V. 5. 4. Plaut. Men. 5. 9. 95. *Iets aan de meestbiedende in 't openbaar verkoopen, iets met, of bij den opslag verkoopen.*

In pecuniam adolescentis impetum facere. Cic. F. 12. 23. *Zich met geweld meester van een jongmans geld maaken.*

Bene fecit Silius qui transegerit. Cic. Att. 12. 24. *Silius heeft wel gedaan dat hy de zaak bygelegt heeft.*

Facere satis alicui pro aliqua re. Plaut. As. 2. 4. 31. *Iemant iets betaalen, ergens over voldoen, of te vreden stellen.*

Digredi via illa capitale leges fecere. Plin. H. 12. 14. *'t Is door de wetten op lijfstraffe verboden van deezen weg af te gaan.*

Leges irritas facere. Cic. A. 5. 7. *De wetten afschaffen, vernietigen, of te niet doen.*

Facere fraudem legi. Plaut. M. G. 2. 2. 9. *Een inbreuk in, een wet doen, een wet verkrachten.* Senatusconsulto. Cic. Att. 4. 12. *'t Besluit van den Raad verijdelen, of krachteloos maaken.*

Facere contra leges. Cic. Vat. 7. Dom. 18. *Tegens de wetten doen, de wetten schenden, enz.* Contra edictum Prætoris. Cic. V. 3. 28. *Tegens 't gebod van den Hoofdschout doen.*

Suum cuique jus modum faciebat. Liv. 3. 11. *Elk hielt zich met zijn recht te vreden.*

Verba facimus. Plaut. Ps. 1. 3. 27. *Wy verliezen onzen tijd met praaten.*

Aliquem facere municipem. Cic. Clu. 8. Civem. Nep. 25. 3. 1. *Iemant burger van een stad maaken, het burgerschap geeven, of schenken, iemant met het burgerschap begiften.*

Fa-

Facere urinam in corium. Hygin. Fab. 195. *Zijn water in een leeren zak maaken.* Muriam in aliquod vas. Colum. 12. 6. *Pekel in eenig vat gieten.*

Facere ignes maximos. Nep. 18. 9. 3. *Zeer groote vuuren stooken, aanleggen, of branden.*

Nomen facere cum vineis. Colum. 3. 3. *De inkomsten van zijne wyngaarden oprekenen.*

Helveolum vinum facere. Cat. R. R. 24. *Bleker, of bleken wyn maaken.*

Facere nidum. Plin. H. 10. 39. ova, pullos. Varr. R. R. 3. 9. Hygin. Fab. 65. *Een nest maaken, eyeren leggen, jongen broeden, of kippen.*

Facere sementem. Cic. de Or. 2. 65. Cæs. B. G. 1. 3. 1. *Zaayen, bezaayen.* Messem. Cato R. R. 135. *Maayen, inoegsten, inzamelen.* Vindemiam. Varr. R. R. 1. 34. *Wynoegsten, druiven - of wyn perzen.*

Facere odium vitæ. Plin. H. 20. 18. *Het leven verhaat, of tegen maaken.*

Illa corona non facit meo capiti. Prop. 3. 1. 20. *Die kroon past niet op myn hoofd.*

Venti faciunt vitia pavimentis. Vitruv. 7. 1. *De winden maaken de vloeren leelyk, of bederven de vloeren.*

Facere aliquem Imperatorem. Nep. 22. 2. 3. Ducem. Hygin. Fab. 14. *Iemant Veldheer maaken.* Consulem. Plin. P. 77. 7. Cic. Br. 4. *Iemant Burgermeester maaken.* Regem Galliæ. Cæs. *by* Cic. F. 7. 5. *Iemant Koningk van Vrankryk, of van de Gaulen maaken.*

Nescit quid faciat auro. Plaut. B. 2. 3. 100. *Hij weet niet wat hij met zyn geld doen zal, hij weet geen weg met zyn geld.*

Facere copiam sui. Plin. P. 24. 3. *Zich vertoonen, zich laaten zien; een vryen toegangk tot zich geeven,* van een Vorst spreekende.

Quorumdam contumacia non facit ad aulam. Sen. Tranq. 4. *De steilzinnigheit, koppigheit, of eigenzinnigheit van zommige menschen past aan 't Hof niet.*

Alii ad apium, alii ad cervum canes faciunt. Sen. Contr. Procem. 3. *Zommige honden zijn goed tot de zwyne - andere tot de hartejagt.*

Voluptatis virtutisque societatem facit. Sen. V. B. 15. *Hij paart, of voegt de wellust en deugd te zamen.*

Virtutem usu suam facere. Sen. Cl. 1. 3. *De deugd door oeffening verkrygen.*

Verecundiam peccandi facit ipsa clementia regentis. Sen. Cl. 1 22. *De goedertierenheit van een Overheit zelf maakt ons schaamrood als wy qualyk doen.*

Jovi ipsi de felicitate controversiam facere. Sen. E. 110. *Jupiter zelf in voorspoed tarten, of naar de kroon steeken.*

Amariorem me senectus facit. Cic. Att. 14. 21. *De ouderdom maakt my gemelyker, ongemakkelyker, of knorriger.*

Tempus illi fecit ærumnas leves. Sen. Thy. 2. 305. *De tyd heeft zyne quaalen verzagt, zyne rampen draaglyker gemaakt, zyne bitterheden verzoet, of zyne ongevallen verligt.*

Aliquem ex sene juvenem facere. Hygin. Fab. 24. *Iemant van een oud tot een jong man maaken,* dat is, *iemant jeugdig maaken.*

Aliquid facere in hominem calamitosum. Cic. F. 13. 66. *Iemant die in ongelegentheit, of elendig is eenigen goeden dienst doen, of voordeel toebrengen.*

Gravitas morbi facit ut medicinæ egeamus. Cic. F. 9. 3. *De zwaarheit der ziekte maakt dat wy geneesmiddelen van noden hebben.*

Facere medicinam alicui. Cic. F. 14. Phæd. 1. 8. 9. *Over iemant als Geneezer gaan; iemant een geneesmiddel geeven, bereiden, of toemaaken.*

Hoc facit præclare cœliacis. Plin. H. 22. 19. *Dit is zeer goed voor de darmsteeking, dat helpt wonderlyk die met darmpyn zijn gequelt.*

Succus taxi facit ad viperæ morsum. Suet. Cl. 16. 9. *Het sap van den ieven - of taxisboom is heel goed tegens de beet van een adder.*

Claritatem oculis facit cinis bubonis. Plin. H. 29. 6. *De asch van den schuifuit verheldert het gezicht.*

Fecit sibi pacem, nihil timendo: fecit sibi divitias, nihil concupiscendo. Sen. E. 87. *Hy heeft den vrede gevonden, zonder iets te vreezen: hy is ryk geworden, zonder iets te begeeren.*

Facere Vulcanum. Cic. N. D. 1. 30. *Vulkaans beeld, of 't beeld van Vulkaan maaken.* Caduceos. Hygin. P. A. 2. 7. *Merkuriusstokken schilderen, of maaken.*

Finem facere. Cic. A. Q. 4. 19. *Een eind maaken, een einde van zyn reden, of van spreeken maaken, zijn reden eindigen, ophouden te spreeken, stilzwygen.* Sall. B. C. 52. en Liv. 28. 29. voegen 'er Dicendi, en Cæs. B. G. 1. 46. 2. Loquendi by.

Illud tibi fidem numinis facit. Sen. E. 1. 41. *Dat betoogt u de wezentlykheit Godts, dat bewyst u dat 'er een Godt is.*

Facere alicui templum. Justin. 8. 3. 8. Hygin. Fab. 225. Plin. H. 12. 19. Fanum. Hygin. Fab. 168. Ædem. Hygin. Fab. 225. Justin. 8. 3. 8. *Een tempel, of kerk ter eeren van iemant maaken, stichten, of bouwen.*

Fecerunt Contumeliæ fanum & Impudentiæ. Cic. L. L. 2. 11. *Zy hebben 't ongelyk, of de schimp en onbeschaamtheit eenen tempel gebouwt.*

Aliquem Sacerdotem facere. Hygin. Fab. 122. en 98. *Iemant Priester maaken, tot Priester wyen.*

Numa fecit Flamines. Varr. L. L. 6. 3. *Numa heeft de Priesters ingestelt.*

Facere votum alicui. *Aan iemant een gelofte doen.*

Vota facere Deo. Cic. Ar. 13. *Geloften aan Godt doen.*

Facere vota de ægroto. Cic. Att. 8. 16. Pro ægroto. Suet. Cl. 45. 2. T. 4. 4. 12. *Geloften, of gebeden voor de herstellinge van een zieken, of kranken doen.*

Facere gratulationem ad omnia Dei templa. Cic. F. 11. 18. *Dankzegging aan Godt in alle tempelen, of kerken doen; Godt in alle kerken danken.*

Facere ad aram. Cic. Br. 15. *Een offerhande op den altaar, of op 't outaar doen.*

Facere alleen. Varr. R. R. 1. 1. Facere Deo. Plaut. Au. 4. 2. 15. Cic. Mur. 41. Varr. L. L. 4. 49. Facere rem divinam. Plaut. R. 1. 2. 7. Ter. E. 3. 3. 7. Res divinas. Cic. V. 4. 8. Liv. 36. 1. *Aan Godt, of Gode offeren, of offerhande doen.*

Facere Deo sacrum. Prop. 4. 10. 43. Sacra. Prop. 4. 6. 1. Liv. 1. 6. Ovid. M. 3. 26. Sacrificium. Liv. 1. 45. Rem divinam. Plaut. Curc. 4. 4. 2. Liv. 31. 5. *Gode offerhande doen, godsdienst plegen.*

Sacra pro aliquo facere. Cic. C. B. 24. *Voor iemant een offerhande doen.*

Facere Fidei fideliam mulsi. Plaut. Au. 4. 3. 15. *Een kruik, of vlesch zoete wyn aan de Trouw opofferen.*

Facere agnis. Plaut. St. 1. 3. 97. *Lammeren offeren.* Vitula pro frugibus. Virg. E. 3. 77. *Een veerze voor den welstant van 't gewas opofferen.*

Ex carmine sacro, præeunte verba Sacerdote, precationes faciebant. Liv. 39. 18. *Zy zongen lofzangen, die de Priester ophefte, of voorzong.*

Vitæ finem facere. Nep. 20. 1. 6. Sall. B. J. 10. *Zijn leven eindigen, sterven, overlyden.*

Alicui facere exsequias. Ovid. P. 1. 9. 52.

9. 52. Funus. Cic. Clu. 9. Ovid. P. 1. 9. 52. Liv. 8. 10. *Iemants lykstatie*, of *uitvaart houden*, *iemant ter aarden*, of *ten grave brengen*.

Justa. Plaut. Cist. 1. 3. 28. Sall. B. J. 11. Cic. Fl. 38. *Iemant de laatste eer aandoen*, *iemant ter aarden brengen*, of *begraaven*. Liv. 25. 17. zegt Facere funus alicujus.

Arthemisia memoratissimum illud fecit sepulchrum. Gell. 10. 18. *Arthemise heeft die vermaarde grafstede laaten maaken*, of *oprechten*.

Epigramma mortuo facere. Petron. 75. *Een grafschrift op een overledenen maaken*.

Alicui funebres ludos facere. Hygin. Fab. 91. *en* 273. Paterc. 1. 8. 2. *Rouwspelen ter eeren van iemant aanstellen*, of *vertoonen*.

Sepultus in eo colle, cognomen colli fecit. Liv. 1. 3. *Op dien heuvel begraaven zynde, is den heuvel naar hem bygenaamt*.

† Sera mortis vota facis. Sen. Oe. 1. 103. *Gy wenscht te laat om de dood*.

Nati coram me cernere letum fecisti. Virg. Æ. 2. 539. *Gy hebt myne zoon voor myn oogen*, of *in myne tegenwoordigheit gedoodt*, *omgebragt*, of *van 't leven beroofst*.

Facere silentia turbæ majestate manus. Pers. 4. 6. *Het oproer met het wenken van zyn hand stillen*, *de menigte door 't ontzagchelyk teken van zyn hand tot stilte brengen*.

In foribus pugnam Gangaridum ex auro faciam. Virg. G. 3. 27. *Ik zal op de deur 't gevecht der volkeren die by Ganges woonen in gout verbeelden*.

In hoc clypeo Romanorum triumphos fecerat. Virg. Æ. 8. 628. *Hy had op dit schild de zegepralen der Romeinen verbeeldt*, of *gesneden*.

Facit Asterien aquila teneri. Ovid. M. 6. 108. *Hy vertoont*, of *schildert Asteria tusschen de klauwen van eenen arend*.

Quosdam facit isse Niphaten in populos. Juv. 6. 409. *Zy strooit een gerucht dat de Niphates sommige landen heeft overstroomt*.

Arbor hæc faciet umbram illis. Virg. G. 2. 58. *Deeze boom zal hun schaduw maaken*.

Jus tibi fecisti numen cæleste videndi. Ovid. F. 6. 23. *Gy hebt u 't recht verkregen van Godt te zien*.

Fecere pedem. Virg. Æ. 5. 830. *Zy hebben 't zeil wat bot gegeeven*, *zy hebben de schoot geviert*.

Stygis unda facit cœlo fidem. Sen. Thy. 4. 667. *De Styx is de band van de trouwe des Hemels*, of *der Goden*, *de Goden zweeren bij de Styx*.

Pausam facit ore loquendi. Lucill. 1. *by* Non. 2. 686. *Hy houd op*, of *hy laat na te spreeken*.

Picum fecit avem Circe. Virg. Æ. 7. 191. *Circe heeft Pikus in een vogel verandert*, of *vervormt*.

Lacrymæ fecere fidem. Ovid. M. 6. 566. *Zyn traanen hebben zyne woorden bevestigt*, of *hebben doen gelooven dat hy oprecht in zyne woorden was*.

Huic si libido fecerit auspicium. Hor. E. 1. 1. 86. *Indien zyne begeerlykheit hem aanprikkelt*, *ontfonkt*, of *begint te werken*.

Cæca me prædam fecerat ira suam. Ovid. Am. 1. 7. 44. *Een blinde gramschap had mijn hert overheert*, of *ingenomen*, *had my overheerscht*, *had zich meester van my gemaakt*.

Faciat voto rara repulsa locum. Ovid. Am. 2. 19. 6. *Laat gedaane weigering plaatze voor zynen wensch maaken*, dat is, *zyne genegentheit*, of *begeerte vergrooten*, of *levendig houden*.

Pulcra faciet te prole parentem. Virg. Æ. 1. 79. *Zy zal u schoone kinderen voortbrengen*.

In tabulas multis hæc via fecit iter. Ovid. Art. 2. 332. *Door dit middel hebben zich veele de weg tot wederliefde gebaant*; *hier door hebben veele 't hert van hunne beminden gewonnen*. Die In thalamos voor In tabulas leezen, veranderen niets van den zin.

At etiam cesso his foribus facere assulas? Plaut. Merc. 1. 2. 20. *Wat weêrhoud my dat ik deeze deur niet aan stukken smyte?*

Facere oblivia alicujus. Ovid. M. 4. 208. *Iemant bij een ander uitboenen*, *maaken dat iemant by een ander uit heeft*, of *uit krygt*.

Hesperus faciet diem. Sen. Th. 1. 87. *De avondster zal den dag aanbrengen*.

Suis homines pabula fecit equis. Ovid. P. 1. 2. 122. *Hy heeft de menschen tot voeder aan zyne paerden gegeeven*, *hy heeft zyne paerden met menschenvleesch onderhouden*, of *gevoedt*.

Gabios turpi fecerat arte suos. Ovid. F. 2. 690. *Hy had zich door schalkheit meester van de Gabiers gemaakt*.

Crimen facere alicui. Prop. 4. 4. 43. *Een blaam*, *laster*, of *quaade naspraak over iemant brengen*. Hy spreekt van een Vestaalsche Nonne die zich zelven met een misdaad bezoedelt heb bende, haar gansche gezelschap onteerde.

Fecit iter sceleri. Ovid. M. 15. 106. *Hy heeft den weg tot de ondeugd gebaant*, *hy heeft de deur tot de boosheit geopent*.

Vos hæc facietis maxima Gallo. Virg. E. 10. 72. *Gy zult deeze dingen by Gallus zeer smakelyk maaken*, *zeer pryzen*, of *hooge verheffen*.

(Facere. *Teelen*, *broeden*, *broeijen*.

Anseres pullos sui similes plerumque faciunt. Varr. R. R. 3. 22. *De ganzen teelen*, of *broeyen gemeenlyk kiekens die hun gelyken*.

Si apes feræ in arbore fundi tui apes fecerint. Paull. Dig. 47. 2. 16. *Indien 'er wilde byen op eenen boom van uwen akker mogten gebroeit*, of *geteelt hebben*.

Etsi in alia terra eam fecerit. Cod. 11. 47. 23. *Alhoewel hy die in andere landen mogte geteelt hebben*.

Facere ad aliquid, *en* facere alicui. *Passen*, *bequaam zyn*, *dienst doen*, *overeenkoomen*, *dienstig zyn*.

Non facit ad nostras hostia major opes. Ovid. Tr. 1. 9. 44. *Een groot*, of *zwaar offer koomt met ons goed niet overeen*, of *naar onze middelen past het ons niet een groot offer te doen*.

Nihil æque facere ad viperæ morsum, quam taxi arboris succum. Suet. Ci. 16. 9. *Dat 'er niets zoo bequaam*, of *dienstig is*, *om een steek*, of *beet van een adder te geneezen als 't vocht druipende uit een ype*, of *ypenboom*.

Non facit hæc corona meo capiti. Prop. 3. 1. 20. *Deeze krans*, of *kroon past my niet*.

Facere. *Vergaderen*, *bij een brengen*, *verzamelen*.

Romulus populum Romanum fecit. Flor. 1. 1. 9. *Romulus heeft het Roomsche volk vergadert*, of *heeft het tot een volk gemaakt*.

Exercitum argento fecit. Sall. *bij* Sen. E. 114. *Hy heeft door geld een leger op de been gebragt*. Zoo verklaart het Seneca, als hy 'er byvoegt id est, pecunia paravit.

Facta cum essent amplius centum millia armatorum. Nep. 22. 4. 5. *Als 'er meer dan hondert duizent gewapende mannen by een gebragt waren*.

Facere lotium. Cato R. R. 128. Urinam. Colum. 6. 30. Hygin. Fab. 195. *Wateren*, *zyn water maaken*, *pissen*.

Facere damnum. Cic. Cl. 33. Detrimentum. Cic. V. 4. 9. *Schade lyden*.

Facere præconium. Cic. F. 6. 18. Scriptum. Gell. 6. 9. *Een omroeper*, *een Klerk zyn*.

Facere. *Uitkoomen*, *snijden*.

Calamis fecit equos. Ovid. P. 4. 1. 33.

33. *Kalamis heeft paerden uitgehouwen.* Dat Ovidius equos heeft, noemt Plin. H. 34. 8. equorum effigiem. Alcamenes marmorea Plin. H. 34. 8. *Alkamenes heeft paerdebeeltenissen in marmer uitgehouwen.*
Facere. *Doorbrengen, verslijten.*
Iconii decem dies facere. Cic. Att. 5. 20. *Tien dagen te Ikonien doorbrengen; zich tien dagen te Ikonien ophouden.*
Paucissimos dies una facere. Sen. E. 66. *Weinig dagen by malkanderen zyn.* Zie Gronovius over deeze plaatze.
Facere annum in fuga. Alfen. Dig. 40. 7. 14. 1. *Een jaar lang vluchten*, of *op de vlucht zyn.* Dies aliquot in custodia. Papin. Dig. 48. 5. 11. §. 5. *Eenige dagen gevangen zyn.*
Quid faciet mihi. Ter. E. 5. 2. 10. Plaut. P. 2. 3. 16. *Wat zoude hy my doen? Hy kan my immers niet hangen?* Een spreekwyze by hen gebruikelijk, die de dreigingen van anderen verachten.
Equus non facit. Cic. Cl. 51. *Het paerd is traag*, of *het loopt niet snel genoeg.*
Facere betekent ook *Sterven.*
Eum fecisse ajunt, sibi quod faciundum fuit. Plaut. Pœn. 5. 1. 23. *Zy zeggen dat hy gestorven is.* De Ouden poogden den naam en de gedachtenis van den dood te ontgaan, en daarom gebruikten zy deeze, en diergelijke beschrijvingen.
Inscripsit tumulo septem celebrata virorum se fecisse Chloe. Mart. 9. 16. *De beruchte Chloe heeft op 't graf van haaren zeven mannen laaten uitkouwen, dat zy 'er de bezorgster van was*, of *dat zy het had laaten maaken.*
Facere. Is ook overtollig in een reden.
At hoc unum facito cogites. Plaut. Most. 1. 3. 59. *Maar bedenk dat eene alleen.*
Non faciam ut enumerem omnes miserias, in quas incidi. Cic. Att. 3. 7. *Ik zal alle de ellenden, waar in ik vervallen ben, niet optellen.*
Facere. *Iemants beste zoeken, iemant eenig voordeel toebrengen.* Daar schijnt boni onder verstaan te worden. Zie de H. Cuper. Obs. 1. 9.
M. Bene. D. Nos aliquid facere Hegioni decet. Ter. Ad. 5. 8. 25. *M. Dat is wel, wat wilt gy daar meê zeggen? D. 't Betaamt ons 't beste van Hegio te zoeken*, of *Hegio dienst te doen.*
Ædes vitium faciunt. Cic. T. 3. Alfen. Dig. 19. 2. 30. *Het huis word bouwvallig*, of *raakt in verval.*
Paries ventrem facit Alfen. Dig. 8. 5. 17. *De muur zet zich uit*, of *puilt uit.*
Postulata facere. Nep. 7. 8. 4. *Toestaan*, of *inwilligen 't geene verzogt word.*
Taurum facere victimam. Solin. 1. *Een stier slagten om te offeren.*
Facere optimum judicium de aliquo. Cæs. B. G. 1. 41. 1. *Een goed oordeel van iemant vellen, wel van iemant oordeelen.*
Facere pecuniam. Asc. Pæd. Cic. 99. *Geld slaan, geld munten.*
Facere corpus. Phædr. 3. 7. 5. *Vet worden, lyvig worden, lijf krijgen.* Vires. Quintil. I. O. 10. 3. *Sterk worden.*
Facere mulierem prægnantem. *Een vrouw bezwangeren*, of *bevruchten*, boerende zegt men *bestruiven*, en in oud Neêrduits *begorden.*
Si eam senex anum prægnantem fortuitu fecerit. Plaut. Au. 2. 1. 41. *Indien hy ze nu al op haar jaaren zynde, in zynen ouderdom by geval zal bevrucht hebben.*
Vir illam, non mulier prægnantem fecit. Plaut. Truc. 4. 3. 37. *Een man, geen vrouw heeft haar bevrucht.*
Facere barbam. Lampr. Ant. Heliog. 31. *Den baard scheeren.* Ungues. Veteres Glossæ. Ungues facere. Ἐξονυχίζειν. *De nagels korten.*
Facere mulctam alicui. *Iemant een boete opleggen, iemant in boete*, of *in de boete slaan.*
Imperator noster, si quis extra ordinem depugnatum ivit, ei mulctam facit. Cato Orig. 4. *by* Gell. 11. 1. *Onze Veldoverste legt dien een boete op, die buiten zyn gelit gegaan is om te vechten.*
Ut mulctam remitteret, quam fecerant iis propter Oropi vastitatem. Gell. 7. 14. Macrob. S. 1. 5. *Dat ze de boete niet eischen zouden, die ze hen opgelegt hadden wegens 't plonderen en verwoesten van Oropus.* Dus verbetert Gronovius Gellius, over hem schrijvende.)

FACT.

FĂCTĬO, ōnĭs. f. Cui testamenti factio nulla est. Cic. T. 11. *Die onbequaam*, of *onbevoegt is om uitterste wil te maaken.*
Quæ hæc factio est? Plaut. R. 5. 3. 15. *Wat wyze van doen*, of *van handeling is dit? Wat gedoen is dit? Wat is dit te zeggen?*
Factio. Suet. J. 11. 1. *Een genootschap, gild*, of *vergadering van volk van de zelve beroeping.*
Factio. Cæs. B. G. 6. 11. 2. *t'Zamenrotting, t'zamenspanning, verbintenis, t'zamenzweering, aanspanning, aanhang, zyde.*
Factionem comparare. Nep. 10. 6. 3. *Een t'zamenspanning*, of *aanhang maaken.*
Injustorum optimatum consensus, factio. Cic. *by* August. C. D. 2. 21. *De t'zamenzweering is een verbintenis van onrechtvaardige Grooten.*
Factio haud dubia Regis. Liv. 1. 35. *Een zyde die zich voor den Koning heeft verklaart.*
Per factionem datus. Cic. Att. 7. 9. *Door aanhang gegeeven.*
Factio. Plautus, Titinnius, Turpilius, Cæcilius *by* Non. 4. 191. *Magt, vermogen, aanzien, gezagh, rykdom.*
Neque nos factione tanta, quanta tu, sumus. Plaut. Cist. 2. 1. 17. *Ook zyn wy zoo magtig, van zoo groot een aanzien*, of *vermogen niet dan gy.*
FĂCTĬŌSŬS, ă, ŭm. Nep. 17. 1. 5. *Werkzaam, werkelyk, vaerdig om iets te doen, handig.* De compar. Factiosior staat by Aur. Vict. C. 21. 3. en de superl. Factiosissimus by Plin. E. 4. 9. 4.
Amici lingua factiosi, inertes opera. Plaut. B. 3. 6. 13. *Vrienden vaerdig van tong*, (dat is, *die veel in den mond hebben*, of *die veel belooven.*) *traag*, of *nalatig in de daad*, (dat is, *maar die weinig geeven.*)
Factiosus. Plaut. Nep. 6. 1. 3: 17. 1. 5. *Magtig, vermogend, van groote vrienden, van veel aanhang.*
Est locuples, factiosus, curatur a multis. Plin. E. 1. 5. 15. *Hy is ryk, een man van veel aanhang, en by veelen in groot aanzien.*
Factiosus. Cic. Her. 2. 26. *Beslepen, bequaam*, of *afgericht om een aanhang te maaken; die wel knijpen kan.*
Factiosus. Sall. B. C. 54. *Een t'zamenrotter, t'zamenspanner, oproerof onrustmaker.*
FĂCTĬTĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Off. 2. 24. *Gewoon, gewent, gebruikt, dikwils gedaan*, of *geschied.*
Carmina factitata in aliquem. Tac. An. 16. 14. 1. *Vaerzen die tegens iemant gemaakt zyn.*
FĂCTĪTĬŬS, ă, ŭm. *Door konst gemaakt, dat niet natuurlyk is.*
Factitium sal. Plin. H. 31. 7. *Zout door konst gemaakt.*
Color factitius. Plin. H. 31. 7. *Een gemaakte*, of *niet eigenaardige verwe.*
Factitiæ fabricæ. Plaut. M. G. 2. 1. 69. *Verzonne*, of *bedachte listen, streeken*, of *konstgreepen.*
FĂCTĬTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. *Iets dikwils, gedurig, altoos*, of *gewoonlyk doen*, of *oefenen.*
Quæ veteres factitarunt. Ter. E. prol. 43. *Dat de Ouden gewoon waren te doen.*
Egomet quod factitavi in adolescentia. Plaut. E. 3. 3. 51. *Dat ik zelf in myne jongkheit dikwils gedaan hebbe.*
Simulacra Deorum ex cedro factitabant.

tabant. Plin. H. 13. 5. *Zij maakten de beelden der Goden van Cederenhout.*
Studiose id factitabat. Cic. T. Q. 5. 20. *Hij nam dat tot zyne bezigheit, hy maakte daar zyn werk van, hy was gewoon dat vlytiglyk, of naerstiglyk te doen.*
Furium palam hæredem semper factitarat. Cic. A. 2. 16. *Hy had Furius altyd in 't openbaar tot zyn erfgenaam verklaart.*
Factitare versus. Hor. A. P. 470. *Vaerzen maaken.* Accusationem. Cic. Cl. 34. *Een beschuldiging doen*, of *opstellen*, *iemant beschuldigen.* Delationes. Tac. H. 2. 10. 2. *Voor aanbrenger*, of *verklikker speelen.* Artem. Cic. de Or. 23. *Een konst oefenen.* Coactiones argentarias. Suet. Fl. 1. 3. *'s Lands schattingen inzamelen, ontfanger van 's Lands imposten zijn.*
FĂCTŌR, ōris. m. *Werkmeester*, *werkbaas*, *handwerker*, *konstenaar*, *ambachtsman.*
Doliorum factores. Pallad. 1. 6. *Kuipers.*
Factor. Cato R. R. 13. *Een wijnpersser*, *een olyslager.*
Factor. Mac. Dig. 48. 3. 7. *De aanleider*, of *dader van een misdaad.*
Factor. Plaut. Curc. 2. 3. 18. *De wederkaatzer van den bal in de kaatsbaan.*
FĂCTŪM, I. n. Cic. A. 2. 44. Cæs. B. C. 2. 32. 2. *Een daad*, *doening*, *bedrijf*, *handeling*; *iemants werk*, of *doen.*
Hujus facti fama ad Regem pervenit. Nep. 14. 3. 1. *Dat werk is den Koningh ter ooren gekoomen.*
Factum Cæsaris de Confinio totum me probaturum scito. Cic. Att. 8. 15. subj. *Weet dat ik de handeling van Cæsar omtrent Konfinius t'eenemaal zal goedkeuren.*
Haud muto factum. Ter. An. 1. 1. 13. *Mijn doen berouwt mij niet.*
Proditi sunt facto meo. Ovid. Her. 10. 70. *Zij zijn door myn toedoen*, of *bedryf verraaden.*
Dux femina facti. Virg. Æ. 1. 368. *Een vrouw was aanlegster*, of *mitvoerster van de zaake*, *van den toeleg*, of *aanslag.*
Esset dux facti Laodamia tui. Ovid. P. 3. 1. 110. *Laodamia zoude u ten voorbeeld strekken.*
Factum mirabile. Ovid. M. 4. 746. *Een wonderlyk voorval*, *een verwonderenswaerdige daad.*
Cum te video nostræ familiæ tam ex animo factum velle. Ter. Ad. 5. 7. 21. *Nu ik zie dat gij ons huis zoo zeer genegen zijt*, of *dat gy zoo met hert en ziel 't beste van ons huis zoekt*, *dat gij zoo veel zucht*, of *genegentheit tot ons huis hebt.*
Factum. Catul. 66. 37. *Een weldaad*, *gunst*, *dienst.*
Isthoc me facto devinxisti tibi. Plaut. As. 5. 1. 21. *Gy hebt mij door dien dienst aan u verplicht.*
Factum. Varr. R. R. 1. 24. *De wijn*, of *oly die men uit de moer*, of *den droessem drukt*, of *perst.*
(Facta dictis suppetunt. Plaut. Ps. 1. 1. 106. *Het werk*, of *de daad koomt met de woorden overeen.*)
FĂCTŪRĂ, æ. f. *'t Gestel*, *'t maakzel*, of *de gestalte van 't lighaam.*
Facies est factura quædam totius corporis. Gell. 13. 29. *De gedaante is een zeker maakzel van 't gansche lighaam.*
Alibi factura bonitatem hanc præstat. Plin. H. 34. 14. *Op andere plaatzen geeft de harding deeze deugd*, van 't yzer spreekende.
FĂCTŪS, ūs. m. Varr. R. R. 3. 1. *'t Gebouw*, *'t maakzel*, *de timmeraadje van een huis.*
Factus. Cato R. R. 68. Varr. R. R. 1. 24. *'t Vocht dat uit droessem*, of *wijnmoer geperst word.*
FĂCTŪS, ă, ūm. *Gemaakt*, *gedaan*, *geschied*, *bedreven*, *geplegt*, *uitgevoert.*
Factæ probe ædes. Plaut. Most. 1. 2. 19. *Een welgemaakt*, of *zindelyk gebouwt huis.*
Pocula summo artificio facta. Cic. V. 4. 18. *Kelken*, of *drinkbekers die heel konstig gemaakt zijn.*
Factum de marmore signum. Ovid. M. 14. 313. *Een marmer beeld*, *een beeld van marmer gemaakt.*
Pons factus in ripam, in qua erant castra Regia. Liv. 32. 6. *Een brug gemaakt om over te gaan aan de zyde*, *daar 's Koningks leger lag.*
Factus. *Gewrocht*, *gewerkt*, *gemaakt*, *bearbeid.*
Argentum factum. Cic. V. 5. 25. Sen. Tr. 11. *Zilverwerk*, *gemaakt zilver.*
Hercules factus ex ære. Cic. V. 4. 3. *Een Herkules van koper gemaakt.*
Factum alleen. Ter. E. 5. 2. 12. of Factum est. Ter. E. 4. 4. 40. *'t Is zoo*, *het is geschied*, *het is dus gebeurt.*
Factum, non fabula. Petron. D. 49. *Het is waarlyk een gebeurde zaak*, *en geen verdichtzel.*
O factum bene! Ter. An. 1. 1. 78. *O dat is wonder fraai! dat is deftig! O dat is wel gedaan! dat is uitnemende wel!*
Nollem factum. Ter. Ad. 2. 1. 11. *'t Is mij leed dat zulks geschied is*, *ik wenschte dat zulks niet geschied*, of *voorgevallen ware.*
Factum volo. Plaut. Most. 3. 2. 129. Ter. Ph. 5. 3. 4. *Ik staa het toe*, *ik bewillig 'er in*, *het zij zoo*, *ik mag wel zien*, of *lyden dat het geschiede.*
Versiculi magis facti. Hor. S. 1. 10. 58. *Vaerzen die beter*, *netter*, of *aniverder gemaakt zijn.*
Aqua facta est colore aureo. Hygin. Fab. 191. *'t Water is goudverwig geworden.*
Luna e regione solis facta. Cic. D. 2. 6 *De maan recht over de zon staande.*
Pretio facto in singulas oves. Varr. R. R. 2. 2. *Elk schaap op zijn prys gestelt*, of *op geld gezet hebbende.*
Græcia multos habet virtutis gratia factos ex hominibus Deos. Cic. Consol. 1445. b. *Daar zyn 'er veel in Griekenland*, *wegens hunne deugd*, *vergoodt*, of *tot Goden gemaakt.*
Ager jure belli Populi Romani factus Liv. 3. 71. *Een landstreek door 't recht des oorlogs aan 't Roomsche volk gebragt.*
Ditionis alienæ factus. Liv. 1. 25. *Aan een ander dienstbaar*, *onderdanig*, *onderworpen*, *onder een anders gebied gebragt.*
Homo totus ex fraude & mendacio factus. Cic. Clu. 26. *Een mensch die vol bedriegeryen en leugens is; die van bedrog en leugenen* (om zoo te spreeken) *aan malkanderen hangt.*
De vi reus factus. Cic. Att. 2. 24. *Van geweldenary beticht*, of *beschuldigt.*
Factus. *Gemaakt*, *gedaan*, *voltrokken*, *voleind*, *afgemaakt*, *afgedaan.*
Pax facta. Virg. Æ. 5. 587. *Een gemaakte*, of *geslote vrede.*
Factus Prætor. Cic. Att. 13. 30. *Schout gemaakt*, *tot Schout verkoren*, *gekozen*, of *aangestelt.*
Ad ludum & jocum facti esse videmur. Cic. Off. 1. 29. *'t Schijnt dat wy tot spel en jok zijn geboren.*
Vicibus factis. Ovid. F. 4. 353. *By beurten*, *by beurtwisseling*, of *by beurthouding*, *ieder op zijn beurt*, *de een na den anderen.*
Factus sanguis. *Vergoten*, of *gestort bloed.*
Ibi plus quam in acie cædis ac sanguinis factum. Liv. 2. 30. *Men vergoot*, of *stortte daar meer bloed*, of *men rechtte daar grooter moord*, of *slagting aan*, *dan in 't gevecht.*
Aris factus honos. Virg. Æ. 5. 763. *Een eer den altaaren bewezen*, of *aangedaan.*
Factus liquor. Prop. 2. 25. 34. *In vocht*, of *water verandert.* Accipiter. Hygin. Fab. 45. *In een sperwer verandert.*

Facundia in foro. Liv. 3. 11. *Welsprekendheit in de pleitzaal, voor de vierschaar*, of *rechtbank.*

Hic actor tantum poterit a facundia, quantum ille Poëta potuit cogitare commode. Ter. H. prol. 13. *Deeze speelder zal zoo veel door zyne bevalligheit van spreeken doen, als de Dichter met zyn aangenaame gedachten.*

‡ FĂCUNDIŌSŬS, ă, ŭm. Gell. 4. 9. *Welsprekend, cierlyk in 't spreeken.*

‡ FĀCŪNDĬTĀS, ātis. f. Plaut. Truc. 2. 6. 13. *Welsprekendheit, cierlykheit in 't spreeken, bevalligheit van taal.*

Facunditas. Hygin. P. A. præf. *Drift om te spreeken.*

FĀCŪNDUS, ă, ŭm. Plaut. Merc. prol. 36. Hor. O. I. 10. 1. *Welsprekend, cierlyk*, of *bevallig in 't spreken.* De compar. Facundior staat by Sen. E. 79. en de superl. Facundissimus by Quintil. 1. O. 12. 2.

Facundus malo publico. Paterc. 2. 48. 3. *Welsprekend tot nadeel van 't gemeen.*

Facunda dicta. Ovid. M. 13. 127. *Cierlyke, fraaye*, of *aangenaame woorden.*

FAGE.

FĀGĔŬS, ă, ŭm. *Van een beuke*, of *beukeboom.*

Lucus fageus. Plin. H. 16. 10. *Een beuke bosch, een woud met beuken beplant.*

Glans fagea. Plin. H. 16. 5. *Een boeke*, of *eikel van een beukeboom.*

FAGI.

FĀGĬNĔŬS, ă, ŭm. Ovid. Her. 5. 87. *Van een beukeboom*, of *van beukenhout gemaakt.*

Fagineæ arculæ. Colum. 12. 45. *Koffertjes*, of *kistjes van beukenhout gemaakt.*

FĀGĬNŬS, ă, ŭm. Virg. Tib. 2. 4. 8. *Beukenhout, van beukenhout gemaakt.*

Fagina pocula. Virg. E. 3. 37. *Beukenhoute bekers*, of *kroezen.*

FAGU.

FĀGŬS, i. m. Cæs. B. G. 5. 12. 5. *Een beuke*, of *beukeboom.*

FĀGŪTĀL, ālis. n. Varr. L. L. 4. 32. *Een plaats met beuken beplantt.* Deeze was in 't Esquilynsche wyk te Rome, daar tegenwoordig de kerk van St. Laurens in Fontana staat.

Fagutal. Plin. H. 16. 10. *Een kapel van Jupiter waar in een beuke stont.*

FĀGŪTĀLĬS, ĭs. m. & f. ālĕ, ĭs. n. Solin 1. *Met beuken beplant, vol beukeboomen.*

Jupiter fagutalis. Varr. L. L. 4. 32. Plin. H. 16. 10. *De Tempel van Jupiter in 't beukebosch.*

FALÆ.

FĂLÆ, ārŭm. f. plur. Enn. *by* Non. 2. 351. Plaut. Most. 2. 1. 10. *Houte torens.*

Falæ. Juv. 6. 590. *Opgaande zitbanken in 't groote renperk te Rome*, tot gemak der aanschouwers.

FĂLÆSĂ, æ. f. *Falaise*, een stad van Normandyen, op de Antestroom.

FĂLĂRĬCĂ, æ. f. Virg. Æ. 9. 706. Liv. 34. 14. Gell. 10. 25. *Een lange werpschicht, die een vierkante yzere punt had, van drie voeten lang.* Men bond aan dit yzer bepekte kennip vast, die aan brand gestoken zynde, wierden ze tegens de houte torens aan gesmeeten, die de Etruriensers Falæ noemden, van waar den naam deezer werpschichten koomt.

FALC.

FĀLCĀRĬŬS, ii. m. Cic. Syl. 18. *Zeissenmaaker, Egwerker, Egsmid, een smid die allerlei egwerk maakt.*

FĀLCĀTUS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 21. *Krom gelyk een sikkel, sikkelswyze, gelyk een sikkel gemaakt.*

Falcatus ensis. Virg. Æ. 7. 732. Sil. 3. 278. *Een kromme sabel, een houwer.*

Sinus falcatus in arcus. Ovid. Her. 2. 130. *Een inham*, of *zeeboezem die boogswyze legt.*

Falcatæ quadrigæ. Hirt. B. Al. 75. 3. Liv. 37. 41. Falcatus currus. Stat. Th. 7. 712. Curt. 4. 12. 6. *Een zeissenwagen, een wagen met zeissens aan de raderen beslagen.* Wy hebben ze beschreven, Curt. 4. 9. 4. en afgebeeld, Curt. 4. 15. 3.

FALCĀTUS, ă, ŭm. Plin. H. 17. 10. *Gemaait, afgesneden, afgemaait*, van hooi, koorn, enz, spreekende.

FĀLCĬCŬLĂ, æ. f. Pallad. 1. 43. *Een zeissentje*, of *sikkeltje.*

FĀLCĬFĔR, ă, ŭm. Sil. 17. 406. *Zeissendrager, die een sikkel*, of *zeissen draagt.*

Falcifer senex. Ovid. Ib. 216. Mart. 5. 16. 5. *De oude zeissendrager.* Dit is Saturnus naar de taal der Dichteren.

Falciferi currus. Lucret. 3. 643. 5. 1299. *Wagens met zeissens beslagen.*

(FĀLCĬGĔR, ă, ŭm. Auson. Ecl. 17. 36. Zie Falcifer.)

FĀLCO, ōnis. m. Festus. *Die kromme toonen heeft.*

FĀLCŌNĬS mons. *Valkenburg*, een stad in 't Hertogdom Limburg in Nederland.

FĀLCŪLĂ, æ. f. Cato R. R. 55. Colum. 12. 18. *Een krom snij- of snoeimes.*

Falculæ. Plin. H. 8. 15. *De kromme klauwen*, van Pantheren, Luipaarden, enz, om dat ze sikkelswijze gekromt zijn.

FALE.

‡ FĂLĔRĔ, is. n. Varr. R. R. 3 5. *Een pylaar*, of *zuil.*

FĂLĔRĬI, iōrŭm. m. plur. Liv. 10. 14. *Kastellana*, een stad van Hetrurien op den Tyberstroom.

FĂLĔRĬNUS, ă, ŭm. Falerina tribus. Liv. 9 20. *De stam van Falerne.* Dit was een stam, of geslacht bestaande uit zekere volkeren van Falerne, die zich te Rome hadden neder geslagen.

FĂLĔRNŬM, i. n. Catull. 27. 1. Hor. O. 1. 27. 21. *Falernische wyn.* Dit woord word van de Dichteren van allerlei uitmuntende wyn gebruikt.

FĂLĔRNŬS, ă, ŭm. Cic. Clu. 62. Nep. 23. 5. 1. *Falernisch, van Falerne.*

Falernus ager. Plin. H. 3. 5. *Falernen, de Falernische landstreek*, een land van Kampanien, alwaar uitsteekende lekkere wijn viel.

FĂLĔRNUS, i. m. Tib. 2. 1. 27. Men leest daar beter Falernum. Zie Falernum.

FALI.

FĂLĪSCĂ, æ. f. *of*

FĂLĪSCŬM, i. n. Cato *by* Plin. 3. 5. *Galese*, een stad en Bisdom van Hetrurien.

FĂLĬSCĀNŬS, ă, ŭm. Cato Or. 144. *In 't land der Falisken gelegen*, van een stad spreekende.

FĂLĬSCÆ, ārŭm. f. plur. Cato R. R. 4. *Een ruif*, daar men ruig voeder voor beesten in legt.

FĂLĬSCĪ, ōrŭm. m. plur. Virg. Æ. 7. 695. Liv. 5. 19. *De Falisken*, 't volk van Hetrurien.

FĂLĪSCUS, i. m. Mart. 4. 46. 8. Stat. S. 4. 9 35. *Een beuling, worst, saucys.*

FĂLĪSCŬS, ă, ŭm. Ovid. P. 4. 4. 32. *Dat van Falisken is.*

Faliscus ager. Cic. Rull. 2. 25. *'t Land der Faliskers, Faliskerland.*

Faliscus venter. Varr. L. L. 4. 22. Mart. 4. 46. 8. *De buik van een varken tot worst*, of *saucysen gestopt.*

FĂLLĀCĬĂ, æ. f. *Bedrog, bedriegery, list, valsheit, arglistigheit, looze streek, schalkheit.*

Exagitabantur omnes ejus fraudes atque fallaciæ. Cic. Clu. 99. *Al zyne arglistigheden en bedriegeryen wierden onderzocht.*

Minas triginta ab eo per fallaciam abstuli. Ter. Ph. 5. 9. 49. *Ik heb hem met list dartig minas*, of *ponden ontfutzelt.*

Inveniendo argento fingere fallaciam. Plaut. As. 2. 1. 4. *Een list*, of *bedrog verzinnen om geld te krygen*, of *om aan geld te koomen.*

Expediet hanc docte fallaciam. Plaut. Capt. prol. 40. *Hy zal dit bedrog verstandiglyk uitvoeren*, of *ontdekken.*

De-

Deceperat omnes sumtæ fallacia vestis. Ovid. M. 13. 164. *Dit kleed waar onder hij zich vermomde, had al de waereld bedrogen; niemant had hem onder dat vermomde kleed gekent.*

Nulla fugam reperit fallacia. Virg. G. 4. 443. *Het bedrog quam niet te stade, of kon niet helpen.*

Fallacia tecti. Ovid. M. 8. 168. *De paden van een doolhof.*

Deductæ quibus est fallacia Lunæ. Prop. 1. 1. 19. *Die de konst hebben om de maan van den hemel af te brengen.*

‡ FALLĂCĬLŎQUĔNTĬĂ, æ. f. Accius *bij* Cic. Fin. 4. 25. *Bedrieglijke taal, valsche leugenachtige praat.*

‡ FĀLLĀCĬŌSŬS, ă, ŭm. Gell. 7. 3. *Bedrieglijk, vol bedrog.*

FĀLLĀCĬTĔR. Adv. *Valschelijk, vol bedrog.* (De superl. Fallacissime staat by Cic. Ar. 23.)

Fallaciter portenta interpretari. Cic. D. 1. 18. *Wondertekenen valschelijk uitleggen.*

FĀLLĀX, ācĭs. omn. gen. Cic. D. 1. 19. Virg. Æ. 6. 34. 3. Tib. 3. 4. 49. *Bedrieglijk, leugenachtig, valsch,* van Wigchelaaren en Voorzeggeren spreekende. (De compar. Fallacior staat by Liv. 39. 16. en de superl. Fallacissimus by Cic. D. 2. 43.)

Fallaces herbæ. Cic. Am. 19. Tib. 2. 1. 19. *Bedriegelijke kruiden,* dat is, *kruiden die niet rijp worden.* Dus genaamt om dat ze onze verwachtinge bedriegen.

Fallaces conclusiunculæ. Cic. A. Q. 4. 24. *Bedriegredenen, droogredenen, valsche sluitredenen.* Merces. Cic. R. P. 14. *Gemengde, of vervalschte waaren.*

Disciplinis fallacissimis eruditus. Hirt. B. Al. 24. 4. *Volleert in de konst van bedriegen, op bedriegen afgeregt.*

Convallis fallax tractu. Plin. H. 8. 8. *Een vlakte die bedrieglijk is in de lengte,* dat is, *die korter schijnt dan ze is.*

Fallax. Catul. 30. 4. *Een bedrieger, opligter, misleider.*

Fallaces vulpibus addit. Claud. R. 2. 484. *Hy doet de zielen der bedriegeren in de vossen vaaren.*

Fallax vultus. Sen. Oct. 2. 1. *Een bedrieglijk, of geveinst wezen.* Puella. Tib. 3. 6. 51. *Een geveinst, ontrouw, bedrieglijk vrouwmensch.*

Causæ fallaces. Claud. R. 1. 238. *Valsche, verdichte, verzierde zaaken, of misdaaden.*

Fallax vita. Sen. H. 3. 918. *Een geheim, verborgen, of stil leven.* Aura Hor. O. 1. 5. 12. *Een wisselvallig, wankelbaar, onstantvastig, ongestadig, of veranderlijk geluk.* Sylva. Virg. Æ. 9. 392. *Een bosch vol afwegen, waar in men ligtelijk verdwaalt.*

Siliquæ fallaces. Virg. G. 1. 195. *Ledige schillen, doppen,* of *basten van schelgewassen.*

Fallax herba veneni. Virg. E. 4. 24. *Een kruid waar in een verborgen vergif zit.*

FĀLLĔNS, ĕntĭs. omn. gen. Cic. de Or. 1. 20. *Bedriegende, bedottende, doekende, opligtende.*

Fallens clivus. Plin. E. 5. 6. 14. *Een heuvel die allenskens, of gemakkelijk opgaat.*

Saxa fallentia vestigium. Curt. 4. 9. 18: 5. 4. 18. *Gladde rotzen, daar de voeten gedurig op uitglyden; slibberige steenen.*

Pes se fallens in prono. Liv. 21. 36. *Een voet die op een gelyke vloer uitschiet, of uitglyd.*

Vestigium fallens. Plin. E. 2. 1. 5. *Een mistred, 't uitschieten, of 't uitglijden van den voet;* Boetsende, *een valsche pas.*

Incrementa fallentia. Sen. N. Q. 3. 27. *Een onzichtbaare, of ongevoelige aanwasch.* Remedia. Sen. Cl. 1. 17. *Zachte geneesmiddelen.*

Tenuis illis & fallens in periculum vis est. Sen. E. 9. *Zy hebben een vluchtige en heimelijke kracht om hun vergift over te zetten,* van zeker klein vergiftig gewormte spreekende.

Nunquam fallens oliva. Hor. Ep. 16. 45. *Een olyfboom die nooit misdraagt, of die alle jaar draagt.*

Studio fallente laborem. Hor. S. 2. 2. 12. *De yver den arbeid verzoetende.*

Longe fallens sagitta. Virg. Æ. 9. 572. *Een schielijk van verre treffende pyl.*

Fallentis semita vitæ. Hor. E. 1. 18. 103. *Een stil, bedekt, afgezondert leven.*

FĀLLO, ĭs, fĕfēllī, fālsŭm, fāllĕrĕ. acc. *Bedriegen, misleiden, om den tuin, of by de neus leiden, doeken, opligten, bedotten.*

Nescia fallere vita. Virg. G. 2. 467. *Een leven zonder bedrog, een oprecht, of schuldeloos leven.*

Nisi me fallo. Cic. A. 2. 8. Nisi fallor. Virg. Æ. 5. 49. Nisi me fallit animus. Cic. S. R. 17. Nisi quid me fallit. Ter. Ph. 1. 4. 43. Cic. F. 5. 20. *Zoo ik mij niet bedriege, zoo ik niet feile, zoo ik niet misse, of niet koome te missen, zoo ik 't wel heb, zoo ik mij niet vergrijpe.*

Da mihi fallere. Hor. E. 1. 16. 61. *Leer mij de konst van bedriegen.* Dit is 't gebed dat een koopman aan Laverna, de Godinne der dieven, doet.

Verbis jactans gloriam ignotos fallit. Phæd. 1. 11. 2. *Hij bedriegt de vreemden, of die hem niet kennen door zijne snorkerijen, of zwetserijen.*

Fallere aliquem dolis. Ter. An. 3. 2. 13. Omni perfidia & fraude. Cic. S. R. 40. *Iemant door looze streeken, door allerlei trouwloosheit en list bedriegen, of opligten.*

Acta Deum nunquam mortalia fallunt. Ovid. Tr. 1. 2. 97. *De menschen doen niets dat Godt niet ziet, Godt ziet alle daaden der menschen.*

Nec Annibalem fefellit suis se artibus peti. Liv. 22. 16. *Ook zag Hannibal wel dat men tegens hem zijn eigen listen gebruikte, dat men hem met zyn eige kryghlisten bestookte.*

Jura hospitii fallere. Liv. 29. 24. *Het recht van herbergzaamheit, of van gastvryheit schenden.*

Patrem fructu fallere. Cic. 3. N. D. 79. *Zijn vader de vruchten ontvreemden, of ontsteelen.*

Medici sæpe falluntur. Cic. 3. N. D. 6. *De Geneesheeren tasten dikwils mis, feilen, of vergrijpen zich dikwils.*

Mihi quærenti spatiosam fallere noctem. Ovid. Her. 1. 9. *Zoekende de verdrietelykheit van eenen langen nacht te verzoeten, of te verdryven.*

Fallere herum. Ter. An. 5. 2. 26. Socios. Cic. S. R. 40. *Zijn heer, zijn medemakkers bedriegen, bedotten, doeken, of opligten.*

Si sciens fallo. Cic. F. 7. 1. Plin. P. 64. 3. *Zoo ik voor 's hands bedriege, zoo ik het niet zegge gelijk ik het meen.*

Fallere puellam. Ovid. Her. 2. 63. Nuptam. Ovid. P. 3. 3. 53. *Een dochter bedriegen, een getrouwde vrouw verleiden, of tot zijn wil brengen.* Instantes procos. Ovid. P. 3. 1. 108. *De aanhoudende vrijers bedriegen, doeken, misleiden.*

Fallere aliquem. Hor. O. 1. 10. 16: 4. 4. 52. Tac. H. 2. 98. 2. *Iemant, of iemants handen ontkoomen, of ontsnappen.*

Fallere custodes. Tib. 1. 2. 15. Ovid. M. 4. 85. *Zijne bewaarders ontsnappen, stilletjes zijne toezichters ontkoomen.*

Nocte adortus castellum non fefellit vigiles. Liv. 21. 57. *Hebbende 't kasteel des nachts aangedaan, wierd hy door de schildwachten ontdekt.*

Fallere aliquem. *Niet tot iemants kennis koomen, onbekent, of onbewust zyn.*

Nec hoc te, Crasse, fallit. Cic. de Or. 1. 60. *Dat is u niet onbekent,* of

of onbewust, o Krassus! gy zyt daar, o Krassus: niet onkundig, of *onwetende van.*

Quem nostrum fefellit ita vos esse facturos? Cic. Or. 67. *Wien van ons allen is het onbekent geweest dat gylieden dus zond te werk gaan?*

Hæc mutatio Neronem non fefellit. Tac. An. 13. 13. 5. *Die verandering is Nero niet onbekent gebleven*, of *is Nero ter ooren gekoomen.*

Domus ubi multa dominum fallunt. Hor. E. 1. 6. 46. *Een huis waar in veele dingen den meester onbewust zyn*, of *waar in veel geschied*, of *omgaat daar de heer niet van weet.*

Fallere opinionem alicujus. Cæs. B. C. 3. 86. 5. Cic. Att. 16. 3. *Iemant in zyne meening*, of *verwachting te leur stellen*, of *bedriegen.* Imperium. Plin. H. 7. 37. *Iemants bevelen niet uitvoeren*, of *doen tegens 't geen hy geboden heeft.* Promissum. Curt. 7. 10. 9. *In zyn woord*, of *belofte feilen, zyn woord*, of *belofte niet houden.* Fidem hosti datam. Cic. Off. 1. 13. Dextram hosti. Virg. Æ. 6. 613. *De trouw schenden, 't woord breeken dat men den vyand gegeeven heeft.* Virum. Ovid. Art. 1. 310. of Jura tori. Ovid. Her. 16. 284. *Overspel begaan.*

Speciosa & magna contra visentibus, cum ad pondus revocata sunt, fallunt. Sen. E. 66. *Dingen die deftig en heerlyk schynen, vallen af*, of *bevind men zoo niet, als ze wel onderzocht worden.*

Fallere vetustatem. Plin. H. 14. 2. *Zoo oud niet schynen als het is.* Visum. Plin. H. 9. 50. Oculos. Vitruv. 3. 2. Lumina. Ovid. M. 177. *Byna onzichtbaar*, of *zeer moeyelyk zyn om te zien.*

Fallere somno curam. Hor. S. 2. 7. 114. *Zyne zorgen door den slaap verdryven, verzoeten*, of *vergeeten.* Sermonibus horas. Ovid. M. 8. 651. *Den tyd met praaten vergeeten*, of *ongevoelig met praaten doorbrengen.*

Simulacra in somnis mentem fallunt. Lucret. 5. 63. *De inbeeldingen bedriegen onzen geest in den slaap.*

Fallere amorem. Virg. Æ. 4. 85. *De liefde verzetten.*

Dii fallant metum! Sen. M. 3. 396. *God geeve dat de vreeze onwaar bevonden worde!*

Me composita pace fefellit amor. Prop. 2. 2. 6. *De liefde heeft my in 't midden van myne ruste verrast*, of *heeft de vrede van myn hert gestoort.*

Quo mihi fortunam quæ nunquam fallere curet? Ovid. Am. 2. 19. 7. *Wat heb ik met een eenpaarig, onveranderlyk, of onwisselbaar geluk te doen?*

Si qua incerto fallet te litera tractu. Prop. 4. 3. 5. *Zoo gy 'er eenige mismaakte letter in vind dien gy niet kond leezen.*

Tunc regula solers fallere apposita extendit mores intortos. Perf. 5. 37. *Toen begon uwe gepaste onderwyzing myne quaade zeden te verbeteren.*

Faciem illius falle dolo. Virg. Æ. 1. 688. *Vermom u listiglyk onder zyne gedaante.*

Arva fallunt depositum. Ovid. M. 5. 480. *De aarde geeft de kern niet weder die 'er in gezaait word.* Hy wil door Fallere depositum zeggen, *Misbruiken dat ons is aanbetrouwt.*

Brutus animo sua nomina fallit. Ovid. F. 2. 837. *Brutus bedriegt zynen naam door zyne dapperheit*, dat is, *toont door zyn dapper bedryf, dat den naam Brutus (dom) hem niet past.*

(Fallere. *Zoo niet uitvallen, anders uitvallen.*

Res eum fefellit. Nep. 10. 5. 4. *De zaak is anders uitgevallen als hy gemeent had.*

Res non fefellit eum. Nep. 7. 8. 6. *De zaak is zoo uitgevallen als hy voorzegt had.*

Fallere. *Vernietigen, te niet doen.*

Avaritia fefellit votum. Hygin. Fab. 89. *De gierigheit heeft de belofte te niet gedaan.*

Falli memoria. Plin. H. 10. 42. *Vergeeten, uit de gedachten gaan.*

Vestigia falluntur. *Men kan niet vast staan: men kan de voeten niet vast zetten.*

Saxa lubrica vestigium fallunt. Curt. 4. 9. 18. *Zy staan niet vast, om dat de klippen glad*, of *glibberig zyn.*

Per leve & lubricum pavimentum fallente vestigio cecidit. Plin. E. 2. 1. 5. *Hy is gevallen, om dat hy op de gladde en glibberige vloer niet vast stont.*

Spes fallitur. *'t Valt anders uit dan men gehoopt*, of *gemeent had; 't geschied zoo niet als men zich had ingebeeldt; men word in zyn hoope bedrogen.*

Unicam spem Regis fefellerunt. Curt. 9. 4. 33. *'t Is zoo niet uitgevallen als eeniglyk de hoop des Konings was; 't is tegens de eenige hoop van den Koning uitgevallen.*

Barbaros ut prima spes fefellerat, se ipsos urbemque dediderunt. Curt. 9. 8. 28. *De Barbaren hebben zichzelven en de stad overgegeeven, zoodra zy in hunne eerste hoope misten.*

Si meam spem vis improborum fefellerit. Cic. C. 4. 11. *Indien myne hoop door 't geweld der godloozen zal verydelt*, of *vernietigt worden.*

Nec me animi fallit. Lucret. 1. 137. 921: 5. 98. *Ik word niet bedrogen.* Misschien word de Nominativus ratio daar onder verstaan.

Nec satis exaudiebam, nec sermonis fallebar tamen. Plaut. E. 2. 2. 55. *Ik verstont niet alles wat zy zeiden, en echter uit de woorden die ik verstont kon ik het ligtelyk gissen*, of *afneemen.*)

FALS.

FĀLSĀRĬŬS, ĭi. m. *Een vervalscher, een nabootzer van schriften, zegels, handtekeningen, enz.*

Præcidendæ sunt falsario manus. Suet. Cl. 15. 5. *Men moet een vervalscher*, of *nabootzer van schriften de handen afkappen.*

(Se maximum falsarium esse potuisse. Suet. Tit. 3. 3. *Dat hy de handen van anderen had konnen naschryven, dat hy andere lieden schriften had konnen vervalschen.*)

FĀLSĒ. Adv. *Valschelyk, t'onrecht, zonder*, of *buiten reden*, of *oorzaak.*

Assentiri false alicui rei. Cic. A. Q. 4. 46. *Iets zonder reden*, of *t'onrechte toestaan*, of *toestemmen.*

‡ FĀLSĬDĬCŬS, ă, ŭm. Plaut. Triu. 3. 3. 40. *Een leugenaar, een verteller van leugenen.*

‡ FĀLSĬFĬCŬS, ă, ŭm. Plaut. M. G. 2. 2. 36. *Een bedrieger*, of *opligter; een bedrieglyk mensch.*

‡ FĀLSĬJŪRĬŬS, ă, ŭm. Plaut. M. G. 2. 2. 36. *Een valsch zweerder, een die een valschen eed doet, een meineedige.*

FĀLSĬLŎQUŬS, ă, ŭm. Plaut. M. G. 2. 2. 36. *Een leugenaar, een verteller van leugenen.*

‡ FĀLSĬMŌNĬŬM, ĭi. n. Plaut. B. 3. 6. 12. *Bedrog, bedriegery, valsheit, boevery, guitery.*

FĀLSĬPĂRĒNS, entis. omn. gen. Catull. 68. 112. *Die valschelyk iemants zoon genoemt word, een gewaande zoon.*

FĀLSĬTĀS, ātis. f. *Valsheit, leugen, leugentaal.*

Parum virium falsitas habet. Cic. Clu. 2. (Vict. V. L. 24. 2. leest Veritas.) *De valsheit*, of *leugen heeft weinig kracht*, of *vermogen.*

FĀLSŌ. Adv. Cic. Man. 14. *Valschelyk, en onwaaragtig, t'onrechte, zonder*, of *buiten reden.*

Falso queritur de natura sua genus humanum. Sall. B. J. 1. *De menschen klaagen t'onrechte*, of *buiten reden*, of *zonder oorzaak over hunne natuur.*

Falso lugere aliquem. Liv. 34. 32. Ie-

Iemant valschelijk beweenen, dat is, *een levend mensch beschreijen als of hy dood ware.*

Falso plurima vulgus amat. Tib. 3. 3. 20. *Het volk hangt veele dingen blindeling aan*, of *bemint zonder reden*, of *zonder oorzaak veele dingen.*

FĀLSO, as, avi, ātum, āre pondera, mensuras. Modestin. Dig. 48. 10. 32. *Gewigten, maaten vervalschen.*

FĀLSŪM, I. n. Lucret. 4. 478. Cic I. R. 1. 49. Tac. An. 12. 26. 2. *Het valsche, de valsheit.*

Nullus terminus falso est. Sen. E. 16. *De valsheit heeft geen paalen.*

Vero distinguere falsum. Hor. E. 1. 10. 29. *Het waare van 't valsche*, of *de waarheit van de leugen onderscheiden.*

Falsum. *Een valsheit*, *een leugen*, of *leugentaal.*

Cum sunt præmia falsi nulla. Ovid. Tr. 3. 10. 35. *Vermits men met liegen niet wint*, *niet opdoet*, of *geen voordeel doet.*

FĀLSŪS, ā, ūm. *Bedrogen*, *misleid*, *geblindhokt*, *gedockt*, *opgezet*, *opgeligt*, *bedot.* (De compar. Falsior en Falsius, zegt Festus, of ze schoon met reden konnen gezegt worden, zijn evenwel niet in 't gebruik. En Goclen. P. G. 1. 30. zegt dat hem niet heugt Falsior by de oude Latijnsche Schrijveren geleezen te hebben. Ik heb het echter gevonden by August. C. D. 7. 5. Quanto falsior est illa Varronis theologia. *Hoe veel valscher is die godsgeleerdheit van Varro!* De superl. Falsissimus staat by Colum. 1. 6.)

Falsus es. Ter. An. 4. 1. 23. *Gij bedriegt u*, of *zijt bedrogen*, *gij tast mis*, *gij vergrijpt u.*

Haud falsa sum nos odiosas haberi. Plaut. Au. 2. 1. 4. *Ik ben niet onkundig dat wij gehaat worden*, of *dat wy in den haat zijn.*

Illi falsi sunt, qui expectant, &c. Sall. B. J. 85. *Die bedriegen zich*, *welke verwachten*, *enz.*

Nec ea res me falsum habuit. Sall. B. J. 10. *Ook ben ik daar in niet bedrogen geweest*, *die zaak is naar mijne verwachting uitgevallen.*

(Ut falsus animi est. Ter. E. 2. 2. 43. *Hoe is hy in zijne gedagten bedrogen!*)

Quem illorum observet falsus est. Plaut. R. 2. 3. 53. *Hij twijfelt op wien van hen hij een wakend oog moet houden.*

FĀLSŪS, ā, ūm. *Bedrieglijk*, *valsch*, *arglistig*, *ontrouw*, *trouwloos*, *verraderlijk.*

Falsi amici sereno vitæ tempore præsto sunt. Cic. Her. 4. 48. *Valsche vrienden houden 't met ons*, *zoo lang 't geluk ons toelacht*, *terwijl 't ons wel gaat*, of *terwyl wy in voorspoed zyn.*

Falsus sodalibus. Catull. 30. 1. *Ontrouw*, of *trouwloos aan zyne medemakkeren.*

Ambitio multos mortales falsos fieri subegit. Sall. B. C. 10. *De staatzucht heeft veele menschen genootzaakt een valsch gelaat aan te trekken*, *zich te vermommen*, of *zich geveinst aan te stellen.*

Falsus scriptor. Mart. 3. 20. 4. *Een valsch*, of *leugenachtig schrijver.* Testis. Juv. 14. 218. *Een valsche getuige.* Signator. Sall. B. C. 16. *Een nabootser van iemants hand.*

Falsus utinam vates sim. Liv. 21. 10. *Ik hoop dat ik een valsch Propheet zal zijn*, dat is, *dat het geen ik voorzegge niet geschieden zal.*

Falsæ voculæ. Cic. de Or. 3. 25. *Valsche*, of *niet welluidende stemmen.*

Falsus. *Valsch*, *bedrieglijk*, *dat niet in der daad*, *maar slechts in schijn is.*

Falsus codex. Cic. V. 1. 61. *Een valsch*, *nagemaakt*, of *nagebootst schrift.*

Falsæ literæ. Cic. Fl. 17. *Een valsche*, *nagemaakte*, of *nagebootste brief.*

Falsum testimonium. Plaut. R. prol. 13. *Een valsch getuigenis.* Crimen. Ovid. M. 13. 307. *Een verzierde misdaad*, *een lastering.* Decretum. Cic. A. 3. 12. *Een krachteloos*, *onrechtvaerdig*, of *onwettig vonnis.*

Decreta falsa vendebat. Cic. A. 5. 4. *Hij weet onrechtvaerdige vonnissen om geld uit.*

Falsum renidens vultu. Tac. An. 4. 60. 3. *Een valsch grimlagchend wezen*, *een die een valsche grimlach maakt.*

Spes falsa. Cic. S. R. 38. *Een valsche*, *ongegronde*, of *ydele hoop.*

Aliquem falsa spe producere. Ter. An. 4. 1. 24. *Iemant met een valsche*, of *ydele hoop voeden*, *sleepende houden*, *achter aan laaten loopen*, *met schoone woorden ophouden.*

Falsus oculos tuos decipit fulgor. Sen. E. 94. *Een valsche glansch*, of *schijn verblind*, of *bedriegt uwe oogen.*

Falsus cupido. Hor S. 1. 1. 61. *Een onwettige*, *buitensporige*, *onmatige*, of *ongeregelde begeerte.* Honor. Hor. E. 1. 16. 39. *Een onverdiende eer.* By Cic. Br. 18. is het *Een ydele*, *nietige*, *ingebeelde*, *gewaande*, of *bespottelijke eer.*

Falsum gaudium. Ter. An. 1. 2. 9. Virg. Æ. 6. 513. *Een valsche*, *ydele*, *ongegronde*, of *gewaande vreugd.*

Falsam orationem vita moresque mei superant. Sall. B. J. 85. *Mijn leven en gedrag is boven de lastering*, *niemant weet met waarheit iets op myn leven en wandel te zeggen.*

Dum careo veris, gaudia falsa juvant. Ovid. Her. 13. 108. *Bij gebrek van waare*, *houde ik my met ingebeelde genoegten op.*

Vultus falsi. Sen. H. 1. 295. *Momaanzichten*, *greinzen.*

Gaudia falsa. Tib. 3. 6. 32. *Gemaakte*, *geveinsde*, of *uiterlyke blydschap.*

Falsæ lacrymulæ. Ter. E. 1. 1. 22. Catull. 66. 16. *Gemaakte*, *geveinsde*, *bedrieglyke traantjes*, *krokodilstraanen*, of *hoeretraanen.*

Falsus Achilles. Sen. Ag. 3. 618. *De valsche Achilles*, te weten, Patroclus, in de wapenen en 't gewaad van Achilles door Hector voor Trojen verslagen.

(Falsa mater. Liv. E. 49. Colum. 10. 53. *De onrechte moeder*, *die voor de moeder gaat*, *die de rechte moeder niet is.*)

FALX.

FĀLX, alcis. f. Cic. T. Q. 5. 23. Varr. L. L. 4. 31. Tib. 1. 8. 34. *Een zeissen*, *sikkel*, om 't hooi te maaijen, 't koorn te snijden, enz.

Sata falcibus apta. Ovid. F. 4. 914. *Koorn dat rijp is*, *dat goed is om te maaijen*, of *koorn dat gemaait kan worden.*

Jam libet hirsutam tibi falce recidere barbam. Ovid. M. 13. 766. *Nu lust het u met een zeissen uwen ruigen*, of *stekeligen baard af te snyden.* Polyphemus tegens Cyclops spreekende.

Falx. Virg. G. 1. 157. Prop. 2. 15. 12. Plin. H. 17. 22. *Een snijmes*, *snoeimes*, of *kapmes*, om den wijngaard te snijden, de boomen te snoeijen, klein hout te kappen, enz.

Inutiles falce ramos amputans. Hor. Ep. 2. 13. *De overvloedige takken met een snoei- of kapmes afsnoeijende*, of *afkappende.*

Falx. *Een kromme sabel*, *een krom zwaerd*, *een houwer.*

Tunc fere, quod plena postmodo falce metas. Ovid. Art. 2. 322. *Zaai dan*, *dat gij naderhand met een vollen sikkel*, dat is, *in overvloed zult konnen maaijen.*

Magnis parva minaris falce recisurum simili te. Hor. S. 1. 3. 122. *Gij zegt dat gij groote en kleine misdaaden over eene kam zult scheeren*; *gij dreigt de kleine feilen zoo zwaar te straffen als de groote.*

(Falx. Cæs. B. G. 3. 14. 5. *Een oorlogsgereetschap*, *waar door de steenen uit de muuren gehaalt wierden*,

zoo genoemt om dat het sikkelswijze gemaakt was.)

FAMA.

FĀMĂ, æ. f. *Een gerucht, mare, tijding, gemeene spraak.*

Præclara de Afranio fama est. Cic. Att. 7. 26. *Daar loopt een heerlijk gerucht van Afranius, de waereld spreekt zeer loslijk van Afranius.*

Funeris Gracchi varia fama est. Liv. 25. 17. *Daar loopt een verscheide gerucht van Gracchus begraafenis; de uitvaart van Gracchus word verscheidentlijk verhaalt.*

Fama est. Liv. 2. 7. *of* fert quosdam fuisse participes. &c. Liv. 4. 30. *Daar is een gerucht, of men zegt, men verhaalt, dat sommige deel hebben gehad, enz.*

Fama est in quiete visum ab eo juvenem divina specie. Liv. 21. 22. *Men verhaalt dat hij in den slaap een jongelingk van een goddelijke gedaante gezien heeft.*

Scribenti nuntia venit fama virum perire. Ovid. Her. 9 144. *Zoo als ze schreef quam de tijding dat haar man dood was.*

Salus omnium eorum qui ad Rempublicam accedunt, non veritate solum, sed etiam fama nititur. Cic. Fr. 1. 2. *'t Behouwt van allen die tot het Staatbestier koomen, hangt niet alleen van de waarheit, maar ook van 't gerucht af.*

O gratam famam de subsidio tuo! Cic. F. 10. 14. *O aangenaame tijding die wij van uwe hulpe gekregen hebben!*

Fama vulgi. Cic. T. 20. *of* Fama popularis. Cic. T. Q. 5. 16. *'t Gemeene gerucht, 's volks gevoelen, de praat van 't volk.*

Non pœnitet me famæ solam fecisse id, &c. Ter. Hec. 5. 2. 9. *'t Rouwt mij niet dat men zegt, dat ik dat alleen heb gedaan, of dat ik daar alleen handdadig aan ben.*

Non putavi famam inconstantiæ mihi esse pertimescendam. Cic. F. 1. 9. *Ik heb niet gemeent dat ik van ongestadigheit te beschuldigen ware, of dat men mij van ligtvaerdigheit zou betichten.*

Fama. *Aanzien, achting, eer, beroemtheit, roemruchtigheit, vermaartheit.*

Esse in fama. Tac. H. 1. 73. 2. *Beroemt, of vermaart zijn, in achting, of in aanzien zijn, een goede naam hebben.*

Alicujus famam adæquare. Sall. B. J. 4. Alicujus ad famam procedere. Petron 1. *Iemant in vermaartheit gelijk worden, zoo beroemt, of vermaart worden als een ander.*

Annibal fama senescit. Liv. 29. 4. *De roem, of beroemtheit van Hannibal neemt af, vermindert, of verdwijnt.*

Tua fama in dubium veniet. Ter. Ad. 3. 2. 42. *Uwe achting zal beginnen te waggelen, gij zult gevaar loopen van uwen goeden naam, of achting te verliezen.*

Me sapientiæ fama delectat. Cic. Am. 4. *De roem van wijs te zijn behaagt mij heel zeer, ik schep vermaak in den naam van een wijs man.*

Fama. *De eer, of achting die men door zijnen goeden wandel verkrijgt.*

Aliquem fama spoliare. Cic. Off. 3. 19. *Iemant onteeren, schenden, lasteren, van zijnen goeden naam berooven, iemants eer steelen.*

Famam sororis defendit. Cic. V. 1. 30. *Hij heeft de eer van zijn zuster voorgestaan, hij heeft de eer, of goeden naam van zyn zuster verdedigt.*

Minus rei & famæ temperans. Ter. Ph. 2. 1. 41. *Die zijn goed en eer verwaarloost, die zijn goed noch eer gade slaat.*

Te tenuit reverentia famæ. Ovid. M. 7. 146. *De zorge voor uw aanzien heeft u wederhouden.*

Famæ pudor. Cic. Prov. Conf. 6. Reverentia. Ovid. M. 9. 555. *De zorge, bezorgtheit, of zorgvuldigheit voor zijn eer, of aanzien.*

Fama. Virg. Æ. 4. 170. *Eerloosheit, schande, oneer, een quaade naam, of quaad gerucht.*

Non dubito evolare hinc, ubi nec Pelopidarum facta neque famam audiam. Cic. F. 7. 30. *Ik maak geen zwarigheit om schielijk van hier ergens heene te gaan, daar ik noch de daaden, noch den snooden naam der Pelopiden zal hooren.*

Famam exstingui veterum sic posse malorum. Virg. Æ. 6. 527. *Dat dus de gedachtenis van oude misslagen zou konnen uitgewischt worden.*

Fama malum gravius quam res. Hor. S. 1. 2. 59. *De schande is grooter dan de misdaad.*

Fama. *'t Aanzien, de achting, luister, of beroemdheit waar in wij zijn, de eer die wij hebben.*

Mihi facti fama sat est. Virg. Æ. 9. 195. *Ik heb eers genoeg dat ik 't gedaan hebbe.*

Hujus non fugio mortem, si famam assequar. Phæd. 3. 9. 3. *Ik weigere niet zijnen dood te sterven, mids dat ik zijnen roem, of zyne luister bekoome.*

Fama manet facti. Ovid. F. 2. 379. *De gedachtenis van deeze daad is vereeuwigt.*

Quos fama obscura recondit. Virg. Æ. 5. 302. *Onvermaart, onberoemt volk, onbekende menschen, luiden die noch naam, noch achting hebben.*

Vultus componere famæ. Tib. 4. 7. 9. *Zijn wezen, of gelaat naar 't gerucht schikken, als of men 't geloofde.*

Tua fama Tibullus. Ovid. Am. 3. 9. 5. *Tibullus uwe eer, of roem; Tibullus die uwe eer, of roem was, of die uwe eer, of uwen roem verbreidde.*

Evadne Argivæ fama pudicitiæ. Prop. 1. 15. 22. *Evadne de eer der Grieken door haare kuisheit.*

(Fama prodiga. Solin. 9. *Een zeer groot, of sterk gerucht.*

Fama nunquam ad liquidum perducitur. Curt. 9. 2. 14. *De zaak draagt zich nooit in alles zoo toe, of het is met de zaak nimmer in alle omstandigheden zoo gesteit, of gelegen als 'er het gerucht van loopt.*

Ut vos mihi domi eritis, proinde ego ero fama foris. Ter Hec. 2. 1. 21. *Mijne achting, of mijn aanzien buiten de stad hangt van uw gedrag in de stad af.)*

FĀMĂ-ĀUGŪSTĂ, æ. f. *Famagusta,* een stad van Cypren, die voortijds Arsinoë wierd genaamt.

FAME.

(FĀMĔL. Festus. *Een knecht.* De Osci noemden hem met dien naam.)

FĀMĔLĬCŌSŬS, ă, ūm. Famelicosa terra. Festus. *Een drooge, dorre, magere, schraale aarde.*

FĀMĔLĬCŬS, ă, ūm. Plaut. R. 2. 2. 6. Ter. E 2. 2. 29. Juv. 14. 146. *Verhongert, uitgehongert, hongerig, die van honger vergaat, die honger lijd.*

Famelicus senex. Sen. Contr. 1. 1. *Een oud man die honger lijd, die geen genoegzaam onderhoud heeft, die in groote armoede zit; een arme kaale bedelaar.*

‡ FĀMĔLLĂ, æ. f. Festus. *Een geruchtje, een mompeling.*

FĀMĒS, is. f. Cic. F. 2. 28. Virg. Æ. 1. 220. Cæs. B. G. 5. 29. 7. *Honger, eetlust, trek tot eeten.*

Si non didicisset, hodie famem a labris non abigerer. Petron. D. 19. *Zoo hij niet gestudeert had, hij zou tegenwoordig van honger moeten vergaan, of niet een stuk brood te eeten hebben.*

Fames. Plaut. Au. 2. 4. 30. *Behoefte, gebrek, armoede, de bedelzak.*

Ille ad famem hunc ab studio studuit rejicere. Ter. Ph. prol. 18. *Hij heeft deezen getracht van dat beroep af te trekken, om hem tot den bedelzak te brengen.*

Fames. Cels. 6. 11. *Eetregel die men eenen zieken voorschrijft.*

Fames. *Honger, hongersnood, gebrek van leeftocht,* in een land, stad, enz.

Fames tum erat in Asia. Cic. Att. 5. 21.

5. 21. *Toen was 'er hongersnood in Aziën.*

Cum obruerentur copia sententiarum atque verborum, jejunitatem & famam se malle quam ubertatem & copiam dicerent. Cic. T. Q. 2. 1. *Toen zy met een meenigte van sprenken en woorden overvallen wierden, zeiden ze dat ze meer van schaarsheit en gebrek zouden houden, dan van een te grooten vruchtbaarheit en overvloed.*

Fames. Virg. Æ. 3. 57. Hor. O. 3. 16. 18. *De begeerte, lust, zucht, 't verlangen,* of *de trek tot iets.*

Inexplebilis honorum fames. Flor. 3. 21. 6. *Een onverzadelyke staatzucht.*

Cementis ac tegulis meorum tectorum se famem expleturos non putaverunt. Cic. Dom. 23. *Zy hebben niet gemeent dat ze hunne woede met de kalk en steen,* dat is, *met het omhaalen van myn huis genoeg verzadigen zouden.*

Cupit hic gazis implere famem. Sen. H. Oe. 2. 621. *Deeze zoekt zyn geldzucht met schatten te verzadigen.*

(Famem depellere. Cic. Fin. 1. 11. Compescere. Sen. H. 2. 515. Frangere. Symm. E. 1. 17. *Den honger stillen,* of *verdryven.*

Famem facere. Solin. 32. *Oorzaak zyn van een duuren tyd.*

Famem vix propulsare diurno quæstu. Curt. 9. 2. 6. *Nauwelyks droog brood op een dag verdienen.*)

FAMI.

‡ FĀMĬGĔR, i. m. Varr. L. L. 5. 7. *Uitstrooyer van geruchten, brenger van nieuwe tydingen.*

‡ FĀMĬGĔRĀTĬO, ōnĭs. f. Plaut. Trin. 3. 2. 66. *Een loopend gerucht, een gerucht dat door de waereld loopt,* of *verspreid is.*

‡ FĀMĬGĔRĀTŎR, ōrĭs. f. Plaut. Trin. 1. 2. 178. *Een liefhebber van wat nieuws, een die alle nieuws weet, die zyn werk van nieuwe tydingen maakt.*

FĂMĬLĬĂ, æ. f. Festus. Plaut. Truc. 2. 4. 53. *Een huisgezin, gezin, huis houding:* te weten, vader, moeder, en kinderen. Men begrijpt 'er somtijds onder dienstboden, kindskinderen, vrienden, en dan noemt men 't, *het huis, de stam, 't geslacht.*

Familiam dedecoras. Ter. Hec. 2. 1. 13. *Gy doet uw geslacht,* of *huisgezin schande aan, gy onteert uw gezin en geslacht.*

Cupiditates non modo singulos homines, sed universas familias evertunt. Cic. Fin. 1. 13. *De ongeregelde tochten bederven niet alleen enkele menschen, maar zelf geheele huisgezinnen.*

Princeps familiæ. Liv. 3. 17. *'t Hoofd, de voornaamste,* of *stichter van een huisgezin, geslacht,* of *stam.*

Natus ex familia amplissima. Cic. Par. 5. Nobilissima. Cic. Fl. 33. *Uit een zeer doorluchtig,* of *zeer edel huis gesproten, van een treffelyk huis,* of *geslacht afkomstig.*

Familia. Cic. Cæc. 19. Phæd. 3. 7. 22: 19. 1. *Iemants huisgenooten, bedienden, dienstboden, het volk,* of *gevolg van een huis.*

Orgetorix omnem suam familiam ad hominum millia decem coegit. Cæs. B. G. 1. 4. 2. *Orgetorix heeft alle zyne bedienden ten getaale van tien duizend menschen byeen gebragt.*

Jussa est familiam in potestate habere. Liv. 8. 15. *Zy wierd belast haare slaaven,* of *dienstboden in haare magt te houden,* of *hen niet vry te maaken.* Dit geschiedde op dat haare misdaad door deeze weldaad niet mogt verborgen blijven. Men deed ook dit verbod aan de geenen, die hunne schuldeyschers niet dan met slaaven konden betaalen.

Familia. *Een bende, gezelschap,* of *schaare volks onder een hoofd, een aanhang, navolgers.*

Familia Platonis. Cic. D. 2. 1. *De aanhang, navolgers,* of *leerlingen van Plato.* Gladiatorum. Cic. Syll. 19. Gladiatoria. Sall. B. C. 30. *Een bende,* of *gezelschap Schermers.*

Singulæ familiæ tibi litem intenderent. Cic. de Or. 1. 10. *Elke gezindheit zoude u aantasten,* of *aandoen.*

Familia. *'t Goed van een huis, de middelen van een huisgezin.*

Decem dierum vix mihi est familia. Ter. H. 5. 1. 36. *Nauwelyks heb ik goed voor tien dagen.*

Familia ercifcunda. Cic. de Or. 1. 56. *Een onverdeelde erffenis, de nagelaten middelen, goederen,* of *boedel van iemant die noch te verdeelen staan.*

Familiam pecuniamque suam prandiorum gurgitibus proluere. Gell. 2. 24. *Zyn geld en goed met gasteryen,* of *met teeren en smeeren doorbrengen;* of boertende, *door de billen lappen.*

Familiam ducere. *Het hoofd,* of *de voornaamste zyn.*

Lucius familiam ducit. Cic. A. 5. 7. *Lucius is de voornaamste,* of *'t hoofd, is 't rad daar 't alles op draait.*

Quod familiam ducit. Cic. F. 7. 1. *Dat het aanmerkenswaerdigste, het aanmerklykste,* of *'t voornaamste is, daar 't meest op aankomt.*

(Familiarum origo. *Een geslachtregister,* of *geslachtboom.*

Atticus sic familiarum originem subtexuit. Nep. 25. 18. 2. *Atticus heeft zoodanig een geslachtregister beschreven.*)

FĂMĬLĬĀRĬCŬS, ă, ūm. *Gemeenzaam, van het huisgezin, van den huize,* of *van het huis.*

Familiarica cella. Vitruv. 6. 10. *Het heimelyk gemak, de kamer daar 't sekreet in staat.* Sella. Varr. R. R. 1. 13. *Een stilletje, het sekreet.* (Cato R. R. 1. 13. noemt het Sellam familiæ na de verbetering van Scal. Conj. Varr. p. 198. zie om reden Popm. over Cato p. 163. Pign. Serv. p. 279.

Familiarica vestimenta. Ulp. Dig. 34. 2. 17. §. 2. *Klederen die voor het huisgezin gemaakt zyn, die gemaakt zyn om het huisgezin daar mede te kleeden.*)

FĀMĬLĬĀRĬS, ĭs. m. & f. ārĕ, ĭs. n. *Van 't huis, van 't huisgezin, van den huize, gemeenzaam.* De compar. Familiarior staat by Colum. 6. 2. en de superl. Familiarissimus by Cic. A. 3. 10.

Nec mi secus erat, quam si essem familiaris filius. Plaut. Capt. 2. 2. 23. *Ik wierd onthaalt als of ik de zoon van 't huis ware geweest.*

Familiare funus. Cic. Vat. 13. *De dood van een huisgenoot.* Fatum. Liv. 10. 28. *Het noodlot dat een huis,* of *geslacht verzelt, volgt,* of *eigen is.* (Bellum. Liv. 2. 48. dat hy c. 49. noemt unius familiæ viribus gestum, en stelt tegens publicum 27. 51. *Een oorlog door een huisgezin,* of *op de kosten van een huisgezin gevoert.*)

Familiare sepulchrum. Caj. Dig. 11. 7. 5. *'t Graf,* of *de begraafplaats van een huis, geslacht,* of *huisgezin.*

Familiaris res. Cic. T. Q. 1. 1. Nep. 25. 2. 3. *'t Goed,* of *de middelen van een huisgezin,* of *geslacht.* Pecunia. Gell. 3. 17. *'t Geld dat men uit de goederen van zyn geslacht trekt.*

Se rei familiari vitæque rusticæ dedit. Cic. S. R. 7. *Hy heeft zich tot het bestier van zyn goed en 't landleven begeeven.*

(Familiaris. *Dat binnens huis, en onder de huisgenooten geschied.* Dit word gestelt tegens een openbaare bedieninge.

Referam nunc familiarem Augusti vitam. Suet. A. 61. 1. *Nu zal ik het leven van Augustus binnens huis,* of *dat hy onder zyne huisgenooten heeft geleid verhaalen.*

Familiaris vita. Plaut. P. 1. 3. 46. *Spys en drank, kost die binnens huis genoten word.* Gestelt tegens die by een ander op gastmaalen genuttigt word.)

Fa-

Familiaris Æsopi. Cic. Fr. 1. 2. *Van Esopus geslacht, van de vrienden van Esopus, een gemeenzaam vriend,* of *kennis van Esopus.*
Inimici familiares. Plaut. Caf. 2. 5. 22. *Huisselyke vyanden, vyanden van een geslacht,* of *in het zelve huisgezin.*
Familiaris locus. *Een plaats die onze vrienden toebehoort.*
Familiaris. Plaut. Am. 5. 1. 31. Merc. Prol. 69. *Huisknecht, huisdienaar, huisgenoot, knecht, dienaar, bediende.*
Familiaris sui telum eripuit. Nep. 7. 10. 5. *Hy heeft den dolk zynen kamerdienaar uit de hand gerukt.*
Quin me esse hujus familiæ familiarem prædico. Plaut. Am. 1. 1. 203. *Waarom zeg ik niet, dat ik een huisgenoot,* of *knecht van dit huis ben?*
Familiaris meus. Cic. de Or. 3. 18. Qui familiaris mihi est. Cic. F. 3. 1. Qui est in meis familiaribus. Cic. F. 7. 3. Unus ex meis familiarissimis. Cic. F. 3. 1. *Myn gemeenzaame vriend, mijn byzondere vriend, mijn boezemvriend, een van myne gemeenzaamste vrienden.*
Signum familiaris animi. Sen. B. 1. 14. *Een teken, blijk,* of *bewijs van eene bijzondere, of gemeenzaame vriendschap, van een toegenegen hert,* of *gemoed.*
Vultu minus familiari aliquem respicere. Suet. J. 78. 3. *Iemant niet vriendelijk aanzien, geen vriendelyk gezicht toonen, iemant stuurs aanzien.*
Cum aliquo familiares conferre sermones. Cic. Off. 2. 11. *Met iemant gemeenzaam praaten,* of *een gemeenzaam gesprek houden.*
Familiarior nobis propter scriptorum multitudinem est Demosthenes. Cic. de Or. 3. 19. *Demosthenes is ons gemeenzaamer,* of *beter bekent, door de veelheit van zyne schriften.*
Fiat iis apud quos dicet, familiaris. Cic. O. 40. *Dat hy gemeenzaam worde by hen, in wiens tegenwoordigheit hij zal spreeken.*
Boves familiariores bubulco fiant. Colum. 6. 2. *Laat de ossen wat gemeenzaamer met den dryver,* of *beter aan den ossendrijver gewent worden.*
Scires illum huic materiæ non minus idoneum esse? sed minus familiarem. Sen. Contr. 7. 6. *Gij zoud zien dat hem hier toe geen bequaamheit ontbreekt, maar dat hij 'er niet aan gewent, niet in bedreven,* of *niet op afgericht is.*
Tenebris & solitudini familiarissimus. Sen. Marc. 2. *Die zich in de duisterheit en eenzaamheit onthoud.*
Huic jam familiaris malo Nicopolis. Sen. N. Q. 6. 26. *De stad Nikopolis dit ongeval reeds gewoon,* of *gewent.*
Arbor Italiæ familiaris. Plin. H. 13. 5. *Een boom gemeen in Italien, die overvloedig in Italien gevonden word.*
Familiaris victus. Gell. 12. 1. *Gemeene,* of *daaglyksche kost,* of *spijze, gewoon voedzel.*
Familiarissimum hoc platanis. Plin. H. 16. 31. *Dat is den platanusboomen zeer gemeen.*
Effice mortem tibi cogitatione multa familiarem. Sen. N. Q. 6. 32. *Maak u de dood door veelvuldige overdenkinge gemeenzaam.*
Familiare est hominibus omnia sibi ignoscere. Paterc. 2. 30. 3. *'t Is den menschen gemeen zichzelven alle feilen te vergeeven, alles in zich te verschoonen.*
Nobis quædam familiaria, quædam ignota sunt. Sen. N. Q. 2. 32. *Sommige dingen zijn ons gemeenzaam,* of *bekent, andere vreemd,* of *onbekent.*
FĀMĬLĬĀRĬTĀS, ātis. f. Sall. B. C. 14. *Gemeenzaamheit, gemeenzaame omgang, nauwe vriendschap,* of *gemeenschap, openhertigheit die 'er tusschen vrienden is.*
Lælii & Scipionis familiaritas. Cic. Am. 1. *De gemeenzaamheit die 'er tusschen Lelius en Scipio is.*
In alicujus familiaritatem venire. Cic. F. 7. 15. V. 2. 70. Se dare. Cic. V. 2. 70. Intrare. Cic. Fr. 1. 2. Ad alicujus familiaritatem se applicare. Cic. Clu. 16. *Zich met iemant gemeen,* of *gemeenzaam maaken, iemants vriendschap zoeken.* Recipi. Cic. A. 2. 32. *In iemants gemeenzaamheit,* of *vriendschap ontfangen worden.*
In alicujus familiaritate versari. Cic. C. B. 26. *Met iemant gemeenzaam omgaan,* of *verkeeren.*
Mihi magna cum eo familiaritas est. Ter. H. 1. 2. 10. *Ik ben heel gemeen,* of *heel gemeenzaam met hem, wij zijn heele goede vrienden.*
Usus progrediens familiaritatem efficit. Cic. Fin. 1. 20. Familiaritatem consuetudo affert. Cic. Dej. 14. *Gestadige omgang maakt,* of *baart gemeenzaamheit,* of *vriendschap.*
FĀMĬLĬĀRĬTĔR. Adv. *Gemeenzaamelijk, gemeenzaam, vriendelyk.* De compar. Familiarius staat by Cic. Cœl. 23. en de superl. Familiarissime by Cic. Div. 9.
Familiariter jocari cum aliquo. Cic. Att. 2. 1. *Met iemant gemeenzaam scherssen, jokken, boerten,* of *kortswijlen.*
Nullius se ingenio familiariter applicant. Sen. E. 2. *Zij verbinden zich met niemant van herten, zij maaken met niemant een hertelijke gemeenzaamheit,* of *vriendschap.*
Familiariter aliquem monere. Ter. H. 1. 1. 6. *Iemant als een vriend, vrijelyk,* of *in vrijheit waarschouwen.* Inspicere. Plin. P. 87. 3. *Iemant met vriendelijke,* of *gunstige oogen aanzien.*
Ferre familiariter mortem alicujus. Ter. An. 1. 1. 84. *Zeer geraakt,* of *gevoelig over iemants dood zijn, iemants dood zeer ter herten neemen, hertelijk* (als of hy ons een byzonder vriend ware geweest) *betreuren.*
Homo prædicatus familiariter. Plaut. Trin. 2. 2. 54. *Een mensch die men zeer prijst,* of *zeer hooge verheft.*
Quæ familiariter scribi solent. Cic. Att. 9. 4. *Zaaken die gemeenlyk, zonder bedenking, overleg,* of *voor de vuist geschreven worden.*
Causam familiariter nosse. Quintil. I. O. 6. 5. *Een zaak grondig, in de grond, volkomentlyk,* of *door en door verstaan, de grond van een zaak kennen.*
Sententiæ familiariter in animum receptæ. Sen. E. 94. *Spreuken die 't gemoed diep zijn ingedrukt.*
Quæ ipsi composuerunt, jam familiarius animo suo affigent. Quintil. I. O. 2. 7. *Zij zullen de dingen die ze zelf hebben gemaakt,* of *opgestelt, beter onthouden.*
FĀMĬLĬĀRĬUS, ā, ūm. Corn. Front. *Knechts, van een knecht,* of *slaave, dat een dienstknecht toekoomt,* gelijk een degen, enz. 't Is heel waarschijnelijk dat men Fāmĭlĭārĭcŭs moet leezen.

FAMO.

FĀMŌSŬS, ā, ūm. Juv. 6. 83. *Vermaart, beroemt, beruchte, bekent, van wien veel in de waereld gesproken word.* (De superl. Famosissimus gebruikt Varro bij Plin. H. 28. 22.)
Famosus. Tac. H. 1. 10. 1. *Vermaart, beroemt, roemruchtig, doorluchtig, gloryrijk, heerlijk.*
Non ponet famosæ mortis amorem. Hor. A. P. 469. *Hij zal de begeerte tot een gloryryke dood,* of *om roemruchtig te sterven niet afleggen.*
Famosus. Liv. 39. 43. *Eerloos, schandelijk, snood, berucht wegens oneer, verdacht, die een quaade naam heeft.*
(Mater vetuit me ad famosas accedere. Cic. de Or. 2. 69. *Mijn moeder heeft mij verboden by oneerlijke vrouwlui te loopen.*)
Me famosum flagitiis facit suis. Plaut. bij Non. 4. 193. *Hy schend myn*

mijnen roem, of *onteert mij door zijn schelmstukken.*

Famosum carmen. Hor. E. 1. 19. 31. Famosi versus. Hor. S. 1. 2. 68. Famosa epigrammata. Suet. J. 73. 3. of Famosi libelli. Suet. A. 55. 1. *Een schendschrift*, *lasterschrift*, *een eer-* of *faamrovend schrift*, *een schimpschrift*, of *schimpdicht.*

Famosus pudor. Ovid. Am. 3. 6. 78. *Een verlore*, of *geschonde eer.*

Famosus. Suet. Tib. 35. 3. Ulp. Dig. 3. 1. 1. §. 10. *Onteerende*, *schandelijk*, *eerloos maakende*, *dat oneer en schande toebrengt*, van een betichting van dievery, van een vonnis, waar by de misdaadiger tot een geesseling, ter dood, enz. word verwezen, spreekende.

FAMU.

‡ FĂMŬL, ŭli. m. Enn. *bij* Non. 2. 322. Lucret. 3. 1048. *Een knecht*, *een dienaar*, *dienstbode*: ook *een gering*, of *slecht mensch.*

FĂMŬLĂ, æ. f. Virg. Æ. 8. 411. Prop. 3. 13. 15. Lucan. 8. 63. *Een dienstmeid*, *dienstmaagd*, of *meid.*

Famula. *Een slavin.*

Tibi hanc famulam voveo. Virg. Æ. 11. 558. *Ik schenk u die slavin tot uwen dienst.*

Si virtus famula fortunæ est. Cic. T. Q. 5. 1. *Indien de deugd een slavin*, of *dienstmaagd van 't geluk is.*

Ministra & famula corporis est res familiaris. Cic. T. Q. 1. 31. *'t Goed dat men heeft is tot onderhoud van 't ligchaam.*

Famulæ Ditis. Sen. H. F. 1. 100. *De dienaressen van Pluto*, *de helsche razernyen.*

‡ FĂMŬLANTĔR. Adv. Accius *bij* Non. 2. 332. *Eerbiediglyk*, *onderdaaniglyk*, *ootmoediglyk*, *met eerbied*, *gedienstelyk*, *als een knecht*, *op een nederige wyze.*

(FĂMŬLARĒ. Adv. *Op de wijze van een knecht*, *als een knecht.* Het is een genus neutrum voor een adverbium.

Timens famulare. Stat. S. 3. 1. 40. *Vreezende*, *bevreest zijnde als een knecht.*)

FĂMŬLĀRĬS, ĭs. m. & f. ārĕ, ĭs. n. Stat. Ach. 2. 67. Sen. H. Oe. 3. 836. *Knechts*, *van een knecht*, of *dienaar*, *dat de knechts betreft*, of *raakt.*

Famularis vestis. Cic. T. Q. 1. 48. *Een knechts kleed.*

Dare jura famularia. Ovid. M. 15. 597. *Knechtelyke* ● of *slaafsche wetten geeven*, dat is, *onbepaaldelijk gebieden*, *onbepaalt heerschen*, *de wet stellen.*

‡ FĂMŬLĀTĬO, ōnis. f. Non. 3. 99. *Dienstbaarheit*, *dienst*, *slaverny.*

FĂMŬLĀTŬS, ūs. m. *Dienst*, *dienstbaarheit*, *slaverny.*

Esse in famulatu. Cic. Am. 19. *Bij iemant in dienst zijn*, *iemant dienen*, of *bij iemant dienen.*

Miserrimus famulatus. Colum. Præf. 1. *Een zeer elendige dienstbaarheit*, *dienst*, of *slaverny.*

Quam miser (est) virtutis famulatus servientis voluptati! Cic. Off. 3. 33. *Wat is 't een elendige zaak dat men de deugd een slavin van de wellust maakt!*

‡ FĂMŬLĬTĀS, ātis. f. Acc. Pacuv. *bij* Non. 2. 319. *Dienstbaarheit*, *slaverny.*

FĂMŬLĬTĬŬM, ĭi. n. Festus. *Dienstbaarheit*, *slaverny.*

FĂMŬLŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Cic. *bij* Non. 2. 313. Stat. S. 3. 3. 58. *Dienen*, *in dienst zyn.*

Famulari alicui. Catul. 64. 161. *Iemant dienen*, *in iemants dienst zyn.*

Externis famulantur sacris. Plin. H. 2. 7. *Zij dienen*, of *eeren vreemde heiligdommen.*

Famulari alimentis. Plin. H. 2. 63. *Voedzel verschaffen*, *tot voortbrenging van voedzel dienstig zyn*, van de aarde spreekende.

Famulari alicui. Claud. B. Gil. 207. *Onder iemants gehoorzaamheit staan*, *iemant onderdanig*, of *onderworpen zyn*, van een volk, land, enz. spreekende.

Fortuna famulante aliquid agere. Claud. B. Get. 513. *Van 't geluk in eenige onderneming begunstigt worden.*

FĂMŬLŌSŬS, ă, ŭm. Cato *bij* Gell. 9. 12. Men moet Famosus leezen.

FĂMŬLŬS, ī. m. Plaut. M. G. 2. 3. 80. Catul. 63. 52. *Een huisknecht*, *knecht*, *dienaar.*

Sacrorum famulus. Ovid. M. 6. 649. *Een offerknecht*, *die de priesters in de offerhanden dient.*

Idææ matris famulus. Manil. 4. 758. *Een leeuw*, vermids de wagen van Cybele door leeuwen getrokken wierd.

Idææ matris famuli stipem cogebant. Cic. L. L. 2. 9. *De Priesters van Cybele vergaderden de aalmoessen.*

FĂMŬLŬS, ă, ŭm. Ovid. F. 1. 286. Lucan. 4. 207: 10. 127. *Onderdanig*, *onderworpen*, *dienstbaar*, *onder iemant staande.*

(Famulus. *Van een knecht*, *dat tot een knecht behoort.*

Famulas ad prælia dextras excitat. Lucan. 4. 207. *Hy verwekt zyne knechten tot vechteryen*, *hy hitst zyne knechten tot vechten aan.*

FANA.

FĀNĀTĬCĒ. Adv. Apul. M. 8. 214. *Op een dolle wyze*, *als dolle menschen doen.*)

FĀNĀTĬCŬS, ī. m. Sen. 10. Cont. 5. *Een dweeper*, *geestdryver*, *uitzinnige*, *een gek*, *zot*, of *bezetene.*

FĀNĀTĬCŬS, ă, ŭm. Cic. D. 2. 57. Liv. 4. 33. *Met een goddelijke dryving aangedaan*, *van Gods geest gedreven.*

Fanatici Galli. Liv. 37. 9. *Razende priesters van Cybele.*

Multitudo fanatico instincta cursu. Liv. 4. 33. *Een hoop dweepers*, of *geestdryvers*, *een dolle*, *razende*, of *uitzinnige menigte.*

Fanaticus error. Hor. A. P. 454. Furor. Flor. 3. 19. 4. *Een razende maling in 't hoofd.*

Fanaticum carmen. Liv. 38. 18. *Voorzegging van die eene goddelyke dryving hadden.*

Adeo caput jactare fanaticum est. Quintil. I. O. 11. 3. *Het hoofd zoo heen en weêr te slingeren is dollemans werk.*

Fanaticus. Cic. Dom. 40. *Dweepachtig*, *droomig*, *droomachtig*, *uitsporig*, *vol zotte inbeeldingen*, *razende*, *uitzinnig*, *spoorelóos.*

FAND.

FĂNDŬS, ă, ŭm. Cic. D. 1. 31. *Dat men zeggen*, of *spreeken moet*, of *mag.* 't Betekent ook, *onnozel*, *onschuldig*, *rechtmatig*, *wettig.*

Fandus & nefandus sanguis. Liv. 10. 41. *Onschuldig*, *en schuldig*, *onnozel en strafbaar bloed.*

Sperate Deum memorem fandi atque nefandi. Virg. Æ. 1. 547. *Hoopt gijlieden op Godt die de onschuldigen en schuldigen in gedachten houd*, te weten, om de onschuldigen te wreeken, en de schuldigen te straffen.

FANE.

FĀNĔSĬĪ, ōrŭm. m. Plin. H. 5. 13. *De Fanezienzers*, een volk aan de Noordzee, die zulke groote ooren hebben, dat ze hun 't gansche ligchaam bedekken als ze naakt zijn. Salmas. Plin. Ex. p. 155. A. C. en Turnebus Adv. 6. 19. leezen, na Isidorus, Panotii.

(Fans. Plaut P. 2. 1. 7. *Spreekende.*)

FANU.

FĀNŬM, ī. n. Cic. L. L. 2. 11. Man. 9. Hor. E. 1. 10. 49. Liv. 10. 37. *Een Tempel*, of *Kerk.*

Fanum sancti Audomari. *Saint Omer*, een stad van 't graafschap Artois in Vlaanderen. Sancti Brioci. *Saint Brieu*, een stad van Bretagne. Sancti Clodoaldi. *Saint Cloud*, een vlek dicht by Parijs. Sancti Desiderii. *Saint Desier*, een stad van Champagne op den Marnestroom. Sancti Dionysii. *Saint Denis*, een stad na by Parijs. Sanctæ Fidei. *Sainte Fey*, een stad van Guyenne. Sancti Flori. *Saint Felour*, een stad van Auvergne.

Sancti

Sancti Jacobi. *Saint Jakob van Kompostella*, een stad van Galicien in Spanjen. Sancti Joannis Angeriaci. *Saint Jan d'Angely*, een stad van Saintonge. Sancti Joannis Luisii. *Saint Jan de Luz*, een stad in Biskajen. Sanctæ Irenes. *Santaren*, een stad van Portugal. Sancti Laudi. *Saint Lô*, een stad van Neder-Normandyen. Sancti Maclovii. *Saint Malo*, een stad van Bretagne. Sancti Nicolai. *Saint Nicolaas*, een beroemd vlek in Lotharingen. Sancti Pauli Leonini. *Saint Paul de Leon*, een stad van Neder-Bretagne. Sancti Pauli Tricastinensis. *Saint Paul Trois Châteaux*. een stad van Dauphiné. Sancti Quintini. *Saint Quentin*, een stad van Pikardyen. Sancti Severi. *Saint Seveer*, een stad van Gascogne. Sancti Tropeti. *Saint Tropes*, een stad van Provence. Sancti Valerici. *Saint Valerii*, een stad van Pikardyen. (Voltumnæ. Liv. 4. 23: 5. 17. Een stad in het Hertogdom van Toskanen.

Fanum. Cæs. B. C. 1. 11. 4. Fanum Fortunæ. Plin. H. 3. 14. Fanestris colonia. Mel. 2. 4. Vitruv. 2. 9. 5. 1. *Fano*, een stad in het Hertogdom van Spoleto.)

FAR.

FĀR, ărrĭs. Liv. 2. 5. Hor. S. 1. 6. 112. *Allerhande koorn*, *graan*, voornamentlijk, *tarwe*, of *weit*.

Farra metere. Ovid. F. 2. 519. Secare. Juv. 14. 155. (Resecare. Ovid. F. 2. 520.) *'t Koorn snyden*, of *maayen*.

Far. Hor. S. 2. 8. 87. *Meel*, *bloem*, of *blom*. Si furfures nihil habent farris. Colum. 8. 4. *Zoo 'er geen blom in de zemelen is.*

Far pinsere. Colum. 2. 22. *Deeg kneeden*. of *treeden*.

Far hordei. Pallad. 1. 28. *Garsteblom*, of *garstemeel*.

Sordes farris mordere canini. Juv. 5. 11. *Het overschot van 't brood eeten dat men den honden geeft.*

Far pium. Hor. O. 3. 23. 20. Tib. 3. 4. 10. *Een offerkoek*, of *offerbrood*, *gewyd brood*.

Farre pio venerari Larem. Virg. Æ. 5. 745. *Een koek aan den huisgod opofferen.*

FARC.

FĀRCĪMĔN, ĭnĭs. n. Varr. L. L. 4. 23. Gell. 16. 8. *Vulsel*, *worstvulsel*, *beulingvulsel*, *klein gehakt vleesch*, *om worst*, of *sausijzen van te stoppen*.

FĀRCĬO, īs, fārsī, fārtŭm, (En Farsum. zie beneden Farsus.) fārcīrĕ aliquid aliqua re. *Iets ergens meê vullen*, *aanvullen*, *opvullen*, *aanstoppen*, *volstoppen*, of *opproppen*.

Parietes farciunt cementis tractis cum materia. Vitruv. 2. 8. *Zy vullen de muuren op met steenscherven onder kalk gemengt.*

Farcire. *Worsten*, *worst*, of *beuling stoppen*, of *maaken*.

Non implet ventrem, sed farcit. Sen. E. 119. *Hy vult zynen buik niet*, *maar vult hem op*, of *propt hem vol*.

Se ultra quam capiunt farcientes. Sen. E. 108. *Die zich met spyze opvullen*, *oppropen*, of *overlaaden*, *die zich tot de keel toe vol eeten.*

Farcire. Cato R. R. 90. Colum. 8. 9. *Vetten*, *mesten*, *vet maaken*, *vet mesten*.

Farcire pecudes ad victimas. Varr. R. R. 3. 5. *De offerbeesten*, of *offerdieren mesten*.

Pullos columbinos farciunt candido pane, of ex candido pane. Varr. R. R. 3. 7. *Zy mesten de jonge duiven*, of *maaken de jonge duiven vet met wittebrood.*

Farcire lignum in gulam. Sen. E. 70. *Een hout in de keel douwen*, of *steeken*.

Farcire centones alicui. Plaut. E. 3. 4. 19. *Iemant honderd schoone leugens vertellen*, of *op de mouw spellen*.

FARF.

FĀRFĀRŬS, ī. m. Ovid. M. 14. 330. zie Fabaris.

FĀRFŬGĬŬM, ĭī. n. Plin. H. 24. 15. (Fartenum. Festus. Farferum. Plaut. Pœn. 2. 32.) *Witte populier*, of *populierboom*: Of, naar zommiger gevoelen, *hoefbladeren*, zeker kruid. Plinius zegt dat het 't zelve met chamæleuce is, waar van ons de naam, naar 't zeggen van Matthiolus, onbekent is.

FĀRI.

FĀRĪNĂ, æ. f. Plaut. Truc. 5. 14. Ovid. M. F. 61. Phæd. 4. 2. 3. en 10. *Meel*, *bloem*, of *blom*.

Solidæ mucida frusta farinæ. Juv. 5. 68. *Verschimmelde stukken brood.*

Populi cribro decussa farina. Pers. 3. 112. *Zwart brood*, *bruin brood*, *roggenbrood*.

Convivam pascit nigra farina tuum. Mart. 9. 3. 4. *Gy geeft uwe gasten zwart brood te eeten.*

† Cum fueris nostræ paulo ante farinæ. Pers. 5. 115. *Daar gy korts te vooren van onzen staat*, of *rang waart.*

FĀRĪNĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van meel*, of *blom*, *dat het meel aangaat*, of *betreft*.

Farinarium cribrum. Cato R. R. 77. Plin. H. 18. 11. *Een meelzeeve*, *een zeef om meel door te ziften*.

(Fario. Auson. Eid. 10. 130. *Een voorn*, zekere riviervisch.)

FĀRĬS, of FĀRĔ, fātŭr, fātŭs sŭm, fārī. Varr. L. L. 5. 7. *Spreeken*, *'t gebruik der stem hebben*, *taal voeren*, *zeggen*.

Fari. Hor. E. 1. 4. 9. *Spreeken*, *zeggen*, *melden*, *eenig woord voortbrengen*, of *uitspreeken*.

Fari Græce nesciunt. Cic. T. Q. 5. 40. *Zy konnen geen Griekzch spreeken.*

Fari aliquid. Cic. T. Q. 1. 37. *Iets zeggen*, *melden*, *verhaalen*.

Fari alicui. Virg. Æ. 5. 847: 6. 36. Ad aliquem. Cic. Tim. 11. *Tegens*, *tot*, of *met iemant spreeken*, *praaten*, of *redenwisselen*.

Sic fatur ad aurem. Virg. Æ. 5. 547. *Dus byt*, of *luistert hy hem de woorden in 't oor.*

Contra quem talia fatur. Virg. Æ. 9. 280. *Tegens wien hy aldus spreekt*, *dien hy dus antwoord.*

Tempora fandi mollissima. Virg. Æ. 4. 293. *De bequaamste*, *beste*, *gelegenste tyd om iemant te spreeken.*

Hæc fando nunquam accepit quisquam. Plaut. Am. 2. 1. 41. *Niemant heeft deeze dingen ooit gehoort.*

Sic fatus. Virg. Æ. 1. 614. *Dit gesproken*, of *gezegt hebbende.*

FARN.

FĀRNŬS, ī. f. Vitruv. 7. 1. Pallad. 1. 9. *Een beuke*, of *beukeboom*, of, naar de meininge van Philander, zekere slach van *eike* die in Italien gevonden word.

FARR.

FĀRRĀCĔŬS, of FĀRRĀCĬUS, ă, ŭm. Plin. H. 24. 7. *Van koorn*, *van tarwe*, *van weit*.

FĀRRĀGĬNĀRĬĂ, ōrŭm. n. plur. Colum. 11. 2. *Tarwestroo*, *kaf van koorn*: andere vertolken 't *veelerhande gemengt voeder voor beesten.*

FĀRRĀGO, ĭnis. f. Varr. R. R. 1. 31. Colum. 11. 2. *Verscheide koorn met schelgewasschen vermengt.*

Farrago. Virg. G. 3. 205. Plin. H. 18. 7. *Verscheide soorten van koorn die men groen maait om de paerden meê te voeren.*

Farrago. Juv. 1. 86. *Mengelmoes*, *een rommelzoo*, *mengelstoffen die in een boek verhandelt worden.*

In tenui farragine mendax. Pers. 5. 77. *Een leugenaar in de kleinste dingen*, *een die omtrent dingen van geen belang liegt*, of *valschelyk zweert*, om de kopers te bedriegen, verzekerende dat de waare goed, of duur is.

FĀRRĀNŬM, ī. n. Plin. H. 24. 15. Zie Farfugium.

FĀRRĀRĬŬM, ĭī. n. Vitruv. 6. 9. *Een*

Een koornzelder, een koornschuur.

FĀRRĀRIŬS, ă, ŭm. Dat het koorn aangaat, of betreft, tot koorn behoorende, dat koorn voortbrengt.

Farrarius ager. Scæv. Dig. 7. 1. 3. 58. Koornland, zaailand, bouwland.

Farrarium pilum. Cato R. R. 10. Een koornvijzel, een vijzel waar in men koorn stoot, of stampt.

FĀRRĀTŬS, ă, ŭm. Van koorn, van meel, of blom gemaakt, gelijk blompap, enz.

Farrata olla. Perf. 4. 30. Een brijpot, of pappot.

FĀRREĀRIŬS, ă, ŭm. Farrearium pilum. Cato R. R. 10. Een koornvijzel.

FĀRREŬM, ĕi. n. Plin. H. 18. 3. Een tarwemeelskoek, een weitekoek.

FĀRREŬS, ă, ŭm. Farreus panis. Colum. 7. 12. Tarwenbrood, weitenbrood.

FARS.

(FĀRSĬLĬS, ĭs. m. & f. ĭlĕ. ĭs. n. Gemest, gevoedt, vet.

Farsilis lepus. Apic. R. C. 8. 8. porcellus. Apic. R. C. 4. 5. Een gevoede haas, een gemest, of vet varken.

FĀRSŬS, ă, ŭm. Gevult, gestopt. Van dit adjectivum hebben zich Hyginus en Apitius bedient in de volgende voorbeelden.

Victor accipiet ventriculum farsum. Hygin. Fab. 126. De overwinnaar zal een gevulde, of gestopte maag hebben.

Longanones porcini farsi. Apic. R. C. 4. 2. Gestopte varkens aarsdarmen.

FART.

FĀRTĬLĬĂ, ōrŭm, pl. n. Plin. H. 10. 22. Mestkoekjes, koekjes daar men de ganzen meê vet mest.)

FĀRTĬLĬS, ĭs. m. & f. ĭlĕ, ĭs. n. Plin. H. 10. 26. Dat men mest, of vet maakt, dat men mesten, of vet maaken kan. Zommige leezen Farsilis.

(FĀRTĬM. Apul. M. 3. 130. Dicht, op malkanderen gepakt.)

FĀRTŎR, ōris. m. Plaut. Truc. 1. 2. 12. Ter. E. 2. 2. 26. Cic. Off. 1. 42. Hor. S. 2. 3. 229. Een pasteibakker, taartbakker, of koekebakker: een worst- of beulingmaker, een worstverkoper.

Fartor. Een veemeester, een meester van vee.

Pinguem facere gallinam fartoris est officium. Colum. 8. 7. 't Is de plicht van den pluimgraaf de hoenderen te mesten.

Fartor. Festus. Een persoon gebruikt van amptknuiperen, om hun de heeren aan te wyzen, die 't meest te zeggen hadden, wiens stem gemelde amptknipers dan verzochten.

FĀRTŬM, i. n. Prop. 4. 8. 27. Vulsel tot worst, of beulingen: ook een worst, of beuling.

Fartum. Colum. Arb. 21. Het binnenste van de vijg.

Gestis fartum facere ex hostibus. Plaut. M. G. 1. 1. 8. Hij verlangt zeer om de vyanden in de pan, of tot hutspot te hakken, boertende, tot stront te hakken.

(Amatores non amant vestem mulieris, sed vestis fartum. Plaut. Most. 1. 3. 13. De vryers beminnen niet het kleed van de Juffrouw, maar de Juffrouw zelf.)

FĀRTŪRĂ, æ. f. Varr. L. L. 4. 23. Mesting, het mesten, of vetmaaken van eenig vee.

Fartura. Colum. 8. 7. Mesting, of 't mesten van vee.

Turtur farturæ destinatur. Colum. 8. 9. Men schikt, of bewaart de torteldnif om te mesten.

Fartura. Vulsel van een muur, muurvulsel, steenstukken, of puin waar meê men 't binnenste van een holle muur stopt.

Monumenta intrinsecus calcata farturis. Vitruv. 2. 8. Gebouwen van binnen met puin gevult.

FĀRTŬS, ūs. m. Fartus fici. Colum. 5. 10. Het binnenste van een vijg.

FĀRTŬS, ă, ŭm. Mart. 8. 44. 14. Vol, gevult, vervult, opgevult, aangevult, gestopt, opgepropt, vol gestopt.

Pulvinus rosa fartus. Cic. V. 5. 11. Een bed in een tuin met roozen beplant.

Parietes medii cemento farti. Plin. E. 10. 48. Muuren in 't midden met kalk gevult.

Fartus. Hygin. Fab. 126. Gevult, gestopt, vol vulsel: ook gemest, of vet gemaakt.

Intestinum fartum myrto. Varr. L. L. 4. 22. Een darm met myrten gevult.

Avis jecore optimo farta. Een Dichter by Cic. T. Q. 2. 10. Een vogel met zeer goede lever gepropt.

Rex infinitis vectigalibus erat fartus. Vitruv. 2. 8. De Koningh was door oneindige schattingen verrykt.

FAS.

FĀS. n. singul. indeclin. Geoorloft, dat geoorloft is, of vry staat, toegelaten, recht, billijk.

Quod per naturam fas est. Cic. Mil 16. Dat volgens de wet der natuure is, of dat volgens de natuur geoorloft is.

Anserem gustare fas non putant. Cæs. B. J. 5. 12. 6. Zij meinen dat het niet geoorloft is ganzen te eeten, zij maaken zwaarigheit om ganzen te eeten.

Fas atque nefas exiguo fine libidinum discernunt. Hor O. 1. 18. 10. Zy onderscheiden 't goede en 't quaade, of 't geoorlofde en ongeoorlofde naar datz 'er vermaak in vinden.

Dei se sapientiæ permittere fas piumque est. Cic. Consol. p. 1433. Het is recht en godvruchtig zich aan de wijsheit van Godt over te geeven.

Jupiter, si est fas hunc Numam Pompilium Regem Romæ esse. Liv. 1. 18. O Jupiter! indien 't uw welbehagen is, of zoo gij 't goedvint, dat deeze Numa Pompilius Koningh der Romeinen zy.

Legem illam appellare fas non est. Cic. A. 13. 6. 't Is t'onrecht dat men die wet een wet noemt; die wet verdient den naam van wet niet.

Ah! si fas dicere, sed fas? Perf. 1. 8. Ach! was 't geoorloft te zeggen, maar waarom zoud 't niet geoorloft zyn?

Fas & jura sinunt. Virg. G. 1. 269. De goddelyke en menschelyke wetten, of de billijkheit en reden laaten het toe.

Si hoc fas est dictu. Cic. T. Q. 5. 13. Zoo 't geoorloft is, of vry staat dit te zeggen.

Sit mihi fas audita loqui. Virg. Æ. 6. 266. Het zy mij geoorloft te verhaalen dat ik gehoort hebbe.

Jove tonante cum populo Romano agi non est fas. Cic. A. 5. 3. Het is niet geoorloft, of 't staat niet vry iets aan 't Roomsche volk voor te draagen wanneer het dondert, of als Jupiter dondert.

Heu! nihil invitis fas quemquam fidere Divis. Virg. Æ. 2. 402. Eilaas! daar valt niets te hoopen als men de hemel tegens heeft.

Nec enim fas esse arbitror quidquam me rogantem a te non impetrare. Cic. F. 5. 12. Ik denk niet dat gij mijn verzoek zult konnen afslaan.

Populum Romanum servire non est fas. Cic. A. 6. 9. Het past niet, 't is niet billijk, of betamelyk dat het Roomsche volk dienstbaar zy.

Ex morte potius lætitiam haurire fas esset. Cic. Consol. p. 1433. Wy behoorden ons in onzen dood te verblyden, om dat ze ons van de tegenwoordige quaalen verlost, en van de toekomende bevrijdt.

Fas est & ab hoste doceri. Ovid. M. 4. 428. Het is geoorloft zelf van zijnen vyand te leeren.

Fas omne est meis te fidere regnis. Virg. Æ. 5. 800. Het is ten hoogsten billijk, of redelijk dat gij u in mijn rijk vertrouwt, waar uit gy gesproten zijt.

Fas est, &c. seq. infin. Catul. 88. 5. Prop. 1. 12. 19. *Het is recht, 't is gevoeglyk, betamelyk, billyk, rechtmatig, behoorlyk, dat, enz.*

Tanto in me amore exstitit, ut negaret fas esse non modo domicilio, sed ne sepulchro quidem se a me esse sejunctum. Cic. post red. ad. Quir. 3. *Hy heeft my zoo teêrhertig bemint, dat hy 't billyk oordeelde niet alleen by my te woonen, maar ook in myn graf begraaven te worden.*

Si fas est. Tib. 2. 3. 46. Prop. 3. 10. 5. *Zoo 't mogelyk is, zoo 't weesen, zyn*, of *geschieden kan.*

Mi videtur ille, si fas est, superare Divos. Catul. 51. 2. *Hy schynt my toe, indien 't mogelyk is, de Goden te overtreffen*, te weten, in geluk.

Mihi jussa capessere fas est. Virg. Æ. 1. 81. *'t Is myn plicht u te gehoorzaamen.*

Opere in longo fas est obrepere somnum. Hor. A. P. 36. *Het kan de beste gebeuren in een lang werk hier of daar te missen.*

Immortale fas habent. Virg. Æ. 1. 96. *Zy hebben*, of *bezitten een onsterffelyke hoedanigheit.*

Fas omne mundi. Sen. H. F. 3. 658. *Al het recht van de waereld, goddelyke en menschelyke wetten.*

Per omne nostri nominis fas & nefas. Sen. H. Oe. 5. 1022. *By alles dat in onzen naam gewyd of ongewyd is.*

FASC.

FĀSCĬĂ, æ. f. Plin. H. 20. 15. *Een band, zwachtel.*

Fascia. Cels. 5. 26. *Een breukband.*

Fascia. Sen. E. 80. Suet. J. 79. 2. *Een tulband, een koningklyk hoofdsieraad, hoofdsierfel.*

Fascia. Prop. 4. 10. 49. Mart. 11. 105. 7. *Een vrouwe halsdoek, een nensdoek om den hals.*

Fasciæ. Plaut. Truc. 5. 13. *Luijers, luuren, windzels, doeken waar in men de kinderen bakert.*

Fascia. Phæd. 5. 7. 33. *Een gordel, een riem.*

Fascia lecti. Cic. D. 2. 65. *Een sprei*, of *deken van een bed*, of *ledikant.*

Fascia purpuræ. Suet. C. 17. 5. *Franje, franjeboordzel.*

Fasciæ. Cic. *by* Non. 14. 2. *Schoenriemen, schoenbanden, schoenlinten.* Ulpianus Dig. 34. 2. 25. §. 4. voegt 'er Pedules by.

Fascia. Vitruv. 3. 3. *Een band*, een woord der bouwkonst.

Non es nostræ fasciæ. Petron. D. 18. *Gy zyt van ons slach, van onze rang*, of *van onzen staat niet.*

Quid color hic cæli, quid fascia nigra minatur. Juv. 14. 294. *Wat geeft deeze droevige hemel, deeze donkere*, of *zwarte wolk te kennen?* of *Waar meê bedreigt ons deeze donkere wolk?*

Fascia. Manil. 1. 680. *De omloop van den dierenriem, de wydte van het taanrond, de omkring der twaalf hemelstekenen.* Daar is niemant dan Martianus Capella die dit naamwoord gebruikt om *een luchtstreek* te beteekenen.

FĀSCIĀTĪM. Adv. Quintil. I. O. 1. 4. *By bondels, by bossen*, of *met banden.* Zommige leezen Fasceatim.

FĀSCIĀTUS, a, ūm. Mart. 12. 57. 12. *Met riemen gebonden*, of *met banden vast gemaakt, gezwachtelt, omzwachtelt, omwonden.*

FASCICULUS, i. m. Colum. 12. 8. *Een bondeltje, bosje*, of *pakje*, stokjes, enz.

Fasciculus sarmentorum. Front. St. 1. 5. 25. *Een bosje wyngaardranken.*

Colligere in fasciculos manuales. Plin. H. 19. 1. *By bondeltjes*, of *bosjes van een handvol*, of *van een greep verzamelen.*

Fasciculus alleen. Cic. Att. 5. 11. 2. 13. *of* Fasciculus literarum, *of* epistolarum. Cic. Fr. 2. 12. *Een pakje*, of *bondeltje brieven.* Librorum. Hor. E. 1. 13. 13. *Een pakje boeken.*

Fasciculus. *Een bos bloemen, een ruiker*, alleen, of *een ruiker bloemen.*

Fasciculum ad nares admovere. Cic. T. Q. 3. 18. *Aan een ruiker bloemen rieken.*

FĀSCĬNĀNS, antis. omn. gen. Plin. H. 13. 4. *Toveraar*, of *tovenaar, duivelskonstenaar.*

FĀSCĬNĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 9. 4. Gell. 28. 2. *Betovering, tovery, duivelskonst, bekoring.*

FĀSCĬNO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Virg. E. 3. 103. Gell. 16. 12. *Toveren, betoveren, tovery plegen, bekoren.*

Aliquid mala fascinare lingua. Catul. 7. 12. *Iets met zyn lastertong vergiftigen.*

Ne puella fascinetur. Charis. 2. 189. *Op dat men dit meisje niet betovere.*

FĀSCĬNŪM, i. n. Cloatius Verus *by* Gell. 16. 12. *Betovering, tovery.* Horatius, Tibullus, Petronius enz, gebruiken dit woord in eenen anderen zin.

Radix fascinis utilis. Plin. H. 26. 10. *Een wortel die goed tegens tovery is.*

(Fascinum. Hor. Ep. 8. 18. Tib. 4. 15. 8. Petron. 52. *De mannelykheit.*)

FĀSCĬNŪS, i. m. Plin. H. 28. 4. Dit was onder de oude Afgodendienaars *Een God die de kinderen tegens tovery beschermde.*

FĀSCĬO, as, avi, ātūm, ārĕ. *Binden, met een band vastbinden*, of *vastmaaken, zwachtelen, omzwachtelen.* Men vind dit verbum niet dan in Passivo.

(Tiliaceis tabulis in pectore positis fasciabatur. Capitol. Ant. Pio. 13. *Plaaten van een lindeboom gemaakt wierden hem op de borst vast gebonden.*)

FĀSCĬŎLĂ, æ. f. Hor. S. 2. 3. 255. *Een band, riem, lint, snoer, bandje.*

Fasciola. Varr. L. L. 4. 29. *Een haairband, haairsnoer*, of *haairlint.*

Fasciola. Cic. Ar. 21. *Een kousseband.*

FĀSCĬS, is. m. *Een t'zaamgebonden bondel.*

Fascis virgultorum. Hirt. B. G. 8. 15. 5. *Een takkebos*, of *rysbos.* Sarmentorum. Colum. 7. 1. *Een bosch van wyngaardrapken.* Lignorum. Hygin. Fab. 261. *Een rysbos, een takkebos om te branden.* Calamorum. Mart. 14. 38. 1. Virgarum. Plaut. E. 1. 1. 26. *Een bondel roeden.* Viridis urticæ. Petron. 98. *Een bos*, of *handvol groene brandnetels.*

Libelli in fasce. Juv. 7. 107. *Een bondel papier, een rygsnoer met papieren.*

Fascis epistolarum. Just. 12. 5. 7. *Een bondel*, of *pak brieven.*

Fascis. Petron. 77. *Een last*, of *pak.*

Ego hoc te fasce levabo. Virg. E. 9. 65. *Ik zal u van deezen last*, of *van dit pak verligten, bevryden*, of *verlossen.*

Fasces. Cic. Lig. 3. Ovid. F. 1. 81. *De bondels roeden rondom de bylen, die men voorheen voor de Roomsche Overigheden droeg.* Een Dictator, of Oppergezaghebber had 'er 24. een Burgemeester 12. de Prætor of Hoofdschout, en de Proconsul, of Stedehouder van den Burgemeester 6. enz. Men droeg ze ook voor de Priesteren en Vestaalsche Nonnen, op dat men ze niet door onkunde qualijk zoude handelen, gelijk aan zekere Non gebeurde, die oorzaak van deeze gewoonte was.

Fasces. Cic. Dom. 10. Prop. 2. 13. 10. Lucan. 1. 78. *Eerampten, staatampten, hooge bedieningen, overheitsampten.*

Fasces. *Gezagh, magt, vermogen.*

Fascibus suis patriam premere. Sen. B. 5. 15. *Door zyn magt, vermogen*, of *regering zyn Vaderland drukken*, of *verdrukken.*

In-

Ingenii fasces. Plin. H. præf. *Gaven, hoedanigheden, uitmuntendheden van geest*, of *van verstand*, waar door wy anderen overtreffen.

Fasces alicui submittere. Cic. Cl. 6. *Voor iemant zwichten*, of *wyken*, *iemant boven zich erkennen*, *zich erkennen beneden een ander te zyn*, in verstand, geleerdheit, welsprekendheit, enz. Men zou boertende zeggen; *'t Zeil*, of *de vlag voor iemant stryken*, *zyn mutsje daar by neerleggen.*

FASE.

FĀSĒLĬNŬS, ā, ŭm. Faselinum oleum. Plin. H. 23. 4. *Boonoly*, *oly van boonen.*

FĀSĒLŬS, i. m. Cic. Att. 14. 18. Sall. *by* Non. 13. 7. Catul. 4. 1. *Een veerschip*, laag van boord, en in de Middelandsche zee veel gebruikelyk. Dit woord word in feminino genere gevonden by Ovidius P. 1. 10. 39. Statius S. 3. 2. 31. en Martialis 10. 30. 13.

Faselus. Virg. G. 1. 227. *Roomsche*, of *Turksche boontjes*, *klimboontjes.* Zeker scheelgewas.

FĀSĒŎLŬS, i. m. Colum. 11. 2. *Klimboontjes*, *Turksche boontjes.*

FASS.

FĀSSŪS, ā, ūm. Cic. V. 5. 30. Varr. L. L. 5. 7. *Die iets bekent*, *belyd*, *toestaat*, of *erkent.*

De se fassus conscios celabat. Liv. 24. 5. *Hy heeft bekent schuldig te zyn*, *doch zyne medeplichtigen verzwegen.*

Herum fassus. Sen. H. F. 3. 811. *Hem voor zyn Heer erkent hebbende.*

Fassus. *Die iets aanwyst*, *aantoont*, *ontdekt*, *te verstaan*, of *te kennen geeft*, *die iets laat blyken.*

Fassus fortunam tegendo vultus. Ovid. Her. 9. 126. *Die zyn wedervaren door 't vermommen van zyn aangezicht te kennen geeft.*

Vultu fassus Telamonius iram. Ovid. Tr. 2. 525. *Ajax heeft de gramschap ten wezen uitgescheenen.*

FAST.

FĀSTĪ, ōrūm. m. plur. *Rechtdagen*, *gerechtsdagen*, *gedingdagen*, *zitdagen om recht te doen.*

Enumeratio fastorum. Cic. F. 5. 12. *De lyst*, of *de optelling der rechtdagen.*

Non omnibus fastis legem ferri licet. Cic. Prov. Conf. 19. *Het is niet geoorloft dat 'er alle zitdagen wetten gemaakt worden.* Dit is de wet van Elius.

Fasti. Ovid. F. 1. 657. *De tydwyzer*, *dagwyzer*, *naamlyst*, of *rolle van de rechtdagen.*

Flavius scriba fastos protulit. Cic. Att. 5. 1. *De Hofschryver Flavius was de eerste die de lyst der rechtdagen gemeen maakte*; of *uitgaf*, welke lyst te vooren niet dan in 't geheimvertrek der Priesteren wierd gevonden.

Fasti. *Staatregisters*, *gemeene jaarboeken*, *gedenkboeken*, of *gedenkschriften*, waar in de naamen der Burgermeesteren, en alles wat 'er merkwaardigs onder de Romeinen voorviel, wierd opgetekent. *Dag-* of *tydboekjes*, *tydrekenboekjes*, by ons *Almanakken.*

Notam esse in fastis gratissimæ victoriæ sempiternam memoriam volebam. Cic. Br. 15. *Ik wenschte dat deeze blyde overwinning*, *ter eeuwiger gedachtenis*, *in de gemeene jaarboeken wierd aangetekent.*

Redire ad fastos. Hor. E. 2. 1. 48. *Tot de voorige tyden*, of *voorgaande eeuwen opklimmen*, of *weder te rug zien.*

Fastos evolvere mundi. Hor. S. 1. 3. 112. *In de jaarboeken zoeken*, *de gedenkboeken doorsnuffelen*, *de Oudheit doorkruipen*, *'t gebeurde van 's waereldts begin af doorloopen.*

Tempora condita fastis. Hor. O. 4. 13. 15. *De voorleden tyd*, *de tyd die voorby*, of *die verlopen is.* vermids in de staatregisters de jaaren en maanden aangetekent wierden.

FĀSTĪDĬO, is, ivi, itūm, īrĕ. acc. *Ergens van walgen*, of *geen smaak in vinden*, *ergens niet van houden*, of *niet van eeten.*

Fastidire olus. Hor. E. 1. 17. 15. Pulmentarium. Phæd. 3. 7. 23. Omnia. Hor. S. 1. 2. 114. *Geen kruiden*, of *groente eeten*, *van geen nat*, of *sop houden*; *nergens geen smaak in vinden*, of *van alles walgen.*

Fastidiens stomachus. Sen. E. 2. *Een walgende maag.*

Docta & erudita palata fastidiunt fluvialem lupum. Colum. 8. 16. *De lekkere en fijne tongen vinden geen smaak in riviersnoek.*

Puls non fastidienda. Colum. 2. 9. *Geen onsmaakelyke bry*, of *pap*, *smaakelyke bry*, of *pap.*

Fastidire alicujus. Plaut. Au. 2. 2. 67. *Van iemant walgen*, *een walg*, of *afkeer hebben*, *afkeerig zyn*, *iemant niet mogen zien*, of *luchten.*

Hoc jocorum legere fastidis genus. Phæd. 4. 6. 15. *Gy hebt geen zin in deeze snaberyen te leezen.*

Oblatum fastidire. Liv. 42. 62. *Iets afwyzen*, *van de hand wyzen*, *afslaan*, *weigeren*, of *verwerpen dat ons aangeboden word.*

Hoc facere non fastidierunt. Quintil. I. O. 5. 11. *Zy hebben dat niet afgeslagen*, of *geweigert te doen.*

(A me fastidit amari. Ovid. Rem. 305. *Hy weigert van my bemint te worden*, of *hy wil van my niet bemint worden.*)

A quibusdam te vindicare fastidias. Sen. Cl. 1. 21. *Heb een afkeer om u over sommige menschen te wreeken.*

Fastidire alicujus preces. Liv. 34. 5. *Iemants gebeden afslaan*, *afwyzen*, *niet verhooren*, *ontzeggen*; *weigeren.* Amicitiam. Liv. 32. 21. *Iemants vriendschap verachten*, of *zich aan iemants vriendschap niet laaten gelegen zyn.*

Prætura fastidiebatur. Liv. 32. 7. *Men verachtte het schoutampt*, *men zocht het schoutampt niet.*

Strepitus fastidit inanes. Claud. Stil. Conf. 2. 28. *Hy heeft een walg van de ydele vleyeryen*, *hy veracht*, of *versmaad de ydele lofstuitingen.*

Amici vitium non fastidire. Hor. S. 1. 3. 44. *De misslag van een vriend door de vingeren zien*, of *verschoonen.*

Fastidire aliquem. Virg. E. 2. 72. Mart. 3. 31. 5. *Iemant verachten*, *versmaaden*, *afwyzen*, *voor 't hoofd stooten.*

Fastidit amictum æstus. Claud. Epith. Pall. & Cel. 6. *De kleederen verveelen als 't heet is.*

FĀSTĪDĬŌSĒ. Adv. Phæd. 3. 1. 13. *Met walging*, *walgelyk*, *met een walg*, of *afkeer*, *met tegenheit*, of *weerzin.* (De compar. Fastidiosius staat by Cic. de Or. 2. 89.)

Diligenter & prope fastidiose judicare aliquem. Cic. de Or. 1. 26. *Iemant scherpelyk*, *en met een walgelyke viesheit oordeelen.*

Fastidiose mori. Sen. E. 70. *Ongeerne*, *onwillig*, of *tegens wil en dank sterven.*

Fastidiose. Cic. de Or. 1. 61. *Verachtelyk*, *met verachting*, of *versmading*, *met verontwaerdiging*, *op eene verachtelyke*, of *versmadelyke wyze.*

Aliquid fastidiose venditare. Petron. 13. *Iets koeltjes pryzen.*

Alicui stomachari fastidiose. Cic. Pl. 27. *Tegens iemant met verontwaerdiging quaad*, *gram*, of *verstoort worden.*

FĀSTĪDĬŌSŬS, ā, ūm. *Walgend*, *afkeerig van iets*, *geen smaak in iets hebbende.* (De compar. Fastidiosior staat by Cic. Cl. 57. en de superl. Fastidiosissimus beneden by Cicero.

Fastidiosum facit fœditas. Colum. 12. 1. *De morssigheit baart*, of *verwekt walging*, *doet walgen.*

Fastidiosus. Plaut. R. 2. 3. 42. *Walgende*, *afkeerig*, *die nergens vermaak in vind.*

Dominus terræ fastidiosus. Hor. O. 3. 1. 37. *Een Heer die van 't vaste land niet houd om 'er eenig goed op te hebben.*

Fasti-

Fastidiosus homo. Cic. Cl. 57. *Een moeyelyk, ongemakkelyk, vies, koppig, eigenzinnig, of wonderzinnig mensch, dien alles te ondeeg, of niets naar de zin is, een vieshoofd.* Auditor. Sen. Contr. 10. 1. *Een verlekkert, keurlyk, nauwkeurig, of heel vies toehoorder, een toehoorder die men bezwaarlyk kan vergenoegen.*

Ille fastidiosus est. Plaut. M. G. 4. 6. 18. *Dat is een heel vies mensch, een scherp berisper, een die niets naar zyn smaak vind, of die over al wat op weet te zeggen.*

Fastidiosus literarum Græcarum. Cic. Cl. 70. *Heel afkeerig van 't Grieksch, of van de Grieksche taale, die een tegenzin in 't Grieksch, of een afkeer van de Grieksche taal heeft.*

Aurium sensus fastidiosissimus. Cic. Her. 4. 33. *De zin van 't gehoor is heel keurlyk, heel scherp, of heel vies.*

Avis fastidiosa. Colum. 8. 8. *Een vogel die niet zitten wil daar hy gezet is, die niet in zyn kooi, of hok wil blyven.*

Mori velle etiam fastidiosus potest. Sen. E. 77. *Een vieshoofd zelf kan wel wenschen naar de dood.*

Fastidiosus. *Walgelyk, afkeerig; spytig, bits, scherp, bars, trots, opgeblazen, hoogmoedig.*

In æquos & pares fastidiosus. Cic. Her. 40. *Trots en spytig tegens zyns gelyken.*

Fastidiosa copia. Hor. O. 3. 29. 9. *Een walgelyke overvloed.* Ægrimonia. Hor. Ep. 17. 73. *Droesch die 't leven walgelyk, of onsmaakelyk maakt.*

FĀSTĪDĪTŬS, ă, ŭm. Fastiditus repulsa. Juv. 10. 326. *Door een afslag, of weigering afgeschrikt:* ook *versmaad, veracht.*

Verba fastidita. Ovid. P. 4. 1. 19. *In ongebruik geraakte woorden.*

Fastidito jure potiri. Manil. 4. 337. *Een recht door anderen versmaad genieten.*

Fastiditi viri. Ovid. Tr. 2. 120. *Verachte, ongeachte, versmaade mannen.*

(Fastiditus. *Iemant die ergens van walgt.*

Nullum habet militem, nisi aut fastiditum aut victum. Sen. S. 5. *Hy heeft niet een soldaat, of hy walgt van den oorlog, of hy is verslagen.*)

FĀSTĪDĬŬM, ĭī. n. Hor. S. 2. 4. 78. *Walging, walg, of afkeer van eeten.*

Fastidium stomachi. Cic. F. 2. 16. Cibi. Cic. I. R. 1. 17. Celf. 2. 7. In cibis. Plin. H. 6. 7. Ciborum. Columella. 6. 34. *Walging, of afkeer van spyzen.*

Fastidium. Sen. N. Q. 3. 18. *Lekkerheit, viesheit, zatheit.*

Illis fastidium pro facetiis procedit. Gell. 15. 8. *Viesheit is by hem lekkerheit, of aardigheit.*

Fastidium domesticarum rerum. Cic. Fin. 1. 3. *Afkeer, weerzin, of kleinachting voor de dingen van zyn land.* Audiendi. Cic. opt. or. 4. *De keurlykheit, of scherpheit van 't gehoor.* Verborum. Quintil. I. O. 8. 3. *Walg, afkeer, weerzin, of tegenzin van woorden.*

Omnis stultitia laborat fastidio sui. Sen. E. 99. *Alle dwaasheit, of zotheit heeft een afkeer, of walg van zich zelf.*

Fastidium tuum illo usque procedet, ut ex duobus æque justis comatum malis. Sen. E. 66. *Uwe keurlykheit, of viesheit zal zoo verre gaan, dat gy van twee even eerlyke luiden dien liefst zult hebben, die een pruik draagt.*

Voluptatibus maximis fastidium finitimum est. Cic. de Or. 3. 25. *De grootste vermakelykheden eindigen met walging.*

Fac te fastidii plenum. Plaut. M. G. 4. 2. 43. *Houd, of toon u heel koeltjes, zeer afkeerig, of als of gy 'er geen zin in had.*

Oratio etiam ad nostrum fastidium nitida. Sen. E. 58. *Een rede zelf bequaam om onze keurlykheit te voldoen.*

Mihi cunctarum subeunt fastidia. Ovid. Her. 16. 97. *Ik kryg een walg, of afkeer van al de vrouwen.*

Nescis fastidia Romæ. Mart. 1. 4. 3. *Gy kent de zinnelykheit, of viesheit der Romeinen niet; gy weet niet hoe nauwkeurig en scherp de Romeinen van alle schriften oordeelen.*

Fastidium. Cic. de Or. 3. 25. Hor. E. 2. 2. 108. *Verachting, versmading, verontwaerdiging, trotsheit, opgeblazenheit, spytigheit, bitsheit, barsheit, norsheit.*

Pati fastidia alicujus. Virg. E. 2. 15. *Iemants verachting, versmading, of verontwaerdiging verdraagen, dulden, lyden, of uitstaan.*

In cædem vertunt fastidia prædæ. Claud. Eu. 1. 251. *Na dat ze 't rooven moede zyn, zetten ze het op moorden.*

(Fastidium oculorum. Cic. F. 2. 16. *Het leed onzer oogen, iemant die wy niet zien, of luchten mogen.*

Sectus flagellis ad præconis fastidium. Hor. Ep. 4. 12. *Gegeesselt tot dat de Schout zeide dat het genoeg was.*)

FĀSTĪGĀNS, antis. omn. gen. Sil. 5. 38. *Scherpende, spitzende, puntende, puntig, of scherp maakende.*

FĀSTĪGĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 17. 14. *De punt, of 't scherpe eind van den griffel, dat men in de kloove van den stam steekt.*

(FĀSTĪGĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 13. 11. *Verheven, spits oploopende.* De superl. Fastigatissimus staat by Sidon. E. 1. 9: 2. 4: 8. 13.

Fastigatus diademate. Sidon. 2. 5. *Een kroon op het hoofd hebbende, gekroont zynde.* Een kroon maakt het hoofd als verheven, doet het hoofd als rijzen, *of* hooger worden.

Pyramides turres sunt in Ægypto fastigatæ. Solin. 32. *De Grafnaalden zyn torens in Egypten spits toeloopende, spits opschietende.*)

FĀSTĪGĬĀTŬS, ă, ŭm. *Afhangende, schuins afgaande, afhellende, of afloopende.* (Gronov. Liv. 1. 38. wil dat men Fastigatus zal schrijven.)

Fastigiata tecta. Liv. 44. 9. Sen. Cont. 1. 6. *Schuins afgaande daken.*

Pavimentum fastigiatum. Vitruv. 7. 4. *Een vloer die aan weêrkanten een weinig afloopt.*

Collis in fronte leviter fastigiatus. Cæs. B. G. 2. 8. 3. *Een heuvel die allengsjes spits oploopt.*

Fastigiatus in acutum cacumen. Liv. 37. 27. In mucronem. Plin. H. 18. 18. *Spits, puntig, of scherp toeloopende gemaakt.*

FĀSTĪGĬŬM, ĭī. n. *De top, spits, het hoogste, of opperste, de kruin,* van een gebouw, berg, enz.

Fastigium ædiculæ. Liv. 35. 41. *Het dak, de top, of 't hoogste, of de gevel van een huisje.*

Fastigia foris. Ovid. Ib. 365. *Het bovenste lystwerk van een deur.*

Fastigium. *Hoogte, verhevenheit, steilte, toppunt, top.*

Fastigia mundi. Manil. 3. 216. *Het toppunt der waereld.*

Summi fastigia tecti ascensu supero. Virg. Æ. 2. 302. Evado ad summi fastigia culminis. Virg. Æ. 2. 458. *Ik klim op de hoogste zoldering, op den hoogsten top, of in 't hoogste van 't huis.*

Fastigium. *De voorgevel van een huis.*

Fastigia suspicit urbis. Virg. Æ. 1. 442. *Hy verwondert zich over de verhevene gevels,* dat is, *huizen van de stad.*

Fastigium. Lucret. 4. 431. *De punt, scherpte, of spits van iets,* als van een degen, grafnaald, enz.

Opus nondum aquæ fastigium æquabat. Curt. 4. 2. 19. *Het werk quam noch niet gelyks het water, of gelyk met het water.*

Sum-

Summissa fastigio planities. Liv. 27. 18. *Een vlakte die beneden een hoogte, berg, of heuvel is.*

Fastigium. *De diepte van een gracht, enz.*

Scrobibus quæ sint fastigia quæras. Virg. G. 2. 288. *Gy moogt vraagen hoe diep de kuilen zyn.*

Operi inchoato tanquam fastigium imponere. Cic. Off. 3. 7. *De laatste hand aan een werk leggen, een werk voleinden, voltrekken, afmaaken*, of *ten einde brengen.*

Fastigium. *Staat, aanzien, waerdigheit, rang onder de menschen, eerentrap.*

Alii ejusdem fastigii cives. Liv. 3. 35. *Andere burgers van gelyken staat, van denzelven staat, van den zelven rang*, of *van diergelyk een slach.*

Huic curatio fastigio suo altior data est. Liv. 2. 27. *Hem is een bediening boven zyn staat gegeeven.*

Ad id fastigium rebus gestis honoribusque Populi Romani Scipio pervenit, ut, &c. seq. subj. Liv. 38. 52. *Scipio is door zyne daaden en de eer die hy van 't Roomsche volk heeft ontfangen tot zulk een trap van grootheit opgestegen, dat, enz.*

Humanum excedit fastigium. Curt. 9. 2. 28. Humano est altior fastigio. Sen. E. 108. *Hy heeft iets boven de mensch*, of *bovenmenschelyks*; *hy heeft iets meer dan de mensch.*

Modo hi, modo illi in summo sunt fastigio. Nep. 25. 10. 2. *Dan zyn eens deeze, dan eens geene op den hoogsten eerentrap*, of *in het hoogste aanzien.*

Fastigium Romanum. Tac. An. 12. 11. 1. *De Roomsche mogentheit, de grootheit, de mogtutheit der Romeinen.*

Hos scit aliquando fastigio suo obstitisse. Sen. Cl. 1. 21. *Hy weet dat deeze voorheene zyn geluk, zyne bevordering*, of *verhooging tegen gestaan hebben.*

Vide in quo me fastigio collocaris. Plin. E. 1. 7. 1. *Zie tot hoe hoogen trap van eer gy my verheven hebt.*

Pari fastigio stetit in utraque fortuna. Nep. 25. 14. 2. *Hy heeft de zelve grootmoedigheit*, of *standvastigheit des gemoeds in voor- en tegenspoed behouden.*

Eo fastigio dignissimus. Curt. 4. 1. 16. *Zulk een grooten staat waerdig, wel verdienende*, of *bequaam om zulk een waerdigen amt te bekleeden.*

Ostendat in isto invidioso fastigio suo trementes & attonitos. Sen. E. 94. *Dat hy ons die luiden in deezen staat van hoogheit, dien men hen misgunt, bevende en ontsteld voor oogen stelle.*

In fastigio eloquentiæ stetit Cicero. Quintil. I. O. 12. 1. *Cicero heeft de welsprekendheit in haare volmaaktheit*, of *in den hoogsten trap van volmaaktheit bezeten, Cicero was volkomen welsprekend.*

Pro fastigio rerum, oratione etiam magnifica facta. Liv. 6. 20. *Hebbende ook wegens de waerdigheit der stoffe, een hoogdraavende rede gevoert.*

Ex maximo fastigio ad extrema dejectus. Sen. N. Q. Præf. 4. *Van het toppunt der eere in den afgrond van verachting gestort.*

Summi fastigii vocabulum. Tac. An. 3. 56. 2. *Een woord dat een oppergezagh*, of *oppermogentheit te kennen geeft*, als Rex, *enz.*

Multarum rerum inopia laborant magna fastigia. Sen. B. 6. 30. *De Grooten, Vorsten*, of *Magtigen ontbreeken veele dingen*, of *hebben gebrek aan veele dingen.*

Summa sequar fastigia rerum. Virg. Æ. 1. 346. *Ik zal de voornaamste zaaken doorloopen.*

Ductæ summa ad fastigia noctes. Manil. 4. 254. *Nachten die men tot den dag toe met waken heeft doorgebragt.*

(FĀSTĪGO, ās, āvi, ātum, āre. *Spits opschieten*, of *toeloopen.* Africa fastigat se molliter. Mel. 1. 4. *Afrika loopt*, of *schiet allengskens spits toe.*

Frumenta verno tempore fastigantur in stipulam. Plin. H. 18. 7. *Het koorn schiet in de lente spits tot halmen*, of *stoppelen op.*)

FĀSTŌSŬS, ă, ŭm. Petron. 90. Mart. 10. 13. 7. *Hoogmoedig, opgeblazen, hovaerdig, groots, bars, vermetel, trots, verwaant.*

Fastosus. *Prachtig, heerlyk, groots.*

Fastosa domus. Lucan. Pis. 107. *Een prachtig huis.*

FĀSTŬS, ūs. m. *Pracht, trots, praal, ydele eer, opproncking, heerlyke toestel, praalvertoon.*

Alios legere ad fastum parentes. Hor. S. 1. 6. 95. *Zich andere vooronders maaken om 'er meê te pronken, dat is, andere ouders valschelyk de zyne roemen om van staat*, of *grooten huize te schynen.*

Gravitas fastu jucunda modesto. Claud. Mall. Conf. 247. *Deftigheit die aangenaam is door een zedige grootmoedigheit.*

Fastus. Virg. Æ. 3. 326. *Trotsheit, hovaerdye, hoogmoed, opgeblazentheit, vermetelheit, verwaandheit, barsheit.*

Alicui fastum facere. Petron. 56. *Zich trots tegens iemant aanstellen, iemant verachten*, of *verachtelyk handelen.*

Ad hunc fastum pervenit venter delicatorum, ut, &c. Sen. N. Q. 3. 18. *De lekkere buiken*, of *wellustige menschen zyn tot dien trap van overdaad*, of *wellust gekoomen, dat, enz.*

FĀSTŪS, ā, ūm. *Als men recht doet, als men recht- of zitdagen houd.*

Fastus dies. Ovid. F. 1. 48. Liv. 1. 19. *Een rechtdag*, of *zitdag.*

FASTŪS, ūum, m. plur. Zie boven Fasti.

(Nec meus Eudoxi vincetur fastibus annus. Lucan. 10. 187. *Myne verbetering van het jaar zal niet wyken voor de tydboeken van Eudoxus.* Servius over Æ. 3. 326. beschuldigt deezen Dichter van een misslag, dat het woord in deeze beteekenisse alleen van de tweede declinatie is: maar wy hebben 'er voorbeelden van in de vierde declinatie.

Lustro imperii acto Quinquennalia fastibus dicentur. Sidon. C. 13. 8. *Als 't vyfde jaar uwer regeringe geeindigt is, stel een feestdag in naar 't getal der jaaren genoemt, en laat dat in de tydboeken aangetekent worden.*

Julius Cæsar, qui fastus correxit. Varr. by Priscian. 6. *Julius Cæsar, die de tydboeken verbetert heeft.*

Sequor nunc Eudoxi, & Metonis, antiquorumque fastus astrologorum. Colum. 9. 14. *Ik volg nu de tydboeken van Eudoxus en Meton, en de oude sterrekundigen.*)

FATA.

FĀTĀLĬS, ĭs. m. & f. ālĕ, ĭs. n. Virg. Æ. 11. 130. Tib. 1. 3. 13. *Noodschikkig, onvermydelyk, door 't noodlot bepaalt*, of *voorgeschikt, gevallig, natuurlyk.*

Fatalis Judex. Hor. O. 3. 3. 19. Sen. Tr. 1. 66. *Een Rechter door 't lot*, of *noodlot gestelt.*

Fatali morte defungi. Paterc. 2. 49. 1. *Een natuurlyke dood*, of *zyn eigen dood sterven.*

Hic annus fatalis est ad interitum hujus urbis. Cic. C. 3. 4. *Dit jaar is noodschikkig*, of *ongelukkig voor deeze stad.*

Hoc fuit illorum utrique fatale. Cic. A. 2. 5. *Dit is ongelukkig*, of *doodelyk voor alle beide geweest.*

Fatalis Scipionibus in Africa gloria. Sen. E. 24. *Den roem in Afrika was voor de Scipioos door 't noodlot geschikt.*

Cæsar cum exercitu fatalem victoriæ suæ Thessaliam petiit. Paterc. 2. 52. 1. *Cæsar is met zyn heir in Thessalien, door 't noodlot tot zyne overwinning geschikt, getrokken.*

Fatalia arva. Virg. Æ. 5. 82. *'t Beloofde land, door 't noodlot toegeschikte landen.*

Fatale damnum. Ulp. Dig. 4. 9. 3. Een

Een noodschikkig ongeval, een ramp die ons buiten onze schuld overkoomt.
Stellæ quæ esse omnium rerum fatales videntur. Gell. 14. 1. *De sterren die het noodlot van alle dingen schijnen te voorspellen.*
Fatales libri. Liv. 22. 9. Suet. J. 79. 3. *De boeken der noodschikkingen*, of *voorzeggingen, boeken daar toekomende dingen in geschreven zyn, de boeken der Sybillen.*
Fatalis dies. *De laatste dag dat men op hooger recht mag beroepen*, naar de taal der Rechtsgeleerden in den Codex. 7. 63. 2.
Fatalis. *Noodschikkig, doodelijk, rampzalig, ongelukkig, elendig, rampspoedig, droevig, dat onheil aanbrengt*, van een oorlog, geschenk, enz. spreekende.
Flaminini adventum velut fatalem sibi horruerat Annibal. Liv. 39. 51. *Hannibal had de komst van Flamininus als iets noodschikkig*, of *ongelukkig voor hem aangezien.*
Fatale Capitolium Gracchis. Flor. 3. 15. 4. *Het Kapitool rampzalig voor de Gracchussen.*
Illis fatalis fuit Ulysses. Hygin. Fab. 141. *De aankomst van Ulysses is ongelukkig voor hen geweest.*
Fatale bellum. Cic. Marc. 10. *Een ongelukkigen, bloedigen*, of *bedroefden oorlog.* Exitium. Phæd. 2. 8. 41. *Een elendige*, of *ongelukkige uitkomst.*
FĀTĀLĬTĀS, ātis. f. *Een noodschikking, een onverwacht voorval*, of *onvoorzien toeval.* Dit woord word maar in 't Wetboek Cod. 4. 66. 1. gevonden.
FĀTĀLĬTĔR. Adv. Ovid. M. 12. 67. *Noodschikkelyk, door noodschikking*, of *nooddwang.*
Omnia ex omni æternitate definita sunt fataliter. Cic. D. 2. 7. *Alles is noodschikkiglyk van alle eeuwigheit vast gestelt.*
FĀTATUS, ă, ŭm. Illi fatatum est urbe potiri. Sall. B. C. 47. *'t Is hem door 't noodlot toegeschikt meester van de stad te worden.* 't Is beter te leezen Illi fatum est.

FATE.

FĀTĔNS, entis. omn. gen. *Bekennende, belydende, openbaarende.*
Fatens amorem. Ovid. M. 9. 560. *Zyn liefde te kennen geevende.*
Oculi fatentes ignem. Ovid. Art. 1. 573. *Oogen vol minnevonken, toelonkingen vol liefde.*
FĀTĔŎR, eris, fassŭs sŭm, fātēri. *Bekennen, toestaan, toestemmen, belyden, toegeeven.*
Fateri aliquid. Cic. F. 10. 23. of de aliqua re. Cic. Ant. ir. in exs. 7. *Iets bekennen, belyden, toestaan, toestemmen*, of *toegeeven.*
Non me pudet fateri nescire quod nesciam. Cic. T. Q. 1. 25. *Ik schaame my niet te bekennen*, of *niet te weeten, dat ik niet weet*, of *onkundig te zyn, waar van ik onkundig ben.*
Fatetur se debere. Cæs. B. C. 3. 20. 3. *Hy bekent dat hy 't schuldig is.*
Multa sunt vota, quæ etiam sibi fateri pudet. Sen. B. 6. 38. *Men doet veele geloften die men zich zelf schaamt.*
Fortuna istam laudem tuam esse totam & propriam fatetur. Cic. Marc. 2. *'t Geluk laat deeze eer u geheel en al over*, of *betwist u deeze eer niet.*
Aliquid alicui fateri. Virg. Æ. 2. 77. *Aan iemant iets bekennen, belyden, verklaaren, openbaaren, zeggen, ontdekken.*
Fateri amorem. Liv. 1. 58. *Zyn liefde ontdekken*, of *openbaaren.*
Non nubis, Proculina, sed fateris. Mart. 6. 22. 4. *Gy trouwt niet, Proculina, maar bekent schuld*, dat is, *gy wischt uwe misdaad niet uit, maar bekent ze*, vermids dat, naar de wet van Julia, het huwelijk de oneerlijke verkeering van te vooren geschied, niet herstellende, dit veel eer een schuldbekentenis, dan een middel was om 'er de straf van te ontgaan.
Te sospite nunquam res Trojæ victas fatebor. Virg. Æ. 8. 471. *Zoo lang gy zult leeven, zal ik de zaak der Trojaanen niet verloren achten, ik zal nooit over den staat der Trojaanen wanhoopen zoo lang gy in 't leven zyt.*
Animum pallore fateri. Ovid. F. 6. 19. *Zyn gemoed door zyne bleekheit ontdekken*, of *zyn gevoelen door zyne bleekheit te kennen geeven.*
Mors sola fatetur quantula sint hominum corpuscula. Juv. 10. 172. *De dood alleen doet de zwakheit des menschen zien*, of *toont hoe zwak de mensch is.*
Victi parere fatentur. Virg. Æ. 12. 568. *De verwonnelingen buigen zich voor den verwinnaar, erkennen dat zy moeten gehoorzaamen.*
Ni dicto parere fatetur. Virg. Æ. 7. 433. *Ten zy hy zyne belofte*, of *zyn woord weigert na te koomen*, of *te houden.*

FATI.

FĀTĬCĂNŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 9. 417. *Die voorzegt, die voorwekt*, of *te vooren verkondigt.*
FĀTĬCĬNŬS, ă, ŭm. Faticinæ sortes. Ovid. M. 15. 436. *Godspraaken, voorzeggingen.*
FĀTĬDĬCŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 1. 8. Virg. Æ. 7. 82. Ovid. M. 3. 348. *Die voorzegt, die het toekoomende te vooren verkondigt.*
(Fatidici libri. Suet. A. 31. 1. *Boeken, waar in voorzeggingen beschreven zyn.*)
FĀTĬFĔR, ă, ŭm. Virg. Æ. 8. 621. Ovid. M. 6. 250. *Doodelijk, dat de dood aanbrengt*, van eenig geweer, enz. spreekende.
FĀTĪGĀTĬO, ōnis. f. *Moeite, arbeid, bezigheit, vlyt die men aanwend.*
Post fatigationem operis. Colum. 1. 8. *Na de moeite aan een werk besteed*, of *om een zaak aangewend.*
Minus afficit sensus fatigatio, quam cogitatio. Quintil. I. O. 1. 12. *De arbeid des ligchaams krenkt zoo veel niet, als die van den geest.*
Fatigatio. Liv. 36. 23. Cels. præf. Curt. 6. 8. 21. *Vermoeitheit, matheit, krachteloosheit, verzwakking, verlies van krachten, vermastheit.*
FĀTĪGĀTŬS, ă, ŭm. abl. Cic. T. 20. Cæs. B. C. 3. 95. 1. Nep. 18. 12. 4. *Moede, vermoeit, afgemat, vermast, verzwakt, ziek.*
Epulis fatigati. Liv. 22. 50. *Vermast door 't brassen.*
Fatigatus ex assidua venatione. Hygin. Fab. 181. *Door 't gedurig jagen vermoeit.* In cursu. Petron. 8. *Moede van 't loopen.* Cæde. Liv. 30. 8. *Moede van doodslaan.* Prælio. Liv. 39. 28. *Afgemat door den slag.*
Fatigati repulsis Ætoli. Liv. 37. 7. *De Etoliënzers misnoegt*, of *getergt, doordien al hunne verzoeken afgeslagen wierden.*
Fatigatus contumeliis singulorum & multitudinis ludibriis. Liv. 41. 10. *Door de lasteringen van elk een en de spotternyen der menigte getergt.*
Ut ætati concederet, a fratre fatigatus. Sall. B. J. 11. *Door zynen broeder gedrongen*, of *ernstig vermaant om den ouderdom te ontzien.*
Fatigato sæpe eadem petendo Senatu. Liv. 42. 18. *Den Raad moede gemaakt hebbende door dikwils de zelve dingen te verzoeken.*
Hersilia precibus raptarum fatigata. Liv. 1. 11. *Hersilia*, de vrouw van Romulus, *moede gemaakt zijnde door de gebeden der geener die geschaakt waren.*
Fortuna indulgendo ei nunquam fatigata. Curt. 8. 3. 1. *'t Geluk nooit moede wordende om hem te begunstigen.*
Prius bello fatigatis Hetruscis. Liv. 4. 37. *De Hetruriërs eerst door den oorlog geplaagt hebbende.*
(Fatigatus. *Verquikt, verfrischt.*

Ludo

Ludo & somno fatigatus. Hor. O. 3. 4. 11. *Door speelen en slaapen verquikt zynde, lang genoeg, of tot genoegen gespeelt en geslaapen hebbende, van speelen en slaapen als moede zynde.)*

FATIGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Vermoeyen, quellen, plaagen, moede maaken, afmatten, Lastig vallen.*

Domini servos ita fatigant, sapientia libidines. Cicero *bij* Augustinus. *De wysheit beteugelt zoodanig de hartstochten, als de Heeren hunne knechten.*

Fatigare equos. Virg. Æ. 1. 320. *De paerden afryden, afjaagen, of den bek afryden.* Cursu cervos. Virg. Æ. 5. 253. *Harten jaagen.*

Quadrupedem ferrata calce fatigat. Virg. Æ. 11. 714. *Hy jaagt zyn paerd lustig aan, of hy geeft zyn paerd de spooren.*

Senectus nervorum firmitatem fatigat. Sen. Cont. 1. proœm. *De ouderdom verzwakt de zenuwen.*

Fatigare socios. Virg. Æ. 4. 572. *Zyn makkers tot den arbeid aandryven, aanporren, aandringen, of aanzetten.*

Hunc neque viæ labor, neque operis fatigaverat. Liv. 44. 38. *Noch de moeyelykheit van den weg, noch zyn aangewenden arbeid hadde hem vermoeit.*

Olli remigio noctemque diemque fatigant. Virg. Æ. 8. 94. *Zy roeyen dag en nacht.*

De eodem plura enumerando fatigat lectores. Nep. 6. 2. 1. *Hy vermoeit de lezers met lange uitbreidingen over de zelve zaak te maaken.*

Vos nulla fatigat cura diu majora petens. Claud. Prob. & Ol. 64. *Men houd u nooit lang op wanneer gy zaaken van belang verzoekt.*

Dextram osculis fatigare. Tac. An. 15. 71. 1. *De rechterhand met kussen vermoeyen, of duizendmaal kussen.*

Fatigare aliquem. Quintil. I. O. 3. 11. *Iemant moeyen, plaagen, quellen, lastig, of moeyelyk vallen, moeiten aan doen, of verwekken, de voet dwars zetten, overdwarssen, dwarsboomen, spel - of veel te doen maaken.* Hostem levibus prœliis. Liv. 27. 13. *Met den vyand schermutzelen, of den vyand met schermutzelen moede maaken.*

Fatigare aliquem. Plaut. Cist. 4. 2. 12. *Iemant door een verzoek, of vraagen lastig vallen, moeyelyk vallen, moede maaken, hard by iemant ergens om aanhouden, iets sterk van iemant verzoeken.* Hor. O. 1. 2. 26. voegt 'er prece, Liv. 9. 20. en Justin. 1. 4. 10. precibus, en Liv. 37. 1. interrogationibus by.

Fatigabat precibus, ut, &c. seq. subj. Liv. 35. 35. *Hy hield niet op hem te bidden, of te verzoeken, dat, enz.*

Aliquem sibi votis fatigare. Mart. 7. 59. 3. *Iemant door kracht van gebeden, of ernstige verzoeken aan zyn zyde brengen.*

Fatigare questu superos. Val. Flacc. 7. 311. *De hemel door klagten lastig vallen.*

Marium fatigantem de profectione domum dimittit. Sall. B. J. 73. *Hy geeft Marius verlof naar huis te mogen trekken, die 'er by hem lang om aangehouden had.*

Quid mea de fraude Deum fatigas? Prop. 2. 16. 3. *Waarom maakt gy Godt over myn bedrog moede? of waarom klaagt gy Godt wegens myn bedrog?*

Diu noctuque fatigare animum. Sall. B. J. 70. *Zyn geest nacht en dag vermoeyen, in overdenkinge houden, of door bespiegelingen moede maaken.*

Fatigare se vino & libidinibus. Sen E. 59. *Zich door den wyn en de wellust bederven, zyn gezontheit door een ongebonde leven krenken, zyn krachten door zuipen en wellusten uitputten.*

Fatigat me fortuna. Virg. Æ. 6. 533. Tib. 4. 1. 182. *Ik worstel met het geluk, 't geluk is my tegen, of wangunstig.* Mora longa. Ovid. Am. 2. 2. 23. *Dat lang wachten valt my verdrietig, of doet my myn gedult verliezen.*

Res secundæ sapientium animos fatigant. Sall. B. C. 11. *Voorspoed helpt wyze mannen aan 't wankelen.*

Cœlum fatigas sordido perjurio. Phæd. 4. 20. 9. *Gy tergt den hemel door uwe schandelyke meinedigheit.*

Spe laudum corda fatigat. Sil. 1. 63. *Hy wekt de gemoederen op, moedigt, of prikkelt ze aan door hoope van lof, of eere.*

Noctes de me fatiges. Prop. 4. 12. 77. *Denk gansche nachten om my.*

Fatigare tubas. Juv. 6. 442. *De trompetten steeken, op de trompetten blaazen.* Æra. Juv. 6. 442. *Koper slaan.*

Lolium tribulique fatigant triticeas messes. Ovid. M. 5. 485. *Het onkruid en distelen verstikken, of bederven het koorngewas.*

FATILOQUUS, a, um. Liv. 1. 7. *Die het toekomstige voorzegt, of voorspelt.*

FATISCO, is, iscĕrĕ. *Splyten, ryten, scheuren, barsten, klieven, gaapen,* van een dorschvloer, enz. spreekende.

Cœli fatiscentis fulgores. Sen. E. 94. *De blikzemstraalen van den opbarstenden hemel.*

Navis rimis fatiscit. Virg. Æ. 1. 127. *Een schip dat lek word, dat scheurt, of daar een scheur in koomt.*

Ora fatiscunt vulneribus. Claud. R. P. 425. *Myn aangezicht is heel gevilt, of vol sneeden, is gansch opgesneden.*

Saxis solida æra fatiscunt. Virg. Æ. 9. 809. *Het vaste kopere schild is door de geworpe steenen ingebogen.*

Fatiscere. Plin. H. 11. 16. *Moede, flaauw, of magteloos worden, verflauwen.*

De labore partus venter fatiscit. Gell. 12. 1. *De buik is magteloos, of afgemat van den arbeid.*

Tellus hæc manibus jactata fatiscit. Virg. G. 2. 249. *Deeze aarde krumelt in 't handelen.*

Camelus in longiori itinere sine calceatu fatiscit. Plin. H. 11. 45. *Een kemel zonder beslag word op een lange reize afgemat.*

Solum ejusmodi segetibus fatiscit. Colum. 2. 14. *Zulk een slach van zaaden putten, of mergelen 't land uit.*

Mens expugnata fatiscit. Stat. Th. 4. 187. *Een vermoeide geest verslapt, of word laf.*

Fatiscit chelys. Stat. S. 4. 4. 33. *De snaaren van de luit worden slap.*

Fatiscere. Corn. Gall. E. 1. 57. *Verzwakken, afneemen, vervallen, van ouderdom verzwakt zyn.* Lucretius 3. 459. voegt 'er Ævo by.

Delubra & simulacra fessa fatiscuntur. Lucret. 5. 309. *De tempels en beelden vervallen van ouderdom.*

Femina fatiscit post annum septimum. Colum. 7. 3. *Het wyfie krygt na 't zevende jaar geen jongen meer.*

FATU.

FĀTŬĒ. Adv. Quintil. I. O. 6. 5. *Zottelyk, gekkelyk, dwaaslyk, bottelyk, zot, gek, dwaas, bot.*

Non faciam tam fatue. Mart. 4. 72. 4. *Ik zal zoo zottelyk niet doen.*

FĀTŬĪTĀS, ātis. f. Cic. I. R. 2. 32. *Zotheit, gekheit, dwaasheit.*

FĀTŪM, i. n. Cic. D. 1. 55. *Het noodlot, de onvermydelyke noodzwang, of noodschikking aller dingen.* Zekere gesteldheit der sterren, gelyk de Heidenen en Sterrewikkers zeggen, waar onder zaaken, of persoonen voortgebragt, of geboren worden, die in hun een neiging te weege brengt, en hen noodzaakt iets te doen, of te lyden.

Si fatum tibi est ex hoc morbo convalescere. Cic. Fat. 12. *Zoo 't uw noodlot is van deeze ziekte op te koomen.*

Fa-

Fatum est condere eum oppidum ibi. Hygin. Fab. 178. *'t Is zyn noodlot om daar ter plaatze een stad te bouwen.*

Prædicere quo quis fato natus sit. Cic. D. 1. 1. *Voorzeggen onder wat noodlot iemant geboren is.*

Fatum. *De staat, gestieltheit, 't lot der menschen.*

Nostro fato mortalis non est ille syderum fulgor. Plin. H. 2.8. *Die glansch der sterren is ons lot van sterffelykheit niet onderworpen*, of *vergaat niet gelyk wy.*

Fatum. Tib. 2. 5. 16. *Het toekoomende, het toekomstige, toekomstige dingen.*

Canere fata. Cic. D. 2. 47. Virg. Æ. 3. 444. Hor. O. 1. 15. 4. *Toekomstige*, of *aanstaande dingen voorzeggen*, of *voorspellen.*

Fata. Justin. 14. 5. 6. Virg. Æ. 5. 703. *De godspraken, de voorzeggingen*, van Jupiter, Themis, der Sybillen, der Wigchelaaren, enz.

Fatum. Virg. Æ. 1. 6. *De goddelijke wil, Gods besluit, Gods voorzienigheit.*

Præbere se fato. Sen. Prov. 5. *Zich aan de goddelyke geleiding*, of *voorzienigheit overgeeven.*

Libens fatum excepisti. Tac. Ag. 45. 5. *Gy zyt gewillig gestorven, gy hebt u gaerne de nootzaake om te sterven onderworpen.*

Fatum. Virg. Æ. 3. 375. *De draad*, of *loop van ons leven.*

Implere ætatis fata diurna. Ovid. Her. 6. 36. *Maar eenen dag leeven.*

Ut diu vivas, fato opus est; ut satis, animo. Sen. E. 93. *Om lang te leeven heeft men de voorschikking; om genoeg te leeven, kloekmoedigheit van noden.*

Præcipere fata veneno. Flor. 3. 9. 4. *Zyn dood door vergif verhaasten, zich met vergif ombrengen.*

Unius sæculi fata componere. Sen. Marc. 26. *Alles onderzoeken wat in een eeuw is geschied.*

Hos cape fatorum comites. Virg. Æ. 2. 294. *Neem deeze tot medgezellen uwer levensgevallen.*

Pari fato Clodia usa est. Cic. Consol. p. 1439. *Klodia heeft het zelve lot gehad, is het zelfde overgekoomen.*

Fatum. Tib. 2. 5. 77. *Een ongeluk, ongeval, ramp, rampspoed.*

Cur non omnes fatum illius una exsecuti sumus? Cic. Att. 9. 12. *Waarom hebben wy niet allen gezamentlyk zyn lot, ongeluk*, of *ramp beproeft, gehad, geleden*, of *ondergaan? Waarom zyn wy met hem niet in 't zelve ongeval gestort?*

Fatum suum queri. Cæs. B. G. 1. 39.

4. De fato suo queri. Sen. E. 110. *Zyn lot beschreyen, over zyn noodlot klaagen.*

Omnia nos undique fata circumstant. Cic. A. 10. 10. *Van allen kanten worden wy met allerlei rampen bedreigt.*

Nulla providentia fatum imminens moveri potuit. Liv. 25. 16. *Men heeft door geen voorbehoeding het dreigend ongeval konnen afwenden.*

Meo fato omnes amici mei corruerunt. Cic. Fr. 1. 4. *Al myne vrienden zyn in myn ongeluk ingewikkelt, zyn door myn ramp*, of *ongeval bedorven.*

Instat fatum mihi triste. Hor. S. 1. 9. 29. *Ik word van een droevig ongeval gedreigt, my hangt een deerlyke ramp over 't hoofd.*

Jam fatum extremum Reipublicæ venit. Cic. A. 3. 14. *Nu staat het Gemeenebest op zynen ondergang, nu staat het uiterste verderf van 't Gemenebest voor de deur, nu is 't einde van de Republyk gekoomen*, of *van den Staat voorhanden.*

Fatum. Cic. A. 1. 4. *De dood*, geweldige, *of* natuurlijke.

Post fata Sichæi. Virg. Æ. 4. 20. *Na de dood van Sicheus, na dat Sicheus was gedood*, of *omgebragt.*

Fato perire. Virg. Æ. 4. 696. Justin. 9. 8. 3. Mori. Prop. 3. 19. 33. Cedere. Liv. 26. 13. Fungi. Quintil. I. O. 5. 7. Concedere. Plin. P. 11. 4. Tac. An. 2. 71. 2. Exstingui suo fato. Cic. Cl. 96. *Een natuurlyke dood*, of *zyn eigen dood sterven.*

Dum fata sinunt. Tib. 1. 1. 83. Dum nos fata sinunt. Prop. 2. 12. 12. *Terwyl wy het konnen doen, zoo lang wy in staat zyn om het te doen.*

Omnia fatis Cæsaris ire videt. Lucan. 4. 143. *Hy ziet dat het Cæsar alles voor wind*, of *naar wensch gaat.*

Advenit dies qui fatum rebus condat humanis. Lucan. 7. 132. *De dag is gekoomen die de regeering der waereld zal vaststellen*, of *die 's waerelds zaaken bepaalen zal.*

Trajicit & fati littora magnus amor. Prop. 1. 19. 6. *Een vierige liefde streeft het levensperk voorby*, of *blyft ons by tot de dood.*

Illa dies fatum mihi duxit. Ovid. Her. 5. 33. *Die dag heeft my deeze rampen toegebragt.*

Huic misero fatum dura noverca fuit. Prop. 2. 1. 87. *Een harde, strenge*, of *wreede stiefmoeder heeft deeze ellendigen de dood aangedaan, heeft deezen rampzaligen in 't graf geholpen.*

Phrygiæ fatum componere. Prop 3. 11. 65. *'t Verlies*, of *de ondergangk van Phrygiën veroorzaaken.*

(Fato suo mori. Liv. 9. 18. *In een veldslag sneuvelen*, en overzulks *een geweldige dood, maar zonder schade van 't Gemeenebest, sterven.* Hy voegt 'er terstond by Publico discrimine.

Fatum novum. *Een grooten, ongemeenen, ongewoonen, en byna ongehoorden zegen*, of *voorspoed.*

Exempla novorum fatorum transi. Juv. 7. 190. *Gaa voorby*, of *slaa over de voorbeelden van ongewoonen*, of *ongehoorden voorspoed.*

Dedisse homini novum fatum. Pacat. P. Theod. 37. *De menschen eenen grooten, ongewoonen*, of *ongehoorden zegen gegeeven hebben.* Zie Turneb. Advers. 27. 2.

FĀTUS, a, um. *Die gesproken*, of *die iets gezegt heeft.*

Vix ea fatus erat. Virg. Æ. 12. 650. *Hy had dat nauwelyks gezegt.*)

FĀTUŎR, aris, ari. Justin. 43. 1. 8. *Gek, zot, dwaas, onzinnig, uitzinnig, krankzinnig*, of *buiten westen zyn.*

Desine fatuari. Sen. Ἀποκολ. *Staak uwe dwaasheden*, of *zotheden, word wys.*

FĂTŬUS, a, um. Cic. Dej. 7. Varr L. L. 5. 7. *Een gek, dwaas, uitzinnige, plompaart, een onhebbelyk, buitensporig*, of *onbeschoft mensch.*

Fatui mores. Plaut. Trin. 2. 2. 18. *Zotternyen, dwaasheden, uitsporigheden, ongerymdheden, onhebbelykheit, gekke sinipen.*

Fatua quæstio. Sen. Contr. 7. 4. *Een dwaaze, belachelyke*, of *ongerymde vraag.* Sententia. Sen. Contr. 7. 5. *Een zot, gek, dwaas*, of *buitensporig gevoelen.*

Fatuus. *Een gek, zottebol, slechthoofd, een onnozel mensch.*

Hoc illi fatuo maxima lætitia est. Catul. 83. 2. *Dat behaagt dien slechthoofd geweldig*, boertende, *dat is bolt dien gek byster.*

Fatuus. Mart. 12 53. 8. *Bot, dom, plomp, boersch, ongeschikt, onhebbelyk.*

Fatuus. *Laf, smaakeloos, onsmaakelyk, dat geen smaak heeft*, van 't eeten spreekende.

Fatua beta. Mart. 13. 13. *Een smaakelooze beet.* Placenta. Mart. 11. 32. 8. *Een onsmaakelyke koek.*

FAUC.

FAŪCĒS, ium. f. plur. Hor. S. 1. 2. 114. *De keel, strot, gorgel.* Men vind d'ablativus singulatis Fauce by Horatius Ep. 14. 4. Ovidius Her. 9. 98. Phædrus 1. 8. 4. en Martialis 7. 36 6.

Ægris faucibus exuberat gravis halitus.

litus. Perf. 3. 89. *Uit de keel der zieken koomt een stinkenden adem.*

Fauces exasperare. Plin. H. 23. 4. Cels. 1. 3. *De keel schor*, of *heesch, maaken.*

Fauces. Ovid. Her. 9. 85. *De kaaken, muil, smoel, bek*, of *mond van een dier.*

Vini sextarium faucibus infunde. Colum. 6. 6. *Giet hem een pint wyn in de keel*, of *in den muil*, van ossen spreekende.

Tunc fauce improba latro incitatus. Phæd. 1. 1. 3. *Het moorddier toen door zyne vraatgierigheit aangezet zynde*, van een wolf spreekende.

Fauces macelli. Cic. P. Q. 6. *De ingangk van de hal.* Portus. Cæs. B. C. 3. 39. 2. Liv. 24. 33. *De mond van de haven.* Saltus. Liv. 22. 4. *De ingangk van 't bosch.* Vallis. Liv. 27. 18. *De toegang van een dal.* 't Is by Cato de R. R. c. 38. *De mond van een oven.*

Fauces. Liv. 29. 32: 32. 14. *De engte, straat*, of *'t nauw, alwaar men van 't eene land naar 't andere vaart*, gelijk de Straat van Gibraltar, de Hoofden tusschen Kalais en Doevres.

Fauces Græciæ. Cic. Rull. 2. 32. Syriæ. Curt. 3. 8. 13. *De engte, 't nauw van Griekenland, van Syrien.*

Fauces. *Een engte, een straat, een nauwte, een arm van de zee.*

Fauces Hellesponti. Liv. 37. 9. *De engte, de straat*, of *'t nauw van den Hellespont.*

E faucibus angustis panditur mare. Liv. 28. 30. *De zee is*, of *loopt daar smal.*

Fauces. Hirt. B. Al. 64. 5. *De mond van een stroom.*

Evomit se Nilus multis faucibus in Ægyptum. Plin. H. 5. 9. *De Nyl ontlast zich door veele monden in de Egyptische zee.*

Manifesto faucibus teneor. Plaut. Cas. 5. 3. 4. *Men zet my vast, men brengt my in 't nauw, ik ben gevangen, ik ben klaarlyk overtuigt, ik ben betrapt.*

Faucibus premi. Cic. Clu. 31. *Zeer geprangt, benauwt, gedrukt*, of *gedrongen worden.*

Catilina cum exercitu faucibus urget. Sall. B. C. 52. *Katilina is met zyn leger zeer dichte by ons*, of *is ons met zyn leger op de hielen.*

Hanc urbem ex suis faucibus ereptam esse luget. Cic. C. 2. 1. *Hy berst van spyt dat hem deeze stad ontsnapt is, dat deeze stad uit zyne handen is gerukt.*

Crucior mihi bolum tantum ereptum esse e faucibus. Ter. H. 4. 2. 6. *Het spyt my geweldig*, of *het is my van herten leed, dat ik zulk een schoonen buit my heb laaten ontsnappen*, of *ontglippen.*

Timarchides premit fauces defensionis tuæ. Cic. V. 3. 76. *Timarchides ontneemt u alle middel van verweering.*

Urbs erepta e fati faucibus. Cic. C. 3. 1. *Een stad uit de kaaken van 't verderf gerukt*, of *op het oogenblik van haaren ondergang gered.*

Arebant flumina siccis faucibus. Virg. G. 4. 428. *De stroomen waren in hunne boezems uitgedroogt.*

FAUCIA tribus. Liv. 9. 38. Alex. G. D. 1. 19. *De Fauciaansche wyk.* 't Wierd als een quaad voorteken gehouden wanneer ze eerst stemde.

FAVE.

FĀVENS, entis. omn. gen. Virg. G. 1. 18. *Gunstig, genegen, voordeelig, begunstigend, behulpzaam, 't geen helpt, behulpig*, of *gunstig is, dat hulp toebrengt.*

Favens innocentiæ. Sen. Cl. 1. 20. *De onnozelheit begunstigende*, of *den onschuldigen gunstig zynde.* Miseriæ. Sen. Cl. 2. 6. *Gevoelig over de elende*, of *den elendigen behulpzaam zynde.*

Venti faventes. Ovid. M. 15. 49. *Gunstige*, of *goede winden.*

Addebat veris multa faventis amor. Ovid. Tr. 4. 3. 58. *De liefde deede hem veel meer zeggen dan waar was*, of *als 'er aan was.*

FĀVENTIĀ, æ. f. Accius bij Non. 3. 93. *Aandacht, aandachtigheit, gunstig gehoor.*

FĀVENTIĀ. æ. f. *Fayance.* Daar zijn drie steden van deezen naam: een in Italien, Sil. 8. 585. Plin. H. 3. 1. een in Spanjen, Plin. H. 3. 3. een in Provence. 't Gebakke aardewerk (het Delfs gelijk) koomt uit de eerste.

FĀVENTĪNŬS, ā, ūm. Plin. H. 3. 15. *Van Fayance, te Fayance geboren.*

FĀVEŌ, ēs, fāvi, fautūm, fāvērĕ. alicui. Ter. E. 5. 3. 7. *Iemant begunstigen, genegen*, of *gunstig zyn.*

Favere sibi. Sen. B. 5. 10. *Veel van zichzelven houden, zichzelven vleyen, groote gedachten van zichzelven hebben.*

Favere alicui. Cic. Cl. 97. of rebus alicujus. Cæs. B. C. 1. 28. 1. *Iemant gunstig zyn, toegedaan zyn, gunst bewyzen, iemants belang*, of *zaak voorstaan.* Honori. Cic. Pl. 8. Laudi. Cic. F. 1. 7. Gloriæ alicujus. Cic. Lig. 3. *Iemants eer, lof, luster bevorderen*, of *voortzetten.*

Favere alicui sententiæ. Cic. T. Q. 1. 23. *Eenig gevoelen gunstig zyn, toestemmen, goedkeuren, aanneemen, omhelzen, volgen, voorstaan, verdedigen.* Suo dolori. Ovid. Am. 2. 5. 11. *Zich in droefheit uitlaaten, zyn droefheit den toom vieren*, of *niet matigen.*

Favere alicui vapulanti. Petron. 56. *Met genoegen aanschouwen dat iemant slagen krygt, iemant die geslagen word het gunnen.*

Porsenna, cujus pœnæ favebat, gloriæ invidit. Sen. E. 66. *Porsenna heeft den roem van hen, dien bij gaerne zoude gestraft hebben, benyd.*

Faveo laudibus istis. Ovid. Her. 17. 127. *Ik neem die lofredenen aan, ik hoor met genoegen dien lof aan.*

Galli silentio noctis, ut ait Ennius, favent faucibus. Cic. D. 2. 26. *De haanen, gelyk Ennius zegt, kraayen niet, om de stilte des nachts te begunstigen.*

Vero favere. Manil. 5. 409. *De waarheit gunstig zyn, verdedigen, voorstaan.*

Paci favetur. Sen. Th. 3. 438. *Men neigt tot vrede, men is tot vrede genegen*, of *gezint.*

Operi favent. Ovid. M. 15. 367. *Zij bevlytigen hun werk, zy werken naerstig, zy spoeyen lustig met hun werk.*

Iisdem faverat armis. Ovid. M. 13. 576. *Hy had de zelve zyde gehouden.*

Hæc terra favet frumentis, Baccho. Virg. G. 2. 228. *Dat is goed koornland, goed wyngaardland; koorn en druiven groeyen zeer wel op dit land.*

(Non magis mihi faveo in amicitia tuenda quam tibi. Cic. F. 3. 6. *Ik verschoone my zelven niet meer dan u in het nakoomen der plichten, die onze vriendschap zullen bestendig maaken. Ik wensch dat wy beide even zeer mogen waarneemen de plichten die onze vriendschap zullen bevestigen.*

Favere linguis. Cic. D. 2. 40. Ore. Virg. Æ. 5. 71. *Stilzwygen, den mond houden.* Het stilzwygen wierd overluid met deeze woorden geboden aan allen die den Godsdienst bywoonden. Zoo verklaart het Seneca V. B. 26.

Favere linguis. Ovid. F. 1. 71. Lingua. Tib. 2. 2. 2. *Zich onthouden van onbetamelyke woorden, van woorden die qualyk konnen geduid worden.* Ovid. F. 1. 72. Tib. 2. 2. 1. en Festus In faventia verklaaren het zoo. Hor. O. 3. 14. 11. zegt Male ominatis verbis parcere.

Favere. *Toejuichen, een teken van genoegen geeven.*

Cum illi populus favisset. Lampr. Comm. 15. *Als het volk hem toegejuigt hadde*, of *een teken gegeeven hadde dat het voldaan was.*

Favetur. Cic. de Or. 2. 51. Off. 2. 13. *Men*

Men is genegen, gunstig, men heeft genoegen.)

FAVI.

FĀVĪLLĂ, æ. f. Ter. Ad. 5. 3. 60. Virg. Æ. 3. 573. *Gloet, heete asch.*
Favilla. Prop. 2. 1. 87. *De asch van een dooden.*
Sparges lacryma favillam amici. Hor. O. 2. 6. 23. *Gij zult met uwe traanen de assche van uwen vriend besproeyen, of gij zult het graf van uwen vriend met traanen bedauwen.*
Ardentes favillæ. Mart. 1. 43. 5. *Gloeyende, brandende, gevonkte, of glimmende koolen.*
Favilla. Stat. S. 2. 1. 1. *Het vuur, de vlam.*
Favilla. *De rook, de damp van een vuur.*
Scinditur in duas partes favilla. Ovid. Tr. 5. 5. 36. Scindit se discors favilla. Sen. Oe. 2. 323. *De rook schift, scheid, of verdeelt zich in tweên.*
Late differre favillam. Lucret. 2. 674. *Zyn vlammen wijd verspreiden.*
Nigra favilla. Colum. 10. 354. *Roet, schoorsteenroet.*
Hæc est venturi prima favilla mali. Prop. 1. 9. 18. *Dit is de eerste vonk van 't aanstaande ongeval.*
FĀVĪLLĀCĔŪS, ă, ūm. Fuligo favillacea. Solin. 35. *De rook, of smook der assche.*
FĀVĪSSÆ, ārūm. f. plur. Varr. *bij* Gell. 2. 10. *Onderaardsche kelders, of gewelfzels,* waar in men de beelden en andere tempelgiften bergde, als de gebouwen verongelukten.
‡ FĀVĪTŌR, ōrĭs. m. Plaut. Am. prol. 78. Lucil. *bij* Non. 2. 326. *Begunstiger, voorstander.*

FAUN. FAVO.

FAŪNŪS, i. m. Cic. D. 1. 45. *Een Woudgod, Boschgod.*
FĀVŌNĬŪS, ĭi. m. Cic. A. Q. 4. 33. Hor. O. 1. 4. 30. *De zuidweste wind.*
Hic favonius serenus est, isthic auster imbricus. Plaut. Merc. 5. 2. 35. *Hier is de zuidwestewind helder, daar de zuidenwind regenachtig.*
FĀVŌR, ōrĭs. m. Cic. Q. R. 10. *en bij* Quintil. I. O. 8. 10. Virg. Æ. 5. 343. Hor. O. 4. 8. 26. *Gunst, genegenheit, zucht, liefde.* (Dit woord begon eerst ten tijde van Cicero gebruikt te worden. Daarom verzacht hy het met de spreekwijzen, Ut ipsi loquuntur. Sext. 54. en ut hoc verbo utar. Brut. E. 8. en by Quintil. I. O. 8. 3.)
Illum favor habebat. Tac. An. 2. 44. 3. *Hij was in gunst, hij stont wel bij al de waereld.*
Tutus favore alicujus. Ovid. Am. 2. 2. 56. *Die onder iemants bescherming staat.*
Ingenia favor hominum ostendit, favor alit. Sen. Cont. Procem. 10. *De gunst der menschen moedigt, of noopt, en onderhoud de verstanden.*
Carmina plena favoris. Ovid. Tr. 1. 1. 64. *Vaerzen die veel geacht zijn.*
Simplicitas digna favore fuit. Ovid. Her. 2. 64. *Myne eenvoudigheit is medelijden waerdig geweest, heeft gunst, medelijden, of verschoning verdient.*
Favor. Vitruv. Præf. 1. *Genegentheit, yver, liefde, zucht, trek tot iemant, of tot iemants dienst.*
Præstant & voce & mente favorem. Ovid. M. 15. 682. *Zij hooren ons met een diep stilzwijgen, en groote aandacht.*
FĀVŌRĀBĬLĬS, ĭs. m. & f. ĭlĕ, ĭs. n. Liv. 22. 26. *Gunstig, toegedaan, genegen.* De compar. Favorabilior staat beneden by Plinius.
Favorabilis. Quintil. I. O. 4. 1. *Bemint, geliefd, begunstigt, bezint, gekoestert, getroetelt.*
Vulgo favorabilis. Suet. C. 4. 2. *Van 't volk bemint.*
Ætate & injuria favorabilis. Flor. 4. 4. 4. *Iemant die men wegens zijn jongkheit, of jonge jaaren en geleden ongelijk gunstig is.*
Eloquio favorabilior habitus. Sen. Ir. 3. 2. *Meer bemint door zyne welsprekentheit.*
Adjiciunt magi succo illo perunctos favorabiliores fieri. Plin. H. 20. 8. *De waarzeggers doen'er bij, dat zij die met dat sap zijn besmeert aangenaamer, of behaaglijker worden.*
Oratio favorabilis. Tac. An. 2. 37. 1. *Een behaaglyke, aangenaame, of lieftaalige rede, een rede die wel ingangk vind.*
Causa favorabilis. Ulp. Dig. 38. 9. 1. §. 15. *Een zaak die voorrecht heeft.* Gelijk de zaaken der Kerken, der weduwen, der onmondigen; enz, ook van huwelijken, uiterste willen, enz.
FĀVŌRĀBĬLĬTĔR. Adv. Suet. N. 7. 1. Quintil. I. O. 4. 3. *Aangenaam, gunstig, behaaglyk, op een behaaglyke, of aangenaame wyze.*

FAUS.

FAUSTE. Adv. Cic. Mur. 1. *Gelukkiglijk, voorspoediglijk, gelukkig, voorspoedig, heilzaam.*
(FAUSTĪTĀS, ātĭs. Hor. O. 4. 5. 18. *De Gelukzaligheit, de Godin van 't geluk.*)
‡ FAŬSTŬLŬS, ă, ūm. Festus. *Dat gelukkiglijk, of ter goeder uure koomt.*
FAŬSTŬS, ă, ūm. Ter. An. 5. 4. 53. Ovid. P. 3. 2. 80. *Gelukkig, voorspoedig, dat geluk aanbrengt, dat iemant goed, voordeelig, of heilzaam is.*
Erit hæc tibi fausta. Plaut. P. 4. 4. 80. *Die vrouw zal u wel dienen, zal heel goed voor u zijn, of zal met uw zin wel overeenkoomen.*
O nox illa fausta huic urbi! Cic. Fl. 41. *O hoe gelukkig was die nacht voor deeze stad!*
Faustum omen. Liv. 7. 25. *Een goed, gunstig, of gelukkig voorteken.* Tempus. Lucret. 1. 805. *Een goede, gelukkige, bequaame, of gunstige tyd.*
I pede fausto. Hor. E. 2. 2. 37. *Geluk op uw reis, Godt zegen uw voornemen.*

FAUT.

FAŪTŌR, ōrĭs. m. alicujus. Nep. 7. 5. 3. *Iemants begunstiger, of weldoender.*
Fautor alicujus. Hor. S. 1. 10. 2. *Iemants voorstander, beschermer, of verdediger, een die iemants zijde kiest, of volgt.*
Fautor dignitatis alicujus. Cic. F. 12. 25. *Voorstander, of handhaver van iemants waerdigheit, of aanzien.* Laudis alicujus. Cic. Pl. 23. *Een die iemants lof bevordert.*
Cum multos & bonos viros ejus honori viderem esse fautores. Cic. Pl. 1. *Als ik zag dat veele eerlijke luiden bevorderaars van zijn eere waren, of zyn eere voorstonden.*
Cum audirem meos inimicos huic accusationi esse fautores. Cic. Pl. 1. *Als ik hoorde dat myne vyanden begunstigers van deeze beschuldiging waren.* (Men leest nu Fauturos.)
FAUTRIX, icis. f. *Begunstigster, voorstandster, verdedigster, beschermster, een beschermvrouw.*
Fautrix suorum regio. Cic. Pl. 9. *Een volk dat de inboorlingen van zijn land bemint, voorstaat, of begunstigt.*
Nostræ est omni fautrix familiæ. Ter. E. 5. 8. 22. *Zij is ons gansche huisgezin gunstig, genegen, of toegedaan.*
Fortuna indignorum fautrix. Plin. H. 2. 7. *'t Geluk is dien gunstig, die 't minste waerdig zyn.*
Viri fautrix Pallas. Ovid. M. 3. 101. *Pallas de beschermvrouw van den man.*
Naturam fautricem habuerat in tribuendis animi virtutibus. Nep. 17. 8. 1. *De Natuur had hem veele gaven des gemoeds gegeeven.*
Amicitiæ non modo fautrices, sed etiam effectrices sunt voluptatum tam amicis quam sibi. Cic. Fin. 1. 20. *De vriendschap is niet alleen een begunstigster, maar ook een uitwerkster van 't genoegen, zoo voor ons*

ons zelven, als voor onze vrienden.

FAVU.

FĀVŬS, i. m. *Een honigraat*, of *honigkoek.*

Favus. Virg. G. 4. 161. Tib. 2. 1. 50. Plin. H. 11. 10. *Het huisje, holletje*, of *vakje van een honigraat, daar de byen haar honig in maaken.*

Favis emissa juventus. Virg. G. 4. 22. *Jonge byen die uit haar korf zyn gevlogen.*

Favus. Ovid. M. 8. 677. *Honig, honing.*

Quidquid tangebam, crescebat tanquam favus. Petron D. 49. *Al wat ik aanraakte, vloeide, of dyde uit als honig, dat is, myn goed vermeerderde hand over hand.*

Favus. Vitruv. 7. 1. *Een zeskante*, of *zeshoekige tegel*, of *steen.*

Favi. Cels. 5. 18. *Zekere gezwellen, haairworm, donsworm.*

FAX.

FĀX, ăcis. f. Cæs. B. G. 7. 24. 4. Varr. *bij* Non. 2. 340. *Een takkebos, brandhout.*

Faces undique ex agris collectæ. Liv. 22. 16. *Takkebossen*, of *rysbossen rondom op 't veld byeen geraapt.*

Fax ardens. Phæd. 1. 28. 8. Virg. Æ. 5. 637. *Een brandend hout.*

Fax. *Een fakkel, toorts, kaers.*

Faces incidere. Virg. E. 8. 29. *Fakkels*, of *toortzen scherp*, of *spits maaken, aanscherpen.*

Ad faces & cereos vivunt. Sen. E. 122. *Zij leeven niet dan bij fakkelen en waskaerssen*, om dat ze over dag slaapen.

Fax nuptialis. Cic. Clu. 6. Liv. 30. 13. Nuptiarum. Plin. H. 16. 18. *De bruilofts fakkel*, of *bruiloftstoorts.* In oude tijden leidde men 's nachts de bruids by haare bruidegoms, en droeg men vijf fakkels voor haar, op dat ze gezien zouden worden, en om de huwelijksvereeniging door dit getal van vijf aan te wijzen, dat uit een eeven en oneeven bestaat, gelijk het huwelijk uit twee verscheide geslachten.

Huic tu ad libidinem facem prætulisti. Cic. C. 1. 6. *Gij hebt hem ten voorlichter*, of *leidsman tot de ongebondenheit verstrekt, gij hebt hem door uw voorbeeld bedurven.*

In Capitolium ferre faces. Cic. Am. 11. Inferre. Virg. Æ. 7. 337. Capitolio faces injicere. Liv. 6. 33. *'t Kapitool aan brand steeken.*

Prima juventæ face. Flor. 1. 1. 5. *In 't eerste vuur*, of *de eerste hitte van de jeugd.*

Corporis facibus inflammari solemus ad omnes fere cupiditates. Cic. T. Q. 1. 19. *Wij plegen byna tot alle begeerlykheden door de aanprikkelingen van 't vleesch ontvonkt te worden.*

Incendiorum Antonii fax Clodius. Cic. A. 2. 19. *Klodius was de stokebrand der ontsteken van Antonius.*

Ardentes faces alicujus furiis ministrare. Cic. Pis. 11. *Iemants gramschap tergen*, of *iemants woede ontsteeken.*

Faces alicui subjicere. Cic. Mil. 35. animis addere. Tac. H. 1. 24. 1. Subdere. Stat. S. 2. 6. 14. *Iemant aanzetten, aanporren, beweegen.*

Carmina Poëtarum affectibus nostris facem subdunt. Sen. E. 115. *De vaerzen der Dichteren ontsteeken, ontroeren, ontsonken*, of *beweegen onze hertstochten*, of *gemoedsneigingen.*

Faces dolorum. Cic. Off. 2. 10. *De vinnigheit*, of *stekingen der smerte.* Dicendi. Cic. de Or. 2. 51. *De kracht*, of *nadruk der reden.*

Cum quasi faces ei dolores admoverentur. Cic. T. Q. 2. 51. *Wanneer de smerten van zyn quaal vermeerderden.*

Neque parvis in rebus adhibendæ sunt hæ dicendi faces. Cic. de Or. 2. 51. *Ook moet men in geringe zaaken deeze nadrukkelyke woorden niet gebruiken.*

Fax belli. Liv. 21. 10. *De stokebrand*, of *oorzaak van den oorlog.*

Fax studii mei. Ovid. P. 1. 7. 28. Qui facem studiis meis subdit. Sen. Contr. 10. procem. *De aanzetter*, of *aanmoediger myner leeroeffening. Die my tot studeeren*, of *tot de leeroeffeningen aanzet.*

Inter istas mentis obsessæ faces. Sen. Ag. 2. 136. *Onder die ontroeringen*, of *bewegingen van myn benauwt*, of *bang gemoed.*

Fax. Cic. N. D. 2. 5. C. 3. 8. *Een luchttoorts, verheveling*, of *hemelvuur.* Een vliegend vuur, dat men aan den hemel gelijk een fakkel ziet.

Fax iræ. Lucret. 3. 304. *Het vuur, de hevigheit, hitte*, of *opgeloopentheit van de gramschap*, of *van den toorn.*

Parentum nobilitas claram facem præfert pudendis. Juv. 8. 139. *De edelheit, luister, roem*, of *deftigheit uwer voorouderen geeft ons licht om uwe schandelyke daaden te ontdekken.*

Faces nocturnæ. Lucret. 2. 206. of noctivagæ. Lucret. 5. 1190. Luciferæ. Val. Flacc. 5. 370. *De nachtlichten, de gesternten*, of *sterren.*

Fax. Hor. O. 4. 6. 38. *Het schynsel der maane, maaneschyn*, en by Seneka den Dichter, *'t licht van een staertsterre.*

Fax solis. Lucret. 5. 974. Phœbi. Cic. D. 1. 11. *Het licht*, of *de glansch der zonne, zonneschyn.*

Stella facem ducens. Virg. Æ. 2. 694. *Een ster met een vuurige staert*, of *straal.*

Tranquillæ faces oculis (insunt.) Stat. A. 1. 164. *Haar straalt een zoete glansch ten oogen uit.*

Fax alien, of Fax trisulca. Sen. H. 2. 683. Fulminea. Val. Flacc. 4. 671. *De blikzem, weerlicht, hemelvuur.*

Fax of Faces. Ovid. Art. 1. 22. P. 3. 3. 67. Prop. 3. 14. 16. Ovid. Her. 11. 109. Virg. Æ. 4. 472. Ovid. Her. 21. 172. *De fakkel, toorts*, of *fakkelen van Kupido, der Razernyen, van Hymen, van de Doodt: de huwelykstoorts*, of *huwelyksfakkel.*

Faces. Tib. 2. 4. 6. *De schoonheit, aanlokzelen, bekoorlykheden, aantrekkelykheden, bevalligheden.*

Dilapsa in cineres fax. Hor. O. 4. 13. 28. *Een verlore, vervalle*, of *verwelkte schoonheit.*

Fax. Prop. 2. 6. 8. *Het minnevuur, het liefdevuur, minnevonken, minnevlam, de liefde.*

Me face torret mutua. Hor. O. 3 9. 13. *Zy brand tot mij van wederliefde*, of *van wedermin.*

Decor immisit Iole pectori Herculeo faces. Sen. H. Oe. 2. 556. *De schoonheit van Iole heeft 't minnevuur in de borst van Herkules ontsteeken.*

Face dignus arcana. Juv. 15. 140. *Eerbaar, kuisch, waerdig de offerhanden van Ceres bij te woonen*, die des nachts by het toortslicht door vrouwen alleen geoffert wierden.

(Fax prima. *Het begin van den nacht*, om dat men op dien tijd fakkelen en kaerssen begint aan te steeken.

Quum jam prima fax noctis, discessimus. Gell. 18. 1. *Als het licht nu was aangesteeken, zyn wij gescheiden.*)

FAXO.

FĀXO, is, it, imŭs, ĭtĭs, Int. Plaut. Capt. 4. 2. 21. *Ik zal doen.* Men vind van dit verbum niet dan dit Futurum, en 't subjunctivum præsens in alle de persoonen. Faxim, *dat ik doe.* By Plaut. Aul. 3. 20. en Terentius beneden, Faxis by Horatius beneden en Plaut. M. G. 4. 8. 62. Faxit by Terentius beneden en Plaut. Cas. 3. 5. 6. Faximus by Plaut. Truc. 1. 1. 40. Faxitis beneden by Livius. Faxint by Cicero beneden.

Haud sibi cum Danais rem faxo esse ferant. Virg. Æ. 9. 154. *Ik zal hun wel toonen, wel doen zien*, of *wel leeren dat ze met geen Grieken te doen hebben.*

Jam faxo hic aderit. Ter. Ph. 5. 9. 66. *Ik zal hem datelyk doen koomen*, of *maaken dat hy hier op staande voet is.*

Quod

Quod faxitis, Deum velim fortunare. Liv. 6. 41. *Ik bidde Godt dat hy uwe voornemens wil doen gelukken, ik wensche dat Godt uwe ondernemingen voorspoedig maake.*

Dii faxint ut tali genero mihi frui liceat. Cic. F. 14. 3. *De hemel geeve dat ik mijn dochter aan zoo eenen uithouwelyke*, of *uittrouwe*.

Verbum si mihi unum præter quam quod te rogo faxis. Ter. An. 4. 4. 14. *Zoo gy my 't minste woord zegt, buiten 't geen ik u vraage.*

Tibi lubens bene faxim. Ter. Ad. 5. 5. 6. *Ik zal u van ganscher herten ten dienst staan, ik zal blyde zyn u dienst te konnen doen.*

Propria hæc mihi munera faxis. Hor. S. 2. 6. 5. *Geef mij dit goed in eigendom, maak dat ik deeze gaven altoos behoude.*

Vereor ne quid in eum faxit. Ter. H. 1. 2. 24. *Ik duchte of hy hem niet qualyk zal bejegenen*, of *hy hem niet begraauwen zal; ik vreeze dat hy iets tegens hem zal ondernemen.*

Funera fletu faxitis. Enn. *by* Cic. S. 20. *Stort traanen op de begrafenis*, of *lykstatie.*

FEBR.

FEBRĬCĬTĀNS, āntĭs. omn. gen. Celf. 2. 6. Colum. 7. 51. Mart. 11. 99. 20. *Koortzig*, of *die de koorts heeft.*

FEBRĬCĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Celf. præf. 2. 7. Scrib. Larg. 42. 169. *De koorts hebben, met de koorts gequelt zyn.*

FEBRĬCŬLĂ, æ. f. Cic. F. 10. 21. Celf. 3. 22. *Een koortsje, een vermaning van koorts, een kleine koorts*, of *binnenkoorts.*

Vexari febriculis. Sen. E. 88. *Vermaningen van de koorts*, of *binnenkoortzen hebben.*

FEBRĬCŬLŌSŬS, ă, ūm. Morbus febriculosus. Gell. 20. 1. *Een koortsachtige ziekte.*

Febriculosus. Catul. 6. 4. *Die 'er koortzig uitziet, die schijnt of hy altyd de koorts had, bleek, ongedaan, mager.*

FEBRĬĒNS, ēntĭs. omn. gen. Colum. 6. 38. *Koortzig*, of *die de koorts heeft.*

FEBRĬO, īs, īrĕ. Celf. 4. 6. *De koorts hebben.*

FEBRĬS, is. f. *De koorts*, een onnatuurlijke hitte van 't hert door de aderen in 't ganfche ligchaam verspreid. (In plurali gebruiken dit woord Ovid. P. 1. 10. 5. Nep. 25. 21. 4. en deeze niet alleen, als Schottus over Nepos, en Cellarius in den Thesaurus van Faber schijnen te meenen; maar neffens haar Lucretius, Horatius, en byna op ontallijke plaatzen Celsus en Plinius.)

Febris accessio. Celf. 2. 3. Accessus. Plin. H. 28. 4. *De aankomst van de koorts.* Frigus. Celf. 3. 3. *De kou van de koorts.* Horror. Celf. 3. 3. Plin. H. 28. 8. *Beving, trilling*, of *huivering van de koorts.* Ardor. Plin. H. 20. 9. *De brand*, of *hitte van de koorts.* Intentio. Celf. 3. 18. *Het toenemen, 't verheffen*, of *'t verdubbelen van de koorts.* Impetus. Celf. 2. 11. *De vinnigheit van de koorts.* Spatium. Celf. 3. 3. *Het duuren van de koorts.* Remissio. Celf. præf. 3. 3. Suet. T. 73. 4. *Het slyten*, of *'t afnemen, van de koorts.* Decessio. Celf. 3. 3. Decessus. Celf. 3. 12. *Het wechblijven van de koorts.* Reversio. Cic. N. D. 3. 10. *'t Wederkeomen van de koorts.* Reliquiæ. Celf. 3. 5. *De overblyfzels van de koorts.* Curatio. Celf. 3. 3. *De genezing*, of *herstelling van de koorts.*

Febris assidua. Celf. 2. 8. Continua. Celf. 2. 7. Continens. Celf. 2. 8. Continuata. Celf. 3. 18. Perpetua. Plin. H. 7. 51. *Een gestadige, gedurige*, of *byblijvende koorts.* Quotidiana. Ter. Hec. 3. 2. 22. Celf. 3. 3. Amphimerina. Plin. H. 28. 16. *Een dagelykfche koorts.* Tertiana. Cic. N. D. 3. 10. Celf. 3. 3. *De derdendaagfche koorts.* Quartana. Cic. N. D. 3. 10. Celf. 3. 3. Quadrini circuitus. Plin. H. 7. 50. Quartis diebus recurrens, biduo medio intervallata. Gell. 17. 12. *De vierdendaagfche koorts.* Stata. Plin. H. 28. 8. *Een vast gezette koorts*, of *een koorts die op een gezette tyd koomt.* Periodica. Plin. H. 20. 3. *Een rondomloopende koorts.* Inordinata. Celf. 3. 3. Vaga. Celf. 3. 5. (Errans. Mart. 4. 81. 5.) *Een koorts die geen gezette streek houd*, of *niet op den zelven tyd koomt.*

Febris acuta. Celf. 2. 4. *Een vinnige koorts.* Ardens. Celf. 2. 8. *Een brandende*, of *heete koorts.* Vehemens. Celf. 2. 10. *Een harde, felle*, of *sterke koorts.* Lenta. Celf. 2. 17. *Een sleepende koorts.* Arida. Virg. G. 3. 461. *Een uitteerende koorts.* Hærens. Celf. 3. 5. *Een ingewortelde*, of *byblijvende koorts.* Domestica. Juv. 9. 17. *Een gewoone koorts.* Finita. Celf. 2. 17. (Conquievit. Celf. 2. 8.) *Een wechblijvende koorts*, of *een koorts die achterblyft.*

Febrim facere. Mart. 2. 16. 1. (Movere. Celf. 8. 11.) *De koorts aanbrengen, aanjaagen*, of *op 't lyf jaagen.*

Febrim habere. Cic. Fat. 8. Sen. E. 119. en 104. *De koorts hebben.* (Sen. E. 119. merkt aan dat dit een byzondere manier van spreeken is, en dat wy niet zoo zeer de koorts hebben; maar dat de koorts veel meer ons heeft, om dat ze ons ligchaam bezet, en als ingenomen heeft.) Discutere. Celf. 2. 15. Tollere. Celf. 2. 12. Arcere. Plin. H. 28. 16. (Abigere. Plin. H. 25. 9.) *De koorts verdryven.*

(Febris recidiva. Celf. 3. 4. Plin. H. 30. 11. Quæ recidit. Plin. H. 28. 16. *De koorts die een tyd lang is achter gebleven, en weêrkoomt.* Quercera. Gell. 20. 1. Querquera. Lucill. *by* Festus, *en* Querquerum. Apul. Apol. 279. *Een hevige, een zwaare koorts*, om dat dit woord van Quercus, *een eikenboom*, die zeer hard is, kan gehaalt worden: of *een koorts die met veel schudden en veel koude koomt*, om dat het Griekfche woord Κάρκαρος, zulk *een schudden, beven*, en *koude* betekent. Zie ook Festus. Febris surrepens. Sen. E. 104. *Een koorts die allenskens koomt.*)

Febris. *Een tocht*, of *drift*, die, naar 't gevoelen der Stoicynen, de koorts van de ziel is.

Febris quæ cor ipsum excoquit luxuria. Sen. N. Q. 4. 13. *Een drift die 't hert zelf van weelde ontsteekt*, of *doet branden.*

Nunc certo scio hoc febrim tibi esse, quia non licet huc injicere unguias. Plaut. Ps. 2. 2. 48. *Nu weet ik zeker dat dit u een groote spyt is, dat gy uwe klauwen daar niet moogt inslaan.*

FEBRŬĂ, ōrūm. n. plur. Ovid. F. 2. 19. Festus. *Zoenoffers, zoenofferhanden, offerhanden der verzoeninge.* Varro L. L. 5. 3. zegt in singulari Februum, i. n.

FEBRŬĀRĬŬS, ă, ūm. Varr. L. L. 5. 4. Sall. B. C. 19. *Van Februarius*, of *van Sprokkelmaand, dat in Februarius koomt.*

Mensis Februarius. Cic. L. L. 2. 21. *Sprokkelmaand, de maand Februarius.*

FEBRŬĀRĬŬS, ii. m. Cic. P. Q. 6. *Sprokkelmaand, de maand Februarius.*

FEBRŬĀTĬO, ōnĭs. f. Varr. L. L. 5. 3. *Zuivering, verzoening, reiniging, reinigmaking door offerhanden.*

Februatus dies. Varr. L. L. 5. 4. en 3. Festus. *De verzoendag*, of *de dag der verzoeninge door offerhanden*, onder de Romeinen.

FEBRŬO, ās, ārĕ. Varr. L. L. 5. 4. *Zoenofferen, zoenofferhanden doen, door offerhanden zuiveren, reinigen, louteren.*

FECA.

FĒCĀTŬS, ă, ūm. Fecatum vinum.

num. Cato R. R. 154. *Droefwyn*, zeker vocht dat uit den droeffem der druiven zypt, in een ton met water gedaan.

FECI.

(FĒCIĀLIS, is. m. g. Liv. 4. 30. *Een Wapendrager, wapenheer, schild voerder, Heraut.*)

FĒCINIUS, ă, ŭm. Feciniæ uvæ. Colum. 3. 2. *Blauwe druiven vol kleine kernen.*

FĒCINUS, ă, ŭm. Fecinum vinum. Colum. 12. 45. *Wyn van druiven*, die Feciniæ genoemt worden, *geperst.*

FECO. FECU.

FĒCŌSUS, ă, ŭm. Mart. 13. 102. 2. *Slymig, die een slymachtig vocht*, of *slym uitwerpt*, van visschen spreekende.

FĒCŬLĂ, æ. f. Lucret. 2. 430. Hor. S. 2. 8. 9. *Slym, een dik vocht, droessem.*

FĒCŬLENTŬS, ă, ŭm. Colum. 2. 2. *Vol moer*, of *droessem*, van wijn spreekende.

Feculentum pus. Celf. 5. 26. *Dikke etter.*

Fecutinæ Grammaticæ. Gell. 13. 20. *De haairklovingen*, of *vitteryen der spraakkunde*, of *taalkunde, taalziftervyen.*

FĒCUNDĬTĀS, atis. f. Cic. A. 2. 24. Tac. An. 12. 2. 3. *De vruchtbaarheit van een vrouwe.*

Fecunditas. Cic. N. D. 2. 60. Hirt. B. H. 8. 1. Colum. Præf. 1. *De vruchtbaarheit der aarde.*

Fecunditas. Quintil. I. O. 2. 4. *De vruchtbaarheit*, of *schranderheit van den geest*, of *van 't verstand*. Plinius de Historischrijver Præf. 1. voegt 'er Animi by.

Volo se efferat in adolescente fecunditas. Cic. de Or. 2. 21. en uit Cicero Quintil. I. O. 2. 4. *Ik wil dat de vruchtbaarheit*, of *schranderheit zich in een jongeling vertoone.*

FĒCŬNDĬŬS. Adv. Plin. H. 16. 36. *Overvloediger, overvloedelyker, in grooter*, of *meerder overvloed.*

Fecundius poëmata ferrent fructum. Varr. L. L. 6. 1. *De dichten*, of *vaerzen zouden meer nut*, of *voordeel toebrengen.*

FĒCŬNDO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Virg. G. 4. 291. Claud. R. P. 1. 186. *Vruchtbaar maaken*, van de aarde spreekende.

Hortus sit sterquilinio subjectus, cujus succo sponte fecundet. Pallad. 1. 34. *Plaatst den hof laager dan den misthoop, op dat hy door dit vocht van zelf vruchtbaar worde.*

† Rura fecundat voluptas. Catull. P. V. 75. *'t Vermaak maakt de landen vruchtbaar, de vermaakelykheden ontsluiten den schoot der aarde.*

FĒCŬNDŬS, ă, ŭm. Cic. D. 1. 13. Ovid. Am. 3. 12. 45. *Overvloedig.* (De compar. Fecundior staat by Ovid. Liv. 81. en de superl. Fecundissimus by Colum. 1. 4.)

Fecundus. Cic. N. D. 2. 64. *Vruchtbaar, weldragende, dat wel draagt*, of *veel voortbrengt.*

Terra fecunda frugum. Tac. Ag. 12. 7. *Een vruchtryke landsdouwe.* Pecorum. Tac. G. 5. 2. *Een veeryke landsdouwe.* Metallorum. Ovid. M. 10. 220. Plin. H. 33. 4. *Een land overvloedig in bergstoffen.*

Ulmi fecundæ frondibus. Virg. G. 2. 446. *Loofryke*, of *bladerryke Olmboomen.*

Fecunda culpæ secula. Hor. O. 3. 4. 17. *Eeuwen vruchtbaar in boosheden.*

Amor & melle & felle est fecundissimus. Plaut. Cist. 1. 1. 71. *De liefde is vruchtbaar in zoetigheden en bitterheden.*

Fecundum pectus. Cic. D. 1. 13. *Een vruchtbaar*, of *ryk verstand*. By Virg. Æ. 7. 338. betekent het, *Een verstand vruchtbaar in 't quaade, een gemoed vol quaadaardigheden.*

Pericles ab Anaxagora uber & fecundus fuit. Cic. de Or. 4. *Anaxagoras heeft Perikles zeer vruchtbaar en ryk van geest*, of *zeer bequaam en verstandig gemaakt.*

Fecundus quæstus. Cic. Ar. 20. *Een groote, rykelyke*, of *overvloedige winst.* Labor. Juv. 7. 98. *Een voordeeligen*, of *nuttigen arbeid.*

Fecundi imbres. Virg. G. 2. 325. *Vruchtbaare*, of *groeizaame regens.* Calices. Hor. E. 1. 5. 19. *Glazen wyn die men heel dikwils drinkt.*

Fecunda gens Meneni. Hor. S. 2. 3. 287. *Het talryke geslacht van Menenius*, die een gek was, *gekken te hoop.*

Fecunda nulli arva bono. Lucan. 6. 748. *Een land dat nergens toe vruchtbaar*, of *dienstig is, een zeer woest, dor, onvruchtbaar land.*

Otia fecunda. Claud. Mall. Conf. 114. *Voordeelige*, of *nuttige ledigheit*. Andere leezen Facunda.

Fecunda pœnis viscera. Virg. Æ. 6. 598. *Ingewanden die op duizenderhande wyze gepynigt worden.*

Morte fecundus draco. Sen. Ag. 4. 835. *De Hyderslang, een draak die als men hem een hoofd afsloeg weêr twee in de plaats kreeg.*

(Fecunda. *Vruchtbaar, die baart, die kinderen ter waereld brengt, die jongen werpt.*

Niobe fecundior scrofa alba. Juv. 6. 177. *Niobe vruchtbaarder, meer kinderen ter waereld brengende als de witte zog*, die ten tyde van Æneas dertig jongen wierp, en aan de stad Alba den naam gegeeven heeft.

Forda ferens bos est fecundaque. Ovid. F. 4. 631. *Een dragtige en kalvende koe, word* Forda *genaamt.*)

FEL.

FĔL, fellis. n. Cic. D. 2. 12. Virg. Æ. 8. 220. *De gal der dieren.*

Sales felle suffusi. Ovid. Tr. 2. 565. *Schampere*, of *steekende boerteryen.*

In melle sunt linguæ sitæ vestræ, corda in felle sunt sita. Plaut. Truc. 1. 2. 77. *Uwe tongen zyn zoo zoet als honig, en uwe herten zoo bitter als gal, gy spreekt zeer lieftelyk, maar hebt hertsen zoo bitter als gal.*

Spicula felle madent. Ovid. Art. 2. 520. *De pylen zyn met gal bestreken, de schichten zyn vergiftigt.*

Pectora felle virent. Ovid. M. 2. 777. *Hertsen vol gal, bitterheit*, of *nydigheit.*

Omnia tristi tempora felle madent. Tib. 2. 4. 12. *Alle oogenblikken zyn voor my met gal*, of *bitterheit vermengt, zyn voor my vol bittere droefheit.*

Fel terræ. Plin. H. 25. 6. Scribon. 89. 227. *Santorie, aardgalle*, zeker kruid.

FELE.

FĒLES, *of*

FĒLIS, is. f. Cic. T. Q. 5. 27. Phæd. 2. 4. 2. *Een kat.*

Feles. Varr. R. R. 3. 11. *Een wezeltje.*

Ne ad aves feles habeant accessum. Colum. 8. 3. *Op dat het wezeltje by 't gevogelte niet kan koomen.*

Felis virginaria. Plaut. P. 4. 9. 14. *of* Virginalis. Plaut. R. 3. 4. 43. *Een schaker*, of *vervoerder van jonge dochteren*, of *maagden.*

FĒLĪCĬTĀS, atis. f. *De gelukzaligheit, de gelukzalige staat, 't hoogste geluk.*

Omnem hominis felicitatem recte factorum conscientia metitur. Cic. Conf. p. 1445. *Hy stelt al de gelukzaligheit des menschen in 't getuigenis van een goed geweten.*

Felicitas. Plaut. St. 4. 2. 48. Ter. E. 2. 3. 35. Cic. Her. 4. 20. *Voorspoed, geluk, gelukkige slaging in iets, een goede uitkomst*, of *gelukkige uitslag.*

Felicitas alicujus in re militari. Cic. Font. 15. *Iemants voorspoed*, of *geluk in oorlogsverrichtingen*, of *krygszaaken.*

Lætatus sum felicitate navigationis tuæ. Cic. Att. 6. 8. *Ik ben verblyd over uwe gelukkige scheepvaart*, of *zeetocht.*

Felicitas rerum gestarum. Cæs. B. C. 2. 31. 3. *Gelukkige uitslag van verrichtte daaden.*

Horatii curiosa felicitas. Petron. 78. *De gelukkige keurlykheit*, of *zindelykheit van Horatius.*

Felicitas ingenii. Sen. Contr. 3. procem. *De vruchtbaarheit, de uitmuntentheit, de bequaamheit van 't verstand.* Dicendi. Sen. Contr. 2. procem. *De welsprekendheit, vlugheit, vloeijendheit,* of *cierlykheit in 't spreeken.*

Felicitas terræ. Plin. E. 3. 19. 6. Arvorum. Colum. 3. 3. *De vruchtbaarheit der aarde,* of *van 't land.*

Pro hac felicitate cras illi equum donabo. Petron. 46. *Ik zal hem morgen een paerd tot erkentenis van deeze weldaad,* of *gunst geeven.*

FĒLĪCĬTER. Adv. Cæs. B. G. 4. 25. 3. Hor. E. 2. 1. 168. *Gelukkig, voorspoedig, heel wel, met geluk.* De compar. Felicius staat beneden by Virgilius, en de superl. Felicissime by Liv. 41. 28.

Hoc mihi feliciter cessit, *of* evenit. Cic. Mur. 1. Petron. 77. *Dit is mij heel wel gelukt,* of *geslaagt, dit is gelukkig voor mij uitgevallen.*

Feliciter is sapit, qui alieno periculo sapit. Plaut. Merc. 4. 7. 40. *Hy spiegelt zich zacht, die zich aan een ander spiegelt.*

Omnibus feliciter hic locus se dedit. Sen. E. 79. *Alle Schryvers hebben gelukkig,* of *zeer wel over deeze stoffe geschreven.*

Feliciter, subclamant Cæsari. Phæd. 5. 1. 4. Dicunt. Petron. D. 32. Conclamant. Petron. D. 22. *Zy roepen,* of *juichen Cæsar geluk toe, zij betuigen hunne blydschap over Cæsars geluk, zij roepen, lang leeve Cæsar.*

Dictum, Feliciter. Juv. 2. 119. *Men heeft reeds gezegt, daar staa geluk toe; geluk daar meê.*

Illic veniunt felicius ulmi. Virg. G. 1. 54. *De olmboomen wassen daar weeldriger, koomen daar beter voort,* of *groeijen beter in dien grond.*

FĒLĪNŬS, ă, ŭm. Cels. 2. 18. *Van een kat, dat tot een kat behoort.*

FĒLĬX, īcis. omn. gen. Ter. H. 1. 3. 139. Cæs. B. Al. 32. 4. Cic. A. 2. 26. *Gelukkig, voorspoedig; die gelukkig is, die alles wel gelukt, die alles naar wensch heeft,* of *gaat.* De compar. Felicior staat by Liv. 9. 29. en de superl. Felicissimus by Liv. 7. 20.

Felix alicui. Mart. 1. 102. 2. *Gelukkig,* of *voordeelig voor iemant, dat iemant geluk,* of *voordeel toebrengt.* In publicum. Sen. E. 94. *Gelukkig,* of *voordeelig voor 't gemeen.*

Felix aliqua re. Mart. 5. 6. 5. *Ergens door gelukkig.* In aliqua re. Cic. Fr. 1. 1. *Ergens in gelukkig.* Ab omni laude. Cic. Cl. 16. *Met alle lof,* of *eer gekroont.* Ad casum fortunamque. Cic. Font. 15. *Gelukkig in een voorval,* of *toeval.*

Felix studiique locique. Ovid. M. 5, 567. *Gelukkig,* of *gezegent in beroep en woonplaats.*

Felix in aliquo. Prop. 3. 10. 14. *Gelukkig in iemant te bezitten.*

Felix ante alios. Virg. Æ. 3. 321. *Gelukkig boven anderen,* of *gelukkiger dan anderen.*

Felix. *Gelukkig, gewenscht, dat wel slaagt,* of *wel gelukt, dat geluk aanbrengt,* of *een goeden uitslag belooft,* van een daad, dag, voorteken, enz. spreekende.

Fides sua sociis parum felix in præsentia fuit. Liv. 3. 7. *De getrouwigheit was den bondgenooten in deeze gelegentheit niet zeer voordeelig.*

Felices nugæ. Mart. 6. 64. 7. *Geestige, aardige, koddige, zinrijke kortswijlen, kluchten,* of *snakeryen.*

Felix. dat. Virg. E. 5. 65. Prop. 1. 13. 35. *Gunstig, behulpzaam, heilzaam, dat gelukkig maakt.*

Felix. Virg. G. 4. 329. Cato Fr. 132. *Vruchtbaar, weldragende, overvloedig voortbrengende,* van de aarde, boomen, enz. spreekende.

Vitis tam felix campis, quam collibus provenit. Colum. 3. 1. *De wyngaard koomt zoo wel in de vlakten, als op de bergen voort; groeit zoo wel in de velden als op de heuvelen.*

Felix limus. Virg. G. 2. 188. *Een vette modder, droessem, slijk, slib,* of *klei.*

(Felix aliquo. *Gelukkig dat men dien man heeft.*

Marone felix Mantua est. Mart. 1. 62. 2. *Mantua is gelukkig dat Maro daar gebooren is.*

Felix curarum. Stat. S. 4. 4. 46. *Gelukkig in zijne bekommernissen.*

Felix. *dienstig, bequaam, nuttig.*

Manus felix domino. Mart. 1. 102. 2. *Een hand dienstig voor haaren heer, bequaam tot haars heeren dienst.*)

FELL.

FĒLLĔŬS, ă, ŭm. Plin. H. 26. 12. *Galachtig, bitter als gal, gelyk gal,* van zweet spreekende.

FĒLLĬCĀNDŬS, ă, ŭm. Mater pullo ubera præbet fellicanda. Solin. 45. *De merry geeft de uijers,* of *speenen aan 't veulen om te zuigen.*

FĒLLEBRIS, ĭs. m. & f. brĕ, ĭs. n. Fellebris satietas. Solin. 2. *Verzadiging door gezoge melk,* of *zóg.* (Salm. Exerc. Plin. 61. b. B. bewijst, dat men Felebris moet leezen.)

FĒLLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Varr. *bij* Non. 2. 344. *Zuigen.* Fello word van Mart. 2. 61. 8. *en* Fellator. van Mart. 12. 59. 10. in eenen vuilen zin gebruikt. (Ook deeze woorden moeten met eene L geschreeven worden volgens 't bewijs van Salm. Exerc. Plin. 662. b. B.)

FELO.

FĒLŌNĬĂ æ. f. *Leenontrouw, leenbreuk.* Wanneer een Leenman een der punten van den eed breekt die hy zijn Heer heeft gedaan. Henr. I. Reg. Angl. L. L. 43. Zie ; 't Glossarium van du Fresne.

FELS. FELT.

FĒLSINA, æ. f. Liv. 33. 23. Plin. H. 3. 15. *Boulogne, Bonlonje,* een stad in Italien.

FĒLTRĬĂ, æ. f. Anton. Itiner. *Feltre,* een Bisschoppelijke stad van Spanjen, in 't Markgraafschap Trivigiana.

FEME. FEMI.

FĒMĔLLĂ, æ. f. Catull. 55. 7. *Een wyfje,* of *vrouwtje.*

FĒMĔN, ĭnis. n. Plaut. M. G. 2. 2. 48. Cic. V. 4. 43. Cæs. B. G. 7. 73. 6. *De dye, het bovenbeen, het dik van 't been.* (Deeze obliqui casus bewezen niet, dat Femen de nominativus is, als vader Tachard schijnt te willen. Want Charis. 1. en Vall. E. 4. 57. zeggen den nominativus femen, gelijk femen, noch niet geleezen te hebben. En Mar. Victorin. 1. wil dat ze van den nominativus Femur koomen, als hy zegt: alhoewel wy den nominativus Femur door de letter R. uitspreeken, schrijft men nochtans in genitivo Feminis. Ja Charisius getuigt, dat Femur twee genitivos heeft Femoris *en* Feminis. Zie verder Serv. Æ. 10. 344. en 788. Pier. Æ. 10. 788. Voss. de An. 1. 47.

Femina equitatu atterere. Plin. H. 28. 15. *De dye doorryden.*

Sub feminibus equum amisi. Suet. Tit. 4. 4. *Daar is een paerd onder mij dood geschoten.*)

FĒMĬNĂ, æ. f. *Een vrouw, een wijf, een vrouwmensch,* of *vrouwspersoon.*

Puerum ætas excusat, feminam sexus. Sen. Ir. 3. 24. *De jaaren verschoonen een kind, 't geslacht een vrouwspersoon.*

Femina primaria. Ter. Ph. 5. 8. 78. Cic. F. 5. 11. *Een vrouw van den eersten rang, een voornaame,* of *aanzienlyke juffer, een Mevrouw.* Princeps. Ovid. Tr. 1. 6. 25. *Een Princes, een Vorstin.*

Femina. Tib. 1. 6. 5. Prop. 2. 1. 57. *Een beminde, een vrijster, liefste,* of *meestresse.*

Femina. *Het wijfje van de dieren.* Men zegt Porcus, Cic. L. L. 2. 23. Anguis, Cic. D. 2. 29. Bos Plin. H. 8. 71. Piscis, Plin. H. 9. 50. Pavo, Colum. 8. 11. Sus, Gell. 4. 2. &c. Femina, om 't wijfje van deeze slach van dieren uit te drukken.

Femina. Plin. H. 13. 4: 16. 26. *Het wijfje van een boom, kruid, enz.*

Aer, aqua, ignis, terra femina. Sen. N. Q. 3. 14. *De dikke lucht, 't zoet water; 't schijnsel van*

van 't vuur, goed bouwland, naar de leere der Egyptenaaren.

Danai femina turba fenis. Prop. 2. 23. 4. *De sleep*, of *stoet dochteren van den ouden Danaüs.*

(Femina. *Een luiaart, een slap*, of *traag man*. Dit is een schimpwoord, waar meede de Oude Feminas noemde, die zich slap aanstelden, en altoo als een wijf onbequaam waren om arbeid of moeijelijkheit uit te staan.

Imbellibus feminis aurum viri eriperent. Curt. 3. 10. 9. *Zij dappere mannen zijnde, zouden de wijven*, of *de luije en slappe Persiaanen, tot den oorlog onbequaam, uitplonderen.*

Femina. *Een verwijfd man, een man die zich in kleding, enz, gedraagt als een wijf.*

Ne femina illa murmurantium inter se sono excitaretur. Curt. 6. 11. 3. *Op dat Philotas de verwijfde man*, of *de man die zich als een wijf gedraagt, door 't geluid van hen, die zachtjes met malkanderen praaten, niet wakker wierde.*

FĒMĬNĀL, ālis, n. Apul. M. 122. *De vrouwelijkheit.*)

FĒMĬNĀLĬĂ, ĭūm, n. plur. Suet. A. 82. 1. *Broek, al dat tot dekking der dyen dient.* Zommige leezen Feminalia.

FĒMĬNĀTŬS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 2. 8. *Verwijft, lafhertig.*

FĒMĬNĔŪS, ă, ŭm. Varr. R. R. 3. 5. *Vrouwelijk, wijfachtig, van een vrouw*, of *wijf.*

Tantum in femineis quoque animis decus poterat & studium gloriæ. Cic. Conf. 1439. 2. *Zoo veel vermegt de eer en zucht tot roem zelf in vrouwelijke gemoederen.*

Nullum memorabile nomen feminea in pœna est. Virg. Æ. 2. 584. *Daar steekt geen eer in een vrouw qualijk te handelen.*

Femineus. Manil. 4. 517. *Verwijft, bloode, bloohertig, lafhertig, slaphertig, kleinmoedig; niet dan tot geringe ondernemingen bequaam.*

Femineus. Ovid. M. 14. 361. Plin. H. 25. 5: 2. 101. *Teêr, tenger, zwak, slap, slauw*, van de stem, een lighaam, enz spreekende.

Femineus plangor. Cic. Her. 3. 15. *Een vrouwelijk*, of *verwijft misbaar*, of *geberm.* Pallor. Plin. P. 48. 4. *Een verwijfde bleekheit*, die uit bloohertigheit ontstaat. Gestus. Claud. R. 2. 345. *Verwijfde gebaerden*, of *gemaaktheden.*

Virilem animum retinere, femineam mollitiem exuere. Cic. Conf. 1436. 2. *Een mannelijke kloekmoedigheit behouden, een verwijfde lafhertigheit uitschudden.*

Femineus. Ovid. M. 9. 151. *Vierig, brandend, hevig, heftig, driftig, geweldig, ongeregelt, onmatig, buitensporig*, van een hartstocht spreekende.

Femineo prædæ ardebat amore. Virg. Æ. 11. 782. *Zij brandde van ongedult, zij stierf van verlangen naar den buit.*

Femineæ Calendæ. Juv. 9. 53. *De Kalenden der vrouwen.* Dit was de eerste dag van Maart.

FĒMĬNĪNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 27. 2. 1. Curt. 6. 5. 30. *Vrouwelijk, wijfachtig, dat de vrouwen aangaat*, of *betreft.*

Femininus. Gell. 13. 20: 16. 7. Quintil. I. O. 1. 4. *Dat van 't vrouwelijk geslacht*, of feminini generis *is.*

FEMO. FEMU.

FĔMŎRĀLĬĂ, iūm. n. plur. Zie Feminalia.

FĔMŬR, ŏrĭs. n. Plaut. Truc. 2. 7. 42. Cic. Cl. 80. Virg. Æ. 10. 344. *De dye, het bovenbeen, het dik van 't been.*

Femur. Vitruv. 4. 3. Daar zijn drie deelen in de Triglyphen dus genaamt, vermids ze recht staan als dyen. (Hier van hebben wy 't nederlandsche konstwoord niet konnen opdelven.)

FENA.

FĒNĀRĬŬS, ă, ŭm. Cat. R. R. 10. *Dienstig*, of *bequaam om hooi te maaijen.*

Falx fenaria. Varr. L. L. 4. 31. Cat. R. R. 10. Ulp. Dig. 33. 7. 8. *Een zeissen om gras meê te maaijen.*

FENE.

FĒNĔBRĬS, ĭs. m. & f. brĕ, ĭs. n. *Woekerachtig, van woeker*, of *geldgewin, dat de woeker*, of *'t gewin betreft.*

Fenebris Lex. Liv. 35. 7. *Een keur*, of *wet, nopende de woeker*, of *'t geldgewin.* Res. Liv. 7. 21. *Woeker, woekerwinst*, of *'t geldgewin.* Pecunia. Suet. C. 41. 3. Papin. Dig. 22. 1. 9. *Geld dat men uitzet*, of *uitdoet, geld dat op renten staat.*

FĒNECTĀNĪ campi. Liv. 8. 12. *De Fenektainsche velden* in Italien.

FĒNĔRĀLĬĂ, ĭūm. n. plur. Liv. 35. 7. *De tijd van 't vervallen der geldwinste*, of *dat de renten verschenen*, dat op den 15 van July was.

FĒNĔRĀTĬŌ, ōnĭs. f. *Gelduitzetting*, of *'t uitdoen van geld op woeker*, of *winst, leening op woeker.*

Nec enim si tuam ob causam cuiquam commodes, beneficium illud habendum est, sed feneratio. Cic. Fin. 2. 35. *Want zoo gij iemant om uw eigen voordeel iets leent, moet gij dat voor geen weldaad, maar voor leening op woeker rekenen.*

Turpis feneratio est beneficium expensum ferre. Sen. B. 1. 2. *'t Is een schandelijke woeker een bewezene dienst*, of *gunst te rekenen.*

FĒNĔRĀTŌ. Adv. Plaut. Men. 4. 2. 40. *Met woeker.*

FĒNĔRĀTŌR, ōrĭs. m. Cic. Off. 1. 42. Hor. Ep. 2. 67. *Woekeraar*, of *woekenaar, verpander op woeker, een die op woeker leent.*

Tollendus fenerator in posterum. Sall. de R. O. 1. *Den woekenaar moet men na deezen voor altoos bannen.*

Fur dupli condemnatur, fenerator quadrupli. Cat. R. R. præf. *Een dief word tot dubbele, een woekeraar tot vierdubbele vergoeding verwezen.*

FĒNĔRĀTŌRĬŬS, ă ŭm. *Woekerachtig, van een woekeraar, van woeker, baatzuchtig, baatzoekend.*

Avara & feneratoria Gallorum Philosophia. Val. Max. 2. 6. 11. *De gierige en baatzuchtige wijsgeerte der Franken.*

FĒNĔRĀTRĪX, īcĭs. f. Val. Max. 8. 2. 2. *Een woekeraarster.*

FĒNĔRĀTŬS, ă, ŭm. Ter. Ph. 3. 2. 8. *Met woeker weder gegeeven, dubbel weder vergolden*, van een weldaad spreekende.

FĒNĔRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Liv. 7. 42. *Op woeker leenen, uitzetten, beleggen*, of *uitdoen.*

Fenerare pecuniam sub usuris solitis. Paul. Dig. 22. 1. 11. *Geld tegens de gewoone penning*, of *gewoone winst uitdoen, uitzetten*, of *beleggen.* Alicujus nomine. Paul. Dig. 2. 67. §. 1. *Geld op iemants naam uitzetten*, of *op renten doen.*

Quid refert quantum pascat, aut feneret? Sen. E. 2. *Wat gaat het ons aan hoe veel vee hij weid, en hoe veel geld hij op renten zet?*

Fenerare libertos. Petron. D. 49. *Handel met vrije luiden drijven, vrije luiden verkoopen*, gelijk men voortijds de slaaven deede.

Fenerare beneficia. Sen. B. 1. 1. *Gunst*, of *dienst uit eigen inzicht doen*, boertende, *een spiering uitwerpen om een kabbeljauw te vangen.*

Tibi istud feneraret. Ter. Ad. 2. 2. 11. *Dat zou u dubbel inkoomen, dat zou u eens zoo veel*, of *dubbel zoo veel waerd zijn.*

Juba & Petrejus mortes feneraverunt. Sen. Suas. 7. *Juba en Petrejus doodden malkanderen*, of *staken malkanderen dood.*

Fenerat sol lumen suum cæteris syderibus. Plin. H. 2. 6. *De zon deelt haar licht aan de andere gesternten meê.*

Fenerare aliquem. Mart. 1. 77. 6. *Iemant op woeker leenen.*

FĒ-

FĒNĔRŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. *Geld uitzetten, uitdoen, beleggen, op renten doen.*

Fenerari pecuniam binis centesimis. Cic.V.3.72. *Geld tegens dubbele winst uitzetten, op dubbele renten beleggen.*

Pecunias Verris suo nomine feneratur. Cic. V.2.70. *Hy zet het geld van Verres op zynen naam uit.*

Ad fenerandas provincias. Cic. Par. 6. *Om de wingewesten met woeker te drukken, te plaagen, of met zwaare renten te belasten.*

Fenerari pecuniam ab aliquo. Alfen. Dig. 46.3.35. *Van iemant geld leenen, op renten neemen, of opneemen.*

FĔNESTELLĂ, æ. f. *Een venstertje, een luikje.*

Ea tabulata parvis ab Oriente illuminantur fenestellis. Colum. 8. 3. *Die verdiepingen scheppen licht door kleine venstertjes aan de Oostzyde.*

FĔNESTRĂ, æ. f. *Een venster, luik*, of *opening in een gebouw* om licht te scheppen.

Fenestræ versæ in viam. Liv.1.41. *Vensters die aan den weg staan.*

Partes quæ quasi fenestræ sunt animi. Cic.T.Q. 1.21. *De deelen die als de vensters van de ziel zyn*, van de oogen en ooren spreekende.

Ingens fenestra. Virg. Æ. 2. 482. *Een groot venster, een groote opening, een groot gat.*

Molles in aure fenestræ. Juv. 1. 104. *Kleine gaatjes*, of *sneedjes in de ooren*, om 'er ringetjes door te doen.

Fenestra. Cæs. B. C. 2. 9. 8. *Een schietgat* in een muur, *of wal, een poort* in een schip.

Oculos delectant intra fenestras aves volitantes. Varr. R. R. 3. 4. *'t Is vermakelyk de vogels in hunne kooijen, of door de tralijen van hunne kooijen te zien huppelen.*

Concludere in fenestram firmiter. Plaut. Cas. 1. 44. *Men zal u in een yzere kou opsluiten.* (Zie hier van Lips. Elect. 2. 5.)

Fenestram ad nequitiam patefacere. Ter.H.3.1.72. *Een venster*, of *deur tot de godloosheit opdoen*, of *openen.*

Si hanc fenestram aperueritis. Suet. T. 28.2. *Zoo gy daar gelegentheit toe geeft, zoo gy dat toelaat te doen.*

(Fenestra. *Allerlei opening, open*, of *gat*, dat ergens in gemaakt word.

Ventus omnes de tecto deturbavit tegulas, & fenestras indidit. Plaut. R. 1. 1. 5. *De wind heeft alle de pannen van 't dak geworpen, en 'er gaten in gemaakt.*)

FĔNESTRĀLIS, is. m. & f. ălĕ, is. n. *Vensters, van een venster, dat tot een venster behoort.*

Porta fenestralis. Ovid. F. 6. 578. *De vensterpoort*, dus genoemt, vermids ze ter plaatze staat daar voortyds 't hof van Koningk Servius stont, waar in de Fortuin door een venster by hem quam. (Zie Plutarch. Q. R. 34.)

FĔNESTRĀTUS, ă, um. Varr. L.L. 7.14. *Met veel vensters voorzien, daar veel vensters in zyn, vol vensters*, van een cetaal spreekende.

Oportuisset hominum pectora esse fenestrata. Vitruv. pf. 3. *'t Was nodig dat de herten der menschen met vensters voorzien waren.*

(FĔNESTRELLA, æ. f. *Een venstertje, een luikje.*

In quibus a quatuor partibus fenestrellæ brevissimæ fient. Pallad.R.R. 1.24. *Waar in zeer korte venstertjes van de vier zyden zullen gemaakt worden.*)

FĔNESTRO, ās, āvī, ātum, ārĕ. Plin. H. 11. 37. *Vensters maaken, iets gelyk een venster open doen*, of *opdoen.*

(FĔNESTRŬLA, æ. f. *Een klein venstertje.*

Dum per quandam fenestrulam prospicio. Apul. M. 9. 237. *Ondertusschen dat ik door een klein venstertje uitkyke.*)

FĒNEUS, ă, um. Homo feneus. *Een man van hooi.* Men pakte voor deezen hooi als een menschen lichaam op malkanderen, en smeet het den stier voor om hem boos te maaken.

Homines fenei in medium ad tentandum periculum projecti. Cic. C. C. 1. *Slecht*, of *gering volkje in 't midden, en ter beproeving van 't gevaar bloot gestelt.*

FENI.

(FĒNICIŬM, ii. n. Scribon. 103. 267. *Een mengzel van verscheide zalven tot een pleister*, de gelykenis ontleent zijnde van het hooi, waar in een vermenging van verscheide kruiden en grasscheurtjes bespeurt word.)

FĒNICŬLĀRIUS, ă, um. *Dat hooi voortbrengt.*

Fenicularius campus. Cic. Att. 12. 8. *Hooiland.* (Strab. 12. 110. zegt dat in Spanien een veld is, dus genaamt, om dat het veel hooi voortbrengt. Zie Turn. Adv. 12.2. en Lips. Elect. 2. 20. over deeze bygebragte plaats twistende.)

FĒNICŬLUM, i. n. Plaut. Ps. 3.2. 25. Cat. R. R. 118. Plin. H. 12. 23. *Venkel*, zeker kruid.

Feniculum inflationes levat. Cels. 2. 26. *De venkel verdryft de winden.*

FĒNĪLE, is. n. Virg. G. 3. 321. Vitruv. 6.9. *Een hooizolder, hooischuur, hooiberg.*

Positæ fenilibus herbæ. Ovid. M. 6. 457. *Hooi dat gezoldert is, dat op zolder legt, dat men opgedaan heeft.*

FĒNĪSĔCĂ, æ. m. Varr. R. R. 1. 49. Colum. 2. 18. *Een maaijer, een grasmaaijer.*

† Fenisecæ. Pers. 6. 40. *Boeren, gemeen volkje, maaijers.*

FĒNĪSĔCIŬM, ii. n. Varr. R. R. 2. 11. *De hooityd, de hooibouw*, of *tijd van den hooibouw.*

Minora pecora post fenisecia permittemus admitti. Colum. 2. 18. *Wy zullen 'er 't klein vee in jaagen, na dat het gehooit zal zyn.*

Fenisecia videt arida in tabulato. Varr. R. R. 3. 2. *Hy ziet het hooi heel droog op zyn zolder.*

FĒNĪSEX, ĕcis. m. Varr. R. R. 1. 49. Plin. H. 18. 28. *Een maaijer, grasmaaijer.*

FĒNĪSICIĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 47. Colum. 11. 2. *Maaijing van 't gras*, of *van 't hooi.*

Fenisiciæ conduntur melius sub tecto quam in acervis. Varr. R. R. 1. 56. *'t Is beter 't hooi op zolder*, of *in den hooiberg te leggen, dan op hoopen*, of *rooken te zetten.*

FĒNĪSĬCIŬM, ii. n. zie Fenisecium.

FENU.

FĒNŬM, i. n. Cic. de Or. 2. 57. Prop. 4.1.19. *Het hooi, het gemaaide gras.* Voortijds by de Romeinen, droegen de Soldaaten, die voor aan in 't gevecht waren, hooiwisschen rondom de pieken tot een veldteeken, naar 't verhaal van Plutarch. Rom. p. 22. en Ovid. Fast. 3. 112. Zie onze aantekening over Curt. 10. 4. 3. §. 6.

Fenum secare. Cat. R. R. 54. Plin. H. 18. 28. Colum. 2. 22. (Cædere. Colum. 2. 19.) *Gras*, of *hooi maaijen, afslaan*, of *afsnijden.* Versare furcillis. Varr. R. R. 1. 49. Movere, convertere. Colum. 2. 19. *'t Hooi met vorken omkeeren.* Extruere in metas. Colum. 2. 19. *'t Hooi op hoopen*, of *rooken zetten.* (Sub tectum congerere. Colum. 2. 19. In tabulata componere. Colum. 2. 22. *'t Hooi opdoen.*)

Fenum cordum. Colum. 7. 3. Plin. H. 18. 28. *Herfsthooi, nahooi.*

Pratum in pabulo non minus reddit quam in feno. Colum. 2. 17. *Het veld is zoo bequaam om te weiden als om te hooijen.*

Fenum habet in cornu. Hor. S. 1. 4. 34. *Hy heeft hooi op den hoorn*, dat is, *hy is een dollen haan*; boerende, *hy is geen kat om zonder handschoenen aan te tasten.* De leenspreuk koomt hier van daan, de Ouden deeden hooi om de hoornen van gevaarlyke stieren, ter waarschouwinge van 't volk om hen te mijden.

Fenum Græcum. Plin. H. 21. 7. Colum. 11. 2. Cels. 2. 12. *Fenigriek*, zeker gewas.

FĒNUS, ŏris. n. Plaut. Most. 3. 1. 34.

1. 34. Cic. V. 3. 72. *Woeker, geldwinst, geldgewin, renten.*

Fenore solutus. Hor. Ep. 2. 4. Liber. Mart. 4. 90. 6. *Die niets schuldig is, die geen schulden heeft.*

Cum quinquagesimo fenore messes reddit fertilitas soli. Plin. H. 18. 17. *Goed land brengt vyftigmaal zoo veel graan op als 'er in gezaait is.*

Ager reddit semina multo fenore. Ovid. Rem. Am. 174. Cum magno fenore. Tib. 2. 7. 4. *De aarde geeft het zaad met woeker, of met veel gewin weder.*

Sæpe venit magno fenore tardus amor. Prop. 1. 7. 26. *Dikwils laat de liefde die traag aankoomt veel krachtiger zyn vuur gevoelen; traage liefde treft veeltyds gewis.*

(Fenori pecuniam dare. Cic. V. 2. 70. Ulp. Dig. 26. 7. 9. In fenore nummos ponere. Hor. S. 1. 2. 13. *Geld op renten zetten, geld uitzetten, of uitdoen.*

Fenore pecuniam sumere. Plaut. As. 1. 3. 95. *Geld op renten neemen, of opneemen.* In fenus argentum quærere. Plaut. As. 2. 4. 23. *Zoeken geld op te neemen.*

Fenore trucidari. Cic. Cœl. 18. *Door renten te geeven arm worden.*)

FENŪSCULUM, i. n. Plaut. Ps. 1. 3. 53. *Een kleine, of geringe woeker.*

FERA.

FĔRĂ, æ. f. Cic. Off. 3. 17. Virg. G. 2. 470. *Een wild beest.*

FĔRĀCĬTĀS, ātis. f. Colum. 3. 2. *Vruchtbaarheit.*

FĔRĀLĔ. Adv. Claud. R. P. 3. 130. *Droevig, treurig, met een treurig gelaat, met een droevig wezen, op een bedroefde, of treurige wyze.*

FĔRĀLĬĂ, ĭum. n. plur. Cic. Att. 8. 14. Ovid. F. 2. 569. *Vierdagen voor de dooden:* nu *zielmissen.*

FĔRĀLIS, is. m. & f. ale, is. n. *Van de dooden, of overledenen, dat de dooden, of de uitvaart aangaat.* (De compar. Feralior staat by Pacat. Paneg. Theod. 46.)

Feralis dies. Ovid. F. 2. 34. *Een dag den dooden toegewyd.* Urna. Tac. An. 3. 1. 6. *Een lykbusch, of lykkruik, een pot waar in de assche der dooden wierd bewaart.*

Epulæ ferales. Plin. H. 20. 11. *Een lykmaal, rouwmaal, of doodmaal.*

Feralis arbor. Virg. Æ. 6. 216. Plin. H. 16. 10. *Een boom den dooden toegewyd,* gelijk den Cypressenboom, Ivenboom, enz.

Turba feralis. Sen. H. F. 5. 1146. *De schimmen, de geesten der dooden.*

Feralis cena. Juv. 5. 85. *Een klein, schraal, gering, of slecht avondmaal.*

Feralis. Claud. B. Gild. 124. *Doodelyk, rampzalig, ongelukkig, dat de dood dreigt, of veroorzaakt.*

Feralia munera. Ovid. Tr. 3. 3. 81. *Doodelyke, of rampzalige geschenken.* Arma. Lucan. 2. 260. *Rampzalige, verderffelyke, of ongelukkige oorlogen.*

Ferale carmen. Virg. Æ. 4. 462. *Een treurzang, rouwzang, klaaglied, treurdicht, rouwdicht, lykdicht.*

FĔRĀX, ācis. omn. gen. Cat. R. R. 45. *Vruchtbaar, weldragende, dat overvloedig vrucht draagt.* De compar. Feracior staat beneden by Cicero, en de superl. Feracissimus by Colum. 9. 1.

Terra frugum ferax. Flor. 3. 19. 3. *Een vruchtrijk land, een land dat overvloedig vrucht draagt.*

Ferax frondis. Hor. O. 4. 4. 58. *Loofryk, boomryk,* van een berg spreekende.

Ferax Cerere & uvis. Ovid. Am. 2. 16. 7. *Vruchtbaar in koorn en wyn, veel graan en wyn voortbrengende.*

Saltus ingentium belluarum feraces. Tac. An. 4. 72. 3. *Bosschen vol groote beesten.*

Ferax miraculorum Asia. Plin. E. 8. 20. 2. *Azien vruchtbaar in wonderen, Azien vol wonderlyke dingen.*

Hac ætate nulla virtutum feracior fuit. Liv. 9. 16. *Daar is nooit vruchtbaarder eeuw in deugd geweest dan deeze.*

Ferax ad pecuniam, ad laudem. Plin. P. 43. 3. *Daar men gewin en eer uit behaalen kan.*

Nullus feracior in Philosophia locus est, quam de officiis. Cic. Off. 3. 2. *Daar is geen plaats in de wysgeerte overvloediger van stoffe, dan die waar in van de plichten van 't burgerlyk leven word gehandelt.*

Nihil est feracius ingeniis. Cic. Or. 15. *Daar is niets vruchtbaarder dan vernuften, of verstanden.*

Animus ferax. Ovid. Pis. 205. *Een bequaam, of schrander verstand, een vernuftige geest.*

FERC.

FERCŬLUM, i. n. Cic. Off. 1. 36. Liv. 1. 10. *Een draagstok, een werktuig om iets te draagen.*

Ferculum. *Een schotel, kom, teljoor, tafelbord,* waar in men iets opdischt.

Coctum piscem & exanimem in ipso ferculo experirentur. Sen. N. Q. 3. 18. *Zy zonden over een gekookten en dooden visch in de schotel zelf wel onderzoek doen,* om te zien of hy versch is.

Ferculum. Sen. E. 95. *Een gerecht, opdissing, of aanrechting van spyze.*

Ferculum primum. Petron. 36. Fercula prima. Mart. 3. 50. 5. *Het eerste gerecht.*

Cenam trinis ferculis præbebat. Suet. A. 74. 5. *Hy gaf een avondmaal van drie gerechten.*

Fercula. Hor. S. 2. 6. 104. *Gerechten, spyzen die opgedischt worden, het opgedischte.*

Pagana madent fercula divitiis. Prop. 4. 4. 75. *De boeren houden treffelyke maaltyden.*

(Ferculum. Cic. Off. 1. 13. *Een werktuig, waar op de buit, enz, onder 't zegepraalen omgedraagen wierd.*

Inter pompæ fercula trium verborum prætulit titulum. Suet. J. 37. 4. *Onder de werktuigen den buit enz. vertoonende, liet hy ook een plankje, of bordje waar op drie woorden stonden, omdraagen.*)

FERE.

FĔRĒ. Adv. Plaut. Truc. 1. 1. 45. Cæs. B. C. 1. 2. 4. Virg. Æ. 3. 135. *Byna, bykans, omtrent, ten naasten by.* Ausonius maakt de laatste lettergreep kort, Epig. 103. 5. doch hy is de eenigste.

Hæc fere dicere habui de natura Deorum. Cic. N. D. 3. 39. *Dit is byna alles wat ik van de nature der Goden te zeggen gehad hebbe.*

Curionis sermo postridie eandem habuit fere summam. Cic. Att. 10. 4. *De reden van Kurio was des anderen daags ten naasten by van den zelven inhoud.*

Quarto fere anno postquam erat Athenis expulsus, of Fere post annum quartum quam erat Athenis expulsus. Nep. 3. 3. 3. *Ten naasten by het vierde jaar, of byna vier jaaren na dat hy uit Athenen gebannen was.*

Lucebat jam fere. Cic. V. 5. 36. *'t Was ten naasten by dag, het was nu byna licht.*

Abhinc menses decem fere. Ter. Hec. 5. 3. 24. *Byna tien maanden geleden, bykans voor tien maanden.*

Fere in diebus paucis, quibus hæc acta sunt, Chrysis moritur. Ter. An. 1. 1. 77. *Weinig dagen na dat deeze dingen voorgevallen waren, overlyd, of sterft Chrysis.*

Hora fere tertia. Cic. Att. 14. 20. *Omtrent ten negen uuren.*

Fere. *Bykans altyd, byna alle daag, meerendeels, gemeenelyk, gewoonelyk, ten meesten tyd, dikwils, door den band.*

Ut fere fit. Cic. I. R. 2. 4. *Gelyk het gemeenelyk, door den band, of meerendeels gaat, of gebeurt.*

Ruri fere se continebat. Ter. Ph. 2. 3. 16.

2. 3. 16. *Hy onthield zich gemeenelyk op 't land.*

Scripta placent a morte fere. Ovid. P. 3. 4. 73. *De schriften, of boeken behaagen (den menschen) gemeenlyk na de dood (van den Schryver.)*

(Fere. *Te weeten.*

Sed hi erunt fere, qui . . . Nep. Præf. 2. *Maar deeze zullen 't zyn, te weten die. . .*)

FĔRĒNS, entis. omn. gen. *Die iets draagt, of brengt.*

Porta ad mare ferens. Liv. 26. 40. *Een poort waar uit men naar zee,* of *aan zee gaat.*

Ferens rogationes ad populum. Cæf. B. C. 3. 1. 4. *Die wetten aan 't volk voordraagt.* Sententiam. Cæf. B. C. 3. 1. 4. *Die zyn gevoelen zegt, verklaart,* of *uitt.*

Jura ferens. Juv. 2. 72. *Die 't recht bedient,* of *handhaaft.*

Sacra ferens. Virg. Æ. 6. 809. *Die effert,* of *offerhande doet.*

Ferens aliquid. Ter. Ph. 3. 2. 16. Hor. E. 2. 2. 150. *Die iets verdraagt, lyd, uitstaat, duld, gedoogt,* of *toelaat.*

Graviffimas plagas ferentes filentio. Cic. T. Q. 2. 20. *Die de hardste plaagen met stilzwygen verdraagen.*

Laborum ferentia corpora. Tac. H. 5. 6. 2. *Ligchaamen die (gemakkelyk) den arbeid lyden.*

Venti ferentes. Virg. Æ. 4. 430. Ovid. Her. 16. 125. *Koele, frissche, zoele, lieflyke, voordeelige winden.*

FĔRĔNTĂ, æ. f. Cat. Or. 142. *Forenza*, een stad van Italien.

FĔRĔNTĀNĪ, ōrūm. m. plur. Cic. Clu. 69. *Forenzaners, die van Forenzen.*

FĔRĔNTĀRĬĪ, ōrūm. m. plur. Varr. L. L. 6. 3. Sall. B. C. 60. *Slingeraars, slingerwerpers, ligtgewapend krygsvolk.* Tacitus gebruikt dit woord in fingulari.

Ferentarius miles. Tac. An. 12. 35. 5. *Een ligtgewapend soldaat.*

Amicus ferentarius Plaut. Trin. 2. 4. 55. *Een behulpzaame, goeddoende, weldoende,* of *gunstige vriend.*

FĔRĔNTĪNĀS, atis. omn. gen. Liv. 9. 43. *Ferentinisch, dat van Ferentino is.*

FĔRĔNTĪNŬM, I. n. Hor. O. 3. 4. 16. Liv. 7. 9. *Ferentino*, een stad onder 't gebied van Rome.

FĔRĔNTĪNŬS, ā, ŭm. Plin. H. 3. 4. Sil. 8. 383. *Ferentiner, een die van Ferentino is.*

FĔRĔNTIŬM, of

FĔRĔNTĪNŬM, I. n. Plin. H. 3. 4. *Ferenti*, een vlek van Toskanen.

Ad lucum Ferentinæ. Liv. 1. 50. caput aquæ Ferentinæ. Liv. 1. 52. *Aan 't bosch, aan de bron van Ferenti.* Dit was de plaats daar de volken van Italiën en de Romeinen vergaderden.

FĔRĔNTŬM, I. n. Hor. O. 3. 4. 16. *Forenza*, een stad van de Pouille, nu maar een kasteel aan den voet van den berg Apenninus gelegen.

FĔRĔOLĂ, æ. f. Colum. 3. 2. *Zebere duif.*

FĔRĔTRŬM, I. n. Varr. *by* Plin. H. 7. 52. Ovid. F. 4. 851. *Een baar, doodbaar, burry.*

Subire feretro. Virg. Æ. 6. 222. *De doodbaar draagen, onder de baar gaan.*

FERI.

FĔRĬÆ, ārūm. f. plur. *Rustdagen, vrydagen, oorlogsdagen, feestdagen, vierdagen.* Daar waren 'er vierderlei onder de Romeinen. 1 Stativæ, *Vaste*, die in de Jaarboeken stonden, en die alle jaar op den zelven dag van de zelve maand quamen. 2 Conceptivæ, *Beraamde*; die de Opperpriester, *of* de Overheden bestemden. 3 Imperativæ, *Gebodene*; die de Opperpriester, Burgermeesters, *of* Veldoversten op zekere passelijke gelegentheden instelden, gelijk na een verkrege zege, enz. 4. Nundinæ, *der Jaarmerkten*; tot voortzettinge van den koophandel. Zie Macrob. S. 1. 16.

Forenfes feriæ. Cic. de Or. 3. 23. *Gerechtsstilstant, stilstant der rechtspleging, vrydagen voor hoven,* of *gerechtsbanken.*

Eo die feriæ bubus. Cat. R. R. 133. *Laat de ossen op dien dag rusten.*

Feriæ Latinæ. Cic N. D. 1. 6. Cæf. B. C. 3. 2. 1. *De vier - of feestdagen der Latijnen.* Op dien dag verzamelden de Latijnen en Romeinen aan den voet van 't Albanisch gebergte om aan Jupiter Latialis een stier op te offeren. De nieuwe Burgermeesters waren gehouden den dag van dit Feest te bestemmen, en het zelve by te woonen, voor dat ze hun ampt bedienden.

Feriæ belli. Gell. 1. 25. *Een bestant, wapenschorssing,* of *stilstant van wapenen.*

Efuriales feriæ. Plaut. Capt. 3. 1. 8. *Vasten, vastendagen, dagen van onthouding.*

Feriæ. Plaut. Capt. 4. 1. 3. *Ruste, ledigheit, ophouding van arbeid, vieravond, heiligavond.*

Solus ferias agit. Petron. 25. *Hy is de eenigste die ledig gaat,* of *die niets doet; hy heeft alleen heiligavond.*

Feriæ. *Een vierdag, feest,* of *feestdag, een heilige dag, een dag die men ter eeren van iemant viert.*

Feriæ funt ei. Varr. L. L. 5. 47. *of* ejus. Varr. L. L. 5. 48. *'t Is zyn feest, vierdag,* of *naamdag.*

Feriæ pifcatorum. Cic. Off. 3. 14. *Een feest - of vierdag der visschers.*

Feriæ. *Vreugdedagen, vrolyke, blyde, vermakelyke dagen.*

Ferias ac jocos celebrare. Liv. 1. 4. *Vreugdeteekenen en speelen aanrechten.*

Tristitia feriarum hilaritate difcutitur. Sen. Cont. 1. procem. *De blydschap der feest - of vierdagen verdryft,* of *verzet de droefheit.*

Die feriarum etiam lugentes rident. Petron. 95. *Op de feest - of vierdagen zyn zelfs vrolyk die in den rouw zyn.*

Longas o utinam ferias præftes Hefperiæ. Hor. O. 4. 5. 36. *Godt geeve dat gy een lange vrede voor Italien moogt te weege brengen.*

FĔRĬĀTĬCŬS, ā, ŭm. Feriatici dies. Ulp. Dig. 2. 12. 2. *De dagen van Gerechtsstilstant,* of *dat 'er niet gepleit word, vrydagen voor hoven,* of *gerechtbanken.*

FĔRĬĀTŬS, ā, ŭm. *Ledig, niet doende, die leeg zit.*

Feriatus eft a ftudiis. Treb. *by* Cic. F. 12. 16. *Hy is uit de leeroeffening gescheiden, hy studeert niet meer.*

Feriati ut effent magno opere præcepit. Hygin. Fab. 108. *Hy heeft hun van dien zwaaren arbeid bevolen te rusten,* of *dat ze dien grooten arbeid zouden laaten staan.*

A negotiis publicis voluntate fua feriatus. Cic. de Or. 3. 15. *Hy heeft vrywillig het bewind van de stads - of staatszaaken afgestaan.*

Servitus urbana & feriata. Sen. de ir. 3. 29. *Een stadsdienst daar niet veel werks aan vast is.*

Feriati dies. Plin. E. 3. 14. 6. H. 18. 6. *Rustdagen, dagen van ruste.*

Feriata machæra. Plaut. M. G. 1. 1. 7. *Een pronkdegen, een degen waar mede men niets uitrecht.*

Feriatus. Varr. R. R. 1. 16. *Die een vierdag houd, die een dag viert, die heilig dag houd.*

Male feriati Troes. Hor. O. 4. 6. 14. *De Trojaanen die zich ontydig vrolyk maakten.*

Feriatæ Mufæ. Stat. S. 1. 6. 1. *Ledige, of nietdoende Zanggodinnen.*

FĔRĪNĂ, æ. f. Virg. Æ. 1. 219. *Wild, wildbraad, al 't geen men op de jagt vangt.*

FĔRĪNŬS, ā, ŭm. Sall. B. J. 18. *Van een wild dier, beestig, beestachtig.*

Victus ferinus. Cic. I. R. 1. 2. *Wild, wildbraad.*

Ferina veftis. Lucret. 5. 1417. *Een rok van wilde beestevellen, een bonte rok.*

Ferina ifta rabies eft, fanguine gaudere ac vulneribus. Sen. Cl. 1. 24. *Dat is een beestachtige weelde, vermaak te scheppen in bloed en wonden.*

Voluptates ferinæ. Gell. 19. 2. *Vermakelykheden die ons met de beesten ge-*

gemeen zyn, als vleeſchelijke luſten.

Vox ferina. Ovid. Tr. 5. 12. 55. *Een harde*, *ſterke*, of *grove ſtem.*

FĔRIO, is, irĕ. acc. *Kloppen*, *ſlaan*, *ſtooten*. *beuken*, *treffen.*

Ferire fores. Plaut. Men. 1. 2. 63. *Aan de deur kloppen*, *op de deur ſlaan*, of *bonzen.*

Aprum ferire. Curt. 8. 6. 7. *Een wild zwyn ſchieten.*

Certo ictu deſtinata feriebat. Curt. 7. 5. 41. *Hy trof*, of *raakte altyd net daar hy op doelde*, *mikte*, of *aanlei.*

Latus enſe ferit. Virg. Æ. 12. 304. *Hy ſtak hem met een degen in de zyde*, of *hy gaf hem een ſteek in de zyde.*

Cum murum feriret hoſtis. Claud. Stil. Conſ. 2. 146. *Toen de vyand op de wal aanviel*, of *de wal beſtormde.*

Fronte ferit terram. Virg. Æ. 10. 349. *Hy bonſt zyn voorhoofd tegens de aarde aan*, *hy valt met zyn voorhoofd tegens de aarde.*

Feriunt fulmina ſummos montes. Hor. O. 2. 10. 12. Celſos colles. Sen. Ag. 1. 96. *De hoogſte bergen ſtaan ten doel voor den blikzem*, *de blikzem treft de hoogſte bergen.*

Ferire pectora manu. Ovid. Tr. 3. 3. 48. Palmis. Sen. Tr. 1. 64. *Op zyn borſt ſlaan*, of *kloppen.*

Ferire oculos. Lucret. 4. 217. *Zichtbaar zyn*, *onder 't gezicht vallen.* Aures. Cic. de Or. 2. 84. *Zich laaten hooren*, *gehoort worden.*

Spectris feriuntur oculi. Cic. F. 15. 16. *De ſpooken vertoonen zich voor 't gezicht*, of *koomen voor de oogen.* Animi. Cic. F. 15. 16. *De geeſten*, of *ſchimmen vertoonen zich aan de zinnen.*

Sol nubes ferit. Sen. N. Q. 1. 8. *De zon ſchiet haar ſtraalen op de wolken.*

Acre ferit frigus. Lucret. 4. 261. *De groote*, *ſcherpe*, of *felle koude treft*, *dringt door*, of *knelt.*

Ferire fœdus cum aliquo. Cic. I. R. 2. 30. Liv. 1. 24. *Een verbond met iemant maaken*, *ſlutten*, *aangaan*, of *treffen.*

Cum aliquo amicitiæ fœdera ferire. Flor. 1. 10. 2. *Met iemant vriendſchap maaken.*

Aliquem ſecuri ferire. Cic. V. 5. 27. Cæſ. B. G. 8. 38. 5. *Iemant het hoofd afhouwen*, *het hoofd*, of *de kop afſlaan*, *onthoofden*, of *onthalzen.*

Ferire venam. Virg. G. 3. 463. Colum. 7. 10. *Een ader openen*, *aderlaaten*, *laaten.*

Mirabili ſtudio ferebatur omnes aliqua nota feriendi. Sen. Conſt. 18. *Hy was ongemeen genegen om met al de waereld te ſpotten*, of *te ſcherſſen.*

Minus multa patent in eorum vita, quæ fortuna feriat. Cic. Off. 1. 22. *In hunne levenswyze zyn weinig dingen die 't wiſſellot kan benadeelen*; *'t wiſſellot heeft zoo veel vat niet op hunnen ſtaat van leven.*

Quod ante proviſum non eſt, id ferit vehementius. Cic. T. Q. 3. 22. *Dat te voren niet is verwacht*, of *voorzien*, *treft te geweldiger.*

Exibunt multa, nec ferient. Sen. E. 100. *Hy zal veele dingen zeggen die geen klem hebben*, of *die niets uitwerken zullen.*

Feriuntur quibuſdam præceptis etiam imperitiſſimi. Sen. E. 94. *Daar zyn zommige leeringen*, *die een krachtige indruk zelfs op de plompſte menſchen hebben*; *de onervarenſte zelfs worden door zommige leſſen geraakt.*

Ferire victimam. Hor. O. 2. 17. 32. *Een offerbeeſt ſlagten*, *keelen*, *offeren.*

Ferire agnum Deo. Virg. Æ. 6. 251. *Gode een lam ten offer ſlagten*, of *opofferen.*

Ferire chelyn. Sen. H. Oe. 3. 1062. *De ſnaaren van een luit roeren*, of *ſlaan*, *op de luit ſpeelen.*

Feriam ſydera vertice. Hor. O. 1. 1. 36. *Ik zal met het hoofd aan den hemel raaken*, *ik zal hoog verheven zyn.*

Inſani feriunt littora fluctus. Virg. Æ. 9. 43. *De woedende*, of *onſtuimige golven*, of *baaren ſlaan*, of *ſtorten met geweld op de ſtranden.*

Ventus feriens pontum. Sen. H. Oe. 3. 1062. *Een wind die de zee onſtuimig*, *verbolgen maakt*, of *beroert.*

Ferire aliquem. Prop. 4. 5. 42. *Iemant zyn geld afſtroopen*, *ontfutzelen*, of *aftroonen*; boertende, *iemant plukken*, *kaal maaken*, *de beurs luizen.*

Ferietur alio munere. Ter. Ph. 1. 1. 12. *Het zal hem een nieuwe ſchenkaadje koſten.*

Arte ferire aliquem. Prop. 3. 2. 50. *Iemant liſtiglyk bedriegen*, of *opligten.*

Feriri ab angue. Ovid. Ib. 481. *Van een ſlang geſteeken worden.*

Ferire pede uvas. Tib. 2. 5. 85. *De druiven met de voeten treeden.*

Balba feris annoſo verba palato. Hor. S. 2. 3. 274. *Gy ſpreekt ſtamelende*, of *ſlaat babbeltaal uit in uwe oude dagen.*

Ferit carmina lyra. Ovid. Tr. 4. 10. 50. *Hy zingt gezangen op de lier.*

Igne ferit pectus. Sen. H. 1. 293. *Hy ontſteekt*, of *ontfonkt het hert*, *hy zet het hert in vuur en vlam.*

Frigore te feriet. Hor. S. 1. 2. 62. *Hy zal u koel maaken*, *uw vuur uitbluſſchen*, of *uwe bevigheit aan 't bedaaren brengen.*

Feriunt mare. Virg. Æ. 3. 290. *Zy roeyen wakker op zee.*

Quos Tethyos unda ferit. Mart. S. 3. 6. *Volkeren die dicht aan de zee*, of *langs de zeekuſt woonen.*

Fama ferit terras remotas. Lucan. 5. 691. *'t Gerucht verſpreid zich in ver gelegen landen.*

Ferit æthera clamor. Virg. Æ. 5. 140. *'t Geroep klimt tot aan den hemel toe*, *klinkt door de wolken.*

(FĔRIOR, ăris, ătŭs sŭm, ărĭ. Macrob. S. Sc. 1. 7. *en* 3. S. 1. 2. *en* 7. Sidon. E. 9. 11. *Ruſten*, *vieren*, *oorlof hebben*, *feeſt houden.*)

FĔRĬTAS, ātis. f. Cic. Off. 3. 6. Mart. Sp. 18. 6. *De wildheit*, *woeſtheit*, of *wreedheit der beeſten.*

Hæc res feritatem detrahit mentæ. Colum. 11. 3. *Dit neemt de wilde ſmaak der munte wech.*

Feritas. Cæſ. B. G. 8. 25. 2. Cic. D. 1. 29. Virg. Æ. 11. 568. *Wildheit*, *ruuwheit der menſchen*; *een wilden*, *woeſten*, of *ruuſten aart.*

Feritatem alicujus emollire. Sen. B. 7. 20. *Iemants woeſtheit*, of *ruuwheit beſchaaven.*

Feritas. Curt. 3. 8. 15. *Wreedheit*, *onmenſchelykheit.*

Undique omnem hinc feritatem expuli. Cic. T. Q. 2. 8. *Ik heb hier uit alle wreedheit verbannen.*

Feritas viæ. Stat. S. 2. 2. 33. *De moeyelykheit*, of *ongemakkelykheit van den weg.*

FERM.

FĔRMĒ. Adv. *Byna*, *bykans*, *op een weinig na*. *omtrent*, *haaſt*, *om en by*, *ten naaſten by.*

Mihi quidem ætas acta ferme eſt. Cic. Br. 2. *Myn leeftyd is ten naaſten by ten einde geloopen.*

Erat quindecim tunc ferme annorum. Liv. 24. 4. *Hy was toen omtrent vyftien jaaren oud.*

Hoc factum eſt ferme abhinc biennium. Plaut. B. 3. 2. 4. *'t Is omtrent twee jaar geleden dat het gebeurt*, of *voorgevallen is.*

Nec ferme res antiqua alia eſt nobilior. Liv. 1. 24. *Nauwelyks is 'er iets doorluchtiger in de oudheit.*

Ferme. Liv. 21. 61: 38. 29. *Gemeenelyk*, *gewoonelyk*, *byna altyd*, *doorgaans*, *in 't gemeen*, *meerendeels*, *door den band*, *dikwils.*

Fideiem haud ferme mulieri invenias virum. Ter. An. 3. 1. 2. *Nauwelyks zult gy een man vinden die zyn vrouw getrouw blyft.*

(Ferme. *Zeer*, *heel.*

Sed eum conſtabat virum eſſe ferme bo-

bonum, & vitæ inculpatissimæ. Gell. 14. 2. *Maar 't wat bekent, dat hij een zeer vroom man was, en een onberispelijk leven leidde*, of *een leven leidde daar niet op te zeggen viel.*)

FĒRMĔNTĀTUS, ā, um. Plin. H. 13. 12. *Gerezen, gehevelt, gedeessemt, daar hef, of gist in is*, van brood spreekende.

Terra fermentata. Colum. 11. 3. *Een zachte*, of *mulle aarde.*

(Fermentati mores. Prud. A. 354. *Booze, zondige zeden, met zonden, als met deessem, vermengde zeden.*)

FĒRMĔNTESCO, is, escĕrĕ. Plin. H. 17. 2. *Mullig worden, oprijzen; zwellen*, door de kracht van innerlijke hitte, van de aarde spreekende.

FĒRMĔNTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 18. 11. *Zacht, mul, week*, of *los maaken.*

Stercus columbinum terram fermentat. Colum. 2. 15. *De duivemist maakt de aarde mul.*

Ficus in dolio sinitur fermentari. Colum. 12. 17. *Men laat de vijgen in een ton menken.*

FĒRMĔNTŬM, i. n. Virg. G. 3. 380. Plin. H. 18. 11. *Hevel, zuurdeeg, hef, gist, deessem.*

Panis sine fermento. Cels. 2. 24: 5. 28. *Ongerezen*, of *ongehevelt brood.*

Fermentum. *Bagger, modder, vette, zachte aarde.*

In fermentum congerere terram. Colum. 3. 11. *De aarde op een hoop te menken*, of *te mullen leggen.*

Hoc fuit peculii mei fermentum. Petron. D. 49. *Hier meede heb ik alles gewonnen wat ik heb.*

Fermentum. Juv. 3. 188. *Reden van misnoegen, van verontwaardiging, van toorn*, of *grimmigheit.*

In fermento tota est. Plaut. Cas. 2. 5. 17. of Jacet. Plaut. M. 5. 3. 3. *Zij is heel opgezwollen van boosheit, zij is gansch in gramschap ontsteeken.*

Fermentum. Pers. 1. 24. *De kennis, wetenschap*, of *geleerdheit die de kleine verstanden opgeblazen maakt.*

(Fermentum cognitionis. Solin. E. 2. *Een vermeerdering, een opquebing der wetenschappen*, om dat de deessem het meel, daar 't meede vermengt word, aan 't rijzen helpt en als vermeerdert.)

FERO.

FĔRO, fers, tŭli, lātŭm, ferrĕ. acc. *Iets draagen, torssen, brengen, aanvoeren.*

Ferre aliquid alicui. Plaut. B. 4. 6. 17. Ad aliquem. Plaut. As. 3. 3. 142. *Iemant iets brengen, iets by iemant brengen.*

Literas ad aliquem ab aliquo ferre. Liv. 26. 12: 27. 43. *Iemant brieven van wegen een ander brengen.*

Ferre manum ad vulnus. Virg. Æ. 9. 578. *Zijn hand op zijn wonde brengen*, of *leggen.*

Terra fruges fert. Cic. L. L. 2. 27. Ovid. M. 1. 109. *De aarde draagt vruchten, brengt vruchten voort.*

Ex Livia nihil liberorum tulit Suet. A. 63 1. *Hij heeft geen kinderen bij Livia gehad.*

Octonis mensibus ferunt partum. Plin. H. 8. 32. *Sij draagen acht maanden.*

Equa ventrem fert duodecim menses. Varr. R. R. 2. 1. *Een merrij draagt twaalf maanden.*

Tales innumerabiles nostra civitas tulit. Cic. T. Q. 1. 42. *Onze stad heeft ontallijke*, of *ontelbaare zulke luiden voortgebragt.*

Pauli nomen ferre. Hor. E. 1. 6. 15. Liv. 40. 54: 45. 41. *De naam van Paulus draagen*, of *hebben*, *Paulus hieten.*

Ferre aliquid. *Iets draagen, verdraagen, lyden, uitstaan*, of *doorstaan, iets toegeeven, dulden, gedoogen, door de vingeren zien.*

Ferre laborem belli. Cæs. B. G. 6. 31. 5. *De ongemakken des oorlogs draagen, doorstaan*, of *uitstaan.* Frigora & famem. Catul. 28. 5. *Koude en honger lyden, doorstaan*, of *verdraagen.*

Hæc aut animo Catonis ferenda sunt, aut Ciceronis stomacho. Cic. bij Quintil. I. O. 6. 4. *Men moet de kloekmoedigheit van Kato*, of *het geduld van Cicero hebben, om deeze dingen te verdraagen.*

Id tulit tacitus. Liv. 35. 19. of Tacitum. Liv. 1. 50: 3. 45. *Hij heeft dat met stilzwijgen gedraagen*, of *geleden, hij heeft dat zonder een woord te spreeken verdraagen.*

Inultam alicujus fugam ferre. Cic. Ant. ir. in exs. 8. *Iemants wechgaan*, of *wechvluchten verdraagen, iemant over zyn vlucht ongestraft laaten.*

Moleste fert se stultum esse. Cic. Or. 1. 51. *'t Moeit hem, 't spijt hem dat hij dwaasheit begaan heeft.*

Fer me. Ter. H. 4. 3. 14. *Verdraag mij, stoot u aan mijne gebreken niet, neem het my niet qualyk af.*

Ferre amici naturam. Cic. A. 1. 11. *'t Natuurlyk gebrek van een vriend verdraagen.*

Ego illi maximam partem feram. Ter. Ad. 1. 2. 36. *Het grootste gedeelte zal ik hem geeven.*

Satis supplicii tulit. Cæs. B. C. 1. 84. 3. *Hij is genoeg gestraft, hij heeft straf genoeg uitgestaan*, of *geleden.*

Desiderium illius ferre non possum. Cic. A. 10. 10. *Ik kan de smert over zijn afwezen niet draagen*, of *uitstaan: ik verlang zoo zeer naar zyne tegenwoordigheit dat ik 't niet harden kan.*

Trojæ spectare ruinas non tulit. Ovid. F. 4. 178. *Zij heeft niet konnen verdraagen de puinhoopen van Trojen aan te zien.*

Ferre vetustatem. Cic. Am. 9. Annos. Quintil. I. O. 2. 4. *Goed blyven, zijn kracht behouden*, van den wijn spreekende.

Impetum hostis ferre. Cæs. B. G. 3. 19. 3. *Den aanval des vyands uitstaan, doorstaan*, of *wederstaan; den vyand het hoofd bieden, te keer gaan, staande houden, rustig afwyzen.*

Et Hectorem una solus & Martem tuli. Sen. Ag. 3. 548. *Ik heb alleen de kracht van Hektor en te gelyk den last van den oorlog uitgestaan*, of *beproeft.*

Assiduas non tulit ille preces. Prop. 1. 8. 28. *Hij heeft mijne aanhoudende gebeden niet konnen wederstaan*, dat is, *hij heeft ze ingewilligt.*

Moderate ferre lætitiam. Liv. 2. 54. *De blydschap matigen, bedwingen, inbinden.*

Ferre legem de aliqua re. Cic. A. 2. 38. *Ergens een wet*, of *keur over maaken*, of *geeven.*

Leges ferre humano generi. Sen. V. B. 32. *'t Menschdom*, of *den menschen wetten geeven.*

Tribunus fert ad plebem velit necne. Cic. Fin. 2. 16. *De Gildhoofdman draagt aan 't volk voor of het iets toe wil staan*, of *niet.*

Ferre ad populum. Cic. F. 8. 8. *'t Volk iets voorhouden, voorstellen*, of *voordraagen.*

Ferre centuriam. Cic. Pl. 20. *De stemmen van een honderdbende hebben.* (Tribum. Cic. Pl. 22. A. 2. 2. *De stemmen van een geheel gild hebben.*)

Suffragium ferre de aliqua re. Cic. Att. 1. 18. *Ergens zijn stem over geeven, zijn gevoelen over zeggen*, of *uiten.*

Mutium alicui judicem ferre. Cic. Q. R. 15. Liv. 8. 33. *Mutius aan iemant als rechter voordraagen.*

Sententiam ferre de aliquo. Cic. V. 4. 47. *Over iemant 't vonnis strijken, vellen*, of *uitspreeken, iemant vonnissen.*

Judices de hominum fortunis sententiam ferunt. Cic. Clu. 53. *De Rechters vonnissen over der menschen goed, staat*, of *geluk.*

Ferre sententiam. Cic. Am. 16. *Stemmen, zyn stem geeven, zyn gevoelen*, of *meening zeggen.*

Pecunias ferre alicui expensas. Cic. V. 2. 70.

V. 2. 70. *Iemant geld leenen.*

Videas unde nummi sint, mihi feras expensum. Cic. Att. 15. 20. *Zie dat gy geld krygt, of zoek geld te vinden, en stel het op myn rekening.*

Alicui ferre expensum. Cic. V. 1. 36. *Boeken, opschryven, of aantekenen dat men iemants geleent heeft.* Acceptum. Cic. V. 1. 36. *Aantekenen, of te boek stellen dat men van iemant ontfangen heeft.*

Ne tu expensum muneribus ferres. Cic. Att. 2. 4. *Op dat gy dat niet onder de schenkaadjen stelt die gy my doet.*

Lætitiam apertissime ferre. Cic. Att. 14. 13. *Zyn blydschap, of vreugde opentlyk te kennen geeven, laaten blyken, vertoonen, aan de waereld laaten zien.*

Te fero oculis of in oculis. Cic. Fr. 3. 1. *Ik bemin u als myn oogappel, ik heb u tederlyk lief.*

Aliquem ferre laude. Virg. Æ. 1. 630. Laudibus. Tac. An. 3. 3. 1. Liv. 5. 7. In cælum. Cic. F. 10. 26. Liv. 7. 36. *Iemans zeer pryzen, hemelhoog, of ten hemel toe verheffen.*

Ferre in astra aliquem. Virg. E. 5. 53. Laudes alicujus. Cic. Att. 2. 25. Ferre aliquem ad cælum laudibus. Curt. 5. 8. 10. *Iemant hemelhoog pryzen, of verheffen, iemants lof tot de sterren draagen.*

Alicui ferre osculum. Plaut. E. 4. 4. 4. Oscula. Ovid. Art. 2. 325. Val. Flacc. 7. 226. *Iemant kussen, of een kus geeven.*

Aliquid alicui ferre. *Iemant iets opdraagen, brengen, toebrengen, aanbieden, geeven, schenken, vereeren.*

Jupiter Feretri, hæc tibi arma fero. Liv. 1. 10. *Jupiter Feretrius, ik draag u deeze wapenen op.*

Supplicium ad te hanc minam fero auri. Plaut. Truc. 5. 8. *Tot een zoen van straffe breng ik u deeze goudsomme.*

Ferre salutem alicui. Plaut. Pœn. 5. 5. 8. *Iemant groeten.*

Ferre tributum alicui. Curt. 3. 1. 23. *Iemant een schatting betaalen, of opbrengen.*

Fructum ferre alicui. Cic. F. 1. 9. *Iemant voordeel doen, winst toebrengen, of voordeelig zyn.*

Ferre fructum suæ mansuetudinis. Curt. 4. 10. 23. Pietatis. Cic. Sext. 31. Nep. 25. 5. 1. *De vrucht van zyne goedaardigheit maaijen, of genieten.*

Hoc fructi pro labore ab his fero, odium. Ter. Ad. 5. 4. 16. *De vrucht die ik voor mynen arbeid van hen trekke, is dat ik my heb verhaat gemaakt.* Fructi word voor Fructus genomen.

Mercedem non meriti, sed occupationis suæ ferunt. Sen. B. 6. 15. *Zy worden niet naar hunne verdienste, maar naar hunnen arbeid beloont.*

Pretium ob stultitiam fero. Ter. An. 3. 5. 4. *Ik lyde, of draag de straf myner zotheit.*

Plebis gratiam tulit. Liv. 22. 26. *Hy heeft de gunst van 't volk gewonnen.*

Famæ damna tulit. Ovid. Am. 2. 2. 50. *Hy heeft zyn achting, aanzien, of goeden naam verloren.*

Hoc facto laudem gratiamque apud omnes tulit. Liv. 4. 57. *Door dit doen heeft hy lof en gunst by alle men chen verkregen.*

Ferre primas. Cic. Cl. 49 *Boven allen uitmunten, de kroon boven allen spannen, de roem boven allen wechdraagen.* Palmam. Cic. Att. 4. 15. Præmia. Virg. Æ. 1. 610. *Den prys wechdraagen, behaalen, winnen, of verkrygen.*

Siculum mel fert palmam. Varr. R. R. 3. 16. *De Siciliaansche honig behaalt den prys, is de beste, spant de kroon.*

Gloriam annonæ levatæ tulit. Liv. 4. 12. *Hy heeft de eer van de duurte vermindert, of van de levensmiddelen in afslag gebragt te hebben behaalt.*

Nullus de te gloriam pastor ferat. Sen. H. 2. 422. *Laat geen herder de eer hebben van u te bekooren, of te behaagen.*

Ferre aliquid ab aliquo. Hor. O. 4. 8. 5. *Van iemant iets verkrygen, verwerven, ontfangen, bekoomen.*

Ferre repulsam. Cic. T. Q. 4. 17. de Or. 2. 70. *Afgeslagen, voor 't hoofd gestooten worden, zyn verzoek verworpen, of versmaad zien:* boertende *een blaauwe scheen loopen.*

Nullus rei a me repulsam tulit. Nep. 4. 2. 5. *Ik heb hem niets afgeslagen, geen ding geweigert.*

A me responsum tulit me nullo modo posse, &c. Cic. C. 1. 8. *Ik heb hem geantwoort dat ik geenzins konde, enz.*

Ferre aliquid ad aliquem. Liv. 34. 2. *Iemant iets overbrengen, verwittigen, verstendigen, bekent maaken, verhaalen, zeggen.*

Ferre aliquod nuntium ad aliquem. Liv. 4. 21. *Iemant een boodschap, wat nieuws, of een nieuwe tyding brengen.*

Fero ad te flagitia alia boni hujus adolescentis. Ter. Ad. 4. 7. 3. *Ik koom u noch andere schelmstukken van deezen fraaijen quant bekent maaken.*

Aliquam rem vulgo ferre. Liv. 28. 17. *Iets verbreiden, verspreiden, ontdekken, openbaaren, ruchtbaar, of waereldkundig maaken, een zaak in 't licht, of aan den dag brengen.*

Omnia ferre sub auras. Virg. Æ. 4. 270. *Alle dingen ontdekken, uitbrengen, bekent, of ruchtbaar maaken, in 't licht, of aan den dag brengen.*

Fers te nullius egentem. Hor. E. 1. 17. 22. *Gy roemt dat gy niemant van doen hebt, dat gy al de waereld missen kond, dat gy geenes dings gebrek hebt, of dat u niets ontbreekt.*

Se Bebrycia de gente ferebat. Virg. Æ. 5. 373. *Hy zeide, of roemde dat hy uit het Bebrycische volk gesproten was.*

Recte te beatum ferunt, quoniam virtuti tuæ fortuna conjuncta est. Cic. S. 17. *Men noemt met recht u gelukkig, om dat het geluk uwe deugd verzelt, of om dat het geluk met uwe deugd gepaart gaat.*

Ita fama ferebat. Ovid. M. 12. 197. 200. Ita fama ferebant. Liv. 23. 31. Ita famam ferebant. Plaut. P. 3. 1. 23. *'t Gerucht liep zoo, 't wierd zoo verbreid, vertelt, of verhaalt, men sprak dus onder 't volk.*

Ad eum pro te verba tuli. Ovid. Am. 1. 16. 20. *Ik heb by hem voor u gesproken.*

Ferre aliquem rumoribus. Tac. An. 15. 46. 1. Sermonibus. Liv. 3. 43. *Iemant schenden, zwart - of verdacht maaken, leelyk afschilderen, qualyk van iemant spreeken, iemant op de tong, of praat helpen.*

Crimina ferre in aliquem. Tac. An. 12. 4. 1. *Iemant met misdaaden bezwaaren, of betichten, iemant lasterstukken opleggen, of aantygen, iemant valschelyk beschuldigen.*

Fert animus dicere, &c. Ovid. M. 1. 1. Expromere. &c. Lucan. 1. 67. *Ik heb voor, of ik heb voorgenomen, ik ben genegen, ik van zin, of van voornemen te zeggen, te melden, te verklaaren, of te openbaaren, enz.*

Plura dixi quam opinio mea tulerat. Cic. D. 12. *Ik heb meer gezegt dan ik gedacht had, dan ik voorgenomen had, of als ik voornemens was.*

Ferre alicui conditionem. Plaut. R. 4. 4. 101. Ter. Ph. 4. 1. 13. Cic. S. R. 11. *Iemant een voorwaarde, voorslag, of voorstel doen; iemant een beding voorstellen, voorslaan, voordraagen, of voorhouden.*

Pacis conditiones ferre Romanis. Liv. 8. 5. *Den Romeinen de bedingen der vrede voorstellen, voorslaan, of aanbieden.*

Ferre aliquid Deo. Liv. 22. 1. *Iets Gode opdraagen, toewyen, toeheiligen,*

ligen, *aanbieden*, of *opofferen*.

Alicujus belli ferre principatum. Cic. A. 12. 4. *'t Gebied*, of *'t bevel over een leger voeren*, *de Veldheer van een leger zyn*.

Qui arma ferre possunt. Cæs. B. G. 1. 29. 1. *Die de wapenen konnen draagen*, *bequaam om de wapenen te voeren*. Dit was by den Romeinen van 't zeventiende jaar af tot het zestigste toe.

Ferre arma pro aliquo. Ovid. F. 1. 22. M. 13. 596. *Voor iemant*, of *ter voorstant van iemant de wapenen draagen*.

Vulnera ferre alicui. Ovid. M. 9. 720. *Iemant quetzen*, of *wonden*.

Ferre vulnus ab aliquo. Ovid. Ib. 256. *Een quetzuur*, of *wonde ontfangen*, *van iemant gequetst worden*.

Ex aliquo victoriam ferre. Liv. 39. 51. *Op iemant de zege*, of *overwinning bevechten*, of *behaalen*, *iemant overwinnen*.

Ferre se. Virg. Æ. 9. 597. Ferre gressus aliquo. Ovid. F. 4. 488. Ferre vestigia aliquo. Liv. 1. 7. *Ergens naar toe*, of *heene gaan*, *zich ergens heen vervoegen*.

Fer contra manum, & pariter gradere. Plaut. Truc. 1. 2. 24. *Geef my de hand*, *en gaa neffens my*.

Pariter ferre gradum. Plaut. Merc. 5. 2. 41. *Met iemant in gezelschap*, of *aan iemants zyde gaan*.

Semita vos feret ipsa. Catul. 19. 21. *De weg zal 'er u van zelf brengen*.

Itinera duo ad portum ferebant. Cæs. B. C. 1. 27. 4. *Daar liepen twee wegen*, of *paden op de haven aan*.

Aditus qui ad portus ferunt. Front. St. 1. 5. 5. *De gaten om in havens te koomen*.

Nulla ad speluncam signa ferebant. Virg. Æ. 8. 212. *Daar waren geen voetspooren naar 't hol*.

Ferri equo. Virg. Æ. 11. 678. *Te paerd ryden*. Lectica. Cic. A. 2. 41. In lectica. Gell. 10. 3. *In een rosbaar*, of *draagzetel gedraagen worden*.

Illi se fert obviam. Cic. Pl. 40. Obvius. Virg. Æ. 6. 879. *Hy gaat hem tegen*, of *te gemoet*.

Viæ quæ ad eloquentiam ferunt. Cic. Or. 41. *Wegen die ter welsprekendheit leiden*, *middelen om welsprekend te worden*.

Ferre alicui auxilium. Ter. Ad. 2. 1. Cic. de Or. 2. 40. Opem. Nep. 18. 6. 3. Cic. C. R. 1. Hor. A. P. 461. Subsidium. Cæs. B. G. 2. 26. 1. Suppetias. Plaut. E. 5. 1. 52. *Iemant hulp*, of *bystant geeven*, *de behulpzaame hand bieden*. Præsidium. Cic. Br. 18. *Iemant onderstant doen*, *onderstennen*, *de hand boven 't hoofd houden*, *voorstaan*, *beschermen*. Solatia. Prop. 1. 5. 27. *Iemant troosten*, *vertroosten*, *verquikken*, *een hert in 't lyf spreeken*, of *een hert onder den riem steeken*.

Vis morborum fert pretia medentibus. Tac. An. 11. 6. 3. *Door de veelvuldige quaalen*, of *ziekten worden de Geneesmeesters ryk*.

Quid vesper ferat, incertum est. Liv. 45. 8. *Wat 's avonds gebeuren zal*, of *wat den avond voortbrengen zal*, *is onzeker*.

Cometæ omen post se futuri sanguinis ferunt. Sen. N. Q. 7. 17. *De staertsterren zyn voortekens*, of *voorbeduidzels van toekomstige bloedstortingen*, of *moorderyen*.

Nihil jam istæ res mihi voluptatis ferunt. Ter. Hec. 4. 2. 17. *Geen van die dingen vermaaken*, of *behaagen my nu*; *ik schep nu gansch geen vermaak in die dingen*.

Quid iste fert tumultus? Hor. Ep. 5. 3. *Wat wil dat geraas*, of *die oploop zeggen?*

Est vetustum verbum, quod tamen consuetudo ferre possit. Cic. de Or. 3. 43. *'t Is een oud woord*, *dat echter in den gemeenen omgangk gebruikt mag worden*.

Si vestra voluntas fert. Cic. Man. 24. Virg. Æ. 6. 675. *Indien 't u wil is*, *zoo gy 't goed vind*, *zoo 't u goeddunkt*, *indien 't u zoo behaagt*, *zoo 't u gelieft*, of *welgevalt*.

Quantum tulit Apronii libido. Cic. V. 3. 23. *Zoo veel als Apronius gewenscht*, of *gewilt heeft*.

Si ita commodum vestrum fert. Cic. Rull. 2. 28. *Zoo 't u gelegen koomt*, *zoo 't uw zaken konnen lyden*, *zoo 't uw gelegentheit toelaat*.

Quid res, quid tempus, quid causa ferat, ipse perspicies. Cic. F. 1. 7. *Gy zult zelf zien wat de gelegentheit*, *de tyd*, *en de zaak vereischen zullen*.

Quæ fert adolescentia. Ter. Ad. 1. 1. 28. *Dingen die de jeugd doet*, *uitvoert*, of *uitrecht*, *'t geen de jeugd voegt*, of *past*.

Ad voluptatem toto feruntur impetu. Cic. Off. 1. 30. *Zy geeven zich ganschelyk aan de wellust over*, *zy worden met een groote drift tot de wellust aangevoert*.

Alii multitudinis judicio feruntur. Cic. Off. 1. 32. *Andere worden door 't oordeel der menigte vervoert*.

Ad id efficiendum omni fertur cogitatione. Nep. 7. 9. 4. *Daar legt hy al zyn verstand aan te kost*, *hy denkt nergens anders dan daar op*, *hy heeft niet anders dan dat in 't hoofd*.

Contemptum vitæ præ se ferunt. Cic. by Sen. Tr. 11. *Zy geeven voor dat ze 't leven verachten*, of *weinig achting voor 't leven hebben*.

Fiduciam Orator præ se ferat. Quintil. I. O. 5. 13. *Dat een Redenaar vrymoedigheit laate blyken*.

Sæpe supra feret quam fieri possit. Cic. Or. 40. *Hy zal dikwils de zaaken grooter maaken dan ze zyn*.

Clam ferre iram adversus aliquem. Liv. 31. 47. *Zyn gramschap tegens iemant ontveinzen*, of *verbergen*.

Præ se ferre iram, tristitiam, &c. Liv. 8. 30. *Gramschap*, *droefheit*, *enz. laaten blyken*, *voorwenden*, *uiterlyk betoonen*, of *betuigen*.

Ferre aliquid occulte. Ter. Ad. 3. 2. 30. Obscure. Cic. Clu. 19. *Iets geheim*, of *verborgen houden*.

Haud dubie ferebant Minutium Fabio prælaturos. Liv. 22. 14. *Zy ontveinzden niet dat ze Minutius boven Fabius verhiffen*, of *stellen zouden*.

Ut se fert ipse. Cic. F. 8. 4. *Gelyk hy door zyn daaden toont*, of *laat blyken*.

Scelus aliqua tutum, nulla securum tulit. Sen. H. 1. 164. *Zeker vrouwmensch is wel de straf van haare misdaad*, *maar niet de wroeging van haar gewisse ontgaan*.

Docte aliquam ferre fallaciam. Plaut. Pœn. 1. 1. 67. *Zich verstandig in een besteken werk draagen*.

Personam feret non inconcinnus utramque. Hor. E. 1. 17. 29. *Hy zal heel wel*, *aardiglyk*, of *naar 't leven die twee personaadjen speelen*, te weten van Hoveling en Wysgeer.

Illud haud inultum ferent. Ter. H. 5. 1. 45. *Zy zullen 'er straf over hebben*, *zy zullen 'er haast loon over krygen*, of *over ontfangen*.

Non feret quin vapulet. Plaut. Am. 1. 1. 152. *Hy zal niet wechgaan voor dat ik hem geslagen*, *geklopt*, of *afgerost heb*.

Ex eorum vita multum populus tulit. Sen. Br. V. 7. *Zy hebben een groot deel van hun leven ten dienste van den Staat versleten*; *zy hebben het volk in hun leven grooten dienst gedaan*.

Ferre se pro cive. Liv. 34. 44. *Zich voor den burger toonen*, of *verklaaren*.

Beatus, ni unum desit, animus qui modeste isthæc ferat. Ter. Ph. 1. 3. 18. *U ontbreekt niets om gelukkig te zyn*.

zyn, zoo gij dit met gedult kont verdraagen.

Id mihi fraudem tulit. Cic. Att. 7. 26. *Dat heeft mij bedrogen, in doling gebragt*, of *in dwaling geleid.*

Alicujus ferre imaginem. Plaut. Capt. prol. 39. *Iemant nabootzen, voor iemant speelen*, of *doorgaan*, met zijn kleêren en naam aan te neemen.

Ne per te ferat quominus, &c. seq. subj. Cic. P. Q. 31. *Dat het aan u niet staa, niet schorte, niet scheele*, of *hapere, dat, enz.*

Stulti vita tota in futurum fertur. Sen. E. 15. *Een gek verslyt zyn ganshe leven met ontwerpen te maaken.*

Strepitus armorum ad cælum fertur. Sall. B. J. 60. *'t Gekrysch der wapenen klinkt tot den hemel.*

Ferri alicujus rei cupiditate. *Ergens om wenschen.*

Ferri spectandi studio. Hirt. B. Al. 20. 2. *Wenschen, gedreven*, of *geprikkelt worden om te zien.* Cupiditate pugnandi. Hirt. B. Al. 20. 2. *Gedreven, geport*, of *geprikkelt worden om te vechten.* Odio in aliquem. Nep. 25. 10. 4. *Iemant haaten, iemant een haat*, of *quaad hert toedraagen.*

Scio quo ferantur. Sen. Th. 1. 303. *Ik weet wat ze doen zullen, ik ken hun oogmerk, voornemen*, of *toeleg; ik zie wat ze voorhebben.*

Anacharsidis epistola fertur his verbis. Cic. T. Q. 5. 32. *Daar is noch een brief van Anacharsis in deeze woorden vervat.*

Fertur eum hoc facere. Tib. 2. 3. 29. *Men zegt dat hij dat doet.*

Quot putas annos illum secum tulisse? Petron. D. 15. *Hoe veel jaaren meent gij dat hij geleest heeft?*

Vitis hæc ad terram fertur. Cic. S. 15. *Deeze wyngaard buigt zich naar de aarde.*

Cætera fluminis ritu feruntur. Hor. O. 3. 29. 33. *Al het overige vloeit*, of *neemt zyn schent, drift*, of *loop als een stroom.*

Infinite fertur, ut flumen, oratio. Cic. Or. 68. *Een rede vloeit als een stroom, zonder stilstaan*, of *opbonden.*

Rhenus per fines illos fertur. Cæs. B. G. 4. 10. 3. *De Ryn loopt door dat land, vloeit*, of *stroomt door die grenzen.*

Duo sub nomine illius libri feruntur. Quintil. Præf. 1. *Daar gaan twee boeken onder zynen naam uit.*

Fertur de Sileno fabella quædam. Cic. T. Q. 1. 48. *Daar loopt een praatje van Silenus.*

De hoc tres sententiæ feruntur. Cic. Am. 16. *Daar over zyn driederlei gevoelens.*

Ad gloriam fertur quisque. Cic. T. Q. 3. 2. *Elk dingt, staat*, of *streeft naar de eer.*

Ferri laude. Nep. 25. 10. 6. *Geprezen worden.*

Estne, ut fertur, forma? Ter. E. 2. 3. 70. *Is zy zoo schoon, zoo goelyk*, of *zoo mooi als men zegt?*

Philosophia, ut fertur, virtutis continet & officii disciplinam. Cic. Pis. 29. *De wysgeerte, gelyk men zegt, onderwyst ons ter deugd, en in de plichten van 't burgerlyke leven.*

Fertur Juno coluisse Carthaginem. Virg. Æ. 1. 19. *Men zegt dat Juno voor Karthago achting gehad heeft.*

De hoc fertur ut sit Arcas nomine. Hygin. A. P. 2. 4. *Men zegt dat deeze zyn naam Arkas is*, of *dat hy Arkas hiet.*

Hoc dictum fertur in primis. Ter. E. 3. 1. 39. *Dit spreekwoord is zeer gemeen*, of *gaat zeer in zwang.*

Hæc poëmata feruntur. Lucil. by Non. 4. 186. *Die vaerzen gaan meest in zwang, worden meest geacht.*

Periclis scripta quædam feruntur. Cic. Cl. 7. *Eenige schriften van Perikles worden geleezen.*

Tota terris Roma. Prop. 2. 4. 1. *Gansch Rome spreekt*, of *gewaagt van u, te Rome word veel van u gesproken.*

Quid ferunt miti lenia verba sono? Tib. 1. 9. 2. *Wat willen die smydige, of zoetluidende woorden zeggen? Wat betekenen ze? Waar strekken ze toe?*

Dulcia non ferimus. Ovid. Art. 3. 583. *Zoetigheit is voor ons niet goed, dient ons niet, is voor ons niet gezond.*

Dicere non norunt quid ferat hora sequens. Tib. 3. 4. 46. *Zy weeten niet wat 'er het volgende uur zal gebeuren.*

Finitimas in bella feram rumoribus urbes. Virg. Æ. 5. 749. *Ik zal door niestrooijende geruchten, de omleggende steden tot den oorlog aanhitzen.*

Quam longe spem tulit aura meam! Ovid. Am. 1. 6. 52. *Hoe ver ben ik van myn hoope ontzet*, of *verstecken! Hoe ben ik in myn hoop bedrogen*, of *te leur gestelt!*

Verba ferunt venti. Ovid. M. 8. 135. Sabin. E. 2. 106. *Al myn woorden worden in den wind geslagen; al wat ik zeg is te vergeefs.*

Ne hæc nostris spectentur ab annis quæ ferimus. Virg. Æ. 9. 236. *Laat niet onze jaaren niet geoordeelt worden*, of *wy doen konnen wat wy voorgeeven.*

Quo nos cumque feret fortuna. Hor. O. 1. 7. 25. *Waar 't wisselłot ons zal heene brengen.*

Hos justus in hostem fert dolor. Virg. Æ. 8. 501. *Een rechtvaerdige wraak moedigt, prikkelt*, of *dryft hen op den vyand aan.*

Domino ferre tributa. Ovid. N. 88. *Den tol aan zyn Heer betaalen*, van een vruchtboom spreekende.

Fluctu regnum casus assiduo fert. Sen. Thy. 1. 36. *'t Geval houd het ryk in gedurige onrust.*

Ni me fortuna inimica tulisset. Virg. Æ. 5. 356. *Zoo mij 't geluk niet vyandig, nadeelig*, of *niet tegen was geweest.*

Dum me levis aura ferebat. Ovid. Tr. 3. 4. 15. *Terwyl my 't geluk eenigzins gunstig was.*

Captivo se ferre in auro. Virg. Æ. 11. 779. *'t Gout van den vyand bekoomen by zich draagen.*

Jamque parum firmo me mihi ferre grave est. Ovid. Tr. 4. 8. 4. *En alreê ben ik zoo zwak, dat ik nauwelyks gaan kan.*

Corpus feram tumulo. Virg. Æ. 11. 593. *Ik zal 't lyk ten grave brengen.*

Dedecet ingenuos tædia ferre sui. Ovid. Art. 2. 530. *'t Past geen edelmoedige herten verdriet in zichzelfs te hebben.*

Mutuos ignes ferat. Sen. H. 2. 414. Partem ferat caloris. Ovid. M. 14. 24. *Dat hy wedermin*, of *wederliefde gevoele.*

Ferre voluptatem. Ter. Hec. 4. 2. 17. *Vermaak hebben, genieten*, of *scheppen.* Gaudia magna. Ovid. Am. 2. 8. 44. *Een groote vreugd*, of *blydschap gevoelen.*

Servo nubere Nympha tuli. Ovid. Her. 5. 12. *Schoon een Nimf*, of *hoewel ik een Nimf was, heb ik een slaaf tot een man genomen.*

Hæc de te gaudia feram. Ovid. Her. 12. 22. *Ik zal dat vermaak van u hebben, erlangen*, of *genieten.*

Ferre alicui dolorem discessu. Virg. Æ. 6. 464. *Iemant door zyn vertrek bedroeven.*

Te virtus opera ad majora tulit. Ovid. M. 5. 269. *Uwe kloekmoedigheit heeft u tot grooter werken aangezet, heeft u grooter dingen doen ter hand slaan*, of *doen onderneemen.*

Ferre pedem choris. Hor. O. 2. 12. 17. *Met de voeten huppelen*, of *springen, danssen.*

In digito suo ferre aliquem. Ovid. Tr. 1. 7. 6.

Tr. 1. 7. 6. *Iemants beeltenis op een ring aan den vinger draagen.*

Ferte viam vento facilem. Virg. Æ. 3. 529. *Geeft onze schepen een goeden wind, een behouden reis, laat onze schipvaart gelukkig zyn.*

Feret hæc aliquam tibi fama salutem. Virg. Æ. 1. 467. *Dit gerucht zal u eenigzins voordeelig zyn, te stade koomen*, of *voordeel toebrengen.*

Plura dixi quam opinio mea, aut voluntas ferebat. Cic. Dom. 12. *Ik heb meer gezegt dan ik gedacht hadde, en voornemens was.*

Orion in vada cæca tulit. Virg. Æ. 1. 540. *De Orion heeft ons op blinde klippen gesmeten*, of *doen vervallen.*

Quocumque ira, quo dolor, quo spes feret, huc ire pergam. Sen. Ag. 2. 142. *Ik zal naar mijn gramschap luisteren, mijn wraakzucht den toom vieren, mijn hoop opvolgen.*

Nomen ab æterna posteritate feres. Ovid. Her. 16. 374. *Uwen naam zal bij al de nakomelingschap klinken*, of *gemeld worden*, *zal onsterffelijk*, of *vereeuwigt bij de nakomelingen zijn.*

Hanc fine me spem ferre tui. Virg. Æ. 9. 291. *Geef mij dit van u te hoopen, laat mij dit van u verwachten.*

Ter quinque ferens natalibus annos. Ovid. M. 2. 497. *Die in zyn vyftiende jaar gaat.* (Heinsius wil dat men leezen zal. Ter quinque fere natalibus actis.)

Sic ora ferebat. Virg. Æ. 3. 490. *Dus stont zyn trony, zoo was zyn aangezicht*, of *wezen.*

Scripta ferunt vetustatem. Ovid. Tr. 5. 9. 8. *De schriften konnen den tijd verduuren, zyn bestandig tegens den tijd, worden door de oudheit niet vermindert.*

Vix mens tristitiæ nostra tulisset onus. Ovid. P. 1. 10. 38. *Nauwelijks had mijn hert de droefheit konnen wederstaan*, of *was het tegens de droefheit bestandig geweest.*

Ferre alicui frigus. Catul. 28. 5. *Iemant koud maaken.*

Originis hujus gaudia longa feras. Juv. 8. 47. *Geniet de langdurige vreugde van uit dit geslacht gesproten te zijn.*

Vivus per ora feretur. Virg. Æ. 12. 235. *Van hem zal in de waereld*, of *onder de menschen veel gesproken, gemeld*, of *gewag gemaakt worden.*

Lethi causa ferere mei. Ovid. Her. 7. 64. *Men zal zeggen dat gij oorzaak van mijn dood zijt*, of *dat gy mij de dood hebt aangedaan.*

Samos nunc Samothracia fertur. Virg. Æ. 7. 208. *Samos word hedensdaags Samothracien genoemt.*

Grajo Procyon nomine fertur. Cic. N. D. 2. 44. *Hy word Procyon in 't Grieksch geheeten.*

Vox minax de gutture fertur. Ovid. M. 2. 484. *Een dreigende stem bromt*, of *koomt uit zyn keel.*

Vox fertur ad aures. Virg. Æ. 3. 40. *Daar word een stem gehoort*, of *men hoort een stem.*

In thalamos feruntur. Ovid. Her. 14. 31. *Zy gaan te bedde, zij leggen zich te slaapen.*

Frangimur heu fatis, inquit, ferimurque procella! Virg. Æ. 7. 594. *Ach! roept hij uit, wy worden door 't noodlot afgemat, en door den storm gesolt.*

Fertur id Tarquinium dixisse, cum esset exul. Cic. Am. 15. *Men zegt dat Tarquijn dus sprak, na dat hy gebannen*, of *uit Rome gejaagt was.*

Ingentem factis fer ad æthera Trojam. Virg. Æ. 3. 462. *Verhef de glory van het vermaarde Troje door uwe daaden.*

Omne tulit punctum, qui, &c. Hor. A.P. 343. *Die draagt den prys wech*, of *behaalt den prys, die, enz., bij spant de kroon, die, enz.*

Ferre fumum. Lucret. 3. 433. *Rook uitwerpen, rooken.* Favillam. Virg. Æ. 9. 75. *Een damp uitwaassemen*, of *opgeeven.* Lumen. Virg. Æ. 9. 75. *Licht geeven*, of *verspreiden.*

Hos flammæ tulerunt. Virg. Æ. 2. 600. *De vlam heeft deeze verteert*, of *verslonden.*

Ferre alicui aliquid. *Iemant iets brengen, toebrengen*, of *aanbieden.*

Ferte Deæ flores. Ovid. F. 3. 253. *Bied de Godin bloemen aan; draagt*, of *offert de Godes bloemen op.*

Vota ferre alicui *of* ad aliquem. Ovid. P. 2. 10. 40. *Aan iemant geloften doen.*

Deo ferre sacra. Virg. Æ. 3. 19. *Aan Godt offeren, Gode offerhanden doen.* Tura. Ovid. M. 7. 589. *of* Turis honorem. Ovid. M. 10. 681. *Gode wierook*, of *reukwerk offeren*, of *op zyne altaaren branden.* Preces. Virg. Æ 8. 60. *Godt bidden, gebeden voor Godt uitstorten*, of *tot Godt doen.* Pro vitibus uvam. Tib. 1. 5. 27. *Godt druiven opofferen, tot erkentenis van de vruchtbaarheit des wijnstoks.*

(Ferre. *Wechneemen, stremmen, doen ophouden.*

Omnia fert ætas. Virg. E. 9. 51. *De tijd, de jaaren neemen alles wech, doen alles ophouden.*

Ferre. *Medebrengen, toelaaten.*

Meæ rationes ita tulerunt. Cic. F. 5. 2. *Myn zaaken hebben dat zoo medegebragt, mijn staat heeft dat zoo medegebragt.*

Ferre aliquem. *Iemant duld.n, iemant lijden, met iemant konnen omgaan, iemant iets toegeeven, met iemant iets inschikken.*

Cæcilium nemo ferre poterat. Nep. 25. 5. 1. *Niemant kon Cecilius dulden, niemant kon met Cæcilius wegens zijn gedrag omgaan.*

Quem ferret, si parentem non ferret suum. Ter. H. 1. 2. 28. *Wien zoude hy iets toegeeven, indien hij zyn vader niet iets toegeeven zoude?*

Vulgus tyrannum non ferendum dictitabat. Nep. 10. 7. 3. *De gemeene man zeide dikwilt, dat men den tyran niet behoorde te dulden*, of *dat men den wreedaart behoorde om te brengen.*

Ferre. *Voorvallen, gebeuren.*

Si ita ferret. Tac. An. 3. 15. 1. *Indien 't zoo voorviel*, of *zoo gebeurde.*

Si tempus ita ferret. Cic. Cæc. 27. *Indien 't zoo gebeuren mogte, indien 't de tyd vereischte dat het alzoo geschieden moeste.*

Ferre. *Ergens heene strekken, ergens naar toe gericht zyn.*

Aditus ferunt ad cacumen. Curt. 7. 11. 10. *De toegangen*, of *paden strekken zich*, of *zyn gericht naar den top van de klippe.*

Ubi; quo maxime fistula ferat, exploratum est. Cels. 7. 4. *Als men naauwkeurig onderzogt heeft, waar heene het verlaat allermeest gericht is*, of *allermeest heene loopt.*

Ferri. *Begraaven worden.* Ferri word gezegt voor Efferri.

His legibus ducam, quæ cras veniat, perendie foras feratur. Plaut. Au. 2. 1. 34. *Op die voorwaarden zal ik trouwen, dat zij, die ik trouwe, morgen tot mijnent koome, en overmorgen begraaven worde.*

Ferri. *Reizen, overtrekken.*

Tripartito agmine per Alpes ferebantur. Flor. 3. 3. 6. *Zich in drie hoopen*, of *slagorders verdeelt hebbende, trokken zij over de Alpes.*

Sol fertur. Tib. 4. 1. 159. *De zon loopt.* Pulvis fertur in oculos & ora. Flor. 3. 3. 15. *Het stof stuift*, of *waait in de oogen en in 't aangezicht.*)

FERO.

FĔRŌCĬĂ, æ. f. Cic. bij Non. 8. 55. Nep. 22. 1. 5. *Moed, kloekmoedigheit, fierheit, dapperheit, onvertzaagtheit, grootmoedigheit, stoutmoedigheit, onvervaardheit, stoutheit.*

Ferocia animi. *Onvertzaagtheit des gemoeds, een heldhaftig gemoed, groote dapperheit.*

Ætolorum omnis ferocia in verbis, non in factis. Liv. 35. 49. *Al de moed*, of *kloekmoedigheit der Ætolienzeren*

lienzeren bestaat in woorden, en niet in daaden.

Aliquantum Gallicam ferociam vincere. Liv. 7. 12. *De stoutmoedigheit, of fierheit der Franken eenigzins intoomen, beteugelen, of bedwingen.*

Ferocia. *Trots, trotsheit, opgeblazentheit, laatdunkendheit, vermetelheit, verwaandheit, hovaardy, hoogmoed, hooghertigheit, barsheit, wufsheit.*

Ferociam Thracum disciplina Macedonum temperaverant. Flor. 2. 12. 3. *Zy hadden de wufsheit, of barssen aart der Traciërs door de beschaafdheit der Macedoniërs verzacht.*

Ferociam alicujus comprimere. Cic. Ar. 1. Cohibere. Plin. P. 4. 1. *Iemants trots, of hoogmoed beteugelen, bedwingen, of intoomen.*

Quæ hæc ferocia est? Plaut. E. 5. 2. 45. *Wat vermeteltheit, of onbeschaamtheit is dit?*

FĔRŌCIO, is, irĕ. Gell. 1. 11. *Fier, hoogmoedig, trots, opgeblazen, laatdunkend, vermetel, of stout zyn.*

Ferocit. Cato by Festus. *Hy handelt trotzelyk, hy gaat stoutelyk te werk.*

Ferociens oratio. Gell. 1. 11. *Een ieverig, of driftig gesprek, een fiere, of trotze reden.*

(Ferocire. *Wreed zyn, wreedheit toonen, of oeffenen, woeden.*

Reperietis Neronem primo in illam sectam tum maxime Romæ orientem gladio ferocisse. Tertull. Apol. 5. *Gy zult vinden, dat Nero de eerste geweest is, die tegens die gezindheit, te dier tyd te Rome opkoomende, met den degen gewoed, of zyn wreedheit getoont heeft.*)

FĔRŌCĬTĀS, atis. f. Cic. Off. 1. 26. *De moedigheit van een paerd.*

Ferocitas. Hirt. B. H. 25. 5. *Trotsheit, fierheit, barsheit, hoogmoed, hoovaardy, opgeblazentheit, verwaandheit, laatdunkendheit, vermeteltheit: moedigheit, stoutmoedigheit, dapperheit, manhaftigheit.*

Ferocitatem alicujus reprimere. Cic. Off. 2. 11. Comprimere. Cic. Vat. 1. *Iemands trotsheit, of verwaandheit bedwingen, beteugelen, of intoomen.*

FĔRŌCĬTĔR. Adv. Plaut. Am. 1. 1. 58. Cic. Pl. 13. *Trotzelyk, hoovaardielyk, hoogmoediglyk, verwaandelyk, vermetelyk, op een trotze, barsse, opgeblazene, fiere, verwaande, of laatdunkende wyze.* (De compar. Ferocius staat by Cic. Fr. 2. 13. en de superl. Ferocissime by Liv. 23. 8.)

襲 Ferociter in Tarquinium erat invectus. Liv. 1. 50. *Hy had trotzelyk tegens Tarquyn uitgevaaren.*

(Ferociter. *Dapper, manhaftig.*

Nec alium virum esse, cujus ferociter facta in bello plura memorari possent. Liv. 3. 47. *En dat 'er geen ander man was waar van meer dappere daaden, in den oorlog voorgevallen, zouden konnen verhaalt worden.*)

FĔRŌCŬLUS, ă, ŭm. Hirt. B. Af. 16. 1. *Eenigzins trots, hoogmoedig, verwaant, vermetel, opgeblazen, laatdunkend, hovaerdig, bars, spytig, of bits.*

FĔRŌNĬĂ, æ. f. Hor. S. 1. 5. 24. *Een bron, of waterbron, in Kampanien.*

FĔRŌX, ōcis. omn. gen. *Trots, bars, hoogmoedig, opgeblazen, laatdunkend, hovaerdig, verwaant, vermetel.* (De compar. Ferocior staat beneden by Plautus, en de superl. Ferocissimus beneden by Gellius.)

Ferox mentis. Ovid. M. 8. 613. Animi. Tac. An. 1. 32. 5. Corde. Sen. M. 3. 442. *Hooghertig, trotshertig, trots van herten, of van gemoed.*

Quia tecum eram, propterea animo eram ferocior. Plaut. M. G. 4. 8. 13. *Ik was trotzer, of hoogmoediger, om dat ik by u was.*

Ferox natura. Cic. Vat. 2. *Uit der aart trots, of hoogmoedig.* Robore corporis. Tac. An. 1. 3. 6. *Trots, of vermetel op zyn sterkte, of op de kracht van zyn ligchaam.* Forma. Plaut. M. G. 4. 9. 13. *Hovaerdig, of opgeblazen wegens haar schoonheit.* Fortunis. Accius by Non. 4. 192. *Hoogmoedig, of verwaant op zyn rykdommen.* Viribus. Liv. 1. 7. *Trots op zyne overwinningen en krygsmagt.*

Secundis rebus ferox. Sall. B. J. 94. *Baldadig, verwaant, of opgeblazen in den voorspoed.*

Ferox scelerum. Tac. An. 4. 12. 3. *Stout, of vermetel op zyn schelmstukken; of wreed, verwoed, als Bortichius wil tegens Vossius p. 105.*

Ferox. Hor. O. 1. 6. 3. *Moedig, dapper, strydbaar, kloekmoedig, heldhaftig, stouthertig, stout, onvertzaagt, onverschrokken, edelmoedig, manhaftig.* Hor. O. 1. 32. 6. voegt 'er Bello by, en Liv. 7. 27. Ad bellandum.

Animus ferox. Virg. Æ. 10. 610. *Een edelmoedige ziel, een onwankelbaar, standvastig, onverzettelyk, of onverschrokken gemoed.*

Feroces populi. Virg. Æ. 1. 267. *Strydbaare, of kloekmoedige volkeren.*

Oratio ferox. Liv. 2. 52. *Een trotze, of verwaande rede.*

Dicta ferocia. Liv. 22. 14. *Stoute, fiere, of trotze woorden.*

Feroces miseriæ. Sen. Marc. 4. *Zwaare, scherpe, of harde elenden, ongevallen, of rampen.*

Ferocissimæ sunt affectiones amoris, atque odii. Gell. 1. 3. *De tochten van liefde en haat zyn zeer hevig, speelen dapper de meester.*

(Ferox. *Wreed, woedende.*

Aper ferox. Virg. Æ. 10. 711. *Een wreed, of woedend wild zwyn; een wild varken dat zich gereed maakt om de honden, die 't nazetten, te verscheuren.*

Seminex & ferox anguis. Virg. Æ. 5. 277. *Een half doode, en nochtans woedende slang, of een slang, die, alhoewel half dood, noch op een wreede wyze zich zoekt te wreeken.*

Scylla ferox facta. Hygin. Fab. 199. *Scylla in een gedrogt verandert is wreed, of woedende geworden.*

FĔRRĀMĔNTĀRĬUS faber. Firm. 3. 13. *Een yzersmid, een wapenmaker.*)

FĔRRĀMĔNTŬM, i. n. Cæs. B. G. 5. 42. 3. Cic. N. D. 1. 8. Hor. E. 1. 1. 86. *Yzerwerk, yzer gereedschap, of tuig.*

Ferramentum. Celf. 2. 17. Petron. 54. *Een yzer werktuig van een wondheeler.*

(Ferramentum. *Een byl.*

Ferramentis uterque agrestibus. Liv. 1. 40. *Beide met hunne herders - of boerebylen.* Livius verklaart het zelf alzoo, als hy 't in het einde van het hoofdstuk Securim noemt.)

FĔRRĀRĬĂ, æ. f. Cæs. B. G. 7. 22. 2. Liv. 34. 21. *Een yzergroeve, of yzermyn.*

FĔRRĀRĬĂ, æ. f. *Ferraren*, een Stad en Hartogdom van Italiën.

FĔRRĀRĬÆ, ārum. f. plur. *Ferrienes*, een stad van Provence. 't Is ook een vlek in 't Gatinenzerland, naby Montargis.

FĔRRĀRĬI, ōrŭm. m. plur. Veget. 2. 11. *Yzermynwerkers, volk dat in de yzergroeven, of yzermynen werkt.*

FĔRRĀRĬŬS, ii. m. Pallad. 1. 6. *Een smid, een yzersmid.*

FĔRRĀRĬUS, ă, ŭm. *Yzere, van yzer, dat het yzer raakt, dat tot yzer behoort.*

Ferrarius faber. Plaut. R. 2. 6. 47. Celf. 4. 11. *Een yzersmid.* Ferraria officina. Hirt. B. Af. 20. 2. Plin. H. 8. 57. *Een smisse, of smids winkel.*

(Ferraria aqua. Plin. H. 28. 16. *Smidswater, koelwater,* dat de smids gebruiken om het heete yzer te lesschen.)

FERRĀTĬLIS, is. m. & f. ilĕ, is. n. Genus ferratile. Plaut. Most. 1. 1. 18. *Geketenden, die yzere ketenen draagen, slaaven.*

FERRĀTUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 5. 208. Liv. 1. 32. Colum. 10. 40. *Beslagen, met yzer beslagen.*

Ferratı postes. Hor. S. 1. 4. 61. *Yzere, of met yzer beslage poorten, of deuren.*

Aquæ ferratæ. Sen. N. Q. 3. 2. *Yzerachtige wateren, wateren die een yzerachtige smaak hebben.*

Ferratus. Hor. O. 4. 14. 31. *Gewapend, geharnast, die de wapenen aan heeft.*

In fronte aciei statuerat ferratos. Tac. An. 3. 45. 3. *Hy hadde voor aan, of in 't hoofd van 't leger geharnaste mannen gestelt.*

Ferratus. Plaut. B. 4. 6. 11. *Geketent, geboeit, die yzers, of boeijen aan heeft, aan een ketting geslaagen, of gesloten.*

FERRĔUS, ă, ŭm. Plaut. P. 1. 1. 21. Prop. 2. 19. 56. *Van yzer, dat van yzer is gemaakt.*

Ferrea solea. Catul. 17. 26. *Een hoefyzer.*

Ferrea manus. Cæs. B. C. 1. 57. 2. *Een yzere haak, harpoen, dreg, enterdreg.*

Indipisci navem ferrea injecta manu. Liv. 26. 39. of In aliquam navem ferreas manus injicere. Liv. 36. 44: 26. 39. Ferreis injectis manibus navem religare. Cæs. B. C. 2. 6. 2. *Een enterdreg in 't staande wand van een schip smijten*, om het aan boord te klampen, *of te enteren.*

Ferrea tunica. Varr. L. L. 4. 24. *Een pantzier*, volgens 't gevoelen van Jos. Scaliger; 't was een *yzer lijfwapen* dat de oude Franken gebruikten, dat hedendaags een *borstharnas* word genaamt.

Samothracia ferrea. Lucret. 6. 1042. *Samothracer yzerwerk, yzerwerk dat van Samothracen quam, of daar gemaakt wierd*, van zekere ringen spreekende. Zoo als wy hedendaags zeggen Neutenburgsche waren.

Ferreus. Juv. 1. 31. *Hard als yzer, onbeweeglyk, ongevoelig, die alles zonder te ontstellen aanziet.*

Non ego sum ille ferreus, qui fratris carissimi mœrore non movear. Cic. C. 4. 2. *Ik ben zoo hard, of ongevoelig niet, dat my mijn zeer lieven broeders ongeval niet raaken, of niet smerten zoude.*

In patientia laboris, ferrei prope corporis animique erat. Liv. 39. 40. *In 't uitstaan van arbeid, was hy byna van een yzer, of staal ligchaam en gemoed.*

Virtutem duram, & quasi ferream esse volunt. Cic. Am. 13. *Zij geeven voor dat het oeffenen van de deugd zeer hard en ongemakkelyk valt.*

Ferreus scriptor. Cic. Fin. 1. 2. *Een ruuw, onbeschaaft, of plomp schryver.*

Ferreum os. Cic. Pis. 26. Catul. 42. 17. Suet. N. 2. 2. *Een staale trony, een onbeschaamd aangezigt.* Wy hebben van deeze spreekwijze over Suetonius geschreven.

Ferreus. *Hard, ongevoelig, onbuigzaam, die een hert als van yzer, of staal heeft.*

Ferreus essem, si te non amarem. Cic. F. 15. 21. *Ik zou wel van yzer, of staal zijn, ik zou wel ongevoelig zyn, zoo ik u niet lief had.*

Ferreus. Tib. 1. 11. 2. *Onverzettelyk, onverbiddelyk, onverzoenlyk, onhandelbaar, onmedelydig, onmenschelyk, streng, wreed, onbarmhertig, ongenadig.*

Ferrea sors vitæ. Ovid. Tr. 5. 3. 28. *Een hard, of streng levenslot, een harde, slechte, of schraale staat van leven.*

Ferrea jura. Virg. G. 2. 500. *Harde, of gestrenge rechten.* Decreta. Ovid. M. 15. 781. *Strenge, onveranderlyke, of onherroepelyke besluiten, gewysdens, of keuren.*

Ferrea vox. Virg. G. 2. 44. *Een onvermoeyelyke stem.*

Ferreus somnus. Virg. Æ. 12. 309. *Een eeuwige slaap, een slaap daar men nooit uit opstaat; de dood.* Imber. Virg. Æ. 12. 284. *Een hysselregen.*

‡ FERRĬCRĔPĪNŬS, ă, ŭm. Ferricrepinæ insulæ. Plaut. As. 1. 1. 21. *Eilanden van 't yzer weërklinkende, of weërgalmende*, vermids 'er veel geboeide slaaven op waaren.

‡ FERRĬTĔRĪ, ōrŭm. m. plur. Plaut. Trin. 4. 3. 14. *Ketenslyters, die de yzere ketens verslyten.* Dus noemt hy de slaaven.

FERRĬTĔRĬŬM, ĭi. n. Plaut. Most. 3. 2. 55. *Het draagen, of het slyten van ketenen, of yzers.*

FERRĬTRĪBĀCES, ăcŭm. m. plur. Plaut. Most. 2. 1. 9. *Ketendragers, slaaven die yzere ketens aan hebben.*

FERRŪGĬNĔŬS, ă, ŭm. Claud. R. P. 2. 275. *Yzerverwig, yzergrauw, roestig.*

Ferrugineus sapor. Plin. H. 31. 2. *Yzerachtige smaak.*

Ferrugineus. Plaut. Mil. 4. 4. 43. *Violette verw, of verf.*

Ferruginea cymba. Virg. Æ. 6. 303. *Een donkere, naare, droevige schuit, of boot.*

Nemus ferrugineum. Stat. Th. 10. 3. *Een donker, naar, dik, dicht, eenzaam, of vervaarlyk bosch.*

FERRŪGĬNŬS, ă, ŭm. Lucret. 4. 74. Zie Ferrugineus.

FERRŪGO, inis. f. Plin. H. 23. 8. *Yzerroest, de roest van 't yzer.*

Ferrugo. Virg. Æ. 11. 772. *Donkerroodeverw, bruinroodeverw.*

Ferrugo picta. Tib. 1. 4. 19. *Zekere donkere verwe in den regenboog.*

Ferrugo. Virg. G. 1. 467. *Donkerrood, droevigrood*, als dat van een tanende zon.

Ferrugo. Claud. R. P. 2. 93. *Violet*, zekere verw.

Ferrugo. Catul. 64. 227. *Zwart, zwartzel*, zekere verw.

Ferrugo. Ovid. M. 15. 789. *Vaal, vaale verwe*, dat de kleur van de afgunst, der razernijen, der leissen van Plutoos paerden, enz. is.

Animus mala ferrugine purus. Lucan. Pis. 95. *Een rein gemoed, een zuiver geweten, een onbevlekt hert, een hert vrij van boosheit.*

FERRŬM, i. n. Cic. N. D. 2. 60. Hirt. B. Af. 20. 3. *Yzer*, zekere bergstof.

Nascitur ibi in maritimis regionibus ferrum. Cæs. B. G. 5. 12. 5. *Het yzer groeit 'er by de zeekusten.*

Ferrum. Cic. N. D. 3. 33. Hor. O. 4. 6. 9. Ep. 5. 10. E. 2. 2. 186. *Een rapier, dagge, dolk, of degen.* De Dichters gebruiken 't om allerlei wapentuig, *of* yzere werktuigen te betekenen, gelijk een pijl, piek, bijl, ploegkouter, enz.

Ferrum. Cæs. S. R. 32. Cic. B. G. 5. 30. 3. *Het staal, de wapenen.*

Sive occidere placet, ferro meo venio. Petron. 90. *Doch zoo 't u believt my te dooden, ik breng u zelf mijn staal.*

Exhibuit ad ferrum quadringentos Senatores. Suet. N. 12. 3. *Hy heeft vier hondert Raadsheeren in 't strydperk, of vechtperk vertoont om te schermen met schild en zwaerd.*

Isocrates non in acie versatur & ferro, sed quasi rudibus ejus eludit oratio. Cic. Opt. Or. 6. *Isokrates koomt niet in den stryd en voor het staal, maar zyn rede speelt als met rysjes, of stokjes*: dat is, *Isokrates rede is niet gelyk van een pleiter ter zaak, maar van een oeffenaar der redekonst.*

Cum videret ferrum suum in igne esse. Sen. Ἀπoκ. p. 853. *Ziende dat zyn yzer in 't vuur lag, dat zyn belang in de schaal lag, of gevaar liep.*

In ferrum atque in vincula conjecti. Cic. V. 5. 41. *Geketent, en in yzers, of boeyen geslagen, vastgezet, in boeyen en banden gesmeten.*

Crura sonant ferro. Tib. 2. 6. 8. *Zyn yzers aan de voeten rinkelen als hy gaat.*

Dare

Dare ferrum. Lucan. 10. 352. *'t Rykszweerd in handen geeven, een oppermogende magt geeven.* Ferrum, *'t zwaerd*, word genomen voor Jus ferri, *'t recht van 't zwaard*, of Jus vitæ ac necis. *'t Halsrecht*, of *'t recht over leven en dood.*

Ah! lapis est ferrumque, qui, &c. Tib. 1. 11. 59. *Ach! hy heeft wel een steene, of staale hert, die, enz.*

(Ferrum. *Een schermvechter.* Door een oneigentlyke maniere van spreeken, het werktuig gestelt zijnde voor dien die het gebruikt.

Ferrum est quod amant. Juv. 6. 112. *Zy beminnen niemant als een schermvechter, zij zoeken bij niemant als bij een schermvechter te slaapen.*)

FĔRRŪMĔN, inis. n. *Soudeerzel*, of *soudeersel*, *dat geene waar mede de men iets aan malkanderen zet*, *hecht*, of *vastmaakt.*

Furto calcis sine ferrumine suo cementa componuntur. Plin. H. 36. 23. *By mangel van kalk, bouwt men met steras die niet genoeg hond.*

Ferrumen in auro chrysocolla vocatur. Plin. H. 33. 5. *Het goutzoudeersel word berggroen genoemt.*

Ferrumen. Petron. 62. *Lym*, *styfzel.* Cels. 7. 7. gebruikt het om alles te betekenen dat gebroke beenen, enz, te zamen vereenigt.

Ferrumen. Gell. 13. 26. *Vercierfel*, *opponking*, of *optooijing van de gedachten eens Schryvers.*

FĔRRŪMĬNĀTĬO, ōnis. f. Paul. Dig. 6. 1. 23. §. 5. *Soudeering*, *aaneenhechting*, *aaneenlyming.*

FĔRRŪMĬNĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 25. 15. *Gesoudeert*, *aan malkanderen gelymt*, *gehecht*, *gemaakt*, of *geplakt.*

Annulus ferreis velut stellis ferruminatus. Petron. 34. *Een ring gelyk als met yzere sterren beslagen*, of *rondom met yzere sterren bezet*, of *verciert.*

FĔRRŪMĬNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 27. 4. *Soudeeren*, *aaneenlijmen*, *aaneenhechten*, *aan malkanderen plakken*, of *maaken.*

Scyphum argento ferruminare. Pompon. Dig. 41. 1. 27. *Een drinkschaal met zilver soudeeren.*

Illud ferruminat fracturas. Plin. H. 31. 6. *Dat hecht de gebroke deelen weêr t'zamen*, of *weêr aan malkanderen.*

Vitrum sulphuri concoctum ferruminatur in lapidem. Plin. H. 36. 26. *Glas met zwavel gekookt verandert in steen.*

FERT.

FĔRTĀTŬS, ă, ūm. Dialis quotidie fertatus est. Fabius Pictor *bij* Gell. 10. 15. *Dagelyks werden de Priester van Jupiter koeken opgeoffert.*

FĔRTĬLĬS, is. m. & f. ĕ, is. n. *Vruchtbaar*, *weldraagende*, *overvloedig in vruchten*, *dat veel vrucht draagt*, of *veel vruchten voortbrengt.* De compar. Fertilior staat beneden by Ovidius, en de superl. Fertilissimus by Liv. 44. 10.

Agri fertiles fructuum. Cic. Off. 1. 15. *Landerijen*, *velden*, of *landsdouwen die veele vruchten draagen.*

Fertilis frugum pecorumque tellus. Hor. Sec. 29. *Een land overvloedig in boomvruchten en vee.*

Insula fertilis agro, viris, armisque. Liv. 28. 37. *Een eiland vol vruchtbaare landeryen*, *volkryk*, *en dat veel wapenen uitlevert.*

Fertilis annus. Tib. 4. 1. 122. Prop. 4. 8. 14. *Een vruchtbaar*, of *gezegent jaar.*

Mare fertile testæ. Hor. S. 2. 4. 31. *Een heel schelprijke zee.*

Fertilissimæ deliciarum urbes. Val. Max. 4. 3. 2. *Steden vol vermaak*, of *vermaakelijkheden.*

Ingenia virtutis ex se fertilia. Sen. E. 95. *Verstanden uit zichzelven vruchtbaar ter deugd.*

Marathon & Salamis gloriæ fertilia nomina. Val. Max. 8. 14. ext. 1. *Marathon en Salamis*, *heel vermaard in naam*, *wegens de glory*, of *den roem daar behaalt.*

Fertilis quæstus. Plin. H. procem. 14. *Een merkelyke*, *overvloedige*, of *groote winst.* Materia. Sen. E. 46. *Een ruime*, *ryke*, *overvloedige*, *wydloopige*, *breede*, of *wydluftige stoffe.* Cura. Plin. H. procem. 14. *Een goede zorge.*

Hæc loca sunt voto fertiliora tuo. Ovid. Art. 1. 90. *Deeze plaatzen zyn vruchtbaarder dan gij wenscht.*

FĔRTĬLĬTĀS, ātis. f. Cæs. B. G. 2. 4. 1. Cic. D. 1. 57. *Vruchtbaarheit*, *weldragentheit*, van een akker, landstreek, boom, enz spreekende.

Pretia medicamento sunt pro fertilitate littorum. Plin. H. 9. 40. *Een artzeny*, of *geneesmiddel heeft een prijs naar den overvloed die 'er van op de stranden gevonden word.*

Fertilitas. *Opschikking*, *optooijing*, *opponking*, *pracht*, of *overdaad van kleederen.*

Virginibus Lacænis magis palæstra, Eurotas, sol, pulvis, labor, militia in studio est, quam fertilitas barbara. Cic. T. Q. 2. 15. *De Lacedemonische maagden scheppen meer vermaak in 't worstelen*, *in de Eurotasstroom te zwemmen*, *in 't uitstaan der hitte van de zon*, *in 't lyf vol stof te krijgen*, *in arbeid*, *en wapenhandelingen*, *dan in zich kostelyk op te tooyen*, of *op te schikken*, *gelyk de uitheemsche vrouwen doen.*

Fertilitas. Ovid. Tr. 2. 328. *Vruchtbaarheit van verstand*, *overvloed van geest*, *schranderheit.*

FĔRTĬLĬŬS. Adv. Plin. H. 34. 17. *Vruchtbaarder*, *overvloediger*, *in grooter overvloed*, of *in meerder getal.*

FĔRTŪM, i. n. Cato R. R. 135. Pers. 2. 48. *Een offerbrood*, *een gewyde offerkoek.*

FĔRTŬS, ă, ūm. Terra ferta frugibus. Cic. Or. 49. *Een vruchtbaar land.*

FERV.

FĔRVĔFĂCĬO, is, fēci, factūm, făcĕrĕ. acc. Plaut. Ps. 3. 2. 44. *Heeten*, *heet maaken*, *laaten zieden*, of *kooken*, *aan 't zieden*, of *aan 't kooken helpen*, *te zieden*, of *te kooken zetten.*

Aquam fervefacere. Cels. 4. 24. *Water kooken*, *laaten kooken*, *heet maaken*, of *heeten.*

Eam materiam fervefacito cum congio vini veteris. Cato R. R. 124. *Kook dit goed omtrent met zes mengelen oude wyn.*

FĔRVĔFACTŬS, ă, ūm. abl. Cæs. B. G. 5. 43. 1. *Heet gemaakt*, *gekookt*, *gezoden.*

Fervefactum vinum. Plin. H. 20. 3. *Heete wijn*: ook *wyn die werkt*, of *die in den arbeid is.*

FĔRVĔNS, entis. omn. gen. *Heel heet*, *kokend*, *brandend*, of *ziedend heet.* De compar. Ferventior staat by Cic. Off. 1. 15. en de superl. Ferventissimus by Cic. Her. 4. 15.

Aqua fervens. Cic. V. 1. 26. Plaut. Curc. 4. 2. 25. *Kokend water*, *ziedend heet water.*

Fervens. *Heet*, *brandende*, *blaakende*, *vlammend*, *vuurig*, of *vierig*, *ontsteken*, *heel warm.*

Fervens rota. Ovid. P. 1. 8. 68. *Een rad dat heet geworden is*, door zijn beweging. Pavimentum. Plin. E. 3. 14. 4. *Een vloer warm geworden*, door veel stampen. Aurum. Mart. 10. 74. 6. *Blinkend*, *glanssig*, of *schitterend gout.*

Ferventes horæ diei. Plin. H. 17. 22. *De heete uuren van den dag.*

Animus fervens. Cic. Off. 1. 15. *Een vierig*, of *brandend hert*, *een hevig*, *yverig*, of *driftig gemoed.*

Mero fervens. Juv. 3. 283. *Verhit van den wyn*, *dronken.*

Vulnus fervens. Ovid. M. 4. 120. *Een varsche wonde.*

Fervens. Juv. 11. 51. *Levendig*, *daar groot geloop*, of *veel gegang is*, *daar 't van volk grimmelt*, of *krioelt*, van een straat, een wijk der stad, een weg, enz spreekende.

Fervens area messibus. Sen. Thy. 2. 357.

357. *Een dorschvloer, een deel daar 't koorn op word gedorscht.*

Fervens torrens. Ovid. M. 3.571. *Een snelle vloed, een harde, of sterke stroom*, of *afdrift*.

Rapido ferventius amni ingenium. Hor. S. 1. 10. 62. *Een verstand sneller dan een stroom*, of *dat een stroom in vlugheit voorbij snelt; een groote vlugheit van geest*, of *van verstand*.

Lucri cupidine fervens. Claud. R. 1. 100. *Heet, vuurig, yverig, gretig*, of *happig naar winst*.

Ferventer. *Hevig, hestig.* De superl. Ferventissime staat by Cic. F. 8.6.

(De damnatione ferventer loqui cœptum est. Cic. F. 8.8. *Men heeft hevig begonnen van het vonnis te spreeken.*)

FĔRVĔO, ēs, fērvī en fĕrbŭī, fĕrvērĕ. Het præteritum Fervi heeft Cato R. R. 158. Ferbui. Flor. 1. 22. 1. en Pallad. 2. 20. (Voss. de anal. 3. 24. meent evenwel, dat elk præteritum van zijn verbum koomt, te weten Fervi van Ferveo, en Ferbui van Ferbeo.)

Fervet vinum. Plin. H. 14. 9. Mustum. Plin. H. 14. 9. Varr. R. R. 1. 65. *De wyn, de most werkt, arbeid*, of *is aan 't werken*, of *in den arbeid*.

Fervet æstu pelagus. Cic. de Or. 3. 39. *De zee is onstuimig.*

Cœpit subito cursu orationis fervere. Sen. Contr. 1. 6. *Hy begon in zyn rede schielyk vol vuur*, of *heel yverig te worden.*

Non tentabimus vitia, dum fervent. Sen. de Ir. 3. 39. *Wy zullen niet onderstaan het quaad, terwyl 't in zyn volle woede is, te geneezen.*

Terra marique fervebat obsidio. Flor. 2. 15. 11. *Men zette de belegering heel yverig te water en te lande voort.*

Inter eos pugna fervet. Juv. 5. 29. *Zy zyn vol vuur*, of *heel vuurig in 't gevecht.*

Lethi fervebat amore. Sil. 17. 561. *Hy verlangde zeer naar de dood, hy wenschte vieriglyk om te sterven.*

Fervet ira. Sen. H. F. 4 946. Animus fervet ab ira. Ovid. M. 2. 602. *Hy zied van gramschap, zyn gemoed brand*, of *blaakt van toorn.*

Fervet immensum dolor. Sen. Th. 2. 352. *De pyn treft my zeer.*

Fervet opus. Virg. Æ. 1. 440. *'t Werk vordert zeer, word lustig voortgezet*, of *doorgezet; men beyvert het werk met kracht.* Boertende, *het werk gaat heet van den roostier.*

Fervet Herculis fanum. Mart. 3. 47. 4. *Den tempel van Herkules heeft zeer veel toeloop van menschen.*

Lector mihi ferveat. Pers. 1. 126. *Laat de lezer myne schriften naerstiglyk*, of *met aandacht leezen.*

Fervent examina putri de bove. Ovid. F. 1. 379. *Heele zwermen byën koomen dik voor den dag uit een verrotten os.*

FĔRVĔSCO, is, ĕscĕrĕ. Plaut. Capt. 4. 4. 9. *Kooken, zieden, heet worden.*

Terræ fervescunt sole. Lucret. 6. 851. *Het aardryk word heet van de zon.*

Ventus mobilitate sua fervescit. Lucret. 6. 176. *De wind word fel door de beweeginge.*

Ventorum validis fervescunt viribus undæ. Lucret. 3. 493. *De golven worden onstuimig door de groote kracht der winden.*

FĔRVĬDĔ. Adv. Die dit adverbium uit Plautus aantekken, zijn vergist. Daar staat Ver vide. Truc. 2. 4. v. 2.

FĔRVĬDŬS, ă, ūm. *Zeer heet, heel heet, brandend, brandende heet.* De compar. Fervidior staat by Cic. Cl. 34. en de superl. Fervidissimus by Curt. 3. 5. 1.

Pars mundi fervida. Cic. N. D. 2. 10. *Een zeer heet gewest.*

Fervida musta. Ovid. Tr. 3. 10. 72. *Wyn die onklaar is, die aan 't werken*, of *die in den arbeid is.* Febris. Lucret. 6. 804. *Een heete*, of *brandende koorts.* Rota. Hor. O. 1. 1. 4. *Een rad dat heet geworden is*, door de snelheit van zijne beweeginge.

Fervidus ventus. Lucret. 6. 175. *Een harde, geweldige, felle, sterke*, of *onstuimige wind.*

Fervidus. Cic. Cl. 68. Catul. 64. 218. *Heet, hevig, verhit, vuurig*, of *vierig, vol vuur, driftig, oplopend, ziedend, blakend, ontsteken*, van een mensch, het hert, 't verstand, de dapperheit, enz. spreekende.

Fervida mens. Sen. M. 3. 558. *Een verhit, driftig*, of *brandend gemoed.*

Fervidus ira. Virg. Æ. 8. 230. *Brandende, woedende*, of *blaakende van toorn, ziedende van gramschap.*

Vir fervidi animi. Liv. 2. 52. *Een oplopend mensch.* Ingenii. Sil. 17. 402. *Een mensch zeer driftig en vierig van geest.*

Fervidus. Cic. Cl. 28. *Vierig, yverig, krachtig, ernstig*, van een reden, enz. spreekende.

Æquor fervidum. Hor. O. 1. 9. 10. *Een beroerde, onstuimige*, of *bulderende zee.*

Tibi sim fervida cura. Tib. 4. 11. 7. *Bemin my tederlyk*, of *teerhertiglyk, houd een tedere zorg over my.*

FĔRVĪSCO, is, īscĕrĕ. Lucret. 11. 692. zie Fervesco.

FERU.

FĔRŬLĂ, æ. f. Colum. 11. 2. *De Ferula*, zeker kruid waar uit de Galbanus druipt.

Ferula baculorum usum senectuti præbet. Plin. H. 13. 22. *De steelen van de Ferula zyn goede stokken voor oude luiden.*

Ferula. Sen. Ἀποκ. 852. Juv. 6. 479. *Roeden van de Ferula*, waar mede de misdadigers gegeesselt wierden.

Ferula. Mart. 10. 62. 10. *Een plak*, waar meede de meesters in de hand der leerlingen slaan.

Manum ferulæ subduximus. Juv. 1. 15. *Wy zyn*, of *staan niet meer onder de plak*, of *schooltucht, wy zyn geen schooljongens*, of *leerlingen meer.*

Ignem Prometheus in ferula detulit in terras. Hygin. Fab. 144. *Prometheus heeft het vuur in een houte lepel op de aarde gebragt.*

Ignem asservare in ferula. Plin. H. 7. 56. *Vuur in een houte nap*, of *lepel houden.*

Ferulæ. Cels. 8. 10. Colum. 6. 26. *Spalken, spanhouten*, dunne stukken hout waar meede gebroke beenderen, als ze gezet zijn, gespalkt worden.

Ferulæ. Plin. H. 8. 32. *De horens van jonge harten.*

FĔRŬLĀCĔŬS, ă, ūm. Plin. H. 25. 5: 22. 22. *Plakswyze, dat naar een plak gelykt.*

‡ FĔRVO, is, ĕrĕ. *Vlammen, branden, blaaken, vlammen uitwerpen, gloeyen.*

Fervit ignis. Pompon. *by* Non. 10. 3. *Het vuur vlamt*, of *brand.*

† Fervere cæde. Virg. 9. 693. *Heet, hevig*, of *hestig worden door 't doodslaan*, of *moorden.*

Fervere. *Ontsteeken, gram, boos, quaad, gestoort*, of *toornig worden.*

Cum fervit maxime, tam placidum, quam ovem reddo. Ter. Ad. 4. 1. 18. *Als hy ten hoogsten toornig is, maak ik hem zoo mak als een schaap.*

Cor ira fervit, *of* Fervit pectus iracundia. Accius *by* Non. 10. 3. *Zyn borst blaakt van gramschap, zyn hert brand van boosheit.*

Omnia tunc pariter vento nimbisque videbis fervere. Virg. Æ. 1. 456. *Dan zult gy alles door winden en stortregenen ontroert zien.*

Domus hæc fervit flagitiis. Pompon. Agric. *by* Non. 10. 1. *Dat huis is met schelmstukken bezoedelt*, of *beslekt.*

Totum instructo Marte videres fervere Leucaten. Virg. Æ. 8. 677. *Gy zout de heele kaap*, of *'t gansche voorgebergte van Leukate in*

rep

rep en veer zien, door een leger in volle flagorder.

FERVOR, ōris. m. Lucret. 6. 236. *Hitte, vierigheit, hevigheit, brand.*

Fervor mundi. Cic. N. D. 2. 11. *De hitte des hemels.* Maris Cic. Prov. Conf. 13. *De ongestuimigheit, beroerdheit, of barning der zee* Oceani. Cic. N. D. 3. 10. *De ebb' en vloed der zee.* Musti. Varr. R. R. 1. 13. *Het werken van most, of van wyn die niet schoon is.*

Fervores Vitruv. 9. 4. *De gesternten, sterren, of hemellichten.*

Fervores. Plin. H. 24. 19. *Ontsteekingen.*

Fervor ætatis. Cic. S. 13. Sen. Tr. 2. 252. Adolescentiæ. Sen. E. 68. Juventæ. Ovid. M. 15. 209. *De hitte, vierigheit, of 't vuur van de jeugt.*

Fervorem & audaciam ætas quotidie aufert. Liv. 3. 11. *De drifien en onbesuisdheit der jeugt slyt met de jaaren.*

In ipso morbi fervore. Cels. 4. 6. *In 't heetst, of 't hevigst van de ziekte.*

Fervor. Virg. G. 3. 154. *Vierigheit, yvervuur, drift, woede, heftigheit, hertstocht.* Cic. de Or. 1. 51. voegt 'er Mentis by.

In primo fervore (doloris.) Sen. Marc. 4. *In 't eerste aankoomen der pyne, in 't begin der smerte.*

Leges pro vitiorum, quibus medendum est, fervoribus mutantur, atque flectuntur. Gell. 20. 1. *De wetten worden verandert en uitgelegt naar 't gewigt der misdaaden, die men voorkoomen, of beletten moet.*

Fervor. Lucan. 4. 280. *Woede, razerny, uitzinnigheit, verwoedheit, vervoering, heftigheit eener hertstocht.*

Æstuat avido fervore legendi. Claud. R. P. 2. 137. *Hy heeft een vierige, of ongemeene lust tot leezen.*

Lumina fervor asperat. Claud. Mall. Conf. 218. *Hy heeft een wreed, straf, of stout gezicht, 't vuur ziet hem ten oogen uit.*

FERU.

FĔRUS, i. m. *Een beest, een dier.* Dit woord betekent by Accius *by* Non. 4. 198. Virg. Æn. 2. 51: 5. 818. Manil. 5. 77. en 360. Petron. 49. *Een paerd.* By Catul. 63. 85. Phædr. 1. 21. 8: 2. 1. 8. Claud. L. H. 78. *Een leeuw.* By een Dichter by Cic. D. 2. 30. *Een draak.* By Virg. Æ. 7. 489. Phædr. 1. 12. 9: 2. 8. 14. *Een hart.* By Ovid. M. 8. 355. Phædr. 4. 4. 3. *Een wild zwyn.* By de zelve Ovid. M. 11. 396. *Een wolf.* By Colum. 7. 3. *Een bok.* By Claud. Nupt. Hon. 138. *De zeetrompetter Triton*, die als een waterpaerd zwemt. (By Hor. E. 1. 13. 8. betekent het *een ezel.*)

FĔRUS, a, um. Cic. N. D. 2. 39. *Wreed, wild, woest, ongetemt, verscheurend.*

Feræ pecudes. Varr. R. R. 3. 16. *Wilde dieren.*

Avis fera. Plaut. Capt. 1. 2. 7. *Een wilde vogel.*

Feri fructus. Lucret. 5. 1367. Virg. G. 2. 36. *Wilde vruchten.*

Lac ferum. Manil. 1. 368. *Beestemelk.*

Ferus. Cæs. B. G. 1. 33. 4. *Wild, woest, wrest, wreed, onguur, onbeschaaft, plomp, onbeschoft, onhebbelyk, rauw*, van de menschen, den inborst, de zeden, 't verstand, enz. sprekende.

Nulla gens tam fera (est) cujus mentem non imbuerit Dei opinio. Cic. T. Q. 1. 13. *Daar is geen zoo woesten volk, dat niet eenige kennis van Godt heeft.*

Fera agrestisque vita. Cic. de Or. 1. 8. *Een wild en onbeschoft leven.*

Feri cultus. Hor. O. 1. 10. 2. *Onbeschaaftheit, onbeschoftheit, boersheit, rauwe, of onbeschaafde zeden.*

Ferus. Prop. 2. 18. 31. Ovid. Her. 16. 265. *Strydbaar, manhaftig, kloekmoedig, stout, dapper, onversaagt.*

Homines feri. Cæs. B. G. 2. 4. 8. *Stoute en kloekmoedige menschen, menschen vol moed en dapperheit.*

Ferus. Cic. L. L. 1. 8. Catul. 60. 5. Ovid. Her. 11. 9. *Wreed, onmenschelyk, streng, of gestreng, straf, hard, fel.*

Britanni hospitibus feri. Hor. O. 3. 4. 33. *De Britten wreed tegens de vreemdelingen*, die hun land bezochten, en die zy, naar 't verhaal van Strabo, flagtten in plaats van offerbeesten.

Fera fata. Hor. O. 1. 15. 4. *Rampzalige noodlotten, droevige voorvallen.* Facta. Lucret. 5. 1339. *Gruwelyke, wreede, of onmenschelyke daaden.*

Ferus oculus. Plin. H. 25. 13. *Guichelheil*, zeker kruid.

FESC.

FĔSCENNIA, æ. f. Plin. H. 3. 5. *Galezen*, een Stad en Hartogdom in 't Erfgoed van St. Pieter in Italien.

FESCENNĪNUS, a, um. Catul. 61. 127. Hor. E. 2. 1. 145. *Galezer, die van Galezen is.*

Fescenninus versus. Liv. 7. 2. *Dertele liedtjes*: boertende, *liedtjens uit het naamandje*, dus genoemt, uit inzicht van de stad Galezen, daar men die eerst op de bruiloften zong.

FESCENNĪNUS. i. m. Sen. M. 1. 113. Zie Fescenninus versus.

FESCENNĪUM, ii. n. Cato O. 144. Zie Fescennia.

FESCENNĪUS, ii. m. Nuptiales Fescennii. Plin. H. 15. 23. Zie Fescenninus versus.

FESS.

FĔSSUS, a, um. *Moede, vermoeit, afgemat, afgesloofd, magteloos, onmagtig, die niet meer kan, t'einde kracht.*

Fessus via. Ovid. M. 11. 274. Longo itinere. Liv. 2. 26: 35. 1. *Vermoeit van de reize.* Plorando. Cic. Att. 14. *Afgemat door schreyen.* Cæde. Virg. Æ. 6. 503. Phæd. 1. 11. 11. *Moede van bloedstorten, van bloedplengen, of doodslaan.*

Et nisi de via fessus esset, continuo ad nos venturum fuisse. Cic. A. Q. 1. 1. *En ten ware hy moede van de reize was geweest, hy zoude terstond by ons gekoomen zyn.*

Fessus ævo. Lucret. 3. 459. Ætate. Tac. An. 16. 13. 5. Virg. Æ. 2. 596. Annis. Ovid. M. 7. 163. Senecta. Plin. H. 8. 51. *Vervallen, zwak, magteloos van ouderdom.* Vita. Plin. H. 5. 17. *'t Leven moede.* Metu. Liv. 8. 24. *Door vreeze ontstelt, of verschrikt, half dood van schrik.* Populationibus. Liv. 9. 20. *Door 't stroopen, of de invallen der vyanden bedorven.* Tædio malorum. Liv. 21. 35. *Door rampen, of tegenspoeden afgemat.*

Provincia internis certaminibus aut injuriis Magistratuum fessa. Tac. An. 2. 54. 2. *Een wingewest met inlandsche oneenigheden gedrukt, en door de knevelaryen der Overheden uitgeput.*

Res fessæ. Tac. An. 15. 50. 1. *Verloope, bedorve, of vervalle zaaken, zaaken die heel slecht staan, of onherstelbaar zyn.*

Fessus turbam vectare novam. Sen. Oe. 1. 170. *Vermoeit van in zyn boot, of schuit de schaare over te voeren die t'elkens aanquam.*

Tua jam fletu lumina fessa tument. Tib. 1. 9. 72. *Uwe oogen zyn gezwollen van 't schreyen.*

Fessus morbis. Liv. 37. 33. *Van ziekte afgemat, of overwonnen.*

Fessus. Tib. 1. 11. 42. Hor. C. S. 63. *Ziek, zwak, magteloos, quynende, uitgeteert, t'einde krachten, afgesloofd, afgemat*, van een ligchaam, persoon, den geest, enz. spreekende.

Fessus cura. Ovid. M. 11. 274. *Door zorge afgesloofd, door droefheit, of hertzweer overstelpt.*

Pectus fessum curis. Sen. H. 1. 247. *Een hert door zorge afgesloofd, door droefheit overstelpt.*

Fessi rerum. Virg. Æ. 1. 182. *Vermoeit*

moeit van 't geen ze uitgeslaan, of *geleden hadden.*

Festa dies. Stat. S. 2. 2. 48. *De dag die aan 't afgaan is, die daalt*, of *die ten avond neigt.* Virtus. Sen. H. 3. 12. *Een uitgemergelde, uitgeputte, gebroke*, of *afgesloofde kracht.*

FEST.

FĒSTĪNĀBŪNDUS, ă, ŭm. Val. Max. 2. 8. 5. *Haastig, die haastig is*, of *haast heeft, die zich spoed.*

FESTĪNANTER. Adv. Cic. Fin. 5. 26. Suet. C. 43. 2. *Haastelyk, haastig, schielyk, ras, rasselyk, snellyk, gezwind, ylings, vaerdig, spoedig, met een snap*, of *vaart.* De compar. Festinantius staat by Plinius beneden, en de superl. Festinantissime by Augustin. Paullin. E. 45.

Boves festinanter mandunt. Colum. 6. 2. *De ossen eeten heel ras.*

Fasces festinantius victor reddiderat, quam sumserat Imperator. Colum. præf. 1. *Hy had na zyne overwinninge de rykstroeden*, of *tekenen der rykmagt haastiger afgelegt, als hy ze aangevaert hadde toen hy Veldheer wierd.*

FĒSTĪNĀTĪM. Adv. Pompon. *by* Non. 11. 37. *Gezwindelyk, gezwind, vaerdiglyk, haastiglyk, ras, met een snap*, of *vaart.* De compar. Festinatius staat by Gell. 10. 11.

FĒSTĪNĀTĬO, ōnis. f. *Haast, haastigheit, vaerdigheit, spoed, spoedigheit, rassigheit, schielykheit, gezwindheit, voortvarentheit.*

Mea festinatio non victoriæ solum avida est, sed etiam celeritatis. Cic. A. 3. 1. *Ik streef*, of *trachte niet alleen naar de overwinninge, maar ook dat ik ze spoedige behaale.*

Festinationem adhibere. Colum. 11. 2. *Zich haasten, zich spoeijen*, of *spoeden.*

Plena festinationis epistola. Cic. Att. 5. 14. *Een brief met grooten haast geschreven.*

Admirabilis est hujus pomi festinatio. Plin. H. 15. 18. *'t Is iets wonderlyks te zien hoe ras die vrucht ryp word.*

Ambitiosa festinatio. Quintil. I. O. 1. 4. *Een yverdrift van eigebaat*, of *van eige belang.*

Festinatio ut ea explicem quæ exorsus sum. Nep. præf. 8. *De haast die ik heb om die dingen, die ik begonnen heb, te ontvouwen.*

Conditionem præcipiti festinatione rapui. Petron. 40. *Ik heb de aanbieding*, of *voorwaarde die men my deede haast aangenoomen.*

Tr oppido festinatio & ingens terror erat. Sall. *by* Non. 2. 534. *De stad was in rep en roer, en in groote verslagentheit.*

FĒSTĪNĀTŌ. Adv. Plin. H. 18. 10. Colum. 1. 6. Quintil. I. O. 4. 2. Justin 38. 10. 16. *Haastig, spoedig, gezwindelyk, met der haast, ter loops, gezwind, ras, met der vaart.*

FĒSTĪNĀTŌR, ōris. m. Quintil. D. 2. Deeze plaats is vervalscht, men moet leezen, Festinatio.

FĒSTĪNĀTUS, ă, um. Ovid. P. 4. 5. 8. Stat. A. 1. 160. Quintil. I. O. Procem. 6. *Verhaast, met spoed doorgezet, afgedaan, afgelegt, ten einde gebragt*, of *uitgevoert*, van een weg, van arbeid, enz. spreekende.

Festinatus. Lucan. 8. 24. Plin. P. 69. 5. Tac. Ag. 44. 6. *Verhaast, vervroegt, haastig, ontydig, onverwacht, voor den tyd*, van eerampten, de dood, enz. spreekende.

FĒSTĪNĒ. Adv. *Vroeg, vroegjes, by tyds, ten eersten, straks, datelyk, tydelyk, aanstonds, terstond, op staande voet.*

Soles hæc festine odorari. Cic. Att. 4. 14. *Gy hebt de lucht*, of *snof daar van straks*, of *datelyk in de neus; gy hebt by tyds kennis van deeze dingen.*

FĒSTĪNIS, ĭs. m. & f. nĕ, ĭs. n. Titin. *by* Non. 8. 3. *Vaerdig, haastig, gezwind, ras, vlytig, die zich haast*, of *spoed.*

FĒSTĪNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Zich haasten, zich spoeijen*, of *spoedigen, vlyt aanwenden, voortvarende zyn.*

Festinare ad aliquem. Plin. H. 7. 20. *Spoediglyk naar iemant toegaan, met der haast naar iemant toeloopen.* Ad aliquem locum. Aur. Vict. V. 1. 39. 3. *Spoedig*, of *met der haast ergens heene loopen.* In aliquem locum. Quintil. I. O. 6. 3. *Zich met der haast in een plaats werpen*, of *begeeven.*

Festinavit ut ad me literæ Dolabellæ perferrentur. Cic. Att. 14. 21. *Hy heeft zich gehaast*, of *gespoed om my brieven van Dolabella te brengen.*

Plura scripsissem, nisi tui festinarent. Cic. F. 12. 22. *Ik zoude meer geschreven hebben, zoo uw volk geen haast had gehad*, of *niet haastig was geweest.*

Festinare in aliqua re. Cic. F. 16. 4. *Een zaak spoediglyk afdoen, iets schielyk voltooyen.*

Mortem in se festinavit. Tac. An. 4. 28. 3. *Hy heeft zyn dood verhaast, hy heeft zichzelven om hals gebragt.*

Quid festinas? Ter. Ad. 3. 2. 15. *Waarom zyt gy ontaard? Waarom haast gy u?*

Omnes festinant intus totis ædibus. Plaut. Cas. 4. 1. 5. *Dat heele huis is in rep en roer*, of *staat overend; alle zyn ze ontroert in dat huis.* Hor. O. 4. 11. 9. zegt Cuncta festinat manus. *Al de huisgenooten zyn op de been.*

Festinare ad vinum non oportet. Cels. 3. 19. *Men moet niet te haastig zyn om hem wyn te geeven*, van een zieken spreekende.

Festina ad nos venire. Cic. Att. 3. 26. *Haast*, of *spoed u om by ons te koomen.*

Defungi prælio festinat. Liv. 1. 25. *Hy haast*, of *spoed zich om tot den veldslag te koomen.*

Quæ lædunt oculos, festinas demere. Hor. E. 1. 2. 38. *Gy doet straks van voor uwe oogen wech, dat hen deert*, of *beledigt.*

Componere lites inter eos festinat. Hor. E. 1. 2. 11. *Hy poogt*, of *tracht hen te bevredigen, hy arbeid om de twist tusschen hen wech te neemen.*

Animo cupienti nihil satis festinatur. Sall. B. J. 64. *Men kan nooit ras genoeg een begeerlyk hert vergenoegen, een begeerlyk hert*, of *verlangend gemoed valt den tyd altoos te lang*, of *word nooit ras genoeg voldaan.*

Nec virgines festinantur. Tac. G. 20. 2. *Men is 'er niet haastig om de dochters uit te trouwen, men trouwt 'er de dochters niet vroeg uit.*

Sponte sua festinat opus. Sen. 'Aπoκ. pr. *Het werk gaat*, of *spoeit van zelf voort.*

Festinare fugam. Virg. Æ. 4. 575. *Schielyk wechvluchten.* Vestes. Ovid. M. 11. 575. *Kleederen haastig afmaaken.*

FĒSTĪNŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 9. 488. *Ras, haastig, voortvarende, vaerdig, gezwind, wakker, die zich haast*, of *spoed.*

Festino simillimus decurro. Cic. Att. 9. 11. *Ik loop als iemant die haast heeft.*

Gaudet mori festinus in ortum. Claud. Eid. 1. 58. *Hy schept vermaak in zyn dood, om 't leven te vernieuwen.*

Festinus voti. Claud. Hon. Conf. 4. 165. *Haakende om zynen wensch te genieten*, van een mensch spreekende, die zich iets dat hy wenschte verbeeldde, om 'er van te vooren 't genot van te hebben.

Festinus. Stat. A. 1. 148. Val. Flacc. 4. 470. *Vroeg, schielyk, voor den tyd*, van de dapperheit, den ouderdom, enz. spreekende.

FĒSTĪVĒ. Adv. Plaut. Ps. 5. 1. 9. Cic. D. 2. 52. *Blydelyk, genoeglyk, lustig, vermakelyk, blyhertig, aardiglyk, liefstalig, geestig, op een aangenaame, lustige*, of *vrolyke wyze, snakerig, koddig, op een snaakse*, of *belagchelyke wyze.* De superl. Festi-

Festivissime staat by Gell. 9. 15.
Festive. *Geestig, aardig, vernuftig, schrander, met verstand.*
Festive jocari. Mart. 6. 44. 1. *Aardig spotten*, of *scherssen.*
Festive crimen contexitur. Cic. Dej. 6. *De beschuldiging word belagchelyk ingestelt.*
FESTĪVĬTĀS, ātis. f. *Vrolykheit, geestigheit, aardigheit, liestaligheit, koddigheit, snakerigheit, zoetigheit, kortswyligheit* in een reden.
Sermonis festivitatem debet habere narratio. Cic. Her. 1. 8. *'t Verhaal moet wat aardigheits in hebben, men moet het verhaal wat opschikken,* of *opppronken.*
Festivitas. *Geestigheit, bevalligheit, aardigheit, netheit, beschaafdheit* van taal.
Festivitas facilius auribus dijudicari, quam verbis demonstrari potest. Cic. Her. 4. 14. *De ooren vonnissen beter van de fraayigheit eener reden, dan de tong kan uitdrukken.*
Gorgias his festivitatibus insolentius abutitur. Cic. Or. 52. *Gorgias misbruikt deeze loopjes*, of *aardigheden met groote vryheit*, van tegenstellingen, zinspelingen, enz, spreekende.
Festivitas. Ter. E. 5. 8. 18. *Edelmoedigheit, heusheit, gulhertigheit, mildadigheit.*
Offerre alicui festivitatem. Plaut. Capt. 4. 1. 3. *Iemant vermaaken*, of *vermaak aandoen.*
Quid agis, mea festivitas? Plaut. Cas. 3. 3. 14. *Wat doet gy, myn goede vriendin?*
FĒSTĪVĬTĔR. Adv. Gell. 18. 8. Næv. *by* Non. 11. 10. Zie Festive.
FĒSTĪVŬS, ă, ŭm. *Vrolyk, verheugt, blyde, fraai, genoeglyk, lieftalig, aardig, lustig, vermakelyk, genoeglyk, aangenaam, koddig, snaaks*, of *snakerig, geestig, lustig, kortswylig, kluchtig,* van zaaken en persoonen spreekende. De compar. Festivior staat by Cic. F. 6. 41. en de superl. Festivissimus by Ter. Ad. 5. 9. 26.
Festivus locus. Plaut. Ps. 5. 1. 9. *Een lustige*, of *vermakelyke plaats.*
Oratio festiva. Cic. de Or. 3. 25. *Een aardige, genoeghlyke*, of *kortswylige rede.*
Poëma festivum. Cic. Pis. 29. *Een aardig gedicht.*
Librorum habeo Antii festivam copiam. Cic. Att. 2. 6. *Ik heb te Antium veel fraaye boeken.*
FESTRĂ, æ. f. Festus. *Een venster.* Macrob. S. 3. 12. zegt, dat Ennius dit woord gebruikt, en dat 't Anton. Gniphon, een taalkundige ten tijde van Cicero, een werkje van gemaakt heeft. Hy doet 'er by dat het *een deurtje*, of *venstertje in een kapel* is.
FĔSTŪCĂ, æ. f. Colum. 8. 15. Plin. H. 18. 27. *Een scheut, lot*, of *spruit van een boom, een stoppel*, of *strooohalm.*
Festuca. Plaut. M. G. 4. 1. 15. Pers. 5. 175. *Het stokje dat men op de slaaven hun hoofd lei om hen vry te maaken.*
Festuca. Plin. H. 18. 17. *Dravig, gebaerde eevene.* Zeker onkruid in 't Grieksch Ægilops genoemt, dat veel tusschen 't koorn groeit.
FĔSTŪCĀRĬUS, ă, ŭm. Gell. 20. 10. *Dat met het stokje word verricht*, van zekere plechtelijkheit spreekende; gelijk om iemant in 't bezit van iets te stellen, enz.
FĔSTŪCŬLĂ, æ. f. Pallad. 5. 8. *Een scheutje, plantje, spruitje, een stoppel, stroo*, of *stroohalm.*
FĒSTŪM, i. n. Sen. E. 114. Gell. 18. 2. *Een feest, feestdag, heilige dag, hoogtyd, viertyd, vierdag, kermis.*
Alicui festa parare. Ovid. F. 3. 199. *Ter eeren van iemant een feest instellen.*
Alicujus festa colere. Ovid. F. 3. 170. *Iemants feest*, of *feestdag vieren.*
Hospitis adventu festum genialiter egit per quinque dies. Ovid. M. 11. 95. *Hy heeft de komst van zynen vriend met een feest van vyf dagen geviert.*
FĒSTŬS, ă, ŭm. Tib. 4. 5. 1. *Van een feest*, of *vierdag, dat een feest betreft.* (De compar. Festior staat by Claud. Hon. Conf. 3. 3. en de superl. Festissimus by Vop. T. 11.)
Hæc dies, *of* Lux est festa illi. Ovid. M. 10. 270. Hodie illius est festus dies. Plaut. Pœn. 5. 3. 14. *'t Is van daag zyn feest*, of *vierdag.*
Etruriæ festus dies. Cic. M. 36. *Een feestdag*, of *vierdag in 't Hertogdom Toskanen.*
Diem festum habere. Plaut. Pœn. 5. 6. 29. Agere. Sen. E. 18. Celebrare. Sen. Thy. 5. 9. 68. *Een feestdag vieren, houden, onderhouden.* Instituere de nomine alicujus. Virg. Æ. 6. 70. *Een feest ter eeren van iemant instellen.*
Diem festum alicujus nomine agere. Cic. V. 4. 67. *Een feestdag ter eeren van iemant vieren*, of *onderhouden.*
Alicujus natalem festum habere. Nep. 20. 5. 1. *Iemants geboortedag vieren.*
Dies festos agere adventus alicujus. Cic. Sext. 63. Diem adventu alicujus festum celebrare. Cic. Pis. 22. *Den dag van iemants komste*, of *aankomst vieren.*
Celebrare dies festos ludorum. Cic. V. 4. 67. *De dagen der speelvertooningen houden.*
Dies festos agitare. Cic. V. 2. 63. Virg. G. 2. 527. *Kermis houden, vermakelyke dagen neemen, den tyd met vrolykheit doorbrengen.*
Festus. *Vermakelyk, blyde, vrolyk, aangenaam, behaaglyk, genoeglyk, schoon, gewenscht, bevallig, bekoorlyk, liefelyk, beminnelyk, gelukkig.*
Pax festa. Plin. H. 2. 46. *Een gewenschte*, of *zeer aangenaame vrede.*
Festus clamor. Plin. E. 2. 17. 24. *Toejuigchingen van blydschap, vreugdegeschreeuw, vrolyk gejuigh.*
O festum diem! Sen. M. 5. 985. *O gelukkige dag! ô gewenschte dag!*
Festæ arces. Ovid. M. 2. 712. *Een slot waar op men vrolyk is.* Dapes. Hor. Ep. 9. 1. *Vrolyke maaltyden*, of *gastmaalen.*
Festa convicia. Lucan. 2. 370. Mart. 7. 7. 7. *Aangenaame*, of *vermakelyke jokkernyen.*
Festus cultus. Sen. Tr. 4. 884. *Vierkleederen, feestgewaad, beste kleêren die men op hoogtyden aantrekt*: boerende, *Paaschpronk.* Pagus. Hor. O. 3. 18. 11. *Een dorp daar 't kermis is, daar men vrolyk is, daar men heiligdag*, of *vierdag houd.*
(Festum diem agere. Just. 38. 7. 6. *Zich wat goeds doen, goede cier maaken, vrolyk zyn.* De feestdagen waren by de Ouden aangestelt ter eeren van de Goden, en daarenboven, op dat ze daar op hun vermaak zouden neemen, en goede cier maaken.
Festus dies. Plaut. Cas. 1. 49. Ter. E. 3. 5. 12. Dit was ook een manier van spreeken by de Ouden gebruikelijk tegens hen, van wien zy zich veel vermaak beloofden.)

FESU.

FĒSŬLÆ, ārŭm. f. plur. Cic. C. 2. 9. Liv. 22. 3. *Fiesoli*, een stad van Toskanen, daar voortijds de Wigchelaars woonden. Zy kreeg haaren naam van Fesula, een van de zeven starren, waar van Hesiodus, en Silius Italicus gewag maaken.
FĔSŬLĀNŬS, ă, ŭm. Cic. C. 2. 6. *Fiesoliër, een die van Fiesoli is.*

FETE.

FĔTĔO, ēs, ērĕ. *Stinken, qualyk rieken, een vunsse lucht*, of *reuk hebben*, of *van zich geeven, lelyk luchten.*
Fetet anima illius. Plaut. As. 5. 2. 44. *Zyn adem stinkt, hy heeft een stinkenden adem.*
Fetere multo vino. Mart. 5. 4. 1. *of* Mero. Mart. 1. 29. 1. Claud. Eu. 2. 85. *Zeer naar wyn stinken.*
Cocus muria condimentisque fetens. Petron.

Petron. D. 42. *Een kok die naar pekel stinkt.*
Fetet tuus mihi sermo. Plaut. Cas. 3.6.7. *Uwe reden stinkt by my, behaagt my niet, walgt my.*

FETI.

FĒTĬĀLIS, is. m. Varr. L. L. 4. 15. Liv. 4. 30. *Een Krygsverkondiger, of Aanzegger des oorlogs, een der Priesteren die 't recht der volkeren bewaarden*, gelijk om den oorlog aan te zeggen, vredensverbonden te maaken, enz. Wanneer ze voornemens waren iemant den oorlog aan te doen, kozen ze vier van hunne Amptgenooten uit, om het den vyand te gaan aankondigen. Manutius en Vossius zeggen dat men Fetialis, en niet Fecialis, of Fœcialis moet schrijven.
FĒTĬĀLIS, is. m. & ālĕ, is. n. Jus fetiale. Cic. Off. 1. 11: 3. 29. *Het recht dat de Krygsverkondigers bewaarden, of handhaafden.*
FĒTĬDĬTĀS, ātis. f. Sen. E. 110. *Stank, quade, stinkende, vunsse, of vuile lucht.*
FĒTĬDŬS, ă, ūm. Cic. Pis. 6. *Stinkende, van een quaaden reuk, dat qualyk riekt, dat een stank van zich geeft.*
Oleum fetidum. Cato R. R. 3. *Sterke oly.*
Pisces fetidi. Plaut. Merc. 4. 2. 33. *Stinkende visch.*
Anima fetida. Plaut. Merc. 3. 3. 13. *Een stinkenden adem.*
Fetidi cibi. Plin. H. 2. 7. *Kost die stinkt, of sterk lucht, die een sterke reuk heeft*, als look, uijen, enz.
FĒTĬFĔR, ă. ūm. *Vruchtbaar maakende, 't geen vruchtbaar maakt, of dat vruchtbaarheit geeft.*
Fetifer potu Nilus. Plin. H. 7. 3. *Het water van den Nyl maakt (het land) vruchtbaar.*
FĒTĬFĬCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 9. 15. *Broeijen, jongen broeijen, of uitbroeijen, voortteelen*, van vogelen en visschen spreekende.
FĒTĬFĬCŬS, ă, ūm. Plin. H. 9. 51. *Dat tot de voortbrenging, of voortteeling der dieren dient.*

FETO.

FĒTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Broeijen, jongen broeijen, of uitbroeijen*, van vogelen spreekende.
Illæ aves sæpius non fetant. Colum. 8.8. *en* 12. *Die vogels broeijen niet dikwils.*
FĒTŎR, ōris. m Cic. Pis. 10. Colum. 12. 18. *Stank, quaade reuk, of geur, een vuile, vieze, of stinkende lucht.*
Fetorem tollere. Plin. H. 20. 17. *Den stinkenden adem verdrijven.*
Reconditorum verborum fetores. Suet. A. 86. 1. *Benzelingen, nietige, of benzelachtige woorden, gansch in ongebruik geraakte woorden.*

FETU.

FĒTŪRĂ, æ. f. Virg. G. 3. 62. Varr. R. R. 2. 1. *De voortteeling der dieren.*
Fetura humana. Varr. R. R. 2. 10. *De vorming der menschelyke vrucht.*
Fetura. Varr. R. R. 2. 1. *De dragt, of tyd van 't draagen der dieren.*
Post feturam. Colum. 7. 3. *Na dat de beesten gejongt, of geworpen hebben.*
Fetura. Virg. E. 7. 36. Ovid. M. 13. 827. Plin. H. 9. 17. *De vrucht, of de jongen der dieren.*
Fetura pecuniæ. Gell. 16. 12. *'t Geldgewin, de inkomsten van 't geld, renten, de woeker die men van 't geld trekt.*
Opus natum apud me proxima fetura. Plin. H. præf. *Een werk dat ik onlangs gemaakt heb.*
FĒTŪS, ă, ūm. Cic. N. D. 2. 62. *Bevrucht, bezwangert, vol van iets.*
Feta. Virg. E. 1. 50. Colum. 7. 6. *Een beest vol jongen.*
Feta. Virg. G. 3. 175. Colum. 6. 37. *Een beest dat gejongt, of geworpen heeft.*
Feta. Varr. R. R. 2. 10. *Een kraamvrouw, een vrouw die bevallen, of in de kraam gekoomen is.*
Fetus. Ovid. F. 1. 662. *Bezwangert, of vol van iets, dat iets in zich behelst, of besluit, opgepropt.*
Terra feta frugibus. Cic. N. D. 2. 62. *Een vruchtbaar land.*
Præcordia feta ira. Sil. 11. 201. *Een hert vol, of bezwangert van toorn, gezwollen van boosheit.* Belli. Sil. 17. 368. *Een hert met oorlogslust bezwangert, dat niet dan naar oorlog jookt, of haakt.*
Loca feta austris. Virg. Æ. 1. 55. *Plaatzen daar de zuidewinden veel waaijen.*
Machina feta armis. Virg. Æ. 2. 238. *Een gevaert met wapenen opgepropt, vol krygstuig, of geweer.*
FĒTŬS, ūs. m. Cic. Fin. 3. 19. *De bezwangering, bevruchting, voortzetting, of teeling der dieren.*
Fetus. *De dragt, of tyd van 't draagen der dieren.*
Vaccæ fetibus inutiles. Colum. 6. 21. *Koeijen die niet meer bequaam zyn om te kalven, of die uitgekalft zyn.*
Uno fetu geminos parit. Plaut. Am. 3. 1. 18. *Zy bevalt van tweelingen, Zy koomt van twee kinderen te gelyk in de kraam.*
Fetus. *De jongen der dieren.*
Fetus pecudum. Cic. N. D. 2. 51. *De jongen van 't vee, of van de dieren.* Terræ. Cic. L. L. 1. 8. *De vruchten der aarde.* Arborei. Virg. G. 1. 55. Arborum. Plin. H. 17. 2. *De boomvruchten, of vruchten der boomen.*
Fetus. Tib. 2. 5. 91. Ovid. Her. 6. 143. *Een kind.*
Cornelia duodecimo jam fetu amisso nullo dolore confecta, nunquam, inquit, &c. Cic. Cons. pag. 143. *Cornelia, nu het twaalfde kind verloren hebbende, en door geen hertzweer getroffen, zeide nooit, enz.*
Fetus. Ovid. F. 1. 693. *De aardvruchten, de vruchten der aarde.*
Ager edit fetus. Cic. de Or. 2. 30. *De aarde brengt vruchten voort.*
Fetus. Ovid. M. 6. 81. Her. 20. 9. *Allerhande boom- en aardvruchten.*
Fetu nemus omne gravescit. Virg. G. 2. 429. Fetu gravantur (arbores.) Lucret. 1. 254. *Al de boomen van den bogaard zyn wel met vruchten gelaaden; de boomen scheuren van de zwaarte der vruchten.*
Fetus arborum decerpere. Plin. H. 4. 12. *De boomvruchten plukken, of inzamelen.*
Largo pubescit vinea fetu. Virg. G. 2. 389. *De wyngaard brengt overvloedig lyk vruchten voort, of draagt heel wel.*
Fetus pecuniæ. Gell. 16. 12. *'t Geldgewin, 't voordeel, de winst, of d'inkomst van 't geld, renten.*
Fetus animi. *De vrucht, 't voordeel, 't nut dat het verstand ergens uit trekt.*
Ex quo triplex ille animi fetus existit: unus in cognitione rerum positus, &c. Cic. T. Q. 5. 24. *Waar uit het verstand dit drievoudig voordeel trekt: het eene bestaat in de kennisse van zaaken, enz.*
Nec ulla ætate uberior fetus Oratorum fuit. Cic. Cl. 49. *En nooit is 'er een eeuw vruchtbaarder in redenaars geweest; en nimmer heeft een eeuw meer redenaars voortgebragt.*
Musarum fetus. Catul. 65. 3. *De vrucht der Muzen, de vaerzen, gedichten, of rymwerken.*
(Fetus. *Het geslacht, de sexe, of kunne.*
Quod ejus virile fetus futurum est. Gell. 3. 10. *Dat een mannetje zal worden.*)

FEZZ.

FEZZĂ, æ. f. *Fès*, een Stad en Landschap van Afrika.
FEZZĀNŬS, ă, ūm. *Fessaner, van Fès, die van Fès is.*
Fezzanum Regnum. *'t Koningkryk van Fès.*

FEUD.

FEŬDŪM, i. n. *Een leen, of leengoed.* Een vast goed dat men van een Heer heeft, onder verbintenis van leendienst

dienst en getrouwigheit. Dit woord is van Fides afgeleid.

FEX.

FEX, ecis. f. Lucret. 5. 498. *Hef, gist, droessem, 't grondzop, de moer, het dikste van een vocht.*

In aqua & in omni humore fex ima est. Sen. N. Q. 4. 10. *In 't water en in alle andere vochten legt de droessem op den grond.*

Æther non habens quidquam terrenæ fecis. Ovid. M. 1. 68. *De lucht heeft niets van de dikkigheit der aarde.*

(Metalla) e fece sua separantur. Sen. E. 94. *De bergstoffen worden van haare onzuiverheit gescheiden, gelouterd, of gezuivert.*

Fex. Hor. O. 3. 15. 16. Perf. 4. 31. *Wynhef, of wijnmoêr.*

Feces. Cato R. R. 26. *en* 67. *De droessem der geperste druiven.*

Fex. Hor. S. 2. 4. 73. *Een dik vocht.*

Fex. *Gekookt druivenat, gekookte wyn.*

Corna condita in fece. Ovid. M. 8. 656. *Kornoeljes in gekookte wyn ingelegt.*

Perunčti fecibus ora. Hor. A. P. 277. *Het aanzicht met droessem bemorst hebbende.*

Fex terrarum. Sen. E. 90. *De grofste, of zwaarste aarde.* Rerum. Sen. B. 9. *De grofste, of stoffelykste dingen.*

Ex hac aliquando fece evademus. Sen. E. 75. *Wy zullen eens deeze geringheit ontworstelen, eens uit deezen slechten, of verachtelyken staat raaken.*

Fex populi. Cic. Fr. 2. 6. *'t Schuim van 't volk, het grauw, janhagel.* Romuli. Cic. Att. 2. 1. *'t Roomsche graauw, of gespuis.* Civitatum. Cic. Fl. 8. *'t Gemeene volk, 't slechte volk, de gemeene man,* als ambachtsluiden, herbergiers, enz.

Quem non offendat toto fex illita vultu. Ovid. Art. 3. 211. *Wie zou geen afkeer krygen, of niet afgeschrikt worden, ziende een trony heel met blanketzel besmeert.*

Sine fece dies. Mart. 8. 14. 4. *Een dag zonder nevel, of wolken, een schoone, klaare, heldere dag.*

FI.

FI, de gebiedende wijze van 't werkwoord Fio. *Word.* Plautus zegt in plural. Fite. Curc. 1. 1. 89. *Word.*

Fi cognitor ipse. Hor. S. 2. 5. 38. *Neem gy zelf kennis van de zaake.* Lambinus zegt dat men dus in de oude handschriften van Horatius leest, en niet Sis cognitor.

Fi mi obsequens. Plaut. Curc. 1. 1. 87. *Word, of zyt my onderdanig; gehoorzaam my.*

FIBE.

FIBER, bri. m. Plin. H. 8. 31. *Een bever,* een halfslachtig dier, dat zoo wel in 't water als op 't land leeft.

Fiber. Plaut. *by* Festus. *Zekere viervoetige worm,* gelijk Festus zegt.

FIBR.

FIBRA, æ. f. Cic. D. 1. 10. *Een vezeltje, of dunadertje in 't vleesch.* Men noemt dus de buitenste rand van de lever, longe, ingewanden, enz. Festus zegt ook dat men dus *de kanten der stroomen* noemde.

Fibræ. Plin. H. 11. 37. *Vezeladertjes.* Zekere adertjes waar door 't zweet uitwaasemt.

Fibræ. Plin. H. 17. 10. *Vezels aan de wortelen der gewassen.*

FIBRATUS, a, um. Plin. H. 27. 12. *Vezelig, vezelachtig, daar vezels aan zyn,* van de wortelen der gewassen spreekende.

FIBRENUS, i. m. Cic. L. L. 2. 1. *Il Fiume della posta, of de Postastroom,* een stroom van Italien.

FIBRINUS, a, um. Plin. H. 17. 28. *Bevers, van een bever.*

FIBU.

FIBULA, æ. f. Virg. Æ. 4. 139. *Allerlei slach van gespen, of haaken,* maar eigentlijker, *een gesp, of haak tot cieraad van een gordelriem,* of *draagband.*

Fibula. Celf. 5. 26. *Een klein ringetje van goud, zilver, metaal, of koper,* dat de heelmeesters zomtijds gebruiken, om de lippen van een wonde die te wijd gaapt, en niet wel kan gehecht worden, aan malkanderen te brengen.

Fibula. Vitruv. 10. 12. *Een spyker, of nagel met een oog.*

Fibula. Cæs. B. G. 4. 17. 6. *Een houte pin, een houte nagel, om eenig houtwerk aan malkanderen te maaken.* Vitruvius noemt dus ook *een anker,* waar meê de balken in de muuren worden vast gemaakt.

Fibula. Vitruv. 10. 2. *Een yzere ring,* die men in 't eind van een balk slaat, en waar door men een touw steekt, om hem te gemakkelijker op te hijzen.

(Fibula. *Een ring.*

Fibula ænea pars auriculæ latissima circumscribitur. Colum. 6. 5. *Een kopere ring word in het breedste deel van het oor gedaan.*

Fibula. Juv. 6. 73. *en* 379. Mart. 7. 81. 1. *Een ring, die de bijspelspeelders om de manlijkheit deden,* op dat ze zich tot het byslaapen, waar door de stem bedorven word, onbequaam mogten maaken. Op hoedanig een wijze dit geschied, verhaalt Celf. 7. 25. Fibulam carni imponere. Tertul. Mon. 3. *Zyn vleesch bedwingen.* Delictis laxare. Tertul. C. M. 11. *Zich in zyn zonden toegeeven, zyn zonden den toom vieren.* Lex Papia an Saturno fibulam imposuit? Sen. *by* Lact. 1. 16. *Kan Jupiter geen kinderen meer teelen, om dat hy zestig jaaren oud is, en dat luiden van zoo veel jaaren, volgens de wet van Papius Poppaus, tot het kinderteelen onbequaam zyn?*)

FIBULATIO, ônis. f. Vitruv. 10. 3. *Het vastmaaken met pinnen, en zwaluwestaerten in malkanderen.*

FIBULO, as, avi, atum, are. acc. Colum. 1. 6. *Vast maaken, t'zamenvoegen, hechten.* Kolumella gebruikt dit woord niet dan in eenen oneigentlijken zin, om uit te drukken, hoe de steenen in een muur, *of vloer* in 't verband vast gelegt worden.

FICA.

FICARIA, æ. f. Pallad. 4. 10. *Vijgeboom,* of liever, *een plaats met vygeboomen beplant.*

FICARIUS, a, um. *Van de vygen, dat eenige betrekking op de vygen heeft.*

Crates ficariæ. Cato R. R. 49. *Horden om vygen op te droogen.*

Culices ficarii. Plin. H. 11. 35. *Vliegen die veel op vygen aazen.*

FICE.

FICEDULA, æ. f. Juv. 14. 9. Mart. 13. 49. *Een vogel die gaerne vygen eet: een snip, of snep.*

FICETUM, i. n. Varr. R. R. 1. 41. *Een plaats met vygeboomen beplant.*

(Ficetum. Mart. 12. 33. 2. *Een ligchaam dat vol wratten is,* zoo genoemt om dat ze de gedaante van een vijg vertoonen.)

FICI.

‡ FICITAS, atis. f. Nov. *by* Non. 2. 317. *Overvloed van vygen.*

‡ FICITOR, ôris. m. Nov. *by* Non. 2. 317. *Een vygeplukker, of wel, Een die veel van vygen houd, of gaerne vygen eet.*

FICTE. Adv. Cic. Dom. 29. *Geveinsdelyk, met geveinsdheit, op een geveinsde, of bedrieglyke wyze.*

FICTILE, is. n. Tib. 1. 1. 32. Plin. H. 35. 12. *Platielwerk, gebakke aardewerk,* als schotels, potten, enz.

FICTILIS, is. m. & f. ile, is. n. Cic. Par. 1. 3. Att. 6. 1. *Van aarde leem, of klei gebakken, van potaarde gemaakt.*

FICTIO, ônis. f. *Verdichting, versiering, verdichtzel.* Dus noemt men zekere onderstellingen die de Redenaars maaken, om te meer klem en kracht aan hunne redenen te geeven.

Fictio

Fictio nominis. Quintil. I. O. 6. 3. *Uitvinding, vinding, of verdichting, verziering van een woord.*

Fictio personarum. Quintil. I. O. 9. 3. *Persoonsverziering, persoonbootzing, invoering van een zaake of ze een persoon was,* een spreekwijze in de Redenkonst gebruikelijk.

(Fictio. *Een schepping, of toebereiding.*

Fictio hominis. Lactant. 2. 12: 4. 4. *De schepping des menschen.* Corporis. Lactant. 2. 12. *Het maaken, of toebereiden des lighaams.*)

FĬCTĪTĬUS, ă, um. Plin. H. 37. 13. *Gemaakt, niet natuurlyk, niet eigen.*

(Fictitius. *Verdicht, verziert, verzonnen.*

Fictitium non potest videri, quod, &c. Plin. H. 23. 1. *'t Kan niet schijnen verdicht, of verziert te zijn, dat, enz.*)

FĪCTŌR, ōris. m. Cic. N. D. 1. 29. *Beeldhouwer, beeldgieter.*

Fictor. *Een schryver, of maker van iets.*

Qui se fictorem probum vitæ agendæ esse expetit. Plaut. Trin. 2 2. 86. *Die een goed leider van een vroom leven wenscht te zijn.*

(Fictor. Varr. L. L. 6. 3. *Een koekebakker.*

Fictor. Isid. 10. *Een ophuller van juffernen.*)

FĪCTRĪX, īcis. f. Cic. N. D. 3. 39. *Maakster, of werkmeesterschee van iets.*

FĪCTŪS, ă, ūm. *Gemaakt, gevormt, t'zamengestelt.*

Ex argilla & luto fictus homulus. Cic. Pis. 25. *'t Menschje is uit leem en slyk gemaakt.*

Sunt quidam qui non nati, sed ab aliquo Deo ficti esse videntur. Cic. de Or. 1. 25. *Daar zijn zommige menschen, die niet schijnen geboren, maar van eenige Godheit gemaakt te zijn,* van zommige Redenaaren spreekende.

Cincinni ficti. Plaut. Truc. 2. 2. 32. *Net gekrult haair;* ook *een pairuik.*

Mulier cum bene lauta est, tersa, ornata, ficta est; infecta est tamen. Plaut. St. 5. 5. 4. *Een vrouw wel gewassen, afgeveegt, opgetooit, en gekrult, is nochtans onvolmaakt.*

Fictus. Hor. S. 1. 3. 62. *Geveinst, vermomt, valsch, bewimpelt.*

† Fatur pectore ficto. Virg. Æ. 2 107. *Hy spreekt met veel geveinsdheit, heel geveinsdelijk, heel bewimpelt, met een geveinst, of valsch hert.*

Gratia ficta linguæ. Ovid. Her. 12. 12. *De konst om wel te liegen, of om wel leugens te stoffeeren; om leugens cierlyk te verhaalen.*

Fictus. Cic. Off. 3. 9. *Verzonnen, bedacht, verdicht, verziert.*

FICU.

FĪCŪLNĔŪS, ă, ūm. Varr. R. R. 3. 16. Colum. 11. 2. *Van den vygeboom, des vygenbooms.*

FĪCŪLNUS, ă, ūm. Hor. S. 1. 8. 1. *Van den vygeboom.*

FĪCŪLUS, ī. m. Plaut. St. 5. 4. 8. *Een vygje, een kleine vyg.*

FĪCŬS, ūs. Cic. de Or. 2. 69. en 1. Plin. H. 16. 31. f. *Een vygeboom.*

Arbor fici. Cic. Fl. 18. *Een vygeboom.*

FĪCŬS, ī. Varr. R. R. 1. 41. en us. f. Mart. 1. 66. 3. Hor. S. 2. 2. 122. *Een vyg.*

FĪCŬS, ī. m. Cels. 6. 3. Mart. 1. 66. 4: 14. 86. 2. *Vygewratte,* zeker gezwel dat wat naar een vyg gelykt.

FIDE.

FĬDĒĪCŌMMĬSSĀRĬUS, ĭī. m. Ulp. Dig. 32. 1. 11. §. 3. *Erfgenaam over de hand, iemant die een erfenis by uiterste wille word gemaakt, die hy verserf tot een ander overgaat.*

FĬDĒĪCŌMMĬSSŪM, ī. n. Ulp. Dig. 32. 1. 11. §. 1. Paull. Dig. 19. 1. 43. *Erfmaking over de hand, making over de hand, erffenis over de hand, verbonde erffenis.*

FĬDĒĪCŌMMĬSSŬS, ă, ūm. Paull. Dig. 19. 1. 43. *Iemant vertrouwt, aanbetrouwt, of toebetrouwt.* Zommigen maaken 'er twee woorden van, Fidei commissus.

FĬDĒJŬBĔO, es, jūssi, jūssūm, jŭbēre. Ulp. Dig. 46. 3. 1. *Borg worden, borg zyn, borg blyven, zich borg stellen, voor iemant instaan, zich voor iemant verbinden.*

Fidejubere pro patre. Ulp. Dig. 46. 1. 10. *Borg voor zyn vader zyn, of blyven.*

FĬDĒJŪSSĬO, ōnis. f. *Verbintenis als borge, borgtocht.*

Servus fidejussionis nomine obligari non potest. Jabolen. Dig. 46. 1. 20. *Een slaaf kan geen borgtocht aangaan, kan geen borg worden.*

FĬDĒJŪSSŌR, ōris. m. Ulp. Dig. 27. 6. 4. §. 3. *Borg, een die voor een ander instaat.*

FĬDĒJŪSSŌRĬUS, ă, ūm. Ulp. Dig. 4. 4. 7. §. 3. *Van een borge, of tot een borgtocht behorende.*

FĬDĒLĬĂ, æ. Plaut. Au. 4. 2. 15. Cic. F. 7. 29. Colum. 12. 7. *Een witte aarde, of steene wynkruik.*

FĬDĒLĬS, is. m. en f. ĕlĕ, is. n. Cic. F. 16. 17. *Getrouw, trouw, oprecht, zeker, vast, stantvastig.* De compar. Fidelior staat by Cic. Att. 5. 18. en de superl. Fidelissimus by Cic. Dej. 5.

Fidelis alicui. Ter. An. 3. 1. 2. (in aliquem. Cic. Mil. 10.) *Iemant getrouw, trouw aan iemant.*

Sæpius pauper fidelius rider. Sen. E. 80. *Een arm mensch lacht dikwils oprechtelyk.*

Fidelis in amicitiis. Cic. Fin. 2. 25. *Getrouw, of standvastig in vriendschap.*

FĬDĒLĬTĀS, ātis. f. Cic. Pl. 29. *Getrouwigheit, trouwe, oprechtigheit, zekerheit, stantvastigheit.*

FĬDĒLĬTĔR. Adv. Cic. F. 16. 17. *Getrouwelyk, trouhertiglyk, oprechtelyk, stantvastiglyk, met getrouwigheit.* (De compar. Fidelius staat by Gell. 17. 12. en de superl. Fidelissime by Plin. P. 56. 2.)

FĬDĒNĂ, æ. f. Virg. Æ. 6. 773. Juv. 6. 57: 10. 100. *Fidenen,* een stad der oude Sabyners, nu verwoest.

FĬDĒNĀS, ātis. omn. gen. Flor. 1. 12. 4. *Fidener, van Fidenen, die van Fidenen is.*

FĬDĒNS, entis. omn. gen. part. *Betrouwende, geloovende, zyn betrouwen stellende, geloof geevende,* of *geloof aanstaande.* (De compar. Fidentior staat by Apul. M. 5. 159. en de superl. Fidentissimus by Ammian. 27. 24.)

Fidens somniis. Cic. N. D. 1. 33. *De droomen geloof geevende.*

(Fidens operum. Stat. Th. 6. 678. *Zich verlaatende op zyn werk, vertrouwende op zyn werk.*)

Fidens. Cic. T. Q. 3. 7: 1. 46. *Stoutmoedig, onvervaert, onbeschroomt, onbevreest, stoutherig, onvertzaagt.*

FĬDĒNTĔR. Adv. Cic. D. 2. 31. *Stoutelyk, onbeschroomdelyk, met betrouwen, stoutmoediglyk, zonder vreeze, of schroom.* (De compar. Fidentius staat by Cic. Att. 6. 1. en de superl. Fidentissime by Ammian. 17. 2.)

FĬDĒNTĬĂ, æ. f. Cic. I. R. 2. 54. *Stoutmoedigheit, stoutherrigheit, onbeschroomdheit, stantvastigheit, betrouwen des herten, geloof, vertrouwen.*

FĬDĒS. ĕī. f. *Trouwe, getrouwigheit, geloof, vertrouwen, oprechtigheit.*

Fidem habere. Quintil. I. O. 4. 2. *Geloofst worden, geloofslyk, of geloofbaar zyn, niet verdacht zyn,* van zaaken en persoonen spreekende.

Fidem habere alicui. Ter. An. 3. 4. 7. Cic. D. 2. 59. *Iemant gelooven, of geloof geeven.* In zommige drukken van Cicero vind men Adhibere fidem alicui, in de zelve betekenis. (Maar ze zijn bedorven, gelijk Scioppius de styl. hist. p 71. Rader. Curt. 4. 6. 12. Freinsh. Ind. Curt. en Vorst. Lat. mer. suspec. 17. wel geoordeelt hebben.)

Fidem alicujus rei habere alicui. Cas.

Cæſ. B. G. 1. 19. 3. *Iemant een zaak toevertrouwen.*

Pecuniam hujus fide ſumſerat. Cic. Fl. 20. *Hy had geld op 't geloof, of de borgtocht van deezen geleent*, of *opgenomen.*

Fidem facere. *Doen gelooven, te weeg brengen dat iets geloofd*, of *aangenomen word.*

Quid opus eſt tam valde affirmare? An mihi nutus tuus non faceret fidem? Cic. Att. 7. 8. *Waar toe bevestigt gij uw zeggen zoo ſterk? Was 't minſte teken van u niet genoeg om 't my te doen gelooven?*

(Ut affirmationi ſuæ fidem faceret, nullam Gygi oſtendit. Juſt. 1. 7. 17. *Op dat hy zijn zeggen in geloof bragt, heeft hy ze naakt aan Gyges vertoont.*)

Fidem ille non faciebat adeſſe Cæſarem. Cæſ. B. G. 6. 41. 2. *Hy kon niet doen gelooven dat Cæſar naby was.*

Tuis apud te nulla eſt fides. Plaut. Am. 2. 1. 5. *Niemant van uwe huisgenooten gelooft u.*

(Itane parvam mihi fidem eſſe apud te. Ter. Ph. 5. 3. 28. *Is dat zoo, dat ik zoo weinig geloof by u vinde?* of *dat gy my zoo weinig vertrouwt?*

Fides mihi deeſt. *Ik moet, ik behoeve niet geloofſt te worden.*

Deſit in hac mihi parte fides, nec credite factum. Ovid. M. 10. 302. *Betrouwt my in deezen deele niet, gelooft niet dat het gebeurd is.*

Nec fides oſtentis defuit. Juſt. 17. 1. 3. *Het is zoo geſchied, als het de voortekens het verbeeld hadden.*)

Bona fide dicere. Plaut. Capt. 4. 2. 110. *Oprechtelyk*, of *ter goeder trouwe ſpreeken.*

Græca fide mercari. Plaut. Aſ. 1. 3. 47. *Iets op 't Griekſch geloof*, dat is, *voor gereed geld koopen*, vermids men de Grieken niet betrouwde.

Fidem alicujus in pecunia perſpicere. Ter. Ph. 1. 2. 10. *Iemants oprechtigheit*, of *goede trouw in 't geldleenen gewaar worden.*

Eſſe in fide alicujus. Catul. 34. 1. *Onder iemants ſchut, hoede*, of *beſcherming zyn.*

Conferre ſe in fidem alicujus. Cic. S. R. 37. *Zich onder iemants hoede*, of *beſcherming ſtellen, zich op iemants trouwe verlaaten.*

Fidem ſuam adſtringere. Ter. E. 1. 2. 21. *Zyn woord geeven, zyn trouw verbinden, zich verbinden*, of *verplichten.*

Fidem liberare. Cic. Fl. 20. *Zyn woord houden*, of *nakomen*, *zyn beloſte volbrengen.*

Fide nulla es. Plaut. M. G. 4. 8. 59. *Daar is geen trouw bij u, op uw woord*, of *beloften is ganſch niet te betrouwen*, of *ganſch geen ſtaat te maaken.*

Res eos jampridem, fides deficere nuper cœpit. Cic. C. 2. 5. *Zy zyn al over lang hunne goederen, maar onlangs hun geloof*, of *credyt quyt geraakt.*

Tabularum fides. Cic. Arc. 5. *'t Gezagh van openbaare tuigſchriften.*

Interpoſita fide publica. Sall. B. J. 32. *Op vrygelei.*

FIDES, is. f. *Allerlei ſnarenſpel*, of *ſnaarſpeeltuig*, als een luit, harp, enz. Men vind de dativus, noch vocativus ſingularis van dit woord niet.

Conſpicuus fide. Ovid. Her. 5. 139. *Een groot luitſpeelder.*

Ceciniſſe fidibus præclare dicitur Epaminondas. Cic. T. Q. 1. 2. *Men zegt dat Epaminondas treffelyk op de luit geſpeelt heeft.*

Diſcere fidibus. Cic. S. 8. *Op de luit, vedel, enz. leeren ſpeelen.*

(Quid eſt tam extra fidem? Sen. E. 92. *Wat is 'er zoo ongelooflyk als dat?*

Fides vix facta eſt. Nep. 17. 8. 3. Vix eſt. Suet. Fl. 7. 6. *Men gelooft het nauwelyks.*

Fidem dare. Nep. 23. 2. 4. Ter. E. 5. 8. 30. *Belooven, toezeggen.* Frangere. Cic. Q. R. 6. Lædere. Cic. S. R. 38. *Geen woord houden*, of *zyn woord breeken.* Servare. Virg. Æ. 2. 160. *Woord houden.* Sibi præſtruere. Liv. 28. 42. *Maaken dat men gelooft word, zich in geloof brengen.*

Fides. *Een geloofbaar bewys, een blyk om iets te doen gelooven.*

Ut vero mortis ejus fides adfuit. Juſt. 13. 1. 4. *Maar als 'er geloofbaarheit*, of *als 'er aanneemelyk*, of *geloofbaar bewys was van zyn overlyden.*

Ea primum fides inopiæ Scythicæ fuit. Juſt. 9. 2. 15. *Dat is ten eerſten een bewys geweeſt, dat 'er in Scythien armoede was.*

Fides. *Geloof*, (onduitsch) *credyt in koopmanſchappen.*

Fides nulla eſt. Cic. Off. 2. 24. Concidit. Cic. Man. 7. *Het geloof is uit.* Labefactata. Suet. F. 4. 5. Anguſta. Cæſ. B. C. 3. 1. 1. Afflicta. Tac. H. 1. 88. 5. Affecta. Tac. H. 3. 65. 2. Subleſta. Plaut. P. 3. 1. 20. *Het credyt is vermindert, daar is weinig geloof*, of *credyt.*

Fides. *Hulp, byſtant.*

Fidem paſtorum nequidquam invocare. Liv. 1. 7. *De herders te vergeefs te hulp roepen.*

Fidem Quiritium implorare. Liv. 2. 23. *Een Romeinſch burger te hulp roepen.*

Fidem numinum! Flor. 1. 11. 15: 3. 3. 7. *Godt help ons, Godt behoed ons, Godt bewaar ons!*

Fides. *Getrouwigheit, trouw.*

Pro fide mori. Curt. 3. 1. 7. *Liever ſterven als trouwloos worden.*

Fidem alicujus æſtimare. Curt. 3. 7. 14. Experiri. Plaut. Capt. 2. 2. 99. *Iemants getrouwigheit beproeven*, of *op de proef ſtellen.*

Se eſſe bonæ fidei reſpondit. Suet. A. 42. 3. *Hy heeft geantwoord dat hy een man van zyn woord was*, of *die zyn woord hield.*

Fides. *Gevaar*, in een onzekere zaak.

Mittam eum tua fide. Plaut. Capt. 2. 2. 101. *Ik zal hem zenden doch op uw gevaar*, of *voor uwe rekening.*

Fides alleen, en Fides publica. *Vrygelei.*

Miſſis, qui fidem venienti in caſtra peterent. Liv. 40. 49. *Hen gezonden hebbende, die als ze in 't leger quamen, voor hem vry gelei zouden verzoeken.*

Fidem publicam dare. Sall. B. C. 48. Interponere. Sall. B. J. 32. Hirt. B. Al. 63. 5. *Vry gelei geeven.*

Fidem publicam dare. Cic. C. 3. 4. *Verzekeringe doen.*)

FIDI.

FĬDĬCĔN, ĭnis. m. Cic. F. 9. 22. Hor. O. 4. 3. 23. *Een ſnaarſpeelder, een ſpeelman op ſnaarſpeeltuigen, een luitſpeelder, vedelſpeelder, enz.*

FĬDĬCĬNĂ, æ. f. Ter. E. 3. 2. 4. *Een ſnaarſpeelſter, luitſpeelſter, enz.*

FĬDĬCĬNĬŬS, ă, ŭm. *Dat de ſnaarſpeeltuigen aangaat*, of *betreft.*

Eam vidit ire e ludo fidicinio domum. Plaut. R. prol. 43. *Hy heeft haar uit het ſpeelſchool gezien naar huis gaan.*

FĬDĬCŬLĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 8. *Een ſnaarſpeeltuigje, een klein ſpeeltuig met ſnaaren.*

Fidicula. Plin. H. 18. 26. Colum. 11. 1. *De lier*, een geſternte.

FĬDĬCŬLÆ, ārum. f. plur. Sen. Ir. 3. 3. *Een pynbank*, of *folterbank*, dus genoemt wegens de koorden waar meede de misdaadigers geknevelt worden.

FĬDĬSSĬMĒ. Adv. Cic. F. 2. 16. *Zeer getrouwelyk, met de uiterſte getrouwigheit.*

FIDO.

FĪDO, ĭs, fiſŭs ſŭm, fīdĕrĕ. met een dativus. Virg. Æ. 5. 290: 10. 372. *Zich betrouwen, zich verlaaten, ſteunen, zich berusten, gelooven, zyn betrouwen ſtellen, zyn hoop bouwen*, of *veſtigen.* Men vind Fidebo in futurum by No-

nius 10. 10. die het uit Nevius aantrekt.

(Fido regeert ook een ablativus, alhoewel het Servius over de aangehaalde plaatzen ontkent.

Victoria fidere. Nep. 12. 1. 2. *Zich de overwinninge beloven, zich verzekeren dat de overwinninge aan zyne zyde zal zyn.*

Hac duce nocturna fidunt Phœnices in alto. Cic. N. D. 2. 41. *De Phœniciers verlaaten zich des nachts op zee op deezen leidsman.*)

Ingenio parum fidimus. Plin. E. 8. 21. 4. *Wij betrouwen ons verstand niet veel, wij vertrouwen weinig ons vernuft.*

Fidere cursu. Ovid. M. 7. 545. *Zich op zyn loopen*, of *vlugheit in 't loopen betrouwen.*

FIDU.

FĪDŪCIĂ. æ. f. Ter. An. 3. 5. 7. *Betrouwen, vertrouwen, verzekertheit, koenheit, stout bestaan, kloekheit, kloekmoedigheit, stoutherstigheit.* Dit woord word in eenen goeden en quaden zin genomen, doch meest in eenen goeden.

Merito habuisti fiduciam animi mei. Plin. E. 10. 122. *Gij hebt grond*, of *reden gehad op my te vertrouwen, op my staat te maaken, op mij aan te gaan*, of *van my verzekert te zijn.*

In eum invectus est Cæsaris maxime fiducia. Ascon. Ped. Cic. p. 155. *Hij is hevtig tegens hem uitgevaaren, om dat hij aan Casar een vast steunsel vond*, of *doordien hij verzekert was dat Cæsar hem droeg.*

Tua hac fiducia facit. Plin. E. 10. 121. 2. *Hij doet dit, om dat hij op u steunt*, of *dat hij weet dat gij het voorstaan zult.*

In eo stabilis benevolentiæ fiducia nulla est. Cic. Am. 15. *Men kan op de bestendigheit zyner vriendschap gansch geen staat maaken*, of *niet betrouwen.*

Minimæ fiduciæ manus. Liv. 8. 8. *Een leger waar op men zich niet betrouwen*, of *verlaaten mag.*

Tantane vos generis fiducia vestri? Virg. Æ. 1. 136. *Heeft uwe afkomst u zoo trots*, of *stoutmoedig gemaakt?*

Decipit fiducia formæ. Ovid. M. 8. 434. *Het vertrouwen op de schoonheit bedriegt.*

Fiducia. Cic. T. 10. *Een schijnkoop*, of *gewaande koop*, wanneer men iets koopt, onder beding dat het de verkoper weder naar hem kan neemen, en dat men hem trouw zal zijn.

FĪDŪCIĀRĬŪS, ă, ūm. *Verkocht*, of *gegeeven om het weder over te laaten aan dien van wien men 't ontfangen heeft.*

Philippus optimum ratus Corinthum Lacedæmoniorum tyranno, velut fiduciariam, dare. Liv. 32. 38. *Philippus geoordeelt hebbende dat het hem voordeeligst zoude zyn Korinthen aan den Koningh van Lacedæmon te geeven, onder beding dat hy hem deeze Stad ten zekeren tyde weder geeven zoude.*

Fiduciariam operam tenere. Cæs. B. C. 2. 17. 2. *Een plaats*, of *ampt voor een ander in zyn afwezen bekleeden*, of *bedienen*, mits het zelve op zijn wederkomst; *of opeisschen*, weêr over te geeven.

(Fiduciarium regnum restituere. Curt. 5. 9. 8. *Een ryk dat voor een tyd lang was vergunt weder overgeeven.* Zie onze aantekeningen over Curtius.)

FĪDŪS, ă, ūm. Cic. Am. 15. *Getrouw, trouw, zeker, verzekert, vast, oprecht.* De compar. Fidior staat by Liv. 40. 3. en de superl. Fidissimus by Cic. F. 14. 4.

Aures fidæ. Ovid. M. 10. 382. *Getrouwe ooren, ooren die men een geheim vertrouwen mag.*

Silentia fida. Virg. Æ. 3. 112. *Trouwe stilzwijgentheit.*

FIGL.

FĪGLĪNĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 2. Plin. H. 7. 56. *Pottebakkery, platielbakkery, een plaats daar aardewerk, potten, enz., gemaakt worden.*

Figlina. Plin. H. 35. 12. *'t Pottebakken, 't platielbakken, de kunst om aardewerk te bakken.*

FĪGLĪNŪS, ă, ūm. Plin. H. 15. 17. *Van een pottebakker*, of *pottebakkerij*, of *daar toe behoorende.*

Figlinum. Vitruv. 5. 10. Plin. H. 31. 3. *Aardewerk.* Men verstaat 'er Opus onder.

FIGM.

(FĪGMĔNTŪM, i. n. *Een beeld.*

Figmentum ejus animalis juxta simulacrum Jovis stat. Gell. 5. 12. *Het beeld van dat dier staat nevens het beeld van Jupiter.*

Neque ullum est reperire figmentum numinis, quod. Arnob. 6. 198. *En daar is ook niet een beeld van een God te vinden, dat ...*

Figmentum. *Een droom.*

Figmenta multa per quietem viderat. Ammian. 19. 27. *Hij had veel dingen in den droom gezien.*

Vanis somniorum figmentis terreri. Apul. M. 4. 155. *Door ydele droomen vervaart worden.*

Figmentum. *Een verdichtzel, uitvinding, verzinning, verzierſel.*

Hoc totum figmentum est Ciceronis. Ascon. Cic. p. 69. *Dat altemaal is een verdichtzel van Cicero.*

Figmentis verborum novis Cn. Matii delectari. Gell. 20. 9. *In nieuwe verdichte woorden, in nieuwe verdichtzelen van woorden, by Cn. Matius verzonnen, vermaak scheppen.*

Figmentum. *Een schepzel, iets dat geschapen is.*

Nova anima infusa ingreditur novum figmentum. Prud. A. 921. *De nieuwe ingestorte ziel, koomt in 't nieuw geschapen lighaam.*)

FIGO.

FĪGO, is, fixi, fixūm, fĭgĕrĕ. acc. *Zetten, inslaan, inheyen, insteeken, induuwen, pooten.*

Palum humi figere. Colum. 12. 15. *Een paal*, of *staak in de aarde slaan*, of *steeken.*

Figere plantas humo. Virg. G. 4. 115. *Boomen planten*, of *pooten.*

Figere palum in parietem. Plaut. M. G. 4. 4. 4. *Een paal in een muur slaan.*

† Figere vestigia. Virg. Æ. 6. 159. *Eensklaps*, of *plotzelyk voortgaan*, of *stilstaan.* Servius geeft 'er deeze twee betekenissen van.

Figere. Liv. 4. 20. *Vasthechten, vastmaaken, aanplakken.*

(Figere arma. Virg. Æ. 1. 252. In den eigentlijken zin *De wapenen ophangen*; in den oneigentlijken zin, *gerust*, of *zeker zyn.* Die uit den oorlog voorheen scheidden, *of* ontslagen wierden van de schermkonst, *of* een konst verlieten, plagten hunne wapenen en werktuigen op te hangen in den tempel van dien God, die 'er over gestelt was. En zoo geraakten zy tot ruste en stilheit.)

Figere cervos. Virg. E. 2. 29. *Hinden schieten.*

Figere leges. Cic. Att. 14. 12. *Wetten instellen, maaken*, of *geeven*, want als men wetten gemaakt had, wierden de tafelen, waar in ze gegrift waren, in 't openbaar opgehangen.

Figere aliquem. Cic. de Or. 26. Maledictis. Cic. N. D. 1. 34. *Veel lasteringen tegens iemant uitbraaken*, of *veel scheldwoorden tegens iemant uitspouwen, iemant zwart maaken.*

Figere clavo trabali beneficium. Cic. V. 5. 21. *De gedachtenis van een weldaad vereeuwigen.*

Figere animis dicta alicujus. Virg. Æ. 10. 104. *Iemants woorden in zyn geest*, of *verstand indrukken.*

Figere oculos in aliquo. Ovid. M. 4. 196. *of* Vultus in aliqua re. Ovid. F. 4. 317. *Op iemant*, of *ergens op staroogen, zien, zyn oogen slaan*, of *vesten.*

Figere mentem in aliqua re. Cic. F. 2. 6. *Iets aandachtelyk beschouwen, iets met aandacht overweegen.*

Fige modum nequitiæ. Hor. O. 3. 15. 2. *Staak uwe godloosheden, of ongebondenheid u, maak 'er een einde van.*

Figere oscula. Virg. Æ. 2. 490. *Kusſen, een kus geeven, zoenen.*

(Figere. *Doorſchieten, doorſteeken.*

Diversis telis noſtris figebantur. Hirt. b. Al. 30. 7. *Zy wierden van verſcheide plaatzen door de onzen met pylen doorſchoten.*

Fixiſſet gravidam cum levis haſta ſuem. Mart. S. 12. 2. *Als een dragtig wild varken met een ſnelle zwynſpriet doorſteken was.*

Figere. *Aanſteeken, ergens aan ſteeken.*

Figere verubus. Virg. Æ. 1. 216. *Iets aan 't ſpit ſteeken.*

Figere crucem alicui. Cic. V. 5. 6. *Iemant aan de galg hangen.*

Figi. *Gehangen worden.*

Taceo quod figitur, in hoc venerat. Tertull. Pat. 3. *Ik zwyg dat hy gehangen is, daarom was hy gekomen.*)

FIGU.

FIGŪLĀRIS, is. m. en f. āre, is. n. Celſ. 1. 3. *Van een pottebakker, of plattelbakker, van een pottebakkery, of plaattelbakkery, dat het een, of 't ander hier van betreft.*

FIGŬLUS, i. m. Colum. 11. 1. Plin. H. 35. 12. *Een pottebakker, plattelbakker, boetzeerder.*

FIGŪRĂ, æ. f. *Geſtalte, afbeeldzel, gelykenis, gelaat, gedaante, form, ſtant,* van alle dingen die onder de zinnen vallen.

Conformatio quædam & figura totius oris & corporis. Cic. de Or. 1. 25. *Zekere overeenkomſt en gelykenis van 't ganſche aangezicht en 't ligchaam.*

Figura negotii. Cic. I. R. 1. 27. *De geſteltheit, of toeſtant van een zaake.*

Figura gentium. Vitruv. 6. 1. *'t Gelaat, de gedaante, of inborſt der volkeren.*

Figura. Quintil. I. O. 9. 1. *Een ſpreekwys, of geſtalte der Redenkonſt.*

(Figura. *Schimp, ſteek, ſpotterny, beſchimping.*

Cauſidicorum figuras leniſſime tulit. Suet. Fl. 13. 1. *De ſteeken, en beſchimpingen der Voorſpraaken, heeft hy geduldig verdraagen.* Zie wat wy over Suetonius gezegt hebben.

FIGŪRĀTE. Adv. Aſcon. Cic. p. 48. Sidon. E. 5. 17. *Op een oneigentlyke, of verbloemde wyze.* De compar. Figuratius ſtaat by Sidon. E. 5. 8.

Figurate tempora notare. Suet. Juv. 4. *De tyden op een verbloemde wyze beſchryven.* Spreekende van iemant die in voorige tijden geleeft heeft, en daar onder verſtaande een ander die op eenen andere tijd in de waereld is geweeſt.)

FIGŪRĀTIO, onis. f. *Uitbeelding, vertoning, ſtant, gedaante, geſtalte, gezicht.*

Figurationis aſpectum ædes habebit venuſtum. Vitruv. 3. 2. *De tempel zal een heerlyke ſtant, of een ſchoon gezicht hebben.*

Figuratio. Quintil. D. 6. *Denkbeeld, of verbeelding van iets.*

FIGŪRĀTUS, a, um. Cic. Fin. 5. 12. *Verbeeld, uitgebeeld, gevormt, geſtaltigt, daar men een form, of gedaante aan heeft gegeeven.*

Homo bene figuratus. Vitruv. 3. 1. *Een welgemaakt menſch.*

(Figurati morſus. Macrob. S. 7. 3. *Steeken, ſchimpen.* Zie Figura.)

FIGŪRO, as, avi, atum, arē. acc. Cic. Tim. 6. *Ergens een form, of gedaante aan geeven, iets vormen, iets verbeelden, of uitbeelden.*

Os tenerum pueri Poeta figurat. Hor. E. 2. 1. 126. *De Dichter vormt de teere tong van een kind, leert zyn taal en woorden ſchikken.*

Figurare aliquid animo. Curt. 7. 1. 36. *Zich iets verbeelden, ergens een denkbeeld van maaken.*

Figurare tamen poteſtis qui tunc animus mihi fuerit. Quintil. D. 9. *Gy kont u nochtans wel verbeelden, wat gedachten ik toen had, of hoe my 't hoofd toen ſtont.*

Figurare orationem. Quintil. I. O. 9. 1. *Een rede oppronken, met oneigentlyke ſpreekwyzen, of gelykeniſſen verciſeren, of opſchikken.*

(Figurare caſeum. Colum. 7. 8. Plin. H. 16. 38. *Kaes maaken, kaes wringen.*)

FILA. FILI.

FĪLĀTĪM. Adv. Lucret. 2. 830. *Met draadjes, draadje na draadje, van draad tot draad.*

FĪLIĂ, æ. f. Cic. Clu. 64. *Een dochter, of meisje.*

FĪLICĀTUS, a, um. Cic. Par. 1. 3. *Daar men varen, of varenkruid op geſneden, of op uitgebeeld ziet.*

FĪLICTŬM, i. n. Colum. 2. 2. *Een plaats daar varen, of varenkruid groeit.*

FĪLICŬLĂ, æ. f. Plin. H. 26. 8. *Wederdood,* een kruid dat naar varen gelykt, en ook wel *klein varen* genoemt word.

FĪLIŎLĂ, æ. f. Cic. Mur. 10. *Een dochtertje, of meisje.*

FĪLIŎLUS, i. m. Cic. Att. 1. 2. *Een zoontje, een jonge zoon.*

FĪLIUS, ii. m. Cic. Fin. 2. 18. *Een zoon.*

Fratris filius. Ter. Ph. 2. 1. 23. *Een broeders zoon, een neef.*

FĪLIŬSFĀMILIAS, filiifamilias. m. Cic. Cœl. 15. *Een zoon waar van de vader noch in 't leven is.*

(Filius cœli. Lactant. 1. 11. Dus wierden genoemt, *over wiens dapperheit men zich verwonderde, of die ſchielyk en onverwagt iemant overquam.*

Filius terræ. Cic. Att. 1. 13. *Een onbekent menſch, een menſch die wy niet weten waar hy van daan is.* Zoo leggen deeze ſpreekwyze uit Minut. O. p. 25. en Tertull. Apol. 10.

Filius fortunæ. Hor. S. 2. 6. 49. *Een voorſpoedig, of gelukkig menſch, een menſch die alles wel gelukt.*

Filius betekent ook wel *beide geſlachten,* of *zoon en dochter.*

Cum filios mœrentes adſpiceret Claudius. Tac. An. 11. 38. 3. *Als Klaudius zyn bedroefde zoon Britannikus en dochter aanzag.*

Filius. Colum. 6. 37 gebruikt dit woord ook voor *'t jong van de beeſten.*)

FĪLIX, icis. Virg. G. 2. 189. Colum. 11. 2. *Varen, varenkruid.*

FILU.

FĪLŬM, i. n. Ovid. M. 4. 25. *Garen, draad, ſtreep, trek.*

Sonantia fila movere. Ovid. M. 10. 89. *De ſnaaren van een luit roeren, op ſnaarentuig ſpeelen.*

Filum. Gell. 14. 4. *De trekken van 't aangezicht, of van 't wezen, de gedaante, 't gelaat, 't wezen.*

Pari filo eſſe & figura. Lucret. 2. 341. *'t Zelve wezen, of de zelve trekken van 't aanzicht hebben.*

Filum orationis. Cic. Am. 7. *De draad, 't verband, of ſtyl der rede.*

Primum ſylva rerum, ac ſententiarum comparanda eſt, hæc formanda filo ipſo, ac genere orationis. Cic. de Or. 3. 26. *Eerſt moet men voorraad van zaaken en ſpreekwyzen by een zamelen, en daar na de gedaante, of form aan een rede geeven.*

Tenue argumentandi filum. Cic. Or. 36. *Een middelbaare, gemeene, of ſlechte ſtyl van redenkavelen.* Craſſum filum. Cic. F. 9. 12. *Een plompe, of onbeſchaafde ſtyl.* Uberius filum. Cic. de Or. 2. 22. *Een wydloopige, of uitgebreide ſtyl.*

(Filum. *Het lemmet in een kaers.*

Filum candelæ diſpenſare & temperare. Juv. 3. 287. *Het lemmet van de kaers zoo aanſtooken, dat het niet uitgaat, noch te ſchielyk brand.*

Fila ſcirpea fingere. Prud. Kαθ. 5. 15. *Kaerslemmetten uit biezen maaken.*)

FIMB.

FĪMBRĬĂ, æ. f. Non. 1. 318. *Het uiterſte van ieder zaak.* Om dat het

het koomt van Fibrum. Varr. L. L. 4. 13. *Het uiterste.*
Fimbria. *Franje, boordzel.*
Fimbriis hinc atque illinc dependentibus. Petron. 33. *De franje aan deeze en aan geene zyde afhangende.*
Fimbria. *Krul.*
Erant illi comti capilli, & madentes cincinnorum fimbriæ. Cic. Pis. 11. *Zyn haair was net uitgekemt en de krullen met welriekende olijen bevogtigt.*
FĪMBRĬĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 17. 10. *Geboord, gezoomt, met boordzel belegt, met franje bezet.*
(Vestis ad manus fimbriata. Suet. J. 45. 5. *Een kleed op de handen gefronselt.*
Flagrum prolixe fimbriatum. Apul. M. 8. 214. *Een geessel, of een zweep van veel touwtjes.*)

FIME. FIMU.

FĪMĒTŬM, ī. n. Plin. H. 24. 19. *Misthoop, mistvaalt, mistput, aschbak.*
FĪMŬM, ī. n. Plin. H. 29. 4. *en*
FĪMŬS, i. m. Plin. H. 28. 17. *Mist, mest, drek,* om land meê te mesten.

FINA. FIND.

FĪNĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ălĕ, ĭs. n. Papinian. Dig. 10. 1. 11. *Eindelyk, eindig, van 't einde, dat het einde raakt,* of *betreft.*
FĪNDO, ĭs, fidi, fissŭm, findĕrĕ. acc. Cic. Arat. 118. *Klieven, klooven, splyten, sponwen, scheiden, verdeelen, van malkanderen trekken.*
Aëra findit. Ovid. M. 4. 666. *Hy klieft de lucht, hy streeft door de lucht.*
Via se findit in ambas partes. Virg. Æ. 6. 540. *De weg scheid,* of *verdeelt zich in tweën.*
Mihi dividuo findetur munere quadra. Hor. E. 1. 17. 49. *Men zal my voor myn deel een halve koek geeven.*
Findi. Plaut. B. 2. 3. 17. *Van spyt bersten, zeer toornig zyn.*
(Euphrates finditur. Plin. H. 6. 26. *D'Eufraat word in armen verdeelt.*
Cœlum aratro findere. Ovid. Tr. 1. 7. 3. *Een onmogelyke zaak onderneemen,* om dat het onmogelijk is den hemel te beplorgen.)

FING.

FĪNGO, ĭs, finxī, fictŭm, fingĕrĕ. acc. *Maaken, gestalte geeven.* Doch eigentlijker, *in een vorm gieten,* om een beeld, of diergelijk een werk te maaken.
Alexander ab Apelle potissimum pingi, a Lysippo fingi volebat. Cic. F. 5. 12. *Alexander wilde alleen van Apelles geschilderd zyn, en niet dan van Lysippus zyn beeld gegoten hebben.*
Panem fingere. Sen. E. 90. *Brood opmaaken.*
Sapiens fortunam sibi fingit. Plaut. Trin. 2. 2. 84. *Een wys man maakt zyn eigen geluk,* of *maakt zelf zyn geluk.*
Fingere animo & cogitatione. Cic. Mil. 29. *Iets verzinnen, zich iets inbeelden,* of *verbeelden.*
Homines antiqui ex sua natura cæteros fingebant. Cic. S. R. 9. *De menschen van den ouden tyd beeldden zich in dat al de waereld hun gelyk was.*
Fingere fallaciam argento comparando. Plaut. As. 2. 1. 2. *Een guitery,* of *bedrog verzinnen om geld te krygen,* of *te beschaeren.*
Opprobria in quemvis fingere. Hor. E. 1. 15. 30. *Van al de waereld quaad spreeken,* of *qualyk spreeken, al de waereld,* of *ieder een schenden,* of *lasteren.*
Fingere. Cic. F. 3. 12. *Ontveinzen, verveinzen, bewimpelen, verbergen, bedekken, verbeelden,* [illegible]midts wy, 't geen we veinzen, zoo schikken, dat het schijnt waar te zijn.)
Fingere vultum. Cæs. B. G. 1. 39. 4. *Een goet gelaat toonen, zyn wezen,* of *aangezicht in een goede plooi zetten.*
Fingere vultus hominum. Ter. H. 5. 1. 14. *Allerlei personaadjen speelen, allerlei gedaante aantrekken.*
Versus fingere. Hor. A. P. 382. *Vaerzen maaken,* of *dichten.*
(Fingere. *Zoo neemen, zoo stellen.*
Finge aliquem nunc fieri sapientem. Cic. A. Q. 4. 36. *Neem, stel het zoo, dat iemant nu zoude wys worden.*
Sed finge justum te intulisse bellum. Curt. 4. 10. 29. *Maar het zy zoo,* of *zoo genomen, dat gy ons eenen rechtmatigen oorlog aangedaan hebt.*
Fingere aliquem. *Iemant onderwyzen,* of *onderwys geeven.*
Syrus mire tuum finxit filium. Ter. H. 5. 1. 25. *Syrus heeft uwen zoon wonder wel onderwezen.*
Fingere se. *Zich kappen, zich hullen, het hoofd optooijen, zich blanketten.*
Cum se non finxerit ulli. Ovid. Rem. 341. *Als de juffer zich noch niet ten gevalle van iemant gekapt,* of *opgetooit had.*
Fingere. *Scheppen.*
Cum marem ad similitudinem suam primum finxisset. Lactant. 2. 12. *Als hij den man eerst naar zijne gelykenisse geschapen hadde.*
Fingere word ook gezegt van bakkers werk, of diergelijk, in weeke, of zachte stof iets maaken, of bereiden.
Fingere liba. Varr. L. L. 6. 3. Calpurn. E. 2. *Koeken bakken.* Pilulas. Scribon. 22. 87. *Pillen maaken.*
Fingere. *Teelen.* Een spreekwijs van de bakkeren ontleent.
Fingere filiam. Suet. A. 4. 5. *Een dochter teelen.*
Fingit dissimiles sui mulas. Colum. 6. 37. *Hy teelt muilezels zichzelf niet gelykende.*
Fingere. *Bedenken, uitvinden, verzinnen, onderneemen, bestaan.*
Fingere causas. Ter. E. 1. 2. 58. *Voorwendzelen bedenken.* Fugam. Plaut. Capt. 2. 1. 13. *De vlucht onderneemen, bestaan te vluchten.*)

FINI.

FĪNĬĔNS, entis. m. Sen. N. Q. 5. 17. Cic. D. 2. 44. *De gezichteinder,* of *gezichtring.*
FĪNĬŌ, īs, ivi, ītūm, īrĕ. acc. *Eindigen, voleinden, ten einde brengen, voltooijen, afmaaken, afdoen, een eind van maaken.*
Finire mala leto. Tib. 2. 7. 1. *Zyn rampen door de dood eindigen, een einde van zyn quaalen door de dood,* of *zelfmoord maaken.*
Dolor finitur. Cels. 4. 8. *De smert gaat over.*
Finire animam. Ovid. M. 7. 591. *Zyn leven eindigen, overlyden, den geest geeven, sterven.*
Morbo finiri. Plin. E. 1. 12. 2. *Door een ziekte wechgerukt, wechgesleept,* of *in 't graf gesleept worden.*
Finire. *Bepaalen, voorschryven, aanwyzen, vaststellen.*
Finire tempus alicui lege aliqua. Cic. F. 15. 9. *Iemant eenen zekeren tyd door een wet stellen,* of *bepaalen.*
Rhenus imperium Romanum finiebat. Cæs. 4. 16. 4. *De Rhyn bepaalde 't Roomsche Ryk,* of *'t Roomsche Ryk strekte niet verder dan den Rhyn.*
Rhetorice finitur varie. Quintil. I. O. 2. 26. *De Redenkonst word verscheidentlyk omschreven,* of *bepaalt.*
(Finire. *Sterven, overlyden.*
Sic Tiberius finivit. Tac. An. 6. 50. 9. *Zoo is Tiberius gestorven.*
Sic Seleucus finitur. Just. 37. 3. 12. *Zoo is Seleucus gestorven.*
Finire vitam suspendio. Suet. A. 65. 8. Laqueo. Sen. H. 1. 259. *Zich zelven verhangen.* Inedia. Plin. H. 8. 42. *Van honger sterven, zich dood hongeren, zich van spyze onthouden en zoo sterven.* Alicui ense. Ovid. Tr. 3. 7. 49. *Iemant doorsteeken.*
Finiri. *Sterven, overlyden.*
Sic fuit utilitas finiri ipsique tibique. Cic. T. Q. 1. 48. *Alzoo is het sterven voordeelig geweest, voor hem en voor u.*

FI-

FINIS, is. m. en f. Cic. Fin. 3. 7. *Het eind, end, 't uiterste, de eindpaal van iets.*

Augusti fines ævi. Lucret. 2. 1169. *De enge paalen, of de kortheit van 's menschen leven.*

Orare finem malorum. Virg. M. 1. 733. *Om 't eind van zyn rampen bidden.*

Sine fine. Virg. Æ. 1. 283. *Zonder eind, eindeloos, altoos, eeuwiglyk.*

Finis. *Eind, end, bepaling.*

Facere finem belli. Nep. 22. 1. 3. *Een eind van den oorlog maaken.* Maledictis. Ter. H. prol. 34. *Een eind van 't quaadspreeken maaken, ophouden quaalyk te spreeken.* Cogitandi de aliquo. Cic. F. 12. 1. *Om iemant niet meer denken.*

Finis. *Het einde, de reden, de beweegreden, 't oogmerk, het doelwit, de oorzaak, het inzicht waarom men iets doet.*

Illud, cujus causa facere debemus, finem appellabimus. Cic. I. R. 1. 5. *Men noemt dat, waarom men iets moet doen, het einde, of oogmerk.*

Officium & finis Oratoris. Cic. I. R. 1. 5. *De plicht en 't einde, of oogmerk van een Redenaar.*

Finis. Quintil. I. O. 2. 16. *Een beschryving.*

Finis. Cic. Dej. 8. *De grenzen, eindpaalen, uiterste paalen van een land, de landscheiding.* Dit woord word gemeenelijk in deezen zin niet dan in plurali gevonden.

Per extremos Ligurum fines. Liv. 35. 4. *Door de grenzen, of landscheidinge van Ligurien.*

Finis. *De eindpaal, het eind, de omtrek, de scheiding van een akker, of stuk lands.*

Ingredi intra finem alicujus loci. Cic. Cæc. 8. *Binnen de paalen, of den omtrek van eenige plaats koomen.*

Finis. *Het eind, of 't end van iets,* als van een griffel, enz.

Ubi ad fines fistulæ ventum est. Cels. 7. 4. *Als men aan 't einde, of aan den grond van de etterholte, of 't lopend gat gekoomen is.*

Augusti fine comperto. Tac. An. 2. 39. 2. *Na dat men 't End, of de dood van Augustus had verstaan.*

Fini, de ablativus is gebruikt van Papinianus, en betekent *tot het einde, naar de mate.* Fini legitimæ usuræ. Dig. 20. 1. 3. *Naar de maate, tot het einde van behoorlyke winst.* Van Gellius en betekent *toen eerst.* His verbis Probus & hac fini hominem dimisit. 13. 20. *Met die woorden en toen eerst heeft Probus den man laaten gaan.*)

FINITE. Adv. *Bepaaldelyk, op eene bepaalde wyze, matiglyk.*

Avarus erit, sed finite. Cic. Fin. 2. 9. *Hy zal niet al te gierig zyn.*

FINITIMUS, a, um. *Nabuur, nabuurig, aangrenzende, aangelegen, naby, naastgelegen, aanpalende, aanrakende.*

Mari finitimus est aër. Cic. N. D. 2. 39. *De lucht raakt onmiddelyk de zee.*

Inferre bellum finitimis. Cic. Man. 4. *Zyn nabuuren beoorlogen, of den oorlog aandoen.*

Bellum finitimum. Suet. A. 1. 2. *Een oorlog met zyn nabuuren.*

Oratori finitimus Poeta est. Cic. de Or. 1. 16. *De Redenaar en Dichter koomen malkanderen heel naby, hebben een groote gelykheit.*

FINITIO, önis. f. *Het eind, toppunt, de volkomenheit, of volmaaktheit van een kunst, enz.*

Conspicitur ex ea domo mœnium tota finitio. Vitruv. 2. 8. *Men ziet van dat huis den ganschen omkring der wallen.*

Finitio. Sen. Cl. 2. 3. Ir. 1. 3. *Een beschryving.*

Parum plena finitio. Quintil. I. O. 7. 3. *Een onvolkome, niet volslage, manke, of gebrekkelyke beschryving, een beschryving die mank gaat, of die niet wel op zyn beenen staat.*

(Finitio. Hyg. A. P. 1. 6. *Een verdeeling.*)

FINITOR, öris. m. Cic. Rull. 2. 13. *Een landmeeter.*

Finitor. Sen. N. Q. 5. 17. *Gezichteinder, kim, gezichtring.*

FINITUS, a, um. *Geeindigt, voleind, ophoudend, gedaan, volbragt, ten einde gebragt, voltrokken, voltooit, afgedaan.* (De superl. Finitissimus staat by Prisc. 17. 605.)

Frigus finitum. Plin. H. 18. 27. *De ophoudende koude, de koude die voorby is.*

Via finita est. Ovid. Tr. 3. 2. 17. *De reis is voleind, volbragt, afgedaan, voltrokken, of afgelegt.*

Finitus. *Bepaalt, vastgestelt, aangewezen, aangetoont.*

Ætas qua petantur honores, est finita certis legibus. Ovid. F. 5. 65. *De ouderdom, waar in men naar eerampten mag staan, is door zekere wetten bepaalt.*

Finitus. Cic. Part. 18. *Bepaalt, beperkt, besloten, afgeperkt.*

Potestas finita cuique. Lucret. 1. 77. *Elks magt is bepaalt.*

(Finitus. *Besloten, omzet, bebolwerkt.*

Lingua sita est in ore, finita dentibus. Cic. N. D. 2. 59. *De tong heeft haar plaats in den mond, en is met tanden omzet, of bebolwerkt.*)

FINN.

FINNICUSSINUS, i. m. *De golf, inham, of zeeboezem van Finland,* in de Oostzee.

FINNIA of

FINNONIA. æ, f. *Finland,* een land dat een groot stuk van 't Koningkryk Zweeden uitmaakt.

FIO.

FIO, is, factus sum, fieri. *Worden, gemaakt, of gedaan worden.* (Voss. de Anal. 4. 12. zegt, dat Factus sum niet van Fio koomt; maar van Facior. Altoos Nigidius en Titinnius gebruiken Facior by Non. 10. 17.)

Quid te, aut fieri, aut fingi dementius potest? Cic. Dom. 29. *Kan'er wel iets gekker, of zotter gemaakt, of bedacht worden dan u? of dan gy zyt?*

Siquidem biduum; verum ne fiant isti viginti dies. Ter. E. 1. 2. 103. *Ja zoo het maar twee dagen zyn; maar dat het geen twintig dagen worden.*

Fient in illum exempla. Ter. E. 5. 4. 26. *Men zal een voorbeeld van straffe van hem maaken, of hem tot een voorbeeld van anderen straffen.*

Fieri. *Gebeuren, geschieden, voorvallen,* van een toeval spreekende.

Nihil fieri potest, nisi quod ab omni æternitate certum fuerit esse futurum. Cic. D. 2. 7. *Daar kan niets gebeuren, of geschieden, dat niet van alle eeuwigheit zekerlyk toekomstig was, of dan 't geene van alle eeuwigheit voorzien, of besloten was.*

Ut fit. Cic. de Or. 53. *Gelyk 't gebeurt, voorvalt, koomt te gebeuren, of gemeenelyk gaat.*

Fieri. *Voortgebragt worden, geboren worden, voortkoomen, van daan koomen, groeyen, spruiten.*

Non est illa Arabia ubi tus gignitur, sed ubi absinthium fit. Plaut. Trin. 4. 2. 90. *'t Is dat Arabien niet daar de wierook valt, maar daar de alssem groeit.*

Nulla adeo ex re istud fit, nisi ex nimio otio. Ter. H. 1. 1. 57. *Dat geschied nergens zoo zeer uit, dan uit een al te groote ledigheit.*

Fiet tibi acceptum. Plin. E 6. 34. 3. *Daar zal u rekening van geschieden, of van worden gedaan, men zal 'er u rekening van doen.*

Fit mora per janitorem. Hor. O. 3. 14. 23. *De deurwachter blyft lang weg, uit, of achter, doet niet ras open.*

Fit via vi. Virg. Æ. 2. 494. *Men opent, of baant zich een weg met gewelt, of geweldigerhand.*

Cum

Cum pro populo fieret. Cic. Ar. 17. L. L. 2. 9. *Toen voor 't volk geoffert wierd.*

Puto Idibus Sextilibus de ea re fa-ctum iri. Cic. F. 8. 4. *Ik mein dat die zaak op den dertienden dag van Oogstmaand zal verhandelt worden.*

Ut quanti quisque seipsum faciat, tanti fiat ab amicis. Cic. Am. 16. *Op dat elk zoo veel van zyn vrienden word geacht, als hy zich zelven acht.*

Fiat. Plaut. Most. 3. 2. 116. *Laat het geschieden, ik wil 't wel, ik staa het toe, ik mag 't wel lyden, ik ben 'er meê te vreden.*

(Fieri alicujus. *Iemants worden, onder iemants gehoorzaamheit koomen.*

Insula fit Atheniensium. Just. 2. 7. 13. *Het eiland (Salamina) koomt onder de gehoorzaamheit van de Atheniensen.*

Fieri in 't gemeen gestelt, betekent ook wel iets in 't byzonder.

Postquam nihil fit, clamore hominem posco. Plaut. Curc. 5. 3. 5. *Na dat, als het geld niet getelt wierd, heb ik dien man openslyk gemaant.*)

FIRM.

FĪRMĀMĔN, inis. n. Ovid. M. 10. 491. *Steun, steunzel, stut, stutzel, vastigheit, grondslag, grond, grondvest.*

FĪRMĀMENTŬM, i. n. Cæs. B. C. 2. 15. 2. *Steun; steunzel, stut, schoor, schraag, vastigheit, sterkte, kracht, grondvest, of grondslag,* in den eigentlijken zin.

Firmamentum. *Steun, stut, schraag, schoor, grondvest, grondslag, kracht,* in den oneigentlijken zin.

Firmamentum disciplinæ. Cic. T. Q. 4. 3. *Het steunzel, of de grondvest der tucht, de handhaver van de tucht.*

Firmamentum imperii. Cic. A. 3. 5. *Het steunzel, of grondvest van 't gebied.*

Parum firmamenti falsitas habet. Cic. Clu. 2. *De valsheit heeft weinig kracht.*

Ponere firmamentum in teste. Cic. Fl. 37. *Al zyn steunzel, hoop, of vertrouwen op een getuige stellen.*

Firmamenta & vincula membrorum. Gell. 13. 22. *De steunzels en banden van de leden,* van de zenuwen spreekende.

FĪRMĀTŌR, ōris. m. *Vastmaker, verzekeraar, bevestiger, handhaver, voorstander, verdediger.*

Missus tamen Drusus pacis firmator. Tac. An. 2. 46 7. *Drusus nochtans is gezonden tot sterking, of bekrachtiging der vrede, of om de vrede te bevestigen.*

FIRMĀTŬS, ā, ŭm. *Vast gemaakt, verzekert, vast, bekrachtigt, bevestigt, onderstut, ondersteunt, onderschraagt, geschoort.*

Acies firmata subsidiis. Liv. 4. 37. *Een leger met hulpbenden versterkt.*

Ætas firmata. Cic. Cœl. 18. Virg. E. 4. 37. *Een bestendigde, of vaste ouderdom.*

Vox odio magis omnium firmata quam præsidio. Cic. Att. 2. 19. *Een gevoelen meer door haat van de waereld, dan door een nauw onderzoek bevestigt.*

FIRME. Adv. Cic. Att. 10. 14. *Standvastig, kloekmoedig, onverzettelyk, onbezwykelyk, moedig.* (De compar. Firmius staat by Cic. T. 25. en de superl. Firmissime by Cic. Att. 10. 14.)

Firme. *Volstandig, onwankelbaar, onverbreekelyk, zeker, gestadig.*

Sum tibi firme fidelis. Plaut. M. G. 4. 2. 24. *Ik ben u zekerlyk getrouw.*

Firme. Front. St. 2. 3. 17. *Met kracht, krachtig.*

(Firme. *Zonder vreeze, zonder angst, of schroom, onbeschroomt.*

Fronto Catius respondit firme. Plin. E. 6. 13. 3. *Fronto Katius heeft zonder vreeze geantwoord.*)

FIRMITĀS, ātis. f Plaut. Most. 3. 2. 132. *Vastigheit, bestendigheit, hechtheit, sterkte,* van een gebouw spreekende.

Gladiatoria totius corporis firmitas. Cic. A. 2. 25. *Een schermmeesterlyke kracht van 't gansche ligchaam.*

Firmitas alleen. Cic. A. Q. 4. 20. of Firmitas animi. Cic. Sext. 44. *Standvastigheit, kloekmoedigheit, dapperheit, onbeschroomtheit, onvertzaagtheit, manhaftigheit.*

Exercitus numero amplissimus, firmitate exiguus. Planc. *aan* Cic. F. 10. 24. *Een talryk heir, doch van kleine dapperheit.*

Firmitas vinorum. Plin. H. 14. 2. *De kracht, of 't ligchaam der wynen,* waar op ze konnen teeren, of lang goed blijven.

Firmitas orationis. Cic. Att. 12. 39. *De bondigheit, deftigheit, of kracht van een rede.*

FĪRMĪTĔR. Adv. Plaut. E 1. 1. 77. Varr. R. R. 3. 9. *Vastelyk, krachtiglyk, met kracht.*

FĪRMĪTŪDO, inis. f. *Kloekmoedigheit, bestandigheit, verzekertheit, kracht, stantvastigheit, onvertzaagtheit, groote moed, onbeschroomtheit.*

Si istam obtines firmitudinem animi. Plaut. Af. 2. 2. 54. *Zoo gy die standvastigheit des gemoeds, die kloekmoedigheit, of onvertzaagtheit behoud.*

Firmitudo vocis. Cic I. R. 3. 11. *De kracht, of sterkte der stemme.*

FĪRMO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. *Versterken, sterken, vast, of sterk maaken, ondersteunen, onderschraagen, onderstutten, kracht, of sterkte byzetten, bevestigen, verzekeren.*

Mœnia urbis firmavit. Tib. 2. 5. 25. *Hy heeft de stads wallen versterkt.*

Firmare agrum sepibus. Plin. H. 18. 6. *Een veld, of akker met heggen omtuinen, met een heining afschutten.*

Firmare alvum. Plin. H. 14. 18. *Den buik stoppen, of hardlyvig maaken.*

Firmare corpora cibo. Liv. 27. 13. *Het ligchaam met spys, of voedzel versterken.* Labore. Cic. T. Q. 2. 15. *Het ligchaam door den arbeid sterk, of hard maaken.*

Firmare animum alicui. Ovid. M. 3. 689. *Iemant aanmoedigen, moed geeven, of een moed inspreeken.*

Firmare fidem apud aliquem. Ter. Hec. 5. 1. 24. *Iemant zyn gegeeven woord met nieuwe beloften verzekeren, of versterken.*

Firmare alicui rei fidem. Ter. Hec. 4. 2. 5. *Een zaak door nieuwe bewyzen bevestigen, versterken, of geloofbaar maaken.*

Fœdera firmare dictis. Virg. Æ. 12. 212. *Verbonden met woorden bevestigen.*

Firmare aliquid jurejurando. Cic. L. L. 2. 7. *Iets met eede bevestigen, of versterken.*

Soporem alicui firmare. Ovid. M. 1. 715. *Iemant vaster doen slapen.*

Valetudinem firmare. Tac. An. 3. 31. 2. *In gezondheit toeneemen.*

Pinus vestigia firmat. Virg. Æ. 3. 659. *Hy leunt in 't gaan op een pynboomstok.*

Firmare. *Bevestigen, bewyzen, betoonen, aantoonen.*

Hoc firmabo tabulis censorum. Cic. Ar. 14. *Ik zal dit door de rollen van de Zedenmeesters, of Opzichters der zeden bewyzen.*

Firmare. *Verzekeren, vaststellen.*

Vix quidquam firmare ausim. Tac. An. 1. 81. 1. *Ik durf nanwelyks iets verzekeren, of vaststellen.*

FĪRMŬS, ā, ŭm. *Vast, sterk, hecht, stevig, dat wel houd,* van een gebouw spreekende. (De compar. Firmior staat by Cic. F. 16. 5. en de superl. Firmissimus by Virgilius beneden.)

Carina firma. Ovid. Her. 2. 46. *Een vast, sterk, stevig, goed, of dicht schip.*

Firmus e gravi valetudine. Suet. A. 8. 3. *Gezond uit een zwaare ziekte.*

Ci-

Cibus firmus. Celf. 2. 18. *Vaste, gezonde spyze, mannekost.*
Firmissima vina. Virg. G. 2. 97. *Sterke, zwaare, of duurzaame wynen.*
Firmus ab equitatu. Cic. F. 10. 15. *Sterk in ruitery, of paerdevolk.*
Firmus. *Standvastig, onbeweeglyk, onwankelbaar, onveranderlyk, onverzettelyk, volhardende, bestendig.*
Firmus accusator. Cic. Div. 9. *Een beschuldiger die by zyn beschuldiging blyft, die styf op zyn stuk staat.*
Firma amicitia. Cic. Pet. 7. *Een standvastige vriendschap.*
Firma & stabilis opinio. Cic. Cl. 30. *Een vast en aangenomen gevoelen.*
Firmus illum discessisse rumor est ortus. Cic. Att. 11. 25. *Daar liep een vast gerucht dat hy vertrokken was.*
Vereor ne firmæ sint nuptiæ. Ter. Hec. 1. 2. 26. *Ik ben beducht of dit huwelyk wel zal voortgaan.*
Firmius aliquid tenere. Cic. Or. 71. *Iets vastelyk gelooven, iets voor zeker aanneemen.*
Fundus nec vendibilis, nec pascere firmus. Hor. E. 1. 17. 47. *Een landgoed dat men niet verkoopen, noch dat zyn eigenaar niet voeden kan.*
Lana in usum firma. Varr. L. L. 8. 28. *Sterke, deugdzaame, of deugdelyke wol.*
(Firmæ vires ad laborem ferendum. Nep. 18. 11. 5. *Vaste krachten om arbeid uit te staan.*
Firmus in sententia. Cic. C. B. 27. *Die pal by zyn gevoelen blyft.*
Firmus. *Vast, sterk,* van steden spreekende.
Antonius circumsedit Mutinam firmissimam. Cic. A 5. 9. *Antonius heeft het vaste, of sterke Modena bezet, of belegert.*)

FISC.

FĪSCĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Ulp. Dig. 43. 8. 2. §. 4. *Dat 's lands schatkamer aangaat, of raakt.*
FĪSCĔLLĂ, æ. f. Virg. E. 10. 71. Tib. 2. 3. 15. *Een klein bieze, of teene mandje, korfje, of bennetje.*
Fiscella. Cato R. R. 55. Plin. H. 18. 19. *Een muilband van teen, of touw gebreid,* die men de paerden en ossen voor de muil deed, om hen 't eeten onder 't ploegen te beletten: men deed ze ook aan veulens en kalveren om 't zuigen voor te koomen.
FĪSCĔLLŬM, ī. n. Colum. 12. 38. *Een kaasvat, of houte nap onder met gaten, waar in men kaes wringt.* Men vind niet dan d'ablativus Fiscello, by Colomella l. 12. c. 38. Zommige leiden 't van Fiscellum, en andere van Fiscellus af.
FĪSCĔLLŬS, ī. m. Colum. 12. 38. zie Fiscellum.
Fiscellus. Festus. *Die veel van vette kaes houd, een liefhebber van vette kaes.*
(FĬSSĬCŬLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Verdeelen, splyten, van malkanderen ryten.* Een woord verzonnen van Apul. D. Socr. 45. Mart. Cap. Nupt. Phil. 2. 38.)
FĪSCĪNĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 22. *Een teene, of bieze mandje, bennetje, of korfje.*
Homini Phrygi fiscinam ficorum objecisti. Cic. Fl. 17. *Gy hebt een Phrygier een mandje met vygen aangeboden.*
FĪSCŬS, ī. m. *Een mand, een korf, een fluitmand.* De Ouden leiden de grootste geldsommen in manden die zy Fisci noemden. Van daar koomt het dat men ook 's Lands schatkist Fiscus heeft geheeten, uit inzicht dat 'er van deeze manden in stonden daar 't geld in lag. En vervolgens is deezen naam aan de Koninglijke schatkist gegeeven.
Fiscus. Cic. Procem. V. 8. Asc. Ped. Cic. p. 50. *De gemeene lands kasse, 's Lands geldkist.* Plinius de Jonge P. 36. 3. Tac. An. 6. 2. 1. en Sen. B. 7. 5. gebruiken 't om te zeggen *de Koninglyke schatkist.*
Fiscus. Colum. 12. 50. *Een zygmand,* een mand die men onder de pers zet, om 't vocht dat uit den droessem der olijven zijpt, door te zijgen.

FISS.

FĬSSĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Plaut. Au. 3. 2. 26. *Gekliefst, gekloofst, gespleten:* ook *dat gemakkelyk te klooven valt, of ligtelyk splyt.*
Fissile lignum. Virg. G. 1. 144. *Kloofhout, hout dat goed om te klooven is.*
FĬSSĬO, ōnĭs. f. Cic. N. D. 2. 63. *Kloving, klieving, splyting.*
(FĬSSĬPĔS, pĕdis, omn. gen. Auson. E. 7. 49. *Die gesplete, of gekliefde voeten heeft.*)
FĬSSŬM, ī. n. Cic. D. 1. 10. Celf. 5. 20. *Een kloof, of kloove, een spleet, reet, opening, of scheur.*
FĬSSŪRĂ, æ. f. Colum. 5. 10. Plin. H. 10. 63. *Een kloof, spleet, opening, reet, scheur.*
FĬSSŬS, ă, ŭm. *Gekloofst, gekliefst, gespleten, gespouwen, open, gapende, gescheurt.*
Lingua fissa in duas partes. Ovid M. 4. 586. *Een tong in tween gespleten.*
Paries fissus tenui rima. Ovid. M. 4. 65. *Een muur daar een klein reetje, of scheurtje in is.*
FĬSSŬS, ūs. m. Cic. N. D. 3. 6. Zie Fissum.

FIST.

FĬSTŪCĂ, æ. f. Cæf. B. G. 4. 17. 4. *Een hei, heiblok, straat - of vloerstamper,* het eerste om paalen in de aarde te heijen, en 't laatste om vloeren vast te stampen.
Pavimenta fistucis pavita. Plin. H. 36. 25. *Vloeren met stampers vast gestampt.*
FĬSTŪCĀTĬO, ōnĭs. f. Vitruv. 3. 3. 7. 1. *Heijing, het heijen van masten, of paalen in de aarde, vloerstamping, 't vaststampen van een vloer.* Dit woord word ook by den zelven Schrijver voor 't werktuig zelf genomen.
FĬSTŪCĀTŬS, ă, ŭm. *Geheit, met een heiblok, of stamper vast gestampt.*
Solum fistucatum. Plin. H. 36. 25. Vitruv. 7. 4. *Een gestampte vloer, een vloer die met een stamper is vast gestampt.*
FĬSTŪCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plin. H. 36. 25. *Heyen, inheyen, met een heiblok, of stamper neêrstampen.*
FĬSTŬLĂ, æ. f. Cic. C. R. 11. *Goot, gent, buis, pyp waar door 't water word geleid.* Ulp. Dig. 18. 47. en 49. zegt dat dit de eigentlijke beteekenis van dit woord is.
Fistula. Vitruv. 10. 12. *Een goot, of buis.*
Fistula. Cic. de Or. 3. 60. Virg. E. 2. 37. *Een fluit, of pyp om op te speelen.*
Fistula. Celf. 5. 28. Plin. H. 30. 13. *Een nauw diep ettergat.*
FĬSTŬLĀNS, āntis. omn. gen. Plin. 18. 11. Zie Fistulosus.
FĬSTŬLĀTŌR, ōris. m. Cic. de Or. 3. 61. Gell. 1. 11. *Een fluitof pypspeelder.*
(Fistulatus. *Op de wyze van een pyp uitgehelt.*
Cœnationes laqueatæ erant tabulis fistulatis. Suet N. 31. 8. *De verwelfde eetzaalen waren van uitgeholde planken.*)
FĬSTŬLŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 2. *Gatig, oogig, vol gaten, of oogen, als een spons.*
Caseus fistulosus. Colum. 7. 8. *Een oogige kaas, een kaas vol oogen.*
Fistulosus cancer. Cato R. R. 158. *Een kanker vol gaten.*

FITI. FIXU.

FĬTĪLLĂ, æ. f. Plin. H. 18. 8. Arnob. 7. 230. *Zekere pap,* by de offerhanden gebruikelijk.
FĬXŬLĂ, æ. f. Festus. Zie Fibula.
FĪXŬS, ă, ŭm. *Gezet, ingezet, ingesteeken, ingeslagen, ingeheit, ingepoet, ingehecht, vastgehecht,* vast

vast gemaakt. (De compar. Fixior gebruikt Arator. Act. Ap. 4.)

Duplex cannarum fixa perpetuitas. Vitruv. 7. 3. *Een dubbele ry rottingen in de aarde gezet.*

Fixus. *Vast, verzekert, gevestigt, gebouwt, steunende, vertrouwende, pal staande, onverzettelyk.*

Fixus auctoritate Consulatus mei. Cic. Att. 1. 16. *Op 't gezagh van myn Burgermeesterschap vertrouwende.*

Sententia fixa menti. Val. Flacc. 1. 549. *Een vast opzet, een onverzettelyk voornemen.*

FLAB.

FLĀBELLIFĔR, ă, ŭm. Plaut. Trin. 2. 1. 22. *Die een waayer draagt.*

FLĀBĔLLŬM, i. n. Ter. E. 3. 5. 47. *Een waayer*, daar men zich by heet weêr meê verkoelt.

Flabellum seditionis. *De roervink, stookebrand*, of *aanblazer van een muitery, de belhamel*, of *aanhitzer van een oproer, een muitmaker*, of *oproermaker.*

Lingua seditionis quasi flabellum. Cic. Fl. 23. *Een tong, om zoo te spreeken, een opwaayer*, dat is, *een aanstoker*, of *aanhitzer van oproer*, of *muiterij.*

FLĀBĬLĬS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Cic. T. Q. 1. 27. *Waaibaar, verwaaibaar, dat men wechblaazen*, of *dat wechwaayen kan.*

FLABRĂ, ōrŭm. n. plur. Virg. G. 2. 293. *Het waayen, 't geblaas, 't gedruis*, of *'t geraas der winden.*

FLAC.

FLĂCCĔO, ēs, flaccŭi, flaccērĕ. Atran. by Non. 2. 323. *Verslenssen, slap*, of *krachteloos worden, quynen, gaan hangen, uitteeren.*

FLĂCCĔSCO, is, flaccŭi, flaccescĕrĕ. Vitruv. 2. 9. Colum. 5. 11. *Verwelken, verdorren, verslenssen, vergaan, zyn kracht en schoonheit verliezen*, van kruiden, bloemen, enz. spreekende.

Sterquilinium melius, cum flaccuit. Varr. R. R. 1. 13. *De mist is beter als ze wel gerot is.*

Flaccescit (ejus) oratio. Cic. Cl. 24. *Zijn rede verzwakt, verliest zyn kracht, begint lam te worden.*

FLĂCCĬDŬS, ă, ŭm. Plin. H. 15. 30. 1. *Quynende, zwak, krachteloos, slap, laf, verslapt, dat zyn kracht quyt is*, of *verloren heeft.* De compar. Flaccidior staat by Lucret. 5. 631.

Flaccidæ aures. Varr. R. R. 2. 9. Colum. 6. 30. Plin. H. 8. 51. *Hangende ooren*, van honden spreekende.

FLĂCCŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 1. 29. *Die groote hangende ooren heeft, een hangoor.*

FLĂCĒS, iŭm. f. plur. Plin. H. 15. 6. Men leest Fraces by deezen Schrijver, zie Fraces.

FLAG.

FLĀGĔLLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. *Geesselen, zweepslagen geeven, met roeden slaan.*

Messis perticis flagellatur. Plin. H. 18. 3. *Men dorscht het koren met vlegels.*

Comæ flagellant colla. Mart. 4. 42. 7. *Het haair slingert hem om den hals.*

Flagellare annonam. Plin. H. 33. 13. *De leeftocht door inhouden*, of *opleggen aan 't ryzen*, of *opslaan brengen*, als of men ze met zweepslagen, of coedesl[?]gen in pakhuizen hield. Dus legt het Turnebus Adv. 21. 4. uit. Mart. 2. 30. 4. zegt in d'eige zin, Cujus laxas arca flagellat opes. *In wiens kisten groote schatten opgesloten zyn.*

FLĀGĔLLŬM, i. n. Cic. C. R. 4. *Een roede, gerde, geessel, geesselroe, zweep, vlegel.*

Insulta flagella. Catul. 25. 11. *Roede*, of *geesselstriemen die in 't vel slaan.*

Flagellum. Varr. R. R. 1. 31. *Een wyngaardrank.*

Flagella. Virg. G. 2. 299. *De topjes*, of *uiterste scheutjes van de takken der boomen.*

FLĀGĬTĀTŎR, ōris. m. Plaut. Most. 3. 2. 81. *Een scherp maander; een aanhoudend*, of *yverig verzoeker: een flent*, of *onbeschaamt eischer*, gelijk een schuldeischer die zijne schuldenaaren geen rust laat.

Flagitator pugnæ. Liv. 2. 45. *Een sterk aanbinder van 't gevecht, een uitdager tot den stryd, een die naar een veldslag haakt.*

Flagitator non molestus quidem, sed assiduus. Cic. Cl. 5. *Een aanhoudend, doch niet zeer lastig verzoeker.*

FLĀGĬTĬŌSĒ. Adv. Cic. Fin. 3. 11. *Schelmagtig, fieltagtig, guitachtig, vuil, schandelyk, eerloos.* (De compar. Flagitiosius staat by Arnob. 4. 141. en de superl. Flagitiosissime by Cic. C. 2. 4.)

Flagitiose & turpiter dicta. Cic. de Or. 1. 58. *Onkuische en vuile woorden.*

Flagitiose descivit a Stoïcis propter oculorum dolorem. Cic. Fin. 5. 31. *Hy heeft de zyde der Stoïcynen wegens pyn in de oogen schandelyk verlaaten.*

FLĀGĬTĬŌSŬS, ă, ŭm. *Zondig, boos, ondengend, godloos, schelmagtig, ontrein, guitagtig, fieltagtig, boefagtig, onrechtvaerdig, bedorven, grouwelyk, eerloos, schandelyk.* (De compar. Flagitiosior staat by Sall. B. J. 85. en de superl. Flagitiosissimus by Cic. V. 5. 33.)

Flagitiosæ libidines. Cic. V. 2. 54. *Schandelyke, vuile*, of *grouwelyke ongebondenheden.*

Flagitiosa possessio. Cic. S. R. 9. *Een onrechtvaerdige*, of *onrechtmatige bezitting.*

FLĀGĬTĬŬM, ii. n. Cic. Cl. 61. *Een misdaad, een schelmstuk, boevestuk, guitestuk* of *fieltestuk, godloosheit, een eerlooze, schandelyke, zondige, onkuische*, of *oneerlyke daad.* Het word voornamentlijk in deeze betekenis genomen, wanneer men van misdaaden wil spreeken die tegens de kuisheit, of zuiverheit strijden.

Patiar flagitiis tuis me infamem fieri? Ter. H. 5. 4. 14. *Zal ik dulden dat ik door uwe ongebondenheden eerloos worde?*

Flagitium. Cic. S. R. 18. *Schande, schandelykheit, oneer, schaamte.*

Flagitium timoris fatendi. Liv. 42. 60. *De schande*, of *schaamte van zyn vreeze bekennen.*

Flagitium. *Een dwaling, doling, misslag.*

Ista enim flagitia Democriti, esse corpuscula quædam levia, alia rotunda, alia, &c Cic. N. D. 1. 24. *Want de dwalingen van Demokryt, dat 'er ligchaamtjes zyn, zommige ligt, andere rond, andere enz.*

Flagitium. *Schade, verlies, nadeel.*

Abiero, flagitio cum majore post reddes tamen. Plaut. E. 3. 4. 79. *Ik zal slechts heene gaan; maar gy zult het my, tot uwe groote schade, wederom geeven.*

(Flagitium. Non. 4. 215. *Hoerery, een oneerlyk byslaapen, waar door een meitje geschonden word.*

Super cætera flagitia. Suet. Cl. 16. 8. *Behalven de andere hoereryen*, of *oneerlyke byslapingen by andere mannen.*

Flagitium. *Een wraakbaare daad, een daad die bestraffens waerdig is.*

Flagitium fecimus. Ter. E. 2. 3. 91. *Wy hebben gedaan waar over wy te bestraffen zyn.*)

FLĀGĬTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Hertelyk, ernstelyk, zonder ophouden, vieriglyk, met grooten ernst*, of *met veel aanhouden verzoeken, bidden, smeeken, begeeren, eischen, afeischen, afvorderen*, of *afvergen, eigens hard op aandringen.* (Gelijk als een uitroeper, die langs de straaten met een groot geschreeuw bekent maakt iets dat verloren is, en den aanbrenger daar van prijs belooft. Waarom ook dit woord zoodanige schreeuwen toegeschreven word van Plaut Men. prol. 46.)

Postulatur a te jamdiu, vel flagitatur potius historia. Cic. L. L. 1. 2. *Men*

Men heeft u lang verzocht, of *gebeden om die geschiedenis uit te geeven.*

Flagitare promissum ab aliquo per literas. Cic. F. 3. 11. *Iemant door brieven op 't volbrengen van zyn beloste dringen.*

Flagitas me, ut eloquar. Plaut. Merc. 1. 1. 66. *Gy vergt, perst*, of *dringt my te spreeken.*

Me frumentum flagitabant? Cic. Dom. 6. *Verzochten zy koren van my?*

Causa postulat, non flagitat, ea dicere, præteribo. Cic. P. Q. 3. *De zaak vereischt wel eenigzins, doch dringt niet hard die dingen te zeggen, en daarom zal ik 'er van zwygen.*

Flagitare. *Beschuldigen, betichten.*

Admonitum te, non flagitatum venimus. Cic. de Or. 3. 5. *Wy koomen om u te waarschouwen, niet om u te beschuldigen.*

(Flagitare aliquem. *By iemant sterk aanhouden om 'er by te slaapen, iemant hard*, of *sterk tot ontuc aanzoeken.*

Si quis ancillam alienam surripuerit & flagitaverit. Ulp. Dig. 47. 1. 2. §. 5. *Indien iemant een vreemde meit zal vervoert, en sterk by haar aangehouden hebben om 'er by te slaapen.*

FLĀGĬTĀTUS, Flagitatus inter cutem. Festus in inter cutem. *Een schandjongen.*)

FLAGRANS, āntĭs. omn. gen. *Brandende, barnende, vlammende, blakende, vierig, ontfonkt, ontsteeken.* De compar. Flagrantior staat by Paterc. 2. 48. 3. en de superl. Flagrantissimus by Cic. Fat. 2.

Flagrans pinus. Virg. Æ. 9. 72. *Een brandende pynboom.*

Flagrans canicula. Hor. O. 3. 13. 9. *Het heete*, of *brandende hondsgesternte.*

Flagrans cupiditas. Cic. T. Q. 4. 19. *Een brandende begeerte, een vierige*, of *geweldige drift.*

Aulicus flagrantissima gratia. Tac. An. 11. 29. 1. *Een hoveling die in groote gunst is.*

Flagrans. *Blinkende, schynende, glansig, glinsterende, tintelende, flonkerende, schitterende.*

Sidereo flagrans clypeo. Virg. Æ. 12. 167. *Blinkende met het hemelsch schild.*

Arma flagrantia. Sil. 3. 17. *Blinkende, glinsterende*, of *blanke wapens.*

(Flagrans crimen is gebruikelijk by de Rechtsgeleerden voor *Een versche daad*, men zegt ook, *heeter daad.*

• Flagranti crimine comprehensi. Justinian. C. 9. 13. 1. *Op heeter daad*, of *op een versche daad betrapt*, of *aangetast.*

Flagranter. *Zeer hevig, zeer aanhoudende.* De compar. Flagrantius staat by Ammian. 31. 26. en de superl. Flagrantissime by Tac. An. 1. 3. 2.)

FLAGRĀNTĬĂ, æ. f. *Brand, verbranding, verteering door 't vuur, vierigheit.*

Virgilius in describenda flagrantia montis Ætnæ Pindarum secutus est. Gell 17. 10. *Virgilius heeft in 't beschryven van den brand des Etnabergs Pindarus gevolgt.*

Flagrantia oculorum. Cic. Cœl. 20. *'t Vuur, de schittering der oogen.*

Flagrantia. *Vierige*, of *tedere genegenheit, liefde.*

Vigor ille maternæ flagrantiæ paulatim restinguitur. Gell. 12. 1. *Die kracht van de moederlyke liefde (in de voedsters, enz.) vergaat*, of *slyt allengskens.*

FLAGRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 14. 20. *Branden, blaaken, barnen, vlammen, in brand zyn, in lichte vlam staan, ontfonkt*, of *ontsteeken zyn.*

Flagrat bello tota Italia. Cic. Att. 7. 17. *D'oorlog is gansch Italien door ontsteeken*, of *blaakt door heel Italien.*

Immortalitatis amore flagrare. Cic. Marc. 9. *Een brandende begeerte hebben om zich eenen onsterffelyken naam te maaken.*

Flagrare desiderio alicujus. Cic. Att. 5. 11. *Een vierige begeerte hebben om iemant weder te zien, naar iemant zeer verlangen.*

Flagrare amentia. Cic. Clu. 5. *Stapel gek zyn, heel gek zyn.*

Flagrare infamia. Cic. Att. 4. 18. *Zyn eer en achting quyt zyn, voor eerloos gaan.*

Flagrare rumore malo. Hor. S. 1. 4. 125. *In een quaad gerucht zyn, een quaaden naam hebben.*

Flagrabant apud illum vitia libidinis. Cic. Cœl. 5. *Men leefde by hem in groote ongebondenheit, men leide by hem een heel godloos leven.*

FLAGRIŌNES, ūm. m. Afran. by Non. 1. 117. *Boeven die men dikwils met zweepen slaat.* Nonius zegt dat men dus de slaven noemde.

FLAGRUM, ī. n. Juv. 5. 173. *Een roede, geessel, geesselroede, zweep.*

Cæsa est flagro Vestalis. Liv. 28. 11. *De Vestaalsche non is gegeesselt.*

FLAM.

FLĀMĔN, ĭnĭs. m. Cic. L. L. 2. 8. *Een heidensch Priester, een Priester der heidensche Afgoden.* Elke God had een van deeze Priesteren, wien hy zijnen naam gaf. Hier van daan koomt het dat men zoo dikwils in de Schrijvers leest Flamen Dialis, Martialis, Quirinalis, om te zeggen *de Priester van Jupiter, Mars, Quirinus.* Deeze voegt Cicero by malkanderen A. 2. 43.

FLAMEN, ĭnĭs. n. Virg. Æ. 4. 241. *Wind, geblaas.*

Undæ clementi flamine pulsæ. Catul. 64. 272. *De baaren door een zacht*, of *zoet windje bewogen.*

FLĀMĬNĬĂ, æ. f. Gell. 10. 15. *Een huis*, of *de woonplaats daar de Priesters der Afgoden woonden.*

Flaminia. Festus. *Een jonge dochter wiens vader en moeder noch leefden, en die den Priester in den Afgodendienst hielp.*

FLĀMĬNĬCĂ, æ. f. Tac. An. 4. 16. 6. Gell. 10. 15. *Een Heidensche Priesterin.* Festus zegt dat het de vrouw was van den Priester Flamen genoemt, met welke hy geen echtscheiding mogt aangaan.

FLĀMĬNĬŬM, ĭī. n. Cic. A. 13. 19. Gell. 10. 15. *Het Priesterschap, de Priesterlyke bediening, het Priesterampt, de Priesterlyke waerdigheit van de afgodendienaaren.*

FLĀMĬNĬUS, a, ūm. Festus. *Priesterlyk, Priesters, dat tot de Priesteren van een afgod behoort.*

Flaminius. Festus. Liv. 3. 54. en 63. *Van Flaminius, dat van Flaminius gemaakt is*, van een straat en renperk te Rome spreekende, dus naar den Zedenmeester Flaminius geheeten, die ze beide gemaakt hadde.

FLĀMMĂ, æ. f. Cic. de Or. 2. 54. *De vlam, brand.*

Galba eripuit se de flamma judicii. Cic. Cl. 23. *Galba heeft zich uit den brand der veroordeelinge*, of *verwyzinge*, dat is, *uit het gevaar van veroordeelt*, of *verwezen te zullen worden, geredt.*

Flamma amoris turpissimi flagrare. Cic. V. 5. 35. *Branden*, of *blaaken door een zeer onkuische liefde*, of *een zeer schandelyke minnevlam.*

Sulpitius in eadem invidiæ flamma erat. Cic. de Or. 3. 3. *Sulpitius was in de eige vlam van haat*, of *werd op de zelve wyze benyd.*

Omnis illa vis, & quasi flamma Oratoris extinguitur. Cic. Cl. 24. *Al die kracht, en 't vuur, om zoo te spreeken, des Redenaars word uitgebluscht.*

† Flamma gulæ. Ovid. M. 8. 846. *Een onverzadelyke honger.*

FLĀMMĀNS, āntĭs. omn. gen. *Brandende, vlammende, dat vlammen uitwerpt, in brand staande, rood als vuur.*

Flammantia lumina. Virg. G. 3. 436. *Vlammende*, of *schitterende oogen.*

FLAMMĀTŬS, ă, ūm. Cic. D. 1. 10. *Brandende, blaakende, vlammende, ontsteeken, rood als vuur.*

† Flam-

† Flammatum cor. Virg. Æ. 1. 54. *Een hert blaakende van gramschap.*

† Flammatus. Catul. 64. 291. *Gebrand, verbrand.*

FLAMMĚĂ, æ. f. Plin. H. 21. 11. *Zekere violettte, hoogroode*, of *vlamachtige verwe.*

FLĀMMĔĀRĬŬS, ĭi. m. Plaut. Au. 3. 5. 36. *Een hoogrood verwer, een scharlakenverwer*, naar 't zeggen van Festus.

FLĀMMĔŎLŬM, ī. n. Juv. 10. 334. *Een hoogrood sluyertje dat de nieuwgetrouwde vrouwen droegen.*

FLAMMĔŬM, ĕī. n. Lucan. 2. 361. Plin. H. 21. 8. Marc. 12. 42. 3. *Een hoogroode sluyer die voortyds de nieuwgetrouwde vrouwen droegen.* Festus zegt dat deeze sluyer Flammeum wierd genaamt, vermids ze van de Priesteres Flaminica haar leven lang gedraagen wierd, om aan te wijzen, dat ze altoos in de gevoelens der nieuwgetrouwde vrouwen moest blijven, dewijl haar niet vry stont een echtscheiding aan te gaan.

FLĀMMĔŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 2. 46. *Vlammende, flikkerende, vuurbraakende, brandende, dat vuur en vlammen uitwerpt.*

Halitus flammeus. Colum. 5. 5. *Een brandende*, of *vlammende damp*, of *uitwaassemig.*

FLĀMMĔŬS, ă, ŭm. Cic. D. 1. 22. *Vlamverwig.*

(Flammeus. *Schielyk, snel, vaerdig.*

Flammea vestigia cervæ prævertere. Catull. 64. 337. *De snelle treeden van een hinde voorkoomen. Sneller loopen dan een hinde, die als een vlam uitschiet.*)

FLĀMMĬFĔR, ă, ŭm. Cic. A. Q. 4. 28. *Brandende, gloeyend, vuurbrakend, blakende.*

FLĀMMĬGĔR, ă, ŭm. Val. Flacc. 5. 581. Zie Flammifer.

FLĀMMĬGO, ās, ārĕ. Gell. 17. 10. *Vuur braaken, vuur*, of *vlammen uitwerpen*, of *uitbraaken.*

FLĀMMO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Ontfonken, ontvlammen, ontsteeken, in vlam zetten.* Tacitus gebruikt het niet dan in eenen oneigentlijken zin.

Omnes flammaverat ejus arrogantia. Tac. H. 2. 74. 3. *Zyn hoogmoed, laatdunkenheit*, of *trotsheit had al de waereld getergt, had al de gemoederen verbittert.*

FLAMMŬLĂ, æ. f. Cic. A. Q. 4. 25. *Een vlammetje.*

FLAN. FLAT.

FLĀNDRĬĂ, æ. f. *Vlaanderen*, een landschap van 't Spaansch Nederland.

FLATŌR, ōrĭs. m. Festus. *Een fluitspeelder*, of *een speelder op diergelyk een speeltuig waar op blaazende gespeelt word.*

FLĀTŬS, ūs. m. Cic. de Or. 2. 44. *Blazing, geblaas.* Het word ook by de zelve Schrijver, en elders, voor *de wind* genomen.

Prospero fortunæ flatu uti. Cic. Off. 2. 6. *Van 't geluk begunstigt worden.*

Tibia complet sedilia flatu. Hor. A. P. 143. *'t Fluitgeruis*, of *pypgeluit vervult de plaatzen daar men by een is.*

(Flatum ventris emittere. Suet. Cl. 32. 5. *Een wind laaten.*)

FLAV.

FLĀVĔNS, ēntis. omn. gen. Virg. G. 4. 126. *Geel, geelachtig, goutgeel, geelverwig, uit den geelen, blont.*

FLĀVĔO, ēs, ērĕ. Colum. 2. 21. *Geel, geelachtig, goutgeel*, of *blont zyn.*

FLĀVĔSCO, ĭs, ēscĕrĕ. Virg. E. 4. 28. Plin. H. 9. 35. *Geel, goutgeel*, of *blont worden.*

(FLĀVŬS, ă, ŭm. Hor. O. 1. 2. 13. Virg. G. 1. 73. *Geel, licht geel.*)

FLEB.

FLĒBĬLĬS, ĭs. m. en f. ĭlĕ, ĭs. n. *Beklaaglyk, beschreyelyk, dat te beweenen, te beklaagen*, of *te beschreyen is, dat medelyden verdient.* De compar. Flebilior staat by Hor. O. 1. 24. 10.

Flebilis alicui. Hor. O. 1. 24. 9. *Die van iemant verdient beschreit, beweent*, of *betreurt te worden.*

Cantare flebile. Ovid. Rem. 36. *Klaaglyk*, of *treurig zingen.* Dit woord word in deeze plaats adverbialiter genomen.

FLĒBĬLĬTĔR. Adv. Cic. T. Q. 2. 21. *Droevig, klaaglyk, treurig, op eene droevige*, of *treurige wyze.*

FLEC.

FLĔCTO, ĭs, flexi, flexŭm, flēctĕrĕ. *Buigen, krommen, keeren, draayen, wenden, ombuigen, omwenden, omdraaijen.*

Membra flectere. Cic. D. 1. 53. *De leeden buigen.*

Flectere Leucatem. Cic. Att. 5. 9. *Naar Leukaten keeren, de weg naar Leukaten neemen.*

Flectere currum de foro in Capitolium. Cic. V. 5. 30. *Een wagen van de markt naar 't Kapitool wenden*, of *mennen.*

Equum in orbem flectere. Front. St. 4. 5. 4. *Een paerd in een kring doen loopen*, of *mennen.*

Exercitus flectit cornua ad circumsonantem clamorem. Liv. 27. 18. *Het leger wend de vleugels naar den rondom klinkenden kryggkreet.*

Qui navigant in flectendis promontoriis, maximas ventorum mutationes sæpe sentiunt. Cic. D. 2. 45. *Die 't schiep vaaren verneemen dikwils naar de draayingen der zeehoofden, zeer groote verandering van winden.*

Hoc vocabulum a Græco flexum est. Gell. 4. 3. *Dat woord is van 't Griekſch afgeleid*, of *afkomstig.*

Flectere ab Augusto ad Tiberium. Tac. An. 1. 34. 5. *Van Augustus tot Tiberius overgaan*, van een Reedenvoerder spreekende die eerst van Augustus, dan van Tiberius spreekt.

Flectere animum. Ter. Hec. 4. 3. 2. *Zich toe begeeven, zich op toeleggen, zyn verstand op leggen.*

Flectere animas. Cic. de Or. 2. 52. *De gemoederen buigen*, of *beweegen waar toe men wil*, of *zoodanige gedachten indrukken als men wil.*

Flectere aliquem oratione. Cic. A. 1. 14. *Iemant door zyn gesprek*, of *vertoog overreeden, omzetten, raaken, overhaalen, inwinnen.*

Flectere minas alicujus. Val. Flacc. 1. 216. *Iemants dreigingen afwenden, verzachten*, of *'er de uitwerkingen van afkeeren.*

FLEM.

FLĒMĬNĂ, ŭm. n. plur. Plaut. E. 5. 2. 5. Festus. *Blader*, of *bladder* of *een ontsteeken gezwel aan de voeten door te veel gaan veroorzaakt.* Zommige schrijven Flegmina, wegens 't Grieksche woord, φλεγμονάς, waar van die woord afkomstig is.

FLEN.

(FLĒNDŬS, ă, ŭm. Ovid. Her. 15. 7. *Beschreyelyk, betreurens waerdig, dat te beschreijen is.*

Ne tua virtus sit mihi flenda. Ovid. Her. 19. 90. *Op dat ik uwe dapperheit niet beweenen*, of *betreuren mag.*)

Fortuna flenda. Ovid. Tr. 3. 11. 37. *Een beklaaglyke toestant, een elendige staat, een ongelukkig*, of *rampzalig lot.*

FLEO.

FLĔO, flēs, flēvi, flētŭm, flērĕ. Cic. de Or. 1. 57. *Schreijen, weenen, huilen, kryten, traanen storten, beklaagen, beweenen, beschreijen, betreuren.*

Flet noctem. Virg. G. 4. 514. *Hy schreit de gansche nacht over.*

Flere alicujus funera. Ovid. Ib. 16. *Iemants dood beschreijen, beweenen, betreuren, beklaagen.*

Ab insidiis flere. Prop. 3. 22. 16. *Valsche, geveinsde, bedriegelyke, baere- of krokodille traanen storten.*

(Flere de morte patris, de morte filii. Cic. V. 1. 30. *Over de dood van een vader, van een zoon weenen, de dood van een vader, van een*

een zoon beweenen, of beschreijen.)

FLET.

FLĒTŪS, ā, ūm. Virg. Æ. 6. 481. Beweent, beschreit, beklaagt, betreurt.

FLĒTŪS, ūs. m. Geschrei, geween, gehuil, beklag, traanen, betreuring, beweening.

Tota urbe fletus gemitusque fiebat. Cic. S. R. 9. De ganssche stad sterte klagten uit, daar wierd door de gansche stad geweent en gezucht. Fletus word daar voor de daad van schreijen genomen.

FLEX.

FLĔXĂNĬMĂ oratio. Cic. de Or. 2. 44. Een zielroerend, of heel beweeglyk gesprek. Dit woord is dichtkundig, en Cicero heeft het niet gebruikt, dan daar hy de plaats van een Dichter bybrengt dien hy aantrekt.

FLEXIA, æ. f. La Fleche, een stad van Anjou, vermaard door 't koningklyk Leeringshuis, dat 'er Henrik de IV gesticht heeft.

FLEXIBILIS, is. m. en f. bilĕ, is. n. Cic. N. D. 3. 37. Buigzaam, gedwee, taai, zwak, dat men ligtelyk buigen, of krom maaken kan.

Arcus flexibiles. Ovid. Am. 3. 3. 29. Taaye, of buigzaame boogen die men ligtelyk krom buigt.

Nihil est tam flexibile, quam voluntas erga nos sensusque civium. Cic. Mil. 16. Daar is niets zoo veranderlyk, zoo ongestadig, of zoo onstandvastig dan 's volks liefde, of genegenheit tot ons.

Flexibile vocis genus. Cic. N. D. 2. 58. Een zeer buigzaame stem, een stem die allerlei geluid kan geeven.

Flexibile ingenium. Plin. E. 1. 16. 1. Een buigzaame, gezeggelyke, meegaande aart, of inborst.

(FLEXIBILITAS, ātis. f. Solin. 52. Buigzaamheit.)

FLEXILIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Virg. Æ. 5. 559. Ovid. M. 5. 383. Plin. H. 11. 37. zie Flexibilis.

FLĔXĬLŎQUUS, ā, ūm. Dubbelzinnig, twyfelzinnig, twyfelachtig, dat men een verscheide zin kan geeven, of aandraaijen.

Oraculum flexiloquum. Cic. D. 2. 56. Een dubbelzinnige Godsspraak.

FLĔXĬO, ōnis. f. Buiging, toonwing, kromming, kreuking, ombuiging, draaijing.

Molliores & delicatiores in cantu flexiones. Cic. de Or. 3. 25. Zeer zachte en aangenaame buigingen, of draaijingen (van de stem) in 't zingen.

Flexiones & diverticula quærere. Cic. Pis. 22. Omwegen en kromme wegen zoeken.

Flexiones astrorum. Cic. Tim. 10. De afwykingen der sterren, of dwaalsterren.

FLEXUŌSĒ. Adv. Plin. H. 18. 35. Al draaijende, met een draai.

FLEXŬŌSUS, ā, ūm. Bogtig, krom, kronkelig, gekronkelt, dat verscheide bogten, of kromten heeft, dat zeer krom loopt. De superl. Flexuosissimus staat by Plin. H. 11. 37.

Item flexuosum. Cic. N. D. 2. 57. Een bogtige, of kromme weg, een weg die veel bogten heeft, of heel krom loopt.

Flexuosa vitis. Cato R. R. 33. Een kromwassende, of bogtige wyngaard.

Flexuosi volatus hirundini. Plin. H. 10. 24. De zwaluw maakt veel omzwieren in 't vliegen.

FLEXŪRĂ, æ. Colum. 3. 2. Kromte, bogtigheit, gebogenheit, krommigheit.

Flexuras in extremas partes volutarum faciunt folia. Vitruv. 4. 1. De blaaderen worden op 't eene eind omgebogen, en maaken den slangomtrek.

Virtus flexuram non recipit. Sen. E. 71. De deugd is onbuigzaam, onwankelbaar, of kan niet gebogen worden.

Flexura verborum. Varr. L. L. 9. 1. De buiging, of vervoeging der woorden.

FLEXŪS, ā, ūm. Virg. Æ. 5. 500. Gebogen, gekromt, krom gemaakt.

Genu flexum summisit. Ovid. M. 4. 340. Hy is op zyn geboge knien gevallen.

Die in vesperam flexo. Tac. An. 1. 16. 5. De dag ten avond neigende, in 't vallen van den dag.

Ore in mœstitiam flexo. Tac. An. 3. 16. 3. 't Aanzicht heel droevig getrokken, of heel treurig gezet hebbende.

Nullis stellis iter flexum est. Sen. N. Q. 7. 23. Daar is niet eene ster die een kromme streek houd.

FLĒXŪS, ūs. m. Quintil. I. O. 9. 2. Bogt, kromte, vouw, kreuk.

FLEXUS. Cic. Att. 16. 13. Keer, draai, zwaai, ommezwaai, omdraaijing, omwending.

Navis vario flexu hostem elusit. Front. St. 2. 5. 47. Het schip is den vyand door dikwils te wenden ontsnapt.

Flexus ætatis. Cic. Cœl. 31. Een hooge ouderdom. Autumni. Tac. H. 5. 23. 6. Het afgaan van den herfst.

Vocis flexus. Quintil. I. O. 1. 10. Buiging, draaijing, of verandering van de stem.

FLIC.

FLĪCTŪ. abl. Dant sonitum flictu galeæ. Virg. Æ. 9. 667. De helmen maaken een groot geraas als ze tegens malkander slaan, of stooten. Men vind niet dan d'ablativus Flictu.

FLIG. FLO.

‡ FLĪGO, is, flixi, flictūm, fligĕrĕ. Lucret. 2. 85. Slaan, stooten.

FLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Waaijen, blaazen, van den wind spreekende.

Belle nobis flavit ab Epiro lenissimus auster. Cic. Att. 7. 2. Een heele liefelyke zuidewind heeft voordeelig voor ons van Epirus af gewaait.

Ignis flatur follibus. Plin. H. 36. 19. Men blaast het vuur met een blaasbalg op.

Flatur tibia. Ovid. F. 4. 341. Men speelt op de fluit, of daar word op de fluit gespeelt.

(Flare. Prud. Περὶ στεφ. 3. 21. Verachten, verwerpen, ergens geen vermaak in hebben. Dat wy verachten zijn wy wel gewoon tot een teken van verachtinge van ons te blaazen.)

Flare. Slaan, munten.

Qui nummos adulterinos flaverit. Ulp. Dig. 48. 10. 9. Die valsch geld zal geslaagen, of gemunt hebben.)

FLOC.

FLŌCCĬFĂCĬO, is, feci, factūm, facĕrĕ. acc. Ter. E. 2. 3. 12. Verachten, niet achten, versmaaden, weinig, of geen werk van maaken, niet een zier om geeven.

Flocci facere Rempublicam. Cic. Att. 4. 15. Weinig werk van 't gemeene best maaken.

FLŎCCĬPĔNDO, is, pendi, pēnsūm, pĕndĕrĕ. Ter. E. 3. 1. 21. Zie Floccifacio.

FLŎCCŬLUS, i. m. Plin. H. 16. 7. Een vlokje, pluisje, nopje, van wol, zijde, enz.

FLŎCCUS, i. m. Varr. R. R. 2. 11. Plin. H. 10. 33. Een vlok, wolle, zijde, enz.

‡ FLOCES, ocūm. plur. Cæcil. by Gell. 11. 7. De hef, of moêr van den wyn. Men is noch van 't geslacht van dit woord, noch van de quantitas der eerste lettergreep zeker.

FLOR

FLŌRĀLĬĂ, ĭūm. n. plur. Mart. 1. 36. 8. De spelen, of vierdagen van Flora, de Bloemgodesse.

Floralia. Varr. R. R. 1. 23. Een bloemperk, of bloembed.

FLŌRĀLIS, is. m. en f. alĕ, is. n. Sacrum Florale. Ovid. F. 4. 947. 't Feest, of de vierdag van Flora.

FLŌRĀLĬTĬUS, ā, ūm. Floralitiæ feræ. Mart. 8. 67. 4. Wilde beesten die men op 't feest van Flora het loopen.

FLŌRĔNS, ĕntis. omn. gen. Virg. E. 9. 19. Bloeijende, dat bloeit, dat in bloei staat, of in bloei is. De compar. Florentior staat by Cic. de Or. 3. 41. en de superl. Florentissimus

tissimus beneden by Cicero.
Florens. *Bloeyend, in bloei, welvarend, aanzienlyk, vermaart, in hoogachting*, van een land, 't aanzien, de eer, ens spreekende.
Florentissima fortuna. Cic. Att. 10. 4. *Een zeer bloeyend geluk, een zeer bloeyende voorspoed.*
Ævo florente puellæ. Lucret. 3 1021. *Dochters in 't bloeyen, of in de bloei van haar jaaren, in 't beste van haar jeugt, of leven.*
Florens ætate. Virg. E. 7. 4. *In 't bloeyen, in de bloei, of kracht zyner jaaren, in 't best van zyn leven.*
• Florentes ære catervæ. Virg. Æ. 7. 804. *Wel, treffelyk, of kostelyk gewapende krygsbenden.*
FLŌRENTIA, æ. f. *Florencen, o. Florensen*, de Hoofdstad van Toskanen.
FLŌRĒNTĪNŬS, ă, ŭm. *Florenser, Florentyner, een die van Florensen is, of dat te Florensen t'huis hoort.*
FLŌRĔO, ēs, flōrŭi, zonder supin. flōrērĕ. Cic. D. 1. 9. *Bloeyen, in bloei staan, in bloei zyn.*
Vinea floruit. Ovid. F. 5. 264. *De wynstok heeft gebloeit.*
Florere. *Bloeyen, in bloei zyn, welvarend, vermaard, in aanzien,* of *in achting zyn.*
Nos quoque floruimus, sed flos fuit ille caducus. Ovid. Tr. 5. 8. 19. *Wy zyn ook in bloei, of aanzien geweest, maar 't duurde niet lang.*
Florere juventute. Liv. 42. 11. *Bloeyen als de jeugt, of als jonge luiden.*
Florere in aliqua re. Cic. F. 1. 9. *Ergens in uitmunten, in uitsteeken, in uitblinken, of in vermaart zyn.*
Florere in foro. Cic. A. Q. 4. 1. *In de vierschaar, of pleitzaal uitmunten, vermaart zyn, of boven anderen uitsteeken; ongemeen wel pleiten.*
Florere ætate & forma. Liv. 26. 49. *Jong en welgemaakt, of schoon zyn.* Auctoritate. Cic. F. 4. 13. *In achting, of aanzien zyn, groot gezagh, of vermogen hebben.* Familiaritatibus doctissimorum virorum. Cic. N. D. 1. 3. *Groote gemeenzaamheit met zeer geleerde mannen hebben, met de wyste mannen zeer gemeenzaam zyn.*
FLŌRĔSCO, is, ĕscĕrĕ. Cic. D. 2. 14. Colum. 4. 19. *Bloeyen, in bloei zyn.*
Florescere. *Opwassen, vorderen, koomen, geraaken, bereiken.*
Ad summam gloriam eloquentiæ florescere. Cic. de Or. 3. 3. *Tot de hoogste welsprekenheit koomen, het toppunt van welsprekenheit bereiken.*
FLŌRĔŬS, ă, ŭm. Plaut. Au. 2. 8. 15. Mart. 8. 77. 4. *Bloeme, van bloemen, dat van bloemen is gemaakt*, van een krans, tuiltje, ens spreekende.
FLŌRĬDĂ, æ. f. *Florida*, een land van 't noorder America, dus genoemt, vermids het van de Spanjaarden op Palmzondag ondekt wierd.
FLŌRĬDŬLUS, ă, ŭm. Catul. 61. 193. *Goelyk, mooi, bevallig, schoon, bekoorlyk*, van den mond, ens spreekende.
FLŌRĬDUS, ă, ŭm. Catul. 68. 16. Tib. 1. 2. 14. *Bloeyende, dat bloeit, of in bloei staat; cierlyk, treffelyk.* (De compar. Floridior staat beneden by Cicero, en de superl. Floridissimus by Auson. E. 17.)
Floridus color. Plin. H. 35. 6. *Een levendige, schoone, aangenaame, of cierlyke kleur.*
Floridior est quam Lysias. Cic. Cl. 82. *'t Is een cierlyker, of treffelyker redenaar als Lysias.*
FLŌRĬFĔR, ă, ŭm. Lucret. 3. 11. Lucan. 9. 291. *Bloemdraagend, dat bloemen draagt, of voortbrengt, bloemryk.*
(FLŌRĬFĔRTŬM, i, n. Festus. *Een feest te Rome, waar op korenairen opgeoffert wierden.*)
FLŌRĬLĔGŬS, ă, ŭm. *Die van bloemen iets plukt, of leest.*
Florilegæ apes. Ovid. M. 15. 366. *De bloemen zuigende, of op bloemen aazende byen.*
(FLŌRŬLĔNTŬS, ă, ŭm. *Dat vol bloemen is, dat in volle bloem staat.*
Florulentæ purpuræ prodiderunt pudorem suum. Catull. P. V. 19. *De roozen in volle bloem staande, hebben haar roode kleur vertoont.*
Florulentus Hymettus. Solin. 7. *De bloemryke berg Hymettus.*)

FLOS.

FLŌS, ōrĭs. m. Cic. V. 4. 48. *Een bloem, of blom, bloessem.*
Flos. *Een bloemwerk, of loofwerk.*
Flos templi. Vitruv. 4. 7. *De lantaern van de kom van een tempel*, naar de meening van Baldus.
Flos vini. Plaut. Curc. 1. 2. 1. *De geur, de aangenaame reuk, of smaak des wyns, of van den wyn.*
Flos ætatis. Cic. A. 3. 2. Curt. 10. 5. 10. Juventæ. Virg. Æ. 8. 160. *De bloem der jaaren, 't frisste van den leeftyd.* Fortunæ. Curt. 10. 5. 10. *De bloeyenste staat van 't geluk.*
Flos Italiæ. Cic. A. 3. 5. *De bloem, 't puik, de beste manschap van Italien.*
Nobilitatis & juventutis flos. Cic. A. 2. 15. *De bloem, 't puik, de keur des adels en der jeugd, de uitgeleezene edelen en jongelingen.*
Flos Poetarum. Plaut. Cas. prol. 18. *De bloem, 't puik, de beste, de vermaardste der Dichteren.* Gymnasii. Catul. 63. 62. *De bloem, 't puik, of de voornaamste van een school.*
In ipso Græciæ flore. Cic. N. D. 3. 33. *Terwyl Griekenland noch in zyn grootste bloei, of luister was.*
Castum florem amittere. Catul. 62. 46. *De bloem der kuisheit, of de maagdebloem verliezen, onteert worden*, van een dochter spreekende.
Amari aliquid in ipsis floribus angit. Lucret. 4. 1127. *Iets bitters prangt ons in 't midden van de vermaaklykheden: 't vermaak is met droefheit verzelt.* Flores betekent in die plaats de vermaaklijkheden, vermids de Ouden in hunne vrolijkheden malkanderen met bloemen kransten.
Flos alleen, of flos genæ. *De eerst uitloopende baard, de vlasbaard*, de verbloeming is bekent.
Ante genas quam flos juvenilis inumbret. Claud. Conf. Prob. en Olybr. 69. *Eer 'n de vlasbaard uitloopt.*
Illa genæ florem primævo corpore vulsit. Lucan. 6. 562. *Zy heeft den jongeling de eerste maal geschoren*, dat is, *zy heeft den jongeling omgebragt.*
Post ter septenos annos flore genas vestit juventa. Macrob. S. Sc. 1. 6. *Na de een en twintig jaaren loopt de baard uit, of als men een en twintig jaaren is krygt men een baard.*)
FLŌSCŬLŬS, i. m. *Een bloemtje, of blommetje, een bloessemtje.*
Flosculos orationis delibare. Cic. Sext. 56. *Al de bloemtjes opzamelen die in een rede te pas koomen.*
Flosculus vitæ. Juv. 9. 127. *De onstantv stigheit, vergangkelykheit, of broosheit van 't leven*, dat als een bloem vergaat.

FLUC.

† FLŪCTĬFRĂGŬS, ă, ŭm. Lucret. 1. 306. *Dat de baaren, of golven breekt, daar de baaren, of golven op afstuiten.*
† FLŪCTĬVĂGŬS, ă, ŭm. Stat. Th. 9. 360. *Dat van de golven heen en weêr word geslingert, of hier en daar word gesmeeten, of gevoert.*
FLUCTUANS, āntis. omn. gen. Cic. V. 5. 35. *Dryvende op 't water, dobberende, vlottende.*
Fluctuans. Cic. Att. 1. 20. *Wankelende, waggelende, twyfelende, onzeker, die in twyffel, die tusschen beiden, of in beraad staat.*

Flu-

Fluctuans acies. Curt. 3. 10. 6. Liv. 9. 35. *Een leger dat aan 't wyken, of aan 't deinzen is.*
† FLUCTUATIM. Adv. Afran. *by* Non. 2. 333. *Golfswyze, op en neer, gelyk de baaren, of golven.*
FLUCTUATIO, onis. f. *De beweging, koppeling, of dobbering van de baaren.*
Fluctuatio stomachi. Plin. H. 20. 8. *Onsteltheit, qualykheit van de maage.* Corporis totius. Sen. Ir. 2. 35. *Een beeving, rilling, of sidderingvan 't gansche ligchaam.*
Fluctuatio. *Onzekerheit, twyfeling.*
Fluctuatio animorum. Liv. 9. 25. *Wankelmoedigheit, of twyfelmoedigheit.*
FLUCTUATUS, a, um. Plin. H. 4. 12. *Van de baaren geschokt, van de golven geslingert, heen en weer gesolt, of gesmeten.*
FLUCTUO, as, avi, atum, are. Plin. H. 36. 17. *Dobberen, op de golven dryven, door de baaren, of golven geslingert, geschokt, of heen en weer gedreven worden.*
Fluctuare. *Wankelmoedig zyn, twyfelen, in twyfel - of in beraad staan, tusschen beiden staan, onzeker zyn, overwegen, overleggen.*
Magno curarum fluctuat æstu. Virg. Æ. 8. 19. *Een zwerm van zorgen hond hem in onzekerheit.*
Fluctuare animo. Liv. 23. 33. *In twyfel staan, in beraad staan, wankelmoedig, of twyfelmoedig zyn.*
Fluctuatus animo est, utrum, &c. Liv. 32. 13. *Hy heeft getwyfelt, of in beraad gestaan, of. enz.*
(Fluctuor. Quintil. I. O. 9. 3. word als een deponens gebruikt.
Fluctuari animo Rex. Curt. 4. 12. 21. *De Koningk twyfelde, was onzeker, of stont in twyfel wat hy doen zoude.*)
† FLUCTUOSUS, a, um. Plaut. R. 4. 2. 5. *Beroert, onstuimig,* van de zee spreekende.
Fluctuosus. Plin. H. 37. 5. *Gegolft, gelyk als met golfjes bezet, waterachtig,* van zekere Smaragden spreekende.
FLUCTUS, us. m. Cic. Fin. 5. 2. *Een golf, een baare.*
Fluctus. Cic. de Or. 1. 1. *Onrust, beweging.*

FLUE.

FLUENS, entis, omn. gen. *Vloeijende, vlietende, stroomende, loopende, vloeibaar,* van 't water spreekende. (De compar. Fluentior staat by Ambrof. Serm. 81.)
Sudore fluentia brachia. Ovid. M. 9. 57. *Armen daar 't zweet by afloopt, of afdruipt.*
Fluentes buccæ. Cic. Pis. 11. red. in sen. 6. *Hangende wangen,* hoerende, *quabbige wangen.*

Libere fluens oratio. Cic. Or. 58. *Een vloeyende rede.*
Res ad voluntatem nostram fluentes. Cic. Off. 1. 26. *Zaaken die naar onzen wensch uitvallen.*
Vestis fluens. Prop. 3. 15. 32. *Een sleepend kleed.*
Soluti & fluentes pueri. Quintil. I. O. 1. 2. *Ongebonde en dartele kinders.*
(Fluens morbus. Cels. Præf. 1. *Een ziekte, die het ligchaam ontsluit.*)
FLUENTER. Lucret. 6. 931. *Op een vloeyende wyze.*
† FLUENTISONUS, a, um. Catul. 64. 52. *Van 't geruisch der golven weergalmende.*
FLUENTUM, i. n. Virg. Æ. 4. 143. *Een vloed, stroom, kil, water, of waterloop.*

FLUI.

FLUIDUS, a, um. Virg. G. 3. 487. *Vloeyende, stroomende, vlietende, loopende, vloeibaar, slap, week, niet vast.*
Caro fluida. Plin. H. 9. 30. *Slap, of week vleesch.*
Fluidus *Slap, flauw, magteloos, quynende, krachteloos, zonder kracht.*
Corpora fluida Liv. 34. 47. *Zwakke, krachtelooze, uitgeputte ligchaamen.*
† Calor fluidus. Ovid. M. 15. 362. *Een hitte die magteloos maakt.*
FLUITANS, antis. part. omn. gen. Cic. Sext. 20. *Vlottende, dobberende, dryvende, drijftig.*
Amictus fluitans. Catul. 64. 68. *Een zeer ruim, of wyd kleed.*
FLUITO, as, avi, atum, are. Cic. N. D. 2. 39. *Dobberen, dryven, vlieten, vlotten, drijftig zyn.*
Fluitare. Hor. S. 2. 3. 261. Tac. H. 2. 34. 4. *Wankelen, wankelmoedig, of twyfelmoedig zyn, in beraad staan, twyfelen, onzeker zyn.*
Fides fluitat. Tac. H. 2. 93. 4. *Zyn getrouwigheit wankelt, hy houd zyn woord niet.*
Spe fluitare. Hor. E. 1. 18. 110. *Onzeker in zyn hoop zyn.*

FLUM.

FLUMEN, inis. n. Cic. I. R. 2. 31. Virg. G. 1. 201. *Een stroom, vloed, rivier.*
Flumen rivi. *De loop van een stroom.*
Qui bibit flumina Nili. Mart. S. 3. 5. *Die uit het loopende water van den Nyl drinkt.* De Ægyptenaar, de Moor.
Flumen ingenii. Cic. Marc. 2. *De bequaamheit, vatbaarheit, of schranderheit van 't verstand.*
(Flumen jungitur, dit word gezegt als men van den eenen oever tan gaan tot den anderen. Dat geschied, of door bruggen, die over de rivier geslagen worden. Darius Euphratem junxit pontibus. Curt. 3. 7. 1. *Darius heeft over den Phrat een brug geslagen,* Of door 't ys, waar over men als bruggen gaan kan. Danubius ripas gelu jungit. Plin. P. 12. 3. *De Donau is bevroren en men trekt 'er over heen.*
Flumen resolvitur. *De rivier raakt los, de rivier ondooit.*
Rhenus repente resolutus ipsa hora dimicationis. Suet. D. 6. 6. *De Rhyn ten einde van 't gevecht ondooit, of los geraakt zynde.*
* Flumen. *Een vloed, of stroom van traanen; een traanenvloed.*
Largo humectat flumine vultum. Virg. Æ. 1. 469. *Een vloed van traanen loopt hem over 't aangezicht, hy kryt heel bitter.*
Fluminis servitus. Paull. Dig. 8. 2. 1. *Het recht van myn water op een anders grond te laaten loopen.*)
FLUMINEUS, a, um. Ovid. F. 2. 596. M. 2. 253. *Van een stroom, of rivier, dat tot een stroom behoort, of de stroom betreft,* van vogelen, 't water, enz. spreekende.

FLUO.

FLUO, fluis, fluxi, fluxum, fluere. *Vloeyen, loopen, vlieten, stroomen.*
Italia auro plurima fluxit. Virg. G. 2. 166. *Men heeft veel goutmynen in Italien gevonden, of ondekt.*
Lutulentus fluebat Lucilius. Hor. S. 1. 4. 11. *Lucilius had een slordige, onzuivere, onbeschaafde, of barbarische styl. Lucilius had gansch geen zwier, of vloeyentheit in zyn styl.*
Chrysas fluit per agros illorum. Cic. V. 4. 44. *De Chrysasstroom loopt, of vloeit door hunne landen.*
Fluit Eurotas propter Lacedæmonem. Cic. I. R. 2. 31. *De Eurotasstroom loopt voorby Lacedemonien, of bespoelt Lacedemonien.*
Fluvius sanguine atratus fluxit. Cic. D. 1. 43. *De rivier heeft zwart van bloed gevloeit.*
Sudor fluit undique rivis. Virg. Æ. 5. 200. *Een overmatig zweet loopt uit het gansche ligchaam.*
Fluunt arma de manibus. Cic. A. 12. 3. *De wapenen vallen hen uit de handen.*
Fluebant intonsi crines. Tib. 3. 4. 27. *De ongeschore hairlokken slingerden hem om de schouderen.*
Fluere mollitia. Cic. T. Q. 2. 22. *Heel verwyft, of zeer lafhertig zyn.* Facetiis. Plaut. M. G. 4. 8. 12. *Heel snaaks, heel geneugelyk, heel boertig, of vermaakelyk zyn.*
Fluere. *Wechvlieten, voorby vloeijen, wechvlieten, verdwynen, voorby gaan.*
Fluit voluptas corporis. Cic. F. 2. 32.

32. *De wellust des ligchaams gaat voorby*, of *is niet duurzaam.*

Fluere. *Zich wyd en zyd uitstrekken, wyd en zyd uitvloeyen.*

Pythagoræ autem doctrina cum longe lateque flueret. Cic T. Q. 4. 1. *Doch de leere*, of *'t gevoelen van Pythagoras als ze zich wyd en zyd uitstrekte*, of *wyd en zyd voortvloeide.*

Fluunt ad voluntatem noſtram res proſperæ. Cic. Off. 1. 26. *De dingen gaan ons naar wensch*, of *gelukken ons naar wensch.*

Res fluit ad interregnum. Cic. Att. 4. 16. *De zaaken loopen uit*, of *schikken zich naar een tusschenryk.*

Spes retro fluit. Virg. Æ. 2. 169. *De hoop vergaat, men verliest zyn hoop, men geeft den moed verloren.*

(Fluere. *Afvallen.*

Poma ſponte fluunt matura ſua. Ovid. Am. 2. 14. 25. *Rype vruchten vallen van zelfs af.*

Fluere. *Uitspruiten, groeyen.*

Ramos compeſce fluentes. Virg. G. 2. 369. *Besnoei de dik uitspruitende takken.*)

FLUO.

FLŬŎR, ōris. n. Ventris fluor. Celſ. 4. 18. *De loop, buikloop, buikvloed, dunlyvigheit.* Zomtijds verzwijgt hy Ventris door een Ellipſis.

(Fluor word *De zee* genoemt van Solin. 18. en *een rivier*, of *stroom* van den zelven 29.

Fluſtra word genoemt *De stilte van de zee* by Feſtus.)

FLUT. FLUV.

FLŪTĂ, æ. f. Colum. 8. 17. *Zekere aal*, of *lampreivisch.*

FLUVIĀLIS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. Virg. G. 2. 414. Colum. 6. 22. *Van een stroom*, of *rivier, dat tot een stroom*, of *rivier behoort.*

FLUVIĀTICŬS, ă, ŭm. Colum. 8. 15. *Dat in de stroomen*, of *rivieren leeft*, of *zich onthoud*, van zekere vogelen en andere dieren ſpreekende.

FLŬVIĀTĬLIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. *Van een stroom*, of *rivier, dat tot een stroom*, of *rivier behoort, dat in een stroom leeft*, of *zich onthoud.*

Teſtudines fluviatiles. Cic. N. D. 2. 48. *Rivierschildpadden.*

Fluviatilis arena. Plin. H. 36. 23. *Rivierzant.* Navis Liv. 10. 2. *Een rivierschip, een binnelandsvaarder.*

FLŬVĬĀTŬS, ă, ŭm. Fluviata abies. Plin. H. 16. 39. *Gewatert dennenhout, dennenhout waar door kronkelige adertjes loopen als 't water van een stroom.* Of wel, gelijk het Robertus Stephanus uitlegt, *Vlotdennenhout, dat in 't water heeft gelegen.*

FLŬVĬŬS, ĭi. m. Cic. D. 1. 43. *Een stroom, vloed, rivier.*

FLUX.

FLŪXĒ. Adv. Varr. R. R. 2. 11. *Overvloediglyk, rykelyk.*

FLŪXĬO, ōnis. f. *Vloeying, vlieting, storting, loop van 't water.*

Fluxio aquarum. Cic. D. 1. 49. *Vloeying, vlieting, stroming, loop der wateren.* Alvi. Plin H. 22. 23. *Buikvloed*, of *buikloop.* Sanguinis. Plin. H. 20. 17. *Bloedloop, bloedvloed.*

FLŪXŬS, ă, ŭm. Plin. H. 9. 38. *Vloeyende, vlietende, stroomende, vloeibaar.* De compar. Fluxior ſtaat beneden by Suetonius.

Fluxum pertuſumque vas. Lucret. 6. 19. *Een vat dat niet waterdicht is.*

Fluxa veſtimenta. Lucan. 8. 367. *Zeer ruime*, of *zeer wyde kleederen.*

Mens ſenio fluxa. Tac. An. 6. 38. 3. *Een verstand dat door ouderdom verzwakt is.*

Formæ gloria fluxa. Sall. B. C. 1. *De luister der schoonheit is vluchtig, van korten duur, bros*, of *vergankelyk.*

Fluxam fidem gerere. Plaut. Capt. 2. 3. 79. (Fluxa fide uti. Sall. B. J. 111.) *Onbestandig*, of *niet trouw in zyn woord*, of *belofte zyn, geen man van zyn woord zyn, niet trouw zyn, zyn woord niet houden.*

Auctoritas fluxa. Tac. H. 1. 21. 4. *Een onbestendig gezagh, een kort aanzien.*

Fortuna belli fluxa. Cic. Br. 10. *De kans des oorlogs is wisselbaar, wisselvallig*, of *onbestendig.*

Animus fluxior. Suet. T. 52. 2. *Een ligte ziel, een ligtmis, een quistgoed*, of *doorbrenger.*

(Fluxum corpus. Tac. H. 2. 32. 4. *Een ligchaam dat den arbeid niet draagen kan.*

Fluxum. *Iets dat afgeschaft is.*

Quæ fluxa fuere. Tac. An. 15. 23. 3. *Welke dingen afgeschaft zyn.*)

FLŪXŬS, us. m. Aquarum fluxus. Quintil. I. O. 11. 3. *De loop, de vloed, 't vloeyen*, of *'t stroomen van 't water.*

Fluxus ventris. Celſ. 4. 19. *Buikloop, buikvloed, dunlyvigheit.*

FOCA.

FŎCĀLĒ, is. n. Hor. S. 2. 3. 255. Mart. 14. 130. Quintil. I. O 11. 3. *Een halsdoek, die men om de ooren en hals deede, om niet te verkouwen.* De vaerzen van Martiaal laaten geen twijfel over nopende deeze beteekenis, l. 4. Epig. 41. en l. 14. Epig. 142.

(Focale. Sen. N. Q. 4. 13. *Een kleed dat men by het vuur gebruikt.*)

FŎCĀNĔŬS, ă, ŭm. Focaneus palmes. Colum. 5. 6: 4. 24. *Een wyngaardlot dat tusschen twee andere loten uitschiet.* Columella legt dit woord van Fauces af, l. 5. c. 6.

FŎCĀRĬĂ, æ. f. Cod. 5. 16. 4. *Een byzit, een huishoudster die by haar heer slaapt.*

(Focaria. Pomp. Dig. 33. 7. 15. *Een kokkin.*)

FŎCĀRĬŬS, ĭi. m. Ulp. Dig. 4. 9. 1. § 5. *Een slaaf die over den haert ging.*

FOCI.

† FŎCĬLLĀTĬO, ōnis. f. Feſtus. *Stoving, warming, koestering.*

FŎCĬLLĀTŬS, ă, ŭm. Plin. E. 3. 16. 12. *Verwarmt, gekoestert, herstelt, gebetert, genezen, bekomen, tot voorige krachten gekomen.*

Societas ſemper dubia & incerta, variiſque reconciliationibus male focillata. Suet. A. 17. 1. *Een altyd twyfelachtige, onzekere, en door verscheide verzoeningen qualyk herstelde vriendschap.*

FŎCĬLLŎR, āris, āri. acc. *Warmen, koesteren: voorstaan, bezorgen, handhaaven, zorg voor draagen, verdedigen, staande houden.*

Focillari commodum ſuum. Varr. by Non. 17. 110. *Zyn belang, voordeel*, of *gemak behertigen.*

FOCU.

FŎCŬLĂ, ōrum. n. plur. Focula ventris. Plaut. P. 1. 3. 24. *Voedzel, onderhoud, spyze, kost*, dus genoemt, vermids het den buik verwarmt.

† FŎCŬLŌ, ās, āre. Non. 1. 31. *Voeden, onderhouden.*

FŎCŬLŬS, i. m. Cic. Dom. 47. *Een fornuisje, een haertje*, of *klein haertsteedje.*

Foculus. Plaut. Capt. 4. 2. 67. *Een komfoortje, een test.*

(Foculum buccâ excitare. Juv. 3. 262. *Den haert* of *'t vuur op den haert met den mond aanblaazen.*

Foculis ardentibus epulas fovere. Plaut. Capt. 4. 2. 67. *De spyzen op 't komfoor zetten.*)

FŎCŬS, i. m. Cic. S. 16. *De haert, de haertsteede, de plaats daar men vuurt.* De oorſprongk van dit woord is in dit vaers van Ovidius F. 6. 301. At focus a flammis, & quod fovet omnia, dictus.

Focus. Sen. E. 78. *Een komfoor.*

Focus. Cic. Dom. 40. *Ieders woonplaats, woning*, of *huis, de plaats daar iemant vuur en licht houd.*

Repetere focos. Cic. A. 2. 30. *Naar huis gaan, te rug keeren.*

(Pro focis & aris certare. Cic. N. D. 3. 40. *Voor 't vaderland en*

en den Godtsdienst vechten.)
Focus, Festus. *Stoving.* Zie Fomentum.

FODI.

FŌDĬCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cic. N. Q. 3. 16. *Nypen, knypen.*
Fodicare latus. Hor. E. 1. 6. 51. *In de zyde nypen, knypen, prikken, of steeken.*
Fodicare alicui animum. Plaut. B. 1. 2. 30. *Iemants geest, of gemoed quellen, of ontrusten.*
FŌDĪNĂ, æ. f. Plin. H. 33. 6. *Een groef, of groeve, een myn daar men 't metaal uit graaft.*
FODĬO, is, fōdi, fossum, fŏdĕrĕ. acc. Cic. D. 2. 65. *Graaven, delven, spitten, omgraaven, omspitten.*
Fodere arva. Ovid. M. 11. 33. Humum. Virg. G. 2. 408. *De aarde spitten, of omspitten.* Puteos. Hirt. B. Al. 9. *Putten delven, of graaven.* Argentum. Liv. 28. 3. *Zilver uit de mynen graaven.*
Fodere. Cic. A. 2. 34. *Steeken, prikken.*
Fodere equi armos calcaribus. Virg. Æ. 6. 881. *Een paerd met spooren steeken, of de spooren geeven.*
Fodere hastis. Liv. 8. 10. *Met spiessen, of pieken steeken.*
Dolor fodit. Cic. T. Q. 2. 14. *De pyn, of smert steekt.*
Fodiri. Colum. R. R. 11. 2. Arb. 30. *Omgespit, of omgegraaven werden.*
(Fodere. *Doorsteeken, afsnyden,* voor Transfodere.
Guttura cultro fodere. Ovid. M. 7. 315. *De keel met een mes afsnyden.)*

FOEC. FOED.

FOECŪNDĒ. Zie Fecunde.
FOECUNDĬTĀS. Zie Fecunditas.
FOECŪNDUS. Zie Fecundus.
FOEDĀTŪS, ă, ūm. *Bevuilt, bezoedelt, bemorst, besmeurt, verontreinigt, bevlekt, bezwalkt, besmet, ontheiligt, onteert.*
Fœdata turpitudine facella. Cic. Ar. 15. *Kapellen door schandelyke onreinigheden ontheiligt.*
FOEDE. Adv. Liv. 6. 1. *Schandelyk, snood, eerloos, schendig, vuil, schendachtig, wreed.* De compar. Fœdius staat by Liv. 2. 51. en de superl. Fœdissime beneden by Cicero.
Admissum fœde. Lucret. 5. 1223. *Een schandelyk bedryf, een vuile, lelyke, of snoode daad.*
Fœdissime caussam agere. Cic. Att. 9. 7. *Heel schandelyk, of heel slecht een zaak bepleiten.*
FOEDĔRĀTUS, ă, ūm. *Bondgenootsch, verbonden, door een verbond verknocht, vo bondgenootschap.*
Fœderatæ civitates. Cic. V. 3. 6. *De steden der bondgenooten.*
FOEDĬFRĂGUS, a, ūm. Cic. Off. 1. 12. *Verbondbreker, schender, verbreker, of vernietiger van 't verbond, of der verbintenis.*
FOEDĬTĀS, ātis. *Lelykheit, vuiligheit, morssigheit, stank, ontugheit, onreinigheit.*
Fœditas vultus. Plin. H. 36. 5. *Lelykheit, of mismaaktheit des aangezichts.*
Fœditas odoris. Cic. N. D. 2. 50. *Stank, vuntheit.*
Fœditas. Cic. Fin. 3. 11. *Schande, schandelykheit, eerloosheit, oneerlykheit, grouwelykheit, afschouwelykheit.*
Fœditas animi turpificati. Cic. Off. 3. 29. *De grouwelykheit van een bedorven gemoed.*
Fœditas spectaculi. Liv. 1. 26. *De lelykheit, of afschouwelykheit van een gezicht.*
FOEDO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Pis. 22. *Bevuilen, vuil maaken, besmetten, bevlekken, bezoedelen, verontreinigen, bederven, ontheiligen, te schande maaken.*
Pectora fœdare. Virg. Æ. 12. 871. *Zich den boezem, of de borst doorwonden, of opkrabben.*
Ferro fœdare volucres. Virg. Æ. 3. 241. *Vogels met dolken doorwonden, of doorsteeken.* Virgilius spreekt in deeze plaats van de Harpyen.
Argolicas fœdare latebras. Virg. Æ. 2. 55. *In de schuilhoeken der Grieken inbooren, de schuilplaatzen der Grieken doorsnuffelen, of naspeuren.*
Fœdare & proterere hostium copias. Plaut. Am. 1. 1. 91. *De vyanden verslaan en vertrappen, of vertreeden.*
Fœdare aliquem. Plin. H. 29. 1. *Iemant schenden, of onteeren.* Dit woord word in Plinius gevonden uit Cato aangetrokken.
(Fœdare word ook gezegt *van de gequetsten,* het geene met hun bloed besprengt word.
Tellurem sanguine fœdat. Ovid. M. 6. 238. *Hy maakt de aarde met zyn bloed onrein; het bloed loopt uit zyn wonde op de aarde, hy bezoedelt, of besmet de aarde met zyn bloed.)*
FOEDUS, ă, ūm. *Lelyk, vuil, stinkend, afzienelyk, morssig, ontyg, onrein, afschouwelyk.* De compar. Fœdior staat by Cels. 6. 18. de superl. Fœdissimus beneden by Cicero.
Fœda animalia. Plin. H. 22. 24. *Vuile, of morssige dieren.*
Carmen fœdum. Hor. E. 2. 1. 236. *Slechte, lompe, lamme, zenuwlooze, ondeugende, of vuile vaerzen.*
Corpora fœda podagra. Tib. 1. 10. 37. *Lighaamen door de jicht lelyk geworden, vervallen, of mismaakt.*
Fœdus. *Vuil, schandelyk, oneerlyk, eerloos.*
Fœdissima senectuti luxuria. Cic. Off. 1. 34. *De weelde is schandelyk voor den ouderdom.*
Fœda tempestas. Liv. 40. 33. *Een schrikkelyk, of vervaarlyk onweêr, een harde, of vliegende storm.*
(Fœdus. *Wreed, streng, straf.*
Fœdum facinus. Ter. E. 5. 4. 21. *Een wreede daad.* Om dat de wreede daaden door haare wreedheit onrein en vuil zijn.
Fœdi oculi. Sall. B. C. 15. *Oogen waar uit de wreedheit uitschittert, of van den mensch te zien is.*
Fœdus. *Lelyk.*
Quod fecit Longus Sulpitius, qui cum ipse fœdissimus esset. Quintil. I. O. 6. 4. *Dat heeft Longus Sulpitius gedaan, die om dat hy een zeer lelyk mensch was.)*
FOEDUS, ĕris. n. *Verbond, verbintenis, verdrag, onderhandeling.*
Fœdus ferire. Cic. Dom. 50. Facere. Cic. Sext. 10. of Icere cum aliquo. Cic. Pis. 12. *Met iemant een verbond maaken, sluiten, of aangaan.*
Fœdus violare, rumpere. Cic. C. B. 5. Frangere. Cic. Dom. 25. *Een verbond breeken, schenden, overtreeden.*
Fœdus geniale. Stat. A. 2. 354. *'t Verbond, 't verdrag, of de band des huwelyks, 't huwelyksverdrag, de huwelyks verbintenis, de echte staat.*
Fœdus. *Wet, voorschrift, keur.*
Æterna fœdera certis imposuit natura locis. Virg. G. 1. 60. *De natuur heeft aan zommige plaatzen zekere wetten gestelt.*
Fœdere certo & premere & laxas dare habenas. Virg. Æ. 1. 67. *Door een vaste wet intengelen, en den toom vieren.*

FOEL. FOEN.

FOĒLICITĀS, FOĒLĪX, &c. Zie Felicitas, Felix, &c.
FOENĔBRIS, FOENŪS, &c. Zie Fenebris, Fenus.

FOET. FOLI.

FOETĔŌ, FOETO. Zie Feteo, &c.
FŎLĬACĔUS, ă, ūm. Plin. H. 19. 3. *Van bladeren gemaakt, dat naar bladeren gelykt, dat de gelykenis van bladeren heeft.*
FŎLĬĀTŪM, i. n. Plin. H. 13. 1. Mart. 11. 28. 9. *Zekere reukzalve die de vrouwen gebruikten, dus genoemt*

noemt om dat 'er veel nardusbladen in quamen. Het is heel waarschijnelijk dat dit woord een adjectivum is, en dat 'er Unguentum onder word verstaan.
FŎLIĀTŪRĂ, æ. *'t Loof, de bladen*, of *bladeren van een boom.*
Arboris ejus sunt similes cupressæ foliaturæ. Vitruv. 2. 9. *De bladeren van dien boom zijn als de Cypresse, of die boom heeft loof als de Cypresboom.*
FŎLIŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 24. 16. *Loofrijk, bladerrijk, vol bladeren.* (De compar. Foliosior staat by Plin. H. 12. 11.)
FŎLIŬM, ii. n. *Een blad van een boom, van een kruid*, of *bloem.*
Emittere folia. Plin. H. 12. 17. *of* Exire in folia. Plin. H. 23. 7. *Bladeren uitbotten, bladerrijk worden, loof schieten*, of *krijgen.*
Folia dimittere. Plin. H. 16. 21. Demittere. Plin. H. 16. 13. *of* Deperdere. Plin. H. 16. 22. *Bladerloos worden, zijn bladeren verliezen*, of *laaten vallen.*
Folium. Vitruv. 4. 1. *Loofwerk in beeldhouwery.*
† Ne me foliis ideo brevioribus ornes. Hor. E. 1. 19. 26. *Cier mij daarom met geen slechter loof, geef mij daarom geen slechter*, of *minder kroon, acht mij daarom niet te minder.*

FOLL.

(FŎLLĪCO, as, are. *Lucht inhaalen, en weder door de neus uitsnuiven*, even als een blaasbalg, die de lucht inhaalt en uitblaast.
Follicantes nares. Apul. M. 9. 222. *Lucht inhaalende en uitsnuivende neusgaaten.*)
FŎLLĪCŬLŬM, i. n. Colum. 2. 8. *De hauw, de buitenschel*, of *bast van een korenkorn*, of *ander schelgewasch.*
FŎLLĪCŬLŬS, i. m. Cic. I. R. 2. 50. *Een lederen zakje.*
Folliculus. Sen. E. 124. Colum. 2. 8. *Het binnenste schelletje*, of *vlies dat om de druiven, korlen, kernen, enz. zit.*
Folliculus. Suet. A. 83. 1. *Een leère bolletje vol wind, een kleine windbal.*
FŎLLĬS, is. m. Cic. N. D. 1. 20. *Een blaasbalg*, of *blaasbalk.*
Follis. Mart. 14. 47. 1. *Een leère bol vol wind, een windbal*, waar mede de Romeinen speelden.
Follis ventris. Zie Venter.
(Follis. *Een buidel, een beurs.*
Si reddat veterem cum tota ærugine follem. Juv. 13. 61. *Indien hy den ouden buidel met al het oude geld weder geeft.*
Ut tenso folle reverti inde domum possis. Juv. 14. 281. *Op dat gij met een vollen buidel naar huis moogt gaan.*)
‡ FŎLLĪTĪM. Adv. Plaut. E. 3. 2. 15. *Door*, of *met leère zakken.*

FOME.

FŎMĒNTĀTĬO, ōnis. f. Ulp. Dig. 32. 1. 70. §. 7. *Stoving, verwarming der leden door stooven.*
FŎMĒNTŬM, i. n. Celf. 2. 17. *Een stoving*, of *stoofzel dat men op 't ongestelde deel van 't ligchaam legt.*
Fomentum. Hor. E. 1. 2. 53. *De stoving van eenige quaal.*
Maternorum viscerum fomentum. Sen. E. 102. *De voeding in 's moeders ligchaam.*
Fomentum. Cic. T. Q. 2. 24. *Verzachting, pijnstilling, verzoeting*, of *vertroosting van droefheit.*
FŎMĔS, itis. m. Virg. Æ. 1. 180. *Alle ligtbrandende stoffe, alles wat ligtelijk vuur vat*, als de zwavelstok, 't land, de spaanders, enz.
Fomes. Gell. 15. 2. *Alles wat ons ergens toe aanstookt, aanzet*, of *gaande maakt: een stookebrand*, of *belhamel in een oproer.*

FONS.

FŎNS Bellaqueus, Fontis Bellaquei. m. *Fontainebleau*, een vlek van l'Isle de France.
FŎNS Evraldi. *Fontevrauld*, een vermaarde Abdy, in 't Bisdom van Poitiers in Vrankrijk.
FONS Paderæ. *Paderborn*, een Stad van Duitschland in Westfalen.
FŎNS, ŏntis. m. Cic. V. 4. 53. *Een bron, waterbron, wel, waterwel, springader, bronader, fontein.*
* Fons. *De bron, de oorzaak, de grond, de reden.*
Mœroris fons. Cic. T. Q. 3. 28. *De bron*, of *d'oorzaak van zijn droefheit.*
Fons & caput Philosophorum Socrates Cic. de Or. 1. 10. *Sokrates is de bron en 't hoofd van alle Wysbegeerigen.*
Fons ingeniorum Homerus. Plin. H. 17. 5. *Homeer is de bron daar de dichters uit putten.*
Argumentorum fontes. Cic. de Or. 2. 33. *De grond der bewijsredenen, de grond waar uit men de bewijzen haalt*, of *afleit.*
Exundans ingenii fons. Juv. 10. 119. *Een rijk*, of *vruchtbaar verstand, een schrandere geest.*
Rerum fontes non videre, & rivulos consectari. Cic. de Or. 2. 27. *De dingen niet doorgronden, en 'er maar over heen loopen.*
† Fons. Virg. Æ. 12. 119. *Water*, om dat de bronnen 't water opgeeven, de vrucht, voor de oorzaak genomen.

FONT.

FŌNTĀNĀLIĂ, iūm. n. plur. Varr. L. L. 5. 37. *Bronfeesten, feestdagen die men ter eeren van de bronnen hield.* Zommige leezen Fontinalia.
(FŎNTĀNEUS, ă, um. Solin. 37. *Dat tot een bron, of fontein behoort.*)
FŎNTĀNŬS, ă, um. Colum. 12. 11. Ovid. F. 1. 269. *Van een bron, dat tot een bron behoort, dat een bron betreft.*
FŎNTĒNIĂCŬM, i. n. *Fontenay le Comte*, de hoofdstad van Poitou.
FŎNTĪCŬLŬS, i. m. Hor. S. 1. 1. 56. Colum. 11. 1. *Een bronnetje, een springadertje, een fonteintje.*
FŎNTĪNĀLIĂ, iūm. n. plur. Festus. Zie Fontanalia.
FŎNTĪNĀLĬS, is. m. *De Brongod, de God der bronnen.* Men moet leezen Fontinalis, en niet Fontalis, by Plaut. St. 5. 4. 17.

FORA.

FŎRĀBĬLĬS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Ovid. M. 12. 170. *Dat ligt te doorbooren*, of *te doorsteeken is, daar men gemakkelijk kan doorbooren.*
FŎRĀMĔN, ĭnis. n. Cic. N. D. 1. 20, *Een gat, een open, een opening.*
(FŎRĀMĬNĀTŬS, ă, ŭm. Sidon. E. 2. 2. *Daar gaten*, of *openingen in zijn.*
FŎRĀMĬNŌSŬS, ă, ŭm. Tertull. de Pat. 14. *Daar gaten*, of *openingen in zijn.*)
FŎRĀS. Adv. Plaut. St. 1. 3. 67. *Buiten. uit.*
Scripta nostra foras dari cum utrique nostrum videbitur. Cic. Att. 13. 22. *Als 't ons beide zal goed dunken, dat myne schriften zullen gedrukt*, of *uitgegeeven worden.*
FŎRĀTŬS, ă, ŭm. Vitruv. 10. 13. Colum. 5. 10. *Met gaten, doorboort.*

FORC.

FŎRCĂLQUĔRIŬM, ii. n. *Forcalquier*, een Stad en Graafschap in Provence.
FŎRCĒPS, ĭpis. m. *en* f. Virg. G. 4. 175. *Nijptang, tang.*
Forcipes. Plin. H. 9. 31. *De nijpers der kreeften*, of *krabben.*
Forceps. Lucil. bij Charif. 1. 74. Celf. 7. 12. *Een korentang, een tang van een wondheeler*, om tanden, pijlen, enz. meê uit te trekken.
(Forceps. Zeker krijgswoord. Zie Cato de re milit. by Festus in Serra prœliari, Ammian. 16. 11. en beneden Forfices.
FŎRCĬLLO, as, avi, ātum, āre. *Verminderen, verkleinen.*
Tu inventus vero, meam qui forcilles fidem? Plaut. Ps. 2. 2. 36. *Maar zijt gij die man, die myn geloof zou verminderen?* of *die zou maaken*

ken dat men mij niet betrouwde?)

FORD.

FŌRDĂ, æ. f. Colum. 6. 24. Ovid. F. 4. 631. Serv. Æ. 1. 140. *Een kalfdragende koe, een koe die met kalf is.* Varr. R. R. 2. 5. noemtze Horda.

FŌRDICIDIĂ, iōrūm. n. plur. Varr. L. L. 5. 3. *Een offer waar in men kalfdragende koeyen opofferde.*

FORE. FORF.

FŌRĒNSIS, is. m. *en* f. sĕ, is. n. Cic. de Or. 11. *Van 't gerechtshof, van de vierschaar, of rechtbank, van de rechtspleging, dat het recht raakt, of tot de rechtspleging behoort.*

Forensis homo. Quintil. I. O. 5. 10. *Een man die in 't Gerechtshof verschynt, een Raadsheer, Voorspraak, Pleitbezorger, enz.*

Forenses literæ. Cic. Off. 2. 1. *De Rechtsgeleerdheit, of Rechtkunde.*

Marte forensi valere. Ovid. P. 4. 6. 29. *Zijn woord wel konnen doen, voor de rechtbank deftig konnen pleiten.*

FŌRĒNSIS provincia. *Le Forest*, een Landstreek in Guienne.

(Forensia alleen. Suet. A. 73. 4. C. 17. 5. *of* forensia vestimenta. Colum. 12. 45. *of* forensis vestis. Lampr. A. S. 42. *Een kleed, dat de Ouden aantrokken als zij buitens huis gingen.*)

FŌRĒS, iūm. f. plur. Zie Foris.

FŌRFICĒS, icūm. f. plur. Colum. 12. 43. *Een schaar, schaer, bengelschaer, groote schaer, nijptang.*

(Forfices. Plin. H. 32. 11. *De nijpers van een kreeft, of krabbe.*

Forfices. Gell. 10. 9. Veg. 3. 18. *Een gestalte van een slagorder in 't leger, wanneer men den vyand met twee vleugels, als met een schaer, zoekt te besluiten.*)

FŌRFICŬLÆ, ārūm. f. plur. Plin. H. 25. 5. *Een schaertje, een knipschaer.*

FORI.

FŌRĪ, ōrūm m. plur. Cic. S. 6. *De luiken van een schip.*

Fori. Liv. 45. 1. *De stellaadjen, of banken daar 't volk op zat in de schouwspelen.*

Fori. Colum. 10. 87. *De paden, of paadjes tusschen de bedden in een hof.*

(FŌRIĂ, æ. Non. 2. 352. *Weeke, of dunnen afgangk.* Zie ook Salm. Exerc. Plin. p. 821. b. C.)

FŌRICĂ, æ. f. Juv. 3. 38. *Een gemeen, of heimelijk gemak*, hot uit, *een kakhuis*, onduitsch *een sekreet.*

(FŌRICĀRIUS, ii. m. Paull. Dig. 22. 1. 17. §. 5. *Een pachter van de heimelijke gemakken.* Die pacht wierd Chrysargyrum genoemt, als ik uit Evagrius en Cedrenus getoont heb over Suet. Fl. 23. 7. §. 21.)

FŌRICŬLĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 59. *Een blind, of blik voor een glas, een schuif, klein deurtje, of traly vensiertje.*

FŌRINSĔCUS. Adv. Colum. 8. 3. *Van buiten, buitenwaarts, buiten uit.*

(FŌRIŎLŬS. i. m. Laber *bij* Non. 2. 352. *Weeklijvig, dunlijvig, die de loop heeft.*

FŌRĪRĔ. Schol. Juv. 3. 38. *Zijn gevoeg doen.*)

FŌRIS, is. f. Ter. Ad. 2. 3. 11. Liv. 6. 24. Cic. T. Q. 5. 20. *Een deur, of poort.* Men vind al de casus van 't singularis, behalven de dativus, maar 't pluralis is meer in gebruik.

Fastigia foris. Ovid. Ib. 366. *Het bovenste van een deur.*

Forem hanc aperi. Plaut. B. 4. 7. 35. *Open deeze deur, doe deeze deur open.*

(Exclusus fore. Hor. S. 1. 2. 67. *Buiten de deur gesloten.*)

Interest qualis primus aditus, & quasi commendatione quasi fores amicitiæ aperiantur. Cic. F. 13. 10. *Daar is veel aangelegen, of 't koomt 'er op aan hoedanig de eerste inleiding zij, en door hoedanig een voorschrijving de deuren der vriendschap, om zoo te spreeken, geopent worden.*

FŌRĪS. Adv. Cic. Syll. 5. *Van buiten, buiten, uit.*

FORM.

FŌRMĂ, æ. f. Cic. N. D. 1. 10. *De gedaante, gestalte, 't maakzel, de beeltenis, 't beeld, 't afbeeldzel, de form, of vorm van iets; lijst.*

Formas in pulvere describere. Liv. 25. 31. *Beeltenissen, trekken, of streepen in 't stof maaken, of trekken.*

Picturas in ligneis formis includere. Vitruv. 2. 8. *Schilderijen in lijsten zetten, of lijsten.*

Formam Jovis facere. Cic. Or. 2. *'t Beeld van Jupiter maaken.*

Forma. Colum. 7. 8. *Kaesnap, of kaesvat, de nap daar men kaes in wringt.*

Forma. Hor. S. 2. 3. 106. Ulp. Dig. 9. 2. 5. §. 3: 19. 2. 13. §. 4. *Leest, vorm*, 't eerste van een schoen, en 't laatste van een hoed.

Formam aliquam mente accipere. Quintil. I. O. 2. 7. *'t Denkbeeld van iets in zijn verstand maaken, zich eigens een verbeelding van in zijn geest maaken.*

Forma & figura dicendi. Cic. de Or. 2. 23. *De stijl en wijze van spreeken.*

Formæ literarum. Quintil. I. O. 1. 1. *De trekken, de beeltenissen, de gedaante der letteren.*

Ædificii forma. Cic. F. 2. 8. Suet. J. 31. 1. *'t Ontwerp, 't bestek, de afteekening van een gebouw.*

(Formam scribere. Plin. E. 9. 39. 5. *Een ontwerp maaken.* Een Bouwmeester plagt by zich zelf een overslag van het gebouw, dat hy timmeren zal, te maaken, en ook wel een afteekening daar van op papier te stellen.

Assistebant fabri ædium, & ostendebant depictas in membranulis varias species balnearum, ex quibus cum elegisset unam formam speciemque operis. Gell. 19. 10. *De timmerlieden van het huis stonden bij hem, en vertoonden verscheide afteekeningen van het bad op perkementen, waar uit als hy een gekozen had.* Zie onze aantekening over Suet. J. 31, 1. §. 3.)

Rerum publicarum forma. Cic. T. Q. 2. 15. *De gedaante, gestalte, staat, gelegenheit, of toestant van staatszaaken.*

Forma. *Schoonheit, fraijigheit, moijigheit, goelijkheit, bevalligheit, aardigheit.*

Nisi vis boni in ipsa inesset forma, hæc formam extinguerent. Ter. Ph. 1. 2. 58. *Indien de schoonheit niet ongemeen, of niet uitstekend was geweest, deeze dingen zouden haar heel verdooft hebben.*

Virtute formæ id evenit, ut te deceat, quidquid habeas. Plaut. Most. 1. 3. 17. *Uwe schoonheit brengt te weeg, dat al wat gy aan hebt, u wel staat.*

Formæ terribiles. Cic. D. 1. 11. *Verschrikkelijke schimmen, vervaerlijke spookzels, of spooken, grouwelijke verschijnssels, of nachtgedrochten.*

Forma. *Regel, voorschrift.*

Scelerum formæ. Virg. Æ. 6. 626. *Verscheide soorten, of slach van schelmstukken.*

(Forma. *Een stempel waar mede het geld word gemunt.*

Una forma percuti. Sen. E. 34. *Met de zelve stempel geslagen, of gemunt worden.*

Nummorum forma hodieque exstat apud Treviros. Treb. Poll. trig. tyr. §. 31. *In de munt van Trier word noch heden bewaart de stempel waar mede die penningen geslaagen zijn.*

Forma. *Geslaagen, gestempelt geld.*

Formas resolvi præcepit. Lampr. A. S. 39. *Hij heeft bevolen dat dit geld zou gesmolten worden.* Zie Salmasius over deeze plaatze.

Forma provinciæ. *Overwonne, of overheerde landen.*

Insula ad provinciæ formam pertinens.

nens. Ulp. Dig. 48. 22. 7. §. 1. *Een eiland onder een overheerd land behoorende.*

Forma. *Een goot, buis, waterloop.*

Romana civitas formarum inundatione ditissima. Cassiod. E. 3. 53. *Rome ryk van waterloopen.*

Luto inter formas clauso. Pallad. R. R. 1. 34. *De slyk*, of *'t modder in de waterloopen opgestopt*, of *opgehouden zynde.)*

FŌRMĀCĔUS paries. Plin. H. 35. 14. *Een kleye wand, een leeme muur.*

FŌRMĀLĬS, is. m. en f. ălĕ. is. n. *Behoorlyk, naar eisch, regelmatig, op een behoorlyke wyze ingestelt*, van een brief, enz. spreekende.

Dictare formalem epistolam. Suet. D. 13. 4. *Een wel ingestelden*, of *beschaafden brief opgeeven.*

‡ FŌRMĀMĔNTŬM, i. n. Lucret. 2. 818. *Vorming, gestalte*, of *gedaante die een zaak aanneemt.* Lucretius spreekt daar van de gedaanten waar in de hoofdstoffen veranderen.

‡ FŌRMĀSTĔR. Festus. *Die een braaf man nabootst*, of *navolgt.* (Zie Turneb. Adv. 12. 4.)

FŌRMĀTĬO, ōnis. f. *Tekening, bestek*, of *ontwerp van een gebouw.*

Horum templorum exprimuntur formationes his rationibus. Vitruv. 3. 1. *Op deeze wyzen worden de bestekken*, of *ontwerpen van deeze tempelen aangewezen.*

FŌRMĀTŌR, ōris. m. Plin. E. 8. 23. 2. *Vormer, die iets een vorm, gedaante*, of *gestalte geeft, een onderrichter, onderwyzer, maker, bestierder.*

Formator morum. Colum. Præf. 1. *Een zedenvormer, een bestierder der zeden.*

Formator Universi. Sen. H. 8. *De Maker*, of *Schepper van 't geheele al; Godt.*

FŌRMĀTŪRĀ, æ. f. Lucret. 4. 560. *Vorming van iets, het geeven van een gedaante*, of *gestalte aan iets*: ook, *gestalte*, of *gedaante van iets, maakzel.*

FŌRMĀTŬS, ā, ūm. Cic. N. D. 3. 6. *Gevormt, uitgebeeld, verbeeld, afgeteikent, gemaakt.*

Mulier formata ad habitum Deæ. Val. Max. 1. 2. 2 ext. *Een vrouw naar de gestalte van een Godinne gemaakt.*

(Formatus. *Onderwezen, onderricht.*

Ab eo formatus solus occidentis regionem intuebatur. Just. 18. 3. 10. *Van hem onderwezen zynde, wendde hy zich alleen naar 't westen.*

Formatus. *Begonnen maar noch niet voltooit; iets dat reeds wel een gedaante heeft, maar noch geen volkomenheit.*

Formatum libellum amico emendandum mittere. Plin. E. 7. 12. 1. *Een boek dat begonnen maar noch niet voltooit is aan een vriend zenden, om het te verbeteren.*

Et modo formatis amicitur fructibus arbos. Ovid. F. 1. 153. *De boomen hangen vol vruchten die t'over gezet zyn.)*

FŌRMĪCĀ, æ. f. Cic. N. D. 3. 9. Hor. S. 1. 1. 33. *Een mier.*

FŌRMĪCĀNS, antis. m. Plin. H. 7. 51. *Een jeuking*, of *wriemeling, als of men 't lyf vol mieren had.*

FŌRMĪCĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 28. 7. *Jeuking in de huid*, ontstaande uit een scherpigheit van 't bloed, waar door 't ligchaam vol ronde peukeltjes word. Deeze quaal word, naar 't gevoelen van Plinius, Formicatio genoemt, vermids men zoude zeggen dat de mieren 't gansche ligchaam gesteeken hadden.

FŌRMĬĀNŬS, ā, ūm. *Van Forminssen, een Forminsser.*

Ager Formianus. Hor. O. 1. 20. 11. *Het veld om de stad Forminssen gelegen, het rondom leggende land van Forminssen.*

FŌRMĪCĬNŬS, ā, ūm. *Miere, van een mier*, of *van mieren.*

(Formicinum gradum movere. Plaut. M. 5. 3. 12. *Langzaam voortgaan.* De mieren doen kleine schreeden, en of zy zich veel beweegen, echter leggen zy weinig weg af.

FŌRMĪCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Jeuken, van jeukzel wriemelen*, van 't vel spreekende.

(Donec formicet cutis. Plin. H. 30. 13. *Tot dat de huid jeukt.*

Venarum percussu formicante. Plin. H. 7. 51. *De pols zeer slap slaande.)*

FŌRMĪCŌSŬS, ā, ūm. Plin. H. 10. 74. *Vol mieren.*

(FŌRMĪCŬLĀ, æ. f. Arnob. 7. 240. *Een miertje.)*

FŌRMĪDĀBĬLĬS, is, m. en f. ĭlĕ, is. n. Ovid. M. 2. 174. *Ontzachelyk, ontzachbaar, vreeslyk, hooggeducht, te duchten, te vreezen, dien men vreezen*, of *ontzagh toedraagen moet.*

FŌRMĪDĀTŬS, ā, ūm. Virg. Æ. 3. 275. Hor. O. 3. 4. 15. *Gevreest, geducht, ontzien.*

FŌRMĪDO, inis. f. Cic. T. Q. 4. 8. *Vrees, schrik, ontzach, schroom, angst.*

† Formido. Virg. G. 3. 372. Ovid. Rem. 203. Sen. de Ir. 2. 12. *Een bullebak*, of *molik voor de beesten, een touw waar aan veeren van verscheide verwen gebonden waaren, om de beesten, die men wilde vangen, te verschrikken, en in 't net te krygen.*

(Formido. Gell. 8. 10. *Een bedrieglyke vraag, een strikvraag.*

Formido. *Godtsdienst.*

In sylvam prisca formidine sacram coeunt. Tac. G. 39. 2. *Zy koomen byeen in een bosch dat heilig is, om dat zy 'er van ouds godsdienst gepleegt hebben.)*

FŌRMĪDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. *Vreezen, duchten, ontzien, ontzagh hebben, schroomen, angstig zyn.*

Iracundiam alicujus formidare. Cic. Att. 8. 16. *Iemants toorn vreezen*, of *voor iemants gramschap vreezen.*

Formidat auro, abstrudit foris. Plaut. Au. Arg. 2. 6. *Hy vreest dat hem zyn goud zal ontstolen worden, hy verbergt het daar buiten.*

FŌRMĪDŌLŌSĒ. Adv. Cic. Sext. 19. *Met vrees, met schroom, met angst, bevreesdelyk, beschroomdelyk.*

FŌRMĪDŌLŌSŬS, ā, ūm. Colum. 6. 2. Ter. E. 4. 6. 18. *Vreesachtig, schroomachtig, bevreest, beducht, beschroomt, angstig, angstvallig.* De compar. Formidolosior staat by Tac. An. 1. 62. 3. en de superl. Formidolosissimus by Cic. Pis. 24.

Formidolosus. *Gevreest, ontzien, geducht*, of *ontzachelyk, vreeslyk, verschrikkelyk.*

Formidolosus locus Cic. Clu. 3. *Een verschrikkelyke plaats.*

Formidolosa tempora. Cic. V. 5. 1. *Zwaare, benaauwde, bedroefde*, of *gevaarlyke tyden.*

FŌRMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cic. de Or. 2. 9. *Maaken, vormen, een form, gestalte*, of *gedaante geeven, gewennen.*

Formare classem. Virg. Æ. 9. 80. *Een vloot bouwen, toerusten*, of *uitrusten. Scheepen maaken*, of *bouwen.*

Formare vitulos ad usum agrestem. Virg. G. 3. 163. *Jonge ossen tot den landbouw gewennen.*

Lapsos formare capillos. Prop. 1. 3. 23. *Sluik*, of *hangent hair opkrullen.*

Formare edicta, epistolam, orationem alieno ingenio. Suet. D. 20. 2. *Een plakkaat, brief, rede naar een anders verstand schikken, instellen*, of *voegen.*

Formare consuetudinem exercitationis assiduitate. Cic. A. Q. 1. 5. *Door een gedurige oeffening een gewoonte*, of *hebbelykheit krygen, ergens door een gedurige oeffening aan wennen*, of *aan gewent worden.*

Formare aliquem præceptis. Hor. E. 2. 1. 138.

2. 1. 138. of Dictis. Hor. S. 1. 4. 131. *Iemant door geb den, of onderwyzingen onderrichten,* of *beschaaven.*

Formare se in alicujus mores. Liv. 3. 36. *Iemants zeden,* of *wyze van doen navolgen.*

(Formare. *Een ontwerp, een aftekening maaken.*

Romulus æternæ nondum formaverat urbis mœnia. Tib. 2. 5. 23. *Romulus had noch geen ontwerp gemaakt,* of *had noch niet afgetekent de muuren van de stad, die zeer lang in wezen zoude zijn.*

Conscripta formatur imagine tela. Stat. S. 3. 1. 117. *De tempel word op een stuk doek afgetekent.*

Formare n. pecuniam. Lampr. A. S. 39. *Geld slaan, geld munten.*

Formare urbem. *Een stad in stant,* of *in wezen brengen, Overheden daar over stellen, de inwoonders wetten voorschryven, enz.*

Lacedæmonii Athenas formandas Lysandro tradiderant. Just. 5. 8. 6. *De Lacedemoniers hadden aan Lysander de stad Athenen overgegeven om 'er Overheden aan te stellen.*)

FŎRMŌSĂ Insula. *'t Schoon Eiland,* in de Chineesche zee, dat de Spanjaards *Formosa* en de Fransche *Belle-Isle* noemen.

FŎRMŌSĬTĀS, ātis. f. Cic. Off. 1. 35. *Schoonheit, mooiheit, fraaijigheit, goelykheit, bevalligheit.*

(FŎRMŌSŬLŬS, ă, ūm. Varr. Fr. 107. *Die eenigzints schoon is.*)

FŎRMŌSŬS, ă, ūm. Cic. I. R. 2. 1. *Schoon, fraai, mooi, goelyk, bevallig.* De compar. Formosior staat by Cic. N. D. 1. 10. en de superl. Formosissimus by Cic. I. R. 2. 1.

FŎRMŬLĂ, æ. f. Cic. Cl. 79. *Een wyze, styl, ontwerp,* of *voorschrift der rechtsplegingen.* Men noemt dus zekere regels waar naar men zich in den rechtshandel gedraagt.

Visne hanc formulam cognitionis? Liv. 40. 12. *Wilt gij dit ontwerp in 't onderzoeken van de zaak gebruiken?*

Formulam intendere. Suet. V. 7. 4. *Een recht,* of *geding aanleggen, een zaak in 't recht leggen.*

Formula excidere. Suet. Cl. 14. 6. Sen. Cl. 2. 3. (Cadere. Quintil. I. O. 3. 6. Sen. E. 48.) *Zyn recht,* of *geding verliezen.*

Formula dicendi. Cic. Opt. or. 5. *Een wyze van verhandeling, een styl,* of *wyze van schryven,* of *spreeken.*

Hæc populos, hæc magnos formula Reges tenet. Hor. S. 2. 3. 35. *Dit recht verbind volkeren en groote Koningen.*

In sociorum formulam referre Lampsacenos. Liv. 43. 6. *Die van Lampsakus onder 't getal der bondgenooten aanneemen.*

FORMULĀRIUS, ii. m. Quintil. I. O. 12. 3. Formularum cantor. Cic. de Or. 1. 55. *Rechtsvorderaar, rechtsreffenaar, een die de rechten,* of *rechtspleging wel verstaat.*

FORN.

FŎRNĀCĀLĬĂ, ōrūm. n. plur. Ovid. F. 2. 527. *Een Ovenoffer,* een offerhande die de Heidenen offerden als ze hun koren in ovens droogden, om naderhand te maalen.

FORNĀCĀRIUS, ii. m. Ulp. Dig 9. 2. 27. §. 4. *Een slaaf die op den oven paste daar 't koren in wierd gedroogt.*

(FŎRNĀCĀTŎR, ōris, m. Paull. Dig. 33. 7. 14. Zie Fornacarius.

FŎRNĀCĔŬS, ă, ūm. Parietes fornacei. Plin. H. 35. 14. *Boogswyze gemaakte muuren.*)

FŎRNĀCŬLĂ, æ. f. Vitruv. 7. 10. Juv. 10. 82. *Een oven, een bakoven.*

FŎRNAX, ācis. f. Cic. N. D. 1. 37. *Een vuuroven, stookoven.*

FŎRNĬCĀTIO, ōnis. f. Vitruv. 6. 11. *Een gewelf, gewelfzel,* of *verwulfzel.*

Lapidum fornicatio. Sen. E. 95. *Een steene gewelf.*

(Fornicatio. Tertull. de Pud. 1. *Hoerery.* Dit en 't volgende woord word in deeze betekenisse niet gevonden als by de kerkelijke schrijvers.

FŎRNĬCĀTŎR, ōris. m. Tertull. de Pud. 15. *Een hoereerder.*)

FŎRNĬCĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 12. 5. *Gewelft, overwelft, overwulft, boogswyze gemaakt.*

Fornicatus paries. Cic. T. 4. *Een muur gewelfswyze,* of *ingebogen gemaakt.*

FŎRNĪCŎR, āris, ātūs sūm, āri. Plin. H. 16. 42. *Krom,* of *gebogen wassen,* van zommige boomen spreekende, als van den palmboom, enz.

FŎRNĪX, ĭcis. f. Cic. T. 4. Proœm. V. 7. *Een gewelf, gewelfzel.*

Fornix. Hor. S. 1. 2. 30. Petron. 8. Juv. 11. 171. *Een hoerhuis, mothuis, hoerekit, oneerlyk huis.*

(Fornix Bithynicus word Julius Cæsar genoemt van Curio by Suet. 49. 3. om dat hy een schandjongen was van Nikomedes Koningk van Bithynien.)

FORO.

FŎRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Most. 1. 1. 53. Colum. 8. 3. *Doorbooren, een gat in maaken,* of *in steeken.*

FOROJULIĔNSIS provincia. *'t Frioel,* een Landschap van Italien, onder 't gebied van de Republijk van Venetien.

FOROJULĬŬM, ii. n. *Frejus,* een zeestad van Provence.

FORS.

FŎRS, ōrtis. f. Cic. Pis. 2. *Lot, geluk, geval, uitslag.* Dit nomen heeft alle de casus van 't singularis. Zie beneden Forte.

Fors fortuna! Ter. Hec. 3. 3. 26. *O gelukkig lot! ô groot geluk! ô voordeelige uitslag!*

Forte fortuna. Ter. E. 1. 2. 54. *Door een groot geluk, heel gelukkigly, juist by geluk.*

(Forsan. *Misschien, mogelyk.*

Aliquis forsan me putet non putare hoc verum. Ter. An. 5. 5. 1. *Misschien zal iemant meenen dat ik dat niet voor waar houde.*

Forsitan. *Misschien, mogelyk.*

Forsitan quæratis qui iste terror sit. Cic. S. R. 2. *Gy mengt misschien vraagen, wat dat voor een schrik is.*

Fortasse. *Misschien, mogelyk.*

Eos ego fortasse nunc imitor. Cic. F. 2. 16. *Misschien volge ik die nu na.*

Tu fortasse, quid me fiat, parvi pendis. Ter H. 4. 3. 37. *Misschien maakt gij 'er weinig werks van, wat aan my geschied.*

Fortasse. *Nu en dan, bij wylen.*

Fortasse Imperator in senatu ad reverentiam ejus componebatur. Plin. P. 76. 5. *In de vergaderinge wierd de Keizer nu en dan bewogen om eenige eerbiedigheit te bewyzen.*

Fortassean. *Misschien, mogelyk.*

Legatos Mileto venisse Athenas fortassean auxilii petendi gratia. Gell. 11. 9. *Dat de gezanten van Mileten te Athenen gekoomen waren misschien om hulp te verzoeken.*

Fortassis. *Misschien, mogelyk.*

Sed ego fortassis vaticinor. Cic. F. 2. 16. *Maar ik voorzeg,* of *voorspel misschien.*)

FORT.

FŎRTĔ. Adv. Cic. de Or. 2. 54. *Gevallig, bij geval, by toeval: misschien, mogelyk, 't kan zyn.* (Dat het een adverbium zoude zijn is niet zeker. Men zou konnen zeggen dat het een ablativus was van fors. De genit. fortis gebruikt Colum. 10. De accusat. fortem Ovid. F. 6. 775. De ablat. forte ook met een bygevoegt pronomen, forte quadam. Liv. 1. 4.)

‡ FŎRTĔSCO, scis, escĕrĕ. Gell. 19. 7. *Sterk worden, kracht krygen.*

FŎRTĬCŬLŬS, ă, ūm. Cic. T. Q. 2. 19. *Die eenigzints sterk, moedig,* of *standvastig is.*

FŎRTĬS, is. m. *en* f. tĕ, is. n. Cic. de Or. 3. 59. *Sterk, krachtig, van groote kracht,* of *sterkte.* De compar. Fortior staat beneden by Ovidius, en de superl. Fortissimus beneden by Cicero.

Coloni fortes. Hor. S. 2. 2. 115. *Sterke boeren,* of *landbouwers.*

For-

Fortis. *Kloek, moedig, dapper, manhaftig, kloekmoedig, onvertzaagt, stout, stoutmoedig, standvastig, hardvochtig.*
Fortior industria. Plin. H. 11. 37. *Een snediger yver.*
Ingenium fortius malis. Ovid. Her. 19. 6. *Een standvastig gemoed tegens de ongevallen.*
Fortis & virilis oratio. Cic. de Or. 1. 54. *Een krachtige en mannelyke rede, een rede daar pit en kracht in steekt.*
Fortibus oculis spirans Martem. Cic. Att. 15. 11. *Een man die 't oorlogsvuur ten oogen uitstraalt, die met zyn oogen een soldaaten hert toont te hebben.*
Fortissima cupiditas. Cic. A. 12. 3. *Een krachtige, sterke, of geweldige begeerte, of hertstocht.*
Fortior aura. Ovid. Am. 2. 11. 38. *Een al te harde, of te sterke wind.*
Fortis. *Vermogend, ryk, wel gegoed, aanzienelyk.*
Fortis familia. Plaut. Trin. 5. 2. 9. *Een ryk, of aanzienelyk huis, of geslacht.*
(Fortis. *Sterk, vast*, van steden spreekende.
Referat patriam fortes Mycenas. Virg. G. 3. 121. *Hy toone dat hy in de sterke, of vaste stad Mycenen geteelt is.*
Fortis. *Eerlyk, vroom.*
Cavit, ne unquam infamiæ ea res sibi esset, ut virum fortem decet. Ter. An. 2. 6. 13. *Hy heeft zich gewacht, dat die zaak hem niet tot schande strekte, als een eerlyk en vroom man betaamt.*
Fortis. *Schoon, goelyk.*
Ecquid fortis visa est? Plaut. M. G. 4. 3. 13. *Scheen zy u niet schoon?* Zoo verstaat het Non. 4. 195. en nefsens hem Scalig. C. L. L. 1. 22. die ook deeze reden geeft, dat de Romeinen, die niets meerder achtten dan de dapperheit, dien alleen oordeelden schoon en goed te zijn die dapper was, naar 't voorbeeld van de Grieken, die haar καλὸς ook alzoo gebruiken.
Fortis. *Snel, ras, gezwint.*
Si forti fidis equo. Virg. Æ. 11. 705. *Indien gy u verlaat op een snel loopend paerd.*)
FŌRTĬTĔR. Adv. Cic. A. 4. 2. *Moedig, dapper, manhaftig, kloekmoedig, mannelijk, heldhaftig.* (De compar. Fortius staat by Cæs. B. G. 2. 26. 2. en de superl. Fortissime by cæs. B. G. 4. 37. 3.)
FŌRTĬTŪDŌ, inis. f. Cic. T. Q. 5. 14. I. R. 2. 54. *Kracht, sterkte, kloekmoedigheit, dapperheit, onvertzaagtheit, standvastigheit, manhaftigheit, heldhaftigheit.*

FŎRTŪĪTŌ. Adv. *Gevallig, by geval, by toeval, onverwacht.*
Dicere aliquid fortuito concluse apteque. Cic. Or. 53. *By geval, of zonder voorbereiding, ergens heel wel van spreeken.*
FŎRTŪĪTŪ. Adv. Cic. Off. 1. 49. Cæs. B. G. 7. 20. *Gevallig, by geval, by toeval.*
FŎRTŪĪTUS, ă, ūm. *Gevallig, toevallig, onverwacht, dat by geval gebeurt, of niet voorzien is.*
Mors fortuita. Tac. An. 2. 4. 2. *Een onverwachte dood.*
Fortuita & subita oratio. Cic. de Or. 1. 33. *Een rede op staande voet en voor de vuist gedaan.*
(Fortuita. *Ongelukken, ongemakken, ongevallen, rampen.*
Quædam fortuita sub eo acciderunt. Suet. Tit. 8. 9. *Eenige ongelukken zyn onder hem, of onder zyn regeeringe voorgevallen.*
Firmus adversus fortuita. Tac. H. 4. 5. 3. *Standvastig om rampen, of ongevallen uit te staan.*)
FŎRTŪNĂ, æ. f. Cic. D. 2. 6. *'t Geluk, 't lot, 't geval, de kans,* of *wisselbeurt.*
Propria fortunæ varietas. Cic. D. 2. 53. *De ongestadigheit is eigen aan 't geluk, of is 't eigen van 't geluk.*
Belli fortuna. Cic. Font. 15. Br. 10. *De kans van den oorlog, 't wisselvallig oorlogslot, de hagchelykheit des oorlogs.*
Adversa fortuna. Cic. Ar. 25. N. D. 3. 37. *Tegenspoed, rampspoed, ongeval, ongeluk, ramp.*
Æquabilis perpetuaque fortuna. Cic. ad Quir. 1. *Een eenparig en standvastig lot, of geluk.*
Communis propinquis plerumque fortuna. Cic. Off. 1. 17. *De buuren hebben dikwils het zelve lot.*
Ipse fortunam benigno alloquio, comitate invitandi, beneficiisque quos poterat, sibi conciliando adjuvabat. Liv. 1. 34. *Hy bragt veel tot zyn geluk toe door zyne zoete redenen, vriendelyke nodiging aan zyn tafel, en dienst te doen aan allen waar aan hy konde.*
Fortunam sibi ipse fecit. Liv. 39. 40. *Hy heeft zyn eigen geluk, of welstant bevordert, hy heeft zyn geluk zich zelven te danken.*
Fortuna. *Vermogen, goederen, rykdommen, schatten.*
Spes amplificandæ fortunæ. Cic. Am. 16. *De hoop om zyn goed te vermeerderen, of om ryk te worden.*
Fortunæ. Ter. An. 1. 1. 70. *Goederen, rykdommen, bezittingen, schatten.*
Plenus fortunarum. Liv. 3. 68. *Een ryk, of wel gegoed man.*

Fortunis omnibus aliquem evertere. Cic Div. 6. *Iemant in de grond helpen, of in de grond bederven.*
Fortuna. *Staat, gelegenheit, waerdigheit, stand, rang, aanzien.*
Omnis fortunæ mulieres. Cic. Pis. 22. *Vrouwen van allerlei staat, stant, rang, of aanzien.*
(Fortuna sepulcri. Prop. 3. 1. 59. voor sepulcrum fortunatum. *Een kostelyke, een aanzienlyke begraafplaats.*
Fortuna regum. Hor. E. 2. 1. 191. voor reges miseri. Mox trahitur manibus regum fortuna retortis. *Korts daarna worden de koningen, die te vooren gelukkig waren, met de handen op den rugge gebonden in zegepraal omgesleept.*)
FŎRTŪNĀTĒ. Adv. Cic. Fin. 3. 7. *Gelukkig, voorspoedig, met geluk.* (De compar. Fortunatius staat by Colum. Præf. 1.
‡ FŎRTŪNĀTĪM. Adv. Enn. by Non. 2. 334. *Gelukkig, voorspoedig, met geluk.*
FŎRTŪNĀTŬS, ă, ūm. *Gelukkig, voorspoedig, ryk, vermogend, aanzienlyk.* (De compar. Fortunatior staat by Cic. D. 2. 41. en de superl. Fortunatissimus by Liv. 28. 39.)
Gratia fortunati & potentis. Cic. Off. 2. 20. *De gunst van een aanzienlyk en vermogend man.*
Fortunatus cæteris sum rebus. Ter. Hec. 4. 2. 25. *Ik ben in andere dingen gelukkig.*
Ingĕnium fortunatius. Hor. A. P. 95. *Een zeer gelukkig, of zeer schrander verstand.*
Fortunatæ Insulæ. Plin. H. 4. 22. *De gelukkige Eilanden*, thans *de Kanarische Eilanden* genoemt. Daar leggen 'er zeven in de Atlantische zee.
FŎRTŪNO, ās, āvi ātūm, ārĕ. *Gelukkig maaken, zegenen, wel doen.*
Tibi patrimonium Dii fortunent. Cic. F. 2. 2. *Dat de Goden uw Vaders erfgoed zegenen, uw goed doen aanwassen, of vermeerderen.*
Eum honorem Deos tibi fortunare volo. Cic. F. 15. 7. *Ik wensch dat de Goden u in dat ampt, of in de bedieninge van dat ampt zegenen, alle zegen, of alle voorspoed geeven, of verleenen.*

FORU.

FŎRŬLĪ, ōrūm. m. plur. Suet. A. 31. 1. Juv. 3. 219. *Een laadje, een klein katje, kistje, koffertje, boekekasje.*
FŎRŬM, i. n. Cic. Clu. 14. Sall. B. J. 47. *Markt, of merkt, de plaats daar de waaren worden te koop gelegt, of te koop gestelt*, by verkorting zegt men ook wel *mart.*
Forum boarium. Liv. 29. 37. Varr. L. L. 4. 32.

L. L. 4. 32. *De oſſemerkt.* (Olitorium. Varr. L. L. 4. 32. Liv. 21. 62. *De groenmerkt.* Piſcarium. Varr. L. L. 4. 32. Plaut. Curc. 4. 1. 13. *De viſmerkt.*)

Forum. Colum. 12. 18. *Wijnkuip, wynparsbak.* Varro voegt'er Vinarium by R. R. 1. 52.

Forum. Cic. L. L. 2. 24. *De ingangk, of mond van een graf, of begraafplaatze.*

Forum. *'t Gerechtshof, 't hof daar 't recht word bedient, de vierſchaar, of pleitzaal.*

Forum agere. Cic. Att. 5. 16. *Zitdagen, rechtdagen, of rechtsvergaderingen houden.*

Cedam tibi foro & curia. Cic. Oct. *Ik zal u de vierſchaar en 't gerechtshof inruimen, of 'er u meeſter van maaken.*

Vertitur res in meo foro. Plaut. Moſt. 5. 1. 10. *Die zaak dient voor myne vierſchaar, hangt aan myne uitſpraak, ik ben rechter van die zaak.*

Cedere foro. Sen. B. 4. 39. Juv. 11. 50. *Bankbreeken, achteruitvaaren, bankeroet ſpeelen,* om dat wanneer men achteruitvaart, men niet meer in 't openbaar verſchijnt. (Dit wierd voornaamentlijk van de wiſſelaaren, of bankhouderen gezegt, die hunne banken en tafels op de markten hadden. Van deeze gebruikt het Ulp. Dig. 16. 3. 7. §. 2.)

Uti foro. Ter. Ph. 1. 2. 29. *Zich naar den tyd voegen, of ſchikken,* boertende *de huik naar de wind hangen.*

(Foro dare operam. *Aan de bank dienen.*

Foro dare operam honeſtam magis quam aſſiduam. Suet. Tit. 4. 2. *Niet veele, maar fraaije zaaken bepleiten, of bedienen.*

Triduum foro operam aſſiduam dare. Plaut. Aſ. 2. 4. 22. *Drie dagen achter een zich op de markt ophouden.*

Ut primum attigi forum. Cic. F. 5. 8. In foro eſſe cœpi. Nep. 24. 1. 1. *Zoo dra als ik mij op 't pleiten heb gelegt.*)

FŎRŬM Cornelii. *Imola,* een Stad van Italien.

Foro-Cornelienſes. Plin. H. 3. 16. *De Imolenzers, de inwoonders van Imola.*

FŎRŬM-NŎVŬM, i. n. *Fornona,* een Stad van Lombardyen in 't Hartogdom van Parma, vermaart door de zege die 'er Karel de VIII. op de Italianen behaalde.

(Forus alleen, en forus aleatorius. *Een tiktakbord, of verkeerbord.*

Foro funeris levabat mala. Sen. Pol. 36. *Met het tiktakbord, of met in het tiktakbord te ſpeelen, verzette hy de ramp die hem door 't afſterven van zyn zuſter was overgekoomen.*

Forum aleatorium calfecimus. Suet. A. 71. 6. *Wy hebben 't verkeerbord met gedurig te ſpeelen warm gemaakt, wy hebben lang in 't verkeerbord geſpeelt.*

Forus. Iſid. 15. 6. *Een wijnpersbak.*

Totum forum longum facito pedes quinque. Cato R. R. 18. *Maak den heelen wynpersbak vyf voeten lang.*

Forus. *'t Dek, of 't gangboort van een ſchip.*

Impleſſem foros flammis. Virg. Æ. 4. 605. *Ik zou 't dek van 't ſchip vol vuur geſmeten, of in brand geſteeken hebben.*

Fori. Liv. 1. 35. en 56. *De plaatzen op 't tooneel, daar de Raad en Ridderſchap zaten.*)

FOSS.

FŌSSĂ, æ. f. Cic. F. 15. 4. Colum. arb. 18. *Een gracht, of ſloot.*

Vallo & foſſa munire caſtra. Cæſ. B. G. 2. 5. 6. *Een leger met een wal en gracht verſterken.*

Circumdare foſſam alicui rei. Cic. T. Q. 5. 20. *Een gracht ergens om trekken, of om leggen.*

Foſſa Rheni. Cic. Piſ. 33. *De gracht van den Ryn, of van den Rynſtroom.*

(FŎSSĀTŬM. i. n. *Een gracht, een groeve, of grift.*

Circumveniente foſſato. Pallad. R. R. 10. 13. *Een gracht daar om heene loopende.*

Foſſatum purgare & extendere. Plin. H. 17. 21. *De gracht ruimen en breeder maaken.* De geleerde Harduinus leeſt hier ter plaatze Foſſum.

Foſſatum. *Het leger,* om dat het omgraaven, en met grachten verſterkt word.

Qui a foſſato recedit, capite puniendus eſt. Modeſtin. Dig. 49. 16. 3. §. 4. *Die buiten 't leger gaat, zal met de dood geſtraft worden.*)

FŎSSĬLĬS, is. m. en f. ĭlĕ, is. n. Plin. H. 36. 26. en 22. *Uitgegraaven, uitgedolven, opgegraaven ſtof, al 't geen men uit de aarde graaft.*

FOSSIO, ōnis. f. Cic. S. 15. *Graving, delving.*

FŎSSĬTIUS, ă. ŭm. *Uitgegraaven, uitgedolven, gegraaven.*

Arena foſſitia. Vitruv. 2. 4. Plin. H. 36. 23. *Uitgegraaven zand.*

FOSSŎR, ōris. m. Virg. G. 2. 264. Colum. 3. 13. *Graaver, ſpitter, delver.*

FŎSSŬLĂ, æ. f. Cat. R. R. 162. Colum. 11. 3. *Een grachtje, grift, of ſloot.*

FŎSSŪRĂ, æ. f. *De wijze van graaven.*

Hanc foſſuram maxime probavimus. Colum. 4. 14. *Wy hebben die wyze van graaven goed gekeurt.*

Fodere tertiam foſſuram. Colum. arb. 12. *Den wijngaard ten derden maal omgraaven.*

FOTU.

FŌTŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 2. 49. *Gebroeit, uitgebroeit, uitgebroeit,* van eyeren, kiekenen, ens ſpreekende.

FŌTUS, ūs. m. Plin. H. 23. 1. *Stoving.* Zie Fomentum.

FOVE.

FŎVĔĂ, æ. f. Plaut. Pœn. 1. 1. 59. Plin. H. 10. 38. *Een gracht, groeve, kuil, hol.*

FŎVĔO, ēs, fōvi, fōtŭm, fŏvērĕ. acc. *Koeſteren, ſtooven, warm houden.*

Fovere cibos foculis. Plaut. Capt. 4. 2. 67. *Spyze, of koſt op komfooren warm houden.*

Gremio fovere aliquem. Virg. Æ. 1. 696. *Iemant in zynen ſchoot koeſteren.*

Fovere. *Voeden, aanqueeken, opvoeden, onderhouden, beſchermen.*

Cæſaris ſummum in nos amorem fovebis. Cic. Fr. 3. 1. *Gy zult de overgroote genegentheit van Caſar tot ons aanqueeken.*

Bella fovere. Virg. Æ. 10. 93. *Den oorlog aanvoeden, doen duuren, ſleepende, draagende, of draalende houden.*

Fovere caſtra. Virg. Æ. 9. 57. *In 't leger blyven, zich in zyn legerplaats geſloten houden.*

Fovere ſenectutem. Plaut. St. 4. 1. 62. *Zich in zyn ouden dag goed doen.*

Fovere rem Romanam. Liv. 26. 38. *Voor de zaaken van Rome zorg draagen.*

Fovere ſpem inanem. Virg. Æ. 4. 218. *Zich met een ydele hoop voeden.*

Præcepta mente fovebat gaudia. Ovid. Liv. 26. *Zij voedde, of kittelde zich met een ingebeelde blydſchap.*

Fovere aliquem. Cic. Att. 15. 13. *Iemant begunſtigen, gunſtig zijn, beſchermen, verdedigen, de hand boven 't hoofd houden.*

Fovere os aqua. Celſ. 4. 4. *Den mond met water ſpoelen, waſſchen, of reinigen, verfriſſchen, of ververſchen.*

Fovere vulnus. Virg. Æ. 12. 420. Celſ. 7. 19. *Een wonde ſtooven, met eenig warm vocht zuiveren, of waſſchen.*

Aqua calida brachium fovere. Celſ. 8. 10. *Den arm met warm water ſtooven.*

Fovere & oſculari aliquem. Cic. F. 1. 9. *Iemant omhelzen, en kuſſen.*

FRAC.

‡ FRĂCĔO, es, erĕ. Festus. *Verrotten, beschimmelen, garstig worden.* Men vind het woord Fraceo in den eigentlijken zin niet.

FRĂCES, ăcium. f. plur. Vitruv. 7. 1. Colum. Arb. 14. Plin. H. 15. 6. Geil. 11. 7. *De droessem van oly, de uitgeperste schellen van olyven.*

FRĂCESCO, fcis, frăcŭi, frăcēscĕrĕ. Colum. 1. 6. Cato R. R. 129. *Bederven, schimmelen, verschimmelen, verrotten, beurs worden, vermuffen, muf en schimmelig worden, garstig, of sterk worden.*

Olea calore tracescit. Varr. R. R. 1. 55. *De hitte bederft de olyven.*

FRĂCIDŬS, ă, ŭm. Cato R. R. 65. *Bedorven, half verrot, beurs, rot, verschimmelt, vervuilt, ondengend, garstig.*

FRĂCTŪRĂ, æ. f. Celf. 8. 9. Plin. H. 22. 8. *Breeking, breuk, scheur, beenbreuk.*

Fractura calculi. Celf. 7. 26. *'t Breeken, of 't scheuren der steen.*

FRĂCTŬS, ă, ŭm. Hor. A. P. 20. *Gebroken, aan stukken, gescheurt, verbryzelt, in stukken geslagen, of gestooten.* (De compar. Fractior staat by Cic. Am. 16.)

Fractus. *Moedeloos, neêrslagtig, verslagen, mismoedig, magteloos, verzwakt, moede, vermoeit, afgemat.*

Fractus bello. Virg. Æ. 2. 13. *Verzwakt, magteloos, of afgemat door den oorlog.* Multo labore. Hor. S. 1. 5. 5. *Door veel arbeid afgemat, afgesloofd, of verzwakt.* Calamitate. Cic. S. 5. *Neêrslagtig door tegenspoed, door rampen neêrgeworpen, of mistroostig.*

Etsi res sunt fractæ, amici sunt tamen. Plaut. P. 4. 4. 103. *Schoon onze zaaken geweldig slecht staan, hebben wy echter noch vrienden.*

Fœdera fracta. Sil. 17. 338. *Gebrokene, of geschonde verbonden.*

FRÆ. FRAG.

FRÆNĀTŬS. Zie Frenatus.

FRÆNO. Zie Freno.

FRÆNŬM. zie Frenum.

FRAGĂ, ōrŭm. n. plur. Virg. E. 3. 92. *Aardbeziën, aardbessen*, van sommigen ook *aardbeyen* genoemt.

FRĂGESCO, fcis, efcĕrĕ. Accius by Non. 2. 329. *Quynen, treuren, treurig, verslagen, of neêrslagtig zyn.*

FRĂGĬLĬS, ĭs. m. en f. ĭlĕ, ĭs. n. Plin. H. 13. 25: 16. 41. *Bros, teêr, breekbaar, dat ligtelyk breekt, of gebroken word.* De compar. Fragilior staat by Vitruv. 2. 5.

Fragilis. Cic. Fin. 2. 27. *Bros, zwak, vergangkelyk, dat niet lang duurt, of niet duuren kan.*

(Fragilis. *Dat een geluid en gekraak van zich geeft, als het gebroken, of verbrand word.*

Fragiles incendere lauros. Virg. E. 8. 82. *Laurliertakken aansteeken, die onder het branden kraaken.* Dat de laurier van deeze natuur is, leeren ons Tib. 2. 5. 81. Ovid. F. 4. 742. Euseb. P. E. 3. 11.

Fragilis. Hor. 1. 8. 39. *Een schandjongen*, om dat het woord Frangere van zulke booswichten gebruikt word.)

FRĂGĬLĬTĀS, ātĭs. f. Plin. H. 34. 14. *Brosheit, vergangkelykheit.*

Fragilitas. Cic. Marc. 7. *Zwakheit, slapheit.*

FRĂGMĔN, ĭnĭs. n. Virg. Æ. 12. 741. Colum. 9. 15. *Een scherf, splinter, brok, hoek, stuk, of spaan van iets dat gebroken is.*

Fragmen lapidis. Tac. H. 5. 6. 3. *Een steenscherf, een scherf, of stuk van een steen.*

FRĂGMENTŬM, ī. n. Cic. N. D. 2. 32. Zie Fragmen.

Fragmentum panis. Plin. H. 9. 8. *Een stuk, of brok brood.*

FRĂGŎR, ōris. m. Virg. G. 1. 358. *Een groot geraas, geklots, geruisch, gekraak, geknars.* (Servius zegt dat het is eigentlijk dat geluid dat gehoort word, als dorre boomen gebroken worden.)

Pelagi fragor. Virg. Æ. 1. 158. *'t Geruisch van de zee.*

Fragor. *Toejuigching, handklapping.* Sublimitas profecto, & magnificentia, & nitor expressit illum fragorem. Quintil. I. O. 8. 3. *Voorwaar de hoogdraventheit, voortreffelykheit, en zinlykheit (van dit gesprek) hebben deeze toejuigching verwekt.*

(Fragor. Ovid. M. 1. 269. Sen. N. Q. 2. 27. Fragor fulmineus. Val. Flacc. 2. 501. *Een donderslag.*)

FRĂGŌSĒ. Adv. *Met groot gekraak, gedruis, geraas, of geruisch.* De compar. Fragosius staat by Plin. H. 16. 10.

FRĂGŌSŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 7. 566. *Oneffen, ongelyk, scherp, hobbelig, stronkelig, ruuw, plomp.*

Fragosa oratio. Quintil. I. O. 9. 4. *Een plompe, ruuwe, of onbeschaafde rede.*

Fragosus torrens. Virg. Æ. 7. 566. *Een vloed, of stroom die met groot geruisch stroomt.*

FRAGRĀNS, āntĭs. omn. gen. Catul. 68. 144. Virg. G. 4. 169. *Welriekend, geurig, aangenaam, of lieffelyk van reuk, of geur.* (De superl. Fragrantissimus staat by Apul. M. 10. 249.)

FRAGRĀNTĬĂ, æ. f. Val. Max. 9. 1. 1. ext. *Een goede, lieflyke, of aangenaame geur, of reuk.*

FRAGRO, ās, āvī, ātŭm. ārĕ. Val. Flac. 4. 493. *Rieken, ruiken, een geur van zich geeven*, ook *luchten, stinken.*

Ne fragres hesterno vino. Mart. 1. 88. 1. *Op dat gy niet naar de wyn van gisteren stinkt.*

FRAM. FRAN.

FRĂMĔĂ, æ. f. Tac. G. 6. 2. Juv. 13. 79. *Een speer met een smalle doch scherpe, of snydende punt.* Zy is zoo bequaam, dat de oude Duitschen die in plaatze van pieken en werpspiessen gebruikten. Zie Cluver. G. A. 1. 44.

FRĀNCI, ōrŭm. m. plur. Claud. Stil. 1. 227. Greg. Turon. 1. 9. *De Franconisen, de Franssen.* Zie Cluver. G. A. 3. 20.

FRĀNCĬĂ, æ. f. *Vrankryk, Frankryk*, een magtig Koningkryk van Europa.

Francia Orientalis. *Frankenland*, een land in Duitschland.

Insula Franciæ. *L'Isle de France*, zeker land van 't Fransche Rijk.

FRĀNCĬCĂ provincia. *'t Gebied van l'Isle de France.*

FRĀNCODĀLĬĂ, æ. f. *Frankendaal*, Een Stad in Duitschland in de Nederpaltz; doch nu ganschelijk verwoest door de Fransche wapenen.

FRĀNCŌFŬRTŬM, ī. n. *Frankfoort*, een Stad van Duitschland. Daar zijn 'er twee, een in Frankenland, aan den Rijn, en de ander in 't Brandenburgerland, aan den Oder gelegen.

FRĀNCŌNĬĂ, æ. f. *Frankenland*, een land van 't Duitsche Rijk.

FRĀNGO, ĭs, frēgī, frāctŭm, frāngĕrĕ. acc. *Breeken, knakken, verbreeken, vermorsselen, verbryzelen, aan stukken, of in stukken slaan, verpletteren, aan stukken, of te barsten stooten.*

Frangere cervices alicui. Cic. Vat. 11. *Iemant den nek, of den hals breeken.*

Frangere aliquid ad saxum. Virg. Æ. 3. 625. *Iets tegens een steen vermorsselen, verpletteren, verbryzelen, of in stukken slaan.*

Navem fregit apud Andrum insulam. Ter. An. 1. 3. 17. *'t Schip is by 't Eiland Andros aan stukken gestooten, hy heeft schipbreuk by 't Eiland Andros geleeden.*

Laqueo gulam frangere. Sall. B. C. 55. *Iemant met een strop de keel toe wurgen.*

Dum se calor frangat. Cic. de Or. 1. 62. *Tot dat de hitte wat verminderd is, tot dat de groote hitte wat over is.*

Frangere latronis audaciam. Cic. A. 13. 13. *De stoutheit, moedwilligheit*,

heit, of *baldadigheit van een rover breeken, bedwingen, inbinden*, of *intoomen*.

Frangere aliquem. Cic. F. 10. 12. *Iemants trots*, of *hoogmoed breeken, iemant vernederen*, of *klein maaken*.

Frangere dignitatem. Cic. F. 9. 16. *Zyn waardigheit knakken*, of *verminderen, zich verachtelyk maaken*.

Imperium frangere. Hor. O. 1. 35. 16. *Een ryk verwoesten*, of *omkeeren*.

Contentiones frangere. Cic. de Or. 3. 2. *De twisten stillen, de geschillen byleggen, bevreedigen, beslechten*, of *afdoen*.

Consilia alicujus frangere. Cic. F. 4. 4. *Iemants voornemens*, of *raadslagen breeken*, of *verydelen*.

Diem mero frangere. Hor. O. 2. 7. 7. *Den halven dag met drinken doorbrengen*.

Vini vim frangere, aquam miscendo. Celf. Præt. 1. *De kracht van den wyn met water breeken*.

Frangere seipsum. Cic. F. 4. 6. *Zich zelven overwinnen, zyn driften beteugelen*, of *bedwingen*.

Frangere nationes. Cic. Prov. Conf. 13. *De volkeren overwinnen, vermeesteren*, of *t'onderbrengen*.

Frangere fidem. Cic. Q. R. 6. *Zyn trouw*, of *woord breeken*, of *schenden*. Fœdus. Cic. Pif. 12. *Een verbond breeken*.

Capillum frangere. Sen. Contr. procem. 1. *'t Haair krullen*.

Comam in gradus frangere. Quintil. I. O. 1. 6. *'t Haair met trappen*, of *met ongelyke golven krullen*.

Frangere toros. Mart. 4. 8. 6. *De bedden ongelyk, plat*, of *berooit maaken*, door 't op te gaan zitten, *of leggen*.

Frangere commoda alicujus. Catul. 68. 21. *Iemant schade doen, iemant ontrieven*.

Mala ingenium fregere meum. Ovid. Tr. 3. 14. 33. *De rampen*, of *ongevallen hebben mynen geest verbroken, neêrgeworpen, uitgebluscht*, of *uitgedooft*.

FRAT.

FRĀTĔR, tris. m. *Broeder, broêr*

Fratris mei natus. Plaut. Pœn. 5. 4. 25. *Myn neef*, of *broeders zoon*. Filia. Plin. E. 4. 11. 6. *Myn nicht*, of *broeders dochter*.

Fratres patrueles. Cic. Pl. 11. *Volle*, of *eige neeven, broêrs kinderen*.

Fratres gemini. Cic. Clu. 16. Liv. 1. 5. Gemelli. Ovid. Her. 8. 77. *Tweelingen*. (Van deeze schikking zegt Quintil I. O. 9. 4. Zommige woorden worden overtollig wanneer de schikking verandert is, als Fratres gemini. Waar indien gemini voor staat, is het niet van nooden fratres daar by te voegen. Deeze leste heeft evenwel Plautus overgetreeden, die zegt P. 5. 2. 50. Geminum fratrem excrucient.)

Frater germanus. Liv. 35. 10. Cic. Cœl. 1. 6. *Een eigen*, of *volle broeder, een broeder van den zelven vader en de zelve moeder*.

Fratres nostri Ædui. Cic. F. 7. 10. *'t Volk van Autun, onze broeders, bondgenooten*, of *goede vrienden*.

Frater Circes. Petron. 87. *De minnaar*, of *oppasser van Circe*.

(Fratres noemden ook de meisjes haare *Pollen*. Fratrem te vocat, & foror vocatur. Mart. 2. 4. 3. *Zy noemt u haar broeder, haar pol, haar oppasser, en gy haar uw zuster*. Ja ook *de schandjongens* droegen deezen naam. Si sine fratre dormieris. Petron. 89. *Zoo gy zonder schandjongen zult gaan leggen*. Habes tu quidem & fratrem. Petron. 88. *Gy hebt wel een oppasser*.

Fratres wierden ook genoemt, *die malkanderen in schoonheit, dapperheit*, of anderzins *zeer wel geleken*.

Hiccine est Achilles tibi? Imo ejus frater. Plaut. M. G. 1. 1. 61. *Houd gy deezen voor Achilles? Ja ik houde hem voor zyn broêr*, of *Achilles zeer gelyk te zyn*.

Fratres wierden ook genoemt *boeken van den zelven schryver*.

Aspicies illic positos ex ordine fratres. Ovid. Tr. 1. 1. 107. *Gy zult myne andere boeken daar nevens malkanderen zien staan*.)

(FRĀTĔRCŬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Friv. 10. *Borsten krygen*, om dat ze als twee broêrtjes, opzwellen. Dit word van jongelingen gezegt. Zie Crin. H. D. 11. 12.)

FRĀTĔRCŬLŬS, ī. m. Cic. V. 3. 66. *Een broertje, een kleine*, of *jonge broeder*.

Fraterculus gigantum. Juv. 4. 98. *Een reuze broêrtje, een jonge quant*. Iemant van een onedel, slecht, en onbekent geslacht, als dat van de Reuzen, wiens afkomst men niet wist, als dat ze zoonen der aarde waren.

FRĀTĔRNĒ. Adv. Cic. F. 1. 2. 14. *Broederlyk, als een broeder, met een broederlyke genegenheit*.

FRĀTĔRNĬTĀS, ātis. f. Quintil. D. 16. Flor. 4. 2. 74. *Broederschap*.

FRĀTĔRNŬS, ā, ūm. Cic. P. Q. 4. *Broeders, van een broeder, broederlyk*.

‡ FRĀTĬLLĪ, ōrūm. m. plur. Festus. *De rand*, of *franje der pronkbehangzelen*.

‡ FRĀTRĬĀ, æ. f. Festus. *Schoonzuster, snaar, broêrs wyf*.

FRĀTRĬCĪDĂ, æ. m. Cic. Dom. 10. *Broedermoorder*.

(FRĀTRO, ās, ārĕ. Festus. Zie Fraterculo.)

FRAU.

FRAŪDĀTĬO, ōnis. f. Cic. C. 2. 11. *Bedrog, bedriegery, ontrouw, trouwloosheit, looze streeken*, of *treeken, opligting, ontvreemding*.

Ad heri fraudationem callidum ingenium gerunt. Plaut. Af. 2. 1. 9. *Zy hebben een geslepen en doortrapt verstand om hunnen meester te bedriegen*.

FRAŪDĀTŎR, ōris. m. Cic. Fl. 20. *Een bedrieger, opligter, bedotter, een looze schalk, een arglistig mensch, een doortrapte fielt*.

FRAŪDĀTŬS, ā, ūm. Cic. Off. 3. 17. *Bedrogen, opgeligt, bedot, gedoekt, te kort gedaan*.

Ventre fraudato comparavit peculium. Sen. E. 80. *Met veel vasten heeft hy geld vergadert; door honger te lyden heeft hy veel geld byeen geschraapt*.

FRAŪDO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Bedriegen, verstrikken, verschalken, opligten, bedotten, ontvreemden, te kort doen*.

Creditores fraudare. Cic. A. 6. 4. *Zyn schuldeischers bedriegen, achteruitvaren, banqueroet speelen*.

Fraudare aliquem aliqua re. Cic. V. 3. 8. (In aliqua re. Cic. S. R. 49.) *Iemant iets ontvreemden, iemant te kort doen*.

Fraudare aliquem debito. Cic. Or. 53. *Iemant onthouden dat hem toekoomt*.

Stipendia militum fraudare. Cæf. B. C. 3. 59. 3. *De soldy den krygsknechten niet betaalen, de leening in zyn zak steeken*.

Somno fraudare aliquem. Ovid. Am. 1. 13. 17. *Iemant den slaap*, of *'t slaapen beletten, iemant in zyn slaap stooren*.

(Fraudare lucernas oleo. Hor. S. 1. 6. 124. *Geen oly genoeg in de lampen gieten, iets van de oly, die in de lampen moest gegoten worden, achterhouden*.)

FRAŪDŬLĔNTĔR. Adv. Colum. 1. 8. *Bedrieglyk, trouwloostlyk, met bedrog*, of *trouwloosheit, arglistig, looslyk, met schalkheit*. (De compar. Fraudulentius staat by Plin. H. 30. 10.

FRAŪDŬLĔNTĬA, æ. f. *Bedriegery, bedrog*.

Dicam fretus mea fraudulentia. Plaut. Pf. 2. 1. 7. *Ik zal 't zeggen steunende op myn bedriegery*.)

FRAŪDŬLĔNTŬS, ā, ūm. Cic. P. Q. 18. *Bedrieglyk, boos, listig, doortrapt, slim, arglistig*, van persoonen spreekende. (De superl. Fraudulen-

dulentissimus staat by Plaut. Capt. 2. 1.38. en Plin. H. 30. 1.)

Fraudulenti & mendaces Carthaginienses. Cic. Rull. 2. 35. *De Karthaginienzers zyn bedrieglyk en leugenachtig*, of *zyn bedriegers en leugenaars*.

Fraudulentus *Bedrieglyk*, *ontrouw*, *vol bedrog*, *bedriegery*, of *trouwloosheit*, *daar veel bedrog in steekt*, van zaaken spreekende.

Venditiones fraudulentæ. Cic. Of. 3. 21. *Ontrouwe*, of *bedrieglyke verkoopingen*.

FRAUS, dis. f. *Bedrog*, *bedriegery*, *loosheit*, *doortraptheit*, *ontrouw*, *trouwloosheit*.

Ignem fraude mala gentibus intulit. Hor. O. 1. 3. 28. *Hy heeft het vuur van den hemel op de aarde gebragt*, *door een bedrog*, *rampzalig voor alle zyne nakomelingen*.

Facere fraudem legi. Plaut. M. G. 2. 2. 9. *De wet*, of *keur overtreeden*.

† Fraude loci oppressus. Virg. Æ. 9. 398. *Door onkunde van de plaats in lyden geraakt*.

Fraus. *Schade*, *verlies*, *nadeel*, *hinder*.

Ferre fraudem alicui. Cic. Att. 7. 26. *Iemant beschadigen*, *schade doen*, of *schade toebrengen*, *nadeelig zyn*.

Quod sine fraude mea populique Quiritium fiat. Liv. 1. 24. *Behoudens dat het buiten myn*, *en het Roomsche volks nadeel zy*, of *geschiedde*; *mids dat het my*, *en 't Roomsche volk niet nadeelig zy*. Dit was 't gewoone voorschrift dat de Krijgsboden in de onderhandelingen gebruikten.

(In eandem fraudem incides. Ter. H. 3. 1. 33. *Het zal u even schadelyk zyn*)

Fraus. *Een misdaad*, of *schelmstuk*.

Peculatus fraude carere. Cic. A. 12. 5. *Onschuldig aan de misdaad van landdievery zyn*.

Id erit ejus vitrico fraudi. Cic. Mur. 35. *Dat zal zyn stiefvader tot een misdaad*, of *misdryf worden*.

Fraus. *Gevaar*, *nood*.

Quis Deus in fraudem egit. Virg. Æ. 10. 72 *Wie van de Goden heeft u dat gevaar toegevoegt? in dat gevaar gestort*, of *doen vallen?*

Fraus. *Straf*. 't Geene voorgaat genomen zijnde voor dat volgt, als Servius aanmerkt over de volgende plaatse van Virgilius.

Capitalem fraudem admittere. Cic C. R. 9. Ulpianus de taalman zijnde Dig. 21. 1. 23. §. 2. *Iets begaan waarom men met de dood*, *aan den hals*, *aan het leven*, of *aan den lyve moet gestraft worden*. Want, voegt hy 'er by, de Ouden plagten Fraus voor een straffe te stellen.

Indicibus Ebutio ac Feceniæ ne fraudi ea res sit. Liv. 39. 14. *Dat de verklikkers Ebutius en Fecenia wegens die zaak niet gestraft zouden worden*.

Ventosa ferat cui gloria fraudem. Virg. Æ. 11. 708. *Die wegens zyn ydele opgeblazentheit zal gestraft worden*.

Frausus est. *Die bedrog gepleegt heeft*, *die bedrogen heeft*. Zoo dat Fraudor als een deponens gebruikt is. Dus verklaart het Festus, zeggende: Frausus erit, fraudem commiserit.

Qui fraudem frausi. Liv. 23. 14. *Die bedrog gepleegt hebben*. Zoo leest Scaliger over Festus.

Metuo, in commune ne quam fraudem frausus fiet. Plaut. As. 2. 2. 20. *Ik vreeze dat hy voor ons beide een bedrog zal gesmeed hebben*.)

FRAX.

FRAXINEUS, a, um. Virg. G. 2. 359. Colum. 11. 2. *Esschen*, *van esschenhout*, *van een esschenboom*.

FRAXINUS, ni. f. Vitruv. 2. 9. *Een essche*, *esschenboom*, of *essenboom*.

FRAXINUS, a, um. Ovid. Her. 11. 76. Zie Fraxineus.

FRED. FREM.

FREDELATIUM, ii. n. *Fredelas*, tegenwoordig *Pamiers*, een Stad van Langelocq.

FREMEBUNDUS, a, um. Cic. ex Accio Poëta. N. D. 2. 35. Ovid. M. 12. 128. *Dat veel gerucht*, of *gekryssch maakt*; *dat een groot geraas*, *getier*, *gerüisch*, of *gebulder maakt*.

(FREMENS, ntis, o. g. *Moeijelyk*, *gemelyk*, of *t'onvreden zynde*, *iets qualyk neemende*.

Pro contempto se habitum fremens. Suet. T. 73. 1. *Qualyk neemende dat hy was veracht*, of *minder geacht geworden*.

Fremens equus. Virg. G. 1. 12. *Een snuivend*, *een proestend*, *briesschend*, of *rinnekend paerd*.

Bello fremens Italia. Virg. Æ. 4. 229. *Italiën geheel in de wapenen staande*.)

FREMITUS, ûs. m. *Een groot gerüisch*, *getier*, *geraas*, *gegons*, of *gebulder*, als dat van de zee, als ze onstuimig is. (Zoo beschrijft het Servius Æ. 11. 229.)

Maris murmurantis fremitus. Cic. T. Q. 5. 40. *'t Gerüisch*, of *gegons van de onstelde*, of *bulderende zee*.

Horribilis armorum fremitus. Cic. Ar. 10. *'t Vreeslyk gekryssch der wapenen*.

Fremitus equorum. Cæs. B. C. 3. 38. 3. Virg. Æ. 11 607. *'t Gebriessch*, *'t gerinnik*, of *'t rinneken der paerden*.

Fremitus secundus. Virg. Æ. 5. 338. *Toejuiging*, *openbaare goedkenning*, *van een vergaderinge*.

FREMO, mis, mui, mitum, mere. *Zeer tieren*, of *raazen*, *bulderen*, *een groot getier*, *een schrikkelyk geraas*, of *gerucht maaken*.

Fremebat tota provincia. Cic. V. 3. 57. *Het gansche wingewest morde*, of *toonde zich t'onvreeden*.

Fremant omnes licet, dicam quod sentio. Cic. de Or. 1. 44. *Schoon 'er al de waereld tegens morren zoude*, *zal ik 'er myn meening*, of *gevoelen van zeggen*.

Fremit ereptum sibi Consulatum. Cic. Att. 2. 7. *Hy maakt een schrikkelyk getier*, of *geraas dat hem 't Burgermeesterschap ontnomen is*.

Fremere. Virg. Æ. 12. 8. *Brieschen*, *rinneken*, als een leeuw, of paerd.

(Fremere. *In een vergadering iets met een gedruis afkeuren*, of *voor goed keuren*.

Totius fori frementis ora clauserunt. Val. Max. 6. 2. 3. *Zy stopten de monden van alle die op de merkt stonden en het afkeurden*, of *zeer misprezen*. *Zy deeden alle*, *die op de merkt het afkeurden*, *zwygen*.

Erecti gaudio fremunt. Liv. 6. 6. *Verheugt zynde keuren zy 't voor goed*.)

FREMOR, oris. m. Arnob. 1. 32. Zie Fremitus.

FREN.

FRENATOR, oris. m. Plin. P. 55. 9. *Intomer*, *bedwinger*, *breidelaar*, *weêrhouder van een al te groote magt*, *enz*.

FRENATUS, a, um. Virg. Æ. 5. 554. *Getoomt*, *opgetoomt*, van paerden spreekende.

Acies frenata. Sil. 11. 264. *De ruitery*, *'t paerdevolk*.

FRENDENS, entis. adj. Cic. ex antiquo Poëta. N. D. 2. 9. *Die op de tanden knarst*.

Leo frendens. Sil. 10. 22. *Een leeuw die van woede op de tanden knarst*.

FRENDEO, es, dui, frendere. Plaut. Capt. 4. 4. 5. *Op de tanden knarssen*, of *knerssen*.

FRENDO, frendis, ere. Plaut. Truc. 2. 7. 42. Zie Frendeo.

FRENI, orum plur. m. Cic. Cl. 56. en FRENA, orum plur. n. Cic. T. 8. *Gebit*, of *mondstuk van een paerd*. Men vind in singulari niet dan d'accusativus Frenum, en d'ablativus Freno. En gelijk 't een en 't ander van Frenus, of Frenum afkoomt, al ioewel 't waarschijnlijker is dat men in nominativo Frenum moet leezen, zal het beter zijn dat

dat men 'er niets byvoegt dat het genus bepaalen kan.

Injicere frenos furori. Cic. A. 13.9. *Iemants woede, of verwoedheit fluiten, of stuiten.*

Uti freno in uno, in alio calcaribus. Cic. de Or. 3. 9. *Het een by den toom houden, en 't ander de spooren geeven; het een tegenhouden, en 't ander voortzetten.*

• Mordere frenum. Cic. F. 11. 24. *Op 't mondstuk byten, zich onwillig tot slaverny toonen, tegens de heerschappy sparrelen.*

Frena mordere. Stat. S. 1. 2. 28. *Zich onderwerpen, zich onder 't juk buigen*, van een persoon spreekende die zyn bewilliging aan een huwelyk geeft.

(Frenum. Cels. 7.25. *Zeker gebrek, of zwakheit aan 't teellid*, by Celsus verder beschreven.)

† FRENIGER, ă, ŭm. Ala frenigera. Stat. S. 5. 1. 98. *De ruitery, 't paerdevolk.*

FRENO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Toomen, optoomen, den toom aandoen.* Zie Frenatus.

Frenare. *Intoomen, bedwingen, wederhouden, matigen, weerhouden, inbinden, stuiten, betengelen.*

Frenare animum alicujus. Cic. V. 3. 57. *Iemants yver intoomen, iemants vierigheit matigen, iemants drift betengelen.*

Frenare iras. Sen. M. 4. 866. *Zyn toorn bedwingen, zyn gramschap matigen.* Spes. Sil. 10. 312. *Zyn hoop bepaalen, of paalen stellen.* Voluptates. Liv. 30. 14. *Zyn wellusten intoomen, of bedwingen.*

Frenare gentes justitia. Virg. Æ. 1. 527. *De volkeren door wetten bedwingen, wetten geeven, of voorschryven.*

FREQ.

FRĔQUĔNS, entis. omn. gen. *Gemeen, gewoon, dat dikwils, menigwerf, of menigmaal gebeurt.* De compar. Frequentior staat by Liv. 6. 6. en de superl. Frequentissimus by Cic. Pis. 15.

Caret frequentibus poculis. Cic. S. 13. *Hy drinkt niet veel, of niet dikwils.*

Frequens adest. Ter. An. 1. 1. 80. *Hy laat 'er zich dikwils vinden, hy koomt 'er veel.*

Medicus specie artis frequens erat secretis. Tac. An. 4. 3. 6. *De Geneesheer, onder den schyn, of dekmantel van zyn konst, was menigmaal kundig van zyn geheimen.*

Frequens. *Wel bevolkt, volkryk, vol inwoonders, overvloeyen van menschen.*

Compita frequentia. Hor. S. 2. 3. 27. *Levendige straaten, straaten daar veel gegang, of gewoel in is.*

(Loca ædificiis frequentia. Liv. 31. 23. *Plaatzen die dicht bebouwt zyn, of daar veel huizen staan.*)

Collegium frequens. Cic. Ar. 7. *Een talryk, of sterk gezelschap.*

Frequenti Senatu. Cic. Ar. 7. *De Raad heel sterk, of talryk zynde.* (Auditorio. Suet. Cl. 41. 2. Plin. E. 2. 18. 2. *Veel toehoorders vergadert zynde.*)

FRĔQUĔNTĀMĔNTŬM, i. n. Gell. 1. 11. *Sleping in 't speelen op snaaren*, een konstwoord in 't snaarenspel gebruikelijk.

FRĔQUĔNTĀTĬO, ōnis. f. Gell. 1. 6. *Herhaling, herzegging.*

Frequentatio argumentorum. Cic. Part. 35. *Veelheit, overvloed, of menigvuldigheit van bewysredenen.*

FRĔQUĔNTĀTĪVUS, ă, ŭm. Frequentativum verbum. Gell. 9. 6. *Een werkwoord 't welk aanwyst dat een zaak dikwils geschied*, gelijk Acto, *ik doe het dikwils*, voor Ago, *ik doe het.*

FRĔQUĔNTĔR. Adv. Cic. Her. 4. 56. *Menigwerf, dikwils, dikmaal, gedurigłyk, t'elkens, veelvuldig.* (De compar. Frequentius staat by Liv. E. 54. en de superl. Frequentissime by Cic. Or. 24.)

FRĔQUĔNTĬĂ, æ. f. Cic. Procem. V. 7. *Een meenigte, schaare, een grooten hoop volks, een talryke vergadering, een sterk gezelschap.*

Extenuare hostilem frequentiam. Front. St. 1. 5. 21. *'t Getal der vyanden verzwakken, den vyand veel afbreuk doen.*

Epistolarum frequentia. Cic. Att. 4. 16. *Veelvuldige brieven.*

Scholarum frequentia. Quintil. I. O. 1. 2. *Overvloed, of menigte van leerlingen in de schoolen.*

FRĔQUĔNTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Ergens dikwils gaan, een plaats dikwils, of menigmaal bezoeken, zich veel ergens laaten vinden.*

Frequentare domum alicujus. Sall. B. C. 14. Cic. F. 5. 21. *Veel in iemans huis koomen, iemants huis dikwils bezoeken.*

Frequentare aliquem. Tac. H. 2. 16. 5. *Veel met iemant omgaan, of verkeeren, gedurig by iemant zyn, iemants gezelschap dagelyks bywoonen.*

Solitudinem alicujus loci frequentare. Cic. Att. 1. 19. *Een woestie, of eenzaame plaats bevolken.*

Frequentare ludos, diem festum, bellum, &c. Cic. I R. 1. 27. *Dikwils speelen, feesten aanstellen, menigmaal oorlog voeren, enz.*

Frequentare sacra. Ovid. M. 3. 732. *Dikwils offerhanden doen.*

Frequentare commercium epistolarum. Sen. E. 38. *Groote onderhandeling, of verstand met brieven houden: dikwils brieven schryven.*

Frequentare orationem luminibus verborum. Cic. de Or. 3. 52. *Een rede met fraaye spreekwyzen, of eerlyke zegwyzen vervullen, doorspekken, of opschikken.*

Frequentare aliquid. Cic. Or. 25. *Iets dikwils gebruiken, of zeggen.*

Ornandæ rei gratia, duobus eadem pluribusve nominibus frequentantur. Gell. 13. 24. *Om een zaak op te pronken, of klem te geeven, worden een en de zelve dingen met twee, of meer woorden herhaalt, of uitgedrukt.*

Vitis, sublato fructu, protinus frequentanda est. Colum. 4. 15. *Men moet den wyngaard, straks na den wynoogst, met ingeleide loten aanvullen.*

Aliquid in animo frequentare. Cic. Her. 3. 24. *Ergens dikwils om denken, of peinzen, iets dikwils overweegen, zyn gedachten ergens veel over laaten gaan.*

(Frequentare aliquem. *Iemant eeren, dienen, zich door zyn dienst by iemant bekent maaken.*

Enneæ Cererem nurus frequentant. Priap. 76. 12. *De wyven van Sicilien, waar in de stad Enna, daar Ceres een tempel hadde, gelegen was, dienen Ceres.*

Vere rosa, autumno pomis, æstate frequentor spicis. Priap. 85. 1. *In de lente word ik gedient met bloemen, in den herfst met vruchten, in den zomer met koren.*

Frequentare alicui voor frequentem operam alicui dare in de zelve schikkinge de spreekwijze verkort zynde. *Iemant dikwils bykoomen, of bezoeken.*

Pol quidem istoc nos pretio facile est frequentare tibi. Plaut. Cist. 1. 1. 9. *Voorwaar op zulke voorwaarden zal het ons ligt vallen u dikwils te bezoeken.*

Italiam frequentare. Suet. A. 46. 1. *Italien volkryker maaken, met inwoonders vervullen.*)

FRES. FRET.

FRĔSSŬS, ă, ŭm. Colum. 11. 2. Plin. H. 27. 5. *Gestampt, gebroken, gebryzelt, gemaalen*, van zekere schellen spreekende.

FRĔTŬM, i. n. Cic. T. Q. 1. 20. *Een engte, straat, zeeengte, of arm der zee.*

Fretum Herculeum, of Gaditanum. Plin. H. præf. 3. *De straat van Gibralter.* Hier werpt zich de grooten Oceaan in de Middelandsche zee. Magellanicum. *De engte, of straat van Magellana,*

gellana, in 't zuider Amerika, dus genoemt, ter oorzaake dat ze door Ferdinand Magella, een Portugeesch, eerst ontdekt is.

FRĔTŬS, ūs. m. Lucret. 1. 721. *Een middelschot, afscheidzel, middenschutzel, iets dat tusschen twee dingen in staat*, of *twee dingen van een scheid*.

Ut peranguſto fretu divisa servitutis jura cognoſceret. Cic. V. 5. 66. *Op dat hy dit kleine onderscheid zou kennen, dat 'er tusschen 't recht der dienstbaarheit en der vryheit is.*

FRĒTŬS, ā, ŭm. *Vertrouwende, steunende, zich verlaatende*, of *betrouwende, rustende*. Vader Gaudin heeft gemeent dat dit nomen somwijlen een dativus regeerde, steunende op een plaats van Livius l. 4. c. 38. alwaar Rhenanus leest, Fortunæ Fretus, maar in alle de handschriften en oude drukken word Fortuna fretus gevonden.

Fretus amicorum ingenio, haud natura ſua. Ter. H. prol. 24. *Op 't verstand zyner vrienden, en niet op zynen inborst-steunende, zich betrouwende*, of *verlaatende*.

FRIA. FRIB.

FRĬĀBĬLĬS, is. m. *en* f. īlĕ, is. n. Plin. H. 34. 18. *Dat men ligt in stukken, tot stof wryven*, of *verbryzelen kan*.

FRĬBŪRGŬM, i. n. *Fryburg*, de hoofdstad van Brisgau in Duitschland. Daar is ook een stad van deezen naam in Zwitserland, de hoofdstad van 't Kanton Fribourg.

FRIC.

FRĬCĀTĬO, ōnis. f. Colum. 6. 12. Celſ. 3. 22. *Wryving, schuring, stryking.*

FRĬCĀTŪRĂ, æ. f. *Wryving, schuring, stryking.*

Ut ſit exacta fricatura. Vitruv. 7. 1. *Op dat de stryking*, of *pleistering glad, effen*, of *gelyk zy.*

(FRĬCĀTŬS, ūs, m. *Wryving.*

Fricatu crebro dentium vitia emendare. Plin. H. 23. 7. *Het gebrek der tanden met veel wryven verbeteren.*)

FRĬCO, as, fricŭi, frictŭm *en* frĭcātŭm, fricāre. Virg. G. 3. 256. *Wryven, schuuren, glad stryken.*

Fricare corpus oleo. Mart. 4. 50. 5. *Zyn ligchaam zalven, met oly wryven*, of *stryken*.

FRĪCTĬO, ōnis. f. Celſ. 1. 3. *Wryving, stryking, schuring.*

(FRĪCTRĪX, īcis. f. Tertull. R. C. 16. *Een wryfster.*)

FRĪCTŬS, ā, ŭm. *van* Frico. Juv. 6. 578. *Gewreven, gestreken, geschuurt.*

FRĪCTUS, ā, ŭm. *van* Frigo. *Geroost, gefryt, opgesnerkt, op den rooster gebraaden.*

Tam frictum ego illum reddam, quam frictum est cicer. Plaut. B. 4. 5. 7. *Ik zal hem roosten, als men de boonen roost.*

FRIG.

FRĪGĒDO, īnis. f. Varr. *by* Non. 2. 544. *Kou, koude, koelte, vorst.*

FRĪGĔFACTO, as, avi, atum, arĕ. act. Plaut. Pœn. 3. 5. 15. *Verkoelen, koel*, of *koud maaken.*

FRĪGĔO, es, ĕrĕ. Cic. F. 7. 10. Cl. 50. *Koud zyn, kou hebben*; ook *flauw, koel, zonder vuur*, of *yver zyn.*

Frigent effetæ in corpore vires. Virg. Æ. 5. 396. *Myn oude kracht is vergaan, myn krachten zyn uitgeput.*

In re frigidiſſima cales, in ferventiſſima friges. Cic. Her. 4. 15. *In een geringe zaak zyt gy vierig, in ernstige zaaken koel; gy toont u zeer yverig in dingen die gy matig, en heel flauw in die gy heel ernstig behandelen moest.*

Cum omnia judicia frigerent. Cic. V. 2. 25. *Toen 'er ganſch geen recht gehandhaaft wierd.*

Sermonem quærere, ubi friget. Ter. E. 3. 3. 10. *Stoffe van verhandeling zoeken, als de redenwisseling koel word; aan de praat zoeken te raaken als 't gezelschap begint te zwygen.*

(Frigere. *Dood, gestorven*, of *overleden zyn.*

Corpuſque lavant frigentis & unguunt. Virg. Æ. 6. 219. *Zy wasschen en balzemen het lyk van den overledenen.*)

FRĪGĔRĀNS, antis. omn. gen. *Verkoelende, verfrisschende, ververschende, dat verkoelt, verfrischt*, of *ververscht.*

Lympha frigerans. Catul. 61. 30. *Een verkoelend*, of *verfrisschend water.*

FRĪGĔSCO, ſcis, frigeſcĕrĕ. Cato R. R. 96. Cic. F. 8. 6. *Koud*, of *koel worden.*

FRĪGĬDĀRĬŬS, ā, ŭm. *Verkoelend, verfrisschend, ververschend.*

Frigidaria cella. Plin. E. 2. 17: 11. 5. 6. 26. *Een koelkelder*, of *plaats daar men in koel water kan baaden.*

Frigidarium ahenum. Vitruv. 5. 10. *Een koelketel, een groot koper vat vol koel water.* De Ouden hadden in de baden drie vaten, daar in 't een heete, in 't ander lauw, en 't derde koud water was; en deeze vaten moesten dier voegen gestelt zijn, dat het koude water in 't lauwe, en 't lauwe in 't heete liep; en door dit middel had het badwater de vereischte hitte.

(FRĪGĬDĒ. Gell. 13. 23. *Koel, zonder genegentheit, zonder yver.* De compar. Frigidius staat by Quintil. I. O. 6. 3. en de superl. Frigidiſſime by Quintil. I. O. 6. 1.)

FRĪGĬDŬLŬS, ā, ŭm. *Wat koel, wat flauw, met geen grooten yver.*

Singultus frigidulos ciere. Cat. 64. 131. *Koele*, of *flauwe zuchten laaten*, als die van een stervend mensch.

FRĪGĬDŬS, ā, ŭm. Cic. L. L. 2. 3. *Koud, koel*, van den wind, de lucht, een stroom, enz. spreekende. De compar. Frigidior staat by Cato R. R. 6. en de superl. Frigidiſſimus by Cato R. R. 35.

Frigidus. *Koud, koel, traag, onachtzaam, flauw, slap, laf.*

Frigidiſſimi accuſatores. Cic. Fr. 3. 3. *Koele*, of *slappe beschuldigers, die hunne beschuldiging niet hard aandringen.*

Frigidus in dicendo. Cic. Cl. 48. *Een redenaar die koel*, of *flauw in 't spreeken is, daar weinig vuur*, of *yver in is.*

Frigida calumnia. Cic. Cæc. 21. *Een kouwe lastering, een ganſch ongegronde*, of *onwaarschynlyke lastering.*

Frigidæ literæ. Cic. F. 10. 16. *Koele, laffe*, of *flauwe brieven.*

Solatia frigida. Ovid. P. 4. 2. 47. *Zwakke, slechte*, of *flauwe vertroostingen*, of *troostredenen.*

Frigida negotia. Plin. E. 9. 2. 1. *Zaaken van klein belang*, of *weinig aangelegenheit, geringe zaaken, dingen van weinig gewigt.*

Frigidus. Cic. Her. 4. 15. *Koud, slecht, beuzelachtig, gemeen, plomp, bot*, van een spotterny, steek, spitsvinnigheit, antwoord, enz. spreekende, daar niets geestigs, of aardigs in is.

Frigida alleen. *Koud*, of *koel water.* Men moet 'er Aqua onder verstaan.

Frigida jampridem non lavi magis libenter. Plaut. Most. 1. 3. 1. *Ik heb zedert eenigen tijd my niet gaerne willen baaden in koel*, of *koud water.*

(Frigidus. *Schadelyk, doodelyk, verderflyk.*

Frigidus anguis latet in herba. Virg. E. 3. 93. *Een doodelyke slang is in 't gras verborgen.*

Frigidus. *Koud maakende.*

Cum frigida mors anima ſeduxerit artus. Virg. Æ. 4. 385. *Als de koude*, of *magere dood ziel en ligchaam zal van malkanderen gescheiden hebben; als ik overleden en al koud zal zyn.*

FRĪGĬDĬŬSCŬLŬS, ā, ŭm. *Zeer lauw.* Op een verbloemde wijze, *zeer slap.*

Alia congerit frigidiuſcula. Gell. 3. 10. *Hy brengt andere dingen by een,* van

Arva frugifera. Cic. Or. 49. *Vruchtbaare landeryen.*

Frugifer. *Voordeelig*, *nuttelijk*, *nuttig*, *oorbaar*, *dienstig.*

Tota Philosophia frugifera, nec ulla pars inculta. Cic. Off. 3. 2. *De geheele Wysheitsoefening is vruchtbaar*, *en nergens onbebouwt*, dat is, *steekt vol nut*, *en behelst niets dan dat zeer dienstig is.*

‡ FRŪGIFĔRENS, entis. omn. gen. Lucret. 1. 3. *Vruchtbaar.*

FRŪGILĔGUS, a, um. Ovid. M. 7. 624. *Vruchten*, of *koren verzamelende*, van mieren spreekende.

FRŪGIPĔRDUS, a, um. Salix frugiperda. Plin. H. 16. 26. *Een wilgeboom wiens vrucht ontijdig afvalt.*

FRUM.

(FRŪMEN, inis. n. Serv. Æ. 1. 182. *De krop aan de keel.*)

FRŪMENTĀRIUS, a, um. *Van koren*, *dat het koren aangaat*, of *betreft.*

Lex frumentaria. Cic. Cl. 62. *De wet*, of *keur op 't koren.*

Ager frumentarius. Colum. 5. 8. *Een korenland*, of *korenakker.*

Loca maxime frumentaria. Cæs. B. G. 1. 10. 2. *Plaatzen daar zeer veel koren valt*, of *wast.*

Saccus frumentarius. Front. St. 3. 2. 8. *Een korenzak.*

Expedire rem frumentariam. Cæs. B. C. 3. 16. 1. *Zorge voor 't koren draagen*, *maaken dat 'er koren is.*

Angusta uti re frumentaria. Cæs. B. C. 3. 16. 1. *Weinig koren*, of *schaarsheit van koren hebben.*

FRŪMENTĀRIUS, ii. m. Cic. Off. 3. 13. *Korenkoper*, *graanhandelaar*, *koopman in koren*, of *in graanen.*

FRŪMENTĀTIO, onis. f. Cæs. B. G. 6. 39. 1. *Wechhaling*, of *wechvoering van 't koren* voor een leger.

Frumentatio. Suet. A. 42. 4. *De uitdeeling van 't koren*, dat te Rome alle maand geschiedde.

FRŪMENTĀTOR, oris. m. Liv. 2. 34. *Korenbezorger*, *korenhaalder* voor een leger, voor een belegerde stad, enz.

FRŪMENTOR, aris, atus sum. ari. Cic. Att. 8. 12. subj. 3. *'t Koren wechhaalen*, of *wechvoeren*, naar 't leger, naar een belegerde stad, enz.

FRŪMENTUM, i. n. Cic. Rull. 2. 30. *Tarwe*, *weit*, *koren*, *graan.*

Frumenta. Plin. H. 15. 19:17. 27. *De zaadjes*, of *kernijes in de vygen.*

FRUN.

‡ FRŪNĪSCOR, eris, frunitus sum, frunisci aliquam rem, *of* aliqua re. Plaut. R. 4. 3. 73. *en andere by* Gell. 17. 2. *Iets genieten*, *ergens 't genot van hebben*, *iets tot zyn wil*, of *dienst hebben.* Gellius wil niet alleen dat dit woord goed Latijn, maar zelf cierlyker dan Fruor is.

FRUO.

FRŪOR, eris, fruitus *of* fructus sum, frui. abl. *Iets genieten*, *tot zyn wille*, *begeerte*, of *dienst hebben*, *ergens de vrucht van trekken*, of *'t genot van hebben.* (Het præteritum Fruitus staat by Sen. E. 93. en Ulp. Dig. 7. 4. 29. Fructus by Lucret. 3. 953. en Paterc. 2. 94. 4. en het compositum Perfructus by Lucret. 3. 969. en Cic. H. by Prisc. 10.)

E Republica perpetua vita vectigalibus constitutis fruuntur. Vitruv. 9 1. *Zy trekken al hun leven inkomsten*, *hun by den Staat toegestaan.*

Gratia & opibus alicujus frui. Cic. F. 1. 9. *'t Genot van iemants gunste en goed hebben.*

Ingenio suo frui. Ter. H. 2. 4. 21. *Naar zyn zinnelykheit leeven.*

Frui somno. Ovid. M. 2 779. *Slaapen*, *rusten*, *de rust van den slaap genieten.*

Liceat frui quod amo. Ter. Ph. 1. 3. 13. *Laat my genieten dat ik beminne.*

(Frui alleen, en frui aliqua re. *Zich vermaaken*, *ergens vermaak in scheppen*, of *in neemen.*

Velut festis diebus id quoque gaudium accedebat... fruebantur. Tac. H. 3. 83. 4. *Die vreugde quam 'er noch by als zy op een vierdag... zich vermaakten*

Qui fruitur pœna, ferus est. Claud. Conf. Mall. 224. *Die vermaak schept in quellinge*, of *straffe van een ander*, *is wreed.*

Frui victoria. Flor. 2. 6. 21. *Zich in de overwinninge verlustigen*, *zich in de zege verhengen.* Hoe dat Fruor en utor verschillen in beteekenisse, leeren August. C. D. 11. 25. en Vall. E. 5. 5.)

FRUS.

FRŪSTĀTĪM. Adv. Plin. H. 20 9 *Stukswyze*, *met stukken*, of *brokken.*

FRŪSTILLĀTĪM. Adv. Plaut. Curc. 4. 4. 20. *Aan kleine stukjes*, of *brokjes.*

(FRŪSTOR, atus sum, ari. *In stukken geslagen worden.*

Prædæ frustrantur & fluitant. Flor. 2. 2. 32. *De roof*, *het geroofde word verbroken*, of *in stukken geslagen en dryft op 't water.*)

FRŪSTRA. Adv. Cic. D. 2. 60. *Ydelyk*, *te vergeefs*, *onnuttelyk*, *vruchteloos.*

Fortissimus frustra. Virg. Æ. 5. 389 *Te vergeefs de dapperste.*

Aliquem frustra habere. Plaut. Am. Arg. 2. 5. *Iemant bedriegen*, *te leur stellen*, *een looze treek speelen*, *by de neus leiden*, *bespotten.*

Adnitendum est ut illi frustra sint. Sall. B. J. 85. *Men moet zyn uiterste best doen dat hunnen toeleg verydelt worde*, of *dat zy te leur gestelt worden.*

Frustra aliquem ductare. Plaut. M. 4. 3. 10. *Iemant misleiden*, *by de neus*, of *om den tuin leiden*, *iemant opzetten*, *opligten*, of *bedriegen.*

Curatio iis assidue frustra fuit. Cels. 3. 2. *De geneesmiddelen zyn hun altyd vruchteloos geweest.*

Illius consilium neque inceptum ullum frustra erat. Sall. B. J. 7. *Hy wierd nooit in zyne voornemens verydelt*, *nooit van zyne raadslagen versteeken*, *hy bereikte altoos zyn oogmerk.*

(Frustra. *Onverrichter zaake.*

Legati frustra discesserunt. Sall. B. J. 25. *De Gezanten zyn onverrichter zaake vertrokken.*)

FRŪSTRĀTIO, onis. f. Planc. *by* Cic. F. 10. 23. *Bedrog*, *bedrieging*, *misleiding*, *versteeking*, *te leur stelling.*

Frustrationes dare. Plaut. Most. 5. 2. 30. *Bedriegen*, *opligten*, *te leur stellen*, *voor de gek houden.*

Grana ciceris ex spatio distante missa in acum sine frustratione inserebat. Quintil. I. O. 2. 20. *Hy smeet van verre erten in een naald zonder ooit te missen.*

Non supplicium grandius quam frustrationem cupiditatis existimat. Colum. 11. 1. *Hy meent dat 'er geen straffe zwaarder is dan van zyn begeerte versteeken te worden.*

Frustratio. Papin. Dig. 22. 1. 3. §. 3. *Uitstel*, *verwyling*, *draling*, wanneer een schuldenaar op den bestemden tijd niet betaalt, *of* dat de schuldeischer niet koomt om zijn betaling te ontfangen.

(Frustratio. *Een verkeerde uitlegging van een zaake.*

Quia per fraudem & frustrationem alios vexarent litibus. Caj. Dig. 50. 16. 233. *Om dat ze anderen*, *door bedrog en verkeerde uitlegginge van de zaake*, *gedingen aandeden.*

FRŪSTRĀTOR, oris, m. Papin. Dig. 3. 5. 31. §. 2. *Iemant die iets verschuift*, of *uitstelt.*

Frustrator debitor. Tryphon. Dig. 43. 16. 19. *Een schuldenaar die de betalinge van tyd tot tyd uitstelt.*)

FRŪSTRĀTUS, us. m. Aliquem habere frustratui. Plaut. Men. 4 3. 21. *Iemant een poets speelen*, *iemant by de neus leiden*, *voor de gek houden*, *te leur stellen.* enz.

FRŪSTRĀTUS, a, um. Ter. Ad. 4. 4. 12 An. 2. 2. 37. Lentul. ad Cic. F. 12. 14. *Vruchteloos*, *zonder vrucht*, *ydel*,

ydel, te vergeefs, ommt, versteeken.

Nunquam frustrata sagitta. Stat. S. 1.2.62. *Een pyl die nooit mist, die altyd treft, of raakt.*

FRŪSTRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. M. G. 3.3.3. *Iemant bedriegen, of misleiden, iemant te leur stellen, opligten, voor de gek houden, of om den tuin leiden.*

Non frustrabo vos, milites. Cæs. *bij* Diom. 1.395. *Ik zal u niet bedriegen, myn spitsbroeders.*

Frustrari ab aliquo. Aur. Vict. I. R. 42.6. *Van iemant bedrogen worden.* (Schottus getuigt dat in oude boeken Fractus gelezen word.)

FRŪSTROR, āris, ātūs sūm, āri. acc. *Verydelen, te leur stellen, versteeken, ontzetten, doen missen.*

Frustrari expectationem alicujus. Plin. E. 2.10.2. *Iemants verwachting verydelen, iemant van zyn hoop versteeken, of ontzetten.*

Imprudenter facta opera frustrantur impensas. Colum. 1.1. *De werken onvoorzichtelyk ondernomen, veroorzaaken groote geldspilling.*

Frustrari se. Ter. An. 2.2.55. *Zich zelven bedriegen, misstappen, zich misgrypen, een misslag begaan.*

Se cum frustrantur, frustrari alios stolidi existimant. Plaut. B. 3.6.19. *De gekken meenen dat ze anderen bedriegen als zy zelfs bedrogen worden.*

Seipsum frustrari de re aliqua. Cic. A. Q. 4.20. *Zich ergens in vergrypen, ergens een misslag in begaan.*

Inceptus clamor frustratur hiantes. Virg. Æ. 6.493. *De stem begeeft hen als ze beginnen te schreeuwen.*

FRŪSTŪLĔNTUS, ā, ūm. *Vol brokken, of stukken.*

Aqua frustulenta. Plaut. Curc. 2.3.34. *Sop, of nat vol stukken, van brood, of vleesch.*

FRŪSTŪM, ī. n. Cic. D. 1.15. *Een stuk, of brok.*

Frustum panis. Cato *bij* Gell. 1.15. *Een stuk, of brok broods.*

Frusta meri bibunt. Ovid. Tr. 3.10.24. *Zy zwelgen, of slingeren stukken bevrore wyn, of stukken yswyn in.*

Frustum pueri. Plaut. P. 5.2.67. *Een klein kind.*

FRUT.

FRŪTĒTŌSŪS, ā, ūm. Colum. 2.2. Plin. H. 19.2. *Heesteraghtig, struwellig, vol heesters, of struwellen, daar veel heesters groeyen.* Zommige leezen Frutectosus.

FRŪTĒTŪM, ī. n. Colum. 6.22. Plin. H. 21.5. *Een heesterbosch, of kreupelbosch, een plaats met heesters beplant, daar veel heesters wassen.*

FRŪTEX, ĭcĭs. m. Varr. R. R. 2.1.16. Virg. G. 2.21. *Een struik, spruit, lot, of scheut van een boom:* ook *een heester, heestergewas, struwel,* en *een plaats daar de heesters, of struwellen wassen.*

Buxeus frutex. Colum. 8.15. *Palm.*

Frutex. *De steel, stam, of stronk van koren, kruiden, of schelgewassen.*

Frutex lupini. Colum. 2.15. *De steel der wyqboonen, of groote boonen.*

(Frutex. *Een stam van een boom die takken, of loten uitschiet.*

Singulos ramos per tres Vespasiæ partus a frutice dedit. Suet. Fl. 5.2. *De eene tak is voor en de andere na uit den stam geschoten, zoo als Vespasia driemaal gekraamt heeft.*

Frutex. *Een plompaard, een mensch zonder verstand,* om dat zoo een onder de menschen, gelijk een struwel onder de kruiden, niet veel geacht is.

Nec verisimile loquere, nec verum frutex. Plaut. Most. 1.1.12. *Plompaard, gij zegt 't geene niet waarschynlyk is, noch de waarheit zelf.)*

FRŬTĬCĀTIO, ōnĭs. f. Plin. H. 17.1. *Scheut, of schieting van lot, van takken, of loten, uitspruiting, uitbotting.*

FRŬTĬCESCO, ĭscis, ēscĕrĕ. Plin. H. 17.27. *Lot schieten, uitspruiten, uitbotten.*

FRŬTĬCĒTŪM, ī. n. Hor. O. 3.12.15. Zie Frutetum.

FRŬTĬCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Lot schieten, uitspruiten, uitschieten, uitbotten.*

Ager lætus ex uno semine pluribus culmis fruticat. Colum. 2.9. *Een vruchtbaar land brengt van een graan, of korenkern verscheide halmen voort.*

FRŬTĬCŎR, ārĭs, ātūs sūm, ārī. Cic. Att. 15.4. Zie Frutico.

FRŬTĬCŌSUS, ā, ūm. Plin. H. 6.22. *Dat lot schiet, of loten voortbrengt.* (De compar. Fruticosior staat by Plin. H. 13.19. en de superl. Fruticosissimus by Plin. H. 16.36.)

FUAT.

FŬĀT. Ter. Hec. 4.3.4. *Laat het zyn, dat het zy.* De Ouden gebruikten dit woord in plaats van Sit, en leidden 't af van 't oude werkwoord Fuo.

Tres Rutulusve fuat. Virg. Æ. 10.108. *Hy zy Trojaan, of Rutulier.*

FUCA.

FŪCĀTUS, ā, ūm. *Geblanket, met blanketzel besmeert, gevernist.* (De compar. Fucatior staat by Gell. 13.26.)

Candor & rubor fucatus. Cic. Or. 23. *Een wit en rood dat door blanketten is gemaakt.*

Vellera colore fucata. Virg. G. 4.335. *Geverfde vachten, vachten met eenige verwen opgesmukt.*

Fucatus nitor. Cic. Cl. 9. *Een opgesmukte schoonheit, een cierlykheit die niet natuurlyk is,* van de Schriften zommiger Redenaaren spreekende.

Fucatus. *Geveinst, schoonschynend, gemaakt.*

Fucata amicitia. Cic. Att. 1.18. *Een schoonschynende, geveinsde, of gemaakte vriendschap.*

FUCO.

FŪCO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Cic. N. D. 1.39. *Verwen, blanketten, vernissen.* Zommige leezen Figurare.

FŪCŎR, āris, ātūs sum, āri. Virg. G. 2.465. Hor. Ep. 12.10. *Geverft, geblanket, of vernist zyn.*

FŪCŌSUS, ā, ūm. *Geblanket, vernist, vervalscht, opgemaakt.*

Fucosæ merces. Cic. R. P. 14. *Vervalschte, of opgemaakte waaren, waaren die men schoonder doet schynen als ze in der daad zyn.*

Fucosus. Cic. Petit. 9. *Bedrieglyk, schoonschynende, geveinst.*

Ambitiosæ fucosæque amicitiæ fructum domesticum non habent. Cic. Att. 1.18. *Vriendschap met eerzucht en schyn verkregen, brengt geen huisselyk voordeel aan.*

FUCU.

FŪCŬS, ī. m. Virg. G. 4.39. *Een horssel, of hommel,* een vyand van de honigbyen.

FŪCŬS, ī. m. Plin. H. 26.10. *Wier.* Zeker rosachtig zeegewas dat de vrouwen in oude tijden gebruikten om haar aangezicht mee te verwen; van waar *'t Blanketzel,* in 't Latijn Fucus, word genoemt.

Fucus. Cic. de Or. 3.52. *Blanketzel,* zeker smeersel, *of* vernis om 't aangezicht, enz., mee te blanketten.

Vitia corporis fuco occultant. Plaut. Most. 1.3.118. *Zy bedekken de gebreken van haar ligchaam met blanketzel.*

Fucus. *Bedrog, bedriegery, schoone schyn, arglistigheit.*

Fucum facere. Cic. petit. 9. *Bedriegen, opligten, dorken.*

Fucus factus est mulieri. Ter. E. 3.5.41. *Men heeft dat vrouwmensch bedrogen, of opgeligt.*

Sine fuco. Cic. Att. 1.1. *Zonder erg, bedrog, veinzery, of geveinstheit, eenvoudiglyk, oprechtelyk, zonder arg, of list.*

Fucus Poetæ. Cic. de Or. 3.25. *Blanketzel, opsmukking, of konstige opproonking van iets door een Dichter.*

Sine fuco puerili. Cic. de Or. 2.45. *Zonder kinderlyke gemaaktheit, of opschikking.*

Per-

ken dat men mij niet betrouwde?)

FORD.

FŌRDĂ, æ. f. Colum. 6. 24. Ovid. F. 4 631. Serv. Æ. 2. 140. *Een kalfdragende koe, een koe die met kalf is.* Varr. R. R. 2. 5. noemtze Horda.

FŌRDICIDIĂ, ōrūm. n. plur. Varr. L. L. 5. 3. *Een offer waar in men kalfdraagende koeijen opofferde.*

FORE. FORF.

FŌRĒNSIS, is. m. en f. sĕ, is. n. Cic. de Or. 11. *Van 't gerechtshof, van de vierschaar,* of *rechtbank, van de rechtspleging, dat het recht raakt,* of *tot de rechtspleging behoort.*

Forensis homo. Quintil. I. O. 5. 10. *Een man die in 't Gerechtshof verschynt, een Raadsheer, Voorspraak, Pleitbezorger, enz.*

Forenses literæ. Cic. Off. 2. 1. *De Rechtsgeleerdheit,* of *Rechtkunde.*

Marte forensi valere. Ovid. P. 4. 6. 29. *Zijn woord wel konnen doen, voor de rechtbank deftig konnen pleiten.*

FŌRĒNSĬS provincia. *Le Forest,* een Landstreek in Guienne.

(Forensia alleen. Suet. A. 73. 4. C. 17. 5. *of* forensia vestimenta. Colum. 12. 45. *of* forensis vestis. Lampr. A. S. 42. *Een kleed, dat de Ouden aantrokken als zij buitens huis gingen.)*

FŌRĒS, ium. f. plur. Zie Foris.

FŌRFĬCĒS, icum. f. plur. Colum. 12. 43. *Een schaar, schaer, bengelschaer, groote schaer, nyptang.*

(Forfices. Plin. H. 32. 11. *De nypers van een kreeft,* of *krabbe.*

Forfices. Gell. 10. 9. Veg. 3. 18. *Een gestalte van een slagorder in 't leger, wanneer men den vyand met twee vleugels, als met een schaer, zoekt te besluiten.)*

FŌRFĬCŪLÆ, ārum. f. plur. Plin. H. 25. 5. *Een schaartje, een knipschaer.*

FORI.

FŌRĪ, ōrūm m. plur. Cic. S. 6. *De luiken van een schip.*

Fori. Liv. 45. 1. *De stellaadjen,* of *banken daar 't volk op zat in de schouwspelen.*

Fori. Colum. 10. 87. *De paden,* of *paadjes tusschen de bedden in een hof.*

(FŌRĬĂ, æ. Non. 2. 352. *Weke,* of *dunnen afgangh.* Zie ook Salm. Exerc. Plin. p. 821. b. C.)

FŌRĪCĂ, æ. f. Juv. 3. 38. *Een gemeen,* of *heimelyk gemak,* hot uit, *een kakhuis,* onduitsch *een sekreet.*

(FŌRĪCĀRIUS, ii. m. Paull. Dig. 22. 1. 17. §. 5. *Een pachter van de heimelyke gemakken.* Die pacht wierd Chrysargyrum genoemt, als ik uit Evagrius en Cedrenus getoont heb over Suet. Fl. 23. 7. §. 21.)

FŌRĪCŪLĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 59. *Een blind,* of *blik voor een glas, een schuif, klein deurtje,* of *traly vensiertje.*

FŌRINSĔCUS. Adv. Colum. 8. 3. *Van buiten, buitenwaarts, buiten uit.*

(FŌRĬŎLŪS. i. m. Leber *by* Non. 2. 352. *Weeklyvig, dunlyvig, die de loop heeft.*

FŌRĪRĔ. Schol. Juv. 3. 38. *Zijn gevoeg doen.)*

FŌRĬS, is. f. Ter. Ad. 2. 3. 11. Liv. 6. 24. Cic. T. Q. 5. 20. *Een deur,* of *poort.* Men vind al de casus van 't singularis, behalven de dativus, maar 't pluralis is meer in gebruik.

Fastigia foris. Ovid. Ib. 366. *Het bovenste van een deur.*

Forem hanc aperi. Plaut. B. 4. 7. 35. *Open deeze deur, doe deeze deur open.*

(Exclusus fore. Hor. S. 1. 2. 67. *Buiten de deur gesloten.)*

Interest qualis primus aditus, & quasi commendatione quasi fores amicitiæ aperiantur. Cic. F. 13. 10. *Daar is veel aan gelegen,* of *'t koomt 'er op aan hoedanig de eerste inleiding zij, en door hoedanig een voorschrijving de deuren der vriendschap, om zoo te spreeken, geopent worden.*

FŌRĪS. Adv. Cic. Syll. 5. *Van buiten, buiten, uit.*

FORM.

FŌRMĂ, æ. f. Cic. N. D. 1. 10. *De gedaante, gestalte, 't maakzel, de beeltenis, 't beeld, 't afbeeldzel, de form,* of *vorm van iets; lyst.*

Formas in pulvere describere. Liv 25. 31. *Beeltenissen, trekken,* of *streepen in 't stof maaken,* of *trekken.*

Picturas in ligneis formis includere. Vitruv. 2. 8. *Schilderyen in lysten zetten,* of *lysten.*

Formam Jovis facere. Cic. Or. 2. *'t Beeld van Jupiter maaken.*

Forma. Colum. 7. 8. *Kaesnap,* of *kaesvat, de nap daar men kaes in wringt.*

Forma. Hor. S. 2. 3. 106. Ulp. Dig 9. 2. 5. §. 3. 19. 2. 13. §. 4. *Leest, vorm,* 't eerste van een schoen, en 't laatste van een hoed.

Formam aliquam mente accipere. Quintil. I. O. 2. 7. *'t Denkbeeld van iets in zyn verstand maaken, zich ergens een verbeelding van in zyn geest maaken.*

Forma & figura dicendi. Cic. de Or. 2. 23. *De styl en wyze van spreeken.*

Formæ literarum. Quintil. I. O. 1. 1. *De trekken, de beeltenissen, de gedaante der letteren.*

Ædificii forma. Cic. F. 2. 8. Suet. J. 31. 1. *'t Ontwerp, 't bestek, de aftekening van een gebouw.*

(Formam scribere. Plin. E. 9. 39. 5. *Een ontwerp maaken.* Een Bouwmeester pleegt by zich zelf een overslag van het gebouw, dat hy timmeren zal, te maaken, en ook wel een aftekening daar van op papier te stellen.

Assistebant fabri ædium, & ostendebant depictas in membranulis varias species balnearum, ex quibus cum elegisset unam formam speciemque operis. Gell. 19. 10. *De timmerlieden van het huis stonden bij hem, en vertoonden verscheide aftekeningen van het bad op parkementen, waar uit als hy een gekozen had.* Zie onze aantekening over Suet. J. 31, 1. §. 3.)

Rerum publicarum forma. Cic. T. Q. 2. 15. *De gedaante, gestalte, staat, gelegenheit,* of *toestant van staatszaaken.*

Forma. *Schoonheit, fraijigheit, mooijigheit, goelykheit, bevalligheit, aardigheit.*

Nisi vis boni in ipsa inesset forma, hæc formam extinguerent. Ter. Ph. 1. 2. 58. *Indien de schoonheit niet ongemeen,* of *niet uitstekend was geweest, deeze dingen zouden haar heel verdooft hebben.*

Virtute formæ id evenit, ut te deceat, quidquid habeas. Plaut. Most. 1. 3. 17. *Uwe schoonheit brengt te weeg, dat al wat gy aan hebt, u wel staat.*

Formæ terribiles. Cic. D. 1. 11. *Verschrikkelyke schimmen, vervaerlyke spookzels,* of *spooken, grouwelyke verschynsels,* of *nachtgedrochten.*

Forma. *Regel, voorschrift.*

Scelerum formæ. Virg. Æ. 6. 626. *Verscheide soorten,* of *slach van schelmstukken.*

(Forma. *Een stempel waar mede het geld word gemunt.*

Una forma percuti. Sen. E. 34. *Met de zelve stempel geslagen,* of *gemunt worden.*

Nummorum forma hodieque exstat apud Treviros. Treb. Poll. trig. tyr. §. 31. *In de munt van Trier word noch heden bewaart de stempel waar mede die penningen geslaagen zyn.*

Forma. *Geslaagen, gestempelt geld.*

Formas resolvi præcepit. Lampr. A. S. 39. *Hy heeft bevolen dat die geld zou gesmolten worden.* Zie Salmasius over deeze plaatze.

Forma provinciæ. *Overwonne,* of *overheerde landen.*

Insula ad provinciæ formam pertinens.

nens. Ulp. Dig. 48. 22. 7. §. 1. *Een eiland onder een overheerd land behoorende.*

Forma. *Een goot, buis, waterloop.*

Romana civitas formarum inundatione ditissima. Cassiod. E. 3. 53. *Rome ryk van waterloopen.*

Luto inter formas clauso. Pallad. R. R. 1. 34. *De slyk, of 't modder in de waterloopen opgestopt, of opgehouden zynde.)*

FŌRMĀCĔUS paries. Plin. H. 35. 14. *Een kleye wand, een leeme muur.*

FŌRMĀLIS, is. m. *en* f. ălĕ. is. n. *Behoorlyk, naar eisch, regelmatig, op een behoorlyke wyze ingesteld*, van een brief, enz spreekende.

Dictare formalem epistolam. Suet. D. 13. 4. *Een wel ingestelden, of beschaafden brief opgeeven.*

‡ FŌRMĀMĔNTUM, ī. n. Lucret. 2. 818. *Vorming, gestalte, of gedaante die een zaak aanneemt.* Lucretius spreekt daar van de gedaanten waar in de hoofdstoffen veranderen.

‡ FŌRMĀSTĔR. Festus. *Die een braaf man nabootst, of navolgt.* (Zie Turneb. Adv. 12. 4.)

FŌRMĀTIO, ōnis. f. *Tekening, bestek, of ontwerp van een gebouw.*

Horum templorum exprimuntur formationes his rationibus. Vitruv. 3. 1. *Op deeze wyzen worden de bestekken, of ontwerpen van deeze tempelen aangewezen.*

FŌRMĀTŎR, ōris. m. Plin. E. 8. 23. 2. *Vormer, die iets een vorm, gedaante, of gestalte geeft, een onderrichter, onderwyzer, maker, bestierder.*

Formator morum. Colum. Præf. 1. *Een zedenvormer, een bestierder der zeden.*

Formator Universi. Sen. H. 8. *De Maker, of Schepper van 't geheele al; Godt.*

FŌRMĀTŪRĂ, æ. f. Lucret. 4. 560. *Vorming van iets, het geeven van een gedaante, of gestalte aan iets: ook, gestalte, of gedaante van iets, maaksel.*

FŌRMĀTUS, ă, ūm. Cic. N. D. 3. 6. *Gevormt, uitgebeeld, verbeeld, afgeteikent, gemaakt.*

Mulier formata ad habitum Deæ. Val. Max. 1. 2. 2 ext. *Een vrouw naar de gestalte van een Godinne gemaakt.*

(Formatus. *Onderwezen, onderricht.*

Ab eo formatus solus occidentis regionem intuebatur. Just. 18. 3. 10. *Van hem onderwezen zijnde, wendde hy zich alleen naar 't westen.*

Formatus. *Begonnen maar noch niet voltooit; iets dat reeds wel een gedaante heeft, maar noch geen volkomenheit.*

Formatum libellum amico emendandum mittere. Plin. E. 7. 12. 1. *Een boek dat begonnen maar noch niet voltooit is aan een vriend zenden, om het te verbeteren.*

Et modo formatis amicitur fructibus arbos. Ovid. F. 1. 153. *De boomen hangen vol vruchten die 't over gezet zyn.)*

FŌRMĪCĂ, æ. f. Cic. N. D. 3. 9. Hor. S. 1. 1. 33. *Een mier.*

FŌRMĪCĀNS, āntis. m. Plin. H. 7. 51. *Een jenking, of wriemeling, als of men 't lyf vol mieren had.*

FŌRMĪCĀTIO, ōnis. f. Plin. H. 28. 7. *Jenking in de huid*, ontstaande uit een scherpigheit van 't bloed, waar door 't ligchaam vol ronde peukeltjes word. Deeze quaal word, naar 't gevoelen van Plinius, Formicatio genoemt, vermids men zoude zeggen dat de mieren 't gansche ligchaam gesteeken hadden.

FŌRMĬĀNUS, ă, ūm. *Van Formiussen, een Formiusser.*

Ager Formianus. Hor. O. 1. 20. 11. *Het veld om de stad Formiussen gelegen, het rondom leggende land van Formiussen.*

FŌRMĪCĪNŪS, ă, ūm. *Miere, van een mier, of van mieren.*

(Formicinum gradum movere. Plaut. M. 5. 3. 12. *Langzaam voortgaan.* De mieren doen kleine schreeden, en of zy zich veel beweegen, echter leggen zy weinig weg af.

FŌRMĪCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Jenken, van jenkzel wriemelen*, van 't vel spreekende.

(Donec formicet cutis. Plin. H. 30. 13. *Tot dat de huid jenkt.*

Venarum percussu formicante. Plin. H. 7. 51. *De pols zeer slap slaande.)*

FŌRMĪCŌSŬS, ă, ūm. Plin. H. 10. 74. *Vol mieren.*

(FŌRMĪCŬLĂ, æ. f. Arnob. 7. 240. *Een miertje.)*

FŌRMĪDĀBĬLIS, ĭs, m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Ovid. M. 2. 174. *Ontzachelyk, ontzachbaar, vreeslyk, hooggeducht, te duchten, te vreezen, dien men vreezen, of ontzagh toedraagen moet.*

FŌRMĪDĀTUS, ă, ūm. Virg. Æ. 3. 275. Hor. O. 3. 4. 15. *Gevreest, geducht, ontzien.*

FŌRMĪDO, inis. f. Cic. T. Q. 4. 8. *Vrees, schrik, ontzach, schroom, angst.*

† Formido. Virg. G. 3. 372. Ovid. Rem. 203. Sen. de Ir. 2. 12. *Een bullebak, of molik voor de beesten, een touw waar aan veeren van verscheide verwen gebonden waaren, om de beesten, die men wilde vangen, te verschrikken, en in 't net te krygen.*

(Formido. Gell. 8. 10. *Een bedrieglyke vraag, een strikvraag.*

Formido. *Godtsdienst.*

In sylvam prisca formidine sacram coeunt. Tac. G. 39. 2. *Zy koomen byeen in een bosch dat heilig is, om dat zy 'er van ouds godsdienst gepleegt hebben.)*

FŌRMĪDO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. *Vreezen, duchten, ontzien, ontzagh hebben, schroomen, angstig zyn.*

Iracundiam alicujus formidare. Cic. Att. 8. 16. *Iemants toorn vreezen*, of *voor iemants gramschap vreezen.*

Formidat auro, abstrudit foris. Plaut. Au. Arg. 2. 6. *Hy vreest dat hem zyn goud zal ontstolen worden, hy verbergt het daar buiten.*

FŌRMĪDŎLŌSĒ. Adv. Cic. Sext. 19. *Met vrees, met schroom, met angst, bevreesdelyk, beschroomdelyk.*

FŌRMĪDŎLŌSŬS, ă, ūm. Colum. 6. 2. Ter. E. 4. 6. 18. *Vreesachtig, schroomachtig, bevreest, beducht, beschroomt, angstig, angstvallig.* De compar. Formidolosior staat by Tac. An. 1. 62. 3. en de superl. Formidolosissimus by Cic. Pis. 24.

Formidolosus. *Gevreest, ontzien, geducht, of ontzachelyk, vreeslyk, verschrikkelyk.*

Formidolosus locus. Cic. Clu. 3. *Een verschrikkelyke plaats.*

Formidolosa tempora. Cic. V. 5. 1. *Zwaare, benaauwde, bedroefde, of gevaarlyke tyden.*

FŌRMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cic. de Or. 2. 9. *Maaken, vormen, een form, gestalte, of gedaante geeven, gewennen.*

Formare classem. Virg. Æ. 9. 80. *Een vloot bouwen, toerusten, of uitrusten. Scheepen maaken, of bouwen.*

Formare vitulos ad usum agrestem. Virg. G. 3. 163. *Jonge ossen tot den landbouw gewennen.*

Lapsos formare capillos. Prop. 1. 3. 23. *Sluik, of hangent haair opkrullen.*

Formare edicta, epistolam, orationem alieno ingenio. Suet. D. 20. 2. *Een plakkaat, brief, rede naar een anders verstand schikken, instellen, of voegen.*

Formare consuetudinem exercitationis assiduitate. Cic. A. Q. 1. 5. *Door een gedurige oeffening een gewoonte, of hebbelykheit krygen, ergens door een gedurige oeffening aan wennen, of aan gewent worden.*

Formare aliquem præceptis. Hor. E. 2. 1. 138.

2. 1. 138. of Dictis. Hor. S. 1. 4. 131. *Iemant door geboden*, of *onderwyzingen onderrichten*, of *beschaaven.*

Formare se in alicujus mores. Liv. 3. 36. *Iemants zeden*, of *wyze van doen navolgen.*

(Formare. *Een ontwerp*, *een aftekening maaken.*

Romulus æternæ nondum formaverat urbis mœnia. Tib. 2. 5. 23. *Romulus had noch geen ontwerp gemaakt*, of *had noch niet afgetekent de muuren van de stad*, *die zeer lang in wezen zoude zyn.*

Conscripta formatur imagine tela. Stat. S. 3. 1. 117. *De tempel word op een stuk doek afgetekent.*

Formare n. pecuniam. Lampr. A. S. 39. *Geld slaan*, *geld munten.*

Formare urbem. *Een stad in stant*, of *in wezen brengen*, *Overheden daar over stellen*, *de inwoonders wetten voorschryven*, *enz.*

Lacedæmonii Athenas formandas Lysandro tradiderant. Just. 5. 8. 6. *De Lacedemoniers hadden aan Lysander de stad Athenen overgegeven om 'er Overheden aan te stellen.*)

FŌRMŌSĂ Insula. *'t Schoon Eiland*, in de Chineesche zee, dat de Spanjaards *Formosa* en de Fransche *Belle-Isle* noemen.

FŌRMŌSĬTĀS, ātĭs. f. Cic. Off. 1. 35. *Schoonheit*, *mooiheit*, *fraaijigheit*, *goelykheit*, *bevalligheit.*

(FŌRMŌSŬLŬS, ă, ŭm. Varr. Fr. 107. *Die eenigzins schoon is.*)

FŌRMŌSŬS, ă, ŭm. Cic. I. R. 2. 1. *Schoon*, *fraai*, *mooi*, *goelyk*, *bevallig.* De compar. Formosior staat by Cic. N. D. 1. 10. en de superl. Formosissimus by Cic. I. R. 2. 1.

FŌRMŬLĂ, æ. f. Cic. Cl. 79. *Een wyze*, *styl*, *ontwerp*, of *voorschrift der rechtsplegingen.* Men noemt dus zekere regels waar naar men zich in den rechtshandel gedraagt.

Visne hanc formulam cognitionis? Liv. 40. 12. *Wilt gy dit ontwerp in 't onderzoeken van de zaak gebruiken?*

Formulam intendere. Suet. V. 7. 4. *Een recht*, of *geding aanleggen*, *een zaak in 't recht leggen.*

Formula excidere. Suet. Cl. 14. 6. Sen. Cl. 2. 3. (Cadere. Quintil. I. O. 3. 6. Sen. E. 48.) *Zyn recht*, of *geding verliezen.*

Formula dicendi. Cic. Opt. or. 5. *Een wyze van verhandeling*, *een styl*, of *wyze van schryven*, of *spreeken.*

Hæc populos, hæc magnos formula Reges tenet. Hor. S. 2. 3. 35. *Dit recht verbind volkeren en groote Koningen.*

In sociorum formulam referre Lampsacenos. Liv. 43. 6. *Die van Lampsakus onder 't getal der bondgenooten aanneemen.*

FORMULĀRIUS, ĭi. m. Quintil. I. O. 12. 3. Formularum cantor. Cic. de Or. 1. 55. *Rechtsvorderaar*, *rechtsoeffenaar*, *een die de rechten*, of *rechtspleging wel verstaat.*

FORN.

FŎRNĀCĀLĬĂ, ōrum. n. plur. Ovid. F. 2. 527. *Een Ovenoffer*, een offerhande die de Heidenen offerden als ze hun koren in ovens droogden, om naderhand te maalen.

FORNACĀRIUS, ĭi. m. Ulp. Dig. 9. 2. 27. §. 4. *Een slaaf die op den oven paste daar 't koren in wierd gedroogt.*

(FŎRNĀCĀTŎR, ōrĭs, m. Paull. Dig. 33. 7. 14. Zie Fornacarius.

FŎRNĀCĔŬS, ă, um. Parietes fornacei. Plin. H. 35. 14. *Boogswyze gemaakte muuren.*)

FŎRNĀCŬLĂ, æ. f. Vitruv. 7. 10. Juv. 10. 82. *Een oven*, *een bakoven.*

FŎRNAX, ăcĭs. f. Cic. N. D. 1. 37. *Een vuuroven*, *stookoven.*

FŎRNĬCĀTĬO, ōnĭs. f. Vitruv. 6. 11. *Een gewelf*, *gewelfzel*, of *verwulfzel.*

Lapidum fornicatio. Sen. E. 95. *Een steene gewelf.*

(Fornicatio. Tertull. de Pud. 1. *Hoerery.* Dit en 't volgende woord word in deeze betekenisse niet gevonden als by de kerkelijke schrijvers.

FŎRNĬCĀTŎR, ōrĭs. m. Tertull. de Pud. 15. *Een hoereerder.*)

FŎRNĬCĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 12. 5. *Gewelft*, *overwelft*, *overwulft*, *boogswyze gemaakt.*

Fornicatus paries. Cic. T. 4. *Een muur gewelfswyze*, of *ingebogen gemaakt.*

FŎRNĬCŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Plin. H. 16. 42. *Krom*, of *gebogen wassen*, van sommige boomen spreekende, als van den palmboom, enz.

FŎRNĬX, ĭcĭs. f. Cic. T. 4. Proœm. V. 7. *Een gewelf*, *gewelfzel.*

Fornix. Hor. S. 1. 2. 30. Petron. 8. Juv. 11. 171. *Een hoerhuis*, *molhuis*, *hoerekit*, *oneerlyk huis.*

(Fornix Bithynicus word Julius Cæsar genoemt van Curio by Suet. 49. 3. om dat hy een schandjongen was van Nikomedes Koningk van Bithynien.)

FORO.

FŎRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. Most. 1. 1. 53. Colum. 8. 3. *Doorbooren*, *een gat in maaken*, of *in steeken.*

FOROJULIĒNSIS provincia. *'t Frioel*, een Landschap van Italien, onder 't gebied van de Republijk van Venetien.

FOROJULIŬM, ĭi. n. *Frejus*, een zeestad van Provence.

FORS.

FŎRS, ŏrtĭs. f. Cic. Pis. 2. *Lot*, *geluk*, *geval*, *misslag.* Dit nomen heeft alle de casus van 't singularis. Zie beneden Forte.

Fors fortuna! Ter. Hec. 3. 3. 26. *O gelukkig lot! ô groot geluk! ô voordeelige misslag!*

Forte fortuna. Ter. E. 1. 2. 54. *Door een groot geluk*, *heel gelukkiglyk*, *juist by geluk.*

(Forsan. *Misschien*, *mogelijk.*

Aliquis forsan me putet non putare hoc verum. Ter. An. 5. 5. 1. *Misschien zal iemant meenen dat ik dat niet voor waar houde.*

Forsitan. *Misschien*, *mogelyk.*

Forsitan quæratis qui iste terror sit. Cic. S. R. 2. *Gy mengt misschien vraagen*, *wat dat voor een schrik is.*

Fortasse. *Misschien*, *mogelyk.*

Eos ego fortasse nunc imitor. Cic. F. 2. 16. *Misschien volge ik die nu na.*

Tu fortasse, quid me fiat, parvi pendis. Ter H. 4. 3. 37. *Misschien maakt gy 'er weinig werks van*, *wat aan my geschied.*

Fortasse. *Nu en dan*, *by wylen.*

Fortasse Imperator in senatu ad reverentiam ejus componebatur. Plin. P. 76. 5. *In de vergaderinge wierd de Keizer nu en dan bewogen om eenige eerbiedigheit te bewyzen.*

Fortassean. *Misschien*, *mogelyk.*

Legatos Mileto venisse Athenas fortassean auxilii petendi gratia. Gell. 11. 9. *Dat de gezanten van Mileten te Athenen gekoomen waren misschien om hulp te verzoeken.*

Fortassis. *Misschien*, *mogelyk.*

Sed ego fortassis vaticinor. Cic. F. 2. 16. *Maar ik voorzeg*, of *voorspel misschien.*)

FORT.

FŎRTĔ. Adv. Cic. de Or. 2. 54. *Gevallig*, *by geval*, *by toeval*: *misschien*, *mogelyk*, *'t kan zyn.* (Dat het een adverbium zoude zijn is niet zeker. Men zou konnen zeggen dat het een ablativus was van fors. De genit. fortis gebruikt Colum. 10. De accusat. fortem Ovid. F. 6. 775. De ablat. forte ook met een bygevoegt pronomen, forte quadam. Liv. 1. 4.)

‡ FŎRTĒSCO, scis, escĕrĕ. Gell. 19. 7. *Sterk worden*, *kracht krygen.*

FŎRTĬCŬLŬS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 2. 19. *Die eenigzins sterk*, *moedig*, of *standvastig is.*

FŎRTĬS, ĭs. m. en f. tĕ, ĭs. n. Cic. de Or. 3. 59. *Sterk*, *krachtig*, *van groote kracht*, of *sterkte.* De compar. Fortior staat beneden by Ovidius, en de superl. Fortissimus beneden by Cicero.

Coloni fortes. Hor. S. 2. 2. 115. *Sterke boeren*, of *landbouwers.*

For-

Fortis. *Kloek, moedig, dapper, manhaftig, kloekmoedig, onvertzaagt, stout, stoutmoedig, standvastig, hardvochtig.*

Fortior industria. Plin. H. 11. 37. *Een froediger yver.*

Ingenium fortius malis. Ovid. Her. 19. 6. *Een standvastig gemoed tegens de ongevallen.*

Fortis & virilis oratio. Cic. de Or. 1. 54. *Een krachtige en mannelyke rede, een rede daar pit en kracht in steekt.*

Fortibus oculis spirans Martem. Cic. Att. 15. 11. *Een man die 't oorlogsvuur ten oogen uitstraalt, die met zyn oogen een soldaaten hert toont te hebben.*

Fortissima cupiditas. Cic. A. 12. 3. *Een krachtige, sterke, of geweldige begeerte, of hertstocht.*

Fortior aura. Ovid. Am. 2. 11. 38. *Een al te harde, of te sterke wind.*

Fortis. *Vermogend, ryk, wel gegoed, aanzienelyk.*

Fortis familia. Plaut. Trin. 5. 2. 9. *Een ryk, of aanzienelyk huis, of geslacht.*

(Fortis. *Sterk, vast*, van steden spreekende.

Referat patriam fortes Mycenas. Virg. G. 3. 121. *Hy toont dat hy in de sterke, of vaste stad Mycenen geteelt is.*

Fortis. *Eerlyk, vroom.*

Cavit, ne unquam infamiæ ea res sibi esset, ut virum fortem decet. Ter. An. 2. 6. 13. *Hy heeft zich gewacht, dat die zaak hem niet tot schande strekte, als een eerlyk en vroom man betaamt.*

Fortis. *Schoon, goelyk.*

Ecquid fortis visa est? Plaut. M. G. 4. 3. 13. *Scheen zy u niet schoon?* Zoo verstaat het Non. 4. 195. en nessens hem Scalig. C. L. L. 1. 22. die ook deeze reden geeft, dat de Romeinen, die niets meerder achtten dan de dapperheit, dien alleen oordeelden schoon en goed te zijn die dapper was, naar 't voorbeeld van de Grieken, die haar καλὸς ook alzoo gebruiken.

Fortis. *Snel, ras, gezwint.*

Si forti fidis equo. Virg. Æ. 11. 705. *Indien gy u verlaat op een snel loopend paerd.*)

FŎRTĬTĔR. Adv. Cic. A. 4. 2. *Moedig, dapper, manhaftig, kloekmoedig, mannelyk, heldhaftig.* (De compar. Fortius staat by Cæs. B. G. 2. 26. 2. en de superl. Fortissime by Cæs. B. G. 4. 37. 3.)

FŎRTĬTŪDŌ, inis. f. Cic. T. Q. 5. 14. I. R. 2. 54. *Kracht, sterkte, kloekmoedigheit, dapperheit, onvertzaagtheit, standvastigheit, manhaftigheit, heldhaftigheit.*

FŎRTŬĬTŌ. Adv. *Gevallig, by geval, by toeval, onverwacht.*

Dicere aliquid fortuito concluse apteque. Cic. Or. 53. *By geval, of zonder voorbereiding, ergens heel wel van spreeken.*

FŎRTŬĬTŪ. Adv. Cic. Off. 1. 49. Cæs. B. G. 7. 20. *Gevallig, by geval, by toeval.*

FŎRTŬĬTUS, ă, ŭm. *Gevallig, toevallig, onverwacht, dat by geval gebeurt, of niet voorzien is.*

Mors fortuita. Tac. An. 2. 4. 2. *Een onverwachte dood.*

Fortuita & subita oratio. Cic. de Or. 1. 33. *Een rede op staande voet en voor de vuist gedaan.*

(Fortuita. *Ongelukken, ongemakken, ongevallen, rampen.*

Quædam fortuita sub eo acciderunt. Suet. Tit. 8. 9. *Eenige ongelukken zyn onder hem, of onder zyn regeeringe voorgevallen.*

Firmus adversus fortuita. Tac. H. 4. 5. 3. *Standvastig om rampen, of ongevallen uit te staan.*)

FŎRTŪNĂ, æ. f. Cic. D. 2. 6. *'t Geluk, 't lot, 't geval, de kans, of wisselbeurt.*

Propria fortunæ varietas. Cic. D. 2. 53. *De ongestadigheit is eigen aan 't geluk, of is 't eigen van 't geluk.*

Belli fortuna. Cic. Font. 15. Br. 10. *De kans van den oorlog, 't wisselvallig oorlogslot, de hagchelykheit des oorlogs.*

Adversa fortuna. Cic. Ar. 25. N. D. 3. 37. *Tegenspoed, rampspoed, ongeval, ongeluk, ramp.*

Æquabilis perpetuaque fortuna. Cic. ad Quir. 1. *Een eenparig en standvastig lot, of geluk.*

Communis propinquis plerumque fortuna. Cic. Off. 1. 17. *De buuren hebben dikwils het zelve lot.*

Ipse fortunam benigno alloquio, comitate invitandi, beneficiisque quos poterat, sibi conciliando adjuvabat. Liv. 1. 34. *Hy bragt veel tot zyn geluk toe door zyne zoete redenen, vriendelyke nodiging aan zyn tafel, en dienst te doen aan allen waar aan hy konde.*

Fortunam sibi ipse fecit. Liv. 39. 40. *Hy heeft zyn eigen geluk, of welstant bevordert, hy heeft zyn geluk zich zelven te danken.*

Fortuna. *Vermogen, goederen, rykdommen, schatten.*

Spes amplificandæ fortunæ. Cic. Am. 16. *De hoop om zyn goed te vermeerderen, of om ryk te worden.*

Fortunæ. Ter. An. 1. 1. 70. *Goederen, rykdommen, bezittingen, schatten.*

Plenus fortunarum. Liv. 3. 68. *Een ryk, of wel gegoed man.*

Fortunis omnibus aliquem evertere. Cic. Div. 6. *Iemant in de grond helpen, of in de grond bederven.*

Fortuna. *Staat, gelegenheit, waerdigheit, stand, rang, aanzien.*

Omnis fortunæ mulieres. Cic. Pis. 22. *Vrouwen van allerlei staat, stant, rang, of aanzien.*

(Fortuna sepulcri. Prop. 3. 1. 59. voor sepulcrum fortunatum. *Een kostelyke, een aanzienlyke begraafplaats.*

Fortuna regum. Hor. E. 2. 1. 191. voor reges miseri. Mox trahitur manibus regum fortuna retortis. *Korts daarna worden de koningen, die te vooren gelukkig waren, met de handen op den rugge gebonden in zegepraal omgesleept.*)

FŎRTŪNĀTĒ. Adv. Cic. Fin. 3. 7. *Gelukkig, voorspoedig, met geluk.* (De compar. Fortunatius staat by Colum. Præf. 1.

‡ FŎRTŪNĀTĬM. Adv. Enn. by Non. 2. 334. *Gelukkig, voorspoedig, met geluk.*

FŎRTŪNĀTŬS, ă, ŭm. *Gelukkig, voorspoedig, ryk, vermogend, aanzienlyk.* (De compar. Fortunatior staat by Cic. D. 2. 41. en de superl. Fortunatissimus by Liv. 28. 39.)

Gratia fortunati & potentis. Cic. Off. 2. 20. *De gunst van een aanzienlyk en vermogend man.*

Fortunatus cæteris sum rebus. Ter. Hec. 4. 2. 25. *Ik ben in andere dingen gelukkig.*

Ingenium fortunatius. Hor. A. P. 95. *Een zeer gelukkig, of zeer schrander verstand.*

Fortunatæ Insulæ. Plin. H. 4. 22. *De gelukkige Eilanden*, thans *de Kanarische Eilanden* genoemt. Daar leggen 'er zeven in de Atlantische zee.

FŎRTŪNŌ, ās, āvi ātūm, ārĕ. *Gelukkig maaken, zegenen, wel doen.*

Tibi patrimonium Dii fortunent. Cic. F. 2. 2. *Dat de Goden uw Vaders erfgoed zegenen, uw goed doen aanwassen, of vermeerderen.*

Eum honorem Deos tibi fortunare volo. Cic. F. 15. 7. *Ik wensch dat de Goden u in dat ampt, of in de bedieninge van dat ampt zegenen, alle zegen, of alle voorspoed geeven, of verleenen.*

FORU.

FŎRŬLI, ōrūm. m. plur. Suet. A. 31. 1. Juv. 3. 219. *Een laadje, een klein kasje, kistje, koffertje, boekekasje.*

FŎRŬM, i. n. Cic. Clu. 14. Sall. B. J. 47. *Markt, of merkt, de plaats daar de waaren worden te koop gelegt, of te koop gestelt*, by verkorting zegt men ook wel *mart.*

Forum boarium. Liv. 29. 37. Varr. L. L. 4. 32.

L. L. 4. 32. *De offemerkt.* (Olitorium. Varr. L. L. 4. 32. Liv. 21. 62. *De groenmerkt.* Piscarium. Varr. L. L. 4. 32. Plaut. Curc. 4. 1. 13. *De vismerkt.*)

Forum. Colum. 12. 18. *Wijnkuip, wijnparsbak.* Varro voegt'er Vinarium by R. R. 1. 52.

Forum. Cic. L. L. 2. 24. *De ingangk, of mond van een graf, of begraafplaatze.*

Forum. *'t Gerechtshof, 't hof daar 't recht word bedient, de vierschaar, of pleitzaal.*

Forum agere. Cic. Att. 5. 16. *Zitdagen, rechtdagen, of rechtsvergaderingen houden.*

Cedam tibi foro & curia. Cic. Oct. *Ik zal u de vierschaar en 't gerechtshof inruimen, of 'er u meester van maaken.*

Vertitur res in meo foro. Plaut. Most. 5. 1. 10. *Die zaak dient voor myne vierschaar, hangt aan myne uitspraak, ik ben rechter van die zaak.*

Cedere foro. Sen. B. 4. 39. Juv. 11. 50. *Bankbreeken, achteruitvaaren, bankeroet speelen,* om dat wanneer men achteruitvaart, men niet meer in 't openbaar verschijnt. (Dit wierd voornaamentlijk van de wisselaaren, of bankhouderen gezegt, die hunne banken en tafels op de markten hadden. Van deeze gebruikt het Ulp. Dig. 16. 3. 7. §. 2.)

Uti foro. Ter. Ph. 1. 2. 29. *Zich naar den tyd voegen, of schikken,* boerttende *de huik naar de wind hangen.*

(Foro dare operam. *Aan de bank dienen.*

Foro dare operam honestam magis quam assiduam. Suet. Tit. 4. 2. *Niet veele, maar fraaije zaaken bepleiten, of bedienen.*

Triduum foro operam assiduam dare. Plaut. Af. 2. 4. 22. *Drie dagen achter een zich op de markt ophouden.*

Ut primum attigi forum. Cic. F. 5. 8. In foro esse cœpi. Nep. 24. 1. 1. *Zoo dra als ik mij op 't pleiten heb gelegt.*)

FŎRŬM Cornelii. *Imola,* een Stad van Italien.

Foro-Cornelienses. Plin. H. 3. 16. *De Imolenzers, de inwoonders van Imola.*

FŎRŬM-NŎVŬM, i. n. *Fornona,* een Stad van Lombardyen in 't Hartogdom van Parma, vermaart door de zege die 'er Karel de VIII. op de Italiïnen behaalde.

(Forus alleen, en forus aleatorius. *Een tiktakbord, of verkeerbord.*

Foro funeris levabat mala. Sen. Pol. 36. *Met het tiktakbord, of met in het tiktakbord te speelen, verzette hy de ramp die hem door 't afsterven van zyn zuster was overgekoomen.*

Forum aleatorium calfecimus. Suet. A. 71. 6. *Wy hebben 't verkeerbord met gedurig te speelen warm gemaakt, wy hebben lang in 't verkeerbord gespeelt.*

Forus. Ibid. 15. 6. *Een wijnpersbak.*

Totum forum longum facito pedes quinque. Cato R. R. 18. *Maak den heelen wijnpersbak vijf voeten lang.*

Forus. *'t Dek, of 't gangboort van een schip.*

Implessem foros flammis. Virg. Æ. 4. 605. *Ik zou 't dek van 't schip vol vuur gesmeten, of in brand gesteeken hebben.*

Fori. Liv. 1. 35. en 56. *De plaatzen op 't tooneel, daar de Raad en Ridderschap zaten.*)

FOSS.

FŎSSĂ, æ. f. Cic. F. 15. 4. Colum. arb. 18. *Een gracht, of sloot.*

Vallo & fossa munire castra. Cæs. B. G. 2. 5. 6. *Een leger met een wal en gracht versterken.*

Circumdare fossam alicui rei. Cic. T. Q. 5. 20. *Een gracht ergens om trekken, of om leggen.*

Fossa Rheni. Cic. Pis. 33. *De gracht van den Ryn, of van den Rynstroom.*

(FOSSĀTŬM. i. n. *Een gracht, een groeve, of grift.*

Circumveniente fossato. Pallad. R. R. 10. 13. *Een gracht daar om heene loopende.*

Fossatum purgare & extendere. Plin. H. 17. 21. *De gracht ruimen en breeder maaken.* De geleerde Harduinus leest hier ter plaatze Fossum.

Fossatum. *Het leger,* om dat het omgraaven, en met grachten versterkt word.

Qui a fossato recedit, capite puniendus est. Modestin. Dig. 49. 16. 3. §. 4. *Die buiten 't leger gaat, zal met de dood gestraft worden.*)

FŎSSĬLIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Plin. H. 36. 26. en 22. *Uitgegraaven, uitgedolven, opgegraaven stof, al 't geen men uit de aarde graaft.*

FOSSĬO, ōnis. f. Cic. S. 15. *Graving, delving.*

FŎSSĬTIUS, ă, ūm. *Uitgegraaven, uitgedolven, gegraaven.*

Arena fossitia. Vitruv. 2. 4. Plin. H. 36. 23. *Uitgegraaven zand.*

FŎSSŎR, ōris. m. Virg. G. 2. 264. Colum. 3. 13. *Graaver, spitter, delver.*

FŎSSŬLĂ, æ. f. Cat. R. R. 162. Colum. 11. 3. *Een grachtje, grift, of sloot.*

FŎSSŪRĂ, æ. f. *De wijze van graaven.*

Hanc fossuram maxime probavimus. Colum. 4. 14. *Wy hebben die wyze van graaven goed gekeurt.*

Fodere tertiam fossuram. Colum. arb. 12. *Den wijngaard ten derden maal omgraaven.*

FOTU.

FŌTŬS, ă, ūm. Cic. N. D. 2. 49. *Gebroeit, vuil gebroeit, uitgebroeit,* van eyeren, kiekenen, ens spreekende.

FŌTUS, ūs. m. Plin. H. 23. 1. *Stoving.* Zie Fomentum.

FOVE.

FŎVĔĂ, æ. f. Plaut. Pœn. 1. 1. 59. Plin. H. 10. 38. *Een gracht, groeve, kuil, hol.*

FŎVĔO, ēs. fōvī, fōtūm, fŏvērĕ. acc. *Koesteren, stooven, warm houden.*

Fovere cibos foculis. Plaut. Capt. 4. 2. 67. *Spyze, of kost op komfooren warm houden.*

Gremio fovere aliquem. Virg. Æ. 1. 696. *Iemant in zynen schoot koesteren.*

Fovere. *Voeden, aanqueeken, opvoeden, onderhouden, beschermen.*

Cæsaris summum in nos amorem fovebis. Cic. Fr. 3. 1. *Gy zult de overgroote genegentheit van Cæsar tot ons aanqueeken.*

Bella fovere. Virg. Æ. 10. 93. *Den oorlog aanvoeden, doen duuren, sleepende, draagende, of draalende houden.*

Fovere castra. Virg. Æ. 9. 57. *In 't leger blyven, zich in zyn legerplaats gesloten houden.*

Fovere senectutem. Plaut. St. 4. 1. 62. *Zich in zyn ouden dag goed doen.*

Fovere rem Romanam. Liv. 26. 38. *Voor de zaaken van Rome zorg draagen.*

Fovere spem inanem. Virg. Æ. 4. 218. *Zich met een ydele hoop voeden.*

Præcepta mente fovebat gaudia. Ovid. Liv. 26. *Zij voedde, of kittelde zich met een ingebeelde blydschap.*

Fovere aliquem. Cic. Att. 15. 13. *Iemant begunstigen, gunstig zijn, beschermen; verdedigen, de hand boven 't hoofd houden.*

Fovere os aqua. Cels. 4. 4. *Den mond met water spoelen, wasschen, of reinigen, verfrisschen, of ververschen.*

Fovere vulnus. Virg. Æ. 12. 420. Cels. 7. 19. *Een wonde stooven, met eenig warm vocht zuiveren, of wasschen.*

Aqua calida brachium fovere. Cels. 8. 10. *Den arm met warm water stooven.*

Fovere & osculari aliquem. Cic. F. 1. 9. *Iemant ombelzen, en kussen.*

FRAC.

† FRĂCĔO, ēs, ērĕ. Festus. *Verrotten, beschimmelen, garstig worden.* Men vind het woord Fraceo in den eigentlijken zin niet.

FRĂCĔS, ăcium. f. plur. Vitruv. 7. 1. Colum. Arb. 14. Plin. H. 15. 6. Gell. 11. 7. *De droessem van oly, de uitgeperste schellen van olyven.*

FRĂCESCO, ĭcis, frăcŭi, frăcē scĕrĕ. Colum. 1. 6. Cato R. R. 129. *Bederven, schimmelen, verschimmelen, verrotten, beurs worden, vermuffen, muf en schimmelig worden, garstig, of sterk worden.*

Olea calore fracescit. Varr. R. R. 1. 55. *De hitte bederft de olyven.*

FRĂCĬDUS, ă, ūm. Cato R. R. 65. *Bedorven, half verrot, beurs, rot, verschimmelt, vervuilt, ondeugend, garstig.*

FRĂCTŪRĂ, æ. f. Cels. 8. 9. Plin. H. 22. 8. *Breeking, breuk, scheur, beenbreuk.*

Fractura calculi. Cels. 7. 26. *'t Breeken, of 't schuuren der steen.*

FRĂCTŬS, ă, ūm. Hor. A. P. 20. *Gebroken, aan stukken, gescheurt, verbryzelt, in stukken geslagen, of gestooten.* (De compar. Fractior staat by Cic. Am. 16.)

Fractus. *Moedeloos, neêrslagtig, verslagen, mismoedig, magteloos, verzwakt, moede, vermoeit, afgemat.*

Fractus bello. Virg. Æ. 2. 13. *Verzwakt, magteloos, of afgemat door den oorlog.* Multo labore. Hor. S. 1. 5. 5. *Door veel arbeid afgemat, afgesloofi, of verzwakt.* Calamitate. Cic. S. 5. *Neêrslagtig door tegenspoed, door rampen neêrgeworpen, of mistroostig.*

Etsi res sunt fractæ, amici sunt tamen. Plaut. P. 4. 4. 103. *Schoon onze zaaken geweldig slecht staan, hebben wy echter noch vrienden.*

Fœdera fracta. Sil. 17. 338. *Gebrokene, of geschonde verbonden.*

FRÆ. FRAG.

FRÆNĀTŬS. Zie Frenatus.

FRÆNO. Zie Freno.

FRÆNŪM. zie Frenum.

FRĂGĂ, ōrūm. n. plur. Virg. E. 3. 92. *Aardbeziën, aardbessen*, van sommigen ook *aardbeyen* genoemt.

FRĂGESCO, scis, ēscĕrĕ. Accius by Non. 2. 329. *Quynen, treuren, treurig, verslagen, of neêrslagtig zyn.*

FRĂGĬLĬS, ĭs. m. en f. ĭlĕ, ĭs. n. Plin. H. 13. 25: 16. 41. *Bros, teêr, breekbaar, dat ligtelyk breekt, of gebroken word.* De compar. Fragilior staat by Vitruv. 2. 5.

Fragilis. Cic. Fin. 2. 27. *Bros, zwak, vergangkelyk, dat niet lang duurt, of niet duuren kan.*

(Fragilis. *Dat een geluid en gekraak van zich geeft, als het gebroken, of verbrand word.*

Fragiles incendere lauros. Virg. E. 8. 82. *Laurierstakken aansteeken, die onder het branden kraaken.* Dat de laurier van deeze natuur is, leeren ons Te. 2. 5. 81. Ovid. F. 4. 742. Eusch. P. E. 3. 11.

Fragilis. Hor. 1. 8. 39. *Een schandjongen*, om dat het woord Frangere van zulke booswichten gebruikt word.)

FRĂGĬLĬTĀS, ătĭs. f. Plin. H. 34. 14. *Brosheit, vergangkelykheit.*

Fragilitas. Cic. Marc. 7. *Zwakheit, slapheit.*

FRĂGMĔN, ĭnĭs. n. Virg. Æ. 12. 741. Colum. 9. 15. *Een scherf, splinter, brok, hoek, stuk, of spaan van iets dat gebroken is.*

Fragmen lapidis. Tac. H. 5. 6. 3. *Een steenscherf, een scherf, of stuk van een steen.*

FRĂGMENTŬM, ī. n. Cic. N. D. 2. 32. Zie Fragmen.

Fragmentum panis. Plin. H. 9. 8. *Een stuk, of brok brood.*

FRĂGŌR, ōrĭs. m. Virg. G. 1. 358. *Een groot geraas, geklots, geruisch, gekraak, geknars.* (Servius zegt dat het is eigentlijk dat geluid dat gehoort word, als dorre boomen gebroken worden.)

Pelagi fragor. Virg. Æ. 1. 158. *'t Geruisch van de zee.*

Fragor. *Toejuigching, handklapping.* Sublimitas protecto, & magnificentia, & nitor expressit illum fragorem. Quintil. I. O. 8. 3. *Voorwaar de hoogdraventheit, voortreffelykheit, en zinlykheit (van dit gesprek) hebben deeze toejuigching verwekt.*

(Fragor. Ovid. M. 1. 269. Sen. N. Q. 2. 27. Fragor fulmineus. Val. Flacc. 2. 501. *Een donderslag.*)

FRĂGŌSĒ. Adv. *Met groot gekraak, gedruis, geraas, of geruisch.* De compar. Fragosius staat by Plin. H. 16. 10.

FRĂGŌSŬS, ă, ūm. Virg. Æ. 7. 566. *Oneffen, ongelyk, scherp, hobbelig, stronkelig, ruuw, plomp.*

Fragosa oratio. Quintil. I. O. 9. 4. *Een plompe, ruuwe, of onbeschaafde rede.*

Fragosus torrens. Virg. Æ. 7. 566. *Een vloed, of stroom die met groot geruisch stroomt.*

FRAGRĀNS, āntĭs. omn. gen. Catul. 68. 144. Virg. G. 4. 169. *Welriekend, geurig, aangenaam, of lieffelyk van reuk, of geur.* (De superl. Fragrantissimus staat by Apul. M. 10. 249.)

FRAGRĀNTĬĂ, æ. f. Val. Max. 9. 1. 1. ext. *Een goede, lieflyke, of aangename geur, of reuk.*

FRAGRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Val. Flac. 4. 493. *Rieken, ruiken, een geur van zich geeven*, ook *luchten, stinken.*

Ne fragres hesterno vino. Mart. 1. 88. 1. *Op dat gy niet naar de wyn van gisteren stinkt.*

FRAM. FRAN.

FRĂMĔĂ, æ. f. Tac. G. 6. 2. Juv. 13. 79. *Een speer met een smalle doch scherpe, of snydende punt.* Zy is zoo bequaam, dat de oude Duitschen die in plaatse van pieken en werpspiessen gebruikten. Zie Cluver. G. A. 1. 44.

FRĂNCI, ōrūm. m. plur. Claud. Stil. 1. 227. Greg. Turon. 1. 9. *De Françoisen, de Franssen.* Zie Cluver. G. A. 3. 20.

FRĂNCĬĂ, æ. f. *Vrankryk, Frankryk*, een magtig Koningkrijk van Europa.

Francia Orientalis. *Frankenland*, een land in Duitschland.

Insula Franciæ. *L'Isle de France*, zeker land van 't Fransche Rijk.

FRĂNCĬCĂ provincia. *'t Gebied van l'Isle de France.*

FRĂNCODĂLĬĂ, æ. f. *Frankendaal*, Een Stad in Duitschland in de Nederpaltz; doch nu gantschelijk verwoest door de Fransche wapenen.

FRĂNCŌFŬRTŬM, ī. n. *Frankfoort*, een Stad van Duitschland. Daar zijn 'er twee, een in Franke land, aan den Rijn, en de ander in 't Brandenburgerland, aan den Oder gelegen.

FRĂNCONĬĂ, æ. f. *Frankenland*, een land van 't Duitsche Rijk.

FRĂNGO, ĭs, frēgi, frāctūm, frangĕrĕ. acc. *Breeken, knakken, verbreeken, vermorsselen, verbryzelen, aan stukken, of in stukken slaan, verpletteren, aan stukken, of te barsten stooten.*

Frangere cervices alicui. Cic. Var. 11. *Iemant den nek, of den hals breeken.*

Frangere aliquid ad saxum. Virg. Æ. 3. 625. *Iets tegens een steen vermorsselen, verpletteren, verbryzelen, of in stukken slaan.*

Navem fregit apud Andrum insulam. Ter. An. 1. 3. 17. *'t Schip is by 't Eiland Andros aan stukken gestooten, hy heeft schipbreuk by 't Eiland Andros geleeden.*

Laqueo gulam frangere. Sall. B. C. 55. *Iemant met een strop de keel toe worgen.*

Dum se calor frangat. Cic. de Or. 1. 62. *Tot dat de hitte wat verminderd is, tot dat de groote hitte wat over is.*

Frangere latronis audaciam. Cic. A. 13. 13. *De stoutheit, moedwilligheit,*

heit, of *baldadigheit van een rover breeken, bedwingen, inbinden*, of *intoomen*.
Frangere aliquem. Cic. F. 10. 12. *Iemants trots*, of *hoogmoed breeken, iemant vernederen*, of *klein maaken*.
Frangere dignitatem. Cic. F. 9. 16. *Zyn waardigheit knakken*, of *verminderen, zich verachtelyk maaken*.
Imperium frangere. Hor. O. 1. 35. 16. *Een ryk verwoesten*, of *omkeeren*.
Contentiones frangere. Cic. de Or. 3. 2. *De twisten stillen, de geschillen bijleggen, bevreedigen, beslechten*, of *afdoen*.
Consilia alicujus frangere. Cic. F. 4. 4. *Iemants voornemens*, of *raadslagen breeken*, of *verydelen*.
Diem mero frangere. Hor. O. 2. 7. 7. *Den halven dag met drinken doorbrengen*.
Vini vim frangere, aquam miscendo. Celf. Præt. 1. *De kracht van den wijn met water breeken*.
Frangere seipsum. Cic. F. 4. 6. *Zich zelven overwinnen, zyn driften beteugelen*, of *bedwingen*.
Frangere nationes. Cic. Prov. Conf. 13. *De volkeren overwinnen, vermeesteren*, of *t'onderbrengen*.
Frangere fidem. Cic. Q. R. 6. *Zijn trouw*, of *woord breeken*, of *schenden*. Fœdus. Cic. Pis. 12. *Een verbond breeken*.
Capillum frangere. Sen. Contr. procem. 1. *'t Haair krullen*.
Comam in gradus frangere. Quintil. I. O. 1. 6. *'t Haair met trappen*, of *met ongelijke golven krullen*.
Frangere toros. Mart. 4. 8. 6. *De bedden ongelyk, plat*, of *berooit maaken*, door 'er op te gaan zitten, *of leggen*.
Frangere commoda alicujus. Catul. 68. 21. *Iemant schade doen, iemant ontrieven*.
Mala ingenium fregere meum. Ovid. Tr. 3. 14. 33. *De rampen*, of *ongevallen hebben mijnen geest verbroken, neergeworpen, uitgebluscht*, of *uitgedooft*.

FRAT.

FRĀTĔR, tris. m. *Broeder, broêr*
Fratris mei natus. Plaut. Pœn. 5. 4. 25. *Mijn neef*, of *broeders zoon*. Filia. Plin. E. 4. 11. 6. *Mijn nicht*, of *broeders dochter*.
Fratres patrueles. Cic. Pl. 11. *Volle*, of *eige neeven, broêrs kinderen*.
Fratres gemini. Cic. Clu. 16. Liv. 1. 5. Gemelli. Ovid. Her. 8. 77. *Tweelingen*. (Van deeze schikking zegt Quintil. I. O. 9. 4. Zommige woorden worden overtollig wanneer de schikking veranderd is, als Fratres gemini. Want indien gemini voor staat, is het niet van noden fratres daar by te voegen. Deeze lesse heeft evenwel Plautus overgetreeden, die zegt P. 5. 2. 50. Geminum fratrem excrucient.)
Frater germanus. Liv. 35. 10. Cic. Cœl. 1. 6. *Een eigen*, of *volle broeder, een broeder van den zelven vader en de zelve moeder*.
Fratres nostri Ædui. Cic. F. 7. 10. *'t Volk van Autun, onze broeders, bondgenooten*, of *goede vrienden*.
Frater Circes. Petron. 87. *De minnaar*, of *oppasser van Circe*.
(Fratres noemden ook de meisjes haare *Pollen*. Fratrem te vocat, & soror vocatur. Mart. 2. 4. 3. *Zij noemt u haar broeder, haar pol, haar oppasser, en gij haar uw zuster*. Ja ook de *schandjongens* droegen deezen naam. Si sine fratre dormieris. Petron. 89. *Zoo gy zonder schandjongen zult gaan leggen*. Habes tu quidem & fratrem. Petron. 88. *Gy hebt wel een oppasser*.
Fratres wierden ook genoemt, *die malkanderen in schoonheit, dapperheit*, of anderzins *zeer wel geleken*.
Hiccine est Achilles tibi? Imo ejus frater. Plaut. M. G. 1. 1. 61. *Houd gy deezen voor Achilles? Ja ik houde hem voor zyn broêr*, of *Achilles zeer gelyk te zijn*.
Fratres wierden ook genoemt *boeken van den zelven schrijver*.
Aspicies illic positos ex ordine fratres. Ovid. Tr. 1. 1. 107. *Gij zult myne andere boeken daar nevens malkanderen zien staan*.)
(FRĀTĔRCŬLO, as, avi, atum, are. Plaut. Friv. 10. *Borsten krijgen*, om dat ze als twee broêrtjes, opzwellen. Dit word van jongelingen gezegt. Zie Crin. H. D. 11. 12.)
FRĀTĔRCŬLUS, i. m. Cic. V. 3. 66. *Een broertje, een kleine*, of *jonge broeder*.
Fraterculus gigantum. Juv. 4. 98. *Een reuze broêrtje, een jonge quant*. Iemant van een onedel, slecht, en onbekent geslacht, als dat van de Reuzen, wiens afkomst men niet wist, als dat ze zoonen der aarde waren.
FRĀTĔRNĒ. Adv. Cic. F. 2. 2. 14. *Broederlyk, als een broeder, met een broederlyke genegenheit*.
FRĀTĔRNĬTAS, atis. f. Quintil. D. 16. Flor. 4. 2. 74. *Broederschap*.
FRĀTĔRNŬS, a, um. Cic. P. Q. 4. *Broeders, van een broeder, broederlyk*.
‡ FRĀTILLĪ, orum. m. plur. Festus. *De rand*, of *franje der pronkbehangzelen*.
‡ FRĀTRIĂ, æ. f. Festus. *Schoonzuster, snaar, broêrs wijf*.
FRĀTRĬCĪDĂ, æ. m. Cic. Dom. 10. *Broedermoorder*.
(FRĀTRO, as, are. Festus. Zie Fraterculo.)

FRAU.

FRAŬDĀTĬO, onis. f. Cic. C. 2. 11. *Bedrog, bedriegery, ontrouw, trouwloosheit, looze streeken*, of *treeken, opligting, ontvreemding*.
Ad heri fraudationem callidum ingenium gerunt. Plaut. As. 2. 1. 9. *Zy hebben een geslepen en doortrapt verstand om hunnen meester te bedriegen*.
FRAŬDĀTŎR, oris. m. Cic. Fl. 20. *Een bedrieger, opligter, bedotter, een looze schalk, een arglistig mensch, een doortrapte fielt*.
FRAŬDĀTŬS, a, um. Cic. Off. 3. 17. *Bedrogen, opgeligt, bedot, gedoekt, te kort gedaan*.
Ventre fraudato comparavit peculium. Sen. E. 80. *Met veel vasten heeft hy geld vergadert; door honger te lyden heeft hy veel geld byeen geschraapt*.
FRAŬDO, as, avi, atum, are. *Bedriegen, verstrikken, verschalken, opligten, bedotten, ontvreemden, te kort doen*.
Creditores fraudare. Cic. A. 6. 4. *Zyn schuldeischers bedriegen, achtermitvaren, banqueroet speelen*.
Fraudare aliquem aliqua re. Cic. V. 3. 8. (In aliqua re. Cic. S. R. 49.) *Iemant iets ontvreemden, iemant te kort doen*.
Fraudare aliquem debito. Cic. Or. 53. *Iemant onthouden dat hem toekoomt*.
Stipendia militum fraudare. Cæs. B. C. 3. 59. 3. *De soldy den krijgsknechten niet betaalen, de leening in zyn zak steeken*.
Somno fraudare aliquem. Ovid. Am. 1. 13. 17. *Iemant den slaap*, of *'t slaapen beletten, iemant in zyn slaap stooren*.
(Fraudare lucernas oleo. Hor. S. 1. 6. 124. *Geen oly genoeg in de lampen gieten, iets van de oly, die in de lampen moest gegoten worden, achterhouden*.)
FRAŬDŬLĔNTĔR. Adv. Colum. 1. 8. *Bedrieglyk, trouwlooslyk, met bedrog*, of *trouwloosheit, arglistig, loos̈lyk, met schalkheit*. (De compar. Fraudulentius staat by Plin. H. 30. 10.
FRAŬDŬLĔNTĬA, æ. f. *Bedriegery, bedrog*.
Dicam fretus mea fraudulentia. Plaut. Ps. 2. 1. 7. *Ik zal 't zeggen steunende op mijn bedriegery*.)
FRAŬDŬLĔNTŬS, a, um. Cic. P. Q. 18. *Bedrieglyk, boos, listig, doortrapt, slim, arglistig*, van personen spreekende. (De superl. Fraudulen-

dulentissimus staat by Plaut. Capt. 2. 1. 38. en Plin. H. 30. 1.)

Fraudulenti & mendaces Carthaginienses. Cic. Rull. 2. 35. *De Karthaginienzers zyn bedrieglyk en leugenachtig, of zyn bedriegers en leugenaars.*

Fraudulentus *Bedrieglyk, ontrouw, vol bedrog, bedriegery, of trouwloosheit, daar veel bedrog in steekt,* van zaaken spreekende.

Venditiones fraudulentæ. Cic. Of. 3. 21. *Ontrouwe, of bedrieglyke verkoopingen.*

FRAUS, dis. f. *Bedrog, bedriegery, loosheit, doortraptheit, ontrouw, trouwloosheit.*

Ignem fraude mala gentibus intulit. Hor. O. 1. 3. 28. *Hy heeft het vuur van den hemel op de aarde gebragt, door een bedrog, rampzalig voor alle zyne nakomelingen.*

Facere fraudem legi. Plaut. M. G. 2. 2. 9. *De wet, of keur overtreeden.*

† Fraude loci oppressus. Virg. Æ. 9. 398. *Door onkunde van de plaats in lyden geraakt.*

Fraus. *Schade, verlies, nadeel, hinder.*

Ferre fraudem alicui. Cic. Att. 7. 26. *Iemant beschadigen, schade doen, of schade toebrengen, nadeelig zyn.*

Quod sine fraude mea populique Quiritium fiat. Liv. 1. 24. *Behoudens dat het buiten myn, en het Roomsche volks nadeel zy, of geschiedde; mids dat het my, en 't Roomsche volk niet nadeelig zy.* Dit was 't gewoone voorschrift dat de Krijgsboden in de onderhandelingen gebruikten.

(In eandem fraudem incides. Ter. H. 3. 1. 33. *Het zal u even schadelyk zyn.*)

Fraus. *Een misdaad, of schelmstuk.*

Peculatus fraude carere. Cic. A. 12. 5. *Onschuldig aan de misdaad van landdievery zyn.*

Id erit ejus vitrico fraudi. Cic. Mur. 35. *Dat zal zyn stiefvader tot een misdaad, of misdryf worden.*

Fraus. *Gevaar, nood.*

Quis Deus in fraudem egit. Virg. Æ. 10. 72. *Wie van de Goden heeft u dat gevaar toegevoegt? in dat gevaar gestort, of doen vallen?*

Fraus. *Straf.* 't Geene voorgaat genomen zijnde voor dat volgt, als Servius aanmerkt over de volgende plaatse van Virgilius.

Capitalem fraudem admittere. Cic C. R. 9. Ulpianus de taalman zijnde Dig. 21. 1. 23. §. 2. *Iets begaan waarom men met de dood, aan den hals, aan het leven, of aan den lyve moet gestraft worden.* Want, volgt hy 'er by, de Oden plagten Fraus voor een straffe te stellen.

Indicibus Ebutio ac Feceniæ ne fraudi ea res sit. Liv. 39. 14. *Dat de verklikkers Ebutius en Fecenia wegens die zaak niet gestraft zouden worden.*

Ventosa ferat cui gloria fraudem. Virg. Æ. 11. 708. *Die wegens zyn ydele opgeblazentheit zal gestraft worden.*

Frausus est. *Die bedrog gepleegt heeft, die bedrogen heeft.* Zoo dat Fraudor als een deponens gebruikt is. Dus verklaart het Festus, zeggende: Frausus erit, fraudem commiserit.

Qui fraudem frausi. Liv. 23. 14. *Die bedrog gepleegt hebben.* Zoo leest Scaliger over Festus.

Metuo, in commune ne quam fraudem frausus siet. Plaut. As. 2. 2. 20. *Ik vreeze dat hy voor ons beide een bedrog zal gesmeed hebben.*)

FRAX.

FRĀXĬNĔŬS, ă, ŭm. Virg. G. 2. 359. Colum. 11. 2. *Esschen, van esschenhout, van een esschenboom.*

FRĂXĬNŬS, ni. f. Vitruv. 2. 9. *Een essche, esschenboom, of essenboom.*

FRĀXĬNŬS, ă, ŭm. Ovid. Her. 11. 76. Zie Fraxineus.

FRED. FREM.

FREDELATIŬM, ii. n. *Fredelas,* tegenwoordig *Pamiers,* een Stad van Langedocq.

FRĔMĔBŬNDŬS, ă, ŭm. Cic. ex Accio Poëta. N. D. 2. 35. Ovid. M. 12. 128. *Dat veel geruchte, of gekrysch maakt; dat een groot geraas, getier, geruisch, of gebulder maakt.*

(FRĔMĔNS, ntis, o. g. *Moeyelyk, gemelyk, of t'onvreden zynde, iets qualyk neemende.*

Pro contempto se habitum fremens. Suet. T. 73. 1. *Qualyk neemende dat hy was veracht, of minder geacht geworden.*

Fremens equus. Virg. G. 1. 12. *Een snuivend, een proestend, briesschend, of rinnekend paerd.*

Bello fremens Italia. Virg. Æ. 4. 229. *Italien geheel in de wapenen staande.*)

FRĔMĬTŬS, ūs. m. *Een groot geruisch, getier, geraas, gegons, of gebulder,* als dat van de zee, als ze onstuimig is. (Zoo beschrijft het Servius Æ. 11. 229.)

Maris murmurantis fremitus. Cic. T. Q. 5. 40. *'t Geruisch, of gegons van de onstelde, of bulderende zee.*

Horribilis armorum fremitus. Cic. Ar. 10. *'t Vreeslyk gekrysch der wapenen.*

Fremitus equorum. Cæs. B. C. 3. 38. 3. Virg. Æ. 11. 607. *'t Gebriesch, 't gerinnik, of 't rinneken der paerden.*

Fremitus secundus. Virg. Æ. 5. 338. *Toejuiching, openbaare goedkenning, van een vergaderinge.*

FRĔMO, mis, mui, mitŭm, mĕrĕ. *Zeer tieren, of raazen, bulderen, een groot getier, een schrikkelyk geraas, of geruicht maaken.*

Fremebat tota provincia. Cic. V 3. 57. *Het gansche wingewest morde, of toonde zich t'ontvreeden.*

Fremant omnes licet, dicam quod sentio. Cic. de Or. 1. 44. *Schoon 'er al de waereld tegens morren zoude, zal ik 'er myn meening, of gevoelen van zeggen.*

Fremit ereptum sibi Consulatum. Cic. Att. 2. 7. *Hy maakt een schrikkelyk getier, of geraas dat hem 't Burgermeesterschap ontnomen is.*

Fremere. Virg. Æ. 12. 8. *Brieschen, rinneken,* als een leeuw, of paerd.

(Fremere. *In een vergadering iets met een gedruis afkeuren, of voor goed keuren.*

Totius fori frementis ora clauserunt. Val. Max. 6. 2. 3. *Zy stopten de monden van alle die op de merkt stonden en het afkeurden, of zeer misprezen. Zy deeden alle, die op de merkt het afkeurden, zwygen.*

Erecti gaudio fremunt. Liv. 6. 6. *Verheugt zynde keuren zy 't voor goed.*)

FRĔMŎR, ōris. m. Arnob. 1. 32. Zie Fremitus.

FREN.

FRĒNĀTŎR, ōris. m. Plin. P. 55. 9. *Intomer, bedwinger, breidelaar, weêrhouder van een al te groote magt, enz.*

FRĒNĀTŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 5. 554. *Getoomt, opgetoomt,* van paerden spreekende.

Acies frenata. Sil. 11. 264. *De ruitery, 't paerdevolk.*

FRĔNDĔNS, entis. adj. Cic. ex antiquo Poëta. N. D. 2. 9. *Die op de tanden knarst.*

Leo frendens. Sil. 10. 22. *Een leeuw die van woede op de tanden knarst.*

FRENDĔO, es, dŭi, frendĕrĕ. Plaut. Capt. 4. 4. 5. *Op de tanden knarssen, of knerssen.*

FRENDO, frendis, ĕrĕ. Plaut. Truc. 2. 7. 42. Zie Frendeo.

FRĒNI, ōrum plur. m. Cic. Cl. 56. en

FRĒNĂ, ōrŭm plur. n. Cic. T. 8. *Gebit, of mondstuk* van een paerd. Men vind in fingulari niet dan d'accusativus Frenum, en d'ablativus Freno. En gelijk 't eenen 't ander van Frenus, of Frenum afkoomt, alhoewel 't waarschijnlijker is dat men in nominativo Frenum moet leezen, zal het beter zijn dat

dat men 'er niets byvoegt dat het genus bepaalen kan.

Injicere frenos furoris. Cic. A. 13. 9. *Iemants woede, of verwoedheit stuiten, of stillen.*

Uni freno in uno, in alio calcaribus. Cic. de Or. 3. 9. *Het een by den toom houden, en 't ander de spooren geeven; het een tegenhouden, en 't ander voortzetten.*

• Mordere frenum. Cic. F. 11. 24. *Op 't mondstuk byten, zich onwillig tot slaverny toonen, tegens de heerschappy sparteelen.*

Frena mordere. Stat. S. 1. 2. 28. *Zich onderwerpen, zich onder 't juk buigen*, van een persoon spreekende die zyn bewilliging aan een huwelyk geeft.

(Frenum. Cels. 7. 25. *Zeker gebrek, of zwakheit aan 't teellid*, by Celsus verder beschreven.)

† FRENIGĔR, ă, ŭm. Ala frenigera. Stat. S. 5. 1. 98. *De ruitery, 't paerdevolk.*

FRĒNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Toomen, optoomen, den toom aandoen.* Zie Frenatus.

Frenare. *Intoomen, bedwingen, wederhouden, matigen, weerhouden, inbinden, stuiten, betengelen.*

Frenare animum alicujus. Cic. V. 3. 57. *Iemants yver intoomen, iemants vierigheit matigen, iemants drift betengelen.*

Frenare iras. Sen. M. 4. 866. *Zyn toorn bedwingen, zyn gramschap matigen.* Spes. Sil. 10. 312. *Zyn hoop bepaalen, of paalen stellen.* Voluptates. Liv. 30. 14. *Zyn wellusten intoomen, of bedwingen.*

Frenare gentes justitia. Virg. Æ. 1. 527. *De volkeren door wetten bedwingen, wetten geeven, of voorschryven.*

FREQ.

FRĔQUĒNS, entis. omn. gen. *Gemeen, gewoon, dat dikwils, menigwerf, of menigmaal gebeurt.* De compar. Frequentior staat by Liv. 6. 6. en de superl. Frequentissimus by Cic. Pis. 15.

Caret frequentibus poculis. Cic. S. 13. *Hy drinkt niet veel, of niet dikwils.*

Frequens adest. Ter. An. 1. 1. 80. *Hy laat 'er zich dikwils vinden, hy koomt 'er veel.*

Medicus specie artis frequens erat secretis. Tac. An. 4. 3. 6. *De Geneesheer, onder den schyn, of dekmantel van zyn konst, was menigmaal kundig van zyn geheimen.*

Frequens. *Wel bevolkt, volkryk, vol inwoonders, overvloeyen van menschen.*

Compita frequentia. Hor. S. 2. 3. 27. *Levendige straaten, straaten daar veel gegang, of gewoel in is.*

(Loca ædificiis frequentia. Liv. 31. 23. *Plaatzen die dicht bebouwt zyn, of daar veel huizen staan.*)

Collegium frequens. Cic. Ar. 7. *Een talryk, of sterk gezelschap.*

Frequenti Senatu. Cic. Ar. 7. *De Raad heel sterk, of talryk zynde.* (Auditorio. Suet. Cl. 41. 2. Plin. E. 2. 18. 2. *Veel toehoorders vergadert zynde.*)

FRĔQUĔNTĀMĔNTŬM, ī. n. Gell. 1. 11. *Sleping in 's speelen op snaaren*, een konstwoord in 't snaarenspel gebruikelyk.

FRĔQUĔNTĀTĬO, ōnis. f. Gell. 1. 6. *Herhaling, herzegging.*

Frequentatio argumentorum. Cic. Part. 35. *Veelheit, overvloed, of menigvuldigheit van bewysredenen.*

FRĔQUĔNTĀTĪVUS, ă, ŭm. Frequentativum verbum. Gell. 9. 6. *Een werkwoord 't welk aanwyst dat een zaak dikwils geschied*, gelyk Actito, *ik doe het dikwils*, voor Ago, *ik doe het.*

FRĔQUĔNTĔR. Adv. Cic. Her. 4. 56. *Menigwerf, dikwils, dikmaal, gedurigh, t'elkens, veelvuldig.* (De compar. Frequentius staat by Liv. E. 54. en de superl. Frequentissime by Cic. Or. 24.)

FRĔQUĔNTĬĂ, æ. f. Cic. Procem. V. 7. *Een meenigte, schaare, een grooten hoop volks, een talryke vergadering, een sterk gezelschap.*

Extenuare hostilem frequentiam. Front. St. 1. 5. 21. *'t Getal der vyanden verzwakken, den vyand veel afbreuk doen.*

Epistolarum frequentia. Cic. Att. 4. 16. *Veelvuldige brieven.*

Scholarum frequentia. Quintil. I. O. 1. 2. *Overvloed, of menigte van leerlingen in de schoolen.*

FRĔQUĔNTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Ergens dikwils gaan, een plaats dikwils, of menigmaal bezoeken, zich veel ergens laaten vinden.*

Frequentare domum alicujus. Sall. B. C. 14. Cic. F. 5. 21. *Veel in iemants huis koomen, iemants huis dikwils bezoeken.*

Frequentare aliquem. Tac. H. 2. 16. 5. *Veel met iemant omgaan, of verkeeren, gedurig by iemant zyn, iemants gezelschap dagelyks bywoonen.*

Solitudinem alicujus loci frequentare. Cic. Att. 1. 19. *Een woeste, of eenzaame plaats bevolken.*

Frequentare ludos, diem festum, bellum, &c. Cic. I R. 1. 27. *Dikwils speelen, feesten aanstellen, menigmaal oorlog voeren, enz.*

Frequentare sacra. Ovid. M. 3. 732. *Dikwils offerhanden doen.*

Frequentare commercium epistolarum. Sen. E. 38. *Groote onderhandeling, of verstand met brieven houden: dikwils brieven schryven.*

Frequentare orationem luminibus verborum. Cic. de Or. 3. 52. *Een rede met fraaye spreekwyzen, of cierlyke zegswyzen vervullen, doorspekken, of opschikken.*

Frequentare aliquid. Cic. Or. 25. *Iets dikwils gebruiken, of zeggen.*

Ornandæ rei gratia, duobus eadem pluribusve nominibus frequentantur. Gell. 13. 24. *Om een zaak op te pronken, of klem te geeven, worden een en de zelve dingen met twee, of meer woorden herhaalt, of uitgedrukt.*

Vitis, sublato fructu, protinus frequentanda est. Colum. 4. 15. *Men moet den wyngaard, straks na den wynoegst, met ingeleide loten aanvullen.*

Aliquid in animo frequentare. Cic. Her. 3. 24. *Ergens dikwils om denken, of peinzen, iets dikwils overwegen, zyn gedachten ergens veel over laaten gaan.*

(Frequentare aliquem. *Iemant eeren, dienen, zich door zyn dienst by iemant bekent maaken.*

Enneæ Cererem nurus frequentant. Priap. 76. 12. *De wyven van Sicilien, waar in de stad Enna, daar Ceres een tempel hadde, gelegen was, dienen Ceres.*

Vere rosa, autumno pomis, æstate frequentor spicis. Priap. 85. 1. *In de lente word ik gedient met bloemen, in den herfst met vruchten, in den zomer met koren.*

Frequentare alicui voor frequentem operam alicui dare in de zelve schikkinge de spreekwijze verkort zynde. *Iemant dikwils bykoomen, of bezoeken.*

Pol quidem istoc nos pretio facile est frequentare tibi. Plaut. Cist. 1. 1. 9. *Voorwaar op zulke voorwaarden zal het ons ligt vallen u dikwils te bezoeken.*

Italiam frequentare. Suet. A. 46. 1. *Italien volkryker maaken, met inwoonders vervullen.*)

FRES. FRET.

FRĔSSŬS, ă, ŭm. Colum. 11. 2. Plin. H. 27. 5. *Gestampt, gebroken, gebryzelt, gemaalen*, van zekere schellen spreekende.

FRĔTŬM, ī. n. Cic. T. Q. 1. 20. *Een engte, straat, zeeengte, of arm der zee.*

Fretum Herculeum, of Gaditanum. Plin. H. præf. 3. *De straat van Gibralter.* Hier werpt zich de grooten Oceaan in de Middelandsche zee. Magellanicum. *De engte, of straat van Magellana,*

gellana, in 't zuider Amerika, dus genoemt, ter oorzaake dat ze door Ferdinand Magella, een Portugeesch, eerst ontdekt is.

FRĒTŬS, ūs. m. Lucret. 1. 721. *Een middelschot, affscheidzel, middenschutzel, iets dat tusschen twee dingen in staat, of twee dingen van een scheid.*

Ut perangusto fretu divisa servitutis jura cognoscerct. Cic. V. 5. 66. *Op dat hy dit kleine onderscheid zou kennen, dat 'er tusschen 't recht der dienstbaarheit en der vryheit is.*

FRĒTŬS, ă, ŭm. *Vertrouwende, steunende, zich verlaatende, of betrouwende, rustende.* Vader Gaudin heeft gemeent dat dit nomen somwijlen een dativus regeerde, steunende op een plaats van Livius l. 4. c. 38. alwaar Rhenanus leest, Fortunæ Fretus, maar in alle de handschriften en oude drukken word Fortuna fretus gevonden.

Fretus amicorum ingenio, haud natura sua. Ter. H. prol. 24. *Op 't verstand zyner vrienden, en niet op zynen inborst steunende, zich betrouwende, of verlaatende.*

FRIA. FRIB.

FRĪĀBĬLĬS, is. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Plin. H. 34. 18. *Dat men ligt in stukken, tot stof wryven, of verbryzelen kan.*

FRĪBŪRGŬM, i. n. *Fryburg*, de hoofdstad van Brisgau in Duitschland. Daar is ook een stad van deezen naam in Zwitzerland, de hoofdstad van 't Kanton Fribourg.

FRIC.

FRĬCĀTĬO, ōnis. f. Colum. 6. 12. Cels. 7. 22. *Wryving, schuring, stryking.*

FRĬCĀTŪRĂ, æ. f. *Wryving, schuring, stryking.*

Ut sit exacta fricatura. Vitruv. 7. 1. *Op dat de stryking, of pleistering glad, effen, of gelyk zy.*

(FRĬCĀTŬS, ūs, m. *Wryving.*

Fricatu crebro dentium vitia emendare. Plin. H. 23. 7. *Het gebrek der tanden met veel wryven verbeteren.*)

FRĬCO, as, frĭcŭi, frĭctŭm *en* frĭcātŭm, fricāre. Virg. G. 3. 256. *Wryven, schuuren, glad stryken.*

Fricare corpus oleo. Mart. 4. 50. 5. *Zyn ligchaam zalven, met oly wryven, of stryken.*

FRĬCTĬO, ōnis. f. Cels. 1. 3. *Wryving, stryking, schuring.*

(FRĬCTRĪX, icis. f. Tertull. R. C. 16. *Een wryfster.*)

FRĬCTŬS, ă, ŭm. *van* Frico. Juv. 6. 578. *Gewreven, gestreken, geschuurt.*

FRĪCTŬS, ă, ŭm. *van* Frigo. *Geroost, gefryt, opgesnerkt, op den rooster gebraaden.*

Tam frictum ego illum reddam, quam frictum est cicer. Plaut. B. 4. 5. 7. *Ik zal hem roosten, als men de boonen roost.*

FRIG.

FRĪGĒDO, inis. f. Varr. by Non. 2. 544. *Kou, koude, koelte, vorst.*

FRĪGĔFACTO, as, avi, atum, are. acc. Plaut. Pœn. 3. 5. 15. *Verkoelen, koel, of koud maaken.*

FRĪGĔO, es, ere. Cic. F. 7. 10. Cl. 50. *Koud zyn, kou hebben*; ook *flauw, koel, zonder vuur, of yver zyn.*

Frigent effetæ in corpore vires. Virg. Æ. 5. 396. *Myn oude kracht is vergaan, myn krachten zyn uitgeputt.*

In re frigidissima cales, in ferventissima friges. Cic. Her. 4. 15. *In een geringe zaak zyt gy vierig, in ernstige zaaken koel; gy toont u zeer yverig in dingen die gy matig, en heel flauw in die gy heel ernstig behandelen moest.*

Cum omnia judicia frigerent. Cic. V. 2. 25. *Toen 'er ganschelijk geen recht gehandhaaft wierd.*

Sermonem quærere, ubi friget. Ter. E. 3. 3. 10. *Stoffe van verhandeling zoeken, als de redenwisseling koel word; aan de praat zoeken te raaken als 't gezelschap begint te zwygen.*

(Frigere. *Dood, gestorven, of overleden zyn.*

Corpusque lavant frigentis & unguunt. Virg. Æ. 6. 219. *Zy wasschen en balzemen het lyk van den overledenen.*)

FRĪGĔRĀNS, antis. omn. gen. *Verkoelende, verfrisschende, ververschende, dat verkoelt, verfrischt, of ververscht.*

Lympha frigerans. Catul. 61. 30. *Een verkoelend, of verfrisschend water.*

FRĪGĔSCO, scis, frigescere. Cato R. R. 96. Cic. F. 8. 6. *Koud, of koel worden.*

FRĪGĬDĀRĬŬS, ă, ŭm. *Verkoelend, verfrisschend, ververschend.*

Frigidaria cella. Plin. E. 2. 17: 11. 5. 6. 26. *Een koelkelder, of plaats daar men in koel water kan baaden.*

Frigidarium ahenum. Vitruv. 5. 10. *Een koelketel, een groot koper vat vol koel water.* De Ouden hadden in de baden drie vaten, daar in 't een heet, in 't ander lauw, en 't derde koud water was; en deeze vaten moesten diervoegen gestelt zijn, dat het koude water in 't lauwe, en 't lauwe in 't heete liep; en door dit middel had het badwater de vereischte hitte.

(FRĪGĬDĒ. Gell. 13. 23. *Koel, zonder genegentheit, zonder yver.* De compar. Frigidius staat by Quintil. I. O. 6. 3. en de superl. Frigidissime by Quintil. I. O. 6. 1.)

FRĪGĬDŬLŬS, ă, ŭm. *Wat koel, wat flauw, met geen grooten yver.*

Singultus frigidulos ciere. Cat. 64. 131. *Koele, of flauwe zuchten laaten*, als die van een stervend mensch.

FRĪGĬDŬS, ă, ŭm. Cic. L. L. 2. 3. *Koud, koel*, van den wind, de lucht, een stroom, enz spreekende. De compar. Frigidior staat by Cato R. R. 6. en de superl. Frigidissimus by Cato R. R. 35.

Frigidus. *Koud, koel, traag, onachtzaam, flauw, slap, laf.*

Frigidissimi accusatores. Cic. Fr. 3. 3. *Koele, of slappe beschuldigers, die hunne beschuldiging niet hard aandringen.*

Frigidus in dicendo. Cic. Cl. 48. *Een redenaar die koel, of flauw in 't spreeken is, daar weinig vuur, of yver in is.*

Frigida calumnia. Cic. Cæc. 21. *Een kouwe lastering, een gansch ongegronde, of onwaarschynlyke lastering.*

Frigidæ literæ. Cic. F. 10. 16. *Koele, laffe, of flauwe brieven.*

Solatia frigida. Ovid. P. 4. 2. 47. *Zwakke, slechte, of flauwe vertroostingen, of troostredenen.*

Frigida negotia. Plin. E. 9. 2. 1. *Zaaken van klein belang, of weinig aangelegenheit, geringe zaaken, dingen van weinig gewigt.*

Frigidus. Cic. Her. 4. 15. *Koud, slecht, beuzelachtig, gemeen, plomp, bot*, van een spotterny, steek, spitsvinnigheit, antwoord, enz spreekende, daar niets geestigs, *of* aardigs in is.

Frigida alleen. *Koud, of koel water.* Men moet 'er Aqua onder verstaan.

Frigida jampridem non lavi magis libenter. Plaut. Most. 1. 3. 1. *Ik heb zederts eenigen tijd my niet gaerne willen baaden in koel, of koud water.*

(Frigidus. *Schadelyk, doodelyk, verderflyk.*

Frigidus anguis latet in herba. Virg. E. 3. 93. *Een doodelyke slang is in 't gras verborgen.*

Frigidus. *Koud maakende.*

Cum frigida mors anima seduxerit artus. Virg. Æ. 4. 385. *Als de koude, of magere dood ziel en ligchaam zal van malkanderen gescheiden hebben; als ik overleden en al koud zal zyn.*

FRĪGĬDĬŬSCŬLŬS, ă, ŭm. *Zeer lauw.* Op een verbloemde wijze, *zeer slap.*

Alia congerit frigidiuscula. Gell. 3. 10. *Hy brengt andere dingen by een, van*

van welke zeer flap en flauw te spreeken is.)

FRIGO, gis, frixi, frixūm *of* frīctum, frigĕrĕ. *Roosten, fryten, opsnerken, braaden.*

Frigunt, deinde molis frangunt. Plin. H. 18. 7. *Zy roosten ('t koren, de scheigewassen, enz.) en daar na maalen, stampen, of breeken zy ze met molens.*

FRĪGŌRĬFĬCŪS, ă, ūm. Gell. 17. 16. *Verkoelende, verfrisschende, ververfschende, dat verkoelt, verfrischt, of verversscht.*

FRIGUS, ŏris. n. Cic. Off. 2. 4. *Kou, of koude, vorst, koelte.*

Captare frigus. Virg. E. 2. 8. *De koelte, of frisse lucht scheppen, zich verkoelen.*

Frigus. *De kou uit de vrees ontstaande, killing, yzing.* Men gebruikt dit woord ook voor *de vrees zelf.*

Solvuntur frigore membra. Virg. Æ. 1. 96. *'t Gansche lyf trilt van vreeze, of is met een kille vrees bevangen.*

Frigus. Celf. 3. 3. *De kou, of huivering van de koorts.*

Frigus. Virg. Æ. 12. 905. *'s Doods kou.* Men gebruikt dit woord ook om *de dood* te beteekenen.

† Frigore aliquem ferire. Hor. S. 2. 1. 62. *Iemant dooden, of ombrengen.*

Frigus. *Quaade uitslag, slechte, of koude uitkomst* van een rede, *of* 't gebeer van een Redenaar daar hy veel van verhoopt had.

Interrogantis non leve frigus est. Quintil. I. O. 5. 7. *De ondervrager is geen kleintje onthutst, verstelt, of verlegen, is niet weinig van zyn stuk af.*

Frigus. Plin. E. 6. 15. 4. *Koelheit van een vergaderinge,* wanneer 'er weinig volk is, en de zaaken koeltjes verhandelt worden.

Notus Tiberii frigore. Sen. E. 122. *Vermaart, of beroemt door de ongenade, of ongunst van Tiberius.*

FRĪGŪSCŬLŪM, ī. n. Dig. 24. 1. 32. §. 12. *Koelheit, verkoeling, of verflauwing van vriendschap door kleine geschillen tusschen man en vrouw.* (Dit beteekent het misschien uit navolginge van de Grieken, by wien ψῦχος het zelve beteekent, als ik getoont heb over Suet. A. 66. 6. §. 19.)

FRIGUTIO, is, tirĕ. Festus. Fulg. S. A. 18. *Snerken, kraaken, een geluid maaken als de dingen die geroost, of opgesnerkt worden, of die door groote koude zwellen, of kraaken.* Dus word het van Nonius verklaart.

Nam quid frigutis? Plaut Caf. 2. 3. 49. *Want wat snapt, snatert, of praat gy?*

FRIN.

FRĪNGILLĂ. Festus. *of*

FRĪNGUĪLLĂ, æ. f. Varr. L. L. 6. 5. *Een wintervogeltje, een vogeltje dat 's winters en in de groote kou zingt, een vink.*

(FRĪNGŪLTIO, is, īrĕ. Apul. Fl. 358. A. 336. *Als met een gebroken keel zingen.)*

FRIO. FRIS.

FRĬŌR, āris, ātūs sum, āri. Plin. H. 13. 4. *Klein, of tot stof gewreven worden, tot stof gestampt, of gemaalen worden.*

FRĬSĬĂ, æ. f. *Friesland, of Vriesland,* een van de Vereenigde Provincien. Daar is ook een Oostfriesland, waar van Emden de Hoofdstad is.

FRĪSII, ōrum. m. plur. Tac. An. 1. 60. 3. G. 34. 2. Plin. H. 4. 15. *De Vriezen, of Friezen, 't volk van Friesland, of Vriesland.* Een fluck en strijdbaar volk, en, wegens zijne deugden, in alle Gedenkschriften vermaart.

FRIT.

FRIT. n. indecl. Varr. R. R. 1. 48. *Het uiterste baertje van een rype korenaare, wat kleinder dan 't graan zelf,* word naar 't zeggen van Varro Frit in 't Latijn genaamt.

FRITĬLLUS, i. m. Juv. 14. 5. *Een dobbelkroes, of hoorntje, waar uit men de dobbelsteenen werpt, om bedrog voor te koomen.* (Zie Salm. Vopisc. Proc. 13.)

FRITĬNNIO, is, irĕ. Varr. *by* Non. 1. 21. *en* L. L. 6. 5. *Piepen als jonge zwaluwen.*

(Fritinnire. *Een fijne piepende stem hebben.*

Marcus, qui nunc fritinnit. Sen. Carm. 8. 6. *Markus, die nu noch een fijne piepende stem heeft.)*

FRIV.

FRĪVŌLĂ, ōrum. n. plur. Festus. *Aardewerk, aarde vaatwerk, aarde potten en pannen.*

Frivola. Juv. 3. 198. Ulp. Dig. 13. 7. §. 5. *Slechte smboel, of huisraad, oude prullen, lorren, vodden.*

FRĪVŌLŬS, ă, ūm. Plin. H. 7. 7. Quintil. I. O. 7. 2. *Bros, slecht, gering, voddig, prullig, van kleine waardye, ongeacht.* (Zie onzen Suet. C. 39. 3. §. 16).

Frivolus. Cic. Her. 4. 11. *Ydel, onnut, slecht, beuzelachtig, dwaas, nietig,* van een praat spreekende.

FRIX. FRON.

FRĪXŪS, ă, ūm. Celf. 2. 18. *Gefryt, geroost, gesnerkt, opgebraaden.*

FRŎNDĀRĬŪS, ă, ūm. *Van bladeren, dat de bladers betreft.*

Unus frondator quatuor frondarias fiscinas in die complere justum habet. Plin. H. 18. 31. *Al dat een man, die bladeren voor 't vee verzamelt, doen kan, is vier manden op eenen dag te vullen.*

FRŌNDĀTIO, ōnis. f. Colum. 5. 6. *Plukking, of verzameling van boombladeren, of wyngaardbladeren.*

FRŌNDĀTŌR, ōris. Virg. E. 1. 57. Plin. H. 18. 31. *Een bladerplukker,* van de boomen, *of* wijngaarden, op dat de vrucht te beter ryp zou worden.

FRŌNDĔO, ēs, frōndērĕ. Virg. G. 2. 15. *Bladryk, of bladerryk zyn, vol bladeren zyn, bladeren hebben, groen zyn.*

FRŌNDĒSCO, scis. frōndŭi, frondescĕrĕ. Cic. T. Q. 1. 28. Virg. Æ. 6. 144. *Bladeren voortbrengen, of uitschieten, groenen, groen worden, bladeren krygen.*

FRŌNDĔŪS, ă, ūm. *Van bladeren, dat van bladeren is gemaakt, of vol bladers is.* Corona frondea. Plin. H. 16. 4. *Een kroon van bladeren.* Nemora frondea. Virg. Æ. 1. 195. *Dichte bosschaadjen, bosschen welkers boomen vol bladeren zyn, loofryke bosschaadjen.*

FRŌNDĬFĔR, ră, rūm. Lucret. 1. 257. *Gebladert, dat bladeren, of loof heeft.*

FRŌNDŌSŬS, ă, ūm. Liv. 10. 41. Varr. R. R. 2. 5. *Bladryk, bladerryk, vol bladeren, loofryk.*

FRONS, frōndis. f. Cic. Cœl. 18. *Een blad, of 't loof van een boom.*

Levare nemus fronde. Virg. G. 2. 400. *De bladeren der boomen van een bosch wat wechneemen.*

FRONS, frōntis. f. Cic. Att. 14. 13. subj. 2. *Het voorhoofd.* Gellius 15. 9. zegt dat de Ouden dit woord masculin. gen. maakten.

Adducta frons. Capitol. Ver. 10. Obducta frons. Juv. 9. 2. Contracta frons. Hor. S. 2. 2. 125. Caperata. Plaut. E. 5. 1. 3. (Rugosa. Mart. 3. 93. 4.) *Een gerimpelt, gefronst, in een getrokken, streng, stuurs voorhoofd.*

Frontem explicare. Hor. O. 3. 29. 16. *of* Exporrigere. Ter. Ad. 4. 3. 53. Remittere frontem. Plin. E. 2. 5. 5. *'t Voorhoofd ontfronssen, of uit de rimpels zetten, een blyder, of vriendelyker gelaat aanneemen.*

Fronte occultare sententiam. Cic. Am. 18. *Zyn gevoelen met een schoonen schyn verglimpen, bewimpelen, of bedekken, of een schoonen glimp, of schyn geeven.*

Puto te etiam hoc, aut risisse, aut ingemuisse, ut frontem ferias. Cic. Att. 1. 1. *Ik geloove dat dit u of tot lacchen, of tot deernis heeft gebragt, zoo dat het u gemelyk, of moeyelyk heeft gemaakt.*

Frontem perfricare. Quintil. I. O. 9. 2. Mart.

Mart. 11. 28. 7. *Een onbeschaamt voorhoofd aantrekken, eer en schaamte uitschudden, heel schaamteloos worden.*
Perit illi frons. Plaut. 5. 104. *Hy heeft geen schaamte meer, hy heeft alle schaamte verloren, of uitgeschud.*
Frons. *Ernsthaftigheit, deftigheit, strafheit, gestrengheit.*
Reliquiæ pristinæ frontis. Cic. F. 9. 10. *'t Overschot, of de overblyfzels van myne oude ernsthaftigheit, of deftigheit.*
Frons causæ non est honesta. Quintil. I. O. 4. 1. *Die zaak doet zich in 't begin, of in den eersten opslag niet al te eerlyk op.*
Hæc professio plus habet in recessu, quam in fronte. Quintil. I. O. 1. 4. *Die kunst heeft meer in dan in den beginne, of den eersten opslag blykt.*
A fronte. Cic. A. 3. 13. *Van vooren.*
Adversis frontibus. Mart. 4. 35. 1. *Hoofd tegens hoofd, of bol tegens bol, vlak tegens een, of tegens malkanderen.*
Prima fronte. Quintil. I. O. 7. 2. *Straks, ten eersten, in 't begin, in den beginne, in den eersten opslag.*
Fronte sub adversa. Virg. Æ. 1. 170. *Tegens over, tegens aan.*
Æquata fronte. Sil. 16. 378. *Van vooren gelyk.*
Frons exercitus. Curt. 3. 9. 7. *De spits, of 't spits, de voortocht, of 't voorste van een leger.*
In fronte statuerat ferratos. Tac. An. 3. 45. 3. *Hy had de geharnaste in 't spits van zyn leger gesteld.*
Frons rotæ. Vitruv. 10. 17. *De omkring, of 't buitenste van een rad.*
Frons ossis. Cels. 7. 33. *Het buitenste van 't been,* dat het eerste word gezien als 't ontbloot is.
In fronte Caucasi. Plin. H. 12. 7. *Voor aan op den berg Kaukasus.*
Frontibus parietum servire. Vitruv. 2. 8. *Nergens dan op de uitsteekzels der muuren letten.*
(Frons libri. Ovid. Tr. 1. 1. 8. *en* 11. Tib. 3. 1. 113. Mart. 1. 67. 10. Sen. Tr. 9. *De kant van een boek.*)
FRŌNTĀLĬĂ, ium. plur. n. Liv. 37. 40. *Hoofdgespan, of hoofdcieraad van paerden, of olifanten.*
FRŌNTĀTŬS, ă, ŭm. Frontatus lapis. Vitruv. 2. 8. *Een steen die aan weêrzyden van een pylaar, of muur uitsteekt.*
FRŌNTO, ōnĭs. m. Cic. N. D. 1. 29. *Die een groot voorhoofd heeft.*

FRUC.

FRŬCTĬFĔR, ĕră, ĕrŭm. Plin. H. 12. 3. *Vruchtdraagende, dat vrucht draagt, vruchtbaar.*
FRŪCTŪĀRĬŬS, ă, ŭm. Colum. 5. 8. *Dat tot vruchten behoort, van vruchten, vruchtbaar.*
Pars villæ fructuaria. Colum. 1. 6. *De plaats, of kamer op een hofstede daar de vruchten bewaart worden.*
Scrofa fructuaria. Varr. R. R. 2. 4. *Een vruchtbaare zog, of zeuge, of die men houd om biggen te werpen.*
Agri fructuarii. Cic. F. 8. 9. *Boomgaarden, vruchtdraagende landeryen, korenakkers, zaailanden.*
FRŪCTŬŌSŬS, ă, um. Cæs. B. G. 1. 30. 3. *Vruchtbaar, weldraagend, dat veel opbrengt,* van een land, of akker spreekende. (De compar. Fructuosior staat by Varr. R. R. 1. 2. en de superl. Fructuosissimus by Cic. F. 7. 20.)
Aratio fructuosa. Cic. T. Q. 5. 31. *Een landbouw die veel opbrengt, een bouwery die wel geeft, of daar veel voordeel van koomt.*
Fructuosus homo. Cic Man. 6. *Een nuttig, of voordeelig man, een man die dienst doet.*
Interdum etiam fructuosum est de jure suo decedere. Cic. Off. 2. 18. *Het is nu en dan nuttig van zyn recht af te staan.*
FRŪCTŬS, ūs. m. Cic. S. 7. *Vrucht,* van boomen, of de aarde.
Præsentes fructus negligamus. Cic. Sext. 68. *Laat ons de tegenwoordige goederen, of de voordeelen van dit leven verachten.*
Fructus. *De vrucht, 't voordeel, de winst, 't nut, de nuttigheit, 't gerief, 't vermaak, de zoetigheit, of 't gemak dat men ergens uit trekt.* Fructus laboris. Quintil. Proœm. 6. *De vrucht van den arbeid, of van 't werk.* Pietatis. Cic. Sext. 31. *Van de godtvruchtigheit.*
Voluptatum fructus aufert solitudo. Cic. Am. 23. *De eenzaamheit neemt al de zoetigheit van 't vermaak wech.*
Suis fructibus exercitum alere. Cic. Off. 1. 8. *Een leger op zyn eigen beurs, of van zyn inkomsten onderhouden.*
Fructus. *Vrucht, voordeel, inkomsten* die men van landeryen, ampten, enz. trekt, als 'er alle lasten en onkosten afgetrokken zijn, volgens 't zeggen der Rechtsgeleerden. Zie Paull. Dig. 5. 3. 36. §. 5.

FRUE.

FRŬĔNDŬS. *Dat men trekken, of genieten zal, om te genieten.*
Justitiæ fruendæ causa videntur olim Reges constituti. Cic. Off. 2. 12. *De Koningen schynen voortyds aangestelt om de gerechtigheit te handhaaven, of op dat zy (hunne onderdaanen) 't recht deeden genieten.*

FRUG.

FRŪGĀLĬS, is. m. en f. lĕ, ĭs. n. Cic. Or. 2. 71. *Matig, spaarzaam, nuchteren, zuinig, die met weinig te vreden en een vyand der overdaad is, kuis, zedig, oprecht, vroom, eerlyk.* De compar. Frugalior staat by Varro beneden, en de superl. Frugalissimus by Cic. V. 1. 51.
Frugalior villa. Varr. R. R. 3. 2. *Een slecht, of eenvoudig landhuis, daar niets prachtig, of kostelyk aan is.*
FRŪGĀLĬTĀS, ātis. f. Cic. Dej. 9. *Zuinigheit, spaarzaamheit, matigheit, soberheit, geschiktheit, zedigheit, kuysheit, vroomheit,* in eeten, drinken, huishouding, kléderen, gedrag, enz.
FRŪGĀLĬTĔR. Adv. Cic. Dom. 43. *Zuinigelyk, matiglyk, soberlyk, spaarzaamlyk, zediglyk, geschiktelyk.* (De compar. Frugalius staat by Lact. I. de Ir. D. 20.)
FRŪGĔS, ŭm. plur. Cic. V. 4. 48. *De vruchten der aarde en boomen, de aard- en boomvruchten.* (Het word in pluráli gezegt, om dat het een bekentenis van veelheit heeft, en decze o tstaat, om dat 'er veelerlei soorten van vruchten zijn. Zie Voss. de Anal. 1. 43. De nominativus singularis Frux is niet in gebruik, of schoon Enn. An. 17. en Auson. Eid. 12. 60. die gebruikt hebben. De Genitivus Frugis staat by Gell. 7. 11: 1. 11. En voor Frugis zegt Gell. 2. 23. en nevens hem Plautus hier beneden Frugi. De Ablativus Frugi by Hor. E. 1. 16. 10. De accusativus Frugem by Plaut. B. 4. 10. 10.)
Homo frugi. Cic. T. Q. 3. 8. *Een spaarzaam, of zuinig man, die alles wel te rade houd, en wel overlegt, die geen onnodige onkosten doet, of kosten maakt.*
Homo frugi bonæ. Plaut. Trin. 2. 2. 30. Capt. 5. 2. 3. *Een vriendelyk, goedaardig, hupsch, hensch, zedig, of beleefd man.*
Homo frugi. Cic. T. Q. 4. 16. *Een eerlyk, vroom, of oprecht man.*
Frugi servus. Plaut. Asin. 3. 3. 4. Plin. E. 1. 21. 2. *Een goed knecht, een knecht die de zaaken van zyn heer behertigt, of wel overlegt, die 't voordeel van zyn heer zoekt.*
Frugi es. Ter. E. 3. 5. 60. *Gy zyt 'er noodzakelyk, gy zyt 'er nodig, gy zyt 'er van noden, of van doen.*
Cenula frugi. Juv. 3. 167. *Een sobraal avondmaaltje.*
Frugi atrium. Plin. E. 2. 17. 4. *Een gemakkelyk, doch eenvoudig voorhuis.*
Ad frugem bonam recipere se. Cic. Cœl. 12. *Zich op den goeden weg begeeven, zyn leven beteren, of beter aanstellen.*
FRŪGĬFĔR, ă, ŭm. Liv. 28. 3. *Vruchtbaar, weldraagend, overvloedig in vruchten.*

Arva

Arva frugifera. Cic. Or. 49. *Vruchtbaare landeryen.*
Frugifer. *Voordeelig, nuttelyk, nuttig, oorbaar, dienstig.*
Tota Philosophia frugifera, nec ulla pars inculta. Cic. Off. 3. 2. *De ganshe Wysheitsoefening is vruchtbaar, en nergens onbebouwt*, dat is, *steekt vol nut, en behelst niets dan dat zeer dienstig is.*
‡ FRŪGĬFĔRĒNS, ēntĭs. omn. gen. Lucret. 1. 3. *Vruchtbaar.*
FRŪGĬLĔGŬS, ā, ŭm. Ovid. M. 7. 624. *Vruchten, of koren verzamelende*, van mieren spreekende.
FRŪGĬPĔRDŬS, ā, ŭm. Salix frugiperda. Plin. H. 16. 26. *Een wilgeboom wiens vrucht ontydig afvalt.*

FRUM.

(FRŪMĔN, ĭnis. n. Serv. Æ. 1. 182. *De krop aan de keel.*)
FRŪMĔNTĀRĬŬS, ā, ŭm. *Van koren, dat het koren aangaat, of betreft.*
Lex frumentaria. Cic. Cl. 62. *De wet, of keur op 't koren.*
Ager frumentarius. Colum. 5. 8. *Een korenland, of korenakker.*
Loca maxime frumentaria. Cæs. B. G. 1. 10. 2. *Plaatzen daar zeer veel koren valt, of wast.*
Saccus frumentarius. Front. St. 3. 2. 8. *Een korenzak.*
Expedire rem frumentariam. Cæs. B. C. 3. 16. 1. *Zorge voor 't koren draagen, maaken dat 'er koren is.*
Angusta uti re frumentaria. Cæs. B. C. 3. 16. 1. *Weinig koren, of schaarsheit van koren hebben.*
FRŪMĔNTĀRĬŬS, ĭī. m. Cic. Off. 3. 13. *Korenkoper, graanhandelaar, koopman in koren, of in graanen.*
FRŪMĔNTĀTĬŌ, ōnĭs. f. Cæs. B. G. 6. 39. 1. *Wechhaling, of wechvoering van 't koren* voor een leger.
Frumentatio. Suet. A. 42. 4. *De uitdeeling van 't koren*, dat te Rome alle maand geschiedde.
FRŪMĔNTĀTŎR, ōrĭs. m. Liv. 2. 34. *Korenbezorger, korenhaalder* voor een leger, voor een belegerde stad, enz.
FRŪMĔNTŎR, ārĭs, ātŭs sŭm. ārī. Cic. Att. 8. 12. subj. 3. *'t Koren wechhaalen, of wechvoeren*, naar 't leger, naar een belegerde stad, enz.
FRŪMĔNTŬM, ī. n. Cic. Rull. 2. 30. *Tarwe, weit, koren, graan.*
Frumenta. Plin. H. 15. 19: 17. 27. *De zaadjes, of korntjes in de vygen.*

FRUN.

‡ FRŪNĪSCŎR, ĕrĭs, frūnītŭs sŭm, frūnīscī aliquam rem, *of* aliqua re. Plaut. R. 4. 3. 73. *en andere by* Gell. 17. 2. *Iets genieten, ergens 't genot van hebben, iets tot zyn wil, of dienst hebben.* Gellius wil niet alleen dat dit woord goed Latijn, maar zelf cierlyker dan Fruor is.

FRUO.

FRŬŎR, ĕrĭs, frūĭtŭs *of* frūctŭs sŭm, frŭī. abl. *Iets genieten, tot zyn wille, begeerte, of dienst hebben, ergens de vrucht van trekken, of 't genot van hebben.* (Het præteritum Fruitus staat by Sen. E. 93. en Ulp. Dig. 7. 4. 29. Fructus by Lucret. 3. 953. en Paterc. 2. 94. 4. en het compositum Perfructus by Lucret. 3. 969. en Cic. H. by Prisc. 10.)
E Republica perpetua vita vectigalibus constitutis fruuntur. Vitruv. 9 1. *Zy trekken al hun leven inkomsten, hun by den Staat toegestaan.*
Gratia & opibus alicujus frui. Cic. F. 1. 9. *'t Genot van iemants gunste en goed hebben.*
Ingenio suo frui. Ter. H. 2. 4. 21. *Naar zyn zinnelykheit leeven.*
Frui somno. Ovid. M. 2 779. *Slaapen, rusten, de rust van den slaap genieten.*
Liceat frui quod amo. Ter. Ph. 1. 3. 13. *Laat my genieten dat ik beminne.*
(Frui alleen, en frui aliqua re. *Zich vermaaken, ergens vermaak in scheppen, of in neemen.*
Velut festis diebus id quoque gaudium accedebat... fruebantur. Tac. H. 3. 83. 4. *Die vreugde quam 'er noch by als zy op een vierdag... zich vermaakten*
Qui fruitur pœna, ferus est. Claud. Cons. Mall. 224. *Die vermaak schept in quellinge, of straffe van een ander, is wreed.*
Frui victoria. Flor. 2. 6. 21. *Zich in de overwinninge verlustigen, zich in de zege verhengen.* Hoe dat Fruor en utor verschillen in beteekenisse, leeren August. C. D. 11. 25. en Vall. E. 5. 5.)

FRUS.

FRŪSTĀTĪM. Adv. Plin. H. 20 9 *Stukswyze, met stukken, of brokken.*
FRŪSTĪLLĀTĪM. Adv. Plaut. Curc. 4. 4. 20. *Aan kleine stukjes, of brokjes.*
(FRŪSTŎR, ātŭs sŭm, ārī. *In stukken geslagen worden.*
Prædæ frustrantur & fluitant. Flor. 2. 2. 32. *De roof, het geroofde word verbroken, of in stukken geslagen en dryft op 't water.*)
FRŪSTRĀ. Adv. Cic. D. 2. 60. *Ydelyk, te vergeefs, onnuttelyk, vruchteloos.*
Fortissimus frustra. Virg. Æ. 5. 389 *Te vergeefs de dapperste.*
Aliquem frustra habere. Plaut. Am. Arg 2. 5. *Iemant bedriegen, te leur stellen, een looze treek speelen, by de neus leiden, bespotten.*
Adnitendum est ut illi frustra sint. Sall. B. J. 85. *Men moet zyn uiterste best doen dat hunnen toeleg verydelt worde, of dat zy te leur gestelt worden.*
Frustra aliquem ductare. Plaut. M. 4. 3. 20. *Iemant misleiden, by de neus, of om den tuin leiden, iemant opzetten, opligten, of bedriegen.*
Curatio iis assidue frustra fuit. Cels. 3. 2. *De geneesmiddelen zyn hun altyd vruchteloos geweest.*
Illius consilium neque inceptum ullum frustra erat. Sall. B. J. 7. *Hy wierd nooit in zyne voornemens verydelt, nooit van zyne raadslagen versteeken, hy bereikte altoos zyn oogmerk.*
(Frustra. *Onverrichter zaake.*
Legati frustra discesserunt. Sall. B. J. 25. *De Gezanten zyn onverrichter zaake vertrokken.*)
FRŪSTRĀTĬŌ, ōnis. f. Planc. *by* Cic. F. 10. 23. *Bedrog, bedrieging, misleiding, versteeking, te leur stelling.*
Frustrationes dare. Plaut. Most. 5. 2. 30. *Bedriegen, opligten, te leur stellen, voor de gek houden.*
Grana ciceris ex spatio distante missa in acum sine frustratione inserebat. Quintil. I. O. 2. 20. *Hy smeet van verre erten in een naald zonder ooit te missen.*
Non supplicium grandius quam frustrationem cupiditatis existimat. Colum. 11. 1. *Hy meent dat 'er geen straffe zwaarder is dan van zyn begeerte versteeken te worden.*
Frustratio. Papin. Dig. 22. 1. 3. §. 3. *Uitstel, verwyling, draling*, wanneer een schuldenaar op den bestemden tijd niet betaalt, *of* dat de schuldeischer niet koomt om zijn betaling te ontfangen.
(Frustratio. *Een verkeerde uitlegging van een zaake.*
Quia per fraudem & frustrationem alios vexarent litibus. Caj. Dig. 50. 16. 233. *Om dat ze anderen, door bedrog en verkeerde uitlegginge van de zaake, gedingen aandeden.*
FRŪSTRĀTŎR, ōris, m. Papin. Dig. 3. 5. 31. §. 2. *Iemant die iets verschuift, of uitstelt.*
Frustrator debitor. Tryphon. Dig. 43. 16. 19. *Een schuldenaar die de betalinge van tyd tot tyd uitstelt.*)
FRŪSTRĀTŬS, us. m. Aliquem habere frustratui. Plaut. Men. 4 3. 21. *Iemant een poets speelen, iemant by de neus leiden, voor de gek houden, te leur stellen. enz.*
FRŪSTRĀTŬS, ā, ŭm. Ter. Ad. 4. 4. 12 An. 2. 2. 37. Lentul. ad Cic. F. 12. 14. *Vruchteloos, zonder vrucht, ydel,*

ydel, *te vergeefs*, *onnut*, *versteeken*.

Nunquam frustrata sagitta. Stat. S. 1. 2. 62. *Een pyl die nooit mist*, *die altyd treft*, of *raakt*.

FRŬSTRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. M. G. 3. 3. 3. *Iemant bedriegen*, of *misleiden*, *iemant te leur stellen*, *opligten*, *voor de gek houden*, of *om den tuin leiden*.

Non frustrabo vos, milites. Cæs. *bij* Diom. 1. 395. *Ik zal u niet bedriegen*, *myn spitsbroeders*.

Frustrari ab aliquo. Aur. Vict. I. R. 42. 6. *Van iemant bedrogen worden*. (Schottus getuigt dat in oude boeken Fractus gelezen word.)

FRŬSTRŎR, āris, ātŭs sūm, āri. acc. *Verydelen*, *te leur stellen*, *versteeken*, *ontzetten*, *doen missen*.

Frustrari expectationem alicujus. Plin. E. 2. 10. 2. *Iemants verwachting verydelen*, *iemant van zyn hoop versteeken*, of *ontzetten*.

Imprudenter facta opera frustrantur impensas. Colum. 1. 1. *De werken onvoorzichtelyk ondernomen*, *veroorzaaken groote geldspilling*.

Frustrari se. Ter. An. 2. 2. 55. *Zich zelven bedriegen*, *misslaan*, *zich misgrypen*, *een misslag begaan*.

Se cum frustrantur, frustrari alios stolidi existimant. Plaut. B. 3. 6. 19. *De gekken meenen dat ze anderen bedriegen als zy zelfs bedrogen worden*.

Seipsum frustrari de re aliqua. Cic. A. Q. 4. 20. *Zich ergens in vergrypen*, *ergens een misslag in begaan*.

Inceptus clamor frustratur hiantes. Virg. Æ. 6. 493. *De stem begeeft hen als ze beginnen te schreeuwen*.

FRŬSTŬLENTUS, ă, ŭm. *Vol brokken*, of *stukken*.

Aqua frustulenta. Plaut. Curc. 2. 3. 34. *Sop*, of *nat vol stukken*, van *brood*, *of vleesch*.

FRŬSTŬM, ī. n. Cic. D. 1. 15. *Een stuk*, of *brok*.

Frustum panis. Cato *bij* Gell. 1. 15. *Een stuk*, of *brok broods*.

Frusta meri bibunt. Ovid. Tr. 3. 10. 24. *Zy zwelgen*, of *slingeren stukken bevrore wyn*, of *stukken yswyn in*.

Frustum pueri. Plaut. P. 5. 2. 67. *Een klein kind*.

FRUT.

FRŬTĒTŌSŬS, ă, ŭm. Colum. 2. 2. Plin H. 19. 2. *Heesteraehtig*, *struwellig*, *vol heesters*, of *struwellen*, *daar veel heesters groeyen*. Zommige leezen Fructosus.

FRŬTĒTŬM, ī. n. Colum. 6. 22. Plin. H. 21. 5. *Een heesterbosch*, of *kreupelbosch*, *een plaats met heesters beplant*, *daar veel heesters wassen*.

FRŬTEX, ĭcĭs. m. Varr. R. R. 2. 1. 16. Virg. G 2. 21. *Een struik*, *struik*, *lot*, of *scheut van een boom*: ook *een heester*, *heestergewas*, *struwel*, en *een plaats daar de heesters*, of *struwellen wassen*.

Buxeus frutex. Colum. 8. 15. *Palm*.

Frutex. *De steel*, *stam*, of *stronk* van koren, kruiden, of schelgewassen.

Frutex lupini. Colum. 2. 15. *De steel der vygboonen*, of *groote boonen*.

(Frutex. *Een stam van een boom die takken*, of *loten uitschiet*.

Singulos ramos per tres Vespasiæ partus a frutice dedit. Suet. Fl. 5. 2. *De eene tak is voor en de andere na uit den stam geschoten*, *zoo als Vespasia driemaal gekraamt heeft*.

Frutex. *Een plompaard*, *een mensch zonder verstand*, om dat zoo een onder de menschen, gelijk een struwel onder de kruiden, niet veel geacht is.

Nec verisimile loquere, nec verum frutex. Plaut. Most. 1. 1. 12. *Plompaard*, *gy zegt 't geene niet waarschynlyk is*, *noch de waarheit zelf*.)

FRŬTĬCĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 17. 1. *Scheut*, of *schieting van lot*, *van takken*, of *loten*, *uitspruiting*, *uitbotting*.

FRŬTĬCESCO, fcis, ĕfcĕrĕ. Plin. H. 17. 27. *Lot schieten*, *uitspruiten*, *uitbotten*.

FRŬTĬCĒTŬM, ī. n. Hor. O. 3. 12. 15. Zie Frutetum.

FRŬTĬCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Lot schieten*, *uitspruiten*, *uitschieten*, *uitbotten*.

Ager lætus ex uno semine pluribus culmis fruticat. Colum. 2. 9. *Een vruchtbaar land brengt van een graan*, of *korenkorn verscheide halmen voort*.

FRŬTĬCŎR, āris, ātŭs sūm, āri. Cic. Att. 15. 4. Zie Frutico.

FRŬTĬCŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 6. 22. *Dat lot schiet*, of *loten voortbrengt*. (De compar. Fruticosior staat by Plin. H. 13. 19. en de superl. Fruticosissimus by Plin. H. 16. 36.)

FUAT.

FŬĀT. Ter. Hec. 4. 3. 4. *Laat het zyn*, *dat het zy*. De Ouden gebruikten dit woord in plaats van Sit, en leidden 't af van 't oude werkwoord Fuo.

Tros Rutulusve fuat. Virg. Æ. 10. 108. *Hy zy Trojaan*, of *Rutulier*.

FUCA.

FŪCĀTŬS, ă. ŭm. *Geblanket*, *met blanketzel besmeert*, *gevernist*. (De compar. Fucatior staat by Gell. 13. 26.)

Candor & rubor fucatus. Cic. Or. 23. *Een wit en rood dat door blanketten is gemaakt*.

Vellera colore fucata. Virg. G. 4. 335. *Geverfde vachten*, *vachten met eenige verwen opgesmukt*.

Fucatus nitor. Cic. Cl. 9. *Een opgesmukte schoonheit*, *een cierlykheit die niet natuurlyk is*, van de Schriften zommiger Redenaaren spreekende.

Fucatus. *Geveinst*, *schoonschynend*, *gemaakt*.

Fucata amicitia. Cic. Att. 1. 18. *Een schoonschynende*, *geveinsde*, of *gemaakte vriendschap*.

FUCO.

FŪCO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Cic. N. D. 1. 39. *Verwen*, *blanketten*, *vernissen*. Zommige leezen Figurare.

FŪCŎR, āris, ātŭs sūm, āri. Virg. G. 2. 465. Hor. Ep. 12. 10. *Geverft*, *geblanket*, of *vernist zyn*.

FŪCŌSŬS, ă, ūm. *Geblanket*, *vernist*, *vervalscht*, *opgemaakt*.

Fucosæ merces. Cic. R. P. 14. *Vervalschte*, of *opgemaakte waaren*, *waaren die men schoonder doet schynen als ze in der daad zyn*.

Fucosus. Cic. Petit. 9. *Bedrieglyk*, *schoonschynende*, *geveinst*.

Ambitiosæ fucosæque amicitiæ fructum domesticum non habent. Cic. Att. 1. 18. *Vriendschap met eerzucht en schyn verkregen*, *brengt geen huisselyk voordeel aan*.

FUCU.

FŪCŬS, ī. m. Virg. G. 4. 39. *Een horssel*, of *hommel*, een vyand van de honigbyen.

FŪCŬS, ī. m. Plin. H. 26. 10. *Wier*. Zeker rosachtig zeegewas dat de vrouwen in oude tijden gebruikten om haar aangezicht meê te verwen; van waar *'t Blanketzel*, in 't Latijn Fucus, word genoemt.

Fucus. Cic. de Or. 3. 52. *Blanketzel*, zeker smeersel, of vernis om 't aanzicht, enz., meê te blanketten.

Vitia corporis fuco occultant. Plaut. Most. 1. 3. 118. *Zy bedekken de gebreken van haar lighaam met blanketzel*.

Fucus. *Bedrog*, *bedriegery*, *schoone schyn*, *argistigheit*.

Fucum facere. Cic. petit. 9. *Bedriegen*, *opligten*, *doeken*.

Fucus factus est mulieri. Ter. E. 3. 5. 41. *Men heeft dat vrouwmensch bedrogen*, of *opgeligt*.

Sine fuco. Cic. Att. 1. 1. *Zonder erg*, *bedrog*, *veinzery*, of *geveinstheit*, *eenvoudiglyk*, *oprechtelyk*, *zonder arg*, of *list*.

Fucus Poëtæ. Cic. de Or. 3. 25. *Blanketzel*, *opsmukking*, of *konstige opronking van iets door een Dichter*.

Sine fuco puerili. Cic. de Or. 2. 45. *Zonder kinderlyke gemaaktheit*, of *opschikking*.

Per-

Perfusa gloria fuco. Ovid. F. 1. 303. *Een valsch schynende eer, een bedrieglyke roem*, of *luister*.

FUGA.

FŬGĂ, æ. f. Cic. Att. 7. 26. *Vlucht, ontvluchting, ontvlieding, wyking, deinzing.*

Fugam facere. Ter. E. 4. 7. 17. *Vluchten, ontvluchten, wechvluchten, vlieden, ontvlieden, de vlucht neemen*, of *kiezen, afwyken, deinzen.*

Inclusis aperire fugam. Claud. B. Get. 97. *Aan opgesloote gevangenen gelegenheit geeven om te ontvluchten.*

Fuga. Cic. de Or. 3. 3. *Ballingschap, uitbanning.*

Fuga. *Loop, vloed.*

Volucrem fuga prævertitur Hebrum. Virg. Æ. 1. 321. *Zy loopt sneller* of *heeft een sneller loop dan de Hebrestroom.*

Hanc ignominiam, si non alia honoris fuga fuisset, morte vitassem. Liv. 3. 67. *Ik zoude deeze schande door myn dood voorgekoomen hebben, indien ik geen andere uitkomst*, of *raad voor myn eer had gezien.*

Prælio excedunt Thraces, non fuga vulnerum, aut mortis, sed, &c. Liv. 38. 40. *De Thraciërs wyken uit het gevecht, niet om de wonden*, of *de dood te ontgaan, maar, enz.*

Laboris fuga desidiam coarguit. Cic. Mur. 4. *De weêrzin in den arbeid, is een teken van luiheit.*

Fuga nulla malefactis meis. Plaut. Capt. 3. 3. 7. *Ik heb geen uitvlucht om myne misdryven te verschoonen.*

FŬGĀX, ācis omn. gen. Virg. Æ. 11. 713. Plin. H. 8. 25. *Schuuw, schichtig, vreesachtig, schrikachtig, bloo, dat ligtelyk de vlucht neemt.* (De compar. Fugacior staat by Ovid. M. 13. 807. en de superl. Fugacissimus by Liv. 5. 28.)

Fugax animal. Sen. N. Q. 4. 2. *Een schichtig*, of *schrikachtig dier.*

Fugax. Virg. Æ. 10. 697. *Snel, vlug, rad, gezwint, vaerdig, luchtig.*

Fugax. Cic. F. 10. 12. *Voorbygaande, kort, ongeduurzaam, vluchtig, onbestendig, ongestadig, wisselbaar, doorvloeyend, dat niet duuren kan, vergankelyk.*

Fugacia poma. Plin. H. 15. 12. *Vruchten die niet konnen duuren*, of *die haast bederven.*

Fugaces anni. Hor. O. 2. 14. 1. *Snelle*, of *ras voorbyloopende jaaren.*

FUGI.

FŬGIĔNDŬS, ā, ūm. Cic. V. 3. 43. *Dat men vlieden, myden*, of *schuuwen moet.*

FŬGIĒNS, entis. omn. gen. Cic. F. 11. 13. *Vluchtig, die vlucht*, of *vlied.*

Fugiens laboris. Cæs. B. C. 1. 69. 3. *Die den arbeid vlied, die van geen werken houd, die een afkeer van 't werken heeft.*

Vinum fugiens. Cic. Off. 3. 23. *Wyn die begint te bederven, die kant word.*

FUGIO, ĭs, fūgī, fŭgĭtūm, fŭgĕrĕ. Cic. Br. 15. *Vluchten, wechvluchten, ontvlieden, zich vluchten, vlieden, ontvlieden, zich wechpakken, loopen, deinzen, de vlucht neemen.*

Fugere a manibus. Cic. Cœl. 27. *Uit de handen ontkoomen.*

Fugere. *Schuuwen, myden, vermyden, ontwyken, voor wechloopen.*

Aciem fugere. Cic. T. Q. 1. 22. *Niet onder 't gezicht vallen, onzichtbaar zyn.*

Odisse & fugere aliquem. Hor. E. 2. 1. 22. *Iemant haaten en schuuwen.*

Fugere congressus hominum. Cic. Am. 23. *'t Gezelschap der menschen schuuwen.*

Fugere disciplinas omnes. Quintil. I. O. 2. 17. *Een afkeer van alle wetenschappen hebben.*

Fugere nomen invidiosum voluptatis. Cic. A. Q. 4. 45. *Den hatelyken naam van wellustigheit myden*, of *niet gebruiken.*

Nulla res est in usu militari posita, quæ hujus viri scientiam fugiat. Cic. Man. 10. *Daar is niets dat de krygskonst betreft*, of *deeze man verstaat het.*

De Cæsare fugerat me ad te rescribere. Cic. Fr. 2. 12. *Ik had vergeeten*, of *'t was my ontschoten u nopende Cæsar antwoord te schryven.*

Si quid te fugerit. Ter. H. 2. 3. 75. *Zoo u iets ontschoten, vergeeten*, of *ontgaan is*

(Fugere. *Niet willen.*

Quid sit futurum cras, fuge quærere. Hor. O. 1. 9. 13. *Onderzoek niet*, of *vraag 'er niet naar, wat morgen geschieden zal.*

Fugere. *Iets schielyk*, of *als ter vlucht afdoen.*

Antonius itinera multo majora fugit. Cic. F. 11. 13. *Antonius heeft grooter reizen schielyk afgedaan.*

Fugere. *Verlaaten, niet navolgen.*

Patriæ quis exsul se quoque fugit? Hor. O. 2. 16. 20. *Wie is de man, die, uit het vaderland gevloden, zich zelven vlied*, of *zyn gebreken verlaat*, of *niet opvolgt.*)

FŬGĬTĪVĀRIUS, ā, ūm. Flor. 3. 19. 7. Varr. R. R. 3. 14. *Die wechgeloopen slaaven opzoekt, en weêr tot hunne heeren brengt.*

FŬGĬTĪVŬS, ā, ūm. *Vluchtig, op de vlucht, die vlied, balling.*

Retrahere ad se fugitivum argentum. Ter. H. 4. 2. 11. *Geld dat men zoo goed als quyt was*, of als men boertende zegt, *dat byna op den hond was, weêr krygen.*

Fugitivus. Cic. A. 11. 7. *Een gevluchte*, of *wechgeloopene slaaf, een slaaf die vluchtig is.* Men moet 'er Servus onder verstaan.

Fugitivus. *Vergangkelyk, onbestendig, onvast, dat ligtelyk vergaat, dat van korten duur is.*

Fugitiva gaudia. Mart. 1. 16. 8. *Korte vreugden*, of *vrolykheden.*

FUGITO, ās, āvī, ātum, ārĕ. *Schuuwen, schouwen, myden, ontgaan, ontwyken, ontvluchten.*

Tuum conspectum fugitat propter peccatum. Ter. H. 3. 1. 25. *Hy myd*, of *schuuwt uwe tegenwoordigheit wegens zyn misdryf.*

Quod alii facere fugitant. Ter. Hec. 5. 2. 10. *'t Geen andere weigeren te doen.*

Homo fugitans litium. Ter. Ph. 4. 3. 18. *Een man die de gedingen myd, haat, schuuwt*, of *zoekt te ontgaan.*

FUGITŎR, ōris. m. Plaut. Trin. 3. 2. 97. *Een vreesachtig mensch, een mensch die haast de vlucht neemt*, of *kiest*, boertende, *een bloô jan.*

FUGO.

FŬGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Cæc. 12. *Iemant wechjaagen, de vlucht doen neemen, op de vlucht jaagen*, of *dryven, op de loop helpen*, boertende, *'t haazepad doen kiezen.*

(Fugare. *Afkeeren, afweeren, afhouden.*

Flammas a classe fugavi. Ovid. M. 13. 8. *Ik heb het vuur van de vloot afgeweert.*

Fugare. *In ballingschap zenden, in ballingschap verjaagen*, of *verzenden, 's lands balling maaken.*

Alii sunt tibi causa graviore fugati. Ovid. Tr. 2. 193. *Anderen zyn van u om wigtiger oorzaaken in ballingschap verzonden.*)

FULC.

FŬLCĬO, īs, fulsī, fūltūm, fūlcīrĕ. *Onderstutten, ondersteunnen, onderschraagen, schooren, versterken, vast en sterk maaken, beschermen, verdedigen, de hand boven 't hoofd houden, opkeeren.*

Aliquid undique fulcire. Cic. Ar. 27. *Iets van alle kanten onderstеunnen, schooren*, of *versterken.*

Laborantem & prope cadentem Rempublicam fulcire. Cic. A. 2. 21. *Het noodlydende en byna vallende*

lende Gemenebest, *onderschraagen*, of *opheffen*.

(Fulcire. *Belaaden*, *bezwaaren*, *iemant iets mede geeven*.

Thermum creberrimis literis fulcio. Cic. Att. 5. 21. *Ik belaste*, *ik bezwaare Thermus dikwils met brieven*, *ik geeve hem dikwils brieven mede*.)

FŬLCĪMĔNTŬM, i. n. *Steunsel*, *stut*, *steekschoor*, *schoor*, *schraag*, *opheffing*.

FŬLCRŬM, i. n. Virg. Æ. 6. 604. *De voet van een bedsteede*, of *ledikant*.

(Liberi Claudii ad fulcra lectorum sedentes vescebantur. Suet. Cl. 32. 3. *De kinderen van den Keizer Klaudius zaten onder aan de tafel en aten*. Want aldaar stonden de stutten, *of* schraagen.

Sacri genium contemnere fulcri. Juv. 6. 22. *De huuwlyks trouwe verbreeken*. Want Fulcrum is *de schraag* waar op de bedstede, daar de gehuuwde zich in paaren, gesteld is. Zie Prop. 2. 10. 21. en 163. 2. 26.)

FULG.

FŬLGĔNS, entis. omn. gen. Cic. Par. 1. *Glanssig*, *schitterend*, *glinsterend*, *blinkend*, *flonkerend*, *luisterryk*, *schynend*. (De compar. Fulgentior staat by Colum. Procem. 6. en de superl. Fulgentissimus by Paterc. 2. 71.

Fulgens. Cic. N. D. 2. 25. *Blixemende*.)

FŬLGĔO, es, fulsi, fulgĕrĕ. Cic. C. 2. 3. *Schijnen*, *schitteren*, *blinken*, *flonkeren*, *glansch geeven*, *glinsteren*.

Fulgere. Cic. D. 2. 72. *Blixemen*, *weêrlichten*.

FŬLGĔTRĂ, æ. f. Plin. H. 28. 2. *Blixem*, *weêrlicht*.

FŬLGĔTRŬM, i. n. Plin. H. 2. 43. *en* 54. Sen. N. Q. 2. 56. *Een Blixem*, of *blixemstraal*.

FŬLGŎR, ōris. m. Cic. V. 4. 32. *Glans*, *schijn*, *luister*, *pracht*, *heerlijkheit*.

Fulgor. Cic. D. 2. 39. *Blixem*, *weêrlicht*.

FŬLGŬR, ŭris. n. Cic. D. 1. 10. *Weêrlicht*.

Fulgur galeæ. Claud. Hon. Conf. 3. 32. *De glansch van een helm*.

Fulgur. Plin. H. 2. 97. *Blixem*.

FŬLGŬRĀLIS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. *Des blixems*, *van den blixem*, *dat den blixem betreft*.

Fulgurales libri. Cic. D. 1. 33. *Boeken die van den blixem*, of *van 't weêrlicht handelen*.

FŬLGŬRĀTĬO, ōnis. f. Sen. N. Q. 2. 56. *en* 12. *Blixem*, *weêrlicht*, *'t blixemen*. of *'t weêrlichten*.

FŬLGŬRĀTŎR, ōris. m. Cic. D. 2. 53. *Blixemwigchelaar*.

FŬLGŬRĀTUS, a, ūm. Locus fulguratus. Varr. L. L. 4. 36. *Een plaats daar den blixem in geslagen is*.

FŬLGŬRĬO, is, ivi, itūm, īrĕ. Næv. *by* Non. 2. 324. *Blixemen*, *den blixem uitschieten*.

† FŬLGŬRĬTĀS, ātis. f. Lucil. *by* Non. 2. 324. *Glans*, *schynsel*, *luister*, *schittering*.

FŬLGŬRĬTUS, a, ūm. Non. 5. 33. Festus. *Van den blixem geslagen*.

Quasi fulguritum aliquem fugere. Sen. de ir. 3. 23. *Iemant als den blixem*, of *als de pest schuuwen*.

FŬLGŬRO, as, āvi, ātum, ārĕ. Cic. D. 2. 18. *Blixemen*, *weêrlichten*, *blixemstraalen uitschieten*. Men gebruikt dit woord in den eigentlijken zin, niet dan in tertia persona singulari.

Ut non loqui ac orare, sed fulgurare ac tonare videaris. Quintil. I. O. 2. 16. *Zoo dat het niet schynt dat gy spreekt*, *of een rede voert*, *maar blixemt en dondert*, *om zoo te spreeken*.

FULI.

FŬLĬCĂ, æ. f. Virg. G. 1. 363. *Een waterhoen*, *een meerkol*.

FŬLĪGO, inis. f. Cic. A. 2. 36. Vitruv. 7. 3. *Roet*, *schoorsteenroet*.

(Atram verborum & argutiarum fuliginem ob oculos audientium jacere. Gell. 1. 2. *Den toehoorders een blauw deckje voor de oogen binden*, *wat op de mouw spelden*, of *wat blauwe bloemmetjes wijs maaken*.)

FŬLĪGĬNŌSUS, a, ūm. *Die*, of *dat berookt is*.

Fuliginosi thure placantur Lares. Prud. Περὶ στεφ. 10. 261. *De berookte*, dat is, *de oude Huisgoden worden door wierook*, dat is, *offerhanden verzoent*.

FŬLĬX, ĭcis. f. Cic. D. 1. 8. Zie Fulica.

FULL.

FŬLLO, ōnis. m. Plaut. Au. 3. 5. 34. *en* 41. Plin. H. 28. 6. *Een voller*, of *volder van wolle lakenen*, of *stoffen*.

Fullo. Plin. H. 30. 11. *Een oorworm*.

FŬLLŌNĬCĂ, æ. f. Cato R. R. 10. (En Fullonica, orum, n. p. Ulp. Dig. 7. 13. §. 8. *en* Front. Aq. 2. 248.) *Een vollers winkel*, *vollerij*, ook *de vollers kunst*.

FŬLLŌNĬCŬS, a, ūm. Plaut. As. 5. 2. 57. *Van een voller*, of *volder*, *dat tot een voller behoort*.

FŬLLŌNĬUS, a, ūm. Plaut. Ps. 3. 1. 16. Plin. H. 24. 13. *Volders*, *van een voller*.

FULM.

FŬLMĔN, inis. n. *De blixem*.

Fulmen lævum, sinistrum. Cic. A. 2. 38. *De blixem die van de slinker kant quam*. De Romeinen namen dien voor een goed voorteken, zegt Cicero, 2. de Divin. behalven geduurende de Staats vergaderingen. De Grieken, in tegendeel, naar de aantekening van Homerus, meenden dat de blixem die aan de rechter kant wierd gezien, van een goed voorbeduidsel was, alhoewel deeze beide Volkeren overeenquamen, dat de blixem die uit het Oosten schoot, een teken van geluk was. Delrio meent dat dit strydig is, maar hy merkt niet aan dat de Romeinen, naar 't verhaal van Varro en Plinius, naar 't Zuiden lagen, en de Grieken naar 't Noorden; en dat oversulks het Oosten ter rechterhand van de Grieken, en ter slinkerhand van de Romeinen was.

Fulmina fortunæ. Cic. D. 2. 27. *Dwarsslagen*, of *wisselvalligheden van 't geluk*, *rampen*, *ongelukken*, *ongevallen*.

Fulmina belli. Virg. Æ. 6. 842. *Dappere oorlogshelden*.

Fulmina verborum. Cic. F. 9. 21. *Donderende*, *krachtige*, of *nadrukkelyke woorden*, *woorden vol kracht en nadruk*.

(Mercurius fulmine percussus. Cic. N. D. 3. 22. *Merkurius van het onweder*, of *van den blixem dood geslagen*.

Fulmen. *Schade*, *ongeluk*, *ramp*.

Duo fulmina domum meam per hos dies perculerunt. Liv. 45. 41. *Twee ongelukken hebben in deeze dagen myn huisgezin vernielt*. Het waren twee zoonen afgestorven.

Tertium fulmen Annibalis. Flor. 2. 6. 13. *Het derde ongeluk*, *dat Hannibal de Romeinen heeft toegevoegt*. *De derde schade*, *die Hannibal de Romeinen heeft aangedaan*.

Fulmen. *Een vonnis*, in navolging van de Grieken, die het vonnissen Κεραυνοῦσθαι noemen, om dat Jupiter door onweder vernielde dien hy vonniste.

Quam fulmine justo & Capito & Numitor ruerint damnante senatu. Juv. 8. 92. *Dat en Kapito en Numitor door een billyk vonnis gesneuvelt zyn by veroordeeling van den Raad*.

Cum castum vibraret Julia fulmen. Stat. S. 5. 2. 102. *Als men naar de wet van Augustus*, (*die naar hem Julia genoemt wierd*, *om dat hy van Julius Cæsar tot een zoon was aangenomen*) *tegens de overspeelen en onreinigheden gemaakt*, *een vonnis streek*.

Fulmen. Man. 2. 891. *Een stut*, *schraag*, *steunsel*. Zie Scaliger.)

† FŬLMĔNTĂ, æ. f. Plaut. Trin. 3. 2. 94. Zie Casaub. Theoph. Char. p. 110.

110. of 165. in den volgenden druk. Zie Fulmentum.
Fulmenta. Lucil. by Non. 3. 98. *Een stelling om een vat, of vaten op te leggen.*
FŬLMENTŬM, I. n. Non. 3. 98. *Schoor, stut, steunsel, stutzel, steekschoor, schraag.*
(Fulmentum. *Een stut, of schraag waar op de voet van een bedstede, of ledekant staat, of rust.*
Uni pedi lecti fulmentum subjiciendum est. Celf. 2. 15. *Men moet onder den eenen voet van het ledekant een stut zetten.* Zie Scal. Man. p. 176.
Fulmenta lectum scandunt. Varr. by Non. 3. 98. Een spreekwoord. *Het onderste wil boven zyn. Die gehoorzaamen, en onderdanig zyn moeten, willen regeeren.* Zie Turneb. Adv. 15. 5. en Voss. Lex. Etym. in Fulcio.
FŬLMĬNĀTIO, ōnis, f. *De slag van den donder.*
Fulminatio emittit ignem. Sen. N. Q. 2. 12. *De donderslag slaat het vuur uit.*
FŬLMĬNĀTŌR, ōris, m. *Donderaar, die dondert, die het doet donderen.*
Ubinam fulminator Jupiter tempore illo fuit? Arnob. 6. 207. *Waar is Jupiter de Donderaar toen geweest?*)
FŬLMĬNĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 2. 54. *Van den blixem geslagen.*
Fulminatus hac pronunciatione in lecticulum decidit. Petron. 40. *Door deeze woorden als van den blixem geslagen, is hy op zyn bedde neêrgevallen.*
FŬLMĬNEŬS, ă, ŭm. Hor. O. 3. 16. 11. Ovid. P. 2. 2. 118. *Van blixem, blixemende.*
FŬLMĬNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Sen. de ira 3. 6. *Blixemen, blixemstraalen uitschieten, met den blixem slaan.*
Fulminare oculis. Prop. 4. 9. 27. *Blixemende oogen opslaan, of een paar blikken als den blixem opslaan.*
Cæsar ad Euphratem fulminat. Virg. G. 4. 561. *Cæsar blixemt tot aan den Euphraat, dat is, verbreid de schrik zyner wapenen tot aan den oever van den Euphraat.*

FULT.

FŬLTŪRĂ, æ. f. Vitruv. 10. 1. *Steunsel, schoor, stut, stutzel.*
Fultura. Hor. S. 2. 3. 154. *Voedzel, onderhoud, spyze.* Vermids het de krachten ondersteunt.
FŬLTŬS, ă, ŭm. *Onderschraagt, ondersteunt, onderschoort, geschoort, onderzet, gesterkt.*
Domus fulta columnis. Prop. 3. 1. 49. *Een huis dat op pylaren, of zuilen staat, of rust.*
Fultus potentia amicorum. Cic. Ant. ir. in exs. 4. *Door 't aanzien, of 't vermogen van zyn vrienden de handen boven 't hoofd gehouden.*
(Fultus. *Die ergens op legt.* Dus verklaart het Servius over Virgilius in 't volgende voorbeeld.
Ille fultus hyacintho. Virg. E. 6. 53. *Hy op hyacinthen leggende.*
Et pulvino fultus. Lucil. 3. by Servius. *En op een kussen leggende.*)

FULV. FUMA.

FŬLVĬĀNŬS, ă, um. Fulviana herba. Plin. H. 26. 8. *Zekere barnnetel, of brandnetel,* dus geheeten naar den vinder Fulvius.
FŬLVŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 2. 722. *Ros, roodachtig,* een kleur naar den rooden trekkende, *goudgeel.*
Fulvus. Virg. Æ. 4. 261. *Geel, hoog geel, schoon geel.*
FŪMĀRĬŬM, ii. n. Colum. 1. 6. Mart. 10. 36. 1. *Rookplaats, plaats daar men iets rookt, of in den rook hangt.*

FUME. FUMI.

FŪMĔŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 6. 593. *Rookende, smookende, dampende, dat rook, of damp uitwerpt.*
FŪMĬDŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 7. 465. Zie Fumeus.
Fumidus. Plin. H. 14. 20. *Door rook verkalkt,* van vergif spreekende.
FŪMĬFĔR, ă, ŭm. Virg. Æ. 8. 255. *Vol rook, dat rookt, smookt, of dampt.*
FŪMĬFĬCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Reukwerk offeren, of branden.*
† Fumificare alicui Deo. Plaut. M. G. 2. 5. 2 *Reukwerk ter eeren van eenige Godheit branden.*
FŪMĬFĬCŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 7. 114. *Rookende, smookende, dampende.*
FŪMĬGO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Varr. R. R. 3. 16. *Met reukwerk doorrooken.*

FUMO.

FŪMO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. Sext. 10. Virg. E. 1. 83. *Rooken, smooken, dampen, rook van zich geeven, of uitwerpen.*
FŪMŌSŬS, ă, ŭm. Cato R. R. 31. *Rookig, smookig, vol rook, dat rook maakt, of veroorzaakt.*
Fumosus. *Berookt.*
Fumosæ imagines. Cic. Pis. 1. *Berookte, oude schilderyen, of afbeeldzels, die schier van den rook zyn uitgegaan,* die eenen ouden adel te kennen gaven. (De Romeinen steunden zeer op hunne oude geslachten; en daarom benaerstigden zy zich vlytig om hunne voorzaalen met de afbeeldingen van hunne Voorouderen, die daar in opgehangen wierden, te vervullen. Deeze wierden by verloop van tijden door derf damp van 't vuur en 't licht bezwalkt en heel zwart, en draagen daarom den naam van Fumosæ ook by Sen. E. 44. Boeth. C. P. prof. 1. en Juv. 8. 8.)
Fumosum vinum. Tib. 2. 1. 27. *Een oude wyn, een dampige, geluchte, of naar 't hoofd stygende wyn.* (De Ouden maakten veel werks van ouden wyn. Zie Sen. E. 63. Zy meenden, dat de rook daar iets toe deede, dat de wijn zoo veel eerder oud wierd. Zie Mart. 10. 36. 2. daarom maaktense de wijnkelders, als Colum. 1. 6. schrijft, aan die plaatzen, waar heene de rook trok; en de wijn daar geplaatst zijnde wierd zo gezegt den rook als te drinken, by Hor. O. 3. 8. 11. En daar van is Vinum fumosum, *Oude wyn.*
Fumosa perna. Hor. S. 2. 2. 117. *Een gerookte ham.*)

FUMU.

FŪMŬS, I. m. Cic. V. 1. 17. *Rook, smook, damp:* oneigenlijk, *Groote doch ydele beloften.*
(Fumum bibere. Hor. O. 3. 8. 11. Zie Fumosum vinum.
Fumos vendere. Mart. 4. 5. 7. *Ydelyk iets beloven, door ydele beloften iemant bedriegen, of ophouden.*
Fumis quid principis vendere. Lampr. Hel. 15. Per fumum quid de principe vendere. Capitol. Ant. Pii. 11. *Iets wegens den Vorst, of Koningh belooven, als of het in des beloovers magt ware om te doen dat hy doch niet volbrengen kan.*
Fumo punitur, qui vendidit fumum. Lampr. A. S. 36. *Hy stikt door den rook, die hy van 's Keizers wegen belooft heeft, maar niet volbrengen kan.*)

FUNA. FUNC.

FŪNĀLĔ, is. n. Liv. 42. 65. *Een touw, koord, of zeel.*
Funale. Cic. S. 13. *Een fakkel, of toorts.*
FŪNĀLĬS, ĭs. m. en f. ālĕ, is. n. *Van een toorts, of fakkel.*
Funalis cereus. Val. Max. 3. 6. 4. *Een waschkaers.*
Funales equi. Suet. T. 6. 6. *Een gespan voor een zegekoets, paerden voor een zegewagen gespannen,* waar op jongelingen zaten met fakkelen in de handen, (of veel meer, *paerden die buiten 't gespan zyn, het zy dat ze voor, of nevens andere loopen.* Zie onzen Suetonius.)
FŪNĀMBŬLŬS, I. m. Ter. Hec. prol. 1. 4. *Een koorddanser, een springer op de koord.*
FŪNCTĬO, ōnis. f. Cic. V. 3. 6. *'t Bedienen, of 't waarneemen, of 't bekleeden van een ampt.*
FŪNCTŬS, ă, ŭm. *Bedient, waargenomen, of bekleed hebbende.*
Functus aliquo munere. Cic. Cl. 16. *Eenig ampt bekleed, waargenomen,* of

of *bedient hebbende*. Officio. Cic. Cœl. 9. *Zich in zyn plicht wel gequeten, zyn plicht wel betracht*, of *waargenomen hebbende*. Fato. Quintil. I. O. 3. 7. *Dood, gestorven, overleden.*

FUND.

FŬNDĂ, æ. f. Ter. E. 4. 7. 16. Liv. 36. 18. *Een slinger, een werpslinger.*

Funda. Virg. G. 1. 141. *Een werpnet.*

Funda. Plin. H. 37. 8. *en* 9. *Een ringkas, de kas van een ring waar in de steen staat.*

(Funda. *Een beurs, een lange geldzak*, gemaakt naar de gelijkenisse van een net.

Demissa in pauperem fundam manu protulit.. Macrob. S. 2. 4. *Zyn hand gesteeken hebbende in een beurs, waar in niet veel gelds was, heeft hy uitgetrokken*, of *voor den dag gehaalt....*)

FŬNDĀMĔN, inis. n. Virg. Æ. 4. 161. Ovid. M. 5. 361. *Grondvest, grondslag, steunsel.*

FŬNDĀMĔNTŬM, i. n. *Grondvest, grondslag, grond, beginsel.*

Fundamenta jacere. Cic. A. 4. 1. Locare. Virg. Æ. 1. 432. *De grondvesten leggen.*

Fundamentum quæstionis præclare jactum. Cic. N. D. 1. 16. *Een schoon ontwerp van een vraagstuk.*

Fundamentum dialecticæ. Cic. A. Q. 4. 29. *De gronden*, of *beginsselen der redenkonst.*

Fundamentum mali. Brut. *aan* Att. *by* Cic. Br. 17. *De grond, oorsprongk*, of *grondoorzaak van 't quaad.*

FŬNDĀTĬO, ōnis. f. Vitruv. 5. 3. *Grondstichting, grondvesting*, of *grondlegging*, van een huis, enz.

FŬNDĀTŎR, ōris. m. Virg. Æ. 7. 678. *De stichter, bouwer*, of *grondvester*, van een stad, enz.

FŬNDĀTŬS, ă, ŭm. Urbs saxo vetusto fundata. Virg. Æ. 8. 478. *Een stad van oude steen gebouwt.* De compar. Fundatior staat beneden by Vitruvius, en de superl. Fundatissimus by Cic. Dom. 36.

Quo fundatior erit ex arenato directura, eo, &c. Vitruv. 7. 3. *Hoe het steene loofwerk vaster gemetzelt word, hoe, enz.*

Magnis laboribus fundatum Imperium. Cic. C. 4. 9. *Een Ryk*, of *Staat met veel arbeids gesticht.*

Fundata legibus civitas. Plin. P. 34. 2. *Een stad op goede wetten gebouwt*, of *gesticht.*

Accurate fundata disciplina. Cic. Fin. 4. 1. *Een order*, of *tucht heel omzichtig ingestelt.*

Fundata paternis opibus domus. Quintil. D. 9. *Een huis door 's Vaders goed ryk*, of *vermogend geworden.*

(Fundatus. *Aan land gelegt.*

Fundatæ opes. Cic. P. P. 1. *Rykdommen aan land gelegt.*

Fundata pecunia villis. Hor. E. 1. 15. 16. *Geld aan hofsteden gelegt.*)

FŬNDĬTŎR, ōris. m. Cæs. B. G. 2. 7. 1. *Slingeraar, een die met een slinger is gewapent.*

FŬNDĬTŬS. Adv. *Geheel en al, ganschelyk, t' eenemaal, ten gronde toe.*

Funditus eversa civitas. Cic. Dom. 13. *Een stad die t'eenemaal is verwoest*, of *ganschelyk is omgekeert.*

Funditus evertere amicitiam. Cic. Fin. 2. 25. *De vriendschap ganschelyk*, of *t'eenemaal verbreeken.*

Versæ leges funditus. Tac. An. 3. 36. 4. *Wetten die ganschelyk vernietigt*, of *afgeschaft zyn, die heel uit het gebruik zyn.*

Funditus. Adv. *Ganschelyk, geheel, t'eenemaal, gansch en gaar.*

Neque earum rerum quemquam funditus natura voluit esse expertem. Cic. de Or. 3. 50. *De natuur heeft niet gewilt dat iemant t'eenemaal van deze dingen zoude ontbloot zyn.*

FŬNDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Stichten, bouwen, timmeren*, of *den grond leggen.*

Fundare naves. Plaut. M. G. 3. 3. 44. *Schepen bouwen.*

Fundare naves. Virg. Æ. 6. 4. *Schepen voor anker leggen, 't anker laaten vallen.*

Fundare urbem legibus. Virg. Æ. 6. 811. *Wetten in een stad instellen, een stad met wetten voorzien.*

Media acies fortissimis militibus fundatur. Front. St. 2. 3. 4. *De middeltocht van 't heir bestaat uit het puik der benden*, of *uit het uitgeleezenste volk.*

FŬNDO, is, fūdi, fūsūm, fundĕrĕ. *Gieten, smelten, afgieten*, in *een kroes*, of *vorm gieten.*

Ipse se ære fudit. Plin. H. 34. 8. *Hy heeft zyn eigen beeld van koper gegoten.*

Fundere. *Gieten, storten, plengen, vergieten, uitgieten.*

Fundere lacrymas. Virg. Æ. 3. 348. *Traanen storten, schreyen.* Sanguinem. Cic. D. 1. 23. Cels. 2. 8. *Bloed storten*, of *bloed vergieten.*

Fundere flores. Virg. E. 4. 23. *Overvloediglyk bloemen voortbrengen.* Frugem. Cic. S. 15. *Koren voortbrengen, overvloed van koren geeven.*

Fundit asinorum sylvestrium multitudinem Africa. Plin. H. 8. 31. *Africa brengt veel wilde ezels voort.*

(Jecur sanguinem fundit in venas. Plin. H. 11. 37. *De lever verspreid het bloed door de aderen.*)

Fundere sagittam. Sil. 7. 648. *Een pyl schieten*, of *werpen.*

Fundere multa. Virg. Æ. 3. 144. *Veel spreeken, veel praats hebben.*

Fundere verba sapientia. Ter. Ad. 5. 1. 7. Oracula. Cic. N. D. 1. 24. *Met groote wysheit spreeken, Godspraaken voortbrengen.*

Fundere mendacia. Plaut. Ps. 4. 1. 35. *Een menigte leugens verhaalen, veel liegen.* Carmen. Cic. T. Q. 1. 26. *Vaerzen uit de mouw schudden, heel ligt vaerzen maaken.*

Fundere versus ex tempore. Cic. de Or. 3. 50. *Vaerzen voor de vuist maaken.* Fundere preces. Virg. Æ. 5. 234. *Gebeden uitstorten, bidden.*

Fundere humi. Mart. 8. 75. 4. *Tegens den grond smyten, ter aarde werpen*, of *doen vallen, nedervellen.*

Fundere copias. Cic. Mur. 9. *of* exercitum. Liv. 1. 10. *Krygsbenden*, of *een leger verslaan, verstrooyen*, of *op de vlucht dryven.*

Fundit se latius Orator. Cic. Or. 36. *De Redenaar is wydloopiger*, of *langer in zyn rede.*

Fundit se vitis in omnes partes. Cic. S. 15. *De wyngaard breid*, of *spreid zyn ranken aan allen kanten uit.*

Fundere cum stramento segetem in Tyberim. Liv. 2. 5. *Ongedorscht koren*, of *koren in zyn stroo in den Tyber werpen.*

Funditur in Rhenum fluvius. Plin. H. 4. 10. *De stroom ontlast*, of *stort zich in den Rhyn.*

(Fundere. *Het ligchaam ontsluiten, openen, iemant weeklyvig*, of *dunlyvig maaken.*

Si morbus aliquem fuderit. Cels. Præf. *Indien de ziekte iemants ligchaam zal ontsloten hebben, indien iemant in een ziekte weeklyvig zal geworden zyn*, of *de loop zal gekregen hebben.*

FŬNDĬTO, ās, ārĕ. *Slingeren, met een slinger ergens naar werpen.*

Eo illos volantes jussi funditarier. Plaut. Pœn. 2. 36. *Ik heb bevolen, dat men daar mede naar hen slingeren zoude.*

Funditare. *Dikwils uitwerpen*, of *uitslingeren, dikwils zeggen, veel roemen.*

Tantilla tanta verba funditat. Plaut. Pœn. 1. 2. 61. *Zy zoo klein zynde, zegt zo dikwils het zelve, slingert het zelve zoo dikwils uit, brengt het zelve zoo dikwils voor den dag.*)

FŬNDŬLĂ, æ. Varr. L. L. 4. 32. *Een blind straatje*, of *steegje, een straatje dat geen uitgangk heeft*, of *achter toeloopt, een slopje.*

FŬNDŬLŬS, i. *De bodem van een kopje, potje, enz.*
Fundulus ambulatilis. Vitruv. 10. 13. *De zuiger in een pomp, en andere waterkonstwerken.*
FŬNDŬS, i. m. Cic. C. B. 8. Off. 2. 15. *De bodem, of grond van iets.*
Fundus fluvii. Sil. 3. 465. *De grond van een stroom.* Armarii. Cic. Clu. 64. *De bodem van een kas, spinde, of schapraai.*
Fundus. Cic. de Or. 1. 58. Ter. H. 1. 1. 16. *Een landgoed, een erf.* Mendax fundus. Hor. O. 3. 1. 30. *Een land dat veel belooft, en weinig geeft, of dat heel vruchtbaar schynt, en weinig opbrengt.* De Rechtsgeleerden merken aan, dat een land daar geen huis op staat, Ager, en daar een huis staat, Fundus wierd genoemt.
(Fundus. *Die iets bevestigt.*
Ut quæ cum ejus filio egi, ei rei fundus pater sit potior. Plaut. Trin. 5. 1. 7. *Op dat de vader de voornaamste zy die bevestige 't geen ik met zyn zoon verhandelt hebbe.*
Fundus. *De vrouwlykheit.*
Fundum alienum arat, incultum familiarem deserit. Plaut. As. 5. 2. 42. *Hy ploegt by een vreemde, en niet by zyn eige vrouw.*)

FUNE.

FŪNĔBRĬS, is. m. en f. ĕ, is. n. *Van een uitvaart, rouw, lykstatie, begraaffenis, of dat daar toe behoort.* Funebris pompa. Quintil. D. 5. *Een lykstatie.* Concio. Cic. de Or. 2. 88. *Een lykrede.* Funebre vestimentum. Cic. L. L. 2. 23. *Een rouwkleed, of rouwgewaad.* Funebria justa. Liv. 1. 20. *De uitvaart, of lykstatie.*
Bellum funebre. Hor. E. 1. 19. 44. *Een droevigen, bloedigen, of grouwelyken oorlog.*
† FŪNĔRĂ, æ. *De naaste bloedvriendin van een overledenen, een die 'er 't meest bedroeft over was.* Zie Serv. over Virg. Æ. 9. 486. en Scal. Catal. p. 283.
FŪNĔRĀRĬŬS, ă, ŭm. Paull. Dig. 11. 7. 21. *Dat de uitvaart, begraafenis, of lykstatie betreft.*
FŪNĔRĀTĪTĬŬS, ă, ŭm. Pompon. Dig. 11. 7. 30. *Dat tot de uitvaart, of lykstatie behoort.*
FŪNĔRĀTŬS, ă, ŭm. *Begraaven, ter aarde bestelt.*
Tiberio pro concione laudato funeratoque amplissime. Suet. C. 15. 1. *Hebbende Tiberius in een lofrede geprezen en prachtig laaten begraaven.*
Prope funeratus arboris ictu. Hor. O. 3. 8. 7. *Byna door den val van een boom gedood.*

FŪNĔRĔŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 7. 337. *Van een lykstatie, uitvaart, begraafenis, of dat daar toe behoort.*
Funerea fax. Mart. 8. 43. 2. *De lykstatietoorts, of lyktoorts, de fakkel, of toorts die men in de lykstatien gebruikte.* Epulæ funereæ. Sen. E. 12. *Een dood- of rouwmaal.* Bubo funereus. Ovid. M. 10. 453. *Een schuifuit*, zekere uil die, zoo de Oude waanden, een lyk, of doode voorbeduidde.
FŪNĔRO, as, avi, atum, are. Plin. H. 33. 10. Suet. D. 17. 6. *Iemants uitvaart, of lykstatie houden, iemant begraaven.*
FŪNĔSTO, as, avi, atum, are. Cic. C. R. 4. *Een plaats door een doodslag, of moord ontheiligen, of bezoedelen.*
Quali mente me reliquit, tali funestet se suosque. Catul. 64. 201. *Dat de zelve geest die hem aangebitst heeft om my te verlaaten, zyne wreedheit tegens hem zelven, en de zyne gaande maake, of opwekke.*
FŪNĔSTŬS, ă, ŭm. *Door een doodslag, of moord bezoedelt, of bevlekt.*
Funesti Principes. Plin. P. 53. 5. *Bloeddorstige, moorddadige, of wreede Vorsten.* De compar. Funestior staat by Cic. Att. 9. 5. en de superl. Funestissimus by Eutrop. 7. 12.
Funesta familia. Liv. 2. 47. Cic. L. L. 2. 22. *Het sterfhuis.*
Funestus. *Rampzalig, doodelyk, verderfelyk, schadelyk, quaad, nadeelig.*
Ominibus funestis aliquid agere. Cic. Cl. 5. *Iets onder quaade voortekenen onderneemen, ter hand slaan, aanvangen, aanvaarden, of doen.*
FŪNĔTŬM, i. n. Plin. H. 17. 22. *Een gevlochte wyngaardboog, verscheide dunne rankjes van den wyngaard als een touw gevlochten.*

FUNG.

FŬNGĪNŬS, ă, ŭm. *Vol kampernoeljen, of duivels brood.* Zommigen maaken de tweede lettergreep lang, en andere kort.
Hic quidem fungino genere est, capite se totum tegit. Plaut. Trin. 4. 2. 9. *Voorwaar hy is van 't kampernoelje geslacht, zyn hoofd dekt zyn gansche lyf.*
FŬNGŎR, gĕris, functus sum, fungi. *Zyn plicht doen, of volbrengen, waarneemen, of behertigen, zich in zyn plicht quyten.*
Officium alicujus fungi. Ter. Ad. 3. 4. 18. *Iemants ampt bedienen, of bedieninge waarneemen.* (Zommige voorbeelden van deeze casus hebben vergadert Voss. de Const. 22. Buchn. de C. R. D. 1. 20. en Lamb. Nep. 14. 1. 4.)
Fungi aliquo munere. Cæs. B. G. 7. 25. 3. *Eenig ampt bedienen, of bekleeden, eenige bediening hebben, of waarneemen.*
Fungar vice cotis. Hor. A. P. 304. *Ik zal ontrent u doen dat een wetsteen ontrent een scheermes doet, ik zal u tot een wetsteen van 't vernuft verstrekken.*
Fungi more Barbarorum. Nep. 9. 3. 4. *De gewoonten, of zeden der Barbaaren navolgen, of naaypen.*
FŬNGŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 16. 39. *Sponsachtig, ligt, vol gaatjes*, als de kampernoelje. (De compar. Fungosior staat by Plin. H. 16. 36.)
FŬNGŬS, i m. Hor. S. 2. 4. 20. *Een kampernoelje*, by 't gemeene volk, *Een paddestoel*, of *duivelsbrood* geheeten.
Fungus. Virg. G. 1. 392. *Een roove, of zwart knobbeltje boven aan 't katoen van een brandende lamp*, veroorzaakt om dat de rook door de vochtigheit van de lucht niet wel kan uitwaassemen. 't Word zoo genaamt, om dat het de gedaante heeft van een kleine zwarte kampernoelje.
Fungus. Plin. H. 17. 24. *Queeling, of quyning der olyfboomen, verslensing der olyfboomen*, veroorzaakt door een al te groote zonnehitte.
Fungus. Plaut. B. 5. 1. 2. *Een gek, nil, plompaerd, nar, dommekracht*, een met een groot hoofd en klein verstand.
(Fungus. Cels. 6. 18. *Een gezwel aan den aars.*)

FUNI.

FŪNĬCŬLŬS, i. Cic. I. R. 2. 51. *Een touwtje, snoertje, of koortje.*
FŪNĬS, is. Vitruv. 10. 3. *Een touw, zeel, of koord.*

FUNU.

FŪNŬS, ĕris. Cic. P. Q. 15. *Een begraafenis, lykstatie, uitvaart.*
(In funere Vespasiani. Suet. Fl. 19. 6. *Op Vespasianus begraafenisse.*)
Funus. Virg. E. 5. 20. *De dood.*
Reipublicæ funus. Cic. Prov. Conf. 19. *De ondergang, of 't verderf van 't Gemeenebeste.*
(Funus. *Een lyk, een doode.*
In tam multis annis cujusquam ex sua stirpe funus non vidit. Nep. 21. 2. 3. *In zoo veel jaaren is 'er geen lyk, of doode in zyn geslacht geweest.*
Cui dant pœnas inhumato funere gentes. Lucan. 7. 820. *Van wien de volkeren gestraft worden, hunne dooden onbegraaven leggende.*
Funus. *Een graf.*
Instauramus Polydoro funus. Virg. Æ. 3. 62. *Wy maaken het graf voor Polydoor.*)

FUO. FUR.

† FŬO. Zie Fuat. Het verbum substantivum Sum heeft veel tempora van dit woord ontleent, als Fui, Futurus, Fuissem, enz.

FŬR, fūris. m. Cic. S R. 20. *Een dief*, of *rover*.

Estis fures ambæ. Plaut. Pœn. 5. 4. 67. *Gy zyt alle bei diefeggens.* Ambæ ziet niet op Fures, maar op Estis; want men vind geen adjectivum femininum by het woord Fur, alhoewel men 't van vrouwen zegt, gelijk uit dit voorbeeld blijkt.

Fures. Ter. E. 4. 7. 6. *Koks jongens, koks knechts, keukenjongens, keukenknechts.*

Fures. *Knechts, Heereknechts, dienstknechten.*

Audent cum talia fures. Virg. E. 3. 16. *Als de knechts zulke dingen durven doen.*

Fur. Ter. E. prol. 23. *Dief*, of *uitschryver van een anders schriften.*

(Fures mihi estis. Plaut. R. 3. 6. 43. *Gy steelt het myne, gy neemt het myne weeh.*

Fures maritimi worden *De visschers* genoemt van Plaut. R. 2. 2. 5.

Fur. Varr. R. R. 3. 16. *Een hommel.* Om dat hy de byen den honig ontsteelt.)

FURA.

FŪRĀCISSĬMĒ. Adv. Cic. Vat. 5. *Diefstelyk, zeer diefachtig.*

FŪRĀCĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 10. 29. *Diefachtigheit, geneigtheit tot steelen, een dieffchen aart.*

FŪRĀX, ācis. omn. gen. Cic. Or. 2. 67. *Diefachtig, genegen tot steelen.* (De compar. Furacior staat by Mart. 8. 59. 3. en de superl. Furacissimus by Cic. Pis. 30.)

FURC.

FŬRCĂ, æ. f. Hor. E. 1. 10. 24. *Een vork, gaffel*, of *griep*, *met twee*, of *drie tanden.*

Furca. Plin. H. 14. 2. *Een stut, schoor.* Een gevorkte stok waar mede men boomen, staketzels, enz. onderschoort.

Furca. Cic. D. 1. 26. Liv. E. 55. *Zeker dwarshout, als een mik*, of *galg*, dat men de misdadigers en slaaven aan den hals bond, als een schandteken, en dat men hen dwong te draagen zoo lang zy gegeesselt wierden. Zoo is in Engeland de Pillory omtrent.

(Furca. *Een vorkstok, een gesplete*, of *gekliefde stok, die de arme reizigers gebruiken om hunne pakken te draagen.*

Mittam ad te virum cum furca in urbem, tanquam carbonarium. Plaut. Cas. 2. 8. 1. *Ik zal u den man in de stad zenden met zyn pakken aan een gespletene*, of *gekliefden stok hangende, als of hy een koolbrander was.*)

FŬRCĬFĔR, ĕri, ūm. Cic. Vat. 6. *Galgbrok, galgsap, galgenaas, hangbast, schelm.* Men noemde dus voortiids die de Furca om den hals hadden.

FŬRCILLĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 49. Vitruv. 10. 12. Colum 2. 10. *Een vorkje*, of *gaffeltje.*

(FŬRCILLĀTŬS, ă, ūm. *Dat als een vork*, of *dat vorksw yze gemaakt is.*

Furcillata bacilla habent figuram literæ V. Varr. L. L. 4. 24. *Stokjes vorksw yze gemaakt, hebben de gedaante van de letter* V.)

FURE.

FŬRĔNS, entis. omn. gen. *Woedend, verwoed, razend, dol, uitzinnig, toornig*, of *gram, vertoornt, vergramt.* (De compar. Furentior staat by Claud. Hon. F. 26.)

Libidine furens. Cic. T. Q. 5. 6. *Woedende*, of *razende naar vermaak, die tot razens toe op wellust verzot is.*

Bella furentia. Sil. 7. 574. *Woedende*, of *grouwelyke oorlogen.*

Flammæ furentes. Virg. Æ. 4. 670. *Woedende.* of *onlesschelyke vlammen.*

FŬRĔNTĔR. Adv. Cic. Att. 6. 1. *Verwoedelyk, met groote woede, geweldiglyk.*

FURF.

FŬRFŬR, ŭris. m. Plaut. Capt. 4. 2. 77. Plin. H. 22. 25. *Zemelen.*

Furfures capitis. Plin. H. 20. 21. *Hoofdschubben, witte schilfers die van 't hoofd vallen.*

(FŬRFŬRĔŬS, ă, ūm. *Dat van zemelen is.*

Furfureum panem esitare. Gell. 11. 7. *Brood van zemelen gebakken eeten.*)

FŬRFŬRŌSŬS, ă, ūm. Plin. H. 12. 25. *Zemelig, vol zemelen*, of *vuiligheit als zemelen.*

FURI.

FŬRĬĂ, æ. f. Cic. N. D. 3. 18. Virg. G. 3. 35. *Een helsche razerny.* De Dichters verzieren dat 'er drie, en dat ze Dochters van den Nacht, en van den Acheron waren.

Furia. Cic. Fr. 3. 1. *Een stookebrand, belhamel, roervink*, van een oproerig en muitachtig mensch spreekende.

Scelerum furiis agitatus. Virg. Æ. 3. 331. *Door de knaging*, of *wroeging over zyne schelmstukken ontrust, geplaagt*, of *gequelt.*

Incensus furiis. Virg. Æ. 4. 376. *Razende dol, verwoed van razernye, door toorn*, of *gramschap vervoert.*

Concipere furias. Virg. Æ. 4. 474. *Woedende*, of *razende worden, beginnen te woeden.*

FŬRĬĀLĬS, ĭs. m. en f. ālĕ, ĭs. n. Cic. Pi. 35. Liv. 7. 17. *Van een helsche razerny, dat een helsche razerny past*, of *gelyke.*

FŬRĬĀLĬTĔR. Adv. Ovid. F. 3. 637. *Als*, of *gelyk een helsche razerny, op een dolle*, of *woedende wyze.*

FŬRĬĀTŬS, ă, ūm. Virg. Æ. 2. 407. *Razende*, of *woedende van gramschap.*

FŬRĬBUNDŬS, ă, ūm. Cic. A. 13. 9. *Razend, woedend, van woede*, of *razerny vervoert.*

FŬRĬNŬS, a, um. Plaut. Ps. 3. 2. 2. *Diefs, diefachtig, van een dief, dat tot een dief behoort.*

FŬRĬO, as, āvi, atum, ārĕ. Hor. O. 1. 25. 14. *Iemant dol*, of *uitzinnig maaken.*

FŬRĬŌSĔ. Adv. Cic. Att. 8. 5. *Verwoedelyk, met woede, geweldiglyk; uitzinniglyk.* (De compar. Furiosius staat by Sen. Cont. 6. 7.)

FŬRĬŌSŬS, ă, ūm. Cic. S. R. 12. *Dol, razende, uitzinnig.* (De compar. Furiosior staat by Ovid. M. 9. 736. en de superl. Furiosissimus by Cic. Dej. 5.)

FURN.

FŬRNĀCĔŬS, ă, ūm. *Van den oven, dat tot den oven behoort.*

Furnaceus panis. Plin. H. 18. 9. en 11. *Brood in den oven gebakken.*

FŬRNĀRĬĂ, æ. f. *Het bakken, de bakkers hanteering, de bakkery.*

Furnariam exercere. Suet. V. 2. 7. *Een bakker zyn, een bakkers neering*, of *winkel doen.*

FŬRNĀRĬŬS, ii. m. Ulp. Dig. 39. 2. 21. §. 7. *Een bakker, broodbakker, koekebakker.*

FŬRNŬS, i. Plaut. Cas. 2. 5. 1. *Een oven, bakoven.*

FURO.

FŬRO, is, ĕrĕ. *Woedende, verwoed, dol*, of *razende zyn, vervoerd van gramschap*, of *buiten zich zelven zyn.*

Hunc, oro, sine me furere furorem. Virg. Æ. 12. 680. *Laat my, ik bid u, myn woede voldoen*, of *myn gramschap verzadigen.*

Furere de aliquo. Cic. Att. 14. 19. *Tegens iemant woedende boos zyn, zeer vergramt*, of *verstoort op iemant zyn.*

Furit luctu filii. Cic. de Or. 2. 46. *De rouw over zyn zoons dood maakt hem razende.*

Furebat se a Racilio vexatum. Cic. Fr. 2. 1. *Hy was zeer verstoort dat hy van Racilius niet wel gehandelt was.*

Apud sanos furere. Cic. de Or. 28. *By bezadigde menschen woedend, uitzinnig*, of *buiten zich zelven schynen.*

Furere Inachia. Hor. Ep. 11. 6. *Van liefde*

liefde raazen, of *vervoert zijn tot Inachus.*

Furit te reperire. Hor. O. 1. 15. 27. *Hy raast om u te mogen vinden, hy heeft een uiterste verlangen om u aan te treffen.*

(Furere. *Onmatig, boven maaten, tot uitzinnigheit toe zich verheugen.*

Recepto dulce mihi furere est amico. Hor. O. 2. 7. 28. *Ik zal my boven maten verheugen als ik u myn vriend welvarende zal weder gekregen hebben.*)

FŪRŎR, āris, ātŭs sūm, ārī. *Steelen, ontsteelen, rooven; ontneemen, ontvreemden, ontfutzelen.*

Furari aliquid alicui. Cic. Off. 2. 11. *Iemant iets ontsteelen.*

Furari aliquid. Cic N. D. 2. 63. *Iets door list verkrygen.*

Furari civitatem. Cic. C. B. 2. *Het burgerrecht door list verkrygen.*

Nam si ego tuum (librum) ante legissem, furatum me abs te esse diceres. Cic. Att. 2. 1. *Want indien ik te vooren uw boek had geleezen, zoo zoud gy zeggen dat ik 'er iets uit gestolen had.*

(Assiduo temet furare labori. Stat. S. 4. 4. 29. *Ontrek u uwen gedurigen arbeid.*

Furari. *Krijgslist aanstellen, aanwenden, gebruiken*, of *in 't werk stellen.*

Tacfarinas furandi melior. Tac. An. 3. 74. 2. *Tacfarinas die zich op de krygslisten beter verstont*, of *bequamer was om krygslisten in 't werk te stellen.*)

FŬRŎR, ōris. m. Cic. C. 4. 6. *Woede, razerny, dolheit, uitzinnigheit, vervoering, groote hevigheit, gramschap.*

Furor. Virg. Æ. 5. 788. *Een razende*, of *dolle liefde.*

Furor. Cic. D. 1. 31. *Woede, vervoering, verrukking*, of *vertrekking van zinnen, uitzinnigheit, bezetenheit.*

(Furor. *Een onmatige vergnusting.*

Ad hunc impendiorum furorem impulsus est. Suet. N. 31. 14. *Tot deeze onmatige vergnusting is hy aangezet.* De Grieken gebruiken ook zoo hun woord Μανία, als wy gezegt hebben over Suetonius.)

FURT.

FŪRTĬFĬCŬS, ă, ŭm. Plaut. P. 2. 2. 44. Ps. 3. 2. 97. *Diefachtig, gewent te steelen, genegen tot dievery*, of *tot steelen.*

(Minus jam furtificus sum, quam antea, rapio propalam. Plaut. E. 1. 1. 10. *Ik steel niet meer heimelijk, als voorheene, maar roove in 't openbaar.*)

FŪRTĬM. Adv. Cic. F. 16. 20. *Diefsijk, steelsgewijs, heimelyk, stilletjes, ter sluik*, of *in 't verborgen.*

Humor in genas furtim labitur. Hor. O. 1. 13. 7. *De traanen loopen*, of *biggelen mij tegens wil en dank over de wangen.*

FŪRTĪVĒ. Adv. Plaut. Pœn. 5. 2. 62. Ovid. Am. 2. 5. 6. Sen. B. 2. 23. *Diefsijk, diefachtig, steels gewys, heimelyk, in 't verborgen, ter sluik.*

FŪRTĪVŬS, ă, ŭm. Plaut. Pœn. 4. 2. 77. Quintil. I. O. 5. 3. *Gestolen, geroofd, diefachtig weckgenomen, ontfutzelt.*

Furtivus. Cic. Pis. 40. *Stil, heimelyk, dat in der stilte*, of *in 't heimelyk geschied*, van een reis, enz. spreekende.

(Furtivus puer. Julian. Dig. 1. 5. 26. *Een kind dat geboren is uit een meid, die, als ze zwanger was, gestolen wierd.*

Furtivum scriptum. Gell. 17. 9. *Een schrift door zekere kunst*, (waar van Gellius een staaltje bybrengt) *zoo geschreven, dat het van niemant kan geleezen worden, als van dien, aan wien het geschreven word.*

Furtivum. *Dat tot overspel behoort, dat in overspel geschied*, of *in overspel gewonnen word.*

Furtivum onus. Ovid. Her. 11. 38. *Een kind in overspel gewonnen.*

Nota venus furtiva est. Tib. 1. 9. 57. *Ik weet u heimelyk te bekruipen*, of *stilletjes by u te koomen.*)

FŪRTŪM, i. n. Cic. N. D. 3. 30. Hor. S. 1. 3. 122. *Diefstal, dievery, ontfutzeling, heimelyke ontvreemding.* Dit woord word voor allerlei daad genomen, die in 't geheim, of steelswijze toegaat.

Furtum facere affectibus alicujus. Sen. Marc. 1. *Zich stilletjes in iemants gunst indringen, iemants genegenheit winnen eer hy 't gewaar word; iemants hert steelen.*

Ne furtum cessationis quæsivisse videaris. Cic. F. 16. 26. *Op dat gij niet zoud schijnen een dekmantel tot bedekking van uwe luiheit gezocht te hebben.*

Furtum. Tib. 1. 2. 34. *Overspel, echtbreuk, boelaadie, heimelijke minsnoepery.* (Om dat een overspeelder aantast die de zijne niet is. De Grieken zeggen ook Σκοτίας ὑποκλέπτειν ἀφροδίτην.

Furtum. *Een oorlogs - of krijgslist, kunstgreep*, of *streek om den vyand op te ligten*, of *een voordeel af te zien.* Dieven steelen heimelijk, en in den oorlog zoekt men heimelijk den vyanden voordeel af te zien. Thucyd. 5. 348. noemt het Κλέμμα.

Furto, non prælio opus est. Curt. 4. 13. 4. *Het is niet van noden te vechten; maar den vyand by nacht een voordeel af te zien*, of *te overvallen.*)

Furta paro belli. Virg. Æ. 11. 515. *Ik maake krygs - of oorlogslisten*, of *hinderlaagen gereed.*

Aptissimi ad furta bellorum. Front. St. 2. 5. 31. *Zeer bequaam tot oorlogslisten*, of *hinderlaagen.*

(Furto conceptus puer. Ovid. F. 2. 183. *Een kind in overspel gewonnen*, of *geteelt.*)

FURU. FURV.

FŪRŬNCŬLŬS, i. m. Cic. Pis. 27. *Een diefje, een jonge*, of *kleine dief.*

Furunculus. Colum. 5. 5. *Een knobbel, een lid*, of *knoop van den wyngaard, daar de wynstok een rank schiet.* Dus genoemt zegt Columella, vermids ze het sap der rank steelt, of naar zich trekt.

Furunculus. Cels. 5. 28. Plin. H. 22. 25: 26. 12. *Een bloedvin, bloedzweer, syk, hertebuil, puist*, of *puisje.*

FŬRVŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 5. 541. *Donker, duister, zwart.*

FUSC.

FŬSCĀTŎR, ōris. m. Lucan. 4. 66. *Die 't donker*, of *duister maakt*, van een wind spreekende die de wolken t'zamenjaagt, en de zon verduistert.

FŬSCĬNĂ, æ. f. Cic. N. D. 1. 36. *Een drietand, een vork*, of *gaffel met drie tanden, een elger.*

(Neptunus fuscina percutit terram. Hyg. Fab. 169. *Neptuun slaat met zyn drietandige gaffel de aarde.*

Fuscina was ook *Een degen, daggé*, of *dolk*, waar meede de Schermvechters die Retiarii genoemt wierden, om dat ze, als ze konden, hunne tegendingers een net over 't hoofd wierpen, vochten, by Suet. C. 30. 8. en Juv. 2. 143.)

FŬSCŌ, as, āvi, ātūm, ārĕ. Ovid. Art. 1. 513. *Verdonkeren, verduisteren, donker, duister*, of *zwart maaken*, of *verwen.*

(Lanugine vix ulla fuscante malas. Lucan. 10. 135. *De baard nech niet uitloopende, zy noch geen baard hebbende.*)

FŬSCŬS, ă, ŭm. Cic. D. 1. 8. *Donker, bruin, zwartachtig, droevig, duister.* (De compar. Fuscior staat by Plin. H. 16. 13.)

Nubila fusca. Ovid. M. 5. 286. *Dikke, zwarte*, of *donkere wolken.*

Fuscum Falernum. Mart. 2. 40. 6. *Dikke roode wyn.*

Fusca vox. Plin. H. 28. 6. Suet. N. 20. 2. *Een holle, heesche*, of *scharre stem.* Zie onze aantekening over Suetonius.

FUSE. FUSI.

FŪSĒ. Adv. Cic. L. L. 1. 13. *Breedelyk, in 't breede, in 't lange, wydlopig, wyd en zyd.* (De compar.

pr. Fusius staat by Cic. N. D. 2. 7.)
FUSILIS, is. m. *en* f. ile, is. n. Colum. 6. 33. *Gegoten*, of *dat gegoten kan worden*; *gesmolten*, of *dat men smelten kan*.
Argilla fusilis. Cæs. B. G. 5. 43. 1. *Gevormt leem*, *gebakke aardewerk*.
FŪSIO, ōnis. f. Cic. N. D. 1. 15. *Uitstorting*, *uitgieting*, *gieting*, *plenging*.

FUST.

(FŪSTĔRNĂ, æ. f. Plin. H. 16. 39. Vitruv. 2. 9. *Het bovenste*, of *de kroon van een denneboom*.
FŪSTĬGŎR, ātūs sūm, ārī. Papin. Dig. 43. 10. 2. *Met stokken geslagen worden*.)
FŪSTĬS. is. m. *Een stok*, *knuppel*.
Fustem alicui impingere. Cic. F. 8. 8. *Iemant stokslagen geeven*, *met een stok slaan*, of *afrossen*.
FŪSTŬĀRĬŬM, ii. n. Cic. A. 3. 6. Liv. 5. 6. Turn. 28. 34. *Stokslagen*, *boetende knuppelkoek*.

FUSU.

FŪSŪRĂ, æ. f. Plin. H. 33. 6. *Gieting*, *smelting*.
FŪSŬS, ă, ūm. *Uitgegoten*, *gestort*, *uitgestort*, *geplengt*, *gesmolten*, of *gegoten*. (De compar. Fusior staat by Celf. 1. 3.)
Fusus humi toto corpore. Mart. 8. 75. 4. *Zoo lang als men is ter aarden gestrekt*.
Fusus aër. Cic. N. D. 2. 39. *Verdunde*, of *dunne lucht*.
Crines fusi. Virg. Æ. 10. 137. *Los*, *hangend*, of *slingerend haair*.
Fusa cupressus. Plin. H. 12. 17. *Een wijd uitgespreide cypressenboom*.
Venter fusus. Celf. 2. 1. *Een open lijf*, *een weeke buik*.
Fusus exercitus. Cic. A. 14. 1. *Een verstrooit*, of *op de vlucht gedreven heir*.
Genus facetiarum æqualiter in omni sermone fusum. Cic. de Or. 2. 52. *Zekere slach van aardigheden evenmatig door de gansche reae verspreid*.
Genus orationis fusum. Cic. Cl. 31. *Een vloeyende styl*.
(FŪSUS, i. m. *Een spil*.
Fusos in lanificio invenit Closter filius Arachnes. Plin. H. 7. 56. *Klosier*, *Arachnes zoon*, *heeft in het spinnen*, of *wolwerk*, *de spil uitgevonden*.
Lanificia junceo fuso in fila tenuantur. Plin. H. 11. 23. *De wol word op een spil*, *van biezen gemaakt*, *in dunne draaden getrokken*, of *gesponnen*.)

FUTI.

FŪTĬLĬS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Virg. Æ. 12. 740. *Bros*, *breekelijk*, *breekbaar*, *gering*, *slecht*.
Futilis. Cic. Fin. 3. 11. *Ydel*, *onnut*, *te vergeefs*.
Homo futilis. Ter. An. 3. 5. 3. *Een slecht*, of *gering mensch*: *een lichtvaerdig*, of *ydel mensch*, *een snappert*, *een die niet zwygen kan*.
(Futile was eigenlijk *Een vat boven wijd*, *en onder nauw*, of *spits toeloopende*. De Priesters van de Godinne Vesta gebruikten het in hunne offerhanden, waar in het water op de aarde niet wierd nedergezet. Indien men 't nederzette, wierd het voor zonde gehouden. En daarom gebruikten zy een vat, dat niet staan konde. Lactant. over Stat. Th. 8. 297. Serv. over Virg. Æ. 11. 339. Donat. over Ter. An. 3. 5. 3. en Scal. over Fest. p. 66. beschrijven 't zoo lanig. Hedensdaags zou men by navolginge *een roemer zonder voet* zoo konnen noemen.)
FŪTĬLĬTĀS, ātis. f. Cic. N. D. 2. 28. *Ydelheit*, *onnuttigheit*, *lichtvaerdigheit*, *snapachtigheit*.

FUTO.

FŪTO, ās, ārĕ. Festus. *Berispen*, *bestraffen*, *doorneemen*, *wederleggen*.

FUTU.

(FŪTŬM, i. n. Varr. L. L. 4. 25. *Een watervat waar in de Ouden het water in een vertrek gebragt overgoten*.
FŪTŬO, is, ŭi, ūtŭm, ĕrĕ. *Beslapen*, *bekennen*.
Futuit semel, generaret Horatius ut tres. Mart. 9. 42. 5. *Uit een byslaapen zyn drie Horatiussen* (die in een driegevecht de drie Kuriatiussen verslagen hebben) *geteelt*.
Futuere puella. Priap. 12. 1. *Meisje gy zult beslaapen worden*.)
FŪTŪRŬS, ă, ūm. *Toekoomende*, *toekomstig*, *dat koomen zal*, *dat zyn*, of *wezen zal*.
Illum eum futurum esse puto, qui esse debet. Cic. Att. 6. 3. *Ik meen dat hy zal zyn zoo als hy wezen moet*.

FUXI.

FŪXĬĔNSĬS Comitatus. *Het Graafschap van Foix*, een land van Gaskonje, dat hedensdaags onder Languedocq is begreepen.
FŪXĬŬM, ii. n. *Foix*, de Hoofdstad van 't Graafschap van dien naam.

B E R I C H T.

Wy maaken hier een afscheidinge van dit werk, voor hen die het in twee deelen willen laaten binden, waar toe dan ook een Tytel is gedrukt; doch zy die het, onaangezien de dikte, wegens veele aanmerkelijke vermeerderingen dus aangegroeit, voor zich van beter gebruik in eenen band achten, konnen het, met achterlatinge van den tweeden Tytel, gevoegzaam te zamen laaten binden.

G.

G A B A.

GABĂLĒNSIS provincia. *Gevandan*, een land van Languedok.

GABĂLĪ, ōrūm. m. plur. Cæſ. B. G. 7. 64. 6 : 75. 2. *De Gevandanzers*, *'t volk van Gevandan*, in Languedok.

GĂBĂLŬS, ī. m. Iſid. Gl. Varr. *bij* Non. 2. 373. *Een galg*, of *kruis.*

Gabalus. Macrin. *by* Capitol. 11. *Een galgſlap*, *galgenaas*, *hangbaſt*, *galgbrok*, *een die de ſtrop*, of *galg verdient.*

GABĂRŬS, ī. m. *De Gave*, of *Gaveſtroom.* Daar zijn verſcheide ſtroomen van deezen naam in Bearn.

GĂBĂTĂ, æ. f. Mart. 7. 47. 3 : 11. 32. 18. *Een kom*, *bak*, *diepe ſchotel*, *teſt.*

GABI. GADE.

GĂBIĪ, ōrūm. plur. Virg. Æ. 6. 773. *Gabsen*, een ſtad van Italien die nu woeſt is.

GĂBĪNŬS, ă, ūm. Virg. Æ. 7. 612. Ovid. F. 2. 709. *Gabiner*, *te Gabiën geboren*, *van Gabien.*

GĀDES, iūm. m. plur. Cic. C. B. 2. Hor. O. 2. 6. 1. *Kadix*, of naar zommiger gevoelen, *Kalis*, een eiland en ſtad op de kuſt van Andaluzien.

GADI. GÆS.

GĀDĪTĀNŬS, ă, ūm. *Van Kadix*, of *Kalis.*

Gaditana civitas. Cic. C. B. 15. *De ſtad Kadix*, of *Kalis.*

Fretum Gaditanum. Iſid. 13. 15. *De Straat van Gibralter.*

GÆSŬM, ī. n. Varr. *bij* Non. 17. 19. Cæſ. B. G. 3. 4. 1. Virg. Æ. 8. 662. *Een ſpies*, of *halve piek*, die de oude Franken gebruikten.

GAGA. GALA.

GĀGĀTĒS, æ. m. Plin. H. 36. 19. *Een Agaat*, of *Agaatſteen*, een zwarte blinkende ſteen, dus in 't Latijn genoemt, vermidts ze uit de Gagesſtroom word gehaalt.

GĂLACTĪTĒS, æ. m. Plin. H. 37. 10. *Een melkſteen*, *een ſteen die de kleur en ſmaak van melk heeft.*

GALĀTIĂ, æ. f. Plin. H. 5. 32. *Galatiën*, *'t land van Galatiën*, een Landſchap van klein Aziën.

GALB.

GĂLBĂ, æ. f. Suet. G. 3. 3. *Een ſchietworm die in 't eiken hout groeit.*

GĂLBĂNĀTŬS, ă, ūm. Mart. 3. 82. 5. *Met Galbanumſap* (zijnde een welriekende vocht) *gewreven*, of *geſtreken*, of naar 't gevoelen van veele Uitleggeren, *met een groene en koſtelijke tabberd gekleed.* Zommige leezen Galbinatus.

GĂLBĂNEUS, ă, ūm. Virg. G. 4. 264. *Van Galbanon.*

GALBĂNŬM, ī. n. Plin. H. 12. 25. *Galbanon*, zeker welriekend vocht, of ſap.

GALBEŬM, ĕī. n. Suet. G. 3. 3. *Zeker geneesmiddel in een bleekgroenen band om den arm gebonden.*

Galbeum. Feſtus. *Zekere groene armband*, die te Rome de zegepraalende Keizers, of Veldheeren droegen.

GALBINĀTŬS, ă, ūm, zie Galbanatus.

GĂLBINŬS, ă, ūm. Juv. 2. 97. *Bleek groen*, *licht groen*, *naar den groenen trekkende.*

† Galbini mores. Mart. 1. 97. 9. *Een wellustig*, of *dartel leven*, *dartele*, *wulpſche zeden.*

GĂLBŬLĂ, æ. m. Mart. 13. 68. 1. *Een weedewaalvogel.*

GĂLBŬLŬS, ī. m. Varr. R. R. 1. 40. *Een Cypreſſenoot.*

GALE.

GĂLEĂ, æ. f. Cæſ. B. G. 2. 21. 5. Virg. 5. 314. *Een helm*, of *ſtormhoed*: *ook de mars van een ſchip.*

(GĂLEĀRIUS, ī. m. Veg. 3. 16. *Een legerjongen*, *een jongen*, *die den helm en andere wapenen van zijn heer omdraagt.*)

GĂLEĀTŬS, ă, ūm. Cic. N. D. 1. 36. *Gehelmt*, *met een helm*, of *ſtormhoed op 't hoofd.*

GALĒNĂ, æ. f. Plin. H. 34. 16. *Een loodmijn.*

(GĂLEŎLĂ, æ. f. *Een bogtige kroes*, of *bogtig glas*, waar uit de Ouden den wijn dronken; zoo door Varr. by Non. 15. 34. genoemt, om dat het vertoonde de gedaante van een helm, waar uit de ſoldaaten in 't veld ook wel dronken, als ik getoond hebbe over Curt. 5. 13. 24. 5. 48.)

GĂLEŎR, ārīs, ātŭs ſūm, ārī. Hirt. B. Af. 12. 3. *Een helm*, of *ſtormhoed opzetten.*

(GALEŌTĒS, is, f. Plin. H. 29. 4. *Een hagedis.*)

GĂLĒRĬCŬLŬS, ī. m. Suet. O. 12. 3. *Een haairtooizel*, of *pruik.* Dit was een vel zoo net met haair bewerkt, dat men zou gezegt hebben dat het 't natuurlijke, of eige vel en 't haair van de perſoon zelf was. Zie onze aantekening over Suet. C. 11. 1. 5. 2.

GĂLĒRĪTĂ, æ. f. Plin. H. 10. 49. *Een gekuifde leeuwerk*, zekere vogel.

GĂLĒRĪTŬS, ī. m. Varr. L. L. 4. 1. *Een gekuifde leeuwerk*, zekere zangvogel.

GĂLĒRĪTŬS, ă, ūm. Propert. 4. 1. 29. *Die een leere muts*, of *een muts van een beeſtenvel op 't hoofd heeft.*

GĂLĒRŬM, ī. n. Corn. Fronto. *Een leere muts*, *een muts van een bereid vel*, *een kalotje.* 't Is beter Galerus te gebruiken.

GĂLĒRUS, ī. m. Virg. Æ. 7. 688. *Een leere muts*, of *muts van een bereid beeſtenvel*, *een kalotje.*

* Galerus. Juv. 6. 120. Suet. N. 26. 2. *Een pruik.* Zie Galericulus.

(GĂLĔUS, eī. m. Plin. H. 32. 2. *Hazelhaaije.* Zekere viſch.)

GALG. GALI.

GĂLGŬLŬS, ī. m. Plin. H. 10. 33. *Een weedewaalvogel.*

GALILÆĂ, æ. f. Plin. H. 5. 14. *Galilea*, het Noorder gedeelte van Judea.

GALL.

GĂLLĂ, æ. f. Virg. G. 4. 267. Plin. H. 16. 7. Colum. 6. 7. *Galnoot.*

† Galla. Lucil. *by* Feſtus. *Een ſtrafſe en zwarte wijn*, dus genoemt, vermids hy naar 't ſap gelijkt dat uit de galnoten word getrokken.

GALLÆCIĂ, æ. f. Plin. H. 4. 20. *Gallicien*, een Rijk van Spanjen op den Oceaan.

GĂLLÆCĪ, ōrūm. m. plur. Plin. H. 4. 20. *De Galliciërs*, *die van Gallicien.*

GALLIĂ, æ. f. Cæſ. B. G. 1. 1. 1. Cic. Att. 8. 3. *Vrankrijk*, *Frankrijk.* Voortijds *Frankenland.* Frankenland was ten tijde van Julius Cæſar, eigentlijk het land dat tuſſchen de Garonne, de Rhone, de Marne, de Seineſtroom, en den Oceaan lag.

GĂLLĪ, ōrūm. m. plur. Cæſ. B. G. 3. 19. 6. *De Franken*, hedensdaags *de Franſoiſen*, *Franſſen*, of *Franſchen.*

GĂLLĬCĀNŬS, ă, ūm. Cic. P. Q. 4. Varr. R. R. 1. 32. *Franks*, *Franſch*, *van de Franken*, of *Franſchen*, *dat tot hun behoort*, of *hun betreft.*

Gallicana lingua. Ulp. Dig. 32. 1. 11. *De Franſche taal*, of *ſpraak.*

Eccleſia. *De Franſche kerk.*

GĂLLĬCÆ, ārum. f. plur. Cic. A. 2. 30. *Hooge ſchoenen*, zeker ſchoeiſel dat de Franken by vuil weer gebruikten.

GĂLLĬCĒ. Adv. Varr. *bij* Gell. 2. 25. *In 't Franks*, *in 't Franſch*, *op zijn Franks*, of *Franſch.*

GĂLLĬCĬNĬŬM, ĭī. n. Cenſor. D. N. 24. Apul. M. 8. 201. *Het haanengekraai*, *het krieken van den dag*, *de tijd des nachts als de haanen*

nen kraaijen, *een weinig voor dag.* Ik vind geen Schrijver die dit woord voor Apuleius gebruikt heeft.

GĀLLĬCUS, ă, um. Cic. Sext. 4. *Franks*, tegenwoordig, *Fransch*, *van Frankenland*, *van Vrankrijk*, van zaaken en persoonen spreekende.

Gallicus. Vitruv. 1. 6. *Noord noordoofte wind.* Men moet 'er Ventus onder verstaan.

GĀLLĪNĂ, æ. f. Cic. S. 16. *Een hen*, of *hoen*.

GĀLLĪNĀCĔŬS, ă, ŭm. *Henne*, *haane*, *van de hennen*, *haanen*, of *hoenderen*.

Pullus gallinaceus. Varr. R.R. 3. 9. Celf. 3. 16. *Een kieken*, of *kuiken van een hoen.*

Ovum gallinaceum. Colum. 6. 4. *Een hoenderey*, *een henneney.*

Gallus gallinaceus. Cic. D. 1. 34. *Een haan.*

GĀLLĪNĀCĔŬS, ĕī. m. Plin. H. 37. 10. *Een haan.*

GĀLLĪNĀRĬŬM, ĭī. n. Varr. R. R. 3. 9. Colum. 8. 3. *Een hoenderhok*, *hoenderhuis*, of *hoenderkot.*

GĀLLĪNĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van de hoenderen*, *hoender.*

Scala gallinaria. Celf. 8. 15. *Een hoendertrap.*

Gallinarius curator. Varr. R. R. 3. 9. *Een hoenderbezorger*, *een oppasser der hoenderen*, *een pluimgraaf.*

GĀLLĪNĀRĬŬS, ĭī. m. Cic. A. Q. 4. 25. Plin. H. 10. 55. *Een hoenderkoper*, *hoendermeester*, *hoenderfokker.*

(GĀLLĪNŬLĂ, æ. Arnob. 7. 215. *Een hoentje*, *een klein hoen.*)

GĀLLĬPŎLĬS, ĭs. f. Plin. H. 3. 11. *Galipolis*, een stad van Napels.

‡ GĀLLO, ās, ārĕ. *Dol*, *razende*, of *uitzinnig zijn*, *raazen*, van de Priesteren van Cybele spreekende.

GĀLLŎGRÆCĪ, ōrum. m. plur. Cæf. B. Al. 78. 3. *De Galaters*, *die van Galaten*, of *Galatten.*

GĀLLŎGRÆCĬĂ, æ. f. Cæf. B. C. 3. 4. 5. *Franks-Griekenland*, *'t land van Galatten*, een landschap van klein Azien.

‡ GĀLLŬLĀSCO, fcis, ăfcĕrĕ. Næv. by Non. 2. 368. *Veranderen*, *grover*, *mannelyker*, *kloeker*, of *sterker worden*, van iemants stemme spreekende, die veertien jaaren oud word.

GĀLLŬS, ĭ. m. Cic. D. 2. 26. Hor. S. 1. 1. 10. *Een haan.*

GĀLLŬS, ĭ. m. Cic. de Or. 2. 66. *Een Frank*, *een François*, *Franschman.* Zie Galli.

GĀLLŬS. ĭ. Lucan. 1. 566. *Een Priester van Cybele.*

Gallus. Ovid. F. 4. 361. *De Gallus-stroom*, een stroom van Phrygien.

GAMM. GAND.

GĀMMĂRŬS. Zie Cammarus.

GĀNDĂVENSĬS, ĭs. m. en f. sĕ, ĭs. *Gentenaar*, *een man*, of *vrouw van Gent*, *een die van Gent van daan is.*

GĀNDĂVŬM, ĭ. n. *Gent*, een stad van 't Graaffchap Vlaanderen.

GANE.

GĀNĔĂ, æ. f. Cic. Pif. 6. *Een hoerhuis*, *een oneerlyk huis*; *een kroeg.*

GĀNĔO, ōnĭs. m. Ter. H. 5. 4. 11. Cic. C. 2. 4. *Een lichtmis*, *losbol*, *Venusjanker*, *hoerejaager*, *bordeelbrok*, *kroeglooper.*

GĀNĔŬM, ĕī. n. Plaut. Af. 5. 2. 37. Ter. Ad. 3. 3. 5. Zie Ganea.

GANG.

GĀNGĒS, ĭs. m. Virg. G. 2. 137. *De Ganges*, of *Gangesstroom*, een stroom van Indien. Zie onze beschrijving over Curt. 8. 9. 5. §. 17.

GĀNGĀRĪDĒS, idŭm. m. plur. Virg. G. 3. 27. of

GĀNGĀRĪDÆ, ārŭm. m. plur. Val. Flacc. 6. 67. *De Gangariten*, *'t volk dat langs den Gangesstroom woont.* Zie onze aantekening over Curt. 9. 2. 3. §. 8.

GĀNGĒTĬCŬS, ă, ŭm. Colum. 8. 8. *Van den Ganges*, of *Gangesstroom.*

GĀNGĪLĬŎN, ĭī. n. Celf. 7. 6. *Borstklier*, *zenuwknoop*, *gezwel.*

GĀNGLĬŎN, ĭī. n. Γάγγλιον. Colum. 7. 6. *Een borstklier*, *zenuw knoop*, *zeker gezwel.*

GĀNGRÆNĂ, æ. f. Celf. 5. 26. *'t Vuur*, *de kanker*, *vuil vleesch.*

GANN.

GĀNNĬO, ĭs, ĭvī, ĭtŭm, īrĕ. Varr. L. L. 6. 5. *Schetteren*, *janken*, *keffen*, (Het is *een geschreeuw van die geslagen worden*, naar 't zeggen van Donat. Ter. Ad. 4. 2. 17. Of *'t janken*, *en keffen der honden* die hunne meesters met hun stem en staert als vleijen en pluimstrijken volgens Lucret. 5. 1069. en Varr. by Non. 6. 10. of ook *'t piepen van de vossen.* Zoo neemt het by Voss. Lex. Leo Ostiens. Chron. 2. 12. in dit vaers: Alopecesque olidæ dudum gannire solebant. *De stinkende vossen plegen voor lang te piepen.*)

Gannire. Ter. Ad. 4. 2. 17. *Knorren*, *morren*, *klaagen*, *janken*, *keffen*, *schreeuwen*, *ergens over gemelyk*, *moeijelyk*, of *t'onvreden zyn.*

Secretam gannire in aurem. Perf. 5. 96. *Iemant iets inluisteren*, of *in 't oor luisteren.*

GĀNNĬTŬS, ūs. m. Lucret. 5. 1069. *Gejank*, *gekef*, *'t keffen*, of *'t janken van een hond die zyn meester vriendschap toont.*

Gannitus. *Quaadspreeking*, *achterklap*, *lastertaal*, *schending.*

Gannitibus aliquem lacessere. Mart. 5. 62. 2. *Iemant met zyn gekef 't hoofd warm maaken*, *met quaadspreeken tergen.*

Gannitus. Plin. H. 9. 5. *Geklag*, *beklag*, *klagte*, *geschrei*, *gehuil*, *gekerm.*

GANZ GARA.

(GĀNZĂ, of gantă. æ. f. Plin. H. 10. 22. *Een gans.*)

GĀRĀMĀNTĒS, ŭm. m. plur. Virg. E. 8. 44. *De Garamanten*, een volk van Lybien. Men vind by Seneka H. O. 3. 1105. Garamas.

GĀRĀMĀNTĬCŬS, ă, ŭm. Sil. 1. 142. *Van de Garamanters*, *dat de Garamanters aangaat*, of *betreft.*

(GĀRĀMĀNTĬS, idis. Virg. Æ. 4. 198. *Garamanter*, *die uit Garamanten*, of *uit dat gedeelte van Afrika van daan is.*)

GARG. GARI.

GĀRGĀNŬS, ĭ. m. Mons Garganus. Hor. O. 2. 9. 7. *De berg Gargan*, *de heilige Engelenberg*, een gebergte van de Pouille.

GĀRGĀNŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 11. 247. *Van den berg Gargan*, *des bergs Gargans*, *dat tot den heiligen Engelenberg behoort.*

GĀRGĀRĪSĀTĬO, ōnĭs. f. Celf. 4. 6. Plin. H. 23. 1. *Gorgeling*, *het gorgelen met eenig vocht.*

(Gargarifatio. *Een gorgelwater.*

Tonfillas lactis ovilli gargarifatio adjuvat. Plin. H. 30. 4. *Het is goed voor de keelamandelen*, *met schaapen melk te gorgelen.*)

GĀRGĀRĪSĀTŬS, ūs. m. Plin. H. 28. 12. *Een gorgelwater*, *gorgeldrank*, *gorgeling*, of *spoeling van den mond.*

GĀRGĀRĪSO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Celf. 4. 3. *Gorgelen*, *den mond spoelen*, of *wasschen.*

Os gargarifare vino. Celf. 6. 10. of ex vino. Celf. 6. 14. *Den mond met wyn spoelen.*

GĀRĪTĒS, ŭm. m. plur. *Gaure*, *Gaurland*, een land van Gafcogne tusschen Auch en Lectoure.

GARR.

GĀRRĬO, ĭs, ĭvī, ĭtŭm, īrĕ. *Praaten*, *snappen*, *klappen*, *snateren*, *zwetzen*, *kallen.*

Garrire alicui in aurem. Mart. 1. 90. 1. *Iemant iets in 't oor luisteren.*

Garrire plura. Cic. Att. 6. 2. *Veel praaten*, *veel snappen*, *veel praats*, of *veel snaps hebben.*

Garrire nugas. Plaut. Curc. 5. 2. 6. *Beuzelingen praaten*, *een deel kinderlyke dingen praaten*, *veel ydele klap uitslaan*, *wisjewasjes vertellen.*

Quodlibet. Hor. S. 1. 9. 13. *In 't honderd*, of *in 't wilde praaten*, *over al van praaten.* Fabellas aniles.

les. Hor. S. 2. 6. 77. *Ondwijfsche praatjes vertellen*, of *verhaalen*.
Garrire. *Scherssen*, *spotten*, *feppen*, *scheeren*, *boerten*, *lagchen*; *den draak*, of *de gek met iemant*, of *iets scheeren*, of *steeken*.
Cyr. Argentum ad eam deferes. Clit. Garris, unde? Ter. H. 4. 6. 19. *Cyr. Gij zult hun 't geld brengen. Clit. scheert gij de gek met mij, waar zou ik het haalen?*
(Garrire. *Zingen*. Dit word van de vogelen gezegt. Apul. Fl. 358. Luscimiæ in solitudine Africana garriunt. *De nachtegaals zingen in de wildernisse van Africa*. *Quaaken*. Dit word van de vorschen gezegt. Mart. 3. 93. 8. Ranæ garriunt. *De vorschen quaaken*. Oneigentlijk de menschen.)
GĂRRŬLĬTĀS, ātis. f. Quintil. I. O. 2. 4. *Geklap*, *gesnap*, *gekal*, *gezwets*, *gesnater*, *gebablel*, *'tklappen*, *'t snappen*.
Garrulitas (picarum.) Ovid. M. 5. 678. *Het klappen van een exter*.
GĂRRŬLŬS, ă, ŭm. Ter. Ad. 4. 4. 15. *Klapper*, *snapper*, *groote prater*, *praatvaâr*, *zwetzer*, *babbelaar*, *kallevaâr*.
Garrula disciplina. Cic. Her. 2. 11. *Een wetenschap die maar in woorden bestaat*.
Garrulus. Virg. G. 4. 307. Plin. H. 18. 35. *Zingende*, *queelende*, *klappende*, van gevogelte spreekende.
Garrulus. Ovid. F. 2. 316. *Ruischende*, *dat een aangenaam geruisch maakt*, van 't water spreekende.
(Garrulus. *Dapper*, *kloekmoedig*. In hac civitate tum regnabat Dionysius homo garrulus & acer. Varr. by Non. 4. 220. *In deeze stad regeerde te dier tijd Dionysius, een dapper en kloekmoedig man*.)

GARU.

GĂRŬM, ī. n. Hor. S. 2. 8. 46. Sen. E. 95. Plin. H. 31. 7. *Zekere aangenaame*, of *lekkere pekel*, of *saus*, die de Ouden, uit het ingewand van den visch Garus maakten. Dus noemt men *een schalei van vischnat*.
GĂRŬMNĂ, æ. m. Tib. I. 8. 11. *De Garonne*, of *Garonnestroom*, een stroom die uit het Pyreneesche gebergte koomt, door Langedoc, Guyenne, enz. loopt, en zich in de groote Zee ontlast.
GĂRUS, ī. m. Plin. H. 31. 7. *Zeker visje als Anchovis*. zie Garum.

GAUD.

GAUDĔO, ēs, gāvīsŭs sŭm, gaudērĕ. *Blij zijn*, *vrolyk zijn*, *lustig*, *verheugt*, of *wel in zijn schik zyn*, *zich verheugen*, of *verblijden*, *ergens genoegen*, of *behagen in scheppen*.
Gaudeo ventum. Plaut. Cist. I. 1. 16. Quod tu veneris. Cic. L. L. 5. 1. of Te venisse. Cic. S. R. 47. *Ik verblijde mij over uwe komste*, *ik ben blij*, of *'t is mij lief dat gij gekoomen zijt*.
Gaudere re aliqua. Cic. Marc. 6. *Ergens blij om*, of *over zyn*, *ergens over wel in zyn schik zijn*.
Gaudebis tacito. Ter. Ph. 3. 2. 6. *Gy zult bly zyn dat gy dat gedaan hebt*.
Gaudere gaudium alicujus. Ter. An. 5. 5. 8. Cic. F. 8. 2. Plaut. P. 5. 1. 24. *Zich met iemant verheugen*, of *verblyden*, *met iemant blij*, of *verheugt zyn*. Dolorem. Cic. F. 8. 14. *Zich over iemants smert verblyden*.
Gaudere in se. Catul. 22. 17. In sinu. Cic. T. Q. 3. 21. *In zyn hert blyde*, of *verheugt zyn*: *in zyn vuist lagchen*, *wonder wel in zyn schik zyn*. Aliquo scientiæ genere. Cic. Off. 3. 33. *In eenige wetenschap zin*, of *behagen hebben*. Gaudere equo. Hor. S. 2. 1. 26. A. P. 162. *'t Paerdryden beminnen*, *gaerne te paerd ryden*. Canibus. Hor. A. P. 162. *De jagt beminnen*, *veel van 't jagen houden*.
Acri gaudet equo. Virg. Æ. 4. 157. *Hij zit op een kloek*, of *wakker paerd*
(Gaudere de aliquo. Cic. F. 7. 2. *Zich over iemant verblyden*.
Gaudere sibi. Cic. F. 6. 15. Lucret. 3. 146. *Zich verblyden*.
Gaudere voti. Apul. M. 1. 113. *Zich verheugen dat men zijnen wensch verkregen heeft*.)
GAUDĬUM, ii. n. Cic. T. Q. 4. 6. *Blydschap*, *vreugd*, *genoegen*, *vrolykheit*, *verheuging des herten*.
Gaudio compleri, affici, perfundi. Cic. Fin. 5. 24. *Een groote vreugd*, of *blydschap gevoelen*, *heel blyde*, of *heel vrolyk worden*, of *zyn*; *in volle vreugde zwemmen*; *door blydschap opgetogen zyn*.
Exsultare gaudio. Cic. C. 1. 10. *Van blydschap juigchen*, *van vreugde opspringen*.
Scisne in quibus sim gaudiis? Ter. E. 5. 8. 5. *Weet gij wel hoe blij dat ik ben? kent gij het toppunt mijner blijdschap wel?*
(Gaudium. *'t Bijslaapen*.
Discedite ab aris Queis tulit hesterna gaudia nocte Venus. Tib. 2. 1. 6. *Pakt u van de altaaren*, *brengt de Goden geen offerhanden*, *die te nacht bij uwe wijven gelegen hebt*.
Non unquam reputant, quanti sibi gaudia constent. Juv. 6. 365. *Zij overleggen nooit*, *hoe duur het bijslaapen hun koomt te staan*.
Gaudium noemden ook de vrouwen haare mannen. Ovid. Her. 19. 41. Jam ne putes exisse domo mea gaudia? *Meint gij dat mijn man al uitgegaan is?* De mannen hunne wyven Plaut. B. 1. 3. 7. LY. Quis illic habet? PI. Gaudium. *LY. Wie woont daar? PI. Myn buxit*, *myn hoer*, *myn genoeglyke byslaap*. Of ook wel de *schandjongens*, Experrectus pertrectavi gaudio dispoliatum torum. Petron. 79. *Ontwaakt zynde*, *heb ik het bedde wel betast*, *waar op ik myn bijslaap Giton niet vond*.)

GAVI. GAUL.

GĀVĬĂ, æ. f. Plin. H. 10. 32. Apul. M. 5. 171. *Een meeuw*, zekere vogel.
GAŬLŬS, ī. m. Gell. 10. 25. Festus. *Een fluit*, of *fluitschip*, *een koopvaardyschip met een dikke buik*, *een schip dat byna rond is*. Men kan ook dus *een Venetiaansch gondeltje*, of *speelschuitje* noemen.
Gaulus. Plaut. R. 5. 2. 32. *Een drinkschaaltje als een Venetiaansch gondeltje*, of *speelschuitje*; boertende *een kous* genaamt.

GAUS.

GAŬSĂPĂ, ōrŭm. n. plur. Ovid. Art. 2. 300. *Een rouwkleed dat aan weêrkanten ruig en noppig is*, *zekere deken aan beide zyden langwollig*.
Gausapa. Hor. S. 2. 8. 3. *Een pronkbehang*, of *tapyt*.
GAŬSĂPĀTŬS, ă, ŭm. Sen. E. 53. V. B. 26. *Een kleed aan hebben dat aan weêrkanten ruig*, of *wollig is*.
† GAŬSĂPĔ. is. n. Perf. 4. 36. *Een lange borstelbaard*.
Gausape. Mart. 14. 152. *Een pronkbehang dat aan weêrkanten ruig is*.
GAŬSĂPĬLĂ, æ f. Petron. 32. *Een gevoêrde nachtrok*, of *die van binnen en van buiten ruig is*
GAŬSĂPĬNĂ, æ. f. Mart. 6. 59. 8. Zie Gausape.
Gausapina. Mart. 14. 147. *Een pronkbehang*, *een deken*, *een sprei*.
GAŬSĂPĬNŬS, ă. um. *Van stoffe gemaakt die aan weêrkanten ruig*, of *wollig is*.
Penula gausapina. Mart. 14. 145. *Een nachtrok*.

GAZA.

GĂZĂ, æ. f. Γάζα. *Een schat*, *rykdom*; *schatkamer*, *huisraad*.
Gaza Regis. Curt. 3. 12. 27. Regia. Cic. Man. 23. *Des Konings*, of *de Koninglyke schat*, *schatkist*, of *kamer*. Te weten, daar 't goud, zilver, gesteenten, en kostelijkheden der Koningen bewaart worden. Zie onzen Curtius.
Gazæ custos Regiæ. Nep. 14. 5. 3. *Opzichter*, of *bewaarder der Koninglyke schatkamer*.
Gaza agrestis. Virg. Æ. 5. 40. *Landhuisraad*, *huisraad om een landhuis meê op te schikken*.
(Gazæ in plur. num. gebruiken niet alleen de Schrijvers van de tweede en derde

derde eeuwe, als Vossius meent de Anal. 1. 40. maar ook Horatius een vermaard Schrijver van de eerste. Het word by hem gevonden O. 2. 16. 9: 1. 29. 2.)

GĂZĂ, æ f. Curt. 4. 5. 10. *Gaza*, een stad van Phenicien. Zie onzen Curtius.

GEBE. GEDA.

GEBENNĂ, æ. f. Mons Gebenna Suet. J. 25. 1. *De Sevennes*, *'t Sevennische gebergte*. Zie onzen Suetonius.

GEDĂNUM, i. n. *Dantzik*, of *Dantzig*. Een Hanseftad, de hoofdstad van 't koningrijk Pruissen.

GELA.

GĔLĀSCO, ĭs, ascĕrĕ. Plin. H. 14. 21. *Bevriezen*, *toevriezen*, *tot ys worden*.

GĔLĀSĪMŬS, i. m. *Een snaak*, *een kortswylig mensch*, *een koddige vent*, *poetzemaker*, of *maalgek*, *'t vermaak van een gezelschap*.

Nolo e gelasimo mihi te catagelasimum fieri. Plaut. St. 4. 2. 50. *Ik wil*, *na dat gy myn gek zyt geweest*, *de uwe niet worden*.

GĔLĀSĪNUS, i. m. Mart. 7. 24. 6. *Een putje*, of *kuiltje dat sommige in 't lagchen in de wangen krygen*.

GĔLĀTIO, ōnis. f. Plin. H. 17. 24. *De vorst*, *een vriezende koude*.

GĔLĀTUS, ă, um. Stat. Th. 12. 168. *Bevroren*, *bevrozen*, *vervroren*, *van koude verstyft*, of *bevangen*, *door vorst gestremt*.

Manus aquilone gelatæ. Mart. 5. 9. 3. *Handen van koude vervroren*, of *verstyft*.

Gelatus. Colum. 10. 397. Plin. H. 8. 28. *Gestremt*, *geronnen*, *styf geworden*, van kaes, melk, enz. spreekende.

GELI.

GĔLĪCĬDĬUM, ii. n. Varr. R. R. 1. 55. 1. Vitruv. 2. 7. *De vorst*, *'t vriezen*, *de hyzel*, of *ysregen*.

Hæc radix gelicidiis infestatur. Colum. 2. 8. *Deeze wortel word door de vorst beschadigt*.

GĔLĬDE. Adv. Hor. A. P. 171 *Kouwelyk*, *koeltjes*, *op een koele wyze*.

GĔLĬDŬS, ă, ŭm. Cic. L. L. 2. 3. Plin. H. 31. 2. *Bevroren*, *bevrozen*, *toegevroren*, van een stroom, vocht, enz. spreekende. De compar. Gelidior staat by Cic. L. L. 2. 3. en de superl. Gelidissimus by Plin. H. 14. 16.

Gelida alleen. Hor. S. 2. 7. 91. of Aqua gelida. Cic. C. 1. 13. *Yskoud*, of *zeer koel water*.

† Gelidus. Virg. Æ. 8. 28: 12. 447. *Koud*, *vorstig*, *vriezend*, *koude*, *kille*. Het eerste van den wind, een plaats, 't weêr, enz. en 't laatste van de vrees, de hoop, enz. spreekende.

GELO.

GĔLO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. Plin. H. 15. 6. *Vriezen*, *bevriezen*, *toevriezen*, *door de kou*, of *vorst verstyven*, of *stremmen*.

Gelat. Plin. H. 17. 27. *Het vriest*.

GĔLŌNI, ōrum. m. plur. Virg. Æ. 8. 725. *De Gelonners*, een volk van Myzien.

GĔLŌR, āris, ātŭs sūm, āri. Juv. 6. 95. *Bevroren*, *bevrozen*, *toegevroren*, of *van de koude verstyft zyn*.

GELU.

GĔLŪ. n. indeclin. *Vriezend weêr*, *een vriezende koude*. (De genitivus Gelus heb ik gevonden by Plin. H. 8. 28. Vulpes aure ad glaciem apposita conjectat crassitudinem gelus. *De vos het oor op het ys houdende maakt gissing*, of *gist hoe dik het gevroren is*. De Ouden schijnen ook Gelus, of gelum gezegt te hebben. Daar van dan de genitivus Geli by Lucret. 5. 206: 6. 155. 529. Dit tekent Nonius ook aan 8. 26. En de ablativus Gelo, die Varro gebruikt heeft by Non. 8. 70.)

Gelu. Hor. O. 1. 9. 3. *Ys*.

GEME.

GĔMĔBUNDUS, ă, ŭm. Ovid. M. 14. 188. *Zuchtende*, *steenende*, *kermende*, *klagende*.

GĔMELLĀR, āris. n. Colum. 12. 50. *Een olyvat*, of *olyton*, dus geheeten, vermids ze twee maaten hield.

GĔMELLĬPĂRĂ, æ. f. Ovid. F. 5. 542. *Een vrouw die tweelingen krygt*, of *twee kinderen t'eener dragt baart*.

GĔMELLUS, ă, um. Virg. E. 1. 14. *Een tweeling*.

Gemellus fœtus. Ovid. Her. 6. 143. partus. Ovid. M. 6. 712. Proles gemella. Ovid. M. 9. 452. *Dragt*, of *baring van tweelingen*; *tweelingen*, *twee kinderen van eener dragt*.

Equi gemelli. Paul. Dig 9. 2. 22. *Een gelyk gespan paerden*, *een gelyk koppel paerden*.

Ad cætera pene gemelli. Hor. E. 1. 10. 3. *Omtrent al het overige byna van eenen inborst*, *aart*, of *de zelve neiginge*, *in de andere dingen koomen zy byna over een*, of *zyn byna eens gezint*.

Gemellus. *Dat van twee een geworden is*.

Gemella legio. Cæs. B. C. 3. 4. 1. *Een ondergestoken krygsbende*. Zoo verklaart het Cæsar zelf, als hy daar byvoegt Ex duabus factam. Dat de Ouden de krygsbenden, die veel in de veldslag, of anderzins geleden hadden, onder andere geslooten, en van twee een gemaakt hebben, leert ons Dio. 55. 564. D.)

GĔMENDUS, ă, um. part. pass. a Gemo. Ovid. M. 13. 464. Sen. H. Oe. 3. 758: 5. 1832. *Beklaglyk*, *beschreyelyk*, *dat te beweenen*, *te beklaagen*, of *te beschreyen is*.

GEMI.

GĔMĬNĀTIO, ōnis. f. Quintil. I. O. 8. 5. *Verdobbeling*, *verdubbeling*, *herhaling*.

Geminatio verborum. Cic. de Or. 3. 54. *Een herzegging*, *een herhaling van de zelve woorden*.

GĔMĬNĀTUS, a, um. Ovid. M. 12. 221. Quintil. I. O. 2. 3. *Dobbel*, *dubbel*, *tweevoudig*, *verdubbelt*, *eens zoo zwaar*, *eens zoo veel*, of *eens zoo groot gemaakt*, van een last, prijs, enz. spreekende.

Geminata victoria. Liv. 1. 25. *Een dubbele zege*, of *overwinning*.

Geminatus honor. Liv. 39. 39. *Een dubbele eer*. Sol. Cic. N. D. 2. 5. *Een dubbele zon*, *twee zonnen*.

GĔMĬNO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. *Verdubbelen*, *dubbel maaken*, *herhaalen*, *eens zoo groot maaken*, *de helft vermeerderen*, of *vergrooten*.

Geminare æstum. Ovid. M. 5. 586. *Het eens zoo heet maaken*. Pericula. Tib. 2. 6. 21. *'t Gevaar verdubbelen*, of *eens zoo groot maaken*.

Geminabit, nisi caves. Ter. Ad. 2. 1. 19. *Hy zal weêr slaan*, *zoo gy niet toeziet*.

† Serpentes avibus geminare. Hor. A. P. 13. *Slangen by vogelen te zamen voegen*, *vereenigen*, of *met vogelen paaren*, van een Schilder spreekende die gedrochten schildert.

GĔMĬNUS, ă, um. *Dubbel*, *dobbel*, *twee*, *tweevoudig*. Plaut. P. 5. 2. 49. zegt Geminissimus, doch men moet hem niet volgen.

Geminum lucernæ lumen. Cic. D. 2. 58. *Twee lichten van eene lamp*.

Geminæ voragines. Cic. Pis. 18. *Twee kolken*, of *afgronden*.

Geminus. Cic. A. Q. 4. 18 *Tweeling*. Geminus meus est frater. Plaut. P. 5. 2. 49. *'t Is myn tweelingbroêr*.

Gemina est ejus soror. Plaut. M. G. 4. 1. 28. *'t Is zyn tweelingzuster*.

Fratres gemini. Cic. Clu. 10. *Tweelingsbroers*, *twee broeders van eene dragt*. Filii. Plaut. Am. 5. 1. 36. *Twee zoonen van eene dragt*.

Sorores geminæ. Hor. O. 4. 7. 5. *Tweelingzusters*.

Geminum partum edere. Liv. 1. 4. Prolem geminam partu dare. Virg. Æ. 1. 278. *Van twee kinderen bevallen*, of *in de kraam koomen*, *tweelingen ter waereld brengen*.

(Quatuor geminos uno partu edere. Solin. 1. *Op eenmaal vier kinderen ter waereld brengen*. Solinus verklaart het zelf, want hy voegt 'er by Mares duos, feminasque totidem.)

Geminus. *Gelyk*, *gelykende*, *even eens*, *van eenen aart*, of *inborst*, van twee persoonen spreekende.

Geminus est & simillimus illi nequitia,

quitia, audacia, &c. Cic. V. 3. 66. of Gemina audacia. Cic. S. R. 40. *Hy is van zynen aart, en hem zeer gelyk in boosheit en onbeschaamtheit, de ondeugd en stoutheit van hun beiden is even groot.*

Gemini. Plin. H. 18. 29. *De tweelingen, Castor en Pollux*, zeker gesternte.

† GEMĬSCO, is, iscĕrĕ. Tibiæ ferale gemiscunt. Claud. R. P. 3. 130. *De fluiten geeven een droevig, of klaaglyk geluid.*

Campi gemiscunt exulibus. Claud. Eu. 1. 178. *De velden weergalmen, of weêrklinken van 't gezucht, of 't gekerm der ballingen.*

GEMITUS, us. m. *Gezucht, gekerm, geschrei, geklag, gesteen, klagte.*

Gemitus urbis conticescit. Cic. red. sen. 7. *De stad houd op van zuchten, of klaagen.*

Gemitus dare. Ovid. M. 10. 509. Edere. Ovid. M. 2. 622. Ducere. Virg. Æ. 2. 288. *Zuchten loozen, of uitboezemen, klaagen, zuchten, kermen.*

GEMM.

GĔMMĂ, æ. f. *Een kostelyk, of edel gesteente, een kostelyke steen.*

Poculum gemmis distinctum clarissimis. Cic. V. 4. 27. Fulgentibus gemmis illuminatum. Cic. Her. 4. 47. *Een beker, of kelk met flonkerende gesteenten bezet, of ingeleit.* Virg. Æ. 1. 732. zegt Patera gravis gemmis.

Corona gemmis insignis. Virg. Æ. 7. 76. *Een Kroon met edel gesteenten bezet, of ingeleit.*

Gemma. Cic. S. 15. Virg. E. 7. 48. *Knop, of bot* aan den wyngaard, aan een boom, enz.

GĔMMĀNS, āntis. omn. gen. *Blinkende, flonkerende, scintterende, glinsterende, glanssig.*

Alæ gemmantes. Mart. 13. 70. 1. *Blinkende vleugels*, van een pauw spreekende.

Herbæ gemmantes rore. Lucret. 5. 462. *Kruiden blinkende van den dauw.*

Gemmans floribus hortus. Manil. 5. 256. *Een hof die vol schoone bloemen staat.*

GĔMMĀSCO, is, āscĕrĕ. Colum. 5. 10. Plin. H. 17. 15. *Knoppen, botten*, van den wynstok, van boomen, enz. spreekende.

(GĔMMĀTIO, ōnis, f. *Het knoppen van de boomen.*

Gemmatione turgere. *Knoppen, knoppen voortbrengen.* Plin. H. 17. 14. Of schoon Harduinus hier voor volgens de MSS. Germinatione heeft laaten drukken, nochtans verwerpt hy 't niet in zijne geleerde aantekeningen op deeze plaatze.)

GĔMMĀTUS, ă, ūm. Liv. 1. 11. Ovid. M. 10. 113. *Met edel gesteente bezet, verciert, ingeleit, of opgepronkt.*

(Gemmatus. *Dat vol knoppen is.*

Si ponendus ramus gemmata jam matre sumatur. Pallad. 4. 10. §. 1. *Indien men de loot die men enten, griffeen, of planten zal, afsnyd van een stamtak die vol knoppen is.*)

GĔMMĔUS, ă, ūm. Cic. V. 6. 27. *Van edel- of kostelyke gesteenten, en dat daar toe behoort.*

GĔMMIFĔR, ă, ūm. Prop. 3. 3. 2. *Vruchtbaar, of overvloeïg in kostelyke gesteenten, dat edelgesteenten voortbrengt.*

GĔMMO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Or. 24. Colum. 4. 15. *Knoppen, botten, uitbotten, knoppen krygen, in zyn knop koomen*, van den wynstok, de boomen, enz. spreekende.

GĔMMŬLĂ, æ. f. *Knop van een boom.* Apulejus is de eerste die dit woord heeft gebruikt M. 10. 253. en die niet moet gevolgt worden.

GEMO.

GĔMO, is. gemui, gĕmĭtūm, gĕmĕrĕ. *Zuchten, kermen, klaagen, steenen, klagten uitstorten, of uitboezemen.*

Gemere rem aliquam. Cic. Sext. 30. *Om, of over iets zuchten, iets beklaagen, betreuren, of beweenen.*

Gemere. Virg. Æ. 6. 413. Plin. E. 9. 26. 4. *Kraaken, piepen*, van een tee, of toer van een schip, enz. spreekende.

Gemere. Virg. E. 1. 59. *Kirren, zuchten*, van een tortelduif spreekende.

Gemere. Virg. G. 3. 182. *Kraaken, piepen, gekraak maaken*, van een wagenrad spreekende.

(Gemor pass. *Ik worde beklaagt.*

Hic status una omnium voce gemitur. Cic. Att. 2. 18. *Deeze toestand word eenparig beklaagt.*)

GĔMŌNIÆ, ārum. f. plur. Tac. An. 3. 14. 5. Suet. T. 53. 6. *Een put, kuil, of hol te Rome*, waar in men met trappen afklom, en de doode lighaamen der misdadigers, die men daar met een haak na t toe sleepte, insmeet. Men moet 'er *Scalæ* onder verstaan. Zie onzen Suetonius.

GĔMŌNII gradus. Plin. H. 8. 40. *De Gemonische trappen.* Zie Gemoniæ.

GEMU. GENA.

GĔMŬRSĂ, æ. f. Plin. H. 26. 1. Festus. *Een exteroog, of likdoorn aan den voet*, dus genaamt, vermids hy zomtijds zuchten in 't gaan verwekt.

GĔNĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 57. *De wang, koon, of kaak.* Gena. Plin. H. 11. 37. *De oogschel, het vel dat het oog bedekt.*

(Genæ lacrymis gravidæ. Ovid. Her. 15. 174. *Oogen die vol traanen staan, of die heel betraant zyn.*)

GĔNĀBŪM, i. n. Cæs. B. G. 7. 3. 1: 11. 3. *Orleans*, een stad van Vrankrijk. Lucanus zegt Gĕnābūs, i. m.

GĔNĀBENSIS, is. m. *en* f. se, is. n. Cæs. B. G. 7. 11. 7. *Van Orleans, die, of dat van Orleans is.*

GENE.

GĔNĔĀLŎGUS, i. m. Cic. N. D. 3. 17. Γενεαλόγος. *Geslachtschryver, Schryver van geslachtrekeningen, of geslachttafelen.*

GĔNĔR, ĕri. m. Cic. Att. 4. 2. *Schoonzoon, zwager, dochters man.*

Generum capere. Ter. Hec. 4. 1. 22. Adjungere. Virg. Æ. 7. 57. Adsciscere. Virg. Æ. 12. 613. Sumere. Tac. An. 1. 3. 2. Assumere. Plin. E. 3. 11. 7. *Een schoonzoon, of zwager krygen, zyn dochter uithouwelyken, of uittrouwen.*

(Gener. Tac. An. 5. 6. 2: 6. 8. 4. *Die iemants schoondochter, of zoons weduwe getrouwt heeft.*

Gener. Ulp. Dig. 50. 16. 136. *Neef, die iemants nicht, of nichts dochter getrouwt heeft.*

Gener. Nep. 4. 1. 2. Just. 14. 4. 8. *Zwager, een zusters man.*)

GĔNĔRĀBILIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Plin. H. 2. 45. *Vruchtbaar, voortteelende, dat een vruchtbaare, of voortteelende kracht heeft, dat tot de vruchtbaarheit, of voortteeling dient.*

GĔNĔRĀLIS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. Cic. Off. 1. 27. *Algemeen, of algemein, gemeen.*

Homo generalis. Sen. E. 58. *De mensch in 't algemeen, of in 't gemeen genomen.*

GĔNĔRĀLITĔR. Adv. *Algemeenlyk, in 't algemeen, of in 't gemeen.*

Generaliter notare. Plin. E. 1. 8. *In 't gemeen aanmerken, of waarneemen*, Accipere. Quintil. I. O. 1. 5. *In 't algemeen neemen, ontfangen, of aanneemen.*

Aliquid generaliter definire. Cic. I. R. 1. 26. *Iets in 't algemeen beschryven, een algemeene beschryving ergens van maaken.*

† GĔNĔRĀSCO, is, āscĕrĕ. Lucret. 3. 745. *Geteelt, geboren, of voortgebragt worden.*

GĔNĔRĀTIM. Adv. *In 't gemeen, in 't algemeen, algemeenlyk.*

Generatim loqui de aliqua re. Cic. V. 5. 55. *Ergens in 't algemeen van spreeken.*

Generatim. Cic. Pis. 35. *Algemeenlyk*,

lyk, van allerlei slach, op allerlei wyze, van soort tot soort.
Cultus proprios generatim discite. Virg. G. 2. 35. *Leert allerlei slach van landbouw, of al de verscheide wyzen der landbouw.*
Suas copias generatim constituerunt. Cæs. B. G. 1. 51. 2. *Zy hebben in hunne benden, landaart by landaart geschaart, of gestelt.*
(Pavones, Numidicæ, tetraones, phasianæ, &c. generatim per singulos dies immolabantur. Suet. C. 22. 9. *De pauwen, kalkoenen, berghaanen, faizanten, enz. wierden van soort tot soort, den eenen dag dezen, en den anderen dag geenen opgeoffert.*)
GĔNĔRĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 10. 52. *Geboorte, teeling, voortbrenging, voortteeling.*
GĔNĔRĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. Tim. 11. *Teelder, voortbrenger, de Vader.*
(GĔNĔRĀTRĪX, īcĭs. f. Mel. 1. 9. *Een teelster, een voortbrengster.*)
GĔNĔRĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Off. 1. 7. *Geboren, geteelt, voortgebragt, gebaart.*
GĔNĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cic. L. L. 1. 9. *Teelen, baaren, voortbrengen, gewinnen.*
Generare. Plin. H. 8. 44. *Ontfangen.*
Generare. Quintil. I. O. 10. 2. *Voortbrengen, uitvinden, verzinnen, vinden, bedenken.*
GĔNĔRŌSĒ. Adv. Hor. O. 1. 37. 21. *Edelmoedig, kloekmoedig, dapper, vroom, heldhaftig, manhaftig.* De compar. Generosius staat by Hor. O. 1. 37. 21.
GĔNĔRŌSĬTĀS, ātĭs. f. Plin. H. 8. 45. *Edelmoedigheit, kloekmoedigheit, dapperheit, manhaftigheit, heldhaftigheit, heldenmoed.*
Generositas. Plin. H. 14. 6. *Deugdzaamheit, uitstekendheit, goeden aart,* van den wijngaard, den wijn, enz. spreekende.
Hæc vinea certam generositatis fidem non habet. Colum. arb. 1 Non pollicetur. Colum R. R. 3. 4. *Het is niet zeker dat deeze wyngaard van een goeden aart is.*
GĔNĔRŌSŬS, ă, ŭm. Cic. Am. 9. Hor. S. 1. 6. 2. *Adelyk, welgeboren, edel van geboorte, of afkomste, doorluchtig van geboorte, van grooten staat, van een edele afkomste.* De comp. Generosior staat by Liv. 38. 17. en de superl. Generosissimus by Liv. 21. 44.
Generosus. Cic. Off. 3. 22. *Edelmoedig, groothartig, grootmoedig, dapper, kloekmoedig, manhaftig,* van een persoon spreekende.
Generosus. Cic. T. Q. 2. 6. *Edelmoedig, edel, groot, verheven, hoog, deftig, voortreffelyk,* van 't hert, den geest, 't gemoed, de ziel, de deugt, enz. spreekende.
Generosus. Hor. O. 1. 15. 18. *Uitsteekend, uitnemend, deugdzaam, eel, deugdelyk, heel goed, lekker, goed van aart,* van wijn, een wijngaard, een vrucht, boom, enz. spreekende.
Vini generosus sapor. Colum. 3. 2: 5. 5. *Een uitsteekende goede smaak van wyn, of wyn die heel lekker is.*
GĔNĔSĬS, is. f. Juv. 14. 248. Cens. N. D. 13. Γένεσις. *De geboorte, 't geboorteslip, 't geboortepunt, de geboortester.* Een woord der Sterrewikkery.
Genesim habet Imperatoriam. Suet. Fl. 14, 3. *Zyn geboortepunt beloost hem 't Keizeryk.*
GĔNETHLĬĀCUS, I. m. Gell. 14. 1. Γενεθλιαλόγος. *Geboortgeluk-zegger, of geluk-zegger uit iemants geboortenuur.*
GĔNĔTHLĬŎLŎGĬĂ, æ. f. Γενεθλιολογία. *Gelukzegging uit iemants geboortenuur.*
Ex conceptione genethliologiæ rationes explicare. Vitruv. 9. 7. *Iemants geluk uit zyn ontfangkenis voorzeggen.*
GĔNĔVĂ, æ. f. Cæs. B. G. 1. 7. 1. *Genéve,* een vrije stad op den Rhonestroom.

GENI.

GĔNĬĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. *Vermaakelyk, aangenaam, genoeglyk, bly, lustig, vrolyk,* van een land, dag, feest, enz. spreekende.
Genialis dies. Juv. 4. 66. Festum geniale. Ovid. F. 3. 523. *Een vrolyke dag, een vreugdedag, een dag van vrolykheit, van verlustiging, van uitspanning, of van vermaak; een bly, of vrolyk feest.*
Lectus genialis. Cic. Cl. 5. *Het huwelyksbed, het bruiloftsbed.*
(Genialia bella. Stat. Ac. 1. 113. *Kyvagien die op bruiloften, of op staatlyke maaltyden voorvallen.*
Genialis hyems. Virg. G. 1. 302. *Het wintergetyde, waar in men zich wel wat goeds doet.*)
GĔNĬĀLĬTĔR. Adv. *Vrolyk, blydelyk, met genoegte, met vermaak, met vreugde, met blydschap, of met vrolykheit.*
Festum genialiter agere adventu alicujus. Ovid. M. 11. 95. *Veel vreugdetekenen op iemants aankomst toonen, iemants komst met veel blydschapstekenen vieren.*
GĔNĬCŬLĀTĬM. Adv. *Aan ieder knoop, of knobbel, van knoop tot knoop, by, of aan de knobbelen.*
Herba folliis geniculatim circumdata. Plin. H. 21. 11. *Een kruid dat bladeren rondom ieder knobble heeft.*
GĔNĬCŬLĀTŎS, I. m. Vitruv. 9. 6. *De knielder,* een gesternte. 't Word ook Engonasis genaamt.
GĔNĬCŬLĀTŬS, ă, ŭm. Cic. S. 15. *Knoopig, knobbelig, vol knoopen, of knobbels,* van een strooh alm, de steel van een kruid, enz. spreekende.
GĔNĬCŬLŬM, I. n. Plin. H. 16. 30. *Een knoop, of knobbel aan de steel van zommige kruiden.*
Genicula puerorum. Varr. L. L. 8. 5. *De knien der kinderen.*
GĔNĬCŬLŬS, I. m. Vitruv. 8. 7. *De hoek van een winkelhaak, de elleboog, of hoek van een driehoek, de boge, of hoek van een stroom,* die men dwars omleid.
GĔNĬSTĂ, æ. f. Plin. H. 21. 9. *Brem,* zeker heestergewas.
GĔNĬTĀLĬS, is. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Lucret. 5. 849. *Dat tot de teeling, of voortteeling dienstig is.*
GĔNĬTĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Virg. G. 3. 136. *Dat een voortteelende kracht heeft, dat iets teelen, of voortbrengen kan.*
Genitalis hora. Plin. H. 9. 35. *'t Geboortenuur, 't uur, of de tyd van iemants geboorte.*
Corpora genitalia. Ovid. M. 15. 239. *De hoofdstoffen,* vermids ze de eerste beginsèlen aller dingen zijn.
Trunci genitales. Colum. 3. 6. *Wyngaardranken bequaam om in te leggen.*
(Genitalia alleen. Sen. N. Q. 7. 31. *of* Genitalia membra. Colum. 3. 10. *De teelleden, de leden die tot de voortteelinge dienen.*
Genitale maris. Plin. H. 28. 9. *De mannelykheit.* Mulieris. Cels. 4. 1. *De vrouwelykheit.*
GĔNĬTĀLĬTĔR. Adv. Lucret. 4. 1251. *Op een voortteelende wyze.*)
GĔNĬTĪVŬS, ă, ŭm. *Van de geboorte, dat kracht heeft om te teelen.*
Notæ genitivæ. Suet. A. 80. 1. *Geboortetekens, tekens daar men meê geboren is.* Zie onze aantekening.
Genitivum nomen. Ovid. P. 3. 2. 107. *De Bynaam, of Van van een geslacht, of huisgezin.*
Genitivus alleen. Gell. 4. 16. *of* Genitivus casus. Suet. A. 87. 5. *De barer, 't barend geval, het tweede geval van een naamwoord,* Een woord der spraakkunde.
GĔNĬTŎR, ōrĭs. m. Ovid. M. 5. 145. *De teelder, of Vader.*
(Genitor mundi. Colum. Præf. 1. Universi. Colum. 3. 10. *De Maker, of Schepper van de waereld, of van 't geheel-al.*)

GENITRIX, icis. f. Ovid. M. 13. 162. *De baarster, voortbrengster, of moeder.*

GENITURA, æ. f. Plin. H. 18. 24. *Teeling, baring, voortbrenging, vorming.*

Genitura. Suet. A. 94. 22. *Geboortsbegin, gelukzegging uit iemants geboorteuur.* Zie Genethliologia.

Genitura. Plin. H. 20. 8. *'t Zaad waar uit iets voortkoomt.*

GENITUS, a, um. Ovid. M. 5. 187. *Geteelt, geboren, voortgebragt.* Zie Gigno.

Vir demerendis hominibus genitus. Vell. Paterc. 2. 102. 1. *Een man geboren om menschen wel te doen, of te verplichten.*

GENIUS, ii. m. *De ingeboren aart van iemant.* Ook *iemants goede, of quade Geleigeest.* De Heidenen voegden ieder mensch twee Geleigeesten toe, een goeden, en een quaaden, die hun van hunne geboorte af byblevene.

Curare genium. Hor. O. 3. 8. 15. Indulgere genio. Perf. 1. 151. Multa bona facere genio. Plaut. P. 2. 3. 11. *Zijn lusten, of genegenheden opvolgen, zyn vermaak, of goede dagen neemen, zyn hert ophaalen, mooiweer speelen, zyn lusten, of begeerten voldoen, of den vryen toom vieren, zyn 's herten lust, of begeerte doen.*

Defraudare genium suum. Plaut. Au. 4. 9. 15. Ter. Ph. 1. 1. 10. Cum genio suo belligerare. Plaut. Truc. 1. 2. 81. *Heel zuinig, of heel spaarzaam leeven, hongerbrokken, schraal eeten en drinken.*

Ad genium alicujus sapere. Plaut. P. 1. 3. 28. *De smaak van een ander weeten, of kennen,* van een kok spreekende.

(Genius. *Een aart, een eigenschap, een fraaije zwier, of aardigheit.*

Victurus genium debet habere liber. Mart. 6. 60. 10. *By een boek dat blyven zal, moet een aardigheit zyn.*)

GENO. GENS.

GENO, is, genui, genitum, genĕrĕ. Lucret. 3. 798. Varr. R. R. 1. 40: 2. 2. *Teelen, voortbrengen.* Men moet Gigno gebruiken.

GENS, entis. f. Cic. N. D. 3. 39. *Een volk, geslacht, landaart.*

Gens humana. Hor. O. 1. 3. 26. Gens hominum. Plin. H. 8. 25. *'t Menschelyk geslacht, 't menschdom, de menschen, de waereld.*

Gens. Cic. de Or. 1. 39. *Een stam, geslacht, of huis,* waar uit veele huisgezinnen zijn gesproten, die zich niet dan door bynaamen onderscheiden dien ze eanneemen.

Nusquam gentium. Ter. Ad. 4. 8. 1. *By geen volk, nergens, in geen plaats.*

Ubicumque gentium. Cic. V. 5. 55. *By alle volken, alom, over al, in alle plaatzen, door de gansche waereld.*

Longe gentium. Cic. Att. 6. 3. *Onder de vreemde volken, ver hier van daan, zeer ver van hier.*

Ubinam gentium sumus? Cic. C. 1. 4. *By, of onder wat volk zyn wy? Waar, of in wat land zyn wy?*

Gens tota consumitur. Colum. 9. 9. *De gansche hoop raakte om hals,* van byen spreekende.

Gens humida. Virg. G. 4. 430. *De zeedieren, waterdieren, visschen.*

GENT.

GENTIANA, æ. f. Plin. H. 25. 7. Γεντιανή. *Gentiaan,* zeker kruid, dus genoemt om dat zijne krachten eerst by Gentius, Koningk van Slavonien, of Illyrien, zijn uitgevonden.

GENTICUS, a, um. *Volks, van een volk, eenig volk eigen, dat byzonder eigen aan eenig volk is.*

More gentico. Tac. An. 6. 33. 3. *Naar 's volks gewoonte, naar de gewoonte van 't volk.*

GENTILIS, is, m. *en* f. ile, is. n. Juv. 3. 64. *Naar 's lands wijze, of gewoonte, naar de manier, of aart van een volk, of land.*

Gentilis. Suet. T. 1. 5. Cic. T. 6. *Van 't zelve geslachte, van een die den zelven, of den eigen naam voert.*

Quod gentile in illo videbatur. Suet. T. 68. 4. *Dat hem met die van zyn geslacht gemeen scheen.*

Gentiles dominorum servi. Plin. H. 31. 1. *Slaaven die den zelven naam als, of met hunne heeren voerden.*

Gentiles nationes. Tac. An. 11. 1. 4. *De naburige volkeren, de inwoonders van 't zelve land.*

(Gentilis copia. Suet. V. 1. 4. *Een leger bestaande alleen uit zulk een slach die Vitellii genoemt wierden.*)

GENTILITAS, atis. f. Cic. de Or. 1. 38. *Maagschap, geslacht, verwandschap, bloedvriendschap, huis, stam, afkomst.*

(Sparsas & laceras gentilitates colligere atque connectere. Plin. P. 39. 3. *De bloedverwanten die van malkanderen verstrooit zyn, weer by malkanderen brengen.*)

GENTILITIUS, a, um. *Eigen, of gemeen aan een geslacht, byzonder aan de huizen van 't zelve geslacht.*

Gentilitia nota. Liv. 6. 20. *Een kenteken eigen aan een geslacht, of stam.*

Gentilitium hoc illi est. Plin. E. 6. 15. 1. *Hy heeft dat gemeen, of dat is hem gemeen met alle die van zyn geslacht zyn.*

Gentilitius. *Volks, van een volk, een volk eigen, of eigen aan een volk.*

Gentilitia sacrificia. Cic. Ar. 15. Sacra. Liv. 5. 52. *De offerhanden, of byzondere godsdienstplegingen van een volk.*

GENU.

GENU. n. indeclin. *Dat niet gebogen kan worden.* Cic. T. Q. 2. 24. *De knie.* Men vind in plurali Genua, genitiv. Genuum, dativ. Genibus en somtijds Genubus.

Genibus alicujus advolvi. Claud. R. P. 3. 298. Curt. 4. 6. 15. Accidere alicui ad genua. Ter. Hec. 3. 3. 18. Suet. J. 20. 10. (Genibus alicujus. Liv. 44. 31. Curt. 10. 5. 24. Provolvi genibus. Tac. An. 12. 18. 2. Advolvi genua. Tac. An. 1. 13. 6. Genibus. Liv. 28. 34.) Ponere alicui genua. Curt. 4. 6. 28: 8. 7. 13. *Voor iemant aan de knien nedervallen, of een voetval doen.*

Submittere genua. Ovid. M. 4. 340. Plin. H. 8. 1. *Nederknielen, knielen, op de knien vallen, de knien buigen.*

(Genibus Regis parvum filium admovere. Curt. 8. 10. 35. *Dat kleine zoontje voor den Koningk een voetval laaten doen.*

Genua deserunt cursorem. Plaut. Merc. 1. 13. *De beenen willen niet meê, of niet voort.*)

Genu. Plin. H. 18. 7. *De knoop, of knobbel, 't lid van een steel, of strooha lm.*

GENUA, æ. f. Liv. 28. 46. *Genua,* een Stad en Staat aan de Middelandsche zee.

GENUENSIS, is. m. *en* f. se, is. n. *Gennees, of Genueezer, een die van Genua is.*

GENUALIA, ium. n. plur. Ovid. M. 10. 593. *Kniebanden.*

GENUINE. Adv. Cic. Fr. 2. 17. *Eigentlijk, naar den aart.*

GENUINUS, a, um. *Aangeboren. natuurlyk, uit den aart, overeenkomstig met, of verschuldigt aan de natuur.*

(Genuina feritas. Flor. 2. 11. 4. *De aangeboorne wildheit, woesten, of woesten aart.*)

Plauti hæc est genuina Comœdia. Gell. 3. 3. *Dit blijspel is zekerlyk van Plautus gemaakt, Plautus is de waare maker van dit blyspel.*

Genuinus alleen. Juv. 5. 69. Genuinus dens. Cic. N. D. 2. 63. *Een baktant, een kies,* dus in 't Latijn genoemt, naar 't gevoelen van Festus, om dat ze tegens de wangen aan staat.

Genuinum frangere in aliquo. Perf. 1. 115. *Iemant een hap met de tanden geeven, iemants eer schenden, of van iemant quaad spreeken.* Een boertige uitdrukking.

GENUS, ĕris. n. *Geslacht, stam, huis,*

huis, *afkomst*, *geboorte*, *oorsprongk*.
Genere clarus. Liv. 9. 7. Natus genere nobili. Cic. V. 5. 70. of Summo. Cic. F. 7. 9. *Edel van afkomste*, *uit geen onedel geslacht geboren*; *van adel*, *uit een adelyk geslacht*, *uit een goed huis gesproten*.
Summo genere prognatus. Plaut. Capt. 1. 2. 67. *Van den besten*, *hoogsten*, *oudsten*, of *voornaamsten adel*.
Genus humile. Quintil. I. O. 3. 7. *Geringe*, *slechte*, of *laege afkomst*.
Genere sum ei proximus. Ter. Ph. 1. 2. 75. *Ik ben zyn nabestaande*, *namaagschap*, of *van zyn naaste bloed*.
Genus. *Geslacht*, *slach*, *soort*, *aart*, *natuur*, van menschen, dieren, hout, enz. spreekende.
Varia sunt genera bestiarum. Cic. N. D. 2. 39. *Daar zyn verscheide soorten*, of *slach van beesten*.
Genus hominum. Cic. I. R. 1. 24. Hor. E. 2. 2. 7. Humanum. Hor. Ep. 5. 2. *'t Menschelyk geslacht*, *'t menschdom*, *de menschelyke natuur*, *de menschen*. Vatum. Hor. E. 2. 2. 102. *De Dichters*, of *Poeten*.
Genus. *Een volk*.
Genus Romanum. Cic. A. 4. 5. *'t Roomsche volk*, *'t geslacht der Romeinen*.
(Genus velox. Flor. 2. 3. 4. *Een snel volk*.)
Genus piscium. Hor. O. 1. 2. 9. *'t Visschen geslacht*, *de visschen*, of *'t geslacht van de visschen*.
Genus. *Slach*, *soort*, *wyze*, *maakzel*, *gedaante*, *inborst*.
Ejus generis homines. Cic. de Or. 1. 48. Id genus homines. Cic. F. 8. 4. Genus hoc hominum. Hor. S. 1. 2. 2. *Menschen van dien aart*, of *inborst*, *van dien staat*, of *die waerdigheit*, *enz*.
Genus scribendi. Hor. S. 1. 4. 65. *Een schryfwyze*, *een wyze*, of *slach van schryven*. Vitæ. Hor. S. 1. 3. 60. *Een levenswyze*, *een manier*, of *wyze van leven*.
Genus. Cic. T. 7. *'t Geslacht van een naamwoord*. Een woord der letterkunde.
(Genus. *Een dochter*.
Quamvis illa foret solis genus. Tib. 4. 1. 62. *Alhoewel ze een dochter was van de zonne*.
Genus. *Een zoon*.
Hymen Uraniæ genus. Catull. 61. 2. *Hymen de zoon van Urania*.
Genus. *Een geheel volk*.
Sabinorum genere nullum quondam incorruptius fuit. Liv. 1. 18. *Eertyds is 'er geen volk vroomer*, of *ongeschondener van zeden geweest dan de Sabinen*.
Genere quodam. *Eenigzins*, *eenigerwyze*.
Genere quodam parricidium ac sacrilegium committunt qui hæc dicunt. Scrib. Larg. Præt. *Die dit zeggen*, *begaan eenigzins vadermoord en kerkdievery*.
Quidam jugulantur genere quodam incitata eruptione sanguinis. Scrib. Larg. 22. 84. *Zommige stikken eenigzins door al te schielyk bloeden*.)

GEOG. GEOM.

GĔOGRĂPHĬA, æ. f. Cic. Att. 2. 4. Γεωγραφία. *Aardrykbeschryving*, *waereldbeschryving*, *landbeschryving*.
GĔŌMĔTRĒS, æ. m. Cic. Off. 3. 7. Sen. E. 88. *Een landmeeter*, *meetkundige*.
GĔŌMĔTRĬA, æ. f. Cic. Off. 3. 7. Γεωμετρία. *'t Landmeeten*, *Meetkunde*, *Landmeetkonst*.
GĔŌMĔTRĬCĒ. Adv. *Op zyn landmeeters*, *dat het landmeeten aangaat*.
Geometrice eruditus. Plin. H. 35. 10. *Wel ervaren in 't landmeeten*, *een verstandig landmeeter*, *een die het landmeeten wel verstaat*.
GĔŌMĔTRĬCUS, ă, ŭm. Γεωμετρικός. *Meetkundig*, *meetkonstig*, *dat tot het landmeeten behoort*.
Geometrica discere. Cic. T. Q. 1. 24. *'t Landmeeten leeren*.

GEOR.

GĔŌRGĬA. æ. f. Plin. H. 4. 12. *Georgia*, een land van Azien, dat ten Oosten de Caspische zee, en ten Westen de Pontus Euxinus heeft.
GĔŌRGĬCUS, ă, ŭm. Georgicum carmen. Colum. 7. 5. *Een landgedicht*, *een dichtstuk*, of *gezang op de landbouw*, *een verhandeling der landbouw in dicht*.

GERA. GERC.

GĔRĀRĬA, æ. f. Plaut. M. G. 3. 1. 102. *Een kindermeid*.
GĔRCĬUS, ii. m. *De Ger*, of *Gerstroom*, een stroom van Gascogne, die beneden Auch doorloopt.

GERG. GERM.

GĔRGŎVĬA, æ. Cæs. B. G. 7. 4. 2. Men meent dat het *Moulins* is, de hoofdstad van 't Bourbonnois.
GĔRMĀNĒ. Adv. Cic. Fr. 2. 15. *Broederlyk*, *als een broeder*, *met een broeders*, of *broederlyk herte*, of *genegenheit*. (Men leest nu Genuine.)
GĔRMĀNĪ, ōrum. m. plur. Cæs. B. G. 6. 21. 1. *De Duitschen*, of *Duitschers*.
GĔRMĀNĬA, æ. f. Cæs. B. G. 6. 11. 1. *Duitschland*, *Hoogduitschland*.
(GĔRMĀNĬCĬĀNUS. *Een soldaat*, *die in Duitschland dient*.
Germaniciani principem detrectabant non a se datum. Suet. T. 25. 3. *De soldaaten*, of *de benden*, *in Duitschland dienende*, *weigerden een Vorst aan te neemen dien zy niet aangestelt*, of *gekoren hadden*.)
GĔRMĀNĬTĀS, ātis. f. Cic. Ar. 20. *Maagschap*, *namaagschap*, *verwantschap*, *bloedverwantschap*.
‡ GĔRMĀNĬTUS. Adv. Pompon. by Non. 2. 381. *Oprechtelyk*, *broederlyk*, *van herten*, *ongeveinsdelyk*, *als een broeder*.
GĔRMĀNUS, ă, ŭm. *Waar*, *oprecht*, *rechtschapen*, *wettelyk*, *waarachtig*, *zuiver*, *eigen*, *onvervalscht*, *ongeschonden*, *onverminkt*, *natuurlyk*, *dat niet opgesmukt*, *gesmeert*, *gevernist*, of *verdicht is*, van zaaken en persoonen spreekende. De superl. Germanissimus staat beneden by Cicero.
Germanum nomen. Plaut. Capt. 2. 2. 38. *Een eigen*, of *waaren naam*.
Germana patria. Cic. L. L. 2. 1. *Het waare*, of *rechte vaderland*. Justitia. Cic. Off. 3. 17. *Ongeschonde*, *ongekrenkte*, *zuivere*, of *loutere gerechtigheit*.
Orator germanus Atticus. Cic. Or. 26. *Een zuiver Atheensch Redenaar*, *zoo een rechtschapen*, *zuiver*, of *deftig Redenaar als een Atheniënzer*.
Germanus alleen. Ter. Ad. 2. 4. 5. of Germanus frater. Ter. An. 1. 5. 56. Cic. V. 1. 49. *Een heele*, of *volle broeder*, *een broeder van den zelven vader en de zelve moeder*.
Hæc germana ironia est. Cic. Cl. 86. *'t Is een enkele*, *loutere*, of *rechte scherssing*, of *schimpreden*.
Germanus. *Gelyk*, *gelykvormig*, *overeenkomstig*, *even eens*, *zoo goed*, *bequaam*, *ter snede gebragt*, *dat ergens mee overeenkoomt*, of *naar gelykt*, van een voornemen, raad, enz. spreekende.
Germanum se putat esse Thucydidis. Cic. de Or. 9. *Hy meent dat hy zoo welsprekende is als Thucydides*.
Germanissimus Stoïcis of Germanissimus Stoïcus. Cic. A. Q. 4. 43. *Een rechtschapen*, *louter*, *zuiver*, of *oprecht Stoïsch Philosooph*, of *Wysheitsoefenaar*.
GĔRMĔN, ĭnis. n. Virg. G. 2. 76. *Een spruit*, *scheut*, of *telg*.
Germen. Plin. H. 10. 29. *Een knop*, of *bot van een boom*.
GĔRMĬNĀTĬO, ōnis. f. Colum. 11. 2. *Uitbotting*, *uitspruiting*, *bloeying*.
GĔRMĬNĀTŬS, ūs. m. Plin. H. 16. 25. Zie Germinatio.
GĔRMĬNO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 16. 25. *Uitbotten*, *uitspruiten*, *uitschieten*, *opkoomen*, *uitloopen*, *groen worden*, *bloeyen*.

GERO.

GĔRO, is, gessi, gestūm, gĕrĕrĕ. acc. *Draagen*, *voeren*, *vervoeren*, *brengen*.
Formicæ gerunt onera morsu. Plin. H. 11. 30.

H. 11. 30. *De mieren draagen haren last met de tanden.*

Gerere Rempublicam. Cic. F. 15. 12. *'t Gemeenebest bestieren, den Staat regeeren*, of *bedienen.* Negotium. Cic. Q. R. 11. *of* Rem aliquam feliciter, ex sententia. Cic. F. 2. 7. *Een zaak gelukkiglyk en naar wensch uitvoeren.* Bene rem suam. Plaut. Capt. 3. 2. 1. *Zyn dingen wel doen*, of *wel aanleggen, zyn zaaken wel waarneemen*, of *wel bestieren.*

Se gerere submisse. Cic. Off. 1. 26. Honeste adversus aliquem. Cic. Att. 6. 1. *Zich omtrent iemant nedrig en beleefst gedraagen; iemant alle onderdanigheit en beleefstheit toonen.*

Se gerere pro cive. Cic. Arc. 5. *Zich als burger gedraagen.*

Gerere bellum cum aliquo. Cic. Sext. 2. *Oorlog tegens iemant voeren.* Simultatem. Cic. Att. 14. 13. subj. 1. Inimicitias. Cic. Dej. 11. *Heimelyke vyandigheit*, of *vyandschap tegens iemant hebben.*

Gerere Magistratum. Cic. Sext. 37. *Een Overheitsampt bedienen.* Consulatum. Sall. B. J. 35. *'t Burgermeesterschap bedienen, Burgermeester zyn.*

Gerere animum muliebrem. Cic. Off. 1. 18. *Een verwyft*, of *flaphertig gemoed hebben.* Ingenium callidum. Plaut. Af. 2. 1. 9. *Een loos*, of *schrander verstand hebben.*

Morem gerere alicui de aliqua re. Plaut. Most. 1. 3. 32. *Iemant ergens in onderworpen*, of *onderdanig zyn, iemants bevelen ergens in opvolgen*, of *nakoomen.*

Morem gerere animo. Ter. An. 4. 1. 17. *Zyn inborst*, of *geneigtheit volgen, zyn driften*, of *tochten den vryen toom vieren*, of *geeven.*

Gerere personam aliquam. Cic. Off. 1. 32. *Een persoon*, of *personaadje verbeelden*, of *vertoonen.* Personam civitatis. Cic. Of. 1. 34. *Een stad verbeelden, als een gevolmagtigde wegens een stad koomen.*

Gerere formam servi. Virg. Æ. 1. 319. *of* Servilem. Plaut. Am. Arg. 4. *of* Speciem. Colum. 8. 2. *Een slaaven gedaante*, of *gelaat hebben, een wyze van doen als een slaaf hebben, zich als een slaaf gedraagen*, of *aanstellen.*

(Gerere matrem. Flor. 1. 1. 3. *Zich draagen als een moeder, de plichten van een moeder doen.*

Gerere tempus. Suet. D. 1. 2. *Den tyd doorbrengen.*

Gerere uterum. Cels. 2. 10. Partum. Plin. H. 7. 5. *Zwanger zyn.*

Gerere rem. Nep. 1. 3. 3. Suet. A. 7. 1. *Oorloogen, vechten.*

Gerere alias res. Plaut. Cist. 4. 2. 53. *Niet toeluisteren.*)

GĔRO, ōnis. m. Plaut. Truc. 2. 7. 1. *Een drager, kruyer*, of *arbeider.*

GERR.

GĔRRÆ, ārum. f. plur. Plaut. Trin. 3. 3. 31. *Beuzelingen, zotternyen, kinderlyke dingen, slechtigheden, aperyen, witjewasjes, malligheden, malle*, of *zotte kuuren, ongerymtheden.* Dit woord betekent eigentlijk *onnut geklap*; in 't Griekfch *een teene horde.*

(Gerræ. Festus. *Schenskorven.*

GĔRRĒS, ium, f. Plin. H. 32. 11. Mart. 3. 77. 7. *Een soort van slechte visch.*)

GĔRRO, ōnis. m. Ter. H. 5. 4. 10. *Zotskap, kuuremaker, beuzelaar, een die niet dan zotte klap uitslaat.*

GERU.

GĔRŬLŬS, i. m. Plaut. B. 4. 9. 79. Hor. E. 2. 2. 72. Sen. N. Q. 3. 18. *Een arbeider, kruyer*, of *drager.*

GĔRŬNDĂ, æ. f. Plin. H. 3. 3. *Geronne*, een stad van Catalogne.

GĔRŬNDĂ, æ. f. *Gironda.* Dus word Gironne genoemt wanneer het met Dordogne gevoegt is.

GĔRŪSĬĂ, æ. f. Vitruv. 2. 8. Plin. H. 35. 14. Γερουσία. *De Raad*, of *Raadvergadering.* 't Griekfche woord betekent eigentlijk *Een vergadering van Oude mannen.*

(Gerusia. *Een Stadhuis*, of *Raadhuis.*

Incendium Nicomediæ Gerusiam absumsit. Plin. E. 10. 42. 1. *Het Stadhuis te Nikomedien is verbrand.*)

GESS. GEST.

GĔSSŎRĬĀCŪM, i. n. Suet. Cl. 17. 3. *Boulogne*, een stad van Pikardyen; ook *Boulogne op zee* genaamt. Zie onze aantekening.

GĔSSŎRĬĀCUS pagus. *'t Boulonnois, 't land*, of *de rechtbank van Boulogne.*

GĔSTĂ, ōrūm. n. plur. Cic. post. red. in sen. 7. *Daaden, groote*, of *manhafte daaden, doorluchtige bedryven*, of *verrichtingen van een Veldoverste, heldedaaden.*

GĔSTĀMĔN, inis. n. Virg. Æ. 7. 246. Plin. H. 32. 2. *Gewaad, sieraad, geweer.* In 't gemeen alles wat men draagt, gelijk een kleed, kroon, schild, enz.

Gestamine sellæ Bajas pervectus. Tac. An. 14. 4. 4. *Op een stoel naar Bajen gedraagen, op een draagzetel naar Bajen gebragt.*

GĔSTĀTĬO, ōnis. f. Sen. E. 15. *Schudding, hotzing, schokking, lighaams beweging, slingering, die men in 't ryden, vaaren, draagen, enz gevoelt.*

Longis morbis gestatio aptissima est. Cels. 2. 15. *De lighaams beweging door ryden, draagen, vaaren, enz. is heel goed in langdurige ziekten.*

Gestatio. Plin. E. 2. 17. 13. *Een wandelgang, een overdekte galdery*, waar onder men te paerd reed, *of* in een rosbaar gedraagen wierd.

GĔSTĀTŌR, ōris. m. Plin. E. 9. 33. 8. *Drager, een die draagt, een kruyer.*

Gestator. Mart. 4. 64. 19. *Een koets, wagen*, of *rytuig.*

(GĔSTĀTŌRĬUS, ă, ūm. *Iets dat 'er is om gedraagen te worden.*

Gestatoria sella. Suet. N. 26. 7. V. 16. 3. *Een draagstoel.* Wy befchrijven den zelven by Suetonius over de eerste plaats.)

GĔSTĀTŌRĬŬM, ii. n. Suet. Cl. 34. 6. *Een wagen, koets, rytuig, draagzetel, rosbaar, draagstoel, enz.*

GĔSTĀTRĪX, icis. f. Val. Flacc. 4. 605. *Draagster, een vrouw die iets draagt.*

GĔSTĀTUS, ă, ūm. Mart. 1. 83. 5. *Gedraagen, gebragt, gevoert, die zich heeft laaten brengen*, of *draagen, in een rosbaar, draagstoel, enz.*

GĔSTĀTŪS, ūs. m. *Draging, voering, brenging, het draagen, voeren*, of *brengen.*

Fructus adeo teneri, ut gestatum non tolerent. Plin. H. 15. 25. *Zulke teere vruchten, dat ze 't vervoeren niet konnen verdraagen.*

GĔSTĬCŬLĀRĬĂ, æ. f. Gell. 1. 5. *Een tooneelspeelster, quakzalfster, guichelersse, guichelspeelster, zwetster.*

GĔSTĬCŬLĀTĬO, ōnis. f. Val. Max. 2. 4. 4. *Gezwets, guichelspel, kluchtspel, gebaar der tooneel-* of *guichelspeelsters.*

GĔSTĬCŬLĀTŌR, ōris. m. Colum. Præf. 1. *Tooneelspeelder, zwetzer, bootzemaaker, guichelaar, quakzalver, kluchtspeelder.*

GĔSTĬCŬLŎR, āris, ātūs sūm, āri. *Zwetzen, groot gezwets*, of *gebaar maaken, poetzen*, of *kluchten bedryven.*

Carmina gesticulari. Suet. N. 42. 5. *Vaerzen met groot gezwets opzeggen.*

GĔSTĬO, ōnis f. *'t Bewind, 't bestier, 't bestiel over*, of *de behandeling* van een zaake, enz.

Negotii gestio pertractanda est. Cic. I. R. 2. 12. *Men moet zien hoe de zaak behandelt is, hoe de zaak zich toegedraagen heeft.*

GĔSTĬO, is, ivi, itūm, irĕ. Ter. Ph. 2. 1. 30. *Zeer naar haaken*, of *naar verlangen, een sterke begeerte naar hebben,*

helhen, naar snakken, zeer begeerig naar zyn, sterven van verlangen, met hert en ziel wenschen.

Gestire voluptate. Cic. Off. 1. 29. Lætitia. Cic. Fin. 2. 4. *Opspringen van vreugde*, of *van blydschap*, *verrukt*, of *buiten zich-zelven van blydschap zyn, ongemeen bly zyn.*

Parietes hujus curiæ gratias tibi agere gestiunt. Cic. Marc. 3. *De muuren van deeze raadkamer verlangen* (om zoo te spreeken) *om u te bedanken.*

GĔSTĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc Plaut. Pœn. 1. 3. 186. *Dikwils draagen.*

GĔSTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Draagen, brengen, voeren.*

Gestare aliquem in manibus. Ter. Ad. 4. 2. 24. *Iemant in zyn armen draagen.*

Gestare animum alicujus. Plaut. Merc. 3. 3. 11. *Iemants gemoed doorgronden, iemants voornemen, gevoelen, of inborst kennen.*

Gestare aliquem in sinu. Ter. Ad. 4. 5. 75. *Iemant in 't hert draagen, een hertelyke liefde, of genegentheit toedraagen, teêrhertiglyk bemmnen.*

Gestare crimina, verba alicujus. Plaut. Ps. 1. 5. 12. Sen. E. 123. *Iemants misdaaden, woorden ophaalen, verhaalen, melden, of vertellen.*

Non obtusa adeo gestamus pectora. Virg. Æ. 1. 571. *Wy hebben zulke harde, of ongevoelige herten niet.*

‡ GĔSTŌR, ōris. m. Plaut. Ps. 1. 5. 14. *Een aanklager, beschuldiger, overbrenger, verklikker, betichter, kraayer.*

GĔSTŬŌSŪS, ă, ūm. Gell. 1. 5. *Een zwetzer, gebaarmaaker, een die een groot gezwets, of gebaar maakt.*

GĔSTŪS, ă, ūm. *Gedaan, bedreven, uitgevoert, volvoert, afgedaan, verricht.*

Res Ducis gestæ. Cic. de Or. 3. 9. *Kryghdaaden, groote daaden, oorlogsverrichtingen van een Kryghsoverste.*

Gesti honores. Plin. H. 14. 22. *De eerampten die men bekleed, de amten die men bedient, of de bedieningen die men gehad heeft.*

Gestus est mos & voluntati & dignitati tuæ. Cic. Mur. 23. *Men heeft en u en uwe waerdigheit gehoorzaamt, men heeft uw begeerte en achtbaarheit voldaan.*

GESTUS, us. m. *Gezwets, gebaar, ge'aat van een redenaar.*

Agere gestum humeris. Cic. R. P. 13. *Gebaarden met de schouders maaken.*

Accommodare gestum ad vocem. Quintil. I. O. 1. 11. *Zyn gebaerden naar zyn stem voegen, of schikken.*

GESU. GETÆ.

GĔSŪM, i. n. zie Gæsum.

GĔTÆ, ārūm. m. plur. Ovid. P. 2. 7. 31. *De Geten*, volkeren van 't Europisch Scythien. Zommige verwarren ze met de Daciers.

GETH. GETI.

GĔTHYŪM, yi. n. Plin. H. 19. 6. Γήθυον. *Prey*, zekere kleine uyen.

GĔTICUS, a, um. Virg. Æ. 3. 33. *Van de Geten, dat tot de Geten behoort.*

GETU.

GĔTŪLĪ, ōrūm. m. plur. Sall. B. I. 18. *De Getulen*, Volkeren van Afrika omtrent de Nigerstroom.

GĔTŪLUS, ă, um. Virg. Æ. 4. 40. *Van de Getulen, dat tot de Getulen behoort.* Deeze Dichter gebruikt het om de Afrikaners te betekenen, vermids deeze volkeren in Afrika woonden.

GIBB.

GĪBBĂ, æ. f. Suet. D. 23. 5. *Een bult, bochel.*

(GIBBĔR, ĕri, m. *Een bult, een bochel.*

Syriacis bubus non sunt palearia, sed gibber in dorso. Plin. H. 8. 45. *De stieren in Syrien hebben geen quabben aan hun kin, maar een bult op den rugge.*)

GĪBBĔR, ĕrā, ĕrūm. Varr. R. R. 2. 5. Plin. H. 34. 3. *Gebult, gebogchelt, die een bochel heeft.*

GIBBĔRŌSUS, ă, ūm. Suet. Gr. 9. 5. *Gebult, gebogchelt, vol bulten.*

GĪBBŌS, ă, ūm. Cels. 8. 1. *Gebult, gebogchelt, bultig, in 't rond verheven, uitpuilende.*

GĪBBŪS, i. Juv. 1. 109. *Een bult, of bochel.*

GIGA.

GĪGĀNTÆUS, ă, ūm. Ovid. M. 5. 346. *Des Reuzen, van een Reus, of Reuze.*

Gigantæus triumphus. Claud. R. P. 1. 159. *Een zege op de Reuzen behaalt.*

GĪGĀS, āntīs. m. Cic. N. D. 2. 28 Γίγας. *Een Reus, of Reuze.*

Fraterculus gigantum. Juv. 4. 98. *Een mensch van slechten staat, van een duistere, of onbekende afkomst.*

GIGE. GIGN.

GĪGĔRĬĂ, ōrūm. n. plur. Lucil. by Non. 2. 390. *De maag, 't ingewand van een hoen.*

GĪGNO, is, gĕnŭi, gĕnĭtūm, gignĕrĕ. acc. *Teelen, voortbrengen, winnen.*

Herculem Jupiter ex Alcmena genuit. Cic. N. D. 3. 16. *Jupiter heeft Hercules bij Alcmena gewonnen, of geteelt.*

Huic urbi vos genuisse Deus videtur. Cic. A. 14. 12. *'t Schynt dat God u tot nut van deeze stad geschapen heeft.*

Ad majora nos natura genuit. Cic. Fin. 1. 7. *De natuur heeft ons tot grooter dingen in de waereld gebragt.*

(Gignere. *Baaren.* Seneca gebruikt dit woord ook van de vrouwen.

Quid tale Juno genuit? Sen. H. OEt. 4. 1509. *Wat is 't dat Juno zoodanig gebaart heeft?*)

Gignere ova. Cic. N. D. 2. 51. Plin. H. 10. 52. *Eyeren leggen, de kuit schieten*, het eerste van vogelen, en 't ander van de visschen spreekende.

Tus. Plaut. Trin. 4. 2. 89. *Wierook draagen, of voortbrengen.*

Gignere. *Voortbrengen, baaren, verwekken, aanbrengen, veroorzaaken, doen ontstaan, te weeg brengen.*

Gignere fastidium. Plin. H. 14. 16. *Een walging geeven, baaren, of veroorzaken.*

Morbus ex ea re gignitur. Cic. T. Q. 4. 13. *De ziekte ontstaat, of spruit daar uit, koomt daar van daan.*

GILV. GING.

GĪLVŪS, ă, ūm. Virg. G. 3. 83. *Aschgrauw, aschverwig.* Ook *geelachtig, vaal.*

Gilvum vinum. Gell. 13. 30. *Bleeker, bleekerwyn.*

GĪNGĪVĂ, æ. f. Cels. 7. 12. Plin. H. 13. 23. *Het tandvleesch.*

Defricare gingivam. Catul. 39. 19. *Het tandvleesch, of de tanden schoon maaken.*

Gingiva inermis. Juv. 10. 20. *Tandeloos tandvleesch, tandelooze kevels, tandvleesch zonder tanden.*

(GĪNGRĪNĂ, æ. f. Festus, Solin. 5. *Een schalmei.*)

GĪNGRĬO, is, irĕ. Festus. *Schreeuwen als de ganzen, gaggelen.*

(GĪNGRĪTŌR, ōris. m. Festus. *Een schalmeispeler, een die op een schalmei blaast.* Zie Salmas. E. P. 87. b. E.

GĪNGRĪTUS, ūs, m. Arnob. 6. 205. *'t Gaggelen, of schreeuwen der ganzen.*)

GISL. GIT.

GĪSLENŌPŎLĬS, is. f. *Sint Guilain*, een stad in Vlaanderen in Henegouwen.

GĪT of GĪTH. n. indeclin. Cels. 2. 33. Colum. 6. 34. *Nardus zaad, Nighelle*: zeker kruid.

GLAB.

GLĂBĔR, bră, brūm. Plaut. Trin. 2. 4. 140. Varr. R. R. 1. 2. Colum. Præf. 1. *Kaal, geschoren, haairloos, zonder haair, glad*, van menschen en dieren spreekende. De compar. Glabrior

brior ftaat by Plaut. Au. 2. 9. 6.

GLABRENS, entis. omn. gen. Glabrentia loca. Colum. 2. 9. *Kaale plekken in een veld, afgegeete plaatzen.*

GLABRESCO, fcis, efcĕrĕ. *Kaal zyn, dor zyn, afgegeeten zyn.* 't Eerfte van boomen en kruiden, 't laatfte van landeryen fpreekende.

Area glabrefcit. Colum. 2. 20. *De dorfchvloer droogt op, word hard,* of *vaft.*

GLABRETUM, i. n. Colum. 2. 9. *Een kaal afgegeeten veld, een onvruchtbaar ftuk lands.*

GLABRO, as, avi, atum, are. acc. *Schrabben, fchraapen, fcheeren, kaal fchrabben,* of *fcheeren, 't haair affnyden.*

Aqua candente fues, vel flammula glabrantur. Colum. 12. 53. *De varkens worden met heet water,* of *een zachte vlamme de borftels afgefchroeit.*

GLAC.

GLACIALIS, is. m. *en* f. ale, is. n. Colum. 3. 1. *Van ys, ysachtig, koud, bevrozen,* van zekere landen fpreekende die onder de Aspunten leggen.

Oceanus glacialis. Juv. 2. 1. *De Yszee.*

Frigus glaciale. Ovid. M. 9. 581. *Een vriezende koude, een kou die vorft veroorzaakt.*

GLACIATUS, a, um. Plin. H. 37. 10. *Bevroren, bevrozen, toegevroren, toegeftremt.*

Cafeus fici ramulis glaciatus. Colum. 7. 8. *Een kaes met vygetakjes geftremt,* of *geronnen.*

GLACIES, ei. f. Virg. G. 3. 298. *Het ys.*

GLACIO, as, avi, atum, are. acc. Hor. O. 3. 10. 7. *Doen bevriezen, tot ys maaken, ys doen worden.*

Glaciari. *Bevriezen, tot ys ftremmen,* of *vriezen.*

Hic humor glaciatur in gemmas. Plin. H. 8. 38. *Dit vocht ftremt,* of *ftolt tot paerlen.*

GLACITO. as. are. Ovid. Ph. 19. *Gaggelen als een gans, fchreeuwen als een kraan.*

GLAD.

GLADIATOR, oris. m. Cic. A. 7. 6. *Een fchermer,* of *zwaerdvechter.* Dit was een flaaf die tot vermaak van 't Roomfche volk in 't ftrijdperk vocht.

GLADIATORIUM, ii. n. Liv. 44. 31. *De prys,* of *kroon die een zeeghaftig zwaerdfchermer bevocht.*

GLADIATORIUS, a, um. Cic. Att. 1. 16. *Schermers, van een fchermer,* of *zwaerdvechter,* of *dat daar toe behoort.*

Gladiatorio animo ad me affectat viam. Ter. Ph. 5. 8. 71. *Hy koomt,* of *nadert tot my met een zwaerdvechters,* of *fchermers gemoed,* dat is, *met gedachten om my quaad te doen.*

GLADIATURA, æ. f. Tac. An. 3. 43. 4. *De Vechtkonft, het fchermen,* of *'t vechten met fcherp.*

GLADIOLUS, i. m. Apul. M. 2. 122. *Een dagge, een kort degentje, een pook.*

Gladiolus. Plin. H. 21. 11. *Lis, waterlis, kandelaar.* Zeker kruid.

GLADIUM, ii. n. Lucil. *by* Non. 3. 106. Plaut. Caf. 5. 2. 31. Varr. L. L. 8. 49. R. R. 1. 48. *Een degen, dolk, zwaerd, rapier.* 't Is beter, naar 't gevoelen van Quintilianus, Gladius in mafculino te gebruiken.

GLADIUS, ii. m. *Een degen,* of *rapier.*

Gladius ftrictus. Cic. A. 2. 9. Vagina vacuus. Cic. Marc. 6. Fulgens. Cic. T. Q. 5. 21. *Een bloote degen.*

Gladium diftringere. Cic. Off 3. 31. Educere e vagina. Cic. I. R. 2. 4. Stringere. Virg. Æ. 12. 278. Nudare. Nep. 14. 11. 4. *Den degen uittrekken, van leêr trekken,* of *rukken, den degen trekken.*

Gladium recondere in vaginam. Cic. I. R. 2. 4. *Den degen,* of *'t zwaerd weêr in de fcheê fteeken,* of *weêr opfteeken.*

Gladio plumbeo aliquem jugulare. Cic. Att. 1. 16. *Iemant met een looden degen de ftrot affteeken,* dat is, *iemant met zwakke redenen,* of *flechte bewyzen overtuigen, overreeden,* of *overwinnen.*

Suo fibi gladio hunc jugulo. Ter. Ad. 5. 8. 35. *Ik fteek hem met zyn eigen zwaerd de keel af; ik doode hem met zyn eigen zwaerd;* dat is, *ik overtuig hem met zyn eige woorden.*

Gladius. Plin. H. 32. 2. *Een zwaerdvifch.* Zekere vifch, die een fcherpen bek als een degen heeft, waar mede hy door de fchepen boort.

GLAN.

GLANATAVA. æ. f. *Glandeves,* een ftad van Provence.

GLANDARIUS, a, um. *Van eikelen, dat eikelen draagt, daar eikelen groeyen.*

Sylva glandaria. Varr. R. R. 1. 7. Cato R. R. 1. *Een eiken bofch,* of *eikelen bofch.*

GLANDATA, æ. f. *Glandeves,* een ftad van Provence.

GLANDIFER, a, um. Cic. L. L. 1. 1. *Dat eikelen draagt, daar eikels aan groeyen.*

GLANDIONIDA, æ. f. Plaut. Men. 1. 3. 27. *Een klier,* of *het klierachtige deel aan 't hoofd der dieren.*

GLANDIUM, ii. Plin. H. 36. 1. *Een klier van een beeft.*

Glandium. Plaut. St. 2. 2. 36. *Een verkensklierftuk,* of *zwynskrop,* voor lekkere gerechten gehouden onder de Ouden.

GLANDULA, æ. f. Celf. 2. 1. *Een kliertje,* een zacht kruimelachtig gedeelte van 't ligchaam, gelyk een fpons.

Glandula fuilla. Plaut. Men. 1. 3. 27. *Een verkensklierftuk, de hals van een zwyn.* Apic. Mart. 3. 82. 20. *Een wild zwyne klierftuk, de hals van een wild verken.*

GLANDULOSUS, a, um. Colum. 7. 9. *Klierig; vol klieren.*

GLANIS, idis. m. Plin H. 32. 11. *Zekere vifch, die 't aas weet af te eeten zonder den hoek in te zwelgen.*

GLANS, andis. f. Cic. Ar. 7. *Ekel, eikel,* of *aker.*

Glans. Liv. 36. 18. Sall. B. J. 57. Hirt. B. H. 4. *of* Glans plumbea. Lucret. 6. 306. *Een loode klout,* of *koegel.*

(Glans. Celf. 7. 25. *Het hoofd van de mannlykheit.*)

GLANUM, i. n. Plin. H. 3. 4. *Gap,* een ftad in Provence.

GLANUS, i. m. Plin. H. 32. 10. Zie Glanis.

GLAR.

GLAREA, æ. f. Cic. Fr. 3. 1. Vitruv. 2. 4. *Dryfzand, gref,* of *fteenachtig zand.*

GLAREOSUS, a, um. Liv 21. 31. Colum. 5. 9. *Vol fteenachtig zand,* van een land fpreekende.

GLARONENSIS pagus. *'t Kanton van Glaris,* een van de kleine Zwitzerfche Kantons.

GLAS. GLAT.

GLASQUUM *of*

GLASQUOVIUM, ii. n. *Glafcou,* een Stad en hooge School van 't Zuider Schotland.

GLASTUM, i. n. Plin. H. 22. 1. *Weede,* zeker kruid zeer dienftig tot het blauwverwen van wolle, by de verwers *Paftel* genaamt.

GLATIUM. ii. n. *Glatz,* een ftad van Bohemen.

GLAUCINUS, a, um. Mart. 9. 27. 2. *Bleek groen, groenachtig blauw, witachtig groen, zeegroen.*

GLAU.

GLAUCION, ii. n. Plin. H. 27. 10. Γλαύκιον. *Groote gehoornde,* of *geele heul,* zeker kruid.

(GLAUCITO, as, are. Ovid. Phil. 60. *Lollen als een kat.*)

GLAUCOMA, atis. n. Plin. H. 28. 11. Γλαύκωμα. *Oogen groenheit, groenzienigheit, groengezicht, een vlak*

liefde raazen, of *vervoert zijn tot Inachia.*

Furit te reperire. Hor. O. 1. 15. 27. *Hy raast om u te mogen vinden, hy heeft een uiterste verlangen om u aan te treffen.*

(Furere. *Onmatig, boven maaten, tot uitzinnigheit toe zich verhengen.*

Recepto dulce mihi furere est amico. Hor. O. 2. 7. 28. *Ik zal my boven maten verheugen, als ik u myn vriend welvaarende zal weder gekregen hebben.*)

FŪRŎR, āris, ātūs sūm, ārī. *Steelen, ontsteelen, rooven; ontneemen, ontvreemden, ontfutzelen.*

Furari aliquid alicui. Cic. Off. 2. 11. *Iemant iets ontsteelen.*

Furari aliquid. Cic. N. D. 2. 63. *Iets door list verkrygen.*

Furari civitatem. Cic. C. B. 2. *Het burgerrecht door list verkrygen.*

Nam si ego tuum (librum) ante legissem, furatum me abs te esse diceres. Cic. Att. 2. 1. *Want indien ik te vooren uw boek had geleezen, zoo zoud gy zeggen dat ik 'er iets uit gestolen had.*

(Assiduo temet furare labori. Stat. S. 4. 4. 29. *Ontrek u uwen gedurigen arbeid.*

Furari. *Krygslist aanstellen, aanwenden, gebruiken*, of *in 't werk stellen.*

Tacfarinas furandi melior. Tac. An. 3. 74. 2. *Tacfarinas die zich op de krygslisten beter verstont*, of *bequamer was om krygslisten in 't werk te stellen.*)

FŪRŎR, ōris. m. Cic. C. 4. 6. *Woede, razerny, dolheit, uitzinnigheit, vervoering, groote bewegheit, gramschap.*

Furor. Virg. Æ. 5. 788. *Een razende*, of *dolle liefde.*

Furor. Cic. D. 1. 31. *Woede, vervoering, verrukking*, of *vertrekking van zinnen, uitzinnigheit, bezetenheit.*

(Furor. *Een onmatige verquisting.*

Ad hunc impendiorum furorem impulsus est. Suet. N. 31. 14. *Tot deeze onmatige verquisting is hy aangezet.* De Grieken gebruiken ook zoo hun woord Μανία, als wy gezegt hebben over Suetonius.)

FURT.

FŪRTĬFĬCŬS, ă, ŭm. Plaut. P. 2. 2. 44. Ps. 3. 2. 97. *Diefachtig, gewent te steelen, genegen tot dievery*, of *tot steelen.*

(Minus jam furtificus sum, quam antea, rapio propalam. Plaut. E. 1. 1. 10. *Ik steel niet meer heimelyk, als voorheene, maar roove in 't openbaar.*)

FŪRTĬM. Adv. Cic. F. 16. 20. *Diefsyk, steelsgewys, heimelyk, stilletjes, ter sluik*, of *in 't verborgen.*

Humor in genas furtim labitur. Hor. O. 1. 13. 7. *De traanen loopen*, of *biggelen mij tegens wil en dank over de wangen.*

FŪRTĪVĒ. Adv. Plaut. Pœn. 5. 2. 62. Ovid. Am. 2. 5. 6. Sen. B. 2. 23. *Diefsyk, diefachtig, steelsgewys, heimelyk, in 't verborgen, ter sluik.*

FŪRTĪVŬS, ă, ŭm. Plaut. Pœn. 4. 2. 77. Quintil. I. O. 5. 3. *Gestolen, geroofst, diefachtig weggenomen, ontfutzelt.*

Furtivus. Cic. Pis. 40. *Stil, heimelyk, dat in der stilte*, of *in 't heimelyk geschied*, van een reis, enz spreekende.

(Furtivus puer. Julian. Dig. 1. 5. 26. *Een kind dat geboren is uit een meid, die, als ze zwanger was, gestolen wierd.*

Furtivum scriptum. Gell. 17. 9. *Een schrift door zekere kunst*, (waar van Gellius een staaltje byorengt) *zoo geschreven, dat het van niemant kan geleezen worden, als van dien, aan wien het geschreven word.*

Furtivum. *Dat tot overspel behoort, dat in overspel geschied*, of *in overspel gewonnen word.*

Furtivum onus. Ovid. Her. 11. 38. *Een kind in overspel gewonnen.*

Nota venus furtiva est. Tib. 1. 9. 57. *Ik weet u heimelijk te bekruipen*, of *stilletjes by u te koomen.*)

FŪRTŬM, i. n. Cic. N. D. 3. 30. Hor. S. 1. 3. 122. *Diefstal, dievery, ontfutzeling, heimelyke ontvreemding.* Dit woord word voor allerlei daad genomen, die in 't geheim, of steelswijze toegaat.

Furtum facere affectibus alicujus. Sen. Marc. 1. *Zich stilletjes in iemants gunst indringen, iemants genegenheit winnen eer hy 't gewaar word; iemants hert steelen.*

Ne furtum cessationis quæsivisse videaris. Cic. F. 16. 26. *Op dat gij niet zoud schynen een dekmantel tot bedekking van uwe luiheit gezocht te hebben.*

Furtum. Tib. 1. 2. 34. *Overspel, echtbreuk, boelaadje, heimelyke minsnoepery.* (Om dat een overspeelder aantast die de zijne niet is. De Grieken zeggen ook Σκοτίζεσθαι ὑπο-κλέπτειν ἀφροδίτην.

Furtum. *Een oorlogs- of krygslist, konstgreep*, of *streek om den vyand op te ligten*, of *een voordeel af te zien.* Dieven steelen heimelijk, en in den oorlog zoekt men heimelijk den vyanden voordeel af te zien. Thucyd. 5. 348. noemt het Κλέμμα.

Furto, non prælio opus est. Curt. 4. 13. 4. *Het is niet van noden te vechten; maar den vyand by nacht een voordeel af te zien*, of *te overvallen.*)

Furta paro belli. Virg. Æ. 11. 515. *Ik maake krygs-* of *oorlogslisten*, of *hinderlaagen gereed.*

Aptissimi ad furta bellorum. Front. St. 2. 5. 31. *Zeer bequaam tot oorlogslisten*, of *hinderlaagen.*

(Furto conceptus puer. Ovid. F. 2. 183. *Een kind in overspel gewonnen*, of *geteelt.*)

FURU. FURV.

FŬRŬNCŬLUS, i. m. Cic. Pis. 27. *Een diefje, een jonge*, of *kleine dief.*

Furunculus. Colum. 5. 5. *Een knobbel, een lid*, of *knoop van den wyngaard, daar de wynstok een rank schiet.* Dus genoemt zegt Columella, vermids ze het sap der rank steelt, of naar zich trekt.

Furunculus. Cels. 5. 28. Plin. H. 22. 25: 26. 12. *Een bloedvin, bloedzweer, fyk, hertsbuil, puist*, of *puistje.*

FŪRVUS, ă, ŭm. Ovid. M. 5. 541. *Donker, duister, zwart.*

FUSC.

FŪSCĀTŎR, ōris. m. Lucan. 4. 66. *Die 't donker*, of *duister maakt*, van een wind spreekende die de wolken t'zamentrekt, en de zon verduistert.

FŪSCĬNĂ, æ. f. Cic. N. D. 1. 36. *Een drietand, een vork*, of *gaffel met drie tanden, een elger.*

(Neptunus fuscina percutit terram. Hyg. Fab. 169. *Neptuun slaat met zyn drietandige gaffel de aarde.*

Fuscina was ook *Een degen, dagge*, of *dolk*, waar meede de Schermvechters die Retiarii genoemt wierden, om dat ze, als ze konden, hunne tegenstingers een net over 't hoofd wierpen, vochten, by Suet. C. 30. 8. en Juv. 2. 143.)

FŪSCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Ovid. Art. 1. 513. *Verdonkeren, verduisteren, donker, duister*, of *zwart maaken*, of *verwen.*

(Lanugine vix ulla fuscante malas. Lucan. 10. 135. *De baard noch niet uitloopende, zy noch geen baard hebbende.*)

FŪSCUS, ă, ŭm. Cic. D. 1. 8. *Donker, bruin, zwartachtig, droevig, duister.* (De compar. Fuscior staat by Plin. H. 16. 13.)

Nubila fusca. Ovid. M. 5. 286. *Dikke, zwarte*, of *donkere wolken.*

Fuscum Falernum. Mart. 2. 40. 6. *Dikke roode wyn.*

Fusca vox. Plin. H. 28. 6. Suet. N. 20. 2. *Een holle, heesche*, of *scharre stem.* Zie onze aantekening over Suetonius.

FUSE. FUSI.

FŪSĒ. Adv. Cic. L. L. 1. 13. *Breedelyk, in 't breede, in 't lange, wydlopig, wyd en zyd.* (De compar.

par. Fusius staat by Cic. N. D. 2. 7.)
FŪSILIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Colum. 6. 33. *Gegoten*, of *dat gegoten kan worden*; *gesmolten*, of *dat men smelten kan.*
Argilla fusilis. Cæs. B. G. 5. 43. 1. *Gevormt leem*, *gebakke aardewerk.*
FŪSIO, ōnis. f. Cic. N. D. 1. 15. *Uitstorting*, *uitgieting*, *gieting*, *plenging.*

FUST.

(FŪSTERNĂ, æ. f. Plin. H. 16. 39. Vitruv. 2 9. *Het bovenste*, of *de kroon van een denneboom.*
FŪSTĪGŌR, ātūs sūm, ārī. Papin. Dig. 43. 10. 2. *Met stokken geslagen worden.*)
FŪSTIS. is. m. *Een stok*, *knuppel.*
Fustem alicui impingere. Cic. F. 8. 8. *Iemant stokslagen geeven*, *met een stok slaan*, of *afrossen.*
FŪSTŪĀRĬŪM, ii. n. Cic. A. 3. 6. Liv. 5. 6. Turn. 28. 34. *Stokslagen*, *boetende knuppelkock.*

FUSU.

FŪSŪRĂ, æ. f. Plin. H. 33. 6. *Gieting*, *smelting.*
FŪSŪS, ă, ūm. *Uitgegoten*, *gestort*, *uitgestort*, *geplengt*, *gesmolten*, of *gegoten.* (De compar. Fusior staat by Celf. 1. 3.)
Fusus humi toto corpore. Mart. 8. 75. 4. *Zoo lang als men is ter aarden gestrekt.*
Fusus aër. Cic. N. D. 2. 39. *Verdunde*, of *dunne lucht.*
Crines fusi. Virg. Æ. 10. 137. *Los*, *hangend*, of *slingerend haair.*
Fusa cupressus. Plin. H. 12. 17. *Een wijd uitgespreide cypressenboom.*
Venter fusus. Celf. 2. 1. *Een open lijf*, *een weeke buik.*
Fusus exercitus. Cic. A 14. 1. *Een verstrooit*, of *op de vlugt gedreven heir.*
Genus facetiarum æqualiter in omni sermone fusum. Cic. de Or. 2. 52. *Zekere slach van aardigheden evenmatig door de gansche rede verspreid.*
Genus orationis fusum. Cic. Cl. 31. *Een vloeyende stijl.*
(FŪSUS, i. m. *Een spil.*
Fusos in lanificio invenit Closter filius Arachnes. Plin. H. 7. 56. *Kloster*, *Arachnes zoon*, *heeft in het spinnen*, of *wolwerk*, *de spil uitgevonden.*
Lanificia junceo fuso in fila tenuantur. Plin. H. 11. 23. *De wol word op een spil, van biezen gemaakt, in dunne draaden getrokken*, of *gesponnen.*)

FUTI.

FŪTĬLIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Virg. Æ. 12. 740. *Bros*, *breekelijk*, *breekbaar*, *gering*, *slecht.*
Futilis. Cic. Fin. 3. 11. *Ydel*, *onnut*, *te vergeefs.*
Homo futilis. Ter. An. 3. 5. 3. *Een slecht*, of *gering mensch*: *een lichtvaerdig*, of *ydel mensch*, *een snappert*, *een die niet zwygen kan.*
(Futile was eigenlijk *Een vat boven wijd*, *en onder nauw*, of *spits toeloopende.* De Priesters van de Godinne Vesta gebruikten het in hunne offerhanden, waar in het water op de aarde niet wierd nedergezet. Indien men 't nederzette, wierd het voor zonde gehouden. En daarom gebruikten zy een vat, dat niet staan konde. Lactant. over Stat. Th. 8. 297. Serv. over Virg. Æ. 11. 339. Donat. over Ter. An. 3. 5. 3. en Scal. over Fest. p. 66. beschrijven 't zoo lanig. Hedensdaags zou men by navolginge *een roemer zonder voet* zoo konnen noemen.)
FŪTĬLĬTĀS, ātis. f. Cic. N. D. 2. 28. *Ydelheit*, *onnuttigheit*, *lichtvaerdigheit*, *snapachtigheit.*

FUTO.

FŪTO, ās, ārĕ. Festus. *Berispen*, *bestraffen*, *doorneemen*, *wederleggen.*

FUTU.

(FŪTŪM, i. n. Varr. L. L. 4. 25. *Een watervat waar in de Ouden het water in een vertrek gebragt overgoten.*
FŪTŪO, is, ŭi, ūtūm, ĕrĕ. *Beslapen*, *bekennen.*
Futuit semel, generaret Horatius ut tres. Mart. 9. 42. 5. *Uit een byslaapen zijn drie Horatiussen* (die in een driegevecht de drie Kuriatiussen verslagen hebben) *geteelt.*
Futuere puella. Priap. 12. 1. *Meitje gij zult beslaapen worden.*)
FŪTŪRŪS, ă, ūm. *Toekoomende*, *toekomstig*, *dat koomen zal*, *dat zijn*, of *wezen zal.*
Illum eum futurum esse puto, qui esse debet. Cic. Att. 6. 3. *Ik meen dat hij zal zijn zoo als hij wezen moet.*

FUXI.

FŪXĬĒNSĬS Comitatus. *Het Graafschap van Foix*, een land van Gaskonje, dat bedensdaags onder Languedocq is begreepen.
FŪXĬŪM, ii. n. *Foix*, de Hoofdstad van 't Graafschap van dien naam.

B E R I C H T.

Wy maaken hier een afscheidinge van dit werk, voor hen die het in twee deelen willen laaten binden, waar toe dan ook een Tytel is gedrukt; doch zy die het, onaangezien de dikte, wegens veele aanmerkelijke vermeerderingen dus aangegroeit, voor zich van beter gebruik in eenen band achten, konnen het, met achterlatinge van den tweeden Tytel, gevoegzaam te zamen laaten binden.

G.

GABA.

GABĂLĒNSĬS provincia. *Gevandan*, een land van Langued k.

GABĂLĪ, ōrūm. m. plur. Cæſ. B. G. 7. 64. 6 : 75. 2. *De Gevaudanzers*, *'t volk van Gevaudan*, in Languedok.

GĂBĂLŬS, I. m. Iſid. Gl. Varr. *by* Non. 2. 373. *Een galg*, of *kruis*.

Gabalus. Macrin. *by* Capitol. 11. *Een galglap*, *galgenaas*, *hangbaſt*, *galgbrok*, *een die de ſtrop*, of *galg verdient*.

GABĂRŪS, I. m. *De Gave*, of *Gaveſtroom*. Daar zijn verſcheide ſtroomen van deezen naam in Bearn.

GĂBĂTĂ, æ. f. Mart. 7. 47. 3: 11. 32. 18. *Een kom*, *bak*, *diepe ſchotel*, *teſt*.

GABI. GADE.

GĂBĪĪ, ōrūm. plur. Virg. Æ. 6. 773. *Gabien*, een ſtad van Italien die nu woeſt is.

GĂBĪNUS, ă, ūm. Virg. Æ. 7. 612. Ovid. F. 2. 709. *Gabiner*, *te Gabiën geboren*, *van Gabien*.

GĀDĒS, iūm. m. plur. Cic. C. B. 2. Hor. O. 2. 6. 1. *Kadix*, of naar zommiger gevoelen, *Kalis*, een eiland en ſtad op de kuſt van Andaluzien.

GADI. GÆS.

GĀDĪTĀNŪS, ă, ūm. *Van Kadix*, of *Kalis*.

Gaditana civitas. Cic. C. B. 15. *De ſtad Kadix*, of *Kalis*.

Fretum Gaditanum. Iſid. 13. 15. *De Straat van Gibralter*.

GÆSŬM, I. n. Varr. *by* Non. 17. 19. Cæſ. B. G. 3. 4. 1. Virg. Æ. 8. 662. *Een ſpies*, of *halve piek*, die de oude Franken gebruikten.

GAGA. GALA.

GĂGĀTĒS, æ. m. Plin. H. 36. 19. *Een Agaat*, of *Agaatſteen*, een zwarte blinkende ſteen, dus in 't Latijn genoemt, vermidt ze uit de Gagesſtroom word gehaalt.

GĂLĂCTĪTĒS, æ. m. Plin. H 37. 10. *Een melkſteen*, *een ſteen die de kleur en ſmaak van melk heeft*.

GĂLĀTĬĂ, æ. f. Plin. H. 5. 32. *Galatien*, *'t land van Galatien*, een Landſchap van klein Azien.

GALB.

GĂLBĂ, æ. f. Suet. G. 3. 3. *Een ſchietworm die in 't eiken hout groeit*.

GĂLBĂNĀTŪS, ă, ūm. Mart. 3. 82. 5. *Met Galbanumſap* (zijnde een welriekende vocht) *gewreven*, of *geſtreken*, of naar 't gevoelen van veele Uitleggeren, *met een groene en koſtelijke tabberd gekleed*. Zommige leezen Galbinatus.

GĂLBĂNĔŪS, ă, ūm. Virg. G. 4. 264. *Van Galbanon*.

GALBĂNŬM, i. n. Plin. H. 12. 25. *Galbanon*, zeker welriekend vocht, of ſap.

GALBĒŬM, ĕi. n. Suet. G. 3. 3. *Zeker geneesmiddel in een bleekgroenen band om den arm gebonden*.

Galbeum. Feſtus. *Zekere groene armband*, die te Rome de zegepraalende Keizers, of Veldheeren droegen.

GALBINĀTŪS, ă, ūm. Zie Galbanatus.

GĂLBINUS, ă, ūm. Juv. 2. 97. *Bleek groen*, *licht groen*, *naar den groenen trekkende*.

† Galbini mores. Mart. 1. 97. 9. *Een weilluſtig*, of *dartel leven*, *dartele*, *wulpſche zeden*.

GĂLBŬLĂ, æ. m. Mart. 13. 68. 1. *Een weedunwaalvogel*.

GĂLBŬLŬS, i. m. Varr. R. R. 1. 40. *Een Cypreſſenoot*.

GALE.

GĂLĔĂ, æ. f. Cæſ. B. G. 2. 21. 5. Virg. 5. 314. *Een helm*, of *ſtormhoed*: ook *de mars van een ſchip*.

(GĂLĔĀRĬUS, I. m. Veg. 3. 16. *Een legerjongen*, *een jongen*, *die den helm en andere wapenen van zijn heer omdraagt*.)

GĂLĔĀTUS, ă, ūm. Cic. N. D. 1. 36. *Gehelmt*, *met een helm*, of *ſtormhoed op 't hoofd*.

GALĒNĂ, æ. f. Plin. H. 34. 16. *Een loodmyn*.

(GĂLĔŎLĂ, æ. f. *Een bogtige kroes*, of *bogtig glas*, waar uit de Ouden den wijn dronken; zoo door Varr. by Non. 15. 34. genoemt, om dat het vertoonde de gedaante van een helm, waar uit de ſoldaaten in 't veld ook wel dronken, als ik getoond hebbe over Curt. 5. 13. 24. §. 48.)

GĂLĔŎR, ārīs, ātūs ſūm, ārī. Hirt. B. Af. 12. 3. *Een helm*, of *ſtormhoed opzetten*.

(GĂLĔŌTĒS, is, f. Plin. H. 29. 4. *Een hagedis*.)

GĂLĔRĬCŬLŬS, I. m. Suet. O. 12. 3. *Een haairtoetzel*, of *pruik*. Dit was een vel zoo net met haair bewerkt, dat men zou gezegt hebben dat het 't natuurlij e, of eige vel en 't haair van de perſoon zelf was. Zie onze aantekening over Suet. C. 11. 1. §. 2.

GĂLĔRĪTĂ, æ. f. Plin. H. 10. 49. *Een gekuifde leeuwerk*, zekere vogel.

GĂLĔRĪTŬS, ī. m. Varr. L. L. 4. 1. *Een gekuifde leeuwerk*, zekere zangvogel.

GĂLĔRĪTŬS, ă, ūm. Propert. 4. 1. 29. *Die een leere muts*, of *een muts van een beeſtenvel op 't hoofd heeft*.

GĂLĔRŬM, ī. n. Corn. Fronto. *Een leere muts*, *een muts van een bereid vel*, *een kalotje*. 't Is beter Galerus te gebruiken.

GĂLĔRŬS, ī. m. Virg. Æ. 7. 688. *Een leere muts*, of *muts van een bereid beeſtenvel*, *een kalotje*.

* Galerus. Juv. 6. 120. Suet. N. 26. 2. *Een pruik*. Zie Galericulus.

(GĂLĔŌS, ei. m. Plin. H. 32. 2. *Hazelhaaije*. Zekere viſch.)

GALG. GALI.

GĂLGŬLŬS, i. m. Plin. H. 10. 33. *Een weedunwaalvogel*.

GALĪLÆĂ, æ. f. Plin. H. 5. 14. *Galilea*, het Noorder gedeelte van Judea.

GALL.

GĂLLĂ, æ. f. Virg. G. 4. 267. Plin. H. 16. 7. Colum. 6. 7. *Galnoot*.

† Galla. Lucil. *by* Feſtus. *Een ſtrafſe en zwarte wijn*, dus genoemt, vermids hy naar 't ſap gelijkt dat uit de galnoten word getrokken.

GALLÆCĬĂ, æ. f. Plin. H. 4. 20. *Gallicien*, een Rijk van Spanjen op den Oceaan.

GĂLLÆCĪ, ōrūm. n. plur. Plin. H. 4. 20. *De Galliciers*, *die van Gallicien*.

GALLĬĂ, æ. f. Cæſ. B. G. 1. 1. 1. Cic. Att. 8. 3. *Vrankryk*, *Frankrijk*. Voortijds *Frankenland*. Frankenland was ten tijde van Julius Cæſar, eigentlijk het land dat tuſſchen de Garonne, de Rhone, de Marne, de Seineſtroom, en den Oceaan lag.

GĂLLĪ, ōrūm. m. plur. Cæſ. B. G. 3. 19. 6. *De Franken*, hedensdaags *de Françoiſen*, *Franſſen*, of *Franſchen*.

GĂLLĬCĀNŪS, ă, ūm. Cic. P. Q. 4. Varr. R. R. 1. 32. *Franks*, *Franſch*, *van de Franken*, of *Franſchen*, *dat tot hun behoort*, of *hun betreft*.

Gallicana lingua. Ulp. Dig. 32. 1. 11. *De Franſche taal*, of *ſpraak*. Eccleſia. *De Franſche kerk*.

GĂLLĬCÆ, ārum f. plur. Cic. A. 2. 30. *Hooge ſchoenen*, zeker ſchoeiſel dat de Franken by vuil weêr gebruikten.

GĂLLĬCĒ. Adv. Varr. *by* Gell. 2. 25. *In 't Franks*, *in 't Franſch*, *op zijn Franks*, of *Franſch*.

GĂLLĬCĬNĬŪM, ĭi. n. Cenſor. D. N. 24. Apul. M. 8. 201. *Het haanengekraai*, *het krieken van den dag*, *de tyd des nachts als de haanen*

nen kraaijen, *een weinig voor dag.* Ik vind geen Schrijver die dit woord voor Apuleius gebruikt heeft.

GĀLLĬCŬS, ă, um. Cic. Sext. 4. *Franks*, tegenwoordig, *Fransch*, *van Frankenland*, *van Vrankryk*, van zaa'en en perfoonen spreekende.

Gallicus. Vitruv. 1. 6. *Noord noordoofte wind.* Men moet 'er Ventus onder verstaan.

GĀLLĪNĀ, æ. f. Cic. S. 16. *Een hen*, of *hoen*.

GĀLLĪNĀCĔŬS, ă, ŭm. *Henne*, *haane*, *van de hennen*, *haanen*, of *hoenderen*.

Pullus gallinaceus. Varr. R. R. 3. 9. Celf. 3. 16. *Een kicken*, of *kuiken van een hoen*.

Ovum gallinaceum. Colum. 6. 4. *Een hoenderey*, *een henneney*.

Gallus gallinaceus. Cic. D. 1. 34. *Een haan*.

GĀLLĪNĀCĔŬS, ĕī. m. Plin. H. 37. 10. *Een haan*.

GĀLLĪNĀRĬŬM, ĭī. n. Varr. R. R. 3. 9. Colum. 8. 3. *Een hoenderhok*, *hoenderhuis*, of *hoenderkot*.

GĀLLĪNĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van de hoenderen*, *hoender*.

Scala gallinaria. Celf. 8. 15. *Een hoendertrap*.

Gallinarius curator. Varr. R. R 3. 9. *Een hoenderbezorger*, *een oppasser der hoenderen*, *een pluimgraaf*.

GĀLLĪNĀRĬŬS, ĭī. m. Cic. A. Q. 4. 25. Plin. H. 10. 55. *Een hoenderkoper*, *hoendermeester*, *hoenderfokker*.

(GĀLLĪNŬLĀ, æ. Arnob. 7. 215. *Een hoentje*, *een klein hoen*.)

GĀLLĬPŎLĬS, ĭs. f. Plin. H. 3. 11. *Galipolis*, een stad van Napels.

‡ GĀLLO, ās, ārĕ. *Dol*, *razende*, of *uitzinnig zyn*, *raazen*, van de Priesteren van Cybele spreekende.

GĀLLŎGRÆCĪ, ōrum. m. plur. Cæs. B. Al. 78. 3. *De Galaters*, *die van Galaten*, of *Galatien*.

GĀLLŎGRÆCĬĀ, æ. f. Cæs. B. C. 3. 4. 5. *Franks Griekenland*, *'t land van Galatien*, een landschap van klein Azien.

‡ GĀLLŬLĀSCO, fcĭs, āfcĕrĕ. Næv. *by* Non. 2. 368. *Veranderen*, *grover*, *mannelyker*, *kloeker*, of *sterker worden*, van iemants stemme spreekende, die veertien jaaren oud word.

GĀLLŬS, ī. m. Cic. D. 2. 26. Hor. S. 1. 1. 10. *Een haan*.

GĀLLŬS, ī. m. Cic. de Or. 2. 66. *Een Frank*, *een François*, *Franschman*. Zie Galli.

GĀLLŬS, ī. Lucan. 1. 566. *Een Priester van Cybele*.

Gallus. Ovid. F. 4. 361. *De Gallusstroom*, een stroom van Phrygien.

GAMM. GAND.

GĀMMĀRŬS. Zie Cammarus.

GANDĀVĔNSĬS, is. m. *en* f. sĕ, ĭs. *Gentenaar*, *een man*, of *vrouw van Gent*, *een die van Gent van daan is*.

GĀNDĀVŬM, ī. n. *Gent*, een stad van 't Graaffchap Vlaanderen.

GANE.

GĀNĔĀ, æ. f. Cic. Pif. 6. *Een hoerhuis*, *een oneerlyk huis*; *een kroeg*.

GĀNĔO, ōnis. m. Ter. H. 5. 4. 11. Cic. C. 2. 4. *Een lichtmis*, *loskop*, *Venusjanker*, *hoerejaager*, *bordeelbrok*, *kroegloper*.

GĀNĔŬM, ĕī. n. Plaut. Af. 5. 2. 37. Ter. Ad. 3. 3. 5. Zie Ganea.

GANG.

GĀNGĒS, ĭs. m. Virg. G. 2. 137. *De Ganges*, of *Gangesstroom*, een stroom van Indien. Zie onze beschrijving over Curt. 8. 9. 5. §. 17.

GĀNGĀRĪDĒS, idŭm. m. plur. Virg. G. 3. 27. *of*

GĀNGĀRĪDÆ, ārŭm. m. plur. Val. Flacc. 6. 67. *De Gangariten*, *'t volk dat langs den Gangesstroom woont*. Zie onze aantekening over Curt. 9. 2. 3. §. 8.

GĀNGĒTĬCŬS, ă, ŭm. Colum. 8. 8. *Van den Ganges*, of *Gangesstroom*.

GĀNGĪLĬŎN, ĭī. n. Celf. 7. 6. *Borstklier*, *zenuwknoop*, *gezwel*.

GĀNGLĬŎN, ĭī. n. Γαγγλιον. Colum. 7. 6. *Een borstklier*, *zenuw knoop*, zeker gezwel.

GĀNGRÆNĀ, æ. f. Celf. 5. 26. *'t Vuur*, *de kanker*, *vuil vleesch*.

GANN.

GĀNNĬO, īs, īvī, ītŭm, īrĕ. Varr. L. L. 6. 5. *Schetteren*, *janken*, *keffen*, (Het is een geschreeuw van die geslagen worden, naar 't zeggen van Donat. Ter. Ad. 4. 2. 17. of *'t janken*, *en keffen der honden* die hunne meesters met hun stem en staert als vleijen en pluimstrijken volgens Lucret. 5. 1069. en Varr. by Non. 6. 10. of ook *'t piepen van de vossen*. Zoo neemt het by Voff. Lex. Leo Ostienf. Chron. 2. 12. In dit vaers: Alopecesque olidæ dudum gannire folebant. *De stinkende vossen plegen voor lang te piepen*.)

Gannire. Ter. Ad. 4. 2. 17. *Knorren*, *morren*, *klaagen*, *janken*, *keffen*, *schreeuwen*, *ergens over gemelyk*, *moeyelyk*, of *t'onvreden zyn*.

Secretam gannire in aurem. Perf. 5. 96. *Iemant iets inluisteren*, of *in 't oor luisteren*.

GĀNNĪTŬS, ūs. m. Lucret. 5. 1069. *Gejank*, *gekef*, *'t keffen*, of *'t janken van een hond die zyn meester vriendschap toont*.

Gannitus. *Quaadspreeking*, *achterklap*, *lastertaal*, *schending*.

Gannitibus aliquem laceffere. Mart. 5. 62. 2. *Iemant met zyn gekef 't hoofd warm maaken*, *met quaadspreeken tergen*.

Gannitus. Plin. H. 9. 5. *Geklag*, *beklag*, *klagte*, *geschrei*, *gehuil*, *gekerm*.

GANZ. GARA.

(GĀNZĀ, *of* gantă. æ. f. Plin. H. 10. 22. *Een gans*.)

GĀRĀMĀNTĒS, ŭm. m. plur. Virg. E. 8. 44. *De Garamanten*, een volk van Lybien. Men vind by Seneka H. O. 3. 1105. Garamas.

GĀRĀMĀNTĬCŬS, ă, ŭm. Sil. 1. 142. *Van de Garamanters*, *dat de Garamanters aangaat*, of *betreft*.

(GĀRĀMĀNTĬS, idis. Virg. Æ. 4. 198. *Garamanter*, *die uit Garamanten*, of *uit dat gedeelte van Afrika van daan is*.)

GARG. GARI.

GĀRGĀNŬS, ī. m. Mons Garganus. Hor. O. 2. 9. 7. *De berg Gargan*, *de heilige Engelenberg*, een gebergte van de Pouille.

GĀRGĀNŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 11. 247. *Van den berg Gargan*, *des bergs Gargans*, *dat tot den heiligen Engelenberg behoort*.

GĀRGĀRĬSĀTĬO, ōnis. f. Celf. 4. 6. Plin. H. 23. 1. *Gorgeling*, *het gorgelen met eenig vocht*.

(Gargarifatio. *Een gorgelwater*.

Tonfillas lactis ovilli gargarifatio adjuvat. Plin. H 30. 4. *Het is goed voor de keelamandelen*, *met schaapen melk te gorgelen*.)

GĀRGĀRĬSĀTŬS, ūs. m. Plin. H. 28. 12. *Een gorgelwater*, *gorgeldrank*, *gorgeling*, of *spoeling van den mond*.

GĀRGĀRĬSO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Celf. 4. 3. *Gorgelen*, *den mond spoelen*, of *wasschen*.

Os gargarifare vino. Celf. 6. 10. *of* ex vino. Celf. 6. 14. *Den mond met wyn spoelen*.

GĀRĪTĒS, ŭm. m. plur. *Gaure*, *Gaurland*, een land van Gascogne tusschen Auch en Lectoure.

GARR.

GĀRRĬO, īs, īvī, ītŭm, īrĕ. *Praaten*, *snappen*, *klappen*, *snateren*, *zwetzen*, *kallen*.

Garrire alicui in aurem. Mart. 1. 90. 1. *Iemant iets in 't oor luisteren*.

Garrire plura. Cic. Att. 6. 2. *Veel praaten*, *veel snappen*, *veel praats*, of *veel snaps hebben*.

Garrire nugas. Plaut. Curc. 5. 2. 6. *Beuzelingen praaten*, *een deel kinderlyke dingen praaten*, *veel ydele klap uitslaan*, *wisjewasjes vertellen*.

Quodlibet. Hor. S. 1. 9. 13. *In 't honderd*, of *in 't wilde praaten*, *over al van praaten*. Fabellas aniles.

les. Hor. S. 2. 6. 77. *Ondwijffche praatjes vertellen*, of *verhaalen*.

Garrire. *Scherffen*, *spotten*, *foppen*, *scheeren*, *boerten*, *lagchen*; *den draak*, of *de gek met iemant*, of *iets scheeren*, of *steeken*.

Cyr. Argentum ad eam deferes. Clit. Garris, unde? Ter. H. 4. 6. 19. *Cyr. Gij zult hun 't geld brengen*, *Clit. scheert gij de gek met mij*, *waar zou ik het haalen?*

(Garrire. *Zingen*. Dit word van de vogelen gezegt. Apul. Fl. 358. Luscimiæ in solitudine Africana garriunt. *De nachtegaals zingen in de wildernisse van Africa*. *Quaaken*. Dit word van de vorschen gezegt. Mart. 3. 93. 8. Ranæ garriunt. *De vorschen quaaken*. Oneigentlijk de menschen.)

GĂRRŬLĪTĀS, ātis. f. Quintil. I. O. 2. 4. *Geklap*, *gesnap*, *gekal*, *gezwets*, *gesnater*, *gebabbel*, *'t klappen*, *'t snappen*.

Garrulitas (picarum.) Ovid. M. 5. 678. *Het klappen van een exter*.

GĂRRŬLŬS, ă, ŭm. Ter. Ad. 4. 4. 15. *Klapper*, *snapper*, *groote prater*, *praatvaar*, *zwetzer*, *babbelaar*, *kallevaâr*.

Garrula disciplina. Cic. Her. 2. 11. *Een wetenschap die maar in woorden bestaat*.

Garrulus. Virg. G. 4. 307. Plin. H. 18. 35. *Zingende*, *queelende*, *klappende*, van gevogelte spreekende.

Garrulus. Ovid. F. 2. 316. *Ruischende*, *dat een aangenaam geruisch maakt*, van 't water spreekende.

(Garrulus. *Dapper*, *kloekmoedig*. In hac civitate tum regnabat Dionysius homo garrulus & acer. Varr. *by* Non. 4. 220. *In deeze stad regeerde te dier tijd Dionysius*, *een dapper en kloekmoedig man*.)

GARU.

GĂRŬM, ī. n. Hor. S. 2. 8. 46. Sen. E. 95. Plin. H. 31. 7. *Zekere aangenaame*, of *lekkere pekel*, of *saus*, die de Ouden, uit het ingewand van den visch Garus maakten. Dus noemt men *een schalei van visschnat*.

GĂRŬMNĂ, æ. m. Tib. I. 8. 11. *De Garonne*, of *Garonnestroom*, een stroom die uit het Pyreneesche gebergte koomt, door Langedoc, Guyenne, enz. loopt, en zich in de groote Zee ontlast.

GĂRUS, ī. m. Plin. H. 31. 7. *Zeker visje als Anchovis*. zie Garum.

GAUD.

GAUDĔO, ēs, gāvīsŭs sŭm, gaŭdērĕ. *Blij zijn*, *vrolijk zijn*, *lustig*, *verheugt*, of *wel in zijn schik zijn*, *zich verheugen*, of *verblijden*, *ergens genoegen*, of *behagen in scheppen*.

Gaudeo ventum. Plaut. Cist. I. 1. 16. Quod tu veneris. Cic. L. L. 5. 1. of Te venisse. Cic. S. R. 47. *Ik verblijde mij over uwe komste*, *ik ben blij*, of *'t is mij lief dat gij gekoomen zijt*.

Gaudere re aliqua. Cic. Marc. 6. *Ergens blij om*, of *over zijn*, *ergens over wel in zijn schik zijn*.

Gaudebis facto. Ter. Ph. 3. 2. 6. *Gij zult blij zijn dat gij dat gedaan hebt*.

Gaudere gaudium alicujus. Ter. An. 5. 5. 8. Cic. F. 8. 2. Plaut. P. 5. 1. 24. *Zich met iemant verheugen*, of *verblijden*, *met iemant blij*, of *verheugt zijn*. Dolorem. Cic. F. 8. 14. *Zich over iemants smert verblijden*.

Gaudere in se. Catul. 22. 17. In sinu. Cic. T. Q. 3. 21. *In zijn hert blijde*, of *verheugt zijn*: *in zijn vuist lagchen*, *wonder wel in zijn schik zijn*. Aliquo scientiæ genere. Cic. Orr. 3. 33. *In eenige wetenschap zin*, of *behagen hebben*. Gaudere equo. Hor. S. 2. 1. 26. A. P. 162. *'t Paerdrijden beminnen*, *gaerne te paerd rijden*. Canibus. Hor. A. P. 162. *De jagt beminnen*, *veel van 't jagen houden*.

Acri gaudet equo. Virg. Æ. 4. 157. *Hij zit op een kloek*, of *wakker paerd*.

(Gaudere de aliquo. Cic. F. 7. 2. *Zich over iemant verblijden*.

Gaudere sibi. Cic. F. 6. 15. Lucret. 3. 146. *Zich verblijden*.

Gaudere voti. Apul. M. I. 113. *Zich verheugen dat men zijnen wensch verkregen heeft*.)

GAUDĬUM, ii. n. Cic. T. Q. 4. 6. *Blijdschap*, *vreugd*, *genoegen*, *vrolykheit*, *verheuging des herten*.

Gaudio compleri, affici, perfundi. Cic. Fin. 5. 24. *Een groote vreugd*, of *blijdschap gevoelen*, *heel blijde*, of *heel vrolyk worden*, of *zijn*; *in volle vreugde zwemmen*; *door blijdschap opgetogen zijn*.

Exsultare gaudio. Cic. C. I. 10. *Van blijdschap juigchen*, *van vreugde opspringen*.

Scisne in quibus sim gaudiis? Ter. E. 5. 8. 5. *Weet gij wel hoe blij dat ik ben? kent gij het toppunt mijner blijdschap wel?*

(Gaudium. *'t Bijslaapen*. Discedite ab aris Queis tulit hesterna gaudia nocte Venus. Tib. 2. 1. 6. *Pakt u van de altaaren*, *brengt de Goden geen offerhanden*, *die te nacht bij uwe wijven gelegen hebt*.

Non unquam reputant, quanti sibi gaudia constent. Juv. 6. 365. *Zij overleggen nooit*, *hoe duur het bijslaapen hun koomt te staan*.

Gaudium noemden ook de vrouwen haare mannen. Ovid. Her. 19. 41. Jam ne putes exisse domo mea gaudia? *Meint gij dat mijn man al uitgegaan is?* De mannen hunne wijven Plaut. B. I. 3. 7. LY. Quis illic habet? PI. Gaudium. *LY. Wie woont daar? PI. Mijn bijzit*, *mijn hoer*, *mijn genoeglijke bijslaap*. Of ook wel de *schandjongens*, Expertectus pertrectavi gaudio dispoliatum torum. Petron. 39. *Ontwaakt zijnde*, *heb ik het bedde wel betast*, *waar op ik mijn bijslaap Giton niet vond*.)

GAVI. GAUL.

GĂVĬĂ, æ. f. Plin. H. 10. 32. Apul. M. 5. 171. *Een meeuw*, zekere vogel.

GAŬLŬS, ī. m. Gell. 10. 25. Festus. *Een fluit*, of *fluitschip*, *een koopvaardyschip met een dikke buik*, *een schip dat bijna rond is*. Men kan ook dus *een Venetiaansch gondeltje*, of *speelschuitje* noemen.

Gaulus. Plaut. R. 5. 2. 32. *Een drinkschaaltje als een Venetiaansch gondeltje*, of *speelschuitje*; boertende *een kous* genaamt.

GAUS.

GAŬSĂPĂ, ŏrŭm. n. plur. Ovid. Art. 2. 300. *Een vrouwkleed dat aan weêrkanten ruig en noppig is*, *zekere deken aan beide zijden langwollig*.

Gausapa. Hor. S. 2. 8. 3. *Een pronkbehang*, of *tapijt*.

GAŬSĂPĀTŬS, ă, ŭm. Sen. E. 53. V. B. 26. *Een kleed aan hebben dat aan weêrkanten ruig*, of *wollig is*.

† GAŬSĂPĔ, is. n. Perf. 4. 36. *Een lange borstelbaard*.

Gausape. Mart. 14. 152. *Een pronkbehang dat aan weêrkanten ruig is*.

GAŬSĂPĬLĂ, æ f. Petron. 32. *Een gevoêrde nachtrok*, of *die van binnen en van buiten ruig is*

GAŬSĂPĬNĂ, æ. f. Mart. 6. 59. 8. Zie Gausape.

Gausapina. Mart. 14. 147. *Een pronkbehang*, *een deken*, *een sprei*.

GAŬSĂPĬNUS, ă, um. *Van stoffe gemaakt die aan weêrkanten ruig*, of *wollig is*.

Penula gausapina. Mart. 14. 145. *Een nachtrok*.

GAZA.

GĂZĂ, æ. f. Γάζα. *Een schat*, *rijkdom*; *schatkamer*, *huiscieraad*.

Gaza Regis. Curt. 3. 12. 27. Regia. Cic. Man. 23. *Des Konings*, of *de Koninglyke schat*, *schatkist*, of *kamer*. Te weten, daar 't goud, zilver, gesteenten, en kostelijkheden der Koningen bewaart worden. Zie onzen Curtius.

Gazæ custos Regiæ. Nep. 14. 5. 3. *Opzichter*, of *bewaarder der Koninglyke schatkamer*.

Gaza agrestis. Virg. Æ. 5. 40. *Landhuisraad*, *huiscieraad om een landhuis meê op te schikken*.

(Gazæ in plur. num. gebruiken niet alleen de Schrijvers van de tweede en derde

quitia, audacia, &c. Cic. V. 3. 66. of Gemina audacia. Cic. S. R. 40. *Hy is van zynen aart, en hem zeer gelyk in boosheit en onbeschaamtheit, de ondeugd en stoutheit van hun beiden is even groot.*

Gemini. Plin. H. 18. 29. *De tweelingen, Castor en Pollux*, zeker gesternte.

† GEMĪSCO, is, iscĕrĕ. Tibiæ ferale gemiscunt. Claud. R. P. 3. 130. *De fluiten geeven een droevig, of klaaglyk geluid.*

Campi gemiscunt exulibus. Claud. Eu. 1. 178. *De velden weêrgalmen, of weêrklinken van 't gezucht, of 't gekerm der ballingen.*

GEMITUS, us, m. *Gezucht, gekerm, geschrei, geklag, gesteen, klagte.*

Gemitus urbis conticescit. Cic. red. sen. 7. *De stad houd op van zuchten, of klaagen.*

Gemitus dare. Ovid. M. 10. 509. Edere. Ovid. M. 2. 622. Ducere. Virg. Æ. 2. 288. *Zuchten loozen, of uitboezemen, klaagen, zuchten, kermen.*

GEMM.

GĔMMĂ, æ. f. *Een kostelyk, of edel gesteente, een kostelyke steen.*

Poculum gemmis distinctum clarissimis. Cic. V. 4. 27. Fulgentibus gemmis illuminatum. Cic. Her. 4. 47. *Een beker, of kelk met flonkerende gesteenten bezet, of ingeleit.* Virg. Æ. 1. 732. zegt Patera gravis gemmis.

Corona gemmis insignis. Virg. Æ. 7. 76. *Een Kroon met edel gesteenten bezet, of ingeleit.*

Gemma. Cic. S. 15. Virg. E. 7. 48. *Knop, of bot* aan den wijngaard, aan een boom, enz.

GĔMMĀNS, āntis. omn. gen. *Blinkende, flonkerende, schitterende, glinsterende, glanssig.*

Alæ gemmantes. Mart. 13. 70. 1. *Blinkende vleugels*, van een pauw spreekende.

Herbæ gemmantes rore. Lucret. 5. 462. *Kruiden blinkende van den dauw.*

Gemmans floribus hortus. Manil. 5. 256. *Een hof die vol schoone bloemen staat.*

GĔMMĀSCO, is, āscĕrĕ. Colum. 5. 10. Plin. H. 17. 15. *Knoppen, botten*, van den wijnstok, van boomen, enz. spreekende.

(GĔMMĀTIO, ōnis, f. *Het knoppen van de boomen.*

Gemmatione turgere. *Knoppen, knoppen voortbrengen.* Plin. H. 17. 14. Of schoon Harduinus hier voor volgens de MSS. Germinatione heeft laaten drukken, nochtans verwerpt hy 't niet in zijne geleerde aantekeningen op deeze plaatse.)

GĔMMĀTUS, ă, ūm. Liv. 1. 11. Ovid. M. 10. 113. *Met edel gesteente bezet, verciert, ingeleit, of opgepronkt.*

(Gemmatus. *Dat vol knoppen is.*

Si ponendus ramus gemmata jam matre sumatur. Pallad. 4. 10. §. 1. *Indien men de loot die men enten, griffeien, of planten zal, afsnyd van een stamtak die vol knoppen is.*)

GĔMMĔUS, ă, ūm. Cic. V. 6. 27. *Van edel- of kostelyke gesteenten, en dat daar toe behoort.*

GĔMMĬFĔR, ă, um. Prop. 3. 3. 2. *Vruchtbaar, of overvloedig in kostelyke gesteenten, dat edelgesteenten voortbrengt.*

GĔMMO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Or. 24. Colum. 4. 15. *Knoppen, botten, uitbotten, knoppen krygen, in zyn knop koomen*, van den wijnstok, de boomen, enz. spreekende.

GĔMMŬLĂ, æ. f. *Knop van een boom.* Apulejus is de eerste die dit woord heeft gebruikt M. 10. 253. en die niet moet gevolgt worden.

GEMO.

GĔMO, is, gemŭi, gĕmĭtūm, gĕmĕrĕ. *Zuchten, kermen, klaagen, steenen, klagten uitstorten, of uitboezemen.*

Gemere rem aliquam. Cic. Sext. 30. *Om, of over iets zuchten, iets beklaagen, betreuren, of beweenen.*

Gemere. Virg. Æ. 6. 413. Plin. E. 9. 26. 4. *Kraaken, piepen*, van een tee, of roer van een schip, enz. spreekende.

Gemere. Virg. E. 1. 59. *Kirren, zuchten*, van een tortelduif spreekende.

Gemere. Virg. G. 3. 182. *Kraaken, piepen, gekraak maaken*, van een wagenrad spreekende.

(Gemor pass. *Ik worde beklaagt.*

Hic status una omnium voce gemitur. Cic. Att. 2. 18. *Deeze toestand word eenparig beklaagt.*)

GĔMŌNĬÆ, ārūm. f. plur. Tac. An. 3. 14. 5. Suet. T. 53. 6. *Een put, kuil, of hol te Rome*, waar in men met trappen afklom, en de doode lighaamen der misdadigers, die men daar met een haak naar toe sleepte, insmeet. Men moet 'er *Scalæ* onder verstaan. Zie onzen Suetonius.

GEMONII gradus. Plin. H. 8. 40. *De Gemonische trappen.* Zie Gemoniæ.

GEMU. GENA.

GĔMŬRSĂ, æ. f. Plin. H. 26. 1. Festus. *Een exterog, of likdoorn aan den voet*, dus genaamt, vermids hy zomtijds zuchten in 't gaan verwekt.

GĔNĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 57. *De wang, koon, of kaak.*

Gena. Plin. H. 11. 37. *De oogschel, het vel dat het oog bedekt.*

(Genæ lacrymis gravidæ. Ovid. Her. 15. 174. *Oogen die vol traanen staan, of die heel betraant zyn.*)

GĔNĀBŬM, i. n. Cæs. B. G. 7. 3. 1: 11. 3. *Orleans*, een stad van Vrankrijk. Lucanus zegt Gēnăbūs, i, m.

GĔNĂBENSIS, is. m. en f. se, is. n. Cæs. B. G. 7. 11. 7. *Van Orleans, die, of dat van Orleans is.*

GENE.

GĔNĔĂLŎGUS, i. m. Cic. N. D. 3. 17. Γενεαλόγος. *Geslachtschrijver, Schryver van geslachtrekeningen, of geslachtstafelen.*

GĔNĔR, ĕri. m. Cic. Att. 4. 2. *Schoonzoon, zwager, dochters man.*

Generum capere. Ter. Hec. 4. 1. 22. Adjungere. Virg. Æ. 7. 57. Adsciscere. Virg. Æ. 12. 613. Sumere. Tac. An. 1. 3. 2. Assumere. Plin. E. 3. 11. 7. *Een schoonzoon, of zwager krijgen, zyn dochter uithouwelyken, of uittrouwen.*

(Gener. Tac. An. 5. 6. 2: 6. 8. 4. *Die iemants schoondochter, of zoons weduwe getrouwt heeft.*

Gener. Ulp. Dig. 50. 16. 136. *Neef, die iemants nicht, of nichts dochter getrouwt heeft.*

Gener. Nep. 4. 1. 2. Just. 14. 4. 8. *Zwager, een zusters man.*)

GĔNĔRĀBĬLĬS, is. m. en f. lĕ, is. n. Plin. H. 2. 45. *Vruchtbaar, voortteelende, dat een vruchtbaare, of voortteelende kracht heeft, dat tot de vruchtbaarheit, of voortteeling dient.*

GĔNĔRĀLĬS, is. m. en f. lĕ, is. n. Cic. Off. 1. 27. *Algemeen, of algemein, gemeen.*

Homo generalis. Sen. E. 58. *De mensch in 't algemeen, of in 't gemeen genomen.*

GĔNĔRĀLĬTĔR. Adv. *Algemeenlyk, in 't algemeen, of in 't gemeen.*

Generaliter notare. Plin. E. 1. 8. *In 't gemeen aanmerken, of waarneemen*, Accipere. Quintil. I. O. 1. 5. *In 't algemeen neemen, ontfangen, of aanneemen.*

Aliquid generaliter definire. Cic. I. R. 1. 26. *Iets in 't algemeen beschrijven, een algemeene beschryving ergens van maaken.*

; GĔNĔRASCO, is, āscĕrĕ. Lucret. 3. 745. *Geteelt, geboren, of voortgebragt worden.*

GĔNĔRĀTĬM. Adv. *In 't gemeen, in 't algemeen, algemeenlyk.*

Generatim loqui de aliqua re. Cic. V. 5. 55. *Ergens in 't algemeen van spreeken.*

Generatim. Cic. Pis. 35. *Algemeenlyk*,

lyk, van allerlei slach, op allerlei wyze, van soort tot soort.

Cultus proprios generatim discite. Virg. G. 2. 35. *Leert allerlei slach van landbouw, of al de verscheide wyzen der landbouw.*

Suas copias generatim constituerunt. Cæs. B. G. 1. 51. 2. *Zy hebben in hunne benden, landaart by landaart geschaart, of gestelt.*

(Pavones, Numidicæ, tetraones, phasianæ, &c. generatim per singulos dies immolabantur. Suet. C. 22. 9. *De pauwen, kalkoenen, berghaanen, faizanten, enz. wierden van soort tot soort, den eenen dag deezen, en den anderen dag geenen opgeoffert.*)

GĔNĔRĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 10. 52. *Geboorte, teeling, voortbrenging, voortteeling.*

GĔNĔRĀTŎR, ōris. m. Cic. Tim. 11. *Teelder, voortbrenger, de Vader.*

(GĔNĔRĀTRĪX, icis. f. Mel. 1. 9. *Een teelster, een voortbrengster.*)

GĔNĔRĀTUS, ă, ūm. Cic. Off. 1. 7. *Geboren, geteelt, voortgebragt, gebaart.*

GĔNĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cic. L. L. 1. 9. *Teelen, baaren, voortbrengen, gewinnen.*

Generare. Plin. H. 8. 44. *Ontfangen.*

Generare. Quintil. I. O. 10. 2. *Voortbrengen, uitvinden, verzinnen, vinden, bedenken.*

GĔNĔRŌSĒ. Adv. Hor. O. 1. 37. 21. *Edelmoedig, kloekmoedig, dapper, vroom, heldhaftig, manhaftig.* De compar. Generosius staat by Hor. O. 1. 37. 21.

GĔNĔRŌSĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 8. 45. *Edelmoedigheit, kloekmoedigheit, dapperheit, manhaftigheit, heldhaftigheit, heldenmoed.*

Generositas. Plin. H. 14. 6. *Deugdzaamheit, uitstekendheit, goeden aart,* van den wijngaard, den wijn, enz. spreekende.

Hæc vinea certam generositatis fidem non habet. Colum. arb. 1 Non pollicetur. Colum R R. 3. 4. *Het is niet zeker dat deeze wyngaard van een goeden aart is.*

GĔNĔRŌSŬS, ă, ūm. Cic. Am. 9. Hor. S. 1. 6. 2. *Adelyk, welgeboren, edel van geboorte, of afkomste, doorluchtig van geboorte, van grooten staat, van een edele afkomste.* De compar. Generosior staat by Liv. 38. 17. en de superl. Generosissimus by Liv. 21. 44.

Generosus. Cic. Off. 3. 22. *Edelmoedig, grootshartig, grootmoedig, dapper, kloekmoedig, manhaftig,* van een persoon spreekende.

Generosus. Cic. T. Q. 2. 6. *Edelmoedig, edel, groot, verheven, hoog, deftig, voortreffelyk,* van 't hert, den geest, 't gemoed, de ziel, de deugt, enz. spreekende.

Generosus. Hor. O. 1. 15. 18. *Uitsteekend, uitnemend, deugdzaam, edel, deugdelyk, heel goed, lekker, goed van aart,* van wijn, een wijngaard, een vrucht, boom, enz. spreekende.

Vini generosus sapor. Colum. 3. 2. 5. 5. *Een uitsteekende goede smaak van wyn, of wyn die heel lekker is.*

GĔNĔSIS, is. f. Juv. 14. 248. Cens. N. D. 13. Γένεσις. *De geboorte, 't geboorteslip, 't geboortepunt, de geboortester.* Een woord der Sterrewikkery.

Genesim habet Imperatoriam. Suet. Fl. 14. 3. *Zyn geboortepunt belooft hem 't Keizerryk.*

GĔNĔTHLĬĂCUS, i. m. Gell. 14. 1. Γενεθλιακός. *Geboortgelukzegger, of gelukzegger uit iemants geboortenuur.*

GĔNĔTHLĬŎLŎGĬĂ, æ. f. Γενεθλιολογία. *Gelukzegging uit iemants geboortenuur.*

Ex conceptione genethliologiæ rationes explicare. Vitruv. 9. 7. *Iemants geluk uit zyn ontfangkenis voorzeggen.*

GĔNĔVĀ, æ. f. Cæs. B. G. 1. 7. 1. *Genève,* een vrije stad op den Rhonestroom.

GENI.

GĔNĬĀLĬS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. *Vermaakelyk, aangenaam, genoeglyk, bly, lustig, vrolyk,* van een land, dag, feest, enz. spreekende.

Genialis dies. Juv. 4. 66. Festum geniale. Ovid. F. 3. 523. *Een vrolyke dag, een vreugdedag, een dag van vrolykheit, van verlustiging, van uitspanning, of van vermaak; een bly, of vrolyk feest.*

Lectus genialis. Cic. Cl. 5. *Het huwelyksbed, het bruiloftsbed.*

(Genialia bella. Stat. Ac. 1. 113. *Kyvagien die op bruiloften, of op staatlyke maaltyden voorvallen.*

Genialis hyems. Virg. G. 1. 302. *Het wintergetyde, waar in men zich wel wat goeds doet.*)

GĔNĬĀLĬTĔR. Adv. *Vrolyk, blydelyk, met genoegte, met vermaak, met vreugde, met blydschap, of met vrolykheit.*

Festum genialiter agere adventu alicujus. Ovid. M. 11. 95. *Veel vreugdeteekenen op iemants aankomst toonen, iemants komst met veel blydschapsteekenen vieren.*

GĔNĬCŬLĀTĬM. Adv. *Aan ieder knoop, of knobbel, van knoop tot knoop, by, of aan de knobbelen.*

Herba foliis geniculatim circumdata. Plin. H. 21. 11. *Een kruid dat bladeren rondom ieder knobble heeft.*

GĔNĬCŬLĀTŎS, i. m. Vitruv. 9. 6. *De knielder,* een gesternte. 't Word ook Engonasis genaamt.

GĔNĬCŬLĀTUS, ă, ūm. Cic. S. 15. *Knoopig, knobbelig, vol knoopen, of knobbels,* van een strooihalm, de steel van een kruid, enz. spreekende.

GĔNĬCŬLUM, i. n. Plin. H. 16. 30. *Een knoop, of knobbel aan de steel van zommige kruiden.*

Genicula puerorum. Varr. L. L. 8. 5. *De knien der kinderen.*

GĔNĬCŬLUS, i. m. Vitruv. 8. 7. *De hoek van een winkelhaak, de elleboog, of hoek van een driehoek, de boge, of hoek van een stroom,* die men dwars omleid.

GĔNISTĂ, æ. f. Plin. H. 21. 9. *Brem,* zeker heestergewas.

GĔNĬTĀLĬS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. Lucret. 5. 849. *Dat tot de teeling, of voortteeling dienstig is.*

GĔNĬTĀLĬS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. Virg. G. 3. 136. *Dat een voortteelende kracht heeft, dat iets teelen, of voortbrengen kan.*

Genitalis hora. Plin. H. 9. 35. *'t Geboortenuur, 't uur, of de tyd van iemants geboorte.*

Corpora genitalia. Ovid. M. 15. 239. *De hoofdstoffen,* vermids ze de eerste beginsselen aller dingen zijn.

Trunci genitales. Colum. 3. 6. *Wyngaardranken bequaam om in te leggen.*

(Genitalia alleen. Sen. N. Q. 7. 31. *of* Genitalia membra. Colum. 3. 10. *De teelleden, de leden die tot de voortteelinge dienen.*

Genitale maris. Plin. H. 28. 9. *De mannelykheit.* Mulieris. Cels. 4. 1. *De vrouwelykheit.*

GĔNĬTĀLĬTĔR. Adv. Lucret. 4. 1251. *Op een voortteelende wyze.*)

GĔNĬTĪVUS, ă, ūm. *Van de geboorte, dat kracht heeft om te teelen.*

Notæ genitivæ. Suet. A. 80. 1. *Geboorteteekens, tekens daar men meê geboren is.* Zie onze aantekening.

Genitivum nomen. Ovid. P. 3. 2. 107. *De Bynaam, of Van van een geslacht, of huisgezin.*

Genitivus alleen. Gell. 4. 16. *of* Genitivus casus. Suet. A. 87. 5. *De baarer, 't baarend geval, het tweede geval van een naamwoord.* Een woord der spraakkunde.

GĔNĬTŎR, ōris. m. Ovid. M. 5. 145. *De teelder, of Vader.*

(Genitor mundi. Colum. Præf. 1. Universi. Colum. 3. 10. *De Maker, of Schepper van de waereld, of van 't geheel-al.*)

GE-

GENITRIX, icis. f. Ovid. M. 13. 162. *De baarster, voortbrengster, of moeder.*

GENITURA, æ. f. Plin. H. 18. 24. *Teeling, baring, voortbrenging, verming.*

Genitura. Suet. A. 94. 22. *Geboorts-begin, gelukzegging uit iemants geboorteuur.* zie Genethliologia.

Genitura. Plin. H. 20. 8. *'t Zaad maar uit iets voortkoomt.*

GENITUS, a, um. Ovid. M. 5. 187. *Geteelt, geboren, voortgebragt.* Zie Gigno.

Vir demerendis hominibus genitus. Vell. Paterc. 2. 102. 1. *Een man geboren om menschen wel te doen, of te verplichten.*

GENIUS, ii. m. *De ingeboren aart van iemant.* Ook *iemants goede, of quade Geleitgeest.* De Heidenen voegden ieder mensch twee Geleitgeesten toe, een goeden, en een quaaden, die hun van hunne geboorte af bybleven.

Curare genium. Hor. O. 3. 8. 15. Indulgere genio. Perf. 1. 151. Multa bona facere genio. Plaut. P. 2. 3. 11. *Zyn lusten, of genegenheden opvolgen, zyn vermaak, of goede dagen neemen, zyn hert ophaalen, mooiweêr speelen, zyn lusten, of begeerten voldoen, of den vryen toom vieren, zyn 's herten lust, of begeerte doen.*

Defraudare genium suum. Plaut. Au. 4. 9. 15. Ter. Ph. 1. 1. 10. Cum genio suo belligerare. Plaut. Truc. 1. 2. 81. *Heel zuinig, of heel spaarzaam leeven, hongerbrokken, schraal eeten en drinken.*

Ad genium alicujus sapere. Plaut. P. 1. 3. 28. *De smaak van een ander weeten, of kennen,* van een kok spreekende.

(Genius. *Een aart, een eigenschap, een fraaije zwier, of aardigheit.*

Victurus genium debet habere liber. Mart. 6. 60. 10. *By een boek dat blyven zal, moet een aardigheit zyn.*)

GENO. GENS.

GENO, is, genui, genitum, genere. Lucret. 3. 798. Varr. R. R. 1. 40: 2. 2. *Teelen, voortbrengen.* Men moet Gigno gebruiken.

GENS, entis. f. Cic. N. D. 3. 39. *Een volk, geslacht, landaart.*

Gens humana. Hor. O. 1. 3. 26. Gens hominum. Plin. H. 8. 25. *'t Menschelyk geslacht, 't menschdom, de menschen, de waereld.*

Gens. Cic. de Or. 1. 39. *Een stam, geslacht, of huis,* waar uit veele huisgezinnen zyn gesproten, die zich niet dan door bynaamen onderscheiden dien ze aanneemen.

Nusquam gentium. Ter. Ad. 4. 8. 1. *By geen volk, nergens, in geen plaats.*

Ubicumque gentium. Cic. V. 5. 55. *By alle volken, alom, over al, in alle plaatzen, door de gansche waereld.*

Longe gentium. Cic. Att. 6. 3. *Onder de vreemde volken, ver hier van daan, zeer ver van hier.*

Ubinam gentium sumus? Cic. C. 1. 4. *By, of onder wat volk zyn wy? Waar, of in wat land zyn wy?*

Gens tota consumitur. Colum. 9. 9. *De gansche hoop raakte om hals,* van byen spreekende.

Gens humida. Virg. G. 4. 430. *De zeedieren, waterdieren, visschen.*

GENT.

GENTIANA, æ. f. Plin. H. 25. 7. Tertiaan. *Gentiaan,* zeker kruid, dus genoemt om dat zijne krachten eerst by Gentius, Koningk van Slavonien, of Illyrien, zijn uitgevonden.

GENTICUS, a, um. *Volks, van een volk, eenig volk eigen, dat byzonder eigen aan eenig volk is.*

More gentico. Tac. An. 6. 33. 3. *Naar 's volks gewoonte, naar de gewoonte van 't volk.*

GENTILIS, is, m. en f. ile, is. n. Juv. 3. 64. *Naar 's lands wyze, of gewoonte, naar de manier, of aart van een volk, of land.*

Gentilis. Suet. T. 1. 5. Cic. T. 6. *Van 't zelve geslachte, van een die den zelven, of den eigen naam voert.*

Quod gentile in illo videbatur. Suet. T. 68. 4. *Dat hem met die van zyn geslacht gemeen scheen.*

Gentiles dominorum servi. Plin. H. 31. 1. *Slaaven die den zelven naam als, of met hunne heeren voerden.*

Gentiles nationes. Tac. An. 11. 1. 4. *De naburige volkeren, de inwoonders van 't zelve land.*

(Gentilis copia. Suet. V. 1. 4. *Een leger bestaande alleen uit volk een slach die Vitellii genoemt wierden.*)

GENTILITAS, atis. f. Cic. de Or. 1. 38. *Maagschap, geslacht, verwandschap, bloedvriendschap, huis, stam, afkomst.*

(Sparsas & laceras gentilitates colligere atque connectere. Plin. P. 39. 3. *De bloedverwanten die van malkanderen verstrooit zyn, weêr by malkanderen brengen.*)

GENTILITIUS, a, um. *Eigen, of gemeen aan een geslacht, byzonder aan de huizen van 't zelve geslacht.*

Gentilitia nota. Liv. 6. 20. *Een kenteken eigen aan een geslacht, of stam.*

Gentilitium hoc illi est. Plin. E. 6 15. 1. *Hy heeft dat gemeen, of dat is hem gemeen met alle die van zyn geslacht zyn.*

Gentilitius. *Volks, van een volk, een volk eigen, of eigen aan een volk.*

Gentilitia sacrificia. Cic. Ar. 15. Sacra. Liv. 5. 52. *De offerhanden, of byzondere godsdienstplegingen van een volk.*

GENU.

GENU. n. indeclin. *Dat niet gebogen kan worden.* Cic. T. Q. 2. 24. *De knie.* Men vind in plurali Genua, genitiv. Genuum, dativ. Genibus en somtijds Genubus.

Genibus alicujus advolvi. Claud. R. P. 3. 298. Curt. 4. 6 15. Accidere alicui ad genua. Ter. Hec. 3. 3. 18. Suet. J. 20. 10. (Genibus alicujus. Liv. 44. 31. Curt. 10. 5. 24. Provolvi genibus. Tac. An. 12. 18. 2. Advolvi genua. Tac. An. 1. 13. 6. Genibus. Liv. 28. 34.) Ponere alicui genua. Curt. 4. 6. 28: 8. 7. 13. *Voor iemant aan de knien nedervallen, of een voetval doen.*

Submittere genua. Ovid. M. 4. 340. Plin. H. 8. 1. *Nederknielen, knielen, op de knien vallen, de knien buigen.*

(Genibus Regis parvum filium admovere. Curt. 8. 10. 35. *Dat kleine zoontje voor den Koningk een voetval laaten doen.*

Genua deserunt cursorem. Plaut. Merc. 1. 13. *De beenen willen niet meê, of niet voort.*)

Genu. Plin. H. 18. 7. *De knoop, of knobbel, 't lid van een steel, of strooihalm.*

GENUA, æ. f. Liv. 28. 46. *Genua,* een Stad en Staat aan de Middelandsche zee.

GENUENSIS, is. m. en f. se, is. n. *Genuees, of Genueezer, een die van Genua is.*

GENUALIA, ium. n. plur. Ovid. M. 10. 593. *Kniebanden.*

GENUINE. Adv. Cic Fr. 2. 17. *Eigentlyk, naar den aart.*

GENUINUS, a, um. *Aangeboren, natuurlyk, uit den aart, overeenkomstig met, of verschuldigt aan de natuur.*

(Genuina feritas. Flor. 2. 11. 4. *De aangeboorne wildheit, woestheit, of woesten aart.*)

Plauti hæc est genuina Comœdia. Gell. 3. 3. *Dit blyspel is zekerlyk van Plautus gemaakt, Plautus is de waare maker van dit blyspel.*

Genuinus alleen. Juv. 5. 69. Genuinus dens. Cic. N. D. 2. 63. *Een baktant, een kies,* dus in 't Latijn genoemt, naar 't gevoelen van Festus, om dat ze tegens de wangen aan staat.

Genuinum frangere in aliquo. Perf. 1. 115. *Iemant een hap met de tanden geeven, iemants eer schenden, of van iemant quaad spreeken.* Een boertige uitdrukking.

GENUS, eris. n. *Geslacht, stam, huis,*

huis, afkomst, geboorte, oorsprongk.
Genere clarus. Liv. 9. 7. Natus genere nobili. Cic. V. 5. 70. of Summo. Cic. F. 7. 9. *Edel van afkomste, uit geen onedel geslacht geboren, van adel, uit een adelyk geslacht, uit een goed huis gesproten.*
Summo genere prognatus. Plaut. Capt. 1. 2. 67. *Van den besten, hoogsten, oudsten, of voornaamsten adel.*
Genus humile. Quintil. I. O. 3. 7. *Geringe, slechte, of laege afkomst.*
Genere sum ei proximus. Ter. Ph. 1. 2. 75. *Ik ben zyn nabestaande, namaagschap, of van zyn naaste bloed.*
Genus. *Geslacht, slach, soort, aart, natuur,* van menschen, dieren, hout, enz. spreekende.
Varia sunt genera bestiarum. Cic. N. D. 2. 39. *Daar zyn verscheide soorten, of slach van beesten.*
Genus hominum. Cic. I. R. 1. 24. Hor. E. 2. 2. 7. Humanum. Hor. Ep. 5. 2. *'t Menschelyk geslacht, 't menschdom, de menschelyke natuur, de menschen.* Vatum. Hor. E. 2. 2. 102. *De Dichters, of Poeten.*
Genus. *Een volk.*
Genus Romanum. Cic. A. 4. 5. *'t Roomsche volk, 't geslacht der Romeinen.*
(Genus velox. Flor. 2. 3. 4. *Een snel volk.*)
Genus piscium. Hor. O. 1. 2. 9. *'t Visschen geslacht, de visschen, of 't geslacht van de visschen.*
Genus. *Slach, soort, wyze, maakzel, gedaante, inborst.*
Ejus generis homines. Cic. de Or. 1. 48. Id genus homines. Cic. F. 8. 4. Genus hoc hominum. Hor. S. 1. 2. 2. *Menschen van dien aart, of inborst, van dien staat, of die waardigheit, enz.*
Genus scribendi. Hor. S. 1. 4. 65. *Een schryfwyze, een wyze, of slach van schryven.* Vitæ. Hor. S. 1. 3. 60. *Een levenswyze, een manier, of wyze van leven.*
Genus. Cic. T. 7. *'t Geslacht van een naamwoord.* Een woord der letterkunde.
(Genus. *Een dochter.*
Quamvis illa foret solis genus. Tib. 4. 1. 62. *Alhoewel ze een dochter was van de zonne.*
Genus. *Een zoon.*
Hymen Uraniæ genus. Catull. 61. 2. *Hymen de zoon van Urania.*
Genus. *Een geheel volk.*
Sabinorum genere nullum quondam incorruptius fuit. Liv. 1. 18. *Eertyds is 'er geen volk vroomer, of ongeschondener van zeden geweest dan de Sabinen.*
Genere quodam. *Eenigzins, eenigerwyze.*
Genere quodam parricidium ac sacrilegium committunt qui hæc dicunt. Scrib. Larg. Præf. *Die dit zeggen, begaan eenigzins vadermoord en kerkdievery.*
Quidam jugulantur genere quodam incitata eruptione sanguinis. Scrib. Larg. 22. 84. *Zommige stikken eenigzins door al te schielyk bloeden.*)

GEOG. GEOM.

GĔŎGRĂPHĬĂ, æ. f. Cic. Att. 2. 4. Γεωγραφία. *Aardrykbeschryving, waereldbeschryving, landbeschryving.*
GĔŎMĔTRĒS, æ. m. Cic. Off. 3. 7. Sen. E. 88. *Een landmeeter, meetkundige.*
GĔŎMĔTRĬĂ, æ. f. Cic. Off. 3. 7. Γεωμετρία. *'t Landmeeten, Meetkunde, Landmeetkonst.*
GĔŎMĔTRĬCĒ. Adv. *Op zyn landmeeters, dat het landmeeten aangaat.*
Geometrice eruditus. Plin. H. 35. 10. *Wel ervaren in 't landmeeten, een verstandig landmeeter, een die het landmeeten wel verstaat.*
GĔŎMĔTRĬCŬS, ă, ŭm. Γεωμετρικός. *Meetkundig, meetkonstig, dat tot het landmeeten behoort.*
Geometrica discere. Cic. T. Q. 1. 24. *'t Landmeeten leeren.*

GEOR.

GĔŎRGĬĂ, æ. f. Plin. H. 4. 12. *Georgia*, een land van Azien, dat ten Oosten de Caspische zee, en ten Westen de Pontus Euxinus heeft.
GĔŎRGĬCŬS, ă, ŭm. Georgicum carmen. Colum. 7. 5. *Een landgedicht, een dichtstuk, of gezang op de landbouw, een verhandeling der landbouw in dicht.*

GERA. GERC.

GĔRĀRĬĂ, æ. f. Plaut. M. G. 3. 1. 102. *Een kindermeid.*
GĔRCĬUS, ii. m. *De Ger, of Gerstroom*, een stroom van Gascogne, die beneden Auch doorloopt.

GERG. GERM.

GĔRGŎVĬĂ, æ. Cæs. B. G. 7. 4. 2. Men meent dit het *Moulins* is, de hoofdstad van 't Bourbonnois.
GĔRMĀNĒ. Adv. Cic. Fr. 2. 15. *Broederlyk, als een broeder, met een broeders, of broederlyk herte, of genegenheit.* (Men leest nu Genuine.)
GĔRMĀNĪ, ōrŭm. m. plur. Cæs. B. G. 6. 21. 1. *De Duitschen, of Duitschers.*
GĔRMĀNĬĂ, æ. f. Cæs. B. G. 6. 11. 1. *Duitschland, Hoogduitschland.*
(GĔRMĀNĬCĬĀNŬS. *Een soldaat, die in Duitschland dient.*
Germaniciani principem detrectabant non a se datum. Suet. T. 25. 3. *De soldaaten, of de benden, in Duitschland dienende, weigerden een Vorst aan te neemen dien zy niet aangestelt, of gekoren hadden.*)
GĔRMĀNĬTĀS, ātis. f. Cic. Ar. 20. *Maagschap, namaagschap, verwantschap, bloedverwantschap.*
‡ GĔRMĀNĬTŬS. Adv. Pompon. by Non. 2. 381. *Oprechtelyk, broederlyk, van herten, ongeveinsdelyk, als een broeder.*
GĔRMĀNŬS, ă, ŭm. *Waar, oprecht, rechtschapen, wettelyk, waarachtig, zuiver, eigen, onvervalscht, ongeschonden, onverminkt, natuurlyk, dat niet opgesmukt, gesmeert, gevernist, of verdicht is*, van zaaken en persoonen spreekende. De superl. Germanissimus staat beneden by Cicero.
Germanum nomen. Plaut. Capt. 2. 2. 38. *Een eigen, of waaren naam.*
Germana patria. Cic. L. L. 2. 1. *Het waare, of rechte vaderland.* Justitia. Cic. Off. 3. 17. *Ongeschonde, ongekrenkte, zuivere, of loutere gerechtigheit.*
Orator germanus Atticus. Cic. Or. 26. *Een zuiver Atheensch Redenaar; zoo een rechtschapen, zuiver, of deftig Redenaar als een Athenienzer.*
Germanus alleen. Ter. Ad. 2. 4. 5. of Germanus frater. Ter. An. 1. 5. 56. Cic. V. 1. 49. *Een heele, of volle broeder, een broeder van den zelven vader en de zelve moeder.*
Hæc germana ironia est. Cic. Cl. 86. *'t Is een enkele, loutere, of rechte scherssing, of schimpreden.*
Germanus. *Gelyk, gelykvormig, overeenkomstig, even eens, zoo goed, bequaam, ter snede gebragt, dat ergens mee overeenkoomt, of naar gelykt*, van een voornemen, raad, enz spreekende.
Germanum se putat esse Thucydidis. Cic. de Or. 9. *Hy meent dat hy zoo welsprekende is als Thucydides.*
Germanissimus Stoicis of Germanissimus Stoicus. Cic. A. Q. 4. 43. *Een rechtschapen, louter, zuiver, of oprecht Stoisch Philosooph, of Wysheitsoefenaar.*
GĔRMĔN, ĭnĭs. n. Virg. G. 2. 76. *Een spruit, scheut, of telg.*
Germen. Plin. H. 10. 29. *Een knop, of bot van een boom.*
GĔRMĬNĀTĬO, ōnĭs. f. Colum. 11. 2. *Uitbotting, uitspruiting, bloeijing.*
GĔRMĬNĀTŬS, ūs. m. Plin. H. 16. 25. Zie Germinatio.
GĔRMĬNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 16. 25. *Uitbotten, uitspruiten, uitschieten, opkoomen, uitloopen, groen worden, bloeyen.*

GERO.

GĔRO, ĭs, gessi, gestŭm, gĕrĕrĕ. acc. *Draagen, voeren, vervoeren, brengen.*
Formicæ gerunt onera morsu. Plin. H. 11. 30.

H. 11. 30. *De mieren draagen haren last met de tanden.*

Gerere Rempublicam. Cic. F. 15. 12. *'t Gemeenebest bestieren, den Staat regeeren*, of *bedienen.* Negotium. Cic. Q. R. 11. *of* Rem aliquam feliciter, ex sententia. Cic. F. 2. 7. *Een zaak gelukkiglyk en naar wensch uitvoeren.* Bene rem suam. Plaut. Capt. 3. 2. 1. *Zyn dingen wel doen*, of *wel aanleggen, zyn zaaken wel waarneemen*, of *wel bestieren.*

Se gerere submisse. Cic. Off. 1. 26. Honeste adversus aliquem. Cic. Att. 6. 1. *Zich omtrent iemant nedrig en beleeft gedraagen; iemant alle onderdanigheit en beleeftheit toonen.*

Se gerere pro cive. Cic. Arc. 5. *Zich als burger gedraagen.*

Gerere bellum cum aliquo. Cic. Sext. 2. *Oorlog tegens iemant voeren.* Simultatem. Cic. Att. 14. 13. subj. 1. Inimicitias. Cic. Dej. 11. *Heimelyke vyandigheit*, of *vyandschap tegens iemant hebben.*

Gerere Magistratum. Cic. Sext. 37. *Een Overheitsampt bedienen.* Consulatum. Sall. B. J. 35. *'t Burgermeesterschap bedienen, Burgermeester zyn.*

Gerere animum muliebrem. Cic. Off. 1. 18. *Een verwyft*, of *flaphertig gemoed hebben.* Ingenium callidum. Plaut. Af. 2. 1. 9. *Een loos*, of *schrander verstand hebben.*

Morem gerere alicui de aliqua re. Plaut. Most. 1. 3. 32. *Iemant ergens in onderworpen*, of *onderdanig zyn, iemants bevelen ergens in opvolgen*, of *nakoomen.*

Morem gerere animo. Ter. An. 4. 1. 17. *Zyn inborst*, of *geneigtheit volgen, zyn driften*, of *tochten den vryen toom vieren*, of *geeven.*

Gerere personam aliquam. Cic. Off. 1. 32. *Een persoon*, of *personaadje verbeelden*, of *vertoonen.* Personam civitatis. Cic. Of. 1. 34. *Een stad verbeelden, als een gevolmagtigde wegens een stad koomen.*

Gerere formam servi. Virg. Æ. 1. 319. *of* Servilem. Plaut. Am. Arg. 4. *of* Speciem. Colum. 8. 2. *Een slaaven gedaante*, of *gelaat hebben, een wyze van doen als een slaaf hebben, zich als een slaaf gedraagen*, of *aanstellen.*

(Gerere matrem. Flor. 1. 1. 3. *Zich draagen als een moeder, de plichten van een moeder doen.*

Gerere tempus. Suet. D. 1. 2. *Den tijd doorbrengen.*

Gerere uterum. Cels. 2. 10. Partum. Plin. H. 7. 5. *Zwanger zyn.*

Gerere rem. Nep. 1. 3. 3. Suet. A. 7. 1. *Oorloogen, vechten.*

Gerere alias res. Plaut. Cist. 4. 2. 53. *Niet toeluisteren.*)

GĔRO, ōnis. m. Plaut. Truc. 2. 7. 1. *Een drager, kruijer*, of *arbeider.*

GERR.

GĔRRÆ, ārum. f. plur. Plaut. Trin. 3. 3. 31. *Beuzelingen, zotternyen, kinderlyke dingen, slechtigheden, aperyen, witjewasjes, malligheden, malle*, of *zotte kuuren, ongerymtheden.* Dit woord betekent eigentlijk *onnut geklap*; in 't Griekfch *een teene horde.*

(Gerræ. Festus. *Schanskorven.*

GĔRRĒS, ium, f. Plin. H. 32. 11. Mart. 3. 77. 7. *Een soort van slechte visch.*)

GĔRRO, ōnis. m. Ter. H. 5. 4. 10. *Zotskap, kuuremaker, beuzelaar, een die niet dan zotte klap uitslaat.*

GERU.

GĔRŬLŬS, i. m. Plaut. B. 4. 9. 79. Hor. E. 2. 2. 72. Sen. N. Q. 3. 18. *Een arbeider, kruijer*, of *drager.*

GĔRŬNDĂ, æ. f. Plin. H. 3. 3. *Gironne*, een stad van Catalogne.

GĔRŬNDĂ, æ. f. *Gironda.* Dit word Gironne genoemt wanneer het met Dordogne gevoegt is.

GĔRŪSĬĂ, æ. f. Vitruv. 2. 8. Plin. H. 35. 14. Γερουσία. *De Raad*, of *Raadvergadering.* 't Griekfche woord betekent eigentlijk *Een vergadering van Oude mannen.*

(Gerusia. *Een Stadhuis*, of *Raadhuis.*

Incendium Nicomediæ Gerusiam absumsit. Plin. E. 10. 42. 1. *Het Stadhuis te Nikomedien is verbrand.*)

GESS. GEST.

GESSŎRĬĂCŬM, i. n. Suet. Cl. 17. 3. *Boulogne*, een stad van Pikardyen; ook *Boulogne op zee* genaamt. Zie onze aantekening.

GESSŎRĬĂCUS pagus. *'t Boulonnois, 't land*, of *de rechtbank van Boulogne.*

GESTĂ, ōrum. n. plur. Cic. post. red. in sen. 7. *Daaden, groote*, of *manhafte daaden, doorluchtige bedryven*, of *verrichtingen van een Veldoverste, heldedaaden.*

GESTĀMĔN, inis. n. Virg. Æ. 7. 246. Plin. H. 32. 2. *Gewaad, sieraad, geweer.* In 't gemeen alles wat men draagt, gelijk een kleed, kroon, schild, enz.

Gestamine sellæ Bajas pervectus. Tac. An. 14. 4. 4. *Op een stoel naar Bajen gedraagen, op een draagzetel naar Bajen gebragt.*

GESTĀTĬO, ōnis. f. Sen. E. 15. *Schudding, hotzing, schokking, lighaams beweging, slingering, die men in 't ryden, vaaren, draagen, enz gevoelt.*

Longis morbis gestatio aptissima est. Cels. 2. 15. *De lighaams beweging door ryden, draagen, vaaren, enz. is heel goed in langduurige ziekten.*

Gestatio. Plin. E. 2. 17. 13. *Een wandelgang, een overdekte galdery, waar onder men te paerd reed, of in een rosbaar gedraagen wierd.*

GĔSTĀTŎR, ōris. m. Plin. E. 9. 33. 8. *Drager, een die draagt, een kruijer.*

Gestator. Mart. 4. 64. 19. *Een koets, wagen*, of *rytuig.*

(GĔSTĀTŌRĬUS, ă, ŭm. *Iets dat 'er is om gedraagen te worden.*

Gestatoria sella. Suet. N. 26. 7. V. 16. 3. *Een draagstoel.* Wy befchrijven den zelven by Suetonius over de eerste plaats.)

GĔSTĀTŌRĬŬM, ii. n. Suet. Cl. 34. 6. *Een wagen, koets, rytuig, draagzetel, rosbaar, draagstoel, enz.*

GĔSTĀTRĪX, īcis. f. Val. Flacc. 4. 605. *Draagster, een vrouw die iets draagt.*

GĔSTĀTUS, ă, ŭm. Mart. 1. 83. 5. *Gedraagen, gebragt, gevoert, die zich heeft laaten brengen*, of *draagen, in een rosbaar, draagstoel, enz.*

GĔSTĀTŬS, ūs. m. *Draging, voering, brenging, het draagen, voeren*, of *brengen.*

Fructus adeo teneri, ut gestatum non tolerent. Plin. H. 15. 25. *Zulke teere vruchten, dat ze 't vervoeren niet konnen verdraagen.*

GĔSTĬCŬLĀRĬĂ, æ. f. Gell. 1. 5. *Een tooneelspeelster, quakzalfster, guichelersse, guichelspeelster, zwetster.*

GĔSTĬCŬLĀTĬO, ōnis. f. Val. Max. 2. 4. 4. *Gezwets, guichelspel, kluchtspel, gebaar der tooneel- of guichelspeelsters.*

GĔSTĬCŬLĀTŎR, ōris. m. Colum. Præf. 1. *Tooneelspeelder, zwetzer, bootzemaaker, guichelaar, quakzalver, kluchtspeelder.*

GĔSTĬCŬLŎR, āris, ātus sum, āri. *Zwetzen, groot gezwets*, of *gebaar maaken, poetzen*, of *kluchten bedryven.*

Carmina gesticulari. Suet. N. 42. 5. *Vaerzen met groot gezwets opzeggen.*

GĔSTĬO, ōnis f. *'t Bewind, 't bestier, 't bestel over*, of *de behandeling* van een zaake, enz.

Negotii gestio pertractanda est. Cic. I. R. 2. 12. *Men moet zien hoe de zaak behandelt is, hoe de zaak zich toegedraagen heeft.*

GĔSTĬO, is, ivi, itum, ire. Ter. Ph. 2. 1. 30. *Zeer naar haaken*, of *naar verlangen, een sterke begeerte naar hebben,*

helben, naar snakken, zeer begeerig naar zyn, sterven van verlangen, met hert en ziel wenschen.

Gestire voluptate. Cic. Off. 1. 29.

Lætitia. Cic. Fin. 2. 4. *Opspringen van vreugde, of van blydschap, verrukt, of buiten zich-zelven van blydschap zyn, ongemeen bly zyn.*

Parietes hujus curiæ gratias tibi agere gestiunt. Cic. Marc. 3. *De muuren van deeze raadkamer verlangen* (om zoo te spreeken) *om u te bedanken.*

GĔSTĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Plaut. Pœn. 1. 3. 186. *Dikwils draagen.*

GĔSTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Draagen, brengen, voeren.*

Gestare aliquem in manibus. Ter. Ad. 4. 2. 24. *Iemant in zyn armen draagen.*

Gestare animum alicujus. Plaut. Merc. 3. 3. 11. *Iemants gemoed doorgronden, iemants voornemen, gevoelen, of inborst kennen.*

Gestare aliquem in sinu. Ter. Ad. 4. 5. 75. *Iemant in 't hert draagen, een hertelyke liefde, of genegentheit toedraagen, teêrhertiglyk beminnen.*

Gestare crimina, verba alicujus. Plaut. Ps. 1. 5. 12. Sen. E. 123. *Iemants misdaaden, woorden ophaalen, verhaalen, melden, of vertellen.*

Non obtusa adeo gestamus pectora. Virg. Æ. 1. 571. *Wy hebben zulke harde, of ongevoelige herten niet.*

‡ GĔSTŎR, ōris. m. Plaut. Ps. 1. 5. 14. *Een aanklager, beschuldiger, overbrenger, verklikker, betichter, kraayer.*

GĔSTŬŌSŬS, ă, ūm. Gell. 1. 5. *Een zwetzer, gebaarmaaker, een die een groot gezwets, of gebaar maakt.*

GĔSTŬS, ă, ūm. *Gedaan, bedreven, uitgevoert, volvoert, afgedaan, verricht.*

Res Ducis gestæ. Cic. de Or. 3. 9. *Krygsdaaden, groote daaden, oorlogsverrichtingen van een Krygsoverste.*

Gesti honores. Plin. H. 14. 22. *De eerampten die men bekleed, de ampten die men bedient, of de bedieningen die men gehad heeft.*

Gestus est mos & voluntati & dignitati tuæ. Cic. Mur. 23. *Men heeft en u en uwe waerdigheit geboorzaamt, men heeft uw begeerte en achtbaarheit voldaan.*

GĔSTUS, ūs. m. *Gezwets, gebaar, gelaat van een redenaar.*

Agere gestum humeris. Cic. R. P. 13. *Gebaarden met de schouders maaken.*

Accommodare gestum ad vocem. Quintil. I. O. 1. 11. *Zyn gebaerden naar zyn stem voegen, of schikken.*

GESU. GETÆ.

GĔSŪM, i. n. zie Gæsum.

GĔTÆ, ārum. m. plur. Ovid. P. 2. 7. 31. *De Geten*, volkeren van 't Europisch Scythien. Zommige vermengen ze met de Daciers.

GETH. GETI.

GĔTHYŪM, yi. n. Plin. H. 19. 6. Γήθυον. *Prey*, zekere kleine uyen.

GĔTĬCUS, ă, um. Virg. Æ. 3. 35. *Van de Geten, dat tot de Geten behoort.*

GETU.

GĔTŪLĪ, ōrūm. m. plur. Sall. B. 1. 18. *De Getulen*, Volkeren van Afrika omtrent de Nigerstroom.

GĔTŪLUS, ă, ūm. Virg. Æ. 4. 40. *Van de Getulen, dat tot de Getulen behoort.* Deeze Dichter gebruikt het om de Afrikaners te betekenen, vermids deeze volkeren in Afrika woonden.

GIBB.

GĬBBĂ, æ. f. Suet. D. 23. 5. *Een bult, bochel.*

(GĬBBĔR, ĕri, m. *Een bult, een bochel.*

Syriacis bubus non sunt palearia, sed gibber in dorso. Plin. H. 8. 45. *De stieren in Syriën hebben geen quabben aan hun kin, maar een bult op den rugge.*)

GĬBBĔR, ĕra, ĕrūm. Varr. R. R. 2. 5. Plin. H. 34. 3. *Gebult, gebogchelt, die een bochel heeft.*

GĬBBĔROSUS, ă, ūm. Suet. Gr. 9. 5. *Gebult, gebogchelt, vol bulten.*

GĬBBŬS, ă, ūm. Cels. 8. 1. *Gebult, gebogchelt, bultig, in 't rond verheven, uitpuilende.*

GĬBBŬS, i. Juv. 1. 109. *Een bult, of bochel.*

GIGA.

GĬGANTÆUS, ă, ūm. Ovid. M. 5. 346. *Der Reuzen, van een Reus, of Reuze.*

Gigantæus triumphus. Claud. R. P. 1. 159. *Een zege op de Reuzen behaalt.*

GĬGAS, antis. m. Cic. N. D. 2. 28 Γίγας *Een Reus, of Reuze.*

Fraterculus gigantum. Juv. 4. 98. *Een mensch van slechten staat, van een duistere, of onbekende afkomst.*

GIGE. GIGN.

GĬGĔRIĂ, ōrum. n. plur. Lucil. *by* Non. 2. 390. *De maag, 't ingewand van een hoen.*

GĬGNO, is, genŭi, gĕnĭtūm, gignĕrĕ. acc. *Teelen, voortbrengen, winnen.*

Herculem Jupiter ex Alcmena genuit. Cic. N. D. 3. 16. *Jupiter heeft Hercules by Alcmena gewonnen, of geteelt.*

Huic urbi vos genuisse Deus videtur. Cic. A. 14. 12. *'t Schynt dat God u tot nut van deeze stad geschapen heeft.*

Ad majora nos natura genuit. Cic. Fin. 1. 7. *De natuur heeft ons tot grooter dingen in de waereld gebragt.*

(Gignere. *Baaren.* Seneca gebruikt dit woord ook van de vrouwen.

Quid tale Juno genuit? Sen. H. OEt. 4. 1509. *Wat is 't dat Juno zoodanig gebaart heeft?*)

Gignere ova. Cic. N. D. 2. 51. Plin. H. 10. 52. *Eyeren leggen, de kuit schieten*, het eerste van vogelen, en 't ander van de visschen spreekende.

Tus. Plaut. Trin. 4. 2. 89. *Wierook draagen, of voortbrengen.*

Gignere. *Voortbrengen, baaren, verwekken, aanbrengen, veroorzaaken, doen ontstaan, te weeg brengen.*

Gignere fastidium. Plin. H. 14. 16. *Een walging geeven, baaren, of veroorzaken.*

Morbus ex ea re gignitur. Cic. T. Q. 4. 13. *De ziekte ontstaat, of spruit daar uit, koomt daar van daan.*

GILV. GING.

GĬLVŬS, ă, ūm. Virg. G. 3. 83. *Aschgrauw, aschverwig.* Ook *geelachtig, vaal.*

Gilvum vinum. Gell. 13. 30. *Bleeker, bleekerwyn.*

GĬNGĪVĂ, æ. f. Cels. 7. 12. Plin. H. 13. 23. *Het tandvleesch.*

Defricare gingivam. Catul. 39. 19. *Het tandvleesch, of de tanden schoon maaken.*

Gingiva inermis. Juv. 10. 20. *Tandeloos tandvleesch, tandelooze keves, tandvleesch zonder tanden.*

(GINGRĪNĂ, æ. f. Festus, Solin. 5. *Een schalmei.*)

GINGRIO, is, irĕ. Festus. *Schreeuwen als de ganzen, gaggelen.*

(GINGRĪTŎR, ōris. m. Festus. *Een schalmeispeler, een die op een schalmei blaast.* Zie Salmas. E. P. 87. b. E.

GĬNGRĪTUS, ūs, m. Arnob. 6. 205. *'t Gaggelen, of schreeuwen der ganzen.*)

GISL. GIT.

GĪSLENŎPŎLIS, is. f. *Sint Guilain*, een stad in Vlaanderen in Henegouwen.

GĬT *of* GĪTH. n. indeclin. Cels. 2. 33. Colum. 6. 34. *Nardus zaad, Nighelle*: zeker kruid.

GLAB.

GLĂBĔR, bri, brūm. Plaut. Trin. 2. 4. 140. Varr. R. R. 1. 2. Colum. Præf. 1. *Kaal, geschoren, hairloos, zonder hair, glad*, van menschen en dieren spreekende. De compar. Glabrior

brior staat by Plaut. Au. 2. 9. 6.

GLABRENS, entis. omn. gen. Glabrentia loca. Colum. 2. 9. *Kaale plekken in een veld, afgegeete plaatzen.*

GLABRESCO, scis, escere. *Kaal zyn, dor zyn, afgegeeten zyn.* 't Eerste van boomen en kruiden, 't laatste van landeryen spreekende.

Area glabrescit. Colum. 2. 20. *De dorschvloer droogt op, word hard,* of *vast.*

GLABRETUM, i. n. Colum. 2. 9. *Een kaal afgegeeten veld, een onvruchtbaar stuk lands.*

GLABRO, as, avi, atum, are. acc. *Schrabben, schraapen, scheeren, kaal schrabben,* of *scheeren, 't haair affnyden.*

Aqua candente sues, vel flammula glabrantur. Colum. 12. 53. *De varkens worden met heet water,* of *een zachte vlamme de borstels afgeschroeit.*

GLAC.

GLACIALIS, is. m. en f. ale, is. n. Colum. 3. 1. *Van ys, ysachtig, koud, bevrozen,* van zekere landen spreekende die onder de Aspunten leggen.

Oceanus glacialis. Juv. 2. 1. *De Yszee.*

Frigus glaciale. Ovid. M. 9. 581. *Een vriezende koude, een kou die vorst veroorzaakt.*

GLACIATUS, a, um. Plin. H. 37. 10. *Bevroren, bevrozen, toegevroren, toegestremt.*

Caseus fici ramulis glaciatus. Colum. 7. 8. *Een kaas met vygetakjes gestremt,* of *geronnen.*

GLACIES, ei. f. Virg. G. 3. 298. *Het ys.*

GLACIO, as, avi, atum, are. acc. Hor. O. 3. 10. 7. *Doen bevriezen, tot ys maaken, ys doen worden.*

Glaciari. *Bevriezen, tot ys stremmen,* of *vriezen.*

Hic humor glaciatur in gemmas. Plin. H. 8. 38. *Dit vocht stremt,* of *stolt tot paerlen.*

GLAGITO, as, are. Ovid. Ph. 19. *Gaggelen als een gans, schreeuwen als een kraan.*

GLAD.

GLADIATOR, oris. m. Cic. A. 7. 6. *Een schermer,* of *zwaerdvechter.* Dit was een slaaf die tot vermaak van 't Roomsche volk in 't strijdperk vocht.

GLADIATORIUM, ii. n. Liv. 44. 31. *De prijs,* of *kroon die een zeeghaftig zwaerdschermer bevocht.*

GLADIATORIUS, a, um. Cic. Att. 1. 16. *Schermers, van een schermer,* of *zwaerdvechter,* of *dat daar toe behoort.*

Gladiatorio animo ad me affectat viam. Ter. Ph. 5. 8. 71. *Hy koomt,* of *nadert tot my met een zwaerdvechters,* of *schermers gemoed,* dat is, *met gedachten om my quaad te doen.*

GLADIATURA, æ. f. Tac. An. 3. 43. 4. *De Vechtkonst, het schermen,* of *'t vechten met scherp.*

GLADIOLUS, i. m. Apul. M. 2. 122. *Een dagge, een kort degentje, een pook.*

Gladiolus. Plin. H. 21. 11. *Lis, waterlis, kandelaar.* Zeker kruid.

GLADIUM, ii. n. Lucil. by Non. 3. 106. Plaut. Cas. 5. 2. 31. Varr. L. L. 8. 49. R. R. 1. 48. *Een degen, dolk, zwaerd, rapier.* 't Is beter, naar 't gevoelen van Quintilianus, Gladius in masculino te gebruiken.

GLADIUS, ii. m. *Een degen,* of *rapier.*

Gladius strictus. Cic. A. 2. 9. Vagina vacuus. Cic. Marc. 6. Fulgens. Cic. T. Q. 5. 21. *Een bloote degen.*

Gladium distringere. Cic. Off 3. 31. Educere e vagina. Cic. I. R. 2. 4. Stringere. Virg. Æ. 12. 278. Nudare Nep. 14. 11. 4. *Den degen uittrekken, van leêr trekken,* of *rukken, den degen trekken.*

Gladium recondere in vaginam. Cic. I. R. 2. 4. *Den degen,* of *'t zwaerd weêr in de scheê steeken,* of *weêr opsteeken.*

Gladio plumbeo aliquem jugulare. Cic. Att. 1. 16. *Iemant met een looden degen de strot afsteeken,* dat is, *iemant met zwakke redenen,* of *slechte bewijzen overtuigen, overreeden,* of *overwinnen.*

Suo sibi gladio hunc jugulo. Ter. Ad. 5. 8. 35. *Ik steek hem met zyn eigen zwaerd de keel af; ik doode hem met zyn eigen zwaerd;* dat is, *ik overtuig hem met zyn eige woorden.*

Gladius. Plin. H. 32. 2. *Een zwaerdvisch.* Zekere visch, die een scherpen bek als een degen heeft, waar med hy door de schepen boort.

GLAN.

GLANATAVA, æ. f. *Glandeves,* een stad van Provence.

GLANDARIUS, a, um. *Van eikelen, dat eikelen draagt, daar eikelen groeijen.*

Sylva glandaria. Varr. R. R. 1. 7. Cato R. R. 1. *Een eiken bosch,* of *eikelen bosch.*

GLANDATA, æ. f. *Glandeves.* een stad van Provence.

GLANDIFER, a, um. Cic. L. L. 1. 1. *Dat eikelen draagt, daar eikels aan groeyen.*

GLANDIONIDA, æ. f. Plaut. Men. 1. 3. 27. *Een klier,* of *het klierachtige deel aan 't hoofd der dieren.*

GLANDIUM, ii. Plin. H. 36. 1. *Een klier van een beest.*

Glandium. Plaut. St. 2. 2. 36. *Een verkensklierstuk,* of *zwynskrop,* voor lekkere gerechten gehouden onder de Ouden.

GLANDULA, æ. f. Celf. 2. 1. *Een kliertje,* een zacht kruimelachtig gedeelte van 't lighaam, gelyk een spons.

Glandula suilla. Plaut. Men. 1. 3. 27. *Een verkensklierstuk, de hals van een zwyn.* Apri. Mart. 3. 82. 20. *Een wild zwyns klierstuk, de hals van een wild verken.*

GLANDULOSUS, a, um. Colum. 7. 9. *Klierig; vol klieren.*

GLANIS, idis. m. Plin. H. 32. 11. *Zekere visch, die 't aas weet af te eeten zonder den hoek in te zwelgen.*

GLANS, andis. f. Cic. Ar. 7. *Ekel, eikel,* of *aker.*

Glans. Liv. 36. 18. Sall. B. J. 57. Hirt. B. H. 4. of Glans plumbea. Lucret. 6. 306. *Een loode kloot,* of *koegel.*

(Glans. Celf. 7. 25. *Het hoofd van de mannlykheit.*)

GLANUM, i. n. Plin. H. 3. 4. *Gap,* een stad in Provence.

GLANUS, i. m. Plin. H. 32. 10. Zie Glanis.

GLAR.

GLAREA, æ. f. Cic. Fr. 3. 1. Vitruv. 2. 4. *Drijfzand, grof,* of *steenachtig zand.*

GLAREOSUS, a, um. Liv. 21. 31. Colum. 5. 9. *Vol steenachtig zand,* van een land spreekende.

GLARONENSIS pagus. *'t Kanton van Glaris,* een van de kleine Zwitzersche Kantons.

GLAS. GLAT.

GLASQUUM of

GLASQUOVIUM, ii. n. *Glascou,* een Stad en hooge School van 't Zuider Schotland.

GLASTUM, i. n. Plin. H. 22. 1. *Weede,* zeker kruid zeer dienstig tot het blauwverwen van wolle, by de verwers *Pastel* genaamt.

GLATIUM, ii. n. *Glat…,* een stad van Bohemen.

GLAUCINUS, a, um. Mart. 9. 27. 2. *Bleek groen, groenachtig blauw, witachtig groen, zeegroen.*

GLAU.

GLAUCION, ii. n. Plin. H. 27. 10. Γλαύκιον. *Groote gehoornde,* of *geele heul,* zeker kruid.

(GLAUCITO, as, are. Ovid. Phil. 60. *Lollen als een kat.*)

GLAUCOMA, atis. n. Plin. H. 28. 11. Γλαύκωμα. *Oogen groenheit, groenzienigheit, groengezicht, een* vlak

vlak op 't oog, zeker ooggebrek, wanneer 't kristallyne vocht zeegroen word.

GLAUCŌMA, æ. f. Zie Glaucoma, atis. dat meer in gebruik is.

Alicui doctis dolis glaucomam ob oculos objicere. Plaut. M. G. 2. 1. 70. *Iemant met doorsleepe*, of *doortrapte listen een rad voor de oogen draayen*, *blindhokken*, of *de oogen verblinden*.

GLAUCUS, ă, ŭm. Virg. G. 4. 451. Plin. H. 7. 2. *Zeegroen*, *groenachtig*, *uit den groenen*.

GLEB.

GLĒBĂ, æ. f. Cic. L. L. 2. 22. *Een klomp*, of *kluit aarde*, *aardklomp*, *aardkluit*.

Glebas frangere. Virg. G. 1. 94 Proscindere. Varr. L. L. 6. 4. Versare. Hor. O. 3. 6. 39. *De kluiten breeken*.

Gleba marmoris. Vitruv. 7. 6. Plin. H. 36. 6. *Een klomp*, *stuk*, of *brok marmersteen*. Calcis. Vitruv. 7. 2. *Een kluit*, *stuk*, of *brok kalk*.

GLEBĀRIUS, ii. m. Varr. L. L. 6. 4. *Die klompen*, of *kluiten van aarde breekt*.

GLEBŌSŬS, ă, ŭm. Plin. 35. 15. *Vol kluiten*, *klompen*, *brokken*, of *stukken*. De compar. Glebosior staat by Plin. H. 35. 16.

GLĒBŬLĂ, æ. f. Colum. 1. 66. *Een kluitje*, *brokje*, of *klompje*. Myrrhæ glebula. Vitruv. 8. 3. *Een myrrezaadje*, of *myrregraantje*.

(GLĒBULENTŬS, ă, ŭm. Apul. D. S. 46. *Kluitachtig*, *dat vol kluiten is*.)

GLES. GLEU.

GLĒSSŬM, i. n. Plin. H. 37. 3. *Zekere amber*, die in de Noorder Eilanden word gevonden.

GLEŪCINUS, ă, ŭm. Gleucinum oleum. Colum. 12. 51. *Dropoly*, *oly die uit de olyven druipt voor dat ze geperst worden*.

GLIR. GLIS.

GLĪRĀRIŬM, ii. n. Varr. R. R. 3. 15. *Een hok*, of *kooi voor de hazelmuizen*, of *relmuizen*.

GLĪS, īris. m. Varr. *by* Charis. 69. *Een hazelmuis*, of *relmuis*. Een diertje dat de gansche winter slaapt.

GLĪSCO, is, iscĕrĕ. Cic. *by* Non. 1. 83. *Aanwassen*, *toenemen*, *aangroeyen*, *vermeerderen*, *grooter*, *meerder*, of *sterker worden*, van overdaad, aanzienlykheit, enz. spreekende.

Gliscit prælium. Plaut. Af. 5. 2. 62. Certamen. Tac. H. 4. 43. 5. *'t Gevecht word heeter*, of *vinniger*. Discordia. Liv. 6. 14. Tac. An. 4. 17. 5. *De tweedracht*, of *tweespalt*, *wast*, of *groeit aan*. Fama in dies. Tac. H. 2. 9. 1. *'t Gerucht vermeerdert*, of *neemt toe van dag tot dag*, *verspreid zich dagelyks verder*.

Gliscere numero. Tac. An. 4. 5. 6. *In getal aangroeyen*, of *toenemen*, *talryker worden*.

Gliscit violentia Turno. Virg. Æ. 12. 9. *De gramschap van Turnus word heviger*.

Gliscere. *Gemest worden*, *vet worden*, van 't land, vogelen, dieren, enz. spreekende.

Fabis terra gliscit. Colum. 2. 14. *De boonen mesten 't land*.

Paleis asinus gliscit. Colum. 7. 1. *De ezel word van kaf vet*.

GLOB.

GLŎBŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Plin. H. 18. 13. *Gerond*, *afgerond*, of *rond gemaakt worden*. Deeze Schrijver voegt 'er by, In rotunditatem. 18. 13.

Globari parvis orbibus. Plin. H. 2. 65. *Tot kleine bolletjes gemaakt worden*.

GLŌBŌSŬS, ă, ŭm. Cic. Tim. 6. *Rond gelyk een bol*, of *kloot*.

GLOBŬLUS, i. m. Plin. H. 33. 5. *Een bolletje*, *balletje*, *klootje*.

Globulus. Cato R. R. 80. *Een olykoek*.

Melliti verborum globuli. Petron. 1. *Zoete*, *gesuikerde*, *fleemende woorden*, *honigzoete woorden*.

GLŌBŬS, i. m. Cic. N. D. 2. 18. *Een bol*, *kloot*, *bal*, *klouwen*. Alles wat rond is.

Globus. Nep. 25. 8. 4. Liv. 3. 47. *Een schaare*, *hoop*, of *menigte volks*, *een groote vergadering*, of *groot gedrang van volk*.

Globus. Liv. 2. 47. *Een hoop krygsvolk*, *een kryghoop*.

Globus flammarum. Virg. Æ. 3. 574. *Een vlammekring*, *een kring van vuurvlammen*.

GLOC.

GLŌCĒSTRIĂ, æ. f. *Glocester*, een stad van Engeland.

GLŌCIO, is, ivi, itŭm, irĕ. Colum. 8. 5. *Klokken*, *kakelen*, 't geluid der hoenderen als ze willen leggen.

(GLŌCITO, as, āvi, ātum, ārĕ. Festus. *Klokken*, van hoenderen spreekende.

GLOM.

GLŎMĔRĀBILIS, ĭs, m. *en* f. lĕ, is. n. *Dat opgewonden kan worden*, *dat in 't rond kan opgehoopt*, of *opgestapelt worden*, *dat rond is*.

Testis sui glomerabilis orbis. Man. 1. 221. *Een getuige*, of *bewys dat zyn ligchaam rond is*.

Plejadum parvo referens glomerabile sidus. Man. 4. 520. *Vertoonende de t'zamenstering van de Plejades*, of *'t zevengesternte in 't ronde staande*.)

GLŎMĔRĀMĔN, inis. n. Lucret. 2. 453. *Een ronde klomp*, of *ronden hoop*.

(GLŎMĔRĀTĪM. Adv. Macrob. S. 6. 4. *Troepswyze*, *in 't ronde geschaart*. De compar. Glomeratius staat by Auson. Grat. Act. 249.)

GLŎMĔRĀTIO, ōnis. f. *Ophoping in 't rond*, *'t ophoopen van iets*. Dit woord word in deezen zin by de goede Schrijvers niet gevonden.

Mollis alterno crurum explicatu glomeratio. Plin. H. 8. 42. *De telgang van een paerd*.

GLŎMĔRO, as, avi, ātŭm, ārĕ. acc. Ovid. M. 6. 19. *'t Garen op klouwens winden*, 't gemeene volk zegt ook wel, *klouwenen*, of *kloenen*.

Glomerare. acc. Varr. R. R. 3. 5. *Vergaderen*, *verzamelen*, *een hoop maaken*.

Glomerare se. Virg. Æ. 4. 156. *of* Glomerari. Virg. G. 4. 79. Æ. 1. 504. *By malkanderen troppen*, *by een*, of *te hoop koomen*, *op malkanderen dringen*, van menschen, vogelen, byen, wolken, enz spreekende.

Glomerare gressus. Virg. G. 3. 117. *Walker aanstappen*, *lustig aangaan*, *draaven*, of *op een draf loopen*.

(Glomerare. *Onder een mengen*, of *vermengen*.

Fasque nefasque simul glomerans. Prud. Καθ. 3. 134. *'t Geoorlofde en ongeoorlofde onder een mengende*.)

GLŎMĔRŌSUS, ă, ŭm. Colum. 9. 3. *In een klomp gezwermt*, van byen spreekende.

GLŎMŬS, i. m. Hor. E. 1. 13. 13. *Een klouwen garen*. Men zou Glomeris qualyk in genitivo konnen vinden. Echter vind men by Lucret. 1. 361. (en Plin. H. 36. 13.) Glŏmĕrĕ in ablativo, doch 't is niet zeker of het van Glomus, *of van* Glomer koomt.

GLOR.

GLŌRIĂ, æ. f. *Eer*, *lof*, *roem*, *prys*, *heerlykheit*, *luister*, *vermaardheit*, *deftigheit*, *achtbaarheit*, *voortreffelykheit*, *grootachtbaarheit*, of *hoogachtbaarheit*.

Memorare Gallorum glorias. Tac. An. 3. 45. 4. *De roemwaerdige*, of *heerlyke daaden der oude Franken verhaalen*.

Gloriam acquirere. Cic. F. 3. 7. Adipisci. Plaut. St. 2. 1. 8. Comparare. Cic. Off. 2. 13. Consequi. Cic. A. 2. 44. *Eer*, *roem*, of *lof behaalen*, *verkrygen*, of *inleggen*, *in aanzien koomen*, *aanzienlyk worden*.

Gloria. *Hoogmoed*, *trotsheit*, *opgeblazenheit*, *grootheit*, *hovaardy*, *laatdunkenheit*, *verwaandheit*, *vermetelheit*, *ydele waan*.

Ita sunt gloriæ meretricum. Plaut. Truc.

Truc. 4. 4. 36. *Zoodanig is de hoogmoed der hoeren.*

Gloriarum plenior. Plaut. M. G. 1. 1. 22. *Vol ydele waan.*

GLŌRIĀBŬNDUS, ă, ūm. *Zich beroemende, pochende, snorkende, trots, opgeblazen, hoogmoedig.*

Contemplatione tanti exercitus gloriabundus. Gell. 5. 5. *Trots, of hoogmoedig door 't gezicht van zoo groot een heir.*

GLŌRIĀNDŬS, ă, ūm. part. a Glorior. Cic. T. Q. 5. 17. *Daar men zich op beroemen kan, dat geprezen, of geroemt moet worden.* Ook, *daar men eer van heeft, daar men trots,* of *hoogmoedig op is.*

GLŌRIĀTIO, ōnis. f. *Eer, roem, aanzien, achting, luister, aanzienlykheit, pracht, praal.*

Gloriatione dignus. Cic. Fin. 3. 8. *Roemwaerdig,* of *prysmaerdig, waerdig geacht, geroemt,* of *geprezen te worden.*

GLŌRIŎLĂ, æ. f. Cic. F. 5. 12. *Een kleine eer, een weinig aanzien, een geringe achting.*

GLŌRIŎR, āris, ātŭs sūm, āri. *Zich beroemen, zyn roem op draagen, roemen, pochen, stoffen, snorken, opsnyden, snoeven.*

Gloriari alicui. Cic. Pis. 1. of apud aliquem. Cic. Off. 1. 22. *Zich by iemant beroemen, by iemant zyn roem draagen, snorken, snoeven, wakker opsnyden.*

Gloriari aliqua re. Cic. Par. 5. In aliqua re. Cic. N. D. 3. 36. De aliqua re. Cic. Fin. 3. 8. *Ergens op roemen, op pochen, op stoffen,* of *zyn roem op draagen.*

GLŌRIŌSĒ. Adv. Cic. F. 2. 12. *Roemwaerdiglyk, heerlyk, met luister, lof,* of *roem, met eeren.* De compar. Gloriosius staat by Cic. Dom. 35. en de superl. Gloriosissime by Cic. Att. 14. 4.

Gloriose. *Trotzelyk, hovaerdiglyk, vermaandelyk, hoogmoediglyk, vermetelyk, trots, vermetel, vermaant.*

Gloriose loqui. Cic. Dom. 35. *Trotzelyk, vermetel, of vermaant spreeken.* Amiciri. Plaut. P. 2. 5. 6. *Heel prachtig gekleed gaan.* Mentiri. Cic. Mil. 27. *Stout, of onbeschaamt liegen,* zonder te bleeken, *of* te blooзen, als men zegt.

GLŌRIŌSUS, ă, ūm. Cic. D. 1. 28. *Heerlyk, doorluchtig, luisterryk, loffelyk, roemruchtig, beroemt, vermaart, voortreffelyk, roemwaerdig,* van een daad, voornemen, eer, enz. spreekende. De compar. Gloriosior en de superl. Gloriosissimus staan by Cic. A. 2. 11.

Gloriosus alicui. Cic. D. 2. 2. *Roemwaerdig,* of *luisterryk voor iemant.* In vulgus. Cic. A. Q. 4. 46. *Dat ons achting, of aanzien onder 't volk geeft, dat ons by 't volk gezien maakt.*

Honores gloriosi. Nep. 1. 6. 2. *Treffelyke ampten, aanzienlyke bedieningen.*

Id tibi ad immortalitatem memoriæ gloriosum erit. Cic. L. L. 3. 9. *Dat zal u eenen onsterfelyken roem geeven, of naam maaken.*

Gloriosus. Cic. Off. 1. 38. *Trots, hoogmoedig, opgeblazen; hovaerdig, vermaant, laatdunkend, vermetel, neuswys, groots, pochende, snoevende, snorkende, opsnydende,* van persoonen spreekende.

Miles gloriosus. Ter. E. prol. 38. *Een pochende, snorkende, opsnydende, of snoevende soldaat.*

Nihil unquam gloriosum ex ore ejus exiit. Nep. 20. 4. 2. *Nooit hoorde men eenige snorkery uit zynen mond koomen, nooit hoorde men hem roemen, of zich zelven pryzen.*

GLOS.

GLŌS, ōris. f. Non. 19. 4. Festus. Modest. Dig. 38. 10. 4. §. 6. *Zwagerin, zwagerésse, 's mans zuster, de schoonzuster van de vrouw.* Men vind by den Rechtsgeleerden Modestinus Glorium in genitivo plur. 't geen my heeft doen geloven dat men Gloris in genitivo sing. zeide. (Deeze word gevonden by Priscian. 6. 196.)

GLŌSSĒMĂ, ătis. n. Quintil. I. O. 1. 8. *Een zeldzaam, of ongewoon woord, een woord dat weinig gebruikt word.*

GLŌSSŎPETRĂ, æ. f. Plin. H. 37. 10. *Een kostelyk gesteente, dat de gedaante van een menschentong heeft.*

GLOT.

(GLŌTŎRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ovid. Phil. 29. *Klapperen, of kleppen als een oyevaar.*)

GLŌTTIS, idis. f. Plin. H. 10. 23. *Zekere vogel,* dus wegens zijn lange tong genaamt.

GLUB.

GLŪBO, ĭs, ĕrĕ. Cato R. R. 17. 31. Varr. R. R. 1. 55. *De schors, of bast afdoen: ook 't vel afstroopen, of afstillen, villen, de huid afhaalen.* (Glubere by Catull. 58. 5. betekent ook *het pleegen van geilheit, van dertele menschen met de tonge.*

GLUM. GLUT.

GLŪMĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 48. *De bast, de schel, de dop, of dust om een korenkern.*

GLŪTĔN, inis. n. Plin. H. 26. 8. Lucret. 6. 1067. *Lym, styfzel, soudeersel.*

GLŪTĬNĀMĔNTŬM, i. n. Plin. H. 13. 12. *Lyming,* van papier spreekende.

GLŪTĬNĀTIO, ōnis. f. Glutinatio vulneris. Cels. 7. 27. *De toegroeying, of toeloping van een wonde.*

GLŪTĬNĀTŌR, ōris. m. Cic. Att. 4. 4. *Lymer, een die iets vast lymt.*

GLŪTĬNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Lignum. Plin. H. 35. 15. *Hout aan malkanderen lymen.*

Glutinatur vulnus. Plin. H. 28. 18. *De wonde loopt toe.*

Myrrha glutinat vulnus. Cels. 5. 2. *De myrrhe doet een wonde toeloopen.*

Glutinare. Cels. 5. 26. 23. *Lymachtig maaken, klam maaken.*

GLŪTĬNŌSUS, ă, ūm. Cels. 2. 20. Plin. H. 35. 16. *Lymig, lymachtig, klevig, dat kleeft als lym.* De compar. Glutinosior staat by Cels. 5. 26. en de superl. Glutinosissimus by Cels. 6. 7.

(GLŪTĬNŬM, i. n. Plin. H. 7. 56. *Lym.*)

GLŪTIO, īs, īvi, ītūm, īrĕ. acc. Plaut. P. 1. 3. 14. Juv. 4. 28. *Inzwelgen, inslokken, insluigeren, guizig opzwelgen.*

GLŪTO, ōnis. m. Festus. *De keel, de strot.* Ook *een gulzig eter,* of *drinker.*

(GLŪTŬS, i. m. *Dat deel van den hals, waar door de spys en drank om laag gaat.* Glut. is *het geluid dat het water maakt 't geen door een engte loopt.* Zie Casaubonus over Pers. p. 425.

Gluto sorbere. Pers. 5. 112. *Gulzig doorslokken.*)

† GLŪTUS, ă, ūm. Cato R. R. 46. *Glad, gelyk, effen, vlak, goed,* van een weg spreekende.

GLYC. GNĂP.

GLYCYRRHĪZĂ, æ. f. Plin. H. 21. 15. of

GLYCYRRHĪZŌN, i. n. Plin. H. 11. 54. Γλυκύῤῥιζα. *Zoet hout.* Zeker gewas.

GNĂPHĂLĬŌN, ii. n. Plin. H. 27. 10. Γναφάλιον. *Zeker kruid, dat men voor scheerwol, of vulzel in kussens, enz. gebruikt.*

GNAR.

GNĀRĬTĀS, ātis. f. Gnaritas locorum. Sall. H. 3. *De kennis der plaatzen.*

GNĀRUS, ă, ūm. *Bewust, kundig, ervaren, weetende, zeker, verzekert.*

Itineris eorum per literas gnarus. Sall. Fr. *Van hunnen weg kundig, of onderricht door ontfangene brieven.*

Gnarus loci alicujus. Plaut. R. 1. 3. 28.

28. *Die een plaats kent*, of *de gelegenheit van een plaats verstaat.*

Gnarus militiæ *of* armorum. Colum. Præf. 1. *Gauw, geoefent, afgericht, bedreven, ervaren in 't stuk des oorlogs, of in de wapenen.*

Reipublicæ. Cic. Cl. 64. *Een goed staatkundige, een die zeer gauw in 't staatbestier is.*

Palus vincenti gnara. Tac. An. 1. 63. 3. *Een moeras dat den overwinnaar bekent, kundig*, of *wel bewust is.*

GNAT.

GNĀTĂ, æ. f. Ter. H. 4. 1. 2. *Een dochter.*

GNĀTŬS, i. m. Ter. An. 3. 2. 46. *Een zoon*

GNĀVITĔR. Adv. Ter. E. 1. 1. 6. *Zorgvuldig, nauwkeurig, vlytiglyk, naerstiglyk, ernstelyk, met opmerking.* Men zegt gemeenlijk Naviter.

Gnaviter agere aliquid. Hor. E. 1. 1. 24. *Iets met groote zorgvuldigheit doen, ergens groote vlyt toe aanwenden.*

Gnaviter pugnare. Liv. 10. 39. *Kloekmoediglyk vechten, dapperlyk stryden.*

GNĀVŬS, ă, ŭm. Cic. V. 3. 21. *Nauwkeurig, vlytig, yverig, naerstig, zorgvuldig.*

GNOM.

GNŌMŎN, ŏnis. m. Vitruv. 9. 8. Γνώμων. *De naald van een zonnewyzer, de wyzer van een uurwerk;* ook *een winkelhaak, de tand die den ouderdom der beesten aanwyst.*

GNŌMŌNĬCE, es. f. Vitruv. 2. 76. Plin. H. 1. 3. Γνωμονική. *Zonnewyzerkunde, zonnuurwyzerkunde, de konst om de uuren te kennen door* de schaduwen, de verscheidenheit der luchtstreeken, en verscheide hoogten der aspunten.

GNŌMŌNĬCŬS, ă, ŭm. Vitruv. 9. 3. Γνωμονικός. *Zonneuurwyzerkundig, dat aan de zonnewyzerkunde eigen is*, of *behoort, winkelhoekig.*

GNOS.

(GNŌSĬŬS, ă, ŭm. Virg. G. 1. 122. *Die van het eiland Kandia is, die tot het eiland Kandia behoort.*

GNŌSĬS, idis, f. Ovid. Her. 15. 25. *Een vrouw van Kandia.*

GNOSŌS, i. f. Plin. H. 4. 12. *Gnossus*, een stad van Kandia by den berg Ida, tegenwoordig Gnosa, *of* Castelpedioda.

GNOSSĬĂCŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 9. 668. *Die van Ginosa is*, of per Synechdochen, door verwangirg, *van Kandia*, of *Kreta.*

GNŌSŬS, ă, ŭm. Lucan. 3. 195. zie Gnosius.)

GOA. GOBI.

GOĂ, æ. f. *Goa*, een Stad van Azien in Indien.

GŌBĬO, ōnis. m. Colum. 8. 17. Plin. H. 9. 57. *Een grundeling*, of *grundel*, zekere kleine riviervisch.

GŌBĬŬS, i. m. Mart. 13. 88. 2. Zie Gobio.

GOMO. GONF.

GŎMŎRRHĂ, æ. f. *Gomorra*, een stad van Pentapolen, die door 't vuur van den hemel is omgekeert.

GONFI, ōrum. Cæs. B. C. 3. 80. 1. *Gonfi*, een oude stad van Thessalien.

GONFUS, i. m. *Een spyker, nagel, staak, paal.* Dit woord is Griekseh in deezen zin Γόμφος.

Crebris iter alligare gonfis. Stat. S. 4. 3. 48. *Een weg met veel staaken*, of *paalen versterken.*

GONP. GORG.

GŎNPHĒNSIS, is. m. *en* f. sĕ, is. n. Cæf. B. C. 3. 81. 1. *Gonfier, een die van Gonfi is.*

GŎRGŎNĔS Insulæ. Mel. 3. 9. *De Eilanden van Kapo verd*, of *de Groene kaap.*

GŎRDŬNI, ōrūm. m. plur. Cæf. B. G 5. 39. 1. *De Gorduniers*, volken van 't oude Vrankrijk, welkers land men niet stipt weet.

GŎRGŎNĬĂ, æ f. Plin. H. 37. 10. Γοργονία. *Koraal, koraalsteen.*

GORT.

GŎRTHYNĂ, æ. f. Lucan. 3. 196. *Gorthyna*, een stad van Kandia.

(GŎRTHYNĬĂCŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 7. 778. *of*

GŎRTHYNIS, idis. f. Lucan. 6. 214. *of*

GŎRTHYNĬŬS, ă, ŭm. Stat. Th. 5. 361. *Een Kandiër, een die uit Kandia is.*)

GŎRTHYNĬĂ, æ. f. Zie Gorthyna.

GOSS. GOTH.

GŌSSYMPĬNŬS, i. m. Plin. H. 12. 11. Γοσσύμπινος. *Katoenboom, een boom daar 't katoen aan wast.*

GŌSSYPĬŬM, ii. n. Plin. 19. 1. Γοσσύπιον. *Katoen*, of *katoenboom.*

GŎTHĪ, ōrūm. m. plur. Auson. Epig. 3. 10. *De Gotthen.* Dit waren de oude Sarmaten, naar 't zeggen van veele Schrijveren. Andere meenen dat het de Geten waren.

GŎTHĬĂ, æ. f. *Gotland.* 't Begreep voortijds het gansche Koningrijk van Zweden, tegenwoordig is 't het Zuider gedeelte van dat Rijk.

Gothia. *Langnedocq*, een Landschap van Vrankrijk.

GŎTHŪNNĪ, ōrūm. m. Claud. Eu. 2. 153. *Volkeren van 't Europisch Sarmatien*, uit Gotthen en Hunnen bestaande.

GRAB. GRAC.

GRĀBĀTŬS, i. m. Sen. E. 18. Mart. 2. 53. 5. *Een rustbed, een matras daar men 's daags op rust.*

‡ GRĂCĬLENS, entis. omn. gen. Næv. *by* Non. 2. 364. *of*

GRĂCĬLENTŬS, ă, ŭm. Enn. *by* Non. 2. 364. *Mager, schraal, rank, spigtig, dun, tenger, teêr.*

GRĂCĬLESCO, is, escĕrĕ. Plin. H. 17. 22. *Mager, tenger, dun, rank*, of *spigtig worden.*

GRĂCĬLĬS, is. m. *en* f. cilĕ, is. n. Ter. E. 2. 3 23. Hor. S. 1. 5. 68. *Mager, schraal, spigtig, rank, dun, tenger*, van iemants gestalte, *of* ligchaam spreekende. De compar. Gracilior staat by Vitruv. 3. 2. (de superl. Gracillimus zegt Voss. Anal. 2. 24. dat hy by geen goede Schrijver geleezen heeft, en nochtans staat hy by Suet. N. 51. 1.)

Gracilis. Plin. H. 12. 21. *Dun, teer, fijn*, van een notenschaal, schelp, enz. spreekende.

GRĂCĬLĬTĀS, ātis. f. Cic Cl. 16. *Magerheit, schraalheit, dunheit, rankheit, tengerheit, teerheit, spigtigheit, dunne*, of *spigtige-gestalte.*

Muliebris gracilitas. Vitruv. 4. 1. *De tengerheit van een vrouwe lyf, de spigtigheit van haare gestalte.*

Gracilitas. Quintil. I. O. 1. 9. *Een eenvoudige, gemeene, natuurlyke styl.*

‡ GRĂCĬLĬTŪDO, inis. f. Accius. *by* Non. 2. 364. *Magerheit, teerheit, tengerheit, schraalheit, dunheit, rankheit, spigtigheit.*

GRĂCŪLŬS, i. m. Varr. L. L. 4. 11. Plin H. 18. 35. *Een kraai*, of *kaauw*, zekere vogel.

GRAD.

GRĂDĀRĬŬS, ă, ŭm. Gradarius equus, i. m. Lucil. *by* Non. 1. 60. *Een telpaerd, een paerd dat den tel gaat, dat wel stapt*, of *een goede stap heeft.*

Gradarius. Sen. E. 40. *Die bezadigt, zedig*, of *bezet spreekt.* Of liever, *die een nette styl heeft.* Deeze Schrijver geeft Cicero deezen naam.

GRĂDĀTĪM. Adv. Cic. A. Q. 4. 16. *By trappen, allengsjens, van trap tot trap, vervolgens, 't een na 't ander, voet voor voet.*

GRĂDĀTĬO, ōnis. f. *Een trap, steile trap, wenteltrap.* 't Is ook *een ry trappen*, of *zitplaatzen, in de Roomsche Schouwburgen.*

Lapideis aut marmoreis copiis gradationes fiant. Vitruv. 5. 3. *Laat men trappen van marmer*, of *steen maaken.*

Gradatio. Cic. Her. 4. 25. *Een trapspreuk*, of *opklimming.* Een spreekwijs in de Redekonst gebruikelijk.

GRĂDĀTŬS, ă, ŭm. Plin. E. 5. 6. H. 13. 4.

H. 13.4. *By trappen, of trapswyze geschoren*, van palm, ens spreekende.

GRADIŎR, ĕris, grĕssŭs sŭm, grădi. Virg. Æ. 1. 316. *Gaan, voortgaan, treeden.*

Fidenti animo gradietur ad mortem. Cic. T. Q. 1. 46. *Hy zal met een stantvastig gemoed, of kloekmoedig ter dood gaan.*

GRĂDŬS, us. m. Cic. Sext. 15. *Een trap, een treede.*

Gradus. *Tred, stap, gang, treede, schreede.*

Gradum accelerare. Liv. 2. 43. Celerare. Virg. Æ. 4. 641. Addere. Liv. 26. 9. *Lustig aanstappen, wakker aangaan, zich wakker voortspoeijen, lustig weg spoeyen.* Revocare. Virg. Æ. 6. 128. *Te rug keeren, te rug gaan, weêrom keeren, weêrom gaan.*

Firmare gradum. Quintil. I. O. 9. 4. *Een vaste gang maaken, een vaste stap gaan.*

Pleno gradu tendere. Liv. 9. 45. *Met groote schreeden voortstappen, of voortgaan.*

Ab eo Rege gradus in Bithyniam erit. Liv. 37. 25. *Na dat deezen Koningk zal zyn t'ondergebragt, zal de reis naar Bithynien voortgaan.*

* Gradus honoris. Cic. C. 1. 11. Dignitatis. Cic. Or. 64. *Een trap van eere, of waerdigheit.*

Ascendere gradum altiorem. Cic. Mur. 27. of Ad gradum altiorem. Cic. Off. 2. 18. *Tot een hooger trap van waerdigheit, of van staat opklimmen, opstygen, of geraaken.*

Gradum dignitatis assequi. Cic. Clu. 55. Obtinere. Cic. F. 1. 7. *Tot eenigen trap van aanzien, of waerdigheit geraaken, eenig ampt, of eenige bediening verkrygen.*

(Per honorum gradus produci. Suet. Cl. 4. 3. Provehi. Auson. Pan. 239. *Van mindere ampten en bedieningen, tot aanzienlyker gevordert worden.*)

Ex aliqua re ad aliam gradum facere. Quintil. I. O. 3. 6. *Van d'eene zaak tot d'ander opklimmen.*

Gradus dejectio. Modest. Jurisc. Dig. 49. 16. 3. §. 1. *Afzetting, beroving, ontzetting, verstooting, uitstoting, van, of uit eenige waerdigheit, of aanzien.*

Gradus. *Stant, gelegenheit, stantplaats.*

Ab ego gradu depulsus est. Nep. 2. 5. 1. *Hy is daar uitgestooten, men heeft hem daar van daan gejaagt, men heeft hem uit die gelegenheit gestooten, of gejaagt.*

(Gradus. Varr. L. L. 4. 35. *Een sport in een ladder, een trap.*

Tarpeja rupes centum gradibus aditur. Tac. H. 3. 71. 4. *Men klimt op den berg Tarpejus langs hondert trappen.*

Quemadmodum scalarum gradus si alios tollas, alios incidas, nonnullos male hærentes relinquas, ruinæ periculum struas, non adscensum pares. Cic. F. 6. 7. *Gelyk gy iemant, wanneer gy zommige sporten van den ladder weg neemt, andere afkapt, andere die niet vast zyn laat staan, doet gevaar loopen om van boven neer te storten, zoo geeft gy hun ook geen gelegenheit om naar boven te klimmen.*

Gradus. *Een rang, een order in verwandschap.* Zie de Regtsgeleerden Dig. 38. 10.

Neroni Galba successit, nullo gradu contingens Cæsarum domum. Suet. G. 2. 1. *Galba is Nero in de regeeringe gevolgt, de Cæsares in den bloede niet bestaande.*)

GRÆC.

GRÆCĀNĬCŬS, ă, ŭm. *Griekscb, van Griekenland, der Grieken, dat den Grieken eigen is.*

(Græcanica inventa. Plin H. 18. 31. *Griekscbe vonden, vonden by de Grieken bedagt, of verzonnen.*

Græcanicus color. Plin. H. 34. 9. *Griekscbe verwe.*)

GRÆCĔ. Adv. Cic. de Or. 2. 66. *In 't Grieksch, in de Griekscbe taal, of spraak.* Scire Græce. Cic. T. Q. 1. 8. *Grieksch konnen, de Griekscbe taal verstaan.* Græce legere. Cic. de Or. 1. 34. *Grieksch leezen.*

GRÆCĬĀ, æ. f. Cic. Fl. 27. *Griekenland*, een land in Europa.

Græcia magna. Ovid. F. 4. 64. *Groot Griekenland*, tegenwoordig *Kalabrien en Basilikaten*, in 't Ryk van Napels.

GRÆCĬĒNSĬS, ĭs. m. en f. sĕ, ĭs. n. Plin. H. 35. 6. Gell. 19. 10. *Grieksch, uit Griekenland, of van Griekenland.*

GRÆCĬŬM, ĭĭ. n. *Gratz*, een stad van Duitschland, de Hoofdstad van Stiermark.

GRÆCŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Hor. S. 2. 2. 11. *Op zyn Grieksch drinken, leeven, teeren, slempen en optrekken gelyk de Grieken.* Cicero V. 1. 26. zegt Græco more bibere.

GRÆCŎSTĂSĬS, is. m. Cic. Fr. 2. 1. *Het Hof, of 't Paleis der Griekscbe Gezanten te Rome.*

GRÆCŬLŬS, i. Cic. de Or. 1. 22. *Een Griekje, een arme Griek*, een woord van verachting.

GRÆCŬLŬS, ă, ŭm. Græcula concio. Cic. Fl. 10. *Een vergadering van Griekjes, een hoop, of party Grieken.* Boertender wijze.

GRÆCŬS, ă, ŭm. Cic. Fin. 2. 21. *Grieksch, van Griekenland.*

(Græca fide mercari. Plaut. As. 1. 3. 47. *Met gereed geld betaalen, niet borgen.* De Grieken waren ligt en leugenachtig, en daarom betrouwde men hen niets, zelf niet een kan wijn, ten waare zy die terstond betaalden.

Ad villam ne Græca quidem via ire. Cic. F. 7. 1. *Niets konnen verdraagen, of niets volgen dat naar de Griekscbe zeden zwiert, ook niet op den weg der Grieken naar zyn hofsteede gaan.*)

GRAI. GRAL.

GRĀJŬGĔNĂ, æ, m. Virg. Æ. 3. 550. *Een Griek, of een uit Griekenland.*

GRĀJŬM, ĭĭ. n. *Gray*, een stad in 't Fransche Comté.

GRĀJŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 10. 720. Ovid. F. 4. 66. *Een Griek, of een uit Griekenland.*

GRĀLLÆ, ārŭm. f. plur. Varr. by Non. 2. 361. *Stelten.*

GRĀLLĀTŎR, ōris. m. Plaut. Pœn. 3. 1. 27. *Steltganger, een die op stelten gaat.*

GRĀLLĀTŌRĬŬS, ă, ŭm. *Stelte, van stelten.*

Gradus grallatorius. Plaut. Am. 4. 3. 52. *Een steltestap, een groote stap*, als van iemant die op stelten gaat.

GRAM.

GRĀMĔN, ĭnis. n. Virg. G. 2. 219. *Gras, allerlei gras, of groente, ledgras, hondsgras*, zeker kruid.

GRĀMĬĂ, æ. f. Plin. H. 25. 13. *Lepigheit der oogen, leepoogigheit.*

GRĀMĬNĔŬS, ă, ŭm. Plin. H. 22. 22. *Van gras, hondsgras, of ledgras.*

Gramineus. Virg. Æ. 7. 106. *Van kruiden, of groente.*

Gramineus. Ovid. Am. 2. 16. 10. *Vol gras, heel grazig, overvloedig in gras, grasryk, groen, vol kruiden, of groente.*

GRĀMĬNŌSŬS, ă, ŭm. Colum. 6. 1. *Heel grazig, vruchtbaar in gras, daar veel gras staat, vol groente.*

GRĀMMĂTĬCĂ, æ. f. Cic. Fin. 3. 2. of Ars Grammatica. Cic. Her. 4. 12. of Grammatica, orum. n. plur. Cic. de Or. 1. 42. of Grammatice, es. f. Quintil. I. O. 2. 1. Γραμματική. *Letterkonst, spraakkunst, taalkunde, taalkonst, kunst om wel te spreeken en te schryven.*

GRĀMMĂTĬCĒ. Adv. Quintil. I. O. 1. 6. *Letterkunstig, taalkunstig, als een letterkunstenaar, naar de regelen der spraakkunde.*

GRĀMMĂTĬCŬS, ă, ŭm. Hor. E. 19. 40. Aus. Epig. 128. 4. *Van de*

de spraakkunde, of *taalkunde*.

GRĂMMĂTICUS, I. m. Cic. T. Q 2. 4. *Een Letterkunstenaar*, *letterkunstleeraar*, *taalmeester*, *spraakmeester*, *onderwyzer in de taal kunst*, of *taalkunde*.

GRAMMĂTISTĂ, æ. m. Suet. Gr. 4. 4. *Een spraakkundige*, of *taalkundige*, *een die de taalkunde verstaat*, of *leert*.

(Grammatista. *Een boekverkoper.* Zoo neemt Wouwer. Polym. 5. 16. 't volgende voorbeeld.

Valerius Probus legerat in provincia quosdam veteres libellos apud Grammatistam. Suet. Gr. 24. 2. *Valerius Probus had in een wingewest eenige oude boekjes by een boekverkoper geleezen.*)

GRĂMMĂTŎPHYLĂCIŬM, I. n. Ulp. Dig. 48. 19. 9. §. 6. Γραμματοφυλάκιον. *Een plaats daar men schriften, brieven, of papieren bewaart.*

GRĂMMICUS, ă, um. Γραμμικός. *Van de streepen*, of *lynen*, *dat daar toe behoort.* Γραμμὴ betekent in 't Grieksch *Een lyn*, of *streep*.

Grammicæ deformationes. Vitruv. præf. 3. *Afteekeningen*, *bestekken*, of *ontwerpen die men met lynen*, of *streepen afteekent.*

Grammicis rationibus quadratum duplicare. Vitruv. 9. 1. *Een vierkant door lynen verdubbelen.* Een wijze van Landmeeten by Plato verzonnen.

(GRAMŌSUS, ă, ūm. Cæcil. *by* Non. 2. 389. *Leepe oogen hebbende.*)

GRAN.

GRĀNĀRIŬM, ii. n. Varr. R. R. 1. 57. Hor. S. 1. 3. 53. Colum. 1. 6. *Een korenzolder*, *korenschuur*, *korenpakhuis.*

GRANĀTĂ, æ. f. *Grenaden*, de Hoofdstad van 't Koningrijk Grenaden in Spanjen.

GRANĀTĒNSIS, is. m. *en* f. sĕ, is. n. *Grenader*, *die*, of *dat van Grenaden is.*

GRĀNĀTŬM, i. n. Plin. H. 15. 28. Malum granatum. Colum. 12. 41. Plin. H. 15. 11. *Granaatappel*, zekere vrucht.

‡ GRĀNDÆVĪTĀS, ātis. f. Accius *bij* Non. 2. 365. *Hooge ouderdom*, *hooge jaaren.*

GRĀNDÆVUS, ă, ūm. Virg. G. 4. 392. Plin. H. 2. 7. *Heel oud*, *stokoud*, *hoog bejaart.*

GRĀNDESCO, scis, ĕscĕrĕ. Cic. D. 1. 9. Colum. 5. 11. Plin. H. 9. 35. *Groot worden*, *wassen*, *groeyen*, *opschieten*, *toeneemen.*

GRĀNDĬCŬLUS, ă, ūm. Plaut. Pœn. 2. 35. *Grootachtig*, *wat groot*, *eenigzins*, of *tamelyk groot.*

GRĀNDILŎQUUS, ă, ūm. Cic. de Or. 5. *Hoogdravend*, *verheven*, *deftig*, *treffelyk in zijn styl*, of *spreeken*, *die heel wel weet te spreeken.*

GRĀNDĬNĂT, āvĭt, ārĕ. imperf. Sen. N. Q. 4. 4. *Hagelen.*

GRANDINŌSUS, ă, ūm. *Hagelbuyig*, *dat veel hagel is onderworpen*, *daar 't veel hagelt.*

Qualitas cœli grandinosa. Colum. 3. 1. *Een hagelbuyige luchtstreek*, *een gewest daar 't veel hagelt.*

GRĀNDIO, is, ivi, irĕ. *Doen groeyen*, *doen wassen*, *groot maaken*, *vergrooten*, *aan 't groeyen helpen*, of *brengen.*

Cum humus semina edita grandire nequeat. Varr. *bij* Non. 2. 358. *Als de aarde de uitgeschote zaaden niet kan aan 't groeyen brengen.*

‡ Gradus grandire. Plaut. Aul. 1. 1. 10. *Met groote schreeden aangaan*, *lustig weg spoeyen*, *wakker aanstappen*, of *aangaan.*

GRĀNDĬS, is. m. *en* f. dĕ, is. n. Cic. Pis. 36. Clu. 5. *Groot*, *hoog*, *lang*, *kloek*, *van een groote lengte*, of *gestalte.* (De compar. Grandior staat beneden by Terentius, en de superl. Grandissimus by Varr. R. R. 1, 52.)

Grandis. Cic. V. 4. 34. Att. 13. 13. *Groot*, *lang*, *langwylig*, *breed*, *wydloopig*, *uitgebreid*, van een boek, of brief spreekende.

Grandis. Cic. Fr. 3. 1. V. 4. 21. *Groot*, *ruim*, *wyd*, *breed*, van een kamer, vat, enz. spreekende.

Grandis. Cic. Cæc. 4. R. P. 2. *Groot*, *zwaar*, *geweldig*, *onmatig*, van een last, somme gelds, schatting, enz. spreekende.

Grandis. Cic. Or. 34. *Groot*, *treffelyk*, *heerlyk*, *verheven*, *hoogdravend*, van een woord, styl, redenaar, enz. spreekende.

Grandis vox. Cic. Cl. 84. *Een groote*, *harde*, of *grove stem.*

Grandis alleen, *of* Grandis natu. Cic. Q. R. 15. *Oud*, *bejaard*, *tot hooge jaaren*, *van een gryzen ouderdom.*

Grandior. Ter. Ph. 2. 3. 15. *of* Natu grandior. Ter. Ad. 5. 8. 7. *Ouder*, *ouder van jaaren*, *bejaarder.*

GRĀNDĬTĀS, ātis. f. *Grootheit*, *verhevenheit*, *deftigheit*, *hoogdravendheit.*

Verborum granditas. Cic. Cl. 31. *Verhevenheit van woorden*, *deftigheit van zeggen*, *hoogdravendheit van spreeken.*

GRĀNDIŬSCŬLUS, ă, ūm. Ter. An. 4. 5. 19. *Grootachtig*, *wat opgeschoten*, *tamelyk groot*, *die groot word*, of *groot begint te worden.*

GRĀNDO, inis. f. Cic. N. D. 3. 35. *De hagel.*

GRĀNĪCUS, i. m. Curt. 3. 1. 9. *De Graniquestroom*, een stroom van Troaden, of van klein Phrygiën, en vermaard door de overwinninge van Alexander op Darius bevochten. Zie onzen Curtius.

GRĀNIFĔR, ă, ūm. Ovid. M. 7. 638. *Met graan*, of *koren beladen*, van een mier spreekende.

GRĀNNI, ōrum. m. plur. *De inwoonders van Opper-Hongaryen.* 't Zijn die volkeren, die dichte by Gran, of Strigonien woonen.

GRĀNŌSUS, ă, ūm. Plin. H. 21. 31. *Wel gegraand*, *vol graan*, *dat veel graan*, of *kernen in heeft*, van een gewas spreekende.

GRĀNŬM, i. Cic. D. 1. 36. *Een kern*, *korrel*, *graan*, of *grein*, van koren, wierook, enz. spreekende.

GRAP.

GRĀPHĬĀRĬŬM, ii n. Mart. 14. 21. 2. *Een schryfkoker*, *een inktkoker.*

GRĀPHĬĀRĬUS, ă, ūm. Graphiaria theca. Suet. Cl. 35. 3. *De pennescheê van een schryfkoker.* De Ouden gebruikten staale griffien, of stiften om op stof te schrijven dat met wasch bestreken was.

GRĀPHĬCĒ, ēs. f. Plin. H. 35. 10. *De konst van schilderen*, *tekenen*, of *schryven.*

GRĀPHĬCĒ. Adv. Plaut. Trin. 3. 3. 38. Gell. 14. 4. *Naar 't leven*, *natuurlyk.*

Graphice. *Heel wel*, *volmaaktelyk*, *keurlyk*, *zindelyk*, *cierlyk*, *heel fraai*, *wonder wel*, *behaaglyk.*

Graphice facetus. Plaut. P. 2. 5. 5. *Een heele koddige snaak*, *een heel vermakelyk mensch*, *een genoeglyk man.*

Ut graphice decet. Plaut. P. 4. 2. 3. *Hoe treffelyk staat*, *voegt*, of *past het*, van sieraad, kleederen, linten, schoenen, enz. spreekende.

GRĀPHĬCŌTĔRUS, ă, ūm. *Heel cierlyk*, *wonder fraai*, *volmaakt*, *volkomen wel*, *treffelyk*, *keurlyk.*

Columnæ in conspectu graphicoteram efficient delectationem. Vitruv. 4. 4. *De pylaars zullen in 't aanschouwen een fraai gezicht vertoonen.*

GRĀPHĬCUS, ă, ūm. *Volmaakt*, *wonder fraai*, *over fraai*, *wonder wel*, *volkomen*, *deftig*, *zeer net*, *uitstekend.*

O graphicum mortalem! Plaut. St. 4. 1. 64. Ps. 1. 5. 104. *O wonder fraaye man! ô over fraai kaerel! ô deftig man!*

Graphicus nugator. Plaut. Trin. 4. 2. 91. *Een heel aardige*, of *onvergelykelyke snaak*, *een snaak zonder weêrga*, *een heele koddige vent.* Fur. Plaut. Trin. 4. 3. 17. *Een volleerden dief*, *een dief op alle dievestukken afgerecht*, *een door-*

doortrapten, *doorslepen*, of *afgerechten dief*.
Næ tu habes servum graphicum. Plaut. E. 3. 3. 29. *Gy hebt voorwaar een heel fraai knecht.* Plautus spreekt ernstig.
GRĂPHIS, ĭdĭs. f. Plin. H. 35. 10. Γραφίς. *Een schets*, *een tekening*, *ontwerp*, *bestek*: *een afbeelding*, of *schildery*.
Graphidis scientia. Vitruv. 1. 1. *De schilderkonst*, of *tekenkonst*.
GRĂPHIUM, ĭi. n. Sen. Cl. 1. 14. *Een penseel*, *griffel*, *stift*, *tekenpen*, *om op tafelstof te schrijven.* Zie onzen Sueton. J. 82. 2. §. 9.
GRAS.
GRĂSSĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 13. 22. *Rovery*, *stropery*, op de groote *wegen; *straatschendery*.
GRĂSSĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. Fat. 15. **Een rover*, *struikrover*, *afzetter*, *plenderaar*, *straatschender*.
GRĂSSĀTŪRĂ, æ. f. Suet. T. 37. 1. *Rovery*, *stropery*, *struikrovery*, *afzetting*, *plondering*, *straatschendery*.
GRĂSSŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. Titin. *by* Non. 4. 219. Plaut. R. 1. 4. 31. *Gaan*, *treeden*, *wandelen*, *voortgaan.* Dit is in deezen eigentlijken zin buiten gebruik.
Animus ad gloriam virtutis grassatur via. Sall. B. J. 1. *De ziel loopt naar de eer door den weg*, of *door 't pad der deugd*, *verkrygt de eer door 't bewandelen van 't deugdenpad.*
Grassari in aliquem. Plaut. R. 3. 3. 22. Just. 16. 4. 12. Adversus aliquem. Suet. C. 34. 1. Just. 1. 9 6. *Iemant mishandelen*, *afzetten*, *berooven*, *gewelt tegens iemant gebruiken*, *iemant gewelt aandoen*, *kracht en gewelt tegens iemant pleegen.*
Grassari jure. Liv. 3. 44. *Naar rechten handelen.*
Consilio grassandum, si nihil vires juvant. Liv. 10. 14. *Men moet by gebrek van krachten toevlucht tot goeden raad neemen.*
† Grassari obsequio. Hor. S. 2. 5. 93. *Iemants gunst door schoonspreeken*, of *vleyeryen winnen*; boertende, *zich door smeerschoenen in iemants gunst indringen.*
GRAT.
GRĀTĀBŬNDŬS, ă, ŭm. Tac. H. 1. 18. 4. *Blyde*, *verblyd*, *vrolyk*, *die zyn blydschap toont.* (Men leest nu Grata auditu respondent.)
GRĀTĀNS, āntĭs. omn. gen. part. *van* Grator. Tac. An. 2. 75. 2. *Die zich met iemant verheugt*, of *verblyd*, *die met iemant blyde is.*
GRĀTĒ. Adv. Cic. de Or. 2. 11. *Dankbaarlyk*, *met dankbaarheit*, of *erkentenis.* (De compar. Gratius staat by Ovid. P. 3. 5. 18. en de superl. Gratissime by Macrob. S. 7. 2.)
Grate. *Met genoegen*, *met vreugd*, *met vermaak*, *met vrolykheit*, *met blydschap.*
Præterita grate meminit. Cic. Fin. 1. 19. *Hy denkt met vermaak aan 't voorledene*, *de gedachtenis van 't voorledene is hem hengblyk.*
GRĀTĒS. *f. plur. *Dankzegging*, *dankbaarheit*, *erkentenis*, *bedanking.* Dit woord is niet dan in nominativo en accusativo gebruikelijk. (Deeze casus zijn den Diehteren wel zeer gemeen, maar worden ook by de Historyschrijvers wel gevonden, behalven Cicero en Curtius die terstond zullen bygebragt worden, hebben Tacitus en Livius die zeer dikwils gebruikt, als ik getoont heb over Curt. 3. 6. 17. §. 48.
Grates alicui agere. Cic. S. Sc. 1. Persolvere. Virg. Æ. 1. 605. Habere. Curt. 3. 6. 17: 9. 6. 17. *Iemant bedanken*, *dank zeggen*, *dankbaarheit toonen.*
GRĀTĬÆ portus. *Havre de Grace*, een stad van Normandyen, waar in een zeer schoone haven is.
GRĀTĬĂ, æ. f. *Gunst*, *weldaad*, *vriendschap*, *dienst*, *gunstbewys.*
Gratiam commemorare. Cic. post. red. in sen. 9. *Een gunst*, of *weldaad roemen.*
Gratiam alicui persolvere. Cic. Pl. 33. Referre cumulatissime. Cic. F. 5. 11. Restituere. Cic. Att. 1. 3. *Iemant wedervergelding doen*, *een weldaad erkennen*, *iemant het zelve weder doen*, of *vergelden*, 't zy in 't goede, *of* in 't quaade. Parem alicui referre gratiam 't betekent ook by Cic. de Or. 3. 4. *zich wreeken*, *wraak neemen*, *'t zelve vergelden*, *met gelyke munt betaalen.*
Postulat id gratiæ apponi sibi. Ter. An. 2. 1. 31. *Hy meent dat men hem daar over bedanken moet*, *dat men hem daar over dank schuldig*, of *verplicht is.*
Gratia. *Dankbaarheit*, *erkentenis*, *verplichting.*
Habere gratiam alicui. Cic. Pl. 28. *Aan iemant verplicht*, *verbonden*, of *gebonden zyn.*
Facere alicui gratiam de aliqua re. Plaut. Cas. 2. 6. 21. *Iemant ergens over bedanken*, of *zich by iemant ergens over verontschuldigen.*
Gratia. *Gunst*, *goede wille*, *genegenheit*, *vriendschap.*
De cena facio gratiam. Plaut. Most. 5. 2. 9. *Houd my verontschuldigt om t'avond by u te eeten*, of *ik bedank u voor uwe nodiging tegens t'avond.*
Bene vocas, tamen gratia est. Plaut. M. 2. 3. 36. *Gy nodigt my met veel beleefdheit*, *echter bedank ik u.*
Gratiam alicujus aucupari. Cic. F. 5. 12. Sequi. Cæs. B. C. 1. 1. 3. Velle. Plaut Curc. 2. 3. 52. Cæs. B. G. 4. 7. 4. *Iemants vriendschap zoeken*, *trachten om by iemant wel te staan*, of *om iemants gunst te verwerven.*
Inire gratiam alicujus. Curt. 5. 9. 2. Cum aliquo. Cic. Att. 7. 9. *of* Ab aliquo. Cic. V. 4. 64. (Apud aliquem. Liv. 33. 27. Ad aliquem. Liv. 33. 47.) *Iemants gunst*, of *genegenheit winnen*, *iemants vriendschap verkrygen.*
Aliquem cum alio in gratiam reducere. Cic. R. P. 8. Reconciliare. Cic. Dom. 50. Restituere. Cic. Prov. Cons. 9. Att. 1. 3. *Iemant by een ander weêr in gunst brengen*, *iemant met een ander verzoenen*, of *bevredigen.*
Hæc inter vos potius cum bona componantur gratia, quam cum mala. Ter. Ph. 4. 3. 17. *Beslecht deeze dingen liever in der minne*, *dan in vyandschap.*
Per bonam gratiam abs te abeat. Plaut. M. G. 4. 1. 32. *Laat hem in vriendschap van u gaan*, of *vertrekken*, *scheid met vriendschap van malkander.*
Impetrare aliquid cum gratia. Ter. An. 2. 5. 11. *Iets door goede gunst verkrygen*, *erlangen*, of *verwerven.*
Gratia alicujus. Cic. N. D. 2. 63. *Om de liefde*, of *wille van iemant*, *uit inzicht*, *uit aanmerking*, *ter liefde van iemant.*
Ea gratia. Ter. An. 2. 6. 2. Ejus rei gratia. Sall. B. C. 45. *Wegens die zaake*, *te dier oorzaak*, *om die reden*, of *oorzaak*, *ten dien inzichte.*
Gratia. Front. St. 1. 1. 5. Plin. E. 2. 17. 1. *Schoonheit*, *lustigheit*, *aangenaamheit*, *vermakelykheit*, van een plaats, *of* landhuis.
Gratia. *Belang*, *welstant*, *welvaren.*
Bonum publicum privata gratia devictum est. Sall. B. J. 25. *'t Gemeene belang moest voor 't byzondere wyken*, *door 't byzonder belang ging 't gemeene verloren.*
Exstinguere gratiam alicujus. Cic. F. 1. 1. *Iemants geloof*, *goeden naam*, of *achting beneemen*, of *vernietigen*, *iemant buiten geloof brengen.*
Bononiensibus gratiam fecit, quod, &c. seq. subj. Suet. A. 17. 4. *Hy bewees die van Bonlogne genade*, *vermids dat*, *enz. hy verschoonde de Bolonjers*, *om dat*, *enz.*
Tibi omnium quæ fecisti, gratiam facio. Liv. 3. 56. *Ik vergeef u al wat gy my gedaan hebt.*
Gratiam facere alicui jurisjurandi. Plaut. R. 5. 3. 58. Suet. T. 35. 2. *Ie-*

Iemant van een eed ontslaan, bevryden, of *vry maaken.*

Gratias agere pro aliqua re alicui. Hirt. B. Af. 45. 1. Cic. Att. 16. 16. subj. 5. *of* Apud aliquem. Cic. F. 13. 42. (De aliquo. Cic. Att. 14. 19. Alicui qui. Cic. Att. 15. 7.) *Iemant ergens over bedanken*, of *dank zeggen.*

Gratiarum actio. Cic. F. 10. 19. *Dankzegging, bedanking.*

Ago gratias mihi, quod, &c. Sen. B. 5. 11. *Ik bedank het mij, dat, enz. ik weet het mij zelf dank, dat, enz. ik ben wel in myn schik, dat, enz.*

Gratiæ. Hor. O. 1. 4. 6. *De bevalligheden.* Dit waren drie Godinnen onder de Heidenen, anders *Charites* geheeten.

(Gratiam alicujus negligere. Plaut. Trin. 2. 4. 97. *Iemant niet te gevalle willen doen, iemant geen dienst willen doen.*

Gratiam parere apud aliquem. Liv. 34. 44. *Dank verdienen.*

Ponere aliquem in gratia apud aliquem. Cic. Att. 6. 6. F. 8. 6. *Maaken dat de eene den anderen gunst bewyze*, of *genegen zy.*

Habere aliquem in gratia. Suet. D. 11. 3. *Iemant wel willen, genade bewyzen*, of *genade toonen.*

Redire in gratiam cum aliquo. Cic. Att. 8 9. *Met iemant wederom eens worden, in de voorige vriendschap treeden, de vriendschap hervatten.* In gratiam cum aliquo nunquam rediisse. Nep. 25. 17. 1. *Nimmer met iemant het oneens geweest zyn, malkander altyd wel verstaan hebben.* Het gevolg word gestelt voor het voorgaande.

Gratia. *Vergiffenis, verschoning.*

Gratiam malæ existimationis, si quid esset erratum, Albinus postulavit. Nep. *by* Gell. 11. 8. *en* Macrob. S. præf. *Albyn heeft verschoning verzogt, op dat niemant het qualyk zou neemen indien hy gemist had.*

Gratia word ook gebruikt voor *Iemant die aangenaam is.*

Honores non petiit, cum ei paterent propter gratiam. Nep. 25. 6. 2. *Hy heeft naar geen eerampten gestaan, of ze schoon voor hem open stonden om dat hy aangenaam was.*

Gratia magna in adolescentulo erat. Nep. 25. 2. 4. *Hy was noch een jongelingh zynde zeer aangenaam.*

Gratia. *Aanzien, ontzagh, geloof.*

Gratiam nostram exstinguit hominum suspicio. Cic. F. 1. 1. *De achterdocht van de menschen vermindert ons aanzien.*

Gratiam referre. *Ongelyk met ongelyk vergelden, doen als een ander gedaan heeft; met gelyke munt betaalen.*

Illis crucibus nunc referam gratiam. Ter. E. 2. 3. 94. *Ik zal die hoeren nu het ongelyk, dat ze my aangedaan hebben, betaalen; ik zal haar doen al dat ze my gedaan hebben.*

Non sperasti me mutuam tibi gratiam relaturum. Cic. Sall. 3. *Gy had niet gedacht dat ik uw vrouw en kinderen gedaan zonde, 't geen gy de myne had gedaan, of dat ik het ongelyk, door myn vrouw en kind ren u aangedaan, op de uwe wrecken zonde.*

Gratiam referre pro aliqua re. *Iemant voor zynen dienst dank bewyzen.*

Cui ille pro meritis gratiam postea retulit. Nep. 2. 8. 7. *Dien hy voor zynen dienst daarna vergolden heeft.*

Pro iis rebus nullam mihi abs te relatam esse gratiam tu es optimus testis. Cic. F. 5. 11. *Gy zyt de beste, de geloofwaerdigste getuige, dat my van die dingen niets vergolden is.*

Gratia. *Aardigheit, bevalligheit.*

Gratia non abest facundis dictis. Ovid. M. 13. 127. *Zyn welsprekentheit is met aardigheit verzelt.*

Quæ detractæ gratiam augent. Suet. A. 86. 3. *Die dingen weghgenomen zynde vermeerdert de aardigheit.*

In gratia esse cum aliquo. *By iemant in gunst staan, veel vermogen.* Si erit iste nebulo cum his dynastis in gratia. Cic. Att. 2. 9. *Indien die booswicht by deeze Regenten iets zal vermogen.)*

GRĀTIĀNŎPŎLĪS, ĭs. f. Sidon. E. 3. 14. Greg. Tur. 4. 44. *Grenoble*, de Hoofdstad van 't Dauphiné.

GRĀTIĀNŎPŎLĪTĀNŪS, ā, ūm. Not. prov. Vien. 1. *Grenobler, van Grenoble.*

GRĀTĬFĬCĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Rull. 3. 2. *Dankbaarheit, erkentenis, weldaad, gunste die men iemant toont.*

GRĀTĬFĬCŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. alicui. Cic. Off. 1. 14. Pro aliquo. Liv. 21. 9. *Iemant weldoen, dienst doen, zyn gunst toonen, vriendschap doen*, of *bewyzen.*

De aliqua re alicui gratificari. Cic. Fin. 5. 15. *Iemant ergens meê begunstigen, iemant ergens dienst in doen*, of *meê beschenken.*

Decus atque libertatem suam paucorum potentiæ gratificari. Sall. B. J. 3. *Zyn eere en vryheit aan de magt van weinigen opofferen*, of *overgeeven.*

Odiis Sejani per dedecus suum gratificantur. Tac. An. 4. 19. 1. *Zy offeren hun aanzien aan de wraakzucht van Sejaan op, zy begunstigen den haat van Sejaan tot hunne schande.*

(GRĀTĬŎLĀ, æ, f. Diom. 1. 313. *Weinig dank.)*

GRĀTĬŌSĒ. Adv. Ulp. Dig. 26. 7. 7. §. 2. *Door gunst, door de achting die men by 't volk heeft.* De compar. Gratiosius staat beneden by Asconius.

Aliquid fecere gratiosius in aliquem. Ascon. Pæd. Cic. 71. *Iets doen om iemant meer te begunstigen, grooter gunst te toonen*, of *gunstiger te zyn.*

GRĀTĬŌSŬS, ā, ūm alicui. Cic. Pl. 19. *of* apud aliquem. Cic. Off. 3. 14. *Aangenaam*, of *lief en waerd by iemant, by iemant in gunst*, of *welkom.* De compar. Gratiosior staat by Cic. V. 4. 20. en de superl. Gratiosissimus beneden by Cicero.

Gratiosa missio. Liv. 43. 14. *Een afscheid*, of *verlof by*, of *door gunst verkregen.* Sententia. Ulp. Dig. 3. 6. 5. *Een gunstig*, of *genadig vonnis, een vonnis by gunst verleent*, of *verkregen.*

Gratiosus Judex. Ascon. Pæd. Cic. 24. *Een gunstig*, of *genadig Rechter.*

Gratiosus. *In aanzien, in achting, die vermogen heeft.*

Cives ambitionum gratiosissimi. Cic. Pet. 5. *Burgers die veel vermogen hebben om ampten te bekuipen*, of *te vergeeven.*

(Gratiosus is ook *Die dank behaalt en dank ontfangt* naar 't zeggen van Gell. 9. 12.)

GRĀTĪS. Adv Cic. Off. 2. 23. *Gunstiglyk, uit enkele gunst, genadelyk, uit liefde, om*, of *voor niet, zonder eenig voordeel, belang*, of *genot.* Plautus Pœn. 4. 2. 46. en Terentius Ad. 4. 7. 26. zeggen somtijds in deezen zin Gratiis.

(Gratis. *Te vergeefs.*

Gratis misericordiam sperat ibi, qui hic non fecerit misericordiam. Chrys. S. 8. *Hy hoopt te vergeefs in den hemel barmhertigheit, die op aarde geen barmhertigheit zal gedaan hebben.)*

GRĀTŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī alicui. Tac. An. 14. 8. 2. *Iemant ergens over begroeten*, of *geluk wenschen, zich met iemant ergens over verheugen.*

Gratatur reduces. Virg. Æ. 5. 40. *Hy wenscht hen geluk*, of *begroet hen over hunne wederkomste, hy heet hen welkom t'huis.*

Gratari. Ovid. F. 3. 417. *Danken, bedanken, dank zeggen.*

GRĀTUĪTŌ. Adv. Cic. Off. 2. 19. *Gunstiglyk, genadelyk, om niet, uit loutere gunst, uit liefde*, of *uit ge-*

genegenheit, *zonder inzicht van vergeldinge.*

GRĀTŪĬTŬS, ă, ŭm. Cic. L. L. 1. 18. *Uit gunst*, *om niet*, *voor niet bewezen*, *zonder hoope van vergeldinge*, of *voordeel gedaan*, *geschonken*.

(Gratuitus. *Vrij*, *onbeknipt*.

Comitia gratuita si fuerint, plus unus Cato fuerit quam omnes leges. Cic. Fr. 2. 14. *Indien de staatsvergaderingen vrij zullen zyn*, *indien op de staatsvergaderingen geen knipery plaats zal hebben*, *zal Kato alleen meer vermogen dan alle de wetten*.)

GRĀTŬLĀBUNDŬS, ă, ŭm. Gell. 5. 14. Liv. 7. 33. *Zyn blydschap en erkentenis toonende*, *betuigende*, of *uitdrukkende*.

GRĀTŬLĀTĬO, ōnis. f. *Begroeting*, *gelukwensching*, *betuiging van blydschap*.

Mihi fuit jucunda gratulatio. Cic. Att. 1. 17. *Het gelukwenschen is my aangenaam geweest*.

Gratulatio. Cic. F. 11. 18. *Openbaare gebeden*, of *dankzeggingen*.

GRĀTŬLĀTŎR, ōris. m. Cic. Fin. 2. 53. *Gelukwenscher*, *een die een ander ergens over geluk wenscht*.

GRĀTŬLŎR, āris, ātŭs sŭm, āri alicui. Cic. F. 15. 2. *Iemant geluk wenschen*, *iemant alle heil en voorspoed wenschen*.

Gratulari alicui aliqua re. Cic. Att. 5. 20. De aliqua re. Cic. Att. 4. 1. In aliqua re. Cic. Pl. 37. (Apud aliquem. Suet. Cl. 6. 2. Alicui aliquid. Cic. V. proem. 7. A. 2. 12. Alicui rei pro aliqua re. Plin. E. 4. 27.) *Iemant ergens over begroeten*, of *geluk wenschen*, *iemant ergens mee geluk wenschen*.

Gratulor tibi id a te factum, *of* quod id feceris. Dom. 9. (Te fecisse. Cic. Att. 15. 22.) *Ik wensch u geluk met dat te doen*, of *dat gy zulks hebt gedaan*.

Gratulari alicui. Ter. H. 5. 1. 6. *Iemant bedanken*, of *dank zeggen*.

(Gratulari adventum. Ter. E. 2. 2. 28. *Iemant verwellekoomen*.)

GRĀTŬS, ă, ŭm. *Dankbaar*, *die een ontfange weldaad erkent*. De compar. Gratior staat by Cic. F. 11. 10. en de superl. Gratissimus by Cic. Pis. 15.

Gratus alicui. Cic. Pl. 38. In aliquem. Cic. F. 11. 10. *of* Erga aliquem. Cic. F. 5. 5. Adversus aliquem. Sen. B. 1. 1: 5. 17. *Dankbaar omtrent*, of *tegens iemant*.

Nemo in te nisi conscientia gratus esse potest. Sen. B. 6. 29. *Niemant kan u zyne dankbaarheit toonen*, *zonder de herinering uwer weldaaden*, of *dan met uwe weldaaden te gedenken*.

Gratus te emittet manu. Plaut. Capt. 2. 3. 48. *Tot erkentenis zal hy u in vryheit stellen*.

Gratus animus. Cic. Br. 4. *Een dankbaar gemoed*, *erkentenis*, *dankbaarheit*, *'t gevoelen van verschuldigde dankbaarheit*.

Prosequi alicujus nomen grato animo. Cic. A. 4. 3. *of* Virtutem grata memoria, &c. Cic. A. 14. 11. *Met een dankbaar gemoed iemants naam*, of *deugd*, *enz. eeren*, *roemen*, of *looven*.

Gratus. *Aangenaam*, *welkoom*, *met genoegen ontfangen*.

Gratus alicui. Cic. F. 5. 15. In aliquem. Liv. 2. 8. *Iemant aangenaam*, of *welkoom*, *van iemant wel ontfangen*, of *aangenomen*, van persoonen spreekende.

Bonis artibus gratus in vulgus. Tac. An. 1. 28. 6. *Het volk aangenaam*, of *aangenaam by 't volk door zyne goede hoedanigheden*, *zeden*, of *manieren*.

Splendore suo & amicorum commendatione gratissimus in provincia fuit. Cic. F. 1. 3. *Hy is in 't wingewest in groote achting*, of *zeer veel geacht geweest*, *en wegens zynen adeldom*, of *zyne doorluchtige afkomste*, *en door de voorschryvinge zyner vrienden*.

Gratus. *Goed*, *aangenaam*, *lieflyk*, *smakelyk*, *lekker*.

Gratissimum mihi facies *of* feceris, si, &c. Cic. F. 13. 36. *Gy zult my een zeer grooten*, of *aangenaamen dienst doen*, *zoo*, *enz*. *Gy zult my grootelyks verplichten*, *indien*, *enz*.

(Gratus. *Dank behaalende*, *dank verdienende*.

Ut grata mihi sint, quæ facio, omnia. Ter. E. 3. 1. 6. *Op dat ik met alles*, *wat ik doe*, *dank behaale*.

Tum quum gratum mihi esse potuit, nolui. Ter. H. 2. 3. 21. *Toen*, of *als ik daar dank mede behaalen konde*, *heb ik niet gewilt*.)

GRAV.

GRĂVĀTĒ. Adv. Plaut. B. 3. 6. 3. *Onwillig*, *ongenegen*, *ongaerne*, *bezwaarlyk*, *tegens zyn hert en zin*, *tegens wil en dank*, *met smert*, *met verdriet*, *met tegenstreving*, of *tegensporteling*, *met moeite*, of *weêrzin*.

Non gravate. Cic. de Or. 1. 48. *Zonder moeite*, *gaerne*, *gewillig*, *uit een goed hert*, *zonder weêrzin*, *van herten*, *met vermaak*.

GRĂVĀTĪM. Adv. Zie Gravate.

Haud gravatim. Liv. 1. 2. *Zonder moeite*, *met genoegen*, *gaerne*, *met hert en zin*, *van herten*, *met vermaak*.

GRĂVĀTŬS, ă, ŭm. Colum. 6. 9. *Zwaar*, *zwaarwigtig*, *dat veel weegt*, *zwaar geworden*, van de aarde, enz spreekende.

Gravatus vino & somno. Liv. 25. 24. *Zwaarhoofdig door wyn en vaak*. Vulneribus. Liv. 30. 18. *Vol wonden*, of *gekwetzuuren*, *door wonden verzwakt*.

GRĂVĔDĬNŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 18. 15. *Die veel met bezwaartheit van 't hoofd is gequelt*, *'t zy door zinkingen*, *of anderzins*.

Gravedinosus Cic. T. Q. 4. 12. *Dat het hoofd zwaar*, of *bezwaart maakt*.

GRĂVĒDO, ĭnĭs. f. Plaut. Af. 4. 1. 51. Celf. 4. 4. Cic. Att. 14. 16. *Hoofdvloed*, *verkoutheit*, *zinking*.

Gravedo. Catull. 44. 19. alleen, *of* Gravedo capitis. Plin. H. 21. 19. *Zwaarhoofdigheit*, *bezwaardheit des hoofds*.

GRAVELĪNĂ, æ. f. *Grevelingen*, een stad van Vlaanderen tusschen Calis en Duinkerken.

GRĂVĔŎLĒNS, ĕntis. omn. gen. Virg. Æ. 6. 201. Plin. H. 27. 8. *Stinkende*, *dat vies*, *vuns*, of *lelyk riekt*, *dat een vieze*, of *vuile lucht heeft*, *dat stinkt*, *dat bang riekt*.

GRĂVĔŎLĔNTĬĂ, æ. f. *Stank*, *quaade reuk*, *een stinkende*, *vuile*, *vunsse lucht*, van den mond, der oxelen, enz spreekende.

Graveolentiam halitus emendare. Plin. H. 24. 10. Mulcere. Plin. H. 28. 11. (Corrigere. Plin. H. 22. 22. Sanare. Plin. H. 20. 9.) *De stank des adems voorkoomen*, *wechneemen*, *een stinkenden adem verdryven*.

GRĂVESCO, ĭs, ĕscĕrĕ. abl. Virg. G. 2. 429. *Wel gelaaden zyn*, *neêrweegen*, *neêrbuigen*, *van de zwaarte scheuren*, van een boom spreekende.

Gravescere. Tac. An. 1. 5. 1. *Verzwaaren*, *toeneemen*, *vermeerderen*, *verergeren*, *erger*, of *heviger worden*, van een ziekte spreekende.

Mala publica in dies gravescunt. Tac. An. 14. 15. 1. *De gemeene rampen verzwaaren*, of *vermeerderen dagelyks*, *neemen alle daag toe*, *worden van dag tot dag grooter*.

Gravescere. Plin. H. 11. 41. *Ontfangen*, *met jongen worden*, van de wyfjes der dieren spreekende.

GRĂVĬDĀTŬS, ă, ŭm. Terra gravidata seminibus. Cic. N. D. 2. 33. *Bezaaide aarde*, *een bezaaid land*, naar de letter, *aarde die 't zaad heeft ontfangen*, *die met het zaad bezwangert is*.

(Morus sanguineos præbet gravidata racemos. Auson. Tetrast. in Jul. 3. *De*

3. *De bezwangerde*, of *bezette moerbezieboom geeft bloedroode bessen.*)

GRĂVĬDĬTĀS, ātĭs. f. Cic. N. D. 2. 46. *Vruchtbaarheit*, van vrouwen, dieren, gewassen, en vruchten spreekende.

(GRĂVĬDO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Vol maaken, vullen, bezwangeren.*

Hic te inhoneste gravidavit probro. Cæc. *by* Non. 2. 380. *Dreze heeft u op een oneerlyke wyze bezwangert.*

GRĂVĬDŎR, ātŭs sūm, ārī. *Zwanger gemaakt*, of *bezwangert worden.*

Sabina palam jactabat, se elaborasse, ne ex eo ad humani generis perniciem gravidaretur. Aur. Vict. E. 14. 8. *Sabina roemde in 't openbaar, dat zy daar op was uit geweest, dat zy tot verderf van het menschelyk geslachte by hem niet mogte zwanger worden.*

Hoc sese Vestæ Sacerdos gravidatam confessa est. Jorn. R. S. 8. 1. *De Priesteresse van Vesta heeft beleden dat ze by deezen was zwanger geworden.* Dit woord heeft ook Cicero gebruikt. (Zie Gravidatus.)

GRĂVĬDUS, ă, ūm. Virg. G. 2. 5. *Rykelyk, overvloedig*, van den Herfst spreekende.

Gravida manus. Plaut. Truc. 1. 2. 4. *Een hand vol.*

Gravida ubera. Cic. D. 1. 12. *Borsten vol zog*, *uyers vol melk*, 't eerste van vrouwen, 't laatste van beesten spreekende.

Gravida mulier. Cic. Clu. 11. *Een zwaare*, *zwangere*, of *bevruchte vrouw.*

Gravida est e Pamphilo. Ter. An. 3. 2. 33. *Zy is zwaar*, of *zwanger by Pamphilus.*

GRĂVIS, is. m. en f. vĕ, ĭs. n. Cic. N. D. 3. 34. Hor. Ep. 4. 17. *Zwaar, wigtig*, *dat zwaar weegt*, *van groote zwaarte.* De compar. Gravior staat by Liv. 9. 19. en de superl. Gravissimus by Liv. 26. 17.

Miles gravis armaturæ. Hirt. B. Af. 71. 4. *Een zwaar gewapent soldaat.*

Gravis. *Zwaar*, *moeijelyk*, *hard*, *ongemakkelyk*, *verdrietig*, *lastig*, *vervelend*, *qualyk om te draagen*, *bedroeft*, *gevaarlyk*, van zaaken, en persoonen spreekende, gelijk van een oorlog, ziekte, wonde, enz.

(Gravis alleen. Virg. Æ. 5. 387.) Gravis ætate. Liv. 10. 34. Annis. Hor. S. 1. 1. 4. *Zeer oud*, *heel oud*, *hoog van jaaren.* Morbo. Virg. G. 3. 95. *Met ziekte beladen*, *bezwaart*, of *bevangen.* Vulneribus. Liv. 36. 20. *Vol wonden.* Vino & somno. Liv. 29. 34. *Door den wyn en slaap bezwaart*, of *bevangen*, *dronken en in slaap.*

Graviore verbo aliquem appellare. Cic. V. 3. 58. *Iemant met een hard*, of *scherp woord aanspreeken*, *iemant een scherpe*, of *harde bejegening geeven.*

Tempus grave. Cic. Fr. 2. 16. *Een zwaare*, of *bedroefde tyd.*

Senatusconsultum grave in aliquem. Cic. C. 1. 1. *Een zwaar*, *streng*, of *nadeelig besluit tegens iemant.*

Gravis. Cels. 2. 1. *Zwaar*, *hard*, *dik*, *gevaarlyk*, *ongezont*, *de gezondheit schadelyk*, of *hinderlyk*, van den wind en dampen spreekende.

Grave supplicium. Cæs. B. G. 8. 44. 2. 2. *Een zwaare*, *harde*, of *gestrenge straf.*

Gravis. Cic. de Or. 1. 9. *Deftig*, *statig*, *eerwaerdig*, *achtbaar*, *gestreng*, *aanzienlyk*, *ernstig*, *ernsthaftig*, *degelyk*, van persoonen spreekende.

Gravis pietate & meritis. Virg. Æ. 1. 155. *Achtbaar*, of *eerwaerdig door zyne godvruchtigheit en deugden*, *aanzienlyk door godvruchtigheit en verdiensten.*

Frons gravis. Plin. P. 41. 3. *Een statig wezen*, *een ernstig gelaat.*

Gravius erit tuum unum verbum ad eam rem, quam centum mea. Plaut. Trin. 2. 2. 107. *Een woord van u zal meer klem*, of *kracht hebben in die zaak*, *dan honderd van my*; *gy zult daar in meer met een woord uitrechten*, *dan ik met honderd.*

Res gravis. Cic. Off. 1. 29. *Een zwaare*, *gewigtige*, of *ernstige zaak*, *een zaak van gewigt*, *van belang*, of *van aangelegenheit.* Causa. Lucil. *by* Non. 4. 218. *Een gewigtige reden*, of *dringende oorzaak.*

Natu gravior. Ter. H. 4. 1. 32. *Ryper van jaaren*, *meer*, of *beter ervaren*, van persoonen spreekende.

Imperium gravius. Ter. Ad. 1. 1. 41. *Een ontzachelyker*, *aanzienlyker*, *grooter*, of *vermogender gebied*, *magt*, of *ontzagh.*

Gravis testis. Cic. F. 2. 2. *Een degelyk*, *geloofbaar*, *onwraakbaar*, *onverwerpelyk*, of *onberispelyk getuige.*

Gravis. Ovid. Art. 3. 277. Plin. H. 11. 7. *Sterk*, *stinkende*, *vuns*, van de reuk, den adem, enz spreekende.

Cum spiritus gravis est. Cels. 2. 2. *Wanneer men bezwaart*, of *zwaarlyk zyn adem haalen kan.*

Gravis sonus. Cic. de Or. 1. 59. *Een zwaar*, of *laag geluid*, *de grondstem.*

Gravis annona. Plaut. St. 4. 2. 52. *Duure leeftocht*, of *levensmiddelen*, *gebrek*, of *duurte van levensmiddelen.*

† Gravis populus. Hor. O. 1. 2. 22. *Een ontzachelyk*, of *vreeslyk volk.*

Terra. Virg. G. 3. 526. *Een vet land*, *een vruchtbaare aarde.*

Grave seculum. Hor. O. 1. 2. 6. *Een rampspoedige*, *ongelukkige*, of *bedroefde eeuw*, of *tyd.*

(Gravis. *Zwanger.*

Ilia Marte gravis. Virg. Æ. 1. 278. *Ilia by Mars zwanger zynde.*

Somnus abit: jacet illa gravis. Ovid. F. 3. 23. *De slaap gaat over*: *zy blyft zwanger leggen.*

Gravis. *Vol*, *opgevult*, *opgepropt.*

Non unquam gravis ære domum mihi dextra redibat. Virg. E. 1. 36. *Ik quam nooit met handen vol geld t'huis*, of *ik bragt nooit veel geld t'huis.*

Urbem gravem armis, thesauroque Regis diripit. Flor. 3. 1. 11. *Hy plondert de stad*, *met oorlogsgereetschap en 's Koningks penningen opgepropt.*

Arbor gravis tremefacta pluit suum onus deciduo imbre. Prud. Kaθ. 3. 78. *De boomen met vruchten gelaaden geschud zynde*, *laaten die in zoo groote menigte vallen*, *of 'er een plasregen nederstortte.*

Gravis. *Schadelyk*, *ongezont.*

Judæos distribuit per provincias gravioris cœli. Suet. T. 36. 2. *Hy heeft de Jooden door de wingewesten alwaar een ongezonde lucht is verdeelt.*

Gravis autumnus. Cæs. B. C. 3. 2. 3. Hor. S. 2. 6. 19. *De ongezonde herfst.* In deezen tyd regeeren veel ziekten, en sterven veel menschen wegens de ongestadigheit van het weder. Cels. 2. 1.

Gravis. *Zwak*, *in onvermogen.*

Graves avide hausto humore non sustinere arma, non ingredi poterant. Curt. 7. 5. 8. *Gulziglyk gedronken hebbende*, *konden zy de wapenen niet draagen*, *noch voorttrekken.*

Tarquinius Superbus ætate & viribus gravis. Liv. 2. 19. *Tarquinius Superbus wegens ouderdom en 't vergaan van zyn krachten maghteloos zynde.*

Gravis. *Veel.*

Ubi graves pascuntur atque aluntur pavonum greges. Varr. *by* Non. 4. 218. *Alwaar veel kudden pauwen geweid en gevoed worden.*

Grave alienum æs plerisque esse compererat. Curt. 10. 2. 9. *Hy had vernomen*, *dat de meesten zeer veel schuldig waren.*

Gravis. *Moeijelyk*, *zwaar om te doen.*

Gravis meatus animæ. Plin. E. 6. 16. 13. *Het viel hem moeyelyk adem te haalen.*

Paridem histrionem quasi gravem adversarium occidit Nero. Suet. N. 54. 2.

54. 2. *Nero heeft den tooneelspeelder Paris omgebragt, om dat hy hem een moeijelyk tegenpartyder was, om dat het hem te zwaar viel tegens hem.*
Gravis. *Bezwaart, zwaar belaaden.*
Graves armis gurgitibus hauriebantur. Curt. 4. 16. 16. *Met wapenen bezwaart zynde, of zwaare wapenen aan hebbende verdronken ze.)*
GRĀVĬTĀS, ātis. f. Ovid. M. 2. 821. *Zwaarte, last, gewigt, zwaarheit, zwaarwigtigheit.*
Gravitas capitis. Celf. 1. 3. *Een zwaarheit van 't hoofd, of zwaarhoofdigheit.* Valetudinis. Cic. F. 6. 2. *Onpasselykheit, ongesteldheit, ongezondheit, verval van gezondheit.* Morbi. Cic. N. D. 3. 31. *Zwaarheit, hevigheit, of 't gevaar der ziekte.* Doloris. Cic. F. 9. 3. *Zwaarheit, vinnigheit, of heftigheit der smerte.* Cœli. Cic. Att. 11. 22. Tac. An. 2. 85. 4. *De zwaarheit, dikte, grovigheit, ongetempertheit van de lucht.*
Gravitas oris. Plin. H. 28. 12. *Stank uit den mond, een stinkende mond, of adem.*
Gravitas auditus. Plin. H. 23. 4. Aurium. Plin. H. 20. 5. Audiendi. Plin. H. 28. 11. *Hardhorendheit, doofheit, of dovigheit.*
Gravitatem pectori facere. Celf. 1. 3. *De borst benaauwen, een rauwheit op de borst maaken.*
Gravitas cantus. Cic. *by* Boeth. 1. *Een zwaar, of laag geluid, de grondstem.*
Gravitas. *Deftigheit, ernstigheit, statigheit, achtbaarheit, ernsthaftigheit, ontzagchelykheit, gestrengheit, aanzien.*
Gravitatem tueri. Cic. F. 5. 16. Servare. Cic. Att. 10. 1. Tenere. Cic. Att. 9. 19. *Ernstig, of ernsthaftig zyn, zyn achtbaarheit wel houden, of wel bewaaren.*
Gravitas verborum. Cic. Off. 1. 38. sententiarum. Cic. de Or. 2. 17. *De deftigheit, of ontzagchelykheit in woorden, of redenen.*
Gravitas civitatis. Cæf. B.G. 4. 3. 4. *'t Gezagh, 't vermogen, de aanzienlykheit, de grootheit, 't aanzien, of d'ontzagchelykheit van een stad.*
(Gravitas. Hor. S. 1. 10. 54. *Een hoog gevoelen van zich zelven*, een gebrek van zoodanige menschen, die tot walging van hen die 't hooren, gedurig van zich zelven spreeken, en zich verheffen; dat niet dan een last voor een ander is. Daarom word dit gebrek van de Grieken Φορτικότης genoemt.)
GRĀVĬTĔR. Adv. *Zwaarlyk, bezwaarlyk.* De compar. Gravius staat by Cæf. B.G. 1. 14. 5. en de superl. Gravissime by Cic. A. 12. 11.
Graviter prolabi. Suet. O. 7. 6. Ad terram concidere. Virg. Æ. 5. 447. *Een zwaare val doen.*
Graviter pellere fores. Ter. Ad. 5. 3. 2. *Hard aan de deur kloppen, hard op de deur bonzen.*
Graviter ægrotare. Cic. Off. 1. 10. Morbo conflictari. Nep. 14. 2. 4. *Heel ziek, of gevaarlyk ziek zyn, een harde, zwaare, of gevaarlyke ziekte hebben.*
Graviter irasci. Ter. Hec. 4. 4. 2. *Heel quaad, heel toornig, of heel boos zyn.* Increpare. Plin. H. 17. 1. *Iemant hardelyk bestraffen, bekyven, of doorneemen, iemant ernstig berispen.* Ingemiscere. Virg. Æ. 10. 789. *Zwaar, of zwaarlyk zuchten.*
Graviter navis afflicta. Cæf. B. G. 4. 31. 2. *Een schip dat lelyk gehavent is, dat zeer ontreddert, reddeloos, of ontramponeert is*, door onweêr, of door den vyand.
Graviter aliquid accipere. Cic. de Or. 2. 52. Ferre. Ter. An. 1. 2. 20. *Iets zeer zwaar, hoog, of qualyk neemen.*
Graviter aliquem amare. Plaut. Cist. 1. 1. 87. *Iemant hertelyk beminnen, of liefhebben, zeer op iemant verheft, of verslingert zyn.*
Graviter cadere. Plaut. Trin. 2. 4. 106. *Mismoedig in tegenspoed worden, door tegenspoed heel bezwyken.*
Graviter. Cic. Or. 9. *Ernstelyk, deftig, statelyk, met ernst, met een statig, of ernstig wezen.*
Graviter. Plaut. Capt. 2. 2. 58. Ter. H. 5. 5. 1. *Hardelyk, straffelyk, strengelyk, scherpelyk, bitterlyk.*
GRĀVĬTŪDO. inis. f. Vitruv. 1. 6. Zie Gravedo, dat beter is.
GRĀVĬUSCŬLUS, ă, ŭm. Gell. 1. 11. *Tamelyk zwaar, of laag van stem, of geluid.*
GRĀVO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. *Bezwaaren, belasten, belaaden, laaden, inweegen.*
Gravare ramos. Ovid. M. 13. 812. *De takken inweegen*, van vruchten spreekende.
Hoc cœlum gravat caput. Liv. 22. 2. *Deeze lucht bezwaart het hoofd, dit weêr maakt het hoofd zwaar, verwekt zwaarhoofdigheit.*
Gravare aliquem. Virg. Æ. 2. 708. Hor. E. 2. 1. 264. *Iemant bezwaaren, lastig vallen, tot een last zyn, moeyelykheit geeven, verveelen, ongemak toebrengen.*
GRĀVŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. fetu. Lucret. 1. 254. *Met kinderen bezwaart, of belast worden, of zyn.*
Gravari re aliqua. Cic. de Or. 2. 90. *Iets niet willen doen, of op zich willen neemen.*
Gravari aliquid. Virg. Æ. 10. 628. Hor. O. 4. 11. 27. *Iets qualyk, of niet wel konnen verdraagen, iets met tegenzin dulden.* Aspectum alicujus. Tac. An. 3. 59. 6. *Iemant met geen goede oogen konnen aanzien, iemant qualyk onder zyn oogen konnen duiden.*
In colloquium venire gravabatur. Cæf. B. G. 1. 35. 2. *Hy maakte zwarigheit om in gesprek te koomen; hy wilde geen gesprek toestaan.*
Gravaberis literas dare ad me. Cic. F. 7. 14. *Gy zult geen zwarigheit maaken om brieven aan my te schryven, 't zal u niet verveelen aan my te schryven, gy zult gaerne aan my schryven.*
(Gravari. *Zwak worden, ziek worden, verzwakken.*
Tertia die quum se gravari videret. Capitol. Ant. P. 12. *Op den derden dag als hy merkte dat hy ziek wierd.)*

GREG.

GRĔGĀLĬS, is. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Varr. R. R. 2. 7. *Van de zelve kudde, of van den zelven hoop*, van vee spreekende. Ook *van 't zelve gezelschap.*
Gregales Clodii. Cic. Ar. 25. *De makkers, rotsgezellen, kameraads, spitsbroeders, of metgezellen van Klodius.*
Gregalis. Sen. E. 86. *Gemeen, slecht, gering, laag, gewoon.*
Gregalis. Front. St. 3. 13. 5. *Een slecht, of gemeen soldaat.*
GRĔGĀRĬUS, ă, ŭm. Colum. 6. 1. *Van de kudde, der kudde, dat tot de kudde behoort.*
Gregarius miles. Cic. Pl. 30. *Een slecht, of gemeen soldaat.*
GRĔGĀTĬM. Adv. Varr. L. L. 4. 11. Cic. V. 5. 57. Liv. 6. 36. *Met hoopen, met rotten, met benden, met koppels, met scharen*, van menschen en beesten spreekende.
† GRĔGĀTUS, ă, ŭm. Stat. Ac. 1. 372. *T'zamengetropt, t'zamengevlogen*, van vogelen spreekende.

GREM.

GRĔMĬŬM, ii. n. *De boezem, 't hert, de schoot.*
Gremium terræ. Cic. S. 15. *Het hert, de schoot, of het midden der aarde.*
Gremium patriæ. Cic. Cœl. 24. *De schoot, of boezem van 't vaderland.*
Populi in gremio Imperii positi. Cic. Prov. Conf. 2. *Volkeren die in 't hert van den Staat leggen, die midden in 't Ryk woonen.*

GRES.

(GRĔSSĬO, ōnis. f. *Gang, trede, tred, stap.*
Caprigeno pecori grandior gressio est. Pacuv. *by* Macrob. S. 6. 5. *De geiten stappen sterker voort.)*
GRĔSSŪS, ă, um. part. a Gradior. Virg. Æ. 1. 694. *Die gegaan, of voort-*

voortgegaan heeft, die in 't gaan gevordert is.

GRESSUS, ûs. m. Cic. Off. 1. 36. Suet. Gr. 3.4. *Gang, tred, stap, 't postuur dat men in 't gaan houd.*

Gressus comprimere. Virg. Æ. 6. 389. *Wat langzamer gaan, zoo ras niet gaan.*

Gressum ad limina recipere. Virg. Æ. 11. 29. (Tendere. Virg. Æ. 1. 414.) Domum ferre. Virg. Æ. 6. 677. *Naar huis keeren, gaan, of zich begeeven.* Domum dirigere. Virg. Æ. 11. 855. *Naar huis gaan, naar huis keeren.*

GREX.

GREX, ĕgis. m. Cic. S. R. 32. Virg. E. 3. 32. *Kudde, een hoop vee.* Lucret. 2. 661. maakt dit nomen fem. gen. maar men moet hem niet navolgen.

Grex hominum. Ter. E. 5. 8. 54. *Een hoop, menigte, of schaare volks.* Amicorum. Cic. Att. 1. 18. *Een hoop, een gezelschap van vrienden.* Comœdorum. Plaut. Af. prol. 3. *Een hoop, of gezelschap tooneelspeelders.*

Me in gregem vestrum recipite. Ter. E. 5. 8. 54. *Neemt mij in, of onder uw gezelschap.*

GRIN. GRIP.

GRĪNNĒS, ûm. m. plur. Tac. H. 5. 24. 1. *Rhenen*, een Stad van 't Sticht Utrecht, op den Rhyn.

GRĪPHUS, I. m. Gell. 1. 2. Γρῖφος. *Een havik, of grypvogel: Een raadzel, of raadzelspreuk, een duistere reden.*

GROM.

GRŌMĂ of

GRŪMĂ, æ. f. Festus, Hygen. L. C. 164. Non. 1. 316. *'t Middelste deel van een leger, of stad, waar van daan de straaten, of wegen getrokken worden, en daar ze byeen koomen, of op uitloopen.*

GROS. GRUI.

GRŎSSŬLŬS, I. m. Colum. arb. 21. *Een kleine onrype vyg.*

GRŎSSUS. I. m. of f. Celf. 5. 12. Plin. H. 16. 26. *Een onrype vyg.*

GRUIS, Is. f. Phæd. 1. 8. 7. *Een kraan, of kraanvogel.* Zie Grus, dat men liever moet gebruiken.

GRUM.

GRŪMĂ. Zie Groma.

GRŪMŬLŬS, I. m. Plin. H. 19. 6. *Een heuveltje, klompje, kluitje, hoopje, of bondeltje van iets; een bosje uijen, look, enz.*

GRŪMŬS, I. Colum. 2. 18. Plin. H. 33. 4. *Een hoop, heuvel, klomp, brok, kluit*, van aarde, zout, enz. spreekende.

Grumus. Vitruv. 8. 3. 2. 1. *Een heuvel, verhevenheit, of hoogte*, Ook *een klont.*

GRUN.

† GRŬNDĬO, is, īrĕ. Claudius *by* Non. 6. 96. *Knorren, of schreeuwen als de varkens.*

GRŬNNIO, is, ivi, itûm, īrĕ. Varr. *by* Non. 2. 356. Plin. H. 32. 2. *Knorren als de varkens.*

GRŬNNĪTUS. ûs. m. Cic. T. Q. 5. 40. *'t Geknor, 't knorren, of 't schreeuwen van de varkens.*

GRUO. GRUS.

(GRŬO, is, ŭi, ĕrĕ. Festus. *Geluid geeven als de kraanen.*)

GRŪS, ŭis. f. Cic. N. D. 2. 49. Virg. Æ. 11. 580. *Een kraan, of kraanvogel.* Horatius S. 2. 8. 87. maakt Grus masc. gen.

Grus. Vitruv. 10. 19. *Een kraan*, zeker werktuig om zwaare lasten op te winden.

GRYL. GRYP.

GRYLLŬS, I. m. Plin. H. 29. 6. Γρύλλος. *Een kriek, of krekel*, zeker bloedeloos, of gekorven diertje.

(Gryllus. Plin. H. 35. 10. *Zekere slach van een schildery.*)

GRYPS, yphis. m. Virg. E. 8. 27. of GRYPHUS. I. m. Plin. H. 33. 4. Γρύψ. *Een griffioen*, een verzierde vogel.

GUAD. GUBE.

GUADALŪPIĂ, æ. f. *Gardeloup*, in 't Duitsch *Wolfbewaarder*, een eiland van 't Zuider Amerika.

GŪBĔRNĂCŬLŬM, I. n. Cic. I. R. 2. 51. *Het roer, stuur, of stier van een schip.*

Ad gubernacula Reipublicæ sedere. Cic. S. R. 18. of Gubernaculo assidere. Plin. P. 81. 4. of Gubernacula tenere. Cic. D. 2. 1. *Het roer van Staat houden, aan 't roer van Staat staan, den Staat regeeren, de regeering, of 't bewind van den Staat hebben.*

GŪBĔRNĀTIO, ōnis. f. Cic. Fin. 4. 17. *Het roer, of stuur van 't schip, de regeering van 't roer, of van 't stuur.*

Gubernatio. Cic. de Or. 3. 32. *De regeering, 't bestier, 't bewind*, van den Staat, van een aanslag, onderneming, enz.

GŪBĔRNĀTŎR, ōris. m. Cic. I. R. 2. 51. *Stuurman, stierman, regeerder van een schip.*

Gubernator. Cic. C. R. 9. *Heerscher, Landvoogd, Stadvoogd, Steevoogd, Ruwaart, Stadhouder.*

Gubernator equorum. Quintil. I. O. 8. 6. *Een stalmeester, een opper-opzichter over een stal paerden.*

GŪBĔRNĀTRĪX, icis. f. Ter. E. 5. 8. 16. *Regeerster, beheerschter, meesterschen*, van 't geluk, een vrouw, enz. spreekende.

Eloquentia gubernatrix civitatum. Cic. de Or. 1. 9. *De welsprekenheit is de meesterschen, of regeerster der steden.*

GŪBĔRNO, ās, āvi, ātûm, ārĕ. acc. Cic. A. Q. 4. 20. *Een schip voeren, stieren, regeeren.*

Gubernare orbem terrarum. Cic. S. R. 45. *De waereld regeeren, bestieren, beheerschen, 't bewind, 't bestier, of de regeering van de waereld hebben.*

E terra gubernare. Liv. 44. 22. *Op 't land staan en stuuren*, dat is, *met beleit krygt - of staatzaaken beheeren, zonder persoonlyk daar by te zyn.*

Gubernare. *Bestuuren, regeeren, stieren, beleggen*, een zaak, aanslag, enz.

Aliquem consiliis gubernare. Cic. de Or. 1. 2. *Iemant met zyn raad bestieren, regeeren, onderwys geeven, onderrechten.*

GUEL. GUER.

GUĒLDRIĂ, æ. f. *Gelder, Gelderland*, een stad, Hartogdom en Landschap in Nederland.

GUĔRĒTŬM, I. n. *Gueret*, de Hoofdstad van la Marche in Vrankryk.

GUGE. GUIN.

GUGĒRNI, ōrûm. plur. Tac. H. 4. 26. 5. *De Gugerniers*, een volk van Duitschland. *De Sibambren*, die langs den Rhyn, boven Keulen woonden.

GUINĔĂ, æ. f. *Guinée*, een gewest van Afrika.

GUIP. GULA.

GUIPŬSCŎĂ, æ f. *Guipuscoa*, een Landschap in Spanjen, voortijds gehecht aan 't Koningrijk van Navarra.

GŬLĂ, æ. f. Cic. V. 4. 10. Plin. H. 27. 9. *De keel, 't keelgat, de strot, de maaghals, de zwelgpyp waar door spys en drank in de maag zakt.*

Gulam oblidere digitis. Cic. Fragm. *Iemant met de hand de keel toedouwen, of worgen.* (Lambinus voegt deeze plaatze by de Fragmenten van Ciceronis oratio pro Scauro, als staande by Quintilianus.) Gulam alicui laqueo frangere. Sall. B. C. 55. *Iemant met een touw worgen, of de keel toenypen.*

Gula. Cic. Att. 13. 31. Hor. S. 2. 2. 40. *Gulzigheit, slokkigheit, onmatigheit, happigheit.*

Gulæ irritamenta. Sall. B. J. 89. *Keel - of mondtergingen: lekkere, smakelyke, of graagheit verwekkende spyze.*

Quo gula ducit ire. Hor. E. 1. 6. 57. of Gulæ parere. Hor. S. 2. 7. 111. *Zyn keelgat voldoen, zyn eetlust, of gulzigheit opvolgen, voldoen, of den vryen toom vieren: zich aan gulzigheit overgeeven.*

Hoc multorum subtiliorem fecit gulam. Colum. 8. 16. *Dit heeft in veelen een fijner smaak verwekt; dit heeft veelen noch grooter lekkerbekken gemaakt.*

(Gula. *De pijp van een blaasbalg daar de wind door koomt.*
Follem obstringit ob gulam. Plaut. Au. 2. 4.23. *Hij bind de pijp van den blaasbalg toe.*

GULO.

GŬLO, ōnis, m. Macrob. S. 7. 12. Apul. A. 295. *Een brasser, een vraat, een gulzig mensch.*)

GULOSĒ. Adv. *Gulziglijk, vratiglyk, gretiglyk, happig, als een vraat.* De compar. Gulosius staat by Colum. Præf. 1.

GŬLŌSŪS, ă, ŭm. Sen. N. Q. 3. 18. *Gulzigaart, vraat, slokop, een gulzig mensch, een die gulzig, of heel graag in 't eeten is.* (De compar. Gulosior staat by den Schrijver van de Priap. 51. 14.)
Gulosus lector. Mart. 10. 59. 5. *Een graag, of yverig lezer, een die,* om zoo te spreeken, *de boeken verslint, of opeet, die zeer veel leest.*

GUMI. GUMM.

‡ GŬMĬĂ, æ. m. *en* f. Lucil. *by* Non. 2. 377. Festus. *Gulzig, gretig, slokachtig,* van man of vrouw spreekende. Manutius leest Gumas. Zie Scal. Varr. L. L. 151.

GŬMMĪ. n. indeclin. Plin. H. 13. 11. *of*

GŬMMĬS, ĭs. f. Colum. 12. 50. *Gom,* een lijmachtig vocht dat uit sommige boomen zypt.

GŬMMĪTĬO, ōnis. f. Colum. 12. 50. *Gomming, het gommen, 't bestrijken met gom.*

GŬMMŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 13. 21. *Gomrijk, overvloedig in gom,* van boomen spreekende.

GURD. GURG.

GŬRDŬS, i. Quintil. I. O. 1. 5. *Een plompaart, of dwaas, dommekracht, een dom, onbeschoft, of onbezonnen mensch.* Deeze Schrijver tekent aan dat dit woord van de Spanjaarden oorsprongklijk, en ten zijnen tijde onder 't Roomsche volk ingevoert is.

GŬRGĔS, itis. m. Cic. Ar. 27. *Een kolk, grondelooze kolk, of poel, draaipoel, draaikolk, groote diepte.*
Vorago & gurges vitiorum. Cic. V. 3. 9. *Een mensch verzopen in allerlei zonden, of overgegeeven tot allerlei beestheit.* Patrimonii. Cic. Sext. 52. *Een verquister, of doorbrenger van zijn vaderlijke goederen.*

GŬRGŬLĬO. Zie Curculio.

GŬRGUSTĬŬM. ii. n. Cic. Pif. 6. *Een hut, een boeren huis, of schaapherders hut.*

GUST.

GŬSTĀTĬO, ōnis. f. *Het eerste gerecht, de eerste schotel op tafel.*
Gustatio mirifica. Petron. 22. Valde lauta allata est. Petron. 32. *Het eerste gerecht was heerlijk en lekker opgedischt.*

GŬSTĀTŌRĬŬM, i. n. Petron. 34. *Een schotel, of tafelbord.*
(Gustatorium. Plin. E. 5. 6. 37. *Een vertrek waar in men ontbyt.*)

GŬSTĀTŬS, ūs. m. Cic. de Or. 3. 25. *De smaak,* een van de vijf zinnen.
Gustatus pomorum jucundus est. Cic. N. D. 2. 63. *De smaak der vruchten is heel goed, 't ooft is heel goed van smaak, is heel liefslijk, of aangenaam.*
Stoicorum ista magis gustata, quam potata delectant. Cic. T. Q. 5. 5. *Die dingen der Stoicijnen zijn aangenaamer als men ze maar even proeft, dan wanneer men ze grondig onderzoekt.*

GŬSTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Cic. N. D. 2. 50. *Proeven, smaaken, ergens een weinig van eeten, of drinken.*
Gustare. Cic. Mur. 35. *Eeten, zijn maaltyd houden, of doen, eeten en drinken.*
Anserem gustare fas non putant Cæs. G. 5. 12. 6. *Zij meenen het niet geoorlost te zijn van een gans te proeven, of te eeten.*
Gustare, acc. *Een lichte smaak van iets hebben, iets maar ter loops onderzoeken.*
Primoribus labris illam Physiologiam non gustavit. Cic. N. D. 1. 8. *Hy heeft met het uiterste van de lippen deeze Wysgeerte niet geproeft, hij heeft in 't minste deeze Wysgeerte niet verstaan, hij heeft de minste kennis van die Wysgeerte niet gehad.*
Gustare præcepta de aliqua scientia. Cic. de Or. 1. 32. *of* Alicujus scientiæ. Cic. Fin. 1. 18. *Een kleine, of geringe kennis van de beginsselen eeniger wetenschap hebben.*
Gustare sermonem alicujus. Plaut. Most. 5. 1. 15. *Iemants reden aanhooren, 't oor naar iemants reden leenen, naar iemantes woorden luisteren.*
(Gustare. *Ontbijten,* gestelt tegens een regte maaltijd.
Nos in essedo panem & palmulas gustavimus. Suet. A. 76. 3. *Wy hebben in de kales een ontbijt van brood en dadelkernen gedaan.*)

GŬSTŬS, ūs. m. Cic. S. 15. *De smaak,* een der vyf zinnen.
Gustus. *Smaak, proef.*
Amor gustu dat dulce, amarum ad satietatem usque oggerit. Plaut. Cist. 1. 1. 72. *De liefde geeft maar een smaakje van zoetheit, doch overstelpt overvloedig met bitterheit.*
Gustus. *Beproeving, toets, proeve, onderscheiding, kennis.*
Veræ laudis gustum non habent. Cic. A. 2. 45. *Zij hebben geen smaak, of kennisse van waaren lof, zij kennen, zy onderscheiden den rechten lof niet.*
Ad hunc gustum totum librum tibi repromitto. Plin. E. 4. 27. 5. *Ik verzeker, of beloove u, of ik staa 'er u voor in, dat het gansche boek van de zelve smaak, of stijl zal zyn, dat 'er 't gansche boek even zeer zal smaaken, of behaagen.*
Principatus tuus ad gustum exigitur. Sen. Cl. 1. 1. *Uwe wyze van regeeren is naar den smaak van al de waereld, smaakt, of behaagt al de waereld.*
(Gustus. *Het eerste gerecht.*
Hæc satis in gustu. Mart. 11. 53. 12. *Dit zij genoeg voor het eerste gerecht.*)

GUTT.

GŬTTĂ, æ. f. Cic. T. Q. 2. 10. *Een droppel, of druppel, drop, of drup.*
Mihi neque parata est gutta certi consilii, neque adeo argenti. Plaut. Ps. 1. 4. 4. *Ik ben gansch van goeden raad en geld ontbloot.*
Guttæ. Vitruv. 4. 3. *Droppels.* Een woord der Dorische Bouwkunde. 't Zyn zes ligchaamtjes hangende onder aan de platte bandjes; zoo geheeten om dat ze de gedaante van droppelen hebben.

GŬTTĂLŬS, i. m. Plin. H. 4. 14. *De Oder, of Oderstroom,* een stroom van Duitschland die Silesien en Pomeren bespoelt.

GŬTTANS, antis. omn. gen. Plin. H. 20. 8. *Druipende, druppende, afdruipende, met droppels afvallende.* Zie Harduinus.

GŬTTĀTĪM. Adv. Plaut. Merc. 1. 2. 92. *By droppels, droppel voor droppel, droppelswyze, allengskens.*

GŬTTĀTŬS, ă, ŭm. Mart. 3. 58. 15. *Gevlakt, geplekt, gespikkelt, gesprikkelt, gestippelt.*

GŬTTŬLĂ, æ. f. Plaut. E. 4. 1. 27. *Een dropje, drupje, droppeltje, of druppeltje.*

GŬTTŬLŬS, i. m. Plaut. Fragm. *Een fleschje, kannetje, kruikje met een zeer engen hals, een tuitflesje.*

GŬTTŬM, i. n. Varr. L. L. 4. 26. *Een kan, of flesch met een zeer nauwen hals.* Zie Guttus.

GŬTTŬR, ŭris. n. Cic. D. 1. 18. Plin. H. 11. 37. *De keel, hals, krop, gorgel, strot.* Plautus Trin. 4. 3. 7. en Varro by Non. 3. 102. maaken dit woord masculini generis, doch men moet hen niet navolgen.
Guttur alicujus manu frangere. Hor. E. 3. 2. *Iemant den hals omdraaijen, de keel toewringen, of toeworgen.*

Gut-

Guttur inferius. Plaut. Au. 2. 4. 25. *De aars.*

(GŬTTŬRNĬŬM, i. n. Festus. *Een kruik, of kan, waar mit het water op de handen word gegoten, een lampet.*)

GŬTTŬRŌSŬS, ă, ŭm. Ulp. Dig. 21. 1. 12. §. 2. *Een kroppaart, een die een gezwel aan de keel heeft, die een groote krop, of strot heeft.*

GŬTTŬS, i. m. Gell. 17. 8. *Een olykruik, een glas met een engen hals, waar uit de oly als met druppelen vliet.*

Guttus. Hor. S. 1. 6. 18. Plin. H. 6. 38. *Een kruik, of kan die de Ouden in de offerhanden gebruikten.* Ook *een lampet, of kan* waar uit onze dienstbooden ons het water op de handen gieten.

GYMN.

GYMNĂS, ădis. f. Stat. S. 3. 1. 44. Γυμνασία. *De worstelkonst, 't worstelspel, of de worsteling* onder de Ouden, die heel naakt geschiedde.

(GYMNĂSĬĀRCHĂ, æ. m. Val. Max. 9. 10. 2. en)

GYMNĂSĬĀRCHŬS, i. m. Cic. V. 4. 42. *Worstelmeester, leermeester der worstelaaren, of in de worstelkonst.*

GYMNĂSĬŬM, i. n. Cic. de Or. 1. 3. *Oeffenplaats der geleerdheit, Hooge school, 's Lands school.* Akademie, 't was voortijds, de worstelschool, *of* oeffenplaats der worstelaaren.

Gymnasium. Quintil. I. O. 2. 8. *Een school, een huis daar men de vrye konsten, en andere wetenschappen leert.*

GYMNĂSTĬCŬS, ă, ŭm. Plaut. R. 2. 1. 7. *Van de worsteling, of worstelkonst, dat tot de worsteloeffeninge behoort.*

Ars gymnastica. Plaut. Most. 1. 2. 73. *De worstelkonst.*

GYMNĬCŬS, ă, ŭm. *Eens worstelaars, van een worstelaar, of van de worsteling.*

Gymnicum certamen. Cic. I. R. 2. 1. of Gymnici ludi. Cic. F. 5. 12. *Een worstelstryd, worstelspelen.*

GYMNŎSŎPHĬSTÆ, ārŭm. m. plur. Plin. H. 7. 2. *De Waereldwyzen, Brachmannen, of Wysgeeren van Ethiopien en Indien,* die geheel naakt gingen, en byna hun gansche leefdyd in de zon en lucht versleeten.

GYNÆ.GYPS.

GYNÆCĒŬM, ei. n. Ter. Ph. 5. 6. 22. Cic. A. 2. 37. Γυναικεῖον. *Het vrouwen vertrek, het vrouwen getimmer, een vrouwen huis.*

GYNÆCŌNĬTIS, idis. f. Nep. Præf. 7. Vitruv. 6. 10. Zie Gynæceum.

GYPSĀTŬS, ă, ŭm. Tib. 2. 6. 42. Colum. 12. 12. *Beplaastert, bepleistert, gestreeken, met pleister, of kalk bestreeken.* De superl. Gypsatissimus staat beneden by Cicero.

Gypsata diligenter amphora. Petron. 35. *Een flesch die wel toe gemaakt, of wel toe gestopt is.*

Gypsatissimæ manus. Cic. F. 7. 6. *Sneeuwitte, of heele witte handen.*

(GYPSĔŬS, ă, um. Spart. Sev. 22. *Dat uit kalk, of pleister is gemaakt.*

GYPSO, as, avi, ātŭm, ārĕ. *Met kalk, of pleister toemaaken, besmeeren, of bestryken.*

Purgatum diligenter vinum gypsabis. Colum. 12. 36. *Den wyn wel klaar gemaakt zynde, zult gy met kalk, of pleister toemaaken.*

Vas, in quod uvas mittis, gypsari facies. Apic. R. C. 1. 1. 19. *Het vat, waar in gy de druiven zult doen, zult gy bezorgen dat met kalk, of pleister toegemaakt worde.*)

GYPSŬM, i. n. Vitruv. 7. 3. *'t Plaaster, of pleister, pleisterkalk, kalk.*

GYRA. GYRU.

GYRĀTUS, a, ŭm. Plin. H. 5. 10. *Afgerond, gerond, rond gemaakt, rond gedraait, gekronkelt.*

GYRUS, i. m. Ovid. Art. 3. 384. *Een rond, kring, schyf, omtrek, kronkel.*

Gyrus. Virg. Æ. 5. 85. *De kronkeling van een slang.*

Simili gyro venient aliorum vices. Phæd. 4. 25. 25. *De anderen zullen hier elk op zyn beurt koomen.*

Gyrus. *Een kring, omkring, omtrek, rond, perk, beperking, kreits, rondte.*

Oratorem in exiguum gyrum compellit. Cic. de Or. 3. 19. *Hy besluit den Redenaar in een heel eng perk, hy schryft hem heele enge paalen voor, of beperkt hem heel nauw.*

Homines secundis rebus effrenatos, tanquam in gyrum rationis & doctrinæ duci oportet. Cic. Off. 1. 26. *Men moet de menschen door voorspoed buitensporig geworden, binnen de paalen van reden en wysheit wederbrengen.*

H.

HĀ! Plaut. Capt. 1. 2. 45. *Ha! Hon! Hola.* Een uitroeping, in veel taalen gebruikelijk.

Ha! nimium, Stasime, sæviter. Plaut. Trin. 4. 3. 53. *Hon! Stasimus, dat is al te hard, of al te streng.*

Ha, ha, he! Ter. E. 3. 1. 36. *Ha, ha, he!* 't Geroep van iemant.

HABE.

HĂBĒNĂ, æ. f. Celf. 8. 3. *Een riem, band, bindzel, reep.*

Habena. Virg. Æ. 9. 587. *Een riem van een slinger.*

Habena. Hor. E. 2. 2. 15. Ulp. Dig. 29. 5. 1. §. 33. *Een flegelreep, gavrel, band, riem, snoer, gordel, schoenriem.*

HĂBĒNÆ, ārŭm. f. plur. Virg. Æ. 12. 471. *De leis, de toom, of breidel van een paerd, toom, teugel.*

Habenæ. Virg. G. 1. 514. *'t Bestier van, of 't gezagh over een Staat.*

Commodissimum est quam laxissimas habenas habere amicitiæ, quas vel adducas cum velis, vel remittas. Cic. Am. 13. *Het is best iemant zoo te beminnen, dat men de vriendschap, of kan aanhouden, of laaten vaaren.*

Irarum effundere habenas. Virg. Æ. 12. 499. *Zyn gramschap den toom vieren, of den ruimen toom geeven.*

† HĂBĔNTĬĂ, æ. f. Claud. Quadr. by Non. 2. 399. *Goed, goederen, rykdommen, middelen.*

(Miles ad eam habentiam everret. Plaut. Truc. Prol. 21. *De soldaat zal zyn goederen, of rykdommen haar toebrengen.*)

HĂBĒNŬLĂ, æ. f. Celf. 7. 7. *Een riemtje, snoertje, bandje, lintje.*

Habenula. Celf. 7. 4. *Een tusschenvelletje.* Celsus spreekt van 't lapje vel dat tusschen twee sneeden in 't vel blijft, dat men genoodzaakt is dicht by malkanderen te doen, op dat de wonde zoo ras niet toeloope.

HĂBĔO, es, hăbŭi, hăbĭtŭm, hăbērĕ. acc. *Hebben, houden, bezitten, bewaaren, behouden.*

Habere aliquid ab aliquo. Plaut. Truc. 2. 4. 65. *Iets van iemant hebben, of gekregen hebben.*

Tu a nobis sapiens nihil habes. Plaut. Truc. 1. 2. 59. *Zyt gy zoo gauw als gy wilt, of hoe wys gy ook zyt, gy hebt echter van ons geld niet.*

Hæc res duplicem habet docendi viam. Cic. Or. 32. *Deeze zaak kan op tweederlei wyzen, of door tweederlei wegen geleert worden.*

Tibi eum habeas. Suet. J. 1. 3. *Neem hem by u, bewaar gy hem, heb hem voor u.* (Een spreekwijze, waar door wy gemeenlijk töestaan, 't geene wy wilden dat weg genoomen wierde. Zie onzen Suetonius.)

Habe animum bonum. Plaut. Au. 2. 2. 15. *Heb, of houd goeden moed.* Magnum. Cic. Fr. 1. 2. *Zyt kloekmoedig, houd u wel gemoed.*

Flumen habebat trajicere. Front. St. 1. 5. 1.

1.5.1. *Hij had een stroom over te trekken, of over te gaan, hij moest een water over.*

De ea re tantum habeo polliceri me, &c. Cic. F. 1.5. *Wat die zaak aangaat, betreft, of belangt, ik kan u alleen belooven dat, enz.*

De Republica nihil habeo ad te scribere. Cic. Att. 2. 22. *of* Quod ad te scribam. Cic. Att. 7. 19. *Ik heb niets nopende 't Gemeenebeste, of van Staatszaaken aan u te schrijven.*

Habeo hoc audire. Cic. T. Q. 1. 8. *Ik heb dat aan te hooren, ik moet dat hooren, of aanhooren, ik ben genootzaakt dat aan te hooren.* Non necesse habeo hoc dicere. Cic. P. Q. 3. *Ik ben niet genootzaakt dat te zeggen.*

Habere. *Weeten, bewust, of verzekert zijn, verstaan, beseffen, bevroeden, begrijpen.*

Habeo quid agam. Cic. Att. 7. 19. *Ik weet, ik verstaa, ik begrijp wat mij te doen staat, wat ik te doen heb, wat ik doen moet.*

Illud sic habeto. seq. infin. Cic. F. 13. 29. Illud velim sic habeas. Cic. F. 3. 13. *Weet dat, herinner u dat, enz. Breng u te binnen dat, enz. Stel u voor dat, enz. Zijt verzekert dat, enz.*

Habere. *Houden, handelen, ontfangen.*

Habere aliquem arcte contenteque. Plaut. As. 1. 1. 63. *Iemant heel kort houden, een nauw oog op iemant houden, of hebben.*

Habere aliquem delicatum. Plaut. Men. 1. 2. 10. Cultu liberali. Liv. 45. 29. *Iemant treffelijk handelen, deftig optrekken, of opvoeden.*

Hoc male habet virum. Ter. An. 2. 6. 5. *Dat valt dien man moeijelijk, verdrietig, of ongemakkelijk; dat baart dien man onrust, of dat geeft hem moeijelykheit.*

Ejus me impietas male habet. Plaut. R. 1. 3. 15. *Zyne godloosheit brengt mij deeze rampen op den hals; maakt dat het mij zoo qualijk gaat, of verwekt mij deeze rampen.*

Tuum, ut sese habeat, animum ad nuptias perspicit. Ter. An. 2. 3. 4. *Hij onderstaat wat genegentheit gy tot het huwelijk hebt.*

Parce ac duriter se habere. Ter. Ad. 1. 1. 21. *Heel spaarzaam en schraal leeven.*

Habere se belle. Cic. Att. 5. 11. *Wel vaaren, in goede gezondheit zijn.* Se graviter. Cic. Att. 7. 2. Se male. Cic. F. 8. 15. *Niet wel zijn, ongezond zijn, ziek zijn, zich niet wel bevinden.*

Habere aliquem fratrem. Ter. Ad. 2. 4. 4. Loco fratris. Planc. *by* Cic. F. 10. 24. In loco fratris. Cic. A. 2. 38. *Iemant als zijn broeder houden, achten, beminnen, of eeren; iemant voor zijn broeder houden, of rekenen.* Aliquem intimum. Ter. E. 1. 2. 48. *Iemant inniglyk, tederlyk, of met een innige genegentheit beminnen.* Aliquem rectum ad ingenium bonum. Plaut. B. 3. 3. 8. *Iemant beter maaken, op den rechten weg brengen, iemant in een goede plooi zetten.* Aliquem utilem. Plaut. Cist. 1. 1. 10. *Zich van iemant dienen, iemant tot zijn dienst hebben, of gebruiken.*

Bene habet. Liv. 39. 50. *'t Is wel, of gaat wel.*

Opinione melius res tibi habeat tua. Plaut. Cas. 2. 5. 30. *Ik wensch dat de voortgangk uwer zaake uwe verwachting zal te boven gaan, of dat uwe zaak beter uitslag mag hebben dan gy verwacht.*

Bene habent tibi principia. Ter. Ph. 2. 3. 82. *Gy hebt een goed begin gehad, gij hebt wel begonnen, 't begin is u wel gelukt.*

Habere iter. Cæs. B. C. 1. 14. 2: 51. 1. *Een reis voor hebben, reizen, op reis zijn.* Iter Capuam. Cic. Att. 8. 11. subj. 4. *Naar Kapua reizen, of gaan.* Iter aliud. Cæs. B. G. 1. 7. 3. *Eenen anderen weg neemen, of inslaan.*

Necessitate id sat est habendum. Plaut. R. 2. 1. 3. *Men moet 'er zich noodwendig meê te vreden, of vergenoegt houden.*

Hæc pars urbis aditum habet a terra. Cæs. B. C. 2. 1. 3. *Men koomt aan deeze zyde van de stad te land in.*

Habere aliquem ad manum. Tac. An. 3. 34. 4. *Iemant aan de hand hebben, met iemant volkomen doen wat men wil, iemant gebruiken zoo als men wil, of t'eenemaal tot zijnen dienst hebben.*

Habere aliquem venalem. Plaut. Ps. 1. 3. 91. *Iemant verkoopen, iemant foppen, scheeren, voor de gek, of voor den droel houden.*

Meam culpam habeto, nisi, &c. Plaut. St. 3. 1. 32. *Wijt het mij, laat ik de schuld hebben, leg de schuld op mij, of geef mij de schuld, zoo ik niet, enz.*

Habere. *Achten, schatten, meenen, oordeelen.*

Diversarum partium habebatur. Suet. J. 1. 2. *Men achtte, of oordeelde hem van de strijdige zijde te zijn.*

Habere opinionem justitiæ, *of* Haberi justus. Cic. Off. 2. 11. *De achting van een rechtvaerdig, of eerlijk man hebben, voor een rechtvaerdig, of eerlijk man gaan.* Invidiæ adversus aliquem. Liv. 45. 38. *Opentlijk beschuldigt worden van tegens iemant een haat te hebben, te draagen, of van iemant een haat toe te draagen; de naam hebben van iemant te benijden.*

Priores partes apud aliquem habere. Ter. E. 1. 2. 72. *Bij iemant de voorste achting hebben, boven alle anderen bij iemant geacht worden.*

Vos in omni præcipuo honore habuerunt. Liv. 38. 39. *Zy hebben altyd groote achting voor u gehad.*

Habere. *Denken, meenen, gelooven, zich inbeelden, of zich wys maaken.*

Usque ad nostram memoriam Romani sic habuere, &c. seq. infin. Sall. B. J. 114. *De Romeinen hebben tot noch toe altyd gemeent, dat, enz.*

Habere aliquem præcipuo honore. Cæs. B. G. 5. 54. 4. In honore. Cic. Att. 7. 2. Honorem alicui. Cic. Vat. 1. *Een zonderlinge achting, of eerbied voor iemant hebben, iemant in byzondere achting, of eerbied hebben, of houden, iemant een byzondere achting, of eerbied toedraagen.*

Habere. *Bewoonen, woonen, zijn verblijf hebben, of houden.*

Eam urbem habent Tyrii. Sall. *by* Prisc. 5. *De Tyriërs bewoonen deeze stad, of woonen in deeze stad.*

Corinthi arcem habent matronæ. Cic. F. 7. 6. *De vrouwen woonen op het kasteel van Korinthen.*

Qui in Brutiis habent. Cic. S. R. 46. *Die in l'Abrusso woonen, zijn, of zich onthouden.*

Primus annus habuit de hac re multum sermonis. Cic. Fr. 1. 1. *Men sprak 't eerste jaar heel sterk van die zaak.*

Hoc ille quotidianum habet. Cels. 1. 3. *Hij doet dat alle dage, dat gebeurt hem dagelijks, dat heeft hy voor een dagelykſche gewoonte.*

Id negotii habeo in perditis ac desperatis. Cic. F. 13. 56. *Ik houde, schat, of acht die zaak voor verloren en hoopeloos.*

Habere. *Schatten, achten, waardeeren, op prijs zetten.*

In levi aliquid habere. Tac. H. 2. 21. 4. *Iets weinig, ligt, of gering achten, ergens een kleinachting voor hebben, of weinig werks van maaken.*

Pro non dicto habe. Liv. 23. 22. *Acht, of houd het voor niet gezegt; neem dat 'er niet van gesproken is.*

Actum, *of* pro facto habeo quod egeris. Cic. Att. 13. 1. *Ik houde voor gedaan dat gij zult gedaan hebben.*

Habere ætatem procul a Republica. Sall. B. C 4. *Als een vergeeten burger leeven, stil bij zich zelven leeven,*

ven, *zich met geen Staatszaaken bemoeyen*, of *buiten de regeering zyn*.

Noctem habui plenam timoris. Cic. F. 16. 14. *Ik heb de ganſche nacht over in vreeze*, of *zorge geweeſt*.

Ille veſtrum meritum habet, non vos illius. Liv. 39. 28. *Hy heeft verplichting aan u*, *en gylieden niet aan hem*, of *hy is aan u*, *en gylieden niet aan hem verplicht*.

Habuerunt officia mea in ſecundis, habuerunt in adverſis. Plin. E. 7. 19 10. *Ik heb hun mynen dienſt betoont*, *in hunne voorſpoed en tegenſpoed*.

Æſtimationem frumenti Magiſtratus habet. Liv. 43. 2. *De Overheit heeft de pryſſtelling van 't koren*, *'t ſtaat aan de Overheit 't koren op prys te ſtellen*.

Habere fortunam in conſilio. Liv. 36. 8. *Op 't geluk zyn raad neemen*, *zich naar de bewegingen van 't wiſſelloť ſchikken*, of *draaijen*.

Animo, of In animo habere aliquid facere. Cic. S. R. 18. *Een voornemen hebben*, of *in 't zin hebben om iets te doen*, *voornemens*, of *van gedachten zyn om iets te doen*.

Et animo habebat, quibus hoſtis per dolum caperetur. Sall. B. J. 11. *Hy overleide by zichzelven die dingen*, *waar door hy den vyand met liſt zoude in handen krygen*.

Habet, captus eſt. Ter. An. 1. 1. 56. *Hy is 'er aan vaſt*, *hy is in de knip*, *hy heeft het al wech*, *hy is gevangen*, of *verſtrikt*, van een menſch ſpreekende die zich door een hertstocht heeft laaten vervoeren. (Het is een wijze van ſpreeken ontleent van de ſchermvechters, die gewond worden, en waar onder Vulnus word verſtaan. Anderen zien het eerder, zegt Donatus over deeze plaatze, als zy het zelf gevoelen dat ze de ſteek weg hebben.)

Habeo viros. Plaut. Caſ. 2. 8. 34. *Ik heb de mannen*, of *de quanten vaſt*, *beet*, *in 't net*, of *in de knip*.

Secreto hoc audi, & tecum habeto. Cic. F. 7. 25. *Hoor dit geheim*, *en houd het by u*.

(Habere. *Regeeren*, *heerſchen*.

Urbem Romam a principio reges habuere. Tac. An. 1. 1. 1. *Koningen hebben in 't begin de ſtad Rome geregeert*.

Terras inter amnes Hydaſpen & Indum Taxiles habebat. Juſt. 13. 4. 20. *Taxiles regeerde over de landen tuſſchen de Hydaſpes en Indusſtroomen gelegen*.

Habere mulierem. *Een vrouw tot zyn wil hebben*. Zoo hebben de Grieken hun Ἔχειν ook gebruikt. Zie Mur. V. L. 6. 7.

Quis heri habuit Chryſidem? Ter. An. 1. 1. 58. *Wie heeft giſteren Chryſis tot zyn wil gehad? Wie heeft Chryſis giſteren ten dienſt geſtaan?*

Habeo Laida, non habeor a Laide. Cic. F. 9. 26. *Lais ſtaat my ten dienſte zoo dikwils als ik wil*; *maar ik haar niet als zy wil*.

Habere zonder caſus. *Getrouwt hebben*. Uxorem word 'er onder verſtaan. Zoo gebruiken de Grieken hun Ἔχειν by Lucian. Dial. Diog. & Herc. Tom. 2. p. 298.

Agrippa tunc alteram Marcellarum habebat. Suet. A. 63. 2. *Agrippa had toen ter tyd getrouwt*, of *had tot een vrouw een van de beide Marcellen*.

Non fuit neceſſe habere. Ter. Ph. 2. 1. 66. *'t Is niet nodig geweeſt die te trouwen*.

Habere. *Optellen*, *rekenen*, *tellen*.

Qui nihil aliud in bonis habet, niſi honeſtum: nihil, niſi turpe, in malis. Cic. Fin. 3. 3. *Die niet anders dan dat eerlyk is telt onder die dingen die goed zyn*, *en onder die quaad zyn niet dan dat ſchandelyk is*.

Omnes, qui in Italia manſerant, hoſtium numero habebantur. Cic. Att. 11. 6. *Alle die in Italien gebleven waren wierden onder de vyanden getelt*.

Habere annos. *Zoo oud zyn*, *zoo veel jaaren geduurt hebben*.

Incidit Cæſarianum civile bellum, cum haberet annos circiter ſexaginta. Nep. 25. 6. 1. *De inlandſche oorlog van Cæſar is voorgevallen*, *als hy omtrent ſeſtig jaaren oud was*.

Bellum Punicum ſecundum non amplius quam decem & octo annos habet. Flor. 2. 6. 1. *De tweede oorlog gevoert tegens de Karthaginenſers heeft niet langer geduurt dan achtien jaaren*.

Habere. *Ryk zyn*, *veel goed hebben*. En zoo gebruiken de Grieken hun Ἔχειν by Matth. 13. 12.

Qui habet, ultro appetitur. Nep. by Priſc. 8. *De vriendſchap des ryken word van zelf gezogt*.

Habere. *Staan*, *geſtelt zyn*.

Quæſivit a medicis Dion, quemadmodum ſe haberet. Nep. 10. 2. 4. *Dion heeft den geneesmeeſteren gevraagt*, *hoe het met zyn ziekte ſtont*, *in wat ſtaat zyn ziekte was*.

Habere word ook aardig by een participium paſſivum gevoegt.

Antiquitatem diligenter habuit cognitam. Nep. 25. 18. 1. *Hy heeft alle oudheden zeer wel geweeten*, *hy heeft alle oudheden doorkropen*.

Auguſtum Catulus habebat incognitum. Suet. A. 94. 14. *Katulus kende Auguſtus niet*.

Ut eos conſolandos magis quam puniendos habuerit. Suet. J. 68. 3. *Dat het noodzakelyker was hen te trooſten dan te ſtraffen*.

Habere. *Opvoeden*, *opbrengen*.

Bene & pudice me domi habuit. Plaut. Curc. 5. 3. 20. *Hy heeft my wel en eerlyk binnens huis opgevoedt*.

Exite male habiti. Plaut. Pl. 1. 2. 1. *Koomt buiten gy die niet wel opgevoedt zyt*.

Res tuas tibi habeto. Mart 10. 41. 2. Cic. A. 2. 28. Dit was een wijze van ſprecken gebruikelyk by de Ouden als zy een vrouwe een ſcheidbrief gaven.

Habere aliquem. Dit was ook een wijze van ſpreeken, waar door zy zich verblijdden, en een ander als geluk wenſchten, wanneer zy omhelzen mogten dien zy reeds meenden verloren te hebben.

Habeo te incolumem ex impiorum manibus ereptum. Curt. 6. 7. 24. *Ik ben in myn ſchik*, *dat ik u zie ontrukt uit de handen van die een aanſlag tegens u gemaakt hadden*.

Habere ſatis. *Te vreden*, of *geruſt zyn*.

Rex monere, ut ſatis haberent retinere. Curt. 4. 9. 20. *De Koningk vermaande hen*, *dat zy zouden geruſt zyn indien ze de wapenen behielden*.

Noſtri ſatis habebant ſine detrimento diſcedere. Cæſ. B. C. 3. 46. 6. *De onze waren te vreden dat ze ſchadeloos*, of *zonder verlies daar af quamen*.

Habe tibi. Catull. 1. 8. Vop. Car. 21. zeiden ook de Schrijvers aan wien zy hunne ſchriften opdroegen.

Habere aliquid. *Iets gevonden hebben*.

Nunquid habes quod contemnas in hoc? Ter. E. 3. 2. 22. *Hebt gy iets gevonden*, *dat gy in deezen mispryzen*, of *bekelen moogt?*)

HABI.

HĂBĬLIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. rei alicui. Cic. de Or. 1. 25. *of* Ad rem aliquam. Cic. de Or. 1. 54. *Bequaam*, *wel gepaſt*, *gevoeglyk*, *wel geſchikt*, *dienſtig*, *goed ergens toe*, of *voor iets*. De compar. Habilior ſtaat beneden by Suetonius, en de ſuperl. Habiliſſimus. by Celſ. 2. 1.

Habilis frumentis terra. Colum. 2. 2. *Goed*, of *bequaam koren'and*.

Ægyptum habiliorem annonæ urbicæ reddidit. Suet. A. 18. 2. *Hy heeft den toevoer der leefstocht van Egypten naar de ſtad veel ligter*, *bequaamer*, of *gemakkelyker gemaakt*.

Habilis. Cic. de Or. 1. 25. *Bequaam*, *geſchikt*, *geboren voor een be-*

bediening, *enz.* van perfoonen fpreekende.

Onus habile. Front. St. 4. 1. 7. *Een bequaame*, of *ligte last*, *een last die gemakkelyk te draagen is.*

Navis velis habilis. Tac. An. 2. 6. 3. *Een wel bezeilt schip.*

HĂBILITAS, ātis. f. Cic. L. L. 1. 9. *Bequaamheit*, *gaauwigheit*, *gevoeglykheit*, *welvoegentheit*, *geschiktheit*, *gemak*, *gelegentheit.*

HĂBILITER. Adv. Paul. Dig. 34. 2. 20. Liv. E. 57. *Gemakkelyk*, *bequaamelyk*, *gevoeglyk*. *ligteiyk.*

HĂBITĀBĬLIS, is. m. en f. ile, is. n. Cic. Somn. Sc. 6. Hor. O. 4. 14. 5. *Bewoonbaar*, *bewoonlyk*, *daar men woonen kan*, *bewoont.*

HĂBĬTĀTIO, ōnis. f. *Woning*, *woonplaats*, *verblyf*, *woonsteede*, *huis.*

Accommoda ei de habitatione. Cic. F. 13. 2. *Gerief hem met een verblyf*, *laat hem by u woonen*, *geef gy hem huisvesting*, of *neem hem onder dak.*

Habitatio annua. Suet. J. 38. 3. Sumtus habitationis annuæ. Cic. Cœl. 7. *Jaarlyksche huishuur.*

(HĂBĬTĀCŬLŬM, i. n. Gell. 15. 14. *Woning*, *woonplaats.*)

HĂBĬTĀTŎR, ōris. m. Cic. N. D. 2. 35. *Bewoonder*, *inwoonder*, *die eenige plaats bewoont.*

HĂBĬTĀTŬS, ă, ŭm. Virg. G. 3. 340. *Bewoont*, *bevolkt.*

HĂBĬTO, as, āvi, ātum, āre aliquem locum. Virg. E. 2. 60. Aliquo loco. Liv. 8. 22. In aliquo loco. Cic. F. 13. 2. *Eenige plaats bewoonen*, *in eenige plaats woonen*, *verblyven*, *zyn verblyf houden*, of *neemen*; *zich ergens ophouden.*

Romæ habitare. Cic. V. 4. 18. *Te Rome woonen.*

Habitare apud aliquem. Cic. Cl. 90. of In domo alicujus. Cic. Sall. 5. *By iemant in woonen*, of *in iemants huis woonen.*

Habitare bene. Nep. 25. 13. 1. *Wel woonen*, *wel gehuisvest zyn*, *goede huisvesting*, of *een goed huis hebben.* Laxe. Cic. Dom. 44. *Groot*, of *ruim gehuist zyn*, *een groot huis hebben.* Magnifice. Cic. Dom. 44. *Treffelyk woonen*, *een heerlyk*, *deftig*, of *aanzienlyk huis hebben.*

Ea pars urbis habitatur frequentissime. Cic. V. 4. 53. *Dat gedeelte*, *die hoek*, of *die wyk van de stad word meest bewoont*, of *is 't volkrykst.*

In horum vultu habitant oculi mei. Cic. A. 12. 1. *Ik heb hun wezen altyd voor oogen.*

Tecum habita. Perf. 4. 51. *Onderzoek u zelven*, *keer in uw eigen gemoed.*

(Habitare. *Lang vertoeven*, of *verblyven*, *zich lang ophouden.*

Timeo, ne mihi in carcere habitandum fit. Cic. Rull. 2. 37. *Ik vrees dat ik lang zal opgesloten worden*, of *lang zal gevangen zitten.* Zoo gebruiken ook de Grieken hun Οἰκεῖν by Theophr. Char. 7.)

HĂBĬTŪDO, inis. f. Ter. E. 2. 2. 11. *De gestalte*, *gedaante*, *'t gelaat*, *het wezen*, *de uiterlyke staat van iemant.*

Bona corporis habitudo. Cic. Her. 4. 10. *Een goede lighaams gesteltheit*, *de welstant des lighaams.*

HĂBĬTŬS, ūs. m. Cic. D. 1. 57. *De stant*, *wyze*, *form*, *uiterlyke vertoning*, of *gedaante*, van zaaken, of perfoonen fpreekende.

Habitus. Cic. Cl. 91. Colum. 1. 9. *De gedaante*, *de gestalte*, *'t gelaat*, *'t wezen*, *de zwier*, *'t gebaar der menschen.*

Habitus. Val. Max. 3. 3. 4. ext. 9. 2. 11. ext. *De aart*, *het wezen*, *de eigenschap*, *staat*, *gesteltheit*, *eige gestalte*, of *gelegentheit van elk ding.*

Fortunæ habitus. Hor. A. P. 103. Curt. 3. 12. 14. *De staat*, of *gelegentheit van 't geluk*, of *der fortuine.*

Habitus. Cic. Cœl. 24. Celf. 2. 2. *Aart*, of *gesteltheit van 't lighaam.*

Habitus animi. Sen. de ir. 5. *De staat*, *gesteltheit*, of *gestalte der ziele.*

Ex præsenti eos potius, quam ex præterito æstimat habitu. Liv. 32. 14. *Hy oordeelt van hen meer naar de tegenwoordige*, *dan naar de voorledene gelegentheit.*

Habitus temporis. Celf. 2. 1. *De gelegentheit*, of *gesteltheit des tyds.* Locorum. Virg. G. 1. 52. *De gelegentheit der plaatzen.*

Habitus naturæ. Cic. Arc. 7. *Aart*, *inborst*, *neiging.*

Habitus. Virg. Æ. 3. 596. *Een kleed*, *kleeding*, *gewaad*, *de wyze van kleeden*, of *gekleed te gaan.*

Habitus folennis. Liv. 37. 9. *Een plechtelyke kleeding*, *een plechtelyk gewaad*, *een plechtgewaad.* Vulgaris. Curt. 3. 3. 4. *Een gemeen*, of *dagelyks kleed.*

Habitus. *Een hebbelykheit*, *gewoonte*, *aanwensel.*

Suo habitu vitam degere. Phæd. 1. 3. 2. *Volgens zyn gewoonte*, of *naar zyn staat leeven.*

HĂBĬTŬS, ă, ŭm. *Gehouden*, *geacht.* (De compar. Habitior staat beneden by Plautus, en de fuperl. Habitissimus beneden by Gellius.)

Habita est huic fides. Plaut. Af. 2. 4. 52. *Men heeft hem voor geloofwaerdig gehouden*, *men heeft hem geloofst*, of *geloof gegeeven.*

Habitus in honore. Plin. H. 16. 34 *In eeren gehouden*, *geeert*, *hoog geacht.*

Habita femper ejus foror (est.) Ter. An. 4. 5. 14. *Men heeft haar altyd voor zyn zuster gehouden*, *men heeft altoos gemeent dat zy zyn zuster was.*

Habitus. *Wel gedaan*, *welvarend.*

Equus habitissimus. Gell. 4. 20. *Een paerd dat een heel goed lyf heeft*, *dat glad en vet is.*

Equus male habitus. Gell. 4. 20. *Een paerd dat 'er slecht uit ziet*, *dat heel mager en vervallen*, of *ongedaan is.*

Vir corpulentior atque habitior. Plaut. E. 1. 1. 18. Ter. E. 2. 3. 24. *Een heel zwaarlyvig*, *en welvarend mensch*, boertende, *een gezonde broeder.*

HAC.

HĀC. Adv. Ter. H. 3. 2. 1. E. 5. 8. 64. Virg. Æ. 9. 321. *Hier door*, *langs deezen weg*, *dit heen.*

HĀCTENUS. Adv. Cic. F. 2. 1. Virg. G. 2. 1. *Tot daar*, of *hier toe*, *tot dat stuk*, of *dat deel toe*, van een boek fpreekende dat men geleezen, of van een rede die men gevoert heeft.

Hactenus. Cic. F. 4. 3. *Tot nu toe*, *tot deezen tyd toe*, *dus verre.*

Hactenus excanduit ut minaretur. Suet. N. 40. 8. *Hy is zoo verre hevig geworden*, *dat hy dreigde.*

Sed hæc hactenus. Cic. D. 2. 24. *Genoeg daar van*, *ik zal 'er niet meer van zeggen*, *ik zal 't daar by laaten*, *daar is genoeg van gezegt.*

(Hactenus quod word eens gevonden by Plin. E. 9. 15. 3. Patrem familiæ hactenus ago, quod aliquam partem prædiorum percurro. *Voor zoo verre draag ik my als een huisvader*, *dat ik een deel van de hofsteede omryde.*

Hactenus. *Tot deezen tyd.*

Thylen hactenus nix abdebat. Tac. Ag. 10. 6. *Thyle lag tot deezen tyd toe vol sneeuw.*)

HADR. HÆDI.

HADRĬĀ, æ. m. Plin. H. 3. 13. *Atri*, een stad van 't Koningkrijk Napels.

Hadria. Hor. O. 1. 3. 15. Mare Hadriaticum. Plin. H. 9. 15. *De Adriatische zee*, hedendaags, *de golf van Venetien.*

HÆDĪLĒ, is, n. Hor. O. 1. 17. 9. *Een bokke-* of *geitestal.*

HÆDĪLLŬS, i. m. Plaut. Af. 3. 3. 77. *Een bokje*, *een kleinen bok.*

HÆDĪNUS, ă, ŭm. *Bokke*, *van een bok.*

Pel-

Pellicula hædina. Cic. Mur. 36. *Bokkeleer, Spaansch leêr.*

HÆDU.

HÆDŬLŬS, i. m. Juv. 11. 66. *Een bokje.*

HÆDUS, i. m. Cic. S. 16. *Een bok.*

Hædus *of* Hædi. Vitruv. 9. 6. *Het Bokgesternte. Zeker hemelteken.*

HÆMA.

HÆMĂCHĀTES, æ. m. Plin. H. 37. 10. Αἱμαχάτης. *Een agaat*, of *agaatsteen vol roode aderen.*

(HÆMĂTĪTES, is, m. Plin. H. 36. 20. Celf. 6. 6. *Een bloedsteen.*)

HÆMO. HÆMU.

HÆMŎRRHŎÏS, idis. f. Plin. H. 20. 6. Celf. 5. 27. Αἱμοῤῥοΐς. *Een bloedslang, zekere slang door welkers beet al 't bloed uit het ligchaam zypelt.*

HÆMŎRRHŎĪDĒS, ūm. f. plur. Plin. H. 30. 8. Celf. 6. 18. Scribon. 89. 227. *Speenen, ambeyen, daamen.*

HÆMŬS, i. m. Ovid. Her. 2. 113. Plin. H. 4. 1. *De berg Hemus, een gebergte dat Thracien van Myzien scheid.*

HÆRE.

HÆRĒDIŎLŬM. Zie Herediolum.

HÆRĒDĬTĀRIŬS. zie Hereditarius.

HÆRĒDĬTĀS. zie Hereditas.

HÆRĔO, ēs, hæsi, hæsūm, hærērĕ alicui rei, in re aliqua. *Ergens aan vast houden, tegens aan zetten*, of *kleeven, aan vast kleeven*, of *hangen, vast aan zyn.*

Hærere radicibus suis. Cic. A. Q. 4. 39. *Vast aan zyn wortel zyn, wel gewortelt zyn, een goede wortel hebben, van boomen spreekende.*

Hærere in terga hostium. Liv. 1. 14. In tergis hostium. Curt. 3. 8. 16. *De vyanden kort op de hielen*, of *dicht achter het zitten.*

Vix hærere in equo poterat. Cic. Dej. 10. *Nauwlyks kon hy 't op 't paerd houden*, of *kon hy op 't paerd blyven zitten.*

Metu lingua hæret. Ter. E. 5. 5. 7. *De schrik belemmert myn tong, ik kan van vreeze niet spreeken.*

Hærebat populo in visceribus. Cic. Att. 6. 1. *of* Populi in visceribus ac medullis. Cic. A. 1. 15. *Het volk kleefde hem met hert en ziel aan, had een groote genegenheit tot hem, hield zyn gedachtenis in groote waerde.*

Ut hæream aliqua in parte tamen apud eum. Ter. E. 5. 8. 25. *Op dat ik ten minsten noch eenigzins in zyn gunste*, of *vriendschap blyve.*

Hæc hærebant in memoria illius. Cic. A. Q. 4. 1. *of* Memoria hujus rei in illius mente hærebat. Cic. C. 4. 10. *Deeze dingen bleven hem in de gedachten hangen, waren zyne gehenghenisse ingeprent.*

Infixus animo hæret dolor. Cic. A. 2. 26. *De smert hangt hem aan, zyn hert gevoelt de nawee van de smerte.*

Hæreat nobis semper illud. Plin. E. 10. 31. 2. *Laat ons daar altoos de gedachtenis van behouden, laat ons dat nooit*, of *nimmermeer vergeeten.*

In te omnis hæret culpa. Ter. Hec. 2. 1. 32. Culpæ crimen hæret tibi. Cic. Cœl. 6. *of* In te. Cic. Cœl. 7. *Al de schuld koomt*, of *valt op u, gy zyt daar alleen schuldig aan.*

Potestne huic homini hærere peccatum? Cic. Q. R. 6. *Kan deeze misdaad wel plaats in deezen man hebben?*

Criminibus illis hærebant. Tac. An. 4. 19. 4. *Zy konden zich niet zuiveren*, of *rechtvaerdigen van die lasterstukken.*

Hærere. Cic. A. Q. 4. 5. *Twyfelen, in twyfel zyn*, of *staan, onzeker zyn, tusschen beiden staan, niet weeten wat zyde men zal houden*, of *aan wat kant men zal overslaan, niet weeten wat te doen*, of *te zeggen.*

Valde in scribendo hæreo. Cic. Att. 13. 39. *Ik ben zeer bezet*, of *bezig met schryven.*

Diu jam in urbe hæreo. Plin. E. 1. 22. 1. *Ik ben nu al lang in de stad geweest.*

Hærere foribus. Hor. S. 2. 3. 261. *Aan de deur blyven*, of *blyven staan, zich aan de deur houden, niet van de deur gaan.*

In hac causa mihi aqua hæret. Cic. Fr. 2. 8. *Ik vind my bezet*, of *bekneld in deeze zaak, ik zie niet hoe ik hier uit zal konnen koomen*, of *hoe ik my uit deeze zaak redden zal; ik zie geen gat door deeze zaak; ik ben verlegen in deeze zaak.*

Hæret pede pes, densusque viro vir. Virg. Æ. 10. 361. *Zy blyven vechten voet aan voet, digt man tegens man gedrongen.*

Hærere alicui. Suet. Gr. 14. 1. *Iemant aanhangen*, of *aankleeven, het met iemant houden, iemants zyde kiezen*, of *houden.* Horatius O. 1. 32. 10. gebruikt dit woord om te zeggen, *Iemant over al volgen*, of *byblyven, nooit van iemant afgaan, hem nimmermeer verlaaten.*

(Hærere. *Ergens niet konnen uit koomen, iets niet konnen goed maaken.*

Augustus circa libidines hæsit. Suet. A. 71. 3. *Augustus heeft niet konnen goed maaken*, of *heeft niet konnen wederleggen, dat hy bij andere wyven sliep.* Zie onzen Suetonius.

Hærere in explicandis oneribus. Suet. D. 12. 1. Zie beneden Onus.

Hærentibus in conjectura viris. Just. 2. 10. 16. *De mannen niet konnende gissen.*

Hærens cibus. Pallad. R. R. 1. 29. *Spyze die in de maag blyft leggen, die niet verteeren wil.*)

HÆRĒS. Zie Heres.

HÆRĒSCO, scis, ĕscĕrĕ. Lucret. 2. 476. *Vast houden, aan blyven hangen, aan kleeven.*

HÆRĔSĬS, is. f. Vitruv. Præf. 5. Αἵρεσις. *Een aanhang, gezintheit*, van Philosophen, enz.

In ea est hæresi, quæ, &c. Cic. Par. præf. *Hy is in die gezintheit, die, enz.*

HÆSI.

HÆSĬTĀBŬNDŬS, ă, ūm. *Onzeker, twyfelachtig, ongewis, die in twyfel*, of *tusschen beiden staat.*

Hæsitabundus, inquit, interrogavi, non ut tibi nocerem. Plin. E. 1. 5. 13. *Na een weinig in twyfel gestaan te hebben, zeide hy, ik heb het gevraagt, doch met geen oogmerk om u te benadeelen*, of *schade te doen.*

HÆSĬTĀNS, āntĭs. omn gen. *Die stil*, of *beklemt staat, die in twyfel*, of *in bedenken staat, die niet durft spreeken*, of *in 't spreeken hapert.*

Hæsitans lingua. Cic. de Or. 1. 25. *Stameltong, stameraar, die stamelt.*

Hæsitantibus verbis dicere aliquid. Cic. Dom. 52. *Iets stamelende uitspreeken.*

Hæsitans in majorum institutis. Cic. de Or. 1. 10. *Die in de wetten zyner Voorvaderen niet wel bedreven is.*

HÆSĬTĀNTĬĂ, æ. f. Hæsitantia linguæ. Cic. A. 3. 6. *Stameling*, of *stamering, hapering, slibbering der tonge, hakkeling.*

HÆSĬTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. F. 3. 12. *Twyfel, twyfeling, onzekerheit, draling, dubbing.*

HÆSĬTĀTŎR, ōrĭs. m. *Twyfelaar, dubber, een die in twyfel*, of *tusschen beiden staat.*

Sum & ipse in edendo hæsitator. Plin. E. 5. 11. 2. *Ik staa zelf in twyfel omtrent het uitgeeven myner werken.*

HÆSĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Twyfelen, dubben, in twyfel zyn*, of *tusschen beiden staan, heel onzeker*, of *ongewis zyn.*

Hæsitare lingua. Cic. de Or. 1. 25. *Stamelen*, of *stameren in 't spreeken, haptren, met de tong slibberen, bezwaart van spraak*, of *belemmert van tong zyn, hakkelen.*

Hæ-

Hæsitare. Cic. A. Q. 4. 17. *Haperen, stil staan, blyven steeken, geheel verlegen staan, te kort schieten.*

In eodem luto hæsitas. Ter. Ph. 5. 2. 15. *Gy blyft noch in 't zelve slyk, dat is, in 't zelve ongeval, of in de zelve verlegentheit steeken.* Spreekende van iemant, die geleent geld niet opgenomen penningen betaalt.

Hæsitare Plin. E. 10. 30. 1: 40. 2. *Overweegen, overleggen, zich beraaden, zich bedenken, in zyn beraad, of bedenking neemen.*

HAGA. HAGE.

HAGĂ alleen, of Haga Comitis. *De, of den Haag, 's Gravenhage,* het grootste vlek van geheel Holland, daar gemeenelijk de Staten van dat Landschap, gelijk ook zelf de Algemeene Staten der Vereenigde Nederlanden vergaderen.

HAGENŎĂ, æ. f. *Hagenaut,* een stad van Duitschland in de Neder Elsas.

HALA HALC.

HĀLĀNS, āntĭs. omn. gen. Lucret. 6. 220. *Uitwaassemend, welriekend, dat reuk geeft.*

Halantes floribus horti. Virg. G. 4. 109. *Tuinen vol welriekende bloemen.*

HĀLCĔDo. Zie Alcedo.

HĀLCYŎN. Zie Alcyon.

HALE.

HĀLĒC, ēcĭs. n. Hor. S. 2. 4. 73. *Zekere saus, of doop die de Ouden van 't ingewand der visschen maakten.* Men vind nauwlijks het woord Halec om een *haring*, of *eenige andere visch* te betekenen.

HĀLĔCŬLĂ, æ. f. Colum. 6. 8. *Zeker klein onbekent vischje.*

HALĔSĂ, æ. f. Cic. V. 2. 7. Dit was een stad van Siciliën, die hedendaags verwoest is. Cluverius meent echter dat het de burgt Tosa, in Siciliën is.

HĀLĒX, ēcĭs. f. Plin. H. 31. 8. zie Halec.

HALI.

HĂLĬÆĒTŬS, ī. m. Plin. H. 10. 3. Ἁλιαίετος. *Zeearend.*

HĂLĬCĀCĀBŬS, ī. f. Plin. H. 21. 31. *Winterkerssen, Joden krieken.*

(HĂLĬEŬTĬCŎN, ī. n. Plin. H. 23. 2. *Een boek van 't visschen, of waar in 't vischvangen beschreven word.*)

‡ HĀLĬTĀNS, āntĭs. omn. gen. Flammam halitans. Ennius. *Vuurspouwende, vuur uitbraakende.*

HĀLĬTŬS, ūs. m. Plin. H. 9. 7. *De adem, de aassem, 't geblaas, de ademtocht, de wind.*

Halitum extremum efflare. Cic. T. Q. 2. 9. *Den laatsten snak, of snik geeven, den geest geeven, sterven, zieltoogen, op sterven leggen.*

Halitus. Virg. G. 2. 350. Tac. H. 5. 7. 3. Quintil. I. O. 7. 2. *Waassem, damp,* die uit de aarde, uit een waterpoel, enz. opkoomt.

Halitus Septentrionalis. Colum. 7. 3. *De Noorden wind.*

HALL. HALM.

HĀLLŪCĬNŎR. Zie Allucinor.

HĂLMYRIS, idis. f. Plin. H. 4. 12. *Het meir van onze L. Vrouw des Donaustrooms.*

HALO.

HĀLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Rieken, ruiken, reuk, of geur geeven, welriekend zyn.*

Aræ sertis recentibus halant. Virg. Æ. 1. 421. *De altaaren rieken van versch geplukte bloemen.*

Flores nectar naribus halant. Lucret. 2. 847. *De bloemen hebben een nektarreuk, of ruiken als nektar.*

(HĂLO, ōnĭs. Sen. N. Q. 1. 2. Ἅλως. *Een kring om de maan.*)

HALOPHĀNTĂ, æ. m. Plaut. 4. 1. 2. *Een bedrieger, of verleider.* Zommige leezen Alaphanta, *Een groote, of aartsbedrieger, een grootte of stadslengenaar.*

HĂLŌSĬS, ĭs. f. Petron. 49. Suet. N. 38. Ἅλωσις. *Overweldiging, inneming, verovering, of plondering van een stad.*

HALT. HAMA.

HĂLTĒR, ēris. m. Mart. 14. 49. Ἀλτήρ. *Een gewigt, een klomp loot, of steen,* dat voortijds de springers, of danssers in elke hand hielden, om hen hier meê in 't gewigt te houden.

HĀMĂ, æ. f. Cato R. R. 2. 136. Plin. E. 10. 42. 2. Juv. 14. 305. Ἄμη. *Een brandemmer, een gepekte leere- of teene emmer, waar meede men den brand blust.*

HĀMĀTĬLĬS, is. m. en f. ĭlĕ, ĭs. n. Hamatilis piscatus. Plaut. R. 2. 1. 10. *Angeling, vischvangst met de angelroê, 't visschen met den angel.*

HĀMĀTŬS, ā, ūm. *Met een haak, angel, of hoek gewapent, of voorzien: krom, bogtig.*

Hamata corpora. Cic. A. Q. 4. 38. *Kromme, of bogtige ligchaamen.*

Hamata munera. Plin. E. 9. 30. 2. *Hakige giften, geschenken om voordeel, of om gewin mee te doen,* of gelijk wy zeggen, *uitgeworpe spierings om kabbeljauwen te vangen.*

(HĂMĀXĂGŌGĂ. Bonorum hamaxagogæ. Plaut. Truc. 2. 7. 1. *Die de goederen op wagens wechsleepen.*)

HAMB. HAMI.

HĀMBŪRGŪM, ī. n. *Hamburg,* een stad van Duitschland in Neder-Saxen.

HĂMĬŌTĂ, æ. m. Plaut. R. 2. 2. 5. *Een angelaar, of hengelaar.*

HAMM. HAMO.

HĀMMOCHRYSŎS. Zie Ammochrysus.

HĀMMŌNĬĀCŪM. Zie Ammoniacum.

HĀMMŌNĬTRŪM. Zie Ammonitrum.

HĀMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Petron. 6. *Met den angel, den haak, of hoek visschen, of visch poogen te vangen.* Petronius gebruikt het alleen oneigentlijk.

HAMU.

HĀMŬLĂ, æ. f. Colum. 10. 387. *Een emmertje, een wateremmertje.*

HĀMŬLŬS, ī. m. Cels. 6. 7. *Een vischhaakje, een vischhoekje.*

HĀMŬS, ī. m. Cic. B. G. 7. 73. 9. *Een haak, angel, of hoek.*

Lorica conserta hamis. Virg. Æ. 3. 467. *Een gemalyde kolder, of malienkolder.*

Hamus. Ovid. P. 2. 7. 9. *Een angel, of angelroê.*

Pisces hamo capere. Cic. S. 13. Piscari. Suet. A. 83. 2. *Met den angel visschen, angelen, visch met den angel vangen.*

(Hamo aureo piscari. Suet. A. 25. 8. *Om een klein winstje veel gelds waagen.*

Hamus. *Een hekel.*

Stupa pectitur ferreis hamis. Plin. H. 19. 1. *Het werk word op yzere hekels gehekelt.*

Hamus. Paull. Dig. 1. 15. 3. §. 3. *Een brandhaak.*)

HANN. HANS.

HANNONĬĂ, æ. f. *Henegouwen,* een van de 10 Spaansche Provinciën.

HANNOVERA, æ. f. *Hanover,* een stad van 't Hertogdom Bronswijk in Duitschland.

HANSĔĀTĬCÆ urbes. *De Anzesteden, of Hanzesteden,* eigentlijk, *de Aan zee steden.* Dit zijn de meeste Zee steden van Duitschland, die om zich tegens de zeerovers te verdedigen, voor zes honderd jaaren een verbond maakten. Zy worden in vier Landschappen verdeelt, te weten, dat van Lubek, Keulen, Bronswijk en Dantzik. Zommige meenen dat ze dus van 't woord Hansa genoemt zijn, dat in de oude Duitsche taal, *Vryheit, of Voorrecht* betekent.

HAPH. HAPS.

HĂPHĒ, ēs. f. Sen. E. 57. Ἁφή. *Stof waar meede men de worstelaars bestrooide, na dat ze met oly besmeert waren.*

HAPHNIĂ, æ. f. *Koppenhagen,* de Hoofdstad van Denemarken, en verblijfplaats der Koningen.

HĂPSŪS, ī. m. Cels. 7. 26. Ἅψος. *Een wolle wiek in oly gedoopt, die men op de wonden leide.* Of, gelijk Vossius

Vossius zegt, *Een wolle zwachtel, waar mede men een wonde bewond*, of *verbond.*

HARA. HARI.

HĂRĂ, æ. f. Plaut. Af. 2. 4. 24. Cic. Pif. 16. *Een varkensschot*, of *varkenskot.*

Hara. Varr. R. R. 3. 10. Colum. 8. 14. *Een ganzenhok.*

HĂRIŎLĂ, æ. f. Plaut. M. G. 3. 1. 99. *Een waarzegster*, *voorzegster*, *voorgifster*, *wigchelaarster.*

HĂRIŎLĀTIO, ōnis. f. Cic. D. 1. 31. *Waarzegging*, *waarzeggery*, *wigchelary*, *voorgissing*, *voorspelling*, *voorzegging.*

HĂRIŎLŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. acc. Ter. Ph 3. 2. 7. *Waarzeggen*, *wigchelen*, *voorzeggen*, *voorspellen*, *te vooren verkondigen.*

Sed ego hæc hariolor. Ter. Ad. 2. 1. 48. *Maar ik raade, gis*, of *slaa daar naar*, *ik beelde my dat zoo in*, *ik gis dat zoo.*

HĂRIŎLUS, ī. Ter. Ph. 4. 4. 27. *Een waarzegger*, *wigchelaar*, *voorzegger.*

HĂRLĒMŬM, ī. n. *Haarlem*, een stad van Holland.

HARM.

(HĂRMĂMĀXĂ, æ. f. Curt. 3. 3. 23. *Een rosbaar by de Perssen gebruikelyk.* Zie onzen Curtius.)

HĂRMŎGĒ, ēs. f. Plin. H. 35. 5. Ἁρμογὴ. *Mengeling*, of *vermenging van verscheide verwen.*

HĂRMŎNĬĂ, æ. f. Cic. T. Q. 1. 10. Ἁρμονία. *t'Zamenstemming*, *eenstemmingheit*, *overeenstemming*, *welluiding*, *zoetluidigheit*, *overeenkomst van verscheide stemmen*, of *speeltuigen.*

Ad harmoniam canere. Cic. N. D. 3. 11. *Op de maat en eenstemmiglyk zingen.*

Harmonia est modulatio vocis ab arte concepta. Vitruv. 5. 4. *De maatzang is een leiding van de stem door kunst geleert.*

Harmonia corporis. Lucret. 3. 119. *De welgeschiktheit*, *welgemaaktheit*, of *juiste gestalte des lighchaams.*

HĂRMŎNĬCŬS, ă, ŭm. Ἁρμονικός. Harmonica ratio. Plin. H. 2. 109. *De evenredigheit*, of *evenredige stant der deelen van een geheel.*

HARP.

HĂRPĂGĒ, ēs. f. Sisen. *by* Non. 18. 29. Ἁρπαγή. *Een yzere haak* of *kram.* Dit woord is buiten 't gebruik.

HARPĂGĬNĒTŬLŬS, ī. m. *Vlechting*, *omslingering*, *omwinding*, *omklimming.*

Pro fastigiis statuuntur harpaginetuli striati. Vitruv. 7. 5. *Die uitgegroefde stronkvlechtingen worden tot cieraad boven op gestelt.*

HĂRPĂGO, ōnis. m. Cæf. B. C. 1. 57. 2. *Een haak*, *yzere kram*, *anker*, *harpoen*, *enterdreg*, *werpanker*, Zie onzen Curtius 4. 2. 12. §. 50.

(Harpago. Cæf. B. G. 7. 81. 1. *Een haak waar meê de Ouden de muuren om verre trokken.*

Harpago. Ulp. Dig. 33. 7. 6. 12. §. 21. *Een puthaak.*)

HĂRPĂGO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. Plaut. Aul. 2. 2. 24. *Wechkrauwen*, *naar zich haaken*, *met een haak*, of *krauwel naar zich haalen*, *neemen*, *wechneemen*, *steelen.*

HĂRPĀSTŬM, ī. n. Mart. 4. 19. 6. Ἁρπαστόν. *Een groote kaatsbal*, of *speelbal*, *een bal met leêr overtrokken*, *waar meede de Ouden speelden.* Het spel bestond in dien malkander afhandig te maaken.

(HĂRPĀX, ăgis, m. Plin. H. 37. 2. *Een wervel*, *die de vrouwen op de spille gebruiken.*)

HĂRPĒ, ēs. f. Ovid. M. 5. 176. Ἅρπη. *Een sabel*, *een krom zwaerd*, *een houwer.*

HĂRPȲĬĂ, æ. f. Virg. Æ. 3. 212. Ἁρπυῖα. *Een harpye*, een verzierde roofvogel.

HĂRPŎCRĂTĒS, æ. m. Varr. L. L. 4. 10. *Harpokrates*, zeker beeld dat de eene vinger op den mond hield, en van de Ægyptenaaren onder den naam van den God der stilzwygenheit geëert wierd. Daar was ook een Philosooph van deezen naame, die de wysheit stelde in te konnen zwygen. (Deezen God beschryven de H. H. Gisbertus Cuperus in een geheele verhandeling, en Johannes Lomeierus Dier. Gen. 1. 3.)

Reddidit Harpocratem. Catul. 74. 4. *Hy heeft hem zoo stom als een beeld gemaakt.*

HARU.

HĂRUDĒS, ŭm. m. plur. Cæf. B. G. 1. 31. 10. *De Haruden*, volken van 't oude Duitschland.

HĂRŬSPĔX, ĭcĭs. m. Cic. B. C. 3. 8. *Een offerwigchelaar*, *een voorzegger*, *voorwikker*, *waarzegger*, of *voorgisser*, die uit het beschouwen van de ingewanden der offerbeesten toekomende dingen voorzegt, en wondertekenen verklaart.

HĂRŬSPĬCĂ, æ. f. Plaut. M. G. 3. 1. 99. *Een offerwigchelaresse*, *waarzegster*, *voorzegster*, *voorgifster*, of *wigchelaarster*, uit het beschouwen van de ingewinden der offerbeesten.

HĂRŬSPĬCĪNĂ, æ. f. Cic. D. 2. 18. *De waarzegkunst*, *voorzegkunde*, of *wigchelkunst* uit de beschouwing van 't ingewand der offerdieren.

HĂRŬSPĬCĪNUS, ă, ŭm. Cic. D. 1. 33. *Dat van de waarzeggery*, of *wigchelkunst handelt*, of *daar toe behoort.*

HĂRŬSPĬCĬŬM, ĭī. n. Catul. 89. 2. *Waarzegkunst*, *wigchelkunst*, *waarzeggery.* Zie Haruspicina.

HASP. HASS.

HĀSPAHAMŬM, ī. n. *Ispaham*, een stad van Azien, de Hoofdstad van Persien, daar de Groote Sophi zijn verblijf houd.

HĂSSĬĂ, æ. f. *Hessen*, *Hessenland*, *'t land van Hessen*, een Landschap van Duitschland, dat den tytel van Landgraafschap voert.

HAST.

HĀSTĂ, æ. f. *Een spies*, *piek*, *speer*, *werpspies*, of *werpschicht.*

Hastam protendere. Tac. An. 2. 21. 1. *De piek*, of *spies vellen.* Torquere. Cic. de Or. 1. 57. of Vibrare. Cic. de Or. 2. 80. *De spies werpen.* Colligere. Tac. An. 2. 21. 1. *De piek*, of *spies te rug haalen.*

Abjecit hastas. Cic. Mur. 21. *Hy heeft de pieken wechgeworpen*, *hy heeft de zaak laaten vaaren*, of *hoopeloos geoordeelt*: want als men de wapenen wechsmyt, wanhoopt men van de overwinninge.

Hasta. Festus. *Een openbaare verkoping*, vermids de Romeinen een piek op de plaats zetteden daar een verkoping gehouden wierd.

Venire sub hasta. Liv. 5. 16. *In een openbaare verkoping*, of *by openbaare opveiling verkocht worden.*

Hasta Pompeii. Cic. A. 4. 4. *Openbaare verkoping van de goederen van Pompejus.*

Hasta posita bona alicujus vendere. Cic. Off. 2. 8. *Iemants goed by openbaare opveilinge verkoopen.*

Submoveri ab hasta. Liv. 39. 44. *Uit een openbaare verkoping geweert worden*, *niet toegelaaten worden om te bieden*, of *te mynen in een openbaare verkoping.*

(Ad hastam publicam nunquam accessit. Nep. 25. 6. 3. *Hy heeft nooit geen aangeslagene*, of *verbeurde goederen gekocht.*

Hasta pura. Virg. Æ. 6. 760. Suet. Claud. 28. 1. *Een spies die met geen yzer beslagen is.* Deeze trokken de soldaaten tot vergeldinge van hunne dapperheit tot een prys.)

HĀSTĀTŬS, ī. m. Cic. D. 2. 31. *Een piekdrager*, of *piekenier*, *een soldaat met een piek gewapent.* Varro voegt 'er Miles by.

HĀSTĀTŬS, ă, ŭm. *Met pieken*, of *spiessen gewapent*, *vol pieken*, of *spiessen.*

Prima acies erat hastata. Tac. An. 2. 14. 4. *De eerste krygshoop was met pieken gewapent*, *in 't eerste gelid*

lid flonden piekeniers.

HĀSTĪ, ōrūm. m. plur. *De Hasten,* 't volk van Baſſeda in Artois.

HĀSTĪLĔ, ĭs. n. Cic. C. R. 7. Liv. 21. 8. *De ſchacht, ſtok, 't hout van een ſpies, piek, enz.*

Haſtile. Virg. Æ. 11. 561: 9. 403. *Een piek, ſpies, werpſpies, werpſchicht.*

HĀSTŬLĂ, æ. f. Sen. N. Q. 2. 31. *Een halve piek, een kort piekje.*

HĀSTŬLĂ regia, æ. f. Plin. H. 21. 12. *Affodille.* Zeker kruid dat naar het yzer van een piek gelijkt.

HAU. HAUD.

HAŪ, interj. *Hou! hou wat! hola! zoet!*

Hau, hau, mi homo, ſanuſne es? Ter. Ad. 3. 2. 38. *Hola, hou, zacht wat, zijt gy wel bij uw zinnen?*

HAŪD. Adv. Cic. Ar. 1. *Neen, niet, geenzins, ganſch niet.*

Haud ſane of Haudquaquam id eſt difficile Craſſo. Cic. de Or. 2. 33. *Dat is geenzins, of ganſch niet moeijelyk, of zwaar voor Kraſſus.*

Haud erat ſane quod quiſquam requireret, &c. Cic. T. Q. 3. 1. *Dat was zeker de moeite niet waerdig, dat iemant zogt, enz.*

Vir ſapientiſſimus, atque haud ſcio an omnium præſtantiſſimus. Cic. N. D. 2. 4. *Een zeer wijs man, en ik weet niet of hij niet de voornaamſte van allen is.*

Vir haud paulo melior, quam, &c. Cic. Att. 2. 12. *Een man niet weinig, of onvergelykelijk beter, dan, enz.*

HAUR.

HAŪRĬO, īs, hauſtum, haurīrĕ. (*en* Haurivi, hauritum. Haurivi heeft Varro gebruikt ſchrijvende aan Cicero by Priſc. 10. 412. en hem volgende. Hauritum Apul. M. 2. 121. Hauſum is ook in 't gebruik geweeſt, want Hauſurus word gevonden by Virg. Æ. 4. 383.) Aliquid ex loco. Cic. D. 2. 13. Loco. Cic. A. Q. 1. 2. De loco. Cic. Cl. 69. *Iets ergens uit haalen, ſcheppen, putten, tappen, krijgen, trekken, afleiden,* gelijk het water uit een bron, enz.

* Haurire. acc. Cic. A. 11. 5. *Indrinken, inſlokken, inzwelgen, inznipen, uitdrinken, opdrinken.*

Haurire poculum vini. Liv. 13. 15. *Een glas wyn uitdrinken, of leegen.* Cibos. Colum. 8. 17. *Spyze inſlokken, of ongekauwt inzwelgen.* Cervos ſolidos. Plin. H. 8. 14. *Geheele harten opſlokken, opvreeten, verſlinden.*

Incendium urbem hauſit. Liv. 5. 7. *De brand heeft de ſtad ganſch in de aſſche gelegt.*

Multos hauſit flamma. Liv. 30. 5. *of* Ignis. Petron. 58. *De vlam, of 't vuur heeft 'er veelen verteert, vernielt, of verſlonden.*

Haurire calamitatem. Cic. Dom. 11. Dolorem, &c. Cic. Cœl. 24. *Een ramp, of ongeval, een hertzweer, of ſmert gevoelen, lyden, uitſtaan, of doorſtaan.*

Haurire legem a natura. Cic. Mil. 4. *Een wet uit de natuur haalen, neemen, of afleiden.* Sumtum ex ærario. Cic. Rull. 2. 13. *Geld uit de gemeene ſchatkiſt tot voldoening der onkoſten neemen, of de onkoſten uit 's Lands kas neemen.*

Quo affluentius voluptates haurit, eo, &c. Cic. T. Q. 5. 6. *Hoe hy de wellusten overvloediger geniet, des te meer, enz.*

Haurire aliquid animo. Virg. Æ. 12. 26. *Iets met zyn verſtand bevatten, of begrypen, iets zyn verſtand indrukken.* Auribus. Virg. Æ. 4. 359. *Iets aandachtelijk hooren.* Oculis. Virg. Æ. 4. 661. *Iets beſchouwen, bezien, of bekyken.*

† Latus hauſit. Virg. Æ. 10. 314. *Hy heeft hem een ſteek in de zyde gegeeven, of hy heeft hem in de zyde geſteeken.* Ovid. M. 8. 440. voegt 'er Ferro by, en Curt. 7. 2. 27. Gladio.

(Haurire. *Iets leeren.*

Sciebam, ex iiſdem te hæc haurire fontibus, ex quibus ipſe hauſeram. Cic. F. 10. 3. *Ik wiſt dat gy deeze dingen leerde, daar ik ze geleert had.*

Haurire. *Iets aanraaken met de lippen, en niet naar zich neemen.*

Vitandum eſt, ne quod hauſtum erit, devoretur. Celſ. 6. 9. *Men moet zich wachten, te neemen, dat met de lippen is aangeraakt.*

Hauriri. *Zinken.*

Prælio & fuga defatigati gurgitibus hauriebantur. Curt. 4. 16. 16. *Door den ſlag en de vlucht vermoeit zijnde, zonken ze in de kolken.*

Spero mediis ſupplicia hauſurum ſcopulis. Virg. Æ. 4. 383. *Ik hoop dat hy midden in de klippen zinken, of zyn ſtraffe uitſtaan zal.)*

HAUS.

HAŪSTRŪM, ī. n. Lucret. 5. 517. *Een putemmer, of putaker.*

HAŪSTŪS, ă, ūm. *Gepnt, geſchept, gehaalt.*

Hauſta e fonte aqua. Cic. Fin. 1. 21. *Water uit een bron geſchept.*

Hauſtus mari. Liv. 33. 41. *Van de baaren ingezwolgen, in zee verdronken, of verzonken.* Igni. Tac. An. 3. 72. 2. *Verbrand, door den brand, door 't vuur, of door de vlam verteert, vernielt, of verſlonden.*

Hauſtus a loco. Cic. D. 1. 49. Ex aliquo loco. Cic. D. 2. 13. *Ergens uit, of van daan gehaalt, genomen, of getrokken,* van de ziel, *of* 't verſtand ſpreekende.

HAUSTŪS, ūs. m. Hauſtus aquæ. Cic. Cæc. 26. *Putting, waterputting, waterſchepping.*

Aqua hauſtus profundi. Colum. 1. 5. *Water dat men diep putten moet.*

Exiguis hauſtibus bibere. Ovid. F. 3. 274. *Met kleine teugen drinken.*

Hauſtus Divini ſpiritus. Val. Max. 1. 8. 10. *Een Goddelyke inblazing, of ingeving.*

Hauſtus. Virg. G. 4. 220. *Een ſtraal, trek, zweemſel, een deel dat ergens van daan gekoomen, of van af gevloeit is.* Zoo hielden de oude Philoſophen ſtaande, dat de ziel een uitvloeijing der Godheit was.

HEBD.

HĔBDŎMĂDĂ, æ. f. *Een week.* Dit is de eenige plaats en de eenigſte Schryver daar ik dit woord gevonden heb.

Duodecim annorum hebdomadam ingreſſus eſt. Varr. *by* Gell. 3. 10. *Hy is in zyn vierentachtigſte jaar getreeden.* Men moet deeze ſpreekwijze in 't Latijn niet gebruiken.

HĔBDŎMĀS, ădis. f. Cic. F. 16. 9. Ἑβδομάς. *Een week, de tyd van zeven dagen.*

HEBE.

HĔBĔNŬS. Zie Ebenus.

HĔBĔO, ēs, ērĕ. Liv. 23. 45. *Leem, ſtram, vadzig, oud en koud, bot, ſtomp, of plomp zyn, of worden.*

HĔBĔS, ĕtis. omn. gen. Cic. Fin. 4. 24. *Stomp, bot, zonder ſnee, of punt, niet ſcherp,* van een degen, hoorn, enz ſpreekende. De compar. Hebetior ſtaat beneden by Cicero, en de ſuperl. Hebetiſſimus by Plin. H. 9. 30.

* Hebes caro. Celſ. 7. 13. *Verdooft, dood, of verſtorven vleeſch.* Corpus. Celſ. 2. 1. *Een vadzig, log, of loom ligchaam.*

Hebes guſtu vinum. Colum. 3. 2. *Platte wyn, wyn daar geen ſpeeling in is.*

Hebes. Cic. D. 2. 50. *Bot, dom, plomp, niet ſnedig, zonder verſtand.*

Hebes lingua. Sall. de R. O. 2. *Een bezwaarde tong, of lymtong, een die bezwaart, of langzaam ſpreekt.*

Exercitus hebes. Sall. B. J. 54. *Een ongeoeffent leger.*

Hebes dolor. Cic. Att. 8. 3. *Een kleine, flauwe, of byna ongevoelige pyn.*

Aures hebetiores habere. Cic. Pl. 27. *Hardhoorende zyn, doofachtig zyn.*

Hebes ictus. Mart. 7. 31. 8. *Een ſlappe ſlag, een ſlag die niet toedringt.*

He-

Hebes acies oculorum. Cic. Fin. 4. 24. Hebes oculus. Plin. H. 11. 26. *Een zwak gezicht.*

(Hebetia tela. Cic. Ar. 1. Curt. 4. 16. 18. *Pylen daar geen kracht by is.* Zie onzen Curtius 7. 4. 10. §. 32.)

Hebes. Cic. Att. 9. 17. *Hard, ongevoelig, zonder gevoelen, of medelyden*, van persoonen spreekende.

HĔBESCO, is, ĕscĕrĕ. Cic. A. Q. 4. 2. *Loom, traag, bot, of stomp worden*, van 't verstand spreekende.

Virtus hebescere cœpit. Sall. B. C. 12. *De deugd begint te verslauwen, te verslappen, of zyn kracht te verliezen.*

Hebescunt sydera. Tac. An. 1. 30. 3. *De sterren verdonkeren, worden donker, verbleeken, verdeeven, verliezen haaren glans.*

(Oculi Tiberii rursum hebescebant. Suet. Tib. 68. 5. *Tiberius oogen wierden wederom dónker.*)

HĔBĔTĀTIO, ōnis. f. Plin. H. 28. 6. *Verblinding, verdooving, verzwakking, of krenking van 't gezicht.*

HĔBĔTĀTRĪX, īcis. f. Umbra terræ Lunæ hebetatrix. Plin. H. 2. 13. *De schaduwe van de aarde waar door de Maan taant, of verduistere.*

(HĔBĔTĔSCO, is, ĕrĕ. *Stomp, of bot worden.*

Aciem in cultris tonsorum hebescere. Plin. H. 28. 7. *Dat de scheermessen stomp worden.*)

HĔBĔTO, as, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Liv. 8. 10. *Stomp, of bot maaken, de punt afbreeken, de snee beneemen*, van een mes, degen, enz spreekende.

* Hebetare sydera. Tac. G. 45. 1. *De sterren verdonkeren, verdooven, verduisteren, haaren glans beneemen.*

Hebetare visus. Virg. Æ. 2. 605. *'t Gezigt verzwakken, of krenken, beletten te zien.*

Hebetare speculorum fulgorem. Plin. H. 7. 15. *Een spiegel bezwalken, de schoonheit van een spiegel bederven.*

Hebetare aures. Cels. 2. 1. *De ooren verdooven, hardhoorig, of doofachtig maaken.*

Ignavia corpus hebetat. Cels. 1. 1. *De luiheit maakt het ligchaam loom, vadzig, traag, zwaar.*

(HĔBĔTŪDO, inis, f. Sensuum hebetudo. Macrob. S. Sc. 1. 14. *De ongevoeligheit, of dofheit van de zinnen.*)

HEBR.

HEBRÆŪS, ă, ūm. *Hebreër, Jood, of Jöde: Hebreeusch, Joodsch.*

† Hebræus liquor. Stat. S. 5. 1. 213. *Balsem*, vermids de beste balsem uit Judea quam.

HEBRUS, i. m. Virg. G. 4. 463. Plin. H. 4. 11. *De Marisa, of Marisastroem*, een zeer snelle stroom van Thracien.

HECA. HEDE.

HĔCĂTOMBE, ēs. f. Juv. 12. 101. Ἑκατόμβη. *Een offer van honderd gelykslachtige beesten*, eigentlijk *een honderd offer*, naar de oorspronkelijkheit van 't Grieksche woord.

(HĔLCIUM, ii. n. Apul. M. 9. 222. *Een gareel daar paerden in trekken.*)

HĔDĔRĂ, æ. f. Virg. E. 4. 19. Plin. H. 16. 34. *Veil, klever, klever boom, klemmerboom, eiloof, klimop*, zeker gewas.

Hederæ victricis ferre præmia. Hor. E. 1. 3. 25. *Een veilkrans tot een teken zyner overwinninge krygen.* De Ouden waren gewoon met veilloof te bekransen die 't best gevochten hadden.

HĔDĔRĀCEUS, ă, ūm. Cato R. R. 55. Colum. 8. 10. *Van veil, of klimop.*

Hederaceus. Plin. H. 16. 24. *Gelyk veil, dat naar veil gelykt.*

HĔDĔRĪGĔR, ă, um. Catull. 63. 32. *Met veil bekranst; of vercierd.*

HĔDĔRŌSUS, ă, ūm. Prop. 4. 4. 3. *Met veil begroeit, of bewassen, vol veil, daar veel veil wast.*

HEDU. HEDY.

HĒDŪI, ōrūm. m. plur. Cæs. B. G. 1. 11. 1. *De Autuners, 't volk, of de inwoonders van Autun.*

HEDUĂ, æ. f. Sidon. E. 5. 19. *Autun*, een stad van Bourgogne.

HĔDYŎSMŬM, i. n. Plin. H. 35. 15. *Witte wilde munte*, zeker welriekend kruid, volgens den oorsprongk van 't woord Ἡδύοσμον.

HEI. HEID.

HĔI. interj. Ter. An. 1. 1. 46. *Helaas! Eilaas! Ach! Och.*

Hei mihi! Plaut. B. 3. 3. 7. Virg. Æ. 2. 274. *Ach my! Ai my! Eilaas!* Een wijze van zich te beklaagen.

HĔIDĔLBERGĂ, æ. f. *Heidelberg*, De Hoofdstad van de RynPalts, in Duitschland vermaard wegens veele aanmerkelijke zaaken, doch door den oorlog zeer verwoest.

HELC. HELE.

HĔLCIĀRIUS, ii. m. Mart. 4. 64. 22. Sidon. 2. 10. *Een die in de lyn voor een schuit loopt.*

HĔLĔNIŪM, ii. n. Plin. H. 21. 10. Ἑλένιον. *Alantswortel*, zekere wortel in de Geneeskunde gebruikelijk.

HĔLĔPŎLIS, is. f. Vitruv. 10. 22. Ἑλέπολις. *Zeker oorlogstuig om belegerde steden te bemagtigen*, gelijk het Grieksche woord meedebrengt.

HELEŪTERĪ, ōrūm. m. plur. Cæs. B. G. 7. 75. 2. *De Albigenzen*, een volk van 't Celtisch Vrankrijk.

HELI.

HĔLĬCĒ, ēs. f. Cic. A. Q. 4. 20. Ovid. F. 3. 108. Ἑλίκη. *De groote beer*, een gesternte by de Noordpool, *of 't* Noorder Aspunt.

HĔLĬCŌN, ōnis. m. Virg. Æ. 7. 641. *Helikon*, een gebergte van Griekenland in Beotien, de zoo gezegde Dichtersberg.

HĔLĬCŌNIDĒS, ūm. f. plur. Pers. Prol. 4. *De Zanggodinnen, of Zanggodessen, de Muzen.*

HĔLĬCŌNIUS, ă, ūm. Catull. 61. 1. *Van den berg Helikon, die den Helikon bewoont.*

HĔLĬŎCĂMĪNUS, i. m. Plin. E. 2. 17. Ulp. Dig. 8. 2. 17. *Een zonoven, een gewelfde plaats tegens de zon staande om 'er de hitte in te houden.*

HĔLĬŎTRŎPĬŪM, ii. Plin. H. 2. 41. Ἡλιοτρόπιον. *Zonnewende, zonnebleem*, een bloem die zich naar de zon zou draaijen, volgens zijn oorsprongks betekenis.

HĔLĪX, īcis. f. Plin. H. 16. 34. Ἕλιξ. *Veil, eiloof, of klimop met kleine bladeren.*

Helix. Vitruv. 4. 1. *Een kleine slangtrek.* Vitruvius zegt dat ze dus word genoemt, vermids deeze slangtrekken min los en meer ingetrokken zijn dan de groote.

HELL.

HĔLLĔBŎRŌSŪS, ă, ūm. Plaut. R. 4. 3. 67. *Gek, krankzinnig, uitzinnig, buiten westen, buiten zyn zinnen, die nieskruid moet neemen.*

HĔLLĔBŎRŪM, i. n. Ἑλλέβορον. *Nieswortel, nieskruid.*

Helleborum hisce hominibus opus est. Plaut. Ps. 4. 7. 89. *Deeze menschen hebben nieskruid van noden, zyn zot, dwaas, of gek*, vermids de nieswortel 't geneesmiddel der gekheit is.

HĔLLĔBŎRŪS, i. m. Virg. G. 3. 454. Colum. 10. 17. *Nieswortel, nieskruid, een buitenzinnigverend kruid.*

HĔLLĔSPŎNTIĂCŪS, ă, ūm. Petron. 88. *Van den Hellespont.*

HĔLLĔSPŎNTIUS, ă, ūm. Cic. F. 13. 53. *Van den Hellespont.*

HĔLLĔSPŎNTUS, i. m. Cic. Fin. 2. 34. *De Hellespont*, een zeeengte die Aziën van Europa scheid, en zich uitstrekt van Gallipoli tot de Archipel. Hedensdaags word ze *de straat van Gallipoli, of de arm van St. Joris* genoemt.

HĔLLUĀTĬO, ōnis. f. Cic. red in sen. 6. *Overdaad, brassery, slemping,*

ping, gulzigheit, dronkenschap.

HELLŬO, ōnis. m. Ter. H. 5. 4. 10. Cic. Dom. 10. *Een gulzigaart, vraat, slokop, grooten eeter, slokkaart, opslokker, verslinder, een heel graag, of happig mensch, een brasser, een slemper.*

Helluo librorum. Cic. Fin. 3. 2. *Een verslinder der boeken, een graag, naerstig,* of *yverig lezer.* Patriæ. Cic. Sext. 11. *Een uitzuiper van zyn vaderland.*

HĔLLUŎR, ārīs, ātūs sūm, ārī. Cic. Sext. 52. Catull. 29. 17. *Verslinden, inslokken, opslokken, inzwelgen, inslingeren, vreeten.*

Helluari. *Slempen, brassen, gulzig eeten en drinken, onmatig vreeten en zuipen.*

Cum Græcis in orchestra helluatur. Cic. Prov. Conf. 6. *Hy slempt in de dansschoolen met de Grieken.*

Helluari sanguinem Reipublicæ. Cic. Dom. 47. *Het bloed van den Staat uitzuigen,* dat is, *de inkomsten van den Staat uitputten,* of *inslokken.*

(HĔLŪCŬS, I. m. Zie Elucus.)

HELV.

HĔLVĔLLĂ, æ. f. Cic. F. 7. 26. *Een kooltje, een kleine kool.*

HĔLVĔŎLŬS *of*

HĔLVŎLŬS, ă, ūm. Cato. R. R. 6. Colum. 3. 2. *Roodachtig, bleekrood,* van wijn, enz. spreekende.

HĔLVĔTĬĂ, æ. f. Cæf. B. G. 1. 12. 4. *Zwitzerland.*

HĔLVĔTĬĪ, ōrūm. m. plur. Cæf. B. G. 1. 12. 1. *De Zwitzers.*

HĔLVĬĪ, ōrūm. m. plur. Cæf. B. G. 7. 7. 5. *De Helviers,* een oud volk van 't Narbonnois Vrankryk, thans *die van Vivarets.*

HĔLVŬS, ă, ūm. Color helvus. Varr. R. R. 2. 5. *Een bleekroode verwe, een rosse,* of *vaalroode kleur,* van een os spreekende.

HELX. HEM.

HĔLXĪNĒ, ēs, f. Plin. H. 21. 16. Ἑλξίνη. *Bilzenkruid, glaskruid, klokbloem, klokkruid.*

HĔM. interj. *Hem, hem,* een gemeenzaame wijze om iemant te roepen.

Hem, quid est? Ter. Ad. 2. 4. 17. *Wel, wat is 't! Wat is 'er te doen,* of *wat is 'er gaande?*

Hem astutia. Ter. An. 3. 4. 25. *Zie daar myn list,* of *schrandere streek; zie daar waar myn loosheit toe strekt,* of *op uitloopt.*

Hem tibi hominem. Plaut. Capt. 2. 3. 13. *Zie daar de man zelf,* daar *gy* my naar vraagde, *of* daar wy van spraken.

(Hem zeiden ook, die zich verwonderden. Hem! quid ego audio? Plaut. Pœn. 5. 2. 86. *Wel, wat hoor ik!*

Hem gebruikten die iets preezen. Hem! isthæc hercle res est! Plaut. Merc. 3. 1. 25. *Dat is wel! de zaak is zoo.*

Hem is een interjectio *blijdschap* betekende. Hem! istuc volueram. Ter. H. 4. 5. 25. *Dat is recht! zoo wilde ik het gehad hebben!*

Hem bewijst ook een werk dat voorgevallen is. Hem! libero te metu. Ter. An. 2. 2. 14. *Zie daar! ik beneem u de vreeze.*

Hem gebruikten ze ook als iemant slag kreeg. Hem tibi! hoc etiam præmii feres. Plaut. Men. 5. 7. 29. *Zie daar! ook die slag zult gij tot loon van uw werk hebben.*

Hem riepen ze uit die geslagen wierden. Verte humerum, hem! Plaut. Ps. 5. 2. 20. *Keer mij den rugge toe, ai my!*

Hem hoorde men uit die iets aangenaams geboodschapt wierd. Adducimus tuam Bacchidem. Hem! quid? Bacchidem? Ter. H. 2. 3. 70. *Wy brengen Bacchis tot u. Wat zegt gy! brengt gy Bacchis?*

Hem was ook een geschreeuw, voornamentlijk van de wijven. Hem! illhoc verbo animus mihi rediit. Ter. Hec. 3. 2. 12. *Ah! ik weet het u dank, door dat woord word ik wederom levendig.*

Hem lieten voor af gaan, die iets vertoonden. Hem! ostendo manus. Plaut. E. 5. 2. 17. *Zie daar! zie daar zijn myn handen.*

Hem was een woordje van die een ander in de reden vielen. Hera, hem tibi! Plaut. Cist. 4. 2. 26. *Juffer, kom toch op!*

Hem lieten zich ontvallen, die zich ergens over beklaagden. Itane Chrysis? hem! Ter. An. 4. 5. 8. *Heeft ons Chrysis dan zoo gehad? O ja, ah lijder! het zij Godt geklaagt!*

Hem drukt ook uit de ontsteltenisse des gemoeds, en als het grillen en schudden van 't geheele ligchaam, als men iets onverwagts ziet, of hoort. Ter. An. 1. 2. 13. Dave? Hem! quid est? *Davus? lieve God! wie zie ik hier?*

Hem word ook gebruikt voor, *zie daar.* Hem eunuchum tibi. Ter. E. 3. 2. 19. *Zie daar de gesnedene.*)

HEME.

HĒMĔRĬS, ĭdĭs. f. Plin. H. 16. 6. Ἡμερίς. *Zekere eikeboom die eikels en galnooten draagt.*

(HĒMĔRŎBĬŎN, I. n. Plin. H. 11. 36. *Een daglevend dier, een dier dat maar eenen dag leeft.*)

HĒMĔRŎDRŎMŬS, I. m. Liv. 31. 24. Ἡμεροδρόμος. *Een loper, lopende bode, postloper.* Dit is een Griekſch woord, en betekent eigentlijk, *Een loper die groote dagreizen doet.*

HEMI.

HĒMĬCȲCLŬM, I. n. Vitruv. 9. 8. Ἡμικύκλιον. *Een halve kring, een half rond.*

HĒMĬCȲCLŬS, I. m. Cic. Am. 1. Ἡμικύκλιος. *Een ronde leunstoel, een stoel met een ronde leuning.*

HĒMĬCȲCLŬS, ă, ūm. Ἡμικύκλος. *Halfrond, halfrond gemaakt,* of *getrokken.*

Tribunal hemicycli schematis. Vitruv. 5. 1. *Een vierschaar als een halfrond gebouwt.*

HĒMĬCȲLINDRŬS, I. m. Vitruv. 9. 3. Ἡμικύλινδρος. *Een halve pylaster,* of *pylaar, een zuil die van boven tot beneden half door gezaagt is.*

HĒMĪNĂ, æ. f. Colum. 5. 11. Plin. H. 14. 16. *Een halve kan.*

HĒMĪNĀRĬUS, ă, ūm. Quintil. I. O. 6. 3. *Van een halve kan, van een mengelen, dat een halve kan houd.*

HĒMĬŎLĬŎS numerus, ĭī. m. Gell. 12. 14. Ἡμιόλιος. *Een getal dat in zich een evengetal en de helft van dat begrypt,* gelijk drie, twee en een; en de negen, zes en drie begrijpt.

HĒMĬŎNĬŎN, I. n. Plin. H. 27. 5. *Steenvarenkruid, hartstongekruid.*

HĒMĬSPHÆRĬŬM, ĭī. n. Hygin. A. P. 4. 13. Ἡμισφαίριον. *Een halve kloot, ring,* of *rondte.*

Hemisphærium. Vitruv. 9. 9. *Een halve boog, een halfrond gewelf.*

HĒMĬTŎNĬŬM, ĭī. n. Vitruv. 5. 4. Ἡμιτόνιον. *Een halve toon,* of *halve klank.* Een woord der Zangkonst.

HĒMĬTRĪTÆŎS, I. f. Celf. 3. 3. Mart. 12. 92. 1. Ἡμιτριταῖος. *Een halfanderendaagſche koorts.* Celf. 3. 3. noemt ze Semitertiana febris. *Een dubbele derdendaagſche koorts.*

HĒMĬTRĪTÆŬS, I. Mart. 4. 81. 3. Ἡμιτριταῖος. *Een die de halfanderendaagſche,* of *dubbele derdendaagſche koorts heeft.*

HEND.

HĔNDĔCĀSYLLĀBĬCŬS, ă, ūm. Opus hendecasyllabicum. Quintil. I. O. 1. 8. Ἑνδεκασυλλαβικός. *Een dichtwerk,* of *vaerzen van elf lettergreepen.*

HĔNDĔCĀSYLLĂBŬS, I. m. Catull. 12. 10. Plin. E. 4. 14. 2. Ἑνδεκασύλλαβος. *Een vaers van elf lettergreepen.*

HENI. HEPA.

HĒNĬŎCHŬS, I. Plin. H. 18. 31. Ἡνίοχος. *De wageman,* zeker gesternte.

HĒPĂR, ătĭs. n. Ἧπαρ. *De lever.* Dit woord is zuiver Griekſch.

HĒPĂTĀRĬUS, ă, ūm. *Van de lever*

ver, dat de lever aangaat, leverachtig.

Morbus hepatarius. Plaut. Curc. 2. 1. 24. *Leverquaal, leverzucht, leverontsteeking.*

HEPATICUS, i. m. Celf. 4. 8. Plin. H. 20. 14. Ἡπατικός. *Leverzuchtig, een die de leverzucht, of een ontsteking in de lever heeft.*

HEPT. HERA.

HEPTAGONUS, a, um. Front. Exp. Form. 36. Ἑπτάγωνος. *Zevenhoekig, dat zeven hoeken heeft.*

HEPTERES, is. f. Liv. 37. 24. Ἑπτήρης. *Een galei met zeven roeibanken.*

HERA, æ. f. Ter. An. 4. 3. 2. *De vrouw, of meesteresse van 't huis.*

HERACLÆA, æ. f. Ἡράκλεια. *Heraklea*, zekere stad. Men telt tot vyfentwintig steden van dezen naam. De vermaardste zijn die van Myziën. Plin. H. 5. 30. van Karien in klein Aziën. Plin. H. 5. 29. van Tartaryen aan den voet van 't Kaspische gebergte, van Kalabrien in Italien. Liv. 8. 24. enz.

HERACLIUS lapis, Heraclii lapidis. Plin. H. 33. 8. Ἡρακλεῖος. *Een toetsteen, of proefsteen.*

HERB.

HERBA, æ. f. Cic. D. 1. 35. *Kruid.* Herba. *Groente, gras, groen kruid.* Recumbere in herba. Cic. de Or. 2. 71. *In 't groen nederleggen, in 't gras leggen, of rusten.*

Herbam dare. Plaut. *bij* Festus. Porrigere. Plin. H. 22. 4. *Bezwijken, 't gewonnen geeven, zijn geweer afleggen, of overgeeven, bekennen overwonnen te zijn.* De leenspreuk is genomen van de gewoonte die de oude Herders in hunne worstelstrijden, of wedloopen onderhielden; waar in zy gelasten den verwonneling aan den overwinnaar wat gras te geeven, in 't veld geplukt waar in ze gestreden hadden.

(In herbis esse. Cæs. B. C. 1. 48. 5. In herba esse. Plin. H. 22. 25. *Opgegaan zijn.* Dat word gezegt van 't gezaaide, eer het halmen en aairen heeft.

* In herbis esse. Cic. Am. 19. *Goede hoope van zich geeven, iets goeds belooven.* Een wyze van spreeken van 't gezaaide ontleent.

Herba alleen. Colum. 2. 9: 4. 5. *en* Herba mala. Cato R. R. 51. *en* Herba sterilis. Curt. 4. 1. 21. *Onkruid.*

Herbas eligere. Curt. 4. 1. 21. Evellere, elidere. Varr. R. R. 1. 47. Vellere. Varr. R. R. 1. 47. Tac. H. 4. 60. 3. Exstirpare. Colum. 4. 5. Effodere. Cato R. R. 51. *'t Onkruid uittrekken, uitwieden, of uitwien.)*

HERBACEUS, a, um. Plin. H. 20. 3. *Als kruid, als groente, dat naar kruid gelijkt, dat grasgroen is, of de kleur van kruid heeft.*

HERBARIUS, a, um. *Van kruiden, dat de kruiden aangaat, of betreft.*

Ars herbaria. Plin. H. 7. 56. *De kruidkunde, of kruidkennis, de kennis der kruiden.*

HERBARIUS, ii. m. Plin. H. 26. 5. *Kruidkenner, kruidlezer, kruidbeschryver, kruidboek.*

HERBASCO, scis, ascere. Plin. H. 9. 8. *Tot kruid worden, opschieten, of opwassen, groen worden, groeijen.*

HERBESCENS, entis. omn. gen. Cic. S. 15. *Uitschietende, opkoomende, dat wast, of uitspruit,* van gezaait koren spreekende.

HERBESCO, scis, escere. Cic. S. 15. *Uitschieten, opkoomen, groeijen,* van gezaait koren spreekende.

HERBEUS, a, um. Plaut. Curc. 2. 1. 16. *Groen, groenverwig, grasgroen, groen als gras.*

HERBIDUS, a, um. Liv. 9. 2. Colum. 6. 22. *Volgroente, vol gras, met groente, of gras bewassen.*

Herbidus color. Plin. H. 12. 14. *Groen, grasgroen, groen als kruid, of als gras.*

HERBIFER, a, um. Plin. H. 25. 8. *Dat kruiden voortbrengt, daar veel kruid staat, of wast, grasrijk.*

HERBILIS, is, m. *en* f. ile. is. n. Herbilis anser. Festus. *Een kruidgans, een gans met kruiden gemest,* dat is, *een heel lekkere gans.*

HERBIPOLIS, is. f. *Hontzburg, Wirtzburg,* een stad van Frankenland in Duitschland.

HERBOSUS, a, um. Ovid. M. 14. 445. Hor. O. 3. 18. 9. *Vol kruiden, gras, of groente, vruchtbaar, of overvloedig in kruiden, met groente bewassen, daar veel kruid, of groente wast, grazig.* (De superl. Herbosissimus staat Cato R. R. 55.)

HERBULA, æ. f. Cic. N. D. 2. 50. *Een grasje, kruidje, kruidscheutje, grasscheutje, spruitje.*

HERC.

HERCISCO. Zie Ercisco.

HERCISCUNDUS. Zie Erciscundus.

HERCLE *of*

HERCULE. Adv. Cic. L. L. 3. 1. *Bij Herkules,* een eedzweering der Ouden beteekende, *voorzeker, voorwaar.*

HERCULANEUS, a, um. Herculanea pars. Plaut. Truc. 2. 7. 11. *Herkules deel, de tiende, het tiende deel van elk ding,* vermids de Heidenen aan Herkules de tienden van alles opofferden.

HERCYNIA, æ. f. B. G. 6. 24. 2. *Hercynierbosch,* een woud van Duitschland.

HERE.

HERE. Adv. Ter. H. 3. 2. 8. Hor. S. 2. 8. 2. Juv. 3. 23. *Gisteren.*

HEREDIOLUM, i. n. *Een klein erfdeel, of erfgoed van zyne voorouderen, een stukje lands van zyne voorouderen geërft.* (Zie de beschryvinge van Auson. Eid. 3.

Q. Cincinnatus ad quatuor jugerum avitum herediolum rediit. Colum. Præf. 1. *Q. Cincinnatus is wedergekeert tot zyn hofsteedje van vier bunderen lands, dat hij van zyne voorouderen geërft hadde.)*

HEREDIPETA, æ. m. Petron. 84. *Een truggelaar, of dinger om een erfenis, een die van een ander een erfmaking zoekt, of verzoekt.*

HEREDITARIUS, a, um. *Erfelyk, bij erfenis, dat men geërft heeft, dat men bij erfenis verkregen heeft,* van een bediening, land, enz. spreekende.

Hoc nomen habes a nobis hereditarium. Cic. S. Sc. 2. *Dezen naam hebt gij van ons geërft, houd, of bezit gij erfelyk van ons.*

HEREDITAS, atis. f. *Erfenis, erfgoed, erfdeel, nalatenschap.*

Hereditatem alicujus adire. Cic. A. 2. 16. Cernere. Cic. Att. 11. 2. *Zich als erfgenaam van iemant gedraagen, iemants nalatenschap, of boedel aanvaarden.*

Hereditas propinqui, of a propinquo venit mihi. Cic. V. 1. 10. Ad me venit. Cic. Off. 2. 8. Mihi obvenit. Cic. V. 2. 7. *De erfenis, of 't goed van mijn nabestaande, of bloedverwant is op mij gekoomen, is mij te beurt gevallen, is mij aangestorven.*

(Hereditas sine sacris. Plaut. Capt. 4. 1. 8. *Een erfenis zonder schade, daar van niet te betaalen, of uit te keeren is.)*

Cernere hereditatem alienæ gloriæ. Cic. F. 9. 14. *Zich de eer van een ander toeschrijven, of toeëigenen.*

HEREDIUM, ii. n. Varr. R. R. 1. 10. Plin. H. 19. 4. *Een erfenis, erfgoed, erfdeel, nalatenschap.*

(Heredium. Plin. H. 19. 4. *Een hof, een tuin.*

Heredium. Festus. *Een kleine hofsteede.*

Cato heredium habebat ibi a patre relictum. Nep. 24. 1. 1. *Kato had daar ter plaats een kleine hofsteede van zynen vader geërft.)*

HERES, is. m. Plaut. Capt. 1. 2. 81. *Een Egel, een steekelzwijn, of yzer varken.* Andere leezen Nunc cirim tenes.

HERES, edis. m. Cic. F. 13. 26. *Erve, erfgenaam.*

Heres secundus. Cic. Cl. 11. *Tweede,*

de, of *ondergestelde erfgenaam.* Zie onze aantekening over Suet. J. 83.4.5.2.

Instituere aliquem secundum heredem filio suo. Cic. F. 13. 61. *Iemant tot tweede*, of *ondergestelde erfgenaam na zyn zoon aanstellen.*

Heredem aliquem facere. Cic. Cl. 12. Instituere. Cic. Clu. 7. Relinquere. Cic. P. Q. 4. Scribere. Cic. Mil. 18. *Iemant erfgenaam*, of *zijn erfgenaam maaken, tot zijn erfgenaam stellen*, of *zyn goed maaken.* Men zegt 'er somtijds by Omnium bonorum *met* Cic. de Or. 1. 38. *of* Ex omnibus bonis *met* Cic. Cæc. 6. *Iemant algemeen erfgenaam*, of *al zyn goed maaken*, of *bespreeken.* Men drukt 'er somtyds ook Testamento by uit *met* Cic. de Or. 1. 38. P. Q. 4. *Iemant bij uiterste wille erfgenaam maaken.*

Avia tua, cui *of* cujus es heres. Cic. Clu. 14. *Uw grootmoeder, waar van gij erfgenaam zijt.*

Heres. Plin. H. 16. 37. *Een uitspruitsel, spruit*, of *scheut.*

HERI.

HĔRĪ. Adv. Cic. Att. 7. 3. *Gisteren.*

Heri vesperi apud me fuit. Cic. F. 11. 1. *Hy is gister avond bij my geweest.*

HĔRĬFŪGĂ, æ. m. Catul. 63. 51. *Een vluchtende slaaf, een weggeloopen slaaf.*

HĔRĬCIUS. Zie Ericius.

HĔRĪLIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Plaut. Au. 4. 1. 13. Ter. An. 3. 4. 23. *Des meesters, van den meester, van den heer*, of *baas, dat den meester toekoomt.*

HĔRĪNĀCĔUS. Zie Erinaceus.

HERM.

HĔRMÆ, ārŭm. m. plur. Juv. 8. 53. *Een borstbeeld, een borststuk, hoofd*, of *half lijf van een beeld.* Eigentlijk is 't, *het borststuk van Merkurius.*

HĔRMAPHRŎDĪTŬS, ī. m. Plin. H. 7. 3. Ἑρμαφρόδιτος. *Manwyf, een die man en wijf te gelijk is.*

HĔRMĀTHĒNĂ, æ. f. Cic. Att. 1. 4. Ἑρμαθήνη. *Beelden van Merkurius en Minerva op eenen voet.*

HĔRMĒS, æ. m. Cic. Att. 1. 4. Nep. 7. 3. 2. Ἑρμῆς. *Een borstbeeld*, of *borststuk van Merkurius.*

HERN.

HĔRNĬĂ, æ. Celſ. 7. 18. Mart. 3. 24. 9. *Breuk, scheursel, gescheurtheit, nederzakking van 't gedarmte.*

HĔRNĬCĪ, ōrŭm. m. plur. Liv. 7. 7. *De Herniciers*, een volk van Italien.

HĔRNĬCŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 7. 683. Ovid. F. 4. 90. *Van de Herniciers, dat tot de Herniciers behoort.*

(HĔRNĬŌSŬS, ă, ŭm. Lampr. Hel. 25. *Iemant die gescheurt*, of *gebroken is.*)

HERO.

HĒRŌ, ōnis. m. Alfen. Dig. 19. 2. 31. *Een hooge ronde korf, een ledere zak*, naar 't gevoelen van Donatus en Salmasius.

HĒRŌĬCŬS, ă, ŭm. Ἡρωϊκός. *Heldisch, heldachtig, heldhaftig, van de helden, dat tot de helden behoort.*

Heroica tempora. Cic. D. 1. 1. *of* Heroicæ ætates. Cic. T. Q. 5. 3. *De heldentijd, de tijd der helden.*

Heroïcus. Cic. L. L. 2. 27. *Een heldenvaers*, of *heldendicht.*

HĒRŌĬNĂ, æ. f. Prop. 1. 19. 13. *en* HĒRŌĬS, idis. f. Ovid. Art. 1. 713. Suet. N. 21. 6. *Een heldin, godin, godesse, een heldhaftig wyf, de dochter van eenen halven God.*

Heroïna. Prop. 2. 2. 31. *of* Herois. Ovid. Am. 2. 4. 33. *Een heldin, een heldachtige, dappere*, of *doorluchtige vrouw.*

HĒRŌS, ōis. m. Cic. Stat. Th. 5. 373. Ἥρως. *Een held, een halve God, de zoon van een God en een vrouw*, of *de zoon van een man en een Godin.*

Heros. Cic. Att. 1. 17. Virg. Æ. 6. 192. *Een held, een dapper, een doorluchtig man*, wegens zijne geboorte en verdienste.

HĒRŌŬS, ă, ŭm. *Heldisch, van een held, dat tot een held behoort.*

Numerus herous. Cic. Or. 57. *De maatval van een heldendicht.*

Heroi carminis opus. Prop. 3. 2. 16. *Een heldendicht.*

HERP.

HĔRPĒS, ētis. m. Plin. H. 26. 14. Celſ. 5. 28. Ἕρπης. *St. Antonis vuur, sprengvuur, galgezwel, haairworm.* Een inetend en voortloopend gezweer.

(Herpes. Plin. H. 30. 13. *Een gedierte dat den wolf en andere voortteelende gezwellen geneest.*)

HERU.

HĔRŬS. I. m. alleen. Cic. Off. 2. 7. *of* (Herus major. Plaut. Capt. 3. 5. 50.) *De meester*, of *baas van 't huis*, of *de huisvader.*

(Herus minor. Plaut. Merc. 1. 2. 2. *De zoon van 't huis.* Deeze wierd zoo geheeten, om dat hy 's vaders erfgenaam was, en de heerschappy van 't huis in hoop bezat.

Herus major apud forum est, minor hic est intus. Plaut. Aſ. 2. 2. 63. *De heer van 't huis*, of *de huisvader is op de markt, en de zoon van 't huis is hier binnen.*)

HESD. HESP.

HĔSDĪNŬM, i. n. *Hedin*, een stad van Artois.

HĔSPĔRĬĂ, æ. f. Virg. Æ. 1. 534. *Italien.* Virgilius voegt 'er Magna by Æ. 7. 4.

Hesperia ultima. Hor. O. 1. 36. 4. *Spanje, Spanjen*, of *Spaanjen.*

HĔSPĔRĬDĔS, ŭm. f. plur. Plin. H. 19. 4. *De Hesperidesche Eilanden, de Eilanden van de groene Kaap.*

(Hesperides worden ook verdicht by Virg. Æ. 6. 61. geweest te zijn de dochters van Atlas, die de goude appelen, of veel meer de schaapen met purpere wolle bewaart hebben.

Hesperides word ook als een adjectivum genomen. Hesperides aquæ. Virg. Æ. 8. 77. *De wateren van Italien.*)

HĔSPĔRĬS, idis. f. Plin. H. 21. 7. *Een nagelbloem, teftebloem*, of *angelier*, die 's avonds lieflijker van reuk is, als by dag.

HĔSPĔRĬUS, ă, ŭm. *Een Italiaan*, of *Spanjaard, een die uit Italien*, of *Spanjen van daan is.*

Hesperium fretum. Ovid. M. 11. 258. *De straat*, of *'t nauw van Gibralter.*

HĔSPĔRŪGO, inis. f. Sen. M. 4. 878. *De avondster, de ster Venus.* Dit is een ster die 't eerst na den ondergangk der zonne opkoomt.

HĔSPĔRŬS, I. m. Cic. N. D. 2. 20. *De ster Venus, de avondster.*

HEST. HETE.

HĔSTĔRNŬS, ă, ŭm. *Van gisteren, dat gisteren wierd gedaan, gebeurde, voorviel*, of *geschiedde*, van een twistredening, reden, gerecht, enz. spreekende.

Hesterno die. Cic. N. D. 2. 29. Hesterna luce. Ovid. Am. 2. 2. 3. *Gisteren, de dag van gisteren.*

(HĔTĔRŎCRĀNĔĂ, æ. f. Plin. H. 31. 9. *Ongelijke hoofdpyn, als 't hoofd hier en daar zeer doet, en onder 't haair weeke en vochtige puisten oploopen.*)

HETR.

HĔTRŪRĬĂ, æ. f. Cic. D. 1. 41. *Hetrurien*, hedendaags, *Toskanen*, een Hertogdom van Italien.

HĔTRŪSCŬS, ă, ŭm. Catul. 39. 11. *Toskaansch, van Toskanen, van Hetrurien, Hetruriensch.*

Hetruscum mare. Hor. O. 3. 29. 35. *De Toskaansche zee.*

HEU.

HEŪ! interj. *Ach! Eilaas! Helaas! Och armen!* 't Word gevoegt by een accusativus.

Heu! me miserum! Cic. A. 7. 4. *of* Infelicem! Cic. T. Q. 4. 34. *Ach! rampzalige als ik ben! Eilaas! wat ben*

ben ik rampzalig, of *ongelukkig!* (by een Dativus. Heu miseræ mihi! Plaut. Merc. 4. 3. 2. *Eilaas ik elendige vrouw!* by een Vocativus. Heu pietas & prisca fides. Virg. Æ. 6. 878. *Ach waar is de oude vroomheit en trouw.* by een Genitivus. Federis heu taciti. Prop. 4. 7. 23. *Eilaas dat wy heimelyk onder ons een verbond ingegaan hebben!* Scaliger merkt over deeze plaats aan dat het een Grieksche wijze van spreeken is, en dat de Grieken zouden zeggen Οἴμοι τῶν σπονδῶν.)

HEUS HEXA.

HEŪS. interj. *Hen, hou wat, hola, koom hier, hoor hier.*

Heus tu! Cic. F. 16. 17. *Hoor eens hier gy.* 't Zy dat men iemant vraagt, zich over iemant beklaagt, dat men hem waarschouwt, of doorneemt.

HĔXĂCHŎRDŎS, I. m. *en* f. ŏn, i. n. Vitruv. 10. 13. Ἑξάχορδος. *Van zes registers, dat zes registers heeft*, van orgelen, *van zes snaaren, dat zes snaaren heeft*, van een speeltuig spreekende.

HĔXĂCLĪNŎN, I. n. Mart. 9. 60. 9. Ἑξάκλινον. *Een eetzaal, daar zes bedden om de tafel leiden.*

HĔXĂGŌNŬS, ă, ŭm. Colum. 5. 2. Ἑξάγωνος. *Zeshoekig, dat zes hoeken heeft.*

HĔXĂMĔTĔR, trĭ. m. Cic. de Or. 66. Ἑξάμετρος. *Een zesvoetig vaers, een vaers van zes voeten, of dat zes voeten heeft.* Versus word 'er onder verstaan, of by uitgedrukt.

HĔXĂPHŎRĪ, ōrŭm. m. plur. Vitruv. 10. 8. Ἑξάφοροι. *Zes arbeiders, zes dragers aan eenen last, zes mannen die eenen last draagen.*

HĔXĂSTYLŎS, I. m. *en* f. ŏn. i. n. Vitruv. 3. 2. Ἑξάστυλος. *Van zes rygen pylaaren, dat zes rygen pylaars heeft*, van een tempel, enz. spreekende. Ook betekent het *Van zes pylaaren, dat op zes pylaaren rust.*

HEXE HIAN.

HĔXĒRĒS, is. f. Liv. 29. 9. Val. Max. 1. 8. 11. ext. *Een galei van zes roeibanken.* Men verstaat 'er Navis onder.

(HĬĀNDŬS, ă, ŭm. *Dat al stamelende gezegt word.*

Fabula hianda. Pers. 5. 3. *Een treurspel dat stamelende zal gedaan worden.*)

HĬĀNS, antĭs. omn. gen. Plin. H. 8. 34. *Gapende, geeuwende, open, dat open gaat*, of *half open staat.*

Corvum deludere hiantem. Hor. S. 2. 5. 56. *Een gapende*, of *uitgehongerde raven bedriegen.* Oneigentlijk is 't, *Een gierigaart door de hoop van een groot goed bedriegen, een gierigaart van zyn verwachting ontzetten, door hoope van winst opligten.*

Hians. Hor. S. 1. 2. 88. *Happig, hongerig, gretig, driftig, zeer verlangende, hakende*, of *begeerig naar iets.*

Hians avaritia Cic. V. 2. 54. *Een onverzadelyke gierigheit.* Cupiditas. Tac. H. 1. 12. 4. *Een onverzadelyke begeerlykheit*, of *begeerte tot goed.*

Hians concursus literarum. Cic. Part. 6. *Wanklank in de t'zamenloop van zommige letteren, een onaangenaame klank door t'zamengevoegde letteren.*

Hians oratio. Quintil. I. O. 8. 6. *Een gapende rede, een rede zonder t'zamenhang*, of *gevolg, een slecht geschakelde rede.*

HIAS. HIAT.

HĬĀSCO, scis, āscĕrĕ. Cato R. R. 17. *Gaapen, opgaan, splyten, van malkanderen gaan.*

HĬĀTŬS, ūs. m. Cic. N. D. 2. 47. *De opening van den mond* der menschen, *van den muil* der dieren.

Hiatus alleen. Cic. Off. 3. 9. *of* Hiatus terræ. Cic. N. D. 2. 5. *Een gat, scheur, kuil*, of *spleet in de aarde, een aardkuil.* Cæli. Lucret. 4. 419. *Een opening*, of *ontsluiting des hemels.*

Hiatus ex concursu vocalium. Cic. de Or. 23. *Een onaangenaame klank door bijeen gevoegde klinkletteren.*

† Quid dignum tanto feret hiatu? Hor. A. P. 139. *Hoe zal hy zulk een wijdgapende voorreden goed maaken? Wat zal hy na zulk een breed voorgesprek zeggen?* Van een Dichter spreekende, die zijn werk met veel geswets, en een groot voorgesprek begon.

HIBE.

HĪBĔRNĂ, ōrŭm. n. plur. *Een winterwyk*, of *winterlegering, een plaats om te overwinteren voor 't krygsvolk.*

Exercitum in hiberna mittere. Cic. Prov. Conf. 3. *of* Dimittere. Cic. F. 15. 4. *'t Leger in de winterwyken doen trekken*, of *leggen.*

In hibernis esse. Cæs. B. G. 2. 1. 1. *In de winterlegeringen zyn*, of *leggen.*

Hiberna. Cic. Pis. 35. *Een wintervertrek, een verblyf voor den winter.*

HĪBĔRNĀCŬLŬM, I. n. Plin. E. 2. 17. 7. Hibernacula, orum. n. plur. Vitruv. 1. 2: 6. 3. *Een wintervertrek, een verblyf voor den winter.*

Hibernacula. Liv. 5. 2. *Een winterwyk*, of *winterlegering.*

HĪBĔRNĬĂ, æ. f. Cæs. B. G. 5. 13. 2. *Ierland.* Een Eiland en Koningkrijk afhangkelijk van Engeland, aan de kant van Schotland.

HĪBĔRNO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. Man. 13. *In de winterlegering zyn*, of *leggen*, van krijgsvolk spreekende.

Hibernare alicubi. Plin. H. 4. 15. *Ergens overwinteren, 's winters ergens verblyven*, of *zyn verblyf hebben, zich 's winters ergens onthouden*, van visschen, en andere dieren spreekende.

(Mare hibernat. Pers. 6. 7. *De zee is zeer onstuimig*, zoo zeggen ook de Grieken Χειμάζεται ἡ θάλασσα, als Casaubonus aangemerkt heeft over Persius.)

HĪBĔRNŬS, ă, ŭm. *Winters, van den winter, dat tot den winter behoort, winterachtig.*

Hibernum cubiculum. Cic. Fr. 3. 1. *Een winterkamer, een kamer*, of *vertrek voor den winter.*

Hiberna navigatio odiosa est. Cic. A. 15. 25. *De zeevaart des winters is moeyelyk, zorgelyk, gevaarlyk*, of *ongemakkelyk.*

Hibernum mare ingreditur. Tac. H. 4. 51. 1. *Hy loopt, steekt*, of *zeilt by wintertyd in zee*, of *zeewaarts in.*

HIBI. HIC.

HĪBĪSCŬM, I. n. Plin. H. 19. 6. *Witte heemst*, zeker kruid.

HĪC, hæc, hōc. gen. hujus. *Deeze, die, dat.* Deeze voornaam heeft gemeenlijk zijn betrekkinge op de naastvoorgaande persoon waar van gesproken word, hoewel zommige Schrijvers dien anders gebruiken, gelijk Titus Livius in 't volgende voorbeeld.

Melior est certa pax quam sperata victoria: hæc in tua, illa in Deorum manu est. Liv. 30. 30. *Beter is een zekere vrede, dan een verhoopte zege; deeze* (de vrede) *staat in uwe hand; die* (de overwinning) *in de hand der Goden.*

Hic ille est. Ter. Ad. 1. 1. 53. *Dit is hy, dit is de man*, daar men van spreekt, enz.

Hic ego sum. Hor. E. 1. 15. 42. *Ik ben zoodanig, ik ben die man, zoo ben ik van inborst*: boertende, *zoo moet ik versleten worden.*

Hoc audio libentius, quo sæpius. Cic. Att. 13. 36. *Hoe ik die dingen meer hoor, hoe ik 'er meer vermaak in schep*, of *hoe ik 't liever hebbe.*

Hujus non facio. Ter. Ad. 2. 1. 9. *Ik geef 'er dit niet om.* Deeze woorden worden al spouwende uitgesproken, of met de hand, of vinger op iets wijzende dat niets waerd is.

Hoc vehementius laetor, quod, &c. Cic.

Cic. F. 13.28. *Dit verblijd, of verbengt my zoo veel te meer, dat enz.*
Quod hoc etiam mirabilius videtur, quia, &c. Cic. de Or. 1.3. *Dit schijnt ook noch verwonderlijker, om dat, enz.*
Hoc est. Cic. Cæc. 7. *Dat is, dat is te zeggen, dat wil zeggen.*
(Ad hoc, in hoc. *Ten dien einde, tot dat einde, daarom, daar toe.* Zoo zeggen de Grieken Πρὸς τῦτο, ἐπὶ τῦτο.
Ipse autem ad hoc scripsi. Gell. Præf. *Maar ik heb ten dien einde geschreven.*
In hoc, ut aliis esset materiæ satis. Phædr. 5 1.2. *Ten dien einde, op dat andere stofs genoeg mogten hebben.*
Cratibus in hoc factis. Colum. 7.8. *De horden ten dien einde, of daar gemaakt zijnde.*)
HIC. Adv. Ter. E. 4. 6.5. *Hier, in deeze plaats, hier ter plaatze, hier daar ik ben, of staa,* zonder beweeginge. Dit Adverbium heeft gemeenlijk zijn betrekking tot de plaatze daar men laatst van gesproken heeft, en Illic tot de eerste, hoewel 'er Plinius de Jonge l.2. Ep. 14. een strijdig voorbeeld van geeft.
Hic vos dubitatis? Cic. V. 2. 44. *Twijfelt gy in dit geval noch? Dat zoo zijnde, staat gy noch in twijfel?*
Hic jam plura non dicam. Cic. Man. 9. *Ik zal 'er nu, of voor tegenwoordig niet meer van zeggen, genoeg hier van voor dit maal.*
Tu si hic sis, aliter sentias. Ter. An. 2.1.12. *Zoo gy in myn plaats waart, gy zoud wel anders gevoelen.*
Hic. *Alstoen, te dier tijd, toen ter tijd, toen.* (Zie Donat. Ter. An. 2. 3. 15.)
Hic illi flentes rogare cœperunt. Cic. V. 3. 28. *Alstoen begonden zy schreijende te bidden, te vraagen, of te verzoeken.*
Hic tum Catulus alleen, of Hic tum Catulus, etsi, inquit. Cic. A. Q. 4. 4. *Alstoen hervatte Katulus, hoewel, zegt hy.*
Hic etiam questus est Hortensius! Cic. V. 1. 58. *Hortensius heeft toen noch geklaagt.*

HICC.

HĬCCĔ, hæccĕ, hōccĕ. gen. hūjūscĕ. *Deeze, dit, dat.*
Hisce egomet vidi oculis. Ter. Ad. 3.2.31. *Ik heb het met deeze, of met myn eigen oogen gezien.*
HĬCCĬNĔ, hæccĭnĕ, hōccĭnĕ. Cic. V. 5.25. *Deeze, dit, dat.*
Hiccine est Simo? Ter. An. 5.5.4. *Is dit Simo?*
Hiscine tu non contra insidiabere? Ter. Hec. 1. 1. 13. *Zult gy die lieden ook geen laagen leggen. Zult gy dit volk ook niet zoeken te verstrikken, of het net over 't hoofd te haalen?*
O Jupiter! hoscine mores? Ter. Ad. 4. 7. 40. *O Jupiter! wat handelingen zyn dat? of wat bedryf is dit? zyn dit zeden, of manieren van deen?*
HICCINĔ. Adv. *Hier, alhier.*
Hiccine sum, an apud mortuos? Plaut. Merc. 3.4 17. *Ben ik noch hier, of by de dooden? Leef ik noch, of ben ik dood?*

HIDR. HIEM.

HIDRŪNTŪM, i. n. *Otrante,* een stad van Kalabrien.
HIĔMĀLĬS, is, m. en f. ālĕ, is. n. Cic. F. 6. 20. *Winters, van den winter, winterachtig, dat tot den winter behoort.*
Hiemales aquæ. Sall B. J. 37. *'t Winterwater, 't water dat 's winters valt.*
HIĔMĀTĬO, ōnĭs. f. *Overwintering, doorbrenging van den wintertyd.*
Reliquum mellis hiemationi relinquatur (apibus.) Varr. R.R. 3.16. *Laat de byen 't overige van den honig houden voor haare winterkost, of wintersteering.*
(HIĔMĀTŬS, ā, ūm. *Bevroren, dat in den winter bevroren is.*
Hiemato lacu. Plin. H. 9. 22. *Het bevroren moeras.*)
HIĔMO, ās, āvī, ātūm, ārĕ alicubi. Cæs. B.C. 1.37.1. Cic. Font. 3. *Overwinteren, in een winterlegering zyn, of leggen, 's winters zyn verblyf houden.*
Hiemat. Plin. H. 18.26. of Vehementer hiemat. Colum. 11. 2. *Het winters sterk, het is zeer koud, of 't is fel koud.*
Hiemat dies. Plin. H. 18.26. Tempus. Plin. H. 2.47. *Het is een koude winterſche dag, 't is een koude wintertyd, 't is bitter koud.*
Hiemare aquam. Plin. H. 19. 4. *'t Water doen bevriezen.*
Hiemat mare. Hor. S. 2. 2. 17. *De zee stormt, is gezwollen, is onstuimig, of beroert.* Seneka de Jonge maakt in Arruntius dat hy dit woord dikwils gebruikt, zeggende,
Repente hiemavit tempus. Sen. E. 114. *De storm, of 't onweder is schielyk opgekoomen, of opgerezen.*
Totus hiemavit annus. Sen. E. 114. *'t Heeft het ganſche jaar door gewintert, of zeer koud geweest. 't Is een heel koud jaar geweest.*
Reliquum tempus hiemat. Plin. H. 2.47. *De overige tyd is 't zeer koud.*
Hiemat Aquilo. Sen. E 114. Colum. 11. 2. *'t Waait een koude Noordenwind, de Noordenwind is heel koud, of maakt het heel koud.*
(Hiemare. *Des winters in vuil weder ergens blyven.*
Augustus assidue in urbe hiemabat. Suet. A. 72. 3. *Augustus bleef ook des winters als het vuil weder was te Rome.*)
HIĔMS, ĕmis. f. Cic. D. 1.42. *De winter, de wintertyd.*
† Hiems. Virg. Æ. 1. 129. *Een storm, bui, of onweêr.*
(Hiems anni. Suet. J. 35.1. *De tyd van 't jaar waar in veel onweêr is.* Zoo verklaart het Servius, dien wy bygebragt hebben over Suetonius. *Of eenvoudig in den winter,* als het de geleerde Cellarius gaerne uitgelegt zag in zijne byvoegzelen over Fabri Thesaurus.)
Sexta hiems. Mart. 10. 61. 2. *De zesde winter, het zesde jaar.*

HIER.

HĬĔRĀTĬŪM, ii. n. Ἱεράτιον. *Haviktkruid,* waar van men zegt dat de haviken 't sap tegens de gebreken hunner oogen gebruiken.
Hieratium collyrium. Plin. H. 34. 11. *Een oogwater, oogenzalf.*
HĬĔRŎBŎTĂNĔ, ēs. f. Plin. H. 25. 9. Ἱεροβοτάνη. *Heilig kruid,* van sommigen ook yzerkruid genoemt.
HĬĔRŎSŎLYMĂ, æ. f. Cic. Fl. 28. Hierosolyma, orum. n. plur. Cic. Fl. 28. *Jeruzalem,* de Hoofdstad van Judea.
HĬĔRŎSŎLYMĀRĬŬS, ā, ūm. Cic. Att. 2 9. *Van Jeruzalem.*

HIET. HILA.

(HĬĒTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Staan gaapen, staan kyken.*
Ubi ego dum hieto. Plaut. Men. 3. 1.4. *Terwyl ik daar staa kyken, of gaapen.*)
HĬLĂRĀTŬS, ā, ūm. *Verheugt, verblydt, vervrolykt, bly gemaakt.*
Terra cum cælo hilarata videtur. Cic. N. D. 2.40. *De aarde schynt met den hemel verblyd,* wanneer de zon opkoomt.
Hujus suavitate maxime hilaratæ sunt Athenæ. Cic. Cl. 11. *Zyn zoetvloeyentheit heeft een ganſch vrolyk, of blygeestig gelaat aan Athene gegeeven.*
HĬLĂRĒ. Adv. *Blydelyk, blygeestig, met vreugde, genoegte, blydschap, of vrolykheit, op een genoeglyke wyze.* De compar. Hilarius staat by Colum. 4. 27. en de superl. Hilarissime by Plaut. Men. 1.2.40.
Hilare vivere. Cic. Fin. 5.30. *Vrolyk leeven, een bly, of vrolyk leven leiden.* Accipi. Cic. de Or. 2. 71. *Wel onthaalt, of met vreugde ontfangen worden.*
HĬLĂRESCO, scis, ēscĕrĕ. Varr. by Non. 2. 404. *Vrolyk, blyde, verheugt, of verblyd worden; zich vermaaken.*

(HI-

(HĬLĀRĬĂ, ōrūm, n. plur. Macrob. S. 1. 21. *Een feest van Cybele*, voorvallende op den 25 Martius. De plechtigheden van dit feest beschrijst Herodian. 1. 10. 5. 10. 11.)

HĬLĀRIS, is. m. *en* f. ărĕ, ĭs. n. *Bly, vrolyk, genoeglyk, verheugt, vermakelyk, lustig, wel te vreden.* De compar. Hilarior staat by Cic. F. 7. 25. en de superl. Hilarissimus by Plaut. M. G. 3. 1. 72.

Fac te hodie hilarem. Ter. Ad. 5. 3. 56. *Maak u van daag vrolyk, stel u van daag blyde aan.*

Hilarem hunc sumamus diem. Ter. Ad. 2. 4. 23. *Laat ons van daag vrolyk zyn, laat ons deezen dag vrolyk*, of *met vreugde doorbrengen.*

(Hilaris. *Vervrolykende, vermaakende*, of *vreugde aanbrengende, verheugende.*

Hortus exercet hilares umbellas. Mart. 3. 58. 29. *De schaduw vermaakt*, of *vervrolykt de knechtjes en meisjes in den hof onder de boomen speelende*, of *werkende.*)

HĬLĀRĬTĀS, ātis. f. *Blydschap, vrolykheit, genoegte, vreugd, een vrolyk gelaat.*

Hilaritatem omnem amisi. Cic. Att. 12. 40. *of* Hilaritas mihi omnis erepta est. Cic. F. 9. 11. *Ik heb al myn vrolykheit verloren, ik ben al myn vreugd quyt.*

Hilaritate aliquid conspergere. Cic. A. Q. 1. 2. *Ergens een aangenaame*, of *bevallige zwier aan geeven*, aan een rede, enz.

Hilaritas diei. Colum. 9. 14. *De lieflykheit, aangenaamheit*, of *schoonheit van een dag, een aangenaame*, of *schoone dag.*

HĬLĀRĬTER. Adv. Cic. Her. 3. 14. *Blydelyk, genoeglyk, met aangenaamheit, bevalliglyk, in vrolykheit, met vreugde.*

HĬLĀRĬTŪDO, ĭnis. f. Plaut. Cist. 1. 1. 56. Zie Hilaritas.

‡ HĬLĀRĬTŪS. Adv. Plaut. M. G. 3. 1. 83. Zie Hilare.

HĬLĀRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. acc. Catull. 63. 18. Ovid. P. 4. 4. 37. *Verblyden, vervrolyken, vermaaken, verheugen, vrolyk*, of *blyde maaken, blydschap, vermaak*, of *vreugd geeven*, of *aanbrengen.*

Sensus eo hilaratur. Cic. Fin. 2. 3. *Dat vermaakt, verheugt*, of *streelt de zinnen.*

Aves hilarantur. Plin. H. 10. 42. *De vogels worden vrolyk, beginnen te zingen*, of *te queelen.*

HĬLĀRŬLUS, ă, ūm. Cic. Att. 16. 11. *Vrolyk, zoet, aangenaam, bevallig, lustig*, van een klein kind spreekende.

HĬLĀRŬS, ă, ūm. Ter. Ad. 4. 7. 78. Cic. Att. 5. 20. *Vrolyk, verheugt, blyde, genoeglyk.*

HILL. HILU.

HĬLLĂ, æ. f. Varr. L. L. 4. 22. Hor. S. 2. 4. 60. *Een worst*, of *beuling.*

HĬLŬM, i. n. Festus. *Een klein zwart vlakje aan 't eind van de boonen.* Van daar is het dat de oude Spraakkundigen Nihil en Nihilum maaken, als of men zeide, *dat is 't zwarte vlakje van een boon niet waerd*, of gelyk wy nu zeggen, *dat is niet een boon waerd.*

Hilum. *Een weinig, een klein weinig, een luttel, een ziertje, 't minste.*

Si libella claudicat hilum. Lucret. 4. 518. *Zoo 't schaaltje maar een weinig overslaat.*

Id ad nos non pertinet hilum. Lucret. 3. 842. *Dat gaat ons in 't minste niet aan, dat raakt ons ganssch niet.*

Nec proficis hilum. Een Dichter by Cic. T. Q. 1. 5. *En gy vordert niet, en gy doet ganssch geen voordeel.*

HINC.

HĬNC. Adv. *Van hier, hier van daan, van deeze plaats, hier uit.*

Via quæ est hinc in Indiam. Cic. Fin. 3. 14. *De weg die van hier naar Indien loopt.*

Hinc & hinc. Mart. 1. 55. 2. Hinc atque hinc. Virg. Æ. 1. 504. Hinc illincque. Cic. Tim. 14. Hinc & illinc. Plaut. Most. 3. 1. 38. Hinc inde. Plin. E. 9. 13. 9. Hinc & inde. Mart. 1. 118. 11. (Hinc illinc. Lucret. 5. 879. *en* Ter. Ad. 4. 5. 39. naar de verbeteringe van Donatus.) *Van weirkanten, van wederzyden, van den eenen en den anderen kant, van beide kanten*, of *beide zyden, van allen kanten, wederzyds.* Ik zie niet waarom sommige Hinc inde, en Hinc & inde wraaken, nadien ze in goede Schrijvers gevonden worden.

Hinc venena, hinc falsa testamenta nascuntur, hinc expilationes. Cic. Off. 3. 8. *Hier uit ontstaan fenynmengingen, valsche uitterste willen: en roveryen*, of *knevelaryen.*

(Hinc. *Ter deezer oorzaake, dit is de reden.*

Hinc illæ lacrymæ. Ter. An. 1. 1. 99. *Dit is de reden dat hy kryt*, of *schreit, dit is de oorzaak van zyn traanen.*

Hinc. *Uit iemant, van iemant.*

Hinc scibo. Ter. Ad. 3. 3. 7. *Uit deezen, van deezen zal ik het gewaar worden.*)

HINN.

HĬNNĪBUNDĒ. Adv. Claud. Quadrig. by Non. 2. 411. *Al brieschende, al rinnekende*, van een paerd spreekende.

HĬNNĬO, is, īvī, ītūm, īrĕ. Quintil. I. O. 1. 5. *Brieschen, rinneken.*

HĬNNĪTUS, us. m. Cic. D. 1. 33. Liv. 2. 64. Curt. 4. 13. 2. *Brieschinq, rinneking, 't gebriesch*, of *'t gerinnik van een paerd.*

HĬNNŬLĔŬS, ĕi. m. Hor. O. 1. 23. 2. *Het jong van een hinde.*

HĬNNŬLUS, i. m. Plin. H. 8. 44. *en*

HĬNNŬS, i. m. Varr. R. R. 2. 8. Colum. 6. 37. *Een muil*, of *muilezel.*

HIO.

HĬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 8. 25. *Gaapen, den mond openen*, of *opdoen, de smoel opsperren*, of *opzetten*, van menschen en beesten spreekende.

Hiare. Cels. 2. 6. *Geeuwen, gaapen.*

Hiare. Colum. 2. 9. Hor. Ep. 8. 5. Sall. by Non. 4. 228. *Splyten, ryten, opbersten*, van de aarde, een wonde, enz. spreekende.

Hiare. Prop. 4. 2. 45. *Opgaan, open gaan, ontsluiten*, van bloemen spreekende.

(Hiare. *Hol zyn, doorboort zyn.*

Hiante calamo canere. Prop. 3. 15. 34. Hiantes calamos labro percurrere. Lucret. 4. 592. *Op een holrietje*, of *pypje, speelen.*)

HIPP.

HĬPPĂCĒ, ēs. f. Plin. H. 28. 9. Ἱππάκη. *Kaas van merriemelk gewrongen.*

HĬPPĂGŌGŬS, i. f. Navis hippagogus. Liv. 44. 28. Ἱππαγωγός. (Suidas. Thucyd. 2.) *Een fluit*, of *fluitschip, een schip bequaam om paerden te vervoeren.*

(HĬPPĂGO. Gell. 10. 25. Festus. Zie Hippagogus.)

HĬPPĂGŬM, i. n. Plin. H. 7. 56. Zie Hippagogus.

HĬPPĔŬS, ĕi. m. Plin. H. 2. 25. Ἱππεύς. *Een staertster, een ster met een roede* die naar een paerdestaert gelykt.

HĬPPĬCĒ, ēs. f. Plin. H. 25. 8. Ἱππική. *Zeker kruid dat den honger en dorst der paerden verdryft*, als 't hen in den mond gestoken word.

HĬPPO, ōnis. f. Plin. H. 5. 3. *Hippo*, een stad van Afrika.

HĬPPŎCĂMPĪNUS, ă, ūm. Plin. H. 32. 7. Ἱπποκάμπινος. *Van 't zeepaerd.*

HĬPPŎCĂMPŬS, i. m. Plin H. 32. 11. Ἱππόκαμπος. *Een zeepaerd.*

HĬPPŎCĔNTAURŬS, i. m. Plin. H. 7. 3. Ἱπποκένταυρος. *Een menschpaerd, een verziert gedrocht half paerd en half mensch.*

HĬPPŎCRĒNĒ, ēs. f. Plin. H. 4. 7. Ἱπ-

Ἱπποκρήνη. *De Hengstebron, de bron der Zanggodinnen.*

HĬPPŎDRŎMŬS, i. m. Plaut. B. 3. 3. 27. Mart. 12. 50. 5. Ἱππόδρομος. *Een renbaan, oefenbaan, of looppark voor paerden.*

HĬPPŎLĂPĂTHŬM, i. n. m. Plin. H. 20. 21. Ἱππολάπαθον. *Zurkel, patigh*, zeker kruid.

HĬPPŎMĂNĔS, is. n. Virg. G. 3. 282. Plin. H. 28. 11. Ἱππομανές. *Zeker stukje zwart vleesch in 't voorhoofd van een jong veulen*: Ook *een zeker kruid*, of *fenynig vocht dat de paerden dol maakt.*

HĬPPŎPĔRÆ, ārūm. f. plur. Sen. E. 87. Ἱπποπήραι *Een valkeniers tasse*, of *jagers tasse, zekere dubbele zak die men te paerd meede voert, een maale.*

HĬPPŎPŎTĂMŬS, i. m. Plin. H. 32. 11. Vitruv. 8. 2. Ἱπποπόταμος. *Een rivier* - of *waterpaerd, een Nylpaerd*, zeker dier in den Nyl.

HĬPPŎSĔLĪNŬM, i. n. Plin. H. 21. 5. Ἱπποσέλινον. *Lavas*, zeker kruid.

HĬPPŎTŎXŎTÆ, ārūm. m. plur. Cæs. 4. B. C. 3. 4. 5. B. Af. 19. 6. Ἱπποτοξόται. Thucyd. 2. p. 167. Herod. 9. 606. *Boogschutters te paerd, ruiters met boogen gewapent.*

HĬPPŪRĬS, is. f. Plin. H. 26. 13. Ἵππουρις. *Paerdestaert, kattestaert*, zeker kruid.

HIR. HIRA.

‡ HĪR. n. indeclin. Lucil. *by* Cic. Fin. 2. 8. *De palm*, of *'t hol van de hand.* (Zie Scal. Varr. p. 182.)

HĪRĂ, æ. f. Plaut. Curc. 2. 1. 23. *Een darm*, of *derm.*

HIRC.

HĬRCĪNŬS, ā, ūm Hor. S. 1. 4. 19. Plin. H. 12. 17. *Boks, van een bok, bokachtig.*

(HĬRCĬPĬLĪ. Festus. *Menschen van wreede en opstaande haairen.*)

HĬRCŌSŬS, ā, ūm. Plaut. Merc. 3. 3. 14. Perf. 3. 77. *Die*, of *dat een bokslucht heeft, die*, of *dat stinkt als een bok.*

(HĬRCŬLŬS, i. m. *Een zeker kruid* by Plin. H. 12. 12. *Lavendel.*)

HĬRCŬS, i. m. Hor. A. P. 220. Plin. H. 28. 10. *Een bok*, zeker dier.

Hircus. Hor. Ep. 12. 5. *Bokslucht, boksstank*: Ook *de sterke lucht der oxelen.*

HIRN. HIRQ.

HĪRNĔĀ. Zie Cyrnea.

HĬRQUŬS, ui. m. Virg. E. 3. 8. Suet. *by* Serv. E. 3. 8. *Het hoekje van 't oog.*

HIRR.

(HĬRRĬO, is, ivi, itūm, īrĕ. Festus. *Den bek opsperren als de honden wanneer ze quaad worden.* Canibus est innatum, ut etsi non latrent, hirriant tamen. Sidon. E. 7. 3. *'t Is den honden aangeboren, dat ze, of zy schoon niet blaffen, den bek opsperren.*

HIRS.

HĬRSŪTŬS, ā, um. Virg. E. 8. 34. Plin. H. 27. 3. *Ruig, haairig, rouw, stekelig, hard, scherp, met haair bewassen.* De compar. Hirsutior staat by Plin. H. 21. 27.

Barba hirsuta. Ovid. M. 13. 766. *Een stekelige, harde, ruige*, of *scherpe baard.*

Spinis hirsutus. Cic. N. D. 2. 47. *Scherp van stekels*, of *pennen*, van een Egel spreekende.

† Hirsutus. Ovid. Tr. 2. 259. *Hard, rouw, onaangenaam, grof, plomp.*

(Hirsutus. Suet. T. 45. 1. *Geil, wulpsch.*)

HIRT. HIRU.

HĬRTŬS, ā, ūm. Colum. 6. 1. Zie Hirsutus.

Ingenium hirtum. Hor. E. 1. 3. 22. *Een wild, wuft, plomp*, of *onbeschaaft verstand.*

HĬRŪDO, inis. f. Plaut. E. 2. 2. 4. Hor. A. P. 476. *Een bloedzuiger.*

Hirudo ærarii. Cic. Att. 1. 16. *Een uitputter van 's lands schatkist.*

HĬRŪNDĬNĪNŬS, ā, ūm. Plin. H. 30. 14. *Van een zwaluw.*

Hirundininus nidus. Plaut. R. 3. 1. 6. *Een zwaluwenest.*

HĬRŬNDO, inis. f. Ovid. F. 2. 853. Cic. Her. 4. 48. *Een zwaluw.*

HISC.

HĬSCO, scis, iscĕrĕ. Ovid. Her. 6. 144. *Splyten, bersten, rijten, zich openen, opgaan, open gaan*, van de aarde, enz. spreekende.

Hiscunt ædes. Plaut. Ps. 4. 1. 42. *De deur gaat op*, of *gaat open.*

Hiscere. Cic. A. 2. 43. Prop. 3. 2. 4. *Den mond opdoen*, om te spreeken.

Ne hiscere quidem audet. Liv. 6. 16. *Hy durft zelf zijnen mond niet opdoen, hy durft niet kikken*, of *niet een woord spreeken, hy heeft niet een woord te zeggen*, of *in te brengen.*

HISP.

HĪSPĂLĔNSĬS, is. m. *en* f. sĕ, is. n. Plin. H. 3. 1. *Seviljer, een die van Seviljen is.*

HĪSPĂLĬS, is. f. Plin. H. 2. 97. *Sevilje, Sevilien*, een stad van Spanjen.

HĬSPĀNĬĂ, æ. f. Cæs. B. G. 5. 1. 4. Hispaniæ, arum. f. plur. Cic. F. 15. 19. *Spanjen*, of *Spaanjen*, 't eerste Koningkrijk van Europa.

(HĬSPĀNĒ. Adv. Enn. *by* Charis. 2. 180. *Op zijn Spaansch.*

HĬSPĀNĬCŬS, ā, ūm. *Spaansch.* Quod ipse Hispanico verbo vocabat. Suet. A. 82. 6. *Dat hy met een Spaansch woord noemde.*)

HĬSPĀNĬĔNSĬS, is. m. *en* f. sĕ, is. n. Suet. J. 37. 2. Cic. N. D. 3. 10. *Spaansch, van Spanjen, een Spanjaard.*

HĬSPĀNŬS, ā, ūm. Cic. Ar. 9. *Spaansch, van Spanjen, een Spanjaard.*

HĬSPĬDŌSŬS, ā, ūm. Catul. 16. 10. *Ruig, haairig, met haair bewassen.*

HĬSPĬDŬS, ā, ūm. Hor. O. 2. 9. 1. *Stekelig; borstelig, ruig, rouw, hard.*

HIST.

HĬSTŎRĬĂ, æ. f. Cic. de Or. 2. 12. Ἱστορία. *Geschiedenis, verhaal*, of *vertelling, history.*

Satis historiarum est. Plaut. B. 1. 2. 49. *Genoeg van al die vertellingen, laat al die verhaalen daar.* Plautus doet dus een leerling spreeken, met zyn meester spottende, die hem historien vertelde.

HĬSTŎRĬĀLĬS, is. m. *en* f. alĕ, is. n. Historiale opus. Plin. H. 16. 13. *Een geschichtkundig werk, een werk vol allerlei geschiedenissen.*

HĬSTŎRĬCĒ, es. f. Quintil. I. O. 1. 9. Ἱστορική. *Het geschichtkundig deel der letterkunde.*

(HĬSTŎRĬCĒ. Adv. Plin. E. 2. 5. 9. *Op een geschichtkundige wyze, op een wijze by de geschiedenisschryvers gebruikelijk.*)

HĬSTŎRĬCŬS, ā, ūm. Cic. Br. 83. Ἱστορικός. *Geschichtkundig, historisch, dat tot een verhaal*, of *history behoort.*

Fides historica. Ovid. Am. 3. 12. 42. *De getrouwigheit van 't verhaal*, of *der history, de nauwkeurigheit van den Geschichtschryver.*

HĬSTŎRĬCŬS, i. m. Cic. T. 20. Ἱστορικός. *Geschichtschryver, Geschichtkundige, Historyschryver.*

(HĬSTŎRĬŎGRĂPHŬS, i. m. *Een Geschichtschryver.* Een woord van de derde eeuwe. Zie Fulgent. Myth. 1. 26. Capitol. Gord. 21. Oros. 1. 1.

HĬSTRĬCŬS, ā, ūm. *Van een tooneelspeelder, dat tot een tooneelspeelder behoort.*

Audire jubet vos imperator histricus. Plaut. Pœn. prol. 4. *'t Opperhoofd van de tooneelspeelderen beveelt u toe te luisteren.*)

HĬSTRĬO, ōnis. m Cic. de Or. 46. Liv. 7. 2. *Speelder, Schouwspeelder, tooneelspeelder, kluchtspeelder, poetzemaker.*

HĬSTRĬŌNĀLĬS, is. m. *en* f. alĕ, is. n. Tac. An. 1. 16. 4. *Van een tooneelspeelder, schouwspeelder*, of *kluchtspeelder.*

HĬSTRĬŌNĬĂ, æ. f. Plaut. Am. prol. 90. *De konst*, of *hanteering der tooneelspeelderen*, of *kluchtspeelderen; het speelen op 't Schouwburg.*

HIS-

HISTRIX. Zie Hyſtrix.

HIUL.

HIULCĒ. Adv. *Hard*, *onbevallig*, *onaangenaam*, *plomp*.

Hiulce loqui. Cic. de Or. 3. 12. *Onbevallig ſpreeken*, wanneer 'er lettergreepen voorkoomen die hard in de uitſpraak zijn.

HIULCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. act. *Open gaan*, *gaapen*, *ſplyten*, *berſten*, *opberſten*: Ook *klooven*, *klieven*, *doen open gaan*, *berſten*, of *ryten*.

Æſtus hiulcat agros. Catul. 68. 31. *De hitte doet de velden ſplyten*, of *van een berſten*.

HIULCUS, ă, ūm. Virg. G. 2. 353. *Gekloofſt*, *gekliefſt*, *geberſten*, *opgeberſten*, *gejpleten*, *gereten*, *geſcheiden*.

Hiulcus verborum concurſus. Cic. de Or. 3. 43. *Een onaangenaame t'zamenloop van woorden*, waar door de mond heel ſcheef, of onbevallig in de uitſpraak getrokken word.

† Hiulcus. Plaut. Trin. 2. 2. 9. *Gierig*, *begeerig*, *inhalend*, *happig*, *ſchrokkig*.

HODI.

HŎDIĒ. Adv. Cic. V. 2. 10. *Heden*, *huiden*, *van daag*, *van deezen dag*.

Hodie. Ter. E. 5. 8. 1. Cic. F. 9. 22. *Heden*, *tegenwoordig*, *nu*, *nu ter tyd*, *ter deezer tyd*, *thans*.

Hodie mane. Cic. Att. 13. 9. *Heden morgen*, *huiden morgen*, *van ochtend vroeg*

(Hodieque. Liv. 1. 27. Suet. Tit. 2. 5. Cic. V. 5. 25. A. 11. 14. *En ook noch heden*.)

HŎDIERNŪS, ă, ūm. Cic. C. 3. 8. *Van heden*, *van van daag*, *van deezen dag*, *dat van daag geſchied*, of *moet geſchieden*, *hedendaagſch*.

Hodierno mane. Cic. C. 3. 9. *Van deezen morgen*, *huiden in den morgenſtond*.

HOED. HOLL.

HOEDĪLĒ. Zie Hœdile.

HOLLANDĪ, ōrūm. m. plur. *De Hollanders*, *'t Hollandſch volk*.

HOLLANDIĂ, æ. f. *Holland*. Een van de Vereenigde Landſchappen. Al de Vereenigde Nederlanden worden ook, (alhoewel by misbruik) met deezen naame benoemt, om dat Holland 't grootſte en 't aanzienlijkſte Landſchap is.

HOLO.

HŎLŎCAUSTŪM, ī. n. Cic. A. 537. *Een brandoffer*, of *brandofferhande*, *een offer waar in 't offerdier ganſch door 't vuur verteert wierd*, volgens de oorſprongkelijke beteekenis van 't woord.

(HŎLOSPHYRĀTOS ſtatua. Plin. H. 33. 4. *Een beeld dat niet gegoten is*, *dat niet hol*, *maar vaſt en met hamers geſlagen is*. 't Is zuiver Grieksch. Heſychius. Ὁλόσφυρος, ὁλοσφύρατοι. Syrach. 50. 10. Ὡς σκεῦος χρυσίου ὁλοσφύρατον.)

HOLMIĂ, æ. f. *Stokholm*, de Hoofdſtad van 't Koningkryk Zweden, daar de Koningk zyn hof houd.

(HŎLŌSĒRICUS, ă, ūm. *Dat geheel van zyde is*. 't Is Grieksch. Ὁλοσηρικός.

Veſtem holoſericam neque ipſe in veſtiario ſuo habuit, neque alteri utendam dedit. Vopiſc. Aurel. 45. *Hy heeft geen heel zyde kleed in zyn kleerkaſſe gehad*, *en heeft het ook een ander niet laaten gebruiken*.

Alexander veſtes holoſericas nunquam induit. Lampr. Alex. Sev. 40. *Alexander heeft nooit een heel zyde kleed aangetrokken*.

Mulier cum ſtola holoſerica. Varr. Coſmotor. *Een vrouw met een lange zijde rok*.)

HOME. HOMI.

HŎMĒRŎMASTĪX, igis. m. Vitruv. Præf. 7. Plin H. Præf. *De beriſper*, of *hekelaar van Homeer*, 't Grickſche woord betekent, *De geeſſel van Homerus*, een naam die aan zekeren Zoilus wierd gegeeven, die de werken van Homeer durfde beriſpen, of hekelen.

HŎMĪCĪDĂ, æ. m. Quintil. I. O. 7. 3. *Een doodſlager*, *moordenaar*, *moorder*.

HŎMICĪDIŪM, ii. n. *Een manſlag*, *doodſlag*, of *moord*.

Homicidii reus. Cic. A. 2. 12. *Een doodſlager*, *moordenaar*, *een ſchuldige aan manſlag*, of *moord*.

HOMO.

HŎMO. ĭnis. m. *Een menſch*, *een man*, of *mansperſoon*. Op zijn krijgsmans, *een kop*; ter zee, *een ziel*. Het betekent zelden *een vrouw*. Alhoewel 't in 't Latijn een vrouw betekent, is 't woord echter nooit van vrouwelijk geſlacht; (gelijk 't woord *Wyf*, ſchoon gelijknamig met *Vrouw*, in 't Neerduitſch ook van 't geenerlei geſlacht is,) en wanneer Cicero heeft gezegt F. 4. 5. Homo nata erat, *Zy was ſterfelyk geboren*, heeft Nata zijn beteekening op Tulliola dat voorgaat. (Het betekent zulks echter by Plautus. Quid hoc ſit hominis. Am. 2. 2. 137. *Dat is my een zeldzaam wyf*.)

Homo adoleſcens. Cic. F. 2. 15. *Een jongman*, of *vryer*.

Nemo homo eſt. Ter. E. 1. 5. 3. *Daar is niet een menſch*, of *niet een levendige ziel*, *daar is niemant*.

Hominum homo ſtultiſſime! Ter. Ad. 2. 2. 10. *O gekſte*, of *dwaaſte van alle menſchen!*

Homo eſt perpaucorum hominum. Ter. E. 3. 1. 18. *'t Is een menſch die met weinig menſchen weet om te gaan*: *'t is een menſch die heel wonderzinnig en vies is*; *die heel koppig*, *eigenzinnig*, of *gemelyk is*.

Ut homo eſt, ita morem geras. Ter. Ad. 3. 3. 77. *Men moet zich naar de menſchen voegen daar men meede te doen heeft*.

Homo es. Plaut. E. 3. 4. 57. *Gy zyt*, of *toont u een man*: *gy hebt hert in 't lyf!*

Si allegaſſem aliquem minus hominem. Plaut. E. 3. 3. 46. *Zoo ik iemant had gezonden die minder mans was geweeſt*, of *die minder moed had gehad*.

(Homo. *Een man*, in tegenſtellinge van een vrouw. Zoo ſtellen de Grieken hun ἄνθρωπος en γυνὴ tegens malkander by Matth. 19. 10. en de 70 Overzetters Deut. 22. 22.

Mi homo & mea mulier. Plaut. Ciſt. 2. 57. *Gy man en gy vrouw*.

Alienum hominem intromittat neminem. Plaut. Aſ. 4. 1. 11. *Dat zy geen vreemd man binnen laate*, of *in huis laate koomen*.

Homo. *Een ſlaaf*, *een knecht*.

Hominem P. Quinctii deprehendis. Cic. P. Q. 19. *Gy achterhaalt een ſlaaf van P. Quinctius*.

Summa hominum ſedecim. Cato R. R. 11. *In 't geheel zeſtien ſlaaven*.

Octo ad lecticam homines. Catull. 10. 16. 24. *Acht ſlaaven die de rosbaar draagen*.

Homo, by uitſtekenheit, *Een man van aanzien en gezagh*.

Quod homines exiſtimemur, id omne abs te habemus. Cic. F. 7. 19. *Dat wy luiden van aanzien zyn*, *hebben wy alleen van u*.

Nox te reddidit hominem. Cic. de Or. 2. 10. *Deeze nacht heeft u tot een man gemaakt*; *deeze nacht zyt gy een man geworden*.

Quæſo quid tu hominis es? *Wat zyt gy voor een menſch?* Een manier van beſtraffinge tegens die ons ſchijnen iets ongerijmts te verhaalen by Ter. H. 4. 8. 7.

Quid illuc hominis eſt? *Wat is dat voor een? wat is dat voor een landsman?* Een manier van ſpreeken, die de Oude gebruikten, als ze van iemant als van eenen vreemden en onbekenden ſpraken by Ter. E. 5. 1. 17.)

HŎMŎTŎNŬS, ă, ūm. Ὁμότονος. *Eenparig geſpannen*, of *uitgeſtrekt*, van de dwarshouten, en koorden, van een werktuig ſpreekende.

Quod ſi non homotona fuerint brachia baliſtæ, impedient directam telorum miſſionem. Vitruv. 1. 1. *Want zoo de dwarshouten des ſteenſlingers niet eenparig geſpannen ſtaan*, *zoo zullen ze het rechtwerpen der ſteenen beletten*.

HŎMŌNYMĂ, ōrūm. n. plur. Quintil. I. O. 8. 2. Ὁμώνυμα. *Gelyknaamige, dubbelzinnige, of twyfelzinnige woorden: woorden van verscheiden zin, of betekenis*, gelijk Canis, dat *Een hond, een visch*, en *een gesternte* betekent.

HOMU.

HŎMŬLUS, i. m. Cic. Pis. 25. *Een mannetje, een menschje, een haltje, een bloedje.*

HŎMŬNCĬO, ōnis. m. Cic. A. Q. 4. 43. *Een mannetje, een kleen mannetje, een menschje.*

Quam totus homuncio nil est! Petron. 35. *Hoe weinig heeft het met het gansche menschje te bedu den! Eilaas! wat is de heelen mensch een enkel niet!*

HŎMŬNCŬLŬS, i. m. Plaut. R. 1. 2. 66. Cic. T. Q. 1. 9. *Een mannetje, een menschje.* Deeze verkleinnaamen worden gemeenlijk door vleijing, *of* verachting gezegt.

HONE.

HŎNĔSTĀMENTUM, i. n. *Vercierzel, cieraad, tooisel, verciering, pronkcieraad.*

Nullo honestamento eget virtus. Sen. E. 66. *De deugd heeft geen cieraad van noden.*

Honestamenta pacis. Sall. R. O. 2. *De pronkcieraden*, dat is, *de voordeelen*, of *goede gevolgen van den vrede.*

HŎNĔSTĀS, ātis. f. Cic. Off. 3. 8. *De eerbaarheit, eerlijkheit, eer, welvoegentheit*, of *betamelijkheit.*

HŎNĔSTĀTŬS, ā, ūm aliquo munere. Cic. post red. in sen. 1. *Met eenig ampt vereert*, of *begiftigt.*

HŎNĔSTĒ. Adv. *Eerlijk, betamelijk, onbesproken, deugdelijk, met eeren, in eer en deugd.* De compar. Honestius staat by Plin. E. 6. 18. 2. en de superl. Honestissime by Cic. Aor. in exf. it. 1.

Honeste se gerere. Cic. Att. 6. 1. *Zich eerlijk*, of *zich als een man met eeren draagen; als een eerlijk man leeven, handelen en wandelen.*

Honeste acta vita. Cic. ant. in exf. 1. *Een leven met veel eer versleten*, of *doorgebragt.*

Honeste quomodo hinc abeam nescio. Ter. E. 4. 4. 48. *Ik weet niet hoe ik hier met eeren zal van daan koomen.*

(Honeste natus. Suet. A. 43. 9. *Welgeboren, uit adelyken huize geboren.*

Honeste scribere. Vopisc. Prob. 2. *Net schryven.*)

HŎNĔSTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquem re aliqua. Cic. C. 4. 10. *Iemant ergens mee vereeren.*

Ætas omnia ejus opera honestabat. Curt. 3. 6. 19. *Zyn onderdom maakte alle zyne daaden te doorluchtiger.*

Crimine aliquo se honestare. Cic. C. 1. 12. *Zich een misdaad tot eer rekenen, op een schenmisstuk roemen*, of *zich beroemen.*

Cultus opulentiæ Barbaræ non alios magis honestabat. Curt. 3. 3. 13. *Hy ging in pracht van kleedinge de andere Barbaaren te boven.*

HŎNĔSTŪM, i. n. Cic. Fin. 5. 23. *Het eerlyke, het deugdelyke, het betamelyke; eerbaarheit, eerlykheit*

HŎNĔSTŬS, ā, ūm. Cic. Cl. 81. *Eerlyk, eerbaar, deugdelyk, degelyk, vroom, betamelyk, loffelyk, welvoegende, prijslyk, prijswaerdig, roemwaerdig.* De compar. Honestior staat by Plaut. Capt. 2. 3. 32. en de superl. Honestissimus by Plin. P. 85. 5.

Honestus homo. Cic. Mur. 36. *of* Vir. Cic. F. 12. 26. *Een eerlyk man, een deugdelyk, degelyk*, of *vroom man.*

Honestum vulnus. Tac. An. 1. 49. 4. *Een eerlyke wonde; een wonde die men eerlyk gekregen heeft.*

Honestus. *Eerlyk, doorluchtig, deftig, voornaam, braaf, aanzienlyk, achtbaar, van aanzien*, van een persoon, geslacht, enz. spreekende.

Prætexta honestorum erat, toga vilium. Ascon. Pæd. Cic. 99. *Een lange tabberd met purper geboord was voor aanzienlyke mannen, een rok voor geringer menschen.*

Honesta facies. Ter. E. 2. 1. 24. *Een eerbaar, of zedig wezen, eenschoon, of welgemaakt aangezicht.*

Honesta postulatio. Cic. S. R. 2. *Een eerlyk, billyk, redelyk, of rechtmatig verzoek.*

Honestæ divitiæ. Sall. R. O. 2. *Eerlyke middelen, middelbaar goed, middelmaate rykdommen, tamelyke middelen.*

Honestus est. Ter. E. 3. 2. 21. *Hy is eerlyk, hy is wel gemaakt, hy heeft een fraai wezen*, of *gelaat, hy ziet 'er wel gedaan uit.*

Si quid honesti est, jactat. Hor. S. 1. 2. 84. *Hy laat zyn schoonste zien, hy doet zyn beste voor.*

Honesto loco natus. Cic. T. Q. 5. 20. *Een persoon van goeden huize, een man uit een voornaam, deftig, of aanzienlyk geslacht gesproten.*

(Honestus. *Tot ampten*, of *bedieningen gevordert.*

Cæsarem honestum esse cupio. Cic. F. 2. 15. *Ik verlange dat Cæsar tot dat ampt*, of *die bedieninge gevordert zy.*

Honestus. *Eerlyk, betamelyk.*

Non eadem omnibus esse honesta. Nep. Præf. 3. *Dat alle dingen by alle volkeren niet betamelyk zyn.*

Honestus. *Aanzienlyk, die van aanzien is, die ontzagh heeft.*

Navigare cum honesto. Cic. F. 16. 9. *Met een man van aanzien*, of *ontzagh over zee reizen.*)

HONO.

HŎNŎR *of*

HONOS, ōris. m. Cic. Cl. 81. *Eer, eerbied, eerbewyzing, achting*, die wy aan een ander, *of* een ander aan ons betoont.

Aliquem honore ornare. Cic. Dej. 5. Afficere. Cic. Dej. 5. Honorem alicui habere. Cic. Cœl. 2. Facere. Cic. A. 8. 4. *Iemant eeren, eer bewyzen, eer aandoen*, of *eer betoonen, eerbied toedraagen.*

Res sordidas deorum honore afficere. Cic. N. D. 1. 14. *Aan vuile, snoode*, of *slechte dingen goddelyke eer bewyzen.*

Summo in honore esse. Cic. de Or. 1. 55. *In groote eer, in aanzien*, of *achtinge zyn, zeer geacht zyn*, of *geacht worden.*

Ad hunc modum est innoxiis honor apud vos? Plaut. R. 1. 3. 12. *Onthaalt*, of *handelt gy dus de onschuldigen? Worden de onnozelen zoo by u ontfangen?*

Honor. *Eer, staat, waerdigheit, eerampt, aanzienlyke bediening, staatbewint, eertitel, eernaam.*

Homines honoribus aucti. Cic. N. D. 3. 36. Perfuncti. Cic. F. 1. 8. Usi. Cic. I. R. 1. 54. *Luiden die de hoogste eerampten bekleed*, of *de grootste bedieningen gehad hebben.*

Ascendere ad honores. Cic. Cl. 68. *Tot staat koomen, in de regeering, in 't staatbewint*, of *in de regeering van 't land koomen.*

Honor. *De eer, eerbaarheit, eerlykheit, kuisheit, zuiverheit.*

Verborum honor. Front. St. 3. 16. 1. *Een beleefde plichtpleeging, een beleefdheit van woorden.*

† Non semper idem floribus est honos. Hor. O. 2. 11. 9. *De bloemen hebben niet altyd de zelve schoonheit.*

† Sylvis aquilo decussit honorem. Virg. G. 2. 404. *De Noordewind heeft al het cieraad van de bosschen geschonden*, of *heeft de bosschen van hun loof en cieraad beroofd.*

Quis supplex aris imponit honorem? Virg. Æ. 1. 53. *Wie (van nu) zal ootmoedig myne altaaren met offerhanden*, of *wierook vereeren?*

† Honor. *Vereering, vergelding, prys, giften, geschenken, schenkaadjen, loon* (Zoo gebruiken de Grieken hun Τιμὴ door Paul. 1 Tim. 5. 17.)

Præcipuos ductoribus addit honores. Virg.

Virg. Æ. 5. 249. *Hij geeft groote vereeringen, of doet groote schenkaadjen aan de Hoofden, of Overften.*

(Ut medico honos haberetur. Cic. F. 16. 9. *Dat den geneesmeefter een vereering zou gegeeven, of dat den geneesmeefter zou betaalt worden.*

Honos fit auribus. Curt. 5. 1. 38. Honos fit dictis. Plin. H. 28. 8. *Met verlof, 't zy met oorlof gezegt.* Dit is een wijze van fpreeken van die iets oneerlijks, fchandelijks, of onbehoorlijks zullen verhaalen, en te vooren als verlof daar toe verzoeken. Wy hebben zulks over Curtius gezegt.

Honorem præfari. Cic. F. 9. 22. Honorem habere auribus. Sen. C. 1. 2. Honoribus appellatis præfari. Arnob. 5. *Verlof verzoeken om iets, dat wel gezwegen mogt worden, te verhaalen.*)

HŎNŌRĀBĬLIS, is. m. en f. ĭlĕ, is. n. Liv. 4. 10. Cic. S. 18. *Eerwaerdig, achtbaar, aanzienlyk, deftig.*

HŎNŌRĀNDŬS, ă, ūm. Cic. A. 9. 3. *Waerdig geacht, of geëert te worden, dien men eeren, of ontzagh toedraagen moet, waar voor men achting moet hebben.*

HŎNŌRĀRĬŬM, ii. n. Ulp. Dig. 11. 6. 1. *Prijs, loon, vergelding, vereering, belooning.*

Honorarium. Cic. Pif. 35. Plin. E. 10. 114. *Een gefchenk, fchenkaadje,* om een voornaam perfoon eere aan te doen, als eenen Overften, Stadhouder, enz.

HŎNŌRĀRĬUS, ă, ūm. Cic. Cæc. 2. T. Q. 5. 4. *Eerwaerdig, aanzienlyk, deftig, van eer, ter eeren, om te eeren,* van zaaken en perfoonen fpreekende.

Honorarius tumulus. Suet. Cl. 1. 7. *Een eergraf, of pronkgraf, een graf, of gedenkteken ter eeren van iemant opgerecht,* 't zy dat 'er zijn ligchaam in is of niet. Zie onze aantekening.

HŎNŌRĀTĒ. Adv. Tac. H. 4. 63. 3. *Eerlyk, met eeren.* (De compar. Honoratius ftaat by Val. Max. 5. 1. 5. 11. en de fuperl. Honoratiffime by den zelven 2. 15.

HŎNŌRĀTŬS, ă, ūm. Cic. N.D. 3. 36. *Geeert, hoog geacht.* De compar. Honoratior ftaat by Liv. 4. 35. en de fuperl. Honoratiffimus by den zelven 2. 15.

Honoratus. Cic. de Or. 9. *Eerwaerdig, achtbaar, aanzienlyk, doorluchtig,* van perfoonen fpreekende.

(Honoratus. *Befchonken, beloont, begiftigt, die voor zyn werk loon ontfangen heeft.*

Honoratus Achilles. Hor. A. P. 120. *Achilles (wegens zijne dappere daaden) van Agamemnon met groote fchenkaadjen befchonken.*

Honoratus. *Die een aanzienlyk ampt bekleedt heeft.*

Honoratis lenibus cumulum dignitatis addere. Tac. H. 1. 77. 4. *De hoogfte bedieningen aan oude mannen geeven die aanzienlyke ampten bekleedt hebben.*)

HŎNŌRĬFĬCĒ. Adv. Cic. F. 5. 2. *Eerlyk, met eeren, eerenthalven.* De compar. Honorificentius ftaat by Cic. Pif. 15. en de fuperl. Honorificentiffime by Cic. F. 13. 22.

HŎNŌRĬFĬCUS, ă, ūm. Cic. A. 2. 15. *Eerlyk, eerwaerdig, aanzienlyk, roemruchtig, gloryryk, deftig, dat eer toebrengt.* De compar. Honorificentior ftaat by Cic. Att. 1. 16. en de fuperl. Honorificentiffimus by Cic. Dej. 3.

(HŎNŌRĬPĔTĂ. Apul. D. P. 20. *Die naar ampten, of bedieningen ftaat.*)

HŎNŌRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cic. D. 1. 40. *Iemant eeren, eer bewyzen, of eer aandoen, iemant eerbied toonen.*

(Honorare aliquem alleen. Suet. A. 45. 5. Ulp. Dig. 3. 1. 5. en Honorare aliquem donis. Curt. 7. 1. 23. Muneribus. Apul. M. 11. 268. *Iemant befchenken, een vereering geven, of een fchenkaadje doen.*)

HŎNŌRUS, ă, um. Sil. 11. 299. *Eerlyk, eerbaar, deftig, betamelyk,* van zaaken fpreekende.

Honora oratio. Tac. An. 1. 10. 10. *Een rede om iemant mee te vereeren, of ter eeren van iemant gemaakt.*

HOPL. HORA.

(HŎPLŌMĂCHUS, i. m. Mart. 8. 74. 1. *Die gewapent vecht.*)

HŌRĂ, æ. f. Cic. F. 9. 26. Ὥρα. *Een uur.*

In horas. Hor. O. 2. 13. 14. *Van uur tot uur, van oogenblik tot oogenblik; alle uur, of alle oogenblik.*

Omnium horarum eft. Quintil. I. O. 6. 4. Suet. T. 42. 3. *'t Is een man van den tijd, die zich naar alle uuren en tyden weet te fchikken,* 't zy in jok of ernft.

Septembres horæ. Hor. E. 1. 16. 16. *De herfftmaand, de maand van September.*

(Hora. *Een dag.*

Cum horis noftris nos effemus ufi, tu quadragefimo poft die refponderes. Cic. V. 1. 11. *Als wij onze dagen* (te weten twintig in getale, want zoo veele wierden 'er den aanklager tot het vervaerdigen van zyn klagte toegeftaan) *gehad hadden, zoud gy op den veertigften dag daar na,* (want ook twintig wierden 'er den beklaagden, tot zyn verantwoordinge, na dat de klagte gefchied was, toegeftaan,) *antwoorden mogen.* Zie Afconius.

Hora. *De geboortedag.*

Horam Claudii nemo novit. Sen. Ἀπoκ. *Niemant heeft de geboortedag van Klaudius geweeten, of geweeten op wat dag Klaudius geboren is.*

Hora. *Sterfuur, fterfdag, de tyd waar op iemant fterven moet.*

Caufatus nondum adeffe fatalem horam. Suet. N. 49. 3. *Voorgegeeven hebbende dat de tyd om te fterven noch niet daar was.*

Hora. *Een gedeelte van 't jaar.*

Variis horis temperare. Hor. O. 1. 12. 16. *In verfcheide deelen onderfcheiden.*)

HŌRÆŪS, ă, ūm. Horæum mel. Plin. H. 11. 14. Ὡραῖος. *Zomerhonig, honig in den zomer gewonnen.*

HŌRĀRĬUS, ă, ūm. Suet. D. 3. 1. *Van een uur, dat een uur duurt.*

HORD.

HŌRDĂ, æ. f. Horda bos. Varr. R. R. 2. 5. *Een draagende koe, een koe die kalf draagt, of die kalven moet.*

HŌRDĔĀCĔŪS, ă, ūm. Celf. 2. 29. Colum. 11. 2: 7. 12. *Garfte, of gerfte, van garft, of gerft.*

HŌRDĔĀRĬUS, ă, ūm. *Dat bij garft leeft, dat garft eet.*

Hordearia pruna. Plin. H. 15. 13. *Pruimen die met de garft, of in den garftenoegft ryp worden.*

Hordearium æs. Feftus. *'t Garftegeld, 't geld dat men den ruiteren in plaats van garft tot onderhoud van de paerden gaf.*

HŌRDĔŪM, ĕi. n. Colum. 2. 9. *Garft, of gerft.*

(Hordicalia. Varr. R. R. 2. 5. *Een dag in den Almanak, zoo genaamt, om dat op dien zelven dag dragtige koeijen geoffert wierden.*)

HORI. HORM.

HŌRĬĂ, æ. f. Plaut. R. 4. 2. 5. *Een viffchers pink, of fchuitje.* Plautus zegt in den eigen zin Horiŏlă, æ. f. Trin. 4. 2. 100.

HŌRĪZŌN, ŏntis. m. Vitruv. 9. 8: 6. 1. Sen. N. Q. 5. 17. Ὁρίζων. *Gezichteinder, kim, gezichtring, kring die de waereld in twee halfronden verdeelt.* Cicero fchrijft gemeenlijk in 't Griekfch.

HŌRMĪNŬM, i. n. Plin. H. 20. 10. Ὅρμινον. *Scharlei,* zeker kruid.

HORN.

HŌRNŌ. Adv. Lucil. by Non. 2. 403. *Dit jaar, in 't jaar daar wy in zyn.*

HŌRNŌTĪNŬS, ă, ūm. Cic. V. 3. 18. *Van dit jaar, dat dit jaar verricht, gewaffen, of ingezamelt is,* van koren, vruchten, enz. fpreekende.

HŌRNŬS, ă, ūm. Zie Hornotinus.

Vi-

Vinum hornum. Hor. E. 2. 47. *Wyn van dit jaar.*

HORO.

HŌRŎLŎGIŬM, ii. n. Cic. F. 16. 18. Ὡρολόγιον. *Een uurwerk, uurwyzer.*

Horologium folarium. Plin. H. 7. 60. Sciothericon. Plin. H. 2. 76. *Een zonnewyzer, een zonneuurwyzer.*

Horologium ex aqua. Vitruv. 9. 9. *Een wateruurwerk, wateruurwyzer,* of *wateruurglas.* De Ouden gebruikten water in plaats van zand in hunne uurglazen.

HŌRŎSCŌPŬS, ă, ŭm. Horofcopa vafa. Plin. H. 2. 72. *Zonnewyzers, zonneuurwyzers.*

HŌRŎSCŌPŬS, i. m. Perf. 6. 18. *Geboortepunt, geboorteuur, het uur,* of *oogenblik van iemants geboorte, Uurschouwing van iemants geboorte.*

Horofcopus. Manil. 2. 828. *Iemants Geboortester.*

HORR.

HŌRRĔĀRĬŬS, ii. m. Ulp. Dig. 9. 3. 5. §. 3. *Knecht van een pakhuis, opzichter van een koopmans pakhuis, een schuurbewaarder.*

HŌRRĔNDŬS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 2. 1. *Schrikkelyk, grouwelyk, vervaarlyk, yffelyk, vreeffelyk, afschuwelyk.*

Horrendus. Virg. Æ. 2. 222. *Geweldig, wonderlyk, uitermaten groot, vervaarlyk groot.*

(Horrendus. *Vreeslyk, geducht,* of *eerwaerdig.*

Horrendæ fecreta Sibyllæ petere. Virg. Æ. 6. 10. *Zich naar de wooninge van de geduchte,* of *eerwaerdige Sibylla begeeven.*)

HŌRRĔNS. entis. omn. gen. Plin. H. 8. 40. *Met opgerezen haair, wiens haair over eind ftaat, opgerezen,* of *te berge gerezen is*: ook *fteekelig.*

Horrens leo. Virg. Æ. 9. 306. *Een leeuw met opgerezen maanen.* Rubus. Virg. G. 3. 315. *Een fteekelige braamftruik.*

Horrens. Virg. Æ. 10. 237. *Schrikkelyk, vervaarlyk, yffelyk, vreeffelyk.*

HŌRRĔO, es, hōrrŭi, hōrrērĕ. Tib. 2. 3. 23. Ovid. F. 2. 502. *Overend ryzen, opryzen, te berge ryzen.**

Horrere frigore. Colum. 1. 4. *Van koude trillen, fidderen,* of *beeven.*

Horrere. acc. *Vreezen, vreeze hebben, fidderen, yzen, vervaert zyn.*

Horrere Divum numina. Cic. A. Q. 4. 38. Fin. 1. 16. *De Goden vreezen, een heilig ontzagh en eerbied toedraagen, eeren.* (Periculum. Curt. 7. 8. 4. *Voor gevaar vreezen,* of *vervaart zyn.*

Horrere. *Overvloeijen, vol zyn.*

Ager horret haftis. Virg. Æ. 11. 602. *Dat veld is vol ftruwellen.* Campus horret haftis fparfis. Enn. *by* Macrob. Sat. 6. 4. *Het veld legt vol pylen beftrooit,* of *bezaait.*

HŌRRĔŎLŬM, i. n. *Een kleine schuur, een schuurtje.*

Horreolum ufus neceffarii. Val. Max. 7. 1. 2. *Een schuurtje groot genoeg tot noodzakelykheit.*)

HŌRRĔSCO, fcis, hōrrŭi, hōrrēfcĕrĕ. *Schrikken, verschrikken, ontftellen, zich ontzetten, bevreeft worden, yzen.*

Horrefcere aliquid. Cic. Fin. 5. 11. *Iets vreezen, ergens voor yzen, voor schrikken,* of *vreezen, van iets verschrikken, ontftelt,* of *verbaaft worden, ergens voor grouwelen, voor yzen,* of *een afkeer van hebben.*

HŌRRĔŬM, ei. n. Cic. V. 3. 8. *Een pakhuis, pakzolder, voorraadhuis, schuur,* of *zolder,* voor koren, enz.

Horreum. *Een kelder, fpyskelder.*

Horreum ficcum frumentis habetur idoneum, frigidum commodiffime vinum cuftodit. Colum. 12. 2. *Een drooge zolder is goed om koren op te leggen, en een koele kelder om wyn goed te houden.*

Horreum. Paull. Dig. 1. 15. 3. §. 2. *Een pakhuis, pakzolder,* of *voorraadhuis,* een magazyn.

Horrea conftituit variis locis facere. Cæf. B. C. 3. 42. *Hy heeft befloten in verscheide plaatzen* magazynen, of *voorraadshuizen op te rechten.*

(Conflagrarunt horrea regia. Liv. 31. 23. *Des Koningks voorraadschuuren zyn verbrandt.*

Horreum. *Een vertrek.*

Tantum illi pulcerrimorum operum in horreis. Plin. E. 8. 18. 11. *Zoo veel schoone beelden en schilderyen had hy in die vertrekken.*

Horreum. *Een rekenkamer.*

Horreum validis clauftris obfeptum, gazis Milonis refertum. Apul. M. 3. 141. *Een rekenkamer vaft gefloten, vol van Miloos penningen.*

Horreum. *Een boekekas.*

Totum horreum excutere. Sen. E. 45. *De ganfche boekekas doorzien,* of *doorfnuffelen.*)

HŌRRĬBĬLĬS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Cic. C. 1. 5. *Grouwelyk, schrikkelyk, yffelyk, vervaarlyk, affchouwelyk.* (De compar. Horribilior ftaat by Cic. P. Q. 31.

Horribilis. *Heilig, geducht, eerwaerdig.*

Tam horribile fecretum inter nos periturum effe. Petron. 22. *Dat zulk een heiligen Godsdienft onder ons zonde verzwegen worden.*)

HŌRRĬDĒ. Adv. Horride dicere. Cic. Or. 9. *Ruw, onbeschaaft, onaardig,* of *zonder bevalligheit fpreeken, heel onbeschaaft en plomp in 't redenvoeren zyn.*

HŌRRĬDŬLŬS, ă, ŭm. Cic. Or. 45. *Wat hard, onaangenaam, onfmaakelyk, walgelyk, onbeschaaft,* van den ftyl, de redenvoering, enz fpreekende.

HŌRRĬDŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 5. 37. *Schrikkelyk, vervaarlyk, afschouwelyk, grouwelyk, yffelyk.* (De compar. Horridior ftaat by Liv. 45. 36.)

Horridus. Cic. Or. 5. *Hard, onbevallig, onaangenaam, onbeschaaft,* van den ftyl, de redenvoering, enz fpreekende.

Horridus. *Ruw, ruuw, ftreng, wild, woeft, woeft, onhebbelyk,* van een wyze van leven fpreekende.

Vita horrida. Cic. P. Q. 30. *Een ruuw, ftreng,* of *woeft leven.*

Horridus. Cic. poft red. in fen. 6. *Affchouwelyk, schrikkelyk, vervaarlyk, lelyk, mismaakt, waar voor men schrikt,* van perfoonen fpreekende.

Horridus. Plin. E. 3. 4. 5. *Wrang, scherp, wreed, zuur,* of *onaangenaam van fmaak.*

(Horridus. *Die het haair opgerezen is,* of *recht over eind ftaat.*

Horridus fus. Virg. G. 4. 407. *Een wild verken met opgerezen haair.*)

HŌRRĬFĔR, ă, um. Cic. Or. 46. *Vervaarlyk, yffelyk, affchouwelyk, verschrikkelyk, vreeflyk: dat schrik,* of *vreeze veroorzaakt,* of *aanbrengt.*

HŌRRĬFĬCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Virg. Æ. 4. 465. *Vervaaren, verschrikken, vervaart, bevreeft, verschrikt,* of *verbaaft maaken, een schrik aanjaagen,* of *op 't lyf jaagen.*

Catenæ, fuga, exilium horrificaverant dignitatem. Flor. 3. 21. 10. *Zyne ketens, vlucht, en ballingschap had hem te ontzagghelyker gemaakt.*

HŌRRĬFĬCŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 3. 225. *Vervaarlyk, verschrikkelyk, yffelyk, dat schrik, vreeze, vervaarnis,* of *ontfteltenis baart.*

HŌRRĬSŎNŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 9. 55. *Bruifchende, gonzende, raazende, dat een vervaarlyk geraas,* of *yffelyk geluid maakt.*

HŌRRŎR, ōris. m. Cic. de Or. 2. 51. Virg. Æ. 3. 27. *Schrik, vreeze, ontfteltenis, yzing, vervaarnis, ontzetting, verbaaftheit.*

Horror. Celf. 3. 3. *Trilling,* of *beeving van de koorts.*

Non horror in vultu (ejus eft.) non triftitia. Plin. E. 1. 10. 7. *Hy heeft geen ftraf, noch droevig wezen;* by

hy ziet 'er niet stuurs, of *bars*, *noch gemelyk uit.*

(Horror. *Ontzagh*, *eerbied*, *heilige schrik.*

Zeuxidis manus non sine horrore tractavi. Petron. 43. *De schilderyen van Zeuxes heb ik niet zonder eerbied aangeraakt.*

Arboribus suus horror inest. Lucan. 3. 419. *By de boomen is een heilige schrik.*)

HORS.

HŌRSŬM. Adv. Plaut. R. 1. 2. 83. *Herwaarts*, *herwaarts aan*, *naar deezen kant*, *hier naar toe.*

Te adigent horsum insomnia. Ter. E. 2. 1. 13. *De slaapeloosheit zal u (wel haast) weer hier naar toe brengen*, of *naar toe dryven.*

HORT.

HŌRTĀMEN, inis. n. Liv. 10. 29. *Vermaning*, *aanmaning*, *aanmoediging*, *opwekking*, *aanporring*, *noting.*

HŌRTĀMĔNTŬM, I. n. *Beweegreden*, of *beweegmiddel tot iets.* Ik zie niet waarom Vossius, l. 3. de Vit. Serm. c. 14. dit woord stelt onder die geen Latijn zijn, terwyl 'er voorbeelden in alle de eeuwen van de Latynsche taale gevonden worden.

Ea Romanis magno erant hortamento. Sall. B. J. 98. *Die dingen waren sterke beweegredenen*, of *krachtige beweegmiddelen voor de Romeinen.*

(Quæ magna, etiam absentibus, hortamenta animi, &c. Liv. 7. 11. *Welke dingen krachtige beweegmiddelen des gemoeds*, *ook voor de afwezenden zyn'e*, *enz.*

Tyrtæus composita carmina exercitui pro concione recitavit in quibus hortamenta virtutis conscripserat. Justin. 3. 5. 9. *Tyrtæus heeft de vergadering van 't leger de vaerzen by hem gemaakt*, *waar in hy de beweegredenen tot de deugd had beschreven*, *voorgeleezen.*)

HŌRTĀTIO, ōnis. f. Cic. Fr. 1. 1. *Vermaning*, *aanmaning*, *aanmoediging*, *opwekking*, *aanporring.*

HŌRTĀTĪVUS, ā, um. Quintil. I. O. 5. 10. *Aanmanend*, *aanmoedigend*, *opwekkend*, *bequaam*, of *dienstig om aan te moedigen*, *aan te zetten*, of *op te wekken.*

HŌRTĀTŎR, ōris. m. Cic. Att. 1. 11. *Vermaander*, *aanmaander*, *aanmoediger*, *aanporder*, *opwekker*, *aanzetter.*

HŌRTĀTRĪX, icis. f. Stat. Th. 5. 103. *Vermaanster*, *aanmaanster*, *aanmoedigster*, *aanporster*, *aanzetster.*

HŌRTĀTUS, us. m. Ovid. Tr. 5. 14. 46. Zie Hortatio.

HŌRTENSIS, is. m. *en* f. se, is. n. Plin. H. 19. 10. *Van den hof*, *dat in de hof*, *hoven*, of *tuinen wast*, of *groeit.*

HŌRTENSIUS, ā, ūm. Plin. H. 19. 5. Zie Hortensis.

HŌRTŎR, āris, atus sum, āri aliquem ad aliquid. Cic. Prov. Cons. 4. *Iemant ergens toe vermaanen*, *aanmaanen*, *aanzetten*, *aanporren*, *aandringen*, of *opwekken.*

Hortari aliquem de pace concilianda. Cæs. B. C. 1. 26. 3. *Iemant aanporren om vrede te maaken*, *iemant tot het maaken van vrede aanmaanen.*

Multæ res eum hortantur quare faceret, &c. Cæs. B. G. 1. 33 2. *of* Ut faceret. &c. Hirt. B. Af. 1. 81. 2. *of* Ad faciendum, &c. Cæs. B. G. 3. 18. 6. *Veele dingen zetten hem aan*, *dringen*, of *beweegen hem om dat te doen.*

(Hortari. *Aanmoedigen*, *moed geeven*, *door aanspraak versterken*, of *vertroosten.*

Isque hortaretur milites. Nep. 1. 6. 3. *En dat hy de soldaaten zou aanmoedigen.*

Qui pro concione ita vulgus omne consolatus hortatusque pro tempore est. Justin. 11. 1. 8. *Die al de menigte in de vergaderinge*, *naar tyds gelegenheit*, *vertroost en aangemoedigt heeft.*

Ad quas visendas hortandasque cum Alexander venisset. Justin. 11. 9. 13. *Om welke als Alexander gekoomen was te zien*, *en te vertroosten*, of *moed te geeven.*

Hortari met een infinitivus.

Et legati hortarentur accipere. Nep. 19. 1. 3. *En dat de gezanten hem aanporden dat hy 't neemen zoude.*

Hortari zonder de præpositie ad. Zie Gronov. Sen. E. 121.

Cupio non persuadere, quod hortor. Ovid. Her. 19. 187. *Ik wil u niet overreeden*, *waar toe ik u vermaane.*

Ut ultro bellum omnes hortarentur. Justin. 14. 1. 5. *Zoo dat ze alle hem aanzetteden*, of *aanmoedigden tot den oorlog.*

Hortantibus quibusdam inediam. Tac. An. 11. 3. 2. *Als sommige hem vermaanden*, of *aanporden dat hy niet eeten zou.*)

HŌRTULĀNUS, I. m. Macrob S. 7. 3. Apul. M. 10. 238: 9. 231. *Een hovenier*, *tuinier*, of *tuinman.* Dit woord word by de beste Schryvers niet gevonden.

HŌRTŬLŬS, I. m. Cic. de Or. 3. 17. *Een hofje*, *een tuintje.*

HŌRTUS, I. m. Cic. F. 16. 18. *Een hof*, of *tuin.*

HŌRTĪ, ōrum. m. plur. Cic. R. P. 10. *Een hofstede*, *landhoeve*, *lusthuis*, *landhuis*, of *plaats van vermaak*; *een aangenaame*, of *vermakelyke landwoonwe.*

(Hortus. Priap. 4. 4. *De vrouwelykheit.* Zoo gebruiken de Grieken hun Νάπος. Hesychius, Νάπος, γυναικὸς αἰδοῖον.)

HOSP.

HŌSPĔS, itis. m. Cic. Fin. 5. 2. *Waerd*, *huiswaerd*, *een die een gast*, of *vreemdeling herbergt*, *huisvesting geeft*, of *onder zyn dak ontfangt.*

Hospes. Cic. Off. 1. 39. *Een gast*, *een vreemdeling die by iemant word ingenomen*, of *huisvesting verleent*, naar de gewoonte der Ouden, die geen openbaare herbergen hadden.

Hospes. *Vreemdeling*, *uitlander*, *die buiten zyn land is.* Lucan. 5. 11. dien ook Prisc. 7. 19. aanteekt en Stat. S. 5. 1. 252. gebruiken dit woord in fœm. gen.

Hospes & peregrinus in philosophia. Cic. de Or. 1. 50. *Een uitlander en vreemdeling in de wysheitoeffening*; dat is, *een ongeoefende en onkundige in de philosophie.*

Adeone hospes hujus urbis? Cic. C. R. 10. *of* Adeone hospes in ea urbe versaris? Cic. Mil. 12. *Zyt gy zulk een vreemdeling in deeze stad? Weet gy noch zoo weinig van de zeden*, of *gebruiken deezer stad? Weet gy noch zoo weinig wat 'er in deeze stad omgaat*, of *voorvalt?*

Hospes. *Een nieuweling*, *een die eerst varsch uit zyn land koomt*, *een die noch heel groen*, of *onnozel is*: de Indischvaarders zeggen, *een Norenbaar*: wy boertende *Een groentje.*

Si ab hoc nihil fiet, tum hunc adoriar hospitem. Ter. Ph. 4. 2. 15. *Zoo ik van deezen niet win*, *zal 't dat groentje gelden*; *zoo 'er van deezen niets koomt*, *zal ik deezen nieuweling aan boord klampen.*

Hospita æquora. Virg. Æ. 3. 377. *De nabuurige*, of *naastgelegen zeën.* Tecta. Val. Flacc. 2. 650. *De huizen waar in men herberg heeft.* Flumina. Stat. Th. 4. 843. *De stroomen die veiliglyk te bevaaren zyn.* Vossius verzekert heel waarschijnlijk, dat dit Latijnsche woord van Hospes koomt, dat hy een adjectivum gelooft te zyn.

HŌSPĪTĂ, æ. f. Cic. V. 2. 8. *Een huiswaerdin*, *een vrouw die een vreemdeling huisvest*, *een waerdin.*

Hospita. Ter. An. 2. 6. 8. *Een vreemde*, *uitheemsche*, of *buitenlandsche vrouw.*

Hospita. Petron. 38. *Een zwaluwe*, vermids ze gemeenlijk haar nest aan de huizen maaken.

† Hospita terra. Virg. Æ. 539. *Een herbergzaam land*, *een land waar in*

men

men wel ontfangen word, een gastvry land.

(HŎSPĬTĀLĔ, ĭs, n. Vitruv. 6. 10. Hospitale cubiculum. Liv. 1. 58. *Een vertrek, of kamer waar in men vreemdelingen herbergt.*)

HŎSPĬTĀLĬA, ĭum. n. plur. Vitruv. 5. 6. *De deuren, de gangen,* waar door de vreemde tooneelspeelders op, *of* van 't tooneel quamen.

HŎSPĬTĀLĬS, is. m. *en* f. ălĕ, ĭs. n. Liv. 21. 63. *Herbergzaam, gastvry, daar vreemdelingen wel ontfangen, of gehandelt worden.* (De superl. Hospitalissimus staat by Cic. V. 1. 26.)

Hospitalis. *Herbergzaam, beleest in 't onthaal van vreemdelingen, die geerne herbergt, die de vreemdelingen wel ontfangt,* of *wel onthaalt.*

Hospitalis in suos. Cic. Off. 2. 18. *Beleest omtrent zyn vrienden, die zyn vrienden wel ontfangt,* of *onthaalt.*

Hospitalia fulmina. Sen. N. Q. 2. 49. *Blikzemen waar door de Heidenen meenden dat ze gewaarschouwt wierden, om door offerhanden Jupiter in hunne huizen te trekken.*

HŎSPĬTĀLĬTAS, ātis. f. Cic. Off. 2. 18. *Herbergzaamheit, beleefdheit in 't ontfangen,* of *onthaalen van vreemdelingen, gastvryheit.*

HŎSPĬTĀLĬTĔR. Adv. Liv. 6. 26. *Beleefdelyk, vriendelyk, als een vriend, met veel beleefdheit.*

(HŎSPĬTĀNS, āntis, omn. gen. *Herbergende, te huis leggende, ter herberge leggende.*

Deum in humano corpore hospitantem. Sen. E. 31. *Een God in 's menschen ligchaam herbergende.*)

HŎSPĬTĬŎLŬM, ī. n. Ulp. Dig. 9. 4. 5. S. 1. *Een herbergje, of klein huisje tot verblijf voor de vreemdelingen.*

HŎSPĬTĬŬM, ĭi. n. Liv. 2. 14. *Een herberg voor de vreemdelingen, een huis tot verblyf voor de vreemdelingen.* De Ouden op reis zijnde, gingen by hunne vrienden t' huis leggen, vermids 'er geen openbaare herbergen waren.

Hospitium alleen. Cic. F. 13. 19. Nep. 2. 8. 3. *of* Jus hospitii. Nep. 23. 12. 3. *Gastvryheit, recht van herberging,* of *van op reis by zyn vrienden t' huis te gaan.*

Hospitio aliquem invitare. Cic. A. 12. 9. *Iemant bij hem t' huis nodigen,* of *verzoeken om bij hem t' huis te leggen.* Excipere. Ovid. Her. 16. 127. Accipere. Cic. D. 2. 37. *Iemant in zyn huis ontfangen,* of *huisvesting geeven.*

Hospitio uti alicujus. Nep. 5. 3. 3. *By iemant t'huis zyn,* of *t'huis leggen.*

Hospitium calamitatis. Plaut. Trin. 2. 4. 152. *Een herberg van elende, de woonplaats van rampen,* of *ongevallen: een persoon die heel elendig is, daar de elende als in gehuisvest is.*

HŎSPĬTŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Sen. E. 108. *By een ander t'huis zyn, t'huis leggen, huisvesting krygen,* of *hebben.*

Translata castanea nescit hospitari. Plin. H. 17. 20. *Een verplante kastanjeboom vat geen wortel,* of *groeit niet.*

(HŎSPĬTŬS, ă, ŭm. *Uitlandsch, uitheemsch, vreemd.*

Hospita navis vix subit aquas. Ovid. F. 4. 298. *Nauwelyks koomt het uitheemsche schip in 't water.*

Anus hospita atque incognita ad Tarquinium regem adiit. Gell. 1. 19. *Een uitlandsch, een onbekent oud wyf is by den Koningk Tarquinius gekoomen.*)

HOST.

HŎSTĬĂ, æ. f. Cic. L. L. 2. 8. *Offerbeest, offerdier, een slagtoffer, slagtofferhande aan de Goden.*

HŎSTĬĀTŬS, ă, ŭm. Plaut. R. 1. 5. 12. *Die offerbeesten aanbrengt, die zich van offerdieren heeft voorzien.*

HŎSTĬCŬM, ī. n. Liv. 8. 34. *'s Vyands land, 's vyands bodem.*

HŎSTĬCŬS, ă, ŭm. Plaut. Capt. 2. 1. 49. Hor. O. 3. 2. 6. *Des vyands, vyandlyk, van den vyand.*

Incursiones hosticæ. Colum. Præf. 1. *Stroopen,* of *invallen der vyanden, vyandlyke strooperijen.*

(HŎSTĬFĔR, ī. m. *Een vyand.*

Hostiferum needum sibi quemquam Numina norant. Man. 1. 420. *De Goden hadden noch niet gemerkt, dat iemant hun vyandig was,* of *tegens hen gekant was.*)

HŎSTĬLĬĂ, æ. f. Tac. H. 2. 100. 4. *Hostiglia,* een stad van Italiën op de Po.

HŎSTĪLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. *'s Vyands, van den vyand, vyandlyk, vyandig, dat den vyand toebehoort.*

Hostilis terra. Cic. I. R. 1. 55. *'s Vyands land,* of *bodem.*

Hostile odium. Cic. Clu. 5. *Een dodelyken,* of *onverzoenlyken haat.*

Legati retulerunt omnia hostilia esse. Liv. 21. 16. *De Gezanten hebben bericht, of hebben bekent gemaakt dat het over al in rep en roer was, dat men zich over al ten krijg bereidde,* of *tot den oorlog gereed maakte.*

HŎSTĬLĬTĀS, ātis. f. Sen. V. B. 32. *Vyandschap, vyandigheit, vyandelykheit.*

HŎSTĪLĬTĔR. Adv. Cic. A. 5. 9. Liv. 6. 26. *Vyandelyk, vyandig, als een vyand.*

† HŎSTĪMĔNTŬM, ī. n. Festus. *Wedervergelding, gelyke vergelding, gelykwaerdige erkentenis voor eenige ontfange weldaad.*

Hostimentum. Plaut. As. 1. 3. 20. *Het zelve, gelyke munt, recht van schaverhaling.*

HŎSTĬO, is, īvi, ītum, īrĕ. Hostire contra. Plaut. As. 2. 2. 110. *Het zelve vergelden, gelyke vergelding doen, met gelyke munt betaalen,* 't zy ten goede, *of* ten quaade.

Hostium hostire ferociam. Pacuv. *by* Non. 2. 405. *De moedwil,* of *baldadigheit der vyanden bedwingen, intoomen,* of *betengelen.*

HŎSTĬS, ĭs. m. *Een vyand, de vyand, de vyanden,* van zulke spreekende die in oorlog zyn.

Hostis alicujus. Cic. Mil. 15. *of* Alicui. Cic. A. 1. 26. *Iemants vyand, een die iemants vyand is.*

(Hostis, is. f. g. *Een vyandin.*)

Non exspectata vulnus ab hoste tuli. Ovid. Her. 6. 82. *Ik heb een schent, of wonde van een vyandinne gekregen, daar ik het niet van verwachtte.*

Studiorum perniciosissima hostis. Quintil. I. O. 2. 2. *Een zeer schadelyke vyandin van letteroefeningen.*

Hostis. Cic. Off. 1. 12. Varr. L. L. 4. 1. *Een vreemde.*

HŎSTŬS, ī. m. Cato R. R. 6. Varr. R. R. 1. 24. *Zekere maat, om natte waaren mêe te meeten.*

HUC.

HŪC. Adv. *Hier naar toe, herwaarts, naar deeze plaats.* Met beweeginge.

Huc usque. Plin. H. 6. 29. *Tot hier toe, tot deeze plaats toe.*

Huc illuc. Cic. Off. 1. 28. *of* Huc & illuc cursare. Cic. Att. 9. 9. *Hier en daar loopen, aan allen kanten loopen, heen en weêr,* of *herwaarts en derwaarts loopen.*

Intueri huc atque illuc. Cic. de Or. 1. 40. *Hier en daar zien, heen en weêr zien, over al heene zien, de oogen herwaarts en derwaarts,* of *overal slaan.*

Rem huc deduxit, ut, &c. Cic. C. 2. 2. *Hy heeft de zaak tot hier toe gebragt, dat, enz.*

Huc ades. Virg. E. 2. 45. *Koom hier, koom herwaarts.*

Huccine omnia reciderunt? Cic. V. 5. 63. *Is alles tot hier toe vervallen? is alles tot deezen slechten staat gebragt?*

HUI.

(HUĪ! *Wel hoe!* Dit is een woordje van verwondering.

Hui! tam cito? Ter. An. 3.1.16. *Wel hoe! zoo haastig?*)

HUJU. HUMA.

HŪJŪSMODI. Adv. Cic. F. 14.2. Ter. Ph 3.2.44. *Zoodanig, dusdanig, op deeze wyze.*

HŪMĀNE. Adv. *Vriendelyk, beleefdelyk, zachtmoedig, geduldig, bescheiden, op een betamelyke, eerlyke,* of *heusche wyze.* Met de menschelykheit overeenkomstig. De compar. Humanius staat by Cic. T. Q. 3. 27.

Humane ferre morbos. Cic. T. Q. 2. 27. *De ziekten geduldig,* of *zonder tegenspotteling verdraagen.*

Humane. *Gelyk,* of *als andere menschen, menschelyker wyze, natuurlyk.*

Sæpius Poëtice, quam humane locutus es. Petron. 50. *Gy hebt meer dichtkundig, dan natuurlyk gesproken.*

Tamen humane vix patitur. Ter. Ad. 1.2.65. *Daar in kan hy zich nauwelyks bedwingen,* of *heeft hy werk om zich in te houden.*

HŪMĀNITAS, ātis. f. *De menschelykheit, de menschelyke natuur, de aart, staat,* of *gelegentheit der menschen.*

Humanitatem. Cic. Att. 13. 2. *of* Humanitatis sensum exuere, abjicere. Cic. Lig. 5. Amittere. Cic. S. R. 53. *Alle menschelykheit uitschudden; alle menschelyk gevoelen afleggen, de menschelykheit verzaaken.*

Humanitas. *Beleefsheit, vriendelykheit, goedwilligheit, toegenegenheit, goedaardigheit, gespraakzaamheit, gemeenzaamheit, heusheit, hupschheit, zachtmoedigheit, gulhertigheit.*

Humanitatis expers. Cic. D. 2. 32. *Onmenschelyk, die niets menschelyks heeft, die de menschelykheit heeft verloren,* of *uitgeschudt.*

Humanitas alleen. Cic. Arc. 1. *of* Humanitas politior. Cic. de Or. 2. 17. *De beschaafder letterkunde, letterwysheit,* of *taalkunde, de vrye kunsten,* of *edele wetenschappen.*

Humanitate politus. Cic. Sext. 42. *Letterkundig, die in de vrye kunsten geoefent,* of *geleert in de menschelyke wetenschappen is.*

Si hunc humanitate tua comprehenderis. Cic. F. 13. 15. *Zoo gy de goedheit hebt om deezen eenigen dienst,* of *vriendschap te doen.*

Obtinemus Cæsaris summam erga nos humanitatem. Cic. F. 4. 13 *Wy ontfangen van Cæsar blyken van een zonderlinge toegenegenheit.*

(Humanitas. *Mildigheit, milddadigheit, beleefsheit.*

Ne tam grande munus suspectam faceret humanitatem meam. Petron. 46. *Dat zoo een groote schenkaadje myne mildigheit niet mogte verdagt maaken.*

Mensam humanitate ponere. Petron. 53. *De tafel uit beleefsheit dekken.*)

HŪMĀNITER. Adv. Cic. Fr. 2. 1. *Menschelyk, als een redelyk mensch.* Humaniter. Cic. F. 7. 1. *Beleefdelyk, vriendelyk, bescheidentlyk, met veel beleefdheit,* of *toegenegenheit, heuschelyk, gunstiglyk.*

HŪMĀNITŪS. Adv. Plin. H. 10. 63. *Menschelyks, menschelyker wyze, als de menschen.*

Si quid mihi humanitus accidisset. Cic. A. 1. 4. *Zoo my iets menschelyks ware overgekoomen, zoo ik gestorven ware.* Wy verklaaren deeze spreekwyze over Suet. J. 86. 4. §. 7.

Humanitus aliquem tractare. Ter. H. 1. 1. 47. *Iemant vriendelyk,* of *beleefdelyk handelen.*

HŪMĀNUS, ā, ūm. *Menschelyk, van den mensch, des menschen, dat tot den mensch behoort,* of *dat den mensch raakt.* De compar. Humanior staat by Cic. F. 16. 5. en de superl. Humanissimus by Cicero beneden.

Possum falli ut humanus. Cic. Att. 13. 21. *Als een mensch kan ik een misslag hebben,* of *bedrogen zyn.*

Humanus. Cic. S. 17. *Beleefd, vriendelyk, bescheiden, heusch, goedaardig, gulhertig, spraakzaam, gemeenzaam.*

Res humanæ. Virg. Æ. 10. 152. Sen. N. Q. Præf. 3. *De menschelyke zaaken, de wereldsche dingen.*

Magnum peccatum, at humanum tamen. Ter. Ad. 4. 5. 53. *'t Is een groote misslag, echter is ze menschelyk,* of *verschoonlyk.*

Humanissima voluptas. Cic. A. Q. 4. 41. *Een zeer eerlyk vermaak, een uitspanning die een eerlyk man past,* of *betaamt.*

Praxiteles nemini paulo humaniori est ignotus. Varr. *by* Gell. 13. 16. *en* Non. 1. 260. *Praxiteles is niemant onbekent die maar eenigzins letterkundig is.*

(Humani potus excrementum. Plin. H. 9. 39. *Menschen pis,* of *water.* Humanæ dapes. Plin. H. 17. 9. *Menschen drek, menschen afgangk,* om dat ze worden uit de spijs en drank, die de mensch nuttigt.

Humanus. *Scherpzinnig, schrander, kunstig.*

Fecit & humano corde volare Deum. Prop. 2. 9. 6. *Hy heeft op een schrandere,* of *op een kunstige wyze Kupido doen vliegen.*

Hæc Scipio non intelligebat homo doctissimus atque humanissimus? Cic. V. 4. 44. *Verstont Scipio, de zeer geleerde en schrandere man, deeze dingen niet?*)

HŪMĀTIO, ōnis. f. Cic. T. Q. 1. 43. *Begraving, begraafenis.*

HŪMĀTŎR, ōris. m. Lucan. 7. 799. *Doodgraver, gravemaker, begraver der dooden.*

HŪMĀTŪS, ā, ūm. Cic. L. L. 2. 22. *Begraaven, ter aarde gebragt.*

HUME.

HŪMECTĀTUS, ā, ūm. Sil. 8. 439. *Bevochtigt, besproeit, begoten, besprengt, nat gemaakt.*

HŪMECTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Virg. Æ. 1. 469. Colum. 7. 3. *Bevochtigen, begieten, nat maaken, besproeyen, vochtig maaken, besprengen.*

HŪMECTŪS, ā, ūm. Catul. R. R. 6. Varr. R. R. 1 24. *Vochtig, nat, besproeit, besprengt, begoten,* van een plaats spreekende.

HŪMĔO, ēs, ērĕ. Ovid. M. 10. 509. *Vochtig zyn, begoten zyn, nat zyn.* Calepinus geeft dit verbum een præteritum zonder eenig Schryvers gezagh.

(HŪMĔRĀLĔ, is. n. Paull. Dig. 49. 16. 14. *Een mantel,* of *harnas dat over de schouderen hangt,* of *de schouderen bedekt.*

HŪMĔRŌSUS, ā, ūm. *Die hoog van schouderen is, die hooge schouders heeft.*

Humerosus locus. Colum. 3. 10. *Een verheve plaats, een hooge, heuvelachtige plaats,* die als hooge schouderen rijst.)

HŪMĔRŪS, i. m. *De schouder.*

Humeris aliquid portare. Hor. S. 1. 5. 100. Sustinere. Cic. S. 10. *Iets op zyn schouderen draagen,* of *torssen; iets op de schouders hebben.* Oneigentlijk, gelijk het zomtijds de Schrijvers neemen, is 't, *Ergens mee belast,* of *bezwaart zyn, ergens van gedrukt worden.*

Humerus. Celſ. 2. 8. *De bovenarm, het bovenste der arms, van den schouder af tot den elleboog toe.*

HŪMĒSCO, scis, escĕrĕ. Virg. G. 3. 111. *Nat,* of *vochtig worden.*

† Modicis poculis humescere. Hor. S. 2. 6. 69. *Met kleine,* of *matige teugen drinken.*

HUMI.

HŪMĪDĒ. Adv. Plaut. Most. 1. 2. 67. *Nat,* of *door de vochtigheit.*

HŪMĪDO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Celſ. 1. 3. *Begieten, bevochtigen, vochtig,* of *nat maaken, besproeyen, besprengen.*

HŪMĪDŪLŪS, ā, ūm. Ovid. Art. 3. 629. *Vochtachtig, wat vocht,* of *een weinig vochtig.*

HŪMĪDUS, ā, ūm. *Vochtig, nat, dampig.* De compar. Humidior staat by

by Celf. 2. 13. en de fuperl. Humidiffimus by Vitruv. 8. 2.

Humidum fubft. n. Humido paludum pontes & aggeres imponere. Tac. An. 1. 61. 2. *Bruggen en dammen over moeraffen ftaan en leggen.*

HŪMĬFĔR, ă, ŭm. een Dichter *by* Cic. D. 1. 9. *Dat nat*, of *vochtig maakt.*

HŪMĬFĬCŬS, ă, ŭm. Plin. H. 2. 101. *Dat vochtigheit maakt*, of *veroorzaakt.*

(HŪMĬLĬO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Eigentlijk *nederbuigen*, *naar de aarde buigen.* Oneigentlijk *vernederen.* Dit woord word te vergeefs nevens vader Tachard van Faber in zijnen Thefaurus tot Leipzig in den jaare 1687 bygebragt, en van Calepinus beveftigt uit Cic. N. D. 2. 47. Animalia quædam funt humiliata, ut cibum contingant. *Zommige dieren zijn nedergebogen*, of *naar de aarde gebogen*, *om hun voedzel te konnen neemen.* Want in alle drukken, zoo oude, als nieuwe, die wy gezien hebben, word geleezen Atque etiam aliorum ea eft humilitas. In den oneigentlijken zin vind men by de latere Schryveren deeze voorbeelden.

Is exaltabitur, qui fe humiliaverit. Cyprian. E. 6. *Die zich zal vernedert hebben, zal verhoogt worden.*

Deus nos nonnunquam finit pro peccatis noftris humiliari. Salvian. 6. *Godt laat ons nu en dan om onze zonden vernedert worden.*)

HŪMĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, ĭs. n. Cic. T. Q. 5. 13. *Laag*, *tegens de aarde gebogen*, *even opgefchoten*, *niet hoog opgewaffen*, van een gewas fpreekende. De compar. Humilior ftaat by Cic. L. L. 1. 4. en de fuperl. Humillimus by Liv. 44. 9.

Humilis. Cæf. B. C. 3. 63. 2: 2. 8. 1. *Laag*, *niet hoog*, van een fchans, fter, enz. fpreekende.

Humilis foffa. Virg. Æ. 7. 157. *Een ondiepe gracht.*

Humilis. Cic. Fin. 1. 15. *Laag*, *flecht*, *gering*, *laf*, *lafhertig*, *fnood*, *onwaerd*, *elendig*, *verachtelijk*, *vuil*, van de ziel, den geeft, de moed, een gedachte fpreekende.

Humilis. *Laag*, *flecht*, *gering*, *arm*, *onbekent*, *heel gemeen*, van iemants geboorte, ftaat, enz. fpreekende.

Oratio humilis. Cic. Or. 57. *Een flechte*, of *laffe rede.*

Eos populos multo humiliores infirmiorefque reddiderunt. Cæf. B. G. 4. 3. 4. *Zij hebben die volkeren veel meer vernedert en verzwakt.*

Humilis precatio. Cic. I. R. 1. 16. *Een ootmoedig*, *een eerbiedig verzoek*: ook *een laffe bede.*

HŪMĬLĬTĀS, ātis. f. *Laagheit*, *laage ftant*, of *gelegenheit.*

Humilitas navis. Cæf. B. G. 5. 1. 3. *Een fchip dat laag van boord is.*

Humilitas. Cic. A. 13. 9. *Slechtheit*, *geringheit*, *verachtelykheit*, van een rede, d'afkomft, enz. fpreekende.

Humilitas. Cæf. B. G. 5. 27. 4. *Zwakheit*, *klein vermogen*, *kleine kracht*, van een volk, enz. fpreekende.

HŪMĬLĬTĔR. Adv. Cic. T. Q. 5. 8. *Ootmoediglijk*, *onderdaniglijk*: ook *lafhertiglyk.* De compar. Humilius ftaat by Pallad. 3. 13. en de fuperl. Humillime by Plin. E. 6. 24. 1.

HUMO.

HŬMO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. D. 1. 27. *Begraaven*, *in de aarde leggen*, *met aarde toedekken*, van zaaken en perfoonen fpreekende.

(Humare taleam. Colum. 5. 10. *Een lot inleggen.*)

HŪMŎR, ŏris. m. Curt. 7. 5. 8. *Vocht*, *nat*, *water.*

Humor. Cic. N. D. 3. 12. *Vochtigheit*, *nattigheit*, *dampigheit.*

HUMU.

HŬMŬS, i. f. *De aarde*, *het aardrijk.*

Humi lætitia. Colum. 4. 22. *De vruchtbaarheit der aarde* Duritia. Colum. 5. 10. *De hardigheit der aarde.*

Humi. Cic. de Or. 3. 6. Plin. H. 8. 42. *Te land*, *op 't land*, *op de aarde*, *ter aarden*, 't zy dat 'er een beweging in is of niet.

HUNG HUNN.

HŬNGĂRĬĂ, æ. f. *Hongarijen*, een Koningkrijk van Europa.

HŪNNĪ, ōrŭm. m. plur. Claud. R. 3. 321. *De Hunnen*, volkeren van Sarmatiën.

HURO. HYAC.

HURONES, ŭm. m. plur. *De Huroniers*, volkeren van 't Zuider Amerika, in nieuw Vrankrijk.

HYĂCĬNTHĬNŬS, ă, ŭm. Catul. 61. 93. Ὑακίνθινος. *Hyafintverwig*, *van de hyafint*, of *hyafintbloem.*

HYĂCĬNTHŬS, i. m. Virg. E. 6. 53. Ὑάκινθος. *Hyafint*, *hyafintbloem.*

HYĂCĬNTHŬS, i. f. Plin. H. 37. 9. *Een hyafintfteen*, zeker koftelijk gefteente van de zelve kleur als de bloem van deezen naam.

HYAD. HYÆN.

HYĂDĔS, ŭm. f. plur. Cic. N. D. 2. 43. Ὑάδες. *De Hyaden*, fterren die aan 't hoofd van den Stier ftaan, en voorboden van regen en onweêr zyn.

HYÆNĂ, æ. f. Plin. H. 8. 31. Ὕαινα. *Een hyeen*, zeker wild dier, byna als een wolf, behalven dat zyn haair dikker en harder is.

HYAL. HYBE.

HYĂLŬS, i. Ὕαλος. *Een glas.*

Hyali color. Virg. G. 4. 335. *Groenbruin*, *glasverwig.*

HYBĔRNĂ. Zie Hiberna.

HYBI. HYBR.

HYBĪSCŬM. Zie Hibifcum.

HYBRĬDĂ. Zie Ibrida.

HYDA. HYDR.

HYDĀSPĔS, is. m. Curt. 8. 12. 14. *De Hydafpes*, of *Hydafpesftroom*, een ftroom van Indien, en de bepaling van de tochten van Alexander, hedensdaags *Rowei* geheeten.

HYDRĂ, æ. f. Virg. Æ. 6. 576. *Hyderflang*, *waterflang.* Men zegt *een Hyder*, van de verzierde Hyderflang, met zeven hoofden, door Herkules omgebragt, fpreekende.

HYDRĂRGYRŬM, i. n. Plin. H. 33. 8. Ὑδράργυρος. *Quik*, *quikzilver.*

HYDRAŬLĂ, æ. m. Suet. N. 54. 1. Ὑδραύλης. *Een orgelift*, *organift*, of *orgelfpeelder*, op een waterorgel. Zie onze aantekening.

HYDRAŬLĬCŬS, ă, ŭm. Vitruv. 9. 9. Ὑδραυλικός. *Van een waterorgel*, of *dat tot een waterorgel behoort.*

Organa hydraulica. Plin. H. 7. 37. Suet. N. 41. 7. *Waterorgels*, *orgels die door 't water fpeelen.*

HYDRAŬLŬS, i. m. Plin. H. 9. 8. Ὕδραυλος. *Waterorgel*, *een orgel dat door 't water gaat.*

HYDRĬĂ, æ. f. Cic. V. 4. 14: 2. 19. Ὑδρία. *Een waterkruik.*

HYDRŌCĔLĒ, ēs. f. Mart. 12. 85. 3. Ὑδροκήλη. *Waterbreuk*, *waterfcheurfel.*

HYDRŌCĔLĬCŬS, i. Plin. H. 30. 8. *Die een waterbreuk heeft.*

HYDRŎMĔLĪ. n. indeclin. Plin. H. 14. 17. Ὑδρόμελι. *Meê*, *meêdrank*, *honigwater*, drank van honig en water gebrouwen.

HYDRŎPHŎBŬS, i. m. Plin. H. 29. 5. Ὑδροφόβος. *Waterfchuuwer*, *een die 't water fchuuwt*, of *een fchrik voor 't water heeft*, na dat hy van een dollen hond is gebeeten.

HYDRŌPĬCŬS, i. m. Plin. H. 28. 17. Ὑδρωπικός. *Waterzuchtig*, *die waterzuchtig is*, of *'t water heeft.*

HYDRŌPĬSĬS, is. f. Plin. H. 20. 5. *en*

HYDRŌPS, ōpis. m. Hor. O. 2. 2. 15. Ὕδρωψ. *Waterzucht*, *het water.*

HYDRŬNTĪNĂ provincia. *'t Landfchap Otrante*, in 't Koningkryk van Napels.

HYDRŬNTĪNŬS, ă, ŭm. *Otranter*, *die van Otranten is*, *van Otrante.*

HYDRŬNTŬM, i. n. Liv. 36. 21. *Otran-*

Otranten, een ftad van Napels.

HYDRUS, i. m. Virg. G. 2. 141. Plin. H. 29. 4. Ὕδρος. *Een Hyder, of Hyderflang, een waterflang.*

HYDRUS, untis. f. Cic. F. 16. 9. Lucan. 5. 375. Strab. 6. 194. *Otranto*, of *Otrante*, een ftad van 't Koningkryk Napels.

HYEM. HYME.

HYĔMĀLIS. Zie Hiemalis.

HYEMS. Zie Hiems.

HYMEN, m. indeclin. Catul. 61. 4. *en*

HYMĔNÆUS, i. m. Virg. Æ. 4. 127. Catul. 61. 4. Ὑμήν. *Bruilofttijd, bruilofiszang, trouwzang, bruiloft, bruiloftsgod.*

HYMETTUS, i. m. Hor. O. 2. 6. 14. *De Hymetberg*, een berg niby Athenen.

HYMN. HYOS.

HYMNŬS, i. m. Mart. 12. 76. 2. Ὕμνος. *Een lied, gezang*, voornamentlijk, *een geeftelyk*, of *ftichtelyk lied, een lofzang.*

HYŌSCYĂMINUS, ă, ŭm. Plin. H. 23. 4. Ὑοσκυάμινος. *Bilzenkruidig, van bilzenkruid*, of *malkruid.*

HYŌSCYĂMŬM, i. n. Celf. 5. 27. *en*

HYŌSCYĂMŬS, i. f. Celf. 3. 18. Plin. H. 24. 4. Ὑοσκύαμος. *Bilzenkruid, malkruid.*

HYOC. HYPÆ.

HYŎCĔRIS, is. f. Plin. H. 27. 10. Ὑόκερις. *Geele wilde andyvie.*

HYPÆTHRŎS. i. m. *en* f. ŏn, i. n. Ὕπαιθρος. *Open, ongedekt*, van een huis, tempel, gang, wandeldreeven, enz. fpreekende.

Hypæthræ ambulationes. Vitruv. 5. 9. *Opene wandelgangen*, of *wandeldreeven.*

HYPĀLLĂGĔ, es. f. Cic. Or. 27. Ὑπαλλαγή. *Verdraaijing, woordverkeering.* Een fpreekwijze der Redenrijkkonft, waar door de order der zaaken, door 't ftellen van 't eene woord voor 't andere, als verdraait word.

HYPĂNIS, is. m. Ovid. M. 15. 285. *De Bog, de Bogftroom*, een ftroom van Polen.

HYPĂTĔ, es. f. Vitruv. 5. 4. Ὑπάτη. *De quint*, of *eerfte fnaar van een fpeeltuig, de bas.*

HYPE.

HYPĒNĔMIŬS, ă, ŭm. Hypenemium ovum. Plin. H. 10. 58. Ὑπηνέμιος. *Een windei, een fchaal zonder zuivel.*

HYPERBĂTŎN, i. n. Quintil. I. O. 9. 3. Ὑπέρβατον. *Verplaatzing van een woord.*

HYPERBŎLĂ, æ. f. Sen. B. 7. 23. *of*

HYPERBŎLĒ, es. f. Cic. T. 10. Ὑπερβολή. *Grootfpraak, een vergrootende wijze van fpreeken.* Een fpreekwijze der Redenrijkkonft, die een reden, door vermeerderen, of verminderen, ongeloofbaar maakt.

HYPERBŎREI, ōrŭm. m. plur. Plin. H. 6. 17. *en* 13. *De Hyperboriers*, volkeren van 't Noorden.

HYPĔRBŎRĔUS, ă, ŭm. Virg. G. 3. 381. *Hyperborier, van Hyperboreën.*

HYPERCĂTĂLECTUS, i. m. Verfus hypercatalectus. Afcon. Pæd. Cic. 55. *Een vaers dat een lettergreep te veel heeft.*

HYPĔRĪCŎN, i. n. Celf. 5. 20. Ὑπερικόν. *St. Janskruid.*

HYPERTHYRIS, idis. f. Vitruv. 4. 6. *en*

HYPERTHYRŎN, i. n. Vitruv. 4. 6. Ὑπέρθυρον. *De bovendorpel*, van een deurraame, *zekere fries*, of *platte faas* boven een deur, *een nis*, boven aan een deur.

HYPH. HYPO.

HYPHĔĂR. n. indeclin. Plin. H. 16. 44. Ὕφεαρ. *Boomvaren, zekere varen die op de lorken en eiken waffen.*

HYPŎCAUSIS, is. f. Vitruv. 5. 10. Ὑπόκαυσις. *Een kagchel, een ftove*, of *ftoof.*

HYPŎCAUSTŬM, i. n. Plin. E. 2. 17. Vitruv. 5. 10. *Een kagchel, een ftove*, of *ftoof.*

HYPOCRĬTĂ, æ. m. Suet. N. 24. 1. *en*

HYPOCRĬTĒS, æ. m. Quintil. I. O. 2. 17. Ὑποκριτής. *Een tooneelfpeelder, een perfonaadje op 't fchouwburg: een huigchelaar, geveinsde*, of *fchynheilig.* Zie onze aantekening over Suetonius.

HYPŎDIDASCĂLŬS, i. m. Cic. F. 9. 18. Ὑποδιδάσκαλος. *Een ondermeefter.*

HYPŎGÆŬM, *of*

HYPŎGEŬM, i. n. Vitruv. 6. 11. Ὑπόγαιον. *Een kelder*, of *kluis, d'onderaardfche gemakken van een huis.*

Hypogæum. Petron. 71. *Een begraafkelder, een kelder om dooden in te begraaven.*

HYPŎMNĒMĂ, ătis. n. Cic. F. 16. 21. Colum. 7. 5. Ὑπόμνημα. *Een uitlegging, verklaring, kantteekening.*

HYPŎTHĒCĂ, æ f. Cic. F. 13. 56. Ὑποθήκη. *Een onderpand, een pand van vafte goederen, een grondbrief.*

(HYPOTHECĀRIUS creditor. Ulp. Dig. 42. 6. 1. §. 3. *Een die voor zyn geld onderpand van vafte goederen heeft.*)

HYPŎTHYRŎN, i. n. Vitruv. 4. 6. Ὑπόθυρον. *Het gat, 't open*, of *de wijtte van de deur.*

HYPOTRĂCHĒLIŬM, ii. n. Vitruv. 3. 3. Ὑποτραχήλιον. *De hals van een pylaar.*

HYRC.

HYRCĀNĪ, ōrŭm. m. plur. Plin. H. 6. 13. *De Hyrkaniers*, Perfifche volkeren.

HYRCĀNIĂ, æ. f. Cic. T. Q. 1. 45. *Hyrkaniën*, een Landfchap van Perfiën in Aziën.

HYRCĀNŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 4. 367. *Hyrkanifch, van Hyrkanien.*

Hyrcanum mare. Plin. H. 5. 27: 6. 13. *De Hyrkanifche, nu de Kafpifche zee.*

HYSG. HYSS.

HYSGĪNŬM, i. n. Vitruv. 7. 14. *Kokkinelieboom*, of *Karmozynboom.*

HYSSŌPĪTES, æ. m. Plin. H. 14. 16. Ὑσσωπίτης. *Yzopwyn, wyn van yzop.*

HYSSŌPUM, i. n. Celf. 2. 31. Plin. H. 26. 14. Ὕσσωπον. *Hyffop, yzop*, zeker kruid.

HYSSŌPŬS, i. f. Colum. 7. 5. zie Hyffopum.

HYST.

HYSTRĪX, icis. f. Plin. H. 8. 35. Ὕστριξ. *Een yzer varken*, of *ftekelzwyn, een egel*, zeker dier.

I.

I. JAC.

I, de gebiedende wijze van 't verbum Eo. *Gaa, vertrek.*

I præ, fequar. Ter. An. 1. 1. 144. *Gaa voor uit, ik zal u volgen.*

JĂCĒNS, entis. omn. gen. Plin. H. 34. 7. Quintil. I. O. 1. 3. *Leggende, uitgeftrekt, gelegen, gevelt.*

Jacens animus. Cic. Am. 16. *Een nedergeflagen*, of *verflagen geeft, een neerflagtig gemoed.*

Jacens. *Ziek, ongefteld, onpaffelyk.* Cura ut valeas, ne ego te jacente bona tua comedam. Cic. F. 9. 20. *Maak dat gy gezond blyft, op dat ik uw goed niet verteere terwyl gy 'er toe lege*, of *terwyl gy ziek zyt.*

Jacentes terræ ad Hefperum. Plin. H. 18. 25. *Landen, oorden*, of *gewesten, tegens 't Westen gelegen.*

JĂCĔO, es, ŭi, ĕrĕ. *Leggen, neerleggen, gelegen zyn, uitgeftrekt zyn.*

Jacere in lecto. Cic. A. 2. 18. *Te bedde*, of *in 't bed leggen.* Humi. Cic. C. 1. 10. *Op de aarde leggen.*

Jacere ad pedes alicujus. Cic. V. 5. 49. Jacere alicui ante pedes. Ovid. M. 11. 13. *Voor iemants voeten*

ten nederleggen, of *nedergeworpen leggen*, om van hem eene gunst te verzoeken, *of* hem te bewegen.
Jacere in luctu. Cic. Pis. 36. In mœrore. Cic. Att. 10. 4. *In rouwe*, of *droefheit zitten*, *zeer rouwig*, of *heel bedroeft zijn.*
Jacere in pace. *In de vredenstijd*, of *gedurende den vrede ongeacht leeven.*
In pace jacere, quam in bello vigere maluit. Cic. A. 10. 7. *Hy heeft liever ongeacht en buiten aanzien in den vrede, dan in den oorlog met veel gezagh willen leeven.*
Jacere in oblivione. Cic. V. 1. 39. In tenebris. Cic. Arc. 6. In occulto. Plaut. Trin. 3. 2. 38. *In vergetenheit*, of *buiten aanzien zijn*, of *als een vergeten burger leeven*, *in 't vergeetboek staan*, van iemant spreekende daar men, zoo 't schijnt, gansch niet meer om denkt.
Jacent pretia prædiorum. Cic. Q. R. 12. *De prijzen der landhoeven leggen 'er toe*, of *zijn zeer laeg*; *de vaste goederen zyn zeer vervallen*, *worden bijna om niet*, of *wech gegeeven.*
Jacent artes, studia. Cic. T. Q. 1. 2. Virtutes. Cic. Fin. 2. 35. *De konsten, de wetenschappen, de deugden leggen 'er toe, zyn niet meer geacht*, of *men maakt 'er geen werk meer van.*
Hic locus jacet inter Apenninum & Alpes. Brut. aan Cic. F. 11. 13. *Deeze plaats legt*, of *is gelegen tusschen 't Apennynsche en 't Alpische gebergte.*
Jacent suis testibus. Cic. Mil. 18. *Zij leggen 'er*, of *zitten 'er toe door hunne eige getuigen; zij zyn door hunne eige getuigen verwonnen*, of *verstrikt.*
Jacere. Lucan. 9. 229. *Dood en begraaven zyn.* Non aliter cineres mando jacere meos. Mart. 1. 89. 10. *Op geen andere wijze wil ik myne asscbe begraaven hebben.*
(Jacere. *Vol zyn*, *bedekt zijn.*
Terra jacet aggeribus niveis. Virg. G. 3. 354. *De aarde legt vol sneeuw*, *is bedekt met sneeuw*, *daar legt veel sneeuw op 't veld.*
Jacere. *Zich uitstrekken*, *zich uitbreiden*, *zoo ruim zyn.*
Tantum campi jacet. Virg. G. 3. 343. *Zoo groot*, *zoo ruim is het veld*, *zoo veel velds is 'er.*
Jacere. *Bedlegerig*, of *ziek zijn.*
Res urbis cum jaceret. Phæd. 1. 14. 5. *Als 'er de Koningh toe lag*, *als de Koningh bedlegerig*, of *ziek was.*
Jacere. *Stil zyn*, *niet bewogen worden.*
Jacet sine flatibus æquor. Val. Flacc. 3. 732. *De zee is stil.*
Jacent bona. Ulp. Dig. 38. 9. 1. *De goederen hebben geen erfgenaam*, *daar is geen erfgenaam tot deeze goederen.* Alienum quid jacens tollere. Ulp. Dig. 47. 2. 43. §. 4. *Vreemde goederen, wiens eigenaar onbekent is, aantasten.* Hæreditas jacebat. Ulp. Dig. 43. 24. 13. §. 5. *Niemant verklaart zich als erfgenaam van de goederen.*)

JAC.

JĂCĬO, is, jēcī, jāctūm, jăcĕrĕ. Cic. P. Q. 2. *Werpen*, *smijten*, *schieten*, *uitschieten*, *gooyen.*
Jacere in sublime aliquid. Plin. H. 11. 2. *Iets om hoog*, of *naar om hoog smijten*, *enz.*
Jacere aliquem in præceps. Tac. An. 4. 22. 1: 6. 49. 1. *Iemant ergens af stooten*, of *van boven neêr stooten.* Se in profundum. Cic. Sext. 20. *Zich in de diepte*, of *in zee storten*; *in zee springen.*
Jacere anchoram. Liv. 29. 27. *Het anker uitsmyten*, of *uitwerpen*, *ankeren*, *ten anker koomen.*
Jacere fundamenta. Suet. C. 22. 12. *De grondvesten leggen.*
Jacere fundamenta causæ. Cic. Fl. 2. *De grondvesten leggen*, *de beginsselen van een zaak stellen.* Jeci fundamenta salutis tuæ. Cic. F. 10. 29. *Ik heb de grondvesten van uw behoud*, of *van uwe herstellinge gelegt.* Hy spreekt tot een van zijne vrienden die gebannen was.
Jacere. *Verbreiden*, *verspreiden*, *ruchtbaar*, *bekent*, of *gemeen maaken*; *uitstrooyen.*
Quædam de habitu, cultuque, & institutis jecerat. Tac. An. 1. 10. 10. *Hy hadde eenige dingen wegens hunne zeden, kleedinge, en gewoonten geschreven*, of *verbreidt.* Omisso discrimine vera, an vana jaceret. Liv. 6. 14. *Zonder te letten, of de zaaken die hy verspreidde, of de geruchten die hy uitstrooide, waar, of valsch waren.*
Contumelias in aliquem jacere. Cic. Syll. 7. *Tegens iemant scheldwoorden uitwerpen*, of *uitbraaken*; *iemant lastig uitluchten*, of *lelijk uitmaaken*, *iemant smaaden*, *schelden*, *schenden*, *smaalen*, *lasteren*, *te na spreeken.*
Jacere & mittere ridiculum. Cic. Or. 26. *Spotten*, *kortswijlen*, *boerten*, *scherssen.* Suspicionem. Cic. Fl. 3. *Nadenken*, *vermoeden*, of *achterdocht geeven.* Terrores. Cic. Att. 2. 23. *Schrik verwekken*, *schrik aanbrengen*, of *aanjaagen.*
(JĂCTĀBŬNDŬS, ă, ŭm. *Beroert*, *onstuimig*, *dat gins en weder slaat.*
Jactabundum mare. Gell. 19. 1. *Een onstuimige zee.*
Jactabundus. *Zich beroemende*, *zeer snorkende*, *pochende*, of *stoffende.*
In Græciæ facundiæ gloria jactabundus. Gell. 15. 2. *Op de Griekscbe taal zeer pochende.*)
JĂCTĀNS, antis. omn. gen. Virg. Æ. 9. 621. *Laatdunkend*, *hovaerdig*, *opgeblazen*, *verwaant*, *snorkend*, *snoevend*, *pochend*, *trots*, *vermetel.* (De compar. Jactantior staat by Virg. Æ. 6. 815. en de superl. Jactantissimus by Spart. H. 17.)
Jactans sui. Quintil. I. O. 11. 1. *Een roemer*, *pocher*, *snorker*, of *opsnijder van zich zelven*, *een die zich zelven zeer prijst*, of *verheft.*
Jactans epistola. Plin. E. 3. 9. 13. *Een brief vol gepoch en opsnydery*, *een trotze brief.*
JĂCTĀNTER. Adv. Ammian. 27. 2. *Pochender wyze*, *op een snorkende*, of *snoevende wijze*, *met veel uiterlyk gebaar*, *met groot opgeeven.* De compar. Jactantius staat beneden by Tacitus.
Periisse Germanicum nulli jactantius mœrent, quam qui maxime lætantur. Tac. An. 2. 77. 4. *Daar zijn 'er geen die grooter schijn van droefheit maaken*, of *die meer droefheit toonen over 't verlies*, of *de dood van Germanikus*, *dan die 'er 't blijdste om zijn.*
JĂCTĀNTĬĂ, æ. f. Quintil. I. O. 1. 8. *Snorkery*, *gepoch*, *opsnijding*, *ydele eer*, of *roem*, *verwaantheit*, *opgeblazenheit*, *laatdunkentheit.*
JĂCTĀTĬO, ōnis. f. *Beroering*, *beweging*, *schudding*, *slingering.*
Jactatio maris. Cic. Mur. 2. Jactatio corporis. Cic. Or. 25. *De beroering der zee*, *de beweging des lichaams.*
Jactatio. Cic. T. Q. 4. 9. *Een uiterlyk*, of *groot vertoon*, *een breed opgeeven*, *een schoone glimp*, of *schyn.*
JĂCTĀTŎR, ōris. m. *Een pocher*, *snoever*, *snorker*, *een verwaande*, *opgeblazene*, *waanwijze*, of *grootze gek.*
Is quidem rerum a se gestarum major, quam eloquentiæ fuit in orationibus utique jactator. Quintil. I. O. 11. 1. *Hy heeft in zyn redenen meer op zyne verrichte daaden*, *dan op zyne welsprekenheit geroemt.*
JĂCTĀTŬS, ă, ŭm. *Beroert*, *bewogen*, *gequelt*, *geplaagt*, *gesolt*, *geslingert.*
Terris jactatus & alto. Virg. Æ. 1. 7. *Te land en ter zee gesolt*, of *heen en weer geslingert.*
Jactato brachio properabant scutum manu emittere. Cæs. B. G. 1. 25. 4. *Zy haasteen zich om hem zynen schild door 't schudden van den arm te doen ontvallen.*
Plurimis jactatus injuriis. Cic. P. Q. 31.

Q. 31. *Met zeer groot ongelyk beledigt*, of *benadeelt.*
Hæc magnificentius jactata, quam verius. Curt. 3. 8. 12. *Deeze dingen zyn met grooter ophef, dan waarheit voorgegeeven*, of *uitgesproken.*
JĂCTĀTUS, ûs. m. Ovid. M. 6. 703. Plin. H. 14. 18. *Beweeging, schudding, beroering, roering, slingering, geschok.*
JĂCTITANS, antis. part. omn. gen. Jactitans officium. Phæd. 2. 5. 15. *Op den dienst dien hy doet roemende, pochende*, of *zyn roem draagende.*
JĂCTITO, ās, āvi, ātūm, āre. Juventus inter se ridicula intexta versibus jactitare cœpit. Liv. 7. 2. *De jongelingen hebben malkanderen snakerige vaerzen*, of *koddige rymen beginnen te verhaalen.* Dit verbum betekent in deeze plaatze *By beurte opzeggen, de een den anderen antwoorden.*
JĂCTO, ās, āvi, ātūm, āre. acc. Cic. Ar. 18. *Werpen, gooyen, smakken, smyten, schieten, wechwerpen, wechsmyten, uitschieten.*
Jactare merces improbas. Plaut. R. 2. 3. 43. *Ondeugende waaren wechwerpen.*
Vestem, argentum de muro jactabant. Cæs. B. G. 5. 47. 5. *Zy smeeten hunne kleederen en geld boven van den muur*, of *van de wal af.*
Jactare brachia. Cæs. B. G. 1. 25. 4. *De armen schudden*, of *slingeren.*
Jactare minas. Cic. P. Q. 14. *Bedreigen, dreigen, dreigingen doen.*
Alter in alterius jactabant lumina vultum. Ovid. Her. 3. 11. *Zy keken*, of *zagen malkanderen aan, zy bezagen*, of *belonkten de een den anderen over en weêr.*
Jactare. acc. *Beroeren, quellen, plaagen, schudden, heen en weêr trekken, smyten, slingeren, schokken*, of *sollen.*
Jactari æstu febrique. Cic. C. 1. 13. *Van een heete koorts gequelt zyn.*
Jactari fluctibus. Cic. S. R. 26. *Door de baaren der zee heen en weêr geslingert*, of *geschokt worden.*
Jactare. *Verbreiden, verspreiden, uitstrooyen, gemeen*, of *ruchtbaar maaken, verkondigen.*
Hæc vulgo jactantur. Cic. F. 8. 1. *Dat is 't gemeene zeggen, dat is 't gemeene gerucht*, of *praatje, dit is in ieders mond als bestorven.*
Jactare se. Cic. C. 2. 9. *Zich beroemen, zich verheffen, roemen, pochen, zyn roem draagen.* De aliqua re. Cic. V. 4. 21. *Zich ergens van beroemen.* Se propalam per vanitatem jactabant amicos Regis. Liv. 45. 31. *Zy roemden opentlyk*, of *droegen opentlyk hunnen roem dat ze vrienden van den Koningk waren.*
Jactat virtutem. Ovid. Her. 16. 81. *Hy roemt zeer op zyne deugd*, of *dapperheit.* Jactare legem. Cic. F. 8. 6. *Voorgeeven eene wet ten voordeele te hebben.*
Hic se magnifice jactat, atque ostentat. Cic. Her. 4. 21. *Deeze pryst*, of *verheft zich zelven hemelhoog, deeze geeft heel breed van zich zelven op*, of *snuest en snorkt geen kleintje.*
(Jactare. *Praaten, praat ergens van maaken*, of *hebben.*
Dum hæc taliaque jactamus. Petron. 75. *Ondertusschen dat wy van deeze en diergelyke dingen praat hadden.*
Jactare. *Bezig zyn, zich bemoeijen.*
In qua tu te non valde jactas. Cic. F. 2. 15. *Waar meede gy u weinig*, of *niet veel bemoeit.*
Jactari. *Verworpen worden, niet gangbaar zyn.*
Jactabatur illis temporibus nummus, sic ut nemo posset scire quid haberet. Cic. Off. 3. 20. *Dat stuk gelds was te dier tyd niet gangbaar, zoo dat niemant weeten kon hoe veel het waerd was.*)
JĂCTŪRĂ, æ. f. *Schade, verlies, hinder, nadeel.*
Facere jacturam rei familiaris. Cic. Fin. 2. 25. *Zyn goed verliezen*, of *quyt raaken.*
Facilis jactura sepulcri est. Virg. Æ. 2. 646. *Men kan ligtelyk een graf missen*, of *ontbeeren.*
Jactura. *Kosten, onkosten, lasten.*
Provincia sumptibus & jacturis exhausta. Cic. Att. 6. 1. *Een wingewest door onkosten, en lasten uitgeput.*
JĂCTUS, ă, ūm. part. Cic. Rull. 2. 15. *Geworpen, gesmeten, gegooit.*
JĂCTUS, ûs. m. *Worp, gooi, smak, het werpen*, of *'t smyten.*
Jactu se misit in æquor. Virg. G. 4. 528. *Hy heeft zich hals over hoofd in zee gesmeeten*, of *hy is met eenen vollen loop in zee gesprongen.*
Jactus tesserarum. Liv. 4. 17. *Een teerlingsworp, een worp smak*, of *gooi met de dobbelsteenen.*
Si illud quod maxime opus est, jactu non cadit. Ter. Ad. 4. 7. 22. *Zoo gy zulk een worp niet krygt*, of *indien gy niet werpt als gy wel wenscht.*
Jactus fulminum. Cic. C. 3. 8. *Een blixem*, of *blixemstraal.*
JĂCŬLĀBĬLIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Ovid. M. 7. 680. Stat. Th. 6. 658. *Dat men smyten, werpen, gooijen, slingeren*, of *schieten kan.*
JĂCŬLĀTIO, ōnis. f. *Pylscheut, pylworp*, of *scheut met een pyl.*
Jaculatio equestris. Plin. E. 3. 5. 3. *Spieswerping te paerd.*
JĂCŬLĀTOR, ōris. m. Liv. 27. 12. *Een boogschutter, pylschutter, pyl-* of *spieswerper.*
JĂCŬLĀTŌRIUS campus. Ulp. Dig. 9. 2. 9. §. 4. *Een boogschutters veld, een veld daar men met den boog leert schieten*, of *met de spiet werpen.*
JĂCŬLĀTRĪX, icis. f. Ovid. M. 5. 375. *De spieswerpster*, of *boogschutster, Diana.*
JĂCŬLĀTUS, ă, ūm. part. Ignes jaculata e nubibus. Virg. Æ. 1. 46. voor Jaculans. *Blixemen*, of *blixemstraalen uit de wolken schietende.*
JĂCŬLOR, āris, ātŭs sūm, āri. dep. Liv. 22. 50. Ovid. M. 2. 61. *Werpen, smyten, gooyen, schieten.*
Sacras jaculatus arces, terruit urbem. Hor. O. 1. 2. 3. *Met de gewyde torens door blixem te slaan, heeft hy de gansche stad verschrikt*, of *doen beeven.*
* Jaculari. Quid brevi fortes jaculamur ævo multa? Hor. O. 2. 16. 17. *Ons leven zoo kort zynde, waarom wenschen wy zoo veel? waarom onderneemen wy zoo veel?*
JĂCŬLŪM, i. n. Virg. Æ. 9. 52. Ovid. Her. 4. 43. *Een pyl, schicht, werpspies.*
JĂCŬLUS, i. m. Plin. H. 8. 23. *Zekere slang*, die op de boomen gaat zitten, en op de voorbygaande veekudden toeschiet.
JĂCŬLĪ, ōrūm. plur. m. Colum. 6. 2. *Jokriemen, jokbanden*, lange leere riemen, *of* banden, waar meede de ossen aan 't jok gebonden worden.

JAD. JAM.

JADĔRĂ, æ. f. Plin. H. 3. 21. *Zara*, een stad van Liburnien.
JĀM. Cic. Att. 1. 3. *Nu, thans, tegenwoordig, zoo, te deezer tyd, op dit uur, alreede, reeds, bereeds, nu al.*
Tace, egomet conveniam jam ipsum. Ter. Ad. 2. 2. 1. *Zwyg, ik zal hem zoo gaan spreeken.*
Jamjam. Cic. de Or. 3. 24. *of* Jamjamque. Cic. Att. 7. 20. *en* 21. *Terstond, datelyk, haast, aanstonds, straks, nu zoo, op staande voet, met den eersten, in 't korte.*
Dies noctesque cogitandum, jam jamque esse moriendum. Cic. T. Q. 1. 4. *Men moet dag en nacht denken, dat men in 't korte zal moeten sterven.*
Jam. *Nu, dan.* Jam vino quærens, jam somno fallere curam. Hor. S. 2. 7. 114. *Dan door den wyn, dan door den slaap zyne quelling*, of *zorge zoeken te verdryven*, of *te verzetten.*
Jam. *Eindelyk, ten laatsten.*
Ut redeat jam in viam. Ter. An. 1. 2. 19. *Op dat hy eindelyk weêr op den*

den rechten weg koome, of zich tot deugd schikke.
(Jam. *Terstond, straks, datelyk.*
Jam calesces plus satis. Ter. E. 1. 2. 5. *Gy zult terstond meer dan te warm worden.*
Jam. *Na deezen, naderhand.*
Vestrum jam consilium est. Cic. F. 14. 14. *Na deezen zult gy beraadslaan.*)
Jamdiu. *Overlang, lang geleden.*
Jamdiu factum est, postquam bibimus. Plaut. P. 5. 2. 41. *'t Is lang geleden dat wy gedronken hebben.*
Jamdudum. Cic. F. 3. 12. *Overlang, al lang geleden.*
Jamdudum factum est, cum abisti domo. Plaut. Trin. 4. 3. 3. *'t Is lang geleden dat gy van huis zyt gegaan.*
Jamdudum factum est cum primum bibi. Plaut. As. 5. 2. 40. *'t Is lang geleden dat ik eerst gedronken heb.*
(Jamdudum. *Nu eerst.*
Jamdudum Lesbiam adduci jubes. Ter. An. 1. 4. 1. *Gy beveelt nu eerst dat Lesbia zal gehaalt worden.*
Jamdudum. *Ten eersten, terstond, schielyk, datelyk, op staande voet.*
Jamdudum sumite pœnas. Virg. Æ. 2. 103. *Straft my ten eersten.*)
Jam inde. Plaut. B. Gr. 1. *Van dien tyd af, sedert dien tyd.*
Jam inde ab adolescentia. Ter. Ad. 1. 1. 16. *Van den jeugdigen tyd af.*
Jam inde usque a pueritia. Ter. An. 1. 2. 9. *Sedert zyn kindsche jaaren tot nu toe.*
(Jam nunc *en* nunc jam. *Van nu af aan, al vroeg.*
Fingitur artubus jam nunc. Hor. O. 3. 6. 23. *Zy word van nu af aan geleert haar leden naar de konst te buigen.*
Nunc jam orna me. Ter. E. 2. 3. 86. *Schik my op zonder te wachten.*)
Jam olim. Ter. E. 3. 5. 39. *Voortyds, eertyds, voorheene, voor deezen, lang geleden, in oude tyden.*
Jampridem. Ter. Hec. 2. 1. 22. *Overlang, lang voor deezen.*
Istud jampridem scio. Plaut. B. 5. 2. 38. *Ik heb dat overlang geweeten.*
Jampridem. *Ten eersten, datelyk, op staande voet, terstond, van stonden aan.*
Tollite jampridem victricia, tollite signa. Lucan. 1. 347. *Steek datelyk, of van stonden aan uwe zeeghaftige vaandelen op.*
(Jam primum. *Ten eersten, voor eerst, voor het eerste.*
Jam primum hæc se e Pamphilo gravidam dixit esse. Ter. An. 3. 2. 32. *Voor eerst zegt ze dat ze by Pamphilus zwanger is.*)
Jam tum. Cic. Clu. 38. *Van toen af, van dien tyd af, sedert dien tyd.*
Jam tum religio pavidos terrebat agrestes. Virg. Æ. 8. 349. *Van toen af was de godsdienst een bullebak, of schrik voor de vreesachtige boeren.*
Jam undique sylvæ, & solitudo, ipsumque illud silentium quod venationi datur, magna cogitationis incitamenta sunt. Plin. E. 1. 6. 2. *Daarenboven zyn de rondom gelegene bosschaadjen, de eenzaamheit, en de stilheit zelfs die deeze jagt verzellen, groote aanprikkelingen tot ernstige opwekkingen.*
Vetus opinio est jam usque ab heroicis ducta temporibus. Cic. D. 1. 1. *'t Is een oude meening sedert den tyd der helden, of halve goden tot ons overgebragt.*
IĀMBĒUS, ă, ŭm. Hor. A. P. 253. *Jambisch, uit Jambische vaerzen bestaande, Jambische.*
(IĀMBĬCUS, ă, ŭm. Cic. Or. 57. *Iets dat uit jambische lettergreepen bestaat.*)
IĀMBUS, i. m. *Een Jambus.* Dit is een voetmaat in een vaers van een korte en lange lettergreep, als Jŏvēm.
Syllaba longa brevi subjecta, vocatur iambus. Hor. A. P. 251. *Een lange lettergreep na een korte gezet, word een iambus genaamt.*

JAN.

(IĀNĀLĬS, ĭs, m. *en* f. ĕ. ĭs, n. *Van Janus, dat Janus toekoomt, of toe behoort.*
Janalis virga. Ovid. F. 6. 165. *Een stok van Janus, of die Janus draagt.*)
JĀNĬTŎR, ŏris. m. Cic. V. 3. 4. *Deurwachter, deurwaarder, portier.*
JĀNĬTRIX, icis. f. Plaut. Curc. 1. 1. 76. *Deurwachtster, deurwaarster.*
Janitrix laurus. Plin. H. 15. 30. *Een lauwertak voor een deur geplant,* te weten van Opperpriesteren en Keizeren.
(Janitrices worden ook genoemt *Twee broeders vrouwen* door de Rechtsgeleerden. Zie Modestin. Dig. 38. 10. §. 6.)
IĀNTHĬNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 21. 6. *Violetverwig, purperverwig.*
JĀNŬĂ, æ. f. Cic. V. 1. 26. *Een deur, de ingang van een huis.*
Janua. Cic. Pl. 3. *De inleiding, 't begin, of de aanvang van een rede.*
(Janua. Plin. E. 18. 4. *Een gelegenheit tot een zaake,* overmids men daar door tot de zelve komt, als door de deure in een vertrek.
Hæc est blanditiis janua laxa meis. Ovid. Am. 3. 1. 50. *Deeze deur is my geopent, deeze gelegenheit is my gegeeven tot myne vleyeryen.*)
JĀNŬĀRĬUS, ii. m. Cic. Rull. 1. 2. *Louwmaand, January, de eerste maand van 't jaar.*
(JĀNŬS, i. m. Cic. N. D. 2. 27. Ovid. F. 1. 89. *Een God van de Romeinen, die de magt had om alles te sluiten en te openen.*
Janus. *De tempel van Janus.*
Janum claudere. Hor. O. 4. 15. 9. Suet. A. 22. 1. *Janus tempel sluiten.* Deeze wierd gesloten by 't sluiten van den vrede, gelyk hy geopent wierd by het begin der veldtocht. Zie Liv. 1. 19.
Janus. Cic. N. D. 2. 27. Suet. A. 31. 10. *Een gewelfde boog.*)

JAP.

JAPONĬĂ, æ. f. *Japan*, een land van Azien.
JAPONĬCŬS, ă, ŭm. *Japansch, Japonsch, van Japan, dat uit Japan is.*
JAPYGĬĂ, æ. f. Plin. H. 3. 11. *'t Land van Otrante*, een landstreek van Italiën, die men thans *de Pouille* en *Kalabrie* noemt.
IĀPYX, ygis. m. *De noord-westewind die uit de Pouille quam*, Ἰαπυγία genoemt, welke landstreek ten aanzien van Griekenland, westwaarts legt. Deeze wind was zeer goed voor die van Italiën naar Griekenland, of Egypten gingen; want zy hadden ze altoos in 't zeil tot onder Peloponezen.
Ventorumque regat pater, obstrictis aliis præter iapyga. Hor. O. 1. 3. 4. *Dat de vader der winden u tot stuurman zy, de andere, behalven de Japyx, of den Noordwestenwind, opgesloten houdende.* Dit was de wensch van Horatius aan Virgilius toen hy naar Athenen trok.

JAS. JAT.

IĀSPĬDĔŬS, ă, ŭm. Plin. H. 37. 10. *Van jaspis, dat een jaspissteen gelykt.*
IĀSPĬS, idis. m. *of* f. Plin. H. 37. 8. *Jaspis, jaspissteen*, een kostelyk gesteente.
JATĬNŬM, i. n. *Meaux*, een Bisschoppelijke Stad in Brie.
(Jatroalyptа. Cels. 1. 1. *Een Geneesheer, of Geneesmeester door smeering, of zalving.*)

IBE.

ĪBĒRĬĂ, æ. f. Plin. E. 6. 4. *Iberiën*, een gewest van Aziën, hedendaags *Georgien* genoemt.
Iberia. Plin. H. 3. 3. *Spanjen, of Spaanjen*, in Europa.
(ĪBĒRĬĀCŬS, ă, ŭm. Sil. 13. 510. *Spaansch, of Spaans.*
ĪBĒRĬCUS, ă, ŭm. Hor. Ep. 4. 3. *Spaansch.*)
ĪBĒRUS, i. m. Cæs. B. C. 1. 60. 2. *De Iber, de Iberstroom*, een stroom van Spanjen.
(ĪBĒRUS, i. m. *Een Spanjaard.*
Non horrebis Iberos. Virg. G. 3. 408. *Gy zult niet schrikken voor de Spanjaarden.*
ĪBĒRŬS, ă, ŭm. *Spaansch, dat tot Spanjen behoort, dat uit Spanjen van daan is.*
Boves Iberos lavare. Virg. Æ. 7. 663. *Spaansche koeijen afspoelen.*)

IBI.

IBI. Ter. An. 2. 2. 19. *In, of op die plaats.*

Ibi. Ter. E. 2. 2. 29. *Alsdan, dan, toen, toenmaals.*

Ibi sum. Ter. H. 5. 2. 30. *Daar ben ik. Daar denk ik op, daar heb ik myn gedachten over, daar ben ik meê bezig.*

† IBĬCES, ibĭcŭm. plur. m. Plin. H. 8. 53. *Zekere wilde bokken*, in 't Fransch *Bouquetins* genoemt. Zy hebben heele lange brede hoorns, en zyn ongemeen snel in 't loopen. Men vind 'er in d'Alpische gebergten van 't Dauphiné en Savoyen, en in 't land der Grobunders, of Grizons.

IBĬDĔM. Adv. Cic. 1. R. 2. 4. *Ter zelver plaats, in de zelve, of in de eige plaats, aldaar.*

Ibidem. *In de zelve zaak, of in 't zelve geval, in de zelve gelegenheit.*

Læsit in eo Cæcinnam, sublevavit ibidem. Cic. Cæc. 9. *Hy heeft Cæcinna daar in beledigt, en in 't zelve geval weêr dienst gedaan.*

ĪBĬS, Idis. f. Cic. N. D. 1. 36 3. 19. Ovid. Ib. 53. Plin. H. 8. 27. *De vogel Ibis.* Een Egyptische vogel die de slangen verslindt.

IBR. ICA.

IBRĬDĂ, æ. m. Plin. H. 8. 53. *Een tweeslachtig dier, een dier van tweederhande dieren geteelt, gelyk een muil.* Horatius S. 1. 7. 2. noemt zoo een man, wiens vader en moeder van verscheide landaard zyn.

ĬCĂRĬĂ, æ. f. Plin H. 4. 12. *Nikaria*, een Eiland in de Egeesche zee.

ICC. ICH.

ĬCCĬUS portus. Cæs. B. G. 5. 2. 3. *Kalis, of Bologne*, in Pikardyen.

ĬCHNEŪMŎN, ŏnis. m. Cic. N. D. 1. 36. Vitruv. 8. 2. *Een Oostindische rot.* Een dier dat, naar 't verhaal van Plinius H. 8. 24. en 25. in Egypten gevonden word, en in 't ligchaam van den krokodil kruipt, wanneer hy met den bek wyd open legt en slaapt, hem den buik doorbyt, en dus doodt. Isidorus voegt 'er by, dat het door een enkel natuurlijke drift de eyeren der krokodillen breekt, zonder dat het de zelve eet, of 'er eenig voordeel van trekt, maar alleenlijk dit tot nut van den mensch verricht.

ĬCHNŎGRĂPHĬĂ, æ. f. Vitruv. 1. 2. *Een bestek, teikening, of ontwerp van eenige timmeraadje.*

ĬCHTHYŎCOLLĂ, æ. f. Plin. H. 7. 56. *Vischlym, lym van 't vel van visschen gemaakt, bereidzel van de wynverlateren.*

(ĬCHTHYŎTRŎPHĬŬM. Colum. 8. 1. Ἰχθυοτρόφειον. *Een vyver, of plaats, daar men visch in 't leven houd.*)

ICO.

ĬCO, cĭs, ici, ictŭm, icĕrĕ. acc. Plaut. Truc. 2. 7. 42. Catull. 114. 2. *Kloppen, slaan, smyten, treffen, raaken.*

Icere fœdus. Cic. P. f. 12. *Een verbond maaken, of sluiten, een verdrag maaken, of aangaan.*

(ĬCON, ŏnis. Plin. H. 34. 2. Εἰκών. *Een beeld.* Andere leezen Iconicas.)

ĬCŎNĬCUS, ă, ŭm. *Naar 't leven geschildert, getroffen, gemaakt, of gedaan.*

Iconica statua. Plin. H. 34. 4. Iconicum simulacrum. Suet. C. 22. 7. *Een beeld naar 't leven gemaakt.* Zie onze aanmerking over Suetonius.

(ĬCŎNISMŬS, i. m. Sen. E. 95. *Een afbeelding, beschryving.*)

ICT.

ĬCTĔRĬĂS, æ. m. Plin. H. 37. 10. *Zekere geele steen, die de kracht heeft om de geelzucht te verdryven.*

ĬCTĔRĬCŬS, i. m. Juv. 6. 565. Plin. H. 20. 9. *Geelzuchtig, die de geelzucht heeft.*

ĬCTĔRUS, i. m. Plin. H. 30. 11. *Een geele vogel*, Men zegt dat die de geelzucht hebben, en den zelven aanzien, hier door genezen, en dat de vogel daar na sterft.

ĬCTŬS, ă, ŭm. part. *Geslaagen, geraakt, getroffen.*

Catapulta hoc ictum est mihi apud Sycionem. Plaut. Curc. 3. 24. *Deeze wonde kreeg ik door een slinger in 't beleg van Sycion.*

Telo ictus. Cic. D. 2. 66. *Door een schicht getroffen, of gequetst.*

Icto capiti fervor accessit. Hor. S. 2. 2. 24. *De wyn is hem in 't hoofd getrokken, of heeft hem 't hoofd warm gemaakt.*

Ictum fœdus. Virg. Æ. 12. 314. *Een gemaakt, opgerecht, of gesloten verbond.*

ĬCTŬS, ŭs. m. Hor. O. 3. 8. 8. Cæs. B. G. 7. 25. 3. *Een slag, schent, treffing.*

Certo ictu destinata feriebat. Curt. 7. 5. 41. *Hy trof heel zeker daar hy op mikte, hy schoot heel net.*

Ictus surdus. Plin. H. 19. 1. *Een doove slag, een slag die geen geluid geeft.*

Nec ullum habet ictum, quo pellat animi statum. Cic. Fin. 2. 10. *Ook treft hem geen slag zoo, dat ze zyne standvastigheit doet waggelen: hy blyft altoos stantvastig in tegenspoed.*

Sapientiam nihil quidem attigerunt, in conspectu tamen, &, ut ita dicam, sub ictu habent. Sen. E. 72. *Zy hebben de wysheit noch niet bereikt, maar hebben ze in 't gezicht, en, om zoo te sprecken, binnen schoots.*

Sub ictu pœnitentiæ positi. Sen. B. 2. 29. *Luiden die op 't punt staan om berouw te hebben.*

Ille damnatus est, & tua innocentia sub ictu est. Sen. Marc. 9. *Hy is alreê verwezen, en gy, schoon gansch onschuldig, loopt het eige gevaar.*

ICU. IDA.

ĬCŬNCŬLĂ, æ. f. Suet. N. 56. 3. *Een beeldje, een klein beeld.*

ĪDĂ, æ. f. Hor. O. 3. 20. 16. *De berg Ida*, in klein Azien.

IDC. IDE.

ĬDCĬRCŎ. Adv. Ter. An. 4. 2. 7. *Daarom, om die reden, of oorzaak, met dien inzicht, derhalven*, of *diesthalven.*

ĬDEĂ, æ. f. Cic. Or. 3. *Denkbeeld, bewerpzel, ontwerpzel, schets, gedaante.*

ĬDĔM, eădem, idem, pronom. *De zelve, de eige, het zelve, het eige.*

Uno eodemque tempore. Cic. V. 4. 43. *Ter zelver tyd, op een en de zelve tyd*, of *op de eige tyd.*

† Idem, met een dativus. Hor. A. P. 467. Invitum qui servat, idem facit occidenti. *Een mensch tegens zynen dank in 't leven te behouden, is zoo veel als een doodslag te begaan.* (Dit is een Grieksche spreekwyze die in ondicht niet moet gebruikt worden. Zie Victor, V. L. 10. 22.

Idem qui. *De zelve die.*

Idem animus est in paupertate, qui olim in divitiis fuit. Plaut. St. 1. 2. 77. *Ik ben de zelve nu ik arm ben, die ik was toen ik ryk was.*

Idem &. *De zelve.*

Dianam & Lunam eandem esse putant. Cic. N. D. 2. 27. *Zy meenen dat Diana en de Maan de zelve zyn.* Zie Voss. de Constr. c. 58.

Idem ac. *De zelve.*

Animus erga te idem est ac fuit. Ter. H. 2. 3. 24. *Myn genegenheit is de zelve omtrent u, als ze te vooren is geweest.*)

ĬDENTĬDĔM. Cic. S. R. 30. *Van tyd tot tyd, van reis tot reis, telkens, dikwils, gedurigelyk.*

ĬDĔŎ. Adv. Cic. Cœl. 9. Zie Idcirco.

IDI.

ĬDĬŌTĂ, æ. m. Cic. V. 4. 2. *Een weetniet, een dom onweetend mensch, een slechthoofd, een klein verstand, een mensch zonder verstand, of oordeel, een botterik, een dommekracht.*

ĬDĬŌTĬSMŬS, i. m. Sen. Contr. Præf. 3. *Taaleigenschap, slechte en ge-*

gemeene wyze van spreeken.

IDO.

IDŌLŪM, i. n. Cic. Fin. 1. 6. *Afgod, beeld, gelykenis, spookſel, spook, verschynsel.*

Mox apparebit idolum, senex macie & squallore confectus. Plin. E. 7. 27. 5. *Kort daar na zag men een spook verschynen, onder de gedaante van een oud man, die van magerheit uitgeteert, en van morssigheit ongedaan was.*

IDŌNĒĒ. Adv. *Bequaamlyk, gevoegzaam, behoorlyk, geschiktelyk, op eene bequaame, gevoegzaame, of behoorlyke wyze.*

Exordium est oratio, animum auditoris idonee comparans ad reliquam dictionem. Cic. I. R. 1. 15. *De inleiding is een gedeelte der rede, dat den toehoorder op eene bequaame wyze tot het overige van 't gesprek voorbereidt.*

IDŌNĔŪS, ă, ūm. *Bequaam, gevoeglyk, behoorlyk, geschikt.*

Idoneus ad aliquid agendum. Cic. Fin. 5. 21. Off. 1. 40. *Bequaam om iets te doen.*

Rursus alios ad componendum optimos, actionibus idoneos non fuisse. Quintil. I. O. 12. 10. *Men ziet 'er anderen, die heel bequaam in het opstellen zyn, maar gansch geen gaven, of bequaamheit van zeggen hebben.*

Pugnæ non sat idoneus. Hor. O. 2. 19. 26. *Weinig bequaam tot den oorlog.*

Adeone videmur vobis idonei, in quibus sic illudatis? Ter. An. 4. 4. 18. *Schynen wy bequaam om van u bespot te worden? Beeldt gylieden u in dat wy ons van u zullen laaten uitlachen?*

Itane tandem idoneus tibi videor, quem tam aperte fallere incipias dolis? Ter. An. 3. 2. 12. *Ziet gy my daar voor aan, dat gy my zoo openbaarlyk moogt bedriegen?*

Idoneos Auctores habeo, Samnitibus ita responsum a Senatu. Liv. 8. 4. *Ik heb goede Schryvers, of kan goede Schryvers aanwyzen, die (zeggen) dat de Raad den Samniten zulk een antwoord gegeeven heeft.*

IDU.

IDŪMÆĂ, æ. f. Plin. H. 5. 13. *Idumea*, een Landstreek in Palestina, tusschen Arabien, Judea en Egypten.

IDŪMÆŪS, ă, ūm. Virg. G. 3. 12. *Idumeër, die uit Idumea is, die in Idumea geboren is.*

IDŪS, ŭŭm. m. pl. Cic. F. 1. 1. *De maandscheidingen, of maandverdeeldagen.* Dit is een woord dat de oude Romeinen gebruikten om de dagen der maanden te tellen. De Idus waren de vyftienden dag van de maanden Maert, May, July en October, *en de dertiende* van alle de andere. Het woord *Idus* komt van 't woord Iduare, dat in de Toskaansche taal, *Verdeelen* betekent, vermids ze de maanden in bykans twee gelyke deelen splitsten.

JEC.

JĔCŬR, cŏris, n. Cic. N. D. 2. 55. *De lever.* Dit woord heeft ook in de genitivus Jecinoris by Vitruv. 1. 4. en Jecineris by Plin. H. 11. 37. (en Jocineris by Plin. H. 27. 8.)

Meum jecur urere bilis. Hor. S. 1. 9. 66. *De gal overliep my de lever, ik wierd wel degelyk quaad, ik barstte van spyt.*

(Jecur. *Wysheit.* De Ouden plaatsten de ziel niet alleen in 't harte, maar ook in de lever. Zie Turn. Adv. 10. 1: 13. 11.

Jecur Crateris. Suet. Gr. 11. 4. *Zie daar de wysheit van Krates.*)

JĔCŬSCŬLŬM, i. n. Cic. N. D. 2. 14. *Een levertje, een kleine lever.*

JEJ.

JĒJŪNĒ. Adv. *Magertjes, schraaltjes, slechtjes, koeltjes.* (De compar. Jejunius staat by Cic. Or. 33.)

Videmus iisdem de rebus jejune quosdam, & exiliter disputasse. Cic. de Or. 1. 11. *Wy zien dat sommige van de zelve zaaken koeltjes getwistredent hebben.*

(JĒJŪNĬŌSŬS, ă, ūm. *Hongerig.* De compar. Jejuniosior staat by Plaut. Capt. 3. 1. 6.)

* JĒJŪNĬTĀS, ātis. f. *Koelheit, magerheit, of schraalheit van een rede.*

Verborum jejunitatem & famem malle, quam copiam & ubertatem. Cic. T. Q. 2. 1. *Liever een schraalheit en schaarsheit van woorden willen hebben, dan een al te grooten overvloed.*

Humoris jejunitas. Vitruv. 2. 6. *Schraalheit van 't vocht.*

Jejunitas calcis. Vitruv. 7. 3. *Magerheit van de kalk.*

JĒJŪNĬŪM, ĭi. n. *'t Vasten, onthouding van spys en drank, een vastendag.*

Jejunium instituere. Liv 36. 37. *Een vasten, of vastendag aanstellen, of uitschryven.*

Jejunia indicere. Hor. S. 2. 3. 291. *Vastendagen gebieden, aanstellen, uitschryven, of afkondigen.*

Terra jejunio laborans. Colum. 3. 12. *Een schraale, of magere aarde, een dor, of uitgeput land.*

(Jejunium solvere. *Ontbyten.* Zie beneden Solvere.)

JĒJŪNŪS, ă, ūm. Cic. F. 7. 26. *Nuchteren, die nuchteren is, of noch niet gegeeten heeft.* (De compar. Jejunior staat by Cic. Cl. 12.)

Jejuna saliva. Colum. 6. 33. *Nuchteren spouw, spuig, of speekzel.*

Terra jejuna. Colum. 2. 4. *Een schraale, of magere aarde, een dor, of uitgeput land.*

* Oratio jejuna. Quintil. I. O. 8. 3. *Een schraale, magere, drooge, of zenuwlooze rede.*

Jejuna & frigida calumnia. Cic. Cæc. 21. *Een koude en ongegronde lastering.*

Homo nimis jejuno, atque angusto animo. Cic. A. 14. 6. *Een mensch van een laage verdieping, of slecht verstand.*

(Jejuna ara. Catull. 68. 79. *Een droogen altaar, die niet nat van 't bloed is, of daar niet op geoffert werd.*

Jejunum intestinum. Cels. 4. 1. *De ledige darm*, zoo genaamt, om dat ze de spys, die ze ontfangt terstond naar om laag zend.)

IEN.

ĬĒNS, ĕūntis. omn. gen. *Gaende.*

Iens in Pompejanum bene mane hæc scripsi. Cic. Att. 4. 9. *Ik heb deeze dingen heel vroeg geschreven, gaande naar 't lusthuis van Pompejus.*

JĔNTĀCŬLŬM, i. n. Plaut. Truc. 2. 7. 38. Suet. V. 13. 1. Mart. 1. 88. 3. *De ontbyt, het morgeneten.*

JENTO, as, are. Varr. *by* Non. 2. 440. *Ontbyten.*

IGI.

ĬGĬTŬR. conjunct. Ter. E. 1. 1. 1. Cic. A. Q. 4. 6. *Derhalven, dienvolgens, overzulks, daarom, dan, derhalven.*

(Igitur. *Daar na.*

Sese igitur eorum oppidum expugnascere. Plaut. Am. 1. 1. 55. *Dat hy daar na hunne stad zoude inneemen.*

Igitur. *Want.*

Est consulere igitur quidquam quod tecum volo. Plaut. Most. 5. 1. 53. *Want daar is iets waar over ik met u wil raadpleegen.*

Igitur volgt ook zeer wel op quum. Quum otium mihi & tibi erit, igitur tecum loquar. Plaut. Cas. 2. 2. 40. *Als gy en ik ledigen tyd zullen hebben, zal ik met u spreeken.*)

IGN.

ĬGNĀRŬS, ă, ūm. *Onweetend, onbewust, onkundig, onervaren, onbedreven.* (De superl. Ignarissimus staat by Plaut. Ps. 4. 7. 62. Gell. 14. 1.)

Ignarus instituti mei. Cic. F. 7. 23. *Hy is van myn voornemen onkundig.*

Ignarus Physicæ rationis. Cic. N. D. 2. 21. Vel Physicorum. Cic. Or. 34. *Onkundig, onervaren, of onbe-*

bedreven in de Wijsgeerte. Ignarum censes tuarum lacrymarum esse? Ter. Hec. 4. 4. 53. *Meent gij dat ik onweetende ben hoe veel traanen gij gestort hebt?*
(Ignarus. *Onbekent.*
Paris Priami ignarus filius. Hygin. Fab. 283. *Paris de onbekende zoon van Priamus.*)
Per occulta & vigilibus ignara. Tac. An. 2. 13. 1. *Door bedekte, en den wachteren onbekende wegen.*
ĪGNĀVĒ. Adv. Cic. T. Q. 2. 23. *Bloodelijk, laffelijk, lafhertiglijk, flauwelijk, flappelijk, lui, traag, zonder moed, of ernst, vadzig.*
ĪGNĀVITER. Adv. Hirt. B. Af. 81. 1. Zie Ignave.
ĪGNĀVIĂ, æ. f. Cic. I. R. 2. 54. *Traagheit, luiheit, vadzigheit, lafheit, lafhertigheit, blooheit, gebrek van moed.*
Satis per tot annos ignavia peccatum. Tac. An. 1. 17. 2. *Dat ze jaaren lang door lafhertigheit genoeg misdaan hadden.*
• Odoris ignavia. Plin. H. 12. 25. *Slapheit van reuk.*
ĪGNĀVŬS, ă, ŭm adject. *Traag, lui, vadzig, laf, lafhertig, bloo, kleinmoedig, die hert noch moed heeft.* (De compar. Ignavior staat by Cic. V. 2. 78. en de superl. Ignavissimus by Liv. 5. 28.)
Ut enim fit in prælio, ut ignavus miles, ac timidus, simul ac viderit hostem, abjecto scuto fugiat. Cic. T. Q. 2. 23. *Want gelijk het in een veldslag gebeurt, dat een bloo en vreesachtig soldaat, zoo dra hij den vyand ziet, de wapenen neêrsmijt, en 't op een loopen stelt.*
Ignavus succus. Plin. H. 20. 18. *Een krachteloos, slap, of ongeurig sap.*
Ignavum frigus. Ovid. M. 2. 763. *Een kou die lui en traag maakt.*
ĪGNĒSCO, is, ĕrĕ. *Aangaan, vuur vatten, ontsteeken, ontvonken, verbranden.*
Ad extremum omnis mundus ignescet. Cic. N. D. 2. 46. *Ten laatsten zal de gansche waereld verbranden.*
• Ignescunt iræ. Virg. Æ. 9. 66. *De toorn, of gramschap ontsteekt.*
ĪGNĔŬS, ă, um. Cic. N. D. 2. 9. Virg. G. 4. 426. *Gloeijende, vuurig, of vierig, brandende, blakende.*
Igneo colore fulgens. Plin. H. 8. 38. *Vuurverwig, dat een vuur kleur heeft.*
• Ignea virtus. Lucan. 9. 7. *Een goddelyke, of groote deugd.*
ĪGNIĀRIŬM, ii. n. Plin. H. 16. 40. *Al dat ligt vuur vat, als lont, tontel, enz.*
ĪGNĬCŬLŬS, i. m. Cic. Att. 12. 1. *Een vonk vuur, een vonkje, of klein vuur.*

Igniculi virtutum. Cic. Fin. 5. 7. *Vonken, beginsels, of zaaden der deugd.*
† ĪGNĬFĔR, ă, ŭm. Ovid. M. 2. 59. *Vuurdraagende, die vuur draagt.*
† ĪGNĬFLŬŬS, ă, ŭm. Ignifluæ cavernæ. Claud. Hon. 3. 196. *Vuurholen, vuurspelonken, onderaardsche kuilen vol vuur, of die vuur uitwerpen.*
† ĪGNĬGĔNĂ, æ. m. Ovid. M. 4. 12. *Uit het vuur geteelt, of geboren.*
† ĪGNĬPĒS, ĕdis. omn. gen. Ovid. M. 2. 392. *Met vuurige, of brandende voeten.*
† ĪGNĬPŎTĒNS, ĕntis. omn. gen. Virg. Æ. 8. 414. *Die 't vuur in zyn vermogen, of in zyn magt heeft, van Vulkaan spreekende.*
ĪGNĬS, is. m. Cic. N. D. 2. 9. *'t Vuur, of 't vier.*
Ignis. Hor. O. 1. 13. 8. *'t Minnevuur, de liefdegloed, de liefde, de min.*
Cœco carpitur igni. Virg. Æ. 4. 2. *Zij blaakt door een heimelyke minnegloed.*
Meus ignis Amyntas. Virg. E. 3. 66. *Myn lief Amyntas.*
Ignis betekent by de Dichters *Blixemen, weêrlicht, 't Blixemvuur.*
Micat ignibus æther. Virg. Æ. 1. 94. *De hemel schittert door weêrlicht, het weêrlicht sterk.*
Ignis Jovis. Virg. Æ. 1. 46. *Het vuur, of de blixem van Jupiter.*
Ignis sacer. Plin. H. 26. 11. *St. Anthonis vuur, zekere zwaare ligchaamsquaal.*
ĪGNĬSPĬCĬŬM, ii. n. Plin. H. 7. 56. *Vuurwichelkunde, vuurwaarzegkunde, de kunst om uit het vuur iets te voorzeggen.*
ĪGNĬTĀBŬLŬM, i. n. Festus. *Een komfoor, vuurpan, vuurtest.*
ĪGNĪTŬS, ă, ŭm. Cic. Dom. 55. *Heet, brandend, gloeyend, hitzig.*
Vinum natura ignitus. Gell. 17. 8. *Een wyn vry hitzig en sterk uit zynen aart.*
ĪGNŌBĬLĬS, is. m. en f. ĭlĕ, is. n. *Onedel, onberoemt, onvermaart, ongeacht, lmsterloos, van slechten staat, of afkomst, buiten eer en achting.*
Inglorius, atque ignobilis senex. Cic. T. Q. 3. 24. *Een ongeacht en onedel oud man.*
Ignobili loco natus. Cic. Clu. 40. Ignobilis loco. Tac. An. 1. 3. 1. *Een persoon van slechte afkomst, van geringen huize, of slechten staat.*
Ignobile vulgus. Virg. Æ. 1. 153. *'t Slechte, of 't gemeene volk, 't grauw, 's janhagel.*
(Ignobilis. *Onbekent.*
Ne Romæ quidem ignobile Caractaci nomen erat. Tac. An. 12. 36. 3. *Karaktakus naam was te Rome wel niet onbekent.*

Ignobilis. *Iets dat niet veel gebruikt word, dat weinig in zwang gaat.*
Ignobile verbum. Gell. 17. 2. *Een woord dat niet zeer in gebruik is.*)
ĪGNŌBĬLĬTĀS, ātis. f. *Onedelheit, geringheit van geboorte, of afkomste.*
Objicere ignobilitatem generis alicui. Cic. Mur. 8. *Iemant verwyten dat hy van slechten huize is.*
ĪGNŌMĬNĬĂ, æ. f. *Eerloosheit, schande, oneer, smaad.*
Cum ignominia & dedecore perire. Cic. D. 2. 9. *Met schande en oneer omkoomen.*
Ignominia aliquem notare. Cic. A. 7. 8. Afficere. Cic. S. R. 39. *Iemants eer schenden, of goeden naam bekladden; iemant te schande maaken, of onteeren; iemant veel hoon, of smaad aandoen.*
ĪGNŌMĬNĬĀTŬS, ă, ŭm. Gell. 8. 15. *Onteert; te schande gemaakt, van zyn aanzien beroofd, eerloos.*
(ĪGNŌMĬNĬŌSĒ. Adv. *Schimperlijk, schandelijk.*
Ignominiose rejici. Curt. 10. 4. 4. *Schandelijk afgewezen worden.*
Ignominiose pugnare. Eutr. 4. 24. *Schandelijk vechten.* De compar. Ignominiosius staat by Arnob. 4. 147. en de superl. Ignominiosissime by Oros. 7. 7.)
ĪGNŌMĬNĬŌSŬS, ă, ŭm. *Schandelijk, eerloos, oneerlyk.* Ignominiosa fuga. Liv. 3. 23. *Een schandelyke vlucht.* (De superl. Ignominiosissimus staat by Tertull. Apolog. 15.
Ignominiosa missio. Ulp. Dig. 3. 2. 2. §. 2. *Een schandelyk afscheid,* spreekende van iemant, die voor schelm van de krygsbende word gejaagt.)
Ignominiosus. Quintil. I. O. 7. 1. *Eerloos, oneerlyk, snood,* van persoonen spreekende.
ĪGNŌRĀBĬLĬS, is. m. en f. ĭlĕ, is. n. Cic. I. R. 2. 32. *Onbekent, dat niet geweeten word, of onbekent is, verborgen.* (De compar. Ignorabilior staat by Gell. 9. 12.
ĪGNŌRĀNS, āntis. Part. omn. gen. Cic. Am. 7. *Onweetende, onkundig, onbewust.*
Ignorans. *Onervaren, geen kennisse van hebbende, niet verstaande.*
Jura civitatis suæ ignorantem vagari toto foro. Cic. de Or. 1. 40. *Dat een man de wetten zyner stad niet verstaande, of in de wetten van zyne stad onervaren, zich op de merkt dan hier en daar laat zien.*)
ĪGNŌRĀNTĬĂ, æ. f. Cic. Fl. 46. *Onwetenheit, onkunde.*
Ignorantia supina. Ulp. Dig. 22. 6. 6. *Een grove, of plompe onwetenheit, een diepe onkunde.*
ĪGNŌRĀTĬO, ōnis. f. *Onkunde, on-*

onweetenheit, gebrek van kennisse.
Juris ignoratio Cic. L. L. 1. 6. *De onkunde van de wetten, of het recht.*
Ignoratione decori, in vita sæpe, & in oratione peccatur. Cic. Or. 21. *Dikwils worden 'er in 't leven, en in een rede, door onkunde van 't geene betaamlyk, of welvoegende is, misslagen begaan.*
ĬGNŌRĀTUS, ā, ūm. Cic. Cl. 47. *Dat men niet weet, of kent, onbekent, verborgen.*
Ars ignorata. Hor. A. P. 262. *Een onbekende, of verborge konst.*
Per tenebras ignoratus evasit. Tac. H. 4. 36. 4. *Hy is in den donker, zonder dat men 't wist, bemerkte, of gewaar wierd, ontkoomen.*
ĬGNŌRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Cic. Mil. 12. *Onkundig, of onweetende van zyn, niet kennen, of niet weeten.*
Ignorare opportunitates suas. Liv. 42. 55. *Zyn voordeelen niet kennen, of weeten.*
(Ignorare. *Niet kennen, niet weeten wie iemant is.*
Cui ille respondit: se ignorare Aristidem. Nep. 3. 1. 4. *Wien hy geantwoord heeft, dat hy Aristides niet kende, of niet wist wie Aristides was.*
Vitellius ignorabatur. Suet. V. 17. 2. *Vitellius was onbekent, of men wist niet wie Vitellius was.*)
Ignoras me. Ter. H. 1. 1. 52. *Gy kent my niet, gy weet niet wie ik ben.*
Ignorat nomen suum. Plaut. Capt. 3. 4. 28. *Hy heeft zynen naam vergeeten, of weet zynen naam niet.*
Ne tu me ignores, cum e conspectu meo abscesseris. Plaut. Capt. 2. 3. 74. *Op dat gy my niet vergeet, als gy van my zult gescheiden zyn.*
(Ignorare. *Niet willen weeten, over het hoofd zien, overslaan.*
Jupiter, ignoro pristina furta tua. Prop. 2. 2. 56. *Jupiter, uwe vorige overspelen wil ik niet weeten, of slaa ik over.*
Ignorare uterum. Plin. E. 8. 11. 2. *Niet weeten dat men zwanger is.*)
ĬGNŌSCĒNS, ēntis. omn. gen. Animus ignoscentior. Ter. H. 4. 1. 32. *Een vergevend gemoed, een hart dat gaerne vergeeft, of geneigt is te vergeeven.*
(ĬGNŌSCĔNTĬĀ, æ. f. Gell. 7. 3. *Vergeving, quytschelding, vergiffenis.*)
‡ ĬGNŌSCĬBĬLIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Gell. 13. 21. *Vergeeflyk, dat te vergeeven is.*
ĬGNŌSCO, ōvi, ōtūm, scĕrĕ. Varr. by Non. 4. 243. *Wel kennen, of verstaan.*
Ignoscere. *Vergeeven, quytschelden, ten goede houden.*
Abs te peto ut mihi hoc ignoscas. Cic. Cl. 4. *Ik bid u vergeef my dat, of houd my dat ten goede.*
Orant ignoscamus peccatum suum. Plaut. Am. 1. 1. 101. *Zy bidden om vergiffenis van hun misdryf, of dat men hen hunne misdaad vergeeve.* Zommige willen dat 'er Sibi onder verstaan moet worden.
(Ignoscere met een dativus van 't misdryf, dat vergeeven word.
Tu roga Deos, ut illi facto tuo ignoscant. Petron. 97. *Verzoek de Goden, dat zy uw bedryf vergeeven.*)
ĬGNŌTUS, ā, ūm. Cic. de Or. 1. 39. *Onbekent, niet bekent.* De compar. Ignotior staat by Liv. 5. 32. en de superl. Ignotissimus by Plaut. R. 4. 3. 105.
(Ignotus. *Onkundig, onweetende, die van de zaak geen kennis heeft, die eenen anderen niet kent.*
Ignoti jumenta agebant. Curt. 5. 12. 20. *De onkundige menden de paerden, of waren voerluiden.*)

ILE.

ĪLĔ, ĭs. n. Plin. H. 11. 37. *De dunne darm der dieren.*
Ilia. *De darmen, het ingewand.*
Dura messorum ilia. Hor. Ep. 3. 4. *De graage, of alles verdouwende maagen der maayeren.*
Ducere ilia. Hor. E. 1. 1. 19. Trahere. Plin. H. 26. 6. *Naar zyn adem hygen, t'einde zyn adem, of buiten zyn adem zyn, zyn adem niet konnen krygen.*
ĪLĔŎS of
ĪLĔUS, ĕi. m. Plin. H. 30. 7. *Langkeuvel, darmpyn, of buikpyn.*
ĪLĔŌSŬS, ā, ūm. Plin. H. 20. 4. *Met darmpyn, of buikpyn gequelt, die 't langkeuvel heeft.*
ĪLERDĀ, æ. f. Lucan. 1. 43. 1. *Lerida*, een stad van Katalogne.
ĪLERGĔTES, ūm. m. plur. Plin. H. 3. 3. *Leridaners*, volkeren van Spanjen wiens Hoofdstad Lerida is.
ĪLĔX, ĭcis. f. Plin. H. 16. 18. *Zekere eikenboom.*

ILI.

ĪLĬĀS, ădĭs. f. *Een menigte.*
Ilias malorum impendet. Cic. Att. 8. 11. *Een wolk van rampen dreigt ons, een reeks van ongevallen hangt ons over 't hoofd.*
(ĪLĬĀS, ădĭs. f. *De schriften van Homerus nopende Troyen.*
Nisi Ilias illa extitisset. Cic. Arc. 10. *Ten ware dat 'er Homerus schriften van Troyen niet geweest waren.*
Ilias. *Een Trojaansche vrouw.*
Iliades crinem de more solutæ. Virg. Æ. 3. 65. *De Trojaansche vrouwen in 't hangend haair naar de oude gewoonte.*)
ĪLĬCĔT, per syncopen voor Ire licet, of voor Ibi jam licet. *Men kan gaan, of vertrekken; men kan, of gy kond heene gaan, niets houd u hier meer op, dat is uit, gaa nu heene.*
Ilicet, quid conterimus operam frustra? Ter. Ph. 1. 4. 31. *Laat ons gaan, waarom verspillen wy onzen tyd?*
Ilicet. *Nu, dadelyk, strats, fluks, eerstond, aanstonds, met den eersten.*
Ilicet paratæ lites. Ter. Ad. 5. 3. 5. *De verschillen staan op 't punt om uit te bersten.*
Ilicet obruimur numero. Virg. Æ. 2. 424. *Aanstonds worden wy door 't groote getal overvallen, overrompelt, of overweldigt.*
ĪLĬCĒTŪM, i. m. Mart. 4. 55. 23. *Een eikenbosch.*
ĪLĬCĔŬS, ā, ūm. Stat. Th. 6. 101. *Van eikenhout gemaakt.*
ĪLĬGNĔŬS. Cat. R. R. 5. Colum. 6. 3. of
ĪLĬGNŬS, ā, ūm. Colum. 11. 2. *Van eikenhout, of van eiken.*
ĪLĬSSŬS, i. m. Plin. H. 4. 12. *De Ilissus, de Ilissusstroom*, een stroom van Attika.
ĪLĬŎN, ĭi. n. Virg. Æ. 3. 3. *Troyen*, in Phrygiën.

ILL.

ĬLLĀBĔFACTŬS, ā, ūm. Ovid. P. 4. 8. 10. *Geheel, gaaf, ongeschonden, onbedorven.*
ĬLLĀBŎR, bĕris, lāpsŭs sūm, lābi. Cic. N. D. 2. 54. *Indaalen, inglyen, inkruipen, zoetjes instorten, invallen, ingaan, of inkoomen, insinipen, invlieten, invloeijen.*
Mæander ad decimum a Mileto stadium lenis illabitur mari. Plin. H. 5. 29. *De Meanderstroom stort, of vloeit zoetjes in zee, tien stadien van de stad Mileten.*
Longe providens, quam sensim pernicies illapsa civium animos, totas civitates everteret. Cic. L. L. 2. 15. *Van verre voorziende dat dit quaad, van langzaamer hand in de gemoederen der burgeren insluipende, gansche steden 't onderste boven zoude werpen.*
ĬLLĀBŌRĀTŬS, ā, ūm. *Onbearbeid, onbewrocht, verwaarloost, verzuimt, veronachtzaamt.*
Terra ipsa erat fertilior illaborata. Sen. E. 90. *Het land zelf onbebouwt zynde, was des te vrugtbaarder.*
Sermo illaboratus. Sen. E. 75. *Een onbewrochte, of onbeschaafde rede.*
ĬLLĀBŌRO, ās, ārĕ. Illaborare domibus. Tac. G. 46. 7. *In de huizen werken, of arbeiden.*
ĬLLĀC. Adv. Ter. E. 1. 2. 25. *Hier door,*

door, door deezen weg. dit heene.

Illac facere, voor Illius partes sequi. Video omnes damnatos, omnes ignominia affectos illac facere. Cic. Att. 7. 3. *Ik zie dat alle verwezene, en eerloos verklaarde fielten hem aanhangen, het met hem houden*, of *zijn zyde kiezen.* Hy spreekt van Cæsar.

ĪLLĂCĔRĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, ĭs. n. Sil. 5. 126. *Dat niet te scheuren*, of *niet van een te trekken is, dat men niet scheuren kan.*

ĪLLĂCĔSSĪTŬS, ă, ŭm. *Onaangetast, niet aangetast*, of *aangegrepen, onbesprongen, ongequelt, ongemoeit.*

Nulla pars Britanniæ illacessita transierat. Tac. Ag. 20. 4. *Geen gedeelte van Britanje was 'er onbesprongen*, of *ongeschonden afgekoomen.*

ĪLLĂCRȲMĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, ĭs. n. Hor. O. 4. 9. 26. *Beschreiyelyk, dat te betreuren, te beschreyen*, of *te beweenen is.*

ĪLLĂCRȲMO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Liv. 25. 24. *Schreyen, treuren, weenen, beschreyen, betreuren, beweenen, traanen storten.*

Alexander fortunæ Darii illacrymasse fertur. Curt. 3. 12. 6. *Men zegt dat Alexander over 't ongeval van Darius traanen gestort heeft.*

Illacrymat templis ebur. Virg. G. 1. 480. *Daar loopen als traanen van de elpenbeene beelden in de kerken.*

ĪLLĂCRȲMŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. *Schreyen, weenen, treuren, beschreijen, beweenen, betreuren.*

Illacrymari morti alicujus. Cic. N. D. 3. 33. *Iemants dood beweenen, beschreyen*, of *betreuren.*

(ĪLLĂCTĔNŬS. Adv. Gell. 16 19. *Tot zoo verre.*)

ĪLLÆSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 15. 30. *Ongequetst, ongewondt, onbeschadigt, onbezeert.*

ĪLLÆTĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, ĭs. n. Virg. Æ. 3. 707. *Droevig, ongenoeglyk, onvermakelyk, dat geen vermaak geeft.*

ĪLLĀPSŬS, ūs. m. *Afvlieting, afvloeijing, afdaling, inglipping, inglyding, een zachte inval.*

Illapsus. Colum. 2. 2. *De loop, de vloed, 't gety*, of *de stroom van 't water.*

ĪLLĂQUEĀTŬS, ă, ŭm. Cic Ar. 4. *Verstrikt, in 't net gekregen, in den strik gevangen.*

ĪLLĂTĔBRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ se. Gell. 17. 2. *Zich verbergen, zich verschuilen, zich versteeken, zich veilig stellen, zich in veiligheit begeeven.*

ĪLLĀTĬO, ōnĭs. f. Ulp. Dig. 11. 7. 2. §. 3. *Inbrenging, invoering.*

(ĪLLĀTRO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Lucan. 6. 729. *Aanbellen, aanschellen.*)

ĪLLĀTŬS, ă, ŭm. zie Intero.

ĪLLAUDĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, ĭs. n. adject. *Wraakbaar, onprysselyk, niet pryffelyk, verachtelyk, slecht, niet te pryzen.*

Carmen illaudabile. Stat. S. 5. 5. 33. *Een slecht gedicht.*

ĪLLAUDĀTŬS, ă, ŭm. Virg. G. 3. 5. Gell. 2. 6. *Die geen lof verdient*, of *waerdig is.*

ĪLLĔ, illă, illŭd. gen. illiŭs. dat. illi. Cic. Man. 9. *Hy, zy, die, dat.*

Ego ille ipse. Cic. F. 2. 9. *Ik zelf.*

(Ille. *Iemant.* Dixerit ille. Hor. S. 2. 7. 37. *Indien iemant zal zeggen.*

Ille word wel met nadruk by andere woorden gevoegt. Ego ille agrestis. Ter. Ad. 5. 4. 12. *Ik die regte lompe boer.*

Ille drukt ook wel iemants vermaardheit uit. Pittacus ille. Nep. Att. 4. 2. *Die vermaarde Pittakus.*)

ĪLLĔCĔBRĂ, æ. f. Cic. L. L. 1. 11. en

ĪLLĔCĔBRÆ, ārŭm. Cic. Cœl. 5. *Aanlokzel, lokaas, alles wat aanlokt*, of *bekoort.*

Illecebræ argentariæ. Plaut. Men. 2. 3. 26. *Kunstjes om geld te krygen.*

Illecebra. Plin. H. 25. 13. *Zekere donderbaard*, van zommige *wilde porcelein* genaamt. Een kruid.

ĪLLĔCĔBRŌSĒ. Adv. Plaut. M. G. 3. 2. 36. *Op eene aanlokkelyke, bekoorlyke*, of *aantrekkelyke wyze.* De compar. Illecebrosius staat by Plaut. B. 1. 1. 54.

ĪLLECTŬS, ă. ŭm. *Aangelokt, bekoort, overgehaalt, ingewonnen, overgetrokken.*

Ad id quod videtur bonum illectus. Cic. T. Q. 4 6. *Overgehaalt tot het geene goed schynt.*

ĪLLĔCTŬS, ă, ŭm. Ovid. Art. 1. 469. *Niet geleezen, dat men niet geleezen heeft.*

ĪLLECTŬS, ūs. m. Plaut. B. 1. 1. 21. *Lokaas, aanlokking, bekoring, aanlokzel, aantrekkelykheit, bekoorlykheit.*

ĪLLĔPĬDĒ. Adv. Plin. H. 8. 51. *Onhebbelyk, onbeschoft, onbeschaafe, onaardigiyk, op eene ruuwe, plompe*, of *onbeschofte wyze.*

Crasse & illepide compositum aliquid. Hor. E. 2. 2. 77. *Iets dat plomp en zonder aardigheit*, of *zwier gemaakt is.*

ĪLLĔPĬDŬS, ă, ŭm. *Plomp, bot, onhebbelyk, onbeschoft, onbeleeft.*

Parentem habere avarum, illepidum, in liberos difficilem. Cic. N. D. 3. 29. *Een gierigen, onbeleefden, en voor zyn kinderen een straffen vader hebben.*

ĪLLEX, ĭcis. omn. gen. Plaut. P. 3. 3. 4. *Aantrekkelyk, aanlokkelyk, bekoorlyk, betoverend, van een betoverende kracht.*

Illices oculi. Apul. A. 323. *Aanlokkelyke oogen, die de herten betoveren, steelen*, of *inwinnen.*

ĪLLĪ. Adv. voor Ibi. *Daar, aldaar, op die plaats.*

Interea dum sedebamus illi, intervenit adolescens quidam. Ter. Ph. 1. 2. 41. *Terwyl wy daar zaten, quam 'er zeker jongeling in.*

ĪLLĪBĀTŬS, ă, ŭm. Liv. 38. 32. *Ongerept, niet ontgonnen, ongeproefț, geheel, gaaf, ongeschonden, onbedorven.*

ĪLLĪBĔRĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, ĭs. n. *Snood, oneerlyk, schandelyk, eerloos, onhebbelyk.*

Illiberale facinus. Ter. Ad. 3. 4. 3. *Een eerlooze daad, een leelyk schelmstuk.*

Illiberalis labor. Cic. Fin. 1. 1. *Een arbeid die een braaf man niet voegt, niet past*, of *niet betaamt.*

Si cui tam est mens illiberalis, ut objurgatione non corrigatur, is etiam ad plagas, ut pessima quæque mancipia, durabitur. Quintil. I O. 1. 3. *Indien iemant zoo een eerloos gemoed heeft, dat hy zich door 't bestraffen niet betert, zal hy, als de allerondengenste slaaven, zich tegens de slagen zelf verharden.*

ĪLLĪBĔRĀLĬTĀS, ātĭs. f. *Eerloosheit, onhebbelykheit, onbeschoftheit, onmanierlykheit.*

Sed ita ut illiberalitatis avaritiæque absit suspicio. Cic. Off. 2. 18. *Maar zoodanig dat 'er de minste schyn van onbeschoftheit*, of *gierigheit niet in is.*

ĪLLĪBĔRĀLĬTĔR. Adv. Ter. Ad. 4. 5. 30. *Oneerlyk, onmanierlyk, onwaerdiglyk, onbeleefdelyk, onhebbelyk, onheuschelyk.*

(ĪLLĪBĔRĬS, ĭs, m. *en* f. ĭs, ĕ. n. *Kinderloos, zonder kinderen.*

Si frater illiberis decesserit. Tertull. Marc. 4. 34. *Indien de broeder zonder kinderen mogte gestorven zyn.*)

ĪLLĪC. Adv. Ter. Ad. 4. 2. 38. *Daar, aldaar, daar ter plaats, op die plaats.*

ĪLLĪC voor Ille. *Hy, die.*

Ubi illic scelus est qui me perdidit? Ter. An. 3. 5. 1. *Waar is die schelm die my bedorven*, of *deeze ramp veroorzaakt heeft?*

ĪLLĪCĬO, ĭs, illexi, illectŭm, illĭcĕrĕ. Cic. N. D. 3. 27. *Aanlokken, bekooren, verlokken, verleiden, aanhaalen, aantrekken*, door beloften, liefkozingen, enz.

In

In hanc me illexit fraudem. Ter. An. 4. 4. 8. *Hy heeft mij dit net over 't hoofd gehaalt, hy heeft my in deezen strik gelokt.*

ĪLLĬCĬTĒ. Adv. Ulp. Dig. 32. 11. §. 14. *Zonder verlof.*

ĪLLĬCĬTUS, ă, ūm. Cic. Clu. 47. *Ongeoorloft, dat niet geoorloft is, dat niet vry staat, verboden.*

ĪLLĬCĬUM, ii. n. Varr. R. R. 3. 16. Zie Illecebra.

ĪLLĬCŌ. Adv. Ter. Ad. 4. 4. 9. Cic. Mur. 10. *Straks, dadelyk, terstond, ten eersten, van stonden aan, op staande voet, in een oogenblik.* Dit adverbium heeft, volgens de aanteekeninge van Donatus, zomtyds opzicht op de plaats, en niet op den tyd. Otiose, nunc jam illico hic consiste. Ter. Ad. 2. 1. 2. *Gy (deerne) gaa nu hier terstond gerust staan.*

ĪLLĪDO, is, isi, isum, ĕrĕ. *Tegen stooten, tegen aan slaan, op verbryzelen, te bersten,* of *aan stukken op stooten.*

Illidere saxis. Plin. H. 9. 6. *Tegen de klippen,* of *rotzen aan stukken stooten.*

Fluctus illiduntur in littus. Quintil. I. O. 10. 3. *De baaren worden tegens het strand gebroken.*

ĪLLĬGĀTŪS, ă, ūm. Liv. 5. 27. *Gebonden, aan gebonden, in gebonden, vast gemaakt, aan iets vast gebonden, vast gehecht,* of *aan vast geklonken.*

ĪLLĬGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Binden, aan-* of *inbinden, vast binden, vast maaken, vast hechten*

Simulacra ita scite in aureis poculis illigabat. Cic. V. 4. 24. *Hy dreef de beeldjes zoo kunstig op de goude drinkschaalen.*

Gentem aliquam Romano bello illigare. Liv. 31. 25. *Een volk met de Romeinen in oorlog inwikkelen.*

Invitus illigat se gravioris fortunæ conditioni. Liv. 36. 11. *Hy wikkelt zich tegens zynen dank in een zwaarder ongeluk.*

Sermonibus hujusmodi nolunt personas tam graves illigari. Cic. A. Q. 4. 2. *Zy willen niet dat zulke aanzienlyke luiden deeze slach van redenen voeren.*

Genus dicendi, in quo omnes illigantur verborum & sententiarum lepores. Cic. Or. 27. *Een wyze van spreeken, waar in alle fraayigheden van woorden en spreuken vervat,* of *opgesloten zyn.*

ĪLLĪMĬS, is. m. en f. mĕ, ĭs. n. Ovid. M. 3. 407. *Klaar, helder, rein, zuiver, zonder slyk,* of *modder,* van een waterbron spreekende.

ĪLLĪNC. Adv. Ter. An. 4. 5. 19. *Van daar, van die plaats, daar van daan.*

Illinc voor Ab illa. Omnem amorem abjecit illinc. Cic. A. 2. 31. *Hy heeft ganschelyk zyn liefde van haar afgetrokken.*

Hinc, illinc. Ter. Ad 4. 5. 39. *Van ik weet niet waar; hier en daar van daan.*

ĪLLĬNĬO, is, ivi, itūm, irĕ. Plin. H. 20. 17. Colum. 6. 14. *Ergens mee zachtjes stryken, bestryken, wryven, zalven, smeeren, besmeeren.*

ĪLLĬNO, is, levi, itūm, ĕrĕ. Zie Illinio.

Illinere chartis aliquid. Hor. S. 1. 4. 36. *Iets in geschrift stellen, iets schryven,* of *opstellen.* Men gebruikt deeze spreekwys in schimp- of hekelschriften.

ĪLLĬQUĔFACTŬS, ă, ūm. Cic. T. Q. 4. 9. *In iets gesmolten.*

ĪLLĪSUS, ă, ūm. Virg. G. 3. 261. *Ergens tegens aan gestooten, gesmeten, geslagen,* of *gebotst.*

Illisus. Cic. Ar. 25. *Verbryzelt, vermorsselt, verpletters, aan stukken geslaagen,* of *gestooten.*

ĪLLĪSUS, ūs. m. Plin. H. 2. 48. Sil. 4. 87. *Stoot, schok, het stooten, 't botzen, 't gekloots.*

ĪLLĪTĔRĀTUS, ă, ūm. *Ongeletterd, onweetent, ongeleert, zonder geleerdheit,* of *letteroefening,* boertende: *een plattert.* De superl. Illiteratissimus staat beneden by Plinius.

Incidunt in sermone vario multa, quæ fortasse nec illiterata, nec insulsa videantur. Cic. F. 9. 16. *Daar vallen in een redenwisseling, van verscheide onderwerpzelen, veele dingen voor, die niet ongeleert en onverstandig mogen schynen.*

Scribo plurimas, sed illiteratissimas literas. Plin. E. 1. 10. 9. *Ik schryf veele, maar zeer onbeschaafde brieven.*

(Illiteratus. *Die niet schryven kan.*

Illiteratus, dummodo tenacissimæ sit memoriæ, rem satis commode administrare poteſt. Colum. 1. 8. *Een die niet schryven kan, als hy slechts een sterke geheugenisse heeft, kan de zaaken gemakkelyk genoeg verrichten.*

Draconis leges tanto illiteratoque consensu Atheniensium obliteratæ sunt. Gell. 11. 18. *Drakoos wetten zyn door een stil en onbeschreven toestemmen der Atheniensezeren afgeschaft.* Zie beneden Literæ.)

ĪLLĪTŬS, ă, ūm. Cic. de Or. 3. 52. *Gestreken, bestreken, besmeert, gezalft, gestikt.*

Aurum vestibus illitum. Hor. O. 4. 9. 16. *Klederen met goud gestikt.*

ĪLLĪTUS, ūs. m. Plin. H. 20. 6. *Stryking, bestryking, besmeering, zalving.*

ĪLLŌ. Adv. Cum illo advenio, solitudo ante ostium. Ter. An. 2. 2. 25. *Wanneer ik daar quam, was 'er niet een mensch voor de deur.*

ĪLLŎCĀBĬLĬS, is. m. en f. ĭlĕ, is. n. *Onuitbuwbaar, die men niet uittrouwen kan.* Illocabilis virgo. Plaut. Au. 2. 2. 14. *Een dochter die men niet uithuwelyken kan,* wegens armoede, enz.

ĪLLŌTUS, ă, ūm. Plaut. Pœn. 1. 2. 103. Hor. S. 2. 4. 84. *Vuil, besmeurt, ongewasschen, onrein.*

ĪLLŪC. Adv. Cic. de Or. 1. 40. *Daar naar toe, derwaarts.*

Illuc voor Illud. Quid illuc eſt? Plaut. Men. 5. 5. 55. *Wat is dat? Wat wil dat zeggen,* of *beduiden?*

(Illuc. *Daar toe.*

Illuc factus & institutus. Cic. Att. 2. 24. *Daar toe onderwezen.*)

ĪLLŪCĔO, ēs, uxi, ūcērĕ. *Schynen, lichten, klaar, licht,* of *helder worden.*

Ubi illuxit. Liv. 10. 35. *Zoo dra 't licht was, zoo ras het dag was geworden, zoo dra de dag was aangekoomen,* of *aanlichtte.*

Pessimus hic mihi dies illuxit. Plaut. P. 5. 2. 3. *Dit is voor my een ongelukkige dag geweest.*

Illucet comitas in ingeniis. Cic. Fin. 4. 2. *De vriendelykheit,* of *beleefdheit blinkt in de gemoederen uit.*

Dii quatuor scelestiorem nullum illuxere alterum. Plaut. B 2. 2. 22. *De vier Godheden hebben nooit grooter schelm bescheenen.* Hy spreekt van de Zon, van 't Vuur, van de Maan, en van den Dag.

ĪLLŪCĔSCO, cēscis, cēscĕrĕ. Zie Illuceo.

Illucescet aliquando ille dies, cum, &c. Cic. Mil. 26. *Eindelyk zal die dag aanlichten,* of *koomen, wanneer, enz.*

ĪLLŪCTĀNS, antis. omn. gen. Verba labris illuctantia. Stat. Th. 4. 790. *Woorden die moeyelyk,* of *zwaar uit te spreeken zyn.*

ĪLLŪDO, dis, illūsi, illūsūm, illūdĕrĕ aliquem, in aliquem, in aliquo, alicui. *Iemant scheeren,* of *foppen, met iemant scherssen, lachen, spotten,* of *de gek scheeren, iemant voor de gek houden.*

Carneades Rhetorum præcepta illudere solebat. Cic. de Or. 1. 19. *Karneades was gewoon met de voorschriften der Redenaaren te spotten.*

Hic illudit auctoritati vestræ. Cic. Dom. 39. *Die vent spot,* of *lacht met uw gezagh.*

Ne impune in nos illuseris. Ter. E. 5. 4. 20. *Gy zult ons niet ongestraft bespot hebben.*

Ubi quid datur otii, illudo chartis. Hor. S. 1. 4. 139. *Zoo ras ik een oogen-*

oogenblik tijd heb, maak ik schimpschriften.

(Illudere mulieri. *Een vrouw verkrachten.*

Summam adhibuit curam, ne quis captivo corpori illuderet. Curt. 3. 12. 22. *Hy heeft zeer groote zorge gedraagen, dat niemant de gevangene verkrachten mogte.* Onze uitleggingen hier over is te vinden by Curt. 4. 10. 26. §. 69.

In quibus sic illudatis. Ter. An. 4. 4. 18. *Dien gy zoo voor de gek hond, dien gy zoo fopt*, of *scheert.*

Illudere. *Schade doen*, of *aanbrengen, beschadigen.*

Tum variæ illudunt pestes. Virg. G. 1. 181. *Daar benevens zyn 'er verscheide gedierten die schade doen*, of *schadelyke gedierten.*)

ĪLLŪMINĀTĒ. Adv. Cic. de Or. 3. 14. *Met heerlyke, schoone, fraaije, overdeftige*, of *klaare uitdrukkingen, klaarlyk, helder.*

ĪLLŪMINĀTUS, ă, ŭm. Cic. Cl. 58. *Verlicht, opgehelderd, afgezet*, Dit laatste word in 't Duitsch van de Landkaarten, enz. gezegt.

ĪLLŪMINO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 9. 35. *Verlichten, ophelderen, afzetten.*

Illuminare orationem. Cic. de Or. 3. 6. *Een rede ophelderen*, of *opschikken.*

Rhodiorum fidem Mitylenæorum perfidia illuminavit. Paterc. 2. 18. 3. *De trouwloosheit der Mitylaneren heeft de trouwe der Rhodiers te heerlyker doen uitblinken.*

ĪLLŪNIS, ĭs. m. *en* f. ĕ, ĭs. n. Plin. E. 6. 20. 14. Sil. 15. 589. (*en* Illunus, a, um. Apul. M. 9. 232.) *Zonder maan*, of *maneschyn*, van eenen donkeren nacht spreekende, waar in de maan niet schynt.

ĪLLŪSIO, ōnĭs. f. Cic. de Or. 3. 53. *Bespotting, of uitlaching van iemant*, of *scherssing met iemant.*

ĪLLŪSTRĀMENTŬM, i. n. Quintil. I. O. 11. 3. *Cieraad, aangenaamheit, bevalligheit, klaarheit, duidelykheit, helderheit*, van de uitspraak spreekende.

ĪLLŪSTRĀTĬO, ōnĭs f. Cic. N. D. 1. 13. *Verlichting*, of *opheldering van iets.*

Illustratio. Quintil. I. O. 6. 2. *De klaarheit, blykbaarheit*, of *de zekerheit van een zaake.*

ĪLLŪSTRĀTŬS, ă, ŭm. Colum. 1. 6. *Verlicht, opgehelderd.*

Illustratus. Cic. Cl. 64. *Verlicht, opgehelderd, licht gegeeven, klaar en blykelyk gemaakt.*

(ĪLLŪSTRĒ. Adv. De compar. Illustrius staat by Cic. F. 10. 19. en de superl. Illustrissime by Gell. 9. 13.)

ĪLLŪSTRĬS, ĭs. m. *en* f. lĕ, ĭs. n. *Helder, schitterend, flonkerend, flikkerend, blinkende, glanssig*, van de sterren spreekende. (De compar. Illustrior staat by Cic. Off. 1. 22. en de superl. Illustrissimus by Nep. 4. 1. 2.)

Nox sideribus illustris. Tac. An. 1. 50. 5. *Een nacht dat de sterren helder schynen, een sierlichte nacht.*

Die jam illustri signum e tabernaculo Regis buccina dabatur. Curt. 3. 3. 8. *Toen het reeds licht dag was, wierd uit de tent des Konings het teken des gevechts met de trompet gegeeven.*

Illustris. Colum. 1. 6. *Luchtig, licht*, van een huis, kamer, enz. spreekende.

Domum illustriorem facere. Plaut. R. 1. 1. 6. *Een huis luchtiger*, of *lichter maaken.*

Hæc sunt illustria. Cic. F. 11. 27. *Deeze dingen zyn waereldkundig, zyn zoo klaar als de dag, zyn zonneklaar*, of *middagklaar.*

Illustris. Cic. V. 1. 6. *Doorluchtig, roemruchtig, aanzienlyk, hoog beroemt, voortreffelyk, vermaart*, van een geslacht, held, enz. spreekende.

Illustris. Cic. V. 1. 4. *Deftig, treffelyk, aanzienlyk*, van een ampt, landvoogdy, enz. spreekende.

ĪLLŪSTRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Varr. R. R. 1. 12. Cic. de Or. 27. *Verlichten, licht geeven, licht maaken*, van een plaats spreekende daar de zon in schynt.

Illustrare aliquem. Cic. Arc. 9. *Iemant vermaart, beroemt*, of *roemruchtig maaken.*

Urbs illa Asiæ littora illustrat. Flor. 3. 5. 15. *Deeze stad maakt de stranden van Azien vermaart*, of *is het cieraad van gansch Azien.*

Illustrari. Nep. 2. 1. 4. *Vermaart, beroemt*, of *roemruchtig gemaakt zyn*, of *worden.*

Illustrare obscura. Cic. de Or. 1. 39. *Duistere zaaken verlichten*, of *licht geeven, verklaaren*, of *uitleggen.*

Illustrare orationem. Cic. de Or. 27. *Een rede opcieren*, of *opschikken*, met deftige woorden, of spreekwyzen.

Illustrare Philosophiam Latinis literis. Cic. A. Q. 1. 1. *Over de Wysgeerte in 't Latyn schryven.*

ĪLLŪSUS, ă, ŭm. Cic. P. Q. 16. Tac. An. 15. 68. 4. *Die bespot*, of *belacht is, dien men gefopt*, of *voor de gek gehouden heeft: dien men een poets gespeelt heeft.*

Vestes auro illusæ. Virg. G. 2. 464. *Met goud gestikte*, of *doorweeve kleederen*, of *tabbaards.*

ĪLLŪTĬBĬLIS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Plaut. Men. 1. 2. 57. *Dat men niet schoon maaken kan*, van een kleed spreekende dat heel bestlykt is; *Die men niet kan verdryven*, of *doen overgaan*, van een quaade lucht spreekende. 't Is in deeze laatste betekenisse dat het by Plautus word genomen.

(ĪLLŌTŬS, ă, ŭm. *Ongewasschen, niet schoon gemaakt, vuil.*

Illutis Curtillus echinos monstravit incoquere. Hor. S. 2. 8. 52. *Kurtillus heeft aangewezen de zee-egels ongewasschen in dit sop te kooken.*

Illutus. *Niet nat gemaakt.*

Qui per altissimos gurgites pedem terebat illutum. Arnob. 1. 26. *Die (Christus) ging door de diepste zeën zonder een voet nat te maaken.*)

ĪLLŬVĬĒS, ēi. f. Cic. T. Q. 3. 12. Ter. E. 5. 4. 15. *Vuiligheit, morssigheit, ontsigheit, smeerigheit.*

ĪLLYRĬCUS sinus. Virg. Æ. 1. 247. *De Golf*, of *zeeboezem van Drin*, in de Adriatische Zee.

ILU.

ĪLŪRO, ōnĭs f. Plin. H. 3. 3. *Oleron*, een Bisschoppelijke stad van Bearn.

IM. IMA.

‡ IM. Festus. Dit is een accusativus by zommige oude Schryvers gebruikt, in plaats van Eum; zy leiden het van de nominativus Is af.

ĪMĀGĬNĀRĬUS, ă, ŭm. *Ingebeeldt, verziert, verdicht, dat maar in de inbeeldinge bestaat.*

Imaginarii fasces. Liv. 3. 41. *Ingebeelde achtbaarheit.*

ĪMĀGĬNĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 20. 7. *Inbeelding*, of *verbeelding die men van een zaak heeft, een denkbeeld van iets.*

ĪMĀGĬNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Gell. 16. 18. *Iets vertoonen*, of *verbeelden*, van een spiegel spreekende.

ĪMĀGĬNŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Plin. H. 9. 35. *Zich iets verbeelden*, of *inbeelden, ergens een verbeelding*, of *denkbeeld van maaken.*

(Imaginari. *Droomen.*

Calpurnia uxor imaginata est. Suet. J. 81. 8. *Zyn huisvrouw Kalpurnia heeft gedroomt.*

Imaginatus est venisse Neronem. Plin. E. 5. 5. 5. *Hy heeft gedroomt dat Nero gekoomen was.*)

ĪMĀGO, ĭnĭs. f. Cic. N. D. 1. 38. *Beeld, beeltenis, verbeelding, gelykenis, afbeelding, schildery*, of *aftekening.*

Ubi non resonant imagines. Varr. R. R. 3. 16. *Een plaats daar geen weergalm*, of *weerklank is.*

Imago. *Voorwendzel, schyn, dekmantel.*

Biduum super hac imagine cognitionis absumptum est. Tac. An. 3. 17. 6. *Men heeft twee dagen met deeze zaaken doorgebragt, onder voorwendzel van haar te onderzoeken.*

Ara-

Araxem sub imaginibus suis legi concupiscit. Flor. 4. 10. 2. *Hy verlangt dat de waereld onder zyn beeltenis ziet, dat hy de volkeren, die by den Araxes woonen, overwonnen heeft.*

Imagines majorum. Suet. Fl. 1. 1. *De schilderyen, of afbeeldzels der voorouderen.* Fumosæ imagines. Cic. Pif. 1. *Berookte, of oude schilderyen, of beelden*, die de oudheit des adels te kennen gaven. Subitæ imagines. Plin. E. 8. 10. 3. *Onlangs opgerechte beelden, nieuwe schilderyen, versch geschilderde afbeeldzels*, die eenen nieuwen adeldom te kennen gaven.

(Imago alken. Cic. Fin. 1. 6. Imago nocturna. Tib. 1. 3. 56. Flor. 4. 2. 45. Somnurna. Varr. *by* Non. 2. 790. *Een droom, iets dat men in den slaap ziet.*

Imago. *Een gedaante.*

Cujus ego fero imaginem. Plaut. Am. prol. 141. *Wiens gedaante ik vertoone, of aangenomen hebbe.*

Imago. *Een gedachte, een overdenking, een overlegging, of verbeelding.*

Pœnæ in imagine tota est. Ovid. M. 6. 586. *Zy overlegt op wat wyze zy hem straffen zal.*

Magnam partem noctium in imagine tua vigil exigo. Plin. E. 7. 5. 1. *Als ik wakker leg, breng ik een groot gedeelte van de nachten door in de verbeeldinge dat ik by u ben, u zie en met u spreeke.*

IMĀGINŌSUS, ă, ŭm. Catull. 41. 8. *Die vol inbeeldingen is.*)

IMĀGŬNCULĂ, æ. f. Suet. A. 7. 2. *Een beeldje, een schilderytje.*

IMB.

IMBĒCILLIS, ĭs. m. *en* f. lĕ, ĭs n. Cic. Am. 13. *Zwak, krank, onvermogend, teer, onsterk, krachteloos, magteloos.* De compar. Imbecillior staat by Cic. Am. 19. en de superl. Imbecillimus by Sen. E. 85. Imbecillissimus by Celf. 2. 18. en Sen. B. 4. 18.

Ingenium imbecille. Plin. P. 79. 4. *Een gering, zwak, of klein verstand.*

IMBĒCILLITĀS, ātis. f. *Zwakheit, onvermogen, slapheit, magteloosheit, onmagt.*

Imbecillitas virium. Cic. Cl. 55. *Krachteloosheit, gebrek van krachten.*

Imbecillitas ætatis. Cic. Br. 10. *Zwakheit, of teêrheit der jaaren, of des ouderdoms.* Ingenii. Plin. E. 4. 18. 1. *Zwakheit des verstands.*

IMBĒCILLITĒR. Adv. *Slapjes, zwakjes, slaphertig, lafhertig, met groote zwakheit.*

Imbecillius dolorem reformidant. Cic. T. Q. 5. 30. *Zy vreezen al te lafhartig voor de smert.*

Alicui rei imbecillius assentiri. Cic. A. Q. 4. 17. *Iets flauwelyk toestaan, ergens met te veel uitzondering zyne toestemminge aan geeven.*

ĪMBĒCILLUS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 2. 24. F. 7. 1. *Zwak, teêr, slap, magteloos, onvermogend.*

Vox imbecilla. Quintil. I. O. 11. 3. *Een zwakke stem.*

Ætas imbecilla. Hor. S. 2. 2. 86. *Een zwakke, of teere ouderdom.*

Imbecillæ materiæ cibus. Celf. 2. 18. *Slappe kost, spys daar weinig voedzel in is.*

ĪMBELLIĂ, æ. f. Gell. 5. 5. *Onervarenheit in den oorlog, onkunde in kryges- of oorlogszaaken.*

ĪMBELLIS, ĭs. m. *en* f. lĕ, ĭs. n. Cic. Off. 1. 24. Virg. G. 3. 264. *Afkeerig van den oorlog, lafhertig, bloo, bloohertig, versaagt.* (De compar. Imbellior staat by Tac. H. 4. 33. 7.)

Ignavus & imbellis inter hostes. Liv. 26. 2. *Een bloo en lafhartig mensch in 't midden der vyanden.*

Imbellis annus. Liv. 10. 1. *Een jaar zonder oorlog, een vreedzaam jaar.* Dies. Sil. 11. 407. *Een ledigen dag, een dag dien men maar met eeten en drinken doorbrengt.*

Manus imbellis. Prop. 4. 3. 24. *Een teere, of zwakke hand.*

Imbellis. Liv. 28. 23. *Zwak, slap, krachteloos, zonder kracht.*

Telum imbelle. Virg. Æ. 2. 544. *Een krachteloose pyl.*

Somnus imbellis. Stat. Th. 3. 256. *Een zoete, zachte, aangenaame, of geruste slaap.*

ĪMBĔR, bris. m. Plaut. St. 5. 7. 5. Cic. V. 4. 40. *Een slag- of stortregen, een regen.*

Lactis, lapidum, sanguinis, & terræ imber. Cic. D. 1. 43. *Een stortregen van melk, steen, bloed en aarde.*

† Grandinis imbres. Lucret. 6. 106. *Groote, of zwaare hagelbuijen.*

† Imber. Plaut. Pf. 1. 1. 100. *Water.*

† Spargebat imbre sinus. Ovid. Am. 3. 6. 68. *Hy besproeide zijnen schoot met traanen, hy stortte traanen in zynen schoot.*

† Ferreus imber. Virg. Æ. 12. 284. *Een hagelbui van pylen.*

ĪMBĒRBIS, is. m *en* f. bĕ, is. n. Cic. N. D. 1. 29. (*en* Imberbus, a, um. Cic. Dom. 14.) *Baardeloos, zonder baard, ongebaard, die geen baard heeft.*

Imberbis. Hor. E. 2. 2. 85. *Jong.*

ĪMBĪBO, is, bĭbi, bĭbĭtŭm, bibĕrĕ. *Indrinken, inzuigen, intrekken, naar zich trekken, ontfangen, krygen.*

Is nidor per infundibulum imbibitur. Plin. H. 24. 15. *Die geur word door een trechter ontfangen.*

De aliquo malam opinionem animo imbibere. Cic. V. Procem. 14. *Een quaad gevoelen, of quaade gedachten van iemant krygen.*

Imbibere. *Iets in 't hoofd krygen, iets voorneemen te doen.*

Petere a populo fasces imbibit. Lucret. 3. 1010. *Hy heeft in 't hoofd gekregen om van 't volk een overheidsampt te verzoeken.*

Imbibit ejusmodi rationibus illum ad suas conditiones perducere. Cic. P. Q. 6. *Hy beeld zich in, of hy meent dat hy hem door deeze redenen tot zyne voorwaarden zonde overhaalen.*

Ira pœnas petere imbibit. Lucret. 6. 71. *De gramschap zet hem tot wraak aan, doet hem op wraak denken.*

ĪMBRĔX, ĭcis. m. *en* f. Plaut. Most. 1. 2. 28. Virg. G. 4. 296. Colum. 9. 13. *Een vorst, of holle pan die men op de nok van 't dak legt.*

(Imbrex. Suet. N. 20. 6. *Een soort van toejuiching*, zoo genoemt om dat ze verbeelde het geluid van een regen die op de pannen valt.

Imbrex porci. Mart. E. 2. 37. 2. *Een lekker stuk van een wild varken, of wild zwyn.* 't Is onzeker, wat voor een stuk de Dichter verstaat. Ramirezius vertaalt het *de wervelbeenderen van het ruggraat*, Domitius *de lendenen*, Scriverius *de ooren*, om dat ze een holle, *of half ronde tichel* vertoonen.

Imbrex narium. Arnob. 3. 107. *De holligheit, of rondheit der neusgaten.*)

ĪMBRĬCĀTĪM. Adv. Plin. H. 9. 33. *Als een vorst, of holle tichel.*

ĪMBRĬCĀTŪS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 1. *Als een vorst, of ronde tichel gegroeit.*

Lingua imbricatæ asperitatis. Plin. H. 11. 37. *Een tong vol bladers.*

Cœmenta inter se imbricata. Vitruv. 2. 8. *Steenen vorstwyze, of gelyk de vorsten op een dak leggen, in een muur gemetzelt*, gelijk het de geleerde Budæus uitlegt in Pand. p. 148. 1.

ĪMBRĬCĬTŌR. ōris. m. Enn. *by* Macrob. Sat. 6. 2. *Regenwind, wind die den regen aanbrengt*, van den Zuiden wind spreekende.

ĪMBRĬCUS, i. m. *Regenig, regenachtig.*

Hic Favonius serenus est, istic Auster imbricus. Plaut. Merc. 5. 2. 35. *Hier is de heldere, of goed weêr medebrengende Zuidwestewind, daar de regenachtige Zuidenwind.* Hy spreekt dus oneigentlijk, om te zeggen, *De weg dien ik houde, legt tot de gelukzaligheit, die, waar in gy zyt,*

zyt, niet dan tot rampspoed.
Imbrica tempestas. Festus. *Regenachtig, of buiachtig weêr.*
IMBRĬDŬS, ă, ŭm. Solin. 4. *Regenachtig, buiachtig,* van den hemel spreekende.
IMBRĬFĔR, ă, ŭm. Virg. G. 1. 313. Tib. 1. 4. 38 Ovid. M. 13. 726. *Regenig, regenachtig, regen aanbrengende.*
IMBUO, is, bŭi, būtum, bŭĕrĕ. *Indoopen, bevochtigen, nat maaken, verwen, met eenig vocht, of reuk doortrekken.*
Imbuere lanam liquore aliquo. Colum. 9. 14. *Wol in eenig vocht doopen.* Aliquid in aqua. Catul. 4. 17. *Iets in 't water steeken, leggen, of doopen.*
Imbuere manus cæde alicujus. Tac. An. 1. 18. 3. *Zyn handen in iemants bloed wasschen, met iemants bloed besmetten, of bezoedelen, iemant vermoorden.*
Pueri animum bonis opinionibus imbuere. Cic. Att. 14. 13. subj 2. *'t Verstand van een kind, of een kind goede gevoelens indrukken, of inboezemen.*
Imbuere ingenium artibus quibusdam. Plaut. Trin. 2. 2. 16. *Zekere kunsten leeren.*
Imbuere animos horrore. Liv. 39. 8. *De verstanden met schrik vervullen, of opvullen.*
Quibus ille studiis se imbuit? Cic. Dej. 10. *Waar heeft hy zich in geoeffent?*
Imbuere socios ad officia legum. Tac. An. 12. 32. 4. *De bondgenooten aan 't onderhouden der wetten gewennen.*
Hostes tirocinia militum imbuebant. Flor. 2. 3. 3. *De vyanden leerden de jonge manschap de oorlogskunst.*
Imbuit exemplum primæ palmæ. Prop. 4. 11. 3. *Hy heeft de eerste lauwer, de eerste zege, of overwinninge behaalt.*
Sanguine bellum imbuit. Virg. Æ. 7. 542. *Hy heeft den oorlog met bloedvergieten begonnen.*
Navis illa cursu imbuit Amphitriten. Catul. 64. 11. *Dat schip is het eerste geweest dat op zee voer.*
IMBŪTUS, ă, ŭm. *Bevochtigt, ingedoopt, geverft.*
Manus imbutæ sanguine. Cic. Font. 14. *Bebloede handen, handen met bloed beverft, of bemorst.*
Imbutus literis. Hor. E. 2. 2. 7. Quintil. I. O. 1. 2. *Die eenigzins letterkundig, of in de letteren geoefent is.* Dialecticis. Cic. T. Q. 1. 7. *Die de redenkonst een weinig verstaat.*

IMI.

IMĬTĀBĬLIS, is. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Cic. Or. 23. Hor. E. 1. 19. 17. *Volgbaar, navolgelyk, dat men kan, of behoort na te volgen, dat te volgen is.* De compar. Imitabilior staat by Plin. H. 37. 8.
Non imitabile fulmen. Virg. Æ. 6. 590. *Een blixem die van geen mensch na te bootzen, of na te maaken is.*
IMĬTĀMEN, inis. n. Ovid. F. 4. 211. *Navolging, nadoening, nabootzing, naaaping, namaking.*
IMĬTĀMENTŬM, i. n. Gell. 7. 5. Zie Imitamen.
Veterum imitamenta præferre. Tac. An. 14. 57. 6. *Een stellen in 't navolgen der Ouden.*
Imitamenta doloris. Tac. An. 3. 5. 7. *Gemaakte, geveinsde, gewaande droefheit.*
Peractis tristitiæ imitamentis. Tac. An. 13. 4. 1. *De plechtelykheden van den rouw over zynde.*
IMĬTANDUS, ă, ŭm. *Dat men navolgen, of nadoen moet.*
Tu ipse tibi imitandus es. Cic. Or. 53. *Gy moet u zelven navolgen.*
IMĬTĀTIO, ōnis. f. *Navolging, namaking, naaaping, nabootzing, nadoening.*
Supra imitationem positus. Sen. E. 70. *Onnavolgelyk, onnavolgbaar, dat niet na te volgen, of na te doen is.*
In omni re vincit imitationem veritas. Cic. de Or. 3. 57. *De waarheit overwint in alle zaaken den schyn, of de waan.*
IMĬTĀTŎR, ōris. m. Hor. A. P. 317. *Navolger, namaker, nabootzer, naaaper.*
Natura fingit homines, & creat imitatores, & narratores facetos. Cic. de Or. 2. 54. *De natuur brengt de menschen voort, en maakt ze nabootzers, en aardige vertellers.*
IMĬTĀTRĪX, icis. f. *Navolgster, nabootster, namaakster.*
Imitatrix gloriæ fama popularis. Cic. T. Q. 3. 2. *De goede naam by 't volk is een nabootster van den inister.*
IMĬTĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Tim. 3. *Nagevolgt, nagebootst, nagemaakt, nagedaan, nageaapt.*
IMĬTŎR, āris, ātus sum, ārī. acc. *Navolgen, doen gelyk een ander, nadoen, nabootzen, namaaken, naaapen.*
Imitari factum alicujus. Cic. Scaur. *Iemants doen, of bedryf navolgen.*
Imitari aliquem. Cic. Q. R. 7. *Iemant nabootzen, of naaapen.*
Imitari motum alicujus. Cic. de Or. 2. 22. *Iemants beweeging, of gebaerden navolgen, of naaapen.*
Hoc imitatur illud, sed non est ejusmodi. Cic. I. R. 1. 45. *Dit gelykt naar dat, maar 't is niet even eens, of niet in alles het zelve.*
Imitari alas avium. Plin. H. 12. 6. *Vleugelachtig, of als vleugels van vogelen zyn,* van sommige bladeren der boomen spreekende.
Signa hæc imitantur veritatem. Cic. Cl. 18. *Die beelden zyn naar 't leven gemaakt.*
Imitari chirographum alicujus. Cic. N. D. 3. 30. *Iemants hand, of handtekening namaaken, nabootzen, of naschryven.* Pulcritudinem alicujus. Cic. Or. 2. *Iemants schoonheit naar 't leven treffen, of wel uitbeelden,* van een schilder spreekende. Voces alicujus. Prop. 1. 13. 3. *Iemants stem naaapen, of nabootzen.* Orationem bonorum. Cic. P. Q. 4. *Spreeken als eerlyke luiden doen, eerlyke luiden in 't spreeken navolgen.*
Imitari sermones hominis. Plin. H. 10. 42. *Spreeken gelyk een mensch,* van een papegaai, enz. spreekende.
Imitari mœstitiam. Tac. An. 1. 24. 4. *Bedrukt schynen, uiterlyke droefheit vertoonen, zich veinzen bedroeft te zyn.*
Imitari gaudia. Tib. 3. 6. 33. *Een vrolyk gelaat vertoonen, vrolyk schynen.*

IMM.

(IMMĂCŬLĀTUS, ă, ŭm. *Onbevlekt, ongeschonden, onbezoedelt, zuiver, vlekkeloos.*
Romanaque tellus Immaculata sui servetur sanguine Magni. Lucan. 2. 736. *En dat Italiën onbevlekt, of zuiver blyve van het bloed, of zich niet bevlekke, of bezoedele met het bloed van zynen Pompejus den Grooten*)
IMMĀDĒSCO, dŭi, dēscĕrĕ. Ovid. M. 6. 397. *Nat, of vochtig zyn, of worden.*
Immadescere imbre. Plin. H. 17. 5. *Door den regen nat gemaakt, of bevochtigt worden.*
Genæ immaduerunt lacrymis. Ovid. Tr. 1. 9. 34. *Zyn wangen zyn van traanen nat geweest.*
IMMĀNIS, ĭs. m. *en* f. nĕ, ĭs. n. *Overgroot, uitermaten groot, heel groot, onmatig.* De compar. Immanior staat by Cic. S. R. 26. en de superl. Immanissimus by Cic. Pis. 14.
Immanis annorum numerus. Varr. R. R. 3. 1. *Een heel groot getal van jaaren.*
Immanes pecuniæ. Cic. Q. R. 8. *Zeer groote sommen gelds.*
Immanis quæstus. Cic. A. 5. 4. *Een heele groote, of onmatige winst.* Præda. Cic. V. 3. 46. *Een heele groote buit, of roof.*
Immane pondus. Plin. H. 17. 10. *Een zeer zwaar gewigt.* Templum.

Virg. Æ. 4. 199. *Een zeer groote kerk.*
Acta immania. Ovid. Tr. 2. 335. *Zeer groote daaden, wonderdaaden, wonderwerken.*
Immanis. Cic. V. 2. 21. *Grouwelijk, onmenschelijk, afschouwelijk, schrikkelijk, wreed, woest, wild, ongetemt.*
Immane, quantum, &c. seq. indic. Sall. H. 2. Hor. O. 1. 27. 6. *Het is schrikkelijk, hoe veel, enz.*
IMMĀNITĀS, ātis. f. *Overgrootheit, onmatigheit, geweldige grootte van iets, schrikkelykheit, yselykheit.*
Immanitas facinoris. Cic. C. 1. 6. *De schrikkelykheit, ysselykheit, of overgrootheit van eene misdaad.* Pœnæ. Gell. 20. 1. *De strengheit, of grootheit van eene straffe.*
Immanitas belluarum. Cic. N. D. 2. 39. *De wreetheit, of wildheit der beesten.*
Ea est immanitate naturæ, ut congressus hominum fugiat. Cic. Am. 23. *Hy is van zulk een wusten aart, dat hy 't gezelschap der menschen vliedt.*
Immanitas. *Ongevoeligheit, verhardheit, hardigheit des herten,* die uit eenen wusten aart ontstaat.
Temperantiam immanitas in voluptatibus aspernandis imitatur. Cic. Part. 23. *De ongevoeligheit heeft een schyn naar de matigheit in 't versmaaden der wellusten.*
Immanitas. Cic. N. D. 1. 23. *Wreedheit, onmenschelykheit, felheit.*
(Immanitas. *Grootte, grootheit.*
Serpens inusitatæ immanitatis. Gell. 6. 3. *Een slang van een zeldzaame grootte.*)
ĪMMĀNĪTĔR. Adv. *Onmatiglyk, overmatiglyk, schrikkelyk, geweldig, ongemeen.* (De compar. Immanius staat by Ammian. 18. 17.)
Immaniter arrogans. Gell. 9. 11. *Schrikkelyk, of ongemeen trots, geweldig bars.*
Immaniter clamare. Gell. 1. 26. *Schrikkelyk schreeuwen, geweldig roepen.*
ĪMMĀNSUĒTŬS, ă, ŭm. *Wild, woest, ruuw, ongetemt, fel, wreed, onhandelbaar.* De compar. Immansuetior staat by Sen. Helv. 6. en de superl. Immansuetissimus by Ovid. Her. 18. 37.
Gens immansueta. Cic. L. L. 1. 8. *Een wild, woest, ruuw, of wreed volk.*
Ingenium immansuetum. Ovid. M. 15. 85. *Een woeste, of wuste aart, of inborst.*
ĪMMĂRCĒSCO, scis, escĕre. *Vermast worden, bederven, verslenssen, verrotten.* Dit woord word in den eigentlyken zin niet gevonden.
Immarcescunt epulæ sine fine petitæ. Hor. S. 2. 7. 107 *Men word van 't gedurig slempen vermast, of men word het gedurig brassen moede; onophoudelyke slempmaalen worden met den tyd onaangenaam.* (Zoo haalen dit Calepinus en 't Forum Romanum aan. Zoo veel exemplaaren als ik gezien hebbe, leezen Inamarescunt.)
ĪMMĀTŪRĒ. Adv. Cels. 6. 18. *Te vroeg, al te voorbarig, te haastig, ontydig, onryp, voor den tyd,* van de vruchten spreekende die onryp afgeplukt worden. (De compar. Immaturius staat by Apul. M. 6. 180.)
ĪMMĀTŪRĬTĀS, ātis. f. Suet. A. 34. 4. *Ontydige ouderdom, of te jonge jaaren,* om te trouwen, enz.
Immaturitas. Cic. P. Q. 26. *Onrypheit, ontydigheit, een al te groote haastigheit, voorbarigheit, of schielykheit.*
ĪMMĀTŪRŬS, ă, ŭm. Plin. H. 12. 13. Cels. 6. 11. *Onryp, niet ryp, groen,* van vruchten spreekende.
Immaturus interitus. Cic. Cl. 33. *Een ontydige, verhaaste, of te vroege dood.* Amor. Liv. 1. 26. *Een ontydige liefde, een al te voorbarige liefde.*
Consilium immaturum. Liv. 22. 38. Suet. A. 8. 5. *Een al te voorbarige, of te vroege raad.*
Filius immaturus obit. Hor. S. 2. 8. 59. *De zoon sterft ontydig, te vroeg, of te jong.*
ĪMMĔĀNS, antis. omn. gen. *Intrekkende, inkoomende, invaarende,* van de geesten spreekende, die in de lichaamen der beesten vaaren.
Delphini immeantes Nilo. Plin. H. 8. 25. *Dolfijns die den Nyl in- of overzwemmen.*
ĪMMĔDĬCĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, is. n. Ovid. M. 2. 825. *Ongeneeslyk, onheelbaar, ongeneesbaar, onherstellyk, dat men niet heelen, of genezen kan.*
Immedicabile telum. Virg. Æ. 12. 858. *Een pyl die een ongeneeslyke wonde maakt.*
* Ira immedicabilis. Sil. 1. 147. *Een onverzoenlyke gramschap.*
(ĪMMĔDĬTĀTĒ. Adv. Gell. Præf. *Zonder overleg, of zonder beraad.*)
ĪMMĔDĬTĀTŬS, ă, ŭm. Apul. M. 2. 115. Fl. 357. *Onbedacht, daar men niet op gedacht heeft.*)
ĪMMĔJO, is, minxi, mictum, mejere. dat. *Ergens in pissen, of in wateren.*
(Patriciæ immejere vulvæ Pers. 6. 73. *By een adelyke juffrouw slaapen.*)
ĪMMĔMŎR, ŏris. omn. gen. Ter. An. 3. 1. 19. *Die iets vergeeten heeft, of niet heugt, die ergens geen gehengen van heeft.*
Immemor est rerum a se gestarum. Cic. Syll. 30. *Hy heeft zyn verrichte daaden vergeeten.*
Immemor meriti. Virg. Æ. 9. 256. *Ondankbaar, die een beweeze gunst vergeet.*
Hujus rei ne posteritas quidem omnium sæculorum immemor erit. Cic. A. 2. 22. *De nakomelingen van alle eeuwen zullen deeze zaake gedenken.*
Immemor beneficium. Ter. An. 1. 17. *Een vergeete weldaad.*
† Immemor gurges. Sil. 16. 474. *De poel der vergetelheit, een poel die alles doet vergeeten,* van den Lethestroom spreekende.
ĪMMĔMŎRĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, is. n. Lucret. 6. 487. *Dat men niet kan verhaalen, of vertellen, dat men niet zeker kan zeggen.*
Versus immemorabiles. Plaut. Capt. prol. 56. *Vaerzen die men niet verhaalen, of niet uitspreeken mag,* om dat ze te vuil zijn.
Immemorabilis ille fuit. Plaut. Cist. 2. 2. 3. *Hy heeft niets willen zeggen, of klappen, men heeft niets uit hem konnen krygen.*
ĪMMĔMŎRĀTŬS, ă, ŭm. Hor. E. 1. 19. 33. *Daar men nooit van hoorde spreeken, nieuw, ongehoort, daar noch nooit van gesproken, gewaagt, of gemeldt is.*
ĪMMĒNSĬTĀS, ātis. f. Cic. N. D. 1. 20. *Onmeetelykheit, onmeetelyke grootheit, oneindige grootte, of uitbreiding, onmaatige, of geweldige grootheit.*
ĪMMĒNSŬS, ă, ŭm. *Onmeetelyk, onmaatig, heel groot, heel ruim, wyd uitgebreidt, of uitgestrekt, van een groot begryp, of groote uitbreiding, overgroot, zeer groot.* (De superl. Immensissimus staat by Spart. H. 19.)
Immensus aër. Cic. N. D. 1. 10. *De onmeetelyke, of zeer wyd uitgestrekte lucht.* Campus. Cic. de Or. 3. 19. *Een heel groot, of ruim veld.*
Immensum ævum. Lucret. 5. 380. Tempus. Cic. D. 1. 7. *Een onmeetelyke, of zeer lange tyd.*
Immensus labor. Ovid. M. 1. 728. *Een oneindige, of schrikkelyke arbeid.* Clamor. Virg. Æ. 3. 672. *Een vervaerlyk, of schrikkelyk geschreeuw, een ysselyk geroep.* Dolor. Sen. Th. 2. 351. *Een schrikkelyke, of ongemeene groote pyn.*
Pondus immensum. Hor. S. 1. 1. 41. *Een schrikkelyk gewigt, een zeer zwaar gewigt.*
Laudum immensa cupido. Virg. Æ. 6. 823. *Een onmaatige eerzucht, een ge-*

gewildige begeerte naar eer, of naar lof.

Hoc persequi immensum est. Plin. H. 8. 28. *Dit is onmogelyk te verhaalen.*

In immensum. Ovid. M. 2. 220. *Tot het oneindige, in der eeuwigheit, voor altoos.*

Aliquid mercari immenso. Plin. H. 9. 40. *Iets heel duur, of tot een n hoogen prys koopen.* Men verstaat 'er Pretio onder.

Vigere immensum. Tac. An. 3. 30. 2. *Heel lang leeven.*

ĬMMĔRENS, entis. omn. gen. Hor. O. 2. 13. 12. *Die 't quaad niet verdient dat hem word aangedaan, of dat hem bejegent, die onschuldig lyd.*

Honestissimum credidi non premere immerentem. Plin. E. 3. 9. 20. *Ik heb geloofd dat het een heel eerlyke zaak was, eenen onschuldigen niet te mishandelen, of te verdrukken.*

ĬMMĔRENTER. Adv. *Onverdient, t'onrecht, buiten schuld, zonder het verdient te hebben, zonder oorzaak, tot zyn onschuld.*

Immerenter damnatus. Val. Max. 6. 2. 1. ext. *Te onrecht, onrechtvaerdiglyk, of tot zyn onschuld verwezen, of veroordeelt.*

ĬMMĔRGO, is, mersi, mersum, mergĕre. *In 't water dompelen, doopen, smyten, stooten, storten, ploffen, of werpen.*

Me immergite ponto? Virg. Æ. 3. 605. *Werpt, of smyt my in zee.*

Eum immerserat unda. Virg. Æ. 6. 174. *Hy had hem in 't water gesmeeten.*

Ubi Iller amnis immergitur. Plin. H. 4. 11. *Daar de Donauw zich in de zee ontlast, in zee loopt, of zich in zee stort.*

Immergere se in aliquem locum. Plaut. Men. 5. 1. 3. *Stilletjes, of heimelyk ergens insluipen, of indringen.*

In concionem mediam se immergere. Plaut. Men. 3. 1. 3. *In 't midden van de vergaderinge, of midden onder 't volk dringen.*

Immergere se in voluptates. Liv. 23. 18. *Zich in wellusten baaden, in wellusten zwemmen.*

Se blanditiis in Asinii consuetudinem penitus immersit. Cic. Clu. 13. *Hy heeft zich door zyn schoonspreeken, of vleyen geheel in de gunst van Azinius ingedrongen.*

(Virginius immersit ferrum puellæ. Quintil. D. 3. *Virginius heeft het mesje 't zwaerd in 't hert gestooten.*)

ĬMMĔRĬTŌ. Adv. Cic. de Or. 2. 79. *Onverdient, buiten reden, of schuld, t'onrecht, zonder het verdient te hebben.* De compar. Immeritissimo staat by Ter. Ph. 2. 1. 59.

Aliquem accusare immerito. Ter. Hec. 2. 1. 11. *Iemant t'onrecht, onrechtvaerdiglyk, of valschelyk beschuldigen.*

ĬMMĔRĬTUM, i. n. Cur tu immerito meo me morti dedere optas? Plaut. Af. 3. 3. 18. *Waarom wilt gy my onverdient ombrengen, of doen sterven.*

ĬMMĔRĬTUS, a, um. *Die geen straf verdient, of die onschuldig is.*

Premere immeritos. Ovid. Tr. 2. 274. *De onschuldigen mishandelen, of verdrukken.*

Immeritus. Liv. 4. 13. Mart. 7. 22. 6. *Onverdient, onwaerdig, dat men niet verdient heeft, of niet waerdig is;* van een gunst, weldaad, enz. spreekende.

IMMERSĀBĬLIS, is. m. en f. ile, is. n. *Onverdrinkbaar, dat men niet kan verdrinken, doen zinken, of te gronde doen gaan.*

Adversis rerum immersabilis undis. Hor. E. 1. 2. 22. *Onverzettelyk, of onbezwykelyk voor de tegenspoeden.*

ĬMMERSUS, a, um in flumen. Cic. Tim. 13. *In 't water gesmeeten, geworpen, of gedompelt.*

Immersus limo. Front. St. 2. 5. 7. *In 't slyk gesmeeten, in de modder gezakt.*

IMMĒTĀTUS, a, um. Hor. O. 3. 24. 12. *Ongemeeten, dat niet gemeeten is.*

ĬMMĬGRO, as, avi, atum, are in aliquem locum. Cic. A. 13. 17. *Ergens gaan woonen, of zyn verblyf gaan neemen.*

Immigravit avaritia in Rempublicam. Liv. præf. *De gierigheit heeft in 't Gemeenebest stant gegreepen, is in den Staat ingekropen, of ingedrongen.*

Immigrare in ingenium suum. Plaut. Most. 1. 2. 55. *Tot zynen voorigen aart wederkeeren.*

IMMĬNENS, entis. omn. gen. Hor. O. 1. 12. 53. *Naby, aanstaande, dat haast koomen, of gebeuren moet, dat iemant over 't hoofd hangt, aankoomt, genaakt, of dat op handen is.*

Imminens partus. Tac. An. 1. 44. 1. *De aanstaande, of op handen zynde baring.*

Jugum itineri imminens. Curt. 3. 4. 4. *Een heuvel die over den weg hangt.*

Verres semper avaritia imminenti fuit. Cic. V. 2. 54. *Verres is altoos zeer geldgierig geweest, heeft altyd nauw op zyn voordeel gelet.*

Ducere choros imminente Luna. Hor. O. 1. 4. 5. *In de Maneschyn danssen.*

(Imminens ad cædem. Cic. Dom. 6. *Gereed staan, of een toeleg maaken om te moorden.*)

ĬMMĬNĔO, es, minui, minēre. *Naderen, genaaken, gereed staan, naby zyn, op 't punt staan van te gebeuren, aankoomen, over 't hoofd hangen, voor- of op handen zyn.*

Mors quotidie imminet. Cic. T. Q. 1. 38. *De dood nadert alle dage.*

Imminet his aër. Ovid. M. 1. 52. *De lucht is hier heel naby, hangt hier dicht op.*

Imminet bellum ab Tarquiniis. Liv. 2. 3. *De Tarquiniers staan gereed om ons den oorlog aan te doen.*

Castris capi imminebat. Flor. 4. 7. 9. *'t Leger stont om zoo overweldigt te worden.*

Imminent duo Reges toti Asiæ. Cic. Man. 5. *Twee Koningen staan gereed om in Azien te vallen.*

Carthago huic Imperio imminet. Cic. C. B. 15. *Karthago loert op dit Ryk, of zoekt den ondergang van dit Ryk.*

Imminere divitiis. Sen. E. 101. *of* Alieno. Sen. E. 2. *Een anders goed zoeken in te slokken, op een anders goed loeren.*

Imminebat in occasionem opprimendi ducis. Liv. 25. 20. *Hy zocht gelegenheit om den Veldheer te overvallen, t'onder te brengen, of onder de knie te krygen.*

Fabius occasionibus imminebat. Front. St. 2. 5. 22. *Fabius lette wel op de gelegenheden, of nam de gelegenheden wel waar.*

Imminere exitio alicujus. Ovid. M. 1. 146. *Toeleggen om iemant van kant te helpen.*

Imminere rebus. Tac. An. 16. 14. 3. *Zich met list poogen meester van den Staat te maaken, op zyn luimen leggen om den Staat onder de knie te krygen.*

Imminet Regiis donis. Liv. 33. 11. *Hy haakt, of verlangt naar de koninglyke giften, of naar de geschenken des Konings.* Emtioni. Suet. A. 24. 3. *Hy staat gereed om te koopen.*

(Semper imminere libro. Sen. E. 15. *Altyd met zyn neus in de boeken zitten, zonder ophouden leezen.*)

ĬMMĬNŬO, is, minui, minutum, minuĕre. acc. *Verminderen, verkleinen, kleinder maaken, afdoen, aftrekken.*

Imminuere summam. Cic. V. 3. 35. *Een som verminderen, van een som iets aftrekken.*

Imminuere auctoritatem suam. Cic. Att. 1. 18. *Zyn gezagh, vermogen, of aanzien verkleinen, of verminderen; zich buiten achtinge brengen.* Laudem alicujus. Cic. F. 9. 14. *Iemants lof beneemen, verkleinen, of verminderen.*

Dissi-

Diſſidio domum imminuere. Tac. An. 2. 86. 3. *Den luiſter van een huis door krakkeelen*, of *huistwiſten verduiſteren*, of *bezwalken*.

Imminuere pudicitiam virginis. Plaut. Ciſt. 1. 1. 90. *Een maagd onteeren*, *ſchenden*, *haar eer*, of *maagdom beneemen*.

Imminuere caput alteri. Plaut. Moſt. 1. 3. 109. *Iemant 't hoofd*, of *den kop inſlaan*, of *een gat in de kop ſmyten*.

ĪMMĬNŪTĬO, ōnis. f. *Vermindering*, *verkleining*, *afneeming*, *aftrekking*, *krenking*, *verzwakking*.

Dignitatis imminutio. Cic. F. 3. 8. *Vermindering*, of *krenking van waerdigheit*.

ĪMMĬNŪTŬS, ă, ūm. *Vermindert*, *verkleint*, *afgenomen*, *afgetrokken*, *kleinder geworden*, *gekrenkt*, *verſlapt*, *verzwakt*.

Imminuta virtus. Cic. Att. 1. 13. *Een verſlapte*, of *afgenome deugd*. Auctoritas. Cic. V. 4. 27. *Vermindert gezagh*, of *verzwakt vermogen*. Cupiditas. Cic. A. 11. 3. *Een gematigde begeerlykheit*.

(Aliquid de noſtra conjunctione eſſe imminutum. Cic. F. 5. 5. *Dat onze vriendſchap eenigzins verminderd was*.)

ĪMMĪSCĔO, ēs, miſcŭī, miſtūm, *of* mixtūm, miſcērĕ aliquid alicui rei. Virg. Æ. 10. 664. Ovid. Am. 2. 12. 15. *Iets ergens anders meê mengen*, *vermengen*, of *onder mengen*.

Sortem omnem fortunæ Regnique ſui cum Romanis immiſcuerat. Liv. 45. 14. *Hy had het ganſche lot en heil van zyn Ryk met de' Romeinen vermengt*.

Immiſcere ſe alicui bello. Liv. 5. 8. *Zich in een oorlog mengen*, *inlaaten*, *ſteeken*, of *inwikkelen*.

Immiſcere ſe rei ad ſe non pertinenti. Pompon. Dig. 50. 17. 36. *Zich in een zaak ſteeken die hem niet aangaat*, of *zich met een anders zaak bemoeijen*.

ĪMMĬSĔRĀBĬLĬS, īs. m. *en* f. lĕ, īs. n. Hor. O. 3. 5. 17. *Alle barmhertigheit*, of *meedelyden onwaerdig*, *daar men geen meedelyden meê behoort te hebben*.

ĪMMĬSĔRĬCŌRDĬĂ, æ. f. Liv. 37. 1. *Onbarmhertigheit*, *onmededogenheit*, *ongevoeligheit*, *onmeedelyding*, *hardigheit des harten*. De meeſte leezen Miſericordia in deeze plaats.

ĪMMĬSĔRĬCORDĬTĔR. Adv. Ter. Ad. 4. 5. 29. *Onbarmhertiglyk*, *ongevoeliglyk*, *zonder medelyden*, of *meêdogen*.

ĪMMĬSĔRĬCŌRS, ōrdis. omn. gen. Cic. I. R. 2. 36. Celſ. præf. 7. *Onbarmhertig*, *onmeedelydend*, *ongenadig*, *ongevoelig*, *hard*, *zonder meêdelyden*, of *meêdogen*.

ĪMMĪSSĀRĬŪM, ii. n. Vitruv. 8. 7. *Een waterbak*, *een regenbak*.

ĪMMĪSSĬO, ōnis. f. Cic. S. 15. *Inplanting*, *inpooting*, *inſteeking*, van planten, enz. ſpreekende.

ĪMMĪSSŪS, ă, ūm in aliquem locum. *Ergens naar toe gezonden*, of *heene gezonden*, *ergens heene*, of *naar toe geſtuurt*, of *afgevaerdigt*.

Tela in meum corpus immiſſa. Cic. Dom. 15. *Pylen die in myn lichaam zyn geſchoten*.

Immiſſi canes cervis. Virg. G. 3. 371. *Honden die op de harten afgezonden*, of *los gelaaten zyn*.

Immiſſus a Deo dolor. Cic. N. D. 3. 38. *Een ſmert ons van Godt toegezonden*.

Immiſſus ab aliquo. Sall. B. C. 48. *Van iemant afgezonden*, *afgeſtuurt*, *uitgeſtuurt*, of *afgevaerdigt*.

† Immiſſa barba. Virg. Æ. 5. 593. Ovid. M. 12. 351. Sen. Cont. 1. 1. *Een lange baard*.

ĪMMĪSTŪS, ă, ūm. dat. Virg. Æ. 2. 396. *Ergens meê vermengt*, of *onder gemengt*.

Immiſtus turbæ militum. Liv. 3. 50. *Zich onder 't krygsvolk gemengt*, of *onder den hoop ſoldaaten begeeven hebbende*.

ĪMMĪTĬS, īs. m. *en* f. tĕ, īs. n. Hor. O. 2. 5. 11. Plin. H. 13. 4. *Onryp*, *groen*, *niet ryp*, *ſtraf*, *wrang*, van vruchten ſpreekende. (De compar. Immitior ſtaat by Tac. An. 1. 20. 4. en de ſuperl. Immitiſſimus by Plin. 10. 74.)

Inſula immitis & ſine cultu hominum. Tac. An. 3. 69. 4. *Een woeſt en onbewoont*, of *een wild en onbebouwt eiland*.

Immitis. Catull. 64. 94. Virg. Æ. 1. 34. *Wreed*, *woeſt*, *onmenſchelyk*, *ſtraf*, *geſtreng*.

Immite edictum. Ovid. Tr. 2. 135. Reſcriptum. Tac. An. 6. 9. 3. *Een hard*, *ſtraf*, of *ſtreng gebod*.

ĪMMĪTTO, īs, miſi, miſsūm, mittĕrĕ aliquem ad, *of* in aliquem locum. *Iemant ergens heen zenden*, *naar toe zenden*, *heene ſtuuren*, *naar toe ſtuuren*, *naar eenige plaatze afvaerdigen*.

Immittere ſe in medios hoſtes. Cic. T. Q. 1. 48. *Zich midden in de vyanden werpen*, *midden onder de vyanden doordringen*.

Immittere aliquem in bona alterius. Cic. V. 4. 45. *Iemant in een anders goed zetten*, of *in 't bezit van een anders goed ſtellen*.

Immittere equum ad legionem. Cic. F. 10. 30. *Zyn paerd naar de keurbende dryven*, of *jaagen*.

Immittere vitem ad uvas pariendas. Varr. R. R. 1. 31. *Den wyngaard planten om druiven te draagen*.

Immittere rudentes. Plin. E. 8. 4. 5. *De touwen losmaaken om t'zeil te gaan*.

† Corpus immittere in undas. Ovid. Her. 2. 133. *In 't water ſpringen*.

† Immittere aliquid in aures ſuas. Plaut. Capt. 3. 4. 16. *Ergens naar luiſteren*, *aandachtelyk naar hooren*, of *'t oor naar leenen*.

ĪMMĪXTŪS, ă, ūm. Tac. H. 4. 85. 5. Zie Immiſtus.

ĪMMO. zie Imo.

ĪMMŌBĬLĬS, īs. m. *en* f. lĕ, īs. n. Cic. S. Sc. 5. Virg. Æ. 7. 249. *Onroerlyk*, of *onberoerlyk*, *onbeweeglyk*, *onverwrikbaar*. De compar. Immobilior ſtaat by Ovid. M. 13. 801.

Immobilibus oculis contueri Solem. Plin. H. 7. 2. *De Zon ſtyf*, *ſterk*, of *zonder verblikken aanzien*.

Res immobiles. Javol. Dig. 41. 3. 22. *Onroerlyke*, *onstilbaare*, of *vaſte goederen*, als landeryen, enz.

ĪMMŎDĔRĀTE. Adv. Cic. Off. 1. 26. *Onmatiglyk*, *ongeregelt*, *ongeſchikt*, *ongebonden*, *buiten alle regel en maat*, *onmanierlyk*. De compar. Immoderatius ſtaat by Suetonius beneden, en de ſuperl. Immoderatiſſime by Spart. Sev. 20.

Immoderate vivere. Cic. Tim. 12. *Ongeregelt*, of *ongebonden leeven*.

Vox immoderate profuſa. Cic. N. D. 2. 59. *Een ſtem die men te ſterk uitzet*.

Immoderatius perſeverans. Suet. J. 14. 3. *Te vieriglyk voortgaande*, of *voortvaarende*.

ĪMMŎDĔRĀTĬO, ōnis. f. *Onmatigheit*, *ongeregeldheit*, *onbeſchiktheit*, *uitſpoorigheit*, *ongebondenheit*.

Efferri immoderatione verborum. Cic. Syll. 10. *Door buitenſporigheit van woorden vervoert worden*.

ĪMMŎDĔRĀTŪS, ă, ūm. *Onmatig*, *uitſpoorig*, *ongeſchikt*, *ongeregelt*. (De compar. Immoderatior ſtaat by Gell. 19. 12. en de ſuperl. Immoderatiſſimus by Suet. N. 51. 2.)

Immoderata libertas. Cic. Fr. 1. 1. *Een onmatige*, of *al te groote vryheit*. Cupiditas. Cic. Her. 2. 22. *Een onmatige begeerte*.

(Immoderatus. Cic. N. D. 2. 25. *Onmeetelyk*, *dat niet gemeeten kan worden*.)

ĪMMŎDĔSTĔ. Adv. *Onzedig*, *zonder zedigheit*, *onmatiglyk*, *ongeſchiktelyk*, *uitſpooriglyk*.

Immodeſte gloriari. Liv. 22. 27. *Uitſpooriglyk pochen*, of *roemen*. Amare. Plaut. Pœn. 1. 1. 25. *Onmatiglyk beminnen*.

ĪMMŎDĔSTĬĂ, æ. f. Plaut. Merc. prol. 26. *Onzedigheit*, *onmatigheit*, *ongeſchiktheit*, *uitſpoorigheit*, *onmanierlykheit*.

Immodestia heri. Plaut. Am. 1. 1. 9. *De onredelykheit, hardheit, of onbescheidenheit van myn heer.*

Immodestia. Nep. 6. 1. 2. *Ongebondenheit, al te groote vryheit, ongeveeligheit, buitensporigheit.*

ĬMMŎDĔSTŬS, ă, um. Ter. H 3. 3. 7. *Onzedig, ongeschikt, onmanierlyk.*

Immodestus. Cic. Off. 1. 29. *Ongeregelt, ongeschikt, vuil, uitspeerig, buitensporig, ongebonden,* van ongeregelde redenen, al te stoute, of vuile woorden spreekende.

(Immodestus. *Overtollig, onmatig, overdadig.*

Quidquid unquam immodesta largitione effudimus. Sen. Contr. 1. 1. *Wat wy t'eeniger tyd door overtollige, of onmatige kuiperyen verquist hebben.*)

ĬMMŎDĬCĒ. Adv. Colum. 2. 16. *Onmatiglyk, uitspoeriglyk, overdadiglyk, overtollig.*

Immodice ferre aliquem casum. Cic. T. Q. 4. 17. *Een ramspoed ongeduldelyk draagen.*

ĬMMŎDĬCŬS, ă, ŭm. Hor. O. 1. 13. 10. Ovid. P. 1. 4. 22. *Onmatig, geweldig, driftig, uitspoorig, overtollig, overdadig, te groot, te veel,* van liefde, koude, arbeid, verschillen, enz spreekende.

Immodica lingua. Liv. 4. 49. *Een losse, of ongebonde tong.*

Immodica oratio. Plin. E. 9. 4. 1. *Een al te lange rede.*

Immodicæ imagines. Mart. 2. 90. 6. *Een heel groot getal beelden, uitermaten veel beelden.*

Immodicus gloriæ. Vell. Paterc. 2. 11. 1. *Onmatig eerzuchtig.* Libidinis Colum. 7. 6. *Al te wellustig.* Lætitiæ. Tac. An. 15. 23. 1. *Al te bly, of uitgelaten in blydschap.* Iræ. Stat. Th. 1. 41. *Uittermaten oploopende.*

ĬMMŎDŬLĀTŬS, ă, ŭm. Hor. A. P. 263. *Niet naar de regelen der konst,* van vaerzen spreekende.

ĬMMŎLANDUS, ă, ŭm. Cic. Font. 10. *Dat te offeren is, dat geoffert moet worden.*

ĬMMŎLĀTĬO, ōnis. f. Cic. D. 1. 52. *Offering, opoffering, Offerhande, Slagtoffer.*

ĬMMŎLĀTŎR, ōris. m. Cic. 2. 15. *Een offeraar, iemant die een slagtoffer doet.*

ĬMMŎLĪTŬS, ă, ŭm. Liv. 39. 44. *Gebouwt, gesticht, opgerecht.*

ĬMMŎLO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. Hor. O. 1. 4. 9. *Offeren, opofferen, offerhande doen.*

Pythagoras Musis bovem immolasse dicitur. Cic. N. D. 3. 36. *Men zegt dat Pythagoras de Zanggodinnen eenen os heeft opgeoffert.*

De aliqua re immolare. Cic. F. 6. 7. *Tot verwervinge van iets een offerhande doen.*

Pallas te hoc vulnere immolat. Virg. Æ. 12. 9. 49. *Pallas offert u door deezen slag, of deeze wonde aan haare wraak op.*

ĬMMŎRĬOR, ĕris, mŏrtŭŭs sŭm, mŏri. dat. Ovid. P. 3. 7. 40. Sen. H. OE. 3. 869. Plin. H 7. 43. Valer. Flacc. 6. 570. *In een plaats, of in eenige bezigheit sterven, in eenige plaats dood blyven, ergens op dood vallen.* Plin. H. 29. 4. geeft dit verbum ook, d'ablativus, met de præpositio In.

ĬMMŎRŎR, āris, ātŭs sum, āri. Plaut. M. G. 3. 1. 148. *Ergens blyven, of verblyven, zich ergens houden, of ophouden, ergens zyn verblyf houden, woonen, of vertoeven.*

Nidis immorantur gallinæ. Colum. 8. 5. *De hoenders blyven in de nesten.*

Ne terrenis immorer. Quintil. I. O. 4. 16. *Op dat ik my met de aardsche dingen niet ophoude.*

Immorari honestis cogitationibus. Plin. E. 1. 8. 8. *Zich met eerlyke gedachten ophouden.*

(ĬMMŎRSŬS, i. m. Hor. S. 2. 4. 61. *Een die noch niet ontbeeten heeft, of die noch nuchteren is. Een stuk brood* noemtmen ook in onze Nederlandsche taal *Een beete broods.*)

ĬMMŎRTĀLĬS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. Ter. E. 2. 2. 1. Cic. L. L. 2. 11. Hor. A. P. 464. *Onsterflyk, dat de dood niet onderhevig, of onderworpen is,* van Godt, de Engelen, en 's menschen ziele spreekende.

Immortalis. Lucret. 1. 58. *Onsterflyk, eeuwig, onvergangkelyk, eeuwigdurend, dat nooit vergaat, of nooit eindigt,* van een de gedachtenis der helden, den tijd, enz spreekende.

Reddere immortalem alicujus memoriam. Cic. de Or. 2. 2. *Iemants gedachtenis vereeuwigen, of onsterflyk maaken.*

Immortalia facinora. Plaut. Most. 3. 2. 90. Opera. Liv. 7. 16. *Onsterflyke daaden, daaden die nooit vergeeten zullen worden.*

Mors immortalis. Lucret. 3. 882. *Een dood daar men nooit weder van opstaat.* Dit is de dood der beesten, en niet der menschen, gelijk Lucretius in deeze plaats zegt.

Immortale genus. Virg. G. 4. 208. *Een onsterflyk, of altoosdurend geslacht.* Merum. Stat. S. 4. 2. 12. *Een onsterflyke drank, de Godendrank,* of *Nektar.*

Flos immortale virens. Valer. Flacc. 7. 362. *Een onverwelkelyke, of altijdbloeijende bloem.*

(Immortales. *Een bende soldaaten die by de Persiaanen uit tien duizend koppen bestont.* Zoo genoemt, om dat dit getal altyd in weezen bleef, want terstond wierden 'er in plaats van die in den oorlog sneuvelden, of aan een ziekte stierven anderen in gesteeken. Curt. 3. 3. 13. Zie aldaar onze aanteekening.)

ĬMMŎRTĀLĬTAS, ātis. f. *Onsterflykheit.*

Non est lugenda mors quam immortalitas consequatur. Cic. S. 20. *Die dood moet men niet beschreyen die van de onsterflykheit gevolgt word, of daar de onsterflykheit op volgt.*

Immortalitatem alicui donare. Cic. Pis. 3. *Iemant onsterflyk maaken.*

Socratis sermones immortalitati scriptis suis Plato tradidit. Cic. de Or. 3. 16. *Plato heeft de gedachtenis van Sokrates redenen, door zyne schriften, onsterflyk gemaakt.*

Mihi immortalitas parta est, si nulla ægritudo huic gaudio intercesserit. Ter. An. 5. 5. 4. *Myne blydschap is onvergangkelyk gemaakt zoo ze door geen ramp gesteort word.*

ĬMMŎRTĀLĬTER. Adv. Immortaliter gaudeo. Cic. Fr. 3. 1. *Ik gevoel een onvergangkelyke, of eeuwige blydschap.*

ĬMMŎRTŬŬS, ă, ŭm. *Dood, overleden, omgekoomen, gesneuvelt.*

Quidam hostibus suis immortui. Flor. 1. 18. 17. *Zommigen op hunne vyanden dood leggende.*

Immortuæ reliquiæ conjurationis. Cic. Att. 1. 14. *De smeulende overblyfzels van eene t'zamenzweering.*

ĬMMŎTŬS, ă, ŭm. Tac. H. 1. 86. 2. *Onbeweeglyk, vast, onberoerlyk, onbewegbaar, onverzettelyk.*

Immota mens. Virg. Æ. 4. 449. *Een onwankelbaar, of standvastig gemoed.* Fides. Valer. Flacc. 3. 598. *Een onwankelbaar geloof.*

Immotum animo sedet. Virg. Æ. 4. 15. *Ik heb een vast opzet, of een onverzettelyk voornemen genomen.*

ĬMMŪGĬO, is, ii, itŭm, irĕ. *Raazen, loeijen, tieren, een groot geraas, geloei, of getier maaken.*

Immugit Ætna. Virg. Æ. 3. 674. *De berg Etna loeit vervaarlyk, of maakt een groot gedruis.*

Mare immugit. Sen. H. 4. 1026. *De zee bruischt, buldert, maakt groot geraas, of gonst.*

Mœsto immugit Regia luctu. Virg. Æ. 11. 38. *'s Koningks hof weergalmt van treurig rouwklaagen.*

ĬMMŬLGĔO, es, mulxi *en* mulsi, mulctŭm, mulgĕrĕ. Plin. H. 28. 7. *Melken, inmelken.*

Immulgens ubera labris. Virg. Æ. 11. 572.

11. 572. *Met de lippen de speenen, of uyers vattende, om 'er de melk uit te krygen.*

ĪMMŪNDITIĂ, æ. f. Plaut. S. 5. 5. 6. *Morssigheit, ontygheit, vuiligheit, slordigheit, onreinigheit.*

ĪMMŪNDUS, ă, um. Cic. *by* Quintil. I. O. 8. 3. Virg. Æ. 3. 228. Hor. S. 2. 4. 65. *Vuil, morssig, ontyg, stinkend, dat niet zindelyk is.* De compar. Immundior staat by Plin. H. 14. 19. en de superl. Immundissimus by Plin. E. 10. 99. 1.

Immundus. Ter. H. 2. 3. 54. *Morssig, vuil, ontyg, slordig,* van perfoonen spreekende.

Immunda dicta. Hor. A. P. 247. *Vuile, onkuische,* of *lelyke woorden,* of *redenen.*

ĪMMŪNĪFĬCŬS, ă, ŭm. Plaut. Trin. 2. 2. 69. *Gierig, vrekkig, karig, denn, niet mild.*

ĪMMŪNIS, ĭs. m. *en* f. nĕ, ĭs. n. *Vry, bevryd, verschoont, ontlast, onthest.*

Immunis. Plaut. Trin. 2. 2. 73. *Een die vry van alle lasten en schattingen is.*

Immunis civitas. Cic. V. 3. 40. *Een stad vry van schattingen.* Ager. Cic. V. 2. 69. *Een land vry van alle lasten.*

Immunis militia. Liv. 1. 43. *Bevrydt, of verschoont van den kryg te volgen.*

Immunis aliqua re. Sen. H. 4. 1054. Gell. 6. 13. *Ergens van vry, of van bevrydt.* Imperii. Flor. 4. 12. 46. *Een vry gebiedt, dat van niemant ter waereld afhangt, of niemant onderworpen is.*

Urbs immunis belli. Virg. Æ. 12. 559. *Een stad vry van oorlogsrampen, of die de rampen des oorlogs niet gevoelt.*

Immunis boni. Ovid. Tr. 4. 2. 62. Mali. Ovid. M. 8. 690. *Die geen goed heeft. Vry, of bevrydt van alle quaad.* Aratri. Ovid. M. 3. 11. *Die den ploeg niet heeft getrokken,* van eenen jongen os spreekende die noch niet onder 't jok is geweest.

Immunis. Virg. G. 4. 242. *Ledig, niet doende, van 't werken verlost, of bevrijd.* Ovid. M. 4. 5. voegt 'er Operum by.

Immunis manus. Hor. O. 3. 23. 17. *Een onschuldige, of schuldeloeze hand, een hand zuiver van schelmstukken.* Stat. Th. 5. 123. voegt 'er Scelerum by.

ĪMMŪNĪTĀS, ātĭs. f. *Vrydom, bevryding, verschooning, ontheffing, ontlasting.*

Habere immunitatem alicujus rei. Cæs. B. G. 6. 14. 1. *Ergens vrydom in hebben, ergens in verschoont, of bevrydt zyn.*

Munerum immunitatem alicui dare. Cic. F. 12. 1. *Iemant van bedieningen, lasten, of openbaare ampten bevryden, ontheffen, of ontlasten.*

ĪMMŪNĪTUS, ă, ŭm. Ovid. M. 10. 169. Liv. 22. 11. *Ongesterkt, dat niet versterkt, of niet sterk gemaakt is, van wallen, of bolwerken ontbloot,* van een stad, kasteel, enz. spreekende.

Immuniti hostes. Front. St. 4. 1. 20. *Vyanden die niet begraaven leggen, of die in een open plaats leggen.*

Via immunita. Cic. Cæc. 19. *Een open weg, een weg die door geen heggen, water, paalen, enz. afgesloten is.*

ĪMMŬRMŪRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Ovid. M. 6. 558. *Morren, knorren, mompelen,* van een schaare volks spreekende, die ergens niet wel over te vreden was dat 'er gedaan wierd.

Sub lingua immurmurare aliquid. Perf. 2. 9. *Iets tusschen de tanden mompelen.*

† Sylvis immurmurat auster. Virg. G. 4. 261. *De zuidewind ruischt door de bosschen.*

ĪMMUSSŬLŬS, ī. m. Plin. H. 10. 7. *'t Jong van een havik, of, volgens* Massurius by Plinius, *'t Jong van een arend, voor dat zyn staert wit geworden is.* Men vind dit woord verscheidentlyk geschreven, Immusculus, Immissulus, Immistulus, Immustulus: 't zekerst is Immussulus.

ĪMMŪTĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. *Onveranderlyk, onwisselbaar, dat geen verandering onderworpen is.*

Hoc est immutabile ex vero in falsum. Cic. Fat. 9. *Dit kan van waar niet in valsch veranderen.*

ĪMMŪTĀBĬLĬTĀS, ātĭs. f. Cic. Fat. 9. *Onveranderlykheit, standvastigheit, onwisselbaarheit.*

ĪMMŪTĀBĬLĬTĔR. Adv. Celf. Dig 45. 1. 99. *Onveranderlyk, standvastiglyk.*

ĪMMŪTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Or. 27. *Verandering, verwisseling.*

ĪMMŪTĀTUS, ă, ŭm. Cic. F. 1. 9. Suet. Cl. 29. 3. *Verandert, verwisselt.*

Forma immutata. Ter. H. 2. 4. 10. *Een verstenschte, verwelkte, of verlepte schoonheit.* Zoo staat in de Bazelsche druk van 1561. Andere leezen Imminuta.

Verba immutata. Cic. Or. 27. *Leenspreukige uitdrukkingen, oneigentlyke woorden, of spreekwyzen.*

Immutatus. Ter. An. 1. 5. 7. *Onverandert, standvastig, volhardende in zyn wil, of voornemen.*

ĪMMŪTESCO, scis, immūtŭī, immutescĕrĕ. Quintil. I O. 10. 3. Stat. Th. 5. 545. *Verstommen, stom worden, niet een woord konnen spreeken, tot stilzwygen, of blyven steeken.*

ĪMMŪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Fl. 14. Zie Muto.

IMO.

ĪMŎ conj. Varro zegt dat dit koppelwoord voortyds Geheelyk, geheelyk, of volkomentlyk betekende. By de goede Schryveren word het in de volgende betekenissen gevonden.

Cum prima luce ibo hinc. M. Imo de nocte censeo. Ter. Ad. 5. 3. 55. *Ik zal met het krieken van den dag van hier gaan.* M. *Liever by nacht denk ik.*

Nempe ut curentur recte hæc. S1. Imo aliud. Ter. An. 1. 1. 3. *Te weten dat op deeze dingen wel gelet worde.* S1. *Neen, 't is heel wat anders.*

Imo enim nemo satis pro merito gratiam Regi refert. Ter. Ph. 2. 1. 24. *Neen, maar recht anders: niemant bewyst zyn heerschap, waar by hy zyn voet onder de tafel heeft, naar zyn verdienste danks genoeg.*

Incommode hercle CH. Imo enimvero infeliciter? Ter. E. 2. 3. 39. *Zekerlyk heel ontydig.* CH. *Neen, zeg vry ongelukkig.*

Verum vis dicam? D. Imo etiam. Ter. An. 4. 2. 25. *Wilt gy dat ik de waarheit zegge?* D. *Ja, zeg ze.*

Omnibusne ex his locis argumenta sumemus? C. P. Imo vero scrutabimur. Cic. Part. 3. *Zullen wy bewyzen uit alle deeze plaatzen haalen?* C. P. *Niet alleen dat, maar wy zullen ze ook onderzoeken.*

Causa igitur non bona est? Imo optima. Cic. Att. 9. 6. *Is die zaak dan niet goed? Niet alleen goed, maar heel goed.*

IMP.

ĪMPĀCĀTŬS, ă, ŭm. Virg. G. 3. 408. *Onverzoent, ongerust, twistzuchtig, onrustig, wargeestig.*

ĪMPĀCTĬO, ōnĭs. f. *Stoting, tegenstoting.*

Dissimilis autem crepitus fit ob dissimilem impactionem nubium. Sen. N. Q. 2. 12. *'t Geklater is verscheiden, wegens de verscheide stotinge der wolken tegens malkanderen.*

ĪMPĀCTUS, ă, ŭm. *Aan gesmeeten, tegen - of aan gestoten, aan gedreven, aan geworpen.*

Impacti fluctus. Plin. E. 6. 31. 17. *Baaren die tegens malkanderen aanslaan.*

Impactus saxo. Liv. 8. 6. *Tegen een rots gesmeten.*

Impactus in carcerem. Callistr. Dig. 48. 3. 13. *In een gevangkenis gesmeten, of geworpen.*

ĪMPĀGĔS, ĭs. f. *Een kruis - of dwarshout.*

Medii impages. Vitruv. 4. 6. *De middelste kruishouten, of dwarshouten.*

ĪM-

IMPALLESCO, ſcis, pällüi, pallefcere. *Bleek worden, vervallen, zyn gezonde kleur verliezen, ongedaan van wezen worden.*

Impallefcere chartis. Perf. 5. 62. *Bleek door sterk studeeren worden.*

‡ IMPANCRO, as, avi, atum, are. Varr. *by* Non. 1 293. *Zich in een plaats werpen.* Varro zegt dat dit verbum het zelve met Invadere betekent.

IMPAR, ăris. omn. gen. Cic. A. Q. 4. 10. *Ongelyk, onpaar, verschelden, oneffen, niet eenerlei.*

Adeo Romæ impar est libertas dni ac pauperi. Liv. 26. 2. *Zoo ongelyk is de vryheit te Rome voor een ryk en arm mensch.*

Fortuna est impar animo. Ovid. P. 4. 9. 121. *'t Geluk is zyn gemoed ongelyk, is niet gelyk met zyn gemoed.*

Impar. *Die niet bestaan kan, die te zwak is tegens een ander.*

Impar invidiæ Tac. An. 2. 77. 2. *Die onder den last der afgunst bezwykt, of die te zwak tegens de nyd is.*

Hostium equitatui impar. Front. St. 2. 12. 2. *Te zwak tegens de ruitery der vyanden.*

Toga impar. Hor. E. 1. 1. 96. *Een rok, of tabbaard die ongelyk hangt, die aan de eene zij langer is dan aan de andere.*

Nihil fuit unquam sic impar sibi. Hor. S. 1. 3. 19. *Nooit is 'er iets zoo verschillig, of zich zelven zoo ongelyk geweest.*

(Impar apud Vitellium. Tac. H. 2. 99. 4. *By Vitellius niet aangenaam genoeg, of niet genoeg vermogende.*)

IMPARATUS, a, um. *Onbereid, onvoorzien, ongereed, ontbloot, niet gereed, niet bereid, niet vaerdig, niet klaar.* De superl. Imparatissimus staat beneden by Cæsar.

Imparati tum a militibus, tum a pecunia. Cic. Att. 7. 15. *Onvoorzien, of ontbloot, zoo van kryg svolk, als van geld.*

Imparatissimus omnibus rebus. Cæf. B. C. 1. 30. 5. *Onvoorzien van alles, of van alle dingen.*

Pectus non imparatum ærumnis. Sen. H. 4. 994. *Geen onbereid hert tegens de ongevallen; een hert dat van de rampen niet overrompelt word, of dat waakt tegens de rampen.*

(IMPARENS, entis. omn. gen. Festus. *Ongehoorzaam, niet onderdanig.*)

IMPARILITAS, ātis. f. Gell. 14. 1. *Ongelykheit, verscheidenheit, onovereenkomst, verschil, onderscheid.*

‡ Imparilitas. Gell. 5. 20. *Taalwreestheit, ongerymde taal, wanspraak.*

IMPARITER. Adv. *Ongelyk, verscheidentlyk, op een ongelyke, of verscheide wyze.*

Verfus impariter juncti. Hor. A. P. 75. *Vaerzen die ongelyk zyn, ongelyke vaerzen.*

IMPARTIOR. Zie Impertior.

IMPASCOR, eris, pastus sum, pasci. *Ergens weiden.*

In ea loca perducendi funt, quibus nullum impascitur pecus. Colum. 6. 5. *Men moet ze in die plaatzen brengen, daar geen vee weid.*

IMPASTUS, a, um. Virg. Æ. 9. 339. *Hongerig, die niet gegeeten heeft, ongebeeten.*

IMPATIBILIS, is. m. *en* f. ile, is n. Cic. O.F. 2. 17. Plin. H. 20. 18. *Ondraaglyk, onverdraaglyk, onlydelyk, onduldelyk*, van een smert, ziekte, verlies, enz. spreekende.

IMPATIENS, entis. omn. gen. *Ongeduldig, onverduldig, onlydzaam, die niet verdraagen kan.* De compar. Impatientior staat by Plin. H. 19. 8. en de superl. Impatientissimus by Colum. 7. 3.

Impatiens vetustatis. Plin. H. 21. 16. *Dat niet duuren kan, of niet bewaart kan worden*, van vruchten spreekende.

Caloris impatiens. Plin. H. 37. 2. *Die de hitte, of warmte niet kan verdraagen.*

Impatiens iræ. Ovid. M. 13. 3. *Vervoert door gramschap.*

(Impatiens. *Zeer geduldig.*

Impatientem reddit præsumpta opinio. Sen. C. M. 7. *De te vooren opgevatte meening maakt iemant geduldig.*)

IMPATIENTER. Adv. *Ongeduldelyk, onverduldelyk, onlydzaam, met onlydzaamheit, met ongedult, smert, of hertzeer.* (De compar. Impatientius staat by Plin. E. 6. 1. 1. en de superl. Impatientissime by Plin. E. 9. 22. 2.)

Requirere aliquem impatienter. Plin. E. 2. 7. 6. *Iemant met ongedult, of met smert zoeken.*

IMPATIENTIA, æ. f. Plin. H. 11. 23. *Ongedult, onlydzaamheit, onverduldigheit.*

IMPAVIDE. Adv. Liv. 39. 50. *Stoutelyk, onbeschroomdelyk, schroomeloos, onbevreest, onvertzaagt, zonder schroom, of vrees, stout, kloekmoedig.*

IMPAVIDUS, a, um. Virg. Æ. 10. 717. Hor. O. 3. 3. 8. *Onbeschroomt, onbevreest, onvertzaagt, onvervaart, stout, kloekmoedig, dapper.*

Impavidus fomni. Sil. 6. 128. *Onbezorgt van door den slaap overvallen te worden.*

IMPECCABILIS, is. m. *en* f. ile, is. n. Gell. 17. 19. *Onzondig, die nooit feil, of misslag begaat, die niet kan zondigen, of geen misslag kan begaan.*

IMPEDANDUS, a, um. Colum. 4. 16. *Dat onderstennt, ondersint, of onderschraagt moet worden, daar men latten, of glinten tegens moet zetten*, van een wyngaard spreekende.

IMPEDIMENTUM, i. n. *Belet, hinder, hindernis, hinderpaal, letzel, belemmering.*

Inferre impedimentum alicui. Cic. I. R. 1. 9. *Iemant hinder, of belet doen, iemant hinderlyk zyn.*

Superare impedimenta naturæ. Cic. de Or. 1. 61. *De hinderpaalen der natuure te boven koomen, de gebreken der natuure verbeeteren.*

Impedimenta. Cic. Mil. 10. Cæf. B. G. 1. 26. 3. *Het reistuig, de pakkaadje, of beslommering van een leger.*

(Impedimenta. *Lastbeesten, lastdraagende beesten.*

Afranii & Petreji exercitus, interfectis omnibus impedimentis, ad pugnam cum descendisset. Front. St. 2. 1. 11. *Als de legers van Afranius en Petrejus, alle de lastdraagende beesten gedoodt hebbende, tot den slag waren afgekoomen.* Die Frontinus Impedimenta, en Cæfar in de zelve geschiedenisse B. C. 1. 81. 6. Sarcinaria jumenta noemt.

Cum legiones duæ flumen transiffent, impedimentaque & omnis equitatus sequeretur, subito vi jumentorum, &c. pons est interruptus. Cæf. B. C. 1. 40. 3. *Als'er twee keurbenden over de riviere getrokken waren, en de lastdraagende beesten, nevens de geheele ruitery volgde, is de brug door de menigte van de lastbeesten, enz. schielyk ingestort.*)

IMPEDIO, is, ivi, itum, ire. acc. *Verhinderen, beletten, hinderen, belemmeren.*

Impedire fe. Cic. Att. 13. 4. *Zich zelf belemmeren, zich zelf hinderlyk, nadeelig, of in de weg zyn.*

Nihil impedit quominus id facere poſſimus. Cic. Fin. 1. 10. *Niet belet ons om dat te konnen doen.*

In fuo jure a populo Romano impeditus est. Cæf. B. G. 1. 36. 2. *Het Roomsche volk heeft hem belet zyn recht te gebruiken.*

Cafus quidam ne facerem impedivit. Cic. Fat. 1. *Zeker geval heeft my verhindert dat te doen.*

Cedendum est celeriter, ne forte qua in re impediar. Cic. Att. 8. 16. *Men moet spoedig vertrekken, op dat my niet iets verhindere, of ophoude.*

Animum curæ impediunt. Ter. An. 1. 5. 24.

1. 5. 24. *Ik ben in veel zorgen verwart.*

Impediri religione. Cæs. B. G. 5. 6. 3. *Door eenige naaugezetheit wederhouden worden.*

Id eos ab opere non impedit. Plin. H. 16. 63. *Dat belet*, of *hindert hen niet in hun werk.*

Lacrymæ me impediunt loqui. Ovid. M. 3. 329. *De traanen beletten my te spreeken.*

Impedire aliquem amplexu. Ovid. M. 2. 433. *Iemant omhelzen*, of *omarmen.*

Caput impedire myrto. Hor. O. 1. 4. 9. *'t Hoofd met myrtenkranssen omvlechten*, of *versieren.*

† Frenis impediuntur equi. Ovid. M. 2. 736. *De paerden worden met toomen bedwongen*, of *wederhouden.*

ĪMPĔDĪTIO, ōnis. f. Vitruv. 1. 3. *Belet, beletzel, hinder, verhindering, hindernis, hinderpaal, belemmering.*

Animus in somniis liber ab omni impeditione curarum. Cic. D. 1. 51. *De geest is in den droom vry van alle belemmerende zorgen.*

ĪMPĔDĪTUS, ă, ūm. *Belet, verhindert, wederhouden.* De compar. Impeditior staat by Liv. 24. 16. en de superl. Impeditissimus beneden by Cæsar.

Impedita Reipublicæ tempora. Cic. Pis. 1. *Ongelukkige*, of *zwaare tyden voor 't Gemeenebeste.*

Eos impeditos, & inopinantes aggressus. Cæs. B. G. 1. 12. 3. *Hy heeft hen daar ze belemmert, en zulks van hem niet verwachtende waren, besprongen.*

Sylvæ impeditissimæ. Cæs B. G. 8. 18. 1. *Zeer dichte bosschaadjen.*

ĪMPĔLLO, ĭs, impŭli, impulsūm, impellĕrĕ. *Aandringen, aandryven, voortdryven, aansteuwen, sterk aanzetten.*

Impellere ad scelus. Cic. S. R. 14. *Tot een schelmstuk aandryven.*

Non impulit me hæc omnino ut crederem. Ter. An. 3. 2. 43. *Hy heeft my niet bewogen dat ik deeze dingen ganschelyk*, of *ten vollen gelooven zoude.*

Eum impulerant in spem Regni. Liv. 35. 47. *Zy hadden hem de hoope van 't Ryk gegeeven*, of *hem hoop gegeeven dat hy eens Koningk zou worden.*

Impellere mores. Plin. H. 33. 11. *De zeden bederven.*

ĪMPĒNDĔO, ēs, impendi, impendĕrĕ. *Over 't hoofd hangen, genaaken, aankoomen, aanstaande zyn.*

Impendebat mons altissimus. Cæs. B. G. 1. 6. 1. *Een hooge berg hing ons over 't hoofd.*

Impendebat fames. Cic. Dom. 10. *Daar was een hongersnoot aanstaande*, of *daar quam een duuren tyd aan.*

Tanta te impàratum impendent mala. Ter. Ph. 1. 4. 2. *Zoo groote ongevallen hangen u, die 'er niet tegen voorzien zyt, over 't hoofd.*

A superis nulli impendent metus. Cic. N. D. 1. 17. *Men heeft van de Goden niets te vreezen.*

Impendet negotium. Cic. Att. 2. 19. *De zaak heeft haast*, is *haastig*, is *hoogdringende.*

(Tantæ in te impendent ruinæ. Plaut. E. 1. 1. 77. *Zoo veel quaads hangt u boven 't hoofd.*)

ĪMPĔNDĬŌ. Adv. Cic. Att. 10. 4. Dit adverbium vind men by de comparativus Loquacior. Loquacior impendio. Gell. 1. 2. *Een veel grooter snapper, kakelaar*, of *prater.* Impendio magis animus gaudebat mihi. Ter. E. 3. 5. 39. *Te meer werd ik in myn hert verheugt.*

ĪMPĔNDĬŌSŬS, ă, ūm. Plaut. B. 3. 2. 12. *Die veel verteert, besteedt*, of *t'zoek maakt; die veel kosten doet*, of *maakt.*

ĪMPĔNDĬŬM, ĭī. n. *Onkosten, kosten.*

Sine impendio. Cic. P. Q. 3. *Zonder onkosten.*

Impendium. *Woeker, geldwinst, rente*, of *inkomst van een hoofdsom.*

Impendiis augere largitatem muneris. Cic. Cl. 4. *Een mild geschenk ryckelyk vergelden.*

(Impendia litis. Caj. Dig. 3. 3. 46. §. 6. *De gerechtskosten.*

Impendia, reditus, debitores Prusensium excutio. Plin. E. 10. 28. 3. *Ik onderzoek de uitgave, inkomsten en de schuldenaars van die van Prusa.*)

ĪMPĔNDO, ĭs, impendi, impensum, ĕrĕ. Plin. E. 10. 46. 1. *Uitgeeven, besteeden, bekostigen, te kost leggen, onkosten doen.*

Pecuniam impendere in res aliquas. Cic. V. 4. 30. *Zyn geld aan zekere dingen uitgeeven*, of *besteeden.*

Biennium impendere alicui rei. Quintil. Præt. Tr. *Twee jaaren ergens toe besteeden*, of *mee doorbrengen.*

Laborem impendere in fœdere faciendo. Cic. V. 5. 20. *Veel moeite doen om een verbond te maaken.*

Vitam impendere famæ. Stat. S. 5. 1. 63. *Zyn leven te kost leggen*, of *waagen om eer*, of *aanzien te verkrygen.*

ĪMPĔNĔTRĀBĬLĬS, ĭs. m. en f. bile, is. n. Liv. 36. 25. *Ondoordringelyk, ondoorboorlyk, dat men niet doorbooren*, of *doorsteeken kan.*

Armis impenetrabilis. Stat. Th. 3. 15. *Dat men met wapenen niet doorsteeken kan, daar de wapenen op afstuiten: schoot- of steekvry.*

† Mens impenetrabilis iræ. Sil. 7. 563. *Een gemoed dat door geen toorn kan ontrust worden.*

ĪMPĒNSĂ, æ. f. *Uitgift, kosten, onkosten.*

Impensas facere in rem aliquam. Cic. Att. 13. 25. *Ergens kosten aan doen.*

† Sine impensa cruoris. Ovid. M. 8. 63. *Zonder dat het bloed koste*, of *zonder bloedstorting.*

ĪMPĒNSE. Adv. Ter. E. 3. 1. 23. *Boven maten, zeer, grooteIyks, veel, heel veel, sterk, geweldig, uitermaten.* De compar. Impensius staat by Livius beneden, en de superl. Impensissime by Suet. D. 20. 1.

Impense Regnum affectare. Liv. 1. 16. *Hard naar 't Ryk dingen, sterk naar de Kroon staan.*

Multo impensius accendi. Liv. 4. 46. *Veel meer ontsteeken*, of *veel vieriger worden.*

ĪMPĒNSŪS, ā, ūm. Cic. Att. 14. 13. *Besteedt, uitgegeeven, te kosten gelegt, versleten.*

Ætas impensa labori. Lucan. 2. 569. *Een ouderdom*, of *leeftyd in arbeid*, of *werken besteedt*, of *versleten.*

ĪMPĒNSUS, a, um, adj. Ovid. M. 2. 405. Gell. 9. 14. *Groot, heftig, geweldig, onmatig.* De compar. Impensior staat beneden by Ovidius, en de superl. Impensissimus Suet. T. 13. 2.

Preces impensæ. Suet T. 13. 2. Apul. A. 336. *Ernstige*, of *vierige gebeden.*

Libido impensa. Lucret. 5 962. *Een groote ongebondenheit, weelde*, of *wellust.*

Cura impensior. Ovid. M. 2. 405. *Een grooter zorg*, of *bekommering.*

ĪMPĔRĀTĪVUS, i. m. *De gebiedende wyze*, eene der wyzen van 't werkwoord. Men moet 'er Modus onder verstaan.

ĪMPĔRĀTŌR, ōris. m. *Een heer, meester*, of *baas.*

Imperator familiæ. Plaut. Capt. 2. 2. 57. *De heer, meester*, of *baas van 't huis.*

Imperator. Cic. de Or. 1. 48. *Veldheer, Bevelhebber, Overste, Veldoverste, Krygsoverste, Krygsoverste.*

Imperator vitæ ac necis. Plin. H. 29. 1. *De meester over leven en dood*, van een Geneesmeester spreekende.

Imperator. Suet. J. 76. 2. *De Keizer*, of *Keizer.*

ĪMPĔRĀTŌRĬUS, a, ūm. Cic. V. 3. 80. *Van een Veldheer, eens Veldheers, dat tot een Veldheer*, of *Krygsoverste behoort*, of *hem betreft.*

(Imperatoria forma. Nep. 11. 3. 1. Sta-

Statura. Capitol. Pert. 12. *Een lange, of ryzende gestalte*, hoedanig een Keizer, of Overste wel past. Dat de Ouden naar de langte zagen heb ik getoont by Curt. 3. 12. 6. 5. 52.)

ĪMPĔRĀTRIX, icis. f. Cic. Cœl. 28. *Veldheerin, Bevelhebster van een heir, een vrouw die 't gebied over een leger voert, Keizerin.*

Imperatrix Italia. Plin. H. 26. 3. *De Heerschersche Italien, Italien de Meesteresse, of Gebiedster der waereld.*

ĪMPĔRĀTŬS, ă, ŭm. *Bevolen, geboden, belast, opgelegt.*

Imperata facere. Cæf. B. G. 2. 3. 3. *'t Gebodene, of de ontfange bevelen uitvoeren.*

Naves sociis ex fœdere imperatæ. Curt. 3. 1. 20. *Schepen den bondgenooten uit kracht van 't gemaakte verdrag opgelegt, of voorgeschreven om te verschaffen.*

ĪMPĔRCEPTŬS, ă, ŭm. *Dat men niet begrepen, of verstaan heeft. Dat zwaar is om te begrypen, of te verstaan.* D. compar. Imperceptior staat by Gell. 14. 1.

† ĪMPĔRCŬSSŬS, ă, ŭm. Pedes impercussi Ovid. Am. 3. 1. 52. *Voeten die nergens tegen aan gestooten hebben.*

ĪMPĔRDĬTŬS, ă, um. dat Virg. Æ. 10. 130. *Eenig gevaar ontkoomen, of ontsnapt, gelyk de handen der vyanden, enz.*

(ĪMPĔRFECTĒ. Adv. *Onvolmaakt, onvolkomen, daar iets aan ontbreekt, of aan mangelt.* De compar. Imperfectius staat by Gell. 1. 9.

Epicurus syllogismo imperfecte est usus. Gell. 2. 8. *Epicurus heeft een onvolkome sluitreden gebruikt.*)

ĪMPĔRFECTŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 8. 428. Ovid. Her. 13. 13. *Onvolmaakt, onvolkomen, onvoltooit, onvoltrokken.*

ĪMPĔRFOSSŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 12. 469. *Niet gewondt, niet doorstooken.*

‡ ĪMPĔRĬĀBĬLĬTĔR. Adv. Cat. by Charis. 2. 181. *Heerschachtig, meesterlyk, meesterachtig, gebiedender wyze.*

(ĪMPĔRĬŌSĒ. Adv. De compar. Imperiosius staat by Varr. by Non. 4. 838. Metium Fufetium interemit imperiosius. *Hy heeft Metius Fufetius, als iemant die volgens zyn gezagh alleen regeerde, omgebragt.*)

ĪMPĔRĬŌSŬS, ă, um. *Heerschende, 't gebied, of heerschappy voerende, beveelende.* De compar. Imperiosior staat by Horatius beneden, en de superl. Imperiosissimus by Liv. 9. 34.

Imperiosi populi. Cic. Or. 34. *Heerschende, of heerschappy voerende volkeren.*

Imperiosus sibi. Hor. S. 2. 7. 83. *Die meester van zich zelven is.* Alicui. Sen. B. 3. 28. *Die meester over iemant is, die over iemant heerscht.*

Imperiosa dictatura. Liv. 7. 40. *Het Oppergezagshebbers ampt.*

‡ Imperiosus. Cic. Fin. 2. 19. *Heerschachtig, meesterachtig, meesterlyk, die trotzelyk gebied, of zich trots aanstelt.*

Imperiosa conjux. Ovid. Ib. 536. *Een heerschachtig wyf: boetende, een vrouw die de broek aan heeft.*

+ Fames imperiosa. Ovid. Pif. 208. *Een geweldige honger, of hongersnood.*

Æquor imperiosius. Hor. O. 1. 14. 8. *Een zeer onstuimige zee.*

ĪMPĔRĪTĒ. Adv. Cic. A. 2. 32. *Zonder ervarenheit, onverstandiglyk, zonder beleid.* De compar. Imperitius staat by Cic. C. B. 8. en de superl. Imperitissime by Cic. C. B. 11.

Non imperite. Cic. by Non. 1. 128. *Met ervarenheit, of kennisse, verstandiglyk, met goed beleid.*

Imperite. Nep. 20. 3. 5. *Blindeling, onbedachtelyk, onbezonnen, doldriftiglyk, onlegwist, zotteltyk, dwaaslyk.*

ĪMPĔRĪTĬĂ, æ. f. Plin. H. 17. 2. *Onweetenheit, onkunde, onbedrevenheit, onervarenheit.*

ĪMPĔRĬTO, as, āvi, ātum, āre. Plaut. Capt. 2. 1. 47. Colum. 11. 1. *Bevelen, gebieden, heerschen, regeeren.*

ĪMPĔRĪTŬS, ă, ŭm. *Onweetend, onkundig, onbedreven, onervaren, ongeoefent.* De compar. Imperitior staat by Gell. 9. 14. en de superl. Imperitissimus by Cels. Præf.

Imperitum ingenium. Plaut. Trin. 3. 2. 39. *Een ongeslepen, onbedreven, of ongeoefent verstand.*

Imperitus omnium rerum. Cic. V. 1. 51. *In alles onbedreven, of onervaren.*

Sermo imperitus. Cic. Or. 7. *Een onweetende klap, of praat.*

Imperitus linguæ Græcæ. Plin. H. 29. 1. *Onkundig, of onervaren in de Grieksche taale.*

Imperitus in his. Vitruv. 1. 1. *Tot deeze dingen onbequaam.*

ĪMPĔRĬUM, ii. n. Cic. S. 11. Virg. Æ. 1. 58. *Bevel, gebod, last.*

Imperium est in te mihi. Plaut. Men. 5. 7. 41. *Ik heb recht om u te gebieden, of over u te gebieden.*

Imperium. Virg. Æ. 1. 274. *Een Ryk, Keizerryk, Heerschappy, Gebied, Regeering, Oppermagt.*

Labans Imperium. Claud. B. Get. 571. *Een Ryk dat vervalt, een Staat die afneemt, of in verval koomt.*

Summam Imperii tenere. Cæf. B. G. 3. 17. 7. *De regeering van 't Ryk, of 't bewind van den Staat in handen hebben.*

Imperium. *Gezagh, aanzien, vermogen.*

Consulare imperium. Cic. C. R. 1. *'t Burgermeesterlyk gezagh.*

Dura imperia exercere. Virg. G. 2. 369. *Een streng gebied voeren, strengelyk heerschen, of regeeren.*

(Esse in imperio. Liv. 4. 7. Cic. Ar. 17. Cum imperio. Cic. F. 1. 1. Cum summo imperio. Cic. Fl. 8. *In de regeering zyn, een Overigheit, een Regent van een land, een Burgermeester van een stad, een lid van de Staten, of van de Vroedschap zyn.*

Imperium. *Het hoogste kryggezagh, of het opperbewind over de kryghbenden.*

Hoc imperio Miltiades insulas ad officium redire coegit. Nep. 1. 7. 1. *Miltiades heeft de eilanden, als hy het opperbewind over de kryghbenden had, tot gehoorzaamheit gebragt.*

Abstinentiam in imperiis non præstare. Suet. J. 54. 1. *Niet nalaaten een anders goederen, als men 't opperbewind over de kryghbenden heeft, aan te tasten.*

Imperium. *Een voorschrift van geneesmiddelen.*

Neglecto medentium imperio. Plin. P. 22. 3. *Geen acht geslagen hebbende op de geneesmiddelen van de geneesmeesteren voorgeschreven.*)

ĪMPĔRJŪRĀTŬS, ă, um. Ovid. Ib. 76. *Daar niet by gezworen is, of niet valsche lyk by gezworen is.*

ĪMPĔRMISSŬS, ă, um. Hor. O. 3. 2. 27. *Ongeoorlofst, niet toegelaten, onvry, verboden.* Muretus meent dat men moet leezen Improvisa, doch 't is best zich aan de handschriften te houden.

ĪMPĔRO, as, āvi, ātum, āre. *Bevelen, gebieden, belasten.*

Omnia mihi imperas. Cic. F. 5. 10. *Gy belast my alle dingen.*

Omnibus gentibus terra marique imperare. Cic. Man. 19. *Over alle volkeren te land en ter zee gebieden.*

Imperare animo nequivi, quin, &c. Liv. 34. 31. *Ik heb van my zelven, of van myn gemoed niet kennen verkrygen, dat, enz.*

Imperare cupiditatibus. Cic. Am. 22. *Zyn tochten, of begeerlykheden meester zyn.* Dolori. Plin. E. 8. 19. 2. *De pyn geduldelyk uitstaan, of verdraagen.*

Animo te nunc otioso esse impero. Ter. An. 5. 2. 1. *Stel nu uw hert gerust.*

Pecuniam imperare. Cic. Att. 7. 3. Fl. 12. *Een schatting opleggen, een geldheffing doen.*

Equites imperare civitatibus. Cæf. B. G. 6. 4. 6.

B. G. 6. 4. 6. *De steden beveelen ruitery op de been te brengen.*

(Imperare. *Geneesmiddelen voorschryven.* Een woord in de geneeskunde gebruikelyk.

Non idem imperassem omnibus per diversa ægrotantibus. Sen. de Ir. 1. 16. *Ik zou aan verscheide zieken de zelve geneesmiddelen niet voorgeschreven hebben.*

Imperare. *Bouwen, bearbeiden.* Een woord in de landbouwery gebruikelyk, om dat een bouwman het aardryk door zynen arbeid als beveelt vruchten te draagen.

Imperare arvis. Virg. G. 1. 99. Agris. Sen. Tr. 15. Vitibus. Colum. 3. 3. *Zich meester van zyn veld, van zyn wynstok maaken: zyn veld, zynen wyngaard zoo bearbeiden, dat ze zoo veel vruchten en druiven voortbrengen als men 'er van verwacht.*

Per continuos dies nimis imperat voci. Plin. E. 5. 19. 6. *Hy spreekt eenige dagen achter malkanderen al te hard, al te veel, of harder en meer dan zyn gezondheit toelaat.*

Imperare. Suet. G. 4. 4. *Keizer zyn, Keizer worden.*

Soror Livilla cum audisset quandoque imperaturum. Suet. Cl. 3. 4. *Als zuster Livilla gehoort had, dat hy t'eeniger tyd zou Keizer worden.*)

ĪMPERPĔTŬŪS, ă, ūm. Sen. E. 72. *Ongeduurzaam, vergangkelyk, onbestendig, dat niet altoos duurt, ongestadig.*

ĪMPERSPĬCŬŪS, ă, ūm. *Verborgen, verholen, onbekent, duister, donker, dat niet klaar is.*

Nec enim minus imperspicua sunt Judicum ingenia, quam locorum. Plin. E. 1. 20. 17. *Want de gemoederen der Rechteren zyn niet min moeijelyk te kennen, dan den aard der plaatzen.*

ĪMPERTERRĬTŪS, ă, ūm. Virg. Æ. 10. 770. *Onverschrokken, onvertzaagt, onvervaert, onbeschroomt.*

ĪMPERTĪO, īs, īvi, ītūm, īrĕ aliquid alicui. *Iemant iets meêdeelen, aanzetten, deelachtig maaken, geeven.*

Dolorem suum alicui impertire. Cic. V. 2. 34. *Zyn pyn iemant bekent maaken.*

Laudem impertire alicui. Cic. Man. 8. *Iemant lof, of roem geeven, iemant pryzen, of verheffen.*

Terentia impertit tibi multam salutem. Cic. Att. 2. 12. *Terentia doet u hertelyk groeten, wenscht u veel heil, of welvaren.*

Aliquem impertire osculo. Suet. N. 37. 7. *Iemant een kus geeven, kussen, of zoenen.*

De re familiari aliquid alicui impertire. Cic. Off. 2. 15. *Iemant iets van zyn goed meêdeelen, of geeven.*

Laus Antonio impertitur. Cic. C. 3. 6. *Antonius word geprezen, of krygt veel lof, men pryst, of verheft Antonius.*

ĪMPERTĬOR, īrīs, ītŭs sūm, īrī. Cic. Arc. 5. Zie Impertio.

(Impertior als een passivum genomen. Impertitus honore. Suet. Cl. 4. 13. *Die eer aangedaan, of bewezen is.*)

ĪMPERTŬRBĀTŪS, ă, ūm. Sen. E. 8. 5. *Onwankelbaar, onverzettelyk, die nergens door ontroert, of ontzet word.*

ĪMPERVĬŪS, ă, ūm. *Onbruikbaar, onbegangkelyk, onwaadbaar, daar men niet over, of niet door kan gaan.*

Itinera impervia. Tac. An. 3. 31. 6. *Onbruikbaare wegen.*

Amnis impervius. Ovid. M. 9. 106. *Een onwaadbaare stroom.*

ĪMPĔTĔ. Ovid. M. 3. 79. *Onstuimiglyk, verwoedelyk, met geweld, met kracht.* Dit is d'ablativus van Impes. Impetis, dat niet meer in gebruik is. Zie Impetus.

ĪMPĔTĔNS, entis. omn. gen. Varr. R. R. 3. 16. *Bespringer, die op den vyand aanvalt, die den vyand aangrypt, of aantast.*

Flammis & sagittis impetens. Sen. H. 1. 276. *Die vuur en pylen naar iemant schiet.*

ĪMPĔTĪGO, īnīs. f. Plin. H. 20. 1. *Drooge krauwagie, vurige schurftheit, melaatsheit, droog kruissel, hairworm.*

ĪMPĔTRĀBĬLĬS, īs, m. en f. īlĕ, īs. n. Liv. 30. 16. *Ligt om te verwerven, dat men ligtelyk verwerft, of verkrygt.*

Impetrabilis dies. Plaut. E. 3. 2. 6. *Een gunstige dag, een dag bequaam om gunst te verwerven.*

Impetrabilior qui vivat, nullus est. Plaut. Merc. 3. 4. 20. *Daar is geen mensch ter waereld daar van men iets gemakkelyker kan verwerven, of verkrygen.*

Impetrabilis Orator. Plaut. Most. 5. 2. 40. *Een redenaar die iets verkrygt, of verwerft.*

ĪMPĔTRĀTĬO, ōnīs. f. Cic. Att. 11. 22. *Verwerving, verkryging.*

‡ ĪMPĔTRĬO, īs, īvi, ītum, īrĕ. Cic. D. 2. 15. De Wigchelaars dienden zich van Impetrio in plaats van Impetro.

ĪMPĔTRĬTŪM, ī. n. Val. Max. 1. 1. 1. *Een offerhande, of krachtig gebed,* tot verwerving van een goeden uitslag van zaaken.

ĪMPĔTRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquid ab aliquo. Cic. F. 13. 36. *Iets van iemant verwerven, verkrygen, of bekomen.*

Quod ab eo postulo, impetro cum gratia. Ter. An. 2. 5. 11. *Al wat ik hem verzoek, staat by my gunstig toe.*

ĪMPĔTŬŌSUS, ă, ūm. *Onstuimig, heftig, hevig, geweldig, oplopend.*

Impetuosus animus. Plin. H. 35. 10. *Een heftig, driftig, of oplopend gemoed.*

ĪMPĔTŪS, ūs. m. *Heftigheit, kracht, aanval, inval.*

Impetum facere in aliquem. Cic. de Or. 1. 10. *Iemant aantasten, of bespringen: op iemant aanvallen.*

Impetum facere in agros inimicorum. Liv. 1. 5. *Op 's vyands bodem stroopen, een stroop, of inval in 's vyands land doen.*

Ut tota mente omnique animi impetu in Rempublicam incumbas. Cic. F. 10. 5. *Op dat gy met uwen geest, en al de kracht van uw gemoed de welstant van 't Gemeenebest behertige.*

Non rectus animi impetus est libido. Cic. I. R. 2. 54. *De drift tot ongebondenheit is geen redelyke begeerte; de wellust is een quaade drift van 't gemoed.*

Impetus armorum. Cic. Cæc. 15. *'t Geרammel, 't gekrysch, of 't geklank der wapenen, wapeng krysch.*

Pituitæ impetus. Cels. 6. 6. *Overvloet van snot.*

Adnotatum est experimentis, quod misericordia vehementes primos impetus habet. Plin. E. 2. 11. 6. *Men heeft bevonden, dat de eerste beweegingen van barmhertigheit zeer sterk zyn.*

Sceleratus impetus delendi Imperii. Cic. Cœl. 6. *Een snoode drift om den Staat te verdelgen.*

Fervet impetus morbi articularis. Plin. H. 31. 11. *De pyn van de jicht is op zyn hoogste.*

Ad alterum cornu impetum dederat. Liv. 2. 19. *Hy was op de andere vleugel aangevallen; hy had de andere vleugel aangetast, of besprongen.*

Impetum dare. Quintil. I. O. 10. 3. *Verwekken, opwekken, ontsteeken, aanporren, aanprikkelen.*

Languescit impetus famæ. Tac. Ag. 39. 4. *'t Gerucht word minder, neemt af, of verslaauwt.*

Aliter in oratione, nec impetus, nec vis esse potest. Cic. de Or. 68. *Zonder dat, kan 'er noch klem, noch kracht in een rede zyn.*

Tribus congiis epotis uno impetu. Plin.

Plin. H. 14. 22. *Hebbende drie kongis in eene teug uitgedronken.*

(Impetum capere. *Een vast opzet, of voornemen hebben, iets vast voorneemen.*

Impetum cepit moriendi. Suet. O. 9. 3. Vitæ abrumpendæ. Sen. E. 78. *Hy heeft vast voorgenomen te sterven, of zyn leven te verkorten.*

Impetum expeditionis Germanicæ cepit. Suet. C. 43. 2. *Hy heeft een vast opzet om een tocht naar Duitschland te doen.*)

ĬMPEXUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 7. 667. *Ongekemt, of ongekamt, die niet gekamt is.*

Antiquitas impexa. Tac. O. 20. 3. *De onbeschaafde oudheit, de plompheit der Ouden.*

ĬMPĬĂ, æ. f. Plin. H. 24. 19. *Ruerkruid*, een kruid de rozemaryn niet ongelyk. Zommige meenen dat het dus word genoemt, om dat 'er geen dier ooit aankomt.

ĬMPĬĀTUS, ă, ŭm. Festus. *Boos, schelmachtig, ondeugend, godloos.*

Impiatus. Sen. H. 5. 1186. *Door eenig schelmstuk bezoedelt, besmet, of ontreinigt.*

ĬMPĬCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Colum. 12. 29. *Pekken, bepekken, met pek bestryken.*

ĬMPĬĒ. Adv. Cic. N. D. 2. 16. *Godloosslyk, ongodvruchtiglyk, boozlyk, wreedelyk, onmenschelyk.*

ĬMPĬĔTĀS, ātis. f. Cic. Fin. 4. 24. *Boosheit, godloosheit, ongodvruchtigheit*, voornamentlyk bestaande in 't gebrek van eerbied tegens Gods, zyne Ouderen, en 't Vaderland.

ĬMPĬGĔR, gră, grŭm. Cic. F. 2. 1. Hor. O. 4. 8. 30. *Niet lui, vlytig, wakker, naerstig, noestig.*

ĬMPĬGRĒ. Adv. Liv. 4. 49. *Vlytig, naerstig, yverig.*

ĬMPĬGRĬTĀS, ātis. f. Cic. *by* Non. 2. 434. *Naerstigheit, vlytigheit, noestigheit, wakkerheit, yver.*

ĬMPĬLĬĂ, iūm. n. plur. Plin. E. 19. 2. Ulp. Dig. 34. 2. 25. §. 4. *Vilte schoenen, een schoeisel van vilten gemaakt.* Turneb. Adv. 11. 24. heeft heel wel aangemerkt, dat men by Plinius moest leezen Impilia, en niet Mapalia.

ĬMPINGO, impingis, impēgi, impactŭm, impingĕre. *Stooten, tegen stooten, tegen kloppen, tegen bonzen.*

Impingere caput parieti. Plin. E. 3. 16. 12. *Met zyn hoofd tegen de muur stooten.*

Fustem alicui impingere. Cæl. *by* Cic. F. 8. 8. *Iemant stokslagen geeven.*

Navem dum portum aggreditur, impegit. Quintil. I. O. 4. 1. *Hy heeft het schip, terwyl hy 't naar de haven wendde, op een klip gestuurt.*

Impinges me in magnam litem. Sen. E. 117. *Gy zult my in een groote twist, of moeite brengen.*

Impingere alicui compedes. Plaut. Capt. 3. 5. 76. *Iemant de boeyen, of yzers aan de voeten slaan.*

Culpam in aliquem impingere. Plaut. M. G. 3. 3. 54. *Op iemant de schuld werpen, of leggen; iemant de schuld geeven.*

Impingere alicui epistolam. Cic. Att. 6. 1. *Iemant eenen onaangenaamen brief toezenden.*

ĬMPĬO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Bezoedelen, bevlekken, vuil maaken, besmetten, ontheiligen, verontreinigen.*

Impiare se erga Deos. Plaut. R. 1. 3. 8. *Zich tegens de Goden bezoedelen, of bezondigen.*

ĬMPĬUS, ă, ŭm. Cic. P. Q. 6. *Godloos, ongodvruchtig, zonder godvrucht, of godsdienst, snood, boos, schelms, heilloos.* (De superl. Impiissimus staat by Auson. aan Grat. en Hieron. E. 26.

Impius. *Wreed, hard, streng.*

Impia Thracum pectora movere. Hor. Ep. 5. 13. *De wreede harten der Thraciers bewegen, of omzetten.*

ĬMPLĀCĀBĬLĬS, is. m en f. bilĕ, is. n. Cic. Pis. 33. *Onverzoenlyk, onverbiddelyk, die niet te bevredigen, of te verzachten is.*

ĬMPLĀCĀBĬLĬTĔR. Adv. *Op een onverzoenlyke, harde, of gestrenge wyze, zonder verzacht te konnen worden.* Men vind by Tac. An. 1. 13. 5. niet dan de comparativus Implacabilius, Adverbialiter genomen, dat dan van Implacabiliter moet afkoomen.

ĬMPLĀCĀTUS, ă, ŭm. *Onverzoent, onverzoenlyk, niet te stillen, die niet te bevreedigen is.*

Gula implacata. Ovid. M. 8. 845. *Een onverzadelyke honger.*

ĬMPLĀCĬDUS, ă, um. Hor. O. 4. 14. 10. *Wreed, wild, gruwzaam, ongetemt, onrustig*, van een volk spreekende. De superl. Implacidissimus staat beneden by Statius.

Mars implacidissimus Divûm. Stat. Th. 9. 4. *Mars de onrustigste der Goden.*

ĬMPLĔO, ēs, ēvi, ētŭm, ērĕ. *Vullen, vervullen, opvullen, vol maaken.*

Implentur veteris Bacchi. Virg. Æ. 1. 219. *Zy vullen zich met ouden wyn op.*

Implevit mero pateram. Virg. Æ. 1. 733. *Zy heeft een beker vol wyn geschonken.*

De illis rebus volumina impleta sunt. Cic. A. Q. 4. 27. *Daar zyn heele boeken van die dingen geschreven.*

Implevit annos centum. Plin. H. 7. 48. *Hy heeft hondert jaaren geleeft.*

Convivia implere variis dictis. Ovid. M. 13. 676. *Over de maaltyd verscheide praat voeren.*

Fidem implere. Plin. E. 3. 14. 2. *Zyn woord houden, betrachten, of nakoomen.*

Munia Consulatus implere Tac. An. 3. 31. 2. *Al de plichten van 't Burgermeesterschap vervullen, betrachten, of volbrengen.*

Cum Paulus vix posset implere Censorem. Paterc. 2. 95. 3. *Toen Paulus noch niet in staat was om 't ampt van Zedenmeester te bedienen, of waar te neemen.*

Sortem elusit, vel implevit. Curt. 3. 1. 18. *Hy heeft de Godspraak verydelt, of vervult.*

Spem implere quam quis de nobis concepit. Plin. E. 1. 10. 3. *Iemants verwachting voldoen die hy van ons heeft.*

(Implere. Sen. Cont. 2. 1. *Wydlopig, of overvloedig uitbreiden, of verhandelen, breed uitweiden.*

Sequentia duo videtis quemadmodum potuerit implere. Sen. Cont. 1. 8. *Gy ziet hoe wydlopig hy de twee volgende zaaken heeft konnen uitbreiden, of verhandelen.*)

Implere. Quintil. D. 5. *Verzadigen.*

Quia oculos non licuit implere, satientur aures. Quintil. D. 17. *Om dat het niet geoorloft is geweest de oogen te verzadigen, laaten dan de ooren verzadigt worden.*

Implere. *Eindigen, ten einde brengen, volbrengen, afleggen, of afdoen.*

Viam quadriennio impleverant. Flor. 4. 12. *Zy hadden de reize in vier jaaren afgedaan, of afgelegt.*

Impleri. Plin. H. 8. 44. *Dragtig worden*, van dieren, die besprongen worden, spreekende.

Caper quinquennis parum idoneus habetur fœminis implendis. Colum. 7. 6. *Een bok van vyf jaaren word gehouden weinig bequaamheit te hebben om de wyfjes dragtig te maaken.*)

ĬMPLĔXŬS, ă, ŭm. Virg. G. 4. 482. Plin. H. 8. 13. *Gevlochten, in malkanderen gevlochten, of gedraait, t'zamen gevlochten, ingevouwen, verwart, ingewart, ingewonden.*

ĬMPLĔXŪS, ūs. m. Plin. H. 9. 52. *Vlechting, t'zamenvlechting, invouwing, inwinding, inwarring.*

ĬMPLĬCĀTĬO, ōnis. f. Cic. N. D. 2. 55. *Vlechting, t'zamenvlechting, invouwing, inwinding, verwarring.*

Implicatio rei familiaris. Cic. Sext. 46. *De stemmer, bestemmering, of omslag der huislyke zaaken.*

ĬMPLĬCĀTUS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 36. *Gevouwen, ingevouwen, toe-*

toegevouwen, ingedraait, ingewonden.

ĬMPLĬCĀTŬS, ă, ŭm. *Ingewikkelt, verwart, belemmert, beslommert, bedraait.* (De compar. Implicatior staat by Amm. 26. 6. en de superl. Implicatissimus by Gell. 6. 2.)

Amicitiis novis implicari. Cic. Att. 1. 19. *In nieuwe vriendschappen gewikkelt.*

Implicata res controversiis. Cic. P. Q. 1. *Een zaak met veele geschillen belemmert.*

(Implicatus ad severitatem. Cic. S. R. 30. *Tot strengheit genegen.*)

ĬMPLĬCĬTĒ. Adv. *Verwardelyk, duisterlyk, op eene verwarde, of duistere wyze.*

ĬMPLĬCĬTŬS, ă, ŭm. Cic. Man. 8. Zie Implicatus.

Implicitus morbo. Cæs. B. C. 3. 18. 1. In morbum. Nep. 5. 3. 4. *Ziek, krank, in een ziekte gevallen, of gestort.*

ĬMPLĬCO, ās, plĭcāvī *of* plĭcŭī, plĭcātŭm *of* plĭcĭtŭm, plĭcārĕ. Cic. Att. 8. 12. subj. 4. *Invlechten, inwinden, indraaijen, inwouwen, inwikkelen.*

Implicitum esse cum aliqua re. *Ergens in gewikkelt, of mee beslommert zyn.*

Hoc negotium cum pecuniis Asiaticis implicitum est. Cic. Man. 7. *Deeze zaak is gemengt met het geld van Azien.*

Implicare. Cic. Dom. 40. *Zich belemmeren, of beslommeren.*

(Implĭcāre. *Vermengen.*

Dii vim suam hominum naturis implicant. Cic. D. 1. 36. *De Goden vermengen hunne kracht met der menschen natuure.*)

Implicari maleficio. Cic. Cœl. 30. *Aan een schelmstuk handdadig, of vast zyn.*

ĬMPLŌRĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. de Or. 2. 47. *Verzoek, bede, smeeking, aanroeping.*

ĬMPLŌRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Verzoeken, bidden, aanroepen, smeeken.*

Implorare auxilium ab aliquo. Cæs. B. G. 1. 31. 7. (Alicujus. Cic. C. R. 3.) *Van iemant hulp verzoeken.*

Implorare Deos immortales. Cic. C. 2. 13. *De onsterffelyke Goden aanroepen.*

ĬMPLŪMĬS, ĭs. m. *en* f. mĕ, ĭs. n. Hor. Ep. 1. 19. *Vederloos, kaal, zonder veêren, die geen veêren heeft.*

Implumis. Plin. H. 8. 55. *Kaal, zonder haair, van een haas spreekende.*

ĬMPLŬMBO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. Vitruv. 10. 6. *Peilen, met het diepl oot peilen.* Het betekent ook by Vitruvius, *Met loot verzegelen, toesluiten, vast maaken, of hechten.*

ĬMPLŬO, ĭs, plŭī, plūtŭm, plŭĕrĕ. Colum. 2. 8. *In regenen, of op regenen.*

Impluere in aliquem locum. Plin. H. 2. 96. *Ergens in regenen.*

Malum cum impluit cæteros, ne impluat mihi. Plaut. Most. 4. 1. 15. *Op dat het ongeval, als het anderen treft, op my niet valle.*

ĬMPLŬVĬĀTŬS, ă, ŭm. Plaut. E. 2. 2. 40. *Geelachtig, een kleur die naar yzersmet gelykt, of die men op witte munten ziet daar 't water by neerloopt.* * Turnebus Adv. 14. 19. meent dat Impluviata, 't geen by Plautus word gevonden, zekere tabbaard betekent, naar de gelykenis van een dak met vier afhangen gemaakt, en dat 'er Vestis onder moet worden verstaan.

ĬMPLŬVĬŬM, ĭĭ. n. Varr. L. L. 4. 33. Vitruv. 6. 4. Cic. Ascon. p. 88. *Een goot waar door 't water, dat van verscheide daken in een gemeene waterbak t' zamen vloeit, nederloopt. Een gemeene hanggoot.*

ĬMPŎLĪTĒ. Adv. Cic. de Or. 1. 49. *Plompelyk, onbeschaaft, onaardiglyk, zonder zwier, of aardigheit, in 't ruuw, slordig.*

ĬMPŎLĪTĬĂ, æ. f. Cato. *by* Gell. 4. 12. *Onbeschaafdheit, ruuwheit, slordigheit, achteloosheit, slofheit.* Zie Incuria.

Si quis eques Romanus equum haberet gracilentum, aut parum nitidum, impolitiæ notabatur. Gell. 4. 12. *Indien een Roomsch ridder een mager, of slecht paerd had, wierd hy opentlyk van slordigheit beticht, of beschuldigt.*

ĬMPŎLĪTŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 2. 31. *Plomp, ruuw, bot, onbeschaaft, lomp, zonder zwier, of aardigheit.* (De compar. Impolitior staat by Veget. 2. 4.)

Impolitus. Cic. Prov. Conf. 14. *Onbezyls, ongepolyst, niet glad gemaakt, eerst ontworpen, onvoltooit.*

ĬMPŎLLŪTŬS, ă, ŭm. Sil. 13. 648. *Ongeschonden, onverbroken, van iemants trouwe spreekende.*

ĬMPŌNO, ĭs, pŏsŭī, pŏsĭtŭm, pōnĕrĕ aliquid alicui rei. *Iets ergens op leggen, op stellen, of op werpen.*

In ignem imposita est. Ter. An. 1. 1. 102. *Zy is op 't vuur gesmeeten, of op de houtstapel gelegt.*

Imponere aliquem in equum. Liv. 35. 36. *Iemant op een paerd zetten.*

In te hoc onus impono. Plaut. B. 3. 3. 92. *Ik leg u deezen last op, ik belast, of beveel u dit.*

Imponere nomen alicui rei. Ovid. M. 9. 707. Cic. de Or. 2. 4. *Iets een naam geeven.* Pretium. Quintil. I. O. 12. 7. *Iets op prys stellen, iets waardeeren, of schatten.*

Belli invidiam alicui imponere. Sall. B. C. 43. *Iemant de schuld van den oorlog geeven, of iemant beschuldigen dat hy de stokebrand van den oorlog is.*

Calumniam alicui imponere. Sall. B. C. 48. *Iemant een lastering opleggen, of met een lastering bezwaaren; iemant lasteren, schenden, of te na spreeken.*

Aliquem rei Romanæ imponere. Tac. An. 4. 57. 5. *Iemant 't bewind der Roomsche zaaken geeven, opdraagen, of aanbeveelen.*

Hunc statum Reipublicæ imposuit. Flor. 1. 1. 15. *Hy heeft deeze gedaante van regeeringe 't Gemeenebest opgelegt, gegeeven, of opgedrongen.*

Fraudi speciem juris imponere. Liv. 9. 11. *Bedrog met een schyn van recht bedekken, of bekleeden.*

Pœnæ capiendæ de liberis Consulatus patri ministerium imposuit. Liv. 2. 5. *Het ampt van Burgermeester heeft deezen vader gedrongen zyn plicht te betrachten in 't straffen van zyne kinderen.*

Imponere alicui silentium. Suet. Rh. 6. 2. *Iemant een stilzwijgen opleggen, iemant heeten zwygen.* Vectigal. Cic. Rull. 1. 4. Tributum. Cæs. B. C. 3. 32. 1. *Een schatting, of tol opleggen.*

Villicum aliquem imponere. Cic. Pl. 25. *Iemant tot landhoefpachter aanstellen.*

Vim alicui imponere. Cic. V. 2. 60. *Tegens iemant gewelt pleegen, iemant kracht en gewelt doen.*

(Imponere. *Te scheep brengen, inscheepen, scheepen, inlaaden.* Een woord van de schipvaard.

Quo major numerus militum posset imponi. Cæs. B. C. 3. 6. 1. *Op dat 'er een grooter getal soldaaten konde ingescheept worden.*

In Lycia esse amplius centum naves, in quas exercitus imponi posset. Cic. F. 12. 14. *Dat in Lycia meer dan hondert schepen lagen waar in de kryghbenden konden gescheept worden.*

Imponere. *Bedriegen, bedotten, opligten.* Naar de wyze van de Grieken. Deeze gebruiken ook alzoo hun Ἐπιτιθέναι. Daar word een accusativus onder verstaan, het zy Fraudem, als Buchnerus wil in zynen Thesaurus; het zy Clitellas, als Sanctius Min. 4. 3. het zy Callide alicui onus, *of* ridiculi quippiam, als Voss. Constr. 23. willen.

Dum de conditionibus tractat, præfectis Antigoni imposuit. Nep. 18. 5. 7.

5.7. *Terwijl men van overgave spreekt, heeft hy de Opperbevelhebbers van Antigonus bedrogen.*

Cui egregie impofuit Milo nofter. Cic. Fr. 2. 6. *Wien onzen Milo aardig bedrogen, of opgeligt heeft.*)

ĪMPORCĀTUS, a, um. Granum imporcatum. Colum. 2. 10. *Een graan in een geploegt land geworpen.*

‡ IMPORCITOR, ōris. m. Feftus. *Een landbouwer, die 't ingeworpe zaad met aarde dekt.*

(ĪMPORTĀTĪTIUS, ă, ŭ n. *Dat van een andere plaats tot deeze gebragt word.*

Frumento fe in Africa, nifi importatio, uti non poffe. Hirt. B. Af. 20. 4. *Dat hy in Afrika geen koren konde hebben, dan dat uit andere gewesten daar henen gebragt wierd.*)

ĪMPORTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. Cæf. B. G. 8. 35. 3. *Voeren, invoeren, brengen, inbrengen, vervoeren, verbrengen, aanbrengen.*

Calamitatem importare. Cic. Sext. 69. *Een ongeval aanbrengen, of veroorzaaken.*

Odium libellis importare. Hor. E. 1. 13. 5. *Boeken in den haat brengen, of verhaat maaken.*

ĪMPORTŪNĒ. Adv. Plin. H. 7. 12. *Ontydig, t'onpas, buiten tyds.* (De compar. Importunius ftaat by Lact. 5. 2. en de fuperl. Importuniffime by Gell. 20. 6.)

Importune. Cic. A. Q. 4. 25. *Onhebbelijk, onbefchoftelijk, op eene laftige, verveelende, moeyelyke, of ftoute wyze.*

ĪMPORTŪNĪTĀS, ātis. f. Ter. An. 1. 4. 4. Cic. V. 2. 30. *Overlaft, moeyelykheit, quelling, ongelegenheit, ongevoeligheit, onbefchoftheit, ftoutheit.*

ĪMPORTŪNUS, ă, um. Cic. Clu. 63. Ar. 3. *Laftig, moeyelijk, ongemakkelijk, onbefchoft, ftout,* van zaaken en perfoonen fpreekende. De compar. Importunior ftaat by Celf. 4. 5. en de fuperl. Importuniffimus by Cic. A. 2. 27.

Importunus. Cic. de Or. 2. 5. *Ontydig, t'onpas, ongelegen.*

Mors importuna. Ovid. Am. 3. 9. 19. *Een ontydige dood.*

ĪMPORTUŌSUS, ă, ūm. Liv. 10. 2. Sall. B. J. 17. Tac. An. 4. 67. 2. *Zonder havens, van havenen ontbloot,* van de zee fpreekende.

ĪMPŌS. ŏtis. omn. gen. Animi impos. Plaut. Caf. 3. 5. 7. *Buiten zich zelven, buiten zyn verftand, die zich zelf geen meefter is, of niet bedwingen kan.*

ĪMPŎSĬTĬO, ōnis. f. Plin. H. 27. 13. *Opftelling, oplegging, opzetting.*

Impofitio verborum. Varr. L. L. 9. 3. *De eerfte inftellinge der naamwoorden.*

ĪMPŎSĬTĪTIUS, ă, ūm. Varr. L. L. 7. 2. *Opgelegt, gegeeven,* van eenen naam fpreekende.

ĪMPŎSĬTĪVUS, ă, ūm. Plin. H. 28. 4. Zie Impofititius.

ĪMPŎSĬTŎR, ōris. m. Varr. L. L. 9. 3. *Een naamgeever.* Men verftaat 'er Nominis onder.

ĪMPŎSĬTUS, ă, ūm. Cic. Syll. 12. *Opgezet, opgefteld, opgelegt.*

Corona capiti impofita. Prop. 4. 2. 29. *Een kroon die op 't hoofd is gezet.*

ĪMPOSSĬBĬLIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Quintil. I. O. 5. 10. *Onmogelyk, ondoenlyk, niet mogelyk.*

ĪMPOSTŎR, ōris. m. Ulp. Dig. 50. 13. 1. §. 3. *Een bedrieger, oplichter, verleider, vervoerder.*

ĪMPOSTŪRĂ, æ. f. Ulp. Dig. 47. 20. 3. §. 1. *Bedrog, bedriegery, oplichting, arglistige ftreek, konftgreep.*

ĪMPŎTĒNS, entis. omn. gen. Ter. H. 2. 3. 130. *Zwak, magteloos, onmagtig, onvermogend, onfterk, die geen kracht heeft.* (De compar. Impotentior ftaat by Liv. 29. 9. en de fuperl. Impotentiffimus by Cic. A. 5. 16.

Impotens word ook gevoegt by een genitivus. Impotens iræ. Liv. 29. 9. Animi. Curt. 8. 1. 49. dat Cic. A. 2. 2. en Ter. An. 5. 3. 8. zeggen Effe impotente animo. *Die zynen toorn, of zyn gemoed niet kan inhouden, of bedwingen.*)

Impotens. *Vervoert, razend, woedend, hevig, verwoed, die zich zelf geen meefter is.*

Impotentiffima dominatio. Liv. 34. 32. *Een geweldige heerfchappy, een geftrenge regeering.*

Impotenti lætitia efferri. Cic. T. Q. 5. 7. *Zich in een onmatige blydfchap uitlaaten; door een buitenfporige vreugde vervoert worden.*

ĪMPŎTENTĔR. Adv. Quintil. I. O. 1. 3. *Onmatiglyk, toomeloos, buitenfporig, zonder regel, of maat, moetwillig.* (De compar. Impotentius ftaat by Liv. 27. 48. en de fuperl. Impotentiffime by Sen. B. 4. 17.)

ĪMPŎTENTĬĂ, æ. f. Ter. Ad. 4. 3. 16. *Zwakheit, krachteloosheit, magteloosheit, onvermogen, onmagt, gebrek, of mangel van gezagh en magt.*

Impotentia. Cic. T. Q. 4. 16. *Vervoering, woede, hevigheit, onmatigheit, oploopentheit, buitenfporigheit, ongeregeltheit.*

Voces impotentiæ. Suet. J. 77. 1. *Hevige woorden.*

ĪMPRÆSENTĬĀRŪM. Cato R. R. 145. Nep. 23. 6. 2. Tac. An. 4. 59. 4. Ulp. Dig. 43. 5. 1: 11. 1 11. §. 8. 24. 1. §. 9. (Fann. An. 1. by Prifcian. 13. 470. Apulejus tweemaal. Minuc. Fel. p. 29. Sidon. E. 2. 3: 3. 6: 4. 3: 5. 9. *Tegenwoordig, nu, thans, te deezer tyd.* Der Geleerden oordeel over dit woord vind men by Sciop. Styl. Hift. 99. Voff. Verb. Sign. 5. 1. 25: 4. 33. Periz. Sanct. Min. 117. Cellar. Ant. 115. Cur. Poft. 11. 178. Bof. Ind. Nep. Elmenh. Ind. Apul.)

ĪMPRĀNSUS, ă, ūm. Plaut. R. 1. 2. 56. Hor. E. 1. 15. 29. *Nuchteren, die het middagmaal niet gehouden heeft.*

ĪMPRĔCĀTĬO, ōnis. f. Sen. B. 6. 35. Plin. H. 5. 8. *Een vloek, of vloekwenfch.*

ĪMPRĔCŎR, āris, ātūs sūm, ārī. Virg. Æ. 4. 629. Quintil. D. 15. *Vloeken, vervloeken, quaad, rampen, of ongevallen toewenfchen.*

Diras Pompejo imprecari. Plin. H. 8. 7. *Pompejus vervloeken, hem quaad, rampen, of ongevallen toewenfchen.*

ĪMPRĔSSĬO, ōnis. f. Cic. de Or. 3. 48. *Indrukking, inprenting.*

Impreffio. Cic. Fl. 34. *Kracht, geweld, aanval, beftorming, befpringing, of overrompeling van krygslieden.*

Impreffionem facere in caftra. Varr. R. R. 2. 8. Liv. 40. 40. *Een aanval op de vyanden doen; de vyanden aanvallen, befpringen, of beftormen.*

Impreffio vocum. Cic. A. Q. 1. 5. *Uitfpraak der woorden, fpelling der woorden.*

ĪMPRĔSSŪS, ă, ūm. *Gedrukt, gefneden, ingedrukt, ingefneden.*

Sulcus altius impreffus. Cic. D. 2. 23. *Een zeer diepe voore.*

Crater impreffus fignis. Virg. Æ. 5. 536. *Een beker daar beelden op gefneden, of op gedreven zyn.*

ĪMPRĬMO, is, preffi, prĕfsūm, prĭmĕrĕ. *Indrukken, inprenten.*

Imprimere figilla anulo. Cic. A. Q. 4. 26. *Met zyn ring zegelen.*

Impreffit parieti tabulas. Plin. H. 34. 4. *Hy heeft de fchilderijen aan den wand gehangen.*

Imprimere dedecus Reipublicæ. Cic. A. 5. 6. *'t Gemeenebeft fchande, of oneer aandoen.*

Aliquid imprimere in animo. Cic. N. D. 1. 16. of In animum. Cic. A. Q. 4. 11. *Iets zynen geeft, of zyn verftand indrukken.*

ĪMPRŎBĀBĬLIS, is. m. en f. ilĕ. is. n. Cic. A. Q. 4. 11. Celf. præf. *Onbewyslyk, onbetooglyk, onwaarfchynlyk, dat niet bewezen, of betoogt kan worden,* van een rede, of gevoelen fpreekende.

ĪMPRŎBĀTĬO, ōnis. f. Cic. Her. 2. 6. *Afkeuring, wraking, verwerping, verachting, afwyzing, berifping, verfmading.*

ĪMPRŎBĀTUS, ă, ūm. Cic. Font. 4. *Afgekeurt, gewraakt, verworpen, veracht, afgewezen, berifpt, ver-*

versmaad. (De superl. Improbatissimus staat by Gell. 18. 3.)
ĪMPRŎBĒ. Adv. Cic. S. R. 36. *Schelmachtig*, *schandelyk*, *boosylyk*, *boosaardiglyk*, *quaadaardiglyk.* (De compar. Improbius staat by Suet. Fl. 23. 1. en de superl. Improbissime by Cic. Cæc 9.)
Improbe. Vitruv. 5. 7. *Zonder reden*, *schikkinge*, of *maat.*
(Improbe. *Tegens gegeeven woord*, *tegens eed en trouwe.*
Non improbe mihi dicturus videtur. Ceil. Dig 2. 15. 12. *My dunkt dat hy het niet tegens gegeeven trouwe zeggen zal.*
Improbe. *Op zyn boersch*, *op een boersche*, of *plompe wyze.*
Improbe quid accipere. Plin. E. 6. 28. 1. *Iets op zyn boersch*, of *op een plompe wyze ontfangen.*)
ĪMPRŎBĬTĀS, ātis. f. Cic. Cl. 62. *Schelmery*, *boosheit*, *boosaardigheit*, *quaadaardigheit*, *ondengentheit.*
ĪMPRŎBO, ās, āvi, ātūm, ārĕ *Afkeuren*, *wraaken*, *verwerpen*, *verachten*, *quaad keuren*, *berispen*, *versmaaden.*
Improbare judicium Sacerdotis. Cic. V. 2. 28. *Het oordeel des Priesters wraaken*, of *verwerpen.*
(Hoc negas te posse nec approbare, nec improbare. Cic. A. Q. 4. 30. *Gy ontkent dat te konnen voor goed of voor quaad keuren.*)
ĪMPRŎBRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Merc. 5. 4. 9. *Verwyten.*
ĪMPRŎBŬLŬS, ă, ūm. Juv. 5. 73. *Wat*, of *eenigzins quaad*, *boos*, of *quaadaardig.*
ĪMPRŎBŬS, ă, ūm. Cic. Syll. 10. *Quaad*, *boos*, *boosaardig*, *eerloos*, *ondengend.* (De compar. Improbior staat by Plaut. Trin. 3. 2. 66. en de superl. Improbissimus by Cic. Br. 10.)
Improbus. Virg. Æ. 10. 727. *Wreed*, *straf*, *hard*, *streng*, *fel.*
Hyems improba. Ovid. Tr. 1. 12. 49. *Een harde*, *felle koude*, of *strenge winter.*
Improbus. Lucill. *by* Non. 4. 250. *Lelyk*, *niet goelyk.*
Improbus. *Onbeschaamt.*
Improbam frontem facere. Quintil. I. O. 11. 3. *Een onbeschaamt gelaat aantrekken.*
Improbus panis. Mart. 10. 5. 5. *Heel slecht brood.* Postis. Plaut. Most. 3 2. 137. *Een styl die ganfsch niet deugt.*
Improbus labor. Virg. G. 1. 146. *Een gestadigen*, *geduurigen*, of *onvermoeiden arbeid.*
Improbum testamentum. Cic. V. 1 42. *Een onwettige erfmaking.*
Improbum os. Suet. Gr. 15. 1. *Een vuile mond*, of *lastermond*, *een laster-* of *quaadspreekende tong.*

ĪMPRŎCĒRŬS, ă, ūm. Tac. G. 5. 2. *Klein*, *kort*, *van kleine lengte*, *klein van gestalte.*
(IMPRŎFESSUS, ă, ūm. *Dat niet aangegeeven is.*
Res furtiva improfessa. Quintil. D. 341. *Gestole goederen*, *die niet aangegeeven zyn.*
Judæi improfessi. Suet. D. 12. 5. *Jooden die hunnen godsdienst niet aangegeeven hebben.*
IMPROLIS. Festus. *Die noch geen burger is.*)
ĪMPRŎMĪSCŬŬS, ă, ūm. Gell. 1. 7. *Ongemeen*, *ongewoon*, *niet gemeen.*
ĪMPRŎMTUS, ă, ūm. *Langzaam*, *traag.*
Lingua impromtus. Liv. 7. 4. *Langzaam*, *loom*, of *traag in 't spreeken*, *belemmert van tong.*
Impromptus. Tac. An. 2. 21. 2. *Neerslagtig*, *verslagen*, *mismoedig*, *vermoeit*, *afgemat*, *afgesloofte.*
(ĪMPRŎPĔRĀTUS, ā, um. *Langzaam*, *dat niet verhaast word.*
Improperata vestigia referre. Virg. Æ. 9. 798. *Langzaam wederkeeren.*)
ĪMPRŎPĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. R. 3. 4. 28. *Iets laaken*, *wraaken*, of *berispen.*
Improperare. Plin. H. 36. 13. *Zich haasten om ergens in te koomen.*
ĪMPRŎPRĬĒ. Adv. Plin H. 9. 35. *Oneigentlyk*, *verbloemdelyk*, *op eene oneigentlyke wyze.*
Loqui improprie. Gell. 17. 1. *Oneigentlyk spreeken.*
(ĪMPRŎPRĬĔTĀS, ātis. f. *Oneigentlykheit.*
Cavenda est improprietas verbi. Gell. 1. 22. *Men moet zich wachten voor de oneigentlykheit van het woord.*)
ĪMPRŎPRĬŬS, ă, ūm. Quintil. I. O. 8. 2. *Oneig[illegible]*, *oneigentlyk.*
ĪMPRŎPRĬUM, ii. n. Quintil. I. O. 8. 2. *Oneigentlykheit*, of *verbloeming*, in 't spreeken.
(ĪMPRŎSPĔR, ă, ūm. Tac. An. 3. 24. 2: 14. 65. 2. *Ongelukkig*, *rampspoedig.*)
ĪMPRŎSPĔRĒ. Adv. Colum. 1. 1. Tac. An. 1. 8. 7. *Ongelukkig*, *rampspoedig*, *met tegenspoed*, *met weinig voorspoed*, of *geluk.*
ĪMPRŎTECTUS, ā, ūm. Gell. 7. 3. *Zonder bescherming*, *stut*, of *steunsel.*
ĪMPRŎVĬDĒ. Adv. Liv. 27. 27. Colum. 6. 16. *Onvoorzichtig*, *onbedacht*, *onbezonnen*, *losselyk.*
ĪMPRŎVĬDUS, ă, ūm. Cic. F. 2. 16. *Onvoorzichtig*, *on[illegible]nen*, *onbedacht*, *los.*
Tela improvida. Plin. E. 4. 22. 5. *Onverwachte pylen.*
(Improvidus met een genitivus.
Improvidus futuri. Tac. H. 1. 88. 5. Mali. Plin. H. 36. 3. *Die toekoomende dingen*; *het aanstaande quaad niet voorzien heeft.*)
ĪMPRŎVĪSO. Adv. Plaut. R. 4. 5. 6. Cic. D. 1. 24. *Onvoorziens*, *onverhoeds*, *onverwacht*, *schielyk*, *op 't onvoorzienste*, of *onverwachtste.* Cicero zegt De improviso. T. Q. 4. 31. en Ex improviso V. 1. 43.
ĪMPRŎVĪSUS, ă, ūm. Cic. T. Q. 4. 17. *Onvoorzien*, *onverwacht*, *dat niet voorzien*, of *verwacht is.* De compar. Improvisior staat by Tac. An. 2. 47. 1.
ĪMPRŪDĒNS, ēntis. omn. gen. Cic. de Or. 1. 21. *Onvoorzichtig*, *onbezonnen*, *onbedacht*, *die iets niet voorzien*, of *ergens niet op gedacht heeft.* De compar. Imprudentissimus staat by Colum. 3. 10.
Plus hodie boni feci imprudens, quam sciens ante hunc diem unquam. Ter. Hec. 5. 4. 40. *Ik heb zonder voordacht van daag meer goeds gedaan*, *dan ik ooit myn ganfsche leven gedaan heb.*
Non imprudens adversabar. Plaut. Men. 2. 3 66. *Ik stelden 'er my met voordacht tegens aan*; *ik stont het niet op eenen loffen voet tegen.*
Imprudens negotii. Colum. Præf. 1. *Onwetend*, *onbewust van*, of *in een zaake.* Religionis. Liv. 31. 14. *Onweetende in zyn Godtsdienst*, *die zyn Godsdienst niet verstaat.* Maris. Liv. 34 9. *Onkundig*, of *onbedreven in de zeevaart.*
Non sum adeo ætatum imprudens, ut instandum teneris protinus acerbe putem. Quintil. I. O. 1. 1. *Ik ben zoo onkundig in 't vereischte tot yder trap des ouderdoms niet*, *dat ik meen dat men straks de kinderen straf*, of *streng moet handelen.*
ĪMPRŪDĔNTĔR. Adv. Ter. An. 4. 4. 16. *Onvoorzigtelyk*, *onbedachtelyk*, *onbezonnen*, *losselyk*, *onwysselyk.* (De compar. Imprudentius staat by Ter. An. 1. 1. 103)
Imprudenter interemptus est. Vell. Paterc. 1. 2. 2. *Hy is onbekent gedoodt*, *hy is omgebragt zonder dat men wist wie hy was*, of *dat hy 't was.*
ĪMPRŪDĔNTĬĂ, æ. f. *Onvoorzichtigheit*, *onbedachtzaamheit*, *onbezonnenheit*, *losfigheit.*
Imprudentia est, cum scisse aliquid, is qui arguitur, negat. Cic. 1 R. 2. 31. *Het is onbedachtzaamheit*, *als iemant*, *die berispt word*, *ontkent dat hy het wist*, of *aangemerkt had.*
Imprudentia. *Onweetenheit*, *onkunde.*
Per imprudentiam sæpe in oratione versus dicimus. Cic. de Or. 56. *Wy spreeken dikwyls onweetende*, of *onvoordachtelyk vaerzen in onze rede.*

Imprudentia teli emissi. Cic. de Or. 3. 39. *De misslag die men begaat in onvoorzichtelyk een pyl te schieten.*

ĬMPŪBES, ĕris. Cic. C. 4. 6. *Kindsch, onmondig, die de jaaren van jongelingschap noch niet heeft bereikt*, dat is, *Die noch geen veertien jaaren oud is*, van een jongen, en *twaalf jaaren*, van een meisje spreekende.

ĬMPŪBIS, bis. Plin. H. 23. 7. zie Impubes.

(Impubes genæ. Ovid. M. 3. 422. Malæ. Virg. Æ. 1. 751. *Gladde wangen, wangen daar noch geen haair noch baard aan is.*

ĬMPŪBESCŌ, is, ĕrĕ. *Noch niet uitloopen.*

Arbor impubescens. Plin. H. 23. 7. *Een boom die noch niet uitloopt.*)

ĬMPŬDĒNS, entis. Cic. Q. R. 7. *Onbeschaamt, schaamteloos, zonder schaamte.* (De compar. Impudentior staat by Cic. Off. 1. 34. en de superl. Impudentissimus by Cic. Cl. 18.)

ĬMPŬDENTĔR. Adv. Cic. V. 2. 54. *Onbeschaamdelyk, stoutelyk, zonder schaamte, zonder bleeken,* of *bloozen.* (De compar. Impudentius staat by Cic. Att. 7. 9. en de superl. Impudentissime by Cic. Att. 7. 17.)

ĬMPŬDENTĬĂ, æ. Cic. Fl. 15. *Onbeschaamtheit, schaamteloosheit.*

ĬMPŬDĬCĀTUS, ă, ūm. Festus. *Die tot onkuisheit is gebragt.*

ĬMPŬDĬCITĬĂ, æ. f. Cic. Oct. *Onkuisheit, ontucht, ontuchtigheit, hoererÿ.*

ĬMPŬDĪCŬS, ă, ūm. Cic. C. 2. 5. *Onkuisch, ontuchtig, hoerachtig, geil.* (De compar. Impudicior staat by Plaut. Curc. 1. 1. 52. en de superl. Impudicissimus by Cic. Sall. 5.

Impudicus. *Onbeschaamt, schaamteloos.*

O facinus impudicum! Plaut. R. 1. 2. 62. *O wat een onbeschaamde daad!*

Impudicus. Catull. 29. 6. Van een man gezegt betekent het *Een schandjongen, en die met een schandjongen te doen heeft.*)

ĬMPŬGNĀTĬO, ōnis. Cic. Att. 5. 3. *Aanval, bestorming, storm, bespringing.*

ĬMPŬGNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Aantasten, bestormen, bespringen, aangrypen, aanvallen.*

Impugnare terga hostium. Liv. 3. 70. *De vyanden in den staert aantasten.*

Impugnare patriam. Cic. Br. 15. *Zyn vaderland beoorloogen*, of *bevechten, tegens zyn vaderland oorloogen.*

Impugnare. *Zich tegen iets aanstellen, aanzetten*, of *aankanten; iets betwisten, tegenstaan*, of *wederstaan.*

Impugnare alicujus dignitatem. Cic. by Non. 5. 68. *Zich tegens iemant aankanten die een hoog ampt bekleedt, iemants waerdigheit tegenstaan.*

Impugnare morbum. Plin. H. 26. 12. *Een ziekte verdryven*, of *verjaagen.*

ĬMPŬLSĬO, ōnis. f. Cic. Tim. 5. *Instoting, indryving, injaging.*

Impulsio. Cic. I. R. 2. 5. *Aanporring, opwekking, aanprikkeling, aanmoediging.*

Impulsio in hilaritatem. Cic. de Or. 3. 53. *Opwekking tot blydschap.*

ĬMPŬLSŎR, ōris. *Opwekker, aanporrer, aanmoediger, aanzetter, aanrader, aandryver.*

Quamvis non fueris suasor & impulsor profectionis meæ, approbator certe fuisti. Cic. Att. 16. 3. *Alhoewel gy geen aanrader en aanporder van myn vertrek geweest zyt, zoo hebt gy 'er echter zekerlyk een toestemmer van geweest.*

ĬMPŬLSŬS, ă, ūm. *Ingestooten, ingedreven, ingestuwt, ingejaagt.* In den eigentlyken zin.

Chordæ impulsæ pollice. Ovid. M. 10. 145. *Snaaren met den duim geroert.*

Impulsus Ter. An. 1. 1. 72. *Aangezet, aangedreven, aangedrongen, aangestuwt, aangeport, opgewekt, aangemoedigt, aangeprikkelt*, In den oneigentlyken zin.

Conscientia ad fatendum impulsus. Quintil. I. O. 5. 13. *Door zyn geweeten gedrongen tot bekentenis.*

ĬMPŬLSUS, ūs. Cic. Cæc. 15. zie Impulsio.

(ĬMPŬLVĔRĔŬS, ă, ūm. *Daar het niet stuift.*

Impulverea victoria. Gell. 5. 6. *Een overwinninge zonder moeite*, of *arbeid.* Die behaalt word zonder dat het veel stuift, gelyk geschied in veel zwaare veldslagen.)

ĬMPŪNĔ. Adv. *Ongestraft, straffeloos, vry, zonder straf, gevaar, schade*, of *leet.* Boertende, *Zonder kleerscheuren.* De compar. Impunius, staat by Ter. H. 3. 2. 49. en de superl. Impunissime by Plaut. Pœn. 1. 3. 2.

Credin' te impune abiturum? Ter. E. 5. 2. 13. *Meent gy 'er ongestraft af te koomen?*

Id si rescivit uxor, impune est viro. Plaut. Merc. 4. 6. 4. *Zoo de vrouw dat koomt te weeten, is de man vry.*

(Impune. *Zonder zich te weeren*, of *te weer stellen.*

Multi vulnerabantur impune. Curt. 4. 6. 9. *Veele wierden gequetst zonder zich te weeren.*

Impune dixisse liceat. Plin. E. 8. 11. 2. *Het zy my geoorloft, of het staa my vry dat ik dat woord gebruike.*)

ĬMPŪNĬTĀS, ātis. f. *Straffeloosheit, vryheit van straffe, wanneer de misdaaden ongestraft blyven.*

Spes impunitatis maxima est illecebra peccandi. Cic. Mil. 16. *De hoop van niet gestraft te zullen worden is de grootste aanleiding tot het quaad.*

Dare alicui peccatorum impunitatem. Cic. T. Q. 4. 20. *Iemant zyn misdaaden vergeeven*, of *over zyn feilen niet straffen.*

Impunitas garriendi. Cic. N. D. 1. 39. *De vryheit in alles te zeggen wat men wil.*

ĬMPŪNĪTUS, ă, ūm. *Ongestraft, dat niet gestraft is.* De compar. Impunitior staat by Hor. S. 2. 7. 105.

Impunita scelera. Cic. Off. 2. 8. *Ongestrafte schelmstukken.*

ĬMPŪRĀTŬS, ă, ūm. Ter. Ph. 4. 3. 64. 5. 8. 69. De superl. Impuratissimus staat by Apul. M. 9. 221. en Plaut. R. 3. 4. 46. zie Impurus.

ĬMPŪRĒ. Adv. Cic. A. 2. 21. *Onkuisch, onrein, onzuiver, schandelyk.* De superl. Impurissime staat by Cic. Att. 9. 12.

ĬMPŪRĬTĀS, ātis. f. Cic. A. 2. 3. *Onzuiverheit, onreinigheit, onkuisheit.*

ĬMPŪRŬS, ă, ūm. Cic. A. 3. 14. *Onrein, onkuisch, vuil, vol schandelykheit.* De superl. Impurissimus staat by Cic. Prov. Conf. 6.

ĬMPŬTĀTŎR, ōris. m. Sen. B. 2. 17. *Een verwyter van een weldaad.*

ĬMPŬTĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 14. 12. en 19. *Ongesnoeit, ongesneeden*, van wyngaarden spreekende.

ĬMPŬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquid alicui. Suet. N. 36. 5. *Iemant iets wyten*, of *te laste leggen, iemant ergens mee betichten*, of *beschuldigen.*

Cædem alicui imputare. Quintil. I. O. 5. 10. *Iemant een moord, of doodslag te laste leggen.*

Habeo quod cælo imputem. Petron. 87. *Ik heb reden den hemel te danken.*

Quidam ultro officia nostra nobis imputant. Sen. Tr. 6. *Daar zyn'er die meenen dat men gehouden is hun zynen dienst ongevergt aan te bieden.*

Imputare. Colum. 1. 7. Ulp. Dig. 27. 3. 1. § 4. *Rekenen, oprekenen, optellen, opmaaken.*

Imputare civitati pecuniam. Plin. E. 10. 52. *Een stad eene geldschatting opleggen.*

ĬMPŬTRĒSCO, scis, putrŭi, putrescĕrĕ. Colum. 6. 17. *Verrotten, bederven, ergens in verrotten*, of *bederven*, gelyk in een vochte.

IMU.

IMŬLUS, ă, ŭm. Imula oricilla. Catull. 25. 2. *De oorlel, het oorlapje, het onderste*, of *de lel van 't oor.*

IMUS, ă, ŭm. *'t Laagste, 't leegste, het onderste, 't benedenste, het diepste.*

Ab imis unguibus usque ad verticem summum. Cic. Q. R. 7. *Van de toonen af tot de hoofdschedel toe; van het hoofd tot de voeten toe; van top tot teen.*

Ima auris. Plin. H. 11. 45. *De oorlel, de lel van 't oor.*

In imo corde. Virg. Æ. 10. 871. *In den grond*, of *in 't binnenste van 't harte.*

Ab imo suspirare. Ovid. Art. 3. 675. *Uit den grond van 't harte zuchten*, of *zuchten loozen.*

(Imus. *De achterste, de laatste.*

Imus faber. Hor. A. P. 32. *Een smit, die op 't einde van de straat woont.*

Ima cera. Suet. J. 83. 3. Ima pars testamenti. Scæv. D. 33. 1. 34. §. 1. *Het achterste, het laatste blad, het eind van de uiterste wille.*

Imus fundus. Ovid. N. 62. Imus in extremo margine fundus me habet. *Ik staa op de wal*, of *op de uiterste kant van dien akker.*)

IN.

IN. præp. *In.* Deeze præpositio regeert d'accusativus als 'er beweeging is, en d'ablativus als 'er geen is.

In villa manere. Cic. D. 1. 28. *In*, of *op zijn landhuis woonen*, of *verblyven.*

Manere in officio. Cic. Att. 1. 1. *Zich in zijn plicht houden*, of *quijten, zijn plicht betrachten.*

In eo erat ut oppido potiretur. Nep. 1. 7. 3. *Hy stont op 't punt om de stad te vermeesteren, te bemagtigen*, of *in te neemen.*

Dare aliquem in custodiam. Cic. V. 5. 27. *Iemant in de gevangkenis*, of *in hechtenis zetten*, of *iemant gevangen zetten.*

In, met de accusativus. *Tegens, tegen, jegens.*

Inflammare populum in improbos. Cic. de Or. 1. 46. *'t Volk tegen de booswichten gaande maaken.*

In, met de accusativus. *Volgens, naar, als, op.*

Hostilem in modum sævire. Cic. V. 5. 28. *Vyandelijke wreedheden pleegen; op eene vyandelijke wijze*, of *als een vyand te werk gaan.*

In hanc formulam. Cic. Q. R. 5. *Naar dat voorschrift, volgens dat bestek*, of *ontwerp.*

Senatusconsultum factum est in Africani sententiam. Cic. Fr. 2. 9. *Het raadsbesluit is genomen volgens den raad van Afrikanus.*

In. *Over, nopende, aangaande, wegens, van.*

Cum in eam rationem pro suo quisque sensu loqueretur. Cic. V. 1. 27. *Als ieder een over, aangaande, wegens, of van die zaake volgens zijn gevoelen sprak.*

In gingivarum labiorumque vitiis fagi folia manducantur. Plin. H. 24. 5. *Wanneer men quaad tandvleesch en zeere lippen heeft, eet men beukebladeren.*

In. *Op, over.*

Pater habet potestatem in filios. Cic. I. R. 2. 17. *Een Vader heeft magt over zijne kinderen.*

In. *Onder.*

Redigere aliquem in potestatem suam. Cic. Clu. 55. *Iemant onder zijn magt brengen.*

In. *Voor, voor 't ooge.*

Defigere furta alicujus in omnium oculis. Cic. V. procem. 3. *Iemants dieveryen voor alleman open leggen.*

In. *Onder, in 't getal.*

Fannius in mediocribus Oratoribus habitus est. Cic. Cl. 26. *Fannius is onder de middelbaare Redenaars geteld.*

In. *Met, nevens.*

Summa Reipublicæ in illius periculo tentatur. Cic. S. R. 51. *'t Welwezen van den Staat met het zijne loopt gevaar.*

In. *Voor, ten behoeve.*

Legiones decretæ in Syriam. Cic. F. 2. 17. *De keurbenden voor Syriën geschikt.*

Duodena jugera describit in singulos homines. Cic. Rull. 2. 31. *Hy stelt twaalf bunderen lands voor*, of *ten behoeve van elk mensch.*

Locare aliquid in complures annos. Cic. V. 2. 21. *Iets voor veele jaaren verhuuren.*

Pecuniam erogare in classem. Cic. Fl. 13. *Geld tot uitrusting van een vloot geeven*, of *uitschieten.* In oleum. Plin. E. 10. 34. 2. *Geld voor oly uitgeeven.*

In. *Door.*

Sanguis in totum corpus distribuitur. Cic. N. D. 2. 55. *'t Bloed word door 't gansche ligchaam verspreidt.*

In. *Tot, voor, jegens.*

Summum in Rempublicam studium. Cic. Att. 8. 11. subj. *Een groote genegenheid tot*, of *voor 't Gemeenebest.*

Amor in patriam. Cic. de Or. 1. 44. *De liefde tot het vaderland.*

Liberalis in milites. Cic. Brut. Germ. 7. *Mildadig jegens 't krijgsvolk.*

In. *Tot.*

Studebat in cœnæ tempus. Plin. E. 3. 5. 11. *Hy studeerde tot het avondmaal toe.*

Cibum non capit usque in maciem. Plin. H. 10. 61. *Hy onthoud zich van eeten tot mager wordens toe.*

(In hoc. *Daarom, uit dien inzigt.*

In hoc seduiitas mea erit tibi apta. Ovid. M. 10. 408. *Daarom zal u myne naerstigheit dienst doen*, of *voordeelig zyn.*

Cratibus in hoc factis. Colum. 7. 8. *De horden daarom gemaakt zynde.*

In. *Uit.*

Bibere in ossibus capitum. Flor. 3. 4. 2. In auro. Sen. Th. 3. 453. *Uit beckeneelen van menschen, uit goude bekers drinken.*

In. *Aan.*

In auro efferre. Suet. G. 8. 1. *Aan gout, aan geld uit de stad sleepen.*

In. *Tot op.*

In quinquaginta millium. Liv. 1. 43. *Tot op vyftig duizend.*

In. *Om.*

In honorem virtutis. Flor. 1. 3. 1. *Om de dapperheit te beloonen.*

In ultionem Regis. Flor. 1. 11. 1. *Om des Koningks ongelijk te wreeken.*

In. *Ondertusschen, terwyl.*

In ipsa morte ira vivebat. Flor. 1. 18. 17. *Terwyl ze stierven*, of *onder het sterven bleef de gramschap levendig.*

In betekent *Het einde, de oorzaak, het waarom.*

Nemus frangitur in lintres. Claud. Hon. Cons. 4. 623. Cadit in classem. Lucan. 1. 306. *Het bosch word omgehouwen, op dat men een vloot timmere.*

Ferre pisces in cœnam. Ter. An. 2. 2. 31. *De visschen aanbrengen, op dat men een maaltyd bereide.*

In. *Noch.*

Hi in pueris, Cato in viro. Cic. Am. 2. *Zy waren noch kinderen, toen Kato een volwassen man was.*

In pullo esse. Solin. 52. *Noch een kieken zyn.*)

INA.

INĂBRUPTŬS, ă, ŭm. *Onafgebroken, onverbroken, onverbreekelijk, onverbreekbaar.*

Concordia inabrupta. Stat. S. 5. 1. 44. *Een onverbreekelijke eendracht.*

INĂCCESSŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 8. 195. Plin. H. 10. 12. *Ongenaakelijk, onnaakbaar, ontoegangkelyk.*

INĂCHIĂ, æ. f. Stephanus. *Peloponezen, zeker landschap.*

INĂDŬLĂBILIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Gell. 14. 4. *Die niet vervoert kan worden door gevlei*, of *pluimstrykery.*

INĂDŬSTŬS, ă, ŭm. Ovid. Her. 12. 93. *Ongebrand, onverbrand.*

INÆDIFICĀTUS, ă, ŭm. Cic. Ar. 15. *Ergens op*, of *in gebouwt*, of *gesticht*.

Pene inædificata in muris a nostris mœnia videbantur. Cæs. B. C. 2. 16. 2. *'t Scheen dat ons volk byna muuren op hunne muuren gebouwt had.*

INÆDĬFĬCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cæs. B. C. 1. 27 3. *Ergens op*. of *in bouwen*, *stichten*, of *timmeren*.

INÆQUĀBILIS, is. m. *en* f. ĭlĕ. is. n. Cic. Part. 4. *Ongelyk*, *oneffen*, *oneevenmatig*, *verscheiden*.

INÆQUABILITĔR. Adv. Varr. R. R. 3. 9. *Ongelyk*, *verscheiden*, *verscheidentlyk*.

INÆQUALIS, is. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. *Ongelyk*, *oneffen*, *ruuw*. De compar. Inæqualior staat by Plin. E. 9. 5. 3. en de superl. Inæqualissimus by Suet. A. 75. 3.

Inæqualis mensa. Mart. 1. 56. 11. *Een ongelyke*, of *ruuwe tafel*.

Inæqualis tonsor. Hor. E. 1. 94. *Een scheerder die niet glad afscheert.*

Inæqualis vivit. Hor. S. 2. 7. 10. *Hy leeft ongestadig*, *hy is wispeltuurig.*

INÆQUĀLĬTĀS, ātis. f. Colum. 3. 12. *Ongelykheit*, *oneffenheit*.

INÆQUĀLĬTĔR. Adv. Liv. 28. 20. *Ongelykelyk*, *verscheidentlyk*.

INÆQUĀTUS, ă, um. Tib. 4. 1. 43. *Geeffent*, *gelyk gemaakt*, *geschaaft*.

INÆQUO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cæs. B. C. 1. 27. 3. *Slechten*, *effenen*, *gelyk*, *effen*, of *glad maaken*, *gelyk schaaven*.

INÆSTĬMĀBILIS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, is. n. Cic. Fin. 3. 6. *Ondeugende*, *onwaerdig*, *dat niet deugt*, of *niet waerd is*.

Inæstimabilis. Sen. E. 75. *Onwaerdeerlyk*, *onwaardeerbaar*, *dat niet kan geschatt*, of *gewaerdeert worden*.

INĀFFECTĀTUS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 11. 1. Plin. P. 67. 1. *Ongemaakt*, *eenvoudig*, *natuurlyk*, *niet opgeschikt*, *opgesmukt*, of *opgepootst*.

INĀGĬTĀBĬLIS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, is. n. Sen. N. Q. 5. 5. *Onbeweeglyk*, *onbeweegbaar*, *onverroerlyk*, *onverzettelyk*, *onverwrikkelyk*, *onwrikbaar*.

INĀGĬTĀTŪS, ă, ŭm. Sen. E. 75. *Onbewogen*, *onverroert*, *onverzet*, *onverwrikt*.

INĀLBĒSCO, scĭs, ēscĕrĕ. Cels. 2. 7. *Wit*, of *blank worden*.

INĀLGĒSCO, scĭs, ēscĕrĕ. Cels. 3. 3. *Verkoelen*, *koud worden*.

INĀMĀBĬLIS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Plaut. B. 4. 3. 3. Ovid. Tr. 5. 7. 43. *Onbeminnelyk*, *onaangenaam*, *onwaerdig geliefd*, of *bemint te worden*. (De compar. Inamabilior staat by Sen. C. 3. 20.)

Inamabile opus. Plin. E. 9. 10. 4. *Een onaangenaam*, *onsmakelyk*, of *walgelyk werk*, *een onvermakelyken arbeid*.

INĀMĀRĒSCO, scĭs, ēscĕrĕ. Hor. S. 2. 7. 107. *Bitter worden.*

INĀMBITIŌSUS, ă, ŭm. Ovid M. 11. 765. *Zonder staatzucht*, *daar men zonder staatzucht leeft*, van een plaats spreekende.

INĀMBULĀTIO, ōnĭs f. Cic. Her. 3. 15. *Wandeling*, *spanseering*, *kuijering*.

INĀMBŪLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. de Or. 2. 3. *Wandelen*, *spanseeren*, *kuyeren*.

Ante lucem inambulabam domi. Cic. Att. 6. 2. *Ik wandelde voor dag door 't huis.*

In ripa inambulare. Cic. L. L. 1. 5. *Op den oever wandelen.*

INĀMOENUS, ă, ŭm. Ovid. M. 10. 15. *Onaangenaam*, *onbehaaglyk*, *onliefslyk*, *onvermakelyk*, *onbevallig*, *ongenoeglyk*, *niet schoon*.

INĀNE, is. n. *Een ledige plaats*; *een ydele zaak*.

Magnum inane. Virg. E. 6. 31. *Een groot vak*, *een groote ledige plaats*, *de lucht*.

INĀNIÆ, ārūm. f. plur. Plaut. Au. 1. 2. 6. *Ydelheden*, *ydele dingen*, *vakken*, *ledige plaatzen*. Dit schynt een verzonnen woord te zyn.

INĀNĬLŎGUS, *of*

INĀNĬLOQUUS, ă, ŭm. Plaut. Ps. 1. 3. 24. *Een ydele*, of *onnutte prater*, *een verhaler van wisjewasjes*, of *beuzelingen*.

INĀNĬMANS, āntĭs. omn. gen. Sen. E. 58. *Onbezielt*, *zonder ziel*, *zielloos*, *van de ziel beroofd*.

INĀNĬMĀTŪS, ă, ŭm. Cic. N. D. 3. 16. *Onbezielt*, *zonder ziel*, *zielloos*.

INĀNĬMŪS, ă, ŭm. Cic. Off. 2. 3. *Onbezielt*, *van de ziel beroofd*, *zielloos*.

INĀNĬO, īs, īvī, ītūm, īrĕ. acc. *Ontledigen*, *leegen*, *ledig maaken*.

Herba illa inanit alvum. Plin. H. 24. 16. *Dat kruid helpt den buik aan 't loozen*, *ontledigt*, of *zuivert den buik*.

INĀNĬS, ĭs. m. *en* f. ĕ, ĭs. n. Plaut. Am. 1. 1. 174. *Ledig*, *ydel*. De compar. Inanior staat by Cic. V. 3. 52. en de superl. Inanissimus beneden by Cicero.

Sanguinis inanis. Ovid. Her. 3. 60. *Bloedeloos*, *zonder bloed*, *die geen bloed heeft*.

Nulla abs te epistola inanis aliqua re utili venerat. Cic. Att. 2. 8. *Daar is geen brief van u gekoomen*, of *geschreven*, *waar in niet iets nuttigs*, of *voordeeligs was*.

Mensa inanis. Plaut. P. 3. 1. 26. *Een leege tafel*, *een tafel daar niets opgezet is*.

Inanissimus. Cic. Clu. 26. *Een heel arm*, of *gebrekkelyk mensch*, *een bedelaar*.

Inanis sum. Plaut Most. 3. 1. 44. *Ik heb niets*, *ik heb geen geld*, *ik ben heel kaal*, of *geldeloos*. Boertende: *Myn beurs is plat*, of *ik ben bluts*.

Inanis accedit. Plaut. P. 1. 3. 74. *Hy brengt niets*, *hy koomt ledig*.

Inanes redierunt. Cic. Att. 14. 3. *Zy zyn met leege handen*, of *zonder iets mede te brengen*, *weder gekoomen*.

Inanis ager. Cic. V. 3. 52. *Een leeg veld*, *een onvruchtbaar*, of *dor veld*, *een stuk lands daar niets op staat*.

Inanes literæ. Cic. F. 6. 22. *Brieven van geen belang*.

Cogitationes inanes. Cic. Mil. 35. *Ydele*, of *onnutte gedachten*.

Inania verba. Virg. Æ. 10. 639. *Ydele*, of *onnutte woorden*.

Inanis spes. Cic. Q. R. 14. *Een ydele*, of *ongegronde hoop*.

(Inanis. *Begeerig*, *ergens naar haakende*, of *verlangende*.

Inanem animum implere spe. Tac. H. 4. 39. 7. *Een gemoed dat ergens zeer naar verlangt met hoop vervullen*.

Inanis. *Ydel*, *opgeblazen*.

Inanes hoc juvat. Hor. S. 1. 4. 76. *Opgeblazen menschen hebben daar vermaak in*.)

INĀNĬTĀS, ātis. Cic. Fat. 9. *Ledigheit*, *ydelheit*.

Inanitas. Cic. Fin. 1. 13. *Nietigheit*, *onnutheit*.

INĀNĬTĔR. Adv. Cic. T. Q. 4. 6. *Ydelyk*, *onnuttelyk*, *vergeefschelyk*, *te vergeefs*.

INĀPERTŪS, ă, ŭm. *Dat niet bloot*, of *niet open staat*.

Fraudi inaperta senectus. Sil. 7. 26. *De ouderdom staat niet bloot voor 't bedrog*; *men kan de oude luiden niet ligt bedriegen*: boertende: *men vangt geen oude vogels met kaf*.

INĀPPĀRĀTIO, ōnis. Cic Her. 2. 4. *Onvoorzienting*, *gebrek van voorbereidzelen*, *toerusting*, *gereedschap*, of *voorraad*.

INĀRĀTUS, ă, ŭm. Hor. Ep. 16. 43. Virg. G. 1. 83. *Onbebouwt*, *ongeploegt*, *dat niet bebouwt*, of *beploegt is*.

INĀRDĒSCO, scĭs, īnārsī, īnārdēscĕrĕ. Virg. Æ. 8. 623. Quintil. I. O. 11. 3. Zie Inardeo.

INĀRĒFĀCTŪS, ă, ŭm. part. Plin. H. 32. 10. *Droog*, *gedroogt*, *ingedroogt*.

INĀRĒSCO, scis, ārŭī, ārēscĕrĕ. Colum 4. 7. *Droogen*, *droog worden*,

den, opdroogen, indroogen.

Lacrymæ inarescunt facile. Quintil. I. O. 6. 1. Cic. I. R. 1. 56. Curt. 5. 5. 11. *De traanen droogen ligtelyk, of ras op.*

INĂRGĔNTĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 21. 2. *Verzilvert, overzilvert, met zilver overtrokken, of beslagen.*

INĂRGŪTĒ. Gell. 12. 13. *Plompelyk, bottelyk, zonder verstand, of beleit, zonder list, zonder arglistigheit, of bedrog.*

INĂRGŪTŬS, ă, ŭm. Ulp. Dig. 7. 5. 5. §. 1. *Plomp, bot, verstandeloos, zonder verstand, of snedigheit; zonder list, loosheit, of bedrog.*

INĀRO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Landbouwen, ploegen.*

Inarare arbores. Colum. 2. 2. *Rondom de boomen ploegen.*

INĂRTĬFĬCĬĀLĬS, is. m. *en* f. ĕ, is. n. Quintil. I. O. 5. 1. *Onkunstig, zonder kunst, of kunstigheit gemaakt, lomp, plomp.*

INĂRTĬFĬCĬĀLĬTĔR. Adv. Quintil. I. O. 2. 17. *Zonder kunst, of kunstigheit gemaakt.*

INĂSCĔNSŬS, ă, ŭm. Plin. P. 65. 3. *Onbeklommen, die noch niet beklommen, of daar men noch niet op geweest is,* van een spreekplaats spreekende waar van de redenvoeringen geschieden.

INĂSPĔCTŬS, ă, ŭm. Stat. Th. 1. 50. *Ongezien, niet gezien, dat noch niet gezien is.*

INĂSSĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 30. 7. *Gebraaden, geroost.*

INĂSSUĒTŬS, ă, ŭm. *Ongewoon, ongewent, ergens niet aangewent.*

Manus insueta agere aliquid. Ovid. Art. 1. 300. *Een hand die ongewoon is iets te doen.*

INĂTTĔNŬĀTŬS, ă, ŭm. *Onverminderd, dat niet verkleint, verminderd, of niet minder geworden is.*

Fames inattenuata. Ovid. M. 8. 844. *Een honger die niet vermindert is, of noch duurt.*

INĂŪDĀX, ăcĭs. omn. gen. Hor. O. 3. 20. 3. *Vreesachtig, bloo, bevreest, niet stout, vertzaagt, beschroomt.*

INĂŪDĬO, īs, īvi, ītŭm, īrĕ. *Achter een zaak koomen, iets hooren, verstaan, of verneemen.*

Inaudire aliquid. Cic. F. 9. 24. *of* De re aliqua. Cic. Att. 6. 1. *Ergens achter koomen, ergens kennis, of bericht van krygen, kennis van een zaak krygen, iets hooren zeggen, of verneemen.*

INĂŪDĪTĬŪNCŬLĂ, æ. Gell. 5. 21. *Een lesje, een korte les,* die een meester uitlegt.

INĂŪDĬTŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 1. 31. *Ongehoort, nieuw, dat nooit gehoort is, vreemd,* van een woord spreekende.

Inauditi atque indefensi perierant. Tac. An. 2. 76. 3. *Zy zyn onverhoort en onverdedigt ter dood gebragt; zy zyn omgebragt zonder dat zy verhoort waren en hunne zaak bepleit was.*

INAUGŬRĀTO. Adv. Liv. 5. 52. *Na raadgepleegde vogelwigchelary, na met de vogelwigchelaars te rade gegaan te hebben.*

INAUGŬRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Liv. 1. 7. *Met de vogelwigchelaars te rade gaan, of raad plegen.*

Inauguratum est. Plaut. As. 2. 1. 11. *Men heeft het vliegen der vogelen aangemerkt, men heeft den vogelwigchelaaren raad gevraagt.*

Inaugurare aliquem. Cic. A. 2. 43. *Iemant inwyen, iemant tot Priester wyen, of aanstelien, iemant inhulden, of inhuldigen.*

Inaugurare locum. Liv. 1. 36. *Een plaats wyen, of inwyen.*

INAURĀTŬS, ă, ŭm. Cic. V. 2. 21. *Vergult, met gout overgeblazen, of overtrokken.*

INAURĬS, is. Plaut. Men. 3. 3. 17. *Een oorsierzel, een oorbagge.*

INAURĬTŬS, ă, ŭm. Gell. 7. 6. *Oorloos, zonder ooren, die geen ooren heeft.* (Non. 2. 463. de woorden van Gellius ophaalende, zonder hem te noemen, leest Inauditus.)

INAŪRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Vergulden, met gout overblaazen.*

Æs sine argento vivo non potest recte inaurari. Vitruv. 7. 8. *Men kan 't koper niet wel zonder quikzilver vergulden.*

Inaurari ab aliquo. Cic. F. 7. 13. *Ryk door iemants mildadigheit worden.*

Fortunæ rivus inaurat. Hor. E. 1. 12. 9. *'t Geluk verrykt, of maakt ryk.*

INAŪSPĬCĀTĬSSĬMŬS, ă, ŭm. Plin. H. 28. 2. *Dat van een heele quaade voorspelling, van een quaad voorteken, of quaad voorbeduidzel is; ongelukkig, rampzalig.*

INAŪSPĬCĀTŌ. Adv. Cic. D. 1. 17. *Zonder met de vogelwigchelaars geraadpleegt te hebben, ongelukkiglyk.*

INAŪSŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 8. 205. *Dat men niet durft waagen, niet bestaan, niet onderneemen, of niet durft ter hand neemen.*

Et sciat nihil esse fortunæ inausum. Sen. E. 92. *En dat hy weete, dat 'er niets is dat de kans niet waagt, of dat de fortuin niet durft bestaan, of onderneemen.*

Inausa audeat. Sen. Th. 1. 20. *Laat hy onderneemen dat men tot noch toe niet heeft durven bestaan.*

INC.

INCÆDUŬS, ă, ŭm. Ovid. F. 2. 435. *Ongehouwen, dat niet gehouwen, of gekapt word,* van een bosch spreekende.

INCĂLĒSCO, scis, călēscĕrĕ. Plin. H. 9. 51. *Heet, of warm worden.*

Cum primum aliquis inhorruit, & ex horrore incaluit. Cels. 3. 12. *Wanneer iemant eerst de rilling der koortze heeft gehad, en nu de ken in de hitte gekoomen is.*

Incalescere. *Ontfonken, ontbranden, zeer heet, vierig, hevig, of driftig worden.*

Impuris ignibus incalescere. Ovid. Her. 18. 42. *In, of door onreine minnevlammen branden, of blaaken.*

Nullo magis tempore animus ad magnas cogitationes incalescit. Tac. G. 22. 4. *Nooit is de geest vieriger tot hooge gedachten.*

Animi incaluere. Ovid. M. 2. 87. *De gemoederen zyn hevig, of vierig geworden.*

Virtus incaluit. Lucan. 6. 240. *Zyn moed is ontfonkt, hy heeft moed gekregen.*

(Incalescere mero Hor. O. 3. 21. 12. Curt. 5. 7. 5. Vino. Tac. An. 11. 37. 2. *Dronken worden.*)

INCĂLFĂCIO, is, fēci, făctŭm, făcĕrĕ. Ovid. F. 4. 919. *Warmen, heeten, heet, of warm maaken.*

INCĂLLĬDĒ. Adv. Cic. Off. 3. 33. *Plompelyk, bottelyk, onverstandelyk, onaardiglyk, zonder arg, list, of loosheit.*

INCĂLLĬDŬS, ă, ŭm. Cic. Clu. 16. *Plomp, bot, zonder verstand, onnozel, eenvoudig, onvernunstig: zonder arg, list, of loosheit.* (De compar. Incallidior staat by Cic. F. 3. 8.)

Incallidus. Tac. An. 3. 8. 4. *Openhartig, gulhartig, zonder gal, oprecht.*

INCĂNDĒSCO, scis, căndŭi, căndēscĕrĕ. Virg G. 3. 482. *Vlammen, in de vlam raaken, of staan, heet worden: hevig worden.*

Ara incanduit ignibus. Ovid. M. 12. 12. *'t Altaar heeft heel in vlam gestaan.*

INCĀNĒSCO, scis, cānŭi, cānēscĕrĕ. Virg. G. 2. 71. *Wit, of grys worden.*

Spumis incanuit unda. Catull 64. 13. *De zee is wit van 't schuim geworden.*

INCĀNTĀMĔNTŬM, i. n. Plin. H. 8. 16. *Betovering, toverij, toverkracht.*

INCĀNTĀTŬS, ă, ŭm. Hor. S. 1. 8. 49. *Betovert.*

INCĀNTŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Plin.

Plin. H. 28. 2. *Betovert zijn*, of *worden.*

ĬNCĀNŬS, ă, ŭm, Virg. Æ. 6. 809. *Wit, grys.*

Incani crines. Catull. 64. 346. *Wit, of grys haair.*

† Incana sæcula. Catull. 73. 5. *Zeer oude, aalonde*, of *voorledene tyden.*

INCASSUM. Adv. Sall. Orat. Mac. Lic. Liv. 2. 49. *Taelyk, vruchteloos, te vergeefs, onnuttelyk.*

ĬNCĀSTĬGĀTŬS, ă, ŭm. Hor. E. 1. 10. 45. *Ongestraft, ongekastydt, die niet gestraft*, of *gekastydt is.*

ĬNCĀSŪRŬS, ă, ŭm. Plin. H. 2. 27. *Dat geschieden, voorvallen*, of *gebeuren zal.*

ĬNCĀVO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Colum. 4. 25. *Graaven, uitgraaven, delven, uit hoo en, hol maaken.*

ĬNCAUTĔ. Adv. Cic. Att. 7. 10. *Onbedachtelyk, onvoorzichtelyk, losselyk, onwysselyk onbezonnen, zonder overleg.* De compar. Incautius staat beneden by Plinius.

Potes apparatius cœnare apud multos, nusquam incautius. Plin. E. 1. 15. 4. *Gy kond by veelen met meer pracht, of kostelykheit 't avondmaal houden, maar nergens met meerder vryheit.*

ĬNCAUTŬS, ă, ŭm. Liv. 32. 13. *Onvoorzichtig, onbedacht, los, onbehoedzaam, die niet op zyn hoede is.* (De compar. Incautior staat by Cic. F. 9. 24. en de superl. Incautissimus by Sidon. E. 8. 11.)

Minime incautus patronus in causis cognoscendis. Cic. Cl. 70. *Een schrandere voorspraak in het doorgronden van zaaken.*

Incautus futuri. Hor. S. 2. 1. 35. *Die het toekomstige niet voorziet.*

Iter hostibus incautum sequi. Tac. An. 1. 50. 3. *Eenen weg inslaan die de vyanden niet vermoeden.*

ĬNCĒDO, ĭs, cessi, cessŭm, cēdĕrĕ. Cic. D. 1. 24. *Gaan, voortgaan, voorttreeden, voortstappen.*

Huc incedit. Plaut. Most. 1. 3. 125. *Hy koomt hier naar toe, hier op aan*, of *herwaarts.*

A foro incedere. Plaut. Au. 3. 4. 14. *Van de markt naar huis gaan.*

Incessimus eadem vestigia. Sen. Contr. 10. 1. *Wy hebben den zelven weg genomen.*

Rumor incedit. Tac. An. 6. 23. 4. *Daar loopt een gerucht.*

Divum incedo Regina. Virg. Æ. 1. 50. *Ik ben Koninginne der Goden.*

Incedere omnibus lætitiis. Cic. F. 2. 9. *Uitgelaten van blydschap zyn, in volle vreugde zwemmen.*

ĬNCĔLĔBRIS, ĭs. m. *en* f. brĕ, ĭs. n. Sil. 8. 376. Gell. 5. 14. *Onvermaart, onberoemt, onberucht, onbekent, gering*, van een plaats spreekende.

ĬNCĒNĀNS, āntis. omn. gen. Suet. T. 39. 2. *Die ergens 't avondmaal houd.*

ĬNCĒNĀTŬS, ă, ŭm. Plaut. Trin. 2. 4. 72. Cato. R. R. 128. *Die 's avonds niet gegeeten heeft.*

ĬNCENDĬĀRĬĂ, æ. f. Plin. H. 10. 13. *Brandvogel, zekere vogel*, by de Ouden voor een voorzegger van brand gehouden.

ĬNCENDĬĀRĬŬS, ĭi. m. Quintil. D. 9. Suet. V. 17. 2. *Een brandstichter*, of *brandstoker.*

ĬNCENDĬŬM, ĭi. n. Cic. Par. 4. *Brand, brandstichting, brandstoking, verbranding.*

Belli incendia. Virg. Æ. 1. 570. *'t Vuur des oorlogs*, of *van den oorlog.*

Restinctis animorum incendiis. Cic. Or. 8. *'t Vuur, de hevigheit*, of *drift der gemoederen gestilt zynde.*

Incendium *Trek, lust, begeerte.*

Si quod esset in suas fortunas incendium excitatum. Cic. Mur. 25. *Indien 'er eenigen aanslag*, of *toeleg op zyn goed was gemaakt.*

ĬNCENDO, ĭs, cendi, censŭm, cendĕrĕ. acc. *Aansteeken*, of *ontsteeken, ontsonken, in brand steeken, in vlamme zetten.*

Tura & odores incendere. Cic. V. 4. 35. *Wierook en reukwerken ontsteeken*, of *branden.*

Incendere aliquem. Ter. Ph. 1. 4. 9. *Iemants toorn ontsteeken, tergen, verbitteren, gaande maaken, ophitzen.*

Incendere cupiditatem alicujus. Cic. F. 15. 21. *Iemants begeerlykheit, lust*, of *drift ontsteeken*, of *gaande maaken.*

Clamore cœlum incendunt. Virg. Æ. 10. 895. *Zy vervullen de lucht met hun geroep.*

Incendebat hæc fletu. Tac. An. 1. 23. 1. *Hy maakte dit alles beweeglyker door zyne traanen.*

Annonam incendere. Varr. R. R. 3. 2. *De leeftocht opjaagen, doen ryzen, doen steigeren, tot hoger prys brengen*, of *duurder maaken.*

(Incendere suum genus. Plaut. Trin. 3. 2. 49. *Zyn geslacht aanzienlyk*, of *vermaart maaken, zyn geslacht luister aanbrengen.*)

ĬNCĒNIS, ĭs. m. *en* f. nĕ, ĭs. Plaut. Cas. 4. 1. 18. *Die 's avonds niet heeft gegeeten*, of *die geen avondmaal heeft gedaan.*

ĬNCENSIO, ōnis. f. *Branding, ontsonking, ontsteking, brandstichting, brand, 't verbranden.*

Incensio Capitolii. Cic. C. 3. 4. *De brand*, of *'t verbranden van 't Kapitool.*

ĬNCĒNSŬS, ă, ŭm. Cic. V. 5. 52. *In-* of *aan brand gesteken, verbrandt, in koolen*, of *in de asse gelegt.*

Dolore incensus. Virg. Æ. 11. 709. *Door droefheit vervoert.*

Incensus est studio utriusque vestrum. Cic. de Or. 1. 21. *Hy bemint u beide vierig lyk.*

ĬNCĒNSUS, ă, um. *Die zyn goed den schatmeesteren niet opgegeeven heeft*, of *geweigert heeft op te geeven; ongeschat.*

Incensus ager. Cic. Cæc. 34. *Een akker dien men onder zyn goed niet opgegeeven heeft; een ongeschat stuk lands.*

ĬNCENTĬO, ōnis. f. Gell. 4. 13. *Overeenkomst van stemmen en speeltuigen.*

Incentio. Gell. 16. 11. *Wellnidenheit, bekoorlykheit*, of *aangenaamheit in 't zingen.*

ĬNCENTĪVŬM, I. n. Pan. Const. 1. *Aanstoking, aanporring, opwekking, aanprikkeling, al wat dient om iemant ergens toe te beweegen.*

ĬNCENTĪVŬS, ă, ŭm. Varr. R. R. 1. 2. *De toonfluit, de fluit daar men den toon mee zet.*

ĬNCEPTĬO. Zie Inceptio.

ĬNCEPTO. Zie Incœpto.

ĬNCEPTUS. Zie Incœptus.

(ĬNCĔRĀMĔNTŬM, I. n. *Harpuis, Een mengsel van pek en wasch, waar mede de Ouden de reeten der schepen dicht maakten.* Dit noemt Liv. 28. 45. Inceramenta navium. Zoo wil Gronovius, de behoeder van Livius, dat men leezen zal voor Interamenta navium. De woorden Incerare en inceratus zyn genoeg bekent.)

ĬNCĔRĀTŬS, ă, ŭm. Cels. 8. 8. *Gewascht, met wasch bestreeken*, of *besmeert.*

ĬNCĔRNĬCŬLŬM, I. n. Cato. R. R. 13. *Een zeef*, of *zeeve, een teems, buidel*, of *buidelzak.*

ĬNCĔRNO, ĭs, crēvi, crētŭm, cĕrnĕrĕ. Cato R. R. 49. Vitruv. 7. 1. *Ziften, buidelen, door een zeeve laaten loopen.*

ĬNCĔRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Juv. 10. 55. *Wasschen, met wasch bestryken*, of *besmeeren.*

‡ ĬNCERTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. E. 4. 1. 18. *Onzeker, twyfelachtig*, of *ongewis maaken.*

ĬNCĔRTŌ. Adv. *Met onzekerheit, met geen zekerheit.*

Incerto scire. Plaut. E. 3. 4. 69. *Iets met geen zekerheit weeten, ergens niet zeker van zyn.*

(ĬNCĔRTŬM, I. n. *Onzekerheit.*

Incertum conditionis. Papin. Dig. 37. 11. 11. *Wegens de onzekerheit der voorwaerde.*)

ĬNCĔRTŬS, ă, ŭm. Cic. Off. 2. 2. *On-*

Onzeker, *ongewis*, *twijfelachtig*. De compar. Incertior staat beneden by Cicero, en de superl. Incertissimus by Liv. 6. 23.

Incertus. *Onstantvastig*, *wankelbaar*, *veranderlyk*, *ongestadig*, *wispeltu-rig*.

Nihil est incertius vulgo. Cic. Mur. 17. *Daar is niets zoo veranderlijk dan het gemeene volk*.

Incerto me. Plaut. Af. 2. 4. 60. *Buiten myn weten*, of *kennis*.

Incerti oculi. *Vliegende oogen*, *een vliegend gezigt*.

Incertus animi. Ter. Hec. 1. 2. 46. *Onzeker*, *ongestadig*, *wankelende*, *waggelend*, *twijfelachtig*.

Id me consilii incertum facit. Ter. Ph. 4. 1. 12. *Dat houd my in onzekerheit*.

Incertum est, utrum, &c. Plin. E. 4. 11. 5. *Het is onzeker*, *of*, *enz*.

Incertum est mihi quid agam. Plaut. Au. 4. 9. 19. *Ik ben onzeker wat te doen*, *ik staa in twyfel*, *ik weet niet*, of *staa tusschen beiden wat ik doen zal*.

(Incertus de. De uxore incertus sum, quid sim facturus. Ter. H. 4. 3. 8. *Ik weet niet wat ik in de zaak van mijn huisvrouwe doen zal*.)

ĬNCĔSSO, is, cessi, of cessivi, cessitum, cessĕrĕ. *Naderen*, *genaaken*, *aankoomen*, *opryzen*, of *aanstaande zyn*, *schielijk opkoomen*.

Pluviæ incesserunt. Colum. 12. 17. *De regen is schielijk opgekoomen*.

Incessere hostes saxis. Liv. 26. 10. *De vyanden met steenen aanvallen*, of *bestormen*.

Dictis aliquem incessere. Ovid. M. 13. 232. *Iemant uitluchten*, *uitschelden*, *uitmaaken*, *scheldwoorden geeven*, of *met woorden verongelijken*.

Incessit admiratio, quod pugnam non inirent. Liv. 9. 8. *Men is verwondert geweest dat ze niet handgemeen wierden*.

Incessit mœstitia animos. Liv. 29. 3. *De droefheit heeft de gemoederen overstelpt*.

Incessit ambos inopia. Sall. Ep. Mithr. *Zij zyn alle beide arm geworden*, of *alle beide in armoede vervallen*.

Valetudo eum adversa incessit. Tac. An. 3. 71. 4. *Hy is van een ziekte overvallen*, of *aangetast*.

(Cupido incessit animo fortis implendæ. Curt. 3. 1. 18. *Hy is begeerig geweest*, of *heeft lust gehad om de godspraak te vervullen*.

In cornu dextro prælio superioribus terror subito incessit. Val. Max. 1. 8. 5. *Die in de rechter vleugel de overhand hadden zyn verschrikt geworden*.

Incessere. *Opkoomen*, *in zwang koomen*.

Is incessit mos. Sall. R. O. 1. *Die manier is opgekoomen*, *het is die manier geworden*.)

ĬNCĔSSUS, us. m. Cic. Off. 1. 35. *Tred*, *gang*, *het treeden*, of *'t gaan*. Dit woord word voor allerlei gang genomen; maar voornamentlyk waar in een trots en hoogmoed word gezien.

Exprimere incessum alicujus. Ovid. M. 11. 1156. *Iemants gang*, of *tred nabootzen*.

ĬNCĔSTĒ. Adv. Lucret. 1. 99. *Bloedschande begaande*. (De compar. Incestius staat by Arnob. 5. 170.)

Inceste. Cic. Cœl. 14. *Op eene vuile*, *schandelyke*, of *oneerlyke wijze*.

ĬNCĔSTĬFĬCUS, ă, ŭm. Sen. Theb. n. 223. Zie Incestus.

ĬNCĔSTO, as, avi, ātum, ārĕ. Plaut. Pœn. 5. 2. 136. *Bloedschande begaan*, van een eerloos mensch spreekende.

Incestare. *Bezoedelen*, *besmetten*, *bevlekken*, *verontreinigen*.

Totam incestat funere classem. Virg. Æ. 6. 150. *Hy besmet door zyne doodt de gansche vloot*, van Misenus ligchaam spreekende dat onbegraaven was.

ĬNCĔSTŬM, n. Cic. T. Q. 4. 35. *Bloedschande*. Cicero zegt ook Mil. 22. Incestus, us. m. g.

ĬNCĔSTUS, ă, ŭm. *Bloedschendig*, *met bloedschande bezoedelt*, *die bloedschande heeft begaan*.

Incestus sermo. Liv. 8. 28. *Een vuile*, *onkuische*, *oneerlyke*, *ontuchtige*, of *geile reden*.

ĬNCHŎĀTUS, ă, ŭm. Cic. Off. 3. 7. *Begonnen*, *begost*, *aangevangen*. 't Betekent ook, *Ontworpen*, *onvolkomen*, *onvolmaakt*, *onvoltooit*, *in 't ruuw gemaakt*.

ĬNCHŎO, as, avi, ātŭm, ārĕ. Cic. Prov. Conf. 8. *Beginnen*, *aanvangen*, *ontwerpen*, *een begin*, *aanvang*, of *ontwerp maaken*, *in het ruuw werken*.

Annus lites inchoat. Juv. 16. 42. *Met het begin van 't jaar beginnen de gedingen*.

Stygio Regi nocturnas inchoat aras. Virg. Æ. 6. 252. *Hy vervaerdigt offerhanden aan Pluto*.

ĬNCĬDO, is, incidi, incāsŭm, incidĕrĕ. *Ergens in*, of *op vallen*.

Quocumque inciderint oculi. Cic. Frag. M. Marc. Sc. *Overal waar de oogen op zouden gevallen zyn*.

Incidere. *By geval*, *schielyk*, of *onverwacht koomen*, *voorvallen*, of *gebeuren*.

Qui istthæc tibi incidit suspicio? Ter. An. 3. 2. 21. *Hoe*, of *van wien is u dit vermoeden ingevallen?*

Sane homini præter opinionem improviso incidi. Cic. V. 2. 74. *Voorwaar ik ben dien man onverwacht ontmoet*, of *tegen gekoomen*.

Incidere in æs alienum. Cic. C. 2. 9. *Zich in schulden steeken*, *schulden maaken*. Amentiam. Cic. V. 3. 80. *Gek worden*, *in razerny vallen*.

Si recte ambulaverit is qui hanc epistolam tulit, in ipsum tuum diem incidit. Cic. Att. 9. 4. *Zoo de brenger van deezen brief wel weg gespoeit heeft*, *is hy op den dag dat gy hem verwachtte u ter hand gekoomen*.

In mentionem eorum incidi. Cic. Div. 15. *Ik ben op die zaaken gevallen*.

Incidere in aliquem. Cic. Pl. 41. *Iemant ontmoeten*, of *tegen koomen*.

ĬNCĪDO, is, incidi, incisum, incīdĕrĕ. Cic. A. 2. 19. *Snyden*, *houwen*, *afhouwen*, *afsnyden*, *snoeyen*, *kappen*, *afkappen*.

Incidere vites. Virg. E. 3. 11. *De wyngaarden snyden*, of *snoeyen*.

Venam incidere. Cels. 2. 10. *Een ader openen*, *aderlaaten*.

Incidere corpora mortuorum. Cels. præf. *Lyken ontleeden*.

Incidere. Plin. P. 75. 1. *Insnyden*, *inhouwen*, *ingraaven*, *etzen*, *graveeren*.

Incidere marmori. Suet. Gr. 17. 4. *In marmer houwen*.

Incidere nomina civium in tabula. Cic. F. 13. 36. *De naamen der burgeren op een tafereel graveeren*.

Inciditur omnis deliberatio. Cic. de Or. 2. 82. *Alle raadslagen worden afgesneden*, *alle overweginge*, of *overleg word afgesneden*.

Nec lusisse pudet, sed non incidere ludum. Hor. E. 1. 14. 36. *Men schaamt zich niet over een los*, of *ongebonden leven*, *maar dat men 't niet gebetert heeft*.

ĬNCĪLĔ, is. Ulp. Dig. 43. 21. 1. §. 5. *Een grift*, *sloot*, *gracht*, of *graft*, daar men 't water door leid.

Ducere incile. Ulp. Dig. 43. 21. 1. §. 8. *Een water leiden*, *een waterleiding maaken*, *een gracht*, of *sloot delven*.

Excitare incilia. Colum. 5. 9. *Grachten*, *slooten*, of *griften maaken om 't water te leiden*.

(ĬNCĪLIS, is. m. en f. ĭs, ĕ. n. *Uitgegraaven*, *uitgedolven*.

Fossas inciles puras habere oportet. Cato R. R. 156. *De uitgegraave grachten moet men schoon houden*.)

ĬNCĪLO, as, avi, ātum, ārĕ. Lucret. 3. 976. *Bestraffen*, *berispen*, *doorneemen*, *doorstryken*.

ĬNCĬNCTUS, ă, um. *Omringt*, *bezet*, *omgordt*, *omhangen*, *omvlochten*.

Pel-

Pellibus incinctæ. Virg. Æ. 7. 396. *Met vachten omhangen, gedekt, of bekleedt.*

ĬNCĬNGO, gis, incinxi, incinctum, incingĕrĕ. Liv. 8. 9. Catull. 64. 258. *Omgorden, omhangen, omvangen, omvlechten.*

Incingere tempora lauro. Ovid. M. 14. 720. *'t Hoofd met lauweren omvlechten.*

ĬNCĬNO, is, nui, nĕrĕ. Gell. 4. 13. *Zingen, opzingen.*

Incinere varios ire modos. Prop. 2. 18. 6. *Verscheide voosjes, deuntjes, of liederen zingen.*

ĬNCĬPIENDUS, ă, um. part. Ovid. F. 1. 150. *Dat te beginnen is, dat men beginnen, of aanvangen moet.*

ĬNCĬPIO, pis, incœpi, incœptum, incipĕrĕ. Cic. N. D. 2. 3. *Beginnen, aanvangen, ondernemen.*

Hac spe illi hoc inceperunt. Ter. Ad. 2. 2. 19. *Zy hebben dit begonnen, of ondernomen op deeze hoop.*

Incipere. *Beginnen, aanvangen, een aanvang neemen.* In sensu neutro.

Ver incipit. Cic. V. 5. 10. *De lente begint.*

Cibus a falsamentis & oleribus melius incipit. Cels. 1. 2. *'t Is best de maaltyd met zoute kost en groente te beginnen.*

ĬNCĪSĒ. Cic. Or. 63. *Met stukken en brokken: kort, beknopt, t'zamengetrokken.*

ĬNCĪSIM. Cic. Or. 67. Zie Incise.

ĬNCĪSĬO, ōnis. f. Colum. Arb. 8. *Snee, houw, kerf, insnyding, inkerving, inhouwing.*

ĬNCĪSIO. Cic. Or. 64. en

ĬNCĪSŪM, i. n. Cic. Or. 62. *Snijding, snede, zinteken in een reden gebruikelyk.*

ĬNCĪSŪRĂ, æ. f. Plin. H. 11. 39. *Snee, snede, houw, kerf, insnyding.*

(Incisuræ. *De streepen, of streeken in de hand.*

Incisuras plures in manu habere. Plin. H. 11. 52. *Veel streepen, streeken, of kerven in de hand hebben.*

Incisuræ. *De kerven, of sneeden van de blaaderen.*

Folia habent incisuras subter, ut manus humana. Plin. H. 16. 24. *De bladeren hebben onder kerven, als eens menschen hand.*)

ĬNCĪSUS, ă, um. *Gesneeden, gekerft, ingesneeden, ingegraaven, gehouwen, gekapt, gesnoeit.*

Carmen incisum in sepulcro. Cic. S. 17. *Een vaers op een graf gehouwen.*

(Incisa spe. Liv. 3. 58. *De hoope afgesneeden, of verydelt zynde.*

ĬNCĪSUS, us, m. *Een afsnyding, afhouwing, of afkapping.*

Ab incisu. Plin. H. 16. 12. *Na dat ze afgesneeden zyn.*)

ĬNCĬTĂ, æ. f. *Het uiterste, de hoogste nood, de grootste armoede.*

Redactus ad incitas. Plaut. Trin. 2. 4. 136. Pœn. 4. 2. 85. *Tot de uiterste nood, of ongelegenheit gebragt.* Budæus zegt dat men dit spreekwoord toepaste op iemant, die in 't schaak - of damspel vast zit, en zyn stukken niet meer vatten kan.

‡ ĬNCĬTĀBŬLŬM, i. n. Gell. 18. 2. *Beweegreden, beweegmiddel, prikkel, aanprikkeling, opwekking, aanmoediging.*

ĬNCĬTĀMĔNTŬM, i. n. Zie Incitabulum.

Hoc maximum & periculorum incitamentum est & laborum. Cic. Arc. 10. *Dit is een scherpe prikkel, of krachtig beweegmiddel tot het ondergaan van de hoogste gevaaren en grootsten arbeid.*

ĬNCĬTĀTĒ. Adv. *Snellyk, haastelyk, gezwind, schielyk, ylings, vliegende.* (De compar. Incitatius staat by Cic. Or. 20.)

ĬNCĬTĀTĬO, ōnis. f. *Opwekking, beweeging, aanprikkeling, aanzetting, aanmoediging, aansporing.*

Populi languentis incitatio. Cic. de Or. 2. 9. *Opwekking, of aanmoediging van een flauw, of neerslagtig volk.*

ĬNCĬTĀTŬS, ă, ūm. *Aangezet, aangeprikkelt, bewogen, opgewekt, aangemoedigt.* De compar. Incitatior staat by Cic. Or. 12. en de superl. Incitatissimus by Cic. F. 10. 32.

Populum incitatum mitigare. Cic. de Or. 1. 46. *Een getergt, of verbittert volk stillen, of neerzetten.*

Incitatus ira & perturbatione animi. Cic. Off. 1. 7. *Van zyn gramschap en woede vervoert.*

Fluvius hibernis pluviis incitatus. Liv. 44. 8. *Een stroom door winterregens opgezwollen.*

ĬNCĬTĀTUS, ă, ūm. *Geweldig, onstuimig, hevig, heftig, vierig.*

Incitatus furor. Cic. A. Q. 4. 28. *Een heftige woede.*

Incitato gradu. Sen. Tr. 4. 1000. *Met groote stappen, of grooten haast, met snelle treeden.*

(ĬNCĬTĀTUS, us, m. *Een beweeging.*

Assiduo mundi incitatu. Plin. H. 2. 45. *Een geduurige beweeging, of omdraying van den hemel.*

ĬNCĬTĔGA, æ. f. Festus. *Een krans, of ring, waar op men de kannen op een tafel zet, op dat de voet van de kanne geen kring op het tafellaken maake.*)

ĬNCĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Opwekken, aanzetten, aanporren, aandryven, aanmoedigen, beweegen, overhaalen, aandringen.*

Incitare ad scribendum. Cic. F. 9. 16. *Tot schryven aanporren.*

Passeris morsus incitare. Catull. 2. 10. *Een musch tot byten tergen.*

Incitare. *Voortzetten, voortdryven, aanzetten, aandryven.*

Incitare remis navigium. Cæs. B. G. 14. 6. *Een vaartuig voortroeyen.*

Ex alto se æstus incitavit. Cæs. B. G. 3. 12. 1. *Het is hooge vloed, de vloed is hoog, 't is hoog ty.*

(Incitare currentem. Cic. de Or. 2. 44. *Iemant aanzetten waar toe hy van zelf genegen is.*

Incitare se. *Zich beweegen, een beweeging maaken.*

Alii ex castris se incitant. Cæs. B. C. 2. 14. 3. *De andere beweegen zich in 't leger, breken op.*

Incitare. *Verhoogen, zwaarder maaken, vergrooten.*

Incitandis cœlibum pœnis. Tac. An. 2. 25. 1. *Om de straffe der ongetrouwden te vergrooten, of te vermeerderen.*)

ĬNCĬTUS, ă, ūm. Cic. N. D. 2. 35. *Snel, ras.*

ĬNCĬTUS, ūs. m. *Beweeging.*

Mundi incitus. Plin. H. 2. 45. *De beweeging der waereld.*

ĬNCĪVĪLĬS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Aur. Vict. C. 22. 3. *Trots, hovaerdig, verwaant, opgeblazen, hoogmoedig, vermetel.*

Incivilis. Gell. 10. 6. *Onbeleeft, bot, plomp, lomp, boersch.*

ĬNCĪVĪLĬTĔR. Adv. Apul. M. 7. 192. *Trotzelyk, hovaerdiglyk, hoogmoediglyk, verwaandelyk, met een trots gelaat, onbeleefdelyk.* De compar. Incivilius staat by Suet. Tit. 6. 5.

ĬNCLĀMĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Dikwils overluid, met luider stemme, of luidkeels roepen.*

Inclamitor quasi servus. Plaut. E. 5. 2. 46. *Ik word dikwils geroepen als of ik een slaaf, of knecht was.*

ĬNCLĀMO, ās, āvi, ātum, ārĕ aliquem. Cic. I. R. 2. 4. *Iemant overluid, of met luider stemme roepen.*

Inclamare aliquem. Ovid. F. 3. 750. *Iemant te hulp roepen.*

Inclamare alicui, uti opem ferat fratri. Liv. 1. 25. *Iemant toeroepen dat hy zynen broeder gaa helpen, of te hulp koome.*

Inclamare aliquem. Plaut. As. 3. 2. 36. *Tegens iemant uitvaaren, tegen iemant kyven: iemant schelden, iemant te na spreeken.*

ĬNCLĀRĔSCO, scis, inclărŭi, scĕrĕ. Plin. P. 82. 7. *Vermaart, beroemt, of berucht worden, in aan-*

aanzien, of *achting koomen*, *eer verkrygen*.

Inclarescere discipulo. Plin. H. 35. 11. *Door zyn leerling beroemt worden.*

Inclaruit in auro cælando. Plin. H 33. 12. *Zyn konstig snyden op goud heeft hem vermaart gemaakt.*

INCLĒMENS, entis. omn. gen. Liv. 8. 32. *Hard, wreed, straf, streng, onbarmhertig, onmeedogend, zonder medelyden, of meedoogen.* De compar. Inclementior staat by Liv. 9. 34. en de superl. Inclementissimus by Macrob. S. 1. 10.

INCLĒMENTER. Adv. Liv. 42. 15. *Hardelyk, wreedelyk, strengelyk, straffelyk, ongenadig, zonder medelyden, of meedoogen.* (De compar. Inclementius staat by Liv. 3. 48.)

Inclementer dicere alicui. Plaut. Ps. 1. 1. 25. (In aliquem. Liv. 22. 38. Ter. Eun. prol. 4.) *Iemant hardelyk bejegenen, tegens iemant harde, of onaangenaame dingen zeggen.*

INCLĒMENTIĂ, æ. f. *Strafheit, strengheit, hardigheit, onbarmhartigheit, onmededogenheit.*

Inclementia Divûm. Virg. Æ. 2. 602. *De strafheit der Goden.*

INCLĪNĀBILIS, ĭs. m. en f. ilĕ, ĭs. n. *Buigzaam, gedwee, dat gebogen kan worden.*

Inclinabilis in pravum animus. Sen. E. 94. *Een gemoed dat tot het quaad genegen is.*

INCLĪNĀMENTŪM, ī. n. Gell. 4. 9. *Afleiding van een woord.* Als Virilis van Vir.

INCLĪNĀNS, antis. part. Cic. de Or. 2. 44. *Hangende, overhangende, overhellende, dat op 't vallen staat.*

Inclinans ad crocum. Plin. H. 27. 12. *Naar den geelen trekkende, geelachtig, uit den geelen.*

INCLĪNĀTIO, ōnis. f. Cic. N. D. 1. 34. *Neiging, buiging, helling, overhanging, overhelling.*

Inclinatio mundi. *De hoogte van 't aspunt.*

Quibus inclinationibus mundi constituantur ædes, animadvertendum est. Vitruv. 6. 1. *Men moet acht geeven in wat luchtstreeken men huizen bouwt.*

Crudelitas est inclinatio animi ad asperiora. Sen. Cl. 2. 4. *De wreedheit is een neiging des gemoeds tot zeer straffe, of harde dingen.*

Voluntatis inclinatione propendere in aliquem. Cic. de Or. 2. 29. *Tot iemant genegenheit hebben, iemant genegenheit toedraagen, of genegen zyn.*

Principis inclinatio in aliquem. Tac. An. 4. 20. 4. *'t Vorsten genegenheit tot iemant.*

Inclinationes temporum. Cic. A. 5. 10. *De gelegentheden, of toestant der tyden.*

Inclinationes. Varr. L. L. 8. 63. *De vervoeging der werkwoorden, en buiging der naamwoorden.*

(Inclinatio cœli. Vitruv. 1. 1. Gell. 14. 1. *De luchtstreek, het gewest, het klimaat.*)

INCLĪNĀTŪS, ā, ūm. Virg. Æ. 12. 59. *Gebogen, geneigt, gedaalt, hellende.* De compar. Inclinatior staat by Liv. 23. 46.

Dies inclinatus in tempus pomeridianum erat. Cic. T. Q. 3. 3. *Het was reeds na de middag.*

Inclinatus ad causam plebis. Liv. 3. 65. *De zaak des volks gunstig, of toegedaan, tot het volk genegen.*

In dites a pauperibus inclinata onera. Liv. 1. 43. *Lasten den armen afgenomen en den ryken opgelegt.*

Inclinatus morbus. Plin. H. 23. 4. *Een afneemende, of afgaande ziekte.*

Inclinata res est. Liv. 6. 8. *'t Is schier met de zaak gedaan, de zaak is byna buiten hoop, of hoopeloos.*

Inclinatæ vires. Liv. 9. 12. *Verzwakte, vervalle, of afgenome krachten.*

Ab excitata fortuna ad inclinatam desciscere. Cic. F. 2. 16. *Van eenen hoogen in eenen laagen staat daalen, of vallen.*

Inclinata Respublica. Cic. Br. 18. Sall. R. O. 2. *Een Staat die in 't verval koomt, een Gemeenebest dat afneemt, vervalt, te grond gaat, of op zyn ondergang staat.*

Animus ad aliquid inclinatus. Liv. 3. 2. *Een gemoed dat ergens toe genegen is, ergens heene neigt, of toe overhelt.*

INCLĪNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ ad aliquid. *Neigen, daalen, zakken, afhellen, buigen.*

Malos inclinare. Liv. 36. 44. *De masten stryken, of neerleggen.*

Animum ad aliquam rem inclinare. Liv. 31. 45. *Zyn genegenheit ergens toe uitstrekken.*

In hunc favor populi inclinabat. Liv. 37. 57. *Het volk was hem gunstig, toegedaan, of genegen.*

Romana acies inclinat. Liv. 7. 33. of Inclinatur. Liv. 3. 70. *Het leger der Romeinen koomt aan 't wyken, of begint te deinzen.*

Milites in fugam inclinarunt. Liv. 34. 28. *De soldaaten hebben beginnen te wyken, te deinzen, te vluchten, of de vlucht te neemen.*

Inclinat se fortuna. Cæs. B. C. 1. 52. 3. *'t Geluk is zoo gunstig niet meer, de fortuin loopt tegen.*

Ad fortunam inclinavit. Liv. 23. 33. *Hy heeft zich aan de gelukkige zyde gevoegt; hy heeft de zyde die 't geluk gunstig was gekozen.*

Quam vellem ut ad Stoïcos te inclinares! Cic. Fin. 3. 3. *Hoe wenschte ik, of hoe lief waart 't my dat gy de zyde der Stoïcynen koos!*

Inclinare culpam in aliquem. Liv. 5. 8. *De schuld op iemant leggen, of werpen, iemant de schuld geeven.*

(Prius sol meridie se inclinavit, quam telum hinc emissum est. Liv. 9. 32. *Het was al over de middag, eer van den eenen of den anderen kant een schoot werd gedaan.*

Dies inclinabat in vesperam. Curt. 6. 11. 9. *Het liep naar den avond.*)

INCLŪDO, is, clusi, clusum, clūdĕre. *Sluiten, besluiten, insluiten, opsluiten.*

Includere in carcere. Cic. Att. 2. 1. of In carcerem. Cic. V. 5. 45. *In de gevangkenis sluiten, of zetten.*

Includere aliquem in dialogos. Cic. Att. 13. 19. *Iemant in een t'zamenspraak invoeren, of doen spreeken.*

Id includam orationi meæ. Cic. Att. 1. 13. *Dat zal ik in myn rede laaten invloeyen.*

Includi in periculum legis. Cic. Cl. 51. *Onder de straf van een wet begrepen zyn.*

Modiolos æreos in capitula includere. Vitruv. 10. 18. *Kopere waterloopen in de kapiteelen inwerken.*

Smaragdi auro includuntur. Lucret. 4. 1120. *De smaragden worden in 't goud gezet.*

Includere verba versu. Cic. de Or. 3. 48. *Zekere woorden in vaerzen te pas brengen, of gebruiken.*

† Dolor inclusit lacrymas. Stat. Th. 12. 318. *De droefheit heeft de traanen binnen gehouden.*

Speciem sui similem inclusit clypeo Phidias. Cic. T. Q. 1. 15. *Phidias heeft zyn beeltenis in een schild gesneeden.*

INCLŪSIO, ōnis. f. *Opsluiting in de gevangkenis, gevangen zetting.*

Hujus inclusione contentus non eras, interficere volueras. Cic. Vat. 10. *Gy waart niet te vreden dat gy hem had gevangen laaten zetten, maar gy wond hem van kant helpen.*

INCLŪSŪS, ā, ūm. Cic. D. 2. 35. *Opgesloten, besloten, ingesloten, bezet.*

Angustiis temporis inclusus. Liv. 24. 8. *Geen tyd hebbende.*

(Physica ratio est inclusa in impias fabulas. Cic. N. D. 2. 24. *Een natuurlyke reden is opgesloten onder godlooze verdichtzelen.*)

INCLYTŪS, ā, ūm. *Doorluchtig, roemruchtig, beroemt, berucht, vermaart, aanzienlyk, geacht.* (De superl. Inclytissimus staat by Colum. 1. 4.)

Inclytus omnium Philosophorum. Justin. 12. 16. 8. *De vermaartste van alle de Philosophen, of Wysheitzoekers.*

Armis inclytus. Virg. Æ. 6. 479. *Beroemt door den oorlog, of door de wapenen, een groot oorlogsheld.*

Inclytum divitus templum. Liv. 26. 11. *Een tempel berucht wegens zyne rykdommen.*

ĬNCŎACTUS, ă, ŭm. Sen. E. 66. *Vrywillig, gewillig, ongedwongen, uit eigen wil, of uit eige beweginge.*

(INCOCTILIS, is, m. en f. is, e. n. Plin. H. 34. 17. *Vertint, dat vertint is.*)

ĬNCŎCTUS, a, um. Virg. G. 3. 307. Plin. H. 18. 11. *In iets gekookt, of gezooden.*

Cruor incoctus herbis. Hor. Ep. 3. 7. *Bloed in groente, of kruiden gekookt.*

Incoctus. *Zeer sterk ingekookt, gebrand, verzengt, verbrand, geroost.*

Incocti corpora Mauri. Sil. 17. 627. *Verzengde, of halfgebradene Mooren; kooie zwarte Mooren.*

Incoctus. Plaut. M. G. 2. 2. 53. *Ongekookt, ongezooden, niet gekookt, rauw.*

ĬNCOENĀTŬS. zie Incenatus.

ĬNCOENIS. Zie Incenis.

INCOEPTIO, ōnis. f. Cic. A. Q. 4. 38. *Begin, aanvang, beginsel.*

Inceptio. Ter. An. 1. 3. 13. *Onderneming, bestaan, toeleg, voornemen, opzet.*

ĬNCOEPTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Beginnen, aanvangen, aanleggen, een begin, of aanvang maaken, ondernemen.*

Quo iter incœptas? Plaut. Truc. 1. 2. 28. *Waar gaat gy heene? Wat weg neemt gy, of staat gy op?*

Sudabis satis, si cum illo incœptas homine. Ter. Ph. 4. 3. 24. *Gy zult moeite genoeg hebben, zoo gy tegens dien man aangaat.*

ĬNCOEPTŎR, ōris. m. *Beginner, aanvanger, ondernemer, aanlegger.*

Voluptatum incœptor Ter. E. 5. 8. 5. *De aanlegger van eenige vermaakelykheit.*

ĬNCOEPTŬM, ī. n. Ter. An. 1. 5. 1. Cic. C. 2. 12. *Een onderneming, bestaan, opzet, toeleg, voornemen.*

Absistere incœptis. Sil. 11. 334. Liv. 31. 26. Desistere incœpto. Virg. Æ. 1. 41. *Zyn opzet laaten vaaren, van zyn voornemen afstaan, of afzien.*

ĬNCOEPTŪS, ă, ŭm. Cic. Ar. 1. *Begonnen, aangevangen, ondernomen, bestaan.*

‡ ĬNCŌGĬTĀBĬLĬS, ĭs. m. en f. ĭlĕ, ĭs. n. Plaut. M. G. 2. 6. 63. *Onvoorzichtig, onbedacht, onachtzaam, los, onbezonnen, loskoppig.*

ĬNCŌGĬTĀNS, āntĭs. omn. gen. Ter. Ph. 3. 2. 14. *Onbedacht, onvoorzichtig, onachtzaam, die geen acht op zyn dingen geeft, of slaat, zorgeloos.*

ĬNCŌGĬTĀNTĬĂ, æ. f. Plaut. Merc. prol. 27. *Onvoorzichtigheit, onbedachtheit, onbezonnenheit, losheit, onbedachtzaamheit, zorgeloosheit, loskoppigheit.*

ĬNCŌGĬTĀTŬS, ă, ŭm. Sen. E. 57. *Onbedacht, onbezonnen, niet overwogen, niet overleit.*

Opus incogitatum. Sen. B. 6. 23. *Een werk daar men niet op gedacht, of niet aan gedacht heeft, daar men zyn gedachten niet heeft over laaten gaan.*

Incogitatus. *Onbescheiden, onbezonnen, onbehouwen, wuft.*

Incogitato vivere animo. Plaut. B. 4. 3. 1. *Een wuft gemoed hebben, of wuft van gemoed zyn.*

ĬNCŌGĬTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Non fraudem socio incogitat. Hor. E. 2. 1. 122. *Hy denkt niet om zyn makker te bedriegen.*

ĬNCŎGNĬTŬS, ă, ŭm. *Onbekent, niet bekent, vreemt.*

Vocabula incognita. Cic. Fin. 3. 2. *Onbekende, ongebruikelyke, vreemde, of nieuwe woorden.*

‡ ĬNCŎHĬBESCO, scis, ĕscĕrĕ. Lucret. 3. 445. *Bedwingen, intoomen, sluiten, tegenhouden, weerhouden, of beteugelen.*

ĬNCŎĬBĬLĬS, ĭs. m. en f. ĭlĕ, ĭs. n. Gell. 5. 3. *Onvoegzaam, onvereenigbyk, dat ergens niet meê kan t' zamen gevoegt, of vereenigt worden; dat met iets anders niet vergaderen, vereenigen, of niet paaren kan.*

ĬNCŎLĂ, æ. m. *Inwooner, bewooner van eenig land, of plaats, inlander, lantzaat.*

Aquarum incolæ bestiæ. Cic. T. Q. 5. 13. *Waterdieren, de dieren die in 't water leeven.*

Incola arbor. Plin. H. 12. 3. *Een inlandsche boom.*

(ĬNCŎLĀTUS, ūs. Modestin. Dig. 50. 1. 34. Tertull. Apolog. 22. Ref. Carn. 26. Inscriptio by Reinef. Class. 7. 32. *Bewoning, inwoning, bywoning.*)

ĬNCŎLO, ĭs, cŏlŭī, cŏlĕrĕ aliquem locum. Cic. V. 1. 17. *Ergens woonen, eenige plaats bewoonen, ergens zyn verblyf, of woning hebben.*

Incolere vitam inopem. Ter. H. 1. 1. 84. *Een elendig, of armoedig leven leiden.*

ĬNCŎLŪMĬS, ĭs. m. en f. mĕ, ĭs. n. Cic. Syll. 21. *Gezont, fris en gezont, welvarende, gaaf, hecht, heel, ongekrenkt, voor eenig ongeluk behoedt, of bevrydt, behouden.* (De compar. Incolumior staat by Gell. 17. 2.)

Ædes incolumes. Ulp. Dig. 39. 2. 13. §. 2. *Een hecht, of sterk huis, een wel onderhouden huis.*

Te recepisse ad tuos incolumi fama. Cic. F. 13. 73. *Gy hebt u by uwe vrienden begeeven, zonder uwe achting te krenken.*

Virtus incolumis. Hor. O. 3. 24. 31. *Een deugdelyk, of deugdzaam mensch.*

Posthac scio incolumem sat me fore, nunc si evito hoc malum. Ter. An. 3. 5. 5. *Ik weet dat ik naderhand veilig genoeg zal zyn, indien ik nu dit quaad ontwyke.*

ĬNCŎLŬMĬTĀS, ātis. f. Cic. I. R. 2. 56. *Volkomen gezontheit, welvaren, behoudenis, of welstant, veiligheit.*

ĬNCŎMĬTĀTŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 1. 55. *Onverzelt, onvergezelschapt, die van niemant verzelt, of met niemant vergezelschapt is, zonder gezelschap.*

Funera incomitata. Lucret. 6. 1223. *Een slechte lykstatie; een uitvaart, of begravenis met weinig volks.*

Virtus externis bonis incomitata. Ovid. P. 2. 3. 36. *Een deugd met geen uiterlyke goederen verzelt.*

‡ ĬNCŎMĬTĬO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. Curc. 3. 30. en 31. *Iemant zoodanig hoonen, of beledigen, dat het de moeite waerdig is, dat men hem voor de Staatsvergaderinge van 't volk dagdvaarde, om gestraft te worden.*

ĬNCŎMMĔNDĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 11. 434. *Afschuuwelyk, afzienlyk, verlaaten, naar, doods, van een land, plaats, veld, enz. spreekende.*

ĬNCŎMMŎDĀTĬO, ōnis. f. Cic. Att. 1. 17. *Ongemak, hinder, moeijelykheit, schade, nadeel, verlies.* In de beste drukken van Cicero leest men Incommoditate.

ĬNCŎMMŎDĒ. Adv. Cic. Att. 7. 8. *Ontydig, t'onpas, buiten pas, op een ongelegen tyd, qualyk van passe, ongemakkelyk.* De compar. Incommodius staat by Cic. Am. 4. en de superl. Incommodissime beneden by Cicero.

Incommodissime navigare. Cic. Att. 5. 9. *Met veel ongemak, of zeer ongemakkelyk vaaren.*

Signa incommode opposita. Liv. 40. 51. *Beelden die niet recht over malkander zyn geplaatst.*

ĬNCŎMMŎDĬTĀS, ātis. f. Ter. An. 3. 3. 35. Cic. Att. 1. 17. *Ongemak, moeijelykheit, ongelegenheit, hinder, nadeel, schade.*

ĬNCŎMMŎDO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ alicui. Ter. An. 1. 1. 35. Cic. P. Q. 16. *Iemant moeijelykheit, ongemak,*

gemak, nadeel, of schade aandoen.
INCOMMODUM, i. n. *Schade, nadeel, hinder, ongemak, ongelegenheit.*
Accedit nobis quoque illud incommodum. Cic. P. Q. 1. *Daar koomt noch dat ongemak voor ons by.*
INCOMMODUS, a, um. Cic. N. D. 3. 29. Plaut. Af. 1. 1. 47. *Ongemakkelyk, lastig, moeyelyk, verveelend, kostelyk,* van een persoon spreekende.
Incommodus. Cic Att. 14. 6. *Ontijdig, dat buiten tyds, of t' onpas koomt.*
Incommoda valetudo. Cic. Cl. 34. *Onpasselykheit, of ongesteltheit.*
INCOMMUTABILIS, is. m. en f. ile, is. n. Varr. L. L. 8. 56. *Onbuiglyk, dat niet gebogen word,* van een naamwoord spreekende.
INCOMPARABILIS, is. m. en f. ile, is. n. Plin. H. 11. 5. *Onvergelykelyk, weêrgadeloos, gadeloos, zonder weêrga, dat zyns gelyk niet heeft.*
Incomparabilem magistrum domi habet. Quintil. I. O. 1. 2. *Hy heeft een onvergelykelyke meester tot zynent, of in zyn huis.*
INCOMPERTUS, a, um. Liv. 9. 26. Plin. H. 34. 13. *Onzeker, onbekent, dat men niet ondervonden heeft.*
Via hostibus incomperta. Tac. An. 3. 79. 4. *Een weg die den vyanden onbekent is.*
INCOMPOSITE. Adv. *Over hoop, zonder order, rang, of schikking.*
In hostem venientem incomposite incurrunt. Liv. 25. 37. *Zy vallen op den vyand die in wanorder aankoomt.*
INCOMPOSITUS, a, um. Liv. 7. 2. *Ongeschikt, slordig, ongeregelt, onbeschaaft.*
Moribus incompositus. Quintil. I. O. 4. 5. *Ongeregelt, of ongeschikt van zeden.*
Incomposito pede currunt versus Lucilii Hor. S. 1. 10. 1. *De vaerzen van Lucilius zyn niet vloeijende, of hebben geen trant.*
Incomposita oratio. Quintil. I. O. 9. 4. *Een onbeschaafde rede.* Suavitas. Sen. N. Q. Præf. *Een eigenaardige zoetheit.*
Motus incompositos dare. Virg G. 1. 350. *Zonder kunst en maat danssen.*
INCOMPREHENSIBILIS, is. m. en f. ile, is. n. *Onbegrypelyk, niet bevattelyk, niet te begrypen, te bevatten, of te beseffen.*
Incomprehensibilis est natura. Cels. præf. *De natuur is onbegrypelyk.*
Incomprehensibile opus. Sen. E. 94. *Een oneindig, of eindeloos werk, een werk dat nooit kan voltooit, of voleindt, worden.*

Incomprehensibilis in disputando. Plin. E. 1. 20. 6. *Onverstrikkelyk in 't zintwisten, die nooit in de twistredening kan gevat, of verstrikt worden.*
INCOMTUS, a, um. Cic. de Or. 1. 55. *Ongeciert, niet opgesmukt, opgetooit, opgepronkt, of opgeschikt, slordig.* De compar. Incomtior staat by Suet A. 69. 2.
Oratio incomta delectat. Cic. de Or. 23. *Een rede die niet opgepronkt is behaagt.*
Capilli incomti. Hor. O. 1. 12. 41. *Ongekemt, of verwart haair.*
INCONCESSUS, a, um. Quintil. I. O. 10. 2. *Ongeoorlooft, dat verboden, of niet toegestaan is.*
Voluptas inconcessa placet. Ovid. Am. 3. 4. 31. *Een verbode vreugd is aangenaam.*
INCONCILIO, as, avi, atum, are sibi aliquem. Plaut. Trin. 1. 2. 99. *Zich iemant t' onvriend, of tot vyand maaken.*
INCONCINNITAS, atis. f. Suet. A. 86. 1. *Slordigheit, wanschikkelykheit, ongeschiktheit.*
INCONCINNITER. Adv. Gell. 10. 17. *Zonder rang, of schikkinge, onbeschaafdelyk, slordiglyk, ongeschiktelyk.*
INCONCINNUS, a, um. Cic. de Or. 2. 4. *Ongeschikt, wanschikkelyk, onbeschaaft, slordig, plomp, ongerymt.*
Personam feret non inconcinnus utramque. Hor. E. 1. 17. 29. *Hy zal gevoeglyk voor beide persoonen speelen.*
INCONCUSSUS, a, um. Stat. S. 5. 1. 142. *Onbeweeglyk, onverzettelyk, onwrikbaar, onverroerlyk, gestadig, vast, bestendig, onwankelbaar.*
Sanitas inconcussa. Sen. E. 66. *Een goede, of frissche gezondheit.*
INCONDITE. Adv. Cic. D. 1. 72. Varr. L. L. 4. 22. *Verwardelyk, slordig, ongeschiktelyk, onbeschaafdelyk, op eene slordige, of verwarde wyze.*
Incondite vivere. Sen. N. Q. 1. 17. *Slordig leeven,* van zekere luiden spreekende, die geen zindelykheit, noch over hunne tafel, noch in hunne kleederen, enz. hadden.
INCONDITUS, a, um. *Ongeschikt, qualyk geschikt, onbeschaaft, onbeschoft, plomp, slordig, lomp.*
Inconditæ blanditiæ. Plin. H. 8. 5. *Onbeschofte pluimstrykingen, of vleijeryen.*
Incondita carmina. Liv. 4. 20. *Lompe, of onbeschaafde vaerzen.*
Genus dicendi inconditum. Cic. Cl. 69. *Een onbeschaafde, of plompe wyze van zeggen.*

Incondita multitudo. Liv. 43. 10. *Een ongeoeffenden hoop.*
Inconditus tremitus. Plin. H. 9. 13. *Een verward gedruis, of geraas.*
Incondita corpora. Lucan. 6. 101. *Onbegraaven lyken.*
Inconditos fructus. Colum. 3. 2. *Een pas geplukte en noch niet opgeslote vrucht.*
(INCONFECTUS, a, um. Cels. 4. 16. *Onafgedaan, onvoltrokken.*)
INCONFUSUS, a, um. Sen. N. Q. Præf. 3. *Onverwart, zonder wanorde, of verwarringe.*
INCONGELABILIS, is. m. en f. ile, is. n. Gell. 17. 8. *Dat niet bevriezen, of niet toevriezen kan,* van de zee spreekende.
INCONGRUENS, entis. omn gen. Plin. E. 4. 9. 19. *Niet van passe gezegt, niet ter snee, of zaake dienende,* van een spreuk spreekende.
Incongruens nobis. Gell. 12. 5. *Voor ons ongevoeglyk, ongevoegzaam, of onpasselyk, dat ons niet voegt, of past.*
INCONNIVENS, entis. omn. gen. Gell. 2. 1. *Die de oogschellen niet verroert, of de winkbraauwen niet beweegt.*
INCONSCIUS, a, um. Liv. 21. 12. *Niet meedeplichtig aan een t'zamenspanning, onwetende van 't geen anderen gedaan hebben.*
INCONSEQUENS, entis. omn. gen. Asc. Pæd. in Cic. p. 53. *Dat niet volgt, dat ergens niet uitgetrokken, of besloten kan worden.*
INCONSEQUENTIA, æ. f. Quintil. I. O. 8. 6. *Een quaad gevolg, een wanbesluit,* van een reden spreekende.
INCONSIDERANTIA, æ. f. Cic. Fr. 3. 9. Suet. Cl. 39. 1. *Onvoorzichtigheit, onbedachtzaamheit, losfigheit, onbezonnenheit, gebrek van overleg, of opmerking.*
INCONSIDERATE. Adv. Cic. Fat. 14. *Onvoorzichtiglyk, losselyk, onbedachtelyk, zonder overleg, of opmerking.* De compar. Inconsideratius staat by Cic. A. Q. 4. 43.
INCONSIDERATUS, a, um. *Onbedacht, onvoorzichtig, onbezonnen, los, losloppig, zonder overleg, of opmerking, roekeloos.* De compar. Inconsideratior staat by Quintil. I. O. 2. 15. en Nep. 9. 5. 1. en de superl. Inconsideratissimus by Cic. At. 26.
Inconsiderata cupiditas. Cic. P. Q. 25. *Een onbezonne drift, een ongeregelde hertstocht.*
Inconsiderata fama popularis. Cic. T. Q. 3. 2. *'t Gerucht dat het volk uitstrooit is los, ongegrondt, of zonder grond.*

ĬNCŌNSŌLĀBILIS, ĭs. m. *en* f. ĭtĕ, ĭs. n. *Onvertroostelyk, die niet te vertroosten is, dien men niet vertroosten kan.*

Inconsolabile vulnus. Ovid. M. 5. 426. *Een onverzoetelyke smert, een onverzettelyk verdriet*, van de fpyt fpreekende die in een vrouw, door 't verachten haarer fchoonheit, word verwekt.

ĬNCŌNSPĬCŪŪS, ă, ŭm. Flor. 4 2.67. *Onaanzienlyk, flecht, luisterloos, dat niets groots*, of *deftigs in heeft.*

‡ ĬNCŌNSPRĒTŪS, ă, ŭm. Feftus. *Niet veracht*, of *versmaadt.*

ĬNCŌNSTĀNS, āntis. omn. gen. Cic. Q. R 6. *Ongestadig, onstandvastig, veranderlyk, wankelbaar, wispelturig.* (De compar. Inconftantior ftaat by Cic. Br. 15. en de fuperl. Inconftantiffimus by Sen. E. 99.)

Inconftantes & frigidæ literæ. Cic. F. 10. 16. *Onstandvastige en koele brieven.*

ĬNCŌNSTĀNTĔR. Adv. *Onstandvastig, ongestadig, veranderlyk, wispelturig.* De fuperl. Inconftantiffime ftaat by Cic. Fin. 2. 27.

Inconftanter loqui. Cic. A. Q. 4. 17. *Losselyk daar heen praaten, dingen zeggen die niet aan malkanderen hangen.*

ĬNCŌNSTĀNTĬĂ, æ. f. *Onstandvastig, ongestadig, veranderlyk, wispelturig.*

Fama inconftantiæ pertimefcendā eft. Cic. F. 1. 9. *Men moet den naam van wispelturig te zyn vreezen.*

ĬNCŌNSUĒTŪS, ă, ŭm. *Ongewoon, ongewent, niet gewent.*

Inconfuetus menfæ opimæ miles. Sil. 11. 281. *Een soldaat die niet gewent is een goede tafel te hebben.*

Beftiæ paluftres inconfueta falfitudine necantur. Vitruv. 1. 4. *De beesten die in de moeraffen weiden sterven van de ongewoone ziltigheit.*

ĬNCŌNSŪLTĒ. Cic. N. D. 1. 16. Sall. B. C. 42. *en*

ĬNCŌNSŪLTŌ. Cic. Her. 3. 5. *Onbedachtelyk, losselyk, onvoorzichtig, zonder overleg.* (De compar. Inconfultius ftaat by Liv. 35. 31.)

ĬNCŌNSŪLTŪS, ă, ŭm. Cic. R. P. 1. Liv. 3. 21. *Onbezonnen, onbedacht, onberaden, onverstandig, onwys, met klein oordeel*, of *verstand.*

ĬNCŌNSŪLTŪS, ă, ŭm. *Dien men geen raad heeft gevraagt, met wien men niet te raade is gegaan.*

Inconfulto domino. Varr. R. R. 1. *Zonder zyn heer raadgevraagt te hebben.*

Inconfultus naturæ impetus. Sen. E. 74. *Een onbedachte geweldige beweging van de natuur.*

ĬNCŌNSŪLTŪS, ă, ŭm. *Die geen raad heeft gevraagt, die niet te raade is gegaan.* (De compar. Inconfultior ftaat by Veget. 1. 2.)

Inconfulti abeunt. Virg. Æ. 3. 452. *Zy vertrekken zonder raadvraginge (der Godspraake.)*

ĬNCŌNSŪLTŪS, ūs. m. Plaut. Trin. 1. 2. 130. Inconfultu meo. *Buiten myn kennis*, of *weeten.*

ĬNCŌNSŪMTŪS, ă, ŭm. Ovid. P. 1. 2. 49. *Onverteert, onversleten, dat niet verteert*, of *versleten is.*

ĬNCŌNTĀMĬNĀTŪS, ă, ŭm. Liv. 4. 2. Varr. R. R. 3. 9. *Onbevlekt, onbesmet, onbezoedelt, rein, zuiver.*

ĬNCŌNTĒNTŪS, ă, ŭm. Cic. Fin. 4. 27. *Ongespannen, slap, niet gespannen*, van de fnaaren eener luit fpreekende.

ĬNCŌNTĬNĒNS, ēntis. omn. gen. Plaut. Afin. 5. 2. 9. *Die zich niet bedwingen, inhouden, inbinden, intoomen*, of *matigen kan.*

Nihil eft tam violentum & incontinens fui. Sen. N. Q. 3. 30. *Daar is niets zoo geweldig, en dat zich minder bedwingen kan.*

Incontinens Hor. O. 3. 4. 77. *Ongebonden, wellustig, tot wellust genegen.*

ĬNCŌNTĬNĒNTĔR. Adv. Cic. Off. 3. 8. *Onmatig, buitenspoorig.*

ĬNCŌNTĬNĒNTĬĂ, æ. f. Cic. Cœl. 11. *Ongebondenheit, onmatigheit*, of *ongeregeltheit des levens, uitspatting in wellust.*

Urinæ incontinentia. Plin. H. 20. 2. *Moeite om zyn water op te houden.*

ĬNCŌNVĔNĬĒNS, ēntis. omn. gen. Quintil. I. O. 1. 5. Sen. V. B. 12. *Ongevoeglyk, ongevoegzaam, onovereenkomstig, onbetamelyk, dat niet wel staat, niet voegt*, of *niet past.*

Symmetriæ inconvenientes. Vitruv. 4. 3. *Ongelyke verdeeling van een timmeraadje.*

ĬNCŌQUŌ, quĭs, īncŏxī, īncōctūm, incŏquĕrĕ. Virg. G. 4. 279. Plin. H. 12. 3. Ovid. M. 7. 265. *In kooken, in zieden; in doen kooken*, of *zieden.*

Incoqui aqua ferventi. Plin. H. 9. 30. *In water gekookt worden.*

Incoqui Sole. Plin. H. 12. 17. *In de zon gekookt*, of *gebraden.*

Incoquere aurum æreis operibus. Plin. H. 34. 17. *Koperwerken vergulden.*

‡ ĬNCŌRDĬŌ, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Ciſt. 1. 1. 111. *Iets in 't harte prenten*, of *drukken.*

ĬNCŌRPŎRĀLĬS, ĭs. m. *en* f. alĕ, ĭs. n. Sen. E. 117. Quintil. I. O. 5. 10. *en*

ĬNCŌRPŎRĔŪS, ă, ŭm, Cic. Tim. 4. *Onlichaamelyk, zonder lichaam.*

ĬNCŌRRĔCTŪS, ă, ŭm. *Onverbetert, onoverzien.*

Opus incorrectum. Ovid. Tr. 3. 14. 23. *Een werk daar de laatste hand niet aan gelegt is.*

ĬNCŌRRŪPTĒ. Adv. Cic. Fin. 1. 9. *Zonder bederving, of schendig, zuiverlyk, oprechtelyk, onvervalscht.* De compar. Incorruptius ftaat by Cic. Murc. 9.

ĬNCŌRRŪPTŪS, ă, ŭm. Hor. O. 1. 23. 8. *Onbedorven, ongeschonden, gaaf, dat niet bedorven is: die zich door geen giften, of gaven laat omzetten, of niet omkoopen.* (De compar. Incorruptior ftaat by Cic. Mil. 22. en de fuperl. Incorruptiffimus by Hor. S. 1. 6. 81.)

Incorrupta fanitas. Cic. opt. Or. 3. *Een frisse, of goede gezondheit.*

Incorruptus teftis. Cic. Fin. 1. 21. *Een onwraakbaar, of onverwerpelyk getuige.*

Integritas Latini fermonis incorrupta. Cic. Cl. 35. *De onvervalschte zuiverheit der Latynsche taale.*

ĬNCRĔBRĒSCŌ, fcĭs, īncrēbrŭī, increbrefcĕrĕ. Cic. Or. 40. Virg. G. 1. 359. Liv. 7. 12. *Gemeen worden, zich verspreiden, vermeerderen, toeneemen, grooter worden, aangroeyen.*

Aufter increbruit. Cæf. B. C. 3. 26. 2. *De zuidewind is opgesteeken*, of *sterker geworden.*

Undæ magis increbrefcunt. Catull. 64. 274. *De wateren zwellen hoe langer hoe hooger.*

Late increbrefcit nomen Latio. Virg. Æ. 8. 14. *Zyn naam word wyd en zyd door Italien verspreidt.*

Mores deteriores increbrefcunt in dies. Plaut. Merc. 5. 1. 9. *De booze zeden groeyen dagelyks aan.*

ĬNCRĒDĬBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. bĭlĕ, ĭs. n. Cic. I. R. 2. 13. *Ongeloofîyk, ongeloofbaar, dat niet te gelooven is, dat geen geloof verdient, daar men geen geloof aan kan geeven.* (De compar. Incredibilior ftaat by Sen. E. 99.)

Incredibilis vivo. Plaut. B. 4. 3. 3. *Ik ben niet meer geloofwaerdig.*

ĬNCRĒDĬBĬLĬTĔR. Adv. Cic. Fr. 2. 14. *Op eene ongelooflyke wyze.*

ĬNCRĒDŪLŪS, ă, ŭm. Hor. A. P. 188. *Ongelovig, die niet ligtelyk geloofs, die ergens niet ligt geloof aan slaat*, of *aan geeft.*

ĬNCRĒDŪLĬTĀS, ātis. f. Apul. M. 1. 111. *Ongeloof, ongelovigheit.*

ĬNCRĔMĀTŪS, ă, ŭm. Flor. 4. 12. 24. *Gebrand, verbrand, door 't vuur verteert.*

ĬNCRĔMĒNTŪM, ī. n. Cic. S. 15. Suet. C. 38. 4. *Aanwassing, toeneeming,*

ming, vermeerdering, aangroeijing.
Incrementa vineæ. Colum. 3. 1. *Wyngaardranken.*
Omnia incrementa sua sibi debuit Cicero. Paterc. 2. 34. 3. *Cicero is de stichter van zyne grootheit geweest.*
† Dentes populi incrementa futuri. Ovid. M. 3. 103. *Tanden waar uit een volk zal voortkoomen.*
(In incremento esse. *Aanwassen, groeyen, toeneemen, meerder worden.*
Virtus tua semper in incremento erit. Curt. 9 3. 9. *Uwe dapperheit zal altyd groeyen, altyd grooter, of meerder worden.*
In incremento rerum decessit. Liv. 9. 17. *In 't toeneemen van zyne zaaken is hy gestorven.*)
ĬNCRĔPĬTO, ās, āvi, ātum, āre. acc. *Doorneemen, doorstryken, berispen, of bestraffen, bekyven, over den hekel haalen.*
Æstatem increpitans seram. Virg. G. 4. 138. *Morrende over den laaten zomer.*
Increpitare aliquem moræ. Sil. 8. 261. *Iemant over zyn lang vertoeven bekyven.*
Increpitare vocibus cœperunt, quo tanta machinatio ab tanto spatio institueretur. Cæs. B. G. 2. 30. 3. *Zy begonden scherssende te vraagen, tot wat einde zoo groot een konstwerk zoo verre af vervaerdigt wierd.*
† Speculum increpitans rugas alicui. Prop. 3. 22. 34. *Een spiegel die iemants rimpels vertoont.*
ĬNCRĔPĬTŪS, ă, ūm. Liv. 42. 9. *Doorgenomen, doorgestreken, berispt, bestraft, bekeven, over den hekel gehaalt.*
ĬNCRĔPO, ās, pŭi, pĭtūm, pāre. acc. *Gerucht, geraas, geschal, geruisch, of gelnid maaken; raazen, tieren.*
Tuba increpuit. Virg. Æ. 9. 504. *De trompet is gesteeken.*
Minusculo digito increpuerunt fores. Plaut. Am. 4. 2. 20. *Zy hebben met den kleinsten vinger aan de deur getikt.*
Increpuere arma. Liv. 1. 25. *De wapens hebben geklonken, of gelnid gegeeven.*
† Boves stimulo increpuisse. Tib. 1. 1. 12. *De ossen met een prikkel gestoken te hebben.*
† Lyram increpuisse digitis. Ovid. Her. 3. 118. *De snaaren van een luit met de vingeren geroert te hebben.*
Increpare aliquid. *Iets laaken, wraaken, verachten, misprijzen.*
Cum illius in me perfidiam increparet. Cic. Fr. 2. 3. *Toen hy hem zyne trouwloosheit tegens my verweet, of* boertende *onder de neus wreef.*
Increpare moras alicujus. Ovid. Her. 1. 82. *Iemants lang wachten, of vertoeven laaken, berispen, of bestraffen.* Fugam alicujus. Cic. de Or. 2. 48. *Iemants vluchte misprysen, of laaken.*
(Increpare aliquem. *Iemant bestraffen, berispen, bekyven, over den hekel haalen,* boertende, *over de neus bakken.*
Populum sævitiæ increpuit. Suet. G. 15. 4. *Hy heeft het volk wegens zyne wreedheit bestraft.*
Increpare aliquid in aliquem. *Iemant ergens over berispen, doorneemen, bekyven, of bestraffen.*
Hæc in Regem Romanum increpans. Liv. 1. 50. *Den Roomschen Koningh hier over berispende.*
Increpare. *Verschrikken, vervaert maaken.*
Totus timeo, ita me increpuit Jupiter. Plaut. Am. 5. 1. 25. *Ik vreeze zeer, zoo vervaert heeft my Jupiter gemaakt.*
Increpare. *Gehoort worden, openbaar, of bekent worden.*
Quidquid increpuerit. Cic. C. 1. 7. Pis. 41. *Wat 'er ook mogte gehoort worden.*
Suspicio tumultus increpuit. Cic. Mur. 10. *Het is openbaar geworden dat 'er een oproer verdacht was.*)
ĬNCRĒSCO, scis, crēvi, crēscĕrĕ. Liv. 44. 36. *Vermeerderen, aanwassen, toeneemen, grooter worden, aangroeyen.*
Morbus increscit. Cels. 2. 7. *De ziekte neemt toe, of verergert.*
Fluvius increscit. Ovid. Am. 3. 6. 85. *De stroom wast, zwelt op, of word hooger.*
ĬNCRĒTO, ās, āvi, ātūm, āre. Faciem. Petron. 62. *Het aanzicht blanketten, of met kryt wit maaken.*
ĬNCRĒTŪS, ă, ūm. Hor. S. 2. 4. 74. *Gezift, gebuidelt, gezygt, doorgezigt, gekleinst, geteemst.*
ĬNCRŬĔNTĀTŪS, ă, ūm. Tac. H. 4. 37. 4. Ovid. M. 12. 497. *Onbebloed, onbloedig, niet bloedig, zonder bloedstorting.*
(ĬNCRŬĔNTĒ. Adv. *Zonder bloed te storten, of te vergieten.*
Incruente vivimus. Prud. Περὶ ϛ. 10. 1094. *Wy leeven zonder ons bloed te vergieten.*)
ĬNCRŬĔNTŪS, ă, ūm. Liv. 9. 17. *Niet bloedig, niet bloeddorstig, niet bloedgierig.*
Victoria incruenta. Liv. 27. 14: 2. 31. *Een overwinning zonder bloedstortinge bevochten.*
ĬNCRŬSTĀTĬO, ōnis. f. Paul. Dig. 50. 16. 79. §. 2. *Bestryking met kalk, pleistering van muuren.*
ĬNCRŪSTO, ās, āvi, ātūm, āre. aliquid. Hor. S. 1. 3. 56. Varr. R. R. 3. 15. *Bepleisteren, iets pleisteren.*
Incrustare parietem. Procul. Dig. 8. 2. 13. *Een muur pleisteren, een muur witten.*
ĬNCŪBĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 10. 60. *Broeying, of broeding, van een vogel spreekende.*
ĬNCŪBĀTŪS, ūs. m. Plin. H. 10. 54. *Zie* Incubatio.
ĬNCŪBĬTĬO, ōnis. f. Plin. H. 10. 54. *Zie* Incubatio.
ĬNCŬBĬTO, ās, āvi, ātūm, āre. Plin. H. 8. 43. *Broeyen, broeden, op eyeren zitten.*
Incubitant in eo loco anseres. Colum. 8. 14. *De ganzen broeyen op die plaatze.*
ĬNCŬBĬTŪS, ūs. m. *Legging, neêrlegging.*
Incubitus dextri lateris. Plin. H. 28. 4. *Neêrlegging op de rechter zyde.*
ĬNCŬBO, ās, cŭbāvi, of cŭbŭi, cŭbĭtūm, cŭbārĕ. *Inleggen, opleggen, of nederleggen.*
Incubare stramentis. Hor. S. 2. 3. 117. *Op stroo leggen.*
Pecuniæ illi quam condiderat, spe jam atque animo incubabat. Cic. Clu. 26. *Hy haakte reeds naar 't geld dat hy wechgesteeken, of wechgeleit had.*
Thesauris incubare. Quintil. I. O. 10. 1. Liv. 6. 15. *Zyn schatten verbergen, of verborgen houden.*
Incubare prædæ. Flor. 2. 10. 2. *Gretig op den buit aanvallen.*
Mens incubuit dolori. Ovid. Tr. 4. 3. 21. *'t Gemoed is overstelpt van hertzeer.*
Ponto nox incubat atra. Virg. Æ. 1. 93. *De zee is met een donkere nacht bedekt.*
Incubare alleen. Colum. 8. 5. Incubare ova. Varr. R. R. 3. 9. Incubare ovis Colum. 8. 8. *Broeijen, broeden, uitbroeyen, eyeren broeden, of uitbroeijen.*
Macies & febris terris incubat. Hor. O. 1. 3. 31. *Een quijnende ziekte en de koorts regeeren onder 't volk.*
(Corpore corpus incubare. Plaut. Am. 4. 2. 3. *Met zyn lichaam daar boven op leggen.*
Incubare. *Iets ter quaader trouwe bezitten, iets met geweld aan zich houden.*
Quasi jam probaverit esse eum qui incubabit. Ascon. Cic. 100. *Als of hy reeds bewezen hadde, dat die de eigenaar was, die de goederen met geweld aan zich zoude houden.*
Incubare. *Een plaats zoo bezetten dat men op geenerlei wyze daar uit kan gedreven worden.*
Hannibal incubabat Italiæ. Flor. 2. 6. 57. *Hannibal bezette Italien zoo, dat hy daar niet uit konde verjaagt worden.*
Incubare alleen. Virg. Æ. 7. 88. Incubare

cubare deo. Plaut. Curc. 2. 2. 16. In fano dei. Plaut. Curc. 1. 1. 62. (wierden gevegt. *Die zich in een tempel ter neder leiden om raad te ontfangen van dien God wiens tempel het was.*)

INCULCĀTUS, ă, um. Plin. H. 29. 2. *Ingedrukt, ingedauwt, ingestampt, ingetreeden, ingeperst.*

Inculcata libertas. Cic. Br. 16. *Eene (van kindsbeen af) ingestampte vryheit.*

INCŬLCO, as, āvi, ātum, ārĕ sculum. Colum. 2. 20. *De aarde slechten, gelyk stampen, of treeden, het land effen maaken.*

Inculcare aliquid alicui. Cic. V. 3. 67. *Iemant iets instampen, of met kracht inscherpen.*

Græca verba inculcare. Cic Of. 1. 31. *Telkens en buiten pas Grieksch bybrengen.*

Inculcasti etiam, ut Pisonem nominaret. Cic. Vat. 11. *Gy hebt 'er op aangehouden, dat hy Piso zou noemen.*

Antiquiores Medici quodlibet ægris haud inculcabant. Celf. Præf. 1. *De oude Geneesmeesters gaven den zieken allerlei heelmiddelen niet in.*

Inculcare se auribus alicujus. Cic. de Or. 2. 5. *Iemant het hoofd breeken, of de ooren warm maaken, iemant met zyne redenen verveelen, of lastig vallen.*

Inculcare munus. Sen. V. B. 24. *Iemant een geschenk opdringen.*

(Inculcare. *Iets ergens by doen.*

Ἀρχέτυπον crebris locis inculcatum. Cic. Att. 16. 3. *Het oorspronkelyke op veel plaatzen vermeerdert.*)

INCULĪSMĂ, æ. f. Auson. E. 15. 22. *Angoulême*, een stad van Vrankryk.

INCŬLPĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 2. 588. Gell. 2 6. *Onberispelyk, onwraakbaar, onstraffelyk, onschuldig.* De superl. Inculpatissimus staat beneden by Gellius.

Vita inculpatissima. Gell. 14. 2. *Een zeer onberispelyk leven.*

INCŬLTE. Adv. *Onbeschaafdelyk, rouwelyk, plompelyk, onbeschoftelyk, onhenschelyk, oncierlyk, wanschikkelyk, ongeschiktelyk, zonder cierlykheit, of cieraad.*

Inculte & horride aliquid dicere. Cic. Or. 9. *Iets zonder tierlykheit en op een woeste wyze zeggen.*

INCŬLTŬS, ă, um. *Woest, onbebouwt, braak, ontvolkt, onbewoont.*

Ager incultus. Cic. Q. R. 12. *Een onbebouwt land, een braakland, een akker die braak leit.*

Incultæ partes mundi. Cic. T. Q. 1. 28. *Onbewoonde deelen der waereld.*

Inculti crines Ovid. Her. 9. 12. 5. *Ongekemt, of verwart haair.*

Incultum corpus. Cic. Rull. 2. 5. *Een lichaam waar over men heel slordig, of morssig is.*

Inculta oratio. Cic. Or. 65. *Een rouwe, of onbeschaafde rede.*

Nulla pars Philosophiæ inculta & deserta fuit. Cic. Off. 3. 2. *Daar is geen deel van de Wysgeerte dat onbehandelt is.*

Inculta pictura. Cic. Or. 11. *Een schildery die alleen gedoodverft, of niet opgeschildert is.*

Inculta & horrida vita. Cic. Cl. 31. *Een woest en rouw leven.*

INCŬLTŬS, us. m. Liv. 42. 12. *Onachtzaamheit, achteloosheit, zorgeloosheit.*

INCŪMBĂ, æ. f. Vitruv. 6. 11. *Een styl, of pylaar waar op een boog rust.* De figuur vertoont Philander.

INCŪMBO, is, cŭbui, cŭbitum, cumbĕre alicui rei. Virg. Æ. 4. 650. Plin. H. 2. 64. *Ergens op rusten, op steunen, op staan, op leunen, of op leggen.*

Baculo incumbens. Ovid. F. 1. 178. *Op een stok leunende.*

Tecta centum columnis incumbunt. Mart. 5. 13. 5. *'t Gebouw staat op honderd pylaaren.*

Incumbere gladium. Plaut. Caf. 2. 4. 29. (In gladium. Cic. I. R. 2. 51.) Gladio. Cic. Her. 1. 11. *In zyn zwaerd vallen, zich zelven doorsteeken.*

Ad bellum incumbere omni studio. Cic. Man. 7. *Al zyn gedachten op den oorlog zetten.*

Incumbere in bellum animo & opibus. Cæf. B. G. 7. 76. 2. *Zyn verstand en goederen tot een steunzel van den oorlog te koste leggen.*

Incumbe in eam curam. Cic. Att. 15. 25. *Leg al uwe zorge daar aan te koste, maak daar t'eenemaal uw werk van, bestee daar al uwe zorgen aan.*

In aliquod genus scripturæ incumbere. Vitruv. Præf. 7. *Op een zekere wyze van schryven toeleggen.*

Incubuit in eas disputationes. Cic. A. Q. 4. 24. *Hy heeft zyn werk van die zintwistingen gemaakt.*

Incumbere ad laudem. Cic. F. 10. 10. *Het op lof, of eer toeleggen, trachten om glory te bekoomen.*

Incumbere ad perniciem alicujus. Cic. Mur. 28. *Het op iemants verderf toeleggen, trachten om iemant te verderven.*

Incumbere in Rempublicam. Cic. F. 10. 5. *Voor 't Gemeenebest arbeiden.*

Incumbere ad voluntatem ferendæ legis. Cic. Att. 1. 19. *Volharden om een wet door te dringen.*

Ad recipiendum signum incubuerunt. Front. St. 2. 8. 2. *Zy hebben hun uiterste best gedaan om 't vaandel weêr te krygen.*

Labori incumbere. Sil. 4. 778. *Zich aan den arbeid, of tot werken begeeven.*

Incumbit illi spes. Suet. T. 15. 3. *De hoop rust op hem.*

Incumbere in aliquem. Cic. Pl. 7. *Op iemant steunen, rusten, of leunen.*

Acriter alicui incumbere. Tac. An. 11. 6. 1. *Iemant wakker doorneemen, bekyven, begrauwen, doorstryken, of over den hekel haalen.*

Ad lenitatem incumbunt ii mores. Cic. Fr. 1. 1. *Die zeden zyn genegen tot zachtigheit.*

Volunt idem omnes ordines, eodem incumbunt municipia. Cic. A. 6. 7. *Allerlei slach van menschen willen het zelve, en de gerechtigde steden staan 'er ook toe over.*

INCŪNABŬLĂ, ōrum. n. plur. Plaut. Truc. 5. 13. Cic. V. 4. 49. *Wieg, kinderwieg*, of gelyk andere willen, *kinderluuren*, of *dekken.*

Oratoris incunabula. Cic. Or. 13. *De wieg, of d'oorsprongk der Redenaaren.*

Incunabula & rudimenta virtutis. Cic. in Sall. 3. *De oorsprongk en beginsselen van deugd.*

Incunabula. *Geboorteplaats.*

Ego vero ad incunabula nostra pergam. Cic. Att. 2. 15. *Maar ik zal naar myn geboorteplaats voortgaan.*

INCŪRĀTUS, ă, um. Hor. E. 1. 16. 24. *Ongeheelt, ongeneezen*, van een gezwel spreekende.

INCŪRIĂ, æ. f. Cic. Prov. Conf. 3. *Onachtzaamheit, zorgeloosheit, achteloosheit, verzuim, slofheit, nalatigheit, luiheit, traagheit.*

INCŪRIŌSĒ. Adv. Tac. H. 1. 13. 4. *Onachtzaam, zorgeloos, zonder acht te geeven, acht te slaan, of op zyn hoede te zyn.* De compar. Incuriosius staat by Tacitus beneden

Cæsæ cohortes incuriosius agentes. Tac. H. 4. 28. 4. *De benden die niet genoeg op hun hoede waren, zyn t'eenemaal geslagen, of in de pan gehakt.*

INCŪRIŌSUS, ă, um. Gell. 2. 28. *Onachtzaam, achteloos, zorgeloos, slof, traag, lui, nalatig.*

Vetera extollimus recentium incuriosi. Tac. An. 2. 88. 5. *Wy verheffen de oude dingen, en slaan geen acht op de nieuwe.*

INCŬRRO, ris, incurri, incursum, incurrĕrĕ. *Op iemant aanloopen, inloopen, of invallen, iemant verwoedelyk aanvallen, of op 't lyf koomen.*

Incurrit in hostes confertissimos. Sall. B. C. 60. *Hy heeft zich midden*

den onder de vyanden geworpen, bij is midden in den drom der vyanden geloopen.

Incurrere in aliquem. Cic. Att. 2. 24. *Iemant by geval ontmoeten*, of *tegen koomen.*

Ab latere Mauros incurrit. Sall. B. J. 101. *Hy is de Mooren van ter zyden ingevallen.*

Incurrere in memoriam communium miseriarum. Cic. Cl. 71. *Van de gemeene elenden beginnen te spreeken.* In difficultatem. Cic. F. 4. 2. *In zwarigheit vervallen.* In morbum. Cic. Fin. 1. 14. *In een ziekte vallen*, of *storten, ziek worden.* In mucronem. Cic. Cæc. 29. *In zyn dolk vallen, zich zelven doorsteeken.* In odia hominum. Cic. Off. 1. 41. *In den haat der menschen koomen.* In varias reprehensiones. Cic. Fin. 1. 1. *In verscheide wraakwaerdige zaaken vallen.*

Incurrit hæc non solum in oculos, sed etiam in voculas malevolorum. Cic. F. 2. 16. *Zij loopt niet alleen in 't oog, maar ryd ook op de tong der quaadaardigen.*

Magna libertate verborum in aliquem incurrere. Cic. F. 12. 16. *Iemant met al te stoute woorden bejegenen.*

Quem in diem incurrat nescio. Cic. Att. 7. 7. *Ik weet niet op wat dag die koomt*, van eene plechtelykheit spreekende.

Tauri in prælia conversis frontibus incurrunt. Virg. Æ. 12. 717. *De stieren loopen*, of *stooten in 't gevecht met de hoornen tegen malkanderen.*

Illius ager in nostrum incurrit. Cic. Rull. 2. 30. *Zyn land schiet in 't onze in.*

(ĪNCŬRSĀTŬS, ă, ŭm Pass. *Bestormt, aangevallen, aangetast.*

Agmen Romanum impune incursatum ab equitibus hostium fuerat. Liv. 24. 41. *De benden der Romeinen waren van de vyandlyke ruitery onbeschadigt aangetast*, of *aangevallen.*)

ĪNCŬRSĬO, ōnĭs. f. Cic. N. D. 1. 41. *t'Zamenloop der dingen die tegens malkanderen aan stooten*, gelyk de vezeltjes, enz.

Incursio militum in agros hostium. Cic. Cæc. 15. *Streop*, of *inval van 't krijgsvolk op 's vyands bodem*, of *in 's vyands land.*

Facere incursiones. Liv. 1. 11. *Stroopen*, of *invallen doen.*

Incursio seditionis. Cic. Cl. 37. *De hevigheit van een oproer.*

ĪNCŬRSĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Tegens aan loopen*, of *stooten*, in-et loopen, *of gaan.*

Alter in alterum incursitate. Sen. V. B. 27. *Wendt*, of *keert uwe wapenen de een tegens den anderen*, of *tegens malkanderen.*

Properanti in multos incursitandum est. Sen. de ir. 3. 6. *Die haastig loopt moet tegens veele menschen aan loopen.*

ĪNCŬRSO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Tegen aan loopen*, of *stooten*, *op iets aanvallen.*

Nutantem aciem victor equitatus incursat. Tac. H. 3. 18. 4. *De ruitery die de overhand had, viel op 't leger, dat begon te deinzen, aan.*

Incursare agros. Liv. 2. 48 : 6. 36. *Stroopen*, of *invallen in 's vyands land*, of *op 's vyands bodem doen.*

Incursare in aliquem. Plaut. B. 5. 2. 29 *Op iemant aanloopen*, of *aanvallen. iemant op 't lyf koomen.*

Incursare aliquem pugnis. Plaut. Pœn. 4. 1. 3. *Iemant met vuisten*, of *sterke vuistslagen op 't lyf koomen.*

Lana ovis nigræ, cui nullus alius color incursaverit, quartanas abigere dicitur. Plin. H. 28. 8. *Men zegt dat de wol van een zwart schaap, als 'er geen andere verwe onder loopt, de vierdendaagsche koorts geneest.*

ĪNCŬRSŬS, ūs. m. Cic. Cæc. 8. Colum. 1. 6. zie Incursio.

Incursus. Liv. 2. 22. *Een gevecht, stoot, slag*, of *aanval.*

ĪNCŬRVĀTĬO, ōnis. Plin. H. 17. 23. *Kromte, bogt, krommigheit : kromming, krombuiging, ombuiging.*

ĪNCŬRVĀTUS, ă, um. Ovid. M. 6. 245. *Gekromt, gebogen, omgebogen, krom gemaakt, krom.*

ĪNCŬRVESCO, scis, incurvēscĕrĕ. Cic. uit een oud Dichter T. Q. 1. 28. *Krom worden*, of *zyn.* Non. 2. 412. wil dat men leeze Incurviscere.

ĪNCŬRVO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Krommen, buigen, ombuigen, krom maaken.*

Arcus incurvant validis viribus. Virg. Æ. 5. 500. *Zy krommen*, of *spannen de boogen met een ongemeene kracht.*

ĪNCŬRVŬS, ă, ūm. *Gebogen, gekromt, omgebogen, krom, scheef, bultig.*

Aristoteles longæ esse vitæ ponit incurvos humeris. Plin. H. 11. 52. *Aristoteles stelt dat die scheeve*, of *kromme schouders hebben lang leeven.*

Incurvum bacillum. Cic. D. 1. 17. *Een krom stokje, spitsroedje*, of *rysje.*

ĪNCŪS, ūdis. f. Cic. N. D. 1. 20. *Een aambeeld*, of *aanbeeld.*

Opus mediis ablatum incudibus. Ovid. Tr. 1. 7. 29. *Een werk dat men in zijnen vierigsten loop heeft laaten steeken.*

Incudi reddere versus. Hor. A. P. 441. *Vaerzen zoet vylen, beschaaven, oppoetzen, verbeteren.*

Tundere eandem incudem. Cic. de Or. 2. 39. *T'elkens*, of *honderdmaal het zelve herhaalen*, van een meester spreekende die een bot leerling iets wil inscherpen.

ĪNCŪSĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. de Or. 3. 27. *Beschuldiging, betichting, verwyt, berisping, bestraffing, klagte.*

ĪNCŪSO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquem. Ter. H. 5. 2. 7. Cæs. B. G. 1. 40. 1. Virg. Æn. 2. 745. *Iemant beschuldigen, iemant betichten : over iemant klaagen*, of *klagtig vallen.*

ĪNCŬSSŬS, ă, ūm. Plin. H. 22. 14. *Voortgestooten, in-* of *tegengestooten, gestuuwt, voortgestuuwt, met geweld voortgezet, aangedrongen*, of *aangezet.*

Recte faciendi omnibus, aut incussa voluntas, aut imposita necessitas. Paterc. 2. 126. 2. *Men heeft al de waereld de begeerte tot weldoen ingeboezemt*, of *men heeft hen de nootzaak daar van opgelegt.*

ĪNCŬSSŬS, ūs. m. Incussus armorum. Tac. H. 4. 23. 4. *Stooting, botzing, gedruis, gekrys*, of *geklank der wapenen.*

ĪNCŬSTŌDĪTŬS, ă, ūm. Ovid. Tr. 3. 10. 58. *Onbewaart, niet bewaart, verwaarloost, niet gade geslagen.*

Limen incustoditum. Mart. 1. 35. 1. *Een poort waar aan geen wacht staat*, of *daar men geen wacht aan houd.*

Incustoditam urbem ceperunt. Front. 3. 2. 6. *Zij hebben de onbewaarde stad ingenomen.*

Incustoditus. Plin. E. 6. 29. 10. *Die niet op zyn hoede is. die niet nauw toeziet, die niet omzichtig is*, of *niet wel toeziet.*

ĪNCŪSŬS, ă, ūm. Virg. G. 1. 275. *Gebilt, gebikt, gescherpt*, van een moolensteen spreekende.

ĪNCŬTĬO, is, cŭssī, cŭssūm, cŭtĕrĕ. *Instooten, inslaan, tegen aan werpen, smyten*, of *stooten, tegen aan slaan.*

Incutere scipionem eburneum in alterius caput. Liv. 5. 41. *Iemant met een elpenbeene stok op 't hoofd slaan.*

Incutere pedem terræ. Quintil. I. O. 2. 12. *Met de voet tegens de aarde stooten.*

Incutere colaphum alicui. Juv. 9. 5. *Iemant een kinnebakslag*, of (boertende,) *een muilpeer geeven.*

Errorem incutere alicui. Cic. Tim. 10. *Iemant een dwaling indrukken, iemant in doling brengen.*

De-

Desiderium urbis incutere alicui. Hor. E. 1. 14. 22. *In iemant de lust ontsteeken, of verwekken om naar de stad te gaan.*

Nuntium fœdum incutere alicui. Liv. 2. 8. *Iemant een quaade tyding brengen.*

Pavorem incutere. Liv. 44. 5. *Verschrikken, vervaart maaken, een schrik aanjaagen.*

Religionem incutere alicui. Liv. 22. 42. *Iemant bekommering, angst, of schroom aan- of op 't lyf jaagen.*

Incutere alicui ruborem. Liv. 45. 37. *Iemant schaamrood maaken, of van schaamte doen bloozen.*

Incutere vim ventis. Virg. Æ. 1. 73. *De winden los laaten, of groote kracht geeven.*

IND.

INDĀGĀNTĔR. Adv. *Op 't spoor volgende.*

Boni venatoris est indaganter quam plurimas feras capere. Colum. 5. 1. *'t Is 't werk van een goed jager, veel wild, op 't spoor volgende, te vangen.*

INDĀGĀTIO, ōnĭs. f. *Onderzoek, naspeuring, navorsching, zoeking.*

Indagatio veri. Cic. Off. 1. 5. *Onderzoek der waarheit.* Vocis. Vitruv. 5. 3. *Naspeuring van de eigenschap der stemme.*

INDĀGĀTŌR, ōrĭs. m. *Onderzoeker, naspeurder, navorscher, zoeker.*

Indagator aquarum. Colum. 2. 2. *Een zoeker van waterwellen.* Apum. Colum. 9. 8. *Een byenzoeker.*

Stylus indagator umbræ. Vitruv. 1. 6. *De naald van een zonnewyzer.*

INDĀGĀTRĪX, īcĭs. f. *Een onderzoekster, navorschster, naspeurster, zoekster.*

Philosophia virtutis indagatrix. Cic. T. Q. 5. 2. *De wysgeerte onderzoekster van de deugd.*

INDĀGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Zoeken, onderzoeken, navorschen, naspeuren.*

Vias inusitatas indagare, tritas relinquere. Cic. Or. 3. *Onbekende wegen zoeken, en de gebaande verlaaten.*

Indagare indicia communis exitii. Cic. Mil. 37. *Naar de bewyzen der t'zamenzweeringe tegens 't Gemeenebest aangelegt zoeken.*

INDĀGO, ĭnĭs. f. Plin. H. 9. 7. *Naspeuring, opspeuring, of 't opzoeken van 't wild.*

Indago. Cæs. B. G. 8. 18. 1. Virg. Æ. 4. 121. *Een jagtnet,* dat men rondom een bosch hangt om 't wild te vangen.

Indagine pœnarum includi. Plin. P. 35. 2. *Vol smert, of vol pyn zyn.*

INDĔ. Adv. *Van daar, daar van daan, van die plaats.*

Redeo inde iratus. Ter. An. 1. 1. 110. *Ik kom daar gestoort van daan.*

Si unde necesse est, inde initium sumatur. Cic. I. R. 1. 20. *Indien men van 't rechte eind begint.*

Inde. *Daarom, hierom, om deeze reden, of oorzaak.*

Inde est quod magnam partem noctium in imagine tua vigil exigo. Plin. E. 7. 5. 1. *Dat is de reden waarom ik 't meeste deel des nachts slaapeloos, en met op u te denken overbrenge.*

Inde. *Vervolgens, daar na, naderhand.*

Inde usque repetens. Cic. Arc. 1. *Van dien tyd af tot nu toe (de dingen) ophaalende.*

Quid tum inde? Cic. Mur. 12. *Wat zal 'er dan van worden?*

Inde ab ineunte ætate. Plaut. Trin. 2. 2. 24. *Van zyne jeugd, of jonge jaaren af.*

INDĒBĬTĒ. Adv. Indebite aliquid promittere. Paull. Dig. 22. 3. 25. §. 4. *Iets belooven dat men niet schuldig is.*

(INDĒBĬTŬM, ī. n. *Dat men niet schuldig is te betaalen.*

Ubi de solutione indebiti quæstio est. Paull. Dig. 22. 3. 25. 4. *Als 'er gevraagt word naar de betaling van 't geen men niet schuldig is.*)

INDĒBĬTŬS, ă, ūm. Sen. H. Oe. 5. 1830. *Die niet schuldig is, dat men niet schuldig is.*

Præmia magna quidem, sed non indebita posco. Ovid. Her. 16. 19. *Ik eisch wel groote maar geen onverdiende vergeldingen.*

INDĔCENS, entis. omn. gen. Mart. 5. 14. 7. *Onbetamelyk, onbehoorlyk, onpasselyk, ongevoeglyk, oneerlyk, lelyk.* De superl. Indecentissimus staat by Sen. B. 1. 9. (Indien 'er niet Decentissimus moet geleezen worden.)

INDĔCENTĔR. Adv. Mart. 12. 22. 1. *Onbetamelyk, op een onbetamelyke, ongevoeglyke, of onbehoorlyke wyze.* (De compar. Indecentius staat by Sen. E. 27. en de superl. Indecentissime by Quintil. I. O. 8. 3.)

INDĔCENTIĀ, æ. f. Vitruv. 4. 5. *Misstant,* van een Bouwmeester, of Beeldhouwer spreekende, die de beelden in een plaats stelde daar ze niet voegden.

INDĔCĔT. *Het misstaat, het staat niet wel, 't past niet, 't staat leelyk, 't betaamt niet, 't is onbehoorlyk, of ongevoeglyk.*

Vitia hæc indecent juvenem. Plin. E. 3. 1. 2. *Deeze gebreken staan lelyk voor een jongeling.*

INDĒCLĪNĀBĬLĬS, ĭs. m. en f. ilĕ, is. n. Gell. 6. 2. *Onvermydelyk, onvoorkomelyk, dat men niet kan ontgaan, myden, of ontwyken.*

Indeclinabilis spiritus. Sen. E. 74. *Een stantvastig, onwankelbaar, onverzettelyk, of bezadigt gemoed.*

INDĒCLĪNĀTŬS, ă, ūm. *Stantvastig, onwankelbaar, onverzettelyk, bestendig, bezadigt.*

Indeclinata amicitia. Ovid. T. 4. 5. 24. *Een stantvastige, bestendige, of oprechte vriendschap.*

INDĔCŎRĀBĬLĬTĔR. Adv. Accius by Sosip. 2. 182. *Op eene oneerlyke, of onbetamelyke wyze.*

INDĔCŎRĒ. Adv. Cic. Off. 1. 4. *Ongevoeglyk, op eene onbehoorlyke, of ongevoeglyke wyze.*

Quam minimum indecore. Cic. Off. 1. 31. *Op eene betamelyke, gevoeglyke, behoorlyke, aardige, of nette wyze, aardiglyk, cierlyk.*

INDĔCŎRĬS, ĭs. m. en f. ŏrĕ, ĭs. n. *Dat onteert, of schande aanbrengt.*

Non erimus Regno indecores. Virg. Æ. 7. 231. *Wy zullen uw Ryk geen schande aandoen.*

INDĔCŌRŬS, ă, ūm. Cic. Off. 1. 27. Hor. O. 2. 1. 22. *Ongevoeglyk, onbetamelyk, onbehoorlyk, lelyk, dat niet past.*

Indecorus quæstus. Liv. 21. 63. *Een onbehoorlyke winst.*

INDĒFĂTĪGĀBĬLĬS. ĭs. m. en f. ilĕ, is. n. *Onvermoeyelyk, dat men niet moede word.*

Indefatigabilis vigilia. Sen. de ir. 2. 12. *Een wacht die men niet moede word.*

INDĒFĒNSŬS, ă, ūm. Liv. 4. 28. *Niet verdedigt, niet voorgesproken, onverhoort; die zich niet verdedigt, of verantwoord heeft.*

Indefensum dedere ad exitium. Tac. H. 2. 10. 4. *Een mensch onverhoort ter dood doemen, iemant ter dood verwyzen zonder zyn verdediging te hooren.*

(Capitolium indefensum conflagravit. Tac. H. 3. 71. 7. *Het Kapitool voor het vuur niet bewaart zynde is verbrand.*)

Indefensus. Plin. H. 18. 7. *Die geen verdediging, verweering, of voorspraak heeft.*

INDĒFESSŬS, ă, ūm. *Onvermoeit, die niet moede, of mat word.*

Ego sum indefessus agendo. Ovid. M. 9. 199. *Ik ben onvermoeit in den arbeid.*

(INDĒFĪNĪTĒ. Adv. Gell. 2. 24. *Onbepaalt, dat niet bepaalt is.*

IN-

INDEFINITUM, i. n. Gell. 1. 7. *De onbepaalde wyze.* Een woord der Spraakkunst.

INDEFINITUS, a, um. *Onbepaalt, donker, duister, verwart, onbeslecht.*

Indefinitus inexplicabilisque fermo fiet. Gell. 16. 2. *De reden zal duister en onverstaanbaar worden.*

INDEFLETUS, a, um. Ovid. M. 7. 611. *Niet beweent, of beschreit: wiens verlies, of dood niet betreurt, of beweent is.*

INDEFLEXUS, a, um. Plin. P. 4. 7. *Stantvastig, onveranderlyk, onwankelbaar, onverzettelyk, onbuigzaam.*

INDEJECTUS, a, um. Ovid. M. 1. 289. *Dat niet afgebroken, omgehaalt, of omver gehaalt is, overend staande,* van een gebouw spreekende.

INDELEBILIS, is. m. en f. ile, is *Onuitwisschelyk, dat niet kan uitgewischt, of uitgeveegt worden.*

Nomen erit indelebile nostrum. Ovid. M. 15. 876. *Onze naam zal nooit uitgewischt worden, of vergaan; zal altyd bestaan.*

INDELECTATUS, a, um. *Die ergens geen vermaak in schept.*

Non indelectatus nequitia mea. Petron. 46. *Over myne schelmery niet gestoort zynde.*

INDELIBATUS, a, um. *Onaangeroert, niet ontgonnen, in zyn geheel gelaaten, niet aangeraakt, geheel.*

Indelibatæ opes. Ovid. Tr. 1. 4. 28. *Onaangeroerde goederen, goederen die men in zyn geheel heeft gelaaten.*

INDEMNATUS, a, um. Cic. Rull. 2. 21. *Nooit veroordeelt, of verwezen.*

INDEMNIS, is. m. en f. mne, is. n. Sen. N. Q. 6. 1. *Onbeschadigt, schadeloos, die geen schade, of verlies heeft geleden.*

Indemnem intra munimenta recipere exercitum. Front. St. 2. 3. 9. *Zyn leger in de verschansing betrekken, zonder eenige schade geleden te hebben.*

INDEMNITAS, atis. f. *Schadeloosheit, schadeloosshouding, schadeverhoeding, of schadevergoeding.*

Indemnitas tibi præstetur ejus quod expendisti. Ulp. Dig. 12. 4. 5. *Dat men u schadeloos houde van uw uitschot, van 't geen gy uitgeschoten, of te koste gelegt hebt.*

INDENUNTIATUS, a, um. Sen. Su. 2. *Onaangezeit, dat men niet aangezeit, of niet te kennen gegeeven heeft, waar over men geen waarschouwing heeft gedaan, daar men niet van verwittigt is.*

(Indenuntiata arma movere. Sen. Su. 5. *Oorloogen zonder den oorlog te verklaaren, of af te kondigen.*)

INDEPLORATUS, a, um. Ovid. Tr. 3. 3. 46. *Onbeweent, niet beschreit na zyn dood.*

INDEPRAVATUS, a, um. Sen. E. 76. *Ongeschonden, onbedorven, niet bedorven.*

INDEPRECABILIS, is. m. en f. ile, is. n. *Onverbiddelyk, onafbiddelyk, dat men door bidden niet kan verwerven, dat men niet kan afbidden.*

Pœna indeprecabilis. Gell. 1. 13. *Een onafbiddelyke straf.*

INDEPREHENSIBILIS, is. m. en f. ile, is. n. Quintil. D. 4. *Dat men niet kan gewaar worden, niet kan beseffen, of bevatten, onbegrypelyk, onbevattelyk,* van een dwaling, konstgreep, enz. spreekende.

INDEPRENSUS, a, um. Virg. Æ. 5. 591. *Dat men niet gewaar kan worden, onbegrypelyk, onbevattelyk, dat men niet beseffen kan.*

INDEPTO, as, avi, atum, are aliquid. Festus. *Iets verwerven, bekoomen, verkrygen, winnen.*

INDEPTUS, a, um. Liv. 28. 30. *Verworven, verkregen, bekoomen, gewonnen.*

Simul atque secura quies est indepta. Lucret. 3. 213. *Zoo dra men een veilige, of vaste rust verkregen heeft.*

INDESERTUS, a, um. Ovid. Am. 2. 9. 52. *Niet woest, niet verlaaten.*

INDESES, idis. omn. gen. Gell. 7. 22. *Niet lui, niet traag, niet ledig.*

INDESINENTER. Adv. Varr. R. R. 2. 9. Zie Cell. Cur. Post. 216. en Antib. 117. *Geduriglyk, onophoudelyk, zonder ophouden, doorgaans.*

(INDESPECTUS, a, um. Lucan. 6. 748. *Niet veragt, niet versmaad, of mitprezen.*)

INDETONSUS, a, um. Ovid. M. 4. 13. *Ongeschoren, niet afgeschoren.*

INDEVITATUS, a, um. Ovid. M. 2. 605. *Onvermydelyk, dat niet vermyd, of ontweken kan worden; dien, of dat men niet heeft konnen ontwyken, of vermyden.*

INDEVORATUS, a, um. Mart. 7. 19. 15. *Die, of dat niet ganschelyk verslonden, of opgegeeten is.*

INDEVOTIO, onis. f. Ulp. Dig. 33. 9. 1. *Hardigheit, of ongevoeligheit* van eenen erfgenaam, die de vrienden van den overledenen, daar hy 't goed van heeft geerft, qualyk handelt.

INDEVOTUS, a, um. *Onmededogend, of onmedelydend met zyn naastbestaanden, die zyn naaste vrienden geen goed doet.*

Indevotus donator. Justinian. Cod. 8. 54. 35. *Een wechschenker van zyn goed zonder zyn naaste vrienden aan te zien; iemant die zyn goed tot nadeel van zyn naaste vrienden wechschenkt.*

INDEX, icis. m. Cic. C. 4. 3. *Beschuldiger, betichter, aanklager, ontdekker, aanbrenger, verklikker,* van een misdaad, enz. spreekende.

Index. *Een leermeester, of onderwyzer van iets.*

Sine indice pervenire ad aliquid. Cic. V. 1. 41. *Zonder leermeester, of onderwyzer ergens toe koomen, of toe geraaken.*

Index. *Een teken, kenteken, blyk, bewys.*

Hujus rei neque index, neque vestigium est. Cic. V. 5. 62. *Daar is van deeze zaak noch teken, noch voetstap te vinden.*

Index morborum fere est arteriarum pulsus. Plin. H. 11. 37. *Het slaan der polsader geeft doorgaans de ziekte te kennen.*

Index. Cic. Att. 4. 4. Or. 2. 14. *De tafel, of bladwyzer van een boek.*

Index digitus. Cels. 7. 19. *De voorste vinger,* om dat men gemeenlyk hier mede een zaak aanwyst.

Index. Cic. de Or. 2. 14. Sen. Tr. 9. *Naamlyst, naamrol, naamregister.*

Index. Ovid. M. 2. 706. *Een toetssteen.*

INDI, orum. m. plur. Virg. G. 2. 138. *De Indiaanen, de Indiaansche volkeren.*

INDIA, æ. f. Plin. H. 6. 17. *Indiën,* een zeer groot land van Asiën.

INDICATIO, onis. f. Plin. H. 22. 24. *Waardeering, pryzeering, schatting, loving,* van koopmanschap, enz. spreekende.

Tua merx est, tua indicatio est. Plaut. P. 4. 4. 37. *De waaren komen u toe, gy moet ze op prys stellen.*

Indicatio. Ulp. Dig. 19. 1. 13. §. 3. *Beschuldiging, betichting, aanklagte.*

INDICATIVUS, i. m. Palæm. c. 3. *De aanwyzende wyze.* Een woord der Spraakkunde.

INDICATURA, æ. f. Plin. H. 29. 1. *Waardeering, schatting, pryzeering, loving.*

INDICATUS, a, um. Plin. H. 6. 33. *Ontdekt, verbreidt, verspreidt, ruchtbaar gemaakt, geopenbaart, te kennen gegeeven.*

Indicatus. *Geschat, gewaerdeert, gepryzeert, op prys gestelt.*

Smaragdus sex aureis denariis indicatus. Plin. H. 37. 1. *Een smaragd op zes goude stukken gewaerdeert.*

INDICIUM, ii. n. Cic. Cl. 80. *Ontdekking, aanwyzing, openbaring, of bekendmaking van iets.*

In-

Indicium. *Teken, kenteken, blyk, bewys.*

Indicia omnia veneni in illius mortui corpore fuerunt. Cic. Clu. 10. *Men heeft na zyn dood alle tekenen van vergif op zyn lichaam gevonden.*

Anus huic indicium fecit de auro. Plaut. Au. 2. 2. 11. *Dat oud wyf heeft hem myn en schat ontdekt.*

Coronæ aureæ indicium est factum. Vitruv. 9. 3. *Men heeft de goude Kroon getoetst.*

(Indicium. Ulp. Dig. 12. 5. 4. §. 4. *'t Verklikgeld.*)

ÏNDĬCO, as, āvi, ātum, āre. *Ontdekken, bekent maaken, toonen, doen zien, wyzen, aanwyzen, aantoonen, te kennen geeven, openbaaren, verstendigen, verbreiden.*

Rem omnem dominæ suæ indicavit. Cic. Clu. 64. *Hy heeft de gansche zaak aan zyn meesterssche, of vrouw geopenbaart.*

Exitus rei hoc indicabit. Cic. L. L. 3. 11. *De uitkomst van de zaake zal dat toonen, of doen zien.*

Mores indicat vultus. Cic. L. L. 1. 9. *Het aangezicht geeft den inborst te kennen.*

Indicare iter alicui. Liv. 8. 24. *Iemant den weg wyzen.*

Conscios delendæ tyrannidis indicat. Cic. T. Q. 2. 22. *De medeplichtigen, tot verdelginge der geweldenarye aangespannen, ontdekt hy.*

Hæc indicare in vulgus nefas est. Cic. Tim. 2. *Het is niet geoorloft deeze dingen te verbreiden, of ruchtbaar te maaken.*

Quid credam, res ipsa indicat. Ter. E. 4. 4. 38. *De zaak wyst genoeg aan, of toont genoegzaam wat ik gelooven zal.*

Indicare aliquid. Plin. H. 7. 52. *Iets aanroeren, ergens in 't voorbygaan, of ter loops van spreeken.*

Indicare aliquid. Plaut. Au. 2. 8. 3. *Iets waerdeeren, schatten, pryzeeren, op prys stellen, of looven.*

(Qui illi indicat operas. Sen. Ir. 3. 3. *Die hem zyn werk voorschryft, of beveelt wat hy doen moet.*)

ÏNDĪCO, is, dixi, dictum, dicĕrĕ aliquid. *Iets verkondigen, verklaaren, aanzeggen, afkondigen, bekent maaken.*

Indicere alicui bellum. Cic. C. 2. 6. Liv. 1. 22. *Iemant den oorlog verklaaren, of aanzeggen.*

Ne omnino videar bellum indixisse voluptati. Cic. S. 14. *Op dat ik niet schyne my te sterk tegens de wellust aangekant te hebben.*

Cœnam indicere alicui. Mart. 11. 50. 10. Suet. N. 27. 5. *Belast u voor iemant een avondmaal gereed te maaken.*

Silentium alicui clepsydra indicere. Plin. E. 1. 23. 2. *Iemant belasten te zwygen als 't water van 't uurglas uitgeloopen is.*

Concilium indicere. Liv. 1. 50. *Een vergadering t'zamenroepen, een byeenkomst beroepen, beleggen, of beschryven.*

Diem indicere pugnæ. Liv. 10. 27. *Den dag van 't gevecht bepaalen.*

Honorem indicere templis. Virg. Æ. 1. 636. *Offerhanden in de tempelen ter eeren van de Goden bestellen, toebereiden, of vervaerdigen.*

Indicere multam. Plin. H. 16. 3. *In boete slaan.*

Non me indicente hæc fiunt. Ter. Ad. 3. 4. 62. Liv. 22. 39. *Ik had wel gezegt dat deeze dingen gebeuren, of zoo gaan zouden.*

(ÏNDICTIO, ōnis, f. Ascon. Pæd. Cic. 112. *Een buiten gewoone schatting.*

Indictionibus novis premi. Plin. P. 29. 4. *Met nieuwe buitengewoone schattingen bezwaart worden.*)

ÏNDICTĪVUM funus. Festus. *Een aangezegde begraavenis. Een lykstatie daar het volk door bidders toe genodigt is.*

ÏNDICTUS, a, um. Ovid. F. 4. 354. *Verkondigt, afgekondigt, verklaart, bekent gemaakt, aangezegt, verstendigt.*

Inimicitiæ indictæ. Cic. V. 5. 71. *Een openbaare haat, of vyandschap.*

Indictus. Ter. Ph. 5. 8. 58. *Niet gezegt, waar van men niet heeft gemeldt, gerept, of gesproken.*

Nec tu carminibus nostris indictus abibis. Virg. Æ. 7. 733. *Ik zal u in myne vaerzen niet vergeeten.*

Indictum ore alio. Hor. O. 3. 26. 8. *Een nieuwe, of ongehoorde zaak, een zaak die van niemant anders gezegt, of uit niemant anders zyn mond gekoomen is.*

Dictator quem volebat civium, indicta causa, poterat occidere. Cic. L. L. 1. 15. *De Oppergezaghebber kon iemant van de burgeren dien hy wilde, zonder hunne zaak, of verweering gehoort te hebben, ter dood brengen.*

ÏNDICŪM, I. n. Vitruv. 7. 9. *Indigo, zekere verwe.*

(ÏNDICUS, a, um. *Indisch, Indiaansch, dat tot Indiën behoort.*

Indicum mare. Curt. 7. 3. 7. *De Indiaansche zee.*

Indica scuta. Curt. 9. 8. 2. *De Indiaansche schilden.*)

ÏNDIDEM. Adv. Cic. S. R. 27. *Van denzelven kant, of van de zelve streek, van de eige plaatze, uit de zelve plaatze.*

ÏNDIFFĔRENS, entis. omn. gen. Cic. Fin. 3. 16. *Onverschillig, dat tusschen beiden staat, dat tusschen de twee uitersten is.*

Indifferentia voco nec bona, nec mala, ut paupertatem. Sen. E. 82. *Ik noem de dingen onverschillig die noch goed, noch quaad zyn, gelyk de armoede.*

Indifferens dolor apud Stoïcos. Gell. 12. 5. *De smert, o hertzeer was by de Stoïcynen een onverschillige zaak.*

Circa victum adeo indifferens, ut, &c. Suet. J. 53. 3. *Hy was zoo onverschillig omtrent de kost, dat, enz.*

ÏNDIFFĔRENTER. Adv. Ulp. Dig. 1. 13. 3. *Onverschilliglyk, zonder onderscheid, of keur, zonder iets zich veel te kreunen, of aan te trekken.*

Occisum eam populus indifferenter tert, nuies gravissime. Suet. D. 23. 1. *'t Sneefs het volk niet veel dat hy gedoodt is, maar 't kryghvolk is 'er zeer ronwig om.*

‡ ÏNDIFFĔRENTIA, æ. f. *Onverschilligheit, gelykheit, gelykvormigheit, overeenkomst.*

Indifferentia utriusque vocabuli. Gell. 13. 3. *De onverschilligheit, of overeenkomst van beide de woorden.*

ÏNDĬGĔNA, æ. m. Liv. 21. 30. *Een inboorling, of landzaat.*

Deus indigena. Ovid. M. 6. 330. *Een Godheit die in zeker land gedient word.*

Populi indigenæ Latii. Lucan. 2. 432. *De landzaaten van 't Latynsche land.*

Indigena vinum. Plin. H. 14. 6. *Wyn van zekeren landaart.* Hoewel Indigena hier by vinum word gevoegt, zoo is 't echter niet neut. gen. doch dit geschied door een wyze van spreeken die Appositio word genoemt.

ÏNDĬGENS, entis. omn. gen. Cic. Fin. 2. 35. *Arm, gebrekkelyk, behoeftig, onvermogend.*

Quid enim erat Africanus indigens mei? Cic. Am. 9. *Wat gebrek had Scipio by my? Waar in had Scipio my van noden?*

ÏNDĬGENTIA, æ. f. Cic. T. Q. 4. 9. *Armoede, gebrek, behoefte, behoeftigheit, mangel.*

ÏNDĬGĔO, es, gui, gēre. *Gebrek hebben, of lyden, van noden hebben, behoeftig zyn.*

Omnium rerum indigere. Plaut. Cist. 1. 1. 33. *Alles van noden hebben, aan alles gebrek lyden.*

Adjumento aliquo indigere. Cic. Fin. 5. 21. *Eenige hulp, of bystant van noden hebben.*

Bellum illud indiget celeritatis. Cic. A. 6. 3. *Die oorlog vereischt voortvaerendheit.*

Hoc plane indigeo addiscere. Gell. 4. 1.

4. 1. *Dit moet ik noodzakelyk leeren.*

Illius præsidio indigetur. Plin. H. 10. 27. *Men heeft zyn hulp van noden.*

INDĬGĔS, ĕtĭs. m. Virg. Æ. 12. 794. *Een vergoodt mensch, een mensch die in 't getal der Goden, of onder de Goden is gesteld.*

Indiges. Liv. 8. 9. *Een God van eenig land; een Godheit die in zeker land gedient word.*

INDĬGESTĒ. Adv. Gell. Præf. *Verwardelyk, over hoop, door malkanderen, zonder order, of schikking.*

ĬNDĬGĔSTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 13. 15. *Verwart, door malkanderen, niet geschikt, onordentelyk.*

Rudis indigestaque moles. Ovid. M. 1. 7. *Een verwarde mengelklomp.*

ĬNDĬGNĀBŬNDŬS, ă, ŭm. Liv. 38. 58. *Verstoort, gestoort, quaad, moeyelyk, gebelgt, misnoegt.*

ĬNDĬGNĀTĬO, ōnĭs. f. *Euvelneming, quaadheit, gestoortheit, toornigheit, ongenoegen, misnoegen, gramschap.*

Convertere in se indignationem alicujus. Plin. H. 9. 30. *Iemants misnoegen op den hals haalen.*

Indignatio. Cic. I. R. 1. 53. *Verontwaarding, een spreekwyze der redenkonst, om de toehoorders tot gramschap te verwekken.*

(ĬNDĬGNĀTĬŪNCŬLĂ, æ. f. *Een klein misnoegen.*

Indignatiunculam capere. Plin. E. 6. 17. 1. *Een klein misnoegen opvatten.*)

ĬNDĬGNĒ. Adv. Ter. Ad. 3. 2. 10. *Onwaerdiglyk, door onwettige wegen, of middelen, onrechtvaerdiglyk.* (De compar. Indignius staat by Gell. 13. 8. en de superl. Indignissime by Cicero beneden.)

Indigne oppidum captum. Cic. F. 5. 10. *Een stad door onwettige middelen verovert.*

Ferre indigne aliquid. Cic. V. 4. 39. *Ergens overgebelgt, t'onvreden, of moeyelyk zyn, iets qualyk neemen.*

Necari indignissime. Cic. V. 5. 57. *Op eene eerlooze wyze sneuzelen, of gedoodt worden, op eene schelmachtige wyze vermoord worden, of omkoomen.*

(ĬNDĬGNĬTĀS, ātĭs, f. *Onbetamelykheit, schande.*

Ultimi dedecoris indignitate commotus. Curt. 9. 5. 11. *Door de hoogste schande aangezet zynde.*

Pro rei indignitate senatus non satis severe decrevit. Cic. Mur. 25. *De Raad heeft, naar dat de zaak schandelyk was, zich niet ernstelyk genoeg daar tegens aangezet.*

Indignitas. *Slechtigheit, geringheit.*

Habeat hoc præmium tua indignitas. Cic. Vat. 5. *De slechtigheit, of geringheit van uwe afkomste word zoo beloont.*

ĬNDĬGNŎR, ātŭs sŭm, ārī. *Iets qualyk neemen, ergens over misnoegt, of qualyk te vreden zyn.*

Nos homunculi indignamur si quis nostrum interiit. Cic. F. 4. 5. *Wy arme menschen zyn qualyk te vreden als 'er iemant van ons sterft.*

Quidam indignantur imperia. Quint. I. O. 1. 3. *Sommigen zyn qualyk te vreden, of misnoegt dat hun iets geboden, of bevolen word.*

Nos rogari ab honestis feminis indignamur. Liv. 34. 5. *Wy zyn misnoegt dat wy van aanzienlyke juffeeren ergens toe verzocht worden.*

ĬNDĬGNĀNS, āntĭs. omn. gen. Ovid. M. 2. 645. *Die moeyelyk, t'onvreden, of gemelyk word.* De superl. Indignantissimus staat by Colum. 8. 17.

ĬNDĬGNŬS, ă, ŭm. *Onwaerdig, niet waerdig.* De compar. Indignior staat by Liv. 5. 10. en de superl. Indignissimus by Cic. Pis. 23.

Indignus, qui tantum possideam. Hor. S. 2. 3. 236. *Die niet waerdig ben dat ik zoo veel bezitte.*

Indignus. *Schandelyk, onbehoorlyk.*

Hæc te admittere indigna genere nostro. Ter. Ad. 3. 3. 55. *Dat gy begaat dingen, die voor ons geslacht schandelyk zyn.*

Indignus. *Wreed, schrikkelyk.*

Exempla indigna in eum dicunt futura esse. Ter. E. 5. 4. 24. *Zy zeggen dat hy op zulk eene schrikkelyke wyze zal gestraft worden.*

Indignus. *Onwaerdig, van geen aanzien, of waerdy, slecht, verachtelyk, eerloos, vuil, snood, gering.*

Conor indignos in carmina cantus. Manil. 3. 4. *Ik onderneem, een slecht liedje, of eene verachtelyke stoffe in rym te stellen.*

Vitam qui jure negavit omnibus indignis. Treb. Poll. Trig. Tyr. 11. *Die met recht alle eerlooze, vuile, of snoode menschen 't leven ontzegt heeft.*

Indignus met een genit. Indignus avorum. Virg. Æ. 12. 649. met een ablat. Indignus majoribus. Cic. de Or. 2. 71. *Die zyne voorouderen niet waerdig is, die geene daaden heeft uitgerecht passende die van zyne voorouderen.*

Indignum interj. Et (indignum) scelerato profuit ara. Ovid. M. 5. 7. *En (ô wat een onbehoorlyke daad) de booswicht heeft zich op het outer gevestigt.*)

INDĬGŬS, ă, ŭm. *Die ergens gebrek aan heeft, die iets van noden heeft, gebrekkelyk.*

Indigus opis. Virg. G. 2. 428. *Die eenige hulp van noden heeft.*

ĬNDĬLĬGĔNS, ĕntĭs. omn. gen. Gell. 15. 28. *Niet vlytig, niet naerstig, lui, traag, onachtzaam.* De compar. Indiligentior staat by Cæs. B. Gr. 71. 3.

Indiligens hortus. Plin. H. 19. 4. *Een hof die niet wel onderhouden is.*

ĬNDĬLĬGĔNTĔR. Adv. *Onachtzaam, lui, traag.* De compar. Indiligentius staat by Cæs. B. G. 2. 33. 2.

ĬNDĬLĬGĔNTĬĂ, æ. f. Cic. Fr. 1. 2. *Luiheit, traagheit, nalatigheit, onachtzaamheit, verzuim.*

Omnia miscebant indiligentia veri. Tac. H. 4. 49 7. *Zy verwarden alles door hun verzuim om de waarheit te onderzoeken.*

ĬNDĬPĬSCO, scis, piscĕrĕ aliquid. Plaut. As. 2. 2. 13. *Iets verwerven, verkrygen, bekoomen, of gewinnen.*

ĬNDĬPĬSCŎR, ĕrĭs, dēptŭs sŭm. dipisci. *Verkrygen, krygen, bekoomen.*

Indipisci dolorem in cogitando. Plaut. Trin. 2. 1. 2. *Een ongemak krygen door veelvuldig denken.*

Indipisci animo. Gell. 17. 2. *Begrypen, bevatten, verstaan, beseffen.*

Indipisci navem ferrea manu. Liv. 26. 39. *Een schip met yzere haaken, of dreggen vast houden; een schip enteren, aanklampen, of aan boort klampen.*

ĬNDĬRĒCTŬS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 5. 13. *Niet wel geschikt, of gepast, niet net genoeg,* van de gebaerden van een redenaar spreekende.

(ĬNDĬRĔPTUS, ă, ŭm. *Ongeplondert.*

Capitolium indireptum conflagravit. Tac. H. 3. 717. *Het Kapitool is verbrand zonder dat het geplondert is, of dat 'er de goederen zyn uitgehaalt.*

ĬNDĬSCRĒTĒ. Adv. *Zonder onderscheid.*

Indiscrete loqui. Paull. Dig. 22. 3. 25. §. 4. *Zonder onderscheid spreeken.*)

ĬNDĬSCRĒTŬS, ă, ŭm. *Niet duidelyk, of niet onderscheiden genoeg.*

Indiscretæ effigies. Plin. H. 7. 1. *Afbeeldsels die malkanderen zoo wel gelyken, dat ze qualyk te onderscheiden zyn.*

Proles indiscreta suis parentibus. Virg. Æ. 10. 392. *Kinderen malkanderen zoo gelyk, dat ze zelfs van de onderen niet konnen onderscheiden worden.*

ÏNDISCRĪMĬNĀTĬM. Adv. *Zonder onderscheid.*

Quibus utentur indiscriminatim Varr. by Non. 2. 449. *Die wy zonder onderscheid gebruiken zullen.*

ÏNDISERTĒ. Adv. Cic. Fr. 2. 1. *Zonder welspreekenheit, zonder beschaafdheit, of cierlykheit in 't spreeken.*

ÏNDISERTŬS, ă, ŭm. *Niet welspreekend, niet beschaafd, of niet cierlyk in 't spreeken, niet wel ter taal, of niet glad van tong.*

Malim indisertam prudentiam, quam stultitiam loquacem. Cic. de Or. 3. 34. *Ik konde meer van een voorzichtig Redenaar, schoon niet glad van tong, dan van een dommekracht die veel praats heeft.*

(ÏNDISPENSĀTŬS, ā, um. *Onmaatig, zonder maat, al te groot, of te veel.*

Indispensato lassantem corpora nisu increpitare. Sil. 16. 341. *Die zyn lichaam door onmaatige, of al te groote poging afmat, berispen.)*

ÏNDISPŎSĬTĒ. Adv. Sen. E. 124. *Verwardelyk, zonder order, door malkander, over hoop.*

(ÏNDISPŎSĬTŬS, ă, um. *Onordentlyk, zonder order, in wanorder.*

Apud Vitellium omnia indisposita. Tac. H. 2. 68. 2. *In 't leger van Vitellius was alles onordentelyk.)*

ÏNDISSĬMĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Varr. L. L. 8. 29. *Niet ongelyk, overeenkomstig,* van woorden spreekende.

ÏNDISSŎLŪBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, is. n. Cic. Tim. 11. *Onontbindelyk, onscheidbaar, dat niet ontbonden, gescheiden, los gemaakt, of gebroken kan worden.*

ÏNDISSŎLŪTŬS, ă, ŭm. Cic. Tim. 11. Zie Indissolubilis.

ÏNDISTĪNCTĒ. Adv. Gell. Præf. *Verwardelyk, door malkanderen, over hoop, zonder order, of schikking.*

ÏNDISTĪNCTŬS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 8. 2. Catull. 64. 283. *Verwart, niet onderscheiden, zonder onderscheid, door malkander, zonder schikking.*

ÏNDISTRICTŬS, ă, um. Ovid. M. 12. 92. *Ongequetst, ongewondt, niet getroffen.*

ÏNDĬTŬS, ă, ŭm. *Op- of in gezet, gesteld, of gesteeken.*

Castella rupibus indita. Tac. An. 4. 46. 5. *Kasteelen op rotzen gezet, of gebouwt.*

Lecticæ inditus. Tac. An. 3. 14. 6. *In een draagzetel gezet.*

ÏNDĪVĬDŬŬS, ă, um. Cic. Fin. 2. 23. *Ondeelyk, ondeelbaar, onscheidbaar, dat niet gedeelt, of gescheiden kan worden.*

ÏNDĪVĪSĒ. Adv. Ascon. Pæd. Cic. 105. *Onverdeelt, ongescheiden, zonder verdeelinge, in 't gemeen.*

ÏNDĪVĪSŬS, ă, um. Varr. R. R. 2. 7. Sil. 8. 9. *Onverdeelt, ongescheiden, ongedeelt, ongekloofd, gemeen.*

Indivisa equi ungula. Plin. H. 11. 45. *Een ongekliefde paerdshoef.*

ÏNDO, dis, indidi, inditum, indere. *In- of opzetten, insteeken, instellen, of indoen.*

Dii me & te infelicitent, si ego in os meum vini guttam indidi. Plaut. Cas. 2. 3. 31. *Dat de Goden ons beide straffen, zoo ik een eenige druppel wyn in mynen mond genomen heb.*

Indere alicui vincula. Tac. An. 11. 1. 5. *Iemant in de boeyen zetten.*

Compedes. Plaut. Men. 1. 1. 4. *Iemant de yzers, of boeyen aan de voeten doen, of slaan.*

Indere cicatrices in scapulas alicujus. Plaut. As. 3. 2. 7. *Iemant lidtekens op de schouderbladen maken, iemant brandmerken op de schouderen zetten.*

Indere nomen. Plaut. Merc. 3. 1. 19. *Een naam geeven.*

Novos ritus mortalibus indidit. Tac. H. 5. 4. 1. *Hy heeft nieuwe kerkzeden voor de menschen ingestelt.*

Indere aliquid in aurum. Ulp. Dig. 47. 13. 1. *Iets onder 't goud mengen waar door het verslecht.*

ÏNDŎCĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Cic. N. D. 1. 5. *Onleerzaam, dom, bot, niet bequaam om te leeren.*

Indociles animi. Ovid. F. 3. 119. *Onleerzame verstanden, woeste geesten, botte vernuften.*

Indocilis. Virg. Æ. 8. 321. *Onweetend, onkundig, onervaren, onbedreven.*

Indocilis cœli agricola. Plin. H. 18. 25. *Een landbouwer die onkundig van den loop des hemels is.*

Externæ arbores indocilesque nasci alibi, quam ubi cœpere. Plin. H. Præf. 14. *Uitheemsche boomen, die nergens anders konnen groeyen dan daar ze eerst geplant zyn geweest.*

Indocilis. Ovid. Tr. 4. 1. 6. 3. 12. 8. *Natuurlyk, dat natuurlyker wyze, of volgens den loop der natuure geschiedt.*

Lympha currit vias indociles. Prop. 1. 2. 12. *'t Water loopt door natuurlyke wegen, dat is, wegen die het zich zelf maakt.*

ÏNDŎCTĒ. Adv. *Ongeleerdelyk, zonder wetenschap.*

Non indocte solum, verumetiam impie faciat, si Deos esse negat. Cic. N. D. 2. 16. *Hy doet niet alleen als een weetniet, maar ook als een godloos mensch, zoo hy loochent dat 'er Goden zyn.* (De compar. Indoctius staat by Gell. 12. 5.)

ÏNDŎCTŬS, ă, um. Cic. Cl. 48. *Onweetend, ongeleert, onbedreven, onervaren.* (De compar. Indoctior staat by Cic. T. Q. 1. 2. en de superl. Indoctissimus by Cic. D. 2. 63.)

Rudis & indocta oratio. Cic. de Or. 3. 48. *Een rauwe en ongeleerde rede.*

Indocti mores. Plaut. B. 5. 1. 3. *Onbeschofte, botte, of plompe zeden.*

Indoctæ manus. Quintil. I. O. 1. 11. *Onbedreve, plompe, of onbequaame handen.*

ÏNDŎLENTĬĂ, æ. f. Cic. T. Q. 3. 6. *Smerteloosheit, ongevoeligheit van pyn, of smert.*

ÏNDŎLĔO, indŏles, indŏlŭi, ērĕ. Cic. A. 2. 25. *Treuren, droevig, of treurig zyn, verdriet, of droefheit hebben, moeyelyk, of t'onvreden zyn.*

Indolere malis alicujus. Ovid. Tr. 2. 570. *Iemants ongelukken, of ongevallen beklaagen, over iemants ongevallen, of rampen bedroeft, of rouwig zyn.*

Indolere successorum Minervæ. Ovid. M. 2. 788. *Moeyelyk, of t'onvreden over Minervaas voorspoed zyn.* (Heinsius leest Successurum.)

ÏNDŎLĒS, dŏlis. f. *Inborst, aart.*

Indoles virtutis. Cic. A. 5. 17. *of* Ad virtutem. Cic. Or. 13. *Een inborst tot de deugt geneigt.*

Indoles bona. Cic. Att 15. 12. *Een goeden aart, of inborst.* Felix. Sen. Thy. 3. 702. *Een gelukkigen inborst.* Læta. Quintil. I. O. 2. 4. *Een vrolyken, of blygeestigen aart.* Segnis. Tac. An. 12. 26. 3. *Een luyen aart.*

† Necas rectam indolem. Sen. H. 2. 454. *Gy dooft, of bluscht uwen goeden aart uit.*

Non tantum semina ad servandam frugum indolem valent. Liv. 38. 17. *Het zaad is 't eenige niet dat de vruchten in de volkomenheit van haaren aart bewaart, of dat haar belet te ontaarden.*

(Indoles. *Een aanwas, een verspreiding, een voortzetting.* Zie Scal. Fest. 73.

Ex quo in plures libros mendæ istius indoles manavit. Gell. 20. 6. *Uit wien dien misslag in meerder boeken is verspreidt.)*

ÏNDŎLESCO, scis, indŏlŭi, indŏlescĕre. *Zeer doen, smerten,* van een deel des lichaams spreekende, daar men eenige smert aan gevoelt.

Tactu is locus leviter indolescit. Cels. 8. 9. *Dat deel (des lichaams) doet zeer als men 't aanraakt.*

(IN-

(INDŎLŌRIĂ, æ. f. *Verlossing van smerte, geen gevoelen van smerte.* Zoo moet volgens 't getuigenis van Sidon. C. 13. geleezen worden by Cic. Fin. 2. 4. Zie Savaro over Sidonius.)

INDŎMĀBILIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Plaut. Caf. 4. 3. 12. *Ontemmelyk, onbedwingelyk, dat men niet temmen, of bedwingen kan, van een paerd spreekende.*

INDŎMITUS, ă, ūm. Cic. Clu. 6. *Ongetemt, ontemmelyk, niet tam, of mak te maaken.*

Equus indomitus. Hor. S. 2. 2. 10. *Een ongetemt paerd.*

Indomitus Achilles minis. Sen. A. 2. 178. *Achilles door geen dreigementen te verzetten.*

Igne indomito carpitur. Ovid. M. 10. 370. *Hy word door een brandende drift vervoert.*

Indomita ingenia Gallorum. Liv. 38. 12. *De ongetemde gemoederen der Franschen.*

(INDŌNĀTUS, ă, ūm. *Onbeschonken, onbegiftigt.*

Neminem indonatum relinquebat. Lampr. H. 28. *Hy liet niemant onbegiftigt, of zonder hem een vereering te geeven.*)

INDORMIO, is, ivi, itūm, īrĕ. *Ergens in, of op slaapen.*

Congestis faccis indormis. Hor. S. 1. 1. 71. *Gy slaapt op gestapelde zakken.*

In isto homine colendo indormivi. Cic. Fr. 2. 14. *Ik heb verzuimt dien mensch te onderwyzen, of te beschaaven.*

Indormire causæ. Cic. A. 2. 12. *Op een zaak slaapen, een zaak verwaarlooxen, niet met yver voortzetten, of niet behartigen.*

INDŌTĀTUS, ă, um. Ter. Ad. 3. 2. 47. *Onbegiftigt met huwelyksgoed, die geen huwelyksgoed, of geen goed meê ten huwelyk heeft gehad, zonder huwelyksgoed, of bruidschat.*

Corpora indotata. Ovid. M. 12. 6?8. *Lyken die men de eere van eene behoorlyke begraavenis niet heeft aangedaan.*

Indotatam artem candore verborum locupletare. Cic. de Or. 1. 55. *Een onbeschaafde, of ongecierde konst met deftigheit van woorden oppronken.*

INDUBĪTĀBILIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Quintil. D. 9. *Ontwyfelyk, ontwyfelbaar, ongetwyfelt, zeker, gewis.*

INDŪBITĀNTĔR, Adv. Plin. H. 18. 11. *Zonder twyfel, zekerlyk, gewisselyk, zonder tegenspreeken.*

INDŪBITĀTĔ. Adv. Ulp. Dig. 21. 1. 31. §. 3. Liv. 33. 40. *Ongetwyfelt, zonder twyfel, zekerlyk, gewisselyk.* (De superl. Indubitatissime staat by Orof. 3. 23.)

INDŪBĪTĀTUS, ă, um. Quintil. I. O. 9. 4. *Ongetwyfelt, ontwyfelbaar, zeker, gewis.* De compar. Indubitatior staat by Ulp. Dig. 43. 13. §. 8.

Indubitata spes. Plin. H. 31. ℞ *Een ontwyfelbaare, gewisse, vaste, of zekere hoop.*

INDŪBITO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Twyfelen, in twyfel zyn, of staan.*

Tuis moribus indubito. Stat. S. 3. 5. 110. *Uw gedrag brengt my in twyfel, of is my verdacht.*

(INDUBIUS, ă, um. *Ongetwyfelt.* Veneram tanquam nuntiaturus indubia. Quintil. D. 7. *Ik was gekoomen als of ik dingen, daar niemant aan twyfelde, boodschappen zoude.*

Plurimorum indubiam innocentiam mitterari. Tac. An. 14. 45. 1. *Veel beklaagen, of meêdoogen met veeler onschuld hebben, waar aan iemant twyfelde.*)

INDŪCIÆ, ārūm. f. plur. *Bestant, wapenschorssing, stilstant van wapenen.*

Tempus induciarum cum Vejenti populo exierat. Liv. 4. 58. *De tyd van 't bestant met de Vejenters was geeindigt.*

Inducias facere. Cic. A. 8. 7. Inire. Plin. P. 11. 5. (Pangere Liv. 27. 30. Cic. Off. 1. 10.) *Een bestant, of wapenschorssing maaken.*

Induciæ litium. Ter. E. 1. 1. 15. *Schorssing van gedingen, verschillen, of rechtzaaken.*

INDŪCO, is. duxi, dūctūm, dūcĕrĕ. acc. Plaut. Truc. 2. 6. 66. *Invoeren, inleiden, inbrengen, doen ingaan.*

Aquam fluvii in urbem induxit. Aur. Vict. V. J. 33. 9: 34. 8. *Hy heeft het water van den stroom in de stad geleid.*

Inducere. *Aanvoeren, aanbrengen.* (Zoo gebruiken de Grieken hun Ἐπάγειν by Polian. St. 2. 1. 2.)

Cohortes in prælium inducere. Liv. 34. 28. *De krygsbenden aan den vyand brengen.*

Inducere exercitum in hostes. Liv. 40. 37. *'t Leger op den vyand aanvoeren.*

Inducere aliquem ad aliquid. Cic Octav. *Iemant ergens toe brengen, toe aanzetten, aanporren, opwekken, of beweegen.*

Inducere parietes. Sen. E. 115. *De muuren pleisteren, of met kalk bestryken.*

Inducere aliquid. Cic. Att. 13. 14. Ulp. Dig. 28. 4. §. 1. *Iets uitwisschen, uitschrappen, afschaffen, vernietigen, of tê niet doen, gelyk een raadsbesluit, een gewysde, enz.* Budeus Pand. p. 65. geeft dit woord deeze betekenisse, daar van daan koomende, om dat men de schriften uitdeede, door 't bestryken van de zelve met eenig ??? vocht.

Scuta pellibus inducere. Cæf. B. G. 2. 33. 2. *De schilden met leêr overtrekken.*

In amorem aliquem inducere. Catul. 30. 8. *Iemant doen verlieven, of verliefst maaken.*

Inducere se in captiones. Cic. D. 2. 17. *Zich in moeyelykheden steeken, zich in zwarigheden wikkelen, of brengen.*

Ut errent imperitos inducere. Cic. N. D. 2. 17. *De onweetende, of onbedrevene menschen in doling brengen.*

Aliquem in memoriam rei alicujus inducere. Plaut. P. 4. 4. 91. *Iemant iets weêr in de gedachten, of in de gehengenis brengen.*

Inducere Regem in regnum. Plin. E. 2. 7. 2. *Een Koningh in zyn ryk herstellen.*

In spem aliquam aliquem inducere. Cic. Off. 2. 15. *Iemant ergens eenige hoop van geeven, of iets doen hoopen.*

Inducere aliquem. Cic. S. R. 40. Labeo. Dig. 23. 3. 84. *Iemant misleiden, bedriegen, of opligten.*

Inducere aliquid. Cic. D. 2. 53. *Iets invoeren, iets in gewoonte, in gebruik, of in zwang brengen.*

Ambitionem inducere in curiam. Cic. A. 11. 8. *De staatzucht in 't hof invoeren.*

Morem inducere. Plin. E. 2. 14. 9. *Een gewoonte invoeren.*

Inducere aliquem loquentem. Cic. Am. 1. *Iemant spreekende invoeren.*

Inducere calceum alicui. Suet. A. 92. 1. Plin. H. 2. 7. (In pedem. Cic. I. R. 2. 50.) *Iemant een schoen aantrekken.*

Inducere colorem picturæ alicui. Plin. H. 35. 10. *Een tafereel met verwe overstryken, of beschilderen.*

Inducere exordium vitæ sapientis. Cic. Tim 8. *Een begin maaken van een wys leven.*

Cuti nitorem inducere. Plin. H. 24. 8. *Het vel schoon maaken.*

Senectus inducit rugas. Tib. 2. 2. 20. *De ouderdom brengt rimpels by.*

Inducere aliquem ut mentiatur. Cic. Q. R. 16. *Iemant tot liegen brengen.*

Inducere aliquem promissis. Cic. S. R. 28. *Iemant door beloften overhaalen, overreeden, inwinnen, lokken, of beweegen.*

Per Deos ego te oro, ut ne illis animum inducas credere. Ter. An. 5. 1. 15.

5. 1. 15. *Ik bid u om der Goden wille, dat gy u daar niet toe laat brengen om hen te gelooven.*

Inducere aliquid in animum. Ter. Ad. 4. 3. 6. *Iets in 't hoofd krygen, zich iets inbeelden.*

Inducere aliquem ad misericordiam. Cic. Cl. 52. *Iemant tot medoogen, medelyden, of barmhertigheit brengen, of bewegen.*

Inducetur vobis ager magno pretio. Cic. Rull. 2. 16. *Dat land zal u veel, of geen kleintje kosten.*

Inducere rotam. Mart. 14. 168. *Een rad omdraajen.*

Inducere fructum. Colum. 5. 9. *Vruchten voortbrengen.*

(Inducere aliquid. Cic. Att. 4. 18. *Uitschrappen, uitdoen.*)

INDUCTIO. ōnis. f. *Leiding, inleiding, invoering, inbrenging.*

Aquarum inductiones. Cic. N. D. 2. 61. *De waterleidingen.*

Inductio armatorum. Liv. 44. 9. *Inbrenging van gewapende luiden in een plaats.*

Inductio ficta personarum. Cic. de Or 3. 53. *Invoering, of het doen spreeken van gebootste personaadjen.*

Inductio. Quintil. I. O. 5. 11. *Optelling*, een woord der Redenrykkonst. Dit is een redenzetting, waar door men van de kennisse der byzondere dingen, tot die van een algemeene waarheit opklimt.

Inductio. Ulp. Dig. 18. 4. 1. *Uitschrabbing, doorschrapping, doorhaling, uitwissing, vernietiging, afschaffing.*

(Inductio. Pallad. 1. 15. *Het witten van een muur.*)

INDUCTUS, ă, ūm. Cic. Cœl. 16. *Aangezet, gebragt, overgebragt, overgehaalt, bewogen.*

Inductus argumentis. Plin. H. 28. 1. *Door bewysredenen overgehaalt, overtuigt, of overreedt.*

Inductus ab aliquo. Cic. T. Q. 1. 26. *Door iemant uitgevonden, ingevoert, in zwang, in aanzien, of achtinge gebragt.*

Inductus. *Van verre ingebragt, of getrokken, te vergehaalt.*

Hæc videntur accersita, & inducta. Plin E. 3. 18. *Deeze dingen schynen tot de zaak getrokken, en te ver gehaalt.*

Inductus. *Uitgeschrapt, doorgeschrapt, doorgehaalt, uitgedaan, doorgedaan.*

(Inducto priore decreto. Suet. J. 16. 4. *'t Eerste besluit doorgeschrapt, of uitgedaan zynde.*

Tam multa erant deleta, & inducta. Suet. N. 52. 4. *Zoo veel was 'er uitgewischt en doorgeschrapt.*

INDUCULA, æ. f. Plaut. E. 2. 2. 38. *Een onderrok, of kamizool.*)

INDUCTO. Cic. Her. 2. 17. Quintil. I. O. 5. 10. *Door iemants overreeding, inboezeming, of aanrading.* Men vind niet dan d'ablativus Inducto.

INDUGREDIOR, gredi. Lucret. 4. 368. *Ingaan, inkoomen, vertreeden.* Hy voegt Du by Ingredi door een tusschenstelling.

INDULCITAS, ātis. f. Cæcil. by Non. 2. 215. *Strafheit, wreedheit.*

INDULGENS, entis. omn. gen. *Te veel toegeevende, of toelaatende, gedienstig, inschikkelyk.* De compar. Indulgentior staat by Suet. Fl. 21. 5. en de superl. Indulgentissimus by Sen. E. 78.

Indulgens in patrem. Cic. Off. 3. 31. *Gedienstig voor zynen vader.*

Indulgens mollitudini alicujus. Cic. T. Q. 3. 6. *Iemants verwyfdheit door de vingeren ziende.*

Sibi indulgens. Cic. L. L. 1. 13. *Die zyn lusten opvolgt, die zyn hart ophaalt.*

INDULGENTER. Adv. *Met zachtigheit, met zoetigheit, tederlyk.* (De compar. Indulgentius staat by Cic. Clu. 5. en de superl. Indulgentissime by Solin. 9.)

Indulgenter aliquem habere. Liv. 36. 24. *Iemant met zachtigheit, of met tederheit handelen.*

INDULGENTIA, æ. f. *Toelating, toegeeving, inschikking, goedheit, zachtigheit, gedienstigheit.*

Id tua indulgentia restituere desiderant. Plin. E. 10. 34. *Zy willen dat met uw believen, of met uwe toelating vergelden.*

Cœli indulgentia. Virg. G. 2. 345. *Zachtigheit of gematigtheit der lucht.*

(Indulgentia. Quintil I. O. 1. 2. *Een dertele opvoeding van kinderen.*)

INDULGEO, ēs, dulsi, dultūm, dulgērĕ. *Toegeevende, of inschikkende zyn, toegeeven, toelaaten, of door de vingeren zien.* Donatus Ter. E 2. 1. 16. tekent aan dat de Ouden by dit verbum een accusativus voegden; doch de dativus is gebruikelyker. (Zie evenwel Voss. de Constr. c. 34.)

Indulsit balneum fieri. Plin. E. 10. 75. *Hy heeft toegelaaten dat 'er een bad gemaakt wierd.*

Indulgere filio vestitu nimio. Ter. Ad. 1. 1. 38. *Zyn zoon al te kostelyk kleeden.*

Indulgere alicui in re aliqua. Cels. 3. 6. *Iemant ergens in toegeeven.*

Indulgere valetudini. Cic. F. 16. 18. *Zorg voor zyn gezondheit draagen.*

Novis amicitiis. Cic. Am. 15. *Nieuwe vriendschappen maaken.*

Indulgere choreis. Virg. Æ. 9. 615. *Zich tot danssen begeeven.*

Desiderio alicujus indulgere. Plin. E. 10. 34. 1. *Iemants genegenheit inwilligen, opvolgen, of involgen.*

Furori alicujus indulgere. Ovid. M. 9. 511. *Iemant in zyn drift, of boosheit sterken.*

Dolori indulgere Plin. E. 5. 9. 6. *Zich in droefheit uitlaaten.*

Eloquentiæ indulgere. Quintil. I. O. 10. 1. *Op de welspreekenheit toeleggen.*

Gymnasiis indulgere. Plin. E. 10. 49. 2. *School gaan.*

Indulge hospitio. Virg. Æ. 4. 51. *Onthaal uwe gasten wel.*

Judex juri nostro libentius indulgebit. Quintil. I. O. 7. 5. *De Rechter zal te liever onze zaak begunstigen.*

Peccatis amici indulgere. Cic. Am. 24. *De feilen, of misslagen van een vriend inschikken, vergeeven, of door de vingeren zien.*

Ejicienda hæc mollities animi, nimis me indulgeo. Ter. E. 2. 1. 16. *Ik moet deeze verwyfdheit verwerpen, ik wacht my te zeer.*

Sese indulgere Tribuno. Juv. 2. 165. *Zich aan den Wykmeester ten besten geeven*, van een vrouw spreekende.

Sanguine meo sibi indulgeri æquum censet. Liv. 40. 15. *Hy meent het billyk te zyn dat ik myn leven voor hem waage.*

Animus eorum interstitione aliqua negotiorum indulgeri potuisset. Gell. Præf. *Men zoude hen door staking van eenige zaaken wat konnen vermaakt, of verlustigt hebben.*

INDUMENTUM, i. n. Gell. 16. 19. *Kleed, kleding, gewaad.*

(Indumentum oris. Gell. 5. 7. *Een grynt, of mombaanzicht.*)

INDUO, is, indŭi, indūtūm, Indŭĕrĕ. *Een kleed aantrekken, of aandoen.*

Induo vestem. Ter. E. 4. 4. 34. *Ik doe, of trek een kleed aan, ik kleede my.*

Induor vestem. Plaut. E. 2. 2. 41. *Myn kleed word aangetrokken.*

Induo mihi vestem. Plaut. Cas. 3. 5. 55. *Ik word gekleedt.*

Inducre annulum. Cic. Off. 3. 9. *Een ring aandoen, eenen ring aan den vinger doen, of steeken.*

Induere munia ducis. Tac. An. 1. 69. 2. *'t Ampt van eenen Oversten aanneemen.*

Induere postes pice. Plaut. Most. 3. 2. 140. *Een deur bepekken, of met pek bestryken.*

Arbor induit frondes. Ovid. M. 7. 281. *De boom krygt loof, of bladeren.*

Nux se induit in florem. Virg. G. 1. 188. *De nooteboom begint te bloeijen.*

Uvis induunt se vineæ. Colum. 4. 24. *De wyngaarden krygen druiven.*

Pluri-

Plurimum adulationis induere. Tac. An. 6. 42. 1. *Zeer vleyende gebaerden aanneemen.*
Perfonam judicis induere. Cic. Off. 3. 10. *'t Ampt van eenen rechter aanneemen.*
In id ipfum fe induit quod timebat. Cic. A. Q. 4. 6. *Hy is in den ftrik gevallen daar hij voor vreefde.*
Induere fe in laqueos. Cic. V. 2. 42. *Zich in zwarigheden fteeken, zich in moeyelykheden inwikkelen.*
(Induere. *Genegen zyn*
Indue mente patrem. Claud. Hon. Conf. 3. 157. *Zyt genegen als een vader.*
Induere. *Doeden, ombrengen.*
Induere fe mucrone. Virg. Æ. 10. 681. In laqueum. Plaut. Caf. 1. 1. 25. *Zich doorfteeken, zich verhangen.*
Induere nomini captum oppidum. Flor. 1. 11. *Den naam van een ingenome ftad by de zyne voegen, zich benevens zyn eigen naam naar een ingenome ftad noemen.)*
INDUPEDIRI. Lucret. V. 4. 68. Zie Impediri.
INDUPERĀTŎR, ōris. m. Juv. 10. 138. *Een Keizer, of Kaizer.*
INDŪRĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 14. 503. *Hard, gehard, hard gemaakt.* In den eigentlyken en oneigentlyken zin. De compar. Induratior ftaat by Sen. de Ir. 1. 11.
Induratus refiftendo timor. Liv. 30. 18. *Een vrees die door tegenftant harder, of moeyelyker word.*
INDŪRĒSCO, fcis, indūrŭi, indūrefcĕrĕ. Colum. 4. 7. *Verharden, zich verharden, hard, of ftyf worden.*
Gregarius miles induruerat pro Vitellio. Tac. H. 3. 61. 6. *De gemeene foldaaten hebben hardnekkig de zyde van Vitellius gehouden.*
INDŪRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 8. 52. Ovid. M. 6. 692. *Harden, hard, of ftyf maaken.*
(INDŬS, i, m. Curt. 8. 9. 4. *De Indusftroom, een rivier in Indiën.*
INDŬS, ă, ŭm. *Indiaanfch, Indifch, dat tot Indiën behoort.*
Indus Rex cum duobus filiis Alexandro occurrit. Curt. 9. 1. 28. *De Koningh van Indien is Alexander met twee van zyne zoonen ontmoet.*
Indus is ook een flaafknecht die over de *Olifhanten gefteld is* by Curt. 8. 4. 39. Zie aldaar de voorbeelden van ons tot dien einde bygebragt.)
INDŪSIĀRIUS, ii. Plaut. Aul. 3. 5. 35. *Een hemdemaker, of hemde verkooper, een die hemden maakt, of verkoopt.*
‡ INDŪSIĀTĂ, æ. Plaut. E. 2. 2. 47. *Een hemd.* Zommige leezen Intufiatam in deeze plaatze van Plautus. Men kan'er Tunicam onder verftaan.
INDŪSIUM, ii. Non. 14. 18. Varr. L. L. 4. 30. Of, gelyk Varro fchryft, Intufium. *Een hemd.* Men noemt het Intufium, om dat het onder alle de andere klederen gedraagen word.
INDŪSTRIĂ, æ. *Gauwigheit, vaerdigheit, yver, kloekheit, vlyt, vlytigheit, wakkerheit, naerftigheit, fnedigheit.*
Induftria in agendo. Cic. Man. 11. *Kloekheit in 't beleid, of in de uitvoering.* Cicero fpreekt van de hoedanigheden van een groot Veldheer.
Augere Poëtæ ad fcribendum induftriam. Ter. Ad. prol. 25. *De dichtkunft van een Dichter opwekken.*
De induftria aliquid facere. Ter. An. 4. 4. 56. *Iets opzettelyk, voordachtelyk, met opzet, met voordacht, of met voorbedachten raade doen.* Liv. 26. 51. zegt in deezen zin Ex induftria, Plaut. Truc. 1. 1. 37. en Plin. H. 16. 1. Induftria alleen.
INDŪSTRIĒ. Adv. Cæf. B. G. 7. 60. 1. *Kloekelyk, vaerdiglyk, fnediglyk, naerftiglyk, vlytiglyk, met vlyt, of yver.*
INDŪSTRIUS. Adv. *Met grooter vlyt, yver, of naerftigheit.* De compar. van Induftrie.
Quis apud populum Romanum de illius dignitate induftrius, quis Senatui fæpius dixit? Cic. Dom. 11. *Wie heeft voor het Roomfche volk wegens zyn aanzien met grooter yver, wie meermaalen (deswegen) voor den Raad gefproken?*
(INDŪSTRIŌSĒ. Adv. *Naerftiglyk.* De fuperl. Induftriofiffime gebruikt Cato by Charif. 2. 181.
Genus fcripturæ induftriofe excoluit. Suet. Juv. 1. *Hy heeft veel tyd verfleten in dat flach van fchryven.*
INDŪSTRIŌSŬS, ă, ŭm. *Zeer naerftig.*
Induftriofum reddere. Val. Max. 3. 4. 2. *Maaken dat iemant zeer naerftig is.)*
INDŪSTRIŬS, ă, ŭm. Cic. Man. 7. *Vlytig, naerftig, yverig, fnedig, kloek.* De compar. Induftrior ftaat beneden by Plautus.
Induftrior de juventute erat curfu, armis, equo. Plaut. Moft. 1. 2. 72. *Hy was beter geoefent dan de (andere) jeugt in 't loopen, in de wapenen, en in het paerdryden.*
INDŪTŬS, ă, ŭm. *Gekleed, bekleed,* van een menfch fpreekende.
Indutus fpoliis. Virg. Æ. 7. 775. *Met den roof bekleed, of omhangen.*
Veftes indutæ. Virg. G. 7. 364. *Klederen die men heeft aangedaan, of aangetrokken.*
INDŪTŬS, ūs. m. Tac. An. 16. 4. 3. *Kleed, kleeding, gewaad.*
INDŪVIÆ, ārum. Men. 1. 3. 9. *Kleed, kleeding, gewaad.* Men vind by Plin. H. 13. 4. d'ablativus Induviis, met de genitivus Arboris t'zamengevoegt, om *de fchors*, of *den baft van een boom* te betekenen. Deeze ablativus koomt waarfchynelyk van Induviæ, en niet van Induvium, dat nergens gevonden word.

INE.

INĒBRIĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 17. 26. *Al te zeer bevochtigt, of begoten, te vochtig, of te nat gemaakt,* van boomwortelen fpreekende.
INĒBRIO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Plin. H. 12. 22. *Dronken maaken,* van vruchten, *of* vochten fpreekende die deeze kracht hebben.
(Inebriare. *Vol maaken, vullen, vervullen.*
Vinofus inebriat aurem. Juv. 9. 113. *Dronken zynde blaaft hy u de ooren vol.)*
INĒDIĂ, æ. *Honger, hongersnood, gebrek, of fchaarsheit van fpyze en drank.*
Suftinere inediam. Celf. 1. 3. *Honger lyden, met eeten, zich van fpyze onthouden, vaften.*
Vigiliis & inedia necatus. Cic. Fin. 5. 27. *Van nachtbraaken en honger geftorven.*
(Inediam unius diei per fingulos menfes interponere. Suet. Fl. 20. 3. *Ter maand eenen dag vaften.)*
INĒDITUS, ă, ŭm. Ovid. P. 4. 16. 39. *Dat noch niet uitgegeeven, of in 't licht gegeeven is,* van een werk, *of* boek fpreekende.
INĔFFĀBILIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Plin. H. 28. 2. *Onuitfpreekelyk, dat men niet zeggen, of niet uitdrukken kan.*
INĔFFICĀX, ācis. omn. gen. Sen. de Ir. 1. 10. *Krachteloos, onmagtig, dat geen kracht, of vermogen heeft om iets te doen.* De compar. Inefficacior ftaat by Plin. H. 34. 11.
INĔFFIGIĀTUS, ă, ŭm. Gell. 17. 10. *Ongevormt, dat geen vorm, gestalte, of gedaante heeft,* gelyk men van de beeren zegt, als ze eerft geworpen zyn.
INĒLĀBŌRĀTŬS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 4. 1. Sen. Tr. 1. *Niet genoeg bearbeid, niet doorwrocht, niet doorwerkt, of niet genoeg befchaaft, onvolmaakt:* zommige leezen Illaboratæ in deeze plaats.
INĔLĔGĀNS, antis. omn. gen. *Niet sierlyk, niet fraai, zonder bevalligheit, of aardigheit, daar niet fraais aan is,* van een gedicht, enz. fpreekende.
Odor non inelegans. Plin. H. 21. 25. *Geen*

Geen onaangenaame reuk, of geur.
Orationis non inelegans copia. Cic. Cl. 81. *Geen onbevallige alhoewel wat wydlopige styl.*
Deliciæ inelegantes. Catull. 6. 2. *Walgelyke, onsmaakelyke, of slechte lekkernyen.*
INĒLĔGANTĔR. Adv. Cic. Cl. 26. *Onbevalliglyk, onaardiglyk, zonder aardigheit, cierlykheit, of bevalligheit, zonder fraayigheit, op een onaangenaame wyze.*
INĒLUCTĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Virg. Æ. 8. 334. *Onvermydelyk, onvoorkomelyk, onverwinnelyk, dat men niet kan ontgaan, of te boven koomen.*
Ineluctabilis fatorum vis. Paterc. 2. 57. 3. *De kracht van 't noodlot is onverwinnelyk.*
INĒMENDĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Quintil. I. O. 1. 1. Sen. de Ir. 3. 41. Val. Max. 7. 2. 2. *Onverbeterlyk, dat niet te verbeteren is.*
INĒMŎRĬŎR, ĕris, mŏrtŭŭs sŭm, mŏri. *In iets, of in 't doen van iets sterven, of dood blyven.*
Inemori spectaculo. Hor. Ep. 5. 34. *In een schouwspel sterven.*
INĒMTŬS, ă, ŭm. Virg. G. 4. 133. Colum. 11. 3. *Ongekocht, dat niet gekocht is.*
Dapes inemtas apponere. Hor. Ep. 2. 48. *Ongekochte gerechten opzetten.*
INĒNĀRRĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. *Onuitspreekelyk, onuitleggelyk, dat men niet verhaalen, uitspreeken, of vertellen kan.*
Inenarrabilis subtilitas. Plin. H. 21. 1. *Een verwonderlyke, onuitspreekelyke, of ongeloofelyke scherpzinnigheit.*
INĒNĀRRĀBĬLĬTĔR. Adv. Liv. 41. 15. *Op eene onuitspreekelyke, of onuitdrukkelyke wyze.*
INĒNĀRRĀTŬS, ă, ŭm. Gell. 12. 6. *Onvertelt, onverhaalt, dat niet vertelt, verhaalt, of gemeldt is.*
INĒNŌDĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Cic. Fat. 9. *Onontknoopelyk, onontbindelyk, onoplosselyk, dat men niet ontknoopen, ontwarren, of uitleggen kan.*
ĬNĔO, ĭs, ĭvĭ, ĭtŭm, ĭrĕ. *Ingaan, inkoomen, intreeden.*
Inire domum. Cic. Dej. 3. Ovid. F. 3. 160. *In zyn huis gaan.*
Ut alius in alium tubulus inire convenireque possint. Vitruv. 8. 7. *Op dat de eene pyp bequamelyk in de ander zonde schieten en passen.*
Inire Consulatum. Cæs. B. C. 1. 5. 4. *In 't Burgermeesterschap treeden.*
Inire prælium. Cic. Fin. 2. 19. *'t Gevecht beginnen, den stryd aanvangen.*
Inire de aliqua re consilium. Cic. Att. 3. 10. *Ergens een aanslag omtrent beraamen.*
Inire maximam gratiam ab aliquo. Cic. Ar. 23. *of* Cum aliquo. Cic. Att. 7. 9. *Iemant een grooten dienst, of groote vriendschap doen, iemant ten hoogsten verplichten, grooten dank by iemant behaalen.*
Ecquam abs te inibo gratiam? Plaut. E. 3. 4. 5. *Wat zult gy my geeven? Zal ik 'er by u iets door winnen? Zal ik by u eenigen dank behaalen?*
Pericula præliorum inire. Cic. D. 1. 24. *'t Gevaar der gevechten ondergaan, zich in 't gevaar der slagen steeken.*
Rationem inire de commodis militum augendis. Cic. A. 5. 19. *Middelen beraamen om het voordeel van 't krygsvolk te vermeerderen.*
Ineas rationem quemadmodum ea mulier Romam perducatur. Cic. F. 13. 28. *Beraam een middel hoe men deeze vrouw naar Rome zal voeren.*
Societatem inire cum aliquo. Cic. N. D. 2. 48. *Een maatschappy, vennootschap, genootschap, of verbond met iemant aangaan, zich met iemant verbinden.*
Inire viam. Cic. Mur. 12. *Zich op weg begeeven.*
(Inire Reginam, Drusillam. Suet. A. 69. 3. *Tot de Koninginne, tot Druzilla ingaan, de Koninginne, Druzilla beslaapen.*
Inire vaccam. Colum. 6. 20. *Een koe bespringen.*)
INEPTĒ. Adv. Plaut. Most. 2. 2. 64. Cic. T. Q. 1. 6. *Ontydelyk, te onpas, buiten pas, zottelyk, ongerymt, onbequamelyk.* (De superl. Ineptissime staat by Quintil. I. O. 11. 3.)
(Ineptus. *Ontydig, buiten tyds.*
Risus ineptus. Catull. 39. 16. Samm. 24. 25. *Een ontydig lachen.*
Ineptus. *Onverstandig, dwaas.*
Sine vivat ineptus. Hor. E. 1. 17. 32. *Laat den dwaas in zyn wezen.*
Hoc nemo fuit minus ineptus. Ter. E. 2. 1. 21. *Niemant was schranderder dan deeze.*)
ĬNEPTĬÆ, ārŭm, f. plur. Cic. Att. 33. 2. 4. Catull. 6. 14. *Zotternyen, beuzelingen, vodderyen, wisjewasjes, ongerymtheden.*
ĬNEPTĬO, ĭs, īrĕ. Ter. Ad. 5. 8. 11. *Zotternyen begaan, of zeggen, ongerymde dingen spreeken, zotte dingen doen.*
† ĬNEPTĬTŪDO, ĭnĭs. f. Cæcil. *bij* Non. 2. 455. *Ongerymtheit, zottigheit, voddery, wisjewasje.*
ĬNEPTŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 2. 4. *Ongerymt, onbequaam, zot, mal, belachelyk.* De compar. Ineptior staat by Catull. 39. 16. en de superl. Ineptissimus by Quintil. I. O. 11. 3.
Chartæ ineptæ. Hor. E. 2. 1. 270. *Slechte, of onbeschaafde schriften, of werken.*
Via inepta. Cic. Att. 16. 13. *Een onbequaame, slechte, of moeyelyke weg.* (Deeze plaats word verscheidentlyk geleezen. Zie den H. Gronovius over de zelve.)
ĬNĔQUĪTĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Curt. 8. 14. 4. *Onberydelyk, daar men te paerd niet ryden kan*, van een weg, veld, enz spreekende.
ĬNĔQUĪTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Sarmatæ patentibus campis inequitant. Flor. 4. 12. 20. *De Sarmaten ryden te paerd in zeer groote vlakten, of velden.*
ĬNERMĬS, ĭs. m. *en* f. mĕ, ĭs. n. *Ongewapent, zonder wapenen, niet gewapent, van geweer ontbloot.*
In altera Philosophiæ parte Epicurus plane inermis ac nudus est. Cic. Fin. 1. 7. *Epikurus is in 't ander deel der Wysgeerte gansch zwak en onweetende.*
ĬNERMŬS, ă, ŭm. Cic. F. 12. 1. Virg. Æ. 10. 425. *Ongewapent, niet gewapent, zonder wapenen, van geweer ontbloot.*
ĬNĔRRĀNS. āntĭs. omn. gen. Inerrantes stellæ. Cic. N. D. 2. 40. *Vaste sterren.*
ĬNĔRRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plin. E. 1. 6. 3. *Zwerven, zweeven, hier en daar loopen, heen en weer zwerven; doolen.*
Mensis inerrare, Plin. E. 9. 17. *Om de tafelen loopen, of zwieren.*
ĬNERS, ertis. omn. gen. Cic. Fin. 2. 34. *Onbequaam, verstandeloos, onbedreven, onweetend, zonder konst, of wetenschap.* De compar. Inertior staat by Cic. V. 2. 78. en de superl. Inertissimus by Cic. Fin. 1. 2.
Iners. Cic. S. 11. *Lui, traag, ledig:* Ook *laf, lafhartig.*
Iners membris. Plin. H. 8. 21. *Zwak, slap, onmagtig om zyn leden te gebruiken, magteloos.*
Frigus iners. Ovid. M. 8. 790. *Een kou die lui, of traag maakt.*
Humor iners. Virg. G. 4. 25. *Een stilstaande water.*
† Glebæ inertes. Virg. G. 1. 94. *Een onvruchtbaar veld, een magere schraale akker.*
(Iners. Virg. Æ. 9. 55. *Gemakkelyk, afkeerig van den arbeid, of moeyelykheden des oorlogs.*

Iners

Iners vita. Tib. 1. 1. 5. *Een gemakkelyk leven, een leven waar in men niet behoeft naar den oorlog te gaan.*
Iners sexus. Stat. Ach. 2. 173. *Een geslacht afkeerig van den oorlog, het vrouwelyk geslacht.*
Iners somnus. Claud. Hon. Conf. 3. 41. *Een gemakkelyke slaap, een slaap die ons overkomt zonder bezigheden, of moeyelykheden uitgestaan te hebben.*
Iners. *Dat zonder kunst word gedaan.*
Inertes versus. Hor. A. P. 445. *Gedichten daar niet op gearbeid is, daar geen konst in steekt.*
Iners ad repugnandum. Plin. H. 9. 6. In Venerem. Colum. 6. 27. *Onbequaam om tegenstant te doen, tot het bijslaapen, of om te bespringen.*)
Corda inertia. Virg. Æ. 9. 55. *Bloode harten, laffe gemoederen.*
INERTIĂ, æ. f. *Onbequaamheit, onweetenheit, onbedrevenheit, onkunde.*
Inertia laboris. Cic. Q. R. 3. 8. *Onbequaamheit tot werken; afkeer van 't werk, tegenzin in den arbeid.*
Inertia. Cic. Her. 1. 5. *Luiheit, traagheit, onachtzaamheit.*
INERTICULĂ vitis. Colum. 3. 2. *Een slechte, of schraale wijnstok, een wijngaard die een slappe wijn voortbrengt.*
INĔRŪDĪTĒ. Adv. Gell. 7. 3. *Onwetende, ongeleerdelyk, zonder kennis, of wetenschap.*
INĔRŪDĪTŬS, ă, ŭm. Cic. Fin. 1. 21. *Onwetend, ongeleerd, onkundig.* (De superl. Ineruditissimus staat by Suet. Gr. 15. 1.
INĒSCĀTŬS, ă, ŭm. *Die door list* (*als een vogel door een aas*) *bedrogen is.*
Credere inescatam temeritatem Consulis. Liv. 22. 41. *De zaak opneemen als een onbezonnenheit waar toe den Burgermeester listiglyk gebragt is.*
INĒSCO, ăs, āvī, ātūm, ārĕ. Eigentlyk *Een aas leggen.* Dat beschryft Plaut. Af. 1. 3. 63 -- 67. Oneigentlyk *Bedriegen.*)
Inescare aliquem. Ter. Ad. 2. 2. 12. *Iemant verlokken, met een lokaas verleiden, verstrikken, of in 't net krijgen.*
INĒVĪTĀBĬLĬS, m. en f. ĭlĕ, is. n. Albinov. Liv. n. 443. Plin. P. 42. 4. *Onvermijdelyk, dat men niet mijden, ontgaan, of schuuwen kan, waar voor men zich niet kan hoeden, of wachten.*
INEXĀTŪRĀBĬLĬS. Zie Inexsaturabilis.
INEXCĪTĀBĬLĬS, is. m. en f. ĭlĕ, is. n. *Onopwekkelyk, dien, of die men niet wakker maaken kan.*
Inexcitabilis somnus. Sen. E. 83. *Een slaap waar uit men iemant niet kan wakker maaken.*
INEXCĪTŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 7. 623. *Niet uitgedaagt, of uitgeëischt, ongetergt, niet gesart.*
INEXCŌGĬTĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 36. 15. *Niet verzonnen, niet uitgevonden, of bedacht.*
INEXCULTŬS, ă, ŭm. Gell. 13. 23. *Ongeciert, niet opgeschikt, van een landhuis spreekende.*
INEXCŪSĀBĬLĬS, is. m. en f. ĭlĕ, is. n. Ovid. M. 7. 511. *Onverschoonlyk, onverschoonbaar, onverontschuldiglyk, die, of dat niet te verschoonen, te ontschuldigen, of voor te spreeken is.*
INEXERCĬTĀTŬS, ă, ŭm. *Ongeoefent, onbedreven, onervaren.*
Inexercitatus histrio. Cic. S. 18. *Een onbedreven tooneelspeelder.* Miles. Cic. T. Q. 2. 16. *Een ongeoefent soldaat.*
INEXHAUSTŬS, ă, ŭm. Cic. Fin. 3. 2. *Onuitputtelyk, onuitputbaar.*
INEXŌRĀBĬLĬS, is. m. en f. ĭlĕ, is. n. Ter. Ph. 3. 2. 12. Cic. Her. 4. 45. *Onverbiddelyk, onverzoenlyk, onverzoenbaar, die, of dat niet te verbidden, of te beweegen is.*
Inexorabilis peccatis & erroribus. Sen. Cl. 1. 7. *Die de feilen en gebreken niet vergeeft.*
INEXPECTĀTŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 2. 55. Ovid. M. 12. 65. *Onverwacht, dien, of dat men niet verwacht had.*
INEXPERRECTŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 12. 317. *Niet opgewekt, of wakker gemaakt: dien men niet wakker maaken kan.*
INEXPERTŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 4. 415. *Onbezocht, onbeproeft, daar men geen proef van heeft genomen, dat men niet bezocht, beproeft, of ondernomen heeft.*
Committere se in fidem inexpertam. Liv. 28. 18. *Zich op een onbeproefde trouw verlaaten.*
Inexpertus. Hor. E. 1. 18. 86. *Onervaren, die ergens geen ondervindig van heeft, onbedreven.*
Inexpertus bonis. Liv. 23. 18. *Die geen goede uitkomsten gewent, of gewoon is.*
Animus ad contumeliam inexpertus. Liv. 6. 18. *Een gemoed ongewoon hoon, of schimp te lyden.*
Inexpertus. Hor. A. P. 125. *Ongezien, nieuw, ongehoort, dat noch niet gezien, of gehoort is.*
INEXPĬĀBĬLĬS, is. m. en f. ĭlĕ, is. n. Cic. Ar. 27. *Onverzoenlyk, onverbiddelyk, onverzoenbaar.*
Nihil inexpiabile admissum. Tac. An. 2. 76. 2. *Daar is niets gedaan dat onverzoenlyk is.*
Inexpiabile bellum. Cic. Ar. 2. Liv. 4. 35. *Een zeer langduurigen, bloedigen, of scherpen oorlog.* Odium. Liv. 39. 51. *Een onverzoenlyken, of dodelyken haat.*
INEXPLĀNĀTŬS, ă, ŭm. *Verwart, belemmert, niet klaar, niet duidelyk.*
Lingua inexplanata. Plin. H. 11. 37. *Een belemmerde, of stamelende tong.*
INEXPLĒBĬLĬS, is. m. en f. ĭlĕ, is. n. Cic. T. Q. 4. 9. *Onverzadelyk, dat men niet vervullen, of verzadigen kan.*
Inexplebilis potu. Plin. H. 11. 25. *Die een onlesschelyken dorst heeft.*
(Inexplebilis colloquiorum. Sen. Hel. 15. *Dien men nooit genoeg naar zyn zin praat.*)
INEXPLĒTŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 3. 439. *Onverzadelyk, niet te verzadigen.*
INEXPLĬCĀBĬLĬS, is. m. en f. ĭlĕ, is. n. Cic. Att. 15. 4. *Onuitleggelyk, dat niet uit te leggen, of te verklaaren is.*
Inexplicabilis viarum error. Plin. H. 36. 13. *Ongebaande wegen, daar geen uitkoomen aan is.*
Inexplicabiles viæ continuis imbribus. Liv. 40. 33. *Onbruikbaare wegen door gedurige plas - stort - of slagregenen.*
Laqueus inexplicabilis. Quintil. I. O. 5. 10. *Een strik waar uit men zich niet ontwarren, of redden kan.*
INEXPLĬCĬTŬS, ă, ŭm. *Verwart, duister, niet verklaart, of uitgelegt.*
Inexplicitus Plato. Mart. 9. 48. 1. *De duistere Plato,* wiens schriften zwaar om te verstaan zyn.
INEXPLŌRĀTĒ. Adv. Gell. 5. 19. *Los toe, zonder onderzoek, of overleg; op 't goed geloof aan.*
INEXPLŌRĀTŌ. Adv. Liv. 27. 26. Zie Inexplorate.
INEXPLŌRĀTŬS, ă, ŭm. *Niet onderzocht, dat men niet opgemerkt, niet ondervonden, of niet waargenomen heeft, onbekent.*
Inexplorata vada. Liv. 26. 48. *Ongepeilde droogten, ondiepten die men niet gepeilt heeft.*
Inexplorata inventio. Plin. H. 35. 6. *Een nieuwe vinding.*
INEXPUGNĀBĬLĬS, is. m. en f. ĭlĕ, is. n. Cic. T. Q. 5. 14. *Onverwinnelyk, onvermeesterlyk, onwinbaar; dat niet ingenomen, of bemagtigt kan worden.*
Arces inexpugnabiles. Liv. 24. 3. *Onwinbaare kasteelen, of vestingen.*
Possessio inexpugnabilis. Sen. B. 6. 3. *Een bezit dat niet ontvreemt kan worden.*
Pectus inexpugnabile amori. Ovid. M. 11. 777.

M. 11. 777. *Een ongevoelig hart voor de min, een hart dat door geen min,* of *liefde kan overwonnen worden.*
Probationes inexpugnabiles. Quintil. I. O. 5. 10. *Onverwinnelyke, onwederleggelyke, vaste,* of *wisse bewyzen.*
INEXPUTĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Colum. 9. 4. *Ontallyk, ontelbaar, dat niet kan geteld worden, dat niet te tellen is.*
INEXSĂTŪRĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Virg. Æ. 5. 781. *Onverzadelyk, dat niet kan verzadigt,* of *voldaan worden.*
INEXSPECTĀTŪS. Zie Inexpectatus.
INEXTINCTŪS, ă, ŭm. Ovid. F. 6. 297. *Onuitbluſſchelyk, dat niet uit te bluſſchen is,* of *nooit uitgaat.*
INEXSTINGUĬBĬLĬS. Cato. *by* Non. 2. 479. Zie Inexſtinctus.
INEXSTIRPĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Plin. H. 15. 20. *Onuitroeyelyk, dat niet kan uitgeroeit worden,* van wortelen van boomen spreekende.
INEXSŬPĔRĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. *Onbeklimmelyk, dat men door de hoogte niet beklimmen,* of *daar men niet over klimmen kan, onbegangkelyk, onbegangbaar.*
Alpes inexſuperabiles. Liv. 5. 34. *De onbegangkelyke Alpiſche gebergten.*
Qui Philoſophiam in remedium exercuit, fit inexſuperabilis. Sen. E. 111. *Die met de Wysgeerte is gewapent,* of *die de Wysgeerte te baat neemt, is onoverwinnelyk,* of *ſtaat pal voor alle rampen.*
INEXTRĪCĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Cic. A. Q. 4. 30. Plin. H. 36. 13. *Onuitreddelyk, onuitkomelyk, daar men zich niet uit kan redden,* of *daar men niet uit komen kan.*

INF.

INFABRĒ. Adv. Hor. S. 2. 3. 22. Liv. 36. 40. *Ruwelyk, onbeſchaafdelyk, plompelyk, lomp, groffelyk, zonder konſt, niet meeſterlyk, niet net,* of *fraai gemaakt.*
+ INFABRĬCĀTŪS, ă, ŭm. Virg. Æ. 4. 400. *Onbearbeid, ongewerkt, niet bearbeid,* of *bewrocht.*
INFĂCĒTĬÆ. Zie Inficetiæ.
(INFĂCĒTĒ. Adv. Suet. Fl. 10. 2. *Zonder bevalligheit, aardigheit,* of *lieffelykheit, onaardiglyk.*)
INFĂCĒTŪS. Zie Inficetus.
INFĀCUNDĬĂ, æ. f. Gell. 11. 16. *Wantaal, gebrek van welſpreekendheit.*
INFĀCUNDŪS, ă, ŭm. Liv. 4. 49. *Niet welſpreekend, onbevallig in 't ſpreeken, onbeſneden van tong.* De compar. Infacundior ſtaat by Liv. 7. 4.
INFĀMĀTŪS, ă, ŭm. Ovid. M. 14. 446. *Onteert, eerloos gemaakt, gelaſtert, geſchonden, van zyn eer en aanzien berooft.*
INFĀMĬĂ, æ. f. Ter. An. 2. 6. 13. Cic. Part. 26. *Oneer, ſchande, eerloosheit, ſmaadheit, verachting, quaade naam.*
Metus infamiæ. Tac. H. 4. 72. 4. *De vrees voor oneer,* of *van onteert te worden.*
Intactus infamia. Liv. 38. 51. *Niet beſmet door oneer, in zyn volle eer en aanzien, van een goeden naam.*
In infamiam accedere. Plaut. Trin. 1. 2. 84. *In ſchande,* of *verachting beginnen te koomen, een quaaden naam krygen.*
INFĀMĬS, ĭs. m. *en* f. ĭmĕ, ĭs. n. *Eerloos, oneerlyk, in ſchande, in verachting, buiten eer en aanzien, in een quaaden naam.* (De ſuperl. Infamiſſimus ſtaat in den Cod. 4. 31. 34.)
Homines vitiis infames. Cic. Clu. 47. *Menſchen die eerloos door hun quaad leven zyn.*
Non patiar flagitiis tuis me infamem fieri. Ter. H. 5. 4. 14. *Ik zal niet lyden dat mynen goeden naam door uwe ſchelmſtukken gekrenkt worde.*
Terræ infames cæde. Ovid. M. 13. 400. *Landen door een moord bezoedelt.*
Infamis ſcopulus. Hor. O. 1. 3. 20. *Een klip door ſchipbreuken berucht.*
Alpes frigoribus infames. Liv. 21. 31. *De Alpiſche gebergten wegens hunne groote koude befaamt.*
(INFĀMISSĬMĒ. Adv. Capitol. Pert. 13. *Zeer eerloos, zeer ſchandelyk.*)
INFĀMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquem. *Onteeren, ſchenden, faamrooven, eerrooven, uitſchelden, uitmaaken, laſteren.*
Infamare parricidii. Quintil. D. 2. *Van vadermoord betichten,* of *beſchuldigen.*
Infamare ordinem dictionis. Petron. 7. *'t Geſtel,* of *de ſchikking van een reden beriſpen.*
Infamandæ rei cauſa januam obſervari jubet. Liv. 40. 7. *Hy belaſt de deur te bewaaren, om de zaak tot ſchande te ontdekken.*
Noſtra præcepta infamant duritia. Sen. E. 99. *Zy beſchuldigen onze inzettingen van ſtrafheit.*
INFANDŪS, ă, ŭm. Ter. E. 4. 3. 22. Cic. de Or. 2. 79. Virg. Æ. 1. 602. *Dat men niet kan,* of *mag zeggen,* of *verhaalen, waar van men niet mag ſpreken; onuitſpreekelyk, onuitdrukkelyk.* (De ſuperl. Infandiſſimus ſtaat by Quintil. I. O. 3. 8.)
Infanda cædes. Liv. 4. 32. *Een gruwelyke, ſchrikkelyke,* of *vervloekte moord.* Pœna. Mart. 9. 9. 5. *Een ſchrikkelyke, wreede,* of *onuitſpreekelyke ſtraf.*
INFANS, āntĭs, omn. gen. Cic. Fin. 2. 11. *Een kind, een jong kind, een kind dat noch niet kan ſpreeken.* (De compar. Infantior ſtaat by Varro Non. 1. 275. en de ſuperl. Infantiſſimus beneden by Cicero.)
Veſpertilio geminos volitat complexa infantes. Plin. H. 10. 61. *De vledermuis beide de jongen gevat hebbende vliegt.*
Infans boletus. Plin. H. 22. 22. *Een jonge kampernoelje, een kampernoelje die eerſt opkoomt, jong duivelsbrood,* of *verſch opgeſchote paddeſtoelen.*
Infans pullus. Plin. H. 10. 33. *Een jong kieken,* of *kuiken.*
(Infans catulus. Plin. H. 29. 5. *Een jong hondje.*)
Guttura infantia. Ovid. Ib. 229. *De keel,* of *ſtrot van een kind.*
Os infans. Ovid. F. 4. 208. *Een kinds mond,* of *de mond van een kind.*
Scipionem accepimus non infantem fuiſſe. Cic. Cl. 19. *Wy hebben verſtaan dat Scipio geen kind is geweeſt,* dat is, *dat Scipio welſpreekend is geweeſt.*
Infantiſſimus. Cic. Her. 2. 11. *Een zeer kinderlyk menſch, een man ganſch van welſpreekendheit ontbloot.*
Nihil illo infantius. Cic. Fr. 3. 4. *Daar is niets zoo dom,* of *bot dan hy.*
Infans ſtatua. Hor. S. 2. 5. 40. *Een ſtom beeld,* van een Voorſpraak ſpreekende.
Infans facinus. Accius *by* Non. 1. 275. *Een ſchrikkelyk, gruwzaam,* of *vervloekt ſchelmſtuk.*
(Infans. Plaut. P. 2. 1. 7. *Niet ſpreekende, zwygende.*)
INFANTĀRĬĂ, æ. f. Mart. 4. 88. 3. *Een zwangere vrouw; een vrouw die kinderen gebaart heeft, een kraamvrouw.*
INFANTĬĂ, æ. f. Plin. H. 9. 8. Quintil. I. O. 1. 2. *De kindtheit, de tederſte jaaren, de eerſte levenstyd.*
Infantia. Cic. de Or. 3. 35. *Gebrek van woorden, van welſpreekendheit,* of *cierlykheit van taal, wantaal.*
INFARCĬO, cis, farsi, fartūm, farcirĕ aliquid in aliud. Colum. 12. 53. 2. Plin. H. 33. 1. *Iets ergens insteeken, indouwen, inproppen, met vullen, ophoopen.*
Mori inedia deſtinanti, per vim ore diducto infarciri cibum juſſit. Suet. T. 53. 4. *Hy heeft belaſt dat men hun, die voorgenomen hadden van hon-*

honger te sterven, de spyze in de keel zonde douwen, na dat men hunne mond met geweld zonde hebben opengebroken. Budeus leest Infercīri; (an eeen Infulciri.)

Infarciens verba. Cic. Or. 69. *Woorden op woorden hoopende*, of *stapelende.*

ĪNFĂTĪGĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. *Onvermoeijelyk, onvermoeit, die niet vermoeit*, of *niet moede word.*

Animus infatigabilis. Sen. E. 66. *Een onvermoeide*, of *arbeidzaame geest.*

Infatigabilis pugna. Val Max. 3. 2. 1. *Een hardnekkig*, of *hevig gevecht.* Curfus. Plin. H. 28. 9. *Een onvermoeide loop.*

ĪNFĂTŬO, ăs, āvi, ātūm, ārĕ aliquem. *Iemant uitzinnig, zot, herssenloos*, of *gek maaken.*

Stultum hominem magis etiam infatuat mercede publica. Cic. A. 3. 9. *Hy maakt dien nar noch gekker ten koste van 't gemeen.*

Adulatio eum infatuat. Sen. E. 59. *De vleijery maakt hem gek*, of *zinneloos.*

ĪNFAŪSTŬS, ă, ūm. Ovid. M. 14. 519. *Ongelukkig, rampzalig, rampspoedig.*

ĪNFĔCTĪVŬS, ă, ūm. *'t Geen dient om te verwen*, of *om verf te maaken.*

Hæc omnia infectiva appellantur. Vitruv. 7. 14. *Alle deeze dingen worden verfstoffen geheeten.*

ĪNFĔCTŎR, ōris. m. Cic. F. 2. 16. *Een verwer.*

Infector lanarum. Plin. H. 20. 7. *Een wolverwer.*

Infector fuccus. Plin. H. 11. 3. *Een verfsap, een sap waar mee men verft.*

ĪNFĔCTŬS, ă, ūm. Cic. I. R. 2. 27. Ter. Ph. 5. 9. 45. *Ongedaan, ongemaakt, ongeschied, dat niet gedaan*, of *niet geschied is.*

Facta infecta loqui. Stat. Th. 3. 430. *Dingen verhaalen die nooit geschied zyn.*

Infectum reddere aliquid. Plin. P. 80. 4. *Iets vernietigen, te niet doen, te niet maaken, intrekken, verbreeken.*

Infecta dona facio. Plaut. Most. 1. 3. 27. *Ik herroepe*, of *vernietige myne geschenken.*

Argentum infectum. Liv. 34. 52. *Baarzilver, staafzilver, ongewerkt zilver.*

Infectus. Plin. H. 11. 37. *Geverft.*

Infectus veneno. Suet. C. 49. 7. *Vergiftigt.*

Tela infecta fanguine. Stat. Th. 9. 187. *Bebloede pylen*, of *pylen met bloed geverft.*

Non ignoras quam fint incerti hominum animi, infectique partibus? Cic. Br. 14. *'t Is u niet onbekent hoe wankelbaar de gemoederen der menschen zyn, en hoe genegen tot eenzydigheit.*

ĪNFĔCTŪ. abl. a nomin. Infectus. Plin. H. 8. 48. *Door verwe, met verwe*, of *van verwe.*

ĪNFĒCŬNDĬTĀS, ātis. f. Colum. Præf. Tac. An. 4. 6. 7. *Onvruchtbaarheit.*

ĪNFĒCŬNDŬS, ă, ūm. Virg. G. 2. 48. Ovid. Tr. 3. 14. 34. *Onvruchtbaar, daar niets wast.* (De compar. Infecundior staat by Colum. 2. 4. 6.)

Ager arbori infecundus. Sall. B. J. 17. *Een land daar geen boomen op willen wassen.*

ĪNFĒLĪCĬTĀS, ātis. f. Ter. Ad. 4. 2. 5. Cic. D. 2. 39. *Ongeluk, ongeval, rampspoed, tegenspoed, ongelegenheit.*

ĪNFĒLĪCĬTĔR. Adv. Ter. E. 2. 3. 39. Liv. 27. 13. *Ongelukkiglyk, rampspoediglyk, rampzaliglyk.*

‡ ĪNFĒLĪCĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquem. Plaut. Caf. 2. 3. 30. *Iemant ongelukkig maaken.*

ĪNFĒLĪX, īcis. omn. gen. Cic. P. Q. 30. Ter. Ad. 4. 2. 1. *Ongelukkig, rampspoedig, rampzalig.* (De compar. Infelicior staat by Liv. 5. 12. en de superl. Infelicissimus in een inscriptie by Grut. 673. 10.)

Tellus infelix frugibus. Virg. G. 2. 239. *Een onvruchtbaar land.*

Arbor infelix. Cic. C. R. 4. *Een onvruchtbaare boom*: ook een *galg*, of *mik.*

ĪNFĒNSO, ās, āvi, ātūm, ārĕ pabula. Tac. An. 6. 34. 1. *Het voerageeren*, of *voederhaalen onveilig maaken.*

Bello infenfare regionem. Tac. An. 13. 37. 1. *Een land door den oorlog bederven*, of *verwoesten.*

ĪNFĒNSŬS, ă, ūm alicui. Plaut. Trin. 4. 1. 17. Cic. Clu. 27. *Iemant vyandig, op iemant quaad, tegens iemant gebelgt, toornig*, of *gestoort, tegens iemant moeijelyk*, of *qualyk te vreden.* (De compar. Infensior staat by Claud. R. P. 3. 201.

ĪNFĒNSĬŬS. Adv. Compar. Liv. 34. 15. *Zeer vyandig*, of *vyandelyk.*)

ĪNFĔRĪ, ōrūm. m. plur. Cic. T. Q. 1. 5. *De hel, de strafplaats der godloozen na de dood.* Men vind de nominativus fingularis van dit naamwoord by Cato R. R. 150. Vicinus infer. *Een buurman wiens land laager dan 't onze legt.* Inferus. *Dat omlaag*, of *beneden is* by Livius Andronicus. Inferum limen. *De drempel die omlaag is*, Plaut. Merc. 5. 1. 1. Mare inferum, *De beneden zee*, by Cicero. Att. 9. 5. De accusativus fingularis in 't vrouwelyk geslacht Inferam Varr. by Non. 1. 221. Men vind ook in 't meervoud. Supera inferaque omnia. *Alle dingen die beneden en boven zyn*, by Cic. T. Q. 1. 26.

Inferi. Plaut. Cist. 2. 1. 36. *De helsche*, of *onderaardsche Goden.*

ĪNFĔRĬÆ, ārūm. f. plur. Suet. C. 3. 7. *Offerhanden voor de dooden*, of *afgestorvenen, lykofferhanden.*

Alicui inferias ferre. Virg. Æ. 9. 215. Afferre. Cic. N. D. 3. 16. Dare. Ovid. F. 5. 422. of Mittere. Ovid. M. 11. 381. *Een offerhande voor een dooden*, of *afgestorvenen doen.*

ĪNFĔRĬŎR, ōris. m. *en* f. ŭs, ōris. n. *Laager.*

Inferior ambulatio. Cic. T. Q. 4. 4. *Een laager wandelplaats.*

Superior & inferior. Sen. de Ir. 2. 34. *Hooger en laager.*

Inferior. *Minder, geringer, slechter, min aanzienlyk.*

Omnibus rebus inferior eft. Cic. Div. 19. *Hy is minder in alle dingen.*

Ætas inferior. Cic. Cl. 64. *Een jeugdiger leeftyd.*

Inferius majestate fua rati, fi palam lamentarentur. Tac. An. 3. 3. 1. *Meenende dat het beneden hunne waerdigheit was*, of *zonde zyn, indien zy in 't openbaar weenden.*

ĪNFĔRĬŬS. Adv. Ovid. M. 2. 137. *Beneden, laager, omlaag.*

ĪNFĔRNĂ, ōrūm. n. plur. Tac. H. 5. 5. 7. Solin. 43. Lact. 1. 11. *De hel.*

ĪNFĔRNĀS, ātis. omn. gen. Vitruv. 2. 10. *Dat laager staat*, of *groeit, laager geplant*, of *gepoot.*

Abies infernas fupernati præfertur. Plin. H. 16. 39. *Een denneboom die onder aan den berg groeit is meer geacht dan een die 'er op staat.*

ĪNFĔRNĒ. Adv. Lucret. 6. 186. *Beneden, omlaag.*

ĪNFĔRNŬS, ă, ūm. *'t Benedenste. 't onderste, dat beneden, onder*, of *omlaag is.*

Pars inferna. Cic. N. D. 2. 44. *Het onderste*, of *benedenste deel.*

Dii inferni. Liv. 31. 30. *De helsche*, of *onderaardsche goden.*

Imagines infernæ. Petron. 72. *Helsche spooken*, of *schimmen.*

Rex infernus. Virg. Æ. 6. 106. *De Koningh van de hel*, Pluto.

ĪNFĔRO, fers, tŭli, lātūm, fērrĕ. *Inbrengen, invoeren, inzetten, indraagen.*

Inferre aliquem in equum. Cæf. B. G. 6. 30. 4. *Iemant te paerd helpen.*

Inferre aliquid in ignem. Cæf. B. G. 6. 19. 4.

G. 6. 19. 4. (Ignem alicui rei. Cæf. B. C. 2. 14. 1.) *Iets in 't vuur smyten, iets op 't vuur zetten.*
Inferre fe in urbem. Cic. Pif. 23. *Naar de ftad gaan.*
Ut magnifice infert fefe. Plaut. Pf. 4. 1. 7. *Hoe moedig, hoe trots,* of *fier gaat, ftapt,* of *treed hy.*
Inferre aliquem in pauperiem. Plaut. Truc. 2. 7. 19. *Iemant in armoede brengen, iemant arm maaken,* of *bederven.*
Inferre fe in hoftem. Liv. 33. 36. *Op den vyand aanvallen,* of *invallen.*
Tonitru infert ovibus abortus. Plin H 8. 47. *Door den donder misdraagen de fchaapen,* of *werpen de fchaapen voor den tyd.*
Inferre cæcitatem alicui. Plin. H. 12. 8. *Iemant blind maaken, doen blind worden,* of *van 't gezicht berooven.*
Inferre bellum contra patriam. Cic. A. 2. 22. *Zyn vaderland den oorlog aandoen, zyn vaderland beoorloogen,* of *tegen zyn vaderland oorloogen.*
Inferre crimen alicui. Cic. V. 5. 41. *Iemant met een misdaad bezwaaren, befchuldigen,* of *beticbten.*
Se alicui hoftem inferre. Virg. Æ. 10. 66. *Zich iemants vyand toonen.*
Inferre alicui injuriam. Cic. Of. 1. 7. *Iemant ongelyk aandoen, onrecht doen,* of *verongelyken.*
Litem capitis in aliquem inferre. Cic. Clu. 41. *Tegen iemant een halsgeding voeren.*
Ipfe fe inferebat, atque intrudebat in id negotii. Cic. Cæc. 5. *Hy ftak en drong zich willens in die zaak.*
Inferre metum. Liv. 26. 20. *Vrees aanjaagen,* of *veroorzaaken, bevreeft maaken, verfchrikken.*
Inferre moram ad infequendum. Cæf. B. C. 3. 75. 3. *Uitftel aanbrengen om te vervolgen; traag maaken in 't vervolgen.*
Alicui inferre morfus. Ovid. M. 11. 58. *Iemant byten.* Mortem. Plin. H. 27. 1. *Iemant dooden,* of *om hals brengen.*
Inferre oculos in aliquem locum. Cic. Font. 15. *De oogen ergens in werpen,* of *ergens in zien.*
Neque etiam pedem in ædes intuli. Plaut. Am. 2. 2. 101. *Ik heb zelf geen voet in 't huis gezet.*
Inferre fermonem de re aliqua. Cic. de Or. 1. 8. *Een reden wegens iets te pas,* of *te berde brengen.*
Sumtum alicui inferre. Cic. Fl. 19. *Iemant koften maaken,* of *aanjaagen,* of *iemant op koften jaagen.*
Aliquid ex alio inferre. Cic. I. R. 1. 40. *Iets ergens uit befluiten.*
(Inferre. Cic. L. L. 2. 22. *Begraaven, onder de aarde dompelen.*
Inferre corpus eodem, quo hi qui ad fupplicium funt dati. Nep. 4. 5. 5. *Iemant onder de galg begraaven.*)
INFERVEFĂCIO, is, feci, factum, făcere aliquid. Colum. 9, 13: 12. 17. Cato R. R. 124. *Iets heeten, heet maaken, doen koken,* of *zieden.*
INFERVEO, es, ferbui, fervērĕ. Cato R. R. 109. *Kooken, zieden.*
ĬNFERVESCO, fcis, ferbŭi, efcĕrĕ. Cato R. R 91. Hor. S. 2. 4. 67. *Kooken, zieden.*
INFERUS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 1. 26. *Die,* of *dat onder, omlaag,* of *beneden is.*
ĬNFESTĀTŎR, ōris. m. Plin. H 6. 28. *Verwoefter, vernieler, bederver, ftrooper,* die in een vyandlyk land valt.
ĬNFESTĒ. Adv. Liv. 26. 13. *Vyandelyk, op eene fchadelyke, vyandelyke,* of *vyandige wyze.* (De compar. Infeftius ftaat by Liv. 8. 33. en de fuperl. Infeftiffime by Cic. P. Q. 21.
ĬNFESTĪVĬTĔR. Adv. Gell. 9. 9. *Zonder aangenaamheit.*)
ĬNFESTĪVUS, ă, ŭm. Gell. 1. 5. *Onaangenaam, onbevallig, onbehaaglyk, ongemakkelyk, ongenoeglyk, onfmaakelyk, onvermakelyk.*
ĬNFESTO, as, avi, ātum, arĕ. Plin. H. 7. 2. *Befchadigen, verwoeften, bederven, uitplonderen, in een land ftroopen, moeskoppen, op party loopen.*
Claffis infeftat Peloponnefum. Front. St. 1. 3. 8. *De zeemagt,* of *de vloot verwoeft Peloponnezen.*
Infeftare hoftem. Front. St. 2. 3. 16. *Den vyand quellen, moede maaken, prangen,* of *benauwen.*
Infeftare agros hoftium. Front. St. 1. 8. 4. *Stroopen,* of *invallen in 's vyands land,* of *op 's vyands bodem doen.*
Infeftantur auftris vineta. Colum. 3. 12. 6. *De zuidewind is fchadelyk voor den wyngaard.*
Charybdis infeftat has aquas. Ovid Am. 2. 11. 18. *De Charybdiskolk maakt deeze zee gevaarlyk.*
ĬNFĔSTŬS, ă, ŭm. *Schadelyk, hinderlyk, verderflyk, onveilig, zorgelyk, gevaarlyk.* (De compar. Infeftior ftaat by Liv. 2. 42. en de fuperl. Infeftiffimus by Liv. 8. 31.)
Infeftum mare. Cic. Att. 9. 19. *Een zorgelyke,* of *gevaarlyke zee.*
Oram aliquam prædatoriis navibus infeftam habere. Liv. 34. 36. *Een kuft met roofichepen,* of *kapers onveilig maaken.*
ĬNFĪBŬLO, as, avi, ātum, arĕ. acc. Celf. 7. 25. 3. *Gefpen, ingefpen, toegefpen.* Zie Fibula.
ĬNFĪCĒTĒ. Adv. Paterc. 2. 33. 4. *Op eene onaangenaame, ongenoeglyke,* of *onaardige wyze.* De fuperl. Inficetiffime ftaat beneden by Plinius.
Pingi inficetiffime. Plin. H. 35. 4. *Heel leelyk,* of *lomp gefchildert worden.*
ĬNFĪCĒTĬÆ, ārum. f. plur. Catull. 36. 19. *Kouwe,* of *onaardige fpotternyen, botte,* of *plompe boerteryen.*
ĬNFĪCĒTŬS, ă, ŭm. Catull. 22. 14. *Onaardig, onaangenaam, plomp, daar ganfch geen aardigheit in is.* De compar. Inficetior ftaat by Catull. 22. 14.
ĬNFĪCĬĀLĬS, is. m. en f. alĕ, is. n. Cic. T. 24. *Die iets loochent,* of *ontkent.*
ĬNFĪCĬAS. acc. plur. Ter. Ad. 3. 2. 49. Inficias ire. Tac. An. 15. 2. 3. *Loochenen, ontkennen.* Men vind niet dan d'accufativus van dit naamwoord.
ĬNFĪCĬĀTIO, ōnis. f. Cic. de Or. 2. 25. *Loochening, ontkenning.*
ĬNFĪCĬĀTOR, ōris. m. Cic. C. 2. 7. *Loochenaar, ontkenner, die iets loochent: de verweerder,* of *gedaagde naar de taal van 't hof.*
ĬNFĪCIO, is, fectum, ficĕrĕ. Plin. H. 7. 56. *Verwen.*
Æquor infecit fanguine. Hor. O. 3. 4. 34. *Hy heeft de zee met bloed geverft.*
Senecta infecit caput. Tib. 1. 9. 42. *De ouderdom heeft hem een grys hoofd gemaakt.*
Inficere. *Vuil maaken.*
Cortex nucis inficiens manus. Ovid. N. 156. *De nootenbolfter die vuile handen maakt.*
Inficere pocula veneno. Virg. G. 2. 128. *Vergif in den drank mengen.*
Inficere pueros bonis artibus. Cic. Fin. 3. 2. *De kinderen in goede konften optrekken.*
Inficere animum otio. Cic. T. Q. 5. 27. *'t Gemoed door ledigheit bederven.*
ĬNFĪCĬŎR, āris, ātus fum, ari. Cic. C. 3. 5. *Loochenen, ontkennen.*
ĬNFĪDĒLĬS, is. m. en f. elĕ, is. n. *Ontrouw, ongetrouw, trouwloos, die geen trouw heeft,* of *zyn woord niet houd.* De compar. Infidelior ftaat by Plaut. Capt. 2. 3. 83. en de fuperl. Infideliffimus by Cic. F. 9. 1.
Infidelis amicus. Cic. Fr. 1. 4. *Een trouwlooze,* of *ontrouwe vriend.*
ĬNFĪDĒLĬTĀS, atis. Cic. Font. 3. *Ontrouw, trouwloosheit, ongetrouwigheit, verradery.*
ĬNFĪDĒLĬTĔR. Adv. Cic. Br. Germ. 1. *Trouwloofelyk, ongetrouwelyk, met trouwloosheit, verraderlyk.*
ĬNFĪDŬS, ă, ŭm. Cic. Am. 15. *Trouw-*

Trouwloos, *ontrouw*, *ongetrouw*.

Mare infidum. Lucret. 2. 557. *Een gevaarlyke*, of *onstuimige zee*, door klippen, zanden, banken, *of stormen*.

Pax infida. Liv. 9. 45. *Een onzekere vrede*, *een vrede daar men geen staat op kan maaken*.

Sedere infida sede. Plin. H. 36. 15. *Op twyfelachtige*, of *onzekere dingen berusten*, *steunen*, of *betrouwen*.

INFĪGO, gis, xi, xūm, figĕrĕ. *Inslaan*, *insteeken*, *inheyen*, *indryven*, *indouwen*.

Infigere gladium hosti in pectus. Cic. T. Q 4. 22. *Den dolk zynen vyand in de borst douwen*, *zyn vyand dwars doorsteeken*.

Infigere animo. Plin. E. 1. 20. 2. *Den geest*, of *'t verstand indrukken*.

INFĬMĀTĬS. ĭs. Plaut. St. 3. 2. 37. *Die van 't grauw*, of *van 't schuim van 't volk is*.

INFĬMUS, ă, ŭm. Plaut. St. 3. 2. 37. *Het laagste*, *laagst*, of *allerlaagst*.

Infimi homines. Ter. E. 3. 2. 36. *'t Sleekte*, of *geringe volk*, *luiden van slechten*, of *geringen staat*, *het grauw*, *janhagel*.

Infimo loco natus. Cic. Fl. 11. *Een man van zeer slechte*, of *geringe afkomst*, *van slechten huize*.

Infimis precibus aliquid petere. Liv. 8. 2: 29. 30. *Iets met ootmoedige smekingen verzoeken*.

ĬNFĬNDO, is, infindĕrĕ. *Kloeven*, *klieven*, *aan stukken kloeven*.

Telluri infindere fulcos. Virg. E. 4. 33. *Het land ploegen*, of *omploegen*.

ĬNFĪNĬTĀS, ātis. f. *Oneindigheit*, *eindeloosheit*.

Is enim infinitatem naturæ dixit esse, ex qua omnia gignerentur. Cic. A. Q. 4. 37. *Want hy heeft gezegt dat het de oneindigheit der natuure was, waar uit alles voortgebragt wierd*.

ĬNFĪNĪTĒ. Adv. Cic. A. Q. 1. 7. *Oneindiglyk*, *eindeloos*, *zonder eind*, of *paalen*.

ĬNFĪNĪTĬO, ōnis. f. Cic. Fin. 1. 6. Zie Infinitas.

ĬNFĪNĪTĪVŬS, i. n. *De onbepaalde wyze*, in de spraakkunst. Men moet 'er Modus onder verstaan. Dit is een wyze die noch persoon, noch getal heeft.

ĬNFĪNĪTŬS, ă, ŭm. Cic. D. 2. 50. *Oneindig*, *eindeloos*, *onbepaalt*, *zonder eind*. De compar. Infinitior staat beneden by Cicero.

Res infinitior. Cic. T. 8. *Een zaak die te algemeen is*.

Infinitum imperium. Cic. V. 2. 3. *Een heerschappy die zeer lang geduurt heeft*.

Infinitum bellum. Nep. 14. 10. 3. *Een zeer langduurigen oorlog*.

Spes infinita. Cic. Dej. 5. *Een ydele*, *vergeefsche*, of *ongegronde hoop*, *een hoop zonder einde*.

Versus infinitus. Cic. Or. 19. *Een vaers zonder afsnyding*, *waar van elk woord een ander overschrydt*.

Infinita quæstio. Cic. T. Q. 4. 36. *Een onbeslecht geschil*.

ĬNFĬRMĀTĬO, ōnis. f. Cic. I. R. 1. 13. *Verzwakking*, *ontzenuwing*, *oplossing*, of *wederlegging van de redenen zyns tegendingers*, of *tegenstrevers*.

ĬNFĬRMĒ. Adv. Cic. F. 15. 1. *Slappelyk*, *flauwelyk*, *zwakkelyk*, *krachteloos*.

ĬNFĬRMĬTĀS, ātis. Cic. Cl. 91. *Zwakheit*, *slapheit*, *krachteloosheit*, *magteloosheit*.

Frontis infirmitas quosdam liberales facit. Sen. B. 2. 1. *Gebrek van stoutheit maakt sommigen mild*.

Infirmitas. *Ongestadigheit*, *wispelturigheit*, *onstandvastigheit*.

Infirmitas Gallorum. Cæf. B. G. 4. 5. 1. *De wispelturigheit*, of *onstandvastigheit der Franscoisen*.

Infirmitas oculorum. Plin. E. 7. 21. 1. *Zwakheit der oogen*, of *van 't gezigt*. Vocis. Plin. E. 6. 29. 6. *Zwakheit der stemme*.

ĬNFĬRMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. N. D. 2. 59. *Verzwakken*, *krachteloos*, *slap*, of *zwak maaken*, *krenken*.

Infirmare fidem testis. Cic. Q. R. 15. *Iemants getuigenis verzwakken*.

Infirmare legem. Liv. 34. 3. *'t Gezagh van een wet krenken*, of *verzwakken*, *een wet haare kracht benemen*.

Animi militum infirmantur. Front. St. 2. 7. 5. *'t Krygsvolk laat den moed vallen*, of *zakken*.

ĬNFĬRMŬS, ă, ūm. *Zwak*, *slap*, *krachteloos*, *onmagtig*. De compar. Infirmior staat by Cæf. B. G. 1. 3. 4. en de superl. Infirmissimus beneden by Cicero.

Infirmissima valetudo. Cic. de Or. 1. 45. *Een zeer zwakke gezondheit*.

Cibus infirmus. Celf. 2. 18. *Slappe spys*, of *kost*.

Infirmæ nuptiæ. Ter. Ph. 5. 1. 6. *Een huuwelyk dat niet lang zal duuren*, *dat haast zal gescheiden worden*.

Infirmi saporis vinum. Colum. Arb. 3. 7. *Een slappe wyn*.

Cautiones infirmæ. Cic. F. 7. 18. *Zwakke borgen*, *slechte borgtochten*.

Infirma classis. Cic. V. 5. 33. *Een zwakke*, of *slecht bemande vloot*.

Singulorum opes sæpe sunt tenues & infirmæ ad gratiam referendam. Cic. Ant ir. exf. 2. *Dikwils zyn de goederen van byzondere luiden te klein en te gering om genote weldaaden te vergelden*.

Infirma res ad probandum. Cic. Cæc. 23. *Een zwakke bewysreden*.

(Infirmus alleen. Plin. E. 7. 26. 1. en 4. en Infirmus valetudine. Paterc. 2. 70. 1. *Ziek*, *krank*.)

ĬNFĬT, Een gebrekkelyk werkwoord. *Hy*, of *het begint*.

Infit tibi postulare plorans. Plaut. Au. 2. 4. 39. *Hy begint het al schreyende u te verzoeken*.

Infit. Virg. Æ. 5. 708. *Hy zeit*, *hy zegt*, *hy spreekt*.

Infit annum se tertium & octogesimum agere. Liv 3. 71. *Hy zeit dat hy in 't drieëntachtigste jaar is*, of *gaat*.

ĬNFĪXŬS, ă, ūm. *Ingedrukt*, *ingedrongen*, *ingehecht*, *ingesteeken*, *ingedreven*, *ingeslagen*, *ingeduuwt*.

Infixus animus in patriæ caritate. Cic. Br. 15. *Een gemoed aan de liefde zyns vaderlands verknocht*.

Intenta & infixa mens in aliquid. Cic. N. D. 1. 19. *Een verstand dat ergens op denkt en gevest is*.

Infixa memoriæ res. Liv. 3. 71. *Een zaak die 't geheugen diep is ingedrukt*.

Hostis infixus mœnibus. Sil. 11. 171. *Een vyand die aan*, of *op de wallen post gevat heeft*.

Hærent infixi pectore vultus. Virg. Æ. 4. 4. *Zyn wezen blyft in haar hart gedrukt*.

(ĬNFLĀMMĀNTĔR, adv. Gell. 10. 3. *Heet*, *hevig*, *heftig*.)

ĬNFLĀMMĀTĬO, ōnis. f. Celf. Præf. Plin. H. 22. 10. *Ontsteking*, *ontbranding*, *brand*, *branding*.

Inflammatio animi. Cic. de Or. 2. 46. *Ontsteking*, of *hevigheit des gemoeds*, *oploopendheit*.

ĬNFLĀMMĀTŬS, ă, ŭm. *Ontsteeken*, *brandende*, *vlammende*, *blaakende*, *ontvonkt*.

Amore magno inflammatus. Virg. Æ. 3. 330. *Door groote liefde ontsteeken*, *blaakende*, of *vervoert*.

Inflammatus ad gloriam. Cic. F. 1. 7. *Naar eer brandende*, of *streevende*.

Mentes inflammatas restinguere. Cic. de Or. 1. 51. *Toornige*, *ziedende*, *hevige*, of *driftige gemoederen neerzetten*, of *stillen*.

ĬNFLĀMMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Ontsteeken*, *aansteeken*, *aan brand steeken*, *in vlam zetten*.

Inflammare tædas. Cic. V. 4. 48. *Fakkels aansteeken*.

Inflammare classem. Cic. V. 5. 35. *Een vloot aan brand steeken*.

In-

Infodere sulcum. Colum. 3. 13. *Een voore graaven*, om 'er een wyngaard-lot in te leggen.

INFOECUNDITAS. Zie Infecunditas.

INFOELICITAS. Zie Infelicitas.

INFORMATIO, onis. f. *Een verbeelding, denkbeeld, bevatting*, of *begryp van een zaak.*

Unius verbi imagine totius sententiæ fit informatio. Cic. de Or. 2. 87. *'t Begryp van een eenig woord doet ons den zin van een geheele spreuk vatten.*

INFORMATUS, a, um. *Geschetst, afgeschetst, ontworpen, afgetrokken, getekent, uitgebeeldt; onderrecht.*

Nemini parere animus bene informatus a natura vult, nisi, &c. Cic. Off. 1. 4. *Een door de natuur rechtschapen gemoed wil niemant gehoorzaamen, ten zy, enz.*

Ab illo qui antea dixit, jam informata causa est. Cic. P. Q. 10. *Die u te vooren gesproken heeft, heeft u reeds van de zaak onderrecht.*

INFORMIS, is. m. en f. me, is. n. Virg. Æ. 3. 431. Hor. S. 1. 8. 16. *Ongedaan, ruuw, vormeloos, ongevormt, zonder form*, of *gedaante, leelijk.* (De compar. Informior staat by Sen. E. 94.)

Res informis. Cic. Her. 4. 53. *Een ruuwe*, of *eerst ontworpe zaak.*

Sors mea mihi informis est. Tac. An. 12. 37. 2. *De staat waar in ik ben is schandelijk voor mij.*

INFORMO, as, avi, atum, are. acc. *Ontwerpen, schetzen, afschetzen, een gedaante geeven, aftekenen, verbeelden, vormen; onderrechten, onderwijzen.*

Informare Oratorem. Cic. Or. 11. *Een Redenaar vormen*, dat is, *opqueeken*, of *aanqueeken.*

Deos ne conjectura quidem informare possumus. Cic. N. D. 1. 15. *Wy konnen ons zelven de Goden, ja zelf niet door gissingen verbeelden.*

INFORO, as, avi, atum, are. acc. Plin. H. 17. 14. *Inbooren, doorbooren, doorsteeken, een gat in maaken*, of *booren.* Harduinus zegt dat dit woord onder deeze betekenisse geen Latyn is, en dat in de MSS. geleezen word Imperare.

‡ Inforare. Plaut. Curc. 3. 31. *Verbreiden, bekent*, of *ruchtbaar maaken, waereldkundig maaken, opentlijk*, of *op de markt verkondigen.*

INFORTUNATUS, a, um. Ter. E. 2. 3. 7. *Ongelukkig, rampzalig, rampspoedig, elendig.* (De compar. Infortunatior staat by Cic. Att. 2. 24. en de superl. Infortunatissimus by Apul. M. 4. 154.)

‡ INFORTUNITAS, atis. f. Gell. 6. 1. *Ongeluk, rampspoed, tegenspoed, ongeval.*

INFORTUNIUM, ii. n. Hor. A. P. 103. Liv. 1. 50. *Ongeluk, rampspoed, ongeval, ramp, elende, onheil, tegenspoed, wedervaerdigheit, zwarigheit.*

INFOSSUS, a, um. Plin. H. 13. 13. *Begraaven, bedolven, in de aarde gelegt.*

Puer infossus humo. Hor. Ep. 5. 32. *Een kind dat begraaven is.*

Infossa cerebro vulnera. Stat. Th. 8. 534. *Diepe wonden in 't brein*, of *in de herssenen.*

INFRA. Præp. abl. *Onder, beneden, omlaag.*

Infra Saturnum Jovis stella fertur. Cic. N. D. 2. 20. *De zwerfstar Jupiter loopt onder de zwerfstar Saturnus.*

Infra ingenium alicujus. Hor. S. 2. 1. 75. *Beneden iemants geest, iemants verstand, inborst*, of *aart.*

Homerus non infra Lycurgum fuit. Cic. Cl. 10. *Homeer leefde niet na Lykurgus.*

INFRA. Adv. Plaut. Truc. 1. 1. 15. Cic. N. D. 2. 55. *Onder, omlaag.*

INFRACTIO, onis. f. Infractio animi. Cic. T. Q. 3. 7. *Neêrslagtigheit, verslagenheit des gemoeds, kleinmoedigheit, moedeloosheit.*

INFRACTUS, a, um. Colum. 3. 18: 6. 37. *Gebroken, aan stukken, verbrijzelt.* (De compar. Infractior staat by Val. Max. 5. 10. 1. Ext.)

Infracti Latini. Virg. Æ. 12. 1. *De verslagene*, of *verwonne Latijnen.*

Infracta tributa. Tac. H. 4. 57. 4. *Verminderde schattingen.*

Infractus animus. Cic. Quir. post red. 8. *Een neerslagtig*, of *verslagen gemoed.* Furor. Cic. Dom. 25. *Een ingeteugelde*, of *bedwonge woede.*

Infracta oratio. Liv. 38. 14. *Een nederige rede, een ootmoedig gesprek.*

Infracta loqui. Cic. Or. 51. *Afgebroken spreeken*, *de dingen maar ten halve zeggen.*

Infractus. Plin. H. 8. 50. *Geheel, gaaf, ongebroken, ongeschonden.* Zie Harduinus.

INFRÆNATUS. Zie Infrenatus.

INFRAGILIS, is. m. en f. ile, is. n. *Onverbreekelijk, onbreekbaar, dat niet te breeken is*, of *niet kan gebroken worden, hecht, vast.*

Infragilis adamas. Plin. H. procem. 20. *Een onverbreekelijke diamantsteen.*

Animus infragilis. Albinov. ad. Liv. n. 354. *Een standvastig*, of *onverzettelyk gemoed.*

‡ INFRANGIBILIS, is. m. en f. ile, is. n. Sen. V. B. 9. Men moet Infragilis by deezen Schryver leezen.

INFREMO, is, fremui, fremitum, fremere. Sil. 3. 230. *Raazen, tieren, groot gerucht, geraas*, of *gedruis maaken.*

INFRENATUS, a, um. *Ongetoomt, niet getoomt, zonder toom*, van paerden gesprekende.

Infrenati equites. Liv. 21. 44. *Ruiters op ongetoomde paerden gezeten.*

(Infrenatus. *Opgetoomt, den toom aangedaan.*

Non infrenatos magna pars habebant equos. Liv. 37. 20. *Een groot gedeelte had de paerden niet opgetoomt*, of *den toom niet aangedaan.*)

INFRENDENS, entis. omn. gen. Infrendens dentibus. Virg. Æ. 3. 664. *Die op de tanden knarst.*

INFRENO, as, avi, atum, are. Liv. 37. 20. *Paerden toomen*, of *optoomen.*

Statim pluribus anchoris navigia infrenant. Plin. H. 9. 31. *Zy leggen straks hunne schepen op verscheide ankers vast.*

Infrenare impetus. Plin. H. 32. 1. *De woede, driften*, of *oploopenheit intoomen, bedwingen, temmen, beteugelen.*

INFRENUS, a, um. *Toomeloos, zonder toom, ongetoomt.*

Infrenus cursus. Colum. 10. 215. *Een renloop met een lossen toom.*

(Infreni Numidæ. Virg. Æ. 4. 41. *Numidiers die in 't ryden geen toom gebruikten*, of *die de paerden alleen met een spitsgardje regeerden*, waarom ze van Lucan. 4. 69. genoemt worden Gens frenorum nescia, als wy wydlopiger gezeit hebben over Curt. 7. 4. 18. 5. 52.)

INFREQUENS, entis. omn. gen. Liv. 6. 5. *Daar weinig volk is, niet volkrijk.* (De compar. Infrequentior staat by Cæs. B. C. 3. 2. 2. en de superl. Infrequentissimus by Liv. 31. 23.)

Infrequens Senatus. Cic. Fr. 2. 12. *Een Raadvergadering daar weinig Raadsheeren in zijn.*

Infrequens miles. Plaut. Truc. 2. 1. 19. *Een soldaat die zelden meê drilt.*

Infrequens sum Romæ. Cic. Fr. 3. 9. *Ik ben zelden te Rome.*

Non ita infrequens sum vocum Latinarum. Gell. 13. 24. *Ik ben zulk een vreemdeling*, of *zoo onbedreven in 't Latyn niet.*

INFREQUENTIA, æ. f. Cic. Fr. 3. 2. *Een klein getal volks in een vergadering*, of *een kleine vergadering van volk.*

INFRICATUS, a, um. Plin. H. 30. 5. *Gewreven, gesmeert, ingewreven.*

ĬNFRĬCO, ās, infricŭi, infricātŭm, infricārĕ. *Wryven, schuuren, inwryven.*

Infricare vas cinere *of* Cinerem infricare vasi. Colum. 12. 30. 2. Plin. H. 30. 3. *Een vat met asch schuuren.*

INFRĪCTĬO, ōnĭs. f. *Schuring, wryving, inwryving.*

Infrictionem membro adhibere. Cels. 8. 11. *Een lit wryven.*

(ĬNFRĪCTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 20. 13. *Ergens in gerooft.* Andere leezen Infriatus.)

ĬNFRĬNGO, gĭs, infrēgi, infrāctŭm, infrĭngĕrĕ. Plin. H. 22. 6. Hor. Ep. 11. 22. *Breeken, verbreeken, vermorsselen, verbryzelen, aan stukken breeken, smyten, of slaan.*

Infringere. *Krenken, verzwakken, beneemen, verminderen.*

Infringere animos. Liv. 38. 16. *Den moed beneemen, neêrslagtig maaken.*

Infringere colaphos. Ter. Ad. 2. 1. 46. *Vuistslagen geeven.*

Gratias egit quod conatus adversariorum infregissent. Cæs. B. C. 2. 21. 1. *Hy heeft ze bedankt dat zy der vyanden pogingen verydelt hadden.*

Rigorem frigidæ infringere. Sen. E. 67. *De rauwigheit van 't water breeken, of wechneemen.*

Deos infringere humili precatu. Stat. A. 1. 144. *De Goden door de moedige gebeden vermorwen, beweegen, of verbidden.*

Difficultatem montis infringere. Colum. 2. 4. 8. *Den opgang van een berg ligter, of gemakkelyker maaken.*

Infringere alicujus dignitatem. Cic. C. B. 6. *Iemants gezagh, of aanzien krenken, benadeelen, of verminderen.*

Vim militum infringere. Cæs. B. C. 3. 92. 2. *Het gewelt, of den aanval van 't krygsvolk stuiten, of wederslaan.*

ĬNFRĬO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Colum. 7. 5. Cato R. R. 80. *Morsselen, bryzelen, vermorsselen, verbryzelen, tot stof maaken, vergruizen.*

ĬNFRŌNDĒS agri. Ovid. P. 4. 10. 31. *Opene, of vlakke velden; akkers zonder loof, groente, boomen, of bladeren, 't zy dat dit woord van de nominativus Infrons, of Infrondis, en hoc Infronde afkoomt.*

ĬNFRŪCTŬŌSŬS, ă, ŭm. Colum. arb. 7. *Onvruchtbaar, dat geen vrucht draagt, of voortbrengt, vergeefsch, vruchteloos.*

Preces infructuosæ. Plin. E. 8. 23. 6. *Vruchtelooze, of vergeefsche gebeden.*

ĬNFRŪNĪTŬS, ă, ŭm. Sen. V. B. 23. B. 3. 16. Gell. 4. 9. *Gek, dwaas, zot, nutzinnig, zinneloos, krankzinnig, buiten zyn zinnen.*

ĬNFŪCĀTŬS, ā, ŭm. *Geblanket, opgesmukt, gevernist, vermomt, bewimpelt, ontveinst, verborgen.*

Etiam infucata magis vitia noscuntur. Cic. de Or. 3. 25. *Zelf de meest ontveinsde, of verborge zonden worden openbaar.*

ĬNFŪCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Blanketten, opsmukken, ontveinzen, verbergen, vermommen, met een dekmantel bekleeden.*

Nunc pol ego metuo, ne quid infucaverit. Plaut. M. G. 2. 6. 46. *Nu vrees ik waarlyk dat 'er eenig heimelyk bedrog onder schuilt.*

ĬNFŬLĂ, æ. f. Virg. Æ. 10. 537. *Een Priesters muts, een myter; zeker hoofdcieraad gemaakt op de wyze van een koninglyke muts, of tulband, gelyk Servius zegt.*

Infulæ, infularum. plur. Cic. V. 4. 50. *Priesterlyk hoofdcieraad, priesterlyke muts, of tulband.*

Velata navis infulis, & ramis oleæ Scipioni occurrit in portu Carthaginis. Liv. 30. 36. *Een schip met wimpels behangen, en olyftakken bestoken, is Scipio in de haven van Karthago te gemoet gekoomen.*

ĬNFŬLĀTŬS, ă, ŭm. Suet. C. 27. 3. *Met een Priesterlyk hoofdcieraad gekroont.*

ĬNFŬLCIO, cīs, infulcīrĕ. Suet. T. 53. 4. *Insteeken, indringen, invoegen, indoen, indouwen, inproppen.*

Verbum omnibus locis infulcire. Sen. E. 114. *Een woord over al instansen, of invoegen.*

ĬNFŬLGĔNS, entis. part. omn. gen. Catul. 64. 384. *Blinkende, glanssig, tegen aan blinkende.*

ĬNFŪMĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 28. 11. *In den rook gedroogt.*

ĬNFŬNDĬBŬLŬM, i. Colum. 3. 12. *Een trechter, de tremel van een molen.*

ĬNFŪNDO, is, infūdi, infūsŭm, infundĕrĕ. *Ingieten, inschenken, instorten.*

Infundere alicui poculum. Hor. Ep. 5. 77. *Iemant een beker inschenken, iemant inschenken om te drinken.*

Infundere aliquid in aliquod vas. Cic. T. Q. 1. 25. *Iets in een vat gieten.*

Porta agmen urbi infundere. Flor. 3. 21. 6. *'t Leger door een poort in de stad brengen.*

Homines humiliores in alienum ejusdem nominis infunduntur genus. Cic. Cl. 16. *De menschen van geringe afkomst vermengen zich onder vreemde geslachten die den zelven naam voeren.*

Infundere vitia in civitatem. Cic. L. L. 3. 14. *Ondengden in een stad verspreiden.*

(Infundere naribus. Colum. 6. 33. In naribus. Colum. 6. 4. Per nares. Colum. 3. 3: 6. 8. *De neusgaten ingieten.*)

ĬNFŪSCĀTŬS, ă, ŭm. Colum. 11. 2. *Bruin, of zwart gemaakt, gezwart, gebruineert.*

Infuscatus. abl. Cic. Pl. 9. *Met eenig quaad bezoedelt, ergens meede zwart gemaakt, besmet, of bevlekt.*

ĬNFŪSCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. *Bruin, of zwart maaken, zwarten, bruineeren.*

Infuscare vellera. Virg. G. 3. 389. *Wol, of vachten zwart verwen.*

Infuscare saporem. Colum. 12. 19. 2. *De smaak van iets vervalschen, of bederven.*

Nulla eos barbaries infuscavit. Cic. Cl. 74. *Zy hebben geen wilde, woeste, of ruuwe zeden.*

Infuscare aliquid. Plaut. Cist. 1. 1. 21. *Iets bezwalken, besmetten, bezoedelen, bevuilen, of bevlekken.*

ĬNFŪSCŬS, ă, ŭm. Colum. 9. 3. *Bruin, zwartachtig, uit den zwarten, naar den zwarten trekkende.*

ĬNFŪSĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 20. 21. *Ingieting, instorting, inschenking.*

ĬNFŪSŬS, ă, ŭm. *Ingestort, ingegoten, ingeschonken.*

Mens infusa per artus. Virg. Æ. 6. 726. *De ziel door 't gansche ligchaam verspreid.*

Jam sole infuso. Virg. Æ. 9. 461. *Het zonnelicht zich reeds over de aarde verspreid hebbende.*

In urbem nostram est infusa peregrinitas. Cic. F. 9. 15. *De woestheit is door onze stad verspreid, of is in onze stad ingeslopen, of doorgedrongen.*

Collo infusus amantis. Ovid. Her. 2. 93. *Aan den hals van zyn lief hangende, of zyn beminde om den hals vattende.*

ĬNFŪSŬS, ūs. m. Men vind niet dan de ablativus Infusu, *Ingieting, instorting.*

Sonitus aurium emendat infusu, strumas illitu. Plin. H. 24. 6. *Hy geneest het ruischen der ooren door ingietinge (van eenig vocht) en de kliergezwellen door stryking.*

ING.

ĬNGĔMĬNĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. P. 4. 16. 44. *Verdubbelt, of verdobbelt, dubbel gemaakt, herhaalt.*

ĬNGĔMĬNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Virg. G. 1. 411. *Verdubbelen, verdobbelen, of dubbel maaken, herhaalen.*

In-

Ingeminare opes. Ovid. F. 6. 568. *Zijn goed vermeerderen.*

Ingeminare. *Verdubbelen, vermeerderen, grooter worden.*

Clamor ingeminat. Virg. Æ. 5.227. *'t Geschreeuw verdubbelt*, of *word grooter.*

INGEMISCO, gĕmŭi, gĕmiscĕrĕ. *Zuchten. steenen, jammeren, klaagen, beklaagen.*

Ingemiscere malo alicui. Cic. T. Q. 2. 8. *Iemants ongeluk*, of *ongeval beklaagen.*

Ingemiscere in aliqua re. Cic. A. 2. 26. *Ergens over zuchten, ergens rouwig, bedroeft*, of *bedrukt over zijn.*

Quid ingemiscis hostem Dolabellam judicatum? Cic. A. 13.10. *Waarom zucht gy*, of *waarom zyt gy bedroeft dat Dolabella vyand (van 't Gemeenebest) is verklaart?*

INGEMO, is, gĕmŭi, gĕmĭtŭm, gĕmĕrĕ. *Zuchten, steenen, jammeren, klaagen, kermen.*

Agris ingemere. Tac. G. 46.7. *Over den arbeid der landbouw zuchten.*

‡ INGENERASCO, scis, ascĕrĕ. Lucret. 3.745. *Wassen, groeyen, voortkoomen, aangroeyen, voortgeteelt worden.*

INGENERATUS, ă, ŭm. *Voortgebragt, voortgeteelt, ingeschapen, gemaakt.*

Animus ingeneratus est a Deo. Cic. L. L. 1. 8. *De ziel is ons van Godt ingeschapen.*

Ingeneratus. *Natuurlyk, eigen, aangeboren.*

Ingenerata ei familiæ frugalitas videtur. Cic. Sext. 9. *De zuinigheit schijnt dat huisgezin aangeboren, natuurlyk*, of *eigen te zijn.*

INGENERO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. *Teelen, voortteelen, voortbrengen, veroorzaaken, verwekken.*

Natura ingenerat præcipuum quemdam amorem in eos qui procreati sunt. Cic. Of. 1. 4. *De natuur verwekt in de ouders eene zonderlinge liefde tot hunne kinderen.*

Homini soli ingeneratur cupiditas cognitionis & scientiæ. Cic. by Non. 2. 417. *Den mensch alleen is een begeerte tot kennis en wetenschap ingedrukt.*

(INGENIATUS, ă, ŭm. Lepide ingeniatus. Plaut. M. G. 3. 1. 36. *Verstandig, die een goed verstand heeft.*

Primordia bene ingeniata. Gell. 12. 1. *Beginsselen die een goed verstand belooven.*

Ingeniatus ad astutiam. Apul. Fl. 360. *Verstandig om listigheit te pleegen, zeer listig*, of *loos.*)

INGENICULATUS, i. m. Vitruv. 9. 6. *De knieler*, zeker hemelteken.

INGENICULO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Hygin. A. P. 2. 6. *Nederknielen, knielen, op de knien vallen.*

INGENIOSE. Adv. Cic. A. Q. 4. 27. *Verstandelyk, geestiglyk, aardiglyk, schranderlyk, vernuftiglyk, spitsvinniglyk, looslyk.* De compar. Ingeniosius staat by Plin. H. 15. 13. en de superl. Ingeniosissime beneden by Paterculus.

Homo ingeniosissime nequam. Paterc. 2. 48. 3. *Een zeer looze, doortrapte*, of *doorsleepe guit.*

INGENIOSUS, ă, ŭm. Cic. Fin. 5. 13. *Verstandig, vernuftig, scherpzinnig, gauw, schrander, van verstand, bequaam.* (De compar. Ingeniosior staat by Cic. Q. R. 11. en de superl. Ingeniosissimus by Cic. Rull. 2. 5.)

Ingeniosus ad rem aliquam. Ovid. M. 11. 313. *Verstandig*, of *bequaam om iets te doen.*

Æacus in pœnas ingeniosus erit. Ovid. Ib. 188. *Eakus zal schrander zijn om straffen uit te vinden.*

Ager ingeniosus ad segetes. Ovid. F. 4. 684. *Een vruchtbaar veld.*

Terra ingeniosa colenti. Ovid. Her. 6. 117. *Een vruchtbaar land voor den bouwman.*

(INGENITUS, ă, ŭm. *Ingeschapen, aangeboren, natuurlyk.* Zoo verklaart Tertullianus 't een door 't ander Marc. 1. 22.

Quæ ingenita ipsi omissuri sunt sua sponte. Curt. 5. 5. 19. *Die hun natuurlyk*, of *aangeboren zijnde, zy van zelfs zullen verlaaten.*

Psyllorum corpori ingenitum est virus exitiale serpentibus. Plin. H. 7. 2. *'t Vergift, voor de slangen doodlyk, is geschapen in 't lichaam van de Psyllen.*)

INGENIUM, ii. n. *Aart, inborst, neiging.*

Ingenio te esse in liberos leni puto. Ter. E. 1. 1. 99. *Ik geloof dat gy goedaardig*, of *zacht van aart omtrent uwe kinderen zyt.*

Ita est ingenium meum. Plaut. St. 4. 2. 46. *Zoo is mijn aart*, of *inborst.*

Ingenio suo vivere. Liv. 3. 36. *Naar zyn eigen zin*, of *genegenheit leeven.*

Campi suopte ingenio humentes. Tac. An. 5. 14. 2. *Uit den aart vochtige*, of *natte velden.*

Soli ingenium. Plin. H. 14. 1. *De aart van 't land.*

Crines ingenio suo flexi. Petron. 76. *Haair uit de natuur gekrult*, of *natuurlyk gekrult haair.*

Redire ad ingenium. Ter. Ad. 1. 1. 46. *Tot zijnen voorigen aart weer keeren.*

Ingenium. *Geest, verstand, vernuft.*

Ingenium amœnum. Tac. An. 2. 64. 4. *Een aardig*, of *geestig verstand.*

Ingenii vena benigna. Hor. O. 2. 18. 10. *Een gelukkig verstand.*

Ingenium multiplex. Cic. Am. 18. *Een wispelturige geest.*

Ingenii acies. Cic. L. L. 1. 23. *Scherpzinnigheit van verstand*, of *van geest.*

Flumen. Cic. Marc. 2. *Groote gaven*, of *vruchtbaarheit van geest.*

Ingenia lactis. Gell. 12. 1. *Eigenschappen en hoedanigheden van melk.*

(Ingenium. *Een mensch.* Zie Donatus over 't volgende voorbeeld.

Qui cum ingeniis conflictatur ejusmodi. Ter. An. 1. 1. 66. *Die met zoodanige menschen te doen heeft.*

Ingenium. *Een geleerden*, of *geleerd man.*

Ingenia seculi sui fovit. Suet. A. 87. 7. *Hy heeft de geleerden van zyne eeuw onderhouden.*

Ingenium. *Een konst*, of *kunst.*

Ingenium quondam fuerat pretiosius auro. Ovid. Am. 3. 8. 3. *Eertyds was de konst meerder*, of *dierbaarder dan het gout.*

Ubi intenderis ingenium, valet. Sall. B. C. 51. *Als gy de konst te werk stelt, vermag zy iets.*

Ingenium. *Een vond, iets dat naar de konst bedagt, uitgevonden, gemaakt*, of *bereidt word.*

Nec exquisita ingenia cœnarum miramur. Plin. P. 49. 7. *En wy verwonderen ons niet over de maaltyden konstiglyk*, of *naar de konst toebereidt.*

Omnium ingenia superavit. Suet. C. 37. 1. *Hy heeft ze alle overtroffen die iets naar de konst uitgevonden*, of *bedagt hadden.*

Amicorum ingenio fretus. Ter. H. prol. 22. *Zich verlaaten op 't geen goede vrienden uitgevonden*, of *bedagt hebben; dat voor 't zyne uitgeeven 't geen vrienden te vooren uitgevonden en beschreven hadden.*

Ingenium. *Welsprekendheit.*

Otho in rebus urbanis Galerii Trachali ingenio utebatur. Tac. H. 1. 90. 3. *Otho gebruikte in stads zaaken de welspreekendheit van Galerius Trachalus*, of *liet de redenen, die hy voor den raad moeste doen, van den welspreekenden Galerius Trachalus maaken.*

Ingenium. *Een schryver.*

Supervacaneum videri potest eminentium ingeniorum notare tempora. Paterc. 2. 36. 2. *Het kan schynen overtollig te zyn de tyden aan te tekenen waar in uitsteekende schryvers geleeft hebben.*

Opera ingeniorum cum imaginibus ad speciem & cultum parietum comparantur. Sen. Tr. 9. *De schriften van de schryveren worden met hunne afbeeldzels gekocht tot cieraad van de muuren.*

Ingenium. *Een aanslag, een raadslag.* Ulus est miles ingenio feminæ. Petron. 72. *De soldaat heeft den aanslag van de vrouwe opgevolgt, of heeft gedaan dat de vrouw hem geraaden had.*

Ingenium. *Een styl van schryven, of schryfwys.*

Tot ingeniorum formæ, quot &c. Quintil. I. O. 2. 8. *Zoo veelerlei styl van schryven, als, enz.)*

INGENS, entis. omn. gen. Cic. Prov. Conf. 3. *Groot, ongewoon, uitsteekend, geweldig, ongemeen.* ('t Is meet als Magnus. Zie Ter. E. 3. 1. 1. Cic. Am. 26. De compar. Ingentior staat by Symm. E. 8. 31. en de superl. Ingentissimus by Veg. 4. 8.)

Curæ ingentes. Virg. Æ. 1. 212. *Groote zorgen, ongemeene bekommernissen.*

Ingentes impensæ. Liv. 34. 58. *Groote kosten, of onkosten.*

Femina ingens animi. Tac. An. 1. 69. 2. *Een vrouw van grooten moed, een moedige vrouw.*

Armis ingens. Virg. Æ. 11. 124. *Een groot krygsman, een dapper oorlogsman, of soldaat.*

INGENUE. Adv. *Vrymoediglyk, openhartiglyk, oprechtelyk.*

Ingenue confiteri. Cic. F. 5. 2. *Vrymoediglyk, of openhartiglyk bekennen, oprechtelyk belyden.*

Ingenue educatus. Cic. Fin. 3. 17. *Deftig, of eerlyk opgevoedt.*

INGENUITAS, atis f. Suet. A. 74. 2. *De staat van een vry geboren mensch.*

Ingenuitas. Cic. A. Q. 1. 9. *Openhartigheit, vrymoedigheit, oprechtigheit, edelmoedigheit.*

INGENUUS, a, um. Ter. Ph. 1. 3. 16. *Vry geboren.*

Ingenuus. Catull. 61. 81. *Eerlyk, oprecht, eerbaar, rechtschapen, openhartig, van eenen goeden aart, of inborst.*

Amor ingenuus. Hor. O. 1. 27. 16. *Een eerlyke, of oprechte liefde.*

Ingenuus color movetur pudore. Vitruv. Præf. 6. *De schaamte veroorzaakt een eerlyke blos.*

Artes ingenuæ. Cic. de Or. 3. 6. *De vrye konsten.*

Facies ingenua. Plaut. Pœn. 5. 2. 17. *Het wezen van een eerlyk man.*

(Ingenuus. *Natuurlyk, dat niet door konst gemaakt is.*

Ingenui fontes suppeditant mare. Lucret. 1. 231 *De natuurlyke bronnen maaken de zee vol, of vervullen de zee met water.*

Ingenuæ vires. Mart. 10. 47. 6. *Natuurlyke krachten, krachten die men van natuure heeft, en niet door oeffeningen.*)

INGERO, is, gessi, gestum, gerere. Colum. 5. 9. 8. *Indoen, ingieten, inbrengen, indraagen, inwerpen.*

Aquam ingerere. Plaut. Ps. 1. 2. 24. *Water ergens in gieten.*

Ligna ingerere foco. Tib. 2. 1. 22. *Hout op 't vuur leggen.*

Semen solo ingerere. Colum. 2. 10. 5. *Zaad in de aarde werpen, zaayen.*

Tela in hostem ingerere. Liv. 42. 65. *Pylen op den vyand werpen, of schieten.*

Tura aris ingerere. Plin. H. 12. 14. *Wierook op de altaaren leggen.*

Ingere mi calices amariores. Catul. 27. 2. *Schenk my zuiver wyn.*

Ingerere cibum ægroto. Cels. 3. 9. *Eenen zieken voedzel geeven.*

Membranæ versus ingerere. Petron. 75. *Vaerzen met 'er haast op 't papier werpen, of stellen.*

Ingerere se oculis. Sen. E. 105. Just. 18. 7. 9. *Zich vertoonen, of laaten zien.*

Ingerere dicta in aliquem. Plaut. As. 5. 2. 77. *Iemant uitschelden, uitluchten, schelden, of uitmaaken.*

Multa illi ingeram mala. Ter. An 4. 1. 16. *Ik zal hem lustig uitschelden.*

Pugnos in ventrem alicujus ingerere. Ter. Ph. 5. 8. 95. *Iemant met vuisten op den buik stooten.*

Scelus sceleri ingerere. Sen. Thy. 4. 731. *Misdaad op misdaad noopen.*

Epicurum tibi semper ingeram. Sen. E. 12. *Ik zal u Epikurus altyd tegen stellen.*

Ingerere præterita. Cic. Att. 11. 6. *Het voorgaande, of voorledene weêr in gedachten brengen.*

Memoria ingratis auctorem muneris ingerit. Sen. B. 1. 12. *De gedachtenis vertoont aan eenen ondankbaaren zynen weldoender.*

INGESTABILIS, is. m. en f. ile, is. n. Plin. H. 7. 6. *Niet draagbaar, ondraaglyk, dat men niet verdraagen, of vervoeren kan.*

INGESTUS, a, um. *Opgehoopt, opgelegt, opgeworpen, opgemeeten, opgestapelt.*

Humus ingesta sepulcro. Ovid Ib. 462. *Aarde op het graf geworpen.*

Ingestus. *Met gewelt aangeboden, met veel aanhouden opgedrongen.*

Nomen patris patriæ Tiberius a populo sæpius ingestum repudiavit. Tac. An. 1. 72. 2. *Tiberius heeft den naam van Vader des vaderlands, dien het volk hem dikwils opgedrongen heeft, afgeslagen.*

INGIGNO, is, genui, genitum, gignere. *Inscheppen, indrukken, inplanten.*

Natura cupiditatem ingenuit homini veri inveniendi. Cic. Fin. 2. 14. *De natuur heeft de lust van de waarheit na te speuren den mensch ingeschapen.*

Ingenuit in animantibus conservandi sui natura cupiditatem. Cic. N. D. 2. 48. *De natuur heeft de dieren de genegenheit van zich te beschermen ingedrukt.*

INGLOMERO, as, avi, atum, are. acc. Stat. Th. 1. 351. *'t Garen op klouwent winden,* 't gemeene volk zegt ook wel, *opklouwenen, of opkloenen: vergaderen, verzamelen, een hoop maaken.*

INGLORIUS, a, um. Cic. T. Q. 3. 24. Virg. G. 3. 435. *Zonder lof, eer, of roem, luisterloos, niet roemruchtig; daar geen eer meê te haalen is.*

Inglorius militiæ. Tac. H. 3. 59. 4. *Die zich in den oorlog niet dapper gedraagen heeft.*

INGLUVIES, ei. f. Ter. E. 5. 4. 15. Virg. G. 3. 434. *Gulzigheit.*

Ingluvies. Colum. 8. 5. *De krop, het keelgat.*

(Ingluvies. *De keel.*

Vestis ad ingluviem adstricta. Apul. M. 1. 109. *De strop om de keel gedaan zynde.*)

INGRANDESCO, scis, grandui, grandescere. Colum. 2. 10. *Groot worden, wassen, groeyen.*

INGRATE. Adv. *Moeyelyk, qualyk, tegens wil en dank.*

Ferre aliquid ingrate. Tac. H. 1. 52. 4. *Iets met moeyelykheit, of tegens wil en dank verdraagen.*

Ingrate Cic. Dej. 11. Plin. H. 18. 3. *Ondankbaar, zonder dankbaarheit te toonen.*

INGRATIFICUS, a, um. Cic. Sext. 57. *Ondankbaar.*

INGRATIIS. abl. plur. Ter. E. 2. 1. 14. en

INGRATIS. Adv. Cic. P. Q. 14. *Tegens wil en dank, ongaerne, met bedwang; in, of ten spyt van iemant.*

Ingratiis tuis. Plaut. Merc. 2. 4. 11. *In spyt van u, of tegens uwen wil en dank.*

Ingratiis amborum. Plaut. Cas. 4. 5. 7. *Ten spyt van hun beiden, of tegens hun beider wil en dank.*

INGRATUS, a, um. Cic. F. 5. 5. Catull. 64. 103. *Onaangenaam, onbehaaglyk, mishaaglyk.* (De compar. Ingratior staat by Cic. Att. 8. 4. en de superl. Ingratissimus by Liv. 36. 17.)

Superbia ingrata est illi. Hor. O. 3. 10. 9. *De hoovaardy mishaagt hem.*

Joci non ingrati. Ovid. F. 3. 738. *Aangenaame boerteryen.*

Ingratus. *Ondankbaar.*

Ingratus in aliquem. Cic. A. 2. 3. Adversus aliquem. Gell. 4. 18. *Ondank-*

dankbaar tegens iemant.

Ingrati animi crimen. Cic. Att. 9. 2. Vitium. Sen. B. 1. 1. *De misdaad van ondankbaarheit.*

Bona quæ in me fecerunt, ingrata ea habui atque irrita. Plaut. Am. 1. 1. 29. *Ik heb het goed, dat zy my gedaan heeben, niet erkent, maar veracht en versmaadt.*

(Ingratus. *Daar iemant geen dankbaarheit over schuldig is, of dat geen dank waerdig is.*

Difficilem ostendes te esse, & ignosces tamen post, & id ingratum. Ter. H. 5. 1. 60. *Gy zult u toonen korzelig te zyn, en nochtans daar na verschoonen* op vrienden verzoek; *en daar voor is uw zoon u geen dankbaarheit schuldig.*

Contra, ingrata sunt licet re ac specie magna videantur, &c. Sen. B. 1. 7. *In tegendeel, 't is geen dankens waerd, alhoewel het zich in der daad groot vertoont, enz.*)

ĪNGRĂVĒSCO, scis, escĕrĕ. Plin. H. 31. 7. *Zwaar worden, verzwaaren, vermeerderen.*

Ingravescit in dies malum. Cic. Br. 10. *Het quaad vermeerdert van dag tot dag.*

Sic hic morbus vehementius vivis ingravescet. Cic. C. 1. 13. *Dus zal deeze ziekte de levendigen noch zwaarder, of hefstiger pynigen.*

Corpora exercitatione ingravescunt. Cic. S. 11. *De lichaamen worden zwaar, of loom door al te geweldige oefeninge.*

Iste ardet furore, nec remittit aliquid, sed in dies ingravescit. Cic. Att. 10. 4. *Hy brand van woede, en bedaart niet, maar word van dag tot dag erger.*

Nam si a prima ætate me omnis doctrina liberalis delectavit, tamen hoc studium quotidie ingravescit. Cic. F. 4. 4. *Want alhoewel ik van myne jeugd af vermaak geschept heb in alle vrye kunsten, zoo neemt echter deeze zucht, of neiging dagelyks toe.*

Cum ingravesceret annona, ut jam fames timeretur. Cic. Dom. 5. *Toen de eetwaaren zoo duur wierden, dat men reeds voor een hongersnood vreesde.*

ĪNGRĂVO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 19 8. Zie Aggravo.

ĪNGRĔDĬŎR, dĕrīs, grĕssūs sūm, grĕdī. Cic. F. 10. 17. Plin. H. 8. 36. *Gaan, ingaan, intreeden, binnen treeden.*

Ingredi aliquo loco, *of* In aliquo loco. Virg. G. 3. 75. *In eenige plaats gaan, of wandelen.*

Ingredi aliquem locum. Cic. A. 2. 27. *of* In aliquem locum. Cic. Cl. 96. Intra aliquem locum. Cæs. B. G. 5. 9. 6. *Ergens ingaan, instappen, of intreeden.*

Iter pedibus ingredi. Cic. S. 10. Colum. 3. 3. *Zich te voet op weg begeeven, te voet gaan.*

Ingredi mare. Ter. Hec. 3. 4. 5. *Zich op zee begeeven, t'zeil gaan, in zee steeken.*

Ingredi imperium. Just. 7. 6. 1. *Bezit van 't ryk, of 't oppergebied neemen, of aanvaerden.*

Vestigiis patris ingredi. Cic. S. 8c, 8. *Zyn vaders voetstappen navolgen, of nawandelen.*

Ingredi. *Beginnen, aanvangen.*

Orationem ingredi. Cic. Att. 15. 11. *Een rede, of gesprek beginnen.*

(Ingredi alleen. Quintil I.O. Præf. 6.) *en* De aliqua re ingredi scribere. Cic. D. 2. 1. *Ergens over beginnen te schrijven; onderneemen ergens over te schryven.*

Ingredi ad explicandam suam sententiam. Cic. F. 6. 1. *Zyn gevoelen beginnen te uiten, of te verklaaren.*

Timide ingredior ad hoc genus disputandi. Cic. Fat. 2. *Ik begeef my met schroom tot zoodaanig eene zintwisting.*

Ingredi in causam. Cic. Pl. 3. *Op de zaak koomen, op het voorwerp koomen.*

Ingredi in spem recuperandæ Reipublicæ. Cic. A. 5. 4. *De herstellinge van 't Gemeenebest beginnen te hoopen.*

In vitam ingredi. Cic. A. Q. 4. 16. *Geboren worden, in de waereld koomen.*

ĪNGRĔSSIO, ōnis. f. Cic. A. 5. 4. *Ingang, intreede; gang, tred, stap.*

Ingressio. *Begin, inleiding,* van een rede spreekende.

Video primam ingressionem meam e media Philosophia repetitam. Cic. de Or. 3. *Ik zie dat de inleiding van myn gesprek uit het midden der wijsbegeerte genomen, of getrokken is.*

ĪNGRĔSSŪS, ūs. m. Cic. N. D. 1. 34. Zie Ingressio. Dit woord vind men by Cicero in al de zelve betekenissen als Ingressio.

Igitur tales ingressus eorum auctorum habens progredi cœpi. Vitruv. Præf. 7. *Hebbende dan zoodanige openingen van die schrijveren gekregen, ben ik voortgegaan, of heb ik myn werk gevordert.*

ĪNGRĔSSUS, ă, ūm. Cic. de Or. 3. 36. *Ingegaan, ingestapt, ingetreeden.*

ĪNGRŬĒNS, entis. omn. gen. Ingruentes Solis radios sentit Luna. Plin. H. 2. 18. *De Maan ontfangt de straalen van de Zon, die op haar vallen.*

Ingruens periculum. Liv. 5. 21. *Een dreigend gevaar, een aanslaande, of nakend gevaar.*

Ingruente æstate. Colum. 11. 3. *De zomer genaakende, of aankoomende.*

ĪNGRŬO, ĭs, ingrŭī, ingrŭĕrĕ. Virg. Æ. 12. 628. *Met gedruis, kracht, of geweld zich ergens op werpen, op aanvallen, of storten.*

Crebri hostes cadunt, nostri contra ingruunt. Plaut. Am. 1. 1. 81. *Veele vyanden sneuvelen, doch de onzen in tegendeel vallen 'er met geweld op in.*

Ingruere. *Aantasten, aangrypen, op aanvallen,* in eene oneigentlyke betekenis.

Ingruunt morbi gentibus universis. Plin. H. 7. 50. *De ziekten tasten alle volkeren aan.*

Primo in agrestes ingruerant morbi. Liv. 4. 30: 37. 29. *De boeren waren eerst door ziekten aangetast.*

Vitibus umbra ingruit. Virg. G. 2. 410. *De wyngaarden zyn met schaduwen bedekt.*

ĪNGUĔN, inis. n. Liv. 45. 39. Hor. S. 1. 8. 4. *De lies, of echeuis.*

(Inguen. Suet. T. 44. 2. Tib. 4. 15. 43. *De manlykheit.*)

ĪNGUĪNĀRĬĂ, æ. f. Plin. H. 26. 9. *Sterrekruid,* een kruid dienstig om de quaalen der liessen te genezen.

ĪNGŬRGĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Se ingurgitare, *of* Se cibis ingurgitare. Cic. Fin. 2. 8. *Zich met spyze opvullen, zich tot barstens toe vol eeten.*

Ingurgitare ingenium poculis. Gell. 15. 2. *Zyn verstand verdrinken, of verzuipen.*

Ingurgitare se in flagitia. Cic. Pis. 18. *Zich tot euveldaaden overgeeven, zich tot schelmstukken begeeven.*

Ingurgitare se in Philosophiam. Gell. 5. 16. *Zich geheel tot de oefeninge der wysbegeerte begeeven, of geheel op de oefeninge der wysbegeerte toeleggen.*

Ingurgitare se in copias alicujus. Cic. A. 2. 27. *Gretiglyk op iemants rykdom aanvallen.*

Humor non ingurgitans, sed distillans. Plin. H. 17. 2. *Een vocht dat zich niet op eene reis uitstort, maar langzaam by droppen uitloopt, of uitzypelt.*

ĪNGŪSTĀBĬLĬS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. *Dat men niet kan proeven, onproefbaar.*

Ingustabilis fons. Plin. H. 2. 106. *Een springbron welkers water niet drinkbaar, of niet goed om te drinken is.*

Bac-

Baccæ cunctis animantibus ingustabiles. Plin. H. 16. 26. *Bessen, of bezien die van geen gedierte konnen gegeeten worden.*

INGŬSTATUS, ă, ŭm. Hor. S. 2. 8. 30. *Ongegeeten, onaangeraakt, niet van geproeft.*

INH.

INHĂBILIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Colum. 3. 10. *Nergens toe bequaam, onbequaam om iets te doen.*

Inhabilis ad consensum. Liv. 26. 16. *Onbequaam, of onbevoegt om zyne toestemming te geeven.*

Naves inhabilis magnitudinis. Liv. 45. 35. *Schepen wegens hunne onmatige grootte tot de vaart onbequaam.*

Tristitia inhabilis est ad dijudicandas res. Sen. Cl. 2. 5. *De droefheit maakt onbequaam om ergens van te oordeelen.*

Spiritum inhabilem intentioni ac studiis acrioribus reddere. Sen. E. 15. *Den geest tot aandagt en sterker leeroeffeningen onbequaam maaken.*

INHABITĀBILIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Cic. N. D. 1. 10. *Onbewoonbaar, dat niet bewoont kan worden,* van een landschap spreekende.

(INHĂBĬTANS, antis, omn. gen. *Een inwoonder, of inwooner.*

Inhabitantibus tristes noctes per metum vigilabantur. Plin. E. 7. 27. 6. *De inwooners bragten wegens vreeze droevige nachten door.*)

INHĂBĬTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Liv. 24. 3. *Woonen, ergens in woonen, bewoonen.*

Inhabitat animus in oculis. Plin. H. 1. 37. *De geest vertoont zich in 't gezicht, of in de oogen.*

INHÆREO, ēs, inhæsi, inhæsŭm, inhærērĕ. *Ergens aan vast zyn, ergens aan kleeven, of blyven hangen.*

Limo inhærere. Front. St. 2. 5. 6. *In 't slyk blyven steeken.*

Daci montibus inhærent. Flor. 4. 12. 18. *De Daciers woonen op 't gebergte.*

Ad saxum inhærere. Cic. N. D. 2. 39. *Aan een rots gehecht zyn, of hangen.*

Inhærebat in oculis memoria imaginis. Plin. H. 7. 27. 6. *De beeltenis stont hem altyd voor oogen.*

Inhærere vestigiis prioribus. Colum. 9. 8. 7. *Op den ouden voet koomen, den ouden gang gaan.*

INHÆRESCO, scis, inhærēscĕrĕ. Cels. 7. 26. 1. Cic. T. Q. 3. 2. Zie Inhæreo.

INHĀLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. Pis. 6. *Zyn aassem haalen, zyn adem over iets laaten gaan.*

INHIĀNS, antis. omn. gen. Cic. C. 3. 8. *Den mond gretiglyk openende om te eeten.*

Inhians tria Cerberus ora. Virg. G. 4. 483. *Kerberus zyne drie muilen gretiglyk opsperrende.*

Gazis inhians. Sen. H. F. 1. 167. *Een mensch die met groote begeerte naar rykdommen tracht.*

INHIBEO, ēs, inhibŭi, inhibĭtum, inhibērĕ. *Inhouden, beletten, stuiten, ophouden, verminderen, wederhouden.*

Vix inhiberi potuit, quin, &c. Curt. 7. 2. 1. *Men heeft hem nauwlyks konnen wederhouden, dat, enz.*

Levia ponderibus inhibentur, quominus evolent. Plin. H. 2. 5. *Door zwaartens belet men ligte dingen zich op te geeven.*

Inhibere cursus equorum. Ovid. Liv. 229. *De paerden in den loop stuiten.*

Mentem inhibere a turpi probro. Catul. 90. 4. *Zynen geest van eenen schendige zaake afwenden.*

Inhibere alvum. Plin. H. 19. 8. *Den buik oop stoppen.*

Inhibere fletus alicujus. Ovid. Tr. 5. 1. 56. *Iemants traanen stuiten, of beletten.*

(Inhibere alleen. Liv. 37. 30. Afran. by Non. 13. 14. Inhibere navem retro. Liv. 26. 39. Inhibere remis. Curt. 4. 4. 9. Just. 2. 12. 7. *Allengskens afzakken, of afroeyen.* Zie wat wy gezegt hebben over Curtius.

Inhibere imperium. Plaut. B. 3. 3. 44. Liv. 36. 28. *Zyn gezagh dat men over iemant heeft, gebruiken, zyn magt toonen.*

Inhibere alicui supplicium. Cic. A. 13. 18. *Iemant straffen.*)

INHĬBĬTIO, ōnis. f. Cic. Att. 13. 21. *Beletzel, inhouding, te rughouding, verbod.*

INHIO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Gaapen, den mond openen.*

Inhiare lupinis uberibus. Cic. C. 3. 8. *Den mond openen om de speenen van een wolfin te zuigen.*

Rex Asiæ inhiabat. Just. 17. 3. 4. *De Koning was zeer begeerig om Azien te overweldigen.*

Inhiare hæreditatem alicujus. Plaut. St. 4. 2. 25. *Op de erffenis van iemant vlammen.*

Inhiare aliquem. Plaut. Truc. 2. 3. 18. *Naar iemant hartelyk verlangen, naar iemants komst met ongeduld wachten, iemant met ongeduld verwachten.*

(Inhiare aliquem avidis auribus. Suet. Ter. 3. *Iemant graag, of gaerne hooren.*)

INHŎNESTĒ. Adv. Cic. Att. 2. 1. *Oneerlyk, schandelyk, op eene oneerlyke, schandelyke, of vuile wyze.*

Inhoneste parare divitias. Ter. An. 4. 5. 2. *Op eene oneerlyke, of schandelyke wyze rykdommen verkrygen.*

INHŎNESTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Onteeren, schenden, te schande brengen, schande aandoen.*

Inhonestare palmas adeptas. Ovid. Tr. 4. 8. 19. *Den roem van zyne overwinningen onthuisteren, bezwalken, of verduisteren.*

INHŎNESTUS, ă, ŭm. Cic. S. R. 18. *Oneerlyk, schandelyk, schaamteloos, zonder schaamte.* De compar. Inhonestior staat by Val. Max. 7. 8. 9. en de superl. Inhonestissimus by Cic. S. R. 18.

Inhonestus. *Oneerlyk, vuil, schendig, schandelyk.*

Mors inhonesta. Prop. 2. 7. 90. *Een schandelyke dood.*

Inhonestus. Ter. E. 2. 3. 66. *Mismaakt, lelyk.*

(Inhonestus. *Slordig, ongeschikt, ongetooit, niet opgeschikt.*

Quam inhonestæ solæ sint domi. Ter. E. 5. 4. 16. *Hoe slordig dat ze gaan als ze alleen t'huis zyn.*)

INHŎNŌRĀTUS, ă, ŭm. Liv. 26. 2. *Ongeëert, ongeacht, dien men niet eert, of geen eerbiedigheit bewyst.* (De compar. Inhonoratior staat by Liv. 33. 23. en de superl. Inhonoratissimus by Liv. 35. 12.)

Inhonorata Dea. Ovid. M. 8. 282. *Een Godin die men geen eere bewyst.*

Inhonorata vita. Cic. T. Q. 3. 34. *Een eerloos, of schandelyk leven.*

(Inhonoratus. Ovid. M. 8. 280: 13. 41. *Dien geen schenkaadje gegeeven is.*)

INHŎNŌRĬFĬCUS, a, ŭm. Sen. Const. 10. *Onteerende, dat oneer, of schande aanbrengt.*

INHŎNŌRUS, ă, ŭm. Plin. H. 5. 30. Zie Inhonoratus.

INHORREO, ēs, hŏrrŭi, hŏrrērĕ. Virg. Æ. 3. 195. Liv. 8. 8. *Van schrik beeven, van vreeze trillen, verschrikken.*

Inhorruit mare. Petron. 75. *De zee is beroert, of onstuimig geworden.*

INHORRESCO, scis, hŏrrŭi, hŏrrēscĕrĕ. Zie Inhorreo.

Inhorrescit mare. Cic. D. 1. 14. *De zee word onstuimig.*

Inhorrescere. Cels. 3. 12. *Van koude beeven, de koorts hebben.*

Horum in severitatem dicitur inhorruisse civitas. Cic. de Rep. 4. by Non. 5. 7. *Men zegt dat de stad een afschrik van hunne wreedheit gehad heeft.* (Andere leezen Horum in se veritatem.)

INHŎSPĬTĀLIS, is. m. en f. ālĕ, is. n. Hor. O. 1. 22. 6. *Ongenegen tot herbergzaamheit.*

Littus inhospitale. Plin. P. 34. 5. *Een strand daar men niet kan aankoomen, een ongenaakbaaren oever.*

INHŎSPĬTĀLĬTĀS, ātis. f. Cic. T. Q. 4. 11.

T. Q. 4. 11. *Ongastvryheit, gebrek van herbergzaamheit.*

† INHOSPITUS, a, um. Virg. Æ. 4. 41. *Onbewoonbaar, daar men niet kan woonen, wild, woest.*

Regna inhospita. Ovid. M. 11. 284. *Woeste, of ongastvrye ryken.*

INHUMANE. Adv. Cic. Off. 3. 7. *Onmenschelyk, wreedelyk, onbeleefdelyk, onmanierlyk.* De compar. Inhumanius staat by Cic. Am. 13.

INHUMANITAS, atis. f. Cic. de Or. 1. 22. *Onmenschelykheit, wreedheit, strafheit, strengheit.*

Inhumanitas. Cic. V. 5. 44. *Onmenschelykheit, onbeleefdheit, onmanierlykheit, woestheit.*

INHUMANITER. Adv. Cic. Fr. 3. 1. Zie Inhumane.

INHUMANUS, a, um. *Onmenschelyk, straf, wreed.* (De compar. Inhumanior staat by Cic. V. 2. 78. en de superl. Inhumanissimus by Ter. Ph. 3. 2. 24.)

Inhumanæ fenium depone camœnæ. Hor. E. 1. 18. 47. *Verlaat deezen al te naaren dichtrant.*

Non adeo inhumano sum ingenio. Ter. E. 5. 2. 41. *Ik ben zoo wreed niet, ik ben van zoo straf een aart niet.*

Si aures tam inhumanas tamque agrestes habent. Cic. Or. 51. *Indien hunne ooren zoo weinig bequaam zyn om van den klank en de maat der volzin te oordeelen.*

Inhumanus. Cic. Off. 1. 40. *Onmensch, onbeleeft, die in de waereld niet weet te leeven, onmanierlyk, bot, lomp, plomp.*

INHUMATUS, a, um. Cic. T. Q. 1. 43. Virg. Æ. 6. 325. Hor. O. 1. 28. 23. *Onbegraaven.*

INHUMO, as, avi, atum, are. acc. Plin. H. 17. 18. *Begraaven, met aarde bedekken, ter aarde brengen.*

INI.

INIBI. Adv. Cic. Rull. 1. 7. *Daar, daar ter plaatze, in, of op die plaats.*

INJECTIO, onis. f. Quintil. I. O. 7. 7. *Inwerping, of opwerping, oplegging.*

Bona in quæ non est manus injectio. Sen. Const. 5. *Goederen die in geen beslag konnen genomen worden, of daar men de hand niet op kan leggen.*

INJECTO, as, avi, atum, are dextram. Stat. Th. 9. 133. *De hand ergens op leggen, of iets beslaan.*

INJECTUS, us. m. Plin. H. 8. 16. *Inwerping, of opwerping, oplegging.*

† In hæc corpora nullus tibi videtur posse animi injectus ferri. Lucret. 2. 739. *Gy meent dat men zich deeze lichaamen niet kan verbeelden.*

INIENS, euntis. omn. gen. *Beginnende, aanvangende.* Men vind deeze nominativus zelden.

Iniens magnum certamen. Cic. Fin. 4. 12. *Eenen grooten slag aanvangende.*

Ineunte Januario. Cic. Att. 1. 2. *In 't begin van Louwmaand.*

Ab ineunte ætate. Cic. de Or. 1. 21. *Van kindsbeen af.*

INIGO, is, egi, actum, igere in aliquem locum. Varr. R. R. 1. 2. L. L. 4. 32. *Iets in eenige plaats dryven, of jaagen, of doen ingaan.* (Zie Scal. Conj. p. 64.)

INJICIO, is, jeci, jectum, jicere. *In werpen, of op werpen, ingooyen, in smyten.*

Injicere se in medios hostes. Cic. Dom. 24. *Zich midden onder den vyand werpen.*

Injicere se flammæ. Plin. H. 8. 40. *Zich in de vlam, of in 't vuur werpen.*

Injicere ardorem. Liv. 5. 28. *Aanmoedigen, moed geeven, aanstooken, ophitzen, den moed opwekken.*

Injicere alicui catenas. Cic. V. 5. 41. *of* Vincula. Cic. Fin. 3. 12. *Iemant aan de ketting leggen, iemant in de boeyen sluiten.*

Certamen aliquibus injicere. Liv. 34. 4. *Iemant reden tot twist geeven, twist tusschen eenige persoonen rokkenen, of zaayen.*

Alicui injicere curam. Ter. Ad. 4. 5. 76. *Iemant moeyelykheit aandoen.* Formidinem. Cic. V. 3. 28. *Iemant vreeze aanjaagen, verbaazen, ontstellen, of verschrikken.* Scrupulum. Ter. Ad. 2. 2. 20. *Iemant bedneht maaken.*

Alicui tanquam frenos furoris injicere. Cic. A. 13. 9. *Iemants oploopendheit, of bootheit stillen.*

Ipso aspectu cuivis injicit admirationem. Nep. 11. 3. 1. *Zyn gezicht brengt die hem aanzien aanstonds in verwondering.*

Ignes injicere Capitolio. Cic. D. 1. 12. *Het Kapitool, of Roomsche Raadhuis in den brand steeken, het vuur in 't Raadhuis werpen.*

Injici in fraudem. Plaut. Truc. 2. 2. 43. *Bedrogen worden.*

Manus in aliquem injicere. Plaut. Truc. 4. 2. 49. (Alicui. Liv. 3. 44.) *De hand aan iemant leggen, iemant vasthouden, vatten, of grypen.*

Injecit ille continuo tibi verba, opus esse, &c. Ter. H. 5. 1. 19. *Hy heeft u datelyk gezegt, dat het noodig was, enz.*

Cum mihi in sermone injecisset se Asiam visere velle. Cic. F. 12. 16. *Toen hy my in zyn gesprek te verstaan gegeeven had, dat hy zeer gaerne Azien wilde zien.*

Alicui mentem injicere, ut audeat. Cic. Mil. 31. *Iemant aanmoedigen om iets te onderneemen, of om iets te durven bestaan.*

Injecta est spes patri posse, &c. Ter. Ph. 4. 4. 11. *Men heeft mynen vader hoop gegeeven dat hy zoude konnen, enz.*

INIMICE. Adv. Cic. N. D. 1. 3. *Vyandelyk, vyandig, op eene vyandelyke wyze, met een vyandlyk gemoed, of voorneemen.* (De superl. Inimicissime staat by Cic. P. Q. 21.)

INIMICITER. Adv. Acc. by Non. 11. 41. Zie Inimice.

INIMICITIA, æ. f. *Vyandschap, twist, oneenigheit.* De pluralis is meer in 't gebruik dan de singularis.

Inimicitiæ sunt inter eos. Ter. An. 5. 2. 11. *Zy hebben vyandschap met malkanderen, zy leggen met malkander overhoop.*

Inimicitias immortales habere. Cic. R. P. 12. *Een doodelyken haat hebben.*

INIMICO, as, avi, atum, are urbes. Hor. O. 4. 15. 20. *Steden in verwarring brengen, tweedrachtig, of oneenig maaken.*

INIMICUS, a, um. *Vyandelyk, vyandig.* De compar. Inimicior staat beneden by Cicero, en de superl. Inimicissimus by Cic. Cœl. 7.

Nemo illi inimicior quam Clodius. Cic. V. 2. 43. *Niemant is hem grooter vyand dan Klodius.*

Juri nihil est tam inimicum quam vis. Cic. Cæc. 11. *Daar is niets zoo strydig tegens het recht dan gewelt.*

Inimici Tribunitiæ potestatis. Cic. by Ascon. 141. *Vyanden van het gezagh der Wykmeesteren.*

INIMITABILIS, is. m. en f. ile, is. n. Quintil. I. O. 2. 16. *Onnavolgelyk, onnavolgbaar, dat men niet navolgen, nadoen, of namaaken kan.*

INIQUE. Adv. Ter. Hec. prol. 46. Cic. Dom. 33. *Ongerechtelyk, t'onrecht, onrechtvaerdiglyk, zonder reden, onbillyk.* De compar. Iniquius staat by Ter. Ad. 2. 2. 3. en de superl. Iniquissime by Cic. Clu. 21.

INIQUITAS, atis. f. Cic. C. 2. 11. *Ongerechtigheit, onrechtvaerdigheit, onrecht, onbillykheit.*

Iniquitas temporum. Cic. S. R. 1. *De rampzaligheit, of elendigheit der tyden.*

Iniquitas loci. Liv. 21. 33. *Ongelegenheit van plaats.*

Iniquitas rerum. Cæs. B. G. 2. 22. 2. *Wanorder, of verwarring van zaaken.*

Iniquitate operis mulctari. Columf. 2. 4. *Door de zwaarte des werks vermoeit, of afgesloofs worden.*

(Iniquitas præpotentium. Plin. H. 12. 19.

12. 19. *De godloosheit van de geweldigen.)*
INIQUUS, ă, ŭm. Liv. 2. 31. *Ongelyk, oneffen, ronw.* (De compar. Iniquior staat by Liv. 4. 10. en de superl. Iniquissimus by Liv. 18. 23.)
Iniquus ascensus. Liv. 28. 16. *Een moeyelyken, of ongemakkelyken opgang.*
Iniquus. Ter. An. 1. 2. 16. *Onrechtvaerdig, onrechtmatig, onbillyk.*
Iniquus alicui. Cic. Pl. 16. (In aliquem. Ter. H. 2. 1. 1.) *Die iemant geen recht, die iemant ongelyk, of onrecht doet.*
Iniquus. *Strydig, nadeelig.*
Vitiis iniquus. Hor. O. 1. 2. 47. *Straf tegens de ondengden.*
Animis certatis iniquis. Virg. Æ. 10. 7. *Gylieden stryd met vyandlyke gemoederen.*
Credo Scaphum iniquius aliquid de me ad Brutum scripsisse. Cic. Att. 6. 1. *Ik geloof dat Scaphus iets tot myn nadeel aan Brutus geschreven heeft.*
Casus iniquus. Virg. Æ. 6. 475. *Een doodelyk, bedroeft, of rampzalig geval.*
Iniqua conditio. Cic. F. 6. 4. *Eene nadeelige, of slechte voorwaarde.*
Aliquid ferre iniquo animo. Cic. T. Q. 2. 2. *Moeyelyk ergens over zyn, ongeduldig ergens in zyn.*
Iniqua pugna. Virg. Æ. 10. 889. *Een ongelyk gevecht; een nadeelige stryd.*
Iniqui mei & defensorum meorum. Cic. Pl. 16. *Vyanden van my en van myne verdedigers.*
(Iniquus. *Moeyelyk; bezwaarlyk, daar veel moeite aan vast is.*
Trudebantur in paludem iniquam nescius. Tac. A. 1. 63. 3. *Zy wierden gestooten in een moeras daar zy wegens onkunde bezwaarlyk zouden overkomen.*
Iniquus. *Ongevoegzaam, niet passende, niet voegende, niet overeenkoomende.*
Hoc pæne iniquum est comico choragio. Plaut. Capt. prol. 61. *Dat koomt byna niet overeen met de toerustinge van een blyspel.*
Iniquus. *Dat geen maat houd, dat te groot, of te klein is.*
Iniquum pondus rastri. Virg. G. 1. 164. *Een egge die al te zwaar is.*
Iniquum poculum. Sammon. 38. *Een beker die al te groot is.*
Iniquum spatium. Virg. G. 4. 147. *Een plaats die al te nauw is.)*
INITIĀ, ōrum. Cic. L. L. 2. 14. *Offerhanden van Ceres*, enz. Cicero zegt dat men de offerhanden aldus noemt, om dat de menschen daar door zich begonden naar eene geschikter wyze van leven te schikken.
(Initia. Catull. 63. 9. *Het poppegoed, het speeltuig van Cybele.* Dat zyn geweest trommen en trompetten, als Scaliger toont over deeze plaats.)
INITIAMENTĀ, ōrum. n. Sen. E. 90. *Eerste lessen, of onderwyzingen die men geeft*, om iemant in de geheimenissen van eenigen godsdienst aan te neemen.
(INITIĀTIO, ōnis. f. Suet. N. 34. 12. *De viering van 't feest van Ceres.)*
INITIĀTŪS, ă, ŭm. *Die zyn intreede in eenigen godsdienst gedaan heeft; ingewyd.*
Initiatus literis. Plin. E. 5. 15. 8. *Die eenige beginsselen der geleerdheit heeft.*
INITIO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Cic. L. L. 2. 15. Plin. H. 30. 2. *Inwyen; of inwyden, iemant in de eerste beginsselen onderwyzen.*
(Initiari, word gezeit alles wat een aanvang neemt.
His cunabulis præfectorum auctoritas initiata in tantum aucta est. Arcad. Dig. 1. 11. 1. *Het gezagh van de Oversten der lyfschutbende, uit deeze beginsselen ontstaan zynde, is zoo groot geworden.*
Initiare. *Speenen, spaanen.* Dit word van de kinderen gezegt.
Cum cibo & potione initiarent pueros. Varr. by Non. 2. 310. *Als zy door te eeten en drinken de kinderen speenden.)*
INITIUM, ĭi. n. Cic. T. Q. 1. 38. *Begin, beginsel, of aanvang.*
Duro initio usus est adolescentiæ. Nep. 5. 1. 1. *Hy heeft veel in zyn jeugt geleden, of uitgestaan.*
Rem ab ultimo initio repetere. Cic. Her. 1. 9. *Een zaak van zyn eerste beginsselen af ophaalen.*
Initio. abl. Cic. F. 1. 7. of
Ab initio. Cic. Br. 10. *In 't begin, in den aanvang.*
Capere initium ex aliqua re. Quintil. I. O. 2. 11. (Ab aliqua re. Cæs. B. G. 1. 1. 5.) Ducere. Quintil. I. O. 2. 17. *Ergens af beginnen, van iets zyn begin neemen.*
Facere confligendi initium. Cic. A. 14. 14. *Het gevecht beginnen.*
INITŪS, ă, ŭm. Cic. C. 3. 8. *Begonnen, aangevangen, beraamt, aangegaan, besteent*, van een toeleg, of voorneemen spreekende.
His initis consiliis oppida muniunt. Cæs. B. G. 3. 9. 8. *Deeze besluiten gemaakt hebbende, versterken ze de steden.*
(INITŪS, ūs. m. *'t Bespringen*, of *'t dekken*, van muilezelen spreekende.
Quæ non primo initu generare cœpit. Plin. H. 8. 44. *Die van 't eerste bespringen niet begint te teelen.)*
INJUCUNDĒ. Adv. *Onaangenaam, onvermakelyk, ongenoeglyk, op eene onaangenaame, of onvermakelyke wyze.* Men vind in Cic. Att. 1. 20. niet als de comparativus Injucundius, die waarschynelyk van Injucunde komt.
INJUCUNDITĀS, ātis. f. Cic. N. D. 2. 55. *Ongenoegte, onvermaak, onvermakelykheit.*
INJUCUNDUS, ă, ŭm. Cic. Fin. 1. *Onaangenaam, onbehaaglyk.*
Injucundus odor. Plin. H. 25. 7. *Een onaangenaame, of vieze reuk.*
INJUDICATUS, ă, um. *Ongeoordeelt, dat nech niet geoordeelt, niet uitgewezen, niet gevonnist, of niet veroordeelt is.*
Hominibus injudicatis vitam eripis. Gell. 13. 24. *Gy beneemt onveroordeelde menschen het leven.*
Rem injudicatam reliquerunt. Gell. 5. 10. *Zy hebben de zaak ongeoordeelt gelaaten, zy hebben de zaak niet uitgewezen.*
(INJUGIS, is, m. en f. is, ĕ. n. *Die, of dat onder geen jok geweest is.*
Injuges boves. Festus, injuges hostiæ. Macrob. S. 3. 5. *Offerhanden van stieren die nooit getemt zyn, of die nooit onder 't jok gegaan hebben.)*
INJUNCTŪS, ă, ŭm. *T'zamengevoegt, gekoppelt, ergens bystaande.*
Tecta injuncta muro portisque incenderunt. Liv. 22. 20. *Zy hebben de huizen by de muur en poorten staande in brand gestoken.*
INJUNGO, gis, injunxi, injūnctum, injungĕrĕ. Colum. 4. 21. *T'zamenvoegen, koppelen.*
Injunxit amicitiam cum eo. Aur. Vict. 50. 2. *Hy heeft vriendschap met hem gemaakt.*
Injungere Reipublicæ detrimentum. Cic. F. 11. 13. *Het Gemeenebest schade toebrengen.*
Comitiorum habendorum illi munus injungunt. Liv. 3. 35. *Zy geeven hem last om staatsvergaderingen te beleggen.*
Injungere. *Gebieden, beveelen, belasten.*
Injungere necessitatem. Plin. E. 10. 74. *Dwingen, noodzaaken*, om iets te doen.
Injungere. *Opleggen, mee bezwaaren.*
Injungere alicui laborem. Quintil. Præf. 1. Plin. E. 7. 6. 14. *Iemant een werk opleggen.*
Injungere pœnam. Ulp. Dig. 47. 15. 2. *Iemant een straf opleggen.*
Injungere servitutem alicui. Cæs. B. G. 7. 77. 15. *Iemant tot een slaaf maaken.*
INJURĀTŪS, ă, ŭm. Cic. Syll. 11. *Die niet gezworen, of geen eed gedaan heeft, niet bezworen.*
Injurato scio plus crederet mihi, quam jurato tibi. Plaut. Am. 1. 1. 281. *Ik ben verzekert dat hy my meer*

meer zonder eed, dan u als gij gezworen had, zoud gelooven.

INJŪRIĂ, æ. f. Cic. Her. 4. 25. *Ongelyk, onrecht.*

Injuriam facere. Cic. Div. 16. Inferre alicui. Cic. Off. 1. 7. *Iemant ongelyk, of onrecht doen, iemant beledigen.*

Abstinere injuria. Cic. Off. 3. 17. *Niemant onrecht, of ongelyk doen.*

Ab injuria oblivionis aliquem asserere. Plin. E. 3. 5. 4. *Iemant onsterffelyk maaken.*

Spretæ injuria formæ. Virg. Æ. 1. 31. *De spyt van een verachte schoonheit.*

Injuria. abl. *Ten onrecht, zonder reden, ongerechtelyk, zonder grond, of oorzaak.*

Injuria suspectus civibus suis. Cic. C. 1. 7. *Zonder reden by zyne burgers verdacht.*

Hoc horret Milo, nec injuria. Cic. Fr. 3. 8. *Milo schrikt daar voor, en niet zonder reden, Milo heeft daar een afkeer van, en niet t'onrecht.*

(Injuria *Schande, schimp, smaat, oneer, hoon.*

Ne majorem injuriam Giton acciperet. Petron. 27. *Op dat Giton geen grooter schimp, of smaat mogte aangedaan worden; op dat Giton geen meerder schande begaan mogte.*

Injuria. *'t Verkrachten, 't beslaapen van een meisje.*

Ego me injuriam fecisse filiæ fateor tuæ. Plaut. Au. 4. 10. 64. *Ik beken dat ik uw dochter verkracht, of beslaapen heb.*

Ascyltos usque in injuriam vigilavit? Petron. 93. *Heeft Ascyltos de wacht gehouden op dat hy u mogte verkrachten?*)

‡ INJŪRIĒ. Adv. Næv. by Non. 2. 429. Zie Injuriose.

INJŪRIŎR, āris, ātūs sūm, ārī. dep. Sen. Const. 9. *Schade veroorzaaken, of toebrengen, nadeel aandoen, ongelyk doen.*

INJŪRIŌSĒ. Brut. by Cic. F. 13. 1. *Ongerechtelyk, onrechtmatig, ten onrechte, tegens recht en reden.* De compar. Injuriosius staat by Cic. Man. 5.

INJŪRIŌSŪS, ă, ūm. *Genegen om onrecht te doen, of te verongelyken: onrechtvaerdig.* (De compar. Injuriosior staat by Sen. C. 2. 12. en de superl. Injuriosissimus by Vop. Sat. 8.)

Injuriosus in proximos. Cic. Off. 1. 14. *Die zynen naasten ongelyk doet.*

Injuriosi venti. Hor. Ep. 17. 34. *Schadelyke, of nadeelige winden.*

Injuriosa vita. Cic. L. L. 1. 14. *Een strafwaerdig leven.*

INJŪRIŬS, ă, ūm. Ter. H. 2. 3. 79. *Ongerechtig, onrechtmatig, die tegens recht en reden doet, of handelt.*

INJŬSSŪS, ă, ūm. Hor. Ep. 16. 49. *Die iets uit zich zelven, of zonder last, of bevel doet.*

Injussa virescunt gramina. Virg. G. 1. 55. *De kruiden worden van zelf groen.*

Injussus. Virg. Æ. 6. 375. *Onbelast, niet bevolen, of gehéeten.*

(Deus vetat injussu nos hinc suo demigrare. Cic. T. Q. 1. 30. *Godt verbied ons zonder zyn bevel van hier te gaan.*

Si Consulum injussu iret. Liv. 2. 12. *Indien hy zonder bevel van de Burgermeesteren heene ging.*)

INJŪSTĒ. Adv. Cic. Off. 1. 7. *Ongerechtelyk, ten onrechte, onrechtvaerdiglyk.* (De superl. Injustissime staat by Sall. B. J. 85.)

INJŪSTITIĂ, æ. f. Ter. H. 1. 1. 82. Cic. Off. 1. 7. *Onrechtvaerdigheit, ongerechtigheit, onrechtmatigheit, onrecht, ongelyk.*

INJŪSTŬS, ă, ūm. Ter. H. 4. 7. 11. Cic. T. Q. 5. 20. *Onrechtvaerdig, onrechtmatig.* (De compar. Injustior staat by Cic. F. 6. 1.)

Amor injustus. Ovid. F. 2. 779. *Onrechtmatige liefde.*

Onus injustum imponere alicui. Cic. Or. 10. *Iemant al te zwaaren last opleggen.*

(Injustus. *Die geen maat houd, dat te groot, of te zwaar is.*

Injustum jugum. Quintil. D. 13. *Een jok dat al te zwaar is.*

Injustus fascis. Virg. G. 3. 346. *Een bondel die al te groot is.*

INL. INN.

INLŌTŪS, ă, ūm. Zie boven Illutus.)

INNĀBĬLĬS. ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Ovid. Met. 1. 16. *Ondoorzwembaar, daar men met zwemmen niet kan over koomen.*

INNĀSCŎR, ĕrĭs, nātūs sūm, nāscī. *In eenige plaats geboren worden, wassen, of groeyen.*

Filix innascitur arvis. Hor. S. 1. 3. 37. *'t Varenkruid wast op de velden.*

Innasci. *Natuurlyk, ingeschapen, of aangeboren zyn.*

Innata est homini probitas. Cic. Fin. 2. 31. *De vroomheit is den mensch aangeboren, of eigen.*

Quædam nonnisi melioribus innascuntur ingeniis. Sen. de Ir. 2. 15. *Daar zyn eenige hoedanigheden die niet dan in groote verstanden gevonden worden.*

INNĀTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Op zwemmen, in zwemmen, op dryven.*

Innatare in aliquem locum. Cic. N. D. 2. 48. *Ergens naar toe zwemmen.*

Navis innatat undam. Virg. G. 2. 451. *Het schip vaart op 't water.*

Innatat aquis pluma. Plin. H. 18. 35. *Een pluim, of veer dryft op 't water.*

Radices summo solo innatantes. Colum. 4. 1. *Wortels die uit het oppervlak der aarde spruiten.*

INNĀTUS, ă, ūm. *Natuurlyk, aangeboren, eigen, ingeschapen.*

Innatus in nobis amor cognitionis & scientiæ. Cic. Fin. 5. 18. *De liefde tot kennis en wetenschap is ons aangeboren, of ingeschapen.*

Innatus sanguini. Sen. de Ir. 2. 5. *In 't midden van bloedstortingen geboren en in moorderyen opgevoedt.*

INNĀVĬGĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Liv. 5. 13. *Onbevaarbaar.*

(INNĀVĬGO, ās, āvi, ātūm, āre. *Bevaaren, in vaaren, op vaaren.*

Sinistro latere innavigantium. Mel. 2. 1. *Aan de slinker zyde van die daar op vaaren.*)

INNĔCTO, ĭs, nĕxŭī, nĕxūm, nĕctĕrĕ. *Binden, t'zamenbinden, vastbinden, vastmaaken, vlechten, breijen.*

Colla lacertis innectens. Ovid. M. 11. 240. *Omarmende, de armen om den hals vlechtende.*

Sertis innectunt tempora. Ovid. Tr. 5. 3. 3. *Zy bekranssen hunne hoofden met bloemen.*

Causas innectere morandi. Virg. Æ. 4. 51. *Oorzaak, of reden om iemant op te houden bedenken, of op zoeken.*

Per affinitatem innecti alicui. Tac. An. 6. 36. 5. *Met iemant verzwagert zyn.*

INNĔXUS, ă, ūm. Virg. Æ. 5. 511. *Gebonden, vast gebonden, vast gemaakt, gevlochten, gebreid.*

INNĪTŎR, ĕris, nixūs sūm, nitī. *Op steunen, op lennen, of op rusten.*

Baculo innitens. Ovid. M. 14. 655. *Op een stok steunende.*

Innixus hasta. Liv. 4. 19. (Hastæ. Stat. Th. 12. 144.) *Op zyn spies lennende.* In humeris. Cic. Ar. 27. *Op de schouderen gedraagen.*

Innixus in aliquem. Plin. H. 7. 53. *Op iemant lennende.*

Hac arte innixus. Hor. O. 3. 3. 9. *Op deeze kunst steunende, vertrouwende, of zich verlaatende.*

INNO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Virg. G. 3. 142. *In zwemmen, op zwemmen, of op dryven.*

Innare aquæ. Liv. 21. 26. *Op 't water zwemmen.*

Classis innat mare. Sen. Thy. 2. 182.

182. *De vloot vaart, dryft, of zweeft op zee.*

INNOCENS, entis, omn. gen. Ter. Ad. 2. 1. 1. Cic. T. Q. 5. 14. *Onnozel, onschuldig, oprecht, eenvoudig.* (De compar. Innocentior staat by Plin. H. 23. 1. en de superl. Innocentissimus by Cic. S. R. 5.)

Epistola innocens. Cic. F. 7. 18. *Een eenvoudige brief.*

Innocens ruina. Mart. 1. 83. 11. *Een val van iets zonder iemant te beschadigen.*

Uvæ innocentes. Plin. H. 23. 1. *Onschadelyke druiven, of druiven die geen quaad konnen doen.*

INNŎCENTER. Adv. *Onnozelyk, zonder schuld, oprechtelyk, eenvondiglyk.* Men vind dit adverbium niet in positivo: maar by Plinius de Geschichtschryver in comparativo, en by Cicero tegens Sallustius in superlativo. (Ik hebbe evenwel de positivus gevonden by Quintil. D. 328. Innocenter inimicitias gerit.)

Innocentius. Plin. H. 18. 32. *Minder schadelyk, met minder schade, op eene onnozeler, of eenvondiger wyze.*

Vita innocentissime acta. Cic. *tegens* Sall. 2. *Een leven zeer eenvondig versleten, of doorgebragt.*

ĬNNŎCENTIĂ, æ. f. Cic. T. Q. 3. 8. *Onnozelheit, eenvondigheit, onschuld.*

(Innocentia word ook gesteld voor *Zich te onthouden van een ander het zyne te ontrekken.*

Quanta innocentia debent esse Imperatores. Cic. Man. 13. *Hoe moeten de Overften zich onthouden van een ander het zyne te ontrekken.*

Innocentiæ facta multa. Nep. 3. 2. 2. *Veele daaden waar uit bleek hoe hy zich onthielt van een ander mans goederen.*

ĬNNŎCŬĒ. Adv. *Schadeloos, zonder te beschadigen.*

Sagittas tanta arte direxit, ut omnes per intervalla digitorum innocue evaderent. Suet. D. 19. 5. *Hy heeft de pylen zoo konstiglyk bestuurt, dat ze tusschen de vingeren, zonder den jongen te beschadigen, doorvlogen.*)

ĬNNŎCŬŬS, ă, ŭm. Ovid. F. 4. 800. *Onschadelyk, dat geen quaad doet, of schade toebrengt.*

Innocua grando. Lucan. 3. 482. *Hagel die geen schade toebrengt.*

Innocuus. *Onbeschadigt, niet beledigt.*

Carinæ innocuæ. Virg. Æ. 10. 302. *Onbeschadigde schepen*, naar de uitlegginge van Servius. Valla E. 6. 17. denkt dat Vergilius daar door verstaat schepen die geen afbreuk, of schade gedaan hebben.

ĬNNŌTĔSCO, scis, nŏtŭi, nōtēscĕrĕ. *Bekent, of berucht worden, in den naam koomen, vermaart worden.*

Ctesilochus pictura innotuit. Plin. H. 35. 11. *Ctesilochus is door de schilderkunst vermaart geworden.*

Nostris innotuit illa libellis. Ovid. Am. 3. 12. 7. *Zy is door myne boeken bekent, of vermaart geworden.*

ĬNNŎVO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Pis. 36. *Vernieuwen.*

ĬNNŎXĬUS, ă, um. Plaut. Capt. 3. 5. 7. Tac. H. 2. 60. 6. *Onschuldig, oprecht, onnozel.* De compar. Innoxior staat beneden by Cato.

Innoxius. *Dat geen schade geleden heeft, onbeschadigt.*

Innoxius a curculionibus. Colum. 2. 10. *Niet beschadigt door de klanders*, van boomen sprekende.

(Innoxia navigia. Curt. 9. 4. 11. *Schepen die geen schade geleden hebben.*)

‡ Vita innoxior. Cato Fr. 93. *Een zeer onnozel leven, een zeer oprecht leven.*

(Innoxius crimine. Liv. 4. 44. *Die aan die zonde, of die misdaad niet schuldig is.*)

ĬNNŪBĬLŬS, ă, ŭm. Lucret. 3. 21. *Zonder wolken, helder, klaar.*

ĬNNŪBIS, is, m. *en* f. bĕ, is. n. *Onbewolkt, zonder wolken.*

Innubis dies. Sen. H. Oct. 2. 238. *Een heldere, klaare, of schoone dag.*

(INNŪBO, is, psi, ptūm, ere. *Aan een huis, of geslacht trouwen, door trouwen in een geslacht koomen.*

Tanaquil non sinebat ea, quæ innupserat, humiliora iis, in quibus nata erat. Liv. 1. 34. *Tanaquil liet niet toe dat het geslacht, waar aan zy getrouwt was, minder zyn zonde als waar in zy geboren was.*

ĬNNŬBUS, ă, ūm. Ovid. M. 10. 92. Auson. Epig. 104. 5. *Ongetrouwt, ongehuwt.*)

ĬNNŪMĔRĀBĬLIS, is. m. *en* f. ile, is. n. Cic. N. D. 1. 10. *Ontelbaar, ontallyk, dat men niet kan tellen.*

ĬNNŪMĔRĀBĬLĬTĀS, ātis. f. Cic. N. D. 1. 39. *Ontelbaarheit.*

ĬNNŪMĔRĀBĬLĬTER. Adv. Lucret. 5. 275. *Ontelbaare reizen.*

‡ ĬNNŪMĔRĀLIS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. Lucret. 2. 1085. *Ontelbaar, ontallyk.*

ĬNNŪMĔRŌSŬS, ă, ūm. Plin. H. 10. 65. *Ontelbaar, ontallyk.*

ĬNNŪMĔRŬS, ă, um. *Ontelbaar.*

E ludo Isocratis innumeri exierunt. Cic. de Or. 2. 22. *Een ontelbaare menigte is 'er uit de schoole van Isokrates gekoomen.*

ĬNNŬO, is, nŭī, nŭĕrĕ aliquid. Ter. E. 4. 5. 9. *Toeknikken, toewenken; iets met een teken, of met toeknikken te kennen geeven.*

Aqua innuetur his signis esse tenuis. Vitruv. 8. 5. *Uit deeze tekenen zal blyken dat het water ligt is.*

ĬNNŬPTĂ, æ. f. Virg. Æ. 2. 31. *Een vryster, een ongehuwde dochter.*

Innuptæ nuptiæ. Cic. de Or. 3. 58. *Een huwelyk zonder behoorlyke plechtigheden.*

ĬNNŪTRĬŎR, iris, itūs sūm, iri. Certis ingeniis innutriri oportet. Sen. E. 2. *Men moet zich naar het voorbeeld van zekere schryveren schikken.*

ĬNNŪTRĪTŬS, ă, ūm. *Die ergens in is opgebragt, opgevoedt, opgequeekt, of opgetrokken.*

Innutritus liberalibus disciplinis Sen. Pol. 2. *In de vrye kunsten opgevoedt, opgetrokken, of geoeffent.*

(Homines innutriti mari. Plin. E. 9. 33. 6. *Menschen in de zee als opgevoedt, gewoon op zee te dryven, of te zwerven.*)

INO.

† ĬNŎBLĪTŬS, ă, ūm. Mens inoblita. Ovid. P. 4. 15. 37. *Een erkennend, of dankbaar gemoed.*

ĬNŎBRŬTŬS, ă, ūm. Ovid. M. 3. 356. *Niet verslonden, niet opgeslokt, niet verdronken.*

ĬNŎBSCŪRO, as, āvi, ātūm, ārĕ aliquid. *Iets verduisteren, of verdonkeren, iets duister, of donker maaken.*

Eam rem nulla oblivio inobscurabit. Cic. A. 9. 5. *Geen vergetelheit zal die zaak verduisteren, uitwisschen, of uit het gehengen brengen.*

ĬNŎBSĔQUENS, entis. omn. gen. Sen. H. 4. 1068. *Ongehoorzaam, halstarrig, hardnekkig.*

ĬNŎBSĔRVĀBĬLIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Catull. 64. 15. Plin. H. 2. 17. *Onwaarneemelyk, of onbegrypelyk, dat men niet waarneemen, of begrypen kan.*

(ĬNŎBSĔRVĀNS, āntis, omn. gen. Pallad. 1. 35. *Onachtzaam, achteloos, die weinig acht op een zaake geeft.*

ĬNŎBSĔRVĀNTĬĂ, æ. f. Suet. A. 76. 4. *Onachtzaamheit, waar door 't ons evenveel is hoe het gaat.*)

ĬNŎBSĔRVĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 28. 5. Mart. 8. 32. 3. *Daar men geen acht op heeft geslaagen, niet gade geslagen, niet aangemerkt, of opgemerkt.*

ĬNŎCCĬDŬŬS, ă, ūm. *Dat nimmer onder gaat, dat altyd boven den gezichteinder verheven is, of boven de kimme blyft.*

Axis inocciduus. Lucan. 8. 174. *Het noorder aspunt, de noordpool.*

† Visus inoccidui. Stat. Th. 6. 277. *Oogen die nimmer sluiten.*

ĬNŎCCĀTŬS, ă, ūm. Colum. 2. 8. 3. 15. *Geegt*, van een akker, waar op

op men de kluiten gebroken heeft, spreekende.

INŎCULĀTIO, ōnis. f. Colum. 5. 10. *Inenting met een knop, okuleering.*

INŎCULĀTŎR, ōris. m. Plin. H. 18. 3[illegible] *Een enter, een okuleerder.*

INŎC[illegible]O, ās, āvi, ātum, ārĕ. Colum. 11. 2. *Enten, okuleeren.*

INŎDŎRO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Iets welriekende, of geurig maaken.*

Allia mandentium halitus inodorant. Colum. 11. 3. *Look doet den aassem van de eeters stinken.*

(INŎDŌRUS, ă, ŭm. Gell. 7. 6. en uit dien, of hy hem schoon niet noemt, Non. 2. 463. *Iemant die geen reuk heeft.* Zie Inorus.

INŎFFENSĒ. *Zonder aanstoot te geeven, zonder te beledigen.* De compar. Inoffensius staat by Gell. 6. 2.)

INŎFFENSŬS, ă, ŭm. *Ongestooten, daar niet aan, of tegen gestooten is.*

Pes inoffensus. Tib. 1. 8. 62. *Een voet die nergens aan stoot.*

Inoffensa via. Mart. 14. 209. 2. *Een gebaande, gemakkelijke, gelijke, of effene weg.*

Vita inoffensa. Ovid. Tr. 1. 8. 1. *Een gerust, stil, of vreedzaam leven.*

Tempora inoffensa a valetudine vivere. Gell. 2. 1. *Leeven zonder van eenige ziekte aangetast te zyn.*

Inoffensa copulatio vocum. Quintil. I. O. 1. 10. *Een aangenaame, of welluidende t'zamenschakeling van woorden.*

Huic inoffensa Regum malitia fuit. Tac. An. 13. 30. 4. *De quaadheit der Koningen is hem niet nadeelig geweest.*

INŎFFĬCIŌSŬS, ă, ŭm. *Onbeleeft, ongedienstig.*

Inofficiosus in aliquem. Cic. Att. 13. 27. *Onbeleeft tegens iemant.*

Inofficiosum testamentum. Cic. V. 1. 41. Paull. Dig. 5. 2. 17. *Een uiterste wil tegens de wet der godvruchtigheit; een uiterste wil waar in ouders hunne kinderen onterven.*

INŎLĒNS, entis. omn. gen. Lucret. 2. 849. *Zonder reuk, dat geen reuk heeft, zonder geur.*

INŎLĒSCO, scis, ŏlēvi, ŏlēscĕrĕ. Colum. 5. 9. *Ergens op, of in groeyen.*

Natura inolevit nobis amorem nostri. Gell. 12. 5. *De natuur heeft ons eene liefde tot ons zelven ingeplant.*

INŎMĬNĀLĬS, is. m. en f. ālĕ, is. n. Gell. 5. 17. *Ongelukkig, doodlijk, rampzalig,* van eenen dag spreekende.

INŎMĬNĀTŬS, ă, ŭm. Hor. Ep. 16. 38. *Ongelukkig, rampzalig, doodelijk, quaad.*

INŎPĀCO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Colum. 8. 15. *Beschaduwen, met schaduwe bedekken, verdonkeren, verduisteren.*

INŎPERTŬS, ă, ŭm. Sen. V. B. 13. O. S. 30. *Open, niet gedekt.*

INŎPĬĂ, æ. f. *Armoede, gebrek, schraalheit, nood, mangel, schaarsheit.*

Frumenti inopia. Cic. Cæs. B. G. 3. 7. 3. *Gebrek, of schaarsheit van koren.*

Inopia & jejunitas Oratori cavenda est. Cic. Cl. 55. *Een Redenaar moet in zyn gesprek schraalheit en koelheit vermyden.*

INŎPĬNĀBĬLIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Gell. 17. 9. *Ongeloofiyk, onbedenkelyk, ongeloofbaar.*

INŎPĪNĀNS, antis. omn. gen. Cæs. B. G. 4. 4. 5. *Op 't onvoorzienst, onverwacht, schielyk, zonder daar op te denken, of acht op te slaan.*

(Inopinans. Liv. 27. 48. *Onweetende.*)

INŎPĪNĀNTĔR. Adv. Suet. T. 60. 1. *Zonder achterdocht, achterdenken, of nadenken.*

INŎPĪNĀTĒ. Adv. Liv. 34. 28. en INŎPĪNĀTŌ. Liv. 26. 6. Zie Inopinanter.

INŎPĪNĀTŬS, ă, ŭm. Cic. V. 2. 8. *Dat onvoorziens, of zonder dat men 'er op denkt geschied; onverwacht.*

Inopinati capti sunt. Front. St. 3. 6. 4. *Zy zyn gevangen, toen zy 'er 't minst op dachten.*

Inopinata verba. Plin. H. 28. 2. *Woorden zonder achterdocht gesproken, die ontsnappen eer men 'er op denkt, niet overwogene woorden.*

INŎPĪNŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 5. 857. *Haastig, schielyk, onverwacht.*

† INŎPĬŌSŬS, ă, ŭm. Inopiosus consilii. Plaut. Pœn. 1. 1. 2. *Radeloos, buiten, of zonder raad.*

INŎPPŎRTŪNŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 3. 5. *Ter onbequaamer tyd, t'onpas, ongevoegelyk, ontydig.*

INŎPS, ŏpis. omn. gen. *Arm, gebrekkelyk, behoeftig.*

Intelligetur quam fuerint inopes amicorum. Cic. Am. 15. *Men zal hooren hoe weinig vrienden zy gehad hebben, of hoe arm van vrienden zy zyn geweest.*

Inops ab amicis. Cic. Dom. 22. *Van vrienden verlaaten.*

Inops verbis. Cic. Cl. 70. *Gebrekkelyk in woorden, die 't aan bequaame woorden, of wyzen van spreeken ontbreekt.*

Inops humanitatis. Cic. de Or. 2. 10. *Een onbeleeft mensch.*

Inops ad ornandum & expedita ad inveniendum disciplina Hermagoræ. Cic. Cl. 76. *De leerwys van Hermagoras maakt iemant vlug in 't uitvinden, maar is gebrekkelyk in 't schikken van een rede.*

Inops animi. Virg. Æ. 4. 300. *Twyfelmoedig, mismoedig.*

Versus inopes rerum. Hor. A. P. 322. *Vaerzen zonder zaaken.*

Inops & laris & fundi. Hor. E. 2. 2. 50. *Zonder huis en land.*

INŎRĀTUS, a, ŭm. *Daar men niet van gesproken heeft, onverklaart, niet aangeroert, of te berde gebragt.*

Re inorata reverterunt. Cic. S. R. 9. *Zy zyn zonder hunne zaak voorgedraagen te hebben weder gekomen.*

INŎRDĬNĀTĒ. Adv. Cels. 4. 25: 3. 3. *Onregelmatiglyk, ongeschiktelyk, zonder order, verwardelyk.*

(INŎRDĬNĀTĬM. Adv. Ammian. 19. 7. *Zonder order, verwart.*

INŎRDĬNĀTĬO, ōnis, f. Apul. Asclep. 92. *Wanorder, ongeregeltheit.*)

INŎRDĬNĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Tim. 3. *Ongeschikt, zonder order, onregelmatig, buiten rang, verwart.* De compar. Inordinatissimus staat beneden by Plinius.

Inordinati milites. Liv. 23. 27. *Soldaaten zonder order, of in wanorder; buiten rang staande soldaaten.*

Inordinatissimi pili. Plin. H. 22. 22. *Zeer verwart haair.*

INŎRĬŎR, inŏrĕris, inŏrtŭs sŭm, inŏriri. Tac. An. 11. 23. 4. Zie Orior.

INŎRNĀTĒ. Adv. Cic. Her. 4. 31. *Zonder cieraad, of opproukinge,* van een rede spreekende.

INŎRNĀTŬS, ă, ŭm. *Onverciert, niet opgepronkt, of opgetooit,* van persoonen en zaaken spreekende.

Crines inornati. Ovid. M. 5. 472. *Verwart, of ongekemt haair.*

Inornatus Orator. Cic. de Or. 9. *Een slecht, onbeschaaft, of koel Redenaar.*

‡ INŎRŬS, ă, ŭm. Gell. 7. 6. *Zonder mond, dat geen mond heeft.* (By Gellius zoude zoo konnen geleezen worden, indien het waar is, dat, als Plin. H. 7. 2. en Solin. 52. verhaalen, in Indien daar de Ganges eerst ontspringt, menschen woonen die geen mond hebben, en alleen van de reuk van bloemen leeven, en als Strabo 15. 489. daar by voegt, den waassem van gebraden vleesch, die zy met de neusgaaten ophaalen. By Aldrov. de Monstr. 6. is een afbeelding van zulke menschen te zien. Maar Strabo telt dit op onder de fabulen van Indiën, en Gell. 9. 4. betuigt, dat het alle verwondering te boven gaat, daarom oordeelen wy dat 'er Inodorus behoort geleezen te worden,

den. Zie dat boven. Turpilius schynt het woord gebruikt te hebben. Non. 3. 152. trekt uit hem deeze woorden aan; In acta cooperta age moras ostreas.)

INOTIOSUS, a, um. Quintil. I.O. 11. 3. *Werkzaam, altyd bezig, nimmer, of nooit stil.*

INQ.

INQUAM, Cic. Fin. 2. 22. Inquis, inquit, Inquimus, inquiunt. *Ik zeg, gy zegt, hy zegt, wy zeggen, zy zeggen.* Men vind dit woord noch in eenige andere tyden, als men in de volgende voorbeelden kan zien.

Tu vero, inquisti, molestus non eris. Cic. de Or. 2. 64. *Doch gy, hebt gy gezegt, zult niet ongemakkelyk vallen.*

Ergo, inquiet aliquis, donavit populo Syracusano illam hereditatem. Cic. V. 2. 18. *Zoo dan, zal iemant zeggen, heeft hy aan het volk van Syrakuzen die erffenisse geschonken.*

Eccum me, inque. Ter. E. 4. 7. 1. *Spreek, of zeg; hier ben ik.* Inque is de imperativus.

Quid enim tibi vis, inquiat aliquis? Cic. Her. 4. 3. *Want wat begeert gy, zoude iemant konnen zeggen.* Het overige van Inquam is niet meer 't gebruik. Inquio in præsenti is zeer onzeker.

INQUANTUM. Adv. Quintil. I.O. 2. 10. Plin. P. 10. 4. *Voor zoo veel, zoo veel als.*

INQUANTUMCUNQUE. Adv. Sen. Const. 15. Zie Quantumcunque.

INQUIES, etis. f. Plin. H. 14. 22. *Moeyelykheit, onrust, kommer, bekommering, zorg.*

INQUIES, etis. omn. gen. *Ongerust, onrustig, bekommert, die niet gerust kan leeven.*

Inquies genus & indomitum. Sall. Fragm. 1. 6. *Een onrustig ongetemt volk.*

Nox per diversa inquies. Tac. An. 1. 65. 1. *De nacht is bekommerlyk door verscheide dingen.*

INQUIETATIO, onis. f. Liv. 22. 17. *Ontrusting, quelling.*

INQUIETATUS, a, um. Suet. Cl. 9. 2. *Onrustig, ongerust gemaakt, gequelt.*

INQUIETO, as, avi, atum, are. Suet. A. 53. 3. *Ontrusten, quellen, beroeren.*

Corporis nimius amor timoribus nos inquietat. Sen. E. 14. *De al te groote liefde die wy voor onze lighaamen hebben, ontrust ons door (gedurige) vreeze.*

Inquietare victoriam. Tac. H. 3. 84. 4. *De overwinninge beroeren, met den loop daar van te sluiten.*

Undique libellis inquietor. Plin. E. 9. 15. 1. *Ik word aan allen kanten met verzoekschriften gequelt.*

INQUIETUDO, inis. f. Sen. B. 2. 8. *Ongerustheit, moeite, quellinge, kommer, bekommering, moeyelykheit.*

INQUIETUS, a, um. Hor. O. 3. 3. 5. *Ongerust, die niet gerust is, bekommert.* (De compar. Inquietior staat by Ammian. 22. 7. en de superl. Inquietissimus by Sen. B. 7. 27.)

Inquieta ingenia, & in novas res avida. Liv. 22. 21. *Ongeruste en naar nieuwigheden haakende gemoederen.*

Asia prælus inquieta. Flor. 3. 6. 2. *Azien door veldslagen ontrust.*

Inquieta nox. Liv. 5. 41. *Een ongeruste nacht.* Sylva. Sen. H. Oe. 4. 1536. *Een bosch waar in een groot geraas is,* van de wilde zwynen die zich daar in onthouden.

INQUILINA, æ. f. Cic. F. 15. 18. *Een huurster van een huis.* Cicero neemt dit woord oneigentlyk; van de Wysbegeerte spreekende.

INQUILINUS, i. m. Cic. A. 2. 41. Suet. Cl. 38. 4. *Een huurder van een huis.*

Inquilinus civis urbis Romæ. Sall. B. C. 31. *Een burger van Rome die noch nieuw en van slechte afkomst is.*

Vicinus Novio, vel inquilinus sit. Mart. 1. 87. 12. *Dat hy dichte by, of in 't huis van Novius woone.*

INQUINAMENTUM, i. n. Vitruv. 8. 5. Gell. 2. 6. *Stank, vuiligheit, besmettinge.*

INQUINATE. Adv. Cic. Cl. 74. *Op eene vuile, eerlooze, of schandelyke wyze.*

INQUINATUS, a, um. *Besmet, vuil, bezoedelt.* De compar. Inquinatior staat by Cic. Cæl. 6. en de superl. Inquinatissimus by Cic. V. 3. 26.

Omnibus vitiis inquinata vita. Cic. S. R. 24. *Een leven met allerlei misdaaden besmet, of bezoedelt.*

INQUINO, as, avi, atum, are. acc. Cic. Dej. 12. *Vuil maaken, bevlekken, besmetten, bemorssen, bezoedelen.*

Inquinare se flagitiis. Cic. T. Q. 1. 30. *Zich met misdaaden, of schelmstukken besmetten.*

Famam alicujus inquinare. Liv. 29. 37. *Iemants eer en achting rooven, iemant zwart maaken, iemants naam en faam schenden.*

Falsa criminatione aliquem inquinare. Val. Max. 3. 3. 5. ext. *Iemant met een valsche beschuldiging onteeren.*

Officiolam amicitiam nomine inquinas criminoso. Cic. Pl. 19. *Gy geeft eenen haatelyken naam aan eene vriendschap die niet anders tracht dan te verplichten.*

Inquinare vellus murice. Mart. 4. 4. 6. *Wol scharlaken verwen.*

(Pressantes inquinat uva pedes. Prop. 3. 15. 18. *De druiven bemorssen de voeten van die ze treeden; de voeten van de druiventreders worden vuil van de druiven.*)

INQUIRO, is, quisivi, quisitum, quirere. *Zoeken, onderzoeken, navorschen, naspeuren.*

Inquirere de aliqua re. Cic. Off. 1. 34. of In aliquid. Cic. T. Q. 3. 2. *Bericht ergens van neemen, onderzoek naar een zaak doen.*

Inquirere in competitores. Cic. Mur. 21. *Onderzoek naar zyne meedeamptverzoekers doen.* In seipsum. Sen. Tr. 1. *Zich zelven onderzoeken.*

INQUISITIO, onis. f. Cic. Off. 1. 4. *Onderzoek, navorsching, nasporing, naspeuring.*

Inquisitio. Cic. V. 2. 4. *Kundschap, bericht, bescheid, kennis.*

(Inquisitor. *Een opspeurder, een navorscher, een onderzoeker.*

Rerum inquisitorem decet esse sapientem. Cic. by August. Cont. Acad. 2. *Het betaamt een onderzoeker van zaaken verstandig te wezen.*

Inquisitor. *Een jager.*

Inquisitorem loro trahit canis. Plin. H. 8. 40. *De hond sleept den jager by het touw voort.*

Inquisitor. *Een spion, iemant die ophaalt, of opzoekt die zich versteeken hebben.*

Julius Cæsar coactus est pecunia se ab inquisitoribus redimere. Suet. J. 1. 2. *Julius Cæzar heeft zich van de spions, die hem opgehaalt hadden, moeten rantzoeneeren.*)

INQUISITUS, a, um. Liv. 27. 27. *Onderzocht, vernomen, nagespoort.*

(Inquisitus. Plaut. Am. 2. 2. 217: 4. 1. 9. *Niet onderzocht.*)

INS.

INSALUBRIS, is. m. en f. ubre, is. n. Plin. H. 17. 2. *Ongezont, dat niet gezont is.* De compar. Insalubrior staat by Gell. 19. 5. en de superl. Insaluberrimus by Plin. H. 33. 1.

INSALUTATUS, a, um. Virg. Æ. 9. 288. *Ongegroet, die niet gegroet is.*

INSANABILIS, is. m. en f. ile, is. n. Colum. 7. 3. Cels. 5. 26. *Ongeneeslyk, onheelbaar.* (De compar. Insanabilior staat by Liv. 28. 25.)

Plaga insanabilis. Cic. Sext. 19. *Een ongeneeslyke wonde.*

Insanabilis contumelia. Cic. Or. 26. *Een onvergoedbaare, of onherstelbaare hoon, of smaad.*

In-

Insanabilis. Hor. A.P. 300. *Onverbeterlyk, onhelpelyk, dat men niet verbeteren, of helpen kan.*
Insanabile ingenium. Liv. 1. 28. *Een onverbeterlyken aart, of inborst.*
INSĀNĒ. Adv. *Zottelyk, onzinniglyk, buitensporiglyk.*
Insane amare. Plaut. Curc. 1. 3. 20. *Zottelyk, of buitensporiglyk beminnen.*
INSĀNIĂ, æ. f. *Dolheit, uitzinnigheit, dwaasheit, razerny.*
Ad insaniam favere alicui. Suet. C. 55. 1. *Iemant zottelyk, of buiten maat begunstigen.*
Insania febricitantium. Celf. 2. 7. *Krankzinnigheit der koortzigen.*
Insania villarum. Cic. Fr. 3. 1. *Buitensporige, of bovenmatige pracht der landhuizen, hofsteeden, of wooningen.*
Insania orationis. Cic. Cl. 82. *Ongerymdheit van een rede.*
INSĀNĬO, is, ivi, itūm, irĕ. Ter. Ad. 2. 1. 43. *Gek, dwaas, uitzinnig, of dol worden, of zyn.*
Insanire in aliquem. Cic. de Or. 67. *Tegens iemant raazen, of uitvaaren.*
Insanire amore alicujus. Plin. H. 10. 37. *Op iemant verzot zyn.*
Insanire insaniam hilarem. Sen. V. B. 12. *Een vermakelyke gekheit hebben.*
(Insanire. *Veel eisschen, veel bieden.*
Homo insanibat. Ter. Ph. 4. 3. 37. *De man eischte veel.*
Insanit veteres statuas Damasippus emendo. Hor. S. 2. 3. 64. *Damasippus verquist veel gelds met oude beelden te koopen.*)
‡ INSĀNĪTĀS, ātis. f. Cic. T. Q. 3. 4. Zie Insania.
Apage istam insanitatem! Varr. by Non. 2. 414. *Weg met die zottigheit.*
‡ INSĀNŪM. Adv. Plaut. Most. 3. 3. 5. Zie Insane.
INSĀNŬS, ă, ūm. *Die niet wel by zyn zinnen is, uitzinnig, razende, dol, dwaas, zot, gek.* De compar. Insanior staat by Cic. V. 4. 18. en de superl. Insanissimus by Cic. S. R. 12.
Amor insanus. Virg. E. 10. 44. *Een zeer hevige, of bovenmatige liefde.*
Insanus labor. Virg. Æ. 2. 776. *Een zeer zwaaren arbeid.*
Insanæ moles. Cic. Mil. 31. *Een verwonderlyken grooten hoop.*
Insani montes. Liv. 30. 39. *Uitsteekend hoog gebergte, steile bergen.*
Insanæ aquæ. Ovid. Her. 1. 6. *Onstuimige wateren.*
INSĀTIĀBĬLIS, is. m. en f. ile, is. n. Ovid. Ib. 112. *Onverzadelyk, niet te vergenoegen, of te verzadigen.* De compar. Insatiabilior staat beneden by Cicero.
Insatiabilis cupiditas veri videndi. Cic. T. Q. 1. 19. *Een onverzadelyke genegenheit om de waarheit te kennen.*
Insatiabilis. *Daar men nooit vermoeit van word, of een walg van krygt, dat nimmermeer mishaagt.*
Nulla est insatiabilior species. Cic. N. D. 2. 62. *Daar is geen gezicht dat minder mishaagt, dat minder afkeer verwekt.*
INSĀTIĀBĬLITĔR. Adv. *Onverzadelyk, op eene onverzadelyke wyze, met eene brandende begeerte, zonder eenigen weerzin ergens in te hebben.*
Insatiabiliter in re inani desidere. Plin. E. 9. 6. 3. *Onvermoeit in een geringe zaake bezig zyn.*
Deflere aliquem insatiabiliter. Lucret. 3. 920. *Iemant onophoudelyk beschreyen, nooit vermoeit zyn in iemant te beweenen.*
† INSĀTIĀTŬS, ă, ūm. Stat. Th. 6. 305. *Onverzadelyk.*
INSĀTIĔTĀS, ātis. f. Plaut. Au. 3. 5. 13. *Een onverzadelyke begeerte.* Plautus gebruikt den abl. plur. Insatietatibus.
INSĀTŪRĀBĬLIS, is. m. en f. ile, is. Cic. Sext. 51. *Onverzadelyk, die, of dat men niet verzaden, verzadigen, of vervullen kan.*
INSĀTŪRĀBĬLITĔR. Adv. Cic. N. D. 2. 25. *Onverzadelyk, zonder verzaadt te konnen worden.*
INSCENDO, is, scendi, scensūm, scendĕrĕ. *Inklimmen, opklimmen, of opklauteren.*
In navem inscendere. Plaut. M. G. 2. 1. 38. *Te scheep, of aan boort gaan.*
In arborem inscendere. Plaut. Au. 4. 6. 12. *Op een boom klimmen.*
Inscendere supra pilam. Cato R. R. 128. *Boven op een bol gaan staan.*
INSCENSĬO, ōnis. f. Plaut. R. 2. 6. 19. *Inscheping, het aan boord gaan.*
INSCĬENS, entis. omn. gen. Cic. C. B. 5. *Dien iets onbekent is, onwetend, onkundig.*
Insciente me. Cic. F. 3. 12. *Buiten myn weeten, zonder myn kennisse.*
Insciens. *Onachtzaam, die nergens acht op slaat, of geeft, onvoorzichtig.*
Insciens feci. Ter. H. 4. 1. 19. *Ik heb het zonder achterdocht, of onweetende gedaan.*
INSCIENTĔR. Adv. Cic. T. 8. Liv. 25. 10. *Onvoorzichtiglyk, zonder weeten, of kennisse.* (De superl. Inscientissime staat by Hyg. P. A. 2. 12.)
INSCIENTĬĂ, æ. f. Cic. A. Q. 1. 11. *Onweetenheit, onkundigheit, onkunde.*
Inscientia locorum. Cæs. B. G. 3. 9. *Onkundigheit van plaatzen.*
INSCITE. Adv. Plaut. Trin. 1. 2. 58. *Plompelyk, bottelyk, onbeschaafdelyk, ongeschiktelyk, ganssch niet net.* (De superl. Inscitissime staat by Gell. 10. 16.)
INSCITIĂ, æ. f. Cic. Conf Prov. 5. Cæs. B. G. 3. 19. 3. *Onweetenheit, onkunde, onervarenheit.*
INSCITŬS, ă, um. *Bot, plomp, rouw, grof, onbeschaaft, onaangenaam.* De compar. Inscitior staat by Cic. N. D. 2. 13. en de superl. Inscitissimus by Plaut. Most. 5. 2. 14.
Inscitus. Plaut. Men. 2. 3. 85. *Een gek, nar, zot, dwaas, botmuil, weetniet.*
Quid inscitius est, quam, &c. Cic. D. 2. 62. *Wat is 'er ongerymder, zotter, of dwaazer, dan, enz.*
Inscitum est. Ter. Hec. 5. 1. 14. *'t Is onbetamelyk, onbehoorlyk, ongeschikt, onhebbelyk, onbeleeft, niet heusch.*
INSCĬŬS, ă, ūm. Cic. Cl. 85. *Onweetend, onkundig, onbewust, onervaren.*
Armorum inscius. Quintil. I. O. 2. 12. *Ongeoefent, of onbedreven in de wapenen.*
INSCRĪBO, is, scripsi, scriptūm, scribĕrĕ. *Inschryven, of opschryven.*
Inscribere sua nomina in libro. Cic. Arc. 11. *Zyn naam voor een boek zetten.*
In illo libro qui inscribitur Memnon. Cic. A. Q. 4. 24. *In dat boek, dat Memnon genoemt word.*
Inscribere literis ædes venales. Plaut. Trin. 1. 2. 131. *Een verkoopceel voor een huis zetten, een koopbrief voor een huis hangen.*
In statua inscripsit, Parenti optime merito. Cic. F. 12. 3. *Hy heeft op den voet van 't praalbeeld geschreven.* Parenti optime merito. *Ter eeren van mynen vader, die zeer veel goed aan my gedaan heeft.*
Inscribere sibi nomen Philosophi. Cic. T. Q. 5. 26. *Zich den naam van een Wysbegerige aanmaatigen, zich voor een Wysbegerige uitgeeven.*
Bestiarum effigies invicem adversas buxus inscribit. Plin. E. 5. 6. 16. *Men ziet verscheide afbeeldzels der dieren op palmhout gesneden die malkanderen aanzien.*
Inscribere in animis orationem aliquam. Cic. de Or. 2. 87. *Zyn rede in*

in 't gemoed van zyne toehoorderen indrukken.

Inscribere sapientiam vitiis. Sen. V. B. 12. *De gebreken den naam van wysheit geeven.*

(Inscribere *Bemaalen, beschilderen, tekentjes ergens in maaken.*

Feminæ, maresque corpora sua inscribunt. Plin. H. 22. 1. *De wyven en mannen beschilderen hunne lichaamen, maaken, of graveeren tekentjes in hunne lichaamen.*

Inscribere. Cod. 9. 35. 11. *Beschuldigen, zynen naam onder de beschuldigden schryven.*

Inscribere sibi aliquid. Sen. B. 1. 15. *Bekennen dat men ergens oorzaak van is.*

Sua quemque deorum inscribit facies. Ovid. M. 6. 74. *Men kent elken Godt aan zyn gedaante.)*

INSCRIPTIO, ōnis. f. Plin. H. 29. 1. *Een opschrift.*

Inscriptio libri. Cic. T. 1. *Naam, benaaming, opschrift, of tytel van een boek.* Statuæ. Cic. Dom. 30. *Het opschrift van een beeld.*

Inscriptiones frontis. Sen. Ir. 3. 3. *De tekens op de voorhoofden der slaaven ingedrukt.* Zie Stigmata.

(Inscriptio. Ulp. Dig. 48. 5. 2. §. 8. *Een beschuldiging.*

INSCRIPTUM, i. n. Gell. Præf. *Een opschrift.*

Inscriptum. *Waaren die niet zyn aangegeeven.*

Facit idem quod illi qui inscriptum e portu exportant clanculum, ne portorium dent. Lucill. *by* Non. 1. 169. *Hy doet als die de waaren niet aangeeven, en heimelyk uit de haven wegsleepen, op datz 'er geen tol van betaalen.* Zie Turn. Adv. 10. 6.)

INSCRĪPTŬS. ă, ŭm. *Onbeschreven, dat niet beschreven is.*

Alia sunt scripta, alia inscripta. Quintil. I. O. 3. 6. *Zommige dingen zyn beschreven, zommige zyn niet beschreven.*

Inscriptus. *Daar een opschrift op staat.*

Signum inde factum est, & inscriptum. Liv. 2. 41. *Daar na is'er een beeld opgerecht, en een opschrift op gestelt.*

Epistola inscripta patri. Cic. Att. 6. 3. *Een brief aan zyn vader geschreven.*

Liber qui est inscriptus Hortensius. Cic. D. 2. 1. *Een boek dat Hortensius genoemt word.*

Inscripti nomina Regum flores. Virg. Æ. 3. 106. *Bloemen met de naamen van Koningen getekent, of daar de naamen van Koningen op uitgedrukt, of ingeschreven zyn.*

(Inscriptus. *Die, of dat niet is aangegeeven.*

Si inscriptum pecus paverint. Varr. R. R. 2. 1. *Indien ze 't vee onaangegeeven, of niet aangegeeven geweid hebben.)*

INSCULPO, is, scŭlpsi, scŭlptŭm, sculpĕrĕ. Plin. E. 8. 6. 14. *In snyden, of op snyden, etzen, graveeren.*

Insculpere aliquid saxo. Hor. S. 2. 3. 90. *Iets op een steen snyden.*

Literas tabellæ insculpere. Quintil. I. O. 1. 1. *Letteren op een plank, of bord snyden.*

Natura insculpsit in mentibus nostris, ut Deos beatos haberemus. Cic N. D. 1. 17. *De natuur heeft onze zielen ingeprent dat wy de Goden gelukzalig zouden oordeelen.*

INSCŬLPTUS, ă, um. *In gesneden, of op gesneden, geest, gegraveert.*

Insculptum in columna. Plin. H. 36. 5. *Op een pylaar gesneden.* Monumento. Plin. H. 7. 20. *Op een grafstede gehouwen.*

In animo res insculptas habebat. Cic. A. Q. 4. 1. *Hy had die dingen zyn gemoed ingeprent, of ingedrukt.*

INSĔCĀBILIS, is. m. *en* f. ile, is. n. Vitruv. 2. 2. Quintil. I. O. 2. 17. *Ondeelbaar, dat niet gedeelt, of gescheiden kan worden.*

INSĔCO, ās, sĕcŭi, sĕctŭm, sĕcāre aliquid. Colum. 9. 15. *Snyden, deelen, verdeelen.*

Dentibus aliquem insecare. Cic. Her. 4. 40. *Iemant met de tanden verscheuren.*

INSĔCTĀTIO, ōnis. f. Quintil. I. O. 5. 7. *Vervolging, overlast, hoon, laster, ongelyk.*

Insectatione Consulum abstinere. Liv. 2. 56. *Zich onthouden van de Burgermeesters te bestraffen.*

INSĔCTĀTŎR, ōris. m. Insectator plebis. Liv. 3. 33. *Een vervolger, of verdrukker van 't gemeene volk.*

INSĔCTŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. acc. *Vervolgen, najaagen, nazetten, of naloopen.* Plautus zegt Insecto, as, are. Capt. 3. 4. 61. Pœn. 3. 1. 25.

Insectari aliquem lapidibus. Plaut. Capt. 3. 4. 64. Vel hasta. Plaut. Capt. 3. 4. 20. *Iemant met het werpen van steenen, of met de piek vervolgen.*

Insectari aliquem maledictis. Cic. Fin. 2. 25. *Iemant schelden, lasteren, of scheldwoorden geeven.*

Injuriam alicujus insectari. Cic. Att. 5. 17. *Iemants ongelyk wreeken, wraak over 't ongelyk iemant aangedaan neemen.*

Furiæ insectantur impios. Cic. L. L. 1. 14. *De razernyen ontrusten, vervolgen, of pynigen de godloozen.*

Insectari terram rastris. Virg. G. 1. 155. *Het land eggen.*

INSĔCTŬM, i. n. Plin. H. 10. 68. *Een bloedeloos, of gekorven diertje.* Een diertje dat verscheide kerven in 't lichaam van onderen of van bovenen, en geen, of ten minsten zeer weinig bloed heeft.

INSĔCTŪRĂ, æ. f. *Een insnyding, een snede, of snee.*

Virgula illa multas habet insecturas. Sen. N. Q. 1. 7. *Dat roedje heeft verscheide insnydingen, kerven, of keepjes.*

(INSĔCTŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 6. 58. Plin. H. 9. 35. *Verdeelt, gekorven, ingesneden.)*

INSĔCŪTŬS, ă, ŭm. *Dat volgt.*

Insecutis mensibus. Plin. H. 7. 18. *De volgende maanden.*

Multa de antecactis, multa de insecutis testis est interrogandus. Quintil. I. O. 5. 7. *Men moet een getuige wegens voorgaande en volgende dingen ondervraagen.*

INSĔDĀBILITĔR. Adv. Lucret. 6. 1174. *Onlesschelyk, onleschbaar,* van den dorst spreekende.

INSĔDĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Part. 22. *Ontrust, beroert, ontroert.*

INSĔMĬNĀTŬS, ă, ŭm. *Bezaait.*

Terra cœlestium imbrium conceptionibus inseminata. Vitruv. pf. 8. *Een land vruchtbaar gemaakt door den regen die uit den hemel valt.*

INSĔMĬNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ morbos visceribus. Gell. 19. 5. *Ziekten in de ingewanden veroorzaaken, of verwekken.*

INSĔNĔSCO, scis sĕnŭi, sĕnescĕrĕ. Quintil. I. O. 10. 3. *Oud worden, verouden.*

Insenescere negotiis. Tac. An. 4. 6. 6. *In zyne verrichtingen oud worden.* Libris & curis. Hor. E. 2. 2. 89. *In de boeken en door zorgen oud en grys worden.*

INSENSĬBĬLIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Gell. 17. 10. *Ongevoelig, dat men niet voelen, bespeuren, merken, of vatten kan.*

INSENSĬLIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Lucret. 2. 865. Zie Insensibilis.

INSĔPĀRĀBĬLIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Sen. E. 85. *en* 118. *Ondeelbaar, onscheidbaar, dat niet gedeelt, of gescheiden kan worden.*

INSĔPULTŬS, ă, ŭm. *Onbegraaven.*

Mors insepulta. Sen. Tr. 14. *Een onbegraaven lyk.*

Vestra virtus oblivione eorum, qui sunt insepulta esse non poterit. Cic. A. 14. 12. *Uwe deugd kan in de vergetelheit van die nu leeven niet begraaven blyven; uwe deugd kan*

kan bij de nu levenden nooit vergeeten worden.

INSĔQUĒNS, entis. omn. gen. Cic. O. 44. *en aan* Octav. *Volgende, dat volgt*, van een dag, jaar, enz. spreekende.

(INSĔQUENTĔR. Adv. Gell. 10. 29. *Zonder gevolg, zonder uit het voorgaande te volgen, zonder aan het voorgaande te hangen.*)

INSĔQUŎR, ĕris, insĕcūtŭs sĭm, insĕqui. *Volgen, navolgen, vervolgen, najaagen, nazetten.*

Fugientem insequitur. Ovid. M. 11. 468. *Hij vervolgt den vluchtenden.*

Insequi. *Volgen, daar na koomen.*

Improborum facta insequitur plerumque suspicio. Cic. Fin. 1. 16. *De achterdocht volgt veeltijds op de daaden van quaade menschen.*

Convellere vimen insequor. Virg. Æ. 3. 30. *Ik gaa voort met het uitroeijen van een heester.*

Insequi contumelia aliquem. Cic. Att. 14. 14. *Iemant eenig ongelijk aandoen, schenden, schelden, lasteren.*

Ut illum tu nec verbo contumelioso insequaris, aut vultu. Petron. 69. *Op dat gij hem noch met een quaad woord, noch zuur gezicht bejegent.*

INSĔRĒNŬS, ă, ŭm. Stat. S. 1. 6. 21. *Dat onstnimig weêr veroorzaakt, buiachtig*, van de sterren Hyades spreekende.

INSĔRO, ĭs, sĕrŭi, sĕrtŭm, sĕrĕrĕ aliquid in aliquem locum. *Iets in eenige plaats stellen, iets ergens in voegen, in doen*, of *in steeken.*

Pueris cibum in os inserere. Cic. de Or. 2. 39. *De kinderen spijze in den mond steeken.*

Manum in aliquem locum inserere. Ter. H. 3. 3. 3. *De hand ergens op leggen*, of *op slaan.*

Ovum faucibus inserit. Colum. 6. 4. *Hij slikt een ey in.*

Inserere oculos alicui miraculo. Val. Max. 3. 3. 1. ext. *Zijn oogen op een wonderwerk slaan.*

Bellis civilibus se inserere. Ovid. M. 3. 117. *Zich in burgerlijke beroerten, burgerkrijgen*, of *binnenlandsche oorlogen steeken.*

Inserere sese fortunæ. Tac. An. 2. 61. 1. *'t Geluk verzoeken*, of *beproeven; zich aan 't geluk overgeeven.*

(Soleis gemmas inseruerat. Curt. 9. 1. 29. *Hij had edelgesteente onder zijne muilen laaten naaijen.*)

INSĔRO. ĭs, sēvi, sĭtum, sĕrĕrĕ. *Zaaijen.*

Inserere frumentum arboribus. Colum. 5. 7. 2. *Koren tusschen*, of *onder 't geboomte zaaijen.*

Inserere pyros. Virg. E. 1. 74. *Peereboomen planten*, of *pooten.*

Inserere hortos. Colum. 3. 21. *Tuinen bezaaijen, beplanten*, of *bepooten.*

Inserere humida loca de uva alba. Colum. arb. 8. *Wyngaarden die witte druiven voortbrengen*, of *draagen, op vochtige plaatzen planten.*

Inserere. *Enten, griffelen.*

Omnis surculus omni arbori inseri potest. Colum. arb. 26. *Allerlei griffel*, of *ent kan op alle slach van boomen gegriffelt*, of *geënt worden.*

In pyrum silvaticam inserere pyrum bonam. Varr. R. R. 1. 40. *Een griffel van een wilde peereboom op een goede peereboom enten.*

INSĔRPO, ĭs, sĕrpsi, sĕrptŭm, sĕrpĕrĕ. *In kruipen, in sluipen, in dringen.*

Somnus avaris inserpit curis. Stat. Th. 1. 340. *De slaap dringt door de zorgen van de gierigaarts, de slaap overvalt de zorgvuldige vrekken.*

INSĔRTĬM. Adv. Lucret. 2. 114. *Dwars, schuins.*

INSĔRTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *In doen, in steeken, in zetten, in voegen.*

Clypeo insertare sinistram. Virg. Æ. 2. 672. *Een schild aan zijnen slinker arm hangen.*

Leonibus magister manum insertat. Sen. E. 85. *De meester steekt zyn hand in des leeuws muil.*

Insertat commissuris secures. Petron. 57. *Hij kapt met de byl in de spleeten van 't hout.*

INSĔRTŬS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 2. 4. *In gedaan, in gezet, in gestelt, in gesteeken, in gevoegt.*

Insertus civium numero manumissus. Suet. A. 42. 3. *Een vrygemaakte slave dien men het burgerrecht gegeeven, of burger gemaakt heeft.*

Insertæ fenestræ. Virg. Æ. 3. 153. *Met een reet open staande vensters.*

Genus structuræ insertum. Vitruv. 2. 8. *Voegmetzelwerk, metzelwerk in 't verband gemaakt.*

INSĔRVĬO, ĭs, īvi, ītŭm, īrĕ. *Dienen, dienstig, nut*, of *voordeelig zijn, te pas koomen, bequaam*, of *oorbaar zyn.*

Ea illi potissimum inserviunt. Cic. Off. 1. 15. *Die dingen koomen hem voornamelijk te pas.*

Inservire commodis suis. Cic. Fin. 2. 35. *Tot zyn voordeel werken, zyn nut en voordeel zoeken*, of *betrachten, op zyn voordeel letten.*

Famæ inservire. Tac. An. 13. 8. 4. *Zorg voor zyne achtinge draagen, zyn eer betrachten, zynen goeden naam gade slaan.*

Inservire honoribus. Cic. Off. 2. 1 *Kruipen, naar bedieningen*, of *eeramptan staan*, of *dingen.*

Inservire honori alicujus. Cic. F. 3. 13. *Zorg voor iemants eer draagen, voor iemants eer waaken.*

Valetudini inservire. Cic. F. 16. 17. *Zorg voor zyn gezondheit draagen, op zijn gezondheit letten.*

Nihil a me inservitum est temporis causa. Cic. F. 6. 12. *Ik heb niets gedaan om my naar den tyd te schikken.*

INSĔRVO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Stat. Th. 6. 965. *Bewaaren, behouden, verdedigen.*

INSĔSSŬS, ă, ŭm. Insessus locus. Liv. 36. 17. *Een plaats daar een leger is neêrgeslagen.*

Montes insessi castris. Plin. E. 8. 4. 2. *Bergen daar een leger op neêrgeslagen is.*

INSĪBĬLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *In blaazen.*

Eurus insibilat. Ovid. M. 15. 603. *De Oostewind waait met gedruis.*

INSICCĀTŬS, ă, ŭm. Stat. Th. 3. 364. *Droog*, of *gedroogt.*

INSĪCĬUM, ii. n. Varr. L. L. 4. 22. *Worst, benling, saucijs.* (Apic. R. C. 2. 1. noemt het Isicium. Zoo doen ook de Schryvers die du Cange over dit woord vergadert heeft in zyn Glossarium.)

INSĬDĔO, ēs, sēdi, sēssŭm, sĭdērĕ. *Ergens op zitten.*

Insidere equo. Front. St. 2. 4. 5. Aur. Vict. V. J. 32. 3. *Te paerd zitten.* Toro. Ovid. Her. 20. 134. *Op een bed zitten.* In sella. Plin. H. 11. 37. *Op een stoel zitten.*

Insidet pedibus dolor. Plin. E. 1. 12. 6. *De pyn zit*, of *is in de voeten.*

Cogitatio hæc penitus insidet. Cic. F. 5. 13. *Deeze gedachte is diep in den geest gedrukt.*

Hoc insidet in memoria mea. Cic. de Or. 2. 28. *Dit is mijn gehenghenis vast in gedrukt.*

Insidere arcem militibus. Liv. 26. 44. *Een sterkte*, of *vesting in bezetting neemen.*

Insidere loco. Virg. Æ. 11. 531. Locum. Liv. 21. 54. *Zich ergens in een hinderlaag leggen.*

Insidere effugia. Tac. An. 3. 42. 4. *De toegangen stoppen*, of *bezetten.*

(Insidere locum. *Een plaats bemagtigen*, of *inneemen.*

Sabinus arcem Capitolii insedit. Tac. H. 3. 69. 4. *Sabinus heeft het Kapitool bemagtigt*, of *ingenomen.*

Insidere loco. *Zich ergens ter neder slaan, ergens gaan woonen.*

Ubi Lydia gens jugis insedit. Virg. Æ. 8. 479. *Alwaar een volk uit Ly-*

Lydiën zich op de bergen heeft nedergeslagen.)

ÎNSIDIÆ, ārŭm. f. *Lagen, hinderlagen, achterlagen, belaging.*

Insidias alicui collocare. Cic. Mil. 10. Instruere. Catull. 21. 7. Ponere. Liv. 37. 13. *Iemant lagen leggen.*

Insidiæ. *Bedriegery, listigheit, bedrog, vond, looze streek.*

De insidiis aliquid agere. Cic. de de Or. 1. 48. *Iets met listigheit doen.*

Aucupemur ex insidiis quam rem gerant. Plaut. Af. 5. 2. 31. *Laat ons met listigheit onderzoeken wat ze doen.*

ÎNSIDIĀTŌR, ōris m. *Een lagenlegger, een belager, die op listen en lagen toelegt.*

Insidiator viæ. Cic. C. 2. 12. *Een belager op den weg.*

ÎNSIDIŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Cic. C. 1. 5. *Lagen leggen, belaagen, bespieden, verspieden.*

Insidiari apris. Mart. 12. 14. 10. *Op wilde zwynen loeren, of strikken voor wilde zwynen stellen.*

(Cn. Pompejus videbatur insidiari temporibus. Paterc. 2. 21. 2. *Cn. Pompejus scheen op den uitslag zyn oog te hebben, en zyne zaaken daar naar te zullen schikken.)*

ÎNSIDIŌSĒ. Adv. Cic. R. P. 12. *Bedrieglyk, met bedrog, listiglyk.* De superl. Insidiosissime staat by Cic. Fr. 1. 3.

ÎNSĪDIŌSŬS, ā, ŭm. Cic. F. 3. 10. *Die lagen legt, of ergens op loert, bedrieglyk, arglistig.* De compar. Insidiosior staat by Cic. V. 2. 78. en de superl. Insidiosissimus by Plinius beneden.

Insidiosissimus Princeps. Plin. P. 95. 4. *Een zeer looze, of listige Vorst.*

Insidiosus. Ovid. Her. 20. 210. Plin. H. 29. 1. *Daar lagen, of listen zyn, vol lagen, of hinderlagen.*

ÎNSĪDO, is, sēdi, sessŭm, sidĕrĕ. *Ergens op zitten; zich ergens ter neer slaan.*

Apes floribus insidunt. Virg. Æ. 6. 707. *De byen zitten op de bloemen.*

Insidere. *Zakken, daalen, of zinken,* van een balk spreekende.

ÎNSIGNĔ, is. n. *Een teken, merk, of kenteken.*

Insignia virtutis multi sine virtute assecuti sunt. Cic. F. 3. 13. *Veele hebben de tekenen van dapperheit zonder verdienste verkregen.*

Insigne Regni. Cic. A. 3. 5. *De Koningklyke tekenen,* van staf, kroon, enz. spreekende.

Insignia familiarum. Suet. C. 35. 1. *Geslachtwapens.*

Insigne. Cic. de Or. 3. 33. Cæs. B. G. 2. 20. 1. *Een vaandel, standaart, vlag, vaan, wimpel.*

(Insigne. *Iets aanmerkelykt.*

Jamdiu aliquam causam quærebat senex, quamobrem insigne aliquid faceret iis. Ter. E. 5. 5. 31. *De Ouden had al lang gelegenheit gezocht, dat hy iets aanmerkelykt aan hun mogte doen.*

Insigne. *Een teken,* daar iemant kan aan gekent worden.

Ob rempublicam insigne habeo. Plaut. Curc. 3. 30. *Dat teken heb ik in den dienst voor 't Gemeenebest gekregen.*

Insigne. *Afbeeldzel van een God, mensch, of dier, waar van de schepen benoemt wierden.*

Conspicatæ navem D. Bruti, quæ ex insigni facile agnosci poterat. Cæs. B. C. 2. 6. 4. *Als zy het schip van D. Brutus, dat uit het wapen ligtelyk konde gekent worden, gezien hadden.)*

ÎNSIGNIO, is, ivi, itŭm, irĕ. Cic. Her. 3. 22. *Merken, tekenen.*

Auro insignibat clypeum. Virg. Æ. 7. 790. *Hy vercierde zyn schild met gout.*

Annum insignire cladibus. Tac. Ag. 41. 3. *Een jaar door nederlaagen vermaart maaken.*

(Insignire aliquem. *Van iemant reppen, spreeken, melden, iemant als door een teken bekent maaken wie hy is.*

Quem insignire exempli non nihil refert. Plin. E. 8. 22. 4. *Wien bekent te maaken, iets tot een voorbeeld stelt.)*

ÎNSĪGNĬS, ĭs. m. en f. nĕ, is. n. Virg. Æ. 1. 14. *Doorluchtig, aanmerkelyk, uitsteekend, roemruchtig, heerlyk, uitmuntend, vermaart, beroemt, aanzienlyk, deftig.* De compar. Insignior staat by Liv. 4. 4. en de superl. Insignissimus by Tertull. Apol. 21.

Dies insignis duplici clade. Liv. 6. 1. *Een dag door twee nederlaagen aanmerkelyk.*

(Insignis alleen. Curt. 9. 1. 25. Insignis aliqua corporis labe. Suet. A. 38. 4.) of Insignis ad deformitatem puer. Cic. L. L. 3. 8. *Een zeer lelyk kind.*

Insignis genere. Cic. Pet. 3. *Doorluchtig van afkomst, of door de geboorte.*

Insignis temeritas. Cic. A. 1. 12. *Een uitsteekende vermetelheit, een aanmerkelyke roekeloosheit.*

ÎNSIGNĪTĒ. Adv. Plaut. R. 3. 2. 29. *Merkelyk, uitermaten, boven maten.* (De compar. Insignitius staat by Liv. 8. 13.)

Insignite improbus. Cic. P. Q. 23. *Boven maten, of zeer godloos.*

ÎNSĪGNĪTĔR. Adv. *Uitsteekend, uitermaten.*

Insigniter impudens. Cic. A. 3. 4. *Uitsteekend, uitermaten, of zeer onbeschaamt.*

ÎNSĪGNĪTŬS, ā, ŭm. *Getekent, gemerkt.* De compar. Insignitior staat by Tacitus beneden.

Tabellæ discoloribus ceris insignitæ. Alcon. Pæd. Cic. 26. *Tafelboekjes met wasch van verscheide verwen bestreken, of overdekt.*

Puer insignitus. Plaut. M. G. 3. 1. 127. *Een kind dat met eenig teken, of mismaakt geboren is.* Zie onzen Curtius 9. 1. 25. §. 65.

Insignitus. Cic. de Or. 2. 87. *Aanmerkelyk, uitsteekend, uitmuntend, aanzienlyk, beroemt, vermaart.*

Insignitior ignominia. Tac. An. 3. 70. 4. *Die zich door schande, of eerloosheit zeer berucht heeft gemaakt.*

ÎNSIGNĪTĀ, ōrŭm. n. plur. Plin. H. 27. 4. *Loodverwige vlakken onder de oogen, blauwe plekken, doodneepen.*

ÎNSĬLĬĀ, iŭm. n. plur. Lucret. 5. 1352. *De schamelen,* die de wevers en andere handwerkers gebruiken.

ÎNSĬLĬO, is, silŭi en silii, sultŭm, silirĕ. *Ergens in- of op springen.*

Insilire in scapham. Plaut. R. 2. 3. 36. *In een boot springen, of vallen.*

Insilire in equum. Liv. 22. 3. *Te paerd, of op 't paerd springen.*

Insilire in phalanges. Cæs. B. G. 1. 52. 5. *Op de krygsbenden aanvallen.*

(Thessali insiliunt equos. Suet. Cl. 21. 8. *De Thessaliers springen op de paerden.*

Tergo Bianoris insilit. Ovid. M. 12. 346. *Hy springt Bianor op den rugge.)*

ÎNSĬMŬL. Adv. Flor. Præf. 3. Stat. S. 1. 6. 36. *Te zamen, gezamentlyk.*

ÎNSĬMŬLĀTĬO, ōnis. f. Cic. V. 5. 9. *Beschuldiging, bedraging, betichting, aanklagte.*

ÎNSĬMŬLO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. V. 2. 24. *Veinzen, den schyn maaken om iets te doen.*

Insimulare aliquem falso. Cic. V. 5. 41. Criminibus falsis. Ovid. Her. 6. 22. *Iemant valschelyk beschuldigen, betichten, of iets te last leggen.*

Insimulare aliquem flagitii. Cic. Att. 10. 17. *Iemant wegens een misdaad beschuldigen.*

ÎNSINCĒRŬS, ā, ŭm. *Onzuiver, bedurven, valsch, niet oprecht.*

Insincerus cruor. Virg. G. 4. 285. *Bedurven bloed.*

ÎNSĬNŬĀTĬO, ōnis. f. Cic. 1. R. 1. 15. *Inboezeming, inprenting, indruk.*

ÎNSĬNŬO, as, āvi, ātŭm, ārĕ.

In

In iemants handen stellen.
Opes alicui insinuare. Prop. 3. 7. 28. *Iemant rykdommen geeven.*
Insinuare. *Indringen, insteeken, indoen, indryven.*
Sol æstum insinuat per septa domorum. Lucret. 6. 860. *De Zon dringt de warmte door de muuren van de huizen heene.*
Qua flumen inter valles se insinuat. Liv. 32. 13. *Daar de stroom tot in de dalen loopt, of vliet.*
Insinuare se in equitum turmas. Cæs. B. G. 4. 33. 1. *Tot aan het paerdevolk doordringen.*
Insinuare aliquem animo alterius. Plin. P. 62. 2. *Iemant in een anders gunst brengen; iemant by een ander aangenaam, bemint, of geacht maaken.*
Insinuare se ad aliquem. Plaut. M. G. 2. 1. 27. *In iemants gunst koomen.*
Insinuare se in consuetudinem alicujus. Cic. F. 4. 13. *In iemants gemeenzaamen ommegang koomen.*
Insinuare se in caulam. Cic. de Or. 2. 35. *Tot den grond van een zaake doordringen.*
Insinuare se in antiquam Philosophiam Cic. T. Q. 5. 11. *De gevoelens der oude Wysbegerigen doorgronden, of naspeuren.*
Insinuat suspicio animis. Liv. 40. 37. *Het vermoeden kruipt in de gemoederen.*
Cunctis insinuat pavor. Virg. Æ. 2. 229. *De schrik bevangt ze allen.*
(Insinuare. *Inflorten, zich ontlasten.*
Flumen se insinuat mari. Curt. 5. 3. 2. *De rivier ontlast zich in de zee.* De bochtige, of kromme oevers van de zee worden ook Sinus, *Boezems* genoemt by Petron. 79.
Insinuare. *In den boezem steeken.* In de derde eeuw heeft dit woord deeze betekenisse gehad.
Moses manum rursus insinuat. Tertull. de Resur. Carn. 28. *Mozes steekt zyne hand wederom in den boezem.*
Insinuatis manibus ambulabis. Apul. M. 9. 219. *Gy zult met de handen in den boezem gesteeken gaan wandelen.)*
ĪNSĬPĬDŬS, ă, ŭm. Gell. 6. 1. *Onsmakelyk, zonder smaak, of geur, smakeloos.* (De verbeterde boeken vertoonen Insubidius. Na Gellius evenwel heeft Firm. 2. 12. dit woord gebruikt, als hy zegt Saporem insipidum.)
ĪNSĬPĬĒNS, ēntĭs. omn. gen. *Onwys, niet wys, dwaas, zot, gek, uitzinnig.* (De compar. Insipientior staat by Cic. D. 2. 23. en de superl. Insipientissimus by Sen. N. Q. 2. 59.)
ĪNSĬPĬĒNTĒR. Adv. Cic. S. 19. *Onwysselyk, zottelyk, dwaaslyk, gekkelyk, uitzinniglyk.*
ĪNSĬPĬĔNTĬĂ, æ. f. Plaut. Am. prol. 36. *Zotheit, dwaasheit, gekheit, uitzinnigheit.*
† ĪNSĬPO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cato R. R. 86. *Inwerpen, insmyten*, of *ingooyen.*
† ĪNSĬPO, is, sipŭi, sĭpĕrĕ. Festus. *Inwerpen, insmyten*, of *ingooyen.*
ĪNSĬSTO, is, stiti, stĭtŭm, sĭstĕrĕ. *Ergens vast op blyven staan.*
Insistere hastæ. Aur. Vict. V. J. 27. 3. *Op zyn spies leunen.*
Insistere. *Blyven staan, niet voortgaan, stilstaan.*
Sol ardentissimus culmini ædium insistit. Plin. E. 2. 17. 19. *De Zon op zyn heetste staat recht boven den top van 't huis.*
Insistere. *Hardnekkig ergens by blyven, styfkoppig zyn*, of *iets beweeren.*
Ne insistas huic credere. Plaut. Capt. 3. 4. 53. *Blyf dit niet halsstarrig gelooven.*
Insistere negotium aliquod. Plaut. M. G. 3. 3. 55. *Een zaak vervolgen*, of *bevorderen.*
Rationi insistere. Cels. Præf. 1. *De reden volgen.*
Neque satis Bruto constabat, quam rationem pugnæ insisteret. Cæs. B. G. 3. 14. 3. *Brutus vond zich zeer verlegen op wat wyze hy slaan zoude*, of *slag zou leveren.*
Insistite hoc negotium sapienter. Plaut. M. G. 3. 3. 51. *Beleg deeze zaak met verstand.*
Insistere limen Virg. Æ. 6. 563. *Door een poort gaan.* Viam. Plaut. M. G. 3. 1. 198. Ter. E. 2. 3. 3. Viæ. Cic. Cœl. 17. *Eenen weg inslaan, den weg houden.*
Insistere vestigia. Virg. Æ. 11. 574. *Gaan, voortgaan.*
Proximi jacentibus insistebant. Cæs. B. G. 2. 27. 3. *De naaste vervoegden zich by de lichaamen der verslagenen en namen hunne plaats in.*
Quibus vestigiis primum institi, in iis soleo perorare. Cic. de Or. 3. 9. *Ik ben gewoon myne redenen, zoo als ik ze begonnen heb, te eindigen.*
Alicujus honoribus insistere. Plin. E. 4. 8. 4. *In iemants eerampten treeden.*
Insistere mente & animo in rem aliquam. Cæs. B. G. 6. 5. 1. *Zich volkomentlyk ergens op leggen, zich met hart en ziel zich ergens op zetten*, of *zich tot iets met ernst begeeven.*
(Insistere. *Staan, zich stellen*, of *zetten.*
Ubi quisque institerat, concidit crepitu. Plaut. Am. 5. 1. 11. *Daar ieder een stont*, of *zich gestelt had, is hy door den slag ter neder geworpen.)*
ĪNSĬTĬO, ōnis. f. Cic. S. 15. *Enting, griffeling.*
ĪNSĬTĪTĬUS, ă, ŭm. *Vreemd, dat niet natuurlyk is.*
Insititius sermo. Plin. E. 4. 3. 6. *Een taal die men geleert heeft.*
(Insititius somnus. *Een middagslaap.* Æstivum diem si non diffinderem meo insititio somno meridie, vivere non possem. Varr. R. R. 1. 2. *Indien ik 's zomers geen middagslaapje hield, ik zou niet konnen leeven.* Zie Meridior.)
ĪNSĬTĪVŬS, ă, ŭm. Gell. 12. 1. *Geent, gegriffelt.*
Insitiva pyra. Hor. Ep. 2. 19. *Peeren van een geente peereboom.*
Insitivus. Cic. Sext. 47. *Aangenomen, ingelyft*, van Gracchus spreekende.
Insitivi liberi. Phæd. 3. 3. 10. *Onechte kinderen, bastaarden.*
ĪNSĬTŌR, ōris. m. Plin. H. 18. 33. *Een enter, griffelaar.*
ĪNSĬTŬM, i. n. Colum. Arb. 26. *Een ent*, of *griffel.*
ĪNSĬTUS, ă, um. *Geënt, gegriffelt.*
Mala insita fert pyrus. Virg. G. 2. 33. *Een gegriffelde peereboom draagt appelen.*
Insitus. *Natuurlyk, ingeschapen, aangeboren.*
Habere insitam cupiditatem scientiæ. Cic. Fin. 4. 2. *Een aangebore genegenheit tot wetenschap hebben.*
Insitas inimicitias cum nomine populi Romani habere. Cic. Font. 11. *Een aangeboren haat tegens den naam van 't Roomsche volk hebben.*
ĪNSĬTŪ, de ablativus van Insitus. Plin. H. 14. 3. *Enting, griffeling.*
ĪNSŌCĬĀBĬLĬS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Plin. H. 16. 43. *Onvereeniglyk, dat men niet te zamen voegen*, of *vereenigen kan*, van zaaken spreekende.
Insociabilis gens. Liv. 37. 1. *Een ongezellig, wild, of woest volk, een volk daar men niet meede kan handelen, of gemeenschap houden.*
Insociabilis omnibus. Liv. 27. 39. *Die zich naar niemant kan voegen, die met niemant kan omgaan, daar niemant gemeenschap mede kan houden.*
Regnum insociabile. Tac. An. 13. 17. 1. *Een ryk dat geen ryksgenoot duld.*
ĪNSŌLĀBĬLĬTĒR. Adv. Hor. E. 1. 14. 8. *Onvertroostelyk, op eene onvertroostelyke wyze.*
ĪNSŌLĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 21. 15. *Stelling van iets in de zon om te droogen.*

INSŌLĀTUS, ă, ūm. Colum. 12. 12. *In de zon gedroogt.*
Uvæ insolatæ. Colum. 4. 27. *Razynen, in de zon gedroogde druiven.*
Insolati dies. Colum. 11. 3. *Schoone dagen.*
INSŎLĒNS, ēntĭs. Ter. An. 5. 4. 4. *Ongewoon, ongewent, niet gewent.* (De compar. Insolentior staat by Liv. 45. 23. en de superl. Insolentissimus by Cic. F. 1. 2.)
Insolens aliquarum rerum. Cic. de Or. 1. 48. *Zekere dingen ongewoon.*
Insolens infamiæ. Cic. Att. 2. 21. *Die geen schande gewoon is.*
Insolens. Cic. Or. 8. *Ongewoon, zeldzaam, ongemeen.*
Insolens verbum. Gell. 1. 10. *Een ongebruikelyk woord*, by goede Schryveren.
Insolens. Cic. Dom. 34. *Moetwillig, opgeblazen, trots, hovaerdig, hoogmoedig, vermetel, verwaant.*
INSŎLĒNTĔR. Adv. Cic. I. R. 1. 28. *Ongewoonlyk, tegens gewoonte, zelden.* (De compar. Insolentius staat by Cic. Or. 52. en de superl. Insolentissime by Val. Max 3. 2. 21.)
Insolenter. Adv. Cic. T. Q. 4. 17. *Moedwilliglyk, trotzelyk, hovaerdiglyk, stoutelyk, verwaandelyk, hoogmoedig'yk, vermetelyk.*
INSŎLĒNTĬĂ, æ. f. *Een ongemeene*, of *ongewoone wyze van doen, van spreeken. enz.*
Insolentia sermonis. Liv. 37. 49. *Een ongewoone manier van spreeken.*
Moveor insolentia loci. Cic. Dej. 2. *De ongewoonte van de plaats (daar ik spreek) verzet my.*
In Epicuri nos castra conjecimus, non tamen ad hanc insolentiam. Cic. F. 9. 20. *Wy hebben de zyde van Epikurus gekozen, zonder nochtans die buitenspoorige stellingen aan te neemen.*
Insolentia. Cic. F. 10. 1. *Buitenspoorigheit, verwaandheit, vermeteldheit, trotsheit, opgeblazenheit, hoogmoed, trots.*
INSŎLĒSCO, scis, insŏlēscĕrĕ. Tiro *by* Gell. 7. 3. *Trots, opgeblazen, verwaant, laatdunkend, vermetel, hoogmoedig*, of *hovaerdig worden.*
(INSŎLĬDO. Adv. *en* INSŎLĬDŪM. Adv. *In 't geheel, geheelyk.* Zoo leezen sommige. Maar men splitst de woorden beter in tween, In solido, *en* in solidum. Zie beneden Solidus.)
INSŎLĬTUS, ă, ūm. *Ongewoon, ongemeen, zeldzaam, nieuw.*
Insolita dicendi ratio. Cic. Man. 1. *Een ongewoone*, of *buiten gewoone wyze van spreeken.*

Insolitus. *Tot eenig ding ongewoon.*
Insolitus ad laborem exercitus. Cæs. B. C. 3. 85. 2. *Een leger dat den arbeid ongewoon*, of *geen ongemakken gewent is.*
Insolitus rerum bellicarum. Sall. B. J. 39. *In den oorlog onervaren*, of *onbedreven.*
Feminæ prodire insolitæ. Cic. V. 1. 37. *Vrouwen die niet gewoon zyn uit te gaan.*
INSŌLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum. 4. 17. *In de zon stellen, leggen*, of *zetten om te droogen.*
INSŎLŪBĬLIS. is. m. *en* f. ile, is. n. Quintil. I. O. 5. 9. *Onoplosselyk, dat niet kan opgelost worden.*
Insolubile beneficium. Sen. B. 4. 12. *Een onvergeldelyke weldaad*, of *die men niet genoegzaam kan vergelden.*
INSŎMNĬĂ, ōrūm. n. plur. Cic. S. 13. *Droomen, droomverbeeldingen.*
INSŎMNĬĂ, æ. Ter. E. 2. 1. 13. *Waking, slaapeloosheit, als men geheele nachten zonder slaapen legt.* Donatus merkt aan, dat Insomnia in deeze plaatze van Terentius een singularis is, en dat men leezen moet Insomnia adiget, niet Insomnia adigent.
INSŎMNĬŌSUS, ă, ūm. Cato R. R. 158. *Die met zwaare droomen*, of *zwaarmoedige gedachten in den slaap gequelt word.*
INSŎMNIS, is. m. *en* f. mnĕ, is. n. Tac. H. 2. 49. 3. *Wakende, wakker, die niet slaapt*, van persoonen spreekende.
INSŎNO, ās, ŭi, ĭtūm, ārĕ. Lucan. 1. 578. *Klinken, geluid geeven*, van trompetten, *of* blaashoornen spreekende.
INSŎNS, ōntĭs. omn. gen. Liv. 4. 15. *Onnozel, onschuldig.*
Fraterni sanguinis insons. Ovid. M. 13. 149. *Onschuldig aan zyn broeders dood*, of *bloed.*
INSŎPĪTUS, ă, ūm. Ovid. M. 7. 36. *Wakker, niet in slaap gevallen*, of *geraakt.*
INSŎRTĪTUS, ă, ūm. Plaut. Cas. 2. 4. 27. *Noch niet door 't lot verdeelt; noch niet door 't lot getrokken.*
INSPĔCTĀTIO, ōnis. f. *'t Gezicht, de beschouwing.*
Illius mihi dulcis est inspectatio. Sen. N. Q. 6. 4. *Het gezicht van hem is my zeer aangenaam*, van een persoon spreekende.
INSPĔCTIO, ōnis. f. Quintil. I. O. 2. 18. *'t Gezicht, de beschouwing*, of *bespiegeling*, van een zaake spreekende.
Inspectio. Cic. A. 2. 32. *Bezichtiging van koopmanschappen*, of *van een plaats.*

INSPĔCTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Br. 4. *Bezichtigen, bezien, bekyken, opmerken.*
INSPĔCTŎR, ōris. m. Plin. H. 37. 7. *Beschouwer, bekyker, opmerker.*
INSPĒRĀBĬLIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Gell. 4. 18. *Buiten hoop, hoopeloos, dat men niet kan hoopen, daar geen hoop toe is.*
INSPĒRĀNS, āntis. omn. gen. Ter. An. 3. 4. 24. *Die niet hoopt, die wanhoopt*, of *hoopeloos is.*
Insperanti mihi cecidit, ut in istum sermonem delaberemini. Cic. de Or. 1. 21. *'t Is buiten myne verwachtinge gebeurt dat gy tot die taal zyt vervallen.*
INSPĒRĀTUS, ă, ūm. *Ongehoopt, onverhoopt, buiten verwachting.* De superl. Insperatissimus staat by Plaut. Pœn. 5. 3. 8.
Insperata occasio. Ter. E. 3. 5. 57. *Een onverwachte gelegenheit.*
Ex insperato. Plin. H. 25. 2. Liv. 44. 5. *Buiten verwachting, terwyl men zulks niet had verwacht.*
INSPĔRGO, is, spersi, spersūm, spergĕrĕ aliquid. Cic. D. 2. 16. *Iets in*, of *op strooyen, gieten*, of *sprengen.*
Inspergere oleam sale. Cato R. R. 66. *Zout op de olyven strooyen.*
INSPĔRSUS, ă, ūm. *In - of op gestroot*, of *gesprengt.*
Nævi egregio corpore inspersi. Hor. S. 1. 6. 67. *Vlakken over een schoon lichaam verspreid.*
INSPĬCIO, is, spexi, spectūm, spicĕrĕ. *In zien, van binnen bezien, in kyken, bekyken, beschouwen, bezichtigen.*
Inspicere marsupium. Plaut. Men. 2. 1. 29. *Zyn beurs bezien.* Ædes. Plaut. Most. 3. 1. 144. *Nauwkeurig een huis bezien.*
Inspicere. *Iets met aandacht aanmerken, onderzoeken*, of *overweegen.*
Inspicere aliquem a puero. Cic. A. 2. 17. *Iemants leven van zyn kindsheit af onderzoeken.*
Inspicere aliquem experimentis. Colum. 1. 8. *Iemant beproeven, van iemant door ondervindinge de proeve neemen.*
Inspicere sententiam alicujus. Plaut. M. G. 2. 1. 51. *Iemants gevoelen trachten te doorgronden.*
Fidem duro tempore inspicere. Ovid. Tr. 1. 5. 26. *Iemants trouwe in eenen quaaden tyd bespeuren.*
Inspicere in speculum. Ter. Ad. 3. 3. 61. *In een spiegel zien*, of *kyken.*
INSPĪCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquid. Virg. G. 1. 292. *Scherp maaken als een korenaair.*

INSPĪRĀTŬS, ă, ūm. Colum. 3. 10. *Ingeblaazen, aangeblaazen.*
ĪNSPĪRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 1. 6. *Inblaazen, aanblaazen.*
Inspirare alicui literæ. Gell. 2. 3. *Een letter met een aanblazinge uitspreeken.*
Inspirare ignem. Virg. Æ. 1. 692. *Liefde, of 't minnevuur inblaazen.*
Venenum morsibus inspirant. Virg. G. 4. 237. *Zy blaazen, of brengen 't vergif in door haare beeten.*
ĪNSPŎLIĀTŬS, ă, ūm. Quintil. I. O. 7. 1. Virg. Æ. 11 593. *Onberooft, niet uitgeplondert, of bestolen.*
ĪNSPŬO, spŭī, spūtūm, spŭĕrĕ. Plin. H. 22. 21. *Ergens op - of in spouwen, bespouwen, of bespuuwen.*
Inspuere in frontem mediam hominis. Sen. Ir. 3. 38. *Iemant recht in 't aangezicht spouwen.*
ĪNSPŪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Capt. 3. 4. 23. *In - of op spouwen, of spuuwen.*
ĪNSTĂBĬLIS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. *Ongestadig, wankelbaar, ongewis, onvast, veranderlyk, wispelturig, onstandvastig.* (De compar. Instabilior staat by Aur. Vict. C. 6. 2. Doch Schottus leest Intestabilior.)
In lubrico atque instabili fundamenta locare. Plin. H. 36. 14. *De grondvesten op eene slibberige en onvaste plaats leggen.*
Animi instabiles. Virg. G. 4. 105. *Onstantvastige, veranderlyke, of wispelturige gemoederen.*
Instabilis hostis ad cominus conferendas manus. Liv. 27. 18. *Een vyand die geen stant houd, als men hand voor hand moet vechten.*
Regnum instabile. Sen. Thy. 2. 217. *Een wankelbaar, onstantvastig, of wisselvallig Ryk.*
ĪNSTĂBĬLĬTĀS, ātĭs. f. Plin. H. 24. 17. *Ongestadigheit, onstantvastigheit, wispelturigheit, veranderlykheit.*
ĪNSTĀNS, āntĭs. omn. gen. Cic. T. Q. 4. 6. *Nabij, nakende, aanstaande, op handen zynde, naderende.* (De compar. Instantior staat by Gell. 13. 24.
Instans. *Staande.*
Instans in medio triclinio. Suet. T. 72. 9. *Staande in 't midden van de eetzaale.*
Instans. *Tegenwoordig.*
Quod & de instantibus verissime judicaret, & de futuris callidissime conjiceret. Nep. 2. 1. 4. *Om dat hy van tegenwoordige dingen naar waarheit oordeelde en van toekomende voorgissingen maakte.*
Quod virginis pater instanti tempore simulavit se non ægre ferre factum. Hygin. P. A. 2. 40. *Om dat de vader van 't meisje tegenwoordig geveinst heeft dat hij die daad niet qualyk nam.)*
ĪNSTĀNTĔR. Adv. Plin. E. 7. 22. 1. *Gestadiglyk, met aanhouden, zonder ophouden.* (De compar. Instantius staat by Quintil. I. O. 9. 3. en de superl. Instantissime by Gell 4. 18.)
Dicere instanter. Quintil. I. O. 9. 4. *Met nadruk, ernst, yver, of hevigheit spreeken.*
ĪNSTĀNTĬĂ, æ. f. Gell. 6. 2. *Nooddwang, dringende noodwendigheit, hooge nootzakelykheit.*
Instantia. Plin. E. 5. 8. 10. *Hevigheit, drift, vuur, ernst, yver, in 't spreeken.*
ĪNSTĀR, een nominativus indeclinabilis. *Gelyk, gelykerwyze; als, even eens.*
Instar montis equus. Virg. Æ. 2. 15. *Een paerd als een berg.*
Instar voluminis erat epistola. Cic. Att. 10. 4. *De brief was zoo groot als een geheel boek.*
Plato est mihi instar omnium. Cic. Cl. 51. *Ik acht Plato zoo veel als al de andere t'zamen.*
In Gylippo solo instar omnium auxiliorum erat. Just. 4. 4. 5. *Gylippus alleen quam hen zoo veel te hulp, als al de andere gezamentlyk.*
Quantum instar in ipso est? Virg. Æ. 6. 865. *Wat, of hoe groot eene gelykheit is 'er in hem?*
Hæc meriti pondus & instar habent. Ovid. Her. 2. 30. *Deeze dingen zyn in plaats van verdiensten.*
(Instar. *Bijna, bijkans, omtrent.*
Mearum epistolarum nulla est συναγωγὴ: sed habet Tyro instar septuaginta. Cic. Att. 16. 5. *Myne brieven zyn noch niet in een band gebragt: maar Tyro heeft 'er omtrent zeventig.*)
ĪNSTAŬRĀTĬO, ōnĭs. f. *Herstelling, vernieuwing, vermaking.*
Dii immortales ludorum instauratione placantur. Cic. Ar. 11. *De onsterffelyke Goden worden door het vernieuwen der schouwspelen verzoent.*
ĪNSTAŬRĀTĪVŬS, ă, ūm. Cic. D. 1. 26. *Vernieuwt, herstelt, vermaakt, hermaakt.*
ĪNSTAŬRĀTŬS, ă, ūm. Cic. D. 1. 26. *Vernieuwt, herstelt, vermaakt, hermaakt.*
Instaurati animi. Virg. Æ. 2. 451. *Weêr aangemoedigde harten, of gemoederen.*
ĪNSTAŬRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquid. Cic. V. Proœm. 4. *Vernieuwen, herstellen, op nieuws beginnen, iets herdoen, of hermaaken.*
Instaurare epulas. Virg. Æ. 7. 146. *Een gastmaal op nieuws beginnen, of hervatten.*
Instaurare. *Bereiden, toebereiden, gereet maaken, vervaerdigen, toerusten.*
Instaurare sacrificium. Cic. Att. 1. 13. *Een offerhande toebereiden.*
Instaurare tunicam adversus hyemem. Plin. H. 11. 23. *Een rok herneemen, of weêr aantrekken tegens den winter*, van de kapellen spreekende.
Instaurare acies. Virg. Æ. 10. 543. *Den slag hervatten, de benden herstellen.*
Instaurare diem donis. Virg. Æ. 4. 64. *Den dag met offerhanden beginnen.*
ĪNSTĔRNO, ĭs, strāvī, strātūm, stĕrnĕrĕ. *Dekken, op dekken, op spreiden.*
Pelle leonis insternor. Virg. Æ. 2. 722. *Ik word met een leeuwenhuid bedekt, ik hang een leeuwenhuid om.*
Insterni terræ. Stat. Th. 3. 213. *Begraaven worden.*
ĪNSTĪGĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Her. 2. 30. *Opstoking, aanstouwing, ophitzing, aandryving, opruijing, opmaking, oprokkening.*
(**ĪNSTĪGĀTŎR**, ōrĭs. m. Ulp. Dig. 3. 2. 20. *Een aanporder, aanstooker, opruijer, ophitzer, quaad stooker.*
ĪNSTĪGĀTRĪX, īcĭs. f. Tac. H. 1. 51. 4. *Een aanporster, aanstookster, opruister, ophitster, quaadstookster.*
ĪNSTĪGĀTŬS, ūs. m. Ulp. Dig. 9. 1. 6. *Een aanporring, aandryving, aanzetting, opmaking, ophitzing, oprokkening, quaad stoking.*)
ĪNSTĪGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Ter. An. 4. 2. 9. *Opwekken, aanmoedigen, aanhitzen, aanstouwen, opstooken, aandryven, oprokkenen, opmaaken, opruyen, quaad stooken.*
Instigare canem in aliquem. Petron. 55. *Een hond tegens iemant, of op iemant aanhitzen.*
Instigare vocibus alas. Virg. Æ. 11. 730. *De krijgsbenden door zyn woorden aanmoedigen.*
Instigante Deo. Liv. 10. 19. (Numine. Colum. Præf. 10.) *Door Goddelyken drift, door inblaazinge van eenige Godheit.*
ĪNSTĪLLĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 29. 6. *Indruiping, afdruiping, of inzijpeling van iets.*
ĪNSTĪLLĀTŬS, ă, ūm. Ovid. Tr. 3. 5. 22. *In gedropen, dat men drop voor drop heeft doen neirvallen, of neirdruipen.*
ĪNSTĪLLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Doordruipen, zeker vocht drop voor drop laaten afflekken.*

Fo-

Foliorum succus auribus surdis instillatur. Plin. H. 20. 1. *Men laat het sap van (zekere) bladen in de ooren der dooven druipen.*
Merum in ignes instillare. Ovid. Her 19.153. *Wyn in 't vuur gieten.*
Instillant guttæ saxa. Cic. T. Q. 2. 10. *De druppelen vallen op de rotzen.*
Præceptum instillare auriculis. Hor. E. 1. 8. 16. *Iemant onderwyzen*, or *lessen geeven.*
(INSTIMULĀTŌR, ōris. m. Cic. Dom. 5. *Een aanporder, aanzetter, oprokkenaar, ophitzer, quaadstooker, opruyer.*)
INSTIMULO, as, avi, atum, are aliquem verbis. Ovid. F. 6. 508. *Iemant met woorden aanmoedigen, bewegen, aanstooken, aanhitzen, opruyen*, of *opwekken.*
INSTINCTŌR, ōris. m. *Een aanstoker, verwekker, aanstouwer, ophitzer, aanhitzer, opruyer, oprokkenaar, quaadstooker.*
Instinctor sceleris. Tac. H. 1. 22. 4. *Een aanhitzer tot het plegen van een euveldaad*, of *schelmstuk.*
INSTINCTUS, a, um. *Verwekt, opgewekt, aangedreven, aangezet, aangemoedigt, aangeport, opgeruit, opgehitst, opgerokkent, genoopt.*
Instinctus ad bellum. Vell. 1. 12. 1. *Tot den oorlog aangezet.*
Homo furore instinctus. Cic. V. 5. 72. *Een mensch door razerny*, of *woede vervoert.*
INSTINCTŪ, de ablativus van Instinctus, us. m. *Door inblazinge*, of *ingeevinge.*
Instinctu Divino futura prænunciare. Cic. D. 1. 6. *Toekomende dingen door Goddelyk ingeeven voorzeggen.*
Instinctu alicujus facere aliquid. Plin. P. 73. 2. *Op iemants aanradinge iets doen.*
INSTIPULOR, aris, atus sum, ari aliquid ab aliquo. Plaut. Ps. 4. 6. 6. *Iets van iemant bedingen.*
Dolo malo instipulari. Plaut. R. 5. 3. 25. *Iets ter quader trouwe bedingen.*
INSTITĀ, æ. f. Ovid. Art. 1. 32. *De boord, de kant, zoom*, of *slootkant van een rok.*
Instita. Petron. 21. *Een band*, of *lit.*
Lecti instita. Petron. 57. *De singels van een bed*, of *ledekant.*
INSTITIO, ōnis. f. Cic. T. Q. 1. 25. *Stilstant*, van sterren die haaren loop afsteeken.
INSTITŌR, ōris. m. Ovid. Art. 1. 421. Liv. 22. 25. Juv. 7. 221. *Een winkelhouder voor een ander, iemant die voor een ander koopmanschap dryft*, of *winkel voor rekeninge van een ander doet.*
Institor eloquentiæ. Quintil. I. O. 8. 3. *Een leeraar der welsprekendheit.*
INSTITŌRIUS, a. um. Suet. N. 27. 4. *Van een winkelhouder voor een ander, dat aan iemant die koopmanschap voor een ander dryft behoort.*
INSTITRIX, icis. f. *Een slavin die voor haar heer, of vrouw koophandel dryft.* (Perott. Cornuc. col. 123. brengt dit woord by als by Plautus staande; maar ik heb 't by hem niet gevonden.)
INSTITUO, is, stitui, stitūtum, stituĕre. *Vaststellen, instellen, inzetten, beveelen, gebieden.*
Instituere accusationem. Ulp. Dig. 48. 5. 4. *Een beschuldiging opmaaken*, of *opstellen.*
Instituere. *Beginnen, aanvangen.*
Sicuti facere instituistis. Cic. Clu. 3. *Gelyk als gylieden hebt begonnen te doen.*
Instituere & perficere rem. Cic. F. 5. 12. *Een zaak beginnen en volmaaken.*
Instituere animum ad cogitandum. Ter. Ph. 2. 1. 10. *Zyn geest tot denken stellen*, of *zetten.*
Instituere in corde argumenta. Plaut. Most. 1. 2. 2. *Voorbedenken, wat men zeggen moet.*
Astutiam instituere. Plaut. E. 3. 2. 27. *Een bedrog beleggen.*
Certamen sibi cum aliquo instituere. Cic. A. Q. 2. 12. *Iemant zich tot een tegenstreever stellen.*
Remiges ex provincia instituere. Cæs. B. G. 3. 9. 1. *Roeyers uit wingewesten trekken.*
Civitates instituere. Cic. de Or. 1. 19. *Steden bouwen*, of *stichten.*
Dapes instituere. Virg. Æ. 7. 109. *Een gastmaal aanrechten.*
Heredem instituere aliquem. Cic. F. 13. 61. *Iemant tot zyn erfgenaam maaken, verklaaren*, of *stellen.*
Aliquem instituere sibi amicum. Cic. V. 4. 9. *Iemant tot zyn vriend verkiezen.*
Instituere amicitiam cum aliquo. Cic. F. 13. 17. *Vriendschap met iemant maaken.*
Iter instituere. Cic. F. 15. 5. *Een reis onderneemen*, of *aanvangen.*
Naves instituere. Cæs. B. G. 5. 11. 4. *Schepen bouwen*, of *toetakelen.*
Orationem cum aliquo instituere. Cic. L. R. 1. 31. *Een rede met iemant aanvangen.*
Oratorem instituere. Quintil. I. O. Præf. 1. *Een redenaar maaken*, of *tot een redenaar bequaam maaken.*
Tabellarios certos instituere. Cic. F. 14. 18. *Vaste postboden aanstellen.*
Officinam instituere. Cic. V. 4. 24. *Een winkel opzetten.*
Vestigia retro instituere. Lucret. 4. 474. *Te rug keeren, wyken, deinzen.*
Vineam novellam instituere. Colum. 5. 5. *Een nieuwe wyngaard planten.*
Sapienter vitam instituere. Ter. An. 1. 1. 40. *Wysselyk zyn leven aanstellen.*
Instituere catulos. Sen. Cl. 1. 16. *De honden tot de jagt oeffenen.*
Literis Græcis instituere aliquem. Cic. Cl. 47. *Iemant Griekfsch leeren.*
Instituere ad turpitudines. Cic. V. 3. 69. *Iemant tot schandelykheden vervoeren.*
Socrates jam senex institui lyra non erubescebat. Quintil. I. O. 1. 10. *Sokrates schaamde zich niet op de lier te leeren speelen in zynen ouderdom.*
INSTITŪTIO, ōnis. f. *Onderwyzing, leere, leering, inzetting, opvoeding.*
Institutio Stoica. Sen. B. 20. 20. *De Stoïsche leere*, of *aanhang.*
Omnis quæ de aliqua re suscipitur institutio, debet a definitione proficisci. Cic. Off. 1. 2. *Alle onderwyzinge die ondernomen word, moet van haar beschryvinge beginnen.*
INSTITŪTUM, i. n. *Onderwyst, leere, gebod, bevel, inzetting.*
Instituto Platonis. Cic. A. Q. 1. 4. *Naar de leerwyze, of beginsselen van Plato.*
More institutoque majorum. Cic. P. Q. 20. *Volgens de inzettinge van onze voorouderen.*
Instituti ac consuetudinis suæ oblitus. Cic. Att. 4. 18. *Die zyn gewoonlyke wyze van leven, of gewoonte vergeeten heeft.*
Instituta civitatis. Cic. Pis. 13. *De grondregels, wetten, of willekeuren van een stad.*
Institutum vitæ. Cic. Fin. 4. 15. *De staat van 't leven.*
Institutum. Cic. L. R. 2. 54. *'t Voorneemen, 't doelwit, of de toeleg, 't oogwit*, van eenig werk.
INSTITŪTUS, a, um. Cic. de Or. 1. 39. *Vastgestelt, ingestelt, geboden, bevolen.*
Institutus. Cic. Cl. 8. 1. *Onderwezen, opgevoedt, opgetrokken.*
Institutus. Cic. Dom. 1. *Begonnen, aangevangen, ondernomen.*
INSTO, as, institi, institum, instare. *Naaken, naby zyn, gereed om aan te vallen*, van eenen aannaderenden vyand spreekende.
Instare victis. Liv. 42. 60. *De overwonnenen heftig vervolgen, sterk najaagen*, of *nazetten.*
Instent mille licet premantque curæ.

12. Mart. 7.96. 5. *Schoon hem duizend bekommeringen*, of *zwarigheden navolgen en perssen.*
Sed id alias, nunc quod instat. Cic. T.Q. 3.5. *Van dit op eenen anderen tijd, laat ons nu verhandelen dat haast heeft.*
Instare alicui ut aliquid faciat. Cic. P.Q. 10. *Iemant dringen*, of *lastig vallen om iets te doen.*
Instare alicui rei. Quintil. I.O.7.2. *Ergens op blyven staan*, *niet van een zaak willen afstappen.*
Instare operi. Virg. Æ. 1.508. Plin. P.18.2. *Zich met yver tot den arbeid begeeven*, *neerstig aan 't werk gaan.*
Rectam instas viam. Plaut. Af. 1.1. 39. *Gy staat den rechten weg in.*
Instare vestigiis alicujus. Plin E.6. 11.2. *Iemants voetstappen*, of *voorbeeld navolgen.*
Marcellus vestigiis instabat. Liv. 27. 12. *Marcellus volgde hem van naby*, of *op de hielen.*
Imperator vestigiis instirit sequi. Liv. 27.2. *De Veldoverste heeft*, of *is hem kort gevolgt.*
Instare aliquem ad Prætorem. Plaut. Curc. 3.6. *Iemant voor den Schoondagvaerden.*
Instare factum Ter. An. 1. 1. 120 *Staande houden*, of *beweeren dat iets gedaan is.*
Nox instat. Sall. B.C. 55. *De nacht nadert*, *genaakt*, of *is aanstaande.*
Instabat agmen Cæsaris. Cæs. B. C. 2.80.5. *Het leger van Cæzar was naby*, of *naderde.*
Instant a me tibi bona. Plaut P. 4. 3. 22. *Gy hebt*, of *u staat goed van my te wachten.*
Priusquam unum injectum telum est, tum instat alterum. Plaut. Pœn. 4. 2. 97. *Eer de eene pyl is ingeworpen, is de andere klaar.*
‡ ĬNSTRĀGŬLŬM, i. n. Cato R. R. 10. *Een sprei*, *dekkleed*, *deken*, *dekzel.*
‡ ĬNSTRĀTŬM. I. n. Ulp. Dig. 50. 16. 45. Zie Instragulum.
ĬNSTRĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 8. 42. *Gedekt*, *bespreid*, *bedekt.*
Instrati tori pelle leonis. Sil. 7.290. *Bedden met een leeuwenhuid bespreid*, of *gedekt.*
Torus humilis, & modice instratus. Suet. A. 73.2. *Een laag bed, en niet prachtig bespreidt.*
ĬNSTRĒNŬŬS. ă, ŭm. Ter. H. 1.1.68. Plaut. Most. 1.2.24. *Niet dapper*, *niet moedig*, *bloo*, *versaagt*, *verslagen*, *kleinmoedig*, *lafhartig*, *lui*, *traag.*
ĬNSTRĔPO, pis, instrĕpŭi, instrĕpĭtŭm, instrĕpĕrĕ. Virg. G. 3.172. *Gerucht*, *gewelt*, of *gedruis maaken*, *raazen*, *tieren.*
Dentibus instrepere. Claud. Conf. Theod. 222. *Op de tanden knarssen.*
ĬNSTRĪDENS, entis. Sil. 14. 437. *Knarssende*, *kraakende.* De Dichter wil het geknars en gekraak van de dingen, die in zee branden, uitbeelden.
ĬNSTRĪNGO, gis. instrinxi, instrictum, instringĕrĕ. Quintil. D. 5. *Vast toebinden*, *sterk toehaalen.*
ĬNSTRŬCTĬO, ōnis. f. Cic. Cæc. 15. *Stelling*, of *scharing van een leger in slagorder.*
Instructio tabulorum in cloacas. Vitruv. 5.9. *Het stellen*, of *schikken van de pypen in de gooten*, of *riolen.*
Instructio. *Bouwing*, *stichting*, *oprechting.*
Instructio novi balnei. Plin. E. 10. 35.1. *De bouwing van een nieuwe badstove.*
ĬNSTRŪCTĬUS. Adv. Liv. 1.35. *Met groote pracht*, *toerustinge*, of *met veel toestel.*
ĬNSTRŪCTŌR, ōris. m. *Een beschikker*, *schikker*, *besteller*, *voorbereider*, *toerichter*, of *vervaerdiger van iets.*
Conditor instructorque convivii. Cic. red. in sen 6. *Toerichter*, of *toebereider van een gastmaal.*
ĬNSTRŪCTUS, ă, ŭm. *Onderrecht*, *onderwezen*, *bedreven*, *bequaam gemaakt* De compar. Instructior staat by Cic. Her. 4.10. en de superl. Instructissimus by Cic. de Or. 3. 8.
Ingenuis artibus instructus. Cic. de Or. 1.16. *Wel opgevoedt*, *van eene goede opvoedinge.*
Instructus plurimis artibus. Cic. Fin. 2.34. *Heel snedig*, of *bequaam tot veele zaaken.*
Instructus ad bellum. Cic. F. 15. 1. *Tot den oorlog toegerust.*
Instructus ad mortem contemnendam. Cic. Fin. 2.17. *Bereid om de dood te verachten.*
Ædes instructas locare. Liv. 42. 19. *Een gestoffeert huis*, of *dat met huisraad voorzien is verhuuren.*
Instructa sunt mihi in corde consilia omnia. Ter. Ph. 2 2.7. *Alle myne voornemens zijn reeds in myn hart vast gestelt.*
Ferro instructus. Virg. Æ. 12.124. *Met staal*, of *een degen gewapent.*
Mediocriter instructus a doctrina. Cic. Cl. 66 *Tamelyk geleerd.*
(Hortos instructos emere. Cic. Off. 3.14. *Een wel bepooten hof koopen.*)
ĬNSTRŪCTUS, ūs. m. *Vercierzel*, *cieraad.* Men vind niet dan de ablativus Instructu.
Oratio eodem instructu ornatuque comitata. Cic. de Or. 3.6. *Een rede met de zelve verciering en schoonheit verzelt.*
ĬNSTRŬCTŪRĂ, æ. f. *Schikking*, *vervaerdiging*, *aanrechting*, *toerusting*, *toestel.*
Macedonum instructura. Front. St. 2.3.17. *De wyze waar op de Macedoniers hun leger in slagorden stellen*, of *schaaren.*
ĬNSTRŪMĔNTŬM, i. *Allerhande werktuig*, *gereedschap*, *enz*, dat men in een huis, winkel, enz gebruikt.
Instrumentum Regium. Suet. A. 71.2. *'t Koninglyk huisraad.* Verris. Cic. V. 4.44. *'t Huisraad van Verres.*
Instrumentum belli. Cic. A. Q. 4.3. *Oorlogstuig*, *krygstuig*, *kryigsgereedschap.*
Instrumentum. *Alles dat dient om iets te verkrygen*, *te verwerven*, of *te bekoomen.*
Instrumenta multa habet ad adipiscendam sapientiam. Cic. L. L. 1. 22. *Hy heeft veel hulpmiddelen om wysheit te bekoomen.*
Nullum est majus instrumentum boni imperii, quam amici. Tac. H. 4.7.6. *Daar is niet dat dienstiger is om een ryk gelukkig te maaken dan vrienden.*
Litis instrumenta. Quintil. I.O. 12.8. *De stukken*; of *bewyzen van een geding*, of *rechtzaake.*
Instrumentum Regni. Cic. Br. 15. *Het krygsvolk*, *het leger*, *de vloot*, dewyl al de zeekerheit van een ryk in goed krygsvolk bestaat.
(Instrumentum triumphi. Suet. J. 37.2: 84.6. *De toestel*, of *toerusting der zegepraaling.*
Instrumentum imperii. Suet. Fl. 8. 12. *Een rolle waar in den staat van 't Gemeenebest is aangetekent.*)
ĬNSTRŬO, is, instrūxi, instrūctum, instrŭĕrĕ. *Stellen*, *schikken*, *plaatzen.*
Instruere aciem. Cic. Mur. 9. *Een leger in slagorder stellen*, of *schaaren.*
Armis socios instruere. Virg. Æ. 8. 80. *De bondgenooten met wapenen*, of *geweer voorzien.*
Calumniam alicui instruere. Ulp. Dig. 37.14 1. *Iemant een lak opwerpen*, of *opleggen*, *quaadspreeken van iemant verwekken.*
Epulas instruere. Liv. 26. 13. *Een gastmaal gereed maaken*, *bereiden*, of *vervaerdigen.*
Instruere domum. Cic. V. 4.5. *Een huis met inboël voorzien*, of *met huisraad opschikken.*
Mensas epulis instruere. Ovid. M. 8.561. *Opdisschen*, *de gerechten op tafel zetten.*
Insidias alicui instruere. Catull 21. 7. *Ie-*

7. *Iemant lagen leggen.*
Magna pecunia instruxit otium. Sen. E. 22. *Hy heeft zich met groote rykdommen verzorgt, eer hy het gewoel van de waereld verliet.*
Navigia instruere armamentis. Colum. 4. 3. *De schepen wapenen, toerusten*, of *uitrusten.*
Instruere aliquem. Ter. E. 4. 7. 11. *Iemant leeren, onderwyzen, onderwys geeven*, of *onderrechten.*
Instruere Oratorem. Quintil. I. O. Præf. 1. *Een Redenaar maaken, iemant de redenrykkonst leeren.*
Instruere aliquem secretis notis. Liv. 34. 61. *Iemant door geheime tekenen onderwyzen*, of *iets te kennen geeven.*
(Instruere aliquem. *Iemant van noodzakelykheden voorzien.*
Vitellii filiam instruxit Vespasianus. Suet. Fl. 14. 1. *Vespasianus heeft Vitellius dochter van huisraad voorzien.*)
ĪNSTŪPĒNS, ēntis, omn. gen. Plin. H. 28. 4. *Styf, stram, lam*, van een hand, of voet spreekende.
ĪNSUĀSŪM, ī. n. Plaut. Truc. 2. 2. 16. *Een kleur uit den geelen*, waar meede men rookende een rok wit maakt, naar het getuigenis van Festus.
ĪNSUĀVĪS, is. m. *en* f. vĕ, is. n. *Onaangenaam, niet lieffelyk: stuurs, nors.* (De compar. Insuavior staat by Cic. Her. 3. 12. en de superl. Insuavissimus by Cic. Or. 49.)
Homo insuavis. Hor. S. 1. 3. 85. *Een stuurs*, of *nors mensch.*
Insuavis illis admiratio ea foret. Cic. Am. 23. *Die verwondering zoude onaangenaam zyn*, of *mishaagen.*
Insuavis odor. Colum. 12. 52. *Een quaade, onaangenaame, vunsse*, of *vieze reuk.* Vita. Cic de Or. 2. 6. *Een verdrietig, hard*, of *streng leeven.* Cibus. Cels. 4. 19. *Bittere spyze, onaangenaame, wrange*, of *zuure kost.*
(ĪNSUĀVĪTĀS, ātis. f. Gell. 1. 21. *Onaangenaamheit, onsmaakelykheit.*)
ĪNSUBĪDĒ. Adv. Gell. 1. 2. *Onbedachtelyk, zonder achterdocht, zonder zulks te denken, onvoorzichtiglyk.*
ĪNSUBĪDŬS, ă, ŭm. Gell. 19. 9. *Onbedacht, zonder achterdocht, roekeloos, onvoorzichtig.* (De compar. Insubidior staat by Gell. 13. 20.)
ĪNSUBTĪLĪS, is. m. *en* f. ĭlĕ. is. Papinian. Dig. 30. 1. 11. *Niet schrander, niet snedig, niet doortrapt, niet doorsleepen.*
ĪNSUBTĪLĪTĔR. Adv. Ulp. Dig. 28. 5. 5. *Zonder snedigheit, schranderheit, doortraptheit*, of *doorsleepenheit.*
(ĪNSŬCCĀNDŬS, ă, ŭm. *Dat vochtig moet gemaakt werden, dat in eenig vocht moet gesteken worden.*
Lana est sæpius vino & oleo insuccanda. Colum. 7. 4. *Men moet de wol dikwils in oly en wyn steeken*, of *met oly en wyn vochtig maaken.*)
ĪNSŬCCĀTŬS, ā. ūm. Colum. 7. 5. *In eenig sap geweekt*, of *geweikt.*
ĪNSŪDO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cels. 1. 3. *Zweeten.*
ĪNSUĒFĀCTUS, ā, ūm. Cæs. B. G. 4. 24. 3. *Gewent, gewoon.*
ĪNSUĒSCO, scis, suevi, suetūm, suescere. Ter. Ad. 1. 1. 30. *Gewennen, gewoon*, of *gewent worden.*
Insuescere alicui rei. Colum. 6. 37. *Een zaak gewent worden.*
Insuescere pecus amurca. Colum 6. 4. *Het vee gewennen olydroessem te drinken.*
Hoc me pater insuevit ut fugerem. Hor. S. 1. 4. 104. *Myn vader heeft my gewent dat ik dat schuwen zou.*
ĪNSUĒTŬS, ă, ūm. Cic. Her. 4. 4. *Ongewoon, ongewent, ongemeen, zeldzaam, raar.*
Insueta pabula. Virg. E. 1. 50. *Een ongewoon voeder.*
Manus operi insuetæ. Tib. 1. 4. 42. *Handen die niet gewoon zyn te arbeiden*, of *te werken.*
Insuetus laboris. Cæs. B. G. 7. 30. 4. *Geen werken*, of *arbeiden gewent.* Navigandi. Cæs. B. G. 5. 6. 3. *Het zee vaaren ongewoon.*
(Insuetus ad pugnam. Liv. 31. 35. *Ongewoon te vechten.*
Ita se a pueris insuetos. Liv. 24. 48. *Van jongs op waren zy het gewoon*, of *gewent.* Dan is het een Participium van Insuesco.)
ĪNSŪLĂ, æ. f. Cic. L. L. 2. 3. *Een eiland.*
Insula. Cic. Cœl. 7. Vitruv. 1. 6. *Een huis dat alleen en op zyn eigen muuren staat, dat rondom begangelyk is, en waar om heen kleiner huizen, om te verhuuren, getimmert zyn*, die ook, om dat ze op 't zelve perk stonden, Insulæ genoemt wierden.
ĪNSŪLĀRĪS, ĭs. m. *en* f. ārĕ, ĭs n. *Eilandsch, van een eiland*, of *dat tot een eiland behoort.*
(Ductor ferreus insularis. Priap. 32. 13. *Een smit het eilandsch yzer*, of *'t yzer dat van de eilanden koomt, bearbeidende.*
Insularis pœna. Ammian. 15. 17. Insulare supplicium. Ammian. 26. 29. *Banning naar*, of *op een eiland.*
Insularis. *Eilander, een die op een eiland woont*, of *in een kleiner huis dat nevens een grooter op zyn eige muuren staat.*
Antiochus concursu insularium cum omni militia interficitur. Just. 32. 2. 2. *Antiochus werd door het zamenrotten der bywooneren van Jupiter Elymeus tempel met zyn ganschen leger omgebragt.*
ĪNSULĀRĪUS, ii. m. Zie Insularis in de laatste betekenisse.
Insularii mulcant exclusum Eumolpum. Petron. 55. *De bywooners van 't groote huis van M. Manicius, dat op zyn eige muuren staat*, *slaan*, of *rossen Eumolpus, voor de deur gesloten, wakker af.*
Insularius. *Opzigter over een groot huis op eigen muuren staande; die ook 't gebied over 't gemeene volk had, dat daar aan in kleiner huizen woonde.*
Dominus proprietatis ædes per insularium custodire potest. Pompon. Dig. 7. 8. 16. § 1. *De eigenaar kan 't huis door een huisbezorger bewaaren.*)
ĪNSŬLSĒ. Adv. Cic. Att. 15. 4. *Gekkelyk, zottelyk, belachelyk, dwaasselyk.* (De compar. Insulsius staat by Gell. 16. 12. en de superl. Insulsissime by Gell. 12. 2.)
ĪNSŬLSĪTĀS, ātis. f. Cic. Cl. 82. R. P. 13. *Ongerymtheit, zotheit, dwaasheit.*
ĪNSŬLSŪS. ă, ūm. Colum. 2. 9. *Ongezouten.* (De compar. Insulsior staat by Tertull. Nat. 1. 3. en de superl. Insulsissimus by Mart. 12. 55. 2.)
* Insulsus. Plaut. R. 2. 6. 33. *Ongezouten, ongerymt, belachelyk, zot, gek, dwaas, bespottelyk.*
Insulsa flagitatio. Cic. F. 10. 24. *Een belachelyk verzoek; een ongerymde vraag.*
ĪNSŬLTĀTĪO, ōnis. f. Quintil. I. O. 8. 5. *Beschimping, bespotting.*
ĪNSŬLTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Opspringen, huppelen.*
Paridis busto insultat armentum. Hor. O. 3. 3. 41. *Het vee huppelt op 't graf van Paris.*
Floribus insultant hædi. Virg. G. 4. 11. *De bokken springen*, of *huppelen op de bloemen.*
Insultare fores calcibus. Ter. E. 2. 2. 54. *Met den voet op de deur stooten, schoppen*, of *stampen.*
Insultare alicui in calamitate. Cic. V. 5. 50. In alicujus miserias. Cic. Her. 4. 39. *Iemant in zyn ongeval beschimpen*, of *smadelyk toespreeken.*

Segni-

Segnitiem alicujus insultare. Tac. An. 4. 59. 5. *Iemant zyn luiheit verwyten, op iemants luiheit schimpen.*
Insultare in omnes. Cic. N. D. 2. 29. *De heele waereld, of alle man bespotten, of beschimpen.*
Clodius tot annos in Rempublicam insultavit. Cic. Mil. 32. *Klodius heeft zoo veel jaaren getracht het Gemeenebest in den grond te helpen.*
(ĪNSULTŪRĂ, æ. f. Plaut. M. G. 2. 3. 9. *Inspringing, of opspringing.*)
ĪNSUM, ĭnĕs, Infŭi, Ĭnĕssĕ. Cic. Or. 13. *In zyn, binnen zyn.*
Ineſt auri & argenti largiter. Plaut. R. 4. 4. 144. *Daar is veel gout en zilver in.*
In amore hæc omnia insunt vitia. Ter. E. 1. 1. 14. *Al deeze misslagen zijn in de min, of liefde.*
Is mihi ineſt candor. Mart. 14. 145. 1. *Die oprechtigheit, of ongeveinstheit is in mij.*
Illi plus invidiæ quam pulcritudinis ineſt. Plin. P. 38. 5. *Hij is nydiger als schoon, in hem is meer nydigheit dan schoonheit.*
ĪNSŪMO, is, sūmsi, sūmtūm, sūmĕrĕ. *Besteeden, verteeren, te koste leggen.*
Insumere pecuniam in aliquem Cic. Att. 5. 17. *Onkosten voor iemant doen, of maaken.*
Sumtus in aliquam rem insumere. Cic. I. R. 2. 38. *Ergens onkosten om maaken.*
Curam insumere ad speculandum. Plin. H. 9. 46. *Al zyn zorge aanwenden om iets te bezinnen, of te bespiegelen.*
Operam frustra insumere. Liv. 10. 18. *Vergeefsche, of verloren arbeid doen.*
Insumere aliquid. *Iets neemen, of opvatten.*
Insumere mentes dignas cœptis. Stat. Th. 12. 643. *Moed grypen die zijne onderneminge betamelyk is, of wel voegt.*
ĪNSŪMTUS, ă, ūm. Cic. V. 3. 64. *Verteert, besteedt, bekostigt, aan te koste gelegt.*
ĪNSŬO, ĭs, sŭi, sūtūm, sŭĕrĕ. Ovid. Art. 3. 131. *In naaijen.*
Insuere aliquid alicui rei. Liv. 40. 51. *Iets ergens in naaijen, iets ergens aan- of invoegen, of lasschen.*
ĪNSŬPER. Adv. Cic. Her. 4. 23. *Daarenbooven, dat meer is, boven dien, of buiten dit.*
Insuper quam quæ pacta erant facinora, Campani ediderunt. Liv. 23. 7. *Die van Kampanje hebben noch deeze dingen boven 't geene bedongen was gedaan.*
Insuper. Virg. Æ. 3. 579. Colum. 12. 39. *Boven, boven op, om hoog.*
Insuper habere. Papin. Dig. 34. 9. 17. Gell. 1. 19. *Verachten, versmaaden, misprijzen, laaken, wraaken.*
Insuper his. Virg. Æ. 9. 274. *Boven, of buiten dit alles.*
(Insuper. *Daar na, na dien tyd.*
Cum Claudio duos insuper consulatus gessit. Suet. V, 2. 8. *Hy is daar na met Klaudius tweemaal Burgermeester geweest.*
Insuper. *Hooger, meer opwaarts.*
Insuper Perseus dexterioribus. Vitruv. 9. 6. *Perseus staat hooger op aan de rechter zyde.*)
ĪNSŬPĔRĀBĬLĬS, is. m. en f. ĭlĕ, ĭs. n. *Onverwinnelyk, dat men niet overwinnen kan, of te boven kan koomen.*
Genus insuperabile bello. Virg Æ. 4. 40. *Een onverwinnelyk volk.*
Insuperabilis. Liv. 21. 23. *Ontoegangkelyk, daar men niet over kan koomen, van 't Alpische gebergte spreekende.*
Valetudo insuperabilis. Plin. E. 1. 22. 8. *Een ongeneeslyke ziekte.*
ĪNSŬRGO, is, surrēxi, sūrrēctūm, sūrgĕrĕ. *Zich verheffen, opstaan, opryzen.*
Regnis alicujus insurgere. Ovid. M. 9. 444. *De wapenen tegen iemant opneemen, opvatten, of gewapenderhand tegens iemant opstaan.*
Remis insurgere. Virg. Æ. 5. 189. *Met kracht roeyen, of sterk roeijen.*
Insurgere alicui rei. Plin. P. 66. 2. *Ergens over waaken, ergens nauwe acht op slaan, tot welstant van een zaake vlyt aanwenden.*
ĪNSŬSCEPTUS, ă, ūm. Vota insuscepta. Ovid. Liv. 197. *Geloften die niet gehoort zyn.*
ĪNSŬSŬRRO, as, āvi, ātūm, āre. *Zachtjes blaazen, of zoetjes waayjen.*
Quoniam favonius ipse insusurrat, navigandi tempus eſt. Cic. A. Q. 4. 48. *Dewyl de weste wind zachtjes waait, is 't tyd in zee te steeken.*
Insusurrare crebro cantilenam suam alteri. Cic. Att. 1. 19. *Het zelve liedje iemant dikwils aan de ooren zingen.*
Vota Deo insusurrare. Sen. E. 10. *Stille geloften aan Godt doen.*
ĪNSŪTUS, ă, ūm. Virg. Æ. 5. 405. *In genaait.*
Insutus culeo. Val. Max. 1. 2. 13. In culeum. Cic. S. R. 11. Fr. 1. 12. *In eenen leeren zak genaait.*

INT.

ĪNTĀBĒSCO, scis, tābŭi, tābēscĕre. *Droogen, uitdroogen, wech quynen, verdwynen.*
Novella intabescit, dum adolescit. Colum. 4. 3. *Een nieuwe plant droogt al wassende uit.*
Cera intabescit igne levi. Ovid. M. 3. 487. *Het wasch smelt door een klein vuur.*
Pruinæ matutinæ intabescunt Sole tepente. Ovid. M. 3. 488. *De morgenryp smelt als de Zon heet word.*
Diuturno morbo intabescere. Cic. N. D. 3. 35. *Door een langduurige ziekte uitteeren.*
Dolori intabescere. Sen. Polyb. 24. *Door droefheit, of hartzeer verquynen, of mager worden.*
ĪNTĀCTĬLIS, is. m. en f. ĭlĕ, ĭs, n. Lucret. 1. 438. *Onraakbaar, ontastbaar, dat men niet aanraaken, of aantasten kan.*
ĪNTĀCTUS, ă, ūm. Vitruv. 2. 9. *Onaangeraakt, dat niet aangetast, of aangeraakt is.* (De compar. Intactior staat by Juv. 6. 163.)
Intactæ viæ. Flor. 3. 10. 22. *Wegen daar men nooit over gegaan heeft; ongebaande wegen.*
Intactus. *Volkomen; ongeschend, ongeschonden, gaaf, geheel, onbeschadigt.*
Integri intactique fugerunt. Liv. 5. 38. *Zij zyn gevlucht zonder schade te lijden.*
Intactus infamia. Liv. 38. 51. *Die met geen schandelijkheden beklad, of besmet is.*
Intacti religione animi vir. Liv. 5. 15. *Een man die nergens eenige zwarigheit in maakt.*
Intactus a sibilo. Cic. F. 8. 2. *Die men nooit uitgelachen, bespot, of uitgejouwt heeft.*
Carmen intactum Græcis satyra. Hor S. 1. 10. 66. *De Grieken hebben nooit schimpdichten gemaakt.*
Intacta virgo. Catull. 62. 45. *Een reine, of zuivere maagd.*
Juvenca intacta cervice. Virg. G. 4. 540. *Een veers die nooit onder 't juk is geweest.*
ĪNTĀMĬNĀTUS, ă, ūm, Hor. O. 3. 2. 18. *Zuiver, onbevlekt, ongeschonden, onbesmet, onbezoedelt.*
ĪNTĀNTŪM. Adv. *Zoo zeer, zoo veel.*
Nullus intantum spe tollet avos. Virg. Æ. 6. 876. *Niemant zal zoo veel hoope aan zyne voorouderen geeven dan hy.*
Intantum inquantum, &c. Sen. B. 2. 23. *Zoo veel als, enz.*
ĪNTĔCTUS, ă, ūm. Liv. 27. 3. *Gedekt, het betekent somtyds ook ongedekt, of ontbloot.*
Corpore intecto. Tac. H. 4. 77. 3. *'t Lighaam ontbloot zynde.*
Intectus. *Openhartig, die zijn meininge verklaart, ongeveinst, oprecht.*

Ob-

Obscurum adversum alios sibi uni incautum, intectumque effecit Principem. Tac. An. 4. 1. 4. *Hy is alleen in de vertrouwtheit en geheimen van den Vorst, daar het anderen onmogelyk was toe te koomen, getreeden.*

INTĔGELLŪS, ă, ŭm. Catul. 15. 4. *Zuiver, vry van alle bedervinge, ongeschonden, gaaf.*

Præstabo eum integellum. Cic. F. 9. 10. *Ik zal hem hier van met eeren, of ongeschonden afhelpen.*

ĬNTĔGĔR, gră, ŭm. Celf. 7. 27. *Geheel, gaaf, dat al zijn deelen heeft.* De compar. Integrior staat by Cic de Or. 1. 53. en de superl. Integerrimus by Cic. Dom. 23.

Integer. Cic. V. 4. 4. *Zuiver, ongeschonden, niet onteert, niet ontreinigd, niet bevlekt, niet ontheiligt, niet besmet.*

Integrum signum. Cic. V. 4. 58. *Een beeld dat niet ontheiligt, of niet geschonden is.*

Integra virgo. Catull. 61. 36. *Een zuivere maagd.*

Rudem me discipulum, & integrum accipe. Cic. N. D. 3. 3. *Ontfang my als een onweetend leerling.*

Integer homo & sanctus. Cic. de Or. 1. 53. *Een vroom en heilig mensch.*

Integer animi. Hor. S. 2. 3. 220. Mentis. Hor. S. 2. 3. 65. *Zuiver, rein, of onbevlekt van g m ed.*

Vultum integer laudo. Hor. O. 2. 4. 22. *Ik prys 't wezen zonder eenig belang daar bij te hebben.*

Vitæ integer. Hor. O. 1. 22. 1. *Onberispelyk, vroom, deugdzaam, eerlyk, of deftig van leven.*

Integer a labore. Cæs. B. G. 3 26. 2. *Frisch, die van den arbeid niet vermoeit is.*

Integer in omnibus vitæ partibus. Cic. Font. 14. *Een mensch wiens leven onberispelyk in allen deelen is.*

Existimatio integra. Cic. P. Q. 15. *Een zuivere achting.*

Integrum se servare. Cic. Att. 7. 26. *Zich onzydig houden, zich aan geen zyde verbinden.*

Integris amicitiis officium prætermissum imprudentiæ excusatione defenditur. Cic. *by* Hieron. tegens Ruf. *Zoo lang de vriendschap in zyn geheel is, word een verzuimde plicht met den naam van onbedachtzaamheit verschoont.*

Integer *Sterk, krachtig, magtig.*

Integræ gentes. Cic. Dom. 23. *Volkeren die voorspoedig zyn.*

Integra ætas. Ter. And. 1. 1. 45. *Een bloeijende ouderdom.* Valetudo. Cic. Fin. 2. 20. *Een volkome gezondheit.*

Equitatus ex prælio integer discessit. Cic. F. 10. 34. *De ruitery is onbeschadigt uit den slag gekoomen, of zonder schade geleden te hebben.*

Miles integer. Liv. 28. 13. *Een soldaat die frisch, of die kloek en gezond is*

Integer. *Die nooit eenig ongeval, of ramp gevoelt, of gehad heeft.*

Si ad quietem integri iremus. Cic. D. 1. 29. *Indien wy ons zonder eenige bekommernissen te rust begaven, of zonder eenige buitensporigheden te rust leiden.*

In integrum restituere. Cic. V. 5. 6. Cæs. B. C. 3. 1. 4. *Weder in zyn geheel stellen, ten vollen herstellen.*

Non est integrum mihi tuo consilio uti. Cic. Pis. 24. *'t Is in myn magt niet om uwen raad te volgen, 't staat my niet vry uwen raad te gebruiken.*

Si integrum daretur, eam sententiam scriberet. Cic. Part. 38. *Indien men 't aan hem stelde, hy zoude zoo stemmen.*

Cum tibi in integro res tota esset. Cic. V. 2. 40. *Als gy noch volkomen meester van de zaak waart, toen de gansche zaak aan u stont, of in uwe handen was.*

Integram alicui causam conservare. Cic. F. 13. 4. *Een zaak voor iemant in zyn geheel bewaaren, zonder daar eenige kennis van te neemen.*

Ab integro. Virg. E. 4. 5. *Op nieuws, van nieuws af aan.*

De integro alicui gratulari. Cic. Att. 13. 51. *Iemant op nieuws geluk wenschen.*

(Ex integro leges sancire. Suet. A. 34. 1. *De wetten op nieuws kragt geeven.*

Integer. *Die niet schuldig is, die buiten schulden is, die geen schulden heeft.*

Quo facilius ab integris sumptuosos discerneret. Curt. 10. 2. 10. *Op dat hy die veel verdaan hadden, van die geen schulden hadden gemaakt, te gemakkelyker onderscheiden mogte.*)

ĬNTĔGO, is, texi, tectum, tĕgĕre. Plaut. R. 1. 2. 13. *Dekken, bedekken, bestryken.*

Luto aliquid integere. Cæs. B. C. 2. 15. 2. *Iets met leem, of slyk bestryken.*

Crines integit casside. Stat. Th. 4. 303. *Hy zet een helm op zyn hoofd.*

Integere porticus lignis. Cæs. B. C. 2. 2. 3. *Galeryen, of wandelgangen met een zoldering dekken.*

ĬNTEGRASCO, scis, ăscĕrĕ. *Herstelt worden, nieuw worden.*

Malum hoc integrascit. Ter. An. 4. 2. 5. *Dit quaad komt weerom, of vernieuwt.*

ĬNTEGRĀTĬO, ōnĭs. f. Amoris integratio. Ter. An. 3. 3. 23. *Een vermenwing van liefde,* de meeste leezen Redintegratio.

ĬNTEGRĀTŪS, ă, ŭm. Flor. 4. 10. 1. *Vernieuwt, op nieuws weder begonnen.*

ĬNTEGRĒ. Adv. Cic. Fin. 1. 9. *Op eene rechtvaerdige wyze, oprechtelyk.* (De compar. Integrius staat by Cic. Mil. 22. en de superl. Integerrime beneden by Cicero.)

Acta integerrime vita. Cic. Sall. 2. *Een leven in alle oprechtigheit, of vroomheit doorgebragt.*

ĬNTEGRĬTĀS, ātis. f. *Oprechtigheit, vroomheit, degelykheit.*

Incorrupta sermonis Latini integritas. Cic. Cl. 35. *De ongeschonde zuiverheit der Latynsche taale.*

Integritas corporis. Cic. Fin. 5. 14. *Gezondheit des lichaams.*

ĬNTEGRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Vernieuwen, weder beginnen, hervatten, herhaalen: beginnen, aanvangen.*

Integrire carmen. Virg. G. 4. 514. *Een liedje herhaalen.*

Integrare seditionem. Liv. 5. 25. *Een oproer weder aanvangen.* Cædem. Liv. 9. 43. *De moord weder beginnen.*

Animus defessus audiendo admiratione integratur. Cic. I. R. 1. 17. *De geest door 't toehooren, of toeluisteren vermoeit, word door verwonderinge weder verfrischt.*

ĬNTĔGŪMĔNTŪM, i. n. Liv. 10. 38. *Een dekzel, dekkleed, behangzel.*

In oratione alicujus divitias ejus ingenii per quædam integumenta perspicere. Cic. de Or. 1. 35. *In iemants rede de schranderheit, of grootheit van zyn verstand, als door zommige dekzelen, bespeuren.*

Integumenta flagitiorum. Cic. Cœl. 20. *Dekmantels van schelmstukken.*

(ĬNTELLECTO. Tac. An. 1. 49. 2. *Verstaan hebbende, als hy het had verstaan.*)

ĬNTELLĒCTŪS, ă, ŭm. Cic. Fat. 19. *Verstaan, bevat, begrepen, beseft.*

ĬNTELLĒCTŪS, ūs. m. *Kennis, verstand, oordeel, begryp.*

Intellectus disciplinarum. Quintil. I. O. 1. 1. *Kennis, begryp, bevatting, of doorgronding van wetenschappen.*

Dissimulato intellectu. Tac. An. 13. 38. 4. *Zonder iets te laaten blyken, veinzende geen acht ergens op te slaan, of niets te merken.*

Intellectus saporum. Plin. H. 11. 37. *Kennis van de smaak der dingen.*

Com-

Communis intellectus. Quintil. I. O. 2. 16. *Gemeen verstand.*
Capere alicujus rei intellectum. Quintil. I. O. 1. 1. *Den zin van iets bevatten, tot het begryp van den zin eener zaake koomen.*
Habere duplicem intellectum. Quintil. I. O. 2. 14. *Dubbelzinnig zyn, twee beteekenissen hebben.*
Majora intellectu. Quintil I. O. 1. 2. *Dingen die boven ons begryp zyn, of ons verstand te boven gaan.*
Intellectus. Quintil. I. O. 11. 2. *'t Verstand, 't begryp, 't oordeel.*
(Intellectus. *'t Gevoel.*
Intellectum inesse his apparet. Plin. H. 9. 45. *'t Blykt dat ze gevoelen hebben, of gevoel in.)*
ÏNTELLÏGĒNS, entis. omn. gen. *Verstandig, wys, geleert.*
Stulto intelligens quid interest? Ter. E. 2. 2. 1. *Wat onderscheid is'er tusschen een verstandig mensch en een zot?*
Orator ille est intelligentium judicio probatissimus. Cic. Cl. 51. *Die redenaar is zeer hoog geacht bij de verstandigen, of geleerden, of bij mannen van oordeel.*
Intelligens judicium. Cic. Opt. or. 4. *Een schrander, of keurlyk oordeel.*
Intelligens in aliqua re. Cic. V. 4. 15. *Bequaam, bedreven, geoefent, of verstandig in een zaak.*
Intelligens alicujus rei. *Eener zaake kundig, of van een zaake kundig.*
Cujusvis generis voluptatis intelligens. Cic. Fin. 2. 20. *Een kenner van alle soorten van vermaaklykheden.*
Intelligens Principis. Plin. E. 6. 27. 2. *Die den inborst, of aart van eenen Vorst wel kent.*
ÏNTELLÏGĔNTĔR. Adv. *Verstandiglyk, wysselyk, met verstand, geleerdelyk.*
Legere intelligenter voluptates. Cic. Off. 3. 13. *Vermaaklykheden met verstand uitkiezen.*
Ut amice, ut intelligenter, ut attente audiatur. Cic. Part. 8. *Op dat het gunstiglyk, met verstand en aandachtiglyk gehoort worde.*
ÏNTELLÏGĔNTĬĂ, æ. f. *Kennis, verstand, kundigheit.*
Juris civilis intelligentia. Cic. Cl. 26. *De kennis van het burgerrecht.*
Ad popularem intelligentiam aliquid accommodate definire. Cic. Or. 33. *Iets op eene verstaanbaare wijze aan al de waereld voorstellen.*
Intelligentiam alicujus rei habere. Cic. A. 9. 5. *Iets bevatten, of begryp van een zaake hebben.*
Intelligentia acquirendæ pecuniæ. Cic. I. R. 1. 49. *De konst om geld te verkrygen, of te winnen.*

Fretus intelligentia alicujus. Cic. N. D. 1. 18. *Op de schranderheit, of 't verstand van een ander steunende*, van een Redenaar, die een rede voor verstand ge luiden voert, spreekende.
Ponere in audiendi fastidio intelligentiam. Cic. Opt. or. 4. *Zyn verstand stellen in het gehoorde te ziften, of te berispen.*
Intelligentia. Cic. N. D. 1. 11. *'t Begryp, de bevatting, 't verstand, de beseffing.*
Intelligentia. Ter. Hec. prol. 2. 23. *Wysheit, voorzichtigheit.*
(ÏNTELLÏGÏBĬLĬS, is. m. *en* f. ile, is. n. Sen. E. 124. *Verstaanbaar, verstaanlyk, dat verstaan kan worden.*
ÏNTELLĬGO, is, lexi, lectum, ligere. *Bevatten, begrypen, beseffen, verstaan, kennen, weeten.*
Intelligere in aliqua re. Cic. de Or. 2. 14. *Verstandig ergens in zyn, ergens op afgerecht zyn, zich ergens op verstaan, kennis van iets hebben.*
Intelligere animum alicujus. Ter. H. 3. 1. 69. *Iemants gevoelen, of meininge doorgronden; iemants zin, of gedachten weeten, of verstaan.*
Intelligere occasiones. Tac. G. 30. 3. *Gelegentheden kennen, of weeten waar te neemen.*
De gestu intelligo quid respondeas. Cic. Vat. 15. *Ik versta uit uwe gebaerden wat uwe antwoord zal zyn.*
Intelligere ex aliqua re. Cic. Att. 6. 9. Et per aliquid. Cic. Consol. 1443. 2. *Iets begrypen door middel van iets anders, het een door het ander bevatten.*
Non intelligitur quando obrepat senectus. Cic. S. 11. *Men gevoelt den aankomenden ouderdom niet.*
(Intelligere aliquem. *Weeten wat bij iemant is, of wat in hem steekt.*
Indigne ferebas, quod Catonem ætas sua parum intellexisset. Sen. Const. 1. *Gy naamt qualyk dat zy, die ten tyde van Kato leefden, niet geweeten hebben wat in hem stak.)*
ĪNTĔMĔRĀNDŬS, ă, ŭm. Val. Flacc. 5. 641. *Dat niet ontheiligt, geschonden, bevlekt, of bezoedelt mag worden.*
ĪNTĔMĔRĀTŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 2. 149. *Ongeschonden, ongeschend, onbevlekt, onbesmet, niet bezoedelt, of ontheiligt.*
Harum alarum intemerata modestia fuit. Tac. An. 1. 49. 5. *Deeze krygsbenden hebben zich nergens in te buiten gegaan.*
ĪNTĔMPĔRĀNS, antis. omn gen. *Ongeregelt, ongematigt, buitensporig.* (De compar. Intemperantior staat by Cic. Vat. 1. en de superl. Intemperantissimus by Apul. Ap. 279.)
Intemperans in alicujus rei cupiditate. Cic. Att. 13. 26. *Door een ongeregelde drift, of onmatige begeerte tot iets genegen.*
Intemperantis est scribere quod occultari velit. Cic. A. Q. 1. 1. *'t Is 't werk van eenen onbedachten, dingen te schryven die hy verholen wil houden.*
Fui paulo in te intemperantior fortasse quam debui. Cic. Vat. 1. *Ik heb u mogelyk dat ontzagh niet toegedraagen dat ik behoorde.*
In augendo numero non alius intemperantior est. Liv. 36. 38. *Daar is niemant die de getaalen meer vergroot.*
ĪNTĔMPĔRĀNTĔR. Adv. Cic. T. Q. 1. 3. *Onmatiglyk, overdadiglyk, buitensporiglyk.* (De compar. Intemperantius staat by Cic. A. 5. 18. en de superl. Intemperantissime by Apul. Ap. 321.)
Quo intemperanter accepto. Tac. An. 2. 75. 3. *Hebbende deeze tydinge met een onmatige blydschap ontfangen.*
ĪNTĔMPĔRĀNTĬĂ, æ. f. Cic. T. Q. 4. 9. *Onmatigheit, overdadigheit, ongereldheit, buitensporigheit.*
Intemperantia risus. Plin. H. 11. 37. *Een onmatig, of overdadig lachen, overdadige vreugde.*
Intemperantia ægri. Quintil. I. O. 2. 17. *Ongeregeldheit, of onmatigheit van een zieken.*
In exigendis pœnis intemperantia. Sen. Cl. 2. 4. *Al te groote gestrengheit in 't straffen.*
ĪNTĔMPĔRĀTĒ. Adv. Cic. Tim. 12. Zie Intemperanter.
ĪNTĔMPĔRĀTŬS, ă, ŭm. *Onmatig, ongeregelt, overdadig, buitensporig.* De superl. Intemperatissimus staat beneden by Cicero.
Intemperatissimæ perpotationes. Cic. Pis. 10. *Al te onmatige, of buitensporige dronkenschappen, of al te gulzige zuiperyen.*
Intemperata benevolentia. Cic. Am. 20. *Een overmatige vriendschap, of gunst.*
ĪNTĔMPĔRĬÆ, ārŭm. f. plur. *Vervoerdheit, dolheit, razerny, woede.*
Quæ intemperiæ nostram agunt familiam? Plaut. Am. 4. 3. 1. *Wat woede ontrust ons huisgezin?*
ĪNTĔMPĔRĬĒS, ei. f. Intemperies cœli. Colum. Præf. *Ongesteldheit, of ongematigtheit der lucht, of des hemels.*
Intemperies amici. Cic. Att 4. 6. *Vervoerdheit, oplopendheit, of gramschap van een vriend.*
ĪNTĔMPĔSTĀS, ātis. f. Intempestas

pestas cœli. Plin. H. 18. 6. *Ongesteltheit*, of *ongematigtheit der lucht*, of *des hemels.*

INTEMPESTĪVĒ. Adv. Cic. Off. 1. 25. *Buitentydt*, *t' onpas*, *ter ongelegener tyd*, *ontydiglyk.*

INTEMPESTĪVUS, ă, ūm. *Dat buitentydt is*, *dat op een onbequaamen tyd koomt*, *ontydig*, *ongelegen.* (De compar. Intempestivior staat by Val. Max. 7. 8. 9.)

Intempestiva epistola. Cic. Att. 4. 14. *Een brief die te onbequaamer tyd koomt.*

Intempestivus. Plin. H. 18. 35. *Van een quaad voorteken*, van 't geschreeuw van ganzen spreekende.

INTEMPĔSTUS, ă, ūm. Nox intempesta. Virg. G. 1. 247. *Diep in den nacht*, *laat in den nacht*, *te middernacht.*

Devenit nocte intempesta. Varr. L. L. 5. 2. *Hy is te middernacht gekoomen.*

INTĔNDO, is, tendi, tentūm, andere tēnsum, tenderĕ. *Spannen*, *rekken*, *uitspannen*, *uitrekken.*

Intendere arcum. Plin. H. 11. 49. *Een boog spannen.*

Intendere dextram ad statuam. Cic. Att. 16. 15. *Zyn rechter hand op een beeld leggen.*

Intendere alicui rei. Plin. E. 8. 19. 2. *Iets aandachtelyk overleggen.*

In aliquid intendere. Quintil. I. O. 3. 6. *Iets voorwenden*, of *voorgeeven.*

Intendit esse sororem meam. Ter. E. 3. 3. 19. *Zy geeft voor dat ze myn zuster is.*

Aciem aciem in omnes partes intendere. Cic. T. Q. 4. 17. *Alles nauwkeuriglyk bezichtigen.*

Actionem perduellionis intendere. Cic. Mil. 14. *Iemant een geding van landverraad aandoen.*

Animum intendere. *Zyn verstand ergens op leggen*, *zyn gedachten ergens op vesten*, of *over laaten gaan.*

Animum ad scribendum intendere. Plin. E. 7. 27. 7. *Zich tot schryven stellen*, of *begeeven.*

Quo animum intendat, facile perspicio. Cic. V. Proœm. 3. *Ik zie ligtelyk wat hy in den zin heeft.*

Animum ad Regnum intendere. Sall. B J. 10. *Denken om Koningk te worden.*

Animum intendere studiis. Hor. E 1. 2 36. *Zich tot de letteroeffening begeeven.*

Intendere vera. Tac. An. 2. 57. 3. *De waarheit toestemmen.*

Aliquid animo intendere. Cic. A. 10. 4. *Eenigen toeleg maaken*, *iets voorneemen*, *iets beraamen.*

Intendere fallaciam alicui. Ter. H. 3. 2. 2. *Iemant zoeken te bedriegen*, of *op te ligten.*

Intendere ardorem exercitus. Tac. An. 12. 35. 2. *Den moed der soldaaten verdubbelen.* Andere leezen Incendere.

Aures ad verba alicujus intendere. Ovid. P. 4. 4. 36. *Iemant andachtelyk hooren.*

Se ad firmitatem intendere. Cic T. Q. 2. 23. *Trachten om meer standvastigheit te verkrygen.*

Intendere crimen in aliquem. Liv. 9. 26. Alicui. Ulp. Dig. 38. 2. 14. §. 11. *Iemant van een misdaad beschuldigen*, of *betichten.* Litem alicui. Cic. de Or. 1. 10. *Iemant een geding aandoen*, of *voor recht roepen.*

Curam alicui rei intendere. Plin. H. 18. 17. In aliquam rem. Liv. 37. 36. *Groote zorg ergens voor draagen.*

Intendere iter cœptum in Italiam. Liv. 21. 29. *Zyn begonne reis naar Italien voortzetten.*

Intendere Diis manus. Sen. Cl. 1. 25. *De handen ten hemel opheffen.*

(Intendere. *Vermeerderen*, *meerder worden.*

Quo cum primis se intendentibus tenebris perveniſſent. Liv. 1. 57. *Alwaar ze, als het tegens den avond zeer duister wierd, gekoomen waaren.*

INTĒNSĬO, ōnĭs, f. Sen. N. Q. 2. 8. *Spanning*, *inspanning.*)

INTĒNSŪS, ă, ūm. Cic. Or. 36. Zie Intentus. (De compar. Intensior staat by Nazar. Pan. Const. 23.)

INTĔNTĀTĬO, ōnis. f. Intentatio digitorum. Sen. Ir. 2. 4. *Bedreiging met de vingeren.*

INTĔNTĀTUS, ă, ūm. Liv. 9. 6. *Gedreigt*, *bedreigt.*

Intentatus. Virg. Æ. 10. 39. *Onbeproeft*, *niet ondervonden*, *niet bezocht.*

Intentatum Romanis ingeniis opus. Sen. Pol. 27. *Een werk dat noch geen Romein ondernomen heeft.*

Intentatus & novus equus. Cic. Am. 19. *Een nieuw en onbeproeft paerd.*

Miseri, quibus intentata nites. Hor. O. 1. 5. 13. *Elendige menschen, die behaagen in u scheppen, zonder u te kennen.*

Sylva militi intentata. Front. St. 1. 2. 2. *Een bosch den soldaaten onbekent.*

INTĔNTĒ. Adv. Plin. E. 5. 19. 6. Quintil. I. O. 2. 2. *Met aandacht*, of *opmerkinge*, *aandachtiglyk*, *vlytiglyk.* (De compar. Intentius staat by Liv. 4. 1. en de superl. Intentissime by Lampr. Hel. 14.)

INTĔNTĬO, ōnĭs. f. Colum. 6. 6. *Uitrekking*, *uitspanning.*

Intentio vocis. Quintil. I. O. 1. 10. *Verheffing van zyn stem.*

Intentio animi. Cic. T. Q. 2. 23. *Yver des geests*, of *van 't gemoed.*

Intentio. Quintil. I. O. 8. 2. *'t Voorneemen*, *oogmerk*, of *einde dat men zich voorgestelt heeft*, *het doel* – of *oogwit.*

Intentionem animi dividere. Quintil. I O. 1. 1. *Zyn aandacht op verscheide zaaken vesten*, of *vestigen.*

INTĔNTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Rekken*, *uitspannen.*

Intentare manus alicui. Hirt. B. H. 22. 4. Tac. H. 4. 41. 4. In aliquem. Liv. 3. 47. *Zyn handen opheffen om iemant te slaan; iemant met handen slaan.*

Voces alicui intentare. Tac. An. 3. 36. 2. *Iemant met woorden dreigen.*

Fulmen in aliquem intentare. Liv. 6. 39. *Iemant met den blixem dreigen.*

Intentare aliquid alicui. Cic. S. R. 35. *Iemant ergens mee dreigen.*

Omnia mortem intentant. Virg. Æ. 1. 95. *De dood dreigt alles.*

Actionem intentare. *Iemant een geding aandoen*, of *voor recht roepen.* (Spiegelius in zyn Lexicon juris getuigt, dat deeze spreekwyze van alle Geleerden afgekeuren is.)

Crimen invicem intentant. Quintil. I. O. 3. 10. *Zy beschuldigen malkander.*

Intentare imperium Romanum. Liv. 42. 12. *Met de gramschap der Romeinen dreigen.*

Veru in oculos ejus intentat. Petron. 55. *Hy dreigt hem met het spit in 't gezicht te steeken.*

INTĔNTŪS, ă, ūm. Cic. V. 5. 12. de Or. 3. 57. *Uitgestrekt*, *uitgerekt*, *gespannen*, van een touw, of koorde spreekende. De compar. Intentior staat by Cic. de Or. 1. 60. en de superl. Intentissimus by Liv. 29. 35.

Intentus arcus. Plin. H. 8. 8. *Een gespannen boog.*

Labor intentus. Ovid. P. 1. 5. 60. *Een werk dat met yver gedaan word*, of *dat yverig word voortgezet.*

Intentus animus. *Een aandachtig*, *yverig*, *ingespannen*, of *vlytig gemoed.*

Intentus animus cogitatione & cura. Cic. de Or. 2. 35. *Een gemoed bezet met gedachten en bekommernissen.*

Intentis oculis contemplari. Cic. Fl. 11. Rull. 2. 28. *Scherp op iets zien.*

Intentis alimentorum pretiis. Tac. H. 1. 89. 1. *De eetwaaren opgeslagen of gesteigert zynde.*

Intentior sermo. Cic. de Or. 1. 60. *Een*

Een yverige, of *hevige rede*.
Intentiore custodia aliquem asservare. Liv. 39. 19. *Iemant zeer nauw in 's gevangenhuis bewaaren*.
Intenta tela in patriam. Cic. Prov. Conf. 9. *Wapens tegens 't vaderland opgevat*.
Intentus ad curas. Tac. H. 2. 67. 3. *Zeer zorgvuldig*.
In aliquid intentus. Cic. N. D. 1. 19. *Die iets met aandacht*, of *aandachtelyk overweegt*.
Intentus in eventum periculi. Liv. 4. 27. *Die de uitkomst van een gevaar met aandacht overweegt*.
Intentus paci. Lucan. 3. 53. *Tot vrede genegen*, *op vrede gezet*.
ĪNTENTŬS, us. m. Intentus palmarum. Cic. Sext. 55. *Uitstrekking der handen met bedreiginge*.
ĪNTĔPEO, ēs, tepŭi, tĕpērĕ. *Lauw*, of *warm worden*.
Lacus intepet aquis æstivis. Prop. 4. 1. 104. *Het meir word zomers warm*.
ĪNTĔPĒSCO, scĭs, tĕpŭī, tĕpēscĕrĕ. Ovid. Her. 10. 54. zie Intepeo.
Ver quo tempore calere debuit, intepuit. Sen. E. 67. *De lentetyd was maar warm toen ze heet moest zyn*.
ĬNTĔR. *Tusschen*, *in*, *ondertusschen*, *onder*. Een præpositio die de Accusativus regeert.
Inter cœnam. Cic. A. 2. 25. *Onder 't avondmaal*.
Inter tot annos. Cic. P. Q. 14. *In zoo veele jaaren*.
Inter hæc. Liv. 26. 4. *Ondertusschen*, *tusschen deeze dingen*.
Inter homines esse. Cic. T. Q. 1. 14. *In 's leven zyn*, *noch leeven*.
Inter initia belli. Plin. H. 7. 3. *In*, of *omtrent het begin van den oorlog*.
Inter nos. Cic. D. 1. 28. *Onder ons*.
Clades inter paucas memorata. Liv. 22. 7. *Een van de gedenkwaerdigste nederlagen*.
Inter rem istam agendam. Plaut. Cist. 4. 2. 55. *Dat doende*, *in 't doen van die zaak*.
Inter se dissimiles. Quintil. I. O. 9. 4. *Malkanderen ongelyk*, *van malkanderen verschillende*.
Inter se amant. Cic. Att. 6. 1. *Zy beminnen malkander*.
Inter sese fabulantur. Plaut. E. 2. 2. 53. *Zy spreeken*, *praaten*, of *kouzen met malkander*, of *elkander*.
Inter se distantes ternis pedibus. Colum. 5. 6. *Drie voeten van malkanderen afstaande*.
Inter se ne contingant curato. Colum. 5. 10. *Draag zorg dat ze malkanderen niet raaken*.

Inter vicos. Suet. J. 39. 11. *In de wyken van de stad*.
Inter vias. Ter. E. 4. 2. 1. *Op den weg*, of *op de reis*.
Si te inter viam obtulerit. Cic. Att. 4. 3. *Indien hy hem op den weg ontmoet*, of *tegen komt*.
Inter vina. Hor. E. 1. 7. 28. *Onder een glaasje*, *onder 't drinken*.
Quos inter societas fuit. Cic. Off. 1. 60. *Die maatschappy met malkander gemaakt hadden*.
(Inter Tarquinii mortem substitutus est Tullius in locum Regis. Flor. 1. 6. *Ondertusschen dat Tarquinius stierf*, *is Tullius in zyn plaatze tot Koningk aangestelt*.)
ĪNTĔRĀLBĬCĀNS, āntĭs. omn. gen. Plin. H. 37. 10. *Witachtig*, *uit den witten*, *naar 't wit trekkende*. (Harduinus getuigt dat in alle M. S. S. geleezen word Sicut crystallus albicat.)
ĪNTĔRĀMĒNTĂ, ōrūm. n. plur. Interamenta navium. Liv. 28. 45. *De berghouten van 't verdek van een schip*.
ĪNTĔRĀNĔĂ, ōrūm. n. plur. Colum. 9. 14. Plin. H. 23. 1. *Het ingewand*, of *de ingewanden*.
ĪNTĔRĀRĒSCO, scis, ārŭi, ārēscĕrĕ. Cic. T. Q. 5. 14. *Droogen*, *verdroogen*, *droog*, of *dor worden*.
Glebæ conjiciuntur in fornacem, ut interarescant. Vitruv. 7. 8. *De kluiten worden in den oven gesmeten op dat ze droog worden*.
ĪNTĔRBĬBO, bĭs, bĭbī, bĭbĭtūm, bĭbĕrĕ. Plaut. Au. 3. 6. 22. *Alles uitdrinken*, of *uitzuipen*.
† ĪNTĔRBĪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Most. 5. 1. 47. *Tusschen beiden inkoomen*, of *inschieten*.
ĪNTĔRCĂLĀRĬS, ĭs. m. *en* f. ārĕ, ĭs. n. *Tusschen beiden ingezet*, *ingevoegt*, of *by gedaan*.
Intercalaris dies. Plin H. 2. 9. *Een ingevoegden dag*, *een schrikkeldag*.
Intercalaris annus. Plin. H. 2. 47. *Een schrikkeljaar*.
ĪNTĔRCĂLĀRĬŬS, ă, ūm. Plin. H. 18. 25. Zie Intercalaris.
ĪNTĔRCĂLĀTIO, ōnis. Plin. E. 2. 47. *Invoeginge van eenen dag in een maand*, als in de schrikkeljaaren in Sprokkelmaand geschied.
ĪNTĔRCĂLĀTŬS, ă, ūm. Pœna intercalata. Liv. 9. 9. *Een uitgestelde straf*.
ĪNTĔRCĂLŌR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. Cic. F. 7. 2. *Ingevoegt zyn*. Spreekende van den dag dien men op ieder vierde jaar in Sprokkelmaand invoegt.
Cum ludi intercalantur. Sen. N. Q. 7. 32. *Terwyl de spelen afgebroken worden*.

(Intercalare. *Verlengen*.
Ut simus annis, ne intercaletur quidem. Cic. Att. 5. 13. *Dat wy dit wingewest voor een jaar mogen bedienen*, *zonder verlenging*.)
ĪNTĔRCĀPĔDO, inis. f. Festus. *Tusschenpoozing van tyd*.
Facere scribendi intercapedinem. Cic. F. 16. 21. *Eenigen tyd*, *een wyle tyds*, of *een poos ophouden van schryven*.
In eorum vita nulla est intercapedo molestiæ. Cic. Fin. 1. 18. *Hun leven is een geduurig vervolg van moeyelykheden*, *zy hebben geen oogenblik rust in al hun leven*.
ĪNTĔRCĀRDĬNĀTŬS, ă, ūm. Trabes intercardinatæ. Vitruv. 10. 20. *Voegbalken*.
ĪNTĔRCĒDO, ĭs, īntĕrcēssī, intĕrcēssum, intĕrcēdĕrĕ. *Tusschen beide zyn*, of *koomen*, van tyd, plaats, e. z. spreeken. z.
Longius progredi veritus, quod sylvæ paludesque intercedebant. Cæs. B. G. 5. 52. 1. *Vreezende verder te gaan*, *om dat 'er bosschen en poelen tusschen beide waren*.
Dies nondum decem intercesserant, cum ille alter filius necatur. Cic. Clu. 9. *Daar waren noch geen tien dagen tusschen beiden verloopen*, *als zyn andere zoon gedood wierd*.
Sæpe in bello parvis momentis magni casus intercedunt. Cæs. B. C. 1. 21. 1, *In den oorlog koomen dikwils*, *in luttel oogenblikken*, *groote voorvallen tusschen beiden*.
Intercedit ægritudo huic gaudio. Ter. An. 5. 5. 5. *Tusschen deeze blydschap komt droefheit*.
Mihi cum illo magna consuetudo intercedit. Cic. F. 11. 16. *Daar is een groote vriendschap tusschen hem en my*; *wy zyn boezemvrienden*.
Gracchо cum Scipione inimicitia intercedebat. Liv. 38. 52. *Gracchus en Scipio waren vyanden*; *daar was oneenigheit*, of *vyandschap tusschen Scipio en Gracchus*.
Intercedere contra aliquem. Plin. H. 32. 1. *Iemant wederstaan*, *zich tegens iemant aankanten*.
Intercedere alleen, en intercedere pecuniam. *Borge voor worden*.
Tantum se pro te intercessisse dicebat. Cic. A. 2. 18. *Hy zeide*, *dat hy voor u voor zulk een som was borge geworden*.
Intercessisse pro iis magnam pecuniam. Cic. Att. 6. 1. *Dat hy voor hen voor veel gelds was borge geworden*.
Nullum meum minimum dictum pro Cæsare intercessit, quod ille non illustri gratia exceperit

Cic.

Cic. F. 1. 9. *Ik heb het minste woord tot voordeel van Caesar niet gezegt, of hy heeft hooglyk betnigt dat hy daar door verplicht was.*

Intercedere legi. Cic. Att. 1. 16. Liv. 45. 21. *Een wet tegen spreeken, of zich tegens een wet aanstellen, of aankanten.*

Intercedit Marcus Antonius. Cæs. B. C. 1. 2. 8. *Markus Antonius heeft het tegen gestaan, of heeft het wederhouden.*

Ne tibi intercedamus quominus sua potestate utatur. Gell. 7. 19. *Op dat wy niet hinderlyk zyn, of beletten dat hy zyn magt of gezagh gebruike.*

(Intercedere iniquitatibus magistratuum. Plin. P. 80. 4. *Onbillyke besluiten van Overheden te niet doen.* Imaginibus. Tac. Ag. 46. 4. *Zeggen dat men geen beelden hebben moet.*

Prætor, cui nemo intercedere posset. Cic. V. 2. 12. *Een Schout, die niemant kan tegenstaan.*)

ĬNTĔRCĔPTĬO, ōnis. f. *Onderschepping, achterhaling.*

Per quem porro venenum ditum, unde sumtum, quæ deinde interceptio poculi? Cic. Clu. 60. *Door wien is het vergif gegeeven, waar is 't gehaalt, eindelyk op wat wyze heeft men den kop, daar het in bereid was, onderschept?*

ĬNTĔRCĔPTŎR, ōris. m. *Een onderschepper, een die met list iets achterhaalt.*

Prædæ militum interceptor. Liv. 4. 50. *Die den buit, dien de soldaaten reeds hebben, listig onderschept, achterhaalt, of betrapt.*

Litis interceptor alienæ. Liv. 3. 72. *Die zich meester van een anders geding maakt, om 'er voordeel van te trekken.*

ĬNTĔRCĔPTŬS, ă, ŭm. *Onderschept, onderhaalt, achterhaalt.* Literæ interceptæ. Cic. Fr. 3. 9. *Onderschepte, of achterhaalde brieven.*

Rex mortalitate interceptus. Plin. E. 10. 50. 4. *De Koningk is door de dood onderschept, of verrast; de Koningk is schielyk, haastig, of onverwacht gestorven.*

Intercepta pila remittere. Cæs. B. G. 1. 27. 4. *De pylen in de vlucht onderschept weêrom schieten.*

ĬNTĔRCĔSSĬO, ōnis. f. Cic. Rull. 2. 12. *Tegenstelling, tegenspreeking, wederstant,* tegens een wet, enz. Dit deeden te Rome de Gemeensluiden, als ze oordeelden dat 'er iets nadeeligs voor 't gemeene volk besloten wierd.

ĬNTĔRCĔSSŎR, ōris. m. Cic. Rull. 2. 12. *Een tegenstrever, of tegenstander.*

Intercessor. Sen. E. 119. *Een middelaar, of tusschenspreeker.*

ĬNTĔRCĔSSŬS, ūs. m. *Tusschenkominge, tusschenkomst.*

Saucium intercessu suo servavit. Val. Max. 5. 4. 2. *Hy heeft den verwonden door zyn tusschenkoomen behouden.*

ĬNTĔRCĬDO, is, intercidi, intercĭdĕrĕ. *Vallen, nederstorten, tusschen vallen.*

Quod intercidit, sparsum jacuit. Liv. 3. 10. *Dat viel, bleef verstrooit leggen.*

Si quæ interciderunt. Cic. F. 5. 8. *Indien 'er iets mogt voorgevallen, of gebeurt zyn.*

Intercidere. Plin. H. 35. 8. *Vergaan, verloren gaan, verdwynen, verderven.*

Pereant amici, dum una inimici intercidant. Cic. Dej. 9. *Laat onze vrienden sterven, mids dat onze vyanden meede omkoomen.*

Intercidit gratia beneficii. Sen. B. 3. 1. *De erkentenis van de weldaad is verdweenen.*

Intercidit illius rei memoria. Liv. 2. 8. *De gehengenis van die zaak is verlooren, men gedenkt zulks niet meer.*

Si tibi nunc aliquid interciderit. Hor. S. 2. 4. 6. *Indien u nu iets uit de gehengenis gegaan is, zoo gy nu iets vergeeten hebt.*

ĬNTĔRCĪDO, is, intercīdi, intercīsum, intercīdĕrĕ. *Van een snyden, of midden doorsnyden, houwen, kappen, of hakken.*

Intercidere pontem. Cæs. B. G. 2. 9. 4. *Een brug afbreeken.* Vias. Front. St. 1. 5. 5. *De wegen afsnyden, of sluiten.*

Rationes alicujus intercidere. Ulp. Dig. 11. 3. 5. *Iemant schade, of nadeel toebrengen.*

Intercidere venas. Plin. H. 11. 37. *De aderen afsnyden.*

(ĬNTĔRCĬLĬUM, ii. n. Isid. 11. 1. *De plaats aan de neus zonder haair tusschen de winkbrauwen.*

ĬNTĔRCINCTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 36. 8. *In 't midden gegordt.*)

ĬNTĔRCĬNO, is, cinui, centum, cinĕrĕ. *Tusschen zingen.*

Medios intercinit actus Hor. A. P. 194. *Hy zingt tusschen de bedryven van 't blyspel.*

ĬNTĔRCĬPĬO, is, cēpi, cēptum, cipĕrĕ. acc. *Onderscheppen, met listigheit iets achterhaalen, of betrappen.*

Id cum daretur, Balburius intercepit. Cic. Clu. 60. *Als men hem dat aanbood, of gaf, heeft het Balbutius onderschept.*

Quod nos capere oportet, hæc intercipit. Ter. E. 1. 1. 35. *Zy achterhaalt alles, dat wy behoorden te krygen.*

Si me hostes interceperint. Plaut. As. 1. 1. 93. *Indien ik in de handen van den vyand val, zoo de vyand my achterhaalt, betrapt, of onderschept.*

Intercipere literas. Plaut. Ps. 2. 4. 26. Cic. F. 12. 12. *Brieven onderscheppen, of achterhaalen.*

Itinera intercipere. Liv. 6. 9. Curt. 4. 2. 9. *De wegen bezetten, om des vyands doortocht te beletten.*

Sermonem medium intercipere. Quintil. I. O. 6. 4. *Midden in een rede invallen.*

Res alicujus intercipere. Ovid. M. 9. 122. *Zich aanmatigen, of toeëigenen dat een ander toekoomt; iemants goederen naar zich neemen.*

Intercipere victoriam alieno labore quæsitam. Aur. Vict. V. I. 60. 1. *Zich eene overwinninge toeschryven die een ander verkregen heeft.*

Veram laudem dives arca intercipit. Phæd. 4. 11. 2. *De rykdommen trekken den lof naar zich dien men niet dan aan de deugd verschuldigt is.*

Intercipi morbo. Colum. 9. 3. *Door een ziekte overvallen, of aangetast worden.*

(Intercipere. *Ombrengen, dooden, vermoorden.*

Qui Darium cum Besso interceperat. Curt. 6. 4. 8. *Die met Bessus Darius omgebragt, of gedoodt had.*)

ĬNTĔRCĪSĒ. Adv. Cic. Part. 7. *By stukken en brokken.*

ĬNTĔRCĪSĬO, ōnis. f. Intercisio stomachi. Plin. H. 20. 14. *Snyding in de maag.*

ĬNTĔRCĪSŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 4. 15. *Door gesneden, door gekloofd, gekliefd, gehakt, of gekapt.*

Intercisa dies. Claud. Cons. Prob. 172. *Een gebroken dag.*

Intercisæ pactiones. Cic. Par. 6. *Gebrokene, of geschonde verbonden.*

ĬNTĔRCLŪDO, is, clūsi, clūsum, clūdĕrĕ. *Sluiten, toesluiten, insluiten, opsluiten, afsluiten.*

Intercludere aditum ad aliquem locum. Cic. F. 15. 4. Fin. 2. 35. *Den doortocht ergens naar toe beletten, sluiten, of afsnyden.*

Intercludere omnes aditus alicui ad alium. Cic. S. R. 38. *Beletten dat iemant geen toegang by een ander hebbe, of krygе.*

Intercludere hostes ab oppido. Cæs. B. C. 1. 43. 2. *Den vyand beletten om in de stad te koomen.*

Intercludere fugam alicui. Cic. F. 7. 20. *Iemant het vluchten beletten.*

Commeatum inimicis intercludere. Plaut. M. G. 2. 2. 68. Intercludere inimicos commeatu. Cæs. B. G. 1. 48. 2. *De vyanden den toevoer afsnyden.*

In-

Intercludere omnes feditionum vias. Cic. C. R. 1. *Alle middelen tot oproer*, of *muitery afsnyden*, of *wegneemen*.

ÏNTĔRCLŪSĬO. ōnĭs. f. Interclusio animæ. Cic. de Or. 3. 46. *Zwaare ademhaling*, *aamborstigheit*, *engborstigheit*.

Interclusio. Quintil. I. O. 9. 3. *Een tusschenreden*.

ÏNTĔRCLŪSŬS, ă, ūm. *Gesloten gestopt*, *afgesneden*.

Via interclusa frondibus & virgultis. Cic. Cœl. 18. *Een weg door heggen en struiken onbequaam gemaakt*.

Locus præsidiis interclusus. Cic. Rull. 2. 28. *Een plaats daar bezetting in legt*.

Iter interclusum. Cic. Att. 8. 11. subj. 4. *Een geslotene*, of *afgesnedene weg*.

Interclusa anima. Tac. An. 6. 50. 6. *Belette ademhaling. stikking*, *worging*.

Interclusus ab hostibus. Cæs. B. G. 4. 12. 5. *Van den vyand besloten*, of *bezet*.

Innocentiæ interclusa defensio. Cic. Clu. 65. *Men beneemt den onschuldigen 't middel om zich te verweeren*, *te beschermen*, of *te verdedigen*.

Interclusus ab reliquo exercitu. Cic. F. 8. 1. *Van het overige leger afgesneden*.

ÏNTĔRCŎLŪMNĬŬM, ĭī. n. Cic. V. 1. 19. Fr. 3. 1. Vitruv. 3. 3. *De wydte tusschen de pylaaren*.

ÏNTĔRCONCĬLĬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Quintil. I. O. 12. 10. *Bevredigen*, *vriendschap maaken*, *vereenigen*, *verzoenen*.

ÏNTĔRCŪLCŎR, āris, ātūs sūm, ārī. Interculcantur vinacea. Colum. 12. 43. *De druiven worden geperst*.

ÏNTĔRCŪRRO, is, cŭcūrrī, cūrsūm, cūrrĕrĕ. *Toeloopen*, *overkoomen*, *tusschen loopen*, *van ter zyden aankoomen*.

Hoc genus narrationis intercurrit nonnunquam. Cic. Her. 1. 8. *Deeze wyze van vertellinge komt zomtijds tusschen beiden te pas*.

His laboriosis exercitationibus dolor intercurrit. Cic. T. Q. 2. 15. *De pyn*, of *droefheit verzelt deeze moeijelyke oeffeningen*.

ÏNTĔRCŪRSĀNS, āntĭs. omn. gen. Albæ intercursantes guttæ. Plin. H. 29. 4. *Witte vlekken die zich hier en daar verspreiden*.

(ÏNTĔRCŪRSO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Dikwils tusschen beiden loopen*, *meede inloopen*.

Intercursant has urbes. Plin. H. 5. 18. *Zy loopen*, of *zy leggen tusschen deeze steden*.)

ÏNTĔRCŪRSŬS, ūs. m. Tac. H. 2. 36. 2. *Tusschenkoming*, *tusschenkomst*, om twee vyanden het vechten te beletten.

Consulum intercursu rixa sedata est. Liv. 2. 29. *Door tusschenkomst van de Burgermeesteren is het gekyf gestilt*.

ÏNTĔRCŪS, ŭtis. omn. gen. *Dat tusschen vel en vleesch is*, of *zit*.

Aqua intercus. Cic. Of. 3. 24. Suet. N. 5. 8. Aqua inter cutem. Celf. 2. 8. *De waterzucht*: *water dat tusschen vel en vleesch is*.

Intercutibus vitiis madens. Gell. 13. 8. *Die veel inwendige*, of *verborgene gebreken heeft*.

ÏNTĔRDĀTŬS, ă, ūm. Lucret. 4. 866. *Verspreid*, *verdeelt*, spreekende van 't voedzel dat door 't geheele ligchaam verspreid word.

ÏNTĔRDĪCO, is, dixi, dictūm, dicĕrĕ. *Verbieden*, *een verbod doen*, *ontzeggen*.

Interdicere aliquid alicui. Liv. 34. 7. Sen. E. 18. de Ir. 3. 23. Alicui aliqua re. Liv. 41. 23. Alicui de aliqua re. Plin. H. 29. 1. Cic. Cæc. 13. *Iemant iets verbieden*.

Interdixit illi domo sua. Suet. A. 66. 3. (Domum suam. Sen. de ir. 3. 23.) *Hy heeft hem zyn huis ontzegt*, of *verboden*.

Interdixit hoc fieri. Ter. Ph. 4. 4. 28. Suet. G. 6. 5. *Hy heeft verboden dit te doen*, of *belast dit na te laaten*.

Interdico ne, &c. seq. subj. Ter. Hec. 4. 1. 48. *Ik verbied dat*, *enz*.

Interdicere alicui. Cic. V. 2. 12. *Aan iemant een verbod doen*, *iemant iets verbieden*.

Vox illi interdicitur. Cic. Ar. 6. *Men verbied hem te spreeken*, *het spreeken word hem verboden*.

Illi bonis interdicitur. Cic. S. 7. *Het bewind van zyne goederen word hem verboden*, of *benomen*.

Illis aqua & ignis interdicitur. Cic. Dom. 18. Illis aqua & igni interdicitur. Cic. A. 1. 9. (Illi aqua & igni interdicuntur. Cic. F. 11. 1.) *Zy worden gebannen*. Eigentlyk is 't; *Hun word het water en 't vuur ontzegt*, of *verboden*.

Interdicere. Ulp. Dig. 43. 17. 3. §. 6. *Iemant by voorraad het bezit van iets toewyzen*, *terwyl de gansche betwiste zaak onderzocht word*.

Prætor interdixit ut restitueretur. Cic. Cæc. 8. *De Hoofdschout heeft bevolen hem in de bezittinge te herstellen*.

Dum pereas, nihil interdico dicant vivere. Plaut. Capt. 3. 5. 36. *Dewyl gy toch om hals raakt*, *mag ik wel lyden dat men zegge dat gy leeft*.

(Interdicere vestigiis. Plin. H. 17. 5. *Verbieden dat men over dien weg met ryden*, of *vaaren zal*.

Interdicere. *Tusschen beiden zeggen*.

Impræsentiarum hoc interdicere non alienum est. Cic. Her. 2. 11. *Dit tusschen beiden te zeggen is voor tegenwoordig niet ontydig*.)

ÏNTĔRDĪCTĬO, ōnis. f. *Verbod*, *ontzegging*.

Aquæ & ignis interdictio. Cic. Dom. 30. *Banning*, *uitbanning*. Eigentlyk, *verbod van water en vuur*.

ÏNTĔRDĪCTŪM. ī. n. Cic. Cæc. 12. *Een gewysde*, of *bevel van den Hoofdschout by voorraad*.

Nequeone ego te interdictis facere mansuetam meis? Plaut. At. 3. 1. 1. *Kan ik u door myne atteigingen dan niet gedwee maaken*, of *temmen?*

(Ad interdictum venire. Petron. 14. en 43. Litigare. Front. Lim. Agror. 41. *Voor de rechtbank*, of *vierschaar koomen*; *pleiten*.)

ÏNTĔRDĪCTŬS, ă, ūm. Hor. E. 1. 6. 46. *Verboden*, *ontzegt*.

ÏNTĔRDĬŪ. Adv. Ter. Ad. 4. 1. 15. Cato R. R. 84. *By daag*, *op den lichten dag*, *over dag*, *by klaaren dag*.

ÏNTĔRDŪCTŬS, ūs. Cic. de Or. 68. *Zinteken*, zeker teken, dat de uitschryvers gebruikten om den zin te onderscheiden.

ÏNTĔRDŪM. Adv. Virg. Æ. 3. 572. *Zomwyl*, *zomtyds*, *altemet*, *nu en dan*.

ÏNTĔRĔĀ. Adv. Ter. Hec. 1. 2. 82. Cic. P. Q. 6. *Ondertusschen*, *middelerwyl*, *onderwyle*.

Interea Virg. G. 1. 83. *Niet tegenstaande*, *onaangezien*.

ÏNTĔRĔĀDŪM. Adv. Intereadum is venit. Ter. E 5. 2. 55. *Tot dat hy koome*.

Interea loci. Ter. H. 2. 3. 16. *Ondertusschen*, *middelerwyl*, *onderwyle*.

ÏNTĔRĔMPTĬO, ōnis. f. *Doding*, *vermoording*, *moord*, *manslag*.

Iter Gallorum interemptione patefactum est. Cic. Man. 11. *De weg wierd door het ombrengen der Franssen geopent*.

ÏNTĔRĔMPTŎR, ōris. m. Vell. 2. 129. 1. *Een doodslager*, *een moordenaar*.

ÏNTĔRĔMPTŬS, ă, ūm. Plaut. Merc. 5. 1. 4. *Gedoodt*, *vermoordt*, *doodgeslagen*, *omgebragt*, *gesneuvelt*.

ÏNTĔRĔO, īs, īntĕrĭī, īntĕrĭtūm, īntĕrīrĕ. *Sterven*, *omkoomen*, *sneuvelen*.

Interire fame. Cic. Att. 6. 2. *Van honger sterven*. Naufragio. Cæs. B. C. 3. 27. 2. *Door schipbreuk omkoomen*, of *blyven*.

Usus tormentorum spatio propinquitatis

quitatis interit. Cæs. B. C. 2. 16. 3. *Men kan het geschut van al te na by niet gebruiken.*
Interire. *Vergaan, bederven.*
Segetes intereunt. Virg. G. 1. 152. *Het koren bederft.*
Hæc pecunia largitione Magistratuum interit. Nep. 2. 2. 2. *Dit geld verdwynt, of raakt aan een kant door 't milddadig wegschenken der Overheit.*
Interire. *Overgaan, voorby gaan.*
Ira interit mora. Ovid. Art. 1. 374. *De gramschap gaat met 'er tyd over.*
Novæ pergunt interire lunæ Hor. O. 2. 18. 16. *De nieuwe maan gaat dagelyks af.*
INTĔRĔQUITĀNS, antis omn. gen. Liv. 34. 15. Curt. 4. 13. 1. en 38. *Midden in te paerd rydende.*
INTĔRĔST, interfuit, interesse. *Daar is aan gelegen, daar is belang by.*
Quid intereſt perferantur, necne? Cic. V. 1. 45. *Wat is 'er aan gelegen of men ze mede brengt of niet?*
Quid interfuit utrum hoc decerneres, an non? Cic. V. 3 61. *Wat is 'er aan gelegen geweest of gy dit besluit naamt of niet?*
Intereſt Ciceronis. Cic. Att. 14. 16. *Daar is Cicero aan gelegen, Cicero heeft 'er belang by.*
Salutis communis intereſt. Cic. Mur. 2. *'t Gemeenebest heeft 'er belang by, of is 'er aan gelegen.*
Intereſt ejus. Cic. Att. 9. 11. *Daar is hem aan gelegen, hy heeft 'er belang by.*
Utriuſque noſtrum magni intereſt. Cic. F. 3. 5. *Daar is ons beide veel aan gelegen.*
Mea intereſt. Cic. F. 13. 1. *Daar is my aan gelegen, ik heb 'er belang by.* Men zegt ook, Tua. Cic. F. 13. 1. Sua. Noſtra. Cic. F. 2. 4. Veſtra Cic. Syll. 28.
Magni ad honorem noſtrum intereſt, me, &c. Cic. F. 16. 1. *Daar is veel tot onzen roem aan gelegen, dat ik, enz.* Men voegt ook by het woord Intereſt deeze genitivos. Parvi, Tanti, Quanti.
Plus intereſt Reipublicæ caſtellum capi, quam, &c. Cic. Cl. 73. *Daar is het Gemeenebest meer aan gelegen dat de sterkste vesting ingenomen word, als, enz.* Men voegt 't by Intereſt ook deeze adverbia. Plurimum. Plin. H. 11. 3. Parum, Paulum. Ter. An. 4. 4. 55. Paululum, Pauxillum, Magis. Plin. H. 8. 47. Minus, Maxime. Cic. A. 12. 12. Minime, Facile. midsgaders Nihil. Cic. Par. 3. Aliquid, Nunquid.
Intereſſe. Inter hominem & belluam hoc maxime intereſt. Cic. Off. 1. 4. *Tusschen een mensch en een beest is dit het grootste onderscheid.*
Homini homo quid præſtat? Stulto intelligens quid intereſt? Ter. E. 2. 2. 1. *Wat voordeel heeft de eene mensch boven den ander? Wat onderscheid is 'er tusschen een verstandig mensch en een zot?*
Hic pater & dominus intereſt. Ter. Ad. 1. 1. 51. *Dit onderscheid is 'er tusschen een vader en een meester.*
Quid illis & nobis intereſt? Sen. N. Q. Præf. *Wat onderscheid is 'er tusschen u en ons?*
Intereſt in immenſum. Sen. B. 1. 6. en 34. *Daar is een oneindig onderscheid tusschen.*
INTĔRFĀRIS, interfatus ſum, Interfari. Liv. 3. 47. *Iemant in zyn reden vallen, iemant voorkoomen in 't spreeken.*
Aliquem interfari. Plin. E. 1. 23. 2. *Iemants reden breeken met daar in te vallen, in iemants reden vallen.*
INTĔRFĀTIO, ōnis. f. Expediet narrationes breviter interfatione diſtinguere. Quintil. I. O. 4. 2. *Het zal gevoeglyk koomen, dat men het verhaal van zaaken door een korte tusschenspraak afbreeke.*
INTĔRFECTIO, onis. f. Aſcon. Pæd. Cic. 183. *Doodslag, moord, manslag.*
INTĔRFĔCTŎR, ōris. m. Cic. A. 1. 14. *Een doodslager, een moordenaar.*
INTĔRFĔCTRĪX, īcis. f. Tac. An. 3. 17. 3. *Een moorderesse, een vrouw die een doodslag, of moord gedaan heeft.*
INTĔRFĔCTŬS, a, um. *Gedoodt, doodgeslagen, vermoordt, verslagen, gesneuvelt, omgekomen, ter dood gebragt.*
Omni ſupplicio interfectus. Cic. Man. 5. *Met allerlei straffen ter dood gebragt.*
(INTĔRFĔMĬNĬŬM, ii. n. Apul. A. 296. *De vrouwelykheit.*)
INTĔRFĬCIO, icis, interfeci, interfectum, interficere. Cæſ. B. G. 7. 3. 1. *Doodslaan, dooden, ter dood brengen, vermoorden, verslaan, den hals, of den nek breeken,* van menſchen, *of* beeſten ſpreekende.
Interficere meſſes. Virg. G. 4. 330. *Het koren bederven, den oogst, of 't gezaaide vernielen.*
Interficere peſſimis exemplis. Plaut. Moſt. 1. 3 35. *Door quaade voorbeelden bederven, of verleiden.*
INTĔRFLUO, is, interfluxi, interfluere. Plin. H. 6. 28. *Tusschen, of midden doorvloeijen, vlieten, of stroomen,* van een ſtroom ſpreekende.
Mœnia interfluere. Curt. 8. 9. 11. *Midden, of dwars door de stadsmuur vloeijen.*
INTĔRFLUŬS, a, um. Plin. H. 6. 26. *Die tusschen beiden, of in 't midden doorvloeit, stroomt, loopt, of vliet,* van een rivier ſpreekende.
INTĔRFŎDIO, interfodis, interfodere. Lucret. 4. 720. *Doorbooren, tusschen, of in graaven, delven, of spitten.*
INTĔRFRĬNGO, gis, interfregi, interfractum, interfringere. Cato de R. R. 45. *Breeken, verbreeken, bryzelen, in stukken slaan, tusschen breeken, of in breeken.*
(INTĔRFULGĔNS, entis, omn. gen. *Dat onder andere dingen uitblinkt.*
Quum aurum argentumque annulo rerum aliarum interfulgens ex igne rapere vellent. Liv. 28. 29. *Als zy 't goud en 't zilver, onder den hoop van andere dingen uitblinkende, uit het vuur wilden grypen.*)
INTĔRFŬRO, is, interfurere. Orbem interfurere. Stat. A. 1. 395. *Zyn razerny in de waereld, of op der aarden laaten blyken, als dol loopen.*
INTĔRFŪSŬS, a, um. Plin. H. 2. 68. *In 't midden gegoten, of gestort: dat midden doorvloeit, of stroomt.*
Genas interfuſa maculis. Virg. Æ. 4. 644. *Die vlakken hier en daar op de wangen verspreidt heeft.*
Acies Gallorum inopinato interfuſa prælio hoſtes cecidit. Front. St. 2. 3. 14. *Het leger der Franschen schielyk op den vyand gestort, heeft hem geslagen.*
INTĔRGĔRĪNŬS, a, um. Intergerini parietes. Feſtus. *Tusschenmuuren, middelmuuren, scheidmuuren.*
INTĔRGĔRĬŬM, ii. n. Plin. H. 13. 12. *Dat tusschen twee dingen is, 't middelschot,* gelyk lym om twee dingen aan een te lymen. Men vind, Intergerii, in de oudſte handſchriften, niet Intergerit, gelyk ſommige willen dat men moet leezen.
INTĔRJĂCĔO, es, interjacere. *Tusschen leggen, in 't midden zyn.*
Regio quæ duas Syrtes interjacet. Plin H. 5. 4. *Een landschap dat tusschen de twee armen van de Lybische zee legt.*
‡ INTĔRĬBĪ. Adv. *Ondertusschen, middelerwyl, terwyl.*
Interibi dum pugna fit. Gell. 3. 7. *Terwyl het gevecht, of den slag geschied.*
INTĔRJĔCTĬO, ōnis. f. Cic. Her. 1. 6. Quintil. I. O. 8. 2. *Tusschenwerping, invoeging, tusschenvoeging,*

ging, *inlassing*, van iets in een rede.

Interjectio. Quintil. I. O. 1. 5. *Een inworp*, *inwerpzel*, *tusschenstelling*, *tusschenwerpzel*. Een van de acht spraakdeelen.

INTERJĔCTŬS, ă, ūm. *Dat in 't midden*, of *tusschen beiden is*.

Interjectus inter mare & cœlum aër. Cic. N. D. 2. 26. *De lucht is tusschen den hemel en de zee.*

Nasus oculis interjectus. Cic. N. D. 2. 57. *De neus staat tusschen de oogen.*

INTERJĔCTŪS, us. m. *Tusschenstelling*, *inlassing*.

Interjectu terræ. Cic. N. D. 2. 40. *Door tusschenstelling van de aarde.*

INTERJĬCIO, is, jeci, jectum, jicere. *Tusschen beide stellen*, *vermengen*, *inlassen*.

Galli inter equites raros sagittarios interjiciebant. Cæs. B. G. 7. 80. 3. *De Franschen hadden weinige boogschutters onder 't paerdevolk vermengt.*

INTERĪM. Adv. Ter. An. 1. 1. 100. *Ondertusschen*, *middelerwyl*, *onderwyl*.

Interim. Quintil. I. O. 10. 1. *Zomtyds*, *zomwylen*, *altemet*, *nu en dan*.

(Hæc vitia interim excusantur. Quintil. I. O. 1. 5. *Deeze gebreken worden nu en dan verschoont.*

Seritur interim. Plin. H. 22. 19. *Het word nu en dan gezaait.*

Interim word in deezen zin ook wel verdubbelt.

Prudenter constituis interim navibus, interim vehiculis uti. Plin. E. 10. 37. *Gy neemt voorzichtelyk voor nu en dan t'scheep te gaan, en nu en dan op wagens te ryden.*

Interim. *Schielyk*, *onverwacht*.

Interim odisse cœpit socrum. Ter Hec. 1. 2. 103. *Schielyk*, of *onverwacht heeft zy begonnen haare schoonmoeder te haaten.*

Interim. *Nochtans*, *echter*, *evenwel*.

Quum interim Sylla cum eisdem illis noctem solitudinemque non quæreret. Cic. Syll. 5. *Daar nochtans Sylla met hen in den nacht niet alleen zocht te zyn.*)

INTERĬMO, is, emi, emtum, imere. acc. *Dooden*, *ter dood brengen*, *ombals brengen*, *dood slaan*.

Mors res interimit. Lucret. 2. 1001. *De dood vernielt alles.*

Hæ voces me interimunt. Cic. Mil. 34. *Deeze woorden brengen my den dood aan.*

INTERĬŌR, ōris. m. *en* f. ŭs, ōris. n. *Binnenwaarts*, *inwaarts*, *dat meer naar binnen is.*

Interior ædium pars. Cic. Sext. 10. Liv. 39. 12. *Het binnenste vertrek van 't huis.*

Interior nota Falerni. Hor. O. 2. 3. 8. *Het rechte teken van de geur*, *smaak*, of *landaart van Falernische wyn.*

Interior epistola. Cic. Fr. 3. 1. *Het midden van een brief.*

Interiores & reconditæ literæ. Cic. N. D. 3. 16. *De grondigste*, of *diepste geleerdheit.*

Amicitia interior. Liv. 42. 17. *Een zeer nauwe vriendschap*, *een boezemvriendschap.*

Interior & familiaris vita. Suet. A. 61. 1. *Een gerust en binnen zyn huislyke zaaken bepaalt leven.*

(Interiora consilia. *Heimelyke raadplegingen.*

Hannibal se ab interioribus consiliis segregari videt. Nep. 23. 2. 2. *Hannibal merkt dat hy in de heimelyke raadplegingen niet meer gebruikt word.*)

INTERĬTIO, ōnis. f. Cic. V. 3. 54. *De dood*, *'t bederf*, *d'ondergang.*

Hæc res interitionem non recipit. Vitruv. Præf. 8. *Dit kan niet vergaan*, *deeze zaak is geen bederf onderworpen.*

INTERĬTŪRŬS, ă, ūm. Verba interitura. Hor. O. 4. 9. 1. *Woorden die uit het gebruik zullen raaken.*

Domus interitura. Ovid. P. 3. 2. 108. *Een huis dat vervallen zal.*

INTERĬTŬS, ūs. m. Cic. T. Q. 1. 29. Virg. E. 5. 28. *De dood*, *d'ondergang*, *'t verderf.*

Interitus patriæ. Cic. T. Q. 5. 10. *D'ondergang van 't vaderland.*

Aliquid ad interitum redigere. Lucret. 5. 875. *Iets in den grond verderven*, *iets vernielen*, of *verdelgen.*

INTERĪTŬS, ă, ūm. *Gedoodt*, *ter dood gebragt*, *omgebragt*, *ombals gebragt.*

Multis utrinque interitis. Claud. *by* Prisc. 9. 4. *Veele van wederzyden gedoodt*, of *gesneuvelt zynde.*

INTERJŪNCTŬS, ă, um. Tum dextræ interjunctæ. Liv. 22. 30. *Toen gaven zy malkander de rechter hand.*

INTERJŬNGO, is, junxi, junctum, jungere. *Zich een weinig ophouden*, *een weinig stil staan*, *wat vertoeven*, of *wachten.* Deeze leenspreuk is genomen van de maniere om wagens stil te houden, door het steeken van een stok dwars door de raderen.

Interjungere equos. Mart. 3. 67. 7. *De paerden uitspannen.*

(Interjungere. *Voor een tyd uit zyn werk scheiden*, *een weinigje rusten.* Dat deeden de Ouden wel op den middag met een klein slaapje te houden, en daar na keerden zy weêr tot hunne bezigheden.

Quidam medio die interjunxerunt, & in postmeridianas horas aliquid levioris operæ distulerunt. Sen. Tr. 15. *Zommige hebben midden op den dag hunne bezigheden, en eenige van minder belang tot op den namiddag verschoven.*

Brevissimo somno utor, & quasi interjungo. Sen. E. 83. *Ik slaap een weinigje, en breeke daar door myne bezigheden af.*)

INTERĬUS. Adv. Sen. B. 7. 10. *Meer inwaarts*, of *binnenwaarts.*

Oratio nec insistat interius, nec excurrat longius. Cic. de Or. 3. 49. *Laat een rede op eene zaak niet al te nauw gezet*, of *te kort zyn*, *noch te wyd uitloopen.*

(INTERLĀBŌR, ĕris, lāpsūs sūm, lābi. Stat. Th. 2. 649. *Tusschen beiden schieten*, *koomen*, of *vallen.*

INTERLĂTEO, ŭi, ērĕ. *Tusschen beiden schuilen*, *verholen*, of *verborgen zyn.*

Non est dubium, quin multum spiritus interlateat. Sen. N. Q. 6. 16. *Buiten twyfel zal 'er tusschen beiden veel lucht verborgen zyn.*)

INTERLĔGO, is, legi, lectum, legere. acc. Pallad. 3. 25. §. 4. *Iets vergaderen*, *verzamelen*, *afleezen*, of *plukken.*

INTERLĬNO, is, levi, litum, linere. *Iets uitveegen*, *uitwisschen*, of *uitschrappen.*

INTERLĬTŬS, ă, ūm. Cic. Clu. 33. *Uitgeveegt*, *uitgewischt*, *uitgeschrapt*, *uitgedaan.*

INTERLŎCŪTIO, ōnis. f. Gell. 14. 2. *Een tusschenspraak.*

INTERLŎQUŎR, ĕris, lŏcūtūs sūm, lŏqui alicui. Ter. H. 4. 3. 13. *In iemants reden spreeken*, *iemants gesprek afbreeken*, *in iemants reden vallen.*

INTERLŪCĀTIO, ōnis. f. Plin. H. 17. 27. *Snoeying der boomen.*

INTERLŪCĀTŬS, ă, ūm. Interlucata arbor. Plin. H. 17. 23. *Een gesnoeide boom.*

INTERLŪCEO, ĕs, lūxi, lūcērĕ. Liv. 29. 14. *Tusschen beiden schynen*, *blinken*, *schitteren.*

Corona interlucet non spissa viris. Virg. Æ. 9. 508. *Men ziet het licht in eene vergaderinge van mannen, die niet talryk is.*

Acies hostium interlucebat. Front. St. 2. 3. 16. *Het leger der vyanden was niet dicht in een gesloten.*

INTERLŪCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 17. 23. *Boomen snoeijen.*

IN-

INTERLŪNIUM, ii. n. Plin. H. 17. 24. *De tyd tusschen de oude en nieuwe maan, de tyd als de maan niet schynt.*

INTERLUO, is, lui, luĕrĕ. Claud. R. P. 1. 143. *In 't voorbygaan besproeyen.*

Pontus urbes interluit. Virg. Æ. 3. 419. *De zee loopt voorby de steden.* Interluere manus. Cato R. R. 133. *De handen onderentusschen wasschen.*

(INTERMĂNEO, es, ansi, ansum, ere. *In 't midden blyven.*

Defessus Cæsar mediis intermanet agris. Lucan. 6. 47. *Cæsar vermoeit zynde, verblyft midden op 't platte land.*)

INTERMĔDIUS, ă, um. Cic. de Or. 6. *Dat in 't midden, of tusschen beiden is.*

INTERMENSTRUUM, ii. n. Varr. R. R. 1. 37. *De tyd tusschen twee maaneschynen, de tyd als de maan niet schynt.*

INTERMENSTRUUS, ă, ūm. Intermenstrua luna. Plin. H. 18. 32. *Donkere maan.*

INTERMĔO, as, avi, ātum, ārĕ. Plin. H. 5. 30. *Tusschen door loopen, vlieten, of stroomen, van een rivier spreekende.*

INTERMĬCO, as, micui, micārĕ. *Ergens tusschen schynen, g'insteren, of blinken.*

Squamis intermicat aurum. Claud. R. P. 1. 183. *Het gout blinkt tusschen de schubben.*

INTERMESTRIS, is. m. en f. trĕ, is. n. Intermestris luna. Cato R. R. 38. Plin. H. 16. 39. Zie Intermestruus.

Intermenstris dies. Varr. L. L. 5. 2. *De dag tusschen de oude en nieuwe maan.*

INTERMĬNĀTUS, ă, ūm. Cic. N. D. 1. 20. *Onbepaalt, dat geen paalen heeft.*

INTERMĬNOR, āris, ātus sum, āri. Ter. An. 3. 2. 16. *Dreigen.*

Interminari vitam alicui. Plaut. Caf. 3. 5. 28. *Iemant dreigen het leven te beneemen.*

INTERMISCĔO, ēs, miscui, mistum, miscerĕ. Plin. H. 19. 5. *Mengen, vermengen, onder malkander mengen.*

Intermiscere dignos indignis. Liv. 4. 56. *Geen onderscheid maaken tusschen eerlyke luiden en schurken.*

INTERMISSIO, ōnis. f. *Ophouding, verschuiving, uitstelling, achterlating, afbreking, staking, stilstant, tusschenpoozing, verpoozing, rust.*

Intermissio epistolarum. Cic. F. 7. 15. *Ophouding van brieven te schryven.*

INTERMISSUS, ă, ūm. Cic. de Or. 1. 33. Plin. H. 17. 5. *Afgebroken, opgehouden, niet volhardt, gestaakt, nagelaaten, gerust, uitgestelt, verschoven, achter gelaaten.*

Intermissa bella. Hor. O. 4. 1. 1. *Afgebrokene, gestaakte, of bygeleide oorlogen.*

Profectio intermissa. Cæs. B. G. 5. 6. 6. *Een uitgestelt vertrek, een uitgestelde, of verschoove reis.*

Certis spatiis intermissis. Cæs. B. C. 1. 21. 3. *Zekere tusschenwydtens gelaaten hebbende.*

(Intermissus. *Tusschen beiden geschoten.*

Dies intermissus omnia turbat. Cic. Mur. 17. *Een dag tusschen beiden geschooten ontstelt alles.*)

INTERMISSUS, ūs. m. *Afzating, ophouding, verpoozing, staking, rust, uitstel.*

Garrulus sine intermissu cantus. Plin. H. 10. 29. *Een onophoudelyk schaterend gezang.*

INTERMISTUS, ă, ūm. *Vermengt, onder een gemengt.*

Intermisti hostibus. Liv. 10. 20. *Onder den vyand vermengt.*

INTERMITTO, is, misi, missum, mittĕrĕ. Cic. Or. 10. *Ophouden, uitstellen, verschuiven, staaken, afbreeken, nalaaten, verpoozen, rusten, stilstaan.*

Intermittere iter. Cæs. B. C. 3. 13. 2. *Zyn reis uitstellen, verschuiven, of opschorten.*

Opus intermittere. Liv. 5. 19. *Een werk afbreeken, of staaken.*

Intermittere solita munia. Tac. An. 1. 16. 2. *Zyn gewoonlyke ampten voor een tyd niet bedienen.*

Nunquam unum diem intermittit, quin semper veniat. Ter. Ad. 3. 1. 6. *Hy slaat geen dag over, of hy komt altyd.*

Qua fluvius intermittit. Cæs B. G. 1. 38. 4. *Daar de stroom zynen loop afbreekt.*

INTERMŎRĬOR, ĕris, mortuus sum, mori. Cato R. R. 162. Plin. H. 19. 8. *Sterven in het doen van iets, of terwyl men iets verricht.*

In ipsa concione intermortuus est. Liv. 37. 53. *Hy is onder 't voeren van zyn rede gestorven.*

Nullum officium tuum apud me intermoriturum existimas. Cic. F. 6. 16. *Gy gelooft dat geen van uwe dienften by my zullen versterven, of vergeeten worden.*

INTERMORTUUS, ă, ūm. *Half dood.*

Intermortuam alicujus memoriam renovare. Cic. Mur. 7. *Een half verstorve gehenghenis van iets weder vernieuwen, of ophaalen.*

Intermortui mores. Plaut. Trin. 2. 1. 7. *Byna bedorve zeden.*

INTERMUNDIUM, ii. n. Cic. N. D. 1. 8. Fin. 2. 23. *De afstant, de ruimte, of wydte tusschen de verscheide waerelden,* volgens het gevoelen van Epikurus.

INTERMŪRĀLIS, is. m. en f. ale, is. n. *Dat tusschen twee muuren is, staat, of stroomt.*

Intermuralis amnis. Liv. 44. 46. *Een rivier die tusschen de muuren, of wallen loopt, vloeit, of stroomt.*

INTERNASCENS, entis. om. gen. Plin. H. 18. 16. *Dat tusschen iets groeit, uitsp uit, wast, of voortkoomt.*

INTERNĀTUS, ă, ūm. *Tusschen beide gewassen, gegroeit, gesproten, voortgekomen, of geboren.*

Internatæ saxis herbæ. Tac. H. 4. 60. 3. *Kruiden die tusschen steenen zyn gegroeit.*

Cicatrices internato corpore expletæ. Plin. H. 17. 27. *Wonden door nieuw vleesch wederom toegegroeit.*

(INTERNĔ. Adv. Auf. C. V. 14. 14. *Naar binnen, inwendig.* Dat de Ouden de laatste lettergreep van de adverbia meer als eens kort uitgesproken hebben, leert ons Tollius over deeze plaatse.

INTERNĔCĀTUS, ă, ūm. Internecatis hostibus. Plaut. Am. 1. 1. 14. *De vyanden alle verslagen zynde.*)

INTERNĔCĪNUS, ă, ūm. *Doodelyk, bloedig.* Vossius Lex. Etym. in Nex. wil dat men Internecivus leezen zal.

Internecinum bellum. Liv. 9. 25. *Een wreeden, bloedigen, of verderfselyken oorlog.* Testamentum. Festus. *Een uiterste wil die den maaker de dood veroorzaakt.*

INTERNĔCIO, ōnis. f. Cic. Syll. 11. *Een gruwelyke slachting van menschen; een algemeene moord zonder iemant te spaaren.*

(INTERNĔCO, as, ecui, en avi, ectum, en atum, are. Prud. A. Præf. 25. *Ombrengen, dooden, vernielen.*)

INTERNECTO, is, nexui, nexum, nectĕre plagas. Stat. Th. 8. 168. *Wonden verbinden, t'zamenvoegen, toesluiten, of hechten.*

INTERNĪDĬFĬCO, as, avi, atum, are. Plin. H. 10. 33. *Een nest ergens tusschen maaken.*

INTERNĬGRANS, antis. omn. gen Stat. Th. 6. 336. *Zwartachtig, naar het zwart, naar 't zwarte trekkende.*

INTERNĬTĔO, es, nitui, nitere. Curt. 4. 3. 16. Plin. H. 37. 5. *Tusschen doorblinken, schynen, glinsteren, schitteren, straalen, of schynen.*

INTERNODIUM, ii. n. Plin. H. 7. 2. *De plaats tusschen twee knoopen, knoesten, of quasten*, van een boom, riet, enz spreekende.
Internodia. Ovid. M. 6. 256. *Beenknokken; quasten, knoesten, knoopen*, van een boom, riet, enz spreekende.
INTERNOSCO, scis, novi, notum, noscere. Cic. Her. 2. 23. *Onderscheiden, onderkennen, onderscheid tusschen het een en 't ander maaken. onderscheid maaken.*
Blandus amicus vero internosci non potest. Cic. Am. 25. *Een vleyend vriend kan niet van een waare onderscheiden worden.*
Internosse aliquem. Plaut. Am. prol. 143. *Iemant kennen, zyn aart, of inborst weeten.*
(INTERNUNDINUM, i. n. Lucill. 26. Varr. Γεροντ. en Tap. Men. by Non. 3. 145. *De tyd van negen dagen.*
INTERNUNTIO, as, avi, atum, are. Liv. 42. 39. *Over en weer spreeken, goede man, of middelaar zyn.* Men vind van dit woord niet dan Internuntiando.
INTERNUNTIUS, ii. m. *Een die iets tusschen twee, of meer persoonen verhandelt, of bylegt; een middelaar, tusschenspreeker, of goede man.*
Internuntius Jovis. Cic. A. 13. 5. *De uitlegger van Jupiters wil, de bode van Jupyn.*
Totius rei internuntius. Liv. 33. 28 *Een belegger, of bestierder der geheele zaake, of van 't gansche werk.*
INTERNUS, a, um. *Inwendig, dat naar binnen is.* Voss. Vit. Serm. 3 16. keurt dit woord af, doch te vergeefs, want wy vinden by Sall. Epist. Mithr. ad Ars. Internum malum, *by* Tac. H. 2. 69. 2. Internum bellum, *by* Tac. An. 2. 26. 5. Internæ discordiæ, *by* Sen. N. Q. 6. 24. Internus motus, *by* Plin. H. 2. 68. Internum mare.)
INTERO, interis, intrivi, intritum, interere. *Iets in brokken, of onder brokken.*
Panem in lacte interere. Varr. R. R. 2. 9. *Brood in melk brokken.*
Tute hoc intrivisti, tibi omne est exedendum. Ter. Ph. 2. 2. 4. *Gy zelf hebt'er dit in gebrokt, gy moet het uiteeten; gy hebt dit werk gebrouwen, gy zult ook den last daar van draagen*: boertende; *gy hebt het gerokkent, gy moet het afspinnen.*
INTERORDINIUM, ii. n. Colum. 5. 5. *Plaats, of wydte tusschen twee ryen.*
INTERPELLATIO, onis. f. Cic. Prov. Conf. 8. *Verstooring, of afbreeking van iemants reden.*
INTERPELLATOR, oris. m. *Een die iemant in zyn reden valt.*
Sermonis interpellatores Dialectici. Cic. Her. 2. 11. *De Redekavelaars beletten, stooren, of verhinderen de luiden in hunne redenen.*
Interpellator. *Een moeyelyk, of onrustig mensch, een rustverstoorder.*
Dictitabat se hortulos emere velle, ubi se oblectare sine interpellatoribus posset. Cic. Off. 3. 14. *Hy zeide dat hy tuinen wilde koopen, daar hy zich konde verlustigen zonder van eenige moeyelyke menschen, of rustverstoorders ontrust te worden.*
INTERPELLO, as, avi, atum, are. Cic. N. D. 3. 25. *Iemant in zyn reden stooren, iemant in zyn reden vallen.*
Interpellare possessionem. Paull. Dig. 8. 1. 14. *Een bezitting stooren.* Usucapionem. Ulp. Dig. 41. 3. 33. §. 4. *Een bezitting by tydverloop ontzetten.*
Interpellare. Cic. F. 11. 28. *Iemant ontrusten, ongemak aandoen, quellen, moeyelyk, of lastig vallen.*
Interpellare partam victoriam. Cæs. B. C. 3. 73. 5. *Een reeds verkrege zege verachteren, of stuiten.*
Interpellare alicujus supplicium. Petron. 66. *Iemants straf ophouden, zich tegens de straf van iemant stellen.*
Interpellandi locus hic erat. Hor. S. 1. 9. 26. *Dit was de rechte tyd en plaats om hem in zyn reden te stooren.*
(Interpellare specus. Curt. 4. 6. 8. *Beletten dat geen mynen gemaakt worden.*
Exigua requies est, somnus interpellatur. Cels. 4. 15. *Daar is weinig rust, de slaap word gestoort.*
Fame & siti interpellante. Suet. N. 48. 7. *Hy honger en dorst krygende.*)
INTERPENSIVA, orum. plur. n. Vitruv. 6. 3. *Stutten, schooren.*
INTERPLICO, as, are. Stat. Th. 4. 218. *Tusschen vouwen.*
INTERPOLATIO, onis. f. Plin. H. 13. 12. *Vernieuwing, vermaking, oppoetzing*, van oude dingen spreekende.
(INTERPOLATOR, oris, m. Tertull. Sp. 2. *Een die wat ouds weder opmaakt, verstelt, of oppoetst.*)
INTERPOLATRIX, icis. f. Tertull. Hær. 7. *Een verstelster van oude kleederen*, om die te verkoopen.
INTERPOLIS, is. m. en f. e, is. n. Plin. H. 29. 1. *Opgemaakt, opgepoetst, hersteld, vermaakt.*
INTERPOLO, as, avi, atum, are. *Iets ophaalen, opmaaken, oppoetzen, vernieuwen, vermaaken, of verstellen.*
Togam interpolare. Cic. Fr. 2. 12. *Een rok de wol weêr ophaalen*, als eertyds de Volders by de Romeinen deden en gelyk nu onze Droogscheerders doen.
Interpolare. *Tusschen mengen, onder mengen.*
Satietatem epularum ludis interpolabat. Curt. 6. 2. 5. *Hy vermengde zyn gastmaalen met tusschenspelen.*
Nova pictura opus interpolare. Plaut. Most 1. 3. 105. *Een schildery ophaalen, of schoonmaaken.*
INTERPOLUS, a, um. Lab. Jurisc. Dig. 18. 1 45. Vestimenta interpola. *Opgemaakte, verstelde, of omgekeerde kleeren.*
INTERPONO, is, interposui, interpositum, interponere. Cic. Or. 45. *Tusschen stellen, tusschen voegen, doen invloeyen.*
Interponere accusatorem. Cic. V. 1. 11. *Een aanklager doen voortkoomen.*
Interponere se audaciæ alicujus. Cic. A. 2. 4. *Zich tegens iemants stoutheit, of moedwil stellen, of aankanten.*
Interponere aquam. Mart. 1. 107. 1. *Water in, of onder (zyn wyn) doen, of mengen.*
Interponere autoritatem. Cic. A. 13. 7. *Zyn gezagh ergens tusschen stellen.*
Causam interponere. seq. infin. Nep. 2. 7. 1. *Een oorzaak, voorwendzel, of reden bybrengen, dat, enz.*
Interponere dies mensibus. Liv. 1. 19. *Dagen in de maanden (als 't schrikkeljaaren zyn) voegen.*
Fidem suam in aliquam rem interponere. Cic. S. R. 39. *Iets waaren, waarborgen, vrywaaren, bevryen, borg voor iets zyn, zich ergens borg voor stellen.*
Interponere jusjurandum. Liv. 34. 25. *Een eed doen, of afleggen, zweeren.* Moram. Cic. A. Q. 1. 1. *Ophouden, doen vertoeven.* Nomen alicujus. Cic. V. 3. 57. *Zich van iemants naam dienen, iemants naam gebruiken.*
Interponere se in aliquid. Cic. F. 10. 27. *Zich ergens inwikkelen, inmengen, of insteeken, zich ergens mede bemoeyen.*
Me interpono Romanis. Flor. 3. 10. 11. *Ik steek, of meng my in de zaaken der Romeinen.*
INTERPOSITIO, onis. f. Cic. I. R. 1. 6. F. 16. 22. *Tusschenstelling, tusschenzetting.*
Interpositiones columnarum. Vitruv. 6. 5. *Zetting, of plaatzing van pylaaren.*
Interpositio. Quintil. I. O. 9. 3. *Een tusschenreden.*
INTERPOSITUS, us. m. Cic. N. D. 2. 40. *Tusschenzetting, tusschenstelling, tusschenplaatzing.* Men vind niet dan de ablativus singularis by Cicero.
† INTERPREMO, is, pressi, pressum, primere. *Drukken, t'zamendruk-*

drukken, *tusschen*, of *indrukken*, of *perssen*.

Scelestus Sacerdotis fauces interpressit. Plaut. R. 3. 2. 41. *De schelm heeft den Priester by de keel gevat.*

ĬNTĔRPRĔS, ĕtĭs. m. *en* f. Cic. D. 2. 25. Cæs. B. G. 1. 19. 3. *Een taalman, een tolk.*

Interpres pacis. Liv. 21. 12. *Een middelaar van den vrede.*

Per interpretes aliquid agere. Cic. V. 4. 22. *Iets door gevolmagtigden doen*, of *verrichten.*

Interpres. Plaut. Pœn. 1. 3. 35. *Een uitlegger*, of *verklaarder van duistere zaaken. Als van raadzels, enz.*

Interpres. Cic. Opt. Orat. 5. Hor. A. P. 115. *Een vertaalder, overzetter, tolk*, of *vertolker.*

Interpres Divûm. Virg. Æ. 10. 175. 3. 359. *Een Priester die de wil der Goden verklaart.*

Interpres somniorum. Quintil. I. O. 3. 6. *Een droombeduider*, of *uitlegger van droomen.* Extorum. Cic. Or. 46. *Een wichelaar die uit de ingewanden der offerbeesten iets voorzegt.*

ĬNTĔRPRĔTĀMĔNTŬM, i. n. Gell. 6. 2. *Verklaring, uitlegging.*

Interpretamentum somnii. Petron. 11. *Uitlegging van een droom.*

ĬNTĔRPRĔTĀTĬO, ōnis. f. Cic. de Or. 1. 45. *Uitlegging, verklaring.*

Nec interpretatio est facilis. Liv. 2. 8. *Ook is de uitlegging niet gemakkelyk.*

Sententiam interpretatione lenire. Suet. J. 14. 2. *De strafheit van een vonnis, door eene (gunstige) verklaringe verzachten.*

Syderum interpretatio. Val. Max. 1. 3. 2. *Starrewichelary, starrewikking, voorzegging uit de starren.*

ĬNTĔRPRĔTĀTŬS, ā, ŭm. Cic. Ar. 17. *Verklaart, uitgelegt, vertolkt.*

Interpretatus. Cic. N. D. 1. 42. *Die uitgelegt*, of *verklaart heeft.*

(ĬNTĔRPRĔTĬŬM, ii. n. *Winst*, of *verlies in de koopmanschap.* By voorbeeld; als een koopman iets voor een Ryksdaalder inkoopt, en voor twee Ryksdaalders verkoopt, is de eene Ryksdaalder Interpretium: *of* als hy iets voor zes guldens inkoopt, en voor vyf guldens moet verkoopen, is de gulden dien hy verlieft Interpretium. Men vind het by Cassiod. Var. 2. 26. Ammian. 28. 1. Artem. in Collect. conc. Hisp. 250.)

ĬNTĔRPRĔTŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. *Verklaaren, uitleggen, vertolken.*

Interpretari Auctores. Cic. D. 1. 18. *Schryvers*, of *boeken overzetten*, of *vertaalen.*

Vim verborum interpretari. Cic. Fat. 9. *De kracht der woorden uitleggen*, of *verklaaren.*

Interpretari somnium. Cic. D. 1. 25. *Een droom uitleggen.*

Male interpretari. Sen. E. 63. *Ten quaade opneemen, misduiden, quaalyk duiden.*

Interpretari grato animo. Cic. Cl. 1. *Ten goede opneemen*, of *duiden.* In mitiorem partem. Cic. Mur. 31. *In de beste vouw slaan*, of *schikken.*

Interpretari alicujus memoriæ. Plaut. E. 4. 1. 25. *Iemant iets in gehengheniss*, of *in gedachte brengen, iemant iets helpen onthouden.*

(Interpretari. *Vatten, verstaan.*

Rectene interpretor sententiam tuam? Cic. T. Q. 3. 17. *Vatte ik*, of *versta ik ook uwe meeninge wel?*

Interpretari. *Onderzoeken.*

Miles alacer, qui tamen jussa ducum interpretari quam exsequi mallet. Tac. H. 2. 39. 3. *Een dapper soldaat, die nochtans de bevelen van den Oversten liever onderzoeken, als te werk stellen wilde.*)

ĬNTĔRPŬNCTĬO, ōnis. f. Cic. Mur. 11. *Tusschenstipping, onderscheiding door stippen.*

ĬNTĔRPŪNCTŬM, i. n. Cic. de Or. 3. 46. *Onderscheiding van woorden*, of *zinnen door stippen.*

ĬNTĔRPŪNCTŬS, ā, ŭm. Narratio sermonibus interpuncta. Cic. de Or. 2. 80. *Een verhaal met verscheide redenen verrykt.*

ĬNTĔRPŪRGO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ ficus. Plin. H. 18. 26. *De overtollige takken van eenen vygeboom afsnoeyen.*

ĬNTĔRPŬTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ arbores. Colum. Arb. 30. *Boomen snoeyen.*

ĬNTĔRQUĔSTŬS, ā, ŭm. Liv. 33. 35. *Die klaagt, klagtig is*, of *klagtig valt.*

ĬNTĔRQUĬĒSCO, quĭēvi, quĭētŭm, quĭēscĕrĕ. Cic. Cl. 23. *Voor eenen tyd rusten.*

Julio mense lites interquiescunt. Plin. E. 8. 21. *In hooimaand staan de rechtzaaken stil.*

ĬNTĔRRĀDO, is, rāsi, rāsŭm, rādĕrĕ arborem. Colum. Arb. 19. Plin. H. 18. 27. *'t Mos van de boomen afschrappen*, of *afdoen.*

Interradere mensas. Plin. H. 33. 11. *Tafels afschaaven*, of *glad maaken.*

ĬNTĔRRĀSĬLĬS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. *Gevylt, geschaaft, glad.*

Interrasile aurum. Plin. H. 12. 19. *Gebruineert goud.*

ĬNTĔRRĔGNŬM, i. n. Cic. Fr. 3. 8. *Een tusschenryk, de tyd tusschen de dood van den eenen en de verkiezinge van eenen anderen Koningk.*

ĬNTĔRRĒX, ēgis. m. Cic. Dom. 14. Liv. 1. 32. *Een Tusschenkoning, een die het ryk bestiert tusschen de dood van den eenen tot de verkiezinge van eenen anderen Koningk.*

ĬNTĔRRĬTŬS, ā, ŭm. Front. St. 2. 12. 2. *Onvertzaagt, onvervaert, onbevreest, onverschrokt, onverschrokke.*

Mens interrita leti. Ovid. M. 10. 616. *Een onverschrokke gemoed tegens de dood.*

ĬNTĔRRŎGĀTĬO, ōnis. f. Cic. Fat. 39. *Een vraag, vraagstuk, ondervraging.*

ĬNTĔRRŎGĀTĪVĒ. Adv. Ascon. Pæd. Cic. 99. *en* 106. *Vraagswyze, al vraagende.*

ĬNTĔRRŎGĀTĬŬNCŬLĂ, æ. f. Cic. Par. 1. *Een vraagje*, of *kleine vrage.*

ĬNTĔRRŎGĀTŬS, ā, ŭm. Cic. de Or. 2. 54. *Gevraagt, afgevraagt, ondervraagt.*

ĬNTĔRRŎGO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ aliquem. *Iemant vraagen, ondervraagen*, of *afvraagen.*

Interroga si venerit. Plaut. Pœn. 3. 4. 20. *Verneem*, of *vraag of hy gekoomen is.*

Interrogo, an viderim. Plin. P. 64. 2. *Ik vraag my zelven*, of *onderzoek by my zelven*, of *ik 't gezien heb.*

Interrogare quædam geometrica. Cic. T. Q. 1. 24. *Eenige landmeetkundige vraagstukken voorstellen.*

Interrogare aliquem de aliquibus rebus. Cic. Part. 1. *Iemant ergens naar vraagen.*

Interrogari alicujus facti. Tac. An. 13. 14. 2. *Over eenige misdaad beschuldigt worden.*

ĬNTĔRRŬMPO, is, rūpi, rūptŭm, rŭmpĕrĕ. *Breeken, verbreeken, aan stukken breeken, tusschen in breeken: ook iemant in zyn rede vallen.*

Interrumpere pontem. Liv. 2. 10. Cic. F. 10. 23. *Een brug afbreeken.*

Cœptum ordinem interrumpere. Colum. 11. 2. *De begonnen order afbreeken.*

Interrumpere somnos. Plin. H. 28. 4. *Den slaap beletten*, of *stooren, den slaap afbreeken.* Colloquia. Cæs. B. C. 1. 75. 2. *Zamenspreekingen stooren.* Sermonem. Plaut. Trin. 5. 2. 25. *Een rede*, of *gesprek afbreeken*, of *stooren.*

ĬNTĔRRŬPTĒ. Adv. *Met stukken en brokken, op eene afgebroke wyze.*

Non interrupte narrare aliquid. Cic. de Or. 2. 80. *Iets vervolgens*, of *zonder afbreeking verhaalen*, of *vertellen*.

ĪNTERRŬPTĬO, ōnis. f. Quintil. I. O. 9. 2. *Afbreeking*, van een rede in de Redekonst.

ĪNTERRŬPTŬS, ă, ŭm. *Afgebroken*, *gestaakt*, *nagelaaten*.

Interrupta consuetudo. Cic. F. 15. 14. *Een afgebroke*, of *nagelaate gewoonte*.

Itinera interrupta. Tac. An. 3. 31. 6. *Oneffene*, of *ongelyke wegen*.

ĪNTERSCĂLMĬŬM, ii. n. Vitruv. 1. 2. *De wydte tusschen twee riemen in een roeivaartuig*.

ĪNTERSCĂPĬLĬŬM, i. n. Hygin. P. A. 3. 23. Apul. Fl. 350. *De plaats*, of *wydte tusschen de schouderen*.

ĪNTERSCĪNDO, is, scidi, scissūm, scindĕrĕ. acc. Cic. L. L. 4. 8. *Tusschen* - of *midden door snyden*.

ĪNTERSCRĪBO, is, scripsi, scriptūm, scribĕrĕ. acc. Plin. E. 7. 9. *Tusschen schryven*.

ĪNTERSĔCO, as, ārĕ. *Tusschen snyden*.

Pronunciatione res in animis auditorum intersecare. Cic. Her. 3. 14. *Door een* (*wakkere*) *uitspraak de zaaken in de gemoederen der toehoorderen indrukken*.

ĪNTERSECTĬO, ōnis. f. *Tusschen snyding*.

Intersectio. Vitruv. 3. 3. *Kerfwerk*, *snyding van tandwerk*, in pylaaren, enz.

ĪNTERSĒPĬO, is, sēpsi, sēptūm, sēpirĕ aliquid operibus. Liv. 34. 40. *Met werken iets omringen*, *omtuinen*, *omheinen*, *omzetten*, *omvangen*, *besluiten*, *versterken*.

Intersepire urbem vallo. Liv. 25. 11. *Een wal om een stad leggen*.

Vias parietibus intersepsit. Front. St. 1. 5. 5. *Hy heeft de wegen met muuren besloten*.

ĪNTERSEPTŬS, ă, ŭm. *Betuint*, *besloten*, *afgesloten*, *omvat*, *omringt*, *omheint*.

Ne interseptum sit his perpetuo iter ad hoc amplissimum præmium. Cic. C. B. 18. *Op dat den weg*, *om tot deeze groote vergeldinge te geraaken*, *voor deeze niet altyd gesloten zy*.

ĪNTERSĔRO, is, sevi, sitūm, sĕrĕrĕ. Colum. 3. 16. *Tusschen zaayen*, of *in zaayen*, *planten*, of *pooten*.

Causam interserens se hostem esse Atheniensium. Nep. 1. 4. 1. *Voor een dekmantel van deezen oorlog neemende*, *dat hy vyand van die van Athenen was*.

ĪNTERSERTŬS, ă, ŭm. *In gedaan*, of *tusschen gedaan*, *tusschen ingesloken*; *onder gemengt*.

Prædia meis agris interserta. Plin. E. 3. 19. *Landhoeven tusschen myne landeryen gelegen*.

ĪNTERSĪSTO, is, stiti, sistĕrĕ. *In 't midden* - of *tusschen blyven staan*, *stilstaan*.

Intersistit oratio. Quintil. I. O. 9. 4. *Het gesprek*, of *de rede stoot*, of *vloeit niet*.

ĪNTERSĬTŬS, ă, ŭm. Colum. 8. 15. *In 't midden* - of *tusschen gezaait*, *geplant*, of *gepoot*.

Omnia pomis intersita. Lucret. 5. 1376. *Overal is 't met appelboomen bepoot*.

ĪNTERSPĪRĀTĬO, ōnis. f. Cic. de Or. 3. 44. *Aassemhaling*, *ademhaling*, *aassemschepping*.

ĪNTERSPĪRO, as, avi, ātūm, ārĕ. Cato R. R. 113. *Lucht scheppen*, *een opening hebben daar de lucht kan uittrekken*, van een vat, of ton spreekende.

ĪNTERSTĪNCTŬS, ă, ŭm *Onderscheiden*, *afgezondert*, *afgeschoten*.

Spatia interstincta columnis. Stat. S. 3. 5. 90. *Plaatzen door pylaaren van malkander afgescheiden*.

(ĪNTERSTĪNGUO, is, inxi, nctūm, ĕrĕ. *Vernielen*, *ombrengen*, *om hals brengen*.

Qui oblisis faucibus interstinguere eam debuisset. Apul. M. 4. 147. *Die hun den keel toegedrukt hebbende*, *hadden moeten ombrengen*.

Quæ faciunt ignes interstingui. Lucret. 5. 760. *Die het vuur laaten uitgaan*.)

ĪNTERSTĪNGŎR, ĕris, stinctŭs sum, stingui. Festus in ignis. *Gedooft*, *uitgedooft*, of *uitgebluscht zyn*.

ĪNTERSTĬTĬO, ōnis. f. *Ruste*, *stilstant*, *ophouding*, *staking*.

Interstitio Juris. Gell. 20. 1. *Stilstant van recht*, of *rechtdagen*.

ĪNTERSTĬTĬŬM, ii. n. Macrob. Somn. Sc. 1. 6. *Een tusschenwydte*, *tusschenruimte*, *afstant*, *een plaats tusschen beiden*.

ĪNTERSTRĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 29. 2. *Tusschen gespreidt*, of *gestrooit*.

ĪNTERSTRĔPO, is, strĕpui, strĕpĕrĕ. Virg. E. 9. 36. *Gerúisch tegens onder maaken*, of *raazen*.

ĪNTERSTRĪNGO, is, strinxi, strictūm, stringĕrĕ. *T'zamen drukken*, *prangen*, *benauwen*.

Alicui gulam interstringere. Plaut. Aul. 4. 4. 32. *Iemant de keel toewringen*, *iemant worgen*.

ĪNTERSTRŬO, interstruis, struxi, struetūm, struĕrĕ. Sil. 10. 142. *Tusschen*, of *by malkanderen bouwen*, *stichten*, of *timmeren*.

ĪNTERSŬM, interes, interest, interfui, interesse. *Tegenwoordig zyn*, *in 't midden*, of *tusschen beide zyn*.

Interfuit omnibus negotiis. Cic. F. 1. 6. *Hy is overal by geweest*, *hy is in alle handelingen tegenwoordig geweest*, *hy heeft alle dingen bygewoont*.

In convivio interesse. Cic. S. R. 14. *Op een gastmaal zyn*.

Modo ne intersimus armis, contentus est. Liv. 32. 21. *Hy is te vreden*, *mits dat wy 'er met de wapenen niet tusschen koomen*.

ĪNTERTEXTŬS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 1. 5. *Tusschen*, of *onder geweeven*, *gevlochten*, of *gestikt*.

ĪNTERTĬGNĬŬM, ii. n. *De vakken tusschen twee balken*, of *gebinten*.

Struere intertignia. Vitruv. 4. 2. *De vakken tusschen de balken opmetzelen*.

(ĪNTERTĪNCTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 36. 8. *Hier en daar geverft*.)

ĪNTERTRĀHO, his, intertraxi, intertractūm, hĕrĕ. *Uit het midden trekken*, *rukken*, of *haalen*.

Intertrahere omnem aquam puteo. Plaut. Am. 2. 2. 41. *Al het water uit een put putten*.

ĪNTERTRĪGO, igĭnis. Colum. 7. 5. 6. 32. *Quetzing*, *afschaving van de huid*, dat de paerden gebeurt die in 't gaan gedrukt worden.

ĪNTERTRĪMENTŬM, i. n. Cic. V. 1. 50. *Schade*, *verlies*, *nadeel*, voornamentlyk, als twee persoonen op eene reis verliezen, by voorbeeld, die verkoopt, en die koopt.

Intertrimentum in auro. Liv. 34. 7. *Verlies op 't geld*, door dien het te ligt is.

Intertrimentum argenti. Liv. 32. 2. *'t Verlies van 't zilver*, als het bewerkt word.

ĪNTERTRĪTŪRĂ, æ. Scæv. Dig. 13. 7. 43. Zie Intertrimentum.

ĪNTERTŬRBĀTĬO, ōnis. f. Liv. 23. 8. *Verstoring*, *ontsteltenis*, *ontrusting*, *quelling van den geest*.

ĪNTERTŬRBO, as, avi, ātūm, ārĕ. Ter. An. 4. 1. 39. *Verstooren*, *ontstellen*, *beroeren*, *ontroeren*, *quellen*, *ontrusten*.

ĪNTERVĂCĂNS, tis. Spatium intervacans. Colum. 4. 32. *Een ledige plaats*, *een ledig*, of *open vak*.

ĪNTERVĂLLĀTŬS, ă, ŭm. Intervallata febris Gell. 17. 12. *Een koorts die op zekere tyden weerom komt*.

ĪNTERVĂLLŬM, i. n. Colum. 1. 5. *Tusschenwydte*, *tusschenplaats*, *tusschenruimte*, *tusschenstant*.

Intervallum. Liv. 1. 17. *Tusschentyd*.

Eodem

Eodem intervallo. Cic. V. 5. 2. *Op de zelve tyd, ter zelver stond.*

Intervalla negotiorum. Paterc. 1. 13. 3. *Verpozing van bezigheden.*

(Intervalla siderum. Quintil. I. O. 2. 17. *De tusschenwydte van de sterren.*

Singulos per intervalla interfecit Horatius. Aur. Vict. V. I. 4. 8. *Horatius heeft ze by beurten, den eenen voor den anderen na, doorstooten.*)

ĬNTĔRVĔLLO, is, intervulsum, intervellĕrĕ. Plin. H. 17. 27. *Tusschen, of midden uitplukken, uittrekken, of uitrukken.*

Intervellere barbam. Sen. E. 114. Tertull. C. F. 8. *Den baard uitplukken.*

ĬNTĔRVĔNĬĔNS, intervenientis. *Tusschenkoomende, op den aangang koomende.*

Ignis obvias populatus incendio sylvas interveniente flumine abrumpitur. Flor. 2. 2. 1. *Het vuur, de voorkoomende bosschen verteert hebbende, is door eenen tusschenkoomenden stroom gestuit.*

ĬNTĔRVĔNĬO, is, vēni, vĕntūm, intervĕnīrĕ. Ter. An. 4. 3. 17. *Tusschen koomen, schielyk op den aangang koomen, verrassen, onverwacht overvallen.*

Hanc orationem cum ingressus essem, Cassius intervenit. Cic. Att. 15. 11. *Als ik begonnen had van dit voorwerp te spreeken, quam Kassius op den aangang.*

His cogitationibus avitum malum intervenit. Liv 1. 6. *De quaal van zyn grootvader heeft hem overvallen, als hy in deeze gedachten was.*

Nox prælio intervenit. Liv. 23. 18. *De nacht heeft hem in den stryd overvallen.*

Inimicitiæ intervenerunt inter illum & Brutum. Ulp. Dig. 3. 3. 8. §. 4. *Hy is met Brutus in vyandschap geraakt; of daar zyn vyandlykheden tusschen hem en Brutus gerezen.*

Fortunam Epicurus ait exiguam intervenire sapienti. Cic. Fin. 1. 19. *Epikurus zegt dat een wys man weinig geluk te beurt valt.*

(Intervenientibus desertis. Plin. H. 5. 8. *De tusschen beide leggende wildernissen, of woestenyen.*

Intervenire. *Tusschen beiden koomen.*

Senatu non interveniente. Suet. J. 30. 1. *Als de Raad niet tusschen beiden quam.*

Intervenire. *Aankoomen.*

Villicum intervenientem flagellare. Suet. Cl. 48. 4. *Een hoevenaar, of landpachter, die 'er aan quam gaan, geesselen.*)

ĬNTĔRVĔNĬŪM, ĭi. n. Vitruv. 8. 1. *Tusschenwydte van de aderen in de aarde.*

(Interventio. Ulp. Dig. 4. 4. 7. §. 5. *Een borgtogt.*)

ĬNTĔRVĔNTŎR, ōris. *Die ergens onverwacht komt, dien men wenschte dat niet quam.*

Vacuo ab interventoribus die. Cic. Fat. 1. *Op een dag die vry is van lastige bezoekers.*

(Interventor. Ulp. Dig. 37. 15. 7. *Een borge.*)

ĬNTĔRVĔNTŪS, ūs. m. Cic. N. D. 1. 40. *Schielyke, of onverwachte overkomst van iemant, dien men wenschte dat niet quam.*

Feriarum interventu impeditus est. Ulp. Dig. 4. 6. 26. §. 7. *Hy is door de invallende vrye dagen belet, of verhindert geweest.*

Prælium diremit nox interventu suo. Plaut. Am. 1. 1. 99. *Door het tusschenkomen van de nacht is het gevecht gescheiden.*

ĬNTĔRVĔRSŪS, ă, ūm. part. Cic. Dom. 43. *Listig ontdraagen, ontdraait, afhandig gemaakt, of gestolen.*

Candelabrum interversum a Verre. Cic. V. 4. 30. *Een kandelaar die Verres listiglyk gesto'en heeft.*

Interversum ingenium. Sen. Marc. 22. *Een verwilderden aart, of inborst.*

Rationes interversæ. Front. St. 3. 16. 3. *Verwarde rekeningen.*

ĬNTĔRVĔRTO, is, intervertī, interversūm, intervertĕrĕ. *Listiglyk ontrekken, of ontsteelen, door looze vonden onthouden, voornamentlyk als 't geleent is.*

Intervertere aliquem. Plaut. As. 2. 1. 10. *Iemant iets met schalkheit ontsteelen, met list ontrekken, of afhandig maaken.* Plautus voegt 'er by Re aliqua. Ps. 3. 2. 110. Men vind ook by goede Schryveren Rem aliquam, by Plaut. As. 2. 2. 92.

Jura intervertere publica. Paul Dig. 4. 5. 5. *De voorrechten, handvesten, of algemeene wetten schenden, of verbreeken.*

Canaliculi intervertuntur. Vitruv. 4. 3. *De waterleidingen zyn naar buiten gekeert.*

ĬNTĔRVĬGĬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Sen E. 83. *Tusschen slaapen en waaken, of half wakker zyn.*

ĬNTĔRVĬRĔO, ēs, virŭi, virērĕ. Claud. R. P. 2. 100. *Met groen vermengt schynen, van den Regenboog spreekende.*

ĬNTĔRVĪSO, is, visī, visūm, vīsĕrĕ. *Iemant nu en dan bezoeken.*

Quod nos minus intervisis, hoc fero animo æquiore. Cic. F. 7. 1. *Ik ben daar niet moeijelyk om, dat gy ons minder bezoekt.*

Ad aliquem intervisere. Plaut. Merc. 3. 3. 12. *Iemant zomtyds, nu en dan, of altemet bezoeken.*

(ĬNTĔRŬLĂ, æ. f. Apul. M. 8. 205. *Een hembd.*

ĬNTĔRVŎLĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Tusschen beiden door vliegen.*

Quem imbrem ingens numerus avium intervolitando rapuisse fertur. Liv. 3. 10. *Welke plasregen de vogels gezegt worden, in een groot getal daar door heene vliegende, verzwolgen te hebben.*)

ĬNTĔRVŎMO, is, ŭi, itum, ĕrĕ. Lucret. 6. 894. *Verscheide dingen onder malkanderen uitbraaken.*

ĬNTĔSTĀBĬLIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Plaut. M. G. 5. 24. *Onbequaam, of onbevoegt om getuigenis der waarheit te geeven.* De compar. Intestabilior staat by Aur. Vict. C. 6. 2.

Intestabilis. Ulp. Dig. 28. 1. 18. Caj. Dig. 28. 1. 26. *Onbequaam, of onbevoegt om een uiterste wil te maaken.*

ĬNTĔSTĀBĬLIS, is. m. en f. ĕ, is. n. Gell. 7. 18. Hor. S. 2. 3. 181. *Afschrikkelyk, verfoeyelyk, gruwzaam, gruwelyk, vervloekt.* (De compar. Intestabilior staat by Sall. Or. Lep. cont. Sall. p. 388.)

ĬNTĔSTĀTO. Adv. Cic. de Or. 1. 40. *Zonder uiterste wil te maaken.*

Ab intestato. Asc. Pæd. Cic. 99. Het zelve met Intestato.

ĬNTĔSTĀTŪS, ă, ūm. Paul. Dig. 50. 16. 64. *Die geen uiterste wil gemaakt heeft, of wiens uiterste wil krachteloos is.*

ĬNTĔSTĀTŪS, ă, ūm. Plaut. Curc. 5. 3. 17. *Door geen getuigen overwonnen, of overtuigt.*

(Intestatus. *Zonder uiterste wil gemaakt te hebben; die geen uiterste wil gemaakt heeft.*

Intestatum dico esse mortuum. Cic. Clu. 60. *Ik zeg dat hy overleden is zonder een uiterste wille gemaakt te hebben.*)

ĬNTĔSTĬNŪM, i. n. Cic. N. D. 2. 55. *Darm, ingewand.* Men gebruikt meest de pluralis Intestina, orum, zoo ook in 't Neêrduitsch, *Darmen, ingewanden.*

ĬNTĔSTĬNŪS, ă, ūm. Cic. V. 1. 15. *Inwendig, van binnen.*

Intestina discordia. Liv. 2. 31. *Binnenlandschen, of inlandschen oorlog, burgertwist, burgerkryg.*

Intestinum odium. Liv. 2. 23. *Een geheimen, bedekten, of verborgen haat.*

Intestinum opus. Varr. R. R. 3. 1. Vitruv. 4. 4. *Een overdekt schrynwerk van wageschot.*

ĬNTEXO, is, xŭi, intextūm, xĕrĕ. Virg. E. 5. 32. *In weeven, of op weeven, breijen, mengelen, stikken, vlechten.*

Frondes intexere. Ovid. M. 15. 372. *Bladen, of groente op iets weeven, of stikken.*

Char-

Chartis facta alicujus intexere. Tibul. 4. 1. 5. *Iemants daaden beschryven.*
Intexere aliquem. Cic. Att. 13. 12. *Iemant in een reden als spreekende invoeren.*
ĪNTĔXTŬS, ă, ŭm. *In geweeven*, of *op geweeven*, of *gestikt.*
Intexti Britanni. Virg. G. 3. 25. *De Britten in tapyt geweeven.*
ĪNTĔXTŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 1. 55. *Door malkander gevlochten*, van de aderen van 's menschen lichaam spreekende.
ĪNTĬMĒ. Adv. *Uit 's harten grond*, *hartelyk*, *van ganscher harten.*
Intime aliquem commendare. Cic. Fr. 1. 2. *Iemant zeer ernstelyk een ander aanbeveelen.*
ĪNTĬMŬS, ă, ŭm. *Inwendigste*, *innerlykste*, *binnenste.*
In sacrario intimo. Cic. V. 4. 45. *In 't binnenste heiligdom.*
Præcordia intima. Ovid. M. 4. 506. *De inwendigste ingewanden.*
Intimus. Cic. [illegible]. R. 40. *Zeer lief*, *zeer waerd*, *zeer gemeenzaam*, van een vriend spreekende.
Intimus sum illi. Plaut. Truc. 1. 1. 61. *Ik ben zyn beste vriend*, *ik ben zeer gemeenzaam met hem*, *ik ben zyn boezemvriend*, of *hartevriend.*
Intimus est ejus consiliis. Ter. An. 3. 3. 44. *Hy is zyn grootste vertrouweling*, of *vertrouwste raadsman.*
Intimum se apud lenam fecit. Plaut. M. G. 2. 1. 30. *Hy heeft zich met de hoerewaerdin zeer gemeen gemaakt.*
ĪNTĬNCTŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 7. 260. *In gedoopt*, *in gesopt.*
Intinctus arte. Cic. de Or. 2. 27. *Konstig*, *kunstig*, *met konst gemaakt*, andere leezen Tinctus.
ĪNTĬNCTŬS, ūs. Plin. H. 15. 29. *Saus*, *doop.*
(ĪNTĪNGŌ, nxī, ctŭm, ĕrĕ. *In doopen*, *nat maaken.*
Intingere calamum. Quintil. I. O. 10. 3. *De pen nat maaken.* Brassicam in acetum. Cato R. R. 157. *De kool in den azyn doopen.*)
ĪNTŎLĔRĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Cic. Her. 4. 40. *Onverdraaglyk*, *onlydelyk*, *dat men niet lyden*, of *verdraagen kan*, van pyn, koude, enz. spreekende. (De compar. Intolerabilior staat by Juv. 6. 460.)
Intolerabilis sævitia. Liv. 1. 53. *Een onverdraaglyke wreedheit.*
ĪNTŎLĔRĀBĬLĬTĔR. Adv. Colum. 1. 4. *Op eene onverdraaglyke*, of *onlydelyke wyze.*
ĪNTŎLĔRĀNDŬS, ă, ŭm. particip. Cic. V. 4. 35. *Onverdraaglyk*, *onduldelyk*, *onlydelyk*; *dat niet kan verdraagen*, of *geleden worden*, *niet te verdraagen*, *te dulden*, of *te lyden.*

ĪNTŎLĔRĀNS, āntĭs. *Die niet lyden*, *uitstaan*, of *verdraagen kan.* De compar. Intolerantior en de superl. Intolerantissimus staan beneden by Livius.
Intolerantissima laboris corpora. Liv. 27. 48. *Lichaamen die gansch geen arbeid verdraagen*, of *uitstaan konnen.*
Intolerantior servitus. Tac. An. 3. 45. 4. *Een zeer lastige*, of *onverdraaglyke slavernij.*
Rerum secundarum nemo intolerantior fuit. Liv. 9. 18. *Niemant was buitensporiger*, of *onverdraaglyker in voorspoed*, van Alexander gesproken.
ĪNTŎLĔRĀNTĔR. Adv. Cic. T. Q. 2. 9. *Onverdraaglyk.* (De compar. Intolerantius staat by Cic. de Or. 2. 52. en de superl. Intolerantissime by Cic. Vat. 12.)
Intoleranter. Adv. *Op eene onverdraaglyke*, of *trotze wyze*, *vermetelyk.*
Intolerantius se jactare. Cic. de Or. 2. 52. *Zich op eene al te trotze wyze*, of *zeer vermetelyk beroemen.*
Intolerantius insequi hostem. Cæs. B. G. 7. 51. 1. *Den vyand al te heftig vervolgen*, of *met al te grooten drift najaagen.*
ĪNTŎLĔRĀNTĬĂ, æ. f. Cic. Clu. 40. *Trotsheit*, *onverdraaglyke hoogmoed*, *verwaandheit*, *vermetelheit*, *opgeblazentheit.* Ook, *ongedult*, *ongeduldigheit*, *onlydzaamheit.*
(Intolerantia. *Dat onverdraaglyk*, of *niet te verdraagen is.*
Augusti codicillos de intolerantia morum Tiberii Livia protulit. Suet. T. 51. 2. *Livia heeft Augustus brieven van Tiberius onverdraaglyke zeden voort gebragt.*)
ĪNTŎNĀTŬS, ă, ŭm. Hyems intonata. Hor. Ep. 2. 51. *Een vervaarlyk onweer*, *een groote storm met donder.*
ĪNTŎNDĔŌ, Intŏndēs, Intōnsŭm, Intōndĕrĕ. Colum. 11. 3. *Scheeren*, *rondom scheeren.*
ĪNTŎNŌ, ās, ŭī, Intŏnātŭm, ārĕ. Cic. D. 1. 42. *Donderen.*
(Intonare. *Donderen*, *hard spreeken*, *zeer uitvaaren.*
Hesterna concione intonuit vox collegæ tui. Cic. Mur. 38. *Uw amptgenoot heeft gisteren in de vergaderinge gedondert*, *zeer uitgevaaren*, of *zich een hard woord laaten ontvallen.*)
Minas intonare. Ovid. Am. 1. 7. 46. *Met een donderende stemme dreigen.*
(Quis deligeret uxorem Claudio, cœlibi vitæ intonanti. Tac. An. 12. 1. 1. *Wie zou voor Klaudius, die tegens 't eenzaame*, of *ongehuuwde leven zeer uitvaart*, *naar een vrouwe zien.*)
ĪNTŌNSŬS, ă, ŭm. *Ongeschoren*, *onafgesneden.*
Intonsi capilli. Hor. Ep. 15. 9. *Haair dat noch niet geschoren is.*
Intonsi homines, & inculti. Liv. 21. 32. *Onbeschaafde en woeste menschen.*
ĪNTŎRQUĔŌ, ēs, Intōrsī, Intōrtŭm, intŏrquĕrĕ. Colum. 11. 3. *Indraayen*, *inwringen.*
Intorquere mentum. Cic. de Or. 2. 66. *Den mond scheef trekken.*
Intorquere telum in aliquem. Cic. Ar. 4. *Een schicht*, of *pyl op iemant werpen*, of *schieten.*
ĪNTŎRTĒ. Adv. *Gedraait*, *gebogen*, *gekromt.* De compar. Intortius staat by Plin. H. 16. 16.
ĪNTŎRTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 12. 15. *Krom*, *omgekromt*, *dat niet recht is.*
Intortus. *Gedraait*, *gekrult.*
Intorti capilli. Mart. 8. 33. 19. *Gekrult haair.*
Intorta oratio. Plaut. Cist. 4. 2. 64. *Een verwart gesprek.*
ĪNTRĀ. præp. *Binnen*, *in*, *van binnen.*
Intra tecta vocare aliquem. Virg. Æ. 7. 168. *Iemant in huis roepen.*
Intra decem annos. Cic. V. procem. 13. *Binnen tien jaaren*, *minder als in tien jaar.*
Intra ferias. Gell. 12. 13. *In*, of *gedurende de vrye*, of *oorlofsdagen.*
Intra paucos dies. Liv. 23. 41. *Binnen weinig dagen.*
Intra. *Minder*, *beneden.*
Hortensii scripta intra famam sunt. Quintil. I. O. 11. 3. *De schriften van Hortensius zyn beneden zynen luister*, *naam*, of *zyne achtinge.*
Intra legem epulari. Cic. F. 9. 26. *Gastmaalen aanrechten die niet door de wet verboden zyn.*
Intra hæc est omnis viruperatio. Quintil I. O. 16. 4. *Hier in bestaat de gansche versmading*, of *verachting.*
Rapere aliquem intra juventam. Tac. An. 2. 71. 2. *Iemant in zyn jeugd wechvoeren*, *rooven*, of *vervoeren.*
Intra me futurum est. Plin. E. 3. 10. 4. *Dat zal uit mynen mond niet koomen*, *ik zal het wel geheim houden.*
Intra modum aliquid facere. Cic. F. 4. 4. *Iets doen zonder de voorgeschreve paalen te overtreeden.*
Intra silentium se tenere. Plin. E. 7. 6. 7. *Stilzwygen*, *den mond houden.*
Intra verba peccare. Curt. 7. 1. 26. *Niet dan in zyn woorden missen*, *feilen*, of *zondigen.*

 In-

Intra. *Onder.*
Clades intra paucas memorata. Liv. 22. 7. *Een van de grootste nederlagen, een nederlaag die geen weerga i heeft.*
Intra. Adv. Colum. 12. 42. *Van binnen, in 't binnenste.*
ĬNTRĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Locus intrabilis. Liv. 21. 19. *Ingangkelyk, een plaats daar men kan in gaan.*
ĬNTRĂCTĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Plin. H. 19. 8. Sen. E. 25. *Onhandelbaar, ontembaar, onverzachtbaar, dat men niet handelen, temmen, verzachten, vermurwen, of gedwee maaken kan.* (De compar. Intractabilior staat by Gell. 18. 7.)
Intractabilis bruma. Virg. G. 1. 211. *Een zeer strenge, felle, of harde winter.*
ĬNTRĂCTĀTŬS, ă, ŭm. Intractatus equus. Cic. Am. 19. *Een ongetemt, of onbereden paerd.*
ĬNTRĀMŪRĀNŬS, ă, ŭm. Magistratus qui intramuranus non est. Asc. Pæd. Cic. p. 115. *Een Overheit die geen rechtsgebied in eene bemuurde stad heeft.*
ĬNTRĀTŬS, ă, ŭm. *Daar men in gegaan is.*
Sylvæ iterum intratæ. Liv. 21. 25. *Men ging wederom in 't bosch.*
ĬNTRĔMĬSCO, ſcis, intrĕmŭī, intrĕmiſcĕrĕ. *Beeven, zidderen.*
Neque enim unquam terræ intremiſcunt, niſi ſopito mari. Plin. H. 2. 79. *Want daar zijn geen aardbevingen, dan wanneer de zee stil is.*
ĬNTRĔMO, ĭs, intrĕmŭī, intrĕmĕrĕ. Ovid. Tr. 3. 1. 56. *Van vreeze beeven, trillen, of zidderen.*
Hannibalem ſenectus intremit. Sil. 16. 662. *De onderdom beeft voor Hannibal.*
ĬNTRĔPĬDĔ. Adv. Liv. 26. 4. *Stoutelyk, zonder vreeze, onvertzaagt, op eene onverschrokke, of manhaftige wyze.*
ĬNTRĔPĬDŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 13. 47. Plin. H. Præf. *Onvertzaagt, stout, onverschrokken, zonder vreeze, moedig, manhaftig, dapper.*
ĬNTRĬBŬO, ĭs, intrĭbŭī, intrĭbūtŭm, intrĭbŭĕrĕ. Plin. E. 10. 35. *Iets opbrengen, toebrengen, of mededeelen.*
† ĬNTRĬBŪTĬO, ōnĭs. f. Ulp. Dig. 49. 18. 4. *Opbrenging, toebrenging, mededeeling.*
ĬNTRĬCĀTŬS, ă, ŭm. Plaut. P. 4. 1. 9. *Verwart, ingewikkelt, belemmert.*
(ĬNTRĪCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Verwerren, of verwarren.*
Qui ſervo perſuadet, ut peculium intricaret. Ulp. Dig. 11. 3. 1. §. 5. *Die een slaaf overreedt, dat hy van 't zyne voor zyn schuld te pande stelt.*)
ĬNTRĪCŎR, ārĭs, ātŭs ſŭm, ārī. Cic. *by* Gell. 6. 2. *In zwarigheit verwart, belemmert, of ingewikkelt zyn.*
ĬNTRĬNSĔCŬS. Colum. 8. 3. *Van binnen, binnen in, inwendig.*
ĬNTRĪTĂ, æ. *Kalk, cement, pleister, mortel.*
Intrita, æ. f. Cato *by* Plin. 17. 16. *Zeker slyk, of klei die men om den tak deed daar een ent in gezet was.*
Intrita panis. Plin. H. 9. 8. *Zekere pap van brood in water, of eenig ander vocht gebrokt.* Hier van daan is 't dat Varro R. R. 3. 9. zegt. *Water dat met gekruimt brood, of iets anders verdikt is.* Plinius zegt van de Dolfynen, *zy worden met wynsopjes verzadigt*, waar uit volgt dat Intrita panis, niet alleen betekent *gebrokt brood*, maar ook *het mengzel van gebrokt brood met eenig vocht.*
ĬNTRĪTŬS, ă, ŭm. *In gebrokt, in gekruimt.*
Dare aliquid in lacte intritum. Varr. R. R. 2. 9. *Iets geeven dat in melk gebrokt, of gekruimelt is.*
ĬNTRŌ. Adv. *Binnen, in, naar binnen.*
Abire intro. Ter. An. 3. 2. 42. *Naar binnen gaan, ingaan, binnen gaan.*
Intro ſpectare. Plaut. Moſt. 4. 2. 27. *Zien wat binnen gedaan word, of omgaat.*
Intro ad nos venit. Ter. E. 5. 6. 2. *Hy is in ons huis gekoomen.*
ĬNTRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *In gaan, binnen gaan, intreeden.*
Intrare in Capitolium. Cic. Dom. 3. *In 't Kapitool, of 't Roomsche Raadhuis gaan.* Intrare ſanctiſſimum limen. Cic. A. 2. 27. *In een heilige plaats gaan, of intreeden.*
Intrare in alicujus familiaritatem. Cic. Fr. 1. 1. *In iemants gunst, of vriendschap koomen.*
Intravit animum militaris gloriæ cupido. Tac. Ag. 5. 6. *De begeerte van oorlogsroem heeft zijn gemoed beheerscht.*
Intrare inſidias. Cæſ. B. C. 3. 31. 2. *In een hinderlaag vallen.*
Intrare in rerum naturam. Cic. Fin. 5. 16. *De geheimen van de natuur doorgronden, of naspeuren.*
(Intrare, word ook gezegt *van een spriet, of spies, die eenig wild doorsteekt.*
Culter meus cuſpide intravit aprum. Mart. 7. 26. 3. Venabulum urſos. Mart. 14. 30. 2. *Ik heb met myn spriet een wild varken, of beer doorsteken.*)
Intrare, is ook een woord in 't gerecht gebruikelyk.
A parte hæredum intraverunt duo. Plin. E. 6. 31. 10. *Van de zyde dezer erfgenaamen zyn 'er twee voor 't gerecht verschenen.*
ĬNTRŌDŪCO, intrŏdūcĭs, intrŏdūxi, intrŏductum, intrŏdūcĕrĕ. Cic. T. Q. 5. 4. *In leiden, of binnen leiden, doen ingaan, of laaten doortrekken.*
Introducere copias in fines Bellovacorum. Cæſ. B. G. 2. 5. 3. *Zyne benden 't landschap van Beauvais laaten doortrekken.*
Introducere. *Invoeren, in gebruik brengen, in zwang brengen.*
Introducere ambitionem in Senatum. Cic. A. 11. 8. *D'eerzucht in den raad invoeren.*
Introducere conſuetudinem. Cic. F. 16. 21. *Een gewoonte invoeren.* Initium. Cic. Sall. 1. *Iets beginnen, of aanvangen, een aanvang maaken.*
ĬNTRŌDŬCTĬO, ōnĭs. f. Cic. Att. 1. 16. *Inleiding.*
ĬNTRŌĔO, ĭs, intrŏĭvī, intrŏĭtŭm, intrŏīrĕ. *Ingaan, binnen treeden.*
Introire in ædes. Plaut. Am. 2. 2. 70. *In huis gaan, of treeden.* In vitam. Cic. Am. 4. *In de waereld komen, geboren worden.*
Introire ad aliquem. Ter. Hec. 4. 1. 36. *By iemant in huis gaan.*
ĬNTRŌFĔRRĔ. Cic. V. 5. 13. *Binnen brengen, of draagen.* Het is beter van dit woord twee woorden te maaken, dan Introfero t'zamen te stellen.
ĬNTRŌGRĔSSŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 11. 248. *In gegaan, binnen gegaan.*
(ĬNTRŌĬĔNS, eūntĭs. part. omn. gen. Ter. Hec. 4. 1. 36. *Binnen treedende, binnen gaande, of die binnen treed, of ingaat.*)
ĬNTRŌĬTŬS, ă, ŭm. *Daar men in gegaan, of in gekoomen is.*
Domum ſuam introitam eſſe dicit. Ulp. Dig. 47. 10. 5. *Hy zegt dat men in zyn huis gegaan, of gekoomen is.*
ĬNTRŌĬTŬS, ūs. Cæſ. B. C. 1. 21. 2. *Ingang, inkomst.*
Introitus. Introitus portus. Cæſ. B. C. 3. 39. 2. *Het inkomen van de haven, de mond van de haven.*
Introitus. *Een inleiding.*
Introitus defenſionis Cœlii. Cic. Cœl. 2. *De inleiding van de verdediging van Cœlius.*
Aperto ſuſpicionis introitu ad intima iſtorum conſilia pervenimus. Cic. V. Proœm. 6. *Wy zyn, als den weg tot achterdocht gebaant was, achter hunne geheimste raadslagen gekoomen.*

ĪNTRŎMĪTTO, ĭs, intrŏmīsī, mīssūm, mīttĕrĕ. Cic. F. 1. 9. *Inleiden, doen ingaan, binnen laaten, binnen brengen.*

Me absente intromisit aliquem in ædibus meis. Plaut. Au. 3. 6. 15. In ædes meas. Plaut. Au. 1. 2. 21. *Hy heeft iemant in myn afwezen in myn huis gebragt.*

Intromittere aliquem ad bestias. Ulp. Dig. 48. 2. 4. *Iemant in 't perk der beesten brengen*, om 'er mede te vechten.

ĪNTRŌRŪMPO, ĭs, rūpī, rūptūm, rūmpĕrĕ in aliquem locum. Plaut. M. G. 2. 5. 50. Gell. 15. 22. *Met gewelt ergens indringen*, of *invallen.*

Portas introrumpere. Cæs. B. G. 5. 51. 4. *De deur op de vloer loopen, de poorten overweldigen*, om binnen te koomen.

ĪNTRŌRSŪM. Adv. Liv. 20. 33. *Van binnen, binnen, in, inwaarts.*

Introrsum turpis. Hor. E. 1. 16. 45. *Die vol ondengt is.*

ĪNTRŌRSŬS. Adv. Varr. R. R. 2. 7. Liv. 25. 21. *Van binnen, binnen, in, inwaarts.*

Introrsus perspicere. Cæs. B. G. 2. 18. 2. *Van binnen bezien, bezigtigen*, of *bekyken.*

ĪNTRŌSPĬCĬO, ĭs, spexī, spēctūm, spĭcĕrĕ domum. Cic. Ar. 15. *Een huis van binnen bezien*, of *bezigtigen.*

Introspicere aliquid. Cic. D. 2. 51. *of* In aliquid. Cic. Font. 15. *Iets bezien, aanmerken*, of *overweegen.*

Introspicere voluntates. Tac. An. 1. 7. 8. *De genegentheden peilen.* Mentem alicujus. Cic. Syll. 27. *Iemants geest doorgronden, iemants gedachten peilen.*

ĪNTRŪDO, ĭs, trūsī, trūsūm, trūdĕrĕ se. Cic. Cæc 5. *Zich ergens indringen, zich ergens meê vermengen*, of *inwikkelen.*

ĪNTŬBĀCĔŬS, ă, ūm. Plin. H. 27. 12. *Van suikerei*, of *suikereiwortelen, dat tot suikerei behoort.*

ĪNTŬBŪM, i. n. Virg. G. 4. 120. *Suikerei.* Andere zeggen *Andivy.*

ĪNTŬBŬS, i. f. Plin. H. 20. 8. Zie Intubum.

ĪNTŬĔŎR, ĕrĭs, tŭĭtŭs sūm, tŭērī. Plin. P. 55. 8. *Zien, bezien, bezigtigen, beschouwen, bekyken.*

Intueri animis. Cic. Dom. 18. *Overleggen, overweegen, zich verbeelden, bespiegelen.*

Intueri in aliquam rem. Cic. T. Q. 2. 13. *Iets met aandacht overweegen, overdenken*, of *bespiegelen.*

Intueri in summos homines. Cic. de Or. 1. 2. *De groote mannen aanmerken*, of *bemerken.*

Intuens in te, Brute, doleo. Cic. Cl. 97. *Ik ben bedroefst*, of *ik bedroef my. Brutus, als ik om u denk.*

ĪNTŬĬTUS, ūs. Quintil. I. O. 10. 1. *Gezicht, aanschouwing, aanzien.* Men vind niet dan de ablativus Intuitu.

ĪNTŬMĒSCO, scĭs, tŭmŭī, tŭmēscĕrĕ. Plin. H. 2. 81. *Zwellen, opzwellen, dik worden, opblaazen, opgeblaazen worden.*

Jure quodam potestatis intumescere. Quintil. I. O. 1. 1. *Zich verhovaerdigen door zeker vermogen dat men heeft.*

Iræ intumuere. Stat. Th. 1. 413. *De gramschap*, of *toorn is hoog gere-*

Intumescere alicui. Ovid. P. 4. 14. *zen.*

34. *Tegens iemant gram, verstoort*, of *verbolgen worden.*

Intumescere. Ovid. M. 8. 581. *Verbolgen, gram*, of *toornig worden.*

ĪNTŬMŬLĀTŬS, ă, ūm. Ovid. Her. 2. 136. *Onbegraaven.*

ĪNTŬŎR. Plaut. Most. 3. 2. 148. Zie Intueor.

ĪNTŪRBĀTŬS, ă, ūm. Plin. P. 64. 2. *Onberoert, ongestoort, ongemoeit, niet ontrust.*

ĪNTŪRBĬDŬS, ă, ūm. Tac. An. 14. 22. 6. *Stil, vreedzaam, gerust.*

ĪNTŬS. Adv. Cic. Mur. 37. Virg. Æ. 3. 619. *Binnen, in, van binnen.*

Intus est. Plaut Am. prol. 120. *Hy is binnen*, of *in huis.*

Intus domum nostram. Plaut. M. G. 2. 6. 55. *In ons huis.*

Intus domique. Cic. S. 4. *In 't heimelyk, in 't verborgen.*

Intus evocare aliquem. Plaut. Ps. 2. 2. 45. *Iemant uit den huis roepen, iemant buiten roepen die binnen is.*

Ubi intus exierit. Plaut. M. G. 4. 4. 4. 33. (Intus foras exierit. Plaut. Cas. 2. 6. 42.) *Zoo haast hy van binnen zal uitgegaan zyn.*

(Intus. *Naar binnen.* Deeze beteekenisse verwerpt Quintil. I. O. 1. 5. doch te vergeefs.

Intus hanc novam nuptam deduxi. Plaut. Cas. 5. 2. 7. *Ik heb deeze jonge bruid naar binnen gebragt.*

Intus equos adigere. Ovid. F. 6. 586. *De paerden kort omdraijen.* Oneigentlyk, *Het niet lang maaken, niet verre van de zaak afgaan, de zaak in 't kort afdoen.*

Intus canere. Cic. V. 1. 20. Rull. 2. 26. *Met de vingeren van de slinker hand op de snaaren speelen.* Oneigentlyk, *Zijn eigen voordeel alleen zoeken, zonder eer of schaamte.* Ascon. Cic. 84. legt deeze spreekwyze alzoo uit, Een speelman gebruikt onder 't speelen beide de handen: met de rechter hand gebruikt hy den strykstok, en dat is naar buiten zingen: met de vingeren van de slinker hand roert hy de snaaren, en dat is naar binnen speelen.)

ĪNTŪTŬS, ă, ūm. *Onzeker, niet bewaart, onveilig.*

Intuta urbs. Liv. 9. 41. *Een stad die van bezetting is ontbloot.*

Latebræ intutæ. Tac. An. 1. 38. 2. *Een onveilige*, of *onzekere schuilhoek*, of *schuilplaats.*

ĪNTYBŪM, i. n. Plin. H. 19. 8 20. 8. Zie Intubum.

INV.

ĪNVĀDO, ĭs, vāsī, vāsūm, vādĕrĕ. *Aangrypen, aanvallen, aantasten, invallen, bespringen, bestormen.*

Ferro aliquem invadere. Virg. Æ. 6. 261. *Iemant met den degen in de vuist aanvallen.*

Invadere in aliquem. Cic. Sall. 3. *Iemant aantasten*, of *aanvallen.*

Invadere in pecunias. Cic. A. 2. 16. *Zich meester van 't geld maaken, het geld in verzekering neemen.*

Invadere consulatum. Aur. Vict. 68. 1. Suet. A. 26. 1. *Met gewelt zich Burgermeester maaken.*

In fortunas alicujus invadere. Cic. S. R. 5. *Zich meester van iemants goederen maaken.*

Invadere viam. Virg. Æ. 6. 260. *Op een weg gaan, reizen.*

Cupiditas bonorum invasit plerosque. Sall. B. J. 84. *of* Plerisque. Varr. *by* Non. 9. 7. Cic. F. 16. 12. *De begeerte tot rykdommen heeft het hart van de meeste menschen ingenomen.*

Hoc malum in Rempublicam invasit. Cic. Off. 2. 21. *Dit quaad is in 't Gemeenebest ingekropen.*

Eum morbus invasit gravis. Plaut. As. 1. 1. 40. *Hy is door een zwaare ziekte aangetast*, of *in een groote ziekte gevallen*, of *gestort.*

Invadere in arcem causæ. Cic. F. 1. 9. *Den grond van een zaak doorgronden*, of *naspeuren.*

In transversa hostium latera invadere. Liv. 27. 42. *Den vyand van ter zyden aanvallen.*

Invasit in genua. Plaut. E. 5. 2. 5. *Hy is op zyn knien gevallen.*

Invadere urbem. Cic. Fr. 3. 2. *Een stad overweldigen, veroveren, inneemen*, of *winnen.*

ĪNVĂLĔNTĬĂ, æ. f. Gell. 20. 1. *Zwakheit, slapheit, onpasselykheit, ongezondheit.*

ĪNVĂLĔSCO, scĭs, vălŭī, vălescĕrĕ. Quintil. I. O. 2. 1. 1. *Sterk worden, in kracht toeneemen.*

Reliquum corpus invaluit. Cels. 2. 7. *Het*

7. *Het overige van 't lichaam heeft in krachten toegenomen.*

Invalescere. Quintil. I. O. 10. 2. *Zich meer en meer herstellen, of vaststellen, bevestigen, stand grypen.*

INVĂLĒTŪDO, inis. f. Cic. Att. 7. 2. *Ongezondheit, zwakheit, onpasselykheit.*

INVĂLĬDUS, ă, ŭm. *Krachteloos, zwak, onpasselyk, ongezond*, in den eigentlyken zin. De superl. Invalidissimus staat by Plin. H. 8. 36.

Camillus ad munera corporis senecta invalidus. Liv. 6. 8. *Kamillus door ouderdom tot de lichaamsoeffeningen onbequaam.*

Invalidus. *Zwak, zonder kracht, zonder vermogen, onmagtig, krachteloos, magteloos.* In den oneigentlyken zin.

Auxilium legum invalidum. Tac. An. 1. 2. 4. *De hulp der wetten is zwak.*

Invalida statio. Liv. 41. 2. *Een post van volk ontbloot.*

(Invalidus. *Zeer sterk.*

Telum invalidis viribus contortum it quo fuit missum. Lucret. 1. 970. *Een pyl met zeer sterke kracht geworpen vliegt waar heene zy geschoten is.*)

INVECTĬO, ōnis. Cic. Off. 2, 3. *Invoer, inbrenging.*

INVECTĬO, ōnis. Cic. I. R. 2. 54. *Uitvaring met woorden, hevigheit van woorden.*

INVECTĪTĬŬS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 29. *Van elders ingebragt.*

INVECTĪTĬUM gaudium. Sen. E. 23. *Een vreugd, of blydschap die in iemant ontstaat door van buiten ingevoerde goederen.*

INVECTUS, ūs. Plin. H. 4. 1. *Met zich sleepende*, van eenen stroom die dagelyks iets van het land medesleept, spreekende. Men vind van dit woord niet dan de ablativus singularis Invectu.

INVECTŪS, ă, ŭm. Virg. G. 3. 358. *Getrokken, gesleept, gevoert, gebragt*, op een kar, in een schip, of op een paerd.

Invectus urbem triumphans. Liv. 4. 29. *Zegepralende in een stad gevoert zynde.*

INVĔCTŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 2. 19. *Die uitgevaaren, gekeven, of met hevige woorden bestraft heeft.*

INVĔHO, hĭs, invexi, invĕctŭm, invĕhĕrĕ. *Invoeren, inbrengen, voeren, brengen.*

Invehere pecuniam in ærarium. Cic. Off. 2. 22. *Geld in de gemeene- of in 's lands schatkiste brengen.*

Invehi curru. Cic. S. Sc. 2. *Op een wagen gevoert worden, op een wagen ryden.*

Invehere se. Liv. 28. 15. *Voorttrekken, trekken, of gaan.* Acies se invexit. Liv. 6. 32. *'t Leger is voort getrokken, of is voort gerukt.*

Invehere casus alicui. Cic. T. Q. 4. 17. *Iemant eenige toevallen veroorzaaken.*

(Invehere in aliquem. *Op iemant uitvaaren, iemant schelden, uitmaaken, of uitluchten.*

De quo Cæsar in senatu aperte in te invehens questus est. Cic. A. 2. 29. *Waar over Cezar opentlyk in den raad, op u uitvaarende, geklaagt heeft.*)

INVĔHŎR, ĕris, invĕctŭs sŭm, invĕhi. dep. *Tegens iemant uitvaaren, of kyven, iemant schelden.*

Invehi in aliquem acerbius. Cic. Am. 16. *Vinnig tegens iemant uitvaaren, iemant met bittere en scherpe woorden bejegenen, doorstryken, of overhaalen.*

INVENDĬBĬLIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Plaut. Pœn. 1. 2. 128. *Onverkoopelyk, dat niet verkocht kan worden*, van koopmanschap spreekende.

INVENDĬTUS, ă, ŭm. Scæv. Dig. 18. 5. 10. *Onverkocht, dat niet verkocht is.*

INVĔNIO, is, invēni, invēntŭm, invĕnīrĕ. Plaut. Cist. 4. 2. 93. *Vinden, ontdekken.*

Invenire. Ter. E. 3. 1. 63. *Uitvinden, verzinnen, bedenken.*

Invenire. *Bekomen, verkrygen, verwerven.*

Cognomen illud invenit. Cic. Fin. 1. 7. *Hy heeft dien toenaam verkregen.*

Labore aliquid invenire. Ter. H. 4. 7. 13: 5. 4. 17. *Iets door arbeid verkrygen.*

Gratiam invenire. Plin. H. 19. 5. *Gunst vinden.* Veniam. Plaut. R. prol. 27. *Vergiffenis verkrygen, of verwerven.*

Invenire aliis ac sibi perniciem. Tac. An. 1. 74. 2. *Zyn eigen en andere luiden verderf veroorzaaken.*

INVENTĀRĬŬM, ii. Ulp. Dig. 26. 7. 7. *Een boêlschrift, boedel beschryving; een rolle, lyst, blaffert*, van goederen, huisraad, enz spreekende.

INVENTĬO, ōnis. f. Cic. I. R. 1. 7. *Vinding, vond:* Ook *de uitvinding*, het eerste van de vyf deelen der Redenrykkonst.

INVENTĬUNCŬLĂ, æ. f. *Een kleine vond, of uitvinding.*

Minimis etiam inventiunculis gaudent. Quintil. I. O. 8. 5. *Zy zyn zelfs over de kleinste dingen die ze uitvinden van vreugde opgenomen.*

INVENTŎR, ōris. m. *Een vinder, uitvinder.*

Inventor princeps Stoïcorum. Cic. A. Q. 4. 43. *De voornaamste uitvinder der Stoïsche leere, de voornaamste stichter der Stoïcynen.*

Inventor fortunarum mearum. Ter. E. 5. 8. 5. *De stichter van myn geluk.*

INVĒNTRĪX, icis. f. Cic. T. Q. 5. 2. *Een vindster, uitvindster.*

INVĒNTŬM, i. Cic. de Or. 1. 18. *Vinding, vond, een uitgevonde zaak.*

INVĒNTŬS, ă, ŭm. *Gevonden, uitgevonden.*

Scis Pamphilam inventam civem? Ter. E. 5. 8. 6. *Weet gy wel dat men uitgevonden heeft dat Pamphila hier een burgers dochter is?*

INVENTUS, ūs. Plin. H. 17. 21. *Vinding, vond, uitvinding.* Men vind niet dan de ablativus Inventu.

INVĔNUSTĒ. Adv. Gell. 17. 12. *Onaardiglyk, gansch niet net, of fraai, plompelyk, onbeschaaft.*

INVĔNŪSTUS, ă, ŭm. *Onaardig, onaangenaam*, van persoonen spreekende.

Invenustus actor. Cic. Cl. 67. *Een lompen, of onaardigen tooneelspeelder.*

Invenustus. *Lomp, slecht, of niet wel gemaakt*, van zaaken spreekende.

Sordida res & invenusta. Catul. 12. 5. *Een vuil en lomp ding.*

(INVĔRĔCŬNDĒ. *Onbeschaamdelyk, op eene onbeschaamde wyze.*

Quæ hoc jure uteretur inverecunde. Sen. E. 214. *Wie dat recht op eene onbeschaamde wyze gebruiken zou.*

Non inverecunde dicit multum sua interfuisse. Quintil. I. O. 7. 4. *Hy zegt niet onbeschaamdelyk dat 'er hem veel aan gelegen was geweest.*)

INVĔRĒCUNDUS, ă, ŭm. Cic. I. R. 1. 45. Hor. Ep. 11. 13. *Onbeschaamt, schaamteloos, die noch eer noch schaamte heeft.* (De compar. Inverecundior staat by Val. Max. 7. 7. 1. en de superl. Inverecundissimus by Plaut. R. 3. 2. 38.)

INVĔRGO, gis, invergĕrĕ. Virg. Æ. 6. 244. *In gieten, of op gieten, in, of op storten.*

INVERSĬO, ōnis. f. Cic. de Or. 2. 65. *Verwisseling, verandering.*

Inversio verborum. *Verwisseling van woorden*, of als men schimpswyze een woord gebruikt, dat het tegendeel betekent, by voorbeeld, als men van iemant die een deugniet is, zegt, het is een braaf man; of wel, als men zyn woorden verplaatst.

INVERSŪRÆ, ārŭm. f. plur. *Ommekringen, omwegen, draayingen.*

Aditus theatrorum directi sine inversuris faciendi. Vitruv. 5. 3. *De toegangen tot de tooneelen moeten zonder draayingen gemaakt worden.*

IN-

INVERSUS, a, um. Plin. H. 2. 10. *Gekeert, omgekeert, gewendt, omgewendt, verandert.*
Inversa consuetudo. Quintil. I. O. 3. 9. *Een veranderde gewoonte.*
Mare inversum. Hor. Ep. 10. 5. *Een zeer beroerde, onstuimige*, of *holle zee.*
Inversa verba. Ter. H. 2. 3. 131. *Qualyk geschikte woorden.*
Inversi mores. Hor. O. 3. 5. 7. *Bedurve zeden, quaade gewoonten.*
INVERTO, is, verti, versum, vertere aliquid. *Iets veranderen*, of *verwisselen.*
Invertere anulum in suum locum. Cic. Off. 3. 9. *Een ring in zyn plaats draayen.*
Campum fractis invertere glebis. Virg. G. 3. 161. *Een stuk lands eggen*, of *door 't breeken der kluiten bebouwen.*
Invertere negotium aliquod. Cic. Fr. 3. 2. *Een zaak*, of *handeling omver smijten*, of *van gedaante doen veranderen.*
INVESPERASCIT. Liv. 39. 50. *De avond valt, 't word avond.*
INVESTIGATIO, onis. f. *Onderzoek, navorsching, nasporing.*
Veri investigatio. Cic. Of. 1. 9. *Onderzoek der waarheit.*
INVESTIGATOR, oris. m. *Onderzoeker, navorscher, naspoorder.*
Diligentissimus antiquitatis investigator Varro. Cic. Cl. 15. *Varro een zeer vlytig onderzoeker der oudheit.*
Investigator conjurationis. Cic. Syll. 30. *Onderzoeker van eene t' zamenzweeringe*, of *van verraad.*
INVESTIGATUS, a, um. Cic. Lig. 1. *Nauwkeurig*, of *met vlyt onderzocht.*
INVESTIGO, as, avi, atum, are. *Nauwkeurig onderzoeken, uitvorschen, onderzoek naar doen.*
Nihil tam difficile, quin quærendo investigari possit. Ter. E. 4. 2. 8. *Daar is niets zoo moeyelyk, of het kan door naerstig zoeken uitgevorscht worden.*
Investigare. Cic. N. D. 2. 63. *Op de lucht*, of *op 't spoor volgen*, van een jaghond, of brak spreekende.
(Investimentum album. Liv. 4. 25. *Een wit kleed.*)
INVESTIO, is, ivi, itum, ire. *Bekleeden, overtrekken, oppronken, vercieren, behangen.*
Porticus investivit pictura. Plin. H. 35. 7. *Hy heeft de galderyen met schilderyen opgeschikt*, of *behangen.*
INVESTIS, is. m. en f. te, is. n. Pallad. 11. 14. *Die noch in zyn kindsche jaaren is, onmondig, die noch geen haair*, of *baard heeft.* (Investis. *Ongekleed.*
Nudus & investis figulo suo homo constitit. Tertull. Pal. 3. *De mensch heeft naakt en ongekleed voor zynen Schepper gestaan.*)
INVETERASCO, scis, avi, ascere. Ter. Hec. Prol. 2. 4. *Oud worden:* Ook *sterk worden, in sterkte*, of *krachten toenecmen.*
Res nostræ literarum monimentis inveterascent. Cic. C. 3. 11. *De gedenghenis van onze daaden zal door middel van geleerde schriften eeuwig duuren.*
Inveteravit consuetudo. Cæs. B. G. 5. 41. 5. *De gewoonte is vast gestelt.*
Inveteravit macula in populi Romani nomine. Cic. Man. 3. *Deeze schandvlek heeft van overlang den Romeinschen naam aan gekleeft.*
Nomen nostrum inveteravit. Cic. Syll. 8. *Onze naam is van overlang doorluchtig geweest.*
Inveteravit opinio perniciosa Reipublicæ. Cic. V. Procem. 1. *Men heeft een gevoelen schadelyk voor het Gemeenebest aangenomen.*
Nihil debet inveterascere eorum in quibus beata vita consistit. Cic. T. Q. 5. 14. *Niets van 't geene waar in de gelukzaligheit bestaat moet verouderen.*
Ille miles iis locis inveteravit. Cæs. B. C. 1. 44. 3. *Die soldaat is daar ter stede*, of *is in die plaats oud geworden.*
INVETERATIO, onis. f. Cic. T. Q. 4. 37. *Inkankering, veroudering, langduurigheit*, van een quaad spreekende.
INVETERATUS, a, um. *Verondert, dat lang geduurt heeft.*
Inveteratus dolor. Cic. T. Q. 3. 16. *Een langdurige pyn.*
Inveterata querela. Cic. Am. 10. *Een oude klagte.* Amicitia. Cic. F. 3. 9. *Een oude vriendschap.*
INVETERO, as, avi, atum, are. Plin. H 23. 2. *Doen duuren, lang bewaaren, bewaaren om oud te laaten worden.*
INVICEM. Adv. *Wederzyds, over en weder, onderling.*
Se invicem diligere. Plin. E. 7. 20. 7. *Met eene onderlinge liefde malkander beminnen.*
Hæc invicem obstant. Quintil. I. O. 4. 5. *Deeze dingen stryden tegens malkander.*
Invicem. *By beurten.*
Alitum cantus canumque latratus invicem audiuntur. Plin. H. 6. 1. *Het gezang der vogelen en het geblaf der honden word by beurten gehoort.*
Requiescat aliquando Italia, vasteturque invicem Africa. Liv. 28. 44. *Dat Italien eindelyk rust geniete, en Afrika op zyn beurt verwoest worde.*
Scribis unum habere solatium, quod meos libellos teneas, invicem ego epistolas tuas lectito. Plin. E. 6. 7. 2. *Gy schryft dat gy een troost hebt om dat gy myn boekjes leest, en ik aan mynen kant bezig ben uwe brieven te leezen.*
INVICTUS, a, um. Cic. Fin. 3. 22. *Moedig, dapper, onverwonnen, onverwinnelyk.*
Cursu invictus. Ovid. M. 8. 311. *Onverwinnelyk in 't loopen, die men niet kan voorby loopen.*
Corpus invictum ad vulnera. Ovid. M. 12. 167. *Een onwondbaar*, of *onquetsbaar lichaam.*
INVIDENTIA, æ. f. *Nyd, nydigheit, spyt die iemant treft over eens anders welvaaren.* Cicero zegt 4. Tusc. c. 8. dat dit woord Invidentia, in zynen tyd niet veel gebruikt wierd, en dat hy 'er zich niet van bedient, dan om de ondeugd van benyden, die men Invidia noemt, te onderscheiden van het misdryf dat door Invidentia uitgedrukt word.
INVIDEO, es, vidi, visum, videre. *Benyden, misgunnen, afgunstig*, of *wangunstig zyn.*
Honori alicujus invidere. Cic. Rull. 2. 37. Alicui honorem invidere. Hor. S. 1. 6. 50. *Iemants achtinge benyden.*
Troadas invideo. Ovid. Her. 13. 137. *Ik benyde de Trojaansche vrouwen.*
Alicui optimam naturam invidere. Cic. T. Q. 3. 2. *Iemants goeden aart*, of *inborst benyden.*
Fortuna te mihi invidit. Virg. Æ. 11. 43. *'t Geval heeft my het geluk van u te mogen bezitten benyd.*
Cereri oleum non invidit. Plin. H. 15. 2. *Hy heeft aan Ceres de beschermingе van de olyfboomen niet benyd*, of *misgunt.*
Falernæ non invidet uvæ. Hor. O. 2. 6. 20. *Die wyn wykt de Falernsche niet.*
Cur acquirere pauca si possum, invideor? Hor. A. Q. 56. *Waarom word ik benyd, als ik weinige goederen kan verkrygen*, of *bekoomen?*
INVIDIA, æ. f. *Nyd, nydigheit, afgunstigheit, wangunst, wangunstigheit, afgunst.*
Largitionis Regiæ invidia. Cic. F. 1. 1. *De belgzucht die men heeft over de mildadigheit van den Koningh.*
Invidia. *Haat, nyd.*
Flagrare invidia. Cic. V. Procem. 2. *Zeer gehaat*, of *benyd zyn.*
Invidia temporum. Plin. E. 9. 13.

Het ongeluk, of *de boosheit der tyden.*

INVĬDĬŎLĂ, æ. f. *Een kleine nydigheit, een kleine afgunst.* (Dit brengt uit Cicero by, ik weet niet waar het staat, over Mart. Sp. 2. 3. Sipont. 99.)

ĪNVĬDĬŌSĒ. Adv. Vitruv. præt. 7. *Met belgzucht, met nydigheit, op eene nydige*, of *wangunstige wyze.* De compar. Invidiosius staat by Paterc. 2. 45. 3.

Invidiose. Cic. Mil. 5. *Op eene haatelyke wyze, quaadaardiglyk, met haat.*

ĪNVĬDĬŌSŬS, ă, ŭm. Cic. V. 5. 9. *Nydig, benyd.* De compar. Invidiosior staat by Cic. de Or. 2. 75. en de superl. Invidiosissimus by Cic. Clu. 37.

Invidiosus alicui. Ovid. M. 11. 88. *Van iemant benijd.*

Invidiosus. *Haatdraagend, gehaat.*

Invidiosus ad bonos. Cic. Att. 8. 3. *Van alle vroomen gehaat.*

ĪNVĬDŬS, ă, um. Cic. T. Q. 4. *Nydig, belgziek, wangunstig.*

(ĪNVĬGĬLĀTŬS, ă, ŭm. *Iets daar men over gewaakt*, of *dat men wakker bearbeid heeft*

Carmina invigilata lucernis. Cinna bij Isid. 6. 12. *Vaerzen by de kaers naerstig bearbeid.*)

ĪNVĬGĬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 10. 154. *Waaken, wakker zijn.*

Invigilabis hereditati tibi delatæ. Ulp. Dig. 24. 2. 25. §. 8. *Gy zult wel waaken*, of *acht neemen op de erffenisse die u is te beurt gevallen.*

ĪNVĬŎLĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Virg. Æ. 11. 363. *Onschendbaar, dat niet geschonden kan*, of *moet worden*, van eene vreedehandeling spreekende.

Caput telis inviolabile. Sil. 16. 16. *Een hoofd dat onwondbaar is, dat men niet behoorde te wonden*, of *te quetzen.*

ĪNVĬŎLĀTĒ. Adv. *Ongeschonden, op eene ongeschonde wijze.*

Memoriam nostri pie inviolateque servabitis. Cic. S. 22. *Gy zult onze gedachtenis godvruchtelyk en ongeschonden bewaaren.*

ĪNVĬŎLĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Sext. 67. *Ongeschonden, onbeschadigt.*

Urbs inviolata. Front. St. 4. 3. 14. *Een stad die geen schade geleden heeft.*

Ager vestigio inviolatus. Colum. 3. 13. *Een veld*, of *akker daar niemant over gegaan heeft.*

Fama inviolata. Sall. B. J. 43. *Een onbevlekten goeden naam.*

Inviolatus. Cic. C. R. 4. *Zuiver, kuisch, rein, ongeschonden.*

ĪNVĪSĬBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Cels. Præf. *Onzichtbaar, onzienlyk.*

ĪNVĪSĬTĀTŬS, ă, ŭm. *Onbezocht, daar men niet geweest is.*

Nulla civitas invisitata transitur. Quintil. D. 12. *Men gaat door geen stad zonder haar te bezien.*

(INVISITATUS, a, ŭ n. Vitruv. 9. 4. *Die*, of *dat niet gezien is.*)

ĪNVĪSO, is, visi, visum, visĕrĕ aliquem. Cic. Att. 1. 20. Plaut. Capt. 2. 3. 98. *Iemant bezoeken.*

Ad meam filiam inviso domum. Plaut. St. 1. 2. 9. *Ik ga myn dochter aan huis bezoeken.*

ĪNVĪSŬS, ă, ŭm. *Niet gezien.* (De compar. Invisior staat by Cic. Off. 2. 9. en de superl. Invisissimus by Sen. E. 51.

Invisus alicui. Cic. N. D. 2. 66. *Van iemant gehaat*, of *benyd.*

Invisa negotia. Hor. E. I. 14. 17. *Ongemakkelyke, lastige*, of *moeyelyke bezigheden.*

(Invisus. *Die niet gezien word.*

Quidam introcessit & cantavit invisus. Apud. M. 5. 160. *Daar is iemant binnen gekoomen en heeft gezongen zonder dat hy gezien wierd.*

Maribus non invisa solum, sed etiam inaudita sacra. Cic. Ar. 17. *Heiligdommen van mannen niet alleen, niet gezien, maar ook niet gehoort.*

Invisus. *Die niet naakt gezien is.*

Castam te putas, quia invisa meretrix es. Sen. Contr. 1. 2. *Gy verbeeld u kuisch te zyn, om dat gy u (alhoewel een hoer zynde) nooit naakt als de hoeren hebt laaten zien.* De hoeren, als ze al gekleed waaren, hadden ertyds zulke dunne stoffen aan, dat alle de leden des ligchaams, als of ze niet gekleed geweest waaren, konden gezien worden. Zie Sen. B. 7. 9. E. 90. Contr. 2. 7. Petron. 38. Mart. 8. 68. 7. Een vrouwe nu, die haar kleed aflegt, en zich ontbloot, legt met dat kleed haare schaamte en kuisheit af, naar 't zeggen van Gyges by Herod. 1. 4.)

ĪNVĪTĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Gell. 13. 11. *Aantrekkende, aanlokkende, bekoorende, aanlokkelyk, vermaaklyk, aangenaam.*

ĪNVĪTĀMĔNTŬM, i. n. *Nodiging, aanlokzel, bekooring.*

Invitamenta ad aliquid afferre alicui. Cic. *by* Non. 4. 232. *Iemant aanlokken om iets te doen.*

Invitamenta temeritatis. Liv. 2. 42. *Aanlokzelen tot roekeloosheit.* Sceleris. Paterc. 2. 67. 1. *Aanlokzelen*, of *bekooringen tot eenige schelmstukken*, van rykdommen, enz spreekende.

ĪNVĪTĀTĬO, ōnis. f. Cic. A. 9. 3. Plin. P. 47. 8. *Noodiging, aanlokking, bekoring.*

Ad dolendum invitatio. Cic. T. Q. 3. 34. *Veroorzaking*, of *verwekking van droefheit.*

Fit inter eos invitatio ut Græco more biberetur. Cic. V. 1. 26. *Zy nodigen malkander om op zyn Griekš te drinken.*

ĪNVĪTĀTŬS, ă, ŭm. Ter. H. 1. 2. 11. Cic. Att. 2. 19. *Genodigt*, of *verzocht om iets te doen.*

Invitatus parvulo successu. Plin. H. 2. 23. *Door een klein geluk aangemoedigt.*

ĪNVĪTĀTŬS, ūs. m. *Nodiging, opwekking, aanprikkeling, aanporring.*

Invitatu tuo eum ad te mittendum duxi. Cic. F. 7. 5. *Ik heb gedacht om hem u, op uwe nodiging, toe te zenden.*

ĪNVĪTĒ. Adv. Cic. Att. 8. 3. *Tegens wil en dank, onwillig, door bedwang.* De compar. Invitius staat by Cic. de Or. 2. 89.

ĪNVĪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ ad aliquid. *Ergens toe nodigen, nooden*, of *verzoeken.*

Invitare aliquem ad cœnam. Cic. F. 7. 9. *Iemant ten avondmaal nooden*, of *verzoeken.*

Invitare aliquem domum. Liv. 3. 14. *Iemant in zyn huis nodigen*, of *verzoeken.*

Invitare hospitio. Cic. A. 12. 9. In hospitium. Liv. 28. 18. *Iemant zyn huis aanbieden om 'er te huisvesten.*

Invitare animos præmiis. Cic. Lig. 4. Pretiis. Virg. Æ. 5. 292. *De gemoederen door beloningen aanmoedigen*, of *opwekken.*

Invitare aliquem poculis. Plaut. R. 2. 7. 32. *Iemant op een glaasje verzoeken.*

(Invitare. *Wel onthaalen.* Een woord op maaltyden gebruikelyk.

Alii suos in castra invitandi causa adducunt. Cæs. B. C. 1. 74. 4. *Andere brengen de kunne in 't leger, op dat ze hen wel onthaalen*, of *op datz'er hunen goeden dronk mede doen mogten.*

Quoties largissime se invitaret Augustus. Suet. A. 77. 3. *Zoo dikwils als Augustus zeer veel dronk.*

Invitare. *Ontzielen, van 't leven berooven.*

Gladium Casinam intus habere, qui me atque te invitet. Plaut. Cas. 3. 6. 21. *Dat Kasina binnens huis een degen heeft, waar mede zy my en u van 't leven zal berooven.*)

ĪNVĪTŬS, ă, ŭm. Plaut. Trin. 1. 1. 5. *Gedwongen, die iets tegens wil en dank doet, onwillig.* De superl. Invitissimus staat by Cic. F. 3. 10.

Invita in hoc loco versatur oratio. Cic. N. D. 3. 35. *Het is tegen myn zin dat ik hier van spreek.*

Facere aliquid invita Minerva. Cic. Of.

Of 1. 31. Hor. A. P. 385. *Iets doen daar men geen zin in heeft.*

Invitus hujus solutionis Ulp. Dig. 6. 3. 11. *Deeze betalinge tegenspreekende.*

INVIŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 1. 541. *Ontoegangklyk, ondoorgangklyk, ongebaand*, van een weg, bosch, enz spreekende.

INULĂ, æ. Hor. S. 2. 2. 44. *Alantswortel.*

INULTĒ. Adv. Curt. 4. 4. 12. *Zonder zich te wreeken.*

INULTŬS, ă, ŭm. Ter. An. 3. 5. 4. *Ongewroken, ongestraft*, van een misdaad spreekende.

Mors inulta. Cic. D. 1. 27. *Een ongewroken*, of *ongestraften doodslag.*

Inultus. *Die niet gewroken is, ongewroken.*

Inulti Imperatores. Liv. 25. 37. *Keizers dien men niet gewroken heeft.*

Inultus. Ovid. F. 4. 595. *Die zich niet gewroken*, of *geen wraak genomen heeft.*

Inultus. *Onbeschadigt, onbeledigt, ongequetst.*

Potuisset inultus hostem opprimere. Curt. 3. 4. 4. *Hy zou den vyand zonder zijn schade hebben konnen verslaan.*

INŬMBRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ aliquid aliqua re. Colum. 4. 14. Virg. Æ. 11. 66. *Iets beschaduwen*, of *met schaduwe bedekken*, van een boom spreekende.

Inumbrare. *Verdonkeren, verduisteren, duister*, of *donker maaken, benevelen.*

Regis adventu Legatorum dignitas inumbratur. Plin. P. 19. 1. *Door de komst des Koningks word het aanzien der Stedehonderen vermindert.*

Inumbrante vespera. Tac. H. 3. 19. 2. *Omtrent den avond.*

YNŬNCĀTŬS, ă, ŭm. Colum. 7. 3. *Met den haak gevat, gevangen*, of *naar zich gehaalt.*

(INŬNCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Met haaken*, of *klauwen naar zich haalen*, of *trekken.*

Qui nummos inuncat. Lucill. *by* Non. 2. 425. *Die 't geld met klauwen naar zich haalt.*

Aquila unguibus inuncat vel agnum, vel leporem. Apul. Fl. 341. *D'Arend haalt een lam*, of *haas met de klauwen naar zich.*)

YNŬNCTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 20. 5. *Zalving, besmeering.*

YNŬNDĀTĬO, ōnĭs. Colum. 3. 11. *Overloop*, of *overvloeijing van water, overstroming van water, een grooten watervloed.*

YNŬNDO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 2. 97. *Overloopen, overvloeijen, overstroomen*, van een rivier spreekende.

Inundare aliquem locum. Liv. 38. 28. Cic. N. D. 1. 37. *Een plaats overstroomen*, van een watervloed spreekende.

INŬNGO, gĭs, ĭnūnxī, ĭnūnctŭm, ĭnŭngĕrĕ. Plin H. 8. 54. *Zalven, in- of op smeeren, besmeeren, bestrijken.*

INVŎCĀTĬO, ōnĭs. Quintil. I. O. 9. 2. *Aanroeping, aanbidding*, van Godt.

INVŎCĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 7. 50. *Ongeroepen, ongenodigt, niet verzocht.*

Invocatus occurro. Cic. F. 8. 8. *Ik koom onverzocht.*

Invocato ut sit mihi locus semper. Ter. E. 5. 8. 29. *Op dat 'er altijd voor mij, als ik niet verzocht ben, een plaats open zij.*

INVŎCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. de Or. 2. 47. *Om hulp aanroepen, om bijstant verzoeken.*

Deos invocare. Ovid. F. 6. 516. *De Goden aanroepen*, of *aanbidden.*

Auxilia libertati invocare. Tac. An. 15. 59. 4. *Hulp voor de vrijheit verzoeken.*

(Invocare. *Noemen, heeten.*

Quem invocant omnes Jovem. Cic. N. D. 3. 4. *Die alle Jupiter noemen.*

Macedones fortissimum Regem invocant Alexandrum. Curt. 10. 5. 9. *De Macedoniërs noemen Alexander een zeer dapperen Koningk.*

Invocare aliquem alleen. Tac. H. 4. 79. 2. Invocare aliquem in auxilium. Quintil. Proœm. 4. *Iemants hulpe begeeren, iemant om hulpe aanroepen.*)

INVŎLĬTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Vliegen, slingeren.*

Comæ humeris involitant. Hor. O. 4. 10. 3. *Zijn haair slingert om zijn schouderen.*

INVŎLO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Colum. 8. 4. *In-* of *op vliegen.*

Involare in capillum. Ter. E. 5. 2. 20. *Iemant aanvliegen, iemant in 't haair vliegen.*

Involare in possessionem vacuam. Cic. de Or. 3. 31. *Een bezit aanvaerden dat geen meester heeft.*

Involare aliquid. Catull. 25. 6. *Iets met geweld ontdraagen, ontneemen*, of *wegneemen.*

(Involare. *Naar binnen vliegen.*

In villam intro involant columbæ. Varr. R. R. 3. 7. 1. *De duiven vliegen binnen in de hofsteede.*

Gallinæ non debent nidis involare. Colum. 8. 3. *De hoenderen moeten op de nesten niet vliegen.*)

INVŎLŬCRĔ, ĭs. n. Plaut. Capt. 2. 2. 17. *Een scheerdoek.*

INVŎLŬCRĬS, ĭs. m. *en* f. crĕ, is. n. *Dat niet vliegen kan*, of *noch niet vlug is.*

Pullus involucris. Gell. 2. 29. *Een kieken dat noch niet vlug is.*

INVŎLŬCRŬM, i. n. *Een windzel, omslag, al wat dient om iets in te winden*, of *te bedekken.*

Aliquid tegere involucris simulationum. Cic. Fr. 1. 1. *Iets met den dekmantel van geveinstheit bedekken, bezwagtelen*, of *verborgen houden.*

INVŎLVO, ĭs, invōlvī, invŏlūtŭm, invŏlvĕrĕ. *Inwinden, bedekken, oprollen, bezwagtelen.*

Aliquem in vestimentis curiose involvere. Cels. 2. 17. *Iemant zorgvuldiglijk met kleederen bedekken.*

Involvere. *Verdonkeren, verduisteren, verbergen, geheim houden.*

Involvere umbra cœlum. Virg. Æ. 2. 251. *De lucht verduisteren, den hemel met wolken betrekken.*

Involvere saxa super aliquem. Ovid. M. 12. 507. *Steenen op iemant werpen*, of *afrollen.*

Involvere se otio. Plin. E. 7. 3. 4. *Zich geheel en al aan de ledigheit overgeeven.*

Involvere se literis. Cic. F. 9. 20. *Zich t'eenemaal aan de geleerdheitsoeffening overgeeven.*

INVŎLVŬLUS, i. m. Plaut. Cist. 4. 2. 63. *Een kleine wyngaardworm die zich in de wyngaardsbladen inrolt.*

INVŎLŪTĬO, ōnĭs. f. Vitruv. 10. 11. *Omslingering, omwenteling, omdraaijing, omwending, omwinding.*

Involutio regularum. Vitruv. 10. 11. *Opwinding der richtsnoeren*, of *schietlooten.*

INVŎLŪTŬS, ă, ŭm. Cic. V. 4. 28. *Ingewonden, bedekt, omzwachtelt, in gewentelt.* (De superl. Involutissimus staat by Sen. N. Q. 6. 5.)

Ad circinum recte involutus. Vitruv. 3. 3. *Wel met den passer gedraait*, of *afgetekent.*

Involuta obscuritate causa. Cic. D. 1. 18. *Een zeer duistere zaak.*

Involutæ & occultæ res. Cic. A. Q. 1. 4. *Verwarde, en verborgene dingen.*

Cor involutum. Sen. N. Q. Præf. 1. *Een geveinst hart.*

INŬRBĀNĒ. Adv. Cic. N. D. 3. 19. *Onbeleefdelyk, onbeschoft, op eene plompe, botte, boersche*, of *ruuwe wijze.*

INŬRBĀNŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 2. 10. *Boersch, onheus, plomp, ongemaniert, onbeleefs, onbeschoft, zonder burgerlijke beleefdheit, niet wellevende.*

INŬRGĔO, ēs, ĭnūrgĕrĕ. Lucret. 5. 1034. *Ergens tegens aan drukken*, of *ergens tegens aan dringen,*

gen, van een jongen stier die met zyn hoornen ergens tegens stoot, spreekende.

INŪRINO, ās, āvi, ātum, āre. *In 't water duiken, onder duiken.*

Lacubus inurinant anseres. Colum. 8. 14. *De ganzen duiken in de meeren.*

INŪRO, is, inūssi, inūstum, inūrere. Virg. G. 3. 158. *Met een yzer in- of opbranden, brandmerken.*

Inurere. Plin. H. 35. 4. *Vuurschilderen, brandschilderen.*

Inurere alicui infamiam. Cic. Prov. Conf. 7. *Iemant een schandaal opleggen, iemant een quaaden naam geeven, of zwart maaken.*

Inurere dolorem animo alicujus. Cic. A. 11. 15. *Iemant droefheit veroorzaaken, iemant moeyelykheit, of hartzeer aandoen.*

Inurere alicui famam superbiæ, crudelitatis. Cic. Mur. 4. *Iemant voor een trots en wreed mensch uitmaaken.*

INUSITĀTĒ. Adv. Cic. Fr. 1. 2. (Inusitato. Plin. P. 5. 2.) *Op eene ongewoonlyke, ongebruikelyke, buitengewoone, of zeldzaame wyze.* (De compar. Inusitatius staat by Cic. Or. 46.)

Inusitate loqui. Cic. Cl. 75. *Op eene ongebruikelyke wyze spreeken.*

INUSITĀTUS, ā, ūm. Liv. 4. 33. *Ongewoon, ongebruikelyk, dat niet meer in 't gebruik is, zeldzaam.* (De compar. Inusitatior staat by Cæs. B. G. 4. 25. 1.)

Inusitatum verbum. Cic. Cl. 74. *Een woord dat niet meer gebruikt word.*

Leporem quemdam inusitatum nostris Oratoribus est consecutus. Cic. de Or. 2. 23. *Hy heeft een lieftaligheit verkregen, die onze redenaars niet gewoon zyn te hebben.*

INŪSTUS, ā, ūm. Ovid. M. 12. 275. *Gebrand, ingebrand, gebrandmerkt.*

Monumentum cruentum inustis literis. Cic. F. 1. 9. *Een grafstede met bloedige letteren besneden.*

Nota turpitudinis inusta vitæ tuæ est. Cic. C. 1. 6. *Uw leven is met eneer en schande gebrandmerkt.*

Odium inustum mentibus. Cic. Ar. 25. *Een haat diep in de gemoederen geworteld.*

INŪTILIS, īs, m. *en* f. īlĕ, īs. n. *Onnut, ondienstig, niet voordeelig.* (De compar. Inutilior staat by Ovid. M. 13. 38. en de superl. Inutilissimus by Cels. 4. 7.)

Inutilis sibi. Cic. I. R. 1. 1. *Onnut voor zich zelve.*

Inutilis ad usus civium. Cic. Fin. 1. 4. *Onnut, of onbequaam tot dienst der burgeren.*

INŪTILITĀS, ātis. f. Cic. I. R. 2. 52. *Onnuttigheit, ondienstigheit, onvoordeeligheit.*

INŪTILITER. Adv. Liv. 3. 51. Cæs. B. A. 65. *Onnuttelyk, te vergeefs, zonder voordeel.*

‡ INVULGO, ās, āre aliquid. Cic. Att. 2. 1. Gell. 20. 5. *Iets gemeen maaken, iets verkondigen, of openbaar maaken.*

INVULNERĀBILIS, is. m. *en* f. ile, is. n. Sen. Helv. 13. *Onquetsbaar, onwondbaar, die niet gequetst, of gewondt kan worden.*

INVULNERĀTUS, ā, ūm. Cic. Sext. 67. *Ongequetst, ongewondt.*

IO. JOC.

IO. Hor. O. 3. 2. 48. Ovid. Art. 2. 1. *io.* Is een uitroeping *van vreugde* by Horatius en Ovidius, by Tib. 2. 4. 6. *van droefheit*, by Plaut. Ps. 2. 4. 11. *van spotterny.*

JŎCĀBUNDUS, ā, ūm. Val. Max. 3. 2. 6. ext. *Lachende, boertende, kortswylende, kluchtjes, of snakeryen vertellende.*

JŎCĀTIO, ōnis. f. Cic. Her. 3. 15. *Jok, jokkerny, kortswyl, snakery, kluchtige vertelling, boertery.*

JŎCŎR, āris, ātūs sūm, āri. *Jokken, boerten, kortswylen, scherssen, kluchtjes vertellen, snakery aanrechten.*

Homo aptus ad jocandum. Cic. N. D. 2. 17. *Een vermakelyk, koddig, snaaks, of kortswylig mensch, vaerdig om kluchtjes te vertellen, of snakery aan te rechten.*

Jocari aliquid. Cic. F. 9. 14. *Iets boertende, lachende, uit jok, of uit korswyl verhaalen.*

Jocari cum aliquo de re aliqua. Cic. F. 7. 11. *Met iemant ergens over boerten, of kortswylen.*

JŎCŌSĒ. Adv. Cic. de Or. 2. 71. *Aardiglyk, genoeglyk, snaaks, al jokkende, of al boertende, uit kortswyl.* (De compar. Jocosius staat by Cic. F. 9. 24.)

JŎCŌSUS, ā, ūm. *Uit jok, uit kortswyl, kluchtig, snaaks, uit snakery*

Furtum jocosum. Hor. O. 1. 10. 7. *Een diefstal uit kortswyl geschied.*

Res jocosæ. Cic. Off. 1. 37. *Snakeryen, koddigheden.*

Verba jocosa. Ovid. F. 6. 692. *Kortswylige, of koddige woorden.*

Jocosus homo. Hor. Ep. 3. 20. *Een vermakelyk, kluchtig, aardig, of kortswylig mensch, een koddige snaak, een koddige vent.*

JŎCŪLANS, āntis. omn. gen. Liv. 7. 10. *Die boert, kortswylt, scherst, of snakeryen vertelt.*

JŎCŪLĀRIS, is. m. *en* f. ārĕ, ĭs. n. Cic. L. L. 1. 20. Hor. S. 1. 1. 23. *Vermakelyk, kortswylig, snaaks, koddig, aardig.*

Jocularis audacia. Ter. Ph. 1. 2. 84. *Een aardige stoutheit.*

JŎCŪLĀRITER. Adv. Plin. H. 22. 22. *Boertende, uit jok, om te lachen, uit kortswyl.*

JŎCŪLĀRIUS, ā, ūm. *Vermakelyk, boertig, kluchtig, kortswylig, snaaks.*

Jocularium in malum pene incidi. Ter. An. 4. 4. 43. *Ik was byna door kortswylen in groote moeite geraakt.*

JŎCŪLĀTŌR, ōris. m. Cic. Att. 4. 16. *Een spotter, boerter, lacher, kortswyler, of kluchtige snaak; een die kluchtjes verhaalt, of snakery bedryft.*

JŎCŪLĀTŌRIUS, ā, ūm. Cic. Att. 4. 16. Zie Jocularis.

JŎCŪLUS, i. m. Plaut. St. 1. 1. 23. *Een kleine boertery, een kleine snakery, of kortswyl.*

JŎCŪS, i. m. *Jok, boertery, kortswyl, klucht, snakery.* Dit woord heeft Joci, orum. m. plur. Plin. P. 49. 8. *en* Joca, orum. n. plur. Cic. Fin. 2. 26.

Extra jocum. Cic. F. 7. 11. *of* Remoto joco. Cic. F. 7. 32. *Buiten jok, of boerten, zonder jok, ernstelyk, met ernst.*

Jocone, an serio? Ter. H. 3. 2. 30. *Is het jok of ernst?*

IPS.

IPSĒ, ipsā, ipsūm, gen. ipsīūs, dat. ipsi. *Zelf.* Ego ipse. *Ik zelf.* Tu ipse, *Gy zelf*, Ille ipse, *Hy zelf.* Men gebruikte oudtyds Ipsus, a, um, waar van Ipsissimus by Plaut. Trin. 4. 2. 146.

Hoc ipsum nihil agere me delectat. Cic. de Or. 2. 6. *Ik zelf schep vermaak in niets te doen.*

Illo ipso anno. Cic. post. red. sen. 1. *In dat zelve jaar.*

(Ipsi. *Zoo veel, niet minder, noch meerder, ten vollen.*

Ego cum Athenis decem ipsos dies fuissem, proficiscebar inde. Cic. F. 2. 8. *Als ik tien dagen ten vollen te Athenen geweest was, vertrek ik van daar.*

Triginta dies erant ipsi, cum has dabam literas, per quos nullas a vobis acceperam. Cic. Att. 3. 21. *Het was ten vollen dertig dagen geleden, als ik dezen brief schreef, waar in ik 'er van u geen ontfangen hadde.*)

Mortuus est annis centum ipsis ante me Consulem. Cic. Cl. 15. *Hy is net honderd jaar voor myn Burgermeesterschap gestorven.*

(Ipse gebruikten de slaaven, in plaats van de eige naamen, met eerbiedigheit van hunne heeren spreekende; dus gebruiken de Grieken hun Αὐτὸς by Aristoph. Βατραχ. 2. 2. 17. Αὐτὸς, zegt de Scholiastes, ἀντὶ τοῦ ὁ δεσπότης.

Ego eo quo ipsa me misit. Plaut. Cas.

Caf. 4. 2. 11. *Ik ga, daar de Juffer mij hene gezonden heeft.*

Sed Pamphilum ipsum video stare ante ædes. Ter. Hec. 3. 4. 14. *Maar ik zie mijn meester Pamphilus voor 't huis staan.* Donatus. Ipsum, a quo missus sum : vel dominum, ut Græci, αὐτόν.

Ipse gebruikten ook de leerlingen, met eerbiedigheit van hunne meesters spreekende. Dus gebruiken de Grieken hun αὐτός by Aristoph. Νεφελ. 1. 2. 94. Τιμῶν, zegt de Scholiastes, τὸν διδάσκαλον ἐκ τοῦ πρῶτον τὸ ὄνομα.)

Ipse dixit, ipse autem erat Pythagoras. Cic. N. D. 1. 5. *Hy zelf heeft het gezegt, want hy was Pythagoras zelf.*

(Ipse. *Ik*, voor Ego.

Ipsum ludere quæ vellem calamo permisit agresti. Virg. E. 1. 3. *Hy heeft mij toegestaan op een herdersch fluitje te speelen*, of *op een boersche stijl te schryven wat ik wilde.*

Nam ipsos, ut Demosthenes ait, erubescere, etiam cum ab aliis laudabimus decet. Quintil. I. O. 11. 1. *Want wij moeten ons schaamen, als Demosthenes zegt, ook als wij van anderen zullen geprezen worden.*

IPSŬLLĬCES. Festus. *Beelden van mannen en vrouwen met bladgout overtrokken*, of *verguldt.*)

IRA.

ĪRĂ, æ. f. Cic. T. Q. 4. 9. *Een beweeging*, of *gevoel van gramschap*, of *toorn.*

Ira. Cic. T. Q. 4. 37. *Gramschap, toorn, hevigheit, grimmigheit.*

Ira. *Twist, geschil, krakkeel, oneenigheit.*

Amantium iræ amoris redintegratio est. Ter. An. 3. 3. 23. *Krakkeel van vrienden is een vernieuwing van vriendschap.*

Iræ factæ sunt ampliores. Ter. Hec. 3. 1. 9. *De verschillen*, of *verdeeltheden zijn vermeerdert*, of *grooter geworden.*

(Ira. *Haat.*

Neque ira, neque gratia. Cic. N. D. 1. 17. *Noch door haat, noch door gunst.*

Ira. *Schuld, misgreep*, om dat die ons tot toorn verwekt.

Qui ob similis iram fugæ missi eo erant. Liv. 27. 7. *Die om de misgreep van diergelijk een vlucht daar hene gezonden waren.*

Furtim commissam ulciscitur iram. Grat. 374. *Hij straft de misgreep die heimelijk begaan is.*)

ĪRĀCŬNDĒ. Adv. Cic. T. Q. 4. 22. *Door gramschap, toornig, mit toorn*, of *gramschap, gramstenrig.* (De compar. Iracundius staat by Cic. Q. R. 11.)

ĪRĀCŬNDĬĂ, æ. f. Cic. A. Q. 4. 44. *Gramschap, toorn, haastigheit, grimmigheit.* Dit woord betekent volgens veeler gevoelen *een neiginge tot gramschap*, en Ira, *De gramschap zelf*, hoewel men Iracundia by Cicero vind om *de daaden van gramschap* uit te drukken.

Iracundiam reprimere. Ter. Ad. 5. 3. 8. *Zyn gramschap*, of *toorn matigen, intoomen*, of *bedwingen.*

ĪRĀCŬNDUS, ă, ŭm. *Grammedig, die zich ligtelyk vergramt, gramsteurig, haastig, ligteilyk door gramschap vervoert; tot gramschap*, of *toorn genegen.* (De compar. Iracundior staat by Hor. O. 3. 9. 23. en de superl. Iracundissimus by Sen. E. 94.)

Iracundus in aliquem. Cic. Pl. 26. *Tegens iemant vergramt, tegens iemant in toorn ontsteeken, toornig op iemant.*

Fulmina iracunda. Hor. O. 1. 3. 40. *Blixemen die een vergramde God in de hand heeft.*

ĪRĀSCŎR, ĕris, īrātŭs sŭm, īrā sci. *Gram worden, toornig zyn, zich vergrammen*, of *vertoornen, quaad worden.*

Irasci alicui. Cic. A. 8. 5. Tac. H. 1. 71. 4. *Gram tegens iemant worden, toornig op iemant worden, boos op iemant zyn, op iemant gebeeten zyn.*

Irasci alicui ob aliquid. Plaut. Merc. prol. 37. *Op iemant over iets toornig, gram*, of *quaad worden.*

Irascor quod sim evocatus. Plin. E. 3. 9. 29. *Ik ben boos*, of *vergramt om dat ik buiten geroepen ben.*

Irasci vicem alicujus. Liv. 34. 32. *Iemants ongeval beklaagen.*

Irascitur admonitioni. Quintil. I. O. 2. 6. *Hy word boos als men hem vermaant*, of *waarschouwt.*

ĪRĀTĒ. Adv. Phæd. 4. 24. 14. *In gramschap, toorn*, of *haastigheit.* (De compar. Iratius staat by Colum. 7. 12.)

ĪRĀTŬS, ă, ŭm. *Gram, vergramt, boos, vertoornt, toornig, haastig, moeijelyk, quaad.* (De compar. Iratior staat by Cic. T. Q. 4. 36. en de superl. Iratissimus by Cic. A. 8. 6.)

Facere Judicem iratum adversario. Cic. de Or. 1. 51. *Den Rechter op zynen tegendinger verbittert maaken.*

Iratus de aliqua re. Cic. Fl. 4. *Ergens over moeijelyk, quaad, boos, vergramt*, of *toornig.*

Iratum ventrem placare. Hor. S. 2. 8. 5. *Een holle*, of *hongerige buik vullen*, of *verzaaden.*

Mare iratum. Hor. Ep. 2. 6. *Een onstuimige*, of *holle zee.*

(ĪRĬCŎLŎR, ŏris, omn. gen. Au fon. E. 3. 16. *Dat de kleur*, of *verwe van een regenboog heeft*, of *vertoont.*)

IRI.

ĪRĪNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 13. 1. *Van lisch.*

ĪRĬO, ŏnis. f. Plin. H. 22. 25. *Edel raket, wit mostaart zaad.*

ĪRĬS, ĭdis. f. Virg. Æn. 4. 700. *Een regenboog.*

Iris. Plin. H. 21. 7. *Lisch.* Zekere groote breede purperblauwe bloem, die in Mai bloeit.

Iris. Plin H. 37. 9. *Een edel gesteente.*

IRN.

ĪRNĔĂ, æ. f. Cato R. R. 82. *Zekere soort van een wynvat.* Zie Cyrnea.

ĪRNĔLLĂ, æ. f. Festus. *Zeker wijnvat in de offerhanden oudtijds gebruikelyk.*

ĪRNĔŬM, ĕi. n. Plaut. Am. 1. 1. 273. *Zekere soort van koek.*

IRO.

ĪRŌNĪĂ, æ. f. Cic. Att. 16. 11. A. Q. 4. 5. Εἰρωνεία. *Schimpreden, spotsprenk.* Een spreekwyze in de Rederykkonst.

ĪRŌNĬCĒ. Adv. Asc. Ped. Cic. 59. *Spotsgewyze, lachentwyze, schimpende, al lachende*, of *boertende.*

IRP. IRR.

ĪRPĬCES, cum. m. plur. Festus. *Een soort van hark met yzere tanden*, om het onkruid uit te roeijen.

ĪRRĀSŬS, ă, ŭm. Plaut. R. 5. 2. 16. *Ongeschoren, ongeschaaft.*

Clava irrasa. Sil. 8. 575. *Een ruuwe, gnastige knots*, of *knuppel.*

ĪRRĀTĬŌNĀBĬLIS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, is. n. Quintil. I. O. 2. 16. D. 325. Cels. Præf. *Onredelyk, zonder reden, redenloos, van reden ontbloot.*

ĪRRĀTĬŌNĀLĬS, is. m. *en* f. ălĕ, is. n. Sen. E. 71. Zie Irrationabilis.

ĪRRAŬCĔSCO, ĭcis, raucŭi, rāucēscĕrĕ. *Heesch*, of *schor zyn*, of *worden.* Men vind by Cic. de Or. 1. 61. niet dan het præteritum Irraucuerit. Priscianus zelf wil dat men Irrauserit moet leezen.

† ĪRRĔDĬVĪVŬS, ă, ŭm. Catull. 17. 3. *Onherstelbaar, die niet weêr opgemaakt kan worden*, van een brug spreekende.

† ĪRRĔDŬX, ŭcis. omn. gen. Lucan. 9. 395. *Daar men niet veilig uit*, of *weer af kan koomen*, van een quaaden weg spreekende.

ĪRRĔLĬGĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. Art. 1. 530. *Ontbonden, los, hangende*, van het hoofdhaair spreekende.

ĪRRĔLĬGĬŌSĒ. Adv. Tac. An. 2. 50. 2. Arnob 1. 13. *Ongodvruchtiglyk, ongodsdienstelyk, godloosſlyk.* (De

(De compar. Irreligiosius staat by Quintil. D. 8.)

IRRĔLĬGĬŌSUS, ă, ūm. Plin. E. 9. 35. 1. Liv. 5. 46. *Godloos, ongodsdienstig, ongodvruchtig.* (De compar. Irreligiosior staat by Arnob. 5. 185. en de superl. Irreligiosissimus by Tertull. Or. 12.)

IRRĔMĔĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, ĭs. n. Virg. Æ. 6. 425. Sen. H. F. 2. 543. *Daar men niet van*, of *uit kan wederkeeren.*

IRRĔMĔDĬĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, ĭs. n. Sen. E. 114. Plin. H. 28. 7. *Ongeneeslyk, ongeneesbaar, onherstelbaar, niet te helpen.*

IRRĔPĀRĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, ĭs. n. Virg. Æ. 10. 467. *Onherstelbaar, dat men niet kan herstellen*, of *vermaaken.*

IRRĔPERTUS, ă, ūm. Hor. O. 3. 3. 49. *Niet gevonden.*

IRRĔPO, ĭs, repsi, reptūm, rĕpĕrĕ. *Ergens stilletjes in sluipen.*

Irrepsit in Italiam lues. Plin. H. 26. 1. *De pest is tot in Italien ingeslopen*, of *voortgekropen.*

Irrepere in tabulas publicas. Cic. Arc. 5. *Zich heimelyk in de burgerlyke lyst*, of *rol doen opschryven.*

Irrepit scabies. Colum. 7. 5. *Het schurft zet voort*, of *verspreidt zich.*

IRRĔPRĔHĔNSŬS, ă, ūm. Ovid. Tr. 5. 14. 22. *Onberispelyk, onbestraffelyk, onwraakbaar, daar niet op te zeggen valt.*

IRRĔPTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Stat. S. 3. 1. 178. Th. 4. 386: 11. 733. *Insluipen, inkruipen, zoetjes indringen.*

IRRĔQUĬĔTŬS, ă, ūm. Plin. H. 2. 5. *Zonder rust, nooit stil, altyd bezig*, of *woelende.*

Bella irrequieta. Ovid. Tr. 2. 236. *Gedunrige oorlogen.*

IRRĔSECTUS, ă, ūm. Hor. Ep. 5. 47. *Onafgesneeden, onafgekort*, van de nagelen spreekende.

IRRĔSŎLŪTUS, ă, ūm. Ovid. P. 1. 2. 22. *Niet ontspannen*, van een boog spreekende.

IRRĔTĬO, ĭs, ivi, itūm, irĕ. *In een net vangen, 't net over 't hoofd haalen.*

Irretire aliquem illecebris. Cic. C. 1. 6. *Iemant door schoone woorden verstrikken*, of *'t net over 't hoofd haalen.*

Iis se adolescens irretierat erratis. Cic. T. Q. 5. 21. *Deeze had zich in zyn jeugt in lichtmisseryen gewikkelt*, of *was in zyn jeugt tot ligtmissen overgeslaagen.*

IRRĔTĪTUS, ă, ūm. *In een net gevangen, verstrikt.*

Irretitus cantiunculis. Cic. Fin. 5. 18. *Door deuntjes*, of *liedjes verlokt.*

IRRĔTORTŬS, ă, ūm. Oculus irretortus. Hor. O. 2. 2. 23. *Een oog dat vast ergens op ziet, een gestadig oog.*

(IRRĔVĔRĒNS, entis, omn. gen. Plin. E. 8. 21. de superl. Irreverentissimus staat by Tertull. Nat. 1. 10. *Oneerbiedig, zonder eerbied.*)

IRRĔVĔRENTER. Adv. Plin. E. 6. 13. 3. *Oneerbiediglyk, zonder ontzagh*, of *eerbied, zonder zedigheit*, of *eerbiedigheit*, van jonge onbedrevene Redenaaren spreekende.

IRRĔVĔRENTĬĂ, æ. Tac. An. 3. 31. 4. *Oneerbiedigheit.*

IRRĔVŎCĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, ĭs. n. *Onwederroepelyk, niet te herroepen, onherroepelyk, onverzettelyk, stantvastig.* (De compar. Irrevocabilior staat by Tac. Ag. 42. 6.)

Irrevocabile verbum. Hor. E. 1. 18. 71. *Een onwederroepelyk woord.*

Irrevocabilis ætas. Lucret. 1. 469. *Een onherhaalbaaren ouderdom.* Casus. Liv. 42. 62. *Een onherstelbaar geval.*

Irrevocabile pondus anchoræ. Plin. H. 32. 1. *Een anker dat wegens zyn zwaarte niet kan opgewonden worden.*

(IRRĔVŎCANDŬS, ă, ūm. *Onwederroepelyk, onverbeterlyk.*

Irrevocandus error. Claud. B. Get. 123. *Een onwederroepelyke misslag, een onverbeterlyk gebrek.*)

IRRĔVŎCĀTUS, ă, ūm. Hor. E. 2. 1. 223. *Onherroepen, dat men niet wederroepen heeft.*

IRRĪDĔO, ēs, irrisi, irrisūm, ērĕ. Ter. H. 5. 2. 29. *Uitlachen, uitjouwen, bespotten, beschimpen, spotten, de gek scheeren.*

Irridere aliquem. Cic. Fin. 4. 26. *Iemant beschimpen, met iemant de gek scheeren.*

IRRĪDĬCŪLĒ. Non irridicule. Adv. *Niet onaardig.*

Non irridicule miles quidam dixit. Cæs. B. G. 1. 42. 6. *Zeker soldaat heeft niet onaardig gezegt.*

IRRĬGĀTĬO. ōnis. f. Cic. S. 15. *Besproeying, besprenging, bevochtiging, doornatting.*

IRRĬGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Besproeyen, besprengen, bewateren, bevochtigen, nat maaken.*

Ægyptum Nilus irrigat. Cic. N. D. 2. 52. *De Nyl besproeit*, of *bevochtigt Egyptenland.*

IRRĬGŬUS, ă, ūm. *Besproeit, besprengt, nat, nat gemaakt, dat ligtelyk besproeit*, of *nat gemaakt word.*

Hortus irriguus. Hor. S. 2. 4. 16. *Een hof*, of *tuin dien men gemakkelyk besproeit.*

Corpus irriguum mero. Hor. S. 2. 1. 9. *Een lichaam dat altyd vol wyn is.*

Irriguus. Virg. G. 4. 32. *Die besproeit, bewatert*, of *nat maakt.*

Aquæ irriguæ. Tib. 2. 1. 44. *Besproeyende wateren.*

IRRĪSĬO, ōnis. f. Cic. de Or. 1. 12. *Belaching, bespotting, beschimping, uitjouwing.*

IRRĪSOR, ōris. m. *Een spotter, belacher, uitjouwer, beschimper, bediller, berisper, een hekelaar.* In deeze laatste betekenisse neemt het Cicero.

Irrisores hujus orationis. Cic. Par. 1. *Berispers, bedillers*, of *verachters van deeze rede.*

IRRĪSUS, ūs. m. Liv. 7. 10. Plin. H. 37. 9. *Uitlaching, bespotting, beschimping, versmading.* Men vind de ablativus in deeze twee Schryvers, namelyk Plinius en Livius en de Dativus Irrisui by Tac. An. 14. 39. 3.

IRRĪSŬS, ă, ūm. Tac. An. 4. 9. 2. *Gelaakt, versmaadt, bespot, uitgelachen, beschimpt, begekt.*

IRRĬTĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, ĭs. n. Cic. Att. 1. 17. *Bespot, belacht, uitgejouwt, veracht. Ligtelyk verstoort*, of *vergramt, haastig, ras geraakt, kriegelachtig, wrevelig.*

Genus irritabile Vatum. Hor. E. 2. 2. 102. *Het ras geraakte geslacht der Dichteren.*

IRRĬTĀMĔN, ĭnis. n. *Aanprikkeling, terging, farring, tarting.*

Amoris irritamen. Ovid. M. 9. 133. *Aanprikkeling tot liefde.*

IRRĬTĀMENTŬM, i. n. Liv. 30. 11. Zie Irritamen.

Irritamenta gulæ. Sall. B. J. 89. *Keel- of mondtergingen, lekkere*, of *smaakelyke spyzen.*

(IRRĬTĀTĒ. Adv. *Hevig, heftig.* De compar. Irritatius staat by Ammian. 20. 37.)

IRRĬTĀTĬO, ōnis. f. *Terging, farring, tarting, aanhitzing, aanprikkeling.*

Irritatio animorum ea prima fuit. Liv. 31. 14. *Dit was de eerste terging*, of *verbittering der gemoederen.*

Irritatio. *Verlangen, begeerte, drift, neiging.*

Naturalis quædam irritatio commutandi sedes. Sen. Helv. 6. *Een natuurlyk verlangen om van woonplaats te veranderen*, of *om te verhuizen.*

(IRRĬTĀTŎR, ōris. m. Sen. E. 108. *Een aanvoerder, aanzetter, aanporder, terger, tarter, farrer, uitdager.*

IRRĬTĀTŬS, ă, ūm. *Bewogen,* aan-

aangezet, gaande gemaakt, getergt, getart, gesart, uitgedaagt. De compar. Irritatior staat by Gell. præf.

Irritata gens. Ovid. M. 13. 565. *Een volk dat getergt, of gaande gemaakt is.*

Quibus irritata dolore Cecropis occulto mordetur. Ovid. M. 2. 805. *Waar door Aglauros, Cecrops dochter, bewogen zynde, door smerte in 't verborgen verteert word.*

Irritatus. *Vertoornt, vergramt, verbittert, gestoort, gram.*

Ita sum irritatus, animum ut nequeam ad cogitandum instituere. Ter. Ph. 2. 1. 10. *Ik ben zoo vertoornt dat ik myn gedachten niet kan by malkanderen brengen.* Zoo verklaart hy het zelf Ad. 3. 2. 12.)

ĪRRĪTO, as, avi, ātūm, ārĕ. Plaut. P. 5. 2. 47. *Iemant tergen, tarten, sarren, verbitteren, tot gramschap verwekken.*

Proprias simultates bono publico sibi irritare. Liv. 33. 46. *Haat, of vyandschap op zyn hals haalen, om het Gemeenebest te behouden.*

Irritare infantiam ad discendum. Quintil. I. O. 4. 1. *De jongkheit, of jeugt tot leeren opwekken, aanprikkelen, of aanporren.*

Ingenium potis irritat Musa Poëtis. Prop. 4. 6. 75. *De Zanggodes verwekt den geest der Dichteren als ze wyn gedronken hebben.*

Irritare libidinem. Sen. E. 10. *Ontucht verwekken, tot ontucht gaande maaken.* Animum ad avaritiam. Sen. B. 3. 14. *'t Gemoed tot gierigheit aanzetten.*

ĪRRĬTUS, ă, ūm. Ter. Ph. 5. 8. 58. *Vergeessch, ydel, nietig, krachteloos, van geener waerde.*

Quæ augur injusta dixerit, irrita sunto. Cic. L. L. 2. 8. *Dat de dingen, die de vogelwigchelaar gezegt heeft, van geener waerde zyn.*

Irritus. *Onnut, vruchteloos, onvoordeelig.*

Labor irritus anni. Ovid. M. 1. 273. *D' arbeid van een onvruchtbaar jaar.*

Ova irrita. Plin. H. 10. 58. *Windeyeren.*

Legationis irritus rediit. Tac. H. 4. 32. 7. *Hy is onverrichter zaake van zyn gezantschap weêr gekoomen.*

Ad irritum cadit spes. Liv. 2. 6. *Zyn hoop verydelt, of loopt tot niet.*

Irritus spei. Curt. 6. 5. 31. *In zyn hoop bedrogen, of te leur gestelt.*

ĪRRŌBŌRO, as, avi, atum, arĕ. *Ingevoert, of vastgestelt worden, stant grypen, in zwang koomen.*

Falsa verbi significatio irroboravit. Gell. 1. 22. *Een valsche betekenis van 't woord heeft stant gegrepen.*

ĪRRŌGĀTIO, ōnis. Cic. C. R. 3. *Oplegging van, of verwyzing in eene straffe, of boete.*

ĪRRŌGĀTŪS, ă, ūm. *Opgelegt, bevolen, belast.*

Exilium irrogatum. Tac. An. 13. 23. 4. *Een opgelegde ballingschap.*

ĪRRŌGO, as, avi, atūm, ārĕ. Cic. Mil. 14. *Opleggen, verwyzen,* van een boete, straffe, of schande spreekende.

Irrogare leges. Cic. Dom. 17. *Wetten maaken, wetten geeven,* of voorschryven.

Pœnam peccatis irrogare. Hor. S. 1. 3. 118. *Straf op de misdaaden stellen.*

Alicui multam irrogare. Cic. Mil. 14. *Iemant een boete opleggen.*

Privilegia irrogare. Cic. Dom. 42. *Voorrechten geeven, toestaan,* of *vergunnen.*

Irrogare labori. Labori non plus irrogandum, quam quod somno superest. Quintil. I. O. 10. 3. *Men moet niet meer tyd tot den arbeid besteeden, dan 'er na een behoorlyke slaap overschiet.*

ĪRRŌRO, as, avi, ātūm, ārĕ. Colum. 11. 2. *Besproeyen, bedauwen, bevochtigen, nat maaken.*

Crinem irrorare aqua. Ovid. M. 7. 190. *Zyn haair met water besproeyen, of nat maaken.*

Irrorare liquores. Ovid. M. 1. 371. *Vochtigheden uitstorten, of uitgieten.*

† Somnus irrorat quietem oculis. Sil. Ital. 10. 328. *De slaap brengt de rust in de oogen.*

Noctibus labrum operire convenit, ne irroretur. Colum. 12. 22. *Het is nodig dat men 's nachts de kuip toedekt, op dat 'er den dauw niet invalle.*

Irrorat. Imperson. Colum. 9. 14. *Het dauwt, de dauw valt.* Impersoneel.

ĪRRŪBĒSCO, scis, irrūbui. Stat. Th. 6. 231. *Rood worden,* van den hemel spreekende.

Ignis irrubuit mihi vultibus. Stat. S. 5. 3. 32. *Het vuur heeft myn aangezicht rood gemaakt.*

ĪRRŪCTO, as, avi, ātūm, ārĕ. Plaut. Ps. 5. 2. 6. *Rispen, oprispen.*

ĪRRŪGO, as, avi, ātūm, ārĕ. Stat. Th. 4. 2. 166. *Rimpelen, doen rimpelen.*

(Ne venter irrugetur. Gell. 12. 1. *Op dat in den buik geen plooyen koomen, of op dat de buik niet rimpelig worde.*)

ĪRRŪMPO, is, irrūpi, irrūptūm, irrūmpĕrĕ. *Inbreeken, met gewelt invallen, storten, of rukken.*

Irrumpere in provinciam. Cic. A. 11. 2. *Met gewelt in een wingewest vallen.*

Irrumpere oppidum. Cæs. B. C. 1. 27. 3. *Met gewelt in een stad vallen, een stad overrompelen.*

ĪRRŪO, is, irrŭi, irrŭĕrĕ. *Zich ergens met gewelt op, of tegens werpen, ergens met kracht op aanvallen.*

In aliquem locum irruere. Ter. Ad. 1. 2. 8. *Zich schielyk in een plaats werpen.*

Irruere in mediam aciem. Cic. Fin. 2. 19. *Op 's midden van 't leger aanvallen.*

Irruimus ferro. Virg. Æ. 3. 222. *Wy vallen 'er met den degen in de vuist op aan.*

Irruere in odium populi Romani. Cic. V. Procem. 12. *Den haat van 't Roomsche volk op zyn hals haalen, in den haat van de Romeinen koomen.*

ĪRRŪPTIO, ōnis. f. Cic. Man. 6. *Inval, inrukking, inbreuk.*

Irruptionem facere in aliquem locum. Plaut. Pœn prol. 42. *In een plaats dringen, of met gewelt inrukken.*

ĪRRŪPTŪS, ă, ūm. Hor. O. 1. 13. 18. *Ungebroken,* in den oneigentlyken zin.

IS.

IS, ea, id. Cic. D. 2. 69. *Hy, zy, die, dat.* Eapse. Plaut. Cist. 1. 2. 17. *Zy zelf, zy zelve.*

Estne hic Crito? is est. Ter. An. 4. 5. 7. *Is dit Krito? Hy is 't zelf.* (Is. *Die.*

Fuit olim quidam senex mercator: navem is fregit apud Andrum insulam. Ter. An. 1. 3. 17. *Daar is eertyds een oud koopman geweest, die schipbreuk geleden heeft by het eiland Andrus.*

Is. *Zoodanig, zulk een.*

Zeno nullo modo is erat. Cic. A. Q. 1. 10. *Zeno was geenzins zulk eenen, of zoodanig een man.*

Ea, quæ zyn pronomina ablativi casus, waar onder verstaan word Via, of In via. *Langs den zelven weg, over den zelven weg.*

Qua sex mensibus iter fecerat, eadem minus triginta diebus in Asiam reversus est. Nep. 2. 5. 2. *Hy is minder dan in dertig dagen in Azien, langs den zelven weg, waar over hy zes maanden gereist had, weder gekeert.*)

Ea ætate sum, ut, &c. Ter. Hec. 5. 1. 11. *Ik ben van dien ouderdom, dat, enz.*

Eo pacto. Ter. An. 1. 1. 22. *Dier-voegen op die wyze, of manier.*

Ea

Ea re. Cic. Att. 8.8. *Om die reden, of oorzaak.*
Id ætatis jam sumus. Cic. F. 6.20. *Wy zyn thans van die jaaren, of zoo oud.*
Id temporis. Cic. Fin. 5.1. *Die tijd.*
Id est. Cic. Att. 7.7. *Dat is te zeggen, of dat is.*
Scis me antea orationes, aut aliquid id genus solitum scribere. Cic. Att. 13. 12. *Gy weet dat ik van te vooren gewoon was redenen, of iets diergelijks te schrijven.*
In eo erat ut oppido potiretur. Nep. 1. 7. 3. *Hy stont op 't punt om de stad in te neemen.*
Induit se in idipsum quod timebat. Cic. A. Q. 4. 6. *Het zelve, daar hy voor vreesde is hem overgekoomen.*
Id quod res est cogito. Ter. Ad. 2. 1.42. *Ik bedenk de zaak gelyk ze is in der daad.*

ISA.

(ĪSĂGŌGĒ, es, f. Gell 16. 8. *Een inleiding tot een kunst.* Dit is zuiver Griekfch. Ἐισαγωγη. 't word ook by Gellius in 't Grieks gevonden.)
ĪSĂLĂ, æ. f. *d'Yjfel*, een ftroom in Vlaanderen.
ĪSĂRĂ, æ. f. Lucan. 1.399. *De Iser*, Een rivier die door het Dauphine loopt.
ĪSĂTIS, ĭdis. Plin. H. 20. 7. *Weede, pastel*, een kruid dat de verwers gebruiken.

ISC.ISI.

ĪSCHŎPŎLĬS, is. f. Strab. 12. 378. Ptol. 5. 311. *Tripoli*, een ftad in het landfchap Genech in 't oude Kappadocien.
ĪSCHIĂCUS, i. m. Cato de R. R. 124. Ἰσχιαδικός. *Heupjichtig.*
ĪSCHIĂDICUS dolor. Plin. H. 26. 7. *Heupjicht, heuppyn, heupwee.*
(ĪSCIAS, ădis, f. Plin. H. 27. 5. *Pyn in de heupen, of in de lendenen.*)
ĪSCHIŎPŎLĬS. zie Ifchopolis.
ĪSĔLASTĬCĂ, ōrum. Plin. E. 10. 119. *Iselastische spelen, of stryden.* In 't Griekfch Ἀγῶνες εἰσελαστικοί. Die de overwinning in deeze fpelen of ftryden wegdroegen, wierden in hun vaderland gevoert, op een kar van witte paerden getrokken, en hadden een jaarlykfche inkomft uit de fchatkift van hunne geboorteſteden.
(ĪSICIĀTUS, ă, ūm. Apic. R. C. 2. 5. *Dat gevult, of gestopt is.*
ĪSICIŪM, ii, n. Varr. L. L. 4. 22. Macrob. S. 7. 8. *Een saucys, of metworst.* De foorten befchryft Apic. R. C. 2. 1: 4. 2.)

ISL.

ĪSLĂ, æ. f. *De Yssel*, een rivier in Overyffel en Gelderland.
ĪSLANDIĂ, æ. f. *Ysland.* Een Eiland in de Noordzee, dat de Koningk van Denemarken toebehoort.

ISM.

ĪSMĂRĂ, æ. f. Virg. Æ. 10. 350. *Ismarie*, een ftad in Thracien.
ĪSMĂRIUS, ă, um. Ovid. M. 10. 305. *Van Ismarien, een uit Ismarie.*
ĪSMĂRUS, i. m. Plin. H. 4. 11. *De Ismarus.* Een berg in Thracien.
ĪSMĒNŎS, i. m. Ovid. M. 2. 244. *Ismenos.* Een ftad in Bœotien, die na Theben volgt.
ĪSMĒNĬUS, ă, ūm. Ovid. M. 13. 682. *Een Thebaner, of een uit Bœotien.*

ISO.ISR.

ĪSŎDŎMŬM, i. n. Vitruv. 2. 8. Plin. H. 36. 22. Ἰσόδομον. Een bouwyze by de oude Grieken gebruikelyk, waar in zy keyen, of andere harde fteenen, op gelyke wyze als gebakke fteenen leiden.
ĪSRĂEL, elis, m. Justin. 36. 2. 3. *Israel, het volk van Israel, de Hebreen, thans de Jooden.*
ĪSRĂĒLĪTÆ, ārum. m. plur. *De Israëliten.*

IST.

ĪSTĀC. Ter. H. 3. 3. 27. *Langs dien weg, daar door, aan die zyde.*
ĪSTĒ, ă, ŭd, gen. istius, dat. isti. Cic. Dom. 26. *Hy, zy, die, dat.*
ĪSTĔR, tri. m. Ovid. P. 4. 9. 76. *De Donau, of Donaustroom.* Een rivier in Duitfchland en Hongaryen.
(ĪSTHMIĂ, ōrum. n. p. Plin. H. 4. 5. Suet. N. 24. 7. *Spelen die ter eere van Neptunus in den Isthmus gehouden wierden.* Wy hebben ze befchreven over Suetonius.
ĪSTHMIĂCUS, ă, ūm. *Dat tot den Isthmus behoort.*
Prolatus ab æquore in portus Isthmiacos. Stat. S. 2. 1. 179. *Uit zee aangedreven in de haven van Isthmus.*)
ĪSTHMŬS, i. m. Plin. H. 4. 4. Ἰσθμός. *Een engte tusschen twee zeën, een straat, of zeeengte.*
(Isthuc. *Van die plaats.*
Nimium isthuc abisti. Ter. Ad. 2. 1. 15. *Gy zyt al te ver van die plaats gegaan.*)
ĪSTĪC. Adv. Cic. Fin. 5. 16. *Daar, daar gy zyt, dicht by u.*
ĪSTĬC, istæc, istōc en istūc. Plaut. Ps. 1. 3. 101. zie Iste, ista, istud.
ĪSTĬNC. Adv. Cic. Att. 7. 21. *Daar van daan, van die plaats.*
ĪSTŌ. Adv. Plin. E. 3. 6. 6. *Daar naar toe, daar heene, derwaarts.*
ĪSTŌRSŪM. Adv. Ter. H. 3. 3. 27. *Derwaarts, dat heent, daar naar toe.*
ĪSTRĬĂ. æ. f. Plin. H. 3. 18. *Istrien.* Een landfchap in Italien, onder 't gebied der Venetianen.

ITA.

ĪTĂ. Adv. *Dus, aldus, op die, of deeze wyze, zoo, alzoo.*
Ita est. Ter. E. 1. 2. 42. *Het is zoo.*
Ita loquor. Plaut. Most. 4. 2. 31. *Dus spreek ik.*
Ita est homo. Ter. Ad. 1. 2. 63. *Dus, of zoo is de mensch van aart.*
Ita natio est hominum. Plaut. Men. 2. 1. 33. *Aldus is 't met het menschelyke geslacht gelegen, zoo gaat het met de menschen.*
Si ita est. Cic. Brut. 4. *Indien 't zoo is, of zoo met de zaak gelegen is.*
Ita me Deus amet. Ter. E. 3. 2. 21. *Zoo help my God! Waarachtig.*
Ita isti faveo sententiæ. Cic. T. Q. 1. 23. *Zoo veel begunstig ik dat gevoelen.*
Quæsturam ita gessit. Cic. V. 1. 39. *Zoo heeft hy zyn schatmeesterschap bedient, of bekleedt.*
Ita sunt nati. Cic. Am. 5. *Dus zyn ze geboren.*
Ita nobilissima civitas sepulcrum civis sui ignorasset. Cic. T. Q. 5. 23. *Dus zou een vermaarde stad het graf van een hunner burgeren niet geweeten hebben.*
Ita. Adv. Ter. E. 4. 4. 40. *Ja, zoo is 't, 't is zoo.*
Itane? *Is 't zoo?*
Itane vero? Ter. An. 5. 4. 23. *Is 't zeker zoo?*
ĪTĂLĬĂ, æ. f. Cic. Arc. 3. Cæs. B. G. 1. 40. *Italien.* Een landfchap in Europa.
(ĪTĂLĬCUS, ă, ūm. *Italiaansch, dat tot Italien behoort.*
Oræ Italicæ. Ovid. M. 15. 9. *De landstreeken van Italien.*
Italici Philosophi. Cic. S. 21. *Italiaansche Wysheitsoeffenaars.*)
ĪTĂLUS, ă, ūm. Virg. Æ. 5. 117. *Een Italiaan, een uit Italien, Italiaansch, van Italie.*
ĪTĂQUĔ, conj. Cic. Cl. 3. *Daarom, derhalven.*

ITE.

ĪTĔM. *Ook, alzoo, van gelyken, insgelyks, desgelyks.*
Altitudo arborum nos delectat, radices stirpesque non item. Cic. Or. 43. *De hoogte der boomen vermaakt ons, maar de stammen en wortelen niet alzoo.*
Pergratum mihi feceris, spero item Scævolæ. Cic. Am. 4. *Gy zult my een zeer aangenaamen dienst doen, en Scævola hoop ik van gelyken.*
ĪTĔR, itĭnĕris. n. *Een weg.* Lucret. 5. 652. gebruikt in ablativo Itere. Men vind by Enn. en Pacuv. by Non. 8. 54. Itiner, in nominativo en accusativo.
Itinere deerrare. Cic. by Lact. 6. 24. *Van den weg afdwaalen.*
Iter. *Een reis, of tocht.*
Est ei iter in Asiam. Cic. Att. 3. 6. *Hy moet een reis, of tocht naar Azien doen.*

Iter facere. Cic. F. 11.13. *Reizen, een reis*, of *tocht doen.*
Iter quatridui. Cic. F. 12. 15. *Een reis van vier dagen.*
Itinere multo majore fugiens quam ego sequens. Cic. F. 11.13. *Met grooter dagreizen vluchtende, dan ik hem vervolgde.*
Itinera aquarum. Colum. 8.17. *Waterleidingen, waterloozen.*
Iter. Cic. Cæc. 26. *'t Recht om ergens over te gaan, 't recht van een gangpad.*
Iter. Cic. Att. 8. 12. subj. 2. *Aanslag, onderneming, voornemen, toeleg.*
Impedire alicujus iter. *Iemants voornemen*, of *toeleg breeken*, of *verydelen.*
Iter pronum ad honores. Plin E. 8. 10. 3. *Een gemakkelyke weg om tot eerampten te koomen.*
(Iter. *Een gang*, hoe kort dat ze ook is, zelf binnen in een stad.
Iter illi sæpius in forum. Plin. P. 77. 1. *Hy gingk dikwils naar de markt.*
Dicam in itinere. Ter. Ph. 3. 3. 33. *Ik zal 't zeggen als wy aan de gang zyn.*
Iter. *Een straat, een weg.*
Quibus quisque vellet itineribus urbis. Suet. J. 74. 2. *Wat straaten van de stad elk wilde.*
Deviis itineribus milites ducere. Nep. 18. 3. 5. *Het krygsvolk door bedekte wegen doen trekken.*
Iter. *Een wyze*, of *manier van doen.*
Patiamur puerum ire nostris itineribus. Cic Fr. 3. 3. *Laat ons den jongen toelaaten onze wyze van doen op te volgen.*
Majorum vestigia sequi si modo recto itinere præcesserint. Plin. E. 5. 8. 5. *De voetstappen van de vooronderen volgen, indien zy ons maar op een goede manier zyn voorgegaan.*
Iter. *De loop, de stroom, 't vlieten van een rivier.*
Hac quondam Tiberinus iter faciebat. Prop. 4. 2. 7. *Hier hene liep de Tiber eertyds.*
Deinde Zioberis duo itinera aperit. Curt. 6. 4. 4. *Daar na loopt de rivier Zioberis met twee stroomen.*)
ITĔRĀTIO, ōnis. f. Cic. Or. 25. Quintil. I. O. 10. 1. *Herhaling.*
Iteratio. Quintil. I. O. 4. 2. *Hervatting, beginning van nieuws op aan.*
Iteratio. Plin. H. 18. 20. *De tweede ploeging*, of *bouwing van 't land.*
Iteratio. Colum. 12. 50. *Oly van de tweede persing.*
ITĔRĀTŌ. Adv. Justin. 5. 9. 14. *Ten tweedemaal, andermaal, voor de tweede reis, anderwerf.*

ITĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Herdoen, vervatten*, of *hervatten.*
Iterare aliquid. Cic. Or. 40. *Iets herhaalen*, of *noch eens zeggen.*
Iterare voces alicujūs. Hor. E. 1. 18. 12. *Iemants woorden herhaalen.*
Iterare cursus relictos. Hor. O. 1. 34. 4. *Den voorigen weg weêr inslaan.*
Iterare agrum. Cic. de Or. 2. 30. Solum. Sen. E. 90. *Voor de tweede maal 't land bearbeiden*, of *bebouwen.*
Iterare vitem. Colum. 11. 2. *Den wynstok voor de tweede maal handhaaven.*
Legati civibus hæc iterant. Plaut. Am. 1. 1. 56. *De afgezanten verhaalen deeze dingen aan de burgeren.*
ĬTĔRŪM. Adv. Plaut. R. 3. 2. 8. Cic Fl. 21. *Op nieuws, noch eens, voor de tweede maal, wederom, nochmaals, anderwerf.*
Iterum Consul. Aur. Vict. V. J. 27. Nep. 23. 5. 2. *Voor de tweede maal Burgermeester.*
Iterumque iterumque monebo. Virg. Æ. 3. 436. *Ik zal u meermaalen vermaanen.*

ITH. ITI.

ĬTHĂCĂ, æ. f. Virg. Æ. 3. 613. *Ithaka, 't dal Kompare*, de Grieken noemen 't *Teachi*. Een eiland.
ĬTĬDĔM. Adv. Ter. Ph. 2. 3. 50. Cic. Part. 22. *Desgelyks, op de zelve wyze, insgelyks, van gelyken.*
ĬTIO, ōnis. f. *Gang, reize, tocht.*
Itiones crebræ. Ter. Ph. 5. 9. 23. *Veelvuldige reizen*, of *tochten.*
Illi domum itio datur. Cic. D. 1. 32. *Hem is vergunt*, of *hy heeft verlof gekregen om naar huis te gaan.*

ITO. ITU.

ĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquo. Cic. F. 9. 24. Suet. Rhet. 1. 3. *Dikwils ergens naar toe gaan.*
ĬTŪS, ūs. m. Cic. Att. 15. 5. Zie Itio.

JUB.

JŪBĂ, æ. f. Cic. D. 2. 31. Virg. G. 3. 92. *De maanen van een paerd.*
Juba leonis. Plin. H. 8. 16. *De maanen van een leeuw.*
Jubæ. Virg. Æ. 2. 206. *De halsvinnen van een draak.*
(Jubæ gallinaceorum. Colum. 8. 2. *De halsveders der haanen.*)
JŪBĂR, ăris. n. Virg. Æ. 4. 130. *De glans*, of *straalen van de zonne*, of *starren.*
Cristarum jubar galeæ. Stat. Th. 3. 223. *De glans der pluimen van een helm.*
JŪBĀTŪS, ā, ūm. Plin. H. 7. 16. Solin. 30. *Gemaant, dat maanen heeft*, gelyk een paerd, enz.
Jubatus. Plaut. Am. 5. 1. 56. Cic. Her. 4. 49. *Een draak die een groote halsvin heeft.*
JŪBĔO, ēs, jūssi, jūssūm, jŭbērĕ. Cic. Cæc. 33. *Belasten, beveelen, gebieden, heeten.*
(Jubeo met een infinitivus, daar een accusativus voorgaat, zoo dat die opzicht heeft niet op 't verbum, maar op den infinitivus. De infinitivus word uitgedrukt, en ook wel in de rede verstaan.
Si populus jusserit, me tuum, aut te meum servum esse. Cic. Cæc. 33. *Indien 't volk geboden zal hebben dat ik uwe*, of *gy myn slaaf zoud zyn.*
Perdicca pueros equos conscendere jussit. Curt. 10. 8. 4. *Perdikka heeft de jongelingen bevolen te paerd te stygen.*
Aut si respexit, donicum ego te jussero. Plaut. Au. 1. 1. 19. Verstaat 'er onder respicere, *Of indien gy zult omgezien hebben, tot dat ik u zal bevolen hebben om te zien.*
Confido te jam valere, ut me jubet Acastus. Cic. Att. 6. 9. Verstaat 'er onder Facere. *Ik vertrouw dat gy nu gezond zyt, als my Akastus dit gebied te doen.*
Jubeo met een dativus. Voss. de Constr. 36. meent dat dit een Grieksche spreekwyze is, om dat de Grieken hun verbum Κελεύω een dativus geeven by Homer. Ἰλιάδ. B. 50. En zegt dat Livius noch iemant van die eeuwe dus hebben gesproken; maar dat de Schryvers van de kopere eeuw zich daar van bedient hebben. 't Is wel waar dat hier meer voorbeelden van by de latere Schryvers te vinden zyn, echter vinden wy ze ook by de Schryvers van de eerste eeuwe, naar uytwyzinge deezer voorbeelden.
Hæ mihi literæ Dolabellæ jubent ad pristinas cogitationes reverti. Cic. Att. 9. 13 *Deeze brieven van Dolabella gebieden my tot myne voorige gedachten te keeren.*
Scipio jussit hastatis receptus canere. Liv. 30. 34. *Scipio heeft de piekeniers bevolen af te trekken.*
Portas custodire jussit tribunis militum. Liv. 27. 24. *Hy heeft de Hopluiden geboden de poorten te bewaaren.*
Militibusque suis jussit, ne qui eorum violarentur. Cæs. B. C. 3. 98. 2. *En hy heeft zyne soldaaten bevolen, dat niemant van die zou qualyk gehandelt*, of *mishandelt worden.*
Jubeo met een accusativus betekent de zaak die geboden word.
Lex jubet ea, quæ facienda sunt. Cic. L. L. 1. 6. *De wet gebied 't geen gedaan moet worden.*
Silentia jussit dextra. Lucan. 1. 298. *Hy heeft met de rechter hand 't stilzwygen geboden.*
Jubeo met een accusativus betekenende de persoon dien iets geboden word. In deeze spreekwyze word de conjunctio

Ut

Ut somyds uitgedrukt, zomyds in de rede vervat.

Nuntiantes legatos, decretam ei statuam, jussit ut continuo ponerent. Suet. Fl. 23. *Hy heeft den gezanten, die boodschapten dat hem een beeld was toegestaan, geboden dat ze het terstond zouden oprechten.*

Jube famulos, rem divinam mihi apparent. Plaut. St. 2. 2. 71. *Gebied de knechten, dat ze de offerhande vervaerdigen.*

Sed tu jussisses Eurysthea. Mart. 9. 67. 7. *Maar gy zoud Eurystheus geboden hebben.*

Jubere. *Aanstellen*, *instellen*, *maaken*.

Responderem illis, populum Romanum legem jussisse. Cic. C. B. 17. *Ik zou hun antwoorden, dat het Roomsche volk een wet ingesteld, of gemaakt had.*

Id modo excepere patres, ne postea eosdem tribunos juberent. Liv. 3. 30. *De Raadsheeren hebben dat alleen bedongen, dat ze de zelve gemeensluiden naderhand niet zouden aanstellen.*)

Jubere. *Willen*, *verstaan*. (Zie Don. An. 3. 3. 1. en Non. 4. 239.)

Jubet nos esse sine cura. Cic. V. Procem. 7. *Hy wil, of verstaat, dat wij zonder zorg, of kommer zyn.*

Jubeo te salvere. Plaut. Af. 2. 2. 30. Ter. An. 3. 2. 1. Ad. 3. 4. 15. Cic. Att. 4. 14. *Ik groet u.*

JŪBĬLĀ, ōrūm. n. plur. Sil. 14. 476. *Gejuich, vreugdegeschrei.*

JŪBĬLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Varr. L. L. 5. 7. Festus. *Om hulp schreeuwen, een wapenkreet maaken*, gelyk de boeren doen als ze qualyk gehandelt worden.

JUC.

JŪCUNDĒ. Adv. Cic. Fin. 2. 22. *Vermakelyk, genoeglyk, op eene aangenaame wyze.* (De compar. Jucundius staat by Cic. Mur. 31. en de superl. Jucundissime by Val. Max. 7. 2. 8. ext.)

JŪCUNDĬTĀS, ātĭs. f. *Genoegte, vrolykheit, vermaak, lustigheit.*

Vocis jucunditas. Quintil. Procem. 6. *Aangenaamheit, lieflykheit, of bevalligheit der stemme.*

Jucunditas. *Vreugde, blijdschap.*

Dare se jucunditati. Cic. Off. 1. 34. *Zich aan de vermakelykheit overgeeven.*

Jucunditates. *Beleefdheden, goede diensten.*

Nihil mihi unquam ex plurimis tuis jucunditatibus gratius, quam, &c. Cic. Att. 10. 8. *Van al de beleefdheden die ik van u genoten heb, heeft my niet meer behaagt dan, enz.*

(De compar. Jucundior staat by Cic. F. 10. 23. en de superl. Jucundissimus by Cic. Man. 1.)

JŪCUNDUS, ă, ūm. *Aangenaam, vermakelyk, behaaglyk.*

Jucundæ literæ. Cic. Fr. 2. 12. *Aangenaame brieven.*

Ista veritas, etiamsi jucunda non est, mihi tamen grata est. Cic. Att. 3. 24. *Die waarheit, hoewel ze niet vermakelyk is, bevalt my nochtans wel.*

Jucundi agri. Cic. Rull. 2. 16. *Aangenaame, of vermakelyke landen, of velden.*

Jucundus alicui. Cic. de Or. 2. 75. *Iemant aangenaam, of behaaglyk.*

Jucundus odor. Cic. V. 3. 9. *Een zoete, aangenaame, of lieflyke geur, of reuk.*

In rebus jucundis vive beatus. Hor. S. 2. 6. 96. *Leef gelukkig in 't midden van uwen voorspoed.*

JUD.

JŪDÆĂ, æ. f. Lucan. 2. 594. *Judea, het Joodsche land.* Een landschap in Palæstina.

JŪDÆŪS, ī. m. Hor. S. 1. 5. 99. *Een Jood, een uit het Joodsche land.*

(JŪDĀĬCŪS, ă, ūm. *Joodsch.*

Judaicæ superstitionis auctor. Quintil. I. O. 3. 7. *De stichter, of vinder van het Joodsche bygeloof.*

Judaicum jus ediscunt. Juv. 14. 108. *Zy leeren de Joodsche Wet van buiten.*)

JŪDĔX, dĭcĭs. m. *Een Rechter.*

Judex rerum. Cic. Fin. 3. 2. *Een die kennis van zaaken neemt.*

Subtilis veterum judex & callidus. Hor. S. 2. 7. 101. *Een scherpzinnig en schrander kenner van oudheden.*

JŪDĔX. f. Ovid. M. 2. 428. *Een Rechtersche, een vrouw die iets uitwyst, of beslecht.*

JŪDĬCĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. I. R. 1. 13. *Oordeel, vonnis: de magt, of 't recht om te oordeelen, of te vonnissen.*

Judicatio. Quintil. I. O. 6. 6. *De zaak daar men vonnis op verwacht.*

JŪDĬCĀTŌ. Adv. Gell. 14. 1. *Na rype overweeginge, na ryp beraad, of na goed overleg.*

JŪDĬCĀTRĪX, īcĭs. f. Ars judicatrix. Quintil. I. O. 2. 15. *Oordeelkunde.*

JŪDĬCĀTŪM, ī. n. Cic. I. R. 2. 22. *Een gewysde, of beslechte zaak.*

Judicatum negare. Cic. Fl. 21. *Het vonnis verwerpen, het gewysde weigeren na te koomen.*

JŪDĬCĀTŪS, ūs. m. Cic. A. 1. 8. *Oordeel, vonnis, 't recht, of de magt om te oordeelen, of te vonnissen.*

JŪDĬCĬĀLĬS, ĭs. m. en f. ălĕ, ĭs. n. Cic. Att. 1. 1. *Dat tot het gerecht, of recht behoort, of het recht aangaat; van een rechtbank.*

JŪDĬCĬĀRĬŪS, ă, ūm. Cic. V. 1. 2. Zie Judicialis.

JŪDĬCĬŪM, ĭī. n. *Het oordeel, de bequaamheit om te oordeelen.*

Acre judicium. Cic. de Or. 3. 47. *Een schrander oordeel.*

Judicium. *Oordeeling, uitwyzing, vonnis, uitspraak, gewysde.*

Habere judicium de aliquo. Cic. Att. 14. 13. subj. 1. *Een oordeel, of vonnis over iemant vellen, of stryken.*

Judicium cibi & potionis narium est. Cic. N. D. 2. 56. *De neus oordeelt van spys en drank.*

Judicium. *Oordeel, of kennis van een zaake.*

Judicium capitis. Cic. Cl. 36. *Een halsgeding, of halszaak.*

* Judicia frigent. Cic. V. 2. 25. *De rechtbank staat stil, het is verlofstyd, of stilstant van 't recht.*

Aliquem in judicium vocare. Cic. Cl. 30. *Iemant voor recht roepen, iemant dagvaerden, of daagen.*

(Judicii sui homo. Nep. 25. 10. 1. *Een mensch die op zyn oordeel staat, die dat doet 't geen hem de gezonde reden voorschryft.*

Judicium rei alicui facere. *Iemant magt geeven om te oordeelen van een zaak.*

Poëta judicium vestrum fecit. Ter. H. prol. 12. *De Dichter heeft u de magt gegeeven om te oordeelen, of heeft het oordeel u overgelaaten.*

Judici sui rem non esse. *Ik kan daar niet van oordeelen, of geen vonnis over vellen*, zeggen zy die beleefdelyk afslaan oordeel over een zaak te vellen.

Docent sui judicii rem non esse. Cæs. B. C. 1. 13. 1. *Zy verzoeken, dat zy hun oordeel over die zaak niet behoeven te geeven.*

Se intelligere sui judicii non esse discernere utra pars justiorem habeat causam. Cæs. B. C. 1. 35. 3. *Dat zy het bevatten, dat hun oordeel zoo verre niet strekt om te onderscheiden wat zyde het meeste recht had.*

Judicium alleen, judicium supremum. *Een uiterste wil*, doordien een mensch, indien hy ooit met oordeel iets doen zal, hy zulks zekerlyk doet, als hy *een uiterste wil* maakt. Zie hier van Seneca B. 4. 11. wydloopig spreekende.

Perdiccas etsi non voce nuncupatus hæres, judicio tamen electus videbatur. Just. 12. 15. 13. *Perdikkas, of hy schoon niet mondelyk van Alexander tot erfgenaam verklaart was, scheen 't evenwel volgens zyn laatste wil, om dat hy hem zyuen ring*

ring overgegeeven' had, tot erfgenaam aangestelt te zyn.

Judicia suprema pensitare. Suet. A. 66. 8. *Overweegen wat iemant by uiterste wille gemaakt heeft.* Improbare. Val. Max. 7. 7. 4. *Een uiterste wil afkeuren, niet voor goed houden.)*

JŪDĬCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Oordeelen, vonnissen, oordeel vellen,* of *stryken.*

Aliquem ex ingenio aliorum judicare. Ter. E. 1. 2. 118. *Van iemant uit het gevoelen van anderen oordeelen.*

Recte judicare de aliquo. Cic. Am. 2. *Van iemant rechtmatig oordeelen, een rechtmatig oordeel over iemant vellen,* of *stryken.*

De aliquo suspicionibus judicare. Nep. 4. 3. 7. *Van iemant op enkel vermoeden oordeelen.*

Hic dies de nostris controversiis judicabit. Cæs. B. G. 5. 44. 3. *Deeze dag zal onze verschillen eindigen, beslissen,* of *beslegten.*

JUG.

JŬGĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. *Iets daar men mede bind, een band van een jok,* of *jokband.*

Jugales. Virg. Æ. 7. 280. *Twee paerden in een gespan.*

Os jugale. Cels. 8. 1. *Het jukbeen.*

† Jugalis. Virg. Æ. 4. 16. Valer. Flacc. 4. 354. *Van het huwelyk, dat het huwelyk aangaat.*

Hora jugalis. Ovid. Her. 16. 295. *'t Huwelyks uur.*

JŬGĀMĔNTŬM, ī. n. Cato R. R. 14. *Een bint, jok,* of *t'zamenjokking.*

JŬGĀRĬŬS, ĭī. m. Colum. 1. 6. *Een ossenhoeder,* of *ossendryver.*

JŬGĀTĬO, ōnis. f. Varr. R. R. 1. 8. *Opbinding der wyngaarden aan latten.*

JŬGĀTŌRĬŬS, ā, ūm. Varr. R. R. 2. 5. *Dat men in een jok bind,* of *spant.*

JŬGĀTŬS, ā, ūm. *Gejokt, t'zamen gevoegt, vereenigt, in een jok gebonden,* of *gespannen.*

Virtutes omnes inter se jugatæ sunt. Cic. T. Q. 3. 8. *Alle deugden zyn aan malkanderen verknocht,* of *zyn aan malkander geschakelt.*

Jugata vinea. Colum. 11. 3. *Wyngaarden aan latten opgebonden.*

JŬGĔRĀTĬM. Adv. Colum. 3. 3. *By akkers, akker voor akker, by bunderen.*

JŬGĔRŬM, ī. n. Colum. 5. 1. *Een akker,* of *bunder lands, zoo veel land als twee ossen op eenen dag ploegen konnen,* 't is in de lengte 240, en in de breedte 120 voeten. Men vind Jugeris in genitivo singulari by Curt. 5. 1. 26. Jugere by Cic. V. 3. 47. en Tib. 2. 6. 24. Jugerum in genitivo plurali by Cic. V. 3. 48. en Jugeribus by Juv. 2. 132.

JŪGĬS, ĭs. m. *en* f. gĕ, ĭs. n. Plaut. Ps. 1. 1. 82. Cic. D. 2. 36. *Gedurig, dat altyd duurt, eeuwig, gestadig, langdurig.*

Fons jugis aquæ. Hor. S. 2. 6. 2. *Een altyd springende bron.*

JŪGĬTĔR. Adv. Plaut. M. G. 3. 1. 63. *Geduriglyk, gestadiglyk, altoos, eeuwiglyk.* Nu word 'er Valent geleezen.

JŪGLĀNS, āndis. f. Plin. H. 34. 1. *Een okkernootenboom, een nootenboom.*

Juglans. Cic. T. Q. 5. 20. *Een okkernoot,* of *groote noot.*

JŬGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum. 4. 17. *Jokken, t'zamen in een jok binden,* of *spannen.*

Jugare aliquem alicui puellæ. Catul. 64. 21. *Iemant aan een dochter uithuwelyken,* of *koppelen.*

(JŪGO, is, ĕrĕ. Festus. *Dit word gezegt van den kiekendief, als hy zyn stem laat hooren.* Gloss. Phil. Jugit. Ἰκτῖνος βοᾷ. Pontan. E. 151. meent dat hier van daan komt het Nederlansche *juichen.*

Jugere volitans milvus visus. Varr. Sesquiul. *by* Non. 2. 846. *De kiekendief scheen al vliegende zyn stem te laaten hooren.* Zoo verbetert het Scal. Conj. Varr. p. 36. voor hem wierd 'er geleezen. Vigere volitans mulsus.)

JŬGŌSŬS, ā, ūm. *Bergachtig, heuvelachtig, daar veel bergen,* of *heuvels zyn.*

Sylvæ jugosæ. Ovid. Her 4. 85. *Bosschen op bergen,* of *heuvelen.*

JŬGŬLĀ, æ. f. Varr. L. L. 6. 3. *Een gesternte,* de reus geheeten.

JŬGŬLĀTĬO, ōnis. f. Hirt. B. H. 16. 5. *Keeling, afsnyding van de keel,* of *strot.*

JŬGŬLĀTŬS, ā, ūm. Cic. A. 13. 18. *Gekeelt, de keel afgesneden, de strot afgesteken.*

JŬGŬLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquem. Cic. P. Q. 16. T. Q. 5. 40. *Iemant keelen, iemant de strot,* of *keel afsnyden.*

Jugulare aliquem suis verbis. Ter. E. 3. 1. 27. Ad. 5. 8. 35. *Iemant met zyn eigen woorden overtuigen.*

(Jugulare. *Dooden,* of *ombrengen,* op wat wyze het ook zy. Een steek in de keel is zekerlyk doodelyk.

Charidemum, quibus erat imperatum, jugulant. Curt. 3. 2. 19. *Dien 't aanbevolen was, brengen Charidemus om.*

Jugulare hominem. Dit word van de ziekten gezegt waar aan de menschen sterven.

Quartana neminem jugulat. Cels. 3. 15. *Niemant sterft aan de derdendaagsche koorts.)*

JŬGŬLŬM, ī. n. Cic. Fat. 5. *of* JŬGŬLŬS, ī. m. Quintil. D. 9. *De keel, krop,* of *strot.*

(Jugulum petere word van eenen redenaar gezegt by Quintil. 1. O. 8. 6. als hy de krachtigste bewysreden van zyn tegenparty wederlegt.)

JŬGŬM, ī. n. Virg. E. 9. 8. *De top, de kruin,* of *spits van een berg.*

Jugum. Plin. H. 9. 15. *Het jok daar men de werkbeesten in spant om den ploeg te trekken.*

Jugum. Cic. V. 3. 11. *Een jok ossen,* of *koppel ossen.*

Jugum. Cic. A. 1. 2. Hor. S. 2. 7. 92. *Jok, slaverny, dienstbaarheit.*

(Jugum Liv. 3. 28. Dion. Halicarn. 3. 159. Festus. *Een piek dwars over twee andere jokswyze gelegt.*

Sub jugum mittere. Flor. 1. 11. 13. Suet. N. 39. 3. *Onder pieken jokswyze gelegt doen gaan.* Zie deeze wyze van doen by Liv. 9. 5. en Dion. Halicarn. 10. 651. Deeze straf moesten de overwonnene vyanden ondergaan.)

Jugum. Varr. R. R. 1. 10. *Zoo veel als een jok ossen op eenen dag kan omploegen.*

Jugum. *Een weversboom.*

(Tela jugo vincta est. Ovid. M. 6. 55. *'t Web is opgezet.)*

Jugum. Cic. D. 2. 47. *De weegschaal,* Zeker hemelsteken. Ook *de evenaar in een weegschaal.* Doch in Cicero betekent het niet dan 't voorschreeven gesternte.

Jugum. Virg. Æ. 6. 411. *Een roeibank.*

Jugum. Colum. 12. 15. *Drie staaken galgswyze in de aarde gezet om een wynstok aan te binden.*

JŬGŪMĔNTĀNS, āntis. m. Vitruv. 2. 1. *Dat ondersteunt, onderstut,* of *onderschraagt.*

JŬGŪMĔNTŬM, ī. n. Cato R. R. 14. *De lyst boven een poort,* of *deur.*

JUL.

(JŪLĔŬS, ā, ūm. *Dat tot hooimaand, of de maand Julius behoort.*

Juleæ Kalendæ. Ovid. F. 6. 797. *De eerste dag van hooimaand, of Julius.)*

JŪLĬĀ, æ. f. *Gulik,* een landschap in Duitschland.

Juliacensis Ducatus. *Het Hartogdom Gulik.*

JŪLĬĀCŪM, ī. n. *Gulik,* de hoofdstad van het Hartogdom van dien naam.

JŪLĬOBŌNĀ, æ. f. Ptol. 2. 13. *Weenen,* de hoofdstad in Oostenryk op den Donauw.

JŪLĬODŪNŪM, ī. n. *Loudun,* een stad in Poitou.

JŪLĬŬS, ĭī. n. Colum. 11. 2. *Hooimaand,* of *Julius, de maand July.*

JŪLĬŬS, ā, ūm. Colum. 11. 2. *Van Hooimaand,* of *July, dat in Hooimaand is,* van Kalendæ, Nonæ, en Idus spreekende.

JULUS, I. Plin. H. 16. 29. *De katjes die aan de noote - en andere boomen zyn als ze bloeyen, of de wolle die op zommig ooft zit.*

JULIOMAGUS, i m. Ptol. 2. 6. *Angers, de Hoofdstad van Anjou in Vrankryk.*

JUMENTARIUS, a, um. *Dat tot lastdragende beesten behoort.*

Mola jumentaria Javol Dig. 33. 7. 25. *Een rosmolen, of rosmeulen.*

JUMENTUM, I. n. Colum. 6. 1. *Allerlei groot vee dat men tot het draagen, of trekken van lasten, of om 't land te bouwen onderhoudt, als paerden, ezels, ossen; enz.*

JUN.

JUNCETUM, i. Varr. R. R. 1. 8. *Een biesbosch, een plaats daar biezen wassen.*

JUNCEUS, a, um, Plin. H. 21. 14. *Van biezen.*

Junceus. Auf. E. 4. 44. Oorsprnlyk, *Mager, smal.*

Reddunt junceas. Ter. E. 2. 3. 24. *Zy maaken ze smal, zy maaken dat ze smal worden.*

JUNCIDUS, a, um. Varr. R. R. 1. 31. *Dun, teer, rank gelyk een bies.*

JUNCINUS, a, um. Plin. H. 15. 7. *Van biezen, of van biezen gemaakt.*

JUNCOSUS, a, um. Plin. H. 18. 6. *Vol biezen, daar veel biezen van daan koomen, biesachtig.*

JUNCTIM. Adv. Suet. T. 9. 5. Cl. 14. 2. *Vervolgens, gezamentlyk, aan malkanderen, te zamen.*

JUNCTIO, onis. Cic. T. Q. 1. 29. *Vereeniging, voeging, t'zamenvoeging, t'zamenbinding.*

JUNCTURA, æ. Plin. H. 13. 15. *T'zamenvoeging, of byeenvoeging,* van verscheide stukken om 'er iets geheels van te maaken.

Junctura boum. Colum. 2. 2. *T'zamenkoppeling, of inspanning van ossen.*

Junctura verborum. Quintil. I. O. 9. 4. *Zamenvoeging, vervoeging, of schakeling van woorden,* in een beschaafde rede.

JUNCTUS, a, um. *Gevoegt, t'zamengevoegt.* De compar. Junctior staat by Cic. Fat. 16. de superl. Junctissimus by Ovid. Tr. 3. 6. 19.

Junctus matrimonio. Liv. 30. 14. *Getrouwt, gehuuwt, door 't huwelyk vereenigt.*

Vineæ mœnibus junctæ. Liv. 5. 7. *Wyngaarden die dicht aan den muur staan.*

Junctus a sanguine materno. Ovid. M. 2. 368. *Vermaagschapt van moeders kant, of zyde.*

JUNCUS, i. Plin. H. 21. 18. Virg. E. 1. 49. *Een bies.*

JUNGO, is, xi, ctum, jungere. *By iemant, of by iets voegen.*

Ad aliquem se jungere. Cic. S. R. 47. *Zich by iemant voegen.*

Jungere inter se. Cic. de Or. 1. 51. *By malkanderen, of aan malkander voegen.*

Jungere rhedam equis. Cic. Att. 6. 1. *Paerden voor een slee spannen.*

Equos jungere. Virg. Æ. 1. 572. *Paerden voor een wagen spannen.*

Oscula jungere. Ovid. M. 2. 357. *Kussen, zoenen.*

Verba jungere. Cic. Or. 20. *Een gesprek maaken.*

Affinitatem jungere cum aliquo. Liv. 1. 1. *Zich met iemant verzwageren.*

JUNIPERUS, I. f. Virg. Æ. 7. 53. *Een jeneverboom.*

JUNIUS, ii. Ovid. F. 5. 78. *Zomermaand, Wiedemaand, de maand van Juny.*

JUNIUS, a, um. Colum. 11. 2. *Dat in Zomermaand, of van Wydemaand is,* van de Kalendæ, Idus en Nonæ spreekende.

JUNIX, junicis. Pers. 2. 47. *Een jonge koe, een vaers, of veerze.*

JUR.

JURAMENTUM, I. n. Ulp. Dig. 12. 2. 34. §. 5. Sen. Cl. 2. 1. (Vader Tachard beweert 't gebruik van dit woord te vergeefs uit deeze Schryvers, voornamentlyk indien 't niet van Ulpianus gebruikt, maar van Tribonianus, als de Geleerden willen, in den text is geslanst is. Altoos by Seneka moet niet geleezen worden Juramentum, *of* Juramento faciant; maar Jurent, *of* Jurarent. Zie Muretus, Lipsius, en Gronovius over den zelven. Echter keur ik het voor goed tegens Scioop. Styl. Hist. p. 155. Vorst. Lat. mer. susp. c. 22. Cellar. Antibarb. p. 62. Want ik heb 't gevonden in 't begin van de zilvere eeuwe by Ascon. Pæd. over Cicerous Oratie voor C. Cornelius p. 128. Eaque pactio ab utroque juramento firmata est. *En dat verdrag is van beide met een eed bevestigt.* En op 't einde van de zelve, indien ze zich tot de Antonini uitstrekt, als Cellarius wil, by Soranus, die geleeft heeft onder Trajanus en Adrianus. By deezen staat naar 't getuigenis van Rhodius over Scribonius Largus p. 22. Isag. in art. med. c. 2. Per sacramentum juramenti. c. 3. Memor sit juramenti Hippocratis. En deeze zullen gevolgt hebben Ammian. 21. 9. 24. 2. Sulpic. Sever. Hist. 1. 8. Hieron. in Paral. 1. 4. 4. Welke Vorstius en Cellarius verkeerdelyk meenen de eerste geweest te zyn die dit woord gebruikt hebben.)

JURANDUM, I. n. Plaut. Cist. 2. 1. 26. *Een Eed.*

JURATO. Adv. Paul. Jurisc. 3. 2. 8. 16. *Met Eede.*

JURATOR, oris. m. Plaut. Pœn. prol. 58. Sen. Apocol. pr. *Die een eed doet, een getuige, een bevestiger met eede.* De superl. Juratissimus staat beneden by Plinius.

JURATUS, a, um. *Die gezworen, of een eed gedaan, of een eed afgelegt heeft.*

Ex lege, in qua juratus es, judica. Cic. I. R. 2. 45. *Oordeel naar die wet die gy bezworen hebt.*

Juratissimus Auctor. Plin. H. Præf. *Een zeer oprecht Schryver, die niet zegt dan dat zeker is.* Zoo veel als *een bezworen Schryver.*

Juratus. *Dat bezworen, dat met eede gestaafs, of bevestigt is.*

Juratum fœdus. Sil. 1. 9. *Een verbond met eede bekrachtigt.*

Jurata numina. Ovid. Her. 2. 23. *Goden by wien men gezworen heeft.*

JURGIOSUS, a, um. Gell. 19. 9. *Kyfachtig, twistachtig, twistgierig, krakkeelzugtig.*

JURGIUM, ii. n. Cic. Am. 21. *Gekyf, twist, geschil, krakkeel.*

JURGO, as, avi, atum, are. Cic. by Non. 5. 34. *Twisten, kyven, krakkeelen, in verschil zyn, verschil hebben.*

JURGOR, aris, atus sum, ari. Hor. S. 2. 2. 100. Zie Jurgo.

JURIDICIALIS, is. m. en f. ale, is. n. Cic. T. 24. *Dat den Rechter, of het Gerecht aangaat, gerechtelyk.*

JURIDICUS, a, um. Plin. H. 3. 1. *Naar rechten, in rechten bestaande, rechtmatig.*

JURIDICUS, I. m. Sen. H. F. 2. 581. *Een Rechter.*

JURISCONSULTUS, I. m. Cic. de Or. 1. 48. *Een Rechtsgeleerde, of Rechtskundige, een Leeraar der rechten.* (De superl. Jurisconsultissimus staat by Gell. 1. 13.)

JURISDICTIO, onis. f. Cic. V. 2. 48. *Rechtsgebied, gerechtsban.*

Jurisdictio. Cic. Ar. 26. *Handhaving van 't recht.*

JURISPERITUS, I. m. Cic. Cl. 39. *Een Rechtsgeleerde, een Leeraar in de rechten.* (De superl. Jurisperitissimus staat by Cic. Cl. 39.)

JURO, as, avi, atum, are. *Zweeren, een eed doen, een eed afleggen, met eede staaven, of bevestigen.*

Jurare falsum. Cic. Off. 3. 29. *Valschelyk zweeren, een valschen eed doen.*

Maria aspera juro. Virg. Æ. 6. 351. *Ik zweer by de onstuimige zee.*

Jurare morbum. Cic. Att. 1. 1. *Zweeren dat iemant ziek is.*

Jurare alicui. Plin. P. 68. 4. *Tegens iemant betuigen, met hooge woorden iets verzekeren.*

Jurare ex animi sui sententia. Cic. A. Q. 4. 47. *Volgens zyn gemoed,* of

of oprechtelijk zweeren.
Jurare per plures Deos. Cic. R. P. 13. *Bij veele Goden zweeren.*
Jurare aliquod jusjurandum. Cic. F. 5. 2. *Een eed doen, een eed zweeren, of afleggen.*
Jurare in aliquem. Ovid. Her. 10. 117. *Iemant de dood, of iemants ondergang zweeren.*
Jurare in legem alicujus. Cic. Clu. 33. *Iemants wet bezweeren.*
JURULENTUS, a, um. Celf. 1. 6. *Vol sap, sappig, dat veel sap heeft.*
Jurulentus. Celf. 2. 18. *Sop, vleeschnat.*

JUS.

JUS, uris. n. *Het recht, de gerechtigheit, de billijkheit.*
Jus gentium. Cic. Off. 3. 17. *Het recht der volken.*
Vocare in jus. Cic. V. 2. 76. *Voor recht roepen, daagen, of dagvaarden.*
Recuperare jus suum. Cic. F. 12. 2. *Zijn recht weêrom krijgen.*
Jure. Cic. V. 5. 8. *Met recht, met reden.*
Jus. *Magt, vermogen.*
Jus dicis. Plaut. E. 1. 1. 23. *Gij hebt gelyk; gij spreekt wel.* (Oras. Plaut. Trin. 5. 2. 37. *Gij spreekt om 't geene billyk is.* Eft. Plaut. Cist. 1. 1. 22. *Het is billyk.*)
Habere jus in aliquem. Lucan. 1. 408. *Magt, vermogen, of gezagh op iemant hebben.*
Juris esse sui. Cic. A. 8. 3. *Zijn eigen meester zijn.*
Jus rogare alicujus rei. Ovid. M. 2. 48. *Verzoeken om het bestel, of beschik ergens van te hebben.*
Resolvere jura pudoris. Virg. Æ. 4. 27. *De schaamte schenden, de schaamte verbreeken.*
Agere summo jure cum aliquo. Cic. V. 5. 2. *Met iemant naar de uiterste strengheit van rechten handelen.*
(Jus. *Vrijheit om iets te mogen doen, dat anderzins verboden is.*
Jusque datum sceleri canimus. Lucan. 1. 2. *Wij beschryven de vrijheit aan de ongebondenheit gegeven, meer toegelaaten ten tijde van oorlogen, en voornamentlijk van burgerkrijgen.*
Jus luxuriæ publicæ datum est Decembri mense. Sen. E. 18. *In Wintermaand is 't toegestaan dat men in 't openbaar overdaad mag plegen.*
Jus. *'t Gerecht, de vierschaar, de rechtbank.*
In jus de sua re nunquam iit. Nep. 25. 6. 3. *In zijn eigen zaak is hij nooit voor 't gerecht geweest.*)
JUS. n. Cic. F. 16. 4. *Sop, vleeschnat.*

Hos pisces nemo coquus in jus vocare audet. Varr. R. R. 3. 17. *Deeze visschen durft geen kok onderneemen te bereiden.*
JUSCULUM, i. n. Cato R. R. 157. *Een sopje, weinig sop.*
JUSJURANDUM, JURISJURANDI, n. Cic. F. 5. 2. *Een eed, of eedzweering.*
JUSSUM, i. n. Cic. Cæc 30. Virg. Æ. 1. 81. *Een bevel, gebod, last.*
JUSSUS, us. m. Cic. Man. 9. *Last, order, bevel, gebod.*
Jovis jussu venio. Plaut. Am. prol. 19. *Ik koom uit last van Jupiter.*
JUSSUS, a, um. Liv. 1. 5. Ovid. Tr. 4. 1. 19. *Die last en bevel heeft om iets te doen, geheeten, geboden, bevolen, gelast.*
Jussæ prosiliunt illi lacrymæ. Mart. 1. 34. 2. *Zij heeft haar traanen altijd gereed.*
JUSTA, orum. n. plur. *Lijkplichten, lykstatie, uitvaart, begraafnis, of begravenis.*
Justa funeri paterno solvere. Cic. S. R. 8. *Zijn vader de laaste eer aandoen, zyn vaders uitvaart vieren.*
Justis exequiarum carere. Cic. L. L. 2. 17. *Een eerlyke begraafnis derven, onbegraaven blyven leggen.*
Justa operum peragere. Colum. 9. 8. *Zijn gezet dagwerk, of gezette taak afdoen.*
JUSTE. Adv. *Rechtvaerdiglijk, gerechtiglijk, rechtmatiglijk.* De compar. Justius staat by Cic. Sall. 1. en de superl. Justissime by Cic. Br. 4.
Juste imperare. Cic. Off. 1. 4. *Op eene rechtvaerdige wijze gebieden, of heerschen, rechtmatiglijk regeeren.*
JUSTIFICUS, a, um. Catull. 64. 402. *Rechtvaerdig, of die recht doet.*
JUSTITIA, æ. f. Cic. I. R. 2. 53. *De gerechtigheit, of rechtvaerdigheit.*
(Justitia. *Goedertierenheit, zagtmoedigheit, billijkheit, oprechtigheit, rechtmatigheit*
Ut meæ stultitiæ in tua justitia sit aliquid præsidii. Ter. H 4. 1. 33. *Dat voor mijn misverstand in uwe goedertierenheit eenige bescherminge gevonden worde.*
Justitia factum est Aristidis. Nep. 3. 2. 3. *Door Aristides oprechtigheit, of rechtmatigheit is 't geschiedt.* Nepos verklaart het N. 2. door æquitas.)
JUSTITIUM, ii. n. Cic. Ar. 26. Liv. 4. 26. *Stilstant van rechtzaaken aan 't hof.*
JUSTUS, a, um. *Rechtvaerdig, oprecht, rechtmatig, billyk.* De compar. Justior staat by Cic. Fin. 1. 1. en de superl. Justissimus by Cic. Sext. 67.

Justa bella gerere. Ovid. M. 8. 58. *Rechtvaerdige oorlogen voeren.*
Justi honores. Cic. C. 3. 10. *Verdiende eerampten.*
Justa magnitudo. Plin. H. 10. 53. *Een bequaame, of vereischte grootte.*
Justus. *Groot.*
Justæ inimicitiæ. Cic. Fl. 1. *Groote vyandschappen.*
Justum testamentum. Ulp. Dig. 44. 2. 1. *Een rechtmatige uiterste wil.*
Justiore aliquo uti. Cic. Fin. 1. 1. *Een redelijker, handelbaarder, of gezeggelijker persoon gebruiken.*
(Justus. *Oprecht, zachtmoedig, goedertieren.*
Precor, ne quis Asiæ Rex sit, quam iste tam justus hostis. Curt. 4. 10. 33. *Ik bidde, dat niemant Koningk van Aziën worde, dan die zoo oprechte en goedertierene vyand.*
Justus. *Behoorlijk, bequaam, dat iemant past, of toestaat om te draagen, of te gebruiken.*
Paucis justa arma esse. Curt. 4. 14. 5. *Dat weinige behoorlyke, of bequaame wapenen hadden.*
Macedo justa arma sumpserat. Curt. 9. 7. 19. *De Macedoniër had zich van wapenen, die hem als een soldaat pasten, voorzien.*
Justus. *Vol, volslagen, daar niet aan ontbreekt.*
Civilis justi exercitus ductor. Tac. H. 4. 21. 1. *Civilis een Veldoverste van een volslagen leger.*
Justus. *Wettelijk.*
Cænidem habuit Imperator pæne justæ uxoris loco. Suet. Fl. 3. 4. *Keizer geworden zijnde, heeft hij Canis bijna voor eene wettelyke huisvrouwe gehouden.*
Si Senatori fuerit permissum libertinam justam uxorem habere, potest justa uxor esse. Ulp. Dig. 23. 2. 31. *Indien 't een Raadsheer zal toegestaan worden een dochter van een vrijgemaakte slaave voor een wettelyke huisvrouw te hebben, kan ze een wettelijke huisvrouw zyn.*)

JUT.

JUTIA, æ. f. *Jutland.* Een landschap in Denemarken.

JUV.

(JUVENALIS, is. m. en f. le, is. n. Apul. de Mund 67. Sidon. E. 4. 13. Papias. Juvenis, juvenilis & juvenalis. zie Juvenilis.
Juvenales ludi. Suet. N. 11. 1. Tac. An. 14. 15. 1. *Spelen van Nero ingestelt als hij zich d'eerstemaal had den baard laaten scheeren.* Zie onze aantekening over Suetonius.
Juvenalis dies. Suet. C. 17. 6. *De dag dat Kaligula gevorgt heeft by de*

de andere dagen van den vasten-avond.)

JŬVENCĂ, æ. f. Virg. G. 3. 218. *Een veers, een jonge koe.*

Juvenca. Ovid. M. 1. 611. *Een jonge dochter*, of *vrijster.*

JŬVENCŬLUS, i. m. Catul. 24. 1. *Een jongeling, een jongman, een aankomende vryer, een jong borst.*

JŬVENCUS, i. m. Varr. R. R. 2. 5. Virg. E. 2. 66. *Een jongen os.*

Juvencus. Hor. O. 2. 8. 21. *Een jongeling, jongman, een jong borst.*

JŬVĔNESCO, scis, ĕscĕrĕ. Hor. O. 4. 2. 55. *Verjongen, weêr jong worden.*

Vites cogimus juvenescere. Plin. H. 34. 14. *Wy verjongen den Wyngaard*, door 't snoeijen.

JŬVĔNĪLIS, is. m en f. ilĕ, is. n. Cic. Cl. 91. Virg. Æ. 12. 221. *Jeugdig, van de jeugt, dat de jeugt volgt, dat tot de jeugt behoort.* De compar. Juvenilior staat by Ovid. M. 14. 634.

(JŬVĔNĪLĬTĀS, ātis. f. Varr. by Non. 2. 418. *De jeugt*, of *jongkheit.*)

JŬVĔNĪLĬTĔR. Adv. Cic. S. 4. Colum. 7. 12. *Jeugdiglyk, op de wyze der jeugt, gelyk de jeugt.*

JŬVĔNIS, is. m. Cic. S. 10. *Een jongman, jongeling*, of *jong borst.* (De compar. Juvenior staat by Plin. E. 8. 9. 5. en Apul. M. 8. 210. en Junior by Hor. O. 1. 33. 3.)

JŬVĔNŎR, āris, ātus sum, āri. *Doen gelyk de jongelingen.*

Juvenari versibus. Hor. A. P. 246. *Vaerzen als een jongeling maaken, zich verlustigen als een jongeling in 't vaerzen maaken.*

JŬVENTĂ, æ. f. Virg. Æ. 4. 559. *De jeugt, de jongkheit.*

JŬVENTĀS, æ. f. Hor. O. 4. 4. 5. Zie Juventa.

JŬVENTŪS, ūtis. f. Cic. Cl. 33. *De jongmanschap*, of *vryerstaat* deeze ouderdom duurt van 25 tot 30 jaaren.

JŬVO, ās, jūvi, jūtum, jŭvārĕ. Cic. Off. 2. 19. *Helpen, behulpzaam zyn, hulp toebrengen, te hulp komen, bystaan.*

Juvare aliquem consilio. Ter. H. 1. 1. 34. *Iemant met raad bystaan.*

Juvare. *Voordeelig, nut, oorbaar*, of *dienstig zyn.*

Juvare ad beatam vitam. Cic. Fin. 1. 21. *Helpen*, of *dienstig zyn tot het verkrygen van een gelukzalig leven.*

Aquæ illæ juvant oculos. Sen N. Q. 3. 1. *Die wateren zyn goed voor quaade oogen*, of *geneezen zeere oogen.*

Juvat. Plaut. Capt. 1. 2. 33. Cic. V. 4. 6. *'t Komt te pas, 't is nut, voordeelig, dienstig, raadzaam*, of *aangenaam, het lust, het behaagt.*

Juvat indulgere labori. Virg. Æ. 2. 776. *Het is goed zich tot den arbeid te begeeven.*

Juvat me te esse animo hilari. Cic. Fr. 2. 12. *Ik verheug my dat gy vrolyk van geest*, of *van gemoed zyt.*

JUX.

JŪXTĀ. *By, naby, naast, nevens, dicht by.*

Juxta viam Appiam. Nep. 25. 22. 4. *Dicht by den weg van Appius.*

JŪXTĀ. Adv. Plaut. Ps. 4. 7. 61. Sall. B. C. 58. *Even gelyk, zoo wel, even als.*

Juxta ac si meus frater esset. Cic. Red. in sen. 8. *Even als of hy*, of *zoo wel als of hy myn broeder geweest ware.*

JŪXTĪM. Adv. Suet. T. 33. 2. *Dichte bij, nabij, naast, nevens, by.* (Andere leezen Mistim.)

L.

LAB.

LABĀRŬS, i. m. of LABĀRŬM, i. n. Tertull. Apol. 16. *Vaan, vaandel, veldvlag, standaart, krygsbanier.*

LĀBĀNS, antis. Cic. Mil. 25. Hor. O. 3. 5. 44. *Wankelende, waggelende, dat op 't vallen staat, bouvallig.*

* Fortuna labans. Liv. 26. 41. *Een ongestadig*, of *waggelend geluk.*

Acies labans. Tac. G. 8. 1. *Een deinzend leger.*

Oculos labante languore sopor operit. Catull. 63. 37. *Hy sluit de oogen wegens slaapzugt*, of *de oogen vallen hem toe van vaak.*

LĀBASCO, is, ĕrĕ. Lucret. 1. 538. *Wankelen, dreigen te vallen*, of *ter neder te storten, bouvallig zyn.* Van een boom, gebouw, enz spreekende.

* Labascere. Ter. E. 2. 2. 31. *Deinzen, wyken, het opgeeven, den moet laaten vallen*, of *zakken.*

LĀBĀSCŎR, ĕris, lābasci. *Bewogen worden, zich laaten beweegen.*

Videt misericordia labasci populum. Varr. by Non. 7. 41. *Hy ziet dat het volk door barmhartigheit zich laat beweegen.*

LĀBĔCŬLĂ, æ. f. *Een vlakje, vlekje, kleine vlak*, of *smetje*, men vind dit woord niet dan in eene onzeige berekenis.

Miloni nonnullam labeculam laudatione tua aspergis. Cic. Vat. 17. *Gy wryft Milo eenigzins door uwe lofreden een schandvlekje aan.*

LĀBĔFĂCIO, is, feci, factum, ĕre. Ovid. M. 3. 70. *Verzwakken, krenken, schudden, breeken, doen waggelen, trachten om uit te trekken*, of *omver te rukken.*

Omnes dentes labefecit mihi. Ter. Ad. 2. 2. 36. *Hy heeft al myn tanden gebroken.*

* Labefacere aliquem. *Iemant beletten om zyne voorneemens uit te voeren*, of *belemmeren in 't uitvoeren van zynen toeleg.*

Hunc nulla vis, nullæ minæ, nulla invidia labefecit. Cic. Sext. 47. *Noch gewelt, noch dreigingen, noch nyd hebben, deezen konnen verzetten*, of *afschrikken.*

Labefacere fidem alicujus. Suet. Fl. 4. 5. *Iemants geloof, (ook credyt) verminderen.*

† Membra voluptate labefacta. Lucret. 4. 1107. *Leden door wellust verzwakt, een lichaam door wellusten uitgemergelt*, of *krachteloos geworden.*

LĀBĔFACTĬO, ōnis. f. *Waggeling, losheit, uitvalling.*

Labefactionem dentium id inhibet. Plin. H. 23. 1. *Dit belet het los worden*, of *het uitvallen der tanden.*

LĀBĔFACTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. *Schudden, beweegen, verwrikken, trachten om uit te rukken.*

* Labefactare aliquem. Ter. E. 3. 3. 3. Cic. F. 12. 25. *Iemant van voornemen doen veranderen, iemant noodzaaken, dwingen*, of *verplichten zyn opzet te laaten vaaren, iemant beletten om zynen toeleg uit te voeren.*

* Labefactare fidem alicujus pretio. Cic. Clu. 68. Liv. 24. 20. *Iemant omkoopen*, of *met geld omzetten.*

Labefactare Rempublicam. Cic. Fin. 1. 13. *Den Staat aan 't waggelen helpen, verzwakken, of in de grond helpen.*

Labefactare commoda alicujus. Cic. V. 3. 78. *Iemant in zyn belang benadeelen, iemant schade toebrengen, iemants winsten*, of *voordeelen stremmen.*

Labefactare opinionem. Cic. Clu. 2. *Een meening*, of *gevoelen omver werpen.* Societatem. Cic. F. 5. 2. *Een genootschap vernietigen.* Dignitatem alicujus. Cic. R. P. 16. *Iemants waerdigheit, aanzien*, of *achting verminderen.* Jura, leges. Cic. Cæc. 25. *De rechten en wetten schenden, vertreeden, te niet doen.*

Ad Judicem causam labefactari animadvertunt. Cic. Q. R. 4. *Zy zien dat hunne zaak, bij den Rechter, slecht begint te staan.*

LĀBELLŬM, i. n. Plaut. As. 3. 3. 78. Cic. D. 1. 36. *Een lipje*, of *kleine lip.*

La-

Labellum. Cic. L. L. 2. 26. Colum. 12. 28. *Een kuipje, vaatje, tobbetje, vlootje.*

LĀBĒNS, ēntis. omn. gen. part. a Labor. *Vallende, néérstortende.*

* Annis labentibus. Virg. Æ. 2. 14. *Na verloop van jaaren.*

Die labente. Virg. Æ. 4. 77. *Op 't einde van den dag, tegens den avond, op den avond.*

Domus labens. Virg. Æ. 4. 318. *Een huis, of huisgezin 't geen in verval komt; dat te grond, of te niet gaat.*

Disciplina labens. Liv. Præf. *Een oeffening, leering, of tucht die vervalt, of ontaardt.*

LĀBĒO, ōnis. m. Plin. H. 11. 37. *Die groote lippen heeft, een diklip.*

LĀBĒS, is. f. Cic. D. 1. 35. *Een groote opening in de aarde, een afgrond, poel, of kolk,* als de aarde opbarst.

Labes. *Een schandvlek*, Festus zegt dat dit woord eigentlyk, *Een vlek, of smet in de klederen* betekent.

Labes innocentiæ. Cic. Fl. 10. *Een schandvlek die de onschult besmet.* Reipublicæ. Cic. Dom. 1. *De schandvlek, 't verderf, de pest van 't Gemeenebeste.*

Alicujus dignitati labem aspergere. Cic. Vat. 6. Inferre. Cic. Cœl. 18. *Iemants waerdigheit schenden, iemant zwart maaken, leelyk afschilderen, of leelijk ten toon stellen.*

Illa labes nullis maribus elui potest. Cic. L. L. 2. 10. *Deeze vlak kan met al 't water van de zee niet afgewasschen worden.*

Labes animi. Cic. L. L. 2. 10. *Een smet in de ziel, bezoedeling van 't gemoed.* Turpitudinis. Cic. Dom. 38. *Een schandvlek.*

Labes populi. Plaut. P. 3. 3. 4. *'t Verderf, de pest, of verleider van 't volk.* Sæculi hujus. Cic. C. B. 6. *Een pest van deeze eeuw,* dus noemen de Schryvers een boos mensch.

LĀBĬĀ, ōrūm. n. plur. Ter. E. 2. 3. 46. *De lippen,* men vind zelden Lābĭūm, ĭi. n. *De lip.* Gell. 10. 4. en Non. 3. 120. zeggen dat men eertyds Lābĭă, æ. f. gebruikte. Maar dit woord is in ongebruik geraakt.

LĀBĬDŬS, ă, ūm. Vitruv. Præf. 6. *Glad, glibberig, slibberig, of hellende,* van een weg spreekende.

LĀBO, ās, ārĕ. *Wankelen, waggelen, struikelen, hellen om te vallen, bouvallig zijn.*

Labant dentes. Celf. 7. 12. *De tanden zijn los.* Ædes. Hor. O. 3. 4. 3. *Het huis dreigt in te storten.* Genua. Virg. Æ. 5. 432. Pedes. Ovid. F. 6. 678. *De knien knikken. De voeten waggelen, of struikelen.*

Labat ariete crebro janua. Virg. Æ. 2. 492. *Door 't gestadig rammeyen raakt de deur onder de voet.*

* Labare. *Wankelen, in twyfel, beraad, of bedenken staan, of veranderlyk van gedachten zijn.*

Labat consilium meum. Cic. Att. 8. 14. *Mijn voornemen wankelt, staat niet vast, is niet zeker: ik sta in beraad, of in twyfel.*

Iis adversus Pœnos fides labat. Liv. 27. 1. *Zy wankelen, of staan niet vast in de getrouwheit die ze aan de Karthagenienzers gezworen hebben.*

Populus Romanus ibi sua fortuna labat. Liv. 27. 42. *Aan dien kant is het Roomsche volk van het geluk verlaaten.*

Labant illis, *of* Illorum animi. Liv. 2. 39. *Zy geeven den moed verloren.*

Memoria labat. Liv. 5. 18. *De gehenghenis wankelt, gaat niet vast, of is niet zeker.*

His mens labat. Celf. 2. 7. *Zij hebben hun verstand verlooren, zy zijn niet wel bij hunne zinnen, zy raaskallen, zij mijmeren, 't schort hen in 't hoofd, zij hebben 't niet vast.*

Si quid in moribus labaret. Tac. An. 2. 33. 6. *Indien de zeden ergens in bedorven waren, indien 'er iets in de zeden vervallen was.*

Vita illius labat. Ovid. Pif. 10. *Zijn leven is niet onberispelyk.*

LĀBŎR, ĕris, lāpsūs sūm, lābī. Virg. Æ. 2. 262. *Vallen, nedervallen, instorten, ter neder ploffen.*

* Labi. *Zich vergrijpen, een misslag hebben, of begaan, dwaalen, feilen, missen, zondigen.*

In Deorum opinione labi. Cic. N. D. 1. 12. *In zijn gevoelen nopende de Goden dwaalen.* In officio. Cic. T. Q. 2. 4. *Zijn plicht verzuimen, of verwaarloozen.*

Lapsus est per errorem. Cic. Fr. 3. 9. *Hij heeft zich door onkunde vergrepen.*

Non consilio, sed casu ea in re lapsus est. Cic. Rull. 2. 3. *Hij heeft die misslag niet begaan met voordacht, of met inzicht, maar by geval.*

Labi in imprudentiam. Varr. R. R. 3. 2. *Door onvoorzichtigheit missen, feilen, of dwaalen.* In vitium. Hor. E. 2. 1. 94. *Een misdaad bedrijven.* In adulationem. Tac. An. 4. 6. 2. *Zich tot pluimstrijken begeeven.*

* Labi ad aliquam opinionem. Cic. A. Q. 4. 45. *Een meening, of gevoelen toevallen, of aanneemen.*

Labor ut assentiar Epicuro. Cic. A. Q. 4. 45. *Ik helle zeer naar het gevoelen van Epikurus, of om 't gevoelen van Epikurus toe te staan.* Zie Laboro.

Labi longius. Cic. D. 2. 37. *Verder van zyn onderwerp afdwaalen, of afwyken.*

* Labi. *Vloeijen, voorbij vloeijen, stroomen, loopen, voorbij gaan.*

Labitur ætas. Ovid. Am. 1. 8. 49. Tempus. Ovid. F. 6. 77. *De leeftyd, of de tyd gaat voorby, of verloopt.*

Labitur sinistra ripa Tibris. Hor. O. 1. 2. 19. *De Tiber vloeit aan de slinker zyde van de stad.*

* Labitur paulatim disciplina. Liv. Præf. *De oeffening, leering, of tucht vervalt van tyd tot tyd.*

(Labi. *Sterven, sneuvelen, omkomen.* Tua pietas te labentem non texit. Virg. Æ. 2. 430. *Uwe godvruchtigheit heeft u sneuvelende, of stervende niet in 't leven behouden.*

Labi. *Vallen, zakken, minder, of kleinder worden.*

Ripæ labentis fluminis in aquam provolutæ. Obseq. 120. *De oevers van de zakkende, of vallende rivier zijn in 't water gestort.*)

LĀBŌR, ōris. m. Cic. T. Q. 2. 15. *Arbeid, moeite, werk.* Men vind nu Lābōs, ōris. m.

Suscipere laborem. Cic. Opt. or. 5. *Een werk, of eenigen arbeid onderneemen.*

Plus laboris illi imposuit, quam sibi sumpsit. Cic. Mur. 18. *Hij heeft hem meer werk opgelegt, dan hij voor zich zelve had aangevaerdt.*

Magnum laborem insumere in aliquam rem. Cic. I. R. 2. 38. *of* Impendere ad aliquam rem. Cic. V. 3. 98. *of* Consumere in aliqua re. Cic. de Or. 1. 55. *Groote moeite ergens toe aanwenden.*

Perfungi maximis laboribus. Cic. F. 1. 8. *Zwaaren arbeid doen, zyn leven met zwaaren arbeid doorbrengen, of verslijten.*

Sine labore vitam traducere. Cic. S. 23. *Een stil en gerust leven leiden, gerustelyk leeven.*

Multo labore aliquid facere. Cic. Font. 1. *Iets met veel moeite doen.*

† Lunæ, Solis labores. Virg. G. 2. 478. *De tasningen, of verduisteringen van zon en maan.*

† Labor. *Gevaar, nood, ongeval, tegenspoed, ramp.*

Jactatus per multos labores. Virg. Æ. 1. 633. *Door veele gevaaren heen gesolt.*

* Labori esse alicui. Cic. V. 1. 6. *Iemant tot een last zyn, iemant verveelen, ongelegenheit, of moeiten aandoen.*

(Labor. *Ziekte, onpasselijkheit.* Valetudo decrescit, accrescit labor. Plaut. Curc. 2. 1. 4. *Myn gezondheit, of sterkte neemt af, myn ziekte*

ziekte, of zwakheit neemt toe.
Sulphurosi fontes nervorum labores reficiunt. Vitruv. 8. 3. *Zwavelachtige fonteinen herstellen de zwakhe den der zenuwen.)*

LĂBŌRĀNS, āntis. omn. gen. part. *Arbeidende, werkende, gevaar loopende, in nood, of ziek zynde.*
Laborantibus nostris legiones subsidio misit. Cæs. B. G. 1. 52. 7. *Hy heeft de onzen, die het slecht hadden, beurbenden te hulp gezonden.*
* Homo facile laborans. Cic. Off. 2. 19. *Een man ligt tot den arbeid te brengen, of die voor eenen kleinen loon werkt.*
* Tecta laborantia. Plin P. 22. 4. *Inbuigende, of zakkende daken,* door den last.
Orator de re magis quam de verbis laborans. Cic. Or. 23. *Een Redenaar die meer toelegt op zaaken dan op woorden.*

LĂBŌRĀTUS, ă, ūm. part. Cic. Cœl. 22. *Bearbeidt, bewerkt, bewrocht, beschaaft, met opmerking gemaakt.*
Arte laborata vestis. Virg. Æ. 1. 643. *Een zeer net gemaakt kleed.*
Laborati libri. Mart. 4. 33. 1. *Wel bearbeide boeken.*

LĂBŌRIÆ, ārūm. f. plur. Plin. H. 18. 11. *Het land van Lavoren.* Een landschap in 't Koningryk Napels, zoo geheeten om dat de landbouw daar zeer moeijelyk is.

LĂBŌRĬFĔR, ă, ūm. Ovid. M. 9. 285. Stat. Th. 6. 25. *Arbeidzaam, werkzaam, dat werk, arbeid, of moeite verdraagen, doorstaan, of uitstaan kan.*

LĂBŌRIŌSĒ. Adv. *Met moeite, arbeid, ongemak, of zwarigheit.* De compar. Laboriosius staat by Cic. Q. R. 11. en de superl. Laboriosissime by Suet. J. 43. 1.

LĂBŌRIŌSUS, ă, ūm. Cic. A. 11. 4. *Arbeidzaam, werkzaam, dat arbeid, werk, of moeite verdraagen, doorstaan, of uitstaan kan.* De compar. Laboriosior staat by Cic. L. L. 3. 8. en de superl. Laboriosissimus by Liv. 5. 19.
Laboriosus. *Moeijelyk, zwaar, ongemakkelyk, lastig,* van werk spreekende.
Fabula laboriosa. Ter. H. prol. 44. *Een zwaar tooneelstuk om op te stellen.*
Chartæ doctæ & laboriosæ. Catull. 1. 7. *Schriften, of boeken vol arbeid en geleertheit.*
(Laboriosus. *Die veel moeijelykheden onderworpen is.*
Infantiam Tiberius habuit laboriosam. Suet. Tib. 6. 1. *Tiberius is in zyn jongheit veele moeijelykheden onderworpen geweest.*
Unquamne vidisti quemquam tam laboriosum? Plin. E. 6. 13. 1. *Hebt gy ooit iemant gezien die zoo veel moeijelykheden onderworpen is geweest?)*

LĂBŌRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Werken, arbeiden.*
Laborare arma. Stat. Th. 3. 279. *Geweer maaken,* als degens, enz.
Laboro ut assentiar Epicuro. Cic. A. Q. 4. 45. *Ik doe myn uiterste best om 't gevoelen van Epikurus toe te vallen.*
Laboravi amari ab eo. Plin. E. 1. 10. 2. *Ik heb al myn krachten ingespannen om van hem bemint te worden.*
Veritas laborat nimis sæpe, extinguitur nunquam. Liv. 22. 39. *De waarheit is dikwils in groot gevaar, maar word nooit uitgebluscht.*
Laborare. *Zich qualyk gevoelen, niet wel, of onpasselyk zyn, ziek, ongesteld, of krank zyn.*
Artus vehementer laborant. Cic. T. Q. 2. 25. *De leden zyn vol pyn, of doen geweldig weé.*
Laborare morbo aliquo. Cic. Fin. 1. 18. *Met eenige ziekte gequelt, of bezogt zyn.*
Laborare frigore. Colum. 2. 10) a frigore. Plin. H. 32. 10. *Ziek van koude zyn.*
Laborare ex intestinis. Cic. F. 7. 26. *Buikpyn hebben, darmpyn, of pyn in den buik hebben.*
Laborat carmen in fine. Petron. 75. *Het vaers is niet goed op 't eind.*
Laborat annalium fides, ut Vejos fuisse credamus. Flor. 1. 12. 11. *Het geloof der jaarboeken is nauwlyks genoeg, om ons te overreeden dat 'er ooit Vejers geweest zyn.*
Laborare ex invidia. Cic. S. R. 51. *Gehaat, of benydt zyn.*
Ob avaritiam laborare. Hor. S. 1. 4. 26. *Gierig zyn.*
Causa laborare. Quintil. I. O. 4. 1. *Een quaade zaak hebben, ergens slecht meé staan.*
Fœnore laborare. Liv. 35. 7. *Tot de ooren toe, of diep in schulden steeken.*
Luna laborat. Prop. 2. 25. 52. *De maan taant, of is verduistert.*
Laborare in aliquo. Hor. O. 1. 17. 21. *Iemant met groote genegentheit beminnen.*
Podagra laborare. Mart. 1. 99. 1. *Het voetenvel hebben:* boertende, *met het pootje gequelt zyn.*
A re frumentaria laborare. Cæs. B. C. 3. 9. 5. *Gebrek van koorn lyden, om graan verlegen zyn.*
Ad quid laboramus res Romanas? Cic. Att. 4. 16. *Waarom bemoeijen wy ons met de Romeinsche zaaken? Waarom zyn wy verlegen, beducht, of ongerust over de zaaken van Rome?* (Men leest nu Quid? celabo te res Romanas?)
Laborare sua magnitudine. Liv. Præf. *Met zyn eigen grootheit verlegen zyn,* van een volk dat ten top van voorspoed is gesteigert spreekende.
Non laboro hac re. Cic. V. 4. 30. *Ik ben daar niet moeyelyk om, ik ben daar niet om bekommert, ik stel daar geen zwarigheit in, of ik maak daar geen zwarigheit over.*
(Laborare. *In gevaar zyn.*
Quum succurrere laborantibus suis vellent. Curt. 9. 1. 15. *Als zy de hunne, die in gevaar waren, wilden helpen.)*

LĂBŌS, ōris. m. Plaut. Merc. prol. 72. Zie Labor.

LĂBRŌSUS, ă, ūm. Cels. 7. 26. *Gelipt, met lippen gemaakt.*

LĂBRŪM, i. n. Cic. D. 2. 31. *De lip.*
Labrum superius. Cæs. B. G. 5. 14. 3. *De bovenste lip.*
* Labris primoribus attingere aliquod genus vitæ. Cic. Cœl. 12. *De proef van zeker soort van leven neemen.*
Multum inter labra atque dentes latuit vir ille. Plaut. Trin. 4. 2. 80. *Den naam van dien man heeft my dikwils op de tong gespeelt.*
Labrum. Liv. 37. 37. Plin. E. 5. 6. 20. *D'oever van een meir, of rivier, de kant, of rand van een bron.*
Labrum horizontis. Vitruv. 5. 1. *De kant van den gezichteinder, het uiterste van de kimme.*
Labrum. Cic. F. 14. 20. Virg. Æ. 8. 22. *Een kuip, bekken, vat, kom,* bequaam om in te baaden.
Labrum vinaticum, of vinarium. Cato R. R. 13. *Een wynvat, of wynton.*
Labrum eluacrum. Cato R. R. 11. *Een waschvat, of waschtob.*
Labrum venereum. Plin. H. 25. 13. *Volders, of droogscheerders kaarden.*
(Labrum. *De rand van een vat, of beker.*
Privas scopulas facito habeas, qui labra doliorum circumfrices. Cato R. R. 26. *Maak dat gy byzondere borsteltjes hebt, waar mede gy de randen der vaten rondom schoonmaakt.*
Hæc a labris argento circumcludunt. Cæs. B. G. 6. 28. 6. *Zy beslaan haare randen met zilver.)*

LĂBRUSCĂ, æ. Virg. E. 5. 7. (en

LA-

LABRŬSCŬM, i. n. Virg. Cul. 52.) *Een wilde wyngaard.*

Labrusca uva de vepribus lecta. Colum. 8. 5. *Wilde druiven uit heggen geplukt.*

LABŬRNŬM, i. Plin. H. 16. 18: 17. 22. *Laburius.* Een boom die veel aan den waterkant wast.

LĂBYRINTHEŬS, ă, ŭm. *Van een doolhof*, of *dat 'er toe behoort.*

Flexus labyrintheus. Catull. 64. 114. *Een omweg*, of *omiring van een doolhof.*

LĂBYRINTHŬS, i. m. Virg. Æ. 5. 588. *Een doolhof.* Een plaats door verscheide omwegen verwart, zoo dat 'er niet ligtelyk uit te komen is. Plin. H. 36. 13. Zegt dat'er vier vermaarde doolhoven zyn geweest, het eerste in Kreta of Kandia; het tweede in Egypten, het derde in Lemnos; het vierde dat de Koning Porsenna in Italien heeft laaten maaken.

LAC.

LĂC, lactĭs. Cic. T. Q. 3. 1. *Melk.* Plaut. Men. 5. 9. 33. M. G. 2. 2. 85. Varr. by Non 8. 4. en andere Ouden hebben Lacte, Lactis. n. (En m. Plaut. B. 5. 2. 16. Gell. 12. 1. Apul M. 8. 214. en 215.)

* Jucundioris disciplinæ lac. Quintil I. O. 2. 4. *De zoetheit van eene aangenaamer leeringe.*

(Lac. Virg. Æ. 4. 514. *Sap*, of *vochtigheit van de kruiden.*)

LĂCÆNŬS, ă, ŭm. *Lacedemonisch, van Lacedemonien.*

Lacæna virgo. Cic. T. Q. 2. 15. *Een Lacedemonische maagd.*

LĂCEDÆMŎN. ŏnis. f. Virg. Æ. 7. 363. *Lacedemonien*, anders *Sparte* genaamt. Een stad in Peloponnesus.

LĂCĔR, lăcĕră, lăcĕrŭm. Asc. Pæd. Cic. 48. *Gescheurt.*

Comæ laceræ. Lucan. 2. 31. *Uitgetrokken haair.*

Navis lacera. Ovid. P. 2. 3. 28. *Een geborsten schip.*

Regnum lacerum. Claud. Stil. Conf. 2. 202. *Een ontroert Koninkgryk.*

LĂCĔRĀTĬO. ōnĭs. Cic. T. Q. 3. 26. *Scheuring, opryting.*

Mortuorum laceratio. Cels. præf. *Ontleeding*, of *opsnyding van doode lichaamen.*

LĂCĔRĀTŬS, ă, ŭm. Liv. 3. 58. *Gescheurt, in stukken.*

LĂCERNĂ, æ. Cic. A. 2. 30. *Een ombangrok*, of *regenrok.* De Romeinen dienden zich van zoodaanige rokken in regenachtig en quaad weêr. De soldaaten gebruikten ook diergelyke rokken in 't leger. Men gebruikte witte rokken in de schouwspeelen tot Rome, gelyk de vrouwen in die gelegenheit zich daar mede van bedienden; ook moet men aanmerken dat aanzienlyke persoonen deeze soort van kleeding niet gebruikten dan by regenachtig weêr, en in de schouwspelen.

LĂCERNĀTŬS, ă, ŭm. Juven. 1. 62. *Die een ombangrok*, of *regenrok draagt*, of *met een ombangrok*, of *regenrok gekleedt is.*

LĂCĔRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Scheuren, verscheuren, van een rukken*, of *ryten, verbreeken, in stukken trekken, houwen*, of *kappen.*

Lacerare aliquem virgis. Liv. 3. 58. *Iemant met roeden de huid aan stukken slaan.*

Lacerare aliquem verborum contumeliis. Cic. A. 11. 2. *Iemant op allerlei wyze beschimpen*, of *spyt aandoen.*

* Lacerare diem in vanum. Plaut. St. 3. 1. 45. *Den dag ledig doorbrengen.*

Lacerare famam alicujus. Liv. 38. 54. *Iemants goeden naam te na spreeken*, of *verdacht maaken.*

Lacerare furtis hereditatem. Flor. 4. 4. 2. *Een erffenis door dieffstallen uitputten*, of *verslinden.*

Lacerat me meus mœror. Cic. Att. 3. 8. *Myn droefheit treft my aan de ziele*, of *helpt my aan 't quynen.*

LĂCERTĂ, æ. Cic. D. 2. 29. *Een hagedis*, of *haagdis.*

LĂCERTŌSŬS, ă, ŭm. Colum. 1. 9. *Vol spieren, spierachtig.*

LĂCERTŌSŬS, ă, ŭm. Cic. A. 8. 9. *Zeer sterk, zeer kloek.*

LĂCERTŬS, i. Plin. H. 32. 11. *Zekere vis die naar een hagedis gelykt.*

LĂCERTŬS, i. Cic. T. Q. 2. 16. *D'arm.*

LĂCERTŬS. Cic. Cl. 16. *Een hagedis*, of *haagdis.*

LĂCESSĪTŬS, ă, ŭm. Hor. S. 2. 1. 151. *Aangerandt, uitgedaagt, uitgeeischt, getergt, getart, gesart.*

Lacessitum mare. Lucan. 3. 193. *Een onstuimige, holle*, of *holgaande zee.*

LĂCESSO, is, ivi, itŭm, ĕrĕ. *Aanranden, uiteischen, uitdaagen, tergen, tarten, sarren.*

Lacessere pugnam. Liv. 37. 16. (Certamen. Liv. 44. 4.) *Den stryd*, of *'t gevecht beginnen.*

Lacessere aliquem injuria. Cic. F. 11. 3. *Iemant schelden, hoonen, lasteren, verongelyken.*

Prout causæ lacessierant. Flor. 2. 17. 5. *Naar de oorzaaken vereischt hadden.*

Lacessere aliquem ad pugnam. Liv. 2. 45. *Iemant tot den stryd*, of *tot vechten uitdaagen*, of *uiteisschen.*

* Hos ego sermones lacessivi nunquam. Cic. F. 3. 8. *Ik heb nooit deeze geile redenen voortgebragt.*

(LĂCHĂNISSO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Suet. A. 87. 5. *Moede, mat*, of *afgesloofd zyn.*)

LĂCHĂNŬM, i. Hor. S. 1. 6. 114. *Moeskruid.* ('t is zuiver Griekſch. Gloss. Phil. Λάχανον, olus. In 't byzonder heet het *beet*, Zie onze aantekening over Suetonius.

LĂCHRYMĂ, æ. f. Zie beneden Lacryma.)

LĂCINIĂ, æ. Cic. F. 16. 21. *De boord*, of *zoom van een kleed, de slip van een rok.*

In lacinias pecus ægrotum distribui jubet. Colum. 7. 5. *Hy beveelt dat men het zieke vee in kleine hoopjes van malkander zal scheiden.*

Laciniæ. Plin. H. 8. 50. *De twee belletjes die aan den hals van de geiten hangen*: die Varro R. R. 2. 3. noemt Mammulas pensiles.

LĂCĬNIŌSŬS, ă, ŭm. *Ingesneden, gekerft, gekakkelt.* (De superl. Laciniosissimus staat by Hieron. over Dan. 11. 21.)

Laciniosa folia. Plin. H. 25. 10. *Ingesnede*, of *gekerfde bladen.*

‡ LĂCIO, cis, lăcĕrĕ. Festus. *Bedriegen, bedotten, opligten, doeken, verlokken.*

Clavis LĂCŌNĬCĂ. Plaut. Most. 2. 1. 57. *Een Lakonische*, of *Lacedemonische sleutel.* Een sleutel die de deur van buiten op die wyze sloot, dat die van binnen waren haar niet konden open doen.

(LĂCŌ, ōnĭs, m. Curt. 6. 1. 11. Nep. 13. 1. 3. *Een Lacedemonier.*

LĂCŌNĬCĂ, æ. f. *Het landschap Lacedemonien, de landstreek om Lacedemonien gelegen.*

Laconicum populari. Nep. 13. 2. 1. *Het landschap Lacedemonien plonderen.*)

LĂCŌNĬCŬM, i. Cic. Att. 4. 10. Vitruv. 5. 10. Cels. 1. 3. *Een zweetstoof, een plaats in de badstooven daar men zich tot zweeten stelt.* Dion. 53. 515. B. zegt dat men het Laconicum noemde, vermids die van Lacedemonien zich van diergelyke zweetstooven veel bedienden.

(LĂCŌNĬCŬS, ă, ŭm. *Dat tot Lacedemonien behoort, iets dat van Lacedemonien is.*

Laconicas purpuras trahere. Hor. O. 2. 18. 7. *Lakenen weven van Lacedemonische wolle.*)

LĂCŌNISMŬS, i. m. Λακωνισμός. *Een korte manier van spreeken*, of *schryven.* Die van Lacedemonien gebruikten weinig woorden, maar met weinig woorden drukten zy veele zaaken uit.

Non imitor Λακωνισμὸν tuum: altera jam pagella procedit. Cic. F. 11. 25. *Ik volge uwen styl in het kort*

kort schryven niet, ik ben al op de tweede zyde.)

LĂCRYMĂ, æ. Cic. I. R. 1. 56. *Een traan.*

Lacryma vitium. Plin. H. Præf. 23. *'t Sap dat uit den wyngaard druipt.* (Arboris. Ovid. M. 10. 500. *Het vocht dat uit den boom zypt.)*

LĂCRYMĀBILIS, is. m. *en* f. ·lĕ, is. n. Virg. Æ. 3. 39. Ovid M. 8. 44. *Beschreyelyk, om te beschreijen, waerd om te beweenen, of te betreuren.*

LĂCRYMĀBŪNDŬS, ă, ūm. Liv 3. 46. *Met traanen in de oogen, schreyende, weenende.*

LĂCRYMĀTIO, ōnĭs. Plin. H. Præf. 23. *Geschrei. geween, gehuil.*

LĂCRYMĀTŬS, ă, ūm. *Gedropen, drop voor drop afgevallen.*

Lacrymatæ cortice myrrhæ. Ovid. F. 1. 339. *Droppelen myrrhe uit de bast (van een boom) gezypt.*

LĂCRYMO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Ter. Ad. 3. 3. 55. *of*

LĂCRYMŎR, āris, ātŭs sūm, ārī. Cic. V. 5. 46. *Schreyen, weenen, huilen, kryten, traanen storten.*

Lacrymandum est, non plorandum. Sen. E. 63. *Men moet wel eenige traanen storten, maar niet te overgrooten rouwe bedryven.*

(Lachrymari obitum domini. Hyg. A. P. 2. 4. *Over de dood van zyn meester weenen, schreyen, of rouwe bedryven.)*

LĂCRYMŌSĒ. Adv. Plin. H. 16. 43. *Als, of gelyk traanen.*

LĂCRYMŌSŬS, ă, ūm. *Schreijende, weenende, die schreit, weent, of traanen stort.*

Lacrymosi oculi. Plin. H. 28. 6. *Schreyende oogen.*

Lacrymosus. Plin. H. 17. 28. *Vol sap*, van eenige wyngaarden spreekende.

Lacrymosus. Hor. S. 1. 5. 80. *Dat schreyen verwekt, dat traanen veroorzaakt, dat de oogen doet overloopen, of traanen*, van rook spreekende.

Lacrymosus. *Bedroeft, bedrukt, treurig.*

Funus lacrymosum. Ovid. Her. 13. 137. *Een bedroefde dood, of die veel traanen veroorzaakt.*

(Lacrymosus. *Dat uit vocht, of droppelen van boomen groeit.*

Lacrymosum electrum. Virg. Cir. 434. *Amber uit 't vocht, of hars van boomen geworden.* Uit navolging van de Griekſche Dichteren, die 'Hλέκτρον noemen δάκρυον ἠλιάδων. Zie Taubman over Virgilius.)

LĂCRYMŬLĂ, æ. Cic. Pl. 31. *Een traantje.*

LACTĀNS, āntĭs. Lucret. 5. 883. *Vol melk, of zog, melk, of zog geevende.*

LĂCTĀRĬŬS, ă, ūm. Varr. R. R. 2. 1. *Dat melk uitgeeft*, van eenige kruiden spreekende.

LACTĒNS, entis. Cic. D. 2. 41. *Zuigende, die zuigt.*

Vituli lactentes. Ovid. M. 10. 227. *Zuigende kalveren.*

Lactens. *Dat melk, of zog heeft, of geeft.*

Ficus lactens. Ovid. F. 2. 263. *Een melkgeevende vyg, of vygeboom.*

Lactentia. Cels. 2. 28. *Alle eetbaare spyzen daar men melk kan uitdrukken, of die met melk bereidt zyn, melkspyzen.*

LĂCTĔŎLŬS, ă, ūm. Catull. 55. 17. *Wit als melk.*

LACTĒS, ium. Plaut. Ps. 1. 3. 85 *De dunne darmen; hom.*

LACTĔSCO, cis, lactēscĕrĕ. Cic. N. D. 2. 51. *Zog, of melk worden, in melk, of zog veranderen*, van de spyze spreekende die een minnemoer gebruikt

LĂCTĔŬS, ă, ūm. *Van melk.*

Humor lacteus. Lucret. 1. 259. *Melk, melkvocht.*

Lacteus porcus. Mart. 3. 47. 12. *Een zuigend varken.*

Lacteus orbis. Cic. Som. Sc 3. Circulus. Plin. H. 2. 25. *De melkkring, de melkweg*, in den starrenhemel.

Lacteus. Virg. Æ. 8. 660. *Wit als melk.*

LĂCTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Varr. R: R. 2. 7. *Zoogen, zuigen, zyn jongen met melk voeden.*

Lactare. Ter. An. 4. 1. 2. 4. *Iemant met een valsche, of ydele hoop voeden, of ophouden.*

LĂCTORACŪM, i. n. *of*

LĂCTORA, æ. f. *Laiteure*, een Bisschoplyke stad in Gascogne.

LĂCTŪCĂ, æ. f. Plin. H. 19. 8. *Latuuw, of latouw.* Zeker groen kruid.

LĂCTŪCŬLĂ, æ. f. Colum. 10. 106. *Kleine latuuw, latuuw die eerst opkomt.*

LĂCŪNĂ, æ. f. Virg. G. 1. 1. 17. *Een grift, sloot, groeve, of greppel om water in te vergaderen, een zakput.*

Lacuna. Vitruv. 8. 1. *Vooren, of diepten in wegen, of in de lichaamen der dieren*, volgens Varro. Ook *het voortje onder den neus in de bovenlip.*

Lacunam rei familiaris explere. Cic. V. 2. 55. *Het verlies van middelen herstellen, vergoeden, of goed maaken.*

Lacuna. Cic. Att. 12. 6. *Holligheit in valsch geld, of dat 'er in valsch geld van goud, of zilver te kort is.*

Lacuna famæ. Gell. 1. 3. *Een vlek in iemants goeden naam.*

LĂCŪNĂR, āris. Cic. T. Q 5. 21. *Het gespan van een gewelf, of zolder, een zoldergewelf, zoldering, of zolder.*

LĂCŪNĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 15. 9. *Vol kleine gaatjes, of putjes.* Gelyk een pynappel.

LĂCŪNO, as, āvi, ātūm, ārĕ. *Welven, overwelven, een verwelfzel, of boog maaken.*

Summa lacunabant conchæ. Ovid. M. 8. 563. *Het opperste was met zeehoorns gewelft.*

LĂCŪNŌSŬS, ă, ūm. Cic. N. D. 2. 10. *Vol kuilen, griften, gaten, greppels, putten, slooten, of holtens.*

LĂCŬS, ūs. m. Virg. G. 1. 377: 3. 484. *Een poel, meir, of staande water, of koelbak.*

Lacus. Virg. G. 4. 179. *Een waterbak, of koelbak der smeden.*

Lacus. Ovid. F. 4. 888. Colum. 12. 29. *Een kuip om den wyn te ontfangen die uit de pars loopt.*

Lacus. Colum. 1. 6. *Afgeschote plaatzen op een zolder om allerlei peulvruchten, elk bezonder, in te bewaaren.*

Lacus. Lucilius. zie Lacunar.

(Lacus. Vitruv. 7. 1. *Een kalkbak, een kalkkuil, een plaats daar de kalk gelescht word.)*

LĂCŬSCŬLŬS, i. m. Colum. 12. 50. *Een slootje, griftje, groefje, putje.*

LAD.

LĀDĂ, æ. f. Plin H. 26. 8. *Zeker kruid waar op een lymig vogt*, Ladanum genaamt, *verzamelt.* Voss. Lex Etym. wil dat men Ledon moet leezen; en Plinius noemt elders dit kruid Leda.

LĀDĂNŬM, i. Plin. H. 12. 17. *Het sap, of 't vocht dat op 't kruid* Leda *gevonden word.* Men vind ook Ledanum in Plinius.

LÆDO, is, læsi, læsūm, lædĕrĕ. *Beledigen, verongelyken, leed, of quaad doen, hoonen, smaaden.*

Lædere dicto. Plaut. Capt. 2. 3. 52. *Iemant met woorden beledigen.*

Lædere numina. Ovid. Am. 3. 3. 4. *De Goden vertoornen, of vergrammen.*

Lædere famam alicujus. Cic. Clu. 5. *Iemants goeden naam schenden.*

Lædere aliquem. Cic. Mur. 40. *Iemant ongelyk doen, of beledigen.*

Lædere fidem. Cic. S. R. 38. *Zyn woord niet houden.*

Ludibrio lædi. Cic. F. 5. 1. *Bespot, beschimpt, of uitgelachen worden.*

Lædere ferro. Plin. H. 12. 25. *Met een snoeimes kappen, of houwen.*

Si dextrum armum læsit. Colum. 6. 16. *Indien hy de rechter schonder gequetst, of bezeert heeft.*

Læserat famam sub Nerone. Plin. E. 1. 5. 7. *Hy had zynen goeden naam bezoedelt onder de regeeringe van Nero.*

Quod

Quod loci natura lædit, id arte est emendandum. Vitruv. 6. 1. *Dat door den aart van de plaats tegen valt, moet men door vernuft, of door konst helpen.*

Lædi odore. Plin. H. 17. 24. *Geen reuk konnen verdraagen, door een reuk benauwt worden.*

Lædere os alicui. Ter. Ad. 5. 4. 10. *Iemant in zyn tegenwoordigheit beledigen, iemant in zyn aanzicht schenden.*

LÆN.

LÆNĂ, æ. f. Cic. Cl. 24. Festus. *Een gevoerde rok*, als de vogelwichelaars droegen. Ook *een soldaaten mantel.*

LÆS.

LÆSŪS, ă, ūm. Plin. H. 28. 3. *Gequetst, gewondt, gegrieft, getroffen.*

Seges læsa grandine. Ovid. F. 5. 322. *'t Gezaaide door den hagel beschadigt.*

Læsa fides. Hor. O. 1. 33. 4. *Geschonde*, of *verbroke trouw.*

Res læsæ. Ovid. Tr. 1. 5. 35. *Slechte*, of *vervalle zaaken.*

Læsa dignitas. Cic. Clu. 42. *Een verongelykte*, of *beledigde waardigheit.*

(LÆSĬO, ōnĭs, f. Cic. de Or. 3. 53. *Beschadiging, beleediging, quetzing.*)

LÆT.

LÆTĀBĬLĬS, ĭs. m. *en f.* ĭlĕ, ĭs. n. Cic. T. Q. 4. 31. *Blyde, bly, vrolyk, dat blydschap, vreugde*, of *vrolykheit veroorzaakt.*

Factum cunctis lætabile. Ovid. M. 9. 255. *Een daad daar al de waereld over verheugt*, of *verblydt is.*

LÆTĀMĔN, ĭnis. Plin. H. 18. 6. Pallad. 3. 1. *Mest om 't land vruchtbaar te maaken.*

LÆTĀTĬO, ōnĭs. f. *Vreugd, vrolykheit, blydschap, verheuging.*

Hostibus diutina lætatio non relinquetur. Cæs. B. G. 5. 52. 6. *De vyanden zullen zich niet lange verheugen.*

LÆTĒ. Adv. Cic. A. 9. 3. *Blydelyk, met vreugde, vrolykheit*, of *blydschap.* (De compar. Lætius staat beneden by Columella, en de superl. Lætissime by Gell. 3. 15.)

Lætius frondere. Colum. 5. 9. *Overvloediger uitbotten*, of *groen worden.*

LÆTĬFĬCO, as, āvĭ, ātūm, ārĕ. *Vervrolyken, verheugt maaken, verheugen, verblyden.*

Gloria lætificat illum. Lucan. 3. 49. *De roem verheugt hem*, of *maakt hem vrolyk.*

* Lætificare terram fimo injecto. Plin. H. 17. 8. *De aarde door ingesmete mest vruchtbaar maaken; het land mesten.*

LÆTĬFĬCŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārĭ. *Blyde, verheugt*, of *vrolyk zyn.*

Alii meo malo lætificantur. Plaut. Au. 4. 9. 15. *Andere zyn verheugt over myn ongeval.*

‡ LÆTĬFĬCUS, ă, ūm. *Dat in een goeden staat is, bloeyende, welvaarende.*

Lætificæ vites. Cic. T. Q. 1. 28. *Wyngaarden die wel staan*, of *een goed gewas beloovеn.*

‡ LÆTĬSCO, cĭs, lætiscĕrĕ. Sisen. by Non. 2. 494. Cic. T. Q. 1. 28. *Vrolyk, verheugt*, of *verblyd worden.*

LÆTĬTĬĂ, æ. Cic. T. Q. 4. 7. *Vreugde, vrolykheit, blydschap.*

* Lætitia humi. Colum. 4. 22. *De kracht, vetheit, goedheit*, of *vruchtbaarheit van de aarde.*

Loci lætitia. Colum. 4. 21. *Vermakelykheit van een plaats.*

Incessi omnibus lætitiis. Cic. F. 2. 9. *Ik heb allerlei vreugde gevoelt*, of *genoten.*

LÆTŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārĭ. *Zich verblyden, verheugen*, of *vervrolyken, verheugt, blyde*, of *vrolyk zyn.*

Lætor utrumque. Cic. F. 7. 1. *Ik ben verheugt van beide kanten, ik ben verblyd over beide deeze zaaken.*

Lætamur amicorum lætitia. Cic. Fin. 1. 20. *Wy zyn verblyd over de blydschap van onze vrienden.*

Lætor malorum. Virg. Æ. 11. 280. *Ik ben over die ongevallen verheugt*, of *wel in myn schik.*

Lætor hac re. Virg. Æ. 6. 568. Cic. Her. 2. 31. *Ik ben daar bly om.*

LÆTŪS, ă, ūm. *Vrolyk, verheugt, verblyd, vernoegt.* De compar. Lætior staat by Cic. S. 15. en de superl. Lætissimus by Cic. N. D. 2. 62.

Lætus lætitiis omnibus Cic. Fin. 2. 4. *Door allerhande blydschap verheugt, die allerlei vreugde geniet*, of *gevoelt.*

Lætus animi. Vell. 2. 93. 2. *Lustig*, of *vrolyk van geest.*

Lætus meo. Mart. 4. 77. 2. *Met het myne te vreden.*

Lætus. Hor. O. 1. 2. 46. *Vrolyk, aangenaam, vermakelyk, genoeglyk*, van persoonen sprekende.

Lætus. *Toelachende, aangenaam, vermakelyk*, van levenlooze dingen spreekende.

Lætus dies. Virg. Æ. 1. 738. *Een gelukkige dag.*

Urbes lætæ. Lucret. 1. 256. *Aangenaame, vermakelyke*, of *destige steden.*

Læta indoles. Quintil. I. O. 2. 4. *Een goeden aart, een destigen inborst.*

Lætus. Virg. G. 1. 1. *Vruchtbaar, overvloedig, vet*, van den oogst, het gezaaide, landeryen, enz. spreekende.

Læta armenta. Virg. Æ. 3. 220. (Pascua. Liv. 24. 3. Lætus ager. Cato R. R. 6. *Vette beesten, vette weiden en landen.*

Lætus est de amica. Ter. Ad. 2. 2. 44. *Hy is vrolyk wegens zyn liefste*, of *minnares.*

Lætus. *Aangenaam, behaaglyk, behaagende*, met een dativus.

Cædem ejus lætam fuisse Muciano accepimus. Tac. H. 3. 75. 4. *Wy hebben verstaan dat het Mucianus aangenaam geweest is dat hy omgebragt was.*

Virtus haud læta tyranno. Val. Flacc. 1. 30. *De dapperheit is den tyran niet aangenaam.*

Littora myrtetis lætissima. Virg. G. 2. 112. *De stranden zyn aangenaam aan de myrtenbosschen*, om dat de myrtenboom graag aan de oevers, *of* stranden wast. Zie Mart. 4. 13. 6. en Virg. G. 4. 124.

Cano lætas venantibus artes. Grat. C. 1. *Ik schryve van de jagt, een konst den jageren aangenaam.*

Lætus. *Behagen neemende, vermaak scheppende*, of *hebbende*, ook met een ablativus.

Læta salitur ovis. Ovid. Art. 2. 485. *'t Schaap heeft vermaak als 't besprongen word*, of *laat zich met vermaak bespringen.*

Visam equino sanguine Concanum. Hor. O. 3. 4. 34. *Ik zal den Spanjaard, die in 't paerdebloed te drinken vermaak schept, gaan zien*, of *bezoeken.*

Tauro quoque læta juvenca est. Ovid. Art. 2. 485. *Ook de vaers*, of *jonge koe heeft vermaak*, of *behagen in 't springen van de stier.*

Lætus. *Gelukkig, dat geluk*, of *wat goeds beduidt.*

Alterum intrasse lætum est. Plin. H. 8. 46. *In het een van die getreeden te zyn, beduid wat goeds*, of *is een goed voorteken.*

Lætus. *Snel, rasch, vlytig, gezwind*, om dat wy ons haasten om die dingen te doen, die wy met vermaak en genoegen doen.

Confligunt zephyrusque, notusque, & lætus Eois eurus equis. Virg. Æ. 2. 417. *De westewind, zuidenwind, en oostewind, die uit het oosten met zyne paerden snel opkomt, hard waayende, bulderen tegens malkanderen aan.*

Lætus. *Genegen, goedgunstig, gunstig.*

Lætus huc veni. Catull. 61. 8. *Koom tot ons met genegentheit.*

Quæ

Quæ te tam læta tulerunt secula. Virg. Æ. 1. 610. *Wat zijn 't voor eeuwen geweest, die ons zoo gunstig waren dat zij u voortgebragt hebben?)*

LÆV.

LÆVE. Adv. Hor. E. 1. 7. 52. *Zottelijk, plompelijk, bottelijk, gekkelijk, dwaasselijk.*

LÆVIGO, as, avi, atum, are. Zie Levigo.

LÆVIS. zie Levis.

LÆVITAS. Zie Levitas.

LÆVO. Zie Levo.

LÆVOR. Zie Levor.

(LÆVORSUM. Apul. Fl. 340. en Festus. *Naar de slinkerhand, slinksom, naar de slinker zijde.)*

LÆVUS, a, um. Hor. O. 3. 26. 5. *Slinks, links.*

LÆVA, æ. f. *De slinker hand.*

Ad lævam. Cic. Tim. 13. *Aan de slinkerhand, aan de slinker zijde, linksom.*

A læva. Cic. A. Q. 4. 28. *Aan de slinker hand*, of *zijde*, men verstaat 'er Manu onder, en vind het wel van de Schryveren uitgedrukt.

Lævus. *Gek, zot, dwaas, 't spoor bijster, onbedacht, onverstandig.*

O ego lævus! Hor. A. P. 301. *O wat ben ik onbedacht! O wat ben ik klein van verstand!*

Si mens non læva fuisset. Virg. E. 1. 16. *Indien ik 't verstand niet verloren hadde, indien ik niet verblind*, of *verbijstert ware geweest, zoo mij 't verstand niet averechts had gestaan.*

Lævus. *Onbequaam, ongelegen, ongemakkelijk, ongelukkig.*

Tempore lævo interpellare aliquem. Hor. S. 2. 4. 4. *Iemant op een ongelegen tijd aanspreeken.*

Lævus. *Gunstig, voorspoed beduidende.* Spreekende van dingen die aan onze slinker zyde, welke ten aanzien van de Goden de rechter is, gebeuren. Dus leggen 't de Heidenen uit.

Intonuit lævum. Virg. Æ. 2. 693. *Het heeft aan de slinker zijde gedondert*, dat is, *de donder gaf een goed voorteken.*

LAG.

LAGANUM, i. n. Λάγανον. Hor. S. 1. 6. 115. *Pannekoek, struif, wafel, enz.*

LAGENA, æ. f. Hor. S. 2. 8. 81. *Een flesch*, of *vlesch.*

LAGEA, uva. Plin. H. 14. 3. of LAGEOS, f. Virg. G. 2. 93. Λαγεῖος. *Haazedruif.* Zoo genoemt, of vermids ze de haazen 'egaerne eeten, of om dat ze van kleur als de haazen zyn.

LAGOIS, idis. f. Hor. S. 2. 2. 22. Λαγωΐς. *Een zeehaas*, zekere visch.

LAGOPUS, odis. f. Plin. H. 10. 48. Λαγώπους. *Een witte vogel van grootte als een duif.* Men noemt ook dus 't kruid *haazepootjes*, of *haazevoet.*

LAGUNCULA, æ. f. Plin. E. 2. 6. 2. *Een fleschje*, of *vleschje.*

LAL.

LALISIO, onis. Mart. 13. 97. 1. *Een wild ezeltje.*

LALLO, as, avi, atum, are. Pers. 3. 18. *Een kind aan slaap zingen en wiegen.*

(LALLUS, i. m. Aus. E. 16. 91. *Een slaapliedje, een slaapdeuntje.)*

LAM.

LAMA, æ. Hor. E. 1. 13. 10. *Een modderpoel*, of *modderige sloot*, daar men zich niet ligtelyk uit kan redden, als men 'er in gevallen is.

LAMBO, is, lambi, lambere. Cic. V. 3. 11. *Lekken, likken.*

Lambere. *Zachtjes aanraaken, nabijkomen, naderen, genaaken.*

Sidera lambit. Virg. Æ. 3. 574. *'t Gaat gelijk als raakende tegens de sterren aan.*

Lambere locum aliquem. *Voorbij een plaats loopen, een plaats bewateren, bevochtigen, bespoelen*, of *besproeyen*, van een rivier spreekende.

Loca quæ lambit Hydaspes. Hor. O. 1. 22. 8. *Plaatzen die de vloet Hydaspes bespoelt.*

LAMELLA, æ. f. Sen. Br. V. 12. *Een plaatje, een blaadje*, van gout, zilver, tin, enz.

LAMENTABILIS, is. m. en f. ile, is. n. *Beklaaglijk, beschreyelijk, beweenelijk, betreurlijk, beklagens waerdig.*

Lamentabile Regnum. Virg. Æ. 2. 4. *Een beklagens waerdig*, of *elendig Koningkrijk.*

Lamentabilis. *Klaaglijk, bedroeft, klaagende.*

Voce lamentabili deplorare. Cic. T. Q. 2. 24. *Met een klaaglyke stem iets beschreyen, beweenen*, of *betreuren.*

LAMENTATIO, onis. f. *Geschrei, geween, gehuil, gekerm.*

Lamentationibus complere forum. Cic. Or. 38. *De Vierschaar*, of *rechtbank met gekerm*, of *geschrei vervullen.*

LAMENTATUS, a, um. *Beweent, beschreit, betreurt.*

Fata diu lamentata. Sil. 13. 781. *Al lang betreurde rampen.*

LAMENTOR, aris. atus sum, ari. *Jammeren, schreijen, huilen, kermen, krijten, weenen, klaagen.*

Lamentari cæcitatem alicujus. Cic. T. Q. 5. 38. *Iemants blindheit beklaagen.*

Lamentari. *Vertoonen hoe beklaaglijk iets is, een zaak beklaaglijk voorstellen.*

Hæc vita mors est quam possem lamentari, si liberet. Cic. T. Q. 1. 31. *Dit leven is niet anders dan een dood, waar van ik de ongevallen, indien 't mij lustte, zoude konnen vertoonen*, of *ophaalen.*

LAMENTA, orum. n. plur. *Geween, gejammer, geschrei, gehuil, geklag, gekerm.*

Mulierbriter se lamentis dedere. Cic. T. Q. 2. 21. *Als een vrouw kermen, schreyen, huilen*, of *weenen.*

LAMIA, æ. f. Hor. A. P. 340. *Een bullebak*, daar men de kinderen mêe vervaert maakt.

LAMINA, æ. Cic. L. L. 2. 23. *Een plaat van yzer*, of *eenige andere bergstoffen.* Ook *dunne blaadjes hout*, om tafels en kassen te bekleeden, enz.

(Lamina. *Een duig van een ton.*

Doliorum laminas scabendo purgare, aut novas facere. Plin. H. 18. 76. *De duigen der tonnen met schaaven schoon maaken*, of *nieuwe maaken.*

LAMIUM, ii. n. Plin. H. 21. 15. *Een doove netel, een netel die niet brandt.)*

LAMNA, æ. Hor. E. 1. 15. 36. en Vitruv. 7. 9. 8. 7. (Sen. Ag. 4. 855. Liv. 23. 19. Ulp. Dig. 34. 2. 27. §. 6.) gebruiken 't voor Lamina.

Avaris abdita terris lamna. Hor. O. 2. 2. 1. *Gout in de gierige schoot der aarde verborgen*, Lamna word voor Lamina genomen, en betekent de kleine plaatjes gout, gelyk men die in de groeven vind.

LAMPADA, æ. f. Plaut. Cas. 4. 4. 16. Zie Lampas.

LAMPAS, adis. f. Cic. V. 2. 47. Λαμπάς. *Een toorts, fakkel.* Men vind dit woord in geen goede Schryvers om *een lamp* te betekenen.

Lampas. Plin. H. 2. 26. *Een vuurige verheveling in de lucht als een fakkel, spies*, of *speer.*

Lampas. Virg. Æ. 4. 6. *Een star*, of *ster, 't licht van een sterre.*

(Lampada alicui tradere. Varr. R. R. 3. 16. Lucret. 2. 78. *Iemant zijn bedieninge overgeeven.* Te Athenen plagt de jonge manschap zich in 't loopen te oeffenen, en die den eersten loop won, nam een fakkel in de hand, en gaf dien aan die hem volgde, en die aan den derden; en zoo deeden ze alle, tot dat het getal der wedloopers vol was. Dat leert ons de Schol. Pers. 6. 61. En Plato heeft zyn oog op dit spel. Rep. 1. 772. A. Pausanias verhaalt dit een weinigje anders. Zie hem Att. 30.)

LAMPYRIS, idis. f. Plin. H. 11. 28.

28. Λαμπυρίς. *Een worm die des nachts blinkt.*

LAN.

LĀNĂ, æ. f. Cic. de Or. 2. 68. *Wol.*

Lana. Ulp. Dig. 32. 70. 9. *Al dat naar wol gelykt*, als het hazenhaair, het dons, *of* de fijne veertjes van 't gevogelte, enz.

Nemora canentia lana. Virg. G. 2. 120. *Katoenbosschen.*

LĀNĀRIĂ herba. Plin. H. 24. 18. *Zeepkruid.* Dit gebruiken de lakenvollers.

LĀNĀRIS, ĭs. m. *en* f. rĕ, ĭs. n. *Dat wol heeft, wollig, woldragend.*

Pecus lanare. Varr. R. R. 2. 9. *Wollig vee, woldragend vee.*

LĀNĀRIUS, ĭi. m. Plaut. Au. 3. 5. 34. *Een wolbereider.*

LĀNĀTUS, ă, ŭm. *Gewolt, dat wol heeft*, van schaapen, vellen, enz. spreekende.

Pellis lanata. Colum. 6. 2. *Een vlies, een vacht*, of *vel daar de wol noch op zit*, of *dat nog zyn wol heeft.*

Lanatus. Colum. 3. 2. *Wollig*, van zekere bladen van boomen spreekende. De compar. Lanatior staat by Plin. H. 21. 20.

LĀNCĀSTRIĂ, æ. f. *Lankaster*, een Hertogdom in Engelland.

LĀNCEĂ, æ. f. Tac. H. 1. 79. 6. *Een speer, piek*, of *spies.*

LĀNCĬNĀTUS, ă, ŭm. *Verscheurt, aan stukken gescheurt.*

* Bona paterna lancinata sunt. Catull. 29. 18. *'t Vaders goed is opgegeeten, verteert, versmult*, of *met gasten en brassen doorgebragt.*

LĀNCĬNO, ās, āvĭ, ātum, ārĕ. Plin. H. 4. 5. *Verscheuren, aan stukken scheuren*, of *ryten.*

LĀNCŬLĂ, æ. f. Vitruv. 10. 8. *De schaal van een waage*, of *weegschaal.*

Lancula. Varr. L. L. 4. 25. *Een schotel om spyze in op te disschen.* Men moet Lancula, en niet Langula leezen, want het van Lanx, lancis, afkomt.

(LĀNĒTUM, ī. n. Festus. *Een kleed van wol gemaakt, zoo als ze geschoren is, een schaapengrauw kleed.*)

LĀNĔŬS, ă, ŭm. *Van wol, wolle.*

Laneum pallium. Cic. N. D. 3. 34. *Een mantel van wolle stoffe, een wolle mantel.*

LĀNGĂ, æ. f. Plin. H. 37. 2. Zie Languria.

LĀNGUĔFĂCIO, ĭs, fēcī, factum, făcĕrĕ. acc. Cic. L. L. 2. 15. *Slap*, of *flauw maaken, verzwakken*, of *krenken, aan 't quynen helpen.* Sommige leezen Languere facere.

LĀNGUĔNS, entis. omn. gen. Catull. 64. 99. *Slap, flauw, krachteloos, zwak, quynende.*

Membra languentia. Lucret. 5. 1005. *Slappe*, of *zwakke leden.*

* Gratia languens. Sil. 17. 349. *Gunst*, of *goedgunstigheit die begint te verflauwen.*

Ictus languens. Lucan. 3. 692. *Een zwakke slag.*

LĀNGUĔO, ēs, lāngŭī, lānguērĕ. *Flauw, slap, zwak*, of *krachteloos zyn, quynen.* (Eigentlyk word het gezegt van bloemen, die of afgesneden worden, *of* om dat ze geen vochtigheit meer hebben, verwelkeren. Virg. Æ. 9. 437. en van menschen, die hunne krachten, *of* sterkte verloren hebben, en verzwakken. Prop. 2. 25. 60.)

Nimbosum languet jubar lunæ. Stat. Th. 12. 305. *Het schijnsel van de maan begint te verminderen; de regenachtige straalen der maane verflauwen.*

Languet in otio. Cic. A. Q. 4. 2. *Hy leit in ledigheit verzonken; hy is vadzig van ledigheit.*

Languere e via. Cic. A. 1. 5. *Vermoeit van de reis zyn.*

Languere. Sall. B. C. 52. *Bevreest*, of *beschroomt zyn*

Languere. Cic. Pis. 33. *Een lui leven leiden.* Cic. N. D. 1. 4. voegt 'er Otio by.

LĀNGUĔSCO, scĭs, guescĕrĕ. *Beginnen te quynen, zyn kracht*, of *sterkte verliezen, krachteloos*, of *zwak worden.*

* Languescit cupido. Plin. E. 8. 20. 1. (Severitas. Plin. E. 3. 9. 19.) *Het verlangen, de ernstigheit vermindert*, of *gaat over.*

Luna languescit. Tac. A. 1. 28. 1. *De maan verbleekt*, of *word bleek.*

Sollicitudo illius languescit. Cic. Off. 3. 1. *Zyn kommer*, of *zorge neemt af.*

Languescente colore in luteum. Plin. H. 27. 13. *De kleur naar het slykgeel trekkende*, hy zegt Languescente, om dat die kleur zoo levendig niet is als andere.

LĀNGUĬDĔ. Adv. Colum. 11. 1. Hirt. B. Af. 18. 5. *Slappelyk, lafhartiglyk, verwyfdelyk, onachtzaamlyk, traaglyk.* De compar. Languidius staat by Sen. Marc. 9.

Languide agere. Petron. 58. *Iets lafhartiglyk*, of *slappelyk doen.*

LĀNGUĬDŬLUS, ă, ŭm. *Wat slap*, of *lafhartig.*

Somni languiduli. Catul. 64. 331. *Een zoete*, of *zachte slaap.*

LĀNGUĬDUS, ă, ŭm. *Zwak, slap, flauw, krachteloos, quynende.* De compar. Languidior staat by Cic. Cl. 61.

Languidus vino vigiliisque. Cic. V. 3. 12. *Door drinken en nachtbraaken aan 't quynen geraakt.*

Aura languida. Ovid. P. 2. 1. 2. *Een zacht, zoet*, of *zoel windje.*

Languidus ictus. Plin. H. 11. 37. *Een zwakke slag.*

Ira languidior. Plin. E. 9. 13. 4. *Een meest bedaarde gramschap.*

Vina languidiora. Hor. O. 3. 21. 8. *Slapper wynen.*

(LĀNGŬLĂ, æ. f. Varr. L. L. 4. 25. *Een breede schotel.*)

LĀNGUŎR, ōrĭs. m. Ovid. Her. 15. 50. *Zwakheit, flauwheit, krachteloosheit, quyning.*

Languor. Cic. Off. 3. 1. *Moedeloosheit, lafhartigheit.* Ook *luiheit, traagheit, vadzigheit.*

Languor. Plaut. As. 3. 2. 28. *Vermoeitheit.*

Languor. Hor. O. 2. 2. 16. *Ziekte, krankheit, quyning.*

LĀNGŪRIĂ, æ. f. Plin. H. 37. 2. *Zeker gedierte, waar uit*, naar het zeggen van sommige Schryveren, *de barnsteen komt.* Men vind nu en dan van dit gedierte in de Po, een rivier in Italiën.

LĀNGŪRIŬM, ĭi. n. Plin. H. 37. 2. *Zeker soort van barnsteen*, of *amber, koomende van een gedierte, dat men* Languria *noemt.*

LĀNIĀRIUM, ĭi. n. Varr. R. R. 2. 4. *Een vleeschhuis*, of *vleeschhal.*

LĀNIĀTIO, ōnĭs. f. Sen. Cl. 2. 4. *Houwing*, of *kapping tot stukken.*

LĀNIĀTUS, ă, ŭm. *Aan stukken gehouwen*, of *in stukken gehouwen*, of *gekapt.*

Genas laniata. Virg. Æ. 12. 606. *Haare wangen opgekrabt*, of *aan 't bloeden gekrabt hebbende.*

Classis laniata. Ovid. Her. 7. 175. *Een beschadigde, ontramponeerde*, of *reddelooze vloot*, door storm, *of* vyanden.

LĀNIĀTŬS, ūs. m. Cic. T. Q. 1. 43. *Verscheuring, verslinding, beet*, van beesten spreekende.

Laniatus. Plin. H. 8. 40. *Een gebeeten wonde*, of *die door 't byten van een beest is veroorzaakt.*

LĀNICIŬM, ĭi. n. Virg. G. 3. 384. *Wolbereiding.*

Seres lanicio sylvarum nobiles. Plin. H. 6. 17. *De Seres*, of *Chinezen zyn beroemt door de bosch zyde.*

LĀNIĒNĂ, æ. f. Plaut. E. 2. 2. 15. *Een vleeschhuis*, of *vleeschhal.*

LĀNĬFĔR, ă, ŭm. Plin. H. 13. 14. *Wollig, woldraagend*, *dat wol draagt*, of *voortbrengt.*

LĀNĬFĬCIŬM, ĭi. n. Colum. Præf. 12. *Wolbereiding, de konst van wol te bereiden.*

Quæ ad lanificia pertinent, *of* Quibus utuntur ad lanificia. Cic. *by* Colum. 12. 3. *Dingen die tot het wol-*

wolbereiding behooren, of *die men gebruikt om in wol te werken.*

LĀNIFICŬS, ă, ŭm. Mart. 3. 54. 5. *Wol bereidende.*

Ars lanifica. Claud. Eu. 2. 382. *De konst om in wol te werken*, of *om wol te bereiden.*

Manus lanifica. Tib. 2. 1. 10. *Een bequaame hand om wol te bereiden.*

LĀNIGĔR, ă, ŭm. Cic. D. 1. 22. Virg. Æ. 3. 641. *Wollig, woldraagende*, van beesten spreekende.

Laniger. Phæd. 1. 1. 6. *Een lam, een schaap.*

LĀNIO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. acc. Liv. 27. 37. *Vleesch houwen, hakken, in stukken kappen*, of *rukken, verscheuren.*

Laniare corpus. Ovid. F. 4. 237. *Een lichaam verscheuren*, of *aan stukken houwen.*

LĀNIŌNIUS, ă, ŭm. Suet. Cl. 15. 5. *Van een vleeschhouwer*, of *beenhakker*, of *dat een vleeschhouwer aangaat.*

(LĀNIO, ōnis. m. *Een vleeschhouwer, slagter*, of *beenhakker.*

Cum de lanionis instrumento quæritur. Paull. Dig. 33. 7. 18. *Als 'er naar 't werktuig van den vleeschhouwer gevraagt word.*

In Libra laniones nascuntur. Petron. D. 12. *In Libra worden de vleeschhouwers geboren.*

(LĀNIPENDIĂ, æ. f. Pompon. Dig. 24. 1. 31. *Die de spinsters haare taak van wol afweegt.*

LĀNŎCŬLŬS, i. m. Festus. *Die een wolle lapje voor zyne oogen draagt.*)

LĀNISTĂ, æ. m. Cic. S. R. 6. Juv. 11. 8. *Een schermmeester*, of *vechtmeester.*

Lanistæ avium. Colum. 8. 2. *Leermeesters van vogelen.*

(Lanista oneigentlyk. *Een aandrijver*, of *aanporder.*

Lanista Cicerone. Cic. A. 13. 19. *Cicero de aanzetter*, of *aandrijver zijnde.*

Lanistis Ætolis. Liv. 35. 33. *De Æ tolicrs de aandrijvers zijnde.*)

LĀNIUS, ĭi. m. Ter. E. 2. 2. 26. *Een vleeschhouwer, slagter*, of *beenbakker.*

LĀNŌSŬS, ă, ŭm. Colum. 7. 3. *Wollig, vol wol*, van een schaap spreekende.

(LĀNTĔRNĂ, æ. f. Gloss. Cyr. Lanterna, Φανὸς, φανὶν. *Een Lantaern.*

Lanterna. *Laagen, bedrog.* Zoo getuigen Lambinus en Popma, dat byna in alle oude boeken geleezen word by Cicero in 't volgende voorbeeld.

Pauci pannosi sine lanterna. Cic. Att. 4. 3. *Eenige weinige met gelapte kléderen, zonder laagen*, of *bedrog.*

Lanterna. *Gelegenheit*, of *bequaame tyd om laagen te leggen.* Zoo leest Popma de plaats van Salustius ons van Nonius bewaard in 't volgende voorbeeld, daar anderzins zonder eenigen zin Namterna geleezen word.

Lanterna tunc erat, & sublima nebula cœlum obscurabat. Sall. H. 3 by Non. 8. 45. *Daar was toen gelegenheit om laagen te leggen, en een verhevene wolk maakte de lucht duister.*

LĀNTĔRNĀRĬŬS, ĭi Cic. Pis. 9. *Een bedrieger, een belaager.* Zoo leest Popma over Cic. Att. 4. 3. schryvende hier ter plaatze, en Gruterus bekent, dat in den Palatinus I. dit woord van letter tot letter zoo gespelt word. De Heer Gronovius brengt de boven aangehaalde Glossen ook by, om 't gebruik van dit woord te bevestigen. Zeker Catilina word met reden Lanternarius, of *een bedrieger* genoemt. Zie Sall. B. C. 5.)

LĀNŪGĬNŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 19. 3. *Wollig, wolachtig, vol mos, ruig.* Van sommige vruchten of bladen spreekende. (De compar. Lanuginosior staat by Plin. H, 22. 20.)

LĀNŪGO, ĭnis. f. Virg. Æ. 10. 324. *Het eerste haair van den baard:* boertende; *een vlasbaard* geheeten.

Lanugo. Virg. E. 2. 51. Plin. H. 7. 2. *Het wol*, of *mos dat op zekere vruchten en bladen groeit.*

Lanugo. Colum. 4. 29. *Zaagzel*, van planken, *zaagmeel.*

LĀNŬLĂ, æ. f. Cels. 6. 9. *Een vlokje wol*, of *wolvlokje.*

LĀNX, āncis. f. Cic. Att. 6. 9. *Een schotel.*

Lanx. Cic. A. Q. 4. 12. *De schaal van een evenaar*, of *waage.*

LAP.

LĂPĂTHŬM, i. n. Plin. H. 20. 21. Λάπαθον. *Patig, allerlei wilde zuring.* Zeker kruid.

LĂPĂTHŬS, i. f. Colum. 10. 373. Λάπαθος. Zie Lapathum.

LĂPĬCĪDĂ, æ. m. Varr. L. L. 7. 33. *Een steenhouwer, steengraver, steendelver.*

LĂPĬCĪDĪNĂ, æ. f. Cic. D. 1. 13. 2. 21. *Een steenkuil, steenput, steengroeve.*

Lapicidina bituminis. Vitruv. 8. 3. *Een put daar Joodenlijm in is.*

LĂPĬDĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van steenen, dat de steenen aangaat*, of *daar toe behoort.*

Lapidariæ latomiæ. Plaut. Capt. 3. 5. 65. *Steengroeven, steenkuilen, steenputten.*

Lapidaria navis. Petron. 77. *Een schip bequaam om steen te voeren, een steenschuit.*

LĂPĬDĀRĬŬS, ĭi. m. Ulp. Dig. 13. 6. 5. §. 7. *Een steenhouwer, steengraver, steendelver.*

LĂPĬDĀTĬO, ōnis. f. *Steeniging, 't werpen, gooyen*, of *smyten met steenen.*

Fit magna lapidatio. Cic. de Or. 2. 47. *Daar geschied een hevig steenwerpen*, boertende, *de steenen vallen als slofregen.*

LĂPĬDĀTŌR, ōris. m. Cic. Dom. 5. *Een steenwerper, een die met steenen gooit*, of *werpt.*

LĂPĬDESCO, scis, escĕrĕ. Plin. H. 16. 6. *Versteenen, tot steen worden, zoo hard als steen worden, in steen veranderen.*

LĂPĬDEUS, ă. ŭm. Cic. D. 2. 28. *Van steen.*

LĂPĬDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Flor. 1. 22. 2. *Steenigen, met steenen werpen, gooyen*, of *smyten.*

Lapidare aliquem. Petron. 74. *Iemant steenigen.*

Lapidavit de cœlo. Liv. 29. 14. *'t Heeft steenen geregent.*

LĂPĬDŌSŬS, ă, ŭm. *Steenachtig, vol steenen.*

Ager lapidosus. Ovid. M. 8. 799. *Een steenachtig stuk lands.*

Corna lapidosa. Virg. G. 2. 34. *Steenachtige korneeljen.*

Lapidosus rivus. Ovid. F. 3. 581. *Een beek vol steenen, steentjes*, of *gruis.*

(LĂPILLŬLŬS, i. m. Solin. 10. *Een zeer klein steentje.*)

LĂPILLŬS, i. m. Hor. E. 1. 10. 19. Plin. H. 10. 23. *Een steentje.*

Lapillus. Hor. S. 1. 2. 80. *Een kostelijk*, of *edel gesteente.*

LĂPIS, ĭdis. m. (*en f. bij* Varr. R. R. 3. 5.) *Een steen.*

Parius lapis. Virg. Æ. 1. 598. *Marmer, marmersteen.*

Aliquem lapidibus ejicere. Cic. C. C. 1. *Iemant met steenen wegjaagen.*

Appetere. Cic. Dom. 5. *Iemant met steenen te werpen aanvallen.*

Ad decimum ab urbe lapidem. Liv. 3. 69. *Tien duizend treeden van de stad.*

Lapis. Ter. H. 5. 1. 44. *Een plomp, bot, dom*, of *onachtzaam mensch*, boertende, *een botte vlegel.*

(Lapis. Plaut. B. 4. 7. 17. *Een verheve plaats, waar op d' afslager stont om te verkoopen.*

Duos de lapide emtos. Cic. Pis. 15. *Twee deugnieten*, of *twee slaaven by den afslager verkocht.*

Lapis. *Een grafzuil*, of *pylaar die op een graf staat.*

Fac lapis inscriptis stet super ossa notis. Tib. 1. 3. 54. *Bezorg dat 'er een pylaar op mijn graf gestelt*

werde

worde met een grafschrift daar op uitgehouwen.

Lapis. *Een merkpaal.*

Vetus lapis habet florea serta. Tib. 1. 1. 18. *Aan een oude merkpaal hangt een krans van bloemen gevlochten.)*

LĂPPĂ, æ. f. Plin. H. 21. 12. *Klissen, klassen.*

LĂPPĂCEUS, ă, ŭm. Plin. H. 22. 27. *Als klissen, naar klissen gelykende.*

LĂPPĂGŌ, ĭnis. f. Plin. H. 26. 10. *Een soort van klissen.*

LĂPSĂNĂ, æ. f. Plin. H. 20. 9. *Een soort van wilde kool.*

LĀPSANS, āntis. omn gen. Virg. Æ. 2. 551. *Wankelende, struikelende, waggelende.*

Equi laplantes lubrico paludum. Tac. H. 1. 65. 5. *Paerden die door de moerassen struikelen.*

Verbis lapsantibus diffluunt. Gell. 1. 15. *'t Zyn groote snappers, praters, of kakelaars, die veel woorden den hals breeken.*

LĀPSIO, ōnis. f. Cic. T. Q. 4. 12. *Een val, instorting, of nederplassing.*

LĀPSO, ās, āvi, ātum, āre. Flor. 2. 10. 3. *Struikelen, strunkelen, zeilen, zwieren, laveeren.* Van een dronken mensch spreekende. De drie laatste woorden zegt men boertende.

LĀPSŪS, ă. ŭm. *Gevallen, ingestort, of ter neder gestort.*

Ales lapsa plaga ætheria. Virg. Æ. 1. 398. *Een vogel die uit de lucht naar de aarde is gevlogen.*

Lapsus pede. Hor. S. 2. 8. 72. *Die gestruikelt heeft.*

* Lapsus spe Cæs. B. G. 5. 55. 3. *Van zyn hoop vervallen, of versteeken, in zyn hoop misleid, bedrogen, of te leur gestelt.*

A vera ratione lapsus. Lucret. 1. 638. *Van de waare reden afgedwaalt.*

Lapsus animi. Plaut. Cist. 2. 1. 8. *Een slaphartig, of moedeloos mensch, een mensch dien het aan moed ontbreekt.*

Lapsus facultatibus. Ulp. Dig. 27. 8. 1. §. 11. *Tot armoede vervallen, arm geworden.*

Succurrere lapsis. Ovid. P. 2. 9. 11. *De vervallenen, ellendigen, of ongelukkigen te hulpe koomen, of bystaan.*

Lapsa consuetudo. Cic. Off. 2. 3. *Een vernietigde gewoonte.*

Lapsis paucis diebus. Cic. A. 10. 4. *Weinige dagen verloopen, of verstreken zynde, weinige dagen geleden.*

Fides lapsa. Ovid. Her. 2. 102. *Een geschonde, of gebroke trouw.*

Res lapsæ. Virg. G. 4. 49. *Zaaken die in eenen slechten staat zyn, verloope, of vervalle zaaken.*

Lapsus. Cic. F. 10. 23. *Gevallen, die eenige misdaad begaan, of misslag bedreven heeft.*

LĀPSŪS, ūs. m. Cic. D. 1. 45. *Een val, instorting, of nederplassing.*

Lapsu equi afflictus. Tac. H. 2. 33. 1. *Door den val van het paerd gequetst.*

Lapsus dentium. Sen. B. 4. 6. *Uitvalling der tanden.*

Lapsus. Cic. S. 15. *Uitbreiding van zyn ranken,* van een wyngaard spreekende.

Lapsus fidei. Plin. H. 5. 1. *Trouwloosheit, ontrouw, ongetrouwigheit.*

Lapsus serpentum. Virg. Æ. 2. 252. *'t Krimpen van slangen.*

Lapsus fluminum. Hor. O. 1. 12. 10. *De loop der rivieren, of stroomen.*

Lapsus. Virg. Æ. 3. 225. *Valling, of nedervlieging,* van het gevogelte spreekende.

Rotarum subjiciunt lapsus. Virg. Æ. 2. 236. *Zy zetten 't op rollen,* het houte paerd, om 't te gemakkelyker voort te krygen.

Ancipites rerum lapsus. Claud. Stil. Conf. 1. 142. *Twyffelachtige, of wisselvallige uitkomsten van zaaken.*

LAQ.

LĂQUEĀR, āris. n. Virg. Æ. 8. 25. *Een zoldering, zolder, gewelf, verwelfzel, of boog.*

LĂQUEĀTUS, ă, ŭm. Cic. L. L. 2. 1. *Met een verwelfzel gemaakt.*

Laqueatum auro templum. Liv. 41. 20. *Een kerk met een verguld gewelf.*

LĂQUEĀTUS, ă, ŭm. Colum. 6. 19. *Gebonden, met koorden, of touwen vast gemaakt,* van een stier spreekende, dien men bind, om te bequamer zyn wonden te bezichtigen.

LĂQUEUS, ĭ. Vitruv. 10. 22. *Een strop, strik, of touw met een toevallende lus.*

Laqueus. Cic. V. 4. 17. *Allerlei listen en laagen om iemant te verstrikken.*

Aliquem disputationum laqueis irretire. Cic. de Or. 1. 10. *Iemant in een twistrede, zintwisting, of redestryd met dubbelzinnige woorden, of bedrieglyke sluitredenen verstrikken, of vangen.*

Laquei legum, judiciorum. Cic. Cl. 55. *De verwarring der wetten, en vonnissen.*

Laqueus. Virg. G. 1. 139. *Een strik* om een haas, of eenig ander dier te vangen.

LAR.

LĀR, āris. Plaut. Merc. 5. 1. 5. en 7. *Een Huisgod, Haertgod,* die de Ouden aanbaden, geloovende dat ieder huis zyn eigen God had.

LĀR, ăris. Cic. V. 3. 45. en Lares. plur. Cic. L. L. 2. 8. *Een huis, een haert,* of *haertstede,* zoo genaamt naar den God Lar, die 'er 't opzicht over had.

(LĀRĀRIUM, ĭi. n. Lampr. Sev. 31. *Een vertrek daar de Huisgoden Lares gedient wierden.)*

LĀRDUM, ĭ. Hor. S. 2. 6. 64. *Spek.*

LĀRGĒ. Adv. Cic. Mur. 4. *Overvloediglyk, mildelyk, rykelyk.* De compar. Largius staat by Ter. E. 5. 8. 48. en de superl. Largissime by Cic. V. 1. 61.

LĀRGIFĬCŬS, ă, ŭm. Lucret. 2. 627. *Mildadig, overvloedig,* van een grooten regen, enz. spreekende.

LĀRGIFLŬUS, ă, ŭm. Cic. de Or. 3. 39. *Dat overvloedig water uitwerpt,* van een springbron, wel, springader, enz. spreekende.

LĀRGILŎQUUS, ă, ŭm. Plaut. M. G. 2. 3. 47. *Een groote klappert, of snappert, een kakelaar,* boertende *een wydbek.*

LĀRGIŌR, īrīs, ītūs sum, īrī. *Mildelyk geeven, schenken, of vereeren.*

Largiri cœnam. Plaut. Am. 1. 1. 155. *Een avondmaal geeven.*

Exequias largiri alicui. Stat. Th. 12. 81. *Iemants begraafenis bekostigen.*

Amori nostro plusculum etiam, quam concedat veritas, largiare. Cic. F. 5. 12. *Zeg zelf een weinig meer tot voordeel van onze vriendschap, dan van de zaak is.*

LĀRGĬTĀS, ātis. Ter. E. 5. 9. 28. *Mildheit, mildadigheit, genegenheit tot geeven.*

Largitas muneris. Cic. Cl. 4. *Mildadigheit, grootheit, of heerlykheit van een geschenk.*

Terra fruges mira largitate fundit. Cic. N. D. 2. 62. *De aarde brengt zeer mildadig vruchten voort.*

LĀRGĬTĒR Adv. *Mildelyk, mildadiglyk, overvloediglyk, rykelyk, deftiglyk, heerlyk, kostelyk.*

Largiter vini. Plaut. Tr. 5. 11. *Overvloed, ruimte, of vol op van wyn.*

Apud finitimas civitates largiter poterat. Cæs. B. G. 1. 18. 6. *Hy had veel vermogen, of aanzien by de nabuurige steden.*

LĀRGĬTIO, ōnis. Cic. Pl. 15. *Vereeringen, geschenken, giften, schenkaadjen, gaven,* onkosten die men te Rome doen moest om eenig ampt te bekoomen.

Largitio. Cic. Off. 2. 15. *Verquisting, verspilling.*

Largitio. Cæs. B. C. 1. 39. 4. *Mildadigheit.*

Largitio civitatis nunquam a majoribus

joribus nostris intermissa est. Cic. C. B. 13. *'t Vergunnen*, of *verleenen van 't burgerrecht is nooit van onze voorouderen gestaakt.*

LĀRGĪTŎR, ōris. m. Cic. Off. 1. 19. *Een schenker, vereerder, begiftiger.*

Dux minime largitor. Liv. 6. 2. *Een gansch karig veldoverste.*

LĀRGŬS, ă, ŭm. Cic. Off. 2. 16. *Mild, mildadig, rykelyk, overvloedig.*

Largus. Cic. Off. 2. 16. *Quistig, spilig, doorbrengende, een spilpenning.* (De compar. Largior staat beneden by Livius, en de superl. Largissimus by Colum. 1. 1.)

Largus opum. Virg. Æ. 11. 338. *Zeer ryk, schatryk, grondryk.*

Vino largiore est usus. Liv. 40. 14. *Hy heeft te veel wyn gedronken.*

(LĀRĪDŬM, ī. n. Plaut. Capt. 4. 2. 67. 3. 3. en 7. Zie Lardum.)

LĀRĪGNŬS, ă, ŭm. Vitruv. 2. 9. *Van lorkenhout gemaakt.*

LĀRĪX, icis. f. Plin. H. 16. 10. Vitruv. 2. 9. *Een lorkenboom.*

LĀRVĂ, æ. f. Plaut. Au. 4. 4. 15. *Spook, spookzel, nachtgeest, schim, verschynzel.*

Larva. Hor. S. 1. 5. 64. *Een grynz, of momaanzicht.*

Larva. Petron. 35. *Een geraamte.*

(LĀRVĀLIS, is. m. en f. ālĕ, is, n. Sen. E. 24. Zie Larvialis.)

LĀRVĀTŬS, ă, ŭm. Plaut. Men. 5. 4. 2. *Door spook ontsteld, verschrikt, of vervaert gemaakt.*

(LĀRVIĀLIS, is. m. en f. ālĕ, is, n. Priap. 32. 12. *Dat een spook wel past, of voegt.*)

LAS.

LĂSĀNŬM, ī. n. Hor. S. 1. 6. 109. *Een pot, of bekken onder een kakstoel.*

LĀSCĪVĬĂ, æ. f. *Dartelheit, brooddronkenheit, baldadigheit, weelde.*

Militiam in lasciviam vertere. Tac. Ag. 5. 2. *Den kryg, of de kryg stucht in dartelheit, baldadigheit, weelde, of overdaad veranderen.*

(Lascivia. *'t Speelen, 't springen* der visschen.

Piscium lasciviam intueri. Cic. D. 1. 14. *Het springen, of speelen der visschen aanzien.*

Delphinum priorem lasciviam repetisse. Plin. E. 9. 33. 3. *Dat de dolfyn, als te vooren, gespeelt, of gesprongen, of zyn voorige sprongen hervat had.*

Lascivia. *Geilheit, wulpsheit, onkuisheit.*

Recentibus lasciviæ notis reverti. Suet. C. 36. 5. *Met noch versche tekenen van onkuisheit, of wulpsheit te rug keeren.*)

LĀSCĪVĪBŬNDŬS, ă, ŭm. Plaut. St. 2. 1. 16. *Dartel, weelderig, brooddronken, onkuisch.*

LĀSCĪVIO, is, ivi, itŭm, īrĕ. Sen. E. 56. *Weelderig, dartel, brooddronken, of onkuisch leeven.*

Otio lasciviebat. Liv. 2. 52. *De ledigheit maakte hem dartel.*

Fuga lascivit agnus. Ovid. M. 7. 321. *Het lam vlucht al springende.*

LĀSCĪVŬS, ă, ŭm. Virg. E. 2. 62. Tib. 2. 1. 89. *Weelderig, onkuis, dartel, brooddronken, baldadig.* (De compar. Lascivior staat by Curt. 7. 10. 4. en de superl. Lascivissimus by Suet. T. 43. 2.)

Lasciva carmina. Ovid. Tr. 5. 1. 15. *Dartele vaerzen, onkuische, of vuile gedichten.*

LĀSĔR, ĕris. n. Colum. 5. 9. Plin. H. 19. 3. *Het sap uit een kruid, of heester, dat Plinius Laserpicium noemt.*

LĀSĔRPĪCĬĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 18. 30. *Daar 't sap van 't kruid Laserpicium in is.*

(LĀSĔRPĪCĬFĔR, ă, ŭm. Catull. 7. 4. *Dat het kruid, of heestergewas, 't geen Plinius Laserpicium noemt, voortbrengt.*)

LĀSĔRPĪCĬŬM, ii. n. Plin. H. 19. 3. *Een kruid, of heester daar het sap Lasar geheeten uit getrokken word.*

LĀSSĀTŬS, ă, ŭm. Juv. 6. 130. *Moede, vermoeit, afgemat, afgesloofT.*

Lassata sequendo. Ovid. M. 9. 648. *Vermoeit door 't volgen, of naloopen.*

LĀSSĔSCO, scis, ĕscĕrĕ. Plin. H. 7. 40. *Moede, vermoeit, mat, of afgemat worden.*

Non lassescere in ullo labore. Plin. H. 30. 16. *Door geen arbeid moede worden.*

LĀSSĬTŪDO, īnis. f. *Vermoeitheit.*

Nulla lassitudo impedire officium & fidem debet. Cic. F. 12. 25. *Geen vermoeitheit moet een eerlyk man verhinderen om zyn plicht te voldoen, en zyn woord te houden.*

Lassitudo soli. Colum. 2. 1. *Dorheit, of schraalheit van de aarde.*

Sentire ingenii lassitudinem. Sen. Contr. Præf. 1. *Zyn geest vermoeit, of afgemat voelen.*

LĀSSO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 9. 10. *Moede maaken, vermoeijen, afmatten.*

Lassare aliquem supplicibus libellis. Mart. 8. 31. 3. *Iemant met verzoekschriften moede maaken, of lastig vallen.*

Brachia lassare aquis. Ovid. P. 3. 7. 28. *Zyn armen met zwemmen moede maaken.*

† LĀSSŬLŬS, ă, ŭm. Catull. 63. 35. *Een weinig vermoeit.*

LĀSSŬS, ă, ŭm. Plaut. Truc. 2. 3. 6. *Vermoeit, moede, afgemat, afgesloofT.*

(Lassus opere foris faciundo. Plaut. As. 5. 2. 23. De via. Plaut. Ps. 2. 2. 66. *Vermoeit van 't werk buitens huis te doen.*)

LAT.

LĀTĒ. Adv. *In 't breede, breedelyk.* De compar. Latius staat beneden by Cicero, en de superl. Latissime by Cic. Off. 3. 17.

Laus longe lateque diffusa. Cic. C. B. 5. *Een groote roem, of die wyd en breed verspreidt is.*

Latius dicere. Plin. E. 1. 20. 8. *Wydloopiger van een zaake handelen.*

Rhetores latius loquuntur. Cic. Fin. 2. 6. *De styl der Redenaaren is wydloopiger.*

LĀTĔBRĂ, æ. f. Cic. Cœl. 26. *Een schuilplaats, of schuilhoek, een plaats daar men zich verberge, of verschuilt, als een hol, kuil, enz.*

Latebram quærere perjurio. Cic. 3. 29. *Een dekmantel voor zyne meineedigheit zoeken.*

In animis hominum latebræ sunt. Cic. Marc. 7. *In 's menschen gemoed zyn schuilhoeken, verholene, of geheime antwoorden, of streeken.*

LĀTĔBRĪCŎLĂ, æ. m. Plaut. Trin. 2. 1. 14. *Die de eenzaamheit zoekt, die in afgelege, of eenzaame plaatzen woont.*

LĀTĔBRŌSĒ. Adv. Plaut. Trin. 2. 2. 2. *Heimelyk, in 't verbergen.*

LĀTĔBRŌSŬS, ă, ŭm. Cic. Sext. 59. *Vol holen, of schuilplaatzen,* van bergen, enz. spreekende.

Latebrosus locus ad equites tegendos. Liv. 21. 54. *Een plaats vol hinderlaagen om de ruitery bedekt te houden.*

Saxa latebrosa. Ovid. Her. 4. 103. *Rotzen vol holen, gaten, of bequaam om 'er in te verschuilen.*

LĀTĔNS, entis. Hor. O. 1. 9. 21. *Verborgen, verscholen, verholen, bedekt.*

Dolus latens. Stat. Th. 10. 240. *Een verholen, verborgen, of bedekt bedrog.*

LĀTĔNTĔR. Adv. Cic. T. 17. *In 't verborgen, in 't geheim, bedektelijk, heimelyk.*

LĀTĔO, es, ŭi, ĭtŭm, ērĕ. *Schuilen, verborgen zyn.*

Latuit ad hanc ætatem. Cic. T. Q. 1. 3. *Het is tot deezen tyd toe verborgen geweest.*

(La-

(Latet met een dativus.
Latet mihi causa. Lucan. 1. 420. *Ik weet de oorzaak niet.*
Quæ & oculis & auribus latere solet. Varr. L. L. 8. 52. *Dat en voor 't gezicht, en voor 't gehoor plagt verborgen te zyn.*
Ubi nobis hæc auctoritas tamdiu latuit? Cic. post. red. sen. 6. *Waar heeft dit aanzien zich zoo lang verborgen?*
Latet met een accusativus.
Lex populum Romanum latuit. Cic. Syll. 23. *De wet is voor het Roomsche volk verborgen gehouden; het Roomsche volk heeft niet geweeten dat de wet gemaakt is.*
Unum latet nostrum sensum. Varr. R. R. 1. 40. *Het eene konnen wij niet begrypen.*
Doli Junonis non latuere fratrem. Æ. 1. 134. *Junoos bedrog was voor haaren broeder niet verborgen.* Hier tegens in te brengen, dat Virgilius op zyn Griekſch, en Varro op zyn boerſch zouden ſpreeken, en dat men by Cicero populo Romano, om dat 'er P. R. hebben konnen ſtaan, behoorde te leezen, is niet met allen.)
Latent eum doli. Virg. Æ. 1. 134. *De listen, lagen, of bedriegeryen zyn voor hem verborgen.*
Æquor latet sub classibus. Virg. Æ. 4. 582. *De vloot bedekt de zee.*
Latere in loco aliquo. Virg. E. 3. 93. *Zich ergens verschuilen, verbergen, of verborgen houden.*
LĂTĔR, lătĕris. Cic. D. 2. 47. *Een tichelsteen, of bakſteen.*
Laterem lavare. Ter. Ph. 1. 4. 9. *Zyn tyd onnut verslyten*, boertende *den mooriaan schuuren, vergeefſchen, of verlooren arbeid doen.*
LĂTĔRĀLIS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. *Dat van, in, op, of aan de zyde is, van ter zyden.*
Si dolor lateralis fit. Plin. H. 21. 21. *Indien de pyn in de zyde is.*
LĂTĔRĀRIĂ, æ. Plin. H. 7. 56. *Een tichelery, een steenbakkery.*
LĂTĔRĀRIĂ, ōrŭm. n. plur. Vitruv. 10. 20. *Dakpannen, verſten.*
(**LĂTĔRĀRIĂ**, ōrŭm. plur. n. van Latus, alleen, of Lateraria viatoria. Scæv. Dig. 32. 102. *Reiskoffertjes, koffertjes aan beide zyden van de zadels hangende, waar in men pakt 't geen tot de reize nodig is.*)
LĂTĔRĀRIŬS, ă, ŭm. Vitruv. 10. 20. *Dat van, in, op, of aan de zyde is, van ter zyden.*
(Laterarius. *Bequaam tot tichelsteenen.*
Terra lateraria. Plin. H. 19. 8. *Aarde bequaam om tichelsteenen van te maaken, of te bakken.*)

LĂTERCŬLŬS, i. m. Cæf. B. C. 2. 9. 2. Curt. 5. 1. 29. *Een tichelsje, of tichelsteentje.*
LĂTĔRĬTIUS, ă, ŭm. Cæf. B. C. 2. 9. 3. *Van tichelsteen.*
LĀTERNĂ, æ. f. Mart. 14. 61. 1. *Een lantaern.*
LĀTERNĀRIŬS, ii. m. Cic. Pif. 9. *Een lantaerndrager.* Zie boven Lanternarius.
LĀTESCO, scis, lātĕscĕrĕ. Colum. 2. 10. Celf. 8. 1. *Wyd, breed, ruim worden, in de breedte uitwassen, in de breedte zich uitbreiden.*
LĀTĔX, ĭcis. m. Cic. D. 2. 30. *Alle vochtigheit die uit iets vloeit, zypt, of geparst word.*
LĀTHYRIS, idis. f. Plin. H. 27. 11. Λαθυρίς. *Springkruid, spurgie*, zeker kruid.
LĂTIĀLIS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. Cic. Mil. 31. *Uit het Latynsche land, van het Latynsche land, Latynsch.*
Latialis sermo. *De Latynsche spraak.*
Digna memoratu & Latiali sermone dictu facilia. Plin. H. 3. 1. *Verhalenswaerdige dingen, en die men ligtelyk in de Latynsche taal kan uitdrukken.*
LĂTĬBŬLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Non. 2. 496. *Schuilen, verſchuilen, zich verbergen, zich verborgen, of verholen houden.*
† **LĂTĬBŬLŌR**, āris, ātŭs sŭm, āri. Non. 2. 496. Zie Latibulo.
LĂTĬBŬLŬM, i. n. Cic. R. P. 15. *Een schuilplaats, alle plaats daar men zich verſchuilt, of verbergt*, als een hol, kuil, enz.
Latibulum serpentis. Cic. Vat. 2. *Het hol van een slang, of slangenhol.*
E latibulis se efferre. Cic. Vat. 2. *Uit zyn hol kruipen, voor den dag, of te voorſchyn koomen.*
Latibulum. Cic. Att. 12. 13. *Een hoek, een binne- of afgelege plaats.*
LĀTĬCLĀVII, ōrŭm. plur. m. Suet. A. 38. 2. *Raadsheeren*, zoo genoemt wegens hunne met purper gestikte rokken, die men Latus clavus noemde. Zie onze aantekening.
Laticlavia tunica. Valer. 5. 1. 7. *Een rok met purper gestikt, die de Raadsheeren droegen.*
LĀTĬFŎLIŬS, ă, ŭm. Plin. H. 15. 7. *Breedbladig, dat breede bladen heeft*, van een ſoort van Laurieren en Myrthen ſpreekende.
LĀTĬFUNDIŬM, ii. n. Plin. H. 13. 15. *Een groot landgoed.*
LĂTĪNĒ. Adv. *In 't Latyn.*
Latine loqui. Cic. Cl. 28. *Latyn spreeken.*
Latine scire. Cic. Cl. 37. *Latyn, of de Latynsche taal verstaan.*
Aliquid Latine reddere. Cic. de Or. 1. 34. *Iets uit het Latyn vertaalen, of overzetten.*
(Latine loqui. *Openhartig, of eenvoudig iets zeggen*, wy zeggen, *Duitsch spreeken, niet in de zaak liegen, de zaak zoo uitdrukken als zy is.* Turneb. Adv. 24. 5. meent dat deeze ſpreekwyze gekoomen is van het oordeel der Latynen over hun eigen volk, dat, naar hun gevoelen, niet leugenachtig, noch bedrieglyk; maar oprecht en eenvoudig was.
Latine me scitote loqui. Cic. V. 4. 1. *Weet dat ik openhartig, of rondnit myn meening zegge*: Wy zeggen in dit geval; *Weet dat ik Duitsch spreek.*
Latine loqui. Mart. B. 1. Dicere. Priap. 2. 9. *Zonder omwegen de zaak uitdrukken, de zaak haar eige naam geeven.*)
LĂTĪNĬTĀS, ātis. Cic. Her. 4. 12. *Het Latyn, de Latynsche taal.*
Malus auctor Latinitatis. Cic. Att. 7. 3. *Een slecht Schryver in 't Latyn.*
LĂTĪNĬTĀS, ātis. Cic. Att. 14. 12. *Het recht van 't volk van Latium*, om naar 't Roomſche burgerrecht, en openbaare ampten te ſtaan.
(**LĂTĪNUS**, ă, ŭm. *Latynsch, van 't Latyn, dat tot het Latyn behoort.*
Latinus sermo. Cic. Cl. 35. Latina lingua. Cic. Fin. 1. 3. Latina verba. Cic. T. Q. 1. 5. *De Latynsche taal, Latynsche woorden.*
Latinæ consuetudini Xenophontem tradere. Colum. Præf. 12. *Xenophon in 't Latyn overzetten.*
Latinæ alleen. Suet. J. 79. 2. Cic. Pl. 9. *en* Latinæ feriæ. Varr. L. L. 5. 3. Liv. 42. 10. *Een feest dat Tarquinius Superbus, volgens* Dion. Hal. 4. 250. *ter eeren van Jupiter Latiaris ingestelt heeft*, en op den berg Albanus gevierr wierd van zevenenveertig volkeren, die op dien berg t'zaamen vloeiden, en een ieder 't zyne tot deeze maaltyd, by die gelegenheit gehouden, toebragten.
LĂTĪNĬENSIS, is, m. *en* f. ensĕ, n. Latiniensis ager. Ar. 10. *Het veld der Latynen, of dat de Latynen toe behoort.*)
LĀTIO, ōnis. Cic. Mur. 3. *Vaststelling van een wet, of keure.*
Suffragii latio. Liv. 38. 36. *Stemming, het geeven van zyn stem.*
LĂTĬTĀNS, antis. omn. gen. *Schuilende, zich verbergende, of verholen houdende.*
Aper latitans fruticeto. Hor. O. 3. 12. 12. *Een wild zwyn dat zich in een kreupel bosch verbergt.*
Furta latitantia. Claud. R. P. 1. 106. *Geheime, of bedekte dieveryen.* (Andere leezen Latonia.)
LĂTĬTĀTIO, ōnis. f. Quintil. I. O. 7. 2.

7. 2. *Verberging, verfteeking van zich zelve.*

LĂTITO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. P. Q. 17. *Zich verbergen, zich versteeken*, of *verschuilen.*

Latitare. Cic. Dom. 31. *Niet te voorschyn komen, zich aan een kant houden*, als men voor 't recht gedaagt is.

Latitare mores majorum. Plaut. Trin. 2. 2. 15. *De zeden der voorouderen bedekken.* (Andere leezen Lu-tulant.)

LĂTITŪDO, ĭnĭs. f. *Breedte, wydte, ruimte.*

Alterius verborum latitudinem imitatur. Cic. de Or. 2. 22. *Hy volgt de wydloopigheit van den anderen na.*

Platoni nomen latitudo pectoris fecerat. Sen. E. 58. *Plato heeft den naam van zyn breede borst gekregen.*

Latitudo. Sal B. J. 17. *De grootte*, of *uitgestrektheit van een landschap.*

LĂTIUM, ii. n. Plin. H. 3. 5. *Het Latynsche land.*

(Latium. Plin. P. 37. 3. zie Latinitas.)

LĂTIUS, ă, ūm. Ovid. F. 4. 42. *Latynsch, van 't Latynsche land.*

LĀTOMIÆ, ārum. Plaut. Capt. 3. 5. 65. *Steenplaatzen, steengroeven, steenkuilen.*

LĀTŎR, ōrĭs. Sen. Tr. 5. *Een drager*, van wat het ook zyn mag.

Lator legis. Cic. Att. 1. 14. *Een wetgeever.*

Lator suffragii. Cic. Dom. 18. *Die zyn stem geeft, een stemmer.*

LATRĀTŎR, ōrĭs. m. Virg. Æ. 8. 698. *Een blaffer, baffer, keffer*, of *janker*, gelyk een hond, van den God Anubis, die met een hondenkop uitgebeeld wierd, spreekende.

LATRĀTUS, ūs. m. Virg. G. 3. 412. *'t Geblaf, 't gebas*, of *gekef* van een hond.

LATRĪNĂ, æ. f. Varr. Anal. 2. *Een sekreet, heimelyk gemak, kakhuis.*

LATRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. S. R. 20. *Baffen, blaffen, keffen, janken*, van honden spreekende.

Scit cui latretur. Ovid. Tr. 2. 459. *Hy weet tegens wien men baft*, Scaliger wil dat men Cur, moet leezen.

Latrare. Cic. Cl. 15. *Schreeuwen, raazen, bulderen, tieren*, van een Redenaar, die zeer luidruchtig is, spreekende.

Latrare aliquem. Gell. 7. 1. *Tegens iemant baffen.*

Cum sale panis latrantem stomachum bene leniet. Hor. S. 2. 2. 18. *Hy zal zyn uitgehongerde maag wel met brood en zout vullen*, of *verzaaden.*

LATRO, ōnis. m. Cic. A. 2. 25. *Een straatschender, dief, struikrooover.*

Latro. Plaut. M. G. 1. 1. 76. *Een soldaat*, of *krygsknecht.*

LATRŎNES, um. m. plur. Ovid. Art. 3. 357. *Damschyven, schaakstukken.*

LATRŎCĬNĀTIO, ōnis. Plin. H. 19. 4. *Rovery, stropery, straatschendery.*

LATRŎCĬNIŪM, ii. Cic. Dej. 8. zie Latrocinatio.

Latrocinium. *Soldaatschap, soldaaten dienst, krygsdienst.*

Apud Regem in latrocinio fuisti. Plaut. by Non. 2. 508. *Gy zyt van des Koningks lyfschutten geweest*, of *hebt by den Koningk als soldaat gedient.*

LATRŎCĬNŎR, āris, ātŭs sūm, āri. Cic. Off. 1. 35. *Rooven, stroopen, straatschenden, afzetten, steelen, struikrooven.*

Latrocinari. Plaut. Tr. 2. 4. 198. *In dienst zyn, soldaat zyn, ten oorlog dienen.*

LATRŪNCŬLĀRĬĂ, tabula Sen. E. 117. *Een dambord, schaakbord, verkeerbord.*

LATRŪNCŬLĀTŎR, ōris. Ulp. Dig. 5. 1. 61. *Een diefleider, diender*, of *dienaar van den Schout.*

LATRŪNCŬLUS, i. Cic. Prov. Conf. 7. *Een roovertje, een straatschendertje*, of *diefje.*

LATRUNCULI, ōrūm. m. plur. Mart. 14. 20. *Verkeer*- of *damschyven, schaakstukken.*

Latrunculis ludebat. Sen. Tr. 14. *Hy speelde in 't verkeerbord, op 't dambord*, of *schaakbord.*

LATŬMIÆ. Zie Latomiæ.

LĀTUS, ă, ūm. Een participium van 't verbum Fero. *Gedraagen, gedraagen zyn*, of *gedraagen hebbende.*

Lex lata de aliqua re. Cic. C. B. 14. *Een wet, een keur over een zaak gemaakt*, of *vast gestelt.*

LĀTŬS, ă, ūm. Cic. T. Q. 5. 20. *Wyd, breed, uitgestrekt, ruim.* De compar. Latior staat beneden by Plinius, en de superl. Latissimus by Juv. 12. 59.

Latus pedum quinque. Colum. 3. 13. *Vyf voeten breed.* Quinquagenos pedes. Plin. H. 6. 26. *Vyftig voeten breed.*

Quid agas latioribus literis scribe. Plin. E. 1. 22. 12. *Schryf aan ons wat wydloopiger wat gy doet.*

LĂTUS, tĕris. n. Cic. Clu. 62. Virg. Æ. 2. 393. *De zyde.*

Adjungere aliquem lateri filii. Quint. I. O. 1. 2. *Zyn zoon by iemant bestellen die 't opzicht over hem heeft*, of *zorge voor hem draagt.*

Valentiorum hæc laterum sunt. Cic. Or. 25. *Dit zyn zaaken die een hooger geest*, of *grooter kennisse vereisschen.*

Qui est a latere alicujus. Liv. 24. 4. *Die iemants huisgenoot*, of *bediende is.*

Cum a latere ipsius pecunia sollicitaret hostis. Curt. 3. 5. 15. *Toen zyn vyand zyne huisgenooten*, of *bedienden door geld zocht om te koopen.*

(Latus præbere. Sen. N. Q. Præf. 4. Aperire Sisen. by Non. 4. 5. Nudum dare. Tib. 1. 4. 46. *Zich bloot geeven*, of *bloot stellen.*

Latus. *Een stam, een zyde van vader of moeder.*

Liberis a meo tuoque latere pronum ad honores iter videor relicturus. Plin. E. 8. 10. 3. *My dunkt dat ik de kinderen van myne en uwe zyde geboren*, of *van my en u geteelt, gelegenheit zal nalaaten om gemakkelyk tot bedieningen te komen.*

Latus. *Een deel*, of *gedeelte.*

Quod latus mundi nebulæ, malusque Jupiter urget. Hor. O. 1. 22. 19. *In welk deel van de waereld het altyd winter is.*

Latus. *Het uiterste van iets.*

Amnis divisus in duas partes latera hæc insulæ alluit. Cic. L. L. 2. 3. *De rivier in tweën gespleten, spoelt aan 't uiterste van het eiland.*

Latus. *De kracht*, of *sterkte van iemant.* Om dat in onze zyden veelzins onze sterkte bestaat.

Non ex te unquam es nobilitatus, sed ex lateribus & lacertis tuis. Cic. S. 9. *Gy zyt nooit door u zelve, maar door uwe sterkte vermaart geweest.*

Latus alicui tegere. Suet. Cl. 24. 8. Claudere. Juv. 3. 131. *Aan iemants slinkerhand gaan.* Zie hier over onze uitlegginge by Suet. 5. 26.

Latus fodere. Hor. E. 1. 6. 51. Eigentlyk, *iemant in de zyde stooten.* Oneigentlyk, *iemant vermaanen*, of *tot iets aanzetten.*

Latere tecto abscedere. Ter. H. 4. 2. 5. *Ongequetst daar af raaken, heelshoofds daar af koomen.* Tegere latus, wierden gezegt *de schermvechters die zorge droegen dat hun de steek in de zyde niet wierd toegebragt.* Nannius neemt het van een veldslag. zie hem Misc. 2. 4.)

LĂTŬSCŬLŬM, i. n. Catul. 25. 10. *Een kleine zyde.*

LAV.

LĂVĀCRŬM, i. n. Gell. 1. 2. *Een bad*, of *badstoove.*

LĂVĀTIO, ōnis. f. *Een bad.*

Fa-

Faciam ut lavatio parata sit. Cic. F. 9. 5. *Ik zal zorge draagen dat het bad vaerdig is.*
Lavatio. *Wassching, bading.*
Lavatione aquæ calidæ traduntur pinguescere. Plin. H. 8. 45. *Men zegt dat ze door 't wasschen met warm water vet worden.*
LĂVATRĪNĂ. æ. f. Varr. Anal. 2. *Een bad.*
LAUDĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. *Prijsselijk, loffelijk, lofwaerdig, prijzenswaerdig.* De compar. Laudabilior staat by Cic. Or. 20.
Laudabilis vita. Cic. Am. 7. *Een loffelijk, of prijsselijk, eerlijk, deugdzaam, of vroom leven.*
Orator laudabilis. Cic. Cl. 97. *Een deftig, of treffelijk Redenaar.*
LAUDĀBĬLĬTĔR. Adv. *Eerlijk, prijsselijk, treffelijk, loffelijk; met eere, lof, of roem.*
Laudabiliter vivere. Cic. T. Q. 5. 5. *Eerlijk, vroom, loffelijk, of onberispelijk leeven.*
LAUDANDŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 1. 3. Ovid. P. 2. 5. 37. *Te looven, te prijzen, te roemen, loffelijk, prijsselijk, prijzenswaerdig.*
LAUDĀTĒ. Adv. De superl. Laudatissime staat by Cic. Ant. ir. exs. 3. Zie Laudabiliter.
LAUDĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Cœl. 2. *Lof, lofrede.*
Funebres laudationes. Quintil. I. O. 3. 7. *Lijkredenen, lijklofredenen.*
LAUDĀTĪVŬS, ă, ŭm. Laudativum genus. Quintil. I. O. 3. 4. Dit is een deel van het genus Demonstrativum. *Bestaande in te prijzen, of in lofredenen te maaken.*
LAUDĀTŎR, ōrĭs. m. *Prijzer, lover, een die prijst, looft, of verheft.*
Nolo esse laudator, ne videar adulator. Cic. Her. 4. 21. *Ik wil geen prijzer zijn, op dat ik geen vleijer, of pluimstrijker zou schijnen.*
Pacis laudator. Cic. A. 7. 3. *Een aanprijzer van vrede.*
LAUDĀTRĪX, īcĭs. f. Cic. T. Q. 3. 2. *Een vrouw die iemant prijst, looft, of verheft.*
LAUDĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. F. 3. 227. *Geprezen, beroemt, vermaart, van aanzien.* De compar. Laudatior staat by Plin. H. 12. 8. en de superl. Laudatissimus by Ovid. Her. 19. 131.
Vir laudatus. Cic. F. 15. 6: 5. 12. *Een prijzenswaerdig, vroom, eerlijk, deftig, of treffelijk man.*
LAUDO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. acc. *Looven, prijzen, roemen, verheffen.*
Ore pleniore aliquid laudare. Cic. Off. 1. 18. *Iets met nadruk roemen, of prijzen, iets volmondig prijzen.*
(Laudare aliquem. Gell. 2. 6. *Iemant noemen.*
Laudare aliquem. *Zich op iemant beroepen.*
Jovem supremum testem laudo. Plaut. Capt. 2. 3. 66. *Ik beroep mij op Jupiter, ik roep Jupiter tot getuige.*
Laudare auctorem. *Een schrijver aantrekken, aanhaalen, of bybrengen.*
Varro ejus sententiæ Aristotelem laudat auctorem. Gell. 3. 16. *Varro trekt Aristoteles aan als den stichter van dat gevoelen.*
Laudare defunctum. *Een lijkrede doen.*)
LAVER. Plin. H. 26. 8. *Watereppe.* Zeker kruid. Men vind geen casus obliquos van dit woord.
LĂVO, ās, lāvī, laūtŭm *of* lōtŭm, lăvārĕ. Cic. de Or. 2. 60. *Wasschen, door water reinigen.*
Lavare favillam vino. Virg. Æ. 6. 227. *De assche der verbrande lichaamen met wijn besproeijen.*
Lavare. Ter. E. 3. 5. 52. *Baaden.*
Lavare peccatum suum. Ter. Ph. 5. 8. 80. *Zich ontschuldigen, zich rechtvaerdigen, zijn schuld, of misdaad verschoonen.*
(LĂVERNĂ, æ. f. Hor. E. 1. 16. 60. Plaut. Corn. 8. Festus. *De Godinne der dieven.*
LĂVERNIO, ōnĭs. m. Festus. *Een dief.*)
LĂVO, ĭs, lāvī, laūtŭm *of* lōtŭm, lăvĕrĕ. Cato R. R. 66. Hor. O. 3. 12. 2. *Wasschen.*
Hæc macula lavi non potest. Cic. S. R. 24. *Deeze vlak kan niet uitgewasschen worden.*
LAUREĂ, ĕæ. f. Plin. H. 15. 30. *Een laurierblad, of lauwerboom.*
Laurea. Hor. O. 2. 15. 9. *Een laurierboom, of lauwerboom.*
Laurea. Cic. Prov. Conf. 14. *Een laurierkrans, of lauwerkrans.*
Linguæ lauream meritus. Plin. H. 7. 30. *Die de lauwerkrans van welspreekendheit verdient heeft.*
LAUREĀTUS, ă, ŭm. Cic. D. 1. 28. *Gelauwert, met een lauwerkrans verciert, gekroont, of omvlochten,* van persoonen en zaaken spreekende.
Laureatus vomer. Plin. H. 18. 3. *Een gelauwerde ploeg, een ploeg met lauriertakken verciert,* waar mee de veroveraar het land ploegt.
LAUREŎLĂ, æ. f. Cic. Att. 5. 20. *Een laurierkransje, of lauwerkransje.*
LAURĒTŬM, ī. n. Plin. H. 15. 30. *Een laurierbosch, een plaats met laurierboomen beplant.*
LAUREŬS, ă, ŭm. Plin. H. 15. 30. *Van een laurierboom, of lauwerboom.*
LAURĬCŎMUS, ă, ŭm. Lucret. 6. 151. *Met laurierboomen beplant,* van de kruin van een berg spreekende.
LAURĬFĔR, ă, ŭm. Plin. H. 15. 30. *Dat laurierboomen voortbrengt, of draagt.*
Currus lauriferi. Lucan. 5. 332. *Wagens met lauriertakken behangen.*
Phœbus laurifer. Ovid. Art. 3. 388. *De gelauwerde Phœbus, of Apol.*
LAURĬGĔR, ă, ŭm. Mart. 7. 7. 8. *Met lauweren bedekt.*
LAURĪNUS, ă, ŭm. *Van laurier.*
Folia laurina. Plin. H. 19. 8. *Laurierbladeren, of lauwerbladen.*
(LAURUS, ŭs. *en* ī. f. Plin. H. 15. 30. *Een laurierboom, of lauwerboom.*)
LAUS, aūdĭs. f. *Lof, prijs, roem, luister.*
Laus caseo Romæ ex provincia Nemausensi. Plin. H. 11. 42. *De kaas uit het landschap van Nimes te Romen geacht.*
Heres laudis alicujus. Ovid. Her. 9. 110. *Erfgenaam van iemants lof, roem, of luister.*
Bellicis laudibus abundare. Cic. Off. 1. 22. *Vermaart in oorlogszaaken zijn, veel goede hoedanigheden in krijgszaaken hebben.*
Laus dicendi. Cic. Cl. 13. *Welspreekendheit.*
LAUTĒ. Adv. Ter. Ad. 5. 1. 2. *Deftig, treffelijk, kostelijk, prachtig, heerlijk.*
Laute exornatus. Plaut. Cas. 4. 1. 10. *Prachtig gekleed, kostelijk uitgedost.*
Laute loqui. Plaut. M. G. 4. 2. 11. *Cierlijk, treffelijk, of hoogdravend spreeken.*
LAUTĬĂ, ōrŭm. n. plur. Liv. 30. 18: 28. 39. *Geschenken die de Romeinen aan uitheemsche Gezanten gaven.* Festus zegt dat de Ouden die Dautia genoemt hebben.
LAUTĬTĬĂ, æ. f. Cic. F. 9. 20. Plin. H. 9. 35. *Pracht, kostelijkheit, heerlijkheit, deftigheit* van een gastmaal.
(LAUTŬMIÆ, ārŭm, pl. f. *Een steenkuil, of steengroeve.*
Inde ibis in lautumias. Plaut. Capt. 3. 5. 63. *Van daar zult gij gaan naar den steenkuil.*
Comprehensæ postea lautumiæ. Liv. 26. 27. *Daar na zijn de steenkuilen in brand geraakt.*
Lautumiæ. *Een gevangkenis te Syrakusen.* Zie de beschryvinge by Cic. V. 5. 27.
Multos cives Romanos in lautumiis morte esse multatos. Cic. V. 1. 5. *Dat veele Romeinen in de gevangkenis*

vangkenis te Syrakusen omgebragt waren.

Lautumiæ. *Allerlei gevangkenis.*

Is qui compulit ludere, in lautumias ducatur. Ulp. Dig. 11. 5. 1. §. 4. *Dat hy, die hem tot spelen gedwongen heeft, in de gevangkenis gebragt worde.*

Lautumiæ. *Een plaats waar in men zoo zwaaren arbeid doet als in de steenkuilen.*

In lautumiis mavelim agere ætatem, quam apud lenonem hunc servitutem colere. Plaut. Pœn. 4. 2. 5. *Ik zou liever myn leven in de steenkuilen willen verslyten*, of *met den zwaarsten arbeid te doen, als deezen roffiaan dienen.*)

LAUTUS, a, um. Ter. Ph. 2. 2. 25. Cic. Dei. 7. *Gewasschen, gebaad.* De compar. Lautior staat by Cic. Off. 2. 15. en de superl. Lautissimus by Cicero beneden.

Manus lautæ. Hor. S. 2. 3. 283. *Gewasschen, schoone, reine*, of *blanke handen.*

Lautus. *Zindelyk, net, zuiver, deftig, beschaafst.*

Lauta civitas. Cic. F. 13. 31. *Een stad daar de inwoonders zeer net, beleefst, heusch*, of *wellevend zyn.*

Lautus. *Keurlyk, vies.*

Valde jam lautus es, qui gravere ad me literas dare. Cic. F. 7. 14. *Gy zyt thans wel keurlyk*, of *vies, dat gy zwarigheit maakt aan my te schryven.*

Lautum patrimonium. Cic. Fl. 36. *Een grootvaderlyk goed.*

Lautus. Cic. F. 9. 16. *Kostelyk, prachtig, lekker.*

Lautum convivium. Plin. H. 14. 16. *Een kostelyk, prachtig*, of *lekker gastmaal.*

(Lautus. *Ryk, vermogend.*

Atticus erat lautus eques Romanus. Nep. 25. 13. 6. *Attikus was een ryk Roomsch ridder.*

Lautissimi solent esse in iis locis. Cic. Pl. 26. *In die plaatzen plagten zeer ryke lieden te verkeeren.*)

LAX.

LAXAMENTUM, i. n. *Uitzetting, verwyding, vergrooting, verbreeding.*

Laxamentum ambulationis facit. Vitruv. 3. 2. *Hy vergroot*, of *hy verbreed de wandelplaats.*

Laxamentum habere. Vitruv. 4. 3: 5. 9. *Ruim, breed*, of *wyd zyn, wydte, ruimte*, of *breedte hebben.*

Laxamenta curarum. Plin. P. 82. 9. *Rust, verpoozingen*, of *uitspanningen van zorgen*, of *bekommernissen.*

Laxamentum alicui dare, ad, &c. Val. Max. 3. 2. 8. *Iemant eenige uitspanning geeven, om, enz.*

LAXATIO, onis. f. Vitruv. 9. 9. *Uitbreiding, vergrooting, uitzetting, verbreeding.*

Laxatio. Vitruv. 4. 7. *Een vak, tusschenplaats, ruimte*, of *wydte tusschen twee stukken houts.*

(LAXATUS, a, um. *Ontslagen, los gemaakt, bevrydt.* De compar. Laxatior staat by Plin. H. 19. 1.

Cum laxati curis sumus. Cic. T. Q. 1. 19. *Als wy van zorgen ontslagen zyn.*)

LAXE. Adv. *Wyd, ruim, breed, in 't breede.* De compar. Laxius staat by Liv. 28. 24. en de superl. Laxissime by Plinius beneden.

Laxe habitare & magnifice. Cic. Dom. 44. *Een groot en deftig huis bewoonen.*

Laxe distare. Plin. H. 13. 4. *Ver afgelegen zyn.*

Laxissime vagari. Plin. H. 2. 16. *Wyd en zyd zwerven, omdoolen.*

LAXITAS, atis. f. *Wydte, breedte, ruimte.*

Laxitas urbium. Sen. B. 7. 10. *Grootheit der steeden.* Domus. Cic. Dom. 44. *Ruimte van een huis.*

Laxitas viarum. Colum. 4. 18. *Breedte der wegen.*

Laxitas animi. Sen. E. 66. *Verval van moed, neerslagtigheit, kleinmoedigheit.*

LAXO, as, avi, atum, are. *Vergrooten, verbreeden, verwyden, uitzetten.*

Laxare forum. Cic. Att. 4. 16. *Een merkt vergrooten.*

Vincula epistolæ laxare. Corn. Nep. 4. 4. 1. *Een brief openen*, of *opbreeken.*

Laxant arva sinus. Virg. G. 2. 331. *De aarde opent haaren schoot.*

Laxat claustra Sinon. Virg. Æ. 2. 259. *Sinon doet de deur open*, of *ontsluit de deur* van 't houte paerd.

Laxari a vinculis. Cic. S. 3. *Los gelaaten worden, geslaakt worden.*

Laxare aliquid ex rigore Juris. Ulp. Dig. 24. 1. 32. *Iets van de strengheit van 't recht verminderen*, of *laaten vallen.*

Animum laxare. Sen. Tr. 15. *Een uitspanning aan zynen geest geeven, zich vermaaken.*

Laxare animum a laboribus. Liv. 32. 5. *Van den arbeid rusten, na veel arbeid rust neemen.*

Laxat annona. Liv. 26. 20: 2. 34. *De prys der eetwaaren slaat af, de mondkost word beter koop.*

Tempus laxare. Sen. M. 3. 421. *Den tyd verlengen.*

LAXUM. Adv. Mart. 3. 22. 2. *Ruim, breed, in 't breede, breedelyk.*

LAXUS, a, um. Virg. G. 3. 166. *Wyd, breed, ruim, groot.* De compar. Laxior staat by Liv. 2. 5. en de superl. Laxissimus by Cic. Am. 13.

Laxus. *Slap, los, ruim hangende.*

Amictus laxus. Ovid. Art. 3. 268. *Een wyd*, of *ruim kleed.*

Arcus laxus. Virg. Æ. 11. 874. *Een ongespannen boog.*

Laxæ opes. Mart. 2. 30. 4. *Groote rykdommen*, of *goederen.*

Dies satis laxa. Cic. Att. 6. 1. *Een genoegzaamen langen tyd*, van eenen schuldeischer aan zynen schuldenaar om te betaalen vergunt.

LEA.

LEA, æ. f. Stat. Th. 10. 414. Ovid. F. 2. 88. *en*

LEÆNA, æ. f. Virg. E. 2. 69. Plin. H. 8. 16. *Een leeuwin.*

LEA. f. Plin. H. 20. 9. *Kool met groote breede bladen.*

LEB. LEC.

LEBES, etis. m. Virg. Æ. 3. 466. *Een kopere pot*, of *ketel.*

LECTE. Adv. Varr. L. L. 5. 5. *Met verkiezinge*, of *keur, uitkippender wyze.* De superl. Lectissime staat by Cic. Or. 68.

LECTICA, æ. f. Cic. V. 5. 11. *Een draagstoel, draagzetel, rosbaar, een rustbed*, of *draagbed.*

LECTICARIUS, a, um. Cic. F. 4. 12. Suet. C. 58. 8. *Een draagstoel - zetel - rosbaar - of rustbeddrager.*

LECTICULA, æ. f. Cic. F. 7. 1. *Een draagstoeltje, een rosbaartje, een draagbeddetje.*

LECTIO, onis. f. Cic. T. Q. 2. 3. *Lezing, een les.*

Lectio. Liv. 9. 29. *Keur, verkiezing, uitkipping.*

Lectio lapidum. Colum. 2. 2. *Vergadering*, of *verzameling van steenen.*

LECTISTERNIATOR, oris. m. Plaut. Ps. 1. 2. 29. *Een beddemaker*, of *beddespreyer.*

LECTISTERNIUM, ii. n. Liv. 22. 1: 5. 13. *Een feest ter eeren van zekere Goden.* De Ouden hadden de gewoonte om het beeld van Jupiter op een bed te leggen, en dat van Juno en Minerva op stoelen te zetten, rondom een tafel, waar op de uitgezochtste spyzen gezet waren, die van zeven daar toe verkorene mannen gegeeten wierden.

LECTITO, as, avi, atum, are. Cic. Cl. 31. *Dikwils*, of *veel leezen, herleezen, overleezen.*

Lectitare conchulas. Val. Max. 8. 8. 2. *Schelpen verzamelen.*

LECTIUNCULA, æ. f. Cic. F. 7. 1. *Een kleine lezing, een korte les.*

LECTOR, oris. m. Cic. de Or. 2. 55. *Een lezer, een voorlezer.*

Pla-

Placidus lector. Ovid. P. 3. 4. 9. *Een goedgunstig lezer.*

(Lector. *Een voorlezer.* De Ouden hadden hunne slaaven, die hun iets over tafel als ze aten, en voor het bedde, als ze, des nachts wakker geworden, niet weder konden slaapen, voorlazen.

Super cœnam liber legebatur. Memini quendam ex amicis, quum lector quædam perperam pronuntiasset, &c. Plin. E. 3. 5. 12. *Over de maaltyd wierd een boek geleezen. 't Heugt my dat iemant van de hovelingen, als de voorlezer iets verkeert uitsprak, enz.*

Lectoribus arcessitis somnum resumebat. Suet. A. 78. 4. *De geroepene voorlezers hem iets voorleezende, hervatte hy den slaap, of viel hy wederom in slaap.*)

LĔCTŬLŬS, ī. m. Cic. C. 1. 4. *Een beddetje, een klein bed.*

Lectuli ilignis pedibus. Ter. Ad. 4. 2. 46. *Beddetjes met eikenhoute voeten.*

LĔCTŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 3. 37. *Verkoren, gekoren, uitgekipt, uitgeleezen, uitgezogt.* De compar. Lectior staat by Cic. I. R. 1. 31. en de superl. Lectissimus by Cicero beneden.

Ad supplicium forte lectus. Liv. 2. 59. *Door 't lot ter straffe veroordeelt, of gedoemt.*

Lectissimus adolescens. Cic. Div. 9. *Een heel braaf jongeling.*

Sententiæ & verba lectissima. Cic. Or. 68. *Uitgezochte zinspreuken en woorden.*

Lectus. Quintil. I. O. 6. 1. *Vergadert, verzamelt.*

Lectus. Hor. E. 1. 1. 37. *Geleezen, doorbladert.*

LĔCTŬS, ī. m. Cic. F. 9. 23. *Een bed, een slaapkoets.*

Imi derisor lecti. Hor. E. 18. 11. *Een bespotter van die aan 't lager end van de tafel zitten* op een gastmaal.

(LĔCŸTHŬS, ī. f. Λήκυθος. *Een olykruik.* Dit is zuiver Grieksch. Zie Pollux. 3. 9.

Oleum non est in lecytho. *In de kruik is geen oly.* Oneigentlyk. *Hier is geen genade, of barmhartigheit.* De verbloemde spreekwyze word gevonden by Aristoph. Avib. p. 614. Ἔλαιον ἐκ ἔνεςιν ἐν τῇ ληκύθῳ. En de Scholiastes zegt, dat het is, ἀντὶ τῆ ἐκ ἐλεῆμεν, ἢ πειθόμεθα.

Lecythus. Cic. Att. 1. 14. Plin. E. 1. 2. 4. *De cierlykheit van een rede.* Beide deeze Schryvers gebruiken 't Grieksche woord Λήκυθος.)

LEG.

LĒGĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ălĕ, ĭs. n. Quintil. I. O. 3. 6. *Wettig, wettelyk, dat de wetten aangaat, of daar toe behoort.*

‡ LĒGĀRĬŬM, ĭī. n. Varr. R. R. 1. 32. *Peulvrucht, schelvrucht.*

LĒGĀRĬŬS, ĭī. m. Pompon. D. 30. 8. *Die iets door uiterste wille is nagelaaten, of gemaakt.*

LĒGĀTĀRĬŬS, ĭī. m. Pomp. Dig. 30. 8. *Dien een erfmaking nagelaaten is.*

LĒGĀTĀRĬŬS, ă, ŭm. Legataria provincia. Cic. Att. 15. 9. *Een landschap dat men aan iemants zorge bevolen laat, of overgeeft.*

LĒGĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Fl. 19 *Een gezantschap, bezending, het ampt, of de bediening van een gezant.*

Gerere legationem. Quintil. I. O. 7. 4. D. 12. *Een gezant zyn, een gezantschap bekleeden.*

Legationem ad aliquem mittere. Quintil. I. O. 10. 1. *Een gezantschap aan iemant zenden, een bezending aan iemant doen.*

Perfectis rejectisque legationibus. Cic. F. 1. 4. *De gezanten gehoort en afgewezen, of onverrichter zaake te rug gezonden hebbende.*

(LĒGĀTĪVŬM, ī. n. Arcad. Char. Dig. 50. 4. 18. §. 12. *Onderhoudgeld van een gezant.*)

LĒGĀTŎR, ōrĭs. m. Suet. T. 31. 3. *Een erfbespreker.*

LĒGĀTŬM, ī. n. Modest. Jurisc. 31. 33. *Erfmaking, erflating.*

Poscit codicillos, legatum Regulo scribit. Plin. E. 2. 20. 5. *Zy eischt de byvoegzelen van de voorgaande uiterste wille, en voegt 'er eene erflating voor Regulus by.*

LĒGĀTŬS, ī. m. Cic. Vat. 15. *Een gezant, of afgezant.*

Legatus. Cæs. B. C. 2. 17. 2. *Een Onderveldoverste, onderbevelhebber.*

(Legatus Cæsaris. Papin. Dig. 1. 18. 20. *en* Legatus consularis. Suet. T. 41. 1. *Een stadhouder des Keizers in een van zyne overheerde landen.* Door order van den Keizer Augustus waren de overheerde landschappen zoo verdeelt, dat sommige den Raad en het volk, sommige den Keizer toequamen. Zie Dio. 53. 503. C. en Strab. 3. 115. Augustus heeft de Stadhouders van zyne overheerde landen Legatos en Proprætores genoemt, en die de andere wegens den Raad en het volk bedienden Proconsules. Zie Dio. 53. 504. C. D.

Legatus. *Een die afgezonden werd tot het feest van een ander volk, om dien God, die van 't zelve gedient word, te offeren.* De Latynen hebben geen byzonder woord om deeze waardigheit uit te drukken. By de Grieken wierd hy Θεωρὸς genoemt. Zie Pollux 2. 4. 7. en Suidas.

Carthaginensium legati ad celebrandum anniversarium sacrum tunc venerant. Curt. 4. 2. 10. *De afgezondenen van de Karthaginenzers, om 't jaarige feest van Herkules te vieren, waeren toen gekoomen.*

LĒGĬBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Ulp. Dig. 28. 4. 1. *Leesbaar, ligt om te leezen.*

LĒGĬFĔR, ă, ŭm. Virg. Æ. 4. 58. Ovid. Am. 3. 10. 41. *Een wetgever, of insteller van een wet.*

LĔGĬO, ōnĭs. f. Cic. Att. 16. 8. Liv. 7. 25: 25. 2. *Een keurbende, een kryggshoop, of kryggsbende.* Die in 't eerst bestont uit drie duizend voetknechten, en drie honderd ruiters: maar naderhand uit zes duizend man te voet, en zeven honderd tweeëndartig man te paerd, naar 't zeggen van Veget. l. 2. c. 6.

LĔGĬŌNĀRĬŬS, ă, ŭm. Cæs. B. C. 1. 73. 3. Liv. 10. 43. *Van een keurbende.*

Legionarii. Cæs. B. C. 1. 78. 1. *Soldaaten van een keurbende.*

LĔGĬŌNĔNSĒ Regnum. *Het koningkryk Leon* in Spangien.

LĒGĬRŬPA, æ. m. Plaut. R. 3. 2. 38. *Een wetbreker, of wetschender.*

LĒGĬRŬPĬO, ōnĭs. m. Plaut. R. 3. 4. 4. *Een verbreker, of schender van een wet.*

LĒGĬSLĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. N. D. 3. 38. *Een wetgever, of insteller van een wet.* Zommige deelen dit woord in tweën, en zeggen Legis, *of* Legum lator.

LĒGĬTĬMĒ. Adv. Cic. Cæc. 20. *Wettelyk, naar de wet, volgens de wet, op eene wettige, of rechtmatige wyze.*

LĒGĬTĬMŬS, ă, ŭm. *Wettig, rechtmatig, wettelyk.*

Ætas legitima ad petendam ædilitatem. Liv. 25. 2. *Een wettigen ouderdom om naar 't Kerkmeesterschap te staan.*

Dies legitimus comitiis habendis. Cic. V. 2. 52. *Een bequamen dag tot de Staatsvergadering.*

Amor legitimus. Ovid. Her. 13. 30. *Een geoorlofde, of wettige liefde.*

Poema legitimum. Hor. E. 2. 2. 109. *Een gedicht waar in al de wetten, of regelen van de dichtkonst waargenomen zyn; een goed gedicht.*

Impedimentum legitimum. Cic. Rull. 2. 9. *Een wettig, of rechtmatig beletzel, of verhindering.*

(Legitimus. *Daar niets aan ontbreekt, volkomen, volslagen.*

Legitimum munus exhibere. Suet. Cl. 21. 9. *Een volslagen schouspel, of een schouspel daar niets aan ontbreekt vertoonen.*

Legi-

Legitimum honorem flagitare. Suet. Cl. 5. 2. *Om 't Burgermeesterschap* (dat by deezen Schryver *een volslage bediening* is) *zeer aanhouden.*

Legitimus. *Van de wetten, dat tot de wetten behoort.*

Legitima verba. Sen. Contr. 9. 2. *De woorden van de wetten.*

Legitima scientia. Justinian. J. procem. §. 5. *De kennis van de wetten.*

Legitima, orum. pl. n. Cic. A. 1. 10. Nep. 19. 4. 2. *De plechtigheden die door de wetten toegestaan worden, om de gedaagden aan te brengen, en te hooren.)*

LĔGIŬNCŬLĂ; æ. Liv. 35. 49. *Een kleine kryjgsbende, of keurbende, een krygshoopje.*

LĒGO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *In gezantschap zenden, of afzenden.*

Illum legarunt ad Aponium. Cic. V. 3. 48. *Zy hebben hem naar Aponius als afgezant gezonden.*

Legare famulum aliquo. Catull. 66. 57. *Zyn knecht ergens naar toe zenden.*

Legare. Sibi aliquem legare. Cic. Att. 15. 11. *Iemant in zyn plaats stellen, iemant het gebied over 't leger in zyn afwezen geeven, iemant Onderveldheer maaken.*

Legare negotium alicui. Plaut. Cas. 2. 12. *Iemant last geeven om iets uit te voeren, of te verrichten.*

Legare alicui usumfructum omnium bonorum suorum. Cic. Cæc. 4. *Iemant het vruchtgebruik van alle zyne goederen maaken.*

Heres in parte legabatur. Tac. An. 2. 48. 1. *Men maakte hem erfgenaam van een gedeelte der goederen.*

LĔGO, is, lēgi, lectŭm, lĕgĕrĕ. *Vergaderen, verzamelen, byeen raapen, leezen, plukken, opleezen.*

Legere flores. Virg. E. 3. 92. *Bloemen plukken.* Poma ab arboribus. Tib. 1. 8. 32. *De vruchten van de boomen plukken.*

Legere vela humida. Virg. G. 1. 373. *De natte zeilen inhaalen.*

Legere halitum alicujus. Virg. Æ. 4. 685. *Iemants aassem ontfangen.*

Legere sermonem alterius. Plaut. Ps. 1. 4. 21. *Met aandacht naar iemants gesprek hooren, of luisteren.*

Legere vestigia. Ovid. M. 3. 17. *Den trant volgen, iemants voetstappen navolgen.*

Legere. Cic. de Or. 1. 11. *Leezen.*

Maligne legere. Plin. E. 9. 38. *Quaadaardig leezen, of leezen om te bekelen.*

Legere oram Italiæ. Liv. 21. 51. *De kust van Italien kiezen, langs de kust van Italien zeilen.*

Legere. Cic. Dom. 31. *Verkiezen, uitkiezen, uitkippen.*

Aliquem legere in demortui locum. Liv. 23. 23. *Iemant in eens verstorvenen plaatze verkiezen.*

Legere tempus idoneum. Ovid. M. 9. 610. *Een bequaame, of gelegene tyd uitkiezen, zyn tyd wel weeten te gissen, of waar te neemen.*

(Legere. *Steelen, berooven, bestelen.* Et qui nocturnus divûm sacra legerit. Hor. S. 1. 3. 117. *Een die by nacht de heiligdommen van de goden zal bestolen hebben.*

Legere. *Slaan.* Een manier van spreeken ontleent van die druiven, of vruchten plukken en vergaderen. Gelyk dat den oogst is van druivenlezers, zoo is ook iemant met de vuisten te slaan als den oogst van die zulks doen. Zie Turneb. Adv. 30. 34.

Alia forma esse oportet quem tu pugno legeris. Plaut. Am. 1. 1. 160. *Hy most al anders gestelt zyn, dien gy met vuisten zoud slaan.)*

LĒGŬLĒJŬS, i. m. Cic. de Or. 1. 55. *Een wetoeffenaar, een die zyn werk maakt van zich in de wetten te oeffenen en voorgeeft die te verstaan, een wetgeleerde, of rechtsgeleerde.*

LĔGŬLŬS, i. m. Varr. L. L. 4. 18. Cato R. R. 65. *Een druivelezer, een plukker, of verzamelaar* van druiven, olyven, enz.

LEM.

LĒMĂ, æ. f. Plin. H. 23. 1. *Oogeslym, een taai wit vocht in de oogen.*

LĔMĀNŬS lacus. Cæs. B. G. 1. 2. 3. *Het meir van Genéve.*

LĔMBŬNCŬLŬS, i. m. Tac. An. 14. 5. 6. *Een klein schuitje, bootje, sloepje.*

LĔMBŬS, i. m. Plaut. B. 2. 3. 45. *Een visschers schuit, of boot.*

LĔMĪNCŬM, i. n. *Chambery.* De hoofdstad van Savoyen.

LĔMMĂ, ătĭs, n. Plin. E. 4. 27. 3. Λῆμμα. *'t Opschrift met d'inhoud van een vaers.* Als de opschriften van een puntdicht.

(Lemma. Cic. D. 2. 53. *Bewijs van een zaak, 't geen men bybrengt om een zaak te bewyzen.)*

LĒMNĪSCĀTŬS, a, ŭm. Cic. S. R. 35. *Met snoeren, linten, banden, of franje verciert.*

LĒMNĪSCĪ, ōrŭm. m. plur. Plaut. Ps. 5. 1. 21. Λημνίσκοι. *Linten, banden, snoeren, franje.* Zie onze aantekening over Suet. N. 25. 5. §. 19.

LĔMŎNĬŬM, ii. n. Plin. H. 25. 9. *Wilde beet.* Zeker kruid.

LĔMŎVĪCĒNSĬS, is. m. en f. sĕ, is. n. *Een Limosiner, een van Limosin, of Limozyn.*

LĔMŎVĪCĒNSĬS provincia. *Limosin.* Een landschap in Vrankryk.

LĔMŎVĪCĒS, cŭm. m. plur. Cæs. B. G. 7. 4. 6. *De Limozyners, 't volk van Limosin.*

LĔMŎVĪCŬM, i. n. *Limoges.* De hoofdstad van 't landschap Limosin.

LĔMŬRĒS, ŭm. Hor. E. 2. 2. 209. Pers. 5. 185. *Spooken, nachtgeesten, gedaanten van beesten, of die 's nachts schrik aanjaagen, weêrwolven, bytebaauwen, enz.*

LEN.

LĒNĂ, æ. Plaut. As. 1. 3. 23. *Een hoerewaerdin, koppelares, of koppelaarster, een bederfster van de jeugt.*

LĒNĔ. Adv. Mart. 10. 45. 1. *Zoetelyk, zachtelyk, zachtmoediglyk.*

LĒNĪMĔN, inis. n. Ovid. M. 11. 450. *Verzoeting, verzachting.*

LĒNĪMĔNTŬM, i. n. Plin. H. 25. 5. *Verzachting, verzoeting.*

LĒNĬO, is, ivi, itŭm, irĕ. Sall. B. J. 27. *Verzagten, verzoeten, te vrede stellen, vermurwen, buigen, neigen, gedwee maaken.*

Lenire desiderium alicujus. Cic. F. 15. 21. *De droefheit over 't missen van iemant verzoeten.* Prop. 3. 19. 32. zegt Lenibo in futuro.

Sententiam interpretatione lenire. Suet. J. 14. 2. *Een meening, of gevoelen door een zagter, of voordeeliger verklaring verzoeten.*

LĒNĬS, is. m. en f. ĕ, is. n. *Zoet, zagtzinnig, zagtmoedig.* (De compar. Lenior staat by Liv. 42. 9. en de superl. Lenissimus by Cic. S. R. 53.)

Lenis sonus. Cic. de Or. 2. 14. *Een zoet, of zeer aangenaam geluid.*

Lenis. Tib. 1. 9. 57. *Hensch, hupsch, beleefst,* van den inborst spreekende.

Lene consilium. Hor. O. 3. 4. 41. *Een zachten raad.*

LĒNĬTĀS, ătis. f. Cic. Part. 22. *Zoetheit, zagtzinnigheit, beleefsheit, zedigheit, hupsheit, hensheit, zachtheit.*

Lenitas. Plin. H. 27. 8. *Zoetheit van smaak.*

Arar incredibili lenitate in Rhodanum influit. Cæs. B. G. 1. 12. 1. *De Seine vloeit met een ongeloofslyke zachtigheit in de Rhone.*

Lenitas vocis. Cic. de Or. 2. 43. *Zoetheit, aangenaamheit, of lieflykheit van stem.*

Vocabula ad lenitatem versus contrahere. Plin. E. 8. 4. *De woorden verkorten, om de vaerzen veel lieflyker, of aangenaamer voor het gehoor te maaken.*

LĒNĬTĔR. Adv. Cic. Cl. 80. *Zoetelyk, zacht, matig, bezadigt, zoetjes, zagtjes.* De compar. Lenius staat by Cic. de Or. 1. 60. en de superl. Lenissime by Cic. F. 5. 2.

LĒNĬTŪDO, inis. f. Cic. V. 4. 61. *Zoetheit, zagtheit, bevalligheit.*

Lenitudo orationis. Cic. T. Q. 5. 16. *Zoet-*

Zoetheit, of *bevalligheit van een rede*.

LĒNO, ōnis. m. Ter. Ad. 2. 1. 34. *Hoerewaerd*, *koppelaar*, *bordeelhouder*, *bederver*, of *verleider der jeugt*, *een roffiaan*.

LĒNŌCINIŬM, ii. n. Cic. red. in sen. 5. *Hoerhuis* - of *bordeelhouding*, *hoerenhandel*.

(Lenocinium profiteri. Suet. T. 35. 3. *Zijn naam aangeeven onder de hoeren*.

Lenocinium facere. Suet. C. 40. 6. Ulp. Dig. 2.4.5.3. *Hoerhandel drijven*, *hoeren te koop hebben*, *koopmanschap met hoeren doen*.

Lenocinium. *Vercieri̇ng*, *pracht*, *oppronking van 't lichaam*.

Perspicuum est, quo corporum lenocinia processerint. Cic. N. D. 2. 59. *Het is openbaar*, *hoe verre de pracht des lichaams gekoomen is*.

Augustus omnis lenocinii erat negligens. Suet. A. 79. 1. *Augustus maakte geen werk van 't lichaam op te tooijen*.

Lenocinium. *Smeeking*, *aanlokking*, *gestreel*, *gevlei*, *vleijing*, *pluimstrijking*.

Lenociniis cupiditatum se dediderunt. Cic. Sext. 66. *Zij hebben zich overgegeeven aan de vleijingen der begeerlijkheden*.

Cui instrumento distrahendo nihil non lenocinii adhibuit. Suet. C. 39. 2. *Om welken huisraad te verkoopen hij allerlei smeekingen gebruikt heeft*.)

LĒNŌCĬNŎR, āris, ātūs sūm, āri. Cic. Div. 15. *Iemant zagtjes vleijen*, *streelen*, of *pluimstrijken*.

Potest fieri ut libro isti novitas lenocinetur. Plin. E. 2.19.7. *Het kon zijn dat de nieuwigheit dit boek zoude aangenaam maaken*.

Illi necessitas lenocinatur. Plin. E. 1. 8. 6. *De noodzakelijkheit verplicht*, *dwingt*, *dringt*, of *perst hem*.

LĒNŌNIŬS, ă, ŭm. Plaut. Ps. 2. 4.76: 3. 1. 8. *Van een bordeelhouder*, *hoerenwaerd*, of *koppel*. Dit laatste zegt men boerrende.

LĒNS, endis. f. Plin. H. 22. 24. *Een neet*. Een ey van een luis.

LĒNS, entis. f. Virg. G. 1. 228. Plin. H. 18. 12. *Linzen*, *vitzen*, een peulvrucht. Men vind by Cato R. R. 36. de accusativ. Lentim. Titinnius by Non. 3. 117. gebruikt Lens in masculino genere.

LĒNTĒ. Adv. Plin. E. 1. 13. 2. *Zoetelijk*, *zagtelijk*, *langzaam*, *zonder verhaasten*, *op zijn gemak*, *zagtjes*, of *zoetjes aan*. De compar. Lentius staat by Cic. Par. 1. en de superl. Lentissime by Colum. 2. 15.

Asellus lente gradiens. Ovid. M. 11. 174. *Een traaggaanden ezel*, *een ezel die een langzaamen tred gaat*.

Lente nasci. Plin. H. 12. 14. *Langzaam voortkoomen*, of *opkoomen*.

Lente ferre injurias. Cic. by Non. 4.281. *Hoon*, *smaad*, of *ongelyk geduldig verdraagen*.

LĒNTĒSCO, scis, escĕrĕ. Colum. 11. 2. *Zagt*, *week*, *taai*, of *leenig worden*, of *zijn*.

Ad digitos lentescit. Virg. G. 2. 250. *Zij kleeft aan de vingeren*, van aarde spreekende.

Lentescere. Colum. 2. 2. *Buigzaam*, of *gedwee worden*.

LĒNTĬCŬLĂ, æ. f. Cels. 4. 19. *Linzen*, *vitzen*. Vader Labbe zegt dat de tweede lettergreep van dit woord lang is: andere maaken ze kort.

Lenticula. Cels. 2. 17. *Een klein balsemvaatje als linzen gemaakt*.

Lenticulæ. Cels. 6. 5. *Sproeten*, *sproetelen*, of *zomervlakken in 't aanzicht*.

(LĒNTĬCŬLĀRĬS, is. m. en f. ărĕ, is, n. *Als een luis*, *dat de gedaante vertoont van een luis*, *dat gemaakt is als een luis*.

Lenticulari forma ampullam olea riam fabricare. Apul. Fl. 346. *Een olykruik naar de form van een luis maaken*.

LĒNTĪGĬNŌSŬS, ă, ŭm. *Sproetelig*, *die het aangezicht vol zomersproeten heeft*.

Vir lentiginosi oris Jovis solio subjectus. Val. Max. 1. 7. 6. ext. *Een man die zomersproeten in 't aangezicht hadde*, *lag aan den throon van Jupiter*.)

LĒNTĪGO, inis. f. Plin. H. 20. 9. *Een zomervlak in 't aangezicht*, *een sproet*.

LĒNTĪSCĬFĔR, ă, ŭm. Ovid. M. 15. 713. *Das mastikboomen draagt*, of *voortbrengt*.

LĒNTĪSCĬNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 23. 2. *Mastikboomen*, *van mastikhout gemaakt*.

LĒNTĪSCŬS, i. f. Plin. H. 14. 20. *Een mastikboom*.

LĒNTĬTĬĂ, æ. f. Plin. H. 16. 37. *Taaiheit*, *buigzaamheit*, *gedweeheit*, *weekheit*.

Lentitia. Plin. H. 20. 7. *Lijmachtigheit*.

LĒNTĬTŪDO, inis. f. Lentitudo arboris. Vitruv. 2. 9. *Buigzaamheit*, *taaiheit*, van een boom spreekende.

Lentitudo. Vell. 2. 11. 2. *Traagheit*, *langzaamheit* in 't gaan.

Lentitudo mortis. Tac. An. 15. 64. 4. *Een langzaame dood*.

Lentitudo. Cic. T. Q. 4. 19. *Botheit*, *domheit*, *plompheit*.

LĒNTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Virg. Æ. 3. 384. *Buigen*, *taai*, *week*, of *gedwee maaken*.

(Lentare arcum. Stat. Ach. 1. 436. *Een boog maaken*, *iets buigen tot een boog*.)

LĒNTŎR, ōris. m. Colum. 5. 6. Plin. H. 13. 7. *Een taai*, *slijmachtig vocht*.

(LĒNTŬLŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 10. 11. *Los*, *ruim*.)

LĒNTŬS, ă, ŭm. Plaut. Men. 1. 1. 18. *Taai*, *buigzaam*, *ligt*, of *gemakkelijk te buigen*. De compar. Lentior staat by Liv. 5. 5. en de superl. Lentissimus by Plin. H. 16. 40.

Lenta radix. Ovid. M. 11. 78. *Een taaije wortel*.

Calamus in frangendo lentus. Plin. H. 12. 22. *Een taai riet*, *dat dikwils buigt eer men 't breekt*.

Lentus. Cic. C. 2. 10. *Lui*, *traag*, *langzaam*.

Passibus lentis peragere iter. Ovid. Tr. 5. 10. 6. *Langzaam zijnen weg vervolgen*, of *zijn reis doen*.

Spes lenta. Ovid. Her. 2. 9. *Een dralende hoop*, *een hoop die lang achter blijft*.

Lentus. Virg. E. 1. 4. *Op zijn gemak*, *zagtjes aan*.

(Lentus. *Koud*.

Noctis lentus non deficit humor. Virg. G. 1. 290. *De koude dauw des nachts ontbreekt niet*.)

LĒNŬLLŬS, i. m. Plaut. Pœn. 2. 25. Zie Leno.

LĒNŬNCŬLŬS, i. m. Plaut. Pœn. 5. 5. 7. Zie Leno.

LEO.

LĔŎ, ōnis. m. Cic. Off. 1. 13. *Een leeuw*, wegens zyne sterkte, de koningk der viervoetige dieren geheeten.

Leo marinus. Plin. H. 32. 11. *Een zeeleeuw*, een soort van een kreeft.

Leo. Hor. O. 3. 29. 19. *De leeuw*, zeker gesternte.

LĔŎCRŎCŪTĂS, æ. m. Plin. H. 8. 21. *Een zeer snel loopend dier*, zynde half een leeuw, en half een gedierte Crocutos genaamt. Waarschynlyk *een Tygerleeuw*.

LĔŌDĬĒNSĬS ditio. *Luikerland*, *het Luiksche gebied*.

LĔŌDĬŬM, i. n. *Luik*, een stad, Bisdom, en Prinsdom in Duitschland, onder den Westfaalschen Kreits.

LĔŌNĪNŬS, ă, ŭm. Cels. 5. 21. *Van een leeuw*, of *dat een leeuw aangaat*.

LĔŎNTĪCĒ, es. f. Plin. H. 25. 11. *Wilde kervel*, zeker kruid.

(LĔŎPĀRDŬS, i. m. Plin. H. 8. 16. *Een luipaard*.)

LEP.

LĔPĂS, ădis. f. Plaut. R. 2. 1. 8.

Attrac-

Λεπάς. *Zekere soort van schulpvisch, die zich aan de zeerotzen vasthoud.*
LEPIDE. Adv. Cic. Or. 44. *Aardig, geestig, fraai, netjes, zoet, aangenaam, bevallig, lieftaallig.*
Lepide efficiam officium meum. Plaut. Truc. 4. 2. 1. *Ik zal myn plicht aardig uitvoeren.*
Lepide stratus lectus. Plaut. Most. 1. 4. 14. *Een net gespreid bed.*
LEPIDIUM, ii. n. Plin. H. 19. 8. Colum. 11. 3. Λεπίδιον. *Peperkruid, peperwortel.*
LEPIDULE. Adv. Plaut. Ps. 1. 5. 115. *Aardiglyk, aardig, geestig, fraaitjes, netjes.*
LEPIDUS, ă, ŭm. *Aardig, geestig, fraai, net, bevallig, lieftaallig, zoet, aangenaam*, van persoonen, redenen, enz. spreekende. De compar. Lepidior staat by Apul. A. 280. en de superl. Lepidissimus by Catull. 78. 1.
Dictum lepidum. Hor. A. P. 273. *Een aardig, geestig, kluchtig, of vermakelyk woord.*
Lepidi pueri. Cic. C. 2. 10. *Aardige, zoete, fraaye, mooye, goelyke, of welgemaakte kinderen.*
LEPISTÆ, ārŭm. f. plur. Varr. by Non. 15. 35. *Zekere watervaten in de tempelen gebruikelyk.* Zie Vossii Lexicon.
LEPŎR, ōris. m. *Bevalligheit, lieflykheit, aangenaamheit, aardigheit, geestigheit, fraayigheit;* voornamelyk in een rede.
Lepor dicendi. Cic. A. Q. 4. 6. *Netheit, cierlykheit, aangenaamheit, aardigheit, fraaiheit, of lieftaaligheit van spreeken.*
Facetiarum lepos. Cic. de Or. 1. 34. *Aardige boerteryen, geestige aardigheden, koddige snakeryen.*
Scurrilis lepos. Cic. Cl. 38. *Een vuile, snoode, schurkachtige scherssery.*
LEPŎRĀRIŬM, ii. n. Varr. R. R. 3. 12. *Een wildbaan, warande, of perk, om haazen, herten, enz in te laaten loopen.* Varro neemt het in deeze ruime betekenis, hoewel de oude Schryvers het alleen voor een *haazeperk* neemen.
LEPŎRĪNUS, ă, ŭm. Plin. H. 28. 11. *Van een haas.*
Lana leporina. Ulp. Dig. 32. 70. §. 9. *Haazewol, haazenhaair, bont van een haas.*
(Lac leporinum. Varr. R. R. 2. 11. *Haazemelk.*)
LEPRÆ, ārŭm. f. Plin. H. 26. 8. *Melaatsheit, lazery.*
LĔPUS, ŏris. m. Varr. R. R. 3. 12. *Een haas.*
Lepus. Vitruv. 9. 7. *De haas, zeker gesternte.*
(Lepus. Plin. H. 9. 48. *Een zeehaas.*)
LEPUSCULUS, i. m. Cic. V. 4. 21. *Een haatje, een jongen, of kleinen haas.*

LES.

LESBOS, i. f. Plin. H. 5. 30. *Lesbos.* Een eiland in klein Azien in de Egeesche zee, hedendaags *Metelino* genoemt.
LESSUS, i. m. Plaut. Truc. 4. 2. 18. Cic. L. L. 2. 23. *Rouw, geween, gekerm, gehuil, of geschrei op de begraafenissen.* Het is onzeker of men moet leezen Lessus, us. Lessus, i. *of* Lessum, i. Want men vind niet dan de accusativus Lessum, die Plautus en Cicero gebruikt hebben.

LET.

LETĀLIS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. *Doodlyk, dat de dood veroorzaakt.*
Ensis letalis. Ovid. M. 13. 392. *Een moordaadig, of doodlyk zwaerd.*
Vulnus letale. Virg. Æ. 11. 749. *Een doodlyke wonde, of doodwond.*
LETĀLITER. Adv. Plin. H. 11. 37. *Doodlyk, ter dood toe, op een wyze magtig om de dood te veroorzaaken, met doods gevaar.*
LETĀTUS, ă, ŭm. *Gedood, vermoordt, omhals gebragt.*
Letata corpora. Ovid. M. 3. 55. *Doode, verslagene, gesneuvelde lighaamen.*
LETHARGIĂ, æ. f. Plin. H. 24. 9. Λήθαργος. *Een slaapkoorts, of slaapzuchtige koorts.*
LETHARGICUS, i. m. Plin. H. 23. 8. Ληθαργικός. *Die de slaapkoorts heeft.*
LETHARGICUS, ă, ŭm. Plin. H. 23. 1. *Van de slaapkoorts.*
LETHARGUS, i. m. Hor. S. 2. 3. 145. Cels. 3. 20. *De slaapkoorts.*
LETIFER, ă, ŭm. Colum. 7. 12. *Doodlyk, dat de dood aanbrengt, dat doet sterven.*
(LETO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Dooden, ombrengen, doen sterven.*
Paris hunc quod letat. Virg. Cul. 322. *Om dat Paris deezen ombrengt.*)
LETUM, i. n. Cic. L. L. 2. 9. Virg. Æ. 2. 538. *De dood.*

LEV.

LEVĀMEN, inis. Cic. Att. 12. 16. *Verligting, ontlasting, verzagting, troost, vertroosting, verzoeting.*
LEVĀMENTUM, i. n. Cic. Fin. 5. 19. zie Levamen.
LEVĀTIO, ōnis. f. Levatio oneris. Vitruv. 10. 8. *Opheffing, of optilling van een zwaarte, of last.*
Levatio. Cic. T. Q. 1. 49. Zie Levamen.
LEVĀTUS, ă, ŭm. Liv. 21. 58. *Opgeheven, om hoog gevoert, opgetrokken, opgeligt,* van dampen, wolken, enz spreekende.
(Levatus. *Glad.* De compar. Levatior staat by Gell. 17. 8.)
LEUCOION, i. n. Colum. 9. 4. Plin. H. 34. 12. Λευκόϊον. *Lichte violette verwe.*
LEUCOPHÆATUS, ă, ŭm. Mart. 1. 97. 5. *In 't grys, of aschgrauw gekleedt.*
LEUCOPHÆUS, ă, ŭm. Plin. H. 31. 10. Vitruv. 8. 3. Λευκόφαιος. *Grys, of aschgrauw verwig.*
(LEUCOSTICTOS, i. m. Plin. H. 36. 7. *Een marmersteen met witte stippen.*)
LEVICULUS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 5. 36. *Loskoppig, wat ligt, of los van geest.*
(LEVIDENSIS, is, m. *en* f. sĕ, is, n. Isid. 19. 22. *Grof, niet digt geweven.*)
Levidense munusculum. Cic. F. 9. 12. *Een geringe, kleine, of slechte gift.*
(LEVIFIDUS, ă, ŭm. Plaut. P. 2. 2. 61. *Dien men niet veel gelooft, die niet veel geloof heeft, of verdient.*
LEVIGĀTIO, ōnis. Vitruv. 7. 1. *Gladschaving, of effenmaking.*)
LEVIGO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Varr. R. R. 3. 11. Plin. H. 13. 12. *Glad, of effen maaken, polysten, slypen.*
LEVIPES, ĕdis. omn. gen. Varr. R. R. 3. 12. *Snel ter gang, wel ter voet, ligt van gang.*
LEVIS, is. m. *en* f. vĕ, is. *Ligt.* De compar. Levior staat beneden by Curtius, en de superl. Levissimus beneden by Celsus.
Levis armatura. Cic. D. 2. 10. *Ligte wapenen.*
Levis miles. Liv. 8. 8. *Een ligt gewapent soldaat.*
Vulgus leve. Ovid. M. 12. 53. *Het ligte, onstantvastig, veranderlyk, of wispelturig grauw.*
Levis. Plaut. Men. 3. 2. 23. *Snood, slecht, quaad, boefachtig, bedrieglyk, vuil.*
Levi brachio aliquid agere. Cic. Att. 4. 16. *Iets met 'er haast, of ter loops doen.*
Dolor levis. Cic. Fin. 1. 12. *Een ligte, of zachte pyn.*
Leviori nomine appellare aliquem. Cic. S. R. 33. *Iemant met een min hatelyker naam noemen.*
His rebus mihi levis est senectus. Cic. S. 23. *Deeze dingen maaken my den ouderdom niet lastig.*
Spes levis. Hor. E. 1, 5. 8. *Een ydele hoop.*
Levissima suilla est. Cels. 2. 18. *Het verkensvleesch is zeer ligt.*

(Le-

(Levis. *Die niets vermag*, of *niets kan.*

Metuo, si tibi denegem, quod me oras, ne te leviorem erga me putes. Plaut. Trin. 5. 2. 47. *Ik vrees dat gy, indien ik u weigere, daar gij mij om verzoekt, u inbeelden zult, dat gij niets bij mij vermoogt.*

Levis. *Dat allengskens opgaat, rijst*, of *hoog word.*

Rupes leviore summissa fastigio. Curt. 6. 6. 23. *Een klip die allengskens hooger word.*)

LĔVĬSŎMNŬS, ă, ŭm. Lucret. 5. 862. *Los van slaap, dat haast*, of *ligt wakker word*, van honden spreekende.

LĔVĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 12. 12. *Ligtheit.*

Levitas. Cic. Fl. 11. *Ongestadigheit, onstandvastigheit, wispelturigheit, veranderlykheit.*

LĒVĬTĀS, ātis. f. Sen. E. 95. Plin. H. 2. 3. *Gladheit, effenheit, gelykheit.*

Levitas intestinorum. Cels. 2. 1. *Losligvigheit, buikloop.*

LĔVĬTĔR. Adv. *Ligtelijk, haastelijk, ter loops.* De compar. Levius staat by Cic. Ar. 22. en de superl. Levissime by Cicero beneden.

Leviter attingere studia. Suet. Gr. 9. 1. *De geleerdheitsoefening maar ter loops aanraaken, zich maar ter loops in de geleerdheit oeffenen.*

Leviter aspersus laudibus. Cic. F. 6. 6. *Dien men eenigzins geprezen*, of *eenigen lof gegeeven heeft.*

Ut levissime dicam. Cic. Sext. 69. *Op dat ik het op 't zagtste*, of *zagtzinnigste zegge.*

Leviter inter se diffident. Cic. Att. 1. 13. *Hun verschil is van geen belang*, of *weinig te beduiden.*

Dolere leviter. Ovid. M. 10. 133. *Kleine pijn gevoelen*, of *hebben.*

Medici leviter ægrotantes leviter curant. Cic. Off. 1. 24. *De Heelmeesters geneezen gemakkelijk de ligte ziekten.*

Leviter eminere. Cic. N. D. 2. 57. *Een weinig ontsteken, dik*, of *verheven zijn, een weinig uitpuilen*, van de wangen spreekende.

Leviter eruditus. Cic. de Or. 3. 6. *Tamelijk geleert.*

Levissime ferre aliquid. Cic. Prov. Cons. 20. *Iets heel geduldig verdraagen.*

Leviter inflexus. Cic. D. 1. 17. *Eenigzins*, of *een weinig gekromt*, of *gebogen.*

Succensere alicui leviter. Cic. Att. 2. 1. *Eenigzins gram op iemant zijn: iemant zagtelijk berispen*, of *bestraffen.*

LĔVĬŬSCŬLŬS, ă, ŭm. Plin. E. 1. 16. *Wat krachteloos*, of *zenuwloos*, van een vaers spreekende.

LĒVO, ās, āvi, ātum, āre. Cels. 5. 13. *Schaaven, glad*, of *effen maaken, polysten.*

LĔVO, ās, āvi, ātum, āre. Ovid. Her. 21. 16. *Opheffen, om hoog beffen, verheffen, ligten, opligten, tillen, optillen.*

Levare aliquem onere. Cic. F. 3. 12. *Iemants last helpen draagen.*

Penna dentes levare. Mart. 14. 22. 2. *Zijne tanden met een pen schoon maaken*, of *zuiveren.*

Levare alicujus facinus. Liv. 4. 17. *Iemants mitdaad verminderen, verkleinen*, of *verschoonen.*

Levare aliquem ægritudine. Cic. F. 5. 13. *Iemants moejelykheit, hartzweer*, of *smart verzagten, verzoeten*, of *verligten.*

Aspera cultu levare. Hor. E. 2. 2. 123. *Ruuwe en harde dingen door de konst beschaaven*, of *verzachten.*

Aquæ illæ levant pulmonum ac viscerum querelas. Sen. N. Q. 3. 1. *Die wateren geneezen de longziekte, en het darmwee.*

Levare annonam. Cic. Mil. 27. Liv. 4. 13. *De prijs van de eetwaaren verminderen.* Suspicionem. Cic. V. 3. 59. *Een vermoeden verminderen.*

Multa fidem promissa levant. Hor. E. 2. 2. 10. *Veele beloften verminderen 't geloof van den belover.*

Ea opinione levandi sunt. Cic. Am. 20. *Men moet hen van dat gevoelen*, of *die gedachten afbrengen*, of *men moet hen dat uit het hoofd praaten.*

Hibernis aliquem levare. Cæs. B. G. 5. 27. 11. *Iemant van winterinlegeringe ontlasten.*

LĒVŎR, ōris. m. Plin. H. 13. 12. zie Levitas.

LEX.

LĒX, ēgis. f. Cic. A. 11. 12. *Een wet.*

Statuere leges. Cic. V. 3. 2. *Wetten maaken, geeven*, of *instellen.*

(Lex. *Een beding*, of *voorwaarde, een artijkel*, in een beding.

Ictum jam fedus, & omnes compositæ leges. Virg. Æ. 12. 314. *Het verbond is gemaakt, en de artykelen*, of *voorwaarden zijn opgestelt.*)

Ea lege, ut, &c. Ter. An. 1. 2. 29. *Op die voorwaarde, dat, enz. mits dat, enz. behoudens dat, enz. onder beding dat, enz.*

Lex. *Een regel, maat, voorbeeld, bestek, inzetting, richtsnoer*, alwaar men zich moet naar schikken.

(Hanc ad legem vobis oratio formanda est. Cic. de Or. 3. 49. *Naar dit voorbeeld moet gij de rede opstellen.*

Lex. *Een gewoonte*, of *gebruik.*

Lege mea utar. Ter. Ph. 3. 2. 48. *Ik zal doen als ik gewoon ben.*

Lex. *De rechten.*

Ejus morte ea ad me lege redierunt bona. Ter. An. 4. 5. 4. *Volgens de rechten zijn die goederen door haare dood de myne geworden.*

Lex. *De straf door de wetten vastgestelt.*

Ne eriperet legibus reum. Suet. A. 56. 10. *Op dat hij den beklaagde de straffe, door de wetten op de misdaad gestelt, niet mogte onttrekken.*

Lege agere wierd ook gezegt, *van den scherprechter, als hij zijn plicht dede in 't oeffenen van de straffe, die de wetten op deeze of geene misdaad gestelt hadden.*

Lictorem lege agere jussit. Liv. 26. 15. *Hij heeft den scherprechter bevolen zijnen plicht te doen*, of *het vonnis door de wetten gestelt uit te voeren.*)

LEXĬS, is. f. Cic. de Or. 3. 43. Λέξις. *Een woord.*

LĔXŎVĬŬM, i. n. Cæs. B. G. 3. 12. 4: 17. 3. *Lesieux.* Een stad in Normandyen.

LIB.

LĬBADĬŎN, ii. Plin. H. 25. 6. Λιβάδιον. *Kleine santori.* Zeker kruid.

LĪBĀMĔN, inis. n. Virg. Æ. 6. 246. *Een plengoffer, een drankofferhande*, die de Ouden ter eeren van de Goden uitstortten.

In unum saporem multa libamina confundere. Sen. E. 84. *Een smakelijk vocht uit verscheide andere maaken.* Hy wil door deeze leenspreuk zeggen: *een werk maaken, bestaande uit veelerhande uittrekzels van geleerde Schrijveren.*

LĪBĀMĔNTŬM, i. Cic. L. L. 2. 12. Zie Libamen.

(Libamentum ingenuarum artium dare. Gell. Præf. *Een proef doen*, of *geeven van de vrije konsten.*

LĪBĂNŌTĬS, idis. f. Plin. H. 19. 12. Λιβανωτίς. *Rosmarijn.* Zeker heestergewas.

LĪBĀRĬUS, ii. m. Sen. E. 56. *Een koekebakker*, of *koekverkooper.*

LĪBĀTĬO, ōnis. f. Cic. Ar. 10. Zie Libamen.

LĪBĀTŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 1. 743. *Ter eeren van eenige Godheit geplengt, uitgestort*, of *uitgegoten.*

Libatus gustu. Tac. An. 13. 16. 3. *Geproeft, aangeraakt*, van eenig vocht, of spyze spreekende.

Libatus. Ovid Her. 2. 115: 16. 159. *Genomen, geroost*, van den maagdom spreekende.

Libatæ vires. Liv. 21. 29. *Verzwakte, verminderde*, of *afgenome krachten.*

Libatus. *Gekregen, ontfangen.*

Unde animos ex Divinitate libatos ha-

haberemus? Cic. D. 2. 11. *Waar uit zou het volgen, dat wij onze zielen uit de Godheit ontfangen hebben?*

LIBELLA, æ. f. Plin. H. 7. 56. *Een waterpas, 't richtsnoer*, of *paslood van een metzelaar.*

Libella claudicat. Lucret 4. 518 *Het pasloot is niet recht.*

Libella. Cic. V. 2. 10. *Een klein stukje zilver geld*, van de waarde van een As, dat ook dikwils As genoemt wierd, *een stuiver.*

Una libella possum liber fieri. Plaut. Cas. 2. 5. 8. *Ik kan my voor een stuiver vrij koopen.*

Fecit palam te ex libella, (heredem) me ex teruncia. Cic. Att. 7. 2. *Hij heeft u zynen vollen erfgenaam gemaakt, en my voor een vierde gedeelte.* Het geld Teruntia of Teruntius was maar *het vierde deel van een As.*

Planum facit sestertios LIII. ad libellam sibi deberi. Cic. Q. R. 4. *Hij bewijst dat men hem drieënvijftig sestertien op een stuiver na schuldig is.*

LIBELLIO, ōn s. m. Varr. *bij* Non. 2. 499. *Een beamptschrijver, een Notaris.*

Libellio. Stat. S. 4. 9. 21. *Een boekkramer, een boekverkopertje*, boettende *een boekwurm.*

LIBELLUS, i. m. Cic. Att. 10. *Een boekje*: Ook *een brief*, of *een gedeelte van een brief.* Cicero gebruikt het in den laatsten zin.

Libellus. *Een gedenkschrift.*

Pessimæ consuetudinis est libellis esse contentum quos componit litigator, qui confugit ad patronum. Quintil. I. O. 12. 8. *Het is een zeer quaade gewoonte zich te vreden te houden met de gedenkschriften van een gedingbezorger, die zynen toevlucht tot een voorspraak genomen heeft.*

Libellus. Cic. P. Q. 6. *Een aangeslagen verkoopbrief.*

Libellus querulus. Plin. E. 9. 15. 1. *Een verzoekschrift vol klagten, een klagend smeekschrift.*

Libellus. Paul. Jurisc. Dig. 39. 4. 4. §. 1. *Een getuigschrift van een geloofwaerdig persoon.*

(Libellus. *Een brief.*

Ne de Planco quidem spem abjecit, ut ex libellis ejus animadverti, qui in me inciderunt. Cic. F. 11. 11. *En ook van Plancus geeft hij de hoop niet verlooren, als ik uit zyne brieven, die mij zijn voorgekoomen, gezien heb.*

Libellus. *Een smeek- of verzoekschrift.*

Atticus libellum composuit, eum mihi dedit, ut darem Cæsari. Cic. Att. 16. 16 subj. 1. *Attikus heeft een verzoekschrift opgestelt, en het aan mij gezonden, op dat ik het Cæsar zou ter hand stellen.*

Sed jam supplicibus dominum lassare libellis desine. Mart. 8. 31. 3. *Maar hond nu op den Keizer met nieuwe verzoekschriften moeijelyk te vallen.*

A libellis. *Een meester der smeek- of verzoekschriften*, gemeenlyk by ons *een Requestmeester* genoemt.

Ferrum Nero jugulo adegit juvante Epaphrodito a libellis. Suet. N. 49. 7. *Nero heeft zich de keel afgesneden, Epaphroditus de Requestmeester hem daar in helpende.*

Libellos agere. *Een Requestmeester zijn.*

Libellos agente Papiniano. Tryphon. Dig. 20. 5. 12. *Papinianus een Requestmeester*, of *ontfanger der verzoekschriften zijnde.*

Libellus. *Daging, dagvaarding.*

Ubi tu es qui me libello Venereo citavisti? Plaut. Curc. 1. 3. 6. *Waar zijt gij die mij om het pleegen van minne gedagvaart hebt?*

Libellus. Cato R. R. 15. *Een zekere maat bij de Ouden.*

Libellus. *Een gedicht dat uit eenige vaerzen bestaat.*

Libellus primus habet testem. Stat. S. Præf. 1. *Het eerste gedicht heeft een getuige.*

Libellum præmisi legendum venturus ipse. Auson. Pr. Eid. 4. *Het gedicht heb ik vooraf gezonden en ik zal zelfs volgen.*

Libelli. *Een boekwinkel*, uit navolging van de Atheniensers, die zeiden Ἐν ἰχθύσιν voor ἰχθυοπωλείοις, *in de visschen*, voor *op de vischmerkt*, zynde dit een spreekwys, waar door 't geen op een plaats gevonden word, voor de plaatze zelf word genomen.

Quæsivimus te in omnibus libellis. Catull. 55. 4. *Wij hebben u gezogt in alle de boekwinkels.* In deeze quamen ook in die tyden wel luiden van studie om een praatje. Zie Gell. 5. 4.)

LIBENS, entis. Cic. Ar. 5. *Die iets gaerne, goedwillig, vrywillig, en van goeder harten doet: bereidwillig, gewillig tot iets.*

Libentissimis omnibus. Cic. Att. 4. 2. *Met toestemming van al de waereld.*

LIBENTER, Adv. Cic. Cl. 21. *Gewillig, vrijwillig, gaerne, van goeder harten.* De compar. Libentius staat by Cic. L. L. 2. 2. en de superl. Libentissime by Cic. V. 4. 27.

Qui libenter accepit beneficium, reddidit. Sen. B. 2. 31. *en* 35. *Die een weldaad uit goeder harten heeft aangenomen, heeft ze genoeg betaalt.*

(Libenter. *Vrolyk, bly.*

Ille adjurans, nusquam se unquam libentius. Cic. F. 9. 19. *Onder eede verklaarende dat hy nergens vrolijker geweest was.*)

LIBER, bri. m. Colum. 5. 10. Virg. E. 10. 67. *De binnebast die onmiddelyk om 't hout van den boom zit.*

Liber. Cic. Off. 3. 33. *Een boek.*

Liber. Cic. Att. 4. 13. *Een geschreven werk.* Cicero noemt syne redenen, boeken.

(Liber. *Een brief.*

Librum gravem multis verbis conscripsit. Nep. 6. 4. 2. *Hy heeft eenen langen brief wijdloopig geschreven.*

Liber n. f. *Een zoon.*

Liberi & parentis non alius mihi videtur affectus. Quintil. D. 2. *Mij dunkt dat de genegentheit, of trek tusschen zoon en vader niet anders is.*

Progressi conjectu longius liberi exitum denuntiavere. Aur. Vict. C. 26. 4. *Als zy verder voortgegaan waren dan zy wel gemeent hadden hebben ze hem des zoons dood aangezegt.*)

LIBER, ă, ūm. Cic. N. D. 3. 18. *Vry, die alles zegt en doet wat hij wil.* De compar. Liberior staat beneden by Ovidius, en de superl. Liberrimus by Hor. E. 1. 7. 36.

Liberum arbitrium. Liv. 37. 1. *Een vrije wil, een wil om iets te doen of te laten.*

Ut cedentibus instandi liberum haberet arbitrium. Front. St. 2. 3. 8. *Om de vryheit te hebben tot het vervolgen der vluchtelingen.*

Revertendi liber. Ovid. Her. 1. 80. *Die vryheit heeft om weêr te koomen.*

Libero corde fabulari. Plaut. E. 1. 2. 43. *Vrij en openhartig spreeken, praaten*, of *kouten.*

Liber amicus. Hor S. 1. 4. 132. *Een opreeht*, of *openhartig vriend.*

Liber. Plaut. Men. 5. 7. 40. *Die slaaf*, of *lyfeigen is.*

Liber. Mart. 1. 68. 1. *Vrij van zorge, last, kommer, hartzweer*, of *moeijelykheit, die niets te doen heeft.*

Liber ad scribendum. Cic. N. D. 1. 44. *Die vrij is*, of *niet belet word om te schrijven.*

Liberæ ædes. Plaut. M. G. 3. 1. 84. *Een vrij huis, een huis daar men doet wat men wil.*

Æger in genere cibi liber. Cels. 2. 16. *Een zieke die alles eet wat hem lust.*

Campus liber. Liv. 31. 39. *Een wijd, breed*, of *ruim veld.*

Literæ liberæ. Cic. Att. 1. 13. *Stoute*, of *vermetele brieven.*

Toga libera. Prop. 4. 1. 132. *De mannelyken rok*, zoo genoemt, om dat ze, die zoodanig een rok droegen, de vryheit hadden, om te doen wat zy wilden.

Vita liberior. Ovid. F. 3. 778. *Een al te ongebonden leven.*

Libera prædia. Cic. Rull. 3. 2. *Vrye landgoederen, onbezwaarde landeryen*, daar niemant recht op heeft als de eigenaar.

Liber a delictis. Cic. Rull. 1. 9. *Vry van misdaaden*, of *gebreken, onschuldig aan schelmstukken.*

Rusticus laborum liber. Hor. A. P. 212. *Een boer die niet te doen heeft, die zyn werk gedaan*, of *vieravond heeft*: in de gemeene taal zegt men, *die heilig avond heeft.*

Liber terrore animus. Cic. Fin. 5. 29. *Een gemoed van alle vreeze bevrydt*, of *dat vry van alle zorg is.*

Hoc liberum est mihi. Plin. E. 1. 8. 3. *Dat hangt aan my; dat is*, of *staat in myn magt; ik ben daar meester van; dit staat my vry; dat mag ik doen.*

Libero ore loqui. Sall. B J. 95 *Vry uitspreeken, iets zeggen zonder 'er doekjes om te winden, stout spreeken*, boertende, *Joffer uit de mond speelen.*

(Libera custodia. *Een gevangkenis zonder banden.* Zoo verklaart ze Dio 58. 622. D. als hy ze noemt Φυλακὴν ἄδεσμον. In deeze wierden aanzienlyke persoonen in de huizen van regeerende heeren, zonder dat ze geboeit wierden, bewaart.

Lentulus abdicato magistratu, item cæteri in liberis custodiis habentur. Sall. B C. 47. *Als Lentulus afgezet was, wierden neffens hem de anderen ongebonden opgesloten.*

Perseus quadriennio post in libera custodia Albæ decessit. Vell. 1. 11. 1. *Perseus is vier jaaren daar na te Alba, in de gevangkenis ongebonden opgesloten zynde, gestorven.* De Romeinen plagten ook wel zulke gevangenen in de sterke steden van Italien aan te houden.

Libera legatio. *Een gezantschap alleen in naam; een naamgezantschap.* Deeze waerdigheit kregen nu en dan wel sommigen uit den Roomschen raad die niet voor den Staat, maar voor hunne eigen zaaken in de overheerde landschappen reisden, om hunne bezigheden daar in meerder aanzien te verrichten. Zoo beschryft het Ulp. Dig. 50. 7. 14. en voor hem Cic. F. 10. 1.

Cajus Anicius negotiorum suorum causa legatus est in Africam legatione libera. Cic. F. 12 21. *Kajus Anicius is wegens zyne bezigheden naar Afrika verreist onder den naam van een afgezant.*)

LĪBĔRĀLIA, ium. n. plur. Cic. F. 12. 25. *De feestdagen den God Bacchus toegewyd. Smul - of slempdagen.*

LĪBĔRĀLIS, is. m. en f. ālĕ. is. n. Cic. Q. R. 8. *Mild, mildadig, edelmoedig.* De compar. Liberalior staat by Liv. 22. 26. en de superl. Liberalissimus by Cic. F. 7. 10.

Liberalis causa. Plaut. Curc. 4. 2. 4. Ter. Ad. 2. 1. 40. *Een zaak waar in van iemants vryheit gehandelt word.*

Liberalis Ter. Ph. 1. 3. 16. *Van goeden huize, van staat en afkomst, deftig opgevoedt.*

Liberalis facies. Ter. E. 3. 2. 20. *Een braaf*, of *deftig wezen.*

Liberales artes. Cic. Sen. E. 88. Plin. H. Præf. 14. *De vrye konsten.*

Liberale viaticum. Cic. Fl. 6. *Een eerlyk*, of *mild reisgeld.*

Tempus remissionum febris liberale est. Cels. 3. 3. *De tyd van 't aflaaten der koortze is ruim.*

LĪBĔRĀLĬTĀS, atis. f. Cic. 2. de Or. 25. *Mildheit, mildadigheit.*

Liberalitas. Ter. Ad. 1. 1. 32. *Zachtzinnigheit, beleefdheit, heusheit, hupsheit, edelmoedigheit.*

Liberalitas ingenii Cic. Fin. 1. 15. *Zachtzinnigheit van inborst*

(Liberalitas. *Geschenk, schenkaadje, vereering*, om dat ze van mildadigen gegeven worden.

Revocatas liberalitates ejus. Suet. Cl. 29. 3. *Zyn schenkaadjen*, of *vereeringen zyn ingetrokken*, of *weder geeischt.*)

LĪBĔRĀLĬTĔR. Adv. Cic. V. 3. 88. *Mildelyk, mildaadiglyk.* De compar. Liberalius staat by Cels. 6. 6. en de superl. Liberalissime by Cic. Att. 13. 50.

Liberaliter. *Beleefdelyk, heusselyk.*

Liberaliter educatus. Cic. de Or. 1. 31. *Deftig, eerlyk*, of *wel opgevoedt, van een goede opvoedinge.*

Servire liberaliter. Ter. An. 1. 1. 11. *Goedwillig dienen*, van een slaaf spreekende.

Liberaliter. *Met toelating, vryheit*, of *toegeeving.*

Exercitum habere nimis liberaliter. Sall. B. C. 11. *Een leger al te veel toelaaten, het krygsvolk al te veel wils*, of *vryheit geeven.*

LĪBĔRĀTIO, ōnis. f. Cic. Lig. 1. *Verlossing, bevryding, slaking.*

Malorum liberatio. Quintil. I. O. 5. 10. *Verlossing uit ongevallen.*

LĪBĔRĀTŎR, ōris. m. Cic. Att. 14. 12. *Een verlosser.*

LĪBĔRĀTUS, ă, ūm. *Verlost*, of *bevryd van eenig quaad*, of *ongeval.*

Liberatus cura. Cic. Dom. 39. *Van zorg*, of *kommer ontlast, bevrydt*, of *ontslaagen.* Culpa. Cic. S. R. 49. *Onschuldig verklaart.*

LĪBĔRĒ. Adv. Cic. de Or. 23. *Vryelyk, vry, onbedwongen.* De compar. Liberius staat by Liv. 26. 31.

Loqui libere. Plaut. Truc. 2. 1. 2. *Vry, zonder vreeze, onbeschroomt, rechtuit*, of *vry uit spreeken*, boertende, *Joffer uit de mond speelen.*

Vivere libere. Ter. An. 1. 1. 25. *Vry*, of *onbedwongen leeven.*

Educari libere. Ter. An. 5. 4. 8. *Wel, eerlyk*, of *deftig opgevoedt worden.*

LĪBĔRĪ, ōrūm. m. plur. Cic. Off. 1. 35. *Kinderen.*

(Liberi. m. p. *Een Zoon, een dochter.*

Quoad liberi ejus in tutelam suam pervenissent. Nep. 18. 2. 2. *Tot dat zyn zoon Alexander, by Roxane geteelt, mondig zoude worden.*

Quid ego de te emerui mali, quamobrem meque meosque perditum ires liberos? Plaut. Au. 4. 10. 5. *Hei heb ik dit by u verdient, dat gy mynen ondergang, en die van myn dochter Phædria zoud zoeken?*)

LĪBĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Verlossen, vrymaaken, bevryden, ontslaan, slaaken.*

Liberare aliquem a creditoribus. Sen. B. 2. 7. *Iemant van het vervolgen zyner schuldeischers verlossen.*

Se liberare. Cic. de Or. 1. 40. *Zich vry maaken*, of *in vryheit stellen.*

Liberare se ære alieno. Cic. Att. 6. 2. *Zyn schulden betaalen, zich met zyn schuldeischers vereffenen.*

Liberare animos errore. Cic. Fin. 1. 5. *De gemoederen uit een dwaling helpen.*

Liberare se invidia. Cic. N. D. 1. 6. *Zich voor de nyd bevryden.*

Liberare promissa. Cic. Off. 1. 10. *Zyn beloften volbrengen, betaalen*, of *gestant doen.*

Culpæ aliquem liberare. Liv. 41. 19. *Iemant vryspreeken, vry verklaaren* of *ontschuldigen.*

Liberare fidem suam. Cic. Fl. 20. *Zyn beloften volbrengen, zyn woord houden.*

(Liberare obsidionem urbis. Liv. 26. 8. Urbem obsidione. Cic. Att. 8. 12. subj. 1. *De belegering van een stad opslaan, een stad ontzetten.*

Liberare. *Oversteeken, overstappen, overtrekken.*

Luctatius Catulus unam spem salutis habet, si flumen liberaret. Front. St. 1. 5. 3. *De eenige hoop van behoudenis, die Luktatius Katulus heeft, bestaat daar in, dat hy de rivier mogt oversteeken.*

Necdum limen liberaveram. Petron. 97. *Ik was noch niet over den dorpel*

pel getreeden. Zoo verbetert Salmasius deeze plaats by Solin. 9.

Pelopidas flumen, in quo tumultuarium fecerat pontem, liberat. Front. St. 4. 7.28. *Pelopidas trekt over de brug, die hy in der haast over de rivier geslagen had.*

Liberare met een genitivus, gelyk de Grieken.

Quo curæ & tutelæ liberetur. Ulp. Dig. 32. 50. 2. *Op dat hy van zorge en van de voogdye ontslagen worde.*

Liberate oculos meos ingratissimi cives. Curt. 10.2. 27. *Gaat uit myne oogen, gy myne zeer ondankbaare landslieden.*

Liberare se onere. Liv. 9. 31. *Zich ontlasten, de last van zich werpen.)*

LĪBĚRTĀ, æ. f. Cic. Div. 17. *Een vrygemaakte slavin.*

LĪBĚRTĀS, atis. f. *De vryheit.*

Cum libertate dicere. Cic. F. 1. 9. *Vryelyk, of met gemak spreeken.*

Libertas. *Te groote vryheit.*

Amo libertatem loquendi. Cic. F. 9. 22. *Ik bemin de vryheit in 't spreeken, of dat men zeggen mag wat men denkt.*

LĪBĚRTĪNĀ, æ f. Cic. Sext. 52. *Een gevrydde, of vrygemaakte slavin.*

LĪBĚRTĪNĬTĀS, atis f. Ulp. Dig. 22. 3. 14. *De staat van de vrygemaakten, of gevrydden.*

LĪBĚRTĪNŬS, i. m. Cic. de Or. 1.9. *Een gevrydde, of vrygemaakte slaaf.*

Libertinus. Suet. Cl. 24. 4. *De zoon van een gevrydde, of vrygemaakte slaave.*

(LĪBĚRTŬS, i. m. *Een vrygelatene, een slaaf tot een vry man gemaakt.*

Servos nostros libertos suos fecisset. Cic. Mil. 33. *Onze slaaven zoude hy vry gelaaten, of tot vrye menschen gemaakt hebben.*

Feci ex servo ut esses libertus mihi. Ter. An. 1. 1. 10. *Van een slaaf heb ik u tot een vry man gemaakt.)*

LĬBĔT, libŭit of libitŭm est, liberĕ. Cic. P. Q. 33. *Het lust, het behaagt, het gevalt.*

Cætera quæ cuique libuissent. Suet. J. 20. 8. *De overige dingen, die elk een behaagt hebben.*

LĬBĪDĬNŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Suet. N. 28. 7. *Los, ongebonden, walps, onkuisch, of in wellusten leeven.*

LĬBĪDĬNŌSĒ. Adv. Cic. Div. 12. *Volgens zyn eigen hoofdigheit, naar zyn lust, welgevallen, zinnelykheit, of drift.*

Juxta bonos & malos libidinose interficere. Sall. B. C. 51. *De goeden en quaaden naar zyn welgevallen, of eige drift ombals brengen.*

Libidinose. Cic. Off. 1. 4. Liv. 3. 36. *Lesselyk, ongebonden, dartel, onkuisch, in wellusten.*

LĬBĪDĬNŌSŬS, a. ŭm. *Eigenzinnig, hoofdig, koppig, of styfkoppig.* De compar. Libidinosior staat by Cic. Pis. 27. en de superl. Libidinosissimus by Cic. V. 2. 78.

Libidinosæ sententiæ. Cic. Dom. 2 *Driftige gevoelens.*

Libidinosus. Cic. Syll. 25. *Los, ongebonden, onkuisch, wellustig, geil.*

LĬBĪDO, inis. f. *Hoofdigheit, eigenzinnigheit, koppigheit, drift.*

Ad libidinem fingere aliquid. Cic. Fin. 1. 6. *Iets naar zyn eigen zin, of welgevallen doen, of maaken.*

Homo es cui libido est male loqui. Plaut. E. 1. 1. 87. *Gy zyt een mensch die in quaadspreeken vermaak schept.*

Libido. Cic. Font. 12. *Begeerte, verlangen, genegenheit, drift, lust, trek.*

Libido patriæ & parentibus gratificandi. Sall. R. O. 2. *'t Verlangen, om zyne ouderen en zyn vaderland dienst te doen.*

Libido. Hor. S. 1. 2. 33. Ovid. Art. 1. 341. *Wellust, vuiligheit, onkuischheit, geilheit.*

LĬBĬTĪNĀ, æ. f. Ascon. Pæd. Cic. 183. *Een doodbaar, baar, of lykbaar.*

Libitina. *De zorg, of onkosten van eene begraafenis.*

In urbe tanta fuit pestilentia, ut tunc vix libitina sufficeret. Liv. 40. 19. *De pest is zoo groot in de stad geweest, dat men toen naauwlyks lieden kon bekoomen om de dooden te begraaven.*

Libitina. Val. Max. 5. 2. 10. *Het ampt van een doodgraver, of gravemaker.*

Libitina. *De dood.*

Miramurque nihil nisi quod libitina sacravit. Hor. E. 2. 1. 49. *Wy verwonderen ons niet dan over de werken van die nu dood zyn.*

(In Libitinæ rationem venire. *Sterven.* Eigentlyk *op de lyst der dooden komen.* Om dat de naamen van de dooden in den tempel van Libitina aangetekent wierden.

Triginta millia funerum in rationem Libitinæ venerunt. Suet N. 39. 1. *Daar zyn dertig duizend menschen gestorven.*

Libitinam vitare. *De dood ontgaan, niet sterven.*

Multa pars mei vitabit Libitinam. Hor. O. 3. 30. 6. *Voor een groot gedeelte zal ik niet sterven, of zal ik de dood ontgaan.)*

LĬBĬTĪNĀRĬUS, ii. m. Sen. B. 6. 38. Ulp. Dig. 14. 3. 5. §8. *Bezorger, of bestelder van een uitvaart, begraafenis, of lykstatie.*

LĪBO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. *Ergens pas van proeven, of iets even aanroeren.*

Cibum libare digitis. Ovid. Art. 1. 577. *Een weinigje spyze met de vingeren neemen.*

Libare Jovi pateram. Virg. Æ. 7. 133. *Een kop, kelk, of beker wyns Jupiter ter eeren uitstorten.* Dapes. Liv. 39. 43. *Kostelyke gerechten aan Jupiter ter eeren voorzetten.* Uvam. Tib. 1. 11. 21. *Druiven aan Jupiter ten offer brengen.*

Libare tura Deo. Ovid. P. 4. 8. 38. *Wierook aan God offeren.*

Lacrymas libare alicui defuncto. Ovid. P. 1. 9. 41. *Eenen dooden beschreyen, beweenen, of betreuren.*

Oscula libare alicui. Virg. Æ. 1. 260. *Iemant kusjes geeven, iemant zoenen, of kussen.*

Nec dum libaveram limen. Petron. 97. *Ik was noch over den dorpel niet getreeden.* Zie Libero.

Libare aliquid ex omnibus disciplinis. Cic. T. Q. 5. 29. *Uit alle konsten iets neemen.* Excellentissima ex variis ingeniis. Cic. I. R. 2. 2. *De voornaamste dingen uit verscheide schryvers verzamelen.*

Libare suo nomini laudem ex aliorum laboribus. Cic. Her. 4. 3. *Den lof die een ander door zynen arbeid verdient heeft zich toeschryven.*

LĬBŎNŎTŎS, i. m. Vitruv. 1. 6. Λιβόνοτος. *De Zuidwestewind.*

LĪBRĀ, æ. f. *Een pond, een gewigt dat een pond zwaar is.*

Libra farris. Hor. S. 1. 5 69. *Een pond koorn.* Olei. Suet. 1. 38. 2. *Een pond oly.*

Libra. Cic. T. Q. 5. 17. *Een weegschaal, een schaal.*

Quam pari libra gravitas comitasque! Plin. E. 9. 9. 2. *Hoe eenstemmig waren de deftigheit en beleefdheit!*

Libra. Virg. G. 1. 208. Ovid. F. 4. 386. *De weegschaal, zeker gesternte.*

Libra. *Een richtsnoer, waterpas, paslood: ook gelykheit van hoogte, of oppervlakte.*

Locus ille pari libra cum æquore maris est. Colum. 8. 17. *Die plaats legt waterpas met de zee, of is van eene hoogte met de zee.*

Ad libram facere turres. Cæs. B. C. 3. 40. 2. *Torens op gelyke hoogte als andere maaken.*

Libra. Plin. H. 16. 16. *Een tegenwigt, weêrwigt, of tegenzwaarte.*

LĪBRĀLĬS, is. m. en f. ālĕ, is. n. Colum 6. 2. Plin. H. 19. 2. Veget. 2. 13. *Een pond zwaar, dat het gewigt van een pond heeft.*

LĪBRĀMĔN, inis. n. Liv. 42. 65. *Een tegenwigt, of weêrwigt.*

LĪBRĀMĔNTŬM, i. n. Cic. A. Q. 4. 36.

4. 36. Liv. 24. 34. *Een tegenzwaarte*, of *tegenwigt*.

Podii altitudo fit ab libramento pulpiti. Vitruv. 5. 7. *Dat de galderye gestelt zy naar het richtsnoer van de vooruitsteekende gevel.*

Libramenta tormentorum. Tac. H. 3. 23. 2. *Slingerkoorden van oorlogs werktuigen; de touwen*, of *koorden die krygswerktuigen in de lucht ophielden, waar door men balken, enz. op den vyand wierp.*

Libramentum. Vitruv. 7. 4. *Een houte*, of *plankevloer.*

LIBRĀRIĂ, æ. f. Gell. 5. 4. *Een boekery, boekkamer*, of *boekzaal.*

(Libraria. Juv. 6. 476. *Een meisje, die iets weegt*, of *op de schaal legt.* Zoo hadden de Ouden eertyds meisjes, die de spinsters dagglyks de wolle, die ze spinnen moesten, toewoegen. Daarom word deeze *lanipendia* van de vetus Scholiastes genoemt.)

LIBRĀRIŎLŬS, i. m. Cic. C. B. 6. *Een boekschryvertje.*

LIBRĀRIŬM, ii. n. Cic. Mil. 13. *Een rol*, of *blaffert.*

LIBRĀRIUS, ii. m. Cic. F. 16. 21. Catul. 24. 17. *Een boekschryver, schryver, een geheimschryver.*

Librarius. Sen. B 7 6. *Een boekverkooper, een boekhandelaar.*

LIBRĀRIŬS, ă. ŭm. *Dat de boeken aangaat, van een boek.*

Librarius scriptor. Hor. A. P. 354. *Een afschryver van boeken.* Men schreef eertyds de boeken met de hand, tot dat de boekdrukkonst in of omtrent den jaare 1450 uitgevonden wierd.

Libraria taberna. Cic. A. 2. 9. *Een boekwinkel*, of *boekkraam.*

Librarium atramentum. Vitruv. 7. 10. Plin. H. 35. 6. *Inkt om boeken te schryven.*

LIBRĀRIŬS, ă, ŭm. van Libra. Colum. 12. 53. *Een pond zwaar, dat een pond weegt.*

LIBRĀTIO, ōnis. f. Vitruv. 10. 8. *Weeging.*

Libratio. Vitruv. 6. 1. *Afmeeting met het pasloot.*

LIBRĀTŎR, ōris. m. Front. Aq. 2. 253. Plin. E. 10. 50. 3. *Een die iets met het pasloot afmeet.*

Librator. Tac. An. 2. 20. 4. *Een boogschutter.*

LĪBRĀTŬS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 5. 24. *Gewogen*, of *geweegen.* De compar. Libratior staat beneden by Livius.

Tellus ponderibus librata suis. Ovid. M. 1. 13. *De aarde door haar eigen zwaarte in de lucht hangende.*

Libratior ictus. Liv. 30. 10. *Een veel harder slag.*

LIBRĪLE, is. n. Gell. 20. 1. *Een weegschaal.* Festus zegt dat het de evenaar van de weegschaal is.

(Librile. Festus. *Een zwaare slingersteen, met riemen omwonden, die de Romeinen op de vyanden wierpen.*

Librilibus Gallos perterrere. Cæs. B. G. 7. 81 4. *De Franssen met slingersteenen vervaart maken.*)

LIBRĪPĒNS, endis. m. Plin. H. 33. 3. Caj. by Prisc. 6. f. *Een weger, een die met een schaal weegt.*

LIBRO, as, āvi, ātum, āre. acc. Colum. 10. 37. *Weegen, in de schaal zetten*, of *leggen.*

Librare telum ab aliquo loco. Virg. Æ. 9. 418. *Een pyl*, of *schicht van een plaats werpen*, of *schieten.*

Corpus libravit in alas. Ovid. M. 8. 201. *Hy heeft zyn lichaam in de lucht ondersteunt door de vleugelen die hy aangedaan hadde*, van Dædalus spreekende.

Cursum libravit in aëre. Ovid. Am. 2. 6. 11. *Hy heeft in de lucht gevlogen*, van een vogel spreekende.

Librat sese ex alto. Plin. H. 10. 3. *Hy vliegt van een steilte, hoogte*, of *verheeve plaatze*, van eenen arend spreekende.

Apes pondusculo lapilli se librant. Plin. H. 11. 10. *De byen neemen een klein steentje om zich in evenwigt te houden.*

† Librare aliquid. Stat. Th 9. 166. *Iets overweegen, overleggen, overdenken, onderzoeken.*

LĪBS, ibis. m. Plin. H. 18. 34. Zie Africus.

LĪBŬM, i. n. Virg. E. 7. 33. Ovid. F. 3. 735. *Een koek.* De ouden bakten koeken van meel, honig en oly, om ze aan de Afgoden te offeren. Libum word ook gemeenlyk voor dit soort van gebak genomen.

LIBURNĂ, æ. f. Hor. Ep. 1. 1. Lucan. 4. 530. of

LIBURNICĂ, æ. f. Plin. E. 6. 16. 7. Suet. A. 17. 6. *Een zeer ligt en snel schip, een jagt.* Zoo genoemt naar het volk, dat dit vaartuig in gebruik gebragt heeft.

LIBURNŬM of

LIBURNICŬM mare. *Een gedeelte van de Adriatische zee*, thans de *Dalmatische zee* genaamt.

LIBYĂ, æ. f. Virg. Æ. 1. 26. *Lybien.* Een land in Afrika by Egypten.

LIBYĒ, es f. Lucan. 1. 206. *Lybien.*

LIBYCŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 1. 601. *Een Lybier, een* ... *ybien, van Lybien, Lybisch.*

LIBYSSĂ, æ. f. *Polmen.* Een stad in Bithynien daar Hannibal gestorven is.

Libyssa arena. Catul. 7. 3. *De Lybische zanden.*

LIBYSSINŬS, ă, ŭm. Catul. 60. 1. *Van Lybien. Lybisch.* (Scaliger wil dat men zal leezen Libystinis.)

LIBYSTIS, idis. f. Virg. Æ. 5. 37. *Een Lybische vrouw, een vrouw uit Lybien.*

LIC.

LICĒNTĔR. Adv. Cic. Or. 23. Liv. 29. 31. *Stoutelyk, moedwilliglyk, baldadig.* De compar. Licentius staat by Cic. de Or. 3. 43.

LICĒNTIĂ. æ. f. *Verlof, toelating, oorlof*, of *vryheit*, om te doen wat men wil.

Dare alicui licentiam alicujus rei faciendæ. Cic. Off. 1. 29. *Iemant verlof geeven om iets te doen.*

Hanc licentiam assequebantur. Cic. Off. 1. 41. *Zy verkregen deeze vryheit.*

Licentia Poëtarum. Cic. de Or. 3. 38. Vatum. Ovid. Am. 3. 12. 41. *De vryheit*, of *onbepaaldheit der Dichteren.*

Licentia. Tac. H. 2. 10. 1. *Te groote vryheit.*

Licentia. Hor. O. 1. 19. 3. *Losbandigheit, ongebondenheit, ongeregeldheit, buitensporigheit.*

Festæ licentiæ. Quintil. I. O. 6. 3. *Openhartige snakeryen, aardigheden*, of *boerteryen.*

LICĒNTIŌR, oris. m. en f. ŭs, oris. n. Cic. de Or. 3. 48. *Te vrymoedig, te vrypostig, te stout, te ongeregelt.*

Licentior epistola. Plin. H. præf. pr. *Een al te stouten brief.* Vita. Val. Max. 9. 1. 3. *Een al te ongebonden*, of *los leven.*

LICĒNTIŌSŬS, ă, ŭm. *Te vrypostig, te vrymoedig, die al te veel vryheit neemt, te stout.* (De compar. Licentiosior staat by Sen. C. 6. 8.)

Licentiosum esset hoc dicere. Quintil. I. O. 1. 6. *Het zoude al te groote vrypostigheit zyn zulks te zeggen.*

LICĔO, ēs, licŭi, licĭtŭm, licērĕ. Cic. Att. 12. 23. Mart. 6. 66. 4. *Gewaardeert*, of *op prys gezet worden.* Liceo betekende voorheen, *ik sta het toe, ik geef verlof*, waar van 't noch komt, dat men zegt Hæc licent (supple se.) *Deeze dingen staan*, of *zyn te koop, het is toegelaaten*, of *geoorloft deeze dingen te verkoopen.*

Licere præsenti pecunia. Plaut. Men. 5. 9. 97. *Voor gereed geld te' koop zyn.*

Eo licente, contra liceri audet nemo. Cæs. B. G. 1. 18. 3. *Op zyn bod durft niemant bieden.*

LICĔŎR, ēris, citūs sŭm, cērī. Plaut. St. 1. 3. 69. *Hooger*, of *meerder*

der bieden, ophoogen. Spreekende van iets dat in 't openbaar verkocht word.

Liceri contra aliquem. Cic. Off. 3. 15. Cæs. B. G. 1. 18. 3. *Boven een ander bieden, een hooger bod,* of *meerder dan een ander bieden, tegens iemant opbieden.*

Liciti sunt usque eo quoad efficere posse arbitrabantur. Cic. V. 3. 33. *Zy hebben zoo veel geboden als ze oordeelden dat ze doen konden.*

LICESTRIA, æ. f. *Leicester,* de hoofdstad van 't Graafschap van dien naam in Engelland.

LICET. licuit, licēre. *Het is geoorloft, het is toegelaaten, men mag het doen, het staat vrij.*

Licet tibi esse bono viro. Cic. T. Q. 1. 15. of Bonum virum. Cic. C. B. 12. *Geen mensch belet u een eerlyk man te zyn. Het is u geoorloft een eerlyk man te zyn.*

Peccare nemini licet. Cic. T. Q. 5. 19. *Het is niemant geoorloft te zondigen,* of *quaad te doen.*

Licet mihi discere de te? Ter. E. 2. 2. 31. *Is't my geoorloft van u te weeten, te hooren,* of *te leeren?*

Licetne id scire quid sit? Plaut. Ps. 1. 1. 14. *Mag men weeten wat het is?*

Impune licere. Tib. 1. 10. 5. *Geoorloft,* of *toegelaaten zyn zonder dat men ergens voor behoeft te vreezen.*

LICET. conj. Cic. S. R. 11. *Schoon, alhoewel, niet tegenstaande, onaangezien.*

LICHADES, ūm. plur. Plin. H. 4. 12. *Drie eilanden,* of om beter te zeggen, *drie klippen,* in de Egeesche zee.

LICHEN, ēnis. m. Plin. H. 26. 1. Λειχήν. *Vuurige schurftheit, haairworm.*

(Lichen Plin. H. 26. 4. *Zeker kruid, goed voor de haairworm.*)

LICITATIO, ōnis. f. Cic. V. 2. 54. *Bieding,* of *bod,* naar iets dat te koop is.

LICITATOR, ōris. m. Cic. Off. 3. 15. *Een bieder,* of *verhooger van een anders bod.*

LICITOR, āris, ātūs sūm, āri. Curt. 4. 1. 12. *Bieden, meer dan een ander bieden, ophoogen.*

LICITUS, ă, ūm. *Toegelaaten, toegestaan, geoorloft, wettig.*

Negotiatio licita. Ulp. Dig. 17. 14. 2. *Een geoorlofden handel,* of *toegelaate koopmanschap.*

LICITUM est. Ter. An. 2. 6. 12. Cic. S. R. 44. *Het is geoorloft, men mag het doen, 't is toegestaan,* of *wettig.* Zie Licet.

LICIUM, ii. n. Virg. E. 8. 74. Plin. H. 8. 48. *De inslag,* van een wever.

LICTOR, ōris. m. Cic. Rull. 2. 34. *Een Gerechts dienaar:* ook *een scherprechter,* of *beul,* deeze gingen te Rome voor de voornaamste Overigheits persoonen, met een byl en de bondelen daar om vast gemaakt, en straften de misdaaden op hun bevel.

LICTORIUS, ă, um. Plin. H. 7. 30. Flor. 1. 26. 3. *Van een Gerechts dienaar, scherprechter,* of *beul.*

LIE. LIG.

LIEN, ēnis. m. Curc. 2. 1. 29. *De milt.* Een van de inwendige deelen van 't lichaam.

LIENICUS, ă, ūm. Plin. H. 29. 3. Zie Lienosus.

LIENIS, is. m. Cels. 2. 7. zie Lien.

LIENOSUS, ă, um. Vitruv. 1. 4. *Miltzuchtig, die stekingen van de milt heeft.*

Lienosis medetur. Plin. H. 7. 2. *Hy geneest de miltzuchtigen.*

LIENTERIA, æ. Cels. 2. 1. Λειεντερία. *Buikloop, losslyvigheit.*

LIENTERICUS, ă, um. Plin. H. 29. 3. *Die de buikloop heeft,* boertende, *die aan de kakkery,* of *schyt[illegible] vast is.*

LIGAMEN, ĭnis. n. Colum. 11. 2. *Een band, bindzel, al dat dient om te binden.*

(LIGAMENTUM, i. n. *Een verband, een band.*

Vulneribus ligamenta parare. Tac. An. 15. 54. 4. *Een verband op de wonde gereed maaken.*

LIGATURA, æ. f. *Een binding, het binden.*

Palmes, quod extra ligaturam pendens habuerit, fructum indicet. Pallad. 3. 13. *Aan de ranke, zoo verre zy hangt buiten het binden, zal vrucht koomen.*)

LIGATUS, a, um. *Gebonden.*

Crines ligatos impedit vitta. Tib. 1. 7. 78. *Het haair is met een band opgebonden,* of *opgesnoert.*

LIGER, ēris. m. Cæs. B. G. 7. 5. 4. *De Loire,* een der vier voornaamste rivieren in Vrankryk.

LIGNARIUS, ii. Liv. 35. 41. *Een timmerman,* anderen leggen dit woord uit, *een houthakker.*

LIGNATIO, ōnis. f. Cæs. B. G. 5. 39. 2. *Houthakking,* of *houthaling van een leger.*

Lignatio. Colum. 1. 5. *De plaats daar men hout hakt en van daan haalt.*

Lignatio. Vitruv. 5. 9. *Voorraad van ho[illegible] een huis.*

LIGNA[illegible]R, ōris. m. Liv. 10. 25. Cæs. B. G. 5. 26. 12. *Een soldaat die hout voor het leger gaat kappen.*

LIGN[illegible]US, ă, um. *Houte, van hout,* van kleine tilbaare dingen spreekende.

Lychnus lig[illegible]olus. Cic. Fr. 3. 7. *Een kleine houte kandelaar.*

LIGNEUS, ă, um. *Van hout, houte,* of *houten.*

Deus ligneus. Tib. 4. 15. 17. *Een houten Afgod.*

Soleæ ligneæ. Cic. I. R. 2. 50. *Houte klompen.*

(LIGNOR, āris, ātūs sūm, āri. *Gaan hout hakken, hout haalen.*

Equites, dum lignantur, interfecti sunt aliquot. Hirt. B. H. 27. 1. *Sommige van de ruiteren zyn onder 't hout hakken,* of *hout haalen dood geslagen,* of *gematst.*)

Lignatum ire. *Gaan om hout te kappen voor 't leger.*

Mitti lignatum. Plaut. Capt. 3. 4. 125. *Afgezonden zyn om hout te kappen voor 't leger.*

Lignatum pabulatumque progressus. Liv. 25. 34. *Uitgetrokken, om hout te kappen en voeder te haalen.*

LIGNOSUS, ă, um. *Daar veel hout is,* of *groeit, vol hout, houtryk.* (De compar. Lignosior staat by Plin. H. 16. 36.)

Arbor radice lata lignosaque. Plin. H. 12. 7. *Een boom die een breede en dikke wortel heeft.*

LIGNUM, i. n. Cic. V. 1. 27. *Hout.*

Aridum componere lignum. Hor. O. 3. 17. 14. *Droog hout stooken,* of *op den haert brengen.*

Ligna super foco large reponere. Hor. 1. 9. 5. *Lustig hout opstooken.*

Dolatum lignum. Juv. 12. 58. *Geschaaft,* of *glad hout.*

LIGO, ās, āvi, ātūm, āre. *Binden, vastbinden, verbinden.*

Ligare vulnera. Ovid. M. 7. 8. 49. *Wonden verbinden.*

Legibus ligare aliquem. Stat. S. 4. 3. 75. *Iemant de wetten onderwerpen, iemant verplichten de wetten te onderhouden.*

(LIGO, ōnis. m. *Een houweel.*

Longis purgare ligonibus arva. Ovid. P. 1. 8. 59. *Het bouland met lange houweelen omhaalen.*

Attulit graves ligones. Plin. H. 18. 6. *Hy heeft zwaare houweelen mede gebragt.*)

LIGULA, æ. f. Juv. 5. 20. *Een leere schoenriem,* of *schoenband, een nestelting.*

Ligula. Plin. H. 21. 14. Mart. 14. 120. *Een lepel, potlepel,* of *schuimspaan.*

Ligula. Plin. H. 20. 5. *Een maat, houdende het vierde deel van een kop,* als Georgius Agricola zegt.

(Ligula. *Een schuimspaan.*

Is sæpius ligula purgandus est. Colum. 9. 15. *Men moet die dikwils schuimen.*)

LIGŪRIĂ, æ. f. Plin. H. 3. 4. *Ligurien*, een landschap in Italien.

LIGŪRĬO, is, ivi, itum, irĕ. Ter. E. 5. 4 14. *Lekkertjes eeten, smullen, 't beste uit de schotel neemen.*

Ligurire furta. Hor. S. 2. 4. 79. *Gulzig de gestoole brokken opeeten.*

Ligurire rem aliquam. Cic. Dom. 18. *Met groote genegentheit, of groot verlangen ergens om wenschen.*

LIGŪRĬTĬO, ōnis. f. Cic. T. Q. 4. 11. *Lekkerheit, gretigheit in 't eeten der lekkerste beetjes.*

LIGŪSTĬCŪM, i. n. Plin. H. 19. 8. Λιγυστικόν. *Lavas.* Zeker kruid, zoo genoemt om dat het zeer wel in Ligurien, hedensdaags 't gebied van Genua, groeit.

LIGŪSTĬCŪM mare. Plin. H. 2. 47. *De zee van, of by Genua.*

LIGŪSTRŪM, i. Plin. H. 24. 10. *Monthent, rhynwilligen*, een heester met witte bloemen.

LIL.

LĪLĬĀCĔŪS, ă, ūm. Pallad. 6. 14. *Van lelien.*

LĪLĬĒTŪM, i. n. Pallad. 3. 21. *Een plaats met lelien beplant, een lelyhof.*

LĪLĬŪM, ii. n. Virg. E. 2. 45. Ovid. Am. 2. 5. 37. *Een lely.*

Lilium. Cæs. B. G. 7. 73. 8. Cæsar noemt dus *gebrande en gescherpte paalen, die de gedaante van een lely hadden*, en die men in de aarde stak om de uitvallen der vyanden te beletten.

LIM.

LĪMĂ, æ. f. Quintil. I. O. 10. 3. *Een vyl.*

Lima. *Beschaving, bevyling van een werk.*

Ultima lima defuit meis scriptis. Ovid. Tr. 1. 7. 30. *De laatste beschaving ontbrak aan myne schriften.*

Si non offenderet unumquemque Poëtarum limæ labor. Hor. A. P. 290. *Indien de moeite van een werk te verbeteren, of te beschaaven elk Dichter niet te rug hield, verveelde, of verdroot.*

Mordet librum lima censoria. Mart. 5. 82. 13. *De hekelvyl loopt over dit boek: dit boek word gehekelt, berispt, of gelaakt.*

LIMĂ. æ. f. *Lima.* Een stad in 't zuider Amerika, de hoofdstad van Peru.

LIMĀNĬĂ, æ. f. *Limaigne*, een klein, doch zeer vruchtbaar landschap in Neder-Auvergne.

LĪMĀRĬŪS, ă, ūm. Front. Aq. 1. 227. *Slykachtig, modderig, vol slyk, modder, of vuiligheit.*

(**LĪMĀTĒ**. Adv. *Gevyl.t, net.* De compar. Limatius staat by Cic. Fin. 5. 5. en Ammian. 15. 1.)

LĪMĀTŬLŪS, ă, ūm. *Beschaaft, net, fraai, cierlyk, schrander.*

Opus est limatulo tuo judicio. Cic. F. 7. 33. *Wy hebben nu schrander oordeel van noden.*

LĪMĀTŪS, ă, ūm. *Beschaaft, gevylt, net, fraai, cierlyk.* De compar. Limatior staat by Cic. de Or. 1. 39.

Homo oratione limatus. Cic. de Or. 1. 39. *Een man die zeer beschaaft in zyn reden is, die zeer net spreekt, of een cierlyke taal voert.*

Vario togæ limatus in usu. Mart. 7. 50. 5. *Een man zeer ervaren in allerhande gerechtszaaken.*

Limatum dicendi genus. Cic. Cl. 24. *Een zuivere, nette, cierlyke, of beschaafde wyze van schryven.*

LĪMĀX, ācis. f. Colum. 2. 11. Plin. H. 30. 15. *Een slak, of slek.*

Limax. Plaut. by Non. 4. 274. *Iemant die op zyn luimen legt om iets te steelen.* Ook een hoer.

LIMBŌLĀRĬŪS, ii. m. Plaut. Aul. 3. 5. 45. *Iemant die de nederzoomen van de tabbaarden der Romeinen stikte. Een borduurwerker.* Sommige leezen Limborarius.

LIMBŪS, i. m. Virg. Æ. 4. 137. Ovid. M. 5. 51. *Boordzel, borduurzel, of stikzel onder om de rokken.*

LĪMĔN, inis. n. Ter. Hec. 3. 3. 18. *Een dorpel, of drempel.*

Civium potentiorum limina. Hor. Ep. 2. 8. *De poorten, of de ingang van de huizen der grooten.*

Adire limina alicujus. Virg. Æ. 6. 115. *By iemant gaan, naar iemants huis gaan.*

Ostium limenque carceris. Cic. T. Q. 5. 5. *De deur en drempel van 't gevangenhuis.*

Limen. *De grenspaalen, of landscheiding.*

Corripiunt spatia limenque relinquunt. Virg. Æ. 5. 316. *Zy schieten buiten den lyn en rukken de baan in.*

(In limine. *Terstont, in 't begin.*

In limine belli. Tac. An. 3. 74. 6. *In 't begin van den oorlog?*

Cur in limine primo deficimus? Virg. Æ. 11. 423. *Waarom verflauwen wy in 't begin van den oorlog.*

In ipso limine victoriæ stamus. Curt. 3. 6. 17. *De overwinning is ons naby, wy zullen 't den vyand zoo terstont afwinnen.*

LĪMĔNĀRCHĂ, æ. m. Paull. Dig. 11. 4. 4. *Een havenmeester.* 't Is een zuiver Grieks woord. Λιμὴν betekent *een haven*, en ἀρχὼν *een overste*. Aristot. Pol. 6. 8. noemt ze τῶν λιμένων φύλακας.)

LIMĔRĬCŪM, i. n. *Lemmeryk*, een stad in Ierland.

LĪMĒS, itis. m. Festus. *Een dwarsweg, een scheiweg, of scheipad.*

(Limes. Liv. 31. 24. *Een breede straat in een stad.*

Latum limitem per agmen ferro agere. Virg. Æ. 10. 514. *Ruim baan maaken.*)

Limes. Virg. G. 1. 126. Ovid. M. 1. 69. *Een scheipaal, landpaal, of paalsteen, van eene landscheidinge.*

(Limes. *'t Einde, of 't end.* 't Begin en einde word Limes genoemt, zegt Lactantius over 't volgende voorbeeld van Statius.

Limes mihi carminis esto. Stat. Th. 1. 16. *Dat zal 't einde van myn vaers zyn, of daar zal myn vaers ophouden.*

LĪMĬTĀRĬS, is. m. *en* f. ĕ, is. n. *Dat op de grenzen voorvalt, of op de grenzen is.*

Limitare iter. Varr. L. L. 4. 4. *Een enge weg.*)

LĪMĬTĀTĬO, ōnis. f. Colum. 3. 12. *Bepaling, afpaling van een land.*

(**LĪMĬTĀTŪS**, ă, ūm. *Afgepaalt, dat bepaalt is, dat met paalen als afgesteeken is.*

Limitatus ager. Festus. *Een afgepaalden akker.*

Quæstio limitata. Varr. R. R. 2. 2. *De vraag is afgedaan, geëindigt, of beantwoord.*)

LĪMĬTŌ, ās, ātūs sūm, āri. Plin. H. 17. 2. *Afgepaalt, of bepaalt zyn, door dwarswegen afgescheiden zyn.*

LĪMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Vylen, polysten, slypen, glad maaken.*

Limare gemmas. Plin. H. 36. 7. *Edel gesteenten slypen.*

Limare. *Beschaaven, net, cierlyk, of fraai maaken, opschikken, oppoetzen.*

Ars aliquid limare poteft. Cic. de Or. 1. 25. *De konst kan iets beschaaven, optooyen, of vercieren*, van een werk des verstands spreekende.

Veritas disputatione limatur. Cic. Off. 2. 10. *De waarheit word door de twistredening opgehelderd.*

Cura limari. Ovid. P. 4. 6. 37. *Door zorge, kommer, of droefheit verteeren, of verquynen.*

* Non isthic mea commoda obliquo oculo quisquam limat. Hor. E. 1. 14. 37. *Niemant ziet daar myn geluk met een scheel oog aan.*

(De alicujus prolixa beneficaque natura aliquid limare. Cic. F. 3. 8. *Iemants mildigheit verminderen, oorzaak zyn dat iemant zoo mild niet is als hy plagt.*

Cum illa nunquam limavi caput. Plaut. Pœn. 1. 2. 79. *Ik heb nooit myn hoofd met het haare gewreven,*

ven, of *op 't haare geleit*: *ik heb haar nooit een zoen gegeeven.*)

LIMŌSUS, ă, um. Virg. E. 1. 49. *Slykig*, *flykerig*, *modderig*, *vol flyk*, of *modder*.

LIMPIDUS, ă, ŭm. Catull. 4. 24. *Helder*, *zuiver*, *klaar*, van een vocht, meir, enz. spreekende. (De compar. Limpidior staat by Vitruv. 8. 7 en de superl. Limpidissimus by Colum 12. 28.)

Limpida vox. Plin. H. 34. 18. *Een heldere*, *klaare*, of *schelle stem*.

LIMPITUDO, inis. f. Plin. H. 32. 11. *Klaarheit*, *helderheit*, *zuiverheit*, van een stroom, water, enz. spreekende.

LIMULUS, ă, ŭm. Een Diminutivum van Limus. Zie Limus.

Nos intuentur limulis oculis. Plaut. B. 5. 2. 12. *Zy zien ons scheel*, *over dwars*, of *van ter zyden aan*.

(LIMUS, ă, ŭm. Festus. *Overdwars*.

Limi oculi. Quintil. I. O. 11. 3. *Scheele oogen*, *oogen die dwars in 't hoofd staan*, of *daar iemant over zy meê ziet*.)

Limis aspectu. Ter. E. 3. 5. 52. *Ik zie over dwars*, *scheel*, *van ter zyden*, of *over zy*. Men vind dit byvoegelyk naamwoord niet dan in deezen uitgang; waarom men besluit, dat 'er Oculis onder verstaan word, gelyk by Plaut. B. 5. 2. 12. Limulis intuentur: want die meenen dat Limis in een nominativus singularis, behoorden door de plaats van Ovid. Am. 3. 1. 33. o ertuigt te worden, alwaar staat Spectare ocellis limis; behalven dat men in de brieven van Seneka, die hy Suasoriæ noemt, vaerzen vind, die deezen Philosooph uit Pedo Albinovanus aanhaalt, alwaar men leest Sidere limo, om uit te drukken *een star*, *die ter zyden van ons is*, of, gelyk andere meenen, *die ons niet gunstig is*. (Voor Limis zyn nochtans de oude boeken van Festus, waar in volgens Par. L. C. geleezen word Limis, obliquus. En Donatus over Terentius. Limis si nominativus singularis est, transversus significat. Nam limis est transversus. Wanneer oculis staat by limis, is 't een ablativus van limus. En daar uit volgt dat dit woord ook onder dien uitgang is gebruikt; maar noodzaakt ons niet op alle plaatzen, Oculis daar onder te verstaan, en deezen uitgang te verwerpen. Sidere limo by Seneka zyn geen substantivum en adjectivum. De stant van een gesternte heeft Alexanders soldaaten geen hinder gedaan, of ze fortuins ten aanzien van hen, of recht tegens hun over geweest is. En dat Limus zou betekenen iets dat ons niet gunstig is, is ver te zoeken. 't Is dan een verbum met een ablativus. De Schryver wil niet zeggen, wat Alexanders soldaaten geschied zy, maar waar voor zy, onkundig van de zee, bevreesd geweest zyn. Deezer menschen onkunde van de zee beschryft Curt. 9. 9.)

Aspicito limis oculis ne ille nos se videre sentiat. Plaut. M. G. 4. 6. 2. *Zie hem met den hoek van 't oog*, of *over zy aan*, *op dat hy niet gewaar worde dat wy hem aanzien*.

LIMUS, i. m. Plin. H. 11. 37. *Slyk*, *modder*, *klei*, *drek*, *slym*.

LIN.

LINAMENTUM. i. Cels. 8. 25. 5. 26. *Pluksel van oud linnen*, *om op wonden te leggen*, of *wieken van te maaken*. Men gebruikt het woord Linamentum ook, om *een wiek* uit te drukken *die men in diepe wonden steekt*, vermids deeze wieken gemeenelyk van pluksel gemaakt worden.

Linamentum. Plin. H. 32. 10. Cels. 2. 22. *Alles wat uit linnen*, of *vlas t'zamen gedraait word*; *het lemmet van een lamp*.

LINCOLNIA, æ. f. *Linkoln*, de hoofdstad van 't Graafschap van dien naam in Engelland.

LINCTUS, us. m. Plin. H. 31. 9. *Likking*, of *'t likken*. Men vind niet dan d'ablativus Linctu salis. *Door 't likken van zout*.

LINEA, æ. Cic. Fr. 3. 1. *Een slaglyn*. De timmerluiden gebruiken ze, met kryt bewreven zynde, om een rechte streep op 't hout te maaken. Ook *de schreef*, *streep*, of *lyn* die door de slaglyn op 't hout geslagen is.

Rectis lineis ad cœlestem locum subvolant ignea. Cic. T. Q. 1. 17. *De vuurige deelen vliegen in rechte lynen*, of *lynrecht naar den hemel*.

Linea. *Een trek van een penseel*.

Designare aliquid velut primis lineis. Quintil. I. O. 4. 2. *Iets in het ruuw schetzen*, of *afteekenen*.

Linea. *Een snoer*, *koord*, *tontje*, of *draad*.

Ligato pede longa linea gallina custoditur. Colum. 8. 11. *Men legt een hoen aan een lang toutjen om de poot vast gebonden*.

Linea. Plin. H. 9. 43. *Een sim*, of *angelsnoer*.

Linea. Sen. H. 1. 46. *Zekere molnk*. Dit was een touw waar aan verscheide veelverwige veeren hingen, om 't wild, en byzonderlyk de herten, vervaert te maaken.

Linea. *Paal*, *bepaling*, *eindpaal*, *landpaal*.

Transire lineas. Cic. Par. 3. *De gezette paalen overspringen*, of *te buiten gaan*: *een feil*, of *misslag begaan*.

Ultima linea rerum mors est. Hor. E. 1. 16. 79. *De dood is d'eindpaal van alle dingen*.

Linea margaritarum. Scæv. Dig. 35. 2. 26. *Een paerlsnoer*, *een snoer paerlen*.

(Linea. Apul. Ph. M. 51. *Een regel in een boek*. In de goude eeuwe hebben ze gezegt Versus en Versiculus. Zie benede...

Linea. Ovid. Am. 3 2. 19. *Een rij banken in de renbaan*. Zie Lips. Ep. Misc. 5. 56. en Salm. Solin. 644. 6. F.

Linea. Paull. Dig. 38. 10. 9. *De trap van bloedverwantschap*.)

LINEAMENTUM, i. n. Cic. D. 2. 21. V. 2. 36. *De trekken van 't aangezigt*, of *van 't wezen*, *d'omtrek van een schildery*, *enz*.

Lineamenta animi sunt pulcriora, quam corporis. Cic. Fin. 3. 22. *De trekken van de ziel* (indien men zoo spreeken mag) *zyn schoonder dan die van 't lichaam*.

LINEARIS, is. m. en f. ārĕ. is. n. *Van een snoer*, *lyn*, *streep*, of *trek*.

Linearis pictura. Plin. H. 35. 3. *Een geschetste schildery*. Ratio. Quintil. I. O. 1. 10. *De meetkonst*.

LINEATIO, ōnis. f. Vitruv. 9. 4. *Aflyning*, *afstreeping*, *het trekken van lynen*.

LINEATUS, ă, ŭm. Solin. 27. *Afgetrokken*, *omgetrokken*, *gelynt*, *afgelynt*, *afgestreept*, *met lynen aangewezen*, of *bewerpen*, *geschetst*, *afgeteekent*.

Bene lineata carina. Plaut. M. G. 3. 3. 42. *Een wel getrokke kiel van een schip*.

LINEO, as, avi, atum, arĕ. acc. Cato R. R. 14. *Aflynen*, *afstreepen*, *met lynen afteekenen*, *aanwyzen*, of *afmeeten*.

Lineare radios. Vitruv. 9. 4. *Straalen trekken*, of *afteekenen*.

Lineari. Vitruv. 9. 4. *Als lynen loopen*.

LINEOLA, æ. f. Gell. 10. 1. *Een lyntje*, *trekje*, of *streepje*.

LINEUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 5. 510. Plin. H. 12. 6. *Van linnen*, of *vlas*.

LINGO, gis, linxi, linctum, lingĕrĕ. acc. Plaut. Cas. 2. 8. 21. *Lekken*, of *likken*.

Lingere aliquid. Plin. H. 37. 10. *Iets oplikken*, *iets in den mond laaten smelten*, *en doorslikken*.

LINGONES, ŭm. m. plur. Cæs. B. G. 1. 26. 5. Lucan. 1. 339. *De Lingoners*, *'t volk van Langres*.

LINGONICUS, ă, ŭm. Claud. Sr. Conf. 2. 94. *Van Langres*, *die van Langres is*.

LINGUA, æ. f. Cic. N. D. 2. 60. *De tong*.

Lin-

Lingua celeri sunt Oratores quidam. Cic. de Or. 1. 18. *Daar zyn Redenaars die een zeer gladde tong hebben, die heel glad van tong zyn*, of *die heel ras*, of *vaardig spreeken.*

Acuere linguam causis. Hor. E. 1 3.23. *De tong op 't pleiten scherpen, zich gewennen te pleiten.*

Benevolum lingua tua me tibi reddidit. Ter. Hec. 5.1.35. *Gy hebt my door uw fluweele tong*, of *door uwe redenen gewonnen.*

Linguas hominum vitare. Cic. F. 9.2. *De lastertongen*, of *'t quaadspreeken der menschen schuuwen*

Lingua. Cic. T. Q. 5 40. *Een taal*, of *spraak eigen aan een zeker volk.*

Lingua vectis. Vitruv. 10. 8. *Het scherp van een koevoet, de punt van een han[...]m.*

Lingua. *Een punt, tong, rif*, of *reep lands.*

Eminet in altum lingua, in qua urbs sita est. Liv. 44. 11. *De punt daar de stad op legt steekt uit in zee.*

LINGUĀRIŬM, ii. n. Linguarium dare alicui. Sen. B. 4. 36. *Iemant mondgeld geeven*, of *betaalen.* (Verstaat 'er onder æs, aurum, argentum, supplicium. 't Word gezegt als Vestiarium, calcearium, vasarium, 't is *Een boete die iemant betaalt, om dat hy iets onbedachtelyk gesproken heeft.* Zie Mur. V. L. 12. 5. Dat de verandering van persoonen die hier voorkoomt, deeze berekenis niet wegneemt, toont Gron. P. V. 4. 4.)

LĬNGUĀX, ācis. omn. gen. Sall. R. O. 2. *en by* Gell. 1. 15. *Een snappert, klappert, snateraar, babbelaar*, of *kakelaar, een groote prater.*

LĬNGŬLĂ, æ. f. Plin. H. 21. 14. *Een spatel*, die de Artzenymengers gebruiken om [z]alf uit een doos te krygen.

Lingula. Gell. 10. 26. *Een dagge*, of *dolk, een korte degen*, of *mes*, by de oude Schermers gebruikt.

Lingula. Cæs. B. G. 3. 12. 1. *Een punt, rif, reep*, of *hoek lands die in zee uitsteekt.*

(Lingula. Colum. 9. 15. *Een schuimspaan*, of *schuimlepel.*)

LĬNGŬLĀCĂ, æ. f. Plaut. Cas. 2. 8.63. *Een snapster, klapster, klappei*, of *kalmoer, een klap-* of *praatachtig wyf, een groote praatster.*

‡ Lingulaca. Festus. *Een waarzegster*, of *voorzegster.*

Lingulaca. Plaut. Cas. 2. 8. 62. *Tong*, zekere visch.

Lingulaca. Plin. H. 25. 11. *Adderstong, speerkruid*; een kruid dat omtrent de waterwellen wast.

LĬNGŬLĀTŬS, ă, ŭm. Vitruv. 8. 7. *Pypjes met tongetjes aan het eind*, om te beter in andere gestoken te worden.

LĬNĬGĔR, ă, ŭm. Ovid. Am. 2. 2. 25. *Met een linnen kleed aan, met linnen bekleedt.*

LĬNĬO, is, ivi, itŭm, irĕ. Colum. 6. 17. *Zalven, besmeeren, met zalve bestryken, smeeren*, of *wryven.*

Ora linit luto. Ovid. F. 3. 760. *Hy besmeert zyn aanzicht met slyk.*

Linuntur cæde sagittæ. Prop. 3. 10. 11. *De pylen worden met bloed bemorst.*

LĬNO, is, lēvi, lĭtŭm, lĭnĕrĕ. Liv. 21. 8. *Zalven, smeeren, besmeeren, stryken.* Men kan zeggen Lini of Livi in 't præteritum, doch Levi is 't beste.

Auro sublimia tecta linuntur. Ovid. M. F. 7. *Die verhevene gebouwen worden vergult.*

Cera linere spiramenta. Virg. G. 4. 39. *De luchtgaten met wasch toesmeeren*, of *toestoppen.*

LĬNŎZŌSTĬS, idis. f. Plin. H. 25. 5. *Merkuriaal, bingelkruid*, zeker gewas.

LĬNQUO, is, liqui, lictŭm, linquĕrĕ. acc. Cic. D. 1. 11. *Verlaaten, begeeven, ten beste geeven*, of *laaten, van affscheiden, van afgaan, afbreeken, staaken.*

Dulcia linquimus arva. Virg. E. 1. 3. *Wy verlaaten onze lieve*, of *aangenaame akkers.*

Laborem longum linquere. Virg. Æ. 3. 160. *Een langen arbeid staaken*, of *afbreeken.*

Mensas linquere. Catull. 62. 3. *Van de tafel*, of *van de maaltyd gaan.*

Animas linquebant. Virg. Æ. 3. 40. *Zy gaven den geest, zy storven.*

Promissa linquere. Catull. 64. 59. *Zyn beloften breeken, zyn woord niet nakoomen, zyn belofte niet houden.*

Linquentem animum revocare. Curt. 9. 5. 11. *Iemant van een flaauwte doen bekoomen.*

Linqui animo. Suet. J. 45. 1. *In een flaauwte, in onmagt, in zwym*, of *van zich zelven vallen.*

LĬNTEĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van linnen, lynwaat*, of *doek, dat dit aangaat*, of *betreft.*

Negotiationem lintéariam exercere. Ulp. Dig. 14. 4. 5. §. 15. *Koopmanschap in lynwaat doen, in lynwaaten handelen.*

LĬNTEĀTŬS, ă, ŭm. Liv. 10. 38. *Met een linnen kleed aan, in 't linnen gekleedt.*

LĬNTEO, ōnis. m. Plaut. Au. 3. 5. 38. *Lynwaatverkoper, linnenverkoper, koopman in linnen, linnewever.*

LĬNTEŎLŬM, i. n. Plaut. E. 2. 2. 46. Plin. H. 20. 17. *Een doekje, een linne sletje.*

LĬNTĔR, tris. m. Cæs. B. G. 7. 60. 4. *Een schuitje*, of *bootje.*

(Linter. Tib. 1. 5. 23. Virg. G. 1. 262. *Een bak, een trog, op de wyze gemaakt van een schip, waar in de druiven naar de pars gebragt wierden.*)

LĬNTEŬM, ĕi. n. Cic. R. P. 14. Catull. 12. 3. *Een stuk lynwaat, een linne doek, neusdoek, snuitdoek.*

† Lintea. Hor. O 1. 14. 9. *De zeilen van een schip.*

LĬNTEŬS, ă, ŭm. Cic. V. 5. 56. *Van vlas, van doek*, of *van linnen.*

Lintei libri. Liv. 4. 13 *en* 20. *Boeken van vlas*, of *linnen gemaakt*, gelyk die, daar de Sibyllynsche vaerzen in geschreeven stonden.

LĬNTRĀRĬŬS, ii. m. Ulp. Dig. 4. 9. 1. §. 4. *Een schipper, schipman*, of *schuitevoerder.*

(Lintriculus. Cic. Att. 10. 10. *Een klein schuitje, een klein bootje.*)

LĪNŬM, i. n. Virg. G. 1. 77. Plin. H. 19. 1. *Vlas.*

Linum. *Garen, een draad garen.*

Trajicere duo lina acu. Cels. 7. 21. *Twee draaden in een naald steeken.*

Linum. Ovid. F. 3. 587. *Het touw waar meê men de zeilen vast maakt.*

Lina. Ovid. M. 3. 148. *Netten.*

LIP.

LĬPĂRÆ, ārŭm. f. plur. Cels. 5. 19. Plin. H. 33. 6. Λιπαραί. *Zekere smeerzalf*, of *balsemplaaster.*

LĬPPĬO, is, ivi, itŭm, irĕ. Cic. Att. 7. 14. *Leepe, loopende*, of *druipende oogen hebben.*

LĬPPĬTŪDO, inis. f. Cic. Att. 7. 13. *Leepoogigheit, dragt*, of *looping der oogen.*

LĬPPŬS, ă, ŭm. Hor. S. 1. 3. 25. *Leepoogig, die leepe, druipende*, of *loopende oogen heeft.*

LIQ.

LĬQUĀMĔN, inis. n. Colum. 6. 2. *Sap, sop, vocht, nat dat men ergens uit parst*, of *uit drukt.*

LĬQUĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. F. 4. 152. *Uitgeparst, uitgedrukt*, van een sap, enz. spreekende.

LĬQUĔFĀCĬO, is, feci, factŭm, făcĕrĕ. Catull. 89. 6. *Smelten, doen smelten, week*, of *tot een vocht maaken.*

Quem nullæ lætitiæ exultantes languidis liquefaciunt voluptatibus. Cic. T. Q. 5. 6. *Die geene wellusten konnen slaphartig*, of *verwyft maaken.*

LIQUEFACTUS, ă, ūm. Cic. N. D. 2. 10. Virg. G. 1. 473. Ovid. M. 13. 830. *Gesmolten, tot een vocht gemaakt.*

LIQUESCO, ii, ĕscĕrĕ Virg. E. 8. 80. *Smelten, tot een vocht worden, of week worden.*

Cum voluptate liquescimus, apis aculeum sine clamore ferre non possumus. Cic. T. Q. 2. 22. *Wanneer wy door wellusten verwyft worden, konnen wy, zonder schreeuwen, 't steeken van een bye niet verdraagen.*

LIQUET, ēbăt, ērĕ. *Het is klaar, 't blykt klaar, 't is klaarblykelyk, of blykbaar.*

Illum liquet dejerare. Ter. E. 2. 3. 43. *Het is klaar dat hy een valschen eed doet.*

(Non liquet. Cic. Clu. 28. *'t Blykt niet klaar*, zeiden de Rechters, als zy, de zaak duister en twyfelachtig zynde, niet wisten wat voor vonnisse zy geeven zouden, en den beklaagden noch vrylaaten, noch veroordeelen konden: met die spreekwyze gaven zy te kennen, *dat ze het vonnis opschoven, en de zaak nader onderzoeken zouden.*)

LIQUIDO. Adv. Cic. V. 4. 56. *Klaarlyk, duidelyk, blykelyk, zonneklaar, middagklaar.* De compar. Liquidius staat by Cic. F. 2. 13.

Liquido jurare. Ter. An. 4. 3. 14. *Oprechtelyk, of zonder dubbelzinnigheit zweeren.*

† LIQUIDUM, i. n. Hor. S. 1. 1. 52. *Water, vocht, nat.*

LIQUIDUS, ă, ūm. *Dun, vlietend, vloeyend, vloeibaar, vochtig, nat.* Lucret. 1. 353. 3. 428. maakt de eerste lettergreep van Liquidus lang, doch 3. 40. 5. 500. kort; die kort te stellen is best. De compar. Liquidior staat by Celf. 7. 6. en de superl. Liquidissimus by Colum. 12. 25.

Alvum liquidam habet. Celf. 4. 21. *Hy is dunlyvig, hy heeft de loop, of buikloop.*

Liquidus. Ovid. Am. 1. 8. 6. Virg. G. 1. 404. *Helder, klaar, zuiver, rein, dat niet dik, of beroert is,* van 't water, de lucht, enz. spreekende.

Liquidus animus. Plaut. E. 5. 1. 36. *Een geruste geest, een stil, of gerust gemoed.*

Mente liquida aliquid videre. Catull. 63. 46. *Iets met een onzydig gemoed, vryen geest, of zonder eenig vooroordeel inzien, overweegen, of overdenken.*

Liquida voluptas. Cic. Fin. 1. 18 *Een rein, onzondig, of geoorlofd vermaak.*

Liquidum auspicium. Plaut. E. 2. 2. 1. *Een goed voorteken, een gunstige, of gelukkige voorspelling.*

Fides liquida. Val. Max. 6. 5. 1. *Een oprecht, of ongeveinst geloof.*

Liquida vox. Hor. O. 1. 24. 3. *Een heldere, of klaare stem.* Anima. Varr. by Non. 4. 275. *Een klaar, helder, of zuiver geluid,* van een fluit spreekende.

LIQUO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 15. 6. *Smelten, doen smelten, week, of tot een vocht maaken.*

(Liquare alvum. Celf. 4. 4. *Stoelgang verwekken, maaken dat men stoelgang krygt.* Vinum. Hor. O. 1. 11. 6. *Wyn lekken, of door een zak laaten loopen.*

LIQUŎR, ōris. m. Cic. N. D. 2. 10. *Vocht, vochtigheit.*

Liquores amnium. Cic. N. D. 2. 39. *'t Water der stroomen.*

Vitigenus liquor. Lucret. 5. 15. *Druivevocht, wyn.*

Albus ovi liquor. Colum. 6. 38. *'t Wit van een ey.*

LĪQUŎR, ĕris, liqui. Virg. G. 2. 187. *Smelten, tot een vocht worden, week, of vloeibaar worden.*

LIR.

LĪRĀ, æ. f. Colum. 11. 3. 2. 4. *Akkervoore, de verheven aarde tusschen twee vooren in een omgeploegt land.*

LĪRĀTĪM. Adv. Colum. 11. 3. *Als tusschen twee vooren.*

LIRINUS, ă, ūm. Plin. H. 23. 4. *Lely, van lelien, of van lelien geparst,* van lelyoly spreekende.

LIRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum. 11. 2. Varr. R. R. 1. 29. *Vooren maaken om 't water te loozen: 't land eggen.*

LIS.

LĪS, lĭtis. f. Cic. L. L. 1. 10. *Geschil, twist, krakkeel, oneenigheit.*

Componere lites inter aliquos. Virg. E. 3. 108. *De geschillen tusschen zommigen bylegen.*

Lis. Cic. Off. 1. 18. *Geding, rechtzaak, twistzaak, pleitgeschil.*

Nostra omnis lis est. Plaut. Caf. 2. 8. 74. *De zaak staat aan ons, wy zyn meester van de zaak.*

Discernere litem arvis. Virg. Æ. 12. 898. *Alle geschillen uit den weg ruimen die over de scheiding van een land vallen.*

Litem capitis in aliquem inferre. Cic. Clu. 41. *Iemant een halszakig geding aandoen.*

Perorare litem. Cic. Off. 5. 10. *Een zaak bepleiten.* Andere leezen Orare.

Lites sequi. Ter. An. 4. 5. 16. *Zich in gedingen steeken, of inwikkelen.*

Lis. Ovid. M. 1. 21. *Verwerring, wanorder,* der dingen die buiten haar plaats zyn.

LIT.

LĪTĀMEN, inis. n. Stat. Th. 10. 610. *Een offerhande den Goden aangenaam.*

LITATIO, ōnis. f. Zie Litamen.

Per dies aliquot hostiæ majores sine litatione cæsæ. Liv. 27. 23. *Eenige dagen lang zyn 'er groote offerhanden geslagt, die den Goden niet aangenaam waren, of niet behaagden.*

LITĀTŌ. Adv. Liv. 5. 38. *Na den Goden aangename offerhanden gedaan te hebben.*

LITATUS, ă, ūm. Sacris litatis. Virg. Æ. 4. 50. *Offerhanden gedaan hebbende, die den Goden aangenaam waren.* Servius zegt dat men zeggen moet Diis litatis, want men verzoent geen offerhanden, maar de Goden. Doch hy spreekt als een Di...

LITERĂ, æ. f. Zie Littera.

(LITHARGYRŪM, i. n. Plin. H. 26. 10. *Zilverschuim, schuim van zilver.* Dit is enkel Grieks. Λιθάργυρος. Zoo word het in 't Grieks gebruikt by Scrib. Larg. 51 183.)

LITHOSPERMŪM, i. n. Plin. H. 27. 11. Dioscor. 3. 158. Λιθόσπερμον. *Steenzaad, paerlkruid.*

LITHŎSTRŌTŌN, i. n. Λιθόστρωτον. *Met steenen van verscheide kleuren ingelegt.*

Pavimentum lithostrotum. Varr. R. R. 3. 1. *Een ingeleide vloer.*

LITHUĀNIĂ, æ. f. *Lithauwen,* een gedeelte van Polen.

LITICEN, inis. n. Varr. L. L. 4. 16. *Bazuinblazer, trompetter, kromhoornspeeler.*

LITIGĀTŎR, ōris. m. Cic. Dom. 44. Quintil. I. O. 12. 8. *Dinger, iemant die een recht, of geding heeft.*

LĪTIGIŌSŬS, ă, ūm. Cic. de Or. 1. 60. *Twistig, twistgierig, die veel van rechten en pleiten houd, twistzuchtig, of pleitzuchtig, twistachtig, krakeelziek.*

Litigiosus. *Daar over gerecht, gepleit, of getwist word, daar geschil, of geding over valt.*

Ager litigiosus. Ovid. F. 2. 660. *Een akker waar over geding valt, of daar om gerecht word.*

LĪTIGIŪM, ii. n. Plaut. Caf. 3. 2. 31. Plin. H. 37. 10. *Twist, geschil, geding, gekyf, krakkeel, een rechtzaak.*

LĪTIGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ cum aliquo de aliqua re. *Met iemant ergens om rechten, in 't recht leggen, of in geding zyn.*

Qua de re nunc litigatis inter vos? Plaut. R. 4. 4. 16. *Waar hebt gy geschil, of krakkeel over met malkanderen?*

Cum fratre putat se litigare. Cic. A. 13. 15.

A, 13. 15. *Hy meent dat hy tegens zyn broeder pleit.*
(Litigare in hoc. Quintil. D. 6. *Daar over twisten.*)
LITO, as, avi, atum, are. Cic. D 2. 17. *Een aangenaame*, of *behaaglyke offerhande doen.* Zie onze aanmerking over Curt. 7. 7. 29.
Jovi Elicio litare non potuit. Aur. Vict. V. J. 4. 5. *Hy neejt Jupiter Elicius geen aangenaame offerhande konnen doen.*
LITŎRĀLIS, is. m. en f. alĕ, is. n. *Van de zeestrand, dat op de strand*, of *oever der zee is*, of *zich daar onthoud, dat tot den oever der zee behoort.*
Dii litorales. Catul. 4. 22. *De oevergoden*, of *strandgoden.*
Piscis litoralis. Plin. H. 9. 17. *Een strandvisch, een visch die zich omtrent den oever onthoud.*
LITŎRĔUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 12. 248. Ovid. Am. 1. 1. 29. Zie Litoralis.
LITŎRŌSUS, ă, ŭm. Plin. H. 37. 10. Zie Litoralis.
LITTĔRĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 37. *Een letter*, of *boekstaaf.*
Ad litteram. Quintil. I. O. 9. 1. *Tot een letter toe, stiptelyk, nauw genomen.*
Littera. Cic. V. 1. 36. *Schrift, geschrift.*
Mandare aliquid litteris. Plin. H. 9. 8. Consignare. Cic. A. Q. 4. 1. *Iet schryven*, of *in geschrift stellen.*
(Litteras scire. Petron. 11. *Kennen schryven.*
Vellem nescire litteras. Suet. N. 10. 5. *Ik wilde dat ik niet schryven kon.*
Ejus qui se negat litteras scire excusatio accipi non debet. Ulp. Dig. 27. 1. 6. 19. *De verschoning van dien die zegt dat hy niet schryven kan, moet niet aangenomen worden.*)
LITTĔRÆ, ārŭm. plur. Cic. F. 15. 14. *Een brief.* Men vind Littera in deezen zin by Ovid. Her. 3. 1.
Littera. Cic. Att. 7. 2. *Schryfwyze*, of *hand van schryven die elk eigen is.*
Litteræ publicæ. Cic. V. 1. 20. *Staatschriften, stads boeken, stads registers.*
Litteræ. Cic. P. Q. 11. *Bewysschriften*, of *betoonschriften, stukken om iets te bewyzen.*
Litteræ. Cic. F. 5. 15. *De schoone letteren, de konsten*, of *wetenschappen, de geleerdheit.*
Litteræ reconditæ. Cic. N. Q. 3. 16. *Diepzinnige geleertheit.*
Conticescunt litteræ. Cic. Off. 2. 1. *De geleerdheit is niet meer geacht, men maakt geen werk meer van geleerdheit.*

LITTĔRĀRIUS, ă, ŭm. *Dat de letteren, de leeroeffening, de geleerdheit*, of *wetenschappen betreft.*
Ludus litterarius. Plin. H. 9. 8. *Een school.*
LITTĔRĀTĒ. Adv. Cic. Ar. 8. *Geleerdelyk, als een geleerd*, of *verstandig man.* De compar. Litteratius staat by Cic. Cl. 28.
LITTĔRĀTŎR, ŏris. Suet Gr. 4. 3. *Een letterkundige*, of *taalkundige, een geletterd*, of *geleert man, een onderwyzer in de taalkunde.*
LITTĔRĀTŪRĂ, æ. f. Cic. A. 2. 45. *Letterkunde, taalkunde, geleerdheit.*
Litteratura. Sen. E. 88. *De letterkonst*, of *letterkunde.*
Litteratura. Cic. Part. 7. *De schryfkonst, konst om letters te maaken.* Martianus de letterkonstenaar zegt, dat Romulus dus 't *schrift* noemt.
LITTĔRĀTUS, ă, ŭm. Cic. Mur. 7. *Letterkundig, geleert, in de letteren wel geoeffent.* (De compar. Litteratior staat by Cic. N. Q. 4. 13. en de superl. Litteratissimus by Cic. F. 9. 16.)
Litteratum otium. Cic. T. Q. 5. 36. *Een ledigheit*, of *rustje die tot aankweeking der geleerdheit word besteedt.*
Litteratus. *Geletterd, daar letters op gesneden, gegrift*, of *geschreven staan.*
Urna litterata. Plaut. R. 2. 5. 21. *Een kruik daar letters op staan.*
LITTĔRŬLĂ, æ. *Een kleine letter*, van de letteren van 't A, B, C, spreekende.
Minutis litterulis argenteis nomen Mironis erat inscriptum. Cic. V. 4. 43. *De naam van Miron stont 'er op in kleine zilvere lettertjes.*
Litterula. Cic. Att. 12. 1. *Een briefje, een cedeltje.*
Litterulæ. Litterulæ meæ tui desiderio oblanguerunt. Cic. F. 16. 10. *Myne geringe leeroeffening heeft gequynt wegens uwe afwezigheit.*
Græcis litterulis imbutus. Hor. E. 2. 2. 7. *De Griekse wetenschappen eenigzins kundig, tamelyk in 't Grieksch bedreven*, of *geoeffent.*
LITŪRĂ, æ. *Smeersel, bestryking, stryking, besmeering.*
Solem arcet hæc litura. Colum. 4. 24. *Dat smeersel belet dat 'er de zon niet doordringt.*
Litura. Hor. E. 2. 2. 167. *Uitwissing, doorhaling, doorschrabbing, uitwryving* van 't geen iemant geschreven heeft.
LITUS, ŏris. n. Cic. T. 7. *D'oever der zee, 't strand*, of *de strand.*
LITŪS, ă, ŭm. Virg. G. 4. 99. *Gevlakt, gesmeert, gezalft, bestreeken, gesprikkelt, gespikkelt.*
LITŪS, ūs. Plin. H. 33. 6. *Zalving, smeering, bestryking.* Men vind niet dan Litu in d'ablativus.
LITUUS, ŭi. Cic. D. 1. 17. *Wigchelstok, wigchelroede, een stok die boven aan krom*, of *omgebogen was*, die de oude wigchelaars gebruikten.
LITUUS, ui. Virg. Æ. 6. 167. *Een kromhoorn.*

LIV.

(LĪVĒDO, inis, f. Apul. M. 9. 222. *Blondigheit, blauwigheit.*)
LIVEO, es, ēre. Ovid. Am. 1. 7. 41. Plin. H. 20. 6. *Blont en blauw zyn.*
Catenis livent brachia. Prop. 4. 7. 65. *De armen zyn blont en blauw van de ketenen*, of *boeyen.*
Livere Mart. 9. 24. 5. Stat. S. 1. 2. 151. *Afgunstig*, of *nydig zyn.*
LIVESCO, scis, livescere. Lucret. 3. 527. *Blauw worden.*
Livescere. *Afgunstig*, of *nydig zyn, benyden.*
Nec enim livescere fas est. Claud. R. P. 3. 27. *Want het is niet geoorloft te benyden*, of *nydig te zyn.*
LIVIDULUS, ă, ŭm. Juv. 11. 110. *Wat nydig, wat afgunstig.*
LIVIDUS, ă, um. Ovid. Am. 1. 8. 98. *Blauw, en blont*, van een kneuzing, of buil spreekende. (De compar. Lividior staat by Plin. H. 36. 6. en de superl. Lividissimus by Catull. 17. 11.)
Dens lividus. Hor. Ep. 5. 47. *Een zwarte tand.*
Lividus. Virg. Æ. 6. 320. *Zwart.*
Lividus. Mart. 1. 41. 2. *Afgunstig, nydig, wangunstig.*
LIVŌNIĂ, æ. f. *Lyfland.* Voortyds een landschap van Polen, maar nu bykans onder 't gebied des Konings van Zweden.
LIVŎR, ŏris. m. Juv. 2. 81. Ovid. M. 10. 258. Plin. H. 31. 11. *Blauwigheit, een blauwe plek*, door een kneuzing, of quetzing veroorzaakt.
Livor. Ovid. Am. 1. 15. 39. Tac. Ag. 41. 4. *Afgunst, afgunstigheit, wangunst, nydigheit.*

LIX.

LĪX. Varr. by Plin. H. 36. 27. *Asch*, of *assche* van den haerd.
Lix. Non. 1. 309. *Asch in water gemengt.*
LĪXÆ, ārŭm. Liv. 23. 16. *Trosjongens, trosboeven, legerjongens, jongens die 't leger volgen ten dienste der soldaaten, zoetelaars.* Zommige meenen dat ze Lixæ worden genoemt, om dat, gelyk ze niet verbonden waren, het hun geoorloft was te doen wat ze wilden, Eis licet quod libuerit. Andere zeggen dat dit woord van Lix komt, dat water betekent; vermids dat eene der diensten die dit volk

volk in de legers deeden, was water te draagen.

(Lixabundus. Festus. *Die op reizen los en ongebonden is.*)

LIXĪVIĂ, æ. f. Colum. 12. 16. *Loog, potasch.*

LIXĪVIŬS, ă, ŭm. Lixivius cinis. Plin. H. 36. 27. *Asch, weeasch,* waar van men loog maakt.

LIXĪVUS, ă, um. Lixivum vinum. Colum. 12. 41. Cato R.R. 23. *Drupwyn, voorloop van nieuwen wyn, ongeparste most.*

LOB. LOC.

(LŎBĂ æ. f. Plin. H. 18. 7. *Halm, of stoppel van garst.*)

LŎCĀRIŬM, ii. n. Varr. L.L. 4. 2. *Huis-stal- of kamerhuur.*

LŎCĀRIŬS, ii. m. Mart. 5. 25. 9. *Een verhuurder van de plaatzen in de schouwburgen.*

LŎCĀTIO, ōnis. f. Cic. Att. 1. 17. *Verhuuring, besteeding: ook bedongen loon, of huur.*

Locatio mei operis. Cic. F. 1. 9. *De loon van mynen arbeid.*

LŎCĀTŎR, ōris. m. Plin. H. 7. 52. *Een verhuurder, een aanbesteder van eenig werk.*

LŎCĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Cl. 57. *Geplaatst, gezet, gesteld, gelegen.*

Locata virgo in matrimonium. Plaut. Trin. 3. 3. 52. *Een dochter die gehuuwt, of getrouwt is.*

Male locata beneficia. Enn. *bij* Cic. Off. 2. 18. *Qualyk besteede weldaaden.*

Locatus. Cic. Rull. 2. 19. *Aanbesteedt, aanbesteld, besteedt, te maaken gegeeven,* voor een zeker bedongen loon.

LŎCELLŬS, i. m. Mart. 10. 88. *Een beurtje, buideltje, of zakje.*

LŎCĬTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Ter. Ad. 5. 8. 26. *Verhuuren, in huure geeven.*

LŎCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Plaatzen, stellen, zetten, leggen.*

Fundamenta locare. Virg. Æ. 1. 432. *De grondvesten leggen.*

Castra ad aliquem locum locare. Cic. F. 15. 2. *Het leger ergens neêrslaan, ergens met het leger gaan leggen.*

Hominis operas locavi, non caballi. Petron. 77. *Ik heb my verhuurt om uwen knecht, niet om uw lastpaerd te zyn.*

Locare. Cic. A. 9. 7. Plaut. Capt. 4. 2. 39. *Iets aanbesteeden te maaken, iets te doen geeven,* voor een bedongen prys.

Tu secanda marmora locas sub ipsum funus. Hor. O. 2. 18. 18. *Gy besteedt het houwen der marmersteen pas voor uwe dood.*

Agros locare. Plin. E. 7. 33. 3. *Landeryen aanbesteeden te bebouwen, of te onderhouden.*

Agrum fruendum locare. Liv. 42. 19. *Een land verhuuren, of in huure geeven.*

Argentum locare. Plaut. Most. 1. 3. 144. *Geld ergens aan te kost leggen.*

Argentum fenori locare. Plaut. Most. 3. 1. 4. *Geld uitzetten, uitdoen, op renten zetten, of doen.*

Beneficium apud gratos locare. Liv. 7. 20. *Dankbaare luiden weldoen, of vriendschap doen, weldadigheit aan dankbaare menschen doen, of bewyzen.*

Filiam locare. Ter. Ph. 4. 1. 41. (Filiam locare nuptiis. Cic. Her. 2. 24.) *Zyn dochter uitzetten, uittrouwen, of uithuwelyken.*

Locare aliquem in luculentam familiam. Plaut. Cist. 2. 3. 18. *Iemant in een vermogend huis, of geslacht brengen, aan een vermogend geslacht uittrouwen.*

Locare in numero veterum. Quintil. I. O. 10. 1. *In, of onder 't getal der Ouden stellen.*

Insidiis alicui locare. Plaut. R. 2. 5. 17. *Iemant laagen leggen.*

Operam suam locare alicui. Gell. 3. 1. *Voor iemant arbeiden, of werken, aanneemen om iets voor iemant te doen.*

LŎCŬLĀMĔNTŬM, i. n. Colum. 8. 8. *Een gat, put, enz. daar de vogels in nestelen.*

Loculamentum. Vitruv. 10. 14. *Koker, doos, schoolbord, kas.*

Loculamenta. Sen. Tr. 9. *Een boekekas.*

(LŎCŬLĀRĬS, is. m. en f. ĕ, is. n. *Dat in kasjes bewaart word.*

Resina locularis pici liquidæ mista trunco arboris debet allini. Pallad. 3. 25. 4. *De stam van den boom moet met hars, in kasjes bewaart, vermengt met gesmolten pek bestreken worden.*)

LŎCŬLĀTŬS, ă, ŭm. *Met verscheide hokjes, vakjes, of laadjes afgeschoten,* om verscheide dingen in te leggen.

Loculatæ arculæ. Varr. R.R. 3. 17. *Kisten, of kasten met verscheide laaden, of vakken, een kantoorkas.*

(Loculatæ piscinæ. Varr. R. R. 3. 17. *Vischeryen, alwaar ieder soort van visch alleen bewaart word.*)

LŎCŬLŌSUS, ă, ŭm. Plin. H. 15. 23. *Vol kleine holligheden, hooltjes, gaatjes, of putjes,* gelyk een nooteschaal.

LŎCŬLŬS, i. m. Hor. S. 1. 3. 17. Mart. 5. 41. 7. *Een geldkist, of geldzak.* Dit woord word gemeenlyk niet dan in pluralis gevonden. (Varr. R. R. 3. 5. gebruikt het in singularis Tesserulas conjicere in loculum.)

Loculus. Suet. G. 12. 7. Apul. M. 4. 149. *Een beurs, tas, of buidel.*

Loculus. Juv. 1. 89. *Een hoorntje daar men met de teerlingen uit speelt.*

Loculus. Plin. H. 7. 2. *Een doodkist,* dichtkundig, *Een lykbus, of doodbus.*

LŎCŬPLĒS, ētis. omn. gen. *Ryk, vermogend, wel gegoedt, van vermogen.* De compar. Locupletior staat beneden by Cicero, en de superl. Locupletissimus by Cic. V. 5. 8.

Locuples domus. Hor. S. 2. 6. 102. *Een ryk, magtig, of vermogend huis.*

Annus locuples frugibus. Hor E. 2. 1. 137. *Een vruchtbaar, of overvloedig jaar.*

Locuples oratio. Cic. de Or. 3. 48. *Een rede die ryk van stoffe is.*

Locupletior lingua Latina quam Græca. Cic. Fin. 1. 3. *De Latynsche taal is ryker, woordenryker, of overvloediger van woorden dan de Grieksche.*

Locupletior igitur hominum natura esset ad beate vivendum, quam Deorum. Cic. N. D. 1. 40. *De menschen zouden dan ryker van middelen zyn voorzien, om gelukkig te leeven, dan de Goden.*

Locuples. *Zeker, verzekert, waarachtig, geloofwaerdig, gewis, goed.*

Locuples auctor. Cic. Cl. 12. *Een geloofwaerdig Schryver.* Testis. Cic. D. 1. 19. *Een onwraakbaar getuige.* Tabellarius. Cic. Fr. 3. *Een trouwe, of verzekerde bode.*

Locuples ad augendum facultatem dicendi. Quintil. I. O. 10. 1. *Die de welsprekendheit vermeerdert, die de welsprekendheit kan voortzetten.*

LŎCŬPLĒTĀTŬS, ă, ŭm. *Verrykt, vermeerdert, meerder geworden.*

Locupletata voluptas perfectione vitæ. Cic. Fin. 2. 12. *'t Vermaak is door een volmaakter levenswyze vermeerdert.*

LŎCŬPLĒTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Verryken, ryk maaken, aan goed helpen.*

Locupletare amicos quacumque ratione. Cic. R.P. 2. *Zyn vrienden door allerlei wegen, of middelen verryken, of ryk maaken.*

Locupletare eloquentiam artium instrumento. Cic. Cl. 97. *De welsprekendheit door middel van 't gebruik der konsten verryken.*

(LŎCŬPLĒTISSĬMĒ. Adv. Aur. Vict. E. 8. 1. *Zeer overvloedelyk, zeer rykelyk.*)

LŎCŬS, i. m. Cic. de Or. 2. 87. *Een*

Een plaats, of *stee*. Men zegt in plur. Loci, orum. Cic. Part. 10. en Loca, orum. Cic. F. 9. 2.

Locus pugnæ. Tac. H. 5. 17. 1. *'t Veld*, of *de plaats des gevechts van twee heirlegers*.

Agere ex interiori loco. Cic. de Or. 3. 6. *Voor den Rechter dingtaalen*, of *pleiten*. Ex superiore loco. Cic. F. 3. 8. de Or. 3. 6. *Van de hooge plaatze*, of *spreekplaatze redenvoeren*. Ex æquo. Cic. F. 3. 8. de Or. 3. 6. *In den Raad spreeken*.

Priore loco causam dicere. Cic. P. Q. 9. *Eerst zyn zaak voorstellen*, of *bepleiten*.

Nullo loco deesse alicui. Cic. F. 16. 4. *Iemant nooit*, of *in geene gelegentheden verlaaten*, *iemant overal, en in alle gelegentheden bystaan*.

Secundo loco. Cic. F. 1. 6. *In de tweede plaatze*, *boven dien*, *daar na*, *ten anderen*.

Pejore res loco non potest esse. Ter. Ad. 3. 2. 46. *De zaak kan in geen erger staat zyn*.

Quem locum apud Cæsarem obtinuisti? Cic. A. 2. 29. *Wat achting hebt gy by Cæsar gehad?* of *Hoe zyt gy by Cæsar gezien geweest?*

Pervenire in locum alicujus. Cic. Pet. 1. *In iemants plaats*, of *ampt koomen*.

In hostium numero locoque ducemini. Cic. V. 5. 47. *Men zal u onder de vyanden tellen*, of *als vyanden aanzien*.

Ponere aliquid in contumeliæ loco. Cic. Pis. 14. *Iets ten quaade opvatten*, *iets voor een schimp*, of *ongelyk opneemen*.

Petebat id loco præmii. Cic. I. R. 2. 49. *Hy verzogt dat tot zyne vergelding*, of *belooning*.

Fratris loco diligo illum. Ter. An. 1. 5. 56. (Mihi est. Cic. F. 12. 14.) *Ik bemin hem als myn broeder*.

In Poëtis non Homero soli locus est. Cic. Or. 1. *Homeer is d'eenige niet die voor een Dichter mag gaan*, of *te houden zy*.

Epistolæ non loco redditæ. Cic. F. 11. 16. *Brieven die niet bestelt zyn*.

Desipere in loco. Hor. O. 4. 12. 28. *Wel ter snee kortswylen*, *op zyn tyd voor gek speelen*.

Dicere loco. Cic. L. L. 3. 18. *Op zyn beurt spreeken*.

Locum dare aliquid faciendi. Ter. An. 1. 4. 6. *Gelegentheit*, *plaats*, of *tyd geeven om iets te doen*.

Bonitati locus non est. Cic. Fin. 3. 8. *De deugd*, of *vroomheit word niet meer geacht*.

Non erit locus faciendæ medicinæ. Cic. P. Q. 2. *Daar zal geen tyd meer zyn om naar geneesmiddelen om te zien*.

Respirandi non est locus. Cic. Fr. 3. 1. *Men heeft geen tyd*, of *gelegenheit om zyn adem te haalen*.

Nonnihil loci dare alicui secus existimandi. Cic. F. 3. 6. *Iemant eenige gelegentheit geeven om qualyk te oordeelen*, *om een verkeert oordeel te vellen*.

Nullum locum prætermitto. Cic. F. 12. 1. *Ik laat geen gelegentheit voorby gaan*.

Loco summo natus. Liv. 1. 34. *Van een heel groote afkomst*, *van een zeer doorlugtig huis*.

Loci. Plin. H. 11. 37. Cels. 2. 8. *De lyfmoeder*, *de baarmoeder*.

Loci. Cic. de Or. 2. 36. *De gemeene plaatzen in de Redenrykkonst*.

Locus. Ter. Ad. prol. 9. Cic. L. L. 1. 9. *Een plaats in een Schryver*.

(Locus. Priap. 2. 8. *De vrouwlykheit*. Zie Durant. Var. 2. 11.)

LŎCŪSTĂ, æ. f. Plin. H. 11. 29. *Een sprinkhaan*, zeker bloedeloos diertje.

Locusta. Plin. H. 9. 51. *Een zeekat*, zekere visch.

LŎCŪTĬO, ōnis. f. Cic. Off. 1. 41. *Spreeking*, *spraak*, *gesprek*, *'t spreeken*.

Locutio. *De uitspraak*, *de taal*, *de wyze van spreeken*.

Locutio Latina & emendata. Cic. Cl. 74. *Een Latynsche en verbeterde spreekwyze*.

Vetus locutio. Asc. Pæd. Cic. 102. *Een oude wyze van spreeken*.

LŎCŪTŎR, ōris. m. Gell. 1. 15. *Een groote prater*, of *snappert*, *een die veel praats heeft*, *een praatvaâr*, of *raasbol*.

LŎCŪTŬLĔĬUS, ii. m. Gell. 1. 15. Zie Locutor.

LOD. LOG.

LŌDĪCŬLĂ, æ. f. Petron. 21. Suet. A. 83. 1. *Een klein beddedekentje*.

LŌDIX, icis. f. Juv. 7. 66. *Een deken*, of *beddedeken*.

(LŎGĀRĬUM, ii. n. Ulp. Dig. 33. 9. 3. §. 10. Λογάριον. *Een rekenboekje van daagelykschen ontfang en uitgeft*.)

LŎGEŪM, of

LŎGĬŎN, i. n. Vitruv. 5. 8. *De spreekplaats der speelders op het toneel*. Men kan dus *Een spreekplaats in een klooster* noemen.

LŎGI, ōrum. n. plur. Cic. by Non. 1. 318. *Beuzelingen*, *beuzelaryen*, *zotternyen*, *belachelyke woorden*, *malle praat*.

(DO. Logi! Ter. Ph. 3. 2. 8. *Dat is een malle praat! dat is een belachelyk zeggen!*

Ego te certe scio omnes logos, qui ludi dicti sunt, animadvertisse. Cic. by Non. 1. 318. *Ik weet zeker, dat gy op alle belachelyke woorden, die in de speelen zyn voorgekoomen, hebt acht gegeeven*.

Logi. *Verdichtzels*.

Logi Æsopei. Sen. Polyb. 27. *De verdichtzels van Æsopus*.)

LŎGĬCE, es. f. Cic. Fin. 1. 7. *De redenkonst*, of *redeneerkonst*.

LŎGĬCUS, ă, ŭm. *Van de redenkonst*, *redenkonstig*, *dat de redenkonst aangaat*, of *betreft*.

(Logica, orum. Cic. T. Q. 4. 14. *Schrander twistredenen*.

LŎGŎDÆDĂLUS, i. m. Cic. Or. 12. *Die zyn reden wel weet te stoffeeren*. Dit is een Grieksch woord, en word in 't Grieksch geschreven by Cicero gevonden.)

LOL.

LŌLĬĀCĔŬS, ă, ŭm. Varr. R. R. 3. 9. *Van dolik*, *harik*, of *dronkaart*. Zeker onkruid in 't koren.

LŌLĬĀRĬUS, ă, ŭm. Colum. 8. 5. Zie Loliaceus.

LŎLĪGO, inis. f. Cic. D. 2. 70. *Zekere vliegende visch*. Trebius Niger zegt dat deeze vliegende visschen in zulk een menigte uit het water opkoomen, dat ze de schepen doen te grond gaan. Deeze visch staat het hoofd tusschen den staert en den buik, en heeft twee beentjes, waar van het eene een pennemes, en 't ander een pen gelykt, en hoewel hy wit schynt, zoo is zyn bloed zoo zwart als inkt. Hy word *Kalmar* genoemt, wegens zyne gelykheit met een inktkoker.

(Loligo. *Haat*, *nyd*, een ontleende maniere van spreeken van deezen visch, die wel wit schynt te zyn, maar van binnen zwart is.

Hic succus est nigræ loliginis. Hor. S. 1. 4. 100. *Deeze reden is vol nydigheit*.)

LŎLĬGŬNCŬLĂ, æ. f. Plaut. Cas. 2. 8. 57. *Een klein vliegend visje*.

LŌLĬŬM, ii. n. Plin. H. 18. 17. *Dolik*, *harik*, *dronkaart*, zeker onkruid in 't koren. Men zeide te Rome, dat die byziende waren, niet dan dolikbrood aten, vermids dit onkruid 't gezicht verzwakt.

LOM.

LŌMENTŬM, i. n. Plin. H. 18. 12. *Boonenmeel*, dat de Ouden gebruikten om de rimpels te verdryven.

Lomentum. Plin. H. 33. 13. *Blauwe asch*, *hemelsblauwe verwe*.

LON.

LŌNCHĪTIS, idis. Plin. H. 25. 11. *Knobbelachtig lisch*, of *grachtvaren*, zeker gewas met lange smalle bladeren.

LŌNDĪNIUM, ii. n. Tac. An. 14. 33. 1. *Londen*, of *London*, de Hoofdstad van Engeland.

(LŌNGÆVĪTĀS, ātis. f. *Hoogen ouderdom*, *stokouderdom*.

Longævitas corvorum & cornicum. Macrob S. 7. 6. *De hoogen ouderdom van de ravens en kraayen*.)

LŌNGÆVUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 5. 715. *Oud*, *bedaagt*, *van hooge jaaren*, *stokoud*. van persoonen spreekende. (Zie van dit woord Gell. 2. 16.)

Longævus. *Dat lang duurt*, of *stant gebonden heeft*.

Capilli longævi. Mart 14. 27. 1. *Gryze*, of *grauwe haairen*.

(LŌNGĀNON, ōnis. m. *D'aarsdarm*, alzoo genoemt, om dat die zich in de lengte zonder kringen uitstrekt, waarom hy ook Intestinum rectum *de rechte darm* geheeten word.

Longanones porcinos farcire. Apic. 4. 2. *Verkens aarsdarmen stoppen*. Munker, over Hyg. F. 126. wil, dat men Longabones zal leezen.)

LŌNGĒ. Adv. *Ver*, *verre*, *wijd*, van d'afgelegenheit der plaatze spreekende. De compar. Longius staat by Cic. F. 14. 2. en de superl. Longissime by Cic. Att. 5. 17.

Bellum longe lateque dispersum. Cic. Man. 11. *Een oorlog die zich ver en lang uitstrekt*.

Locus non longe a Syracusis. Cic. V. 2. 22. *Een plaats niet ver van Syrakuza*. Men verstaat 'er 't werkwoord Absum onder.

Quid longissime meministi. dic mihi. Plaut. M. 5. 9. 52. *Verhaal mij dat gy langst onthouden hebt*.

Ne longe abeam. Cic. Fin. 2. 30. *Op dat ik niet verre van 't stuk afga*, of *afwijke*.

Quam tibi tunc longe regnum dotale Creusæ! Ovid. H. 12. 53. *Hoe ver was 't rijk, dat Creusa u ten houwelyk brogt, uit uwe gedachten!*

Longe illis nauticæ artes. Flor. 2. 2. 8. *Hunne zeeknepen deeden hun geen baat*, of *holpen hun niets*.

Longe. *Lang van te voren*. De compar. Longius staat by Cicero beneden, en de superl. Longissime by Cic. A. Q. 4. 11.

Longe perspicere casus futuros. Cic. Am. 12. *Toekomende dingen lang te voren voorzien*.

Nihil mihi longius fuit, quam ut te viderem. Cic. F. 11. 2. *Ik heb met groot ongedult verlangt om u te zien*.

Longe. *Veel*, *zeer*. Men voegt dit woord by de comparativus, in plaats van Multo. Pedibus longe melior Lycus. Virg. Æ. 9. 556. *Lykus is veel beter*, *veel rasser ter gang*. Men voegt het ook by de superlativus. Plato longe omnium eloquentissimus. Cic. de Or. 1. 11. *Plato de welspreekendste van alle menschen*. Men vind het ook zomtyds by de positivus. Longe dissimilis. Cic. Syll. 17. *Zeer verscheiden*. Longe princeps municipii. Cic. F. 13. 14. *Buiten tegenspraak de voornaamste zyner stad*.

LŌNGINQUĪTĀS, ātis. Cic. I. R. 1. 26. *Verheit*, *afgelegenheit*, of *afstant der plaatzen*.

Longinquitas temporis. Cic. D. 1. 1. *Langkheit des tyds*, *langwyligheit*.

Ne cui longinquitas ætatis obstet meæ. Ter. Hec. 4. 2. 20. *Op dat de langdurigheit van mijn leven niemant verdrietig valle*, *verveele*, of *lastig zy*.

Dolores longinquitate producti. Cic. T. Q. 5. 40. *Smerten die met langkheit van tyd*, of *van langer hand ons zyn overgekoomen*.

LŌNGINQUUS, ă, ŭm. Cic. Man. 16. *Verre*, *ver afgelegen*. (De compar. Longinquior staat by Cic. Fin. 3. 14.)

Ævum longinquum. Lucret. 2. 68. *Oudheit*, *aaloudheit*.

Longinqua Imperii. Tac. An. 3. 34. 9. *De uiterste grenzen*, of *grentpaalen van een gebied*.

Longinquus. *Lang*, *langdurig*, *langwylig*.

Longinqua linea. Plin. H. 9. 17. *Een heele lange streep*.

Longinquum est illi. Plaut. Merc. 5. 2. 55. *Dat schynt*, of *dunkt hem heel lang te zyn*; *de tijd is*, of *valt hem zeer lang*.

Vita longinqua. Plaut. M. G. 3. 1. 136. *Een lang leven*.

Longinqui. Cic. Dej. 3. *Die in vergelegene landen zyn*.

LŌNGĬPES, ĕdis. Plin. H. 30. 4. *Met lange voeten*, *die lange voeten heeft*.

‡ LŌNGĬSCO, scis, lōngiscĕrĕ. Enn. by Non. 2. 506. *Langer worden*, *zich uitstrekken*, of *uitgerekt worden*.

LŌNGĬTŪDO, ĭnis. f. Plin. H. 8. 33. *Langkheit*, *lengte*.

Longitudo itineris. Cic. A. 9. 1. *De langkheit*, of *lengte van een weg*, of *reize*.

Longitudo orationis. Cic. Part. 17. *De langkheit van een rede*.

Longitudo. *Langkheit*, *langdurigheit*, van den tyd spreekende.

Longitudo noctis. Cic. V. 5. 10. *De langkheit van den nacht*.

Consulere in longitudinem. Ter. H. 5. 2. 10. *Voor het toekoomende toezien*, *zorge draagen*, of *op zyn hoede zyn*.

LŌNGĬUSCŬLUS, ă, ŭm. Cic. Arc. 10. *Wat lang*, *een weinig lang*, *langachtig*.

LŌNGŎBARDĬĂ, æ. f. *Lombardyen*, een land in Italien.

LŌNGŬLĒ. Adv. Plaut. Men. pro. 64. *Wat ver*, *wat afgelegen*.

LŌNGŬLUS, ă, um. *Wat lang*, *een weinig lang*, *langwylig*, of *ver*.

Longulum iter sane. Cic. Att. 16. 13. *De weg*, of *reis is voorwaar wat lang*, of *wat ver*.

LŌNGŬM. Adv. *Voor lang*, *voor langen tyd*.

Longum vale. Virg. E. 3. 79. *Vaarwel voor langen tyd*.

‡ LŌNGŬRĬO, ōnis. m. *Een heel lang mensch*, *een mensch van een groote lengte*.

Ante me est nescio qui longurio. Varr. by Non. 2. 484. *Voor mij staat ik weet niet wat voor een lang man*, op zyn boersch, *wat voor een lange vlegel*, of *lange vent*.

LŌNGŬRĬUS, ii. m. Cæs. B. G. 7. 84. 1. *Een lange lat*, die men dwars tegens de heiningen der hoven aan legt om ze vastigheit te geeven. Men gebruikte deeze lange latten ook om de paerden van een te scheiden, en hen te beletten malkanderen te schoppen of te slaan. Dit zyn by ons *schei*- of *slagboomen in de stallen*.

LŌNGŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 9. 229. *Lang*, *lange*, van een dag, piek, enz. spreekende. De compar. Longior staat by Cic. Att. 6. 5. en de superl. Longissimus by Cic. Att. 16. 11.

Sesquipede est quam tu longior. Plaut. Trin. 4. 2. 58. *Hy is anderhalf voet langer dan gy*.

Deductus ad longiorem militiæ ordinem. Front. St. 4. 6. 4. *Een soldaat dien men te rug zet*, *een amptenaar dien men afzet*.

Longa dies. Plaut. E. 4. 1. 17. *Langen tyd*, *lange jaaren*, *een lange reeks van jaaren*.

Negotia longa. Hor. O. 3. 5. 53. *Dingen die lang duuren*, of *sleepen*, *die lang sleepende worden gehouden*.

Versus longi. Cic. L. L. 2. 27. *Lange vaerzen*.

Nimium longi sumus in rebus apertissimis. Cic. Fin. 2. 27. *Wy houden ons te lang met middagklaare dingen op*.

Experire, non est longum. Ter. Ph. 3. 2. 10. *Bezoek het*, *daar is geen langen tijd toe van noden*.

Ne longum faciam. Hor. S. 1. 3. 137.

137. *Om 't niet lang te maaken; om 't in 't kort*, of *in weinig woorden te zeggen*, *om kort te gaan.*
Nil mihi longius est, quam, &c. Cic. V. 4. 18. *Daar valt mij niet verdrietiger, dan, enz. ik wensch nergens meer om, dan, enz.*
(Longus. *Langduurig, geduurig, zonder einde, dat niet ophoudt.*
Longus exful. Stat. Th. 2. 114. *Een geduurige balling*, of *die lang in ballingschap zal zyn.*
Regnum teneo, longumque tenebo. Stat. Th. 2. 429. *Ik bezit het Ryk, en zal 't altoos bezitten*, of *nooit overgeeven.*
Longus. Catull 67. 47. *Bot, plomp, dom, zot*, om dat, naar zommiger meening, de krachten van de ziel in een lang lichaam te veel verspreidt zyn.)

LOP. LOQ.

LŎPĀS, ădis. f. Non. 17. 9. zie Lepas.
LŎQUĀCITĀS, ātis. f. Cic. L. L. 1. 2. *Geklap, gesnap, gesnater, gekal, gekakel.*
LŎQUĀCITĔR. Adv. *Met veel geklap*, of *gesnap, met veel woorden over hoop te haalen*, of *den hals te breeken, met veel onnutte praat.*
Loquaciter litigiosus. Cic. Mur. 12. *Een wargeest wiens mond niet stilstaat*, of *die zonder ophouden praat.*
LŎQUĀCŬLŬS, ă, ŭm. Lucret. 4. 1158. zie Loquax.
LŎQUĀX, ăcis. omn. gen. Cic. Mur. 14. *Een groot spreeker: een kakelaar, snapper, klapper, kaller.* (De compar. Loquacior staat by Cic. S. 16. en de superl. Loquacissimus by Cic. Att. 8. 4.)
Lymphæ loquaces. Hor. O. 3. 13. 15. *Wateren die zachtjes ruischen.*
LŎQUĒLĂ, æ f. Cic. Fin. 4. 25. Catull. 55. 20. *De spraak, praat, konting.* Dit laatste woord word weinig gebruikt, zoo ook in de werkwoorden.
Loquela. Lucret. 1. 40. *Een woord.*
LŎQUITŎR, āris. ātŭs sŭm, āri. *Spreeken, zeggen, konten, praaten, woorden wisselen.*
Loquitari alicui. Plaut. B. 4. 7. 5. *Quaad van iemant spreeken.*
LŎQUŎR, ĕris, lŏcūtŭs sŭm, lŏqui. *Spreeken, praaten, konten.*
Loqui aliquid. Cic. Pl. 13. *Iets zeggen, spreeken*, of *verhaalen.* Apud aliquem. Cic. Fin. 2. 22. *Voor iemant spreeken.* Cum aliquo de re aliqua. Cic. F. 1. 2. *Met iemant ergens van spreeken.* Adversus aliquem. Ter. An. 1. 5. 29. Ad aliquem. Liv. 28. 27. *Tegens iemant spreeken, met iemant praaten.*
Male loqui absenti. Ter. Ph. 2. 3. 25. *Quaad van iemant in zyn afwezen spreeken.*
Loquere mihi nomen tuum. Plaut. M. G. 5. 9. 7. *Zeg my uwen naam.*
Suis ille litteris merum bellum loquitur. Cic. Att. 9. 13. *Hy spreekt niet dan van oorlog in zyne brieven.*
Multi duodecim tabulas loquuntur. Sen. E. 114. *Veele spreeken van de wetten der twaalf tafelen.*
Ridiculum est malle fermonem quo locuti sunt homines, quam quo loquuntur. Quintil I. O. 1. 6. *Het is belachelyk, de taal die men voortyds sprak meer te achten, dan die men nu spreekt.*
Ut annales populi Romani loquuntur. Cic. Dom. 32. *Gelyk in de Roomsche jaarboeken gezegt*, of *gemeldt word.*
Loquitur res ipsa. Cic. Mil. 20. *De zaak spreekt van zelf, de zaak is klaar.*
Quid hæ loquuntur litteræ? Plaut. B. 4. 7. 3. *Wat zeggen*, of *wat beduiden deeze letteren?*

LOR.

LŌRĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 54 *Leurwyn, spoelwyn*, drank die word gemaakt, als men water op de uitgeperste druiven giet.
LŌRĀMENTŬM, i. n. Just. Fl. 7. 16. *Een band*, of *riem*, van leer gemaakt, *een leêre riem*, of *band.*
LŌRĀRIŬS, ii. m. Gell. 10. 3. *De rechter in de schouwspelen.* Dus noemde men die in de blyspeelen de personaadje van schildwacht speelde, om die te vangen en te straffen die 'er toe verwezen wierden.
LŌRĀTŬS, ă, ŭm. Virg. Mor. 122. *Met leêre riemen*, of *banden gebonden*, of *vast gemaakt.*
LŌRĔŬS, ă, um. Cato R. R. 3. Plin. H. 18. 31. *Van een leêre riem gemaakt.*
LŌRĪCĂ, æ. f. Cic. V. 4. 44. *Een borstharnas, pantzier*, of *krygtkolder.*
Lorica. Cæs. B. G. 5. 40. 6. *Een borstweering, een schanskorf.* Opgeworpe aarde om 't geschut en de soldaaten te dekken.
Civitas ingenti lorica circumdata. Flor. 3. 10. 25. *Een stad met een zwaare borstweering omringt.*
Lorica. Vitruv. 7. 1. *Pleisterwerk.*
(Lorica. Curt. 9. 4. 30. *Een afdak gemaakt tegens den regen.*)
LŌRĪCĀTIO, ōnis. f. Vitruv. 7. 1. *Een zolder, zoldering, plankeof houte vloer*, of *schutting van planken.*
LŌRĪCĀTŬS, ă, ŭm. *Geharnast, die een harnas*, of *leêre kolder aan heeft.*
Loricati milites. Liv. 37. 40. *'t Geharnast krygsvolk.*
LŌRĪCO, as, āvi, ātūm. ārĕ fe. Plin. H. 8. 24. *Een harnas*, of *kolder aandoen.*
(Loricare parietes. Varr. R. R. 1. 57. *De muuren pleisteren.*)
LŌRĪCŬLĂ, æ. f. Cæf. B G. 8. 9. 3. *Een kleine borstweering.*
LŌRIPĒS, ĕdis. omn. gen. Juv. 2. 23. *Scheefbeen, krombeen, een die kromme*, of *scheeve beenen heeft.*
LŌRŬM, i. n. Catull. 22. 7. Ovid. Art. 1. 41. Λῶρον. *Een leêre riem, koord*, of *band: een bullepees.*
Cædere loris. Cic. A. 8 8. *Iemant geesselen.* De Ouden geesselden gemeenlyk met leere riemen.
Lorum. Ovid. M. 2. 145. *Een toom, breidel, sengel*, of *leits*, van een paerd.
LŌTHĂRĪNGIĂ, æ. f. *Lotharingen*, een verovert landschap van Vrankryk.
LŌTIO, ōnis. f. Vitruv. 7. 9. *Wassching, afwassching.*
LŌTIŬM, ii. n. Catull. 39. 21. Suet Fl. 23. 7. *Pis, pisse.* Valla E. 1. 2. zegt dat de eerste lettergreep van Lotium kort is.
LŌTŎS, i. f. Plin. H. 13. 17. Λωτός. *Lotteboom.*
LŌTŌRĂ, æ. f. Plin. H. 33. 7. *Wassching, reiniging, afwassching*, of *spoeling van iets.*
LŌTŬS, ă, ŭm. Stat. S. 1. 5. 62. *Gewasschen, gespoelt, gereinigt.*

LOV. LUB.

LOVĀNIŬM, ii. n. *Leuven, Loven*, een stad in Braband.
LUBECĂ, æ. f. *Lubek*, een stad in Duitschland in de Neder-Saxische Kreits.
LŬBĒNS, entis. omn. gen. Plaut. Truc. 2. 4. 46. (De compar. Lubentior staat by Plaut. As. 2. 2. 2. en de superl. Lubentissimus by Plaut. Ps. 5. 2. 22.) Zie Libens.
LŬBĔNTĔR. Adv. Plaut. St. 2. 1. 16. (De compar. Lubentius staat by Cato R. R. 4.) zie Libenter.
LŬBĔT. Cic. S. 16. Zie Libet.
LŬBĪDO, inis. f. Plaut. Truc. 2. 7. 45. *Lust, zin, trek; vermaak, genoegte, wellust.*
LUBLĪNŬM, i. n. *Lublin*, een stad in Polen.
LŪBRĪCĒ. Adv. Cic. A. 2. 24. *Op een onvaste, zorgelyke*, of *gevaarlyke wyze, met gevaar.* Zommige leezen Lubrica in deeze plaatse.
LŪBRĪCO, as, āvi, ātum, ārĕ. Juv. 11. 173. *Glad, glibberig*, of *slibberig maaken.*
LŪBRĬCUS, ă, ŭm. *Glad, glibberig, slibberig.*
Via lubrica. Prop. 4. 4. 49. *Een gladde*, of *glibberige weg.*

An.

Anguis lubricus. Virg. Æ. 5. 84. *Een gladde slang.*

Oculi lubrici & mobiles. Cic. N. D. 2. 57. *Vliegende en lodderige oogen.*

Lubricus. Virg Æ. 11. 716. *Ongestadig, onvast, onzeker.*

Spes lubrica. Stat. Ach. 1. 547. *Een losse, onzekere, of ydele hoop.*

Lubricus assensus. Cic. A. Q. 4. 34. *Een bewilliging, of toestemming daar op men geen staat kan maaken, of waar op men zich niet verlaaten mag.*

* Locus lubricus. Cic. Off. 1. 19. *Een zwaar geval, een gevaarlyke toestant*, in den oneigentlyken zin.

LUC.

LŪCĂ bōs, lucæ bŏvis f. Plin. H. 8. 6. *Een olifant.* De Romeinen gaven de olifanten dezen naam, vermids ze geen grooter beest dan den os kenden, en dat ze de olifanten de eerste reis in Lukanien, in 't leger van Pyrrhus, zagen.

LŪCĀNĬCĂ, æ. f. Mart 13 35. 1. *Zekere slag van worst, of beuling.*

LŪCĀR, ăris n. Tac. An. 1. 77. 4. *De wedde, of 't loon der Tooneelspeelderen*, vermids men 't van de bosschen trok den Goden toegewyd, gelyk Festus aantekent. Salmasius Exerc. Plin. 165. b. 8: 797. b. C. zegt, dat het *'t geld was dat men voor de plaatzen in de tooneelspeelen gaf*, en meent dat men Locar moet leezen; waar van dan Mart. 5. 25 9. die Locarios noemt, *die de plaatzen in de schouwburgen verhuurden.*

LŪCELLŬM, i. n. Cic. V. 3. 30. *Een kleine, of geringe winst, een klein, of gering voordeel, of gewin.*

LŪCEO, es, lūxi, lucērĕ. *Blinken, schynen, glinsteren, afstraalen, licht, of schynsel geeven.*

Lucere facem alicui. Plaut. Caf. 1. 30. *Een fakkel voor iemant draagen, iemant met een fakkel lichten.*

Lucet igne focus. Tib. 1. 1. 6. *Daar is vuur in den haert.*

Mea officia parum antea lūxerunt. Cic. Att. 3. 15. *Myne bedieningen hebben voor deezen weinig luister gehad.*

Lucet. Plaut. M. G. 2. 2. 63. *Het is dag, 't is licht.*

LŪCERNĂ, æ. f. Cic. A. Q. 4. 25. *Een lamp, een licht, een kaers.*

Lucerna. Plin. H. 9. 27. *Een visch*, die, naar 't verhaal van Plinius den Geschiedschryver, een glinsterende tong als vuur heeft, die hy 's nachts, wanneer de zee stil is, uitsteekt.

LŪCERNĂ, æ. f. *Lucern*, de hoofdstad van 't Kanton van Lucern.

LŪCESCIT. Ter. H. 3. 1. 1. *'t Word dag, de dag, of 't daglicht koomt aan, of breekt door.*

LŪCĬDĒ. Adv. Cic. de Or. 2. 25. *Klaarlyk, duidelyk, verstaanlyk, verstaanbaar.*

Lucidius. Sen. E. 65. *Met meer luister, glans, of helderheit, op eene doorluchtiger wyze.*

LŪCĬDŬM. *Met luister, luisterryk.*

Lucidum fulgentes oculi. Hor. O. 2. 12. 14. *Schitterende, glinsterende, of flonkerende oogen.*

LŪCĬDUS, ă, um. Hor. O. 1. 3. 2. *Klaar, schitterend, glanssig, licht, blinkend, flonkerend, helder.* (De compar. Lucidior staat by Cic. N. D. 2. 11. en de superl. Lucidissimus by Vitruv. 9. 6.)

Gemma lucida. Ovid. Her. 15. 74. *Een flonkerend edel gesteente.*

Ædificio lucido habitare. Celf. 1. 2. *In een zeer licht, of luchtig huis woonen.*

LŪCĬFĔR, ĕri. m. Cic. N. D. 2. 21. *De morgenster.*

Undecimus lucifer. Ovid. M. 11. 98. *De elfde dag.*

LŪCĬFER, ă, ŭm. Ovid. Her. 11. 46. *Blinkende, licht aanbrengende, glanssig, schitterend, flonkerend.*

(LŪCĬFĔRUS, ă, um. Val. Fl 5. 370. *Schitterend, flonkerend.*

LŪCĬFŬGĂ, æ. m. Sen. E. 122. *Die by nacht, of by 't licht, en niet by den dag zyn werk doet.*)

LŪCĬFŬGŬS, ă, ŭm. Cic. Fin. 1. 18. *Die 't licht schuwt, vlied, of ontwykt.*

Blattæ lucifugæ. Virg. G. 4. 243. *Lichtschuwende wormen, of motten.*

(LŪCĬNĬŬS, ĭi. m. *of*

LŪCĬNUS, i. m. Plin. H. 11. 37. *Die kleine oogen, of pinkoogen heeft.*)

LŪCĬŌNĂ, æ. f. *Lucon*, een stad in Vrankryk in Poitou.

(LŪCĬŬS, ĭi. m. Auson. Eid. 10. 122. *Een snoek.*)

LŪCRĀTĪVŬS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 10. 7. *Dat winst, of gewin bybrengt, daar winst in steekt.*

Causa lucrativa. Jul. Dig. 30. 82. 4. *Een zaak die ons winst aanbrengt, daar voor ons winst in steekt.*

LŪCRĪFĀCĬO, is, feci, factŭm, facĕrĕ. Mart. 8. 10. 2. *Winnen, winst doen, gewin aan hebben.*

Lucrifacere injuriam. Plin. H. 7. 39. *Iemant ongestraft verongelyken.*

LŪCRĪFĬCĀBĬLIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. *Daar voordeel in steekt, dat voordeel, of gewin aanbrengt.*

Dies lucrificabilis. Plaut. P. 4. 7. 2. *Een dag van winst, of gewin, een voordeeligen dag.*

LŪCRĬFĬCŬS, ă, ŭm. Plaut. P. 4. 3. 46. Zie Lucrificabilis.

LŪCRĬFŬGĂ, æ. m. Plaut. Ps. 4. 7. 33. *Die geen winst zoekt, of begeert, die 't om geen winst te doen is.*

LŪCRĬPĔTĂ, æ. m. Plaut. Most. Arg. 6. *Gewinzugtig, zeer gezet op winst.*

LŪCRŌR, ăris, ătŭs sŭm, ări. Cic. V. 5. 24. *Winnen, voordeel doen, winst, of gewin doen.*

Lucratus nomen ab Africa domita. Hor. O. 4. 8. 19. *Den naam van 't ondergebragte Afrika verkregen hebbende.*

LŪCRŌSŬS, ă, ŭm. Tac. O. 12. 3. *Daar veel gewin in steekt, dat veel voordeel, of winst aanbrengt.* (De compar. Lucrosior staat by Plin. H. 37. 12 en de superl. Lucrosissimus by Plin. H. 18. 31.)

LŪCRŪM, i. *Winst, voordeel, gewin.*

Ponere aliquid in lucro. Cic. Fl. 17. *Iets tot winst, of voordeel rekenen.*

De lucro jam quadriennium vivimus. Cic F. 9. 17. *'t Zyn nu vier jaaren dat wy van onze winst leeven.*

Nihil est lucri quod me facere mavelim, quam illum opprimere. Plaut. B. 4 8. 18. *Ik wensch geen grooter gewin, dan hem te bedriegen*, betekende, *ik gaf 'er vry wat om zoo ik hem eens kon by 't ŭinker been krygen.*

Hæc naturali bŏno fecit lucri. Nep. 8. 1. 3. *Zyn goeden inborst heeft dien goeden uitslag hem verwekt.*

(LŪCTĂ, æ. f. Sidon. E. 2. 2. Auson. Epigr. 91. 7. zie Luctamen.)

LŪCTĀMĔN, inis. n. Virg. Æ. 8. 89. *Kracht, sterke poging, geweld.*

LŪCTĀTĬO, ōnis. f. Cic. L. L. 2. 15. *Worsteling, worstelkonst, liefhebbery van 't worstelen.*

Luctatio. Cic. Fin. 2. 14. *Zintwisting, redentwisting, twistredening.*

Sine adversario nulla est luctatio. Cic. Fat. 13. *Men kan niet zintwisten zonder eenen tegenstrever.*

LŪCTĀTŌR, ōris. m. Plaut. Ps. 5. 1. 6. Ovid. Ib. 393 *Een worstelaar, een die zich in de worstelkonst oeffent, een liefhebber van 't worstelen.*

LŪCTĀTŬS, ûs. Plin. H. 32. 2. zie Luctatio.

LŪCTĬFĔR, ă, ŭm. Sen. M. 4. 842. *Dat droefheit, smart, hartzeer, of rouwe aanbrengt, of veroorzaakt.*

Bubo luctifer. Sen. H. F. 3. 687. *Een uil die eenig ongeluk voorspelt.*

(LŪCTĬFĬCĀBĬLIS, is, m. *en* f. lĕ, is. n. Cor ærumnis luctificabile. Pers. 1. 78. *Een hart dat wegens elende en rampen vol droefheit is.*)

† LŪCTĬFĬCŬS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 2. 10.

Q. 2. 10. Ex Æschylo. zie Luctifer.
LŪCTĬSŎNUS, ă, um. Ovid. M. 1. 733. *Dat een droevig, naar, of treurig geluid geeft.*
LŪCTO. as, avi, ātūm, ārĕ. Ter. Hec. 5. 3. 31. *Worstelen, zich in 't worstelen oeffenen: trachten, poogen, zyn uiterste best doen; zintwisten.*
LŪCTŎR, ārĭs, ātūs sūm, ārī. Cic. Fat. 13. zie Lucto.
Luctari cum equi cauda. Front. St. 4. 7. 6. *Poogen een paerd den staert uit te trekken.*
Luctantur inter sese. Hygin. Fab. 126. *Zy worstelen met malkanderen.*
Africus luctans fluctibus. Hor. O. 1. 1. 15. *De Zuidwestewind die tegens de baaren der zee aanblaast.*
Luctari cum dolore. Cic. Conf. 1436. a. *Tegens smert, of droefheit stryden.*
*Morti luctari. Sil. 10. 267. *Met de dood worstelen.*
Non luctabor tecum amplius. Cic. de Or. 1. 17. *Ik zal met u niet meer zintwisten.*
(LŪCTŪŌSĔ. Adv. *Vol treurigheit, vol klagten.* De compar. Luctuosius staat by Liv. 28. 39.)
LŪCTŪŌSŪS, a, ūm. *Beklaaglyk, beschreyelyk, droevig, te beweenen, of te beschreyen.* De compar. Luctuosior staat by Cic. Mil. 33. en de superl. Luctuosissimus by Cic. A. 2. 22.
Res luctuosa. Cic. D. 2. 37. *Een beklaaglyke zaak.*
Luctuosus. Cic. de Or. 2. 52. *Verdrietelyk, of verdrietig, dat hertzeer, verdriet, rouw, of droefheit aanbrengt, of verwekt.*
Luctuosa victoria. Sall. B. C. 58. *Een zege die geween, of traanen verwekt, een droevige overwinning.*
LŪCTŪS, ūs. Cic. T. Q. 4. 8. *Rouw, droefheit, traanen, zuchtingen, geween, geschrei, gehuil, geklag, gezucht.*
LŪCUBRĀNS, āntĭs. omn. gen. Liv. 1. 57. *Die 's nachts by 't licht werkt, leest, schryft, enz.*
LŪCUBRĀTĬO, ōnĭs. f. *Kaerswerk, nachtwerk, werk dat 's nachts, of by de kaers word gemaakt; waking, nachtbraking.*
Lucubrationum fuligo bibenda. Quintil. I. O. 11. 3. *Men moet gedurig waaken, of nachtbraaken,* of om het van woord tot woord te verklaaren, *Men moet met 's nachts te arbeiden, de damp der kaers inzwelgen.*
LŪCUBRĀTŌRĬŪS, ă, ūm. Lucubratoria lecticula. Suet. A. 78. 2. *Een armstoeltje waar in men 's nachts werkt, leest, schryft, enz.* Zie onze aantekening.
LŪCUBRĀTŪS, ă, ūm. Cic. Par. 1. Opusculum lucubratum. *Een doorwrocht werk, of dat wel bearbeid, of beblokt is.*
Nox lucubrata. Mart. 4. 90. 9. *Een nacht met arbeiden, leezen, schryven, enz. doorgebragt.*
(LŪCUBRO, as, avi, ātūm, ārĕ. *Des nachts by 't licht werken, leezen, schryven, enz.*
Lucubrare Vulcanalibus incipiebat. Plin. E. 3. 5. 8. *Hy begon by 't licht te arbeiden met het feest van Vulkaan.*
Quorsum istam festinanti vestigio lucubratis viam? Apul. M. 6. 186. *Waar heene doet gy met zulk een haast deeze reize by nacht?*
Perpeti nocte lucubrabant farinam. Apul. M. 9. 221. *Zy maalden by 't licht den geheelen nacht.*)
LŪCŪLENTĔ. Adv. Cic. Cl. 19. *Klaarlyk, zuiverlyk, fraai, op eene fraaye wyze.*
Vendere luculente. Plaut. Merc. 2. 3. 88. *Duur,* andere zeggen, *dier verkoopen.*
LŪCŪLENTĔR. Adv. Cic. Fin. 2. 5. Zie Luculente.
LŪCŪLENTUS, ă, ūm. *Helder, licht; luchtig, klaar, vol glans.* (De compar. Luculentior staat by Cic. Att. 12. 21. en de superl. Luculentissimus by Cic. F. 10. 24.)
Vestibulum luculentum. Plaut. Most. 3. 2. 131. *Een luchtig, of licht portaal.*
Luculentus. Cic. Att. 10. 14. *Een deftig, vermaart, geloofwaerdig, of beroemt Schryver.*
Luculentæ divitiæ. Plaut. R. 5. 2. 33. *Groote rykdommen, of goederen.*
Familia luculenta. Plaut. Cist. 2. 3. 18. *Een ryk, of welgegoedt huisgezin, of geslacht.*
Luculentum facinus. Plaut. Men. 1. 2. 32. *Een deftige, voortreffelyke, of fraaye daad.*
Forma luculenta. Ter. H. 3. 2. 12. *Een uitmuntende, of bevallige schoonheit.*
Oratio luculenta. Sall. B. C. 31. *Een schoon gesprek, of deftige rede.*
LŪCŪNCŬLŪS, i. m. Stat. S. 1. 6. 17. Apul. M. 10. 145. *Een koekje.*
LŪCŪNS, tis. m. Varr. by Non. 2. 483. Zie Lucunculus.
(LŪCŪNTĔR. Festus. Zie boven Lucunculus, en Taffin. de Ann. secul. Rom. 9. Turn. Adv. 18. 20. Scal. Fest. in Lucunter.)
LŪCUS, i. m. Cic. L. L. 2. 8. *Een bosch* den Goden toegewyd, waar in hun van de Ouden offerhanden wierden gedaan, en dat, door eerbied, nooit afgehouwen wierd.

LUD.

LŪDĬĂ, æ. f. Juv. 6. 104. *Gnichelersse, boetzemaakster, tonteldanster.*
LŪDĬBRĬŪM, ii. n. *Spotterny, schimp, spot, beschimping, bespotting, gekscheering, kortswyl.*
Se ignis haustu hostium ludibrio exemit. Flor. 3. 21. 15. *Hy is den schimp, of spot der vyanden, ontgaan, door zich in te stikken.*
Vertere in ludibria. Tac. An. 13. 19. 3. *In spotterny, jok, of kortswyl opneemen, keeren, of verkeeren.*
Nec pati sceleratissimo hosti ludibrio esse Imperium. Cic. Br. 2. *Noch te dulden dat het ryk ten spot van eenen zeer schelmachtigen vyand onder sta.*
Ejusmodi ludibria facetissima ratione condemnat. Petron. 64. *Hy wraakt, of verwerpt heel aardig, of zeer geestig zulke wisjewasjes, of beuzelingen,* van droomen spreekende.
Ludibrium. *Een kortswyl, speeltuig, speelwerk, speelbal.*
Ludibrium fortunæ. Cic. Par. 1. *De speelbal van 't geluk. De goederen van deeze waereld, de rykdommen, die ons als van 't geluk toekoomen,* en veel toevallen onderworpen zyn.
Folia rapidis ludibria ventis. Virg. Æ. 6. 75. *Bladeren die van den wind over al heene gedreeven, of verstrooit worden,* wegens bunne onvastigheit zoo genoemt.
(Ludibrium. *'t Verkrachten, of het schenden van een meisje.*
Corporum ludibria deflebant. Curt. 10. 1. 3. *Zy beweenden dat zy verkracht waren.*
Ludibria meorum nuntiaturus es. Curt. 4. 10. 27. *Gy zult my verhaalen dat de myne, of dat myn huisvrouw en dochteren verkracht zyn.* Zie onze aantekening.)
LŪDĬBŪNDUS, ă, ūm. *Die iets al speelende, kortswylende, of met gemak doet.*
Omnia ludibundus perficis. Cic. V. 3. 67. *Gy komt al speelende alle dingen te boven, of al wat gy doet is maar spel voor u.*
LŪDĬCRĂ, ūm. Hor. E. 2. 1. 180. Colum. Præf. 1. *Alles wat al speelende, of tot vermaak geschiedt.* De nominativus Ludicrus, of Ludicer, word by geen goede Schryveren gevonden.
Certāmen ludicrum. Sen. Ag. 5. 935. *Een spiegelgevecht, of speelgevecht, een gemaakt gevecht, daar niet in ernst word gevochten.*
Continuo meum cor artem cœpit facere ludicram. Plaut. Au. 4. 3. 3. *Myn hart begon straks te kloppen, te zopelen, of te slaan of het danste.*
(Ludicre. Apul. M. 9. 220. Solin 1. *Uit*

Uit kortswyl, om den tyd door te brengen, tot tydkorting.)

LUDICRUM, i. Liv. 1. 9. Tac. An. 12. 41. 3: 1. 54. 3. Curt. 4. 5. 11. *Spel, spelen, allerlei spelen, gelyk de blyspelen, enz.* 't Word ook genomen om *d' openbaare spelen* te be tekenen, *gelyk de steekspelen, ridderspelen, 't ring steeken. enz.*

Celebrare ludicrum. Liv. 39 22. *Spelen houden, aanrechten, of vertoonen.*

(Ludicrum. *Een vermaak.*

Quos Deæ ludicrum sibi nutriunt. Catull 61. 24. *In wien op te queeken de Godinnen haar vermaak hebben.)*

‡ LŪDIFICĀBILIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. *Vermakelyk, genoeglyk, behaaglyk, kortswylig, kluchtig.*

Ludi ludificabiles. Plaut. Cas. 4. 1. 3. *Vermakelyke, genoeglyke, of kortswylige spelen.*

LŪDIFICĀTĬO, ōnis. f. Cic Sext. 35. *Bespotting, fopping, beschimping, uitjouwing, belaching, ten spoetsteling.*

Ludificatio hostium. Liv. 22. 18. Front. St. 1. 5. 4. *Trotseering der vyanden.*

LŪDIFĬCO, as, āvi, ātum, ārĕ. Cic. P. Q. 17. en

LŪDIFICŎR, aris, ātūs sūm, ārī. Ter. E. 4. 4. 49. *Iemant foppen, scheeren, of uitlachen, met iemant spotten, de gek scheeren, iemant bedriegen, of by de neus leiden.*

Aliquem impune ludificari. Tac. An. 3. 21. 4. *Iemant ongestraft foppen, of zonder ongemak op den hals te haalen.*

Ludificari mala alicujus. Plin E. 6. 20. *Iemants ongevallen bespotten, iemant in zyn ongevallen beschimpen, of belachen.*

Tormentis operibusque ea quæ hostes ingenti mole agebant, perlevi momento ludificabatur. Liv. 24. 34. *Hy vernielde, of maakte onbruikbaar in eenen oogenblik, door zyne kryg werktuigen, de werken die de vyanden met groote moeite hadden opgeworpen.* Men zou dit woord konnen gebruiken om te zeggen, *'t Geschut, en de stormkatten der vyanden omver schieten, kunne werken t'onbruik maaken.*

Ludificari locationem. Liv. 39. 44. *Den gemaakten koop, of de besteding niet houden, of breeken.*

Ludificari fuga rostra. Flor. 2. 2. 8. *Listiglyk de stevens der schepen myden, of ontwyken.*

LŪDĬO, ōnis. Liv. 7. 2. *Tooneelspeelder, guichelaar, kamerspeelder, dansser.*

LŪDIUS, ii. n. Cic. Arc. 11. Die waren volgens Dionys. Halikarn A R. 2. 130. *Jonge luiden, die in alle openbare spelen voor de andere dansten.*

(LŪDIUS, a, um. *Al speelende, al opspringende,* of *opbruissende.* Het word gezegt van de rivier en, die, door een gedurige beweginge, schynen op te springen en als te danssen.

Lacus ludiæ undæ Catull. 31. 13. *Gy speelen van 't opspringende en als danssende water.)*

LŪDO, is, lūsi, lūsūm, lūdĕrĕ. *Speelen.*

Sibi ludit, nihil moratur lucrum. Plaut. R. 4. 7. 22. *Hy speelt om zyn vermaak, en niet om winst.*

Ludere tesseris. Ter. Ad. 4. 7. 21. *Met teerlingen, of dobbelsteenen speelen, dobbelen.*

Ludum insolentem ludere pertinax. Hor. O. 3. 29. 50. *Hardnekkig om een stout spel te speelen,* van 't geluk spreekende.

Ludere in numerum. Virg. E. 6. 28. *Op de maat danssen.*

Sinito illum piscem ludere in aqua. Ter. Ad. 3. 3. 23. *Laat die visch in 't water speelen,* of *zwemmen.*

Sanguine hominis in convivio ludere. Liv. 39. 43. *Een mensch zyn bloed op een gastmaal uit spel, of vermaak vergieten.*

Ludere operam in aliqua re. Ter. Ph. 2. 2. 18. *Ergens te vergeefs aan arbeiden, of ergens verloren arbeid aan doen.*

Ludunt mea verba. Prop. 2. 24. 25. *Myne woorden zyn maar spel, of zyn onnut, ik spreek in de lucht, of te vergeefs.*

Hirtius bonum virum ludit. Cic. F. 8. 9. *Hirtius speelt de rol van een eerlyk man.*

Ludere. Cic. D. 2. 24. *Lachen, spotten, scherssen, boerten, kortswylen, knuren maaken, of aanrechten.*

Ludere. *Bespotten, uitlachen, de gek scheeren, den draak steeken.*

Cum Deos nihil agere dicit, ludere videtur. Cic. N. D. 3. 1. *Hy bespot de Goden, wanneer hy zegt, dat ze niets doen.*

Ludere. *Opligten, doeken, bedriegen, bedotten, misleiden, by de neus, of om den tuin leiden.*

Vana spe lusit amantem. Virg. Æ. 1. 356. *Hy heeft zyn minnares met een ydele hoop bedrogen.*

Ludere. *Vaerzen, gezangen,* of *liederen maaken.*

Carmina qui lusi pastorum. Virg. G. 4. 565. *Ik die de harders zangen heb gemaakt.*

(Ludere worden ook gezegt *die leeren schermen.* Deeze is dit werk geen ernst, maar alleen een spel.

Ludere qui nescit. Hor. Art. 379. *Die zig het schermen niet verstaat, die geen verstant van schermen heeft.*

Ludere worden ook gezegt *Man en Vrouw, als ze malkanderen de huwelykspluchten voldoen.*

Ludite & brevi liberos date. Catull. 61. 211. *Voldoet de onderlinge huwelykspluchten, en brengt op een kort kinderen voort.*

Ludere. *Overspel bedryven.*

Væ tibi dum ludis. Mart. 2. 60. 2. *Wee u, als gy overspel bedryft.)*

LŪDUS, i m. *Spel.*

Nec lusisse pudet, sed non incidere ludum. Hor. E. 1. 14. 36. *'t Is geen schande gespeelt te hebben, maar dat men 't spel niet heeft konnen afbreeken,* of *dat men uit het spel niet heeft konnen scheiden.*

Ludus est ista perdiscere. Cic. Fin. 1. 8. *'t Is maar spel deeze dingen te leeren,* of *'t leeren van deeze dingen is maar spel,* of *speelen gaan.*

Ludus. Alcon. Cic. 33. *Een School.*

Ludus. Suet. J. 26. 8. *Een School om allerlei lichaams oeffeningen te leeren.*

Ludum aperire. Cic. F. 9. 18. *Een korge School openen, om 'er de vrye konsten in te leeren,* van een Hoogleeraar spreekende.

Ludus. Hor. S. 1. 1. 27. *Spotterny, gekkerny, gescherts, kortswyl, boertery, jokkerny.*

Ludo. Virg. Æ. 5. 674. *Uit kortswyl, al lachende, al boertende, of schertssende, uit jok.*

Exploratorem hunc faciamus ludos. Plaut. Ps. 4. 7. 71. *Laat ons dien kaerel wat foppen, wat voor den boer houden,* of *wat kortswyl met dien vent hebben, die komt om ons te bespieden.*

Jusjurandum jocus est, testimonium ludus. Cic. Fl. 5. *D'eed is by hen maar jokkerny, en 't geeven van getuigenis maar spel.*

Ludus. Virg. E. 7. 17. *Een gezang,* of *liedje.*

(Ludum noemden ook d'Ouden *Die dingen, die ze met andere dingen vergeleken hebbende, niets achteden.*

Ludum jocumque dices fuisse illum alterum. Ter. E. 2. 3 9. *Den anderen zond gy, tegen deezen gesielt, niet anders zeggen dan kinderspel geweest te zyn.*

Ludus. *Een zwaerddansser,* of *tooneelspeelder, die met zwaerd en schild gewapent, op het toneel danste.* Zie Salm. Treb. Poll. Claud. 5.

Nupta Senatori comitata est Hippia ludum ad Pharon & Nilum. Juv. 6. 82. *Hippia getrouwt zynde aan den Raadsheer (Fabritius Vejento) is tot Ægypten een zwaerddansser gevolgt.*

Habuit tuus libellus munerarius hoc nomen in indice ludorum. Treb.

Treb. Poll. Claud. 5. *In uw zwaerddanzers boekje staat onder dezelve ook deezen naam.)*

LŪDI, ōrūm. *De spelen*, of *openbaare vertooningen, die men oudtyds te Romen aanstelde.*

Ludos committere. Cic. Fr. 3. 4. Celebrare. Cic. Arc. 6. *Spelen vervaerdigen en vertoonen.*

Si frui liceret ludo ætatis. Liv. 26. 50. *Zoo 't my vry stont de vermakelykheden te neemen die myne jaaren passen.*

LUE.

(LŬĒLA, æ. f. *Voldoening, betaling, boete.*

Sceleris luela est carcer. Lucret. 3. 1028. *De gevangkenisse is een boete voor de misdaad.)*

LŬĒS, is. f. Cic. Ar. 12. *De pest, een besmettelyke ziekte*, waar van menschen, beesten, boomen, enz sterven.

Lues. *Gesmolten sneeuw*, of beter te zeggen, *ontbevroren water.*

Quæ paulo ante lues jam concidenda jacebat. Petron. 83. *'t Water dat te voren vloeide, is nu zoo hard dat men 't breeken moet.*

LUG.

LŪGDŪNŬM, i. n. *Lyon, Lions*, een stad in Vrankryk.

LŪGDŪNŪM Batavorum. *Leiden*, een stad in Holland.

LŪGĔO, es, lūxi, lūctūm, lūgērĕ. Cic. Mil. 8. *Rouw bedryven, weenen, treuren, schreyen; over iemant in den rouw zyn.*

Varia genera lugendi. Cic. T. Q. 3. 26. *Verscheide wyzen om zyn droefheit uit te drukken.*

(Lugere. *In den rouw gaan, rouwkleederen aan hebben.*

Junium Brutum, ut parentem, luxerunt. Liv. 2. 7. *Zy hebben over Junius Brutus, als over een vader, in den rouw gegaan.*

Interdictum ne capite damnatos propinqui lugerent. Suet. T. 61. 7. *'t Is verboden dat de bloedvrienden, over die aan den hals gestraft waren, in den rouw zouden gaan.)*

(LŪGŬBRĔ. Adv. Lugubre fame familia perit. Plaut. Cist. 1. 1. 47. *Het huisgezin vergaat op een droevige wyze van honger.)*

LŪGŪBRIS, is. m. en f. ĕ. is. n. *Droevig, treurig, rouwig: beweenelyk, beschreyelyk.*

Ornatus lugubris. Cic. V. 1. 22. (Vestis. Ter. H. 2. 3. 45.) *Een rouwkleed*, of *rouwgewaad.*

Lugubria. *Rouwkleederen.*

Nosti quasdam, quæ amissis filiis imposita lugubria nunquam exuerunt. Sen. Helv. 16. *Gy hebt zommige vrouwen gekent, die haare kinderen verloren hebbende, nooit hunne aangenome rouwkleederen hebben afgelegt.*

(Lugubria induere. Ovid. M. 11. 669. Sumere. Prop. 4. 12. 67. *Den rouw aanneemen.*

LŪGUBRITER. Adv. Lugubriter ejulantes. Apul. M. 3. 132. *Op eene droevige wyze krytende.)*

LUI.

LUĪTĬO, ōnis. f. Ulp. Dig. 38. 16. 1. §. 4. *Betaling, 't betaalen van zyn schulden.*

Patre ante luitionem defuncto. Ulp. Dig. 49. 15. 15. *De vader gestorven zynde eer hy zyn schulden had betaalt.*

LUM.

LŪMĂ, æ. f. Festus. *Zekere doorn die in de weiden wast.*

LŪMĀRIÆ falces. Varr. L. L. 4. 31. *Sikkels om deeze doornen af te snyden, doornsikkels.*

(LŪMBAGO, inis. f. Festus. *Pyn in de lenden, lendenwee, lendenpyn.)*

LŪMBIFRĀGIŪM, ii. n. *Lendenbreuk, lendenbreeking.* Dit woord is van Plautus t'zamen gesmeedt.

Auferes hinc lumbifragium. Plaut. Am. 1. 1. 298. *Men zal u hier de lenden aan stukken slaan.*

LŪMBRĪCŪS, ici. m. Plaut. Cas. 1. 39. Colum. 6. 25. *Een aardworm*, of *pier.* Men noemt ook dus de wormen die in de ingewanden der menschen en beesten groeijen.

LŪMBŪLI, ōrūm. Plin. H. 28. 11. *De lendenspieren.*

LŪMBUS, i. Cic. Arat. 83. *De lenden*, of *lendenen*, het onderste deel des ruggraats, uit de vyf grootste wervelbeenen bestaande, en gelegen tusschen den bovenrug en 't heilig been.

Lumbi. *De rug*, of *rugge.*

Dolare lumbos alicujus fuste. Hor. S. 1. 5. 22. *Iemant den rug met een stok smeeren; iemant met een stok wakker afrossen.*

LŪMECTŪM, i. n. Varr. L. L. 4. 31. *Een plaats daar distelen en doornen wassen.*

LŪMĔN, inis. n. Cic. D. 1. 36. *Licht.*

Jus civile Doctorem lumenque desiderat. Cic. F. 7. 19. *'t Burgerlyk recht eischt*, of *verdert een Leeraar die het licht geeft*, of *verklaart.*

Lumen. Cic. Att. 7. 26. *Een dag.*

Lumine quarto prospexi Italiam. Virg. Æ. 6. 357. *Ik heb Italien den vierden dag ontdekt.*

Vitæ lumina attingere. Virg. Æ. 6. 828. *Geboren worden, in de waereld koomen.*

Lumen. Plin. H. 11. 37. Quintil. I. O. 9. 3. *Een oog.*

Lumina. Virg. Æ. 5. 847. (en lumina oculorum. Nep. 20. 4. 1.) *De oogen, 't gezicht.*

Qui altero lumine sunt orbi, coclites vocantur. Plin. H. 11. 37. *Men noemt eenoogigen, die maar met een oog zien.*

Lumen. Cic. de Or. 1. 39. *'t Licht, venster*, of *glas*, van een huis, kamer, enz sprekende.

Luminibus obstruere. Cic. Cl. 17. *'t Licht van een huis betimmeren.*

Ab oriente lumina capere. Vitruv. 1. 2. (A meridie habere. Vitruv. 6. 9.) *'t Licht aan de Oostzyde, aan de Zuidzyde scheppen, 't licht uit het Oosten, uit het Zuiden krygen, vensters naar het Oosten, naar het Zuiden maaken.*

Lumina civitatis. Cic. C. 3. 10. *De Lichten eener stad*; dat is, *de voornaamste*, of *verstandigste mannen van eene stad.*

Lumen animi. Colum. Præf. 1. *Het licht, de schranderheit, vlugheit*, of *scherpzinnigheit des verstandt.*

In ipso joco aliquod probi ingenii lumen elucere debet. Cic. Off. 1. 29. *In de spotterny*, of *'t boerten zelf moet altyd een zweemsel van deugd en van een eerlyk man*, of *oprechten inborst uitschynen.*

Orationis lumina. Cic. Cl. 75. *De verciersselen, de bloemtjes*, of *fraaiigheden van een rede.*

Lumina picturæ. Plin. H. 35. 5. *'t Licht*, of *de dag in een schildery, de hoogzels*, of *levendigste verwen in een schildery.*

Tabulam collocare in bono lumine. Cic. Cl. 75. *Een schildery op den dag*, of *in goed licht zetten, plaatzen*, of *hangen.*

(Ad lumina. Suet. J. 37. 3. C. 45. 2. *By de kaers, by 't licht, 't licht ontstoken zynde.*

LŪMĬNĀRĔ, is. n. Cic. A. 2. 21. Zie Lumen.)

LŪMĬNŌSUS, ă, ūm. Cic. de Or. 36. *Heel luchtig, licht, helder*, of *klaar, glansig, blinkend, schitterend.*

Luminosum ædificium. Vitruv. 6. 9. *Een heel licht*, of *luchtig gebouw.*

LUN.

LŪNĂ, æ. f. Cic. D. 2. 43. *De maan.*

Lunæ defectio. Cic. D. 2. 6. *Maanverduistering, verduistering*, of *taning der maane, maanzwym.*

Ad lunam. Petron. 63. *In de maaneschyn, by 't maanlicht.*

Poma ad lunam minorem decerpta. Hor. S. 2. 8. 32. *Vruchten in de nieuwe maan afgeplukt.*

Vallum in modum cavæ lunæ. Front. St. 1. 5. 1. *Een halve maan, een bolwerk halvemaans wyze gemaakt.*

(Luna prima. Plin. H. 2. 13. *De nieuwe*

nieuwe maan, de eerste nacht dat de maan des avonds schynt. Plena. Plin.H.2.97. *Volle maan.* Septima, octava, nona. Plin. H. 2. 97. *De zevende, achtste, negende nacht na de nieuwe maan, of dat de maan des nachts geschenen heeft.* Novissima. Plin. H. 2. 13. *'t Laatste van de maan, of de laatste morgen dat de maan schynt.*)

LŪNĀRIS, is. m. *en* f. ārĕ, is. n. Cic. Somn. 5. *Van de maan, der maane, dat de maan aangaat, of betreft.*

LŪNĀTICUS, i.m. Paull. Dig. 21. 1. 43. §. 6. *Maanziek.*

LŪNĀTUS, ă, um. Virg. Æ. 11. 663. Colum. 12. 54. *Halvemaans wyze, of als een halve maan gemaakt, gebogen, of geschikt.*

Classis lunata. Lucan 3.549. *Een vloot die halvemaans wyze legt.*

LŪNEBŪRGŪM, i. n. *Lunenburg*, de Hoofdstad van 't Hertogdom Lunenburg.

† LŪNO, ās, āvi, ātum, ārĕ. acc. Ovid. Am. 1.1.23. *Als een halve maan, of boog buigen, of krommen.*

Aciem in arcum lunare. Prop. 4. 6. 25. *Een leger halvemaans wyze schaaren, of in slagorde stellen.*

LŪNŬLĂ, æ. f. Plaut. E. 5. 1. 34. *Een bagge die de gedaante van de maan vertoont.*

LUO.

LŬO, is, lŭi, lŭĕrĕ. *Betaalen, boeten, draagen, lyden.*

(Ni æs alienum luissem. Curt. 10. 2. 25. *Ten waar dat ik de schuld voor u betaalt hadde.*)

Delicta alicujus luere. Hor. O. 3. 4. 1. *Voor een ander 't gelag betaalen, eens anders straf draagen, of de straf van een anders misdaad boeten.*

Luere sanguine maculas flagitiorum. Cic. V. 5. 46. *Zyn misdaaden met zyn hals betaalen.*

Luere peccati pœnas. Cic. Att. 3. 9. *De straf zyner zonde draagen, over zyn quaad gestraft worden.*

Obsides capite luerent, si pacto non staretur. Liv. 9. 5. *De gyzelaars mosten gedoodt worden, indien men hun 't gegeeven woord niet hield.*

LUP.

LŬPĂ, æ. f. Virg. Æ. 8. 631. Liv. 1. 4. *Een wolfin, of wolvin.*

Lupa. Cic. Mil. 21. *Een allemanshoer, een gemeene hoer, een smots.*

LŬPĀNĀR, āris. n. Juv. 6. 132. Quintil. I.O. 7. 3. *Een hoerhuis, een bordeel, kit, of hoerekot.*

LŬPĀNĀRIŬM, ii. n. Ulp. Dig. 5. 3. 27. Zie Lupanar.

LŬPĀTĂ, ōrum. n. plur. Virg. G. 3. 208. *Een zeer rouw gebit, een heel scherpen breidel.* Solinus heeft zich van Lupatus, i. m. c. 45. bedient, maar men vind by de Schryveren geen getuigh dat hem toevalt.

(LŬPERCĀL, ālis. n. Ovid. F. 2. 381. *Een plaats te Romen ingeruimt voor Pan, op dat, vermids hy de God van de harderen was, het vee voor de wolven mogt veilig zyn.*

LUPERCALE sacrum. Suet. A. 31. 4. *en* Lupercalia, orum. Suet. A. 31. 5. Plutarch. C. 736. D. *Het feest van den God Pan.*

LŬPERCUS, i. m. Cic. A. 2. 34. *Een Priester van den God Pan.*)

LŬPPIĂ, æ. f. Tac. An. 1. 60. 5. *De Lippe, of Lippestroom*, een rivier in Westphalen.

LŬPĪNUM, i. n. Colum. 2. 10. Plin. H. 18. 14. *Een vygboom*, zeker houdgewas.

LŬPĪNUS, ă, ŭm. Cic. C. 3. 8. *Wolfs, van een wolf, dat een wolf betreft.*

LŬPUS, i. m. Cic. A. 3. 11. *Een wolf.*

Lupi Mœrim videre priores. Virg. E. 9. 54. *De wolven hebben Meris eerst gezien*, dat is, *Meris is heel schor geworden, of heeft eensslags zyn stem verlooren.*

Eccum tibi lupum in sermone. Plaut. St. 4. 1. 71. Lupus in fabula. Ter. Ad. 4. 1. 21. *Wanneermen van de wolf spreekt ziet men de staert*, dat is: *daar koomt 'er een in de kaart kyken; daar is dak op 't huis*; of boertende, *als men van de drommel praat is hy 'er by of omtrent.*

Lupus. Plin. H. 32. 2. *Een zeewolf*, of *zeesnoek*, zekere visch.

Lupus. Ovid. Tr. 4. 6. 4. *Een zeer rouw, of scherp gebit.*

Lupus. Liv. 28. 3. *Een puthaak.*

Lupus. Plin. H. 11. 24. *Een soort van een spinnekop.*

Lupus. Plin. H. 21. 15. *Wolfswortel*, zeker kruid.

(LŬPUS, i. m. Mart. E. 2. 37. 4. *Een snoek.*

LUR. LUS.

LŪRĂ, æ. f. Festus. *De mond, of opening van een leêre zak.*

Lura. Lucil. *by* Cic. T. Q. 4. 21. Zoo leezen hier Lamb. over Hor. O. 3. 4. 74. en Turn. Adv. 7. 18. en deeze zegt het te zyn *De mond van de maag*, die als een leêre zak is.)

LŬRCO, ōnis. m. Plaut. P. 3. 3. 16. *Een vraat, slokop, of gulzig eter.*

LŬRCO, ās, ārĕ. Lucil. *by* Non. 1. 34. *Vreeten, gulziglyk eeten.*

LŪRĬDUS, ă, ŭm. Ovid. M. 1. 147. *Bleek, zaal, geelachtig.*

Dentes luridi. Hor. O. 4. 13. 10. *Geele tanden.*

† LŪRŎR, ōris. m. Lucret. 4. 334. *Bleekheit, zaalheit.*

LŪSCĂ, æ. f. Mart. 4. 65. 2. *Een wyf met een oog, of dat maar met een oog ziet.*

LŪSCINIĂ, æ. f. Hor. S. 2. 3. 245. Plin. H. 10. 39. *en*

(LŪSCINIŪS, ii. m. Phædr. 3. 18. 2. *en* 11. By wien 't niet alleen gevonden word, als Ritterhusius gemeent heeft; want het staat ook by Sen. E. 76. *Een nachtegaal.* Zie ook Salmas. in Lamprid. Comm. c. 10.)

LŪSCINIŎLĂ, æ. f. Plaut. B. 1. 1. 4. *Een nachtegaaltje.*

LŪSCIŌSUS, ă, um. Plin. H. 29. 6. *Stikziende, of byziende: die 's avonds en 's morgens byna niet, en op den dag heel weinig ziet.*

LŪSCITIO, ōnis. f. Ulp. Dig. 21. 1. 10. §. 4. *Byziensgheit, stikziensgheit, zwakheit, of mangel van 't gezicht.*

LŪSCITIŌSUS, ă, ŭm. Plaut. M. G. 2. 3. 52. Ulp. Dig. 21. 1. 10. § 4. *Byziende, stikziende, heel zwak van gezicht, die 's avonds beter als by daag ziet.*

LŪSCUS, i. m. Cic. de Or. 2. 60. *Eenoogig, die maar een oog heeft, of maar uit een oog ziet, een eenoog.*

LŪSIO, ōnis. f. Cic. S. 17. Fin. 5. 20. *Een spel*, als dammen, schaaken, verkeeren, enz.

LŪSITĀNIĂ, æ. f. Cic. F. 10. 33. *Portugal*, een Ryk van Europa.

LŪSITO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Capt. 5. 4. 6. *Speelen.*

LŪSŎR, ōris. m. Ovid. Art. 1. 451. *Speelder, of speeler.*

Lusor. Plaut. Am. 2. 2. 63. *Een guit, een bedrieger, of opligter.*

Lusor amorum. Ovid. Tr. 4. 10. 1. *Een schryver van minnedichten.*

(LŪSŌRIE. Adv. Lusorie agere. Ulp. Dig. 30. 50. 1. *Met den tegendinger onder een deken leggen.*)

LŪSŌRIUS, ă, ŭm. Plin. H. 37. 2. *Dat het spel aangaat, of betreft, van 't spel, dat tot het spel dient.*

Lusoria fulmina. Sen. N. Q. 2. 44. *Speelblixemen, blixemen die niet schaden, die Jupiter maar speelende uitschiet.*

Lusorium Prætoris Imperium fuit. Julian. Dig. 43. 8. 7. *'t Gezagh van den Oversten Schout had geen klem, of was krachteloos, of wierd bespot.*

Lusorium nomen. Sen. B. 5. 8. *Een verzierde, verdichte, of valsche naam.*

LŪSTRĀLIS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. Liv. 1. 28. *Zuiverend, reinigend, dat tot de reinigmakingen diende*, die in de offerhanden geschieden.

Aqua lustralis. Ovid. P. 3. 2. 73. *Zuiverend water, water dat men op de bystanders der offerhanden sprengde om hen te reinigen.* Men zou met dit woord *Wywater* konnen betekenen.

LŪSTRĀMĔN, ĭnis. n. Val. Fl. 3. 409. *Snuffeling*, of *'t zoeken naar iets onder veele andere dingen.*

LŪSTRĀMĔNTŬM, i n. Marcian. Dig. 48. 3. §. 3. *Zekere geneezing*, of *zuivering die door tovery*, of *toverkonst geschiedde.*

LŪSTRĀTĬO, ōnis. f. Colum. 2. 22. *Zoenoffer*, *zoen-* of *verzoenofferhande.*

Lustratio. Cic. A. 2. 23. *Het doorreizen*, *'t doortrekken*, *'t doorkruissen*, of *verspieden van een land.*

Lustrationes. Cic. T. Q. 5. 27. *Verblyf*, of *verschuiling der wilde dieren in hunne holen.*

LŪSTRĀTŪS, ă, ŭm. Ovid. M. 14. 605. Liv. 3. 18. *Gereinigt*, *gezuivert.*

Lustratus. Cic. Tim. 9. *Doorreist*, *doorgetrokken*, *doorgekruist*, of *doorgezworven*, *doorgeloopen*, *bespiedt*, van een land spreekende.

LŪSTRĬCŬS dies. Suet. N. 6. 4. *De dag waar op men den kinderen een naam gaf, en offerhanden tot hunne reinigmakinge dede.* Festus zegt dat het de agtste dag na de geboorte der meisjes, en de negende na die van de knechtjes was. Zie onze aantekening.

LŪSTRĬFĬCUS, ă, ŭm. Val. Fl. 3. 448. Zie Lustralis.

LŪSTRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Reinigen*, *zuiveren.*

Cum lustrabimus agros. Virg. E. 5. 75. *Wanneer wy offerhanden voor de vruchtbaarheit van onze landen zullen doen.*

Viros lustrare. Virg. Æ. 6. 231. *De bystanders van een offerhande door besprenging met water reinigen.*

Lustrare exercitum. Cic. D. 1. 45. Liv. 38. 12. *Een leger monsteren*, vermids het leger na deeze monsteringe door een offerhande gereinigt wierd. Zie onze aantekening over Curt. 10. 9. 12. §. 31.

Lustrare aliquem locum. Cic. Fin. 5. 29. *Een plaats bezoeken*, *doorloopen*, *doorwandelen*, *omgaan*, *bezichtigen*, of *bespieden.*

Æquora lustrare. Virg. Æ. 3. 385. *De zeën doorkruissen.*

Muros equo lustrat. Virg. Æ. 9. 58. *Hy ryd te paard rondom de muuren.*

Lustrare orbem. Cic. Tim. 9. *Zyn kring*, of *kreits voltrekken*, of *omloopen*, van een dwaalster spreekende.

Lustrare aliquid animo. Cic. Fin. 2. 34. *Iets overweegen*, *onderzoeken*, *overleggen*, *bedenken*, of *bespiegelen.*

Totam licet animis tanquam oculis lustrare terram. Cic. N. D. 2. 64. *Men kan de aarde met het verstand zoo wel als met de oogen bezichtigen.*

(LŪSTRO, ōnis. m. Catull. 113. 4. *Die in hoerhuizen*, of *bordeelen loopt*, *en daar in zyn goed doorbrengt*, of *verquist.*

LŪSTRŎR, āris, ātŭs sum, āri. Plaut. Ps. 4. 7. 6. Cas. 2. 3. 29. *In bordeelen*, of *hoerhuizen loopen*, *de hoeren naloopen.*)

LŪSTRŬM, i. n. Virg. G. 2. 470. *Een bosch*, *kreupelbosch*, *hol*, of *nest voor de wilde dieren.*

Lustrum. Cic. A. 13. 11. *Een hoerhuis*, *hoerekot*, of *bordeel.*

Lustrum. Cic. F. 2. 13. *De tyd van vyf jaaren.*

Lustrum. Liv. 1. 34. *Zuivering*, of *reiniging in*, of *door offerhanden.*

LŪSUS, ūs. m. Quintil. I. O. 1. 3. *Een spel.*

Lusus. Ovid. P. 1. 9. 9. *Schimp*, *spot*, *spottern*y, *fijne streeken*, *boertery*, *jok.*

LŪSŪS, ă, ŭm. Cic. Fin. 2. 1. *Bedrogen*, *misleid*, *gedockt*, *opgeligt*, *om den tuin geleid.*

LUT.

LŪTĀMĔNTŬM, i. n. Cat. R. R. 129. *Een wand*, of *muur van kley*, *aarde*, of *leem gemaakt.*

LŪTĀRĬUS, a, ŭm. Plin. H. 32. 4. *Die in de modder*, of *slyk leeft*, van zekere visschen en schildpadden spreekende.

(LŪTĀTŪS, ă, ŭm. Crassis lutatus amomis. Pers. 3. 104. *Dik met reukwerk bestreken.*)

LŪTĔĂ, æ. f. Plin. H. 33. 5. *Wouw*, een kruid daar men geel meê verft.

LŪTĔNSĬS, is. m. *en* f. sĕ, is. n. Plin H 9 37. Zie Lutarius.

LŪTĔŎLUS, ă, ŭm. Virg. E. 2. 50. Colum. 12. 47. *Geelachtig*, *bleek geel*, *licht geel.*

LŪTĔSCO, is, escĕrĕ. Colum. 8. 17. *Vol slyk*, of *heel slykerig worden*, *tot modder*, of *slyk worden.*

LŪTĔTĬĂ, æ. f. Cæs. B. G. 7. 58. 3. (Lutetia Parisiorum. Cæs. B. G. 6. 3. 4.) *Parys*, de Hoofdstad van Vrankryk.

(LŪTĔŬM, i. n. Plin H. 10. 53. *De dooyer van een ey.*)

LŪTĔŪS, ă, ŭm. Adj. van Luteum Vitruv. 2. 1. *Geelachtig*, *bleek geel*, *licht geel.*

(LŪTĔUS, ă, ŭm. Adj. van Lutum. *Van slyk*, *van aarde.*

Vasa lutea. Cic. V. 4. 14. *Aarde vaten.*

Luteus. *Beslykt*, *bemoddert*, *daar slyk*, of *modder in is.*

Luteum Rheni caput. Hor. S. 1. 10. 37. *De Rhyn ontspringende uit modderige bronnen.*

Luteus *Bezeert*, *vuil*, *leelyk*, *zwart*, *bemorst.*

Luteus Vulcanus. Juv. 10. 132. *De bemorste*, *besmeerde*, of *zwarte Vulkaan*, om dat de Smeeden gemeenlyk van roet en roo. bemorst en zwart zyn.

Luteus. *Slecht*, *gering*, *van geen waerdy*, of *aanzien*, *onnozel.*

Lutea est meretrix, nisi quæ sapit in vino ad rem suam. Plaut. Truc. 4. 4. 1. *Die hoer is een slechthoofd*, of *onnozel*, *die over tafel op haar belang niet past.*)

LŪTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cato R. R. 93. *Pleistеren*, *bepleisteren*, *met leem*, of *kley bestryken.*

LŪTŌSUS, ă, um. Colum. 2. 4: 12. 54. *Heel slykerig*, *heel beslykt*, of *modderig*, *vol slyk*, of *modder.*

LŪTRĂ, æ. f. Plin. H. 32. 11. *Een otter*, zeker viervoetig dier dat op 't land en in 't water leeft.

LŪTŬLĔNTUS, ă, um. *Slykerig*, *beslykt*, *modderig*, *vol slyk*, of *modder.*

Lutulentus sus. Cic. Sall. 1. *Een beslykt*, of *vuil zwyn.*

Lutulentus. Cic. Pis. 12. *Die zich in de vuilste onreinigheden wentelt*, *die in de grootste vuiligheden verzopen legt.*

LŪTŬM, i. n. Cic. Pis. 25. *Slyk*, *modder*, *vuiligheit.*

LŪTŬM, i. n. Vitruv. 7. 14. *Wouw*, zeker kruid om geel meê te verwen.

LUX.

LŪX, ūcis. f. Cic S. R. 22. *'t Licht*, *de dag.* Men vind Luces in plur. by hem A. at. 96. *om de sterren*, of *hemellichten* te betekenen.

Lux. Cic. S. R. 20. *Een dag.*

Luce tricesima. Plin. H. 2. 9. Centesima. Cic. Mil. 35. *De dertigste dag*, *de honderste dag.*

Festæ luces. Hor. O. 4. 6. 42. *De feest- vier- of heilige dagen.*

Luce & palam. Cic. A. 12. 10. *en* Pis. 10. *Op den vollen*, of *lichten dag*, *by lichten dage*, *opentlyk*, *in 't openbaar.* Cic. A. 12. 10. en Plaut. Cas. 4. 2. 7. zeggen ook Luci in ablativo.

Luce prima. Ter. Ad. 5. 3. 55. *In 't krieken van den dag*, *als 't licht word*, of *begint te lichten*, *als de dag aankoomt*, of *aanbreekt.*

Lux. Cic. T. Q. 3. 12. *'t Leven.*

Animus contemtor lucis. Virg. Æ. 9. 205. *Een gemoed dat de dood veracht.*

Lux. Ovid. M. 14. 197. Stat. Th. 11. 585. *De oogen*, *het gezicht.*

Lux. *Eer*, *roem*, *glans*, *luister.*

Lucem afferre Reipublicæ. Cic. Man. 12. *'t Gemeenebest luister geeven*, of *toebrengen.*

Lux forensis. *De vierschaar*, of *rechtbank.*

Forensi luce carere. Cic. Cl. 8. *In de vierschaar niet mogen pleiten.*

Lux doctrinarum Cicero. Plin. H. 17. 5.

17. 5. *Cicero het licht, de luister, of glans der geleerdheit.*

(Lux. *De menigte van menschen.*

In luce magnus. Cic. S. 4. *Groot, aanzienlyk by de menigte.*

Lux. *De hemel.*

O præclarum discessum e vita! cum mortali corpore cremato in lucem animus excedit. Cic. D. 1. 24. *O voortreffelyk scheiden uit dit leven! als dit sterflyk lichaam verbrandt zynde, de ziele naar den hemel vaart.*)

LŪXĀTĂ, ōrūm. Festus. Plin. H. 20. 9: 22. 1. 3. *Verstuikte, verrekte, uit het lidt geraakte leden.* Andere leezen Luxa.

LŪXĀTŪS, ă, ūm. Plin. H. 31. 6. *Verstuikt, verrekt, uit het lid geraakt.*

LŪXĔMBŪRGŪM, i. n. *Luxenburg*, een stad van Vlaanderen, de Hoofdstad van 't Hertogdom deezes naams.

LŪXO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Verstuiken, verrekken, uit het lid helpen.*

Subarator imprudens luxavit radices. Plin. H. 17. 24. *Een onvoorzigtige ploeger heeft de wortelen los gemaakt.*

LŪXŬRĬĂ, æ. f. Cic Off. 1. 34. en 30. *Overdaad, weelde, wellust, een lui, lekker, verwyft, weeldrig, of wellustig leven:* ook *overdaad in kleederen, huisraad, gastmaalen, enz.*

Luxuria foliorum. Virg. G. 1. 191. *Te grooten overvloed van bladeren, te weeldrigen loof.*

LŪXŬRĬĒS, ei. f. Cic. Cœl. 19. Zie Luxuria.

LŪXŬRĬO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *In weelde, overdadiglyk, wellustiglyk, of lui en lekker leeven.*

Luxuriant otio animi. Liv. 1. 19. *Door ledigheit worden de gemoederen tot allerlei weelde, of overdaad vervoert, door ledigheit worden de gemoederen bedorven.*

Luxuriant animi rebus secundis. Ovid. Art. 2. 436. *Men word weeldrig in voorspoed; of d'overvloed baart overdaad, of weelde.*

Hæc lætitia nobis luxuriat. Liv. 23. 12. *Deeze vreugd is te groot voor ons.*

Pecus luxuriat in pratis. Ovid. F. 1. 156. *'t Vee huppelt, springt, of dartelt in de weiden.*

Illius ingenium nimia gloria luxuriat. Liv. 2. 48. *Zyn verstand word door al te groot een eere dartel, of weeldrig, of hy spat door al te grooten roem tot overdaad uit.*

Luxuriare. *Te weeldrig, of te vruchtbaar zyn, te veel draagen, of voortbrengen.*

Humus luxuriat. Ovid. Her. 1. 45. *De aarde is te weeldrig, of te vruchtbaar; brengt te overvloedig vruchten voort.*

In frondem luxuriare. Plin. H. 19. 5. *Te weeldrig loof schieten, te overvloedig loof, of bladeren voortbrengen.*

LŪXŬRĬŌR, āris, ātūs sūm, āri. Colum. Arb 11. Zie Luxurio.

LŪXŬRĬŌSĒ. Adv. *Weeldrig, dartel, wellustiglyk, overdadiglyk.* De compar. Luxuriosius staat by Nep. 4. 3. 2.

Vivere luxuriose. Cic. Cœl. 6. Nep. 7. 11. 5. *In weelde, wellust, of overdaad leeven, een weeldrig, of dartel leven leiden.*

LŪXŬRĬŌSŪS, ă, ūm. Cic. Fin. 2. 7. *Weeldrig, dartel, wellustig, overdadig, quistig, die in weelde en dartelheit leeft.* De compar. Luxuriosior staat by Cic. Pis. 27. en de superl. Luxuriosissimus by Colum. 8. 16

Cultus luxuriosus. Quintil. I. O. Præf. 8. *Een te dartel, te prachtig, te kostelyk, of te weitzen optooizel.*

Lætitia luxuriosa. Liv. 2. 21. *Een onmaatige vreugde, of overgroote blyschap.*

Luxuriosus. Cic. Or. 24. *Dat te weeldrig, of te overvloedig draagt,* van boomen, en landeryen spreekende.

Vitis luxuriosa. Colum. 5. 6. *Een wyngaard die te weeldrig, of te veel loof schiet.*

LŪXŪS, ūs. m. Cic. V. 3. 25. *Weelde, dartelheit, pracht, overdaad, verquisting, kostelykheit.*

Tabernaculum omni luxu & opulentia instructum. Curt. 3. 11. 23. *Een tent met allerhande pracht en kostelykheit voorzien.*

LŪXŪS, i. n. Sall. Fr. *Verstuikt, verrekt, verwrikt, uit het lid geraakt.*

LYC.

LYCĒŪM, i. n. Cic. A. Q. 1. 4. Λύκειον. *De Lycéeplaats*, een plaats te Athenen daar Aristoteles de Wysbegeerte leerde.

LYCĀŎNĬĂ, æ. f. Plin. H. 5. 27. *Lykaonien*, een landschap in klein Azien.

LYCHNIS, ĭdĭs. f. Plin. H. 21. 4. Λυχνὶς. *Christus oogen*, zekere bloem.

LYCHNĪTES, is. m. Plin. H. 36. 5. Λυχνίτης. *Zekere witte marmersteen*, dus genaamt, vermids men lampen in de putten most branden daar ze uit gegraaven wierd.

Lychnites. Plin. H. 37. 7. *Zekere karbonkelsteen*, een kostelyk gesteente.

LYCHNITIS, ĭdis. f. Plin. H. 25. 10. *Wollebruid, toortzekruid*, een kruid welkers pit voor lemmet in de lampen dient.

(LYCHNŎBĬŪS, ĭi. m. Sen. E. 122. *Die in plaats van 's daags te werken, 's nachts by 't licht werkt.*)

LYCHNŪCHŪS, i. m. Cic. Fr. 3. 7. Λυχνοῦχος. *Een kandelaar, blaker*, of *luchter.*

LYCHNŪS, i. m. Cic. Cœl. 28. Virg. Æ. 1. 730. Λύχνος. *Een kaers, licht.*

Pendentes lychni. Lucret. 5. 296. *Hangblakers, hangkandelaars, hangende lampen, kroonen.*

LYCĬĂ, æ. f. Plin. H. 5. 27. *Lycien*, een landschap in klein Azien. Zie onzen Curt. 3. 1. 1. §. 7.

LYCĬSCĂ, æ. f. Virg. E. 3. 18. Ovid. M. 3. 220. *Een wolfhond, een hond van een wolf en een teef geteelt.*

LYCĬŪM, ii. n. Plin. H. 24. 14. Celf. 6. 7. Λύκιον. *Wilde pruimtjes; zekere geneesmiddelen van een doornachtigen boom gemaakt, die in Lycien groeit.*

LYCŌPSIS, is. f. Plin. H. 27. 11. Λυκοψίς. *Buglosse, of ossentonge*, zeker kruid.

LYDIŪS lapis. Plin. H. 33. 8. *Een toetsteen.*

LYMPHĂ, æ. f. Virg. Æ. 4. 635. *Water.*

LYMPHĀTĬCŪS, i. m. Plin. H. 25. 5. *Een dol, uitzinnig, of krankzinnig mensch, een raaskalder, een wiens herssenen zyn ontsteld, een mymeraar.*

LYMPHĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 36. 4. *Herssenwoede, razerny, krankzinnigheit, gekheit, dolheit*, uit eenige mymering, of zotte inbeelding ontstaande.

LYMPHĀTŪS, ă, ūm. Virg. Æ. 7. 377. *Uitzinnig, razende, dol, krankzinnig, gek, bezeten, in de herssenen geprikt.* Dit laatste zegt men boertende.

† LYMPHO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquem. Val. Fl. 3. 46. *Iemant gek, dol, of krankzinnig maaken.*

LYMPHŎR, āris, ātūs sūm, āri. Curt. 4. 12. 14. Plin. H. 24. 17. *Gek, dol, of krankzinnig worden, 't in 't hoofd krygen.*

LYN.

LYNCĒŪS, ă, ūm. Hor. S. 1. 2. 90. Λύγκειος. *Die een scherp, of sterk gezicht heeft, die zoo scherp, of klaar ziet als een Lynx.*

Quis est tam lynceus qui in tantis tenebris nihil offendat? Cic. F. 9. 2. *Wie heeft zulk een lynxgezicht, of zulke arendsoogen? dat is, Wie ziet 'er zoo klaar dat hy in zulke dikke duisternissen zomtyds niet struikelt?*

LYNCŪRĬŪM, i. n. Plin. H. 8. 38. Λυγκούριον. *Zeker kostelyk gesteente dat uit de pis van een lynx groeit.*

LYNX, yncis. f. Virg. Æ. 1. 327. Plin. H. 28. 8. Λύγξ. *Zeker gespikkelt dier, dat een heel scherp gezicht heeft.* Men vind dit woord in het masculinum by Hor. O. 2. 13. 40.

LYR.

LYRĂ, æ. f. Cic. T. Q. 1. 4. Hor. O. 1. 12. 1. Tib. 3. 4. 38. Λύρα *Een lier, een harp.*

Gerræ germanæ, atque ædepol lyræ lyræ. Plaut. Pœn. 1. 1. 9. *Dit zyn louterе valsche opsnydingen en enkele witje wasjes.*

Lyra. Varr. R. R. 2. 5. Ovid. F. 2. 76. *De lier*, zeker gesternte.

(**LYRICĔN**, inis. m. Gloss. Opt. Lyricen, λυρῳδός. *Een lierman*, of *lierspeelder.*)

LYRICŬS, ă, ŭm. Ovid. Her. 15. 6. Λυρικός. *Dat op een lier*, of *harp gespeelt word, dat tot de lier behoort*, of *zyn betrekking op de lier heeft, van een lier.*

Vates lyrici. Hor. O. 1. 1. 35. *Lierdichters.*

Lyrica doctissima scribit. Plin. E. 3. 1. 7. *Hy maakt geleerde lierzangen.*

LYRĪSTĒS, æ. m. Plin. E. 9. 36. 4. Λυριστής. *Lierspeelder, lierman.*

LYS. LYT.

LYSĬMĂCHIĂ, æ. f. Plin. H. 25. 7. Λυσιμαχία. *Wederik, partyke.* Zeker kruid, dus in 't Latyn naar Lysimachus genoemt, die 'er d' eerste vinder van was.

LYSĬS, is. f. Vitruv. 6. 11. Λύσις. *'t Gat, 't open*, of *d'opening* van een deur, venster, stormbreuk, enz.

Lysis. Vitruv. 3. 3: 5. 7. *De kroonlyst*, of *bovenlyst van een piedestal*, of *voetzuil; de onderplint van eenig timmerwerk.*

LYTRĂ, æ. f. Varr. L. L. 4. 13. Zie Lutra.

LYTTĂ, æ. f. Plin. H. 29. 5. Λύττα. *De worm*, of *wurm*, daar de honden van gesnoeden worden, op dat ze niet dol zouden worden.

M.

M A C.

MACAŬM, i. n. *Macao*, een stad in China.

MĂCĔDŎNĬĂ, æ. f. Plin. H. 4. 10. *Macedonien*, een groot gedeelte van Griekenland, in zyn gansche uitstrekking genomen.

MĂCĔLLĀRĬŬS, i. m. Varr. R. R. 3. 2. Suet. J. 29. 6. *Een drooge gaarkeukenhouder*, of *verkoper van allerlei eetwaaren.*

MĂCĔLLĀRĬŬS, ă, ŭm. Macellaria taberna. Val. Max. 3. 4. 4. *Een gaarkeuken, een winkel*, of *kraam daar allerhande spys word verkocht: een vleeschhuis*, of *vleeschhal.*

MĂCĔLLŬM, i. n. Cic. D. 2. 27. Plaut. R. 4. 3. 40. *De merkt*, of *plaats daar allerlei eetwaren verkocht worden: een vleeschhuis*, of *vleeschhal.*

MĂCĔO, ēs, măcŭi, măcērĕ. *Mager worden, uitteeren, vermageren, afneemen.*

Ossa atque pellis est, ita cura macet. Plaut. Au. 3. 6. 28. *Hy is niet dan vel en been, zoo mager word hy van zorge*, of *zoo teert hy uit van kommer.*

MĂCĔR, măcrĭ, măcrŭm. Cic. Rull. 2. 25. *Mager, dor, schraal.* De compar. Macrior staat by Cato R. R. 1. 23. en de superl. Macerrimus by Colum. 5. 11.

Macerrima humus. Colum. 2. 9. *Een heel magere*, of *schraale aarde.*

Spiritus jejunio macer. Petron. 88. *Een adem die als men nuchteren is stinkt.*

MĂCĔRĀTĬO, ōnis. f. Maceratio calcis. Vitruv. 7. 2. *Lessching*, of *blussching van kalk.*

MĂCĔRĀTUS, ă, ŭm. Plaut. Pœn. 3. 2. 21. *Geweekt*, of *geweikt, week, zacht, gedwee*, of *murw gemaakt.*

Ova aceto macerata. Plin. H. 29. 3. *Eyeren in azyn week gemaakt.*

(Maceratus. *Afgemat, amechtig.*

Polystratus siti maceratus ad fontem accessit. Curt. 5. 13. 24. *Polystratus door dorst afgemat*, of *zeer dorstig zynde is by de bron gekoomen.*)

MĂCĔRĔSCO, scis, scĕrĕ. Cato R. R. 93. *Doorweiken, vochtig worden, doortrekken, zacht, week*, of *murw worden*, van 't stroo spreekende dat men in 't slyk legt 't welk men met droessem van olyven maakt.

MĂCĔRĬĂ, æ. f. Cæs. B. G. 7. 69. 5. *Een stads muur, de muur*, of *wal van een stad.*

MĂCĔRĬĂ en

MĂCĔRĬĒS, ēi. Colum. 8. 15. *Een heinmuur om een hof, wyngaard, enz*, voornamentlyk als deeze muur van losse steen, zonder kalk, maar opgestapelt is.

Eruere maceriam. Ter. Ad. 5. 7. 10. *Een muur om ver smyten*, of *afbreeken.*

MĂCĔRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Vermageren, mager maaken*, of *worden, afneemen, verzwakken, afgaan.*

Aliquem fame macerare. Liv. 26. 13. *Iemant honger laaten lyden*, of *door honger vermageren.*

Noli te macerare. Ter. An. 4. 2. 2. *Word niet verdrietig*, of *neêrslagtig, wil u zelven niet quellen, pynigen*, of *ontrusten.*

Macerare se cura & lacrymis. Plaut. Capt. 5. 1. 8. *Van hertsweer*, of *zorge en traanen verteeren*, of *verquynen.*

Invidia macerat nos. Lucret. 3. 75. *De nyd*, of *afgunst verteert ons.*

Macerare. Ter. Ad. 3. 3. 27. *Iets te weiken leggen, iets in eenige vocht murw, week*, of *zacht maaken.*

Macerare calcem. Vitruv. 7. 2. *Een klomp kalk lesschen*, of *blusschen.*

Macerare. Macerare lacte corpus. Plin. H. 11. 41. *Zyn lyf met melk zacht wryven.*

MĂCĔSCO, scis, măcŭi, măcēscĕrĕ. Plaut. Capt. 1. 2. 31. Varr. R. R. 3. 16. *Mager*, of *schraal worden, vermageren, afneemen, uitteeren.*

MĂCHÆRĂ, æ. Plaut. Curc. 3. 54. Μάχαιρα. *Houwmes, zwaerd, sabel, degen.* Suet. Cl. 15. 5. *Een vleeshouwers*, of *beenhakkers hakmes.*

MĂCHÆRĬŬM, ii. Plaut. R. 2. 2. 9. *Een dagge, dolk*, of *korten degen.*

MĂCHÆRŎPHŎRŬS, i. Cic. Fr. 2. 10. Μαχαιροφόρος. *Een man die een degen draagt.*

MĂCHAŎNĬUS, ă, ŭm. Μαχαόνιος. *Van Machaon*, van een goed geneesmiddel, *of* de konst der Geneesmeesteren, enz spreekende, vermids Machaon, de zoon van Æsculapius, een vermaard Geneesmeester was.

Ille Machaonia vix ope sanus erit. Ovid. Rem. 546. *Nauwelyks zouden de gantsche Geneesmeesters hem konnen herstellen, Machaon zelf zou werk hebben om hem te geneezen.*

MĂCHĬNĂ, æ. f. Plin. H. 19. 2. *Werktuig, konstwerk, gereedschap*, waar door men zwaare dingen ligtelyk beweegt.

Belli machina. Virg. Æ. 2. 151. *Een oorlogswerktuig*, of *stormgereedschap.*

Machinæ. Cic. Dom. 11. *Looze vonden, listen, konstgreepen, kunsjes.*

(Machina. *Een toneel, waar op de slaaven gestelt wierden die men wilde verkoopen.*

Amicam de machina emit. Cic. Pet. Cons. 2. *Hy heeft een vryster van 't slaaventoneel gekocht.*)

MĂCHĬNĀLIS, is. m. en f. ālĕ, is. n. *Van een konstwerktuig*, of *gereedschap.*

Machinalis scientia. Plin. H. 7. 37. *De kennis om werktuigen te verzinnen*, of *te maaken.*

MĂCHĬNĀMĔNTŬM, i. n. Liv. 24. 34. *Een oorlogs werktuig.*

Machinamentum. Cels. 8. 20. *Een Wondheelders werktuig*, om gebroke, verstuikte, *of* uit lid geraakte leden weêr te zetten.

MĂCHĬNĀRĬŬS, ii. m. Paull Dig. 9. 2. 31. *Een vestingbouwer*, of *sterktebouwer, een konstwerkmaaker.*

MĂCHĬNĀRĬŬS, ă, ŭm. Ulp. Dig.

Dig. 11 6. 7. *Van een vesting-of sterktebouwer, van een konstiningmaker.*

(Machinarius asinus. Alfen Dig. 32. 60. 3. *Een ezel die in den rosmeulen loopt.*)

MĀCHINĀTĬO, ōnis. f. Liv. 27. 15 Cæs. B G 2. 31. 2. *Een oorlogswerktuig, of stormgereedschap.*

Machinatio. Vitruv. 9 9: 1. 3 *Stelling, of planting van oorlogswerktuigen.*

Machinatio. Cic. de Or. 2. 17. *Konstgreep, looze vond, verzinning, list, behendige streek.*

MĀCHĬNĀTŌR, ōris. m. Liv. 24. 34. *Een vestingbouwer, of sterktebouwer, een konstningmaker.*

Machinator scelerum. Cic. C. 3. 3. *Een verzinner, smeder, aanlegger, of aanvoerder van schelmstukken.*

(MĀCHĬNĀTRIX, icis. f. Machinatrix malorum facinorum. Sen M. 2. 266. *Een stichtster van booze daaden.*)

MĀCHĬNŎR, āris, ātūs sūm, āri. Cic. N. D. 2. 51. *Verzinnen, uitvinden, bedenken, overleggen, bouwen, smeeden, stichten.*

Machinari aliquid. Plaut. Cas. 2 4. 22. *Ergens een toeleg op maaken, een aanslag smeeden, brouwen, of maaken, iets ondernemen, of bestaan te doen.*

Machinari pestem aliquam in omnes. Cic. C. 1. 1. *Een toeleg maaken om al de waereld te bederven, of in 't verderf te brengen.*

MĀCHĬNŌSŪS, ā, ūm. *Konstig gemaakt, dat konstiglyk gemaakt is.*

Navigium machinosum. Suet. N. 34. 5. *Een konstig gemaakt schip, waar van een gedeelte in zee konde los gaan.*

MACLIS, is. f. Plin. H 8. 15. *Zeker dier bykans als een eland, dat nergens dan in Zweden word gezien, het kan geen knien buigen, noch op staan als 't gevallen is.*

MĀCĬĒS, ēi. f. Ovid. M. 2. 775. Colum. 6. 14. 1. *Magerheit, schraalheit.*

Cibum non capit usque in maciem. Plin H. 10. 63. *Hy vast, of onthoud zich van spyze, tot mager wordens toe.*

MĀCĬLENTŪS, ā, ūm. Festus. Plaut. Capt. 3. 4. 114. *Mager, vermagert, uitgeteert, ongedaan, schraal.*

MACLŌVĬŪM, I. n. *Saint Malo, een stad van Vrankryk in Bretanje.*

‡ MĀCŎR, ōris. m. Pacuv. *by* Non. 2 525. Zie Macies.

MĀCRESCO, scis, mācrŭi, mācrescĕre. Varr. R R. 3 5. Hor. E. 1. 2. 57. *Mager worden, droog, dor, of schraal worden.*

Macrescit humus. Colum. 2. 1. *De aarde droogt op, word droog, of schraal.*

MĀCRĬTĀS, ātis. f. Vitruv. 2. 5. *Schraalheit, onvruchtbaarheit, dorheit, droogte.*

MĀCRĬTŪDO inis. f. Plaut. Capt. 1. 2. 32. Zie Macies.

MĀCRŎCŎLLŪM, I. n. Cic. Att. 16. 3. Plin. H. 13 12. Μακρόκολλον. *Heel groot papier.* Hermolaus noemt het *Royal*, of *Koninglyk papier*, en dient zich van 't gezagh van Citull, 22. 6. die het Regia charta heeft genoemt.

MACTĀTŌR, ōris. m. Sen. Tr. 4. 1003. *Moorder, moordenaar, doodslager.*

MĀCTĀTŪS, ā, ūm Hor. O. 1. 19. 16. Ovid. Her. 7. 113. *Geslagt, gedoodt, geoffert, opgeoffert.*

MACTĀTUS, us. m. Lucret. 1. 100. *Slagting, offering, opoffering.*

MACTĒ. Cic. Att. 15. 29. *Wakker, lustig, wakker aan, hou moed, dat is deftig, ga zoo voort, dat is braaf.* Dit is een woord om iemant aan te moedigen en op te wekken. Het is de vocativus singularis, en word by Liv. 7. 36. Plin. H. 2. 12. en Curt 4. 1. 18. in de pluralis Macti gevonden. Festus zegt dat de nominativus Mactus is t' zamen gesteld van Magis en auctus

Macte virtute. Virg Æ. 9. 641. Cic. T. Q. 1. 17. *Hou moed en ga dus voort op 't deugdenspoor.*

(Macte animi Stat. S. 5. 1. 37. *Lustig, hou moed, wakker aan, toon u dapper.*)

MACTĔĂ, æ. f. Zie beneden Mattya.

MACTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Ar. 20. *Dooden, doodslaan, slagten, ombrengen, opofferen.*

Mactare aliquem supplicio. Cic. C. 1. 11. *Iemant aan den hals, of aan 't lyf straffen dat 'er de dood na volgt.*

Hoc me mactat. Plaut. R. 1. 2. 8. *Dat maakt my razende, dat doet my van spyt berften, dat smert my doodelyk, of dat doet my de dood.*

Mactare aliquem ultioni & gloriæ. Tac. An. 2. 13. 2. *Iemant aan zyn wraakzucht en roem opofferen.*

Mactare aliquem malo & damno Plaut. Au. 3. 5 61. *Iemant verongelyken en beschadeelen, of ongelyk en schade doen.*

Mactare. *Vermeerderen, verheffen, verhoogen, opvoeren.*

Mactare honoribus. Cic *by* Non 4. 291. *Tot eerampten, of bediengen verhoogen, verheffen, of opvoeren.*

‡ MĀCTŪS, ā, ūm. *Vermeerdert, vergroot.*

Mactus esto hoc sacrificio. Cato R. R. 135. *Dat deeze offerhande tot vermeerdering van uwe glory strekke,* een Godheit aanspreekende.

Macta munera Sall. B J. 13. *Aanmerkelyke giften, aanzienlyke, deftige, heerlyke, groote geschenken.* (Daar word nu geleezen Magna.

MACTRĀ, æ. f. *Een baktrog.* Dit is zuiver Griekſch. Pollux. 6. 10. Μάκτρα, ἡ ἱμάτιον. Zie beneden Magis in de derde beteekenisse.)

MĀCŬLĀ, æ. f. Virg. Æ. 9. 49. *Vlek, vlak, smet, plek, kladde.*

Macula. *Schandvlek, schande, smet, quaade naam, laster.*

Afficere macula. Cic. S. R. 39. *Met oneer bevlekken, schande aandoen.*

Eluere maculam. Cic. Sext. 29. *Een schandvlek afwisschen, zich van een laster zuiveren.*

Maculæ. Cic. V. 5. 11. *Maazen.* Van netwerk spreekende.

MĀCŬLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Capt. 3. 4. 63. *Vlakken, bevlekken, besmetten, bekladden, vlakken maaken, bezoedelen.*

Maculare nomen alicujus crimine. Virg. Æ. 10. 851. *Iemants goeden naam met eenige misdaad bekladden.*

Ludos omni scelere maculare. Cic. Ar. 13. *De spelen met allerlei schelmstukken bezoedelen, of verontreinigen.*

MĀCŬLŌSŪS, ā, ūm. Cic. A. 2. 29. *Gevlakt, bevlekt, besmet, vol vlakken, bekladt.*

Maculosus. Cic. Att. 1. 16. *Vuil, eerloos, snood; onrein, oneerlyk,* van persoonen spreekende.

Maculosus. Hor. O. 4. 5. 22. *Schandelyk, eerloos, oneerlyk, snood, vuil,* van misdaaden spreekende.

Maculosus. Virg. Æ. 1. 327. *Gevlakt, geplekt, gespikkelt, of gesprikkelt, vol vlakken, of spikkelen.*

Vellus maculosum. Ovid. M. 3. 197. *Een gevlakt vlies, een bont vel.*

MAD.

MADAGASCARIA, æ. f. *Madagasker,* een stad in Afrika by de Ethiopische zee, van Plin. H. 10. 8. Cerne genaamt.

MĀDĔFĀCIO, is, fēci, factūm, facĕrĕ. Cic. A. 14. 3. *Weeken, nat, of vochtig maaken, te weeken leggen; netten, of natten.*

MĀDĔFACTŪS, ā, ūm. Ovid. M. 12 301. *Geweikt, nat, of vochtig gemaakt, genet, nat, of vochtig.*

Hordeum aqua madefactum. Varr. R. R. 1. 4. *Garst in water geweikt.*

MĀDĔFĪO, is, factūs sūm, fĭĕrĭ. *Nat,*

Nat, of *vochtig gemaakt worden.*
Cæde madefieri. Ovid. M. 2. 824. *Door 't geplengde*, of *vergoten bloed bespat*, of *bezoedelt worden.*
MĂDĒNS, entis. omn. gen. Cic. post. red. sen. 6. Ovid. M. 1. 149. *Bevochtigt, nat gemaakt, besproeit, nat, vochtig.*
MĂDĔO, ēs, mădŭī, mădērĕ. Cic. A. 2. 41. *Nat*, of *vochtig zyn, geweekt*, of *doorweekt zyn.*
† Socraticis madere sermonibus. Hor. O. 3. 21. 9. *Vol zyn van Sokrates wysheit, Sokrates voorschrift wel verstaan.*
Madere alleen. Tib. 2. 1. 29 Madere vino. Mart. 11. 16. 5. *Van wyn dronken, zat*, of *vol zyn.*
Madere metu. Plaut. Most. 2. 1. 48. *Van angst zweeten.*
(Madere. Plaut. Men. 2. 2. 51. *Kooken*: dat kookt is nat en vochtig.
Igni exiguo madere. Virg. G. 1. 196. *By een klein vuur kooken.*)
MADERĂ, æ. f. *Madera*, een eiland van de Atlantische zee in Afrika.
MĂDĒSCO, scis, escere. Ovid. M. 1. 66. Colum. 11. 3. *Geweekt, nat gemaakt*, of *vochtig zyn.*
MĂDĬDĀNS, antis. omn. gen. Claud. R. P. 2. 88. *Nat, vochtig.*
(MĂDĬDĀTUS, ă, ūm. Spongiæ madidatæ. Apul. M. 8. 210. *Vochtige sponssen.*
MĂDĬDĒ. Adv. Madide madere. Plaut. Ps. 5. 27. *Zeer dronken zyn.*)
MĂDĬDUS, ă. ūm. Virg. Æ. 5. 179. *Nat, vochtig, druipende, geweekt, doorweikt.* (De compar. Madidior staat by Plin. H. 27. 5.)
Capilli madidi myrrha. Ovid. M. 5. 53. *Haair druipende van myrrhe.*
Madidus. Plaut. Am. 3. 4. 18. *Dronken, zat, vol.*
(Madidus. Plaut. Men. 1. 3. 29. *Gekookt, gezoden.*)
MĂDŎR, ōris. m. Sall. by Non. 2. 534. *Vochtigheit, nattigheit.*
MADRITŪM, i. n. *Madrid*, een stad van nieuw Castilien, en de Hoofdstad van Spanjen.
† MĂDŬLSĂ, æ. f. Plau. Ps. 5. 1. 7. *Een dronkaart.* Men leest Madusa by Festus.

MÆA.

MÆĀNDĔR, dri. m. Ovid. M. 8. 167. Liv. 38. 13. *De Meanderstroom.* Een rivier in Azien.
Mæandri. *Omwegen, verschoningen, uitvluchten, verontschuldigingen, listen, streeken.*
Quos tu mæandros quæsisti? Cic. Pis. 22. *Wat omwegen hebt gy gezocht?* Cicero gebruikt het ook om uit te drukken, *De omzwervingen der Reizigers*; En Virg. Æ. 5. 251. om zekere *kromloopende*. of *slangtwyze stikwerken* uit te drukken.

MÆN. MÆO.

MÆNĂ, æ. f. Cic. Fin. 2. 28. *Zekere zeevisch.*
MÆŎNĬĂ, æ. f. Plin. H. 5. 29. *Maonie.* Een land van klein Azien.
MÆŌTIS palus. Cic. T. Q. 5. 17. *De Zabaksche zee*, een zee tusschen Europa en Azien.

MÆR.

MÆRĔO, ēs, mærērĕ. Cic. Pis. 9. *Bedroeft, bedrukt, zwaarmoedig, droevig, rouwig*, of *treurig zyn, schreyen, weenen, treuren.*
Altius animis mærebant. Tac. An. 2. 82. 4. *Zy waren veel bedroefder van harten.*
Mærere casum aliquem. Cic. F. 14. 2. *Eenig ongeval beklaagen.* Dolore alicujus. Cic. F. 4. 5. *Over iemants ongeluk bedroeft zyn.*
MÆRŎR, ōris. m. Cic. T. Q. 3. 12. *Droefheit, druk, verdriet, rouwe, ongenoegte, smert, treurigheit, hertzweer, leet.*

MÆS.

MÆSTĒ. Adv. Cic. Her. 3. 14. *Droevigłyk, smertelyk, verdrietelyk, met smert, treuriglyk.*
MÆSTĬTĔR. Adv. Plaut. R. 1. 5. 7. Zie Mæste.
MÆSTĬTĬĂ, æ. f. Cic. Off. 1. 41. *Droefheit, druk, getreur, rouwe, verdriet, hertzweer, smert, ongenoegte.*
Ante mæstitiam frigorum. Colum. 7. 3. *Voor de strengheit der koude*, of *voor de felle kou.*
MÆSTĬTŪDO, inis. f. Plaut. Au. 4. 10. 2. Zie Mæstitia.
MÆSTUS, ă, ūm. Cic. de Or. 2. 47. *Droevig, rouwig, treurig, bedrukt, bedroeft.* De compar. Mæstior staat by Liv. 9. 6. en de superl. Mæstissimus by Virg. Æ. 2. 270.
Vestis mæsta. Prop. 3. 4. 13. *Een rouwkleed*, of *rouwgewaad.*
Frons mæsta. Claud. Hon. Conf. 6. 157. *Een bedrukt gelaat, een droevig*, of *treurig wezen.*
Mæstus. *Dat droefheit baart, dat moeyelykheit geeft*, of *verdriet veroorzaakt.*
Amor mæstus. Virg. Æ. 10. 191. *Een liefde die moeyelykheit veroorzaakt.*

MAG.

MĀGĀLĬĂ, ĭum. n. plur. Virg. Æ. 1. 425. *Hutten, kotten, kleine huisjes, stroo huisjes.* Servius zegt dat men Magaria moet leezen.
MĂGDEBŬRGŬM, i. n. *Maagdenburg*, een Aartsch - Bisschoppelyke stad van Duitschland in Neder-Saxen.
MĀGĒ. Adv. Plaut. Pœn. 2. 1. 15. Ovid. Tr. 2. 479. *Meer, meerder.*
MAGĒLLĀNĬCĂ regio. *'t Land van Magella, de Magellansche landstreek*, een land van 't Zuider Amerika.
Magellanicum fretum. *De straat*, of *de engte van Magella.*
MĂGĪCĒ, es. f. Plin. H. 30. 1. Μαγεία. *Tovery, toverkonst, zwarte konst.*
MĂGĬCŬS, ă, ūm. *Toverachtig, betoverend, van de zwarte konst.*
Ars magica. Plin. H. 30. 1. *De toverkonst.*
Carmen magicum. Sen. Oe. 3. 560. *Een tovervaers*, of *tovergezang.*
Soni magici. Ovid. Art. 2. 102. *Toverwoorden, woorden die de tovenaars gebruikten.*
(MĂGĬDĂ, æ. f. Varr. L. L. 4. 24. Zie Magis in de eerste beteekenisse.)
MĂGĬS. Adv. Cic. S. R. 14 Plaut. Truc. 2. 4. 10. *Meer, bet*, dit laatste is een verkorting van *beter*, en word veel boertende gebruikt.
Magis ac magis. Cic. Att. 14 18. Magis magisque. Cic. A. 1. 2. *Hoe langer hoe meer, meer en meer.*
Agrippinam magis magisque suspectans. Tac. An. 12. 65. 2. *Agrippina hoe langer hoe meer verdacht houdende.*
Multo magis. Cic. de Or. 2. 32. *Veel meer, vry*, of *ongelyk meer.*
Quam magis te in altum capessis, tam æstus te in portum refert. Plaut. As. 1. 3. 6. *Hoe gy meer in de ruimte*, of *in 't ruime sop porgt te koomen, hoe het ty u meer in de haven dryft.*
Expecto tuas literas, te ipsum multo magis. Cic. F. 16. 19. *Ik verwacht uwe brieven, doch veel meer u zelf.*
Nihilo magis. Zie Nihilum.
(MĂGĬS, idis. f. Nep. by Plin. H. 33. 11. *Een groote schotel*, die Varr. L. L. 4. 24. zegt A magnitudine, of van haar grootte benoemt te zyn.
Magis. Paull. Dig. 12. 6. 36. *Een tiktak* - of *verkeerbord.* Zie Rhodig. A. L. 8. 15.
Magis. *Een baktrog.* Dit is zuiver Griekſch. 't Daalt af van 't Griekſche Μάττω, *nat maaken, klein maalen, kneeden.* Pollux. 7. 5: 10. 23. Ἀγγεῖον, ἐν ᾧ τὰ ἄλφιτα μάττεται.)
MĂGĬSTĔR, tri. m. Plaut. Au. 3. 1. 7. *Een Meester*, of *Heer.*
Magister. Cic. A. 2. 4. *Een leermeester*, of *onderwyzer*, *een schoolmeester.*
Magister declamandi. Quintil. I. O. 2. 1. *Een Meester in de redenrykkonst.*
Artium liberalium. Cic. I. R. 1. 25. *Meester in de vrye konsten.* Rei militaris. Liv. 24. 48. *Een drilmeester, een meester in de krygs* - of *oorlogskonst.*
Magister. Tac. H. 4. 10. 2. *Bewindhebber*,

hebber, *bewindsman*, of *beſtierder van een zaake.*

Magiſter. Cic. Att. 1. 1. *Een gevolmagtigde der ſchuldeiſchers, om het goed des ſchuldenaars in 't openbaar te laaten verkoopen.*

Magiſter ludi. Cic. Div. 14. *Een ſchoolmeeſter.* Pecoris. Varr. R. R. 2. 10. *Een herder.* Leonis. Mart. 1. 49. 1. *Een leeuwentemmer*, of *temmer van een leeuw.*

Magiſter equitum. Cic. L. L. 3. 4. *D'Overſte der ruitery, Veldmaarſchalk.* Populi. Cic. L. L. 3. 3. *Een Oppervoogd*, of *Opperheerſcher des volks.* Morum. Cic. F. 3. 13. *Een Zedenmeeſter*, of *Opzichter over de zeden.* Sacrorum. Liv 39. 18. *De Hoogepriester*, of *Opperprieſter.* Scripturæ. Cic. V. 2. 70. *Een Boekhouder van 't hooingeld.*

Magiſter navis. Liv. 29. 25. *Een Bevelhebber van een ſchip.*

Magiſter. Cic. F. 9. 16. *De hofmeeſter op een gaſtmaal.* zie Bibendi arbiter. Magiſter obſonii ſcindendi. Petron. 37. Sen. V. B. 17. *Een voorſnyder*, of *voordienaar.*

Magiſter linguæ. Cic. de Or. 3. 34. *of* Dicendi. Cic. Or. 3. *Een leermeeſter der welſpreekenheit.* Virtutis. Cic. Mur. 31. *Een leermeeſter der deugd, een tucht- of zedenmeeſter.*

Magiſter mutandæ civitatis. Cic. C. B. 11. *D'aanleider, aandringer*, of *voortzetter om een ſtad te verbeteren.* Colendarum religionum Cic. Ar. 9. *Een leermeeſter der Godtsvrucht.* Societatis alicujus. Cic. V. 2. 71. *'t Hoofd van een genootſchap*, of *maatſchappye.*

MĂGISTĔRĬŬM, ĭi. n. Plaut. B. 1. 3. 40. *Meeſterſchap, 't meeſterlyk gezagh.*

Magiſterium. Tib. 1. 4. 84. *Leering, onderwys, voorſchrift.*

Magiſterium. Suet. A. 2. 7. *Overheitsampt*, of *bediening.*

Magiſterium equitum. Suet. T. 3. 3. *'t Veldmaarſchalkampt.*

Magiſterium. Cic. S. 14. *De plicht van den hofmeeſter op een gaſtmaal.*

MĂGĪSTRĂ, æ. f. *Meeſterſche, leermeeſterſche, ſchoolvrouw.*

Ei ludo magiſtram hanc eſſe ſcio. Ter. Hec. 2. 1. 7. *Ik weet dat deeze meeſterſche van dat ſchool is.*

Certiſſima loquendi magiſtra conſuetudo. Quintil I. O. 6. 2. *'t Gebruik*, of *de gewoonte is de beſte*, of *zekerſte leermeeſterſche om wel te ſpreeken.*

Philoſophia magiſtra morum. Cic. T. Q. 5. 2. *De Wysbegeerte is de leermeeſterſche*, of *beſtierſter van de zeden.*

Vita ruſtica diligentiæ magiſtra. Cic. S. R. 27. *Het boerenleven is de ſchoolmaerſtigheit.*

Roma magiſtra luxuriæ. Prop. 3. 10. 18. *Te Rome heerſcht de meeſte pracht*, of *overdaad.*

Conſule queis ætas longa magiſtra fuit. Ovid. Her. 5. 96. *Vraag hen om raad die door een lang leven veel ervarenheit hebben.*

MĂGISTRĀTŬS, ûs. m. Cic. Off. 1. 34. Virg Æ. 1. 430. *De Overheit, een Stads- of Staatsperſoon, een die in de regeering is.*

Magiſtratus. Cic. Am. 17. Liv. 8. 17. *'t Overheitsampt, de regeering.*

Imminuti magiſtratus reus. Aſc. Pæd. Cic. 93. *Een Overheit die 't recht van zyn ampt verkort, die de magt van zyne bedieninge vermindert*, of *niet gehandhaafſt heeft.*

(MĂGISTRO, as, āvi, ātum, ārĕ. Feſtus. *Regeeren, heerſchen, den meeſter*, of *voor baas ſpeelen.*)

MĂGMĂ, ătis. n. Plin. H. 13. 2. Cell. 5. 18. Μάγμα. *De droeſſem*, of *'t grondſop van een reukmengſel.*

‡ MĂGMENTŬM, i. n. Varr. L. L. 4. 22. Feſtus. *Toegift*, of *toevoegzel aan een offerwande.* Dit is Majus augmentum.

MĂGNĂNĬMĬTĀS, ātis. f. Cic. Off. 1. 43. *Grootmoedigheit, groothartigheit, kloekmoedigheit, dapperheit, manhaftigheit, heldenmoed.*

MĂGNĂNĬMUS, ă, ŭm. Cic. Off. 1. 19. Ovid. P. 1. 3. 63. *Grootmoedig, kloekmoedig, groothartig, manhaftig, dapper, groot van moed.*

Magnanimæ gentes. Virg. Æ. 10. 139. *Kloekmoedige*, of *ſtrydbaare volkeren.*

(MĂGNĀRĬŬS, i. m. 't koomt van Magnus. Gloſſ. Opt. Magnarius, μεγαλέμπορος. *Een groſſier*, of *groot koopman, die de waaren in 't grot in- en uitſlaat.* Zie Turneb Adv. 27. 21. en Gruter. Suſp. 2. 7.

MĂGNĀRĬŬS, ă, ŭm. *Dat van een groſſier*, of *groot koopman is*, of *dien aangaat.*

Omne pridem Lupus, negotiator magnarius, coemerat. Apul. M. 1. 104. *De groſſier Lupus had daags te vooren alles opgekocht.*)

MĂGNĒS, ētis. m. Lucret. 6. 908. Prop. 4. 5. 5. *Een zeilſteen.* Cic. D. 1. 39. Plin. H. 36. 16. en Lucret. 6. 1044. zeggen Magnes lapis.

MĂGNĒTĬCUS, ă, ŭm. *Van een zeilſteen.* Magnetica gemma. Claud. Eid. 5. 26. *Een zeilſteen.*

(MĂGNĬDĬCUS, i. m. *Een grootſpreeker, opſnyder, ſnorker, blaaskaak.*

Quidni noverim magnidicum? Plaut. M. G. 3. 3. 49. *Zou ik dien grootſpreeker*, of *opſnyder niet kennen?*)

MĂGNĬFĂCĬO, is, fēci, factŭm; facere aliquem. Cic. F. 13. 16. *Agting voor iemant hebben, iemant hoogachting toedraagen.* Zommige leezen Magni facere in twee woorden.

MĂGNĬFĬCĒ. Adv. *Prachtiglyk, trotzelyk, hovaerdig, koſtelyk, deftig, treffelyk, heerlyk.* De compar. Magnificentius ſtaat by Cic de Or. 1. 21. en de ſuperl. Magnificentiſſime by Cic. 5. 2. 46. (Cato by Feſtus heeft ook in den comparativus gezegt Magnificius, en Accius by Priſc. 3. 77. in den ſuperlativus Magnificiſſime)

Magnifice ornare convivium. Cic. V. 1. 26. *Een koſtelyke*, of *prachtige maaltyd aanrechten.*

Habitare magnifice. Cic. Dom. 44. *Heerlyk woonen, treffelyk gehuisveſt zyn.*

Magnifice aliquem accipere. Plaut. Pl. 1. 2. 34. *Iemant heerlyk*, of *treffelyk onthaalen.* Compellare. Plaut. Pſ. 2. 4. 11. *Iemant beleeſt*, of *eerbiedig aanſpreeken.*

Magnifice loqui. Cic. Br. 16. *Trots, vermetel*, of *opgeblazen ſpreeken; hoogdravend*, of *deftig ſpreeken.*

Nunquam ita magnifice de te dicam, id virtus quin ſuperet tua. Ter. Ad. 2. 3. 4. *Ik zal nooit zoo veel lof*, of *goeds van u ſpreeken*, of *uwe deugd zal noch grooter zyn; al wat ik ooit tot uwen lof zal konnen zeggen, zal altoos beneden uwe verdienſte zyn.*

Magnifice ſe jactare. Liv. 21. 41. Efferre. Ter. H. 4. 3. 31. Cic. Her. 4. 22. *Zich trotzelyk*, of *vermetelyk beroemen, op een vermaande wyze pochen*, of *ſnorken.*

(Magnifice. *Zeer veel.*

Magnifice laudari. Plin. H. 30. 10. *Zeer geprezen worden.* Juvare. Plin. H. 30. 15. *Veel helpen.*)

MĂGNĬFĬCENTER. Adv. Opus magnificenter perfectum. Vitruv. 6. 11. *Een heel prachtig*, of *zeer heerlyk gebouw.*

MĂGNĬFĬCENTĬĂ, æ. f. Cic. I. R. 2. 54. *Pracht, heerlykheit, koſtelykheit, deftigheit.*

Magnificentia ædium. Cic. T. Q. 21. *De heerlykheit, koſtelykheit*, of *pracht van een huis.* Epularum. Cic. Or. 25. *De koſtelykheit van een gaſtmaal*, of *maaltyd.* Verborum. Cic. Am. 6. *De deftigheit*, of *hoogdravendheit der woorden*, of *uitdrukkingen.*

(Ludorum magnificentia non deerat. Juſt. 9. 6. 3. *Het ontbrak ook niet aan overvloedige ſpelen, de ſpelen wierden overvloediglyk vertoont.*

Magnificentia. Cic. Off. 1. 21. *Een groot-*

grootachting, *een verwondering over een zaak*, dewyl wy haar, vermids wy 't er ons over verwonderen, schynen te vergrooten.)

MĀGNIFĬCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ aliquid. Plaut. Men. 2. 3. 20. *Iets zeer pryzen*, *roemen*, *vermessen*, of *groot maaken*.

MĀGNIFĬCŬS, ă, ŭm. Lucret. 4. 1023. Tib. 1. 5. 6. *Heerlyk*, *groots*, *prachtig*, *deftig*, *treffelyk*, *kostelyk*. De compar. Magnificentior staat by Cic. Cl 32. en de superl. Magnificentissimus by Cic. Off. 2. 16. (De compar. Magnificior en de superl. Magnificissimus staan by Festus, die ook oordeelt, dat de Ouden zoo niet te vergeefs gesproken hebben, om dat men in den positivus niet kan zeggen Magnificens.)

Magnifica domus. Plin. H. 17. 1. Ædes. Ovid. F. 6. 637. *Een prachtig*, of *kostelyk huis*, *een trots gebouw*. Cœna. Cic. F. 9. 16. *Een heerlyk*, of *kostelyk avondmaal*.

Magnificum munus. Cic. Fr. 3. 8. *Een ryk*, of *kostelyk schouwspel*, *een deftig schermgevegt*.

Animus magnificus. Cic. Off. 1. 23. *Een groot gemoed*, of *een edelmoedig hart*.

Genus dicendi magnificum. Cic. de Or. 2. 21. *Een deftige*, of *hoogdravende wyze van zeggen*, of *van uitdrukking*, *een treffelyke styl*.

A Senatu sæpe magnificentissimis decretis ornati sumus. Cic. post red. sen. 1. *De Raad heeft dikwils tot ons voorstel iets treffelyks besloten*.

Succus magnificus in usu. Plin. H. 19. 3. *Een sap van een treffelyk gebruik*, of *dat in veele geneesmiddelen gebruikt word*.

(Magnificus. *Overtollig*, *overvloedig*, ten quaade genomen.

Atticus non erat magnificus. Nep. 25. 13. 5. *Atticus was niet overtollig*, *had het niet ruim*, *niet breed*, of *niet overvloedig*, in zyn wyze van leven.

Magnificus. *Groot*, *ruim*.

Alexander castra solito magnificentiora fieri jussit. Just. 12. 8. 16. *Alexander heeft de legerplaats ruimer laaten afsteeken als zy gewoon waren*.)

MĀGNĬLŎQUENTĬĂ, æ. f. Cic. Or. 57. *Een deftige*, of *hoogdravende wyze van spreeken*.

MĀGNĬLŎQUŬS, ă, ŭm. Stat. Th. 3. 192. Tac. Ag. 27. 2. *Die treffelyk*, *hoogdravend*, of *deftig spreekt*.

Magniloquus. Ovid. M. 8. 396. Mart. 2. 43. 2. *Die veel pocht*, *roemt*, of *snorkt*, *die zich veel laat voorstaan*, *die breed opsnyd*, of *opgeeft*; *een pocher*, *windbreeker*, *opsnyer*, *grootspreeker*, of *blaaskaak*.

MĀGNĬPENDO, is, pendĕrĕ. acc. Ter. Ad. 5. 4. 25. Plaut. St. 1. 2. 78. *Iets hoog achten*, of *in groote waerde houden*, *ergens veel werks van maaken*.

‡ MĀGNĬTĀS, ātis. f. Acc. by Non. 2. 52. *Grootheit*, *grootte*, *uitgestrektheit*.

MĀGNĬTŪDO, ĭnis. f. Cels. 2. 21. *Grootheit*, *grootte*, *uitgestrektheit*.

Magnitudo mundi. Cic. Off. 1. 43. *De grootte der waereld*. Maris. Cic. Fin. 3. 14. *Der zee*. Regionum. Cic. A. 13. 3. *Der landen*. Corporum. Cæs. B. G. 1. 39. 1. Just. 11. 13. 5. *De grootte der lichaamen*.

Magnitudo fructuum. Cic. Rull. 2. 35. *De meenigte*, of *d'overvloed der vruchten*.

Magnitudo æris alieni. Suet. J. 13 1. Cic. S. R. 14. *Het groot getal schulden*. Quæstus. Cic. V. 5. 9. *De grootheit der winst*.

Magnitudo periculi. Cic. P. Q. 2. *De grootheit*, of *merkelykheit van het gevaar*. Frigorum. Cic. V. 5. 10. *De strengheit*, of *felheit der koude*.

Magnitudo Pompeji. Plin. H. 18. 6. *De grootheit*, of *luister van Pompejus*. Animi. Cic. Part. 22. *Grootmoedigheit*, *edelmoedigheit*, of *groothartigheit*. Amoris. Cic. F. 2. 7. *De grootheit*, of *vierigheit der liefde*. Odii. Cic. Dej. 11. *De grootheit*, of *bitterheit van den haat*.

(Magnitudo. *Magt*, *vermogen*.

Cum se jam parem magnitudini Romanorum crederet. Just. 37. 4. 5. *Als hy nu vertrouwde dat hy tegens de magt van de Romeinen op mogt*, of *dat hy zoo magtig was als de Romeinen*.)

MĀGNŌPĔRĔ. Adv. Cic. L. L. 1. 20. Lucret. 1. 638. *Grootelyks*, *zeer*, *sterk*, *veel*. Plaut. Cas. prol. 21. Ter. E. 3. 3. 26. scheiden deeze woorden in tweën, Magno opere Cic. F. 3. 2. zegt ook Maximopere, *Zeer veel*, in een woord.

Maximo te orabat opere, ut, &c Ter. E. 3. 3. 26. *Zy bad u zeer*, of *verzocht u met grooten ernst*, *dat*, *enz*.

MĀGNŬS, ă, ŭm. *Groot*. De compar. Major staat by Cic. D. 1. 16. en de superl. Maximus by Cic. Fin. 2. 28.

Magnus amicus. Cic. F. 7. 29. Juv. 6. 313. *Een magtig vriend*, *een vriend van aanzien*, of *vermogen*.

Pueri magni. Hor. S. 1. 6. 72. *De kinderen der grooten*, of *van luiden van aanzien*; *heerenkinderen*.

Vir magnus. Cic. N. D. 2. 66. *Een groot*, *deftig*, of *voortreffelyk man*, *een man van groote begaaftheden*.

Magna anima. Hor. O 1. 12. 37. *Een grootmoedige*, of *edelmoedige ziel*.

Magnus animo, major imperio sui. Plin. H. 35. 10. *Groot door zyn moed*, *maar noch grooter door zyn zelfbeheersching*; of *door 't gebied over zich zelven*.

Magni animi magnis fiunt honoribus. Liv. 4. 35. *Groote ampten*, of *aanzienlyke bedieningen maaken* of *queeken grootmoedige zielen*, of *groote mannen*.

Major invidia. Hor. O. 2. 20. 4. *Die boven de haat*, of *afgunst is*, *de nyd ontwassen*.

Te semper maximi feci. Ter. An. 3. 3. 42. *Ik heb altyd zeer groote achting voor u gehad*.

Magnum me faciam. Plaut. M. G. 4. 2. 53. *Ik zal my groots aanstellen*, *ik zal my als een heer draagen*, *ik zal voor een grooten hans*, of *breeden baas speelen*.

Magnam partem in hoc occupati sunt. Cic. T. Q. 4. 5. *Het grootste gedeelte is daar meê bezig*.

Hos enumerare magnum est, ita sunt multi. Cic. T. Q. 1. 49. *Het is zwaar*, of *'t is een groot werk*, of *groote moeite hen alle op te tellen*, *zoo veel is 't getal*.

Illud mihi multo maximum est, quod pollicitus est natus. Ter An. 3. 2. 45. *Dat is my ver het beste*, *dat myn zoon my belooft heeft*.

Magnum fecit, quod, &c. Hor. S. 1. 10. 20. *Hy heeft wat groots gedaan*, *dat*, *enz*, *het is groot voor hem*, *dat*, *enz*.

Annos nata est sexdecim, non major. Ter. E. 3. 3. 20. *Zy is zestien jaar*, *doch niet meer*.

Ennius major natu erat quam Plautus. Cic. T. Q. 1. 1. *Ennius was voor Plautus geboren*, of *was ouder dan Plautus*.

Major erat mensibus illa tribus. Mart. 9 30. 4. *Zy was drie maanden ouder*.

Magno natu. Liv. 2. 8. *Oud*, *bedaagt*, *bejaart*, *van hooge jaaren*.

Magni erunt mihi litteræ tuæ. Cic. F. 15. 15. *Uwe brieven zullen my zeer waerd*, *aangenaam*, of *welkoom zyn*.

Id magno constat. Plin. E. 2. 6. *Dat kost veel*, *dat beloopt*, of *bedraagt veel*.

Aliquid magno vendere. Cic. V. 3. 53. *Iets heel duur*, of *tot een hoogen prys verkoopen*. Mercari. Virg. Æ. 2. 104. Cic. Att. 13. 29. *Iets heel duur koopen*.

(Magnum. Adv. *Zeer*, *sterk*.

Naso magnum clamat Sceledrus. Plaut. M. G. 3. 2. 10. *Sceledrus snorkt zeer*.

Ma-

LON.

LŌNCHITIS, idis. Plin. H. 25. 11. *Knobbelachtig lisch*, of *grachtvaren*, zeker gewas met lange smalle bladeren.

LŌNDĬNIŬM, ii. n. Tac. An. 14. 33. 1. *Lenden*, of *London*, de Hoofdstad van Engeland.

(LŌNGÆVĬTĀS, ātis. f. *Hoogen ouderdom*, *stokouderdom*.

Longævitas corvorum & cornicum. Macrob S. 7 6. *De hoogen ouderdom van de ravens en kraayen*.)

LŌNGÆVUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 5. 715. *Oud*, *bedaagt*, *van hooge jaaren*, *stokoud*, van persoonen spreekende. (Zie van dit woord Gell. 2. 16.)

Longævus. *Dat lang duurt*, of *stand gehouden heeft*.

Capilli longævi. Mart 14. 27. 1. *Grijze*, of *grauwe haairen*.

(LŌNGĀNON, ōnis. m. *D'aarsdarm*, alzoo genoemt, om dat die zich in de lengte zonder kringen uitstrekt, waarom hy ook Intestinum rectum *de rechte darm* geheeten word.

Longanones porcinos farcire. Apic. 4. 2. *Verkens aarsdarmen stoppen.* Munker, over Hyg. F. 126. wil, dat men Longabones zal leezen.)

LŌNGĒ. Adv. *Ver*, *verre*, *wijd*, van d'afgelegenheit der plaatze spreekende. De compar. Longius staat by Cic. F. 14. 2. en de superl. Longissime by Cic. Att. 5. 17.

Bellum longe lateque dispersum. Cic. Man. 12. *Een oorlog die zich ver en lang uitstrekt.*

Locus non longe a Syracusis. Cic. V. 2. 22. *Een plaats niet ver van Syrakuza.* Men verstaat 'er 't werkwoord Absum onder.

Quid longissime meministi, dic mihi. Plaut. M. 5. 9. 52. *Verhaal mij dat gy langst onthouden hebt.*

Ne longe abeam. Cic. Fin. 2. 30. *Op dat ik niet verre van 't stuk afga*, of *afwijke*.

Quam tibi tunc longe regnum dotale Creusæ! Ovid. H. 12. 53. *Hoe ver was 't rijk*, *dat Creusa u ten houwelyk bragt*, *uit uwe gedachten!*

Longe illis nauticæ artes. Flor. 2. 2. 8. *Hunne zeekneepen deeden hun geen baat*, of *holpen hun niets*.

Longe. *Lang van te voren.* De compar. Longius staat by Cicero beneden, en de superl. Longissime by Cic. A. Q. 4. 11.

Longe perspicere casus futuros. Cic. Am. 12. *Toekomende dingen lang te voren voorzien.*

Nihil mihi longius fuit, quam ut te viderem. Cic. F. 11. 2. *Ik heb met groot ongedult verlangt om u te zien.*

Longe. *Veel*, *zeer*. Men voegt dit woord by de comparativus, in plaats van Multo.

Pedibus longe melior Lycus. Virg. Æ. 9. 556. *Lykus is veel beter*, *veel rasser ter gang.* Men voegt het ook by de superlativus. Plato longe omnium eloquentissimus. Cic. de Or. 1. 11. *Plato de welsprekendste van alle menschen.* Men vind het ook zomtyds by de positivus. Longe dissimilis. Cic. Syll. 17. *Zeer verscheiden.* Longe princeps municipii. Cic. F. 13. 14. *Buiten tegenspraak de voornaamste zijner stad.*

LŌNGĬNQUĬTĀS, ātis. Cic. I. R. 1. 26. *Verheit*, *afgelegenheit*, of *afstant der plaatzen.*

Longinquitas temporis. Cic. D. 1. 1. *Langheit des tyds*, *langwyligheit.*

Ne cui longinquitas ætatis obstet meæ. Ter. Hec. 4. 2. 20. *Op dat de langdurigheit van myn leven niemant verdrietig valle*, *verveele*, of *lastig zy.*

Dolores longinquitate producti. Cic. T. Q. 5. 40. *Smerten die met langkheit van tyd*, of *van langer hand ons zyn overgekomen.*

LŌNGĬNQUUS, ă, ŭm. Cic. Man. 16. *Verre*, *ver afgelegen.* (De compar. Longinquior staat by Cic. Fin. 3. 14.)

Ævum longinquum. Lucret. 2. 68. *Oudheit*, *aaloudheit.*

Longinqua Imperii. Tac. An. 3. 34. 9. *De uiterste grenzen*, of *grenspaalen van een gebied.*

Longinquus. *Lang*, *langdurig*, *langwylig.*

Longinqua linea. Plin. H. 9. 17. *Een heele lange streep.*

Longinquum est illi. Plaut. Merc. 5. 2. 55. *Dat schynt*, of *dunkt hem heel lang te zyn*; *de tyd is*, of *valt hem zeer lang.*

Vita longinqua. Plaut. M. G. 3. 1. 136. *Een lang leven.*

Longinqui. Cic. Dej. 3. *Die in vergelegene landen zyn.*

LŌNGĬPĒS, ĕdis. Plin. H. 30. 4. *Met lange voeten*, *die lange voeten heeft.*

‡ LŌNGĬSCO, scis, lōngiscĕrĕ. Enn. by Non. 2. 506. *Langer worden*, *zich uitstrekken*, of *uitgerekt worden.*

LŌNGĬTŪDO, ĭnis. f. Plin. H. 8. 33. *Langkheit*, *lengte.*

Longitudo itineris. Cic. A. 9. 1. *De langkheit*, of *lengte van een weg*, of *reize.*

Longitudo orationis. Cic. Part. 17. *De langkheit van een rede.*

Longitudo. *Langkheit*, *langdurigheit*, van den tyd spreekende.

Longitudo noctis. Cic. V. 5. 10. *De langkheit van den nacht.*

Consulere in longitudinem. Ter. H. 5. 2. 10. *Voor het toekoomende toezien*, *zorge draagen*, of *op zyn hoede zyn.*

LONGĬUSCŬLŪS, ă, ŭm. Cic. Arc. 10. *Wat lang*, *een weinig lang*, *langachtig.*

LONGOBARDĬĂ, æ. f. *Lombardyen*, een land in Italien.

LONGŬLĒ. Adv. Plaut. Men. pro. 64. *Wat ver*, *wat afgelegen.*

LONGULUS, ă, ŭm. *Wat lang*, *een weinig lang*, *langwylig*, of *ver.*

Longulum iter sane. Cic. Att. 16. 13. *De weg*, of *reis is voorwaar wat lang*, of *wat ver.*

LŌNGŪM. Adv. *Voor lang*, *voor langen tyd.*

Longum vale. Virg. E. 3. 79. *Vaar wel voor langen tyd.*

‡ LŌNGŪRĬO, ōnis. m. *Een heel lang mensch*, *een mensch van een groote lengte.*

Ante me est nescio qui longurio. Varr. by Non. 2. 484. *Voor my staat ik weet niet wat voor een lang man*, op zyn boersch, *wat voor een lange vleegel*, of *lange vent.*

LŌNGŪRĬUS, ii. m. Cæs. B. G. 7. 84. 1. *Een lange lat*, die men dwars tegens de heiningen der hoven aan legt om ze vastigheit te geeven. Men gebruikte deeze lange latten ook om de paerden van een te scheiden, en hen te beletten malkanderen te schoppen of te slaan. Dit zyn by ons *schei* - of *slagboomen in de stallen.*

LŌNGŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 9. 229. *Lang*, *lange*, van een dag, piek, enz. spreekende. De compar. Longior staat by Cic. Att. 6. 5. en de superl. Longissimus by Cic. Att. 16. 11.

Sesquipede est quam tu longior. Plaut. Trin. 4. 2. 58. *Hy is anderhalf voet langer dan gy.*

Deductus ad longiorem militiæ ordinem. Front. St. 4. 6. 4. *Een soldaat dien men te rug zet*, *een amptenaar dien men afzet.*

Longa dies. Plaut. E. 4. 1. 17. *Langen tyd*, *lange jaaren*, *een lange reeks van jaaren.*

Negotia longa. Hor. O. 3. 5. 53. *Dingen die lang duuren*, of *sleepen*, *die lang sleepende worden gehouden.*

Versus longi. Cic. L. L. 2. 27. *Lange vaerzen.*

Nimium longi sumus in rebus apertissimis. Cic. Fin. 2. 27. *Wij houden ons te lang met middagklaare dingen op.*

Experire, non est longum. Ter. Ph. 3. 2. 10. *Bezoek het*, *daar is geen langen tijd toe van noden.*

Ne longum faciam. Hor. S. 1. 3. 137.

137. *Om 't niet lang te maaken; om 't in 't kort, of in weinig woorden te zeggen, om kort te gaan.*
Nil mihi longius est, quam, &c. Cic. V. 4. 18. *Daar valt my niet verdrietiger, dan, enz. ik wensch nergens meer om, dan, enz.*
(Longus. *Langduurig, geduurig, zonder einde, dat niet ophoud.*
Longus exsul. Stat. Th. 2. 114. *Een geduurige balling, of die lang in ballingschap zal zyn.*
Regnum teneo, longumque tenebo. Stat. Th. 2. 429. *Ik bezit het Ryk, en zal 't altoos bezitten, of nooit overgeeven.*
Longus. Catull 67. 47. *Bot, plomp, dom, zot, om dat, naar zommiger meening, de krachten van de ziel in een lang lichaam te veel verspreidt zyn.*)

LOP.LOQ.

LŎPĂS, ădis. f. Non. 17. 9. zie Lepas.
LŎQUĀCĬTĀS, ātis. f. Cic. L. L. 1. 2. *Geklap, gesnap, gesnater, gekal, gebakel.*
LŎQUĀCĬTĔR. Adv. *Met veel geklap, of gesnap, met veel woorden over hoop te haalen, of den hals te breeken, met veel onnutte praat.*
Loquaciter litigiosus. Cic. Mur. 12. *Een wargeest wiens mond niet stilstaat, of die zonder ophouden praat.*
LŎQUĀCŬLŬS, ă, ŭm. Lucret. 4. 1158. zie Loquax.
LŎQUĀX, ācis. omn. gen. Cic. Mur. 14. *Een groot spreeker: een kakelaar, snapper, klapper, kaller.* (De compar. Loquacior staat by Cic. S. 16. en de superl. Loquacissimus by Cic. Att. 8. 4.)
Lymphæ loquaces. Hor. O. 3. 13. 15. *Wateren die zachtjes ruischen.*
LŎQUĒLĂ, æ f. Cic. Fin. 4. 25. Catull. 55. 20. *De spraak, praat, kouting.* Dit laatste woord word weinig gebruikt, zoo ook in de werkwoorden.
Loquela. Lucret. 1. 40. *Een woord.*
LŎQUĬTŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. *Spreeken, zeggen, kouten, praaten, woorden wisselen.*
Loquitari alicui. Plaut. B. 4. 7. 5. *Quaad van iemant spreeken.*
LŎQUŎR, ĕris, lŏcūtŭs sŭm, lŏqui. *Spreeken, praaten, kouten.*
Loqui aliquid. Cic. Pl. 13. *Iets zeggen, spreeken, of verhaalen.* Apud aliquem. Cic. Fin. 2. 22. *Voor iemant spreeken.* Cum aliquo de re aliqua. Cic. F. 1. 2. *Met iemant ergens van spreeken.* Adversus aliquem. Ter. An. 1. 5. 29. Ad aliquem. Liv. 28. 27. *Tegens iemant spreeken, met iemant praaten.*
Male loqui absenti. Ter. Ph. 2. 3. 25. *Quaad van iemant in zyn afwezen spreeken.*
Loquere mihi nomen tuum. Plaut. M. G. 5. 9. 7. *Zeg my uwen naam.*
Suis ille litteris merum bellum loquitur. Cic. Att. 9. 13. *Hy spreekt niet dan van oorlog in zyne brieven.*
Multi duodecim tabulas loquuntur. Sen. E. 114. *Veele spreeken van de wetten der twaalf tafelen.*
Ridiculum est malle sermonem quo locuti sunt homines, quam quo loquuntur. Quintil I. O. 1. 6. *Het is belachelyk, de taal die men voortyds sprak meer te achten, dan die men nu spreekt.*
Ut annales populi Romani loquuntur. Cic. Dom. 32. *Gelyk in de Roomsche jaarboeken gezegt, of gemeldt word.*
Loquitur res ipsa. Cic. Mil. 20. *De zaak spreekt van zelf, de zaak is klaar.*
Quid hæ loquuntur litteræ? Plaut. B. 4. 7. 3. *Wat zeggen, of wat beduiden deeze letteren?*

LOR.

LŌRĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 54 *Leurwyn, spoelwyn*, drank die word gemaakt, als men water op de uitgeparste druiven giet.
LŌRĀMENTŬM, I. n. Just. Fl. 7. 16. *Een band, of riem*, van leêr gemaakt, *een leêre riem*, of *band.*
LŌRĀRIŬS, ii. m. Gell. 10. 3. *De rechter in de schouwspelen.* Dus noemde men die in de blyspeelen de personaadje van schildwacht speelde, om die te vangen en te straffen die 'er toe verwezen wierden.
LŌRĀTŬS, ă, ŭm. Virg. Mor. 122. *Met leêre riemen, of banden gebonden, of vast gemaakt.*
LŌRĔŬS, ă, ŭm. Cato R. R. 3. Plin. H. 18. 31. *Van een leêre riem gemaakt.*
LŌRĪCĂ, æ. f. Cic. V. 4. 44. *Een borstharnas, pantzier, of kryghkolder.*
Lorica. Cæs. B. G. 5. 40. 6. *Een borstweering, een schanskorf.* Opgeworpe aarde om 't geschut en de soldaaten te dekken.
Civitas ingenti lorica circumdata. Flor. 3. 10. 25. *Een stad met een zwaare borstweering omringt.*
Lorica. Vitruv. 7. 1. *Pleisterwerk.*
(Lorica. Curt. 9. 4. 30. *Een afdak gemaakt tegens den regen.*)
LŌRĪCĀTĬO, ōnis. f. Vitruv. 7. 1. *Een zolder, koldering, plankeof houte vloer, of schutting van planken.*
LŌRĪCĀTŬS, ă, ŭm. *Geharnast, die een harnas, of leêre kolder aan heeft.*
Loricati milites. Liv. 37. 40. *'t Geharnast kryghsvolk.*
LŌRĪCO, as, āvi, ātŭm, ārĕ se. Plin. H. 8. 24. *Een harnas, of kolder aandoen.*
(Loricare parietes. Varr. R. R. 1. 57. *De muuren pleisteren.*)
LŌRĪCŬLĂ, æ. f. Cæs. B G. 8. 9. 3. *Een kleine borstweering.*
LŌRĬPĒS, ĕdis. omn. gen. Juv. 2. 23. *Scheefbeen, krombeen, een die kromme, of scheeve beenen heeft.*
LŌRŬM, i. n. Catull. 22. 7. Ovid. Art. 1. 41. Λῶρον. *Een leêre riem, boord, of band: een bullepees.*
Cædere loris. Cic. A. 8 8. *Iemant geesselen.* De Ouden geesselden gemeenlyk met leere riemen.
Lorum. Ovid M. 2. 145. *Een toom, breidel, tengel, of leits*, van een paerd.
LŌTHĀRĪNGĬĂ, æ. f. *Lotharingen*, een verovert landschap van Vrankryk.
LŌTĬO, ōnis. f. Vitruv. 7. 9. *Wassching, afwassching.*
LŌTĬŬM, ii. n. Catull. 39. 21. Suet Fl. 23. 7. *Pis, pisse.* Valla E. 1. 2. zegt dat de eerste lettergreep van Lotium kort is.
LŌTŎS, i. f. Plin. H. 13. 17. Λωτός. *Lotusboom.*
LŌTŪRĂ, æ. f. Plin. H. 33. 7. *Wassching, reiniging, afwassching, of spoeling van iets.*
LŌTŬS, ă, ŭm. Stat. S. 1. 5. 62. *Gewasschen, gespoelt, gereinigt.*

LOV.LUB.

LOVĀNĬŬM, ii. n. *Leuven, Loven*, een stad in Braband.
LUBECĂ, æ. f. *Lubek*, een stad in Duitschland in de Neder-Saxische Kreits.
LŬBĒNS, ēntis. omn. gen. Plaut. Truc. 2. 4. 46. (De compar. Lubentior staat by Plaut. As. 2. 2. 2. en de superl. Lubentissimus by Plaut. Ps. 5. 2. 22.) Zie Libens.
LŬBĒNTĔR. Adv. Plaut. St. 2. 1. 16. (De compar. Lubentius staat by Cato R. R. 4.) zie Libenter.
LŬBĒT. Cic. S. 16. Zie Libet.
LŬBĪDO, inis. f. Plaut. Truc. 2. 7. 45. *Lust, zin, trek; vermaak, genoegte, wellust.*
LUBLĪNŬM, I. n. *Lublin*, een stad in Polen.
LŪBRĪCĒ. Adv. Cic. A. 2. 24. *Op een onvaste, zorgelyke, of gevaarlyke wyze, met gevaar.* Zommige leezen Lubrica in deeze plaatze.
LŪBRĪCO, as, āvi, ātum, ārĕ. Juv. 11. 173. *Glad, glibberig, of slibberig maaken.*
LŪBRĬCŬS, ă, ŭm. *Glad, glibberig, slibberig.*
Via lubrica. Prop. 4. 4. 49. *Een gladde, of glibberige weg.*

An.

Anguis lubricus. Virg. Æ. 5. 84. *Een gladde slang.*

Oculi lubrici & mobiles. Cic. N. D. 2. 57. *Vliegende en lodderige oogen.*

Lubricus. Virg. Æ. 11. 716. *Ongestadig, onvast, onzeker.*

Spes lubrica. Stat. Ach. 1. 547. *Een losse, onzekere, of ydele hoop.*

Lubricus assensus. Cic. A. Q. 4. 34. *Een bewilliging, of toestemming daar op men geen staat kan maaken, of waar op men zich niet verlaaten mag.*

* Locus lubricus. Cic. Off. 1. 19. *Een zwaar geval, een gevaarlyke toestant,* in den oneigentlyken zin.

LUC.

LŪCĂ bōs, lūcæ bŏvis f. Plin. H. 8. 6. *Een olifant.* De Romeinen gaven de olifanten diezen naam, vermids ze geen grooter beest dan den os kenden, en dat ze de olifanten de eerste reis in Lukanien, in 't leger van Pyrrhus, zagen.

LŪCĀNĬCĂ, æ. f. Mart 13. 35. 1. *Zekere slag van worst,* of *beuling.*

LŪCĂR, ăris. n. Tac. An. 1. 77. 4. *De wedde,* of *'t loon der Tooneelspeelderen,* vermids men 't van de bosschen trok den Goden toegewyd, gelyk Festus aantekent. Salmasius Exerc. Plin. 165. b. 8: 797. b. C. zegt, dat het *'t geld was dat men voor de plaatzen in de tooneelspeelen gaf,* en meent dat men Locar moet leezen; waar van dan Mart. 5. 25. 9. die Locarios noemt, *die de plaatzen in de schouwburgen verkoarden.*

LŪCELLŪM, i. n. Cic. V. 3. 30. *Een kleine, of geringe winst, een klein,* of *gering voordeel,* of *gewin.*

LŪCEO, es, luxi, lucērĕ. *Blinken, schynen, glinsteren, afstraalen, licht,* of *schynsel geeven.*

Lucere facem alicui. Plaut. Cas. 1. 30. *Een fakkel voor iemant draagen, iemant met een fakkel lichten.*

Lucet igne focus. Tib. 1. 1. 6. *Daar is vuur in den haert.*

Mea officia parum antea luxerunt. Cic. Att. 3. 15. *Myne bedieningen hebben voor deezen weinig luister gehad.*

Lucet. Plaut. M. G. 2. 2. 63. *Het is dag, 't is licht.*

LŪCĔRNĂ, æ. f. Cic. A. Q. 4. 25. *Een lamp, een licht, een kaers.*

Lucerna. Plin. H. 9. 27. *Een visch,* die, naar 't verhaal van Plinius den Geschiedschryver, een glinsterende tong als vuur heeft, die hy 's nachts, wanneer de zee stil is, uitsteekt.

LŪCĔRNĂ, æ. f. *Lucern,* de hoofdstad van 't Kanton van Lucern.

LŪCĔSCIT. Ter. H. 3. 1. 1. *'t Word dag, de dag,* of *'t daglicht koomt aan,* of *breekt door.*

LŪCĬDĒ. Adv. Cic. de Or. 2. 25. *Klaarlyk, duidelyk, verstaanlyk, verstaanbaar.*

Lucidius. Sen. E. 65. *Met meer luister, glans,* of *helderheit, op eene doorluchtiger wyze.*

LŪCĬDUM. *Met luister, luisterryk.*

Lucidum fulgentes oculi. Hor. O. 2. 12. 14. *Schitterende, glinsterende,* of *flonkerende oogen.*

LŪCĬDUS, ă, um. Hor. O. 1. 3. 2. *Klaar, schitterend, glanssig, licht, blinkend, flonkerend, helder.* (De compar. Lucidior staat by Cic. N. D. 2. 11. en de superl. Lucidissimus by Vitruv. 9. 6.)

Gemma lucida. Ovid. Her. 15. 74. *Een flonkerend edel gesteente.*

Ædificio lucido habitare. Cels. 1. 2. *In een zeer licht,* of *luchtig huis woonen.*

LŪCĬFĔR, ĕri. m. Cic. N. D. 2. 21. *De morgenster.*

Undecimus lucifer. Ovid. M. 11. 98. *De elfde dag.*

LŪCĬFĔR, ă, ŭm. Ovid. Her. 11. 46. *Blinkende, licht aanbrengende, glanssig, schitterend, flonkerend.*

(LŪCĬFĔRUS, ă, um. Val. Fl. 5. 370. *Schitterend, flonkerend.*

LŪCĬFŪGĂ, æ. m. Sen. E. 122. *Die by nacht,* of *by 't licht, en niet by den dag zyn werk doet.*)

LŪCĬFŪGUS, ă, ŭm. Cic. Fin. 1. 18. *Die 't licht schuwt, vlied,* of *ontwykt.*

Blattæ lucifugæ. Virg. G. 4. 243. *Lichtschuwende wormen,* of *motten.*

(LŪCĬNĬUS, ĭi. m. *of*

LŪCĬNUS, i. m. Plin. H. 11. 37. *Die kleine oogen,* of *pinkoogen heeft.*)

LŪCĬŌNĂ, æ. f. *Lucon,* een stad in Vrankryk in Poitou.

(LŪCĬUS, ĭi. m. Auson. Eid. 10. 122. *Een snoek.*)

LŪCRĀTĪVUS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 10. 7. *Dat winst,* of *gewin bybrengt, daar winst in steekt.*

Causa lucrativa. Jul. Dig. 30. 82. 4. *Een zaak die ons winst aanbrengt, daar voor ons winst in steekt.*

LŪCRĬFĂCĬO, is, feci, factŭm, facĕrĕ. Mart. 8. 10. 2. *Winnen, winst doen, gewin aan hebben.*

Lucrifacere injuriam. Plin. H. 7. 39. *Iemant ongestraft verongelyken.*

LŪCRĬFĬCĀBĬLĬS, is. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. *Daar voordeel in steekt, dat voordeel,* of *gewin aanbrengt.*

Dies lucrificabilis. Plaut. P. 4. 7. 2. *Een dag van winst,* of *gewin, een voordeeligen dag.*

LŪCRĬFĬCUS, ă, ŭm. Plaut. P. 4. 3. 46. Zie Lucrificabilis.

LŪCRĬFŪGĂ, æ. m. Plaut. Ps. 4. 7. 33. *Die geen winst zoekt,* of *begeert, die 't om geen winst te doen is.*

LŪCRĬPĔTĂ, æ. m. Plaut. Most. Arg. 6. *Gewinzugtig, zeer gezet op winst.*

LŪCRŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Cic. V. 5. 24. *Winnen, voordeel doen, winst,* of *gewin doen.*

Lucratus nomen ab Africa domita. Hor. O. 4. 8. 19. *Den naam van 't ondergebragte Afrika verkregen hebbende.*

LŪCRŌSUS, ă, ŭm. Tac. O. 12. 3. *Daar veel gewin in steekt, dat veel voordeel,* of *winst aanbrengt.* (De compar. Lucrosior staat by Plin. H. 37. 12 en de superl. Lucrosissimus by Plin. H. 18. 31.)

LŪCRŬM, i. *Winst, voordeel, gewin.*

Ponere aliquid in lucro. Cic. Fl. 17. *Iets tot winst,* of *voordeel rekenen.*

De lucro jam quadriennium vivimus. Cic F. 9. 17. *'t Zyn nu vier jaaren dat wy van onze winst leeven.*

Nihil est lucri quod me facere malim, quam illum opprimere. Plaut. B. 4. 8. 18. *Ik wensch geen grooter gewin, dan hem te bedriegen,* betekende *ik gaf 'er vry wat om zoo ik hem eens kon by 't linker been krygen.*

Hæc naturali bono fecit lucri. Nep. 8. 1. 3. *Zyn goeden inborst heeft dien goeden uitslag hem verwekt.*

(LŪCTĂ, æ. f. Sidon. E. 2. 2. Auson. Epigr. 91. 7. zie Luctamen.)

LŪCTĀMĔN, inis. n. Virg. Æ. 8. 89. *Kracht, sterke poging, geweld.*

LŪCTĀTĬO, ōnis. f. Cic. L. L. 2. 15. *Worsteling, worstelkonst, liefhebbery van 't worstelen.*

Luctatio. Cic. Fin. 2. 14. *Zintwisting, redentwisting, twistredening.*

Sine adversario nulla est luctatio. Cic. Fat. 13. *Men kan niet zintwisten zonder eenen tegenstrever.*

LŪCTĀTŎR, ōris. m. Plaut. Ps. 5. 1. 6. Ovid. Ib. 393. *Een worstelaar, een die zich in de worstelkonst oeffent, een liefhebber van 't worstelen.*

LŪCTĀTUS, ûs. Plin. H. 32. 2. zie Luctatio.

LŪCTĬFĔR, ă, ŭm. Sen. M. 4. 842. *Dat droefheit, smart, hartzeer,* of *rouwe aanbrengt,* of *veroorzaakt.*

Bubo luctifer. Sen. H. F. 3. 687. *Een uil die eenig ongeluk voorspelt.*

(LŪCTĬFĬCĀBĬLĬS, ĭs, m. *en* f. lĕ, is. n. Cor ærumnis luctificabile. Pers. 1. 78. *Een hart dat wegens elende en rampen vol droefheit is.*)

† LŪCTĬFĬCUS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 2. 10.

Q. 2. 10. Ex Æſchylo. zie Luctifer.

LŪCTĬSŎNUS, ă, um. Ovid. M. 1. 733. *Dat een droevig, naar, of treurig geluid geeft.*

LŪCTO. as, avi, ātūm, ārĕ. Ter. Hec. 5. 3. 31. *Worſtelen, zich in 's worſtelen oeffenen: trachten, poogen, zyn uiterſte beſt doen; zintwiſten.*

LŪCTŎR, ār s, ātūs sūm, ārī. Cic. Fat. 13. zie Lucto.

Luctari cum equi cauda. Front. St. 4. 7. 6. *Poogen een paerd den ſtaert uit te trekken.*

Luctantur inter ſeſe. Hygin. Fab. 126. *Zy worſtelen met malkanderen.*

Africus luctans fluctibus. Hor. O. 1. 1. 15. *De Zuidweſtewind die tegens de baaren der zee aanblaaſt.*

Luctari cum dolore. Cic. Conſ. 1436. a. *Tegens ſmert, of droefheit ſtryden.*

*Morti luctari. Sil. 10. 267. *Met de dood worſtelen.*

Non luctabor tecum amplius. Cic. de Or. 1. 17. *Ik zal met u niet meer zintwiſten.*

(LŪCTŪŌSĒ. Adv. *Vol treurigheit, vol klagten.* De compar. Luctuoſius ſtaat by Liv. 28. 39.)

LŪCTŪŌSŬS, a, ūm. *Beklaaglyk, beſchreyelyk, droevig, te beweenen, of te beſchreyen.* De compar. Luctuoſior ſtaat by Cic. Mil. 33. en de ſuperl. Luctuoſiſſimus by Cic. A. 2. 22.

Res luctuoſa. Cic. D. 2. 37. *Een beklaaglyke zaak.*

Luctuoſus. Cic. de Or. 2. 52. *Verdrietelyk, of verdrietig, dat hertzweer, verdriet, rouw, of droefheit aanbrengt, of verwekt.*

Luctuoſa victoria. Sall. B. C. 58. *Een zege die geween, of traanen verwekt, een droevige overwinning.*

LŪCTŪS, ūs. Cic. T. Q. 4. 8. *Rouw, droefheit, traanen, zuchtingen, geween, geſchrei, gehuil, geklag, gezucht.*

LŪCŬBRĀNS, āntĭs. omn. gen. Liv. 1. 57. *Die 's nachts by 't licht werkt, leeſt, ſchryft, enz.*

LŪCŬBRĀTĬO, ōnis. f. *Kaerswerk, nachtwerk, werk dat 's nachts, of by de kaers word gemaakt; waking, nachtbraking.*

Lucubrationum fuligo bibenda. Quintil. I. O. 11. 3. *Men moet gedurig waaken, of nachtbraaken, of om het van woord tot woord te verklaaren; Men moet met 's nachts te arbeiden de damp der kaers inzwelgen.*

LŪCŬBRĀTŌRĬŬS, ă, ūm. Lucubratoria lecticula. Suet. A. 78. 2. *Een armſtoeltje waar in men 's nachts werkt, leeſt, ſchryft, enz.* Zie onze aantekening.

LŪCŬBRĀTŬS, ă, ūm. Cic. Par. 1. Opuſculum lucubratum. *Een doorwrocht werk, of dat wel bearbeid, of beblokt is.*

Nox lucubrata. Mart. 4. 90. 9. *Een nacht met arbeiden, leezen, ſchryven, enz. doorgebragt.*

(LŪCŬBRO, as, avi, ātūm, ārĕ. *Des nachts by 't licht werken, leezen, ſchryven, enz.*

Lucubrare Vulcanalibus incipiebat. Plin. E. 3. 5. 8. *Hy begon by 't licht te arbeiden met het feeſt van Vulkaan.*

Quorſum iſtam feſtinanti veſtigio lucubratis viam? Apul. M. 6. 186. *Waar heene doet gy met zulk een haaſt deeze reize by nacht?*

Perpeti nocte lucubrabant farinam. Apul. M. 9. 221. *Zy maalden by 't licht den geheelen nacht.*)

LŪCŬLENTĒ. Adv. Cic. Cl. 19. *Klaarlyk, zuiverlyk, fraai, op eene fraaye wyze.*

Vendere luculente. Plaut. Merc. 2. 3. 88. *Duur*, andere zeggen, *dier verkoopen.*

LŪCŬLENTĔR. Adv. Cic. Fin. 2. 5. Zie Luculente.

LŪCŬLENTŬS, ă, ūm. *Helder, licht; luchtig, klaar, vol glans.* (De compar. Luculentior ſtaat by Cic. Att. 12. 21. en de ſuperl. Luculentiſſimus by Cic. F. 10. 24.)

Veſtibulum luculentum. Plaut. Moſt. 3. 2. 131. *Een luchtig, of licht poortaal.*

Luculentus. Cic. Att. 10. 14. *Een deftig, vermaart, geloofwaerdig, of beroemt Schryver.*

Luculentæ divitiæ. Plaut. R. 5. 2. 33. *Groote rykdommen, of goederen.*

Familia luculenta. Plaut. Ciſt. 2. 3. 18. *Een ryk, of welgegoedt huisgezin, of geſlacht.*

Luculentum facinus. Plaut. Men. 1. 2. 32. *Een deftige, voortreffelykt, of fraaye daad.*

Forma luculenta. Ter. H. 3. 2. 12. *Een uitmuntende, of bevallige ſchoonheit.*

Oratio luculenta. Sall. B. C. 31. *Een ſchoon geſprek, of deftige rede.*

LŪCŪNCŬLŬS, i. m. Stat. S. 1. 6. 17. Apul. M. 10. 145. *Een koekje.*

LŪCŪNS, tis. m. Varr. by Non. 2. 483. Zie Lucunculus.

(LŪCŪNTĔR. Feſtus. Zie boven Lucunculus, en Taffin. de Ann. ſecul. Rom. 9. Turn. Adv. 18. 20. Scal. Feſt. in Lucunter.)

LŪCŬS, i. m. Cic. L. L. 2. 8. *Een boſch* den Goden toegewyd, waar in hun van de Ouden offerhanden wierden gedaan, en dat, door eerbied, nooit afgehouwen wierd.

LUD.

LŪDĬĂ, æ. f. Juv. 6. 104. *Guichelereſſe, bootzemaakſter, tonceldanſter.*

LŪDĬBRĬŬM, ii. n. *Spotterny, ſchimp, ſpot, beſchimping, beſpotting, gekſcheering, kortswyl.*

Se ignis hauſtu hoſtium ludibrio exemit. Flor. 3. 21. 15. *Hy is den ſchimp, of ſpot der vyanden, ontgaan, door zig in 't vuur te ſtikken.*

Vertere in ludibria. Tac. An. 15. 19. 3. *In ſpotterny, jok, of kortswyl opneemen, keeren, of verkeeren.*

Nec pati ſceleratiſſimo hoſti ludibrio eſſe Imperium. Cic. Br. 2. *Noch te dulden dat het ryk ten ſpot van eenen zeer ſchelmachtigen vyand open ſta.*

Ejuſmodi ludibria facetiſſima ratione condemnat. Petron 64. *Hy wraakt, of verwerpt heel aardig, of zeer geeſtig zulke wiſſewasjes, of beuzelingen*, van droomen ſpreekende.

Ludibrium. *Een kortswyl, ſpeeltuig, ſpeelwerk, ſpeelbal.*

Ludibrium fortunæ. Cic. Par. 1. *De ſpeelbal van 't geluk. De goederen van deeze wereld, de rykdommen, die ons als van 't geluk toekoomen*, en veel toevallen onderworpen zyn.

Folia rapidis ludibria ventis. Virg. Æ. 6. 75. *Bladeren die van den wind over al heene gedreeven, of verſtrooit worden*, wegens hunne onvaſtigheit zoo genoemt.

(Ludibrium. *'t Verkrachten, of het ſchenden van een meisje.*

Corporum ludibria deflebant. Curt. 10. 1. 3. *Zy beweenden dat ze verkracht waren.*

Ludibria meorum nuntiaturus es. Curt. 4. 10. 27. *Gy zult my verhaalen dat de myne, of dat myn huisvrouw en dochteren verkracht zyn.* Zie onze aantekening.)

LŪDĬBŪNDŬS, ă, ūm. *Die iets al ſpeelende, kortswylende, of met gemak doet.*

Omnia ludibundus perficis. Cic. V. 3. 67. *Gy komt al ſpeelende alle dingen te boven, of al wat gy doet is maar ſpel voor u.*

LŪDĬCRĂ, ūm. Hor. E. 2. 1. 180. Colum. Præf. 1. *Alles wat al ſpeelende, of tot vermaak geſchiedt.* De nominativus Ludicrus, of Ludicer, word by geen goede Schryveren gevonden.

Certamen ludicrum. Sen. Ag. 5. 935. *Een ſpiegelgevecht, of ſpeelgevecht, een gemaakt gevecht, daar niet in ernſt word gevochten.*

Continuo meum cor artem cœpit facere ludicram. Plaut. Au. 4. 3. 3. *Myn hart begon ſtraks te kloppen, te zopelen, of te ſlaan of het danſte.*

(Ludicre. Apul. M. 9. 220. Solin 1. Uit

Uit kortswyl, om den tyd door te brengen, tot tydkorting.)

LUDICRUM, i. Liv. 1. 9. Tac. An. 12. 41. 3: 1. 54. 3. Curt. 4. 5. 11. *Spel, spelen, allerlei spelen, gelyk de blyspelen, enz.* 't Word ook genomen om *d' openbaare spelen* te be tekenen, gelyk de *steekspelen, ridderspelen, 't ring steeken, enz.*

Celebrare ludicrum. Liv. 39 22. *Spelen houden, aanrechten*, of *vertoonen.*

(Ludicrum. *Een vermaak.*

Quos Deæ ludicrum sibi nutriunt. Catull 61. 24. *In wien op te queeken de Godinnen haar vermaak hebben.)*

† LUDIFICABILIS, is. m. *en f.* ile, is. n. *Vermakelyk, genoeglyk, behaaglyk, kortswylig, kluchtig.*

Ludi ludificabiles. Plaut. Caf. 4. 1. 3. *Vermakelyke, genoeglyke*, of *kortswylige spelen.*

LUDIFICATIO, ōnis. f. Cic Sext. 35. *Bespotting, fopping, beschimping, uitjouwing, belaching, ten spotstelling.*

Ludificatio hostium. Liv. 22. 18. Front. St. 2. 5. 4. *Trotzeering der vyanden.*

LUDIFICO, as, avi, atūm, arĕ. Cic. P. Q. 17. *en*

LUDIFICOR, aris, atus sum, ari. Ter. E. 4. 4. 49. *Iemant foppen, scheeren*, of *uitlachen, met iemant spotten, de gek scheeren, iemant bedriegen*, of *by de neus leiden.*

Aliquem impune ludificari. Tac. An. 3. 21. 4. *Iemant ongestraft foppen*, of *zonder ongemak op den hals te haalen.*

Ludificari mala alicujus. Plin E. 6. 20. *Iemants ongevallen bespotten, iemant in zyn ongevallen beschimpen*, of *belachen.*

Tormentis operibusque ea quæ hostes ingenti mole agebant, perlevi momento ludificabatur. Liv. 24. 34. *Hy vernielde*, of *maakte onbruikbaar in eenen oogenblik, door zyne kryggswerktuigen, de werken die de vyanden met groote moeite hadden opgeworpen* Men zou dit woord konnen gebruiken om te zeggen, *'t Geschut, en de stormlatten der vyanden omver schieten, kunne werken t'onbruik maaken.*

Ludificari locationem. Liv. 39. 44. *Den gemaakten koop*, of *de besteding niet houden*, of *breeken.*

Ludificari fuga rostra. Flor. 2. 2. 8. *Listiglyk de stevens der schepen myden*, of *ontwyken.*

LUDIO, ōnis. Liv. 7. 2. *Tooneelspeelder, guichelaar, kamerspeelder, danser.*

LUDIUS, ii. n. Cic. Arc. 11. Dit waren volgens Dionys. Halikarn A. R. 2. 130. *Jonge luiden, die in alle openbare spelen voor de andere dansten.*

(LUDIUS, a, um. *Al speelende, al opspringende*, of *opbruisschende.* Het word gezegt van de rivieren, die, door een geduurige beweginge, schynen op te springen en als te danssen.

Lacus ludæ undæ Catull. 31. 13. *Gy poelen van 't opspringende en als danssende water.)*

LUDO, is, lusi, lusum, luděrĕ. *Speelen.*

Sibi ludit, nihil moratur lucrum. Plaut. R. 4. 7. 22. *Hy speelt om zyn vermaak, en niet om winst.*

Ludere tesseris. Ter. Ad. 4. 7. 21. *Met teerlingen*, of *dobbelsteenen speelen, dobbelen.*

Ludum insolentem ludere pertinax. Hor. O. 3. 29. 50. *Hardnekkig om een stout spel te speelen*, van 't geluk spreekende.

Ludere in numerum. Virg. E. 6. 28. *Op de maat danssen.*

Sinito illum piscem ludere in aqua. Ter. Ad. 3. 3. 23. *Laat die visch in 't water speelen*, of *zwemmen.*

Sanguine hominis in convivio ludere. Liv. 39. 43. *Een mensch zyn bloed op een gastmaal uit spel*, of *vermaak vergieten.*

Ludere operam in aliqua re. Ter. Ph. 2. 2. 18. *Ergens te vergeefs aan arbeiden*, of *ergens verloren arbeid aan doen.*

Ludunt mea verba. Prop. 2. 24. 25. *Myne woorden zyn maar spel*, of *zyn onnut; ik spreek in de lucht*, of *te vergeefs.*

Hirnus bonum virum ludit. Cic. F. 8. 9. *Hirnus speelt de rol van een eerlyk man.*

Ludere. Cic. D. 2. 24. *Lachen, spotten, schertsen, boerten, kortswylen, kuuren maaken*, of *aanrechten.*

Ludere. *Bespotten, uitlachen, de gek scheeren, den draak steeken.*

Cum Deos nihil agere dicit, ludere videtur. Cic. N. D. 3. 1. *Hy bespot de Goden, wanneer hy zegt, dat ze niets doen.*

Ludere. *Opligten, doeken, bedriegen, bedotten, misleiden, by de neus*, of *om den tuin leiden.*

Vana spe lusit amantem. Virg. Æ. 1. 356. *Hy heeft zyn minnares met een ydele hoop bedrogen.*

Ludere. *Vaerzen, gezangen*, of *liederen maaken.*

Carmina qui lusi pastorum. Virg. G. 4. 565. *Ik die de harders zangen heb gemaakt.*

(Ludere worden ook gezegt die *leeren schermen.* Deeze is dit werk geen ernst, maar alleen een spel.

Ludere qui nescit. Hor. Art. 379. *Die zig het schermen niet verstaat, die geen verstant van schermen heeft.*

Ludere worden ook gezegt *Man en Vrouw, als ze malkanderen de huwelykspligten voldoen.*

Ludite & brevi liberos date. Catull. 61. 211. *Voldoet de onderlinge huwelykspligten, en brengt op een kort kinderen voort.*

Ludere. *Overspel bedryven.*

Væ tibi dum ludis. Mart. 2. 60. 2. *Wee u, als gy overspel bedryft.)*

LUDUS, i. m. *Spel.*

Nec lusisse pudet, sed non incidere ludum. Hor. E. 1. 14. 36. *'t Is geen schande gespeelt te hebben, maar dat men 't spel niet heeft konnen afbreeken*, of *dat men uit het spel niet heeft konnen scheiden.*

Ludus est ista perdiscere. Cic. Fin. 1. 8. *'t Is maar spel deeze dingen te leeren*, of *'t leeren van deeze dingen is maar spel*, of *speelen gaan.*

Ludus. Alcon. Cic. 33. *Een School.*

Ludus. Suet. J. 26. 8. *Een School om allerlei lichaams oeffeningen te leeren.*

Ludum aperire. Cic. F. 9. 18. *Een hooge School openen, om 'er de vrye konsten in te leeren*, van een Hoogleeraar spreekende.

Ludus. Hor. S. 1. 1. 27. *Spotterny, gekkerny, gescherts, kortswyl, boertery, jokkerny.*

Ludo. Virg. Æ. 5. 674. *Uit kortswyl, al lachende, al boertende*, of *schertsende, uit jok.*

Exploratorem hunc faciamus ludos. Plaut. Ps. 4. 7. 71. *Laat ons dien kaerel wat foppen, wat voor den boer houden*, of *wat kortswyl met dien vent hebben, die komt om ons te bespieden.*

Jusjurandum jocus est, testimonium ludus. Cic. Fl. 5. *D'eed is by hen maar jokkerny, en 't geeven van getuigenis maar spel.*

Ludus. Virg. E. 7. 17. *Een gezang*, of *liedje.*

(Ludum noemden ook d'Ouden *Die dingen, die ze met andere dingen vergeleken hebbende, niets achtteden.*

Ludum jocumque dices fuisse illum alterum. Ter. E. 2. 3. 9. *Den anderen zoud gy, tegen deezen gestelt, niet anders zeggen dan kinderspel geweest te zyn.*

Ludus. *Een zwaerddanser*, of *tooneelspeelder, die met zwaerd en schild gewapent, op het toneel danste.* Zie Salm. Treb. Poll. Claud. 5.

Nupta Senatori comitata est Hippia ludum ad Pharon & Nilum. Juv. 6. 82. *Hippia getrouwt zynde aan den Raadsheer (Fabritius Vejento) is tot Ægypten een zwaerddanser gevolgt.*

Habuit tuus libellus munerarius hoc nomen in indice ludorum. Treb.

Treb. Poll. Claud. 5. *In nw zwaerd-danzers boekje staat onder dezelve ook deezen naam.)*

LŪDĪ, ōrūm. *De spelen, of openbaare vertooningen, die men oudtyds te Romen aanstelde.*

Ludos committere. Cic. Fr. 3. 4. Celebrare. Cic. Arc. 6. *Spelen ver vaerdigen en vertoonen.*

Si frui liceret ludo ætatis. Liv. 26. 50. *Zoo 't my vry stont de vermaakelykheden te neemen die myne jaaren passen.*

LUE.

(LUĒLA, æ. f. *Voldoening, betaling, boete.*

Sceleris luela est carcer. Lucret. 3. 1028. *De gevangkenisse is een boete voor de misdaad.)*

LUĒS, is. f. Cic. Ar. 12. *De pest, een besmettelyke ziekte, waar van menschen, beesten, boomen, enz sterven.*

Lues. *Gesmolten sneeuw, of beter te zeggen, ontevroren water.*

Quæ paulo ante lues jam concidenda jacebat. Petron. 83. *'t Water dat te voren vloeide, is nu zoo hard dat men 't breeken moet.*

LUG.

LŪGDŪNŪM, i. n. *Lyon, Lions,* een stad in Vrankryk.

LŪGDŪNŪM Batavorum. *Leiden,* een stad in Holland.

LŪGEO, es, lūxi, lūctūm, lūgere. Cic. Mil. 8. *Rouw bedryven, weenen, treuren, schreyen; over iemant in den rouw zyn.*

Varia genera lugendi. Cic. T. Q. 3. 26. *Verscheide wyzen om zyn droefheit uit te drukken.*

(Lugere. *In den rouw gaan, rouwkleederen aan hebben.*

Junium Brutum, ut parentem, luxerunt. Liv. 2. 7. *Zy hebben over Junius Brutus, als over een vader, in den rouw gegaan.*

Interdictum ne capite damnatos propinqui lugerent. Suet. T. 61. 7. *'t Is verboden dat de bloedvrienden, over die aan den hals gestraft waren, in den rouw zouden gaan.)*

(LŪGUBRĒ. Adv. Lugubre fame familia perit. Plaut. Cist. 1. 1. 47. *Het huisgezin vergaat op een droevige wyze van honger.)*

LŪGUBRIS, is. m. *en* f. ĕ. is. n. *Droevig, treurig, rouwig: beweenelyk, beschreyelyk.*

Ornatus lugubris. Cic. V. 1. 22. (Vestis. Ter. H. 2. 3. 45.) *Een rouwkleed, of rouwgewaad.*

Lugubria. *Rouwkleederen.*

Nosti quasdam, quæ amissis filiis imposita lugubria nunquam exuerunt. Sen. Helv. 16. *Gy hebt zommige vrouwen gekent, die haare kinderen verloren hebbende, nooit hunne aangenome rouwkleederen hebben afgelegt.* (Lugubria induere. Ovid. M. 11. 669. Sumere. Prop. 4. 12. 67. *Den rouw aanneemen.*

LŪGUBRITER. Adv. Lugubriter ejulantes. Apul. M. 3. 132. *Op eene droevige wyze krytende.)*

LUI.

LUĪTIO, ōnis. f. Ulp. Dig. 38. 16. 1. §. 4. *Betaling, 't betaalen van zyn schulden.*

Patre ante luitionem defuncto. Ulp. Dig. 49. 15. 15. *De vader gestorven zynde eer hy zyn schulden had betaalt.*

LUM.

LŪMĀ, æ. f. Festus. *Zekere doorn die in de weiden wast.*

LŪMĀRIÆ falces. Varr. L. L. 4. 31. *Sikkels om deeze doornen af te snyden, doornsikkels.*

(LŪMBAGO, inis. f. Festus. *Pyn in de lenden, lendenwee, lendenpyn.)*

LŪMBIFRĀGIŪM, ii. n. *Lendenbrenk, lendenbreeking.* Dit woord is van Plautus t'zamen gesmeedt.

Auferes hinc lumbifragium. Plaut. Am. 1. 1. 298. *Men zal u hier de lenden aan stukken slaan.*

LŪMBRĪCUS, ici. m. Plaut. Cas. 1. 39. Colum. 6. 25. *Een aardworm, of pier.* Men noemt ook dus de wormen die in de ingewanden der menschen en beesten groeijen.

LŪMBULI, ōrūm. Plin. H. 28. 11. *De lendenspieren.*

LŪMBUS, i. Cic. Arat. 83. *De lenden, of lendenen,* het onderste deel des ruggraats, uit de vyf grootste wervelbeenen bestaande, en gelegen tusschen den bovenrug en 't heilig been.

Lumbi. *De rug, of rugge.*

Dolare lumbos alicujus fuste. Hor. S. 1. 5. 22. *Iemant den rug met een stok smeeren; iemant met een stok wakker afrossen.*

LŪMĒCTŪM, i. n. Varr. L. L. 4. 31. *Een plaats daar distelen en doornen wassen.*

LŪMĔN, inis. n. Cic. D. 1. 36. *Licht.*

Jus civile Doctorem lumenque desiderat. Cic. F. 7. 19. *'t Burgerlyk recht eischt, of vordert een Leeraar die het licht geeft, of verklaart.*

Lumen. Cic. Att. 7. 26. *Een dag.*

Lumine quarto prospexi Italiam. Virg. Æ. 6. 357. *Ik heb Italien den vierden dag ontdekt.*

Vitæ lumina attingere. Virg. Æ. 6. 828. *Geboren worden, in de waereld koomen.*

Lumen. Plin. H. 11. 37. Quintil. I. O. 9. 3. *Een oog.*

Lumina. Virg. Æ. 5. 847. (eu lumina oculorum. Nep. 20. 4. 1.) *De oogen, 't gezicht.*

Qui altero lumine sunt orbi, coclites vocantur. Plin. H. 11. 37. *Men noemt eenoogigen, die maar uit een oog zien.*

Lumen. Cic. de Or. 1. 39. *'t Licht, venster, of glas, van een huis, kamer, enz sprekende.*

Luminibus obstruere. Cic. Cl. 17. *'t Licht van een huis betimmeren.*

Ab oriente lumina capere. Vitruv. 1. 2. (A meridie habere. Vitruv. 6. 9.) *'t Licht aan de Oostzyde, aan de Zuidzyde scheppen, 't licht uit het Oosten, uit het Zuiden krygen, vensters naar het Oosten, naar het Zuiden maaken.*

Lumina civitatis. Cic. C. 3. 10. *De Lichten eener stad;* dat is, *de voornaamste, of verstandigste mannen van eene stad.*

Lumen animi. Colum. Præf. 1. *Het licht, de schranderheit, vlugheit, of scherpzinnigheit des verstands.*

In ipso joco aliquod probi ingenii lumen elucere debet. Cic. Off. 1. 29. *In de jokkerny, of 't boerten zelf moet altyd een zweemsel van deugd en van een eerlyk man, of oprechten inborst uitschynen.*

Orationis lumina. Cic. Cl. 75. *De vercierselen, de bloemtjes, of fraaiigheden van een rede.*

Lumina picturæ. Plin. H. 35. 5. *'t Licht, of de dag in een schildery, de hoogsels, of levendigste verwen in een schildery.*

Tabulam collocare in bono lumine. Cic. Cl. 75. *Een schildery op den dag, of in goed licht zetten, plaatzen, of hangen.*

(Ad lumina. Suet. J. 37. 3. C. 45. 2. *By de kaers, by 't licht, 't licht ontsteken zynde.*

LŪMINĀRE, is. n. Cic. A. 2. 21. Zie Lumen.)

LŪMINŌSUS, ă, ūm. Cic. de Or. 36. *Heel luchtig, licht, helder, of klaar, glansig, blinkend, schitterend.*

Luminosum ædificium. Vitruv. 6. 9. *Een heel licht, of luchtig gebouw.*

LUN.

LŪNĀ, æ. f. Cic. D. 2. 43. *De maan.*

Lunæ defectio. Cic. D. 2. 6. *Maanverduistering, verduistering, of taning der maane, maanzwym.*

Ad lunam. Petron. 63. *In de maaneschyn, by 't maanlicht.*

Poma ad lunam minorem delecta. Hor. S. 2. 8. 31. *Vruchten in de nieuwe maan afgeplukt.*

Vallum in modum cavæ lunæ. Front. St. 1. 5. 1. *Een halve maan, een bolwerk halvemaans wyze gemaakt.*

(Luna prima. Plin. H. 2. 13. *De nieuwe*

nieuwe maan, de eerste nacht dat de maan des avonds schynt. Plena. Plin.H.2.97. *Volle maan.* Septima, octava, nona. Plin. H. 2. 97. *De zevende, achtste, negende nacht na de nieuwe maan, of dat de maan des nachts gescheenen heeft.* Novissima. Plin. H. 2. 13. *'t Laatste van de maan, of de laatste morgen dat de maan schynt.*)

LUNARIS, is. m. *en* f. are, is. n. Cic. Somn. 5. *Van de maan, der maane, dat de maan aangaat, of betreft.*

LUNATICUS, i.m. Paull. Dig. 21. 1. 43. §. 6. *Maanziek.*

LUNATUS, a, um. Virg. Æ. 11. 663. Colum. 12. 54. *Halvemaans wyze, of als een halve maan gemaakt, gebogen, of geschikt.*

Classis lunata. Lucan 3.549. *Een vloot die halvemaans wyze legt.*

LUNEBURGUM, i. n. *Lunenburg,* de Hoofdstad van 't Hertogdom Lunenburg.

† LUNO, as, avi, atum, are. acc. Ovid. Am. 1.1.23. *Als een halve maan, of boog buigen, of krommen.*

Aciem in arcum lunare. Prop. 4. 6. 25. *Een leger halvemaans wyze scharen, of in slagorde stellen.*

LUNULA, æ. f. Plaut. E. 5. 1. 34. *Een bagge die de gedaante van de maan vertoont.*

LUO.

LUO, is, lui, luere. *Betaalen, boeten, draagen, lyden.*

(Ni æs alienum luissem. Curt. 10. 2. 25. *Ten waar dat ik de schuld voor u betaalt hadde.*)

Delicta alicujus luere. Hor. O. 3. 4. 1. *Voor een ander 't gelag betaalen, eens anders straf draagen, of de straf van een anders misdaad boeten.*

Luere sanguine maculas flagitiorum. Cic. V. 5. 46. *Zyn misdaaden met zyn hals betaalen.*

Luere peccati pœnas. Cic. Att. 3. 9. *De straf zyner zonde draagen, over zyn quaad gestraft worden.*

Obsides capite luerent, si pacto non staretur. Liv. 9. 5. *De gyzelaars mosten gedoodt worden, indien men hun 't gegeeven woord niet hield.*

LUP.

LUPA, æ. f. Virg. Æ. 8. 631. Liv. 1. 4. *Een wolfin, of wolvin.*

Lupa. Cic. Mil. 21. *Een allemantshoer, een gemeene hoer, een smots.*

LUPANAR, aris. n. Juv. 6. 132. Quintil. I.O. 7. 3. *Een hoerhuis, een bordeel, kit, of hoerekot.*

LUPANARIUM, ii. n. Ulp. Dig. 5. 3. 27. Zie Lupanar.

LUPATA, orum. n. plur. Virg. G. 3. 208. *Een zeer rouw gebit, een heel scherpen breidel.* Solinus heeft zich van Lupatus, i. m. c. 45. be-dient, maar men vind by de Schryveren geen getuigh dat hem toevalt.

(LUPERCAL, alis. n. Ovid. F. 2. 381. *Een plaats te Romen ingeruimt voor Pan, op dat, vermids hy de God van de harderen was, het vee voor de wolven mogt veilig zyn.*

LUPERCALE sacrum. Suet. A. 31. 4. *en* Lupercalia, orum. Suet. A. 31. 5. Plutarch. C. 736. D. *Het feest van den God Pan.*

LUPERCUS, i. m. Cic. A. 2. 34. *Een Priester van den God Pan.*)

LUPIA, æ. f. Tac. An. 1. 60. 5. *De Lippe, of Lippestroom, een rivier in Westphalen.*

LUPINUM, i. n. Colum. 2. 10. Plin. H. 18. 14. *Een vygboom, zeker houdgewas.*

LUPINUS, a, um. Cic. C. 3. 8. *Wolfs, van een wolf, dat een wolf betreft.*

LUPUS, i. m. Cic. A. 3. 11. *Een wolf.*

Lupi Mœrim videre priores. Virg. E. 9. 54. *De wolven hebben Meris eerst gezien, dat is, Meris is heel schor geworden, of heeft eensslags zyn stem verlooren.*

Eccum tibi lupum in sermone. Plaut. St. 4. 1. 71. Lupus in fabula. Ter. Ad. 4. 1. 21. *Wanneermen van de wolf spreekt ziet men de staert,* dat is: *daar koomt 'er een in de kaart kyken; daar is dak op 't huis;* of boertende, *als men van de drommel praat is hy 'er by of omtrent.*

Lupus. Plin. H. 32. 2. *Een zeewolf, of zeesnoek,* zekere visch.

Lupus. Ovid. Tr. 4. 6. 4. *Een zeer rouw, of scherp gebit.*

Lupus. Liv. 28. 3. *Een puthaak.*

Lupus. Plin. H. 11. 24. *Een soort van een spinnekop.*

Lupus. Plin. H. 21. 15. *Wolfswortel,* zeker kruid.

(LUPUS, i. m. Mart. E. 2. 37. 4. *Een snoek.*

LUR. LUS.

LURA, æ. f. Festus. *De mond, of opening van een leêre zak.*

Lura. Lucill. *by* Cic. T. Q. 4. 21. Zoo leezen hier Lamb. over Hor. O. 3. 4. 74. en Turn. Adv. 7. 18. en deeze zegt het te zyn *De mond van de maag,* die als een leêre zak is.)

LURCO, onis. m. Plaut. P. 3. 3. 16. *Een vraat, slokop, of gulzig eter.*

LURCO, as, are. Lucill. *by* Non. 1. 34. *Vreeten, gulziglyk eeten.*

LURIDUS, a, um. Ovid. M. 1. 147. *Bleek, vaal, geelachtig.*

Dentes luridi. Hor. O. 4. 13. 10. *Geele tanden.*

† LUROR, oris. m. Lucret. 4. 334. *Bleekheit, vaalheit.*

LUSCA, æ. f. Mart. 4. 65. 2. *Een wyf met een oog, of dat maar met een oog ziet.*

LUSCINIA, æ. f. Hor. S. 2. 3. 245. Plin. H. 10. 39. *en*

(LUSCINIUS, ii. m. Phædr. 3. 18. 2. *en* 11. By wien 't niet alleen gevonden word, als Rittershusius gemeent heeft; want het staat ook by Sen. E. 76. *Een nachtegaal.* Zie ook Salmas. in Lamprid. Comm. c. 10.)

LUSCINIOLA, æ. f. Plaut. B. 1. 1. 4. *Een nachtegaaltje.*

LUSCIOSUS, a, um. Plin. H. 29. 6. *Stikziende, of byziende: die 's avonds en 's morgens byna niet, en op den dag heel weinig ziet.*

LUSCITIO, onis. f. Ulp. Dig. 21. 1. 10. §. 4. *Byzienigheit, stikzienigheit, zwakheit, of mangel van 't gezicht.*

LUSCITIOSUS, a, um. Plaut. M. G. 2. 3. 52. Ulp. Dig. 21. 1. 10. § 4. *Byziende, stikziende, heel zwak van gezicht, die 's avonds beter als by daag ziet.*

LUSCUS, i. m. Cic. de Or. 2. 60. *Eenoogig, die maar een oog heeft, of maar uit een oog ziet, een eenoog.*

LUSIO, onis. f. Cic. S. 17. Fin. 5. 20. *Een spel,* als dammen, schaaken, verkeeren, enz.

LUSITANIA, æ. f. Cic. F. 10. 33. *Portugal,* een Ryk van Europa.

LUSITO, as, avi, atum, are. Plaut. Capt. 5. 4. 6. *Speelen.*

LUSOR, oris. m. Ovid. Art. 1. 451. *Speelder, of speeler.*

Lusor. Plaut. Am. 2. 2. 63. *Een guit, een bedrieger, of opligter.*

Lusor amorum. Ovid. Tr. 4. 10. 1. *Een schryver van minnedichten.*

(LUSORIE. Adv. Lusorie agere. Ulp. Dig. 30. 50. 1. *Met den tegendinger onder een deken leggen.*)

LUSORIUS, a, um. Plin. H. 37. 2. *Dat het spel aangaat, of betreft, van 't spel, dat tot het spel dient.*

Lusoria fulmina. Sen. N. Q. 2. 44. *Speelblixemen, blixemen die niet schaden, die Jupiter maar speelende uitschiet.*

Lusorium Prætoris Imperium fuit. Julian. Dig. 43. 8. 7. *'t Gezagh van den Overſten Schout had geen klem, of was krachteloos, of wierd bespot.*

Lusorium nomen. Sen. B. 5. 8. *Een verzierde, verdichte, of valsche naam.*

LUSTRALIS, is. m. *en* f. ale, is. n. Liv. 1. 28. *Zuiverend, reinigend, dat tot de reinigmakingen diende, die in de offerhanden geschieden.*

Aqua lustralis. Ovid. P. 3. 2. 73. *Zuiverend water, water dat men op de bystanders der offerhanden sprengde om hen te reinigen.* Men zou met dit woord *Wywater* konnen betekenen.

LU-

LŪSTRĀMĔN, inis. n. Val. Fl. 3. 409. *Snuffeling, of 't zoeken naar iets onder veele andere dingen.*

LŪSTRĀMENTŪM, i. n. Marcian. Dig. 48. 3. §. 3. *Zekere geneezing, of zuivering die door tovery, of toverkunst geschiedde.*

LŪSTRĀTIO, ōnis. f. Colum. 2. 22. *Zoenoffer, zoen- of verzoenofferhande.*

Lustratio. Cic. A. 2. 23. *Het doorreizen, 't doortrekken, 't doorkruissen, of verspieden van een land.*

Lustrationes. Cic. T. Q. 5. 27. *Verblyf, of verschuiling der wilde dieren in hunne holen.*

LŪSTRĀTŪS, ă, ūm. Ovid. M. 14. 605. Liv. 3. 18. *Gereinigt, gezuivert.*

Lustratus. Cic. Tim. 9. *Doorreist, doorgetrokken, doorgekruist, of doorgezworven, doorgeloopen, bespiedt,* van een land spreekende.

LŪSTRĬCŬS dies. Suet. N. 6. 4. *De dag waar op men den kinderen een naam gaf, en offerhanden tot hunne reinigmakinge dede.* Festus zegt dat het de agtste dag na de geboorte der meisjes, en de negende na die van de knechtjes was. Zie onze aantekening.

LŪSTRIFICŬS, ă, ūm. Val. Fl. 3. 448. Zie Lustralis.

LŪSTRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Reinigen, zuiveren.*

Cum lustrabimus agros. Virg. E. 5. 75. *Wanneer wy offerhanden voor de vruchtbaarheit van onze landen zullen doen.*

Viros lustrare. Virg. Æ. 6. 231. *De bystanders van een offerhande door besprenging met water reinigen.*

Lustrare exercitum. Cic. D. 1. 45. Liv. 38. 12. *Een leger monsteren,* vermids het leger na deeze monsteringe door een offerhande gereinigt wierd. Zie onze aantekening over Curt. 10. 9. 12. §. 31.

Lustrare aliquem locum. Cic. Fin. 5. 29. *Een plaats bezeeken, doorloopen, doorwandelen, omgaan, bezichtigen, of bespieden.*

Æquora lustrare. Virg. Æ. 3. 385. *De zeen doorkruissen.*

Muros equo lustrat. Virg. Æ. 9. 58. *Hy ryd te paerd rondom de muuren.*

Lustrare orbem. Cic. Tim. 9. *Zyn kring, of kreits voltrekken, of omloopen,* van een dwaalster spreekende.

Lustrare aliquid animo. Cic. Fin. 2. 34. *Iets overweegen, onderzoeken, overleggen, bedenken, of bespiegelen.*

Totam licet animis tanquam oculis lustrare terram. Cic. N. D. 2. 64. *Men kan de aarde met het verstand zoo wel als met de oogen bezichtigen.*

(LŪSTRO, ōnis. m. Catull. 113. 4. *Die in boerhuizen, of bordeelen loopt, en daar en zyn goed doorbrengt, of verquist.*

LŪSTRŎR, āris, ātūs sum, ārī. Plaut. Ps. 4. 7. 6. Cas. 2. 3. 29. *In bordeelen, of boerhuizen loopen, de hoeren nalorpen.*)

LŪSTRŪM, i. n. Virg. G. 2. 470. *Een bosch, kreupelbosch, hol, of nest voor de wilde dieren.*

Lustrum. Cic. A. 13. 11. *Een hoerhuis, hoerekot, of bordeel.*

Lustrum. Cic. F. 2. 13. *De tyd van vyf jaaren.*

Lustrum. Liv. 1. 44. *Zuivering, of reiniging in, of door offerhanden.*

LŪSŬS, ūs. m. Quintil. I. O. 1. 3. *Een spel.*

Lusus. Ovid. P. 1. 9. 9. *Schimp, spot, spottery, fijne streeken, boertery, jok.*

LŪSŪS, ă, ūm. Cic. Fin. 2. 1. *Bedrogen, misleid, gedockt, opgeligt, om den tuin geleid.*

LUT.

LŪTĀMENTŪM, i. n. Cat. R. R. 129. *Een wand, of muur van kley, aarde, of leem gemaakt.*

LŪTĀRIUS, ă, ūm. Plin. H. 32. 4. *Die in de modder, of slyk leeft,* van zekere visschen en schildpadden spreekende.

(LŪTĀTŪS, ă, ūm. Crassis lutatus amomis. Pers. 3. 104. *Dik met reukwerk bestreken.*)

LŪTĔĂ, æ. f. Plin. H. 33. 5. *Wouw,* een kruid daar men geel mee verft.

LŪTĔNSĬS, is. m. en f. sĕ, is. n. Plin. H. 9. 37. Zie Lutarius.

LŪTĔŎLŬS, ă, ūm. Virg. E. 2. 50. Colum. 12. 47. *Geelachtig, bleek geel, licht geel.*

LŪTĔSCO, scis, escĕrĕ. Colum. 8. 17. *Vol slyk, of heel slykerig worden, tot modder, of slyk worden.*

LŪTĔTIĂ, æ. f. Cæs. B. G. 7. 58. 3. (Lutetia Parisiorum. Cæs. B. G. 6. 3. 4.) *Parys,* de Hoofdstad van Vrankryk.

(LŪTĔŪM, i. n. Plin. H. 10. 53. *De dooyer van een ey.*)

LŪTĔŬS, ă, ūm. Adj. van Luteum. Vitruv. 2. 1. *Geelachtig, bleek geel, licht geel.*

(LŪTĔŬS, ă, ūm. Adj. van Lutum. *Van slyk, van aarde.*

Vasa lutea. Cic. V. 4. 14. *Aarde vaten.*

Luteus. *Beslykt, bemoddert, daar slyk, of modder in is.*

Luteum Rheni caput. Hor. S. 1. 10. 37. *De Rhyn ontspringende uit modderige bronnen.*

Luteus *Besmeert, vuil, leelyk, zwart, bemorst.*

Luteus Vulcanus. Juv. 10. 132. *De bemorste, besmeerde, of zwarte Vulkaan,* om dat de Smeeden gemeenlyk van roet en rook bemorst en zwart zyn.

Luteus. *Slecht, gering, van geen waerdy, of aanzien, onnozel.*

Lutea est meretrix, nisi quæ sapit in vino ad rem suam. Plaut. Truc. 4. 4. 1. *Die hoer is een slechthoofd, of onnozel, die over tafel op haar belang niet past.*)

LŪTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cato R. R. 93. *Pleisteren, bepleisteren, met leem, of klei bestryken.*

LŪTŌSŬS, ă, um. Colum. 2. 4. 12. 54. *Heel slykerig, heel beslykt, of modderig, vol slyk, of modder.*

LŪTRĂ, æ. f. Plin. H. 32. 11. *Een otter,* zeker viervoetig dier dat op 't land en in 't water leeft.

LŪTŪLĔNTŬS, ă, um. *Slykerig, beslykt, modderig, vol slyk, of modder.*

Lutulentus sus. Cic. Sall. 1. *Een beslykt, of vuil zwyn.*

Lutulentus. Cic. Pis. 12. *Die zich in de vuilste onreinigheden wentelt, die in de grootste vuiligheden verzopen legt.*

LŪTŪM, i. n. Cic. Pis. 25. *Slyk, modder, vuiligheit.*

LŪTŪM, i. n. Vitruv. 7. 14. *Wouw,* zeker kruid om geel mee te verwen.

LUX.

LŪX, ūcis. f. Cic. S. R. 22. *'t Licht, de dag.* Men vind Luces in plur. by hem A. at. 96. om *de sterren, of hemellichten* te beteekenen.

Lux. Cic. S. R. 20. *Een dag.*

Luce tricesima. Plin. H. 2. 9. Centesima. Cic. Mil. 35. *De dertigste dag, de honderste dag.*

Festæ luces. Hor. O. 4. 6. 42. *De feest- vier- of heilige dagen.*

Luce & palam. Cic. A. 12. 10. en Pis. 10. *Op den vollen, of lichten dag, by lichten dage, openlyk, in 't openbaar.* Cic. A. 12. 10. en Plaut. Cas. 4. 2. 7. zeggen ook Luci in ablativo.

Luce prima. Ter. Ad. 5. 3. 55. *In 't krieken van den dag, als 't licht word, of begint te lichten, als de dag aankomt, of aanbreekt.*

Lux. Cic. T. Q. 3. 12. *'t Leven.*

Animus contemtor lucis. Virg. Æ. 9. 205. *Een gemoed dat de dood veracht.*

Lux. Ovid. M. 14. 197. Stat. Th. 11. 585. *De oogen, het gezicht.*

Lux. *Eer, roem, glans, luister.*

Lucem afferre Reipublicæ. Cic. Man. 12. *'t Gemeenebest luister geeven, of toebrengen.*

Lux forensis. *De vierschaar, of rechtbank.*

Forensi luce carere. Cic. Cl. 8. *In de vierschaar niet mogen pleiten.*

Lux doctrinarum Cicero. Plin. H. 17. 5.

17. 5. *Cicero het licht, de luister, of glans der geleerdheit.*

(Lux. *De menigte van menschen.*

In luce magnus. Cic. S. 4. *Groot, aanzienlyk by de menigte.*

Lux. *De hemel.*

O præclarum discessum e vita! cum mortali corpore cremato in lucem animus excedit. Cic. D. 1. 24. *O voortreffelyk scheiden uit dit leven! als dit sterflyk lichaam verbrandt zynde, de ziele naar den hemel vaart.*)

LŪXĀTĂ, ōrūm. Festus. Plin. H. 20. 9: 22. 1. 3. *Verstuikte, verrekte, uit het lidt geraakte leden.* Andere leezen Luxa.

LŪXĀTŪS, ă, ūm. Plin. H. 31. 6. *Verstuikt, verrekt, uit het lid geraakt.*

LŪXĔMBŪRGŪM, I. n. *Luxenburg*, een stad van Vlaanderen, de Hoofdstad van 't Hertogdom deezes naams.

LŪXO, ās, āvi, atum, ārĕ. *Verstuiken, verrekken, uit het lid helpen.*

Subarator imprudens luxavit radices. Plin. H. 17. 24. *Een onvoorzigtige ploeger heeft de wortelen los gemaakt.*

LŪXŪRIĂ, æ. f. Cic Off. 1. 34. en 30. *Overdaad, weelde, wellust, een lui, lekker, verwoest, weeldrig, of wellustig leven:* ook *overdaad in kleederen, huisraad, gastmaalen, enz.*

Luxuria foliorum. Virg. G. 1. 191. *Te grooten overvloed van bladeren, te weeldrigen loof.*

LŪXŪRIĒS, ei. f. Cic. Cœl. 19. Zie Luxuria.

LŪXŪRIO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *In weelde, overdadiglyk, wellustiglyk,* of *lui en lekker leeven.*

Luxuriant otio animi. Liv. 1. 19. *Door ledigheit worden de gemoederen tot allerlei weelde, of overdaad vervoert, door ledigheit worden de gemoederen bedorven.*

Luxuriant animi rebus secundis. Ovid. Art. 2. 436. *Men word weeldrig in voorspoed; of d'overvloed baart overdaad, of weelde.*

Hæc lætitia nobis luxuriat. Liv. 23. 12. *Deeze vreugd is te groot voor ons.*

Pecus luxuriat in pratis. Ovid. F. 1. 156. *'t Vee huppelt, springt, of dartelt in de weiden.*

Illius ingenium nimia gloria luxuriat. Liv. 2. 48. *Zyn verstand word door al te groot een eere dartel, of weeldrig, of hy spat door al te grooten roem tot overdaad uit.*

Luxuriare. *Te weeldrig, of te vruchtbaar zyn, te veel draagen, of voortbrengen.*

Humus luxuriat. Ovid. Her. 1. 45. *De aarde is te weeldrig, of te vruchtbaar; brengt te overvloedig vruchten voort.*

In frondem luxuriare. Plin. H. 19. 5. *Te weeldrig loof schieten, te overvloedig loof, of bladeren voortbrengen.*

LŪXŪRIŎR, āris, ātūs sūm, āri. Colum. Arb. 11. Zie Luxurio.

LŪXŪRIŌSE. Adv. *Weeldrig, dartel, wellustiglyk, overdadiglyk.* De compar. Luxuriosius staat by Nep. 4. 3. 2.

Vivere luxuriose. Cic. Cœl. 6. Nep. 7. 11. 5. *In weelde, wellust, of overdaad leeven, een weeldrig, of dartel leven leiden.*

LŪXŪRIŌSŪS, ă, ūm. Cic. Fin. 2. 7. *Weeldrig, dartel, wellustig, overdadig, quistig, die in weelde en dartelheit leeft.* De compar. Luxuriosior staat by Cic. Pis. 27. en de superl. Luxuriosissimus by Colum. 8. 16.

Cultus luxuriosus. Quintil. I. O. Præf. 8. *Een te dartel, te prachtig, te kostelyk, of te weitzen optooisel.*

Lætitia luxuriosa. Liv. 2. 21. *Een onmatige vreugde, of overgroote blyschap.*

Luxuriosus. Cic. Or. 24. *Dat te weeldrig, of te overvloedig draagt,* van boomen, en landeryen spreekende.

Vitis luxuriosa. Colum. 5. 6. *Een wyngaard die te weeldrig, of te veel loof schiet.*

LŪXŪS, ūs. m. Cic. V. 3. 25. *Weelde, dartelheit, pracht, overdaad, verquisting, kostelykheit.*

Tabernaculum omni luxu & opulentia instructum. Curt. 3. 11. 23. *Een tent met allerhande pracht en kostelykheit voorzien.*

LŪXŪS, I. n. Sall. Fr. *Verstuikt, verrekt, verwrikt, uit het lid geraakt.*

LYC.

LYCĒŪM, I. n. Cic. A. Q. 1. 4. Λύκειον. *De Lycéeplaats*, een plaats te Athenen daar Aristoteles de Wysbegeerte leerde.

LYCĀŌNIĂ, æ. f. Plin. H. 5. 27. *Lykaonien*, een landschap in klein Azien.

LYCHNĪS, idis. f. Plin. H. 21. 4. Λυχνὶς. *Christus oogen*, zekere bloem.

LYCHNĪTĒS, is. m. Plin. H. 36. 5. Λυχνίτης. *Zekere witte marmersteen*, dus genaamt, vermids men lampen in de putten most branden daar ze uit gegraaven wierd.

Lychnites. Plin. H. 37. 7. *Zekere karbonkelsteen*, een kostelyk gesteente.

LYCHNĪTIS, idis. f. Plin. H. 25. 10. *Wollekruid, toortzekruid*, een kruid welkers pit voor lemmet in de lampen dient.

(LYCHNŎBĪŪS, Ĭi. m. Sen. E. 122. *Die in plaats van 's daags te werken, 's nachts by 't licht werkt.*)

LYCHNŪCHŪS, I. m. Cic. Fr. 3. 7. Λυχνοῦχος. *Een kandelaar, blaker, of luchter.*

LYCHNŪS, I. m. Cic. Cœl. 28. Virg. Æ. 1. 730. Λύχνος. *Een kaers, licht.*

Pendentes lychni. Lucret. 5. 296. *Hangblakers, hangkandelaars, hangende lampen, kroonen.*

LYCIĂ, æ. f. Plin. H. 5. 27. *Lycien*, een landschap in klein Azien. Zie onzen Curt. 3. 1. 1. §. 7.

LYCISCĂ, æ. f. Virg. E. 3. 18. Ovid. M. 3. 220. *Een wolfhond, een hond van een wolf en een teef geteelt.*

LYCIŪM, Ĭi. n. Plin. H. 24. 14. Cels. 6. 7. Λύκιον. *Wilde pruimtjes; zekere geneesmiddelen van een doornachtigen boom gemaakt, die in Lycien groeit.*

LYCŎPSIS, is. f. Plin. H. 27. 11. Λυκοψίς. *Bugloffe, of ossentonge*, zeker kruid.

LYDIŪS lapis. Plin. H. 33. 8. *Een toetsteen.*

LYMPHĂ, æ. f. Virg. Æ. 4. 635. *Water.*

LYMPHĀTĬCŪS, I. m. Plin. H. 25. 5. *Een dol, uitzinnig, of krankzinnig mensch, een raaskalder, een wiens herssenen zyn ontsteld, een mymeraar.*

LYMPHĀTIO, ōnis. f. Plin. H. 36. 4. *Herssenwoede, razerny, krankzinnigheit, gekheit, dolheit,* uit eenige mymering, of zotte inbeelding ontstaande.

LYMPHĀTŪS, ă, ūm. Virg. Æ. 7. 377. *Uitzinnig, razende, dol, krankzinnig, gek, bezeten, in de herssenen geprikt.* Dit laatste zegt men boertende.

† LYMPHO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquem. Val. Fl. 3. 46. *Iemant gek, dol, of krankzinnig maaken.*

LYMPHŎR, āris, ātūs sūm, āri. Curt. 4. 12. 14. Plin. H. 24. 17. *Gek, dol, of krankzinnig worden, 't in 't hoofd krygen.*

LYN.

LYNCĒŪS, ă, ūm. Hor. S. 1. 2. 90. Λύγκειος. *Die een scherp, of sterk gezicht heeft, die zoo scherp, of klaar ziet als een Lynx.*

Quis est tam lynceus qui in tantis tenebris nihil offendat? Cic. F. 9. 2. *Wie heeft zulk een lynxgezicht, of zulke arendsoogen? dat is, Wie ziet 'er zoo klaar dat hy in zulke dikke duisternissen zomtyds niet struikelt?*

LYNCŪRĬŪM, I. n. Plin. H. 8. 38. Λυγκούριον. *Zeker kostelyk gesteente dat uit de pis van een lynx groeit.*

LYNX, yncis. f. Virg. Æ. 1. 327. Plin. H. 28. 8. Λύγξ. *Zeker gespikkelt dier, dat een heel scherp gezicht heeft.* Men vind dit woord in het masculinum by Hor. O. 2. 13. 40.

LYR.

LYRĂ, æ. f. Cic T. Q. 1. 4. Hor. O. 1. 12. 1. Tib. 3. 4. 38. Λύρα. *Een lier, een harp.*

Gerræ germanæ, atque ædepol lyræ lyræ. Plaut. Pœn. 1. 1. 9. *Dit zyn louter valsche opsnydingen en enkele witje watjes.*

Lyra. Varr. R. R. 2. 5. Ovid. F. 2. 76. *De lier,* zeker gesternte.

(LYRICĔN, inis. m. Gloss. Opt. Lyricen, λυρῳδός. *Een lierman,* of *lierspeelder.*)

LYRICŬS, ă, ŭm. Ovid. Her 15. 6. Λυρικός. *Dat op een lier, of harp gespeelt word, dat tot de lier behoort, of zyn betrekking op de lier heeft, van een lier.*

Vates lyrici. Hor. O. 1. 1. 35. *Lierdichters*

Lyrica doctissima scribit. Plin. E. 3. 1. 7. *Hy maakt geleerde lierzangen.*

LYRĪSTĒS, æ. m. Plin. E. 9. 36. 4. Λυριστής. *Lierspeelder, lierman.*

LYS. LYT.

LYSĪMĂCHIĂ, æ. f. Plin. H 25. 7. Λυσιμαχία. *Wederik, partyke.* Zeker kruid, dus in 't Latyn naar Lysimachus genoemt, die 'er d' eerste vinder van was.

LYSĬS, is. f. Vitruv. 6. 11. Λύσις. *'t Gat, 't open, of d'opening* van een deur, venster, stormbreuk, enz.

Lysis. Vitruv. 3. 3: 5. 7. *De kroonlyst, of bovenlyst van een piedestal, of voetzuil; de onderplint van eenig timmerwerk.*

LYTRĂ, æ. f. Varr. L. L. 4. 13. Zie Lutra.

LYTTĂ, æ. f. Plin. H. 29. 5. Λύττα. *De worm, of wurm,* daar de honden van gesneden worden, op dat ze niet dol zouden worden.

M.

M A C.

MACAŬM, i. n. *Macao,* een stad in China.

MĂCĔDŎNĬĂ, æ. f. Plin. H. 4. 10. *Macedonien,* een groot gedeelte van Griekenland, in zyn gansche uitstrekking genomen.

MĂCĔLLĀRĬUS, i. m. Varr. R. R. 3. 2. Suet. J. 29. 6. *Een droge gasteryhouder, of verkoper van allerlei eetwaaren.*

MĂCĔLLĀRĬUS, ă, ŭm. Macellaria taberna. Val. Max. 3. 4. 4. *Een gaarkeuken, een winkel, of kraam daar allerhande spys word verkocht: een vleeschhuis, of vleeschhal.*

MĂCĔLLŬM, i. n. Cic. D. 2. 27. Plaut. R. 4. 3. 40. *De merkt, of plaats daar allerlei eetwaaren verkocht worden: een vleeschhuis, of vleeschhal.*

MĂCĔO, ēs, măcŭi, măcērĕ. *Mager worden, uitteeren, vermageren, afneemen.*

Ossa atque pellis est, ita cura macet. Plaut. Au. 3. 6. 28. *Hy is niet dan vel en been, zoo mager word hy van zorge, of zoo teert hy uit van kommer.*

MĂCĔR, măcrĭ, măcrŭm. Cic. Rull. 2. 25. *Mager, dor, schraal.* De compar. Macrior staat by Cato R. R. 1. 23. en de superl. Macerrimus by Colum. 5. 11.

Macerrima humus. Colum. 2. 9. *Een heel magere, of schraale aarde.*

Spiritus jejunio macer. Petron. 88. *Een adem die als men nuchteren is stinkt.*

MĂCĔRĀTĬO, ōnis. f. Maceratio calcis. Vitruv. 7. 2. *Lessching, of blussching van kalk.*

MĂCĔRĀTUS, ă, ŭm. Plaut. Pœn. 3. 2. 21. *Geweekt, of geweikt, week, zacht, gedwee, of murw gemaakt.*

Ova aceto macerata. Plin. H. 29. 3. *Eyeren in azyn week gemaakt.*

(Maceratus. *Afgemat, amechtig.*

Polystratus siti maceratus ad fontem accessit. Curt. 5. 13. 24. *Polystratus door dorst afgemat, of zeer dorstig zynde is by de bron gekoomen.*)

MĂCĔRĒSCO, scis, scĕrĕ. Cato R. R. 93. *Doorweiken, vochtig worden, doortrekken, zacht, week, of murw worden,* van 't stroo spreekende dat men in 't slyk legt 't welk men met droessem van olyven maakt.

MĀCĔRĬĂ, æ. f. Cæs. B. G. 7. 69. 5. *Een stads muur, de muur, of wal van een stad.*

MĀCĔRĬĂ *en*

MĀCĔRĬĒS, ēi. Colum. 8. 15. *Een heinmuur om een hof, wyngaard, enz,* voornamentlyk als deeze muur van losse steen, zonder kalk, maar opgestapelt is.

Eruere maceriam. Ter. Ad. 5. 7. 10. *Een muur om ver smyten, of afbreeken.*

MĂCĔRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Vermageren, mager maaken, of worden, afneemen, verzwakken, afgaan.*

Aliquem fame macerare. Liv. 26. 13. *Iemant honger laaten lyden, of door honger vermageren.*

Noli te macerare. Ter. An. 4. 2. 2. *Word niet verdrietig, of neerslagtig, wil u zelven niet quellen, pynigen, of ontrusten.*

Macerare se cura & lacrymis. Plaut. Capt. 5. 1. 8. *Van hertsweer, of zorge en traanen verteeren, of verquynen.*

Invidia macerat nos. Lucret. 3. 75. *De nyd, of afgunst verteert ons.*

Macerare. Ter. Ad. 3. 3. 27. *Iets te weiken leggen, iets in eenige vocht murw, week, of zacht maaken.*

Macerare calcem. Vitruv. 7. 2. *Een klomp kalk lesschen, of blusschen.*

Macerare. Macerare lacte corpus. Plin. H. 11. 41. *Zyn lyf met melk zacht wryven.*

MĂCĔSCO, scis, măcŭi, măcēscĕrĕ. Plaut. Capt. 1. 2. 31. Varr. R. R. 3. 16. *Mager, of schraal worden, vermageren, afneemen, uitteeren.*

MĂCHÆRĂ, æ. Plaut. Curc. 3. 54. Μάχαιρα. *Houwmes, zwaerd, sabel, degen.* Suet. Cl. 15. 5. *Een vleeshouwers, of beenhakkers hakmes.*

MĂCHÆRĬŬM, ii. Plaut. R. 2. 2. 9. *Een dagge, dolk, of korten degen.*

MĂCHÆRŎPHŎRŬS, i. Cic. Fr. 2. 10. Μαχαιροφόρος. *Een man die een degen draagt.*

MĂCHAŎNĬUS, ă, ŭm. Μαχαόνιος. *Van Machaon,* van een goed geneesmiddel, of de konst der Geneesmeesteren, enz. spreekende, vermids Machaon, de zoon van Æsculapius, een vermaard Geneesmeester was.

Ille Machaonia vix ope sanus erit. Ovid. Rem. 546. *Nauwelyks zouden de gauwste Geneesmeesters hem konnen herstellen, Machaon zelf zou werk hebben om hem te geneezen.*

MĀCHĬNĂ, æ. f. Plin. H. 19. 2. *Werktuig, konstwerk, gereedschap,* waar door men zwaare dingen ligtelyk beweegt.

Belli machina. Virg. Æ. 2. 151. *Een oorlogswerktuig, of stormgereedschap.*

Machinæ. Cic. Dom. 11. *Looze vonden, listen, konstgreepen, kunsjes.*

(Machina. *Een toneel, waar op de slaaven gestelt wierden die men wilde verkoopen.*

Amicam de machina emit. Cic. Pet. Cons. 2. *Hy heeft een vryster van 't slaaventoneel gekocht.*)

MĀCHĬNĀLIS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. *Van een konstwerktuig, of gereedschap.*

Machinalis scientia. Plin. H. 7. 37. *De kennis om werktuigen te verzinnen, of te maaken.*

MĀCHĬNĀMĔNTŬM, i. n. Liv. 24. 34. *Een oorlogs werktuig.*

Machinamentum. Cels. 8. 20. *Een Wondheelders werktuig,* om gebroke, verstuikte, *of* uit lid geraakte leden weêr te zetten.

MĀCHĬNĀRĬUS, ii. m. Paull Dig. 9. 2. 31. *Een vestingbouwer, of sterktebouwer, een konstimgmaaker.*

MĀCHĬNĀRĬUS, ă, ŭm. Ulp. Dig.

Dig. 11. 6. 7. *Van een vesting-* of *sterktebouwer, van een konstmigmaker.*

(Machinarius asinus. Alfen Dig. 32. 60. 3. *Een ezel die in den rosmeulen loopt.*)

MĀCHĬNĀTĬO, ōnis. f. Liv. 27. 15 Cæs. B G. 2. 31. 2. *Een oorlogswerktuig*, of *stormgereedschap.*

Machinatio. Vitruv. 9 9: 1. 3. *Stelling*, of *planting van oorlogswerktuigen.*

Machinatio. Cic. de Or. 2. 17. *Konstgreep, looze vond, verzinning, list, behendige streek.*

MĀCHĬNĀTŎR, ōris. m. Liv. 24. 34. *Een vestingbouwer*, of *sterktebouwer, een konstmigmaker.*

Machinator scelerum. Cic. C. 3. 3. *Een verzinner, smeder, aanlegger*, of *aanvoerder van schelmstukken.*

(MĀCHĬNĀTRIX, icis. f. Machinatrix malorum facinorum. Sen. M. 2. 266. *Een stichtster van booze daaden.*)

MĀCHĬNŎR, āris, ātus sum, āri. Cic. N. D. 2. 51. *Verzinnen, uitvinden, bedenken, overleggen, bouwen, smeeden, stichten.*

Machinari aliquid. Plaut. Cas. 2. 4. 22. *Ergens een toeleg op maaken, een aanslag smeeden, brouwen*, of *maaken, iets ondernemen*, of *bestaan te doen.*

Machinari pestem aliquam in omnes. Cic. C. 1. 1. *Een toeleg maaken om al de waereld te bederven*, of *in 't verderf te brengen.*

MĀCHĬNŌSUS, ă, ūm. *Konstig gemaakt, dat konstiglyk gemaakt is.*

Navigium machinosum. Suet. N. 34. 5. *Een konstig gemaakt schip*, waar van een gedeelte in zee konde los gaan.

MACLIS, is. f. Plin. H. 8. 15. *Zeker dier bykans als een eland*, dat nergens dan in Zweden word gezien, het kan geen knien buigen, noch op staan als 't gevallen is.

MĀCĬĒS, ēi. f. Ovid. M. 2. 775. Colum. 6. 14. 1. *Magerheit, schraalheit.*

Cibum non capit usque in maciem. Plin H. 10. 63. *Hy vast*, of *onthoud zich van spyze, tot mager wordens toe.*

MĀCĬLENTŬS, ă, ūm. Festus. Plaut. Capt. 3. 4. 114. *Mager, vermagert, uitgeteert, ongedaan, schraal.*

MACLŎVĬŪM, I. n. *Saint Malo*, een stad van Vrankryk in Bretanje.

† MĀCŎR, ōris. m. Pacuv. *by* Non. 2. 515. Zie Macies.

MĀCRESCO, scis, măcrŭi, măcrescere. Varr. R. R. 3. 5. Hor. E. 1. 2. 57. *Mager worden, droog, dor*, of *schraal worden.*

Macrescit humus. Colum. 2. 1. *De aarde droogt op, word droog*, of *schraal.*

MĀCRĬTĀS, ātis. f. Vitruv. 2. 5. *Schraalheit, onvruchtbaarheit, dorheit, droogte.*

MĀCRĬTŪDO, inis. f. Plaut. Capt. 1. 2. 32. Zie Macies.

MĀCRŎCŎLLŬM, I. n. Cic. Att. 16. 3. Plin. H. 13. 12. Μακρόκολλον. *Heel groot papier.* Hermolaus, noemt het *Royal*, of *Koningklyk papier*, en dient zich daar 't gezagh van Catull. 22. 6. die het Regia charta heeft genoemt.

MACTĀTŎR, ōris. m. Sen. Tr. 4. 1003. *Moorder, moordenaar, doodslager.*

MACTĀTŬS, ă, ūm. Hor. O. 1. 19. 16. Ovid. Her. 7. 113. *Geslagt, gedoodt, geoffert, opgeoffert.*

MACTĀTŬS, us. m. Lucret. 1. 100. *Slagting, offering, opoffering.*

MACTĔ. Cic. Att. 15. 29. *Wakker, lustig, wakker aan, hou moed, dat is deftig, ga zoo voort, dat is braaf.* Dit is een woord om iemant aan te moedigen en op te wekken. Het is de vocativus singularis, en werd by Liv. 7. 36. Plin. H. 2. 12. en Curt. 4. 1. 18. in de pluralis Macti gevonden. Festus zegt dat de nominativus Mactus is t' zamen gestelt van Magis en auctus

Macte virtute. Virg. Æ. 9. 641. Cic. T. Q. 1. 17. *Hou moed en ga dus voort op 't deugdenspoor.*

(Macte animi. Stat. S. 5. 1. 37. *Lustig, hou moed, wakker aan, toon u dapper.*)

MACTĔĀ, æ. f. Zie beneden Mactya.

MACTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Ar. 20. *Dooden, doodslaan, slagten, ombrengen, opofferen.*

Mactare aliquem supplicio. Cic. C. 1. 11. *Iemant aan den hals*, of *aan 't lyf straffen dat 'er de dood na volgt.*

Hoc me mactat. Plaut. R. 1. 2. 8. *Dat maakt my razende, dat doet my van spyt bersten, dat smert my doodelyk*, of *dat doet my de dood.*

Mactare aliquem ultioni & gloriæ. Tac. An. 2. 13. 2. *Iemant aan zyn wraakzucht en roem opofferen.*

Mactare aliquem malo & damno Plaut. Au. 3. 5. 61. *Iemant verongelyken en benadeelen*, of *ongelyk en schade doen*

Mactare. *Vermeerderen, verheffen, verhoogen*, of *opvoeren.*

Mactare honoribus. Cic *by* Non 4. 291. *Tot eerampten*, of *bedieningen verhoogen, verheffen*, of *opvoeren.*

† MĀCTŬS, ă, ūm. *Vermeerdert, vergroot.*

Mactus esto hoc sacrificio. Cato R. R. 135. *Dat deeze offerhande tot vermeerdering van uwe glory strekke*, een Godheit aanspreekende.

Macta munera. Sall. B. J. 13. *Aanmerkelyke giften, aanzienlyke, deftige, heerlyke, groote geschenken.* (Dat word nu geleezen Magna.

MACTRĀ, æ. f. *Een baktrog.* Dit is zuiver Grieksch. Pollux. 6. 10. Μάκτρα, οὐ ἱμάτιον. Zie beneden Magis in de derde betekenisse.)

MĀCŬLĀ, æ. f. Virg. Æ. 9. 49. *Vlek, vlak, smet, plek, kladde.*

Macula. *Schandvlek, schande, oneer, quaade naam, laster.*

Afficere macula. Cic. S. R. 39. *Met oneer bevlekken, schande aandoen.*

Eluere maculam. Cic. Sext. 29. *Een schandvlek afwisschen, zich van een laster zuiveren.*

Maculæ. Cic. V. 5. 11. *Maazen.* Van netwerk spreekende.

MĀCŬLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Capt. 3. 4. 63. *Vlakken, bevlekken, besmetten, bekladden, vlakken maaken, bezoedelen.*

Maculare nomen alicujus crimine. Virg. Æ. 10. 851. *Iemants goeden naam met eenige misdaad bekladden.*

Ludos omni scelere maculare. Cic. Ar. 13. *De spelen met allerlei schelmstukken bezoedelen*, of *verontreinigen.*

MĀCŬLŌSŬS, ă, ūm. Cic. A. 2. 29. *Gevlakt, bevlekt, besmet, vol vlakken, beklakt.*

Maculosus. Cic. Att. 1. 16. *Vuil, eerloos, snood, onrein, oneerlyk*, van persoonen spreekende.

Maculosus. Hor. O. 4. 5. 22. *Schandelyk, eerloos, oneerlyk, snood, vuil*, van misdaaden spreekende.

Maculosus. Virg. Æ. 1. 327. *Gevlakt, geplekt, gespikkelt*, of *gesprikkelt, vol vlakken*, of *spikkelen.*

Vellus maculosum. Ovid. M. 3. 197. *Een gevlakt vlies, een bont vel.*

MAD.

MĀDĂGASCĀRĬA, æ. f. *Madagasker*, een stad in Afrika by de Ethiopische zee, van Plin. H. 10. 8. Cerne genaamt.

MĀDĔFĂCĬO, is, feci, factūm, facĕrĕ. Cic. A. 14. 3. *Weeken, nat*, of *vochtig maaken, te weiken leggen; netten*, of *natten.*

MĀDĔFACTŬS, ă, ūm. Ovid. M. 12 301. *Geweikt, nat*, of *vochtig gemaakt, genet, nat*, of *vochtig.*

Hordeum aqua madefactum. Varr. R. R. 1. 4. *Garst in water geweikt.*

MĀDĔFĬO, is, factŭs sūm, fĭerī. *Nat,*

Nat, of *vochtig gemaakt worden.*

Cæde madefieri. Ovid. M. 2. 824. *Door 't geplengde*, of *vergoten bloed bespat*, of *bezoedelt worden.*

MĀDENS, entis. omn. gen. Cic. post. red. sen. 6. Ovid. M. 1. 149. *Bevochtigt, nat gemaakt, besproeit, nat, vochtig.*

MĀDEO, ēs, mădŭi, mădērĕ. Cic. A. 2. 41. *Nat*, of *vochtig zyn, geweikt*, of *doorweikt zyn.*

† Socraticis madere sermonibus. Hor. O. 3. 21. 9. *Vol zyn van Sokrates wysheit, Sokrates voorschrift wel verstaan.*

Madere alleen. Tib. 2. 1. 29 Madere vino. Mart. 11. 16. 5. *Van wyn dronken, zat*, of *vol zyn.*

Madere metu. Plaut. Most. 2. 1. 48. *Van angst zweeten.*

(Madere. Plaut. Men. 2. 2. 51. *Kooken*: dat kookt is nat en vochtig.

Igni exiguo madere. Virg. G. 1. 196. *By een klein vuur kooken.*)

MADERĂ, æ. f. *Madera*, een eiland van de Atlantische zee in Afrika.

MĀDESCO, scis. escĕrĕ. Ovid. M. 1. 66. Colum. 11. 3. *Geweikt, nat gemaakt*, of *vochtig zyn.*

MĀDIDĀNS, antis. omn. gen. Claud. R. P. 2. 88. *Nat, vochtig.*

(MĀDIDĀTUS, ā, ūm. Spongiæ madidatæ. Apul. M. 8. 210. *Vochtige sponssen.*

MĀDĬDĒ. Adv. Madide madere. Plaut. Ps. 5. 27. *Zeer dronken zyn.*)

MĀDIDUS, ā, ūm. Virg. Æ. 5. 179. *Nat, vochtig, druipende, geweikt, doorweikt.* (De compar. Madidior staat by Plin. H. 27. 5.)

Capilli madidi myrrha. Ovid. M. 5. 53. *Haair druipende van myrrhe.*

Madidus. Plaut. Am. 3. 4. 18. *Dronken, zat, vol.*

(Madidus. Plaut. Men. 1. 3. 29. *Gekookt, gezoden.*)

MĀDŌR, ōris. m. Sall. by Non. 2. 534. *Vochtigheit, nattigheit.*

MADRITŪM, i. n. *Madrid*, een stad van nieuw Castilien, en de Hoofdstad van Spanjen.

‡ MĀDŪLSĂ, æ. f. Plau. Ps. 5. 1. 7. *Een dronkaart.* Men leest Madusa by Festus.

MÆA.

MÆĀNDĒR, dri. m. Ovid. M. 8. 167. Liv. 38. 13. *De Meanderstroom.* Een rivier in Azien.

Mæandri. *Omwegen, verschoningen, uitvluchten, verontschuldigingen, listen, streeken.*

Quos tu mæandros quæsisti? Cic. Pis. 22. *Wat omwegen hebt gy gezocht?* Cicero gebruikt het ook om uit te drukken, *De omzwervingen der Reizigers*; En Virg. Æ. 5. 251. om zekere *kromloopende*, of *slangswyze stikwerken* uit te drukken.

MÆN. MÆO.

MÆNĂ, æ. f. Cic. Fin. 2. 28. *Zekere zeevisch.*

MÆŎNIĂ, æ. f. Plin. H. 5. 29. *Meonie.* Een land van klein Azien.

MÆŎTIS palus. Cic. T. Q. 5. 17. *De Zabaksche zee*, een zee tusschen Europa en Azien.

MÆR.

MÆRĔO, ēs, mærērĕ. Cic. Pis. 9. *Bedroeft, bedrukt, zwaarmoedig, droevig, rouwig*, of *treurig zyn, schreyen, weenen, treuren.*

Altius animis mærebant. Tac. An. 2. 82. 4. *Zy waren veel bedroefder van harten.*

Mærere casum aliquem. Cic. F. 14. 2. *Eenig ongeval beklaagen.* Dolore alicujus. Cic. F. 4. 5. *Over iemants ongeluk bedroeft zyn.*

MÆRŌR, ōris, m. Cic. T. Q. 3. 12. *Droefheit, druk, verdriet, rouwe, ongenoegte, smert, treurigheit, hertzweer, leet.*

MÆS.

MÆSTĒ. Adv. Cic. Her. 3. 14. *Droeviglyk, smertelyk, verdrietelyk, met smert, treuriglyk.*

MÆSTĬTĔR. Adv. Plaut. R. 1. 5. 7. Zie Mæste.

MÆSTĬTĬĂ, æ. f. Cic. Off. 1. 41. *Droefheit, druk, getreur, rouwe, verdriet, hertzweer, smert, ongenoegte.*

Ante mæstitiam frigorum. Colum. 7. 3. *Voor de strengheit der koude*, of *voor de felle kou.*

MÆSTĬTŪDO, inis. f. Plaut. Au. 4. 10. 2. Zie Mæstitia.

MÆSTUS, ā, ūm. Cic. de Or. 2. 47. *Droevig, rouwig, treurig, bedrukt, bedroeft.* De compar. Mæstior staat by Liv. 9. 6. en de superl. Mæstissimus by Virg. Æ. 2. 270.

Vestis mæsta. Prop. 3. 4. 13. *Een rouwkleed*, of *rouwgewaad.*

Frons mæsta. Claud. Hon. Conf. 6. 157. *Een bedrukt gelaat, een droevig*, of *treurig wezen.*

Mæstus. *Dat droefheit baart, dat moeyelykheit geeft*, of *verdriet veroorzaakt.*

Amor mæstus. Virg. Æ. 10. 191. *Een liefde die moeyelykheit veroorzaakt.*

MAG.

MĀGĀLĬĂ, ium. n. plur. Virg. Æ. 1. 425. *Hutten, kotten, kleine huisjes, stroo huisjes.* Servius zegt dat men Magaria moet leezen.

MĀGDEBŬRGŪM, i. n. *Maagdenburg*, een Aartsch - Bisschoppelyke stad van Duitschland in Neder-Saxen.

MĀGĔ. Adv. Plaut. Pœn. 2. 1. 15. Ovid. Tr. 2. 479. *Meer, meerder.*

MAGĔLLĀNĬCĂ regio. *'t Land van Magella, de Magellanische landstreek*, een land van 't Zuider Amerika.

Magellanicum fretum. *De straat*, of *d'engte van Magella.*

MĀGĪCĔ, es. f. Plin. H. 30. 1. Μαγεία. *Tovery, toverkonst, zwarte konst.*

MĀGĬCŬS, ā, ūm. *Toverachtig, betoverend, van de zwarte konst.*

Ars magica. Plin. H. 30. 1. *De toverkonst.*

Carmen magicum. Sen. Oe. 3. 560. *Een tovervaers*, of *tovergezang.*

Soni magici. Ovid. Art. 2. 102. *Toverwoorden, woorden die de tovenaars gebruikten.*

(MĀGĬDĂ, æ. f. Varr. L. L. 4. 24. Zie Magis in de eerste beteekenis.)

MĀGĬS. Adv. Cic. S. R. 14. Plaut. Truc. 2. 4. 10. *Meer, bet*, dit laatste is een verkorting van *beter*, en word veel boertende gebruikt.

Magis ac magis. Cic. Att. 14 18. Magis magisque. Cic. A. 1. 2. *Hoe langer hoe meer, meer en meer.*

Agrippinam magis magisque suspectans. Tac. An. 12. 65. 2. *Agrippina hoe langer hoe meer verdacht houdende.*

Multo magis. Cic. de Or. 2. 32. *Veel meer, vry*, of *ongelyk meer.*

Quam magis te in altum capessis, tam æstus te in portum refert. Plaut. Af. 1. 3. 6. *Hoe gy meer in de ruimte*, of *in 't ruime sop poogt te koomen, hoe het ty u meer in de haven dryft.*

Expecto tuas literas, te ipsum multo magis. Cic. F. 16. 19. *Ik verwacht uwe brieven, doch veel meer u zelf.*

Nihilo magis. Zie Nihilum.

(MĀGĬS, idis. f. Nep. by Plin. H. 33. 11. *Een groote schotel*, die Varr. L. L. 4. 24. zegt A magnitudine, of van haar grootte benoemt te zyn.

Magis. Paull. Dig. 12. 6. 36. *Een tiktak - of verkeerbord.* Zie Rhodig. A. L. 8. 15.

Magis. *Een baktrog.* Dit is zuiver Grieksch. 't Daalt af van 't Grieksche Μάττω, *nat maaken, klein maalen, kneeden.* Pollux. 7. 5: 10. 23. Ἀγγεῖον, ἐν ᾧ τὰ ἄλφιτα μάττεται.)

MĀGĬSTĔR, tri. m. Plaut. Au. 3. 1. 7. *Een Meester*, of *Heer.*

Magister. Cic. A. 2. 4. *Een leermeester*, of *onderwyzer, een schoolmeester.*

Magister declamandi. Quintil. I. O. 2. 1. *Een Meester in de redenrykkonst.*

Artium liberalium. Cic. I. R. 1. 25. *Meester in de vrye konsten.* Rei militaris. Liv. 24. 48. *Een drilmeester, een meester in de krygs - of oorlogskonst.*

Magister. Tac. H. 4. 10. 2. *Bewindhebber,*

hebber, *bewindsman*, of *bestierder van een zaake.*

Magister. Cic. Att. 1. 1. *Een gevolmagtigde der schuldeisschers, om het goed des schuldenaars in 't openbaar te laaten verkoopen.*

Magister ludi. Cic. Div. 14. *Een schoolmeester.* Pecoris. Varr. R. R. 2. 10. *Een herder.* Leonis. Mart. 1. 49. 1. *Een leeuwentemmer*, of *temmer van een leeuw.*

Magister equitum. Cic. L. L. 3. 4. *D'Overste der ruitery, Veldmaarschalk.* Populi. Cic. L. L. 3. 3. *Een Opperhoogd*, of *Opperheerscher des volks.* Morum. Cic. F. 3. 13. *Een Zedenmeester*, of *Opzichter over de zeden.* Sacrorum. Liv. 39. 18. *De Hoogepriester*, of *Opperpriester.* Scripturæ. Cic. V. 2. 70. *Een Boekhouder van 't hooftgeld.*

Magister navis. Liv. 29. 25. *Een Bevelhebber van een schip.*

Magister. Cic. F. 9. 16. *De hofmeester op een gastmaal.* zie Bibendi arbiter. Magister obsonii scindendi. Petron. 37. Sen. V. B. 17. *Een voorsnyder*, of *voordienaar.*

Magister linguæ. Cic. de Or. 3. 34. of Dicendi. Cic. Or. 3. *Een leermeester der welsprekenheit.* Virtutis. Cic. Mur. 31. *Een leermeester der deugd, een tucht* - of *zedenmeester.*

Magister mutandæ civitatis. Cic. C. B. 11. *D'aanleider, aandringer*, of *voortzetter om een stad te verbeteren.* Colendarum religionum Cic. Ar. 9. *Een leermeester der Godtsvrucht.* Societatis alicujus. Cic. V. 2. 71. *'t Hoofd van een genootschap*, of *maatschappye.*

MĀGISTĔRĬŬM, ĭi. n. Plaut. B. 1. 3. 40. *Meesterschap*, *'t meesterlyk gezagh.*

Magisterium. Tib. 1. 4. 84. *Leering, onderwys, voorschrift.*

Magisterium. Suet. A. 2. 7. *Overheitsampt*, of *bediening.*

Magisterium equitum. Suet. T. 3. 3. *'t Veldmaarschalkampt.*

Magisterium. Cic. S. 14. *De plicht van den hofmeester op een gastmaal.*

MĀGĬSTRĂ, æ. f. *Meesterssche, leermeestersche, schoolvrouw.*

Ei ludo magistram hanc esse scio. Ter. Hec. 2. 1. 7. *Ik weet dat deeze meestersche van dat school is.*

Certissima loquendi magistra consuetudo. Quintil. I. O. 6. 2. *'t Gebruik*, of *de gewoonte is de beste*, of *zekerste leermeestersche om wel te spreeken.*

Philosophia magistra morum. Cic. T. Q. 5. 2. *De Wysbegeerte is de leermeestersche*, of *bestierster van de zeden.*

Vita rustica diligentiæ magistra. Cic. S. R. 27. *Het boerenleven is de schoolmaerstigheit.*

Roma magistra luxuriæ. Prop. 3. 10. 18. *Te Rome heerscht de meeste pracht*, of *overdaad.*

Consule queis ætas longa magistra fuit. Ovid. Her. 5. 96. *Vraag hen om raad die door een lang leven veel ervarenheit hebben.*

MĀGISTRĀTŬS, ūs. m. Cic. Off. 1. 34. Virg. Æ. 1. 430. *De Overheit, een Stads* - of *Staatspersoon, een die in de regeering is.*

Magistratus. Cic. Am. 17. Liv. 8. 17. *'t Overheitsampt, de regeering.*

Imminuti magistratus reus. Asc. Ped. Cic. 93. *Een Overheit die 't recht van zyn ampt verkort, die de magt van zyne bedieninge vermindert*, of *niet gehandhaaft heeft.*

(MĀGISTRO, as, avi, atum, are. Festus. *Regeeren, heerschen, den meester*, of *voor taas speelen.*)

MĀGMĂ, ătis. n. Plin. H. 13. 2. Cels. 5. 18. Μάγμα. *De droessem*, of *'t grondsop van een reukmengsel.*

‡ MĀGMENTŪM, i. n. Varr. L. L. 4. 22. Festus. *Toegift*, of *toevoegzel aan een offerhande.* Dit is Majus augmentum.

MAGNĂNIMITĀS, ātis. f. Cic. Off. 1. 43. *Grootmoedigheit, groothartigheit, kloekmoedigheit, dapperheit, manhaftigheit, heldenmoed.*

MĀGNĂNIMŬS, ă, ŭm. Cic. Off. 1. 19. Ovid. P. 1. 3. 63. *Grootmoedig, kloekmoedig, groothartig, manhaftig, dapper, groot van moed.*

Magnanimæ gentes. Virg. Æ. 10. 139. *Kloekmoedige*, of *strydbaare volkeren.*

(MĀGNĀRĬŬS, i. m. 't koomt van Magnus. Gloss. Opt. Magnarius, μεγαλέμπορος. *Een grossier*, of *groot koopman, die de waaren in 't groot in - en uitslaat.* Zie Turneb Adv. 27. 21. en Gruter. Susp. 2. 7.

MĀGNĀRĬŬS, ă, ŭm. *Dat van een grossier*, of *groot koopman is*, of *dien aangaat.*

Omne pridem Lupus, negotiator magnarius, coemerat. Apul. M. 1. 104. *De grossier Lupus had daags te vooren alles opgekocht.*)

MĀGNĒS, ētis. m. Lucret. 6. 908. Prop. 4. 5. 5. *Een zeilsteen.* Cic. D. 1. 39. Plin. H. 36. 16. en Lucret. 6. 1044. zeggen Magnes lapis.

MĀGNĒTĬCŬS, ă, ŭm. *Van een zeilsteen.* Magnetica gemma. Claud. Eid. 5. 26. *Een zeilsteen.*

(MĀGNĬDĬCŬS, i. m. *Een grootspreeker, opsnyder, snorker, blaaskaak.* Quidni noverim magnidicum? Plaut. M. G. 3. 3. 49. *Zou ik dien grootspreeker*, of *opsnyder niet kennen?*)

MĀGNĬFĂCĬO, is, feci, factum, facere aliquem. Cic. F. 13. 16. *Agting voor iemant hebben, iemant hoogachting toedraagen.* Zommige leezen Magni facere in twee woorden.

MĀGNĬFĬCĒ. Adv. *Prachtiglyk, trotzelyk, hovaerdig, kostelyk, deftig, treffelyk, heerlyk.* De compar. Magnificentius staat by Cic. de Or. 1. 21. en de superl. Magnificentissime by Cic. 5. 2. 46. (Cato by Festus heeft ook in den comparativus gezegt Magnificius, en Accius by Prisc. 3. 77. in den superlativus Magnificissime)

Magnifice ornare convivium. Cic. V. 1. 26. *Een kostelyke*, of *prachtige maaltyd aanrechten.*

Habitare magnifice. Cic. Dom. 44. *Heerlyk woonen, treffelyk gehuisvest zyn.*

Magnifice aliquem accipere. Plaut. Pl. 1. 2. 34. *Iemant heerlyk*, of *treffelyk onthaalen.* Compellare. Plaut. Ps. 2. 4. 11. *Iemant beleefd*, of *eerbiedig aanspreeken.*

Magnifice loqui. Cic. Br. 16. *Trots, vermetel*, of *opgeblazen spreeken; hoogdravend*, of *deftig spreeken.*

Nunquam ita magnifice de te dicam, id virtus quin superet tua. Ter. Ad. 2. 3. 4. *Ik zal nooit zoo veel lof*, of *goeds van u spreeken*, of *uwe deugd zal noch grooter zyn; al wat ik ooit tot uwen lof zal konnen zeggen, zal altoos beneden uwe verdienste zyn.*

Magnifice se jactare. Liv. 21. 41. Efferre. Ter. H. 4. 3. 31. Cic. Her. 4. 22. *Zich trotzelyk*, of *vermetelyk beroemen, op een vermaande wyze pochen*, of *snorken.*

(Magnifice. *Zeer veel.* Magnifice laudari. Plin. H. 30. 10. *Zeer geprezen worden.* Juvare. Plin. H. 30. 15. *Veel helpen.*)

MĀGNĬFĬCĒNTĔR. Adv. Opus magnificenter perfectum. Vitruv. 6. 11. *Een heel prachtig*, of *zeer heerlyk gebouw.*

MĀGNĬFĬCĒNTĬĂ, æ. f. Cic. I. R. 2. 54. *Pracht, heerlykheit, kostelykheit, destigheit.*

Magnificentia ædium. Cic. T. Q. 21. *De heerlykheit, kostelykheit*, of *pracht van een huis.* Epularum. Cic. Or. 25. *De kostelykheit van een gastmaal*, of *maaltyd.* Verborum. Cic. Am. 6. *De destigheit*, of *hoogdravendheit der woorden*, of *uitdrukkingen.*

(Ludorum magnificentia non deerat. Just. 9. 6. 3. *Het ontbrak ook niet aan overvloedige spelen, de spelen wierden overvloediglyk vertoont.*

Magnificentia. Cic. Off. 1. 21. *Een groot-*

grootachting, een verwondering over een zaak, deoyl wy haar, vermids wy 'er ons over verwonderen, schynen te vergrooten.)

MĀGNĬFĬCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquid. Plaut. Men. 2. 3. 20. *Iets zeer pryzen, roemen, verheffen*, of *groot maaken.*

MĀGNĬFĬCUS, ă, ūm. Lucret. 4. 1023. Tib. 1. 5. 6. *Heerlyk, groots, prachtig, deftig, treffelyk, kostelyk.* De compar. Magnificentior staat by Cic. Cl 32. en de superl. Magnificentissimus by Cic. Off. 2. 16. (De compar. Magnificior en de superl. Magnificissimus staan by Festus, die ook oordeelt, dat de Ouden zoo niet te vergeefs gesproken hebben, om dat men in den positivus niet kan zeggen Magnificens.)

Magnifica domus. Plin. H. 17. 1. Ædes. Ovid. F. 6. 637. *Een prachtig*, of *kostelyk huis, een trots gebouw.* Cœna. Cic. F. 9. 16. *Een heerlyk*, of *kostelyk avondmaal.*

Magnificum munus. Cic. Fr. 3. 8. *Een ryk*, of *kostelyk schouwspel, een deftig schermgelegt.*

Animus magnificus. Cic. Off. 1. 23. *Een groot gemoed*, of *een edelmoedig hart.*

Genus dicendi magnificum. Cic. de Or. 2. 21. *Een deftige*, of *hoogdravende wyze van zeggen*, of *van uitdrukking, een treffelyke styl.*

A Senatu sæpe magnificentissimis decretis ornati sumus. Cic. post red. sen. 1. *De Raad heeft dikwils tot ons voorstel iets treffelyks besloten.*

Succus magnificus in usu. Plin. H. 19. 3. *Een sap van een treffelyk gebruik*, of *dat in veele geneesmiddelen gebruikt word.*

(Magnificus. *Overtollig, overvloedig*, ten quade genomen.

Atticus non erat magnificus. Nep. 25. 13. 5. *Atticus was niet overtollig, had het niet ruim, niet breed*, of *niet overvloedig*, in zyn wyze van leven.

Magnificus. *Groot, ruim.*

Alexander castra solito magnificentiora fieri jussit. Just. 12. 8. 16. *Alexander heeft de legerplaats ruimer laaten afsteeken als zy gewoon waren.*)

MĀGNĬLŎQUĔNTĬĀ, æ. f. Cic. Or. 57. *Een deftige*, of *hoogdravende wyze van spreeken.*

MĀGNĬLŎQUŬS, ă, ūm. Stat. Th. 3. 192. Tac. Ag. 27. 2. *Die treffelyk, hoogdravend*, of *deftig spreekt.*

Magniloquus. Ovid. M. 8. 396. Mart. 2. 43. 2. *Die veel pocht, roemt*, of *snorkt, die zich veel laat voorstaan, die breed opsnyd*, of *opgeeft; een pocher, windbreeker, opsnyer, grootspreeker*, of *blaaskaak.*

MĀGNĬPENDO, is, pĕndĕrĕ. acc. Ter. Ad. 5. 4. 25. Plaut. St. 1. 2. 78. *Iets hoog achten*, of *in groote waerde houden, ergens veel werks van maaken.*

‡ MAGNĪTĀS, ātis. f. Acc. by Non. 2. 52. *Grootheit, grootte, uitgestrektheit.*

MĀGNĬTŪDO, ĭnis. f. Cels. 2. 21. *Grootheit, grootte, uitgestrektheit.*

Magnitudo mundi. Cic. Off. 1. 43. *De grootte der waereld.* Maris. Cic. Fin. 3. 14. *Der zee.* Regionum. Cic. A. 13. 3. *Der landen.* Corporum. Cæs. B. G. 1. 39. 1. Just. 11. 13. 5. *De grootte der lichaamen.*

Magnitudo fructuum. Cic. Rull. 2. 35. *De meenigte*, of *d'overvloed der vruchten.*

Magnitudo æris alieni. Suet. J. 13 1. Cic. S. R. 14. *Het groot getal schulden.* Quæstus. Cic. V. 5. 9. *De grootheit der winst.*

Magnitudo periculi. Cic. P. Q. 2. *De grootheit*, of *merkelykheit van het gevaar.* Frigorum. Cic. V. 5. 10. *De strengheit*, of *felheit der koude.*

Magnitudo Pompeji. Plin. H. 18. 6. *De grootheit*, of *luister van Pompejus.* Animi. Cic. Part. 22. *Grootmoedigheit, edelmoedigheit*, of *groothartigheit.* Amoris. Cic. F. 2. 7. *De grootheit*, of *vierigheit der liefde.* Odii. Cic. Dej. 11. *De grootheit*, of *bitterheit van den haat.*

(Magnitudo. *Magt, vermogen.*

Cum se jam parem magnitudini Romanorum crederet. Just. 37. 4. 5. *Als hy nu vertrouwde dat hy tegens de magt van de Romeinen op mogt*, of *dat hy zoo magtig was als de Romeinen.*)

MĀGNŎPĔRĔ. Adv. Cic. L. L. 1. 20. Lucret. 1. 638. *Grootelyks, zeer, sterk, veel.* Plaut. Cas. prol. 21. Ter. E. 3. 3. 26. scheiden deeze woorden in tween, Magno opere Cic. F. 3. 2. zegt ook Maximopere, *Zeer veel*, in een woord.

Maximo te orabat opere, ut, &c Ter. E. 3. 3. 26. *Zy bad u zeer*, of *verzocht u met grooten ernst, dat, enz.*

MĀGNŬS, ă, ūm. *Groot.* De compar. Major staat by Cic. D. 1. 16. en de superl. Maximus by Cic. Fin. 2. 28.

Magnus amicus. Cic. F. 7. 29. Juv. 6. 313. *Een magtig vriend, een vriend van aanzien*, of *vermogen.*

Pueri magni. Hor. S. 1. 6. 72. *De kinderen der grooten*, of *van luiden van aanzien; heerenkindren.*

Vir magnus. Cic. N. D. 2. 66. *Een groot, deftig*, of *voortreffelyk man, een man van groote begaaftheden.*

Magna anima. Hor. O 1. 12. 37. *Een grootmoedige*, of *edelmoedige ziel.*

Magnus animo, major imperio fui. Plin. H. 35. 10. *Groot door zyn moed, maar noch grooter door zyn zelfsbeheeřsching*; of *door 't gebied over zich zelven.*

Magni animi magnis fiunt honoribus. Liv. 4. 35. *Groote ampten*, of *aanzienlyke bedieningen maaken* of *queeken grootmoedige zielen*, of *groote mannen.*

Major invidia. Hor. O. 2. 20. 4. *Die boven de haat*, of *afgunst is, de nyd ontwassen.*

Te semper maximi feci. Ter. An. 3. 3. 42. *Ik heb altyd zeer groote achting voor u gehad.*

Magnum me faciam. Plaut. M. G. 4. 2. 53. *Ik zal my groots aanstellen, ik zal my als een heer draagen, ik zal voor een grooten hans*, of *breeden baas speelen.*

Magnam partem in hoc occupati sunt. Cic. T. Q. 4. 5. *Het grootste gedeelte is daar meê bezig.*

Hos enumerare magnum est, ita sunt multi. Cic. T. Q. 1. 49. *Het is zwaar*, of *'t is een groot werk*, of *groote moeite hen alle op te tellen, zoo veel is 't getal.*

Illud mihi multo maximum est, quod pollicitus est natus. Ter. An. 3. 2. 45. *Dat is my ver het beste, dat myn zoon my belooft heeft.*

Magnum fecit, quod, &c. Hor. S. 1. 10. 20. *Hy heeft wat groots gedaan, dat, enz, het is groot voor hem, dat, enz.*

Annos nata est sexdecim, non major. Ter. E. 3. 3. 20. *Zy is sestien jaar, doch niet meer.*

Ennius major natu erat quam Plautus. Cic. T. Q. 1. 1. *Ennius was voor Plautus geboren*, of *was ouder dan Plautus.*

Major erat mensibus illa tribus. Mart. 9 30. 4. *Zy was drie maanden ouder.*

Magno natu. Liv. 2. 8. *Oud, bedaagt, bejaart, van hooge jaaren.*

Magni erunt mihi litteræ tuæ. Cic. F. 15. 15. *Uwe brieven zullen my zeer waerd, aangenaam*, of *welkoom zyn.*

Id magno constat. Plin. E. 2. 6. *Dat kost veel, dat beloopt*, of *bedraagt veel.*

Aliquid magno vendere. Cic. V. 3. 53. *Iets heel duur*, of *tot een hoogen prys verkoopen.* Mercari. Virg. Æ. 2. 104. Cic. Att. 13. 29. *Iets heel duur koopen.*

(Magnum. Adv. *Zeer, sterk.*

Naso magnum clamat Sceledrus. Plaut. M. G. 3. 2. 10. *Sceledrus snorkt zeer.*

Magnus. *Lang, ver.*

Magnum iter ad doctas proficisci cogor Athenas. Prop. 3. 19. 1. *Ik moet een lange reize doen naar het geleerde Athenen.*

Magnus. *Hoog, verheven.*

Post meridiem sole magno. Gell. 3. 2. *De zon op den namiddag nog hoog zynde.*

Magnus. *Ryk, die veel goederen heeft.*

Galba erat magna & vetere prosapia. Suet. G. 2. 1. *Galba was gesproten uit een ryk en oud geslacht.*

Magnus. *Veel.*

Iterato Carthaginenses magno utriusque exercitus sanguine superat. Just. 22. 7. 6. *Hy verwint ten tweeden maal die van Carthago, onder veel bloeds te storten in beide de legers.*

Magnus. *Dwaas, zot, gek.*

Magna quidem sequeris, Pontice, magnus homo es. Mart. 7. 99. 2. *Pontice gy staat wel naar groote dingen, maar gy zyt een zot.*

Magnus. *Iets dat onstuimig is.* Zoo verklaart dit woord Sall. B. J. 78.

Minuta navis deprensa in mari magno. Catull. 25. 12. *Een klein schip aangehaalt op de onstuimige zee.)*

MĂGŬNTIĀCŬM, i. n. Tac. H. 4. 15. 2. *Mentz*, Een Aardschbisschoppelyke en Keurvorstelyke stad van Duitschland op den Rhyn.

MĂGUS, i. m. Hor. O. 1. 27. 22. Cic. N. D. 1. 16. *Een tovenaar*, of *toveraar.*

Magus. Cic D. 1. 23. Curt. 3. 3. 10. *Een wyze, een wysbegeerige*, of *wysheitsoefenaar*, onder de Persianen en Egyptenaars. Zie onze aantekening.

MĂGYDĂRIS of

MĂGUDĂRIS, is. Plaut. R. 3. 2. 19. *Het zaad*, of *de wortel*, of wel *self de steel van groot Angelika*, zeker kruid.

MAJ.

MĀJĀLIS porcus Varr. R. R. 2. 4. *Een geltvarken*, of *gelubt varken.*

MAJESTAS, ātis. f. Cic. D. 1. 38. de Or. 2. 39. *Grootmagtigheit, oppermogentheit, grootmogentheit, opperheerlykheit, ontzaghlykheit, grootachtbaarheit, hoogachtbaarheit, hoogwaerdigheit*, van God, de Koningen, enz.

Majestas Senatus. Plin. E. 8. 6. *De hoogachtbaarheit van den Raad.* Populi Romani. Cic. C. R. 6. *De oppermogentheit*, of *ontzaghlykheit van 't Roomsche volk.* Imperii. Hor. O. 4. 15. 15. *De ontzaghlykheit van het Keizerryk.*

Majestatem retinere. Cic. Or. 29. *Zyne achtbaarheit bewaaren*, of *handhaaven.* Van een Overheit spreekende.

Majestas in oratione. Cic. Am. 25. *Voordeftigheit*, of *hoogdravendheit van een rede.*

Afferre orationi majestatem aliquam. Quintil. I. O. 1. 6. *Eenige deftigheit aan een rede geeven.*

Crimen majestatis. Suet. Cl. 16. 7. *Misdaad van gequetste hoogheit*, of *oppermogendheit.*

MĀJOR, ōris. m. en f. ŭs. ōris. n. *Grooter, ouder.*

Frater major. Cic Fr. 1. 3. *Een ouder broeder.*

Majores natu. Cic Off. 1. 30. *Die ouder zyn dan wy, de voorouders.*

Cuncta in majus credita. Tac. An. 3. 44. 1. *Men geloofden 'er meer van dan hy 'er van zeide.*

MĀJŌRES, ŭm. m. plur. Hor. O. 3. 4. 1. *Vooronders.*

Majores nostri libertis suis non multo secus ac servis imperabant. Cic. Fr. 1. 1. *Onze voorouders hadden byna zoo veel magt over de vrygemaakten, als over de slaven.*

MĀJŎRICĂ, æ. f. *Majorica*, een eiland van Spanjen, in de middellandsche zee.

MĀJUS, i. m. Ovid. F. 5. 73. *Bloeimaand, de Mei*, of *Meimaand.* Men verstaat 'er Mensis onder, en somtyts word het uitgedrukt, als by Cic. Att. 13 5.

MĀJUS, ă, ŭm. Cic. Att. 2. 8. *Van de Mei, dat in de Meimaand*, of *in Bloeimaand komt.*

MĀJŪSCŬLUS, ă, ŭm. Plaut. Pœn. 1. 1. 27. *Wat grooter, een weinig*, of *eeniger mate grooter.*

Thais, ego quam sum, majuscula est. Ter. E. 3. 3. 21. *Thais is een weinig grooter als ik.*

MAL.

MĀLĂ, æ. f. Hor. O. 3. 27. 54. Virg. Æ. 5. 436. *Een wang, een koon*, of *kaak.*

Aliquid malis mandere. Cic. de Or. 3. 38. (Mandare. Lucret. 2. 637.) Absumere. Virg. Æ. 3. 257. *Iets met de kaakebeenen vermaalen, iets eeten.* Malæ word hier voor 't kaakebeen genomen.

MALABARIĂ, æ. f. *Malabar*, een land in Indien.

MĂLĂCHĒ, es. f. Plin. H. 20. 21. *Zekere slag van Maluwe*, of *keesjeskruid.*

MALACĂ, æ. f. *Malakka*, de Hoofdstad van 't Koningkryk Malakka in Indien.

MĂLĂCIĂ, æ. f. Cæs. B. G. 3. 15. 3. *De stilte, bedaardheit*, of *kalmte der zee*

Malacia. Plin. H. 23. 6. *Vreemde lust der zwangere vrouwen*, om dit of dat te eeten of te drinken.

Malacia stomachi. Plin. H. 27. 7. *Zwakheit*, of *slapheit der maage.*

‡ MĂLĂCISSO, ās, āvi. Plaut. B. 1. 1. 31. Sen. E. 66. *Leenig, murw, zacht*, of *gedwee maaken.*

‡ MĂLĂCUS, ă, ŭm. Plaut. B. 1. 1. 38. *Zacht, gedwee, leening*, van een wolle mantel, enz. spreekende.

Malacus. Plaut. Truc. 2. 7. 49. *Laf, lafhartig, slaphartig, verwyft.*

MĂLĂGMĂ, ătis. n. Cels. 3. 21. Colum. 5. 17. *Een verzachtend geneesmiddel, stoving, pap*, *een verzachtende pleister.*

MĂLE. Adv. *Qualyk, niet wel.*

Male vestitus. Cic. Pis. 25. *Slecht gekleed.* Vivere. Plaut. R. 1. 4. 2. *Elendig leeven*, of *een elendig leven leiden.*

Animo male est. Plaut. R. 2. 6. 26. *Hy is qualyk, hy valt in onmagt*, of *in bezwym.* By Ter. Ad. 4. 5. 21. is *'t smert my zeer, 't staat my aan 't hart.*

Male se habere. Ter. E. 4. 2. 6. *Zich qualyk bevinden*, of *gevoelen, niet wel*, of *onpasselyk zyn.*

Male cogitare. Cic. S 6. *Qualyk denken, nadeelige gedachten hebben, qualyk gezint zyn.*

Male animatus erga aliquem. Suet. V. 7. 5. *Tegens iemant qualyk gezint zyn; iemant nydig*, of *afgunstig zyn.*

Male audire. Ter. Ph. 2. 3. 12. Cic. Att. 1. 18. *In opspraak*, of *in een quaaden naam zyn.* Loqui. Cic. S. R. 53. *Quaad spreeken, schenden, schelden, lasteren.*

Male aliquem odisse Cic. Att. 14. 1. *Iemant doodelyk haaten*, of *een doodelyken haat toedraagen.* Accipere verbis. Cic. V. 2. 23. *Iemant quaade woorden geeven*, of *qualyk bejegenen.* (Zomtyds word de ablativus Verbis uitgelaaten, als van Cic. F. 12. 14. Dolabella in oppugnando male acceptus. *Dolabella in de belegering qualyk bejegent zynde.*)

Male sarta gratia. Hor. E. 1. 3. 31. *Een qualyk herstelde vriendschap, een wankelbaare verzoening.*

Male se res habet. Cic. de Or. 2. 77. *De zaak gaat qualyk, gaat niet wel*, of *staat slecht, heeft geen goeden voortgang.*

Male rem gerere. Cic. S. 7. *Een zaak qualyk bestieren*, of *uitvoeren.*

Male sanus. Hor. E. 1. 19. 3. *Gek, zot, krankzinnig, buiten zyn zinnen.*

Male nati versus. Hor. E. 2. 1. 233. *Vaerzen die qualyk, slecht*, of *niet wel gemaakt zyn.*

Male nuptæ. Plaut. Cas. 2. 2. 7. *Vrouwen die qualyk getrouwt*, of *slecht uitgehuwelykt zyn.*

Male. *Qualyk, ontydig, onpasselyk, buiten pas, t'onpasse, buiten tyds.*

Male sedulus. Ovid. Art. 3. 698. *Naer-*

Naerstig, of *yverig als 't geen tyd is*, of *geen pas geeft.*

Male parvus. Hor. S. 1. 3. 45. *Heel klein*, of *zeer klein*, *te klein.*

Male maceror. Plaut. Cist. 1. 1. 61. *Ik word schrikkelyk gequelt*, *gepynigt*, of *gepiaagt*, *ik ly zwaare pyn.* Metuo. Ter Hec. 3. 2. 2. *Ik vreeze zeer*, of *ik ben zeer bevreest.*

Ea res me male habet. Ter. Hec 4. 2. 30. *Dat maakt my meeyelyk*, of *verdrietig*, *die zaak quelt*, *bedroeft*, of *onrust my.*

Illi male est. Catull. 3. 13 *Hy heeft hertzweer*, of *verdriet.*

Quæ res tibi male vertat Ter. Ad. 2. 1. 37. *Dat u qualyk gelukken moet.*

Male mereri de aliquo. Plaut As. 1. 2. 3. *Iemant qualyk handelen*, of *ondienst doen*; *iemant misdoen*, of *mishandelen.*

Male precari alicui. Plaut. Merc. 2. 1. 11. *Iemant vloeken*, *vloeken toewenschen*, of *vervloeken.*

Male creditur illis. Plaut. Curc. 4. 1. 20. *Zy zyn qualyk te betrouwen om hun geld te leenen*, *zy hebben geen geloof*, of *credyt meer.*

Male pertinax. Hor. O. 1. 9. 24. *Die qualyk*, of *niet wel vast houd*, van een vingee spreekende daar men iets uit wil rukken.

(Male. *Duur*, *voor al te veel gelds.*

Male conciliati. Plaut. Ps. 1. 2. 1. Ter. E. 4. 4. 2. *Gy die duur*, of *voor hoogen prys zyt gekogt.*

Publica male redimere. Cic. F. 1. 1. *De tollen duur*, of *hoog pachten.*

Male. *Geveinst*, *als iets schynt gedaan te worden dat men niet doet.*

Consurrexi ad aurem male dormientis. Petron. 46. *Als ik my opgerecht had*, *heb ik my gebogen naar het hoofd van den jongen*, *die zich hield of hy sliep*, *als of ik hem iets in 't oor luisteren zoude.*

Male repugnanti gaudium extorquere. Petron. 46. *Iemant die geen tegenstant genoeg doet beslaapen.*

Male *Hard.*

Potestis efficere, ut male moriar. Plin. E. 3. 16. 11. *Gy kond maaken*, *dat ik een harde dood hebbe.*)

MĀLĔDĪCĒ. Adv. Cic. Off. 1. 37. *Boosaardiglyk*, *quaadaardiglyk*, *smadelyk*, *onwaerdiglyk*, *lasterlyk*, *op eene quaadspreekende*, *lasterende*, of *scheldende wyze.*

MĀLĔDĪCENTĬĂ, æ. f. Gell. 17. 14. *Lastering*, *quaadspreeken*, *schelding.*

MĀLĔDĪCENTĪSSĬMŬS, ă, ŭm. *Heel quaad spreekende*

Maledicentissima civitas. Cic. Fl. 3. *Een heel quaad spreekende stad*, *een stad daar veel quaadspreeken omgaat*, of *daar veel quaad ingesproken word.*

Maledicentissima carmina. Suet. J. 75. 9. *Zeer smadelyke*, of *lasterlyke vaerzen.*

MĀLĔDĪCO, is, dixi, dictum, dīcĕrĕ. Ter. E. 4. 7. 29. Sall. B J. 94. *Quaade woorden geeven*, *qualyk bejegenen*, *schelden*, *scheld-* of *smaadwoorden geeven*, *lasteren*, *mis zeggen.*

Alicui maledicere. Cic. de Or. 2. 75. *Iemant uitschelden*, of *scheldwoorden geeven.*

Liberius maledicere. Hor. O. 2. 8. 37. *Zeer stoutelyk*, of *onbeschroomdelyk quaad spreeken*, of *schenden*, *schroomeloos quaad spreeken*, *schenden*, of *lasteren.*

MĀLĔDICTĬO, ōnis. f. Cic. Cœl. 3. *Quaadspreking*, *lastering*, *lastertaal*, *smadelyke bejegening*, *smading*, *miszegging*, *smilspeking*, *achterklap.*

MĀLĔDICTŬM, i. n. Cic. Pl. 23. Zie Maledictio.

(MĀLĔDICTŬS, ă, ŭm. *Vervloekt.* Dit is wel een woord gebruikelyk by de kerkelyke schryvers. Niet te min word het gevonden niet alleen in een oud noch niet uitgegeeven gedicht, als Salmasius getuigt. Hist. Aug. 1. 738. maar ook by Spartianus in 't volgende voorbeeld.

Maledicte parricida, fratrem tuum occidisti. Get. 3. *Gy vervloekte vadermoorder*, *gy hebt uwen broeder omgebragt.*)

MĀLĔDĪCŬS, ă, ŭm. Cic. Fin. 18. *Quaadspreekend*, *lasterzuchtig*, *scherptongig*, *spytig.* De compar. Maledicentior staat by Plaut. Merc. 1. 31. en de superl. Maledicentissimus by Cicero boven.

MĀLĔFĂCIO, is, feci, factum, făcĕrĕ alicui. Cic. F. 11. 21. *Iemant quaad*, *nadeel*, of *schade doen*, of *beledigen.* Veele meenen met reden, dat men hier twee woorden van moet maaken.

MĀLĔFĂCTŬM, i. n. Cic. Off. 2. 18. *Een quaade*, of *snoode daad*, *een misdaad*, *een quaad*, of *boos stuk.*

(MĀLĔFĪCĒ. Adv. Plaut. Ps. 4. 7. 113. *Boosaardiglyk.*)

MĀLĔFĪCENTĬĂ, æ. f. Plin. H. 9. 9. *Quaad*, *schade*, *nadeel*, dat het krygsvolk doet als 't door vyandlyk land trekt.

MĀLĔFĪCĬŌSĒ. Adv. Cic. Cæc. 7. *Quaadaardiglyk*, *boosaardiglyk*, *boosslyk.*

MĀLĔFĪCĬŬM, ii. n. Cic. I. R. 1. 54. *Een quaade*, of *booze daad*, *een misdaad*

Maleficium. Cæs. B. C. 2. 20. 2. Cic. Pl. 19. *Quaad*, *schade*, *leed*, *nadeel*, *ongelyk*, *verongelyking*, dat men iemant aandoet

Temperare ab omni injuria & maleficio. Cæs. B. G. 1. 7. 5. *Zich van alle verongelyking en quaaddoen onthouden.*

MĀLĔFĪCŬS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 5. 20. *Quaadaardig*, of *boosaardig*, *misdoenende*, *verongelykende*, *quaad*, *leed*, *ongelyk*, of *nadeel doende.* (De superl. Maleficentissimus staat by Gell. G. 15. 4.)

Naturam maleficam nactus est in corpore. Nep. 17. 8. 1. *De natuur gaf hem een mismaakt lichaam.*

Maleficus. *Schadelyk*, *dat beschadigt*, *schade doet*, of *verderft.*

Maleficum frondibus animal capra. Plin. H. 12. 17. *Een geit is een schadelyk dier voor 't boomloof*, of *beschadigt de bladeren der boomen.*

Maleficus terræ succus. Vitruv 8. 3. *Een vergiftig sap van de aarde.*

MĀLĔFĪCŬS, i. m. Cic. V. 5. 55. *Een booswicht*, of *deugniet*, *een quaad*, *boos*, of *ondeugend mensch.*

MĀLĔSŪĀDŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 6. 276. *Een die tot quaaddoen aanzet*, *aanport*, *ophitst*, *aanraad*, of *opstookt.*

MĀLĔVŎLĒNS, entis. omn. gen. Plaut. Capt. 3. 4. 51. *Quaadwillig*, of *qualyk gezint tegens iemant*, *die iemant haat*, *wangunstig*, of *ongezint is*, *een haatdraagend mensch.* (De superl. Malevolentissimus staat by Cic. F. 1. 7.)

MĀLĔVŎLENTĬĂ, æ. f. Cic. T. Q. 4. 9. *Qualykgezintheit*, *quaadwilligheit*, of *quaade genegenheit tegens iemant*, *wangunst*, *haat.*

MĀLĔVŎLŬS, ă, ŭm. Cic. Her. 2. 8. *Quaadwillig*, of *qualyk gezint tegens iemant*, *een wangunstig*, of *haatdragend mensch*

(MĀLĬCŌRĬŬM, ii. n. Plin. H. 23. 6. *De schil*, of *schors van een granaatappel.*)

MĀLĬGNĒ. Adv. *Quaadaardiglyk*, *boosaardiglyk*, *boosslyk*, *met een quaad oogmerk.* (De compar. Malignius staat by Curt. 8. 1. 29.)

Laudare aliquem maligne. Hor. E. 2. 1. 209. *Iemant met een quaad oogmerk pryzen.*

Maligne. Liv. 8. 12. *Gieriglyk*, *schraaltjes*, *zuinig*, *spaarzaam*, *met weinig kosten.*

Maligne famem extinguere. Sen. E. 18. *Zyn honger met weinig verzadigen.*

Maligne illi omnia præbebant sui. Liv. 39. 9. *Zyn vrienden waren heel gierig tegens hem*, of *gaven hem alles schraaltjes.*

MĀLĬGNĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 25. 8. *Quaadaardigheit*, *boosheit*, *boosaardigheit.*

Malignitas. Liv. 2. 42. *Gierigheit*, *ka-*

karigheit, vrekkigheit, zuinigheit, spaarzaamheit.
MĀLIGNŬS, ă, ŭm. Catull. 68. 37. *Quaadaardig, boosaardig, boos, quaad.* (De superl. Malignissimus staat by Sen. V. B. 18.)
Malignus. Ter. Hec. 1. 2 84. *Moeijelyk, hard, ruuw.*
Malignus. *Gierig, zuinig, vrekkig, spaarzaam, schraal.*
Colles maligni. Virg. G. 2. 179. *schraale, of onvruchtbaare heuvels.*
Aditus maligni. Virg. Æ. 11. 525. *Quaade, ruuwe, of moeyelyke toegangen.*
Lux maligna. Virg. Æ. 6. 270. *Een droevig licht.*
MĀLĪNŬS, ă, ŭm. Colum. 7. 8. *Van den appelboom, van appelboomen hout.*
MĀLĪTĬĀ, æ. f. Cic. T. Q. 4. 15. *Boosheit, quaadheit, boosaardigheit, quaadaardigheit, listigheit, arglistigheit, loosheit.*
Indicabo tibi malitiam meam. Cic. F. 9. 7. *Ik zal u myne arglistigheit ontdekken, of myne schelmery te kennen geeven.*
MĀLĬTĬŌSĒ. Adv. *Boosaardiglyk, quaadaardiglyk, arglistiglyk, met list, loosheit, of bedrog.* De compar. Malitiosius staat by Cic. S. R. 38.
Malitiose aliquid & consulto facere. Cic. V. 2. 68. *Iets boosaardiglyk en met opzet, of voorbedachten raad doen.*
MĀLĬTĬŌSŬS, ă, ŭm. Cic. P. Q. 17. *Quaadaardig, boosaardig, bedrieglyk, arglistig, snood.*
Malitiosa Juris interpretatio. Cic. Off. 1. 10. *Een quaadaardige uitlegging, of verdraaying van 't recht.*
MALLEĀTŎR, ōris. m. Mart. 12. 57. 9. *Die den hamer bezigt, of gebruikt, die met den hamer omgaat.*
MALLEĀTŬS, ă, ŭm. Colum. 12. 19. *Met een hamer geslagen.*
MALLEŎLĀRĬS, is. m. en f. ārĕ, is. n. Malleolaris virga. Colum. Arb. 3. *Een wyngaartlootje met een dubbele knobbel aan 't eind; een kolfje, of hoonte hamertje.*
MALLEŎLŬS, ī. m. Cic. S 15. Colum. 3. 6. *Een kolf, houte hamer, of wyngaardlot: ook een enklauw.*
Malleolus trigesimus, *of* trium oculorum. Colum. 3. 19. *Een wyngaartlot met drie scheuten.*
Malleolus. Cic. C. 1. 13. Mil. 24. Sisenn. *by* Non. 18. 27. *Een bezekt touw van biezen gedraait*, dat men gebruikte om ergens den brand in te steeken, *Een pekkrans, een granaat*, een net e beschryvinge van dit oorlogstuig hebben wy by Ammian. 23. 4.

MĀLLĔŬS, ĕī. m. Plaut. E. 3. 4. 87. *Een hamer.*
(Malleus. *Een byl*, waar mede de Priesters de offerdieren bolden en doodden, om dat 'er een hamer voor aan was.
Malleus discussit tempora vituli. Ovid. M. 2 626. *De byl heeft het kalf 't hoofd ingeslagen, of men heeft het hoofd van 't kalf met de byl ingeslagen.*
Elato alte malleo. Suet. C. 32. 8. *De byl hoog opgeheven, of opgehaalt hebbende.*)
‡ MĀLLŬVĬŬM, ii. n. Festus. *Een handbekken, of handtest, een bekken om de handen in te wasschen.*
MĀLO, māvis, māvult, mālŭi, mallĕ. Cic. Cl. 49. *Liever hebben, begeeren, of wenschen; meer van houden, of meer achten.*
MĀLŎBĀTHRŬM, i. n. Μαλόβαθρον. *Zekere welriekende oly, of balsem.*
MĀLTHĀ, æ. Plin. H. 36. 24. *Zeker lymachtig pek, of pik.*
(MĀLTHO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Aan malkanderen soudeeren.*
Quod malthatur, oleo perfricatur ante. Plin. H. 36. 24. *Dat gesoudeert word, wryftmen eerst met olie.*)
MĀLVĀ, æ. Plin. H. 20. 21. *Maluwe, tamme maluwe, winterroosze*, zeker kruidgewas.
MĀLVĀCĔŬS, ă, ŭm. Plin. H. 21. 4. *Van maluwe, als maluwe.*
MĀLŬM, i. n. *Een appel.*
Malum citreum. Mart. 13. 37. *Een citroen, of citroenappel.* Granatum. Plin. H. 15. 28. Punicum. Colum. 5. 10. Plin. H. 15. 28. *Een granaatappel.* Persicum. Colum. 5. 10. *Een perzik.*
Mala aurea. Virg. E. 3. 71. *Oranjeappelen.*
Malum terræ. Plin. H. 28. 4. *Een aerdappel.*
MĂLŬM, i. n. Cic. de Or. 1. 58. *Quaad, ondeugd.*
Malum. *Slagen.*
Non potest sine malo verum fateri. Ter. E. 4. 4. 46. *Hy kan zonder slagen de waarheit niet belyden.*
(Herus si minatus est malum servo suo. Plaut. P. 3. 1. 33. *Indien de meester zynen knecht slagen heeft gedreigt.*
Malum. *Schade, nadeel, hinder.*
Magno cum malo amicus nobis cognitus. Catull. 77. 1. *Een vriend dien wy kennen, of daar wy vriendschap mede houden tot onze groote schade.*
Quæ nostris malis didici. Curt. 8. 7. 3 *Wat ik met onze schade geleert hebbe.*)

MĂLŬS, ă, ŭm. Cic. Pis. 30. *Quaad, boos, ondeugend, slecht.* Zie de compar. Pejor, en de superl. Pessimus in de P.
Carmina mala condere. Hor. S. 2. 1. 82. *Slechte vaerzen maaken.*
Malæ dapes. Hor. Ep. 3. 7. *Slechte gerechten.*
Mala avi. Hor. O. 1. 15. 5. *Onder quaade voorspellingen.*
Malus. *Onbequaam, die zyn konst niet verstaat.*
Malus militiæ. Hor. E. 2. 1. 124. *Onbequaam tot den oorlog.*
(Malus sutor. Phædr. 1. 14. 1. *Een onervaren schoenmaker, die zyn ambacht niet verstaat.* Poëta. Cic. Pis. 30. Arc. 10. *Een onervaren, of slecht Poëet, een die gansch geen bequaamheit heeft om vaerzen te maaken.*
Malus. *Diefachtig.*
Malas manus furis arcere. Priap. 86. 5. *De diefachtige handen van eenen dief afweeren.*
Mala manu vellere poma. Tib. 3. 5. 19. *Met een diefachtige hand het fruit afbreeken.* Falce incidere vites. Virg. E. 3. 11. *Met een diefachtig snoeimes de wynstokken versnyden.*
Malus. *Nydig, wangunstig.*
Ne quis malus invidere possit. Cic. C. 5. 12. *Op dat ons een nydig mensch niet wangunstig zy.*
Malus. *Toverachtig, dat tot tovery dient.* Zoo gebruiken de Grieken hun Κακός.
Sola tenere malas Medeæ dicitur herbas. Tib. 1. 2. 31. *Zy word gezegt alleen de tovery wel te verstaan, wel de kruiden te kennen van Medea tot tovery uitgevonden.*
Malus. *Lelyk, niet fraai.*
Haud mala est mulier. Plaut. B. 5. 2. 42. *Het is geen lelyke juffrouw.*
Malus. *Ongemakkelyk, hard.*
Ætas mala mala merx est tergo. Plaut. Men. 5. 2. 6 *D'ouderdom valt ongemakkelyk, d'ouderdom brengt veel ongemakken mede.*)
Quid, malum! alii? Ter. E. 4. 7. 10. *Wat plaag! wat andere?* Malum is hier gestelt als een Interjectio.
MĀLŬS, i. f. Plin. H. 16. 25. *Een appelboom.*
Malus Assyria *of* Medica. Plin. H. 12. 3. *Een citroenboom.*
MĀLŬS, i. m. Cic. V. 5. 34. *De mast van een schip.*
Malus. Cæs. B. G. 7. 22. 4. *Een balk.*

MAM.

MĀMILLĀ, æ. f. Juv. 7. 159. *De mam, de borst.*
MĀMILLĀNĀ, æ. f. Plin. H. 15. 18. *Zekere vyg*, dus genoemt wegens haare gelykenis met een mam.
MĀMILLĀRĔ, is. n. Mart. 14. 66. *Een halsdoek, neerstik, kroplap,*

lap, daar de vrouwen haar boezem mêd dekken.

MĀMMĂ, æ. f. Cic. D. 2. 41. *Een mam*, of *borst*.

Mamma. Plin. H. 11. 40. *Een uyer*, of *speen*, van beesten spreekende.

(Mamma. *Een minne*, *een moeder*, of *voedster*.

Ecquid tibi videtur mamma madere? Plaut. Most. 1. 4. 7. *Wel moeder dunkt u dat ik dronken ben?*

Mamma. Plin. H. 17. 16. *De top*, *de hoogte in een boom*, *waar uit de takken eerst uitloopen*.

‡ MĀMMEĀTŬS, ă, ŭm. Plaut. Pœn. 1. 2. 181. *Wel geborst*, *zwaar van boezem*, *die groote borsten heeft*, van een vrouw, *met groote uyers*, of *speenen*, van een beest spreekende.

MĀMMŌSŬS, ă, ŭm. Mart. 14. 149. 1. Zie Mammeatus.

Mammosa pyra. Plin. H. 15. 15. *Peeren die 't fatzoen van borsten hebben*. Men kon ze dieswegen noemen: *Borstpeeren*.

MĀMMŬLĂ, æ. f. Varr. R. R. 2. 3. *Een kleine borst*, of *klein borsje*.

MAN.

MĀNĂCŬS, i. m. Vitruv. 9. 8. Μανακός. *Een kring*, of *hoepel waar door men 't wassen der schaduwe van elke maand afnam*.

(MĀNĀBILIS, ĭs, m. *en* f. ălĕ, ĭs. n. *Doordringende*, *doorgaande*.

Plagæ manabilis instar Lucret. 6. 805. *Naar de gelykenisse van een doordringende slag*, of *gelyk een slag die doordringt*.

Non potest capere manabile frigus. Lucret. 1. 535. *'t Kan de doordringende koude niet ontfangen*.

MĀNĀLIS, ĭs, m. *en* f. ălĕ, ĭs. n. Festus. *Doorvlietende*, *daar iets uitvloeit*.)

MĀNĀTĬO, ōnĭs. f. Front. Aq. 2. 254. *Wechvloeying*, *wechloping*, *strooming*, *wechvlieting*.

MĀNCEPS, cĭpis. omn. gen. Cic. Div. 10. *Een pachter*, *impostmeester*, *tollenaar*.

(Manceps. *Een borge*.

Ego mancipem te nihil moror. Plaut. Curc. 4. 2. 29. *Ik begeer u niet tot een borge*; *ik vraag niet of gy zoud willen borge blyven*.

Manceps. *Een werkbaas*, *een die het een of het ander werk aanneemt om te maaken*.

Fraude mancipum plurima per Italiam interrupta. Tac. An. 3. 31. 6. *Door bedrog van de werkbaazen was veel in Italien afgebroken*, of *onvoltooit gebleven*.

Manceps. *Een koopman*, *een voorkoper*.

Prævalens mancepi flagellat annonam. Plin. H. 33. 13. *Een koopman die zwaare koopmanschap doet*, *brengt de leeftocht door het opleggen zeer aan 't ryzen*.)

MĀNCĬPĀTĬO, ōnĭs. f. Caj. *bij* Boeth. Cic. Top. 3. *Vereigening*, *overgeving in eigendom*, *eigengeving*; *verkoping van vaste goederen*, die met eenige plechtige woorden, en een zeker getal van getuigen geschied is.

MĀNCĬPĀTŬS, ă, ŭm Cic. A. 2. 10. *Dat vereigent*, *verkocht*, of *in eigendom gegeeven is*, met de vereischte plechtelykheit.

Mancipatus. *Dienstbaar*, *onderdanig*, *onderworpen*, *verslaaft*, *verbonden*. Nemini mancipata est senectus. Cic. S. 11. *D'onderdom is niemant dienstbaar*, of *onderworpen*, *is vry*, of *aan niemant gebonden*.

(MĀNCĬPĀTŬS, ūs, m. *Eigendom*, *de plechtigheden bij het verkoopen gebruikelyk*.

Prædium venit in mancipatum. Plin. H. 9. 35. *Dat erf is verkocht*, *die hofstede is in eigendom overgegeeven*.)

MĀNCĬPĬŬM, *of*

MĀNCŬPĬŬM, ĭi. n. *Recht van eigendom*.

Mancipio aliquid dare. Cic. T. 10. *Iets in eigendom geeven*.

Sui mancipii est Respublica. Cic. Br. 16. *'t Gemeenebest is meester van zich zelven*; *is niemant onderworpen*.

Mancupi ædes poscere. Plaut. Most. 5. 1. 43. *Een huis in eigendom verzoeken*.

Mancipium. Cic. Ar. 7. *Lijsten die op een huis*, *land*, *enz. staan*.

Mancipium. Sen. Const. 13. *Een slaaf*, *slave*, of *lijfeigen*.

Mancipium. Cic. Off. 3. 23. *Een krygsgevangene*.

MĀNCĬPO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Fin. 1. 7. *Met plechtelyke woorden voor zekere getuigen iets verkoopen*, of *vervremden*, *vereigenen*, of *in eigendom geeven*.

Quædam mancipat usus. Hor. E. 2. 2. 159. *'t Gebruik vereigent zommige dingen*, *men krygt zommige dingen in eigendom door 't gebruik*.

MĀNCŬS, ă, ŭm. Cic. C. R. 7. *Met eene hand*, *die maar eene hand heeft*, *eenhandig*, *verminkt aan de eene hand*.

Mancus. *Verminkt*, *lam*, *mank*; *gebrekkelyk*, *onvolkomen*, *onvolmaakt*, *daar eenig gebrek aan is*.

Manca Prætura. Cic. Mil. 9. *Een slap Schoutschap*, wanneer de Schout weinig gezagh heeft.

Manca cognitio. Cic. Off. 1. 43. *Een gebrekkelyke*, *onvolkome*, of *onvolmaakte kennis*.

MĀNDĀTŌR, ōrĭs. m. Suet. Tit. 8. 14. *Uitmaker*, *opmaker*, of *omkoper van een getuige*.

(Mandator. Tertull. Adv. Marc. 3. 2. *Een bevelhebber*, of *gebieder*.

MĀNDĀTRIX, icis, f. Claud. Honor. Conf. 4. 237. *Een bevelhebster*, of *bevelgeefster*.)

MĀNDĀTŬM, i. n. Cic. A. 2. 34. *Bevel*, *last*, *gebod*, *lastgeving*.

MĀNDĀTŬS, ūs. m. *Bevel*, *last*, Men vind niet dan d'ablativus Mandatu.

Mandatu Prætoris. Suet. J. 7. 1. *Uit*, of *door last*, of *bevel van den Hoofdschout*.

MĀNDĀTŬS, ă, ŭm. *Bevolen*, *belast*, *geboden*.

Mandata imperia. Cic. Man. 16. *Gegevene bevelen*, *gegeven gezagh*.

Mandata in aliquem. Tac. An. 3. 16. 1. *Stukken en bewyzen tegens iemant*.

MĀNDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ter. Ad. 3. 3. 18. *Gebieden*, *beveelen*, *belasten*, *last*, of *bevel geeven*, *heeten*, of *hieten*.

Mandare in ultimas terras. Cic. Syll. 20. *Naar 't eind van de waereld*, of *de verst gelegene gewesten zenden*.

Æternitati mandare aliquid. Plin. P. 75. 2. *Iets vereeuwigen*, of *de gedachtenis van iets vereeuwigen*.

Mandare animis aliquid. Cic. C. 1. 31. *Iets de gemoederen indrukken*.

Semina mandare arenæ. Colum. 1. 7. Ovid. Her. 5. 115. *In 't zand zaaijen*, *verloren arbeid doen*. Wy zeggen *'t Strand ploegen*, of boertende; *den mooriaan schuuren*.

Mandare pecuniam fidei alicujus. Plaut. Trin. 1. 2. 100. *Iemant geld toebetrouwen*.

Carmina mandare foliis. Virg. Æ. 6. 74. *Vaerzen op bladeren van boomen schryven*.

Se fugæ mandare. Cæs. B. G. 5. 18. 5. *Vluchten*, *wechvluchten*, *de vlucht neemen*, *zich op de vlucht begeeven*, *de vlucht kiezen*.

Vitam fugæ solitudinique mandare. Cic. C. 1. 5. *Zyn leven in eenzaamheit verslyten*, of *doorbrengen*.

Humo aliquem mandare. Virg. Æ. 9. 214. *Iemant ter aarden bestellen*, of *begraaven*.

Mandare aliquid Græcis literis. Cic. D. 2. 32. *Iets in 't Grieksch schryven*.

Memoriæ aliquid mandare. Cic. F. 6. 13. *Iets van buiten leeren*.

Aliquem vinculis mandare. Cic. C. 4. 5. *Iemant de boeijen aandoen*, of *in de boeijen sluiten*.

Causam alicui mandare. Ovid. M. 13. 199. *Iemant een zaak aanbeveelen*, of *in handen stellen*.

Honores alicui mandare. Cic. V. 4. 37. *Iemant ampten*, of *bedieningen geeven*.

(Man-

(Mandare. *Laaten zeggen, laaten weeten, of boodschappen.*

Si quid ad uxores mandarent. Flor. 3. 3. *Of zy iets hadden om hunne vrouwen te boodschappen.*

Vologeso mandatum, ut legatos ad senatum mitteret, & pacem esse sciret. Tac. H. 4. 51. 2. *Men heeft Vologesus laaten aanzeggen, dat hy gezanten aan den raad zenden zou, en dat het vrede was.*

Non credenti mandat, velle se cum filiis ejus regni consortium jungere. Just. 24. 2. 4. *Hy laat zyn zuster, dat niet geloovende, weeten, dat hy haare zoonen nevens hem zou in de regeering stellen.*)

MANDO, is, mandi, mansum, mandere. Cic. N. D. 2. 47. *Knauwen, kauwen, eeten, knaagen, knibbelen.*

Fræna spumantia mandit. Virg. Æ. 4. 135. *Hy knauwt zyn beschuimt gebit.*

MANDO, ōnis. m. Varr. *by* Non. 1. 58. *Een vraat, of grooten eter.*

MANDRA, æ. f. Juv. 3. 237. Μάνδρα. *Een stal, of hok voor 't vee.*

(Mandra. Mart. 5. 71. 8. Ovid. Pis. 191. *De plaats in 't schaakspel.*)

MANDRAGORAS, æ. m. Plin. H. 25. 13. Μανδραγόρας. *Mandragora, zeker slaapverwekkend kruid.*

MANDUCO, as, avi, atum, are. Suet. A. 76. 3 *Eeten, spyze nuttigen.*

‡ MANDUCUM, i. n. Varr. L. L. 6. 5. *Eeten, spyze, kost, een gerecht.*

MANDUCUS, i. m. Plaut. R. 2. 6. 51. *Een mommaanzicht, of grynt, 't geen lange en wyd van malkanderen staande wangen vertoonde, op zyn tanden klapperende, een bullebak.* Zie Scal. Conj. Varr. 150.

MANE. Adv. Cic. C. 1. 4. Hor. O. 4. 5. 39. *Vroeg, 's morgens, in de morgenstond.*

Hodie mane. Cic. Att. 13. 3. *Heden morgen, van deezen ochtent.*

Bene mane hæc scripsi. Cic. Att. 4. 9. *Ik heb deeze dingen heel vroeg geschreven.*

Jam clarum mane fenestras intrat. Pers. 3. 1. *De heldere morgenstond, of lichten dag schynt al door de vensteren.*

MANEO, es, mansi, mansum, ere. Cic. A. 2. 15. Ter. E. 3. 5. 31. *Blyven, ergens verblyven, of woonen, zich ergens ophouden, ergens blyven staan, niet wechgaan.*

Manere in statione. Lucret. 5. 480. en 518. *Onbeweeglyk op zyn plaats blyven, zyn plaats niet verlaaten.*

Manere. *Volharden, blyven, duuren, bestaan, bestandig zyn, stant houden.*

Societas inter nos semper manebit. Cic. F. 12. 28. *Onze maatschappy zal altoos duuren, of stant houden, zal nooit gebroken worden.*

Sententia manet. Cic. Att. 8. 14. of In sententia maneo. Cic. F. 7. 23. *Ik blyf by myn gevoelen, of gedachten, myn gevoelen staat vast.*

Dum vita manebat. Virg. Æ. 6. 608. *Terwyl, of zoo lang hy leefde, of in 't leven was.*

Dum memoria rerum Romanarum manebit. Cic. Off. 2. 13. *Zoo lang de gedachtenis van de daaden der Romeinen zal duuren, of bestaan.*

Maneat ergo quod turpe sit, id nunquam esse utile. Cic. Off. 3 12. *Het blyft dan vast gestelt, dat het geene schandelyk, of oneerlyk is, nooit nut, of voordeelig kan zyn.*

Manent ingenia senibus. Cic. S. 7. *'t Verstand der Ouden houd altoos stant, of verzwakt nooit.*

Maneat nostros ea cura nepotes. Virg. Æ. 3. 505. *Laat ons deeze zorge voor onze nakomelingen laaten.*

Manere aliquem. Plaut. Men. 5. 5. 23. *Iemant wachten, of inwachten.*

Pater mansurus patruum est, dum huc adveniat. Ter. Ph. 3. 1. 16. *Uw vader zal uwen oom wachten tot dat hy hier koomt.*

Gloria te manet. Virg. G. 1. 168. *De eer, roem, of luister is voor u bereidt.*

Tibi fatum sicut Curioni manet. Cic. A. 2. 5. *Gy zult een gelyk lot, of het zelve lot met Kurio hebben, u hangt het zelve lot van Kurio over 't hoofd.* (Zoo leezen Sanctius en Sciopius; maar zelf Cellar. C. P. bekent niet te weeten uit wat boeken zy het gehaalt hebben. Men leest 'er anders Curionem.

Manere. *Noch overig zyn, noch in wezen, of in stant zyn, noch bestaan.* Spreekende van dingen, die geweest zyn en niet meer gevonden worden.

Si maneret condito sensus patri. Phædr. 4. 4. 30. *Indien de vader begraven zynde daar noch gevoelen van hadde, daar noch gevoelig van was.*

Si Troja antiqua maneret. Virg. Æn. 4. 312. *Indien het oude Troje noch overig, of noch in wezen was.*

Manere. *Overnachten, vernachten, ergens zyn nachtrust neemen.*

Advenæ inter vicos tabernaculis positis manent. Suet. J. 39. 11. *De vreemdelingen vernachten in de wylen onder opgeslage tenten.* Zie wat wy daar van dit woord gezegt hebben.

Apud aliquem manere. Sen. B. 3. 16. *By iemant slaapen.*

Ab aliquo manere. *Alleen slaapen.*

Non præter duas noctes per viginti & tres annos a patre mansit. Capitol. Ant. Phil. 7. *Hy heeft in drie en twintig jaaren niet meer als twee nachten van zyn vader geslaapen.*

Manere. *Inhouden, ophouden.*

Menitur: teri. PY. Mane, dum narro. Plaut. M. G. 5. 10. *Hy liegt: staat 'er op. PT. Hou op, tot dat ik het u vertelle.*

Manere. *Stant houden.*

Si suas res gestas manere vellet. Nep. 7. 10. 1. *Indien hy wilde dat de dingen, by hem verrigt, stant zouden houden.*

Manere in officio. Nep. 9. 3. 1. In fide. Cic. Att. 7. 15. *Getrouw blyven, in zyn plicht volharden.*

Manere dicto. Stat. Th. 6. 631. Dictis. Virg. Æ. 8. 643. Promissis. Virg. Æ. 2. 160. *Woord houden, belofsten houden.* De Grieken gebruiken ook alzoo haar ἐμμένειν, als Gronovius toont over Statius.

Manedum wat een spreekwyze, waar door de Ouden te kennen gaven, dat ze noch meer te zeggen hadden.

Finem existimas? manedum, & majora accipe. Plin. E. 8. 6. 13. *Meint gy dat dit het laatste is? houd stil, wacht wat, en hoor noch grooter dingen.*)

MANES, ium. m. plur. Cic. Pis. 7. *De geesten, of schimmen der overledenen.*

Dii Manes. Cic. L. L. 2. 9. *De onderaardsche Goden, of helsche schimmen.*

Lædere manes alicujus. Tib. 1. 1. 81. *De naam, of gedachtenis van eenen dooden schenden, of lasteren.*

Nocturnos manes ciere. Virg. Æ. 4. 490 *De schimmen der dooden, of nachtspooken opreepen, of doen opkomen.*

Manes. *Straf, strafly ding.*

Quisque suos patimur manes. Virg. Æ. 6. 743. *Elk lyd, of draagt zyn straf: of ieder huis heeft zyn kruis.*

MANGO, ōnis. m. Hor. E. 2. 2. 13. Suet. A. 69. 2. *Een slaven verkoper, een handelaar in slaven, die hen wat opsmukte, of oppoetste, om ze te beter aan den man te helpen.*

Mango. Plin. H. 37. 13. *Een die oude waren wat oppoetst om ze te beter te verkoopen, een voddeväar, een luizemarkts kramer.*

MANGONICUS, a, um. Suet. Fl. 4. 5. *Dat tot het oppoetzen van oude waaren, om ze te beter aan den man te helpen, of tot een luizemarkts kramer behoort.*

MANGONIUM, ii. n. Plin. H. 10. 50.

50. *De konst van oude waren op te poetzen om ze te beter te konnen verkoopen; luizemarkts kramery.*

MĀNGŌNIZO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 9. 54: 32. 10. *Iets opsmukken, opschikken, opPronken, of oppoetzen, iets heel fraai voordoen, om het te beter aan den man te helpen.*

(MĀNIÆ, ārūm. plur. f. Festus. *Bullebakken, om kinderen vreeze aan te jaagen, of vervaert te maaken.*)

MĀNICĀ, æ. f. Virg. Æ. 9. 616. *Een mouw, of opslag.*

Manica. Plin. E. 3. 5. 15. Juv. 6. 256. *Een hand schoen, of want.*

Manicæ. Virg. Æ. 2. 146. *Handboeyen.*

(Manica. *Een yzere haak, waar mede de Ouden de schepen van de vyanden aanklampten en vast hielden om te vechten. Een enterdreg.*

Ast alias manicæ ligant. Lucan. 3. 565. *Maar anderen houden de yzere haaken vast, of klampen ze aan.*)

MĀNICĀTŪS, ā, ūm. Cic. C. 2. 10. Curt. 3. 3. 13. *Dat mouwen, of opslagen heeft.* Zie onze aantekening.

MĀNICULĀ, æ. f. Varr. L. L. 4. 31. *De ploegsteel, of ploegstaert,* die de landbouwer in de hand houd.

(Manicula. *Een kleine hand, een handje.*

Ubi mamma manicula opprimitur. Plaut. Ps. 5. 1. 16. *Waar de borst met een handje getast word.*

Duæ connexæ maniculæ. Plaut. R. R. 4. 4. 125. *Twee kleine handen in malkanderen geslagen.*)

‡ MĀNIFĒSTĀRIŪS, ā, ūm. *Openbaar, kundig, bekent, zeker, klaar, waereldkundig.*

Fur manifestarius. Plaut. Au. 3. 4. 10. *Een dief die op de daad betrapt is.*

MĀNIFĒSTĒ. Adv. Cic. C. 3. 7. *Openbaarlyk, in 't openbaar, klaarlyk, openslyk, in 't gezicht van de gansche waereld.* De compar. Manifestius staat by Virg. Æ. 8. 16. en de superl. Manifestissime by Apul. A. 316.

MĀNIFĒSTŌ. Adv. Cic. C. 3. 2. Zie Manifeste.

MĀNIFĒSTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquem. Ovid M. 13. 106. *Iemant ontdekken, of bekent maaken.*

MĀNIFĒSTŪS, ā, ūm. Cic. V. 2. 74. *Openbaar, klaar, blykbaar, blykelyk, zeker, bekent.*

Manifestus mendacii. Plaut Truc. 1. 2. 30. Sceleris. Sall. B. J. 35. *Van een leugen, van een schelmstuk overtuigt, op een leugen betrapt, of achterhaalt.*

Dissentire manifestus. Tac. An. 2. 57. 5. *Opentlyk tegen iemants gevoelen aangaan.*

MĀNILĀ, æ. f. *Manilen,* de Hoofdstad der Philippynsche eilanden, in dat van dien naam gelegen.

MĀNIPŪLĀRIS, is. m. Cic. A. 1. 8. Plaut M. G. 3. 2. 3. *Een slecht soldaat, een die maar soldaat is.*

MĀNIPŪLĀRIŪS, ā, ūm. *Van een slecht soldaat, dat tot een slecht soldaat behoort.*

Manipularius habitus. Suet. O. 9. 1. *Een kleed, of gewaad van een slecht soldaat.*

MĀNIPŪLĀTIM. Adv. Liv. 8. 8: 23. 24. Plaut. Ps. 1. 2. 48. *Met benden, rotten, of hoopen.*

MĀNIPŪLŪS, I. m. Plin. H. 18. 28. Colum. 11. 2. *Een hand vol, een greep, een schoof, of bussel.*

Manipulus. Cæs. B. G. 6. 34. 6. *Een rot, vaandel, of bende krygsvolk,* dus genoemt, om dat Romulus, in plaats van vaandels, bussels hooi aan 't eind van een piek liet draagen. Varr. L. L. 4. 16. tekent aan, dat Manipulus onder de Romeinen wierd genoemt *de kleinste hoop krygsvolk,* en by gevolg, dat ze minder dan een Centuria, of *bende van honderd koppen,* was. (Naar deeze aantekeninge van Varro zouden wy in 't Duitsch zeggen: *Een handje vol volks.*

MĀNIŪS, ii. m. Festus. *Een die 's morgens geboren is.*)

MĀNNĀ, æ. f. Plin. H. 29. 6. *Kleine wierookgraantjes, kleine greintjes, of zaadjes wierook.*

MĀNNŪLŪS, I. m. Plin. E. 4. 2. 3. *Een paerdje, een klein paerd, een kleppertje, of klein handpaerdje.*

MĀNNŪS, I. m. Prop. 4. 8. 15. Hor. O. 3. 27. 7. Zie Mannulus.

MĀNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. N. D. 2. 19. *Loopen, afloopen, druppelen, afzypen, afdruipen, afleeken, vloeyen, vlieten.*

Sudor ad imos manabat talos. Hor. S. 1. 9. 11. *'t Zweet liep hem tot aan de hielen af.*

Aqua manat de flumine. Ovid. Rem. 618. *'t Water vloeit uit de rivier.*

Manat dies ab Oriente. Varr. L. L. 5. 2. *De dag komt uit den Oosten, 't daagt uit den Oosten.*

Ingenium mihi manat paupere vena. Ovid. P. 2. 5. 21. *Ik heb geen heel vlug, of vloeyend verstand; ik heb weinig verstands.*

(Herculis simulacrum multo sudore manavit. Cic. D. 1. 34. *Uit Herkules beeld is veel bloed geloopen.*)

Manare. *Zich verspreiden, of verbreiden.*

Manat fama. Cic. A. 14. 6. *'t Gerucht looft, of verspreid zich.*

Manabat illud malum quotidie. Cic. A. 14. 6. *Dat quaad verspreidde zich dagelyks, liep alle daag voort, of nam dagelyks toe.*

MĀNSFĒLDĀ, æ. f. *Mansfeld,* een stad van Duitschland, en de Hoofdstad van 't Graafschap deezes naams, in de Opper Saxische Kreits.

MĀNSIO, ōnis. f. Cic. Att. 2. 15. *Blyving, of verblyf in eenige plaats, de tyd dat men ergens woont, of zich ophoud.*

Mansio in vita. Cic. Fin. 3. 18. *De tyd des levens, of levenstyd.*

Mansio. *Een herberg daar men op reis zyn verblyf neemt.*

Ad primam statim mansionem febrim nactus. Suet. Tit. 10. 3. *Daar hy op den eersten nacht vernachtte, heeft hy de koorts gekregen.*

(In mansione dormire. Veg. 3. 19. *In een herberg slaapen.*

Mansio. *Een dagreize.*

Regio thurifera distat a Sabota octo mansionibus. Plin. H. 12. 14. *Het landschap, dat wierook voortbrengt, is acht dagen reizens van Sabota gelegen.*

Continuatæ mansiones. Just. 12. 8. 9. *Reizen die dag en nacht voortgaan.*)

MĀNSĪTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Tac. An. 13. 45. 6. *Woonen, zyn verblyf hebben, of houden, blyven.*

MĀNSUĒFĀCIO, fēcis, factūm, făcĕrĕ. Liv. 3. 14. *Temmen, tam, of mak maaken, vermurwen, verzachten, zachter van aart maaken.*

MĀNSUĒFĀCTŪS, ā, ūm. Cic. T. Q. 1. 25. *Getemt, tam gemaakt.*

Mansuefactus. Cæs. B. C. 3. 44. 3. *Gewiet, van onkruid gezuivert, opgeruimt,* van een land spreekende. (In de verbeterde boeken word Manu sata gelezen.)

MĀNSUĒFIO, fis, factūs sūm, mansuefieri. Cæs. B. G. 6. 28. 4. *Tam, zoet, handzaam, mak, ook goedaardig, gezeggelyk, bescheiden, gemeenzaam, vriendelyk, of zachtmoedig worden.*

MĀNSUĒSCO, scis, mānsuēvi, mansuescĕrĕ. Colum. 6. 2. Zie Mansuefio.

Corda nescia mansuescere precibus. Virg. G. 4. 470. *Harten die door geen gebeden te verzachten, of te vermurwen zyn.*

(MĀNSUĒTĀRIŪS, ii. m. *Een temmer van wilde dieren.* Dit woord heeft Lampridius verzonnen en gebruikt Ant. Heliog. 21.)

MĀNSUĒTĒ. Adv. Cic. Marc. 3. Liv. 3. 29. *Zachtjes, met zachtigheit, met goedheit, zoetigheit, of zachtzinnigheit.*

MĀNSUĒTŪDO, inis. f. Cic. Off. 1. 9. *Zachtigheit, goedheit, zachtmoe-*

moedigheit, *goedaardigheit*, *zachtzinnigheit.*

MĀNSUĒTUS, ă, ŭm. Cic. A. 3. 9. *Zachtmoedig*, *zachtzinnig*, *vriendelyk*, *goed*, *vreedzaam*, *gezeggelyk*, *goedaardig*, van perfoonen, *Getemt*, *tam*, *mak*, van beeften fpreekende. De fuperl. Manfuetiffimus ftaat by Cic. de Or. 2. 49.

Manfueta littora. Prop. 1. 17. 28. *Veilige ftranden*, *oevers daar niets te vreezen is.*

MĀNSUS, ă, ŭm. Cic. de Or. 2. 39. *Gekauwt*, *geknauwt*, *geknabbelt*

MĀNTĒLIŪM, ĭi. n. Varr. R. R. 5. 8. *Een dwaaldoek*, of *handdoek.*

MĀNTĒLŪM, ī. n. *Een mantel.*

Mendaciis mihi nufquam mantelum eft meis. Plaut. Capt. 3. 3. 6. *Ik kan myne leugens niet bemantelen*, *bewimpelen*, of *bedekken.*

MĀNTĒŪM. Plin. H. 5. 29. *Μαντεῖον. Een vergaderplaats der wichelaaren.*

MĀNTĪCĂ, æ. f. Hor. S. 1. 6. 106. *Zak*, *leere zak*, *knapzak*, *dyzak*, *reiszak*, *maal*, *tas*, *weitas.*

(MĀNTĪCĒ, es f. Cic N. D. 1. 20. *De konft van waarzeggen*, 't Word in 't Griekfch by Cicero gelezen, *Μαντική.*)

‡ MĀNTĪCŬLĂ, æ. Feftus. *Een beursje*, of *zakje.*

(MĀNTĪCŬLĀRIŪS, ĭi. Tertull. Apolog. 44. *Een beurzefnyder.*)

MĀNTĪCŬLŎR, āris, ātŭs sum, āri. Plaut. Capt. 4. 2. 116. *De beurs fnyden.* (Daar word nu gelezen Mantifcinatus. Doch Manticulari word gevonden by Apul. A. 309.)

MĀNTĪCHŎRĀS, æ. m. Plin H. 8. 21. *Zeker wild beeft in Indiën*: 't heeft, naar 't getuigeniffe van Plinius, de grootte van een leeuw, haair als een hond, en een aangezigt als een menfch, enz.

(MĀNTĪLĒ, is, n. Virg. Æ. 1. 701. Stat. S. 4. 9. 25. *Een fervet.*)

MĀNTISSĂ, æ. f. Feftus. *Toewerp*, *toegift*, *toemaat*, van fpyze boven 't gewigt.

MĀNTUĂ, Virg E. 9. 27. *Mantoua*, een ftad in Italien.

MĀNŪĀLIS, is. m. en f. ālĕ, ĭs. n. *Dat men in de hand kan houden*, *dat men met de hand kan grypen*, of *vatten.*

Manualia faxa. Tac. An. 4. 51. 1. *Steenen*, *handfteenen*, *die men gemakkelyk in de hand grypen*, of *met de hand werpen kan.*

Lini fafciculus manualis. Plin. H 19 1. *Een hand vol vlas.*

MĀNŪĀRĬUS, ă, ŭm. Manuarium æs. Gell. 18. 13. *Koper dat veel gehandelt word*, of *veel door de hand gaat*, gelyk daar men geld van flaat, of, gelyk andere zeggen, *'t geld dat in 't fpelen word gewonnen*, vermids het dikwils van de eene hand in d'andere komt.

MĀNŬBĬÆ, ārŭm. plur. f. *Roof*, of *buit op den vyand behaalt*, of, om het een nauwer betekenis te geven, *het deel des Veldheers in den buit die gemaakt word*, wanneer men iemant van aanzien gevangen had, quam zyn toeruftinge den Veldheer toe, en wierd, volgens de verklaring van Gell. 13. 24. en Afcon. Cic. 107. 108. Manubiæ genoemt.

Manubias facere. Cic. V. 1. 59. *Buit maaken.*

Manubiæ. Cic. Dom. 43. *'t Geld dat uit het verkoopen van den buit wierd gemaakt*, dit wierd gemeenlyk tot het oprechten van gedenktekenen befteedt.

(Manubiæ. *Ongeoorlofde winft.*

Ad manubias neceffitate compellebatur Vefpafianus. Suet. Fl. 16. 6. *Vefpafianus wierd door gebrek genoodzaakt op eene ongeoorloofde wyze geld te zoeken.*)

MĀNŬBĬĀLIS, is. m. en f. ālĕ, ĭs. n. *Van den buit*, of *roof*, *dat tot den buit hoort*, *dat den buit aangaat*, of *betreft.*

Pecunia manubialis. Suet. A. 30. 3. *'t Geld dat men van den buit maakt.*

(MĀNŬBĬĀRĬŪS, ă, ŭm. *Daar buit van komt*, *voordeelig.*

Amicus mihi efto manubiarius. Plaut. Truc. 4. 4. 27. *Zyt my een voordeelig vriend.*)

MĀNŪBRĬĀTŪS, ă, ŭm. *Dat een fteel*, *hecht*, of *handvatzel heeft.*

Serrula manubriata. Pallad. 1. 43. *Een handzaagjen.*

Cultri manubriati. Ammian. 25. 4. *Meffen met hechten.*)

MĀNŪBRĬŎLŪM, ī. n. Celf. 7. 7. *Een hechtje*, of *fteeltje*, *een greepje*, of *klein handvat.*

MĀNŪBRĬŪM, ĭi. n. Cic. V. 5. 27. *'t Hegt*, *'t handvat*, of *de fteel van eenig werktuig*, of *gereedfchap.*

Manubrium epiftomii. Vitruv. 10. 13. *De fleutel van een kraan*, *pomp*, of *waterknis.*

‡ MĀNŬLĔĂ, æ. f. Gloff. Cyr. *Een mouw*, of *opflag.*

MĀNŬLĔĀRĬUS, ī. m. Plaut. Au. 3. 5. 37. *Een die klederen maakte met wyde mouwen*, of *groote opflagen.*

MĀNŬLĔĀTŪS, ă, ŭm. Homo manuleatus. Suet. C. 52. 2. *Een die een kleed met wyde mouwen*, of *groote opflagen draagt.*

Tunica manuleata. Plaut. Pf. 2. 4. 48. *Een rok met wyde mouwen*, of *groote opflagen.*

Manuleatus. Sen. E. 33. *Een die heel teer is*, of *die zich zelven zeer wacht.*

MĀNŪMĪSSĬO, ōnĭs. f. Cic. Cœl. 29. *Vrymaking*, of *vrylating van een flave.*

MĀNŪMĪSSŪS, ă, ŭm. Cic. Cœl. 29. *Vrygelaten*, *vrygemaakt*, *in vryheit geftelt.*

MĀNŪMĪTTO, ĭs, mīsī, mīſsŭm, mittĕrĕ aliquem. Cic. Mil. 22. *Een flaaf vrylaaten*, *vrymaaken*, *in vryheit*, of *op vrye voeten ftellen.*

MĀNŬPRĔTĬŪM, ĭi. n. Cic. Pif. 24. Afcon. Cic. 105. *De prys van 't maaken van iets*, *arbeidsloon.*

MĀNŬS, ūs. f. *De hand.*

Pl na manu. Cic. Att. 2. 25. *Overvloediglyk*, *rykelyk*, *met volle handen.*

Ut quæque in manum venerant. Plin. E. 1. 1. *Zoo als 't my in handen viel.*

De manu in manum tradere. Cic. F. 7. 5. *Van hand tot hand overgeeven*, of *overleveren.*

Celerem oportet effe amatoris manum. Plaut. B. 4. 4. 85. *Een minnaar moet een vaerdige*, of *vlugge hand hebben*, of *ras konnen fchryven.*

Quam fpem nunc habent in manibus, breviter exponam. Cic. V. Prœm. 6. *Ik zal u in 't korte zeggen wat tegenwoordig hunne hoop is.*

Quæftio quæ nunc in manibus eft. Cic. N. D. 3. 8. *'t Gefchil dat nu onder handen*, of *op 't tapyt is*, of *dat nu verhandelt word.*

Habeo opus magnum in manibus. Cic. A. Q. 1. 1. *Ik heb een groot werk onder handen.*

Manus. *Magt*, *bewint*, *beftier.*

Tibi id eft in manu eft ne id fiat. Ter. Hec. 3. 5. 43. *'t Staat in uwe hand*, of *magt*, of *aan u*, *dat het niet gefchiede*, of *om dat te beletten.*

Hæc non funt in noftra manu. Cic. F. 14. 2. *Deeze dingen hebben wy niet in onze hand*. *zyn in onze magt niet*, of *hangen van ons niet af.*

Nihil eft ipfi in manu. Plaut. Af. 1. 1. 81. *Hy is nergens meefter van.*

Manus. *Gewelt*, *kracht.*

Manus fibi afferre. Cic. F. 10. 23. *Zyn handen aan zyn zelven leggen*, *zich zelven ombrengen*, of *dooden.*

Inferre manus alicui. Cic. C. 18. *Iemant gewelt aandoen*, of *mishandelen.*

A me ut abftineat manum. Plaut. Am. 1. 1. 184. *Dat hy zyn handen*

den van my zou afhouden, of *dat hy zou nalaaten my te slaan.*

Conferre manum cum hoste. Cic. Font. 1. *Met den vyand handgemeen worden, in 't gevecht koomen, beginnen te stryden*, of *te slaan.*

Habere aliquem ad manum. Cic. de Or. 3. 60. *Iemant aan de hand*, of *tot zyn wil hebben.*

Illi plus in manu est quam tibi. Plaut. Af. 1. 1. 73. *Hy heeft meer goed als gy.*

Libelli quos emisimus, dicuntur in manibus esse. Plin. E. 1. 2. 6. *Men zegt dat de boekjes, die ik uitgegeeven heb, in elks handen zyn*, of *dat ze graag geleezen worden.*

Ecce in manibus vir præstantissimo ingenio. Cic. Gl. 33. *Zie daar een man van een uitnemend, deftig*, of *schrander verstand.*

Uno pene tempore ad sylvas, & in flumina, & jam in manibus nostris hostes videbantur. Cæs. B. G. 2. 19. 7. *Byna op den zelven tyd wierden de vyanden by de bosschen, in de rivieren, en dicht by ons gezien.*

Alicui summam in eloquentia manum imponere. Quintil. I. O. Præf. 1. *Iemant tot den hoogsten trap der welsprekenheit brengen, iemant tot een volmaakt Redenaar maaken.*

Manus extrema non accessit operibus ejus. Cic. Cl. 33. *Hy heeft de laatste hand niet aan zyn werk gelegt, hy heeft zyn werk niet voltrokken, voltooit*, of *voleindigt.*

Multas manus poscit hoc opus. Plin. E. 10. 50. 2. *Aan dit werk moeten veele de hand slaan; dit werk kan niet dan door veele worden gemaakt.*

Dare manus alicui. Nep. 22. 1. 4. *Iemants verzoek toestaan*, of *inwilligen; het opgeeven, het gewonnen geeven.*

Manu facta oratio. Sen. E. 115. *Een doorwrochte, wel bearbeide*, of *wel beklokte rede.*

Manus. Cic. F. 15. 4. *Een rot, vaandel*, of *bende kryg volk.*

Manus Poëtarum. Hor. S. 1. 4. 141. *Een hoop Dichters.*

Manus. *De hand*, of *'t schrift van iemant.*

Manum Alexidis amabam. Cic. Att. 7. 2. *Ik beminde de hand*, of *ik zag gaerne 't schrift van Alexis.*

Manus. Curt. 8. 14. 27. *De snuit van den Elefant.*

(Manus. *Een konststuk, een schildery.* Zoo gebruiken de Grieken hun Χεὶρ by Pollux 2. 4. 31. en Artem. Oneir. 1. 14.

Zeuxidis manus non sine horrore tractavi. Petron. 43. *De schildery van Zeuxis heb ik niet zonder eerbiedigheit in de handen genomen.*

Sive ebore exactæ, seu magis ære manus. Prop. 3. 19. 30. *Het zy dat de stukken, of beelden uit yvoor, het zy dat ze uit koper gemaakt zyn.*

Manus. *De pot, het inzetten in het spel.*

Si, quis manus remisi, cuique exegissem. Suet. A. 71. 6. *Indien ik van elk, die met my speelde geeischt had wat hy zou inzetten, dat ik hun geschonken heb.*

Manus. *Een knecht, een slaaf.*

Agricultura numerosas manus poscit. Plin. E. 9. 37. 4. *Tot de landbouwery word een groot getal knechten, of slaaven vereischt.*

Manus ferrea. Curt. 4. 2. 12. *Een haak, enterdreg, of harpoen*, waar mede de Ouden in een zeegevecht malkanderen aan boord klampten.

Manu facere worden wy gezegt, *Als wy zelfs oorzaak zyn van 't geen 'er geschied*, of *voorvalt.*

Orbitatem manu faciunt. Sen. Marc. 19. *Zy zyn zelfs oorzaak, dat ze van kinderen beroofst zyn*, of *geen kinderen hebben.*

Morbos manu facimus. Sen. Br. vit. 3. *Wy hebben de ziekten door overdaad ons zelven op den hals gehaalt.*

Manuque fortunam fecere levem. Stat. Th. 1. 176. *Zy hebben door hunne schranderheit 't ongemak van 't noodlot verzagt, als zy uitgevonden hadden, dat ze by beurten regeeren zouden.*

Manu fieri. *Niet van zelf uitspruiten, maar door menschen arbeid en naerstigheit bewerkt worden.*

Multa erant manu fata, quibus interim jumenta pascerentur. Cæs. B. C. 3. 44. 3. *Daar was veel voeragie door menschen naerstigheit bearbeidt, waar mede de paerden ondertusschen zouden gevoert worden.*

De manu. *Zelf, met eigen handen, niet door een ander.*

Tiberius consueverat strenam de manu reddere Suet. Tib. 34. 5. *Tiberius was gewoon 't Nieuwjaar, zelf, of met eigen handen te geeven.*

Manu venerari. Suet. Cl. 12. 4. Tac. An. 16. 4. 3. Salutare. Matt. 8. 65. 6. Manum labris admovere. Apul. A. 310. Manus a facie jactare. Juv. 3. 106. *Zyn hand aan den mond brengen*, of *kussen, en haar omgedraait dien, die wy eenige eere willen bewyzen, en neffens de zelve onzen kus als toewerpen.* Zie wat wy verder van deeze plegtigheit over Suetonius gezegt hebben.

Manus. *Magt, aanzien.*

An nescis longas Regibus esse manus? Ovid. Her. 17. 166. *Weet gy niet, dat de Koningen lange handen, of veel magt hebben?* en over zulks van verre wreeken en straffen konnen door hunne bedienden, die ze op veele plaatzen hebben, en als hunne handen gebruiken.

Sub manu en sub manum. *Ras, schielyk, gezwind.* Zoo gebruiken de Grieken hun ὑπὸ χεῖρα by Plut S. N. V. 548. E. Zie onze aantekeninge over Suet. A. 49. 7. §. 18.

Illa res solet sub manus succedere. Plaut. P. 4. 1. 2. *Deeze zaak plagt voor de vuist voort te gaan*, of *ras te geschieden.*

Consilium sub manu nascitur. Sen. E. 71. *Een goede raad word haast gevonden.*

Sub manu. *Vaerdig, by der hand, tegenwoordig.*

Vocontii sub manu ut essent. Cic. F. 10. 23. *Dat de Vokontinssen by de hand zouden wezen.*

Inter manus. *Met handen, terwyl iets met handen gedaan word, onder handen.*

Ut alius inter manus e convivio tanquam e prælio auferretur. Cic. V. 5. 11. *Dat de anderen van de maaltyd als uit een veldslag met handen gedraagen wierden.*

Agger inter manus proferebatur. Cæs. B. C. 2. 2. 3. *De wal onder handen zynde, wierd voortgezet.*

A manu. Suet. A. 67. 5. en servus a manu. Suet. J. 74. 3. *Een klerk.*

Ad manum cantare. Liv. 7. 2. *Met de stem beantwoorden, of uitdrukken dat een tooneelspeelder met zyne handen en gebaerden vertoont.* Zie aldaar den Heer Gronovius.)

MAP. MAR.

MĀPĀLIĀ, ium. n. plur. Virg. G. 3. 340. Liv. 29. 31. *Hutten, strooehutten, kleine huisjes.*

MĀPPĂ, æ. f. Hor. S. 2. 8. 63. Matt. 7. 71. 2. *Een tafellaken, ammelaken.* Dit laatste woord is oud, of Brabantsch.

MĂRĂTHRĪTĒS, æ. m. Vinum marathrites. Colum. 12. 35. Μαραθρίτης. *Wyn van venkel, venkelwyn.*

MĂRĂTHRŪM, i. n. Plin. H. 21. 9. Μάραθρον. *Venkel*, zeker kruid.

MĂRCENS, entis. omn. gen. Stat. S. 4. 6. 56. *Verslappende, verslensende, verdorrende, verwelkende, dat verslapt, verslenst*, of *verwelkt.*

Marcens stomachus. Suet C. 58. 1. *Een verslapte, of vervulde maag*, door te veel eeten.

MĂRCĔO, es, cŭi, cērĕ. Cels. 2. 2. *Verslappen, verslensen, verwelken, verdorren, bederven, slap, flauw*, of *traag worden.*

Mar-

Marcet fine adverfario virtus. Sen. Prov. 2. *De dengd verflapt zonder tegenftrever*, of *de dapperheit vervalt zonder vyand.*

Marcere fuper thorum. Petron. 23. *In 't bed leggen luyeren*, van een lafhartig menfch fpreekende.

MĀRCESCŌ, fcis, mārcŭī, mārcēfcĕrĕ. Liv. 33. 45. Plin. H. 21. 13. *Verflenffen, verwelken, verflappen, verdorren, verrotten.*

Marcefcere defidia. Liv. 28. 35. *In luiheit*, of *ledigheit verzopen leggen, zyn leven doorbrengen*, of *verflyten.* Vino. Ovid. P. 1. 5. 45. *Van wyn dronken als een beeft leggen.*

MĀRCHIĂ, æ. f. *Marche*, een landfchap in Vrankryk.

Marchia Anconitana. *Marche d'Ankono*, of *'t Markgraaffchap van Ankono*, een landfchap in Italien.

Brandeburgica. *'t Markgraaffchap van Brandenburg*, een landfchap in Duitfchland.

MĀRCĬDŬS, ă, ŭm. Claud. Hon. Conf. 3. 40. *Verflenfcht, verwelkt, verdort, bedorven, flap, hangende.*

Feffis equis aures marcidæ. Plin. H. 11. 37. *Paerden die vermoeit*, of *afgereden zyn, hangen de ooren.*

Vina marcida. Stat. S. 1. 6. 33. *Bedorve*, of *flechte wynen.*

MĀRCŎR, ōris. m. Celf. 3. 20. *Verflenftheit, bederf, verrotting.*

Marcor. Paterc. 2. 119. 2. *Slapheit, luiheit, vadzigheit, traagheit, lafhartigheit, flauwigheit, bloohartigheit.*

MĀRCŬLŬS, i. m. Mart. 12. 57. 6. *Een koperflagers hamer.*

MĂRĔ, is. n. Cic. T. Q. 1. 30. *De zee.*

In mare it. Plaut. B. 3. 3. 54. (Ingreditur. Ter. Hec. 3. 4. 5.) *Hy gaat*, of *fteekt, in-* of *op zee, by keeft zee.*

MĀRĔŌTĬS, ĭdis. f. Virg. G. 2. 91. *Mareotis*, een land in Egypten, daar lekkere wyn valt.

Palus Mareotis. Plin. H. 5. 10. Curt. 4. 8. 1. *'t Mareotis meir*, hedendaags *Il Lago di Buchiarja*, een meir in Egypten.

MĀRGĂ, æ. f. Plin. H. 17. 6. *Mergel*, zekere vette witte aarde.

MĀRGĂRĬS, ĭtis. f. Plin. H. 13. 4. Μαργαρίς. *Een foort van dadelboom.*

MĀRGĂRĪTĂ, æ. Cic. V. 4. 1. Plin. H. 9. 35. Μαργαρίτης. *Een paerl, paerel*, of *peerl.*

(MĀRGĂRĪTĀRĬUS, ĭi. m. Firm. 7. 16. *Een paerlviffcher.*)

MĀRGĂRĪTĬFĔR, ă, um. Plin. H. 32. 11. *Dat paerlen voortbrengt, daar men paerlen vind.*

MĀRGĂRĪTŬM, i. n. Tac. Ag. 12. 9. Zie Margarita.

MĀRGĬNĀNDŬS, ă, ŭm. Liv. 41. 27. *Dat men lyften moet, daar men een lyft, boord*, of *rand om moet maaken.*

MĀRGĬNĀTŬS, ă, ŭm. *Gelyft, gezoomt, geboord, daar een lyft, boord*, of *rand om is.*

Marginata tabula. Plin. H. 35. 12. *Een gelyfte fchildery, een fchildery daar een lyft om is*, of *die in een lyft ftaat.*

MĀRGŌ, ĭnis. m. *en* f. Ovid. M. 1 14. *De kant, rand, zoom*, of *'t boord* van wat het ook zy.

Margo libri. Juv. 1. 5. *De kant*, of *rand van een boek.* By deezen Dichter word het in 't femininum gebruikt.

Lapidei margines fluminis. Varr. R. R. 3. 5. *Een fteene kaai, de boorden van een water met fteen bemetzelt.*

Margines Imperii. Plin. H. 12. 20. *De grenzen*, of *grenspaalen van een Staat*, of *Ryk.*

MĂRĪNŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 2. 16. Plin. H. 9. 30. *Zee, zeefch, van de zee.*

MĀRISCĂ, æ. Plin. H. 16. 27. *Zekere laffe*, of *fmakelooze vyg.*

Marifca. Juv. 2. 13. *Een gezwel dat naar een vyg gelykt.*

MĀRĬSCŬS, i. m. Plin. H. 21. 18. *Zeebiezen.*

MĀRĪTĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Cic. *by* Colum. 12. 1. *Huwelyks, van 't huwelyk, dat het huwelyk aangaat.*

(MĀRĪTĀNDŬS, ă, ŭm. *Die trouwen zal, dien men uithoud*, of *dwingt om te trouwen.*

Cum de maritandis ordinibus ageret. Liv. E. 59. *Als hy handelde*, of *fprak van de Stenden des Roomfche volks uit te houwen*, of *te doen trouwen.*

Lex de maritandis ordinibus. Suet. A. 34. 1. *De wet fpreekende van de Stenden des Roomfchen volks uit te trouwen.*)

MĀRĬTĬMŬS, ă, ŭm. *Van de zee, dat aan*, of *dicht by de zee legt, dat zyn betrekking op de zee heeft.*

Ora maritima. Cic. T. Q. 5. 14. *De zeeftrand, de zeekuft, de ftrand, het ftrand*, of *d'oever der zee.*

Maritimum prælium. Gell. 5. 6. *Een zeeflag*, of *zeegevecht.*

Vita maritima. Plaut. B. 2. 3. 108. *Het zeeleven, 't leven dat men op zee leid.*

Homo maritimus. Cic. V. 5. 27. *Een zeeman, een man die ter zee vaart: een matroos*, of *bootsgezel.*

Fluctus maritimus. Plaut. R. prol. 69. *Een zeebaar*, of *zeegolf.*

Æftus maritimi. Liv. 10. 2. Cic. N. D. 2. 53. *De ebb' en vloed, de watergetyden der zee.*

MĀRĪTŌ, as, āvi, ātŭm, ārĕ. act. Suet. Fl. 14. 1. Tac. An. 12. 6. 1. *Trouwen, huwelyken, uittrouwen, uithuwelyken.*

Vitium propagine maritare populos. Hor. Ep. 2. 10. *De wyngaardranken aan populierboomen opbinden.*

MĀRĪTŬS, i. m. Cic. 1. R. 1. 31. *Een gehuwt*, of *getrouwt man.*

MĀRĪTŬS, ă, ŭm. Ovid. Her. 11. 101. Colum. 3. 11. Zie Maritalis.

Marita. Ovid. Her. 12. 175. *Een getrouwde*, of *gehuwde vrouw.*

Maritæ arbores. Colum. 11. 2. *Boomen daar andere zyn naaft geplant om ze t'zamen te vlechten.*

Marita pecunia. Plaut. E. 2. 1. 11. *Het huwelyks goed*, of *de bruidfchat van een vrouw.*

MĀRMŎR, ŏris. n. Cic. D. 2. 21. *Marmer, marmerfteen.*

† Marmor. Virg. Æ. 7. 28. *De zee.*

(MĀRMŎRĀRĬŬS, ĭi. m. Sen. E. 88. Marmorarius faber. Sen. E. 90. *Een marmer fteenhouwer*, of *beeldhouwer; een die in marmer arbeid.*)

MĀRMŎRĀTŬM, i. n. Varr. R. R. 3. 7. *Marmerpleifter, kalk*, of *pleifter van gemalen marmerfteen gemaakt.*

MĀRMŎRĀTŬS, ă, ŭm. Varr. R. R. 1. 57. *Van marmerfteen, met marmerfteen bevloert*, of *bezet.*

Marmoratæ laudes. Cic. Arc. 9. *Lof in marmer gegrift*, of *op marmer gefchreven*, wanneer men eenig gedenkteken ter eeren van iemant had opgerecht. 't Is zeer twyfelachtig of men in deeze plaats niet Marmoratis moet leezen.

MĀRMŎRĔĀRĬŬS, ĭi. m. Vitruv. 7. 6. *Een marmer beeldhouwer, een beeldhouwer in marmerfteen.*

MĀRMŎRĔŬS, ă, ŭm. Cic. L. L. 2. 1. *Van marmer*, of *marmerfteen*, of *als marmerfteen.*

(MĀRMŎRŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 35. 6. *Zoo hard als marmerfteen.*)

MĀRŎCHĬŬM Regnum. *'t Koningkryk van Marokko*, in Afrika.

MĀRRĂ, æ. Colum. 10. 67. *Een houweel*, of *fpade*, om 't onkruid uit te roeien.

MĀRRŬBĬŬM, ĭi. n. Plin. H. 20. 22. *Malrove, malruwe, witte andoren*, ze er gewas.

MĀRS, artis. m. Cic. Marc. 6. *De oorlog*, of *het oorlog, de kryg, de God des oorlogs.*

Martem accendere cantu. Virg. Æ. 6. 165. *'t Gevecht door 't fteeken der*

der trompet aanbitzen, of *beginnen*.

Mars belli est communis. Cic. F. 6. 4. *D'oorlogskans*, of *d'uitslag des oorlogs is onzeker*, of *wisselvallig*.

Hoc nostro marte explebimus. Cic. Off. 3. 7. *Wy zullen dit alleen*, of *met eigen arbeid volvoeren*, *verrichten*, of *afdoen*.

Mars forensis. Ovid. P. 4. 6. 29. *De welsprekendheit der pleitzaal*, of *rechtbank*.

(Marte æquo. Curt 4. 1. 8. Flor. 4. 2. 48. Pari. Curt. 6. 1. 7. Flor. 4. 2. 80. *De overwinning by niemant zijnde*, *beide partyen even veel voordeel hebbende*.)

MĀRSUPIŬM, ī. n. Plaut. R. 2. 6. 63. Μαρσύπιον. *Een beurs*, *buidel*, *tas*, *weitas*.

MĀRTES, is. f. Mart. 10. 37. 9. *Een sabel*, zeker dier wiens vel zeer geacht is.

(MĀRTĬCŎLĂ, æ. m. Ovid. Tr. 5. 3. 22. *Een liefhebber van den oorlog*, *een oorlogsman*, of *krygsman*.

MĀRTĬGĔNĂ, æ. m. Ovid. Am. 3. 6. 39. *Die by Mars geboren is*.)

MĀRTĬNĬCĂ, æ. f. *Martinike*, een eiland in Noord-Amerika.

MĀRTĬUS, ii. m. Ovid. F. 6. 695. *Lentemaand*, *de Maert*, *de maand van Maert*. Men verstaat 'er Mensis onder.

MĀRTĬŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 14. 22. *Van Lentemaand*, of *van de maand Maert*.

Martius. Ovid. Tr. 3. 7. 52. *Oorlogs*, *krygs*, *van den oorlog*, of *kryg*, of *kloekmoedig*, *dapper*, *strydbaar*, *manhaftig*.

MĀRTŬLŬS. ī. m. Plin. H. 7. 56. *Een hamer*. Dus moet men leezen alhoewel in veele drukken van Plinius Marculus gevonden word.

(MĀRTYR, yris. m. Prud. Περὶ Στ. 3. 126. Tertull. ad Martyres *Een martelaar*, of *bloedgetuige*.

MĀRTYRĬŬM, ii. n. Tertull. *tegens de* Valent. 30. Prud. Περὶ Στ. 8. 4. *'t Martelaarschap*. Deeze twee woorden zyn alleen by de Christen schryvers te vinden.)

MAS.

MĀS, ăris. m. Cic. N. D. 2. 51. *'t Mannetje van iets*.

Mares animi. Hor. A. P. 402. *Mannelyke*, *heldhaftige*, of *dappere gemoederen*, *edelmoedige harten*.

MĀSCŬLĒSCO, scis, ēscĕrĕ. Plin. H. 18. 13. *Een mannetje worden*, van zekere radys, of raapen spreekende, daar mannetjes en wyfjes van zyn.

MĀSCŬLĒTŬM, ī. n. Plin. H. 18. 22. *Een plaats daar de mannetjes wyngaarden groeyen*.

MĀSCŬLĪNUS, ă, ŭm. Plin. H. 19. 5. *Mannelyk*.

Masculinus. Festus. *Mannelyk*, van de naamwoorden spreekende.

MĀSCŬLUS, ă, ŭm. *Mannelyk*.

Masculus. Hor. O. 4. 4. 37. *Mannelyk*, *edelmoedig*, *kloekmoedig*, *sterk*, *kloek*.

(MĀSCŬLŬS, ī. m. Liv. 31. 12. *Een mannetje*, *die van 't mannelyk geslacht is*, of gestelt tegens een vrouw, *of wyfje*.)

Masculus. Vitruv. 9. 9. *'t Gedeelte van een pyp*, *goot*, of *buis*, *dat in een ander gestoken word*.

MĀSPĒTŬM, ī. n. Plin. H. 19. 3 Μάσπετον. *'t Blad*, of *de steel van een kruid*, by de Ouden Silphium genoemt.

MĀSSĂ, æ. f. Ovid. M. 1. 70. *Een klomp*, *klont*, of *hoop*.

Lactis massa coacti. Ovid. M. 8. 666. *Geronne melk tot een klomp gemaakt*, *kaas*.

† MĀSSO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Lucret. 1. 667. *Tot een klomp maaken*, *ophoopen*, *hoopen maaken*.

MĀSSŬLĂ, æ. f. Colum. 12. 38. *Een hoopje*, *klompje*, of *klontje*.

MĀSSYLĬĂ, æ. Cæs. B. C. 1. 34. 2. *Marseille*, een stad in Vrankryk in Provence.

MĀSSYLĬTĀNŬS, ă, ŭm. Vitruv. 10 22. *Marseiller*, *Marseillaansch*, *die*, of *dat van Marseille is*.

MĀSTĬCHĒ, es. f. Plin. H. 12. 17. Μαστίχη. *Mastik*, zekere gom die uit den boom Lentiskus, *of* Mastikboom druipt. Plinius zegt dat 'er tweederlei, doch dat die van Chio de beste is.

MĀSTĪGĔŬS, ĕi. m. Plaut. Trin. 4. 2. 123. *Die de roede verdient*, of *die verdient gegeesselt te worden*.

MĀSTĪGĬĂ, æ. Plaut. R 4. 3. 83. Μαστιγίας. Zie Mastigeus.

MĀSTRŬCĂ, æ. Quintil. I. O. 1. 5. *Kledy*, of *kleding van stinkende wilde beestevellen gemaakt*, die de Sarden droegen.

MĀSTRŬCĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Prov. Conf. 7. *Met stinkende wilde beestevellen gekleedt*.

MAT.

MĀTĀXĂ, æ. f. Vitruv. 7. 3. *Een snoertje*, *koordje*, of *touwtje*.

MĀTĔLLĂ, æ. f. Varr. *by* Non. 15. 2. Mart. 10 11. 3. *Een waterpot*, of *pispot*.

MĀTĔLLĬO, ōnis. m. Cic. Par. 5. Zie Matella.

MĀTĔŎLĂ, æ. f. Cato R. R. 46. *Een mienmetje*, of *mieyzertje*, *een hamertje*.

MĀTĔR, tris. f. Cic. N. D. 3. 18. *Moeder*, *een vrouw die kinderen heeft*.

Matres. Virg. Æ. 12. 131. *Vrouwen*, *wyven*, *vrouvolk*.

Mater. Plaut. Men. prol. 19. *Een minnemoeder*, *minnemoer*, *voedster*, of *minne*.

Mater. Virg. G. 2. 55. Plin. H. 17. 10. *De stam des booms*, of *des wyngaards*. In 't Latyn Mater genoemt in opzigt van de takken, *of* ranken die ze voortbrengen. (Meer voorbeelden als wy aantrekken, heeft Rutgers. V. L. 4. 16. vergadert, en tekent ook aan dat de Grieken hun Μήτηρ in deeze betekenisse gebruikt hebben.

Non solam matrem fœcundam esse satis est. Colum. 3. 6. *'t Is niet genoeg dat de stam van den boom vruchtbaar is*.)

Nutricem indulgentiorem esse, quam matrem sæpe convenit. Plin. H. 17. 10. *De aarde daar de boomen in verzet worden*, *moet dikwils beter zyn als hun teelgrond*.

Luxuries avaritiæ mater. Cic. de Or. 2. 40. *De overdaad is de moeder der gierigheit*.

Mater. Colum. 4. 7. *De stam van den wyngaard*, *de wyngaardstam*.

Mater urbium. Flor. 3. 7. 4. *De voornaamste stad*, of *hoofdstad* Provinciæ. Cod. 11. 21. *De hoofdstad van een wingewest*, of *Landschap*.

Mater familias, matris familias. Cic. T. 3. *Een moeder des huisgezins*, *een moeder*, of *vrouw van 't huis*.

(Mater was ook by de Ouden, *een woord van eer*, als by ons 't woord *Moeder waar mede oude Mevrouwen gegroet wierden*.

Te rogo mater, numquid scis ubi ego habitem? Petron. 8. *Wel moeder*, *ei lieve*, *weet gy niet*, *waar myn herberg is?*

Mater. *Moederlyke genegentheit*.

Ira discessit loco, materque rediit. Sen. M. 5. 927. *De toorn is geweken*, of *over gegaan*, *en de moederlyke genegentheit weder gekoomen*.

Mater. *Alles wat iets voortbrengt*.

Ex bove putrefacto nascuntur apes, mellis matres. Varr. R. R. 2. 5. *Uit een verrotten stier koomen de byen voort*, *de moeders van den honig*.

Mater, of materis. *Een soort van een pyl*, of veel meer, *van een spies* by de oude Franschen gebruikelyk.

Nonnulli inter carros rotasque materes subjiciebant, nostrosque vulnerabant. Cæs. B. G. 1. 26. 3. *Sommige schoten de spiessen tusschen de wagenraderen door*, *en quetsten de onze*. Andere leezen Mazaras.

Lævo humero materi prope trajecto. Liv. 7. 24. *De linker schouder met een spies byna doorstoken zynde*.)

MĀTĔRCŬLĂ, æ. Cic. Fl. 36. *Een moedertje*, *een kleine moeder*.

MĀTĔRĬĂ, æ. f. Cic. N.D. 3. 39. *De stoffe waar uit iets bestaat.* Men gebruikt dit woord om de natuurlyke en door konstgemaakte t'zamenmengzels te betekenen.

Materia. Hor. A. P. 38. *De stof, stoffe,* of *'s onderwerp* van een boek, rede, enz.

Ingens ad dicendum materia. Quintil. I. O. 2. 4. *Een breede,* of *ruime stoffe om over te spreeken.*

Materiem sceleris detrahere. Tac. An. 12. 22. 3. *De gelegenheit van 't quaaddoen wechneemen.*

Materiam quietis avide arripuit. Justin. 30. 1. 7. *Hy heeft gretiglyk de gelegenheit, of zyn slag waargenomen om gerust te leeven.*

Dare alicui respondendi materiam. Quintil. I. O. 6. 3. *Iemant gelegenheit geeven om te antwoorden.*

Materia ex calce & arena. Vitruv. 2. 8. *Een beslag van kalk en zand, metzelkalk.*

Materia. Cæs. B. G. 4. 18. 1. *Allerlei slag van hout,* tot een gebouw, *of* om te branden, enz.

Hoc etiam mense cædenda materia est. Pallad. R. R. 2. 23. *Ook in deeze maand moet men 't hout hakken.*

Materiæ vitis. Colum. 5. 6. *De ranken, de bladeren van den wyngaard.*

MĀTĔRĬĀRĬUS, ii. m. Plaut. Mil. G. 3. 3. 46. *Een houtkoper, een leverancier van 't hout* tot eenig timmerwerk, en niet *Een timmerman.*

MĀTĔRĬĀRĬUS, ă, ŭm. Plin. H. 7. 56. *Dat het timmeren,* of *het timmerwerk aangaat.*

MĀTĔRĬĀTĬO, ōnis. f. Vitruv. 4. 2. en

MĀTĔRĬĀTŪRĂ, æ. f. Vitruv. 4. 2. *Het timmerwerk,* of *'s houtwerk van een gebouw.*

MĀTĔRĬĀTUS, ă, ŭm. Ædes male materiatæ. Cic. Off. 13. *Een huis daar 't houtwerk niet van deugd, een slecht getimmert huis.*

(MĀTĔRĬES, ei. f. *De stoffe,* van een schrift, *of* gesprek spreekende.

Materies orationis. Cic. de Or. 2. 34. *De stoffe van een rede.*

Materies. *De stof,* van een gedierte spreekende, dat daar uit voortkomt.

Est generosa materies. Colum. 6. 27. *'t Is een edele stof.*

Materies. *De stoffe, de houtstoffe,* van een gebouw spreekende, dat daar uit gemaakt word.

Materiem superabat opus. Ovid. M. 2. 5. *D'arbeid was meer als de stoffe.*

Materies cædenda est a primo autumno. Vitruv. 2. 9. *'t Hout moet men houwen van 't begin des herfsts.*)

MĀTĔRĬŌR, āris, ātus sum, āri. Cæs. B. G. 7. 73. 1. *Hout voor een leger gaan haalen, houwen,* of *hakken.* Zie Lignor.

Navalia minime sunt materianda propter incendia. Vitruv. 5. 2. *Men moet de scheepstimmerwerven niet met hout overtrekken, uit vreeze voor brand.*

MĀTĔRES, ūm. *Een soort van pylen, of schichten,* die de oude Françoisen gebruikten. Zommige schryven Matera, æ.

Nec facile materis Transalpina ex Italia depulsa est. Cic. Her. 4. 32. *Ook wierd de Overalpische schicht (hy wil zeggen, de Françoisen met schichten gewapent) niet ligt uit Italien gejaagt.*

MĀTERNUS, ă, ŭm. Cic. Clu. 5. *Moeders, van de moeder.*

MĀTERTĔRĂ, æ. f. Cic. D. 1. 46. *Moei van moeders zyde, de moeders zuster.*

MĀTHĒMĀTĬCĂ, æ. f. Sen. E. 88. Μαθηματική. *De wiskonst.* Men moet 'er ars, *of* scientia onder verstaan.

MĀTHĒMĀTĬCUS, i. m. Cic. de Or. 1. 3. *Een wiskundige,* of *wiskonstenaar.*

Mathematicus. Juv. 6. 562. *Een planeetlezer, geluksegger, voorzegger uit iemants geboortepunt.*

MĀTISCO, ōnis. f. Cæs. B. G. 7. 90. 7. *Makon,* een stad van 't Hartogdom Bourgogne.

MĀTRĀLĬĂ, ĭum. n. plur. Ovid. F. 6. 533. *Een feest waar in niet dan vrouwen van aanzien toegelaaten wierden.*

(MĀTRESCO, is, ĕrĕ. *Naar zyn moeder aarden,* of *zyn moeder gelyk worden.*

Utinam nunc matrescam ingenio, ut meum patrem ulcisci queam. Pacuv. *by* Non. 2. 526. *Och of ik nu naar myn moeder aardde, op dat ik my aan myn vader wreeken konde!*)

MĀTRĬCĪDĂ, æ. m. Cic. Fr. 1. 2. *Een moedermoorder.*

MĀTRĬCĪDĬUM, ii. n. Cic. I. R. 1. 14. *Moedermoord.*

(MĀTRĬCŬLĂ, æ. Veg. R. M. 1. 26. 2. 7. *Een naamrol, naamlyst, register.* Een woord van de latere eeuw.

MĀTRĬMŌNĬĀLIS, is. m. en f. ālĕ, is. n. *Huwelyks, dat tot het huwelyk, of tot den echten staat behoort.*

Matrimoniales lectus. Quintil. D. 1. *'t Huwelykx bed, 't bed daar echte luiden op slaapen.*

Matrimoniales tabulæ. Firm. 7. 17. *Huwelyksche voorwaarden.*)

MĀTRĬMŌNĬUM, ii. n. *Het huwelyk, houwelyk, d'echt,* of *d'echte staat.*

Collocare aliquem in matrimonium. Cic. D. 1. 46. *Iemant uithouwelyken,* of *uittrouwen.*

(Matrimonium. *Een huisvrouw.*

Matrimonium sibi repertum exemplo Romuli & Augusti. Suet. C. 25. 3. *Dat hy een huisvrouw naar 't voorbeeld van Romulus en Augustus gevonden had.*)

MĀTRĪMUS, i. m. Cic. Arc. 11. Liv. 37. 3. *Wiens moeder noch leeft.*

MĀTRIX, icis. f. Plin. H. 27. 10. *De moeder, lyfmoeder, baarmoeder.*

Matrix arbor. Suet. A. 94. 10. *Een boom daar men enten, of looten uitsnyd.*

Matrix. Varr. R. R. 8. 14. *Een wyfje dat aangehouden word om jongen voort te brengen.*

Matrices urbes. Ulp. Dig. 1. 16. 4. §. 5. *Hoofdsteden,* of, naar de letter, *Moedersteden.*

(MATRIX, icis. f. Tertull. de Fug. 13. *Een naamrol, naamlyst, register.* Dit is slecht Latyn.)

MĀTRŌNĂ, æ. f. Cic. Cœl. 13. *Een mevrouw, juffrouw, jonkvrouw, een vrouw van eer en aanzien, een aanzienlyke matroon.* Zie Gell. 18. 6.

(Matrona. *Iemants huisvrouw.*

Evolvit vestes sævi matrona tyranni. Ovid. M. 6. 582. *De huisvrouw van den wreeden Koning doet de web los.*

Cupio fieri matrona potentis. Ovid. Her. 5. 85. *Ik wil de huisvrouw van des Koningks zoon zyn.*)

MĀTRŌNĂ, æ. f. Auson. Eid. 10. 462. *De Marnestroom,* een stroom van Vrankryk.

MĀTRŌNĀLIS, is. m. en f. ālĕ, is. n. Liv. 26. 49. *Van een Mevrouw, juffrouw, jonkvrouw,* of *aanzienlyke vrouw.*

MĀTRUĒLIS, is. m. Aur. Vict. O. 76. Marc. Dig 48. 9. 1. *Myn moeders broeders zoon, een volle neef van moeders zyde.*

MĀTTĂ, æ. f. Ovid. F. 6. 680. *Een biesemat,* of *stroomat.*

MĀTTYĂ, æ. f. Mart. 10. 59. 4. Suet. 6. 38. 7. *Lekkere nyen, lekkere gerechten.* Zie onze aanmerkinge over Suetonius.

MĀTŬLĂ, æ. f. Plaut. Most. 2. 1. *Een waterpot,* of *pispot.*

(Matula is ook *Een onverstandig, slecht,* of *vreesachtig mensch.*

Nunquam ego te tam esse matulam credidi, quid metuis? Plaut. P. 4. 3. 64. *Ik had nooit gelooft dat gy zulk een slechthoofd waart, waarom vreest gy?*)

MĀTŪRĀTĒ. Adv. Plaut. Ps. 4. 7. 58.

58. Liv. 32. 16. *Gezwindelijk, rasselyk, spoediglijk, haastiglyk, met een vaert, met haast.*

MĀTŪRĀTIO, ōnis. f. Cic. Her. 3. 2. *Haast, spoed.*

MĀTŪRĀTUS, ă, ŭm Plin. H. 16. 44. *Met haast, of spoed gedaan, spoediglyk verricht.*

Maturato opus est. Liv. 8. 13. *Men moet zich haasten, spoeyen, of spoedigen, daar is haast by.*

MĀTŪRĒ. Adv. Ter. E. 2. 1. 2. *By tyds, vroeg genoeg, tydelyk, ter behoorlyker tyd.* De compar. Maturius staat by Liv. 6. 23. en de superl. Maturissime by Cic. Cæc. 2. Cæsar B. G. 1. 33. 4. en Cic. de Or. 3. 20. zeggen Maturrime.

Mature aliquid relinquere. Hor. E. 2. 1. 100. *Iets dadelyk, terstond, aanstonds, straks, op staande voet verlaaten,* of *laaten vaaren.*

MĀTŪRESCO, scis, tūrŭi, tūrēscĕrĕ. Cæs. B. G. 6. 29. 3. Colum. 3. 21. *Rypen, ryp worden.*

Maturescere. *Volmaakt, voltooit,* of *voltrokken worden, tot volkomenheit geraaken.*

Libros nondum opinabar satis maturuisse. Quintil Epist. ad Tr. *Ik meende, of geloofde dat die boeken noch niet volmaakt,* of *voltooit waren.*

MĀTŪRĬTĀS, ātis. f. Cic. T. Q. 1. 28. *Rypheit,* of *rypigheit.*

Maturitas ingenii. Cic. de Or. 2. 21. *Rypheit in 't verstand, vernuft,* of *oordeel.* Ætatis. Cic. F. 4. 4. *Rypheit der jaaren, bequaamheit des ouderdoms.*

Dicendi Latine prima maturitas. Cic. Cl. 41. *De tyd dat de Latynsche taal eerst ryp wierd,* of *tot haar volkomenheit begon te koomen.*

Nondum est maturitas illud faciendi. Cic. Att. 1. 20. *'t Is noch niet tydig,* of *noch geen tyd om dat te doen.*

Maturitas orationis. Cic. Cl. 3. *Het toppunt der volmaaktheit eener rede.*

MĀTŪRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ uvas. Tib. 1. 4. 15. *De druiven laaten rypen,* of *ryp worden.*

Maturare aliquid. Cic. Br. 10. *Iets spoedig, of gezwindelyk doen, iets met der haast verrichten,* of *afvaerdigen.* Fugam. Virg. Æ. 1. 141. *Schielyk,* of *vlugs de vlucht neemen.*

Maturare alicui mortem. Cic. Clu. 61. *Iemants dood verhaasten.*

MĀTŪRUS, ă, ūm. Cic. S. 19. *Ryp, dat zijn rypigheit heeft.* De compar. Maturior staat by Cic. de Or. 1. 21. en de superl. Maturissimus by Colum. 11. 3. en Maturrimus by Tac. An. 12. 65. 5.

Maturus militiæ. Liv. 42. 52. *Bequaam tot den oorlog.*

Maturus ævi. Virg. Æ. 5. 73. *Oud, bejaart, bedaagt, hoog van jaaren.*

Nondum vino maturum est tempus. Cels. 4. 11. *'t Is noch geen tyd voor den zieken om wyn te drinken.*

Rhetoricæ præceptis discendis maturus. Quintil. I. O. 2. 1. *Bequaam om zich in de Redenrykkonst te oeffenen.*

Viro matura filia Virg. Æ. 7. 53. *Een huwbaare dochter,* of *die bequaam is te trouwen.*

Thucydides si posterius fuisset, multo maturior fuisset. Cic. Cl. 83. *Indien Thucydides in een laater tyd geleeft had, zou zyn styl veel cierlyker zyn geweest.*

Supplicium maturius ferre. Cic. V. 5. 57. *Een straf verhaasten.*

(Maturus. *Ten vollen, volcomen.*

Matura luce. Virg. Æ. 10. 257. *Met het volle licht, als 't volkomen dag is.*

Maturi centuriones. Suet. C. 44. 2. *Kapiteins,* of *hoplieden die hunnen tyd ten vollen uitgedient hebben.*

Maturus. *Vroeg.*

In his locis maturæ sunt hyemes. Cæs. B. G. 4. 20. 1. *In deeze plaatzen word het vroeg winter.*

Calidis regionibus verna satio potest fieri maturior. Pallad. 1. 34. *In warme landstreeken kan men vroeger zaaijen 't geen in de lente moet gezaait worden.*

Maturus. *Bedaart, wel overwogen, genoegzaam overlegt.*

Maturo judicio quid facere. Cic. Cæc. 3. *Met een ryp oordeel, met voorbedachten raade,* of *een genoegzaam overleg iets doen.)*

MĀTŪTĪNUS, ă, um. Cic. F. 7. 1. *Van den morgen, dat 's morgens geschied.*

Matutinis omnibus. Plin. H. 10. 43. *Alle morgen.*

(Matutino alleen. Plin. H. 7. 53.) en Matutino tempore. Cic. Att. 1. 18. *Des morgens, in den morgenstond, 's morgens vroeg.*

Hoc erat ejus matutinum. Sen. E. 83. *Dat was zyn morgenwerk, zoo bragt hy den morgenstond door.*

Matutinus. Virg. Æ. 8. 465. *Die 's morgens vroeg opstaat,* of *vroeg op is.*

MAV.

MĀVŎLŎ in plaats van Malo. Ter. H. 4. 1. 25. *Ik heb,* of *wil liever.*

MAURĪTĀNIĂ, æ. f. Tac. H. 1. 11. 3. *Mauritanien, Moorenland,* een zeer groot land in Afrika.

MAUSOLÆUM, i. n. Suet. A 101. 9. *Een pronkgraf,* of *praalgraf der Roomsche Keizeren.* Wegens de pracht van 't graf van Mausolus, Koningh van Karien, zyn ze alle met deezen naam benoemt.

MAX.

MĀXĪLLĂ, æ. f. Cic. de Or. 45. *'t Kinnebakken, een kaak.*

MAXILLĀRIS, is. m. en f. ārĕ, is. n. Cels. 6. 9. Plin. H. 32. 10. *Een kaktand,* of *kies.*

MAXIME. Adv. Cic. Off. 1. 15. *Zeer, veel, grootelyks, ten hoogsten, ten uitersten.*

(Maxime. *Voornamentlyk, allermeest.*

Quod ego cum audissem ex aliis, maxime ex meo fratre cognovi. Cic. F. 1. 9. *Als ik het van anderen gehoord had, heb ik 't voornamentlyk van myn broeder vernomen.*

Maxime is ook een spreekwyze gebruikelyk by die iets toestaan.

Huc fac illi adducantur. PA. Maxime. Ter. E. 1. 2. 109. *Bezorg dat ook die hier hene gebragt worden. PA. O jae, ik zal zekerlyk zoo doen.*

Cum maxime. *Voornamentlyk, zoo vlytig als ooit.*

Cum maxime ægrum occidit. Suet. D. 10. 2. *Hy heeft hem voornamentlyk als hy ziek was omgebragt.*

Hoste & æmulo regni reparante tum cum maxime bellum. Curt. 5. 7. 2. *Terwyl zyn vyand en mededinger naar 't Koningkryk, om het weder te winnen, zoo vlytig als ooit ten oorlog toerustte.* Zie onze aantekening over deeze plaats.)

MĀXĬMŎPĔRĔ. Adv. *Zeer ernstelyk, vieriglyk, onophoudelyk, zonder ophouden.*

A te maximopere peto. Cic. F. 3. 2. *Ik bid u zeer ernstelyk.*

MĀXĬMUS, ă, um. Cic. F. 2. 28. *Zeer groot, heel groot.*

MAZ.

(MĀZĂ, æ. Zie boven Materis.)

MAZŎNŎMUM, i. n. Hor. S. 2. 8. 85. Varr. R. R. 3. 4. Μαζονόμον. *Een groote,* of *diepe schotel,* waar in de gerechten op een gastmaal wierden opgedischt.

ME. MEA.

ME, *Mij,* d'accusativus van 't Pronomen Ego. *Ik.*

MEĀBĬLIS, is. m. en f. lĕ, is. n. Plin. H. 6. 1. *Dat ligtelyk ingaat, erjens inzinkt, inloopt,* of *doorgaat.*

MEĀPTE, Abl. Meapte causa. Ter. H. 4. 3. 8. *Om mynent wil, om mynent halven, uit inzicht,* of *aanmerkinge van my, ter zaake, of liefde van my.* Voor Mea propria causa.

MEĀTUS, us. m. Plin. H. 2. 16. *Gang, doorgang.* Meatus in aere, is ook by Plin. H. 10. 38. *'t Vliegen der vogelen in de lucht.*

Mea-

Meatus. *Loop*, *stroom*, of *vloed*, van 't water.

Bifido meatu divisus Rhenus. Claud. B. Get. 336. *De Rhynstroom word in twee boezems verdeelt.*

Meatus siderum. Plin. H. 2. 8. *De loop der sterren.*

Meatus. Plin. H. 20. 21. *De zweetgaten van 't lichaam*, waar door de uitwaasseming geschied.

MEC.

(MECĂSTŎR. Ter. Hec. 1. 2. 8. Plaut. Au. 5. 2. 19 Adv. Een wyze van zweeren by de vrouwen gebruikelyk. Zie Gell. 11. 6. Festus verklaart dezen eed, en zegt dat het zoo veel te zeggen was, ita me Castor, versta 'er onder, juvet. *Zoo help my Kastor!*)

MECHĀNICŬS, i. m. Suet. Fl 18. 5. *Een konstwerktuigmaker*, *sterkte bouwer*, *vestingbouwer*, *krygsbouwkundige*, *een konstenaar*, *een konstig meester.*

(MECHĀNICŬS, ă, ŭm. *Dat tot de konst behoort*, *dat van een konstenaar voortkomt.*

Simulacrum columbæ e ligno ab Archyta ratione quadam disciplinaque mechanica factum volasse. Gell. 10. 12. *Dat een beeld van een duive, door Archytas op eene konstige wyze uit hout gemaakt, gevlogen heeft.*)

MECHLĪNIĂ, æ. f. *Mechelen*, een Aardschbisschopplyke stad in 't Hartogdom van Braband.

MECŬM. *Met my.*

Mecum simul. Cic. Att. 3. 8. Mecum una. Ter. Hec. 1. 2. 56. Mecum una simul. Ter. H. 5. 1. 34. *Te gelyk met my.*

Verba ipsa sponsionis facerent mecum, si vellem attendere Cic. Cæc. 28 *De woorden zelfs van het verdrag zouden voor my zyn*, zoo *ik 'er op staan wilde.*

Mecum sentit. Ter. An. 2. 1. 24. *Hy is met my van een gevoelen*, of *hy is van 't zelve gevoelen met my.*

Tacita mecum gaudeo. Ter. Hec. 1. 2 32. *Ik verheug my stilzwygend, ik ben in myn zelven verblyd.*

MED.

(MĔDDĪX, icis. m. Ennius *by* Festus. *De hooge Overigheit by de Osci*)

MĔDĔLĂ, æ. f. Gell. 5. 14. *Een middel*, *hulpmiddel*, *heelmiddel*, *geneesmiddel.*

(MĔDENTĒS. *Geneesmeesters.* De Ouden plagten participia voor nomina te gebruiken.

Esset in potestate medentium. Curt. 3. 5. 14. *Hy zou zich aan de geneesmeesteren overgeeven.*

Nil artes posse medentum. Ovid. M. 15. 629. *Dat de geneesmeesters met hunne konst niet vermogten.*)

MĔDĔŎR, eris, eri. dat. *Geneezen*, *heelen*, *heelmiddelen gebruiken.*

Mederi contra serpentium ictus. Plin. H. 9. 31. *De beeten der slangen geneezen.*

Mederi res adversas. Ter. Ph. 5. 4. 3. *Tegenspoeden poogen te verzetten*, *hulpmiddelen in ongevallen*, of *ongelegentheden verschaffen.*

Mederi alicui. Cic. D. 2. 1. *Iemant heelen*, of *geneezen*. Reipublicæ. Cic. Sext. 65. *'t Gemeenebest helpen*, of *herstellen.*

Ars medendi. Ovid. Art. 2. 735. *De geneeskonst*, of *geneeskunde.*

Utilis medendi radix. Ovid. Her. 5. 147. *Een nutte*, of *goede wortel om geneesmiddelen*, of *artzenyen van te maaken.*

Inopiæ frumentariæ mederi. Cæs. B. G. 5. 24 6 *In 't gebrek*, of *de schaarsheit van 't koren voorzien.*

Ægrescitque medendo. Virg. Æ. 12. 46. *En zy word heviger door hulpmiddelen*, dat is, *door tegenspreeking*, of *afrading.* Van de gramschap spreekende.

MĔDĬANUS, ă, ŭm. Vitruv. 3. 3. *In 't midden*, *tusschen beiden*, *dat in 't midden*, of *tusschen beiden staat.*

MĔDĬASTĪNŬS, ă, ŭm. Hor. E. 1. 14. 14. Colum. 1. 9. *Een huiswerkknecht*, *een knecht die 't zwaarste werk doet.*

MĔDĬCĂ, æ. f. Virg. G. 1. 215. Colum. 2. 11. *Een soort van klaverblad.* Een zeer goed kruid tot voeder voor paerden.

MĔDĬCĀBĬLĬS, is. m. *en* f. bilĕ. is. n. Ovid. Her. 5. 149. *Geneeslyk*, *heelbaar*, *dat te geneezen is.*

Medicabilis. Colum. 7. 10. *Dat een heelzaame*, of *geneezende kracht heeft*, van kruiden spreekende.

(MĔDĬCĀBĬLĬTĔR. Adv. Pallad. R. R. 3. 31. *Geneezende*, *daar de geneezing op volgt.*)

MĔDĬCĀMĔN, inis. n. Cic. Pis. 6. *Een geneesmiddel*, *artzeny.*

Medicamen. *Blanketzel.*

Facies medicamine attrita. Petron. 86. *Een geblanket aangezigt.*

MĔDĬCĀMENTŬM, i. n. Cic. Off. 3. 24. Zie Medicamen.

Panchrestum medicamentum. Cic. V. 3. 65. *Een geneesmiddel tegens allerlei quaalen*, of *gebreken*, *een algemeen geneesmiddel.*

Medicamen. Plin. H. 9. 38. *en* Medicamentum. Plin. H. 9. 40. *'t Sap van den purpervisch*, om purperkleur met te verwen.

MĔDĬCAMENTĀRĬŬS, ii. m. Plin. H. 19. 6. *Een artzenymenger*, *artzenyverkooper*, *artzenymaaker*, *kruidmenger*, Apotheker.

MĔDĬCĀMENTĀRĬŬS, ă, ŭm. Plin. H. 7. 56. *Van een artzenymenger*, of *geneesmiddel.*

MĔDĬCĀMENTŌSUS, ă, ŭm. Vitruv. 8. 3. *Dat een geneezende kracht heeft*, van water, enz spreekende. De compar. Medicamentosior staat by Cato R. R. 158.

MĔDĬCĀTĬO, ōnis. f. Colum. 2. 10. *Het ingeeven van eenig geneesmiddel*, *'t behandelen van eenen zieken.*

MĔDĬCĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 23. 7. *Met speceryen gemengt.* De compar. Medicatior staat by Plin. H. 28. 9. en de superl. Medicatissimus by Plinius beneden.

Medicata lana. Hor. O. 3. 5. 28. *Gemengelde*, of *geverfde wol.*

Medicata veneno tela. Sil. Ital. 7. 453. *Vergiftige pylen.*

Medicata pocula. Mart. 9. 96. 1. *Een geneesdrank.*

Medicatum merum. Front. St. 2. 5. 12. *Wyn met vergift gemengt.*

Res medicatissima. Plin. H. 28. 7. *Een zeer krachtig geneesmiddel.*

Medicatus somnus. Ovid. Her. 12. 107. *Een slaap door artzeny veroorzaakt*, of *verwekt.*

MĔDĬCĪNĂ, æ. f. Cels. Præf. 1. *De geneeskunde*, *geneeskonst*, of *geneeskunst.*

Medicina. Cic. de Or. 2. 44. *Een geneesmiddel*, of *artzeny.*

† Medicina. Acc. *by* Non. 1. 75. *Vergift*, *gif*, *fenyn.*

MĔDĬCĪNÆ, ārŭm. Plaut. Am. 4. 1. 5. *Artzenywinkel*, *droogbereidery*, Apotheek.

MĔDĬCĪNĀLĬS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. Plin. H. 32. 10. *Dat een heelzaame*, of *geneezende kracht heeft.*

Ars medicinalis. Cels. Præf. 1. *De geneeskonst*, *geneeskunde*, *artzenykonst.*

MĔDĬCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Semina medicare Virg. G. 1. 193. *Eenige drogery onder 't zaad mengen dat men zaayen zal*, gelyk zoutsteen, olyvedroessem, enz.

Capillos medicare. Ovid. Am. 1. 14. 1. *'t Haair met een welriekende oly bestryken.*

MĔDĬCŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. *Iets heelen*, *meesteren*, of *geneezen*, *ergens eenigen raad voor doen.*

Medicari cuspidis ictum. Virg. Æ. 7. 756. *Een wonde heelen, die met een speer gesteeken is.*

Possum hac in re medicari mihi. Ter. A. 5. 4 41. *Ik kan my zelve in deeze zaak helpen*, of *redden.*

ME-

MĔDĬCŬS, i. m. Cic. D. 2. 3. *Een geneesheer, geneesmeester, heelmeester, artz.*

(Medicus. *Een wondheeler, handmeester, heelmeester*, Chirurgyn.

Medicus Vespasiano Neronis dentem tantum quod exemptum ostendit. Suet. Fl. 5. 8. *De heelmeester heeft Vespasianus laaten zien een tand, die Nero zoo even getrokken was.* Zie wat wy verder aldaar van dit woord gezegt hebben.)

MĔDĬCŬS, ă, ŭm. Virg G 3. 458. *Van de geneeskonst, of heelkonst, of dat de zelve betreft.*

Ope medica juvare aliquem. Ovid. Am. 2. 6. 8. *Iemant door hulp der geneeskonst helpen, of geneezen.*

Ars medica. Tib. 2. 3. 14. *De geneeskonst, of geneeskunde.*

MĔDĬĔTĀS, ātis. f. Cic. Tim. 7. *De helft, 't halve deel, 't midden.* (Dit woord schynt in Ciceroos tyd noch niet gebruikelyk geweest te zyn; want hy getuigt dat hy het nauwlyks durft gebruiken.

Ejus medietas in altitudinem conferatur. Pallad. 1. 12. *Dat zyn midden in de hoogte opgetrokken worde.*

Ejusmodi medietates inter virtutes & vitia intercedere dicebat. Apul. Phil. Mor. 2. 14. *Hy zeide dat 'er zulke dingen in 't midden van de deugden en gebreken quamen.*)

MĔDĬMNŬS, i. m. Lucil. *by* Non. 3. 137. *en*

MĔDĬMNŬM, ī. n. Cic. V. 3. 30. *Een maat, die,* naar de meeninge van Budeus, *zes mudden hond.*

(MĔDĬO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *In 't midden doorsnyden.* Een woord eerst in de laatere eeuw gebruikt.

Coliculos elixatos mediabis. Apic. 3. 9. *Gy zult de uitspruitzeltjes, als ze gekookt zyn, in 't midden doorsnyden.*

Ficus locis humidis Junio mediante inoculari poterit. Pallad. 4. 10. *De vygeboom kan op vochtige plaatzen in 't midden van Junius geënt worden.*)

MĔDĬŎCRĬS, is. m. *en* f. ocrĕ, is. n. Cic. T. Q. 3. 10. *Middelbaar, middelmatig, tusschen beiden, tamelyk, niet te groot noch te klein.*

MĔDĬŎCRĬTĀS, ātis. f. *Middelmatigheit,* van wat het ook zy. Men vind Mediocritates by Cic. T. Q. 3. 10.

Mediocritas ingenii. Cic. A. 2. 1. *Middelmatigheit van oordeel, geest, vernuft, of verstand.*

Aurea mediocritas. Hor. O. 2. 10. 5. *Een gulde matigheit, of middelmaat,* hy meent een levenswys zoo ver van de overdaad af, als van de gierigheit.

MĔDĬŎCRĬTĔR. Adv. *Middelmatig, tusschen beiden, tamelyk, redelyk, middelbaar.* (De compar. Mediocrius staat by Cic. Att. 12. 46.)

Mediocriter doctus. Cic. de Or. 1. 20. *Tamelyk geleert.*

Mediocriter. Plin. E. 1. 10. 5. *Met bedaartheit, bezadigdheit, of zachtzinnigheit.*

Quod mihi videtur non mediocriter ferendum. Cic. V. 3. 41. *Dat my met geen zachtzinnigheit te verdraagen schynt.*

MĔDĬŎLĀNŬM, ī. n. Plin. H. 3. 17. Liv. 5. 34. *Milanen,* een Aartsbisschopplyke stad, en de hoofdstad van 't Hartogdom deezes naams.

MĔDĬŎLĀNŬM Sanctonum. Strab. 4. 131. *Saintes,* de hoofdstad van Saintonge in Vrankryk.

‡ MĔDĬOXŬMĔ. Adv. Varr. *by* Non. 2. 556. *Tusschen beiden, in 't midden.*

‡ MĔDĬOXŬMŬS, ă, ŭm. Plaut. Cist. 2. 3. 67. *Van eenen middelbaaren staat, die noch van den hoogsten, noch van den laagsten stant is.*

Dii medioxumi. Plaut. Cist. 2. 1. 36. *Goden van eenen middelbaaren staat.*

MĔDĬTĀBUNDŬS, ă, ŭm. Just. 38. 3. 7. *Overleggende, overweegende, overdenkende.*

MĔDĬTĀMĔN, inis. n. Catull. 62. 12. Naar de meninge van Guarinus. Andere leezen Meditata requirunt, voor meditamina quærunt. Wy vinden 't evenwel by Prud. Pf. 234. Zie Meditamentum.)

MĔDĬTĀMENTŬM, ī. n. *Overdenking, overweging, aanmerking, bespiegeling, overpeinzing.*

Cæteris belli meditamentis militem firmabant. Tac. H. 4. 26. 4. *Zy maakte de soldaaten hard, of kryghaftig door d'andere oorlogs oeffeningen.*

MĔDĬTĀTĒ. Adv. *Na 'er wel op gedacht, of na het wel overwogen te hebben, met voorbedachten raade.*

Perquam meditate aliquid tenere. Plaut. B. 3. 6. 16. *Iets in den grond, of grondig kennen, of verstaan, iets door en door weeten.*

MĔDĬTĀTĬO, ōnis. f. Cic. Cl. 37. *Overdenking, betrachting, overleg, bedenking, bezinning, overweeging, bespiegeling.*

Stulta est meditatio futuri mali. Cic. T. Q. 3. 15. *'t Is gekheit op een toekomstig quaad te denken, of 't is dwaasheit zich over een toekomend quaad te bekommeren.*

Dicendi meditatio. Quintil. I. O. 2. 10. *Overweeging, overlegging, of overdenking, van 't geen men zeggen, of wat en hoe men in 't openbaar spreeken zal.*

Anni sunt octo, cum ista causa in meditatione versatur. Cic. Clu. 30. *'t Zyn nu acht jaaren geleden dat deeze zaak overwogen, overlegt, onder handen, of op 't tapyt is geweest.*

MĔDĬTĀTŬS, ă, ŭm. Ter. An. 2. 4. 3. *Die iets overdacht, overlegt, bepeinst, overwogen, of een overslag van iets gemaakt heeft.*

Meditatus. Cic. Off. 1. 8. Plin. P. 3. 5. *Overlegt, overwogen, overdacht.*

Meditatus. Ter. Ph. 2. 1. 18. *Overdacht, overwogen, of overlegt zynde.*

MĔDĬTERRĀNĔŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 1. 31. *Die in 't midden van 't vaste land woont.*

Mediterraneus. Cic. V. 3. 83. Cæs. B. G. 5. 12. 5. *In 't midden van 't vaste land gelegen,* van een land spreekende.

Mediterraneum mare. Solin. 52. *De middellandsche zee.*

MĔDĬTERRĀNĔŬM, ĕi m. Plin. H. 6. 23. *Een land in 't midden van 't vaste land gelegen.*

MĔDĬTŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. *Denken, bedenken, bezinnen, overleggen, overweegen, bepeinzen, bespiegelen.*

Meditari insidias alicui. Virg. E. 5. 60. *Toeleggen om iemant te belaagen.*

Meditari ad aliquid. Cic. F. 2. 3. *Iets overdenken, overleggen, of overweegen, over iets zyn gedachten laaten gaan.*

Meditari de aliqua re. Cic. F. 1. 8. *Op - of over een zaak denken, zyn gedachten over een zaak laaten gaan.*

Meditabar quomodo cum illo loquar. Cic. Att. 9. 17. *Ik overdacht, of overlei hoe ik met hem spreeken zal.*

Meditari regnare. Cic. A. 2. 45. *Denken om te regeeren, of te heerschen.*

(Meditari. *Zingen; zich oeffenen.*

Sylvestrem Musam meditari. Virg. E. 1. 2. *Zich oeffenen in een herders deuntje te zingen, een herders deuntjen zingen.*

Quæ Phœbo meditante Eurotas audiit. Virg. E. 6. 82. *Dat Eurotas, als Apollo zong, gehoort heeft.*

Ad cursuram meditabor me. Plaut. St. 2. 1. 34. *Ik zal my oeffenen in 't loopen.*

Demosthenes perfecit meditando, ut. . . Cic. de Or. 1. 61. *Demosthenes heeft door zich te oeffenen verkregen dat. . .*)

MĔDĬTULLĬŬM, ī. n. Cic. T. 8. *'t Midden van alles.*

MĔDĬŬS, ă, ŭm. *Middelst, in 't midden, dat in 't midden is, of in 't midden staat,* 't zy dat het even ver van de uiteinden af staat, of niet.

In

In medio foro. Cic. Fr. 2. 3. Per medium forum. Cic Dom. 19. Hor. S. 1. 4. 74. *Midden op de merkt*, of *in 't midden van de merkt.*

Inter pacem & bellum medium nihil est. Cic A. 8. 2. *Daar is geen midden tusschen den oorlog en de vrede.*

In medios dormire dies. Hor. E. 1. 2. 30. *Tot 's middags toe slaapen.*

Ceres medio æstu succiditur. Virg. G. 1. 297. *'t Koren word in 't midden van de grootste hitte gemaait.*

Medium responsum. Liv. 39. 39. *Een twyfelachtig*, of *dubbelzinnig antwoord.*

Medium ingenium erat in Anco. Liv. 1. 32. *Ancus was van eenen middelbaaren inborst*, by meine zoo *straf niet als Romulus*, en zoo *zachtmoedig niet als Numa Pompilius.*

Media vocabula. Gell. 12 9. *Woorden die tweezins*, of *die ten goede en ten quaade konnen genomen worden.*

Medius. *Die t'onpas inkomt*, *die iemant overvalt.*

Ne medius occurrere possit. Virg. Æ. 1. 686. *Op dat hy ze niet zou konnen overvallen.*

Media jam morte tenetur. Virg. Æ. 2. 533. *Men mag hem wel half voor dood rekenen*, *hy is al half dood*, *hy loopt groot levens gevaar.*

Afferre in medium. Cic. Fin. 2. 23. *Iets voorstellen*, *voordraagen*, of *op de baan brengen.*

De medio recedere. Cic. S. R. 38. (E medio discedere. Suet. J. 1. 2. E medio se amovere. Suet. T. 10. 1.) *Vertrekken*, *weggaan*, *zich wechmaaken*, *heene gaan*, *zich versteeken.*

E medio excedere. Ter. Hec. 4. 3. 14. *Overlyden*, *sterven*, *naar de ondvaders gaan*, *de moordsteeken*; de twee laatste spreekwyzen zyn boer achtig.

De medio tollere Cic. S. R. 7. *Dooden*, *doodslaan*, *ombrengen*, *vermoorden*, *van kant helpen.*

Relinquere aliquid in medio. Cic. Cœl. 20. Suet V. 1. 8. *Iets in 't midden laaten staan*, of *niet beslissen*, *iets onbeslecht laaten.*

Medius fidius. Cic. F. 8. 13. *By Herkules.* Dit is een t'samen gesteld woord, dat de zoon van Jupiter, te weten Herkules, betekent, alhoewel 'er door sprongkelyk heel bezwaarlyk van goed te maaken is. Andere zeggen dat het betekent Per divi fidem; andere Per dei fidem; andere meenen dat men by Fidius zwoer, die de God der trouwe was.

(Medius. *Die onzydig is*, of *geen zyde kiest.*

Qui se medium esse vult, in partis manet. Cic. Att. 10. 10. *Die geen zyde wil kiezen, moet in zyn vaderland blyven.*

Cn. Pompejus se ita medium partibus præstitit. Paterc. 2. 21. *Cn. Pompejus heeft zich zoo verre onzydig gehouden.*

Medius. *Die bequaam is tot het een en tot het ander.*

Pacis eras mediusque belli. Hor. O. 2. 19. 28. *Gy waart bequaam om vrede te houden en om oorlog te voeren.*

Medius. *Middelmaatig*, *die wel de beste niet is*, *en evenwel ook de slechtste niet.*

Cn. Pompejus medius erat eloquentia. Paterc. 2. 29. 3. *Cn. Pompejus welsprekendheit was middelmaatig*, *Cn. Pompejus was middelmaatig welsprekend.*)

MĔDŬLCŬM, i. n. *'t Land van Medok*, in Guienne.

MĔDŬLLĂ, æ. f. Cic. T. Q. 5. 9. *'t Marg*, of *merg.*

Hærere in medullis alicujus. Cic. A. 1. 15. of Alicui. Cic. F. 15. 16. *Tederlyk*, of *van harten van iemant bemint worden.*

Medulla. Plin. H. 13. 4. *'t Hart*, of *'t pit van een boom.*

(Medulla. *Het midden.*

In mediis litium medullis versantur. Quintil. I. O. 2. 1. *Zy zyn midden in den twist.*)

MĔDŬLLĬTŬS. Adv. *Hartelyk*, *tederlyk*, *van harten*, *tot 't hartiglyk*, *hartgrondelyk.*

Amare aliquem medullitus. Plaut. Most. 1. 3. 86. *Iemant tederlyk beminnen*, of *liefhebben.*

MĔDŬLLŌSUS, ă, um. Cels 8. 1. *Mergachtig*, *vol merg.*

(MĔDŬLLŬLĂ, æ. f. Catull. 25. 2. *Een weinigje merg.*)

MEG.

MĔGĂLĔSĬĂ, ĭōrŭm. n. plur. Cic. Ar. 12. *Spelen die te Rome ter eere van Cybele gehouden werden.*

MĔGĂLĬŬM, i. n. Plin. H. 13. 1. Diosc. 1. 69. Μεγαλεῖον. *Reukwerk by de Ouden hoog geacht.*

MĔGĂLŎGRĂPHĬĂ, æ. f. Vitruv. 7. 4. Μεγαλογραφία. *Een schildery van groote waerde*, of *waar in iets groots*, of *deftigs verbeeldt werd.*

MĔGĬSTĀNĔS, æ. m. Tac. An. 15. 27. 5. Μεγιστᾶνες. *Een groot*, of *aanzienlyk heer*, *een man van aanzien*, of *vermogen*, by de oude *A menters.*

MĒ HERCŬLĒ, of

MĒ HERCŬLĒS. Cic. Or. 47. *By Herkules*, een oude wyse van zweeren. *Waarlyk*, *voorwaar*, *waarachtig.*

MEJ.

MĒJO, is, minxi, mictum, mējere. Pers. 1. 114. *Wateren*, *pissen*, *zyn water maaken.*

MEL.

MĔL, ellis. n. Cic. S. 16. *Honig*, *honing.*

Inclyta Nestorei cedit tibi gratia mellis. Ovid. Pis. 64. *De beroemde zoetvloeyende welsprekendheit van Nestor stryke de vlag voor u.*

Mel meum. Plaut. Cur. 1. 3. 8. *Myn honigzoete lief*, *myn hartje*, *myn beltje*, *myn engel*, *myn tweede ziel*, woo den van liefkoozing in beide taalen.

MĔLĂMPHYLLŬM, i. n. Plin. H. 22. 22. Μελάμφυλλον. *Een soort van beerenklauw*, zeker kruid.

MĔLĂMPŌDĬŬM, ii. n. Plin. H. 25. 5. Μελαμπόδιον. *Zwart nieskruid*, of *zwarte nieswortel.*

MĔLĂNCHŎLĬCUS, ă, ŭm. Plin. H. 22. 25. Μελαγχολικός. *Van zwarte gal*, of *zwart bloed*, *door zwarte gal veroorzaakt.*

MĔLĂNCHŎLĬCUS, i. m. Cic. T. Q. 1. 33 *Zwartgallig*, *zwaarbloedig*, *zwaargeestig*, *zwaarmoedig*, *droefgeestig*, *treurig.*

MĔLĂNCHŎRYPHUS, i. Plin. H. 37. 8. Μελαγκόρυφος. *Een vogvink.* Men noemt hem dus niet dan na den herfst wanneer hy geruit heeft. Ook kan men qualyk zeggen van wat genus dit woord is.

MĔLĂNDRYĂ, ōrŭm. n. plur. Mart. 3. 77. 7. Plin. H. 9. 15. Μελάνδρυα. *Sneeden*, of *mooten van Tonyn*, zekere zeevisch.

MĔLĂNDRYŬM, i. n. Plin. H. 26. 7. Μελάνδρυον. *Wilde lychis*, of *een soort van Christus oogen*, een kruid dat tusschen 't koren wast.

MĔLĀNĬĂ, æ. f. Plin. H. 24. 8. Μελανία. *Zwartigheit*, *zwartblaauwigheit*, *zwarte vlak.*

MĔLĂNTHYŬM, ii. n. Plin. H. 20 17. Μελάνθιον. *Nardus zaad*, zeker kruid.

MĔLĂNŪRUS, i. m. Plin. H 32. 11. Μελάνουρος. *Zekere visch met een zwarte vlak op de staert.*

(MĔLĀPĬŬM, ii. Plin. H. 15. 14. *Een appelpeer.*)

MĔLDÆ, ārŭm. f. *Meaux*, een bisschoplyke stad, en de Hoofdstad van Brie in Vrankryk.

MĔLĔĀGRIS, idis. f. Colum. 8. 2. Μελεαγρίς. *Een Afrikaansch hoen.*

MĔLĬCĔRĂ, æ. f. Cels. 5. 26. Μελικηρα. *Zekere bedorven bloed*, *van kleur als honig.*

MĔLĬCĔRIS, idis. f. Cels. 7. 6. Μελικηρίς. *Zeker gezwel*, daar dun vocht uit komt als men 't drukt.

MĔLĬCUS, ă, ŭm. Μελικός. *Die herzangen maakt*, *een lierdichter.*

Melici Poëtæ. Cic. Opt. Or. 1. *Lierdichters, dichters van lierzangen.*
MĔLĬLŌTŎS, i. Plin. H. 21. 11. *Steenklaver, welriekende klaver, maloot*, zeker kruid.
MĔLĬLŌTŪM, i. n. Plin. H. 13. 1. Μελίλωτον. Zie Melilotos.
MĔLĬMĒLĬ. n. Colum. 12. 45. Μελίμελι. *Queënsop.*
MĔLĬMĒLŪM, i. n. Hor. S. 1. 8. 31. Plin. H. 15. 14. Μελίμηλον. *Een zoete appel.*
MĔLĪNĂ, æ. f. Plaut. E. 1. 1. 21. *Een zak, een tas*, of *tasch, uit een schaapsvacht gemaakt.*
MĔLĪNŪM, i. n. Vitruv. 7. 7. Plin. H. 35. 6. *Geele oker*, of *okerverwe.*
Melinum. Plin. H. 23. 6. Μήλινον. *Honig op queebloessem gewonnen.*
MĔLĪNŪS, ă, um. Plin. H. 22. 21. Μήλινος. *Geel, honigverwig.*
MĔLĬŌR, ōris. m. *en* f. ŭs, ōris. n. *Beter.*
Vina meliora. Hor. E. 2. 1. 34. *Beter wynen.*
Meliora sequamur. Virg. Æ. 3. 188. *Laat ons een beter zyde kiezen.*
In conciliandis amicitiarum studiis quam in retinendis, fuit melior. Just. 5. 2. 7. *Hy was beter*, of *bequaamer om de genegentheden des volks te winnen, dan te bewaaren.*
Moribus hic meliorque fama. Hor. O. 3. 1. 12. *Deeze overtreft in zeden, en goeden naam.*
Iter melius. Hor. Art. 68. *Een beter*, of *gemakkelyker weg.*
Nostræ res meliore loco videbantur. Cic. Br. 3. *Onze zaaken scheenen in eenen beteren staat te zyn*, of *beter te staan.*
Memoria meliore esse. Cic. T. Q. 1. 6. *Een beter*, of *een sterker geheugenis hebben.*
Opto vobis mentem meliorem dari. Ter. Ad. 3. 3. 78. *Ik wensch dat men u tot beter gedachten brenge.*
Jaculo melior. Virg. Æ. 5. 68. *Die beter*, of *handiger met de werpschicht kan omgaan.*
Aliquem meliorem facere. Cic. Par. 1. *Iemant beter maaken.*
Illi commorari melius est. Cic. Br. 18. *'t Is beter voor hem te blyven.*
(Melior. *Dapperder.* Zoo gebruiken de Grieken hun κρείσσων by Oppian. K. 1. 296. en ἀμείνων by Hom. I. π. 709.
Tydides melior patre. Hor. O. 1. 15. 28. *Diomedes de zoon dapperder dan zyn vader.*
Fortuna meliores sequitur. Sall. H. 1. *De Fortuin volgt de dapperen.*
Melior. *Beter.* Dit word ook gezegt van eenen zieken, die aan de beterhand is.
Non est expeditissimum scire, quando æger melior sit. Cels. 3. 6. *'t Is niet licht te weeten, wanneer 't met den zieken mogt beter worden*, of *beteren.*
MĔLĬTÆŪS, ă, ūm. Canes melitæi. Plin. H. 3. 26. *Schoothontjes.*)
MĔLĬPHYLLŪM, i. n. Virg. G. 4. 63. Μελίφυλλον. *Melisse*, of *Confilie de grein*, zeker kruid.
MĔLĬS, is. f. Varr. R. R. 3. 12. Plin. H. 8. 38. *Een wilde kat*, of *een das.*
MĔLĬSSŎPHYLLŪM, i. n. Plin. H. 21. 12. Μελισσόφυλλον. Zie Meliphyllum.
MĔLĬTĒ, æ. f. Cic. V. 4. 46. Plin. H. 3. 8. *Malta*, een Eiland tusschen Afrika en Sicilien.
MĔLĬTĔNSĬS, is. m. *en* f. sĕ, is. n. Cic. V. 2. 72. *Een Maltezer, een die van Malta is.*
MĔLĪTĒS, æ. m. Plin. H. 37. 11. Μελίτης. *Zeker geel kostelyk gesteente.*
MĔLĪTĬS, ĭdis. f. Plin. H. 21. 20. zie Meliphyllum.
MĔLĬTĪTĒS, æ. m. Plin. H. 12. 9. Μελιτίτης. *Honigwyn.* Een drank van honig en most gemaakt.
MĔLĬTURGŪS, i. m. Varr. R. R. 3. 16. *Een byenhouder*, of *byeman.*
MĔLĬŪS. Adv. *Beter.*
Pompejo melius est factum. Cic. T. Q. 1. 35. *Het is beter met Pompejus geworden, Pompejus bevind zich beter.*
Incipit res melius ire. Cic. Att. 14. 15. *De zaak begint beter te gaan.*
Melius erit isti morbo. Plaut. Cist. 1. 1. 75. *Die ziekte zal beteren*, of *afneemen.*
Meliusne fuit ire? Hor. O. 3. 27. 42. *Was het beter geweest te gaan?*
Vivere melius. Hor. S. 1. 4. 135. *Gemakkelyker leeven, een gemakkelyker leven leiden.*
MĔLĬŬSCŬLĒ. Adv. *Wat beter, een weinig beter.*
Meliuscule illi est. Cic. F. 16. 5. *Hy is wat beter*, of *hy bevind zich een weinig beter, het gaat hem wat beter.*
MĔLĬŬSCŬLŪS, ă, ūm. Cels. 3. 22. Plaut. Capt. 5. 2. 15. *Wat beter, een weinig beter, eenigzins*, of *een luttel beter.*
MĔLLĂ, æ. f. Colum. 12. 11. *Honigwater, water waar in men honigraaten weikt daar noch honig in zit.*
MĔLLĀRĬŪM, i. n. Varr. R. R. 3. 16. *De plaats daar men honig wint, byën houd*, of *daar byekorven staan.*
MĔLLĀRĬŪS, ii. m. Varr. R. R. 3. 16. *Een byënhouder*, of *byëman.*
MĔLLĀRĬŪS, ă, ūm. Cic. S. 16. *Dat tot honig dient, daar men honig in doet, zet*, of *bergt.*
Vasa mellaria. Plin. H. 21. 14. *Honigvaten, honigtonnen.*
MĔLLĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 11. 15. Colum. 11. 2. *Vergadering van honig uit de korven.*
MĔLLĔŪS, ă, ūm. Plin. H. 13. 4. *Van honig*, of *honing.*
MĔLLĬFĔR, ă, ūm. Ovid. M. 15. 383. *Dat honig voortbrengt.*
MĔLLĬFĬCĬŪM, ii. n. *Honigwinning, honigmaking.*
Aptum ad mellificium thymum. Varr. R. R. 3. 16. *De thym is zeer goed voor de byën tot de honigwinning*, of *om honig te winnen.*
MĔLLĬFĬCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 11. 18. *Honig winnen, honig maaken*, of *bereiden.*
MĔLLĬFĬCŪS, ă, ūm. Colum. 9. 8. *Dat honig maakt.*
Opus mellificum. Colum. 9. 13. *Honigwinning, honigmaking, bereiding van honig.*
MĔLLĬGĔNŪS, ă, ūm. Plin. H. 16. 7. *Van 't zelve slach als de honig, dan d'eige smaak als de honig.*
MĔLLĪGO, inis. f. Plin. H. 12. 27. *Het honigsap, 't sap daar de byen haar honig uit winnen.*
MĔLLĬLLŬS, ă, ūm. Plaut. Cas. 1. 47. *Honigzoet, vol zoetigheit, bevalligheit*, of *bekoorlykheit.*
MĔLLĪTŪS, ă, ūm. *Daar honig in is.* (De superl. Mellitissimus staat by Apul. M. 2. 119.)
Mellitæ placentæ. Hor. E. 1. 10. 11. *Honigkoeken, koeken daar honig in is.*
Mellitus. Catull. 3. 6. *Zoet, aangenaam, bevallig, behaaglyk, bekoorlyk, lieflyk.*
Mellitus. Cic. Att. 1. 18. *Een heel zoet kind.*
MĔLŌNĒS, ūm. m. plur. Pallad. 5. 3. *Meloenen.*
MĔLŎPĔPŌNĒS, ūm. m. plur. Plin. H. 19. 5. *Zeker soort van ronde meloenen.*
MĔLŎS, n. Hor. O. 3. 4. 2. Pers. prol. 14. *Een zoet maatgezang, een aangenaam lied.*
MĔLŎS, i. f. Plin. H. 4. 12. *Melos*, een eiland in de Egeesche zee.

MEM.

MĔMBRĀNĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 57. *Een vlies*, of *dun velletje*; een woord der ontleedkunde, daar zyn 'er op de oogen, andere die de harssenen bedekken, enz.
Membrana. Cic. *by* Plin. H. 7. 21. *Parkement*, of *pergament, hoorn, francyn*, daar men oudtyds de boeken op schreef.
Membrana. Lucret. 4. 93. *Het oppervlak*, of *d'oppervlakte van iets.*
Membrana ligni. Plin. H. 16. 14. *'t Vlies,*

't Vlies, een dun schellitje van 't hout, dat tusschen de schors, en 't hout des booms zit.

Intercursans nucis lignea membrana. Plin. H. 15. 23. *Het houtige vlies dat midden door den noot loopt.*

MEMBRĀNĀCĔUS, ă. ŭm. Plin H. 16. 31. *Als perkament, als hoorn, of francyn.*

MEMBRANEUS, ă, ŭm. Ulp. Dig 32 1. 5. *Van perkament, hoorn, of francyn.*

MĔMBRĀNŬLĂ, æ. f. Celf. 7. 7. *Een vlietje, een dun vlietje.*

Membranula. Cic. Att. 4. 4. *Heel dun schryf - of maagdeperkament.*

MEMBRĀTĪM. Adv. *By stukken en brokken, allenskens, by deelen, van lid tot lid, van stuk tot stuk.*

Membratim perire. Sen. E. 101. *Van lid tot lid sterven.*

Sensum vitalem membratim deperdere. Lucret. 3. 526. *Allenskens 't gevoelen verliezen*, of *quyt worden*

Membratim tractare aliquid. Plin. H. 11. 37. *Iets van lid tot lid*, of *van stuk tot stuk verhandelen*, of *onderzoeken*

Membratim dicere. Cic. Or. 63. *By poozen spreecken* Bi ettende zegt men, *By horten en stooten spreeken.*

MĔMBRĀTŪRĂ, æ. f. *'t Gestel des lichaams.*

Advertantur qua membratura sint, qui circa eos fontes habitant homines. Vitruv. 8. 5. *Dat zy letten hoedanig 't gestel des lichaams van de menschen is, die by bronnen woonen.*

MĔMBRŬM, i. n. Cic. Fin. 3. 5. *Een lid, of ledemaat van 't lighaam.*

Membrum. Cic. Fr. 3. 1. Plin. E. 5. 6. 15. (*en* membrum domus. Apul. M. 3. 141.) *Een stuk van een huis, een kamer, vertrek, zaal, enz.*

Dormitorium membrum. Plin. E. 2. 17. 9. *Een slaapkamer.*

Membrum. Vitruv. 1. 3. *Een stuk*, of *deel van een gebouw.*

(Membrum. Cic. Or. 62 *en* 66. Her. 4. 20. *Een stuk van een text.*

Membrum *en* membra. *De schamelheit van man en vrouw, de leden waar door man en vrouw onderscheiden worden.*

Membrum voluptatis graphice lineare. Apul. M. 10. 254. *De schamelheit van Venus naar de kunst afbeelden.* Zoo verbetert deeze plaats Salmas. Ex. Pl. 5 b. A.

Membra secare ad Phrygios modos. Tib. 1. 4. 64. Cædere jactatis comis. Ovid F. 4. 244. *De manlykheit afkappen naar de wyze van Cybeles Priesteren, met los*, of *met hangend haar.*)

MĔMĬNĔNS, entis. omn. gen. Liv. Erot. 4. *by* Priscian. 11. 431. Auson. Prof. 1. 40. *Die iets heugt, die ergens aan gedenkt.*

MĔMĬNĪ, mĕminisse. *Aan gedenken, gedachtenis*, of *geheughenis van hebben, indachtig zyn, onthouden.* Dit is een gebrekkelyk verbum, dat niet dan 't præteritum in de tyden heeft, die 'er van gemaakt worden.

Meminisse alicujus rei. Ter. E 4. 7. 31. Plaut. Capt 4. 2. 20. Cic. F. 1. 9. De aliqua re. Cic. A 2. 36. Aliquam rem. Plaut. Cas. 2. 3. 42. Virg. E. 9. 45. Cic. Pl. 33. *Ergens aan gedenken, iets gehengen, ergens geheughenis van hebben, iets onthouden*, of *gedachtig zyn.*

Meminisse alicujus rei. Quintil I. O. 11. 2. *Iets vermelden, verhaalen*, of *te berde brengen, ergens melding*, of *gewag van maaken.*

Memini met een præf. infin.

Memini Pamphilum mihi narrare. Cic. V. 4. 14. *Het heugt my dat Pamphilus my verhaalt heeft.* Te dicere. Cic. F. 15. 4. *Dat gy zeide.*

(Memini met een præter infin.

Romulum uberibus lupinis inhiantem fuisse meministis. Cic. C. 3. 8. *Het heugt u dat Romulus aan een wolfsuyer gehangen heeft.*

Tibi me permisisse memini. Cic. Att. 1. 10. *'t Heugt my dat ik het u toegelaaten heb.*)

MĔMŎR, ŏris. omn. gen. Cic. de Or. 2. 32. *Die iets heugt, die ergens gedachtenis*, of *geheughenis van heeft, indachtig*, of *gedachtig.*

Memor & gratus. Cic. Rull. 2. 8. *Indachtig en dankbaar, een die d'ontfange weldaaden gedenkt.*

Memor. Cic. L. L. 1. 7. *Die een goed*, of *sterk gehengen heeft.*

Memor. Virg. G. 4. 156. *Die iets voorziet.*

(Memor. *Dat ons doet gedenken, dat onze geheughenis ververscht.*

Memores fasti. Hor. O. 4. 14. 4: 3. 17. 4. *De jaarboeken die ons doen gedenken wat 'er gebeurt is.*

Impressit memorem dente labris notam. Hor. O. 1. 13. 12. *Hy heeft u met zyne tanden op de lippen gebeten dat het u wel heugen zal*, of *dat gij om hem wel zult denken.*)

MĔMŎRĀBĬLĬS, is. m. *en* f. ĭlĕ, is. Cic. Cl. 13. *Gedenkwaerdig, aanmerkenswaerdig.* (De compar. Memorabilior staat by Liv. 36. 17.)

MĔMŎRANDŬS, ă, ŭm. Virg. G. 4 283. *Gedenkwaerdig*, of *verhaalenswaerdig.*

Memorandus. Ovid. M. 13. 13. *Dat men moet melden*, of *verhaalen.*

MĔMŎRĀTŎR, ōris. m. Prop. 3. 1. 33. *Een verteller, verhaler*, of *melder van iets, een die ergens melding*, of *gewagh van maakt, die iets vertelt*, of *verhaalt.*

MĔMŎRĀTŬS, us. m. Liv. 4. 43. Gell Præf. Men vind niet dan de ablativus Memoratu dignus *Waerdig verhaalt te worden.*

MĔMŎRĀTŬS, ă, ŭm Virg. Æ. 5. 392. *Daar men melding*, of *gewag van heeft gemaakt, dat vertelt*, of *verhaalt is, daar van gesproken*, of *gemeldt is.* (De superl. Memoratissimus staat by Gell. 10. 18.)

MĔMŎRĬĂ, æ. f. Cic. I. R. 1. 7. *'t Gehengen, d'onthouding, 't vermogen der ziele waar door men onthoudt.*

Memoria. *Gedachtenis, geheughenis, gedenken.*

Horum memoria mihi jucunda est. Cic. Cl. 2. *Hunne gedachtenis is my heuglyk, ik gedenk met vermaak aan hen.*

Nihil post hominum memoriam gloriosius accidit. Cic. F. 10. 16. *By geen menschen geheugen*, of *gedenken is 'er iets roemruchtiger gebeurt.*

Usque ad hanc memoriam. Liv. 2. 41 *Tot deezen tyd toe, tot op deezen tyd.*

(Usque ad memoriam nostram. Cic. L. L. 2 22. *Tot onze tyden toe.*)

Ut mea memoria est. Cic. Att. 13. 31. *Zoo ver als 't my heugt*, of *als 't my heugen mag.*

Prodere memoriam alicujus rei posteris. Cic. F 8. 3. *De gedachtenis van een zaak den nakomelingen nalaaten.*

Memoriæ proditum est. Cic. Am. 11. *Men vind gemeldt*, of *geschreven, de history getuigt.*

Superiori memoria. Cic. C. B. 11. *In vorige tyden, in voorgaande eeuwen*, of *tyden.*

Liber qui omnium rerum memoriam complexus est. Cic. Cl. 3. *Een boek waar in al 't gebeurde der voorgaande tyden is vervat.*

Repetere memoriam præteriti temporis. Cic. Dej. 7. *De gedachtenis der vorige tyden weêr ophaalen*, of *zich in gedachten brengen.*

Aliquid memoria custodire Cic. de Or. 1. 28. *Ergens de gedachtenis van behouden*, of *iets in gedachtenis houden.*

Mandare hunc diem memoriæ. Cic. P. Q. 6.

P. Q. 6. *Houd deezen dag in gedachtenis.*

Multa carmina memoria teneo. Cic. N. D. 2. 41. *Ik kan veel vaerzen van buiten.*

Ex memoria exponere aliquid. Cic. C. 3. 6. *Iets van buiten opzeggen.*

Redite in memoriam quæ istius libido fuerit. Cic. V. 1. 46. *Brengt u in gedachten, herinnert u zelven, of bedenkt hoe groot zyn wellust geweest zy.*

Alicujus memoriam sibi proponere. Cic. Am. 27. *Zich iemants voorbeeld voorstellen, of te binnen brengen.*

(Memoria. *Een dagboek van ons leven, een boek waar in wy van dag tot dag ons leven beschryven.*

Vitæ memoriam prosa oratione composuit. Suet. Cl. 1. 12. *Hy heeft een dagboek van zyn leven in ondicht gemaakt; hy heeft zyn leven in ondicht beschreven.)*

MĔMŎRĬĀLIS, is. m. *en* f. alĕ, is. n. Memorialis liber. Suet. J. 56. 9. *Een memoryboek, een aantekenboek van 't geen men onthouden wil, een gedenkboek.*

MĔMŎRĬŎLĂ, æ. f. Cic. Att. 12. 1. *Een zwak geheugen.*

MĔMŎRĬTĔR. Adv. *Van buiten.*

Memoriter cognoscere. Ter. E. 5. 3. 6. *Een zaak heel wel weeten.* Respondere. Cic. Vat. 4. *Van buiten antwoorden.*

Memoriter me vocat. Plaut. As. 3. 2. 38. *Hy noemt my by mynen rechten naam zonder dat iemant hem zegt dat het myn naam is.*

MĔMŎRO, as, avi, atum, are. Cic. Fin. 2. 5. *Vertellen, verhaalen, ophaalen, vermelden, ergens van spreeken, van melden, van gewaagen; ergens melding, of gewag van maaken.*

Age dum, nomen tuum primum memora mihi. Plaut. Trin. 4. 2. 41. *Wel aan dan, zeg my eerst uwen naam.*

Memorant Herculem abegisse boves. Liv. 1. 7. *Men verhaalt dat Herkules de ossen heeft weggedreven,* om ze te steelen.

(Memorare. *In gedachten brengen, te binnen brengen, herinneren, vermaanen.*

Miserat amicitiam ac fœdus memoraturos. Tac. An. 2. 58. 1. *Hy had ze gezonden, om hen te herinneren, of in gedachten te brengen, dat ze vrienden waren, en in een verbond met malkanderen stonden.)*

MEN.

MĔNĂ, æ. f. Cic. Fin. 2. 28. *Een visch in Italien die heel slecht van smaak is.*

MĒNDĂ, æ. f. Asc. Pæd. over Cic. 138. *Een schryffeil, een feil, of misslag in 't schryven.*

Menda. Ovid. Am. 1. 5. 17. *Mangel, gebrek,* in 't aangezicht, in 't lighaam, enz.

‡ MĒNDĀCĬLŎQUŬS, ă, ūm. *Een leugenspreeker, een die leugens vertelt, of verhaalt.* De compar. Mendaciloquior staat by Plaut. Trin. 1. 2. 163.

MĒNDĀCĬŬM, ii. n. Cic. Clu. 26. *Een leugen, leugentaal, of onwaarheit.*

Mendacio staturam adjuvare. Sen. E. 111. *Een gebootste gestalte maaken, door kunst een beter lichaams stant maaken dan men heeft.*

(Mendacium. *Een verdichtzel, of verzierſel.*

Color locum Poëtarum mendacio fecit. Curt. 3. 1. 4. *De kleur heeft den Dichteren gelegenheit gegeven om te verdichten.)*

MĒNDĀCĬŬNCŬLŬM, i. n. Cic. de Or. 2. 59. *Een leugentje, een klein leugentje.*

MĒNDAX, acis. omn. gen. Cic. Q. R. 16. *Een leugenaar, leugensmeeder, of gietleugen: leugenachtig, liegende.* De compar. Mendacior staat by Hor. E. 2. 1. 112. en de superl. Mendacissimus by Plaut. R. 3. 4. 4.

Mendax hujus rei est. Plaut. As. 5. 2. 5. *Hy is daar leugenachtig, of een leugenaar in.*

Forma mendax. Ovid. M. 3. 439. *Een leugenachtige, valsche, of bedrieglyke schoonheit.*

Fundus mendax. Hor. O. 3. 1. 30. *Een land dat de verwachting bedriegt, dat zoo veel niet opbrengt als men verwacht.*

Mendax speculum. Ovid. Tr. 3. 7. 38. *Een vleijende spiegel.*

Sæpe fui mendax pro te mihi. Ovid. Her. 2. 11. *Menigwerf heb ik my zelven bedrogen om u te verschoonen.*

MĒNDĪCĀBŬLŬM, i. n. Plaut. Au. 4. 8. 3. *Een bedelaar, schooijer, landlooper, truggelaar, biddeman.*

MĒNDĪCĀTĬO, ōnis. f. Cic. Fin. 5. 11. *Bedelary, bedeling, truggelary, schooijing.*

Quid tam fœda vitæ mendicatio! Sen. E. 101. *Waar toe zyn leven op zulk eene schandelyke wyze gebedelt?*

MĒNDĪCĬTĀS, ātis. f. Cic. Fin. 5. 11. *Bedelarye, armoede, de bedelzak.*

(MĒNDĪCĒ. Adv. Sen. E. 33. *Op eene bedelachtige wyze, spaarzaamlyk.* De compar. Mendicius staat by Tertull. de Pall. 5.

MĒNDĪCĬMŌNĬŬM, ii. n. Laber. by Non. 2. 555. *'t Bedelen, armoede.)*

MĒNDĪCO, as, avi, atum, are. Juv. 3. 16. *Bedelen, schooijen, truggelen, aan de deur en gaan, zyn brood bidden.*

Mendicare sibi malum. Plaut. Am. 4. 2. 12. *Slaag zoeken, zoeken om slaag te krygen.*

MĒNDĪCŬLĂ, æ. f. Plaut. E. 2. 2. 39. *Een bedelaars kleed, of bedelaars rok.* Men kan 't ook gebruiken om te zeggen, *Een livreirok.*

MĒNDĪCŬS, i. m. Cic. Fin. 5. 28. *Een bedelaar, schooijer, biddeman, arm man.*

MĒNDĪCŬS, ă, ūm. *Bedelachtig, arm, behoeftig, nooddruftig.* De superl. Mendicissimus staat by Cic. Mur. 29.

Mendicus. Cic. de Or. 3. 24. *Onvermogend, onnut, ydel, krachteloos,* van een gedingstuk spreekende.

MĒNDŌSĒ. Adv. Cic. Fr. 3. 5. *Met veele feilen, misslagen, of fouten, kreupel, gebrekkelyk.*

Ars mendosissime scripta. Cic. I. R. 1. 6. *Een konst die met veele misslagen geschreven is.*

MĒNDŌSŬS, ă, ūm. Cic. de Or. 2. 19. Plin. E. 10. 75. 4. *Vol feilen, of vol misslagen,* van een boek spreekende. De compar. Mendosior staat beneden by Cicero.

Historia mendosior. Cic. Cl. 16. *Een geschiedenis vol misslagen.*

Mendosus librarius. Cic. V. 2. 77. *Een schryver, of uitschryver die veel feilen heeft, of veele misslagen begaat.*

Facies mendosa. Ovid. M. 12. 399. *Een gebrekkelyk aangezicht.*

Mendosus. *Ondeugend.*

Natura mendosa. Hor. S. 1. 6. 66. *Een ondeugenden aart.*

Mores mendosi. Ovid. Am. 2. 4. 1. *Ondeugende, of bedorve zeden.*

MĒNDŬM, i. n. Cic. V. 2. 42. *Een schryffeil, een feil in 't schryven.* Men neemt het ook om *een lighamelyk gebrek* uit te drukken.

MĒNĬĀNŬM, i. Cic. *by* Non. 1. 333. *Een bordes, of uitstek aan de gevel van een huis.*

(MĒNĬS, idis. Auson. Prof. 26. 1. *Een maantje, knopje, of dopje,* dat de Ouden, tot verciering van hunne boeken, voor aan hegten. Μήνη is Grieksch, en betekent de maan. En deeze dopjes vertoonden ook de gedaante van de nieuwe maan, waarom ze met dien naam genoemt zyn. Zie Turneb. Adv. 22. 10.)

MĒNS, tis. f. Cic. T. Q. 3. 5. *De geest, 't verstand.*

Mentis compos. Cic. A. 2. 38. *Die wel by zyn zinnen, of verstand is, of die gezond van herssenen is.*

Mens. Cic. de Or. 1. 39. *Gedachte,* voor-

voornemen, *zin*, *toeleg*, *doelwit*, *oogmerk*, *gevoelen*, *wille*.

Una mens omnibus. Virg. G. 4. 212. *Zy hebben alle eenen zin*, of *eenerlei gedachte*, *zy zyn alle van 't zelve gevoelen*.

Facere aliquid bona mente. Quintil. I. O. 7. 4. *Iets met een goed voornemen*, of *oogmerk doen*.

Mens. *Goeden wille*, *genegenheit*, *toegenegenheit*, *liefde*, *trek*.

Accipit in Teucros mentem benignam Virg. Æ. 1. 308. *Zy word den Trojaanen toegedaan*, of *genegen*; *zy krygt genegenheit tot de Trojaanen*.

Mens. *'t Geheugen*, *d'onthouding*, *de gedenkenis*.

Minime mirum est dicenti solitam effluere mentem. Cic. Cl. 61. *'t Is geen wonder dat hem zyn gewoonlyk geheugen*, *als hy een rede voert*, *begeeft*.

Hæc veniunt in mentem. Cic. N. D. 2. 67. *Deeze dingen komen my in de gedachten*, of *te binnen*.

Non minus sæpe ei venit in mentem potestatis quam æquitatis tuæ. Cic. P. Q. 2. *Hy herinnert zich niet minder uw gezagh*, of *aanzien*, *dan uwe rechtvaerdigheit*, of *billykheit*.

Venit in mentem ut portorium vini instituerem. Cic. Font. 5. *My quam*, of *schoot in den zin*, of *in de gedachten om een belasting op den wyn te stellen*.

Quid in mentem Callistheni venit dicere? &c. Cic. D. 2. 26. *Wat quam Kallisthenes over*, of *wat quam Kallisthenes in 't zin*, of *in 't hoofd te zeggen?* enz.

MĒNSĂ, æ. f. Cic. T. Q. 5. 21. *Een tafel*, waar aan men eet, *een eettafel*.

Omnium mensarum assecla. Cic. in Sall. 8. *Een tafelbroêr*, of *schuimlooper*, *een tafelvriend*, of *schuimer van elk een*.

Secunda mensa Cic. Att. 14. 6. *of* Secundæ mensæ. Hor. S. 2. 2. 121. *Het nagerecht*.

Tenuis mensa. Hor. O. 2. 16. 14. *Een klein tafeltje*. Men zou dus konnen noemen. *Een schraal*, *slecht*, *gering*, of *gemeen onthaal*.

Mensam tolli jubet. Cic. Pis. 27. *Hy belast de tafel op te neemen*.

Mensa publica. Cic. Fl. 19. *Een wisselbank*, *bank*, of *tafel der wisselaaren*.

(Mensa. Festus *Een altaartje*, of *outaartje*, *een kleine altaar*, of *outer*. De Ouden plegen op den grooten altaar noch wel eenen kleinen te zetten. Gloss. Cyr. Altarium, Ἐπιβώμις. Schol. Aristoph. Ἀχαρν. 4. 1. 49. Ἐσχάραν τὴν νῦν καλουμένην ἄβακα.

Enothea mensam veterem posuit in medio altari. Petron. 95. *Enothea heeft op 't midden van den altaar een oud altaartje gezet*.

Tange manu mensam, quo tangunt more precantes. Ovid. Am. 1. 4. 27. *Raak de tafel met de hand aan*, *gelyk die offeren het outer aanraaken*.)

MĒNSĀRĬŬS, ii. Cic. Fl. n. 19. *Een bankhouder*, *tafelhouder*, *wisselaar*.

MĒNSĬO, ōnis. f. Cic. Or. 53. *Meeting*, *'t meeten*, of *de maat zelve*.

MĒNSĬS, is. m. Cic. N. D. 2. 27. *Een maand*.

Mensis sing. Plin. H. 17. 28. *en* Menses, ium, ibus. m. plur. Plin. H. 26. 15. *De maandstonden der vrouwen*.

MĒNSŌR, oris. m. Hor. O. 1. 28. 1. Colum. 5. 1. *Een meeter*, van wat het ook zy.

MĒNSTRŬĂ, ōrum. Cels. 6. 6. *De stonden*, of *maandstonden der vrouwen*.

(Mulier est in menstruis. Colum. 11. 3. *De vrouw heeft de stonden*.

Menstrua non feruntur. Cels. 4. 4. Non proveniunt. Cels. 6. 18. Sanguis per menstrua non respondet. Cels. 4. 4. *De stonden willen niet voort*, *houden haaren gang niet*.)

MĒNSTRŬĀLĬS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. *Maandelyks*, *dat alle maand*, of *om de maand geschied*, of *voorvalt*, *van een maand*.

Menstruales epulas ridiculis adipisci. Plaut. Capt. 3. 1. 23. *Een maand lang om eenige kortswylige lootjes*, of *snakeryen onthaalt worden*.

(Menstruale animal mulier est. Plin. H. 7. 15. *Een vrouw heeft alle maand stonden*.)

MĒNSTRŬŬM, ii. n. Plin. H. 28. 7. *Een maand tyds*, men verstaat 'er Spatium onder.

Menstruum. *Voorraad*, of *leeftocht voor een maand*, men verstaat 'er Alimentum onder.

Jusso milite menstruum secum ferre. Liv. 44. 2. *Een soldaat gelast zynde om zich van teerkost voor een maand te voorzien*.

MĒNSTRŬŬS, ă, ŭm. Cic. L. L. 2. 18. *Maandelyks*, *van een maand*, *dat alle maand geschied*, of *een maand duurt*.

Thura menstrua reddere Lari. Tib. 1. 3. 34. *De maandelykse wierook ter eeren van de Huisgoden branden*.

MĒNSŬLĂ, æ. f. Plaut. Most. 1. 3. 150. Petron. 96. *Een tafeltje*.

MĒNSŬLĀRĬŬS, ii. m. Sen. C. 4. 24. *Een bankhouder*, *tafelhouder*, *wisselaar*.

MĒNSŪRĂ, æ. f. Cic. Cl. 4. *Een maat*.

Mensura. Front. Aq. 1. 228. *Een maat*, gelyk een voet, duim, enz.

Submittere se ad mensuram discentis. Quintil. I. O. 2. 3. *Zich naar de maate des verstands*, of *naar de bequaamheit van eenen leerling voegen*.

Mensuram nominis ipsa fero. Ovid. Her. 15. 34. *Ik antwoordde de grootheit van mynen naam*.

(MĒNSŪRNŬS, ă, ŭm. Cic. I. R. 1. 26. *Maandlyksch*, *dat een maand duurt*. In de hedendaagsche drukken leest men Menstruus. Maar Priscian. 2. 69. getuigt, dat in die tyden Mensurnus geleezen is. Gruterus, alhoewel hy Menstruus heeft laaten drukken, bekent ook dat den Palatinus I. en in twee oude drukken van Suffridus Petrejus Mensurnus staat. En Voss de Anal. 2. 31. spreekende van de Adjectiva, die op urnus uitgaan, brengt deeze plaatze ook by, zonder van eenige verandering te melden.

Mensurna incrementa lunæ. Tertull. de Trin. 1. *De maandlyke aanwas der maane*.)

MĒNSŪRŎR, āris, ātus sum, āri. Veg. 1. 25. *Gemeeten worden*, *gemeeten zyn*.

MĒNSŬS, ă, ŭm. Cic. A. Q. 4. 41. *Die gemeeten*, of *de maat genomen heeft*.

MĒNSŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 2. 27. *Gemeeten*, *dat gemeeten*, of *daar de maat van genomen is*.

MĒNTĀGRĂ, æ. f. Plin. H. 26. 1. *Kinnezeer*, *kinneschurft*, zekere drooge schurftheit die aan de kin komt, en 't gansche aanzicht over loopt.

MĒNTHĂ, æ. f. Cic. F. 9. 22. Μίνθη. *Munte*, zeker kruid.

MĒNTHĂSTRŬM, i. n. Plin. H. 20. 14. *Wilde munte*, *roode watermunt*, zeker kruid.

MĒNTĪGO, inis. f. Colum. 7. 5. *Schurft*, waar mede 't vee word besmet, wanneer het gras heeft gegeeten daar honigdauw op leit.

MĒNTĬO, ōnis. f. *Gewag*, *melding*, *gedachtenis*.

Lysander, cujus modo mentionem feci. Cic. S. 18. *Lyzander*, *waar van ik zoo even gewag gemaakt*, of *gesproken heb*.

Facere mentionem de pecunia. Cic. P. Q. 11. *Gewag van 't geld maaken*.

Casu in eorum mentionem incidi. Cic. Am. 1. *Ik heb by geval van hunne zaak beginnen te spreeken*, of *gewag te maaken*.

Injicere mentionem de aliquo. Hor. S. 1. 4. 93. *Van iemant tusschen beiden melding doen*, *gewaagen*, of *gewag maaken*.

MĒNTĬŎR, īris, ītus sum, mentīri. Cic. A. Q. 4. 30. *Liegen*, *onwaar-*

waarheit, of *leugent spreeken*, of *verhaalen.*
Mentiri alicui. Cic. Pet. 12. *Tegens iemant liegen*, of *onwaarheit spreeken*, *iemant leugens verhaalen.*
Mentiri. Colum. Præf. *Naäapen*, *nadoen*, *nabootzen*, *zich houden*, of *zich gelaaten.*
Somnum mentitur. Petron. 60. *Hy hond hem of hy sliep*, *hy gelaat zich te slaapen*, of *hy speelt den slapenden.*
(Mentiri. *Verdichten*, *verzieren.*
Fuere, qui e thuris arbore utrumque nasci mentirentur. Plin. H. 12. 15. *Daar zyn 'er geweest, die verdicht*, of *verziert hebben*, *dat ze beide uit eenen wierookboom gesproten zyn.*
Inde Græci mentiendi traxere licentiam. Curt. 8. 10. 12. *Daar van daan hebben de Grieken de vryheit genomen om te verdichten*, of *te verzieren.*)
MĔNTĪTĬO, ōnis. f. Cic. Her. 3. 2. *Leugen*, *leugentaal.*
(Mentitus. *Verdicht*, *verziert*, *valsch.*
Mentitus honos. Suet. O. 3. 5. *Een verdicht ampt.*
Mentita falsa plenaque erroris. Cic. N. D. 2. 21. *Verdicht*, *valsch*, *en vol misslagen.*
MĔNTO, ōnis. m. Arnob. 3. 108. *Die een groote kin heeft.*
Mentula. Catull. 29. 14. *De manlykheit.*)
MĔNTŬM, i. n. Cic. V. 4. 43. *De kin.*
Mentum. *De kroon*, of *kroonlyst van een zuil.*
Mentum coronæ. Vitruv. 4. 3. *Een afdak*, of *uitstek over een muur.*

MEO. MEP.

MĔO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Lucret. 2. 157. Plin. H. 10. 38. *Gaan*, *treeden.*
Spiritus arcte meabat. Curt. 3. 6. 14. *Hy had moeite*, of *werk om zyn adem te haalen.*
MĔPHĪTĬS, is. f. Virg. Æ. 7. 84. Pers. 3. 99. *Stank* der onderaardsche zwavelwateren.

MER.

MĔRĂCŬLŬS, ă, ŭm. Plaut. Cas. 3. 5. 15. Plin. H. 20. 19. *Zuiver*, *louter*, *onvervalscht*, *onvermengt.*
MĔRĀCŬS, ă, ŭm. Hor. E. 2. 2. 137. Prop. 2. 24. 27. Cels. 1. 3. *Zuiver*, *ongemengt*, van wyn spreekende. De compar. Meracior staat by Apul. Fl. 363. en de superl. Meracissimus by Cic. N. D. 3. 31.
(MĔRCĀBĬLĬS, is. m. en f. ĭlĕ, is. n. Ovid. Am. 1. 10. 21. *Die*, of *dat te koop is.*)
MĔRCĀTĬO, ōnis. f. Gell. 3. 3. *De koophandel*, *koopmanschap*, *de handel.*
MĔRCĀTŎR, ōris. m. Cic. Off. 1. 24. Hor. O. 1. 1. 16. Ovid. F. 5. 675. *Een koopman*, of *handelaar.*
MĔRCĀTŪRĂ, æ. f. *De koopmanschap*, *handel*, of *koophandel.*
Facere mercaturam. Plaut. R. 4. 2. 26. Mercaturas. Cic. V. 5. 28. *Koopmanschap doen*, *handel dryven*, *een koopman zyn.*
Non erit ista amicitia, sed mercatura quædam utilitatum suarum. Cic. N. D. 1. 44. *Dat zal geen vriendschap*, *maar een handel tot zyn eigen voordeel zyn.*
Ad hos tanquam ad mercaturam bonarum artium profectus es. Cic. Off. 3. 2. *Gy zyt niet tot hen gegaan*, *dan om 'er goede konsten te koopen.*
MĔRCĀTŬS, ūs. m. Ter. Ad. 2. 2. 23. Tac. H. 3. 30. 2. *De merkt*, of *markt*, de plaats daar de waaren in 't openbaar verkocht worden.
Mercatus. Liv. 1. 30. *De kramers*, of *verkopers.*
Mercatus. Plaut. As. 2. 3. 38. *De koophandel*, *handeling*, of *handeldryving.*
MĔRCĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Fl. 20. Ter. E. 2. 3. 67. *Die iets gekocht heeft.*
Mercatus. Plin. H. 37. 2. *Gekocht*, *dat gekocht is.*
Cultus mercatus. Prop. 1. 2. 5. *Een gekocht kleed*, *gewaad*, of *tooisel.*
MĔRCĒDŬLĂ, æ. f. Cic. de Or. 1. 45. *Een klein loon*, *een slechte vergelding.*
Mercedulæ prædiorum. Cic. Att. 13. 11. *De huur*, of *pacht van landeryen.*
MĔRCĒNĀRĬŬS, ĭi. m. Cic. Off. 1. 13. Sen. B. 3. 22. *Een huurling*, *een die om loon dient*, of *werkt*, *een daglooner*, of *daghuurder.*
Mercenarius alicujus. Cic. Clu. 59. *Die by iemant in huur*, of *voor loon verbonden is.*
Mercenarius. Sen. Helv. 12. *Huurder*, *bruiker*, of *pachter van landeryen.*
MĔRCĒNĀRĬŬS, ă, ŭm. Cic. F. 3. 11. *Door geld omgekocht*, van een Rechter, getuige, enz. spreekende.
(Mercenariæ stipis ancilla. Plin. H. 16. 63. *Een hoer.*
Mercenarius. Sen. B. 6. 14. *Dat op loon ziet*, *dat op loon wacht.*)
MĔRCĒS, edis. f. Cic. Arc. 11. V. 3. 50. *Huur*, *loon*, *wedde*, *beloning*, *vergelding.*
Merces cellæ. Petron. 55. *Kamerhuur*, *de huur van een kamer.*
(Merces. *De pacht van tollen en schattingen.*
Publicanos tertia mercedum parte relevavit. Suet. J. 20. 7. *Hy heeft den pachters het derde deel van de pacht quyt gescholden.*
Merces. *Onkosten.*
In decernendo mercedes pupillorum. Ulp. Dig. 27. 2. 3. §. 2. *In 't vaststellen*, of *bepaalen der onkosten die tot onderhoud der onderlooze kinderen zullen gemaakt worden.*)
MĔRCĬMŌNĬŬM, ĭi. n. Plaut. P. 4. 3. 63. Zie Merx.
MĔRCŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. *Koopen*, *koopmanschap doen.*
Mercari aliquid ab aliquo. Cic. V. 2. 49. *Van iemant iets koopen.*
Mercatus est illi eunuchum. Ter. E. 3. 5. 21. *Hy heeft voor hem eenen gelubden gekocht.*
Magno aliquid mercari. Virg. Æ. 2. 104. *Iets heel duur koopen.*
Mercari Græca fide. Plaut. As. 1. 3. 47. *Voor gereed geld koopen.*
MĔRCŬRĬĀLĬS, is. f. Plin. H. 25. 5. *Glaskruid*, *bingerkruid.*
† Mercuriales viri. Hor. O. 2. 17. 29. *Geleerde*, *wyze*, *schrandere*, of *geletterde luiden.*
(MĔRDĂ, æ. f. *Drek*, *afgang*, *stront.*
Merdis caput inquiner albis corvorum. Hor. S. 1. 8. 37. *Laat myn hoofd van witte ravens drek bescheten worden.*)
MĔRĒ. Adv. Plaut. Truc. 1. 1. 22. *Geheel*, *zuiver*, of *ongemengt*, spreekende van iemant die een glas ongemengt vocht indrinkt.
MĔRĒNDĂ, æ. f. Plaut. Most. 4. 2. 50. *Namiddags ontbyt.* Festus zegt dat men eertyds 't middagmaal Merenda noemde; waarschynlyk om dat de Ouden 's middags weinig maal hielden.
(MĔRĒNDĀRĬŬS, ĭi. m. Sen. C. 5. 33. *Die het namiddags ontbyt*, of *'t middagmaal haalt.*)
MĔRĔO, ēs, ŭi, ĭtūm, ērĕ. en
MĔRĔŎR, ĕrēris, mĕrĭtŭs sŭm, mĕrēri. *Verdienen.*
Decus meruere non minimum. Hor. A. P. 286. *Zy hebben geenen geringen lof verdient.*
Non nego fuisse meritam culpam. Ter. Ph. 5. 9. 25. *Ik ontkenne niet dat hy die misslag heeft begaan.*
Novissima exempla meritus. Tac. An. 15. 44. 9. *Die de grootste*, of *zwaarste straf heeft verdient.*
Quid de te tantum meruit? Ter. H. 1. 1. 31. *Wat heeft hy gedaan om van u zoo hard gehandelt te worden?*
Multæ viros dote meruerunt. Plaut. Most. 1. 3. 124. *Veele hebben mans om haar huwelykgoed gekregen.*
Hic meret æra liber Sosiis. Hor. A. P. 345.

P. 345. *Dit boek maakt de Sosiussen (vermaarde boekhandelaars) ryk*, of *doet de Sosiussen veel geld winnen.*

Meruit. Suet. J. 3. 1. *en* Meruit stipendia. Cic. Mur. 5. *Hij heeft dien veldtocht gedient*, of *bygewoont.*

De aliquo bene mereri. Virg. Æ. 4. 317. Cic. Cl. 73. *Bij iemant iets verdienen, iemant verplichten*, of *dienst doen.*

Male mereri de aliquo. Cic. V. 3. 24. *Iemant nadeel, ongelyk*, of *ondienst doen.*

(Merere. *Verdienen*, dit word ook gezegt van de hoeren als ze iets genieten voor 't byslaapen.

Quantum quæque uno concubitu mereret. Suet. C. 40. 5. *Zoo veel als zij verdiende, genoot*, of *trok voor eens byslaapen.*

Thais grandem pecuniam merebat. Gell. 1. 8. *Thais verdiende veel gelds met byslaapen.*)

MĔRĔRĪ. Cic. Q. R. 10. *In dienst zyn, in 't leger dienen, in kryghsdienst zijn.*

Sub Asdrubale meruit. Liv. 21. 4. *Hij heeft onder Asdrubal gedient*, of *de wapenen gedraagen.*

Merere equo. Liv. 27. 11. *Te paerd*, of *onder de ruitery dienen.* Pedibus. Liv. 24. 18. *Te voet*, of *onder 't voetvolk dienen.*

MĔRĔTRĪCIĒ. Adv. Plaut. M. G. 3. 2. 58. *Hoerachtig, schaamteloos, gelyk een hoer, onbeschaamt, zonder eer of schaamte.*

MĔRĔTRĪCIŬS, ă, ŭm. Cic. Cœl. 16. *Van een hoer, dat een hoer aangaat, raakt*, of *voegt.*

(MĔRĔTRĪCIŬM, ĭi. n. *Hoerenwinst, hoerenloon, winst die van hoereeren komt.*

Ut quæ meretricium fecissent, tenerentur publico. Suet. C. 40. 6. *Dat ze gehouden zouden zijn schattinge te betaalen die ooit geld met hoereeren verdient hadden.*)

MĔRĔTRĪCŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Colum. 11. 1. *Hoerejaagen, in hoerhuizen loopen.*

MĔRĔTRĪCŬLĂ, æ. f. Cic. V. 5. 13. *Een hoertje, een ontuchtig vrouwmensch.* Dit diminutivum word tot verachtinge van dit ongelukkige slach van menschen gebruikt.

MĔRĔTRĪX, īcis f. Hor. E. 1. 18. 3. *Een hoer, smots, een ontuchtig*, of *oneerlyk vrouwmensch.*

MĔRGĂ, æ. f. Plaut. Pœn. 5. 2. 58. *Een koorngaffel*, of *koornvork*, waar mede de Ouden 't gesneden koorn op hoopen stelden. Men noemden dit werktuig Merga, vermids men 't in 't koren stak, gelyk de duikers in het water duiken.

MĔRGĒS, ĭtis. Virg. G. 2. 516. *Een koorngerve*, of *koornschoof, een hand vol korenaaren.* Plin. H. 18 30. zegt Inter duas mergites; (*Tusschen twee koornschooven,*) 't geen doet zien dat hy dit woord meent feminini generis te zyn.

MĔRGO, gis, mersi, mĕrsŭm, mergĕrĕ. *Dompelen, duiken.*

Mergit se limo sæpius. Plin. H. 8. 24. *Het duikt dikwils in den slyk.*

Mergere aliquem in aquam. Cic. N. D. 2. 3. *Iemant in 't water flooten.* boertende, *iemant van de kaai*, of *in 't water brugen.*

Sub æquore aliquem mergere. Virg. Æ. 6. 243. *Iemant in zee verdrinken.*

Mergit se in mare. Cic. N. D. 2. 49. In flumen. Varr. R. R. 3. 10. *Hy duikt in zee, in den stroom.*

Potio extrema quæ mergit eos. &c. Sen. E. 12. *De laatste dronk die hen levangt*, of *dronken maakt.*

Unda mergit ratem in ima. Ovid. M. 11. 557. *De zee zwelgt het schip in*, of *doet het te gronde gaan.*

Mergere cymbas Plin. H. 9 44. *Booten*, of *schuiten in den grond booren, laaten zinken*, of *te grond doen gaan.*

† Lumina somno mergimus. Val. Fl. 8. 65. *Wy begeeven ons tot slaapen.*

Ferrum mersit suis visceribus. Claud. Eutr. 1. 447. *Zij heeft den degen in haare ingewanden gestooten.*

Mergere ultimis suppliciis aliquem. Plin H. 9. 40. *Iemant met de dood straffen.*

Usuræ sortem mergunt. Liv. 6. 14. *De renten*, of *intresten slokken*, of *eeten de hoofdsom op.*

MĔRGŬS, ī. m. Virg. G. 1. 361. *Een duiker*, of *duikelaar*, zekere watervogel.

Mergus. Colum. 4. 15: 5. 5. *Een wynrank, die door den grond geleid word.*

MĔRĪDIĀLIS, ĭs. m. *en* f. alĕ, ĭs. n. Gell. 2. 22. *Middags, van den middag, dat de middag aangaat*, of *de middag betreft*: ook *zuid*, of *zuidelyk.*

MĔRĪDIĀNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 12. 19. Zie Meridialis.

Meridiano. Plin. H. 9. 8. *Des middags, op den middag.* Men m.et 'er Tempore onder verstaan.

Meridianus circulus. Sen. N. Q. 5. 17. *De middaglyn, 't middagrond, de middagkring.*

MĔRĪDIĀNŬS, ī. m. Suet. Cl. 34. 6. *Een schermer*, of *kampvechter*, vermids ze hun gevecht gemeenlyk op den middag begonnen. Zie onze aantekening.

MĔRĪDIĀTIO, ōnis. f. *Middagslaap, namiddagslaap.*

Lucubrationes detraxi, & meridiationes addidi. Cic. D. 2. 68. *Ik heb nagelaaten 's nachts te werken, en begonnen des middags een slaapje te houden.*

MĔRĪDIĒS, ēi m. Cic. Or. 47. *Middag, de middagtyd, de middagnur.*

Meridies. Cic. N. D. 2. 19. *Het zuiden, de zuidzyde.*

MĔRĪDIO, āvi, ātŭm, ārĕ. Suet. C. 38. 9. *en*

MĔRĪDIŎR, āris, ātŭs, sŭm. ārī. Celf. 1. 2. *Des middags slaapen, een middagslaapje houden*, boertende, *'s middags een uiltje vangen.* Zie onzen Suetonius.

MĔRĬTISSĬMŌ. Adv. Cic. Or. 1. 55. *Met het grootste recht, naar alle recht en reden.*

MĔRĬTŌ. Adv. Cic. C. 3. 6. *Met recht*, of *reden, te rechte.*

(MĔRĬTO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. V. 3. 50. Plin. H. 7. 39. *Verdienen.*)

MĔRĬTŌRĬŬM, ĭi. Juv. 3. 234. *Een kamer die verhuurt word.* Men verstaat 'er Cœnaculum onder.

(Meritorium. *Een hoerhuis*, of *kit.*

Meritorium factus est mundus. Tertull. Val. 7. *De waereld is een hoerhuis geworden.*

Filii similem pro meritorio ephebum conspexerat. Aur. Vict. C. 28. 6. *Hij had een jongeling gezien voor het hoerhuis die zyn zoon geleek.* Zoo verbeteren deeze plaats Barth. Adv. 48. 6. en Salm. Vop. Tac. 10. Te vooren is 'er gelezen Pro merito.

Meritorium. *Een hoer.*

Meritoria intra urbem stare vetuit. Vop. Tac. 10. *Hij heeft verboden dat de hoeren zig in de stad zouden ophouden*, of *hij heeft de hoeren de stad verboden.*)

MĔRĬTŌRĬŬS, ă, ŭm. Suet. J. 57. 2: V. 7. 3. *Dat men verhuurt*, of *dat verhuurt word.*

Meritoria salutatio. Sen. B. V. 14. *Een groetenis*, of *plichtpleeging die men doet om gewinshalven.*

MĔRĬTŬM, ī. n. Cic. F. 1. 1. *Dienst, weldaad, goede dienst, vriendschap, verplichting.*

Meritis valebat apud Regem. Nep. 9. 3. 1. *De groote diensten die hij had gedaan golden veel*, of *maakten hem zeer geacht bij den Koning.*

Benigne dicis, meritum est tuum. Ter. Ph. 5. 9. 62. *Gij spreekt gunstelyk, ik ben 'er door aan u verplicht.*

Tanti meriti non immemor. Virg. Æ. 9. 256. *Zulk eene groote weldaad gedenkende*, of *niet vergeetende.*

(Secundi meriti esse. Pallad. 1. 5. *Wel een dienst doen, maar niet de grootste; wel goed zyn, maar niet de beste.*)

Me-

Meritum. Ter. Ph. 2. 1.75. *Vergelding, loon, belooning.*

Meritum. *Verdienste.*

Ex merito aliquid pati. Ovid. Her. 5.7. *Een verdiende straf lyden.*

Sic est meritum meum. Ter. H. 1. 1.40. *Ik verdien dat wel*, of *dat heb ik wel verdient*, van eenig ongeval spreekende, dat iemant zich op den hals heeft gehaalt.

Pisonem merito ejus amo plurimum. Cic. F. 14. 2. *Ik hou zeer veel van Piso om zyne verdiensten.*

(Meritum. *Waardye, aanzien.*

Et quo fit merito quæque notata dies. Ovid. F. 1. 8. *En in wat voor een aanzien elken dag geweest zy, met wat voor een aanzienlyk teken elken dag aangeteekent staat.*

Grande loci meritum testantur & altera dona. Mart 8.65.7. *Ook de andere schenkaadjen zyn getuigen, hoe aanzienlyk die plaats geweest is*, of *wat men van die plaats gehouden heeft.*)

MĔRĬTŪS, ā, ūm. *Verdient, dat men verdient heeft.* (De superl. Meritissimus staat by Plin. E. 5. 15. 3.)

Grates meritas agere. Ovid. Ib. 25. *Dankzeggingen naar verdiensten doen.*

Meritus Ovid. F. 3. 707. *Die iets verdient heeft.*

MĒRO, ōnis. m. *Een kabas*, of *biezekorf.*

Mero ex ulva palustri. Vitruv. 5. 12. *Een ronde korf van slykbiezen gevlochten.* 't Was eigentlyk een klomp klei met biezen van een voet lang, en een vinger breed omwonden. Zommige leezen Pero, dat *een boegeboere schoen van ruuw leêr gemaakt* betekent, als of Vitruvius wilde, dat deeze schoenen lang en smal moesten zyn. Salmasius en zommige anderen willen dat men Hero leeze, dat *een hooge ronde korf*, of *ledere zak* betekent.

MĔRŎBĬBŪS, ā, ūm. Plaut. Curc. 1. 1.77. *Die zuiveren*, of *ongemengden wyn drinkt.*

MĔRŎPS, ŏpis m. Virg. G. 4. 14. Μέροψ. *Een specht*, zekere vogel, en vyand van de honigbyën.

(MERSĬTO. Solin. 45. en)

MĔRSO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. act. Virg. Æ. 6. 512. *Dikwils in 't water doopen*, of *steeken, veelmaal indompelen*, of *in 't water dompelen.*

MĔRSŪS, ā, ūm. Virg. Æ. 10. 559. *In 't water gedompelt, gedoopt*, of *gestoken.*

Campus mersus cruore Sil. 1. 51. *Een veld dat in 't bloed zwemt*, of *van bloed stroomt.*

* Mersus rebus secundis. Liv. 9. 18. *Die dronken is van voorspoed, die in groote voorspoed leeft.*

* Mersus foro. Plaut. E. 1. 2. 16. *Die tot de ooren toe in pleitzaaken steekt, die vol beslommering is.*

Res alta terra & caligine mersæ. Virg. Æ. 6. 267. *Dingen die d'aarde in haaren schoot besloten*, of *verborgen houd.*

MĔRŬLĂ, æ. f. Cic. Fin. 5. 15. *Een meerle*, zekere vogel.

Merula. Vitruv. 10. 12. *Een meerle*, zekere visch.

MĔRŬM, i. n. *Zuivere, ongemengde*, of *onvervalschte wyn.*

Certare mero. Hor. O. 4 1. 31. *Om stryd wyn zuipen*, of *dronken drinken.*

MĔRŬS, ā, ūm. *Zuiver, louter, onvervalscht, ongemengt, rein.* (Festus. At nunc merum, purum appeliamus. Maar nu noemen wy Merum, *louter, ongemengt.* De Latynen schynen 't van de Grieken ontleent te hebben. By deeze word Ἄκρατος in deeze betekenisse aardig gebruikt. Hesychius. Ἄκρατος, ἀμιγὴς, ἀσυγκέρατος. Athen. 2. 44. B. Ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ ὕδατος ἔταττον οἱ παλαιοὶ τὸ ἄκρατον. Σώφρων. Ὕδωρ ἄκρατον εἰς τὴν κύλικα. 10. 424. D. Τῷ δὲ ἀκρατιστέρῳ Ὑπερίδης κέχρηται ἐν τῷ κατὰ Δημοσθένους, γράφων οὕτως, Εἰ μέν τις ἀκρατιστέρον, ἐλύπησεν.

Nova proles ludit per herbas lacte mero percussa. Lucret. 1. 262. *De jonge lammetjes en geitjes, met louter melk verzadigt, speelen in het gras.*

Non aliter titubat, quam si mera vina bibisset. Ovid. M. 15. 331. *Hy stronkelt*, of *struikelt niet anders dan of hy louteren, zuiveren*, of *ongemengden wyn gedronken had.*

Merus. *Voortreflyk, uitsteekende.*

Meri bellatores gignuntur, quas hic prægnantes fecit. Plaut. M. G. 4. 2. 85. *Voortreflyke*, of *uitsteekende krygslieden worden geboren van die deeze bevrucht heeft.*

E ludo Isocratis, tanquam ex equo Trojano, meri principes exierunt. Cic. de Or. 2. 22. *Uit Isocrates schoel zyn, als uit het Trojaansche paerd, voortreffelyke*, of *uitsteekende helden voortgekomen.*

Merus. *Naakt, bloot.* Merus pes. *De bloote voet.* De verbloeming is ontleent van Vinum merum. *Zuivere*, of, mag man zoo spreeken, *bloote wyn.* Dat is, dat het niet anders dan wyn is. Zoo is ook Merus pes. *De bloote voet*, dat is, dat 'er geen kousfen of schoenen aan zyn.

Observant ubi festa mero pede sabbata Reges. Juv. 6.159. *Alwaar Koningen barrevoets*, of *met bloote voeten hunne sabbaten houden.* Wat van deeze zaak zy, en hoe de Dichter meer verkeerde geruchten, als de waarheit gevolgt heeft, heeft Bynæus getoont de Calc. Hebr. 2. 4. 7.

Merus. *Enkel, niet anders dan.*)

Monstra mera nuntiarat. Cic. Att. 4. 7. *Hy had enkele zeldzaamheden*, of *wonderen*, of *hy had niet anders dan wonderen verhaalt.*

Meræ nugæ. Cic. Att. 6. 3. *Dat zyn enkele beuzelingen, dat zyn niet dan uitjewaitjes.*

MĔRX, ercis. f. Hor. S. 1. 2. 47. Plaut Pœn. 1 2. 129. *Koopmanschap, waare, koopwaare.* Merces, (*Waaren*) is meer in 't gebruik. Het word gevonden by Cic. Man. 18. Hor. O. 3. 29. 16.

MES.

MĔSĀULÆ, ārūm. f. plur. Vitruv. 6. 10. Μέσαυλαι. *Een gang, de tusschenwyte die twee kamers*, of *zaalen van een scheidt.*

MĔSŎLĂBŬM, i. n. Vitruv. 9. 3. Μεσόλαβον. *Een werktuig om het midden te vinden*, van een lichaam, lyn, enz.

MĔSŎLEŪCŎS, i. m. Plin. H. 23. 10. Μεσόλευκος. *Zeker kostelyk gesteente, daar in 't midden een witte streep doorloopt.*

Mesoleucos Plin. H. 27. 11. *Zeker kruid daar in 't midden een witte streep doorloopt.*

MĔSŎPŎTĂMĬĂ, æ. f. Plin. H. 6. 9. *Mezopotamien*, een land van Aziën.

MĔSPĬLŬM, i. n. Plin. H. 15. 28. *Een mispel*, zekere vrucht.

MĔSPĬLŬS, i. f. Plin. H. 17. 10. *Een mispelboom.*

MĔSSĀNĂ, æ. f. Cic. V. 1. 10. *Messina*, de hoofdstad van Sicilien in Italien.

(MĔSSĬO, ōnis, f. *Het snyden, het maayen van de vruchten.*

Frumenti tria sunt genera messionis. Varr. R. R. 1. 50. *Daar zyn drie soorten van 't koorn te maaijen.*)

MĔSSĬS, is. f. Varr. R. R. 1. 50. Plin. H. 6. 17. *D'oogst*, of *oegst, d'oegsttyd.* Men vind Messim voor Messem by Plaut. Most. 1. 3 5.

Messibus. Plin. H. 22. 13. *Gedurende den oegst*, of *den oegsttyd.*

Messis. Cic. de Or. 1. 58. *De herfst.*

Messis. Virg. G 4. 330. *'t Koorn, 't gewas, 't koorngewas.*

MĔSSŎR, ōris. m. Cic. de Or. 3. 12. *Een maaijer, koornmaaijer.*

MĔSSŌRĬŪS, ā, ūm. Cic. Sext. 38. *Eens maaijers, dat tot de maaijers behoort*, of *hen aangaat.*

MĔSSŬS, ā, ūm. Virg. Æ. 4. 513. *Gemaait, afgemaait.*

MĒ-

MET.

MĒTĂ, æ. f. Prop. 2. 19. 66. *Een spits opgaande paal*, of *merksteen aan 't einde van een renbaan*, daar de wagens, zonder die te raaken, mosten omryden.

(Metam rotis evitare. Hor. O. 1. 1. 4. *D'eindpaal van 't renperk myden, niet raaken.* De konst van de wagenstryd bestont daar in, dat de menners der paerden wel quamen tot aan de eindpaal, maar by tyds den wagen zwenkten.

Circo auratis metis exculto. Suet. Cl. 21 6. *'t Renperk met vergulde eindpaalen versiert zynde.*)

Meta. Vitruv. 2. 1. *Een spits*, of *puntig opgaande stapel*, of *hoop* van hout, steenen, staaken, enz.

Meta inversa. Colum. 9. 15. *Een omgeworpen spits.*

Meta feni. Colum. 2. 19. *Een spitzen hoop hooi, een rook.* Lactis. Mart. 1. 44. 7. *Een spits gemaakte kaas.*

Meta. *Een landscheidings paal*; *het einde van iets.*

Hæsit ad metas fama ejus. Cic. Cœl. 31. *Zyn naam*, of *roem nam een finit*, of *vond paalen.*

Mediam cæli metam nox contigerat. Virg. Æ. 5. 835. *'t Was middernacht.*

Metam laboribus orat. Sil. 13. 229. *Hy bid om 't einde van zynen arbeid.*

Meta. Paull. Dig. 33. 7. 18. §. 5. *De onderste menlensteen.*

MĒTÆ, ārŭm, f. plur. *Mets*, de hoofdstad van 't Bisdom Mets.

MĔTĂLLICŬS, ī. m. Plin. H. 34. 16. *Een bergwerker*, *myngraver*, *een die in de mynen werkt.*

MĔTĂLLICŬS, ă, ŭm. Plin. H. 27. 4. *Van bergwerk*, *bergstof*, *mynstof*, of *metaal*, of *dat het zelve betreft.*

Metallicus. Celf. 5. 17. *Van een bergstoffige smaak*, *eigenschap*, of *aart*, van wateren spreekende.

(Metallicus. Mac. Dig. 48. 19. 10. §. 1. *Die wegens zyne misdaaden gebannen is tot de bergwerken.*)

MĔTĂLLĬFĔR, ă, ŭm. Stat. S. 4. 4. 23. *Dat bergstof*, of *metaal voortbrengt.*

MĔTĂLLŬM, ī. n. Virg. G. 2. 165. Plin. H. 33. 6. *Bergstof*, *mynstof*, *metaal dat uit de mynen word gehaalt.*

Metalla. Tac. Ag. 31. 5. *Mynen*, of *mynbergen.*

Potior metallis libertas. Hor. E. 1. 10. 39. *De vryheit is beter dan bergstoffen*, dat is, *rykdommen.*

(Ad metallum damnari. Suet. C. 27. 4. Plin. E. 10. 66. *Tot de berg werken gebannen worden*, van deeze straffe hebben wy meer gezegt over Suetonius.)

MĔTĂPHŎRĂ, æ. f. Quintil. I. O. 8. 6. μεταφορά. *Een leenspreuk*, *overgebragte spreekwyze*, of *oneige taal.*

MĔTĂSTRŬM, ī. n. Celf. 5. 27. *Zeker kruid*, waar van de rook zeer goed is tegens tandpyn.

MĒTĀTĬO, ōnis. f. *Schikking*, *zetting*, *planting*, van een bosch, laan, enz.

Metatio vineæ in quincuncem. Colum. 3. 15. *Planting der wyngaarden in 't verband*, of *ruits wyze.*

MĒTĀTŎR, ōris. m. Plin. H. 18. 33. *Een boomplanter*, of *planter van boomen.*

Metator urbis. Cic. A. 14. 4. *Afmeeter*, *grondmeeter*, of *aftekenaar van een stad.*

Castrorum metator. Cic. A. 11. 5. Front. St. 2. 7. 11. *De afsteeker van een legerplaats.*

MĒTĀTŬS, ă, ŭm. Agellus metatus. Hor. S. 2. 2. 114. *Een gemeete stukje lands.*

MĔTHŎDĬCĒ, ēs. f. Quintil. I. O. 1. 9. Μεθοδική. *Dat deel der spraakkunde*, dat ons wel leert spreeken.

MĔTHŎDĬCĪ, ōrŭm. m. plur. Celf. Præf. Μεθοδικοί. *Zekere aanhang*, of *gezindheit van Geneesmeesteren.*

MĔTHŎDŬS, ī. f. Vitruv. 1. 1. 9. 2. Μέθοδος. *Een leerwyze*, of *leerweg*; *manier*, *schikking*, of *wyze van iets.*

MĔTĬCŬLŌSŬS, ă, ŭm. Plaut. Am. 1. 1. 137. *Vreesachtig*, *schroomachtig*, *bevreest*, *vol vreeze*, *vervaert*, *bloo*, *vertzaagt.*

Res meticulosa. Plaut. Most. 5. 1. 52. *Een zaak die te vreezen*, of *te duchten is.*

MĒTĬŎR, īrīs, mēnsūs sūm, mētīrī. *Meeten*, *afmeeten*, *de maat neemen.* (Ulp. Dig. 32. 1. 52. §. 1. gebruikt het præteritum Metitus sum: Non centum quæ quis ingenio suo metiius est. Nochtans zou ik 't niet willen gebruiken)

Metiri agrum. Cic. F. 9. 17. *Een land*, of *akker meeten.*

Metiri. Lucil. *by* Non. 4. 312. *De zee doorkruissen*, *t'zee vaaren.*

* Metiri mare. *Afmeeten*, *achten*, *schatten*, *oordeelen.*

Voluptate omnia metiuntur. Cic. Fin. 2. 17. *Zy meeten alles naar 't vermaak af*; *zy achten niets dan zoo ver 't genoegen*, of *vermaak geeft.*

Officio metiri omnia. Cic. Att. 8. 12. *Alles volgens zynen plicht oordeelen*, of *schatten.*

(Metior is ook in de lydelyke beteekenisse gebruikt.

Ducenis denariis pedestrium stipendium mensum est. Curt. 5. 1. 45. *De vereering aan de voetknechten getelt is op twee honderd schellingen gerekent*, of *yder voetknecht zyn twee honderd schellingen geschonken.*

Quid est vobis investigare, orbe sit sol amplior, an pedis unius latitudine metiatur? Arnob. 2. 86. *Waarom onderzoekt gy*, of *de zon grooter is dan de aarde*, *word ze naar de breette van een voet gemeeten?*)

MĒTĬTŎR, ōris, m. Front. Aq. 2. 243. *Een meeter.*

(MĒTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Afsteeken*, *afmeeten.*

Serpens metabat sese circum loca. Virg. Cul. 173. *Een slang mat zich af naar de plaatze*, *zette zich*, of *sloeg zich daar neder als die een leger afsteekt.*

Porticus metata decempedis. Hor. O. 2. 15. 15. *Een galery naar de maat afgetekent.*)

MĔTO, is, mĕssŭī, mĕssŭm, mĕtĕrĕ. Cic. de Or. 2. 65. *Maayen*, *snyden*, *afsnyden*; *inoegsten*, of *inzamelen.*

Metere frumentum. Cæs. B. G. 4. 32. 5. *Het koorn maayen*, of *snyden.*

Lilia summa metere virga. Ovid. F. 2. 706. *De toppen van de hoogste lelien met een stokje afslaan.*

* Fructum metere ut possis, fere beneficium. Cic. Ant. ir. in exs. 1. *Zyt weldadig*, *op dat gy 'er vrucht van moogt trekken*, of *genieten.*

* Nihil mihi isthic nec seritur, nec metitur. Plaut. E 2. 2. 80. *Daar is voor my noch te zaayen*, *noch te maayen*; *in de uitvoering van dat werk steekt voor my geen voordeel*, *is voor my geen winst te doen.*

MĔTŎPĂ, æ. f. Vitruv. 2. 8. Μετόπη. *Balkholte*, een woord der bouwkunde.

MĔTŎPĬŬM, ī. n. Plin. H. 12. 28. Μετώπιον. *Zekere Afrikaansche boom.*

Metopium. Plin. H. 13. 1. *Bittere amandel oly*, *oly van bittere amandelen.*

MĔTŎPŎSCŎPŬS, ī. m. Μετωποσκόπος. Plin. H. 35. 10. Suet. Tit. 2. 3. *Een aanzichtwikker*, of *waarzegger uit de trekken van iemants aangezicht.* Zie onzen Suetonius.

MĒTŎR, ārīs, ātŭs sŭm, ārī. Liv. 1. 10. *Afmeeten*, *de maat neemen*, *meeten*; *in order stellen*; *aftekenen.*

Castra metari. Liv. 44. 36. *Een leger afsteeken*, of *neêrslaan.*

Pinguis agros campi metari. Virg. G. 2. 274. *Een vruchtbaar land uitkiezen*, om 'er iets in te zaaijen.

ME-

METRETĂ, æ. Colum. 12. 22. *Zeker groot vat*, dat by de Ouden tot een maat diende. Matt. 5. 16. 7. maakt dit woord fem. gen.

METRICUS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 37. Μετρικός. *Van een maat, dat tot een maat behoort.*

Metricus. Gell. 18. 15. *Van een gedicht*, of *vaers*, of *dat daar toe behoort.*

METRŬM, i. n. Quintil. I O. 1. 8. *Een maat.*

Metra Virgilii. Colum. 3. 10. *De vaerzen van Virgilius.*

(**MĔTŬENS**, entis om. gen. *Vreesachtig*, *schroomachtig*, *schrikachtig*. De compar. Metuentior staat by Ovid. Her. 19. 83. F. 6. 259.

Duæ muliercul æ nescio quem metuentes. Plaut. R. 2. 7. 3. *Twee vrouwtjens schroomachtig zijnde ik weet niet voor wien.*

Metuens periculi. Virg. Æ. 5. 716. *Schroomachtig zijnde voor gevaar.*

Metuens. *Godsdienstig.*

Illa non fuit metuentior ulla deorum. Ovid. M. 1. 323. *Niemant was godsdienstiger dan zy.*)

MĔTŬENDŬS, ă, ŭm. Cic. Ar. 28. *Vreeslijk*, *verschrikkelijk*, *vervaerlijk*, *dat te vreezen*, of *te duchten is.*

MĔTŬO, is, tŭi, tŭĕrĕ. *Vreezen*, *duchten*, *schroomen*, *bevreest*, *beschroomt*, *vervaert*, of *bekommert zijn.*

Metuit loqui. Ovid. M. 1. 745. *Hy vreest*, of *schroomt te spreeken*, *hy darft niet spreeken.*

Metuit crimen. Cic. V. 5. 29. *Hy vreest 'er over gelastert te worden.*

Metuo fratrem, ne intus sit. Ter. E. 3. 5. 63. *Ik vreeze dat myn broeder t'huis is.*

De lanificio neminem metuo. Plaut. Merc. 3. 1. 22. *Ik vreeze*, *schroom*, of *zwichte*, *voor niemant ten aanzien van 't wolle werk.*

Eadem metuo ab hac parte. Cic. Att. 9. 7. *Ik vrees het zelve van deezen kant.*

Quid a nobis metuis? Plaut. Capt. 3. 4. 75. *Wat vreest gy voor ons?*

Metuo de vita. Cic. Att. 10. 4. *Ik vrees voor myn leven.*

Metuo quid fit. Ter. H. 4. 1. 7. *Ik vrees voor 't geen 'er gebeuren mag.*

Metuens formica senectæ. Virg. G. 1. 186. *De mier die zorge draagt voor den ouden dag.*

(Metuere. *Twijfelen.*

Non metuo quin meæ uxori latæ suppetiæ fient. Plaut. Am. 5. 1. 54. *Ik twijfel niet*, of *myn huisvrouw zal hulpe bewezen zijn.*

Metuere. *Zich wachten*, *zich hoeden*, om dat men 't geene daar men voor vreest zoekt te ontgaan.

Arctos Oceani metuentes æquore tingi. Virg. G. 1. 246. *De beeren die zich wachten voor het ondergaan, die niet willen ondergaan.*

Sed turpem putat in scriptis, metuitque lituram. Hor. S. E. 2. 1. 167. *Maar hy meent dat een kladde in 't schryven schandelyk staat, hy wacht 'er zich voor.*)

MĔTŬS, ûs. Cic. T. Q. 4. 37. *Vrees*, *vreeze*, *zorge*, *schrik*, *angst*, *kommer*, *bekommering*, *blooheit.*

In metu esse. Ter. Ph. 1. 2. 7. *In*, of *vol vreeze zyn.*

Sublatus est metus. Cels. 4. 5. *De vrees is over*, of *weeh*, *'t is buiten gevaar.*

Morbi metus est. Cels. 2. 7. *Daar is vrees voor ziekte.*

Metus. *Vrees*, of *ontzagh voor iemant.*

Ad bellum excitabat metus Pompeji victoris. Sall. by Gell. 9. 12. en Non. 2. 554. *De vrees wegens Pompejus overwinninge porde*, of *zette hen ten oorlog aan.*

(Metus. *Godtsdienstigheit*, *godsdienst*, *godtvruchtigheit.* Om dat deeze naar de meening van de Heidenen van de vreeze is voortgebragt.

Laurus metu servata per multos annos. Virg. Æ. 7. 60. *Een lauwier veele jaaren staande gebleven*, *niet afgesneden*, of *afgehouwen uit godsdienstigheit*, of *ontzagh.*

Servemus metum sacris. Val. Fl. 2. 440. *Laat ons den godsdienst deeze verschuldigde heiligdommen toewyen.*)

MEU.

MĔŬS, ă, ŭm. *Myn*, *myne*, *van my*, *myn eigen*, *dat my toekomt.*

Non mea est simulatio. Ter. H. 4. 5. 34. *Ik vrees niet*, *het veinzen is my niet eigen.*

Nihil addo de meo. Cic. Ar. 19. *Ik voeg 'er niets van 't myne by.*

Unguenta olet? de meo. Ter. Ad. 1. 2. 37. *Ruikt hy naar kostelyke zalve? 't is al van 't myne.*

Meus sum. Pers. 5. 88. *Ik ben myn eigen meester*, of *voogd.*

Mea est descriptio. Cic. S. 17. *'t Is myn ontwerp*, *ik heb 'er d'aftekening van gemaakt.*

(Meus. *Myn*, *mynen*, *op my.*

Deo irato meo. Ter. Ph. 1. 2. 24. *Godt op my verstoort zynde.* Mihi Deos fuisse iratos zegt hy het zelve An. 4. 1. 40.

Meus carnifex. Ter. An. 4. 1. 27. *Myn plager*, *die daar op uit is geweest om my te plaagen.*

Meus est is een maniere van spreeken gebruikelyk by hem die iemant verleiden, of bedriegen.

Meus hic est. Plaut. Curc. 3. 61. *Hy is myn*, *ik heb hem al binnen.*

Vicimus, en meus est. Ovid. M. 4. 356. *Wy hebben 't hem afgewonnen*, *zie hy is ons.*

Meus word ook gezegt van iemant dien wy bespotten onder schyn dat wy hem pryzen.

Talis est meus stupor Catull. 17. 21. *Deeze myn man*, of *waar mede ik te doen heb is zoo bot en plomp*, *a's of hy de bottigheit en plompigheit zelf ware.*

Homo meus se totum prosternit. Phæd. 5. 7. 32. *Deezen mynen plompaert*, *meinende dat het gejuig hem aanging*, *valt ter neder zoo lang als hy is.*

Meus est zegt men ook van 't geen tot ons gebruik staat.

Hic meus est dies. Corn. Sev. by Sen. S. 2. *Dit is myn dag*, of *op deezen dag moet ik vrolyk zyn.*

Meum est. Ter. E. 3. 1. 39. *Ik heb 't bedacht*, *ik heb 't uitgevonden.*

Non est meum. *Myn natuur strekt daar niet heene.*

Non est mentiri meum. Ter. H. 3. 2. 28. *Myn natuur strekt niet tot liegen*, *ik ben niet genegen tot leugens*, *ik ben geen leugenaar.*

Meum est. *Het is myn plicht*, *het past my te doen.*

Intelligis, quam sit meum scire & curare quid in republica fiat. Cic. Att. 5. 13. *Gy verstaat het*, *dat het myn plicht is te weeten en daar na te verneemen*, *wat 'er in de regeeringe omgaat.*)

MEX.

MĔXĪCĀNĂ, æ. f. *Mexika*, een Koningkryk in 't Noorder Amerika.

MĔXĪCŬM, i. n. *Mexika*, de hoofdstad van 't Koningkryk nieuw Spanjen, in Amerika.

MIC.

MĪCĂ, æ. f. *Een schilfertje*, *bryzeltje*, *klein stukje*, *klompje*, *brokkel*, *brokje*, *korreltje*, *kerntje*, *grein.*

Mica salis. Ovid. F. 1. 338. *Een kerntje zout.* Turis. Plin. H. 12. 14. *Een korltje*, of *grein wierook.* Auri. Lucret. 1. 839. *Een stukje*, *brokje*, *klompje*, of *schilfertje goud.*

MĪCO, as, mĭcŭi, mĭcārĕ. Virg. Æ. 7. 743. *Blinken*, *blikken*, *flikkeren*, *schitteren.*

Micare gladiis. Liv. 4. 37. *Met degens*, of *zwaerden zwaayen.*

* Micare. Cic. D. 2. 41. *Bok staa vast*, of *kip*, *kip*, *kabel speelen.* Zeker jongens spel, waar in hy, die op den rug van een ander, die geblindt is, zit, raaden laat hoe veel vingeren hy opsteekt.

* Metu micuere sinus. Ovid. Her. 1. 45. *Ik heb gedurig gebeeft*, of *ge-*

getrilt van vreeze, 't hert heeft my van vreeze geslagen, of gejaagd.

Cor timore micat. Ovid. F. 3. 36. *'t Hert beeft, of trilt my van vreeze.*

Arteriæ micant. Cic. N. D. 2. 9. *De slagaderen kloppen, slaan, of jaagen.*

Micat auribus equus. Virg G. 3 84. *'t Paerd schud zyn ooren, of steekt zyn ooren op.*

MICTŪRIO, is, īrĕ. Juv. 6. 309. *Water, of pis hebben.*

MICŪLĂ, æ. f. Cels. 2. 5. *Een bruyzeltje, schilfertje, brokje, klompje, korreltje, stukje, greintje.*

MIG MIL.

MIGRĀTIO, ōnis. f. Cic. T. Q. 1. 41. *Verhuizing, verandering, of verwisseling van woonplaats.*

MIGRĀTŪ difficile. Liv. 10. 34. *Bezwaarlyk, of moeyelyk te verhuizen, of te vervoeren.*

MIGRO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Cic. Att. 14. 9. *Verhuizen, vervaaren, van huis, woning, of woonplaats veranderen.*

Migrare domo. Cic. V. 2. 36. *Uit een huis gaan, of trekken, verhuizen.* Ex urbe. Ter. Hec. 4. 2. 13. *Uit de stad gaan, of vertrekken.*

Migrare nidum. Gell. 2. 29. *Zyn nest ergens anders maaken.*

Migrare de vita. Cic. Fin. 1. 19. of Ex vita. Cic. L. L. 2. 22. *Uit het leven scheiden, of verhuizen; sterven.* De Ouden gebruikten zelden de eigentlyke woorden om *'t sterven*, of *de dood* uit te drukken.

Migrare in cœlum. Plaut. Am. 5. 2. 13. *Ten hemel vaaren.*

* Migrant dicta. Plaut. Ps. 1. 5. 55. *De woorden vervliegen, of vliegen in den wind, of daar heene.*

* Omnia migrant. Lucret. 5. 828. *Alles vergaat, verandert, of gaat voorby, alle dingen zyn veranderlyk, of wisselvallig.*

Anima migrat in varias figuras. Ovid. M. 15. 173. *De ziel neemt verscheide gedaanten aan.*

Fluvius migrat adverso meatu. Claud. Cons. Hon. 4. 482. *De stroom keert weder tot zynen oorsprong.*

MĪLES, ĭtis. m. Cic. Clu. 46. *Een krygsman, krygsknecht, soldaat te voet, of te paerd.* Ovidius gebruikt dit woord beneden in fem. gen.

Imitari militem gloriosum. Cic. Off. 1. 38. *Den baas speelen, groots spreeken, breed opgeeven, lustig opsnyden.*

Milites. Ulp. Dig. 4. 6. 10. *De lyfwachten, hellebardiers*, van Vorsten, Overheden, enz.

* Nova miles eram. Ovid. Her. 11. 48. *Ik was noch een nieuwe, onbedreeve, of onervaare krygsvrouw.*

(Miles. *Een voetknecht*, gestelt tegens een ruiter, by uitnementheit, om dat de magt der Romeinen in den oorlog in de eerste tyden in 't Voetvolk bestont. Zie Schelius over Hygin. de Castram. Rom. p. 88. Gron. over Liv. 28. 1. en Voss. over Cæs. B. G. 5. 10. 1.

Equites perpauci ex prælio se recipiunt, milites ad unum omnes interficiuntur. Cæs. B. C. 2. 42. 5. *Zeer weinig ruiters raken 'er uit het gevecht, en de voetknechten worden alle tot een toe geslagen.*

A P. Scipione M. Livio missa esse duo millia militum, & equitum ad mille octingentos. Liv. 27. 38. *Dat 'er twee duizend voetknechten, en omtrent duizend en acht honderd ruiters van P. Scipio aan M. Livius gezonden waren.*

Miles. Ovid. Tr. 2. 477. Art. 2. 208. Mart. 14. 20. 2. *Een schaakstuk, een gemeenstuk van 't schaakberd*; by ons ook wel *een soldaat* genoemt.

MILIĀRIĂ, æ. f. Plin. H. 22. 25. *Zeker onkruid dat de hirs, of mille verstikt.*

MILIĀRIŪM, ĭi. n. Sen. N. Q. 3. 24. 4. 9. Pallad. 1. 40. *Zekere hooge en smalle pot, of ketel om water in te heeten.*

MILIĀRIUS, ă, ūm. Varr. R. R. 3. 5. *Die hirs, of mille eet, of met hirs, of mille gemest word*, van een vogel spreekende.

MILITĀRIS, ĭs. m. en f. ārĕ, ĭs. n. Cic. Cœl. 5. Hor. O. 1. 22. 13. *Oorlogs, krygs, van den oorlog, dat tot den kryg, of 't krygsvolk behoort.* (De compar. Militarior staat by Tertull. Apol. 11.)

Militare munus fungi. Nep. 14. 1. 4. *Voor soldaat dienen.*

Militaris homo. Plaut. E. 1. 1. 14. *Een oorlogsman, of krygsman.*

Assuescere militaribus ingeniis. Liv. 28. 27. *Zich gewennen om met soldaaten, of krygsvolk om te gaan.*

Navare operam militarem. Liv. 34. 34. *Zich in d'oorlogskonst, of krygskunde dapper oeffenen.*

Discere rem militarem. Cic. de Or. 1. 29. *De oorlogskonst, of krygskunde leeren.*

Via militaris. Liv. 44. 43. *Een heirbaan; een groote, breede weg.*

* Herba militaris. Plin. H. 24. 18. *Een heel goed wondkruid.*

MILITĀRITĔR. Adv. Liv. 4. 41. *Op zyn krygsmans, als een krygsman, of braaf soldaat, stoutelyk, onvertzaagt.*

Militariter loqui. Tac. H. 2. 80. 3. *Op zyn krygsmans spreeken.*

‡ MILITĀRIUS, ă, ūm. Plaut. Ps. 4. 4. 11. *Krygs, oorlogs, dat tot den oorlog behoort.*

MĪLITIĂ, æ. f. Cic. Off 1. 11. *D'oorlog, het oorlog, de krygsdienst.*

Labor militiæ. Ovid. P. 1. 6. 10. *D'arbeid, of moeyelykheden des krygs, of des oorlogs.*

Militia. Cic. Man. 10. *D'oorlogskonst, de krygskonst, krygskunde, of krygshandel.*

Gnarus militiæ. Tac. An. 3. 32. 1. *In de krygskonst wel ervaren, of wel bedreven, heel gaau in d'oorlogskonst, die hem den oorlog wel verstaat.*

Spes honoratioris militiæ. Liv. 32. 23. *De hoop van in den oorlog gevordert te worden.*

Rudimenta militiæ. Stat. S. 5. 2. 9. *De beginselen des oorlogs.*

Domi & militiæ. Cic. T. Q. 5. 19. *In vreede en in oorlog.*

* Militia urbana. Cic. Mur. 9. *De gedingen, rechtsplegingen, of twistzaaken*, of liever, *d'oorlog die de pleitbezorgers hebben*, als ze met malkanderen pleiten.

(Militia. *Een leger, de krygsbenden.*

Tantum Romanæ militiæ decus Barbarorum obtritum equitatu. Val. Max. 1. 6. 11. *Dat zulk een puik van het Roomsche leger, of van de benden der Romeinen, door de ruitery der Parthers vernielt was.*

Antiochus cum omni militia interficitur. Just. 32. 2. 2. *Antiochus word met het geheel leger omgebragt.*)

MĪLITO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Ten oorlog dienen, de kryg volgen, in dienst zyn, de wapenen draagen.*

In eadem legione cum illo militabat. Cic. Off. 1. 11. *Hy diende met hem onder de zelve keurbende.*

Bellum militatur. Hor. Ep. 1. 23. *Men oorlogt, of is in oorlog.*

Militare sub signis Hannibalis. Liv. 23. 42. *Onder Hannibal dienen.*

MĪLIŪM, ĭi. n. Plin. H. 18. 17. *Hirs, mille*, zeker gewas.

MĪLLĔ, indecl. *Een duizend*, in plur. Milliă, milliūm, millibŭs.

Mille pedites. Liv. 33. 7. of Mille peditum. Liv. 33. 3: 21. 52. *Duizend voetknechten.*

Mille nummum. Cic. A. 6. 5. *Duizend ryksdaalders.*

Mille passuum. Cic Att. 4. 16. *Duizend schreeden, stappen, of treeden.*

Mille. *Duizend*, als een Adjectivum genomen.

Mille meæ Siculis errant in montibus agnæ. Virg. E. 2. 21. *Duizend van myne schaapen zwerven, of weiden op de bergen van Sicilien.*

Ter centum mille cadi. Hor. S. 2. 3. 116. *Drie honderd duizend tonnen.*

Ter mille. of Tria millia. Liv. 21. 23. *Drie duizend.*

Mille, word by Virgilius voor een onbepaalt getal genomen; zoo als 't ook dikwils in onze Nederlandsche taal word gebruikt.

Mille colores. Virg. Æ. 4. 701. *Duizenderlei, of een oneindig getal verwen.*

MIL-

MĪLLĔFŎLIĂ, iæ. f. Plin. H. 25. 5. *Duizendblad*, zeker gewas.

MĪLLĔFŎLIŬM, ĭi. n. Plin. H. 24. 16. zie Millefolia.

MĪLLĔPĔDĂ, æ. f. Plin. H. 29. 6. *Een duizendbeen*, zekere rups met veel pooten.

MĪLLĔSĬMŬS, ă, ŭm. *De duizendste, het duizendste.*

Millesimo anno. Cic. Fat. 7. *In het duizendste jaar.*

(MĪLLIĀRĔ, ĭs. n. Cic. Att. 6. 1. Zoo leest Victorius aldaar. Andere leezen Terminalia, *en*)

MĪLLĬĀRĬŬM, ĭi. n. Cic. Cl. 14. *Een myl, een myle weegs.*

MĪLLĬĀRĬŬS, ă, um. Varr. R. R. 3. 2. *Van duizend pond, dat duizend pond weegt.*

Milliarius grex. Varr. R. R. 2. 10. *Een kudde van duizend beesten.*

Porticus milliariæ. Suet. N. 31. 5. *Galderyen van duizend schreeden lang.*

MĪLLĬĒS. Adv. Cic. C. R. 5. *Duizendmaal, duizendwerf, duizend reizen.*

MĪLLŬM, I. n. Varr. R. R. 2. 9. *en*

MĪLLŬS, I. m. Festus. *Een halsband met pinnen*, dien men den jagthonden om doet.

MĪLTŬS, I. f. *Roode verfstof*, zeker vermilioen.

Cera ex milto. Vitruv. 9. 3. *Rood wasch.*

(MĪLVĀGO, ĭnĭs. Plin. H. 32. 2. zekere visch. Zie Milvus.

MĪLVĪNŬS, ă, ŭm. Cic. Fr. 1. 2. Plin. H. 37. 10. *Van de wouwe*, of *kiekendief.*

Pes milvinus. Colum. 12. 7. *Wouwepoot*, of *wouwevoet*, zeker kruid.

(MĪLVĬŬS, ĭi. m. Hor. S. 2. 7. 36. Phædr. 1. 31. 3. *en*)

MĪLVŬS, I. m. Mart. 9. 55. 10. *Een wouw*, of *kiekendief*, zekere vogel.

* Milvus. Plaut. R. 4. 4. 80. *Een Rover*, of *roofvogel*, van een mensch spreekende.

Milvus. Plin. H. 9. 26. *Zekere visch*, die hoornen van anderhalf voet lang heeft, en als een kiekendief schynt te vliegen, als hy uit het water springt.

MIM.

MĪMĂ, æ. f. Cic. A. 2 27. *Een tooneelspeelster, guichelersse, kluchtspeelster, bootzemaakster.*

MĪMĬCĒ. Adv. Incedere mimice. Catull. 42. 8. *Een tred*, of *gang al een tooneelspeelder*, of *kluchtspeelder houden*; *als een guichelaar gaan* Muretus leest Myrmice: *als een mier, op een mieretred*: maar Scaliger (Gebh. Crep. I. 1. Turn. Adv. 18. 16. Pith. Subc. 1. 17.) zyn voor Mimice.

MĪMĬCŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 2. 59. *Van een guichelaar, bootzemaker, tooneelspeelder*, of *kluchtspeelder.*

(MĪMŎGRĂPHŬS, I. m. Suet. Gr. 18. 2. *Een schryver van kluchten.*)

MĪMŬLĂ, æ. f. Cic. A. 2. 24. *Een tooneelspeelstertje*, of *kluchtspeelstertje, een guichelaaresje*, of *bootzemaakstertje.*

MĪMŬS, I. m. Cic. Cœl. 27. *Een kluchtspeelder, tooneelspeelder, guichelaar, bootzemaker.*

Agere mimum. Juv. 13. 110. *Voor kluchtspeelder, hansop*, of *guichelaar speelen.*

Mimum componere. Petron. 77. *Zich schikken om zyn rol te speelen*, of *om in de waereld een personaadje te vertoonen die ons niet voegt.*

Mimi, orum. m. plur. Cic. A. 11. 6. Ovid. Tr. 2. 497. 515. *Kluchten, kluchtspelen, guichelspelen.*

(Mimus. *Een geveinsd werk, een verdichten handel.*

Regium nomen mimo Regio implevit. Flor. 2. 14. 3. *By een Konings naam heeft hy gevoegt een verdicht vertoog van koninglyken afkomst en koninglyke statie.*

Ne acrior pœna mimum divulgaret. Suet. O. 3. 5. *Op dat de dood van Otho hun geveinsde houwelyk niet mogte ontdekken.*)

MIN.

MĪNĂ, æ f. Plin. H. 21. 34. *Mina*, een gewigt, dat onder de Grieken zoo veel als ¾ pond onder de Romeinen was, dat is, van honderd drachmen.

Mina ovis. Varr. R. R. 2. 2. *Een schaap dat kaal aan den buik is.*

1 MĪNĀCĬÆ, ārŭm f. plur. Plaut. R. 3. 5. 16. *Dreigingen, bedreigingen, dreigementen.*

MĪNĀCĬTĔR. Adv. Cic. de Or. 1. 20. *Dreigende, met bedreiginge, op eene dreigende wyze.* (De compar. Minacius staat by Cic. A. 5. 8.)

MĪNÆ, ārŭm. f. plur. Cic. de Or. 1. 58. *Dreigingen, bedreigingen, dreigementen.*

* Minæ murorum. Virg. Æ. 4. 88. *Groote hoogten van wallen*, of *muuren.*

MĬNĀNTĔR. Adv. Ovid. Art. 3. 582. zie Minaciter.

MĬNĀTĬO, ōnĭs f. Cic. de Or. 2. 71. *Dreiging, bedreiging.*

MĬNĀX, ācis. omn. gen. *Dreigende, bedreigende, die dreigt.* (De compar. Minacior staat by Liv. 4. 52. en de superl. Minacissimus by Ammian. 19. 21.)

Literæ minaces. Cic. F. 11. 3: 16. 11. *Brandbrieven, dreigende brieven.*

Oculi in morte minaces Lucan. 2. 26. *Oogen die zelfs stervende dreigen*, of *ontzaghlyk zyn.*

* Minax. Stat. 4. 3. 76. *Hoog, verheven*

MĬNĔRVĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 26. *Minerva*, onder de Grieken *Pallas* genaamt, de Godinne der wysheit, als Jupiters brein, gelyk de Ouden verdicht hebben, zonder moeder gesproten.

Minerva. Virg. Æ. 5. 284. *De konst om in wol te werken.*

* Agere aliquid Minerva crassa. Hor. S. 2. 2. 3. *of* Pingui. Cic. Am. 5. *Iets plompelyk*, of *zonder eenige aardigheit doen.*

Sus Minervam. Cic. F. 9. 8. *Het kind leert zyn meester.* Een spreekwoord dat men voortyds gebruikte wanneer een onweetend mensch een verstandiger wilde leeren. Men moet 'er Docet onder verstaan.

Invita Minerva. *De Goden tegen hebbende, in weê wil der Goden, zonder zegen der Goden.*

Frequenti Senatu causam tuam egi non invita Minerva. Cic. F. 12. 25. *Ik heb uwe zaak in een talryke Raadsvergadering met eenen goeden uitslag bepleit.*

Invita Minerva. *Tegens den aart, inborst*, of *zinnelykheit, zonder trek*, of *genegenheit.*

Tu nihil invita facies dicesve Minerva. Hor. A. P. 385. *Gy zult nooit iets onderneemen, zoo gy 'er geen trek*, of *genegenheit toe gevoelt.*

MĬNĔRVĀL, ālĭs. n Varr. R. R. 3. 2. *'t Geld*, of *de vereering, die een leerling, eerst ter schoole bestelt zynen meester voor de intreede geeft.* In ouds tyden wierde de afbeelding van Minerva in de schoolen opgerecht, en de meesters offerden aan haar dien penning, die de leerlingen hun voor hunne intreede gaven. Zie hier van breeder Nic. Loëns. E. 2. 13.

MINGO, is, minxi, mictŭm, mingĕrĕ. Cels. 4. 20 Vop. Proc. & Bonos. 14. Veget. Ren. Art. Vet. 3. 12. *Wateren, pissen, zyn water maaken, lossen*, of *afslaan.*

MĬNĬĀCĔŬS, ă, um. Vitruv. 7. 5. *Vermillioen*, zekere schoon roode verwe.

MĬNĬĀRĬĂ, æ. f. Plin. H. 33. 7. *Een vermilioen groef*, of *myn.*

MĬNĬĀRĬŬS, ă, ŭm. Plin. H. 33. 7. *Van vermilioen.*

MĬNĬĀTŬLŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 16. 11. *Met vermilioen geverft.*

MĬNĬĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 14. 14. subj. *Vermilioen geverft.*

MĬNĬMĒ. Adv. Cic. Off. 3. 9. *Gansch niet, geenzins, in geenderlei wyze, in geenen deele, in het minste niet, zoo weinig als 't mogelyk is.*

Minime gratum spectaculum. Liv. 1. 25.

1. 25. *Een vertooning die gansch niet behaaglyk is.*

Quam minime fit ignis in castris. Nep. 18. 8. 7. *Men stookt zoo weinig vuur in 't leger als 't mogelyk is.*

Minime feceris. Plaut. Most. 1. 3. 115. *Doe het niet.*

Nullius rei, minime beneficiorum, honesta largitio est. Sen. B. 1. 2. *Het is niet betaamlyk milddadig te zyn waar 't ook in wezen mag, en veel minder in weldaaden.*

Non omnium me credo fidei, atque omnium minime Ætolis. Liv. 32. 32. *Ik betrouw my niet op al de waereld, doch van alderminst op de Etoliers.*

Minime. *Ten minsten, op 't minste, voor 't allerminste.*

Ea extet minime tribus pedibus. Colum. 5. 10. *Laat ze ten minsten drie voeten lang uitsteeken.*

Minime gentium. Ter. E. 4. 1. 11. *Geenzins, in geenen deele, in geenderlei wyze, ter waereld niet.*

Id ad te minime omnium pertinebat. Cic. S. R. 34. *Dat quam u minder dan iemans toe.*

Minime vero Cic. T. Q. 2. 27. *Neen voorwaar, neen waarlyk, ganschelyk niet, in geenen deele.*

Placet augeri exercitum? Minime. Sall. B. C. 51. *Wilt gy 't leger vergroot hebben? Ganschelyk niet.*

MINIMUM. Varr. R. R. 1. 5. Colum. 5. 10. *Ten minsten, voor 't allerminste.*

MINIMUS, ă, ŭm. Plaut. St. 1. 2. 63. *De minste, d'alderminste, de kleinste, d'alderkleinste.* (Van Minimus maakt Arnob. 5. 166. een anderen superl. Minimissimus.)

Minimus natu. Cic. de Or. 2. 14. *De jongste.*

Decus non minimum. Hor. A. P. 286. *Geen de minste eer.*

Provocare aliquem minimo. Hor. S. 1. 4. 14. *Iemant met de pink, of kleinste vinger uitteischen.* Men moet 'er Digito onder verstaan. Dit teken wilde zeggen, dat men meer kracht in de pink dan den anderen, dien men uitdaagde, in 't gansche lyf had.

Minimum habet firmitatis. Cic. Am. 13. *Hy heeft de minste bestandigheit, of standvastigheit niet.*

MINIO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 10. 42. *Met vermilioen verwe, of schilderen.*

MINISTER, trī. m. Cic. de Or. 1. 59. *Een dienaar, of dienstknecht.*

Minister libidinis. Cic. Am. 10. *Een aanstoker der wellust.* Consiliorum. Cic. F. 2. 7. *Een uitvoerder van iemants raadslagen.*

(Minister. Catull. 27. 1. Hor. O. 1. 38. 6. *Een schenker.*)

MINISTER, tră, trŭm. Ovid. Her. 21. 116. *Dat ergens toe dient, helpt, of dienstig is.*

MINISTERIUM, ī. n. Plin. E. 10. 56. *Dienst, bediening, bezigheit.*

Ministerium. Virg. Æ. 7. 619. *Allerlei arbeid, of werk.*

Membra diurnis fessa ministeriis. Ovid. M. 4. 216. *Leden die door het dagwerk afgesloofd, afgewerkt, of afgemat zyn.*

Ministerium. Plin. H. 12. 1. Apul. M. 11. 237. *Een dienaar, dienstknecht, dienstbode.*

Ministerio destitutus. Petron. 77. *Van dienaaren, of gevolg ontbloot.*

Ministerium. Paterc. 2. 45. 4. *Een aanzienlyke bediening, eerampt, of deftig ampt.*

MINISTRA, æ. f. *Een dienaresse, dienstmaagd, dienstmeid.*

Ministra voluptatum suarum. Sen. B. 4. 2. *Een slavin van haare wellusten.*

Voluptatum ministras esse voluisti. Cic. Fin. 2. 12. *Gy hebt gewilt dat ze dienaressen der wellusten waren, of dat ze tot de wellusten zouden dienen,* van de deugden spreekende.

Mors est summorum honorum liberalis ministra. Cic. Cons. 212. a. m. *De dood is een mildadige uitdeelster der grootste goederen.*

MINISTRATOR, ōris. m. *Een helper, dienaar, een die dienst doet.*

Ministratorem postulabas, non adversarium. Cic. de Or. 2. 75. *Gy verzogt een helper, en geen tegenstrever.*

Ministrator. Varr. R. R. 3. 14. *Een oppasser, of bezorger van vee.*

Ministrator. Sen. E. 95. *Tafeldienaar, of oppasser aan tafel.*

MINISTRATORIUS, ă, ŭm. Mart. 14. 105. *Van een dienaar, dat tot den dienst behoort, daar men dienst mede doet.*

MINISTRATRIX, icis. f. Cic. de Or. 1. 17. *Een dienares, dienstmaagd, oppasster.* Non. 2. 567. leest Ministratrices, alhoewel 'er Ministras in de handschriften gevonden word.

MINISTRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. Fin. 2. 8. *Dienen, geeven, verschaffen, bezorgen.*

Divitias alicui ministrare. Ovid. Am. 3. 6. 94. *Iemant goederen verschaffen.*

Amor ministrat mille vias fallendi. Tib. 4. 6. 12. *De liefde verschaft duizenderlei listen, of kunstgreepen.*

Clavum regit, velisque ministrat. Virg. Æ. 10. 218. *Hy regeert het roer, en past op de zeilen.*

* Vinum verba ministrat. Hor. E. 1. 15. 20. *De wyn maakt de tong los, doet iemant spreeken, of helpt iemant aan 't spreeken.*

* Luna ministrat iter. Prop. 3. 14. 15. *De maan licht ons op den weg, of wyst ons den weg.*

MINITABUNDUS, ă, ŭm. Liv. 39. 41. *Dreigende.*

‡ MINITO, ās, ārĕ. Plaut. Capt. 3. 5. 83. *Dreigen, dreigingen doen.*

MINITOR, āris, ātus sum, ārī. Cic. T. Q. 1. 43. *Dreigen, bedreigen, dreigingen doen.*

Gladio alicui minitari. Sall. B. C. 49. *Iemant met den degen dreigen.*

Minitari malum. Ter. Ph. 5. 6. 11. *Met eenig quaad dreigen.* Mortem. Cic. A. 6. 4. *Met de dood dreigen.*

Huic urbi ferro ignique minitantur. Cic. A. 11. 14. *Zy dreigen deeze stad te vuur en te zwaard te verdelgen.*

MINIUM, iī. n. Vitruv. 7. 8. Plin. H. 33. 7. *Vermilioen, vermilioenverwe.*

(MINO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Voor zich heene dryven.* Festus in agasones en agere. Om dat de herders gewoon zyn het vee met dreigen voor zich heene te dryven. Ovid. P. 1. 8. 56. schryft hun zulke dreigementen toe. Zie Seal. Man. p. 42.

Ageret juvencas, quum domum pastor suam relinquens, me minabat, ut suam. Auson. E. 67. 2. *Als de herder zyne koeijen naar huis dreef, dreef hy my, de zyne achterlaatende, als den zynen voor zich heene.*)

MINOR, āris, ātus sum, ārī. *Dreigen, bedreigen.*

Crucem minatur illi. Cic. A. 13. 9. *Hy dreigt hem met de galg.*

Minari bellum. Virg. Æ. 3. 540. *Den oorlog voorspellen.*

Minari. Virg. Æ. 2. 628. *Reiken, hoog, of verheven zyn.* van een rots, boom, enz. spreekende. Hy voegt 'er In cœlum. *In den hemel* by Æ. 1. 166.

Vultus erat multa & præclara minantis. Hor. S. 2. 3. 9. *Hy hadde een wezen dat veel beloofde, of dat wat groots te kennen gaf.*

(Minor. *Ik dryve voor my heene.*

Baculo minatur. Germ. Ar. 10. 1. *Hy dryft ze met een stok voor zich heene.*)

MINOR, ōris. m. *en* f. ūs, ōris. Cic. T. 4. *Minder, kleinder, geringer, slechter.*

Cætera ut professione sua minora despiciunt. Quintil. I. O. 2. 1. *Zy verachten het overige, als beneden hunne hanteering.*

Minor natu. Cic. A. Q. 4. 19. *Jonger, van jonger jaaren.*

Filius minor. Ter. E. 2. 2. 58. *Een jonger zoon.*

Minorum gentium patricii. Cic. F. 9. 21. *Raadsheeren uit het gemeene volk,*

volk, of *uit de burgerij verkoren*.
* Verbis minoribus uti. Ovid. M. 6.151. *Zachter woorden gebruiken*.
Quasi minor mea res agatur quam tua. Ter. H. 2. 3. 113. *Als of ik 'er minder belang by had, dan gy; als of 't my minder raakte*, of dat *'er my minder aan gelegen was dan u*.
(Minor. *Zwakker, onmagtiger*. Zoo gebruiken de Grieken hun Ἥττων.
Donec minor in certamine longo Imploravit opes hominis. Hor. E. 1. 10. 35. *Tot dat het onmagtiger zijnde, na een lang gevecht, den mensch om hulp aanriep.*)
Minores. *Jonge luiden, 't jong volk*.
Censor minorum. Hor. A. P. 174. *Een berisper*, of *bestraffer van de jonge luiden*.
MINŌRĀTŬS, ă, ŭm. *Vermindert, minder geworden, verkleint, kleinder gemaakt*.
Minorato pretio vendidit. Scæv. Dig. 18. 7. 10. *Hy heeft het voor minder prys verkocht*.
MINŌRĬCĂ, æ. f. *Minorka*, een eiland van 't Koningkryk Spanjen, in de Middellandsche zee.
MĬNŬO, is, ŭi, ŭtŭm, ŭĕrĕ. Cic. Fin. 1. 61. *Verminderen, verkleinen, minder*, of *kleinder maaken*.
Minuere. *Veranderen, nalaaten, laaten staan*.
Gentis cujusdam ostentationem minuere. Cæs. B. G. 7. 53. 3. *De trots*, of *hoogmoed van eenig volk inbinden, bedwingen, verminderen, fnuiken*. Dit laatste is dichtkundig.
Æs alienum minuere. Plin. E. 9. 37. *Een deel van zijn schulden betaalen*.
Minuere religionem. Nep. 17. 4. 8. *De schuldige eerbied voor de heilige dingen laaten vaaren, de godsvrucht verminderen*.
Minuitur aliquantulum ex febre. Cels. 3. 3. *De koorts vermindert een weinig*, of *neemt een weinig af*.
Haud tu ea causa minueris quæ facis. Ter. An. 2. 3. 18. *Gy zult daarom evenwel niet minder doen*; of *niet nalaaten den zelven gang te gaan, gy zult in uw doen niet veranderen*.
Non minuam meum consilium. Ter. Hec. 4. 3. 10. *Ik zal niets van mynen toeleg*, of *van myn voornemen laaten vaaren*.
(MĬNŪRRĬO, is, ivī, ītŭm, īrĕ. *Piepen*, of *kirren als een wilde duif*.
Palumbes minurriunt. Spart. Get. 5. *De wilde duiven kirren*.
Prognen inter asseres minurrientem. Sidon. E. 2. 2. *De zwaluw in haar nest tusschen de planken gemaakt piepende*.)

MĬNŬS. Adv. *Minder, min, weiniger*.
Patrem quantulo minus occidisti. Sen. Contr. 9. 4. *'t Scheelde heel weinig of gy had uw vader gedoodt*.
Me minus diu senem esse mallem, quam esse senem antequam essem. Cic. S. 10. *Ik had liever dat myn ouderdom minder duurde, dan dat ze voor den tyd quam*.
Ne aquam quidem assumere debet, sin minus, certe quam minimum ejus. Cels. 6. 6. *Hy moet zelf geen water drinken, of zoo 't niet anders kan zyn, zoo min als mogelyk is*.
Quanto rerum minus, tanto minus cupiditatis fuit. Liv. Præf. 1. *Hoe minder goed zij hebben gehad, hoe minder hunne begeerte tot het zelve geweest is*.
MĬNŪSCŬLŬS, ă, ŭm. *Een weinigje kleinder, wat kleinder, kleintjes*.
Rescripsi ad maximam epistolam, audi nunc de minuscula. Cic. Fr. 3. 1. *Ik heb den grootsten brief beantwoord, hoor nu wat ik op de kleinder antwoorde*.
MĬNŪTĀL, ālis. n. Juv. 14. 129. *Hakzel, klein gekapt*, of *gehakt vleesch*, of *moes*.
MĬNŪTĀTĬM. Adv. Colum. 8. 14. *Kleintjes, aan kleine stukjes*.
Concidito minutatim. Cato R. R. 124. *Snij het aan kleine stukjes*, of *kleintjes*.
Minutatim interrogare. Cic. A. Q. 4. 29. *Iemant van stuk tot stuk ondervraagen*.
Minutatim aliquid addere aut demere. Cic. A. Q. 4. 16. *'t Een na 't ander, bij stukken en brokken wechneemen*, of *byvoegen*.
Minutatim. Virg. G. 3. 485. *Allenskens, een weinig teffens, zachtjes, van langzaamer hand*.
Fundere minutatim. Varr. L. L. 4. 26. *By druppels gieten*.
Ætas minutatim frangit vires. Lucret. 2. 1130. *D'ouderdom vermindert allenskens de krachten*.
MĬNŪTĒ. Adv. Colum. 2. 4. *Heel klein*, of *kleen, zeer klein*. De compar. Minutius staat by Cic. A. Q. 4. 13 en de superl. Minutissime by Cat. R. R. 108.
Historia minutissime scripta. Sen. E. 95. *Een historij die heel klein*, of *met heel kleine letter geschreven is*.
Minute. *Onnozel, slecht, krenzel*.
Grandia minute dicere. Cic. Or. 36. *De grootste zaaken heel slecht, en onnozel verhandelen*.
MĬNŪTĬĂ, æ. f. *Een klein stukje, bryzeltje, brokje*, of *morzeltje* van iets.
Grana franguntur donec in minutiam redigantur. Sen. E. 90. *Het koorn word zoo lang gemaalen tot dat het meel word*.
MĬNŪTĬM. Adv. Colum. 4. 14. *Heel kleen, kleintjes, met stukjes*, of *brokjes*.
MĬNŪTĬO, ōnis. f. Gell. 16. 5. *Vermindering, verkleining*. Een spreekwyze die men in een reden gebruikt om de zaaken klei der te doen schynen dan ze in der daad zyn.
* Capitis minutio. Gell. 1. 12. *Vermindering van staat, verarming*.
MĬNŪTŬLŬS, ă, um. *Heel klein*.
Pueri minutuli. Plaut. Pæn. prol. 28. *Heele kleine kinderen*.
MĬNŪTŬS, ă, ŭm. *Klein*, of *kleen*. (De compar. Minutior staat by Quintil. I. O. 8. 6. en de superl. Minutissimus by Cic. S. 15.)
Fruges minutæ. Cic. V. 3. 7. *De kleine vruchten*, gelyk 't koorn, enz.
Pisciculi minuti. Ter. An. 2. 2. 37. Suet. A. 76. 2. *Kleine visjes*.
Minutus animus. Cic. Or. 27. *Een klein, laf*, of *bloo hart*.
Minuti Philosophi. Cic. D. 1. 30. *Kleingeachte Wysbegeerigen*.
Vulnere minutus. Liv. 21. 52. *Door een wonde verzwakt*.

MIR.

MĪRĀBĬLĬS, is. m. en f. ilĕ, is. n. *Wonderlyk, verwonderlyk, verwonderen waerdig*. De compar. Mirabilior staat by Liv. 24. 34. en de superl. Mirabilissimus by Colum 6. 36.
Mirabile opus visu. Hor. E. 2. 2. 91. *Een werk wonderlyk om te zien*.
Mirabilis raritate arbor. Plin. H. 13. 4. *Een verwonderlyke boom wegens zyne zeldzaamheit*.
Mirabilem in modum. Cic. Att. 5. 13. *Op eene wonderlyke*, of *verwonderlyke wijze*.
MĪRĀBĬLĬTĔR. Adv. Cic. N. D. 2. 54. *Wonderlyk, wonderbaarlyk, op eene wonderlyke*, of *verwonderlyke wyze*. De compar. Mirabilius staat by Cic de Or. 1. 21.
MĪRĀBŪNDŬS, ă, ŭm. Liv. 3. 38. *Die zich verwondert, die in verwondering is*.
MĪRĀCŬLŬM, i. n. Plin. H. 10. 52. *Een wonder, wonderwerk, wonderstuk, wonderdaad*, of *wonderlyke zaak*.
Miraculum. Virg. G. 4. 441. *Wanschepzel, wangedrocht, schrikdier, monster*.
Miraculum. Liv. 25 9. *Een wonderstuk, wonderteken, een zeldzaame zaak*.
MĪRĀNDŬS, ă, ŭm. *Wonderlyk, verwonderlyk, verwonderens waardig*.
Loqui miranda. Sil. 3. 619. *Wonderlyke dingen verhaalen*.
Mirandum in modum gaudeo. Cic. F. 15. 8.

F. 15. 8. *Ik ben van blyschap opgetogen, ik ben uitermaten verblydt.*

MIRATIO, ōnis. f. *Verwondering.*
Causarum ignoratio mirationem facit. Cic. D 2. 22. *De onkunde der oorzaaken baart verwondering, men vind d'uitwerkzels wonderlyk, om dat men de oorzaaken niet weet.*

MIRĀTŎR, ōris. m. Ovid. M. 4. 640. Sen V. B. 8. Mart. 10. 87. 15. *Een verwonderaar, een die zich verwondert.*

MIRĀTRĪX, īcis. f. Juv. 4. 62. *Een vrouw die verwondert is.*
Fama miratrix senioris ævi. Sen. H. 2. 742. *De Faam die met verwondering de roem der voorgaande eeuwen uitblaast.*
Miratrix sui vetustas. Lucan. 4. 663. *De oudheit verwondert over zich zelven, of die over zich zelven verwondert staat.*

MĪRĀTŪS, ă, ūm. Hor. O. 4. 9. 17. *Die zich verwondert, of die verwondert staat.*

MĪRĀTŪS, ūs. m. *Verwondering, verbaastheit.* Dit woord vind men niet dan in ablativo.
Res digna miratu. Sen. E. 94. *Een verwonderens waerdige zaak.*

MIRĒ. Adv. *Verwonderlyk, wonderbaarlyk, op eene verwonderlyke, of ongewoone wyze.* De compar. Mirius heeft Varro gebruikt by Non. 2. 515.
Puero mire favent. Cic. Att. 16. 11. *Zy zyn dat kind wonderlyk toegedaan, of gunstig.*

MIRIFICĒ. Adv. *Wonderlyk, wonderbaarlyk, op eene gansch zonderlinge wyze.*
His studiis mirifice deditus. Cic. de Or. 1. 13. *Wonderlyk tot deeze leeroeffeningen gezint.*

‡ MIRIFICO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Am. 2. 2. 46. *Wonderlyk, of verwonderlyk maaken.*

MĪRIFICUS, ă, ūm. Cic. de Or. 3. 19. *Wonderlyk, verwonderlyk.* De superl. Mirificissimus staat by Ter. Ph. 5. 6. 31.
Homo mirificus. Cic. Att. 5. 17. *Een wonderlyk fraai man, een uitsteekend, of deftig man.*

MIRMILLO, ōnis. m. Cic. A. 3. 12. *Zekere Schermers op zyn oud Fransch gewapent, die op huunen helm een visch droegen. Die tegens een van deezen vocht, had een net, Mirmillo genoemt, dat hy deezen zwaerdschermer, poogde over 't hoofd te smyten. Pittakus, een van de zeven Wyzen van Griekenland, was de vinder van dit slach van gevecht, hebbende Phinon, Atheens Veldoverste, tegens wien hy in een tweestryd vocht, met een net verstrikt.*

(MIRMILLŌNICŪS, ă, ūm. *Dat tot deeze schermers behoort.*
Mirmillonica scuta zyn geweest, naar 't zeggen van Festus, *Schilden gemaakt naar de gelykenis van deeze schermers schilden, waar mede zy op de muuren staande vochten.*)

MĪRŎR, āris, ātūs sūm, ārī. *Zich verwonderen, verwondert zyn, ergens verwondert, of verbaast over staan.*
Mirari. Virg. G. 3. 49. *Iets met verwondering, of met vermaak aanzien.*
Miror quapropter hæc curet. Plaut. Am. prol. 85. Quomodo. Ter. H. 5. 3. 2. *Ik verwonder my, of 't komt my vreemt voor dat hy zich daar over bekommert.*
(Miror. *Ik ben onweetende, ik weet niet.* Om dat de verwondering dikwils spruit uit onweetenheit, *of* onkunde van de zaak.
Miror unde sit. Ter. An. 4. 4. 11. *Ik weet niet waar het van daan is.*
Ne quis miretur qui sim, paucis eloquar. Plaut. Am. prol. 1. *Op dat niemant onweetende zy wie ik ben, zal ik 't kortelyk zeggen.*
Miror. *Ik volge na.* Om dat het onze plicht is diep na te volgen, waar over wy ons uit grootachtinge verwonderen.
Primis & te miretur ab annis. Virg. Æ. 8. 517. *En dat hy u van jongs op navolge.*
Nec res ultra mirabere nostras. Val. Fl. 4. 53. *En gy zult onze daaden niet verre navolgen.*
Mirari word ook gezegt van de pluimstrykers, *die iemant, om wel by hem te staan, al verwonderende pryzen en groot maaken.*
Nunquam ita miratus sum fortunam alterius. Cic. D. 2. 2. *Ik heb nooit door verwonderinge een anders voorspoed zoo groot gemaakt.*
Mirari se. *Zich zelven behaagen.*
Qui se mirantur, in illos virus habe. Mart. 13. 2. 7. *Bewaar uw fenyn en galle voor hen, die zich zelfs behaagen, of die van zich zelfs veel werks maaken.*)

MĪRUS, ă, ūm. *Wonderlyk, verwonderlyk, wonderbaar, verwonderens waerdig.* (De compar. Mirior staat uit Titinius by Festus, en uit Varro by Non. 2. 515.)
Mirum in modum. Plaut. Am. Per 7. *Verwonderlyk, wonderbaarlyk, op eene wonderlyke wyze, heel zeldzaam.*
Mirum, ni domi est. Ter. An. 3. 4. 19. *'t Zal my verwonderen, of het zal iets heel zeldzaams zyn, zoo hy niet t'huis is.*
(Mirus. *Hard, droevig.*
Etsi genus hoc consolationis mirum est. Cic. F. 4. 5. *Alhoewel deeze soorte van vertroostinge hard valt.*
Omnia mira sunt, nisi herus hunc hæredem facit. Plaut. Pœn. 4. 2. 17. *Dit alles valt hard, deeze geheele zaak is droevig, indien myn meester deezen niet tot erfgenaam aanstelt.*)

MIS.

MĪSCĒLLĀNĔUS, ă, ūm. Gell. Præf. *Gemengt, vermengt.*
(Miscellanea, orum, pl. n. Juv. 11. 20. *Spelen zoo vermengt, dat ze tot geen byzonder spel konnen gebragt worden.* Zie Turneb. Adv. 22. 23. en Scal. Epist. T. 5. 479.)

MĪSCĔLLŪS, ă, ūm. Miscellum genus columbarum. Varr. R. R. 3. 7. *Duiven die noch wild, noch tam zyn, of van een gemengde slag.*
Miscella uva. Varr. R. R. 1. 54. Cato R. R. 6. *Zekere zwarte druiven, Die 't eerst ingeoogst wierden, om dat ze heel vroeg ryp waren. De wyn die 'er van gemaakt wierd, zegt Cato, was voor 't werkvolk.*

MĪSCĔO, ēs, miscŭī, mistūm, miscērĕ. Colum. 6. 4. *Mengen, vermengen, t'zamen mengen, onder malkanderen mengen.*
Miscere pocula. Ovid. M. 10. 160. *Te drinken geeven, of van woord tot woord, den beker mengen.* (Vermids de wyn in die warme landen meest gemengt wierd.)
* Omnia miscere. Cic. S. R. 32. *Alles verwerren, beroeren, of over hoop smyten.*
Pectora miscentur vario motu. Virg. Æ. 12. 217. *De harten, of gemoederen worden van verscheide tochten bewogen.*
Prælia miscere. Virg. G. 2. 282. *Zich in 't gevecht mengen, handgemeen worden, beginnen te vechten, te slaan, te stryden, slag te leveren.*
Miscere tumultum in concionem. Liv. 8. 32. *Oproer in een vergadering verwekken.*
(Si ad fecem elleborum misceas. Colum. 7. 5. *Indien gy niesekruid met heffe mengen zult.*
Miscere vinum aqua. Plin. H. 7. 56. Aquæ. Colum. 7. 5. *Wyn onder water mengen.*
Miscere se cum aliquo. Cic. D. 1. 60. Alicui. Virg. Æ. 7. 661. *By iemant slaapen*)

MISĔLLŪS, ă, ūm. Cic. Att. 3. 23. *Elendig, ongelukkig, deerlyk, beklaaglyk, rampzalig, dat deernis, of medelyden verdient.*

MĪSĔR, ră, rūm. Cic. Part. 17. Ter. E. 3. 2. 34. *Elendig, ongelukkig, rampzalig, beklaaglyk, jammerlyk.* De compar. Miserior staat by Cels 3. 23. en de superl. Miserrimus by Liv. 40 8.
* Miserum carmen. Virg. E. 3. 27. *Elendige, zenuwlooze, of slechte vaerzen.*

(Mi-

(Miser. *Ziek, krank.*
Miseram esse prædicat buccam sibi. Plaut. Pœn. 5.2.23. *Hy zegt dat hem iets aan de wange schort, dat hy gebrek aan de wange heeft.*
Homini misero non invideo medicinam. Petron 89. *Een ziek mensch beny ik, of misgun ik de genezinge niet; of wil ik niet verbergen hoe hy genezen zal worden.*
Miser. *Vermoeit, afgesloost.*
Miserrimus tui fugitando. Ter. E. 5.2.7. *Onder 't vluchten ben ik zeer moede geworden.*
Anum sectatus cum clamore per vias miserrimam habui. Plaut. Cist. 2.2 1. *Dat oude wyf heb ik vervolgt, en op de straat met schreeuwen veel moeilykheit aangedaan.*)
MISERABILIS, is. m. *en* f. ile, is. n. *Elendig, ongelukkig, jammerlyk, erbarmelyk, deerlyk, rampzalig, dat deernis, of medelyden verdient.* (De compar. Miserabilior staat by Liv. 24.26.)
Miserabilis ignoratio veri. Cic. Consol. *Een jammerlyke onkunde der waarheit.*
Miserabile carmen. Virg. G. 4. 514. *Een naar, droevig, of klaaglyk gezang; een treurdicht.*
MISERABILITER. Adv. Cic. T. Q. 1. 40. *Elendiglyk, ongelukkig, op eene deerlyke, of jammerlyke wyze, rampzaliglyk.*
MISERANDUS, a, um. *Elendig, erbarmelyk, deernis waerdig, daar men medelyden mede moet hebben, dat, of dien men beklaagen moet.*
Oratio tua omnibus miseranda visa est. Cic. de Or. 2. 69. *Al dat de waereld heeft geoordeelt, is, dat uwe rede erbarmelyk was.*
MISERANTER. Adv. Gell. 10.3. *Met deernis, of medelyden.*
MISERATIO, onis. f. *Medelyden, deernis, meedogen, meewarigheit, barmhartigheit.*
Miseratione mens Judicum permolenda est. Cic. Or. 138. *Men moet de Rechters tot meedogen, of medelyden verwekken.*
MISERATUS, a, um. *Medelydig, meedogend, meewarig.*
Phœbe graves Trojæ semper miserate labores. Virg. Æ. 6.56. *O Apol! die altyd meewarig met de Trojaanen zyt geweest.*
MISERE. Adv. *Elendiglyk, ongelukkiglyk, rampzaliglyk, deerlyk.* (De compar. Miserius staat by Liv. 34.24.)
Misere periit. Plaut. Au. 4. 9. 10. *Hy is elendiglyk omgekoomen, of om hals geraakt.*
Misere aliquem amare. Ter. H. 1. 2. 16. *Iemant onmatiglyk beminnen.*

Invidere misere. Ter. E. 3. 1. 22. *Doodelyk haaten, eenen bitteren, of doodelyken haat toedraagen.*
(Misere. *Zonder beleid, dwaaslyk.*
Misere sumus omnes religiosæ. Ter. H. 4. 1. 56. *Wy alle zyn zonder beleid godsdienstig.*
Bassus misere noluit mihi legionem tradere. Cic. F. 12. 12. *Het was zonder beleid, of een dwaaze daad dat Bassus my de krygsbende niet heeft willen overgeeven.*)
MISEREOR, eris, sertus sum, sereri. *Medelyden, meedogen, of deernis hebben, met medelyden bewogen zyn, ontfermen, beklaagen.*
Vestri misereb.r. Cic. Br. 16. *Ik zal deernis, of medelyden met u hebben.*
Miserere laborum. Virg. Æ. 2. 143. *Heb deernis, of medelyden met onze ongevallen.*
MISERESCO, scis, escere. *Deernis, of medelyden hebben, of krygen, ontfermen, barmhertig zyn, of worden.*
Arcadii miserescite Regis. Virg. Æ. 8. 573. *Hebt deernis met den Koningh van Arkadien.*
MISERET, misertum est, miserere. Cic. A. 2. 15. *Medelyden, deernis, of meidogen hebben.* Men vind by Plaut. beneden en Ter. Ph 3. 2.16. Miseritum est.
Miseret me tui. Ter. E. 4.7. 32. *Het deert my van u, of ik heb medelyden, of deernis met u.*
Me ejus miseritum est. Trin. 2. 4. 29. *Ik heb medelyden, of deernis met hem gehad.*
MISERIA, æ. f. *Elende, ongeluk, ongeval, rampspoed, tegenspoed.*
In miseria esse. Cic. Fin. 3. 10. *Ongelukkig, rampzalig, of elendig zyn.*
Te premunt miseriæ. Cic. Par. 2. *De elenden drukken u, gy zyt van veele rampspoeden gedrukt.*
MISERICORDIA, æ. f. Cic. T. Q. 4. 8. *Barmhartigheit, medelyden, meedogen, ontferming.*
Vivo aliena misericordia. Cic. S. R. 50. *Ik leef op een anders genade.*
MISERICORS, ordis. omn. gen. *Barmhertig, genadig, medelydend, meedogend, vol medelyden.* (De compar. Misericordior staat by Plaut. R. 1. 5. 23. en de superl. Misericordissimus by August. C. D. 5. 21.)
* Misericors mendacium. Cic. Lig. 9. *Een gedienstige leugen, een leugen om beste wil,* om iemant uit eenig gevaar te redden.
‡ MISERITER. Adv. Catull. 63. 49. *Elendiglyk, ongelukkiglyk, deerlyk, rampzaliglyk.*
MISEROR, aris, atus sum, ari

Cic. Mur. 27. *Medelyden, deernis, of meedogen hebben, met meidogen zyn geraakt, ontfermen, barmhartig zyn.*
Miserari sortem alicujus. Virg. Æ. 12. 243. *Medelyden met iemants noodlot hebben.*
(Missicius. *Een oud soldaat, die een eerlyke vrybrief en zynen tyd uitgedient heeft.* Zie verscheide inscriptien vergadert van Spon. Misc. Erud. Ant. 7. 1.
Missicius prætorianus. Suet. N. 48. 3. *Een oud uitgedient soldaat van de lyfwacht.*)
‡ MISSICULO, as, are. Plaut E. 1. 2. 29. *Dikwils zenden, of sinnen.*
MISSILE, is. n. Virg. Æ. 10. 773. en
MISSILIA, ium. n. plur. Virg. Æ. 10. 716. Liv. 34. 39. *Allerhande werppylen, of werpschichten.* Men verstaat 'er Telum *of* Tela onder.
Missilia. Suet. C. 18. 4. *De giften, of gaven die de Keizers gewoon waren onder 't volk te werpen,* als suiker gebak, speceryen, gesuikert ooft enz. Dus deeden ze voornamentlyk gedurende de feesten van Saturnus. Zie onze aantekening.
MISSILIS, is. m. *en* f. ile, is. n. Liv. 6. 13. *Dat ligt om te schieten, te werpen, of te slingeren is.*
MISSIO, onis. f. *Zending, verzending, wechzending.*
Literarum missio. Cic. Att. 1. 5. *Verzendings brieven.*
Legatorum missio. Cic. A. 7. 1. *Afzendig, afvaerdiging van Gezanten.*
Missio telorum. Vitruv. 1. 1: 2. 9. *Pylschieting, pylwerping.*
Sanguinis missio. Cels. 2. 10. Suet. C. 29. 5. *Aderlating, bloedlating.*
Missio. Suet. J. 70. 1. *Ontslaging, afscheid, verlof, oorlof.*
Honesta missio. Ulp. Dig. 3. 2. 3. §. 2. Front. St. 4. 6. 4. *Een eerlyk afscheid.*
(Sine missione pugnare Flor. 3. 20. 14. *Tot der dood toe vechten.* Eigentlyk wierd het gezegt van de schermers, die dikwils zoo lang vochten tot dat 'er een sneuvelde.)
‡ MISSITO, as, are. Liv. 9. 45. *Dikwils zenden, of sinnen.*
MISSUS, a, um. Cic. Cl. 14. *Gezonden, afgezonden, geslierd, afgesnuert.*
Missum facere. Cic. V. 5. 24. *Te rug zenden, verzenden, wechzenden, verlof, of afscheid geeven.*
Missum facere. Cic. Off. 3. 31. *Nalaaten, achterweege laaten, laaten vaaren, overslaan, voorby gaan.*
Missum facere amorem. Plaut. Merc. 1. 1. 83.

1. 1. 83. De liefde gansch de schop geeven, of laaten vaaren.

Missam facere uxorem. Suet. C. 25. 4. Zyn vrouw verlaaten.

Missa convivio. Liv. 26. 14. De maaltyd geëindigt zynde.

Missos facere honores. Cic. Sext 66. Alle ampten, of bedieningen laaten vaaren, afstaan, of van de hand wyzen.

Missus. Ovid. M. 8. 696. Geschoten, gesmeten, geworpen, gegoost, geslingert.

MISSUS, ûs. m. Cæs. B. G. 5. 27. 1. Zending, verzending, afzending: een gerecht.

Missus. Suet. D. 4. 8. Cl. 21. 5. Loslating der beesten in 't vechtperk.

(Missus. Liv. 9. 19. Een worp, het werpen van een pyl.

Missus. Tac. An. 3. 21. 5. Bevel, last, order.

Missus. Capitol. Pert. 12. Het opzetten, of het opdraagen van schotelen)

MISTIM. Adv. Onder den anderen, zonder onderscheid.

Assidebat mistim. Suet. T. 33. 2. Hy zat onder hen, van Tiberius spreekende, die, zonder onderscheit plaats onder de Rechters nam.

MISTURA, æ. f. Vermenging, mengsel, mengeling.

Nullum magnum ingenium sine mistura dementiæ fuit. Sen. Tr. 15. Daar is nooit groote geest geweest die niet met eenige groote gekheit was behebt.

MISTUS, a, ûm. Cic. N. D. 1. 27. Gemengt, vermengt, verdeelt. (De superl. Mistissimus staat by Patere, 2. 98. 3.)

Mistum gaudio ac metu animum gerere. Liv. 32. 11. 't Gemoed tusschen blyschap en vrees verdeelt hebben.

MIT.

MITELLA, æ. f. Cic. R. P. 10. Virg. Cop. 1. Zeker vrouwe hulzel.

Mitella. Cels. 8. 10. Een zwachtel daar men een gebroken arm mede ophoud.

MITESCO, scis, escĕrĕ. Verzacht worden, bedaaren, zathter, zoeter, lieflyker, of stilder worden.

Frigora mitescunt zephyris. Hor. O. 4. 7. 9. De felheit der kou word door de westewinden verzacht.

Freta mitescunt. Ovid. Her. 7. 179. De zee bedaart, word stilder, of kalm.

Mitescit hyems. Liv. 29. 19. De winter word zachter.

Ira mitescit. Ovid. P. 3. 3. 81. De gramschap gaat over, de toorn word gestilt.

Mitescere. Liv. 33. 45. Tam, mak, of handelbaar worden, van wilde beesten spreekende.

Mitescere. Colum. 3. 1. Plin. H. 15. 13. Ryp, murw worden, tot rypheit koomen, van vruchten spreekende.

MITIFICATUS, a, ûm, Mitificatus cibus. Cic. D. 2. 26. Verteerde spyze, of kost.

MITIFICARI, aris, atûs sûm, ari. Plin. H. 8. 7. Getemt, of tam gemaakt zyn, van Elefanten spreekende.

MITIGATIO, ônis. f. Cic. Her. 4. 37. Verzachting, verzoeting, neêrzetting, stilling, van groote bewegingen door een rede verwekt.

MITIGATORIUS, a, ûm. Plin. H. 28. 6. Pynstillende, verzachtende, dat een verzachtende kracht heeft.

MITIGATUS, a, ûm. Cic. F. 6. 1. Verzacht, verzoet, gestilt, bevreedigt, vermurwt, te vreede gestelt, neêrgezet.

MITIGO, as, avi, atûm, arĕ. Verzachten, verzoeten, stillen, bevredigen, vermorwen, neerzetten.

Dolores vetustate mitigantur. Cic. Att. 3. 15. De tyd stilt de smert, of slyt het verdriet.

Ferro agros mitigare. Hor. E. 2. 2. 185. De aarde der akkeren met yzer gereedschap breeken.

Cibum mitigare. Cic. N. D. 2. 60. Een spyze verteeren, of verdouwen.

Patientiæ & fortitudinis fomentis mitigatur dolor. Cic. Fin. 2. 29. 't Gedult, en de kloekmoedigheit zyn de verzachtingen der smerte.

Mitigare fruges. Cic. by Non. 4. 293. Vruchten ryp maaken, of tot rypheit brengen.

MITIS, is. m. en f. tĕ, is. n. Goed, goedaardig, zachtzinnig, goedertieren, zachtmoedig, bescheiden, heusch, van persoonen spreekende. De compar. Mitior staat by Cels. 2. 8. en de superl. Mitissimus by Liv. 38. 17.

Mitis in aliquem. Liv. 4. 2. Goed tegens iemant.

Dii mites hostibus. Ovid. P. 2. 1. 48. Goden die goedertieren tegens de vyanden zyn.

Dolorem mitiorem facit patientia. Cic. Fin. 2. 22. 't Gedult verzacht de smart.

Mores mitissimi. Colum. 6. 29. Een heel zachtzinnigen aart, of goedaardigen inborst.

Aliquid mitiorem in partem interpretari. Cic. Mur. 31. Iets eenen goede, of gernsten uitleg geeven, of op de zachtste wyze uitleggen, iets ten de beste vouw schikken, of slaan.

Mite stagnum. Virg. Æ. 8. 88. Een stilstaande poel, slang, of meir.

Mites uvæ. Virg. G. 1. 4. 48. Catull. 62. 50. Rype druiven.

(Mitia poma. Virg. E. 181. Rype vruchten.

Mitis. Zacht, week, bequaam om geploegt te worden.

Circa mite solum Tiburis. Hor. O. 1. 18. 2. Omtrent de zachte, en voor den ploeg bequaame velden van Tivoli.

Quæ mitiora sunt, frumento conferuntur. Curt. 7. 4. 26. De zachtste en voor den ploeg bequaamste velden worden bezaait.)

MITISSIME. Adv. Cæs. B. G. 7. 43. 4. Met groote zachtigheit, zeer zachtzinniglyk, of goedaardiglyk.

MITIUS. Adv. Ovid. P. 3. 7. 27. Zachter, zoeter, stiller, goedaardiger.

MITRA, æ. f. Cic. Ar. 21. Virg. Æ. 4. 216. Zeker hoofdhulsel, of tulband, een Myter.

MITRATUS, a, ûm. Prop. 4. 7. 62. Met dit hoofdhulsel versiert, gemytert, die een myter draagt, of opheeft.

MITTO, is, misi, missûm, mittĕrĕ. Zenden, stuuren, toezenden, toeschikken.

Mitto literas tibi. Cic. F. 10. 12. of Ad te. Cic. Att. 5. 7. Ik zende u brieven toe, of ik stier brieven aan u.

Mittere Legatos circa Reges. Liv. 35. 12. Gezanten aan Koningen zenden.

Mittere foras ad cœnam filium. Cic. V. 1. 26. Zynen zoon zenden om 's avonds buitens huis te eeten.

Missus est Romam de captivis mutandis. Cic. Off. 1. 13. Hy is naar Rome gezonden, om over 't uitwisselen der gevangenen te handelen.

Misi qui pro vectura solveret. Cic. Att. 1 3. Ik heb een man gezonden die de vracht zou betaalen.

Mittere. Laaten weeten, of zeggen, kennisse laaten geeven, te kennen geeven.

Curio misi ut Medico honos haberetur. Cic. F. 16. 9. Ik heb Kurius laaten weeten, dat hy den Geneesheer eerlyk onthaalen, of wel betaalen zal.

(Misit ad Laberium transeuntem Cicero. Sen. Cont. 3. 18. Cicero heeft Laberius in 't voor bygaan laaten zeggen.)

Mittere carpentum supra aliquem. Varr. L. L. 4. 32. Iemant met een wagen overryden.

Corpus mittere sepulcro. Stat. Theb. 6. 821. Een lyk in 't graf zetten, begraaven, of ten grave bestellen.

* Mittere in acta. Sen. B. 2. 10. Op

Op de lijst zetten, stellen, of *opschrijven.*

Aliquem in fabulas mittere. Quintil. D. 15. *Iemant bespottelijk, of belachelijk maaken, iemant bespotten*, of *tot een gelletje maaken.*

Hastam mittere in ora. Ovid. M. 11. 8. *Iemant een spies in 't aanzicht smijten*, of *werpen.*

Orbem totum sub leges mittere. Virg. Æ. 4. 231. *De gansche waereld onder zijn gebied brengen.*

Luna eam lucem quam a Sole accepit, mittit in terras. Cic. N. D. 2. 46. *De Maan verspreidt het licht dat ze van de Zon heeft ontfangen, op de aarde.*

Ad mortem aliquem mittere. Cic. T. Q. 1. 41. *Iemant ter dood brengen*, of *doen sterven.*

Salutem alicui mittere. Ovid. Tr. 5. 13. 1. *Iemant doen groeten.*

Vocem pro Republica nemo misit. Cic. Sext. 19. *Niemant heeft een woord voor 't Gemeenebest gesproken.*

Mittere muro præcipitem ex alto. Hirt. B. H. 16. 6. *Iemant van een muur neêrstorten*, of *neêrwerpen.*

Talos mittere. Prop. 2. 24. 26. Suet. A. 71. 5. *De dobbelsteenen*, of *teerlingen werpen.*

Mittere folia. Plin. H. 12. 13. *Bladeren voortbrengen.* Fructum. Plin. H. 12. 6. *Vrucht draagen*, of *voortbrengen.*

Mittere sanguinem. Cic. Att. 1. 16. *Bloed vergieten, bloed storten, doodslaan, dooden, ombrengen.*

Mittere sanguinem. Celf. 2. 10. *Aderlaaten.*

Mittere. *Weêrhouden, sluiten, bedwingen, laaten vaaren, staaken.*

Lacrymas mitte. Ter. Ad. 3. 2. 37. *Weêrhou*, of *bedwing uwe traanen, hou op van schreijen, staak het weenen.*

Mitto prælia. Cic. Mur. 15. *Ik laat de veldslagen daar; ik spreek*, of *rep niet van de veldslagen.*

Mitto de melle. Cic. V. 2. 74. *Ik ga den honig voorbij: ik zeg*, of *rep niets van den honig.*

Mitto quod omnia mea pericula subieris. Cic. F. 15. 4. *Ik zwijge dat gij alle mijne gevaaren hebt ondergaan.*

Jacere ac mittere ridicula. Cic. Or. 26. *Quinkslagen voortbrengen, scherssingen*, of *boerterijen op de baan*, of *voor den dag brengen.*

MĪTŬLŬS, i. m. Hor. S. 2. 4. 28. *Een mossel*, zekere schulpvisch.

MĬTYLĒNĒ, es. f. Plin. H. 5. 31. *Metlin*, een stad van 't eiland Lesbos.

MIX. MNA.

MĪXTŪRĂ. Zie Mistura.

MNĂ, æ. f. Plaut. Truc. 4. 2. 34. Zie Mina.

MNE.

MNĒMŎNĬCĂ, ōrūm. n. plur. Cic. Her. 3. 17. Μνημονικά. *Gedenkkunde, geheugkunde, lessen voor onderwijs omtrent de gehoenghenis.*

(MNĒMŎSYNĒ, es. f. Cic. N. D. 3. 21. *De moeder der Zanggodinnen*, of *Zanggodessen.*

MNĒMŎSYNŎN, i. n. Catull. 12. 13. Μνημόσυνον. *Een gedenkteken.*)

MOB.

MŎBĬLĬS, is. m. *en* f. ĭlĕ, is. n. *Beweeglijk, beweegbaar, roerlijk, tilbaar, vervoerbaar, dat ligtelijk beweegt*, of *verroert kan worden.* De compar. Mobilior staat by Liv. 6. 6. en de superl. Mobilissimus by Cic. N. D. 2. 11.

Res mobiles. Ulp. Dig. 2. 3. 1. *Roerende*, of *tilbaare goederen, tilbaare have.*

Mobili animo esse. Cic. F. 5. 1. *Wankelbaar, ongestadig, wispeltuurig*, of *onstantvastig zijn*, of *van gemoed zijn.*

(Mobilis. *Vaerdig, vlug, gauw.*

Architectus ingenio mobili. Vitruv. 5. 7. *Een bouwmeester vlug*, of *gauw van verstand.*)

MŎBĬLĬTĀS, ātis. f. Cic. N. D. 2. 15. *Gezwindheit, snelligheit, vaerdigheit, vlugheit in de beweeginge.*

Linguæ mobilitas. Cic. N. D. 1. 28. *De vaerdigheit, vlugheit*, of *labberheit der tonge.*

Mobilitas. Cic. A. 7. 3. *Ongestadigheit, onstantvastigheit, veranderlijkheit, wisselvalligheit, wispelturigheit, onbestendigheit.*

MŎBĬLĬTĔR. Adv. Cic. N. D. 2. 9. *Ligtelijk, gemakkelijk, met een kleine beweeging, ligt te beweegen.*

MŎBĬLĬTŎR, āris, ātūs sūm, āri. Lucret. 3. 249. *Bewogen, verzet, verroert*, of *getilt worden.*

MOD.

MŎDĔRĀBĬLĬS, is. m. *en* f. ĭlĕ, is. n. *Matig, gematigt, daar geen overdaad in is.*

Vinum nihil moderabile suadet. Ovid. Am. 1. 6. 59. *De wijn vervoert den mensch tot buitensporigheden.*

MŎDĔRĀMĔN, inis. n. *Matiging, bestiering; regeering, bestier, bewint.*

Rerum moderamen capere. Ovid. M. 3. 644. *'t Bewint*, of *'t bestier van zaaken aanvaerden.*

Moderamen equorum. Ovid. M. 2. 48. *'t Mennen*, of *'t regeeren der paerden*, van een koetzier spreekende.

Moderamen. *'t Roer, 't stier*, of *stuur van een schip.*

Capere moderamen (navis.) Ovid. M. 3. 644. *'t Roer aanvatten, de hand aan 't roer slaan.*

MŎDĔRĀMĔNTĂ, ōrūm. n. plur.

Gell. 13. 6. *De klank*, of *geluidtekens die de Ouden op de woorden zetteden.*

MŎDĔRĀNTĔR. Adv. Lucret. 2. 1095. *Matiglijk, gematigt, met matigheit.*

MŎDĔRĀTĒ. Adv. Cic. Rull. 1. 6. *Gematigt, bescheidentlijk, zonder eenige drift, zediglijk, met bezadigtheit.* De compar. Moderatius staat by Cic. Fin. 1. 1. en de superl. Moderatissime by Cic. L. L. 3. 5.

MŎDĔRĀTĬM. Adv. *Allenskens, zoetjes aan.*

Moderatim crescere. Lucret. 1. 342. *Allenskens groeijen.*

MŎDĔRĀTĬO, ōnis. f. Cic. Cœl. 18. *Gematigtheit, matiging, bezadigtheit, bescheidenheit, ingetogenheit.*

Sunt innumerabiles moderationes machinationum. Vitruv. 10. 1. *Daar zijn ontelbaare wijzen van konstwerktuigen te maaken.*

Moderatio cæli. Cic. D. 2. 45. *De gematigtheit*, of *getempertheit der lucht.*

MŎDĔRĀTŎR, ōris. m. Cic. N. D. 2. 35. *Regeerder, bestierder, die 't bestier heeft*, van Godt spreekende.

Moderator consiliorum meorum. Cic. F. 1. 9. *De bestierder mijner raadslagen*, of *voornemens.*

Moderator juventæ. Mart. 2. 90. *Een Leermeester, Bestierder, Leider*, of *Regeerder der jeugt.*

Eloquens temporum moderator. Cic. Or. 35. *Een man die op zijnen tijd wel weet te passen*, of *die zijnen tijd wel weet waar te neemen.*

MŎDĔRĀTRĪX, īcis. f. Cic. A. 5. 18. *Een Regeerster, bestierster, eene die 't bestier*, of *'t bewint heeft*, van de Voorzienigheit, een Gemeenebest, enz spreekende.

Curia moderatrix officii. Cic. Fl. 24. *De Raad, bestierder van 't volk*, of *die 't volk in zijnen plicht houd.*

MŎDĔRĀTŬS, ă, ūm. *Gematigt, wel geschikt, geregelt, wel bestiert, ingetogen.* De compar. Moderatior staat by Cic. Par. 3. en de superl. Moderatissimus by Cic. Att. 7.

Moderatæ perturbationes. Cic. T. Q. 4. 18. *Gematigde, geregelde, ingetoge*, of *ingetengelde driften*, of *hartstochten.*

Moderatus vir. Cic. Mur. 30. *Een bedaart, ingetogen, zedig, gematigt*, of *bezadigt man.*

† MŎDĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. dat. Plaut. M. G. 2. 2. 115. Zie Moderor.

MŎDĔRŎR, āris, ātūs sūm, āri. *Regeeren, bestieren, schikken, 't bestier*, of *bewint hebben.*

Moderari navim ex scapha. Cic. I. R. 2. 51.

R. 2. 51. *Een schip uit een sleep regeeren.*

Equum brevi moderari ac flectere. Cæs. B. G. 4. 33. 3. *Een paard kort op den toom houden en omkeeren.*

Moderari verba. Cic. Fl. 5. *Met omzichtigheit spreeken, zyn woorden wel overwegen, met ingetogenheit, of bedaardheit spreeken.*

Pudor tuus moderatur orationi meæ. Cic. Cœl. 3. *Uwe zedigheit bind myne reden in, weerhoud, of belet my om meer te zeggen.*

Moderari alicui. Tac. An. 1. 31. 3. *'t Bestier over iemant hebben.* Iræ Hor. E. 1. 2. 59. *Zyn gramschap matigen, of zynen toorn bedwingen.*

In aliquo ordine moderari. Sall. in Cic. 1. *'t Bewint in een gezelschap, vergadering, of maatschappy hebben, of 't hoofd daar van zyn.*

Ortus nascentium Luna moderatur. Cic. D. 2. 43. *De Maan bestiert den oorsprongk der kinderen die geboren worden.*

Auditorum aures moderantur Oratori prudenti. Cic. Part. 5. *De ooren der toehoorderen dienen een wys Redenaar tot een regelmaat; een wys Redenaar zoekt naar 't geen de ooren zyner toehoorderen kan streelen, of behaagen.*

Animo moderari. Cic. Fr. 1. 1. *Zyne oploopendheit bedwingen, of inbinden, zyn driften matigen, of intoomen.*

Quamquam moderabor ipse, ne, &c. Cic. de Or. 1. 24. *Hoewel ik het zelf zoo zal bestieren, dat 'er niet, enz.*

MŎDĔSTĒ. Cic. L. L. 3. 2. *Zedig, ingetogen, zachtzinnig, matig, gematigt, met bedaardheit.* (De compar. Modestius staat by Curt. 10. 6. 18. en de superl. Modestissime by Plin. E. 1. 19. 3.)

Modeste munificus. Hor. S. 1. 2. 50. *Een die matig milddadig is.*

Lingua non modeste uti. Ovid. F. 2. 607. *Zyn tong niet genoeg bedwingen, of te vry uitlaaten, te vry in 't spreeken zyn, te stout spreeken.*

MŎDĔSTĬĂ, æ. f. Cic. Her. 3. 2. I. R. 2. 51. *Zedigheit, stemmigheit, ingetogenheit, statigheit, bedaartheit, gematigtheit, geschiktheit.*

MŎDĔSTUS, ă, ŭm. Cic. Att. 13. 29. *Zedig, ingetogen, bezadigt, bedaart, manierlyk, heusch, betamelyk, gematigt, geschikt.* De compar. Modestior staat by Liv. 4. 5. en de superl. Modestissimus by Cic. Rull. 2. 31.

Modesta verba. Ovid. Am. 3. 14. 16. *Geschikte, heusche, of beleefde woorden.*

Modestus. Ter. An. 1. 1. 93. *Die uiterlyk zedig, bezadigt, stemmig, statig, of deftig in zyn gelaat is.*

MŎDĬĀLIS, is m. en f. lĕ, ĭs. n. Plaut. Capt. 4. 4. 8. *Dat zekere maat inhoud, of begrypt, dat een mudde houd.*

MŎDĬCĒ. Adv. *Weinig, middelbaar, tamelyk, matiglyk, niet zeer, of niet veel, redelyk.*

Modice sapis. Plaut. *by* Non. 4. 292. *Gy zyt niet zeer wys.*

Modice agere. Cic. F. 15. 9. *Zich gematigt gedraagen, redelyk doen, of handelen.*

Modice ferre dolorem. Cic. T. Q. 1. 46. *Een smert geduldelyk uitstaan, of met lydzaamheit verdraagen.*

MŎDĬCELLUS, ă, ŭm. Suet. N. 48. 6. *Tamelyk, of redelyk goed.*

MŎDĬCŬM. Adv. Plaut. B. Fr. 4. *Tamelyk, tusschen beiden.*

MŎDĬCUS, ă, ŭm. *Klein, gering, weinig, luttel, dat niet veel te beduiden heeft.*

Pecunia mea est ad vulgi opinionem mediocris, ad meam modica, ad tuam nulla. Cic. Par. 6. *Myn goed is naar 't gemeen gevoelen middelbaar, naar myne achting weinig, en naar de uwe niet met al.*

Patella modica cœnare. Hor. E. 1. 5. 2. *Met weinig schotelen, of gerechten 't avondmaal doen, een matig avondmaal houden.*

Modico gradu ire. Plaut. Pœn. 3. 1. 19. *Zoetjes, of zagtjes gaan.*

Modicus originis. Tac. An. 6. 39. 3. *Van een geringe afkomst, of slechte geboorte.*

Modicus virium. Paterc. 1. 12. 4. *Niet heel sterk.*

Voti modicus. Pers. 5. 109. *Matig in begeerten, die naar geen groote dingen tracht, ingetogen in zynen wensch.*

Modicus voluptatum. Tac. An. 2. 73. 3. *Gematigt, of ingetogen in de wellust, of in 't vermaak.*

Modicus cultu *of* in cultu. Plin. E. 1. 22. *Zedig in zyn kleeding, of gewaad.*

Modicus. *Middelbaar, middelmatig, redelyk groot, niet te klein, tamelyk.*

Exercitationibus modicis utendum. Cic. S. 11. *Men moet een matige oeffening, of bezigheit hebben.*

Genus dicendi modicum. Cic. Or. 21. *Een middelmatige wyze van zeggen.*

(Modicus. *Niet over lang, niet heel lang.*

Alexander modicus haudquaquam famæ par videbatur. Curt. 7. 8. 9. *Alexander, niet heel lang zynde, scheen niet over een te koomen met het geruchte, of scheen 't gerucht niet te beantwoorden dat van hem verspreidt was.*)

MŎDĬFĬCĀTĬO, ōnis. f. Sen. E. 88. *De maat in de vaerzen, of dichtkonst, dichtmaat.*

MŎDĬFĬCĀTUS, ă, ŭm. Cic. Part. 5. *Oneigentlyk, verbloemt, leenspreukig,* van woorden spreekende.

Cibus modificatus. Cic. D. 2. 26. *Spys in de zelfstandigheit van het lichaam verandert.*

MŎDĬFĬCOR, āris, ātus sum, ārī. Gell. 1. 1. *Meeten, passen, afmeeten, afpassen, de maat neemen.*

MŎDĬŎLUS, i. m. *Een maatje.*

Rotæ modiolis aquam haurientes. Vitruv. 10. 10. *Raders die 't water met emmers uitscheppen.*

Modiolus. Cels. 8. 3. *Een beenboor, of trepaan,* een wondheelders werktuig.

Modioli. Vitruv. 10. 12. *Blaaspypjes in een waterkonstwerktuig.*

Modiolus. Scæv. Dig. 34. 2. 36. *Een bekertje, schaaltje, kopje, of kroesje,* om uit te drinken.

Modiolus. Vitruv. 10. 9. *Een vaatje, of tonnetje.*

Modiolus. Vitruv. 10. 13. *Een waterloop, of goot.*

Modiolus. Vitruv. 10. 12. *De bak van een pomp.*

Modiolus. Plin. H. 9. 4. *De naaf, of nave van een rad.*

MŎDĬUS, ii. m. Cic. Am. 19. *Een mud, of mudde.*

MŎDŌ. Adv. Cic. V. 4. 3. *Zoo aanstonds, nu terstond, zoo datelyk, zoo even, strakjes, op staande voet, flusjes.*

Modo. *Nu, tegenwoordig, op dit oogenblik, thans, op dit pas.*

Advenit modo. Ter. Hec. 3. 5. 8. *Hy komt zoo aanstonds aan.*

Modo. *Mits dat.*

Contudi animum, si modo permansero. Cic. Att. 12. 44. *Ik heb myn gemoed getemt, mits dat ik 'er in volharde.*

Modo ut seq. subj. Cic. F. 16. 12. *Mits dat, by zoo ver als, enz., behoudens dat, onder beding, enz., of onder voorwaarde dat, enz.*

Quid istud est? scies, modo ut tacere possis. Ter. Ph. 1. 2. 9. *Wat is dat? ik zal 't u zeggen, by zoo ver gy zwygen kond.*

Modo id faciat. Cic. Or. 9. *Mits, of onder beding dat hij dat doe.*

Nemo aliter Philosophus sensit, in quo modo esset auctoritas. Cic. D. 1. 39. *Daar is geen Wysbegeerige nu in eenige achting, die ooit anders heeft gevoelt, of die van een ander gevoelen is geweest.*

Modo ait hoc, modo illud. Ter. E. 4. 4. 46. *Nu zegt hy dit, dan dat.*

Mo-

Modo. Hor. S. 2. 7. 9. *Somtijds, somwylen, by wylen.*

Modo. *Alleenlijk, slechts, maar.*

Qui ea mediocriter modo considerant. Cic. de Or. 2. 34. *Die deeze dingen slechts overweegen.*

Modo non. *Bykans, byna, op een weinig na.*

Senem per epistolam pellexit, modo non montes auri pollicens. Ter. Ph. 1. 2. 18. *Hy heeft den Ouden door eenen brief misleid, beloovende hem bykans goude bergen.*

Non modo cum secunda sperare debeas, sed etiam, &c. Cic. F. 6. 13. *Niet alleen wanneer gy eenen goeden uitslag moet hoopen, maar zelf, enz.*

MŎDŬLĀMĔN, ĭnĭs. n. Ovid. Phil. 5. *Een zang, gezang, of lied.*

(MŎDŬLĀMENTŬM, I. n. Gell. 1. 7. *Een maatgezang.*)

MŎDŬLĀTE. Adv. Cic. N. D. 2. 8. *Op de maat, met eenstemmigheit, of welluidigheit.* (De compar. Modulatius staat by Gell. 11. 13.)

MŎDŬLĀTĬO, ōnĭs. f. Quintil. I. O. 9. 2. *Maatzang, maatgezang, het zingen op de maat.*

Columnæ ex ratione modulationis Doricæ perfectæ. Vitruv. 5. 9. *Pylaaren volgens de maat, of regel der Dorische bouwwerden afgemeeten.*

Cæteri operis modulationes ita perficientur. Vitruv. 10. 9. *De maaten van 't overige werk zullen dus voltrokken worden.*

MŎDŬLĀTŎR, ōrĭs. m. Hor. S. 1. 4. 130. *Een zanger, zinger, zangkonstenaar.*

Modulator cantus. Colum. Præf. 1. *Een zinger, zangmeester, zangkonstenaar, maatzinger.*

MŎDŬLĀTŬS, ă, ŭm. *Op de maat gezongen,* van een lied spreekende. (De compar. Modulatior staat by Gell. 13. 24. en de superl. Modulatissimus by Flor. 2. 7. 15.)

MŎDŬLĀTŬS, ūs. m. Sen. H. F. 2. 264. *Maatzang, akkoordzang.* Men vind niet dan d'ablativus Modulatu.

MŎDŬLŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Liv. 27. 37. *Naar de maat stieren, bepaalen, schikken, zetten, of regelen; op de maat zingen.*

Hominum aures vocem modulantur. Cic. de Or. 3. 48. *'t Menschelijk oor leid, of bestiert de stem.*

Modulari carmen avena. Virg. E. 10. 51. Arundine. Ovid. M. 11. 154. *Een deuntje op een riet, of rietfluitje queelen.*

MŎDŬLŬS, I. m. Vitruv. 3. 2. *Maat, zetmaat.*

Cur non ponderibus modulisque suis ratio utitur? Hor. S. 1. 3. 78. *Waarom dient zich de reden niet van haare aangebore billijkheit?*

Modulus. Plin. H. 7. 56. *De byzondere zangwyze die elk volk eigen is.*

MŎDŬS, I. m. *Wijze, manier.*

Nullo modo. Cic. V. 2. 76. *In geenderlei wijze, geenzins.*

Peto a te majorem in modum, ut, &c. Cic. F. 11. 22. *Ik verzoek van u heel ernstig, of op het ernstigste, dat, enz.*

Mirum in modum gaudere. Cic. F. 15. 8. *Zich ongemeen verblyden, of verheugen.*

Servilem in modum cruciari. Cic. V. Proœm. 5. *Op de wijze der slaaven, of als een slaaf gepynigt worden.*

Umbrarum vagari modo. Cic. D. 1. 40. *Als schimmen, of spooken dwaalen, zwieren, of waaren.*

Modus. *Een maat.*

Tribuere pecunias ex modo detrimenti. Tac. An. 4. 64. 2. *Geld schieten naar maate der geledene schade.*

Modi carminum. Cic. T. Q. 3. 19. *Dichtmaat, dichttrant, de trant, of maat der vaerzen.*

Flebiles modi. Cic. T. Q. 1. 44. *Droevige, of treurige vaerzen, klaagliederen.*

Statuere modum unicuique rei. Cic. Her. 3. 3. *Elke zaak de maat stellen.*

Modus. *Bepaling, paal, einde.*

Modum facere alicui. Cic. V. 2. 48. *Ergens paalen aan stellen, een zaak bepaalen.*

Agri reliquit ei non magnum modum. Plaut. Au. prol. 13. *'t Land dat hij hem heeft nagelaaten was niet groot van begryp.*

(Modus. *Manier, wijze, wil, goeddunken, zinnelijkheit.*

Sine nunc meo me vivere interea modo. Ter. An. 1. 1. 126. *Laat mij nu ondertusschen leeven op myn manier, of naar mijn goeddunken.*

Qui hunc meo excruciem modo. Ter. E. 5. 3. 11. *Dat ik deezen plaage naar mynen wille, of naar myn goeddunken.*

Modus. *Een voorbeeld.*

Vel servato meum modum, vel tu dato. Plaut. St. 5. 4. 37. *Of volg mijn voorbeeld, of ga ons met een voorbeeld voor.*

Vivito meo modo. Plaut. Trin. 2. 2. 16. *Leef naar mijn voorbeeld.*

Modus. *Een oorzaak.*

Mille modis amor ignorandus est. Plaut Trin. 2. 1. 29. *Om duizenderlei, of om veele oorzaaken, moet men van 't minnen niet weeten.*

Modus. *Overvloed.*

Modus ingens vestis. Curt. 5. 6. 3. Pecuniæ. Curt. 5. 6. 8. Pomorum. Curt. 6. 4. 21. *Groote overvloed van kostelyke klederen, Van geld, Van vruchten.* Meer voorbeelden hebben wy by een gebragt over de eerste plaatse van Curtius.

Modus. *De staat, toestant, of de hoedanigheit.*

Res majores erant, quam quas præfecti modus caperet. Curt. 6. 1. 14. *De verrichte zaaken waren grootter, dan de staat van eenen Overste en toeliet.* Zie ook over die plaatse onze aantekeninge.

Modus. *Maate, langte.*

Illis majorem natura modum dedit. Hor. S. 2. 2. 37. *De natuur heeft hun een langer maat gegeeven, of heeft hen langer gemaakt.*

Intellexit modum plantæ Herculis. Gell. 1. 1. *Hy heeft de maat, of langte van Herkules voet.*

Modus. *Een gedaante, een gelijkenis.*

In serpentum modum. Flor. 1. 12. 7. *Naar de gedaante, of naar de gelijkenisse van een slang.*)

MOE.

MŒCHĂ, æ. f. Catull 42. 3. Juv. 6. 278. *Een overspeelster, echtbreekster, of overspeelig wijf.*

MŒCHISSO, ās, āre. Plaut. Cas. 5. 4. 7. *Met iemant overspel pleegen, echtbreuk, of overspel begaan.*

MŒCHŎR, ārĭs, ātŭs sum, ārī. Catull. 92. 2. *Overspel pleegen, of begaan.*

MŒCHŬS, I. m. Ter. E. 5. 4. 35. Cic. F. 8. 7. *Een overspeelder, een echtbreeker.*

MŒNĬĂ, ĭŭm. n. plur. Cic. N. D. 3. 40. *Muuren, wallen, stadsmuuren, of vesting.*

Mœnia muro amplexus est. Flor. 1. 4. 2. *Hij heeft de wallen met een muur omringt.*

Intra mœnia copiosissimi hostis. Suet. J. 35. 1. *Binnen de muuren, of grenzen van eenen magtigen vyand.*

(MŒNĬTUS, ă, ŭm. Plaut B. 4. 9. 2. *Bemuurt, met wallen omringt.*)

MOG. MOL.

MOGŬNTĬĂ, æ. f. Venant. Fort. 9. *Ments,* een Aardschbisschoplyke stad van Duitschland.

MŎLĂ, æ. f. Cic. Att. 2. 1. *Een meulen, of molen.*

Mola. Plin. H. 7. 15. *Een zuiger, een vleezige misdragt der vrouwen.*

Mola. Cic. D. 2. 16. *Een offerkoek der Ouden, van tarwenmeel, zout en water gemengt.*

Mola Deos testari. Virg. G. 4. 517. *De Goden onder 't offeren van een koek (uit tarwemeel met zout en water gemaakt) aanroepen.*

MŎLĀRIS, is. m. en f. ārĕ, ĭs. n. Plin.

Plin H. 36. 23. *Van een meulen, dat tot een meulen behoort.*

MŎLĀRIS, is. m. Juv. 13. 213. *Een baktand, of kies.*

Molaris. Stat. Th. 5. 386. *Een schilfer, of stuk van een meulensteen.*

MŎLĀRIUS, ă, ŭm. *Van een meulen, dat tot een meulen behoort.*

Asinus molarius. Cato R. R. 11. *Een ezel die in den meulen loopt.*

MŎLENDĀRIUS, ă, ŭm. *Van een meulen,* of *molen, dat tot een meulen behoort.*

Meta molendaria. Paull. Dig. 33. 7. 18. §. 5. Ammian. 17. 4. *Een meulensteen.*

MŌLES, is. f. Cic. A. 14. 12. *Een groote hoop, of klomp.*

Rudis indigestaque moles. Ovid. M. 1. 7. *Een mengelklomp,* of *verwarde hoop, een ruuwe en ongeschikte groote klomp, een deel dingen over hoop,* of *op malkanderen gesmeten.*

Moles mali. Lucret. 3. 1069. *De aangelegenheit, grootte,* of *'t gewigt van 't quaad.*

Moles cognitionis. Tac. An. 3. 10. 5. *De gewigtigheit,* of *aangelegenheit van een onderzoek.*

Haud magna mole trahi in sententiam. Tac. An. 2. 78. 1. *Ligtelyk,* of *zonder groote moeite tot een gevoelen gebragt worden.*

Summa belli moles in Sicilia est. Liv. 29. 4. *'t Grootste geweld, 't vuur,* of *de hevigheit des oorlogs is in Sicilien.*

Moles. Cic. Att. 9. 14. *Een hoofd in een haven,* om de kracht der baaren te breeken.

Moles. Cic. Off. 2. 4. *Een dyk, kaai,* of *dam tegens 't water.*

Moles. *Hindernis, moeyelykheit, zwarigheit, moeite, arbeid.*

Tantæ molis erat Romanam condere gentem. Virg. Æ. 1. 37. *Zoo veel zwaarigheit stak 'er in,* of *zoo veel had het in, Rome te stichten,* of *in staat te brengen.*

(Moles alleen. Plin. H. 8. 1. en Moles vastorum corporum. Curt. 8. 13. 13: 9. 2. 21. *Olyphanten,* of *Elephanten,* om dat het groote en zwaare dieren zyn, waarom Florus hun ook een zwaar gewigt toeschryft 1. 18. 12.)

MŎLESTĒ. Adv. *Met moeite, ongemak, bezwaarlyk, ongeduldelyk, met onlust, met hertzweer,* of *verdriet.* (De compar. Molestius en de superl. Molestissime staan by Cic. Fr. 1. 1.)

Moleste ferre aliquid. Cic. Att. 13. 22. *Iets ongeduldelyk lyden,* of *verdraagen.*

MŎLESTIĂ, æ. f. *Ongenoegte, quelling, hertzeer, verdriet, kommer, onlust, moeyelykheit, zwarigheit.*

Abstergere senectutis molestias. Cic. S. 1. *De ongenoegten, bekommeringen,* of *zwarigheden des ouderdoms verdryven.*

Mihi jucunditatis plena epistola hoc aspersit molestiæ. Cic. Fr. 2. 10. *De brief, hoe gansch aangenaam hy was, heeft my echter dit ongenoegen gegeeven.*

Molestiam vorare. Cic. A. 6. 6. *Een moeyelykheit,* of *zwaarigheit verzwelgen, opkroppen,* of *verdouwen.*

MŎLESTO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Scribon. 17. 71. *Quellen, ontrusten, plaagen, hertzeer, verdriet,* of *moeyelykheit aandoen.*

MŎLESTUS, ă, ŭm. Cic. Am. 6. *Moeyelyk, lastig, verdrietig, ongemakkelyk, bezwaarlyk.* De compar. Molestior staat by Cels. 3. 11. en de superl. Molestissimus by Liv. 37. 54.

Molestus. Cic. N. D. 2. 23. *Moeyelyk, lastig,* of *zwaar om te doen.*

MŎLĒTRĪNĂ, æ. f. Cato *by* Non. 1. 320. *Een molen,* of *meulen.*

MŎLĪLĔ, is. n. Cato R. R. 11. *Een halsjuk,* dat men de slaaven, of ossen aandeed, om in den meulen te loopen.

MŌLĪMĔN, ĭnis. n. Liv. 2. 56. *Arbeid, moeite, onderneming, poging.*

MŌLĪMENTŬM, i. n. *Moeite, arbeid, onderwinding, onderneming, poging.*

Eo minoris molimenti ea claustra esse, quod, &c. Liv. 37. 14. *Dat die enge doortocht van zoo veel minder moeite zou zyn, om dat, enz.*

MŎLĪNÆ, ārŭm. f. plur. *Molins,* de hoofdstad van 't Bourbonnois in Vrankryk.

MŌLĬŎR, īris, ītŭs sŭm, īri. *Beweegen, verzetten, verroeren, aanvangen.*

Quædam (naves) a Nicandro, dum moliuntur a terra, captæ. Liv. 37. 11. *Zommige schepen wierden van Nikander genomen, terwyl ze van 't land zetteden.*

Terram moliri. Colum. 2. 17. *De aarde ploegen, omploegen,* of *bouwen.*

Moliri aliquid. Cic. N. D. 1. 1. *Iets brouwen, smeeden, bestaan, ter hand neemen, voorneemen,* of *onderneemen.*

Molitur fugam in proximum diem. Front. St. 1. 1. §. 7. *Hy maakt zich gereed om morgen deur te gaan,* of *te ontvluchten.*

‡ Moliri alicui periculum. Cic. Sext. 1. *Iemants verderf brouwen, toeleggen om iemant in 't verderf te helpen.*

Gratiam a legato moliebantur. Petron. 67. *Zy verzochten door een gezant, of door tusschenspraak van een gezant in gunst te raaken.*

Viam moliri. Virg. Æ. 10. 477. *Een weg maaken.*

Moliri anchoras. Liv. 28. 17. *De ankers ligten, opwinden,* of *ophaalen.*

Oppida moliri. Hor. A. P. 399. *Steden stichten,* of *bouwen.*

Moliri corruptelam judicii. Cic. Par. 6. *Den Rechters poogen om te zetten,* of *om te koopen.*

(Moliri. *Afbreeken, opbreeken.*

Fundamenta murorum ab imo moliuntur. Curt. 7. 5. 33. *Zy breeken de muuren van onderen af.*

Clausum domus aditum moliebatur. Curt. 6. 8. 20. *Hy brak den toegang van 't huis op, die gesloten was.*

Moliri. *Optooijen, ophullen, opkappen, kleeden, versieren: in staat brengen.*

Dum moliuntur, annus est. Ter. H. 2. 2. 11. *Terwyl zy haar ophullen, gaat 'er veel tyd verloren; het duurt lang eer zy haar opkappen,* of *kleeden.*

Jam molire animum. Ovid. Art. 2. 119. *Stel uwe gedachten eens vast, breng uw gemoed in dien staat.*)

MŌLĪTIO, ōnis. f. Cic. N. D. 1. 8. *Onderneeming, bestaan, onderwinding, poging, arbeid.*

Tanta rerum molitio. Cic. N. D. 1. 9. *De schepping van zulke groote dingen,* van de waereld spreekende die Godt geschapen heeft.

Agrorum molitio. Colum. præf. *De landbouw,* of *akkerbouw.*

Magna molitione bellum inire. Front. St. 1. 1. §. 8. *Den oorlog met groote toebereitzelen beginnen.*

MŌLĪTŌR, ōris. m. Cic. Tim. 5. *De Schepper.*

Molitor. *Een vinder, stichter, maker,* of *bouwer.*

Primæ ratis molitor Jason. Ovid. M. 8. 302. *Jason de eerste scheepsbouwer.*

Molitores novarum rerum. Suet. D. 10. 4. *Bedenkers, verzinners, smeders,* of *vinders van nieuwigheden, om den Staat te ontrusten, muitemakers, oproerigen.*

MŌLĪTRIX, īcis. f. Suet. N. 35. 12. *Een wakker wyf om wat nieuws uit te vinden.*

(MŎLĪTŪRĂ, æ. f. Plin. H. 18. 9. *De maling.*)

MŎLĪTUS, ă, ŭm. Cæs. B. G. 1. 5. 3. *Gemalen.*

MŌLĪTUS, ă, ŭm. Cic. Mil. 25. *Die iets gesmeedt, ondernomen,* of *ter hand genomen heeft, die iets getracht,* of *gepoogt heeft te doen, die zyn best heeft gedaan.*

MOL-

MŎLLESCO, fcis, efcĕrĕ. Lucret. 5. 1013. Catull. 64. 38. *Zagt, week, gedwee*, of *murw worden*

Pectora mollefcunt. Ovid. P. 1. 6. 8. *Zijn hart vermurwt*, of *word verzacht, bewogen*, of *gedwee*.

(MŎLLICĔLLŬS, ă, ŭm. *Zagt*. Mollicellæ nates. Catull. 25. 10. *Zagte billen*.)

MŎLLĬCŬLŬS, ă, ŭm. Plaut. Pœn. 1. 2. 154. *Weekachtig*, *wat week*, *niet hard*, van een kaes fpreekende.

Molliculi verfus. Catull. 16. 4. *Dertele*, of *ontugtige vaerzen*.

MŎLLĬMĔNTŬM, i n. *Verzagting*, *verzoeting*, *verquikking*.

Calamitatum mollimentum. Sen. Tr. 10. *Een verzagting der rampfpoeden*, *ongevallen*, of *ongelukken*.

MŎLLĬO, is, ivi, itūm, irĕ. acc. Hor. S. 1. 4. 20. *Verzagten*, *week*, *zagt*, of *murw maaken*, *verzoeten*.

Mollire clivum circuitu. Cæf. B. G. 7. 46. 2. *Den opgang van een fteilte door eenen omweg*, of *fchuins opgaanden weg maaken*.

Fructus feros mollire colendo. Virg. G. 2. 36. *De wilde fmaak der vruchten door 't bouwen wechneemen*.

Mollire animos. Cic. T. Q. 5. 27. *De gemoederen week*, *flap*, of *verwijft maaken*.

Mollire animos. Cic. T. Q. 2. 11. Virg. Æ. 1. 61. *De gemoederen ter neder zetten*, *ftillen*, *tot bedaaren brengen*, of *vermurwen*.

Mollire aliquem. Ter. Ph. 3. 2. 13. Hor. Ep. 5. 14. *Iemant vermurwen*, *ftillen*, *bevredigen*, *neêrzetten*, of *te vreden ftellen*.

Mollire impetum. Liv. 3. 35. *De oplopendheit bezadigen*. Iras. Liv. 1 9. *Den toorn*, of *de gramfchap ftillen*. Invidiam. Tac. An. 4. 30. 1. *De afgunft verminderen*. Ignominiam. Tac. An. 11. 25. 4. *Een hoon*, of *fmaad verzagten*, of *min gevoelig maaken*.

Legem cenfuræ mollire. Prop. 4. 12. 41. *De ftrengheit der tucht verzagten*.

Mollire pœnam. Ovid. Tr. 3. 5. 53. *De ftraf verzagten*, of *verminderen*.

Dura verba ufu mollienda. Cic. N. D. 1. 34. *De hardigheit der woorden moet het gebruik verzagten*.

Acceffus molliet ifta tuos. Ovid. Art. 1. 352. *Zij zal uwe komfte tot haar baanen*, of *ligter maaken*, *zij zelve zal u aanhaalen*.

MŎLLĬPĔS, ĕdis. omn. gen. Cic. D. 1. 9. *Die teêr*, of *zagt van voeten is*, *kleinzeerig aan de voeten*.

MŎLLĬS, is. m. en f. lĕ, is. n. *Murw*, *zagt*, *week*, *mals*, *gedwee*, *leenig*. De compar. Mollior ftaat by Liv. 21. 38. en de fuperl. Molliffimus by Cic. de Or. 3. 45.

Mollis cafeus. Plaut. Capt. 4. 2. 71. *Een weeke*, *jonge*, of *verfche kaes*.

Alicujus molles aditus noffe. Virg. Æ. 4. 423. *Den bequaamen tyd weeten om iemant aan te fpreeken*.

Mollem & jucundam efficere fenectutem. Cic. S. 1. *Den ouderdom zoet*, *en aangenaam maaken*.

Molle dicendi genus. Cic. de Or. 2. 23. *Een zagte*, of *lieftallige wijze van fpreeken*.

Molli brachio objurgare aliquem. Cic. Att. 2. 1. *Iemant zagtelijk berispen*, of *zoetelijk beftraffen*.

Molles citharæ modi. Hor. O. 2. 12. 3. *De fijne*, of *quelende liertoonen*, dat is die niet bequaam zyn om een heldenftuk uit te houden.

Lacrymis mollis. Prop. 3. 13. 29. *Door traanen vermurwt*.

Mollis. Cic. Or. 16. *Laf*, *zenuwloos*, *krachteloos*, *ongezouten*, van een rede fpreekende.

(Mollis. *Buigzaam*, *gedwee*.

Molli junco quid parare. Virg. E. 2. 71. *Uit buigzame biezen iets maaken*.

Mollia brachia. Ovid. Art. 1. 595. Membra. Lucret. 4. 977. *Buigzame armen*, *zwakke leden*.

Mollis. *Stil*, *zagt*, van water fpreekende.

Mare lavat arenam littoris mollibus undis. Lucret. 2. 376. *De zee fpoelt zagtjes langs de ftrand*.

Mollis. *Verdraaglijk*.

Laborem militiæ molliorem fore. Juft. 12. 4. 4. *Dat de moeijelijkheit van den oorlog verdraaglyker zoude zijn*.

Mollis. *Rijp*.

Sunt nobis caftaneæ molles. Virg. E. 1. 81. *Wij hebben rijpe kaftanjes*.

Campus flavefcit molli arifta. Virg. E. 4. 28. *Als 't koorn rijp is worden de velden geel*.

Mollis. *Aangenaam*, *lieflijk*, *gemakkelyk*.

Probatur recens maxima, & quæ fit odoris molliffimi. Plin. H. 12. 19. *Voor al word voor goed gekeurt dat verfch*, *en van eenen aangenaamen*, of *lieflijken reuk is*.

Canes in molli fæpe quiete jactant crura. Lucret. 4. 988. *Als de honden gemakkelijk ruften beweegen ze dikwils de pooten*.

Mollis. *Konftig*, *aardig*.

Excudent alii fpirantia mollius æra. Virg. Æ. 6. 847. *Bij andere volkeren zullen de beelden uit koper zoo konftig gegote worden*, *dat ze fchijnen te leeven*.

Quis melior finuare molles fugas. Claud. Hon. Conf. 4. 539. *Wie is bequaamer om naar de konft te vluchten*, of *naar de konft te zwenken?*

Mollis. *Niet fteenachtig*, *niet keiachtig*, *zagt*.

Ubi mollius folum reperit. Curt. 8. 9. 7. *Daar hy een zagter*, of *geen fteenachtiger grond aantreft*.

Mollis. *Niet fteil*, *allenskens afgaande*.

Danubius molli jugo montis effufus. Tac. G. 1. 4. *De Donauw van eenen allenskens afgaanden berg nederftortende*.

Colles demittunt jugum molli clivo. Virg. E. 9. 8. *De heuvelen zijn niet fteil*, of *gaan allenskens af*.

Mollis. *Gematigt*.

Nihil mollius cœlo Campaniæ eft. Flor. 1. 16. 3. *De lucht is nergens meer gematigt dan in Kampanjen*.

Cœlum ipfum mollius folito videtur. Flor. 4. 12. 27. *De lucht zelf fchijnt boven gewoonte gematigt te zijn*.)

MŎLLĬTĔR. Adv. Cic. F. 1. 9. *Zagtelijk*, *zoetelijk*. De compar. Mollius ftaat by Liv. 3. 59. en de fuperl. Molliffime by Cic. N. D. 2. 52.

Ponere aliquid molliter. Sen. N. Q. Præf. 3. *Iets zoetjes neêrzetten*.

Nimis molliter ægritudinem patiebatur. Sall. B. J. 82. *Hij was te gevoelig*, of *te ongeduldig over 't verdriet*.

In patria molliter vivere. Ovid. P. 3. 1. 24. *Geruftelijk in zijn vaderland leeven*.

Molliter ferre dolorem. Cic. S. 2. *Een fmert geduldelijk verdraagen*.

MŎLLĬTĬĂ, æ. f. Plin. H. 11. 37. *Zagtigheit*, *weekheit*, *flappigheit*, *teêrheit*.

Mollitia cervicum. Cic. Or. 18. *De tederheit van den nek*.

Mollitia animi. Cic. Syll. 6. *Slaphartigheit*, *weekhartigheit*, *kleinmoedigheit*, *lafheit*.

Mollitiæ. Paterc. 1. 6. 2. *Lafhartigheit*, *verwijfdheit*, *wellufligheit*.

Otio ac mollitiis ultra feminam fluens. Paterc. 2. 88. 2. *Die een lediger en tederder leven dan de vrouwen leid*.

MŎLLĬTĬĔS, ei. f. Cic. Fin. 5. 21. Zie Mollitia.

Mollities maris. Aur. Vict. V. J. 22. 3. *Stilte*, of *kalmte der zee*.

MŎLLĬTŪDO, inis. Cic. N. D. 2. 55. *Zagtigheit*, *weekheit*, *flappigheit*, *zwakheit*.

Mollitudo corporis. Cic. T. Q. 5. 16. *De tederheit des lichaams*. Vocis. Cic. Her 3. 11. *De flapheit*, of *bevalligheit der ftemme*.

MŌLLĪTUS, ă, ūm. *Week*, of *zagt geworden*.

Agri molliti. Cic. N. D. 2. 52. *Drassige landen, landen, door 't water, week, of drassig geworden.*

Mollitus. *Verzagt, verzoet gedwee gemaakt.*

Feritas mollita. Ovid. F 4. 217. *Een verzagte wustheit, of barsheit.*

(MOLLIUSCULUS, ă, ūm. Plin. E. 1. 16. 5. Zie Molliculus.)

MŌLLUSCĂ, æ. f. Plin. H. 15. 22. *Een noot met een weeken dop, of schaal.*

MŌLLŪSCŪM, ī. n. Plin. H. 16. 16. *Een knobbel, of qnast die aan 't booghout groeit.*

MŎLO, is, mŏlŭī, mŏlĭtūm, mŏlĕrĕ. Plin. H. 7. 56. *Maalen.*

(Molere mulierem. Lucili. *by* Non. 1. 69. Petron. 24. *Een vrouw beslaapen.* Zoo gebruiken de Grieken hun Μύλλειν by Theocr. 4. 58.

MŎLŎCHE, ēs, f. Plin. H. 20. 4. *Een winterroos.*)

MŎLŎCHINĀRĬŬS, ĭī. m. Plaut. Au. 3. 5. 40. *Een purperverwer.*

MŎLŎCHINUS, ă, ūm. Cæcil. *by* Non. 16. 2. *Purperverwig, van een purper bloem.*

MŎLŎCHĪTES, ĭs. f. Ovid. M. 14. 292. Plin. H. 37. 8. Μολοχίτης. *Een purperverwig edel gesteente.*

MŎLŎRCHUS, ī. m. Stat. S. 3. 2. 30. *Een peilstok, of diepgoot, de* Lootzen, *of* schippers gebruiken 't om den grond te peilen.

MŎLŎSSŪS, ī. m. Virg. G. 3. 405. Hor. Ep. 6. 5. *Een dog, of doghond*, zekere groote hond uit Molossien gekomen, dat een gedeelte van Epirus was.

Molossus. Quintil. I. O. 9 4. *Een dichtvoet, van drie lange lettergreepen*, dus genoemt, naar sommiger gevoelen, overmids de Thessaliers naar den stryd gaande, vaerzen zongen, daar veel van deeze slach van voeten in quamen.

MOLUCÆ, ārūm. f. plur. *De Moluksche Eilanden*, in de Indische zee gelegen.

MŎLUCRŪM, ī. n. Festus. *Een zuiger, of vleezige wanvrucht.* Zie Mola.

MŎLY. Plin H. 25. 4. Μῶλυ. *Een heel krachtig kruid tegens 't vergif.*

MŎLYBDÆNĂ, æ. f. Plin. H. 34. 18. Μολύβδαινα. *Een zilverader met loot vermengt.*

MŎLYBDĪTĬS, ĭs. f. Plin. H. 33. 6. Μολυβδῖτις. *Lootschuim, of schuim van loot.*

MOM.

MŌMĔN, ĭnis. n. Lucret. 3. 189. Zie Momentum.

MŌMENTŌSŪS, ă, ūm. Quintil. D. 13. *Gewigtig, van gewigt, of van aangelegenheit.*

MŌMENTŪM, ī. n. Cic. F. 5. 29. Ter An. 1. 5. 31. *Een oogenblik, een zeer korten tyd, of stond.*

Fulgor faciei rapitur momento. Sen. H. 2. 770. *De glans des aangezichts vergaat in eenen oogenblik.*

Momentum. Plin. H. 30. 7. *Een klein deeltje, brikkeltje, stukje, brokje, kruzeltje, of schilfertje van iets.*

Momentum. Liv. 27 9. *Gewigt, gewigtigheit, aanbelang, of aangelegenheit van een zaak.*

In his sunt ad beate vivendum maxima momenta. Cic. Fin. 5. 13. *Hier in zyn de zaaken van 't grootste aanbelang, om wel, of gelukkig te leeven.*

Hoc nihil momenti habet. Cic. Fin. 2. 13. *Dat is een zaak van geen belang, dat is van geen gevolg.*

Nullius momenti putatur ejus testimonium. Cic. Vat. 1. *Zyn getuigenis word van geen gewigt geoordeelt.*

Paria momenta rationum contrariis in partibus inveniuntur. Cic. A. Q. 1. 12. *De strydige redenen zyn van gelyk gewigt, of van gelyke kracht.*

Magnum ad salutem momentum preces attulere. Quintil. I. O. 6. 1. *De gebeden, of smeekingen hebben veel geholpen tot zyn behoudenis.*

Diducere corpus orationis in parva momenta. Quintil. I. O. 3. 11. *'t Lighaam, of beslag van een rede in verscheide kleine deeltjes verdeelen.*

MON.

(MŎNĂCHĂ, æ. f. Hieron. E. 25. 5. en 6. *Een Non, of Begyn.*)

MONACHIUM, ī. n. *Munchen*, de hoofdstad van Beyeren in Duitschland.

(MŎNĂCHŬS, ī. m. Rutil. Itin. 441. Hieron. E. 13. *Een Monnik.* Dit is een Grieksch woord. Gloss. Cyr. Μοναχός, Monachus. Zie Suidas. Meurs. Glossar. Græc. Barbarum, en Du Fresne Glossarium.

MŎNĀRCHĂ, æ. m. *Een die het hoogste gebied, of opperbevel heeft, een Alleenheerscher.* Dit is een heel Grieksch woord. Μονάρχης, μόναρχος.

MŎNĀRCHĬĂ, æ. f. *Een eenhoofdige regeering, een regeering daar een alleen 't hoogste gezagh heeft.* Dit is ook een zuiver Grieksch woord. Μοναρχία.)

MŎNĀSTĔRĬUM, ī. n. *Munster*, een stad van Duitschland, de Hoofdstad van Westfalen.

MŎNAULŎS, ī. f. Mart. 14. 64. 2. Μόναυλος. *Een slechte fluit.*

MŎNĒDŬLĂ, æ. f. Cic. Fl. 31. *Een steenuil, een kauw.* Zekere vogel.

MŎNĔO, ēs, mŏnŭī, mŏnĭtūm, mŏnērĕ. *Waarschouwen, vermaanen.*

Monere aliquem aliquam rem. Cic. C. 2. 9. *of* De aliqua re. Cic. At. 11. 16. *Iemant ergens over waarschouwen.*

Res ipsa monebat. Cic. Att. 10. 8. *De zaak sprak van zelve.*

Monere aliquem ut veniat. Ter. H. 1. 1. 117. *Iemant waarschouwen om te koomen, of dat hy koome.*

(Monere. *Bestraffen, straffen.*

Tonitru contentus monuisse senem. Stat. S. 3 3. 160. *Te vreden zynde dat hy den ouden over zyne misgreep bestraft hadde.*

Posse se puerili verbere moneri. Tac. An. 5. 9. 2. *Dat zy als een kind konde gestraft worden.* Zie wat wy van de betekenisse van dit woord wydloopiger geschreven hebben over Curt. 4. 14. 20. §. 8.

Monere. *Verhaalen, leeren, onderwyzen.*

Peccare docentes fallax historias monet. Hor. O. 3. 7. 20. *Hy verhaalt haar listiglyk geschiedenissen, leerende hoe dat ook andere overspel bedreven hebben.*

Phœbe mone me cantus. Val. Fl. 1. 5. *O Apollo! leer my het gedicht schryven, of maaken.*

MŎNĒRIS, is. f. *Een roeischip, een galei.*

Monerem non habeat ex belli causa quod ipse illaturus erit. Liv. 38 38. *Dat hy ook niet een roeischip hebben mag, ter gelegenheit van den oorlog, die hy ons zou aandoen.*)

MŎNĒTĂ, æ. f. Mart. 12. 55. 8. *Gemunt geld.*

Adulterina moneta. Const. Imp. C. 9. 24. 1. *Valsche munt, of valsch geld.*

Moneta. Ammian. 22. 28. *De munt, de plaats daar 't geld gemunt word.*

Proferre aliquid ex sua moneta. Sen. B. 3. 35. *Iets uit zyn koker, of zyne gedachten voortbrengen.*

MŎNĒTĀLĬS, is. m. Cic. Att. 10. 11. *Een munter, of muntgezel.*

Monetales Triumviri. Pomp. Dig. 1. 2. 30. *Gezaghebbers, of opzienders der munten.*

MŎNĪLĔ, is. n. Cic. V. 4. 18. *Een halssnoer, halscieraad, halskleinood, halscierzel, halsketen.*

Gemmata monilia. Claud. B. Get. 627. *Een snoer paerlen, of een paerlesnoer.*

(MŎNĬMĔNTŪM, ī. n. Zie Monumentum.)

MŎNĬTIO, ōnis. f. Cic. Am. 24. *Waarschouwing, vermaning, bericht.*

MŎ-

MŌNĬTŎR, ŏris. m. Cic. Mur. 36. *Een waarschouwer, vermaner, berigter.*

Monitor. Ter. Ph. 2. 1. 3. *Een raadgever*, of *raadsman.*

Monitor. Ter. H. 1. 1. 119. *Een gastnoder, een nodiger ter maaltyd.*

Monitores. Festus. *Boekhouders in de tooneelspelen, die de speelders hunne rollen voorleezen.*

(Monitor. *Een bestraffer*, of *berisper.*

Juvenis monitoribus asper. Hor. A. P. 163. *Een jongeling die gemeenlyk op zyne bestraffers*, of *berispers is.*

Monitor wierd ook genoemt, *een die de naamen van alle menschen wist, en zynen meester, naar ampten staande, die opgaf.* Zie Nomenculator.

Per monitorem cives appellare. Cic. Mur. 36. *Zyne medeburgers aanspreeken, naar hunne naamen vernomen te hebben door zoo een, die ze weet.*)

MŌNĬTŌRĬŬS, ă, ŭm. Sen. N. Q. 2. 49. *Dat iets voorzegt, voorspelt, voorbeduidt*, of *waarschouwt*, van den blixem, enz. spreekende.

MŌNĬTŬM, i. n. Cic. Ar. 25. *Waarschouwing, vermaning, bericht.*

MŌNĬTŬS, ūs. m. Cic. D. 2. 41. *Waarschouwing, berichting, vermaning.*

MŌNĬTŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 5. 10. *Gewaarschouwt, vermaant.*

MŎNŎCĔRŌS, ŏtis. m. Plin. H. 8. 21. Μονόκερως. *Een Eenhoorn*, zeker wild dier.

MŎNŎCHRŌMĂTĔŎS, ă, ŭm. Plin. H. 35. 5. *Met eenerhande verwe geschildert.*

MŎNŎCHRŌMĂTŎS, i. m. Plin. H. 35. 9. Monochromaton. Plin. H. 33. 7. 35. 3. *Een schilderij van eenerlei verwe, graau schilderwerk.*

MŎNŎGRĂMMŬS, i. m. Μονόγραμμος. *Geschetst, ontworpen, omgetrokken, getekent.*

Dii monogrammi. Cic. N. D. 2. 23. *Goden die maar geschetst*, of *ontworpen zyn.*

MŎNŎMOTAPĂ, æ. f. *Monomotapa*, een stad van Afrika, de Hoofdstad van 't Ryk deezes naams, en die een gedeelte van 't zuider Ethiopien uitmaakt.

MŎNŎPŎDĬŎN, ĭi. m. Liv. 39. 6. Plin. H. 34. 5. Μονοπόδιον. *Een tafel die maar eene voet heeft.*

MŎNŎPŎLĬŬM, ii. n. Plin. H. 8. 37. Suet. Tib. 30. 2. 71. 2. Μονοπώλιον. *Alleenkoop, voorkoop, opkoop, 't voorrecht om iets alleen te koopen.*

MŎNŎPTĔRŎS, ă, ŭm. Monoptera ædes. Vitruv. 4. 7. *Een Monopterische Tempel, die maar eene kap hadde*, dat is, waar van het dak maar op pylaaren rustte. Hy verschilde van de Peripterische Tempel, daar in, dat deeze, schoon hy ook maar eene kap hadde als de andere, van binnen met een muur omringt was, die de eerstgenoemde niet hadde.

MŎNŎSYLLĂBŬS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 1. 4. *Een lettergreepig, dat maar van eene lettergreep is.*

MŎNŎTRĬGLYPHUS, ă, ŭm. Monotriglyphum opus. Vitruv. 4. 2. *Enkel gebeeld werk met drie binnewerken.*

MŎNŎXYLŬS, ă, ŭm. Monoxyli lintres. Plin. H. 6. 23. *Schuitjes uit een boom*, of *van een stuk gemaakt.*

MŌNS, ŏntis. m. Cic. N. D. 2. 39. *Een berg.*

MŌNS Albanus. *Montauban*, een stad van Vrankryk in Guyenne.

MŌNS-PESSULANUS, i. m. *Montpellier*, een Bisschoplyke stad van Neder-Languedocq.

MŌNSTRĀBĬLĬS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. *Aanmerkelyk, deftig, voortreffelyk, uitsteekend, aanzienlyk, doorluchtig, merkwaerdig, uitsteekend om te toonen.*

Homo probitate morum & ingenii elegantia monstrabilis. Plin. E. 6. 21. 3. *Een aanzienlyk man wegens zyne zeden en groot verstand.*

MŌNSTRĀTĬŌ, ōnis. f. *Wegwyzing, wyzing van den weg.*

Te cum tua monstratione magnus perdat Jupiter. Ter. Ad. 4. 6. 2. *De groote Jupiter verderve u met uw wegwyzing.*

Habemus ab ipsa natura solertem & expeditam monstrationem. Vitruv. 6. 1. *De natuur zelve leert ons deeze dingen heel ligtelyk kennen.*

MŌNSTRĀTŎR, ōris. m. Virg. G. 1. 19. *Een aanwyzer, onderwyzer, onderrichter, leermeester.*

MŌNSTRĀTŬS, ūs. m. *Aanwyzing, aantoning, onderwyzing, onderrichting.*

Ignotarum urbium monstratus novo hospiti gratus est. Sen. Marc. 25. *Men doet een vreemdeling vermaak aan als men de steden laat zien die hy noch niet gezien heeft.*

MŌNSTRĀTŬS, ă, ŭm. Virg. G. 4. 549. *Gewezen, getoont, aangetoont, aangewezen.*

MŌNSTRĬFĔR, ă, ŭm. Plin. H. 6. 30. *Wanschapig, wanschapen, wangedrochtig, dat een wanschepzel gelykt.*

Monstrifer. Lucan. 2. 3. *Dat wanschepzels*, of *wangedrochten voortbrengt.*

† MŌNSTRĬFĬCĀBĬLĬS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Lucill. *by* Non. 2. 540. *Vervaerlyk, afschouwelyk, wangedrochtig.*

MŌNSTRĬFĬCĒ. Adv. Plin. H. 28. 11. *Op eene vervaerlyke, afschouwelyke*, of *gedrochtelyke wyze.*

MŌNSTRĬFĬCŬS, ă, ŭm. Plin. H. 2. 3. *Wanschapen, wangedrochtig, afschouwelyk, vervaerlyk.*

Speculum monstrificum. Plin. H. 33. 9. *Een spiegel met een vergrootglas*, die alles wanschapen doet schynen, of vertoont.

Monstrificus. Plin. H. 28. 3. *Verwonderlyk, zeldzaam, wonderbaarlyk, ongewoon*, of *ongemeen.*

MŌNSTRŌ, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Wyzen, aanwyzen, toonen, vertoonen.*

Monstrare viam. Cic. Off. 1. 16. *Den weg wyzen.*

Prætereuntium digito monstrari. Hor. O. 4. 3. 22. *Van de voorbygangers met vingers nagewezen worden.*

Monstrare remedium. Plin. H. 29. 10. *Een geneesmiddel aanwyzen.*

Monstrare. *Onderwyzen, uitleggen, verklaaren, onderrichten.*

Tu si quid librarii non intelligent, monstrabis. Cic. F. 16. 22. *Zoo de uitschryvers iets niet verstaan, zult gy hun onderrichten.*

MŌNSTRŌSĒ. Adv. Cic. D. 1. 72. Zie Monstrifice.

MŌNSTRŌSŬS, ă, ŭm. Cic. Fin. 1. 18. Lucan. 1. 562. Claud. Eu. 2. 549. *Wanschapen, wanschapig, wangedrogtig.* De superl. Monstrosissimus staat by Cic. N. D. 2. 32.

MŌNSTRŬM, i. n. Cic. D. 1. 42. *Een wanschepzel, wangedrogt, schrikdier, gedrogt, monster.* Ook *een wonderstuk*, of *al wat zeldzaam is.*

Monstra quis tanta explicet? Sen. Th. 1. 137. *Wie zal ons zulke zeldzaamheden*, of *wonderlyke dingen verklaaren? wie zal ons dat raadzel uitleggen?*

Charippus mera monstra nunciarat. Cic. Att. 4. 7. *Charippus had ons wonderlyke*, of *ongeloofelyke dingen vertelt.*

(MŌNSTRŬŌSŬS, ă, ŭm. Prudent. Περιστ. 2. 7. Zie Monstrosus. De compar. Monstruosior staat by Petron. Trag. 41. en de superl. Monstruosissimus by Cic. Div. 2. 32.)

MŌNTĀNŬS, ă, ŭm. Colum. 6. 17. *Van een berg, dat tot een berg behoort*, of *dat een berg betreft.*

Montanus. Cic. Dom. 28. Cæs. B. C. 1. 58. 2. *Een bergbewoonder, een die op een berg woont.*

Armenta montana. Ovid. F. 2. 216. *Kudden vee*, of *beesten die op de bergen weiden*, of *loopen.*

Ligures montani. Cic. Rull. 2. 35. *De*

De Berglignriërs, de Ligariërs die op de bergen woonen.

Montanus. Liv. 21. 34. *Bergachtig, vol bergen.*

Montana sunt omnia. Plin. H. 5. 27. *Alles is bergachtig, 't is alles vol bergen.*

MŎNTĒS, ĭŭm. m. plur. *Bergen*, een stad van Vlaanderen in Henegouwen.

MŎNTĬCŎLĂ, æ. m. Ovid. M. 1. 193. *Een bergman, of bergbewoonder.*

MŎNTĬVĂGŬS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 5. 27. *Een zwerver, of een die doolt, of zwerft op de bergen.*

Dea montivaga. Stat. Ac. 1. 454. *Diana die op de bergen zwerft.*

MŎNTŌSŬS, ă, ŭm. Cic. Pl. 9. Virg. Æ. 7. 744. *Bergachtig, vol bergen.*

MŎNTŬŌSŬS, ă, ŭm. Cic. Am. 19. *Bergachtig, vol bergen.*

MŎNUMĔNTŬM, i. n. Cic. Rull. 2. 23. *Een gedenkteeken*, gelyk de beelden, grafsteden, enz.

Monumentum amoris. Virg. Æ. 5. 538. *Een teken, blyk, of bewys van liefde.*

Monumentum. *Een schrift, gedenkschrift, of gedenkboek.*

In Græcorum monumentis. Plin. H. 8. 44. *In de gedenkschriften der Grieken.*

Commendare res monumentis annalium. Cic. Sext 48. *De gedachtenis van een zaak in de jaarboeken stellen, of aantekenen.*

Monumentum. *Een graf, praalgraf, pronkgraf.*

Aditus monumentorum carminibus exornare. Cic. Arc. 11. *Den ingang der graven met vaerzen vercieren.*

(Monumentum. *Het cieraad van de tempelen.*

Monumenta in templum referri jubet. Cæs. B. C. 2. 21. 3. *Hy beveelt de cieraaden in den tempel weêr te brengen.*)

MOR.

MŎRĂ, æ. f. *Vertoeving, verachtering, ophouding.*

Confirmas moram mihi nullam fore. Cic. Att. 5. 21. *Gy verzekert my dat ik niet eenen oogenblik zal opgehouden worden.*

Moram alicui rei afferre. Cic. A. 5. 9. *Iets ophouden, een zaak ophouden, verachteren, verschuiven, opschorten, of uitstellen.*

Alicui malo moram producere. Ter. An. 3. 5. 9. *Een quaal lang sleepende, of dragende houden.*

Mora. *Uitstel, opschuiving, verlenging, tijdgunning.*

Acquirere moram ad aliquid agendum. Cic. Cæc. 2. *Uitstel, of tyd krygen om iets te doen.*

Non tulit moras. Ovid. M. 10. 495. *Het heeft geen uitstel geleeden, het heeft niet konnen wachten.*

In me tibi isthic nonest mora. Ter. An. 2. 5. 9. *Ik houde u in die zaak niet op.*

In Pamphilo nihil est moræ. Ter. An. 1. 1. 139. *Pamphilus zal daar geen breekspel, of hinderpaal van zyn, Pamphilus is gereed.*

In mora esse alicui. Ter. An. 3. 1. 9. *Iemant dragende houden, laaten wachten, iemant ophouden, of sleepende houden.*

Quæ tantæ tenuere moræ? Virg. Æ. 2. 282. *Wat heeft u zoo lang weêrhouden?*

Mora. Cels. 8. 10. *Een zwagtel, of band* om 't bloed van een wonde te stempen.

Mora in aliquo loco. Cels. 1. 3. *De tyd dat men ergens verblyft, of dat men zich ergens ophoud.*

Mora. Nep. 11. 2. 3. *Een uitgezonden hoop krygsvolk om den vyand op te houden.*

(Mora. *Een nauwe plaats, een engte die ons ophoud om 'er door te koomen.*

Per omnes moras frustra aliquem exitu prohibere. Suet. J. 34. 2. *Iemant niet konnen beletten dat hy door alle nauwe plaatzen dringe.*

Mora. *Beletzel, hinderpaal, iemant die iets belet, of verhindert.*

Restituendæ Romanis Capuæ mora tu es. Liv. 33. 9. *Gy belet het, of gy zyt de hinderpaal, dat Kapua aan de Romeinen niet hersteld word.*

Mora. *Het zomerlicht.* Dit is sterk, en doet de duisternisse van den nacht zoo veel te langzaamer aanschieten.

Quæ tardis mora noctibus obstat? Virg. Æ. 1. 750. *Wat voor licht houd de langzaam aankoomende nachten op? hoe word het zoo langzaam duister?*

Inter moras. *Ondertusschen, onderwylen.*

Inter moras Consul mittit senatum. Plin. E. 9. 13. 20. *Ondertusschen doet de Burgermeester den Raad scheiden.*)

MŌRĀLĬS, ĭs. m. en f. ălĕ, ĭs. n. *Zedig, zedelyk, dat de zeden betreft.*

Moralis Philosophia. Cic. Fat. 1. *De zedelyke Wysbegeerte, de zedekunde.*

MŎRĀTĬO, ōnis. f. *Ophouding, vertraging, beiding, draling, verwyling, vertoeving.*

Eæ stellæ faciunt morationes. Vitruv. 9. 4. *Die sterren staan stil in haren loop.*

(Moratius. *Langzaamer, traager.*

Febris alias partes moratius impellit. Sen. N. Q. 6. 14. *De koorts beweegt, of beknipt die deelen langzaamer.*)

MŎRĀTŎR, ōris. m. *Een uitsteller, beletter, of tegenhouder van iets.*

Morator publici commodi. Liv. 2. 44. *Een tegenhouder van 't gemeene welvaren.*

MŎRĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 5. 16. *Die zich opgehouden heeft, die gewoont heeft, die vertoeft heeft.*

(Moratus. *Iemant die iets langzaam doet.*

Placare jejunia male morati ventris. Ovid. M. 15. 95. *Den honger stillen van een buik, die niet langzaam, maar hevig spyze eischt; eenen grooten honger stillen, of verzadigen.*)

MŌRĀTŬS, ă, ŭm. *Van de zeden, dat de zeden raakt, of betreft.*

Bene moratus. Cic. de Or. 2. 43. *Wel gemaniert, van goede zeden.*

Quid mulieris uxorem habes, & quibus moratam moribus? Ter. Hec. 4. 4. 22. *Wat slag van een vrouw hebt gy, en hoe is zy geaart?*

Bene morata civitas. Cic. de Or. 1. 19. *Een welgemanierde, dat is, welgeregelde stad.*

Fabula recte morata. Hor. A. P. 319. *Een tooneelspel dat de zeden wel afschildert.*

MŎRBĬDŬS, ă, ŭm. Plin. H. 8. 26. *Ziekelyk, onpasselyk, ziek, ongezont, ongesteld, qualyk gesteld.*

Magis animo quam corpore morbidus. Sen. E. 78. *Ongestelder naar de ziel, dan naar 't lighaam.*

Morbidus. Lucret. 6. 1095. *'t Geen ongezondheit veroorzaakt.*

MŎRBŌSŬS, ă, ŭm. Cato R. R. 2. *Ongezont, onpasselyk, ziek, krank.*

Majores nostri iracundos solos morbosos nominaverunt. Cic. T. Q. 4. 24. *Onze voorvaders hebben alleen krank genoemt die toornig, of vergramt waren.*

MŎRBŬS, i. m. *Ziekte, krankheit, ongezondheit, onpasselykheit.*

Morbus regius. Cels. 3. 24. *De geelzucht, of geelzuw.* Sonticus, *of* comitialis. Suet J. 45. 2. *De vallende ziekte.* Major. Cels. 3. 23. *Een zwaare ziekte.*

In morbum cadere. Cic. T. Q. 1. 31. *of* Incidere. Cic. F. 13. 29. *In ziekte vallen, of storten, ziek worden.*

Recreari e gravi morbo. Cic. Quir. red. 1. *Uit een groote ziekte opkoomen.*

Morbus qui est in Republica. Cic. C. 1. 13. *Een ziekte, of ongesteltheit die in den Staat is.*

MŎRDĀCĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 21. 15. *Bytachtigheit: ook steeking van netelen, enz.*

MŎRDĀX, ăcis. omn. gen. *Bytende, steekende, dat byt, of steekt.* De compar. Mordacior staat by Phæd. 4. 7. 1. en de superl. Mordacissimus by Plin. H. 17. 8.

Mordax janua. Plaut. Truc. 2. 4. 1. *Een klemmende deur.* Folium. Plin. H. 16. 24. *Een steekend blad.* Ferrum. Hor. O. 4. 6. 9. *Een snydend yzer, of staal.*

Mordax homo. Cic. de Or. 2. 59. *Een schamper, scherp, spotachtig, steekend, of bits mensch.*

Mordax carmen. Ovid. Tr. 2. 563. *Een schimpdicht.*

MŎRDĔO, es, mŏmordi, morsŭm, mŏrdēre. Cic. S. R. 20. *Byten.*

Mordere frenum. Cic. F. 11. 24. *Op zyn gebit byten, zyn gebit tusschen zyn tanden neemen.*

Mordere frenos. Sen. Tr. 15. *Opsnuiven, hevig worden, in hevigheit uitbarsten,* van eenen Dichter of Redenaar spreekende.

Mordere. Plin. H. 12. 19. *Steeken, branden,* van een kruid spreekende.

Amnis mordet aqua rura. Hor. O. 1. 31. 8. *De stroom neemt van de landen, waar langs zy heene spoelt, iets weg.*

Scribis morderi te interdum, quod, &c. Cic. Att. 6. 2. *Gy schryft my dat gy nu en dan op uwe tanden byt,* dat is, *gram, of toornig word, om dat, enz.*

Mordere. Ter. E. 3. 1. 21. *Quaadspreeken, heimelyk steeken.*

Dente iniquo mordere. Ovid. Tr. 4. 10. 124. *Boosly̆k schenden, of lasteren.*

Mordere aliquem. Ter. E. 3. 1. 55. Cic. Att. 11. 7. *Iemant schamperlyk steeken.*

Valde me momorderunt epistolæ tuæ. Cic. Att. 13. 12. *Uwe brieven hebben my zeer geraakt.*

Oleam æstus momordit. Hor. E. 1. 8. 5. *De groote hitte heeft de olyfboomen beschadigt.*

Morderi conscientia. Cic. T. Q. 4. 20. *Een knagend geweten hebben.*

(Mordere word ook gezegt *van de koude.* Matutina parum cautos jam frigora mordent. Hor. S. 2. 6. 45. *Die zich niet wacht, word des morgens van de koude gebeten, of voelt wel dat het 's morgens noch koud is.*)

MŎRDĪCĒS, ŭm. m. plur. Plaut. Au. 2. 2. 57. *De tanden.* Op eene kinderlyke wyze zegt men. *De byters.*

MŎRDĬCUS. Adv. Hor. S. 1. 8. 27. *Met de tanden, al bytende.*

Mordicus aliquid tenere. Cic. A. Q. 4. 16. *Iets halstarriglyk vast houden, ergens vast by blyven, iets hardnekkig beweeren.*

† MŌRĒ. Adv. Plaut. St. 5. 1. 1. *Zottelyk, dwaaslyk, gekkelyk.*

MŎRĔĀ, æ. f. *Morea*, een landschap van Griekenland, voortyds *Peloponesen* genoemt.

MŎRĒTŪM. i. n. Ovid. F. 4. 367. *Zekere koek, of taart van meel, melk, wyn, kaas, en kruiden gemaakt.* Zie Scal. Cat. 157.

MŎRĬBŪNDŬS, ă, ŭm. Cic. Sext. 39. *Stervende, doodziek, of doodkrank, op sterven leggende, zieltoogende, zielbrakende, den geest geevende.*

† MŌRĬGĔRO, as, āvi, ātŭm, ārĕ alicui. Plaut. Am. 3. 3. 26. *Iemants zin, of wil doen, iemants begeerte inwilligen,* of *involgen.*

MŌRĬGĔRŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. *Zich naar iemant voegen,* of *schikken, iemant involgen.*

Voluptati aurium morigerari debet oratio. Cic. Or. 48. *Een rede moet de ooren streelen.*

MŌRĬGĔRŬS, ă, ŭm. *Gehoorzaam, onderdanig, gedienstig, gevoeglyk, beleefd, opvolgend, toegeevend.*

Mihi semper morigera fuit in omnibus. Ter. An. 1. 5. 58. *Zy heeft my altoos in alles gehoorzaamt, of opgevolgt.*

MŌRĬO, ōnĭs. m. Mart. 8. 13. 1. *Een hofnar, hofgek, poetzemaker,* tot vermaak van eenen Vorst, enz.

MŎRĬŎR, ĕris, mŏrtŭŭs sŭm, mŏri. *Sterven, overlyden, ontslaapen.*

Ex vulnere mori. Cic. F. 10. 33. *Aan een wonde sterven.*

Pater ei moritur. Liv. 29. 29. *Zyn Vader sterft.*

MŎRMYRĀ, æ. f. Plin. H. 32. 11. *en*

MŎRMYRĒS, ŭm. m. plur. Ovid. Hal. 110. Μορμύρος. *Zekere veelverwige zeevisch.*

MŌRŎLŎGŬS, ă, ŭm. Plaut. P. 1. 1. 50. *Ongerymt, belachelyk, bespottelyk,* van een reden spreekende.

MŎRŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. *Ophouden, laaten wachten, uitstellen, verachteren, weêrhouden, stuiten:* ook *vertoeven, blyven.*

Egomet convivas moror. Ter. H. 1. 1. 120. *Ik hou zelf myn gasten op, of ik laat zelf myn gasten wachten.*

Belli celeritatem morari. Cic. A. 5. 9. *Den oorlog lang gaande, of lang draagende houden.*

Iter alicujus morari. Ovid. Her. 19. 20. *Iemant in zynen weg stuiten, of beletten voort te gaan.*

Morari celeres rivos. Hor. 3. 11. 14. *Stroomen stuiten.*

Carmina oculos morantur. Hor. E. 1. 13. 17. *De vaerzen houden de oogen in stilstant.*

Ne multis morer. Cic. V. 4. 46. *Om kort te zyn, om af te breeken, om 't kort te maaken.*

Pervulgatum est, nihil moror. Plaut. B. 4. 9. 150. *Dat is al te gemeen, ik geef 'er niet om, of ik vraag 'er niet naar.*

Non moror. Ter. E. 3. 2. 7. *Ik stel 'er, zet 'er, of kant 'er my niet tegen; ik heb 'er niets tegen.*

Nihil moror officium quod me gravat. Hor. E. 2. 1. 264. *Ik geef weinig om een ampt dat my moeite baart.*

Morari solutionem. Paull. Dig. 45. 1. 91. §. 1. *Een betaling uitstellen.*

Morari aliquid. *Iets wachten, of verwachten.* Præsidium. Cic. F. 12. 15. *Hulpbenden verwachten.*

Morari. *Woonen, zyn verblyf, of woonplaats hebben, of houden.*

Morari in Italia. Cic. F. 11. 24. *In Italien woonen, of zich ophouden.*

(Populos, qui in radice Caucasi morabantur, subegit. Just. 12. 6. 9. *Hy heeft de volkeren, die aan den voet van den berg Kaukasus woonden, t'onder gebragt.*

Morari cum aliquo. Sen. E. 32. Scæv. Dig. 33. 1. 20. Apud aliquem. Pomp. Dig. 33. 1. 7. *By iemant zich ophouden, met iemant verkeeren.*

Nihil morari. *Ergens niet naar vraagen, ergens niet om geeven.*

Nihil me ego quidem moror quo minus honore abeam. Liv. 3. 54. *Ik geef 'er niet om, of ik de bedieninge afleg.*

Morari. *Zich vermaaken, vermaak ergens in hebben, of in scheppen.*

Lamiæ pietas me moratur. Hor. E. 1. 14. 6. *Lamias gedienstigheit vermaakt my.*)

Alvus dura moratur. Hor. S. 2. 4. 27. *De afgang is gestopt; hy is hardlyvig.*

Moratur. *Men wacht, of houd zich op, men vertoeft, of blyft staan.*

Plus biennium in his tricis moratur. Cic. F. 8. 5. *Men houd zich meer dan twee jaaren met deeze beuzelingen, vodderyen, of wisjewasjes op.*

MŌRŌSĒ. Adv. Cic. Cl. 67. *Styfhoofdelyk, koppiglyk, eigenzinniglyk.* De compar. Morosius staat beneden by Tertullianus en de superl. Morosissime by Suet. A. 66. 8.

MŌRŌSĬTĀS, ātis. f. Cic. S. 18. *Eigenzinnigheit, wonderzinnigheit, styfzinnigheit, hoofdigheit, koppigheit, grynigheit, gemelykheit.*

MŌRŌSŬS, ă, um. Cic. Att. 1. 13. *Eigenzinnig, wonderzinnig, styfzinnig, korzel, hoofdig, koppig, grynig, gemelyk.* (De compar. Morosior

Zzzzz

rosior staat beneden by Suetonius, en de superl. Morosissimus by Tertull. Cor. 1.)

Mirabiliter morosus es. Cic. Att. 2. 25. *Gy zyt wonderlyk grynig, zeer gemelyk, korzel, of eigenzinnig.*

Arbor morosa natu. Plin. H. 16. 33. of Nasci. Plin. H. 17. 20. *Een boom die langzaam bykoomt, of traag opschiet.*

(Morosus is eigentlyk, *Een die alles net, en naar zyn zin wil gedaan hebben, en als iets zoo niet word gedaan, gelyk hy 't voorgeschreeven had, dan gemelyk word.* Zoo beschryft hem Cic. Or. 29.

Morosus. *Net op zyn kledinge, of zyn lichaam op te pronken.*

Julius Cæsar circa corporis curam erat morosior. Suet. J. 45. 3. *Julius Cæsar was net in 't oppronken van zyn lichaam.*

Pallium morosius ordinatum. Tertull. Pall. 4. *Een nette geschikte mantel.*)

MŌRS, ŏrtis. f. Cic. T. Q. 1. 9. *De dood.*

Præclaræ mortes sunt Imperatoriæ. Cic. Fin. 2. 30. *De dood der Veldheeren is doorluchtig, of maakt veel gerucht.* In 't Neêrduitsch gebruikt men 't plural. niet in deezen zin.

Mors arcessita. Plin. E. 1. 12. 2. *Een dood die men zich op den hals heeft gehaalt.*

Mortem oppetere. Cic. V. 3. 56. Obire. Cic. A. 5. 17. Morti. Virg. Æ. 2. 64. Morte, mortem occumbere. Cic. T. Q. 1. 42. *De dood ondergaan, sterven, overlyden, ontslaapen, den geest geeven.*

(Sua morte mori. Suet. J. 89. 1. Sen. E. 69. Firmic. 8. 19. *Zyn eige dood, of een natuurlyke dood sterven.*)

‡ MŌRSĬCĀTĬM. Adv. Varr. by Non. 2. 547. *Bytende, al bytende.*

MŌRSĬŪNCŬLĂ, æ. Plaut. Ps. 1. 1. 65. *Een kleine beet, een hapje.*

MŌRSUS, ă, ūm. *Gebeten, gehapt.*

Morsi a rabioso cane. Plin. H. 29. 5. *Menschen van eenen dollen hond gebeeten.*

MŌRSŬS, ūs. m. *Een beet, hap.*

Bibere morsu. Plin. H. 10. 46. *Al happende drinken.*

Unci morsus. Lucan. 3. 695. *De lepels van ankers.*

Morsus. Lucret. 5. 1067. *Een beet, of lidteken dat van een beet overblyft.*

Contusus ex recenti morsu animi. Liv. 6. 34. *Ontstelt door 't verdriet hem versch overgekoomen.*

Morsus doloris. Cic. T. Q. 2. 22 *'t Gevoelen, of de hevigheit der smerte.*

Morsus. Hor. E 1. 14. 38. *Steking, schimp, smaadreden, lastering, quaadspreking, schamperheit.*

MŌRTĀLIS, is. m. en f. ālĕ, is. n. Cic. N D. 3. 13. *Sterffelyk, de dood onderhevig, of onderworpen.* De compar. Mortalior staat by Plin. H. 36. 15.

Mortalis. *Sterffelyk, menschelyk, dat den menschen betreft.*

Mucro mortalis. Virg. Æ. 12 740. *Een dolk door een sterveling, of sterffelyk mensch gemaakt.*

Facta mortalia. Hor. A. P. 68. *'t Bedryf der stervelingen, de daaden der menschen.*

Inimicitiæ mortales. Cic. R. P. 12. *Doodelyke vyandschappen.*

Mortalis. *Vergankelyk, Verderffelyk.*

Fulgor siderum mortalis. Plin. H. 2 8. *De glans der sterren is vergankelyk.*

MŌRTĀLĬS, is. m. Cic. Dom. 37. Virg. G. 1. 147. *Een sterveling, een mensch.*

MŌRTĀLĬTĀS, ātis. f. *Sterffelykheit.*

Omne quod ortum est, mortalitas consequitur. Cic. N. D. 1. 10. *Al wat geboren is, is de sterffelykheit onderworpen.*

Mortalitas. Curt. 8. 4. 24. Plin. H. 2. 7. *De stervelingen, de menschen.*

Mortalitas. *De dood.*

Extinguitur crimen mortalitate. Ulp. Dig. 48. 4. 11. *De misdaad word door de dood uitgewischt.*

MŌRTĀRĬŬM, ii. n. Colum. 12. 55. *Een vyzel, of mortier,* om iets in te stooten.

Mortarium. Vitruv. 5. 12. *Een kalkoven.*

Mortarium. Vitruv. 7. 1. *Mortel, kalk.*

MŌRTĬCĪNŬS. ă, ūm. *Dat van zelf gestorven is.*

Morticina caro Sen. E. 122. *Dood, verstorven, of ongevoelig vleesch.*

Ovis. Varr. R. R. 2. 9. *Een schaap dat van zelf gestorven is.*

Morticini clavi. Plin. H. 22. 23. *Eelt, vereelde, of eeltige knobbels in de voetzoolen.*

(Morticinus. Plaut. P. 2. 4. 12. *Iemant die zoo bleek is als een doode.* By Plautus is 't. *Een schimp - of scheldwoord.*)

MŌRTĬFĔR. Cic. Fat. 9. Zie Mortiferus.

MŌRTĬFĔRĔ. Adv. *Doodelyk, ter dood toe.*

Vulneratus mortifere. Ulp. Dig. 9. 12. 21. §. 1. *Doodelyk gewonds, of gequetst.*

(Mortifere ægrotare. Plin. E. 3. 16. 3. *Doodelyk ziek zyn.*)

MŌRTĬFĔRŬS, ă, ūm. Cels. 5. *Doodelyk, de dood veroorzakende.*

Vulnus mortiferum. Cic. Syll. 26. *Een doodelyke wonde.*

(MŌRTĬFĬCŬS, ă, ūm. *Doodelyk, dat de dood aanbrengt.*

Uterque mortifico vulnere ictus. Val. Max. 5. 4. 1. *Beide doodelyk gewondt zynde.*)

‡ MŌRTŬĀLĬS, is. m. en f. ālĕ, is. n. Plaut. As. 4 1. 63. *Dat de dood, of doden aangaat.*

MŌRTŬŬS, ă, ūm. Cic. L. L. 2. 24. *Dood, overleden, die dood is.*

‡ MŌRŬLĂ, æ. f. Plaut. Pœn. 5. 5. 10. *Een moorinnetje.*

MŌRŬM, i. n. Virg. E. 6. 22. *Een moerbezy, of moerbes.*

MŌRŬS, i. f. Plin. H. 16. 25. *Een moerbezieboom.*

MŌRŬS, i. m. Plaut. M. G. 3. 1. 68. Μωρός. *Een gek, een zot, of nar.*

MOS.

MŌS, ōris. m. *Gewoonte, gebruik, manier, gewoone wyze van doen.*

Mos oblivisci hominibus. Plaut. Capt. 5. 3. 8. *De menschen zyn gewoon te vergeeten.*

Mos est hominum ut nolint. Cic. Cl. 21. *'t Is de gewoonte der menschen niet te willen.*

Erat tum in more publica munificentia. Tac. An. 3. 72. 1. *'t Was toen de gewoonte, of 't ging toen in zwang, dat ook gemeene menschen hunne mildadigheit toonden in 't optimmeren van openbaare gebouwen op hunne kosten.*

Ut mos est. Cic. V. 5. 26. *Gelyk de gewoonte is.*

Moris esse Græcorum negant. Cic. V. 1. 26. *Zy loochenen dat dit de wyze, of gewoonte der Grieken is.*

Mos vestis. Just. 1. 2. 3. *Maakzel, of fatzoen van een kleed. Mode.*

Nosti morem dialogorum. Cic. F. 9. 8. *Gy kent de wyze, of trant der t'zamenspraaken tusschen twee menschen.*

More scribo. Cic. F. 11. 29. *Ik schryf naar gewoonte, zoo als men gewent, of gewoon is.*

More Romano. Cic. F. 7. 18. *Op zyn Roomsch;* dat is, *openhartiglyk, rondelyk, oprechtelyk.*

More. Virg. Æ. 7. 247. De more. Virg. Æ. 1. 322. Ex more. Virg. Æ. 5. 244. Hor. S. 2. 3. 280. *Volgens gewoonte, gebruik, of manier.*

In morem fluminis elabi. Virg. G. 1. 245. *Als een stroom loopen.*

Mores. *Zeden, manieren, aart, inborst, zinnelykheit.*

Præfectus morum. Nep. 22. 3. 2. *Een Tuchtmeester, Zedenmeester, of opzichter over de zeden.*

Commodis esse moribus. Cic. Am. 15.

15. *Heel zachtzinnig*, of *goedaardig zyn, hensch van zeden*, of *manieren zyn*.

Alii nunc sunt mores. Plaut. B. 3. 3. 33. *De gewoonte is nu anders, men leeft nu zoo niet meer.*

Mores conveniunt. Ter. An. 4. 2. 13. *Zy zyn eens geäart*, of *gezint, zy koomen heel wel overeen.*

Innumeris moribus aptus. Ovid. Art. 1. 760. *Dat naar de zin van ontelbaare menschen geschied.*

Morum doctus imitator. Hor. Art. 317. *Een net*, of *bequaam uitbeelder*, of *beschryver der zeden.*

Illud tua singularis humanitas suavissimique mores a te sunt impetraturi. Cic. Att. 16. 16. subj. 1. *Uwe byzondere heusheit, en zeer goedaardige zeden zullen dat op u vermogen*, of *dat van u verwerven.*

Cæli mores. Plin. H. 14. 1. *De gesteldheit*, of *getemperdheit der lucht.*

Morem gerere alicui. Cic. F. 2. 17. *Iemants wil involgen, iemants zin doen, iemant gehoorzaamen.* Animo. Plaut. Am. Prol. 131. *Zyn genegenheit*, of *driften opvolgen.* Amori. Ovid. Am. 2. 2. 13. *Zich aan de min overgeeven.*

Paci morem imponere. Virg. Æ. 6. 852. *De voorwaarden van den vrede voorschryven.*

Jam dolor in morem venit meus. Ovid. P. 2. 7. 39. *Myn smert is al in een gewoonte verandert.*

Sine more. Virg. Æ. 8. 635. *Zonder maate, onmatiglyk.* (Servius legt het uit *Zonder voorbeeld.* Fab. S. 2. 18. *tegens gewoonte.* Lacerd toont voorbeelden en gewoontens, en legt het uit *godloosliyk, schandelyk.*

Facinus sine more. Stat. Th. 1. 238. *Een schelmstuk zonder voorbeeld*, of *een ongehoorde daad.*

Mos. Cic. T. 5. *Een gewoonte, een recht door toestemminge van een volk opgekoomen.*

Ut de fundo Cæcina moribus deduceretur. Cic. Cæc. 7. *Dat Cæcina, volgens gewoonte, dat veld zoude afstaan.*

Mos. *Deugden.*

Mores juvenis deducere in astra. Hor. O. 4. 2. 22. *De deugden van den jongeling tot den hemel verheffen*, of *zeer pryzen.*

Moribus & cœlum patuit. Prop. 4. 12. 10. *De hemel heeft open gestaan voor menschen die vroom leefden.*

Mos. *Stilte, langzaamheit, zachtheit*, van eenen stroom spreekende.

Quos tibi præceps ferat Adria mores. Stat. S. 3. 2. 87. *Hoe langzaam, hoe zagt loopt de snelle Adria u ten gevalle!*

Nilus moribus receptis it per montes in alta convalle. Lucan. 10. 328. *De Nyl loopt zeer zagt*, of *zeer langzaam tusschen de bergen in eene diepe valleye.* Zie Gronov. Diat. St. 29. en over Sen. N. Q 6. 14.

Mos. *Een gelykenis, een gedaante.* More anguium. Flor. 3. 5. 24. Plin. H. 9. 30. Bestiarum. Cic. L. R. 1. 2. Pecudum. Flor. 1. 11. 13. In morem pecudum. Flor. 3. 8. 6. *Gelyk de slangen doen. Als het vee doet*, of *Op de wyze der slangen: Der beesten*, of *van 't vee.*

Mos. *Gebreken, feilen, mitslagen, zonden.*

Propitiis, si per mores nostros liceret, Deis. Tac. H. 3. 72. 1. *De Goden ons gunstig zynde, indien het hun door ons zondig leven vry stont.*)

MŎSĂ, æ. f. Tac. An. 2. 6. 6. Plin. H. 4. 14. *De Maas*, een stroom wiens oorsprongk in Champagne is, en die door Lotharingen, 't land van Luik, Vlaanderen, en Holland in zee loopt.

MOSĂMBĬCŪM, i. n. *Mosambiken*, een stad van Afrika.

MŎSCHĂ, æ. f. *Moskou*, de Hoofdstad van Moskovien, en verblyfplaats der Czaarse Majesteiten.

MŎSCŎVIĂ, æ. f. *Moskovien, zwart Rusland.*

MŎSELLĂ, æ. f. Tac. An. 13. 53. 3. *De Moezel*, of *Moezelstroom*, een stroom van Lotharingen.

MOT.

MŌTĀCĬLLĂ, æ. f. Varr. L. L. 4. 11. *Een quikstaert*, zeker klein vogeltje dus genoemt om dat het gedurig den staert roert.

MŌTĬO, ōnis. f. Cic. Fat. 19. *Beweeging, roering.*

Motiones lineæ. Vitruv. 8. 6. *De beweegingen van een lyn.*

Animi motio. Cic. A. Q. 1. 8. *Ontroering, beweeging des gemoeds, gemoeds beweeging, gemoeds neiging, drift, hartstocht.*

MŌTĬŪNCŬLĂ, æ. f. Sen. E. 53. *Een vermaning, een kleine rilling*, of *huivering van de koorts.*

Motiunculis interim perstringitur. Sen. Tr. 2. *Hy voelt somwylen noch eenige vermaningen*, van eenen geheterden zieken spreekende.

MŌTO, as, āvi, ātum, ārĕ. Virg. Æ. 6. 28. *Dikwils roeren, schudden*, of *beweegen.*

MŌTŎR, ōris m. *Een beweeger, een die roert*, of *beweegt*, ook *een stoorder, beroerder*, of *ontruster.*

Cunarum motor. Mart. 11. 40 1. *Een wieger, een die de wieg trekt*, of *roert.*

MŌTŬs, ă, ūm. Virg. Æ. 1. 139. *Bewogen, beweegt, geroert*; ook *beroert, ontroert, ontrust, gestoort.*

MŌTŬS, us. m. *Beweging, roering*: ook *ontrusting.*

Interiore motu cietur id quod est animal. Cic. T. Q. 1. 23. *Een dier word door eene innerlyke beweginge gedreven, opgewekt*, of *aangeprikkelt.*

Terræ motus. Sen. N. Q 6. 1. *Aardbeving, schudding van de aarde.*

Motus animi. Cic. Off. 1. 36. *Beweging*, of *ontroering der ziele, zieltocht, hartstocht, gemoedsneiging.*

Totius Italiæ motus. Cic. Dom. 56. *De beweging*, of *ontrusting van gansch Italien.*

In motu esse. Cic. Fr. 3. 2. *In onrust zyn.*

Motus. *Een beweegreden, beweegmiddel, reden, oorzaak.*

Audisti consilii mei motus. Plin. E. 3. 4. 9. *Gy hebt de redenen van myn voornemen gehoort*, of *van mynen raad verstaan.*

MOV.

MŎVĒNS, ēntis. omn. gen. *Beweegende, roerende, verroerende.*

Moventes res. Liv. 5. 25. Gell. 11. 18. *Roerende*, of *tilbaare goederen, huisraad.*

MŎVĔO, ēs, mōvi, mōtūm, mŏvērĕ. *Beweegen, roeren, verroeren*: ook *ontroeren, ontrusten, stooren.*

Omnia quæ moveri possunt. Nep. 2. 2. 8: 10. 4. 2. *Alle dingen die vervoert konnen worden, alle roerende goederen.*

Venæ æquis intervallis moventur. Cels. 3 6. *De slagaders worden eenparig bewogen.*

Movere alvum. Cato R. R. 115. *Loslyvigheit veroorzaaken.* Vomitionem. Plin. H. 20. 2. *Aan 't braaken helpen, braaken verwekken.*

Movere aliquem de sententia. Cic. A. 2. 21. A. Q. 4. 46. *Iemant van gevoelen*, of *van meening doen veranderen*, of *van zyn meening*, of *gevoelen afbrengen.*

Ex ea opinione nullius oratio me movebit. Cic. N. D. 3. 2. *Van dat gevoelen*, of *van die meening zal my niemant afbrengen; ik zal door geen reden my van dat gevoelen laaten verzetten.*

Movere se. Cic. F. 5. 21. *Vertrekken, verreizen, wechgaan, heene gaan.*

Movere ab urbe. Liv. 22. 36: 24. 44. *Van de stad aftrekken*, van een leger spreekende. Hy verstaat 'er Castra onder.

Movere se ad motum fortunæ. Cæs. B. C. 2. 17. 3. *Zich naar de schikkingen van 't wisselloi voegen.*

Loco movere verba. Hor. E. 2. 2. 113. *Woorden verplaatzen*, of *verzet-*

F. 15. 8. *Ik ben van blyschap opgetogen, ik ben uitermaten verblydt.*

MĪRĀTIO, ōnis. f. *Verwondering.*

Causarum ignoratio mirationem facit. Cic. D 2. 22. *De onkunde der oorzaaken baart verwondering, men vind d'uitwerkzels wonderlyk, om dat men de oorzaaken niet weet.*

MĪRĀTŎR, ŏris. m. Ovid. M. 4. 640. Sen V. B. 8. Mart. 10. 87. 15. *Een verwonderaar, een die zich verwondert.*

MĪRĀTRĪX, īcis. f. Juv. 4. 62. *Een vrouw die verwondert is.*

Fama miratrix senioris ævi. Sen. H. 2. 742. *De Faam die met verwondering de roem der voorgaande eeuwen uitblaaft.*

Miratrix sui vetustas. Lucan. 4. 663. *De oudheit verwondert over zich zelven, of die over zich zelven verwondert staat.*

MĪRĀTŪS, ā, ūm. Hor. O. 4. 9. 17. *Die zich verwondert, of die verwondert staat.*

MĪRĀTŪS, ūs. m. *Verwondering, verbaastheit.* Dit woord vind men niet dan in ablativo.

Res digna miratu. Sen. E. 94. *Een verwonderens waerdige zaak.*

MĪRĒ. Adv. *Verwonderlyk, wonderbaarlyk, op eene verwonderlyke, of ongewoone wyze.* De compar. Mirius heeft Varro gebruikt by Non. 2. 515.

Puero mire favent. Cic. Att. 16. 11. *Zy zyn dat kind wonderlyk toegedaan, of gunstig.*

MĪRĬFĬCĒ. Adv. *Wonderlyk, wonderbaarlyk, op eene gansch zonderlinge wyze.*

His studiis mirifice deditus. Cic. de Or. 1. 13. *Wonderlyk tot deeze leeroeffeningen gezint.*

‡ MĪRĬFĬCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Am. 2. 2. 46. *Wonderlyk, of verwonderlyk maaken.*

MĪRĬFĬCŬS, ā, ūm. Cic. de Or. 3. 19. *Wonderlyk, verwonderlyk.* De superl. Mirificissimus staat by Ter. Ph. 5. 6. 31.

Homo mirificus. Cic. Att. 5. 17. *Een wonderlyk fraai man, een uitstekend, of deftig man.*

MĪRMĪLLO, ōnis. m. Cic. A. 3. 12. *Zekere Schermers op zyn oud Fransch gewapent,* die op hunnen helm een visch droegen. Die tegens een van deezen vocht, had een net, Mirmillo genoemt, dat hy deezen zwaerdschermer, poogde over 't hoofd te smyten. Pittakus, een van de zeven Wyzen van Griekenland, was de vinder van dit slach van gevecht, hebbende Phinon, Atheens Veldoverste, tegens wien hy in een tweestryd vocht, met een net verstrikt.

(MĪRMĪLLŌNĬCŬS, ā, ūm. *Dat tot deeze schermers behoort.*

Mirmillonica scuta zyn geweest, naar 't zeggen van Festus, *Schilden gemaakt naar de gelykenis van deeze schermers schilden, waar mede zy op de muuren staande vochten.*)

MĪRŎR, āris, ātūs sūm, ārī. *Zich verwonderen, verwondert zyn, ergens verwondert,* of *verbaast over staan.*

Mirari. Virg. G. 3. 49. *Iets met verwondering,* of *met vermaak aanzien.*

Miror quapropter hæc curet. Plaut. Am. prol. 85. Quomodo. Ter. H. 5. 3 2. *Ik verwonder my,* of *'t komt my vreemt voor dat hy zich daar over bekommert.*

(Miror. *Ik ben onweetende, ik weet niet.* Om dat de verwondering dikwils spruit uit onweetenheit, *of* onkunde van de zaak.

Miror unde sit. Ter. An. 4. 4. 11. *Ik weet niet waar het van daan is.*

Ne quis miretur qui sim, paucis eloquar. Plaut. Au. prol. 1. *Op dat niemant onweetende zy wie ik ben, zal ik 't kortelyk zeggen.*

Miror. *Ik volge na.* Om dat het onze plicht is dien na te volgen, waar over wy ons uit grootachtinge verwonderen.

Primis & te miretur ab annis. Virg. Æ. 8. 517. *En dat hy u van jongs op navolge.*

Nec res ultra mirabere nostras. Val. Fl. 4. 53. *En gy zult onze daaden niet verre navolgen.*

Mirari word ook gezegt van de pluimstrykers, *die iemant, om wel by hem te staan, al verwonderende pryzen en groot maaken.*

Nunquam ita miratus sum fortunam alterius. Cic. D. 2. 2. *Ik heb nooit over verwonderinge een anders voorspoed zoo groot gemaakt.*

Mirari se. *Zich zelven behaagen.*

Qui se mirantur, in illos virus habe. Mart. 13. 2. 7. *Bewaar uw fenyn en galle voor hen, die zich zelfs behaagen, of die van zich zelfs veel werks maaken.*)

MĪRŪS, ā, ūm. *Wonderlyk, verwonderlyk, wonderbaar, verwonderens waerdig.* (De compar. Mirior staat uit Titinnius by Festus, en uit Varro by Non. 2. 515.)

Mirum in modum. Plaut. Am. Per 7. *Verwonderlyk, wonderbaarlyk, op eene wonderlyke wyze, heel zeldzaam.*

Mirum, ni domi est. Ter. An. 3. 4. 19. *'t Zal my verwonderen,* of *het zal iets heel zeldzaams zyn, zoo hy niet t'huis is.*

(Mirus. *Hard, droevig.*

Etsi genus hoc consolationis mirum est. Cic. F. 4. 5. *Alhoewel deeze soorte van vertroostinge hard valt.*

Omnia mira sunt, nisi herus hunc hæredem facit. Plaut. Pœn. 4. 2. 17. *Dit alles valt hard, deeze geheele zaak is droevig, indien myn meester deezen niet tot erfgenaam aanstelt.*)

MIS.

MĪSCĔLLĀNĔŪS, ā, ūm. Gell. Præf. *Gemengt, vermengt.*

(Miscellanea, orum, pl. n. Juv. 11. 20. *Spelen zoo vermengt, dat ze tot geen byzonder spel konnen gebragt worden.* Zie Turneb. Adv. 22. 23. en Scal. Epist. T. 5. 479.)

MĪSCĔLLŪS, ā, ūm. Miscellum genus columbarum. Varr. R. R. 3. 7. *Duiven die noch wild, noch tam zyn,* of *van een gemengde slag.*

Miscella uva. Varr. R. R. 1. 54. Cato R. R. 6. *Zekere zwarte druiven,* Die 't eerst ingeoogst wierden, om dat ze heel vroeg ryp waren. De wyn die 'er van gemaakt wierd, zegt Cato, was voor 't werkvolk.

MĪSCĔO, ēs, miscŭī, mistūm, miscērĕ. Colum. 6. 4. *Mengen, vermengen, t'zamen mengen, onder malkanderen mengen.*

Miscere pocula. Ovid. M. 10. 160. *Te drinken geeven,* of van woord tot woord, *den beker mengen.* (Vermids de wyn in die warme landen meest gemengt wierd.)

* Omnia miscere. Cic. S. R. 32. *Alles verwerren, beroeren,* of *over hoop smyten.*

Pectora miscentur vario motu. Virg. Æ. 12. 217. *De harten,* of *gemoederen worden van verscheide tochten bewogen.*

Prælia miscere. Virg. G. 2. 282. *Zich in 't gevecht mengen, handgemeen worden, beginnen te vechten, te slaan, te stryden, slag te leveren.*

Miscere tumultum in concionem. Liv. 8. 32. *Oproer in een vergadering verwekken.*

(Si ad fecem elleborum misceas. Colum. 7. 5. *Indien gy nieskruid met heffe mengen zult.*

Miscere vinum aqua. Plin. H. 7. 56. Aquæ. Colum. 7. 5. *Wyn onder water mengen.*

Miscere se cum aliquo. Cic. D. 1. 60. Alicui. Virg. Æ. 7. 661. *By iemant slaapen*)

MĪSĔLLŪS, ā, ūm. Cic. Att. 3. 23. *Elendig, ongelukkig, deerlyk, beklaaglyk, rampzalig, dat deernis,* of *medelyden verdient.*

MĪSĔR, ră, rūm. Cic. Part. 17. Ter, E. 3. 2. 34. *Elendig, ongelukkig, rampzalig, beklaaglyk, jammerlyk.* De compar. Miserior staat by Cels 3. 23. en de superl. Miserrimus by Liv. 40 8.

* Miserum carmen. Virg. E. 3. 27. *Elendige, zenuwlooze,* of *slechte vaerzen.*

(Mi-

(Miser. *Ziek, krank.*

Miseram esse prædicat buccam sibi. Plaut. Pœn. 5. 2. 23. *Hy zegt dat hem iets aan de wange schort, dat hy gebrek aan de wange heeft.*

Homini misero non invideo medicinam. Petron 89. *Een ziek mensch beny ik, of misgun ik de genezinge niet; of wil ik niet verbergen hoe hy genezen zal worden.*

Miser. *Vermoeit, afgesloofd.*

Miserrimus fui fugitando. Ter. E. 5. 2. 7. *Onder 't vluchten ben ik zeer moede geworden.*

Anum sectatus cum clamore per vias miserrimam habui. Plaut. Cist. 2. 2. 1. *Dat oude wijf heb ik vervolgt, en op de straat met schreeuwen veel moeilykheit aangedaan.)*

MISĔRĀBĬLIS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. *Elendig, ongelukkig, jammerlyk, erbarmelyk, deerlyk, rampzalig, dat deernis, of medelyden verdient.* (De compar. Miserabilior staat by Liv. 24. 26.)

Miserabilis ignoratio veri. Cic. Consol. *Een jammerlyke onkunde der waarheit.*

Miserabile carmen. Virg. G. 4. 514. *Een naar, droevig, of klaaglyk gezang; een treurdicht.*

MĬSĔRĀBĬLĬTĔR. Adv. Cic. T. Q. 1. 40. *Elendiglyk, ongelukkig, op eene deerlyke, of jammerlyke wyze, rampzaliglyk.*

MĬSĔRĀNDŬS, ă, ŭm. *Elendig, erbarmelyk, deernis waerdig, daar men medelyden mede moet hebben, dat, of dien men beklaagen moet.*

Oratio tua omnibus miseranda visa est. Cic. de Or. 2. 69. *Al dat de waereld heeft geoordeelt, is, dat uwe rede erbarmelyk was.*

MĬSĔRĀNTĔR. Adv. Gell. 10. 3. *Met deernis, of medelyden.*

MĬSĔRĀTĬO, ōnis. f. *Medelyden, deernis, meêdogen, meêwarigheit, barmhartigheit.*

Miseratione mens Judicum permolenda est. Cic. Or. 138. *Men moet de Rechters tot meêdogen, of medelyden verwekken.*

MĬSĔRĀTŬS, ă, ŭm. *Medelijdig, meêdogend, meêwarig.*

Phœbe graves Trojæ semper miserate labores. Virg. Æ. 6. 56. *O Apol! die altijd meêwarig met de Trojaanen zijt geweest.*

MĬSĔRĔ. Adv. *Elendiglyk, ongelukkiglyk, rampzaliglyk, deerlyk.* (De compar. Miserius staat by Liv. 34. 24.)

Misere periit. Plaut. Au. 4. 9. 10. *Hy is elendiglyk omgekoomen, of om hals geraakt.*

Misere aliquem amare. Ter. H. 1. 2. 16. *Iemant onmatiglyk beminnen.*

Invidere misere. Ter. E. 3. 1. 22. *Doodelyk haaten, eenen bitteren, of doodelyken haat toedraagen.*

(Misere. *Zonder beleid, dwaaslyk.*

Misere sumus omnes religiosæ. Ter. H. 4. 1. 36. *Wy alle zyn zonder beleid godtsdienstig.*

Bassus misere noluit mihi legionem tradere. Cic. F. 12. 12. *Het was zonder beleid, of een dwaaze daad dat Bassus my de krygsbende niet heeft willen overgeeven.)*

MĬSĔRĔŎR, ēris, sĕrtŭs sŭm, sĕrēri. *Medelyden, meêdogen, of deernis hebben, met medelyden bewogen zyn, ontfermen, beklaagen.*

Vestri miserebor. Cic. Br. 16. *Ik zal deernis, of medelyden met u hebben.*

Miserere laborum. Virg. Æ. 2. 143. *Heb deernis, of medelyden met onze ongevallen.*

MĬSĔRĒSCO, scĭs, ĕscĕrĕ. *Deernis, of medelyden hebben, of krygen, ontfermen, barmhertig zyn, of worden.*

Arcadii miserescite Regis. Virg. Æ. 8. 573. *Hebt deernis met den Koningh van Arkadien.*

MĬSĔRĔT, misĕrtŭm ēst, mĭsĕrērĕ. Cic. A. 2. 15. *Medelijden, deernis, of meêdogen hebben.* Men vind by Plaut. beneden en Ter. Ph 3. 2. 16. Miseritum est.

Miseret me tui. Ter. E. 4. 7. 32. *Het deert my van u, of ik heb medelyden, of deernis met u.*

Me ejus miseritum est. Trin. 2. 4. 29. *Ik heb medelyden, of deernis met hem gehad.*

MĬSĔRĬĂ, æ. f. *Elende, ongeluk, ongeval, rampspoed, tegenspoed.*

In miseria esse. Cic. Fin. 3. 10. *Ongelukkig, rampzalig, of elendig zyn.*

Te premunt miseriæ. Cic. Par. 2. *De elenden drukken u, gy zyt van veele rampspoeden gedrukt.*

MĬSĔRĬCORDĬĂ, æ. f. Cic. T. Q. 4. 8. *Barmhartigheit, medelyden, meêdogen, ontferming.*

Vivo aliena misericordia. Cic. S. R. 50. *Ik leef op een anders genade.*

MĬSĔRĬCŌRS, ōrdis. omn. gen. *Barmhertig, genadig, medelydend, meêdogend, vol medelijden.* (De compar. Misericordior staat by Plaut. R. 1. 5. 23. en de superl. Misericordissimus by August. C. D. 5. 21.)

* Misericors mendacium. Cic. Lig. 9. *Een gedienstige leugen, een leugen om beste wil,* om iemant uit eenig gevaar te redden.

‡ MĬSĔRĬTĔR. Adv. Catull. 63. 49. *Elendiglyk, ongelukkiglyk, deerlyk, rampzaliglyk.*

MĬSĔRŎR, āris, ātŭs sŭm, āri Cic. Mur. 27. *Medelyden, deernis, of meêdogen hebben, met meêdogen zyn geraakt, ontfermen, barmhartig zyn.*

Miserari sortem alicujus. Virg. Æ. 12. 243. *Medelyden met iemants noodlot hebben.*

(Missicius. *Een oud soldaat, die een eerlyke vrybrief en zynen tyd uitgedient heeft.* Zie verscheide inscriptien vergadert van Spon. Misc. Erud. Ant. 7. 1.

Missicius prætorianus. Suet. N. 48. 3. *Een oud uitgedient soldaat van de lyfwacht.)*

‡ MĬSSĬCŬLO, ās, āre. Plaut. E. 1. 2. 29. *Dikwils zenden, of sturen.*

MĬSSĬLĔ, ĭs. n. Virg. Æ. 10. 773. *en*

MĬSSĬLĬĂ, ĭŭm. n. plur. Virg. Æ. 10. 716. Liv. 34. 39. *Allerhande werppylen, of werpschichten.* Men verstaat 'er Telum *of* Tela onder.

Missilia. Suet. C. 18. 4. *De giften, of gaven die de Keizers gewoon waren onder 't volk te werpen,* als suiker gebak, speceryen, gesuikert ooft enz. Dus deeden ze voornamentlyk gedurende de feesten van Saturnus. Zie onze aantekening.

MĬSSĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Liv. 6. 13. *Dat ligt om te schieten, te werpen, of te slingeren is.*

MĬSSĬO, ōnis. f. *Zending, verzending, wechzending.*

Literarum missio. Cic. Att. 1. 5. *Verzendings brieven*

Legatorum missio. Cic. A. 7. 1. *Afzendig, afvaerdiging van Gezanten.*

Missio telorum. Vitruv. 1. 1: 2. 9. *Pylschieting, pylwerping.*

Sanguinis missio. Cels. 2. 10. Suet. C. 29. 5. *Aderlating, bloedlating.*

Missio. Suet. J. 70. 1. *Ontslaging, afscheid, verlof, oorlof.*

Honesta missio. Ulp. Dig. 3. 2. 3. §. 2. Front. St. 4. 6. 4. *Een eerlyk afscheid.*

(Sine missione pugnare Flor. 3. 20. 14. *Tot der dood toe vechten.* Eigentlyk wierd het gezegt *van de schermers, die dikwils zoo lang vochten tot dat 'er een sneuvelde.)*

‡ MĬSSĬTO, ās, ārĕ. Liv. 9. 45. *Dikwils zenden, of sturen.*

MĬSSŬS, ă, ŭm. Cic. Cl. 14. *Gezonden, afgezonden, geslierd, afgestuurt.*

Missum facere. Cic. V. 5. 24. *Te rug zenden, verzenden, wechzenden, verlof, of afscheid geeven.*

Missum facere Cic. Off. 3. 31. *Nalaaten, achterweege laaten, laaten vaaren, overslaan, voorby gaan.*

Missum facere amorem. Plaut. Merc. 1. 1. 83.

1. 1. 83. *De liefde gansch de schop geeven*, of *laaten vaaren*.

Missam facere uxorem. Suet. C. 25. 4. *Zyn vrouw verlaaten*.

Misso convivio. Liv. 26. 14. *De maaltyd geeindigt zynde*.

Missos facere honores. Cic. Sext 66. *Alle ampten*, of *bedieningen laaten vaaren*, *afstaan*, of *van de hand wyzen*.

Missus. Ovid. M. 8. 696. *Geschoten*, *gesmeten*, *geworpen*, *gegoot*, *geslingert*.

MISSUS, ûs. m. Cæs. B. G. 5. 27. 1. *Zending*, *verzending*, *afzending*: *een gerecht*.

Missus. Suet. D. 4. 8. Cl. 21. 5. *Loslating der beesten in 't vechtperk*.

(Missus. Liv. 9. 19. *Een worp*, *het werpen van een pyl*.

Missus. Tac. An. 3. 21. 5. *Bevel*, *last*, *order*.

Missus. Capitol. Pert. 12. *Het opzetten*, of *het opdraagen van schotelen*.)

MISTIM. Adv. *Onder den anderen*, *zonder onderscheid*.

Assidebat mistim. Suet. T. 33. 2. *Hy zat onder hen*, van Tiberius spreekende, die, zonder onderscheit plaats onder de Rechters nam.

MISTURA, æ. f. *Vermenging*, *mengsel*, *mengeling*.

Nullum magnum ingenium sine mistura dementiæ fuit. Sen. Tr. 15. *Daar is nooit groote geest geweest die niet met eenige groote gekheit was behebt*.

MISTUS, a, um. Cic. N. D. 1. 27. *Gemengt*, *vermengt*, *verdeelt*. (De superl. Mistissimus staat by Paterc. 2. 98. 3.)

Mistum gaudio ac metu animum gerere. Liv. 32. 11. *'t Gemoed tusschen blyschap en vrees verdeelt hebben*.

MIT.

MITELLA, æ. f. Cic. R. P. 10. Virg. Cop. 1. *Zeker vrouwe hulzel*.

Mitella. Cels. 8. 10. *Een zwachtel* daar men een gebroken arm mede ophoud.

MITESCO, scis, escĕre. *Verzacht worden*, *bedaaren*, *zachter*, *zoeter*, *lieflyker*, of *stilder worden*.

Frigora mitescunt zephyris. Hor. O. 4. 7. 9. *De felheit der kou word door de weste winden verzacht*.

Freta mitescunt. Ovid. Her. 7. 179. *De zee bedaart*, *word stilder*, of *kalm*.

Mitescit hyems. Liv. 29. 19. *De winter word zachter*.

Ira mitescit. Ovid. P. 3. 3. 81. *De gramschap gaat over*, *de toorn word gestilt*.

Mitescere. Liv. 33. 45. *Tam*, *mak*, of *handelbaar worden*, van wilde beesten spreekende.

Mitescere. Colum. 3. 1. Plin. H. 15. 13. *Ryp*, *murw worden*, *tot rypheit koomen*, van vruchten spreekende.

MITIFICATUS, a, um. Mitificatus cibus. Cic. D. 2. 26. *Verteerde spyze*, of *kost*.

MITIFICARI, aris, atus sum, ari. Plin. H. 8. 7. *Getemt*, of *tam gemaakt zyn*, van Elefanten spreekende.

MITIGATIO, onis. f. Cic. Her. 4. 37. *Verzachting*, *verzoeting*, *neerzetting*, *stilling*, van groote bewegingen door een rede verwekt.

MITIGATORIUS, a, um. Plin. H. 28. 6. *Pynstillende*, *verzachtende*, *dat een verzachtende kracht heeft*.

MITIGATUS, a, um. Cic. F. 6. 1. *Verzacht*, *verzoet*, *gestilt*, *bevreedigt*, *vermurwt*, *te vreede gestelt*, *neergezet*.

MITIGO, as, avi, atum, are. *Verzachten*, *verzoeten*, *stillen*, *bevredigen*, *vermorwen*, *neerzetten*.

Dolores vetustate mitigantur. Cic. Att. 3. 15. *De tyd stilt de smert*, of *slyt het verdriet*.

Ferro agros mitigare. Hor. E. 2. 2. 185. *De aarde der akkeren met yzer gereedschap breeken*.

Cibum mitigare. Cic. N. D. 2. 60. *Een spyze verteeren*, of *verdouwen*.

Patientiæ & fortitudinis fomentis mitigatur dolor. Cic. Fin. 2. 29. *'t Gedult*, *en de kloekmoedigheit zyn de verzachtingen der smerte*.

Mitigare fruges. Cic. *by* Non. 4. 293. *Vruchten ryp maaken*, of *tot rypheit brengen*.

MITIS, is. m. *en* f. te, is. n. *Goed*, *goedaardig*, *zachtzinnig*, *goedertieren*, *zachtmoedig*, *bescheiden*, *hensch*, van persoonen spreekende. De compar. Mitior staat by Cels. 2. 8. en de superl. Mitissimus by Liv. 38. 17.

Mitis in aliquem. Liv. 4. 2. *Goed tegens iemant*.

Dii mites hostibus. Ovid. P. 2. 1. 48. *Goden die goedertieren tegens de vyanden zyn*.

Dolorem mitiorem facit patientia. Cic. Fin. 2. 22. *'t Gedult verzacht de smart*.

Mores mitissimi. Colum. 6. 29. *Een heel zachtzinnigen aart*, of *goedaardigen inborst*.

Aliquid mitiorem in partem interpretari. Cic. Mur. 31. *Iets eenen goede*, of *gerusten uitleg geeven*, of *op de zachtste wyze uitleggen*, *iets in de beste vouw schikken*, of *slaan*.

Mite stagnum. Virg. Æ. 8. 88. *Een stilstaande poel*, *slang*, of *meir*.

Mites uvæ. Virg. G. 1. 4. 48. Catull. 62. 50. *Rype druiven*.

(Mitia poma. Virg. E. 1. 81. *Rype vruchten*.

Mitis. *Zacht*, *week*, *bequaam om geploegt te worden*.

Circa mite solum Tiburis. Hor. O. 1. 18. 2. *Omtrent de zachte*, *en voor den ploeg bequaame velden van Trivoli*.

Quæ mitiora sunt, frumento conseruntur. Curt. 7. 4. 26. *De zachtste en voor den ploeg bequaamste velden worden bezaait*.)

MITISSIME. Adv. Cæs. B. G. 7. 43. 4. *Met groote zachtigheit*, *zeer zachtzinniglyk*, of *goedaardiglyk*.

MITIUS. Adv. Ovid. P. 3. 7. 27. *Zachter*, *zoeter*, *stiller*, *goedaardiger*.

MITRA, æ. f. Cic. Ar. 21. Virg. Æ. 4. 216. *Zeker hoofdhulsel*, of *tulband*, *een Myter*.

MITRATUS, a, um. Prop. 4. 7. 62. *Met dit hoofdhulsel versiert*, *gemytert*, *die een myter draagt*, of *opheeft*.

MITTO, is, misi, missum, mittĕre. *Zenden*, *sturen*, *toezenden*, *toeschikken*.

Mitto literas tibi. Cic. F. 10. 12. of Ad te. Cic. Att. 5. 7. *Ik zende u brieven toe*, of *ik stier brieven aan u*.

Mittere Legatos circa Reges. Liv. 35. 12. *Gezanten aan Koningen zenden*.

Mittere foras ad cœnam filium. Cic. V. 1. 26. *Zynen zoon zenden om 's avonds buitens huis te eeten*.

Missus est Romam de captivis mutandis. Cic. Off. 1. 13. *Hy is naar Rome gezonden*, *om over 't uitwisselen der gevangenen te handelen*.

Misi qui pro vectura solveret. Cic. Att. 1 3. *Ik heb een man gezonden die de vracht zou betaalen*.

Mittere. *Laaten weeten*, of *zeggen*, *kennisse laaten geeven*, *te kennen geeven*.

Curio misi ut Medico honos haberetur. Cic. F. 16. 9. *Ik heb Kurius laaten weeten*, *dat hy den Geneesheer eerlyk onthaalen*, of *wel betaalen zal*.

(Misit ad Laberium transeuntem Cicero. Sen. Cont. 3. 18. *Cicero heeft Laberius in 't voor bygaan laaten zeggen*.)

Mittere carpentum supra aliquem. Varr. L. L. 4. 32. *Iemant met een wagen overryden*.

Corpus mittere sepulcro. Stat. Theb. 6. 821. *Een lyk in 't graf zetten*, *begraaven*, of *ten grave bestellen*.

* Mittere in acta. Sen. B. 2. 10. Op

Op de lijst zetten, stellen, of opschrijven.
Aliquem in fabulas mittere. Quintil. D. 15. *Iemant bespottelyk, of belachelijk maaken, iemant bespotten, of tot een gelletje maaken.*
Hastam mittere in ora. Ovid. M. 11. 8. *Iemant een spiet in 't aanzicht smyten, of werpen.*
Orbem totum sub leges mittere. Virg. Æ. 4. 231. *De gansche waereld onder zyn gebied brengen.*
Luna eam lucem quam a Sole acceperit, mittit in terras. Cic. N. D. 2. 46. *De Maan verspreidt het licht dat ze van de Zon heeft ontfangen, op de aarde.*
Ad mortem aliquem mittere. Cic. T. Q. 1. 41. *Iemant ter dood brengen, of doen sterven.*
Salutem alicui mittere. Ovid. Tr. 5. 13. 1. *Iemant doen groeten.*
Vocem pro Republica nemo misit. Cic. Sext. 19. *Niemant heeft een woord voor 't Gemeenebest gesproken.*
Mittere muro præcipitem ex alto. Hirt. B. H. 16. 6. *Iemant van een muur neêrstorten, of neêrwerpen.*
Talos mittere. Prop. 2. 24. 26. Suet. A. 71. 5. *De dobbelsteenen, of teerlingen werpen.*
Mittere folia. Plin. H. 12. 13. *Bladeren voortbrengen.* Fructum. Plin. H. 12. 6. *Vrucht draagen, of voortbrengen.*
Mittere sanguinem. Cic. Att. 1. 16. *Bloed vergieten, bloed storten, doodslaan, dooden, ombrengen.*
Mittere sanguinem. Celf. 2. 10. *Aderlaaten.*
Mittere. *Weêrhouden, stuiten, bedwingen, laaten vaaren, staaken.*
Lacrymas mitte. Ter. Ad. 3. 2. 37. *Weêrhou, of bedwing uwe traanen, hou op van schreijen, staak het weenen.*
Mitto prælia. Cic. Mur. 15. *Ik laat de veldslagen daar; ik spreek, of rep niet van de veldslagen.*
Mitto de melle. Cic. V. 2. 74. *Ik ga den honig voorbij: ik zeg, of rep niets van den honig.*
Mitto quod omnia mea pericula subieris. Cic. F. 15. 4. *Ik zwyge dat gij alle myne gevaaren hebt ondergaan.*
Jacere ac mittere ridicula. Cic. Or. 26. *Quinkslagen voortbrengen, scherssingen, of boerteryen op de baan, of voor den dag brengen.*
MĬTŬLŬS, i. m. Hor. S. 2. 4. 28. *Een mossel*, zekere schulpvisch.
MĬTYLĒNĒ, es. f. Plin. H. 5. 31. *Metlin*, een stad van 't eiland Lesbos.

MIX. MNA.

MĬXTŪRĂ. Zie Mistura.
MNĀ, æ. f. Plaut. Truc. 4. 2. 34. Zie Mina.

MNE.

MNĒMŎNĬCĂ, ōrūm. n. plur. Cic. Her. 3. 17. Μνημονικά. *Gedenkkunde, geheugkunde, lessen voor onderwijs omtrent de geheughenis.*
(MNĒMŎSYNE, es. f. Cic. N. D. 3. 21. *De moeder der Zanggodinnen, of Zanggodessen.*
MNĒMŎSYNON, i. n. Catull. 12. 13. Μνημόσυνον. *Een gedenkteken.*)

MOB.

MŌBĬLĬS, is. m. *en* f. ĭlĕ, is. n. *Beweeglyk, beweegbaar, roerlyk, tilbaar, vervoerbaar, dat ligtelyk beweegt, of verroert kan worden.* De compar. Mobilior staat by Liv. 6. 6. en de superl. Mobilissimus by Cic. N. D. 2. 11.
Res mobiles. Ulp. Dig. 2. 3. 1. *Roerende, of tilbaare goederen, tilbaare have.*
Mobili animo esse. Cic. F. 5. 1. *Wankelbaar, ongestadig, wispelturig, of onstantvastig zyn, of van gemoed zyn.*
(Mobilis. *Vaerdig, vlug, gauw.*
Architectus ingenio mobili. Vitruv. 5. 7. *Een bouwmeester vlug, of gauw van verstand.*)
MŌBĬLĬTĀS, ātis. f. Cic. N. D. 2. 15. *Gezwindheit, snelligheit, vaerdigheit, vlugheit in de bewegingе.*
Linguæ mobilitas. Cic. N. D. 1. 28. *De vaerdigheit, vlugheit, of labberheit der tonge.*
Mobilitas. Cic. A. 7. 3. *Ongestadigheit, onstantvastigheit, veranderlykheit, wisselvalligheit, wispelturigheit, onbestendigheit.*
MŌBĬLĬTĔR. Adv. Cic. N. D. 2. 9. *Ligtelyk, gemakkelyk, met een kleine beweeging, ligt te beweegen.*
MŌBĬLĬTŌR, āris, ātūs sūm, āri. Lucret. 3. 249. *Bewogen, verzet, verroert, of getilt worden.*

MOD.

MŎDĔRĀBĬLĬS, is. m. *en* f. ĭlĕ, is. n. *Matig, gematigt, daar geen overdaad in is.*
Vinum nihil moderabile suadet. Ovid. Am. 1. 6. 59. *De wyn vervoert den mensch tot buitensporigheden.*
MŎDĔRĀMĔN, inis. n. *Matiging, bestiering, regeering, bestier, bewint.*
Rerum moderamen capere. Ovid. M. 3. 644. *'t Bewint, of 't bestier van zaaken aanvaerden.*
Moderamen equorum. Ovid. M. 2. 48. *'t Mennen, of 't regeeren der paerden*, van een koetzier spreekende.
Moderamen. *'t Roer, 't stier, of stuur van een schip.*
Capere moderamen (navis.) Ovid. M. 3. 644. *'t Roer aanvatten, de hand aan 't roer slaan.*
MŎDĔRĀMENTĂ, ōrūm. n. plur. Gell. 13. 6. *De klank, of gelnidtekens die de Ouden op de woorden zetteden.*
MŎDĔRĀNTĔR. Adv. Lucret. 2. 1095. *Matiglyk, gematigt, met matigheit.*
MŎDĔRĀTĒ. Adv. Cic. Rull. 1. 6. *Gematigt, bescheidentlyk, zonder eenige drift, zediglyk, met bezadigtheit.* De compar. Moderatius staat by Cic. Fin. 1. 1. en de superl. Moderatissime by Cic. L. L. 3. 5.
MŎDĔRĀTĬM. Adv. *Allenskens, zoetjes aan.*
Moderatim crescere. Lucret. 1. 342. *Allenskens groeyen.*
MŎDĔRĀTĬO, ōnis. f. Cic. Cœl. 18. *Gematigtheit, matiging, bezadigtheit, bescheidenheit, ingetogenheit.*
Sunt innumerabiles moderationes machinationum. Vitruv. 10. 1. *Daar zyn ontelbaare wyzen van konstwerktuigen te maaken.*
Moderatio cœli. Cic. D. 2. 45. *De gematigtheit, of getempertheit der lucht.*
MŎDĔRĀTŎR, ōris. m. Cic. N. D. 2. 35. *Regeerder, bestierder, die 't bestier heeft*, van Godt spreekende.
Moderator consiliorum meorum. Cic. F. 1. 9. *De bestierder myner raadslagen, of voornemens.*
Moderator juventæ. Mart. 2. 90. *Een Leermeester, Bestierder, Leider, of Regeerder der jeugt.*
Eloquens temporum moderator. Cic. Or. 35. *Een man die op zynen tyd wel weet te passen, of die zynen tyd wel weet waar te neemen.*
MŎDĔRĀTRĪX, īcis. f. Cic. A. 5. 18. *Een Regeerster, bestierster, eene die 't bestier, of 't bewint heeft*, van de Voorzienigheit, een Gemeenebest, enz. spreekende.
Curia moderatrix officii. Cic. Fl. 24. *De Raad, bestierder van 't volk, of die 't volk in zynen plicht houd.*
MŎDĔRĀTŬS, ă, ūm. *Gematigt, wel geschikt, geregelt, wel bestiert, ingetogen.* De compar. Moderatior staat by Cic. Par. 3. en de superl. Moderatissimus by Cic. Att. 7.
Moderatæ perturbationes. Cic. T. Q. 4. 18. *Gematigde, geregelde, ingetoge, of ingeteugelde driften, of hartstochten.*
Moderatus vir. Cic. Mur. 30. *Een bedaart, ingetogen, zedig, gematigt, of bezadigt man.*
† MŎDĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. dat. Plaut. M. G. 2. 2. 115. Zie Moderor.
MŎDĔRŎR, āris, ātūs sūm, āri. *Regeeren, bestieren, schikken, 't bestier, of bewint hebben.*
Moderari navim ex scapha. Cic. I. R. 2. 51.

R. 2. 51. *Een schip met een sloep regeeren.*

Equum brevi moderari ac flectere. Cæs. B. G. 4. 33. 3. *Een paerd kort op den toom houden en omkeeren.*

Moderari verba. Cic. Fl. 5. *Met omzichtigheid spreeken, zyn woorden wel overweegen, met ingetogenheit, of bedaardheit spreeken.*

Pudor tuus moderatur orationi meæ. Cic. Cœl. 3. *Uwe zedigheit bind myne reden in, weêrhoud, of belet my om meer te zeggen.*

Moderari alicui. Tac. An. 1. 31. 3. *'t Bestier over iemant hebben.* Iræ Hor. E. 1. 2. 59. *Zyn gramschap matigen, of zynen toorn bedwingen.*

In aliquo ordine moderari. Sall. in Cic. 1. *'t Bewint in een gezelschap, vergadering, of maatschappy hebben, of 't hoofd daar van zyn.*

Ortus nascentium Luna moderatur. Cic. D. 2. 43. *De Maan bestiert den oorsprongh der kinderen die geboren worden.*

Auditorum aures moderantur Oratori prudenti. Cic. Part. 5. *De ooren der toehoorderen dienen een wys Redenaar tot een regelmaat; een wys Redenaar zoekt naar 't geen de ooren zyner toehoorderen kan streelen, of behaagen.*

Animo moderari. Cic. Fr. 1. 1. *Zyne oploopendheit bedwingen, of inbinden, zyn driften matigen, of intoomen.*

Quamquam moderabor ipse, ne, &c. Cic. de Or. 1. 24. *Hoewel ik het zelf zoo zal bestieren, dat 'er niet, enz.*

MŎDĔSTĒ. Cic. L. L. 3. 2. *Zedig ingetogen, zachtzinnig, matig, gematigt, met bedaardheit.* (De compar. Modestius staat by Curt. 10. 6. 18. en de superl. Modestissime by Plin. E. 1. 19. 3.)

Modeste munificus. Hor. S. 1. 2. 50. *Een die matig mildadig is.*

Lingua non modeste uti. Ovid. F. 2. 607. *Zyn tong niet genoeg bedwingen, of te vry uitlaaten, te vry in 't spreeken zyn, te stout spreeken.*

MŎDĔSTĬĂ, æ. f. Cic. Her. 3. 2. I. R. 2. 51. *Zedigheit, stemmigheit, ingetogenheit, statigheit, bedaartheit, gematigtheit, geschiktheit.*

MŎDĔSTŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 13. 29. *Zedig, ingetogen, bezadigt, bedaart, manierlyk, heusch, betamelyk, gematigt, geschikt.* De compar. Modestior staat by Liv. 4. 5. en de superl. Modestissimus by Cic. Rull. 2. 31.

Modesta verba. Ovid. Am. 3. 14. 16. *Geschikte, heusche, of beleefde woorden.*

Modestus. Ter. An. 1. 1. 93. *Die uiterlyk zedig, bezadigt, stemmig, statig, of aeftig in zyn gelaat is.*

MŎDĬĀLĬS, is m. en f. lĕ, is. n. Plaut. Capt. 4. 4. 8. *Dat zekere maat inhoud, of begrypt, dat een mudde houd.*

MŎDĬCĒ. Adv. *Weinig, middelbaar, tamelyk, matiglyk, niet zeer, of niet veel, redelyk.*

Modice sapis. Plaut. by Non. 4. 292. *Gy zyt niet zeer wys.*

Modice agere. Cic. F. 16. 9. *Zich gematigt gedraagen; redelyk doen, of handelen.*

Modice ferre dolorem. Cic. T. Q. 1. 46. *Een smert geduldelyk uitstaan, of met lydzaamheit verdraagen.*

MŎDĬCĔLLUS, ă, ŭm. Suet. N. 48. 6. *Tamelyk, of redelyk goed.*

MŎDĬCŬM. Adv. Plaut. B. Fr. 4. *Tamelyk, tusschen beiden.*

MŎDĬCŬS, ă, ŭm. *Klein, gering, weinig, luttel, dat niet veel te beduiden heeft.*

Pecunia mea est ad vulgi opinionem mediocris, ad meam modica, ad tuam nulla. Cic. Par. 6. *Myn goed is naar 't gemeen gevoelen middelbaar, naar myne achting weinig, en naar de uwe niet met al.*

Patella modica cœnare. Hor. E. 1. 5. 2. *Met weinig schotelen, of gerechten 't avondmaal doen, een matig avondmaal houden.*

Modico gradu ire. Plaut. Pœn. 3. 1. 19. *Zoetjes, of zagtjes gaan.*

Modicus originis. Tac. An. 6. 39. 3. *Van een geringe afkomst, of slechte geboorte.*

Modicus virium. Paterc. 1. 12. 4. *Niet heel sterk.*

Voti modicus. Pers. 5. 109. *Matig in begeerten, die naar geen groote dingen tracht, ingetogen in zynen wensch.*

Modicus voluptatum. Tac. An. 2. 73. 3. *Gematigt, of ingetogen in de wellust, of in 't vermaak.*

Modicus cultu of in cultu. Plin. E. 1. 22. *Zedig in zyn kleeding, of gewaad.*

Modicus. *Middelbaar, middelmatig, redelyk groot, niet te klein, tamelyk.*

Exercitationibus modicis utendum. Cic. S. 11. *Men moet een matige oeffening, of bezigheit hebben.*

Genus dicendi modicum. Cic. Or. 21. *Een middelmatige wyze van zeggen.*

(Modicus. *Niet over lang, niet heel lang.*

Alexander modicus haudquaquam famæ par videbatur. Curt. 7. 8. 9. *Alexander, niet heel lang zynde, scheen niet over een te koomen met het geruchte, of scheen 't gerucht niet te beantwoorden dat van hem verspreidt was.*)

MŎDĬFĬCĀTĬO, ōnis. f. Sen. E. 88. *De maat in de vaerzen, of dichtkonst, dichtmaat.*

MŎDĬFĬCĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Part. 5. *Oneigentlyk, verbloemt, leenspreukig*, van woorden spreekende.

Cibus modificatus. Cic. D. 2. 26. *Spys in de zelfstandigheit van het lichaam verandert.*

MŎDĬFĬCOR, āris, ātŭs sŭm, āri. Gell. 1. 1. *Meeten, passen, afmeeten, afpassen, de maat neemen.*

MŎDĬŎLŬS, i. m. *Een maatje.*

Rotæ modiolis aquam haurientes. Vitruv. 10. 10. *Raders die 't water met emmers uitscheppen.*

Modiolus. Celf. 8. 3. *Een beenboor, of treepaan*, een woundheelders werktuig.

Modioli. Vitruv. 10. 12. *Blaaspypjes in een waterkonstwerktuig.*

Modiolus. Scæv. Dig. 34. 2. 36. *Een bekertje, schaaltje, kopje, of kroesje*, om uit te drinken.

Modiolus. Vitruv. 10. 9. *Een vaatje, of tonnetje.*

Modiolus. Vitruv. 10. 13. *Een waterloop, of goot.*

Modiolus. Vitruv. 10. 12. *De bak van een pomp.*

Modiolus. Plin. H. 9. 4. *De naaf, of nave van een rad.*

MŎDĬŬS, ii. m. Cic. Am. 19. *Een mud, of mudde.*

MŎDŎ. Adv. Cic. V. 4. 3. *Zoo aanstonds, nu terstond, zoo datelyk, zoo even, strakjes, op staande voet, finsjes.*

Modo. *Nu, tegenwoordig, op die oogenblik, thans, op dit pas.*

Advenit modo. Ter. Hec. 3. 5. 8. *Hy komt zoo aanstonds aan.*

Modo. *Mits dat.*

Contudi animum, si modo permansero. Cic. Att. 12. 44. *Ik heb myn gemoed getemt, mits dat ik 'er in volharde.*

Modo ut seq. subj. Cic. F. 16. 12. *Mits dat, by zoo ver als, enz., behoudens dit, onder beding, enz., of onder voorwaarde dat, enz.*

Quid istud est? scies, modo ut tacere possis. Ter. Ph. 1. 2. 9. *Wat is dat? ik zal 't u zeggen, by zoo ver gy zwygen kond.*

Modo id faciat. Cic. Or. 9. *Mits, of onder beding dat hy dat doe.*

Nemo aliter Philosophus sensit, in quo modo esset auctoritas. Cic. D. 1. 39. *Daar is geen Wysbegeerige nu in eenige achting, die ooit anders heeft gevoelt, of die van een ander gevoelen is geweest.*

Modo ait hoc, modo illud. Ter. E. 4. 4. 46. *Nu zegt hy dit, dan dat.*

Mo-

Modo. Hor. S. 2. 7. 9. *Somtijds, somwylen, bij wylen.*

Modo. *Alleenlyk, slechts, maar.*

Qui ea mediocriter modo conside-rant. Cic. de Or. 1. 34. *Die deeze dingen slechts overweegen.*

Modo non. *Bykans, byna, op een weinig na.*

Senem per epistolam pellexit, modo non montes auri pollicens. Ter. Ph. 1. 2. 18. *Hy heeft den Ouden door eenen brief misleid, beloovende hem bijkans gouden bergen.*

Non modo cum secunda sperare debeas, sed etiam, &c. Cic. F. 6. 13. *Niet alleen wanneer gij eenen goeden uitslag moet hoopen, maar zelf, enz.*

MŎDŬLĀMĔN, ĭnĭs. n. Ovid. Phil. 5. *Een zang, gezang, of lied.*

(MŎDŬLĀMENTŬM, I. n. Gell. 1. 7. *Een maatgezang.*)

MŎDŬLĀTE. Adv. Cic. N. D. 2. 8. *Op de maat, met eenstemmigheit, of welluidigheit.* (De compar. Modulatius staat by Gell. 11. 13.)

MŎDŬLĀTĬO, ōnĭs. f. Quintil. I. O. 9. 2. *Maatzang, maatgezang, het zingen op de maat.*

Columnæ ex ratione modulationis Doricæ perfectæ. Vitruv. 5. 9. *Pylaaren volgens de maat, of regel der Dorische bouwerden afgemeeten.*

Cæteri operis modulationes ita perficientur. Vitruv. 10. 9. *De maaten van 't overige werk zullen dus voltrokken worden.*

MŎDŬLĀTŎR, ōrĭs. m. Hor. S. 1. 4. 130. *Een zanger, zinger, zangkonstenaar.*

Modulator cantus. Colum. Præf. 1. *Een zinger, zangmeester, zangkonstenaar, maatzinger.*

MŎDŬLĀTŬS, ă, ŭm. *Op de maat gezongen*, van een lied spreekende. (De compar. Modulatior staat by Gell. 13. 24. en de superl. Modulatissimus by Flor. 2. 7. 15.)

MŎDŬLĀTŬS, ūs. m. Sen. H. F. 2. 264. *Maatzang, akkoordzang.* Men vind niet dan d'ablativus Modulatu.

MŎDŬLŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Liv. 27. 37. *Naar de maat stieren, bepaalen, schikken, zetten, of regelen; op de maat zingen.*

Hominum aures vocem modulantur. Cic. de Or. 3. 48. *'t Menschelijk oor leid, of bestiert de stem.*

Modulari carmen avena. Virg. E. 10. 51. Arundine. Ovid. M. 11. 154. *Een deuntje op een riet, of rietfluitje queelen.*

MŎDŬLŬS, I. m. Vitruv. 3. 2. *Maat, zetmaat.*

Cur non ponderibus modulisque suis ratio utitur? Hor. S. 1. 3. 78. *Waarom dient zich de reden niet van haare aangeboore billijkheit?*

Modulus. Plin. H. 7. 56. *De byzondere zangwyze die elk volk eigen is.*

MŎDŬS, I. m. *Wijze, manier.*

Nullo modo. Cic. V. 2. 76. *In geenderlei wijze, geenzins.*

Peto a te majorem in modum, ut, &c. Cic. F. 11. 22. *Ik verzoek van u heel ernstig, of op het ernstigste, dat, enz.*

Mirum in modum gaudere. Cic. F. 15. 8. *Zich ongemeen verblijden, of verheugen.*

Servilem in modum cruciari. Cic. V. Proœm. 5. *Op de wijze der slaaven, of als een slaaf gepynigt worden.*

Umbrarum vagari modo. Cic. D. 1. 40. *Als schimmen, of spooken dwaalen, zwieren, of waaren.*

Modus. *Een maat.*

Tribuere pecunias ex modo detrimenti. Tac. An. 4. 64. 2. *Geld schieten naar maate der geledene schade.*

Modi carminum. Cic. T. Q. 3. 19. *Dichtmaat, dichttrant, de trant, of maat der vaerzen.*

Flebiles modi. Cic. T. Q. 1. 44. *Droevige, of treurige vaerzen, klaagliederen.*

Statuere modum unicuique rei. Cic. Her. 3. 3. *Elke zaak de maat stellen.*

Modus. *Bepaling, paal, einde.*

Modum facere alicui. Cic. V. 2. 48. *Ergens paalen aan stellen, een zaak bepaalen.*

Agri reliquit ei non magnum modum. Plaut. Au. prol. 13. *'t Land dat hij hem heeft nagelaaten was niet groot van begryp.*

(Modus. *Manier, wijze, wil, goeddunken, zinnelykheit.*

Sine nunc meo me vivere interea modo. Ter. An. 1. 1. 126. *Laat mij nu ondertusschen leeven op myn manier, of naar mijn goeddunken.*

Qui hunc meo excruciem modo. Ter. E. 5. 3. 11. *Dat ik deezen plaage naar mynen wille, of naar mijn goeddunken.*

Modus. *Een voorbeeld.*

Vel servato meum modum, vel tu dato. Plaut. St. 5. 4. 37. *Of volg mijn voorbeeld, of ga ons met een voorbeeld voor.*

Vivito meo modo. Plaut. Trin. 2. 2. 16. *Leef naar mijn voorbeeld.*

Modus. *Een oorzaak.*

Mille modis amor ignorandus est. Plaut. Trin. 2. 1. 29. *Om duizenderlei, of om veele oorzaaken, moet men van 't minnen niet weeten.*

Modus. *Overvloed.*

Modus ingens vestis. Curt. 5. 6. 3. Pecuniæ. Curt. 5. 6. 8. Pomorum. Curt. 6. 4. 21. *Groote overvloed van kostelyke klederen; Van geld, Van vruchten.* Meer voorbeelden hebben wy by een gebragt over de eerste plaatze van Curtius.

Modus. *De staat, toestant, of de hoedanigheit.*

Res majores erant, quam quas præfecti modus caperet. Curt. 6. 1. 14. *De verrichte zaaken waren grooter, dan de staat van eenen Oversten toeliet.* Zie ook over die plaatze onze aanteekeninge.

Modus. *Maate, langte.*

Illis majorem natura modum dedit. Hor. S. 2. 2. 37. *De natuur heeft hun een langer maat gegeeven, of heeft hen langer gemaakt.*

Intellexit modum plantæ Herculis. Gell. 1. 1. *Hy heeft de maat, of langte van Herkules voet.*

Modus. *Een gedaante, een gelijkenis.*

In serpentum modum. Flor. 1. 12. 7. *Naar de gedaante, of naar de gelykenisse van een slang.*)

MOE.

MŒCHĂ, æ. f. Catull. 42. 3. Juv. 6. 278. *Een overspeelster, echtbreekster, of overspeelig wyf.*

MŒCHISSO, as, āre. Plaut. Cas. 5. 4. 7. *Met iemant overspel pleegen, echtbreuk, of overspel begaan.*

MŒCHŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Catull. 92. 2. *Overspel pleegen, of begaan.*

MŒCHŬS, I. m. Ter. E. 5. 4. 35. Cic. F. 8. 7. *Een overspeelder, een echtbreeker.*

MŒNIĂ, ĭŭm. n. plur. Cic. N. D. 3. 40. *Muuren, wallen, stadsmuuren, of vesting.*

Mœnia muro amplexus est. Flor. 1. 4. 2. *Hy heeft de wallen met een muur omringt.*

Intra mœnia copiosissimi hostis. Suet. J. 35. 1. *Binnen de muuren, of grenzen van eenen magtigen vyand.*

(MŒNĪTUS, ă, ŭm. Plaut. B. 4. 9. 2. *Bemuurt, met wallen omringt.*)

MOG. MOL.

MOGŬNTIĂ, æ. f. Venant. Fort. 9. *Mentz*, een Aartsbisschoplyke stad van Duitschland.

MŎLĂ, æ. f. Cic. Att. 2. 1. *Een meulen, of molen.*

Mola. Plin. H. 7. 15. *Een zuiger, een vleezige misdragt* der vrouwen.

Mola. Cic. D. 2. 16. *Een offerkoek* der Ouden, van tarwenmeel, zout en water gemengt.

Mola Deos testari. Virg. G. 4. 517. *De Goden onder 't offeren van een koek (uit tarwemeel met zout en water gemaakt) aanroepen.*

MŎLĀRIS, is. m. en f. ārĕ, ĭs. n. Plin.

Plin H. 36. 23. *Van een meulen, dat tot een meulen behoort.*

MŎLĀRIS, is. m. Juv. 13. 213. *Een kakt and, of kies.*

Molaris. Stat. Th. 5. 386. *Een schilfer, of stuk van een meulensteen.*

MŎLĀRIUS, ā, ūm. *Van een meulen, dat tot een meulen behoort.*

Afinus molarius. Cato R. R. 11. *Een ezel die in den meulen loopt.*

MŎLENDĀRIUS, ā, um. *Van een meulen, of molen, dat tot een meulen behoort.*

Meta molendaria. Paull. Dig. 33. 7. 18. §. 5. Ammian. 17. 4. *Een meulensteen.*

MŌLES, is. f. Cic. A. 14. 12. *Een groote hoop, of klomp.*

Rudis indigeftaque moles. Ovid. M. 1. 7. *Een mengelklomp, of verwarde hoop, een ruuwe en ongeschikte groote klomp, een deel dingen over hoop, of op malkanderen gesmeten.*

Moles mali. Lucret. 3. 1069. *De aangelegenheit, grootte, of 't gewigt van 't quaad.*

Moles cognitionis. Tac. An. 3. 10. 5. *De gewigtigheit, of aangelegenheit van een onderzoek.*

Haud magna mole trahi in fententiam. Tac. An. 2. 78. 1. *Ligtelyk, of zonder groote moeite tot een gevoelen gebragt worden.*

Summa belli moles in Sicilia eft. Liv. 29. 4. *'t Grootste gewelt, 't vuur, of de hevigheit des oorlogs is in Sicilien.*

Moles. Cic. Att. 9. 14. *Een hoofd in een haven,* om de kracht der baaren te breeken.

Moles. Cic. Off. 2. 4. *Een dyk, kaai, of dam tegens 't water.*

Moles. *Hindernis, moeyelykheit, zwarigheit, moeite, arbeid.*

Tantæ molis erat Romanam condere gentem. Virg. Æ. 1. 37. *Zoo veel zwarigheit stak 'er in, of zoo veel had het in, Rome te stichten,* of *in staat te brengen.*

(Moles alleen. Plin. H. 8. 1. en Moles vaftorum corporum. Curt. 8. 13. 13; 9. 2. 21. *Olyphanten, of Elephanten,* om dat het groote en zwaare dieren zyn, waarom Florus hun ook een zwaar gewigt toeschryft 1. 18. 12.)

MŎLESTĒ. Adv. *Met moeite, ongemak, bezwaarlyk, ongeduldelyk, met onlust, met hertzweer, of verdriet.* (De compar. Moleftius en de fuperl. Moleftiffime ftaan by Cic. Fr. 1. 1.)

Molefte ferre aliquid. Cic. Att. 13. 22. *Iets ongeduldelyk lyden, of verdraagen.*

MŎLESTIĀ, æ. f. *Ongenoegte, quelling, hertzeer, verdriet, kommer, onrust, moeyelykheit, zwarigheit.*

Abftergere fenectutis moleftias. Cic. S. 1. *De ongenoegten, bekommeringen, of zwarigheden des ouderdoms verdryven.*

Mihi jucunditatis plena epiftola hoc afperfit moleftiæ. Cic. Fr. 2. 10. *De brief, hoe ganfch aangenaam hy was, heeft my echter dit ongenoegen gegeeven.*

Moleftiam vorare. Cic. A. 6. 6. *Een moeyelykheit, of zwaarigheit verzwelgen, opkroppen, of verdouwen.*

MŎLESTO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Scribon. 17. 71. *Quellen, ontrusten, plaagen, hertzeer, verdriet, of moeyelykheit aandoen.*

MŎLESTUS, ā, ūm. Cic. Am. 6. *Moeyelyk, lastig, verdrietig, ongemakkelyk, bezwaarlyk.* De compar. Moleftior ftaat by Cels. 3. 11. en de fuperl. Moleftiffimus by Liv. 37. 54.

Moleftus. Cic. N. D. 2. 23. *Moeyelyk, lastig, of zwaar om te doen.*

MŎLETRĪNĀ, æ. f. Cato *by* Non. 1. 320. *Een molen, of meulen.*

MŎLĪLĔ, is. n. Cato R. R. 11. *Een halsjuk,* dat men de flaaven, of offen aandeed, om in den meulen te loopen.

MŎLĪMĔN, ĭnis. n. Liv. 2. 56. *Arbeid, moeite, onderneming, poging.*

MŎLĪMENTŪM, i. n. *Moeite, arbeid, onderwinding, onderneming, poging.*

Eo minoris molimenti ea clauftra effe, quod, &c. Liv. 37. 14. *Dat die enge doortocht van zoo veel minder moeite zou zyn, om dat, enz.*

MŎLĪNÆ, ārūm. f. plur. *Molins,* de hoofdftad van 't Bourbonnois in Vrankryk.

MŎLĬOR, īrīs, ītūs sūm, īrī. *Beweegen, verzetten, verroeren, aanvangen.*

Quædam (naves) a Nicandro, dum moliuntur a terra, captæ. Liv. 37. 11. *Zommige schepen wierden van Nikander genomen, terwyl ze van 't land zettedden.*

Terram moliri. Colum. 2. 17. *De aarde ploegen, omploegen, of bouwen.*

Moliri aliquid. Cic. N. D. 1. 1. *Iets brouwen, smeeden, bestaan, ter hand neemen, voorneemen, of onderneemen.*

Molitur fugam in proximum diem. Front. St. 1. 1. §. 7. *Hy maakt zich gereed om morgen deur te gaan, of te ontvluchten.*

‡ Moliri alicui periculum. Cic. Sext. 1. *Iemants verderf brouwen, toeleggen om iemant in 't verderf te helpen.*

Gratiam a legato moliebantur. Petron. 67. *Zy verzochten door een gezant, of door tusschenspraak van een gezant in gunst te raaken.*

Viam moliri. Virg. Æ. 10. 477. *Een weg maaken.*

Moliri anchoras. Liv. 28. 17. *De ankers ligten, opwinden, of ophaalen.*

Oppida moliri. Hor. A. P. 399. *Steden stichten, of bouwen.*

Moliri corruptelam judiciis. Cic. Par. 6. *Den Rechters poogen om te zetten, of om te koopen.*

(Moliri. *Afbreeken, opbreeken.*

Fundamenta murorum ab imo moliuntur. Curt. 7. 5. 33. *Zy breeken de muuren van onderen af.*

Claufum domus aditum moliebatur. Curt. 6. 8. 20. *Hy brak den toegang van 't huis op, die gesloten was.*

Moliri. *Optooijen, opkullen, opkappen, kleeden, versieren: in staat brengen.*

Dum moliuntur, annus eft. Ter. H. 2. 2. 11. *Terwyl zy haar opkullen, gaat 'er veel tyd verloren; het duurt lang eer zy haar opkappen, of kleeden.*

Jam molire animum. Ovid. Art. 2, 119. *Stel uwe gedachten eens vast, breng uw gemoed in dien staat.*)

MŎLĪTIO, ōnis. f. Cic. N. D. 1. 8. *Onderneeming, bestaan, onderwinding, poging, arbeid.*

Tanta rerum molitio. Cic. N. D. 1. 9. *De schepping van zulke groote dingen,* van de waereld fpreekende die Godt gefchapen heeft.

Agrorum molitio. Colum. præf. *De landbouw, of akkerbouw.*

Magna molitione bellum inire. Front. St. 1 1. §. 8. *Den oorlog met groote toebereitzelen beginnen.*

MŎLĪTŎR, ōris. m. Cic. Tim. 5. *De Schepper.*

Molitor. *Een vinder, stichter, maker, of bouwer.*

Primæ ratis molitor Jafon. Ovid. M. 8. 302. *Jason de eerste scheepsbouwer.*

Molitores novarum rerum. Suet. D. 10. 4. *Bedenkers, verzinners, smeders, of vinders van nieuwigheden, om den Staat te ontrusten, muitemakers, oproerigen.*

MŎLĪTRIX, īcis. f. Suet. N. 35. 12. *Een wakker wyf om wat nieuws uit te vinden.*

(MŎLĪTŪRĀ, æ. f. Plin. H. 18. 9. *De maling.*)

MŎLĪTUS, ā, ūm. Cæf. B. G. 1. 5. 3. *Gemalen.*

MŎLĪTUS, ā, ūm. Cic. Mil. 25. *Die iets gesmeedt, ondernomen, of ter hand genomen heeft, die iets getracht, of gepoogt heeft te doen, die zyn best heeft gedaan.*

MŎL-

MŌLLESCO, fcis, efcĕrĕ. Lucret. 5.1013. Catull. 64. 38. *Zagt, week, gedwee*, of *murw worden*

Pectora mollefcunt. Ovid. P. 1. 6. 8. *Zyn hart vermurwt*, of *word verzacht, bewogen*, of *gedwee*.

(MŌLLICĔLLŪS, ă, ūm. *Zagt*.

Mollicellæ nates. Catull. 25. 10. *Zagte billen*.)

MŌLLICŬLŬS, ă, ūm. Plaut. Pœn. 1. 2. 154. *Weekachtig, wat week, niet hard*, van een kaes fpreekende.

Molliculi verfus. Catull. 16. 4. *Dertele*, of *ontugtige vaerzen*.

MŌLLIMĔNTŬM, i n. *Verzagting, verzoeting, verquikking*.

Calamitatum mollimentum. Sen. Tr. 10. *Een verzagting der rampfpoeden, ongevallen*, of *ongelukken*.

MŌLLIO, is, ivi, itūm, irĕ. act. Hor. S. 1. 4. 20. *Verzagten, week, zagt*, of *murw maaken, verzoeten*.

Mollire clivum circuitu. Cæf. B. G. 7. 46. 2. *Den opgang van een fteilte door eenen omweg*, of *fchuins opgaanden weg maaken*.

Fructus feros mollire colendo. Virg. G. 2. 36. *De wilde fmaak der vruchten door 't bouwen wechneemen*.

Mollire animos. Cic. T. Q. 5. 27. *De gemoederen week, flap*, of *verwyft maaken*.

Mollire animos. Cic. T. Q. 2. 11. Virg. Æ. 1. 61. *De gemoederen ter neder zetten, ftillen, tot bedaaren brengen*, of *vermurwen*.

Mollire aliquem. Ter. Ph. 3. 2. 13. Hor. Ep. 5. 14. *Iemant vermurwen, ftillen, bevredigen, neêrzetten*, of *te vreden ftellen*.

Mollire impetum. Liv. 3. 35. *De oplopendheit bezadigen*. Iras. Liv. 1 9. *Den toorn*, of *de gramfchap ftillen*. Invidiam. Tac. An. 4. 30. 1. *De afgunft verminderen*. Ignominiam. Tac. An. 11. 25. 4. *Een hoon*, of *fmaad verzagten*, of *min gevoelig maaken*.

Legem cenfuræ mollire. Prop. 4. 12. 41. *De ftrengheit der tucht verzagten*.

Mollire pœnam. Ovid. Tr. 3. 5. 53. *De ftraf verzagten*, of *verminderen*.

Dura verba ufu mollienda. Cic. N. D. 1. 34. *De hardigheit der woorden moet het gebruik verzagten*.

Acceffus molliet ifta tuos. Ovid. Art. 1. 352. *Zy zal uwe komfte tot haar baanen*, of *ligter maaken, zy zelve zal u aanhaalen*.

MŌLLIPĔS, ĕdis. omn. gen. Cic. D. 1. 9. *Die teêr*, of *zagt van voeten is, kleinzeerig aan de voeten*.

MŌLLIS, is. m. en f. lĕ, is. n. *Murw, zagt, week, malſ, gedwee, leenig*. De compar. Mollior ftaat by Liv. 21. 38. en de fuperl. Molliffimus by Cic. de Or. 3. 45.

Mollis cafeus. Plaut. Capt. 4. 2. 71. *Een weeke, jonge*, of *verfche kaes*.

Alicujus molles aditus noffe. Virg. Æ. 4. 423. *Den bequaamen tyd weeten om iemant aan te fpreeken*.

Mollem & jucundam efficere fenectutem. Cic. S. 1. *Den ouderdom zoet, en aangenaam maaken*.

Molle dicendi genus. Cic. de Or. 2. 23. *Een zagte*, of *lieftallige wyze van fpreeken*.

Molli brachio objurgare aliquem. Cic. Att. 2. 1. *Iemant zagtelyk berispen*, of *zoetelyk beftraffen*.

Molles citharæ modi. Hor. O. 2. 12. 3. *De fijne*, of *quelende liertoonen*, dat is die niet bequaam zyn om een heldenftuk uit te houden.

Lacrymis mollis. Prop. 3. 13. 29. *Door traanen vermurwt*.

Mollis. Cic. Or. 16. *Laf, zenuwloos, krachteloos, ongezouten*, van een rede fpreekende.

(Mollis. *Buigzaam, gedwee*.

Molli junco quid parare. Virg. E. 2. 71. *Uit buigzame biezen iets maaken*.

Mollia brachia. Ovid. Art. 1. 595. Membra. Lucret. 4. 977. *Buigzame armen, zwakke leden*.

Mollis. *Stil, zagt*, van water fpreekende.

Mare lavat arenam littoris mollibus undis. Lucret. 2. 376. *De zee fpoelt zagtjes langs de ftrand*.

Mollis. *Verdraaglyk*.

Laborem militiæ molliorem fore. Juft. 12. 4. 4. *Dat de moeyelykheit van den oorlog verdraaglyker zoude zyn*.

Mollis. *Ryp*.

Sunt nobis caftaneæ molles. Virg. E. 1. 83. *Wy hebben rype kaftanjes*.

Campus flavefcit molli arifta. Virg. E. 4. 28. *Als 't koorn ryp is worden de velden geel*.

Mollis. *Aangenaam, lieflyk, gemakkelyk*.

Probatur recens maxima, & quæ fit odoris molliffimi. Plin. H. 12. 19. *Voor al word voor goed gekeurt dat verfch, en van eenen aangenaamen*, of *lieflyken reuk is*.

Canes in molli fæpe quiete jactant crura. Lucret. 4. 988. *Als de honden gemakkelyk ruften beweegen ze dikwils de pooten*.

Mollis. *Konftig, aardig*.

Excudent alii fpirantia mollius æra. Virg. Æ. 6. 847. *By andere volkeren zullen de beelden uit koper zoo konftig gegote worden, dat ze fchynen te leeven*.

Quis melior finuare molles fugas. Claud. Hon. Conf. 4. 539. *Wie is bequaamer om naar de konft te vluchten*, of *naar de konft te zwenken?*

Mollis. *Niet fteenachtig, niet keiachtig, zagt*.

Ubi mollius folum reperit. Curt. 8. 9. 7. *Daar hy een zagter*, of *geen fteenachtiger grond aantreft*.

Mollis. *Niet fteil, allenskens afgaande*.

Danubius molli jugo montis effufus. Tac. G. 1. 4. *De Donauw van eenen allenskens afgaanden berg nederftortende*.

Colles demittunt jugum molli clivo. Virg. E. 9. 8. *De heuvelen zyn niet fteil*, of *gaan allenskens af*.

Mollis. *Gematigt*.

Nihil mollius cœlo Campaniæ eft. Flor. 1. 16. 3. *De lucht is nergens meer gematigt dan in Kampanjen*.

Cœlum ipfum mollius folito videtur. Flor. 4. 12. 27. *De lucht zelf fchynt boven gewoonte gematigt te zyn*.)

MŌLLĬTĔR. Adv. Cic. F. 1. 9. *Zagtelyk, zoetelyk*. De compar. Mollius ftaat by Liv. 3. 59. en de fuperl. Molliffime by Cic N. D. 2. 52.

Ponere aliquid molliter. Sen. N. Q. Præf. 3. *Iets zoetjes neêrzetten*.

Nimis molliter ægritudinem patiebatur. Sall. B. J. 82. *Hy was te gevoelig*, of *te ongeduldig over 't verdriet*.

In patria molliter vivere. Ovid. P. 3. 1. 24. *Gerufttelyk in zyn vaderland leeven*.

Molliter ferre dolorem. Cic. S. 2. *Een fmert geduldelyk verdraagen*.

MŌLLĬTIĂ, æ. f. Plin. H. 11. 37. *Zagtigheit, weekheit, flappigheit, teêrheit*.

Mollitia cervicum. Cic. Or. 18. *De tederheit van den nek*.

Mollitia animi. Cic. Syll. 6. *Slaphartigheit, weekhartigheit, kleinmoedigheit, lafheit*.

Mollitiæ. Paterc. 1. 6. 2. *Lafhartigheit, verwyfdheit, wellufligheit*.

Otio ac mollitiis ultra feminam fluens. Paterc. 2. 88. 2. *Die een lediger en tederder leven dan de vrouwen leid*.

MŌLLĬTIĒS, ei. f. Cic. Fin. 5. 21. Zie Mollitia.

Mollities maris. Aur. Vict. V. J. 22. 3. *Stilte*, of *kalmte der zee*.

MŌLLĬTŪDO, inis. Cic. N. D. 2. 55. *Zagtigheit, weekheit, flappigheit, zwakheit*.

Mollitudo corporis. Cic. T. Q. 5. 16. *De tederheit des lichaams*. Vocis. Cic. Her 3. 11. *De flapheit*, of *bevalligheit der ftemme*.

 MŌL-

MŎLLĪTŬS, ă, ŭm. *Week*, of *zagt geworden.*

Agri molliti. Cic. N. D. 2. 52. *Drassige landen, landen, door 't water, week, of drassig geworden.*

Mollitus. *Verzagt, verzoet, gedwee gemaakt.*

Feritas mollita. Ovid. F 4. 217. *Een verzagte wustheit, of barsheit.*

(MOLLIUSCULUS, ă, ŭm. Plin. E. 1. 16. 5. Zie Molliculus.)

MŎLLUSCĂ, æ. f. Plin. H. 15. 22. *Een noot met een weeken dop, of schaal.*

MŎLLŪSCŬM, ī. n. Plin. H. 16. 16. *Een knobbel, of qnast die aan 't booghout groeit.*

MŎLO, is, mŏlŭī, mŏlĭtŭm, mŏlĕrĕ. Plin. H. 7. 56. *Maalen.*

(Molere mulierem. Lucili. *by* Non. 1. 69. Petron. 24. *Een vrouw beslaapen.* Zoo gebruiken de Grieken hun Μύλλειν by Theocr. 4. 58.

MŎLŎCHĔ, es, f. Plin. H. 20. 4. *Een winterroos.*)

MŎLŎCHINĀRĬŬS, ĭī. m. Plaut. Au. 3. 5. 40. *Een purperverwer.*

MŎLŎCHINŬS, ă, ŭm. Cæcil. *by* Non. 16. 2. *Purperverwig, van een purper bloem.*

MŎLŎCHĪTES, is. f. Ovid. M. 14. 292. Plin. H. 37. 8. Μολοχίτης. *Een purperverwig edel gesteente.*

MŎLŎRCHUS, ī. m Stat. S. 3. 2. 30. *Een peilstok, of dieploot, de Lootzen, of schippers gebruiken 't om den grond te peilen.*

MŎLŎSSŬS, ī. m. Virg. G. 3. 405. Hor. Ep. 6. 5. *Een dog, of doghond*, zekere groote hond uit Molossien gekomen, dat een gedeelte van Epirus was.

Molossus. Quintil. I. O. 9. 4. *Een dichtvoet, van drie lange lettergreepen*, dus genoemt, naar sommiger gevoelen, overmids de Thessaliers naar den stryd gaande, vaerzen zongen, daar veel van deeze slach van voeten in quamen.

MOLUCÆ, ārŭm. f. plur. *De Molukshe Eilanden*, in de Indische zee gelegen.

MŎLUCRŬM, ī. n. Festus. *Een zuiger, of vleezige wanvrucht.* Zie Mola.

MŎLY. Plin H. 25. 4. Μῶλυ. *Een heel krachtig kruid tegens 't vergif.*

MŎLYBDÆNĂ, æ. f. Plin. H. 34. 18. Μολύβδαινα. *Een zilverader met loot vermengt.*

MŎLYBDĪTIS, is. f. Plin. H. 33. 6. Μολυβδῖτις. *Lootschuim, of schuim van loot.*

MOM.

MŎMĔN, ĭnis. n. Lucret. 3. 189. Zie Momentum.

MŎMENTŎSŬS, ă, ŭm. Quintil. D. 13. *Gewigtig, van gewigt, of van aangelegenheit.*

MŎMENTŬM, ī. n. Cic. F. 5. 29. Ter An. 1. 5. 31. *Een oogenblik, een zeer korten tyd, of stond.*

Fulgor faciei rapitur momento. Sen. H. 2. 770. *De glans des aangezichts vergaat in eenen oogenblik.*

Momentum. Plin. H. 30. 7. *Een klein deeltje, brikkeltje, snbje, brokje, kruzeltje, of schilfertje van iets.*

Momentum. Liv. 27 9. *Gewigt, gewigtigheit, aanbelang, of aangelegenheit van een zaak.*

In his sunt ad beate vivendum maxima momenta. Cic. Fin. 5. 13. *Hier in zyn de zaaken van 't grootste aanbelang, om wel, of gelukkig te leeven.*

Hoc nihil momenti habet. Cic. Fin. 2. 13. *Dat is een zaak van geen belang, dat is van geen gevolg.*

Nullius momenti putatur ejus testimonium. Cic. Vat. 1. *Zyn getuigenis word van geen gewigt geoordeelt.*

Paria momenta rationum contrariis in partibus inveniuntur. Cic. A. Q. 1. 12. *De strydige redenen zyn van gelyk gewigt, of van gelyke kracht.*

Magnum ad salutem momentum preces attulere. Quintil. I. O. 6. 1. *De gebeden, of smeekingen hebben veel geholpen tot zyn behoudenis.*

Diducere corpus orationis in parva momenta. Quintil. I. O. 3. 11. *'t Ligchaam, of beslag van een rede in verscheide kleine deeltjes verdeelen.*

MON.

(MŎNĂCHĂ, æ. f. Hieron. E. 25. 5. *en* 6. *Een Non, of Bagyn.*)

MONACHIUM, ī. n. *Munchem*, de hoofdstad van Beyeren in Duitschland.

(MŎNĂCHŬS, ī. m. Rutil. Itin. 441. Hieron. E. 13. *Een Monnik.* Dit is een Griekfch woord. Gloss. Cyr. Μοναχός, Monachus, Zie Suidas. Meurs. Glossar. Græc. Barbarum, en Du Fresne Glossarium.

MŎNĀRCHĂ, æ. m. *Een die het hoogste gebied, of opperbevel heeft, een Alleenheerscher.* Dit is een heel Griekfch woord. Μονάρχης, μόναρχος.

MŎNĀRCHĬĂ, æ. f. *Een eenhoofdige regeering, een regeering daar een alleen 't hoogste gezagh heeft.* Dit is ook een zuiver Griekfch woord. Μοναρχία.)

MŎNĀSTĒRĬŬM, ī. n. *Munster*, een stad van Duitschland, de Hoofdstad van Westfalen.

MŎNAULŎS, ī. f. Mart. 14. 64. 2. Μόναυλος. *Een slechte fluit.*

MŎNĒDŬLĂ, æ. f. Cic. Fl. 31. *Een steenuil, een kauw.* Zekere vogel.

MŎNĔO, ēs, mŏnŭī, mŏnĭtŭm, mŏnērĕ. *Waarschouwen, vermaanen.*

Monere aliquem aliquam rem. Cic. C. 2. 9. *of* De aliqua re. Cic. At. 11. 16. *Iemant ergens over waarschouwen.*

Res ipsa monebat. Cic. Att. 10. 8. *De zaak sprak van zelve.*

Monere aliquem ut veniat. Ter. H. 1. 1. 117. *Iemant waarschouwen om te koomen, of dat hy koome.*

(Monere. *Bestraffen, straffen.*

Tonitru contentus monuisse senem. Stat. S. 3. 3. 160. *Te vreden zynde dat hy den ouden over zyne misgreep bestrast hadde.*

Posse se puerili verbere moneri. Tac. An. 5. 9. 2. *Dat zy als een kind konde gestrast worden.* Zie wat wy van de betekenisse van dit woord wydloopiger geschreven hebben over Curt. 4. 14. 20. §. 8.

Monere. *Verhaalen, leeren, onderwyzen.*

Peccare docentes fallax historias monet. Hor. O. 3. 7. 20. *Hy verhaalt haar listiglyk geschiedenissen, leerende hoe dat ook andere overspel bedreven hebben.*

Phœbe mone me cantus. Val. Fl. 1. 5. *O Apollo! leer my het gedicht schryven, of maaken.*

MŎNĒRIS, is. f. *Een roeischip, een galei.*

Monerem non habeat ex belli causa quod ipse illaturus erit. Liv. 38 38. *Dat hy ook niet een roeischip hebben mag, ter gelegenheit van den oorlog, die hy ons zou aandoen.)*

MŎNĒTĂ, æ. f. Mart. 12. 55. 8. *Gemunt geld.*

Adulterina moneta. Const. Imp. C. 9. 24. 1. *Valsche munt, of valsch geld.*

Moneta. Ammian. 22. 28. *De munt, de plaats daar 't geld gemunt word.*

Proferre aliquid ex sua moneta. Sen. B. 3. 35. *Iets uit zyn koker, of zyne gedachten voortbrengen.*

MŎNĒTĀLĬS, is. m. Cic. Att. 10. 11. *Een munter, of muntgezel.*

Monetales Triumviri. Pomp. Dig. 1. 2. 30. *Gezaghebbers, of opzienders der munten.*

MŎNĪLĔ, is. n. Cic. V. 4. 18. *Een halssnoer, halscieraad, halskleinood, halscierzel, halsketen.*

Gemmata monilia. Claud. B. Get. 627. *Een snoer paerlen, of een paerlesnoer.*

(MŎNĬMĔNTŬM, ī. n. Zie Monumentum.)

MŎNĬTIO, ōnis. f. Cic. Am. 24. *Waarschouwing, vermaning, bericht.*

MŌNĬTŎR, ōris. m. Cic. Mur. 36. *Een waarschouwer, vermaner, berighter.*

Monitor. Ter. Ph. 2. 1. 3. *Een raadgever*, of *raadsman.*

Monitor. Ter. H. 1. 1. 119. *Een gastnoder, een nodiger ter maaltyd.*

Monitores. Festus. *Boekhouders in de tooneelspelen, die de speelders hunne rollen voorleezen.*

(Monitor. *Een bestraffer*, of *berisper.*

Juvenis monitoribus asper. Hor. A. P. 163. *Een jongeling die gemeenlyk op zyne bestraffers*, of *berispers is.*

Monitor wierd ook genoemt, *een die de naamen van alle menschen wist, en zynen meester, naar ampten staande, die opgaf.* Zie Nomenculator.

Per monitorem cives appellare. Cic. Mur. 36. *Zyne medeburgers aanspreeken, naar hunne naamen vernomen te hebben door zoo een, die ze weet.*)

MŌNĬTŌRĬUS, ă, ŭm. Sen. N. Q. 2. 49. *Dat iets voorzegt, voorspelt, voorbeduidt*, of *waarschouwt*, van den blixem, enz. spreekende.

MŌNĬTŬM, i. n. Cic. Ar. 25. *Waarschouwing, vermaning, bericht.*

MŌNĬTŪS, ūs. m. Cic. D. 2. 41. *Waarschouwing, berichting, vermaning.*

MŌNĬTŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 5. 10. *Gewaarschouwt, vermaant.*

MŌNŎCĔRŌS, ōtis. m. Plin. H. 8. 21. Μονόκερως. *Een Eenhoorn*, zeker wild dier.

MŌNŎCHRŌMĂTĔUS, ă, ŭm. Plin. H. 35. 5. *Met eenerhande verwe geschildert.*

MŌNŎCHRŌMĂTŎS, i. m. Plin. H. 35. 9. Monochromaton Plin. H. 33. 7. : 35. 3. *Een schilderij van eenerlei verwe, graauw schilderwerk.*

MŌNŎGRĂMMŬS, i. m. Μονόγραμμος. *Geschetst, ontworpen, omgetrokken, getekent.*

Dii monogrammi. Cic. N. D. 2. 23. *Goden die maar geschetst*, of *ontworpen zyn.*

MŌNŌMŌTĂPĂ, æ. f. *Monomotapa*, een stad van Afrika, de Hoofdstad van 't Ryk deezes naams, en die een gedeelte van 't zuider Ethiopien uitmaakt.

MŌNŎPŎDĬŎN, ĭi. m. Liv. 39. 6. Plin. H. 34. 5. Μονοπόδιον. *Een tafel die maar eene voet heeft.*

MŌNŎPŌLĬŬM, ĭi. n. Plin. H. 8. 37. Suet. Tib. 30. 2: 71. 2. Μονοπώλιον. *Alleenkoop, voorkoop, opkoop, 't voorrecht om iets alleen te koopen.*

MŌNŎPTĔRŎS, ă, ŭm. Monoptera ædes. Vitruv. 4. 7. *Een Monopterische Tempel, die maar eene kap hadde*, dat is, waar van het dak maar op pylaaren rustte. Hy verschilde van de Peripterische Tempel, daar in, dat deeze, schoon hy ook maar eene kap hadde als de andere, van binnen met een muur omringt was, die de eerstgenoemde niet hadde.

MŌNŎSYLLĂBŬS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 5. 4. *Een lettergreepig, dat maar van eene lettergreep is.*

MŌNŎTRĬGLYPHUS, ă, ŭm. Monotriglyphum opus. Vitruv. 4. 2. *Enkel gebeeld werk met drie binnewerken.*

MŌNŎXYLŬS, ă, ŭm. Monoxyli lintres. Plin. H. 6. 23. *Schuitjes uit een boom*, of *van een stuk gemaakt.*

MŌNS, ontis. m. Cic. N. D. 2. 39. *Een berg.*

MŌNS Albanus. *Montauban*, een stad van Vrankryk in Guyenne.

MŌNS-PĔSSŬLĀNUS, i. m. *Montpellier*, een Bisschoplyke stad van Neder-Languedocq.

MŌNSTRĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. *Aanmerkelyk, deftig, voortreffelyk, uitsteekend, aanzienlyk, doorluchtig, merkwaerdig, uitsteekend om te toonen.*

Homo probitate morum & ingenii elegantia monstrabilis. Plin. E. 6. 21. 3. *Een aanzienlyk man wegens zyne zeden en groot verstand.*

MŌNSTRĀTĬO, ōnis. f. *Wegwyzing, wyzing van den weg.*

Te cum tua monstratione magnus perdat Jupiter. Ter. Ad. 4. 6. 2. *De groote Jupiter verderve u met uw wegwyzing.*

Habemus ab ipsa natura solertem & expeditam monstrationem. Vitruv. 6. 1. *De natuur zelve leert ons deeze dingen heel ligtelyk kennen.*

MŌNSTRĀTŎR, ōris. m. Virg. G. 1. 19. *Een aanwyzer, onderwyzer, onderrichter, leermeester.*

MŌNSTRĀTŬS, ūs. m. *Aanwyzing, aantoning, onderwyzing, onderrichting.*

Ignotarum urbium monstratus novo hospiti gratus est. Sen. Marc. 25. *Men doet een vreemdeling vermaak aan als men de steden laat zien die hy nog niet gezien heeft.*

MŌNSTRĀTŬS, ă, ŭm. Virg. G. 4. 549. *Gewezen, getoont, aangetoont, aangewezen.*

MŌNSTRĬFĔR, ă, ŭm. Plin. H. 6. 30. *Wanschapig, wanschapen, wangedrochtig, dat een wanschepzel gelykt.*

Monstrifer. Lucan. 2. 3. *Dat wanschepzels*, of *wangedrochten voortbrengt.*

† MŌNSTRĬFĬCĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Lucil. *by* Non. 2. 540. *Vervaerlyk, afschouwelyk, wangedrochtig.*

MŌNSTRĬFĬCĒ. Adv. Plin. H. 28. 11. *Op eene vervaerlyke, afschouwelyke*, of *gedrochtelyke wyze.*

MŌNSTRĬFĬCUS, ă, ŭm. Plin. H. 2. 3. *Wanschapen, wangedrochtig, afschouwelyk, vervaerlyk.*

Speculum monstrificum. Plin. H. 33. 9. *Een spiegel met een vergrootglas*, die alles wanschapen doet schynen, of vertoont.

Monstrificus. Plin. H. 28. 3. *Verwonderlyk, zeldzaam, wonderbaarlyk, ongewoon*, of *ongemeen.*

MŌNSTRO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Wyzen, aanwyzen, toonen, vertoonen.*

Monstrare viam. Cic. Off. 1. 16. *Den weg wyzen.*

Prætereuntium digito monstrari. Hor. O. 4. 3. 22. *Van de voorbygangers met vingers nagewezen worden.*

Monstrare remedium. Plin. H. 29. 10. *Een geneesmiddel aanwyzen.*

Monstrare. *Onderwyzen, uitleggen, verklaaren, onderrichten.*

Tu si quid librarii non intelligent, monstrabis. Cic. F. 16. 22. *Zoo de uitschryvers iets niet verstaan, zult gy hun onderrichten.*

MŌNSTRŌSĒ. Adv. Cic. D. 1. 72. Zie Monstrifice.

MŌNSTRŌSŬS, ă, ŭm. Cic. Fin. 5. 18. Lucan. 1. 562. Claud. Eu. 2. 549. *Wanschapen, wanschapig, wangedrogtig.* De superl. Monstrosissimus staat by Cic. N. D. 2. 32.

MŌNSTRŬM, i. n. Cic. D. 1. 42. *Een wanschepzel, wangedrogt, schrikdier, gedrogt, monster.* Ook *een wonderstuk*, of *al wat zeldzaam is.*

Monstra quis tanta explicet? Sen. Th. 1. 137. *Wie zal ons zulke zeldzaamheden*, of *wonderlyke dingen verklaaren? wie zal ons dat raadzel uitleggen?*

Chærippus mera monstra nunciarat. Cic. Att. 4. 7. *Chærippus had ons wonderlyke*, of *ongeloofelyke dingen vertelt.*

(MŌNSTRŬŌSŬS, ă, ŭm. Prudent. Hipic. 2. 7. Zie Monstrosus. De compar. Monstruosior staat by Petron. Trag. 41. en de superl. Monstruosissimus by Cic. Div. 2. 32.)

MŌNTĀNUS, ă, ŭm. Colum. 6. 17. *Van een berg, dat tot een berg behoort*, of *dat een berg betreft.*

Montanus. Cic. Dom. 28. Cæs. B. C. 1. 58. 2. *Een bergbewoonder, een die op een berg woont.*

Armenta montana. Ovid. F. 2. 216. *Kudden vee*, of *beesten die op de bergen weiden*, of *loopen.*

Ligures montani. Cic. Rull. 2. 35. *De*

De Bergligurïërs, de Liguriërs die op de bergen woonen.
Montanus. Liv. 21. 34. *Bergachtig, vol bergen.*
Montana sunt omnia. Plin. H. 5. 27. *Alles is bergachtig, 't is alles vol bergen.*
MONTES, ium. m. plur. *Bergen,* een stad van Vlaanderen in Henegouwen.
MONTICOLA, æ. m. Ovid. M. 1. 193. *Een bergman, of bergbewoonder.*
MONTIVAGUS, a, um. Cic. T. Q. 5. 27. *Een zwerver, of een die doolt, of zwerft op de bergen.*
Dea montivaga. Stat. Ac. 1. 454. *Diana die op de bergen zwerft.*
MONTOSUS, a, um. Cic. Pl. 9. Virg. Æ. 7. 744. *Bergachtig, vol bergen.*
MONTUOSUS, a, um. Cic. Am. 19. *Bergachtig, vol bergen.*
MONUMENTUM, i. n. Cic. Rull. 3. 23. *Een gedenkteeken,* gelyk de beelden, grafsteden, enz.
Monumentum amoris. Virg. Æ. 5. 538. *Een teken, blyk, of bewys van liefde.*
Monumentum. *Een schrift, gedenkschrift, of gedenkboek.*
In Græcorum monumentis. Plin. H. 8. 44. *In de gedenkschriften der Grieken.*
Commendare res monumentis annalium. Cic. Sext 48. *De gedachtenis van een zaak in de jaarboeken stellen, of aantekenen.*
Monumentum. *Een graf, praalgraf, pronkgraf.*
Aditus monumentorum carminibus exornare. Cic. Arc. 11. *Den ingang der graven met vaerzen vercieren.*
(Monumentum. *Het cieraad van de tempelen.*
Monumenta in templum referri jubet. Cæs. B. C. 2. 21. 3. *Hy beveelt de cieraaden in den tempel weêr te brengen.)*

MOR.

MORA, æ. f. *Vertoeving, verachtering, ophouding.*
Confirmas moram mihi nullam fore. Cic. Att. 5. 21. *Gy verzekert my dat ik niet eenen oogenblik zal opgehouden worden.*
Moram alicui rei afferre. Cic. A. 5. 9. *Iets ophouden, een zaak ophouden, verachteren, verschuiven, opschorten, of uitstellen.*
Alicui malo moram producere. Ter. An. 3. 5. 9. *Een quaal lang sleepende, of dragende houden.*
Mora. *Uitstel, opschuiving, verlenging, tydgunning.*
Acquirere moram ad aliquid agendum. Cic. Cæc. 2. *Uitstel, of tyd krygen om iets te doen.*
Non tulit moras. Ovid. M. 10. 495. *Het heeft geen uitstel geleeden, het heeft niet konnen wachten.*
In me tibi isthic nonest mora. Ter. An. 2. 5. 9. *Ik houde u in die zaak niet op.*
In Pamphilo nihil est moræ. Ter. An. 1. 1. 139. *Pamphilus zal daar geen breekspel, of hinderpaal van zyn, Pamphilus is gereed.*
In mora esse alicui. Ter. An 3. 1. 9. *Iemant dragende houden, laaten wachten, iemant ophouden, of sleepende houden.*
Quæ tantæ tenuere moræ? Virg. Æ. 2. 282. *Wat heeft u zoo lang weêrhouden?*
Mora. Cels. 8. 10. *Een zwagtel, of band* om 't bloed van een wonde te stempen.
Mora in aliquo loco. Cels. 1. 3. *De tyd dat men ergens verblyft, of dat men zich ergens ophoud.*
Mora. Nep. 11. 2. 3. *Een uitgezonden hoop krygsvolk om den vyand op te houden.*
(Mora. *Een nauwe plaats, een engte die ons ophoud om 'er door te koomen.*
Per omnes moras frustra aliquem exitu prohibere. Suet. J. 34. 2. *Iemant niet konnen beletten dat hy door alle nauwe plaatzen dringe.*
Mora. *Beletzel, hinderpaal, iemant die iets belet, of verhindert.*
Restituendæ Romanis Capuæ mora tu es. Liv. 33. 9. *Gy belet het, of gy zyt de hinderpaal, dat Kapua aan de Romeinen niet herstelt word.*
Mora. *Het zomerlicht.* Dit is sterk, en doet de duisternisse van den nacht zoo veel te langzaamer aanschieten.
Quæ tardis mora noctibus obstat? Virg. Æ. 1. 750. *Wat voor licht houd de langzaam aankoomende nachten op? hoe word het zoo langzaam duister?*
Inter moras. *Ondertusschen, onderwylen.*
Inter moras Consul mittit senatum. Plin. E. 9. 13. 20. *Ondertusschen doet de Burgermeester den Raad scheiden.)*
MORALIS, is. m. en f. ale, is. n. *Zedig, zedelyk, dat de zeden betreft.*
Moralis Philosophia. Cic. Fat. 1. *De zedelyke Wysbegeerte, de zedekunde.*
MORATIO, onis. f. *Ophouding, vertraging, beiding, draling, verwyling, vertoeving.*
Eæ stellæ faciunt morationes. Vitruv. 9. 4. *Die sterren staan stil in haren loop.*
(Moratius. *Langzaamer, trager.*
Febris alias partes moratius impellit. Sen. N. Q. 6. 14. *De koorts bezet, of bekruipt die deelen langzaamer.)*
MORATOR, oris. m. *Een uitsteller, beletter, of tegenhouder van iets.*
Morator publici commodi. Liv. 2. 44. *Een tegenhouder van 't gemeene welwezen.*
MORATUS, a, um. Cic. Att. 5. 16. *Die zich opgehouden heeft, die gewoont heeft, die vertoeft heeft.*
(Moratus. *Iemant die iets langzaam doet.*
Placare jejunia male morati ventris. Ovid. M. 15. 95. *Den honger stillen van een buik, die niet langzaam, maar hevig spyze eischt; eenen grooten honger stillen, of verzadigen.)*
MORATUS, a, um. *Van de zeden, dat de zeden raakt, of betreft.*
Bene moratus. Cic. de Or. 2. 43. *Wel gemaniert, van goede zeden.*
Quid mulieris uxorem habes, & quibus moratam moribus? Ter. Hec. 4. 4. 21. *Wat slag van een vrouw hebt gy, en hoe is zy geaart?*
Bene morata civitas. Cic. de Or. 1. 19. *Een welgemanierde, dat is, welgeregelde stad.*
Fabula recte morata. Hor. A. P. 319. *Een tooneelspel dat de zeden wel afschildert.*
MORBIDUS, a, um. Plin. H. 8. 26. *Ziekelyk, onpasselyk, ziek, ongezont, ongestelt, qualyk gestelt.*
Magis animo quam corpore morbidus. Sen. E. 78. *Ongestelder naar de ziel, dan naar 't lighaam.*
Morbidus. Lucret. 6. 1095. *'t Geen ongezondheit veroorzaakt.*
MORBOSUS, a, um. Cato R. R. 2. *Ongezont, onpasselyk, ziek, krank.*
Majores nostri iracundos solos morbosos nominaverunt. Cic. T. Q. 4. 24. *Onze voorvaders hebben alleen krank genoemt die toornig, of vergramt waren.*
MORBUS, i. m. *Ziekte, krankheit, ongezondheit, onpasselykheit.*
Morbus regius. Cels. 3. 24. *De geelzucht, of geelzuw.* Sonticus, of comitialis. Suet J. 45. 2. *De vallende ziekte.* Major. Cels. 3. 23. *Een zwaare ziekte.*
In morbum cadere. Cic. T. Q. 1. 31. of Incidere. Cic. F. 13. 29. *In ziekte vallen, of storten, ziek worden.*
Recreari e gravi morbo. Cic. Quir. red. 1. *Uit een groote ziekte opkoomen.*
Morbus qui est in Republica. Cic. C. 1. 13. *Een ziekte, of ongesteltheit die in den Staat is.*
MORDACITAS, atis. f. Plin. H. 21. 15. *Bytachtigheit: ook steeking van netelen, enz.*

MORDAX, acis. omn. gen. *Bijtende, steekende, dat bijt*, of *steekt*. De compar. Mordacior staat by Phæd. 4. 7. 1. en de superl. Mordacissimus by Plin. H. 17. 8.

Mordax janua. Plaut. Truc. 2. 4. 1. *Een klemmende deur*. Folium. Plin. H. 16. 24. *Een steekend blad*. Ferrum. Hor. O. 4. 6. 9. *Een snydend yzer*, of *staal*.

Mordax homo. Cic. de Or. 2. 59. *Een schamper, scherp, spotachtig, steekend*, of *bits mensch*.

Mordax carmen. Ovid. Tr. 2. 563. *Een schimpdicht*.

MORDEO, es, momordi, morsum, mordere. Cic. S. R. 20. *Byten*.

Mordere frenum. Cic. F. 11. 24. *Op zyn gebit byten, zyn gebit tusschen zyn tanden neemen*.

Mordere frenos. Sen. Tr. 15. *Opsnuiven, hevig worden, in hevigheit uitbarsten*, van eenen Dichter of Redenaar spreekende.

Mordere. Plin. H. 12. 19. *Steeken, branden*, van een kruid spreekende.

Amnis mordet aqua rura. Hor. O. 1. 31. 8. *De stroom neemt van de landen, waar langs zij heene spoelt, iets weg*.

Scribis morderi te interdum, quod, &c. Cic. Att. 6. 2. *Gy schryft my dat gy nu en dan op uwe tanden byt*, dat is, *gram*, of *toornig word, om dat*, enz.

Mordere. Ter. E. 3. 1. 21. *Quaadspreeken, heimelyk steeken*.

Dente iniquo mordere. Ovid. Tr. 4. 10. 124. *Boosslyk schenden*, of *lasteren*.

Mordere aliquem. Ter. E. 3. 1. 55. Cic. Att. 11. 7. *Iemant schamperlyk steeken*.

Valde me momorderunt epistolæ tuæ. Cic. Att. 13. 12. *Uwe brieven hebben my zeer geraakt*.

Oleam æstus momordit. Hor. E. 1. 8. 5. *De groote hitte heeft de olyfboomen beschadigt*.

Morderi conscientia. Cic. T. Q. 4. 20. *Een knagend geweeten hebben*.

(Mordere word ook gezegt van de koude. Matutina parum cautos jam frigora mordent. Hor. S. 2. 6. 45. *Die zich niet wacht, word des morgens van de koude gebeten*, of *voelt wel dat het 's morgens noch koud is*.)

MORDICES, um. m. plur. Plaut. Au. 2. 2. 57. *De tanden*. Op eene kinderlyke wyze zegt men. *De byters*.

MORDICUS. Adv. Hor. S. 1. 8. 27. *Met de tanden, al bytende*.

Mordicus aliquid tenere. Cic. A. Q. 4. 16. *Iets halsstarriglyk vast houden, ergens vast by blyven, iets hardnekkig beweeren*.

† MORE. Adv. Plaut. St. 5. 1. 1. *Zottelyk, dwaaslyk, gekkelyk*.

MOREA, æ. f. *Morea*, een landschap van Griekenland, voortyds *Peloponnesen* genoemt.

MORETUM, i. n. Ovid. F. 4. 367. *Zekere koek*, of *taart* van meel, melk, wyn, kaes, en kruiden gemaakt. Zie Sc. l. Cat. 157.

MORIBUNDUS, a, um. Cic Sext. 39. *Stervende, doodziek*, of *doodkrank, op sterven leggende, zieltoogende, zieltrakende, den geest geevende*.

† MORIGERO, as, avi, atum, are alicui. Plaut Am. 3. 3. 26. *Iemants zin*, of *wil doen, iemants begeerte inwilligen*, of *involgen*.

MORIGEROR, aris, atus sum, ari. *Zich naar iemant voegen*, of *schikken, iemant involgen*.

Voluptati aurium morigerari debet oratio. Cic. Or. 48. *Een rede moet de ooren streelen*.

MORIGERUS, a, um. *Gehoorzaam, onderdanig, gedienstig, gevoeglyk, beleeft, opvolgend, toegeevend*.

Mihi semper morigera fuit in omnibus. Ter. An. 1. 5. 58. *Zy heeft my altoos in alles gehoorzaamt*, of *opgevolgt*.

MORIO, onis. m. Mart. 8. 13. 1. *Een hofnar, hofgek, potzemaker*, tot vermaak van eenen Vorst, enz.

MORIOR, eris, mortuus sum, mori. *Sterven, overlyden, ontslaapen*.

Ex vulnere mori. Cic. F. 10. 33. *Aan een wonde sterven*.

Pater ei moritur. Liv. 29. 29. *Zyn Vader sterft*.

MORMYRA, æ. f. Plin. H. 32. 11. en

MORMYRES, um. m. plur. Ovid. Hal. 110. Μορμύρος. *Zekere veelverwige zeevisch*.

MOROLOGUS, a, um. Plaut. P. 1. 1. 50. *Ongerymt, belachelyk, bespottelyk*, van een reden spreekende.

MOROR, aris, atus sum, ari. *Ophouden, laaten wachten, uitstellen, verachteren, weerhouden, stuiten*: ook *vertoeven, blyven*.

Egomet convivas moror. Ter H. 1. 1. 120. *Ik hou zelf myn gasten op*, of *ik laat zelf myn gasten wachten*.

Belli celeritatem morari. Cic. A. 5. 9. *Den oorlog lang gaande*, of *lang draagende houden*.

Iter alicujus morari. Ovid. Her. 19. 20. *Iemant in zynen weg stuiten*, of *beletten voort te gaan*.

Morari celeres rivos. Hor. 3. 11. 14. *Stroomen stuiten*.

Carmina oculos morantur. Hor. E. 1. 13. 17. *De vaerzen houden de oogen in stilstant*.

Ne multis morer. Cic. V. 4. 46. *Om kort te zyn, om af te breeken, om 't kort te maaken*.

Pervulgatum est, nihil moror Plaut. B. 4. 9. 150. *Dat is al te gemeen, ik geef 'er niet om*, of *ik vraag 'er niet naar*.

Non moror. Ter. E. 3. 2. 7. *Ik stel 'er, zet 'er*, of *kant 'er my niet tegen; ik heb 'er niets tegen*.

Nihil moror officium quod me gravat. Hor. E. 2. 1. 264. *Ik geef weinig om een ampt dat my moeite baart*.

Morari solutionem. Paull. Dig. 45. 1. 91. §. 1. *Een betaling uitstellen*.

Morari aliquid. *Iets wachten*, of *verwachten*. Præsidium. Cic. F. 12. 15. *Hulpbenden verwachten*.

Morari. *Woonen, zyn verblyf*, of *woonplaats hebben*, of *houden*.

Morari in Italia. Cic. F. 11. 24. *In Italien woonen*, of *zich ophouden*.

(Populos, qui in radice Caucasi morabantur, subegit. Just. 12. 6. 9. *Hy heeft de volkeren, die aan den voet van den berg Kaukasus woonden, t'onder gebragt*.

Morari cum aliquo. Sen. E. 32. Scæv. Dig. 33. 1. 20. Apud aliquem. Pomp. Dig. 33. 1. 7. *By iemant zich ophouden, met iemant verkeeren*.

Nihil morari. *Ergens niet naar vraagen, ergens niet om geeven*.

Nihil ne ego quidem moror quo minus honore abeam. Liv. 3. 54. *Ik geef 'er niet om, of ik de bediening afleggе*.

Morari. *Zich vermaaken, vermaak ergens in hebben*, of *in scheppen*.

Lamiæ pietas me moratur. Hor. E. 1. 14. 6. *Lamias gedienstigheit vermaakt my*.)

Alvus dura moratur. Hor. S. 2. 4. 27. *De afgang is gestopt; hy is hardlyvig*.

Moratur. *Men wacht*, of *houd zich op, men vertoeft*, of *blyft staan*.

Plus biennium in his tricis moratur. Cic. F. 8. 5. *Men houd zich meer dan twee jaaren met deeze beuzelingen, todderyen*, of *wisjewasjes op*.

MOROSE. Adv. Cic. Cl. 67. *Styfhoofdelyk, koppiglyk, eigenzinniglyk*. De compar. Morosius staat beneden by Tertullianus en de superl. Morosissime by Suet. A. 66. 8.

MOROSITAS, atis. f. Cic. S. 18. *Eigenzinnigheit, wonderzinnigheit, styfzinnigheit, hoofdigheit, koppigheit, grynigheit, gemelykheit*.

MOROSUS, a, um. Cic. Att. 1. 13. *Eigenzinnig, wonderzinnig, styfzinnig, korzel, hoofdig, koppig, grynig, gemelyk*. (De compar. Morosior

15. *Heel zachtzinnig*, of *goedaardig zijn, heusch van zeden*, of *manieren zijn*.

Alii nunc sunt mores. Plaut. B. 3. 3. 33. *De gewoonte is nu anders, men leeft nu zoo niet meer.*

Mores conveniunt. Ter. An. 4. 2. 13. *Zy zijn eens gëäart*, of *gezint, zy koomen heel wel overeen.*

Innumeris moribus aptus. Ovid. Art. 1. 760. *Dat naar de zin van ontelbaare menschen geschied.*

Morum doctus imitator. Hor. Art. 317. *Een net*, of *bequaam uitbeelder*, of *beschrijver der zeden.*

Illud tua singularis humanitas suavissimique mores a te sunt impetraturi. Cic. Att. 16. 16. subj. 1. *Uwe byzondere heusheit, en zeer goedaardige zeden zullen dat op u vermogen*, of *dat van u verwerven.*

Cæli mores. Plin. H. 14. 1. *De gesteldheit*, of *getemperdheit der lucht.*

Morem gerere alicui. Cic. F. 2. 17. *Iemants wil involgen, iemants zin doen, iemant gehoorzaamen.* Animo. Plaut. Am. Prol. 131. *Zijn genegenheit*, of *driften opvolgen.* Amori. Ovid. Am. 2. 2. 13. *Zich aan de min overgeeven.*

Paci morem imponere. Virg. Æ. 6. 852. *De voorwaarden van den vrede voorschrijven.*

Jam dolor in morem venit meus. Ovid. P. 2. 7. 39. *Mijn smert is al in een gewoonte verandert.*

Sine more. Virg. Æ. 8. 635. *Zonder maate, onmatiglijk.* (Servius legt het uit *Zonder voorbeeld*. Fab. S. 2. 18. *tegens gewoonte.* Lacerd toont voorbeelden en gewoontens, en legt het uit *godloosljk, schandelijk.*

Facinus sine more. Stat. Th. 1. 238. *Een schelmstuk zonder voorbeeld*, of *een ongehoorde daad.*

Mos. Cic. T. 5. *Een gewoonte, een recht door toestemminge van een volk opgekoomen.*

Ut de fundo Cæcina moribus deduceretur. Cic. Cæc. 7. *Dat Cecina, volgens gewoonte, dat veld zonde afstaan.*

Mos. *Deugden.*

Mores juvenis deducere in astra. Hor. O. 4. 2. 22. *De deugden van den jongeling tot den hemel verheffen*, of *zeer prijzen.*

Moribus & cœlum patuit. Prop. 4. 12. 10. *De hemel heeft open gestaan voor menschen die vroom leefden.*

Mos. *Stilte, langzaamheit, zachtheit*, van eenen stroom spreekende.

Quos tibi præceps ferat Adria mores. Stat. S. 3. 2. 87. *Hoe langzaam, hoe zagt loopt de snelle Adria u ten gevalle!*

Nilus moribus receptis it per montes in alta convalle. Lucan. 10. 328. *De Nyl loopt zeer zagt*, of *zeer langzaam tusschen de bergen in eene diepe valleye.* Zie Gronov. Diat. 81. 29. en over Sen. N. Q. 6. 14.

Mos. *Een gelykenis, een gedaante.* More anguium. Flor. 3. 5. 24. Plin. H. 9. 30. Bestiarum. Cic. I. R. 1. 2. Pecudum. Flor. 1. 11. 13. In morem pecudum. Flor. 3. 8. 6. *Gelijk de slangen doen. Als het vee doet*, of *Op de wyze der slangen: Der beesten*, of *van 't vee*

Mos. *Gebreken, feilen, misslagen, zonden.*

Propitiis, si per mores nostros liceret, Deis. Tac. H. 3. 72. 1. *De Goden ons gunstig zynde, indien het hun door ons zondig leven vry stont.*)

MŌSĂ, æ. f. Tac. An. 2. 6. 6. Plin. H. 4. 14. *De Maas*, een stroom wiens oorsprongk in Champagne is, en die door Lotharingen, 't land van Luik, Vlaanderen, en Holland in zee loopt.

MOSĀMBĪCŪM, i. n. *Mosambiken*, een stad van Afrika.

MŌSCHĂ, æ. f. *Moskou*, de Hoofdstad van Moskovien, en verblyfplaats der Czaarse Majesteiten.

MŌSCŌVĬĂ, æ. f. *Moskovien, zwart Rusland.*

MŌSĔLLĂ, æ. f. Tac. An. 13. 53. 3. *De Moezel*, of *Moezelstroom*, een stroom van Lotharingen.

MOT.

MŌTĀCĬLLĂ, æ. f. Varr. L. L. 4. 11. *Een quikstaert*, zeker klein vogeltje dus genoemt om dat het geduurig den staert roert.

MŌTĬO, ōnis. f. Cic. Fat. 19. *Beweeging, roering.*

Motiones lineæ. Vitruv. 8. 6. *De beweegingen van een lyn.*

Animi motio. Cic. A. Q. 1. 8. *Ontroering, beweeging des gemoeds, gemoeds beweeging, gemoeds neiging, drift, hartstocht.*

MŌTĬŪNCŪLĂ, æ. f. Sen. E. 53. *Een vermaning, een kleine rilling*, of *huivering van de koorts.*

Motiunculis interim perstringitur. Sen. Tr. 2. *Hy voelt zomwylen noch eenige vermaningen*, van eenen geberenden zieken spreekende.

MŌTO, as, āvi, ātum, ārĕ. Virg. E. 6. 28. *Dikwils roeren, schudden*, of *beweegen.*

MŌTŎR, ōris m. *Een beweeger, een die roert*, of *beweegt*, ook *een stoorder, beroerder*, of *ontruster.*

Cunarum motor. Mart. 11. 40. 1. *Een wieger, een die de wieg trekt*, of *roert.*

MŌTŪs, ă, ūm. Virg. Æ. 1. 139. *Bewogen, beweegt, geroert*; ook *beroert, ontroert, ontrust, gestoort.*

MŌTŪS, us. m. *Beweging, roering*: ook *ontrusting.*

Interiore motu cietur id quod est animal. Cic. T. Q. 1. 23. *Een dier werd door eene innerlyke beweginge gedreven, opgewekt*, of *aangeprikkelt.*

Terræ motus. Sen. N. Q. 6. 1. *Aardbeving, schudding van de aarde.*

Motus animi. Cic. Off. 1. 36. *Beweging*, of *ontroering der ziele, zieltocht, hartstocht, gemoedsneiging.*

Totius Italiæ motus. Cic. Dom. 56. *De beweging*, of *ontrusting van gansch Italien.*

In motu esse. Cic. Fr. 3. 2. *In onrust zyn.*

Motus. *Een beweegreden, beweegmiddel, reden, oorzaak.*

Audisti consilii mei motus. Plin. E. 3. 4. 9. *Gy hebt de redenen van myn voornemen gehoort*, of *van mynen raad verstaan.*

MOV.

MŌVĔNS, entis. omn. gen. *Beweegende, roerende, verroerende.*

Moventes res. Liv. 5. 25. Gell. 11. 18. *Roerende*, of *tilbaare goederen, huisraad.*

MŎVĔO, ēs, mōvi, mōtūm, mŏvērĕ. *Beweegen, roeren, verroeren*: ook *ontroeren, ontrusten, stooren.*

Omnia quæ moveri possunt. Nep. 2. 2. 8: 10. 4. 2. *Alle dingen die vervoert konnen worden, alle roerende goederen.*

Venæ æquis intervallis moventur. Cels. 3. 6. *De slagaders worden eenparig bewogen.*

Movere alvum. Cato R. R. 115. *Loslyvigheit veroorzaaken.* Vomitionem. Plin. H. 20. 2. *Aan 't braaken helpen, braaken verwekken.*

Movere aliquem de sententia. Cic. A. 2. 21. A. Q. 4. 46. *Iemant van gevoelen*, of *van meening doen veranderen*, of *van zyn meening*, of *gevoelen aftbrengen.*

Ex ea opinione nullius oratio me movebit. Cic. N. D. 3. 2. *Van dat gevoelen*, of *van die meening zal my niemant afbrengen; ik zal door geen reden my van dat gevoelen laaten verzetten.*

Movere se. Cic. F. 5. 21. *Vertrekken, verreizen, weghgaan, heene gaan.*

Movere ab urbe. Liv. 22. 36: 24. 44. *Van de stad aftrekken*, van een leger spreekende. Hy verstaat 'er Castra onder.

Movere se ad motum fortunæ. Cæs. B. C. 2. 17. 3. *Zich naar de schikkingen van 't wisselloo voegen.*

Loco movere verba. Hor. E. 2. 2. 113. *Woorden verplaatzen*, of *verzet-*

zetten. Aliquem. Cic. D. 1.35. *Iemant uit zyn plaats, of van zyn post jaagen.*

Move abs te moram. Plaut. Capt 4. 2. 10. *Haast u, spoed, of spoed u.*

Movere aliquem Senatu. Liv. 39. 42. *Iemant uit den Raad zetten.* (Tribu. Cic Clu 43. Liv. 42. 10. *Iemant uit het gild stooten.*)

Imminens fatum nulla providentia moveri potuit. Liv. 25. 16. *Dat naekend gevaar, of over 't hoofd hangend geval, heeft hy door geen voorzigtigheit, of op geenerlei wyze kunnen ontgaan.*

Admirationes, plausus, movere debet Orator. Cic. Or. 71. *Een Redenaar moet verwonderingen en toejuiching, of handgeklap verwekken.*

Hoc non me movet æstimatione. Catull. 12. 12. *De prys, of waerde hier van maekt my niet gaande, of hecht niet op my.*

Ianua faciles movet cardines. Hor. O. 1. 25. 5. *De deur gaat gemakkelyk, of ligt open.*

Citharam cum voce movere. Ovid. M. 5. 112. *Zyn stem met de luit paaren, al zingende op de luit speelen.*

Fides movere. Ovid. Pis. 61. *De snaaren roeren, op snaaren speelen.*

Dolorem movere. Cels. 7. 4. *Smert, of pyn veroorzaaken.*

Dicta Jovis movere Deos. Ovid. M. 9 438. *De woorden van Jupiter hebben de Goden ontroert.*

Quantam mihi moves expectationem de sermone Bibuli? Cic. Att. 2. 14. *Hoe groot eene verwachtinge verwekt gij in my omtrent het gesprek van Bibulus!*

Fastidium alicui movere. Juv. 10. 202. *Iemant een walg, of afkeer geeven, iemant doen walgen.*

Fletum movere. Cic. de Or. 1. 53. *Traanen, of geween verwekken, aan 't schreyen helpen.*

Movere fidem. Liv. 35. 33. *Zyn trouw breeken.*

Hæredes veros movere. Cic. Off. 3. 19 *De rechte erfgenaamen uitsluiten, of onterven.*

Multa animo movere. Virg. Æ. 3. 32. *Groote voornemens, of overleggingen maaken.*

Stomachum movere alicui. Cic. Mur 13. *Iemant toornig, of quaad maaken.*

Suspicionem alicui movere Cic. Part. 33. *Achterdocht, vermoeden, of nadenken aan iemant geeven.*

Nec me movet, præsens sit ille, necne. Papin. Dig. 13 1. 17. *Het scheelt my niet, ik geef 'er niet om, of 't raakt my niet, of hy 'er by is, of niet.*

Moveri super aliqua re. Virg. Æ 10. 42. *Ergens door bewogen, of ontroert worden.*

Pluma aut folio facilius moveri. Cic Att. 8. 15. *Ligter dan een veer, of blad zyn, of bewogen worden.*

Terra in urbe movit. Suet. Cl. 22. 2. *Daar is een aardbeving in de stad geweest.*

(Movere alleen. *Ophreelen.*

Quum minime quis moturum se putaret. Suet. J. 60. 1. *Als iemant de minste staat maakte dat hy opbreeken zoude.*

Alexander movit in Indiam. Curt. 8. 9. 1. *Alexander is naar Indien opgebroken.*

Movere. *Overreeden, overtuigen*

Quem cum minus, quam vellet, moveret. Nep 2. 4. 3. *Wien hy niet overreedde als hy wel wilde*

Rex tantum motus est. Nep. 9 4. 1. *De Koning is zoo verre overreedt.*

Movere os sedibus. Cels. 8. 11. Membrum loco. Cels. 8. 25. *Een been, een lid verstinken.*)

MOX.

MŌX Adv. Cic. D. 1. 23. *Terstond, dateljk, aanstonds, straks, ten eersten, van stonden aan.*

Mox. Plin. H. 12 12. *Vervolgens, daar na, naderhant, sintjes.*

(Mox. *Een weinigje verder, wat verder, van een plaats spreekende.*

Mox oppidum parvum est Ænnum. Plin. H. 6. 29. *Wat verder legt de kleine stad Ænnum.*)

MUC.

MŪCĔO, ēs, ērĕ. Cato R. R. 149. *Schimmelig, verschimmelt, of vermuft zyn.*

MŪCESCO, scis, escĕrĕ. Plin. H. 14. 20. *Schimmelen, verschimmelen, schimmelig, of vermuft worden.*

MŪCIDUS, ă, ŭm. Colum. Arb. 6. *Schimmelig, geschimmelt, verschimmelt, vermuft.*

MŪCŎR, ōris. m. Colum. 12 4. *Schimmel, verschimmeltheit, vermuftheit.*

MŪCŌSUS, ă, ŭm. Colum. 6. 7. *Snotterig, snotachtig, besnot, vol snot.*

MŪCRO, ōnis. m. Cic. C. 3. 1. *De punt, 't scherp, van een degen, pyl, enz.*

Mucrones herbarum. Virg. Æ. 12. 663. *De punten, of scherpte der kruiden.* Unguium. Plin. H. 8. 15. *De punt, of scherpte der nagelen, of klauwen.*

Mucro. Cic. A. 14. 3. *Een rappier, of degen.*

Hic est mucro defensionis tuæ. Cic. Cæc. 29. *Dit is de kracht uwer verdediging, of verweering.*

MŪCRŌNĀTŪS, ă, ŭm. Plin. H. 32. 2. *Gepunt, gescherpt, scherp gemaakt, scherp van punt.*

MŪCUS, i m. Catull 23. 17. Plaut. Most. 5. 1. 60. *Snot.*

MUG.

MŪGIL, ilis. m. Catull. 15. 19.

MŪGILIS, is. m Juv. 10. 317. *Een harder. Zekere visch met een groot hoofd, die zich in 't zout en zoet water onthoudt.*

MŪGINŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Cic. Att. 16. 12. *Aarzelen, weifelen, deinzen.*

MŪGIO, is, ivi, of ii, itŭm, irĕ. Cic. Her. 4. 31. Liv. 1. 7. *Loeyen, bulken, gelyk ossen, of koeijen,* Mugiverat *staat by* Prop. 2. 21. 17.

Sub pedibus mugit solum. Virg Æ. 4. 490. *De aarde loeit onder de voeten, men hoort een groot geloei onder de aarde.*

Malus mugit procellis. Hor. O. 3. 29. 58. *De mast kraakt geweldig van 't onweêr.*

Mugiens fremitus. Catull 63. 82. *Een loeyend gedruis.*

MŪGĪTUS, ūs. m. Virg. Æ. 6. 48. *Loeying, geloei, geluik, van ossen, koeijen, enz.*

Mugitus terræ. Cic. D. 1. 18. *'t Geloei onder de aarde* Nemorum. Plin. H. 18. 35. *'t Gehuil in de bosschen.*

MUL.

MŪLĂ, æ. f. Varr. R. R. 2. 1. *Een muilezelin, of muilin.*

MŪLĀRIS, is. m. *en* f. ārĕ, is. n. Colum. 6. 27. *Van een muil, of muilezel, dat tot een muil, of muilezel behoort, of dient.*

‡ MŪLCEDO, inis. f. Gell. 19. 9. *Aanlokking, lokking, smeking, streeling, gevlei.*

MŪLCEO, ēs, mūlsī, mūlsŭm, mulcērĕ. Cic. Arat. 117. *Streelen, vleyen, pluimstryken.*

Mulcere aliquem laudibus. Pacuv. *by* Festus in Mulciber. *Iemant met lofredenen, of loftuitingen kittelen, streelen, of vleyen.*

Æthera mulcere cantu. Virg. Æ. 7. 34. *De lucht door de zoetigheit, of lieflykheit van 't gezang doen weergalmen.*

Mulcere feras. Ovid. M. 14. 339. *Wilde dieren temmen.*

Auræ florem mulcent. Catull. 62. 41. *Door koele windjes blyven de bloemen in stant.*

Vulnera mulcere. Ovid. F. 5. 402. *Wonden verzagten.*

MŪLCTĂ, æ. f. Virg. E. 3. 30. *Melking, het melken.* Colum. 8. 17. *gebruikt ook het woord* Mulctra, *om de gemolke melk te betekenen.*

MULC-

MULCTRĀLĒ, is. n. Virg. G. 3. 176. *Een melkemmer, een emmer waar in men melkt.*

MULCTRŪM, i. n. Hor. Ep. 16. 49. Zie Mulctrale.

MULCTUS, ūs m. Varr. R.R. 2. 11. zie Mulctra.

MULGĔO, es, mulsi, mulctum, mulgere oves. Virg. E. 3. 5. *De schaapen melken.* Men vind zelden het præteritum Mulxi, en 't supinum Mulsum.

MULIEBRIS, is. m. *en* f. ebre, is. n. Cic. I. R. 2. 1. *Vrouwelyk, van de vrouwen.*

Muliebris animus. Cic. Off. 1. 18. *Een vrouwelyk, verwyfst, laf, vreesachtig,* of *onstantvastig gemoed.*

Muliebre bellum gerere. Cic. Cœl. 28. *Oorlog om een vrouw,* of *door toedoen van een wyf voeren.*

Muliebris fides Plaut. M. G. 2. 5. 46. *Een wankelbaare,* of *onstantvastige trouw.* Sententia. Cic. T. Q. 2. 6. *Een verwyfst,* of *lafhartig gevoelen.*

(Muliebria. Tac. An. 14. 60. 3. *De vrouwelykheit.*)

MULIEBRITER. Adv. Cic. T. Q. 2. 21. *Als een wyf, gelyk een vrouw, naar de wyze der vrouwen,* of *wyven.*

MULIER, ĕris. f. Cic. L. L. 2. 12. *Een vrouw, wyf,* of *vrouwspersoon.* (Pomponius scribit, mulieres omnes dici, quæcunque sexus feminini sunt. Ulp. Dig. 34. 2. 25. §. 9. *Pomponius schryft, dat alle, die van 't vrouwlyke geslacht zyn,* mulieres *genoemt worden.*

Qui potest mulieres vitare, vitet. Plaut. St. 1. 2. 64. *Die de vrouwen kan ontgaan,* of *missen, ontgaaze.*

Mulier. *Een houwbaar meisje, een vryster,* of *maagd.*

Mulieris appellatione etiam virgo viripotens continetur. Ulp. Dig. 50. 16. 13. *Onder de benaminge van* mulier, of *vrouw, word ook een houwbaar meisje begrepen.*

Servus militis, qui a nobis mercatus est mulierem. Plaut. Ps. 2. 2. 23. *De knecht van den soldaat, die tot onzent een houwbaar meisje gekocht heeft.*

Mulier. *Een wyf,* of *vrouw* gesteld tegens een *meisje,* of *maagd.*

Cicero objurgantibus quod sexagenarius Popiliam virginem duxisset, cras mulier erit, inquit. Quintil I. O. 6. 3. *Cicero heeft tegens de geenen die hem berispten dat hy op zyn zestig jaaren Popilia, noch maagd, getrouwt had, gezegt, morgen zal ze een vrouw zyn,* of *zal ze beslaapen zyn.*

Mulierem fieri. Ulp. Dig. 21. 1. 14. §. 7. *Beslaapen worden.*

Mulier. *Een getrouwde vrouw, huisvrouw.*

Quo facilius consilia adversariorum per cujusque mulieres exquireret. Suet. A. 69. 1. *Op dat hy de aanslagen zyner tegenstreveren zoo veel te gemakkelyker door hunne vrouwen verneemen mogte.*

Semproniæ mulieri meæ reddi jubeo ab hæredibus meis, &c. Scæv. Dig. 32. 93. 1. *Ik wil dat myn huisvrouw Sempronia onder myne erfgenaamen zal gesteld worden, enz.)*

MULIERCULĀ, æ. f. Cic. F. 4. 5. *Een wyfje, een vrouwtje,* van een vrouwspersoon sprekende die niet veel geacht word.

MULIERĀRIUS, ă, ūm. Mulieraria manus. Cic. Cœl. 27. *Een hoop volks door een vrouw op hun post gesteld.*

MULIERŌSITĀS, ātis. f. Cic. T. Q. 4. 11. *Vrouwachtigheit, een ongeregelde tocht,* of *liefde tot de vrouwen; drift tot,* of *liefhebbery van vrouwen.* Mulierositas was ten tyde van Cicero noch niet zeer in zwang. Hy gebruikt het niet dan met eenige verzachting, Mulierositas, ut ita appellem eam, quæ Græce est Φιλογυνεια.

MULIERŌSUS, ă, ūm. Cic. Fat. 5. *Vrouwachtig, wyfachtig, verslingert,* of *verzot op 't vrouwvolk.*

MULĪNUS, ă, ūm. *Van een muil,* of *muilezel.*

Mulina ungula. Vitruv. 8. 3. *De hoef van een muilezel.*

MULIO, ōnis. m. Cic. F. 10. 18. Juv. 3. 317. *Een Muildryver.*

Mulio. Plin. H. 11. 18. *Een muilvlieg,* zekere groote vlieg die de muilen plaagt.

MULIŌNIUS, ă, ūm. Cic. Sext. 38. *Eens muildryvers, van een muildryver, dat tot een muildryver behoort.*

MULLEUS, ei. m. Festus. *Zekere schoen die kalver been quam,* eerst by de Koningen van Alba gedraagen, doch naderhand alleen van de Raadsheeren zoonen. Men vind Calceos mulleos by Cato, naar 't getuigenis van Festus en Vop. Aur. 29 waar uit men gist dat Mulleus een Adjectivum is.

MULLŬLUS, i. m. Cic. Par. 5. *Een kleine Barbeel,* zekere visch. Hy voegt 'er by Barbatulus.

MULLUS, i. m. Hor. S. 2. 2. 34. Varr. R. R. 3. 17. *Een Barbeel.* Zie Mullulus.

MULSEUS, ă, ūm. Colum. 8. 7. *Met honig gemengt, gehonigt.*

Mulseus sapor. Colum. 12. 45. *Een honigachtige smaak.*

MULSUM, i. n. Cic. Fin. 2. 5. Cels. 3. 18. *Wynmeede, wyn met honig gemengt.*

MULSUS, ă, ūm. Colum. 12. 12. *Met honig gemengt, gehonigt.*

Loqui mulsa. Plaut. R. 2. 3. 34. *Honigzoet spreeken, aangenaame dingen verhaalen.*

MULTĀ, æ. f. *Boete, geldboete, straffe, breuk.*

Irrogare multam alicui. Cic. Mil. 14. *Iemant in de boete slaan, in een boete verwyzen.*

Multa ei esto, vino viginti dies ut careat. Plaut. As. 4. 1. 56. *Tot straf van zyne misslag, zal hy twintig dagen geen wyn drinken.*

MULTANGULUS, ă, ūm. Lucret. 4. 658. *Veelhoekig, dat veele hoeken heeft.*

MULTĀTIO, ōnis. f. *Verwyzing in een boete; 't slaan in de boete.*

Multatio bonorum. Cic. C. R. 5. *Verbeurtmaking,* of *aanslag van goederen.*

MULTĀTITIUS, ă, ūm. Liv. 24. 16. *Van een boete, dat tot een boete behoort.*

Ex multatitio argento signa ænea ad ædem Cereris dedere. Liv. 27. 6. *Zy hebben kopere beelden voor den tempel van Ceres van 't geld der boeten gegeeven.*

MULTĀTUS, ă, ūm. *Gestraft, beboet, in boete geslagen.*

A Senatu agris multati sunt. Cic. Font. 1. *Zy zyn door den Raad met verlies van hunne landeryen gestraft,* of *van hunne landeryen beroofst.*

Maleficium exilio multatum. Cic. Cæc. 31. *Een misdaad met ballingschap gestraft.*

Male multati fustibus repelluntur. Cic. V. 4. 43. *Na hun dicht met stokken begroet te hebben, worden ze weggejaagt.*

Morte multatus. Cic. V. 1. 5. *Ter dood gebragt, met de dood gestraft.*

MULTĔSIMUS, ă, ūm. Multesima pars. Lucret. 6. 651. *Een heel klein deel van een groot geheel, van veele deelen een.*

‡ MULTIBIBUS, ă, ūm. Plaut. Cist. 1. 3. 1. *Een dronkaart,* of *zuiper, een die sterk,* of *veel drinkt.*

MULTICAVĀTUS, ă, ūm. Varr. R. R. 3. 16. *Heel gatig, vol gaten, dat veel gaten heeft,* van de honigraten spreekende.

MULTICAULIS, is. m. *en* f. le, is. n. Plin. H. 21. 16. *Dat veel steelen heeft.*

MULTICĀVUS, ă, ūm. Ovid. M. 8. 561. Zommige zeggen dat dit woord 't zelve betekent als Multicavatus, dat is, *Dat veel gaten heeft.* Andere willen dat het betekent, *'t geen heel hol is.* In de plaats van Ovidius schynt het op de eerste wyze genomen te worden.

MULTICOLOR, ōris. omn. gen. Plin. H. 37. 10. *Veelverwig, van verscheide verwen, of kleuren.*

MULTIFARIAM. Adv. Cic. de Or. 2. 41. Suet. T. 52. 8. *Op veele, verscheide, of veelderhande plaatzen.* Zoo vertaalen wy het over Suet. A. 46. 1. 5. 6.

Multifariam scalæ oppositis. Liv. 37. 5. *De ladders op verscheide plaatzen gehecht, of geplant zynde.*

MULTIFARIE. Adv. Plin. H. 18. 7. zie Multifariam.

MULTIFARIUS, ă, ŭm. *Veelderhande, verscheide, menigerhande, menigerlei, van verscheide slag.*

Militares coronæ multifariæ sunt. Gell. 5. 6. *De kryga- of oorlogskroonen zyn veelderhande, of verscheiden.*

MULTIFER, ă, ŭm. Plin. H. 16. 8. *Dat veele dingen draagt, of voortbrengt, vruchtbaar.*

MULTIFIDUS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 37. *Dat zeer gereeten, of gespleeten is, dat veel reeten, of kloo-ven heeft.*

Discrimen multifidum. Claud. Hon. en Mar. n. 103. *Een veelvuldig onderscheid.*

Flumen multifidum. Mart. 8. 28. 7. Lucan. 3. 202. *Een stroom die zich in verscheide armen verdeelt.*

MULTIFORIS, is. m. en f. ŏrĕ, ĭs. n. Plin. H. 8. 55. *Vol gaten, dat veel gaten heeft.*

MULTIFORMIS, is. m. en f. mĕ, ĭs. n. Cic. A. Q. 1. 7. *Dat verscheide, of veelderhande gedaanten heeft.*

Partus multiformes. Plin. H. 7. 3: 8. 16. *Teelsels van verscheide slach.*

Multiformes sumus. Sen. E. 120. *Wy zijn ongestadig, wispelturig, of veranderlyk.*

MULTIFORMITER. Adv. Gell. 9. 5. *Verscheidentlyk, op verscheide, of veelderhande wyzen.*

MULTIFORUS, ă, ŭm. Ovid. 12. 158. *Vol gaten, met veel gaten, dat verscheide gaten heeft.*

Tibia multifora buxo. Sen. Ag. 2. 348 *Een fluit met verscheide gaten.*

MULTIGENUS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 1. *Veelderlei, veelderhande, menigerlei, van veele soorten.*

Multigenæ figuræ. Lucret. 2. 335. *Beeltenissen van verscheide slach.*

MULTIGENERIS, is. m. en f. rĕ, ĭs. n. *Van verscheide slach, veelderhande, menigerlei.*

Multigeneribus opus est tibi militibus. Plaut. Capt. 1. 2. 56. *Gy hebt verscheide slach van soldaaten van noden.*

MULTIJUGIS, is. m. en f. gĕ, ĭs. n. *Verscheide, veelderhande, in groot getal, menigvuldig.*

Multijuges literas accepi. Cic. Att. 14. 9. *Ik heb verscheide brieven gekregen.*

MULTIJUGUS, ă, ŭm. Multijugi equi. Liv. 28. 9. *Veel koppels paerden aan malkanderen gekoppelt.*

MULTILOQUIUM, ĭi. n. Plaut. Merc prol. 31. *Veel praats, geklap, gesnap, of gekal.*

MULTILOQUUS, ă, ŭm. Plaut. Ps. 3. 2. 5. *Een groote prater, of snapper, een die veel praats heeft;* boertende, *een praatvaâr.*

MULTIMODUS, ă, ŭm. Liv. 21. 8. *Verscheidentlyk, op verscheide, of veelderhande wyze, veelerlei.*

MULTIMODIS. Adv. voor Multis modis. *Verscheidentlyk, op verscheide wyzen, op veelerhande manieren.*

Multimodis vocem flectere. Lucret. 5. 1405. *De stem op verscheide wyzen buigen.*

MULTINUMUS, ă, ŭm. Varr. R. R. 3. 17. *Dat veel opbrengt, daar veel geld aan te winnen is, dat veel gewin, of voordeel aanbrengt.*

MULTIPARTITUS, ă, ŭm. Plin. H. 6. 19. *In verscheide, of veele deelen verdeelt.*

MULTIPEDA, æ. f. Plin. H. 29. 6. *Een veelvoetige rups, of graswurm.*

MULTIPES, ĕdis. omn. gen. Plin. H. 11. 45. *Veelvoetig, dat veele voeten heeft.*

MULTIPLEX, ĭcis. omn. gen. *Veelderlei, veelderhande, veelvoudig, verscheide, van verscheide slach.*

Multiplici flagravit invidia. Suet. A. 27. 4. *Hy heeft zich verhaat gemaakt door veelerlei quaade stukken.*

Ingenium multiplex. Cic. Am. 18. *Een geveinst, bedrieglyk, of dubbelhartig mensch,* (gelyk men zegt) *een mensch die niet recht door zee, of in zyn schoenen gaat.*

Homo varia multiplicique natura. Cic. Cœl. 6. *Een mensch van eenen veranderlyken en geveinsden aart.*

Multiplex doctrina. Suet. Gr. 10. 4. *Een groote geleerdheit.*

MULTIPLICABILIS, is. m. en f. lĕ, ĭs. n. Cic. T. Q. 2. 9. *Heel kronkelig, of gekronkelt, die veel bogten, of kronkels heeft,* van een slang spreekende.

MULTIPLICATIO, ōnis. f. Colum. 5. 2. *Vermenigvuldiging, veelvondige opklimming.*

Multiplicationes habere notas. Vitruv. 10. 16. *De regel van vermenigvuldiging verstaan.*

MULTIPLICATUS, ă, ŭm. Cic. Off. 1. 39. *Vermenigvuldigt, vermeerdert.*

MULTIPLICITER. Adv. Quintil. I O. 1. 6. *Op veelerhande, menigerhande, of verscheide wyzen, verscheidentlyk.*

MULTIPLICO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 36. 15. *Vermenigvuldigen, vermeerderen.*

Multiplicare numerum in se. Colum. 5. 3. *Een getal door zich zelven vermenigvuldigen.* Numeros inter se. Colum. 5. 3. *Getallen onder malkanderen vermenigvuldigen.*

Verbis aliquid multiplicare. Liv. 35. 42. *Iets met woorden vergrooten, of grooter maaken.*

MULTIPOTENS, entis. omn. gen. Plaut. Trin. 4. 1. 1. *Heel magtig, vermogende, die veel vermag.*

(MULTISCIUS, ă, ŭm. Apul. M. 9. 223. *Die veel weet.*)

MULTISONORUS, ă, ŭm. Claud. Epig. 1. 18. *Die groot gerammel, of geraas maakt, luidruchtig.*

(MULTISONUS, ă, ŭm. Mart. 1. 54. 9. *Die veel geschal, of geluid maakt,* van een vogel spreekende die veel zingt.

Catenæ multisonæ. Stat. Th. 8. 25. *Ketens die veel gekrijsch, of gerammel maaken.*

MULTITIA, ōrŭm. n. plur. Juv. 2. 66. *Een tabberd van heel fijn garen geweeven, of van heele fijne stoffe gemaakt.* Budæus zegt dat het *taffe tabberds* waren, die men des zomers droeg.

MULTITUDO, ĭnis. f. *Een schaare, menigte, of groote vergadering.*

Fugit consulto multitudinem Philosophia. Cic. T. Q. 2. 1. *De Wysbegeerte veracht, of ontwykt de goedkeuringe des volks, of der domme menigte.*

Multitudo, aut servit humiliter, aut superbe dominatur. Liv. 24. 25. *Het volk gehoorzaamt als een slaaf, of heerscht baldadiglyk.*

MULTIVAGUS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 37. *Zwervende, omzwervende, die van 't een op 't ander zwerft, of loopt, die bykans nergens stil is.*

MULTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *In eene boete verwyzen; veroordeelen, verwyzen, of vonnissen,* tot eenige straf.

Aliquem multare exilio. Cic. Clu. 10. *Iemant tot ballingschap verwyzen, of bannen.* Pecunia. Curt. 4. 1. 38. *Iemant in een geldboete verwyzen,* Morte. Cic. C. 1. 11. *Iemant ter dood verwyzen, of veroordeelen.*

Multabere quadringentis aureis. Plaut. B. 4. 9. 10. *Gy zult in vier honderd stukken gouds verwezen worden.*

Male multare aliquem. Cic. Cl. 22. *Iemant mishandelen, of qualyk handelen, met iemant lelyk omspringen.*

Mul-

Multare. *Beroofd*, of *ontzet worden.*
Regno multari. Cic. Sext. 27. *Van zyn Ryk beroofd*, of *uit zyn Ryk gejaagt*, of *gedreven worden.*
Multantur bonis exules. Cic. T.Q. 5. 37. *'t Goed van gebannenen word aangeslagen*, of *verbeurt gemaakt.*
Multare aliquem matrimonio. Plaut. Am. 2. 2. 222. *Met iemant eene echtscheidinge aangaan*, of *'t huwelyk breeken.*
MŬLTO. Adv. Cic. Or. 1. 3. *Veel.*
Multo aliter. Ter. An. prol. 4. Secus. Cic. F. 4. 9. *Heel anders*, of *veel anders.*
Multo ante. Cic. de Or. 2. 14. *Lang*, of *langen tyd te vooren.*
Multo anteponere. Cic. Fin. 4. 18. *Veel meer achten, beter keuren.*
Multo præstat immemorem esse. Sall. B.J. 31. *Het is veel beter niet te gedenken.*
Multo citius. Lucret. 2. 161. *Veel eerder*, *ongelyk rasser.*
Multo minoris vendidit. Cic. V. 3. 16. *Hy heeft het veel minder verkocht.*
Multo gratissima lux. Hor. S. 1. 5. 39. *Een veel lieflyker*, of *aangenamer licht.*
Multo maxima pars. Cic. Man. 18. *Het meeste*, of *'t grootste gedeelte.*
MŬLTŎPĔRĔ. Adv. Plaut. Merc. 1. 1. 65. *Veel*, *zeer veel.*
MŬLTŬM. Adv. *Veel*, *zeer*, *sterk*, *grootelyks.*
Fundit multum lacrymas. Virg. Æ. 3. 348. *Zy stort veel traanen*, *zy schreit zeer*, of *weent zeer bitter.*
Multum uti aliquo. Cic. Am. 1. *Met iemant groote gemeenzaamheit hebben*, *heel gemeen met iemant zyn.*
Vivere multum cum aliqua. Cic. F. 7. 33. *Dikwils*, *veeltyds by iemant zyn*, *met iemant omgaan.*
Unus e multis Orator. Cic. Cl. 79. Unus multorum. Hor. S. 1. 9. 72. *Veel*, *talryk*, *veel in getal.*
Multus est in illa re. Cic. A. Q. 4. 6. *Hy is daar zeer bezig meê*, *hy heeft het daar heel druk meê*, *hy maakt daar veel woorden van.*
Multi sunt in venationibus. Cæs. B. G. 4. 1. 8. *Zy zyn veel*, of *dikwils op de jagt.*
Non est quod multa loquamur. Hor. E. 2. 2. 30. *Het is niet van noden dat wy veel spreeken*, of *zeggen.*
Satis multa. Cic. Fin. 2. 18. *Dat is genoeg*, *meer dan genoeg.*
Haud multa moratus, dat dextram juveni. Virg. Æ. 3. 610. *Niet lang gewacht hebbende*, *geeft hy den jongeling de rechtehand.*
Tuum nomen multum est in his locis. Cic. F. 2. 10. *Uw naam is in deeze plaatzen zeer vermaart.*
Bacchu multo hilarare convivia. Virg. E. 5 69. *De gastmaalen door veel drinken vermaaken.*
Ad multum diem. Cic. Att. 13. 9. *Heel laat op den dag.*
Lacrymis non sine multis noctes agit. Hor. O. 3. 7. 7. *Hy brengt de nachten met veel schreyen over.*
Cum multa libertate notare aliquem. Hor. S. 1. 4 4. *Heel vrij*, of *met veel vryheit van iemant spreeken.*
Literas multo mane mihi dedit. Cic. Att 5. 4. *Het was alreê hoog dag wanneer hy my de brieven heeft behandigt.*
Multa jam nocte. Cic. Fr. 2. 9. Virg. G. 4. 180. *Heel diep*, of *heel laat in den nacht.*
(Multus. *Dat by veelen word aangenomen*, *dat zeer gemeen is.*
Multa opinio. Gell. 3. 16. *Een gemeen gevoelen*, *een gevoelen dat by veelen word aangenomen.*
Multus. *Gedurig bezig.*
Sylla in agmine multus adfuit. Sall. B. J. 96. *Sylla was gedurig by de benden.*)
MŪLŬS, i. m. Cic. N. D. 2. 64. *Een muil*, of *muilezel.*

MUN.

MŬNDĀNDŬS, ā, ūm. Plin. H. 15. 6. *Dat men schoon maaken*, of *reinigen moet.*
MŬNDĀNŬS, ā, ūm. *Van de waereld*, *dat van de waereld is*, *waereldsch.*
Interrogatus cujas esset, mundanum se esse respondit. Cic. T.Q. 5. 37. *Gevraagt zynde van waar*, of *wat land hy was*, *heeft hy geantwoord*, *van de waereld.*
MŬNDĒ. Adv. Sen. E. 70. *Zindelyk*, *schoon*, *rein*, *zuiverlyk*, *puntig.* (De superl. Mundissime staat by Cato R. R. 67.)
MŬNDĬTĔR. Adv. Plaut. Pœn. 1. 2. 26. zie Munde.
MŬNDĬTĬĀ, æ. f. Cic. Off. 1. 36. *Zindelykheit*, *nettigheit*, *puntigheit.*
Urbanis munditiis sese exercere. Sall. B. J. 63. *Op eene aardige nettigheit toeleggen.*
(Munditia. *Kostelyken huisraad.*
Munditiarum studiosissimum multi prodiderunt. Suet. J. 46. 2. *Veele hebben beschreven*, *dat hy zich zeer gelegt heeft op kostelyken huisraad*, of *dat hy van kostelyken huisraad veel werks heeft gemaakt.*)
MŬNDĬTĬĒS, ei. f. Catull. 23. 18. Zie Munditia.
MŬNDŬLŬS, ā, ūm. Plaut. Truc. 3. 1. 13. *Redelyk*, of *tamelyk rein*, *zuiver*, *net*, *schoon*, of *zindelyk.*
MŬNDŬS, ā, ūm. *Zindelyk*, *puntig*, *rein*, *net*, *zuiver*, *schoon*, van dingen spreekende. De compar. Mundior staat by Livius beneden, en de superl. Mundissimus by Sen. E. 70.
Mundior justo cultus. Liv. 8. 15. *Een al te netten kleed.*
Mundæ cœnæ. Hor. O. 3. 29. 14. *Eerlyke*, of *fatsoenlyke avondmaalen.*
Mundus. Cic. Fin. 2. 8. Hor. S. 2. 2. 65. *Zindelyk*, *puntig*, *net*, van persoonen spreekende.
MŬNDŬS, i. m. Cic. N. D. 2. 62. *De waereld*, *'t geheel al.*
Mundus. Lucret. 5. 1435. Vitruv. 9. 4. *De hemel.*
Mundus muliebris. Liv. 34. 7. Varr. L. L. 4. 29. Cic. by Colum. 12. 3. *Vrouwen tooisel*, *vrouwen cieraad*, *alles dat tot optooying*, of *verciering der vrouwen dient*, van een spiegel, armketenen, ringen, kleinodien, enz. spreekende.
(In mundo esse. Festus. *Vaerdig*, *gereed*, of *by de hand zyn.* Het schynt een spreekwyze te zyn ontleent van de vrouwen, die haar geheele optooisel gedurig by de hand hebben.
Cui quod amet in mundo fiet. Plaut. Cas. 3. 3. 3. *Voor wien een juffer vaerdig*, of *gereed staat.*
Sibi in mundo esse malum. Plaut. As. 2. 2. 50. *Dat voor hun een quaad voor handen was*, *dat slagen voor hun bereidt waren*, of *dat ze in 't korte zouden geslaagen worden.*)
MŪNĔRĀLĬS, is. m. en f. ālĕ, is. n. Lex muneralis. Plaut. by Festus. *De wet omtrent de giften*, of *geschenken.* Dit was een wet, die den Voorspraaken verbood geschenken te neemen.
MŪNĔRĀRĬŬS, ii. m. Suet. D. 10. 3. Quintil. I. O. 8. 3. *Die een spel van zwaerdschermers op zyn kosten vertoont.*
Munerarius. Colum. 7. 2. *Een die leeuwen*, *beeren*, *en andere wilde beesten om geld laat zien.*
(MŪNĔRĀRĬŬS, ā, ūm. *Dat tot het zwaerddanssen behoort*, of *eenig opzicht heeft.*
Libellus munerarius. Treb. Poll. Claud. 5. *Een zwaerddanssers boekje*, of *een boekje daar de gene*, *die 't spel bekostigt*, *in aantekent 't getal van de zwaerddanssers die hy vertoonen zal.*)
MŪNĔRĀTŎR, ōris. m. Flor. 3. 20 9. Zie Munerarius.
MŪNĔRĬGĔRŬLŬS, i. m. Plaut. Ps. 1. 2. 48. *Een brenger van giften*, of *geschenken.*
MŪNĔRO, as, avi, ātūm, ārĕ aliquem aliqua re. Cic. Dej. 6. *Iemant ergens meê beschenken*, *begiftigen*,

gen, of een schenkaadje meê doen; iemand iets schenken, geeven, of vereeren.

MŪNĔRŌR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī aliquem aliqua re. Cic. I. R. 2. 1. Hor. Ep. 2. 21. Ter. H. 2. 3. 59 *Iemant ergens meê beschenken, iets vereeren, of schenken.*

‡ MŬNGO, is, munxi, mūnctūm, mungĕrĕ. Onom. Vet. *Snuiten.*

MŪNĬĂ, n. plur. *Plichten, ampten, bedieningen, dienst, last.* Men vind niet dan de nominativus en accusativus, Munia.

Qui suis cervicibus tanta munia sustinent. Cic. Sext. 66. *Die op hunnen nek zulke lasten torssen; die zulke zwaare ampten bekleeden.*

Munia Regis obire Liv. 1 41. *Het ampt van Koning bedienen.*

Munia Ducis implere. Tac H. 1. 62. 3 *Het werk van eenen Overste doen, de diensten van eenen Oversten waarneemen.*

Vitæ munia. Hor E. 2. 2. 131. *De plichten des levens.*

MŪNĬCEPS, cipis. m. Cic. L. L. 2. 2. Varr. L. L. 5. 36. *Een Burger van eene bevoorrechte stad*, met het Roomsche burgerrecht.

Municeps meus. Cic. F. 13. 58. *Myn medeburger.*

MŪNĬCĬPĀLIS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. Cic. L. L 3 16. *Van een bevoorrechte stad, van een stad die de Roomsche burgersvoorrechten genoot.*

Municipalis. Cic. Att. 8 13. Tac. H. 3. 43. 2. Juv. 3. 33. *Die geen geboren burger van Rome was.*

MŪNĬCĬPĀTIM. Adv. Suet. J. 14. 1. *In verscheide bevoorrechte steden, door de bevoorrechte steden.*

MŪNĬCĬPĬŪM, ii, n. Cic. Sext. 14. Cæs. B. G. 8. 50. 1. *Eene bevoorrechte stad.* Dit was een stad waar van de burgers 't burgerrecht te Rome hadden, schoon ze hunne byzondere wetten behielden.

Stoici totum hunc mundum municipium suum esse existimabant. Cic. Fin. 4. 7. *De Stoïcynen geloofden dat de gansche wareld hun vaderland was, of dat ze burgers der wareld, en niet van eenige byzondere plaats waren.*

MŪNĬFĔX, icis. m. *en* f. Veg. 2. 7. *Verbonden, of gehouden tot eenigen plicht; verplicht tot eenigen dienst, of arbeid*, van een soldaat spreekende.

Munifex mamma. Plin H 11. 40 *Een speen, of uyer, die zog, of melk geeven moet.*

MŪNĬFĬCĒ. Adv. Cic. N. D. 3. 27 Liv. 37. 54. *Mildadig, mildelyk heerlyk, treffelyk, prachtig, overvloediglyk, rykelyk.*

MŪNĬFĬCENTĬĂ, æ. f. Liv. 7. 16. Tac. An 1. 46 2. *Mildadigheit, mildigheit, milheit.*

MŪNĬFĬCO, as. āvi, ātūm, ārĕ aliquem aliqua re. Lucret. 2. 625. *Iemant ergens meê beschenken, of begiftigen; iemant iets schenken, vereeren, of geeven.*

MŪNĬFĬCUS, a, ūm. Cic. Off 2. 18. Liv. 33. 21. Ovid. F. 3. 385. *Mild, mildadig, edelmoedig.* Cic. Q. R. 8. zegt Munificentissimus. Festus zegt dat Cato zich van Munificior en Munificissimus heeft gediend.

Munificus bonis. Plaut. An. 2. 2. 212. *Mild tegens de goede, vroome, of eerlyke lieden.*

Munificus laudis. Claud. Conf. Hon. 4. 499. *Mild met lofredenen.*

Munifica sylvarum genera. Plin. H. 3. 4. *Heele voordeelige bosschen; bosschen die wel opbrengen, of veel voordeel geeven.*

MŪNĪMEN, inis. n. Virg. G. 2. 352. Lucan. 6. 21. *Een schans, wal, verschansing, bolwerk, vesting, sterkte; wapenrusting.*

MŪNĪMENTŪM, i. n. Liv. 1. 33. zie Munimen.

Tunc munimento corporis sumpto, processit ad milites. Curt 4. 13. 25. *Alstoen zyne wapenen aangeschoten hebbende, is hy naar zyne soldaaten toegegaan.*

MŪNĬO, is, ivi, itūm, irĕ. *Versterken, sterk maaken, met bolwerken, enz. voorzien.*

Munire urbem præsidiis. Cic. C. 1. 3. *Een bezetting in een stad leggen.*

Aditus insulæ molibus. Cic. Att. 4. 16. *Schanssen op den toegang van een eiland opwerpen, den toegang van een eiland met opgeworpe werken versterken.*

Viam munire. Cic. Mil. 7. *Een weg bestraaten.*

Munire sibi viam in cœlum. Cic. T. Q. 1. 14. *Zich een weg ten hemel baanen.*

Munire se benevolentia multorum. Cic. Fin. 2. 26. *Zich door de toegenegenheit, of gunst van veele luiden sterk maaken.*

Munire se contra aliquid. Tac. Ag. 45. 4. *Zich ergens tegens wapenen, of voorzien.*

Munire alicui viam ad aliquid. Cic. de Or 2. 50. *Iemant ergens eenen weg toe baanen, of middelen toe aan de hand geeven.*

(MŪNIS, is. m. *en* f. ĕ, is. n. *Gedienstig, verplicht tot diensten.*

Dico ejus pro meritis gratum & munem fore. Plaut. Merc. 1. 1. 104. *Ik zeg dat ik voor zyne diensten dankbaar en verplicht zal zyn.)*

MŪNĪTĬO, ōnis. f. Cæs. B. G. 6. 36. 5. *Sterkte, wal, schans, bolwerk, versterking, vestingwerk.*

Urbem aliquam munitionibus sepire Cic. A. 13. 9. *Eenige werken om een stad maaken, een stad sterk maaken, of versterken.*

Castellum duplici munitione instructum. Front St. 3. 17. 4. *Een kasteel, of slot met dubbele werken voorzien.*

Viarum munitio. Cic. Font. 4. *Bevloering, of bestrating der wegen.*

(Munitio. *Sterktebouwing, vestingbouw, het bouwen aan een vesting.*

Non multum superesse munitionis. Nep. 2. 7. 2. *Dat 'er niet veel meer aan de vesting, of sterkte te maaken was.*

Quæ copiæ nostros munitione prohiberent. Cic. B. G. 1. 49. 3. *Welke benden de onze zouden beletten in de sterktebouwing.*

MŪNĪTO, as, āvi, ātūm, ārĕ. *Zeer vast maaken.*

Quam viam munitet, videtis. Cic. S. R. 48. *Gy ziet wel, waar toe hy zich den weg baant.)*

MŪNĪTOR, ōris. m. Liv. 7. 23. Ovid. Her. 5. 139. *Een vestingbouwer, sterktebouwer, sterktemaker, schansgraver, legerwerker.*

MŪNĪTUS, ă, ūm. *Bewalt, bebolwerkt, met wallen, of bolwerken gesterkt.* De compar. Munitior staat by Cic. Off. 2. 4 en de superl. Munitissimus by Livius beneden.

Munitissima arx. Liv. 26. 48. *Een heel sterk slot, of kasteel.*

Munitus contra cupiditates. Cic. V. 5. 15. Conscientiam. Cic. Fin. 1. 16. *Tegens de begeerlykheit gesterkt, of gewapent.*

Palpebræ tanquam vallo pilorum munitæ sunt Cic. N. D. 2. 57. *De winkbrauwen zyn als met een bolwerk van hair versterkt.*

Munitus amicis. Cic. Pet. 7. *Met vrienden voorzien, die vrienden heeft.* Virtute. Cic. Am. 9. *Met deugd gewapent, of voorzien.*

Munita ad aliquid via. Cic. Mur. 10. *Een gebaande, of geopende weg tot iets*, van een ampt, enz. spreekende.

Delicta munita auctoritate alicujus. Sall. B. J. 28. *Misslagen door iemants gezagh verdedigt, voorgestaan, of gehandhaaft.*

MŪNŬS, ĕris. n. Cic. A. 2. 45. *Een geschenk, gave, gifte, schenkaadje, vereering.*

Naturale munus decoris. Ovid. M. 14. 684. *De natuurlyke gave der schoonheit.*

Terræ munere vescimur. Hor. O. 2. 14. 10. *Wy leeven van de gaven, of vruchten der aarde.*

Munus. *Iemants plicht, werk, taak, of gezet werk.*

Munere vacare. Front. St. 4. 1. 46. *Buiten bediening zyn.*

Hoc proprium tuum munus est, ut. &c. Cic. de Or. 1. 61. *'t Is uw plicht, of werk, dat, enz, 't staat u toe, om, enz.*

Principum munus est resistere, &c. Cic. Mil. 8. *'t Is het werk, of de plicht der Vorsten te beletten, te weeren, of tegen te staan, enz.*

Munera amicitiæ explere. Cic. Am. 19. Munere amici fungi. Hor. E. 1. 9. 5. *De plichten van vriendschap volbrengen, de plichten van een vriend doen.*

Muneribus fungi corporis. Cic. Am. 6. *De lichaams plichten doen, of waarneemen.*

Munus. Cic. Off. 2. 16. Suet. J. 10. 4. *Een schouwspel*, van schermers, *of* wilde beesten, dat de Burgermeesters, *of* Keizers aan 't Roomsche volk ten besten gaven.

Munus. *Een ampt, of bediening,* 't zy aanzienlyk, *of* lastig.

Immunitatem munerum alicui dare. Cic. A. Q. 4. 38 *Iemant van alle bedieningen ontheffen, ontslaan, verschoonen, of vryhouden.*

Munus Consulare sustinere. Cic. F. 10. 12. *'t Burgermeesterampt bedienen.*

Honoribus ac muneribus Reipublicæ perfunctus senex. Cic. de Or. 1. 45. *Een oud man die de ampten, en bedieningen van 't Gemeenebest heeft bekleedt.*

(Munus. Paull. Dig. 50. 16. 18. *Een last, die iemant in den oorlog te draagen heeft.*

Munus. *Een schouwburg, of toneel;* alleen, *of* Munus theatri.

Cn. Pompeji munera absumpta igni restituit Paterc. 2. 130. 1. *De Schouwburgen van Cn. Pompejus heeft hy herstelt, of hertimmert.*

Perfectis muneribus theatri. Paterc. 2. 48. 2. *'t Schouwburg voltrokken zynde.*

Muneris sui aliquem facere. *Iemant zeer verplichten, iemant veel dienst doen,* zoo dat hy dien erkennen moet.

Si quid adhuc ego sum, muneris omne tui est. Ovid. Tr. 1. 4. 6. *Dat ik nog iets ben, heb ik van u, of heb ik u te danken.*

Totum muneris hoc tui est. Hor. O. 4. 3. 21. *Dat heb ik altemaal van u, dat heb ik u altemaal te danken.*)

MŪNŬSCŬLŬM, I. n. Cic. Att. 1. 8. Catull. 68. 145. *Een klein geschenk, een kleine gifte, een geringe vereering, of schenkaadje.*

MUR.

MŪRÆNĂ, æ. f. Cic. Par. 5. *Lampret,* zekere visch.

MŪRĀLIS, is. m. *en* f. alĕ, is. n. Cæs. B. G. 3. 14. 5. Vitruv. 1. 5. *Van een muur, dat een muur aangaat, of op een muur ziet.*

Machina muralis. Plin. H. 7. 56. Tormentum murale. Virg. Æ. 12. 921. *Een muurbreker, een oorlogswerktuig om de muuren te rameyen.*

Corona muralis. Liv. 26. 39. Plin. H. 16. 4. *Een muurkroon* Een kroon die gegeeven wierd aan den eersten die de wallen van een belegerde vesting in den storm beklom.

Herba muralis. Celf. 2. 33. Plin. H. 21. 30. *Glaskruid.*

MŪRCIĂ, æ. f. *Murciën*, een stad van Spanjen, de hoofdstad van 't Koningkryk deezes naams.

‡ MŪRCĬDŬS, ă, ŭm. Plaut. E. 3. 1. 12. *Bloode, bloo, bloohartig.*

MŪRĔX, icis. m. Tib. 3. 3. 18. Hor. O. 2. 16. 36. *Purpervisch.* Zekere schelpvisch daar de Ouden een purperverwe van maakten.

Murex. Virg. Æ. 4 262. Sil. 4. 312. *Purper.*

Murex. Virg. E. 4. 44. *Purper verwe, purperkleur.*

Murex. Curt. 4. 13. 36. *Een voetangel.* Zie 'er onze beschryvinge van over Curtius.

Murex. Virg. Æ. 5. 205. *De spits, of punt van een rots.*

‡ MŪRGĬSO, ōnis. m. Festus. *Een bloo, lafhartig,* ook *lui, traag, of vadzig mensch.*

MŪRĬĂ, æ. f. Colum. 7. 8. *Pekel.*

MŪRĬĀTĬCŬS, ă, ŭm. Plaut. Pœn. 1. 2. 39. *Gepekelt, dat eenigen tyd in de pekel heeft gelegen.*

MŪRĬCĀTĪM. Adv. Plin. H. 9. 33. *Als een voetangel.*

MŪRĬCĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 20. 23. *Als een voetangel gemaakt.*

MŪRĬĒS, ei. f. Cato R. R. 89. *Pekel.*

MŪRĪNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 30. 8. *Van een rot, of muis; dat een rot, of muis betreft.*

Color murinus. Colum. 6. 37. *Muisvaal.*

MŪRMŬR, ŭris. n. Cic. de Or. 3. 40. Virg. Æ. 4. 160. *Geruisch, het gonzen, of 't ruischen*, van 't water, *of* van den wind spreekende.

Murmure jucundo labentes rivi. Ovid. Rem. 177. *Beeken die heel aangenaam ruischen, of een aangenaam geruisch maaken*

Murmur cornuum. Hor. O. 2. 1. 17. *Trompetgeschal, trompetgelnid.*

Murmur erat ingens in ædibus. Ovid. M. 7. 645. *Daar was een groot geraas, of geweldig getier in het huis.*

Tenui murmure dicere aliquid. Ovid. Her. 18. 19. *Iets zachtjes, zoetjes, of stilletjes zeggen.*

MŪRMŬRĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 10. 3. *Geraas, geschal, gerammel, getier, gerucht.*

Murmuratio Sen. E. 107. *Gemor, morring, knorring, klagte tegens iemant.*

MŪRMŪRĪLLO, as, ārĕ. Quid murmurillas tecum. Plaut. *by* Non. 2. 575. *Wat mompelt gy binnens monds? wat mort, of knort gy in u zelve?*

MŪRMŪRĪLLŪM, I. n. Plaut. *by* Non. 2. 575. *'t Geluid dat men door 't spreeken veroorzaakt.*

MŪRMŪRO, as, avi, atum, ārĕ. Cic. Her. 4. 31. Virg Æ. 10. 212. *Ruischen, raazen; morren, knorren, mompelen, zacht, of flauw spreeken.*

Flebile murmurat lingua exanimis. Ovid. M. 11. 52. *Een stervende tong brengt flauwelyk eenige smertelyke woorden uit.*

Ut scelesta sola secum murmurat. Plaut Au. 1. 1. 13. *Hoe knort, of mort die pry, of dat varken in haar zelve!*

MŪRRĂ, æ. f. Plin. H. 37. 2. *Zekere kostelyke steen, daar men drinkkoppen van maakte.* Belo zegt dat het *Paerllemoer* is. Voor 't naaste *porcelein.*

Murra. Mart. 4. 86. 1. *Een drinkbeker uit murresteen gemaakt.*

MŪRRĔŬS, ă, ŭm. Prop. 4. 5. 26. *en*

MŪRRĬNŬS, ă, ŭm. Plin. H 37. 3. *Van murresteen.*

Murrina picta. Mart 13. 110. *Murresteene geschilderde vaten.* Cardanus zegt dat het *porceleine vaten* waren.

Murrina. Plaut. Ps. 2. 4. 51. *Een lekkere drank*, die de Roomsche Juffrouwen dronken. Hy verstaat 'er Potio onder.

MŪRŬS, I. m. Cic. Off. 1. 11. *Een muur, of wal.*

Muri. Lucan. 18. 250. *Een stad.* (Vermids de steden bemuurt zyn.)

Hostis habet muros. Virg. Æ. 2. 290. *De vyand heeft de muuren bemagtigt, of dringt ter stad in.*

Triplici circumdata mœnia muro. Virg. Æ. 6. 549. *Wallen met eenen drie dubbelen muur omringt, omvangen, of bezet.*

Dum memoria mei Consulatus erit vestris mentibus infixa, firmissimo me muro septum esse arbitrabor. Cic. C. 4. 11. *Zoo lang gy aan myn Burgermeesterschap zult denken, acht ik my veilig voor allerlei lasteringen te zullen zyn.*

Dare murum sceleri. Claud. Hon. Conf.

Conf. 4. 108. *De schelmen in zijn muuren ontfangen*, dat is, *schelmstukken voorsp eeken*, of *verdedigen*, of *schelmen schuilplaats geeven.*
Hic murus ahen us esto, nil conscire sibi, nulla pallescere culpa. Hor. E. 1. 1. 60. *Zich niet te ontzetten over eene beschuldiging, is een vast bewijs van een blank*, of *zuiver geweten.*
(Murus. *Een dijk, een dam zonder water.* Zoo beschrijft hem Varr. R. R. 1. 14.
Murus ligneus. Nep. 2. 2. 7. *Een schip.*)

MUS.

MŪS, ūris. m. Cic. D. 2. 27. Hor. A P. 139. *Een muis*, of *rot.*
Mus marinus. Plin. H. 9. 19. *Een zeemuis*, of *zeerot.*
Mus. Plin. H. 29. 5. Colum. 6. 17. *Een sabel*, of eenig ander diergelyk dier, wiens vel de Scythen om 't lyf droegen.
MUSĂ, æ. f. Cic. N. D. 3. 21. *Een Zanggodin, Zangheldin*, of *Zanggodes, Musa.* Een naam by de Dichters zekere valsche Godheden gegeeven, die 't opperbewind der vrye konsten, voornamentlyk der Dicht en Zangkonst hadden. Zy stelden 'er tot negen toe.
Musa. Virg. E. 8. 1. *Een gezang, gedicht*, of *lied.*
Agrestis musa. Virg. E. 6. 8. *Een boere deun, een veldlied.*
MŪSÆ, ārum. f. plur. *Letterkunde, letteroeffening, de vrye konsten, geleerdheit, wetenschappen.*
Cum musis habere commercium. Cic. T. Q. 5. 23. *De geleerdheit hanteeren, zich in de letterkunde oefenen.*
Ab oratoribus disjungo me fere, referoque ad mansuetiores musas. Cic. F. 1. 9. *Ik bemoei mij bijna niet meer met redenvoeren*, of *pleiten*, *en zet mij geheel tot de letteroefening.* Zommige meenen dat Cicero in deeze plaats door Mansuetiores Musæ verstaat, of *de Dichtkonst*, of *de t'zamenspreekingen* van twee luiden, en andere werkjes, die zulk eenen hoogdravenden styl niet vereischen.
Cum omnibus musis rationem habere cogito. Cic. Att. 2. 5. *Ik heb voor om mij in al wat geleerdheit*, of *letterkunde hiet te oefenen.*
Delectare se cum musis. Cic. Att. 2. 4. *Zijn vermaak in de letteroefening hebben.*
Aversus a musis. Cic. Arc. 9. *Afkeerig van de geleerdheit; die geen zin tot de geleerdheit heeft.*
MŪSCĂ, æ. f. Cic. de Or. 2. 60. *Een vlieg.*
Musca. Plaut. Merc. 2. 3. 26. *Een lastig*, of *moeijelyk mensch.*
Musca nulla fœmina est in ædibus. Plaut. Truc. 2. 2. 19. *Daar is geen lastig*, of *moeijelyk vrouwmensch in huis; daar is noch wijf, noch wijfs gelijk in huis.*
MŪSCĀRIŪM, ii. n. Mart. 14. 67. *Een vliegelap, een lap om vliegen te vangen.*
MŪSCĀRIŪM, ii. Mart. 12. 26. *Zekere kruiden die men tot het verdrijven der vliegen gebruikt*, gelyk varkel, enz.
MŪSCĀRIŪS araneus. Plin. H. 29. 6. *Een spin die op de vliegen aast.*
Clavus muscarius. Vitruv. 7. 3. *Een tacks*, of *spijker met een breed en plat hoofd.*
MŪSCĔRDĂ, æ. f. Plin. H. 29. 6. *Rotte - of muizekeutelen, rotte - of muizestront.*
MŪSCĬPŬLĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 8. Sen. E. 48. *Een rotteval*, of *muizeval.* Phæd. 4. 2. 8. zegt Muscipula, orum.
MŪSCŌSUS, ă, ūm. Virg. E. 7. 45. *Bemost, vol mos, mosachtig, met mos bewassen.* De compar. Muscosior staat by Cic. Fr. 3. 1.
MŪSCŬLŌSŬS, ă, ūm. Cels. 4. 1. *Heel spierig*, of *spierachtig*, *vol spieren.*
MŪSCŬLŬS, i. m. Cic. D. 2. 14. *Een rotje*, of *muisje.*
Musculus. Plaut. Am. 4. 4. 59. Plin. H. 20. 21. *Een spier*, een woord der ontleedkunde, betekenende zekere deelen des lichaams, met vleesch en vezelen doorweeven, die als de werktuigen der beweeging van allerlei dieren zyn.
Musculus. Cæs. B. C. 2. 10. 1. *Een galdery*, of *overdekte brug*, waar onder de soldaaten bedekt stonden om de grachten van een stad, enz. te vullen.
(Musculus. Plin. H. 11. 62. *Zekere visch*, men zegt, *een gidze van den walvisch.*
Musculus. Plin. E. 5. 8. 10. *De kracht van een rede.* Dit is ontleend van een lichaam, wiens kracht in de spieren bestaat.)
MŪSCŬS, i. Vitruv. 8. 5. *Mos, bommet.*
MŪSĒŪM, ei. Plin. E. 1. 9. 6. *Boekkamer, boekvertrek, studeerkamer.*
(Museum. Suet. Cl. 4. 2. 7. *Een plaats te Alexandrien*, waar in geleerde mannen op kosten van 't gemeen onderhouden wierden.
MŪSĒUS, ă, ūm. *Van de Zanggodinnen, dat tot de Zanggodinnen behoort.*
Museo contingens cuncta lepore. Lucret. 1. 933. *Alles besprengende met aardigheit van de Zanggodinnen, alles aardiglyk voorstellende.*)
MŪSĬCĂ, æ. Quintil. I. O. 1. 10. *De Zangkonst*, of *zangkunde.*
MŪSĬCĂ, ōrum. n. plur. Zie Musica.
Quis musicis se dedidit? Cic. de Or. 1. 3. *Wie heeft zich op de Zangkonst toegelegt? wie heeft zich aan de zangkonst overgegeeven?*
MŪSĬCĒ, es. Plin. H. 34. 8. *Een zangeresse*, of *zangster.*
MŪSĬCĒ. Adv. *Als zangers*, of *zingers*, *op zijn zangmeesters*, *gelyk een zangkundige*, of *liefhebber van de zangkonst.*
Musice ætatem agitis. Plaut. Most. 3. 2. 40. *Gy leeft recht als zangers.* Dat is, *gy brengt uw leven door met eeten, drinken, en quinkeleeren*, vermids dit der zangeren gemeene wyze van doen is.
MŪSĬCŪS, ă, ūm. Cic. L. L. 2. 15. *Van de zangkonst, dat de zangkonst betreft.*
Studium musicum. Ter. H. prol. 23. *De oefening in de dichtkunde.*
Musicis modis cantica excipere. Quintil. I. O. 1. 12. *Liedjes*, of *deuntjes op de zangmaat zingen.*
MŪSĬCŬS, i. m. *Een zanger, zangkonstenaar, zangmeester, zangkundige, een liefhebber van 't zingen*, of *van de zangkonst.*
In fidibus musicorum aures vel minima sentiunt. Cic. Off. 1. 41. *Een goed zangkundige word in 't spelen de minste kleinigheden gewaar.*
MŪSĪMŌN, of gelyk andere leezen, MŪSMŌN, ōnis. Plin. H. 8. 49. *Zekere ram*, die in plaats van wol, hair gelyk een bok heeft.
(MŪSĬNŎR, āris, āri. *Langzaam iets schrijven.*
Dum ista musinamur. Plin. H. præf. *Ondertusschen dat wy deeze aantekening*, of *uitlegging langzaam schrijven.*)
MŪSSĬPŌNTŪM, i. n. *Pont a Mousson*, of *Monssonbrug*, een stad van Lotharingen op de Moesel.
MŪSSĬTŌ, ās, āvi, ātum, ārĕ. Plaut. Ps. 1. 5. 86. *Binnens monds mompelen*, of *prevelen.*
Accipienda & mussitanda mihi hæc injuria est. Ter. Ad. 2. 1. 53. *Ik moet dit ongelyk lijden en stil zwijgen*, of *ik moet dit ongelyk, zonder dat ik 'er tegens durve kikken, opkroppen.*
MŪSSŌ, ās, āvi, ātum, ārĕ. Plin. E. 3. 11. Plaut. Merc. 1. 1. 49. *Binnens monds spreeken, prevelen, zoetjes*, of *zagtjes spreeken*, gelyk wanneer men niet wil dat een bystander iets hoort.
Mussare. *Bij zich zelven knorren*, of *morren.*
Flent mœsti mussantque Patres. Virg. Æ. 11. 454. *De bedroefde Raadsheeren schreyen en morren*, of *mompelen onder malkanderen.*
Mussare. *Vreezen, schroomen, duchten, niet durven.*
Cuncti se scire fatentur quid fortuna ferat, sed dicere mussant. Virg. Æ. 11.

Æ. 11. 345. *Zij bekennen alle dat ze weeten wat 'er geschied*, of *omgaat, doch durven 't niet zeggen.*

(Mussare. *Brommen, bommelen*, van byën spreekende.

Apes mussant circum limina. Virg. G. 4. 187. *De byën brommen langs de huizen.*

Mussare. *Twyffelen, in twijfel staan.*

Mussat Rex ipse Latinus quos generos vocet. Virg. Æ. 12. 657. *De Koningh Latinus twyffelt wien hy tot een schoonzoon zal neemen*, of *aan wien hy zyn dochter geeven zal.*

MŪSTĀCĒŪM, ĕi. Juv. 6. 202. *Mostkoek, zekere koek met most gemengt.* Men stak 'er lauwerbladen op als ze gebakken wierden.

Laureolam in mustaceis quærere. Cic. Att. 5. 20. *Lauwerbladen*, dat is, *stoffe van glory*, of *roem in kleine*, of *geringe dingen zoeken.*

MŪSTĀCĔŪS, ĕi. Cato R. R. 122. zie Mustaceum.

MŪSTĀRIŪS, ūrcĕūs, I. m. Cato R. R. 11. *Een mostton*, of *mostvat, een vat om most in te doen.*

MŪSTĔLĂ, æ. f. Plin. H. 29. 4. *Een wezeltje*. zeker diertje.

Mustela. Plin. H. 9. 17. *Lamprei*, zekere visch. Zie Muræna, boven.

MŪSTĒLĪNŪS, ă, ūm. *Van een wezeltje.*

Color mustelinus. Ter. E. 4. 4. 22. *Van verwe als een wezeltje.*

MŪSTĒŪS, ă, ūm. Cato R. R. 7. *Zoet gelijk most, mostachtig.*

Poma mustea. Plin. H. 13. 4. *Mostzoete vruchten.*

Musteus. *Nieuw, versch, versch gemaakt, nieuw uitgekoomen.*

Caseus musteus. Plin. H. 11. 42. *Versche kaas.*

Liber musteus. Plin. E. 8. 21. *Een nieuw boek.*

(MŪSTRĪCŎLA, æ. f. Afranius by Festus. *Een leest, daar schoenen op gemaakt worden.*)

MŪSTŪLĒNTŪS, ă, ūm. Plaut. Cist. 4. 2. 88. *Zoet als most*, volgens den druk van Lambinus.

MŪSTŪM, I. n. Ovid. Art. 2. 695. Virg. G. 2. 7. Plin. H. 23. 1. *Most, nieuwe wijn.*

Mustum lixivium. Colum. 12. 41. *Lekmost, van zelf gelekte most*, zonder persinge. Naar 't zeggen van Columella.

MUT.

MŪTĀBĬLĬS, Is. m. *en* f. Ilĕ, Is. n. Cic. N. D. 3. 12 Virg. Æ. 11. 427. *Veranderlyk, wisselvallig, ongestadig, onstantvastig, wankelbaar, weiffelig, wispelturig.*

MŪTĀBĬLĬTĀS, ātis. f. Cic. T. Q. 4. 35. *Veranderlijkheit, ongestadigheit, onstantvastigheit*, van 't gemoed spreekende.

(MŪTĀBĬLĬTĔR. Adv. Varr. by Non. 2. 548. *Op eene veranderlyke wyze.*)

MŪTĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 9. 17. *Verandering, verwisseling.*

Morum facienda mutatio. Cic. Off. 1. 33. *Men moet van aart veranderen.*

(MŪTĀTŎR. ōris. m. *Een verwisselaar, die het een voor 't ander verwisselt*, of *verruilt, een koopman.*

Mutator mercis Eoæ. Lucan. 8. 780. *Een die de koopmanschappen van het Oosten verwisselt, een koopman van de waaren die uit het Oosten koomen.*

MŪTĀTŌRĬŪM, Ii. n. verstaa 'er onder Ædificium.

Mutatorium Cæsaris. Vict. R. U. 1. *Een vertrek daar Julius Cæsar zyn klederen verwisselde als hy te veld zoude gaan.*)

MŪTĀTŪS, ă, ūm. Cic. C. B. 18. *Verandert, verwisselt.*

Mutatus in deterius. Tac. An. 4. 6. 1. *Tot erger verandert, erger geworden.*

Mutatus ab illo. Virg. Æ. 2. 274. *Hoe weinig geleek hy dien!*

MŪTĬCŪS, ă, ūm. Mutica spica. Varr. R. R. 1. 48. *Een ongebaarde koornaaire.*

MŪTĬLĀTŪS, ă, ūm. Liv. 29. 9. *Verminkt, verlemt, gebrekkelijk, die eenig mangel aan 't lichaam heeft; geknot, afgesneden.*

Rami mutilati. Ovid. N. 37. *Afgebroken*, of *afgehouwe takken.*

Exercitus mutilatus. Cic. A. 3. 12. *Een half verslagen leger.*

MŪTĬLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ Ter. Hec. 1. 1. 8. *Verminken, verlemmen, affnyden, knotten, afzetten, afstompen.*

MŪLĬLUS, ă, ūm. *Verminkt, die eenig deel des lichaams is afgezet*, of *quyt geraakt; geknot, afgesneden.*

Cornibus mutilus. Cæs. B. G. 6. 27. 1. *Met afgezaagde*, of *afgestompte hoornen.*

Navis mutila. Liv. 37. 24. *Een beschadigt, schaaloos, ontramponeert*, of *reddeloos schip.*

Loqui mutila quædam & hiantia. Cic. Or. 9. *Iets heel verminkt en gebrekkelyk verhaalen.*

MŪTĬLŪS, I. m. Hor. S. 2. 4. 28. *Een mossel*, zekere schelpvisch.

MŪTĬNĂ. æ. f. Liv. 21. 25. *Modena*, een stad van Italien.

MŪTĬO, is, ivi, itūm, irĕ. Phæd. 4. 25. 34. *Prevelen, binnens monds mompelen, morren, knorren.*

Jam nil mutire audeo. Ter. An. 3. 2. 25. *Ik durve tegenwoordig niet kikken.*

MŪTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Veranderen, verwisselen, vermilen.*

Mutare se loco. Hor. S. 2. 7. 59. *Van plaats veranderen.*

Mutare aliquid ad omnem rationem. Cic. de Or. 3. 45. *Iets op allerlei wyzen veranderen*, of *in alle plooijen*, of *vouwen schikken.*

Vario amplexu mutare brachia. Prop. 2. 12. 9. *Elkanderen onder- en bovenarms omhelzen.*

Animum mutare. Ter. Ph. 5. 2. 9. *Van zin, van gedachten, van gevoelen*, of *van meening veranderen.*

Hac repulsa se mutavit. Cic. F. 8. 9. *Hy is, na dat hem dat afgeslagen*, of *geweigert is, heel verandert.*

Mutare in horas. Hor. A. P. 160. *Alle uur*, of *alle oogenblik veranderen.*

Nihil de victu mutavit. Nep. 17. 7. 3. *Hy is van zijn oude levenswyze niet verandert.*

Nihil mutat de te. Ter. An. 5. 4. 46. *Hy blyft ten aanzien van u in de zelve gedachten.*

Haud muto factum. Ter. An. 1. 1. 13. *Ik beklaag my niet*, of *ik heb geen berouw van 't geen ik gedaan hebbe.*

Mutare fidem cum aliquo. Ter. Ph. 3. 2. 27. *Iemant geen woord houden, iemant te leur stellen.*

Vellera mutare. Virg. E. 4. 44. *Wol verwen.*

Mutare aërem. Cels. 1. 5. Cælum. Hor. E. 1. 11. 27. Cels. 1. 3. *Van lucht veranderen.*

Vitam priorem mutare. Lucret. 5. 170. *Van leven*, of *van zijn voorige levens wyze veranderen.*

Mutare ad celeritatem jumenta. Cæs. B. G. 3. 11. 1. *Van paerden veranderen*, of *versche paerden neemen om meer weg te spoedigen.*

Mutare aliquid ære. Catull. 12. 8. *Iets koopen.* In de oude tyden geschiedde de koopmanschap door verwisselinge van waaren.

Mutare gaudium mœrore. Plin. E. 5. 16. 7. *De blydschap in droefheit verwisselen; van blyde droevig worden.*

(Mutare quid cum aliquo. *Iets met iemant verwisselen, iemant iets voor het zyne geeven.*

Suum quicum mutet filium. Plaut. Capt. 1. 1. 33. *Voor wien hy zyn zoon verwisselde, dien hy voor zyn zoon geeve.*

Ut vestem cum eo mutem. Ter. E. 3. 5. 24. *Dat ik myn kleed met hem verwissele, dat ik zyn kleed aantrekke.*

Mutare. *Verwerpen, niet voor goed keu-*

keuren, wraaken, niet opvolgen, wederroepen, herroepen.

Quod semel dixi, non mutabo. Plaut. B. 5. 2. 85. *Dat ik eens gezegt heb, zal ik niet wederroepen.*

Vos hinc mutatis discedite partibus. Hor. S. 1. 1. 19. *Pakt u van hier, die uwen voorigen staat verworpen hebt*, of *niet langer voor goet keurt.*

Mutare. *Verschillen, onderscheiden zyn.*

Reliquæ passiones hiberno ac verno tempore hoc mutant. Varr. R. R. 2. 2. *De overige weidingen in den winter en in de lente verschillen daar in*, of *zyn daar in onderscheiden.*

In denario numero hoc mutat. Varr. L. L. 4. 36. *In 't getal van tien is dat onderscheid.*

Inter duas Regum filias quid mutet, est animum advertere. Varr. Divin. 7. *by* Gell. 18. 12. *Men moet'er acht op geeven, wat verschil*, of *onderscheid dat'er tusschen de dochters der Koningen zy.*

MŪTO, ōnis, m. Hor. S. 1. 2. 68. *De manlykheit.*)

MŪTŪĀTIO, ōnis. f. Cic. T. Q. 1. 42. *Leening, te leen neming.*

MŪTŪĒ. Adv. Cic. F. 5. 7. *Onderling, wederzyds, van weerkanten, van beide zyden, over en weer.*

MŪTŪLŪS, i. m. Vitruv. 4. 2. *Een kralnent*, een steen die uit een muur steekt daar een balk op rust.

‡ MŪTŪO, as, avi, ātūm, ārĕ. Cæcil. *by* Non. 7. 48. *Leenen, te leen neemen.*

MŪTŪŌ. Adv. Cic. F. 5. 7. *Onderling, wederzyds, over en weêr, te leen.*

MŪTŪŎR, āris, ātūs sūm, ārī. Mart. 8. 16. 3. *Leenen, te leen neemen.*

Mutuari. Cic. de Or. 1. 13. *Ontleenen, neemen, elders van daan haalen.*

Ab amore temerarium mutuari consilium. Liv. 30. 12. *Een roekelooze raad van de liefde*, of *min neemen.*

Subtilitatem ab Academia mutuatur Orator. Cic. Fat. 2. *De Redenaar ontleent de scherpzinnigheit van*, of *leert de scherpzinnigheit op de hooge school.*

Mutuari laudem aliunde. Cic. Off. 2. 13. *Lof elders van daan ontleenen.*

MŪTŬS, ă, ūm. Cic. A. 3. 2. *Stom, spraakeloos, zonder spraak.*

Muta animalia. Sen. Ir. 1. 3: 2. 26. *De stomme beesten, de redenlooze dieren.*

MŪTŪŪS, ă, ūm. Cic. F. 5. 2. *Onderling, wederzyds, van weêrkanten.*

Mutuis animis amant, & amantur. Catull. 45. 20. *Zy beminnen malkanderen, en worden van malkanderen bemint.*

Convivia mutua inter se curant. Virg. G. 1. 301. *Zy draagen zorg om onder malkanderen by beurten te gasten.*

Mutuis vulneribus se concidere. Aur. Vict. V. I. 10. 6. *Malkanderen doodsteeken*, of *dooden.*

Argentum mutuum. *Geleent geld.*

Miser sum, argentum nusquam invenio mutuum. Plaut. Ps. 1. 1. 78. *Ik ben 'er elendig aan, ik kan nergens geld te leen krygen.*

Mutua quinque sestertia petere. Mart. 2. 30. *Vyf sestertien te leen verzoeken.*

(Mutuum reddere word van een schryver gezegt, *Die in zyn schriften den geenen noemt, van wien hy iets ontleent.* Zoodanig een schynt, het geen hy ontleent heeft, het zyne niet te maaken, maar terwyl hy dien noemt, van wien hy het heeft ontleent, het hem weder te geeven.

Deprehendi in furto malle, quam mutuum reddere. Plin. Præfat. *Liever op dieverye willen betrapt zyn, als dien te noemen, van wien men iets ontleent heeft.*)

MYA. MYC.

MYĀ, æ. f. Plin. H. 9. 35. Μύα. *Zekere schelpvisch.*

MYĂCANTHŎN, i. n. Plin. H. 19. 8. Μυάκανθον. *Steekende palm*, zeker kruid.

MYAX, ăcis. m. Plin. H. 32. 9. Μύαξ. *Zekere schelpvisch.*

MYCENÆ, ārūm. f. plur. Plin. H. 4. 5. *Mycenen*, een stad van Griekenland in Peloponesen, hedendaags Ajos Adrianos genoemt.

MYL. MYO.

MYLOECŎS, i. m. Plin. H. 29. 6. *Zeker klein gewormte.*

MYŎPĂRO, ōnis. m. Cic. V. 3. 80. *Een roofschip*, of *roofjagt, met vyf roeibanken.*

MYŌPS, ōpis. m. Ulp. Dig. 21. 1. 10. §. 3. Gell. 4. 2. *Stiziende, byziende, die kort van gezigt is*, of *van verre niet zien kan.*

MYR.

MŸRĪCĂ, æ. f. Virg. G. 4. 2. Ovid. M. 10. 97. *Tamarisboom*, doch geen *heide daar men bezems van maakt*, gelyk veele willen.

MYRĪCĒ, ēs. f. Plin. H. 13. 21. Zie Myrica.

MYRIŎPHYLLŎN, i. n. Plin. H. 24. 16. Μυριόφυλλον. zie Millefolia.

MYRMECIĀS, æ. m. Plin. H. 37. 10. Μυρμηκίας. *Een kostelyk gesteente met zwarte vlakjes, als wratten gespikkelt.*

MYRMĒCIŎN, i. n. Cels. 5. 28. *Zekere wrat*, of *soort van wratten.*

Myrmecion. Plin. H. 29. 4. *Zekere spin*, of *spinnekop als een mier van gedaante.*

MYRMĒCĪTĒS, æ. m. Plin. H. 37. 11. Μυρμηκίτης. *Een mierſteen*, een kostelyk gesteente waar op een mier schynt verbeeldt te zyn.

MYRŎBĂLĂNŬM, i. n. Plin. H. 23. 5. Μυροβάλανον. *Zekere welriekende noot*, of *nent.*

MYRŎBRECHĂRIĪ, ōrūm. m. Plaut. Au. 3. 5. 37. *Reukmengers, reukzalfmakers.*

MYRŎPŌLĂ, æ. m. Plaut. Cas. 2. 3. 10. Μυροπώλης. *Een verkoper van reukzalven*, of *reukwerken.*

MYRŎPŌLIUM, ii. n. Plaut. Am. 4. 1. 3. Μυροπώλιον. *Een winkel van reukzalven*, of *welriekende speceryen.*

MYRŎTHĒCIŪM, ii. n. Cic. Att. 2. 1. Μυροθήκιον. *Schatkamer der speceryen*, of *welriekende zalven; 't vertrek*, of *de plaats om welriekende zalven*, of *specer yen op te sluiten.* Cicero gebruikt het oneigentlyk om de cierlykheit van een rede te betekenen.

MYRRHĂ, æ. f. Prop. 3. 17. 16. Plin. H. 12. 15. *Een myrrheboom*, zeker heestergewas daar de myrrhe uit vloeit.

Myrrha. Virg. Æ. 12. 100. Prop. 1. 2. 3. *Myrrhe*, zekere welriekende gom die uit een boom in Arabien vloeit.

MYRRHĀTŪS, ă, ūm. Sil. 13. 447. *Met myrrhe gewreven*, of *gestreken.*

MYRRHĔŪS, ă, ūm. Prop. 4. 5. 26. *Van myrrhe, daar myrrhe in is.*

Myrrheus crinis. Hor. O. 3. 14. 22. *Haair met myrrhe doorlucht.*

MYRRHĪTĒS, æ. m. Plin. H. 37. 10. Μυῤῥίτης. *Een myrrhekleurig kostelyk gesteente.*

MYRTĂ, ōrūm. n. plur. Cels. 2. 30. Μύρτα. *Myrtenzaad, myrtusgraan.*

MYRTĀCĔŪS, ă, ūm. Cels. 7. 17. *Van myrtus, dat van myrtus is.*

MYRTĀTŪS, ă, ūm. Varr. L. L. 4. 22. Plin. H. 15. 29. *Daar myrtus zaad in is gedaan*, van zekere beuling, ens spreekende.

MYRTĒTŪM, i. Virg. G. 2. 112. Sall. B. J. 48. *Een myrtenbosch, een plaats met myrtusboomen beplant.*

MYRTĔŪS, ă, ūm. Tib. 1. 3. 64. Ovid. Am. 3. 1. 34. *Van myrtus, van myrtus gemaakt*, van een ruikertje, kransje, ens spreekende.

Myrteum oleum. Cels. 5. 24. *Myrtusoly.*

MYR-

MYRTIDĀNŬS, ă, ŭm. Myrtidanum vinum. Plin. H. 15. 29. Zie Myrtites.

MYRTINŬS, ă, ŭm. Plin. H. 23. 4. *Van myrtus, dat de myrtus aangaat*, of *betreft*.

MYRTIŎLUS, ă, ŭm. Colum. 10. 238. *Gelyk myrthus*.

MYRTĪTES, æ. Colum. 12. 38. *Myrtus wyn, wijn met myrtus gemengt*.

MYRTŎS, ĭ. f. Plin. H. 4. 11. *Myrtos eiland*, een klein eilandje van de Egeesche zee.

Mare Myrtoum. Hor. O. 1. 1. 14. *De Myrtos zee*. Een gedeelte van de Egeesche zee, *Il mare di mandria* genaamt.

(MYRTŬŎSŬS, ă, ŭm. Plin. H 12. 13. *Dat een myrtenboom gelykt*.)

MYRTŬS, ĭ. f. Plin. H. 15. 29. *Een myrtus*, of *myrtenboom*, zeker heestergewas.

MŸS.

MYS, yŏs. m. Plin. H. 32. 11. *Zeerot*; ook *zekere schildpad*, of *schelpvisch*.

MYSIĀ, æ. f. Plin. H. 5. 30. *Myzien*, een land van klein Aziën.

MYSTĂ, æ. m. Sen. Oe. 2. 431. *Tot heilige dingen ingewijd*. Men noemde dus, die in de plechtelykheden der offerhanden onderwezen wierden.

MYSTĀGŌGŬS, ĭ. m. Μυςαγωγός. *De Opperpriester, die 't opperbewind over den tempel en de offerhanden had*; boertende zou men zeggen, *de Kaspaap*.

Unumquodque ostendere solent, quos illi Mystagogos vocant. Cic. V. 4. 59. *Dien zy* Mystagogos, of *Opperpriesters noemen, zyn gewoon (den vreemdelingen) al de fraaijigheden, die in een tempel zijn, te toonen*, of *te laaten zien*.

MYSTĒRIŬM, ĭi. n. Cic. L. L. 2. 14. *Een verborgentheit, geheim*, of *geheimenis*.

MYSTICŬS, ă, ŭm. Ovid. Her. 2. 44. *Verborgen, geheim, vol verborgentheden*, of *geheimenissen*.

MYSTŬS, ĭ. m. Plin. H. 32. 11. *Een barm*, of *barbeel*, zekere visch.

MYT. MYX.

(MYTĬLŬS, ĭ. m. Mart. 3. 60. 4. *Een mossel*.)

MYXÆ, ārŭm. f. plur. Plin. H. 15. 14. *Zekere pruimen*.

MYXŎS, ĭ. m. Mart. 14. 41. 2. Μύξος. *De pijp van een lamp*.

N.

N A B.

NABĬS, is. m. Plin. H. 8. 18. *Een wild schaap*. het heeft (zoo men verhaalt) een paerdenhals, osse voeten, en een kemels hoofd: zyn vel is ros en vol witte vlakken. Aldereerst wierd het te Rome gezien, in de schouwspelen van Cæsar.

NĀBLIŬM, ĭi. n. Ovid. Art. 3. 327. *Zeker snaarspeeltuig*, gelyk een harp.

NAC.

(NACCA. Festus *en* Apul. M. 9. 227. *Een voller*, of *volder*, om dat de werken uit wolle gemaakt by de Grieken Νάκαι genoemt wierden.

Nacca. *Een ongebonden mensch*.

Non pudet ad morem discincti vivere naccæ? Perſ. 3. 31. *Schaamt gy u niet te leeven naar de wyze van een los*, of *ongebonden mensch?*)

NĀCTŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 2. 29. *Gevonden, opgedaan, verkregen, erlangt*, of *verworven hebbende*.

Nacti occasionem meridiani temporis. Cæs. B. C. 3. 9. 6. *Hebbende gelegenheit net op den middag gevonden*. Hyg. Fab. 1. 8. 120. heeft gezegt Nacta occasione, doch zyn voorbeeld is niet te volgen. (Apul. M. 7. 194. zegt insgelyks Nacta libertate, *en* Hyg. Fab. 28. Nacta ab Apolline. *Van Apollo gevangen zynde*.)

Faxo se haud dicat nactam quem derideat. Plaut. B. 3. 4. 7. *Ik zal maaken*, of *zorge draagen, dat zy niet zal zeggen iemant opgedaan*, of *gevonden te hebben, om te bespotten, te doeken*, of *uit te lachen*.

NÆ.

NÆ. Adv. *Voorwaar, zeker, in der waarheit, waarachtig, zekerlyk, voorzeker*. Zommige zeggen dat men moet schryven Ne, zonder tweeklank. Doch om een onderscheid te maaken tusschen Ne, 't geen *Op dat niet* betekent, is 't beter Næ, met een tweeklank te schryven.

Næ illi vehementer errant. Cic. C. 2. 4. *Zekerlyk zy dwaalen geweldig*, of *groflyk*.

Faciunt næ intelligendo, ut nihil intelligant. Ter. An. prol. 17. *Zy maaken waarlyk met al hun verstaan, dat ze niets begrypen*; of korter, *zy zyn van wysheit gek*.

(NÆNIĀ, æ. f. Zie Nenia.)

NÆVŬLŬS, ĭ. m. Gell. 12. 1. Zie Nævus.

NÆVŬS, ĭ. m. Cic. Cl. 91. Ovid. Tr. 5. 13. 14. *Een vlak, plek*, of *wrat aan eenig deel van 't lichaam daar men mée geboren is*.

NAM.

NĂM. *Want*.

Nam is postquam excessit ex ephebis. Ter. An. 1. 1. 24. *Want die, zoo dra hy in zyn vyftiende jaar getreden was*. Nam word heel cierlyk aan 't begin van een verhaal gestelt.

Nam quid ego putem? &c. Cic. F. 7. 1. *Want waarom zou ik denken*, of *gelooven? enz*.

Nam quis te jussit? &c. Virg. G. 4. 445. *Want wie is 't die u gelast, bevolen*, of *geheten heeft? enz*.

(Nam. *Maar*, gelyk de Grieken hun Γάρ voor Ἀλλά by Luc. 19. 26.

Nam illud valde leve est & nugatorium. Cic. F. 11. 2. *Maar dat is zeer ligt en beuzelachtig*.

Nam quid id refert mea. Plaut. Curc. 3. 1. 25. *Maar wat is my daar aan gelegen?*

Nam. *Zekerlyk, zeker*.

Nam senex rus abdidit se Ter. Hec. 1. 2. 99. *Zekerlyk de oude man hond zich buiten*, of *buiten 't gezelschap*.

Nam meus conservus est homo haud magni pretii. Plaut. M. G. 2. 1. 62. *Zekerlyk aan mynen mededienstknecht is niet veel vast*, of *gelegen*.)

NAMŪRCŬM, ĭ. n. *Namen*, de Hoofdstad van 't Graasschap deezes naams in de Spaansche Nederlanden.

NAN.

NĀNCEIŬM, ĭ. n. *Nancy*, een stad van Lotharingen.

NĀNCĪSCŎR, ĕrĭs, nāctŭs sŭm. nancisci. *Ontmoeten, vinden*.

Adversarium nancisci valentiorem. Plaut. Capt. prol. 64. *Een sterker tegenstrever ontmoeten*.

Belluas venando nancisci. Cic. N. D. 2. 64. *'t Wild op de jagt opstooten*.

Causam moriendi se nactum esse Cato gaudebat. Cic. T. Q. 1. 30. *Kato was blij dat hy een reden waarom hy zoude sterven gevonden had*, of *dat hem een oorzaak zyns doods ontmoet was*.

Nancisci aliquid. Cic. F. 12. 16. *Iets verwerven, bekoomen, verkrijgen*, of *erlangen*.

(Nancisci word ook gebruikt *Van ziekten en quaalen die ons overkoomen*.

Atticus nactus est morbum, quem initio & ipse & medici contempserunt. Nep. 25. 21. 2. *Attikus is ziek geworden*, of *Attikus heeft een ziekte gekregen, die hy zelf en de geneesmeesters niet geacht hebben*.

Ut quod sim nactus mali, prius rescisceres tu, quam ego illud quod tibi evenit boni. Ter. An. 5. 6. 3. Dat

Dat gy eerder gewaar werd wat gemak, of voorspoed gy genieten hebt.)

NANNETÆ, ārum. f. plur. Cæf. B. G. 3. 9. 10. *Nantes*, een stad van Vrankryk in Bretagne.

NĀNQUINŪM, i. n. *Nanquin*, een groote stad van 't Koningryk China, en de hoofdstad van 't Landschap deezes naams.

(NANS, āntis, omn. gen. Ovid. P. f. 236. *Zwemmende*, of *die zwemt*.

Nantes. Apul. Mund 70. *Visschen*.)

NANUS, i. m. Gell. 16. 7. Νᾶνος. *Een dwerg.*

NAP. NAR.

NĀPHTHĂ, æ. f. Plin. H. 2. 105. *Joodenlijm.* Deszelfs natuur beschryven wy over Curt. 4. 3. 2. §. 7.

NĀPĪNĂ, æ. f. Colum. 11. 2. *Raapland*, *knolland*, *een land daar raapen*, of *knollen op wassen*.

NĀPŪS, i. m. Colum. 11. 3. *Een raap*, of *knol*.

NĀRBO, ōnis. f. Cæf. B. G. 3. 20. 2. *Narbonne*, een stad van Neder-Languedocq.

NĀRCISSĪNŪS, ă, ūm. Oleum narcissinum. Plin. H. 21. 19. Ναρκισσινον. *Narcissenoly.*

NĀRCISSĪTĒS, æ. Plin. H. 37. 11. *Een narcissesteen*, zeker kostelyk gesteente, dat, wegens de gelykheit der kleur, deezen naam draagt.

NĀRCĪSSŪS, i. m. Plin. H. 18. 26. *Een narcis*, of *narcissebloem*, zekere purpera bloem.

NĀRDĪNŪS, ă, ūm. *Van de nardus, dat de nardus betreft.*

Unguentum nardinum. Plin. H. 13. 1. Celf. 5. 18. *Nardus zalve, spykoly.*

NĀRDŪM, i. n. Tib. 3. 6. 63. *en*

NĀRDŪS, i. f. Ovid. Art. 403. Hor. O. 2. 11. 16. Νάρδος. *Nardus*, een weltiekend struikgewas.

NĀRICĂ, æ. f. Plaut. *by* Festus. *Zeker klein visschje.*

NĀRĪS, is. f. Cic. N. D. 2. 56. Ovid. Art. 1. 520. *Een neusgat.*

Homo emunctæ naris. Hor. S. 1. 4. 8. *Een loos, erg, snedig, gauw, schrander*, of *doortrapt man.*

Ad hæc ego naribus uti formido. Hor. E. 1. 19. 45. *Ik durf daar de neus niet over laaten gaan; ik durf daar niet aan ruiken*, of *niet aankoomen; ik durf van die dingen niets zeggen, ik durf hier niet bedillen.*

Obesæ naris juvenis. Hor. Ep. 12. 3. *Een dom*, of *bot jongeling, een jongeling die weinig verstands heeft*, of *daar niet veel by is.*

Nares. Vitruv. 7. 10. *De luchtgaten*, of *tochtgaten van een vuuroven; de mond van een oven.*

Canalis habens nares ad locum patentem. Vitruv. 7. 4. *Een waterleiding*, of *riool dat een ruime uitwatering heeft.*

(De nare loqui. Perf. 1. 33. *Door de neus spreeken.*

Naribus indulgere. Perf. 1. 40. Et nare detorta cavillari. Apul. M. 8. 213. *De neus opschorten, bespotten, beschimpen.*)

NĀRĪTĂ, æ. f. Plaut. *by* Festus. *Zeker schelpgewas.*

NĀRRĀBĪLĪS, is. m. *en* f. ĭlĕ, is. n. Ovid. P. 2. 2. 61. *Te vertellen, te verhaalen, dat men vertellen*, of *verhaalen kan*, of *mag.*

NĀRRĀTĪO, ōnis. f. Cic. de Or. 2. 19. Quintil. I. O. 4. 3. *Een verhaal, vertelling*, of *verslag van iets dat geschied is.*

NĀRRĀTĪŪNCŪLĂ, æ. f. Quintil. I. O. 1. 9. *Vertellingje, een kort verhaal.*

NĀRRĀTŎR, ōris. m. Cic. de Or. 2. 12. *Een verteller, verhaler, een die ergens een verhaal*, of *verslag van doet.*

NĀRRĀTŪS, ă, ūm. Ovid. Tr. 3. 2. 97. Plin. H. 11. 52. *Verteld, verhaalt, gezegt.*

NĀRRĀTŪS, ūs. m. Ovid. M. 5. 499. *Een verhaal, vertelling*, of *verslag.*

NĀRRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquid. *Iets vertellen, verhaalen, ergens een verslag*, of *verhaal van doen, iets melden*, of *zeggen.*

Quid narras? Ter. Ad. 4. 2. 18. *Wat zegt, verhaalt*, of *vertelt gy?*

Tu isti narrato omnem rem ordine ut factum sit. Ter. E. 5. 4. 48. *Vertel*, of *verhaal hem van stuk tot stuk hoe 't gegaan is*, of *hoe de zaak zich toegedraagen heeft.*

Crassi libertum ais tibi de mea solicitudine narrasse. Cic. Att. 3. 15. *Gy zegt dat de vrygemaakte slaaf van Krassus u iets van myne onrust*, of *ongelegenheit verhaalt heeft.*

De tauris narrat arator. Prop. 2. 1. 43. *De landbouwer spreekt van zyn stieren.*

Narrat ut virgo a se integra sit. Ter. Hec. 1. 2. 70. *Hy zegt dat hy met dat meisje niet heeft te doen gehad.*

Narro tibi, hæc loca venusta sunt. Cic. Att. 15. 16. *Ik zeg het u, deeze plaatzen zyn vermakelyk.*

Solvi pericula narrant. Plin. H. 11. 37. *Zy zeggen dat het gevaar afgewendt*, of *over is.*

Narrat epistola. Plaut. Pf. 4. 2. 51. *De brief zegt, behelst*, of *houd in.*

Tempora narrando fallere. Ovid. Tr. 3. 3. 12. *Den tyd met praaten doorbrengen.*

NĀRTHĒCĬĂ, æ. f. Plin. H. 13. 22. *Kleine ferula*, of *birkewortel*, zeker kruid.

NĀRTHĒCĬŪM, ii. n. Cic. Fin. 2. 7. Mart. 14. 78. 1. Ναρθήκιον. *Een zalfbus*, of *zalfdoos.*

NĀRTHĒX, ēcis. m. Plin. H. 13. 22. Νάρθηξ. *Gemeene*, of *groote ferula*, of *birkewortel*, zeker kruid.

NAS.

NĀSĀMŌNĪTĒS, æ. m. Plin. H. 37. 10. Νασαμωνίτης. *Een kostelyke bloedroode steen met zwarte adertjes.*

NĀSCĒNTĬĂ, æ. f. Vitruv. 9. 7. *De geboorte, geboortetyd, geboortepunt, 't geboorteuur.*

NĀSCŎR, ĕris, nātūs sūm, nāsci. Ter. Ad. 3. 1. 10. *Geboren worden, ter waereld koomen.*

Verna huic urbi natus est. Val. Max. 3. 4. 3. *Hy is een slaaf in deeze stad geboren.*

In miseriam nascimur sempiternam. Cic T. Q. 1. 5. *Wy worden tot gedurige ellenden geboren.*

Unde iste natus est error? Cic. Fin. 1. 10. *Waar is die dwaling uit ontstaan*, of *geboren?*

Nulla tam detestabilis pestis est, quæ non homini ab homine nascatur. Cic. Off. 2. 5. *Daar is geen zoo gruuwelyken quaad, dat de eene mensch van den anderen niet word aangedaan.*

Apud nos facinus natum est novum. Plaut. M. G. 2. 3. 10. *Daar is by ons een nieuw*, of *ongehoort gruwelstuk begaan.*

Ex cupiditatibus odia nascuntur. Cic. Fin. 1. 13. *De vyandschappen ontstaan uit de begeerlykheden*, of *worden uit de begeerlykheden geboren.*

Scribes ad me, ut mihi nascatur epistolæ argumentum. Cic. F. 16. 22. *Gy zult aan my schryven om my gelegenheit tot wederschryvens te geeven.*

Opinio nascens. Cic. F. 16. 21. *Een meening die begint aangenomen te worden*, of *door te gaan.*

Nihil unquam simile natum puto. Cic. Att. 11. 25. *Ik geloof dat 'er nooit iets diergelyks gebeurt*, of *voorgevallen is.*

Historia maxima nascitur de nihilo. Prop. 2. 1. 16. *Men maakt van een niet een groote history*, of *van een beuzeling een groot beslag.* Boertende zoude wy zeggen: *Men maakt van een veest een donderslag.*

NĀSĪTĒRNĂ, æ. f. Cato R. R. 10. Varr. R. R. 1. 22. *Een koelvat*, of *watervat boven heel wyd, met drie handvatzels.*

NĀSSĂ, æ. f. Cic. Att. 15. 20. Plaut. M. G. 2. 6. 98. *Een fuik*, of *vischkorf.*

NĀSTŪRTĬŪM, ii. n. Colum. 11. 3. Plin. H. 20. 13. *Kersse, hofkersse*, zeker kruid.

NĀ-

NĀSUM, i. n. Plaut. M. G. 2. 6. 41. *De neus.*

NĀSUS, i. m. Cic. N. D. 2. 57. *De neus.*

Nasus. *Onderscheiding, verkiezing, goed oordeel, verstand.*

Nullus illis nasus erat. Hor. S. 2. 2. 88. *Zy hadden geen oordeel, of verstand, zy konden geen verkiezing maaken.*

Nasus. Plin. H. 11. 37. *Spotterny, gekchers, spot, scherssing, gesop, gekscheeren.* (Zoo gebruiken ook de Grieken hun Μυκτὴρ by Pollux. 2. 4 15.)

Non cuique datum est habere nasum. Mart. 1. 42. 18. *Elk heeft de gave van scherssen niet, elk verstaat hem niet op 't spotten.*

Aliquem naso suspendere. Hor. S. 1. 6. 5. *In 't schryven iemant foppen, met iemant spotten, of de gek scheeren; scherp tegens iemant schryven.*

Nasus. Juv. 5. 47. *'t Oor van een kan, of van een pot.*

(Nasus. *Toorn, toornigheit,* om dat de toorn zich gemeenlyk in den neus laat zien. Dat getuigt Theocr. Eid. 1. 18. Καί οἱ ἀεὶ δριμεῖα χολὰ ποτὶ ῥινὶ κάθηται. *En de bittere gal vertoont zich altyd in zyn neusgaten.*

Nec nasum tentaveris ursi. Mart. 6. 64. 28. *Terg ook geenen toornigen beer, geen toornig mensch, die scherp tegens u schryven zoude.*)

NĀSŪTUS, ă, ŭm. Hor. S. 1. 2. 93. *Wel geneust, die een groote neus heeft.* (De compar. Nasutior staat by Martialis beneden, en de superl. Nasutissimus by Sen. S. 7.)

Nil nasutius hac maligniusque est. Mart. 2. 54. 5. *Daar is niemant zoo spotachtig en quaadaardig als zy.*

Nasutus. Mart. 13. 2. 1. *Spotter, schimper, schersser, spotvogel, spreeuw, een spotachtig mensch.*

NAT.

NĀTĂ, æ. f. Hor. S. 2. 3. 198. *Een Dochter.*

NĀTĀLĔS, ĭūm. m. plur. Plin. E. 10 3. 5. Tac. H. 1. 49. 5. *Geboorte, staat, afkomst, geslacht, oorsprong.*

Natalibus clarus. Plin. E. 8. 18. 8. *Een man van grooten staat, of afkomst.*

Natales diversarum gentium. Plin. H. 7. 12. *De oorsprong van verscheide volken.*

Natales. Hor. E. 2. 2. 210. *De geboortedag, de dag der geboorte.*

Natales. Juv. 5. 37. *Verjaarmaal, maaltyd die men geeft op zyn verjaar- of geboortedag.*

NĀTĀLIS, is. m. *en* f. ălĕ, ĭs. n. *Van de geboorte, geboortig, dat tot de geboorte behoort.*

Natalis insula. Hor. O. 1. 21. 10. *'t Eiland waar op men geboren is.*

Natale astrum. Hor. E. 2. 2. 187. *Geboortester, zweefster, waar onder iemant geboren is.*

NĀTĀLĬTĬŬM, ĭĭ. n. Pers. 1. 16. *Een geschenk dat men op een geboortedag pleeg te zenden.*

Dare natalitia. Cic. A. 2. 6. *Zyn verjaarmaal geeven.* (In Holland zegt men, *zyn taart geeven,* om dat zulk een maaltyd gemeenlyk met een taart besloten word.)

NĀTĀLĬTĬUS, ă, ŭm. *Geboortig, van de geboorte, dat de geboorte betreft.*

Natalitia sidera. Cic. D. 2. 43. *De geboortesterren, de gesternten waar onder iemant geboren is.*

Natalitia prædicta. Cic D. 2. 42. *Geboorts voorzegging, nativiteit;* de voorzeggingen der Sterrekykers, uit den stant der sterren op iemants geboorteuur.

NĀTĀTĬLĔ, ĭs. n. Varr. R. R. 3. 3. *Een waterbeek, of kom,* waar in eenden en andere vogels konnen zwemmen. Men vind in sommige boeken Navalia voor Natatilia.

(NĀTĀTĬLIS, ĭs, m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Prud. περιστ. 10. 332. *Dat zwemmen kan.*)

NĀTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. S. 16. *Zwemming, 't zwemmen, of 't baaden.*

In omni tussi utilis est natatio. Cels. 4. 4. *Het baaden is goed voor allerlei hoest.*

NĀTĀTŎR, ōrĭs. m. Ovid. Rem. 122. *Zwemmer, een die zwemt, of baad.*

NĀTĀTŪS, ūs. m. Claud. R. P 3. 333. *Zwemming, 't zwemmen, of 't baaden.*

Segnis natatus. Claud. Eid. 3. 3. *Een langzaam zwemmen.*

NĀTĔS, ĭūm. f. plur. Hor. Ep. 8. 5. *De billen.* D'ablativus Nate word by hem gevonden S. 1. 8 47.

NĀTĬO, ōnĭs. f. *Een volk, geslacht, lands volk, landaart; een Natie.*

Natione Macedo. Plin. H. 35. 10. *Een Macedonier van geslacht, of van afkomst.*

Natio me hominis impulit ut ei non crederem. Cic. F. 15. 20. *Zyn geslacht, of land heeft mij van hem een mistrouwen gegeeven, of heeft mij in een quaad vermoeden van hem gebragt.*

Natio. *Gezelschap, genootschap, maatschappy.*

Natio optimatium. Cic. Sext. 45. *De luiden van aanzien, de Grooten.*

NĀTĪVĬTĀS, ātis. f. Ulp. Dig. 50. 1. 1. *Geboorte.*

NĀTĪVUS, ă, ŭm. *Ingeboren, ingeschapen, natuurlyk.*

Aqua ex suo fonte nativa. Sen. N. Q. 3. 3. *Water uit een welbron.*

Nativus color. Plin. H. 10. 4. *Natuurlyke verwe.*

Coma nativa Ovid. Am. 1. 14. 56. *Natuurlyk, of eigen haair.*

Nativi Dei. Cic. N D. 1. 10. *Goden die geboren worden, of die niet eeuwig zyn.*

Verba nativa Cic. Part. 5. *Oorspronkelyke woorden.*

NĀTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Zwemmen, baaden,* van menschen en dieren spreekende.

Natare aquas. Mart. 14. 196. 2. *In 't water zwemmen, of baaden.*

Aquæ natantur multo pisce. Ovid. Art. 1. 48. *Daar zwemt veel visch in 't water.*

Arma naufraga natant. Lucan. 4. 88. *De wapenen dryven na de schipbreuk.*

Natabant pavimenta vino. Cic. A. 2. 41. *De vloer zwom, of dreef in den wyn,* om te zeggen, *daar was veel wyn op de vloer geplengt.*

Vinis oculique animique natabant. Ovid. F. 6. 673. *De oogen en verstanden zwommen in den wyn.*

Tenebræ natant ante oculos. Ovid. M. 12. 136. *De duisterheit zweeft voor de oogen.*

Natare. Colum. 4. 1. 5. 6. *Schieten, voortloopen, zich uitspreiden,* van de boomwortelen, den wyngaard, enz spreekende.

Natare. *Weifelen, wankelen, tusschen beiden staan, twyfelachtig, of onzeker zyn, in bedenken, of beraad staan.*

Pars multa natat, modo recta capessens, interdum pravis obnoxia. Hor. S. 2. 7. 7. *Een groot deel der menschen weifelt, dan naar den kant der deugd, en dan naar de ondeugd overslaande.*

(Natare. Sidon E. 8. 9. word gezegt van *den voet, als de schoen te ruim is,* of *niet wel sluit.* Zoo spreeken ook de Grieken, Ἐνεῖν ἐν ταῖς ἐμβάσιν by Aristoph. Eq. 1. 3. 86.

Nec in laxa pes tibi pelle natet. Ovid. Art. 1. 516. *Trek toch geen schoenen aan, die u te wyd zyn.*)

NĀTŎLĬĂ, æ. f. *Natolien, klein Azien.*

NĀTRĪX, īcis. Cic. A. Q. 4. 38. *Een waterslang, die zyn vergif in 't water uitspouwt.* Men vind voorbeelden, die dit woord masc. en fem. gen. maaken.

Natrix violator aquæ. Lucan. 9. 720. *De waterslang vergiftigt het water.* Dit voorbeeld is genoeg, om te bewyzen dat Natrix ook masc. gen. is.

Natrix. Plin. H. 27. 12. *Praugwortel,*

tel, flakkruid. Zeker kruid wast van de wortel wat een bockelucht heeft.

(Natrix. *Een slang, een schadelyk mensch*, even als de slang.

Se natricem populo Romano educare. Suet. C. 11. 3. *Dat hy een slang, of schadelyk mensch voor 't Roomsche volk opqueekte.*

Natrix. *Een roede, een garde*, die zich buigt als een slang.

Natibus natricem impressit crassam. Lucil. by Non. 1. 334. *Hy heeft hem met een dikke roede op zyn billen gegeeven*, of *wakker gegeesselt.*)

NATŪ, ablatif. Grandis natu. Cic. S. 4. *Oud, bejaart, van hooge jaaren.*

Natu major. Cic. T. Q. 1. 1. Minor. Cic. A. Q. 4. 19. *Ouder van jaaren, jonger van jaaren.*

Mulier magno natu. Liv. 26. 49. Nep. 4. 5. 3. *Een heele oude vrouw, een heel oud wyf.*

NATŪRĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 32. *De Natuur*, de oude Wyzen gaven aan dit woord verscheide beteekenissen, dan verstonden er 't beginsel van alle noodzaakelyke bewegingen door, en hielden dat dit beginsel noch vrywillig, noch redelyk was; dan stelden ze eens dat de Natuur van God zelf niet verschilde.

Aliquid e rerum natura evellere. Cic. Prov. Cons. 18. *Iets uit de waereld helpen, iets verdelgen*, of *vernietigen.*

In rerum naturam cadere. Quintil. I. O. 2. 17. *Van tyd tot tyd gebeuren*, of *geschieden.*

Naturæ cedere. Sall. R. O. 2. of Concedere. Sall. B. J. 14. *Den tol der natuure betaalen, sterven.*

Fingit homines imitatores ac narratores facetos natura. Cic. N. D. 2. 54. *De natuur maakt de menschen tot aardige nabootzers en vertellers.*

Natura. *De natuur, de aart, d'inborst, de natuurlyke neiging, de zeden, natuurlyke bequaamheit.*

Si nacti sumus cujus cum natura congruamus. Cic. Am. 8. *Zoo wy iemant gevonden hebben die met onze natuur overeen komt.*

Naturam habuit mirabilem ad dicendum. Cic. Cl. 81. *Hy heeft een verwonderenswaerdige natuurlyke bequaamheit gehad om wel te spreeken.*

Secundum naturam dicere. Quintil. I. O. 12. 10. *Natuurlyk*, of *zoo als 't uit de natuur vloeit spreeken.*

Natura. *Vernuft, verstand.*

Curæ plus in Demosthene, in Cicerone plus naturæ. Quintil. I. O. 10. 1. *In Demosthenes was meer vlyt, in Cicero meer vernuft.*

Adversante natura nihil decet. Cic. Off. 1. 31. *Al wat niet natuurlyk is, staat niet wel.*

Aspera natura. Cic. Vat. 3. *Een eigenzinnigen, woesten*, of *finnyssen aart.*

Facere sibi naturam alicujus rei. Quintil. I. O. 2. 4. *Zich ergens een hebbelykheit van maaken, zich t'eenemaal tot iets gewennen.*

Ut fert natura, aliquid facere. Ter. An. 4. 4. 56. *Iets natuurlyk*, of *eenvoudig*, dat is, *zonder konst*, of *gemaaktheit doen.*

Natura. *Natuurlyke drift*, of *neiging.*

Naturas expediam, quas Jupiter apibus addidit. Virg. G. 4. 149. *Ik zal u de natuurlyke neigingen beschryven die Jupiter de byen gegeeven heeft.*

Natura. Lucret. 2. 400. Plin. H. 12. 14. *Aart, eigenschap, kracht der kruiden enz.*

Natura cæli, & soli. Cic. V. 5. 10. *De gesteldheit der lucht, en de aart van 't land.*

Cæli plenior natura. Cic. N. D. 2. 6. *Een zwaarder, dikker*, of *grover lucht.*

Secundum naturam fluminis. Cæs. B. G. 4. 17. 4. *Volgens de natuurlyke loop van den stroom.*

(Natura. Suet. T. 45. 2. Cic. D. 2. 70. *De natuur van man*, of *vrouw.*

Sanguis per naturam descendit. Cels. 5. 26. *Hy heeft bloed gepist*, of *hy heeft van onderen bloed geloost.*

Natura. *De stant*, of *gelegenheit van een plaats.*

Contemplatus loci naturam. Curt. 4. 8. 1. *De stant*, of *gelegenheit van de plaats bezichtigt hebbende.*

Insula natura triquetra. Cæs. B. G. 5. 13. 1. *'t Eiland vertoont een driehoek*, of *legt driekantig.*

Naturæ pars posterior. Obseq. 85. Natura posterior. Obseq 100. *De aars, het achterste.*

Natura, qua humor emittitur. Obseq. 113. *De manlykheit.*)

NATŪRĀLIS, is. m. en f. ālĕ, n. *Natuurlyk, dat uit de natuur komt*, of *met de natuur overeenkomt.*

Naturalis pater. Cic. A. 3. 6. *Een natuurlyke*, of *eige vader*, om hem te onderscheiden van een die 't maar door aanneeminge is.

Lex naturalis. Cic. N. D. 1. 14. *De wet der natuure.*

Quæstiones naturales. Cic. Part. 18. *Natuurkundige geschillen.*

Naturalis nitor. Cic. Cl. 9. *Een natuurlyke glans*, of *schoonheit.*

Naturale. Cels. 7. 26. Naturalia. Cels. 1. 9. Colum. 6. 27. *De schaamachtige deelen.*

NĀTŪRĀLITER. Adv. Cic. S. 9. Cæs. B. C. 3. 92. 3. *Van natuuren, natuurlyker wyze, door de kracht*, of *door 't recht der Natuur.*

Naturaliter obligari. Ulp. Dig. 26. 8. 5. 4. 5. 2. §. 2. *Van natuuren verbonden*, of *gehouden zyn*, om iets te doen, waar toe men door 't burgerrecht niet verplicht is.

NATUS, i. m. Cic. Am. 8. *Een zoon, een kind.*

Natus. Colum. 8. 14. *Een kieken*, of *kuiken.*

NĀTUS, ă, ŭm. *Geboren, gesproten, afkomstig.*

Hem alterum, ex homine hunc natum dicas? Ter. E. 3. 2. 7. *Zie den anderen, zoud gy niet zeggen dat het de zoon van dien man was?* Anderen zeggen dat deeze spreekwys beteekent, *Zoud gy zeggen dat dat een mensch was?*

Natus aliquo. Cic. T. Q. 3. 12. Hor. O. 2. 4. 5. Ex aliquo. Ter. Hec. 3. 3. 39. De aliquo. Ovid. M. 2. 469. *Iemants zoon, van iemant geteelt.*

Summo loco. Cic. F. 11. 22. De summo genere. Plaut. Cist. 1. 1. 26. *Uit een groot huis*, of *aanzienlyk geslacht gesproten.*

Quinque & sexaginta annos natus. Cic. S. 5. *Vyf en zestig jaaren oud.*

Natus animo leni. Ter. Hec. 2. 2. 28. *Zachtzinnig van aart, goedaardig, zacht van inborst.*

Ex se natus. Tac. An. 11. 21. 3. *De werkmeester van zyn eigen geluk.*

Natus ad aliquid. Ter. H. 3. 1. 11. Cic. de Or. 1. 22. Alicui rei. Ter. Ad. 4. 2. 6. *Ergens toe geboren, van natuuren ergens toe bequaam*, of *genegen.*

Vir natus ad bella. Liv. E. 111. *Een man tot den oorlog geboren.*

Foro nata eloquentia. Cic. Cl. 82. *De welspreekendheit is als aan de rechtbank geboren*, of *is de rechtbank eigen.*

Loca nata ad equestrem pugnam. Liv. 22. 42. *Bequame plaatzen voor de ruitery om te vechten.*

Saxa uti sunt nata collocare. Vitruv. 2. 8. *Steenen leggen, gelyk ze gegraaven worden*, of *zoo als men ze vind*, zonder ze te slypen, of glad te schuuren.

Versus male nati. Hor. E. 2. 1. 233. *Slechte*, of *zenuwlooze vaerzen.*

E re nata melius fieri haud potuit quam factum est. Ter. Ad. 3. 1. 8. *In deezen toestant kon 't niet beter gedaan worden dan het gedaan is.*

NAV.

NĀVĀLĔ, is. n. Ovid. Her. 18. 207. Virg. Æ. 4. 593. *Een haven, een zeehaven.*

Navale. Cic. Off. 2. 17. *Een scheeps timmerwerf.*

Navalia. Liv. 3. 26. *Een scheeps voorraadhuis, een zeemagazyn*

NĀVĀLIĀ, iōrŭm. n. Vitruv. 5. 12. *Een scheeps timmerwerf.*

NĀVĀLIS, is. m. *en* f. alĕ, ĭs. n. *Scheeps, van de schepen,* of *zee, dat tot een schip behoort, dat de scheepvaart betreft.*

Navale prælium. Plin. H. 16. 1. Quintil. I. O. 2. 17. Certamen. Liv. 37. 13. Virg. Æ. 5. 493. Pugna navalis. Liv. 26. 51. Cic. S. 5. *Een zeegevecht, scheepsstryd,* of *zeeslag.*

Disciplina navalis. Cic. Man. 18. *De scheeps tucht,* of *scheeps order.*

Materia navalis. Liv. 26. 47. *Scheeps timmerhout.*

Socii navales. Liv. 21. 50. *Scheeps volk, zeeluiden, zeevolk, matroozen, bootsgezellen,* of *roeijers.*

Navalis tuba. Mart. S. 28. 2. *Een schuiftrompet.*

NĀVĀRCHŬS, I. m. Cic. V. 5. 51. *Een Scheepsvoogd, Schipper, Stuurman, Lootsman.*

NĀVĀRRĀ, æ. f. *Navarre,* een Koningryk van Europa.

NAŬCĪ, genitiv. Aliquem nauci non habere. Cic. D. 1. 58. *Iemant niet achten.*

NAŬCLĒRĬĀCŬS, ă, ŭm. Plaut. M. G. 4. 4. 41. *Van een Schipper, Stuurman,* of *Loots.*

NAŬCLĒRIŬS, ă, ŭm. *Dat een Schipper, Stuurman,* of *Loots aangaat,* of *betreft.*

Nauclerius ornatus. Plaut. Af. 1. 1. 41. *Schippers kleeren,* of *scheeps kleeren.*

NAŬCLĒRŬS, I. m. Plaut. M. G. 4. 6. 68. *Een Schipper, Stuurman,* of *Loots.*

(NĀVE. Adv. Plaut. *by* Festus *in* Navus. *Naerstiglyk, vlytiglyk, yverig, zorgvuldig.*)

NAŬFRĀGIŬM, ĭi. n. Cic. Off. 3. 23. *Schipbreuk, verlies van het schip.*

Facere naufragium. Cic. F. 16. 9. *Schipbreuk lyden, op zee vergaan, een verlore reis doen.*

Naufragia rei familiaris. Cic. F. 1. 9. *'s Verderf,* of *de ondergang van een huisgezin.*

Naufragium fortunarum. Cic. C. R. 9. *Verlies van alle goederen.*

Hæc una ex hoc naufragio tabula me delectat. Cic. Att. 4. 18. *Dit eenige overblyfzel vertroost my in myne ellenden.*

NAŬFRĀGŬS, I. m. Cic. Off. 3. 23. *Die schipbreuk lyd,* of *geleden heeft.*

Naufragus patrimonio. Cic. Syll. 14. *Die alle zyne goederen verloren heeft.*

NAŬFRĀGŬS, ă, ŭm. *Die schipbreuk lyd.*

Corpora naufraga. Virg. G. 3. 524. *De lyken van die schipbreuk geleden hebben.*

Naufragus. *Dat schipbreuk veroorzaakt.*

Mare naufragum. Hor. O. 1. 16. 10. *Een onstuimige, woeste,* of *stormende zee, die schipbreuken veroorzaakt.*

NĀVĬCŬLĀ, æ. f. Cic. T. Q. 4. 48. Cæs. B. C. 2. 3. 3. *Een schuit, boot, sloep, scheepje, trekschuit, roeischuit.*

NĀVĬCŬLĀRĬĀ, æ. f. *De konst der scheepvaart, de stuurmans konst.*

Naviculariam facere. Cic. V. 5. 18 *Voor Schipper,* of *Stuurman vaaren: 't scheep vaaren, ter zee vaaren, vaaren.* Deeze verklaring is beter dan die van Vader Gaudin, die zegt dat Naviculariam facere, hier betekent *een schip ter vracht verhuuren;* hoewel 'er in de gansche plaats niets is, dat den zin, dien wy gestelt hebben, tegen spreekt.

NĀVĬCŬLĀRĬŬS, ĭi. m. Cic. Att. 9. 3. *Een Scheepsvoogd, Schipper, Stuurman, Lootsman.* Men kan 'er *den Eigenaar van een schip* ook mede berekenen. De eerste betekenis is klaarlyk aangewezen van Cicero: de tweede zoo duidelyk niet, alhoewel Vader Gaudin geen andere gestelt heeft.

NĀVĬCŬLĀTŌR, ōris. m. Cic. Man. 5. *Een Schipvoogd, Schipper, Stuurman,* of *Loots.*

NĀVĬCŬLŌR, āris, ātŭs sŭm, āri. Mart. 3. 20. 20. *Vaaren, t'zee vaaren.*

NĀVĬFRĀGŬS, ă, ŭm. Ovid M. 14. 6. *Dat schipbreuk veroorzaakt,* van de zee, klippen, enz spreekende.

NĀVĬGĀBĬLIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. *Bevaarbaar, bevaarlyk, dat men bevaaren kan, dat te bevaaren is.*

Navigabile flumen. Colum. 1. 2. *Een bevaarbaare stroom.*

Mare navigabile. Liv. 35. 44. *Een bevaarbaare zee,* of *die men bevaaren kan.*

NĀVĬGĀTĬO, ōnis. f. *De scheepvaart, schipvaart,* of *zeevaart.*

Secunda navigatio. Tac. An. 2. 8. 2. *Een gelukkige schipvaart.*

Committere se navigationi. Cic. F. 16. 4. *'t Scheep gaan, op zee,* of *in zee gaan, zich op zee,* of *op de vaart begeeven.*

Navigatio. *De bequaame,* of *rechte tyd der zeevaart,* of *om t'zee te vaaren.*

Prima navigatio. Ajebant nuntiare te prima navigatione esse transmissurum. Cic. Fr. 2. 6. *Zy zeiden dat gy my liet zeggen, dat gy met den eersten bequaamen tyd om te vaaren overstekken,* of *overkoomen zoudt.*

Navigatio. *Een reis, de tocht op zee, de tyd die men op zee is.*

Longa navigatio. Cic. S. 19. *Een lange reis, een groote tocht.*

NĀVĬGĀTŌR, ōris. m. Quintil. D. 12. *Een reiziger op zee, een die t' scheep - of t' zee vaart.*

† NĀVĬGĔR, ă, ŭm. Lucret. 1. 3. *Dat schepen draagt, daar schepen op vaaren.*

Navigera similitudo. Plin. H. 9. 30. *Een gedaante van een schip, een scheeps gelykenis.*

NĀVĬGĬŎLŬM, I. n. Cic. F. 12. 15. *Een scheepje, een klein vaartuig.*

NĀVĬGĬŬM, ĭi. n. Plin. H. 32. 4. *Allerlei vaartuig waar mede men zee kan houwen.*

Navigium. *Scheepsvaart, schipvaart, zeevaart.*

In omnes navigii dies. Scæv. Dig. 45. 1. 122. §. 1. *Voor den ganschen tyd der schipvaart.*

NĀVĬGO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. N. D. 3. 34. *Vaaren, ter zee vaaren, een tocht doen.*

Navigare sine nausea. Cic. Att. 5. 13. *Vaaren zonder zeeziek te worden.*

Alexandri milites navigavere in Indos. Plin. H. 13. 25. *Alexanders soldaaten zyn over zee gegaan naar Indiën.*

In portu navigo. Ter. An. 3. 1. 22. *Ik ben in een veilige haven, ik ben in zekerheid; ik heb myn schaapjes op 't droog.*

Navigare mare. Virg. Æ. 1. 71. *Ter zee vaaren.*

NĀVIS, is. f. Cic. F. 12. 25. *Een schip.*

Actuariæ naves. Liv. 25. 30. *Roeischepen, galeyen.*

Naves annotinæ. Cæs. B. G. 5. 8. 6. *Voorraadschepen,* of *proviantschepen; schepen die de leeftocht voeren.*

Prætoria navis. Liv. 29. 25. *Het Admiraals schip, de galei des Zeeoversten,* ook wel alleen, *d'Admiraal.*

Conscendere navem. Cic. F. 12. 25. *of* In navem. Liv. 29. 25. *t'Scheep gaan, aan boord gaan.*

Deprimere navem. Cæs. B. C. 2. 6. 6. *Een schip doen zinken, te grond doen gaan, in de grond booren,* of *schieten.*

(Navis tabellaria. Sen. E. 77. *Een schip dat voor uit gezonden word om te boodschappen dat de vloot op weg is, een advys jagt.*)

NĀVĬTĀ, æ. m. Virg. Æ. 6. 315. *Een schipper, zeeman, bootsgezel,* of *matroos.*

NĀVĬTĀS, ātis. Cic. F. 10. 25. *Zorgvuldigheit, vlytigheit, naerstigheit, gaauwigheit, noestigheit, ernst, yver.*

NĀVĬTĔR. Adv. *Vlijtig, wakker, met yver, noeftig, zorgvuldig, moedig, kloekelijk, dapper.*
Naviter pertendere. Ter. E. 1. 1. 6. *Zich kloekelyk draagen.*
Naviter. *Geheelyk, ganfchelyk, ten vollen, t'eenemaal.*
Naviter plenum. Lucret. 1. 526. *Heel vol, boorde vol.*
NAŬLŬM, i. n. Juv. 8. 97. *Vracht, vrachtloon, fchiploon, vrachtgeld, voor zynlyf, of koopmanfchap.*
NAŬMĂCHIĂ, æ. f. Mart. S. 28. 12. Ναυμαχία *Scheepsftryd, fcheeps gevecht, zeeftryd.*
Dare naumachiam. Mart. 1. 6. 1. *Het vermaak van een fcheepsftryd geeven.*
Naumachia. Suet. J. 39. 1. *De plaats waar in een fcheepsftryd vertoont word; een fcheepsfchouburg*, by de Ouden in gebruik geweeft.
NAUMĂCHIĂRIUS, ii. m. Suet. Cl. 21. 14. *Een vechter in een fcheeps ftryd, die in een fchouwburg wierd gehouden.*
NAUMĂCHIĀRĬŬS, ă, ŭm. Plin. H. 16. 39. *Tot een fcheeps gevecht*, of *fcheeps ftryd gemaakt*, of *vervaardigt.*
NAVO, as, avi, ātum, āre. *Iets zorgvuldig, naerftig, vlytig*, of *met yver maaken*, of *doen, iets zeer behartigen.*
Bellum navare. Tac. H. 5. 25. 3. *Den oorlog met yver voortzetten.*
Benevolentiam in aliquem navare. Cic. F. 3. 10. *Iemant blyken van zyn genegenheit geeven.*
Navare alicui operam. Cic. de Or. 2. 7. *Voor iemant arbeiden, zyn beft doen om iemant te helpen.*
NĀUPĂCTŬS, i. f. Cæf. B. C. 3. 35. 1. *Lepanten*, een ftad van Etolien in Griekenland.
NAUPLIUS, ii. m. Plin. H. 9. 30. *Een zeilflak.* Zekere fchelpvifch, van fatzoen als een fchip, en die daar mede voortzwemt. By de liefhebbers diens wegen ook wel *het Schippertje* genoemt.
NAŬSĔĂ, æ. f. Cic. Att. 5. 13. Plaut. Merc. 2. 3. 55. *Qualykheit, hartwalging, genegenheit om te braaken*, door 't fchokken van 't fchip. Men noemt het *Zeeziekte* by uitnementheit.
(NĀUSEĀBŬNDŬS, i. m. Gubernator naufeabundus. Sen. E. 108. *Een ftuurman die zeeziek is.*)
NAŬSĔĀTŎR, ōris. m. Sen. E. 53. *Een die 't fcheep zeeziek is.*
NAŬSĔO, as, avi, atum, are. Cic. A. 2. 34. *Zeeziek zyn, qualyk zyn, genegen zyn om te braaken.*
Naufeare. Cic. D. 1. 30. *Ergens van walgen*, of *een walg van hebben, ergens afkeerig van zijn; iets verfmaaden*, of *verachten.*
(NAŬSĔŎLĂ, æ. f. Cic. Att. 14. 8. *Een kleine walging, een weinig walgens.*)
NAŬSĔŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 26. 8. *Walgachtig, 't geen doet walgen, dat walging veroorzaakt.*
NAUTĂ, æ. m. Cic. F. 16. 9. Zie Navita.
NAŬTĔĂ, æ. f. Plaut. Af. 5. 2. 44. *'t Water waar mede 't leer word gefchrobt dat men bereidt*; of liever, *'t vuile water onder uit het hol van 't fchip.*
NAŬTĬCŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 2. 60. *Van een fchipper, zeeman, matroos*, of *bootsgezel.*
Caftra nautica. Nep. 7. 8. 5. *Ankergrond voor de vloot*, of *zeelegt.*
(NAUTICUS, i. m. Curt. 9. 9. 4. Liv. 39. 26. *Een fchipper.*)
NAŬTĬLUS, i. m. Plin. H. 9. 29. *Een vifch*, die even boven water zynde gekoomen, al 't water uitfpouwt dat hy ingezwolgen had, en daar na op zyn gemak voortzwemt, gelyk een fchip daar al 't vuile water is uitgepompt.
NĀVŬS, ă, ŭm. Cic. V. 3. 21. *Naerftig, arbeidzaam, vlytig, yverig, wakker, zorgvuldig, noeftig.*

NAX.

NĀXŬS, i. f. Plin. H. 4. 12. *Naxus*, een eiland van de Egeefche zee in Griekenland, en een van de Cykladifche, naar de ftelling van Strab. 10. 335.

NE.

NĒ. Adv. Cic. V. 4. 14. *Niet.*
Ne fugite hofpitium. *Schuwt deeze herberg*, of *verblyfplaats niet.* Itane? Virg. Æ. 7. 202. *Is 't niet zoo? niet waar? is 't niet waar?*
Ne. Conjunct. Subjunct. regens, *Op dat niet, uit vreeze dat.*
Ut ne quid meorum tibi effet ignotum. Cic. F. 13. 11. *Op dat u niet van 't geene my raakt onbekent zy.*
Ne hoc quidem tacebit. Ter. E. 1. 2. 49. *Ook dat zal hy wel niet zwygen.*
Ne plura. Cic. F. 13. 1. *Om 'er niet meer van te zeggen.*
Ne vivam. Cic. F. 7. 23. *Dat ik niet langer leeve, dat ik fterve.*
Quidne es alacris? Ter. E. 2. 3. 13. *Waarom zijt gy niet vrolyk*, of *bliggeeftig?*
Honeftumne factum fit, an turpe dubitant. Cic. Off. 1. 3. *Zij twyfelen of het een eerlyke, of fchandelyke zaak is.*
Peto a te, ut id a me, neve in aliis requiras. Cic. F. 1. 9. *Ik bidde u, dat gij my dit noch voor den man, noch voor anderen verzoekt, vergt*, of *afvergt.*
In tam leves, ne dicam in tam ineptas, fententias incidit. Cic. N. D. 1. 21. *Hy is tot zulke flechte, om niet te zeggen befpottelyke, gevoelens vervallen.*
Hæc lex carminibus data eft jocofis, ne poffint, nifi pruriant, juvare. Mart. 1. 36. 11. *Deeze wet is op het fchertsdichten gezet, dat ze niet vermaaken konnen, ten zy ze aardig*, of *volgeeftig zyn.*
Mene incœpto defiftam? Virg. Æ. 1. 41. *Zal ik van myn voornemen afftaan? zal ik myn opzet laaten vaaren?*
Ne amicis nihil tribuamus. Cic. F. 9. 26. *Op dat wy de vrienden niet alles weigeren*, of *niets geeven*, of *niets toeftaan.*
Egone? Ter. E. 4. 7. 8. *Ik? Ben ik het?*
(Ne word ook gevoegt by een Imperativus, om iets te ontkennen.
Ne nega. Ter. An. 2. 3. 10. *Ontken het niet, loochen het niet.*
Age, quæfo, ne tam obfirma te. Ter. H. 5. 5. 8. *Wel aan, ik bid u, verhard u zoo zeer niet.*
Ne doce. Plaut. P. 4. 5. 5. *Onderwys*, of *vermaan my niet.*
Præter Idææ matris famulos ne quis ftipem cogito. Cic. L. L. 2. 9. *Niemant vergadere aalmoeffe*, of *eenen penning, behalven de dienaars van Cybele.*
Pro his portorium ne dato. Alphen. Dig. 50. 16. 103. *Geef*, of *betaal voor deezen 't veergeld niet.*)

NEB.

NEBRĬS, idis. f. Stat. Th. 2. 626. *Een daffevel*, of *wilde geitevel.* Men vind niet dan 't plural. Nebrides.
NEĀPŎLIS, is. f. Cic. T. Q. 1. 35. *Napels*, een ftad van Italien, en de hoofdftad van 't Koningryk deezes naams.
NĔBŬLĂ, æ. f. Virg. Æ. 1. 443. Catull. 30. 10. *Nevel, mift, damp.*
(Per nebulam audire. Plaut. Capt. 5. 4. 27. *Iets niet zeker hooren.* Een fpreekwyze overgebragt van 't gezicht tot het gehoor. Door een wolke hoort men niet maar ziet men eigentlyk.
Nebula. *Een beuzeling, een nietig ding, iets dat zich fchoon vertoont en opdoet, doch wel bezien zynde niets is.* De Grieken gebruiken ook zoo hun Νεφέλη, als Cafaubonus aanmerkt Perf. 5. 7.
Grande loquuturi nebulas Helicone legunto. Perf. 5. 7. *Die veel willen opfnyden, konnen op den Helikon veel beuzelingen vergaderen.*
Nebula. *Iets dat dun, zacht en doorfchynende is, zoo dat het geen daar mede bedekt is gezien kan worden, en daar door heen fchynt*, als Mart. 8. 68. 7. zegt, en men zweeren zoude, dat het, als Seneka zegt B. 7. 9. onbedekt en naakt is.
Hac fuerat nebula nuper tibi pegma perunctum. Mart. 8. 33. 3. *Hier mede was uwe ftellaadje dun overtrokken.*
Æquum eft nuptam palam proftare nu-

nudam nebula linea? Petron. 38. *Betaamt het eene getrouwde vrouwe, zeer dunne, of zeer fijne klederen aan hebbende, zoo dat haare naakte leden gezien worden, in 't hoerhuis te gaan?*

Repetita longo vellera mollibat nebulas æquantia tractu. Ovid. M. 6. 21. *Zy kratsten de wolle zoo lang, tot dat ze zeer zacht wierd.*)

NĔBŪLO, ōnis. m. Ter. E. 2. 2. 38. Cic. S. R. 44. *Een guit, deugniet, boef, bedrieger, fielt, schelm, schurk, schoft.*

(Nebulo. *Een verquister, opmaker, slampamper, doorbrenger.* Zoo beschryft hem 't oude Glossarium. Nebulo, ὁ τὰ ἴδια λάθρα καταταγών. Nebulo, *die zyn goed heimelyk verquist.* En Cicero wydloopig Att. 6. 1. Horatius stelt hem ook tegens een gierigaart S. 1. 1. 104.)

NĔBŬLŌSUS, ă, ūm. Cic. T. Q. 1. 25. Colum. 3. 1. *Heel nevelig, nevelachtig, heel mistig, vol nevel, of mist.* De compar. Nebulosior staat by Cato R. R. 6.

NEC.

NĔC. Conjunctio. *Noch, nochte, ook niet.*

Nec melior fuit Africano quisquam nec clarior. Cic. Am. 2. *Nooit is 'er beter noch doorluchtiger man geweest dan Scipio d'Afrikaner.*

Ut hanc lætitiam nec opinanti primus ei objicerem. Ter. H. 1. 2. 12. *Op dat ik hem dit vermaak onvoorziens eerst mogt aandoen.*

Ab iis longe dissentimus, nec mirum. Cic. Am. 9. *Wy verschillen zeer in gevoelen met hen, en 't is geen wonder.*

Necnon etiam poëmata faciebat ex tempore Suet. Gr. 23. 2. *Hy maakte ook vaerzen voor de vuist.*

Parthi transierint, necne, præter te video dubitare neminem. Cic. F. 2. 17. *Gy zyt de eenige die noch in twyfel trekt, of de Parthen doorgetrokken zyn.*

Necdum etiam causæ irarum exciderant animo. Virg. Æ. 1. 19. *Zy hadden de redenen van hunne quaadheit noch niet vergeeten.*

(Nec. *Want.*

Nec mihi quidem libertus ullus est. Plaut. Curc. 4. 3. 15. *Want ik heb niet eenen vrygemaakten slaaf, of niet eenen slaaf dien ik tot een vry man gemaakt hebbe.*

Nec. Festus. *Niet, neen.*

Nec recte si illi dixeris, vapulabis. Plaut. Most. 1. 3. 83. *Indien gy hem niet wel zult bejegenen, zult gy slagen krygen.*

Nec non *En, ende.*

Nec non sæpe laudabo Biantem. Cic. Par. 1. *En ik zal dikwils Bias roemen.*

Nec non &c. *Ende.*

Nec non & minaciter efflagitantes. Suet. Tit. 5. 3. *Ende onder bedreiging sterk aanhoudende.*)

NĔCĀTUS, ă, ūm. Cic. N. D. 3. 33. *Gedoodt, omgebragt, om hals gebragt, dood geslaagen.*

NĔCESSĀRIA, æ. f. Cic. Mur 35. *Een vriendin, bloedvriendin, goede bekende.*

NĔCESSĀRIĒ. Adv. Cic. I. R. 1. 29. *Noodzakelyk, noodwendig, door nood, uit nood, of uit noodzakelykheit.*

NĔCESSĀRIŌ. Adv. Cic. T. Q. 4. 4. *Noodzakelyk, noodwendig, uit noodzake.*

NĔCESSĀRIUS, ă, ūm. *Noodzakelyk, noodwendig, van noden.* (De compar. Necessarior staat by Tertull. Anim. 4. en Hab. mul. 5. Cicero heeft in plaatse van dien de superl. F. 2. 6. Maxime necessarius.)

Necessarius illi rei. Cic. F. 2. 19. *Daar toe noodzakelyk.*

Quæ sunt necessaria ad victum. Cic. F. 14. 20. *De noodzakelykheden des levens.*

Necessarius. Cic. Mur. 35. *Een vriend, bloedvriend, bloedverwant.*

(Necessarius. *Het uiterste, dat tot het uiterste verloopt.*

Necessariam turpitudinem morte voluntaria depellere. Cic. Prov. Conf. 3. *Met zich zelven om te brengen de uiterste schande, waar toe men vervallen zoude, afweeren.*)

NĔCESSĒ est. *'t Is noodzakelyk, of van nooden.*

Mori necesse est. Cic. Fat. 9. *'t Sterven is noodzakelyk.*

Necesse habere. *Van nooden hebben, noodzakelyk zyn.*

Necesse habeo scribere. Cic. Att. 10. 1. *Ik heb iets noodzakelyks te schryven, of ik moet nootzakelyk schryven.*

(Necesse, zegt Donatus over Ter. E. 5. 5. 28. is een Nomen, want necessus, necessis en necessum worden gelezen.)

NĔCESSĬTAS, ātis. f. Cic. Off. 2. 21. *Noodzaake, noodzakelykheit, noodwendigheit, nooddwang.*

Denunciare ultimam necessitatem Tac. An. 15. 61. 5. *Met den uitersten nood, of met de dood dreigen.*

Necessitates. Plin. E. 5. 19. 9. *De vereischte noodzakelykheden om te leeven, of des levens.*

Necessitas Cæs. B. C. 1. 8. 3. *Bloedverwantschap, maagschap, vriendschap.*

(Necessitates. *Nooden, rampen, ongevallen, ongelukken, tegenspoeden* die wy noodzakelyk moeten uitstaan.

Famem & cæteras necessitates tantopere tolerabant. Suet. J. 68. 2. *Zy stonden den honger en andere tegenspoeden zoo verre uit.*

Necessitates. *Openbaare lasten*, die de onderdaanen, om den oorlog te voeren enz, noodzakelyk moeten draagen.

Necessitates populo esse indicandas. Liv. 24. *Dat men het volk bekent zoude maaken de lasten die te draagen waren.*

Necessitates continebantur. Tac. An. 1. 11. 7. *De openbaare lasten wierden daar in begrepen.*

Necessitates. *Schulden.*

Socius necessitatum. Tac. An 2. 27. 4. *D . ineffens een ander veel schuldig is, of die met een ander veel schulden heeft.*

Necessitas. Cæs. by Gell. 13. 3. *Zwagerschap, verwantschap, bloedvriendschap.*

Semper se rempublicam privatis necessitatibus habuisse potiorem. Cæs. B. C. 1. 8. 3. *Dat hy altyd in het Gemeenebeste zyne byzondere bloedvrienden voor getrokken hadde.*)

NĔCESSĬTŪDO, inis. f. Cic. I. R. 2. 57. *Noodzaake, noodzakelykheit, noodwendigheit.*

Necessitudo. Cic. Div. 19. *Bloedverwantschap, maagschap, vriendschap.*

Contubernii necessitudo. Cic. Pl. 11. *Vriendschap, of kennisse door t'zamenwoning.*

Adjungere ad necessitudinem suam bonos viros. Cic. F. 13. 11. *Vriendschap met eerlyke luiden maaken.*

(Necessitudo. *Zwagerschap, verwantschap, bloedvriendschap.*

Postulantibus utriusque militibus, ut necessitudine aliqua jungerentur. Suet. A. 62. 1. *Als de benden van beide zyden daar op stonden, dat ze zich aan malkanderen verzwageren zouden.*

Ad retinendam Pompeji necessitudinem. Suet. J. 27. 1. *Om Pompejus nabestaande, of verwant te blyven.*

Necessitudines. *Bloedvrienden.*

Crederes Alexandrum inter necessitudines flere. Curt 4. 10. 23. *Gy zoud gelooven, dat Alexander onder zyne bloedvrienden, of in 't midden van die hem in 't bloed bestonden, weende.*

Omitto necessitudines reliquas Suet. C. 4. 1. *De andere bloedvrienden haal ik niet op, of ga ik voorby.*)

NĔCO, ās, āvi, ātum. āre Cic. S. R. 25. *Dooden, ombrengen, om hals brengen, moorden, doodslaan.*

Odore tetro aliquem necare. Lucret. 6. 787. *Iemant door eenen vuilen stank doen sterven, of het leven beneemen.*

Necantur herbarum radices. Colum. 2. 4. *De wortels der kruiden sterven.*

In-

Indolem rectam necas. Sen. H. 2. 454. *Gy bederft eenen goeden inborst*, of *bindt eenen goeden aart uit.*

NECROMANTIA, æ. f. Cic. T. Q. 1. 16. Νεκρομαντεία. *Dodenwaarzeggery, voorzegging die door 't oproepen der dooden geschiedt.* Zekere waarzeggery, die, naar men wil, geschied, met de ziel in 't lighaam, van hen die onlangs gestorven zyn, te doen weder komen, om 'er iets uit te verneemen. Cicero schryft dit woord in 't Grieksch.

NECTAR, aris. n. Cic. T. Q. 1. 40. *Nektar, nektardrank, Godendrank*, de verzierde drank der Goden.

Nectar. Hor. O. 1. 13. 16. *Zoetigheit, zoete, of aangenaame smaak.*

NECTAREA, æ. f. Plin. H. 14. 16. *Alantswortel, de wortel van 't alantskruid.*

NECTAREUS, a, um. Ovid. M. 7. 707. *Van nektar.*

NECTARITES vinum. Plin. H. 14. 16. *Alants wyn, wyn van alantswortel*, of *met alantswortel gekookt.*

NECTO, is. nexui, nexum, nectere. *Binden, t'zamenbinden, t'zamenvoegen, knoopen, aan malkanderen knoopen*, of *vast maaken, breyen.*

Catenas alicui nectere. Hor. O. 1. 29. 5. *Ketenen*, of *boeijen voor iemant gereed maaken*, of *bereiden.*

Brachia nectere. Ovid. F. 6. 329. *Malkanderen omhelzen*, of *omarmen.*

Aranea nectit opus sub trabe. Ovid. Am. 1. 14. 8. *De spin weeft haar webbe onder een balk.*

Veneris nectere vincula. Virg. E. 8. 78. *De broek*, of *voorbroek toeknopen.*

Nectere aquas in glaciem. Prop. 4. 3. 48. *Het water doen bevriezen, doen toevriezen*, of *doen toestremmen*, van den wind, of de kou spreekende.

Aliud ex alio nectitur. Cic. L. L. 1. 19. *'t Een volgt uit het ander.*

Nectere dolum alicui. Liv. 27. 28. *Een bedrog tegens iemant smeeden, bedenken*, of *verzinnen.*

Jurgia cum aliquo nectere. Ovid. Am. 2. 235. *Met iemant krakkeel maaken.*

Moras alicui nectere. Val. Fl. 3. 374. *Iemant ophouden.*

NECUBI. Liv. 25. 33. *Op dat niet ergens, uit vreeze*, of *schroom dat ergens.*

Videndum necubi aqua consistat. Varr. R. R. 1. 45. *Men moet toezien dat het water niet ergens blyve stil staan.*

Necubi. Adv. *Nergens.*

Necubi consistere coëgit. Liv. 22. 2. *Hy heeft ze nergens gedwongen halte te houden*, of *stil te staan.*

NECUNDE. Adv. *Op dat men niet.* Necunde ex stationibus conspiceretur. Liv. 28. 1. *Op dat men hem niet van eenige schilderplaats gewaar werd*, of *ontdekte.*

NECYDALUS, i. m. Plin. H. 11. 22. *Een zywoorm in zyn tonnetje*, eer hy tot een uiltje word.

NED.

NEDOM. *Weiniger, veel min.* Mortalia facta peribunt, nedum sermonis stet honos. Hor. A. P. 68. *De daaden der menschen zullen vergaan, veel min zal de sierlykheit*, of *de zuiverheit der taale konnen bewaart worden.*

(Satrapes si siet amator, nunquam sumptus ejus ferre queat: nedum tu possis. Ter. H. 3. 1. 43. *Al was hy een Drossaart van den lande, zoude hy nooit, als hy haar minnaar*, of *vryer was, haare kosten konnen draagen, hoe veel te min zoud gy 't konnen doen.*)

Funderem pro te sanguinem, nedum pecuniam. Valla. El. 2. 18. *Ik zou voor u myn bloed storten, ik laat staan myn geld geeven.*

NEF.

NEFANDUS, a, um. Cic. Dom. 51. *Grouwelyk, schrikkelyk, afgryselyk, versfoeyelyk, ysselyk, daar wegens zyn schandelykheit zelf niet van mag gesproken worden.* (De superl. Nefandissimus staat by Just. 18. 7. 10.)

‡ NEFANS, tis. Dit is een oud woord daar Lucil. 3 en 29. en Varr. Σκιαμ. by Non. 8. 47. Nefantia, van hebben gemaakt: doch 't word nu niet gebruikt.

(Nefarie. Adv. *Op eene schandelyke*, of *schelmachtige wyze.*

Pater est occisus nefarie. Cic. S. R. 11. *De Vader is op eene schelmachtige wyze omgebragt.*)

NEFARIUS, a, um. *Wreed, boos, schelms, ondengend, godloos: grouwelyk, vervloekt.*

Nefarius homo. Cic. Off. 2. 14. *Een schelm, een boos*, of *schelms mensch, een fielt, een guit.*

Nefarium facinus. Cæs. B. G. 7. 38. 8. *Een grouwelyk*, of *vervloekt schelmstuk, een eerlooze daad.*

NEFAS. n. indecl. *Een misdaad, een strafwaerdige*, of *schandelyke daad, een schelmstuk.*

Capitale nefas. Ovid Pis. 43. *Een halszaak, een misdaad die de dood verdient.*

Mihi nefas sit oblivisci, &c. Cic. F. 15. 21. *Het zoude een misdaad voor my zyn, te vergeeten, enz.*

Nefas dictu est. Cic. S. 5. *'t Is een misdaad te zeggen, 't is verboden*, of *niet geoorlofd te zeggen.*

Quidquid corrigere est nefas. Hor. O. 1. 24. 20. *Al wat onverbeterlyk*, of *niet te verbeteren is.*

NEFASTUS, a, um. Hor. O. 2. 13. 1. *Ongeoorlofd, verboden, onvry.*

Nefasti dies. Ovid. F. 1. 47. *Dagen van rechts stilstant*, of *waar op geen rechtspleeging geschiedde*, en die met de letter N geteekent wierden, gelyk Festus zegt.

NEFRENDES. Festus zegt dat men dus *de rammen* noemde, om dat ze met de tanden niet konnen breeken. Varr. R. R. 2. 4 wil dat het *Speenvarkens* zyn, vermids ze noch geen eikels konnen in stukken byten.

NEG.

(NEGABUNDUS, a, um. *Ontkennende, loochenende.* Dit woord heeft Cato gebruikt by Festus.)

NEGANTIA, æ. f. Cic. T. 14. *Loochening, ontkenning.* Dit woord word maar eens in Cicero gevonden.

NEGATIO, onis. f. Cic. Syll. 13. *Loochening, ontkenning.*

(NEGATIVUS, a, um. Ulp. Dig. 7. 6. 5. *Waar door men iets ontkent*, of *loochent.* Zie Negatorius.

NEGATOR, oris. m. *Loochenaar, ontkenner, een die iets ontkent; verloochenaar*, of *die loochent.*

Negator nati. Prud. Ap. 179. *Een loochenaar van den zoone.*

NEGATORIUS, a, um. *Loochenende, ontkennende, waar door men iets ontkent.*

Negatoria actio, is by de Rechtsgeleerden, *een ontkenning dat 'er eenige last op onze erven*, of *hofsteden is.* Zie Ulp. Dig. 7. 6. 5. §. 7: 8. 5. 2.

NEGATRIX, icis. f. *Een verloochenster, een die verloochent.*

Gens negatrix Christi. Prud. Ap. 550. *Een volk dat Christus verloochent.*)

NEGATUS, a, um. *Geweigert, afgeslagen, ontzeit, verboden.*

Via negata. Hor. O. 3. 2. 22. *Een weg*, of *doortocht die geweigert is, een verboden weg.*

Cupimus negata. Ovid. Am. 3. 4. 17. *Wy zoeken*, of *staan naar 't verbodene; wy wenschen naar 't geen ons geweigert word.*

‡ NEGITO, as, avi, atum, are. Plaut. B. 5. 2. 76. Sall. B. J. 111. Zie Nego.

NEGLECTIO, onis. f. Cic. Mur. 4. *Verachting, versmading, kleinachting van iets.*

(Neglectius. *Zeer onachtzaam.*

Neglectius incedere. Hieron. E. 25. *Zonder sieraad*, of *zonder optooisel voor den dag koomen.*)

NEGLECTUS, us. m. *Verachting, versmading, 't verachten*, of *versmaaden van iets.* Men vind niet dan de Dativus Neglectui.

Neutiquam hæc res neglectui est mihi. Ter. H. 2. 3. 116. *Ik veracht, wraak, verwerp, of misprys deeze zaak in geenen deele.*

NĔGLĒCTŬS, ă, ŭm. Cic. Fin. 3. 20. *Veracht, niet geacht, ongeacht, zonder aanzien, of achting*, van persoonen spreekende.

Relinquere aliquid neglectum. Quintil. I. O. 1. 1. *Iets niet achten, ergens geen werk van maaken.*

Coma neglecta. Ovid. Art. 3. 153 *Verwart, ongecert, of loshangend haair.*

Fides neglecta. Ovid Her. 21. 234. *Een niet gehouden woord.*

Agri neglecti. Hor S. 1. 3. 37. *Verwaarloosde, of onbebouwde landen.*

NĔGLĬGĔNS, tis. Cic. Att. 1. 5. *Onachtzaam, zuimachtig, achteloos, zorgeloos, onbezorgt, zonder zorg, of bekommering.*

Negligens de alieno. Plin. E. 4. 13. *Onbezorgt voor een anders goed.*

In aliquem negligens. Cic. F. 13. 1. *Die geen zorg voor iemant draagt.*

Negligens in amicis eligendis. Cic. Am. 17. *Onachtzaam in 't verkiezen van goede vrienden.*

Negligens. Catull. 12. 3. *Onachtzaam, achteloos, die niet op zyn hoede is, die niet omzichtig, of voorzichtig is.*

Negligens sui. Sen. Ir. 1. 1. *Die zyn eigen voordeel verwaarloost, of niet gade slaat.*

Alarum negligens sudor. Petron. 87. *'t Ligs voort koomende zweet der oxelen.*

NĔGLĬGĔNTĔR. Adv. Cic. Pl 5. *Onachtzaamelyk, zorgeloosslyk, zonder eenige zorg, of bekommering.* De compar. Negligentius staat by Cic. S. R. 38. en de superl. Negligentissime by Sen. E. 63.

NĔGLĬGĔNTĬĂ, æ. f. Quintil. I. O. 1. 3. *Achteloosheit, onachtzaamheit, verwaarlozing, zorgeloosheit, onbezorgtheit.*

Negligentia fortunæ. Sen. V. B. 5. *Verachting, of versmading der rykdommen.*

Quædam negligentia est diligens. Cic. Or. 23. *Daar is eene zekere voorbedachte, of overlegde onachtzaamheit.*

Negligentia tua non feci. Ter Ph. 5. 9. 27. *Ik heb dat niet uit verachting van u gedaan.*

NĔGLĬGO, is, nēglexi, nēglēctŭm, neglĭgĕrĕ. *Verzuimen, verwaarloozen, verachten, versmaaden, niet achten, ergens geen werk van maaken, zich ergens niet over bekommeren, zich iets niet aantrekken.*

Negligere imperium alicujus. Cæs. B. G. 5. 7. 7. *Iemants bevel in den wind slaan, of niet achten.*

Minas alicujus negligere. Cic. P. Q. 30 *Iemants dreigingen niet achten.*

Alicujus injurias negligere. Cæs. B. G. 1. 35. 4. *Zich eens anders verongelyking niet aantrekken.*

Periculum fortunarum & capitis præ mea salute neglexit. Cic. F. 14. 4. *Hy heeft zyn leven en goed voor myne behoudenis gewaagt.*

NĔGO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Loochenen, ontkennen.*

Aut ai, aut nega. Næv by Diom 1. *Zeg ja, of neen, beken of ontken het.*

Negare factum Ter. An. 1. 1. 120 *Een daad, of feit loochenen, of ontkennen.*

Negaris esse domi. Mart. 2. 5. 5. *Men zegt dat gy niet t'huis zyt.*

Negare. Ter. An. 2. 3. 5. *Weigeren, afslaan, of ontzeggen.*

Præcise alicui negare. Cic. Att. 8. 4. *Iemant iets uitdrukkelyk weigeren.*

Veniam negare. Ovid. M. 10. 38. *Vergiffenis weigeren.*

Electionem nobis temporis negat regio. Colum. 4. 23. *'t Land verbied ons den tyd te verkiezen.*

Stimulis negare. Lucan. 8. 3. *Naar de spooren niet luisteren.*

(Negare. *Loochenen, ontkennen, zeggen iets niet te zyn, 't geen het niet is.*

Negaverunt, quemquam patrio more in id fastigium recipi. Curt. 4. 1. 17. *Zy hebben gezegt, dat niemant naar hunne vaderlyke zeden tot die waerdigheit aangenomen wierd.*

Negantem, cognitionis rem esse. Suet. Cl. 15. 2. *Zeggende, dat het een geding was, dat voor den Vorst niet most bepleit worden.* Zie wat wy verder van deeze aardige spreekwyze gezegt hebben over Suetonius §. 7.

Negare, siet ook zomtyds zoo op twee deeltjes van een reden, dat het eerste op eene ontkennende, het tweede op een bekennende wyze moet verstaan worden.

Neque possum negare, eum adfuisse, sed non plus duobus, an tribus mensibus. Cic. F. 13. 29. *Ik kan ook niet loochenen dat hy 'er geweest is, maar dat kan ik zeggen, dat hy 'er niet langer dan twee of drie maanden is geweest.*)

NĔGŌTĬĀLĬS, is. m. en f. ālĕ, is. n. Cic. I. R. 1. 11. *Van zaaken, dat zaaken raakt, of bezigheden betreft.*

NĔGŌTĬĀTĬO, ōnis. f. Cic. F. 13 66. *Koophandel, koopmanschap, neering, hantecring.*

Facite me dominum, si negotiatio placet. Petron. 77. *Maakt my meester, zoo u mynen handel, of myne vinding behaagt, of aanstaat.*

NĔGŌTĬĀTŎR, ōris. m. Labeo Dig. 32. 1. 65. Ulp. Dig. 17. 2. 49. *Zaakwoerder, bewindhebber, een koopmans handeldryver, een die eens anders dingen waarneemt, een Factoor.*

Negotiator. Cic. V 3 60. *Een koopman, handelaar, handeldryver.*

Mancipiorum negotiator. Quint I. I. O. 5. 12. *Een handelaar in slaven.*

NĔGŌTĬŎLŬM, i. n. Cic. Att. 16. 11. *Een zaakje, een geringe zaak, een zaak van klein belang.*

NĔGŌTĬŎR, aris, atus sum, ari Cic. Man. 3. 7. *Koopmanschappen, koopmanschap doen, handelen, of handel dryven.*

Negotiari animas. Plin. H. 29. 1. *Geld winnen met luiden om hals te helpen*, van geneesmiddelen spreekende. (Harduinus houd staande dat men Animæ moet leezen, als Columella beneden.)

Negotiari aliquo genere mercaturæ. Colum. Præf. 12. *Zekere koopmanschap doen.*

(NĔGŌTĬŌSĬTĀS, aris. f. Gell. 11. 16. *Een bemoetal, een die zich met alles bemoeit.*)

NĔGŌTĬŌSŬS, ă, ŭm. Cic. Mur. 8. *Die veel te doen heeft, die veel omslag, veel bezigheit, of veel om handen heeft.* De compar. Negotiosior staat beneden by Seneka.

Negotiosi eramus nos nostris negotiis. Plaut. Merc. 1. 2. 79. *Wy waren bezig met onze dingen te doen.*

Quid crudelitate negotiosius? Sen. de Ir. 2. 13. *Is 'er iets moeyelyker dan de wreedheit?*

(Negotiosa res. Plaut. St. 2. 2. 32. *Een moeyelyke zaak, een werk vol arbeid en moeite.*

Negotiosum tergum. Plaut. M. G. 2. 5. 37. *Een rug die veel werks gegeeven, of die veel geslaagen word.*

NĔGŌTĬĀTŌRĬUS, a, ŭm. Lampr. Al. Sev. 32. *Dat tot de koopmanschap behoort, dat de koopmanschap raakt.*

Naves negotiatorias ad Indos sæpe misit. Vop. Firm. 3. *Hy heeft dikwils koopvaardyschepen naar Indiën gezonden.*)

NĔGŌTĬĀTRĪX, icis. f. Paull. Dig. 34. 2 32. §. 4. *Een koopvrouw, een vrouw die koopmanschap doet.*

NĔGŌTĬŬM, ii. n. *Arbeid, werk, bezigheit, hanteering, neering.*

Negotii plenus. Plaut. Ps. 1. 3. 146. *Heel bezig, vol bezigheit, die zyn hals vol werk heeft.*

Forensia negotia. Quintil. I. O. 1. 12. *Rechtzaaken, zaaken van 't Gerechtshof.*

Negotia umbratica. Gell 3 1. *Zaaken, of bezigheden die een zitter, dat is, iemant die wel zitten kan, vereischen.*

Non sine negotio aliquid facere. Plin. H. 21. 10. *Niet zonder moeite,*

te, of *arbeid iets doen*, *uitvoeren*, of *verrichten*.

Nullo negotio. Cic. Att. 10. 16. *Zonder eenige moeite*, *heel ligtelyk*.

Agere negotium suum. Cic Fl. 34. *Zyn eigen dingen doen*, *voor zich zelven arbeiden*. Publicum. Cic. de Or. 2. 6. *Voor 't Gemeenebest arbeiden*.

Paucis verbis negotium conficere. Cic. D. 2. 49. *Een zaak met weinig woorden afdoen*.

Negotium alicui facessere. Cic. F. 3. 10. *Iemant moeite maaken*, of *aandoen*; *iemant moeyelyk vallen*.

Dedo tibi isthuc negotii. Ter. An. 5. 4. 50. *Ik belast u met die zaak*, *ik beveel u die zaak aan*.

Facere negotium. Ulp. Dig 48. 2 4. *Iemant beschuldigen*.

Mirabar quid hic negotii tibi esset. Ter. Ad. 4. 5. 8. *'t Verwonderde my*, of *ik kon niet begrypen*, *wat gy daar te doen had*.

Negotii nihil est, &c. Cic. Fin. 2. 17. *'t Is geen zaak van belang*, of *aangelegenheit*, *enz*.

Magnum negotium est navigare, atque id mense Quintili. Cic. A. 5. 12. *'t Is geen groote zaak op zee te gaan*, *byzonderlyk in de maand van July*: *'t is wat schoons ter zee te vaaren*, *en dat in Hooimaand*.

Quid tibi negotii mecum est? Plaut. Mil. 2. 5. 15. *Wat hebt gy met my te doen*, of *uitstaande*?

(Negotium. *Een middel*, *een hulpmiddel*.

Neque de hac re negotium est quin male occidam. Plaut. Capt 3. 3. 10. *Hier is geen middel of ik zal verlooren gaan*.

Negotium. *Een oorzaak*, *een reden*.

Sed quid est negotii, quamobrem succenses mihi? Plaut. Capt. 3. 5. 11. *Wat oorzaak is 'er*, *wat hebt gy voor reden*, *dat gy op my verstoort zyt*?

Negotium. *Een beschuldiging*.

Quod aliud negotium patitur Christianus nisi suæ sectæ? Tertull. Scap. 4. *Waar over word een Christen anders beschuldigt dan dat hy een Christen is*?

Ob negotium cui facessendum pecuniam accipere. Ulp. Dig 48. 2. 4. *Geld neemen om iemant te beschuldigen*, of *aan te klaagen*.)

NEM.

NEMAUSUS, I. f. Plin. H. 3. 5. *Nismes*, een stad van Vrankryk in Neder-Languedocq.

NĒMO, inis. m. en f. *Niemant*, *geen mensch*.

Nemo me convenire valuit, quin fuerim occupatus. Cic. S. 10. *Niemant heeft my ooit bezogt*, *of hy heeft my bezig gevonden*.

Omnium hominum neminem facio pluris. Cic. Att. 8. 2. *Ik acht niemant*, of *geen mensch meer dan hem*.

Nemo ex nostris. Cic. Fin. 1. 4. *Niemant van onze landgenooten*.

Nemo hoc nescit. Cic. V. 3. 25. *Niemant is hier ontwetig van*, of *al de waereld weet dit*.

Non nemo in ipsa curia hostis est. Cic. Mur. 39. *In den raad zelf is wel een vyand*, of *verrader*.

Unus omnes artis partes consequi nemo potuit. Cic. Her. 4. 5. *Daar is niemant die alle de deelen van deeze konst heeft konnen meester worden*, of *verstaan*.

Contingit tibi quod haud scio an nemini Cic. F. 9. 14. *U gebeurt iets*, *dat ik niet weet of 't aan iemant gebeurt is*.

Nemo. *Een slecht*, of *ongeacht mensch*, *een slechten*, of *armen bloed*.

Quem tu neminem putas. Cic. Att. 7. 3. *Dien gy voor eenen slechten bloed*, of *niet met al acht*.

Nemo homo. Cic. N. D. 2. 38. *Geen mensch*, *niet een eenig mensch*, *geen levendige ziel*.

Esse hominem qui id ignoret, arbitror neminem. Cic. F. 15. 10. *Ik geloof dat daar niet een eenig mensch onweetende van is*.

(Nemo word ook van een vrouw gezegt.

Hoc ego scio unum, neminem peperisse hic. Ter. An. 3. 2. 26. *Dat eene weet ik wel*, *dat hier geen vrouw in de kraam is gekoomen*.

Vicinam neminem magis amo quam te Plaut. Cas. 2. 2. 12. *Geen van myn buurvrouwen bemin ik meer dan u*.)

NEMŎRĀLIS, is. m. en f. ālĕ, is. n. Mart. 13. 19. 1. *Van een bosch*, of *bosschaadje*, *dat tot de bosschen behoort*.

Antrum nemorale. Ovid. M. 3. 157. *Een boschspelonk*, *een kuil*, of *hol in een bosch*.

NEMŎRENSIS, is. m. en f. ensĕ, is. n. *Van een bosch*, of *woud*.

Mel nemorense. Colum. 9. 4. *Bosch honig*, *wilden honig*, die in de bosschen op zekere boomen gevonden word.

Rex nemorensis. Suet. C. 35. 7. *De Oppergezaghebber over de offerhanden die Diana in de bosschen geoffert wierden*. Zie onze aantekening.

† NEMŎRIVAGUS, ă, ŭm. Catull. 63. 70. *Door de bosschen zwervende*, of *loopende*, *de bosschen doorkruissende*, van wilde zwynen, enz sprekende.

NEMŎRŌSUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 3. 270. Plin. H. 5. 1. *Vol bosschen*, *heel boschachtig*, *boomryk*, van een berg, eiland, enz sprekende.

Nemorosus. Nemorosæ sylvæ. Ovid. M. 10. 687. *Dikke*, *dichte*, *schaduwryke*, of *boomryke bosschen*.

NEMPĔ. Adv. In de volgende betrekenissen.

Nempe negas ad beate vivendum satis esse virtutem. Cic. T. Q. 5. 9. *Gy loochent dan*, *dat de deugd genoeg is om gelukkig te leeven*.

Nempe hoc sic esse opinor dicturum patrem. Ter. An. 2. 3. 13. *Want ik geloof dat myn vader zal zeggen*, *dat dit zoo is*.

Bene volo illi facere. P. Nempe de tuo. Plaut. Trin. 2. 2. 47. *Ik wil hem goed doen*. P. *te weten van 't uwe*, of *op uw beurs*.

Legiones abducis a Bruto: quas? nempe illas quas, Cic. A. 10. 3. *Gy trekt keurbenden van Brutus af*: *welke? te weten die*, *dewelke*, *enz*.

Scimus nempe, hæremus nihilominus. Cic. Att. 9. 15. *Wy weeten immers wel*, *en staan echter in twyfel*.

Scio quid velis, nempe me hinc abire. Plaut. Merc. 4. 4. 36. *Ik weet wat gy wilt*, *te weten dat ik my hier van daan pakke*.

NEMUS, ŏris. n. Cic. D. 1. 50. *Een bosch*, of *woud*. Eigentlyk is 't een geplant bosch daar fraaije wandelgangen en laanen in zyn; 't word ook voor allerlei slag van bosch, of bosschaadje genomen.

NEN.

NĒNIA, æ. Varr. by Non. 2. 594. Cic. L. L. 2. 24. *Een Treurzang*, *rouwzang*, *treurlied*, *klaaglied*, *rouwlied*, waar in den lof van eenen dooden word opgehaalt.

(Nenia. *Het einde*, om dat het klaaglied het laatste voor den afgestorvenen was.

Id fuit nenia ludo. Plaut. Ps. 5. 1. 32. *Dat was het einde van 't spel*.

Huic mea hera apud nos dixit neniam de bonis. Plaut. Trin. 2. 1. 3. *Myn juffrouw heeft deezen aangezegt*, *dat zyne goederen by ons een einde hadde*, of *verdaan waren*.

Nenia. *Een gemeen gezang*, *een liedje*, of *deuntje*.

Nenia puerorum. Hor. E. 1. 1. 62. *Het gemeene liedje*, *deuntje*, of *gezang der kinderen*.

Nenia. Hor. O. 3. 28. 16. *Een slaapliedje*, of *slaapdeuntje*, *een liedje om 's nachts gezongen te worden*.

Occupari ut somno possint, audiendæ sunt neniæ. Arnob. 7. 237. *Op dat ze in den slaap mogen koomen*, *moet men voor haar een liedje zingen*, *men moet ze in slaap zingen*.)

NEO,

NEO.NEP.

NEO, ĕs, evi, ētum, ĕrĕ. Ovid. M.F.14 *Spinnen.*

Donum quod nostræ nevere manus. Sil. 7.81. *Een geschenk dat ik met eige handen gesponnen heb.*

NEOMAGUS, i. f. *Nimwegen*, of *Nieumegen*, een stad van Gelderland.

NEOTERICE. Adv. *Nieuwelyks*, *voor de eerste maal*, *voor de eerste reize.*

Neoterice dictum. Ascon. Cic. 22. *Een nieuw woord*, *een woord dat eerst uitgevonden*, of *noch nooit gebruikt is.*

(NEOTERICUS, I. m. *Een nieuweling in 't schryven*, *een schryver die onlangs geschreven heeft.*

Ut quisque neotericorum asseveravit. Aur. Vict. Præf. O. G. R. *Gelyk elk van de schryveren*, *die onlangs geschreven hebben*, *verzekert heeft.*

NEPĂ, æ. m. Cic. Fin. 5. 15. *Een schorpioen*. zeker vergiftig dier.

NEPENTHES, is. n. Plin. H. 25. 2: 21. 21. *Zeker kruid*, daar Helena een geneesmiddel voor Telemachus van maakte om hem te vervrolyken.

NEPETĂ, æ. Cels. 2. 21. Colum. 7. 5. *Neppe*, *kattekruid*. Zeker kruid.

NEPOS, ōtis. m. Cic. T. Q. 1 35. *Een kinds zoon*, of *neef*. Non. 3. 147. zegt dat men *een kinds dochter*, of *nicht* Nepos mag noemen.

Ex filia nepos. Cic. Cl. 76. *Een dochters zoon.* Ex filio. Justin. Inst. 1. 25. 1. *Een Zoons zoon.*

Nepotes. Virg. Æ. 6. 682. *Neeven*, *kinds kinderen*, *nakomelingen*, *naneeven.*

Nepos. Cic. P. Q. 12. *Een lichtmis*; *quistgoed*, *een doorbrenger*, *verquister*, of *opmaker van zyn goed.* Isid. 10. N. haalt dit van Nepa, die al zyn jongen opvreet, behalven een, die 't op zyn rug ontkomt, en daar na zynen vader ombrengt. (Dit schynt niet waarschynlyk, Want Nepa is een Afrikaansch woord, naar 't zeggen van Festus. En de Romeinen hadden niet van noden den oorsprong van hunne woorden zoo verre te haalen.)

Non minus est in populi Romani patrimonio nepos, quam in suo. Cic. Rull. 1. 1. *Hy is niet minder quistachtig in 't goed van 't Roomsche volk, dan in zyn eigen.*

(Nepos. Colum. 4. 29. *Een loot*, of *afzetzel van een wynstok.*

Nepos word ook van de dieren gezegt. Colum. 6. 37.)

NEPOTATUS, ūs. m. Plin. H 14. 4. Veteres Glossæ. Nepotatus, Ἀσωτία. *Een ongeregelt*, *ligtvaerdig*, of *ongebonden leven*, *verquisting*, of *opmaking van zyn goed.*

(NEPOTINUS, ă, ūm. *Dat ligtmissen*, *dat doorbrengers raakt.*

Nepotinis sumptibus omnium prodigorum ingenia superavit. Suet. C. 37. 1. *Overtollige*, of *onmatige kosten doende*, *heeft hy alle doorbrengers overtroffen in aardige vonden te bedenken.*)

NEPOTOR, āris, ātūs sūm. āri Sen. B. 1. 15. Tertull. Apol. 46. *Ligtmissen*, *zyn goed opmaaken*, of *doorbrengen*, *los*, of *ongebonden leeven.*)

NEPOTULUS, i. m. Plaut. M. G 5. 20. *Een zoons zoon*, of *dochters zoon'*, *een neef.*

NEPTIS, is. f. Cic. Cl. 58. Ovid. Her. 8. 32. *Een zoons* - of *dochters dochter*, *een nicht.*

NEQ.

NEQUĀ. Adv. Cic. Div. 10. *Op dat niet ergens door*, of *op dat niet door eenig middel.*

NEQUAM. Adjectivum indeclinabile. Hor S. 2. 7. 100. *Ondeugend*, *quaad*, *boos*, *schelms.*

Nequam homo. Cic. Cœl. 4. Plaut. Most. 1. 2. 23. *Een deugniet*, *een ondeugend* - of *schelms mensch*, *een fielt*, *boef*, *guit*, *schelm*, *schurk.*

Nequam vitis. Colum. 3. 10. *Een ondeugende*, of *onvruchtbaare wyngaard.*

NEQUĀM facere. Plaut. Pœn 1. 1. 50. *Quaad doen*, *guiteryen*, *guitestukken*, *fielteryen*, of *schelmstukken pleegen.* Nequam word in deeze plaats adverbialiter genomen.

(Nequam. *Een quaad*, *een ongemak.* Vin, dare nequam illi? Plaut. Pœn. 1. 1. 31. *Wilt gy hem quaad doen? Wilt gy hem een ongemak toebrengen?*

Nequam. *Een geil*, of *dartel mensch.* O hominem nequam! quid enim aliud dicam? Cic. A. 2. 31. *O gy geile knaap! want wat zou ik anders van u zeggen?*"

Nequam. *Verkeert*, *niet recht.*

Strenuos præterire, more fit. CH. Nequam quidem. Plaut. Trin. 4. 3. 29. *Het is nu de gewoonte dappere mannen voor by te gaan.* CH. *Dat is niet recht*, of *dat is verkeert.*)

NEQUĀNDO. Adv. *Op dat niet t'eeniger tyd*, of *t'eenigen dage.*

Ut nequando amare inciperemus eum, quem, &c. Cic Am 16. *Op dat wy niet t'eeniger tyd hem zouden beginnen te beminnen*, *die enz.*

NEQUĀQUAM. Adv Cic. I. R. 2. 8. Hor. S. 2. 4 48. *Geenzins*, *ganschelyk niet*, *in geenen deele*, *in geenderley wyze*, *in 't minste niet.*

NEQUE. Adv. Cic. Am. 13. *Noch*, *ook niet.*

Respondit ad id sibi, neque opes deesse, animum etiam superesse. Liv. 27. 10. *Hy heeft geantwoord*, *dat het hem daar toe noch aan geen goed ontbrak*, *ja dat hy 'er noch overvloedig toe gemoedigt was.*

At nunc faciet, neque, ut opinor, sine tuo magno malo. Ter. An. 1. 2. 8. *Maar hy zal 't nu doen*, *doch niet*, *naar myn gevoelen*, *zonder u grootelyks te benadeelen.*

Neque secius eo. Suet. D. 12. 2. *Noch daarom te min*, *doch des niet tegenstaande.*

Neque id quidem facient. Cic. Am. 5. *Ook zullen zy dat zelfs niet doen.*

Neque vero me Athenienses magis moverint, quam, &c. Quintil. I. O. 2. 16. *Ook zullen my de Atheniënzers niet meer beweegen, dan enz.*

NEQUEO, is, ivi, en ii, ire. Cic. de Or. 2. 75. *Niet konnen*, *onmagtig*, of *onvermogend zyn*, *om iets te doen.*

Dormire nequeo. Hor. S. 2. 2. 7. *Ik kan niet slaapen.*

Nequeo quin fleam. Plaut. M. G. 4. 8. 32. *Ik kan my van schreyen niet onthouden!*

(Nequeor. Festus. Het passivum is ook in 't gebruik.

Ut nequitur comprimi! Plaut. R. 4. 4. 20. *Hoe zwaar valt het hem in te toomen!*

Sola virginitas reddi nequitur. Apul. A. 332. *De maagdom alleen kan niet weder gegeeven worden.*

NEQUICQUAM. Adv. Cic. P. Q. 25. Virg. Æ. 3. 677. *Te vergeefs*, *ydelyk*, *onnuttelyk.*

Nequicquam voles. Ter. H. 2. 3. 103. *Gy zult het te vergeefs willen.*

NEQUIOR, ōris. m. en f. ŭs, ōris. n Cic. Att. 6. 1. Hor. O. 3. 6. 47. *Boozer*, *erger*, *ondeugender*, *ongebondener*, *losser.*

NEQUIS, nequă, nequŏd. seq subj. Cic. Opt. Or. 7. *Dat niet iemant*, *op dat niemant.*

Nequid nimis. Ter. An. 1. 1. 34. *Maat houd staat.*

Ut nequid hujus rerum ignores. Ter. H. 2. 3. 28. *Op dat u niets van deezes mans zaaken onbekent zy.*

NEQUISSIMUS, ă, ŭm. Cic. de Or. 2. 66. *Zeer ondeugend*, *zeer boos*, *aldeuergst*, *snoodst*, *ondeugenst.*

NEQUITER. Adv. *Boosjelyk*, *boosaardiglyk.* De compar. Nequius staat by Liv. 41. 7. en de superl. Nequissime by Plin. H 12. 25.

Nequiter nihil facere. Cic. T. Q. 3. 17. *Geen quaad doen*, *niet quaads bedryven*, of *uitvoeren.*

(Nequiter. *Slap*, *niet sterk*, *niet hevig*, *flauwelyk.*

Nunquam hercle facerem, genua ni

ni tam nequiter tricares. Plaut. Af. 3. 3. 83. *Ik zou dat voorwaar niet doen, ten ware gy my zoo flapjes de knien vreef, of flauwtjes smeekte.*

•Nequiter. *Vrucht'eloos, zonder vrucht.* Prima parafitatio expedivit nequiter. Plaut. Am. 1. 3. 23. *De eerste leefkozing is vruchteloos uitgevallen.)*

NĒQUITIĂ, æ. f. Cic. T. Q. 3. 8. *Quaad - of kwaadaardigheit, ongebondenheit, lossigheit, ongeregeltheit, een los, of ongebonden leven.*

Nequitiæ fige modum tuæ. Hor. O. 3. 15 2. *Hou op van zoo los, of zoo ongebonden te leeven.*

Fenestram ad nequitiam patefacere. Ter. H 3. 1. 72. *De deur tot alle ongebondenheit openen.*

Me ipsum nequitiæ condemno. Cic. C. 1. 2. *Ik beschuldig my zelven van blooheit, of bloohartigheit.*

Nequitia. Ulp Dig. 11. 1. 23. §. 2. *Guitery, schelmery, ondeugendheit, schalkheit, doortraptheit.*

Poeta suæ nequitiæ. Ovid Am. 2. 1. 2. *Een Dichter die zyn eigen fielteryen, of guiteryen beschryft.*

Nequitia. *Geilheit, wulpsheit.*

Nequitia est quæ te non finit esse senem. Ovid. F 1. 414. *'t Is uwe wulpsheit, die u belet oud te worden.*

Nequitia. *Scherpheit,* als of het voorige weezen door boosheit daar in verandert was.

Aceti nequitiæ inest virtus magnos ad usus. Plin. H. 14. 20. *In de scherpheit des azyns steekt tot gebruik een groote kracht.*

NĒQUITIĒS, ei. f. Hor. S. 2. 2. 131. *Blooheit, bloohartigheit, lafhartigheit.*

NER.

NĔRIŬM, ii. n. Plin. H. 24. 11. *Oleander, of oleanderboom,* zeker heestergewas.

‡ NERVIĂ, æ. Varr. *by* Non. 3. 143 *Een luitsnaar.*

(Nervia. Varr. *by* Non. 3. 149. *De manlykheit.* zie Nervus.)

‡ NERVIŬM, ii. Zie Nervia.

(NERVICUS, ă, ŭm. Vitruv. 8 3. *Dien de zenuwen zeer doen, die trekking der zenuwen heeft.)*

NĔRVŌSĒ. Adv. *Krachtiglyk, met kracht doordringende, nadrukkelyk, bondig.*

Nervose dicere. Cic. Or. 36. *Krachtig, bondig, of met nadruk spreeken.* De compar. Nervosius staat by hem aan deeze plaatze en Off. 3. 24.

Vigilanter nervoseque aliquem subornare. Cic. F. 10. 23. *Iemant met vlyt en krachtig voortzetten, gryzen, of verheffen.*

NĒRVŌSĬTĀS, atis. f. Plin. H. 19 1. *'t Geluid van een snaar, of draad, die men tusschen de tanden en vingers gespannen houd.* Ook *kracht, sterkte.*

NĔRVŌSUS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 37. *Zenuwachtig, zenuwig, vol zenuwen, of peezen.*

Nervosus Orator. *Een krachtig, of bondig Redenaar.* Cic. Cl. 31. heeft in deezen zin gezegt, Quis Aristotele nervosior? *Wie is 'er krachtiger dan Aristoteles?*

NĔRVŬLUS, i. m. Cic. Att. 16. 16. fubj. 3. *Een zenuwtje, of peesje.* Cicero gebruikt het niet dan oneigentlyk. Nervulos fuos adhibere. *Zyne kleine krachten te werk stellen,* van een mensch spreekende, die met zachtzinnigheit zyne zaaken met kracht bevordert.

NĔRVUS, i. m. *Een zenuw, een pees.*

Nervis & offibus Dii non continentur. Cic. N. D. 2. 23. *De Goden hebben zenuwen noch beenen.*

Duci nervis alienis. Hor. 2. 7. 82. *Door een anders raad geleidt worden.*

Nervus. Hor. S. 2. 1. 2. *Kracht, sterkte, vermogen.*

Nervi animi. Cic. F. 6. 1. *De kracht, of sterkte van den geest, de standvastigheit des gemoeds.*

Nervi Reipublicæ. Cic. Man. 7. *De zenuwen van den Staat,* gelyk het geld, de legers, enz.

Nervi orationis. Cic. Or. 19. *De kracht der rede.*

Est tuorum nervorum. Cic. Fr. 3 9. *Hy is uws gelyk.*

Contendere omnibus nervis *of* omnes nervos. Cic. Fat. 10. *Al zyn krachten inspannen, of te werk stellen, zyn uiterste best doen.*

Intendere nervos in aliqua re. Ter. E. 2. 3. 21. *Al zyn krachten inspannen om iets te bereiken.*

Nervus. Plaut. R. 3. 6. 34. *Een boei, of yzere band,* die men den misdadigers om den hals en de voeten doed.

Nostra causa scilicet in nervum potius ibit? Ter. Ph. 4. 4. 16. *Om onzent wil, denk ik, zal hy liever in de boeyen gaan, (zal hy?)*

Nervus. Virg. Æ. 10. 131. *De pees van een boog.*

Vereor ne isthæc fortitudo in nervum erumpat denique. Ter. Ph. 2. 2. 11. *Ik vrees, dat gy uwen boog zoo styf zult spannen, dat de pees eindelyk zal aan stukken barsten:* dat is, *ik vrees, dat die fierheit eindelyk op de boeyen zal uitloopen.*

Nervi. Cic. S. R. 46. *De snaaren van een speeltuig.*

(Nervus. Tib. 4. 15. 42. Hor. Ep. 12. 19. *De manlykheit.* By navolging van de Grieken, die dit lid Νεῦρον noemen.)

NES.

NĔSCĬO, is, ivi, itŭm, irĕ. *Niet weeten, onweetende, onbewust, of onkundig zyn.*

Liceat fateri nescire quod nesciam. Cic. de Or. 1. 22. *Laat het my vry staan, of geoorloft zyn, myne onwetenheit te bekennen.*

Nescio quid. Ter. An. 2. 2. 3. *Ik weet niet wat.*

Nescio quis. Cic. de Or. 1. 46. *Ik weet niet wie.* (Deeze manier van spreeken gebruikt men, als men iemant, of uit verachtinge niet noemen wil, of uit onwetenheit niet noemen kan.)

Timo nescio quis. Cic. Am. 23. *Ik weet niet wat Timo.*

Nescio quomodo ad aures iftius pervenit. Cic. V. 4. 28. *Ik weet niet hoe 't hem ter ooren gekoomen, of hoe hy 'er achter gekoomen is.*

Nescio unde eam. Ter. E. 2. 2. 14. *Ik weet niet van waar ik koom.*

Lacrymare nescit. Sen. H F. 5. 1229. *Hy kan niet schreyen.*

Nescit stare loco. Virg. G. 3. 84. *Hy kan zich niet gerust houden.*

Latine nescit. Cic. Cl 37. *Hy verstaat geen Latyn.*

Si sapis, quod scis, nescis. Ter. E. 4. 4. 54. *Houd u, zoo gy wys zyt, of gy nergens van wist.*

(Nescire. *Niet konnen, onbequaam zyn.* Dus gebruiken de Grieken hun Οὐκ ἐπίσταμαι by Callim. Hymn. in Jovem. v. 95.

Virum videri negant, qui irasci nesciat. Cic. T. Q. 4. 19. *Zy zeggen dat hy geen man schynt te wezen, die niet kan toornig worden.*

Hoc qui nequit fateatur nescire imperare liberis. Ter Ad. 1. 1. 52. *Die dat niet kan bekennen, dat hy onbequaam is om kinderen te regeeren.*

Nescit vox missa reverti. Hor. A. P. 390. *Een gesproken woord kan niet te rug keeren.)*

NĔSCĬUS, ă, ŭm. Ovid. M. 1. 614. Colum. 10. 53. *Onweetende, onkundig, onbewust.*

Non sum nescius. Cic. de Or. 1. 11. *My is niet onbekent.*

Fati nescia Dido. Virg. Æ 1. 303. *Dido onweetende van 't noodlot.*

NĔSCĬUS, ă, ŭm. Corda mansuefcere nescia. Virg. G. 4. 470. *Harten die niet te buigen, te beweegen, of te vermorwen zyn.*

NĔSCĬUS, ă, ŭm. Plaut. R. 1. 5. 17. Gell. 9. 12. *Onbekent.*

Nescia tributa populi Romani aliis gentibus. Tac. An. 1. 59. 6. *De schat-*

schattingen van 't Roomsche volk, waren de andere volkeren onbekent.
Repentinus nescius periculi nuntius. Gell. 19. 1. *Een schielyke tijding van een onbekent gevaar.*
NESSŌTRŎPHIUM, ii. n. Colum. 8.15. *Een eendekooi*, om ze te mesten.

NEU.

NEŪ, NĒVĔ. Ter. An. 1.5.56. *Niet.*
Neu lacryma, soror. Stich. 1.1.20. *Schrei niet mijn zuster.*
NEŪRĬCŬS, a, ŭm. Vitruv. 8. 3. *Die trekkingen, of krimpingen der zenuwen heeft, met de kramp gequelt.*
NEŪRŎSPASTĂ, ōrŭm. Gell. 14.1. *Speelpopjes, guichelpopjes, danspopjes.*
NEŪTĔR, tră, trŭm. Ter. An. 5. 1. 20. *Geen van beiden, noch de een, noch de ander.*
Neutrum ab altero separo. Quintil. I. O. 2. 6. *Ik scheidde den eenen van den anderen niet.* Men moet zeggen ab altero, niet a neutro.
Quid sit bonum, quid malum, quid neutrum. Cic. D. 2. 4. *Wat goed is, wat quaad, wat geen van beiden.*
(Neutrius partis esse. Suet. J. 75. 2. Neutram partem sequi. Suet. N. 2. 9. In neutris partibus esse. Sen. de Ir. 2. 23. Neutri parti se conjungere. Liv. 35. 48. *Noch het met den eenen, noch 't met den anderen houden; geen party, of zijde kiezen.*
Neutrum genus. Gell. 1. 7: 4. 1. *'t Geenderlei geslacht.* Een woord der Spraakkunst.)
NEŪTĬQUĀM. Adv. Ter. An. 2. 1. 30. *Geenzint, in geenderlei wijze, ganschelyk niet.*
(NEŪTRĀLĬS, is. m. en f. ālĕ, is. n. Quintil. I. O. 1.5 *Van 't geenderlei geslacht.* Een woord der Spraakkunst.)
NEŪTRŌ. Adv. *Onzydig, noch van den eenen, noch van den anderen kant.*
Prælia parva fiunt neutro inclinata spe. Liv. 5. 16. *Men schermutzelt zonder wederzyds voordeel.*
NEŪTRŌBĪ. Adv. *Noch in deeze, noch in geene plaats.* Zommige leezen Neūtrŭbi.
Neutrobi habeam stabile domicilium. Plaut. Au. 2. 2. 56. *Ik zal in geen van deeze plaatzen een vaste woning hebben.*

NEX.

NĔX, nĕcis. f. Cic. Mil. 4. *Een geweldige dood, een moord.* Cic. C. 1. 7. zegt in nominativo plurali Multorum civium neces. *De moord van veele burgeren.* (en Val. Flac. 3. 381. in accusativo plurali Fas ideo miscere neces.)
Quotidianæ neces. Cic. T. Q. 3. 27. *Dagelyksche moorden.*
In necem alterius. Ulp. Dig. 47. 10. 2. *Tot nadeel, of schade van een ander.*
(Nex word ook gebruikt van *Een natuurlyke dood.*
Post necem Lepidi ad Sertorium qui confugerant. Suet. J. 5. 2. *Die na het afsterven van Lepidus de zyde van Sertorius gekozen hadden.* Lepidus is aan een quynende ziekte, waar in hy wegens het overspel van zyn vrouw vervallen was, gestorven, als Ik uit Plutarchus, Appianus, Florus en Plinius over Suetonius getoont heb.)
NEXĬLĬS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Ovid. M. 2. 499. *Dat men t'zamen binden, of t'zamen knoopen kan.*
Coronis nexilibus redimita turba. Sen. A. 2. 362. *Een hoop volks met bloemkranssen.*
† NEXO, as, arĕ. Virg. Æ. 5. 279. Zie Necto.
NEXŬS, a, ŭm. Cic. T. Q. 3. 8. *Vereenigt, t'zamengevoegt, t'zamengehegt, t'zamen gebonden, zamen geknoopt, verbonden.*
Nexi. Liv. 2. 23. Festus. *Gevangenen, of verbondenen over schuld.* Men noemde te Rome dus ook de geene, die onmachtig zynde om hunne schuldeischeren te voldoen, verbonden waaren hun een jaar, als of ze hunne slaven waren, te dienen.
NEXŬM, i. n. Cic. F. 7. 30. Dit is, naar sommiger gevoelen, *Eene wijze van burgerlyke verbintenis, waar door de geene, die zijnen schuldeischer niet kon betaalen, zich zelven verplichte om hem te dienen*: dit is ook de gedachte van Bud. Pand. 158. Varr. L. L. 6. 5. zegt, dat door dit woord wierden verstaan *alle verbinteniſſen die gemaakt wierden, met de schaal in de hand, om 't geld, dat gereed getelt wierd, te weegen.*
(Nexum inire. Liv. 7. 19. *Zich ten dienste van zijnen schuldeisscher aanbieden.*)
NEXŪS, ūs. m. Cic. T. 5. Zie Nexum.
Nexus. Liv. 2. 23. *Knoping, binding, t'zamenbinding*; ook *de knoop, of band* zelve.
Nexus. Plin. H. 8. 11. *De kronkeling, of bogten van een slang.*

NI. NIC.

NĪ, conj. *Ten zij, indien niet.*
Ni res ita se haberet. Cic. T. Q. 5. 39. *Indien de zaak zoo niet gelegen was, ten zij de zaak zoo geschapen stont.*
NĪCŎLĀŪS, i. m. Plin. H. 13. 4. *Zekere Syrische dadel*, dus naar den geenen genoemt die ze eerst in zwang heeft gebragt. Zie Athen. 14. 652. A.
NĪCTĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 11. 37. *Oogwenking, wenking met de oogen.*
NĪCTO, as, avi, atŭm, arĕ. Plin. H. 11. 37. Plaut. Men. 4. 2. 49. *Oogwenken, oogblikken, de oogen op en toe doen.*
NĪCTŌR, aris, atŭs sŭm, ari. dep. Plin. H. 11. 37. zie Nicto, as.
NĪCTO, is, ĕrĕ. Enn. bij Festus. *Blaffen, janken, gejank maaken, doorslaan*, van een hond spreekende die de lucht van een haas, ent heeft.

NID.

(NĪDĀMĔNTŬM, i. n. Plaut. R. 3. 6. 51. *Een nest.*)
NĪDĬFĬCO, as, avi, atŭm, arĕ. Colum. 8. 8. *Nestelen, zijn nest maaken.*
Ex alga nidificare. Plin. H. 9. 26. *Zyn nest van wier maaken*, van zekere visch spreekende.
Luto nidificare. Plin. H. 10. 53. *Zyn nest van slyk maaken.*
NĪDĬFĬCŬS, a, ŭm. Sen. M. 4. 714. *Wanneer men nestelen kan, bequaam om nesten te maaken.*
NĪDŌR, ōris. m. Virg. Æ. 12. 301. *Stank, of bange lucht van iets dat brandt.*
Nidor culinæ. Plaut. Most. 1. 1. 5. *Keukenlucht, reuk, lucht, of geur van de keuken*, van 't geen 'er in gebraden, gezoden, of geroost word.
NĪDŬLŌR, aris, atŭs sŭm, ari. Plin. H. 11. 28. zie Nidifico.
Nidulari. Varr. bij Non. 2. 589. *Broeden, zitten broeden, zijn eyeren uitbroeden*, van den Alcyon, of Ysvogel spreekende.
NĪDŬLŬS, i. m. Cic. de Or. 1. 44. *Een nesje.*
(Nidulus. *Een vertrek, een plaats daar men zich als alleen ophoud.*
Nidulum suæ senectutis vocare consueverat. Plin. E. 6. 10. 1. *Hij was gewoon dat vertrek te noemen het nest van zynen ouderdom*, dat is, de plaats waar in hy, als een vogel in zyn nest, zynen ouderdom doorbrengen zoude.)
NĪDŬS, i. m. Cic. N. D. 2. 52. *Nest, vogelnest.*
Construere sibi nidum. Ovid. M. 15. 398. *Zijn nest maaken.*
Nidus. Colum. 7. 9. *Een varkens schot, of varkens kot.*
Tu nidum servas. Hor. E. 1. 10. 6. *Gij blijft in uw nest; gij bewaart het huis, gij blijft in huis.*
Nidi. Mart. 1. 118. 15. *Vakken, hokken, of afschutzels in een winkel.*
(Nidus. *De jongen van een vogel, 't jong van een varken.*
Escas legere nidis. Virg. Æ. 12. 475. *Aas voor zijne jongen vergaderen.*
In cubili suam quisque matrem nidus exspectat. Colum. 7. 9. *Elk varkje verwacht zijn moêr in het schot.*)

NIG.

NĪGELLŬS, a, ŭm. Varr. L. L. 7. 40. *Zwartachtig, naar het zwart trekkende.*
NĪGĔR, gră, grŭm. Cic. D. 2. 3. *Zwart,*

Zwart; *zwartverwig*. De compar. Nigrior staat by Mart. 12. 34. 7. en de superl. Nigerrimus by Celf. 5. 19.

(Niger. *Schadelyk*, *verderflyk*.

Nigris exesa chelydris. Virg. G. 2. 214. *Benauwt van de schadelijke slang*.

Niger. *Boos*, *ondengent*, *quaad*.

Nec minus niger, quam ille Terentianus Phormio. Cic. Cæc. 10. *En niet minder boos*, of, *en alzoo boos als Phormio bij Terentius*.

Niger. *Nydig*. Om dat nydige menschen een vaale, of zwartachtige verwe in 't aangezichte vertoonen. Zie Lactantius over Stat. Th. 1. 33.

Hic niger est, hunc tu Romane caveto. Hor. S. 1. 4. 85. *Dit is een nijdig mensch*, *gij Romeinen wacht u voor hem*.)

NIGRĀNS, āntis. omn. gen. Virg. Æ. 5. 97. Colum. 6. 1. *Zwartachtig*, *donker*, *bruin*, *bijkans zwart*.

NIGRĒSCO, scis, nigrŭi, nigrescĕrĕ. Virg. Æ. 4. 454. Colum. 12. 48. *Zwart worden*.

NIGRICĀNS, āntis. omn. gen. Plin. H. 10. 3. *Zwartachtig*, *heel donker*.

NIGRĪTIĀ, æ. f. Plin. H. 9. 38. *Zwartigheit*, *zwarte verwe*.

NIGRITIĒS, ei. f. Celf. 5. 20. *Zwartigheit*.

NIGRITŪDO, ĭnis. f. Plin. H. 10. 36. *Zwartigheit*, *zwarte verwe*.

NIGRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Stat. Th. 10. 139. *Zwarten*, *zwart maaken*.

Nigrare. Lucret. 2. 732. *Zwart zijn*.

NIGRŎR, ōris. m. Cic. D. 1. 14. *Zwartigheit*.

Nigror mortis. Lucret. 3. 39. *De bleekheit des doods*.

NIH.

NIHĪL. nomen indeclinabile. neut. gen. *Niets*, *niet met al*.

Prorsus nihil abest quin sim miserrimus. Cic. Att. 11. 15. *Het scheelt ganschelijk niet*, *of ik ben t'eenemaal elendig*, of *bedurven*.

Hunc cognovimus virum bonum, & non illiteratum, sed nihil ad Persium. Cic. de Or. 2. 6. *Wij hebben deezen als een eerlijk en zelf als een geleerd man gekent*, *doch hij was bij Persius niet te gelijken*, of *hij quam bij Persius niet te pas*.

Nihil ad me. Ter. An. 1. 2. 16. *Dat raakt mij niet*, *dat trek ik mij niet aan*.

Nihil ad hanc rem est. Ter. Ph. 5. 6. 21. *Dat doet niets tot deeze zaak*, *dat raakt deeze zaak niet*.

Nihil admodum literarum sciebat. Cic. Cl. 58. *Hij wist niet met al van letteroefeningen*.

Nihil magnopere. Liv. 3. 65. *Weinig*, *niet veel*, *luttel*.

Nihil agere. Cic. S. 6. *Niet doen*, *zijn tyd verspillen*, *ledig zijn*.

Amare nihil aliud est, nisi, &c. Cic. Am. 27. *'t Beminnen is niet anders*, *dan*, *enz*.

Nihil aliud habet quod agitet in mente. Cic. N. D. 1. 41. *Hem speelt niet anders in de gedachten*, *hij denkt nergens anders om*, *hij heeft geen ander oogmerk*, of *voornemen*.

Nihil mihi cum illo fuit. Ter. An. 2. 1. 25. *Ik heb niet met hem te doen*, of *uitstaande gehad*.

Quod sperem nihil est. Ter. H. 4. 2. 5. *Ik heb niets om op te hoopen*, *mij is geen hoope overig*.

Nihil dictu facilius. Ter. Ph. 2. 1. 70. *Daar is niet ligter*, of *gemakkelijker te zeggen*.

Nihil festinare. Cic. Att. 5. 12. *Niet vorderen*, *niet voortschieten*, *geen haast maaken*.

Nihil opus est exemplis hoc facere longius. Cic. Fin. 5. 6. *Het is niet noodzakelijk dit door voorbeelden te rekken*, of *langer te maaken*.

Nihilne? Nihil prorsus. Ter. An. 2. 6. 4. *Is'er niets? Niet met allen*.

Nihil mea refert. Ter. E. 2. 3. 29. *Dat raakt mij niet*, *dat gaat mij niet aan*, *ik heb daar geen belang bij*.

Nihil non arrogat armis. Hor. A. P. 122. *Hij schrijft alles de wapenen toe*.

Nihildum audieramus. Cic. F. 12. 7. *Wij hadden noch niets gehoort*, of *verstaan*.

NIHĪLŪM, i. n. *Niets*, *niet met al*.

Nihilo sum illi aliter ac fui. Ter. Ph. 3. 2. 45. *Ik ben tegens hem niet anders dan ik altoos geweest ben*.

In nihilum interire. Cic. A. Q. 1. 7. *Te niet gedaan worden*, *vernietigt worden*, *tot niet worden*.

Nihilo beatior Jupiter, quam Epicurus. Cic. Fin. 2. 27. *Jupiter is niet gelukkiger dan Epikuur*.

NIHĪLIFĀCIO, is, feci, factūm, facĕrĕ. Plaut. M. G. 2. 2. 13. *Niet achten*, *niet om geeven*.

NIHĪLĪPĔNDO, is, pendĕrĕ. Ter. E. 1. 2. 14. *Niet met al achten*.

NIHĪLŌMINUS. Adv. *Ondertusschen*, *middelerwijle*, *niettemin*, *des niet tegenstaande*, *evenwel*, *echter*, *nochtans*. Zommige Geleerden zeggen dat ze liever schryven en spreeken willen Nihilo minus in twee woorden, naar de nauwkeurigste handschriften der Ouden, gelyk men in twee woorden schryft Nihilo magis, nihilo secius.

Ut ego absim, nihilo minus hæc fieri possunt. Cic. F. 10. 2. *Deeze dingen*, *hoewel ik 'er niet ben*, *konnen evenwel geschieden*.

Phædriæ se ostendit nihilo minus amicum esse, quam Antiphoni. Ter. Ph. 4. 2. 7. *Hij heeft getoont dat hij Phædria geen minder vriend was dan Antipho*.

NIL.

NIL. Adv. Cic. Syll. 30. Pers. 3. 84. *Niets*, *niet met al*.

(NILIĀCUS, ă, ŭm. Mart. 5. 67. 14. *Van den Nyl*, *des Nyls*, *dat tot den Nyl behoort*, *dat zich omtrent den Nyl ophoud*.

NILŌTICUS, ă, ŭm. Mart. 6. 80. 1. *Van den Nijl*, *dat tot den Nyl behoort*, *dat zich in de Nyl ophoud*.)

NILUS, i. m. Cic. N. D. 2. 52. *De Nyl*, een vermaarde stroom van Ægypten, in Afrika.

NILŪS, i. m. Cic. L. L. 2. 1. Fr. 3. 9. *Een gracht*, of *grift*, om 't water van eenen stroom te verleggen.

NIM.

NĪMBĀTŬS, ă, ŭm. Plaut. Pœn. 1. 2. 135. *Verachtelijk*, *bespottelijk*, *slecht*, *gering*, *van geender waerde*. (Eigentlyk, *die met een snoer het aangezicht heeft kleinder gemaakt*. Zie Nimbus.

NĪMBĪFĔR, ă, ŭm. Ovid. P. 4. 8. 60. *Onstuimig*, *stormachtig*, *buiachtig*, *dat storm verwekt*.)

NĪMBŌSŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 1. 539. Ovid. Tr. 1. 12. 13. *Stormachtig*, *buijig*, *buiachtig*, *regenachtig*, van een gesternte, wind, enz. spreekende.

NĪMBŬS, i. m. Cic. N. D. 2. 5. *Een stortregen*, *plasregen*, *zwaare vlaag*, of *zwaare regen*.

Nimbus. Virg. G. 1. 328. *Een dikke wolk*; *een groote glans*, *die de hoofden der Goden bedekte*.

(Nimbus. Mart. 14. 112. 2. *Een wijnflesch der Ouden*.

Nimbus. *Een schielijk ongeval*, ons als een stortregen overkoomende.

Sed hunc nimbum cito transiisse lætor. Cic. Att. 15. 9. *Maar ik verheug mij dat dit ongeval zoo haast is overgegaan*.

Nimbus. *Veelheit*, *menigte*, *iets dat in menigte geworpen*, of *gesmeten word*, als een stortregen.

Ingenti lapidum saxorumque nimbo classem operuerunt. Flor. 3. 8. 4. *Zij hebben veel steenen in de vloot geworpen*.

Nimbus. *Een snoer*, *een lint met goud geborduurt*, dat de Juffers eertyds op 't voorhoofd bonden, en 't voorhoofd als kleinder maakten, gelyk Arnob. 2. 72. zegt, Imminuerunt frontes nimbis, want ook alzoo wil Heraldus dat men daar leezen zal voor Limbis. Isidorus beschryft het 19. 31.)

NIMIĒ. Adv. Plaut. M. G. 4. 6. 32. Men leest nu Misere.

NIMIĔTĀS, ātis. f. Colum. 6. 24. *Een al te grooten overvloed*, *onmatigheit*, *overtolligheit*.

NIMIŌPĔRĔ. Adv. Cic. V. 4. 59. Te

Te veel, onmatiglyk, te overvloedig, boven maten.

NIMIRUM. Adv. Cic. V. 2. 63. *Zekerlyk, gewisselyk, voorzeker, ontwyfelyk, ontwyfelbaar, buiten twyfel.*

Uter melior dicetur Orator? Nimirum qui homo quoque melior. Quintil. I. O. 12. 1. *Wie van beiden zal beter Redenaar genoemt worden? Zekerlyk hy die een eerlyk man is.*

Nimirum. Cic. Fl. 28. *Te weten, namentlyk.*

NIMIS. Adv. Cic. L. L. 3. 1. *Onmatiglyk, te veel, te overvloedig, al te, boven maten.*

NIMIUM. Adv. Cic. Pl. 33. *Boven maten, overtollig, al te, te veel.*

Nimium quam delectabiliter. Gell. 15. 1. *Op een ongemeene behaaglyke wyze.*

NIMIUS, a, um. Cic. Br. 15. *Te groot, te zeer, te veel, al te, boven maten, onmatig.*

Nimias delicias facis. Plaut. Cas. 3. 1. 15. *Gy bedryft te veel vreugde, gy zyt te uitgelaten in blyschap.*

Sermonis nimius erat. Tac. H. 3. 75. 2. *Hy was te grooten prater, hy had te veel praats.*

Nimius commemorandis quæ meruisset. Tac. H. 4. 80. 4. *Die al te breed van zyne gedaane diensten pocht, of snoeft, opgeeft.*

Nimius mero. Hor. O. 2. 12. 5. *Te gulzig in 't drinken, die te veel drinkt.*

Nimius imperii. Liv. 3. 26. *Al te heerschzuchtig, of te heerschachtig, te begeerig naar heerschappy.*

(Nimius. *Opgeblazen, te magtig.*

Nimii rebus secundis. Tac. H. 4. 23. 4. *Opgeblazen door voorspoed.*

Nimius jam Antonius. Tac. H. 3. 52. 2. *Antonius was nu te magtig.*)

NIN. NIS.

NINGO, is, ninxi, ningere. Virg. G. 3. 367. *Sneeuwen.*

Ningunt rosarum floribus. Lucret. 2. 627. *Zy strooijen roozen.*

‡ NINGUIS, is. f. Lucret. 6. 736. *Sneeuw.*

NISI, Conjunctio. *Ten zy, indien niet.*

Nisi caves. Ter. H. 5. 3. 1. *Ten zy gy u wacht, indien gy niet op uw hoede zyt.*

Nihil aliud nisi Philumenam volo. Ter. An. 2. 1. 6. *Ik wil niet anders dan Philumena.*

Nisi in bonis non potest esse amicitia. Cic. Am. 5. *Daar kan geen vriendschap dan onder eerlyke luiden zyn.*

(Nisi. *Maar, doch.*

De re non possum judicare, nisi illud mihi certe persuadeo. Cic. F. 13. 73. *Van de zaak kan ik niet oordeelen, maar daar ben ik van overtuigt.*

Nescio: nisi mihi Deos satis scio fuisse iratos. Ter. An. 4. 1. 40. *Ik weet het niet: maar dat weet ik, dat Godt op my vertoornt is geweest.*

Nisi voor non nisi. *Niet dan.*

Ubi nisi in virtute spem haberent. Liv. 34. 16. *Waar by zy niet dan op hun dapperheit hoopen zouden.*

Quo magis nisi validissima novaque progenie numerus repleatur. Colum. 7. 2. *Op dat het getal niet dan met sterke en nieuwe jongen vervult worde.*)

NISUS, i. m. Virg. G. 1. 405. *Een zeearend, of sperwer, zekere roofvogel.*

NISUS, ûs. m. Virg. Æ. 5. 437. Hor. O. 4. 4. 8. *Moeite, arbeid, poging om iets te doen, of uit te werken.*

NIT.

NITEDULA, æ. f. Cic. Sext. 33. *Een rotje, of muisje.*

NITELA, æ. f. Mart. 5. 39. 8. (*Een eekhoorntje, alzoo genoemt, om dat het poogt de boomen te beklimmen. De Dichter vergelykt het hairr van 't meisje waar van hy spreekt by het hair van een eekhoorntje. Zie Salmas. Ex. Plin. 224. a.*

Nitela. Solin. 36. *Glinsterent zant.*)

NITELINUS, a, um. Plin. H. 16. 37. *Van kleur als de muis of rot: Nitela geheeten; muisvaal.*

NITENS, entis. omn. gen. Catull. 2. 5. Ovid. M. 1. 610. *Blinkende, glanssig, glinsterende, schynende, flonkerend.* (De compar. Nitentior staat by Ovid. M. 10. 211.)

Non valde nitens, non valde horrida oratio. Cic. Cl. 67. *Een rede die niet heel beschaaft, doch ook niet heel ruuw is.*

Taurus nitens. Virg. Æ. 3. 20. *Een gladde, of heel vette stier.*

NITEO, es, nitui, nitere. Plaut. Truc. 2. 4. 3. *Blinken, schynen, schitteren, flonkeren, glanssig, of heel zuiver zyn.*

Nitere unguentis. Cic. C. 2. 3. *Van reukzalven blinken, glanssig van welriekende zalven zyn.*

Illorum vides quam niteat oratio. Cic. Fin. 4. 3. *Gy ziet hoe net, of beschaaft hunne rede is.*

Ubi plura nitent in carmine. Hor. A. P. 351. *Een vaers daar veel fraaije dingen in uitblinken.*

(Nitere. *Vet, of glad zyn.*

Unde sic, quæso, nites? Phædr. 3. 7. 4. *Ei lieve, hoe zyt gy zoo vet? waar van daan zyt gy zoo glad?*)

NITESCO, scis, escere. Cic. T. Q. 1. 28. *Blinken, schynen, glinsteren, flonkeren, blinkend, of glanssig worden.*

Ingenio nitescere & doctrina. Cic. Her. 3. 16. *In verstand en geleerdheit uitblinken.*

NITIBUNDUS, a, um. Gell. 1. 11. *Die ergens moeite, of arbeid om doet, of om aanwendt.*

(NITIDE. Adv. *Fraai, net.*

Nitide in prandio aliquem accipere. Plaut. Cist. 1. 1. 11. *Iemant over maaltyd fraai onthaalen.*)

‡ NITIDITAS, atis. f. Acc. *by* Non. 2. 578. *Fraaiheit, welstand, nettigheit, cierlykheit.*

NITIDIUSCULE. Adv. Plaut. Ps. 3. 1. 8. *Met meer fraaiheit, of beschaafdheit, op een netter, of beschaafder wyze, zeer netjes.*

(NITIDIUSCULUS, a, um. *Gezalft, blinkende, glanssig.*

Nitidiusculum caput. Plaut. Ps. 1. 2. 84. *Een blinkend hoofd, een hoofd dat gezalft is.*)

NITIDO, as, avi, atum, are. Colum. 12. 3. *Bevylen, beschaaven, glad maaken, glanssig, helder, blinkende, rein, zuiver, net, fraai, of cierlyk maaken.*

NITIDUS, a, um. Plaut. St. 1. 2. 8. *Blinkend, schitterend, flonkerend, glanssig, glinsterend, net, cierlyk, beschaaft.* De compar. Nitidior staat by Liv. 28. 34. en de superl. Nitidissimus by Cic. V. 3. 19.

Aurum nitidum. Ovid. M. 9. 688. *Glanssig, of blinkend goud.*

Capilli nitidi. Hor. E. 1. 14. 32. *Gepoeijert hair.*

Colles nitidi. Cic. V. 3. 19. *Wel bebouwde heuvelen.*

In picturis alios horrida & opaca forma, alios nitida & collustrata delectat. Cic. Or. 11. *In schilderyen schept de eene vermaak in vervaerlyke en duistere, de andere in eene schoone en schitterende gedaante.*

Genus verborum nitidum. Cic. de Or. 1. 18. *Een nette, of cierlyke manier van uitdrukkingen.*

Nitidus & bene curata cute. Hor. E. 1. 4. 15. *Glad en vet, gezond en welvarende, die zich zelven wel wat te goed doet.*

Vacca nitida. Ovid. M. 2. 694. *Een heele vette koe.*

Vita nitidior. Plin. H. 13. 15. *Een zuiverder leven.*

Undæ nitidæ. Ovid. M. 3. 407. *Klare, of heldere waterstroomen.*

Nitidus. Hor. O. 2. 12. 19. *Zagt, of blank van vel.*

Nitidus. Hor. E. 1. 7. 83. *Net, zindelyk, puntig.*

NITROBRIGES, gum. m. plur. Cæs.

Cæſ. B. G. 7. 7. 2. *'t Agennois volk, de Agennoiſen*, in Guyenne.

NĪTŎR, ōris. m. Cic. Her. 4. 50. *Glans, ſchynſel, luiſter, ſchoonheit, helderheit, klaarheit, licht.*

Nitor. Cic. S. 17. *Netigheit, zindelykheit, beſchaafdheit, fraayigheit, cierlykheit.*

Generis nitor. Ovid. P. 2. 9. 17. *Vermaardheit*, of *deftigheit van een geſlachte.*

Eloquii nitor. Ovid. P. 2. 2. 51. *De welſpreekendheit*, of *hoogdravendheit in 't ſpreeken.*

Orationis nitor. Cic. Att. 13. 19. *Beſchaafdheit, netheit*, of *cierlykheit van een rede.*

Vires ſine nitore ac palæſtra. Cic. L. L. 1. 2. *Een domme kracht, een kracht zonder beleid.*

Nitor. Lucret. 4. 542. *Blankheit, witheit.*

NĪTŎR, ĕris, nīsŭs, *of* nīxŭs sŭm, nīti. *Zyn beſt doen, zyn krachten te werk ſtellen, met kracht poogen, yverig trachten.*

Vera via niti. Sall. B. C. 11. *Den rechten weg inſlaan*, of *verkiezen*, om ten top der eeren te raaken.

Niti ad ſidera. Virg. G. 2. 428. *Trachten om zich ten hemel toe te verheffen.*

Aſtra quæ ſuper terram nituntur. Vitruv. 9. 4. *De ſterren die boven den gezichtring ſtaan ſlikkeren, of ſchynen.*

Niti alis. Virg. Æ. 4. 252. *Vliegen.*

Radicibus ſuis niti. Cic. T. Q. 5. 13. *Op de wortelen ruſten, ſteunen*, of *ſtaan.*

Niti haſta. Virg. Æ. 6. 760. *Op een piek leunen.*

Telis in aſcenſu nitebantur. Front. St. 3. 9. 3. *Zy ſteunden in 't opklimmen op hunne ſpieſſen.*

Niti conſilio de aliqua re. Cic. F. 1. 5. *Zich ergens toe begeeven*, of *op toeleggen.*

Militare ærarium eo ſubſidio nititur. Tac. An. 1. 78. 2. *De krijgs ſchatkiſt word uit die ſchatting onderhonden.*

Divinatio nititur conjectura. Cic. D. 1. 14. In conjectura. Cic. D. 2. 26. *Men raad bij giſſing.*

Quo confugies? ubi nitere? Cic. V. 2. 64. *Waar zult gij gaan? Waar zult gij u op betrouwen?*

Niti auctoritate alicujus. Cic. Off. 1. 34. *Zich op iemants gezagh vertrouwen, op iemants aanzien ſteunen*, of *ruſten.*

Furtim & per latrocinia potius quam bonis artibus ad imperia & honores niti. Sall. B. J. 4. *Meer door dieveryen en roveryen, dan door goede wegen tot ſtaat poogen te koomen.*

Tu eris unus, in quo nitatur civitatis ſalus. Cic. S. Sc. 2. *Gij zult de eenigſte zijn daar de welſtant van 't Gemeenebeſt op ruſten zal; gij zult het eenige ſteunzel van 't Gemeenebeſt zyn.*

(Niti. *Hard drukken als men zijn gevoeg doet.*

Nitentis vultu erat Veſpaſianus. Suet. Fl. 20. 1. *Het aangezicht van Veſpaſianus ſtont als die hard drukken wanneer ze hun gevoeg doen.* Zie onze aantekeningé.

Niti. *Raaden, raad geeven, op een zaak dringen.*

Miltiades unus nitebatur. Nep. 1. 4. 5. *Miltiades alleen raadde dat*, of *gaf dien raad.*)

NĪTRĀRIĂ, æ. f. Plin. H. 31. 10. *Een plaats daar ſalpeter*, of *zoutſteen in groeit.*

NĪTRĀTŬS, ă, ūm. Mart. 13. 17. 2. *Met ſalpeter gemengt, daar ſalpeter onder is.*

NĪTRŌSŬS, ă, ūm. *Salpeterig, ſalpeterachtig, dat na ſalpeter ſmaakt, daar ſalpeter in is.*

Fontes nitroſi. Plin. H. 12. 14. *Salpeterige bronnen.*

NĪTRŬM, i. n. Plin. H. 31. 10. *Zoutſteen, ſalpeter*, die men uit de aarde graaft, en heet, droog, witachtig en ziltig van ſmaak is.

NIV.

NĪVĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ălĕ, ĭs. n. Virg. G. 4. 517. *Sneeuwachtig, van ſneeuw, dat de ſneeuw aangaat.*

Nivalia loca. Plin. H. 26. 8. *Sneeuwachtige plaatzen, plaatzen vol ſneeuw.*

Nivalis. Virg. Æ. 3. 538. *Sneeuwit, zoo wit als ſneeuw.*

NĪVĀRĬŬS, ă, ūm. Saccus nivarius. Plin. H. 24. 1. Mart. 14. 104. *Een ſneeuwzak, een zak daar men ſneeuw door laat zypen.* Zommige geeven voor dat 'er Vinarius ſtaat.

Colum nivarium. Pomp. Dig. 34. 2. 21. *Een ſneeuwzeef, een zeeve om ſneeuw door te laaten zygen.*

NĪVĀTŬS, ă, ūm. Suet. N. 27. 2. *Met ſneeuw verkoelt*, of *koud gemaakt.* Zie onze aantekening.

Nivatæ potiones. Sen. N. Q. 4. 13. *Met ſneeuw verkoelde dranken.*

NĪVĔRNŬM, *Nevers*, een ſtad van Vrankryk, de hoofdſtad van 't Nivernois.

NĬVĔŬS, ă, ūm. Cic. D. 1. 7. *Van ſneeuw.*

Niveus. Virg. E. 2. 20. *Sneeuwwit, zoo wit als ſneeuw.*

NĬVŌSŬS, ă, ūm. Colum. 2. 9. *Sneeuwachtig, vol*, of *overvloedig van ſneeuw.*

Nivoſa hyems. Liv. 5. 13. *Een ſneeuwachtige winter, een winter waar in veel ſneeuw valt.*

Sidus nivoſum. Stat. S. 1. 3. 95. *Een geſternte dat ſneeuw bybrengt.*

NIX.

NĬX, ĭvĭs. f. Cic. N. D. 2. 10. *Sneeuw.*

† Capitis nives. Hor. O. 4. 13. 12. *De ſneeuwwitte haairen, de gryzigheit*, of *ouderdom.*

‡ NĪXŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Lucret. 4. 509. Zie Nitor.

NĪXŬS, ă, ūm. *Steunende, ruſtende, leunende.*

Nixæ genibus matronæ. Liv. 26. 9. *Mevrouwen*, of *Juffrouwen die op haar knien leggen.*

Haſtili nixus. Cic. C. R. 8. *Op een ſpies leunende.*

Nixus in cubitum. Nep. 25. 21. 5. *Op zyn elleboog leunende.*

Nixi æquitate veſtra. Cic. Clu. 57. *Op uwe rechtmatigheit*, of *rechtvaardigheit ſteunende.*

NĪXŬS, ūs. m. Virg. G. 4. 199. *Kinderbaring, jonging, werping*, van de beeſten ſpreekende.

Nixus. Ovid. F. 5. 171. *D' arbeid, barensnood, barensweë.*

Nixus. Virg. Æ. 3. 37. Quintil. I. O. 2. 12. *Arbeid, moeite, poging, ſtreving.*

Nixus aſtrorum. Cic. N. D. 2. 46. *De loop der ſterren.*

(Nixus. Cic. Arat. 400. *Een geſternte des hemels.* Zie Engonaſis.)

NO. NOB.

NO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Fin. 5. 15. Plin. H. 9. 17. *Zwemmen, dryven.*

Carinæ nant freto. Ovid. M. 8. 104. *De kielen*, of *ſchepen zeilen op de zee.*

Protendere manum nanti. Ovid. Piſ. 241. *Een die in ongelegenheit is de hand toeſteeken*, of *reiken*, om 'er hem uit te redden.

NŌBĬLĬS, is, m. *en* f. lĕ, ĭs. n. Cic. de Or. 1. 11. *Bekent, beroemt, berucht, vermaart, roemruchtig.* De compar. Nobilior ſtaat by Liv. 4. 28. en de ſuperl. Nobiliſſimus by Liv. 7. 19.

Nobilis. Sall. B. C. 18. Liv. 22. 58. *Edel, edel van geboorte*, of *van afkomſt, hoog geboren, doorluchtig.*

Nobili loco natus. Cic. D. 1. 40. *Van eenen treffelyken adel, van eene groote afkomſt*, of *hooge geboorte.*

Nobile facinus. Cic. V. 2. 34. *Een bekende*, of *beruchte daad, daar veel van geſprooken word*, in eenen quaaden zin *Een beruchte ſchelmſtuk.*

(Nobilis. *Bekent.*

Neque cum his unquam nobilis fui. Plaut. Pſ. 4. 7. 10. *Deezen ben ik niet bekent geweeſt.*

Nobilis locus in medio Italiæ. Virg. Æ 7. 563.

Æ. 7. 563. *Een bekende plaats midden in Italien.*
Nobilis. *Zeer dienstig, heel goed.*
Fel ad multa nobile. Plin. H. 11. 37. *De gal is tot veele dingen goed.*)
NŎBĪLĬTĀS, ātis. f. Cic. N. D. 2. 59. *Adeldom, edeldom, adel, adelyke afkomst.*
Nobilitas. Cic. de Or. 3. 35. *Edelheit, uitmuntendheit, voortreffelykheit, uitnementheit, deftigheit.*
Eloquii nobilitas. Ovid. P. 2. 5. 56. *De voortreffelykheit, of deftigheit van een reden.*
Nobilitas. Cic. Arc. 11. *Beroemdheit, vermaardheit, aanzien, achting, naam, roem, luister.*
NŎBĪLĬTĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Fl. 26. *Bekent, berucht, beroemt, of vermaart geworden.*
Testis est Phalaris, cujus est præter cæteros nobilitata crudelitas. Cic. de Off. 2. 7. *Ten blyk, of ten getuige zy Phalaris, wiens wreedheit boven alle andere heeft uitgemunt.*
NŎBĪLĬTĔR. Adv. Plin. H. 34. 8. *Edelmoediglyk, deftig, voortreffelyk, op eene doorluchtige wyze.* (De superl. Nobilissime staat by Liv. E. 54.)
NŎBĪLĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. T. Q. 1. 15. *Roemruchtig, beroemt, of vermaart maaken.*
Nobilitare famam aliquam. Liv. 1. 16. *Eene loopende tyding, of eenig gerucht verbreiden, of voort vertellen.*
Nobilitare aliquem flagitiis. Ter. E. 5. 7. 20. *Iemant voor een schelm, of deugniet verdacht maaken.*

NOC.

NŎCĒNS, ĕntis. omn. gen. Cic. N. D. 2. 47. *Nadeelig, schadelyk, verderflyk, hinderlyk, dat schade, of nadeel doet.* De compar. Nocentior staat by Cic. Clu. 17. en de superl. Nocentissimus by Cic. V. 2. 2.
Aurum nocentius ferro. Ovid. M. 1. 141. *'t Gout is schadelyker dan 't staal,* dat is, *de rykdommen zyn rampzaliger dan d'oorlog.*
Nocens. Cic. S. R. 20. *Schuldig, handdadig aan eenige misdaad, strafschuldig.*
Mores nocentissimi. Quintil. I. O. 2. 15. *Zeer verderflyke, of bedorve zeden.*
NŎCĔNTĔR. Adv. Colum. 8. 2. *Gewapend om quaad te doen.*
NŎCĔO, ēs, nŏcŭi, nŏcĭtūm, nŏcērĕ. *Beschadigen, benadeelen, nadeel, schade, leet, of hinder doen, of toebrengen.*
Non licet sui commodi causa nocere alteri. Cic. Off. 3. 5. *Het is niet geoorloft een ander schade te doen tot zyn gerief.*
Nocere aliquem. Plaut. M. G. 5. 1. 18. *Iemant beschadigen, iemant schade, of nadeel doen.*
Cornelio nunquam nocere sustinuit. Suet. J. 74. 2. *Hy heeft nooit ondernomen om Kornelius schade, of nadeel toe te brengen.*
Noxam nocere. Liv. 9. 10. *Een misslag, of misdaad begaan.*
Nihil nocuerit, si, &c. Cic. Att. 12. 47. *'t Zal niet schaaden, of niet schadelyk zyn, zoo, enz. daar zal geen schade zyn, indien, enz.*
Umbræ nocent frugibus. Virg. E. 10. 76. *De schaduwe is schadelyk voor de vruchten.*
Confirmat curaturum se esse ne quid per filium suum noceretur. Cic. V. 2. 39. *Hy verzekert dat hy zorge zal draagen, dat 'er door zyn zoon geen schade zal geschieden.*
Dicit ipsi nihil nocitum iri. Cæs. B. G. 5. 36. 2. *Hy zegt dat hem gansch geen leed zal geschieden.*
(NŎCĪVŬS, ă, ŭm. *Schadelyk, verderflyk.*
Nocivum sibi concitant periculum. Phædr. 1. 29. 3. *Zy brengen, of storten zich zelf in een schadelyk gevaar.*
Pecori præcipue nocivam. Plin. H. 20. 2. *Schadelyk voornamentlyk voor 't vee.*)
NŎCTĒSCO, scis, ēscĕrĕ. *Nacht, donker, of duister worden; verduisteren.*
Omnia noctescunt. Gell. 18. 11. *Alle dingen verduisteren.*
† NŎCTĬFĔR, ă, ŭm. Catull. 62. 7. *Dat de nacht aanbrengt*, van zekere starren sprekende.
NŎCTĬLŪCĂ, æ. f. Hor. O. 4. 6. 38. *De maan, het nachtlicht.*
† NŎCTĬVĂGŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 10. 216. Lucret. 5. 946. *Dat 's nachts loopt, gaat, of zwerft.*
Noctu. Adv. Cic. F. 14. 7. *Des nachts, by nacht, in den nacht, gedurende de nacht.*
Noctu, an interdiu? Cic. Her. 2. 4. *By nacht, of by dag?*
NŎCTŬĂ, æ. f. Virg. G. 1. 403. Plin. H. 10. 42. *Een nachtuil, een schuifuit.*
Noctuas Athenas. Cic. Fr. 2. 16. *Breng, of zend de nachtuilen naar Athene;* of, om 't met een ander spreekwoord te zeggen, *Breng, of draag water in zee.* Dit spreekwoord heeft zyn oorsprong, of om dat 'er veel nachtuilen te Athenen waren, of om dat ze op allerhande Atheensch geld stonden.
NŎCTŬĀBŬNDŬS, ă, ŭm. *Die 's nachts aangekoomen is, of by nacht gegaan heeft.*
Noctuabundus ad me venit tabellarius. Cic. Att. 12. 1. *Daar is een bode aan my gekoomen, die de gansche nacht over gegaan heeft.*
NŎCTŬRNŬS, ă, ŭm. Plaut. Af. 3. 3. 8. *Nachts, dat des nachts, of by nacht geschied.*
Nocturnus. Cic. S. R. 8. *Nachts, van den nacht, dat tot de nacht behoort.*
† NŎCTŬRNŬS, i. m. Hor. S. 1. 3. 117. *Een dief, of rover*, om dat die volk meest 's nachts loopt.

NOD.

NŌDĀTĬO, ōnis. f. Vitruv. 2. 9. *Knoop, knooping.*
NŌDĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. Rem. 17. *Geknoopt, gebonden.*
NŌDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Knoopen, binden, opbinden.*
Nodare vites per ramos. Cato R. R. 32. *De wyngaardranken opbinden.*
Crines nodantur in aurum. Virg. Æ. 4. 138. *Men bind het haair met een goutdraadje op.*
NŌDŌSŬS, ă, ŭm. Colum. 4. 24. *Knoestig, quastig, knobbelig, vol knoesten, of quasten.*
Chiragra nodosa. Hor. E. 1. 1. 31. *Handjigt, jigt in de kneukelen van de handen.*
Lina nodosa. Ovid. M. 3. 153. *Garen, of draaden vol knoopen.*
NŌDŬLŬS, i. m. Plin. H. 21. 5. *Een knoopje.*
NŌDŬS, i. m. Cic. Tim. 4. *Een knoop.*
Nodo dependet amictus ex humeris. Virg. Æ. 6. 301. *'t Gewaad hangt met een knoop van de schouderen af.*
Nodus. Colum. Arb. 3. Vitruv. 2. 9. *Een knoest, of quast*, in een boom, stok, enz.
Aheni nodi. Virg. Æ. 1. 299. *Kopere ketenen, of ketens.*
Articulorum nodi. Plin. H. 1. 37. *De kneukels, of knokkels der leden.*
Nodus Herculeus. Sen. E. 87. *Een Herkules knoop, een moeijelyke, of heel vaste knoop die qualyk los te maaken is.*
Nodus crinium. Tac. G. 38. 2. *Een knoop in 't haair, een haairtrens.*
Nodus. *Zwarigheit, moeijelykheit, ongelegenheit, verlegenheit.*
Incideramus in difficilem nodum. Cic. F. 8. 11. *Wy waren in eene groote moeijelykheit, ongelegenheit, of zwarigheit geraakt.*
Expedire nodum. Cic. Att. 5. 21. *Een knoop ontbinden, een zwarigheit wechneemen, of ontlossen.*
Nodum amicitiæ tollere. Cic. Am. 14. *Den band van vriendschap breeken.*
Maximus in Republica nodus est inopia rei pecuniariæ. Cic. Br. 18. *Gebrek van geldmiddelen is de grootste ongelegenheit in een Staat.*
Veneris perrumpere nodos. Lucret. 4. 1141. *De banden, kluisters, of boeijen*

boeyjen der min breeken, *alle minnerijen laaten vaaren.*

Nodum in scirpo quæris. Ter. An. 5.4.38. *Gy zoekt een knoop in een bieze; gy maakt zwarigheden daar 'er geen zyn.*

† Cælestis nodus. Cic. Arat. 17. *De visschen*, zeker gesternte.

† Nodi. Virg. Æ. 2.220. *De kronkels*, of *bogten van een slang.* Ovid. M. 4. 490. voegt 'er Viperei by.

NOL.

NŌLO, nōn vis, nōlŭi, nōllĕ. Cic. Or. 45. *Niet willen*, *onwillig zyn.*

Contendere noli. Hor. E. 1. 18. 28. *Wil niet hardnekkig twisten.*

Nolo offensum. Liv. 27. 3. *Ik wil*, of *ik zoek hem niet te beledigen*, *ik wil hem geenen aanstoot geeven.*

Hanc injuriam tibi nollem factam. Ter. Ad. 2. 1. 8. *Ik wilde wel dat men u dit ongelyk niet gedaan had.*

Nolente Senatu. Lucan. 1 274. *Tegens dank van den Raad*, *in spyt*, of *in weerwil van den Raad.*

NOM.

NŎMÆ, ārŭm. f. plur. Plin. H. 20.9. *Zekere quaade ineetende zweeren*, *die zeer voortschieten.*

NŌMĔN, inĭs. n. *Een naam.*

Nomina sunt tanquam rerum notæ. Cic. Fin. 5.25. *De naamen zyn als de kentekenen der zaaken.*

Nec mihi cognatus fuit quisquam isto nomine. Ter. Ph. 2.3.45. *Ik heb nooit een bloedvriend van dien naam gehad*, of *niemant van myn maagschap heeft dien naam gevoert.*

Feruntur libri sub nomine ejus. Quintil. proœm. *Daar gaan boeken onder zyn naam uit*, of *daar zyn boeken die zyn naam draagen*, of *daar zynen naam op staat.*

Habere tria nomina. Juv. 5. 127. *Drie naamen hebben*, *een Edelman zyn*, vermids die Edel waren, te Rome drie naamen droegen, gelyk Cajus, Julius, Cæsar.

Inscribere libros nomine alicujus. Quintil. I. O. 3. 5. *Iemants naam voor een boek stellen.*

Parcere nominibus viventium. Quintil. I. O. 3. 1. *De naamen der levenden spaaren*, of *niet noemen.*

Nomen. Quintil. I. O. 1. 4. *Een naamwoord*, een woord der Spraakkonst.

Nomen. Cic. Cl. 67. *Naam*, *aanzien*, *achting.*

Nos aliquod nomen gessimus. Virg. Æ. 2. 89. *Wy hebben eenigen naam*, of *eenig aanzien gehad.*

Impudentiæ nomen fugiendum. Cic. de Or. 1. 26. *Men moet den naam van een onbeschaamde zoeken te ontgaan.*

Nomen. *Naam*, *reden*, *voorwendzel*, *dekmantel*, *oorzaak*, *schyn.*

Portorii nomine aliquid exigere. Cic. Font. 5. *Iets onder den naam van havengeld afeisschen.*

Amicitiæ nomine aliquid petere. Cic. F. 12. 12. *Iets wegens*, of *uit hoofde van vriendschap verzoeken.*

Odisse suo nomine aliquem. Cæs. B. G. 1. 18. 8. *Iemant om eigenbaat haaten.*

Damnari conjurationis nomine. Cic. V. 5. 5. *Onder den naam van schuldig aan t'zamenzweeringe te zyn*, of *als een schuldige aan t'zamenzweeringe veroordeelt worden.*

Hoc uno nomine. Cic. V. 2. 13: 1. 23. *Om die eenige reden*, of *oorzaak.*

Nomina. Cic. Fr. 3. 2. *Leden*, of *voornaame stukken van een beschuldiging.*

Nomen. *Een inschuld*, of *uitschuld.*

Nomina facere. Cic. Off. 3. 14. *Schulden maaken*, *geld opneemen*, of *leenen*, *zich in schulden steeken.*

Expedire sua nomina. Cic. Att. 16. 6. *Zyn schulden betaalen.*

Parva nomina in codicem non referre. Cic. Q. R. 1. *Kleine schulden niet boeken*, of *niet te boek stellen.*

Bonum nomen existimor. Cic. F. 5. 6. *Ik word voor een goed betaalder gehouden.*

Bonum nomen. Colum. 1. 7. *Een goede schuld.*

Exigere nomina. Cic. V. 1. 10. *Zyn schulden inmaanen*, of *invorderen.*

Nomina transcribere in alios. Liv. 35. 7. *Zyn schulden aan een ander overdraagen.*

(Nomen. *Een geslacht.*

Fundum de nomine meorum exire veto. Scæv. Dig. 32. 38. 1. *Ik verbiede dat dit veld van myn geslacht zal vervreemt worden.*

Nomen. *Een persoon*, *een zaak*, *die met die naam word uitgedrukt.* Dat dit van de Grieken gekomen is, toonen Cant. N. L. 2. 10. en Buchn. de Com. rar. dic. 1. 2. 13.

Relictum filiæ nomen. Hor. O. 3. 27. 35. *Uw verlaate dochter.*

Sylvius Albanum nomen. Virg. Æ. 6. 763. *Sylvius een man van Alba.*

Felix nomen agelli. Cato Dist. 90. *Een gezegende akker.*

Bona nomina non appellando fiunt mala. Colum. 1. 7. *Goede betaalders indien ze niet aangesproken werden*, *worden quaad*; dat is, *vervallen in zoo veel schulden dat zy die daar na niet betaalen konnen.*)

NŌMĔNCLĀTIO, ōnĭs. f. Colum. 3. 2. *Benoeming*, of *benaming der dingen*, die, naar de verscheidenheit des lands, verschillig is.

Nomenclatio. Cic. Pet. 11. *Noeming van de luiden*, of *aanwyzing van die naar ampten stonden*, of *om ampten kuipten.*

NŌMĔNCLĀTŎR, of

NŌMĔNCŬLĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. Mur. 36. *Een naam onderrechter.* Dit waren die het volk wel kenden, en by de geene gebruikt wierden, die naar ampten stonden, om elks naam te weeten, en ieder Roomsch burger by zynen naam te konnen noemen en te begroeten.

NŌMĔNCLĀTŪRĂ, æ. f. Plin. H. præf. 3. *Benoeming*, *benaming*, *naamgeeving.*

NŌMĬNĀLIS, ĭs. m. en f. ālĕ, ĭs. n. *Van een naam*, *dat tot een naam behoort*, of *van een naam afkomstig is.*

Gentilitas nominalis. Varr. L. L. 7. 2. *Bloedverwanten die de zelve naam voeren.*

(NŌMĬNĀLĬĂ, ōrŭm. pl. n. Tertull. Idol. 16. *De dag waar op de kinderen hunnen naam ontfangen.* Zie Lustricus.)

NŌMĬNĀTĬM. Adv. *Elk by zyn naam.*

Appellare aliquem nominatim. Cæs. B. G. 2. 25. 2. Cic. V. 5. 36. *Iemant by zynen eigen naam noemen.*

Nominatim. *By naame*, *voornamentlyk*, *in 't byzonder*, *duidelyk.*

Excludi nominatim aliquo honore. Cic. Rull. 2. 22. *By naame*, of *in 't byzonder uit eenig ecrampt geslooten worden.*

NŌMĬNĀTIO, ōnĭs. f. *Benaming*, *noeming*, *naamgeeving.*

Nominatione sua cooptare aliquem. Cic. A. 13. 5. *Zyn naam aan iemant geeven.*

Nominatio. Cic. Her. 4. 31. *Bewoording*, een woord der Redenrykkonst.

Occulta nominatio. Vitruv. Præf. 5. *Een woord dat weinig bekent is*, *een vreemde*, of *onbekende benaming.*

(Nominatio. Cic. Br. 7. *Benoeminge van iemant tot eenig ampt.*)

NŌMĬNĀTĪVUS, 1. m. Varr. L. L. 9. 2. *De noemer*, een woord der Spraakkunst.

NŌMĬNĀTŬS, ă, ŭm. Cic. V. 4. 53. *Genoemt*, *benoemt*, *benaamt.*

Nominatus. Cic. V. 4. 12. *Van naam*, *beroemt*, *roemruchtig*, *vermaart.* De superl. Nominatissimus staat by Plin. H. 12. 9.

NŌMĬNĀTŬS, ūs. m. Varr. L. L. 9. 1. *Een naam.*

‡ NŌMĬNĬTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Lucret. 3. 352. *Noemen*, *benoemen*, *kiezen.*

NŌMĬNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plaut. Truc. 2. 2. 11. *Noemen*, *hieten*, of *heeten*, *by zyn naam noemen.*

Ego autem neminem nomino. Cic. Man. 13. *Maar ik noem niemant.*

Ali-

Aliquem honoris causa nominare. Cic. S. R. 2. *Iemant by zyn naam noemen om hem te vereeren.*

Nominor exul. Ovid. Tr. 5. 2. 58. *Ik word een balling genoemt.*

Nominare. Cic. Cæc. 18. *Benoemen, een naam ergens van geeven.*

Nominare aliquem. *Iemant tot eenig ampt benoemen.*

Neque enim digniorem in Pansæ locum nominare potes quam Bibulum. Cic. Br. 7. *Want gy kont geen bequaamer persoon in de plaats van Pansa benoemen dan Bibulus.*

(Nominare aliquem. *Iemant by de Overigheit aanbrengen*, of *aanklaagen.*

Qui nominatus profugisset. Liv. 39. 17. *Die, als hy by de Overigheit aangeklaagt was, de vlucht mogte genomen hebben.*

Inter socios Catilinæ nominatus. Suet. J. 17. 1. *Onder de makkers van Katilina by de Overigheit aangebragt zynde.*)

NON.

NŌN. Adv. *Neen, niet.*

Illi non dubitant. Cic. A. Q. 4. 3. *Zy twyfelen niet.*

Non. Quintil. I. O. 9. 4. met een subjunctivus, *Zyt niet ongerust, niet bezorgt*, of *niet bekommert; zyt buiten zorge, dat het u niet hard valle.*

Non, non, sic futurum est. Ter. Ph. 2. 1. 73. *Neen, neen, 't zal zoo niet gaan.*

Non, si rediisset pater, ei veniam daret? Ter. Ph. 1. 2. 69. *Zou een vader, indien hy weder gekoomen was, hem dat niet toelaaten?*

Atqui non opus est. *S.* Non opus est? *C.* Non hercle vero. Ter. H. 3. 3. 50. *Maar ik heb ze niet van doen*, of *niet van noden. S. Hebt gy ze niet van doen? C. Voorwaar niet.*

Non, si capiundos mihi sciam esse inimicos omnes homines. Ter. An. 4. 2. 12. *Neen, al wist ik dat ik den haat van alle menschen op myn hals zou haalen.*

Non abs re esse Quinctio visum est. Liv. 35. 32. *Quinctius heeft geoordeelt dat het niet buiten pas*, of *reden was.*

Non adeo inhumano ingenio sum. Ter. E. 5. 2. 41. *Ik ben van zulk eenen wreeden aart niet; ik ben zoo onverstandig niet.*

Non admodum delectari re aliqua. Cic. Am. 14. *Ergens niet veel gevallen in hebben*, of *geen groot behagen*, of *vermaak in scheppen.*

Salamandra ignem extinguit non alio modo quam glacies. Plin. H. 10. 67. *De Salmander dooft het vuur op geen andere*, of *op de eige wyze als het ys uit.*

Non clam me est. Ter. Hec. 4. 1. 53. *Dat is my niet verborgen, ik weet dat wel.*

Non continuo, si me in sicariorum gregem contuli, sum sicarius. Cic. S. R. 33. *Ik ben daarom straks geen moordenaar, schoon ik my in 't gezelschap der moordenaaren begeeven heb.*

Non diu apud hunc servies. Plaut. P. 4. 4. 65. *Gy zult niet lang by deezen man dienen.*

Non modo. Cic. Div. 4. Non solum. Cic. Off. 1. 5. *Niet alleen, niet alleenlyk.*

Non nemo. Cic. Man. 21. *Iemant.*

Eget non parva exercitatione. Cic. Am. 5. *Hem is geen kleine*, of *niet weinig oeffening nodig.*

Non sine magna causa. Cic. Am. 17. *Niet zonder groote reden*, of *oorzaak.*

NŌNÆ, ārŭm. f. plur. Cic. Fl. 40. Men noemt dus den zevenden dag van de maanden Maert, May, July en October, en de vyfden van d'andere maanden.

Nonarum aliæ quintanæ, aliæ septimanæ. Varr. L. L. 5. 4. *De Nones van zommige maanden zyn van vyf, andere van zeven dagen.*

NŌNĀGĒNĀRIŬS, ă, ŭm. Plin. H. 2. 15. *Het negenste*, of *negende deel*, of *gedeelte.*

Nonagenarius. Suet. D. 12. 6. *Een man van negentig jaaren.*

(NŌNĀGĒSIMŬS, ă, ŭm. Cic. S. 5. *De negentigste.*)

NŌNĀGIĒS. Adv. Cic. V. 3. 70. *Negentig reizen, negentig maal.*

NŌNĀGINTĀ. *Negentig.*

Annos nonaginta natus Massinissa. Cic. S. 10. *Als Massinissa negentig jaaren oud was.*

NŌNĀRIĂ, æ. f. Pers. 1. 133. *Een hoer*, of *smots, een ontuchtig vrouwmensch.*

NŌNDŬM. Adv. *Noch niet.*

Nondum satis constitui. Cic. F. 11. 27. *Ik heb noch niet vast genoeg voorgenomen.*

NŌNGĒNTI, æ, ă. Cic. Fl. 37. *Negen honderd.*

Nongenti pedes. Colum. 5. 2. *Negen honderd voeten.*

NŌNINGĒNTĪ, æ, ă. Colum. 5. 2. Zie Nongenti.

NŌNINGĒNTIĒS. Adv. Vitruv. 1. 6. *Negen honderd maal*, of *reizen.*

NŌNNĔ. Adv. Nonne oportuit? Ter. An. 1. 5. 3. *Was het niet betaamlyk geweest?*

Nonne? Cic. Cæc. 13. *Is 't niet waar? Is 't niet zoo?*

NŌNNĬHĬL. Adv. *Een weinig, een lustel, een klein weinig.*

Nonnihil commoveor. Cic. P. Q. 1. *Ik ben een weinig ontstelt, ik word eenigzins bewogen.*

NŌNNŬLLŬS, ă, ŭm. Cic. A. Q. 4. 22. *Iemant.*

NŌNNŬNQUĀM. Adv. Cic. N. D. 3. 37. *Zomwylen, zomtyds, nu en dan.*

NŌNNŬSQUĀM. Adv. Plin. H. 14. 19. *In eenige plaats, hier of daar.*

NŌNŬS, ă, ŭm. Hor. O. 4. 11. 1. *De negende.*

Nonis mensibus. Plin. H. 18. 21. *Op de negen maanden.*

Nonus-decimus. Tac. An. 13. 6. 4. *De negentiende.*

NŌNŬSSIS, is. m. *en* f. Varr. L. L. 5. 36. *Een stuk gelds van negen assen waerdig.*

NOR.

NŌRMĂ, æ. f. Vitruv. 9. 2. *Maatstok, ry, regel, winkelhaak, waterpas.*

Loquendi norma. Hor. A. P. 72. *De regel*, of *wyze van spreeken.*

Dirigere vitam ad normam rationis. Cic. Mur. 2. *Zyn leven naar den regel der Reden leiden.*

NŌRMĀLIS, is. m. *en* f. ălĕ, is. n. Quintil. I. O. 11. 3. *Naar den winkelhaak*, of *op de maat gemaakt, volgens een ry getrokken.*

NŌRMĀNNIĂ, æ. f. *Normandyen*, een Landschap van Vrankryk.

NŌRMĀTŬS, ă, ŭm ad perpendiculum. Colum. 3. 13. *Naar den winkelhaak gemaakt, naar 't waterpas gezet.*

NŌRVĒGIĂ, æ. f. *Noorwegen*, een Koningryk van Europa.

NOS.

NŌSCĪTĀBŬNDŬS, ă, ŭm. *Kennende, als kennende.*

Leo tanquam noscitabundus ad hominem accedit. Gell. 5. 14. *De leeuw koomt by hem als of hy hem kende.*

NŌSCĪTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Liv. 26. 41. Catull. 61. 223. *Kennen, weeten, verstaan.*

Ædes noscitat. Plaut. Trin. 4. 2. 21. *Hy kent het huis.*

NŌSCO, scis, nōvi, nōtŭm, nōscĕrĕ. *Kennen, verstaan, weeten.*

Quasi nunc norimus uterque nos. Ter. Ad. 2. 4. 7. *Als of wy beide malkander nu eerst kenden.*

Scriberem plura, si rem causamque noscerem. Cic. F. 3. 7: 12. 4. *Ik zou 'er meer van schryven, zoo ik de zaak en de oorzaak wist.*

Novi animum tuum. Plaut. St. 1. 1. 4. *Ik ken u heel wel, ik ken u door en door*, of *ik ken uwen inborst wel.*

Novi de facie. Cic. Pis. 32. *Ik ken hem van aanzien*, of *van weezen.*

Her-

Herbas nosse. Stat. A. 1. 115. *De kruiden kennen.*

Artem hanc noverat. Ovid. F. 3. 103. *Hy verstont deeze konst grondig.*

NŌSMĔT. Plaut. Trin. 2. 2. 74. *Wy zelfs.*

Nosmet ipsi. *Wij zelfs.*

Nosmet ipsi inter nos conjunctiores simus, quam adhuc fuimus. Cic. Att. 14. 13. subj. 2. *Laaten wij zelfs onder malkanderen eendrachtiger zyn, dan wij tot noch toe geweest zyn.*

NŌSTĔR, tră, trŭm. Cic. Dom. 18. *Ons, onze, dat ons is, dat ons toekoomt*, of *toebehoort.*

Noster est. Ter. Ad. 5. 8. 28. *Hy is van ons huis*, of *onze huisgenoot.*

Nostra omnis lis est. Plaut. Cas. 2. 8. 73. *Wy hebben 't geding gewonnen.*

Noster ludos spectaverat. Hor. S. 2. 6. 48. *Hy had als een van de onze de speelen aangezien.*

Noster. *Van ons land*, of *van onze stad, onze landsman.*

Haud similis virgo est nostrarum. Ter. E. 2. 3. 22. *Deeze maagd is niet gelijk die van ons land.*

Arbores nostræ. Virg. G. 2. 89. *Onze boomen, boomen die in ons land wassen.*

Noster. Virg. Æ. 12. 187. *Die voor ons is, die ons gunstig*, of *toegedaan is*, van Mars, enz. spreekende.

Nostrapte culpa facimus ut malos expediat esse. Ter. Ph. 5. 2. 1. *Wij maaken door onze eige schuld, dat het ons beter was dat wij voor ondeugende menschen gehouden wierden.*

NŌSTRĀS, ātis. Plin. H. 15. 11. *Van ons land, onze landsman.*

Nostratia verba. Cic. F. 2. 11. *Onze vaderlandsche woorden.*

NOT.

NŌTĂ, æ. f. *Een teken, teiken, blijk, bewijs, kenteken, merk.*

Notæ amoris. Cic. Att. 1. 13. *Tekenen, bewyzen*, of *blyken van genegenheit, liefde*, of *vriendschap.* Salutis & mortis. Cels. 2. 6. *Tekenen van gezondheit en van de dood.*

Illi nos de meliore nota commenda. Cic. F. 7. 29. *Beveel ons aan hem*, of *in zyne gunst op de beste wijze die gij kond, prijs ons bij hem.*

Ex hac nota domina est mea. Petron. 86. *Zoo is de aart van mijn Juffrouw.*

Ex hac nota corporum aër est. Sen. N. Q. 2. 2. *De lucht is van dit slach van lichaamen.*

Homo urbanioris notæ. Petron. 76. *Een heel wellevend, heel heusch*, of *heel hupsch man.*

Notæ musicæ. Quintil. I. O. 1. 12. *Nooten der zangkonst, muzijknooten.*

Figere notas dente. Tib. 1. 9. 38. *Beeten met de tanden inzetten.*

Literarum notæ. Cic. T. Q. 1. 25. *De letters*, of *boekstaven.*

Marmora incisa notis. Hor. O. 4. 8. 13. *Marmer waar in iets gehouwen is.*

Nota. Plin. H. 33. 3. *Muntslag, de munt die op 't geld staat.*

Nota. Cic. Att. 13. 32. Suet. J. 56. 10. *Een verkorting van woorden*, gebruikelyk by die zeer rasch wilden schryven, of die niet wilden dat het een ander zou leezen.

Verborum notis citata excipitur. Sen. E. 90. *Door verkortingen schryft men een reden na die heel ras gesproken word, en de hand (des Schryvers) volgt de vaerdigheit van de tong (des Sprekers.)*

Notis scribere. Suet. Tit. 3. 3. *Met verkortingen schrijven.*

Servitutis quædam nota inerat in illo fœdere. Cic. V. 5. 20. *Daar lag eenigen schijn van dienstbaarheit in dat verbond.*

Nota. Cic. Pis. 30. Sen. E. 6. *Berisping, beknibbeling, bedilling.*

Nota. Lucil. by Non. 4. 325. *Een schandvlek.*

Subire notam turpitudinis. Cic. Pis. 18. *Een quaaden naam krijgen.*

Nota. Virg. G. 3. 430. Sen. H. 4. 1041. *Een vlak, plek*, in dieren.

† Ille Numantina traxit ab urbe notam. Ovid. F. 1. 595. *Den naam*, of *bijnaam van Numantyn heeft hy verkregen door 't veroveren van Numantien.*

(Nota. *Een brandmerk.*

Compunctum notis jubebat anteire. Cic. Off. 2. 7. *Hy beval dat die dat brandmerk hadde zoude vooruit gaan.*

Notas suas ridere. Plin. P. 35. 3. *Over zyn brandmerk lachen.*

Nota. Cic. Cl. 83. *Een opschrift op een wijnflesch*, of *kruik*, dat de plaats aanwees waar, en de Burgermeesters, of het jaar, waar in de wyn gewasschen was.

Interiore nota Falerni. Hor. O. 2. 3. 8. *Met den besten*, of *Falernischen wijn.* Om dat de wynkruiken zulke opschriften vertoonden, gebruikt de Dichter het woordje Nota, voor den wyn zelf. Nu de beste wyn wierd in de achterste kelders gelegt.)

NŌTĀBĬLĬS, ĭs. m. en f. ĭlĕ, ĭs. n. Ovid. M. 1. 169. *Merkwaerdig, aanmerkelijk.* De compar. Notabilior staat by Plin. E. 3. 11.

Notabilis. Colum. 3. 21. *Zichtbaar, dat men ligtelyk merken kan.*

Urbium dirutarum fundamenta vix notabilia. Sen. de Ir. 1. 2. *Grondvesten van verwoeste steden die byna niet meer te zien zyn.*

Notabilis. Quintil. I. O. 9. 4. *Berispelijk, bestraffelijk, wraakbaar, die te berispen*, of *te bestraffen is.*

Notabilis. Cic. F. 5. 12. Suet. C. 14. 4. *Ongemeen, buiten gemeen, verwonderlyk, zeldzaam, groot, aanmerkelyk*, in eenen goeden en quaaden zin.

Constantia notabilis. Tac. H. 3. 54. 4. *Een ongemeene, verwonderlyke*, of *zeldzaame standvastigheit.*

Notabilis tempestas. Tac. H. 1. 38. 1. *Een groote storm, een groot*, of *schrikkelyk onweêr.*

NŌTĀBĬLĬTĔR. Adv. Plin. E. 1. 5. *Merkwaerdig, bijzonderlijk, ongewoon, op eene ongewoone*, of *bijzondere wijze.* De compar. Notabilius staat by Tac. H. 1. 55. 4.

NŌTĀNDŪS, ă, ŭm. Hor. S. 2. 3. 246. *Iets dat aan te tekenen is*, of *daar een tekentje by te stellen is.*

Notandus. Hor. A. P. 156. *Aanmerkenswaerdig, dat aan te merken*, of *waar te neemen is.*

NŌTĀRĬŪS, ii. m. Plin. E. 9. 20. 2. *Beamptschrijver, Overschrijver*, of *uitschrijver.*

Notarius. Mart. 10. 62. 4. *Iemant die door verkortinge schrijft*, 't zy door cyffer, of merkjes.

NŌTĀTĬŌ, ōnis. f. *Aanmerking, waarneming, aantekening.*

Res notatione digna. Cic. Cl. 17. *Een aanmerkenswaerdige zaak.*

Notatio naturæ peperit artem. Cic. Or. 55. *De aanmerkingen van de natuur heeft de konst voortgebragt.*

Censoria notatio. Cic. Sext. 25. *Straffe*, of *kastijding door de Zedenmeesters opgelegt.*

Notatio. Cic. T. Q. 2. *De oorspronkelijkheit van een woord.*

NŌTĀTŪS, ă, ŭm. Cic. Prov. Conf. 2. *Getekent, gemerkt.* De compar. Notatior staat beneden by Cicero, en de superl. Notatissimus by Cic. Dom. 9.

Domus indigne notata. Liv. 4. 31. *Een huis door een schandvlek gebrandmerkt.*

Notatus scelere. Cic. Dom. 26. *Een mensch met eenig schelmstuk bezoedelt*, of *bevlekt.*

Notatus. Cic. de Or. 2. 29. Quintil. I. O. 1. 6. *Aangemerkt, waargenomen, opgemerkt, aangetekent, bespiedt.*

Notatior similitudo. Cic. Her. 3. 22. *Een merkwaerdigen gelijkenis.*

Indoluit se notatam. Ovid. M. 9. 261. *Het is haar leed geweest dat ze bespiedt was*, van Juno spreekende die Jupiter onder bedekte woorden gedreigt had.

(Notatus. *Door verkortinge geschreven.*

Quia

Quia notata, non perscripta erat summa. Suet. G. 5. 3. *Om dat de somme door verkortinge, en niet met zoo veel letteren geschreven was.)*
NŌTĒSCO, scis, elcere. Catul 68. 4. Prop. 2. 19. 36. *Bekent worden, in kennis koomen*, of *geraaken*.
Malis facinoribus notescere. Tac. An. 12. 8. 3. *Door schelmstukken bekent*, of *door quaade daaden bemaant worden.*
Janitoribus ejus notescere. Tac. An. 6. 8. 7. *Bij zyne deurwachters bekent zyn.*
NŎTHŬS, I. m. Virg. Æ. 7. 283. Quintil. I. O. 3. 6. *Een onechteling, speelkind, onecht kind, bastaard*, of *basterd.*
NŎTHŬS, ă, ŭm. Plin. H. 8. 1. *Basterd, niet van 't echte bed, niet van 't beste slach, vervalscht*, van dieren, kruiden, enz. spreekende.
Luna dicta est notho lumine. Catull. 34. 15. *De Maan word Luna genoemt, om dat ze een vreemd licht ontfangt*, of *een bastaard licht heeft.*
Nothæ declinationes. Varr. L. L. 9. 3. *Bastaard woordbuigingen, geen gewoone wyze van woordbuigingen.*
NŎTĬĂ, æ. f. Plin. H. 37. 10. *Een regenpaerl, een paerl die met den regen neêrvalt.*
NŎTĬFĬCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ovid. P. 1. 1. 12. *Te kennen*, of *te verstaan geeven, verstendigen, verwittigen, laaten weeten.*
NŌTĬO, ōnis. f. *Kennis, denkbeeld.*
Tradere notionem alicujus rei. Plin. H. 17. 28. *Iemant ergens een denkbeeld*, of *'t verstand van geeven.*
Notio. Cic. Fin. 3 6. *'t Begrip, 't verstand, de verstandigheit, 't vermogen om iets te verstaan*, of *te begrypen.*
Notio. Liv. 27. 25. *'t Recht om kennisse van een zaak te neemen*, van een Rechter spreekende.
Præfecti urbi notionem egressum est. Ulp. Dig. 4. 12. 4. *'t Koomt den Stadhouder des burgerstants niet toe om 'er kennis van te neemen.*
NŌTĬTĬĂ, æ. f. Cic. Or. 33. *Kennis, kennisse, wetenschap.*
Habere notitiam alicujus rei. Quintil. I. O. 6. 5. *Kennis van een zaak hebben.*
Venire in notitiam alicui. Ovid. N. 29. *Bij iemant in kennis koomen*, of *bekent worden.*
(Notitiam feminæ intra annum vigesimum habuisse in turpissimis habent rebus. Cæs. B. G. 6. 21. 5. *Zij houden het voor een zeer schandelyke zaak voor de twintig jaaren een vrouw bekent te hebben*, of *by een vrouw geslaapen te hebben.* Zie Cognoscere.
NŌTĬTĬĒS, ei. f. Vitruv. præf. 6. *Kennisse, wetenschap, kundigheit.)*
NŎTĬUS, ă, ŭm. Hygin. A. P. 1. 3. en 5. *Zuid, zuidelyk.*
Notium mare. Plin. H. 3 5. *De Zuidelyke zee.* De Grieken noemen dus het gedeelte der Middelandsche zee, dat tusschen de zee van Ligurien en van Sicilien is.
NŎTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. de Or. 3. 48. *Aanwyzen, aantoonen, wyzen, toonen.*
Manu aliquid notare. Ovid. P. 3. 4. 18. *Iets met de hand wyzen.*
Dicta alicujus mente notare. Ovid. F. 5. 10. *Iemants zeggen wel opmerken, iemants woorden zyn verstand indrukken.*
Notare. Mart. 3. 21. 1. *Iets tekenen*, of *merken, ergens een merk*, of *teken op zetten.*
Notare aliquid ab alio. Liv. 27. 8. *Het een van 't ander onderscheiden.*
Notare tanquam stellis orationem. Cic. de Or. 3. 43. *Een rede als met sterren vercieren.*
Notare. Quintil. I. O. Præf. 1. *Verkortingen in 't schryven gebruiken.*
Notarunt hoc annales. Plin. H. 8. 51. (Notatum est in annalibus. Plin. H. 8. 36.) *Dit is in de Jaarboeken aangetekent.*
Notare. Cic. Att. 7. 8. *Aanmerken, waarneemen, in acht neemen, gadeslaan.*
Notare aliquem in perpetuum. Cic. Cl. 60. *Iemant voor altoos schenden, in eenen quaaden naam brengen*, of *een schandvlek aanwryven.*
Maledicto communi notari. Cic. C. B 25. *'t Voorwerp van den gemeenen vloek zyn.*
(Notare. *Bestraffen, berispen.*
Dignus notari. Hor. S. 1. 3. 24. *Waardig dat hij bestraft worde.*
Notare. *Wederleggen, tegens schrijven.*
Quæ sententia vera non est, & a multis notata est. Ulp. Dig. 5. 1. 16. *Welk gevoelen niet waar, en van veelen wederlegt is.)*
Notare. acc. Cic. Cl. 62. *Laaken, mispryzen, verachten, wraaken; berispen, bedillen.*
NŌTŌR, ōris. m. Sen. E. 39. Petron. 52. *Een kenner*, of *liefhebber van iets.*
NŌTŌRĬĂ, æ. f. Paull. Dig. 48. 16. 6. §. 1. *Ontdekking*, of *aanbrenging van een misdaad.*
Notoria. Treb. Cl. 17. *Een brief waar door men iets bekent maakt.*
NŌTŌRĬUS, ă, ŭm. Paull. Dig. 48. 16. 6. §. 1. *Openbaar, waereltkundig, bij al de waerelt bekent, elk bekent.*
NŌTUS, ă, ŭm. *Bekent, kennelyk, klaar, kenbaar, openbaar.* De compar. Notior staat by Cic. Or. 31. en de superl. Notissimus beneden by Livius.
Nota apud omnes, & pervulgata res. Cic. V. 2. 34. *Een zaak die elk bekent*, of *alom ruchtbaar is.*
Nondum erat id mihi notum. Cic. Br. 14. *Dat was my noch niet bekent, ik wist dat noch niet.*
Notissimi inter se. Liv. 8. 8. *Luiden die malkanderen heel wel kennen.*
Notus omnibus improbitate & vitiis. Cic. Clu. 16. *Een mensch by al de waerelt door zyn boosheit en schelmstukken bekent.*
Noti. Catul 79. 2. Hor. S. 1. 1. 85. *Onze bekenden, onze kennissen.*
Notus. *Die iets kent, weet*, of *verstaat.*
Notis prædicas. Plaut. Ps. 4. 2. 39. *Gy spreekt tegens luiden die 't heel wel weeten.*
NŎTUS, I. m. Virg. Æ. 2. 417. *De Zuidewind.*

NOV.

NŎVĀCŬLĂ, æ. f. Cic. D. 1. 18. *Een scheermes.*
Novacula. Colum. 12. 54. *Een mes*, van allerlei slach.
NŎVĀLĒ, is. n. Virg. E. 1. 71. Colum. 11. 3 *Braakland, land dat braak legt.*
NŎVĀLIS ager. Varr. L. L. 4. 4. Zie Novale.
NŎVĀLIS, is f. Colum. 11. 3: 10. 79. Zie Novale. Men verstaat 'er Terra onder.
(NŎVĀTŌR, ōris. m. *Een vernieuwer, een die iet nieuws doet.*
Novatori verborum Sallustio congrueret Gell. 1. 15. *Dat zoude Sallustius, die nieuwe woorden gebruikt, wel passen.)*
NŎVĀTRĪX, icis. f. Ovid. M. 15. 252. *Een vernieuwster.*
NŎVĀTUS, ă, ŭm. *Vernieuwt, hermaakt, verandert.*
Vox & facies novata est. Ovid. M. 2. 674. *Zyn stem en aangezicht is verandert.*
Novata verba. Cic. de Or. 3. 38. *Nieuwe woorden.*
NŎVĒ. Adv. Ne quid nove dicamus. Cic. Her. 1. 9. *Op dat wij niets zeggen dat naar nieuwigheit smaakt.*
Sed vestita, ornata, ut lepide, ut concinne, ut nove! Plaut. E. 2. 2. 38. *Maar ze is gekleed, opgeschikt, hoe cierlyk, netjes, en naar de nieuwste zwier!*
NŎVELLĒTŬM, I. n. Paull. Dig. 25. 1. 6. *Een jonge wyngaard, een nieuwgeplante wyngaard.*
NŎVELLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Suet. D. 7. 6. *Jonge wyngaarden planten; landen omploegen, velden omspitten.*
NŎVELLŬS, ă, ŭm. Virg. E. 3. 11. *Nieuw, nieuwe.*

No-

Novelli Aquileienses. Liv. 41. 5. *Die van de nieuwe Aquileïsche volkplantinge.*
NŎVĔM. Cic. F. 3. 5. *Negen.*
NŎVĔMBĔR, bris. m. Tac. An. 6. 25. 4. *Slagtmaand, de maand November.*
NŎVĔMDĬĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Novemdiales feriæ. Cic. Fr. 3. 5. *Gerechts stilstant van negen dagen.*
Novemdiale facrum fusceptum eft. Liv. 1. 31. *Het offer des negenden dags na 't overlijden is geoffert.*
NŎVĔMPŎPŬLŌNĬĀ, æ. f. thans *Gascogne*, of *Gaskonje.*
NŎVĔNĀRĬUS, ă, ŭm. Novenarius numerus. Plin. H. 17. 11. *Het negental, 't getal van negen.*
Novenaria regula. Varr. L. L. 8. 49. *De negende regel.*
NŎVĔNĪ, æ, ă. Liv. 21. 54. *Van negen, negen.*
Anni noveni. Ovid. M. 8. 171. *Negen jaar*, of *negen jaaren.*
NŎVĔRCĂ, æ. f. Cic. Off. 3. 25. *Een stiefmoeder.*
Quibus umbra noverca eft. Plin. H. 17. 12. *Dingen waar aan de schaduwe schadelyk is.*
NŎVĔRCĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Sen. H. F. 5. 1236. Claud. R. P. 2. præf. 29. *Stiefmoeders, van een stiefmoeder.*
NOVĒSĬŬM, ĭi. n. Tac. H. 4. 26. 3. *Nuis*, een stad van Duitschland.
NŎVĬĒS. Adv. Varr. R. R. 1. 2. Virg. G. 4. 480. *Negenmaal, negen reizen.*
NŎVĬŎDŪNŬM, i. n. Cæf. B. G. 2. 12. 1. *Noyen*, een stad in Vrankryk in Pikardyen.
NŎVĬSSĬMĒ. Adv. Cic. F. 10. 17. *Eindelyk, ten laatsten, in 't einde.*
NŎVĬSSĬMŬS, ă, ŭm. *De laatste, de leste.*
Ne in noviffimis quidem erat histrionibus. Cic. Q. R. 11. *Hij wierd zelf niet onder de jongste*, of *slechtste tooneelspeelders geteld.*
Spes noviffima. Tac. H. 3. 84. 1. *De laatste*, of *uiterste hoop, 't laatste plegtanker.*
Verba noviffima dixit. Virg. Æ. 4. 650. Ovid. M. 3. 361. *Hij heeft het laatste vaarwel gezegt*, of *gegeeven.*
NŎVĬTĀS, ātis. f. Cic. D. 2. 28. *Nieuwigheit.*
Novitas. Cic. F. 1. 7. *Nieuwen adel.* Hy voegt 'er Generis by Mur. 8.
Novitatem meam contemnunt, ego illorum ignaviam. Sall. B. J. 85. *Zij verachten mijnen nieuwen adel, en ik hunne lafhartigheit.*
(NŎVĬTĔR. Adv. *Onlangs, nieuwlyks.* Dit is zeer flecht Latyn, en eerst gebruikt van Fulgent. M. 3. 1. By Plin. P. 34. 1. moet niet Noviter; maar Non iter geleezen worden.)
NŎVĬTĬUS, ă, ŭm. Plaut. Most. 3. 2. 92. *Nieuw.*
Opus novitium. Plin. Præf. 1. *Een nieuw werk.*
Novitia puella. Ter. E. 3. 5. 34. *Een nieuwe meid, een meid die eerst begint te dienen.*
Mancipia novitia. Ulp. Dig. 21. 1. 37. *Slaven die noch geen jaar gedient hebben.*
De grege novitiorum. Cic. Pif. 1. *Van 't getal der slaven, die noch geen jaar gedient hebben.*
NŎVO, as, āvi, ātūm, ārĕ. *Vernieuwen, iets nieuw opmaaken.*
Verba novare. Cic. de Or. 3. 37. *Nieuwe woorden smeeden*, of *maaken.*
Novare ardorem militum. Liv. 26. 19. *De vierigheit van 't krijgsvolk op nieuw ontfonken.*
Novare. *Veranderen, op nieuw invoeren.*
Novare aliquid in legibus. Cic. L. L. 3. 5. *Iets in de wetten veranderen.*
Nomen faciemque novavit illi. Ovid. M. 4. 340. *Hij heeft zijnen naam en gedaante verandert.*
Novare res. Curt. 4. 1. 30. 7: 6. 14. *De zaaken verwarren*, of *in verwarring brengen, onlusten in eenen Staat verwekken.*
Novare. Celf. 5. 26. 32. *Verandert worden.*
(Novare membra lympha. Val. Flacc. 3. 423. *Zyn leden met water afwasschen, en als vernieuwen.*)
NŎVŬS, ă, ŭm. Cic. Cæc. 13. *Nieuw.*
Verba nova. Hor. O. 4. 2. 10. *Nieuwe woorden, nieuw gesmeede*, of *nieuwverzonne woorden.*
Novæ ædes. Plaut. Most. 1. 2. 8. *Een nieuw huis.*
Nova Luna. Cic. Att. 10. 5. *De nieuwe Maan.*
Novus annus. Ovid. F. 1. 149. *Het nieuwe jaar.*
Novus annus. Tib. 1. 1. 19. *De lente*, of *lentetyd.*
Furor novus. Virg. Æ. 5. 670. *Een nieuwe woede*, of *furie, een schielyke toorn*, of *gramschap.*
Homines novi. Cic. F. 5. 18. *Door eige deugd opgekoomene menschen welkers voorouders onbekent waren.*
Rebus novis ftudere. Cic. C. 1. 1. *Veel van nieuwigheden houden.*

NOX.

NŎX, ŏctis. f. Cic. N. D. 2. 19. *De nacht.*
Nox. Stat. Th. 10. 219. *De slaap.*
Accipere oculis & pectore noctem. Virg. Æ. 4. 530. *Slaapen.*
Nox. Virg. Æ. 10. 746. Catull. 5. 6. *De doodt*, voornamentlyk wanneer 'er eenige bynaamen worden by gevoegt, als Æterna. Virg. Æ. 10. 746. Perpetua. Catull. 5. 6. Zoo gebruiken de Grieken hun Νύξ.
Animi nox. Ovid. M. 6. 652. *Onweetenheit*, letterlyk, *de nacht der ziele.*
Nox Reipublicæ. Cic. Cl. 96. *'t Verval van 't Gemeenebest.*
Objicere noctem peccatis. Hor. E. 1. 16. 62. *Zyn zonden*, of *misdaaden bedekken.*
Noctes & dies. Plaut. St. 1. 1. 6. Virg. Æ. 6. 127. *Nacht en dag, onophoudelyk, zonder ophouden.*
De nocte. Hor. E. 1. 2. 32. *'s Nachts, in de nacht.*
Sub noctem. Virg. Æ. 1. 666. *Omtrent den nacht.*
Multa nocte profectus eft ad Cæfarem. Cic. Att. 7. 4. *Hij is laat in den nacht naar Cæsar vertrokken.*
(Nox. *Het bijslaapen*, om dat gemeenlyk dit des nachts gefchied.
Negare noctem. Ovid. Am. 1. 8. 73. *Zyn pol het bijslaapen afslaan.*
Dare noctem. Plaut. Trin. 2. 1. 21. *Het bijslaapen toestaan.*
Noctem fine munere pofcere. Ovid. Am. 1. 8. 63. Muneribus non emere. Prop. 2. 16. 25. *Voor niet willen bijslaapen, voor 't bijslaapen niet geeven.*
Nox. *Onweder*, om dat het zelfden dag donker maakt.
Nox fat pœna fit tibi. Prop. 1. 17. 10. *Het onweder zij u genoeg ter straffe.*
Nox perpetua. Curt. 9. 4. 18. *Een gedurig onweder.*
Nox. *By nacht*, voor Noctu.
Si nox furtum factum erit. XII. Tab. *bij* Macrob. S. 1. 4. *Indien de dievery bij nacht zal geschied zijn, indien 'er bij nacht zal gestolen zyn.*)
NŎXĂ, æ. f. Cic. S. R. 22. Liv. 3. 42. *Misslag, misgreep, feil.*
Noxa. Ulp. Dig. 47. 2. 41. §. 2. *Schade, hinder, nadeel.*
Noxam concipere. Colum. 12. 3. *Ziek*, of *krank worden.*
NŎXĀLĬS actio. Caj. Dig. 9. 4. 1. *Recht van schaaboeting*, of *schaaverhaling op iemant.*
NŎXĬĂ, æ. f. Plaut. B. 4. 9. 81. Ter. Ph. 1. 4. 48. Cic. L. L. 3. 4. *Een moedwillige misdaad*, alhoewel Valla zegt dat dit woord in deezen zin by geen goed Schryver gevonden word.
NŎXĬŌSŬS, ă, ŭm. Sen. E. 70. *Bequaam om schade*, of *quaad te doen, dat quaad kan doen.* De fuperl. Noxiofiffimus ftaat by Sen. Cl. 1. 26.
† NŎXĬTŪDO, ĭnis. f. Acc. *bij* Non. 2. 576. Zie Noxia.
NŎXĬŬS, ă, ŭm. Cic. L. L. 3. 3. Liv.

Liv. 5. 11. *Schuldig, medepligtig, handdadig.* De compar. Noxior ftaat by Sen. Cl. 1. 13.)
Noxius conjurationis. Tac. An. 5. 11. 2. *Schuldig, of medepligtig aan een t'zamenzweering.*
† Noxius. *Schadelyk, nadeelig.*
Venena noxia. Claud. R. 1. 67. *Schadelyke vergiften.*

NUB.

NŪBĔCŬLĂ, æ. f. Plin. H. 18. 35. *Een wolkje.*
Frontis nubecula. Cic. Pif. 9. *Een gerimpelt voorhoofd, een grynzig wezen.*
NŪBĒS, is. f. Cic. N. D. 2. 39. *Een wolkftof.*
Nubes pulveris. Curt. 4. 15. 31. *Een wolk, of ftof van dikke ftof.* Peditum. Liv. 35. 49. *Een groote menigte voetvolks.* (Zoo gebruiken de Grieken hun Νέφ© by Hom. Ι Λ. Ρ. 755.)
Objicere nubem oculis. Ovid. M. 12. 32. *Voor iemant iets verbergen, iemant blind houden, blindhokken, of dokken.* Fraudibus. Hor. E. 1. 16. 62. *De bedriegeryen bedekken, of verbergen.*
Deme fupercilio nubem. Hor. E. 1. 18. 95. *Zet uw aanzicht in een blyder plooi.*
Trifti nube caret vita. Ovid. Tr. 5. 5. 28. *Hem is nooit een donkere wolk, of rampfpoed overgekoomen.*
Nubes Virg. Æ. 3. 572. *Damp, nevel.*
† NŪBĬFĔR, ă, ŭm. Ovid. Her. 3. 58. Sil. 10. 294. *Dat wolken, damp, of nevel veroorzaakt,* van winden fpreekende.
† Nubifer. Ovid. M. 2. 226. *Dat wolken draagt, of onderfteunt,* van zeer hooge bergen fpreekende.
† NŪBĬFŬGŬS, ă, ŭm. Colum. 10. 288. *Dat wolken, damp, of nevel verdryft,* van de winden fpreekende.
NŪBĬGĔNĂ, æ. m. Virg. Æ. 7. 674. Stat. Th. 5. 263. *Uit een wolk geboren,* van de paerdmenfchen fpreekende.
Amnes nubigenæ. Stat. Th. 1. 365. *Stroomen van de wolken afkomftig,* dat is, *die geen oorfprong hebben, en alleen door den regen gemaakt worden.*
NŪBĬLĂ, ōrŭm. n. gen. Virg. Æ. 6. 592. *De wolken.*
Nubila humani animi Sol ferenat. Plin. H. 2. 6. *De Zon verdryft de droefheit uit de harten der menfchen.*
NŪBĬLĀRĬŬM, ii. n. Colum. 2. 21. 1. 6. *Een fchuur, of gedekte plaats,* daar men 't koorn in plagt te bergen, als men in 't dorfchen van den regen overvallen wierd.
NŪBĬLĬS, is. m. *en* f. ĭlĕ, is. n. Cic. Clu. 5. Virg. Æ. 7. 53. Ovid. M. 11. 302. *Huwbaar, houwbaar, bequaam om te trouwen,* van een dochter fpreekende.
NŪBĬLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 37. 7. *Benevelen, verduifteren, donker, of nevelachtig maaken.*
Si nubilare cœperit. Varr. R. R. 1. 13. *Als 'er wolken zullen opkoomen, of als de lucht met wolken zal betrekken.*
NŪBĬLŌR, āris, ātŭs sŭm, āri. Cato R. R. 89. *Betrekken, met wolken betrekken, vol wolken koomen,* van de lucht fpreekende.
NŪBĬLŬM, i. n. Plin. E. 2. 17. *Donker, of nevelachtig weer.*
NŪBĬLŬS, ă, ŭm. Plin. H. 2. 35. *Bewolkt, betrokken, donker, duifter, met wolken bedekt, nevelachtig.*
Nubili dies. Celf. 2. 1. *Donkere, of nevelachtige dagen.*
Nubilus color. Plin. H. 9. 35. *Een donkere verwe.*
Parca nafcenti mihi fuit nubila. Ovid. Tr. 5. 3. 14. *De Schikgodin heeft fnuurfch gezien toen ik geboren wierd.*
Tempora fi fuerint nubila, folus eris. Ovid. Tr. 1. 8. 6. *In tyd van tegenfpoed, zult gy van alle uwe vrienden verlaaten zyn.*
NŪBO, is, nūpsi, nūptŭm, nūbĕrĕ alicui. *Met iemant trouwen,* van een vrouw fpreekende.
Illi data eft nuptum. Ter. H. 4. 1. 13. *Zy is hem ten huwelyk gegeeven.*
Nupta eft cum illo. Cic. T. 4. *Zy is met hem, of aan hem getrouwt.*
Nupta eft male. Plaut. Caf. 2. 2. 7. *Zy is qualyk, of flecht getrouwt.*
Nubere in familiam claram. Cic. Cœl. 14. *Aan een treffelyk geflacht trouwen.*
In familiæ luctum nupfit mulier. Cic. Clu. 66. *Die vrouw is getrouwt tot bederf van haar geflacht.*
Vites in Campano agro populis nubunt. Plin. H. 14. 1. *De wyngaarden waffen in Kampanien tegens de populierboomen aan.*
(Nubere. *Bedekken.*
Mane ut udæ virgines nubant rofæ. Catull. P. V. 22. *Dat de Juffers zich des morgens bedekken en verfieren met roozen van den dauw bevochtigt.* Zoo leeft en verklaart deeze plaats Lipf. E. 1. 5.
Neptunus, quod mare terras obnubit, ut nubes cœlum. Varr. L. L. 4. 10. *Neptunus is genoemt, om dat het water de aarde bedekt, gelyk de wolken den hemel.*
Nubere worden ook gezegt mannen als zy trouwen. Zie Non. 2. 577. Claud. Eut. 1. 223. Barth. Adv. VI, 14. Taubm. Plaut. Caf. 5. 1. 5.
Meus frater nupfit dotatæ, vetulæ. Pompon. *by* Non. 2. 577. *Myn broeder is getrouwt aan een ryk oud besje.*
Cujus nubunt liberi. Plaut. Trin. Arg. n. 9. *Wiens kinderen trouwen.* Hy fpreekt van den zoon en de dochter van Charmides.
Quid quæris? nubit amicus. Juv. 2. 134. *Wat vraagt gy? myn vriend trouwt.*
Nubere. *Byflaapen, hoerery bedryven.*
Hæc quotidie viris nubit, nupfitque hodie, nubet mox noctu, nunquam ego hanc viduam cubare fivi. Plaut. Cift. 1. 1. 45. *Deeze flaapt alle daag by mannen, heeft heden bygeflaapen, en zal te nacht weder byflaapen, ik zal haar nimmer zonder man laaten leggen.*
Nupfit heri. Mart. 1. 25. 4. *Zy heeft gifteren bygeflaapen, of zy is gifteren beflaapen.*
Nubere worden gezegt de mannen, die zich in den houwelyken ftaat begeeven, en flaaven zyn van hunne wyven.
Uxorem quare locupletem ducere nolim Quæritis? uxori nubere nolo meæ. Mart. 8. 12. 1. *Vraagt gy waarom ik geen ryk wyf neemen wil? ik wil geen flaaf van myn wyf zyn.*)

NUC.

NŪCĂMĔNTŬM, i. n. Plin. H. 16. 10. *De bloeffem van eenen nooteboom.*
NŪCĒTŬM, i. n. Stat. S. 1. 6. 12. *Een plaats daar nooteboomen ftaan, of met nooteboomen, of hazelaars beplant.*
NŪCĔŬS, ă, ŭm. Plin. H. 16. 39. *Nooteboome, van een nooteboom.*
NŪCĬFRĀNGĬBŬLŬM, i. n. Plaut. B. 4. 2. 16. *Een nootekraker:* ook *een tand.* Dit is een boertachtig woord.
NŪCĬPRŪNŬM, i. n. Plin. H. 15. 13. *Een pruim, op een noot geënt.*
NŪCLĔŬS, i. m. Plaut. Curc. 1. 1. 55. Plin. H. 12. 9. *'t Pit, of de kern van een noot.*
Nucleum amifi. Plaut. Caf. 3. 4. 122. *Ik ben de kern quyt, ik heb 't befte verloren.*
Nucleus. Plin. H. 19. 6. *Een bol, of afzetzel van knoflook.*
Nucleus acini. Plin. H. 23. 1. *Een druivekern, een kern van allerlei bezyen.*
Nucleus. Vitruv. 7. 1. *De grond waar in een vloer legt.*
NŪCŬLĂ, æ. f. Plin. H. 15. 23. *Een nootje, een kleine noot.*

NUD.

NŪDĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 18. 6. *Ontkleeding, ontblooting.* Hy gebruikt

bruikt het om *Naaktheit te zeggen.*

NŪDĀTUS, ā, um. Catull. 64. *Bloot, ontbloot, naakt, ontkleed.*

Caput nudatum. Virg. Æ. 12. 312. *Blootshoofd, met blooten hoofde.*

Pede nudato currere. Tib. 1. 3. 92. *Blootsvoets, of barrevoets loopen.*

Cacumina sylvæ nudata. Ovid. M. 1. 346. *De bloote kruinen, of bladerlooze toppen van een bosch.*

Nudatum tecto culmen. Liv. 42. 3. *Een ontdekt huis, een huis daar 't dak afgenomen is.*

Fraus nudata. Claud. B. Gild. 272. *Een ontdekt bedrog.*

Respublica interitu Consulum nudata. Cic. F. 10. 17. *'t Gemeenebest door de dood der Burgermeesteren van beschermheeren ontbloot.*

Juris civilis scientia nudata vis ingenii. Cic. de Or. 1. 38. *Een fraai verstand van de Rechtkunde ontbloot.*

Nudatus defensoribus murus. Cæs. B. G. 2. 6. 2. *Een muur van verweerderen ontbloot, of die niemant verdedigt.*

NŪDĬTĀS, ātis. f. Quintil. I. O. 10. 2. *Mangel, of gebrek van wetenschap, welspreekendheit, enz.*

NŪDIUS quartus. Plaut. Most. 4. 2. 41. *Vier dagen geleden, of heden vier dagen.* Quintus. Plaut. Most. 4. 2. 41. *Vyf dagen geleden.* Sextus. Plaut. Most. 4. 2. 40. *Heden zes dagen.* Tertius. Cic. Att. 14. 11. *Drie dagen geleden.* (Tertius decimus. Cic. A. 5. 2. *De derthiende dag geleden.*) Dit zyn t'zaamengestelde woorden, zegt Festus, die altyd van den voorleeden tyd gezegt worden; als of men zeide, Nunc est dies tertius, &c. *Nu is 't de derde dag enz.*

NŪDO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Cic. V. Proœm. 5. *Ontblooten, ontkleeden, ontdekken, naakt uittrekken,* of *uitschudden.*

Nudare tegulis muros. Liv. 45. 28. *De tichelen van de muuren afneemen.*

Nudare crinibus caput. Petron. 67. *Zyn haair laaten afsnyden,* of *laaten scheeren.*

Nudare armis jacentem. Ovid. M. 12. 459. *Een die ter aarden,* of *die onder de voet legt ontwapenen.*

Nudare agros populando. Liv. 44. 27. *'t Platte land kaal stroopen.*

Nudatur arbor foliis. Plin. H. 16. 22. *De boom word bladerloos, de bladeren vallen van den boom.*

Nudare gladios. Liv. 28. 33. *De degens trekken, van leer trekken.*

Refugia hostium nudare. Front. St. 1. 3. 9. *De wyk- of schuilplaatzen der vyanden slechten.*

Nudare litora. Cæs. B. C. 3. 15. 5. *De strand van volk ontblooten,* of *verlaaten.*

Nudare alicujus pericula non modo civium præsidio, sed etiam quorumdam deprecatione. Cic. post red. 12. *Iemant in gevaar stellen, niet alleen door hem de bescherming der burgeren, maar zelf door zommiger voorspraak te ontneemen.*

Nudare corpus ad ictus. Liv. 38. 26. *Zyn lyf voor slagen bloot stellen.*

Facta alicujus nudare. Ovid. Am. 2. 5. 5. *Iemants daaden,* of *bedryf ontdekken, verbreiden,* of *ruchtbaar maaken.*

Nudare suam inscitiam. Varr. L. L. 8. 64. *Zyne naaktheit, dat is, zyne onwetenheit ontdekken, toonen,* of *laaten zien.*

Æoli defectionem suam satis nudabant. Liv. 35. 32. *De Eoliers deeden genoeg hunne wederspannigheit zien, gaven genoegzaame blyken van hunnen afval,* of *opstand.*

Nudare aliquem. Hor. A. P. 221. *Iemant een toon stellen, iemants listen, streeken,* of *raadslagen, toeleg,* of *voornemens ontdekken,* of *doen zien.*

Nudare animos. Liv. 34. 24. *Iemant zyn gevoelen doen uiten.*

Aliquantum urbis nudaverant. Liv. 38. 7. *Zy hadden een kleine stormbreuk in de muur gemaakt,* of *geschoten.*

† Quem alea nudat. Hor. E. 1. 18. 21. *Dien het dobbelen kaal maakt.*

NŪDUS, ā, um. Plaut. Am. 1. 1. 148. *Naakt, bloot, zonder kleêren.*

Nuda pedem. Ovid. M. 7. 183. *Bloots voets, met bloote voeten.*

Campi nudi. Ovid. Tr. 3. 10. 75. *Kaale landen, landen daar niets op staat.*

Ensis nudus. Virg. Æ. 9. 548. *Een blooten degen.*

Nudus inopsque. Hor. S. 2. 5. 6. *Naakt en bloot, arm en behoeftig.*

Nuda verba. Plin. E. 4. 14. *Naakte, ongeveinsde,* of *oprechte woorden.*

Nuda ab iis rebus, quibus iste delectatur, civitas. Cic. V. 4. 2. *Een stad t'eenemaal ontbloot van die dingen, waar in hy vermaak neemt.*

Nuda atque inanis domus. Cic. V. 2. 34. *Een bloot en ledig huis; een huis van alle huisraad ontbloot.*

Nudus a propinquis. Cic. ad Quir. post red. 6. *Van nabestaanden,* of *namaagschap ontbloot.*

Urbs nuda præsidio. Cic. Att. 7. 13. *Een stad van alle hulp,* of *bezettinge ontbloot.*

Nummis nudus. Hor. S. 2. 3. 184. *Kaal van geld, geldeloos, zonder geld.*

Asperitas nuda quæstionum. Quintil. I. O. 4. 1. *De dorheit der bloote geschillen.*

† Vires nudas movent in prælio. Stat. Th. 6. 18. *Zy vechten zonder wapenen.*

Nudus. Virg. Æ. 5. 871. *Onbegraaven.*

Certamen nudum operum. Ovid. M. 13. 159. *Een enkel geschil over 't getal der gemaakte boeken.*

(Nudus. *Die zyn bovenkleederen niet aan heeft.* Zoo gebruiken de Grieken hun Γυμνὸς by Aristoph. V. 37.

Nudum arantem offenderunt Cincinnatum. Aur. Vict. V. I. 17. 1. *Zij hebben Cincinnatus aangetroffen, ploegende zonder zyn bovenkleêren,* of *in zyn onderkleêren.*

Nudus ara, sere nudus. Virg. G. 1. 299. *Bouw en zaai in zulk een saizoen, dat gij uwe bovenkleêren niet behoeft aan te hebben.*)

NUG.

NŪGÆ, ārūm. f. plur. Cic. D. 2. 13. *Beuzelingen, zotternyen, beuzelaryen, kinderlyke dingen, wisjewasjes, tydquisting, beuzelwerk.*

Tu solebas meas esse aliquid putare nugas. Catull. 1. 4. *Gy plagt eenige achting voor myne tydquistingen,* of *beuzelwerkjes te hebben.*

(Nugæ. Plaut. As. 4. 1. 63. *Een klaaglied.*

Nugæ. *Een beuzelaar, een beuzelachtig mensch, een mensch die niet dan beuzelingen voor heeft.*

Amicos habet meras nugas. Cic. Att. 6. 3. *Hij heeft zyne vrienden voor enkele beuzelaars.*)

NŪGĀLIS, is. m. en f. ālĕ, is. n. Gell. 1. 2. *Beuzelachtig, belachelyk.*

NŪGĀTŌR, ōris. m. Cic. S. 9. *Een beuzelaar, een beuzelachtig mensch.*

Ad sapientiam hujus Thales nimius nugator fuit. Plaut. Capt. 2. 2. 25. *Thales was maar een rechten beuzelaar bij deezen te vergelyken.*

NŪGĀTŌRIĒ. Adv. Cic. Her. 4. 36. *Op eene beuzelachtige, belachelyke,* of *koddige wyze.*

NŪGĀTŌRIUS, ā, ūm. *Beuzelachtig, belachelyk.*

Mala ac nugatoria accusatio. Cic. S. R. 15. *Een booaardige en belachelyke beschuldiging.*

(NŪGĀX, ācis. omn. gen. *Beuzelachtig, gek.*

Qui tam nugax esset. Cic. F. 8. 15. *Die zoo beuzelachtig, die zoo gek zoude zyn.*)

NŪGĬVENDŬS, i. m. Plaut. *bij* Non. 2. 587. *Een kramer van allerhande vrouwe snuisteryen.*

NŪGŎR, āris, ātūs sūm, āri. *Boerten, kortswylen, beuzelen, kuuren maaken,* of *aanrechten.*

Democritus non inscite nugatur. Cic. D. 1. 13.

D. 2. 13. *Demokryt beuzelt met verstand.*

Cum aliquo nugari. Hor. S. 2 1. 73. *Met iemant kortswylen.*

(Nugari. *Een vaers schryven, dichten,* of *maaken.*

Nugari solitos Græce. Perf. 1. 70. *Die gewoon zyn in 't Griekseh te dichten,* of *Griksche vaerzen te maaken.)*

NUL.

NŪLLĬBI. Adv. Vitruv. 7. 1. *Nergens, in geen plaats.*

NŪLLUS, ā, ūm. Cic. Cl. 23. *Niemant, geen, ganseh niet, heel niet,* van zaaken en persoonen spreekende.

Nullus. Cic. Prov. Conf. 4. *Van geen belang, van geen gevolg.*

Nullus rogaberis. Catull. 8. 14. *Gy zult niet gevraagt,* of *verzocht worden.*

Philotimus nullus venit. Cic. Att. 11. 24. *Philotimus is niet gekoomen.*

Si non quæret me, nullus dixeris. Ter. Hec. 1. 2. 4. *Zoo hy naar my niet vraagen zal, spreek van my niet.*

Nullus Imperator fuit ex illo tempore vir ille summus Cic. F. 7. 3. *Die dappere man is zedert dien tyd geen Overste meer geweest.*

Quinctio tenues opes, nullæ facultates. Cic. P. Q 1. *Quinktius heeft weinig goed, en ganseh geen geloof.*

Ars nulla, aut pertenuis. Cic. de Or. 1. 23. *Weinig konst,* of *ganseh geen.*

Nulla de virtutibus deest. Cic. Fin. 5. 12. *Hy heeft alle deugden.*

Nulla fides sociis. Lucan. 1. 92. *Men mag zich op de bondgenooten niet verlaaten.*

Nulla fides est quæ infideli data. Cic. Off. 3. 29. *Men hoeft geen trouwe aan eenē trouwloozen te houden,* of *eenen trouwloozen niet trouw zyn.*

Nullis literis vir. Plin. E. 6. 29. 4. *Een man zonder eenige geleerdheit.*

Nullo loco deesse alicui. Cic. Att. 2. 20. *Iemant nergens in verlegen laaten, iemant in alle gelegenheden bystaan.*

Nullo negotio. Cic. Att. 10. 16. *Zonder eenige moeite,* of *zwarigheit.*

Nullo numero homo. Cic. de Or. 3. 56. *Een man van geen aanzien.*

Oratio nulla fit necesse est. Cic. de Or. 1. 12. *De reden moet noodwendig belachelyk, krachteloos, nietig,* of *ongerymt zyn.*

Nullo ordine. Liv. 30. 3. *Zonder order; de een hier, de ander daar.*

Pacto. Plaut. Ps. 1. 1. 92. *Op geenerlei wyze.*

Rempublicam nullam habere. Cic. de Or. 1. 9. *'t Gemeentbest verwoest zien.*

Ecce me nullum senem. Plaut. Caf. 2. 4. 26. *Aanschouw my die een onnutte gryzaard ben, die geen nut doet.*

Nullus sum. Ter. And. 3. 4. 20. *'t Is met my gedaan, ik ben bedurven.*

Nullius non facinoris societas. Suet. A. 32. 2. *Een bondgenootschap tot pleeging van alle schelmstukken.*

Cum vero non liceret mihi nullius partis esse. Cic. F. 10. 31. *Maar toen 't my niet vry stont om onzydig te blyven, of geen zyde te kiezen.*

NUM.

NŪM. Adv. Ter. An. 5. 3. 6. *Denkt hy wel wat hy zegt?*

Num furis, an prudens ludis me? Hor. S. 2. 5. 58. *Zyt gy dol,* of *scheert gy met voordacht de gek met my?*

Num quod eloquentiæ vestigium apparet? Cic. de Or. 1. 9. *Ziet men wel de minste voetstap van de (waare) welspreekenheit?*

NŪMĔLLÆ, ārum. f. plur. Plaut. Af. 3. 2. 5. *Zekere hals - of voetboeyen* voor misdadigers als ze gepynigt zullen worden.

Numellæ. Festus.* Colum. 19. 6. *Blokken*, die men den paerden en andere viervoetige beesten aan de voeten sluit, om hen 't loopen te beletten.

NŪMĔN, ĭnis. n. Cic. N. D. 1. 9. *Bevel, besluit, wil der Goden, Gods besluit,* of *wil.*

Numen. Cic. N. D. 2. 37. *Godheit.*

Amicum mihi numen. Virg. Æ. 2. 735. *Een Godheit die my gunstig is.*

Numina Divum. Virg. Æ. 2. 123. *De Godspraaken der Goden.*

Conceptum numen pectore. Lucan. 5. 97. *Een Goddelyke ingeeving in de ziel.*

Manifesto numine. Virg. Æ. 11. 232. *Baarblykelyk volgens een wille der Goden.*

(Numen. *Een beweging.*

Phantasmata numen aliquod habere putas? Plin. E. 6. 27. 1. *Meent gy dat de spooken eenige beweginge hebben?*

Ad numen mentis moveri. Lucret. 3. 145. *Naar de beweginge des gemoeds aangezet worden.)*

NŪMĔRĀBĬLIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Hor. A. P. 206. *Telbaar, dat men rekenen,* of *tellen kan.*

NŪMĔRĀTIO, ōnis. f. Colum. 1. 8. 11. 1. *Telling, optelling, oprekening.*

(Numeratio. *De betaling*, om dat die door tellen geschiedt.

Ab illo fiet numeratio. Sen. E. 18. *Hy zal 't betaalen.)*

NŪMĔRĀTUS, ā, ūm. Cic. Cæc. 4. *Getelt, gerekent.*

Si mihi dantur duo talenta numerata in manum. Plaut. Af. 1. 3. 41. *Zoo men my twee talenten in de hand telt.*

Ingenium in numerato habere. Quintil. I. O. 6. 3. *Vlug,* of *kloek van geest zyn, een vlug verstand hebben.*

NŪMĔRO. Adv. Plaut. Pœn. 5. 4. 102. *Te ras, te schielyk.*

NŪMĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Virg. E. 3. 34. Ovid. Her. 2. 7. *Tellen, rekenen, aantellen, toetellen, betaalen.*

Stipendium numerare militibus. Cic. Pis. 36. *Den soldaaten geld geeven, 't krygsvolk betaalen.*

Numerare pecuniam. Cic. Att. 16. 16. subj. 1. *Geld tellen, gereed geld geeven.*

Nullo loco numerare rem aliquam. Cic. Fin. 2. 28. *Iets niet met al achten.*

Sapientem esse, & numerari velle. Cic. F. 1. 9. *Wys zyn, en 'er voor willen gaan,* of *gerekent worden.*

Aliquid in mercedis potius quam in beneficii numerare loco. Cic. F. 2. 6. *Iets meer dan een vergelding,* of *als een weldaad rekenen.*

NŪMĔRŌSĒ. Adv. *Met een groot getal, met maat, met trant.* (De compar. Numerosius staat by Colum. 4. 21. en de superl. Numerosissime by Quintil. I. O. 10. 5.)

Cadit numerose sententia. Cic. Cl. 8. *Die zin heeft een goede trant.*

NŪMĔRŌSUS, ā, ūm. *Talryk, in groot getal, in groote menigte.* De compar. Numerosior staat by Plin. H. 17. 21. en de superl. Numerosissimus by Plin. H. 7. 28.

Hoc opus numerosas poscit manus. Plin. E. 9. 37. 4. *Dat werk vereischt dat 'er veelen de hand aan slaan.*

Numerosa oratio. Cic. Or. 62. *Een zinryke rede.*

NŪMĔRUS, i. m. Cic. de Or. 2. 34. *Getal, menigte.*

Magnus frumenti numerus. Cic. Pl. 26. *Een groote menigte koorn.*

Quo apud Cæsarem numero fuisti? Cic. A. 2. 29. *In wat staat,* of *rang zyt gy by den Keizer geweest?*

Adolevit Gladiatorum numerus. Paterc. 2. 3[illegible]. 6. *'t Getal der Schermers is toegenomen,* of *vermeerdert.*

Numerus. *Een kryghsbende.* Distribuere in numeros. Plin. E. 10. 38. 2. (In numeros referre. Ulp. Dig. 29. 1. 42. *In kryghsbenden verdeelen.* Zoo gebruiken de Grieken hun Ἀριθμὸς by Sozom. H. E. 1. 8.

Numeros revocare ad officium. Suet. Fl. 6. 5. *De kryghsbenden stellen dat ze den vyanden niet konnen toevallen.)*

In numero & loco hostium duci. Cic. V. 5. 47. *Voor vyand gehouden worden, onder de vyanden getelt,* of *gerekent worden.*

Nu-

Numero eximere aliquem. Quintil. I.O. 1.4. *Iemant uit het getal van gemeene lieden afscheiden, in aanzien brengen.*

In numero amicorum aliquem habere. Cic. F. 8.9. *Iemant voor zyn vriend houden.*

Habui nunc numerum sedulo. Plaut. Ps. 4.2.5. *Ik heb 't getal net opgenomen*, of *opgemaakt, ik heb heel wel geteld.*

Nos numerus sumus. Hor. E. 1. 2. 27. *Wy zyn gemeene luiden.*

Deorum numero esse alicui. Liv. 7. 30. *Van iemant als een God aangezien*, of *geacht worden.*

Numerus. Virg. E. 9.45. *Trant, stemval.*

Omnibus numeris absolutus. Plin. E. 9.38. *Op eenen volmaakten trant, volmaakt.*

Nihil extra numerum modumque facere. Hor. E. 1.18.59. *Niets buiten den behoorlyken trant doen.*

Numerus & modus oratorius. Cic. de Or. 1.33. *Zekere stemval en manier die in 't rymloos moet gevonden worden.*

Impares numeri. Ovid. Am. 3. 1. 37. *Treurzangen, rouzangen.*

Numerus perfectus. Vitruv. 3. 1. *'t Volmaakt getal.* Zommige Ouden, voornamentlyk Plato, hebben gemeent dat dit het getal van tien was.

Ludere in numerum. Ovid. E. 6. 27. *Op de maat speelen.*

Per suos numeros componitur infans in utero. Ovid. M. 7. 126. *Een kind word by trappen, of allenskens in zyn moeders buik gevormt.*

Numerus. Quintil. I.O. 1.5. *'t Getal.* Een woord der Spraakkunst.

NŬMĬDĬĂ, æ. f. Plin. H. 5. 3. *Numidiën*, een gedeelte van Afrika, ten noorden door de Middellandsche zee bepaald.

NŪMĬSMĂ, ătis. n. *Een stuk gelds, een gedenkpenning.*

Regale numisma. Hor. E. 2.1.234. *Een stuk geld met 's Konings beeld gemunt.*

NŪMMĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van geld, dat het geld aangaat*, of *betreft.*

Num tanta difficultas rei nummariæ eum tenuerit? Cic. V. 4.6. *Is hy zoodanig van geld ontbloot geweest?*

Judices nummarii. Cic. Att. 1. 16 Clu. 28. *Rechters die zich met geld laaten omkoopen.*

Judicium nummarium. Cic. V. 3. 57. *Een vonnis door geld verkregen.*

NŪMMĀTĬŌ, ōnis. f. Cic. A. 2. 45. *Een hoop gelds.*

NŪMMĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Rull. 2. 22. *Met geld voorzien, die geld heeft.* (De compar. Nummatior staat by Apul. M. 1. 105.)

Marsupium nummarum. Plaut. Am. 4. 4. 39. *Een beurs vol geld.*

NŪMMŌSŬS, ă, ŭm. Gell. 4. 9 *Die veel gelds heeft.*

NŪMMŪLĀRĬŎLŬS, i. m. Sen. Apoc. 852. *Een wisselaartje*, of *bankiertje*, een woord van verachting.

NŪMMŪLĀRĬŬS, ii. m. Suet. A. 4.5. G. 9. 3. Paull. Dig. 2. 13. 9. §. 2. *Een wisselaar*, of *bankhouder.*

NŪMMŬLŬS, i. m. Cic. Att. 1. 19. *Een stukje geld.*

NŪMMŬS, of

NŪMŬS, i. m. Cic. Font. 1. *Een penning*, of *een gemunt stuk gelds.*

Nummus argenti. Plaut. Ps. 1.3.65. *Een zilver stuk geld.*

Bibliotheca multorum nummorum. Cic. F. 13.77. *Een boekery die veel gelds heeft gekost.*

Nummus adulterinus. Cic. Off. 3 23. *Een valsch stuk gelds.* Asper. Pers. 3.70. Suet. N. 44. 4. *Een nieuw stuk gelds, dat noch niet door de hand is gegaan.* Zie onze aantekening over Suetonius.

Respondit quod in nummis haberet, nescire quo loco esset. Cic. Att. 8. 10. *Hy heeft geantwoord dat hy 't onder zyn geld had, maar niet wist waar het lag.*

Esse in suis nummis. Cic. V. 4. 6. *Veel gelds by zich hebben.*

NUN.

NŬNC. Adv. Cic. Q. R. 8. *Nu, tegenwoordig, nu ter tyd, op deeze tyd, thans.*

(Nunc. *Nu eerst, zeer laat.*

Nunc scio quid sit amor. Virg. E. 8. 43. *Zeer laat*, of *nu eerst worde ik gewaar wat liefde is.*

Nunc ego & illam scelestam esse, & me miserum sentio. Ter. E. 1. 1.25. *Nu eerst*, of *zoo laat werd ik gewaar dat zy niet deugt, en dat ik 'er qualyk aan ben.* Zie Donatus.

Nunc. *Maar, doch.*

Nunc onusti cibo & vino perturbata & confusa cernimus. Cic. D. 1. 29. *Maar met spys en drank overlaaden zynde, is het alles ontsteld en overhoop wat wy zien.*

Nunc ego, quid tibi Crasse accidat, nescio. Cic. de Or. 2.45. *Maar ik weet niet, wat u Krassus overkoomt.* Zie Vall. E. 2. 51.)

NŪNCĬĂ, æ. f. Cic. de Or. 2. 9. *Een Bodinne, boodschapster, berichtster van nieuws*, of *voorvallende zaaken.*

NŪNCĬĀTĬŌ, ōnis. f. Cic. A. 2. 32. *Boodschapping, verstendiging, verkondiging, aankondiging, vertelling.*

NŪNCĬĀTŌR, ōris. m. Ulp. Dig. 48. 16. 6. §. 3. *Een Bode, boodschapper, verkondiger, kondschapper, van nieuws*, of *voorvallende zaaken.*

NŪNCĬŌ, as, āvi, ātŭm, ārĕ. *Boodschappen, verkondigen, verstendigen, kondschap geeven, tyding brengen, vertellen, verhaalen.*

Vidistine, an de auditu nuncias? Plaut. Merc. 5.2.63. *Hebt gy 't gezien*, of *vertelt gy 't van hooren zeggen?*

Voluptatem magnam nuncias. Ter. H. 1. 2. 10. *Gy brengt my een blyde tydinge.*

Hi hostibus de victoria nostra nuncient. Front. St. 4.7.15. *Laat deeze den vyanden de tydinge van onze overwinning brengen.*

Misit ad me qui salutem nunciaret. Cic. Att. 4. 10. *Hy heeft my iemant gezonden om zyn gebiedenis te doen.*

Nunciare monstra. Cic. Att. 4. 7. *Zeldzaamheden, ongehoorde*, of *wonderlyke dingen vertellen.*

Ne sensus quidem vera nunciant. Cic. A. Q. 4. 25. *De zinnen zelfs zyn bedrieglyk*, of *wyzen dikwils de waarheid niet aan.*

(Nunciare aliquid ad aliquem. *Iemant iets aanzeggen*, of *boodschappen.*

Utinam meus nunc mortuus pater ad me nuncietur. Plaut. Most. 1. 3. 76. *Ach of my nu geboodschapt wierde dat myn vader overleden was!*

Nunciare. *Openbaarlyk betuigen, overluid zeggen.*

Nuncio vobis. Quintil. D. 17. *Ik betuige in 't openbaar voor u, ik zeg u overluid.*

Plautius Pomponiam uxorem insontem nunciavit. Tac. An. 13. 32. 2. *Plautius heeft in 't openbaar betuigt*, of *overluid gezegt dat zyn huisvrouw Pomponia onschuldig was.*

Nunciare novum opus word gezegt, *Die een ander aanzegt, dat hy niet timmeren zal*, of *zoo niet zal timmeren als hy voor genomen heeft*, voornamentlyk als hy zyn licht zoude betimmeren, en zyn vryen uitzicht belemmeren. Zie hier de Rechtsgeleerden Dig. 39. 1: 8. 2. 15: 43. 25. 3.

NŪNCĬĀTRĪX, īcis. f. Cass. V. 2. 14. *Een boodschapster.*)

NŪNCĬŬM, ii. n. Tib. 3. 4. 5. Catull. 63. 76. *Tyding, boodschap, nieuws, nieuwe maare.* (Of dit woord in n. g. dit betekent. Zie Vall. E. 6. 15. Goclen. Pr. Gr. 2. 16 Voss. V. S. 1. 14. Cellar. C. P. 5. 195. Par. L. C.)

NŪNCĬŬS, ii. m. Cic. Att. 11. 24. *Een bode, kondschapper, boodschapper, brenger van nieuwe maare*, of

of *nieuwe tijdinge.* Men schrijft het somtyds met een T. Nuntius.

NUNCIUS, ii. m. Cic. S. R. 7. *Tijding, boodschap, nieuwe maare, kondschap.*

Secretis nunciis monet Rhadamistum. Tac. An. 12. 46. 4. *Hy waarschouwt Rhadamistus onder de hand, of hy geeft hem heimelyk kondschap.*

Inest lepos in tuo nuncio magnus. Plaut. R. 2. 3. 22. *De tijding die gij mij brengt is mij zeer aangenaam.*

(Nuncius. *Een scheidbrief.*

Qui uxorem prægnantem in Hispania reliquisset, Romæque alteram duxisset, neque nuncium priori remisisset. Cic. de Or. 1. 40. *Die zijn vrouw, zwanger zijnde, in Spanjen gelaaten, te Rome een ander getrouwt, en de voorige geen scheidbrief gegeeven had.*)

NUNCIUS, a, um. Ovid. Her. 16. 10. *Die boodschapt, die tijding, of kondschap brengt, die vertelt, verhaalt,* of *verstendigt.*

NUNCUBI. Adv. Nuncubi meam benignitatem sensisti? Ter. E. 1. 2. 83. *Hebt gij mijne weldadigheit bevonden?*

NUNCUPATIO, onis. f. Plin. H. 9. 35. *Toeëigening, opdragt.*

NUNCUPO, as, avi, atum, are. Cic. N. D. 2. 28. *Noemen.*

(Quis est qui meum nomen nuncupat? Varr. L. L. 5. 7. *Wie noemt mijnen naam?* of *wie is 't die mijnen naam noemt?*

Quæ me insueto nuncupasti nomine. Varr. L. L. 5. 7. *Die mij genoemt hebt met eenen naam dien ik niet gewoon ben.*)

Nuncupare. Plin. H. 7. 26. *Vertellen, verhaalen, berichten.*

Vota nuncupare alicui. Cic. A. 3. 4. *Aan iemant beden,* of *geloften doen.*

Testamentum nuncupare. Plin. H. 14. 22. *Mondeling zijnen erfgenaam stellen.*

NUNDINÆ, arum. f. plur. Cic. Rull. 2. 33. *Een merkt, jaarmerkt, merktdag, kermis.* Men noemde de merkten Nundinæ, om dat ze alle negen dagen gehouden wierden.

NUNDINALIS, is. m. *en* f. ale, is. n. Plaut. Au. 2. 4. 45. *Van een merkt, kermis,* of *merktdag.*

NUNDINARIUS, a, um. Plin. H. 12. 17. *Dat tot merkt,* of *kermis behoort.*

Epulæ nundinariæ. Ulp. Dig. 17. 2. 63. *Kermis feesten.*

NUNDINATIO, onis. f. Cic. V. 5. 5. *Handel, koophandel, koopmanschap.*

Juris nundinatio. Cic. Rull. 1. 3. *Rechts koophandel, koopmanschap van 't recht.*

NUNDINOR, aris, atus sum, ari. Cic. A. 3. 4. *Koopmanschappen, handelen, koopmanschap doen, koophandel drijven, koopen en verkoopen.*

(Nundinari worden ook gezegt de Rechters, die omgekocht zynde het Recht verdraaijen.

Constabat in cognitionibus patris nundinari solitum. Suet. Tit. 7. 3. *'t Was bekent dat hy gewoon was met zijn vaders vonnissen koopmanschap te drijven,* of *geld te neemen van hen die voor zijn vader pleiten.* Wy hebben alhier meer plaatsen aangetekent.)

NUNDINUM, i. n. Liv. 3. 35. *De merkt,* of *merktdag.*

Lex trino nundino nuncupata. Quintil. I. O. 2. 4. *Een wet drie merktdagen na malkanderen afgekondigt.*

NUNQUAM. Adv. Cic. V. 2. 23. *Nooit, nimmer, nimmermeer.*

NUNQUID? Adv. Cic. D. 2. 3. *Is het?*

NUP.

NUPER. Adv. Cic. V. 4. 3. *Korteling, onlangs, niet lang geleden.*

Hæc inter nos nuper notitia admodum est. Ter. H. 1. 1. 1. *Wij hebben eerst onlangs kennis aan malkander gekregen.*

(Nuper word ook wel in zyn ruimte genomen, en betekent *Eenige jaaren.*

Cinnam nuper quæ res ad Consulatum recepit? Sen. B. 4. 30. *Wat heeft Cinna onlangs doen Burgermeester worden? Waar door is Cinna onlangs Burgermeester geworden?* De Geleerden meenen dat 'er omtrent vyftig jaaren verloopen zyn van den tyd dat Cinna Burgermeester geweest is tot dat Seneka dit onder Nero geschreven heeft)

NUPERRIME. Adv. Cic. I. R. 1. 17. *Heel korteling, heel onlangs, zedert heel korten tyd.*

NUPERUS, a, um. Plaut. Capt. 3. 5. 60. *Nieuw, versch, van weinig tijds, onlangs geschied, gedaan, gekoomen,* of *voorgevallen.*

NUPTA, æ. f. Ovid. F. 2. 794. Nova nupta. Catull. 61. 80. Nupta femina. Ulp. Dig. 1. 9. 8. *Een nieuw getrouwde vrouw.*

Singulis Indis plures solent esse nuptæ. Cic. T. Q. 5. 27. *Elk Indiaan is gewoon veel vrouwen te hebben.*

NUPTIÆ, arum. f. plur. Cic. Clu. 12. *Bruiloft, huwelijk, trouw.*

Multarum nuptiarum mulier vetula. Cic. Att. 13. 29. *Een oud wijf dat dikwils hertrouwt is.*

Nuptiarum expers puella. Hor. O. 3. 11. 11. *Een ongetrouwde dochter.*

(Nuptiæ. *Het bijslaapen.*

Rex novis quotidie nuptiis deditus erat. Just. 31. 6. 3. *De Koningh was daar op gezet om alle dagen bij een ander wijf te slaapen.*

Jacuerunt una non tantum illa nocte qua nuptias fecerunt. Petron. 71. *Zij hebben niet alleen dien nacht waar in het bijslaapen geschied is, bij malkanderen gelegen.*

Nuptiæ worden ook genoemt by Apul. M. 7. 107. *De vermengingen van de beesten onder malkanderen.*)

NUPTIALIS, is. m. *en* f. ale, is. n. Cic. Clu. 6. *Huwelijks, bruilofts, dat tot het huwelijk,* of *de bruiloft behoort.*

(NUPTURIO, is, ivi, itum, ire. *Lust,* of *genegenheit hebben tot trouwen.*

Sponte eam diceres jam olim nupturisse. Apul. Ap. 319. *Gij zoud zeggen, dat zij al voor lange van zelf genegenheit heeft gehad om te trouwen.*)

NUPTUS, us. m. *Het trouwen,* of *huwelijken.*

Filiam nuptui locare. Aur. Vict. V. I. 59. 2. Nuptui collocare. Colum. 4. 3. Nuptum collocare. Cæs. B. G. 1. 18. 7. *Zijn dochter uittrouwen.*

(NUPTUS, i. m. *Een getrouwt man.*

Chalinum novum nuptum. Plaut. Cas. 5. 1. 6. *Chalinus de nieuw getrouwde man.*

NUPTUS, a, um. Verba nupta. Festus. *Geile, wulpsche woorden,* die een ongetrouwde niet geoorlofs is te gebruiken.

Virgo sum, nondum didici nupta verba dicere. Plaut. *bij* Festus. *Ik ben noch ongetrouwt, en heb noch niet geleert onbeschaamde woorden te spreeken.*)

NUR. NUS.

NURUS, us. f. Cic. A. 2. 24. *Een schoondochter, behuwde dochter, zoons vrouw, snaar.*

NUSQUAM. Adv. Cic. L. L. 1. 15. *Nergens, in geen plaats.*

Ille autem bonus vir nusquam apparet. Ter. E. 4. 3. 18. *Maar die goede man verschijnt nergens.*

Nusquam tuta fides. Virg. Æ. 4. 373. *Daar word nergens trouw gevonden.*

Nusquam profecturus fueram. Ter. E. 2. 2. 5. *Ik zou nergens gegaan hebben.*

Nusquam gentium. Ter. Ad. 4. 2. 1. *Nergens ter waereld.*

NUT.

NUTAMEN, inis. n. Sil. 2. 399. *Schudding, beweging.* Men vind het niet dan in eene oneigentlyke betekenis, om het wapperen der vederen uit te drukken die op een stormhoed staan.

NUTATIO, onis. f. Plin. H. 11. 37. *Knikking met het hoofd,* gelyk wanneer men slaapt.

Nu-

Nutatio montis. Sen. N. Q. 6. 2. *Schudding, davering*, of *beeving van een berg.*

NŪTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plaut. As. 4. 1. 39. *Tekens met het hoofd geeven, knikken*, of *schudden.*

Nutare. Plin. H. 13. 4. *Waggelen, staan schudden*, van een boom spreekende.

Victoria nutat. Aur. Vict. V. I. 16. 2. *De zegen is twyfelachtig*, of *onzeker*, of *slaat dan aan den eenen dan aan den anderen kant over.*

Fortuna dubitat. Liv. 21. 44. *'t Geluk neemt een keer*, of *begint te keeren.*

Animi nutant. Stat. Th. 4. 157. *De gemoederen wankelen*, of *waggelen*, of *zyn onzeker.*

Nutare in aliqua re. *Ergens over twyfelen, in twyfel*, of *beraad staan.*

Democritus nutare videtur in natura Deorum. Cic. N. D. 1. 43. *Demokryt schynt te wyfelen*, of *onzeker te zyn omtrent de natuur der Goden.*

NUTRĪCĀTĬO, ōnis. f. Varr. R. R. 1. 44. Gell 12. 1. *Opvoeding, opbrenging.*

(NUTRĪCĀTŬS, ūs, m. Varr. R. R. 2. 1. *Het opvoeden, de opvoeding.*)

NUTRĪCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plaut. Merc. 3. 1. 11. *Opvoeden, opbrengen, onderhouden.*

NUTRĪCŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Cic. N. D. 2. 47. *Opvoeden, opbrengen, opqueeken.*

NUTRĪCŬLĂ, æ. f. Hor. E. 1. 4. 8. *Een minnemoertje, voedstertje, memmetje*, een woord van verachting.

NUTRĪMĔN, inis. n. Ovid. M. 15. 354. *Voedzel, onderhoud, spyze.*

NUTRĪMENTŬM, i. n. Cic. Or. 13. *Voedzel, onderhoud, spyze.*

Nutrimenta ignis. Virg. Æ. 1. 180. *'t Voedzel van 't vuur, brandbaare stoffe.*

Nutrimentorum ejus ostenditur adhuc locus. Suet. A. 6. 1. *Men ziet de plaats noch daar hy is opgevoedt.*

(Nutrimentum. *Die opgequeekt*, of *opgevoedt word.*

Digna nutrimenta, quæ in exitium patriæ converterentur. Val. Max. 9. 3. 2. ext. *Amilkars zoonen, waerdig om tot ondergang van 't vaderland te strekken.*)

NŪTRĬO, īs, īvī, ītŭm, īrĕ fœtus. Plin. H. 11. 40. *Zyn jongen voeden*, van den walvisch, enz spreekende.

Amorem nutrire. Ovid. Art. 3. 579. *De liefde voeden, aanqueeken*, of *onderhouden.*

Multi privatorum audacias nutrierunt. Cic. in Sall. 4. *Veele hebben de vermetelheit van 't gemeene volk gevoedt*, of *gestyft.*

(NUTRĪTIĂ, ōrŭm. *Het minneloon, de loon dat men aan een minne geeft.*

Nutritia eousque producemus, quoad infantes uberibus aluntur. Ulp. Dig. 50. 13. 1. §. 14. *Wy zullen het loon aan de minne geeven zoo lange als de kinderen zuigen.*

NUTRITIUM, ii. n. *Een opqueeking, bezorging*, of *een handreiking.*

Illius materno nutritio per longum tempus æger convalui. Sen. Helv. 17. *Door haar moederlyke bezorging*, of *handreiking ben ik, die eenen langen tyd was krank geweest, gezond geworden.*)

NUTRĪTIŬS, ă, ŭm. Sinus nutritius. Colum. 3. 13. *De schoot*, of *boezem van een voedster.*

NUTRĪTIUS, ii. m. Cæs. B. C. 3. 108. 1. Varr. R. R. 2. 1. *Een voedsterheer, voedstervader, opvoeder.*

NUTRĪTŎR, ōris. m. Suet. Gr. 7. 1. Claud. Hon. Conf. 4. 502. *Een voedsterheer, voedstervader, opvoeder.*

NUTRĪTŬS, ă, ŭm lacte. Ovid. Tr. 3. 11. 3. *Met melk opgevoedt.*

NUTRĪTUS, ūs. m. *Voeding, opvoeding, voedzel, onderhoud, onderhouding.*

Senectam longam mulsi tantum nutritu toleravere. Plin. H. 22. 24. *Zy zyn tot hoogen ouderdom gekoomen, zich alleenlyk met ouden wyn, met honig gemengt, onderhoudende.*

NUTRĪX, icis. f. Cic. de Or. 2. 39. *Een voedster, minne, minnemoer.*

Nutrix. Plin. H. 17. 10. *Queekery*, of *queekplaats der boomen.*

Leonum nutrix tellus. Hor. O. 1. 22. 16. *Een landstreek daar veel leeuwen zyn.*

Africa nutrix ferarum bestiarum. Vitruv. 8. 4. *Afrika dat veel wilde beesten voedt.*

Curarum nutrix nox. Ovid. M. 8. 81. *De nacht de voedster*, of *queekster van zorgen.*

† Nutricum tenus. Catull. 64. 18. *Tot de borsten toe.*

(Eandem nutricem simul bibimus. Apul. M. 2. 115. *Wy hebben te gelyk de zelve borst gezogen.*)

NŪTŬS, ūs. m. Tib. 1. 7. 29. *Knikking*, of *wenking met het hoofd*, om te kennen te geeven wat men zeggen wil.

Quid opus est de Dionysio tam valde affirmare? an mihi nutus tuus non faceret fidem? Cic. Att. 7. 8. *Wat is 't nodig my zoo sterk te bevestigen dat gy my van Denys zegt? Zou 't minste teken van u niet genoeg zyn om 't my te doen gelooven?*

Nutus. Cic. N. D. 2. 39. *Het natuurlyk gewigt van een lichaam*, waar door het naar zyn middelpunt bewogen word.

Nutus. Val. Fl. 6. 382. *Val, neervalling*, of *neerstorting van een lichaam.*

Nutus. Cic. Or. 8. *Wil, zin, zinnelykheit, begeerte.*

Illorum nutu tacere omnia flecti. Lucret. 5. 1186. *Maaken dat alles zich buige naar hunnen wil.*

NUX.

NŪX, nŭcis. m. Ovid. N. 1. *Een nooteboom.*

Nux. Cic. de Or. 2. 66. *Een noot, nent*, of *vrucht met een harde schaal.*

Castaneæ nuces. Virg. E. 2. 52. *Kastanjen.*

Nux Græca. Plin. H. 15. 22. *Een amandel.*

Nuces pineæ. Mart. 13. 25. *Pynappels.*

Nux pontica, *of* avellana. Plin. H. 15. 22. *Een hazelnoot*, of *kleine noot.*

NYC. NYM.

NYCTĂLŌPS, ōpis. omn. gen. Plin. H. 8. 50. *Een die kaersblind is, een die by de kaers*, of *'s nachts niet zien kan*, schoon hy wel by daag ziet.

NYMPHÆ, ārŭm. Plin. H. 11. 16. *Jonge byen die noch niet vliegen konnen.*

NYMPHÆĂ, æ. f. Plin. H. 26. 10. *Plompen*, zeker watergewas.

(NYMPHÆŬM, i. n. Capitol. Gord. 32. *Een springende bron.* Zie Salm. over Capitol. p. 130.)

O.

O! Een tusschen zetwoord, dat men gebruikt wanneer men iemant roept, zich verwondert, een uitroeping maakt, ergens mee spot, enz, gelyk men in de volgende voorbeelden zal zien.

O Regina! Virg. Æ. 1. 526. *O Koningin! O groote Koningin!*

O mi Furni! Cic. F. 10. 26. *O myn waerde Furnius!*

O faciem pulcram! Ter. E. 2. 3. 5. *O schoon aangezicht!*

O Jupiter! Ter. H. 4. 1. 17. *O Jupiter! O God!*

O audaciam peccandi! Ter. Ph. 2. 3. 13. *O stoutigheit om te zondigen!*

O miseras hominum mentes! Lucret.

cret. 2. 14. *O wat is 's menschen geest elendig!*

O præclaram sapientiam! Cic. Am. 13. *O schoone wysheit!*

O factum bene! Ter. An. 1. 1. 78. *O dat gaat wel! O hoe wel is 't gedaan!*

O utinam! Ovid. Her. 1. 5. *O beliefden 't Godt! O dat het Godt behaagde!*

O si! Virg. Æ. 11. 417. *O indien! O dat!*

OB.

OB. præp. Ter. An. 3. 5. 4. *Om, ter oorzaak, uit inzicht, ter zaake van, wegens, van wegen.*

Ob adulterium cæsus. Virg. Æ. 6. 612. *Om zyn overspel gedoodt*, of *omgebragt.*

Eum a quo pecuniam ob absolvendum acceperis, condemnare. Cic. V. 2. 32. *Dien verwyzen, die u geld gegeeven heeft om hem vry te spreeken.*

Ob. *Voor.*

Ob oculos mihi sæpe mors versata est. Cic. R. P. 14. *Ik heb de dood dikwils voor oogen gehad.*

OBA.

ŎBÆRĀTŬS, ă, ŭm. Liv. 26. 40. *Vol schulden, veel schuldig.* Obæratus was een persoon die in dienst was verbonden van een groot Heer, by de oude Françoizen, of om dat hy veel schuldig en onmagtig om te betaalen was, en met zwaare lasten bezwaart, of om den overlast van de andere Grooten des lands te ontgaan. Hy verzelde altoos den Heer die hem in zyne bescherming had, en diende hem in de gevechten voor schildknaap, of wagenmenner.

Obæratos suos eodem conduxit. Cæs. B. G. 1. 4. 2. *Hy heeft derwaarts gevoert die over schulden van hem afhingen.*

ŎBAMBŬLĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Her. 3. 19. *Omwandeling, omspanseering, omgang, omkuyering.*

ŎBAMBŬLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Ovid. Tr. 2. 459. Plaut. Pœn. Prol. 19. *Omgaan, omwandelen, omspanseeren, omloopen, rondom gaan, omkuyeren.*

Lupus gregibus nocturnus obambulat. Virg. G. 3. 538. *De wolf zwerft des nachts rondom de kudden.*

ŎBARMO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Hor. O. 4. 4. 21. *Wapenen, met wapenen voorzien.*

ŎBĀRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Liv. 23. 19. *Rondom ploegen.*

ŎBĀTER, trā, trum. Plin. H. 18. 35. *Zwartachtig, een weinig zwart.*

OBB.

ŎBBĀ, æ. Varr. by Non. 2. 577. Pers. 5. 148. *Een drinkkan, kut, slapkan*, of *drinkpot.*

ŎBBĬBO, is, ŏbbĭbi, ŏbbĭbĭtŭm, ĕrĕ. Cic. T. Q. 1. 40. *Gulziglijk drinken.*

ŎBBRŪTĒSCO, scĭs, ŏbbrūtŭi, ŏbbrūtēscĕrĕ. Lucret. 3. 544. *Verbeesten, beestachtig*, of *redenloos worden, zyn reden*, of *verstand verliezen.*

OBC.

ŎBCÆCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Colum. 2. 2. *Verblinden, blind*, of *donker maaken, verdonkeren, verduisteren.*

Obcæcat orationem totam narratio obscura. Cic. de Or. 2. 80. *Een duister verhaal maakt de gansche reden onverstaanlyk*, of *onverstaanbaar.*

Æther obcæcat sidera. Ovid. Pis. 136. *De lucht verdonkert de sterren.*

Caligo obcæcaverat diem. Liv. 33. 7. *De mist had den dag verduistert*, of *donker gemaakt.*

Obcæcare fossas in agro. Colum. 2. 2. *De grachten*, of *slooten van een veld dempen*, of *vullen.*

OBD.

ŎBDO, dĭs, ŏbdĭdi, ŏbdĭtŭm, ŏbdĕrĕ. *Sluiten, toesluiten, toedoen.*

Obdere fores. Plaut. Cas. 5. 2. 17. *De deur toedoen.*

Obdere pessulum ostio. Ter. E. 3. 5. 55. of Foribus. Ter. H. 2. 3. 37. *De deur toegrendelen, de grendel voor de deur doen.*

Obdere ceram auribus. Sen. E. 31. *De ooren met wasch toestoppen.*

Nullique malo latus obdit apertum. Hor. S. 1. 3. 59. *Hy is altyd wel op zyn hoede.*

ŎBDŎRMĪSCO, scĭs, ŏbdŏrmīvi, ŏbdŏrmīscĕrĕ. Suet. Cl. 33. 4. *In slaap vallen.*

In mediis vitæ laboribus obdormiscere. Cic. T. Q. 1. 49. *Midden in de bezigheden van zyn leven ontslaapen*, of *sterven.*

Obdormiscere crapulam. Plaut. Most. 5. 2. 1. *Zynen wyn uitslaapen.*

ŎBDŪCO, cis, ŏbduxi, ŏbductŭm, ŏbdūcĕrĕ. *Overdekken, overspreiden, iets rondom een ding leggen*, of *zetten.*

Obducere vela. Plin. E. 7. 21. 2. *De gordynen voor iets schuiven.*

Obducere torporem. Plin. H. 22. 25. *Lui maaken, luiheit aanbrengen, vadzigheit*, of *traagheit veroorzaaken.*

Obducere rebus tenebras. Cic. A. Q. 4. 6. *Zaaken verduisteren, zaaken duister*, of *onverstaanbaar maaken.*

Obducunt cicatricem radices. Colum. 3. 18. *De wortels doen de insnyding toeloopen*, van een boom spreekende.

Rubiginem obducere. Plin. H. 17. 4. *Doen roesten, roestig maaken.*

Frontem obducere. Quintil. I. O. 10. 3. *Zyn voorhoofd rimpelen*, of *in rimpels trekken.*

Diuturna consuetudo sensim callum obduxit stomacho. Cic. F. 9. 2. *De dagelyksche gewoonte maakt allengskens dat men geen hartzeer gevoelt.*

Labor quasi callum obducit dolori. Cic. T. Q. 2. 15. *De arbeid maakt dat men byna geen pyn gevoelt.*

Curium obducere. Cic. Att. 1. 1. *Kurius geleiden, Kurius ter plaatze brengen daar men ampten bekuipt.* Daar zyn 'er die zeggen dat Curium obducere, in deeze plaats zeggen wil, *De gebreken van Kurius bedekken*, of *verbergen.*

Obduxi posterum diem. Cic. Att. 16. 6. *Ik heb dat 's anderen daags rond gegaan.*

(Obducere locum vallo. Flor. 4. 2. 39. *Een plaats berennen.*

Obducere. *Inzuigen, naar zich haalen, inzwelgen.*

Tumulus obduxit totum sanguinem. Sen. Tr. 5. 1163. *De heuvel heeft al 't bloed ingezwolgen.*

Obducto concrescunt sanguine fluctus. Lucan. 3. 573. *De baaren worden dik door 't ingezwollen bloed.*

Obducere. *Drinken, uitdrinken.*

Theramenes venenum, ut sitiens, obduxit. Cic. T. Q. 1. 40. *Theramenes heeft het vergif uitgedronken, als of hy dorst hadde.* Dus leezen wy hier ter plaatze met Victor. V. L. 15. 7. en Leopard. Emend. 19. 8. Andere leezen Obbibisset.

Socrates potionem publice mixtam obduxit. Sen. Prov. 3. *Sokrates heeft het vergif in 't openbaar hem gegeeven uitgedronken.*)

ŎBDŪCTĬO, ōnĭs. f. *Dekking, bewinding, overtrekking.*

Obductio capitis. Cic. Man. 5. *Bewinding van 't hoofd*, of *blinding der oogen van een misdadiger.*

† ŎBDŪCTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. Merc. 4. 4. 46. *Leiden, geleiden, voeren, brengen.* Men vind by Plautus niet dan Obductarier.

Cicatrix obducta. Cic. Rull. 3. 2. *Een toegeloopen lidteken*, of *geneeze wonde.*

Dolorem obductum vulgare. Virg. Æ. 10. 64. *Een voorby zynde smert ophaalen*, of *verbreiden.* Wy zeggen, *Een oud zeer opkrabben.*

Frons obducta. Hor. Ep. 13. 7. *Een gerimpelt voorhoofd, een bars, straf*, of *stuursch wezen.*

ŎBDŪRĒSCO, scĭs, ŏbdūrŭi, ŏbdūrēscĕrĕ. *Verharden, verstyven, hard*, of *styf werden.*

Hoc semen diuturnitate obdurescit. Varr. R. R. 3. 14. *Dit slach van zaad word met de tyd hard.*

Ob-

Obduruit. Cic. Att. 13. 2. *Hy is hard, of ongevoelig geworden, hy heeft geen teêrhartigheit meer, hy bemint my niet als voor deezen.*

Obduruit animus ad dolorem novum. Cic. F. 2. 16. *Myn geest is verhardt, of ongevoelig geworden tegens de nieuwe rampen.*

Obdurescere vultu. Prop. 2. 19. 53. *Straf, bars, of stuursch van wezen worden.*

ŎBDŪRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Verharden, hard maaken.*

Persta atque obdura. Hor. S. 2. 5. 39. *Blyf, en houd u kloek.*

Catullus obdurat. Catull. 8. 11. *Katullus word ongevoelig.*

OBE.

ŎBĒDIĒNS, tis. omn. gen. Cic. Off. 2. 6. *Gehoorzaam, onderdanig, die gehoorzaamt.* (De compar. Obedientior staat by Liv. 8. 8. en de superl. Obedientissimus by Liv. 7. 13.)

ŎBĒDIĒNTĔR. Adv. Liv. 8. 19. *Onderdaniglyk, met gehoorzaamheit, of met onderwerping.* (De compar. Obedientius staat by Liv. 38. 34.)

Obedienter imperata fecerunt. Curt. 4. 1. 5. *Zy hebben met gehoorzaamheit volbragt 't geen hun bevolen was.*

ŎBĒDIĒNTĬĂ, æ. f. Cic. Off. 1. 29. *Gehoorzaamheit, onderdanigheit, onderwerping.*

ŎBĒDIO, ŏbēdis, ŏbēdīvī, ŏbēdītūm, ŏbēdīrĕ. *Gehoorzaamen, gehoorzaam, onderworpen, of onderdanig zyn.*

Obedire voluntati Dei. Cic. N. D. 1. 8. *Godts wille gehoorzaam, of onderworpen zyn.*

Obedire tempori. Cic. Cl. 69. *Zich naar den tyd voegen, of schikken, de huik naar den wind hangen.*

ŎBĔLĪSCUS, sci. m. Plin. H. 36. 8. *Een naaldzuil, of gedenksteen, een groote gehouwe steen spits of als een grafnaald opgaande.*

(ŎBĔLUS, i. m. Auson. Sap. præf. 13. *Zeker taalteken, of streepje, waar mede de taalziftets te kennen gaven, dat het woord, daar mede getekent, niet goed was.*)

ŎBĔO, is, ŏbīvi, ŏbĭī, ŏbĭtūm, ŏbīrĕ. *Omgaan, rondom gaan, omreizen, omtrekken, of omwandelen.*

Colonias reliquas obire. Cic. Att. 16. 8. *De overige volkplantingen omreizen, of omtrekken.*

Regiones aliquas pedibus obire. Cic. Fin. 5. 29. *Eenige landschappen te voet doorkruissen, of doorreizen.*

Oculis obire exercitum. Plin. E. 3. 7. 13. *Het leger rondom bezien.*

Omnes civitates oratione sua obire. Cic. V. 2. 51. *Van alle de steden in zyn gesprek melden.*

Obire aliquid. *Iets doen uitvoeren, of ter uitvoering brengen.*

Bella obire. Liv. 4. 7. *Krygsverrichtingen doen, oorlogen voeren.*

Officia obire. Plin. E. 3. 1. 11. *Ampten bedienen, of bekleeden.* Negotia. Cic. Man. 12. *Zaaken verrichten, uitvoeren, of waarneemen.*

Apud Regem liberaliter dextreque obibat officia. Liv. 1. 34. *Hy volbragt zyne plichten edelmoedig en gevoeglyk by den Koning.*

Pericula obire. Liv. 1. 54. *Gevaar loopen, of ondergaan.*

Tantummodo recipiebat quantum videret obire se posse. Cic. Pet. 12. *Hy nam maar zoo veel ter hand, als hy zag dat hy af mogt, of dat hy kon afdoen.*

Rem privatam obire, & publicam. Cic. Man. 17. *Zyn eigen dingen, en staatzaaken gade slaan, of waarneemen.*

Multi annum petitionis suæ non obierunt. Cic. F. 10. 25. *Veele hebben het jaar, waar in zy naar ampten hadden mogen staan, niet waargenomen.*

Obire. Juv. 6. 559. *Sterven, overlyden.*

Obire diem supremum. Plin. H. 7. 29. Mortem. Cic. A. 9. 1. (Morte. Suet. G. 3. 11.) Diem suum. Sulpit. Cic. F. 4. 5. *Sterven, overlyden.* (Festus toont dat de præpositie Ob in deeze spreekwyze voor Ad gebruikt word.)

Sidera obierant. Plin. H. 2. 26. *De sterren waren ondergegaan.*

Obire diem aliquem. Cic. de Am. 2. *Eenige plechtelykheden op zekere gestelde dagen bywoonen.*

(Obire diem edicti. Cic. A. 3. 8. *Tegenwoordig zyn op den dag, waar op wy by plakkaat gedagvaart worden.*

Obire. *Uitkiezen, verkiezen.*

Nisi obire facinoris locum tempusque voluisset. Cic. Mil. 10. *Ten ware dat hy de plaats en tyd tot dat schelmstuk hadde willen verkiezen.*)

ŎBĔQUĬTO, ŏbĕquĭtās, ŏbĕquĭtāvī, ŏbĕquĭtātūm, ŏbĕquĭtārĕ. *Iets omryden, iets te paard rondom bezien.*

Agmen obequitare. Curt. 3. 10. 4. *Een leger omryden.*

Stationibus hostium obequitare Liv. 9. 36. *De posten der vyanden omryden, of te paerd bezigtigen.*

Tumultuoso genere pugnæ obequitabat ipsis prope portis. Liv. 1. 14. *Hy reed in een verwarde slagorde byna onder de stads poorten.*

ŎBĔRRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 17. 19. *Omzwerven, omzweeven, omdoolen, omvliegen.*

Quantum milvus oberret. Pers. 4. 25. *Zoo veel ruimte als een wouwe omvliegt.*

Chorda qui semper oberrat eadem. Hor. A. P. 356. *Die altyd de zelve snaar slaat, aan het zelve lyntje trekt, of het oude deuntje zingt.*

ŎBĒSĬTĀS, ātis. f. Colum. 6. 14. *Overmaat van vet, te groote vettigheit, of zwaarlyvigheit, van een mensch spreekende.*

(ŎBĒSO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Mesten, vet maaken.*

Madefacto triticeo pane obesant avem. Colum. 8. 7. *Zy maaken den vogel met geweekt tarwenbrood vet.*)

ŎBĒSUS, ā, ūm. Colum. 7. 10. *Dik en vet.* (De superl. Obesissimus staat by Plin. H. 11. 37.)

Obesus. *Dun, mager, rank.*

Corpore, pectoreque undique obeso. Gell 9 7. *Een lichaam, en borst overal heel mager, of rank.*

Mittere quid juveni non naris obesæ. Hor. Ep. 12. 3. *Iets zenden aan een jongeling die geen dunne neus heeft, dat is, die niet scherpzinnig is.*)

ŎBEX, icis. m. Liv. 6. 33. *Een boom, keten, grendel, klink, of wat het ook zy, waar mede men een deur van achteren sluit.* (Het is m. g. by Tac. An. 13. 39. 7. H. 3. 30. 1. f. g. by Virg. Æ. 10 377. Plin. P. 47. 5. Zie van het genus Servius over Virgilius. En van deeze eerste lettergreep of ze kort of lang is Gell. 4. 17.

Obex. *Een hinderpaal, iets dat ons ophoudt.*

Commorandum est mihi apud hanc obicem. Plaut. P. 2. 2. 21. *Ik moet by deeze hinderpaal blyven staan.*)

OBF.

ŎBFĪRMĀTĒ. Adv. Suet. T. 25. 3. *Halsstarrig, hardnekkig, onverzettelyk, standvastig, onbezwykelyk.*

ŎBFĪRMĀTŪS, ā, ūm. *Halsstarrig, hardnekkig, stantvastig, onverzettelyk, vast, bestandig.* De compar. Obfirmatior staat by Cic. Att. 1. 11.

Feram animo obfirmato. Plaut. Am. 2. 2. 15. *Ik zal dat met een stantvastig gemoed verdraagen, of doorstaan.*

ŎBFĪRMO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Hardnekkig, halsstarrig, stantvastig, of onverzettelyk blyven; styf ergens op blyven staan.*

Censen' posse me obfirmare? Ter. E. 2. 1. 11. *Meent gy dat ik hardnekkig kan blyven?*

Obfirmare animum. Plaut. Am. 2. 2. 15. Het zelve als Obfirmare alleen.

Obfirmare viam. Ter. Hec. 3. 5. 4. *Hardnekkig zynen gang gaan, of zynen weg volgen; stantvastig bij zyn stuk, of voornemen blyven.*

(Obfirmare. *Hard, of vast maaken.*

Co-

Corium obfirmatum dominis referemus Apul. M. 7. 197. *Wy zullen de huid, als zy hard gemaakt is, den eigenaaren weder brengen.*

OBG. OBH.

ŎBGĀNNĬO, is, ivi, itūm, īrĕ. *Gedurig verwyten, iemant telkens aan 't oor lellen.*

Aliquid alicui ad aurem obgannire. Ter. Ph. 5. 9. 41. *Iemant met een gedurig verwyt de ooren warm maaken, of 't hoofd breeken.*

ŎBHÆRĔO, es, ŏbhæsī, ŏbhæsūm, ŏbhærērĕ alicui rei. Suet. T. 2. 8. *Ergens aan gehecht, of aan vast gemaakt zyn, ergens aan vast honden, of aan hangen.*

(ŎBHŎRRĔO, es, ŭī, ērĕ. Plin. H. 37. 8. Zie Horreo. Zommige leezen Abhorreo.)

OBJ.

ŎBJĂCĔO, ŏbjăcēs, ŏbjĭcŭī, ŏbjăcērĕ. Colum. 2. 4. *Ergens voor leggen, of aan leggen.*

Qua Isthmos alto objacet. Stat. Th. 4. 61. *Daar de landengte (by, of van Korinthen) tegens de zee legt.*

ŎBJĔCTĀCŬLŬM, I. n. Varr. R. R. 3. 17. *Een hinderpaal, letzel, belet, of beletzel, slagboom, dwarsboom.* Alles wat iets vertraagt, ophoud, stuit, *of* belet. Varro gebruikt het voor *een sluis, die het water ophoud.*

ŎBJĔCTĀTĬO, ōnis. f. Cæs. B. C. 3. 60. 2. *Verwyt, berisping, wraking.*

ŎBJĔCTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquid alicui. *Iemant iets tegenwerpen.*

Caput objectare periculis. Virg. Æ. 2. 751. *Zyn leven in gevaar stellen, zyn leven waagen.*

Aliquid alicui objectare in ægritudine. Plaut. Most. 3. 2. 123. *Iemant iets verwyten terwyl hy in droefheit is.*

Falsum crimen bonis objectare. Cic. in Sall. 1. *Eerlyke luiden een verdichte misdaad aantygen, of te last leggen.*

ŎBJĔCTŬS, ā, ūm. Hor. A. P. 473. *Tegen geworpen, tot een beletzel voorgeworpen.*

Munitiones, quæ vallo objecto claudebant exitus. Liv. 3. 26. *Sterkten, of werken, die om eenen wal heenen opgeworpen zynde, den uitgang belemmerden.*

Objectus fortunæ. Cic. T. Q. 1. 46. *Alle toevallen onderworpen.*

Ad omnes casus objectus. Cic. F. 6. 4. *Aan de wisselvalligheit van 't geluk, of der fortuin bloot gestelt.*

Error in aliqua re objectus. Cic. Cæc. 2. *Een dwaling die ons in eenig geval en word tegengeworpen.*

Objecta specie voluptatis. Cic. Fin. 1. 14. *Zoo ras als zich een schynvermaak opdoet, voordoet, of vertoont.*

Objecta utilitas. Cic. Off. 3. 8. *Een voorkoomende gelegenheit tot eenig voordeel, of om winst te doen.*

Diluere objecta. Quintil. I. O. 4. 2. *Tegenwerpingen wederleggen, of oplossen.*

Cum esset illi objectum. Cic. A. Q. 4. 16. *Wanneer men hem voorgeworpen, of verweten had.*

ŎBJĔCTUS, ūs. m. Virg. Æ. 1. 164. Colum. 3. 19. Tac. G. 8. 1. *Tegenstelling, stelling van iets voor een ander ding.*

Luna Solem objectu suo abscondit. Sen. B. 5. 6. *De maan verbergt de zon door haare tusschenkomst.*

Eo objectu viso. Nep. 23. 5. 2. *Als die gedaante hem voorquam, als hy die vertooning, of dat voorwerp gezien had.*

ŎBJĬCĬO, is, jēci, jĕctūm, jĭcĕrĕ. *Voorstellen, voorzetten, voorhouden, voorwerpen, tegenwerpen, aanbieden.*

Objicere argentum alicui. Ter. Ph. 5. 2. 4. *Iemant geld aanbieden.*

Objicere corpus feris. Cic. S. R. 26. *Een lichaam voor de wilde beesten werpen.*

Objicere se in impetus hominum profligatorum. Cic. Arc. 6. *Zich voor de geweldenaryen der booze menschen bloot stellen.*

Quæ res tantum istum furorem Sexto Roscio objecit? Cic. S. R. 14. *Wat heeft Sextus Roscius tot zulk eene groote verwoedheit gebragt?*

Mentem alicui objicere. Liv. 5. 15. *Iemant iets in den zin, of in de gedachten brengen, iemant iets indachtig maaken.*

Ut hanc lætitiam nec opinanti primus objicerem. Ter. H. 1. 2. 12. *Op dat ik hem, die zulks niet verwacht, deeze vreugde eerst mag mededeelen.*

Moram objicere. Plaut. Pœn. 1. 3. 36. *Een spaak in 't wiel steeken, verachteren, vertraagen, verwylen, ophouden.*

Religionem objicere. Plaut. Merc. 5. 2. 40. *Ergens zwarigheit in maaken.*

Objicere aliquid alteri. Cic. Mur. 8. *Iemant iets in 't aanzigt smyten, voor de scheenen werpen, verwyten, of te last leggen.*

Objicere. *Tegenwerpen*, als men onder malkanderen zintwist.

Cum id quod objici potest, occupamus. Quintil. I. O. 9. 2. *Als wy voorkoomen 't geen tegengeworpen kan worden.*

(Objicitur Stoïcis, sapientem negant misereri. Sen. Cl. 2. 5. *'t Word de Stoicynen tegengeworpen dat ze zeggen, dat een wys man zich over niemant ontfermt.*

Objicere. *Tegenstaan, door zyn tusschenkomste beletten, of verhinderen dat iemant niet doet dat hy voor hadde.*

Alexandro abeunti semet objecit mulier. Curt. 8. 6. 16. *Een vrouw heeft door haar tusschenkomste Alexander verhindert weeh te gaan.*)

ŎBĬNĀNĬS, is. m. en f. nĕ, is. n. Varr. R. R. 3. 9. *Leeg, ledig, gansch leeg.*

ŎBĪRĀTŬS, ā, ūm. Liv. 1. 31. *Zeer moeyelyk, toornig, gram, boos, quaad, of gestoort.*

ŎBĬTĔR. Adv. Juv. 6. 481. *In 't voorbygaan, ligtelyk.*

ŎBĬTUS, ā, um. Cic. Sext. 38. Lucret. 1. 136. 4. 738. Virg. Æ. 10. 641. *Na de dood, na 't overlyden.*

ŎBĬTŬS, ūs. m. Cic. F. 4. 5. *De dood.*

Obitus siderum. Cic. D. 1. 56. *De ondergang der sterren.*

Obitus tuus voluptati est. Ter. Hec. 5. 4. 19. *Uwe tegenkomst baart, of geeft my een groot vermaak.*

ŎBJŬRGĀTĬO, ōnis. f. Cic. de Or. 2. 83. *Berisping, bestraffing, doorneming, bekyving, wraking.*

(ŎBJŬRGĀTŎR, ōris. m. *Een bestraffer, bediller, of berisper.*

Objurgator ferendus non est, qui quod in altero vitium reprehendit, in eo ipse deprehenditur. Cic. V. 3. 2. *Een bestraffer die betrapt word op een feil, waar over hy een ander berispt, is niet te dulden.*)

ŎBJŬRGĀTŌRĬŬS, ā, ūm. *Bekyvende, kyfachtige, berispende, bestraffingen, of verwytingen.*

Objurgatoria epistola. Cic. Att. 13. 6. *Een brief vol verwyt, of bestraffinge, een kekelbrief.*

ŎBJŬRGĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Trin. 1. 2. 30. *Telkens verwyten, bekyven, berispen, bestraffen, doorneemen, of doorstryken.*

ŎBJŬRGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Bekyven, berispen, bestraffen, doorneemen, doorstryken, verwyten.*

Objurgare a peccatis. Plaut. Trin. 3. 2. 54. *Iemant zyn quaaddoen verwyten, over zyne misdaaden bestraffen, of doorneemen.*

Verecundiam alicujus in rogando objurgare. Cic. Fr. 3. 1. *Iemant over zyn bloohheit, of beschroomtheit in iets te verzoeken berispen.*

Ea villa objurgat cæterarum villarum insaniam. Cic. Fr. 3. 1. *Dat lusthuis steekt tot verwyt van de overdadige pracht der andere.*

Monendi sæpe sunt amici & objurgandi. Cic. Am. 24. *Men moet zyne vrienden dikwils vermaanen en berispen.*

{Objurgare. *Slaan.* Als 'er de ablativi verberibus, colaphis, ferulis by koomen.

Servulum istum verberibus objurga. Sen. de Ir. 3. 12. *Sla dat slaafje*, of *geef dat slaafje wat slaag.*

Colaphis puerum objurgare jussit. Petron. 34. *Hy heeft bevolen den jongen een klap*, of *oorband te geeven.*

Nisi ferulis objurgari maluissent. Suet. C. 20. 4. *Ten waare zy liever met de plak wilden geslagen zyn.*}

OBL.

ŎBLÆDO, is, læsi, læsūm, lædĕre. Plaut. Cas. 2. 6. 52. *Quetzen, wonden.* (In de hedendaagsche boeken word geleezen Objexis.)

ŎBLĂNGUEO, es, lăngŭi, lănguĕrĕ. *Quynen, verflaauwen.*

Literulæ meæ tui desiderio oblanguerunt. Cic. F. 16. 10. *Myne letteroeffeningen zyn verflaauwt in uw afweezen.*

ŎBLATRĀTRĪX, icis. f. Plaut. M. G. 3. 1. 86. *Een groote schreeuwster, een tegenkeffster*, of *helleveeg.*

ŎBLATRO, as, āvi, ātūm, ārĕ aliquem. Sil. 8. 247. *Tegens iemant een groot geraas*, of *geschreeuw maaken, roepen, tieren*, of *baeren.*

ŎBLĀTŬM, i. n. *Aanbieding, uitlooving, bod.*

Gallorum oblatum dimissum est. Liv. 44. 46. *De aanbieding der Franςoizen is verworpen.*

ŎBLĀTŬS, ă, ūm. Cic. Man. 16. *Aangeboden, uitgeloofd.*

Oblata facultate. Cæs. B. C. 1. 72. 5. *Als de gelegenheit zich opdeede*, of *voorquam.*

ŎBLECTĀMĔN, ĭnis. n. Stat. S. 3. 5. 95. *Vermaak, genoegte, vreugd, vrolykheit, verlustiging, tydverdryf.*

ŎBLECTĀMENTŬM, i. n. Cic. S. 15. *Verlustiging, genoegte, vrolykheit, vermaak, tydverdryf.*

ŎBLECTĀTIO, ōnis. f. Cic. N. D. 1. 9. Zie Oblectamen.

ŎBLECTO, as, āvi, ātūm, ārĕ. *Verlustigen, vermaaken, vervrolyken, verheugen, verblyden, vermaak*, of *vreugde aandoen.*

Fabula valde oblectavit populum. Hor. A. P. 321. *Dat spel*, of *toneelstuk heeft het volk zeer vermaakt*, of *groot genoegen gegeeven.*

Oblectare vitam. Plaut. As. 1. 2. 16. *Zyn leven vrolyk*, of *in vrolykheit doorbrengen, zyn vermaak neemen.*

Oblecta te cum Cicerone. Cic. Fr. 2. 13. *Verheug u*, of *wees blyde met Cicero.*

In eo me oblecto. Ter. Ad. 1. 1. 24. *Ik heb daar behagen in*, of *schep daar vermaak in.*

Otium temporis oblectare. Plin. E. 4. 14. 2. *Zynen ledigen tyd in vermaak doorbrengen.*

ŎBLECTŎR, aris, ātŭs sūm, ārī. Cic. Mur. 19. *Zyn vermaak neemen, blyde zyn, vrolyk zyn, zich verheugen*, of *zich verblyden.*

ŎBLENIO, is, ivi, itūm, irĕ. *Verzachten, verzoeten, zachter maaken, vermurwen.*

Lectio illum carminum obleniat. Sen. de Ir. 3. 9. *Het lezen van gedichten verzachte hem.*

ŎBLIDO, is, lisi, lisūm, lidĕrĕ. Colum. 7. 3. *Vermorsselen, in sinkken slaan, versikken, worgen.*

ŎBLIGATIO, ōnis. f. Cic. Br. 18. *Verbintenis, verplichting, verbinding.*

Propter linguæ obligationem. Just. 13. 7. 1. *Wegens de stamling van zyn tong*, of *om dat hy een stamelaar was.*

(ŎBLIGĀTŬS, ă, ūm. Cic. F. 6. 11. *Verplicht, verbonden, gebonden.* De compar. Obligatior staat by Plin, E. 8. 2. 8.)

ŎBLIGO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Men. 5. 3. 9. *Rontom binden*, of *winden, bewinden, bewoelen.*

Obligare manipulos. Colum. 11. 2. *Schoven*, of *gerven binden.*

Corona hostem obligavit. Front. St. 3. 17. 4. *Hy heeft de vyanden bezet*, of *omsingelt.*

Obligare aliquem. Cic. Br. 18. *Iemant verbinden*, of *verplichten.*

Gratos & bonos viros tibi obligares. Cic. F. 8. 9. *Gy zoud dankbaare en vroome luiden aan u verplichten.*

Obligare aliquem sibi. Cic. Syll. 26. *Iemant aan zich verplichten*, of *door diensten op zyn zyde krygen.*

Obligare fidem pro alio apud aliquem. Papin. Dig. 16. 1. 27. §. 2. *Voor iemant by een ander instaan.*

Obligare aliquem secundo militiæ sacramento. Cic. Off. 1. 11. *Iemant op nieuw den krygseed laaten doen, ten tweedenmaal door den krygseed verbinden*, of *weer in dienst neemen.* De Ouden waren gewoon dit door eedsweeringe te doen.

Obligare omnia bona sua. Scæv. Dig. 20. 1. 34. *Al zyn goed verbinden.*

Caput obligasti votis. Hor. O. 2. 8. 5. *Gy hebt uw leven door uwe geloften verbonden*, of *verpandt.*

Se furti obligare. Gell. 7. 15. *Zich met plichtig aan een dieffstal*, of *zich schuldig aan dievery maaken.*

Obligare se scelere aliquo. Cic. Dom. 8. *Zich aan een schelmstuk schuldig maaken.*

(Obligare. *Betoveren.*

Ut quem obligarent. Paull. Sent. 5. 23. 8. *Zoo dat ze iemant zouden betoveren.*

Obligare. *Verbinden.*

Æsculapius primus dicitur vulnus obligasse. Cic. N. D. 3. 22. *Esculaap word gezegt de eerste wonden verbonden te hebben.*

Vulnus obligare jussit. Curt. 4. 6. 18. *Hy heeft bevolen dat de wonde zou verbonden worden.*)

ŎBLĬGURIO, is, ivi, itūm, irĕ. *Zyn goed verteeren, doorbrengen, verquisten, opeeten*, boertende zegt men, *door de billen*, of *door 't keelgat lappen.*

Fortunas suas obligurire. Cic. C. 2. 5. Zie Obligurio.

ŎBLĪMĀTŬS, ă, ūm. Cic. N. D. 2. 52. *Met modder, slyk*, of *slik bedekt, gemest*, of *vet gemaakt*, van de landen van Egypten spreekende, na dat de Nyl welk binnen zyne oeveren is gekeert.

Fossæ oblimatæ. Suet. A. 18. 2. *Modderige slooten*, of *grachten.*

ŎBLĪMO, as, āvi, ātum, ārĕ. van limus. acc. Virg. G. 3. 136. *Het land mesten, bagger*, of *modder op 't land brengen.*

Oblimare. *Verblinden, blind maaken.*

Humanas oblimat copia mentes. Claud. R. P. 3. 29. *De overvloed van goederen verblindt 's menschen verstand.*

Oblimare. *Doorbrengen, opmaaken.* Van lima, Horatii Schol. over 't volgende voorbeeld. Oblimare, deterere, consumere, tractum a lima, qua fabri utuntur.)

Oblimare rem patris. Hor. S. 1. 2. 62. *Zyn vaders goed doorbrengen, verteeren*, of *opmaaken.*

ŎBLĪNIO, is, ivi, itūm, irĕ aliquid aliqua re. Colum. 5. 9. *Ergens meê wryven, besmeeren*, of *bestryken.*

ŎBLĪNO, is, lēvi, litūm, linĕrĕ aliquid aliqua re. Varr. R. R. 3. 7. *Ergens meê wryven, besmeeren*, of *bestryken.*

Malas cerussa oblinere. Plaut. Most. 1. 3. 101. *De wangen blanketten*, of *met blanketsel besmeeren.*

Eloquentia se externis oblinit moribus. Cic. Cl. 13. *De welspreekendheit volgt de zeden der uitlanderen.*

Versibus atris oblinere aliquem. Hor. E. 1. 19. 30. *Iemant met lasterlyke vaerzen zwart maaken*, of *schenden.*

ŎBLĪQUĒ. Adv. Cic. Fin. 1. 6. Plin. H. 9. 30. *Van ter zyden, dwars, schuins.*

Oblique aliquem perstringere. Tac. An. 5. 2. 3. *Iemant van ter zyden*, of *bedektelyk berispen*, iemans

mant van ter zijden een steek, of *een schampschent geeven.*

ŎBLĪQUĬTAS, ātis. f. Plin. H. 2. 8. *Scheefheit, schuinsigheit, schuinse stant*, van den tekenkring spreekende

ŎBLĪQUO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Scheef, dwars, schuins*, of *op zy zetten, krom buigen.*

Obliquare sinus. Virg. Æ. 5. 16. *De zeilen zydelings aanhaalen.*

Obliquare ensem in latus. Ovid. M. 12. 486. *Zyn degen op zy hangen.*

Obliquare crinem. Tac. G. 38. 2. *Zyn haair achter opbinden, opknoopen*, of *opstrikken.*

Visus superbos obliquare. Stat. Ach. 1. 324. *Naar alle kanten*, of *stout overal heene kyken.*

ŎBLĪQUŬS, ă, ŭm. Cic. D. 1. 53. *Scheef, dwars, schuins, krom, niet recht, zydelings.*

Muri per artem obliqui. Tac. H. 5. 11. 5. *Muuren door de konst met uit- en inspringende hoeken gemaakt.*

Obliquus ictus. Plin. H. 11. 25. *Een dwarsslag, een slag van ter zijden.*

Obliquus adversus potentes. Flor. 4. 2. 9. *Gekant tegens de Grooten, die de Grooten niet lyden mag.*

Obliqui casus. Quintil. I. O. 1. 6. *De gevallen die van den noemer* (nominativus) *gemaakt worden.*

(Obliquæ orationes, obliqua edicta. Suet. D. 2. 8. *Redenen, plakkaaten, die wat anders beoogen, dan ze wel schynen te behelzen.* Zie onze aanteekeninge over Suetonius.)

ŎBLĬTĔRĀTIO, ōnĭs. f. *Uitwissching uit de geheugenis, vergeeting van een zaak.*

Obliteratio æris. Plin. H. 34. 7. *De verlore*, of *vergeete wetenschap van 't metaalgieten.*

ŎBLĬTĔRANDŬS, ă, ŭm. Cic. Vat. 6. *Dat men vergeeten*, of *waar aan men niet gedenken moet.*

ŎBLĬTĔRĀTUS, ă, ŭm. Liv. 29. 15. *Vergeeten, uitgewischt, uit de gedachten*, of *uit de geheugenis gegaan.*

Tempora ultima & jam obliterata. Quintil. I. O. 1. 6. *Zeer oude en reeds vergeetene tyden.*

ŎBLĬTĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *De gedachtenis uitwisschen, doen vergeeten, uit de gedachten brengen.*

Suo beneficio paternas simultates obliteravit. Liv. 41. 42. *Hy heeft door een weldaad de vyandschap zyns vaders uitgewischt.*

ŎBLĬTESCO, scis, ĕscĕrĕ. Varr. R. R. 1. 51. Sen. N. Q. 7. 29. *Zich verbergen, verschuilen*, of *verliezen, zich verholen*, of *verborgen houden.*

ŎBLĬTŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 2. 21. *Gewreven, bestreken, besmeert.*

Oblitus cruore. Tac. An. 2. 17. 5. *Met bloed bemorst*, of *bespat, bebloedt.*

Facetiæ oblitæ Latio. Cic. F. 9. 15. *Vermakelyke kortswylen*, of *klucht-jes met Latijn doorspekt.*

Oblita oratio. Cic. Her. 4. 11. *Een voortreffelyke rede.*

ŎBLĪTŬS, ă, ŭm. *Die vergeeten heeft, dien iets uit de gedachten is gegaan.*

Moris patrii oblitus. Ovid. P. 1. 5. 49. *Die de gewoonten van zyn Land heeft vergeeten.*

Corda oblita laborum. Virg. Æ. 4. 528. *Gemoederen die hunnen voorgaanden arbeid vergeeten hebben.*

Poma oblita nocendi. Colum. 10. 408. *Vruchten die hunne quaadaardigheit verloren hebben*, of *die geen quaad meer doen.*

ŎBLĪVĬĀ, ōrum. n. plur. Virg. Æ. 6. 715. *Vergetenheit, vergeting.* Men vind dit woord niet dan in nominativo en accusativo plurali.

ŎBLĪVĬO, ōnĭs. f. *Vergeetenheit, vergetenis, vergeting.*

Eos justitiæ capit oblivio. Cic. Off. 1. 8. *Zy vergeeten de rechtvaerdigheit.*

Dare aliquid oblivioni. Liv. 1. 31. In oblivionem alicujus rei venire. Cic. V. 4. 35. *Iets vergeeten, iets uit zyn gedachten*, of *in 't vergeetboek stellen.*

Conterere oblivione injurias. Cic. F. 1. 9. *'t Geledene ongelyk vergeeten.*

(Oblivio. Val. Max. 4. 1. 4. ext. Oblivionis lex. Nep. 8. 3. 2. Oblivionis decretum. Paterc. 2. 58. 4. Oblivio dictorum & factorum. Suet. Cl. 11. 1. *Een vergeting van 't geene aan beide zyden is voorgevallen.*)

In oblivione jacuit. Cic. V. 1. 39. *Hy is in vergetenheit geraakt, van hem word niet meer gerept*, of *gesproken.*

ŎBLĪVĬŌSŬS, ă, ŭm. *Vergeetelijk, die terstond vergeet, kort van gehengen, die geen geheugen heeft.* (De superl. Obliviosissimus staat by Tertull. de An. 24.)

Obliviosus senex. Cic. S. 11. *Een oud man wiens geheugen is vergaan.*

Obliviosus. *Dat het geheugen doet vergaan*, of *wechneemt.*

Oblivioso ciboria Massico exple. Hor. O. 2. 7. 21. *Vul de bekers met Massische wijn, die de (hertzeer) verdryft*, of *doet vergeeten.*

ŎBLĪVISCŎR, ĕris, litūs sūm, livisci. *Vergeeten, niet onthouden.*

Oblitus sum dicere. Ter. An. 5. 1. 22. *Ik heb 't vergeeten te zeggen.*

Dignitatis suæ oblivisci. Cic. F. 1. 7. *Zynen staat*, of *zyne waardigheit vergeeten.*

Oblivisci aliquem. Virg. Æ. 2. 148. *Iemant vergeeten.*

Nunc oblita mihi tot carmina. Virg. E. 9. 53. *Ik heb nu zoo veele vaerzen vergeeten.*

(ŎBLĪVĬŬS, ă, ŭm. *Dat door vergetenheit verdonkert is.*

Verba oblivia. Varr. L. L. 4. 1. *Woorden door vergetenheit verdonkert.*

ŎBLŎCO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Aan bestellen, aanbieden.*

Quum operam oblocare ad . . . solitus esset. Just. 11. 10. 9. *Als hy zyne diensten placht aan te bieden*, of *uit te veilen.*

Oblocata macellariis. Suet. J. 26. 6. *By de koks besteit.*)

ŎBLŎCŪTŎR, ōris. m. *Een quaadspreeker*, of *lasteraar van een ander*, of, gelyk sommige willen, *iemants tegenspreker*, of *tegenstrever.*

Oblocutor non sum alteri. Plaut. M. G. 3. 1. 48. *Ik wederspreek niemant*, of *ben niemants tegenstrever.*

(ŎBLŎNGŬLŬS, ă, ŭm. *Langachtig, wat lang.*

Surculi duo erant teretes, oblonguli. Gell. 16. 9. *Het waren twee ronde langachtige houtjes.*

ŎBLŎNGŬS, ă, ŭm. Gladiolus oblongus. Gell. 10. 25. *Een langachtig degentje.* De compar. Oblongior staat by Vitruv. 4. 3.)

ŎBLŎQUŎR, ĕris, lŏcūtūs sūm, lŏqui. Cic. Clu. 23. *Iemant tegenspreeken, wederspreeken.*

Obloqui. Plaut. Curc. 1. 1. 41. *Quaad spreeken, schenden, lasteren.*

ŎBLŪCTŎR, āris, ātūs sūm, ārī. Colum. 3. 18. *Tegenworstelen, tegenstaan, wederstaan, tegenstreeven, zich tegenkanten, weerstand bieden, te keer gaan.*

Soli obluctandum Fabio. Sil. 8. 10. *Men moet Fabius alleen tegenstaan.*

ŎBLŪDO, is, lūsi, lūsūm, lūdĕrĕ. Plaut. Truc. 1. 2. 10. *Met iemant speelen.*

OBM.

‡ ŎBMĀNĔNS, ĕntĭs. omn. gen. Festus. *Die*, of *dat lang weeh blyft, draalt*, of *vertoeft.*

ŎBMŎLĬŎR, iris, itus sūm, iri. Liv. 33. 5. *Met kracht tegens aanstellen, aankanten*, of *aanzetten.*

Arborum truncos & saxa obmoliuntur. Curt. 6. 6. 14. *Zy zetten 'er van achteren stammen van boomen, en groote steenen tegens aan.*

ŎBMURMŪRO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Ergens tegen morren, ergens over morren*, of *knorren, ergens t'ontvreden over zyn.*

Precibus meis obmurmurat. Ovid. Her. 18. 47. *Hy mort, of knort tegens myne verzoeken.*

ŎBMŪTĔSCO, fcis, ĕfcĕrĕ. Cic. S. 7. *Verstommen, stom, of spraakeloos worden, geen woord meer konnen spreeken.*

Obmutefcere. Plin. H. 33. 13. *Niet meer in zwang zyn, uit het gebruik zyn.*

OBN.

ŎBNĀTŬS, ă, um. Obnata ripis falicta. Liv. 23. 19. *Willigen langs den oever, of den waterkant gewassen.*

ŎBNĬGĔR, gră, grŭm. Plin. H. 20. 23. *Zwartachtig, uit den zwarten, wat zwart.*

ŎBNĪTŎR, ĕris, nixŭs sŭm, niti. Cic. Mil. 13. *Zich tegens aanzetten, of aankanten, tegenstreeven, tegen woelen, arbeiden, of worstelen.*

Obniti adverfis. Tac. An. 15. 11. 4. *Zich tegens de tegenspoed verharden.*

ŎBNĪXĒ. Adv. *Krachtelyk, met alle magt, of kracht, ernstelyk, vierig lyk.* (De compar. Obnixius staat by Claud. Mamert. de St. an. 1. 3.)

Obnixe te rogo. Sen. E. 35. *Ik verzoek u ernstelyk.*

Pedibus manibusque obnixe facere, ut, &c. Ter. An. 1. 1. 134. *Zyn handen en voeten te werk stellen, om, enz. Al zyn krachten inspannen, of zyn uiterste best doen, om, enz.*

ŎBNĪXŬS, ă, ŭm. Liv. 7. 33. *Die tracht, of poogt, die zyn best doet, of al zyn krachten inspant.*

Obnixus opibus. Plaut. St. 1. 1. 44. *Die zyn hart en zin op zyne schatten stelt.* De exemplaren, die ik gezien hebbe leezen Obnoxio.

ŎBNŎXĬĒ. Adv. *Slaafachtig, op eene slaafsche wyze, onderdaniglyk.*

Obnoxie dicere fententiam. Liv. 3. 39. *Bloohartiglyk zyn gevoelen zeggen.*

ŎBNŎXĬŬS, ă, ŭm. *Onderworpen, onderhevig, of onderhavig.*

Morbis obnoxius. Feftus. *Ziekten, of kranlheden onderworpen.*

Obnoxius alicui. Plaut. B. 5. 2. 80. *Aan iemant verslaaft, iemants slaaf.*

Vivat qui poteft fupplex & obnoxius. Cic. Br. 17. *Laat leeven die kan in onderdanigheit en slavernye.*

Minari cœpit, ni fibi obnoxia foret, &c. Sall. B. C. 23. *Hy begon haar te dreigen, dat, zoo zy hem niet gehoorzaamde, enz.*

Inimicus obnoxius. Sall. H. 4. Ep. Mithr. ad Arf. *Een vyand die in 't onderspit is, daar men de overhand op heeft.*

Stabula ventis obnoxia. Colum. 6. 23. *Stallen die zeer bloot voor de winden leggen.*

Obnoxius injuriis. Plin. E. 10. 82. *Voor smaadneden, of verongelykingen bloot gestelt.*

Obnoxius tibi fum. Plaut. Trin. 4. 3. 57. Ter. H. 3. 1. 22. *Ik ben aan u verplicht, of verbonden.*

Illi palam facti parricidii gratia obnoxius erat. Liv. 40. 56. *Hy was aan hem verplicht, om dat hy dien vadermoord ontdekt hadde.*

Civitas illa diu Romanis obnoxia fuit. Liv. 35. 31. *Die stad is langen tyd den Romeinen onderworpen geweest.*

Arva non obnoxia curæ. Virg. G. 2. 439. *Landen die niet bouwen behouwt te worden.*

Luna obnoxia radiis fratris. Virg. G. 1. 397. *De maan ontfangt de straalen van de zon*; van woord tot woord; *de maan is de straalen aan haar broêr verschuldigt.*

Corpora obnoxia. Plin. H. 31. 6. *Lichaamen die veel ziekten zyn onderworpen, ongezonde lichaamen.*

Facies nullis obnoxia gemmis. Prop. 1. 2. 21. *Een aangezigt dat zyn schoonheit aan de gesteenten niet is verschuldigt, of wiens schoonheit natuurlyk is.*

ŎBNŪBĬLO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Gell. 1 2. *Verdonkeren, benevelen, doen betrekken*, van een hertzeer spreekende dat ten wezen uitfchynt.

ŎBNŪBĬLŪS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 1. 21. *Bewolkt, wolkachtig, vol wolken, betrokken, donker, duister, dyzig.*

ŎBNŪBO, ĭs, nūbĕrĕ. Cic. C. R. 4. *Dekken, bedekken, bewinden, bezwagtelen.*

Obnubere caput. Stat. Th. 11. 584. *'t Hoofd bewinden.*

Mare obnubit terras. Varr. L. L. 4. 10. *De zee bedekt de aarde.*

ŎBNŪNCĬĀTĬO, ōnis. f. Cic. D. 1. 16. *Boodschapping van quaade tydinge.*

ŎBNŪNCĬO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Ter. Ad. 4. 2. 8. *Quaade tydingen brengen.*

Obnunciare. Suet. J. 20. 4. *Zich tegens een wet aanstellen, of aankanten, een wet wederspreeken.*

OBO.

ŎBŎLĔO, ēs, ŏlŭī, ŏlērĕ. *Stinken, tuns rieken*, van een menfch fpreekende, die iets gegeeten heeft dat een quaade reuk heeft.

Oboluifti allium. Plaut. Moft. 1. 1. 38. *Gy stinkt naar knoflook.*

Oboluit huic marfupium iftud quod habes. Plaut. Men. 2. 3. 33. *Hy heeft de lucht van uw beurs gekregen.*

Obolere. Plaut. Am. 1. 1. 165. *De lucht weeh krygen, te vooren gewaar worden.*

ŎBŎLŪS, i. m. Ter. An. 2. 2. 32. Vitruv. 3. 1. *Een klein stukje geld.* (Gronov. Pec. Vet. 3. 7. en Græv. Lucian. T. 2. p. 884. zeggen dat het geweest zyn acht duiten, of een stuiver Hollandsch.)

ŎBŎRĬŎR, ĕris, ŏrtŭs sŭm, ŏrīrī. Cic. Lig. 3. *Opkoomen, opgaan, ryzen, zich beginnen te vertoonen, of te laaten zien, beginnen te schynen.*

Obortum eft bellum. Liv. 21. 8. *De oorlog begint zich te vertoonen.*

Rifus obortus eft. Liv. 35. 14. *Men heeft begonnen te lachen.*

ŎBŎRTŬS, ă, ŭm. *Opgekoomen, gerezen, dat begint te verschynen, of gezien te worden.*

Lux oborta. Sil. 17. 465. *Het schynende licht.*

Tenebræ obortæ oculis. Ovid. M. 2. 181. *Duisternissen die de oogen beginnen te benevelen.*

OBR.

ŎBRĒPO, ĭs, rēpsi, rēptŭm, rēpĕrĕ. *Inglyden, inglippen, heimelyk insluipen, zoetjes inkruipen.* Men gebruikt dit woord gemeenlyk in eene oneigentlyke betekenis, om te zeggen, *ergens behendiglyk, of met list toe geraaken.*

Obrepit fames. Plaut. Prol. 14. *De honger begint te woeden.*

Cum non obreperet fomnus. Plin. E. 7. 4. 4. *Toen hy niet kon slaapen.*

Opere in longo fas eft obrepere fomnum. Hor. A. P. 360. *Men mag in een langdurig werk wel een misslagje begaan.*

Obrepere ad honores. Cic. Pif. 1. *Zich in de ampten, of staatbedieningen indringen.*

Alicui imprudenti obrepere. Plaut. Trin. 1. 2. 23. *Zich ongevoelig in iemants hart, of gunst indringen; iemant inwinnen eer hy 't weet.*

ŎBRĔPTĬO, ōnis. f. Ulp. Dig. 2. 4. 10. §. 2. *Insluiping in een gezelschap*, om 'er de zelve voordeelen med te genieten.

Aggreffus eft eos per obreptionem. Front. St. 2. 5. 36. *Hy heeft hen door bekniping overvallen.*

ŎBRĔPTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. P. 1. 2. 27. *Insluipen, inglyden, inglippen, zich insteeken, of zich indringen.*

ŎBRĒTĬO, īs, īvī, ītŭm, īrĕ. Lucret. 3. 385. *In een net vangen.* Men vind niet van dit woord dan Obretiri, *In een net gevangen worden.*

ŎBRĬGĔO, ēs, rigŭī, rĭgērĕ. *Heel styf van kou zyn, of worden.*

Obrigere pruina. Cic. N. D. 1. 10. *Styf,*

Stijf, of *hard worden door de rijp.*
Obrigere nive. Cic. N. D. 1. 10. Som. Sc. 6. *Door de sneeuw toesluiten*, of *hard worden*, van de aarde spreekende.
ŎBRĪGĒSCO, scĭs, rĭgēscĕrĕ. Cic. V. 4. 40. Zie Obrigeo.
ŎBRĪZŬM, i. n. Plin. H. 33. 7. *Gelouteri gout.* Zie onzen Suetonius N. 44. 4. 5. 15.
ŎBRŌDO, is, rŏsi, rōsŭm, rŏdĕrĕ. Plaut. Am. 2. 2. 92. *Rondom afknaagen*, *afeeten*, of *afknabbelen.*
ŎBRŎGO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Festus. *Iemant onbeschoftelyk inspreeken*, *plotzelyk in iemants reden vallen.*
Obrogare legi. Cic. A. 1. 9. *Tegens een bygebragte wet een andere stellen.*
ŎBRŌSUS, ă, ŭm. Plin. H. 37. 2. *Rondom afgegeeten*, *afgeknaagt*, of *afgeknabbelt.*
ŎBRŬMPO, is, rūpi, rūprŭm, rŭmpĕrĕ. Varr. R. R. 3. 10. *Breeken*, *afbreeken*, *verbreeken*, *aan stukken breeken.* Men leest in sommige boeken Abrumpo.
ŎBRŬO, is, rŭi, rŭtŭm, rŭĕrĕ. *Versteeken*, *verbergen*, *verschuilen*, *bedekken.*
Obruere lapidibus. Cic. Off 3 11. Telis. Curt. 3 8. 4 *Dood steenigen*, *met pylen dood schieten.*
Obruere se arena. Cic. N. D. 2. 49. *Zich onder 't zand verbergen.*
Numero obruimur. Virg. Æ. 2. 424. *Wy worden door 't groot getal overmant.*
Semina obruere. Ovid. Rem. 172. Colum. 11. 3. *Het zaad beaarden*, of *onder de aarde brengen.*
Obruere se vino. Cic. Dej. 9. *Zich dronken drinken*, *zich vol zuipen.*
Tot voluptates obruere possunt unum dolorem. Quintil. D. 6. *Zoo veele vermakelykheden konnen 't gevoelen van een eenige smert verdooven.*
Quod Dii omen obruant. Cic. Ar. 20. *Dat de Goden dit voorteken afwenden.*
Obruere caput tunicula. Petron. 60. *Zyn hoofd met een kleedje dekken.*
Hanc Tribuni orationem obruit commemoratione rerum suarum. Liv. 27. 21. *Hy heeft de reden van 's volks voorstander*, *door 't verhaal zyner daaden*, *verdooft*, *ontzenuwt*, of *van haare kracht ontzet.*
(Obruere. *Begraaven*, *onder de aarde delven.* De ablativus Terra word 'er onder verstaan.
Quæramus locum, in quo hæc semesa membra obruamus. Curt. 5. 5 13. *Laat ons een plaats zoeken waar in wy deeze half verteerde ledemaaten begraaven.*)

ŎBRŬSSĂ, æ. f. Cic. Cl. 74. *Toets*, *proef om te weeten of 't gout volkomen gelouteri is.*
ŎBRŬSSŬM, i. n. Zie Obrizum.
ŎBRŬTUS, ă, ŭm. *Bedolven*, *begraaven*, *bedekt*, *te gronde gegaan*, *verdronken*, *gesmoort*, *versmoort.*
Obrutus esset aquis. Ovid. Her. 1. 6. *Dat hy in 't water gesmoort was.*
Somno obruta Legio. Stat. Th. 10. 194. *Een keurbende met eenen diepen slaap bevangen.*
ŎBRYZŬM. Zie Obrizum.

OBS.

† ŎBSĂLŪTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Festus. *Zich voor iemant zetten om hem te groeten.*
ŎBSĂTŬRŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī Ter. H. 4. 8. 28. *Eigent ganschelyk van verzaadt*, of *van voldaan zyn*, *vol op krygen.*
ŎBSCÆVO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. As. 2 1. 18: St. 3. 2. 8. *Ongeluk*, of *zwarigheit aanbrengen.*
ŎBSCOENĂ, ōrum. pl. n. *De schamelheit*, of *schaamleden.*
Pars nudi agunt, pars tantum obscœna velati. Mel. 3. 7. *Een deel van hen leeft geheel naakt*, *een deel de schamelheit alleen bedekt hebbende.* Ovid. Art. 2. 584. noemt ze Partes obscœnas.
Obscœna. Sen. E. 70. *De aars.*
Obscœnus. *Ongelukkig*, om dat Obscœnus ook betekent *die een ongeluk voorspelt.*
Troja obscœna. Catull. 68. 50. *Het ongelukkige Trojen.*)
ŎBSCOENĒ. Adv. Cic. Off. 1. 35. *Onreinelyk*, *onzuiverlyk*, *onkuisschelyk*, *op een onreine*, of *onkuische wyze.* De compar. Obscœnius staat by Cic. N. D. 3. 22. en de superl. Obscœnissime by Eutr. 8. 22.
ŎBSCOENĬTĀS, ātis. f. *Onreinigheit*, *vuiligheit*, *onkuischheit.*
Obscœnitas orationis. Cic Off. 1. 35. *De vuiligheit van een rede.*
ŎBSCOENŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 3. 367. 241. *Van een quaad voorspel*, of *voorteken*, *dat ongeluk betekent.*
Obscœnus. *Onrein*, *onzuiver*, *vuil*, *onkuisch*, *geil.* De compar. Obscœnior staat by Cic. T. Q. 5. 38. en de superl. Obscœnissimus by Cic. Fr. 2. 3.
Obscœna carmina. Prop. 1. 16. 10. *Vuile*, of *onkuische vaerzen.*
ŎBSCŪRĀTIO, ōnis. f. *Verdonkering*, *verduistering*, *donkerheit*, *duisternisse.*
In his propter eorum exiguitatem obscuratio sequitur. Cic. Fin. 4. 12. *Die dingen worden door hunne kleinigheit niet gezien.*
ŎBSCŪRĀTŬS, ă, ŭm, Hor. E. 2. 2. 115. *Verduistert*, *verdonkert*, *donker*, of *duister geworden*, *verborgen*, *verholen*, *bedekt.*
Sensim obscurata est illorum memoria. Cic. de Or. 2. 23. *Hunne gedachtenis is allengtjens verdwenen*, of *vergaan.*
ŎBSCŪRĒ. Adv. *Donkerlyk*, *duisterlyk.* De superl. Obscurissime staat by Gell. 11. 16.
Loqui obscure. Cic. V. 2. 20. *Duisterlyk spreeken.*
Obscure. *Zoetjes*, *zachtjes*, *stilletjes*, *tekendiglyk*, *ongevoelig*, *dat men 't niet merkt.*
Serpit obscure hoc malum. Cic. C. 4. 3. *Dat quaad kruipt stilletjes*, of *ongevoelig in.*
Obscure ferre egestatem. Cic. Par. 6. *Zyn armoede heimelyk draagen*, *verbergen*, *bedekken*, of *niet te kennen geeven.*
ŎBSCŪRĬTĀS, ātis. f. *Duisterheit*, *duisternis*, *donkerheit.*
Obscuritates sanat. Plin. H. 20. 1. *Hy geneest de donkerheit der oogen*, of *zwakheit van 't gezicht.*
Obscuritas naturæ. Cic. D. 1. 18. *De geheimnissen*, of *verborgenheit der natuure.*
Obscuritas. *Duisterheit*, *moeijelykheit*, *zwarigheit*, *verlegenheit.*
Obscuritates somniorum. Cic. D. 2. 64. *De moeijelykheden in droomen uit te leggen.*
Obscuritas. Cic. Off. 2. 13. *Slechte*, *onvermaarde*, of *geringe afkomst.*
ŎBSCŪRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Verduisteren*, *verdonkeren*, *duister*, of *donker maaken.*
Stantes suis umbris obscurant lucem. Vitruv. 5. 10. *De omstanders maaken 't donker*, of *beneemen het licht door hunne schaduwe.*
Tenebris obscurat omnia nox. Cic. C. 1. 3. *De nacht maakt alle dingen duister.*
Aquarum sonus operis strepitum obscurabat. Front. St. 3. 9 2. *'t Geraas van 't water verdoofde dat van de arbeiders.*
Hæc propter eorum exiguitatem obscurantur in vita beata. Cic. Fin. 4. 12. *Deeze dingen verdwynen*, *wegens hunne geringheit*, *in een gelukkig leven.*
Nummus in Crœsi divitiis obscuratur. Cic. Fin. 4. 12. *Een ryksdaalder word onder de schatten van Krœsus niet geacht.*
Nobilitas non obscuratur. Plin. P. 69. 5. *De adeldom verliest zynen glans niet.*
Consilium obscurare. Front St. 1. 1. 7. *Een voornemen*, of *toeleg verbergen*, *verborgen*, of *geheim houden.*
Obscurare aliquid dicendo. Cic. Cl.

Clu. 1. *Iets door zyn woorden duister maaken.*

Affectatione & morositate nimia obscurabat stylum. Suet. Tib. 72. 3. *Zyn gemaaktheit en al te groote harsheit maakte zyn styl duister.*

Acta nova obscurant veteres triumphos. Lucan. 1. 123. *Nieuwe heldendaaden verduisteren de oude zegepraalen.*

OBSCŪRŪS, ā, ūm. Virg. Æ. 9. 244. *Donker, duister, zonder licht.* De compar. Obscurior staat by Liv. 23. 3. en de superl. Obscurissimus by Cic. Clu. 21.

Obscurus. Virg. G. 4. 60. *Donker, zwart.*

Obscurus. Cic. D. N. 2. 56. *Duister, zwaar om te verstaan, moeijelyk te begrypen.*

Discrimen obscurum. Hor. O. 2. 3. 25. *Een heel klein verschil.*

Non erat obscurum quid homo improbus cogitaret. Cic. V. 2. 37. *'t Was niet onbekent*, of *verborgen wat dien boozen mensch voorhad.*

Obscurus. *Onbekent, onzeker.*

Non obscura benevolentia. Cic. F. 13. 70. *Een zekere*, of *vaste vriendschap.*

Obscura spes. Cic. Rull. 2. 25. *Een onzekere hoop.*

Obscurus. *Verachtelyk, van eene slechte*, of *geringe afkomst, onbekent, onberoemt, onvermaart, van geenen naam.*

Obscuro loco natus. Liv. 26. 6. *Een mensch van eene slechte afkomst.*

Obscurus homo. Cic. F. 4. 13. *Een achterhoudend, geveinst*, of *ondoorgrondelyk mensch.*

ŎBSECRĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. I. R. 1. 16. *Een hartelyk, yverig, vierig*, of *zeer ernstig verzoek*, of *gebed.*

Obsecratio. Liv. 4. 21. Suet. Cl. 22. 2. *Een gebed*, dat de Opperpriester gewoon was in 't Kapitool op te heffen, en dat van 't volk vervolgt wierd.

OBSECRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Ernstig bidden, smeeken, hartelyk verzoeken, bezweeren.*

Obsecrare aliquem precibus. Cic. F. 4. 11. *Iemant door gebeden smeeken*, of *bezweeren.*

Obsecro ne facias. Ter. H. 5. 5. 4. *Ik bid u het niet te doen*, of *dat gy het niet doet.*

Obsecro ut venias. Ter. H. 4. 4. 3. *Ik bid u te koomen*, of *te willen koomen.*

Nunc te per amicitiam obsecro. Ter. An. 2. 1. 26. *Ik bezweer u nu by onze vriendschap.*

Hem obsecro, an is est? Ter. E. 5. 4. 41. *Ik bid u, is hy 't?*

Hoc te obsecro. Cic. P. Q. 31. *Ik smeek u daar om, dit bid ik u.*

ŎBSĔCŬNDO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Ter. H. 4. 6. 23. *Bystaan, helpen, bystant geeven, hulp bieden, byspringen.*

Non modo hostes obediunt, sed etiam venti & tempestates obsecundant. Cic. Man. 16. *Niet alleen zyn hem zyne vyanden gehoorzaam, maar ook de winden en stormen helpen hem.*

OBSĒPIO, īs, sēpsī, sēptūm, sēpīre. Liv. 25. 39. *Besluiten, omringen, beheinen, omtuinen*, met een wil, heining, enz.

Obsepire alicui iter ad honores. Liv. 4. 25. *Iemant den weg tot de eerampten afsnyden, beletten dat iemant tot eerampten koomt.*

Obsepire alicui viam adipiscendi aliquid. Cic. Mur. 23. *Iemant den weg afsnyden om ergens toe te geraaken*, of *om iets te verkrygen.*

ŎBSĒPTUS, ā, ūm. Liv. 2. 6. *Gesloten, toegesloten, gestopt, afgesneden*, van eenen doortocht spreekende.

‡ ŎBSĔQUĔLĂ, æ. f. Plaut. As. 1. 1. 50. Zie Obsequium.

ŎBSĔQUĔNS, entis. omn. gen. Plin. H. 16. 36. *Gehoorzaam, onderdanig, onderworpen, gedienstig.* De compar. Obsequentior staat by Sill. in Cic. 2. en de superl. Obsequentissimus by Colum. 3. 8.

Obsequens sum patri. Ter. H. 2. 3. 18. *Ik ben mynen vader gehoorzaam.*

Obsequens voluptati homo. Ter. Hec. 3. 5. 9. *Een mensch die de wellust den lossen toom geeft*, of *den toom viert.*

ŎBSĔQUĔNTĔR. Adv. Liv. 41. 10. *Gewilliglyk, heel gaerne, gedienstiglyk, by toegeeving*, of *inschikking.* De superl. Obsequentissime staat by Plin. E. 7. 24. 3.

ŎBSĔQUĔNTĬĂ, æ. f. Cæs. B. G. 7. 29. 4. *Inwilliging, bewilliging, gedienstigheit, toegeeving, involging, gevoegzaamheit, inschikking.*

ŎBSĔQUĬBĬLĬS, īs. m. en f. ile, is. n. Gell. 2. 29. *Toegeevende, gedienstig, gevoegzaam, inschikkend, beleefst.*

ŎBSĔQUĬŌSŪS, ā, ūm. Plaut. Capt. 2. 3. 58. *Gedienstig, toegeevend, gevoegzaam, beleefst, involgend, inschikkend.*

ŎBSĔQUĬŪM, ĭī. n. Ter. An. 1. 1. 41. Cic. Am. 24. *Gedienstigheit, goede dienst, involging, inschikking, beleefsheit.*

Abuti alicujus obsequio. Cic. F. 10. 15. *Iemants gedienstigheit*, of *beleefsheit misbruiken.*

Feci omni obsequio, ut neutri illorum quisquam esset me charior. Cic. Att. 7. 1. *Ik heb door allerlei gedienstigheit gemaakt, dat niemant by geen van beiden meer bemint is dan ik.*

Vincere aliquem obsequio. Ovid. Am. 3. 4. 12. *Iemant door weldoen*, of *eenen goeden dienst inwinnen.*

(Obsequium, een woord gebruikelyk in den Godsdienst.

Obsequio religionis nostræ te dedica. Apul. M. 11. 264. *Koom over tot onzen godsdienst.*

Obsequium. *De plegtigheit van eene begraafnis.*

Paucis interjectis diebus, queis feralia mortuis litantur obsequia. Apul. M. 10. 252. *Als 'er weinige dagen, waar op de plegtigheden van de begraafnisse geschiedden, waren voorby gegaan.*

Obsequium. word ook gezegt van een vrouwe, die in het byslaapen iemant te wille is. Dus gebruiken de Grieken hun Χάρις naar de beschryvinge van Plut. Ἐρωτ. 751. de dusdanige worden gezegt Χαρίζεσθαι naar de beschryvinge van Hesychius.

Arserat obsequio Semele Jovis. Ovid. F. 6. 485. *Semele was in brand geraakt, terwyl ze Jupiter, die haar in zyn godlyke majesteit beslsep, ten dienste stont.*)

ŎBSĔQUŎR, ĕrĭs, sĕcūtŭs sūm, sĕqui. *Iemant gehoorzaam*, of *gedienstig zyn, iemant involgen, veel beleefdheit voor iemant hebben.*

Æquum est senibus obsequi. Ter. H. 3. 1. 10. *Het is billyk beleefdheit voor oude luiden te hebben.*

Obsequi animo suo. Ter. Ad. 1. 1. 8. *Zyn hartstochten*, of *genegentheden opvolgen.*

Omnium obsequi studiis. Ter. An. 1. 1. 37. *Zich bemint by al de waereld maaken, zich naar elks zinnelykheit schikken*, of *voegen.*

Voluntati alicujus obsequi. Cic. Fin. 2. 6. *Iemants wil*, of *genegentheden opvolgen.*

Ea quæ obsequi non oportet. Gell. 2. 7. *Dingen die men niet behoort op te volgen.*

Non obsequebantur, uti de Popilio referrent Senatui. Liv. 42. 21. *De Burgermeesters wilden niet toestaan*, of *bewilligen, dat de zaak van Popilius aan den Raad wierd gebragt.*

ŎBSĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *In 't slot doen, met de sleutel toedoen*, of *sluiten.*

Ostium obsera intus. Ter. E. 4. 6. 25. *Sluit de deur van binnen toe.*

ŎBSĔRO, īs, sēvi, sitūm, sĕrĕrĕ. Cic. L. L. 2. 25. *Bezaayen, bepooten, beplanten.*

Antequam agrum vineis obseras. Colum. Arb. 3. *Voor dat gy 't land met wyngaarden beplant.*

Obserere mores. Plaut. Trin. 2. 4. 131.

131. *Goede zeden inplanten*, of *inscherpen.*

(Obserere. *Bezwangeren.*

Per voluptatem tuam in me ærumnam obsevisti gravem. Plaut. Ep. 4. 1. 30. *Door 't voldoen van uwe geile lust hebt gij my bezwangert.*)

ŎBSĔRVĀBĬLIS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Sen. B. 4. 23. *Dat aan te merken*, of *waar te neemen is*, *dat men waarneemen kan*, van een gesternte spreekende.

Observabilis. Quintil. I. O. 9. 1. *Daar men zich voor wachten*, of *hoeden moet.*

ŎBSĔRVĀNS, āntĭs. omn. gen. Cic. Att. 16. 16. subj. 1. *Die achting*, *eerbied*, of *ontzagh voor iemant heeft*, of *toont.* De compar. Observantior staat by Claud. Hon. Conf. 4. 256. en de superl. Observantissimus by Cic. F. 13. 3.

Observans. *Nauwkeurig*, *kenlijk*, *nauwziende.*

Omnium officiorum observantissimus. Plin. E. 7. 30. 1. *Zeer nauwkeurig in 't waarneemen van alle plichten.*

(ŎBSĔRVĀNTĔR. Adv. *Nauwkeuriglijk*, *opmerkende.* De superl. Observantissime staat by Gell. 10. 21.

Idem observanter sequutus est in illis voluminibus. Macr. Som. Sc. 1. 1. *Dat zelve heeft hij nauwkeuriglijk in die boeken gevolgt.*)

ŎBSĔRVĀNTĬĂ, æ. f. Liv. 1. 35. *Eerbied*, *ontzagh*, *hoogachting.*

Mea tibi observantia nunquam defuit. Cic. F. 5. 8. *Ik heb nooit ontbroken u alle blyken van myne achting te geeven.*

Observantia. Suet. A. 76. 2. *Gewoonte*, *gebruik.*

(ŎBSĔRVĀTĒ. Adv. *Nauwkeuriglyk*, *met opmerking.*

Observate animadvertit M. Tullius. Gell. 2. 17. *M. Tullius heeft het nauwkeurig aangemerkt.*)

ŎBSĔRVĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Cl. 8. *Aanmerking*, *waarneming*, *opmerking*, *gadeslaging.*

Antiqui sermonis observatio. Suet. Gr. 24. 4. *Aanmerking op de oude spreekwijze.*

Observationi operam dare. Plaut. M. G. 2. 6. 5. *Letten*, of *merken op 't geen 'er omgaat.*

Inveniri observatione scientia non potuit. Cic. D. 2. 71. *De wetenschap heeft niet door aanmerkingen*, of *waarnemingen konnen gevonden worden.*

Summa erat observatio in bello movendo apud Antiquos. Cic. Off. 1. 11. *De Ouden gebruikten een groote omzichtigheit in 't aanvangen van eenen oorlog.*

Notitia sui corporis & observatione sustentatur valetudo. Cic. Off. 2. 24. *Door de kennis en nauwe gadeslaging van zijn lichaams gestalte, word de gezondheit bewaart.*

Religionibus sua observatio redditur. Val. Max. 1. 1. 8. *De eerbiedigheit, die men den Godsdienst verschuldigt is, word betracht.*

Observatio omnium. Val. Max. 1. 5. *De waarneming der voortekenen.*

Observatio. Cels. 1. 2. *en* 10. *Levenswijs*, *eetregel*, *voorzichtigheit* die men in een tyd van besmettelyke ziekte, enz. gebruikt.

(ŎBSĔRVĀTŎR, ōrĭs, m. Plin. P. 40 1. *Een aanmerker*, *waarnemer.*

Malorum bonorumque nostrorum observator. Sen. E. 41. *Een waarnemer van het quaade en goede dat van ons gedaan word.*

ŎBSĔRVĀTRĪX, īcĭs. f. *Een aanmerkster*, *waarneemster.*

Fides observatrix. Tertull. C. M. 4. *Het gelove dat acht op u geeven zal.*)

ŎBSĔRVĀTŬS, ā, ūm. Cic. de Or. 1. 23. *Aangemerkt*, *waargenomen*, *opgemerkt*, *gade geslagen.*

Sidera observata. Ovid. F. 3. 111. *Sterren die men waargenomen heeft.*

Observatus. Cic. Pl. 16. *Geëert*, *geacht*, *eerbied getoont*, of *bewezen.*

ŎBSĔRVĀTŪS, ūs. m. Varr. R. R. 2. 7. *Waarneming*, *opmerking.*

ŎBSĔRVĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. D. 1. 45. *Dikwils aanmerken*, *gade slaan*, *op letten*, of *acht op geeven.*

ŎBSĔRVO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Aanmerken*, *gade slaan*, *in acht neemen*, *ergens acht op geeven*, of *op letten*, *bespieden.*

Observare aliquem. Cic. Pet. 14. *Iemant waarneemen*, of *bespieden.*

Januam observare. Plaut. As. 2. 2. 7. *Een deur bewaaren*, of *gade slaan.*

Tempus ulciscendi observare. Cic. T. Q. 4. 9. *Den tyd waarneemen om zich te wreeken.*

Leges observare. Cic. Dom. 27. *De wetten onderhouden*, of *waarneemen.*

Observare scripturam alicujus. Ter. Ad prol. 2. *Iemants schriften doorstryken*, *hekelen*, *berispen*, of *bedillen.*

Observare aliquem. *Iemant zoeken te behaagen*, *iemants gunst zoeken te winnen.*

Observat M. Brutum præcipue. Cic. F. 11. 19. *Hy poogt voornamentlyk M. Brutus gunst te winnen.*

Alicujus commendationes diligenter observare. Cic. F. 13. 27. *Veel staat op iemants aanpryzingen maaken.*

Observare. Virg. Æ. 6. 198. *Waarneemen*, een woord der oude Wichelaren, Wiskunstenaren, enz.

Observare aliquem. Virg. G. 4. 212. *Iemant eeren*, *achten*, of *eerbied toedraagen.*

(Observare. *Nauwkeurig op iemant letten*, voornamentlyk als men hem verdigt houd. Zoo gebruiken de Grieken hun τηρεῖν in de voorbeelden die Gatak. de Styl. N. T. c. 17. vergadert heeft, en hun φυλάσσειν by de LXX. Interpr. Psalm. 56. 6.

Nunc tuum est officium, ut observes filium quid agat. Ter. An. 1. 1. 142. *'t Is nu uw plicht, dat gij nauwkeurig op mijn zoon let wat hy doet.* Zoo verklaart Servius deezen Schryver over Virg. G. 4. 212.

Herus me, relictis rebus, jussit Pamphilum hodie observare. Ter. An. 2. 5. 1. *De meester heeft mij bevolen, dat ik, alles aan een zijde gezet hebbende, van daag nauwkeurig op Pamphilus zou letten.*

Quid vir faciat, ne id observes. Plaut. Men. 5. 2. 38. *Dat gij niet nauwkeurig zoud letten op 't geen uw man doet.*)

ŎBSĔS, ĭdĭs. m. *en* f. Cic. A. 1. 13. *Een gijzelaar*, of *pandsman.*

Accipere obsides. Cic. F. 15. 4. *Gijzelaars ontfangen.*

Obses. *Pand*, *onderpand*, *verzekering.*

Cæsaris sententiam habemus, tanquam obsidem perpetuæ in Rempublicam voluntatis. Cic. C. 4. 5. *Wij hebben een gewysde*, of *vonnis van Cæsar*, *dat als een zeker onderpand van zijne gedurige liefde tot het Gemeenebest is.*

ŎBSĔSSĬO, ōnĭs. f. Cic. Dom. 3. *Een beleg*, of *belegering.*

ŎBSĔSSŎR, ōrĭs. m. Liv. 9. 15. *Een belegeraar.*

Obsessor curiæ. Cic. Dom. 5. *Een belegeraar van 't hof.*

ŎBSĔSSŬS, ā, ūm. *Belegert*, *bezet.*

Obsessis viis. Cæs. B. G. 3. 24. 2. *Al de wegen*, of *toegangen bezet zijnde.*

Corpus obsessum glaciali frigore. Ovid. M. 9. 581. *Een lichaam heel bevangen*, of *verstyft van koude.*

Fauces obsessæ. Virg. G. 3. 508. *Een toegeworgde keel.*

Pectora obsessa multis malis. Sen. H. F. 4. 1112. *Een hart door veele ongevallen beknelt*, *door veele quaalen geprangt*, of *benepen.*

ŎBSĬDĔO, ēs, sēdī, sēssūm, sĭdērĕ. *Belegeren*, *beleggen*, *rondom bezetten*, *met een leger omsingelen.*

Armis obsedit Senatum. Cic. A. 7. 5. *Hy heeft den Raad met gewapent volk bezet.*

Obsi-

Obfidere aures alicujus. Liv. 40. 10. *Iemant gedurig aan 't oor leggen, lastig vallen*, of *de ooren warm maaken.*
Obfidere alicujus tempus. Cic. V. proxim. 2. *Iemants tyd bezetten*, of *inneemen*, van eenen Redenaar spreekende, die, om Cicero 't pleiten te beletten, den ganschen tyd door van de gehoorgeeving sprak.
Latus lævum obfidet Charybdis. Virg. Æ. 3. 419. *Charybdis legt*, of *is ter slinkerhand.*
Obfidere. Virg. Æ. 3. 419. *Neêrzitten, blyven zitten.*
Certum est obfidere donec venerit. Ter. Ad. 4. 6. 6. *Ik ben voornemens hem in te wachten tot dat hy koomt.*
(ŎBSIDĬÆ, ārŭm. pl. f. *Laagen, listen.*
Ne obfidiis hominum, aut infidiosorum animalium diripiantur. Colum. 8. 2. *Op dat ze door de laagen van menschen, of 't belaagen der wilde dieren niet weggenomen worden.*)
ŎBSĬDĬO, ōnis. f. Tac. An. 15. 4. 4. *Beleg, belegering.*
Obfidione capere urbes. Cic. Mur. 9. *De steden door belegeringen winnen.*
Esse in obfidione. Liv. 23. 37: 24. 40. *Belegert zyn.*
Levari obfidione. Virg. Æ. 10. 26. *Van een belegering verlost worden.*
(Obfidio. *Een gevangenisse.*
Alexandri Regis sui filium cum matre obfidione Amphipolitana liberare. Just. 15. 1. 3. *Alexanders, zyn Konings zoon met de moeder uit de gevangenisse te Amphipolis ontslaan*, of *slaaken.*
Demetrius Parthorum obfidione liberatus. Just. 39. 1. 1. *Demetrius geslaakt zynde uit zyn gevangenisse in Parthien.*)
ŎBSĬDĬŌNĀLĬS, ĭs. m. en f. ālĕ, ĭs. n. *Van een belegering*, of *beleg.*
Corona obfidionalis. Plin. H. 22. 4. Festus. *Een belegs kroon*, of *belegerings krans*, die men aan hun gaf, die een beleg opgeslagen hadden. Dit was een krans van groente, of gras gevlochten, in de plaats geplukt daar de belegerde in besloten waren.
Obfidionalis moræ impatiens. Front. St. 1. 3. 4. *Onverduldig over de langdurigheit van een beleg.*
ŎBSĬDĬŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Colum. 9. 14. *Rondum belaagen*, of *laagen leggen.*
ŎBSĬDĬŬM, ĭi. n. *Beleg, belegering.*
Obfidium exfolvere. Tac. An. 3. 39. 1. Solvere. Tac. An. 4. 73. 1. *'t Beleg*, of *de belegering opbreeken.*
Dare aliquem obfidio. Tac. An. 11. 10. 7. *Iemant tot gyzelaar geeven.*
Pestis obfidia vitare. Colum. 9. 7. *'t Gevaar van een besmettelyke ziekte ontwyken.*
ŎBSĪDO, is, sīdĕrĕ. Lucret. 4. 352. Sall. B. C. 45. *Belegeren, beleggen, rondom bezetten.*
ŎBSĬGILLO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Sen. E. 115. *Zegelen, toezegelen, verzegelen.* Men vind dit woord niet dan in eene oneigentlyke betekenis, om te zeggen, *Iets geheim houden.* (Men leest nu Obstrigillant.)
(ŎBSĬGNĀTĬO, ōnis. f. Gell. 14. 2. *Het opdrukken van een zegel*, of *wapen.*)
ŎBSĬGNĀTŎR, ōris. m. Cic. Att. 14. 14. *Een zegelaar*, of *verzegelaar.*
ŎBSĬGNĀTŬS, ā, ŭm. Cic. T. Q. 5. 11. *Gezegelt, verzegelt, toegezegelt.*
Habere aliquid obfignatum. Lucret. 2. 581. *Iets diep in 't geheugen hebben ingedrukt.*
ŎBSĬGNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. de Or. 1. 38. *Verzegelen, toezegelen, met een zegel sluiten.*
Obfignare falinum cum fale fervo. Plaut. P. 2. 3. 15. *'t Zoutvat met het zout verzegelen*, of *wechsluiten, op dat 'er een slaaf niet by koome.*
Obfignare. *Teekenen, onderteekenen.*
Tabellas obfignaverunt viri boni complures. Cic. P. Q. 21. *Veel eerlyke luiden hebben geteekent.*
ŎBSĬPO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Voorwerpen, voorsmyten, gooyen.*
Obfipa pullis efcam. Festus. *Werp aas*, of *eeten voor de kiekens.*
ŎBSISTO, is, stĭti, stĭtum, sistĕrĕ. *Tegenstaan, wederstaan, zich tegenstellen*, of *aankanten, te keer gaan.*
Libidini alicujus obfiftere. Cic. V. 5. 31. *Iemants ongebondenheit tegenstaan*, of *beletten.*
Per me tibi obftiti. Cic. C. 1. 5. *Ik heb u alleen tegen gestaan*, of *weêrstand geboden.*
(Obfiftere. *Blyven staan.*
Hic obfiftam. Plaut. M. G. 2. 3. 62. en 82. *Hier zal ik blyven staan.*
Obfiftere non duces magis, quam milites callent. Curt. 3. 2. 14. *Op zyn post te blyven staan, hebben de Veldoversten niet beter geleert dan de soldaaten.*)
ŎBSĬTŬS, ā, ŭm. Sen. Ag. 5. 991. *Heel vuil, heel morssig.*
Nivibus obfitum iter. Curt. 5. 6. 13. *Een weg die vol sneeuw legt.*
Virgultis loca obfita. Liv. 28. 2. *Plaatzen die vol heesters*, of *struvellen staan.*
(Pannis obfitus. Ter. E. 2. 2. 5. H. 2. 3. 53. Suet. C. 35. 5. *Met oude lompen gekleedt, die een slecht kleed aan heeft.*)
ŎBSŎLĔFACTŬS, ā, ŭm. Sen. E. 29. *Veroudert, onnwerwets geworden, in ongebruik geraakt, krachteloos.*
Obfolefactus. Val. Max. 3. 5. 1. *Bevlekt, besmet, bevuilt, bedekt*, van een ambt of kleed spreekende.
ŎBSŎLĔFĪO, is, factŭs sum, fiĕri. Ne paterentur nomen commisfionibus obfolefieri. Suet. A. 89. 8. *Op dat men niet dulde dat zyn naam in de krakkeelen bezoedelt wierde.*
ŎBSŎLĒSCO, scĭs, sŏlēvī, sŏlētum, sŏlēscĕrĕ. *Verouden, afgaan, uit het gebruik raaken, in ongebruik koomen, zyn klem*, of *kracht verliezen*, of *quyt raaken.*
Obfolevit jam ista oratio. Cic. Man. 17. *Die rede heeft nu geen klem*, of *kracht meer.*
In homine turpiffimo obfolebant dignitatis infignia. Cic. A. 2. 41. *De tekenen van achtbaarheit verloren hunne kracht, in deezen zeer snooden mensch.*
Hoc vectigal non obfolefcit in bello. Cic. Rull. 1. 7. *Deeze schatting raakt niet af staande den oorlog.*
Chartæ obfoleverunt. Cic. Cœl. 17. *De schriften hebben zoo veel kracht niet meer.*
(Obfolefcere. *Verminderen, afneemen.*
Gloria cito obfolefcit in fordidis hostibus. Curt. 9. 6. 14. *De roem vermindert schielyk als men ongeachte vyanden overwonnen heeft.*)
ŎBSŎLĒTĒ. Adv. *Onwerwets*, op *d'oude wyze.* De compar. Obfoletius staat by Cic. V. 1. 58.
ŎBSŎLĒTŬS, ā, ŭm. *Veroudt, afgegaan, uit het gebruik geraakt, oud geworden, versleten, afgebezigt.* (De compar. Obfoletior staat by Cic. de Or. 3. 9. en de superl. Obfoletiffimus by Apul. Fl. 362.)
Verba obfoleta. Cic. de Or. 3. 37. *Veroude woorden, woorden die uit het gebruik zyn.*
Obfoleta ftudia militaria. Cic. Font. 15. *De drift*, of *lust tot den oorlog is over.*
Tectum obfoletum. Hor. O. 2. 10. 6. *Een onwerwets, oud, lomp, vervallen*, of *vuil huis.*
Veftis obfoleta. Liv. 3. 47: 27. 34. *Een onwerwets, slordig, versleten*, of *gescheurt kleed.*
Dextra obfoleta fanguine. Sen. Ag. 5. 977. *Een hand met bloed bemorst.*
Color obfoletus. Colum. 2. 11. *Een verschoote*, of *ingeschote verwe.*
Mulier obfoleta. Hor. Ep. 17. 46. *Een ongeacht*, of *eerloos vrouwmensch.*

Qui-

Quibus (Philosophis) obsoletis, floret Epicurus. Cic. Off. 3. 33. *Die (Wyzen) buiten achting geraakt zynde, quam Epikuur in bloei.*

ŎBSŎLĪDĀTŬS, ă, ŭm. Vitruv. 2. 3. *Vast geworden, beklongen.*

ŎBSŌNĀTŎR, ōris. m. Plaut. M. G. 3. 1. 73. Mart. 14. 217. *Een verzorger des leeftochts.*

ŎBSŌNĀTŬS, ūs. m. Plaut. Truc. 4. 2. 27. *Verzorging*, of *bezorging des leeftochts.*

ŎBSŌNĬŬM, ĭi. n. Plaut. St. 3. 1. 36. *Allerlei leeftocht*, *spijzen*, of *mondkost*, behalven brood en wyn.

Austri coquunt obsonia. Hor. S. 2. 2. 32. *De zuide winden bederven de spyzen.*

ŎBSŌNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Men. 2. 2. 1. *Mondkost opdoen, zich van leeftocht voorzien.*

Obsonare. Plaut. B. 1. 1. 64. *'t Avondmaal betaalen.*

Obsonare famem. Cic. T. Q. 5. 34. *Honger maaken*, of *verwekken.*

ŎBSŌNŎR, āris, ātŭs sūm, ārī. Zie Obsono.

Drachmis obsonatus est decem. Ter. An. 2. 6. 10. *Hy heeft voor tien dragmen toespys tot het avondmaal gekocht.*

ŎBSŎRBĔO, ēs, sŏrpsi, sŏrptūm, sŏrbērĕ. Plaut. Truc. 2. 3. 30. *Inslokken, inzwelgen, afslokken, uitzuipen*: op zyn boersch, *geheel en al in zyn gat lappen.*

(ŎBSŎRDĒSCO, īs, ĕrĕ. Cæcil. by Non. 2. 604. *Vergaan, oud worden.*

Obsordescere. Prud. A. 146. *Vuil, lelyk worden.*)

ŎBSTĀCŬLŬM, ī. n. Plaut. Ps. 1. 5. 10. *Beletzel, hindernis, hinderpaal, verhindering, belet.*

ŎBSTĀNS, antis. omn. gen. Hor. O. 3. 12. 5. *'t Geen belet, verhindert*, of *tegenhoud*; *dat tot een beletzel*, of *hinderpaal strekt.*

Obstantes moras pellere. Ovid. Am. 1. 11. 8. *Alle beletzelen wechruimen*, of *uit den weg doen.*

ŎBSTĀNTĬĀ, æ. f. Vitruv. 10. 14. *Beletzel, hindernis, hinderpaal, verhindering, belet.*

ŎBSTĀTŌRĬŬS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 2. 11. *Die*, of *dat zich ergens tegenstellen*, of *tegenkanten zal*, *dat iets tegenstaan*, of *hinderen zal.*

ŎBSTĔTRIX, īcis. f. Ter. An. 1. 5. 63. Plaut. Capt. 3. 4. 96. Hor. Ep. 17. 51. *Een vroedvrouw, vroedmoer*, of *vroedwyf.*

ŎBSTĬNĀTĒ. Adv. Liv. 28. 14. *Hardnekkig, halstarrig, onverzettelyk.* (De compar. Obstinatius staat by Suet. J. 29. 3. en de superl. Obstinatissime by Suet. T. 67. 4.)

ŎBSTĬNĀTĬO, ōnis. f. Cic. Prov. Cons. 17. *Hardnekkig, halstarrig, onverzettelyk, koppig.*

Obstinatio fidei. Tac. H. 3. 39. 3. *Standvastig in de gegeeve trouw.*

ŎBSTĬNĀTŬS, ă, ŭm. *Hardnekkig, halstarrig, onverzettelyk, koppig*: ook *standvastig.* De compar. Obstinatior staat by Cic. Att. 1. 11. en de superl. Obstinatissimus by Sen. E. 71.

Animi obstinati ad decertandum. Liv. 6. 3. *Gemoederen die vastelyk besloten hebben te vechten.*

Cum obstinatis mori spes affulget. Liv 41. 65. *Wanneer hun, die voornemens zyn de dood te ondergaan, eenige hoop aanblikt*, of *toeschynt.*

Obstinatus ad moriendum. Curt. 8. 2. 11. *Voornemens om de dood te ondergaan*, of *te sterven.*

Obstinato animo in tribunal ascendit. Liv. 3. 47. *Hy is den rechterstoel opgeklommen zonder zich te laaten vermorwen.*

ŎBSTĬNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Au. 2. 2. 89. *Zich hardnekkig*, of *halstarrig toonen.*

Obstinaverant animis vincere aut mori. Liv. 23. 29. *Zy hadden een vast opzet om te overwinnen*, of *te sterven.*

ŎBSTĪPO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Cist. 2. 3. 37. *Stoppen, toestoppen.*

ŎBSTĪPŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 2. 42. *Hangende, hellende, bukkende, gebogen, geneigt.*

Obstipo capite. Hor. S. 2. 5. 95. *Het hoofd op een zy hangende.*

ŎBSTĬTŬM, ī. n. Cic. L. L. 2. 9. *Een plaats van den donder*, of *blikzem geslaagen.*

ŎBSTĬTŬS, ă, ŭm. Lucret. 4. 519. *Overdwars, krom, dwars in den weg staande*, of *leggende.* Zoo leest Festus.

ŎBSTO, ās, stĭtī, stĭtūm, stārĕ. *Voor staan, tegen over staan.*

Turba mihi obstitit media in via. Ovid. F. 4. 906. *De menigte is my midden op den weg tegen gekoomen.*

Obstare. *Tegenstaan, tegenhouden, wederhouden, verhinderen, beletten, zich tegenstellen, te keer gaan.*

Obstat cur non fiat. Ter. An. 1. 1. 76. *Hy houd tegen*, of *belet dat het geschied.*

Obstitisti ne ex Italia transire possent. Cic. V. 5. 2. *Gy hebt belet dat ze niet uit Italien konden trekken.*

Portenta Deum obstant. Virg. Æ. 7. 58. *De wonderteekens der Goden beletten het*, of *staan het tegen.*

Conatibus alicujus obstare. Ovid. Rem. 683. *Zich tegen iemants voornemens aankanten.*

ŎBSTRĀGŬLŬM, ī. n. *Dekzel, sprei, dekkleed.*

Obstragula crepidarum. Plin. H. 9. 35. *Het overleêr van een muil.*

ŎBSTRĔPO, īs, strĕpŭī, strĕpĭtūm, strĕpĕrĕ. *Tegen morren*, of *knorren.*

Obstrepere omnes, atque parricidam vocare. Sall. B. C. 31. *Zy hebben 'er alle tegen gemort, en hem voor een vadermoorder uitgescholden.*

Laudi alicujus obstrepere. Sen. H. F. 4. 1031. *Iemants lofuitingen tegengaan*, of *stuiten.*

Ipsi sibi in dicendo obstrepere videntur. Cic. de Or. 3. 13. *'t Schynt dat ze zich zelven in 't spreeken verwarren.*

Obstrepere portis. Liv. 22. 50. *Geraas*, of *getier voor de poorten maaken.*

Fontes obstrepunt lymphis manantibus. Hor. Ep. 2. 27. *De bronwateren maaken in 't vallen een aangenaam gerusch.*

Clamore obstrepi. Cic. Marc. 3. *Baloorig*, of *doof van 't geraas worden.*

ŎBSTRĪCTŬS, ă, ŭm. *Verbonden, verknocht, vast gehecht.* Men vind dit woord niet dan in eene oneigentlyke betekenis.

Obstrictus voluptatibus tenetur. Cic. Cœl. 19. *Hy is aan de wellusten verknocht*, of *verslaaft.*

Obstrictus beneficiis. Cic. Dom. 45. *Door weldaaden verbonden*, of *verplicht.*

Religione voti obstrictus. Cic. Att. 12. 43. *Door gelofte verbonden*, of *verplicht.*

ŎBSTRĪCTŬS, ūs. m. *Binding, sluiting, vastsluiting, toewringing, toeklemming.* Men vind niet dan d'ablativus Obstrictu.

Per hæc loca cum se spiritus torsit, accendat flammam ipso obstrictu necesse est. Sen. N. Q. 5. 14. *Wanneer de wind in die plaatzen doorgedrongen is, moet 'er noodzakelyk, dus besloten zynde, vuur uit koomen.* Gronovius leest Attritu.

ŎBSTRĬGĬLĀTŎR, ōris. m. Varr. by Non. 8. 73. *Een berisper, tegenspreeker, beknibbelaar, laker*, of *bediller.*

ŎBSTRĬGĬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Varr. R. R. 1. 2. *Tegenspreeken, berispen, beknibbelen, bedillen.*

ŎBSTRĬNGO, īs, strinxi, strictūm, stringĕrĕ. *Toeprangen, toebinden, toeworgen, vast binden.*

Collum obstringe homini. Plaut. Curc. 3. 5. 29. *Wring den schelm de keel toe.*

Obstringere sibi aliquem beneficio. Cic. F. 13. 18. *Iemant door een dienst aan zich verbinden.*

Fidem suam obstringere alicui. Plin. E. 4. 13. 11. *Iemant zyn woord geeven.*

Obstringere se parricidio. Cic. A. 11. 12. *Zich aan een vadermoord schuldig maaken, een vadermoord begaan.*

Legibus obstringi. Cic. I. R. 2. 45. *Aan de wetten verbonden zyn.*

Obstringere aliquem debito. Sen. B 6. 11. *Iemant tot een schuldenaar maaken.*

ÖBSTRUCTĬO, ōnis. f. *Verberging, ontveinzing, verheeling, geheimhouding, bedekking, van een voornemen, misdaad, enz.*

Hæc obstructio non diuturna erit. Cic. Sext. 9. *Die verheeling, en ontveinzing zal niet lang duuren.*

ÖBSTRUCTUS, a, um. Sil. 11. 196. *Gesloten, gestopt, toegestopt, toegemaakt.*

Obstructa est difficultatibus omnis cognitio. Cic A. Q. 4. 3. *Alle kennisse is door veele zwarigheden verduistert.*

OBSTRŬO, is, struxi, structūm, struĕrĕ. *Toesmiten, stoppen, toestoppen, toemaaken.*

Obstruere aures. Sen. B. 3. 17. *De ooren stoppen.*

Obstruere luminibus. Cic. Dom. 44. *Het licht betimmeren.*

(Catonis luminibus obstruere. Cic. Cl. 17. *Katoos naam en faam verdonkeren*)

ÖBSTRUSUS, ă, ūm. Claud. 4. Cons. Hon. 275. *Verborgen, verholen, geheim, bedekt.*

ÖBSTŬPĔFĂCĬO, is, feci, factūm, facĕrĕ. Ter. Ph. 2. 1. 54. *Verschrikken, ontstelt, verschrikt, vervaert, of verbaast maaken.*

ÖBSTŬPĔFACTŬS, ă, ūm. Cic. D. 1. 29. *Verbaast, ontstelt, verschrikt, vervaert.*

ÖBSTŬPESCO, is, stūpŭi, stūpescĕrĕ. Ter. Ad. 4. 4. 3. Cic. D. 2. 23. *Verbaast, vervaert, ontstelt, of verschrikt worden, ontstellen, verschrikken.*

Obstupuit visu Æneas. Virg. Æ. 5. 90. *Eneas is op dat gezicht verschrikt geword n.*

ÖBSTŬPĬDUS, ă, ūm. Plaut. M. G. 4. 6. 39. *Verbaast, ontstelt, verschrikt, bedeest.*

ÖBSŬM, ŏbĕs, ŏbfŭi, ŏbessĕ. Cic. de Or. 1. 26. *Beschadigen, veronge lyken, schade, ongelyk, of quaad doen, nadeelig zyn.*

Lingua obfuit Autori. Ovid. P. 4. 14. 40. *De tong, of taal van deezen Schryver heeft hem quaad gedaan, of is hem nadeelig geweest.*

ÖBSURDESCO, scis, surdŭi, surdescĕrĕ. Cic. Somn. Sc. 5. *Doof worden, 't gehoor verliezen.*

Obsurdescere. Cic. Am. 24. *Zich doof houden, zyn ooren stoppen, niet willen hooren, hoorende doof zyn.*

ÖBSUTUS, ă, um. Ovid. F. 2. 576. *Hondom genaait.*

OBT.

ÖBTĔGO, is, texi, tectūm, tĕgĕrĕ. *Bedekken, verbergen, verheelen.*

Obtegere se corpore alicujus. Cic. Sext. 35. *Achter iemants lyf schuilen, zich achter iemants lyf verbergen.*

Veritas obtegitur densa caligine. Sil. 8. 42. *De waarheit is vol duisterheit, vol verholen dingen, of die zwaar te ontknoopen zyn.*

Nihil obtegamus. Cic. Att. 1. 18. *Laat ons niets ontveinzen, of verheelen.*

Obtegens sui. Tac. An. 4. 1. 5. *Geveinst.*

Domus obtecta arboribus. Virg. Æ. 2. 300. *Een huis midden in 't geboomte gelegen.*

OBTEMPĔRĀTĬO, ōnis. f. *Gehoorzaaming, gehoorzaamheit, onderhouding, waarneeming, opvolging, betrachting.*

Obtemperatio legibus institutisque populorum. Cic. L. L. 1. 15. *Onderhouding der wetten en gewoonten der volkeren.*

ÖBTEMPĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Gehoorzaamen, gehoorzaam zyn, opvolgen, waarneemen, onderhouden, betrachten.*

Imperio alicujus obtemperare. Cæs. B G. 4. 21. 5. *Iemants bevel gehoorzaamen.*

Scio Deos tibi obtemperaturos. Ter. Ad. 4. 5. 71. *Ik weet dat de Goden u verhooren zullen.*

Te audi, tibi obtempera. Cic. F. 2. 7. *Ga by u zelven te rade, en doe uw zin.*

ÖBTENDO, is, tendi, tentūm, en selden tensum, tendĕrĕ. Plin. H. 11. 37. *Voor hangen, voor spannen, bedekken, behangen.*

Volucres nube atra diem obtendebant. Tac. H. 3. 56. 1. *De vogelen verduisterden den dag, of bedekten de zon door hunne dichte vlucht.*

Velis quibusdam obtenditur uniuscujusque natura. Cic. Fr. 1. 1. *Elks aart is als met zekere behangzelen bedekt; elks inborst is verborgen.*

Pro viro obtendere nebulam. Virg. Æ. 10. 82. *In plaats van een mensch een wolk doen verschynen, of te voorschyn brengen.*

Valetudinem corporis obtendere. Tac. H. 3. 35. 2. *Zyn lichaams ongesteldheit tot eenen dekmantel neemen, tot een voorwendzel, of verschooning gebruiken.*

Rationem turpitudini obtendere. Plin. E. 8. 6. 15. *Een schandbedryf verschoonen.*

ÖBTENTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Bezitten, verkregen hebben, vast houden.*

Spes quædam me obtentabat, fore, ut, &c. Cic. Att. 6. 10. *Ik had, of scheen eenige hoop, dat, enz.*

ÖBTENTUS, ă, um. Cic. C. B. 27. *Verworven, bekomen, verkregen.*

Obtentus. Virg. G. 1. 248. *Voor gehangen, voor gespannen.*

ÖBTENTUS, us. m. *Voorhangzel, voorhanging, bedekking.*

Tores obtentu frondis inumbrant. Virg. Æ. 11. 66. *Zy maaken een vlechting van takken ter beschaduwinge van hunne bedsteeden.*

Obtentus. Tac. H. 1. 49. 5. *Dekmantel, voorwendzel, verschooning, bewimpeling, verontschuldiging.*

Obtentu Philosophiæ nominis otium sequuntur. Gell. 10. 22. *Onder den dekmantel van zich tot de Wysheitsoefening te begeeven, brengen ze hun leven in ledigheit door.*

Paupertatis obtentu turpem vitam agere. Ulp. Dig. 23. 2. 43. 5. *Onder den dekmantel van armoede schandelyk leeven.*

Secundæ res mire sunt vitiis obtentui. Sall. Fr. Lep. Or. *'t Goed dient wonderlyk tot bedekking der ondeugden.*

ÖBTĔRO, is, trivi, tritūm, tĕrĕrĕ. acc. Varr. R. R. 2. 1. Lucan. 6. 82. *Met voeten treeden, onder de voet trappen, vertreeden, vertrappen.*

Religio pedibus obteritur. Lucret. 1. 80. *De Godsdienst word met voeten getreeden, word gansch niet geacht, of is heel in verachting.*

Obterere laudes majorum. Cic. Ant. 11. exs. 6. *Den lof onzer Voorouderen vertreeden, verkleinen, krenken, te na spreeken.*

Philippi res obterere. Curt. 8. 1. 23. *De daaden van Philippus verkleinen, of verduisteren.*

Invidia laudem virtutis illius obterebant. Nep. 20. 1. 5. *Door nyd verduisterden zy den lof zyner deugd.*

Obterere militem verbis. Liv. 24. 15. *'t Krygsvolk lustig doorneemen, of met harde woorden bestraffen.*

Obterere obtrectationes malevolorum. Cic. F. 5. 9. *De lasteringen der quaadwilligen uitroeijen, of vernietigen.*

Populi jura obterere. Liv. 3. 56. *'s Volks recht met voeten treeden, vernietigen, of te niet doen.*

Vix

Vis quædam obterit res humanas. Lucret. 5. 1233. *Een zekere kracht verteert, kreukt, of vernielt de menschelyke dingen.*

(Obterere. *Klein maaken, vergruizen, in een vyzel stampen.*

Nonnulli pellem serpentis obtritam cum vino miscent. Colum. 6. 4. *Zommige doen de huit van een slang in een vyzel gestampt in den wyn.*

Obterere. *Verslaan.*

Pharnacem uno prælio Cæsar obtrivit. Flor. 4. 2. 63. *Cæsar heeft Pharnaces in eenen veldslag verslagen.*)

ŎBTĔSTĀTĬO, ōnis. f. Cic. C. B. 14. *Bezweering, beroeping tot getuige* door iets dat iemant waerd, *of* dierbaar is.

ŎBTĔSTŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. acc. *Bezweeren, betuigen, bidden, tot getuige roepen,* door iets dat iemant waerd, of dierbaar is.

Oro obtestorque te pro vetere nostra conjunctione. Cic. F. 6. 22. *Ik bid en bezweer u op onze oude vriendschap.*

Per tuam fidem te obtestor, ne abs te hanc segreges. Ter. An. 1. 5. 55. *Ik bezweer u by uwe trouwe, dat gy dit vrouwmensch niet van u wilt laaten gaan.*

Obtestatur fidem vestram. Cic. Mur. 40. *Hy beroept zich op uwe oprechtigheit.*

ŎBTĔXO, is, tĕxŭi, tĕxtŭm, tĕxĕrĕ. acc. Plin. H. 11. 19. *Rondom weeven, of beweeven.*

Cælum obtexitur umbra. Virg. Æ. 11. 611. *De lucht betrekt met wolken, of word met wolken bedekt.*

ŎBTĬCĔNTĬĂ, æ. f. Celf. by Quintil. I. O. 9. 2. *Verzwyging,* een woord der Redenrykkunst.

ŎBTĬCĔO, es, tĭcŭi, tĭcērĕ. Ter. E. 5. 1. 4. Hor. A. P. 284. *Zwygen, stilzwygen, niet spreeken, opbonden te spreeken.*

† Queritur nugas obticuisse meas. Mart. 10. 17. 4. *Hy klaagt dat ik opgehouden heb te beuzelen.*

ŎBTĬNĔO, es, tinŭi, tentŭm, tĭnērĕ. acc. Cic. A. 2. 29. *Hebben, bezitten, houden, behouden.*

Academiam Carneades obtinebat. Cic. de Or. 1. 11. *Karneades had het bestier der hooge schoole.*

Summa tectorum obtinere. Curt. 4. 4. 13. *Op 't dak klimmen*

Obtinere colorem. Plaut. M. G. 2. 2. 30. *Zyn verwe behouden, niet van kleur veranderen.*

Obtinere firmitudinem animi. Plaut. Af. 2. 2. 54. *De stantvastigheit van zyn gemoed behouden.*

Eamdem rationem antiquam obtine. Ter. Ad. 5. 3. 26. *Hervat uwe oude gewoonte, begin weêr op den oude voet.*

Obtinere summum gradum civitatis. Cic. F. 1. 7. *De aanzienlykste van een stad, of burgerschap zyn.*

Obtinere principem locum. Cæs. B. G. 1. 7. 3. *De voornaamste zyn, 't hoogste aanzien hebben.*

Principatum in civitate sua obtinet. Cæs. B. G. 1. 3. 5. *Hy is meester, of hy heeft het gebied, of 't opperste gezagh in zyne stad.*

Ingenti pontem obtinebat gradu. Liv. 2. 10. *Hy zette zich schrap op de brug, of hy hield stant op de brug.*

Partes accusatoris obtinet. Cic. P. Q. 2. *Hy pleit voor den beschuldiger,* van een Voorspraak spreekende.

Caligo eadem noctem insequentem obtinuit. Liv. 29. 27. *De zelve duisternis had men den volgenden nacht.*

Admirationem obtinere. Plin. H. 34. 2. *Tot verwondering zyn.*

Omnia obtinet cædes. Liv. 5. 49: 9. 43. *Alles word omgebragt, of gedoodt, niemant word verschoont; men hakt alles in de pan.* Dit laatste zegt men boertende.

Obtinere aliquid. Cic. F. 1. 8. *Iets verwerven, verkrygen, erlangen, bekoomen.*

Obtinere, ut, &c. Liv. 35. 10. *Verkrygen, dat; enz.*

Totam litem aut obtinemus, aut amittimus. Cic. Q. R. 4. *Wy winnen, of verliezen 't gansche geding.*

(Obtinere. *Bedekken, overschaduwen.*

Arbor agros longis obtinens umbris. Plin. H. 12. 1. *Een boom die het veld met veel schaduwe bedekt.*

Obtinere. *Meenen, gevoelen.*

Populus Romanus antea obtinebat. Sall rep. ord. 1. *Het Roomsche volk meende te vooren.*

Pro vero obtinebam. Apul. Ap. 273. *Ik hield het voor de waarheit.*

Obtinere. *Toonen, aanwyzen, aantoonen.*

Quoniam primus obtinuit. Apul. Hab. Doct Plat. 3. *Nadien hy de eerste getoont heeft.*)

ŎBTĬNGIT, ŏbtĭgit, ŏbtĭngĕrĕ. *Gebeuren, voorvallen, geschieden, overkoomen, te beurt vallen.* Dit woord word maar in de derde persoonen gevonden.

Obtigit tibi Consularis provincia. Cic. V. 1. 13. *Een Burgermeesterlyk wingewest is u te beurt gevallen.*

Tibi obtigit quod plurimi exoptant sibi. Plaut. R. 3. 6. 35. *U is gebeurt daar veele om wenschen.*

Quod cuique obtigit, id quisque teneat. Cic. Off. 1. 7. *Laat elk behouden dat hem te beurt is gevallen.*

Discordia mihi tecum obtigit. Hor. Ep. 4. 1. *Daar is een geschil tusschen my en u voorgevallen.*

Occasio obtigit. Plaut. R. 4. 2. 22. *Daar is een goede gelegenheit voorgekomen.*

Obtigit tibi ex sententia. Ter. H. 4. 3. 5. *'t Is naar uw wensch uitgevallen.*

ŎBTŎRPĔSCO, scis, tŏrpŭi, ĕscĕrĕ. Cic. T. Q. 3. 28. *Verstyven, verkleumen, verstyft, doof, verkleumt zyn, of worden; mat, moede, vadzig, slaperig zyn, of worden.*

Manus obtorpuit. Cic. Dom. 52 Liv. 22. 3. *Myn hand is doof, of verdooft, myn hand slaapt, myn hand is verkleumt.*

Obtorpuerant quodam modo animi. Liv. 32. 20. *De gemoederen waren eeniger maten vadzig geworden.*

ŎBTŎRQUĔO, es, ŏbtŏrsi, ŏbtŏrtŭm, ŏbtŏrquērĕ. Stat. Th. 5. 414. *Styf omwringen, sterk, of met kracht omdraayen.*

Ita collum obtorsit, ut multus sanguis e naribus efflueret. Aur. Vict. V. I. 66. 9. *Hy heeft den hals zoo sterk om gedraait, dat 'er veel bloeds uit zyn neus quam.*

ŎBTŎRTŬS, ă, ŭm. Cic. Clu. 31. *Styf gedraait, omgedraait, of gewrongen.*

ŎBTRĔCTĀTĬO, ōnis. f. Cic. T. Q. 4. 8. *Hertzweer, verdriet, nydigheit, afgunst, wangunst* over iets dat een ander bezit, en wy wenschen te hebben.

Obtrectatio laudis. Cæs. B. C. 1. 7. 1. *Lastering, quaadspreeken, schending van iemants lof.*

ŎBTRĔCTĀTŎR, ōris. m. *Een benyder, misgunner, of wangunstige.*

Obtrectator laudum mearum. Cic. Cl. 1. *Een benyder van mynen lof.*

Obtrectator. *Een lasteraar, quaadspreeker, vuilspreeker, schender.*

Sermoni obtrectatorum locum non relinquere. Cic. Fl. 28. *Geen voet, of gelegenheit tot quaadspreeken geeven.*

(ŎBTRĔCTĀTŬS, ûs. m. *Quaadspreeking, schending.*

Æquum esse puto ut sine vano obtrectatu considerent. Gell. Præf. *Ik achte het billyk te zyn, dat ze zonder een onnut quaadspreeken overleggen.*)

ŎBTRĔCTO, as, avi, atŭm, arĕ. Cic. T. Q. 4. 26. *Benyden, misgunnen, nydig, afgunstig, of wangunstig zyn,* over iets dat een ander heeft, en wy wenschen te hebben.

Obtrectarunt inter se Themistocles & Aristides. Nep. 3. 1. 1. *Temistokles en Aristides zyn malkanderen nydig, of wangunstig geweest, of hebben malkanderen benydt.*

Obtrectare. Cic. F. 9. 11. Suet. T. 52. 5. *Lasteren, schelden, schenden, quaadspreeken, iemants lof benemen, of benadeelen.*

Nu-

Numen Deorum obtrectare. Val. Max. 1. 8. 8. *Met de Goden spotten, de Goden lasteren.*

Obtrectare legi. Cic. Man. 8. *Tegens een wet morren, t'onvreden over een wet zyn.*

Obtrectare aliquid. Plin. H. 9. 35. *Iets wraaken, laaken, verachten, afkeuren, veroordeelen, mispryzen, of versmaaden.*

ŎBTRĪTŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 2. 86. *Getrapt, onder de voeten getreeden, vermorsselt, verbryzelt, klein gemaalen, tot stof gestampt.*

ŎBTRĪTŪS, ūs. Plin. H. 18. 28. *Stamping, stooting,* van kruiden, enz spreekende. Men vind niet dan d'ablativus obtritu.

ŎBTRŪDO, ŭdĭs, ŏbtrūsŭm, ŏbtrūdĕrĕ. *Voor - of tegenstooten, met gewelt stooten, aandringen,* of *aanzetten, sterk duuwen.*

Obtrusit fores. Plaut. Men. 3. 3. 26. *Hy heeft met gewelt op de deur gestooten.*

Obtrudere. Plaut. Curc. 2. 3. 87. *Opdringen,* of *tegens wil en dank doen aanneemen.*

Obtrudere uxorem. Ter. Hec. 3. 1. 16. *Iemant dwingen een vrouw te neemen,* of *te trouwen.*

ŎBTRŬNCATIO, ōnĭs. f. *Snyding,* of *snoeying* van den wyngaard, enz.

Obtruncatio vitis. Colum. 4. 29. *Het snoeizel des wyngaards.*

ŎBTRŬNCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Liv. 1. 5. *Onthalzen, onthoofden, 't hoofd afslaan; dooden,* 't zy door onthalzinge, of anderzins.

ŎBTUĔŎR, ŏbtŭēris, ŏbtŭĭtŭs sŭm, ŏbtŭērī. *Sterk aanzien, bekyken, beschouwen.*

Inimicos obtueri. Plaut. Am. 3. 2. 19. *Zyn vyanden stout,* of *wreed aanzien, styf aankyken.*

Ætate non potes obtueri. Plaut. Most. 3. 2. 152. *Door de hooge jaaren kond gy niet scherp zien.*

ŎBTŪMESCO, scis, ŏbtŭmŭī, ŏbtŭmēscĕrĕ. Plin. H. 20. 5. *Zwellen, opzwellen.*

ŎBTŬNDO, ĭs, ŏbtŭdī, ŏbtūsŭm, ŏbtŭndĕrĕ. Colum. 4. 24. *Stomp, plomp,* of *bot maaken,* van een zeissen, enz spreekende.

Obtundere aciem oculorum. Plin. H. 22. 25. *'t Gezicht krenken,* of *verzwakken.*

Obtundere ingenia. Cic. de Or. 3. 24. *De verstanden stomp,* of *bot maaken.*

Vocem in dicendo obtundere. Cic. de Or. 2. 70. *Schor van stem in 't spreeken worden.*

Obtundere. *Iemant het hoofd breeken, baloorig maaken,* of *'t hoofd warm maaken,* door een gedurige herhalinge van iets. De leenspreuk is ontleent van het kloppen der flotemakers.

Desine Deos gratulando obtundere. Ter. H. 5. 1. 6. *Hou eindelyk op de Goden, door zoo veel bedanken, 't hoofd te breeken.*

Obtundere aliquem longis epistolis. Cic. Att. 8. 1. *Iemant door al te lange brieven baloorig,* of *'t hoofd warm maaken,* of *moeyelyk vallen.*

Obtundere ægritudinem. Cic. T. Q. 3. 16. *Hertzweer,* of *smert verminderen,* of *wechneemen.*

ŎBTŪRĀMENTŬM, ī. n. Plin. H. 16. 8. *Een bom, stopzel, stop,* om vaten, enz. toe te maaken.

ŎBTŪRĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Fat. 5. *Gestopt, toegestopt.*

ŎBTŬRBĀTŎR, ōrĭs. m. Ascon. Cic. 35. *Wargeest.* Men gaf deezen naam aan zekere ongeachte Voorspraaken, die men liet spreeken, tot dat de groote Pleiters gereed waren.

ŎBTŪRBO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Ter. An. 5. 4. 23. *Alles verwarren, gansch ontrusten,* of *verstooren.*

Obturbare solitudinem alicujus. Cic. Att. 12. 18. *Iemants rust,* of *eenzaamheit stooren,* of *ontrusten.*

ŎBTŪRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ, acc. Varr. R. R. 3. 16. *Stoppen, toestoppen,* in de eigentlyke betekenis.

Sulphur vapore obturat in eorum naribus spiritus animales. Vitruv. 8. 7. *De zwavel verdooft in hunne neusgaten, door den damp, den invloed der dierlyke geesten.*

Obturare inferiorem partem follis. Plaut. Au. 2. 4. 24. *Het onderste gat van een blaasbalg toestoppen.*

† Obturare amorem edendi. Lucret. 4. 867. *Den honger verzadigen.*

(ŎBTŪSĒ. Adv. *Plomp, onverstandig, bot.* De compar. Obtusius staat by Cic. beneden.)

Quid dici potest obtusius? Cic. N. D. 1. 25. *Wat kan 'er plomper,* of *botter gezegt worden?*

ŎBTŪSŬS, ă, um. *Bot, stomp, plomp.* De compar. Obtusior staat by Cic. S. 23.

Obtusa cornua. Virg. G. 1. 434. *Stompe hoornen.*

Angulus obtusus. Lucret. 4. 356. *Een stompe hoek.*

Acies obtusa stellis. Virg. G. 1. 395. *De glansch der sterren is verdooft.*

Nimio luxu obtusior usus. Virg. G. 3. 135. *Door al te veel vettigheit zonder gebruik,* of *onbequaam om gebruikt te worden.*

Vires obtusæ. Lucret. 3. 453. *Afgenome, afgesloofde,* of *verzwakte krachten.*

Aures obtusæ. Stat. S. 5. 1. 171. Cels. 2. 8. *Doofachtige ooren.*

ŎBTŪTŬS, ūs. m. Cic. N. D. 2. 58. *Aanschouwing, aankyking, bezichtiging, stervoging.*

Effugit obtutum oculorum animus. Cic. Tim. 8. *De geest kan met de oogen des lichaams niet gezien worden.*

Figere obtutum aliquo. Cic. N. D. 2. 24. *Ergens naar zien,* of *naar kyken, de oogen ergens op slaan, iets aanzien, ergens op staroogen.*

OBV.

ŎBVĀGĬO, īs, īvi, ītŭm, īrĕ. Plaut. Pœn. Prol. 31. *Schreijen gelyk de kleine kinderen in de wieg.*

ŎBVĀLLĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Rull. 2. 1. *Met wallen, bolwerken,* of *borstweeringen omringt.*

(ŎBVĀRĬCĀTŎR, ōrĭs. m. Festus. *Een die iemant op den weg ontmoet, belet dat hy niet recht uit kan gaan.*)

ŎBVĔNIT, vēnit, vĕnīrĕ. *Voorvallen, geschieden, gebeuren, te beurt vallen.*

Obvenit ei hæreditas. Cic. V. 2. 7. *Hem is een erffenis te beurt gevallen,* of *aangestorven.*

(Obvenit ei quid hæreditate. Varr. 1. 12. *Hy heeft iets geërft.*)

Obvenit occasio. Curt. 8. 6. 1. *Daar is een gelegenheit voor gekoomen.*

Sorte Sicilia Verri obvenit. Cic. V. 2. 6. *Sicilien is Verres by 't lot te beurt gevallen.*

ŎBVĔNTĬO, ōnĭs. f. Ulp. Dig. 27. 9. 5. § 9. *Onverwachte te beurtvalling van goederen,* door gifte, uiterste wille, enz.

ŎBVĔRSĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Mur. 24. *Het staan,* of *'t zyn by iemant, 't zwerven voor,* of *omtrent iemant.*

ŎBVĔRSŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. *Tegenwoordig zyn, by (iemant, of iets) staan,* of *zyn, voor oogen zyn.*

Ante oculos obversari. Lucret. 4. 975. *Voor iemants oogen zyn, in iemants gezicht staan.*

Obversabantur Advocati. Plin. E. 5. 21. *De Voorspraaken waren 'er tegenwoordig,* of *by.*

Mihi ante oculos obversatur Reipublicæ dignitas Cic. Sext. 3. *De grootheit,* of *waerdigheit van 't Gemeenebest staat my voor oogen.*

ŎBVĔRSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 9. 57. *Ergens naar toe gekeert, gedraait,* of *gewendt.*

Obversus alicui loco. Colum. 8. 3. *Ergens naar toe gekeert, gedraait, gezwenkt,* of *gewendt.*

ŎBVĔRTO, ĭs, vĕrtī, vērsŭm, vĕrtĕrĕ. Cic. T. Q. 3. 18. *Ergens naar*

naar toe keeren, draaijen, zwenken, of wenden.

Obvertere ordines ad clamorem volunt. Liv. 27. 18. Zy willen de gelederen naar 't geroep zwenken.

Arcum obvertere in aliquem. Ovid. M. 12. 605. Zyn boog op iemant aanleggen.

Proras obvertit pelago. Virg. Æ. 6. 3. Hy wend de voorsteven naar de zee.

Terga obvertere alicui. Virg. G. 2. 271. Iemant den rugge toekeeren.

ŎBVIĀM. Adv. Ter. Ph. 1. 2. 2.

Ire obviam alicui. Cic. Mur. 32. Iemant tegen gaan, of te gemoet gaan.

Fit ei obviam Claudius. Cic. Mil. 10. Klaudius komt hem tegen, of ontmoet hem.

Ire obviam periculis. Sall. B. I. 7. De gevaaren schroomeloos ondergaan.

Ire obviam conatibus talibus. Cic. Ant. in exf. 4. Zoodanige pogingen weeren, beletten, of voorkoomen.

Obviam esse. Plaut. Capt. 3. 3. 6. Tegenwoordig zyn, bij de hand zyn.

Obviam itio, onis. f. Cic. Att. 13. 50. Ontmoeting, tegenkomst.

(Quod te scio facile abstinere posse, si nihil obviam est. Plaut. Au. 2. 5. 19. Waar van gij u als ik wel weet, ligtelijk zult konnen onthouden, indien 'er niett voor de hand zal zijn.

Fucis mantellum obviam non est. Plaut. Capt. 3. 3. 6. Daar is geen dekmantel bij de hand voor het bedrog.)

ŎBVIŬS. ă, ŭm. Virg. Æ. 8. 111. Dien men tegen komt. op den weg vind, of ontmoet.

Obviam alicui se dare. Liv. 1. 16. Zich voor iemant vertoonen.

Obvius homo. Een goeddadig, beleefd, gedienstig, of dienstvaerdig mensch, die onze nooden, of gebeden voorkomt.

Obvius est & expositus amicis. Plin. E. 1. 10. 2. Hy voorkomt het verzoek zijner vrienden, hy is toegeevend en openhartig aan zyne vrienden.

ŎBŬMBRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Beschaduwen, overschaduwen, schaduw maaken.

Oleaster obumbrat vestibulum. Virg. G. 4. 20. Een wilde olyfboom beschaduwt het portaal, of den ingang, of staat aan het portaal.

Obumbrare. Bedekken, beveiligen, beschutten, beschermen, veilig stellen.

Magnum Reginæ nomen obumbrat. Virg. Æ. 11. 223. De groote naam van Koningin beveiligt haar.

Obumbrare. Bemantelen, verschoonen, ontschuldigen, verontschuldigen.

Crimen obumbrare sub imagine erroris. Ovid. P. 3. 3. 75. Een misdaad onder den dekmantel van dwaling, of misslag verschoonen.

ŎBŬNCŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 6. 597. Haakachtig, krom, gekromt: gebogen.

ŎBŬNDĀTIO, ōnĭs. f. Flor. 4. 2. 27. Overloping, of overvloeying van een stroom.

ŎBŬNDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Stat. Ach. 1. 102. Overloopen, overstroomen, overvloeijen.

ŎBVŎLVO, is, vŏlvi, vŏlūtūm, vŏlvĕrĕ. Omwinden, om- of inrollen, inwinden; bedekken, bewimpelen, verbergen.

Obvolvere vitium decoris verbis. Hor. S. 2. 7. 42. Een ondeugd met schoone woorden bewimpelen, of bedekken.

ŎBVŎLŪTŬS, ă, ŭm. Cic. I. R. 2. 50. Bedekt, ingewonden, bewimpelt, verborgen.

ŎBŬSTŬS, ă, ŭm. Ovid. Tr. 5. 2. 66. M. 12. 299. Rondom gebrandt, of gezengt, van een paal, enz. spreekende.

OCC.

ŎCCĂ, æ. f. Colum. 2. 18. Een egge, een landbouwers werktuig om de aardkluiten van een omgeploegt land te breeken.

ŎCCÆCO. zie Obcæco.

ŎCCĂLLĀTŬS, ă, ŭm. Vereelt, hard geworden.

Fauces occallatæ sunt cibis ardentibus. Sen. N. Q. 4. 13. 't Verhemelte, of de keel is hard, of ongevoelig geworden door veel heete spijs te eeten.

ŎCCĂLLĔSCO, scĭs, callŭi, callescĕrĕ. Plaut. As. 2. 4. 17. Vereelden, verharden, vereelt, of hard worden.

Tumor occalluit. Cels. 4. 24. 't Gezwel is vereelt, of hard geworden.

Occallescere in odium. Sen. ir. 3. 41. In haat, of vyandschap verharden, of onverzoenlijk worden.

Jam prorsus occallui. Cic. Att. 2. 18. Ik ben nu vereelt, verhardt, of gansch ongevoelig geworden.

ŎCCĀNO, is, cănŭi, cănĕrĕ. Tac. An. 2. 81. 2. zie Occino. Sallustius zegt Occanui in 't Præteritum by Prisc. 10.

ŎCCĀSIO, ōnĭs. f. Gelegenheit, bequaame tijd, tijds gelegenheit, om iets te doen.

Occasio & causa illius opprimendi fuit hæc. Cic. Mil. 15. Dit is de gelegenheit en oorzaak geweest om hem te bederven, of in 't verderf te helpen.

Imminere occasioni. Curt. 5. 11. 2. Gelegenheit zoeken, naar gelegenheit wachten, op eene gelegenheit loeren.

Tantæ laudis occasione aliquem privare. Cic. Lig. 8. Iemant van de gelegenheit ontzetten, om zoo veel eer in te leggen, of zoo grooten lof te behaalen.

Si occasio fuerit. Cic. Att. 5. 18. Zoo de gelegenheit voorkomt, of zich opdoet, zoo 'er gelegenheit is.

ŎCCĀSIŬNCŬLĂ, æ. f. Plaut. Trin. 4. 2. 132. Een kleine gelegenheit.

ŎCCĀSŬS, us m. Cic. A. Q. 1. 2. De dood.

Occasus & interitus Reipublicæ. Cic. Syll. 11. 't Bederf en d'ondergang van den Staat.

Occasus. Cic. Her. 3. 22. De ondergang van de zon, sterren, enz.

Ab Ortu ad Occasum. Cic. N. D 2. 18. Van der zonnen opgang tot den ondergang; van 't Oosten tot het Westen.

ŎCCĀTIO, ōnĭs. f. Cic. S. 15. Egging van 't land.

ŎCCĀTŎR, ōrĭs. m. Colum. 2. 13. Een egger.

ŎCCĀTŌRIŬS, ă, ŭm. Colum. 2. 13. Dat toe de egging dient, of het eggen aangaat.

ŎCCĀTŬS, ă, ŭm. Cic. S. 15. Geëgt, met de egge gelijk gemaakt.

ŎCCĔNTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Zingen.

Occentare fores. Plaut. Merc. 2. 3. 73. Curc. 1. 2. 57. Voor een deur zingen.

ŎCCĔNTŬS, ūs. m. Plin. H. 8. 57. Val. Max. 1. 1. 5. Gezang: ook Gepiep, gelyk dat van rotten, muizen, enz.

ŎCCĬDĔNS, entĭs. omn. gen. Cic. Cœl. 32. Stervende, zieltogende, die sterft.

Occidens Sol. Cic. T. Q. 1. 39. De ondergaande, of daalende Zon.

ŎCCĬDĔNS, entĭs. m. Cic. N. D. 2. 66. Het Westen.

Ultima insula Occidentis. Catull. 29. 13. 't Laatste eiland van 't Westen.

ŎCCĬDĔNTĀLĬS, is. m. en f. alĕ, is. n. Plin H. 18. 34. West, westelijk, van 't Westen, dat het Westen betreft.

ŎCCĪDIO, ōnĭs. f. Moord, bloedbad, slagting, vermoording, van een leger, stad, enz.

Occidione copiæ occubuissent. Tac. An. 12. 38. 3. De krijgsbenden zouden heel in de pan gehakt, of gansch verslagen zijn geweest.

Occidione occidere. Liv. 9. 44. Dooden, doodslaan, ombrengen.

Ad occidionem vitis perducitur annorum negligentia. Colum. 4. 17. De wijngaard sterft als hij langen tijd verwaarloosd werd.

ŎCCĪDO, is, cīdi, cīsūm, cīdĕrĕ.

Ter-

Dooden, doodslaan, ombrengen, van kant helpen, doen sneuvelen, doen sterven, of *doen om hals brengen*.
Me pugnis usque occidit. Ter. Ad. 4.2.20. *Hy heeft my met vuisten half dood geslaagen*.
Multos ferro, multos veneno homines occidere. Cic. S. R. 35. *Veele menschen door 't staal, en vergif ombrengen*.
Ne me in illius securitatem occidas. Liv. 40. 15. *Doodt my niet*, of *doet my niet sterven tot zyn verzekering*.
Occidere. *Iemant quellen, plaagen, 't leven bang en moede maaken*.
Occidisti me tuis fallaciis. Ter. Ph. 4.3.68. *Gy hebt my dol*, of *razende gemaakt*, of *schrikkelyk geplaagt door uwe bedriegeryen*.
Occidis sæpe rogando. Hor. Ep. 14. 5. *Gy maakt hem baloorig door 't veelvuldig verzoeken*.
Legendo occidere aliquem. Hor. A. P. 475. *Iemant door 't veelvuldig voorleezen van zijn werk heel moede maaken*, of *verveelen*.
ŎCCĬDO, is, cĭdi, cāsūm, cĭdĕrĕ. Plaut. R. prol. 8. *Vallen, neérstorten, neérploffen*.
Occidere. Cic. N. D. 2.9. *Overlyden, sterven, sneuvelen, omkoomen*.
Ferro occidit Priamus. Virg. Æ. 2. 581. *Priaam is door 't staal gevallen*. of *gesneuvelt*.
Occidunt lucernæ. Petron. 23. *De lampen gaan uit*. Zie boven Defectus.
Occidi. Ter. E. 2.3.1. *Ik ben verlooren! 't is met mij gedaan! ik ben bedorven!*
Occidit dolus. Plaut. Truc. 2. 5. 6. *'t Bedrog*, of *de schelmery is mislukt*.
Hæc domus occidit. Ovid. M. 1. 240. *Dit huis is bedorven*, of *in de grond geraakt*.
Occiderunt fundi. Plaut. Truc. 1.2. 72. *De landeryen zyn onvruchtbaar geworden*.
Occidit memoria. Cic. L. L. 2. 19. *'t Geheugen vergaat*.
Occidit spes nostra. Hor. O. 4.4.70. *Onze hoop is vergaan, verloren*, of *te niet, wij zyn hoopeloos*.
Occidere. Virg. G. 1. 218. *Ondergaan, daalen*, van de sterren, ens spreekende.
ŎCCĬDŬŬS, ā, ūm. *Afgaande, afneemende, vervallende*.
Senecta occidua. Ovid. M. 15. 227. *De afgaande*, of *gryze ouderdom*.
Occiduus. Ovid. M. 1. 63. *Ondergaande, daalende*, van de sterren, ens spreekende.
Occiduus. *West, van 't Westen, westelyk*.

Aquæ occiduæ. Ovid. F. 1. 314. *De Westzee*.
† OCCILLO, ās, ārĕ alicui os. Plaut. Am. 1. 1. 28. *Iemants tanden in den bek aan stukken slaan*.
ŎCCĬNO, is, cinui, centūm, cĭnĕrĕ. Liv. 10. 40: 6. 41. *Schetteren, een naar gezang*, of *geschreeuw maaken*, van een vogel die van quaad voorbediedzel is spreekende.
ŎCCĬPIO, is, cēpi, ceptūm, cĭpĕrĕ. *Aanvangen, aanvaerden, beginnen, een begin*, of *aanvang maaken*.
Magistratum occeperant. Liv. 4. 37. Tac. An. 3. 2. 5. *Zy hadden hun ampt aangevaerd*, of *een aanvang van de bediening huns ampts gemaakt*.
Quæstum occipere. Ter. An. 1. 1. 52. *Koopmanschap aanvaerden, beginnen*, of *ter hand neemen*.
ŎCCĬPĬTĬŬM, ii. n. Plaut. Au. 1. 1. 25. *Het achterhoofd, het achterste van 't hoofd*.
ŎCCĬPŬT, cĭpĭtĭs. n. Pers. 1. 62. *Het achterhoofd, het achterste van 't hoofd*.
ŎCCĪSĬO. ōnis. f. Cic. Cæc. 14. *Moord, bloedbad, slagting, moordery*.
ŎCCĪSŬS, ā, ūm. Cic. C. 1. 10. *Vermoord, gedoodt, dood geslaagen, ombals gebragt, omgebragt*. (De compar. Occisior staat by Plaut. Trin. 2. 2. 185. en de superl. Occisissimus by Plaut. Cas. 3. 5. 52.)
Occisa est hæc res. Plaut. Capt. 3. 4. 7. *Die zaak is dood, en te niet; is hoopeloos*, of *buiten hoop*.
ŎCCĬTĀNĬĂ, æ. f. *Languedocq*, een Landschap van Vrankryk.
ŎCCLĀMĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Curc. 1. 3. 27. *Naroepen, naschreeuwen*.
ŎCCLŪDO. is, clūsi. clūsūm, clūdĕrĕ. *Sluiten, toesluiten, toedoen*.
Fores occlude ambobus pessulis. Plaut. Au. 1. 2. 26. *Sluit de deur met bei de klinken*. of *grendelen*.
Tabernas occludere. Cic. A. Q. 4. 47. *De winkels sluiten*.
Ædes occluserunt. Plaut. Am. 4. 1. 10. *Zij hebben het huis toegesloten*.
Occludere linguam alicui. Plaut. M. G. 3. 1. 11. *Iemant den mond snoeren*, of *stoppen, iemant doen zwijgen*, of *aan 't zwijgen helpen*.
ŎCCLŪSŬS, ā, ūm. *Gesloten, toegesloten, toegedaan*.
Occlusis tabernis. Cic. C. 4. 8. *Met geslotene winkels, de winkels gesloten zynde*.
Occlusum odium effundere. Cic. F. 1. 9. *Een verborgen haat laaten uitbarsten*.
Dum ei libido occlusa est contumeliis. Ter. An. 3. 3. 25. *Terwyl zyne drift door quaade woorden weerhouden*, of *betengelt is*.

ŎCCO, ās, āvi, ātūm, āre. Colum. 11. 2. *Eggen, 't land eggen*.
ŎCCŬBO, ās, cŭbui, cŭbĭtūm, cŭbārĕ. Virg. Æ. 5. 371. *Sterven, overlyden*.
ŎCCŬLCO, ās, ārĕ, acc. Liv. 27. 14. *Met voeten treeden, vertreeden*, of *vertrappen*.
ŎCCŬLO, is, cŭlui, cultūm, cŭlĕrĕ. Cic. de Or. 2. 41. *Verbergen, bedekken, verheelen, wechhouden, wechsteeken*.
Vitia corporis fuco occulere. Plaut. Most. 1. 3. 118. *De gebreken des lighaams met blanketzel bedekken*.
Jupiter occuluit aërem nubibus. Ovid. M. 14. 817. *Jupiter heeft de lucht met wolken bedekt*.
Occulere secretum. Sen. H. 3. 860. *Een geheim zwygen*, of *verborgen houden*.
Culpam parentum occuluit. Stat. S. 3. 3. 49. *Hy heeft het gebrek zyner ouderen verborgen, bedekt*, of *verholen gehouden*.
ŎCCULTĀTĒ. Adv. *In 't heimelyk, in 't verborgen, ter sluik, steelswyze*. De compar. Occultatius staat by Cic. Dej. 6.
ŎCCŬLTĀTĬO, ōnis. f. Cic. N. D. 2. 50. *Verberging, verheeling, bedekking, wechsteking*.
ŎCCŬLTĀTŎR, ōris. m. *Een bedekker, verberger, wechsteeker*, of *verheeler van iets, een die iets verholen*, of *verborgen houd*.
Occultator latronum locus. Cic. Mil. 19. *Een schuilplaats voor de rovers*.
ŎCCŬLTĒ. Adv. Cic. C. 3. 2. *Heimelyk, in 't verborgen, ter sluik, steelswyze*. (De compar. Occultius staat by Cic. Dej. 6. en de superl. Occultissime by Cic. Off. 1. 35.)
ŎCCŬLTO, ās. āvi, ātūm, ārĕ. *Verbergen, versteeken, wechsteeken, verschuilen, verheelen, wechhouden, geheim houden*.
Occultare se latebris. Cic. Man. 3. *Zich in schuilhoeken versteeken*, of *verbergen*.
Occultare se ab alicujus conspectu. Plaut. Trin. 2. 2. 3. *Zich voor iemant wechhouden, zich uit iemants oogen*, of *gezicht houden*.
Occultare rem aliquam alicui. Plaut. P. 4. 3. 22. *Iets voor iemant verheelen*, of *verbergen*.
Occultare aliquid apud se. Cæs. B. G. 6. 17. 5. *Iets in zyn huis versteeken, iets bij zich zelve geheim houden*.
Occultare fugam. Cæs. B. G. 1. 27. 4. *Zich stilletjes wechpakken, heimelyk wechvluchten*, of *de vlucht neemen*.

ŎCCŬLTŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 1. 18. *Verborgen, geheim, verholen.* De compar. Occultior ſtaat by Cic. S. R. 36. en de ſuperl. Occultiſſimus by Cic. A. Q. 4. 41.

Non occultus odii. Tac. An. 4. 7. 3. *Die zynen haat niet verbergt*, of *inhoud.*

Occultum habere aliquid. Sall. B. C. 23. *Iets verholen*, of *verborgen houden.*

In occulto prope ſtare. Cic. Clu. 28. *Zich in een nabygelege plaats verborgen houden.*

Ex occulto. Plin. H. 9. 42. *In 't heimelyk, in 't verborgen, ſteelswyze, ter ſluip*, of *ter ſluik.*

Ex occulto intervenire. Cic. Clu. 16. *Heimelyk*, of *ſtilletjes tuſſchen beiden koomen.*

ŎCCŬMBO. Is, cŭbŭi, cŭbĭtŭm, cŭmbĕrĕ. Ovid. Art. 3. 17. *Sterven, overlyden, ſneuvelen, omkomen.*

Occumbere morti. Virg. Æ. 2. 62. Mortem. Cic. T. Q. 1. 42. Morte. Liv. 1. 7. *De dood ſterven.* Ferro occumbere. Ovid. M. 12. 207. *Doorſtoken worden.*

ŎCCŬPĀTIO, ōnĭs. f. *Bemagtiging, verweldiging, inneming, bezit neming.*

Sunt autem privata nulla natura, ſed aut vetere occupatione, &c. Cic. Off. 1. 7. *Doch daar zyn geen dingen iemant eigen door de natuur, maar of door oude inneminge, enz.*

Occupatio. Cic. Or. 10. *Bezigheit, onledigheit.*

ŎCCŬPĀTŬS, ă, ŭm. *Bezig, onledig, die wat te doen heeft.* De compar. Occupatior ſtaat by Cic. F. 8. 4. en de ſuperl. Occupatiſſimus by Cic. Att. 12. 38.

Occupatus in aliqua re. Cic. I. R. 1. 22. Mur. 39. *Ergens in bezig*, of *meê bezig.*

Occupatus de aliquo. Cic. Att. 10. 5. *Voor iemant bezig, die iemants dingen doet.*

Vita occupata. Cic. T. Q. 2. 1. *Een leven vol bezigheit, een bekommert leven.*

Occupata mea tempora. Cic. Pl. 27. *De tyd myner bezigheit*, of *waar in ik veel te doen had.*

Occupatus in alio amore. Ter. An. 5. 110. *In een andere liefde gewikkelt.*

Si hic animus occupatus eſt. Plaut. Aſ. 3. 1. 34. *Zoo 'er myn gemoed zoodanig aan is verknocht, dat het 'er niet van kan afgetrokken worden.*

Occupati animi beneficiis alicujus. Liv. 27. 20. *Gemoederen die door iemants weldaaden ingewonnen*, of *ingenomen zyn.*

ŎCCŬPO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. acc. *Bemagtigen, inneemen, overweldigen, zich meeſter van maaken.*

Occupare Regnum. Cic. A. 5. 7. *'t Koninkryk bemagtigen*, of *inneemen.* Saltus. Cic. A. 5. 6. *Zich meeſter van de boſſchen maaken.*

Manicis eum occupat. Virg. G. 4. 440. *Hy vat hem met handboeyen.*

Occupare aliquid. Plaut. Moſt. 3. 1. 39. Varr. *by* Non. 4. 328. *Iets eerſt*, of *voor een ander doen; iemant voorkoomen, in 't doen van iets in de voorbaat zyn.*

Occupat in agrum Sabinum tranſire. Liv. 1. 30. *Hy tracht het eerſt in 't Sabiners land te trekken.*

Occupavi te, inquit, fortuna. Cic. T. Q. 5. 9. *Ik ben nu geluk, zegt hy, voorgekoomen.*

Familiam optimam occupavit. Plaut. Trin. 5. 2. 11. *Hy heeft een heel goed huis gevonden, aangetroffen*, of *verkozen*, van iemant ſpreekende die zyn zuſter in een magtig huis uitgetrouwt had.

Hæc cauſa primos menſes occupabit. Cic. F. 8. 10. *Deeze zaak zal ons de eerſte maanden ophouden, bezig houden*, of *werk geeven.*

Occupare ſe ad aliquod negotium. Plaut. Pſ. 1. 5. 135. *Zich met eenige zaak bezig houden.*

Occupare animum in aliqua re. Ter. Hec. Prol. 1. 5. *Zyn verſtand ergens meê bezig houden.*

Verba maxime cujuſque rei propria occupare. Cic. de Or. 1. 35. *De eigentlykſte*, of *bequaamſte woorden van ieder ding uitkiezen*, of *gebruiken.*

Eum occupat febris. Celſ. 2. 3. *Hy krygt de koorts.*

Animus ab iracundia occupatur. Cic. Fr. 1. 1. *'t Hart*, of *'t gemoed word door toorn*, of *gramſchap vervoert.*

Occupare gratiam alicujus. Curt. 7. 4. 16. *Iemants gunſt winnen*, of *inwinnen.*

Occupare aliquem locum. Cic. Br. 16. *Een plaats inneemen, zich ergens nederſlaan*, of *nederzetten.*

Occupare miniſterium alicujus. Curt. 8. 2. 2. *Iemants ampt bedienen*, of *dienſt waarneemen; dat geene doen dat een ander behoort te doen.*

Odii locum riſus occupat. Cic. Or. 26. *In plaats van haat op te neemen, begint men te lachen.*

Pecuniam adoleſcentulo grandi fenore occupat. Cic. Fl. 21. en 25. *Hy leent die jonge borſt geld tot een hoog gewin*, of *op zwaare winſt.*

Occupare aliquem. Curt. 3. 1. 19. *Iemant verraſſen, overvallen, overrompelen, onvoorziens vagen.*

Aram occupare. Plaut. Moſt. 5. 1. 48. *Een altaar aangrypen*, of *aanvatten*, tot een toevlucht.

Occupare aliquem amplexu. Ovid. F. 6. 12. 6. *Iemant heel dicht omhelzen.*

Modeſtus occupat obſcuri ſpeciem. Hor. E. 1. 18. 95. *Een zedig menſch neemt zomtyds de gedaante aan van een perſoon, die maar tamelyk verſtandig is.*

Sopor occupat artus. Virg. G. 4. 190. *De ſlaap bevangt*, of *bekruipt de leden.*

Continuo mors ipſam occupat. Ter. An. 1. 5. 61. *Zy ſtorf kort daar na.*

(Fugam ducis terro occupare. Flor. 3. 11. 9. *Den bevelhebber doorſtooten eer hy vlucht.*

Mortem manu occupare. Flor. 4. 2. 83. *Zich zelven ombrengen, al eer men van den vyand word omgebragt.*)

ŎCCŬRRO, is, curri, cursŭm, cŭrrĕrĕ. Juv. 1. 69. *Tegen koomen, te gemoet loopen*, of *koomen ontmoeten.*

Scripſi ad eum, ut mihi Heracleam occurreret. Cic. Br. 6. *Ik heb hem geſchreven dat hy my te Herakleen te gemoet zou koomen.*

Occurrere. Plaut. Curc. 2. 2. 28. *Naar toe loopen.*

Oculis tuis occurram. Ovid. Her. 2. 136. *Ik zal voor uwe oogen verſchynen, ik zal my voor u vertoonen.*

Occurrere ad judicium. Ulp. Dig. 2. 11. 2. §. 11. *Voor 't gerecht verſchynen.*

Nati occurrent præripere oſcula. Lucret. 3. 908. *Uwe kinderen zullen naar u toeloopen om u eerſt te kuſſen.*

Occurrere. *Voorkoomen.*

Occurram expectationi veſtræ. Cic. Clu. 23. *Ik zal uwe verwachting voorkoomen.*

Morbis occurrere. Celſ. Præf. *Ziekten voorkoomen.*

Rationi illi ſic occurri. Cic. Fat. 18. *Die bewysreden heb ik zoo beantwoordt.*

Occurrere. *Zich aanbieden, van zelf*, of *uit zich zelven koomen.*

Miſericordia ipſa ſolet occurrere ſupplicibus. Cic. Dej. 14. *Uwe barmhartigheit plagt zich zelve aan te bieden aan die u ſmeeken.*

Occurrere. *Tegenſtaan, tegengaan, wederſtaan, zich tegen ſtellen, zich kanten, beletten, ſtuiten.*

Conſiliis Catilinæ occurri. Cic. C. 3. 7. *Ik heb de raadſlagen van Katilina tegen gegaan.*

Tibi turpe eſt non ei rei ſapientia tua te occurrere. Cic. F. 4. 5. *Het is ſchande voor u die zaak door uwe wysheit niet te beletten.*

Varietas ſatietati occurrit. Cic. Or. 52. *De verſcheidenheit*, of *verandering belet de zatheit*, of *walging.*

Oc-

Occurrere pilæ excussæ rigide. Sen. B. 2. 17. *Den bal sterk weêrom slaan, of weêrom kaatzen; een droogen bokking geven, scherp antwoorden.* Remisse. Sen. B. 2. 17. *Den bal zachtjes weêrom slaan, met bedaardheit antwoorden.*

Occurrere. *Beletten, voorkoomen, weêrhouden.*

Sanguinis vitio occurrit ille succus. Plin. H. 26. 7. *Dit sap belet het bederf van 't bloed, is goed tegens de engsteldheit des bloeds.*

Occurrere. *Invallen, in den zin, of in de gedachten koomen, in 't zin schieten, te binnen koomen.*

Cum de senectute aliquid vellem scribere, tu occurrebas dignus eo munere. Cic. S. 1. *Toen ik iets van den ouderdom wilde schryven, quam mij te binnen dat gij tot dat werk bequaam waart.*

De nostro itinere permulta mihi occurrunt. Cic. Att. 15. 23. *Duizenderlei dingen vallen my in, of koomen my in den zin over onze reis.*

(Occurrere. *Tegengaan, straffen.*

Parentes liberis si occurrant, & ingrati, & invisi sunt. Curt. 7. 1. 23. *Als de ouders de kinderen tegengaan, of straffen, zijn ze onaangenaam, en verhaat.*)

ŌCCŪRSĀTIO, ōnis. f. Cic. Pl. 12. *Amptbeedeling, kuipery, kuiping om een ampt, amptbekuiping.*

ŌCCŪRSO, as. avi, ātūm, ārĕ. Virg. E. 9. 25. *Iemant tegen gaan, of te gemoet gaan, iemant gaan ontmoeten.*

Occursare numinibus. Plin. P. 81. 1. *De Goden door gebeden voorkoomen.*

Occursare. *Invallen, in den zin, of in de gedachten koomen, in 't zin schieten, te binnen koomen.*

Non ita me occursant multa. Plaut. M. G. 4. 2. 56. *Zoo veel dingen vallen mij niet in, of koomen mij niet te binnen.*

Ea res meo animo occursat. Plin. E. 5. 5. 7. *Die zaak koomt mij in den zin, of in de gedachten.*

ŌCCŪRSŪS, ūs. m. *Ontmoeting, tegenkomst.*

Occursus maleficorum siderum. Plin. H. 7. 49. *De ontmoeting van ongelukkige gesternten.*

Rota fracta occursu stipitis. Ovid. M. 15. 523. *Het wiel is gebroken door 't stooten tegens een stronk.*

OCE.

ŌCEĀNŪS, i. m. Cic. V. 3. 89. Virg. G. 4. 383. *De groote zee, d'Oceaan.*

ŌCEĀNŪS, ă, ūm. Juv. 11. 94. *Van de groote zee.* Zie Schegk. Pram. 5.

Mare Oceanum. Cic. S. Sc. 6. *De groote zee.*

ŌCELLĀTŪS, ă, ūm. Suet. A. 83. 2. *Oogig, gatig, vol oogjes, of gaatjes.* (Andere nemen 't voor een substantivum pl. n. en verstaan daar door *steentjes gemaakt naar de gedaante van een oog, of schynende als een oog,* waar mede de meisjes eertyds speelden.)

ŌCELLI, ōrūm. m. plur. Catull. 3. 8. *Oogjens, kleine oogen.*

Meus ocellus. Plaut. Most. 1. 3. 11. *Myn oogjen, myn liefste, myn engel,* een woord van liefkozing.

Peninsularum insularumque ocellus. Catull. 31. 2. *Het oogje, 't paerltje, 't pnikje van alle eilanden, en half eilanden.*

Cur ego villas meas, ocellos Italiæ non video? Cic. Att. 16. 6. *Waarom mag ik myne hoeven, die 't pnikje van ganjch Italien zyn, niet meer zien?*

·OCH. OCI.

ŌCHRĀ, æ. f. Vitruv. 7. 7. *Berggeel, Oker,* bergstoffige aarde waar van men verwe maakt.

ŌCIMŪM, i. n. Plin. H. 19. 5. *Bazilikom,* een welriekend gewas.

ŌCIŌR, ōris. m. en f. ŭs, ōris. n. *Rasser, sneller, gezwinder, vlugger.* Dit is een comparativus die geen positivus heeft. Virg. Æ. 5. 319. Hor. O. 2. 16. 23. De superl. Ocissimus staat by Plin. H. 11. 29.

Euro ocior. Hor. O. 2. 16. 24. *Sneller dan de wind.*

ŌCIŪS. Adv. Ter. E. 3. 5. 61. Cic. T. Q. 4. 14. *Rasser, vaerdiger, gezwinder, sneller, vlugger.* De compar. Ocissime staat by Sall. B. J. 25.

Ocius omnes surgimus. Ovid. M. 12. 226. *Wy staan, of wy ryzen alle datelyk, of vliegens op.*

Ocissime seminare. Colum. 2. 7. *Heel vroeg, of tydelyk zaayen.*

OCR. OCT.

ŌCRĔĀ, æ. f. Varr. L. L. 4. 24. Virg Æ. 7. 635. Liv. 9. 40. *Een laers, of stevel.*

ŌCRĔĀTŪS, ă, ūm. *Gelaerst, met laerzen aan.*

In nive dormis ocreatus. Hor. S. 2. 3. 234. *Gy slaapt heel gelaerst in de sneeuw.*

ŌCTĀCHŌRDŌS, i. m. en f. ŏn, i. n. Vitruv. 10. 13. Ὀκτάχορδος. *Een speeltuig met agt snaaren.*

ŌCTANS, āntis. m. Vitruv. 10. 11. *'t Agtste deel, 't agtste gedeelte.*

ŌCTĀSTYLŌS. i. m. en f. ŏn, i. Vitruv. 3. 2. Ὀκτάστυλος. *Van agt stylen, dat agt zuilen, of pylers heeft,* aan de voornaamste zyden.

ŌCTĀVŪS, ă, ūm. Cic. Att. 15. 26. *De agtste.*

(ŌCTĀVŪM. Adv. Liv. 6. 36. *De agtste maal, of agtste reis.*)

ŌCTIES. Adv. Cic. S. Sc. 2. *Agt maal, agt reizen.*

ŌCTINGENĀRIŪS, ă, ūm. Grex octingenarius. Varr. R. R. 2. 10. *Van agt honderd. Een kudde van agt honderd schaapen.*

ŌCTINGENTĒSIMŪS, ă, ūm. Cic. S. 2. *De agt honderdste.*

ŌCTINGENTI, æ, ă. Cic. Pl. 25. *Agt honderd.*

ŌCTINGENTIĒS. Adv. Asc. Pæd. Cic. 65. *Agt honderd maal, agt honderd reizen.*

ŌCTIPĒS, ĕdis. omn. gen. Ovid. F. 1. 313. *Agtvoetig.*

ŌCTŌ, indeclin. plur. Cic. bij August. C. D. 21. 11. Ὀκτώ. *Agt, of acht.*

ŌCTŌBĔR, bris. m. Vell. 2. 56. 3. *Wynmaand, de maand van Oktober.* Men moet 'er Mensis onder verstaan. Dit substantivum zet Paterc. 2. 56. 3. daar by.

ŌCTŌGĒNĀRIŪS, ă, ūm. Vitruv. 8. 7. *Van tachtig, of tachentig,* van duimen, voeten, enz. spreekende.

ŌCTŌGĒNI, æ, ă. Colum. 3. 3. *Tachtig, of tachentig.*

ŌCTŌGĒSIMŪS, ă, ūm. Cic. S. 10. *De tachtigste.*

ŌCTŌGIĒS. Adv. Cic. Pis. 35. *Tachtig maal, tachtig reizen, tachtig werf.*

ŌCTŌGINTĀ. Cic. Cl. 64. *Tachtig, of tachentig.*

ŌCTŌGŌNŌS, i. m. en f. ŏn. i. n. Vitruv. 1. 6. Ὀκτάγωνος. *Agthoekig, agtkantig, met agt hoeken, of kanten.*

ŌCTŌGŌNŪS, ă, ūm. Vitruv. 1. 6. Zie Octogonos.

ŌCTŌJŪGĒS, ūm. m. *Benden, of rotten van agt man.* Liv. 5. 2. gebruikt dit woord, van de welgeboorene mannen spreekende, die agt en agt teffens quamen om de hooge krygsbedieningen naar zich te neemen.

ŌCTŌNĀRIŪS, ă, ūm. Plin. H. 31. 6. *Van agt voeten, of duimen,* naar de zaak is waar van gehandelt word.

ŌCTŌNI, æ, ă. Ovid. M. 13. 753. *Acht, of agt.*

ŌCTŌPHŌRŌS, i. m. en f. ŏn, i. n. Ὀκτάφορος. *Dat van agt mannen gedraagen word.*

Lectica octophoros. Cic. V. 5. 11. *Een rosbaar die van agt mannen gedraagen word.*

ŌCTŌPHŌRŪM, i. n. Cic. Fr. 2. 10. *Een rosbaar die van agten gedraagen word.*

ŌCTŪPLICĀTŪS, ă, ūm. Liv. 4. 24. *Agtmaal verdubbeld.*

ŌCTŪPLŪS, ă, ūm. Cic V. 3. 13. Tim. 7. *Agtmaal verdubbeld.*

ŌC-

ŎCTŬSSĬS, ĭs. m. Hor. S. 1. 13. 156. *Een stuk gelds van acht assen.*

OCU.

ŎCŬLĀRĬŬS, ă, ŭm. Hygin. F. 274. Scrib. 4. 37. *Van de oogen, dat de oogen raakt, of betreft.*

Medicus ocularius. Cels. 6. 6. *Een oogmeester.*

ŎCŬLĀTŬS, ă, ŭm. Oculatus testis. *Een ooggetuige*, die gezien heeft dat hy getuigt. Plaut. Truc. 2. 6. 8. (De compar. Oculatior staat by Cic. Att. 4. 6. en de superl. Oculatissimus by Plinius beneden.)

Oculatæ sunt nostræ manus, credunt quod vident. Plaut. As. 1. 3. 50. *Onze handen hebben heele goede oogen, zy gelooven dat ze zien:* dat is, *zonder geld geeft*, of *doet men niets.*

Oculata die aliquid emere. Plaut. Ps. 1. 3. 67. *Iets met gereed geld koopen.*

Oculatissimus locus. Plin. H. 34. 6. *Een heel open*, of *onvrye plaats.*

(Oculatus male. Suet. Rh. 5. 1. *Die slecht van gezicht is, die geen scherp gezicht heeft.*)

ŎCŬLĔŬS, ă, ŭm. *Vol oogen.*

Argus oculeus totus fuit. Plaut. Au. 3. 6. 19. *Argus was over al vol oogen*, of *had over al oogen.*

ŎCŬLĬSSĬMŬS, ă, ŭm. *Dien men zeer bemint, dien men zoo lief heeft als zyn oogen.* (De mensch heeft niet liever dan zyne oogen, daarom noemt ze Plin. H. 11. 37. het dierbaarste gedeelte van 't lichaam. De Latynen maaken ook superlativa van de substantiva zoo als de Grieken. Zie Vechn. Hell. 1. 5.)

Salve oculissime homo. Plaut. Curc. 1. 2. 28. *Ik groet u, zeer beminde man.*

Valuistin' usque ostium oculissimum. Plaut. Curc. 1. 1. 15. *Gy my zeer beminde deure, heeft het u tot noch toe al wel gegaan?* Een onzinnig vrage van een jongeling door liefde voor 't huis van zyn liefste.

ŎCŬLĬTŬS. Adv. Plaut. by Non. 2. 608. *Zy beminnen hem als hunne oogen.*

ŎCŬLŬS, ĭ. m. Cic. N. D. 2. 57. *Het oog.*

Primi in omnibus prœliis oculi vincuntur. Tac. G. 43. 6. *De oogen zyn 't eerst in allerlei gevechten overwonnen.*

Eruditi oculi. Cic. Par. 5. *Klaare, scherpziende*, of *nauwkeurige oogen.*

Adjicere ad omnia cupiditatis oculos. Cic. Rull. 2. 10. *Alles met begeerlyke oogen aanzien.*

Magnus in oculis civium, sed intus domique præstantior. Cic. S. 4. *Uitsteekend in de oogen der burgeren*, dat is, *in de openbaare bedieningen, maar noch uitnemender in zyne huiszaaken.*

In oculis habere aliquid. Quintil. I. O. 6. 5. *Iets in 't oog hebben, ergens 't het oog op hebben*, of *op geslagen hebben, iets beoogen, gedurig ergens op letten, op toeleggen*, of *op doelen.*

Arma & acies in oculis erant. Curt. 3. 6. 3. *Hy hadde niets dan oorlog in 't oog, hy doelde nergens op dan op kryg.*

Æquis oculis aspicere. Virg. Æ. 4. 372. *Met gunstige oogen aanzien, een vriendelyk gezicht geeven.*

Ocule mi! Plaut. Curc. 1. 3. 47. *Myn oogje! myn liefje! myn hartje! myn engel!*

Oculi. Cato R. R. 6. Colum. 3. 18. *De botten*, of *knoppen van boomen.*

Imponere oculos. Virg. G. 2. 73. *Enten, okuleeren.*

Oculi caudæ pavonum. Plin. H. 13. 15. *De oogen van de pauwestaerten.*

Oculi. Plin. H. 8. 17. *Ronde vlakjes*, of *plekjes*, gelyk die op de Panthers huiden, Tygers huiden, enz.

(Oculus. *Het oog, het puik, de pronk. Iets dat in die soort boven iets anders uitmunt*, gelyk het oog boven andere leden. Zoo gebruiken de Grieken hun Ὀφθαλμοὶ, by Pind. Ol. 2. 2. 3.

Critolaus & Hasdrubal illos oculos oræ maritimæ effoderunt. Cic. N. D. 3. 38. *Kritolaus en Hasdrubal hebben die steden het oog*, of *'t puik van de zeekant gesłecht.*

Negarunt se Spartani ex duobus Græciæ oculis alterum erruturos. Just. 5. 8. 4. *De Spartaners hebben gezegt dat zy Athenen, het eene pronkje van Griekenland, niet slechten zouden.*

In oculis esse. *Bemint worden.*

Si tu sis in oculis multitudinis. Cic. T. Q. 2. 26. *Indien gy van de gemeente mogt bemint worden.*

Sumus publicanis in oculis. Cic. Att. 6. 2. *Wy zyn by de pachters bemint.*

In oculis ferre aliquem. *Iemant beminnen.*

Trebellium oderat tum ... jam fert in oculis. Cic. A. 6. 4. *Toen haatte ... nu bemint hy Trebellius.*

In oculis gestare aliquem. *Iemant beminnen.* De spreekwyze is ontleent, of van de moeders, die over hunne kinderen, bekommert zynde, dat hen eenig ongemak mogt overkoomen, gedurig hei oog laaten gaan, of van het hof der Koningen van Persen, waar in de voornaamste bedienden Βασιλέως ὀφθαλμοὶ, of *'s Konings oogen* wierden genaamt.

Rex ergo te in oculis gestat? Ter. E. 3. 1. 11. *Bemint u de Koning dan zoo zeer? maakt de Koning zoo veel werks van u?*)

ODE.

ŌDĒŪM, ĭ. n. Vitruv. 5. 9. Suet. D. 5. 3. Ὠδεῖον. *Een plaats daar de zangers en speelders zaten.* Aristophanes meende dat Odeum tot het opzeggen, of herhaalen der vaerzen wierd gebruikt. Plutarchus zegt dat het voor hun was gemaakt, die *de zangers hoorden*, wanneer ze om stryd, of om prys zongen. 't Odeum was als een klein tooneel, rondom met zitbanken en zuilstylen voorzien. Zie onze aantekening over Suetonius.

ODI.

ŌDĪ, ĭs, ōdisti, ōdisse. *Haaten, een haat draagen.* ('t Præteritum odivi heeft Antonius gebruikt by Cic. A. 13. 19. en Odii. Tertull. de Anim. c. 10. 't Participium præsens odientes. Petron. 93. naar de verbeteringe van Richardus. 't Gerundium odiendi. Apul. Ἑρμην. 19. 't Participium futurum odiendus, by Vopisc. Aurel. 21. naar de verbeteringe van Salmasius. 't Passivum odior, Tertull. Apolog. 4. Præter. depon. Osus sum, Plaut. Amph. 3. 2. 19. en Gell. 4. 18. Ja 't Præsens indicat. odio in de Gloss. Cyr. Odio, Μισῶ. Zoo dat dit woord zoo gebrekkelyk niet is als de Letterkundige willen.)

Male odisse aliquem. Cic. Att. 14. 1. *Iemant ter dood toe haaten*, of *eenen doodelyken haat toedraagen.*

ŌDĬŌSĒ. Adv. Ter. Ad. 4. 2. 49. *Hatelyk, op eene hatelyke wyze.*

Dicere odiose. Cic. Cl. 82. *Op eene hatelyke wyze spreeken.*

Odiose interpellare. Cic. de Or. 2. 65. *Iemant onbeschoftelyk in zyn reden vallen.*

Odiose facis. Plaut. B. 4. 9. 139. *Gy stelt u onbeschoftelyk aan, gy hebt hatelyke wyzen van doen.*

ŌDĬŌSŬS, ă, ŭm. *Hatelyk, onbeschoft, onaangenaam, lastig, verdrietig.* (De compar. Odiosior staat by Cic. Off. 1. 36. en de superl. Odiosissimus by Phædr. 2. 5. 4.)

Senectus plerisque odiosa est. Cic. S. 2. *De ouderdom is hatelyk voor de meeste menschen.*

Difficultas navigandi fuit odiosa. Cic. F. 5. *De moeyelykheit van het vaaren is my verdrietig geweest.*

Odiosus Orator. Cic. Mur. 14. *Een lastig*, of *onbeschoft Redenaar.*

Tandem es odiosus mihi. Plaut. Curc. 1. 1. 7. Ter. Ph. 5. 8. 44. *Met een woord, gy zyt my tot een last, gy verveelt my, ik kan u niet verdraagen, ik mag u noch zien noch luchten.*

ŌDĬŬM, ĭĭ. n. Cic. T. Q. 4. 9. *Haat, quaade genegenheit tot iemant.*

Æter-

Æterna odia agere. Sen. H. F. 2. 362. *Eenen eeuwigen haat voeden.*

Exercere aliquem odiis. Virg. Æ. 4. 623. *Iemant met eenen doodelyken, of onverzoenlyken haat vervolgen.*

In odio esse omnibus. Cic. Att. 2. 21. *In den haat van al de waereld zyn, by elk, of bij al de waereld verhaat zyn.*

Multitudini in odium venerunt. Cic. Att. 10. 8. *Zy zijn verhaat geworden, of gekoomen in den haat bij 't volk.*

Facere odium studiorum. Quintil. I. O. 1. 3. *De leeroefening verhaat maaken.*

(Odium. *Een moeijelijk, of sterk aanhouden.*

Nunquam tu odio tuo me vinces. Ter. Ph. 5. 6. 9. *Gy zult met uw sterk aanhouden dat nimmermeer van mij verkrygen, of verwerven.*

Odio Regem vincere. Hor. S. 1. 7. 6. *Door zijn lang en sterk aanhouden zelfs bij den Koning iets verkrijgen.*

Odium. *Verdriet, afkeer, weerzin, walging.*

Odium negotii me cepit. Ter. E. 3. 1. 14. *Het walgt mij in dit werk bezig te zijn.*

Neque agri, neque urbis odium me unquam percipit. Ter. E. 5. 5. 2. *Ik worde het buitenleven, noch het stads leven nimmer moede.*)

ODO.

ŎDŎR, ōris. m. Cic. N. D. 2. 56. *Reuk, geur.*

De odore (vini) adesse me scit. Plaut. Curc. 1. 1. 81. *Zij weet door den reuk (van den wijn) dat ik hier ben.*

Odores. Colum. 12. 20. *Reukwerken, of reukzalven.*

Perfusus liquidis odoribus. Hor. O. 1. 5. 2. *Met welriekende olyen doortrokken.*

Est nonnullus odor Dictaturæ. Cic. Att. 4. 16. *Men heeft eenige lucht van een Opperbevelhebber; men heeft eenige reden om te gelooven dat wij een Opperbevelhebber zullen hebben.*

Quodam odore suspicionis Stalenum corruptum esse sensit. Cic. Clu. 27. *Hij heeft de lucht wech gekreegen dat Stalenus omgekocht was.*

Lucri bonus est odor ex re qualibet. Juv. 14. 204. *Winst is altijd goed waar ze ook uit voortkoomt.*

ŎDŌRĀMENTŬM, i. n. Colum. 11. 2. *Reukwerk.*

ŎDŌRĀRIUS, ă, ŭm. *Geurig, welriekende, dat wel riekt, dat een goede reuk, of geur heeft.*

Odoraria myrrha. Plin. H. 12. 16. *Welriekende myrrhe.*

ŎDŌRĀTIO, ōnis. f. Cic. T. Q. 4. 9. *Rieking, ruiking, reuk.*

ŎDŌRĀTŬS, ă, ŭm. *Met reukwerk doorlucht, doortrokken, of berookt.* (De compar. Odoratior staat by Plin. H. 12. 21. en de superl. Odoratissimus by Plin. H. 12. 25.)

Templum odoratum. Serv. Virg. Æ. 4. 132. *Een tempel met reukwerk doorlucht.*

Xystus violis odoratus. Plin. E. 2. 17. *Een wandeldreef vol geurige violetten.*

ŎDŌRĀTŬS, ă, ŭm. Canos odorati capillos. Hor. O. 2. 11. 15. *Wiens grauwe haair welriekend gepoeyert, of met reukzalve gekamt is.*

Odoratus. Virg. G. 3. 414. *Welriekend, geurig, dat een goede reuk, of geur heeft.*

ŎDŌRĀTŬS, ûs. m. Plin. H. 11. 4. *De reuk*, een van de vyf zinnen.

Odoratus. *Reuk, geur, lucht.*

Pomorum jucundus non solum gustatus, sed odoratus etiam & aspectus. Cic. N. D. 2. 63. *De smaak der vruchten is niet alleen aangenaam, maar ook de reuk, en 't gezicht der zelve.*

ŎDŌRĬFĔR, ă, ŭm. Plin. H. 5. 11. *Dat goeden reuk geeft, dat geurige kruiden voortbrengt.*

(Odorifer. *Dat reuk van zich geeft.*

Serpentes in odoriferis sylvis frequentissimus. Plin. H. 12. 17. *Slangen die veel zijn in de bosschen reuk van zich geevende.*)

ŎDŌRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Colum. 9. 4. *Een goede reuk hebben, of geeven, wel, of geurig rieken. Bewierooken, met reuken doortrekken, of doorluchten.*

Odorant aëra fumis. Ovid. M. 15. 734. *Zij bewierooken de lucht, Zij branden reukwerken.*

ŎDŌRŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Colum. 6. 2. *Rieken, ruiken, de lucht, of geur van iets krygen.*

Cibum odoraris. Hor. Ep. 6. 10. *Gy ruikt de spyze.*

Odorari. *Iets ruiken, ergens de lucht, of snof van wech hebben, iets te vooren gevoelen, of weeten.*

Antequam Romam veniam, cupio odorari quid futurum sit. Cic. Att. 14. 22. *Voor dat ik te Rome koome, weet ik geerne wat 'er gebeuren zal.*

Odorari aliquem. Cic. Att. 4. 8. *Iemant peilen, polssen, of toetzen, iemants grond peilen.*

ŎDŌRŬS, ă, ŭm. *Geurig, dat wel, of aangenaam riekt, welriekende.*

Odora canum vis. Virg. Æ. 4. 132. *De sterke reuk der honden om 't wild te rieken.*

OEC.

OECŎNŎMĬĂ, æ. f. Quintil. I. O. 3. 3. Οἰκονομία. *Huishouding, bestiering, of regeering van een huis, huishoudkunde.*

OEconomia. Quintil. I. O. 1. 8: 3. 3. *De trant, de schikking, de order van een rede.*

OECŎNŎMĬCŬS, ă, ŭm. Cic. Off. 2. 25. *Van de huishouding, dat van de huishouding handelt*, van een boek spreekende.

OECŬS, i. m. Vitruv. 6. 6. Οἶκος. *Een zaal om gastmaalen te houden*, onder de Grieken. Deeze zaalen waren zoo ruim dat 'er vier verscheide tafels, elk met drie bedden, in konden staan.

OEN.

OENĀNTHĒ, es. f. Plin. H. 12. 28. *De bloem, van een wilden wyngaard.*

OEnanthe. Plin. H. 21. 24. *Roode steenbreeke*, zeker gewas.

OENĀNTHĪNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 23. 4. Οἰνάνθινος. *Van de bloem, of bloeijende vrucht des wilden wyngaards, of van roode steenbreeke gemaakt.*

OENĪPŌNS, ōntis. *Inspruch*, een stad van Duitschland in Tirol.

OENŎPHŎRŬM, i. n. Hor. S. 1. 6. 109. Mart. 6. 89. 6. Οἰνοφόρον. *Een wynkan, wynflesch, wynpot.*

OENŎPHŎRŬS, i. m. Plin. H. 34. 8. *Een schenker, een knecht die op 't schenken past.*

OENŎPŌLĬŬM, ii. n. Plaut. As. 1. 3. 48. Οἰνοπώλιον. *Een wynhuis, of wijnherberg.*

OENŌTRĬĂ, æ. f. Stephanus. *Een land van Italien, of Italien zelf.*

OENŌTRĬŬS, ă, ŭm. Sil. 12. 585. *Die van Italien is.*

OENŌTRŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 1. 532. *Een Italiaan, een die uit Italien is*, van ouds OEnotria genaamt.

OES.

OESTRŬM, i. n. Stat. Th. 1. 32. *Woede, verwoedheit, razerny, dolheit.* Zommige willen dat men OEstrŭs, i. m. moet zeggen.

OEstrum. Virg. G. 3. 148. Colum. 9. 14. *Een paerdsvliege, horzel*, een vlieg die in 't vliegen een groot gehommel maakt.

OESYPŬM, i. n. Ovid. Art. 3. 213. Plin. H. 29. 2. *Smeer, of vet*, dat men uit de wolle van ongewasschen schaapsvachten haalt.

OET. OFE.

OETŬM, i. n. Plin. H. 21. 15. *Zeker kruid*, dat alleen in Egypten wast met weinig bladeren, en een heele lange wortel. De Egyptenaars knauwen het gemeenelyk, naar 't verhaal van Plinius.

ŎFELLĂ, æ. f. Mart. 10. 48. 15. *Een stukje vleesch*, gelyk een snee ham.

OFF.

ŎFFĂ, æ. f. *Een frikadel, of deegkoekje.*

Offa

Offa melle soporata. Virg. Æ. 6. 420. *Een snee brood met honig gesmeert.*

Offæ quibus aves saginantur. Colum. 9. 7. *Deeghoekjes daar men gevogelte mee mest,* of *vet maakt.*

Carminis offæ. Perf. 5. 5. *Een mengelmoes van vaerzen.*

(ŎFFĀTĬM. Adv. *Stukswyze, by stukken, in stukken.*

Ego hæc offatim conficiam. Plaut. Truc. 2. 7. 52. *Ik zal u hier mede in stukken houwen.*

ŎFFĔCTŎR, ōris. Festus. *Een verwer.*)

ŎFFĔNDĬCŬLŬM, I. n. Plin. E. 9. 11. 1. *Hindernis, hinderpaal, beletzel,* of liever, *een steen des aanstoots, ergernis.*

ŎFFĔNDĪMĔNTŬM, I. n. Festus. *Een knoop, of strik in een toom,* om niet uit den ring te schieten daar ze door speeld.

ŎFFĔNDĪX, cis. Festus. Zie Offendimentum.

ŎFFĔNDO, is, ŏffĕndī, ŏffēnsŭm, ŏffĕndĕrĕ aliquem. *Tegens iemant aanstooten,* of *aanloopen.*

Caput ad fornicem offendere. Quintil. I. O. 6. 3. *Met het hoofd tegens een gewelf stooten.*

Puppis offendit in scopulis. Ovid. P. 4. 14. 22. *'t Schip stoot tegens de klippen.*

Offendere latus vehementer. Cic. Clu. 62. Ter. H. 2. 3. 44. *Zich gevaarlyk in de zyde quetzen.*

Offendere aliquem. Cic. F. 16. 10. *Iemant ontmoeten.*

Imparatum aliquem offendere. Cic. F. 2. 3. *Iemant onverwacht overvallen,* of *aantreffen.*

Fragili quærens illidere dentem, offendet solido. Hor. S. 2. 1. 78. *Zoekende zyne tanden op iets zachts te zetten, zal hy iets hards vinden; hy die een bloojaart zoekt, zal 'er een vinden die haair op zyn tanden heeft.*

Aliquem offendere. Suet. Cl. 26. 2. *Iemant beledigen, verongelyken, reden van misnoegen geeven.*

Nunquam illum ne minima quidem re offendi. Cic. Am. 25. *Ik heb hem nooit in 't minste beledigt, of de minste reden van misnoegen gegeeven.*

Honestius putabat Agricola offendere, quam odisse. Tac. Ag. 22. 6. *Agrikola oordeelde dat het beter was, (iemant met woorden) misnoegen te geeven, dan te haaten.*

Offendere alicui animum. Cic. Att. 4. 15. *Iemant verbitteren.*

Ne ejus Ordinis rem aut voluntatem offenderes. Cic. F. 1. 9. *Op dat gy die Vergadering in haar belang en voornemens niet stoorde,* of *hinderlyk waart.*

Offendere existimationem alicujus. Cic. Pl. 2. F. 3. 8. *Iemants aanzien, of goeden naam quetzen, krenken,* of *beledigen.*

Si in me aliquid offendistis. Cic. Mil. 36. *Zoo gy iets aanstootelyks in my bespeurt hebt.*

Componi aliquid de se, nisi a præstantissimis, offendebatur. Suet. A. 89. 8. *Hy konde niet dulden, dat 'er iets tot zynen lof wierd geschreven, dan van de uitmuntenste Schryveren.*

Offendere aliquid in aliqua re. Cic. de Or. 1. 28. *Ergens een misslag in begaan.*

Si quid offenderit, mihi totum, nihil tibi offenderit. Cic. F. 2. 18. *Zoo hy iets misdaan heeft, zal al de schande, op my, niet op u koomen.*

(Offendere. *Beletten, verhinderen.*

Neque me valetudo tua offenderet. Cic. F. 5. 15. *En uwe zwakheit zou my niet beletten.*

Offendere. *Onaangenaam zyn.*

Epistolæ offendunt non loco redditæ. Cic. F. 11. 16. *Brieven te onrechter tyd behandigt zyn onaangenaam.*

Offendere. *Ongelukkig zyn.*

Multi viri fortes & terra & mari sæpe offenderunt. Cic. V. 5. 50. *Veel dappere mannen zyn dikwils te lande en te water ongelukkig geweest.*

Offendere pedem. Val. Max. 1. 4. 2. Pedem ad limen. Obseq 86. *Den voet stooten, zich aan den dorpel in 't uitgaan stooten.* Dit wierd by de Ouden voor een quaad voorteken gehouden.)

ŎFFĔNSĂ, æ. f. *Belediging, ongelyk, reden van misnoegen, hoon, aanstoot.*

Periculosa potentium offensa. Quintil. I. O. 2. 20. *Het is gevaarlyk de grooten te beledigen.*

Magna in offensa sum apud Pompejum. Cic. Att. 9. 2. *Ik ben in groote ongunst by Pompejus,* of *Pompejus is zeer gestoort tegens my.*

Carminum metra & pedes perducunt legentem sine offensa ad summam scriptorum terminationem. Vitruv. Præf. 5. *De maat en trant van een vaers, doet den leezer 't geheele werk zonder tegenzin uitleezen.*

(ŎFFĔNSĂCŬLUM. *Daar men zich aan stoot, een aanstoot.* Een woord van de latere eeuw, en eerst gebruikt van Apul. 9. 221. en Prud. Ps. 485.)

ŎFFĔNSĀNS, antis. omn. gen. Quintil. I. O. 10. 7. *Die hapert, die zich stoot,* of *niet kan voortkoomen.*

Offensans. Sen. V. B. 3. *Die dikwils ergens tegen aan stoot.*

ŎFFĔNSĀTĬO, ōnis. f. Quintil. I. O. 11. 3. *Tegenstooting, aanstooting.*

Offensatio memoriæ. Sen. B. 5. 25. *Gebrek van geheugen, feil,* of *mangel van geheugenis.*

ŎFFĔNSĀTŎR, ōris. m. Quintil. I. O. 10. 3. *Die in 't leezen feilt, stoot,* of *hapert.*

ŎFFĔNSIO, ōnis. f. *Struikeling, strenkeling, aanstooting.*

Pedis offensio. Cic. D. 2. 40. *De struikeling, het aanstooten van den voet.*

Ita tornavit, ut nihil offensionis haberet. Cic. Tim. 6. *Hy heeft het zoo beschaaft, dat 'er niets aanstootelyks in is.*

Offensio. Vitruv. 5. 3. *Beletzel, hindernis, hinderpaal.*

Offensio. *Nydigheit, afgunst, wangunst.*

Hoc facit sine ulla offensione. Cic. A. 10. 2. F. 16. 23. *Hy doet dat zonder dat 'er iemant nydig over is.*

Suscipere offensionem apud populum. Cic. V. 2. 55. *Zich den haat van 't volk op den hals haalen.*

Offensionem vitare. Cic. Mur. 20. *Haat,* of *wangunst zoeken te ontgaan.*

Hoc apud alios gratiam, apud alios offensionem habet. Plin. H. 19. 1. *Dit word by zommige geprezen, by anderen gelaakt.*

Offensiones belli. Cic. Man. 10. *De schaden,* of *rampen des oorlogs.*

Graves solent esse offensiones ex gravibus morbis. Cic. F. 16. 10. *De instortingen zyn gemeenlyk gevaarlyk na groote ziekten.*

Offensio. *Misnoegen, ongenoegen, hoon, ongelyk.*

In totius ordinis offensione. Cic. Div. 3. *Zoo lang de gansche Raad misnoegt,* of *t'onvreden was.*

Privatam offensionem obliterare. Cic. post red. 8. *Een byzonder ongelyk vergeeten.*

Ad certas res habere vitiosam offensionem & fastidium. Cic. T. Q. 4. 10. *Van zekere dingen een onbehoorlyken afkeer en walging hebben.*

Majori mihi offensioni sunt possessiunculæ meæ, quam delectationi. Cic. Att. 13. 23. *Myne weinige goederen die ik bezit geeven my meer ongenoegen dan vermaak.*

Ex ratione sumta offensio non apparet. Cic. Att. 5. 1. *'t Blykt niet dat men reden van misnoegen heeft.*

Offensionem negligentiæ vitare. Cic. V. 1. 40. *Zich voor alle nadenken van zuimachtigheit wachten.*

(Offensio. *Oneenigheit, tweespalt, verdeeltheit.*

Amicitias, exorta aliqua offensione, dirumpimus. Cic. Am. 21. *Wy verbreeken de vriendschap, doordien 'er oneenigheit is ontstaan.*)

OFFENSIUNCULA, æ. f. Cic. F. 13 1. *Een ligte belediging*, of *verongelyking*.

OFFENSO, as, avi, atum, are capita. Liv. 25. 37. *Met de hoofden tegens malkanderen stooten*, *hardebollen*, *knikkebollen*, deeze laatste worden meest boertende gebruikt.

Offensare in aliquid. Sen V. B. 3. *Ergens tegens aanstooten*, of *aanbonzen*.

OFFENSUM, i. n. *Belediging*, *aanstoot*, *ergernis*.

Offensum est, quod eorum qui audiunt, voluntatem lædit. Cic. I. R. 1. 49. *Een belediging is, dat tegens de genegenheit van hen, die ons hooren, aanstoot.*

OFFENSUS, a, um. Liv. 7. 36. *Gestooten.*

Pede offenso procumbere. Ovid. F. 2. 720. *Door 't stooten van zyn voet vallen.*

Quo scuta offensa lenius streperent. Sall. B. J. 94. *Op dat de tegens malkander stootende schilden minder geluid zouden geeven.*

Offensus. *Beleedigt*, *getergt*, *geërgert*, *gehoont*; *gebelgt*, *gestoort*, *vertoornt*, *vergramt*. De compar. Offensior staat by Cic. Att. 1. 5.

Deos offensos mereri. Ovid. Her. 21. 48. *De gramschap der Goden verdienen.*

Offensus animus. Cic. Att. 1. 17. *Een getergt*, of *verbittert gemoed.*

Offensus alicui. Suet. J. 19. 4. *Tegens iemant vertoornt*, of *vergramt.*

OFFERO, offers, obtuli, oblatum, offerre. *Aanbieden*, *opdraagen*, *voorhouden.*

Opportune te mihi offers. Ter. An. 4. 2. 3. Hec. 5. 3. 10. *Gy bied u zelven my ter rechter tyd aan.*

Hæc tellus obtulit accessus faciles puppibus. Lucan. 3. 43. *De schepen hebben eenen ligten toegang*, of *inkomst in die landen gevonden.*

Caput obtulit leto. Lucret. 3. 1054. Obtulit se morti. Cic. Mil. 34. *Hy is gewillig geweest te sterven.*

Jusjurandum offerre. Quintil. I. O. 5. 6. *Aanbieden om iets met eede te bevestigen*, of *te staaven.*

Moram offerre. Plaut. Cas. 3. 5. 49. *Iemant ophouden*, *doen vertoeven*, of *doen blyven.*

Offerre alicui injuriam. Ter. Hec. 5. 2. 14. *Iemant ongelyk aan doen*, *hoonen*, of *verongelyken.*

Offerre occasionem. Cic. Man. 2. *Gelegenheit geeven*, of *verschaffen.* Operam. Liv. 40. 23. *Zyn hulp*, of *dienst aanbieden.* Religionem. Cic. Rull. 1. 2. *Een bekommernis*, of *angstvalligheit geeven*, *zwarigheit verwekken*, of *maaken.*

Se in societatem gloriæ alterius offerre. Cic. Marc. 2. *Zich aanbieden om deelgenoot van iemants eer te zyn.*

Se obviam alicui offerre. Ter. Ad. 3. 2. 24. *Iemant te gemoet gaan.*

In discrimen vitam suam offerre. Cic. Sext. 28. *Zyn leven in gevaar stellen*, of *zetten.*

OFFERTISSIMUS, a, um. Plaut. As. 2. 2. 16. *Heel vol.*

Offertissima hereditas. Plaut. Capt. 4. 1. 8. *Een heel groote erffenis.* (Men leest nu Effertissimam.)

† OFFERUMENTÆ, arum. f. plur. Plaut. R. 3. 4. 48. *Stokslagen*, boertende, *rottingoly.*

† OFFERUMENTUM, i. n. Festus. *Offer aan de Goden.*

† OFFICIA, æ. f. *Blanketzel.* Zie Offucia.

(Officialis. *Een bode*, *een dienaar.*

Jubet officialem suum pisces pedibus obterere. Apul. M. 1. 113. *Hy beveelt zynen bode de visschen met voeten te vertreeden.*)

OFFICINA, æ. f. *Winkel*, *werkwinkel*, *werkplaats.*

Ex eadem officina exierunt. Cic. Par. Proœm. *Die werken zyn uit de zelve winkel gekoomen.*

Officina nequitiæ. Cic. S. R. 46. *De winkel*, of *schuilhoek van boosheit*, of *ondeugd.* Crudelitatis. Val. Max. 3. 1. 2. *De woonplaats der wreedheit.*

Domus Isocratis patuit, quasi officina dicendi. Cic. Or. 13. *Het huis van Isokrates heeft opengestaan als een winkel*, of *school der welspreekendheit.*

Officina. Plin. H. 11. 2. *De schikking*, of *stelling van de deelen eenes werks.*

Hæc erit officinæ cohortalis dispositio. Colum. 8. 3. *De schikking van de vogelkooyen zal zoodanig zyn.*

OFFICINATOR, oris. m. *Een werkbaas*, *werkmeester*, voornamentlyk in 't metzelen.

Cum subtiliter opus perfectum erit, officinatoris probabitur exactio. Vitruv. 6. 11. *Wanneer het werk konstelyk voltrokken zal zyn, zal de nauwkeurigheit van den werkbaas geprezen worden.*

OFFICIO, is, feci, ficere alicui. *Schaaden*, *hinderen*, *krenken*, *benadeelen*, *schadelyk*, *hinderlyk*, of *nadeelig zyn.*

Claritati oculorum lactucæ officiunt. Plin. H. 20. 7. *De latouw is schadelyk voor de oogen*; *krenkt*, of *verzwakt het gezicht.*

Officere commodis alicujus. Cic. S. R. 38. *Iemants geluk*, of *welvaart verhinderen*, of *stuiten.* Nomini alicujus. Liv. Præf. *Iemants goeden naam krenken*, *iemants achting verminderen*, of *verduisteren.*

Horum sententiis concisis officit Theopompus elatione atque altitudine vocis suæ. Cic. Cl. 17. *Theopompus verduistert de bondige spreuken van deeze luiden door de hoogdravendheit van zyne woorden.*

Officit, quo minus, &c. Plin. E. 6. 29. 6. *Hy belet*, of *verhindert*, *dat*, *enz.*

Apricanti Diogeni offecerat Alexander. Cic. T. Q. 5. 33. *Alexander had Diogenes den zonneschyn belet.*

OFFICIOSE. Adv. *Beleefdelyk*, *gedienstelyk*, *met beleefdheit*, *heusschelyk.* De compar. Officiosius staat by Cic. Att. 6. 1. en de superl. Officiosissime by Apul. Ap. 335.

Officiose scribere. Cic. Off. 1. 20. *Beleefdelyk*, of *met beleefdheit schryven.*

OFFICIOSUS, a, um. *Beleefd*, *gedienstig*, *heusch.* De compar. Officiosior staat by Cic. S. R. 1. en de superl. Officiosissimus by Cicero beneden.

Summe in omnes officiosus est. Cic. V. 1. 24. *Hy is zeer beleefd tegens alle menschen.*

Natio candidatorum officiosissima. Cic. Pis. 23. *De amptverzoekers zyn zeer beleefd.*

(OFFICIPERDA, æ. m. Cato Dist. 42. 2. Isid. Gloss. *Wiens dienst verloren gaat, die geen vergelding voor zynen dienst geniet.*)

OFFICIUM, ii. n. *Plicht*, *ampt*, *werk.*

Officium Oratoris est dicere accommodate ad persuadendum. Cic. de Or. 1. 31. *'t Is de plicht*, of *'t werk van eenen Redenaar zyn gesprek ter overreeding te schikken*, of *te maaken dat zyn redenvoeringen bequaam ter overtuiginge zyn.*

Regis officia & munera exequi. Cic. S. 10. *'t Ampt van Koning bekleeden*, *bedienen*, of *waarnemen.*

Officium. *Dienst*, *vriendschap*, *goede dienst.*

Magna ejus non dico officia, sed merita. Cic. F. 11. 17. *Ik spreek niet van zyne groote diensten*, *maar van zyn verdiensten.*

Vir singulari in Rempublicam officio. Cic. Syll. 20. *Een man die zonderling ten dienst van 't Gemenebest is*, of *byzonderlyk dienst doet.*

Deseri ab officiis amicorum. Cic. F. 5. 2. *Van de diensten zyner vrienden beroofd*, of *versteeken zyn*, of *worden.*

Celebrare suprema officia. Curt. 3. 12. 14. *De laatste plicht bewyzen*, *de laatste eer aandoen.*

Su-

Supremo aliquem mandare officio. Petron 72. *Iemant begraaven. Dit is de laatste dienst, dien men iemant kan doen.*

Colere officium. Cic. Off. 1.2. *Zijnen plicht waerneemen*, of *betrachten*.

Fungi officio. Cic. F. 3.8. Officium. Ter. H. 3.3.19. *Zijnen plicht doen, zich volgens zyn plicht quyten.*

Officii duxit. Suet. T. 11. 9. *Hy heeft het geacht*, of *geoordeelt van zynen plicht te zyn.*

Neutiquam officium liberi esse hominis puto, &c. Ter. An. 2.1.30. *My dunkt dat het geenzins de plicht van een eerlyk man is, dat, enz.*

Humani ingenii, mansuetique animi officia. Ter. An. 1.1.87. *Blyken*, of *bewyzen van een teerhartig gemoed, en van een heel zachtzinnig oordeel.*

Officium. *Ampt, bediening.*

Munus officii exequi. Cic. S. 20. *De plichten van zyn ampt waarneemen.*

(Officium. *De eer die men iemant aandoet, mits dat men bywoone 't geen'er voorvalt.*

Cum ad officium ipse venisset. Suet. C. 25. 2. *Als hy zelf het trouwen van Livia bywoonde, en ze holp naar huis leiden.*

Celeberrimo officio deduci. Suet. N. 28. 3. *Met een groot gevolg overgebragt worden.*

Consurrexi ad officium nuptiale. Petron. 25. *Ik ben nevens anderen opgestaan om de bruid te helpen over brengen.*

Officium. *Een bediende*, of *amptenaar.*

Officiorum omnium breviariis perlectis. Suet. Fl. 21. 2. *De rollen van alle de bedienden opgeleezen hebbende.*

Officio quæstoris præterito. Suet. N. 15. 9. *Den ontfanger, schatmeester*, of *penningmeester voorby gegaan hebbende.*

Officium. *Een ambacht, een handwerk.*

Omnia officiorum discrimina in tabulas referre. Flor. 1. 6. 3. *Alle de ambachten onderscheidentlyk aantekenen.*)

ŎFFĪGO, ĭs, fixī, fixūm, fīgĕrĕ. Liv. 33. 5. Plaut. Most. 2. 1. 13. Zie Figo.

ŎFFLECTO, ĭs, flexī, flexūm, flectĕrĕ navem. Plaut. R. 4. 3. 74. *Een schip wenden.*

ŎFFŌCANDŪS, ā, ūm. Flor. 2. 11. 6. *Die verworgt*, of *verstikt moet worden.*

ŎFFRĬNGO, ĭs, fregī, frāctūm, fringĕrĕ terram. Varr. R. R. 1. 29. 1. *Het land ten tweedemaal omploegen.*

ŎFFŪCIĂ, æ. f. Plaut. Most. 1. 3. 107. *Blanketzel, smeersel, vernis.*

Offuciæ. Gell. 14. 1. *Blanketzel, bedrog, listige streeken, bedriegeryen, valsche schyn.*

ŎFFŬLĂ, æ. f. Varr. L. L. 4. 23. Colum. 12. 53. Suet. Cl. 40. 2. *Een snee vleesch.*

ŎFFŬNDO, ĭs, fūdī, fūsūm, fūndĕre. Plaut. Trin. 4. 3. 85. *Rondom gieten, storten*, of *sprengen.*

Offundere caliginem oculis. Liv. 26 45. *De oogen verduisteren.*

Obscuratur & offunditur luce Solis lumen lucernæ. Cic. Fin. 3. 14. *Het licht van een kaers word door 't zonnelicht verduistert en verdooft.*

Noctem rebus offundere. Cic. N. D. 1. 3. *De zaaken verduisteren*, of *duister maaken.*

Offundere cibum (avibus) Plaut. Af. 1. 3. 64. *'t Gevogelte eeten voorwerpen*, of *eeten geeven.*

Errorem alicui offundere. Liv. 34. 6. *Iemant in dwaling brengen, in doling doen vallen*, of *doen dwaalen.*

Incompositis subitum pavorem offundit. Liv. 10. 5. *Hy jaagt de verwarde benden eenen schielyken schrik aan.*

Species ingentis multitudinis offusa est hostibus. Font. St. 2. 4. 3. *Daar is een gerucht onder de vyanden verspreid dat 'er een groote meenigte volks was.*

ŎFFŪSŪS, ā, ūm. *Rondom gegoten, geplengt*, of *gestort.*

Offusæ tenebræ. Cic. Dom. 53. Cels. 2. 7. *Rondom verspreide duisternissen.*

Offusa Reipublicæ sempiterna nox. Cic. S. R. 32. *De luister van 't Gemeenebest is met een eeuwige nacht overtrokken*, of *is voor altoos verduistert.*

Hic error & hæc indoctorum animis offusa caligo est. Cic. T. Q. 5. 3. *Die dwaling en die blindheit is in de gemoederen der ongeleerden verspreidt.*

OGG.

ŎGGĔRO, ĭs, gessī, gestūm, gĕrĕrĕ. *Voorstellen, voorzetten, aanbieden, toedienen.*

Boves convivas faciunt, herbasque oggerunt. Plaut. Ps. 3. 2. 23. *Zy maaken ossen van de gasten, en zetten hun kruiden voor.*

OHE.

ŎH. *Och, ach*, een inwerpzel (interjectio) dat men gebruikt wanneer men zich ergens over verwondert. Ter. An. 3. 5. 12. iets sterk verzeekert. Ter. Æ. 1. 2. 49. zich over een goede uitkomst verheugt. Plaut. Most. 1. 3 86. zich beklaagt, enz. Ter. H. 5. 3. 8.

ŎHĒ. Ter. Ph. 2. 3 30. *Hola, ho!* Een interjectio, die te kennen geeft dat men t'onvreden is.

OHŌ. Plaut. Ps. 4. 2. 31. *Oho! ja, ja!* Een interjectio, die de kluchtspeelders gebruiken, wanneer ze iets gewaar worden.

OLD. OLE.

ŎLDĂ, æ. f. *De Lotstroom*, een stroom van Vrankryk in Guyenne.

ŎLĔĂ, æ. f. Virg. G. 2. 38. *Een olyfboom.*

Olea. Ovid. N. 135. *Een olyf*, of *olyve.*

Oleam facere. Cato R. R. 66. *Boomoly*, of *oly van olyven maaken*, of *perssen.*

ŎLĔĀCĔŪS, ā, ūm. Plin. H. 35. 15. *Gelyk de olyfboom*, of *de boomoly, van den olyfboom*, of *als boomoly.*

Folia oleacea. Plin. H. 21. 4. *Olyfbladeren, bladeren van den olyfboom.*

ŎLĔĀGĬNĔŪS, ā, ūm. Virg. G. 2. 31. Colum. 11. 2. *Van de olyfboom, des olyfsbooms, dat tot den olyfboom behoort.*

Coronæ oleagineæ. Festus. *Kransen van olyftakken gevlochten.*

ŎLĔĀGĬNŪS, ā, ūm. Varr. R. R. 1. 40. Vitruv. 1. 5: 3. 3. Zie Oleagineus.

(ŎLĔĀMĔN, inis. n. Scrib. 104. 269. *Iets dat uit oly is gemaakt.*

ŎLĔĀMĔNTŪM, i. n. Scrib. 86. 222. *Iets dat uit oly gemaakt is.*)

ŎLĔĀRĬS, ĭs. m. en f. rĕ, is. n. *Van oly*, of *van den olyfboom, daar men oly toe bezigt.*

Oleares cotes. Plin. H. 34. 14. *Olysteenen, slypsteenen daar men oly op giet.*

ŎLĔĀRĬŪM, ii. n. Vitruv. 6. 9. (Cella olearia. Cic. S. 16. Colum. 1. 6) *Een olykelder*, of *olypakhuis.*

ŎLĔĀRĬŪS, ā, ūm. Vasa olearia. *Olyvaaten*, of *olytonnen.*

ŎLĔĀRĬŪS, ii. m. Colum. 12. 50. Plaut. Capt. 3. 1 29. *Een olyperser, olyverkooper, een koopman*, of *handelaar in oly.*

ŎLĔĀSTĔLLŪS, i. m. Colum. 49. *Een kleine wilden olyfboom.*

ŎLĔĀSTĔR, tri. m. Cic. V. 3. 23. *Een wilden olyfboom.*

ŎLĔĪTĀS, atis. f. *De olyventyd, de tyd dat men de olyven plukt.*

Ubi oleitas facta erit, præla extollito. Cato R. R. 69. *Als de olyventyd zal voorby zyn, neem dan de perssen wech.*

ŎLĔO, es, ŏlūi, ŏlĭtūm, ŏlērĕ. *Ruiken, rieken, renk*, of *geur geeven*, ten goede, of ten quade: *luchten, stinken, qualyk rieken.*

Rosa recens a longinquo olet. Plin. H. 21. 7. *Een versch ontlooke roos ruikt van verre.*

Bene olere. Cic. Att. 2. 1. *Wel ruiken,*

ken, een goede renk hebben, dat een goede renk van zich geeft.

Ex Academia nihil olet Epicurus. Cic. N. D. 1. 26. *Epikuur ruikt gansch niet naar de Akademie.*

Aurum huic olet. Plaut. Au. 2. 2. 39. *Hy stinkt naar goud.*

Olet furtum. Plaut. Men. 1. 2. 59. *Dat ruikt, of zweemt naar dievery.*

Olent supercilia illa malitiam. Cic. Q. R. 7. *Die wenkbraauwen vertoonen boosaardigheit, of quaadaardigheit.*

Nihil olet peregrinum. Cic. N. D. 3. 12. *Hy ruikt ganfch niet naar iets vreemds, hy heeft niets dat naar vreemdigheit zweemt.*

Fertur per olentia sulphure. Ovid. M. 5. 405. *Hy word door zwavelachtige plaatzen gedraagen.*

ŎLĔŌSUS, ă, ŭm. *Olyachtig, beolyt, vol oly, smeerig, vet.*

Oleosum butyrum. Plin. H. 28. 9. *Heele smeerige, of smoutige boter.*

ŎLĔRĀCĔŬS, ă, ŭm. Plin. H. 26. 8. *Den moeskruiden gelyk.*

ŎLĔTO, ās, āvi, ātum, ārĕ aquam. Front. Aq. 1. 249. *Het water bederven, 't water stinkend maaken, of doen stinken.*

ŎLĔTŬM, i. n. Cato R. R. 1. *Een olyfbosch, een plaats met olyfboomen beplant.*

Oletum. Perf. 1. 112. *Stank, onreinigheit, vuiligheit.*

ŎLĔŬM, i. n. Cic. S. 11. *Oly, olye.*

Plus temporis atque olei. Juv. 7. 99. *Meer tyd, en meer zorg.*

Oleum atque operam perdidi. Plaut. Pœn. 1. 2. 119. *Ik heb mynen tyd en arbeid verloren, ik heb verlore moeite, of vergeefschen arbeid gedaan.*

(Oleum viride. *Nieuwe, of nieuw geperste oly.*

De quibus viride oleum facies. Apic. 1. 28. *Waar uit gy nieuwe oly zult perssen.*

Oleum conditum. *Ouden oly.*

Oleum conditum pro viridi apponere. Suet. J. 53. 3. *Oude oly in plaats van nieuwe opzetten.* Zie Salmaf. in Epift. p. 22. 23. en Ferrar. Elect. 2. 3.)

OLF.

ŎLFĂCĬO, ĭs, fēci, factŭm, făcĕrĕ. Cic. T. Q. 5. 38. *Ruiken, rieken, gewaar worden, merken.*

Non sex mensibus prius olfecissem? Ter. Ad. 3. 3. 42. *Zou ik het geen zes maanden te vooren geroken hebben, of gewaar geworden zyn?*

Olfacere nummum. Cic. Rull. 1. 4. *Ergens geld ruiken, of gewaar worden.*

ŎLFĂCTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. Men. 1. 2. 56. *Dikwils aan iets ruiken.*

ŎLFĂCTŌRĬŬM, ii. n. Plin. H. 20. 1. *Reukzalve, reukwerk, enz.* die men tegens de quaade lucht, of stank by zich draagt.

(ŎLFĂCTRĪX, īcis. f. Plin. H. 17. 24. *Een riekster.*)

ŎLFĂCTUS, ūs. m. Plin. H. 8. 4. *Rieking, reuk.*

OLI.

ŎLĬDŬS, ă, ŭm. *Sterk van reuk, dat een sterke reuk heeft,* 't zy een goede of quaade. De superl. Olidissimus staat by Petron. 22.

Veternum olidum. Catull. 17. 24. *Een zeer groote traagheit, een stinkende luiheit.*

Vulpes olida. Mart. 10. 37. 13. *Een stinkende vosch.*

ŎLĪM. Adv. Cic. de Or. 2. 43. *Voortyds, voormaals, van ouds, voorheene, eertyds, over lang, lang geleden, voor deezen.*

Olim non stylum sumpsi. Plin. E. 8. 9. 1. *Ik heb in langen tyd geen pen in de hand genomen.*

Olim. Ter. Ad. 3. 3. 22. *Eens.*

Olim. Ter. An. 3. 3. 1. *Onlangs, laatstleden, korteling, voor weinig tyds, niet lang geleden.*

Olim. Virg. Æ. 1. 293. *Te eeniger tyd, den een of den anderen dag, of tyd.*

Olim. *Voortaan, toekoomende, van nu af aan.*

Non si male nunc, & olim sic erit. Hor. O. 2. 10. 17. *Zyn wy nu ongelukkig, 't zal zoo in 't toekoomende niet zyn.*

Olim. *Zomtyds, zomwylen, by wylen, van tyd tot tyd, altemet, nu en dan.*

Pueris olim dant crustula doctores. Hor. S. 1. 1. 25. *De meesters geeven zomtyds snoeperytjes aan de kinderen.*

(Olim. *Altoos, altyd.*

Nerva Cæsar res olim dissociabiles miscuit. Tac. A. 3. 1. *De Keizer Nerva heeft dingen vermengt die altoos met malkanderen stryrdig waren.*

Quis livescere possit, quod Jupiter olim possideat cœlum. Claud. Stil. 41. *Wie zou Jupiter 't konnen benyden dat hy altoos den hemel bezit, of altoos God is?*)

ŎLĪSĪPPO, ōnis. f. Plin. H. 4. 22. *Lissebon,* de hoofdstad van Portugal.

ŎLĬTŎR, ōris. m. Cic. F. 16. 18. *Een hovenier, tuinier, tuinman.*

ŎLĬTŌRĬŬS, ă, ŭm. Liv. 21. 62. *Eens hoveniers, van een hovenier, of tuinman.*

Olitoria ostia. Plin H. 19. 8. *De deur, of poort, van een hof, of tuin.*

Forum olitorium. Varr. L. L. 4. 31. Liv. 21. 62. *De groenmerkt.*

ŎLĪVĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 8. *Een olyfboom.*

Oliva. Plin. H. 15. 3. *Een olyf, of olyve.*

ŎLĪVĀNS, āntis. m. Plin. H. 15. 3. *Een olyvenplukker.* Daar zyn'er die meenen dat Plinius van de zulke spreekt, die de pachten der olyven inzamelden, en zorg droegen dat ze met geen stokken wierden afgeslaagen, op dat de boomen onbeschadigt bleven.

(ŎLĪVĀRĬUS, ă, ŭm. *Dat tot de oly behoort.*

Mola olivaria. Pomp. Dig. 33. 7. 21. *Een olymolen.*)

ŎLĪVĒTŬM, i. n. Cic. N. D. 3. 36. *Een olyvebosch, een plaats met olyfboomen beplant.*

Facere olivetum. Cic. Rull. 2. 25. *Ergens olyfboomen zetten, planten, of pooten.*

ŎLĪVĬFĔR, ă, ŭm. Ovid. F. 3. 151. *Dat olyfboomen voortbrengt, of olyven draagt.*

ŎLĪVĪNĂ, æ. f. Plaut. Ps. 1. 2. 76. *Grooten overvloed, of groote inkomst van oly.* (Men leest nu Olivi dynamin.)

ŎLĪVĪTĀS, ātis. f. Colum. 12. 50. *Olyven.*

Olivitas. Colum. 1. 1. *De olyventyd, de tyd om olyven te plukken.*

Olivitates largissimæ. Plaut. Ps. 1. 2. 76. *Grooten overvloed, of inzameling van olyven.*

(ŎLĪVĬTŎR, ōris. m. Apul. Fl. 350. *Een olyvenplanter, olyventeelder, olyvenqueeker.*

ŎLĪVO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 15. 3. *Olyven plukken, of inzamelen.*)

ŎLĪVŬM, i. n. Plaut. Ps. 1. 3. 67. *Oly van olyven,* in 't gemeen, *boomoly* genoemt.

OLL.

ŎLLĂ, æ. f. Catull. 92. 4. Colum. 8. 8. *Een aarde, of steene pot.*

ŎLLĀRĬĂ, æ. f. Plin. H. 34. 9. *Smelting, of vermenging,* van metaal en lood in een aarden pot onder malkanderen; *Zondeerzel in een aarden pot.*

ŎLLĀRĬS, ĭs. m. *en* f. rĕ, ĭs. n. Uvæ ollares. Stat. S. 4. 9. 42. *Druiven in aarde potten ingelegt.*

ŎLLŬLĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 54. *Een aarde, of steene potje.*

OLO.

ŎLŎR, ōris. m. Virg. Æ. 11. 580. Ovid. Am. 2. 6. 53. *Een zwaan.*

(ŎLŌRĬFĔR, ă, ŭm. *Daar zwaanen zyn, of opgequeekt worden.*

Olorifer Padus. Claud. E. 2. 12. *De Po daar zwaanen op zyn, of die zwaanen voedt.*

Olorifer Eurotas. Stat. Th. 4. 227. *De rivier Eurotas, waar op zwaanen*

nen zyn, of *die zwaanen voed.* Bequaamlyk word hier dus geleezen, om dat de Dichter S. 1. 2. 142. zegt Amycleos olores, en deeze rivier noemt Th. 10. 504. Eurotas falso gurges cantatus olore.)

ŎLŌRĪNUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 10. 187. *Zwaane, van een zwaan.*

Olorinus color. Plin. H. 37. 10. *Zwaanwitte verwe.*

OLU.OLY.

ŎLŬS, lĕris. n. Catull. 92. 4. Hor. S. 2. 2. 117. *Groente, groen kruid, moeskruiden.*

ŎLŬSATRŬM, ŏlĕris ātri *of* ŏlūsatri. n. Colum. 12. 7. Plin. H. 19. 8. *Groote eppe, lavas*, zeker kruid. Dus genoemt vermids het zwartachtige bladeren heeft. Zommige schryven het in twee woorden Olus atrum.

ŎLUSCŬLŬM. i. n. Hor. S. 2. 6. 64. *Klein, of jong moeskruid.*

Olusculis nos soles pascere. Cic. Att. 6. 1. *Gy zyt gewoon ons met groente te onthaalen.*

(ŎLYMPIĂ, ōrŭm. pl. n. Cic. D. 2. 70. *Olympische spelen, spelen die alle vyf jaaren voor de stad Olympia in 't landschap Elis gelegen, gehouden wierden.*

ŎLYMPIĂCŬS, ă, ŭm. *Dat tot de Olympische spelen behoort.*

Olympiacam coronam capite gerere. Suet. N. 25. 3. *Een kroon, die de overwinnaars in de Olympische spelen toequam, op 't hoofd hebben.*)

ŎLYMPIĂS, ădis. f. Ovid. P. 4. 6. 5. Ὀλυμπιάς. *Een tyd van vyf jaaren.*

(ŎLYMPIŎNĪCĒS. Cic. Fl. 31. *Een overwinnaar in de Olympische spelen.*

Qui tyrannum occiderit, Olympionicarum præmium capito. Cic. I. R. 2. 49. *Die eenen verweldiger zal omgebragt hebben, neeme den prys weeh, die de overwinnaars in de Olympische spelen te beurt valt.*)

OMA.OME.

ŎMĀSŬM, i. n. Hor. S. 2. 5. 40. *De vetten darm, of scheidarm*, in de dieren. Zommige willen dat het is, *'t vetste van een ossendarm.*

ŎMĒN, inĭs. n. *Voorteken, voorbediedzel, voorspelling, voorzegging.*

Fides ominis. Tac. H. 2. 78. 3. *Geloof aan een voorteken.*

Primis eam jugarat ominibus. Virg. Æ. 1. 350. *Hy had haar voor de eerstemaal uitgetrouwt.*

Omine quo formans animum. Virg. G. 4. 386. *Door welk voorteken hy zyn gemoed versterkte.*

Quod Dii prius omen in ipsum convertant. Virg. Æ. 2. 490. *Dat de Goden veel eer dit voorbediedzel tegens hem keeren.*

Omen faustum. Ovid, M. 9. 784. Dextrum. Sil. 13. 114. Optimum. Cic. F. 3. 12. Secundum. Hor. O. 3. 11. 50. *Een goed, heilzaam, of gelukkig voorteken.* Sinistrum. Ovid. Her. 13. 49. Infaustum. Ovid. M. 6. 448. Dirum. Ovid. M. 5. 550. Triste. Ovid. Am. 3. 12. 1. *Een quaad, ongelukkig, droevig, of rampzalig voorteken.*

Nostro omine it dies. Plaut. Cas. 2. 8. 74. *De zaaken gaan heden naar mynen wensch.*

Prosequi aliquid optimis ominibus. Cic. F. 3. 12. *Iets op zeer goede voortekenen vervolgen, of voortzetten.*

ŌMENTŬM, i. n. Plin. H. 11. 37. *Het net, het darmvlies.*

OMI.

ŌMĬNĀTŎR, ōris. m. Plaut. Am. 2. 2. 90. *Een voorzegger, voorbediеder, voorwikker, of voorspeller.*

ŌMĬNŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Cic. Cl. 96. *Voorzeggen, voorspellen, voorwikken, voorbedieden.*

Ominamur tibi in proximum annum Consulatum. Plin. E. 4. 15. *Wy voorspellen u dat gy 't aanstaande jaar Burgermeester zult zyn.*

ŌMĬNŌSŬS, ă, um. Plin. E. 3. 14. 6. Gell. 13. 14. *Van een quaad voorteken, of voorbediedzel, dat niet goeds belooft, of eenig ongeluk beduidt.*

ŎMISSŬS, ă, ŭm. Cic. Syll. 16. *Achter gelaaten, nagelaaten, overgeslagen, verzuimt.* (De compar. Omissior staat beneden by Terentius.)

Omissus animus. Ter. H. 5. 2. 9. *Een traag gemoed, een lui, of slof mensch.*

Omissis jocis. Plin. E. 1. 21. 2. *Jokkerny aan een zy, zonder jok.*

Omissior ab re. Ter. Ad. 5. 3. 45. *Nalatig, slof, zuimachtig, die in zyn belang slof is, die zyn belang verwaarloost, of niet behartigt.*

ŎMITTO, is, misi, missŭm, mittĕrĕ aliquid. *Iets nalaaten, of daar laaten, overslaan, voorbygaan, niet aanroeren.*

Vetera omitto. Sall. B. J. 102. *Ik sla de oude dingen over, ik ga ze voorby, of roer ze niet aan.*

Ut alia omittam, hoc satis est. Cic. P. Q. 22. *Op dat ik de andere dingen voorbyga, dit is genoeg.*

Ut omittam, quod, &c. Ter. E. 5. 3. 4. *Op dat ik niet melde, dat, enz.*

Omittere. *Verzuimen, laaten vaaren, staaken, achterwege laaten, verwaarloozen.*

Voluptates omittere majorum voluptatum causa. Cic. Fin. 1. 10. *Zekere vermakelykheden verzuimen uit inzicht van grooter genoegten.*

Consilium alicujus rei omittere. Liv. 33. 41. *'t Voornemen om iets te doen staaken, 't opzet van eenige onderneming laaten vaaren.*

Omittere iracundiam. Ter. Ad. 4. 7. 36. *Zyn gramschap inhouden, of zynen toorn bedwingen.* Timorem. Cic. S. Sc. 1. *De vrees laaten vaaren.*

Memoriam alicujus rei omittere. Quintil. I. O. 3. 1. *De gedachtenis van een zaak laaten vaaren, iets vergeeten.*

Omitte hunc. Ter. Ph. 1. 2. 91. *Laat hem gaan, laat hem heene gaan.*

Hostis omisit Consulem. Front. St. 4. 5. 9. *De vyand heeft den Burgermeester laaten ontsnappen, of heeft hem middel om te ontkoomen gegeeven.*

Omitte Atticum Ciceroni tuo. Cic. Att. 16. 16. subj. 3. *Verschoon Atticus ter liefde van uwen Cicero.*

Omittere aliquid in tempus præsens. Hor. A. P. 44. *Iets voor tegenwoordig nalaaten, staaken, of achterwege laaten.*

Omitte rogare. Plaut. P. 4. 4. 90. *Houd op, of laat af te vraagen.*

OMN.

(ŌMNĬFĀRĬAM. *Aan allen kanten, aan allen plaatzen, overal.*

Oceanus terras omnifariam circumfluit. Gell. 12. 13. *De zee loopt aan allen kanten om de aarde heene.*)

ŎMNĬFĔR, ă, ŭm. Ovid. M. 2. 275. *Vruchtbaar in alles, dat allerlei vruchten draagt, of voortbrengt.*

ŎMNĬGĔNŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 8. 698. *Van allerlei slag, of soort, alderhande, allerlei.*

ŎMNĬMŎDĒ. Adv. Cels. 1. 7. *Op allerlei wyze, in alle manieren.*

(Omnimodis. Adv. Lucret. 2. 488. *Op allerlei wyze, op allerlei manier.*

Omnimodus. *Geheel en al, niet anders dan.*

Ignis enim foret omnimodus. Lucret. 1. 684. *Het zoude niet anders dan vuur zyn, het zoude al te maal vuur zyn.*)

ŎMNĪNŌ. Adv. Cic. de Or. 2. 13. *Ganschelyk, geheelyk, volkomentlyk, in allen deelen.*

(Omnino. *Zoo veel en geen meer.*

Externa bella duo omnino per se gessit. Suet. A. 20. 1. *Hy heeft twee uitlandsche oorlogen, en geen meer zelf gevoert.*

Triginta omnino & duo ex peditibus desiderati sunt. Curt. 3. 11. 27. *Twee en dertig, en geen meer, zyn 'er van 't voetvolk gemist.*

Omnino. *Eigentlyk.*

Quid omnino faceres. Gell. 1. 13. *Wat gy eigentlyk doen zoud.*

ŎMNĬTŬENS, entĭs. omn. gen. Val. Flacc. 5. 247. *Die alles ziet, of aanschouwt.*)

ŎMNĬPĂRĒNS. entis. omn. gen. Virg. Æ. 6. 595. *Vruchtbaar in alles, dat alle dingen voortbrengt, daar*

daar alle dingen groeyen, of wassen.

ŌMNĬPŎTĔNS, e.t.s, omn. gen. Virg. Æ. 12. 178. *Almagtig, almogend, die alles vermag, of doen kan.*

ŎMNĬS, ĭs. m. en f. nĕ, ĭs. n. *Alle, heel, gansch.*

Omne cœlum. Cic. Fin. 2. 34. *De ganschen hemel.*

Omnia facere omnis debet, ne, &c. Cic. Att. 7. 3. *Elk is gehouden alles te doen, op dat niet, enz.*

Omnibus æstatibus. Plin. H. 12. 25. *Alle zomers.*

Omni animo intueri aliquem. Cic. de Or. 2. 21. *Iemant met alle toegenegenheit aanzien.*

Clamor omnis procul esto. Hor. O. 3. 8. 15. *Dat alle geschreeuw verre van hier zy.*

Demetrius iis unus omnia est. Liv. 40. 11. *Demetrius alleen is by hun alles in alles.*

Omnibus precibus petere contendit, ut, &c. Cæs. B. G. 5. 6. 3. *Hy tracht met alle beden te verzoeken, dat, enz.*

Omni quinquennio. Aur. Vict. V. J. 34. 9. *Alle vyf jaaren.*

(Omnis. *Geheel, gansch.*

Gallia est omnis divisa in partes tres. Cæs. B. G. 1. 1. 1. *Geheel Vrankryk is in drie deelen verdeelt.*

Notante omni exercitu. Suet. A. 96. 2. *Het geheele leger dat merkende.*

Omnis met een genitivus. Macedonum fere omnibus persuasit. Liv. 31. 45. *Hy heeft byna alle de Macedoniërs overreedt.*

ŎMNĬVĂGŬS, ă, ŭm. *Die over al, of door alle plaatzen zwerft.*

Diana omnivaga. Cic. N. D. 2. 27. *De over al loopende maan.*

ŎMNĬVŎLŬS, ă, ŭm. *Die alles wil.*

Furta omnivoli Jovis. Catull. 68. 140. *De overspeelderyen van Jupiter, die wel by alle mooye meisjes wilde slaapen.*)

ŎMNĬVŎRŬS, ă, ŭm. Plin. H. 25 8. *Die alles opeet, opslokt, of verslindt.*

OMP.

ŎMPHĂCĬNŬS, ă, ŭm. Ὀμφάκινος. *Dat van onrype vruchten is gemaakt.*

Oleum omphacinum. Plin. H. 24. 14. *Olye van onrype olyven.*

ŎMPHĂCĬŬM, ĭi. n. Plin. H. 12. 27: 23. Præf. Ὀμφάκιον. *Verjus, onryp druivenat.*

ONA. ONE.

ŎNĂGĔR, gri. m. Cic. Att. 6. 1. *Een wilden ezel.*

ŎNĔRĀRĬĂ, æ. f. Cic. D. 1. 32, Plin. H. 7. 56. *Een vrachtschip, beurtschip, koopvaarder, of koopvaardijschip.* Dit woord word zelden gebruikt dan met Navis uit te drukken. Zoo doen Cic. V. 1. 17. Liv. 22. 11. 25 30. Vitruv. 10. 8.

ŎNĔRĀTŬS, ă, ŭm. Plaut. B. 2. 3. 115. *Belast, bezwaart, geladen, beladen, belemmert, opgehoopt, overlaaden, bevracht.*

Oneratus veste. Ter. H. 3. 1. 43. *Met een kleed belemmert.*

Atlas humeros oneratus olympo. Ovid. F. 5. 169. *Atlas die den hemel op de schouderen torst.*

Jumenta onerata plagis. Hor. E. 1. 18. 46. *Paerden die zeer gewondt zyn.*

Lances oneratæ. Virg. Æ. 8. 284. *Opgehoopte schotels, of volle schotels.*

Vino oneratus. Liv. 9. 30. *Overlaaden van wyn, dronken in wyn.*

ŎNĔRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Virg. G. 1. 274. *Laaden, belaaden, een last opleggen, bevrachten.*

Humerum onerare pallio. Ter. Ph. 5. 6. 4. *Zyn mantel omhangen, of omdoen.*

Mensas onerare epulis. Virg. G. 4. 379. *Gerechten op een tafel zetten, spyzen opdissen.*

Catenis aliquem onerare. Hor. O. 3. 11. 45. *Iemant ketenen, of boeyen aandoen.*

Annonam onerare. Ulp. Dig. 47. 11. 6. *De levensmiddelen doen steigeren, de mondkost opjaagen, doen ryzen, of duurder maaken.*

Onerare aliquem. Tac. H. 2. 87. 3. *Iemant bezwaaren, iemant tot een last zyn, of moeyelyk vallen.*

Injuriis onerare aliquem. Ter. An. 5. 1. 8. *Iemant veel scheldwoorden geeven.*

Onerare aliquem mendaciis. Cic. F. 3. 10. *Iemant veel leugens vertellen.*

Laudibus onerare. Liv. 4. 13: 10. 14. *Iemant hemelhoog roemen, overtollig pryzen, of verheffen.*

Quantis commoditatibus Antiphoni hunc onerastis diem? Ter. Ph. 5. 6. 2. *Wat groote voordeelen hebt gy heden Antiphon niet toegebragt?*

Pugnis onerare. Plaut. Am. 1. 1. 172. *Met vuisten afdekken, lustig vuistslagen geeven.*

Æthera oneravit votis. Virg. Æ. 9. 24. *Hy heeft duizend geloften ten hemel opgezonden.*

(Onerare aliquem. *Iemant aanzetten, of aandringen om iets te doen.*

Onera te quæsturæ tuæ fama. Plin. E. 8. 24. 8. *'t Goed gerucht van u behaalt toen gy rentmeester waart, zet, of dringt u aan om 't door wel doen te behouden.*

Onerasset alium ejusmodi introitus. Plin. P. 24. 1. *Zoodaanige intrede zou een ander aangezet hebben, om zich zoo te gedraagen, gelyk wy schynen te zyn.*

Onerare librum exemplis. Quintil. I. O. 6. 4. *Een boek met voorbeelden vergrooten.*

Onerare alleen, en onerare in naves. *t'Scheep brengen, laaden, bevrachten.* Zie Salm. Vop. Aurel. 45.

Vina quæ cadis onerarat Acestes littore Trinacrio. Virg. Æ. 1. 199. *De wynen, die Acestes in vaten aan de Siciliaansche strand gelaaden had.*

Si in naves commeatum onerare volebant. Cato Orig. 2. by Non. 2. 625. *Indien ze leeftocht wilden te scheep brengen.*

Onerare zamiam. Plaut. Am. 2. 2. 20. *Schaade aanbrengen, toebrengen, of aandoen.* De verbloeming is ontleent van de waaren die in schepen gelaaden worden.

Onerare. *Vervullen, vullen, vol maaken.* Om dat volle vaten zwaarder zyn dan ledige.

Pater oneravit magnam navem multis mercibus. Plaut. Men. Prol 25. *De vader heeft een groot schip bevracht met veele waaren.*

Onerare domum per fixa arma. Prop. 3. 7. 26. *Veele wapenen in zyn huis ophangen.*

Onerare aliquem promissis. Curt. 5. 4. 12. Sall. B. J. 12. *Iemant groote beloften doen, of veel beloven.* Donis. Liv. 34. 61. *Iemant groote schenkaadjen geeven.*

Onerare pontem. Curt. 4. 16. 16. *Met hoopen op een brug staan.* Scalas. Curt. 9. 4. 35. *Met hoopen op ladders klimmen.*)

ŎNĔRŌSŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 9. 384. *Zwaar, zwaarwigtig, dat veel weegt.*

Aër onerosior igne. Ovid. M. 1. 53. *De lucht is zwaarder dan 't vuur.*

Onerosum capiti. Plin. H. 32. 25. *Dat het hoofd bezwaart, of 't geen zwaarhoofdig maakt.*

Onerosus. *Lastig, zwaar, moeyelyk, hard, dat tot een last is, ongemakkelyk.*

Sors onerosior. Ovid. M. 9. 675. *Een zwaar, of hard noodlot.*

ONI. ONO.

ŎNĪTĬS, ĭdis. f. Plin. H. 19. 17. Ὀνῖτις. *Orégo,* zeker kruid.

ŎNŎCHĪLĔS, is. n. Plin. H. 21. 11. Ὀνοχειλές. *Anchusa,* zeker kruid.

ŎNŎCLĔĂ, æ. f. Diosc. 4. 23. Ὀνόκλεια. *Spaansche buglosse,* zeker soort van 't Anchusakruid.

ŎNŎCRŎTĂLŬS, i. m. Plin. H. 10. 47. Ὀνοκρόταλος. *Een vogelhein, een kropvogel,* zekere vogel als een zwaan, dus genoemt, om dat, wanneer

neer hy 't hoofd in 't water plompt, hy een geluid als een bilkenden ezel maakt.

ONU.

ŎNŬS, nĕris. n. Cic. S. 2. *Gewigt, zwaarte, last.*

Magni sunt oneris, quidquid imponas, vehunt. Plaut. Most. 3. 2 95. *Zy zyn van een groote zwaarte, al wat gy hen oplegt, draagen ze.*

Vacuus onere. Sen. H. F. 3. 769. *Heel ledig, die niet te doen heeft.*

Oneri esse. Liv. 23. 48. *Tot een last zyn, lastig zyn, of tot bezwaarnis zyn.*

Onus. *Last, bevel.*

Magnum est quoddam onus suscipere. Cic. de Or. 1. 25. *Het is iets groots den last op zich te neemen.*

Onus simultatis imponere alicui. Cic. Fr. 2. 1. *Iemant al den haat op den hals schuiven.*

Hoc nihil ad te, nostrum est onus. Cic. F. 3 13. *Dat gaat u niet aan, 't is onze zaak, of 't staat tot onzen laste.*

(Onus. Stat. Th. 2. 615. Onus naturæ. Phædr. 1. 18. 5. Onus uteri. Ovid. M. 10. 481. *De vrucht in 's moeders lichaam.*

Onus. *Onkosten, lasten.*

Patria conquerens onera. Suet. C. 42. 1. *Klaagende dat de lasten van zyne huishoudinge hem te zwaar vielen, of dat hy eene zwaare, of lastige huishoudinge had.*

In explicandis oneribus hærere. Suet. D. 12. 1. *Zoo veel kosten, als men doen moet niet konnen bijeen brengen.*)

ŎNŬSTŬS, ă, ŭm. *Gelaaden, belaaden, bevracht, belast.*

Onusta frumento navis. Cic. Off. 3. 12. *Een schip met koorn gelaaden.*

Onustus cibo & vino. Cic. D. 1, 29. *Met spys en drank overlaaden; die te veel gegeeten en gedronken heeft.*

Corpus onustum hesternis vitiis. Hor. S. 2. 2. 77. *Een lichaam noch overladen van den wyn die gisteren gedronken is.*

Onustum pectus lætitia. Plaut. St. 2. 1. 3. *Een gemoed met blydschap overlaaden, of vervult.*

Aula onusta auri. Plaut. Aul. 4. 2. 10. *Een pot heel vol gout, of met gout gevult.*

ONY.

ŎNYCHĬNŬS, ă, ŭm. Colum. 12. 10. Plin. H. 15. 15. Ὀνύχινος. *Als de nagel van een vinger, van verwe en maakzel als een nagel.*

ŎNYX, ychis. f. Plin. H. 37. 6. *Zeker kostelyk gesteente als de nagel van een vinger.*

Onyx. Plin. H. 36. 7. *Zeker albast, of albaster steen.*

Onyx. Hor. O. 4. 12, 17. *Zeker albast reukdoosje.*

OPA.

ŎPĂ, æ. f. Vitruv. 4. 2. Ὀπή. *Het balkgat, 't gat waar in de balken in een muur gelegt worden.*

Opa. Vitruv. 4. 2. *Een gat in den muur daar de duiven in nestelen, een duivegat.* Hy zegt dat het in 't Latyn Columbaria genoemt word.

ŎPĀCĬTĀS, ātis. f. Colum. 8. 17. *Schaduwe, beschaduwing, belommering, overschaduwing.*

ŎPĀCO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. N. D. 2. 37. *Beschaduwen, overschaduwen, duister, of donker maaken.*

Ramus opacat humum. Virg. Æ. 6. 195. *De takken beschaduwen de aarde.*

Rami opacant arborem. Virg. G. 2. 55. *De takken maaken den boom dicht.*

ŎPĀCŬS, ă, ŭm. *Schaduwachtig, beschaduwt, vol schaduw.* (De compar. Opacior staat by Colum. 8. 17. en de superl. Opacissimus by Colum. 6. 22.)

Loca opaca silvis. Catull 63. 3. *Plaatzen van bosschen beschaduwt.*

Frigus opacum. Virg. E. 1. 53 *Schaduwkoelte, koelte der schaduwe.*

Opacus. Virg. Æ. 6. 136. *Schaduwryk, dicht, dik,* van een boom spreekende.

Opaca barba. Catull. 37. 18. *Een dikken, of zwaaren baard.*

Opacus. *Donker, duister.*

Domus opaca intus. Virg. Æ. 3. 619. *Het huis donker van binnen.*

ŎPĂLŬS, i. m. Plin H. 37. 6. Ὀπάλλιος. *Een Opaalsteen,* een kostelyk gesteente, met veel aangenaame verwen.

OPE.

ŎPELLĂ, æ. f. Hor. E. 1. 7. 8. *Kleinen arbeid, kleine moeite, ligte bezigheit.*

ŎPĔRĂ, æ. f. *Arbeid, werk, bezigheit, naerstigheit.*

Operam dare alicui rei. Ter. H. 1. 1. 58. Ovid. Rem. 165. *Ergens aan arbeiden, in iets zyn best doen.*

Multam operam conferre in res obscuras, atque difficiles. Cic. Off 1. 6. *Grooten arbeid doen in duistere en moeyelyke dingen.*

Opera mea. Ter. Hec. 2. 1. 31. *Door myn toedoen, door myn hulp.*

Opera. Cæs. B. G. 5. 11. 5. *Een groot, of moeyelyk werk, een grooten, of zwaaren arbeid.*

Miles levissimæ operæ. Front. St. 2. 7. 7. *Een soldaat die zeer weinig dienst doet.*

Eadem opera. Plaut. Capt. 2. 3. 90. *Met de zelve moeite.*

Eques claræ operæ. Front. St. 4. 7. 36. *Een treffelyk, of vermaard ruiter, een ruiter van bekende dapperheit.*

Secundæ operæ homo. Lucan. 8 676. *Een knechts knecht, of knecht van een knecht.*

Qui est in operis ejus societatis. Cic. F 13 9 *Die de zaakwaerder van dat genootschap is.*

Operæ subcisivæ. Cic. de Or. 2. 89 *Ledige bezigheden, of die men zich in zynen ledigen tyd geeft*

Dare operam præceptori. Suet J. 4. 1. *By een meester leeren, onder een meester zyne leeroefening doen.*

Amicis. Plaut. Merc. .. 2. 17. *Zyn vrienden dienen, of dienst doen.*

Dare operam valetudini. Cic. de Or. 1. 62. *Zorg voor zyn gezondheit draagen.*

Dare operam alicui in aliqua re. Cic. F. 13. 65. *Iemant ergens in bijstaan, helpen, de hand bieden, of de hand reiken.*

Dixit mihi Judicem operam dare sibi constituisse eo die. Cic. F. 7. 24. *Hy heeft my gezegt, dat de Rechter hem had beloofd, om dien dag zyne zaak ter hand te neemen.*

Dare operam in exercitationem aliquam. Cic. T. Q. 1. 4. *Zich met eenige oefening bezig houden.*

Dare operam ut aliquid fiat. Cic. Att. 16. 16. subj 1. *Zorg draagen, of zyn best doen dat iets geschied, of gedaan word.*

Id operam do. Ter. An. 1. 1. 130. *Ik draag daar zorg voor, of ik bezorg dat.*

Dedita opera. Cic de Or. 1. 20. *Opzettelyk, voordachtelyk, met opzet, met voordacht, of met voorbedachten raade.*

Lycurgus & Orestes una opera mihi sunt sodales, qua iste. Plaut. Capt. 3. 4. 31. *Lykurgus en Orestes zyn zoo wel myne medemakkers, of metgezellen als hij.*

Tibi opera est. Plaut. Merc. 2. 2. 15. *Gy hebt werk, of wat te doen, gy zyt bezig.*

Mihi non est operæ. Liv. 5. 15. Gell. 1 12. *Ik heb geen tyd, het komt my niet gelegen.*

Nec Annibali operæ erat Legationes audire. Liv. 21 9. *Ook had Annibal geen gelegene tyd om den gezanten gehoor te geeven.*

(Multum mihi eripitur operæ Cic. F. 16. 21. *My word veel tyds benomen.*

Operæ ubi mihi erit, ad te venero. Plaut. Truc. 4. 4. 30. *Als ik ledigen tyd zal hebben, zal ik tot u koomen*)

Navare of Ponere operam alicui. Cic Br. 8. *Voor iemant arbeiden, werken, of iets doen, zyn best voor iemant doen.*

ŎPĔRÆ prĕtĭŭm, ii. n. Liv. Præf. *Een zaak die de moeite waerd is, iets van belang, aangelegenheit, of gewigt.*

Si merces sibi, in qua operæ pretium foret, constitueretur. Front. St. 4. 4. 2. *Zoo men hem eene merkelyke vergelding gaf, of een beloning die de pyne waerd is.*

Operæ pretium est hoc facere. Ter. An. 1. 3. 12. *Het is de moeite waerdig dat te doen; het is raadzaam, of geraden dat te doen.*

(Operæ in 't meervoud f. *Arbeiders, dienaars, bedienden, die in iemants dienst zyn, of iemants werk doen, werkluiden, arbeidsluiden.* Zie Serv. over Virg. Æ. 11. 183. Zoo zouden wy de Letterzetters op de drukkeryen Operas typographicas konnen noemen.

Cum per Tribunum, & sexcentas operas se fortunis spoliari videant. Cic. Sext. 27. *Nademaal zy zien, dat ze door een Gemeensman, en zes honderd, of ontelbaare van zyne bedienden, of arbeiders van hunne goederen beroofst wierden.*

Operæ Clodianæ pontes occuparunt. Cic. Att. 1. 14. *Die in Klodius dienst waren, hebben de bruggen bezet.* Clamorem sustulerunt. Cic. Fr. 2. 3. *Hebben een geschreeuw gemaakt.*

Manceps operarum, quæ ad culturam agrorum commeare solebant, &c. Suet. Fl 1. 9. *Een besteder, of verhuurder van werkluiden, die plagten te gaan, om 't land te bouwen, enz.*)

ŎPĔRĀRĬĂ, æ. f. Plaut. B. 1. 2. 41. *Een werkvrouw, arbeidster, handwerkster.*

ŎPĔRĀRĬŬS, ii. m. Cic. V. 4. 35. *Een arbeider, handwerker, handwerksman, ambachtsman.*

Operarius lingua celeri. Cic. de Or. 1. 18. *Een pleitbezorger die eene gladde, of vlugge tong heeft, of die vaerdig in 't spreeken is.*

ŎPĔRĀRĬŬS, ă, ŭm. *Dat tot het werk dient, bequaam om te bewerken, of te bearbeiden.*

Lapides operarii. Plin. H. 36. 22. *Steenen bequaam om te bewerken.*

Operarius. *Van de arbeiders, dat de arbeiders betreft.*

Vinum operarium. Plin. H. 14. 10. *Wyn voor 't werkvolk.*

Pecus operarium. Colum. 6. 2. *Werkbeesten, beesten die men tot de landbouw, enz. gebruikt.*

Dies operarius. Cato R. R. 2. 2. *Een werkdag, of werkendag.*

ŎPĔRĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 11. 24. *Werk, werking, bearbeiding, het arbeiden, of 't werken.*

Vitiatur hæc arbor operatione humidæ potestatis. Vitruv. 2. 9. *Die boom bederft door 't inzygen der vochtigheit.*

Operatio. Plaut. Fr. *Offerhande, offering, opoffering.*

(ŎPĔRĀTŎR, ōris. m. Firm. 3. 9. *Een handwerksman.*)

ŎPĔRĀTŬS, ă, ŭm alicui. Liv. 4. 60. *Die voor iemant gearbeid, of gewerkt heeft.* (De compar. Operatior staat by Tertull. de An. 57.)

Operatus auditioni. Plin. H. 26. 2. *Die naerstiglyk, of aandachtelyk toeluistert, of toehoort.*

Operatus. Virg. G. 1. 339. *Die een offerhande heeft gedaan, die geoffert heeft.*

Operatus Cereris sacro. Front. St. 4. 7. 44. *Die aan Ceres geoffert heeft.*

ŎPERCŬLĀTŬS, ă, ŭm. Colum. 11. 2. *Met een dekzel gedekt.*

ŎPERCŬLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ vasa. Colum. 12. 15. *Kannen, of andere vaten met dekzels toedoen.*

ŎPERCŬLŬM, i. n. Colum. 11. 2. Cato R. R. 10. *Het dekzel, of lid van een kan, enz.*

ŎPĔRĬMENTŬM, i. n. Cato R. R. 10. Plin. H. 8. 47. *Dekzel, dek, dekkleed, dat dient om iets te dekken.*

ŎPĔRĬO, is, ŏpĕrŭi, ŏpertŭm, ŏpĕrīrĕ. acc. Prop. 3. 11. 35. *Dekken, bedekken, toedoen.*

Fronde operire domum. Tib. 2. 1. 40. *Een huis met groente, loof, of bladeren dekken.*

Floribus & sertis operit limina. Lucret. 4. 1171. *Hy bestrooit den dorpel van de deure met bloemen en kranssen.*

Pellis operit humeros. Virg. Æ. 11. 680. *Hy is met een vacht gekleedt.*

Nox operit terras. Virg. Æ. 4. 352. *De nacht bedekt de aarde.*

Ostium operire. Ter. Ph. 5. 3. 33. *De deur toedoen, de deur sluiten.*

Morientibus oculos operire. Plin. H. 11. 37. *Den stervenden de oogen looken, of sluiten.*

Sopor operit oculos. Catull. 63. 37. *Door de vaak sluiten, of vallen hem de oogen toe.*

Luctum operire. Plin. E. 3. 16. 6. *Zyn droefheit verbergen, of ontveinzen.*

Arbor operitur frondibus. Ovid. F. 1. 153. *De boom staat in 't blad.*

Usque ad necem operiri loris. Ter. Ad. 2. 1. 28. *Gegeesselt worden tot dat men den geest geeft.*

ŎPĔRŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Plin. H. 11. 10. *Werken, arbeiden, bezig zyn, zich bezig houden, doende zyn.*

Operari alicui rei. Colum. 12. 4. *Iets doen, ergens meê bezig zyn.*

Operari studiis. Tac. An. 3. 43. 2. *Bezig in de leeroefening zyn.*

Operari. Virg. G. 1. 339. Prop. 2. 24. 1. *Offeren, offerhanden doen.*

Operari Deo. Tib. 2. 1. 9. *Gode eene offerhande doen.*

(Operor. *Ik spinne, ik weeve.*

Textrix operata cantat Minervam. Tib. 2. 1. 65. *Een weefster zingt onder 't weeven een deuntje ter eeren van Minerva.*)

ŎPĔRŌSĒ. Adv. *Met arbeid, met moeite, bezwaarlyk.* (De compar. Operosius staat by Sen. B. V. 9.)

Id fiet operose. Cic. Or. 44. *Dat zal bezwaarlyk, of met den met groote moeite geschieden.*

ŎPĔRŌSĬTĀS, ātis. f. Quintil. I. O. 8. 3. *Moeyelykheit, groote moeite, grooten arbeid.* Hy gebruikt dit woord niet dan met een verzachting, Ut sic dixerim, operositas.

ŎPĔRŌSŬS, ă, ŭm. Cic. S. 8. *Werkzaam, arbeidzaam, vlytig, bezig.* De compar. Operosior staat by Cic. L. L. 2. 18. en de superl. Operosissimus by Plinius beneden.

Syria in hortis operosissima. Plin. H. 20. 5. *'t Volk van Syrien is zeer werkzaam in hunne hoven, of bebouwen zorgvuldiglyk hunne hoven.*

Mulier operosa cultibus. Ovid. Am. 2. 10. 5. *Een vrouw die zeer bezig is met haar op te tooyen.*

Operosus. *Moeyelyk, zwaar, ongemakkelyk.*

Sed res operosa est, & hominis perdiligentis. Cic. Fr. 3. 5. *Maar dat is zeer moeyelyk te doen, en vereischt een heel naerstig mensch.*

Operosus. *Daar veel werks, of arbeids aan vast is, dat met veel moeite gedaan word.*

Operosiores pontes. Front. St. 1. 1. 6. *Bruggen die met veel moeite zyn gemaakt.*

Æs operosum. Ovid. Her. 3. 31. *Koper dat met veel konst gewerkt is.*

(Idque operosius quidem, sed & melius est. Colum. 12. 47. *Daar is wel meer arbeids aan vast, maar 't is ook beter.*)

Operosus honor. Tac. G. 27. 3. *Een eer die lastig, of moeyelyk valt.*

† Vates operosus dierum. Ovid. F. 1. 101. *Een Dichter die de dagen van 't jaar optelt.*

† Operosa herba. Ovid. M. 14. 22. *Een zeer krachtig kruid.*

ŎPERTĀNĔĂ sacra. Plin. H. 10. 56. *Offerhanden die in een beslote plaats geschieden, daar allerlei volk niet mogt inkoomen, gelyk de offerhanden aan* Fauna, Fatua, Bona Dea.

ŎPERTĒ. Adv. Gell. 4. 11. *Bedekt,*

dektelijk, heimelijk, in 't verborgen, duisterlijk.

ŎPERTŌRIŪM, ĭi. n. Sen. E 87. *Een dekzel, dek, dekkleed.*

ŎPERTŪM, i. n. Cic. Par. 4. *Een bedekte, of overdekte plaats.*

ŎPERTŬS, ă, um. Hor. O. 2. 8. 9. *Bedekt, gedekt, overdekt.*

Montes operti arbore. Ovid. M. 5. 612. *Bergen met boomen bedekt.*

Esse capite operto. Cic. S. 10. Hor. 6. 2. 3. 37. *'t Hoofd gedekt hebben.*

Opertus dedecore. Cic. Clu. 22. *Met schande overdekt.*

Opertus præda. Plin. E. 43. 5. *Met buid, of roof belaaden.*

In operto esse. Cic. Par. 4. *Zich verborgen houden, zich niet vertoonen, of niet laaten zien; niet in 't openbaar verschijnen.*

ŎPĒS, ūm, ibŭs. plur. Cic. Off. 2. 12. *Rijkdom, goederen, middelen.*

(Opes. *Magt, vermogen.*

Trojanas ut opes everterint Danai. Virg. Æ. 2. 4. *Hoe de Grieken de magt der Trojaanen verbroken hebben.*

Nulla unquam tam exigua manus tantas opes prostravit. Nep. 1. 5. 5. *Zoo een klein leger heeft nooit zoo eene grooten magt verbroken, of verslagen.*

Opes. *Hulp, bijstant.*

Equus imploravit opes hominis. Hor. E. 1. 10. 36. *Het paerd heeft de mensch om hulp verzocht.* Zie Opis.)

OPH.

ŎPHĪTĒS, æ. m. Lucan. 9. 714. *Zekere marmersteen, met kleine stipjes als een slangevel gevlakt.*

ŎPHIŪCUS, i. m. Vitruv. 9. 6. Hyg. A. P. 2. 14. *Een hemels teken, dat met zijn handen een slang vast houd.*

ŎPHTHĀLMĬĀS, æ. f. Plaut. Capt. 4. 2. 70. *Zekere visch.* Men meent dat het de Melanurus is, die een zwart vlakje op den staert heeft.

ŎPHTHĀLMĬCŬS, i. m. Mart. 8. 74. 1. Ὀφθαλμικός. *Een oogmeester, of oogheelder.*

OPI.

ŎPĬCŬS, ă, ūm. Gell. 11. 16. Plin. H. 29. 1. *Grof, plomp, onbeleefd, bot, woest, ruuw, onbeschaafd, onbeschoft.*

Opicus. Juv. 3. 207. *Vuil, morssig, lelijk.*

ŎPĬFĔR, ă, ūm. Ovid. M. 1. 521. *Die helpt, die hulp, of bijstant geeft.*

ŎPĬFĔX, ĭcĭs. m. Cic. Fl. 8. *Werkmeester, handwerksman, ambachtsman, werkbaas.*

Rerum Opifex. Ovid. M. 1. 78. *De Werkmeester, Schepper, of Maker der waereld, of aller dingen.*

Opifex verborum. Cic. T. Q. 5. 11. *Een smeder van nieuwe woorden.*

Opifex persuadendi Rhetorica. Quintil. I. O. 2. 16. *De Redenrijkkonst is de werkmeesterse der overreding.*

ŎPĬFĬCĪNĂ, æ Cic. Off. 1. 24. *Een winkel, werkwinkel, werkplaats.* De oude Handschriften van Cicero hebben Officina.

ŎPĬFĬCĬŪM, ĭi. n. Varr. R. R. 3. 16. *De arbeid, het werk* van een handwerksman.

ŎPĬLĬŌ, ōnĭs. m. Plaut. As. 3. 1. 36. Colum. 7. 3. *Herder, schaapherder, schaaphoeder*, by verkorting zegt men wel *Schaaper.*

ŎPĪMĒ. Adv. *Overvloedig, rijkelijk, prachtig, kostelijk, heerlijk.*

Domus opime instructa. Plaut. B. 3. 1. 6. *Een huis kostelijk gestoffeert, of opgeschikt.*

ŎPĪMĬTĀS, ātĭs. f. Plaut. As. 2. 2. 16. *Overvloed van goederen, overvloedige rijkdommen.*

ŎPĪMŌ, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 8. 7. *Mesten, vet maaken, vetten.*

Opimare aves, animalia. Colum. 8. 9. *Vogels, vee, enz, mesten, of vet maaken.*

Milium celerius opimat turtures. Colum. 8. 9. *De hirs maakt de torteldui ven rasser vet.*

ŎPĪMŬS, ă, ūm. Festus. *Vet, vette,* van eene offerhande, enz. spreekende. (De compar. Opimior staat by Gell. 5. 14.

Opima alleen. Plin. P. 17. 3. Sen. H. F. 1. 48. en Opima spolia. Liv. 4. 20. Suet. Cl. 1. 9. en Opimum decus. Curt. 3. 11. 7. *De buit, die de Koning, of ook een gemeen soldaat behaalde op den Koning van de vyanden.* Zie onze aantekening over Suetonius.)

Habitus corporis opimus. Cic. Cl. 16. *Een kloeke zwaarlijvigheit.* Cicero dient zich verbloemdelyk van deeze spreekwyze, en gebruikt ze om eene krachtige en doordringende reden te betekenen.

Opimum dictionis genus. Cic. Or. 8. *Een al te opgeblaze wijze van spreeken, of daar geen scherpzinnigheit genoeg in steekt.* Beide deeze betekenissen konnen gelden in deeze plaats.

Rebus bonis opima regio. Lucret. 1. 729. *Een heel vruchtbaar gewest, een land dat overvloed van alles heeft.*

† Acies opimæ. Stat. S. 4. 6. 65. *Legers die zoeken te plonderen, of buit te maaken.*

Cibus opimus. Plin. H. 22. 22. *Lekkere spijze, of kost.*

Mensa opima. Sil. 11. 280. *Een vette, of goede tafel.*

Quæstus opimus. Plin. H. 10. 51. *Een groote winst, een merkelijk voordeel.*

ŎPĪNĀBĬLĬS, ĭs. m. en f. ilĕ, ĭs. n. Cic. D. 1. 14. *Waarschijnlijk,* van een beuzzeden sprekende.

Opinabilis. Cic. T. Q. 1 30. *Waarschijnlijk, dat maar in eene meining, of in gedachten bestaat.*

ŎPĪNĀTĬŌ, ōnĭs. f. Cic. A. Q. 4. 25. *Toestemming van een waarschijnlyke zaak.*

Opinatio. Val. Max. 1. 8. 8. ext. *Meening, meining, gevoelen.*

ŎPĪNĀTŌ. Adv. Liv. 3. 15. Men vind dit Adverbium niet dan met de Conjunctio. Nec, Nec opinato. *Zonder dat men 't verwachte, onverwacht, onvoorziens, onverhoeds.*

ŎPĪNĀTŌR, ōrĭs. m. *Een weifelaar in 't uiten van zijne meening, een die zijn gevoelen altoos twijfelachtig voorstelt, of die nooit iets vast stelt.*

Magnus sum opinator. Cic. A. Q. 4. 20. *Ik zeg zelden iets voor vast, of rondnit.*

(ŎPĪNĀTŬS, ă, ūm. Enn. *bij* Gell. 11. 4. *Die, of dat in groote achting e is, daar men groote gedachten van heeft.* Zie Alciat. Παρ. 8. 12.

Opinatus word ook dikwils gevonden t'zamen gezet, met het koppelwoord Nec. Consules in necopinatam fraudem lapsos esse. Liv. 27. 33. *Dat de Burgermeesters in onverwachte laagen vervallen waren.*

ŎPĪNĬŌ, ōnĭs. f. *Gevoelen, gedachte, meening, oordeel,* over een zaak.

Ut opinio mea fert. Cic. Font 13. *Naar mijne meening, of gedachte.*

Ad opinionem dolemus. Sen. E. 78. *Wij lijden smert om dat wij ze ons inbeelden.*

Opinio. *Naam, achting, aanzien, roem, gevoelen dat de waereld van iemant heeft.*

Romani ingrati animi adversus Scipionem opinionem habent. Liv. 45. 38. *De Romeinen hebben de naam, of worden beschuldigt dat ze ondankbaar tegens Scipio zijn geweest.*

Magna est hominum de te opinio. Cic. F. 1. 7. *De waereld heeft een groot gevoelen van u.*

Virtutis opinio. Cic. Am. 26. *De gedachte die men van de deugt heeft.*

Opinio. *Verwachting, gevoelen.*

Vincam opinionem tuam. Cic. *bij* Non. 4. 329. *Ik zal uwe verwachting te boven gaan.*

Contra opinionem omnium. Cæs. B G. 6. 30. 1. *Tegens aller menschen verwachting, of gevoelen.*

Prorsus a me opinionem hanc tuam amotam esse volo. Ter. An. 3. 2. 30.

30. *Ik wil ganschelyk de verwachting, die gy van my hebt, uit u wechnemen.*
Multo majorem opinionem dicendi actione faciebat Lentulus. & quam quanta in eo erat facultas Cic. Cl. 60. *Lentulus maakte door zyn gebaer dat men veel grooter verwachting van hem had, dan door zyne welsprekenheit.*
ŎPĪNIŌSISSĬMŬS, ă, ŭm. Cic. A. Q. 4. 47. *Die van alles, en altyd twyfelt, die nooit iets rondnit zegt, of verzekert.*
ŎPĪNŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Cic. D. 2. 6. *Denken, meenen, oordeelen, achten, gelooven.*
Ut opinor. Cic. Cl. 35. *Naar ik denke, of naar ik geloove.*
(Opinor. *Ik zeg wat ik gevoel.*
Quod male opinari de Cæsare solere. Suet. A. 51. 3. *Om dat hy plagt qualyk van Cæsar te spreeken.*
Cosmum gravissime de se opinantem compedibus coërcuit. Suet. A. 67. 3. *Hy heeft Cosmus, die zeer qualyk van hem sprak, in de boeyen geworpen.)*
ŎPĪNŪS, ă, ŭm. Ovid M. 1. 224. Men vind dit woord niet dan met de Conjunctio Nec. *Dat men niet verwacht*, of *niet te gemoet ziet*, *onverwacht*, *schielyk*, *onvoorzien*.
ŎPĬPĀRĒ. Adv. Cic. Att. 13. 52. Plaut. B. 3. 1. 6. *Kostelyk, prachtig, heerlyk, met groote kosten, rykelyk, treffelyk, overvloedig.*
ŎPĬPĀRŬS, ă, ŭm. Plaut. Capt. 4. 1. 2. *Heerlyk, prachtig, kostelyk, deftig, treffelyk, rykelyk.*
ŎPIS. Cic. P. Q. 9. Ter. H. 3. 3. 30. Men vind d'accusativus Opem. *by* Cic. C. R. 1. Ovid. M. 8. 601. en d'ablativus Ope. *by* Cic. N. D. 3. 30. en Opes, Opum. *by* Nep. 11. 3. 2. in plurali. *Hulp, bystant, vermogen, magt.*
Nihil opis in illis. Cic. S. 2. *Men kan geen hulp van hen krygen, by hun is geen hulp te vinden.*
Non opis est nostræ. Virg. Æ. 1. 605. *'t Staat in onze magt*, of *in ons vermogen niet.*
ŎPĬSTHŎGRĂPHŬS, ă, ŭm. Plin. E. 3. 5. 17. Ὀπισθόγραφος. *Dat men aan wederzyden beschryft*, van een boek spreekende.
ŎPĬSTHŎTŎNĬCŬS, ī. m. Plin. H. 20. 18. Ὀπισθοτονικός. *Iemant die de achterkramp heeft, dien de zenuwen naar achteren getrokken worden.*
ŎPĬSTHŎTŎNŎS, ī. m. Plin. 28. 12. Ὀπισθότονος. *Achterkramp.* Galenus noemt dus zekere zenuwtrekking, die maakt dat het hoofd, en somtyds 't gantsche lyf zoodanig achter over blyft getrokken, dat men zich niet anders honcen kan.
(ŎPĬTĔR, tris m. Festus. *Een kind wiens vader dood is, en grootvader noch leeft.)*
ŎPĬTŬLŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Ter. An. 1. 3. 5. *Helpen, bystaan, hulp bewyzen, bystant geeven, byspringen, onderstant doen, de behulpzaame hand bieden.*
Opitulari patriæ. Cic. Off. 1. 43. *Zyn vaderland bystaan*, of *hulp bewyzen.*
Remedia morbis opitulantur. Cels. Præf. *De geneesmiddelen geneezen, heelen de ziekten.*
ŎPĬŬM, ĭi. n. Plin. H. 25. 10. *Slaapsap, heulsap, mankopsap.*

OPO.

ŎPŎBĂLSĂMŬM, ī. n. Plin. H. 12. 25. Ὀποβάλσαμον. *Het sap dat (door insnyding) uit de balsemboomen loopt.*
ŎPŎBĂLSĂMŬS, ī. Just. 36. 3. 1. *Balsemboom.*
ŎPŎCARPĂTHŎN, ī. n. Plin. H. 28. 10. Ὀποκάρπαθον. *Zeker sap*, dat Plinius onder de vergiften telt.
ŎPŎPĂNAX, ŏpŏpănăcis. Plin. H. 20. 24. *'t Sap van 't Panacé kruid*, dat, naar men zegt, allerlei ziekten geneest.
ŎPŌRĬCĒ, ēs. f. Plin. H. 24. 14. *Zeker uitsteekend geneesmiddel van herfstvruchten gemaakt*, volgens des naams oorsprongkelykheit.
ŎPŌRĪNUS, ă, ŭm. Mart. 9. 13. 1. Ὀπωρινός. *Van den herfst, dat den herfst aanzaat* Men vind dit woord niet dan in 't Grieksch geschreven.
ŎPŌRŎTHĒCĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 2. *Een plaats waar in men de herfstvruchten wechsluit*, of *bewaart.*
ŎPORTET, ŏpŏrtŭit, ŏpŏrtērĕ. impers. *Men moet, het moet, 't behoort, men behoort.*
Pascere oportet oves. Virg. E. 6. 5. *Men moet de schaapen ter weide dryven.*
Ne quid fiat secus quam oportet. Cic. Att 6. 2. *Op dat'er niets anders gedaan worde dan zoo 't behoort.*
Servum te esse oportet, qui irridens, &c. Plaut. Pœn. 5. 2. 70. *Gy moet een slaaf blyven, nadien gy bestaat te spotten, enz.*
Hoc jampridem factum esse oportuit. Cic. C. 1. 2. *Dat heeft al lang moeten gedaan zyn.*
Men vind somtyds dit verbum gebruikt als een verbum personale.
Hæc facta ab illo oportebant. Ter. H. 3. 2. 25. *Deeze dingen behoorden van hem gedaan te zyn.*
(Hominem servum suos domitos habere oportet & manus orationemque. Plaut. M. G. 2. 6. 80. *'t Betaamt eenen slaaf zyne oogen, handen en reden in te toomen.* Zoo leezen Gruterus, Lambinus, Gronovius en Pareus. Voss. de Constr. 36. leest echter Homini servo, en verwerpt deeze spreekwys, als geen Latyn zynde Oportet te.
Oportet. *'t Is noodzakelyk, 't is nodig.*
Hanc scire oportet filia tua ubi sit. Plaut. Cist. 4. 2. 51. *'t Is noodzakelyk dat deeze weet waar uw dochter is.*
Suam quidem pol culcitellam oportet noscat. Plaut. Most. 4. 2. 14. *'t Is wel nodig voorwaar, dat hy u, die zyn bultzak zyt, kenne.*
Oportet word ook wel in giffingen, *of vermoedingen gebruikt.*
Servum hercle te esse oportet nequam, hominem peregrinum qui irrideas. Plaut. Pœn. 5. 2. 70. *Ik gisse, of vermoede dat gy een deugniet zyt, om dat gy eenen vreemdeling bespot; of gy, die eenen vreemdeling bespot, zyt voorwaar een deugniet.*
Oportet. *'t Staat vry*, of *'t Is geoorloft.* Zoo heeft Grot. de jur. bel. & pac. 3. 4. 10. aangetekent, dat Donatus dit woord in deeze betekenisse gebruikt heeft in 't volgende voorbeeld.
Servi dicuntur, qui servati sunt, cum eos occidi oporteret jure belli. Donat. Ter. Ad. 2. 1. 28. *Servi worden ze genoemt, om dat ze behouden zyn gebleven, als 't geoorloft was, volgens 't oorlogsrecht hen dood te slaan.)*

OPP.

ŎPPĀNGO, is, ŏppēgī, ŏppāctum, ŏppangĕrĕ. Oppangere suavium. Plaut. Curc. 1. 1. 60. *Zoenen, kussen, een kus, of zoen geeven.*
ŎPPĒDO, is, ŏppēdĕrĕ alicui. Hor. S. 1. 9. 70. *Een scheet voor iemant laaten; iemant heel smadelyk, of verachtelyk bejegenen.*
ŎPPĔRĬŎR, īris, ŏppertŭs sum, ŏppĕrīri. *Wachten, inwachten, verwachten, vertoeven, verbeiden.*
Opperiar hominem hic ut salutem, & colloquar. Ter. Ad. 3. 3. 92. *Ik zal den man hier verwachten, om hem te groeten, en te spreeken.*
Juvenes opperiuntur, dum residant aquæ. Ovid. M. 9. 96. *De jonge lieden wachten, tot het water stilder is.*
ŎPPESSŬLĀTŬS, ă, ŭm. *Gegrendelt, toegegrendelt, met den grendel gesloten.*
Fores oppessulatæ. Plaut. Am. 4. 3. 22. *Een deur die gegrendeld is.*
ŎPPĔTĪTUS, ă, ŭm. Claræ mortes pro patria oppetitæ. Cic. T. Q. 1. 48.

1.48. *Doorluchtige dooden voor het vaderland geleden.*

ŎPPĔTO, is, ŏppĕtīī, ŏppĕtĭtūm, ŏppĕtĕrĕ. Virg. Æ. 1.100. *Sterven, overlyden.* Curtius zet 'er Mortem by, 7.10.5. En wy zeggen, *Den dood sterven.*

ŎPPĬCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cato R. R. 121. *Pekken, bepekken, met pek, of pik besmeeren.*

ŎPPĬDĀNŬS, ā, ūm. *Stads, van de stad, of tot de stad behoorende.*

Oppidanum jus. Cic. Pl. 12. *Het stads recht, of 't burgerrecht.*

Oppidanum dicendi genus. Cic. Cl. 69. *Een platte, of slechte wyze van spreeken,* die aan een byzondere stad in de Roomsche wingewesten eigen is.

ŎPPĬDĀNĪ, ōrūm. Cæs. B. G. 2. 33. 1. *De burgers van eene andere stad dan Rome.*

(Oppidani. *De belegerden.*

Flamma ab oppidanis & oppugnatoribus est visa. Nep. 1. 7. 3. *De vlam is van de belegerden en belegeraars gezien*)

ŎPPĬDĀTĬM. Adv. Suet. G. 18. 2. *Van stad tot stad.*

ŎPPĬDŌ. Cic. de Or. 2. 64. *Grootelyks, zeer veel, ongemeen veel, rykelyk, overvloediglyk.* Festus meent dat dit woord komt van 't antwoord dat iemant, die eene grooten oegst had, plagt te geeven, als hem wierd gevraagt, of den oegst goed was: want dan antwoorde hy, Quantum oppido sufficeret, *Zoo veel als voor een stad genoeg zoude zyn,* om uit te drukken, dat hy zeer veel ingezamelt hadde.

Oppido quam in literis peritus. Gell. 7. 7. *Heel geleert, grondig in de letteren geoeffent.*

ŎPPĬDŬLŬM, i. n. Cic. Fr. 2. 12. *Een steedje, een kleine stad.*

ŎPPĬDŬM, i. n. Cic. D. 1. 33. *Een stad.*

ŎPPĬGNĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Sext. 51. *Verpanden, te pand zetten, of geeven.*

Oppignerare filiam. Ter. H. 4. 5. 46. *Zyn dochter verlooven.*

ŎPPĬLĀTŬS, ā, ūm. Cic. A. 2. 9. *Gesloten, toe gedaan,* van een deur spreekende.

ŎPPĪLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Lucret. 6. 725. *Sluiten, toedoen,* van een deur spreekende. Ook *stoppen, toestoppen, toevullen.*

ŎPPLĔO, ēs, ēvī, ētūm, ērĕ. Liv. 22. 56. *Vullen, vervullen, opvullen, vol maaken.*

Lacrymis opplet os totum sibi. Ter. H. 2. 3. 65. *Hy maakt zyn keele aangezicht met traanen nat.*

Opplevit opinio hæc totam Græciam. Cic. N. D. 2. 24. *Dit gevoelen is door gansch Griekenland verspreidt.*

ŎPPLĔTŬS, ā, ūm. Hoc sonitu oppletæ aures. Cic. S. Sc. 5. *De ooren vervult door 't geraas.*

ŎPPLŌRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *By iemant weenen, kuilen, of schreyen.*

Opplorare auribus meis non desinis. Cic. Her. 4. 52. *Gy houd niet op aan myne ooren te schreijen.*

ŎPPŌNO, is, pŏsŭī, pŏsĭtūm, pōnĕrĕ. Cic. N. D. 2. 52. *Tegen stellen, tegens aan stellen.*

Opponere auriculam. Hor. S. 1. 9. 77. *'t Oor aanbieden.* Dit deeden de Ouden als zy voor getuigen wilden dienen, en lieten hun oor aanraaken.

Opponere. *Iets, als een hinderpaal, voor zetten, of tegen ergens stellen.*

Opponere Rheni fossam Germanorum gentibus. Cic. Pis. 33. *Den Rhyn tegens de Duitschen aan stellen.*

Auctoritatem suam opponere. Cic. A. Q. 4. 20. *Zyn gezagh, of vermogen tegen iets stellen.*

Se pro patria opponere. Cic. Ar. 28. *Zich voor 't welvaren van 't vaderland bloot stellen.*

Formidines opponere. Cic. P. Q. 14. *Iemant redenen van vreeze voorhouden, voorstellen, of geeven.*

Opponere vitium virtuti. Cic. Fin. 3. 12. *De ondeugd tegens de deugd stellen.*

Opponere. Cic. A. 2. 4. *Tegenwerpen, tegenwerpingen maaken.*

(Opponere alleen. Plaut. Curc. 2. 3. 77. en Opponere pignori. Ter. Ph. 4. 3. 56. Plaut. Ps. 1. 1. 85. *Verpanden, te pand stellen, of geeven.*)

ŎPPŎRTŪNĒ. Adv. Cic. Fin. 3. 18. *Te pas, van pas, wel gelegen, ter goeder uure, te rechter tyd.* (De compar. Opportunius staat by Cic. F. 1. 9. en de superl. Opportunissime by Cæs. B. C. 3. 101. 4.)

ŎPPŎRTŪNĬTĀS, ātis. f. *Gemak, gerief, gelegenheit, bequaamheit, bequaame gelegenheit.*

Fluminum opportunitates. Cic. N. D. 2. 53. *'t Gemak, of 't gerief der rivieren, of stroomen.*

Temporis opportunitas. Cic. Off. 1. 40. *Gelegenheit des tydt, bequaame tyd.*

Opportunitas loci. Cæs. B. G. 3. 19. 3. *Welgelegenheit van een plaats.*

Maritimas opportunitates urbi præbent portus illi. Liv. 45. 29. *Die havens geeven aan de stad al 't gemak van de zee.*

ŎPPŎRTŪNŬS, ā, ūm. Plaut. E. 3. 3. 44. *Bequaam, wel gelegen, dat van pas koomt, dat ter gewenschter tyd gebeurt.* De compar. Opportunior staat by Liv. 4. 57. en de superl. Opportunissimus by Cic. Rull. 2. 33.

Tempus opportunum. Cic. Off. 1. 30. *Bequaame, of gelegene tyd, de rechte tyd.*

Urbs opportuna. Cic. Rull. 2. 33. *Een welgelegen stad.*

Seges opportuna pecori. Virg. G. 4. 129. *Bequaam voeder voor 't vee.*

Opportunum morbis corpus. Plin. H. 18. 7. *Een ziekelyk, of zwak lichaam, een lichaam dat veel ziekten onderworpen is.*

Locorum opportuna. Tac. An. 4. 24. 2. *Welgelege plaatzen.*

Insula ob faciles appulsus copiis accipiendis opportuna. Tac. An. 2. 6. 4. *Een eiland door 't gemakkelyk aankoomen bequaam om krygsvolk te ontscheepen.*

ŎPPŎSĬTĬO, ōnis. f. Cic. I. R. 1. 28. *Tegenstelling, tegenkanting, stry̆digheit.*

ŎPPŎSĬTŬS, ā, ūm. Cic. Font. 1. *Tegens over gestelt.*

Oppositus. *Bloot gestelt.*

Villula ad austri flatus opposita. Catull. 26. 2. *Een landhuisje aan den zuidenwind bloot gestelt.*

Corpore opposito furorem a bonorum cervicibus depellere. Cic. Dom. 24. *Zich tusschen beiden stellen, om te weeren dat eerlyke luiden door geen dolle menschen beledigt worden.*

Ager oppositus est pignori ob decem minas. Ter. Ph. 4. 3. 56. *Het land is voor 300 guldens verpandt.*

Opposito dedecore sententia depellitur. Cic. T. Q. 2. 6. *Men beweegt hem, door vreeze voor de schande, van gevoelen te veranderen.*

ŎPPŎSĬTŬS, ūs. m. Cic. Marc. 10. *Tegenstelling, tegenzetting, aankanting.*

ŎPPRESSĬO, ōnis. f. Ter. Ad. 2. 2. 30. *Verdrukking, onderdrukking, bezwaring.*

Legum & libertatis oppressio. Cic. Off. 3. 21. *De vertreding der wetten en vryheit,* wanneer men ze schend, enz.

(ŎPPRESSĬUNCŬLĂ, æ. f. Plaut. Ps. 1. 1. 66. *Een zachte betasting, of bevoeling.*)

ŎPPRESSŎR, ōris. m. *Verdrukker, onderdrukker, geweldenaar.*

Oppressores dominationis. Cic. Br. 16. *De onderdrukkers, verstoorders, of ontrusters, van die in de regeeringe zyn.*

ŎPPRESSŬS, ā, ūm. *Verdrukt, onderdrukt, zeer bezwaart.*

Oppressus a prædonibus. Cic. V. 5. 46. *Door rovers, of straatschenders vermoord.*

Oppressus doloribus. Cic. F. 9. 6. *Door droefheit overstelpt.*

Car-

Carmina oppreſſa. Lucret. 2. 505. *Vaerzen die ingehonden, ingetrokken, of opgehaalt zyn.*

Literæ oppreſſæ. Cic. Off. 1. 37. *Letters die niet uitgeſproken worden.*

Memoria oppreſſa. Plin. E. 9. 18. *Een geheugheniſ dat overlaaden, dat te veel belaſt, of bezwaart is.*

Pectus oppreſſum. Sen. H. F. 4. 1052. *Een benauwde borſt.*

Ære alieno oppreſſus. Cic. Font. 1. *Met ſchulden bezwaart, tot de ooren toe in ſchulden ſteekende*, boertende zegt men: *Duitſchen en Waalen ſchuldig.*

ŎPPRĬMO, is, preſſi, preſſum, primĕrĕ. Cic. Att. 15. 1. *Verdrukken, onderdrukken, bezwaaren, drukken, overlaaden.*

Opprimere. Ter. An. 1. 3. 22. *Iets uithaalen*, of *doen bekennen.*

Dolor opprimitur patientia. Cic. T. Q. 2. 14. *Geduld overwint droefheit.*

Opprimere bellum exortum. Cic. D. 1. 47. *Een ontſloken oorlog uitbluſſchen.*

Opprimere occaſionem. Plaut. Aſ. 2. 2. 15. *De gelegenheit by 't haair grypen*, of *waarneemen.*

Opprimere. *Voorkoomen, overvallen.*

Hæc te tertia jam epiſtola ante oppreſſit, quam tu ſchedulam aut literam. Cic. F. 15. 16. *Dat is nu de derde brief dien gy ontfangt*, of *dien u voorkoomt, eer gy ſlechts een briefje of brief geſchreven hebt.*

Somnus eum oppreſſit. Ter. E. 3. 5. 55. *De ſlaap heeft hem overvallen.*

Opprimere. *Verbergen, verſteeken, verborgen*, of *verholen houden.*

Quod quo ſtudioſius opprimitur, eo magis eminet. Cic. S. R. 41. *Hoe men iets zorgvuldiger zoekt te verbergen, hoe het meer voor den dag komt.*

Opprimere. Plaut. M. G. 4. 5. 10. *Afſmeeken, door gebeden verkrygen.*

Opprimi. Cic. Br. 2. *Overvallen, betrapt*, of *overrompelt worden, onvoorziens aangetaſt worden.*

Opprimere aliquem manifeſto. Plaut. B. 4. 8. 17. *Iemant op de daad betrappen.*

Ignem opprimere. Liv. 29. 31. *Het vuur leſſchen, uitbluſſchen*, of *uitdooven.*

(ŎPPRŎBRĀMENTŬM, i. n. Plaut. Merc. 2. 3. 87. *Schande, oneer.*)

ŎPPRŎBRĀTĬO, ōnĭs. Gell. 12. 12. *Verwyt, verwyting, beriſping, beſtraffing.*

ŎPPRŎBRĬŬM, ĭī. n. Hor. O. 4. 12. 7. *Schande, oneer, eerloosheit, ſchandelykheit.*

Opprobrium. Hor. O. 1. 16. 28. *Verwyt, verwyting, beriſping, beſtraffing, doorneming, een ſmaad- of ſcheldwoord.*

ŎPPRŎBRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Gell. 17. 1. *Verwyten, beriſpen, beſtraffen, doorneemen.*

ŎPPŬGNĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. de Or. 1. 48. *Aanval, beſpringing, ſtorm, beſtorming, bevechting, beoorloging.*

Gallorum eadem atque Belgarum oppugnatio eſt. Cæſ. B. G. 2. 6. 2. *De Franſoizen beleggen de aanvallen op de eige wyze als de Nederlanders.*

ŎPPŬGNĀTŎR, ōrĭs. m. *Een aanvaller, beſtormer, beſpringer, bevechter, beſtryder.*

Oppugnatores Reipublicæ de civitate exterminati. Cic. C. B. 23. *De beſtryders van 't Gemeenebeſt*, of *die 't op het bederf van 't Gemeenebeſt hadden toegelegt, zyn ter ſtad uitgejaagt.*

ŎPPŬGNĀTŌRĬŬS, ă, ŭm. Res oppugnatoriæ. Vitruv. 10. 19. *Stormgereedſchap, krygstuig ter beſtorming van eene ſtad nodig.*

ŎPPŬGNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ urbem aliquam. Cic. F. 2. 10. *Een ſtad bevechten, aantaſten, beſtormen, beſpringen*, of *beoorlogen.*

Oppugnare aliquem pecunia. Cic. F. 1. 1. *Iemant door geld zoeken te winnen*, of *over te haalen.*

Oppugnare aliquem capite & fortunis. Cic. F. 5. 1. *Op iemants leven en goed toeleggen.*

ŎPPŬTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 17. 21. *Snoeyen, beſnoeyen, de overvloedige takken afhouwen, rondom afhouwen.*

OPT.

ŎPTĀBĬLĬS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Cic. Off. 1. 14. *Wenſchelyk, begeerlyk, dat te wenſchen*, of *te begeeren is.* De compar. Optabilior ſtaat by Cic. F. 4. 23.

ŎPTĀBĬLĬTĔR. Adv. Cic. T. Q. 1. 40. *Op eene wenſchelyke*, of *gewenſchte wyze, naar wenſch.* (De compar. Optabilius ſtaat by Val. Max. 5. 1. 6. ext.)

ŎPTĀNDŬS, ă, ŭm. Cic. Piſ. 14. *Daar men om wenſchen*, of *naar verlangen moet, dat men begeeren moet*, of *dat te begeeren is.*

ŎPTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Off. 3. 25. *Wenſch, begeerte, verlangen.* Daar zyn 'er die zeggen dat men Optiones en niet Optationes by Cicero moet leezen.

ŎPTĀTŌ. Adv. Cic. Att. 13. 28. *Naar wenſch, op eene gewenſchte wyze.*

Optato advenis. Ter. An. 3. 3. 1. *Gy komt ter gewenſchter*, of *ter rechter tyd*, of *van paſſe.*

ŎPTĀTŬM, i. n. Cic. Off. 1. 10. *Wenſch, begeerte, verlangen.*

Reſpondet optatis meis fortuna. Cic. F. 2. 1. *'t Geluk begunſtigt myne begeerten.*

ŎPTĀTŬS, ă, ŭm. Cic. F. 16. 21. *Gewenſcht, begeert.* De compar. Optatior ſtaat by Cic. Piſ. 14. en de ſuperl. Optatiſſimus by Cic. A. 14. 6.

ŎPTĬCĒ, ēs. f. Vitruv. 1. 1. *De gezichtkunde*, het deel der Wiskunſt, dat van 't gezicht handelt.

ŎPTĬMĀTES, atiŭm *of* ātŭm. m. plur. Cic. Sext. 45. *De aanzienlykſte*, of *voornaamſte van eene ſtad.* De dativus ſingularis Optimati gebruikt Cic. by Non. 4. 292. en de accuſativus Optimatem Cælius in eenen brief aan Cic. Att. 10. 9. ſubj.

ŎPTĬMĒ. Adv. Cic. D. 1. 5. *Heel wel, zeer wel, zeer deftig, beſt.*

ŎPTĬMŬS, ă, ŭm. Cic. Opt. Or. 2. *Allerbeſt, zeer goed, heel goed.*

(Optimus. *De gauwſte, zeer gauw*, of *ſchrander, die zich ergens zeer wel op verſtaat.*

Optimus patronus Cicero. Catull. 49. 7. *Cicero de zeer ſchrandere, gauwe pleitheer.*

Optimus furum. Catull. 23. 1. *De gauwſte van alle dieven.*

Optimus. *De ſterkſte, de dapperſte, die de overhand heeft.* Dat de Grieken hun Ἄριστος ook zoo gebruiken, leeren ons Moſchopulus en Ariſtides van ons bygebragt over Curt. 10. 5. 5. § 14.

Quærentibus his, cui relinqueret Regnum? reſpondit ei qui eſſet optimus. Curt. 10. 5. 5. *Dien, die hem vraagden, aan wien hy het Koningryk overgaf? heeft hy geantwoordt, aan den ſterkſten*, of *aan dien, die tegens anderen de overhand zal hebben.*)

ŎPTĬO, ōnĭs. f. *Keur, keuze, verkiezing, kiezing.*

Optio hæc tua eſt. Plaut. Caſ. 2. 4. 13. *Gy hebt 'er de keur van.*

Optio ſit tua. Cic. Fat. 2. *Kies, doe een keur.*

Dare optionem. Cic. Cæc. 23. *De keur geeven.*

ŎPTĬO, ōnĭs. m. Plaut. Aſ. 1. 1. 88. *Een keurling over 't heir.* Die was een perſoon die in de plaats des Veldheers, of Krygsoverſten wierd geſtelt, ter bedieninge van hun ampt, als deeze het niet konden waarneemen. Varro zegt dat deeze naam ook aan de *ſoldaaten* gegeeven wierd, *die boven 't getal in de keurbenden* waren, om ze altyd vol te hebben. Wy noemen by ons *Keurlingen*, byzondere Stads ſoldaten; anders *Waardgelders* genoemt.

ŎPTĪVŬS, ă, ŭm. *Verkoren, verkozen, uitgekozen.*

Cognomen optivum. Hor. E. 2. 2. 101.

101. *Een bijnaam die men zelf verkozen heeft.*

ŎPTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. C. 2. 7. *Wenschen, begeeren, verlangen, naar haaken.*

Optare. *Verkiezen, kiezen, uitkippen, liever willen.*

Inhoneste optavit parare divitias, potius quam in patria honeste vivere. Ter. An. 4. 5. 2. *Hij heeft liever willen door oneerlijke middelen hier rijkdommen verzamelen, dan met eeren in zijn land leeven.*

Optare. *Verzoeken, eisschen, begeeren.*

Quodvis donum a me optato. Ter. E. 5. 8. 27. *Eisch zodanig eene vereeringe van mij als gij wilt.*

OPU.

ŎPŪLĒNS, ēntis. omn. gen. Nep. 22. 3. 3. *Rijk, magtig, wel gegoedt, vermogend, van vermogen.*

ŎPŪLĔNTĔR. Adv. Sall. B. J. 85. *Rijkelijk, overvloedelijk, kostelijk, prachtiglijk.* De compar. Opulentius staat by Liv. 1. 35.

ŎPŪLĔNTĬĂ, æ. f. Sall. B. C. 6. en in Cic. 2. Plin. H. 6. 22. *Rijkdom, overvloed van goederen.*

ŎPŪLĔNTĬTĀS, ātis. f. Plaut. M. G. 4. 4. 35. Zie Opulentia.

ŎPŪLĔNTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Colum. 8. 1. *Verrijken, rijk maaken.*

Opulentare herum baccis olivæ. Hor. E. 1. 16. 2. *Zijn heer door 't weldraagen van olijven rijk maaken.*

ŎPŪLĔNTŬS, ă, ūm. Catull. 64. 43. *Rijk, vermogend, wel gegoedt, van vermogen.* (De compar. Opulentior staat by Liv. 7. 29. en de superl. Opulentissimus by Cic. T. Q. 5. 35.

Opulentus. *Magtig, sterk.*

Cognoveram parvis copiis bella gesta cum opulentis Regibus. Sall. B. C. 53. *Ik had verstaan, dat met weinig volks tegens magtige Koningen oorlogen gevoert zijn.*

Minus opulento agmine quam profectus erat, Seleuciam redit. Liv. 31. 41. *Hij is met eene bende, zoo sterk niet als toen hij 'er de reis mede begon, naar Seleucien weder gekeert.*)

ŎPŪLĔSCO, scis, ēscĕrĕ. Gell. 18. 11. *Rijk worden, vermogen krijgen.*

(ŎPŬLŬS, ī. f. Colum. 5. 6. *Zekere boom, die de kornoeljeboom wel gelijkt.*)

ŎPŬS, ŏpĕris. n. Cic. de Or. 2. 17. F. 16. 18. *Allerlei werk, zelf van 't verstand, als vaerzen, enz.*

Opus. *Een werk, een bolwerk.* Een woord der vestingbouwkunde.

(Locum reperit egregie natura & opere munitum. Cæs. B. G. 5. 21. 4. *Hij heeft de plaats bevonden sterk te zijn, en in gelegenheit, en in werken.*

Interim omnes servi atque liberi opus facerent. Nep. 2. 6. 5. *Ondertusschen zouden alle slaaven en vrije menschen voortgaan in de vestingbouw.*)

Opus. Virg. Æ. 8. 516. *Werk, arbeid, moeite.* (Zoo gebruiken de Grieken hun Ἔργον by Arist. H. A. 6.

Res est immensi operis. Liv. Præf. *Het is een werk van eenen overgrooten, of oneindigen arbeid.*

Fossas militari opere detersit. Suet. A. 18. 2. *Hij heeft de gragten door den arbeid der soldaten schoon gemaakt.*)

Opus. Virg. Æ. 10. 469. *Bezigheit.*

Opus. *Konst, of kunst, konstigheit, vlijt, naerstigheit.*

Mirabili opere perfectum candelabrum. Cic. V. 4. 28. *Een kandelaar die met veel konst gemaakt is, of die een konstig stuk werks is.*

Opere magno rogare. Plaut. Cas. 3. 2. 2. *Vieriglijk, of met sterk aanhouden bidden.* Men vind ook Opere tanto. *by* Plaut. E. 5. 2. 56. Nimio. *by* Cic. V. 4. 59. Maximo. *by* Ter. E. 3. 3. 26. voor Tantopere, enz.

(Opere. *Vieriglijk, yverig.*

Jussit opere orare, ut hæc grata haberes tibi. Plaut. Truc. 2. 7. 27. *Hij heeft bevolen, dat men u vieriglijk bidden zoude, dat gij dit in dank aannemen zoud.* Zie Palmer. Spic. 6.

Opus. *Landbouwery, boeren werk.*

Opus faciam, ut defatiger usque, ingratis ut dormiam. Ter. E. 2. 1. 14. *Ik zal op 't veld zoo werken, tot ik moede worde, en tegens mijnen dank in slaap valle.*

L. Quintium innixum aratro suo lictor in ipso opere deprehendit. Flor. 1. 11. 13. *De amptsbode heeft L. Quintius, met den ploegstaert in de hand, in het landbouwen aangetroffen.*

Opus. *Een daad, verrichting, of bedrijf.*

C. Cæsar non contentus opera sua Oceani claudere littoribus. Val. Max. 3. 2. 23. *Cajus Cæsar niet te vreden zynde dat zijne daaden zonden gestuit worden aan den oever van de zee.*

Ut fratri se operibus adæquaret. Suet. D. 2. 1. *Dat hij in daaden zich zijnen broeder mogt gelijk stellen.*

Opus. *Een beeld, een schildery.*

Tantum illi pulcerrimorum operum. Plin. 8. 18. 11. *Zoo veel fraaye beelden, of schilderijen hadde hy.*)

Opus est hoc fieri. Cic. F. 13. 25. *'t Is noodzakelyk, of noodwendig dat dit geschiede.*

Dux nobis opus est. Cic. F. 2. 6. *Wij hebben een leidsman, of gids van noden.*

Opus sunt milites. Plaut. Capt. 1. 2. 61. *Daar is krijgsvolk van noden.*

Opus est mihi viaticum. Cic. Att. 5. 20. *Ik heb reisgeld van noden.*

Opus est maturato. Liv. 1. 58. *Men moet zich haasten.*

Non opus est dicto, tibi quidem, at huic scito opus est. Ter. Ph. 5. 9. 14. *Het is wel niet noodzakelyk dat men 't u zegge, maar weet dat het nodig is dat men 't haar verhaale.*

Opus est ut ægram te assimules. Plaut. Truc. 2. 6. 19. *Het is noodzakelijk dat gij u ziek houd, of veinst.*

ŎPŬSCŬLŬM, ī. n. Cic. Par. Præf. *Een werkje, een klein werkje.*

ORA.

ŌRĂ, æ. f. Plaut. Most 4. 3. 3. *De eindpaal, een kant, rand, boord, 't uiterste, 't end* van wat het ook zy.

Oræ vulneris. Cels. 7. 4. *De kanten, of lippen van eene wonde.*

Oræ, arum. Virg. Æ. 1. 5. Cic. F. 12. 5. *De grenzen, grenspaalen, of zeekusten van een land.*

Ora. Liv. 22. 19. *'t Kabeltouw van een anker.*

Ora. Cic. N. D. 2. 66. *Land, gewest, landstreek, oord.*

Ora. Cic. T. Q. 1. 28. *Luchtstreek, streek.*

ŌRĀCŬLŬM, ī. n. Cic. T. 20. Sen. Cont. 1. 1. *Een Godsspraak, Goddelijke antwoord, hemelspraak, vraagbaak.*

Edere Oraculum. Cic. Off. 2. 22. *Godsspraaken geeven.*

Oraculo uti. Tac. An. 2. 54. 3. *De Godsspraak om raad vraagen, of bij de Godsspraak te raade gaan.*

Oraculum. Plin. H. 12. 23. *Een Tempel daar de Godsspraak geschiedde.*

Oraculum. Plin. H. 18. 6. *Een aanmerkelyke, deftige, of gedenkwaerdige spreuk.*

ŌRĀRĬŬS, ă, ūm. Oraviæ naves Plin. E. 10. 28. 2. *Kleine bootjes, of schuitjes die maar langs de kusten vaaren.*

ŌRĀTĬO, ōnis. f. Cic. F. 8. 1. *Reden, spraak, taal.*

Orationis satis est, tace. Plaut. B. 1. 2. 59. *Al praats genoeg, zwyg stil.*

Honesta oratio est. Ter. An. 1. 1. 114. *Het is een eerlyke reden, het is een rechtmatige, of heusche verschoning.*

Oratione beneficus. Plaut. E. 1. 2. 14. *Groot in belofsten, die veel belooft, of groote beloften doet.*

Oratio. Cic. Or. 19. *Een rede, gesprek, redenvoering, vertoog, dingtaal, preek, predikatie.*

ORĀTIŬNCŬLĂ, æ. f. Cic. N. D. 3. 17. *Een kleine rede, een kort gestrek*, of *vertoog*.

ŎRĀTŎR, ōris. m. Cic. de Or. 1. 15. *Een redenaar, redevoerder, woordvoerder*.

Orator. Cic. Cl. 14. *Een gezant, afgezant, afgezondene*.

Belli, pacis, induciarum oratores. Cic. L. L. 2. 9. *Gezanten tot aankondiging des oorlogs, en tot het maaken van vrede*, of *stilstant van wapenen*.

ŌRĀTŎRIĒ. Adv. Cic. Or. 68. *Als een redenaar, op eene welsprekende wyze*.

ŌRĀTŌRĬŬS, ă, ŭm. Cic. Cl. 29. *Eens Redenaars*, of *Redenvoerders*, *dat tot een Redenaar*, of *redenvoeringe behoort*.

ŌRĀTRĪX, īcis. f. Plaut. M. G. 4. 2. 80. *Een verzoekster, smeekster, bidster*.

ŌRĀTŬM, ī. n. Ter. Hec. 4. 1. 60. *Een bede*, of *verzoek*.

ŌRĀTŬS, ă, ŭm. Hor. E. 1. 13. 18. *Gebeden, verzocht, gesmeekt*.

ŌRĀTŬS, ūs. m. Plaut. Caf. 4. 1. 17. *Een bede, smeeking*, of *verzoek*. Men vind niet dan d'ablativus.

Scripsit oratu tuo. Cic. Fl. 37. *Hy heeft op uw verzoek geschreven*. Men leest in zommige boeken Rogatu.

ORB.

ŎRBĀTĬO, ōnis. f. Sen. E. 87. *Beroving, ontblooting, plondering*.

ŎRBĀTŎR, ōris. m. Ovid. M. 13. 500. *Een rover*, of *ombrenger van iemants kinderen*.

ŎRBĀTŬS, ă, ŭm. *Berooft, ontbloot, geplondert*.

Orbatus filio. Cic. Clu. 15. Off. 1. 10. *Van zyn zoon berooft*.

ŎRBĬCŬLĀTĬM. Adv. Plin. H. 11. 37. *In 't rond*.

ŎRBĬCŬLĀTŬS, ă, ŭm. Varr. R. R. 1. 59. Plin. H. 27. 13. Colum. 5. 10. *In 't rond gemaakt*.

Malis orbiculatis pasti. Cic. F. 8. 15. *Met ajuin*, of *uyebollen gevoedt*.

ŎRBĬCŬLŬS, ī. m. Plin. H. 25. 13. *Een rondje, een kringetje, een bolletje, een klootje*.

Orbiculus. Cato R. R. 3. *Een katrolletie*.

ŎRBĬCŬS, ă, ŭm. *Rond, ronde, kringswyze*.

Sidera volvuntur motu orbico. Varr. *by* Non. 2. 614. *De sterren hebben eenen kringswyzen loop*, of *beweeging in 't ronde*.

ŎRBĬLĔ, is. n. Varr. R. R. 3. 5. *De velge*, of *'t buitenrond van een rad*.

ŎRBĬS, is. m. Cic. N. D. 2. 18. *Een rond, kring, omgang, omloop, rondeel, rond perk, loopkring; een bol, kloot, tafelbord, alles wat rond is*.

Orbis pilæ. Plin. H. 10. 24. *De rondigheit van een bal*.

Orbis anguis. Ovid. M. 9. 64. *De kronkel van een slang*.

Orbis. *Een groote vergadering*, of *schaare, een grooten hoop volks*.

Ingens orbis in urbe fuit. Ovid. Art. 1. 174. *Daar was eenen grooten toevloed van menschen in de stad*.

Orbis doctrinæ. Quintil. I. O. 1. 10. *Weetkring, leerkring, verzameling van alle wetenschappen*.

Orbis orationis. *De t'zamenhang*, of *schakeling der reden*.

In Thucydide orbem orationis de sidero. Cic. Or. 71. *Ik vinde dat in Thucydides de t'zamenhang der reden ontbreekt*.

Redit agricolis labor actus in orbem. Virg. G. 2. 401. *De arbeid der landbouweren komt altyd weêrom*, of *begint altyd weêr*.

Conficit orbem suum forma concinnitasque verborum. Cic. Or. 44. *De fierlykheit en deftigheit der woorden maakt de sluitreden rond*.

Orbis astrorum. Virg. G. 1. 459. *De loopkring der sterren*.

Triginta orbes imperio explebit. Virg Æ. 1. 274. *Hy zal dertig jaaren regeeren*.

Orbis. Hor. O. 3. 3. 7. *De waereld, de aardkloot*. Men voegt 'er zomtyds by Terrarum. Zoo doen Cic. S. R. 36. Plin. Præf. 3.

Orbis. Plin. H. 12. 5. *Een land, landschap*, of *gewest*.

Orbis. Mart. 2. 43. 9. *Een ronde tafel*.

Orbis saltatorius. Cic. Pis. 10. *Een ronden dans*.

(Orbis. *De buitenrondte*, of *omtrek van een rad*.

Ex orbe ligneo aqua fluit in convivas. Varr. R. R. 3. 5. *'t Water loopt van de buitenrondte van 't rad op de gasten*. Zie onze aanmerkinge over Curt. 4. 9. 5. §. 22.

Orbis. *Een rond dekzel*.

Orbes aheneos duos. Cato R. R. 10. *Twee ronde kopere dekzels*.

Orbis. *Een rad*, of *wiel van een wagen*.

Undaque jam tergo ferratos sustinet orbes. Virg. G. 3. 361. *De wagens met beslage wielen ryden over de bevroze wateren*.

Orbis. *Een bende kryghsknechten in eenen ronden kring geschaart, om nergens van den vyand overvallen te worden*.

Quum illi, orbe facto, sese defenderent. Cæs. B. G. 4. 37. 2. *Als zy, zich in eenen ronden kring gestelt hebbende, 't geweld van de vyanden afkeerden*, of *afweerden*.

Romani orbes fecerunt. Sall. B. J. 97. *De Romeinen hebben zich in 't ronde gestelt*.

Orbis. *Een verwisseling, waar door iets rondom gaat, van den eenen tot den anderen*.

Regium insigne in orbem, suam cujusque vicem, per omnes ibat. Liv. 3. 36. *Dat koninglyk teken ging rondom, en had een iegelyk op zyn beurt*.

Orbis. *'t Maanrond, de kring*, of *'t lichaam van de maan*.

Luna nondum totum orbem implente. Curt. 6. 4. 16. *De maan noch niet vol zynde, als 't noch geen volle maan was*.

Luna novum decies impleral cornibus orbem. Ovid. F. 2. 175. *'t Was tienmaal volle maan geweest, 't was tien maanden geleden*.

Luna immensa orbe pleno. Plin. H. 2. 9. *De maan vol zynde is groot*.

Luna orbe dimidio nonnunquam maculosa cernitur. Plin. H. 2. 9. *Als de maan half vol is, worden 'er zomtyds vlakken in gezien*.

Orbis. *Een trom*, om dat ze rond is.

Videsne ut orbem digito temperet. Suet. A. 68. 5. *Ziet gy wel, hoe hy met de vingeren op de trom slaat?* van Cybeles Priester sprekende.

Quæ ipsius nomine orbem tenebat. Spartian. Sev. 22. *Die van zynent wegen een trom hield*.

Orbis. *Een schild*, om dat het rond is. Daar van daan Orbis clypei. *by* Claud. B. Gild. 211. *De rondte van 't schild*.

Orbis, quem genitor gestabat Abas. Val. Fl. 1. 451. *'t Schild, dat vader Abas droeg*.)

ŎRBĪTĂ, æ. f. Asc. Ped. Cic. 108. Plin. H. 8. 58. *Een wagenspoor*.

(Vix impressam orbitam videre. Cic. Att. 2. 21. *Nauwelyks het gemaakte wagenspoor zien*)

Orbita. Plin. H. 17. 23. *De kneep die in 't vleesch blyft staan*, na dat een te vast gebonden band is los gemaakt.

Orbita. Ascon. Cic. 108. *Een aasje*, of *asje van een rad, een kleine spil*.

ŎRBĬTĀS, ātis. f. Cic. Fin. 5. 28. *'t Verlies van kinderen, kinderloosheit*.

Orbitas luminis. Plin. H. 7. 37. *Verlies van 't gezigt, blindheit*.

Orbitas. Plin. E. 4. 15. 3. *Ouderloosheit, weezenstaat*.

‡ ŎRBĬTŪDO, inis. Acc. *by* Non. 2. 599. Zie Orbitas.

ŎRBO, as, āvi, ātūm, ārĕ. *Berooven, ontblooten, vernielen*.

Equitatu orbavit Alexandrum. Plin. H. 12. 8. *Het heeft byna al de ruitery van Alexander vernielt*.

OR:

ŎRBŬS, ă, ŭm. *Beroofd, ontbloot*, van wat het ook zy.
Rebus omnibus orbus. Cic. F. 4. 13. *Van alles beroofd*, of *ontbloot*.
Orba ab optimatibus concio. Cic. Fl. 23. *Een vergadering daar de Grooten zich niet hebben laaten vinden*.
Orba Philosophia in Græcia. Cic. N. D. 1. 5. *Griekenland was van de Wysheit ontbloot*.
Orbus. Cic. Par. 5. *Van zyne kinderen beroofd, kinderloos*, van een vader spreekende.
Orbus. Ter. Ph. 1. 2. 75. *Die zyn ouders heeft verloren, een weeskind*.
Orbus. Juv. 3. 129. *Blind, van zyn gezigt beroofd*. Plin. H. 9. 42. voegt 'er Luminibus by.
Orbus altero lumine. Plin. H. 35. 10. *Eenoogig, die maar een oog heeft, die het eene oog quyt is*.
Palmites orbi. Colum. 4. 27. *Wyngaardranken zonder botten*.

ORC.

ŎRCĂ, æ. f. Plin. H. 9. 6. *Zeker zeegedrocht*, of *groote visch*, die de vyand van den walvisch is.
ŎRCÆ, ārŭm. Varr. R. R. 1. 13. *Een groote wynton*, dus genaamt, om dat ze den visch Orca in rondheit en grootte gelykt.
Orca. Perf. 3. 50. *Een hoorntje daar men de dobbelsteenen uit speelt, een hutzelbekertje*.
Orca. Colum. 12. 15. *Een vygeton*.
Orca. Plin. H. 35. 6. *Een doos*, daar de vrouwen oudtyds 't blankersel, de reukzalven, enz. in hadden.
Orca. Plin. H. 37. 10. *Zeker kostelyk gesteente*, daar men groen, zwart en wit in ziet.
(Orca. Perf. 3. 76. *Een harington*.)
ŎRCHESTRĂ, æ. Cic. Prov. Conf. 6. Suet. J. 39. 4. Ὀρχήστρα. *De Orchester*. Dit woord betekende onder de Grieken *de plaats daar gedanst wierd*; onder de Romeinen, *de plaats daar de Raadsheeren zaten*. Hedendaags is *'t de plaats der speellieden en zangers, die tusschen de bedryven zich laaten hooren*.
ŎRCHIS, itis. Colum. 5. 8. Ὄρχις. *Zekere olyve*, beter om te eeten, dan om oly uit te perssen.
Orchis. Plin H. 32. 2. *Zekere visch*, die, hoewel hy geen schubben heeft, harder is dan alle andere visschen. Hy is byna niet dan hoofd.
ŎRCĪNIĀNŬS, ă, ŭm. *Van 't lyk*, of *van de lykstatie, dat de begraafnis betreft*.
Orciniana sponda. Mart. 10. 5. 9. *Een baar*, of *doodbaar*.
(Orcinus. *Die niemant noch in 't leven zynde kan aanwyzen als bevorderaar van zynen staat; maar alleen iemant die overleden is*. Zoodanige waren de Raadsheeren, die Orcini genoemt worden van Suet. A. 35. 1. en de Vrygelatene, die Orcini genoemt worden van Justinian. 2. 24. 3. Wy hebben ze zoo beschreven over Suet. §. 6.)
ŎRCŬLĂ, æ. Cato R. R. 118. *Een doos om welriekende kruiden in te leggen, een kruiddoosje*.
ŎRCŬS, i. m. Cic. T. Q. 1. 21. *De hel*.
Orcum morari. Hor. O. 3. 27. 50. *Zoo ras*, of *zoo dra niet sterven*.
ŎRCYNŬS, i. m. Plin. H. 32. 11. *Een thonyn*. Zekere visch.

ORD.

ŎRDĔUM, ŏrdĕācĕŭs, &c. Zie Hordeum, Hordeaceus, &c.
ŎRDĬNĀRĬŬS, ă, ŭm. *Gezet, gesteld, geschikt, in order*, of *op ryen gezet*.
Ordinaria semina. Colum. 3. 13. *Zaad op zekere order gezaait*.
Ordinaria vitis. Colum. 3. 16. *Een wyngaard in eene order geplant*.
Silices ordinarii. Vitruv. 2. 8. *In order*, of *laagen gemetzelde keisteenen*.
Ordinarius pugil. Suet. A. 45. 5. *Een kloek, dapper, ervaren*, of *bedreven vuistvechter*.
Ordinarium officium. Sen. B. 3. 28. *De plicht*, of *dienst van een der aanzienlykste slaaven*.
Ordinarius servus. Ulp. Dig. 47. 10. 15. §. 44. *Een aanzienlykste slaaf*, die tot de eerlykste diensten gebruikt wierd. Ulpiaan onderscheid die hy Ordinarii noemt, van die hy den naam geeft van Vulgares en Mediastini.
Ordinarius servus. Ulp. Dig. 14. 4. 5. §. 1. *'t Hoofd*, of *de voornaamste der slaaven*, om hem van dien te onderscheiden, die Vicarius genoemt wierd.
Ordinarius. Suet. G. 6. 1. *Gewoon, gewoonlyk, op den gewoonen tyd en naar gewoonte aangesteld*, van een Burgermeester spreekende, die in geen anders plaatse gekoomen, maar op zynen gewoonelyken tyd verkoren was.
ŎRDĬNĀTĒ. Adv. Cic. Her. 4. 56. *In order, in goede order, wel geschikt*, of *ordentelyk*. (De compar. Ordinatius staat by Tertull. Marc. 1. 19.)
ŎRDĬNĀTĬM. Adv. *Vervolgens, na malkanderen, ordentelyk, ieder op zyn beurt, by beurte*.
Petere ordinatim honores. Cic. F. 4. 5. *De ampten op zyn tyd*, of *ter rechter tyd bekuipen*.
Ordinatim. Cic. F. 11. 13. *By ryen*, of *gelederen*.
ŎRDĬNĀTĬO, ōnis. f. *Order, vastgestelde regel, inzetting*, of *instelling* om iets na te doen.
Ordinatio vitæ. Plin. E. 9. 28. 4. *Levensregel, regel dien men in 't leven heeft te volgen*.
Ordinatio vitis. Colum. 12. 3. *Ordentelyke planting van een wyngaard*.
Ordinatio. Vitruv. 1. 2. *De order, de schikking*, of *ordinantie* van een gebouw.
Ordinatio provinciæ. Suet. N. 40. 3. *De regeering*, of *'t bestier van een wingewest*.
Ordinatio. Front. St. 2. 3. 7. en 17. *Schikking van een heir*, of *leger*.
Ordinatio. Suet. D. 4. 5. *Aanstelling der Overheden*.
ŎRDĬNĀTŎR, ōris. m. *Een schikker, ordineerder, een die iets in order schikt*, of *stelt*.
Ordinator litis. Sen. E. 109. *Aansteller*, of *aanlegger van een geding*.
ŎRDĬNĀTŬS, ă, ŭm. *Geschikt, in order gezet, gesteld*, of *geschaart*. (De compar. Ordinatior staat by Sen. E. 74. en de superl. Ordinatissimus by Sen. E. 66.)
Magistratus aliter ordinati ab aliis scriptoribus. Liv. 2. 21. *Andere Schryvers volgen eene andere order der Burgerheerschking*, om te zeggen, dat ze meenen dat den tyd, op welke zulke en zulke Overheden zyn in bediening geweest, niet nauwkeuriglyk aangetekent is. *De Overheden zyn door andere Schryveren in eene andere tydrekening gesteld*.
Ordinatus vir. Sen. V. B. 8. *Een heel geschikt*, of *welgeregelt man, een man van een goed beleid*.
ŎRDĬNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Schikken, schaaren, voegen, in order schikken*, of *stellen*.
Litem ordinare. Cic. de Or. 2. 11. *Een geding instellen*, of *beleggen*.
Ita Dii fata ordinavere. Curt. 4. 14. 20. *Dus hebben 't de Goden geschikt, besloten*, of *verordent*.
Ordinare locum vitibus. Colum. 5. 3. *Een plaats met wyngaarden beplanten*.
Ordinare improbas cogitationes. Sen. E. 10. *Quaade*, of *godlooze gedachten opvatten, voeden*, of *koesteren*.
Ordinare aliquem. Suet. Fl. 23. 4. *Iemant tot Overheit aanstellen*, of *bevestigen*.
(Ordinare. *In staat brengen*.
Ipse sexaginta diebus gentem Euergetarum ordinavit. Curt. 7. 3. 3. *In zestig dagen heeft hy de Evergeten in staat gebragt*.
Ordinare. *Iets opstellen*.
Lucius Titius cum suprema sua ordinaret. Paull. Dig. 28. 2. 25. *Als Lucius Titius zyne uiterste wille opstelde*.

Or-

Ordinare omnes dies. Sen. E. 12. V. B. 7. *Zyne bezigheden op ieder uur van den dag verdeelen, bestem men wat bezigheden men op ieder uur van den dag verrichten zal.*

Ordinare aciem. Curt. 3. 8. 24. Milites. Liv. 29. 1. *De benden, of krygsknechten in order stellen, of schaaren.)*

ŎRDĬŎR, īrĭs, ōrsŭs sŭm, ōrdīri. *Beginnen, aanvangen.*

Altius ordiri. Cic. V. 4. 48. *De zaaken hooger opneemen, hooger beginnen, ophaalen, of aanvangen.*

Ordiri a facillimis. Cic. Fin. 1. 5. *Met het ligtste beginnen, van de gemakkelykste dingen een begin maaken.*

Orationem ordiri. Cic de Or. 3. 47. Or. 35. *Een rede beginnen.*

Telam ordiri. Plin. H. 11. 24. *Een web aanslaan.*

ŎRDO, ĭnis. m. Cic. Off. 1. 40. Plin. H. 11. 37. *Order, schikking,* waar door elk ding in zyn plaats is.

Ordo. Liv. 2. 59. *Een gelid, of ry soldaaten,* op eene rechte ry naast malkanderen, of achter malkanderen staande.

(Ordines ducere. *De benden leiden, een Kapitein, of Hopman zyn.*

Viri fortissimi, qui ordines duxerunt. Cic. A. 1. 8. *Zeer dappere mannen, die Kapiteins, of Hopluiden geweest zyn.*

Cum adhuc ordines duceret. Suet. Tit. 1. 4. *Als hy noch Kapitein, of Hopman was.)*

Ordo. Virg. E. 1. 74. *Een ry,* tanden, boomen, enz.

Dirigere in quincuncem arborum ordines. Cic. S. 17. *Boomen in het verband zetten, boomen ruitswyze planten.*

Ordo. *Vervolg, t'zamenhang, of t'zamenschakeling van veele dingen die malkanderen volgen,* gelyk van tyden, geschiedenissen, enz.

Aliquid ordine dicere. Ter. Ph. 4. 1. 14. *Iets met order zeggen.*

Dicere sententiam ex ordine. Cic. V. 4. 64. *Zyn gevoelen op zyn beurt, of in order zeggen, of uiten.*

Ordo. *Geschiktheit, geregeldheit.*

Rectum ordinem injicere licentiæ. Hor. O. 4. 15. 9. *De al te groote vryheit, of de ongebondenheit intoomen, of hervormen.*

Ordo. Cic. Mil. 2. *Order, staat, stant, rang, hoedanigheit, gelegenheit, waerdigheit.* Daar waren drie Orders, of Staaten te Rome, die van den Raad, van de Ridderen, en van het Volk.

Omnes uno ordine habetis Achivos. Virg. Æ. 2. 102. *Gy ziet al de Grieken met het zelve oog aan, of gy acht al de Grieken even eens.*

In ordinem cogere aliquem. Liv. 6. 38. *Iemant in eenen goeden regel brengen, tot gehoorzaamheit, of tot onderdanigheit brengen.*

(Ordo. *Een gewoonte, of wyze van leeven.*

Nihil ex ordine quotidiano prætermittere. Suet. T. 72. 7. *Niets van zyn dagelykische wyze van leeven nalaaten.*

Ordinem vitæ tenere. Suet. T. 18. 5: Fl. 21. 1. *Zulk een zwier van leeven houden, op zulk eene wyze leeven.* Zie Ordinare.

Ordo. *Een soort, of slach van menschen.*

Conveni quendam mei ordinis. Ter. E. 2. 2. 3. *Ik ben iemant ontmoet die van 't zelve slach van menschen was als ik ben, of die zoo arm was als ik ben.*

Homo ordinis sui frugalissimus. Cic. V. 1. 28. *Een eerlyk man onder dat slach van menschen.*

Ordo. *Rang, trappen in een gestoelte.*

Sedere in quatuordecim ordinibus. Cic. A. 2. 18. Suet. A. 14. 2. *In 't riddergestoelte, of in 't gestoelte van de ridderschap zitten.*

Ordo. *Wetten.*

Ordine quid facere. Cic. A. 3. 15. Liv. 24. 31. *Iets naar de wetten doen, of iets doen als het betaamt.)*

ORE.

ŌRĔĂ, æ. f. Cato by Festus. *'t Gebit, of 't mondstuk van een toom.*

ŌRĔŎN, i. n. Plin. H. 27. 12. Ὄρειον. *Bergpietersely,* zeker kruid.

ŌRĔŎSĔLĪNŬM, i. n. Plin. H. 19. 8. Ὀρεοσέλινον. *Bergeppe,* zeker kruid.

ŌRĔXĬS, is. f. Juv. 6. 428: 11. 125. Ὄρεξις. *Honger, eetlust, graagheit, trek, of lust tot eeten.* Andere meenen dat dit woord by Juvenalis *Braking* betekent.

ORG.

(ŎRGĂNĀRĬŬS, ii. m. Ammian. 28. 3. *Een orgelmaker.)*

ŎRGĂNĬCŬS. ă. ūm. Lucret. 3. 133. *Welluidig, zoetluidig, aangenaam van geluid.*

ŎRGĂNĬCĪ, ōrūm. Lucret. 2. 412. *De speelluiden, de speelders op snaaren en andere speeltuigen.*

(ŎRGĂNŬM, i. n. *Allerlei werktuig, of gereedschap, waar mede iets gedaan word.*

(Organum enim erat meum senatus, id est jam dissolutum. Cic. F. 11. 14. *Door den Raad zou ik dat verricht hebben, die nu gescheiden is.*

Organum. *Gereedschap dat in de zangkonst gebruikt word.*

Organorum soni. Quintil. I. O. 9. 4. *Het geluid dat de zangwerktuigen geeven.)*

Organum. *Het werktuig der stemme.*

Exprimi sermo organis non potest. Quintil. I. O. 1. 10. *Die rede kan niet uitgesproken worden.*

Organum. Vitruv. 10. 1. *Zeker eenvoudig werktuig,* dat een mensch alleen omdraait, en in 't bouwen gebruikt word.

Organum pneumaticum. Plin. H. 19. 4. *Een luchtpomp.*

Organa hydraulica. Vitruv. 9. 9. Suet. N. 49. 7. *Waterorgels, orgels die door 't water gaan.*

Organum. Colum. 3. 13. *Zeker landmeeters werktuig.*

ŎRGĬĂ, ōrum. Virg. Æ. 4. 302. Ὄργια. *Bacchusfeesten, feesten die ter eeren van Bacchus geviert wierden.*

ORI.

ŌRĬĂ, æ. Plaut. by Fulg. Exp. serm. 15. *Een visschers schuitje, een pinkje.*

ŌRĬCHĂLCŬM, i. n. Cic. Off. 3. 23. Hor. A. P. 202. Ὀρίχαλκον. *Bergkoper, koper uit de bergen.*

ŌRĬCILLĂ, æ. f. Imula oricilla. Catull. 25. 2. *De oorlel, of lel van 't oor.*

ŌRĬCŪLĀRĬŬS, ă, ūm. *Van 't oor, dat tot het oor behoort.*

Oricularium specillum. Cels. 7. 26. *Een tentyzer van 't oor.*

ŎRĬĒNS, entis. Virg. G. 1. 250. Plin. H. 10. 44. *'t Oosten, 't Ooster deel der waereld,* het deel der waereld daar de zon opgaat.

ŎRĬĒNS. omn. gen. Cic. N. D. 2. 66. *Opgaande, ryzende,* van de gesternten spreekende.

Oriens. Catull. 64. 372. *Opgaande, dat eerst opkomt, uitspruit, of eerst geboren word.*

ŎRĪGĂNŬM, i. n. Plin. H. 20. 17. Ὀρίγανον. *Orega, maro legno,* zeker kruid.

ŎRĪGĬNĀTĬO, ōnĭs. f. Quintil. I. O. 1. 6. *Woords oorsprongkelykheit, oorsprong, of afkomst der woorden.*

ŎRĪGO, ĭnis. f. Cic. Cl. 72. *Geboorte, oorsprong, beginzel.*

Origo. Cic. T. Q. 3. 10. *Oorsprong, bronader, oorzaak.*

Origo. Tac. An. 13. 27. 2. *Geboorte, afkomst, staat, geslacht.*

Ducere ab aliquo originem. Hor. O. 3. 17. 5. *Van iemant afkomstig zyn.*

Modicus originis. Tac. An. 6. 39. 3. *Van een middelbaare afkomst, of van gemeenen staat, van geringen huize.*

Clarus origine. Ovid. Her. 19. 147. *Van een groote afkomst, van een doorluchtig huis, of geslacht, van grooten huize.*

Ama-

Amator originis. Hor. S. 1. 2. 55. *Een beminnaar*, of *liefhebber van die van grooten huize*, of *van eene hooge geboorte zyn*.

Origines verborum. Quintil. I. O. 1. 6. *De oorsprong*, of *afkomst der werkwoorden*.

ŌRĪŌN, ōnis. m. Vitruv. 9. 7. Ὠρίων. *De Orion*. Een gesternte dat boven de tweelingen staat.

ŎRĬŎR, rĕris, ōrtŭs sŭm, ŏrīri. Cic. Fin. 2. 24. *Geboren worden*, *voortkoomen*, *ontfangen*.

Oritur miserrima cædes. Virg. Æ. 2. 411. *Daar geschied eene schrikkelyke moord*, of *slagting*.

Oritur facinus ex te. Plaut. Pœn. 4. 2. 67. *Gy zyt de oorzaak van 't schelmstuk*.

Tibi a me nulla orta est injuria. Ter. Ad. 2. 1. 35. *Ik heb u gansch geen ongelyk gedaan*.

Oritur ab his sermo. Cic. Am. 1. *Zy beginnen eerst te spreeken*.

Sermo oritur de villis. Hor. S. 2. 6. 71. *Daar ontstaat gesprek over de landhuizen*.

Oriri. Ovid. F. 1. 295. *Opgaan*, *opkoomen*, *opryzen*, van een gesternte spreekende.

(Oriri. *Opkoomen*, *opgaan*, van jongelingen, die Koningen, of Keizers staan te worden, spreekende. De verbloeming is ontleent van de son, *of* sterren, waar by Koningen en Keizers vergeleken worden. Zie wytloopiger Cuper. over Lactant. de mort. pers. p. 6.

Ne fulgor suus orientium juvenum Caji & Lucii obstaret initiis. Patercu. 2. 99. 2. *Op dat zyn glans niet verdonkeren mogte de beginsselen van de opkoomende Kajus en Lucius*.)

ŎRĬŬNDŬS, ă, ŭm. *Geboortig*, *gesproten*, *afkomstig*.

Oriundus ab Syracusis. Liv. 24. 6. *Geboortig uit Syrakuza*, *van Syrakuza afkomstig*.

Oriundus ab Ulysse. Liv. 1. 49. *Van Ulysses gesproten*, of *afkomstig*.

ORN.

ŌRNĀMĔNTŬM, i. n. Cic. Prov. Conf. 11. *Versierzel*, *sieraad*, *versiering*, *opronking*.

Lumen & ornamentum Reipublicæ Hortensius. Cic. Mil. 14. *Hortensius 't sieraad en de luister van 't Gemeenebeste*.

ŌRNĀMĔNTĂ, ōrŭm. n. plur. Cic. Pis. 10. *Eertekenen van ampten*, of *waerdigheden*.

Ornamenta columnarum. Vitruv. 4. 2: 5. 7. *De loofsieraden der zuilen*, gelyk de kroonlyst, enz.

Ornamenta orationis. Cic. Fin. 1. 5. *De versieringen*, of *bloempjes der redevoering*.

(Ornamenta. *Kleederen*, om dat wy ons met de zelve versieren.

Abi hinc tu intro, atque ornamenta hæc auter. Plaut. Most. 1. 3. 136. *Ga gy van hier naar binnen, en neem deeze kleederen weeh*.

Sine ornamentis jampridem vendidi. Plaut. Ps. 1. 3. 109. *Ik heb ze al voor lang zonder kleederen*, of *naakt verkocht*.

Ornamenta. *Wapenen*, om dat wy ons met dezelve uitrusten en vaerdig maaken, dat het Verbum ornare ook betekent. Zie het beneden.

Per ornamenta percuti. Sen. N. Q. Præf. 4. *Met de wapenen doorstooten worden*. Zie Lips. E. Q. 2. 10. S. 2. 17.)

ŌRNĀTĒ. Adv. Cic. de Or. 3. 14. *Sierlyk*, *aardiglyk*, *bevalliglyk*, *op een aardige*, *sierlyke*, of *bevallige wyze*. (De compar. Ornatius staat by Cic. de Or. 1. 53. en de superl. Ornatissime by Cic. Att. 1. 14.)

Ornate aliquid facere. Cic. Off. 1. 1. *Iets heel aardiglyk*, *sierlyk*, of *net doen*.

ŌRNĀTRĪX, īcis. f. Ovid. Am. 1. 14. 16. Suet. Cl. 40. 4. *Een kamenier*. Zie onze aantekeninge over Suetonius.

ŌRNĀTŬS, ă, ŭm. *Opgeschikt*, *versiert*, *opgetooit*, *opgepronkt*. De compar. Ornatior staat by Cic. de Or. 3. 45. en de superl. Ornatissimus by Cicero beneden.

Ornata sunt cuncta. Plaut. Ps. 2. 3. 10. *Alle dingen zyn klaar*, *gereed*, of *bereidt*.

Ornatissimus homo. Cic. P. Q. 2. *Een zeer wakker man*.

Ornatus versus. Cic. Or. 11. *Een sierlyk*, *fraai*, of *schoon vaers*, *een deftig gedicht*.

(Ornatus. Festus. *Gewapent*, *met wapenen toegerust*, of *voorzien*.

Ut ea ornatus elephantus ire posset. Nep. 23. 3. 4. *Dat een toegeruste*, of *toorndraagende olyfant daar gaan konde*.)

ŌRNĀTŬS, ūs. m. Ter. An. 2. 2. 28. *Sieraad*, *versierzel*, *tooizel*, *toerusting*, *toestel*, *opponking*.

Ornatus theatri. Vitruv. 5. 7. *Tooneelversierzel*, *cieraad*, of *toestel van 't tooneel*.

Ornatus militaris. Cic. Off. 1. 18. *Een kryghkleed*, of *oorlogs gewaad*.

Ornatus orationis. Cic. Cl. 75. *De fraaiigheit*, of *sierlykheit van een rede*.

ŌRNĔŬS, ă, ŭm. Colum. 11. 2. *Van een havereschen*, of *wilden esschenboom*.

ŌRNĪTHĬÆ, ārŭm. f. plur. Vitruv. 1. 6. Colum. 11. 2. Plin. H. 2. 47. Ὀρνιθίαι. *Wind die uit den Zuidoosten komt*.

(ŌRNĪTHŎBŎSCĪŬM, ii. n. Varr. R. R. 3. 9. *Een hoenderplaats*, of *kooi waar in men vogelen houd*. Het word by Varro in 't Griekſch gevonden Ὀρνιθοβοσκεῖον.)

ŌRNĪTHŎGĂLĒ, es. f. Plin. H. 21. 12. Ὀρνιθόγαλον. *Veldajuin*, *lelie van Alexandryen*.

ŌRNĪTHŌN, ōnis. n. Colum. 8. 4. *Een hoenderhok*, of *vogelkooi*.

(ŌRNĪTHOTRŌHĬŪM, ii. n. Varr. R. R. 3. 5. *Een vogelkooi*, of *korf waar in men vogelen mest*. Ὀρνιθοτροφεῖον staat 'er in 't Grieksch by deezen Schryver.)

ŌRNŌ, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Versieren*, *opschikken*, *optooijen*, *oppronken*.

Sepulcrum floribus ornare. Cic. Fl. 38. *Een graf met bloemen versieren*.

Aliquid ornare & augere oratione. Cic. Fin. 3. 8. *Iets door zyn vertoog opschikken en verbreiden*.

Munus ornare verbis. Ter. E. 2. 1. 8. *Een geschenk met heusche*, of *beleefde woorden verzellen*.

Ornare orationem. Cic. de Or. 3. 6. *Een redevoering opschikken*, *optooijen*, of *versieren*.

Ornare Magistratus. Liv. 42. 1. (Provincias. Cic. Att. 3. 24. Suet. J. 18. 1.) *Den Overheden uit de schatkist de onkosten*, *die zy in de aangewezene Landschappen te doen hadden*, *toestaan*.

Ornare se. *Zich toerusten*, *zich bereiden*, *zich gereed maaken*.

Ornare se armis. Ovid. Her. 9. 103. *Zich wapenen*, *zich met wapenen voorzien*.

Ornare se lepidis moribus. Plaut. Most. 1. 3. 12. *Zich met fraaije zeden versieren*.

Ornare classem. Cic. Man. 4. *Een vloot toerusten*, of *uitrusten*.

Fugam ornare. Ter. E. 4. 4. 6. *Zich bereiden*, of *gereed maaken om te vluchten*.

(Ornare. *Behangen*. Daar word onder verstaan Signis, *of* tabulis pictis.

Julius Cæsar Capitolium ornavit. Suet. J. 10. 1. *Julius Cæsar heeft 't Kapitool met schilderyen behangen*.

Rapta ex provinciis signa ad ornandum forum commodaverat Verres. Ascon. Cic. 86. *Verres had schilderyen geleent*, *uit de overheerde landschappen genomen*, *om de merkt daar mede te behangen*.

Ornare alleen, en Ornare floribus. *Een bloemekrans*, of *een krans van bloemen gevlochten opzetten*.

Cum Lares ornantur. Festus. *Wanneer de huisgoden met bloemekransen*

sen behangen, of *versiert worden.*

Ut ornatos diceret ante Deos. Tib. 2. 1. 54. *Op dat hy 't leezen zou voor de Goden, die bloemekranssen opgezet waren.*

Ornari Lares bis anno instituit vernis floribus & æstivis. Suet. A. 31. 6. *Hy heeft ingestelt, dat ze den Huisgoden tweemaal 's jaars bloemekranssen, in de lente en in den zomer gewassen, opzetten zouden.*)

ŎRNŬS, i. f. Hor. O. 1. 9. 12. *Een haveressche*, of *wilde esschenboom.*

ORO.

ŌRO, as, āvi, ātum, ārĕ. *Bidden, biddende verzoeken.*

Orare aliquem per omnes Deos. Hor. O. 1. 8. 2. *Iemant in den naam van alle Goden bidden.*

Oro te ut me tuendum suscipias. Cic. Att. 11. 1. *Ik bid u dat gy aanneemt my te verdedigen.*

Orabo nato uxorem. Ter. An. 3. 2. 47. *Ik zal voor mynen zoon een vrouw verzoeken.*

Orare finem malorum. Ovid. M. 1. 733. *Om 't einde van zyne rampen bidden.*

Orare. Virg. Æ. 6. 849. Orare caussas. Ter. Ph. 2. 1. 62. *Pleiten, dingen, dingtaal voeren.*

ŎRŎBANCHĒ, es. f. Plin. H. 22. 25. Ὀροβάγχη. *Limodoren.* Zeker roodachtig kruid.

ORS. ORT.

ŌRSŬS, ă, ŭm. *Die begint*, of *aanvangt.*

Dicere in foro orsus est Hortensius admodum adolescens. Cic. Cl. 88. *Hortensius heeft heel jong begonnen te pleiten.*

ŌRSŬS, ŭs. m. Cic. D. 2. 30. *Begin, aanvang, beginzel.*

ŎRTHŎGŌNĬŬS, ă, ŭm. Front. Expos. Form. 35. Vitruv. 10. 11. Ὀρθογώνιος. *Rechthoekig, dat rechte hoeken heeft.*

ŎRTHŎGRĂPHĬĂ, æ. f. Quintil. I. O. 1. 7. Ὀρθογραφία. *Spelling, het deel der spraakkonst dat ons kennisse geeft van de naamen, gedaanten, en vermogens der letteren, om ze uit te spreeken en te schryven.*

Orthographia. Vitruv. 1. 2. *Stanttekening, platte afbeelding*, een woord der bouwkonst.

ŎRTHŎMĂSTĬCŬS, ă, ŭm. Orthomastica mala. Plin. H. 15. 14. *Platronde appelen.*

ŎRTHŎPNŒĂ, æ. f. Plin. H. 21. 22. Ὀρθόπνοια. *Aamborstigheit, engborstigheit*, voornamentlyk als men geen adem kan haalen zonder 't hoofd recht op te houden.

ŎRTHŎPNŎĬCŬS, ă, ŭm. Plin. H. 20. 17. Ὀρθοπνοϊκός. *Aamborstig, engborstig.*

ŎRTHŎSTĂTĒS, æ. m. Ὀρθοστάτης. *Een styl, post, standers, pylaster*, of *halve pylaar.* Men kan dit woord al deeze beteekenissen geeven. Vitruv. 2. 8. gebruikt het ook om *Een schutzel*, of *bekleedzel van een muur* te beteekenen.

ŎRTHRĂGŎRĪSCŬS, i. m. Plin. H. 32. 2. Ὀρθραγορίσκος. *Zekere groote visch*, die als een varken schreeuwt wanneer hy gevangen is.

ŎRTUS, ă, ŭm. *Geboren, afkomstig, gesproten, voortgekoomen, ontstaan.*

Flos de sanguine ortus. Ovid. M. 10. 735. *Een bloem uit bloed voortgekoomen.*

Ortus rumor ex Sulpitii literis. Cic. Att. 11. 25. *Daar ontstont een gerucht door den brief van Sulpitius.*

Ortus obscuro loco. Liv. 26. 6. *Een man van slechte*, of *geringe afkomst.*

Homo a se ortus. Cic. A. 6. 6. *Een man door zich zelven opgekoomen, die 't eerst van zyn geslacht in aanzien is geraakt.*

Ortus. Ovid. M. 4. 664. *Opgegaan, opgekoomen*, van een gesternte spreekende.

ŎRTŬS, ŭs. m. *Geboorte, afkomst.*

Ortu Tusculanus fuit Cato. Cic. L. L. 2. 2. *Tuskulum was de geboorteplaats van Kato*, of *Kato was te Tuskulum geboren.*

Ortus. Cic. D. 2. 44. *Opgang*, of *opkomst der sterren.*

ŎRTYGŎMĒTRĂ, æ. f. Plin. H. 10. 23. *De grootste onder een vlucht quakkels*, die de aanvoerder der andere en wat zwarter is. Zoo genoemt als de moeder van de zelve.

ORY. OS.

ŎRYX, ygis. Plin. H. 8. 53. *Zekere Eenhoorn.*

ŎRYZĂ, æ. f. Hor. S. 2. 3. 155. Plin. H. 18. 7. *Rys*, of *ryst.*

ŌS, ōris. n. Cic. D. 1. 36. *De mond.*

Huic erat in falso plurimus ore Deus. Ovid. Her. 2. 32. *Hy deede veele valsche eeden.*

Os. Ovid. M. 1. 85. Virg. Æ. 1. 593. *Het aangezicht.*

Os nocturnum. Plaut. Pœn. 1. 2. 107. *Een leelyk aangezicht*, boertende, *een lelyk bakhuis.*

Sublinere os alicui. Plaut. Trin. 2. 4. 157. *Iemant by de neus leiden, honig om den mond smeeren, opligten, doeken*, of *bedriegen.*

Os. *Taal, spraak.*

Duarum & viginti gentium ore Mithridates loquebatur. Aur. Vict. V. J. 76. 1. *Mithridates sprak twee-entwintig verscheide taalen.*

Discordia ora. Virg. Æ. 2. 423. *Verschillende taalen.*

Os. Ovid. M. 5. 562. *De gave*, of *bequaamheit van zingen.*

Os. Ter. Ph. 5. 8. 24. *Stemheit, vermetelheit, renkeloosheit.*

Duri oris puer. Ovid. M. 5. 451. *Een jongen die stout in den mond is, een stoute, hardnekkige*, of *stijfkoppige jongen.*

Omnes uno ore auctores fuere, ut, &c. Ter. Ph. 4. 3. 20. *Zy hebben hem eenpariglyk geraaden, dat, enz.*

Platonem ex tuo ore admiror. Cic. T. Q. 1. 17. *Ik verwondere my over Plato, naar uw verhaal van hem.*

Cui orationi Cæpionis ore respondit Ælius. Cic. Cl. 46. *Op welke rede Ælius uit den naam van Cæpio geantwoord heeft.*

Hoc totum studium dicendi, nisi accessit os, nullum potest esse. Cic. de Or. 2. 7. *Alle vlijt, die tot de welsprekendheit word aangewendt, zal te vergeefs zyn, zoo 'er de mond niet bykomt; dat is, zoo 'er niet een fraaye zwier van zeggen bykomt.*

Sermo qui tum fere multis erat in ore. Cic. Am 1. *Een reden*, of *spreuk die toen elk in den mond had.*

Venire in ora hominum. Hor. E. 1. 3. 8. *Op de tong der menschen koomen, vermaart*, of *beroemt worden.*

Os. Suet. D. 18. 2. *Eerbaarheit, schaamte, zedigheit.*

Os. *Tegenwoordigheit, bywezen, gezicht.*

In ore omnium hæc gesta sunt. Cic. V. 2. 33. *Deeze dingen zyn voor de oogen*, of *in de tegenwoordigheit van al de waereld geschied.*

Os. *Gat, ingang, allerhande opening.*

Ulceris os. Virg. G. 3. 457. *'t Gat van een wonde.*

Vascula oris angusti. Quintil. I. O. 1. 2. *Kleine vaten met een heele nauwe mond*, of *opening.*

Os portus. Cic. V. 5. 12. *De mond*, of *de ingang van de haven.*

ŎS, ŏssis. n. Cic. N. D. 2. 55. *Een been.*

Ossa orationis. Quintil. Præf. 1. *De kracht, het pit*, of *'t merg van een rede.*

Ossa. Suet. Cl. 8. 2. *De steenen uit de vruchten.*

(Os terræ. Ovid. M. 1. 394. *Een steen.*

Os arboris. Plin. H. 16. 38. *Een quast aan een boom.*

Os piscis. Mel. 2. 1. *Een vischgraat.*)

OSC.

ŌSCĒDO, inis. f. Gell. 4. 20. *Genegenheit om te geeuwen.*

ŎSCĬLLĀTĬO, ōnis. f. Oscillatione ludere. Petron. 99. *Malkanderen wippen*, of *weegen als de kinderen, waar van de een op 't eene eind van een*

een balk, of plank gaat zitten, en de ander op 't ander eind.

ŌSCILLŬM, ī. n. Colum. 2. 10. *Een mondje, een kleine opening.*

Oscillum. Virg. G. 2. 388. *Een greins, of momaanzicht.*

Oscilla grani. Colum. 2. 10. *De keen van een kern, of zaad.*

ŌSCEN, inis. omn. gen. Cic. F. 6. 6. Hor. O. 3. 27. 11. Varr. L. L. 5. 7. *zegt dat het een vogel was, waar van de Heidenen den zang, tot hunne voorgiffingen, waarnamen.*

ŌSCINĒS, ŭm. f. plur. Plin. H. 10. 31. *Allerlei slag van zangvogelen.*

ŌSCĬTĀNS, āntis. Cic. N. D. 1. 26. *Geeuwende, die geeuwt.*

Oscitantes hesterna potatione. Quintil. I. O. 8. 3. *Noch heel geeuwende, of onlustig zijnde door 't zuipen des voorigen daags.*

Oscitans. Cic. de Or. 2. 33. Ter. An. 1. 2. 10. *Lui, ledig, onachtzaam, achteloos, die nergens acht op geeft, slof, nalatig.*

ŌSCĬTĀNTĔR. Adv. Cic. Cl. 80. *Onachtzaam, achteloos, sloffig, zuimachtig.*

ŌSCĬTĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 7. 6. *Geeuwig, onachtzaam, achteloos, slof.*

† Oscitationes Bruti. Stat. S. 4. 9. 20. *De misslagen van Brutus in zijne schriften.*

ŌSCĬTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Gell. 4. 20. *Geeuwen.*

Eorum folia quotidie ad Solem oscitant. Plin H. 16. 24. *Hare bladeren ontsluiten zich alle dage tegens de zon.*

ŌSCĬTŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Plaut. Men. 5. 2. 80. *Geeuwen.*

ŌSCŬLĀTĬO, ōnis. f. Cic. Cœl. 20. Catull. 48. 6. *Kussinge, gekus.*

ŌSCŬLŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Cic. Mur. 41. *Kussen, zoenen.*

ŌSCŬLŬM, ī. n. Ovid. M 1. 499. *Een mondje, een kleine mond.*

Osculum. Cic. Att. 12. 1. *Een kus, een zoen.*

OSO. OSS.

ŌSŎR, ōris. m. Plaut. Pœn. Prol. 74. *Een hater, een haatdragend mensch.*

ŎSSĔŬS, ă, ŭm. Colum. 12. 14. *Van been, van been gemaakt.*

Osseus. Plin. H. 36. 18. *Als een been, beenachtig, gelyk been, wegens 't fatsoen en de hardigheit.*

ŎSSĬCŬLŬM, ī. n. Plin. H. 11. 37. Gell. 6. 1. *Een beentje.*

ŎSSĬFRĂGĂ, æ. f. Plin. H. 10. 3. *Een vischarend, zekere watervogel.*

ŎSSĬFRĂGŬS, ī. m. Plin. H. 10. 7 Zie Ossifraga.

ŎSSŬĀRĬŬM, ĭī. n. Celf. bij Ulp. Dig. 47. 12. 2. *'t Beenderhuis, het knekelhuis, de plaats daar men de doodsbeenderen legt.*

OST.

ŌSTĒNDĂ, æ. f. *Ostende, een stad in 't Graafschap Vlaanderen.*

ŌSTĒNDO, is, tēndi, tēnsŭm, & tentŭm, tēndĕrĕ. *Toonen, wijzen, aantoonen, aanwijzen, bekent maaken, bewijzen, betoonen, betoogen, vertoonen.*

Qui simus ostendamus. Cic. A. Q. 4. 31. *Laat ons toonen wie wij zijn.*

Se ostendere. Plaut. Truc. 2. 4. 85. *Zich bekent maaken.*

Se optime ostendere. Cic. Fr. 1. 2. *Zich heel wel draagen.*

Se virum ostendere. Ter. E. 2. 3. 16. *Zich mannelyk toonen; doen blijken dat men hart en moed heeft.*

Se palam ostendere. Cic. Tim. 11. *In 't openbaar verschijnen, zich opentlijk laaten zien.*

In me plane Dii potentiam suam omnem ostendere. Ter. E. 5. 8. 3. *De Goden hebben mij met alle hunne magt begunstigt.*

Spem alicujus rei ostendere. Cic. V. 4. 34. *Ergens hoop toe geeven.*

(Ostendere. *Verhaalen, vertellen.*

Ut ostendimus supra. Nep. 17. 1. 5. *Als wy boven verhaalt hebben.*

Ostendere. *Leeren, onderwyzen.*

Eis mores ostendi tuos. Ter. E. 5. 8. 59. *Ik heb hun uwe zeden geleert.*)

ŌSTĒNTĀTĬO, ōnis. f. Cic. A. Q. 4. 23. *Beroeming, gepoch, snorkery, verwaandheit, opsnyding, snoeving, ydele eer, of roem.*

Gentis cujusdam ostentationem minuere. Cæs. B. G. 7. 53. 3. *De verwaandheit, of hoogmoed van eenig volk wat intoomen, fnuiken, of kortwieken. Dit laatste is boertachtig.*

Ostentatio. Cic. Fin. 2. 24. *Schijn, uiterlyke vertoning.*

ŌSTĒNTĀTŎR, ōris. m. Plaut. Curc. 4. 1. 15. *Een pocher, roemer, snorker, opsnijder, bohaaimaker, blaaskaak.*

Factorum ostentator. Liv. 1. 10. *Een groot pocher, of opsnijder van zijne daaden.*

ŌSTĒNTĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Clu. 7. *Getoont, vertoont, aangetoont, gewezen, aangewezen, aangeboden.*

Ostentata pecunia. Cic. Q. R. 6. *Geld aangeboden hebbende.*

ŌSTĒNTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Tac. An 6. 37. 7. *Wijzen, aanwijzen, toonen, vertoonen, aantoonen, doen blijken, laaten zien.*

Ostentare aliquid spe simulationis. Cic. Rull. 2. 4. *Iets (uiterlijk) vertoonen, in hoop van zijne waare voornemens te verbergen.*

Ostentare jugulum pro capite alterius. Cic. Att. 1. 16. *Zijnen hals bloot stellen voor een anders leven, of om een ander in 't leven te behouden.*

Ostentare. *Bekent maaken, te kennen geeven, openbaaren, verstendigen.*

Dignitas oris principem ostentat. Plin. P. 4. 7. *De heerlykheit zyns wezens vertoont dat hy de heer is.*

Ostentare. *Roemen, pochen, zich beroemen, opsnyden.*

Cicatrices suas ostentare. Ter. E. 3. 2. 30. *Op zyne ontfange wonden roemen.*

Ostentare se. Cic. Her. 4. 21. *Zich beroemen, snorken, pochen, breed opsnyden, of opgeeven van zich zelven.*

ŌSTĒNTŬM, ī. n. Cic D. 1. 54. *Een wonderteken; een teken dat iets voorbediedt, 't zy goed, of quaad.*

ŌSTĒNTŬS, ūs. m. Ostentui esse. Sall. B. J. 24. *Van al de waereld aangekeken, of met vingeren nagewezen worden.*

ŌSTĒNTŬS, ă, ŭm. Soli ostentus. Cato R. R. 6. *In de zon gelegt.*

ŌSTĬĀRĬŬS, iī. m. Varr. R. R. 1. 13. *Een deurwachter, of portier.*

ŌSTĬĀTĬM. Adv. Cic. V. 4. 24. *Van deur tot deur.*

Ostiatim. *Van stuk tot stuk, in al zyne omstandigheit, van vooren tot achteren; van stukje tot beetje. Dit laatste is boertende.*

Nolite expectare, dum ego hoc crimen agam ostiatim. Cic. V. 4. 22. *Verwacht niet, dat ik u dit schendbedryf van stuk tot stuk, of in alle zyne omstandigheden zal verhaalen.*

(ŌSTĪGO, inis. f. Colum. 7. 5. *Schurft aan de lippen van lammeren, en jonge geiten, daar ze dikwils aan sterven als ze zuigen.*)

ŌSTĬŎLŬM, ī. Colum. 8. 14. Plin. H. 19. 8. *Een deurtje, een poortje.*

ŌSTĬŬM, iī. Ter. E. 4. 6. 25. *Een deur, een poort.*

Ab ostio quærere aliquem. Cic. de Or. 2. 68. *Aan de deur naar iemant vraagen.*

Ostium crepuit. Ter. Ad. 2. 3. 11. H. 1. 1. 121. *Men heeft een teken gegeeven, dat de deur zal geopent worden. Zie Crepuit.*

Ostium portus. Cic. V. 4. 53. *De mond, of de ingang van een haven.*

Fluminis ostium. Cic. A. 2. 11. *De mond, of uitloop van een stroom.*

ŌSTRĂCĬĀS, æ. Plin. H. 37. 10. Ὀστρακίας. *Zeker kostelyk gesteente, zeer hard en naar een oesterschelp gelykende.*

(ŌSTRĂCĪSMŬS, ī. m. Nep. 5. 3. 1. *Een ballingschap van tien jaaren, waar door aanzienlyke mannen, wiens magt scheen te groot te wor-*

worden, *uit Athene gebannen wierden*, zoo genaamt, om dat de naamen, van die in ballingschap zouden verzonden worden, op steentjes wierden geschreeven, waarom de stemmen van die zulke mannen banden, Suffragia testarum geheeten wierden, Nep. 2. 8, 1: 5. 3. 1.)

ŎSTRĂCĪTĒS, æ. m. Plin. H. 36. 19. Zie Ostracias.

ŎSTRĔĂ, æ. f. Cic. *by* Non. 3. 152. Ostrea, orum. n. plur. Varr. *bij* Non. 3. 152. Hor. S. 2. 4. 33. *Een oester*, zekere schelpvisch. Men vind Ostreum, ci, niet in fingulari.

ŎSTRĔĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van oesters, dat eenige overeenkomst mee oesters heeft, oesterachtig.*

Panis ostrearius. Plin. H. 18. 11. *Oesterbrood*, zeker brood dat de Ouden tot de oesters aten.

Ostrearium vivarium. Plin. H. 9. 51. Macrob. S. 2. 11. *Een oesterput, om ze levend te houden en vet te maaken.*

ŎSTRĔĀTŬS, ă, ŭm. *Hard, ruuw, knobbelachtig*, als 't buitenste van een oesterschelp.

Tergum ostreatum ulceribus gestito. Plaut. Pœn. 1. 3. 186. *Myn rug is door de zweeren als 't buitenste van een oesterschelp geworden.*

ŎSTRĔŌSŬS, ă, ŭm. *Vol oesters, overvloedig in oesters.* Men vind niet dan Ostreosior by Catull. 18. 4. (De posit. Ostreosus word evenwel gevonden. Priap. 76. 13.)

ŎSTRĬFĔR, ă, ŭm. Virg. G. 1. 207. *Dat purper voortbrengt*, of liever, *overvloedig in die slag van schulpvisschen*, waar in purper gevonden word.

ŎSTRĪNŬS, ă, ŭm. Prop. 3. 11. 7. *Purperverwig, van purper kleur.*

ŎSTRŬM, i. n. Prop. 4. 3. 51. *'t Purper, of 't sap en 't nat waar mede men purper verft.*

OSU.

ŌSŌRŬS, ă, ŭm. Dicebat eas ita amare oportere, ut aliquando esset osurus. Cic. Am. 17. *Hy zeide dat men haar zoo behoorde te beminnen, als of hy ze t'eenigen tyd zoude haaten.*

ŌSŬS, ă, ŭm. Gell. 4. 8. *Die iemant haat, of haat toedraagt.*

Inimicos osa sum obtuerier. Plaut. Am. 3. 2. 19. *Myne vyanden haat ik zoodanig, dat ik ze niet mag aanzien.*

OTI.

ŌTĬŎLŬM, i. n. *Een weinig ledige tijd, of rust.*

Plane ubi delectem otiolum meum, non habeo. Cic. F. 8. 3. *Daar is niet dat mij kan vermaaken, in den weinigen ledigen tyd die ik hebbe.*

ŌTĬŎR, ăris, ātūs sūm, ārī. Cum se Syracusas otiandi, non negotiandi causa, contulisset. Cic. Off. 3. 14. *Toen hy zich naar Syrakusa begeeven had, om op zyn gemak, of in rust te leeven, en niet om te arbeiden.* Men vind niet dan dit gerundium in di, van 't verbum Otior.

ŌTĬŌSĒ. Adv. Cic. Off. 3. 26. *Met rust, in vrede, vreedzaamlyk, gerustiglyk, zonder ontrusting.*

Otiose. Plaut. Pœn. 3. 1. 42. *Langzaam, allenskens, zoetjes, zagtjes, op zyn gemak.*

Otiose. Ter. H. 2. 3. 101. *Zonder kommer, verdriet, of moeyelijkheit, onbekommert.*

Otiose. Liv. 2. 58. *Traaglyk, slosselyk, onachtzaamlyk, met luiheit.*

Otiose. Cic. Fin. 4. 13. *Ledig, zonder bezigheit, of werk, niet te doen hebbende, in ledigheit.*

ŌTĬŌSŬS, ă, ŭm. Ter. Ad. 2. 4. 15. Cic. Cl. 3. *Die ledig, zonder werk, of bezigheit is, die niet te doen heeft.* De compar. Otiosior staat by Sen. de Ir. 2. 13. en de superl. Otiosissimus by Cic. de Or. 1. 51.

Otiosus studiorum. Plin. Præf. *Leegleoper, leegganger, straatslyper, lanterfanter.*

Otiosus. Ter. Ad. 4. 1. 17. *Vreedzaam, gerust, zonder quelling, kommer*, of *verdriet.*

Animus otiosus. Ter. An. 5. 2. 1. *Een onbekommert*, of *gerust gemoed.*

Traducere ætatem otiosam. Cic. S. 23. *Zijn leven in rust doorbrengen, een gerust leven leiden.*

Otiosus. *Onnut, ydel.*

Otiosæ sententiæ. Quintil. I. O. 1. 1. *Onnutte voorstellingen, ydele voorslagen.*

Otiosus sermo. Quintil. I. O. 8. 2. *Een onnutte*, of *ydele reden.*

Otiosum aliquem reddere. Cic. F. 9. 25. *Iemant buiten bezigheit*, of *tot rust brengen.*

(Otiosa pecunia. Plin. E. 10. 62. 1. Scæv. Dig. 22. 1. 13. §. 1. *Geld dat stil legt*, of *niet gebruikt word.*

Otiosus. *Dat men doet als men ledig is, of als men niet anders te doen heeft, dat men op zyn gemak doet.*

Imminens bellum otiosæ peregrinationi tempora exemerat. Curt. 4. 8. 4. *De aanstaande kryg had den tyd belemmert, dien hy in 't reizen, terwyl hy niet anders te doen hadde, zou versleten hebben.*)

ŌTĬS, idis. f. Plin. H. 10. 22. Ὠτίς. *Een trapgans*, de grootste vogel die, na de Struis, op aarden leeft; hy onthoud zich in 't veld en schuuwt het water.

ŌTĬŬM, ii. n. *Ledigheit, rust, ledige tyd, ledige uuren.*

Res plurimi otii. Cic. Att. 4. 16. *Een zaak die veel leeg tyd vereischt.*

Tantumne ab re tua est otii tibi? Cic. Att. 12. 6. *Gunnen uwe bezigheden u zoo veel leeg tyd?*

Mihi ne otium quidem fuit otiosum. Cic. Pl. 27. *Zelf in myne ledigheit ben ik bezig geweest.*

Otium a senibus ad potandum ut habeam. Ter. Ph. 5. 5. 3. *Op dat de oude luiden mij wat tyd geeven om te gaan drinken.*

Mihi otium non est scribendi. Cic. Off. 2. 1. *Ik heb geen tyd om te schryven.*

Otium honestum & moderatum. Cic. Cl. 2. *Een eerlyke en matige rufte*, om ze tegens de luiheit en slofheit te stellen.

Pluribus scribam, cum plus otii nactus ero. Cic. F. 3. 7. *Ik zal u breeder schryven, wanneer ik meer tyd zal hebben.*

Ponere recte otia. Hor. S. 2. 7. 112. *Zyne ledige uuren wel besteeden.*

Referre se in otium. Cic. F. 9. 9. *Zich tot rust begeeven.*

Cum tota Italia arderet, in summo otio fuit. Cic. V. 5. 4. *Terwyl Italien heel in vlam stont, was hy in de grootste rust.*

(Otium. *Vrede.*

Erat in oppido multitudo insolens belli, diuturnitate otii. Cæs. B. C. 2. 36. 1. *De menigte in de stad, was ongewoon te oorloogen, om dat ze zoo lang in vrede geleeft hadde.*

Cur deserta per otium, quæ bello defenderant? Tac. An. 15. 6. 2. *Waarom worden ze verwoest in den vrede, die in den oorlog zyn bewaart geworden?*

Ex maximo bello otium toti insulæ conciliavit. Nep. 20. 3. 2. *Hy heeft 't gansche eiland, na eenen zeer grooten oorlog, vrede verschaft, of bezorgt.*)

OTU. OVA.

ŌTŬS, i. m. Plin. H. 10. 23. *Een ransuil, nachtuil, schuifuit.*

ŎVĀNS, antis. omn. gen. Liv. 8. 7. *Zegepralende.* Die de eer genier van zekere zegepraal, by den Romeinen Ovatio genoemt, waar in de Zegepralders op een paerd door de Ridders en 't volk naar 't Kapitool wierden gevoert, alwaar men een schaap offerde. Gell. 5. 6.

Ovans. Virg. Æ. 11. 758. *Juichende, heel verheugt, heel vrolyk, uitgelaten van blydschap*, of *van vreugde.*

ŎVĀLĬS, is. m. *en* f. ălĕ, is. n. *Dat de zegepraal betreft*, waar van wy boven op 't woord OVANS gesproken hebben.

Ova-

Ovalis corona myrtea eſt. Gell. 5. 6. *De krans van de mindere zegepraal is van myrtus.*

ŎVĀTIO, ōnis. f. Gell. 5. 6. *Zekere ſoort van zegepraling.* zie Ovans.

ŎVĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 15. 21. *Eyrond, als een ey.*

ŎVĀTŬS, ūs. Val. Fl. 6. 187. *Vreugdegeſchrey der overwinnaars in de veldſlagen*, die de woeſte volkeren voornamentlyk laaten hooren, als ze eenig voordeel behaalen. *Zege gejuich.*

OVI.

ŎVIĀRĬĂ, æ. f. Varr. R. R. Præf. 2. *Een kudde ſchaapen.*

ŎVIĀRĬCUS, ă, ūm. *Schaaps, van de ſchaapen, dat de ſchaapen aangaat.*

Oviaricum pecus. Colum. 7. 6. *De ſchaapen.*

ŎVĪLĒ, is. n. Vitruv. 6. 9. Colum. 7. 4. *Een ſchaapskooi*, of *ſchaapsſtal.*

ŎVĪLLŬS, ă, ūm. Liv. 22. 10. Plin. H. 17. 9. *Van een ſchaap, ſchaape.*

(ŎVĬPĂRŬS, ă, ūm. *Een gedierte dat uit eyeren gebroeit word.* De Grieken noemen zoodanige dieren Ὠοτόκα, als Apulejus aangetekent heeft A. 298. Een woord van de latere eeuw.

Quibus membris & cauſis diſcrevit natura viviparos & oviparos. Apul. A. 298. *In welke leden, en om wat oorzaaken de natuur de dieren, die levendig geteelt en die uit eyeren gebroeit worden, onderſcheiden heeft.*

Corvus in mediis æſtivis fervoribus oviparos pullulat fetus. Fulgent. M. 1. 12. *De rave broeit de jongen uit zyn eijeren in 't midden van de heetſte dagen.*

Oviparus. Auſon. Eid. 12. 133. *Dat zyn kuit ſchiet*, van een viſch ſpreekende.)

ŎVĬS, is. f. Cic. N. D. 2. 63. *Een ſchaap.*

Aurata ovis. Ovid. Am. 2. 11. 4. *Het gulden vlies.*

OVO. OVU.

ŎVO, as, ārĕ. Gell. 5. 6. *Zegepraalen.* Zie Ovans.

Ovare. Liv. 1. 25. *Juichen van blyſchap, uitgelaten zyn van blyſchap, heel verheugt*, of *heel blyde zyn.*

ŎVŬM, i. n. Mart. 7. 53. 7. *Een ei.*

Ovi album. Plin. H. 10. 52. *of* Albumen. Plin. H. 20. 13. *of* Candidum. Plin. H. 29. 3. *of* Albus liquor ovi. Plin. H. 10. 53. *Het wit van een ey.*

Luteum ovi. Plin. H. 29. 3. *De dooyer van een ey.*

Excludere ex ovis pullos. Cic. N. D. 2. 52. Ova. Colum. 8. 5. *Eyeren uitbroeden*, of *uitbreijen.*

Fovere ova. Ovid. F. 1. 443. *Op de eyeren zitten, broeden.*

Ab ovo uſque ad mala. Hor. S. 1. 3. 6. *Van 't begin der maaltyd tot het einde.* Eigentlyk *van de eyeren tot de vruchten.* Men begon de maaltyd met de eijeren en eindigde ze met de vruchten.

(Ovum edere. Colum. 8. 5. Gignere. Cic. N. D. 2. 51. Parere. Cic. N. D. 2. 52. *Eyeren leggen, zyn kuit ſchieten*, van vogelen en viſſchen ſpreekende.)

OXA. OXO.

ŎXĂLĬS, idis. f. Plin. H. 20. 21. Ὀξαλίς. *Zurkel, patich, zuring*, zeker kruid.

ŎXŎNIUM, ii. n. *Oxford*, de hoofdſtad van 't Graafſchap deezes naams, alwaar een vermaarde Hooge ſchool is.

OXY.

ŎXYCEDRŎS, i. Plin. H. 13. 5. *Zekere cederboom*, vol takken en knoeſten.

ŎXYGĂLĂ, æ. f. Colum. 12. 8. Ὀξύγαλα. *Zekere kaas met eenige kruiden gewrongen.*

(ŎXYGĂLŬM, i. n. Plin. H. 28. 9. *Goore, zuure*, of *dikke melk.*)

ŎXYGĂRŬM, i. n. Mart. 3. 50. 4. Ὀξύγαρον. *Zekere doop*, met het geen de Ouden Garum noemden, en zyn gemaakt.

ŎXYLĂPĂTHŬM, i. n. Plin. H. 20. 21. Ὀξυλάπαθον. *Patich, peerdik*, zeker kruid.

ŎXYMĔLĪ, n. indeclin. Plin. H. 14. 17. *Drank van water, honig en azyn gemaakt.* Men vind van dit woord niet dan de nominativus en de accuſativus.

ŎXYMŎRŬS, i. f. Ὀξύμωρος. *Een ſtreek, kneep*, of *greep van woorden; een verkeerde ſpitsvinnigheit*, beſtaande in zekere ſpeeling op de woorden, Aſcon. Ped. Cic. p. 23. gelyk die van Virg. Æn. 7. 295. Num capti potuere capi? *Konden de gevangenen wel gevangen worden?*

ŎXYMYRSĪNĒ, es. f. Plin. H. 15. 7. Ὀξυμυρσίνη. *Hulſt, ſteekende palm*, zeker heeſtergewas.

ŎXYPŎRŬS, ă, ūm. Plin. H. 20. 23. Stat. S. 4. 9. 36. Ὀξύπορος. *Dat ligtelyk tot in de aderen doordringt*, van eenig geneesmiddel ſpreekende.

ŎXYS, ĕŏs. m. Plin. H. 27. 12. Ὀξύς. *Koekkoeksbrood, zuure klaver*, zeker kruid.

Oxys. Plin. H. 21. 18. *Zekere ſteekelige bieze.*

OZE.

ŎZÆNĂ, æ. f. Celſ. 6. 8. *Neuszweering, neusgezweer, ſtinkende neuspuiſt.*

Ozena. Plin. H. 9. 30. *Een vleesachtig uitwas in de neus*, of *neusgaten*, den alemtocht belettende.

ŎZÆNĪTĒS, is. f. Plin. H. 12. 12. Ὀζαινῖτις. *Zekere ſtinkende nardus*, die op den oever van de Ganges gevonden word.

OZY.

ŎZYMŬM, i. n. Perſ. 4. 21. Ὤζυμον. *Zeker penſio-ſzel*, dat een ſterke reuk heeft.

P.

P A B.

PĀBŬLĀRĬS, is. m. *en* f. ārĕ, is. n. Colum. 2. 14. *Dat het voeder*, of *de voeragie aangaat.*

PĀBŬLĀTĬO, ōnis. f. *Aas, voedzel, ſap*, van de bloemen ſpreekende, die de byën uitzuigen.

Ubi non eſt idonea pabulatio, fugitivæ fiunt. Varr. R. R. 3. 16. *Daar (de byen) geen goed aas*, of *goed voedzel vinden, verloopen*, of *vervliegen ze.*

Pabulatio. *Het voeder haalen, 't uitgaan om voeragie*, of *om voeder te haalen, voeragieeren.*

Hoſtem pabulatione prohibere. Cæſ. B. G. 7. 14. 2. *Den vyanden 't voeder haalen beletten.*

PĀBŬLĀTŎR, ōris m. Liv. 29. 2. Cæſ. B. G. 5. 17. 2. *Een voederhaalder, een die om voeder*, of *voeragie uitgaat.*

PĀBŬLĀTŌRĬŬS, ă, ūm. *Van 't voeder, dat het voeder aangaat.*

Pabulatoria corbis. Colum. 6. 3. *Een voeragiekorf, een mand daar men voeragie in haalde.*

PĀBŬLŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Colum. 7. 6. *Weiden*, van kudden vee ſpreekende. Men vind van dit verbum niet dan 't gerundium Pabulandi, en 't ſupinum Pabulatum. Zie beneden.

Pabulari. *Voeder haalen.*

Pabulandi cauſa. Cæſ. B. G. 5. 17. 2. *Om voeder te haalen*, of *te zoeken.*

Proficiſci pabulatum. Cæſ. B. G. 8. 10. 1. *Uitgaan om voeder te haalen*, of *te zoeken.*

PĀBŬLŬM, i. n. Virg. Æ. 1. 477. *Voeder, gras*, voor de beeſten. Het betekent ook *Allerlei voedzel*, gelyk graanen, vruchten, enz.

Metere pabula falce. Ovid. Her. 6. 84. *Voeder met een zeiſſen afmaaijen.*

Amoris pabulum. Lucret. 4. 1056. *'t Voedzel der min*, of *der liefde.*

PAC.

PĀCĀLĬS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. *Van vrede, dat de vrede aangaat.*

Oleæ pacales. Ovid. M. 6. 101. *De olyfboomen zinnebeelden der vrede*, of *van den vrede.*

PĀ-

PACĀTŎR, ōris. m. *Vredemaker, bevrediger, een die den vrede geeft.*
Pacator orbis. Sen. H. Oe. 5 1989. *Bevrediger der wereld, een die den vrede aan de wereld geeft.*
PĀCĀTUS, ă, ŭm. *Vreedzaam, bevredigt, gerust.* De compar. Pacatior staat by Cic. Cl. 31. en de superl. Pacatissimus by Cicero beneden.
Æquor pacatum. Ovid. Her. 10. 65. *Een stille, effe, of kalme zee, slecht water.*
Huic viro poteritne pacatus esse Antonius? Cic. A. 7. 8. *Zal Antonius met deezen konnen verzoenen?*
Provincia pacatissima. Cic. Lig. 2. *Een heel vreedzaam landschap.*
Iter pacatius ingredi. Sen. Marc. 9. *Stil, of gerust beginnen te leeven.*
PACIFĔR, ă, um. Ovid. M. 14. 291. Val. Fl. 4. 139. *Dat vrede aanbrengt, of geeft.*
PĀCIFICĀTIO, onis. f. *Vredemaking, vredeverdrag, bevrediging.*
Si te in istam pacificationem non interpones. Cic. F. 10. 27. *Zoo gy u in dat verdrag niet steekt, of zoo gy'er u niet mee moeit.*
Opem meam ad pacificationem quærit. Cic. Att. 9. 11. *Hy verzoekt myne hulpe tot het maaken van den vrede.*
PĀCIFICĀTŎR, ōris. m. Cic. Att. 1. 13. *Een vredemaker, bevrediger, of herfteller van den vrede.*
PĀCIFICĀTŌRIUS, ă, ŭm. *Van den vrede, dat den vrede betreft.*
Pacificatoria legatio. Cic. Att. 12. 1. *Een gezantschap om van vrede te handelen.*
PĀCIFICO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Sil. 15. 410. *Bevredigen, vrede maaken, te vrede stellen, den vrede herstellen.*
Pacificare. *Van vrede handelen.*
Legati a Volscis & Æquis pacificatum venerunt. Liv. 5. 23. *De gezanten der Volsquers en Æquers zyn gekomen om van vrede te handelen.*
Pacificare aliquem. Catull. 68. 76. *Iemant bevreedigen, te vrede stellen, of stillen, die vergramt is.*
Pacificari cum aliquo. Cic. Att. 15. 7. *Zich met iemant bevredigen, of verzoenen.*
PĀCIFICŬS, ă, ŭm. *Vredemakend, vreedzaam, die den vrede lieft, of bemint.*
Pacifica persona. Cic. Att. 8. 12. *Een vreedzaam mensch.*
Sermo pacificus. Lucan. 3. 305. *Een vreedzaam gesprek, een zachte, of zachtzinnige reden.*
PĀCĪSCŎR, ĕris, pactūs sūm, pĭcisci. *Handelen, in onderhandeling zyn, overeenkoomen, verdraagen, bedingen, een verbond, of verdrag maaken.*
Cum illo pacisci pauxilla pecunia potes. Plaut. B. 4. 8. 24. *Gy kond met hem voor een weinig gelds verdraagen, overeenkoomen, of goed vriend worden, gy kond hem met weinig gelds paayen, of te vrede stellen.*
Cum Xerxe nuptias filiæ ejus paciscitur. Justin. 2. 15. 14. *Hy is met Xerxes in onderhandeling over 't huwelyk van zyn dochter.*
Inducias aliquot dierum pacisci. Cic. Off. 1. 10. *Een bestant, of stilstant van wapenen voor eenige dagen maaken.*
Pretium prædonibus pro capite pacisci. Cic. Off. 3. 29. *Zyn leven van de roovers vrykoopen.*
Hanc mercedem unam pro eo munere paciscor. Liv. 26. 50. *Ik eisch van u voor dat geschenk niet dan deeze eenige erkentenis.*
Vitam pro laude pacisci. Virg. Æ. 12. 49. *Zyn leven voor de eer waagen.*
Aliquid pacisci. Plaut. Ps. Arg. 9. *Iets belooven, of toezeggen.*
PĀCO, ās, avi, atum, are. Cic. F. 15. 4. *Bevredigen, verzagten, verzoeten, stillen, ter neêr zetten.*
Voce feras pacavit Orpheus. Claud. Ep. 1. 19. *Orpheus heeft door zynen zang de woede der beesten verzagt.*
Sylvæ incultæ pacantur vomere. Hor. E. 1. 2. 45. *De onbebouwde bosschen worden vruchtbaar door 't ploegyzer, of door den landbouw.*
PĀCTĀ, æ. f. Plaut. Trin. 5. 2. 59. *Een verloofde, of ondertrouwde bruid.*
PĀCTIO, ōnis. f. *Verdrag, overeenkomst, verbond, beding, bespreek.*
Pactiones agere. Cic. Prov. Conf. 4. Facere. Cic. Q. R. 14. Conflare. Cic. Ar. 20. Conficere. Cic. Att. 5. 13. *Bedingen, of verbonden maaken, sluiten, aangaan, of treffen.*
PĀCTĪLIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Pactilis corona. Plin. H. 21. 3. *Een kroon van veele dingen t'zamengevoegt.*
PĀCTĪTIUS, ă, ŭm. Gell. 1. 25. *Waar in men overeengekomen, of verdraagen is, dat wederzyds bedongen, of vastgestelt is.*
PĀCTŌLUS, i. m. Virg. Æ. 10. 142. *De Paktoles*, een stroom van Lydien in klein Asiën, hedendaags Sarrabat genaamt.
PĀCTŎR, ōris. m. Cic. V. 5. 21. *Een tusschenspreker, middelaar, bemiddelaar, scheidsman, goede man.*
PĀCTŪM, i. n. *Verdrag, beding, overeenkomst, bespreek, verbond, toezegging.*
Quo pacto. Hor. E. 1. 17. 2. *Op wat wyze, of op wat manier.*
Nullo pacto. Cic. Off. 2. 14. Rull. 2. 15. *Geenzins, in geenerlei wyze, in geenerlei manier.*
Pactum. *'t Beding, de bedongе zaak.*
Pacta conventa. Cic. de Or. 2. 24. *De bedonge, wederzyds beslote, beloofde, of toegestemde zaaken.*
Formula pacti. Ovid. Her. 20. 151. *'t Beworp, of ontwerp van een verdrag.*
PĀCTŬS, ă, ŭm. *Dat men gemaakt, bedongen, besproken, of wederzyds beloofd heeft.*
Pactæ cum hoste induciæ. Cic. Off. 1. 10. *Een bestant met den vyand gemaakt.*
Littoribus nostris anchora pacta tua est. Ovid. Her. 2. 4. *Gy hebt toezegging gedaan om op onze kusten te koomen ankeren; gy hebt u verbonden om weêr op onze kusten te keeren.*
Merces pacta. Hor. O. 3. 3. 22. *Een bedongen loon, of prys.*
Fides pacta. Ovid. F. 3. 485. *Een gegeeven woord, of belofte.*
Pacta dies. Cic. C. 1. 9. *Een bestemden, of gezetten dag.*
Pacta conjux. Ovid. M. 14. 451. *Een verloofde bruid.*

PAD.PÆ.

PĀDERBORNĀ, æ. f. *Paderborn*, een Hanzestad van Duitschland, in den Westfaalschen Kreits.
PĀDUS, i. m. Plin. H. 3. 16. *De Po*, een vermaarde stroom van Italien.
PÆĀN, ānis. m. Virg. Æ. 6. 657. *Een lofzang*, dien men ter eeren van Apollo zong.
Pæan. Cic. de Orat. 3. 47. *Een dichtmaat van vier lettergreepen*, waar van de drie eerste kort zyn, en de vierde lang is: of waar van de eerste lang is, en de drie laatste kort zyn, gelyk Părăbŏlām, of Pācĭfĭcā.
PÆDĀGŌGĪUM, ii. Plin. E. 7. 27. 13. Παιδαγωγεῖον. *Een slaavevertrek, of kindervertrek.*
Pædagogium. Ulp. Dig. 33. 7. 12. §. 32. *Een rot jonge slaaven die by eenen heer dienen.*
PÆDĀGŌGUS, i. m. Cic. Att. 12. 33. Παιδαγωγός. *Een Leermeester van kinderen, een kindermeester.*
PÆDĔRŌS, ōtis. m. Plin. H. 22. 22. Παιδέρως. *Kervel*, zeker kruid.
Pæderos. Plin. H. 37. 6. *Zekere Amethiststeen.*
PÆDŎR, ōris. m. Cic. T. Q. 3. 26. *Stank, vuiligheit, drek, morssigheit, onreinigheit, smeerigheit.*
PÆNŬLĀ. Zie Penula.
PÆŎN, ōnis. m. Cic. Or. 64. *Een voet van vier lettergreepen.* Zie Pæan.
PÆŌNĬĂ, æ. f. Plin. H. 25. 4. *Pioene*, zeker kruid.
(PÆTŬLUS, i. m. Cic. N. D. 1. 29. *Die een weinigje lonkt, die wat over zy ziet.*)
PÆTUS, i. m. Hor. S. 1. 3. 45.
Die

Die lonkt , die scheel , of over zij zoet , lonkend , gluurogig.

PAG.

PĀGĀNĬCŬS , ă , ŭm. *Van een landman , huisman , of boer , van een dorp.*

PĀGĀNĬCĂ pila. Mart. 7. 31. 7. *Een boere speelbal , een bal waar meê de boeren voortijds speelden.* Deezen bal was met veeren gevult.

PĀGĀTĬM. Adv. *In elk dorp , van dorp tot dorp.*

Templa quæ pagatim facrata habebant. Liv. 31. 26. *Tempelen die zij in elk dorp den Goden hadden toegewyd.*

PĀGĀNŬS , I. m. Cic. Dom. 28. *Een landman , huisman , boer , dorpman , landbouwer.*

PĀGĀNUS , ă , ŭm. *Van 't land , van een dorp , van de boeren.*

Pagana fercula. Prop. 4. 4. 76. *Boerekost , boeregerechten , kost die men op 't land eet.*

(Paganus. *Iemant die geen soldaat is.* Vos, nisi vincitis , pagani. Tac. H. 3. 24. 4. *Gy zult by mij voor geen soldaaten gehouden worden , ten zij gy de overhand hebt.*

Cultus paganus. Plin. E. 7. 25. 6. *Een kleed van iemant die in den oorlog niet is ; een kleed dat niet opgegordt , of opgegespt is.* Een gordel was eertyds het kenteken van een soldaat.

Qui cum esset paganus , fecit testamentum , mox militare cœpit. Ulp. Dig. 29. 1. §. 2. *Die, als hy noch geen soldaat was , eene uiterstewille gemaakt , en zich daar na in den oorlog begeeven heeft.*)

PĀGELLĂ , æ. f. Cic. F. 11. 25. *Een zydje van een blad , een bladzyde.*

PĀGINĂ , æ. f. Cic. Or. 13. *Een zyde van een blad , een bladzyde.*

Fortuna utramque paginam facit. Plin. H. 2. 7. *De fortuin, of wisselkans brengt geluk en ongeluk, voorspoed en tegenspoed , of goed en quaad mede.* Deeze spreekwyze speelt op de rekenboeken , waar in men aan de eene zyde den ontfang , en aan de andere den uitgift stelt.

Pagina. Plin. H. 17. 22. *De ruimte tusschen twee latten.*

PĀGĬNŬLĂ , æ. f. Cic. Att. 4. 8. Zie Pagella.

PĀGMENTŬM , I. n. Vitruv. 4. 6. *Een t'zamenvoegzel van verscheide stukken*, gelyk van pancelen en klampen tot een deur.

PAGRUS , I. m. Plin. H. 32. 10. Φάγρος. *Een heel slekkige zeevisch.* Daar zyner die schryven Phager , gri.

PĀGŪRUS , I. m. Plin. H. 9. 31. Πάγουρος. *Zekere groote kreeft , of krabbe.*

PĀGŬS , I. m. Virg. G. 2. 381. *Een dorp , een groot gehucht.*

Pagus. Cæs. B. G. 1. 12. 4. *Een landstreek , gewest , land , landschap.*

PAL.

PĀLĂ , æ. f. Varr. L. L. 4. 31. Cato R. R. 10. Plin. H. 18. 6. *Een koornschup , een schup om 't koorn mee om te zetten. Een schentel*, om 't brood meê in den oven te schieten , enz.

Pala. Cic. Off. 3. 9. *Een ringkas , de kas van een ring.* Hy voegt 'er Annuli by.

Pala. Plin. H. 12. 6. *Zekere appelboom.*

PĀLÆSTĪNĂ , æ. f. Plin. H. 5. 12. *Palestina , 't Joodsche land* , een Landschap van Azien.

(PĀLÆSTĪNUS , ă , ŭm. *Die , of dat uit het Joodsche land is.*

Bella Palæstinæ gentis. Sil. 3. 604. *De Joodsche oorlogen.*

Dione in Palæstinæ margine sedit aquæ. Ovid. F. 2. 464. *Dion heeft zich aan den oever van den Phrat , of aan den stroom van het Joodsche land opgehouden.*

PĀLÆSTĪNUS , I. m. *Een Palestyner , een inwooner van Palestina , een die uit het Joodsche land is.*

Palæstini credunt Derceto celebrasse stagna versa figura. Ovid. M. 4. 46. *De Palestyners , of inwooners van Palestina gelooven , dat Derceto in een veranderde gedaante , aan den oever dikwils gekoomen is.*)

PĀLÆSTRĂ , æ. f. Ter. E. 3. 2. 24. *De worsteling , het worstelspel , de oefening van 't worstelen.*

Palæstra. Cic. I. R. 2. 1. *De worstelplaats , 't worstelperk.*

Palæstra. *Een fraaye , of goede gestalte van 't lichaam door 't worstelen verkregen.*

In iis nullus motus est , qui non habeat palæstram quandam. Cic. Or. 68. *Zij doen niet de minste beweeging , of 't is met een fraaye zwier.*

Vires agrestes fine palæstra. Cic. L. I. 1. 3. *Onbedreve , lompe , of onbeschaafte krachten , of sterkte.*

PĀLÆSTRĬCĒ. Adv. Cic. Opt. Or. 3. *Als de worstelaars , op de wyze der worstelaaren.*

PĀLÆSTRĬCUS , ă , ŭm. Cic. Off. 1. 36. *Van een worstelaar , dat tot de worstelaars behoort.*

Ars palæstrica. Quintil. I. O. 2. 21. *De worstelkonst.*

PĀLÆSTRĬCŬS , I. m. Quintil. I. O. 2. 8 : 12. 2. *Een worstelmeester.* Men gebruikt het ook voor alle meesters , die lichaamelyke oeffeningen leeren , om eene goede lichaams gestalte te maaken.

PĀLÆSTRĪTĂ , æ. Cic. V. 2. 19. *Een worstelaar , een worstelmeester.*

PĀLĂM. Adv. *In 't openbaar , opentlijk , openbaarlijk , voor al de wereld , voor elks oog.*

Luce palam. Virg. Æ. 9. 153. Cic. Off. 3. 25. *Op den klaaren , of vollen middag , by klaaren dage.*

In foro palam testari aliquid. Cic. Cat. 8. *Iets opentlyk in de vierschaar zeggen , of getuigen.*

Palam est pisces audire. Plin. H. 10. 17. *'t Is klaar dat de visschen hooren.*

Palam est. Ter. E. 1. 2. 24. *'t Is ontdekt , de zaak is bekent , of is uitgelekt , is aan den dag gekomen.*

(Palam facere. *Bekent , of ruchtbaar maaken.* Iemants dood.

Regis morte palam facta. Liv. 1. 41. *Bekent , of ruchtbaar geworden zynde dat de Koning dood was.*

Excessum Augusti non prius palam fecit. Suet. Tib. 22. 1. *Hy heeft de dood van Augustus niet eer bekent gemaakt.*)

PĀLANGÆ , ārŭm. Varr. *bij* Non. 2. 725. Vitruv. 10. 8. *Rollen* , die men hellende op de strand legt , om de schepen in 't water te brengen , *of op 't land te trekken* , ook om groote zwaarten te bewegen.

PĀLANGĀRĪI , ōrŭm. Vitruv. 10. 8. *Arbeiders die zwaare gewigten , of lasten op rollen van de eene plaats naar de andere bragten.*

PĀLĀRĬS , ĭs. m. *en* f. ĕ , ĭs. n. Ulp. Dig. 7. 1. 9. §. 6. *Van staaken , of latten , dienstig tot staaken , of latten.*

PĀLĀTĪNĀTŬS inferior. *De Nederpalts , de Rynpalts onder den Paltsgraaf.* Superior. *De Opper-Palts* , een landschap van Duitschland , in de Beyersche Kreits.

PĀLĀTĬO , ōnis. f. Vitruv. 2. 9. *Heiwerk , ingeheide paalen , of masten , 't inheyen van masten* , om op te bouwen.

PĀLĀTĬŬM , ĭi. Mart. 4. 79. 7. Suet. Gr. 17. 3. *Een Prinsen hof , Vorsten hof , Konings hof , Vorsten wooning , een groot heeren huis , een heerlyk huis , of prachtig gebouw , een palleis.* Men kan de eerste lettergreep kort , *of* lang maaken.

PĀLĀTŬM , I. n. Hor. S. 2. 8. 38. *'t Mondverhemelte , gehemelte , of verhemeltzel van den mond.*

Erudita palata fastidiunt hunc cibum. Colum 8. 16. *Menschen van een fijn gehemelte , of fijne tong , walgen van die kost.*

PĀLĀTŬS , I. Cic. Fin. 2. 8. *Mondverhemelte , het gehemelte , of verhemeltzel van den mond.*

PĀLĀTŬS , ă , ŭm. Liv. 9. 31. *Verstrooit , verschooit , in wanorder gebragt*, van krygsbenden spreekende die men ge-

gestaegen en op de vlucht gedreven heeft.

PĂLEĂ, æ. Cic. F. 4. 27. *Stroo, kaf.*

Palea. Varr. R. R. 3. 9. Colum. 8. 2 *De lel van den haan.*

Palea æris. Plin. H. 34. 13. *Vylsel*, of *schrapsel van koper*; ook *schuim van koper.*

PĂLEĀR, is. n. Sen. H. 4. 1044. *De halsqnabbe van een os, 't vel dat den os onder den hals hangt.*
• Men zegt 't meest Palearia in plurali numero. Zoo doen Varr. R. R. 2. 5. Ovid. M. 2. 854. Virg. G. 3 53.

PĂLEĀRIŬM, ii. n. Colum. 1. 6. *De plaats daar men 't stroo*, of *kaf legt.*

PĂLEĀTŬS, ă, ŭm. Colum. 5. 6. *Met stroo gedekt, met kaf gemengt.*

PĂLĪLIĂ, ōrŭm. Tib. 2. 5. 87. *'t Paleisfeest*, dat de harders ter eeren van de Godinne Pales vierden, op den een en twintigsten April.

PĂLIMBĂCCHIUS, ii. m. Quintil. I. O. 9. 4. Παλιμβάκχειος. *Zekere voet*, of *dichtmaat*, van twee lange en eene korte lettergreep.

PĂLĪMPĪSSĂ, æ. f. Plin. H. 24. 7. Παλίμπισσα. *Pek dat tweemaal gesmolten is, herzoden pek.*

PĂLĪMPSĒSTŬS, i. m. Cic. F. 7. 18. Catull. 22. 5. *Zekere schryftafel*, daar 't schrift in is uitgewischt, om 'er iets anders op te schryven. *Een lei, een leyeboekje.*

PĂLĬTĀNS, āntĭs. omn. gen. Palitantes oves. Plaut. B. 5. 2. 5. *Dwalende, dolende*, of *afdwalende schaapen.*

PĂLĬNŌDIĂ, æ. Cic. Att. 7. 7. Παλινῳδία. *Herroeping, wederroeping.*

PĂLĬŪRŬS, i. Virg. E. 5. 40. *Een stekelige haage*, of *heestergewas.*

PĂLLĂ, æ. f. *Een wyde vrouwe tabberd, een huik*, die ze over haare andere klederen heen droegen. Cic. A. 3. 6. en Mart. 1. 93. 8. spreeken ook van een tabberd die de mannen in Oud-Vrankryk droegen, die zy Palla noemden.

PĂLLĂCĂ, æ. of

PĂLLĂCĔ, es. Suet Fl. 21. 3. *Een byzit, byslaapster.* Zie onze aanteekening.

PĂLLĂCĀNĂ, æ. Plin. H. 19. 5. *Zekere ajuin, prei*, of *look.*

PĂLLĔO, es, ŭi, ērĕ. Cic. A. 2. 34. *Verbleeken, bleek worden, besterven.*

Pallere. Cic. Her. 2. 25. *Bleek zyn.*
† Multos pallere colores. Prop. 1. 15. 39. *Dikwils van verwe*, of *gelaat veranderen, rood en bleek worden.*

(Pallere aliquem. *Om iemants wille*, (*vermits men hem zoo naerstig leest*) *van gelaat veranderen.*

Palles iratum Eupolidem. Pers. 1. 124. *Gy verandert van gelaat, om dat gy Eupolides leest*, die in zyn gedichten de verbisterde zeden van de menschen zoo bestraft heeft, als of hy ook u onder het leezen bestrafte.

Pallere. *Bevreest worden, bekommert zyn.* De vreeze doet ons van verwe, of gelaat veranderen.

Europe palluit. Hor. O. 3. 27. 27. *Europe is voor listen*, of *bedrog bevreest geweest.*

Pueris omnis pater & matercula pallet. Hor. E. 1. 7. 7. *Elk vader en moeder is bevreest*, of *bekommert over zyne*, of *haare kinderen.*

PALLESCO, is, ĕrĕ. *Bleek worden, besterven.*

Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa. Hor. E. 1. 1. 60. *Geens dings bewust zyn, en over geene schuld besterven.*

Pallescere amore. *Door liefde besterven*, of *bleek worden*; *de min*, of *liefde door het veranderen van zyn kleur te kennen geeven.* Bleekheit is een bewys van de liefde, Apulejus getuigt zulks M. 10. En de minnaars zyn bleek, om dat de aders het bloed, als Ovidius zegt M. 2. 824. dat door het minnen zich in de lever verspreidt, missen.

In quadam perditus incipis pallescere. Prop. 1. 13. 7. *Op een juffrouw verliefd zynde, begint gy een teken van uwe min te geeven door de verandering van uw gelaat.*)

PĂLLIĀTUS, ā, ŭm. *Die een langen mantel*, of *rok draagt*, op de wyze der Grieken.

Judex modo togatus, modo palliatus. Cic. A. 5. 5. *Een Rechter die dan eens met een tabberd, en dan eens met een mantel gaat.*

PĂLLIDŬLUS, ă, um. Catull. 65. 6. *Bleekachtig, wat bleek, wat ongedaan.*

PĂLLĬDŬS, ă, ŭm. Virg. G. 1. 277. *Bleek, zaal, ongedaan, droevig.* De compar. Pallidior staat by Ovid. M. 4. 134. en de superl. Pallidissimus by Cels. 5. 26.

Nomine in Hectoreo pallida eram. Ovid. Her. 1. 14. *Ik wierd bleek als ik den naam van Hektor hoorde.*

Regio pallida. Claud. R. P. 2. 326. *De hel, een naar en donker gewest.*

PĂLLIŎLĀTIM incedere. Plaut. P. 5. 1. 29. *Met een wolle kleedje*, of *falie op 't hoofd gaan*, by de Romeinen Palliolum genaamt.

PĂLLIŎLĀTŬS, ă, ŭm. Suet. Cl. 2. 5. Mart. 9. 33. 1. *Die een wolle kleedje op 't hoofd heeft*, dat de Romeinen Palliolum noemden.

PĂLLIŎLŬM, i. n. Cic. T. Q. 3. 23. *Zeker hoofddekzel*, of *hoofdkleedje*, dat de vrouwen en ook de mannen droegen, wanneer ze onpasselyk waaren.

PĂLLIŬM, ii. Cic. R. P. 9. Suet. T. 13. 1. *Een mantel, langen tabbaard*, of *tabberd*, of *lang overkleed*, dat de Grieken voornamentlyk de Wyzen, en luiden van aanzien droegen, als een teken van statelykheit.

Pallia. Ulp. Dig. 34. 2. 23. §. 2. *Klederen, kledinge, gewaad*, 't zy van man, of vrouw.

(Pallium. Ulp. Dig. 50. 16. 45. *Een deken, dekzel, sprei, alles waar mede een bed bespreid word.* Om dat de Ouden des nachts zich dekten met het geen zy des daags aan hadden.

Nero decubuit super lectum veteri pallio strato instructum. Suet. N. 48. 6. *Nero heeft zich op een bed, met een oude deken*, of *sprei bespreid, neder gelegt.*

Torrentur febribus artus, & gravius justo pallia pondus habent. Ovid. Her. 21. 169. *Ik leg in den brand*, of *de hitte van de koorts, en de dekens zyn my te zwaar.*

Pallium. *Een droogdoek.*

Trimalcio tergebatur palliis ex mollissima lana factis. Petron. 29. *Trimalcio wierd met droogdoeken, van zeer zachte wol gemaakt, afgedroogt.*)

PĂLLŌR, ōrĭs. m. Cic. T. Q. 4. 8. *Bleekheit, ongedaanheit.*

PĂLLŬLĂ, æ. f. Plaut. Truc. 2. 2. 16. *Een kleine*, of *korte vrouwe tabberd, een tabberdje.*

PĂLMĂ, æ. f. Cic. Fin. 2. 6. *De palm, 't vlak*, of *'t binnenste van de hand.*

Palma. *De hand.*

Dextra palma. Cic. Arat. 52. *De rechte*, of *rechter hand.*

Compressane palma, an porrecta ferio? Plaut. Cas. 2. 6. 53. *Zal ik met het vlak van de hand*, of *met de vuist slaan?*

Teneras arcebant vincula palmas. Virg. Æ. 2. 406. *De tedere handen waren geboeit.*

Palma. Catull. 64. 7. *Het bled*, of *'t breede eind van een riem.* Men gebruikt het ook om *Een riem* te zeggen.

Palma. Plin. H. 16. 42. *Een dadelboom*, ook *een palmboom* genoemt.

Palma. Plin. H. 13. 4. *Een dadel*, de vrucht des dadelbooms.

Palma, æ. Ter. Ph. prol. 17. *Een palmtak*, een teken van zege.

Palma. *Zege, overwinning.*

Palmam ferre. Cic. Att. 4. 15. *Zegepalmen* - of *zege behaalen, zeeghaftig zyn, de overhand hebben.*

In aliquam rem palmam possidere. Plaut. Most. 1. 1. 31. *Ergens boven anderen in uitmunten, anderen overtreffen, te boven gaan*, of *de loef afsteeken.*

Palmam alicui dare. Cic. de Or. 3. 35.

35. *Iemant het gewonnen geeven, voor iemant zwigten.*
Huic consilio palmam do. Ter. H. 4. 5. 31. *Ik acht dien raad boven alle andere.*
Plurimarum palmarum homo. Cic. S. R. 6. *Een man die veel overwinningen heeft behaalt.*
Palma. Varr. R. R. 1. 31. *Een druifdragende wyngaardrank*, om ze van de rankjes te onderscheiden, die, wegens hunne teêrheit, noch niet draagen.
PĀLMĀRĪS, ĭs. m. *en* f. ē, ĭs. n. *Zegeprys, 't geen men als een prys*, of *vergelding van eene overwinning*, of *zege schenkt.*
Palmaris statua. Cic. A. 6. 5. *Een beeld ter gedachtenis van eene bevochte zege opgerecht.*
(Palmaris. *Een handbreed lang*, of *vier vingeren breed.*
Concidi in virgulas palmares. Varr. R. R. 1. 35. *In roedjes van een hand breed lang gesneden worden.*)
PĀLMĀRIŪM, iī. n. Ulp. Dig. 50. 13. 1. §. 12. *Zegeprys, prys, loon*, of *vergelding van overwinninge.*
PĀLMĀRIŪS, ă, ūm. Ter. E. 5. 4. 8. *Die den prys*, of *de vergelding van een overwinninge verdient, behaalt*, of *waerdig is.*
PĀLMĀRIŪS, ă, ūm. Colum. 8. 3. *Een palm*, of *handbreed, vier vingeren lang, breed, hoog*, of *dik.*
PĀLMĀTŪS, ă, ūm. Liv. 30. 15: 31. 11. *Met palmen gestikt*, van een krygsrok spreekende.
PĀLMĀTŪS, ă, ūm. Palmatus paries. Quintil. D. 1. *Een muur daar de palm van een hand op staat* die 'er op geslagen is.
PĀLMĒS, ĭtĭs. m. Plin. H. 17. 22. *Een druifdragende wyngaardrank.*
Palmes. Plin. H. 13. 4. *Een dadeltak.*
PĀLMĒTŪM, ī. n. Plin. H. 6. 27. *Een plaats met dadelboomen beplant.*
PĀLMĔŪS, ă, ūm. Colum. 5. 5. *Van den dadelboom, dadelbooms.*
Vinum palmeum. Plin. H. 23. 1. *Wyn uit dadels geparst, dadelwyn.*
PĀLMĬFĔR, ă, ūm. Ovid. Am. 2. 13. 8. *Daar dadelboomen staan*, of *wassen.*
PĀLMĬPĒDĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Varr. R. R. 2. 4. Vitruv. 10. 20. Colum. 3. 19. *Van een voet en een palm*, of *handbreed.*
PĀLMĬPĒS, ĕdis. omn. gen. Plin. H. 17. 20. *Een voet en een palm*, of *handbreed.*
(Palmipes. *Die vlakke voeten heeft naar de gelykenisse van een vlakke hand.*
Volucres in genere palmipedum sunt. Plin. H. 10. 11: 11. 47. *Daar zyn vogels die vlakke*, of *platte voeten hebben.*)
PĀLMO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 11. 2. *Een wyngaard opbinden*, of *aan latten binden.*
Palmare. Quintil. D. 1. *De palm van de hand op*, of *in iets drukken.*
PĀLMŌSUS, ă, ūm. Virg. Æ. 3. 705. *Dat veel dadelboomen voortbrengt, vruchtbaar in dadelboomen.*
PĀLMŬLĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 67. *Een dadel*, de vrucht des dadelbooms.
Palmula. Catull. 4. 4. Virg. Æ. 5. 163. *'t Bled*, of *breede eind van een riem.*
PĀLMŬS, ī. m. *Een palm.* Daar zyn 'er tweederlei, een van twaalf, Plin. H. 7. 16. en een van vier vingeren breed. Vitruv. 3. 1.
PĀLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 11. 2. *Een wyngaard aan staaken*, of *latten binden.*
PĀLŎR, āris, ātŭs sūm, ārī. Liv. 1. 11. *Loopen, zwerven, achter 't land doolen*, of *omzwerven.*
PĀLPĀTIO, ōnis. f. Plaut. Men. 4. 2. 43. *Streling, vleijing, liefkozing, pluimstryking.*
PĀLPĀTŎR, ōris. m. Plaut. R. 1. 2. 38. *Een vleijer*, of *pluimstryker.*
PĀLPEBRÆ, ārūm. f. plur. Cic. N. D. 2. 57. *De oogleden.*
Palpebræ. Plin. H. 11. 37. *'t Haair der oogleden.*
(PĀLPEBRĀLĬS, ĭs. m. *en* f. lĕ, ĭs. n. *Dat van de winkbrauwen is*, of *tot de winkbrauwen behoort.*
Pili palpebrales. Prudent. H. 872. *'t Haair van de winkbrauwen.*)
PĀLPĬTĀTĬO, ōnis. f. *Klopping, beeving, trilling.*
Palpitatio cordis. Plin. H. 32. 5. *Hartklopping, hartbeeving.*
PĀLPĬTĀTŪS, ūs. m. Plin. H. 9. 30. *Klopping, beeving, trilling.*
PĀLPĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. N. D. 2. 9. *Kloppen, beeven, trillen, op en neder gaan, jaagen.* Dit word van 't hart gezegt.
PĀLPO, ās, āvī, ātūm, ārĕ aliquem. Juv. 1. 35. *Iemant streelen*, of *zoetjes met de hand stryken, iemant pluimstryken*, of *vleijen.*
(PĀLPO, ōnis. m. Pers. 5. 176. Zie Palpator.)
PĀLPŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. Plaut. Am. 1. 3. 9. Zie Palpo.
(PĀLPŪM, ī. n. Plaut. Ps. 4. 1. 35. Am. 1. 3. 28. *Streling, gevlei, pluimstrykery.*)
PĀLŪDĀMĔNTŪM, ī. n. Liv. 1. 26: 9. 5. *Zekere krygsrok*, of *wapenrok.*
Imperatoria paludamenta. Plin. H. 22. 2. *Een wapenrok van een Veldoverste.*
PĀLŪDĀTŪS, ă, ūm. Cic. V. 5. 13. *Met een krygs - of wapenrok gekleeds.*
(PĀLŪDĬCŎLĂ, æ. m. *en* f. *Die aan moerassen woont, die zich in moerassen ophoud.* Een woord van de laatere eeuw.
Paludicolæ Sicambri. Sidon. E. 4. 1. *De Sikambers die in laagten*, of *aan moerassen woonen.*
Paludicola Ravenna. Sidon. E. 7. 17. *Ravenne dat in de laagte*, of *aan moerassen legt.*
Paludicola avis. Auson. Tetrast. ad Februar. 2. *Een vogel die zich in moerassen ontoud; Een end*, of *endvogel.*
PĀLŪDĬFĔR, ă, ūm. *Moerassig, broekachtig, drassig, moerachtig.*
Paludiferæ aquæ. Ovid. Ph. 41. *Moerassige wateren.*)
PĀLŪDŌSUS, ă, ūm. Ovid. M. 5. 268. Stat. S. 3. 2. 108. *Moerachtig, moerassig, drassig, broekachtig.*
PALŪM, ī. n. *Pau*, een stad van Vrankryk, en de hoofdstad van Bearn.
PĀLŪMBĂ, æ. f. Mart. 13. 67. 1. *Een houtduif, ringelduif*, of *wilde duif.*
PĀLŪMBĒS, ĭs. m. *en* f. Virg E. 1. 58. *Een houtduif*, of *ringelduif.*
PĀLŪMBĪNUS, ă, ūm. *Dat van een houtduif*, of *ringelduif is.*
Palumbina caro. Plin. H. 30. 12. *Houtduiven vleesch.*
PĀLŪMBŬS, ī. m. Plin. H. 30. 7. *Een houtduif, een ringelduif.*
PĀLŬS, ūdis. f. Cæs. B. G. 2. 16. 5. *Een moeras, broekland.*
PĀLŬS, ī. m. Tib. 1. 8. 33. Plin. H. 17. 9. *Een paal*, of *staak.*
Alligare aliquem ad palum. Cic. V. 5. 5. *Iemant aan een paal binden.*
(Ad palum exerceri. Sen. E. 18. *Aan de paal drillen.* Dit was eertyds een oefening voor de soldaaten en schermvechters. Van elk wierd een paal, of staak vast in den grond geslagen, zoo dat die zich niet bewegde. Tegens dien oeffende zich de soldaat of schermvechter, gewapend met een teene schild, en een knods, als tegens zynen vyand, gelyk Vegetius het zelve wydloopiger beschryft, 1. 11.)
PĀLŪSTĔR, trĭs. m. *en* pālūstrĭs, ĭs. f. trĕ, ĭs. n. Colum. 3. 13. *Moerassig, drassig, moerachtig, broekachtig, van een moeras.*
Palustres junci. Ovid. M. 8. 336. *Moerasbiezen.*
Palustris locus. Cæs. B. G. 7. 20. 4. *Een moerassige plaats.*

PAM.

PĀMPĬNĀCĔŪS, ă, ūm. Colum. 12. 20. *Gelyk een jonge, groene*, of *tedere wyngaardrank.*
PĀMPĬNĀRIUS, ă, ūm. *Van een jon-*

jonge, of *groene wyngaardrank*.
Palmes pampinarius. Colum. 5. 6: 4. 24. *Een jonge wyngaardscheut*, *wyngaardlot*, of *rank*, die noch niet dan bladeren draagt.

PAMPINATIO, ōnis. f. Colum. 11. 2. *Affnyding*, of *snoeying van de overvloedige jonge wyngaardranken*.

PĀMPINĀTOR, oris. m. Colum. 4. 27. *Een wyngaardsnoeyer*.

PĀMPINĀTUS, ă, um. Plin. H. 16. 42. *Als wyngaardbladeren*, of *wyngaardranken*.

PĀMPINEUS, ă, ŭm. Virg. G. 2. 5. *Die vol wyngaardbladeren*, of *wyngaardranken is*.

PĀMPINO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Varr. R R. 1. 31. Colum. 11. 2. *Den wyngaard dunnen de overvloedige bladeren en ranken van den wyngaard afdoen*.

PĀMPINOSUS, ă, ūm. Colum. 5. 5. *Vol wyngaardbladeren*.

PAMPINUS, i. m. Colum. 5. 6. *Een wyngaardblad*, of *de jonge groene wyngaardrank*.

(Pampinus. Plin. H. 9. 51. *De baard*, *de hoorntjes van sommige vischen*.)

PAN.

PĂNĂCEĂ, æ. f. Virg. 12. 419. Πανάκεια. *Panacea*, een algeneezend kruid, of algemeen geneesmiddel.

PĂNĂCES, is. n. Plin. H. 25. 4. *Panaces*, zeker algeneezend kruid.

PĀNĀRIŎLUM, i. n. Mart. 5. 51. 10. *Een broodkorfje*, of *broodmandje*.

PĀNĀRIUM, ii. n. Varr. L. L. 4. 22. Suet. C. 18. 4. Plin. E. 1. 6. *Een broodkas*, *kist*, of *spinde*, *een spyskelder*.

PĀNĀX, ăcis. Colum. 11. 3. Plin. H. 19. 12. *Panaces*, zeker algeneezend kruid. 't Geslacht, (*genus*) van dit woord is niet zeker.

PĀNCRĀTIĀSTĒS, æ. m. Quintil. I. O. 2. 8. Gell. 3. 15. Παγκρατιαστής. *Een worstelaar*, die handen en voeten en al zyne krachten te werk stelt, om zynen tegenstryder onder de voet te smyten.

PĀNCRĀTICE. Adv. Plaut. B. 2. 3. 14. *Op de wyze van een worstelaar*, Pancratiastes genoemt.

PANCRĀTIUM, ii. n. Prop. 3. 12. 8. *Worsteling*, waar in men zyn handen en voeten enz. gebruikte, om zynen tegenvechter onder de voet te smyten.

PANCRĒSTUM medicamentum, i. n. Πάγχρηστον. Cic. V. 3. 65. *Een algemeen geneesmiddel*, dat allerlei quaalen, of gebreken geneest.

PANDĀTIO, ōnis. f. Vitruv. 7. 1. *Inbuiging*, of *zakking van een balk*, wanneer 'er te zwaaren last op legt.

PANDECTÆ, ārum. f. plur. Gell. Præf. en 13. 9. *Een boek dat alles bevat*. Tegenwoordig word het genomen voor de 50 boeken van de *Digesta*, waar in de meeningen der oude Rechtsgeleerden begrepen zyn.

PĀNDICULANS, antis. omn. gen. *Die zich en 't geeuwen uitrekt*.
Pandiculans oscitatur. Plaut. Men. 5. 2. 80. *Hy geeuwt terwyl hy zich uitrekt*.

PĀNDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Vitruv. 6. 11: 2. 9. Quintil. I. O. 11. 3. *Buigen*, *inbuigen*, *doorbuigen*, *zakken*, van een balk spreekende die te zwaar geladen is.

PANDO, is, pāndi, pāssūm, pāndĕrĕ. Plaut. B. 3. 1. 1. *Openen*, *opdoen*, *uitspreiden*, *uitbreiden*, *uitstrekken*, *vertoonen*, *verklaaren*.
Alas ad Solem pandere. Virg. G. 4. 28. *Zyn vleugelen in de Zon uitspreiden*.
Brachia pandere. Virg. Æ. 6. 282 *De takken uitbreiden*.
Crura in orbem pandere. Petron. 62. *De beenen in 't rond uitsteeken*.
Mœnia urbis pandere. Virg. Æ. 2. 234. *Een open*, of *stormgat in een stads muur maaken*.
Iter alicui pandere. Ovid. Pis. 212. *Iemant eenen weg openen*, of *banen*.
Vela orationis pandere. Cic. T. Q. 4. 5. *In een rede uitweiden*.
Aliquid dictis pandere. Lucret. 5. 55. *Iets uitleggen*, of *verklaaren*.
Panditur planities. Liv. 32. 4. *De vlakte doet zich op*, of *vertoont zich*.
Longe lateque se pandunt divina illa bona. Cic. T. Q. 5. 27. *Die goddelyke gaven vertoonen zich wyd en zyd*, of *van alle kanten*.

PANDOR, āris, ātus sum, āri. Plin. H. 16. 42. *Buigen*, *inbuigen*, *doorbuigen*, *zakken*, *doorzakken*. Van een balk spreekende die te zwaar geladen is.

PĀNDUS, ă, ŭm. Vitruv. 2. 9. *Gebogen*, *ingebogen*, *doorgebogen*, *gezakt*, van een te zwaar geladen balk spreekende.
Carinæ pandæ. Virg. G. 2. 445. *Schepen die in 't midden ingebogen*, *en achter en voor hoog zyn*.
Asellus pandus. Ovid. F. 1. 399. *Een ezel wiens rug (door den zwaaren last) inbuigt*.)

PĀNĒGYRICUS, i. m. Cic. Or. 11. Πανηγυρικός. *Een lofrede*, *lofspraak*, *lofschrift*.

(PĀNĒGYRIS, is. f. *Een openbaare vergadering van de Grieken*, *die alle vyf jaaren te Athenen gehouden wierd*. 't Is een Griekscht woord Πανήγυρις, en koomt van Ἄγυρις, *Een vergadering*, dat nederduitsch van Ἀγορά. *De merkt*. in 't Griekscht naar de wyze der Æoliers o in υ veranderd zynde. Zie Voss. I. O. 1. 5. 1. 't Word in het Latynsch ook gevonden by Cic. Att. 1. 14. Erat in eo ipso loco illo die nundinarum πανήγυρις. *Aan de zelve plaats op de jaarmerkt was een openbaare vergadering*.

Panegyris. *Een lofschrift*, of *lofgedicht*. Zoo worden de lofgedichten, waar mede Klaudianus den lof van verscheide Keizeren beschreven heeft, Panegyres genoemt.
Panegyrici. Quintil. I. O. 3. 6. *Lofreedenen*, *lofspraaken*.
Panegyrista, æ. m. Sidon. E. 4. 1. *Een schryver van lofschriften*.)

PANGO, is, panxi, pactum, pāngĕre. *Inslaan*, *indryven*, *zetten*, *planten*, *hechten*. Het præteritum Pegi staat by Cic. L. L. 1. 21.
Pangere clavum. Liv. 7. 3. *Een spyker*, of *nagel inslaan*.
Inducias pangere. Liv. 27. 30. *Een bestant maaken*. Societatem cum aliquo. Liv. 34. 31. *Met iemant een verbond*, of *genootschap maaken*.
Pangere. Colum. 3. 3. *Planten*, *zetten*, *pooten*, van een wyngaard spreekende.
Pangere versus. Cic. F. 16. 18. *Vaerzen*, of *gedichten maaken*.
Ego mira poemata pango. Hor. A. P. 416. *Ik maak wonder fraaye gedichten*.

PĀNICŪLĀ, æ. f. Plin. H. 16. 10. *Een pluimachtige knop*, of *rietpluim*, *aan sommige gewassen*, *waar in de kern*, of *'t zaad zit*, gelyk men ziet in de roozeboomen, kers, amandelboomen, enz.

PĀNICŪM, i. n. *Hierze*, als sommige willen. Zeker onkruid. Plin. H. 18. 7. Cæs. B. C. 2. 22. 1. (Bodæus heeft het afgebeeldt over Theoph. H. P. 8. 3.)

PĀNICUS, ă, ūm. Cic. Att. 16. 1. *Dat schrik*, of *verbaasdheit verwekt*, *dat schrik*, of *schielyke ontsteltenis baart*, of *aanjaagt*.
Panicus casus. Cic. Att. 7. 26. *Een geval dat een groote schrik baart*. (Daar word nu geleezen Parthicus.)

PĀNIFICIŪM, ii. n. Cels. 2. 18: 3. 18. *Broodbakking*, *het bakken*, *'t bakkers handwerk*, of *'t brood zelf*.

PĀNIS, is. m. Cic. Pis. 27. *Brood*.
Panis candidus. Quintil. I. O. 6. 3. *Wittebrood*. Ater. Ter. E. 5. 4. 17. *Zwart brood*. Cibarius. Cic. T. Q. 5. 34. Secundus. Hor. E. 2. 1. 123. (Secundarius. Suet. A. 76. 2.) *Bruin brood*, *roggenbrood*. Nauticus. Plin. H. 22. 25. *Scheeps brood*, *tweebak*, of *beschuit*.
Panis. *Broodklomp*, *al wat naar de gedaante van brood word gemaakt*, *al wat naar brood gelykt*.
Panes æris aqua refrigerantur. Plin. H. 33. 11. *De klompen metaal worden koel gemaakt als 'er water op gegoten word*.)

PĀNNICŪLĀRIĀ, æ. f. Ulp. Dig. 48. 20. 6. *Al wat de gevangenen*

in de gevangenis brengen, als hunne plunje, geld, enz.

PANNICULUS, i. m. Juv. 6. 260. *Heele dunne*, of *fijne stoffe*, gelyk zyde, enz.

Panniculus. Cels. 6. 18: 7. 20. *Een end versleten kleed*, *een gescheurde lap van end laken*, *enz.*

PANNONIA, æ. f. Plin. H. 3. 25. *Pannonien*, tegenwoordig *Hongaryen.*

PANNOSUS, a, um. Cic. Att. 4. 3. *Die gescheurde kleêren*, of *onde vodden aan heeft*, *gansch sober*, *mager*, of *slecht in de plunje.*

PANNUCEUS, a, um. Pers. 4. 21. *Met gescheurde kleêren*, of *heel armelyk gekleed.*

PANNUS, i. m. Hor. E. 1. 17. 25. *Laken*, *stoffe.*

Pannus. Colum. 6. 12. *Linnen*, *lijnwaat*, *doek.*

Pannus. *Een oud*, *versleten*, of *gescheurt kleed*, *oude versleete vodden*, *lorren*, of *lappen.*

Pannis obsitus. Ter. E. 2. 2. 5. Suet. C. 35. 5. *Met gescheurde kleêren gekleed*, *gansch slecht in de noppen.*

PANORMUS, i. f. Liv. 24. 35. *Palermo*, een stad van Sicilien.

PANSUS, a, um. Vitruv. 3. 1. Plin. H. 1. 45. *Uitgebreid*, *uitgerekt*, *uitgestrekt.* (Men zegt dit van Pando, als scansum van scando. Gell. 15. 15. en Serv. Æ. 1. 484. verwerpen dit participium, en willen dat men alleenlyk Passus gebruiken zal. Maar Gifan. Lucret. Coll. in dispansus en Voss. Anal. 3. 26. bewyzen genoegzaam het gebruik van het zelve, niet alleen uit de kerkelyke Schryvers Minutius Felix en Prudentius; maar ook uit Lucretius, en wy voegen 'er by Plaut. Merc. 3. 4. 55. Zie ook Expansus.)

PANTHEON, ei. n. Plin. H. 36. 15. Πάνθεον. *De Allergoden Tempel binnen Rome.* Hy was rond gemaakt, om hem naar den hemel te doen gelyken, en word noch hedendaags te Rome, in zynen vollen opstal gezien.

PANTHER, eris. m. Ulp. Dig. 19. 1. 11. §. 18. Varr. L. L. 4. 20. *Een vogelnet*, dus genoemt, om dat 'er geen vogel is die daar meê niet kan gevangen worden.

PANTHERA, æ. f. Lucret. 4. 1010. Cic. N. D. 2. 50. *Een Panter*, of *Panterdier*, zeker wild dier dat een gespikkelde huid heeft.

PANTHERINUS, a, um. Plin. H. 35. 11. Plaut. E. 1. 1. 16. *Van 't panterdier*, *als een panter*, *dat het panterdier betreft.*

PANTICES, um. m. plur. *De buik.* Plaut. Ps. 1. 2. 51. (de ablativus singularis Pantice staat by Tib. 4. 15. 28.

Illud, cor pecudis, quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi, & rubro pulmone vetus lanius per compita portat multo altius sapit. Mart. 6. 64. 19. *'t Hart van een beest*, *dat de slagter alreeds met de gekronkelde ingewanden*, *de voeten*, *en vervuilde long langs de straaten draagt*, *is wyzer dan 't uwe*; of *een verrot en stinkend beest is verstandiger dan gy zijt.* Zie Turn. Adv. 24. 27. 't Zyn veel meer *de ingewanden*, die de slagters, wegens hunne menigvuldige vellen, *'t buik* noemen. Zie Junius Nomencl. c. 11. in Echinus of anders Dalechamp. over Plin. H. 2. 37. Scal. Catal. p. 230.)

PANTOMIMA, æ. Sen. Helv. 12. Παντομίμη. *Een toneel - of guichelspeelster*, *die allerhande gebaar maakt.*

PANTOMIMICUS, a, um. Sen. E. 29. *Van een toneel -* of *guichelspeelster*, *die allerhande gebaar maakt.*

PANTOMIMUS, i. m. Plin. E. 7. 24. 4. *Een toneelspeelder*, of *guichelaar*, *die allerlei gebaar maakt.*

PANUCELLIUM, ii. n. In oude Glossen, (Panuclum. Varr. L. L. 4. 23. Panulia, *of* Panucla. Isid. 19. 29.) *Garen op een spil gedraait*, of *gewonden*, *een wevers spoel met garen.* Of wel, *wol op een spinrokken gerekkent.*

PANUS, i. m. Lucil. *bij* Non. 2. 623. *Garen op een spil gedraait*, *gewonden*, of *gespoelt*; *een wevers spoel met garen*, *een klouwe garen.*

Panus. Cels. 5. 18. *Een koude kliere*, *een zweer*, of *gezwel*, dat aan den hals onder de ooren, enz. komt.

(Panus. Plin. H. 16. 8. *Zwam in de boomen.*)

PAP.

PAPÆ! interj. Ter. E. 2. 3. 26. *Ai! is 't mogelyk!* Een inwerpsel dat de Latynen gebruiken om hunne verwondering uit te drukken.

PAPAVER, eris. m. Virg. E. 2. 47. Liv. 1. 54. *Mankop*, *slaapkruid*, *heul*, *heulzaadkruid.* Men vind Papaverem by Plaut. Trin. 2. 4. 8. Fest. 1. 2. 113. 't geen te kennen geeft, dat deeze Schryver dit in masculino genere heeft gebruikt.

PAPAVERATUS, a, um. *Wit*, of *dun.*

Papaveratæ vestes. Plin. H. 8. 48. *Witte*, of *dunne kledêren.* Dus in 't Latyn genoemt, of om dat ze wit, of om dat ze dun en fijn waren als de heulbloem.

PAPAVEREUS, a, um. Ovid. F. 4. 438. *Van heul*, of *als heul*, of *slaapkruid*, *dat naar mankop gelijkt.*

PAPILIO, onis. m. Ovid. M. 15. 374. Colum 9. 14. *Een uiltje*, *witje*, *kapelletje*, *vlinder*, *munnikje*, zeker bloedeloos diertje.

Papilio. Plin. H. 5. 3. Veg. 1. 23. *Een tent*, *veldtent*, *veldent.*

PAPILLA, æ. f. Ovid. Am. 1. 5. 20. Plin. H. 11. 37. *De tepel van de borst.*

Papilla. Virg. Æ 11. 803. *De borst*, of *mam.*

Papilla. Varr. R. R. 3. 14. *De steutel*, of *tap van een kraan.*

PAPPAS. Juv. 6. 633. *Een voedstervader*, *minnevader.*

PAPPO, as. avi, atum, are. Pers. 3. 17. *Al stamelende*, *als de kinderen*, *zynen vader aanspreeken.*

(Pappare. *Spys neemen*, *eeten.*

Novo liberto opus est quod pappet. Plaut. E. 5. 2. 61. *De nieuwe vrygelatene heeft spyze van noden.*)

PAPPUS, i. m. Lucret. 3. 387. *Een paerdebloem*, of *de wol van deeze bloem*, die in de lucht vliegt als men 'er tegens blaast.

(Pappus. *Een grootvader.*

Pappos trementes nepotes antefe-runt patribus. Auson. Eid. 4. 18. *De kinds kinderen houden meer van oude grootvaders*, *als van vaders.*

Papulæ. Cels. 5. 28. *Roodhond*, of *roodgrond*, zekere quaal.

Papulæ. Cels. 5. 28. *De kinderpokjes*, *de mazelen.*

Papulas observatis alienas, ipsi obsiti pluribus ulceribus. Sen. V. B. 27. *Gy let op een anders puisjes en zijt zelf vol zweeren*; *gy ziet kleine misgreepen in een ander*, *en hebt zelf veel groove feilen begaan.*)

PAPYRACEUS, a, um. Παπυράκεος. *Papiere*, *van papier*, of *van een heester gemaakt.* Papyrus genoemt, die in de Egyptische moerassen wies.

Papyraceæ naves. Plin. H. 6. 22. *Papiere*, of *papierboome schuitjes*, van de schors deezer heesteren gemaakt.

PAPYRIFER, a, um. Ovid. M. 15. 753. *Dat deeze papierboom*, of *dit heestergewas*, Papyrum genoemt, voortbrengt.

PAPYRUM, i. n. Plin. H. 13. 11. *Papier*, of *papierboom*, zeker heestergewas, dat in de moerassen van Egypten groeide, op welkers schorsse geschreven wierd, waar van daan ons woord *papier* ontleent is.

PAPYRUS, i. f. Plin. H. 13. 11. Mart. 3. 2. 4. Πάπυρος. Zie Papyrum.

PAR.

PAR, is. n. *Een koppel*, *een paar*, *twee.*

Par columbarum. Ovid. M. 13. 833. *Een koppel*, of *paar duiven.*

Nobilissimum par Gladiatorum. Cic. Op-

Opt Or. 6. *Een paar beroemde schermers.*

PAR, is. omn. gen. *Gelyk, even eens, overeenkomstig.*

Virtutes inter se pares [illegible] de Or. 1. 16. *Deugden van [illegible] gewigt, of die malkanderen gelyk zyn.*

Par rebus ipsis oratio. Cic. Or. 36. *Een rede met de stoffe, of 't onderwerp overeenkomstig.*

Par ac similis scelestorum. Cic in Sall 2. *Die den booswigten in alles gelykt.*

Infima summis paria facere. Cic. L. L. 3. 9. *Alles overhoop, of t'onderste boven smyten.*

Parissimi estis. Plaut. Curc. 4. 2. 20. *Gy gelykt malkanderen heel wel.*

Par ingenium nactus. Ter. Hec. 1. 2. 95. *Een gelyken inborst gevonden hebbende.*

Cantare pares. Virg. E. 7. 5. *Twee die even wel, of even fraai zingen.*

Non par arbitror, &c. seq. inf. Plaut. Am. prol. 61. *Ik oordeel 't niet recht, redelyk, behoorlyk, billyk, of rechtmatig, dat, enz.*

Illius consilio par erat ea prospici. Ter. Hec. 4. 1. 46. *'t Was behoorlyk dat'er in die dingen, door zynen raad, voorzien wierd, of voorzieninge wierd gedaan.*

Par pari referre. Ter. E. 3. 1. 55. *of* Parem gratiam referre. Ter. E. 4. 4. 51. (Par referre. Ter. Ad. 1. 1. 48.) *Het zelve vergelden, een gelyken dienst, of vergeldinge doen*, van een weldaad spreekende.

Cum aliquo paria facere. Sen. B. 3. 9. *Iemant het zelve vergelden, of met de eige munt betaalen, het met iemant gelyk maaken.*

Cum Diis ex pari vivit. Sen. E. 59. *Hy leeft gelyk, of stelt zich gelyk met de Goden.*

Huic repugno quoad possum, sed adhuc pares non sumus. Cic. Att. 12. 15. *Ik keer hem zoo veel af als ik kan, maar ik ben zyns gelyk noch niet.*

Par adulatoribus non erit. Sen. N. Q. Præf. 4. *Gy zult werk hebben de vleyers, of pluimstrykers af te weeren.*

Par magis in adversandum, quam collega ditur Consuli. Liv. 22. 35. *Hy word den Burgermeester toegevoegt, meer om hem de voet dwars te zetten, dan als een amptgenoot.*

Par impar. Hor. S. 2. 3. 248. Suet. A. 71. 7. *Even, of oneven*, zeker spel dus genoemt.

Verbum Latinum par Græco; & idem valens. Cic. Fin. 2. 4. *Het Latynsche woord heeft gelyke kracht met het Grieksche, en betekent volkomen het zelve.*

Par laboribus corpus. Quintil. D. 15. *Een lichaam bequaam om allerlei ongemak, of arbeid uit te staan.*

PAR, āris. n. Virg. E. 76. *Een paar, een koppel.*

(Par. *Een ega, 't zy man, of vrouw*; ook *'s mannetje, of 't wyfje* van de beesten.

Accumbit cum pare quisque sua. Ovid. F. 3. 526. *Elk legt aan de tafel met zyn ega, of huisvrouw.* Naar de wyze der Ouden.

Venus docuit jungi cum pare quemque sua. Ovid. F. 4. 98. *Venus heeft elk een geleert zich te voegen by zyn ega, of te vermengen met zyn huisvrouw.*

Cerva parem sequitur. Ovid. Art. 2. 483. *De hinde volgt haar mannetje.*)

PĂRĀBILIS, is. m. *en* f. ile, is. n. Cic. T. Q. 5. 33. *Gemeen, dat wel te krygen, of wel te bekoomen is.*

Parabilis victus. Curt. 6. 2. 3. *Gemeene spyze, mondkost, die wel te bekoomen is.*

PĂRĂBŎLĀ, æ. f. Quintil. I. O. 5. 11. *Een gelykenis, vergelyking, zinnebeeld, gelykspreuk.*

PĂRĂCĔNTĒSIS, is. f. Plin. H. 25. 13. Παρακέντησις. *Een geneezing die door het toenaayen van de wonde geschied.*

(PĂRĀDĀ, æ. f. Auson. E. 5. 15. *Een schip, waar in een bruidsbed was.* Zie onze aantekening over Suet. J. 52. 1. §. 3.

PĂRĀDISICŎLĀ, æ. m. Prud. H. 928. *Een inwooner van 't Paradys, of den Hemel.* Dit en 't volgende woord zyn van de latere eeuw.

PĂRĀDĪSUS, i. m. *Een lusthof, een groenen hof, een diergaarde.* 't Is een Persiaansch woord. Xenoph. Memor. 5. 829. C. Ὅπως κηπόι τε ἔσονται, οἱ παράδεισοι καλοῦνται. En is van deeze overgegaan tot de Grieken. Pollux. 9. 3. Of de παράδεισοι βαρβαρικον ἦν ὄνομα, ἀλλ' ἐς τὴν κατὰ συνήθειαν τῆς χρήσεως Ἑλληνικήν. 't Word ook in 't Grieksch geschreven gevonden by Gell. 2. 20.

Paradisus. Prud. Ps. 224. Isid. 14. 3. *'t Paradys.* Een hof in 't Oosten, waar in de eerste menschen geschapen zyn.

Paradisus. Prud. H. 839. Καθημ. 10. 162. Tertull. Apolog. 47. *'t Paradys, de Hemel.*)

PĂRĀDŎXŬM, i. n. Cic. A. Q. 4. 44. Παράδοξον. *Een wonderspreuk, een wonderlyk, of zeldzaam ding, iets dat tegens de meening van den gemeenen man waar is.* 't Is een Grieksch woord.

(PĂRĀDŎXŬS, i. m. *Een kluchtspeelder, poetzemaaker.* Zoo heeft het de vetus Interpres van Juven. 8. 185. gebruikt.

PĂRĀDRŎMIS, idis. f. Vitruv. 5. 11: 6. 10. *Een opene galdery, of wandelplaats.* 't Is een Grieksch woord. En word in deezen schryver in 't Grieksch gelezen παραδρομίς.)

PĂRÆTŎNIŬM, ii. n. Vitruv. 7. 7. *De Paretonische verwe, zekere witte verwe die uit Egypten komt,* dus genoemt naar de plaats daar ze gevonden word.

PARAGUARIĀ, æ. f. *Paraguay*, een groote landstreek in 't zuider Amerika.

PĂRĀLIUS, ii. m. Plin. H. 26. 8. Παράλιος. *Zeewolfsmelk*, zeker gewas dat aan de zee en in de moerassen groeit.

PĂRĂLLĒLŎS, i. m. *en* f. ŏn. i. n. Vitruv. 9. 8. Plin. H. 6. 33. Παράλληλος. *Gelykstandig, evenwydig, even wyd van malkander, tegens elkander staande.*

PĂRĀLYSIS, is. f. Plin. H. 20. 3. Παράλυσις. *Lammigheit, geraaktheit, beroertheit.* ('t Is een Grieksch woord, en word in 't Grieksch geschreven gevonden by Cels. 3. 27.)

PĂRĀLYTICUS, ă, um. Cels. 3. 27. Plin. H. 31. 6. *Beroert, lam, geraakt.*

PĂRĀNĒTĀ, æ. f. Vitruv. 6. 1. *De quint, of eerste snaar van een speeltuig.*

PĂRĀPĒGMĀ, ătis. n. Vitruv. 9. 7. *Zeker tafereel dat men aansloeg om 't volk ergens kennis van te geeven*, gelyk zekere willekeuren, enz. Dit was gemeenlyk een kopere plaat, waar op gesneden wierd dat men wilde bekent maaken.

(PĂRĀPHERNĀ, ōrūm, plur. n. Ulp. Dig. 23. 3. 9. §. 3. *Alles wat een dochter bovenden bruidschat word mede gegeeven.* 't Is een Grieksch woord, en word ook by deezen schryver in 't Grieksch gevonden Παράφερνα. 't Is te zamen gezet uit παρὰ en φερνή, dat Pollux. 3. 3. 4. noemt τὴν παρὰ τῆς γυναικὸς δόσιν. *Een bruidschat.* Livius noemt 't Super dotem 26. 50. En Cic. A. 11. 5. Præter dotem.)

PĂRĀPHRĀSIS, is. f. Quintil. I. O. 1. 9: 8. 6. Παράφρασις. *Uitbreiding, omschryving, breedspraak, wydloopige, of breede verklaring.*

PĂRĀRIUS, ii. m. *Een Makelaar, een bemiddelaar tusschen den koper, en verkoper.*

Parariis interpositis nomina facere. Sen. B. 2. 23. *Geld door middel van makelaars leenen, of opneemen.*

PĂRĀSĀNGĀ, æ. f. Plin. H. 6. 26. Παρασάγγης. *Zekere ruimte, of lengte*, daar de Schryvers niet in overeenkoomen, vermids deselve in verscheide landen heel verscheiden was, zynde in sommige van dertig, en in andere van zestig stadien.

PĂRĀSITĀ, æ. f. Hor. S. 1. 2. 98.

Πα-

Παρασιτεσσα. Een schuimloopster, teljoorlikster, tafelvriendin, pluimstrykster.

PĂRĂSĪTĂSTER, tri. m. Ter. Ad. 5. 2. 4. *Een naaper der schuimlopers, of pannelikkers*, doch die in dit ambacht noch niet volleert is.

PĂRĂSĪTŎR, ăris, atus sum, ări. Plaut. Perf. 1. 2. 4. St. 4. 2. 54. *Een tafelvriend, of teljoorlikker zyn, op schuim loopen, alles om de vrye smul en lib toegeeven.*

PĂRĂSĪTUS, i. m. Plaut St. 1. 3. 41. Παράσιτος. *Een schuimloper, panlikker, teljoorlikker, tafelvriend, die iemant in alles gelyk geeft*, of *vleit om de vrye lik te hebben.*

PĂRĂSTĂTĂ, æ. f. Παραστάτης. *Een styl, post, standert.*

Parastatæ. Vitruv. 5. 1. *De schachten der pylaaren tusschen het voet en dekstuk.*

PĂRĂSTĪCĂ, æ. Vitruv. 9. 9. *Een styl, post, standert.*

PĂRĂSTICHIS, is. f. Suet. Gr. 6. 3. παραστιχίς. *'t Bladwyzer*, of *register van een boek.* Zie onze aantekeninge.

PĂRĂTE. Adv. *Bereid, gereed, vaerdiglyk, met voorbereidinge.* De compar. Paratius staat by Cic. de Or. 1. 39 en de superl. Paratissime by Plinius beneden.

Parate venire ad dicendum. Cic. Cl. 68. *Bereid koomen om te spreeken, een rede doen daar men zich op bereidt heeft.*

Parate. Plaut. E. 3. 2. 38. *Vaerdiglyk, gezwindelyk, voor de vuist, op staande voet, strakt, aanstonds.*

Paratissime respondit. Plin. E. 3. 9. 32. *Hy heeft zeer vaerdiglyk geantwoord.*

‡ PĂRĂTRĂGŒDĬO, ăs, ărĕ. Plaut. Pf. 2. 4. 17. *Iets vergrooten, grooter maaken*, of *verzwaaren.*

PĂRĀTUS, ă, ŭm. *Bereid, gereed, vaerdig, gereed gemaakt.* De compar. Paratior staat by Cic. Pif. 9. en de superl. Paratissimus by Cicero beneden.

Ab exercitu paratus. Cic. F. 8. 10. *Die een heel goed leger heeft, met een goed leger gereed.*

Paratus ad dolores. Cic. Fin. 1. 15. *Bereid om alle smerten te lyden, getroost om alle lyden uit te staan.*

Ad omnem eventum. Cic. F. 6. 21. *Tegens allerlei uitkomsten op zyn hoede.* Ad mentiendum. Cic. Am. 26. *Gereed om te liegen.*

Structuræ genus ad faciendas rimas paratum. Vitruv. 2. 8. *Eenig metzelwerk dat het scheuren is onderworpen*, of *heel ligtelyk scheurt.*

Paratus equitatu. Cic. F. 15. 1. *Sterk in ruitery.*

Paratissimus tuendæ civitatis. Cic. L. L. 2. 26. *Zeer bereid om de stad te verdedigen.* Zommige leezen Peritissimus.

Homo in quovis loco paratus. Ter. And. 4. 3. 4. *Een man in alle voorvallen tot dienst bereid*, of *dienstvaerdig.*

Paratus omnia perpeti. Cæf. B. C. 3. 9. 5. *Bereid*, of *voornemens om alles te lyden*, of *uit te staan.*

Hospitium nobis paratum. Lucan. 9. 1082. *Onze verblyfplaats is bezorgt.*

Alienis nummis parata domus. Sen. E. 87. *Een huis met geleent*, of *opgenomen geld gekocht.*

Vir iræ paratioris. Sen. Ir. 3. 8. *Een man die al te haastig is*, of *te ligt quaad word, een zeer haastig*, of *oplopend mensch.*

(Paratus. *Dat voor de hand is, dat ligtelyk te bekoomen is, daar men niet veel moeite behoeft om te doen.*

Paratis honoribus otium prætulit. Plin. E. 7. 25. 2. *Hy heeft meer van rust gehouden dan van bedieningen, die hy zonder moeite had konnen bekoomen.*

Tam parata est oblivio mortuorum. Plin. E. 6. 10. 4. *Zoo ligtelyk vergeet men de dooden.*

Nec victoria mi placet parata. Petron. 16. *Ook behaagt my geene overwinning die my geen moeite kost.*

Paratus. *Afgevaerdigt, afgericht.*

Itane huc paratus advenis? Ter. An. 5. 4. 6. *Ja! komt gij hier zoo afgevaerdigt*, of *afgericht aanzetten?*

Paratus sceleri. Tac. An. 12. 47. 7. Ad scelus. Cic. Mil. 9. *Stout om dat schelmstuk te doen.*)

PĂRĀTŪS, ūs. m. Quintil. I. O. 10. 1. *Voorbereiding, voorbereidzel, toestel, toebereiding, vervaerdiging.*

Paratus funebris. Tac. An. 13. 17. 1. *Een lykstatie*, of *uitvaart.*

Paratus Principis. Tac. An. 11. 12. 5. *De sleet, sleep*, of *'t gevolg van een Vorst.*

Paratus. *Sieraad, versiering, optooijing, versiersel, optooisel, kleed, gewaad.*

Induta Tyrios paratus. Ovid. F. 3. 627. *Op zyn Tyrisch gekleedt*, of *opgeschikt.*

Largis paratibus uti. Ovid. Her. 16. 191. *Zich prachtiglyk opschikken, zich kostelyk kleeden.*

(PĂRĂZŌNĬŬM, ii. n. Mart. 14. 32. *Een pook*, of *zwaerd dat aan een gordel hangt.*)

PARCE. Adv. Cic. Off. 1. 30. *Spaarzaam, zuinig, karig, schraaltjes, matiglyk.* De compar. Parcius staat by Cic. Mur. 13. en de superl. Parcissime by Quintil. D. 338.

Vivere parce. Lucret. 5. 1117. *Spaarzaam*, of *zuinig leeven.*

Parce & timide de aliquo scribere. Cic. F. 6. 7. *Van iemant spaarzaam en met omzigtigheit schryven.*

Objicere aliquid alicui parcius. Virg. E. 3. 7. *Iemant iets zoo dikwils niet tegenwerpen.*

PĂRCĬMŌNĬĂ, æ. f. Ter. H. 3. 1. 32. *Spaarzaamheit, zuinigheit, spaarlust, schatlust.*

Parcimonia. Sen. B. 2. 34. *Wetenschap van zuinig te leeven*, of *spaarzaam huis te houden.*

Parcimonia temporis. Plin. E. 3. 5. 12. *'t Wel besteeden van zynen tyd, nauwe agtgeeving op zyn tyd.*

Quædam alicujus Oratoris parcimoniæ. Cic. Or. 25. *Zekere omzigtigheit, ingetogenheit*, of *voorbehoedzelen die een Redenaar in 't spreeken gebruikt.*

PĂRCĬPRŌMŪS, i. m. Plaut. Truc. 1. 2. 81. *Een zuinig*, of *spaarzaam mensch.*

PĂRCĬTĀS, ātis. f. Parcitas animadversionum. Sen. Cl. 1. 22. *Het weinig*, of *spaarzaam straffen.*

PĂRCO, is, pĕperci, zomtyds parsi, parsūm, parcĕrĕ. Plaut. Curc. 3. 10. *Spaaren, bewaaren, omzigtig gebruiken.*

Parcere. *Zich onthouden.* Zoo gebruiken de Grieken hun φείδεσθαι by Xenoph. Κυρoπ. 1.

Nihil parcunt promittere. Catull. 64. 146. *Zy ontzien niets te belooven, zy belooven alles.*

Parcite credere. Ovid. Art. 3. 457. *Gelooft het niet.*

Parcere auribus alicujus. Cic. P. Q. 12. *Iemants ooren spaaren, iemant niet lastig vallen.*

Non parcere injuriis. Sen. B. 1. 9. *Geen scheldwoorden spaaren, scheldwoorden gebruiken.* Men leest nu (Pacem injuriis perturbare.)

Sibi parcere. Ter. A. 1. 1. 112. *Zynen arbeid verzachten, verminderen*, of *zoo zwaaren arbeid niet meer doen, zich verschoonen.*

Sumtus ne parcas ulla in re. Cic. F. 16. 4. *Ontzie nergens geen kosten in.*

Parcere alicui. Cic. F. 4. 12. *Iemant iets vergeeven*, of *te goede houden.*

Parce, precor. Hor. O. 4. 1. 2. *Ik bid u vergeef het my*, of *verschoon my.*

Parcere. Plaut. Au. 2. 8. 11. *Spaaren, verschoonen, schenken.*

Parcere vitam alicui. Gell. 15. 19. *Iemant het leven spaaren*, of *schenken.*

Parcere a cædibus & incendiis. Liv. 25. 25. *Het moorden en blaaken staaken.*

PĂRCŪS, ă, ŭm. *Spaarzaam, zuinig, karig, deun, matig, gierig, nauw.* De compar. Parcior staat by Suet.

Suet. A. 38. 1. en de Superl. Parcissimus beneden by Suetonius.

Senex parcus. Hor. O. 2. 8. 21. *Een oude vrek, of gierigaart.*

Parcissimus vini. Suet. J. 53. 1. A. 77. 1. (In vinum. Just. 41. 3. 13.) *Matig in 't wyndrinken. Spaarzaam in den wyn.*

Parcus cruoris. Claud. Stil. Conf. 1. 2. 29. *Die 't bloed spaart.*

Manu parca offerre aliquid. Hor. O. 3. 16. 48. *Iets met een gierige hand aanbieden.*

Parcissimus honorum. Plin. E. 10. 25. *Die zeer zelden naar eeramptên, of bedieningen staat.*

Parcus opera. Plaut. R. 4. 2. 14. *Die moeite ontziet, die weinig werkt,* of *uitrecht.*

Parcus comitatu. Plin. P. 83 7. *Met een kleinen stoet,* of *sleep, met klein gevolg.*

Parcus in ædificando. Plin. P. 51. 1. *Zuinig,* of *spaarzaam in 't stichten van gebouwen.*

Tellus parca. Stat. S. 4. 5. 13. *Een onvruchtbaare aarde, een schraale,* of *dorre grond.*

Parcus & brevis somnus. Plin. P. 49 8. *Een losse en korte slaap.*

PĀRDŪS, i. m. Lucan. 6. 183. *Een luipaerd;* een wild dier.

PĂRECTĀTŬS, i. m. Varr. *by* Non. 1. 341. *Een jongeling die een baard begint te krygen.*

PĂRELIŌN, i. n. Sen. N. Q. 11. παρήλιον. *Een byzon, 't afbeeldzel* van de zon door weêrschyn op een dikke wolk. Hy zegt dat de Grieken Parelion noemden, dat hy die van zynen tyd Sol, *of* Imago Solis wierd genoemt. Dus is dit woord van den tyd deezer Philosophs af aangenomen geweest.

PĀRENS, entis. m. Cic. Syll. 29. *Een vader.*

Parens. f. Cic. L. L. 1. 24. Virg. Æ. 9 84. *Een moeder.*

Parentes. Cic. Red. sen. 1. *De Ouders, Vader en moeder.*

PĀRĒNS, entis. omn. gen. Sall. B. J. 102. *Gehoorzaam, onderdanig.* (De compar. Parentior staat by Cic. Off. 1. 22.)

Dicto parens. Virg. Æ. 1. 699. *Gehoorzaam in 't geen hem bevolen word.*

(Parentes. *Nabestaanden, bloedvrienden,* buiten vader en moeder.

Solent rei capitis adhibere vobis parentes. Curt. 6. 10. 30. *Die op den hals gevangen zitten, pleegen hunne nabestaanden aan u te zenden,* te weten om vergiffenisse voor hen te verzoeken. Zie het geene wy over Curtius gezegt hebben.

Parens. *Een stam van een boom.*

Rami novam sibi propaginem faciunt circa parentem in orbem. Plin. H. 12. 5. *De takken brengen nieuwe telgen voort rondom den stam.*)

PĂRENTĀLĬĂ, ĭūm, *of* ĭōrūm. n. plur. Cic. A. 1. 6. *Lykfeesten,* die de Ouden plegen aan te rechten, als ze de lykstatien van hunne vrienden vierden. *Een doodmaal;* ook *offerhanden voor de dooden.*

PĂRENTĀLĬS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. Dies parentales. Ovid. F. 2. 548. *De dagen waar op men lykdiensten,* of *lykofferhanden deede,* of *lykfeesten vierde over afgestorvene vrienden.*

PĂRENTHĔSĬS, is. m. Quintil. I. O. 9. 3. παρένθεσις. *Een inworp, tusschenreden, tusschenstelling.*

PĂRENTĬCĪDĂ, æ. Plaut. E. 3. 2. 13. *Een vadermoorder,* of *moedermoorder.*

PĂRENTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ alicui. *Een nabestaandens lykstatie vieren, voor de dooden offeren, een doodmaal houden.*

Parentare alicui. Cic. L. L. 2. 21. *Iemants ongelyk wreeken.*

Noxio sanguine parentabo injuriæ meæ. Petron. 41. *Ik zal my wreeken door 't ombrengen van hem, die my deezen hoon heeft aangedaan.*

(Parentare sibi vino & epulis. Sen. E. 12. *Te veel eeten en drinken, overdaad in eeten en drinken pleegen.*

Parentandum esse majoribus Persepoleos excidio. Curt. 5. 6. 1. *'t Vermoorden van de voorouderen staat te wreeken met het uitroeijen van de stad Persepolis.*)

PĂRENTŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī alicui. Sen. B. 121. Zie Parento.

PĀRĔO, ēs, pārŭī. (*het* Supinum paritum staat by Scæv. Dig. 4. 8. 4.) pārērĕ. Mart. 12. 29. 18. Petron. 97. *Verschynen, te voorschyn koomen, blyken.*

Parere. *Gehoorzaamen, gehoorzaam zyn.*

Consiliis alicujus parere. Cic. Att. 8. 12. *Iemants raad volgen.*

Gulæ parere. Hor. S. 2. 7. 111. *Op zyn mond gezet zyn, lekker zyn.*

Legibus parere. Cic. L. L. 2. 11. *De wetten gehoorzaamen,* of *onderhouden.*

Regi paret oppidum illud. Plin. H. 6. 28. *Die stad staat onder 's Konings gehoorzaamheit.*

Paritum conditioni. Scæv. Dig. 33. 4. 12. *De voorwaarde is volbragt.*

Parere utilitati alicujus. Cic. Dej. 5. *Op iemants voordeel uit wezen, iemants voordeel zoeken.*

(Parere tempori. Curt. 6. 10. 2. *Zich naar de tyd schikken,* of *voegen.*

Parere naturæ. Nep. 25. 17. 3. *De drift van de natuur volgen.*

Parere. *Zich vertoonen, zich laaten zien.*

Omnium victimarum jocinora replicata paruerunt. Suet. A. 95. 2. *De levers van alle de offerhanden hebben zich dubbel vertoont.*

Cui pecudum fibræ, cœli cui sidera parent. Virg. Æ. 10. 176. *Aan wien de vezels van de dieren, en de sterren des hemels zich vertoonen.*

Abunde arbitror parere, non potuisse Cajum ibi nasci, &c. Suet. C. 8. 10. *Ik meen dat het overvloedigIyk blykt, dat Kajus daar niet heeft konnen geboren worden, enz.*)

PĂRERGĂ, ōrūm. n. plur. Vitruv. 9. 9. Plin. H. 35. 10. Πάρεργα. *Bywerk, byvoegzel tot sieraad van een werk.*

PĂRĬĀTĬO, ōnis. f. Scæv. Dig. 12. 6. 67. §. 3. *Overeenkomst,* of *gelykheit van rekening, van den ontfang en uitgift.*

PĂRĬĀTŎR, ōrĭs. m. Paull. Dig. 35. 1. 81. *Een die den ontfang en de uitgave net zonder overschot gesloten heeft.*

PĂRĬCŪLŬM, i. n. *Het eerste,* of *oorspronkelyke ontwerp van een verdrag,* of *gezegelde brieven die in de stads schryfkamer bewaart worden.* Zie hier de noten over Nep. 15. 8. 2.

PĂRĬĒS, ĕtis. m. *Een muur,* of *wand.*

Intra meos parietes. Cic. F. 4. 14. *Binnen myne muuren, in myn huis.*

Paries cæcus. Virg. Æ. 5. 589. *Een blinde muur, een muur zonder vensters.*

PĂRĬĔTĪNÆ, ārūm. f. plur. Cic. F. 13. 1. *Oude, vervalle,* of *bouwvallige muuren.*

PĂRĬLĔMĂ. Varr. R. R. 1. 31. *Een druifdragende wyngaard,* of *wyngaardrank.*

PĂRĪLĬS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. *Gelyk, evengelyk, eveneens.*

Ætate parili. Ovid. M. 8. 631. *Van eenen,* of *gelyken ouderdom, van gelyke jaaren.*

PĂRĬLĬTĀS, ātis. f. Gell. 14. 3. *Gelykheit, gelykvormigheit, overeenkomst.*

PĂRĬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Ulp. Dig. 40. 1. 4. §. 5. *Toonen dat zynen ontfang en uitgift gelyk staat.*

PĂRĬO, ĭs, pĕpĕrī, pārtūm *of* părĭtūm, pārĕrĕ. Cic. F. 4. 5. *Teelen, baaren, voortbrengen, krygen.*

Parere ova. Cic. A. Q. 4. 18. *Eyeren leggen.*

Ligna putrefacta pariunt vermiculos. Lucret. 2. 898. *Het verrotte hout brengt wormen voort, in 't verr-*

't verrotte hout groeyen wormen.

Parere. Colum. 9. 8. *Krygen, verkrygen, bekoomen, verwerven, erlangen.*

Gratiam sibi apud aliquem parere. Liv. 34. 44. *By iemant achting, of gunst verkrygen, in gunst raaken.*

Voluptates pecunia pariuntur. Cic. Fin. 1. 16. *Die wellusten worden door geld verkregen.*

Parere. *Veroorzaken, verwekken, te weeg brengen, voortbrengen, maaken.*

Parere dolorem alicui. Cic. Fin. 1. 15. *Iemant pijn, of smert veroorzaaken.*

Lethum sibi parere. Virg. Æ. 6. 435. *Zyn dood veroorzaaken.*

Somnum mero tibi peperi. Tib. 1. 7. 27. *Ik heb u door drinken in slaap gebragt.*

Qui ista peperit, homo est sine arte. Cic. Fin. 2. 29. *Die deeze dingen eerst heeft voortgebragt, is een mensch zonder kennis.*

Verba parere. Cic. Fin. 3. 1. *Nieuwe woorden maaken, of smeeden.*

Urbes peperit Philosophia. Cic. T. Q. 5. 2. *De Wysbegeerte heeft de menschen in de steden leeren woonen.*

(Parere word ook gezegt *Van een man, die kinderen teelt.* Zoo gebruiken de Grieken ook van een man hun τίκτειν by Homer. Ἰλιάδ. Ζ. 155.

Dejanira Oenei partu edita. Cic. T. Q. 2. 8. *Dejanira van Oeneus geteelt.*

Hic vicinus noster peperisse se filium memorat. Cæcil. *by* Non. 6. 94. *Deeze onze buurman zegt dat hy een zoon geteelt heeft.*

PĂRISIĒNSIS, is. m. *en* f. sĕ, is. n.

PĂRISĪNŬS, ă, ŭm. *Een Parisiaan, een van Parys.*

PĂRISII, ōrum. m. plur. Ammian. 20. 10. Lutetia Parisiorum. Cæs. B. G. 6. 3. 4. Parisium. Zosim. 3. 11. by wien 't woord Γερμανίας niet recht is. *Parys* de hoofdstad van Vrankryk.

Parisii. Cæs. B. G. 7. 4. Plin. H. 4. 18. *De inwoonders van Parys.*)

PĂRITĔR. Adv. *Gelykelyk, te zamen, te gelyk, te gader, met eenen.*

Id pariter cum omni animante nascitur. Cic. Am 21. *Dat word te gelyk met alle dieren geboren.*

Tua laus pariter cum Republica cecidit. Cic. Off. 2. 13. *Uwe lof is te gelyk met het Gemeenebest vergaan.*

Pariter. *Van-gelyken, op gelyke, of op de zelve wyze.*

Lætamur amicorum lætitia, & pariter dolemus angoribus. Cic. Fin. 1. 20. *Wy verheugen ons over 't genoegen onzer vrienden, en zyn van gelyken bedroeft over hunne smerten.*

‡ PĂRĪTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. Ps. 1. 5. 71. *Bereiden, gereed maaken, vervaerdigen.*

PĂRMĂ, æ. f. Virg. Æ. 9. 548. *Een beukelaar, of schild van een voetknecht.*

PĂRMĂ, æ. f. Plin. H. 3. 15. *Parma, een stad van Italien.*

PĂRMĀTŬS, ă, um. Liv. 4. 39. *Met een schild, of beukelaar gewapent, voorzien, of bedekt.*

PĂRMŬLĂ, æ. f. Hor. O. 2. 6. 10. *Een klein schildje, of beukelaartje, van een voetknecht.*

PĂRMŬLĀRIUS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 2. 11. Zommige willen dat dit woord *Een voetknecht met een beukelaar, of schild gewapend* betekent; andere, dat het *een begunstiger van een met een beukelaar gewapenden voetknecht is*; Suet. D. 10. 3. Andere, eindelyk, willen dat het *een beukelaar- of schildemaker* uitdrukt.

PĂRNĀSSŬS, ī. m. Plin. H. 4. 3. *Parnas*, een berg van Thracien. (By de Dichters, *de zangberg.*)

PĂRO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Bereiden, gereed maaken, toestellen, toerichten, vervaerdigen.*

Parare convivium. Cic. V. 4. 27. *Een maaltyd bereiden.*

Se parare ad aliquid. Cic. Or. 35. *Zich ergens toe bereiden, of gereed maaken.*

Itane parasti te? Ter. E. 2. 2. 9. *Hebt gy u zoo aangestelt?*

His ego non paro ut me rideant. Ter. E. 2. 2. 18. *Ik geef hun geen gelegenheid om met my te spotten.*

Ære parare aliquid. Hor. S. 2. 3. 129. *Iets met geld koopen.*

Parare in animo cupiditates. Ter. Ph. 5. 4. 2. *Wellusten bedenken.*

Amicos parare. Ter. E. 1. 2. 69. *Zich vrienden maaken.*

Parare sibi servum. Ter. E. 3. 2. 35. *Een slaaf koopen.*

Parare inter aliquos divortium & discordiam. Plaut. Truc. 2. 4. 66. *Tusschen zommige vrienden oneenigheit, of twist verwekken; krakkeel tusschen vrienden zaayen.*

Animum æquum sibi parare. Hor. E. 1. 18. 112. *Zyn gemoed tot allerlei voorvallen zetten, of bereiden.*

‡ PĂRO, ōnis. m. Festus. *Een galjoen, of groot schip; ook een roofschip, of kaper.*

PĂRŎCHUS, ī. m. Hor. S. 1. 5. 46. *Een verzorger* van hout en zout, aan hun, die om zaaken van 't Gemeen naar de wingewesten gezonden wierden.

PĂRŌDIĂ, æ. f. Asc. Pæd. Cic. 55. παρῳδία. *Navolging van een gedicht.*

PĂRŌNYCHIĂ, æ. f. Plin. H. 23. 3. (Paronychium. Plin. H. 34. 16: 28. 8.) παρωνυχία. *De vyt, een verzweering aan de wortels der nagelen*; ook *een nydnagel.*

(Paronychium. *De drek, de vuiligheit onder de nagels.*

Paronychia tollere. Petron. 32. *De vuiligheit onder de nagelen weendoen.*)

PĂRŎPSIS, ĭdis. f. Juv. 3. 142. παροψίς. *Een schotel.*

PĂRŌTIS, ĭdis. f. Cels. 5. 18: 6. 16. παρωτίς. *Een oorklier, een gezwel dicht by 't oor.*

PĂRRĂ, æ. f. Hor. O. 3. 27. 1. *Zekere vogel van een quaad voorbeduidzel.*

PĂRRĪCĪDĂ, æ. m. Cic. Dom. 10. *Een vadermoorder, moedermoorder, of een verrader van zyn vaderland.*

PĂRRĪCĪDĀLIS, ĭs. m. *en* f. ĕ, is. n. Quintil. D. 16. *Van een vader- of moedermoorder, of verrader van zyn vaderland.* Flor. 3. 21. 1. en Just. 39. 3. 1. zeggen Parricidialis.

PĂRRĪCĪDĬŌSĒ. Adv. Cic. T. Q. 5. 2. *Als een vader- of moedermoorder, als een verrader van zyn vaderland.* (Men leest nu Parricidio se inquinare.)

PĂRRĪCĪDĬŬM, ii. n. Cic. I. R. 2. 19. *Vadermoord, moedermoord.*

Fraternum parricidium. Cic. Clu. 11. *Broedermoord.*

PĂRS, tis. f. *Een deel, of gedeelte*, waar 't ook van zy.

Facere partes. Cic. de Or. 2. 90. *Een verdeeling maaken, verdeelen.*

Magnam partem lacte vivunt. Cæs. B. G. 4. 1. 8. *'t Meeste deel leest van melk.*

In contrarias partes fluxerunt flumina. Cic. D. 1. 35. *De stroomen zyn naar twee verscheide kanten gevloeit.*

In bonam partem aliquid accipere. Cic. Att. 11 7. *Iets ten goede opneemen, opvatten, duiden, of uitleggen.*

Rapere aliquid in pejorem partem. Ter. E. 4. 2. 4. *Ergens eenen quaaden draai aan geeven, iets ten quaade duiden, of opneemen.*

Pejorem in partem versa sunt omnia. Cic. S. R. 36. *Alle dingen staan in een zeer quaaden toestant.*

Pro virili parte. Ovid. Tr. 5. 11. 23. *Met, of na al zyn magt.*

Suis omnibus partibus ad aliquid conspirare. Colum. 3. 13. *Al zyn krachten inspannen om iets te bereiken,*

ken, iets met alle krachten bestaan.

Pars sanitatis est vomitum esse suppressum. Cels. 4. 11. *'t Is half genezen als men 't braken heeft gestuit.*

Milites, pars victoriæ fiducia, pars ignominiæ dolore, ad omnem audaciam processerant. Suet. Fl. 8. 3. *'t Krygsvolk was tot allerlei baldadigheit uitgespat, ten deele door 't vertrouwen op de overwinninge, ten deele, door de spyt, wegens geleden hoon.*

Primas partes agere. Ter. Ph. prol. 27. *De voornaamste rol speelen,* in een tooneelspel, enz.

Persona primarum partium. Cic. Dig. 15. *De speelder van de eerste rol, de voornaamste personaadje.*

Partes seni dedit Poëta, quæ sunt adolescentium. Ter. H. prol. 1. *De Dichter heeft een rol aan de ouden gegeven, die door jonge luiden most gespeelt worden.*

Tibi illius generis in scribendo priores partes tribuo, quam mihi. Cic. Fr. 3. 4. *Ik acht u in dat slag van schryven meer,* of *beter dan my zelven.*

Priores partes habere apud aliquem. Ter. E. 1. 2. 71. *By iemant boven anderen geacht zyn.*

Partes illi datæ sunt, ut, &c. Liv. 24. 7. *Hem is belast, dat hy, enz. hem is te beurt gevallen, dat, enz.*

Meæ partes sunt. Cic. Att. 7. 26. *'t Is myn plicht, werk,* of *beurt.*

Partes alicujus agere. Ter. Ph. 5. 5. 7. *Iemants ampt,* of *bediening waarneemen.*

Agere partes lenitatis & misericordiæ. Cic. Mur. 3. *Aan de zyde der zachtigheit en barmhartigheit overslaan.*

Cui dabit partes scelus expiandi Jupiter? Hor. O. 1. 2. 29. *Wie zal Jupiter tot verzoening van dat schelmstuk kiezen?*

Duriores partes alicui imponere. Cic. Att. 10. 8. subj. 1. *Iemant een al te zwaaren last opleggen,* of *al te zwaaren bediening geeven.*

Innumeras adversariorum copias multis partibus ipsi pauciores superarunt. Suet. J. 68. 4. *Zy hebben ontallyke benden der vyanden verslagen, alhoewel ze veel beneden hen in getal waren.*

Romanos exercitus per partes attentabat. Front. Str. 1. 10. 1. *Hy viel 't Roomsche heir by gedeelten aan.*

Parte altera inaudita. Sen. M. 2. 199. *Andere tegendingers niet gehoort hebbende.*

Duras fratris partes prædicas. Ter. E. 2. 3. 63. *Myn broeder heeft met harde tegenstreevers te doen, naar gy my zegt.*

Partis adversæ advocatus. Quintil. I. O. 5. 6: 11. 1: 12. 9. *De voorspraak van den tegendinger,* of *de party.*

Pars. *Zyde, gedeeltheit, aanhang, party.*

Fui moderatior quam in ea parte quisquam. Cic. F. 13. 29. *Ik ben gematigder geweest dan iemant van dien aanhang.*

Esse alicujus partium. Liv. 24. 31. of Partis. Liv. 35. 39: 39. 31. In partibus alicujus. Ascon. Pæd. Cic 144. *Iemants zyde houden, het met iemant houden, van iemants aanhang zyn.*

(Pars. *Ieders stuk, ieders deel aan tafel.*

Satur nunc loquitur de me & de parti mea. Plaut. Men. 3. 2. 14. *Hy verzadigt zynde, spreekt van my en van myn deel.*

Equiti Romano misit suas partes. Suet. C. 18. 5. *Hy heeft een Roomsch Ridder zyn tafeldeel toegezonden.*

In partem utramque. *Van weder zyden, voor en tegen.*

Paucis cum esset in utramque partem disputatum. Cæs. B. C. 1. 86. 3. *Als men van de zaak met weinig woorden gezintwist,* of *geredenkavelt had.*

In utramque partem multa in mentem mihi veniebant. Cic. F. 1. 29. *Veele dingen quamen my voor en tegen deeze zaak in den zin.*

In utramque partem disserere. Cic. A. Q. 1. 12. Cels. Præf. 10. *Voor en tegen redenkavelen.)*

PĀRSĬMŌNĬĂ. Zie Parcimonia.

PĀRTHĔNĬŬM, ĭi. n. Plin. H. 21. 30. *Matter,* of *moederkruid.*

PĀRTĬĀRĬŬS, ĭi. m. Cato R. R. 16. *Een die met iemant half en half doet, een hoefpachter die met den Landheer de helfte doet.*

PĀRTĬCEPS, cip. s. omn. gen. *Deelachtig, die ergens deel aan heeft.*

Meus particeps. Ter. H. 1. 1. 98. *Myn deelgenoot,* of *medestander.*

Particeps belli esse cogor. Cic. Att. 9. 10. *Men dwingt my deel in dien oorlog te neemen.*

Genus divinationum particeps artis. Cic. D. 1. 18. *Een wyze van wichelaary daar kunst toe word vereischt,* of *te pas komt.*

Particeps conjurationis. Cic. C. 3. 6. *Een medepligtige,* of *medeschuldige aan een t'zamenzwering.*

Omnium meorum consiliorum particeps esse soles. Cic. Att. 1. 18. *Ik ben gewoon u alle myne voorneemens te openbaaren.*

Animus rationis particeps. Cic. D. 1. 29. *Een ziel met reden begaaft.*

Particeps pudoris ac verecundiæ homo. Cic. Fin. 4. 7. *Een man die zedig en eerbaar is.*

Omnes omnium participes virtutes sunt. Cic. Fin. 5. 23. *Alle deugden hebben iets gemeen onder malkanderen.*

Alicujus rei aliquem participem facere. Cic. F. 10. 12. *Iemant iets van een zaak geeven.*

(Particeps met een dativus. Waar van deeze voorbeelden zyn.

Mater in plerisque ruris operibus marito particeps. Quintil. D. 3. *De moeder werkte op 't veld zoo wel als de man.*

Particeps regno veni. Sen. H. F. 2. 369. *Ik ben gekoomen om een deelgenoot des ryks te zyn,* of *om een deel aan 't ryk te hebben.*

Seque ejus consilii fortibus viris esse participem. Curt. 6. 7. 6. *En dat hy met dappere mannen een deelgenoot was van dien aanslag,* of *dat hy met dappere mannen dien aanslag hadde aangegaan.)*

PĀRTĬCĬPĬĀLIS, is. m. en f. ālĕ, is. n. Quintil. I. O. 1. 4. *Van een deelwoord, dat iets van een deelwoord heeft.*

PĀRTĬCĬPĬŬM, ĭi. n. Quintil. I. O. 1. 5. *Een deelwoord,* een woord der Spraakkunde.

PĀRTĬCĬPO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Iemant ergens deel aan geeven, iets met iemant verdeelen, deel in iets neemen, iets mededeelen.*

Laudes suas cum aliquo participare. Liv. 3. 12. *Zyn eer met een ander verdeelen.*

Sui consilii aliquem participare. Plaut. Cist. 1. 3. 17. *Iemant zyn voornemen bekent maaken.*

Participare lucrum alicujus. Ulp. Dig. 17. 2. 55. *Deel aan iemants winst hebben.*

PĀRTĬCŬLĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 14. *Een deeltje, een stukje, een klein gedeelte.*

PĀRTĬCŬLĀTĬM. Adv. Plin. H. 9. 15. Colum. 7. 5. *By deeltjes, by stukjes, in 't klein.*

PĀRTĬM. Adv. *Ten deele, deels, voor een gedeelte.*

Partim deseruerunt me amici, partim prodiderunt. Cic. Fr. 1. 3. *Ten deele hebben my myne vrienden verlaaten, of ten deele verraaden.*

‡ PĀRTĬO, ōnis. f. Varr. R. R. 3. 9. Gell. 3. 16. *Baring, 't kramen, kraam, 't kinderbaren; 't jongen,* of *'t werpen,* van de beesten spreekende.

PĀRTĬO, īs, īvi, ītŭm, īrĕ. Lucret. 5. 683. *Deelen, verdeelen, scheiden, splitzen.*

PĀRTĬŎR, īris, ītŭs sŭm, īri. *Deelen, verdeelen.*

Discri-

Discrimen ex æquo partiemur. Tac. H. 2.77.3. *Wy zullen 't gevaar gelykelyk verdeelen, of ons in gelyk gevaar stellen.*
Curas cum aliquo partiri. Virg. Æ. 11.822. *Met iemant de zorgen verdeelen, iemants zorgen deelachtig zyn.*
PĀRTĪTĒ. Adv. Cic. Or. 28. *Verdeelenderwyze, met deelen.*
PĀRTĪTIŌ, ōnis. f. Cic. Syll. 4. *Deeling, verdeeling, scheiding, splitzing.*
PĀRTĪTŎR, ōris. m. Cic. Var. 5. *Een deeler, verdeeler, scheider, een die een scheiding, of verdeeling maakt.* (Men leest nu Portitor.)
‡ PĀRTĪTŪDO, inis. f. Plaut. Au. 1.1.36. *'t Kramen, 't kinderbaren.*
PĀRTĪTŪS, ă, ūm. Sil. 7.522. *Scheidende, verdeelende.*
PĀRTĪTŪS, ă, ūm. Ovid. Art. 3. 593. *Gedeelt, verdeelt, gescheiden, uitgedeelt.*
PĀRTŎR, ōris. m. Plaut. Truc. 1. 1.42. *Een verkryger, een die iets verkrygt, of bekoomt.*
(PĀRTŪMĒJUS. Hor. E. 17. 50. *Die zonder veel smerten, of ween baart,* zoo dat ze meer schynt te wateren als te baaren. Zie Turn. Adv. 30.2.
PĀRTŪRA, æ. f. Varr. R.R. 2.1. *Het zwanger zyn, de dragt.*)
PĀRTŪRIO, is, irē. Ter. Ad. 3. 4.42. *In barens nood zyn.*
Nunc omnis parturit arbos. Virg. E. 3.56. *Al de boomen botten nu uit.*
Parere quod quis jam diu parturit. Cic. A. 2.46. *In 't werk stellen dat iemant zoo lange heeft voorgehad; aan den dag brengen daar iemant zoo lange mede is bezwangert geweest, of mede zwanger heeft gegaan.*
PĀRTŪS, ă, ūm. *Geteelt, geboren, ter waereld gebragt.*
Alius Latio jam partus Achilles. Virg. Æ. 6.89. *Daar is een ander Achilles tot bederf van Italien geboren.*
Ovis parta. Colum. 7.4. *Een schaap dat geworpen heeft.*
Partus. *Gekregen, verkregen, verworven, bekoomen, gewonnen.*
Aliquem partis bonis privare. Cic. P.Q.23. *Iemant van zyn verkregen goed berooven.*
Male parta male dilabuntur. Cic. A. 2.27. *Onrechtvaerdig verkregen goed verdwynt als 't gekoomen is; onrechtvaerdig goed bedyd niet; zoo gewonnen, zoo verteert.* Dit laatste is boertachtig.
PĀRTŪS, ūs. m. Cic. N.D. 3.18. D. 2.22. *Kinderbaring, 't kramen, der vrouwen; 't jongen, of 't werpen,* van beesten spreekende.
Partus edere. Cic. N.D. 2.52. *Eyeren leggen.*
Primus est partus quinque ferme ovorum. Colum. 8.11. *Het eerste dat ze leggen, krygen ze omtrent vyf eyeren.*
Partus arborum. Plin. H. 16.25: 12. 14. *Voortbrenging der vruchten,* van een boom spreekende.
Partus. Cic. Fin. 1.4. de Or. 2.40. *De vrucht, of 't kind* van een vrouw, *'t jong* van een beest.
Partus edere. Celf. 2.7. *Een miskraam, of quaade kraam hebben.*
(Partus. *De tyd om te baaren.*
Adest mulieri partus. Celf. 2.1. *De tyd om te baaren is gekoomen.*)
PĀRVĒ. Adv. *Een weinig, heel weinig, een luttel.*
Parve per septem Triones flectitur Delphinus. Vitruv. 9.6. *De Dolphyn buigt zich een weinig als hy voorby den Beer gaat.*
PĀRVĬTĀS, ātis. f. Cic. Tim. 13. *Kleinheit, kleinigheit.*
(Parvitas. Val. Max. Prof. *Geringheit van krachten, zwakheit van verstand.*
PĀRŪLIS, idis. f. Celf. 4.13. *Ontsteking, zwelling, zweering in het tandvleesch.* 't Is Grieksch παρουλίς. Men vind het ook in 't Grieksch geschreven by Celsus.)
PĀRŪM. Adv. *Een weinig, een luttel.*
Parum splendoris. Hor. E. 2.2.111. *Een weinig glans, of luister.*
Parum prudens. Ovid. P. 2.10.15. *Niet zeer voorzigtig, van weinig, of kleine voorzigtigheit.*
Parum diu vivere. Cic. T. Q. 1.45. *Weinig tyds, of een korten tyd leeven.*
Est parum. Plaut. Trin. 5.2.62. *'t Is weinig te beduiden, 't is niet van belang.*
Parumne est, Piso, quod tantum homines fefellisti? Cic. Pis. 14. *Is 't weinig, of is 't een kleine zaak, Piso, de waereld zoo bedrogen te hebben?*
PĀRŪMPĔR. Adv. Ter. An. 4.2. 31. *Een weinig, een oogenblik, een korte tyd.*
A me animum parumper avertas. Cic. Am. 1. *Trek een weinig uwe gedachten van my af; zyt een oogenblik zonder op my te denken.*
PĀRŪNCULUS, i. m. Cic. by Isid. 19.1. *Een klein kapertje, rovertje, of roofscheepje.*
PĀRVŬLŪM. Adv. Plin. E. 8.14. 14. *Een weinigje, een zeertje.*
Ligni inest parvulum. Plin. H. 15.24. *Daar is een weinigje hout in.*
PĀRVŬLŪS, ă, ūm. *Heel klein, heel weinig, heel luttel.*
Pecunia parvula. Cic. Q.R. 8. *Heel weinig geld.*
A parvulo. Ter. An. 1.1.8. of A parvulis. Cæs. B G. 6.21.3. (A parvulis pueris. Ter. Ad. 3.4.48.) *Van zyn kindsheit, of jonge jaaren af, van kinds gebeente, van kindsbeen af.*
PĀRVŬLUS, i. Calpurn. Fl. D. 24. *Een klein kind.*
(Quam rei illi ego etiam nunc sum parvulus? Plaut. Pf. 3.1.17. *Hoe ben ik hier noch te klein toe? onbequaam toe? niet mans genoeg toe?*)
PĀRVŪS, ă, ūm. Cic. L. L. 1.3. Lucret. 1.609.615: 3.200. *Klein, weinig, luttel, gering.* Varr. by Non. 6.43. Ascon. Ped. Cic. 38. en Veg. 1.8. maaken van deezen positivus den superlativus Parvissimus, doch Minimus is beter. Zie boven.
Parvam habere fidem. Ter. E 1.2. 116. *Weinig geloof aan slaan.*
Sodales parvi. Hor. E. 1.7.58. *Slechte, of geringe medemakkers.*
Parvi æstimare aliquid, of aliquem. Plaut. Capt. 3.5.24. *Iemant, of iets weinig achten.*
(Parvus. *Weinig, luttel, wat.*
Corpus parvo victu tenuatum. Tac. An. 15.63.3. *Een lichaam door weinig spys te nuttigen, of door weinig te eeten dun en tenger geworden.*
Fenestris aliquantum apertis, parvum aërem recipere. Celf 8.7. *De vensters een weinigjen open gezet zynde, wat lucht scheppen.*)

PAS.

PĀSCĔŎLŪS, i. m. Plaut. R. 5.2. 27. *Een leêre beursje.*
PĀSCĪTO, as, āvi, ātūm, ārē. Varr. R.R. 3.16. *Weiden, afweiden, afeeten,* van 't vee spreekende. (Dichterkundig zegt men *afscheeren.*)
PĀSCO, is, pāvi, pāstum, pāscĕrē. *Weiden, afweiden, afeeten.*
Ovis pavit pratum. Ovid. F. 1.381. *'t Schaap heeft het veld afgeweid.* (Andere leezen Pascit ovem fatum.)
Gestis ire pastum foras. Plaut Most. 4.1.22. *Gy zyt heel bly dat gy uit eeten gaat.*
Eos furor Clodii rapinis, incendiis, &c. pavit. Cic. Mil. 2. *De woede van Klodius heeft hen door zyne roveryen, brandstichtingen, enz. onderhouden, of gevoedt.*
Pascere. Cic. D. 1.17. *Weiden, hoeden, in de weide brengen, dryven.*
Boves pascere. Virg. E. 1.46. *Ossen hoeden, of weiden.*
Pascere canem sero. Virg. G. 3.405. *Een hond met wei voeden, of met wei onderhouden.*
Splendidissimis lancibus olufculis nos soles pascere. Cic. Att. 6.1. *Gy*

G... zyt gewoon ons niet dan groente in keele schoone schotelen op te dissen.

Nummos alienos pascet. Hor. E. 1. 18. 35. *Hy zal de renten van zyne opgenomen hoofdsommen met nieuwe kapitaalen maaken, of renten op renten slaan.*

Animum pascere picturâ. Virg. Æ. 1. 468. *Zynen geest met het zien van schilderyen verzadigen, b zig zyn met schilderyen te bezien.*

Spes pascit amorem. Ovid. M. 9. 748. *De min word door hoop gevoedt, de hoop is 't fienuzel van de liefde.*

Sapientem pascere barbam. Hor. S. 2. 3. 35. *Zyn baard als die van eenen Wyzen laaten wassen, een langen baard draagen als een Wysbegeerte.*

Pascere oculos. Cic. V. 5. 26. Sen. E. 58. *De oogen verversschen, zyn lust ergens in zien.* Dit word van een Beeldhouwer of Schilder gezegt, die zyn gezicht elders heene wendt, na lang op zyn werk gekeken te hebben.

(Pascere. Mart. 9. 82. 2. *Eeten, spyze neemen.*)

PĀSCŎR, ĕris, pāstūs sūm, pasci. Cic F. 8. 15. *Leeven, bestaan, zich onderhouden.*

Cibo mendicato pasci. Ovid. Tr. 5. 8. 14. *Van aalmoessen leeven.*

Cibo pasto pasci. Ovid. Am. 3. 5. 18. *Herkauwen, of erkauwen, wederkauwen*, van een os spreekende.

Pasci. *Ergens behagen in scheppen, genoegen in vinden, zin in hebben.*

Pasci bibliotheca alicujus. Cic. Att. 4. 10. *Groot behagen in iemants boekery hebben.*

Pasci discordiis. Cic. Sext. 46. *Tweedragt, of verdeeltheden beminnen.*

Pasci. Virg. Æ. 2. 684. *Gevoedt, aangevoedt, of onderhouden worden*, van 't vuur spreekende.

(PASCUĀ, ōrūm, n. plur. *Weiland, weiden.*

Longinquæ regionis pascua. Colum. 7. 1. *Weiland dat ver afgelegen is.*

Herbosa pascua. Ovid. M. 2. 619. *Grazige weiden, weiden die vol gras zyn.*

PĀSCŬŪM, i. n. Is ook in singulari gebruikelyk.

Asellus etiam eo rure, quod pascuo caret, contineri potest. Colum. 7. 1. *Een ezel kan ook op zoo een veld, daar geen weide by is, gehouden worden.*

Id quod a viridi pascuo. Varr. R. R. 2. 11. *Dat van een groene weide komt.*)

PĀSCŬŬS, ă, ūm. Lucret 5. 1247. *Goed, of bequaam om te weiden, dat tot een weide dient.*

PĀSSĔR, ĕris, m. Cic. D. 1. 33. *Een mus, mos, musse, of musch.*

Passer. Plin. H. 9. 20. *Zekere zeevisch, als een schol, tarbot, van sommigen Pladdys genaamt.*

(Passer marinus. Plaut. P. 2. 2. 17. *De vogelstruis, of de struisvogel.*)

PĀSSERCŬLŬS, i. m. Cic. D. 2. 30. *Een musje, of mosje.*

PĀSSĪM. Adv. Cic. Syll. 15. *Hier en daar, overal, doorgaans, op verscheide plaatzen.*

Passim. Virg. G. 1. 132. *Van alle zyden, van allen kanten, over al van daan.*

Passim. *Verwardelyk, in wanorder*, van den optocht eens legers spreekende.

Ille iit passim, ego ordinatim. Cic. F. 11. 13. *Hy is in wanorder, en ik in goede order voort getrokken.*

PĀSSŬM, i. Plin. H. 14. 9. *Basiert.* Zekere wyn.

PĀSSŬS, ă, ūm. *Geleden, die geleden, doorgestaan, of verdraagen heeft.*

Pejora passi. Hor. O. 1. 7. 30. Virg. Æ. 1. 203. *Die vry zwaarder dingen geleden hebben.*

Rura passa ligones. Lucan. 1. 169. *Omgespitte, of omgegrave landen.*

PĀSSĀ uva. Plin. H. 7. 7. Colum. 12. 16. *Een druif in de zon gedroogt, een razyn.*

PĀSSŬS, ă, ūm. *Uitgebreidt, uitgespreidt, los gerolt, uitgestrekt.*

Velis passis pervehi. Cic T. Q. 1. 49. *Met volle zeilen vaaren.*

Crines passi. Virg. Æ. 1. 484. *Los, of hangent haair.*

Passis palmis. Cic. N. D. 2. 43. Cæs. B. C. 3. 98. 2. *Met uitgestrekte armen.*

PĀSSŬS, ūs. m. Cic. Marc. 2. *Een schrede*, die vyf voeten begrypt.

(PĀSTĬLLĬCŌ, ās, āvi, ātum, ārĕ. Plin. H. 21. 8. *De ronde gedaante van een koek vertoonen, zoo rond zyn als een koek.*)

PĀSTĬLLŬS, i. m. Hor. S. 1. 2. 27: 4. 92. *Een reukballetje.*

Pastillus. Cels. 5. 17. *Zeker koekje van droog kruiden gemaakt*, dat de Artzenymengers tot het geneezen van sommige quaalen gebruiken, als wonden, enz.

PĀSTĬNĀCĀ, æ. f. Plin. H. 19. 5. Colum. 11. 3. *Een witte, of geele pee, of wortel.*

Pastinaca. Cels. 5. 9. Plin. H. 9. 42. *Een pylstaert.* Zekere soort van zeevisch.

PĀSTĬNĀTĬŌ, ōnis. f. Colum. 11. 2. *Spitting, delving, graving.*

PĀSTĬNĀTŎR, ōris. m. Colum. 3. 13. *Een spitter, graver, delver.*

PĀSTĬNĀTŪM, i. n. Colum. 4. 4. *Omgespit, of omgegrave land.*

PĀSTĬNĀTŬS, ūs. m. Plin. H. 17. 20. Zie Pastinatio.

PĀSTĬNŌ, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum 11. 2. *Het land omspitten.*

PĀSTĬNŬM, i. n. Colum. 3. 18. *Een spa, of spade, een schup.*

PĀSTĬŌ, ōnis. f. Varr. R. R. 2. 10. *Weiding, hoeding*, van 't vee spreekende.

(Pastio. *Voeder, weide.*

Asia magnitudine pastionis omnibus terris antecellit. Cic. Man. 6. *Azie overtreft alle landen in veelheit van voeder.*

PĀSTŌMĬS, ĭdis. Lucillius. *Een kapperson, of muilprang*, om de paerden te beteugelen.)

PĀSTŎR, ōris. m. Cic. Fl. 17. *Een herder, of veehoeder.*

PĀSTŌRĀLĬS, is. m. en f. ālĕ, is. n. Cic. D. 1. 48. *Herders, van een herder.*

Canis pastoralis. Colum. 7. 12. *Een herders hond.*

Cantus pastoralis. Claud. Stil. Cons. 1. 1. 182. *Een herderzang.*

PĀSTŌRĬTĬŬS, ă, ūm. Cic. Att. 1. 16. *Herders, van een herder.*

PĀSTŌRĬŬS, ă, ūm. Ovid. M. 2. 682. *Van een herder, of veehoeder.*

PĀSTŬS, ă, ūm. Cic. F. 8. 15. *Gevoedt, geweidt, die dit, of dat gegeeten heeft.*

Vultur pastus cadavere. Sil. 13. 566. *Een gier die van een dood lichaam heeft gegeeten.*

Boves pasti. Virg. E. 5. 24. *Geweide, of vette ossen; ossen die geweidt zyn.*

† Mœror pastus fletu. Sil. 13. 551. *Een verdriet door traanen aangevoedt.*

Pastus. Plin. H. 9. 3. *Afgeweid, afgegeeten.*

PĀSTŬS, ūs. m. *Voeder*, van beesten spreekende.

Pecudum pastus. Cic. N. D. 2. 39. *'t Voeder der beesten.*

Pastus hominum. Lucret. 6. 1125. *Kost, spys; of voedzel der menschen.*

Suavissimus pastus animorum oblectatio. Cic. T. Q. 5. 23. *'t Vermaak is een zeer aangenaam voedzel van den geest.*

Pastus. Cic. D. 1. 42. *Weiding, veehoeding.*

PAT.

PĂTĂGĬĀRĬŬS, ii. m. Plaut. Au. 3. 5. 35. *Een verkoper van zeker Roomsch Juffersieraad.*

PĂTĂGĬĀTŬS, ă, ūm. Patagiata vestis. Plaut E. 2. 2. 47. *Een tabberd met zulk een sieraad versiert.*

PĂTĂGĬŬM, ii. n. Festus. *Zeker versierzel dat de Roomsche Mevrouwen op haare tabberds droegen.*

PĂTĂLIS, is. m. en f. ălĕ, is. n. *Uitgebreidt, uitgestrekt.*
Patalis bos. Plaut. Truc. 2. 2. 22. *Een os wiens hoornen wyd van malkander staan.* Daar zyn 'er die leezen Patula bos.
PĂTĂVIUM, ĭi. n. Virg Æ. 1. 251. Plin. H. 3. 19. *Padua, Padua,* een stad van Italien.
PĂTĔFĂCIO, is, fēcī, făctŭm, făcĕrĕ. *Openen, opdoen, open doen.*
Patefacere januam. Cic. de Or. 1. 47. *Een deur opdoen.*
Iter alicui ad urbem patefacere. Cic. Att. 8. 3. *Iemant een weg naar de stad wyzen, openen,* of *baanen.*
Assentatoribus aures patefacere. Cic. Off. 1. 26. *Naar pluimstrykers luisteren, hooren,* of *het oor leenen.*
Patefacere conjurationem. Cic. Syll. 2. *Een t'zamenzwering ontdekken.*
Odium suum in aliquem. Cic. Att. 11. 13. *Zyn haat tegens iemant toonen,* of *laaten zien.*
PĂTĔFĂCTIO, ōnis. f. Cic. Fin. 2. 2. *Opening, ontdekking, openbaring, verklaring.*
PĂTĔFĂCTUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 2. 259. *Open, geopent.*
Patefactus. Cic. D. 1. 27. *Ontdekt, geopenbaart, bekent gemaakt, ruchtbaar gemaakt, verklaart.*
PĂTĔFĪO, is, factŭs sŭm, fiĕrī. Prop. 3. 18. 19. *Open zyn, geopent worden,* van een uitgang, toegang, enz. spreekende.
Patefieri. *Ontdekt, geopenbaart, verklaart, openbaar,* of *ruchtbaar geworden.*
Si hoc patefit, in probro sim. Ter. Ph. 5. 4. 6. *Zoo dat uitkomt, ben ik alle eer en aanzien quyt.*
PĂTELLĂ, æ. f. Cic. V. 4. 21. *Een offerschaal,* of *offerbekken.*
Patella. Hor. E. 1. 5. 2. *Een schotel.*
Patella. Plin. H. 17. 24. *Zeker boomgebrek,* voornamentlyk der olyfboomen, als ze door de zon geschroeit zyn.
PĂTELLĀRIUS, ă, ŭm. Plaut. Cist. 2. 1. 46. *Van de schotelen, dat de schotels aangaat.*
PĂTENS, entis. omn. gen. Virg. Æ. 9. 683. *Open, geopent.* De compar. Patentior staat by Liv. 7. 36. en de superl. Patentissimus by Colum. 12. 45.
Patens. *Groot, ruim, wyd uitgestrekt, breed uitgebreidt.*
Campi patentes. Virg. G. 4. 77. *Groote, ruime,* of *wyd uitgestrekte velden.*
Patens. *Open, bloot, dat bloot legt,* of *staat.*
Vulneri patens equus. Liv. 31. 39. *Een paerd dat ligt kan gequetst,* of *gewondt worden;* eigentlyk, *dat voor de wonden bloot staat.*

PĂTENTIUS. Adv. Cic. I. R. 2. 23. *Opentlyker, klaarlyker.*
PĂTEO, es, pătŭi, patērĕ. *Open zyn,* of *open staan.*
Fores patuere. Ovid. M. 2. 768. *De deur is open geweest,* of *heeft open gestaan.*
Via patuit in cœlum. Sen. Hip. 5. 1213. *De hemel heeft voor hem open gestaan.*
Patet huc aditus. Cic. S. Sc. 3. *Gy kond hier naar toe gaan.*
Nullo magis tempore ad simplices cogitationes patet animus. Tac. G. 22. 4. *Het gemoed is nooit bequaamer om de gedachten beter te begrypen.*
Patent aures tuæ querelis omnium. Cic. Fr. 1. 1. *Uwe ooren staan voor alle klagten open, gy hoort de klagten van al de waereld.*
Ut intelligant omnia Ciceronis patere Trebiano. Cic. F. 6. 10 *Op dat ze weeten dat de goederen van Cicero voor Trebianus ten besten zyn.*
Late patere Cic. Off. 2. 19. *Wyd uitgestrekt zyn, zich wyd,* of *ver uitstrekken.*
Avaritia latissime patet. Cic. Off. 1. 7. *De gierigheit strekt zich heel ver uit.*
Existimant libidinum peccatorumque omnium patere in amicitia licentiam. Cic. Am 22. *Zy meenen dat de vriendschap hun vryheit tot allerlei ongebondenheit en gruwelstukken geeft.*
Patere. *Bloot staan, onderhevig,* of *onderworpen zyn.*
Longis morbis senectus, acutis magis adolescentia patet. Cels. 2. 1. *Oude luiden zyn langdurige, en jonge luiden harde ziekten onderworpen.*
Patere. *Klaar,* of *openbaar zyn, klaar blyken.*
Hæc omnibus patent. Cic. V. 4. 3. *Dat blykt klaar voor al de waereld.*
Patere. Cic. A. 12. 2. *Ontdekt, bekent, ruchtbaar,* of *waereldkundig zyn.*
(Patere. *Diep, groot,* of *ruim zyn.*
Vulnera ultra mortem patebant. Flor. 2. 7. *De wonden waren grooter,* of *dieper, als ze behoefden om 'er van te sterven.*
Patere. *Vermogen, konnen, zyn, gelden.*
Talentum Ægyptium octoginta pondo patet. Plin. H. 33. 3. *Een Egyptisch talent is zoo veel als tachtig pond.*
Menso hominis quid fata paterent. Lucan. 2. 133. *Ondervonden hebbende wat God vermag om een mensch te verheffen, en te vernederen.*
Patere alicui. *Zich van iemant laaten beslaapen.*

Si virginitas mea patuisset Phœbo. Ovid. M. 4. 133. *Indien ik my van Phœbus had laaten beslaapen.*)
PĂTER, tris. m. Cic. de Or. 2. 64. *Een Vader.*
Patres majoresque nostri. Cic. Div. 2. 2. *Onze Vaders, onze Voorvaders.*
Pater. Hor. O. 1. 2. 2. *Vader,* een woord van eerbied dat de Ouden omtrent hunne Goden gebruikten.
Pater Patriæ. Cic. C. R. 10. *Een Vader des Vaderlands.*
Patres. Lucret. 4. 77. Suet. A. 53. 6. *De Vaders,* of *Raadsheeren.*
Cœnæ pater. Hor. S. 2. 8. 7. *De gastheer, de aansteller van een avondmaal.*
(Pater. *Een Vader,* door aanneminge, *of* verzooninge, *die iemant tot een zoon aangenomen heeft.*
Pater tuus plures intra quinquennium culeo insuit, &c. Sen. Cl. 1. 23. *Klaudius uw vader door aanneminge, heeft binnen vyf jaaren meer vadermoorders omgebragt, enz.*
Pater. Stat. Th. 2. 199. *Een schoonvader,* om dat die des vaders stede bekleedt.)
PĂTERFĀMILIĀS, pātrĭsfămĭlĭās. m. Cic. P. Q. 3. *Een Vader,* of *Hoofd des huisgezins.*
PĂTERĂ, æ. f. Cic. Par. 1. *Een drinkschaal, drinkkop,* of *drinkbeker.*
PĂTERNUS, ă, ŭm. *Vaderlyk, van een vader, dat een vader aangaat.*
Animus paternus. Hor. O. 4. 4. 27. *Vaderlyke genegenheit.*
Rebus paternis absumtis. Hor. E. 1. 15. 26. *Na zyn vaderlyk goed verteert,* of *doorgebragt te hebben.*
Inimicitias paternas persequi. Cic. A. Q. 4. 1. *De vyandlyke haat,* of *wraakzucht van zynen vader hebben.*
PĂTESCO, scis, ĕscĕrĕ. Tib. 1. 6. 31. *Zich openen, open gaan, zich uitstrekken.*
Quod ad mare patescit. Tac. An. 2. 61. 4. *Dat zich tot de zee toe uitstrekt.*
Atria longa patescunt. Virg. Æ. 2. 483. *De lange zaalen gaan open.*
Danaum patescunt insidiæ Virg. Æ. 2. 309. *De laagen der Grieken zyn ontdekt.*
Portus patescit jam propior. Virg. Æ. 3. 530. *Men ontdekt de naderende haven.*
Latius patescit Imperium. Liv. 32. 27. *'t Ryk strekt zich verder uit.*
PĂTĬBĬLIS. is. m. en f. ilĕ. is. n. Lactant. 7. 20. *Lydzaam, geduldig, die lyden,* of *verdraagen kan.*
Patibilis. *Lydelyk, draaglyk, dat* men

men lyden, uitstaan, of *verdraagen kan.*

Patibiles dolores & labores putandi. Cic. T. Q. 4. 23. *Men moet de pynen en den arbeid draaglyk achten.*

Omne animal naturam patibilem habet. Cic. N. D. 3. 12. *Alle dieren hebben eene lydelyke natuur,* of *die smert is onderworpen.*

PĀTIBULĀTUS, ă, ūm. Plaut. Most. 1. 1. 53. *Een galgbrok, galgenaas, hangbast.*

PĀTIBULUM, i. n. Cic. V. 4. 41. *Een galg.*

Patibulum. Titin. *by* Non. 4. 355. *Een slot,* verm ds het dient om een deur te openen en te sluiten.

Patibulum Plaut. M. G. 2. 4. 7. *Een gevorkt stuk houts,* daar de halzen der slaven in gesloten wierden die iets misdaan hadden.

PĀTIENS, entis. omn. gen. Cic. Ar. 5. *Lydzaam, geduldig, verdraagzaam.* De compar. Patientior staat by Cic. Fr. 1. 1. en de superl. Patientissimus by Liv. 6. 16.

Patiens. Cic. Coel. 6. *Die iets uitstaat,* of *verdraagt.*

Genus hominum patientissimum. Plaut. Trin. 2. 4. 141. *Een zeer lydzaam,* of *zeer geduldig soort van volk.*

Patiens omnis incommodi. Colum. 3. 2. *Geduldig in allerlei ongemak.*

Operum patiens juventus. Virg. G. 2. 471. *Een jeugt geduldig,* of *verdraagzaam in den arbeid.*

Belli patiens. Sall. B. C. 7. *Bequaam tot den oorlog, om in den oorlog te gaan,* of *te dienen,* of *om de wapenen te draagen.*

Tellus patiens vomeris. Virg. G. 2. 223. *Een land dat men gemakkelyk beploegen,* of *bouwen kan.*

Veri patiens. Sen. Ir. 3. 36. *Die lyd dat men de waarheit zegt.*

Patiens vocari Cæsaris ultor. Hor. O. 1. 2. 44. *Die duldt dat men hem den wreeker van Cæsar noemt.*

PĀTIENTĒR. Adv. Cic. Am. 25. *Geduldiglyk, lydzaamlyk, met lydzaamheit,* of *met geduld.* De compar. Patientius staat by Ovid. Tr. 4. 6. 37. en de superl. Patientissime by Val. Max. 4. 3. 11.

PĀTIENTIĂ, æ. f. Cic. I. R. 2. 54. *Lydzaamheit, geduldigheit, verdraagzaamheit, standvastigheit in 't* lyden van tegenspoed.

Patientia. Cic. Off. 1. 34. *Geduld, kloekmoedigheit* in 't uitstaan van arbeid, enz.

Patientia contra labores. Plin. H. 23. 1. *Kracht om arbeid uit te staan.*

Patientia paupertatis. Cic. Rull. 2. 24. *Geduldigheit in armoede.*

PĂTĬNĂ, æ. f. Hor. S. 2. 8. 43. *Een schotel.*

PATINĀRIUS, ă, ūm. Plaut. As. 1. 3. 28. *In een schotel gestooft.*

Patinarius. Suet. V. 17. 2. *Een gulzigaart, een gulzig mensch, een die de hand gedurig in de schotel heeft.*

PĂTIOR, eris, passus sum, pati. *Lyden, verdraagen, dulden, uitstaan.*

Indigne aliquid pati. Cic. V. 5. 11. *Iets qualyk konnen lyden,* of *iets qualyk neemen.*

Pati æquo animo. Cic. A. 12. 4. *Iets geduldiglyk lyden,* of *verdraagen.*

Ævum pati. Colum. 2. 10. *Den tyd verduuren, lang duuren, geduurzaam zyn.*

Vinum istud non patitur ætatem. Sen. E. 36. *Die wyn kan niet lang duuren.*

Me gravius accusas quam patitur tua consuetudo. Cic. Att. 12. 41. *Gy beschuldigt my zwaarder, dan gy gewoon zyt.*

Quoad dignitas tua patietur. Cic. F. 13. 32: 37. 53. en 61. *Zoo veel het uwe waardigheit lyden,* of *toelaaten zal.*

Exilium pati. Virg. Æ. 2. 638. *Ballingschap lyden,* of *uitstaan.*

Stellæ quæ oculos nostros patiuntur. Sen. B. 4. 23. *Sterren die onder ons gezicht vallen,* of *die wy zien konnen.*

Falcem pati. Plin. H. 17. 10. *Met een zeissen afgemaait,* of *afgesneden worden.*

Jacturam pati. Colum. Præf. 1. *Schade lyden, verlies doen.*

Pati. Cic. F. 9. 25. *Lyden, dulden, toelaaten, gehengen,* dat iets geschied.

Patitur tangi. Ovid. M. 1. 644. *Hy lyd dat men hem aanraakt, hy laat zich aanraaken.*

Eos desertos esse patiuntur. Cic. Off. 1. 9. *Zy lyden dat die menschen verlaaten blyven.*

(Pati. *Leeven, zyn, harden.*

Ubi non quit pati, simulat se ad matrem arcessi ad rem divinam. Ter. Hec. 1. 2. 108. *Als zy 't niet harden kan in haar schoonmoeders huis, veinst zy dat zy tot haar moeder geroepen word om den Godsdienst by te woonen.*

In sylvis malle pati. Virg. E. 10. 53. *In de bosschen liever willen leeven, zyn,* of *zich ophouden.*

Potes pati sine viro. Sen. Cont. 2. 2. *Gy kund het zonder man wel doen, zonder man wel stellen.*

Pati se. *Met het zyne te vreden zyn, naar geen hooger staat staan.*

Turbam rerum hominumque desiderent, qui se pati non possunt. Sen. N. Q. Præf. 4. *Laat die verlangen naar omslag van bezigheden, en menschen, die met het tegenwoordige niet te vreden zyn.*

Pati virum. *By een man slaapen.*

Minor est Pannichis quam ego fui, cum primum virum passa sum? Petron. 71. *Is Pannichis kleinder,* of *junger als ik geweest ben, toen ik de eerstemaal by een man geslapen heb?*

Psamate ut passa Deum. Stat. Th. 1. 575. *Na dat Psamate by den God (Apollo) geslapen had.*

PĂTOR, oris. m. *Een opening, een spleet, een reet.*

Pator narium. Scribon. Larg. 7. 46. en 47. *De opening van de neusgaten.*

Jugulo ejus vulnus dehiscit in profundum patorem. Apul. M. 1. 11. *De wonde in zyn keel vertoont een groote opening)*

PATRĀTIO, ōnis. f. Paterc. 2. 93. 2. *Door dat verricht te hebben, door middel van hem, door zyn bedryf.*

PATRĀTUS, ă, ūm. *Gedaan, afgedaan, beslecht, voltrokken, verricht, volbragt.*

Maluit patrati, quam incœpti facinoris reus esse. Tac. An. 2. 66. 3. *Hy wilde liever beschuldigt worden, dat hy 't schelmstuk volbragt, dan dat hy 't ondernomen had.*

Cæde ejus patrata. Tac. An. 2. 39. 3. *Hy gedoodt,* of *omgebragt zynde.*

Bella patrata. Claud. Hon. Conf. 6. 126. *Beslechte, geeindigde,* of *bygelegde oorlogen.*

Patres patrati. Liv. 1. 24. *Gezanten die tot het maaken,* of *bezweeren van den vrede afgezonden wierden.*

PATRIĂ, æ. f. Cic. T. Q. 5. 37. *'t Vaderland, 't land zyner geboorte.*

PATRICIĀTUS, ūs. m. Suet. A. 2. 1. *De waardigheit der Patriciussen binnen Rome.*

PATRICIDĂ, æ. m. Cic. L. L. 2. 9. *Een vadermoorder.*

PATRICIĒ, of

PATRIĒ. Adv. Plaut. Cas. 3. 6. 4. *Edelhartiglyk, edelmoediglyk, op eene edele,* of *edelmoedige wyze.*

PATRICIUS, ă, ūm. Cic. Br. 5. *Van een Patricius, dat tot een Patricius behoort.*

PATRICIUS, ii. m. Liv. 1. 8. *Een afkomeling van de eerste Raadtsheeren van Rome,* als een Raadtsheers zoon, enz.

Exit e Patriciis ut Tribunus fiat. Cic. Dom. 14. *Hy verlaat zynen staat van Patricius om Gemeensman,* of *'s volks Voorstander te worden.*

PATRIĒ. Adv. Quintil. I. O. 11. 1. *Vaderlyk, als een Vader, met een vaderlyke genegenheit.*

PATRĬMĂ, æ. f. Catull. 1. 9. Gell.

Gell. 1. 12. *Een vrouwspersoon wiens vader noch in 't leven is.*
PATRIMONIUM, ii. n. Cic. Dom. 58. *Vaderlyk erfgoed.*
(Patrimonium. *Goed dat wij zelf gewonnen*, of *verdient hebben.*
Arion cum magnum patrimonium acquisisset. Hygin. Fab. 194. *Als Arion groot goed verkregen*, of *veel goed by een gebragt had.*
Neque fugam se tentaturos dicunt post damna patrimoniorum. Just. 14. 3. 7. *En zy zeggen, dat ze de vlucht niet zouden onderneemen, na 't verliezen van hunne soldy*, of *de prijzen in den oorlog verdient.*
Atheas terræ sterilitatem causatus, quæ non patrimoniis ditet Scythas. Just. 2. 7. *Atheas voorgewende hebbende de onvruchtbaarheit van 't land, dat de Scythen in goederen niet ryk maakt*, of *geen goed doet overwinnen.*)
PATRIMUS, i. m. Liv. 37. 3. *Een manspersoon wiens vader noch leeft.*
Pater patrimus. Festus. *Een vader van kinderen, en wiens vader noch in 't leven is.*
Puer patrimus & matrimus. Cic. Ar. 11. *Een kind wiens vader en moeder noch leeft.*
PATRISSO, as, avi, atum, are. Ter. Ad. 4. 2. 25. *Zyn vader gelyken, gelyk zyn*, of *navolgen, doen gelyk zyn vader.*
PATRITUS, a, um. *Van een vader, van voorouderen, dat de voorouders betreft.*
Patrita Philosophia. Cic. T. Q. 1. 19. *De Wysbegeerte onzer Voorouderen.*
PATRIUS, a, um. *Des vaders, vaderlyk, van een vader.*
Res patria & avita. Cic. V. Procem. 5. *Des vaders en der voorouderen erfgoed.*
Hoc patrium est consuefacere filiam sua sponte recte facere, quam alieno metu. Ter. Ad. 1. 1. 49. *Men handelt als een vader, wanneer men zyn dochter gewent zich uit eige beweeginge wel te draagen, en niet door vreeze van vremden.*
PATRO, as, avi, atum, are. *Iets doen, bedryven, verrichten, uitvoeren, volbrengen, pleegen.*
Facinus patrare. Liv. 23. 8. *Een daad doen*, of *bedryven.*
Promissa patrare. Cic. Att. 1. 14. *Zyn beloften volbrengen*, of *nakomen.*
Patrare. *Voleinden, voltrekken, voltooyen, een eind van maaken, ten einde brengen.*
Reliqua belli patrare. Paterc. 2. 123. 1. *Een eind van den oorlog maaken.*
Bellum hoc quadriennio patratum est. Flor. 2. 15. 1. *Deezen oorlog is in vier jaaren voleindigt.*
PATROCINIUM, ii. n. *Bescherming, verdediging, verdading, handhaving, voorspraak, verschooning.*
Patrocinia quærimus vitiis. Plin. H. 13. 3. *Wy zoeken verschooning voor onze gebreken*, of *wy trachten onze feilen te verschoonen*, of *te verdedigen.*
Suscipere patrocinium alicujus causæ. Cic. N. Q. 1. 3. *De verdediging van eenige zaak opneemen.*
Difficultatis patrocinia præteximus segnitiæ. Quintil. I. O. 1. 12. *Wy verschoonen onze luiheit, door den dekmantel van moeijelykheit.*
PATROCINOR, aris, atus sum, ari. *Beschermen, voorstaan, verdedigen, voorspreeken, handhaaven.*
Patrocinari alicui. Plin. H. 14. 22. *Iemant gunstig zyn, voorstaan*, of *voorspreeken.*
PATRONA, æ. f. Cic. de Or. 2. 48. *Een beschermster, Voorstandster, verdedigster.*
PATRONUS, i. m. Ter. E. 4. 6. 32. *Een voorspraak, beschermer, voorstander, verdediger, handhaver.*
Patronus justitiæ. Cic. Am. 7. *Een beschermer*, of *handhaver van de gerechtigheit*, of *van 't recht.*
Patronus. Plaut. Most. 1. 3. 11. *De Heer van een gevryde slaaf.*
PATRUELIS, is. m. Suet. D. 10. 6. Patruelis frater. Cic. Pl. 11. Liv. 29. 30. *Een vollen*, of *eigen neef van 's vaders zyde.*
Patruelis soror. Pers. 6. 53. Hygin. Fab. 168. *Een volle*, of *eige nicht van 's vaders zyde.*
PATRUELIS, is. m. en f. ele. is. n. Mart. 5. 37. 1. *Van een eigen*, of *vollen neef*, of *nicht van 's vaders zyde.*
Regna patruelia. Ovid. Her. 14. 61. *'t Ryk van zynen vollen neef.*
PATRUUS, i. m. Cic. de Or. 2. 1. *Een oom van 's vaders zyde, vaders broeder.*
† PATRUUS, a, um. Hor. O. 3. 12. 3. *Van een vaders broeder.*
PATULUS, a, um. Sil. 13. 132. *Uitgestrekt, wyd, ruim, breed.*
Patulus. Virg. E. 1. 1. *Uitgespreidt*, van een boom spreekende, die zich wyd uitzet. (Over welk voorbeeld Servius zegt, dat Patulus betekent *iets dat van natuuren en altoos open staat.* En zoo vinden wy Nares patulas by Lucan. 9. 813. en Sen. H. 4. 1043. Aures patulas by Hor. E. 1. 18. 70.)
Patulæ fenestræ. Ovid. M. 14. 752. *Opene vensters.*

PAU.

PAUCI, æ, a. Cic. Mur. 11. *Weinig, luttel.* De compar. Pauciores staat by Liv. 24. 42. en de superl. Paucissimi by Cels. 7. 2.
Respondere pauca. Hor. S. 1. 6. 61. *Met weinige*, of *met korte woorden antwoorden.*
Ad paucos pœna, ad omnes metus pervenit. Cic. Clu. 46. *De straf heeft weinigen getroffen, de vrees alle.*
Paucis. Ter. An. 1. 1. 2. *In 't kort, met weinig woorden.* Men verstaat 'er Verbis onder.
Paucis docere. Virg. Æ. 4. 114. *Iets in 't kort*, of *met weinig woorden leeren.*
PAUCIES. Adv. Titinn. *by* Non. 2. 681. *Zelden, niet dikwils, weinig reizen.*
PAUCILOQUIUM, ii. n. Plaut. Merc. prol. 34. *Weinig woorden, weinig praats.*
PAUCITAS, atis. f. *Een klein getal, schaarsheit.*
Paucitas amicorum. Cic. Ant. exf. 5. *Een klein getal vrienden.*
Magna est Oratorum paucitas. Cic. de Or. 1. 2. *Daar is schaarsheit van Redenaaren.*
PAUCULI, æ, a. *Weinige, heel weinige.*
Misi in Cyprum, ut ibi pauculos dies esset. Cic. Att. 5. 21. *Ik heb hem naar Cyprus gezonden om 'er weinige dagen te zyn.*
(PAUCUS, a, um. Dit adjectivum vind men in singulari by Hygin. Fab. 194.
Post paucum tempus. *Na weinig tyds.*)
PAVEFACTUS, a, um. Ovid. M. 15. 636. *Verschrikt, vervaart, ontstelt, ontzet, verbaast, verslagen.*
Videor paulum pavefactus. Gell. 19. 1. *Ik schyn een weinig ontstelt.*
PAVENDUS, a, um. Plin. H. 8. 23. *Die*, of *dat te vreezen is.*
PAVEO, es, ere. Cic. A. 5. 5. *Vreezen, schroomen, vrees hebben, bevreest zyn, duchten.*
Id paves ne ducas illam: tu autem ut ducas. Ter. An. 2. 2. 12. *Gy vreest dat gy ze niet zult moeten trouwen: en gy, dat gy ze zult moeten trouwen.*
Pavere pugnam. Lucan. 7. 102. *Den stryd vreezen.*
PAVESCO, scis, escere bellum. Tac. An. 1. 4. 2. *Den oorlog vreezen*, of *schroomen, vervaert*, of *bevreest voor den oorlog zyn.*
PAVICULA, æ. f. Colum. 1. 6. *Een stamper*, om straatsteenen in, of *gelyk te stampen.*
PAVIDE. Adv. Liv. 5. 39. *Vreesachtig, beschroomdelyk, met vrees*, of *met schroom, bloohartig.*
PAVIDUS, a, um. Virg. Æ. 2. 489. Ovid. F. 1. 16. *Vreesachtig, bloo-*

bloode, beschroomt. De superl. Pavidissimus staat by Sil. 10. 61.

PAVIMENTĀTUS, ā, ūm. Cic. Dom 44. Gevloert, bevloert, bestraat.

Pavimentata porticus. Cic. Fr. 3. 1. Vitruv. 6. 8. Een bevloerde wandelgang, of galdery.

PĀVIMENTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 27. 4. Vloeren, straaten, bevloeren, bestraaten.

PĀVIMENTŪM, i. n. Cic. L. L. 2. 1. De vloer van een kamer, huis, enz.

Facere pavimenta. Cic. D. 2. 34. Een vloer leggen, vloeren, bestraaten.

‡ PĀVIO, is, irĕ. Colum. 1. 6. Vast stampen, gelyk men de aard, of steenen met een stamper doet; om een vloer effen te maaken.

PĀVITANS, āntis. Die heel bevreest is, die van vreeze trilt en beeft, verschrikt, ontzet, ontsteld.

Prosequitur pavitans. Virg. Æ. 2. 107. Hy vervolgt, of gaat voort al beevende.

PĀVITO, ās, ārĕ. Ter. Hec. 3. 1. 41. Vreezen, bevreest zyn, vrees hebben, verschrikt, of ontzet zyn.

PĀVITUS, ā, ūm. Varr. R. R. 1. 51. Colum. 1. 6. Gevloert, dat bevloert, of gestraat is, of ligger, dat tot een vloer, of deel is gemaakt, dat vast is gestampt, van de aarde spreekende.

PAULĀTĪM. Adv. Ter. Ad. 5. 6. 10. Cic. F. 8. 17. Allengsjes.

Paulatim. Een weinig, wat, een luttel.

Paulatim aquæ. Cato R. R. 75. Een weinig water.

PAULISPĔR. Adv. Een weinig tijds, een korten tijd, een oogenblik.

Paulisper mane. Ter. Ad. 2. 2. 45. Blijf een oogenblik, toef, of wacht een weinigje.

Paulisper suscipe partes meas. Cic. F. 3. 12. Houd het een oogenblik met mij.

PAULŌ. Adv. Dit Adverbium betekent het zelve als Parum, gelyk uit de volgende voorbeelden blykt.

Paulo amplius quam homo privatus. Cic. V. Prœm. 13. Wat meer, of een weinig meer dan een die in geen bediening is.

Paulo ante. Cic. V. 4. 3. Een weinig te vooren, of kort te vooren.

Benignius paulo. Hor. E. 1. 17. 11. Wat, of een weinig goedgunstiger.

Paulo magis. Een weinig, of wat meer.

Verbis uti paulo magis priscis. Cic. Cl. 21. Al te oude woorden gebruiken.

Paulo minus consideratus. Cic. Syl 26. Een weinig te onbedacht, of te onvoorzigtig.

Paulo minus utrumque evenit. Suet. Tib. 59. 1. 't Scheelt weinig of 't is beide gebeurt; 't een en 't ander is byna gebeurt.

Paulo minus quam privatum egit. Suet. Tib. 12. 2. Hy heeft zich byna als een die in geen bediening was gedraagen.

Paulo plures malevolos esse quam gratos cognovi. Cic. Br. 15. Ik heb gemerkt dat 'er meer qualyk gezinde, dan toegenegene waren.

Paulo post. Cic. de Or. 2. 77. Een weinig, of korts daar na.

Tardior paulo. Hor. A. P. 255. Wat te lui, een weinig te lui.

Paulo secus. Een weinig anders, wat anders, of wat op eene andere wyze.

Eadem sunt membra in utrisque disputationibus, sed paulo secus a me partita. Cic. de Or. 3. 30. Beide verhandelingen behelzen de zelve leden, maar ze zyn een weinig anders van mij verdeelt.

PAULŬLUM. Adv. Een weinigje, een ziertje.

Paululum abscede. Plaut. As. 5. 2. 75. Vertrek een weinig, ga wat weeh.

Paululum respirare. Cic. P. Q. 16. Heel weinig adem haalen.

PAULŬLUS, ā, ūm. Pro paulula via magnam mercedem solvere. Liv. 8. 11. Voor een weinig wegs grooten loon geeven.

PAULŪM. Adv. Ter. An. 4. 4. 55. Een weinig, een luttel.

Paulum recreant me tuæ epistolæ. Cic. Att. 9. 6. Uwe brieven verheugen mij een weinig.

Paulum inter se differunt. Cic. Fin. 3. 10. Daar is weinig onderscheid tusschen hen, zy verschillen weinig van malkanderen.

‡ PAULUS, ā, ūm. Ter. An. 1. 5. 30. Klein, weinig. Men vind zelden dit Adjectivum, en niet dan in ablativo.

Pacisci cum aliquo paula pecunia. Plaut. B. 4. 8. 24. Het met iemant voor een klein geld eens worden.

PĀVO, ōnis. m. en f. Cic. Fin. 3. 5. Een pauw, zekere vogel.

PĀVŌNĪNUS, ā, ūm. Pauwe, van een pauw.

Pavoninum ovum. Colum. 8. 5. Pallad. 1. 30. Een pauwe ey.

PĀVŌR, ōris. m. Cic. T. Q. 4. 8. Angst, vreeze, schrik, ontsteltenis.

PAUPĔR, ĕris. omn. gen. Cic. Par. 6. Arm, gebrekkig, behoeftig, schamel. De compar. Pauperior staat by Hor. S. 1. 1. 111. en de superl. Pauperrimus by Cic. V. 2. 15.

Paupera hæc res est. Dat is een arme zaak zegt Plautus. (by Serv. Æ. 12. 519. Maar volgens Servius getuigenisse spreekt men nu zoo niet meer.)

Meo sum pauper in ære. Hor. E. 2. 2. 12. Ik ben arm, maar niet schuldig.

Argenti pauper. Hor. S. 2. 2. 142. Arm in geld, die weinig gelds heeft.

Aquæ pauper fluvius. Hor. O. 3. 30. 11. Een stroom daar weinig water in is, of die heel laag van water is, een ondiepe rivier.

Pauper & jejuna eloquentia. Quintil. I. O. 10. 5. Een arme en droege welsprekendheit.

Sub paupere tecto. Hor. E. 1. 10. 32. Onder een arm dak, in een arm huis.

Vena pauperiore fluit carmen. Ovid. P. 4. 2. 20. Die vaerzen vloeyen uit een schraalder ader, of uit een armer brein.

PAUPĔRCŬLŬS, ā, ūm. Ter. H. 1. 1. 44. Hor. E. 1. 17. 46. Arm, gebrekkelyk, behoeftig, schamel.

PAUPĔRIĔS, ei. f. Virg. Æ. 6. 437. Hor. O. 3. 24. 42. Armoede, gebrek, behoeftigheit.

Pauperies. Paul. Dig. 9. 1. 4. Schade die een viervoetig dier doet.

Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur. Ulp. Dig. 9. 1. 1. Zoo men zegt dat een viervoetig dier eenige schade heeft gedaan.

PAUPĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Ps. 4. 7. 27. Arm maaken.

Aliquem aliqua re pauperare. Hor. S. 2. 5. 36. Iemant iets ontneemen, afneemen, of afhandig maaken.

PAUPĔRTĀS, ātis. f. Armoede, gebrek, behoeftigheit.

Causam paupertatis defendere. Cic. T. Q. 5. 35. Staande houden dat de armoede nut, of goed is, letterlyk. De zaak der armoede voorstaan.

Patientia paupertatis ornari. Cic. Rull. 2. 24. Geduldiglyk de armoede draagen.

Ambitiosa paupertate vivimus. Juv. 3. 182. Wij stellen roem, of pronken met de armoede daar wij in leeven.

‡ PAUPĔRTĪNUS, ā. ūm. Varr. by Non. 2. 715. Gell. 20. 1. Arm, gebrekkelyk, behoeftig, schamel.

PAUSĂ, æ. f. Verpoozing, rustje, stilstant.

Pausam facere. Plaut. Pœn. 2. 13. Wat verpoozen, tusschen beiden wat rusten, of wat ophouden.

PAUSĀRIUS, ii. m. Sen. E. 56. Een bevelhebber over de roeislaven, om ze te doen stil houden, of werken.

PAUSIĂ, æ. f. Colum. 5. 8. Zekere olyve, daar men in 't afslaan oly uitslaat.

PAUSO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Trin. 1. 2. 150. Verpoozen, tusschen bei-

beiden wat ophoudi... rusten, of *stilhouden.*

PAVUS, i. m. Gell. 7. 16. *Een pauw.*

PAUXILLATIM. Adv. Plaut. R. 4. 2. 24. *Allengs, allengsjes.*

PAUXILLUM, Adv. Plaut. Truc. 3. 2. 18. *Een weinigje, een kiertje.*

PAUXILLUS, a, um. Plaut. St. 1. 3. 21. *Heel klein.*

PAX.

PAX, acis. f. Cic. Off. 3. 30. *De vrede.*

Pax, abi. Plaut. M. G. 3. 1. 213. *Ga in vrede.*

Pax. Virg. Æ. 7. 266. *Vrede verbond, vredens verdrag.*

Pax. Cic. Fin. 1. 15. *Stilte, rust.*

Pax. *Vergeving, vergiffenis.*

Pacem rogare Ovid. Am. 1. 2. 21. *Om vergiffenis bidden.*

Pace tua. Prop. 2. 19. 40. *Met uw believen, met uw verlof, onder uw goedvinden*, of *welneemen.*

Pace tua dixerim. Cic. L. L. 3. 12. *Ik zal 't met uw verlof*, of *believen zeggen.*

Pax sit rebus Cic. Somn. Sc. 2. *Stilletjes! zonder gerucht te maaken! zoetjes! maak geen geraas! sus wat!*

Pax! Ter. H. 2. 3. 50. *Stil! houd stil! zwyg stil!*

Ventorum paces. Lucret. 5. 1229. *Stilte der winden.*

Bella & paces. Hor. E. 1. 3. 8. *De oorlog en vrede.*

PAXILLUS, i. m. Colum. 8. 8. *Een paaltje*, of *staakje.*

Paxillus. Celf. 8. 10. *Een plaatje dat gebruikt word om een uitpuilend been in te houden.* Ook *een speek van een rad.*

PEC.

PECCATUM, i. n. Cic. A. Q. 1. 10. *Zonde, dwaling, misslag, feil, misdaad, quaad, gebrek.*

PECCO, as, avi, atum, are. *Zondigen, een zonde*, of *misslag begaan, een misslag hebben, in een zonde vallen, quaad doen.*

Si quid peccat, mihi peccat. Ter. Ad. 1. 2. 35. *Zoo hy zondigt, hy zondigt tegens my.*

Culpa peccavi mea. Plaut. E. 5. 2. 64. *Ik heb door eige schuld gezondigt.*

Peccare in aliquem. Cic. Att. 3. 15. *Iemant verongelyken, iemant ongelyk*, of *onrecht doen.*

In eam partem potius peccant, quæ est cautior. Cic. S. R. 20. *Zy zondigen meer aan dien kant, die de zekerste is.*

Te plura in hanc rem peccare ostendam. Ter. Ad. 1. 2. 44. *Ik zal toonen dat gy daar in meer ongelyk hebt.*

In publica commoda peccare. Hor. E. 2. 1. 3. *Tegen de gemeene welvaart zondigen, 't gemeen nadeel*, of *schade doen.*

Si unam peccavisses syllabam. Plaut. B. 3. 3. 29. *Zoo gy in een eenige lettergreep gefeilt*, of *gemist had.*

(Peccare. *Zondigen, boeleeren, boeleeren, boelery*, of *overspel bedryven.*

Jupiter peccaturus in terris, nemini tamen injuriam fecit. Petron. 43. *Jupiter zullende op aarden boeleeren, heeft nochtans niemant verongelykt.*

Non ego ne pecces, cum sis formosa, recuso. Ovid. Am. 3. 14. 1. *Ik ontzeggen u, overmids gy schoon zyt, het boeleeren niet.*

Quid interest in matrona, ancilla, peccesve togatæ? Hor. S. 1. 2. 63. *Wat verschilt het, of gy met een mevrouw, meid*, of *een allemantshoer boeleert?*)

PECOROSUS, a, um. Prop. 4. 10. 3. Stat. Th. 10. 229. *Veeryk, overvloedig*, of *ryk in vee.*

PECTEN, inis. m. Ovid. F. 3. 820. *Een wevers kam.*

Pecten. Plaut. Capt. 2. 2. 18. Ovid. M. 4. 311. *Een kam, een haairkam.*

Pecten. Colum. 2. 21. *Een egge.* Een werktuig met tanden, daar men 't land med egt.

Pecten. Ovid. Rem. Amor. 192. *Een herk, een hooiherk.*

Pecten. Virg. Æ. 6. 647. *De stryksstok van een viool.*

Pecten. Hor. S. 2. 4. 34. *Een St. Jakobs schulp.*

(Pectine jam nigro medicis traduntur inguina. Juv. 6. 370. *Manbaar geworden zynde, worden ze gesneden.*

Pectines. Plin. H. 16. 38. *Streepen, aders*, of *vlammen die door 't hout loopen.*)

PECTINATIM. Adv. Plin. H. 18. 6. *Kamswyze, als een kam met tandwerk, als kamtanden.*

Fundamenta pectinatim disposita. Vitruv. 1. 5. *Grondvesten als kamtanden gelegt.*

(PECTINATUS, a, um. *Gekamt, uitgekamt.* Een woord van Apulejus gebruikt in 't volgende voorbeeld.

Juba probe pectinata. Apul. M. 6. 185. *Wel uitgekamde maanen.*

Pectinatus. Festus. *Gelyk een kam gemaakt.*)

PECTINO, as, avi, atum, are. Plin. H. 18. 21. *Geploegt land eggen.*

PECTITUS, a, um. Colum. 10. 89. *Gekamt, gekaart, gehekelt.*

Pectitæ lanæ. Colum. 12. 3. *Gekamde*, of *gekaarde wol.*

PECTO, is, pexi en pexui, pexum, pectere. Hor. O. 1. 15. 14. *Kammen, kemmen, kaarden, hekelen.*

Pectere comas. Tib. 2. 5. 8. *Zyn haair kemmen.*

PECTORALIA, ium. n. plur. Plin. H. 34. 7. *Een borstlap*, of *borstwapen.*

PECTORALIS, is. m. en f. ale, is. n. Celf. 8. 1. *Van de borst, dat de borst betreft*, of *raakt.*

PECTOROSUS, a, um. Colum. 8. 2. *Breed en groot van borst, die een breede en groote borst heeft.* (De compar. Pectorosior staat in de Priap. 36. 9.)

PECTUS, oris. n. Virg. Æ. 11. 666. Plin. H. 11. 37. *De borst.*

Pectus Plaut. E. 2. 2. 101. *'t Hart.*

Amicus amatur toto pectore. Cic. L. L. 1. 18. *Men bemint een vriend met al zyn hart.*

Certa pectora. Virg. Æ. 9. 250. *Standvastige harten*, of *gemoederen.*

In pectus intimum alicujus inspicere. Sen. E. 83. *Tot in 't binnenste*, of *'t innigste van iemants hart dringen.*

Pectus. Virg. Æ. 9. 276. *'t Gemoed, de gedachten.*

‡ PECUA, orum. n. plur. Liv. 5. 48. Cic. Her. 4. 34. *'t Vee, de beesten.* Men kan het afleiden van Pecu, gelyk Genua van Genu. by Plaut. R. 3. 3. 5. B. 5. 2. 5. en 20. vind men Pecu in ablativo.

PECUARIA, æ. f. Varr. R. R. 3. 1. *Veehanteering, de wyze*, of *wetenschap om 't vee te hanteeren; veeweyery.*

Pecuaria. Varr. R. R. Præf. 2. en 2. 5. *De weide van 't vee, de plaats daar de beesten weiden, weiland.*

PECUARIA, orum. n. plur. Cic. Her. 4. 34. *Een hoop*, of *kudde beesten.*

PECUARIUS, a, um. *Van 't vee, dat het vee aangaat*, of *betreft.*

De re pecuaria dicere. Varr. R. R. præf. 3. *Over*, of *nopende 't vee*, of *over de gelegenheit van 't vee spreeken.*

Erat ei res pecuaria ampla. Cic. P. Q. 3. *Hy was zeer ryk*, of *magtig in vee, hy had veel vee.*

Pecuarius canis. Colum. 7. 12. *Een herders hond, een hond die 't vee bewaart.*

PECUARIUS, ii. m. Cic. Dej. 9. *Een veehoeder, herder, veeherder, veeweider.*

(Pecuarius. Liv. 10. 23. Ascon. Cic. 29. *Een pachter van weiden.*)

PECULATOR, oris. m. Cic. Off. 3. 18. *Een landdief, een dief van het gemeene lands geld.*

PECŬLĀTUS, ûs. m. Cic. V. 2. 4. *Landdievery, het steelen van 's Lands penningen.*

PECŪLIĀRIS, ĭs. m. *en* f. ārĕ, ĭs n. *Eigen, byzonder, dat iemants eigen is, of in 't byzonder toekomt.*

Hoc mihi peculiare est. Cic. Fr. 2. 10. *Dit is my in 't byzonder eigen.*

PECŪLIĀRITER. Adv. Plin. H. 20. 20. *Byzonderlyk, op eene eige, of byzondere wyze, zonderling.*

(Peculiariter. Paull. Dig 41. 2. 3. §. 12. *Uit overgewonnen, of overgewonden goed.*)

PECŪLIĀTUS, ă, ūm. *Ryk, wel gegoedt.*

Bene bene peculiatus. Cic. F. 10. 32. *Die veel goeds heeft, heel ryk.*

PECŪLIŌSUS, ă, ūm. Plaut. R. 1. 2. 24. *Die veel goeds heeft verzamelt, die veel schatten heeft vergadert.*

PECŪLIUM, ĭi. Cic Par. 5. *Geld, of goed door eige naerstigheit gewonnen, voornamentlyk door de slaaven.*

Cura peculi. Virg. E. 1. 33. *Zorge, gedachten om iets over te winnen, of over te houden.*

(Peculium. Petron. 9. *De manlykheit.*)

PECŪLOR, āris, ātŭs sūm, āri. Flor. 3. 17. 3. *'t Gemeene lands geld steelen, de Gemeene lands kas, of 's Vorsten kas bestelen.*

PECŪNIĂ, æ. f. *Geld, gemunt geld.*

Pecunia lecta est. Ter. Ph. 1. 2. 3. *'t Geld is goed, 't is goed geld.*

Exæquat omnium dignitatem pecunia. Cic. Att. 14. 15. *'t Geld maakt alle staten gelyk.*

Pecuniæ. *Geld, goed, goederen, rykdommen.*

Venire ad maximas pecunias paucis annis. Cic. de Or. 2. 67. *In korte jaaren veel gelds verzamelen.*

PECŪNIĀRIUS, ă, ūm. *Van 't geld, dat het geld aangaat, of betreft.*

Inopia rei pecuniariæ. Cic. Br. 18. *Gebrek, of schaarsheit van geld.*

Pecuniaria pœna mulctari. Ulp. Dig. 3. 1. 1. §. 5. *In een geldboete verwezen worden.*

PECŪNIŌSUS, ă, ūm. Cic. V. 4. 26: 5. 9. *Ryk in geld, die veel geld heeft; geldig.* De compar. Pecuniosior staat by Suet. A. 25. 2. en de superl. Pecuniosissimus by Cic. V. 5. 9.

Artes pecuniosæ. Mart. 5. 58. 8. *Konsten daar men veel gelds mee wind.*

PECUS, ŏris. n. Cic. A. 3. 12. *Vee, klein vee.*

Pecus. *Vee, een hoop, of kudde beesten.*

Cujum pecus? Virg. E. 3. 1. *Wiens kudde is dat? wie komt dat vee toe?*

Pecus Plin. H. 8 37. *Een schaap.*

Pecoris vellus. Plin. H. 3. 4. *Een schaapsvacht, 't vlies, of vel van een schaap.*

Pecus. Curt. 6. 5. 18. *Allerlei slag van dieren,* (behalven de mensch. Lucretius stelt deeze tegen malkanderen 2. 343.)

Ignavum fucos pecus a præsepibus arcet. Virg. G. 4. 168. *Hy jaagt de luije horssels uit de korven.*

(In monte pecus pascere. Tib. 1. 1. 61. *Zyn schaapen op den berg weiden.*

Bis die ambo pecus numerant. Virg. E. 3. 34. *Daaglyks tellen zy beide de stieren en koeyen.*

Omne quum Proteus pecus egit altos visere montes. Hor. O. 1. 2. 7. *Als Proteus alle de zeekalveren deed zwemmen naar de hooge bergen.*)

* Pecus. Cic. Pis. 9. en 29. *Een beest, een dommekracht, een botmuil, een lompen vlegel, een weetniet.*

PECUS, ŭdis. f. Colum. 2. 2. *Vee, allerhande beesten.* De nominativus Pecus is bykans niet in gebruik.

Pecus. *Een schaap.* Men vind de genitivus pluralis Pecudum by Plin. H. 30. 9. en de accusativus singularis Pecudem by Plin. H. 16. 1. (En Tac. An. 13. 1. 1. de genitivus singularis Pecudis by Cic. Pis. c. 29. de ablativus singularis Pecude by Cic. N. D. 2. 64.

Pecudes. *Paerden.*

Quem non eodem, quo cæteras pecudes, animo æstimabat. Curt. 6. 5. 18. *Voor welke hy die achting niet hadde, die hy had voor andere paerden.*

Senfere pecudes facinus. Sen. H. 4. 1088. *De paerden hebben 't feit, of 't schelmstuk gemerkt.*)

PED.

PEDĀLIS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Colum. 5. 9: 11. 3. *Van een voet, een voet in 't vierkant.*

Pedalis trabs in latitudine. Cæs. B. G. 3. 13 4. *Een balk die een voet breed is.*

PEDĀMEN, ĭnis. n. Colum. 5. 5. *Een schoor, stut, steunzel, paal, die men ergens onder, of tegen aan zet.*

PEDĀMENTUM, i. n. Varr. R. R. 1. 8. zie Pedamen.

PEDĀNEUS, ă, ūm. Colum. 4. *Van een voet, dat een voet groot is.*

Pedaneus Judex. Ulp. Dig. 2. 7. 3. §. 1. *Een minder Rechter, of laager Rechter, een Rechter van kleine zaaken.* Hy wierd dus genoemt, of om dat zyn inkomsten niet toelieten, dat hy, naar 't gebruik der Romeinen, in eenen staatelyken draagstoel gedragen wierd; of om dat zyn rechterstoel heel laag stond, en dat hy niet gelyk andere Rechters op eenen verheven Rechterstoel zat.

PEDĀRIUS Cic. Att. 1. 20. Gell. 3. 18. *Dus werden de Raadsheeren genoemt die van een ander gevoelen waren.* De oorsprong van Pedarius komt, om dat de Raadsheeren, zonder een woord te spreeken, van hunne plaats opstonden, en zich by die nedergezeten waren gevoelen zy volgden. Van daar koomt het ook dat men zeide, Pedibus ire in alicujus sententiam, om te betekenen *Van iemants gevoelen zyn, of iemants gevoelen toevallen.*

PEDĀTIM. Adv. *Voet voor voet, de eene voet na de ander.*

Incedere pedatim. Plin H. 11. 45. *Met de eene voet na de ander gaan, zoo dat de slinke voet niet voorby de rechte komt*, van Leeuwen of Kamelen spreekende, dat de eenige viervoetige dieren zyn die zoo gaan.

PEDĀTIO, ōnis. f. Colum. 4. 12. *Schoring van een wynstok.*

† PEDĀTUM, i. n. Plaut. Cist. 2. 1. 50. Tertio pedato nobis bellum fecere. Cato *by* Non. 1. 325. *Zy hebben ons voor de derde reis den oorlog aangedaan.* Daar zyn 'er die leezen Tertio pedatu.

PEDĀTUS, ă, ūm. Colum 4. 20. *Onderschraagt, geschoort.*

PEDEMONTIUM, ii. n. *Piemont,* een Landschap van Italien.

PEDES, ūm. m. plur. Plaut. Curc. 4. 2. 14. *Luizen.*

PEDES, ĭtis. m. Virg. Æ. 6. 516. *Een voetganger, een die te voet gaat.*

Pedites. Cæs. B. G. 1. 48. 5. *'t Voetvolk, de voetknechten.*

PEDESTER, tris. m. Mart. 8. 28 8. *Een voetganger, een die te voet gaat.*

PEDESTRIS, ĭs. m. *en* f. Pedestrĕ, ĭs. n. *Een voetganger, of voetgangster, een die te voet gaat, 't zy man, of vrouw.*

Pedestres copiæ. Cic. Fin. 2. 34. Liv. 26. 51. *'t Voetvolk, de voetknechten.*

Statua pedestris. Cic. A. 9. 6. Plin. H. 34. 6. *Een beeld dat op een voet staat.*

Scutum pedestre. Liv. 7. 8. *Een voetknechts schild.*

Sermo pedestris. Hor. A. P. 95. *Een rymelooze, of wel, Een magere, slechte, of eenvoudige rede.*

(Pedestris. *Te lande, dat te lande geschied*, gesteld tegens dat op zee geschied, om dat men eerder te lande als ter zee geoorlogt heeft. De Grieken gebruiken zoo hun πεζικὸς by Polyb. 2. 11.

A Caspio mari octo millium pedester exercitus venerat: ducenti equites cum his erant. Curt. 3. 2. 8. Acht

Acht duizent man landvolk was 'er gekoomen van de Kaspische zee, bij deeze waren twee honderd ruiters.
Equitum pedestre prælium. Liv. 22. 49. *Een veldslag van de ruitery*, of *van 't paerdevolk.*
Pedestre iter. Cæs. B. C. 2. 32. 13. Hirt. B. Al. 26. 1. *Een reis te land.*)
PEDĔTENTĬM. Adv. *Langzaam, zagtjes, zoetjes, met kleine schreeden, voetje voor voetje.*
Pedetentim accedere ad aliquam causam. Cic. Her. 1. 6. *Allengsjes in een zaak koomen.*
Caute pedetentim omnia dicere. Cic. Clu. 42. *Alles omzigtiglijk en langzaam zeggen.*
PĔDĪCĂ, æ. f. Virg. G. 1. 307. *Een vogelstrik*, of *voetstrik om vogels mee te vangen.*
PĔDĪCŌSŬS, ā, ŭm. Titinn. *bij* Festus. *Luizig, luisachtig, vol luizen.*
PĔDĪCŬLĀRĬS, ĭs. m. *en* f. ārĕ, ĭs. n. Herba pedicularis. Colum. 6. 30. *Luiskruid.*
(PĔDĪCŬLŌSŬS, ă, ŭm. *Luizig, vol luizen.*
Mentum pediculosum. Mart. 12. 59. 8. *Een kin, een baard vol luizen.*)
PĔDĪCŬLŬS, ĭ. m. Plin. H. 9. 28. *Een voetje, een kleine voet.*
Pediculus. Plin. H. 22. 23. *De steel van peeren, druiven, enz.*
Pediculus. Colum. 8. 7. *Een luis.*
PĔDĪSĔQUĂ, æ. f. Ter. An. 1. 1. 96. *Een kamenier, een dienstmeid die achter haar juffer gaat.*
Istam Juris scientiam eloquentiæ tanquam pedisequam adjunxisti. Cic. de Or. 1. 55. *Gy hebt die Rechtkunde geleert ten dienste der welspreekendheit*, of *om 'er u in de welspreekendheit van te dienen.*
Puerorum pedisequa. Cic. Her. 4. 52. *Een oppaster van kinderen; een kindermeid.*
PĔDĪSĔQUŬS, ĭ. m. *Een volgdienaar, een voetjongen, een knecht die achter zijn heer gaat.*
Conculcari hunc a pedisequis jussit. Cic. Dom. 42. *Hy heeft zyne knechts belast hem met voeten te trappen.*
PĔDĬTĀTŬS, ūs. m. Cic. A. 5. 2. *Voetvolk, soldaaten.*
PĒDO, ĭs, pĕpēdi, pēdĕrĕ. Hor. S. 1. 8. 46. *Vysten, een veest*, of *scheet laaten.* Verbloemende zegt men, *zijn beurs laaten opgaan.*
(PĔDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Onderschooren, onderschraagen, met stutten*, of *schooren bezetten.*
Putationem sequitur pedandæ vineæ cura. Colum. 4. 12. *Na 't snoeyen van den wyngaard, moet men bezorgen dat 'er stutten*, of *staaken bij gezet worden.*)

PĔDŬM, ĭ. n. Virg. E. 6. 88. *Een herders staf.*

PEG.PEJ.

PĒGMĂ, ătis. n. Sen. E. 88. Suet. Cl. 34. 6. *Een beweeglyk werktuig dat men, door zekere raderen, op en neer kan laaten gaan.* Zie onze aantekening over Suetonius.
(Pegma. Cic. Att. 4. 8. *Een boekekas.*
PĒGMĂRĬS, ĭs, m. *en* f. ārĕ, ĭs. n. *Dat tot een op- en neergaande werktuig behoort*, of *dat daar op geschied.*
Gladiatores pegmares. Suet. C. 26. 9. *Schermers die op een beweeglyk werktuig schermen.*)
PĔJĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Valschelyk zweeren, eenen valschen eed doen; zyn eed niet houden*, of *meineedig zyn.*
Non erubescit pejerare de turdo. Mart. 7. 19. 6. *Hy schaamt zich niet om een Lyster een valschen eed te doen.*
Non enim falsum jurare, pejerare est; sed quod ex animi tui sententia juraveris, sicut verbis concipitur more nostro, id non facere perjurium est. Cic. Off. 3. 30. *Want valschelyk te zweeren is niet meineedig zweeren; maar wanneer men niet doet, 't geen men onder eede, volgens onze gewoonte, te doen aangenomen had, dat is meineedigheit.*
PĒJŎR, m. *en* f. pējŭs, ōris. n. Cic. A. 8. 10. *Erger, boozer, quaader, slimmer, ondeugender.*
Turpitudo pejus est quam dolor. Cic. T. Q. 2. 13. *De schaamte*, of *schande is iets ergers dan de smert.* Men verstaat 'er Negotium, of Aliquid onder.
Pejore loco res esse non possunt. Ter. Ad. 3. 2. 46. *De zaaken konnen niet erger gaan.*
In pejus ruere. Virg. G. 1. 200. *In verval koomen, tot slimmer vervallen.*
PĒJŌRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Erger*, of *slimmer maaken, verergeren.*
Pejorare statum suum. Paull. S. 2. 19. *Zynen staat*, of *gelegenheit erger maaken.*
PĒJŬS. Adv. *Erger, quaader, slimmer, slechter.*
Oderam multo pejus hunc, quam ipsum Clodium. Cic. F. 7. 2. *Ik had meer afkeer van deezen, dan van Klodius zelf; deeze was bij my meer verhaat als Klodius zelf.*

PEL.

(PĔLĂGE. *Ter zee, van de zee.* De Grieken zeggen Πέλαγη. Als een woord dat niet geboogen kan worden, staat het by Lucret. 5. 36: 6. 619. en naar de verbeteringe van Huët by Man. 2. 90.
PĔLĂGĬĂ, æ. f. Plin. H. 9. 37. *Een purpersnek.*)
PĔLĂGĬCŬS, ă, ŭm. Colum. 8. 17. *Zees, van de zee.*
PĔLĂGĬŪS, ă, ŭm. Colum. 8. 16. Varr. R. R. 3. 3. zie Pelagicus.
Pelagiæ volucres. Petron. 69. *Zeevogels.*
PĔLĂGŬS, ĭ. n. Cic. Off. 3. 39. *De zee, de volle zee.* Dit woord word somtyds masculinum gemaakt.
PĒLĀMĬS, idis. m. *en* f. Plin. H. 9. 15. Juv. 7. 120. *Een jonge thonyn, zekere zeevisch.*
PĔLLĀCĬĂ, æ. f. Lucret. 2. 559. *Bedrog, bedriegery, valsheit, misleiding, verleiding, opligting.*
PĔLLAX, ācis. Virg. Æ. 2. 90. *Een bedrieger, verleider, opligter, guit, een die iemant met schoone woorden bedriegt.*
PĔLLEX, ĭcis. f. Cic. Or. 30. *Een byzit, boelin*, of *bywyf, een getrouwde mans hoer.*
PĔLLĬCĀTŬS, ūs. m. Cic. Clu. 5. *Boelaadje, een onechte*, of *onwettige byslaping.*
PĔLLĪCĔŬS, ă, ŭm. Paull. Dig. 34. 2. 24. *Velle, van vellen, van een vel gemaakt.*
PĔLLĬCĔO, ēs, exi, ēctūm, ĭcĕrĕ. Colum. Præf. 12. *Met schoone beloften*, of *woorden, door liefkozing*, of *vleyeryen aanhaalen, aanlokken, verleiden, bedriegen*, of *opligten.*
PĔLLĬCĬO, ĭcis, exi, ēctūm, ĭcĕrĕ. Cic. Clu. 5. *Met schoone woorden*, of *beloften verleiden, verlokken, bedriegen*, of *opligten.*
Pellicere aliquem. Nep. 18. 2. 3. *Iemant aan zyn zyde lokken*, of *trekken.*
PĔLLĬCŬLĂ, æ. f. Cic. Mur. 36. *Een velletje.*
Curare pelliculam. Hor. S. 2. 5. 38. *Lekker eeten en drinken, zich zelven wat goeddoen.*
Continere se in sua pellicula. Mart. 3. 16. 6. *By zyn beroep blyven, zich met zynen staat vergenoegen*, of *te vreden houden.*
Veterem pelliculam retinere. Pers. 5. 116. *Zyn oude zeden, gewoonten*, of *gronden behouden.*
(PĔLLĬCŬLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum. 12. 39 *en* 46. *Met blaazen iets toemaaken.*)
PĔLLĬO, ōnis. f. Plaut. Men. 2. 3. 52. *Een bondwerker.*
PĔLLĬS, ĭs. f. Cic. T. Q. 1. 20. *'t Vel*, of *de huid van een dier; een pels*, of *vacht.*
In propria pelle quiescere. Hor. S. 1. 6. 22. *In zynen staat*, of *gelegenheit blyven, zich niet boven zynen staat verheffen.*
(Pellis. *Een tent.* Deeze wierden eertyds uit huiden gemaakt.
Sub pellibus hyemare. Flor. 1. 12. 8. Durare. Liv. 5. 2. Retineri.

neri. Tac. An. 13. 35. 4. Haberi. Liv. 23. 18. *In den winter te veld zyn, of leggen.*

Pellis. *Een schoe*, of *schoen*, om dat die ook uit huiden gemaakt word.

Nec pes tibi natet in laxa pelle. Ovid Art. 1. 516. *Trek ook geen schoen aan, die u te groot, of te wyd is.*)

PELLITUS, a, um. Prop. 4. 1. 12. *Met vellen bekleedt, bedekt*, of *overtrokken.*

PELLO, pĕpŭli, pulsum, pellĕrĕ aliquem. *Iemant weechjaagen*, of *weekdryven; kloppen.*

Tu ne has pepulisti fores? Ter. Ad 4. 5. 4. *Hebt gy niet aan deeze deur geklopt?*

Pellere aliquem ab aliquo loco. Ter. E. 2. 1. 9. *Iemant ergens van daan jaagen.* Tectis. Ovid. Her. 1. 109. *Iemant uit den huis jaagen.* E toro. Cic. Ar. 18. Pis. 13. *Iemant uit de vierschaar jaagen*, of *dryven.*

Pellere in exilium. Cic. de Or. 2. 13. *In ballingschap zenden, uitbannen.*

Nulla me pepulit injuria. Cic. F. 4. 13. *Men heeft my geenen hoon*, of *smaad aangedaan.*

Pellere aciem. Cæs. B. G. 1. 52. 6. *Een leger op de vlucht slaan*, of *dryven.*

Animum Scipionis non mediocri cura pepulit. Liv. 30. 14. *Hy heeft Scipio geen klein verdriet aangedaan.*

Curas vino pellere. Hor. O. 1. 7. 31. *Zyne zorgen in den wyn*, of *met drinken verdryven*, of *verzetten.*

Lyram pellere. Ovid. M. 10. 205. *Op de lier speelen.*

Pellere metum. Cic. Fin. 4. 5. *De vreeze verdryven*, of *uitbannen.* Sitim. Hor. O. 2. 2. 14. *Den dorst lesschen*, of *verdryven.* Moram. Ovid. M. 2, 838. *Zich haasten, zich spoedigen.*

(PELIOS, *of*

PELLUS, i. m. Plin. H. 10. 60. *Een soort van een reiger.*)

PELLUCEO. Zie Perluceo.

PELLUCIDUS. Zie Perlucidus.

(PELLUVIÆ, arum, f. Festus. *Een voetbekken*, of *een bekken om de voeten in te wasschen.*)

PELOPONNESUS, i. f. Plin. H. 4. 3. *Peloponnezen*, een half Eiland van Griekenland, nu *Morea.*

PELORIS, idis. f. Hor. S. 2. 4. 32. *Zekere groote schelpvisch.*

PELTA, æ. f. Liv. 28. 5. *Zeker schild halve maant wyze gemaakt.*

PELTASTES, æ. m. Liv. 31. 36. *Een die met een halvemaans schild, is gewapent* Pelta genoemt.

PELTATUS, a, um. Liv. 28. 5.

PELTIFER, a, um. Stat. Th. 12. 761. *Een die een halvemaans schild draagt.*

PELVIS, is. f. Varr. L. L. 4. 24. Juv. 3. 277. *Een bekken.*

PEN.

PENARIUS, a, um. *Dat de kost*, of *'t huishouden betreft.*

Penaria cella. Cic. S. 16. *De spinde, etenskas*, of *spyskelder.*

PENDEO, es, pependi, pensum, pendere. Cic. V. 3. 26. *Hangen, gehangen*, of *opgehangen zyn.*

Pendere per pedes. Plaut. As. 2. 2. 35. *Aan de voeten gehangen zyn.*

Pendere. *Afhangen, aan vast*, of *aan verknocht zyn, afhangelyk zyn.*

In sententiis civium fama nostra pendet. Cic. Pis. 41. *Ons aanzien*, of *onze achting hangt van 't gevoelen der burgeren af.*

Respublica pendet e Bruto. Cic. Att. 14. 20. *De welstant van 't Gemeenebest hangt van Brutus af.*

Pendemus ex laude. Quintil. I. O. 4. 1. *Wy hangen zeer van den lof af, de lof vermag veel op ons.*

Pendere ex arbitrio alieno. Liv. 35. 32. *Van een ander afhangen, een anders wil onderworpen zyn.*

Populares ex illo pendent. Front. St. 3. 16. 1. *'t Volk van zyn land hangt gansch elyk van hem af.*

Non quæro rationes quæ ex conjectura pendent. Cic. A. Q. 4. 36. *Ik zoek geen redenen die niet dan uit gissingen gehaalt worden.*

Pendere promissis. Cic. Fr. 3. 5. *Zich door beloften laaten beweegen*, of *omzetten.*

Fama pendet levi momento. Liv. 2. 7. *Het gerucht heeft weinig grond.*

Pendere ab ore narrantis. Virg. Æ. 4. 79. *Naerstig*, of *met aandacht naar iemant hooren*, of *luisteren.*

Pendere. Cic. Att. 4. 15. *Waggelen, wankelen, in twyfel*, of *tusschen beide staan.* Hy zegt ook L. L. 1. 3. Pendere animi *en* T. Q. 1. 40. Pendere animis. *Twyfelachtig zyn, onzeker zyn, twyfelen.*

Tibi pendet animus. Ter. Ad. 2. 2. 18. *Gy zyt twyfelmoedig*, of *staat in twyfel*, of *tusschen beiden.*

Pendere. *Gestaakt worden, blyven steeken.*

Pendent opera interrupta. Virg. Æ. 4. 88. *De werken blyven ten halven steeken.*

(Pendere venales. *by* Suet. Cl. 9. 5. *Te koop gezet*, of *gehangen; wiens goederen aangeslagen worden om opentlyk verkocht te worden.* Zie onze aantekening.

Pendere apud ærarium. Suet. D. 9. 6. *By de schatkist te koop hangen*, om dat het tafereel, waar in zoodanige zaa- gerekent waren, by de bezorgers van de schatkist opgehangen wierd, en hangen bleef tot de zaak was uitgesproken.

Pendere. *Weegen, zwaar zyn.*

Cyathus pendet decem drachmas. Plin. H. 21. 34. *Die maat weegt tien dragmen*)

PENDO, is, pĕpendi, pensum, pendĕrĕ. Plin. H. 9. 15. *Weegen, in de wage leggen.*

Pendere. *Overweegen, aanmerken, onderzoeken, overdenken.*

Si apud hoc Consilium, ex opibus, non ex veritate causa pendetur. Cic. P. Q. 1. *Zoo in die Vergadering 't goed, en niet de waarheit der zaak in aanmerking komt.*

Pendere res ex levi conjectura. Cic. S R. 22. *Van zaaken op heele losse gissingen oordeelen.*

Aliquem pendere non ex fortuna, sed ex virtute. Cic. F. 5. 17. *Iemant niet naar zyn geluk, maar naar zyn deugd weegen*, of *schatten.*

Pendere. Liv. 1. 43. *Betaalen.*

Vectigal pendere. Cic. Rull. 3. 2. *Een schatting betaalen.*

Pendere grates Stat. Th. 11. 223. *Bedanken, danken, dank zeggen.*

Pœnas pendere. Ter. H. 4. 4. 6. Virg. Æ. 6. 20. *Gestraft worden, straffe lyden.*

(Pendi hebben de Ouden ook gebruikt in Præterito.

Vectigal dimidium ejus, quod Regi pendissent. Liv. 45. 26. *De helft van de schattinge, die zy aan den Koning betaalt hadden.*)

PENDULUS, a, um. Hor. O. 3. 27. 55. *Hangende, hellende, dat hangt, overhangt*, of *helt*, van dingen spreekende.

Pendula loca fimo juvanda sunt. Colum. 2. 18. *Men moet de heuvelen bemesten*, of *met mest voorzien.*

PENE. Adv. *Byna, bykans, schier, ten naasten by.* De superl. Penissime staat by Apul. A. 336.

Bene par Oratori Poëta. Cic. de Or. 1. 16. *De Dichter is byna den Redenaar gelyk.*

Bibulum habuimus pene amicum. Cic. F. 1. 4. *'t Scheelde weinig of Bibulus was ons genegen*, of *gunstig geweest.*

PENES. Een præpositio die de accusativus regeert. *In de magt, in de hand*, of *in 't vermogen, van, enz. in 't geweld van, enz.*

Penes eum est. Cic. Rull. 2. 19. *Het hangt van hem af, het staat in zyne magt, 't staat aan hem, hy heeft het in zyn hand.*

Eloquentia eos exornat, penes quos est. Cic. Or. 41. *De welsprekendheit versiert hun, die ze bezitten.*

Con-

Confiſtunt omnia penes unum. Cic. Her. 4. 5. *Alles is in de hand, of in de magt van een menſch; een eenig menſch is meeſter over alles.*

Fides hujus rei penes Auctores erit. Sall. B. J. 17. *Men zal deeze zaak op 't gezagh der Schrijveren gelooven.*

Penes. *By, tot.*

Penes vos eſt. Ter. Ad. 3. 3. 34. *Hy is tot uwent.*

Penes ſcenam. Cic. Her. 4. 10. *Op het toneel, op de ſchouwplaats.*

PĔNĔTRĀBĬLIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Virg. G. 1. 93. *Doorgaande, doordringende, dat doorgaat.* (De compar. Penetrabilior ſtaat by Macrob. S. 7. 12.)

Telum penetrabile. Ovid. M. 5. 67. *Een pijl die doorgaat.*

Penetrabilis. *Dat men doorſteeken, doorſchieten, of doorgronden kan.*

Corpus nullo penetrabile telo. Ovid. M. 12. 166. *Een lichaam dat door geen pijl kan doorwondt, of dat niet kan gequetſt worden.*

Caput haud penetrabile Nili. Stat. S. 3. 5. 21. *De oorſprong des Nyls kan niet ontdekt, of niet nageſpeurt worden.*

PĔNĔTRĀLĔ, is. n. Liv. 41. 20. Virg. Æ. 2. 484. *Het binnenſte, of 't heimelykſte vertrek van een huis, of kerk.*

Conditorium & corpus Alexandri prolatum e penetrali ſubjecit oculis. Suet. A. 18. 1. *Hy heeft gezien de doodkiſt en 't lyk van Alexander, gehaalt uit de plaats daar 't opgeſloten lag.*

PĔNĔTRĀLIS, is. m. en f. alĕ, is. n. Virg. Æ. 4. 504. *Inwendig, van binnen, in den grond.*

PĔNĔTRO, as, avi, ātum, arĕ. *Doordringen, diep ingaan, doorbooren, tot den grond toe doorgaan.*

Penetrare in aliquem locum. Cic. S. Sc. 7. Quintil. I. O. 3. 8. *In een plaats dringen.*

Penetrare ſe in aliquem locum. Gell. 5. 14. *Zich in eenige plaats verſteeken, of verbergen.*

Nulla acies humani ingenii penetrare in cœlum poteſt. Cic. A. Q. 4. 39. *Geen menſch, hoe ſchrander hij ook is, kan tot in den hemel doordringen.*

Vox penetrat ad aures. Ovid. M. 12. 42. *De ſtem dringt tot de ooren door.*

Ad ſenſum alicujus penetrare. Cic. Part. 36. *Iemants zin, of meining doorgronden, iemants gedachten vatten, of verſtaan.*

Pavor in præcordia penetrat. Sil. 16. 511. *De vrees dringt tot in het hart, bevangt het hart.*

Nihil magis Tiberium penetravit. Tac. An. 3. 4. 3. *Niets heeft Tiberius meer geſmert, Tiber is nergent gevoeliger over geweeſt.*

Tum penetrabat poſſe hæc, &c. Lucret. 5. 1261. *Toen viel hun in, toen quam hun te binnen, of in de gedachten, dat deeze dingen konden, enz.*

(Penetrare. Word ook active genomen, en daarom ook paſſive gebruikt.

Penetrant ſe in fugam. Plaut. Am. 1. 1. 94. *Zy zetten 't op vluchten, zy begeeven zich op de vlucht.*

Eadem nave Ægyptum penetravit. Suet. J. 52. 1. *Met het zelve ſchip is hij naar Egypten over geſteken.*

Penetratis omnibus Hiſpaniæ gentibus. Paterc. 2. 5. 1. *Als hij door alle de volkeren van Spanjen heen gedrongen was.*

Nec ſemel Rhenus, ſed iterum quoque eſt penetratus. Flor. 3. 10. *Men heeft niet alleen eens, maar ook ten tweeden maal over den Rhijn geſteken.*)

PĔNĬCILLUM, i. n. Celſ. 7. 7. *Een wiek, of doekplukzel dat men in een wonde ſteekt.*

Penicillum. Quintil. I. O. 2. 21. *Een ſchilders penſeel, of verfquaſtje.*

PĔNĬCILLUS, i. m. Cic. Or. 22. *Een penſeel, of verfquaſtje.*

Penicillus tectorius. Plin. H. 28. 17. *Een witquaſt.*

Penicillus. Celſ. 2. 10. *Een drukzel, popje, of drukdoekje op 't gat van eenen geopenden ader.*

PĔNĬCŬLĀMENTUM, i. n. Lucil. bij Non. 2. 624. *Een ſlootkant, boord, kant, of belegzel van een kleed.*

(Peniculamentum. Enn. bij Non. 2. 624. *Een ſtaert, of ſleep aan een vrouwe rok.*)

PĔNĪCŬLUS, i. m. Ter. E. 4. 7. 7. *Een ſpons, of ſpongie.*

(Peniculus. Feſtus. *Een ſchoenborſtel.*

Peniculus. Plaut. Men. 1. 1. 1. *Een vaatdoek, een wiſchdoek om de tafels af te wiſſchen.*)

PĔNINSŬLA, æ. f. Liv. 25. 11. *Een half eiland.*

(PĔNIS, is. m. Cic. F. 9. 22. *Een ſtaert.*

Penis bubulus. Næv. bij Feſtus. *Een oſſenſtaert.*

Penis. Cic. F. 9. 22. *De manlijkheit.*)

PĔNĬTA offa. Plaut. M. G. 3. 1. 165. Næv. bij Feſtus. *Een varkens dykarſt, of bilſtuk daar de ſtaert aan zit.*

PĔNĬTUS, a, um. *Inwendig, innerlyk, dat diep zit, dat in den grond, of van binnen is.* De compar. Penitior ſtaat by Celſ. 5. 26. en de ſuperl. Penitiſſimus by Plautus beneden.

Flamma penita. Catull. 61. 178. *Een innerlyke vlam, een heimelyk, inwendig, of verborgen vuur.*

Ex penitiſſima Barbaria. Plaut. P. 4. 3. 71. *Uit het hart, of 't binnenſte van Barbaryen.*

Penitiſſimo pectore. Plaut. Ciſt. 1. 1. 65. *In 't binnenſte, of in den grond van 't hart, uit 's harten gronde.*

PĔNĬTUS. Adv. Virg. Æ. 3. 30. *Tot in den grond, tot het binnenſte, ten gronde toe, heel diep.*

Abditum penitus aurum effodere. Cic. Off. 2. 3. *Naar geld graaven dat heel diep in de aarde lege.*

Omnes animorum motus penitus pernoſcendi. Cic. de Or. 1. 5. *Men moet tot in den grond, grondig, of deur en deur al de bewegingen van 't gemoed kennen.*

Inſedit penitus opinio. Cic. Clu. 1. *Dat gevoelen is diep ingewortelt.*

Penitus. Virg. Æ. 1. 67. *Ganſchelijk, geheelyk, t'eenemaal.*

Perdere penitus ſe ipſum. Cic. Fin. 1. 15. *Zich t'eenemaal bederven.*

PENNA, æ. f. Cic. Fin. 5. 11. Colum. 8. 2. *Een veder, pen, ſchacht.* Men noemt dus de vedren uit vogelſtaerten en vleugels.

Pennæ. *De vleugels, wieken, of vlerken.*

Secat pennis aëra avis. Cic. Arat. 48. *De vogel klieft de lucht met zijn wieken.*

Pennæ renaſcuntur. Cic. Att. 4. 2. *Mijn wieken beginnen weêr goed te worden, ik krijg weêr kracht, of koom weêr op de been.*

PENNĀTUS, a, um. Ovid. M. 7. 350. *Gevleugelt, gevlerkt, gewiekt, gevedert, dat vleugels, of wieken heeft,* om te vliegen.

Pennatum telum. Plin. H. 34. 14. *Een gevederde pijl, een pijl daar een ſtaertveder aan zit.*

PENNĬGER, a, um. Cic. Tim. 10. *Gevleugelt, dat vleugels, wieken, of vlerken heeft.*

PENNĬFER, a, um. Sidon. C. 2. 309. *Gevleugelt; dat vleugels, wieken, of vlerken heeft.*

† PENNĬPES, ĕdis. omn. gen. Catull. 55. 25. *Dat, of die vleugels aan de voeten heeft.*

† PENNĬPŎTENS, entis. omn. gen. Lucret. 2. 877. *Een vogel.*

PENNŬLA, æ. f. Cic. N. D. 2. 52. *Een vleugeltje, vlerkje, een wiekje,* gelyk van jonge vogeltjes.

PENSANS, antis. omn. gen. Sil. 4. 153. *Weegende, die iets weegt,* gelyk gout, enz.

Penſans damna. Sen. Oed. 2. 940. *Die zijn ſchade goed maakt, inhaalt, of herſtelt.*

PENSĀTŎR, ōris. m. Plin. H. 33. 3. *Een weeger, een die iets in een ſchaal weegt.* (Harduinus leeſt Diſpenſator.)

PENSĬCŬLĀTE. Adv. Gell. 1. 3.

Na de zaaken wel gewogen, of overwogen te hebben. (Andere leezen Pensim.)

PENSICŬLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Gell. 13. 22. *Iets overweegen, of overdenken, ergens aandachtelijk op denken.*

PENSILIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Hor. S. 2. 2. 121. *Hangende, dat hangt, opgehangen.*

Pensile horologium Vitruv. 9. 9. *Een uurwerk dat men op zy aan den gordel hangt.*

PENSIO, ōnis. f. *Betaling, voldoening van een schuld, paai.*

Tribus pensionibus pecuniam solvere. Liv. 33. 30. *Iets in drie paaijen, of drie reizen betaalen.*

Decem millia talenta descriptâ pensionibus suis. Hirt. B. Al. 90. 5. *Tien duizend talenten, waar van de betaling op zekere tyden is gesteld.*

Pensione soluta ante diem. Cic. Att. 16. 2. *Men heeft voor den tyd, of voor den verschyndag betaalt.*

Pensio. Vitruv. 10 8. *'t Gewigt, de zwaarte van iets, of 't weegen van iets in een schaal.*

(Pensio. *Huur, huishuur.*

Inquilinos pensionem annuam jussit repræsentare. Suet. N. 44. 3. *Hy heeft de inwoonders, of de huurluiden bevolen de jaarlyksche huur terstond te betaalen.*

Sarcinas non retentas pensione pro bima portabat uxor. Mart. 12. 32. 3. *Uw vrouw droeg den huisraad weg, die de eigenaar voor twee jaar huishuur niet had aangehouden.*)

PENSIŌR, ōris. m *en* f. ŭs, ōris. n. *Beter, dienstiger, nutter, voordeeliger, waerdiger, dierbaarder, kostelyker.*

Age tu, utra conditio pensior? habere, &c. Plaut. St. 1. 2. 61. *Wel aan zeg mij, wat is voordeeliger? te hebben, enz.*

Nihil quicquam carius pensiusque nobis, quam nosmetipsi. Plin. H. 12. 5. *Wy hebben niet dierbaarder en waerdiger dan ons zelven.*

PENSITATIO, ōnis. f. *Vergoeding, herstelling.*

Pensitatio præteriti temporis. Plin. 19. 5. *Vergoeding, of inhaling van den verstreken tyd.*

Pensitatio. Ascon. Cic. 112. *Betaling,* van schatting, enz.

PENSITĀTŌR, ōris. m. *Een overweeger, onderzoeker, navorscher, naspeurder, zifter.*

Verborum pensitatores subtilissimi. Gell. 17. 1. *Heele scherpzinnige woordzifters,* om den zin, de kracht, enz, der woorden te ontdekken.

PENSITO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 7. 7. *Iets naerstelijk overweegen, onderzoeken, naspeuren, navorschen.*

Pensitare. *Dikwils betaalen.*

Vectigalia pensitare. Cic. Man. 6. *Dikwils schattingen betaalen.*

Prædia, quæ pensitant. Cic. Rull. 3. 2. *Landeryen daar men dikwils schattingen van betaalt.*

PENSIUNCULĂ, æ. f. *Een kleine betaling.*

Reliquam pensiunculam percipe. Colum. Præf. 10 *Ontfang het overige van uwe betaling.*

PENSO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Weegen.*

Pensare aurum. Liv. 38. 24. *Goud weegen.*

Pensare. *Oordeelen.*

Pensare amicos factis. Liv. 34. 49. *Van vrienden uit hunne daaden oordeelen.* Eigentlyk, *de vrienden weegen uit hunne daaden.*

Pensare singula. Curt. 7. 8. 2. *Het een en het ander, of het een voor en het ander na aandachtelyk overweegen, overdenken, onderzoeken,* of *beschouwen.*

Pensare aliquid ex alio. Val. Max. 1. 1. 14. *Iets ergens anders tegens opweegen.*

Trutina pensantur eadem. Hor. S. 2. 2. 29. *Zy worden in de zelve schaal gewogen, of over eene kam geschoren; men velt het zelve oordeel van hen.*

Pensare. Tac. H. 4. 72. 3. *Vergoeden, goed maaken, ophaalen.*

Velocitate pensant moram. Sen. N. Q. Præf. 3. *Zij vergoeden door vlyt hunne voorgaande traagheit.*

Lætitiam mœrore pensare. Plin. H. 7. 40. *Zoo blij als droevig zyn.*

Ephesiis Salamina pensavimus. Flor. 2. 18. 14. *Wy hebben te Epheezen zoo veel eer ingelegt als te Salamis.*

Prolationis injuriam liberalitate pensavit. Front. St. 3. 16. 3. *Hy heeft de schade, door 't wachten veroorzaakt, door zijne mildadigheit vergoedt.*

PENSŬM, i. n. Plaut. P. 2. 4. 1. *Dagwerk, taak, dagelyks werk.*

Meque ad meum munus pensumque revocabo. Cic. de Or. 3. 30. *En ik zal weêr tot mijn ampt en dagelyks werk keeren.*

Pensum. Liv. 34. 31. Plaut. Truc. 4. 2. 52. *Zorge, bezorgtheit, bekommering, angst.* Men vind niet dan Pensi.

Id quibus modis assequeretur, non pensi habebat. Sall. B. C. 5. *Hy bekommerde zich niet op wat wijze hy daar toe zou geraaken; hy droeg geen zorge hoe hy daar toe koomen zou.*

PENSŬS, ă, ūm. Ovid. M. 14. 270. *Gewogen, in de schaal gelegt.*

PENTADŌRŎS, i. m. *en* f ŏn, i. n. Vitruv. 2. 3. Πεντάδωρος. *Van vyf palmen, of spannen in 't vierkant.*

PENTAGŌNUS, ă, ūm. Front. Exp. Form. p. 36. πεντάγωνος. *Vyfhoekig, dat vyf hoeken heeft.*

PENTAMĔTER, tri. m. Quintil. I. O. 9 4. πεντάμετρος. *Een vaers van vyf voetmaaten.* Men verstaat 'er Versus onder.

PENTAPHYLLŌN, i. n. Plin. H. 25. 9. πεντάφυλλον. *Vyfvingerkruid.*

PENTASPASTŎS, i. f. Vitruv. 10. 3. *Een werktuig met vyf katrollen,* om lasten op te hyzen.

PENTATHLUS, i. m. Plin. H. 34. 8. πένταθλος. *Zekere worstelaar, die zich in vyfderlei openbaare speelen oeffende;* te weten, in het loopen, springen, worstelen, de werpschicht te smyten, en met de schyf te schieten.

PENTIRĒMIS, is. f. Hirt. Al. 47. 2. *Een Galei met vyf roeibanken.*

PENUĀRIĂ cella. Suet. A. 6. 1. *De spyskelder, spinde, of etenskas.*

PENULĂ, æ. f. Cic. Mil. 10. Hor. E. 1. 11. 18. *Zekere regen - of wintermantel, een regen- of winterrok: een reisrok.*

Penula. Vitruv. 10. 12. *Een kap, een dekfink, of dekzel.*

(PENULĀRIUM, ii. n. Non. *bij* Non. 2. 618. *Een kleêrkas.*)

PENULĀTUS, ă, ūm. Cic. Mil. 20. *Die een regenrok, of regenmantel aan heeft.*

(PENULTIMUS, ă, ūm. *Op een na de laatste, de naastlaatste.*

Valerius Probus penultimam circumflectebat. Gell. 4. 7. *Valerius Probus sprak de naastlaatste lettergreep lang uit.*)

PENŪM, i. n. Plaut. Capt. 4. 4. 12. *Mondkost, voorraad, leeftocht.*

PENŪRIĂ, æ. f. Cic. Am. 17. *Gebrek, behoefte, mangel, schaarsheit.*

Penuria civium. Ter. Ad. 3. 3. 88. *Schaarsheit van burgeren.*

Penuria consilii. Plin. H. 8. 6. *Gebrek van raad.*

PENŬS, ūs. f. *Mondkost, leeftocht, voorraad.*

Verba sine penu & pecunia. Plaut. Capt. 3. 1. 12. *Woorden, zonder kost en geld; beleefde woorden, die noch te eeten geeven, noch iets om het te koopen.*

PENŬS, ŏris. n. Cic. N. D. 2. 27. *Mondkost, leeftocht, of voorraad.* (Dat de Ouden hebben gezegt Hoc penus, en hæc penus en den genitivus peni, peneris, peniteris, toont Gellius wydloopig 4. 1. Paull. Dig. 33. 9. 4. §. 3. zegt ook dat dit woord in alle genera gebruikt word.)

PEPIGI, pepigissĕ. Ovid. Her. 16. 35.

30. *Met iemant een verdrag, of beding gemaakt hebben.*
Ducentis Philippis rem pepigi. Plaut. B. 4. 8. 38. *Ik heb de zaak voor twee dukatons afgemaakt.*
PEPLUM, i. n. Virg. Æ. 1. 484. Πέπλος. *Zekere vrouwe rok, of tabberd.* (Zie Dausquejus over Q. Calaber p. 246. Ruben. R. V. 1. 20. Ferrar. Anal. de R. V. C. 26.) ook, *een buik, sluyer, of faiy.*
PEPLUS, i. f. Claud. Hon. Nupt. 23. Zie Peplum.
PEPO, ŏnis. m. Plin. H. 20. 2. Πέπων. *Een pompoen.* Zeker gewas.
PEPTICÆ, ārum. f. plur. Plin H. 20. 18. *Een geneesmiddel, om de maag beter aan 't kooken, of de spys aan 't teeren te helpen.*
PEPTICUS, ă, ŭm. Plin. H. 20. 18. Πεπτικός. *Dat de koking der maage, of vertering der spys bevordert.*

PEQ. PER.

PEQUINUM, i. n. *Peking*, de hoofdstad en een Landschap van China.
PER. Een præpositio tegens accusativum. *Door, van.*
Falli per servum. Ter. E. prol. 39. *Door, of van een slaaf bedrogen worden.*
Per adoptionem pater. Plin. E. 5. 8. *Een vader door aanneeminge.*
Per ætatem non poterat. Ter. E. 1. 2. 33. *Door zyn jongkheit kon hy niet, enz. hy was te jong om, enz.*
Per illum nunquam quietus fui. Cic. F. 10. 1. *Ik heb door zyn toedoen nooit rust gehad, hy heeft my niet een oogenblik rust gelaaten.*
Per. *Door, gedurende, langs.*
Per multas ætates. Liv. 1. 7. *Door veele eeuwen heene, gedurende veele eeuwen, veele eeuwen lang.*
Per. *Door, door middel, met, wegens.*
Per amicitiam impetravi a patre. Plaut. M. G. 4. 5. 1. *Ik heb door vriendschap van mijnen Vader verkregen.*
Per comitatem omnia disperdidit. Plaut. Trin. 2. 2. 52. *Hy heeft door zyn beleefdheit alles verloren; hy is wegens zyne te groote heusheit alles quyt geraakt.*
Per vinum lapsus. Cic. A. Q. 4. 16. *Door den wyn in een misslag gevallen.*
Per Deos. Ter. An. 5. 1. 15. *Ik bezweere u by de Goden.*
Per summam malitiam fingere aliquid. Cic. P. Q. 18. *Iets met eene uiterste boosaardigheit verzieren, verdichten, of uit zyn poot zuigen.* Dit laatste zegt men boertende.
Per ignaviam sonum tubæ ferre non potes. Cic. Her. 4. 15. *Gy kond het trompetgeschal niet hooren, door, of wegens uwe bloohartigheit.*
Per me licet. Cic. T. Q. 4. 21. *Ik sta het toe, ik bewillig 'er in, ik heb 'er niet tegen, 't is my wel.*
Per insidias interficere. Cic. Dom. 23. *Iemant door belagingen den hals breeken, van kant helpen, of dooden.*
Per intervalla. Plin. H. 8. 42. *By tusschenpoozen, by vlaagen, van tyd tot tyd.*
Per malitiam aliquid facere. Cic. Q. R. 7. *Iets door, of uit quaadaardigheit doen.*
Per medios ruit. Virg. Æ. 4. 674. *Hy werpt zich midden onder hen, hy dringt tot in 't midden van hen door, hy rent, of loopt midden door hen heene.*
Per somnium. Cic. D. 2. 59. *In den droom, al droomende.*
Per occasionem. Liv. 1. 11. *By gelegenheit.*
Druso quasi per officium obviæ fuere legiones. Tac. An. 1. 24. 4. *De krygsbenden zyn tot Drusus genadert, om hem eer aan te doen.*
Per ordinem. Quintil. I. O. 4. 2. *Met order, vervolgens, 't een na 't ander.*
Studia per otium concelebrata. Cic. I. R. 1. 3. *Leeroeffeningen daar men zich in zynen ledigen tyd meê bezig gehouden heeft.*
Per risum aliquid contemnere. Cic. Rull. 2. 35. *Iets lachende verachten, ergens om lachen.*
Per omnia laudabilis. Paterc. 2. 33. 1. *Pryslyk, of pryswaerdig in alle dingen.*
Illa per se expetenda. Cic. Fin. 1. 7. *Die dingen moet men om hun zelven begeeren.*
Per te tibi consulis. Hor. E. 1. 17. 1. *Gy draagt zorg voor u zelven.*
Per te stetit quo minus hæ fierent nuptiæ. Ter. An. 4. 2. 16. *'t Heeft aan u gestaan dat dit huwelyk niet voortging.*
Per tempus advenis. Ter. An. 4. 4. 44. *Gy komt te rechter tyd, gy komt recht van pas.*
Per id tempus. Liv. 2. 9. *In dien tyd.*
Per viam fabulari in itinere. Plaut. Cist. 5. 1. *In 't reizen zich met praaten, of vertellen onderhouden.*
Fructus per folia coctus. Plin. H. 12. 5. *Een vrucht die door de bladeren heen ryp geworden is.*
(Per. *Over.*
Clœlia per flumen equitabat. Flor. 1. 10. *Klælia zwom over den stroom.*
Per. *By.*
Per noctem atra imago se Bruto obtulit. Flor. 4. 7. *Een zwart spook heeft zich des nachts, of by nacht aan Brutus vertoont.*
Per noctem cernuntur sidera. Plin. H. 2. 10. *By nacht, of 's nachts worden de sterren gezien.*
Per. *Op.*
Fusi per dura sedilia. Virg. Æn. 5. 837. *Leggende op harde banken.*)
PERA, æ. f. Mart. 4. 53. 3. *Een zak, bedelzak, aaszak, knapzak*: ook *een herders tas.*
PERABSURDUS, ă, ŭm. Cic. Part. 15. *Heel ongerymt, zeer ongerymt, heel onredelyk.*
PERACER, ăcris, ăcrĕ. Cic. F. 9. 16. *Zeer scherpzinnig, schrander, spitsvinnig, of doordringende*, van 't verstand spreekende
Acetum peracre. Plaut. B. 3. 3. 1. *Heele scherpe, zuure, of sterke azyn.*
PERACERBUS, ă, ŭm. *Heel zuur, heel wrang, heel scherp.*
Peracerba uva. Cic. S. 15. *Een heele zuure, of zeer wrange druif.*
PERACESCO, scis, ăcŭi, ăcescĕrĕ. *Heel zuur, of heel wrang worden.*
Hoc est quod peracescit. Plaut. B. 5. 1. 13. *Dat is 't geen my 't hart doorsnyd, dat my tot aan de ziele smert, of dat my zoo bitter valt.*
PERACTIO, ōnis. f. *Het einde, 't eindslot, de voleinding, vervulling, voltrekking, voltooying.*
Senectus peractio ætatis est. Cic. S. 23. *De ouderdom is 't eindslot van het leven.*
Peractio fabulæ. Cic. S. 23. *Het einde van een treurspel.*
PERACTUS, ă, ŭm. *Gedaan, afgemaakt, voleindt, voltooit, voltrokken, geëindigt, afgedaan, volbragt.*
Receptus est reus, neque peractus. Tac. An. 4. 21. 3. *Hy is beschuldigt, of aangeklaagt geweest, doch niet verwezen, of gevonnist.*
Cædes ingens peracta. Virg. Æ. 9. 242. *Daar is een groot bloedbad aangerecht.*
Consulatus peractus. Cic. Pis. 3. *Een uitgedient Burgermeesterschap.*
Vita peracta sine labe. Ovid. P. 2. 7. 49. *Een leven zonder schandvlek doorgebragt.*
PERACUO, is, ăcŭi, ăcŭĕrĕ. Cato R. R. 41. *Heel scherp wetten, of slypen.*
PERACUTE. Adv. Cic. A. Q. 1. 9. *Heel scherpzinniglyk, met groote schranderheit, of scherpzinnigheit.*
PERACUTUS, ă, ŭm. Mart. 3. 24. 5. *Heel scherp, goed van snee, dat wel snyd*, van een mes, enz. spreekende.
Peracutus. Cic. V. 2. 44. *Schrander, snedig, scherpzinnig, spitsvinnig, verstandig, vol verstand, volgeestig.*
Peracuta causa. Cic. Pl. 30. *Een scherpzinnige reden.*

Nnnnnn

Per-

Peracutum hoc mihi videtur. Cic. Cæc. 29. *Dat dunkt my wel ter snee te koomen.*

Peracuta vox. Cic. Cl. 68. *Een schetterende, heele scherpe*, of *doordringende stem.*

PĔRĂDŎLESCENTŬLŬS, I. m. Nep. 18. 1. 4. *Een heel jong hertje.*

PĔRÆDIFICĀTŬS, ă, um. Colum. 4. 3. *Volmaakt, volbouwt.*

PĔRÆQUĒ. Adv. *Heel gelykmatig, op gelyke wyze.*

Hæc in omni agro peræque reperientis. Cic. V. 3. 52. *Gy zult deeze dingen op gelyke wyze in alle velden vinden.*

Peræque florere in omni genere dicendi. Cic. Or. 5. *Zeer gelykmatig in allerlei slag van welspreekendheit uitmunten.*

PĔRÆQUO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Heel vol maaken, tot boven toe vullen.*

Septenos culeos peræquant. Colum. lum. 3. 3. *Zy vullen zeven lederzakken tot boven toe vol.*

PĔRÆQUŬS, ă, ūm. Cic. V. 4. 21. *Heel gelyk, heel effen, heel glad.*

PĔRĂGĬTĀTŬS, ă, ūm. *Hittiglyk*, of *heftiglyk vervolgt, nagezet*, of *nagejaagt.*

Vehementius peragitati ab equitatu montem excelsum capiunt. Cæs. B. C. 1. 80. 2. *Heftiglyk door de ruitery nagezet zynde, maaken ze zich meester van eenen hoogen berg.*

PĔRĂGĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 12. 20. *Snel, zeer ras*, of *zeer sterk bewegen*, of *schudden.*

PĔRĂGO, Is, pĕrēgī, pĕrāctūm, pĕrăgĕrĕ. Liv. 1. 32. *Voleinden, volmaaken, volbrengen, voltrekken, voltooyen, uitvoeren, doorbrengen, ten einde brengen.*

Æstates salubres peragere. Hor. S. 2. 4. 22. *De zomers in goede gezondheit doorbrengen.*

Dicta alicujus peragere. Ovid. M. 8. 815. *Iemants bevelen volbrengen*, of *uitvoeren.*

Peragere aliquem reum. Liv. 4. 42. *Een misdadiger verwyzen*, of *veroordeelen.*

Latus ense peregit. Ovid. Her. 4. 119. *Hy heeft hem met den degen dwars door 't lyf gestooken.*

PĔRĂGRĀTĬO, ōnis. f. Cic. A. 25. *Reize, tocht*, of *doortocht door een plaats.*

PĔRĂGRĀTŬS, ă, ūm. Cic. Cl. 91. *Doorreist, doorgetrokken, doorgegaan, doorgekruist.*

Peragratus victor omnes partes Germaniæ. Paterc. 2. 97. 4. *Als overwinnaar alle de deelen van Duitschland doorgetrokken hebbende.*

PĔRĂGRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ regiones Cic. Prov. Conf. 13. *Landen doorreizen, doortrekken*, of *doorkruissen.*

Fama peragravit ultra fines Imperii. Cic. Mil. 35. *'t Gerucht heeft zich tot buiten de paalen van 't Ryk verspreidt.*

Latebras suspicionum peragrare. Cic. Cœl. 22. *Alle redenen van vermoeden, die men heeft, doorsnuffelen*, of *onderzoeken.*

PĔRĂMĀNTĔR. Adv. Cic. F. 9. 20. *Zeer minnelyk, heel vriendelyk, liefstalliglyk, op eene minzaame wyze, met zeer ote genegenheit.*

PĔRĂMBŬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Doorgaan, doorwandelen, op en neêr gaan, spansseeren, kuijeren.*

Qualibet perambula ædes, tanquam tuas. Plaut. Most. 3. 2. 122. *Doorwandel dit gansche huis*, of *ga dit gansche huis op en neêr, als of 't uw eigen was.*

Rura perambulat bos. Hor. O. 4. 5. 17. *De os loopt door 't land.*

PĔRĂMPLŬS, ă, ūm. *Heel groot, heel hoog, zeer ruim, heel wyd.*

Signa perampla. Cic. V. 4. 49. *Heele groote*, of *hooge beelden.*

PĔRĂNGŪSTĒ. Adv. Cic. de Or. 1. 35. *Met weinig woorden, in 't korte, beknoptelyk.*

PĔRĂNGŪSTŬS, ă, ūm. *Zeer eng, heel nauw.*

Jura libertatis ac servitutis perangusto freto divisa. Cic. V. 5. 66. *De vryheit en dienstbaarheit staan niet wyd van malkanderen.*

PĔRĂNNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Suet. Fl. 5. 2. *Een jaar duuren, leeven*, of *in 't leven blyven.*

PĔRĂNTĪQUŬS, ă, ūm. Cic. V. 4. 2. *Aloud, heel oud, overoud.*

PĔRĂPPŌSĬTŬS, ă, ūm. Cic. de Or. 2. 67. *Heel bequaam, zeer bequaam, heel gevoeglyk*, of *gevoegzaam, zeer net, heel geschikt.*

PĔRĀRĀTŬS, ă, ūm. Ovid. Am. 1. 11. 7. *Doorgaans beschreven, van 't een eind tot 't ander beschreeven*, van een boek, blad, enz. spreekende.

PĔRĀRDŬŬS, ă, ūm. Cic. V. 3. 71. *Heel zwaar, heel moeijelyk*, of *lastig, zeer ongemakkelyk.*

PĔRĀRĒSCO, scis, ārŭi, ārēscĕrĕ. Colum. 11. 3. *Heel verdorren, verdroogen*, of *heel uitdroogen, heel droog en dor worden.*

PĔRĀRGŪTŬS, ă, ūm. Cic. Cl. 45. *Heel schrander, scherpzinnig*, of *verstandig*: ook *zeer loos, doortrapt, slim*, of *listig.*

PĔRĀRĬDŬS, ă, ūm. Colum. 2. 19. *Heel verdort, verdroogt*, of *uitgedroogt, heel dor en droog, t'eenemaal verdroogt.*

PĔRĀRMĀTŬS, ă, ūm. Curt. 4. 9. 6. *Wel gewapent, wel uitgerust, wel in gedost.*

PĔRĀRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ Pontum. Sen. M. 3. 650. *De zee doorkruissen*, of *doorzwerven.* Dit is een leenspreuk van den landbouwer en ontleent: ook word dit werkwoord in des eigentlyken zin niet gevonden.

Perarare carmina auro. Stat. S. 4. 5. 24. *Vaerzen met goude letteren schryven.*

Litera peraratur blandis verbis. Ovid. Art. 1. 455. *De brief word in heele tedere*, of *met vleyende woorden geschreven.*

Peraravit rugis ora. Ovid. M. 14. 96. *Hy heeft het aanzicht vol rimpels getrokken.*

PĔRĀSPĔR, ă, ūm. Celf. 5. 28. *Heel hard, heel rouw, heel straf, zeer grof, scherp*, of *woest.*

PĔRĂSTŪTĒ. Adv. Plaut. Truc. 2. 2. 43. *Heel schranderlyk, heel scherpzinniglyk, met veel verstand en oordeel*, ook *zeer looslyk, doortrapt, slim, listiglyk.* (Men leest nu Pereat ut.)

PĔRĂTTĔNTĒ. Adv. Cic. Cœl. 11. *Heel aandachtelyk, met grooten aandacht.*

PĔRĂTTĔNTŬS, ă, ūm. Cic. V. 3. 5. *Heel aandachtig.*

PĔRBĂCCHŎR, āris, ātŭs sūm, ārī. Cic. in Sall. 3. *Heel woest en ongebonden*, of *zeer ongeregelt leeven, niet doen dan brassen en zuipen.*

PĔRBĔĀTŬS, ă, ūm. Cic. de Or. 1. 1. *Heel gelukkig.*

PĔRBĔLLĒ. Adv. Cic. Att. 4. 4. *Heel wel, zeer wel, heel goed, heel mooi, heel fraai, zeer netjes.*

PĔRBĔNĔ. Adv. Cic. Cl. 28. *Heel wel, zeer wel.*

PĔRBĔNĔVŎLŬS, ă, ūm. Nobis est perbenevolus. Cic. F. 14. 4. *Hy is ons zeer toegedaan*, of *genegen.*

PĔRBĔNĪGNĒ. Adv. Cic. Fr. 2. 9. *Zeer gunstelyk, heel beleefdelyk, zeer minnelyk.*

PĔRBĬBO, is, bibī, bĭbĭtūm, bĭbĕrĕ. Plaut. St. 2. 2. 16. *Heel uitdrinken*, of *uitleegen.*

Perbibere lacrymas. Ovid. M. 6. 597. *Zyn traanen inhouden*, of *bedwingen.*

PĔRBLĂNDŬS, ă, ūm. Cic. R. P. 8. *Heel vleyende, streelende, pluimstrijkende: zeer heusch, hoflyk*, of *beleefd.*

Perblanda oratio. Liv. 23. 10. *Een zeer heusche*, of *minzaame rede, een heel beleefd gesprek.*

PĔRBŎNŬS, ă, ūm. *Heel goed, zeer goed, doorgoed.*

Agri natura perboni. Cic. Fl. 29. *Landerijen die uit der aart heel goed*, of *heel vruchtbaar zyn.*

Perbono loco res erat, quoad mecum Rex fuit. Cic. Att. 6. 1. *Zoo lang de Koningh bij mij geweest is, hebben de zaaken heel wel gegaan.*

Hic

Hic audivit esse æstatem perbonam. Plaut. Most. 3.2.77. *Hy heeft gehoort dat het hier des zomers heel vermakelyk was.*

PĔRBRĔVĬS, is. m. en f. ĕ, ĭs. n. *Heel kort, zeer kort.*

Quodque difficile est, idem & perornatus & perbrevis. Cic. Cl. 41. *En 't geen moeyelyk is, by was te gelyk, en heel vloeyende, en heel kort,* in zynen redenen.

Perbrevis ævi Carthago. Liv. 28. 25. *Karthago dat van een heel korten duur is geweest, of dat heel kort gestaan heeft.*

PĔRBRĔVĬTĔR. Adv. Cic. Dom. 15. *Heel beknoptelyk, heel kortelyk, zeer bondiglyk, met weinig woorden.*

PĔRCĂ, æ. f. Plin. H. 32. 11. Πέρκη. *Een baars,* zekere visch.

PĔRCÆDO, pĕrcĕcīdi, pĕrcæsūm, pĕrcædĕrĕ. Flor. 4. 12. 7. *Gansch verslaan, heel in de pan bakken,* van een leger spreekende.

PĔRCĂLĔFĂCTŬS, ă, ūm. Lucret. 6. 177. *Doorheet, doorwarm, heel heet, of gloeyend gemaakt, gegloeit.*

Ferrum ab ignis vapore percalefactum mollescit. Vitruv. 1. 4. *Het yzer, door de hitte van 't vuur gloeijend gemaakt, ontlaat, of word week.*

PĔRCĂLĔO en

PĔRCĂLĔSCO, ĕs, ŭī, ērĕ. Ovid. M. 1. 417. *Heel heet, of heel warm worden.*

Ubi percaluit ventus. Lucret. 6. 686. *Als de wind heel warm, of zoel geworden is.*

PĔRCĂLLĔO en

PĔRCĂLLĔSCO, scĭs, pĕrcăllŭī, pĕrcallescĕrĕ. *Verharden, hard worden, vereelt worden,* in den oneigentlyken zin.

Civitatis patientia percalluerat. Cic. Mil. 28. *'t Geduld der stad (Rome) was tot het uiterste gekoomen, was getergt, of liep ten einde.*

Percallere aliquid. Cic. de Or. 2. 34. *Iets door en door, in den grond, of ten vollen verstaan, kennen, of weeten.*

PĔRCĂNDĔFĂCĬO, ĭs, fēcī, făctūm, făcĕrĕ. *Verwarmen, warmte geeven.*

Ignis ardore suo percandefacit terram. Vitruv. 8. 3. *De zon door haare hitte verwarmt de aarde.*

PĔRCĂNDĬDŬS, ă, ūm. Cels. 5. 19. *Heel wit, door en door wit, zeer blank.*

PĔRCAŪTŬS, ă, ūm. *Die veel voorzigtigheit, of groote omzigtigheit gebruikt, die zeer wel op zyn hoede is, heel voorzichtig.*

Delectus in familiaritatibus percautus. Cic. Fr. 1. 1. *Een groote omzigtigheit in de keur van zyn vrienden.*

PĔRCĔLĔBRĀTŬS, ă, ūm. *Heel vermaart, heel beroemt, roemruchtig, wel bekent, van grooten naam.*

Percelebrata res est. Cic. Cœl. 29. *Dat is een zaak die al de waereld weet, of al de waereld bekent is.*

PĔRCĔLĔBRŎR, āris, ātŭs sūm, ārī. *Vermaart, of beroemt zyn, by al de waereld bekent zyn.*

Versus qui in illius cupiditatem facti sunt, tota Sicilia percelebrantur. Cic. V. 5. 31. *De vaerzen die op zyn gierigheit zyn gemaakt, klinken, of zyn bekent door gansch Sicilien.*

PĔRCĔLĔR, is, ĕ. Cic. Cœl. 24. *Heel schielyk, heel onverwacht,* van een dood spreekende, door vergif veroorzaakt.

PĔRCĔLLO, ĭs, pĕrcŭlī, pĕrcŭlsūm, pĕrcellĕrĕ. Cic. Mil. 21. *Neêrvellen, vellen, omhouwen, neêrwerpen, neêrslaan, omhaalen:* ook *onstelt, of verbaast maaken.*

Percellere abietem. Varr. by Non. 2. 642. *Een denneboom vellen, of omhouwen.*

Perculit te dolor. Cic. T. Q. 2. 20. *De droefheit heeft u bevangen.*

Hæc te vox non perculit? Cic. V. 3. 57. *Heeft deeze stem u niet ontstelt? niet verschrikt? of niet verbaast gemaakt?*

PĔRCENSĔO, ŭī, ērĕ. Liv. 6. 12. Cic. Part. 36. *Tellen, optellen, oprekenen, een overslag maaken, narekenen, het getal van iets nazien.*

PĔRCĔPTĬO, ōnĭs. f. Cic. Off. 2. 3. *Oegst, inoegsting, of 't plukken en inzamelen* der vruchten, enz.

Perceptio. Cic. Her. 2. 31. *Verstand, begrip, bevatting, beseffing.*

PĔRCĔPTŬS, ă, ūm. *Verzamelt, ingezamelt, ingeoegst, geplukt, genoten, gevoelt.*

Voluptas percepta brevis. Ovid. P. 1. 2. 53. *De genoote vreugd is kort, of kort van duurgeweest; die vreugd heeft niet lang geduurt.*

PĔRCĬĔO, ēs, īvi, pĕrcĭtūm, ērĕ. Lucret. 3. 304. *Zeer beroeren, geweldig beweegen, ontroeren, of ontstellen.*

PĔRCĬNGO, ĭs, pĕrcinxī, pĕrcinctūm, pĕrcingĕrĕ. *Omgorden, omringen, omsingelen, of rondom bezetten.*

Percingere suas sedes vitibus. Colum. 10. 347. *Wyngaarden rondom zyn huis zetten.*

PĔRCĬPĬO, ĭs, cēpī, cēptūm, cĭpĕrĕ. *Inzamelen, oegsten, inoegsten, plukken.*

Fructus ex arbore percipere. Plin. H. 15. 1. *Vruchten van een boom plukken.*

Victoriæ fructus percipere. Cæs. B. G. 7. 27. 2. *De vruchten der zege plukken, of genieten.*

Percipere dolores acerbissimos. Cic. F. 14. 1. *Zeer vinnige, of zeer smertelyke pyn gevoelen.*

Percipere voluptatem ex aliqua re. Cic. Fin. 1. 11. *Ergens vermaak, of genoegen in neemen, in vinden, of in scheppen.*

Neque urbis, neque agri odium me unquam percipit. Ter. E. 5. 5. 2. *Ik word het nooit, noch in stad, noch op het land moede.*

Percipere artem. Cic. F. 7. 19. *Een konst leeren.*

Percipere. Cic. C. 1. 11. *Begrypen, verstaan, kennen, bevatten, beseffen.*

Verba mea percipe. Ovid. F. 5. 716. *Begryp, of verstaa wat ik zeg.*

PĔRCĬTŬS, ă, ūm. *Bewogen, ontroert, onstelt.*

Furore percitus. Sen. H. F. 1. 108. *Van woede ontroert, of vervoert.* Dolore. Sen. H. 5. 1156. *Door pyn ontroert, of onstelt.*

Incredibili re atque atroci percitus inde me proripui. Ter. Hec. 3. 3. 17. *Ik ben, door zulk een ongelooflyken en schrikkelyken voorval ontroert zynde, van daar gegaan.*

PĔRCNŎPTĔRŬS, ī. Plin. H. 10. 3. *Zekeren Arend,* dus genoemt vermids zyn vleugels met zwarte vlakjes gespikkelt zyn.

PĔRCŎCTŬS, ă, ūm. Plin. H. 20. 9. *Heel gaar, door en door gaar, gaar gezoden, of gekookt.*

Percoctus. Plin. H. 15. 19. *Heel ryp, volkomen ryp.*

PĔRCŌGNĬTŬS, ă, ūm. Plin. H. 4. 14. *Heel wel bekent.*

PĔRCŌGNŌSCO, scĭs, nōvī, nĭtūm, nōscĕrĕ. Plaut. Truc. 1. 2. 50. *Door en door kennen, heel wel kennen, van naby kennen, van onder tot onder,* boertende, *van haver tot gerst kennen.*

PĔRCŌLĀTĬO, ōnĭs. f. Vitruv. 8. 7. *Doorzyging, doorkleinzing;* spreekende van een vocht, om het zuiver en klaar te maaken.

PĔRCŌLĀTŬS, ă, ūm. Aqua per aëris exercitationem percolata. Vitruv. 8. 2. *Een water door de beweginge van de lucht gezuivert.*

PĔRCŌLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 7. 8. Cato R. R. 109. *Kleinzen, laaten doorzygen,* van een vocht spreekende, om het helder te maaken.

PĔRCŎLO, ĭs, cŏlŭī, cŭltūm, cŏlĕ-

cŏlĕrĕ. Tac. H. 2. 82. 3. *Een groot ontzagh*, of *groote eerbied voor iemant hebben*, *iemant groot ontzagh toedraagen.*

PERCŌ..IS, ĭs. m. *en* f. mĕ, ĭs. n. Cic. Cl. 58. *Heel beleefd, heel heusch, zeer vriendelyk*, *zeer minzaam.*

PERCŎMMŎDĒ. Adv. Cic. T. Q. 4. 30. *Heel wel te pas, ter rechter tyd, ter snee, recht ter snee.*

PERCŎNDĬTUS, ă, ŭm. *Verholen*, *verborgen*, *versteeken*, *geheim.* Men leest in zommige boeken Per recònditam in Cic. de Or. 1. 11.

PERCŎNTĀTĬO, ōnis. f. Cic. Tim. 1. *Onderzoek*, *uitvorsching*, *ondervraging*, *vrage*, *verneeming*, *nasporing*, *navorsching.*

PERCŎNTĀTŎR, ōris. m. Hor. E. 1. 18. 69. *Een onderzoeker*, *ondervrager*, *verneemer*, *vrager*, *naspoorder*, of *naspeurder.*

PERCŎNTŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. *Vraagen*, *ondervraagen*, *onderzoeken*, *onderzoek doen*, *verneemen*, *naspooren*, of *naspeuren.*

Doctos percontari. Hor. E. 1. 18. 96. *De geleerden vraagen.*

Percontari ab aliquo. Cic. Her. 2. 15. *Iemant vraagen*, of *ondervraagen.*

Percontari aliquem de aliqua re. Cic. S. Sc. 1. Aliquid aliquem *of* ex aliquo. Plaut. Au. 2. 2. 33. *Iemant iets vraagen*, of *ergens over vraagen.*

Si me ex aliis fuisses percontatus. Plaut. As. 2. 4. 95. *Zoo gy by anderen gevraagt*, of *onderzogt had wie ik was.*

Percontari. *Wachten*, *verwachten*, *inwachten*, *verbeiden*, *vertoeven.*

Percontatum ibo ad portum, quoad se recipiat. Ter. Ph. 2. 4. 12. *Ik zal hem op de haven gaan wachten*, *tot hy vertrekt.*

PERCŎNTŬMĀX, ăcis. omn. gen. Ter. Hec. 3. 5. 54. *Styfzinnig*, *styfhoofdig*, *styfkoppig*, *koppig*, *eigenzinnig*, *halsstarrig*, *zeer steilsorig*, *hardnekkig*, *ongehoorzaam.*

PERCŌPĬŌSUS, ă, ŭm. *Heel overvloedig*, *heel ruim*, *heel breed*, of *wydlopig.*

In iis percopiosus fuisti. Plin. E. 9. 31. 1. *Gy hebt u daar breed over uitgebreidt*, *gy zyt daar heel breed*, of *wydlopig in geweest.*

PERCŎQUO, ĭs, cōxi, cŏctŭm, cŏquĕrĕ. *Doorkooken*, *heel gaar kooken*, of *zieden.*

Ardor terram percoxerat. Lucret. 5. 1253. *De hitte had het aardryk verzengt.*

Bubulas carnes additi caules magno ligni compendio percoquunt. Plin. H. 23. 7. *Om ossenvleesch wel te kooken*, *en veel hout te spaaren*, *moet men 'er koolstronken by doen.*

Sol percoquit fructus. Sen. B. 7. 31. *De zon maakt de vruchten ryp.*

PERCRĒBRESCO, ĭcis, crebrŭi, crebrescĕrĕ. *Ruchtbaar*, *verbreid*, *openbaar*, *bekent*, of *waereldkundig worden*, *by al de waereld bekent worden*, *zich verspreiden.*

Percrebruit fama. Cic. F. 10. 10. *'t Gerucht heeft zich verspreid.*

Percrebruit omnium sermone opinio. Cic. V. Procem. 1. *Daar is een gevoelen gemeen geworden.*

PERCRĔPO, ās, crĕpŭi, crĕpĭtum, crepare. *Weergalmen*, *weerklinken*, *zeer ruisschen*, *een groot gerucht*, *geraas*, of *gedruis maaken.*

Lucus totus percrepat mulierum vocibus. Cic. V. 5. 13. *'t Gansche bosch weergalmt van de stemmen*, of *'t geschreeuw der vrouwen.*

PERCRŬCĬO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. B. 5. 1. 13. *Zeer pynigen*, *plaagen*, of *quellen*, *zeer folteren*, *groote smert*, of *een groot lyden aandoen.*

PERCRŪDŬS, ă, ŭm. *Heel onryp*, *heel groen.*

Pruna percruda. Colum. 12. 10. *Heele onrype pruimen.*

PERCŪDO, ĭs, cūdi, cūsŭm, cūdĕrĕ. *Doorbreeken*, *doorsteeken*, *doorpikken*, *kippen.*

Animadvertat an pulli ova rostellis percuderint. Colum. 8. 5. *Laat hy letten of de kiekens met hunne bekjes de eyerschaalen hebben doorgepikt.*

PERCŬLSUS, ă, ŭm. Cic. Br. 3. *Geslagen*, *verslagen*, *getroffen*, *verschrikt*, *neerslagtig*, *verbaast.* Zie Percello.

PERCŬLTŬS, ă, ŭm. Plaut. Pœn. 1. 2. 23. *Heel zindelyk*, *heel sierlyk*, *wel versiert*, *net opgeschikt.*

PERCŬNCTĀTĬO, ōnis. f. *Onderzoek*, *ondervraging*, *navorsching*, *verneeming*, *vrage.* Zie Percontatio.

PERCŬNCTĀTŎR. Zie Percontator.

PERCŬNCTŎR. Zie Percontor.

PERCŬPĬDUS, ă, ŭm. *Zeer genegen*, *zeer begeerig.*

Cognovi Hortensium percupidum esse tui Cic. F. 1. 7. *Ik heb gemerkt dat Hortensius zeer begeerig is om u te zien*, of *zeer naar u verlangt.*

PERCŬPĬO, ĭs, cŭpīvi, cŭpītŭm, cŭpĕrĕ. Ter. E. 5. 2. 57. *Zeer om wenschen*, *zeer naar verlangen*, of *zeer begeerig naar zyn*, *een vierige begeerte naar hebben*, *naar haaken.*

PERCŪRĬŌSŬS, ă, ŭm. *Heel bezorgt*, *zorgvuldig.*

Servus fidelis & percuriosus. Cic. Clu. 62. *Een getrouwe*, *en zeer zorgvuldige slaaf*, of *knecht.*

PERCŬRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Liv. 21. 57. Sen. N. Q. 3. 1. *Volkomen*, of *ten vollen geneezen*, of *heelen.*

PERCŬRRO, ĭs, percurri, *en* percŭcurri, percursum, percurrĕre. *Zeer gezwint*, *rat*, *snel*, of *lang loopen.*

Percurrere ad aliquem. Cœl. Cic. Att. 10. 9. subj. *Rat naar iemant toeloopen.*

Percurrere. *Doorloopen*, *doorkruissen.*

Percurrit omnem agrum Picenum. Cæs. B. C. 1. 15. 1. *Hy heeft het gansche land Picenum doorgeloopen.*

Telas percurrere pectine. Virg. G. 1. 294. *De spoel door 't webbe schieten.*

Magistratum aliquem percurrere honestissime Plin. E. 1. 14. 7. *'t Overheits ampt met veel eer bekleeden.*

Amplissimos honores percurrit. Suet. N. 3. 2. *Hy heeft de grootste eerampten bekleedt.*

Percurrere. *Ligtjes overloopen*, of *over heen loopen*, *ter loops aanroeren*, *kortelyk*, *even*, of *in 't voorbygaan aanraaken.*

Quæ a te breviter percursa sunt. Cic. de Or. 1. 47. *De dingen daar gy maar hebt over heen geloopen*, of *die gy maar kortelyk hebt aangeraakt.*

Omnes mensas percurrit mentha. Plin. H. 19. 8. *Op alle tafelen word munte opgezet.*

PERCŬRSĀTĬO, ōnis. f. Cic. A. 2. 24. *Doorlooping*, *doortrekking*, *doorreizing*, of *bezoeking*, *van een Landschap.*

PERCŬRSĬO, ōnis. f. Cic. T. Q. 4. 13. *Bespiegeling*, *doorlooping*, of *overlooping van iets met zyn verstand.*

PERCŬRSO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Doorloopen*, *doorzwerven*, *doorkruissen*, *hier en daar loopen.*

Latronum modo percursant totis finibus nostris. Liv. 23. 42. *Zy doorkruissen als rovers ons gansche land.*

PERCŬSSIO, ōnis. f. Cic. Or. 58. *Het slaan*, *het smyten*, *treffing*, *slag.*

Percussio. Cic. Or. 58. Quintil. I. O. 9. 4. *Het slaan van de maat*, in de Zangkonst; of *het stryken op eenig zangkunstig speeltuig.*

PERCŬSSŎR, ōris. m. Cic. Dom. 5. *Een moordenaar*, *moorder*, of *doodslager.*

Percussores subornare alicui. Suet. A. 21. 6 *Moordenaars*, of *booswigten tegens iemant opmaaken* om hem te vermoorden.

PERCŬSSŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 7. 190. *Geslagen*, *getroffen*, *gesmeten.*

Alicujus facta canere pede ter percusso. Hor. S. 1. 10. 43. *Iemants daaden in drievoetmatige vaerzen zingen*, of *beschryven.*

PER-

PERCUSSUS, ûs. m. Vitruv. 9. 9. *Het slaan der slagaderen.*

PERCUTIO, is, cussi, cussum, cutere. Cic. S. R. 34. *Slaan, raaken, treffen, smyten.*

Stricto acutoque articulo aliquem percutere. Petron. 56. *Iemant met een vinger knippen*, of *een knip geeven.*

Petita percutere. Sen. B. 2. 31. *'t Wit raaken, den doel treffen.*

Hoc percussit animum. Cic. T. Q. 5. 11. *Dit heeft my getroffen, dit heeft my aan de ziel geraakt.*

Percutere. *Raaken, treffen, grieven.*

Calamitate aliqua percuti. Cic. Mur. 24. *Van eenig ongeval getroffen worden.*

Percutere fœdus. Aur. Vict. V. I. 59. 4. *Een verbond maaken.*

(Percutere. *Ombrengen, doodslaan, verslaan, doorstooten.*

Hostem cominus sæpe percussit. Suet. C. 3. 4. *Hy heeft zynen vyand dikwils voor de vuist doorstooten.*

Securi filium percussit. Cic. Fin. 1. 7. *Hy heeft zynen zoon laaten onthoofden.*

Cato se Uticæ percussit. Liv. E. 114. *Kato heeft zich zelven te Utika omgebragt.*

Percutere. *Bedriegen, bedotten, opligten.* De spreekwyze is ontleent van den oorlog, waar in de overwonnenne geslagen worden.

Stratioticum hunc nuntium probe percutiam. Plaut. Ps. 2. 2. 9. *Ik zal dezen soldaat wel schoon hebben, wakker snutten*, of *bedriegen.*

Percutere. *Graaven.*

Invenio fossam a Rege percussam. Plin. E. 1. 50. 4. *Ik bevinde dat de Koning daar een gragt gegraaven heeft.*

Fossam transversam inter montes percussit. Front. St. 1. 5. 8. *Hy heeft een gragt dwars door de bergen heene geleidt.*

Percutere. *Geld slaan, geld munten.*

Nummum argenteum nota sideris Capricorni percussit. Suet. A. 94. 24. *Hy heeft eenen zilveren penning laaten slaan, waar op het hemelteken Kapricornus staat.*)

PERDECORUS, a, um. Plin. E. 3. 9. 28. *Dat zeer betamelyk, eerlyk*, of *welvoegende is.*

PERDENSUS, a, um. Colum. 3. 2. *Dat heel dik*, of *in een gedrongen is.*

(PERDESPUO, is, ere. Catull. 74. 2. *T'eenemaal versmaaden*, of *verachten.* Dien, *of* 'tgeen wy versmaaden, pleegen wy wel te bespouwen. Zoo leezen hier ter plaatze Parthenius en Muretus. Maar Scaliger in zyn aantekeningen en Turn. Adv. 21. 17. leezen Perdepsuit. *Hy heeft ze beslaapen.*)

PERDICIUM, i. n. Plin. H. 22. 17. *Glaskruid*, dus in 't Latyn genoemt om dat de Patryzen het gaerne eeten.

PERDIFFICILIS, is. m. en f. ile, is. n. *Heel zwaar, heel moeyelyk.*

Perdifficilis quæstio. Cic. N. D. 1. 1. *Een heel zwaar geschil, een zeer moeyelyke*, of *duistere vrage.* Navigatio. Cic. Att. 3. 8. *Een heele moeyelyke*, of *zorgelyke scheepvaart.*

PERDIFFICILITER. Adv. Cic. A. Q. 4. 15. *Met groote moeite, heel bezwaarlyk.* Zommige leezen Perdifficulter.

PERDIGNUS, a, um. *Heel waerdig, ten hoogsten waerdig, zeer wel verdienende.*

Perdignus tua amicitia. Cic. F. 13. 6. *Hy is uwe vriendschap ten hoogsten waerdig.*

PERDILIGENS, entis. omn. gen. Cic Fr. 3. 5. *Heel vlytig, naerstig*, of *zorgvuldig.*

PERDILIGENTER. Adv. Cic. Att. 1. 10. *Heel vlytiglyk, naerstiglyk*, of *zorgvuldiglyk, met zeer groote vlyt*, of *zorge.*

PERDISCO, scis, didici, discere. Cic. Fin 1. 8. *Ten vollen*, of *volkomentlyk leeren, uitleeren.*

PERDITE. Adv. Cic. Att. 9. 2. *Als een bedorven*, of *heilloos mensch, heilloosslyk, gelyk een lichtmis, schandelyk, oneerlyk, onmatiglyk.*

Perdite amare. Ter. H. 1. 1. 45. *Onmatiglyk beminnen.*

Perdite conari. Quintil. I. O. 2. 12. *Al zyne krachten inspannen*, of *te werk stellen, alle middelen aanwenden.*

PERDITOR, oris m. *Een verderver, verwoester, vernielder, verstoorder.*

Perditor Reipublicæ. Cic. Pl. 36. *De verderver van 't Gemeenebeste.*

PERDITUS, a, um. Cic. V. Prœm. 5. *Verloren, quyt.* De compar. Perditior staat by Cic. Att. 8. 11 en de superl. Perditissimus by Cic. S. R. 39.

Perditus. Cic. T. Q. 4. 25. *Bedorven, heilloos, ongebonden, tot ontucht*, of *overdaad verleid.*

Ære alieno perditus. Cic. A. 2. 32. *Met schulden bezwaart, tot de ooren toe in schuld steekende.*

Perditi animi homo. Plaut. Men. 2. 1. 45. *Een heilloos*, of *godloos mensch.*

Perdita consilia. Cic. Rull. 2. 20. *Booze*, of *gevaarlyke raadslagen.*

Perditæ, atque obrutæ res. Cic. Cæc. 31. *Zaaken die t'eenemaal verloren*, of *vervallen zyn.*

Perdita valetudo. Cic. T. Q. 5. 10. *Een bedorve gezondheit.*

PERDIU. Adv. Cic. de Or. 1. 2. *Heel lang, zeer langen tyd.*

PERDIVES, itis. omn. gen. Cic. V. 4. 26. *Heel ryk, schatryk, grondryk.*

PERDIUS, a, um. Gell. 2. 1. *Die den ganschen dag bezig*, of *aan 't werken is.*

PERDIUTURNUS, a, um. Cic. N. D. 2. 34. *Dat heel lang*, of *dat langen tyd duurt, zeer langdurig*, of *langwylig.*

PERDIX, icis. f. Plin. H. 10. 33. Πέρδιξ. *Een veldhoen*, of *patrys.*

PERDO, is, perdidi, perditum, perdere. *Verliezen, quyt raaken.*

Perdere liberos. Cic. F. 4. 6: 5. 16. *Zyn kinderen verliezen.*

Perdere. Cic. Off. 2. 24. *Zwaare slagen hebben, groote verliezen doen*, van ryke luiden spreekende.

Perdere urbes. *Steden verwoesten*, of *omkeeren.*

Perdere aliquem. Ter. Ad. 1. 1. 36. *Iemant bederven*, of *verleiden tot ontucht*, of *overdaad.*

Perdis me tuis dictis. Plaut. Curc. 2. 3. 56. *Gy maakt my mismoedig*, of *wanhoopig door uwe redenen.*

Aquam perdere. Quintil I. O. 11. 3. *Zynen tyd verliezen*, of *verspillen.* Hy maakt een zinspeelinge op de wateruurwyzers.

Causam perdere. Cic. Q. R. 4. *Zyn geding verliezen.*

Operam perdere apud aliquem doctorem. Cic. de Or. 1. 28. *Zynen tyd by een leermeester verspillen*, of *verliezen; geen voordeel van zyn onderwys hebben.*

Operam & oleum perdere. Cic. F. 7. 1. *Vergeefsche moeite en arbeid doen.*

Vitam perdere. Ter. Hec. 3. 1. 2. *'t Leven verliezen.*

(Perdere. *Te vergeefs*, of *zonder voordeel iets uitslaan*, of *doen.*

Perdidisti tot mala, si nondum misera esse didicisti. Sen. Helv. 3. *Gy hebt zonder voordeel zoo veel tegenspoeden uitgestaan, indien gy noch niet geleert hebt elendig te zyn.*

Timagenes non perdiderat dicta. Sen. de Ir. 3. 23. *Timagenes hadde 't geen hy gezegt had niet te vergeefs gezegt.*

Amici, diem perdidi. Suet. Tit. 8. 4. *Vrienden, ik heb dezen dag te vergeefs*, of *zonder voordeel gedaan te hebben, doorgebragt.*)

PERDOCEO, es, docui, doctum, docere. Plaut. St. 1. 3. 24. *Iemant volleeren, uitleeren*, of *volkomen onderwys geeven.*

Perdocere suam stultitiam. Quintil. I. O. 1. 1. *Zyn zotheit toonen*, of *laaten blyken, blyken van zyn zotheit geeven.*

PERDOCTE. Adv. Plaut. Most. 1. 3. 122.

3. 122. *Heel geleerdelijk, op eene doorgeleerde wyze.*

PĔRDOCTUS, ă, ŭm. Cic. C. B. 27. *Heel geleert, doorgeleert.*

PĔRDŎLĀTUS, ā, um. Vitruv. 2. 9. *Geschaaft, glad.*

PĔRDŎLEO, ēs, dŏlŭi, dŏlĭtūm, dŏlērĕ. Cæs. B. C. 2. 15. 1. *Veel hartzeer, of verdriet hebben, groote smert lyden: heel bedroeft zyn.*

PĔRDŎLO, ās, āvi, ātum, ārĕ arborem. *Een boom glad schaaven, of tot eenige timmeraadje bequaam maaken.*

In materiem illæ arbores commode perdolantur. Vitruv. 2. 10. *Die boomen worden gemakkelijk geschaaft, of zyn heel goed om tot timmerwerk gebruikt te worden.*

PĔRDŎMĬTŬS, ā, ŭm. Colum. 6. 2. *Heel getemt, heel tam gemaakt*, van een stier, enz. spreekende.

Perdomitus. Liv. 9. 20: 28. 12. *Getemt, bemagtigt, overwonnen, t'ondergebragt*, van eenen vyand, een stad, of volk spreekende.

PĔRDŎMO, ās, dŏmŭī, dŏmĭtūm, dŏmārĕ. Mart. S. 27. 10. *Temmen, heel tam, of mak maaken*, van wilde dieren spreekende.

Provinciam aliquam perdomare. Liv. 8. 13. *Een landschap bemagtigen, overwinnen, of t'onderbrengen.*

PĔRDORMISCO, iscis, iscĕrĕ. Plaut. Men. 5. 5. 29. *De gansche nacht door slaapen.*

PĔRDŪCO, is, duxī, dūctūm, dūcĕrĕ. *Ergens door leiden, tot iets toeleiden.*

Vitam ad centesimum annum perduxit. Cic. S. 17. *Hy heeft honderd jaaren geleeft.*

Rem ad exitum perducere. Cic. I. R. 2. 59. *Een zaak ten einde brengen.*

Perducere aliquem ut credat. Plaut. Most. 1. 3. 41. *Iemant verplichten, of overreeden te gelooven.*

Perducere aliquem in *of* ad suam sententiam. Cic. Att. 16. 8. *Iemant tot zyn gevoelen overbrengen, of overhaalen.*

Eo rem perduxi, ut, &c. Cic. F. 10. 7. *Ik heb de zaak zoo ver, in dien staat, of daar toe gebragt, dat, enz.*

Ad libertatem perducere servum. Javol. Dig. 33. 5. 14. *Een slaaf in vryheit stellen, of vry maaken.*

Perducere aquam ex aliquo loco. Plin. E. 10. 46. *'t Water ergens van daan leiden.*

(Perducere. *Bestryken, besmeeren.*

Quo totum nati corpus perduxit. Virg. G. 4. 416. *Waar mede hy het heele lichaam van zyn zoon bestreken heeft.*

Perducere ook gezegt wierden de hoerevoogden, *als zy een hoer aan deeze of aan geene aanboden.*

Malloniam perductam, . . delatoribus objecit. Suet. T. 45. 1. *Hy heeft verklikkers belast Mallonia, als zy hem aangeboden was, . . te beschuldigen van onreinigheit.*

Cum perductæ pro concubitu quadraginta sestertia donasset. Suet. Fl. 22. 5. *Als hy de hoer, hem voorgekoomen, tien duizend dukatons voor 't byslaapen vereert hadde.*

Perducere. *Drinken, uitdrinken, uitleegen.*

Ex aquæ cyathis tribus frigidæ vel calidæ perductæ. Scrib. Larg. 34. 135. *Uit drie kroezen, of glazen koud, of warm water gedronken zynde.*

Baubo perducit totum liquorem cyceonis. Arnob. 5. 175. *Baubo drinkt den ganschen beker met gemengde vochtigheden uit.)*

PĔRDŪCTĬO, ōnis. f. Aquarum perductio. Vitruv. 8. 6. *Waterleiding, of de leiding van 't water.*

PĔRDŪCTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquem. Plaut. Most. 3. 2. 157. *Iemant in een huis brengen, of leiden*, om 't hem te laaten zien.

PĔRDŪCTŌR, ōris. m. Plaut. Most. 3. 2. 160. *Een geleider, of leidsman*, van die een fraai huis, enz. willen zien.

Perductor. Suet. T. 45. 1. *Een verleider, vervoerder, bederver der jeugt, hoerewaard, koppel.*

PĔRDŪELLĬO, ōnis. f. Cic. Mil. 14. *Misdaad van gequetste hoogheit, hoogste magt schending; heftige vyandschap tegens zyn vaderland.*

PĔRDŪELLIS, is. m. *Een vyand*, gelyk Varro L. L. 6. 3. zegt. Festus zegt dat het *een mensch* is, *die hardnekkig in den oorlog wil volharden.*

Perduellis hostis vocabatur, lenitate verbi tristitiam rei mitigante. Cic. Off. 1. 12. *Men noemde eenen landverrader een vyand, om zulk eene schandelijke zaak met eenen min hatelyken naam te verzagten.*

PĔRDŪRĀTŬS, ā, ŭm. *Vast voorgenomen, of besloten; vastgestelt*, van een opzet spreekende.

PĔRDŪRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Ter. Hec. 2. 2. 27. Plin. H. 17. 26. *Heel lang, of langen tyd duuren, langduurig, of bestendig zyn.*

Perdurare. Plaut. Curc. 2. 1. 26. *Gedult neemen, met gedult afwachten, uitharden, volharden.*

PĔRĔDO, is, edi, ēsūm, ĕdĕrĕ. Cic. T. Q. 3. 12. *Door knaging verteeren, of gansch opeeten.*

Quos durus amor peredit. Virg. Æ. 6. 442. *Die een wreede liefde verteert.*

PĔRĔGRĒ. Adv. Ter. Ph. 2. 1. 13. *Buiten 's lands, in een vreemd land.*

Peregre abire. Plin. H. 35. 12. *Buiten 's lands gaan.*

Animus peregre est. Hor. E. 1. 12. 13. *De ziel is buiten zich zelven, is heel verstrooit in haare gedachten.*

PĔRĔGRĪNĀ, æ. f. Ter. An. 1. 1. 119. *Een vreemde, of uitheemsche vrouw.*

PĔRĔGRĪNĀBUNDŬS, ā, ŭm. Liv. 28. 18. *Een die reist, een die op reis is.*

PĔRĔGRĪNĀTĬO, ōnis. f. Cic. A. 2. 39. *Reize, tocht, uitlandigheit, 't reizen in vreemde landen.*

(PĔRĔGRĪNĀTŌR, ōris. m. *Een reiziger, iemant die gaerne reist.*

Non sum tam peregrinator jam, quam solebam. Cic. F. 6. 18. *Ik ben zulk een reiziger niet meer, of ik reize nu zoo gaerne niet meer, als ik plagte.)*

PĔRĔGRĪNĬTĀS, ātis. f. Cic. F. 9. 15. *Rouwheit, onbeschaafdheit, plompheit, woestheit*, in taal, zeden, enz.

(Peregrinitas. *Het verlies van 't burgerrecht.*

Peregrinitatis reus. Suet. Cl. 15. 6. *Iemant die zich voor een burger uitgeeft, en het niet is.*

Ad peregrinitatem aliquem redigere. Ulp. Dig. 2. 4. 10. §. 6. *Niet toestaan dat iemant zich voor een burger zal uitgeeven.)*

PĔRĔGRĪNOR, āris, ātūs sūm, ārī. Cic. Cl. 13. *Reizen, buiten 's lands reizen, vreemde landen bezoeken, of doorreizen.*

Infinitatem omnem peregrinabatur. Cic. T. Q. 5. 39. *Hy reisde de gansche waereld door.*

PĔRĔGRĪNŬS, i. m. Cic. Rull. 2. 34. *Een vreemdeling, een uitheemsche, of uitlander.*

Peregrinus. Cic. de Or. 1. 50. *Een nieuweling, een groentje, een die eerst aankoomt, een die 's lands zeden niet kent.*

PĔRĔGRĪNŬS, ā, ūm. Plaut. Trin. 3. 3. 38. Juv. 6. 298. *Vreemd, uitlandsch, uitheemsch, uit vreemde landen, van de vreemdelingen.*

Arbores peregrinæ. Plin. H. 12. 1. *Vreemde, of uitlandsche boomen.*

Peregrinus. Juv. 4. 127. *Vreemd, onbekent, ongewoon, zeldzaam.*

PĔRĔLĔGANS, antis. omn. gen. Cic. Pl. 24. *Heel beschaaft, heel zuiver, heel fraai*, van een rede spreekende.

PĔRĔLĔGANTER. Adv. Cic. Cl. 52. *Heel beschaafdelyk, op eene zuivere wyze, heel netjes, zeer deftig.*

PĔRĔLŎQUENS, entis. Cic. Cl. 70. *Zeer welspreekende.*

PĔR-

PĔRĔMTĀLIS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Peremtale fulmen. Sen. N. Q. 2. 49. *De laatste bliksemslag, die de vrees der voorige verdrijft.*

PĔRĔMTŌRIŪM edictum, ĭi. Ulp. Dig. 5. 1. 73. *Een uiteindig, beslissend, of bepalend gebod.*

PĔRĔMTŪS, ă, ŭm. Virg. Æ. 6. 163. *Gedoodt, vermoordt, omgebragt, verslagen, dood geslagen.*

PĔRENDIĔ. Adv. Cic. Att. 4. 44. *Overmorgen.*

PĔRENDĬNŪS, ă, ŭm. Cic. Mur. 12. *Van overmorgen.*

Perendino die. Cæf. B. G. 5. 30. 3. *Op den dag van overmorgen, overmorgen.*

In perendinum. Plaut. Trin. 5. 2. 65. *Tegens overmorgen, tegens den dag van overmorgen.*

PĔRENNĔ. Adv. Colum. 12. 18. *Gedurigłyk, altyd, onophoudelyk, zonder ophouden, altoos.*

PĔRENNIĂ, ōrŭm. n. plur. Cic. N. D. 2. 3. *Plechtelykheden die men in de vogelwichelaryen waarnam.*

PĔRENNIS, ĭs. m. *en* f. nĕ. ĭs. n. *Gedurig, duurzaam, altyd durende, eeuwigdurend, zonder ophouden.*

Vinum perenne. Colum. Arb. 3. *Wyn die heel lang duurt, of goed blyft.*

Aquæ perennes. Cic. V. 4. 48. Colum. 12. 4. *Altyd loopende, of altyd stroomende wateren.*

Perennis loquacitas. Cic. de Or. 3. 48. *Een gesnap zonder ophouden, of dat niet ophoud.*

‡ PĔRENNISĔRVŪS, ĭ. m. Plaut. P. 3. 3. 16. *Een eeuwige slaaf,* een scheldwoord dat Plautus gebruikt.

PĔRENNĬTĀS, ātĭs. f. *Gedurigheit, geduurzaamheit, eeuwigdurendheit, langen duur.*

Fontium perennitas. Cic. N. D. 2. 39. *De gedurige sprong der bronnen.*

(Perennitatis fidem habet puteus. Colum. 11. 3. *De put belooft altyd water.*)

PĔRENNO, ās, āvĭ, ātŭm, ārĕ. Ovid. Art. 3. 42. *Heel lang, of langen tyd duuren.*

Fructus diutius perennat. Colum. Arb. 16. *De vrucht duurt heel lang, of blyft lang goed.*

PĔRĔO, īs, periì, pĕrĭtŭm, pĕrīrĕ. Plaut. B. 3. 3. 81. *Vergaan, verloren gaan, te niet gaan, bederven.*

Perire. Ter. E. 1. 1. 28. *Sterven, sneuvelen, blyven, omkomen, overlyden.*

Perii. Plaut. Au. 4. 9. 1. Ter. E. 2. 3. 36. *Ik ben verloren, of bedorven; 't is met my gedaan.*

Perierunt ædes. Plaut. Most. 1. 1. 77. *'t Huis is verdelgt, of te grond gegaan.*

Decor perit. Sen. H. 4. 1096. *De schoonheit vergaat, verwelkt, of verflenscht.*

Perit dies otio. Plin. H. 11. 6. *De dag gaat in ledigheit door.*

In audiendi officio perit gratia, si reposcatur. Plin. H. 1. 13. 7. *'t Is geen beleefdheit meer aan die men gaat hooren wanneer men 't van hun eischt.*

Nummi pereunt. Hor. S. 1. 2. 133. *'t Geld raakt op, of word verteert.*

Res & fides perit. Plaut. Truc. 1. 1. 24. *Men raakt goed en geloof quyt.*

Id perit tibi. Ulp. Dig. 12. 1. 11. *Dat vergaat, of bederft tot uwen laste.*

Peream, nisi, &c. Cic. F. 15. 19. *Ik wil sterven, zoo, enz.*

PĔRĔQUĬTO, ās, āvĭ, ātŭm, ārĕ. Liv. 23. 47. *Ergens te paerd doorryden.*

Per omnes partes perequitant. Cæf. B. G. 4. 33. 1. *Zy rennen, of dryven aan allen kanten.* Hy spreekt van strydwagens.

Per hostium agmen perequitare. Cæf. B. G. 7. 66. 7. *Door het leger der vyanden heene ryden.*

Inter duas acies perquitare. Cæf. B. C. 1. 46. 3. *Tusschen twee legers heene ryden,* van een ruiterbende spreekende.

PĔRERRĀTUS, ă, ŭm. Ovid. M. 3. 6. Virg. E. 1. 62. *Doorgegaan, doorgetrokken, doorgereist.*

PĔRERRO, ās, āvĭ, ātŭm, ārĕ. Virg. Æ. 11. 766. *Doorreizen, doortrekken, doorkruissen, doorgaan.*

PĔRĔRŪDĪTŪS, ă, ŭm. Cic. Att. 4. 15. *Door geleerd, heel geleerd.*

PĔRĔSŪS, ă, ŭm. Virg. G. 3. 561. *Afgegeeten, afgeknaagt, opgegeeten.*

Languoribus peresus. Catull. 55. 31. *Door een quyning, of quynende ziekte uitgeteert.*

‡ PĔREXCRŪCĬO, ās, āvĭ, ātŭm, ārĕ. Plaut. St. 3. 1. 32. *Schrikkelyk, of wreedelyk pynigen.*

PĔREXĬGUŪS, ă, ŭm. Cæf. B. G. 5. 15. 4. *Heel klein, zeer gering.*

Diem perexiguam postulavi. Cic. V. Proœm. 2. *Ik heb eenen heel korten tyd verzogt.*

Factum perexiguum. Liv. 22. 52. *Een geringe daad, een daad van klein, of van geen belang.*

PĔREXĬLIS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Colum. 11. 2. *Heel dun, heel fyn, zeer tenger.*

PĔREXPĔDĪTŪS, ă, ŭm. Cic. Fin. 3. 11. *Heel ligt, heel gemakkelyk.*

‡ PĔRFĂBRĬCO, ās, āvĭ, ātŭm, ārĕ. Plaut. P. 5. 2. 4. Gebruikt dit woord verbloemdelyk, om te zeggen, *Toxilus heeft my voort heel bedorven.*

PĔRFĂCĒTĒ. Adv. Cic. V. 1. 46. *Heel aardiglyk, heel geestiglyk, met veel aardigheit, op eene heel aardige, of geestige wyze, heel snaaks.*

PĔRFĂCĒTŪS, ă, ŭm. Cic. Pl. 14. *Heel aardig, geestig, genoeglyk, of snakerig.*

PĔRFĂCĬLĔ. Adv. Cic. V. 1. 58. *Heel ligtelyk, heel gemakkelyk, zonder moeite.*

PĔRFĂCĬLĬS. ĭs m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Cic. Or. 35. *Heel ligt, heel gemakkelyk.*

Perfacilis. *Heel ligt, heel goed, heel gunstig, zachtzinnig, hupsch, heusch, beleefs, bescheiden, of rekkelyk.*

Perfacilis in audiendo. Cic. de Or. 1. 20. *Een die heel ligt gehoor geeft, of die een gunstig gehoor verleent.*

PĔRFĂMĬLĬĀRĬS, ĭs. m. *en* f. ārĕ, ĭs. n. *Heel gemeen, of heel gemeenzaam.*

Perfamiliaris Antonii. Cic. Cl. 45. *Heel gemeen, of heel goed vriend met Antonius.*

Perfamiliaris Philisto. Cic. Fr. 2. 13. *Heel goed vriend, of heel gemeenzaam met Philistus.*

PĔRFĂTŪŪS, ă, ŭm. Mart. 3. 18. 4. *Belachelyk, bespottelyk, ongerymt, onhebbelyk,* van zaaken spreekende.

PĔRFECTĒ. Adv. Cic. D. 1. 13. *Volkomentlyk, volmaaktelyk, ganschelyk, geheelyk, ten vollen.* (De compar. Perfectius staat by Cic. Cl. 35. en de superl. Perfectissime by Gell. 11. 16.)

PĔRFECTĬO, ōnĭs. f. Cic. de Or. 1. 28. *Volkomenheit, volmaaktheit.*

Perfectio. Cic. Or. 30. *Voleinding, voltooying, volmaking, voltrekking.*

PĔRFECTŌR, ōrĭs. m. Cic. de Or. 1. 60. *Een voleinder, volmaker, voltooijer.*

Perfector omnium mearum voluptatum. Ter. E. 5. 8. 5. *De voltooijer van alle myne genoegten.*

PĔRFECTRĪX, īcĭs. f. Nep. *by* Lactant. 3. 15. *Een volmaakster, voleindster, voltooister.*

PĔRFECTŪS, ūs. m. *Volmaaktheit, volkomenheit.*

Ornatus comicæ scenæ perfectus habet fenestris dispositos imitatione communium ædificiorum. Vitruv. 5. 8. *Op de tooneelbehangzels der blyspelen staan de huizen volkomen met hunne kruisraamten, naar de wyze der gemeene gebouwen.*

Perfectus habere elegantes. Vitruv. 1. 2. *Volmaaktelyk voleinde, of voltrokken zyn, een uiterste volmaaktheit hebben.*

PĔRFECTŪS, ă, ŭm. Cic. V. 4. 52. *Volmaakt, voltooit, voltrokken, voleindt, afgemaakt.*

Perfectus. Cic. I. R. 2. 1. *Volmaakt, volkomen.*

Perfectus ad persuadendum homo. Cic. Pis. 25. *Een man volmaakt, of heel bequaam om te overreeden.*

Perfectus literis Græcis. Cic. Cl. 70. *Een*

Een die volkomen 't Griekſch verſtaat.
Perfectus in torno. Vitruv. 9. 9. *Heel net afgerondt, volkomentlyk rond gedraait.*
PERFERO, fers, tŭli, lātŭm, ferrĕ. *Brengen, draagen, overbrengen.*
Literas ad aliquem perferre. Cic. F. 2. 6. *Iemant brieven brengen, brieven aan iemant beſtellen.*
Vere quam habebant opinionem, perferunt. Cæſ. B. C. 2. 27. 2. *Zy verhaalen de zaak, gelyk zy meinden dat ze in der daad was.*
Opem perferre alicui. Val. Fl. 5. 385. *Iemant hulp geeven, of byzetten, iemant byſtant doen.*
Ventus nos ad littus pertulit. Plaut. R. 2. 3. 41. *De wind heeft ons op ſtrand gejaagt, gedreven, of gezet.*
Perferre legem. Cic. Att. 1. 19. *Een wet maaken.* Nuncium. Cic. Fr. 1. 1. *Een tyding brengen.*
Ad me tardiſſime omnia perferuntur. Cic. F. 2. 9. *Alles word my laat overgebragt; ik hoor alle dingen heel laat.*
Perferre. *Draagen, verdraagen, lyden, uitſtaan.*
Paupertatem perferre. Ter. Ad. 3. 4. 50. *Armoede lyden.*
Supplicium perferre. Cic. Att. 8. 11. *Straffe draagen, of lyden, geſtraft worden.*
Laborem perferre. Virg. G. 2. 343. *Veel arbeiden, zwaar werk doen.*
PERFERVIDUS, ă, ŭm. *Heel heet, ſmoorheet.*
Perfervida æſtas. Colum. 5. 5. *Een heel heete zomer.*
PERFERUS, ă, ŭm. Varr. R. R. 2. 1. *Heel wild, heel wreed.*
PERFICIO, is, feci, fectŭm, ficĕrĕ. Cic. Or. 30. *Volbrengen, volmaaken, voltooyen, voltrekken, voleinden.*
Annos centum perficere. Hor. E. 2. 2. 39. *Honderd jaaren oud zyn.*
Cibum perficere. Plin. H. 11. 53. *Een ſpyze verteeren.*
Juſſa alicujus perficere. Val. Fl. 7. 61. *Iemants laſt, of bevelen uitvoeren.*
Promiſſa perficere. Ter. An. 4. 1. 7. *Zyn beloften volbrengen.*
Perficere. Ter. E. prol. 21. *Maaken, te wege brengen.*
Perficere ut quodcunque accidiſſet, prædictum videretur. Cic. D. 2. 54. *Maaken dat alles wat geſchied, ſchynt voorzegt te zyn.*
PERFIDE. Adv. Gell. 20. 1. Tryphon. Dig. 26. 7. 55. *Trouwlooſlyk, met trouwloosheit, valſchelyk.*
PERFIDELIS, is m. *en* f. elĕ, is. n. Cic. Att. 2. 19. *Heel getrouw, zeer getrouw.*

PERFIDIA, æ. f. Cic. A. 11. 2. *Trouwloosheit, ontrouw, valſchheit.*
PERFIDIOSE. Adv. Plaut. Curc. 5. 3. 41. *Trouwlooſlyk, met trouwloosheit, valſchelyk.*
Perfidioſius rebellare. Suet. A. 21. 6. *Met meer trouwloosheit opſtaan, of oproerig worden.*
PERFIDIOSUS, ă, ŭm. Cic. P. Q. 18. *Trouwloos, ontrouw, valſch.*
PERFIDUS, ă, ŭm. Cic. Off. 3. 14. *Trouwloos, ontrouw, verraderſch.*
Perfidum ſacramentum dicere. Hor. O. 2. 17. 10. *Een valſchen eed doen.*
‡ PERFIXUS, ă, ŭm. Lucret. 6. 391. *Doorſtoken, door en door geſtoken, doorgrieſt.*
PERFLABILIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Cic. D. 2. 17. *Doorluchtig, daar de wind kan doorſpeelen.*
PERFLATUS, ūs. m. Vitruv. 1. 6. Colum. 4. 17. *De wind, tocht.*
Ædificium liberius capit perflatus. Colum. 1. 5. *'t Huis ſtaat op de wind.*
PERFLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Heel hard waayen, ſterk buyen, een groote wind maaken.*
Perflare terras turbine. Virg. Æ. 1. 87. *Dwarlwinden op d'aarde maaken, of verwekken.*
Venti perflant nubila. Lucret. 6. 131. *De winden verdryven de wolken.*
Superiora magis perflantur. Sen. N. Q. 4. 8. *De hooge plaatzen ſtaan meer op de wind, of zyn de wind meer onderworpen.*
PERFLUO, is, fluxi, fluxŭm, fluĕrĕ. Lucret. 2. 392. *Doorvlieten, doorloopen, doorvloeyen.*
Plenus rimarum ſum, hac illac perfluo. Ter. E. 1. 2. 25. *Ik heb niet geheims, ik kan niets verzwygen.*
Perfluere voluptatibus. Cic. Fin. 2. 35. *In wellusten zwemmen, verzopen, of verzonken leggen.*
Perfluere. *Loopen, ſtroomen, vlieten, vloeyen,* van een ſtroom ſpreekende.
Infima perfluit Tibris. Liv. 1. 45. *De Tyber loopt beneden door 't dal.*
PERFODIO, is, fodi, foſsŭm, fodĕrĕ. Cic. Vat. 5. *Doorbooren, doorſteeken, doorgraaven, doordelven.*
Perfodi gladiis. Gell. 3. 7. *Met een degen doorſteeken, of doorſtooten worden.*
(PERFOECUNDUS, ă, ŭm. *Zeer vruchtbaar.*
Ægyptus eſt terra hominum aliorumque animalium perfœcunda generatrix. Mel. 1. 9. *Egypten is vruchtbaar in menſchen en beeſten.*)
PERFORATUS, ă, ŭm. Cic. N. D. 3. 4. Liv. 21. 50. *Doorſteeken, doorſtoken, doorboort, doorgrieſt.*

PERFORMATUS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 2. 6. *Heel, of volkomen gevormt, opgemaakt, of voltooit.* Zommige leezen Præformata materia by deezen Schryver.
PERFORMIDATUS, ă, ŭm. *Zeer gevucht, ontzien, gevreeſt, of ontzaghlyk.*
Performidatus Batavo. Sil. 3. 606. *Zeer onzaghlyk voor den Batavier, die den Batavier zeer vreeſt.*
(PERFORMIDOLOSUS, ă, ŭm. *Zeer vreesachtig.*
Claudius natura performidoloſus. Aur. Vict. C. 4. 9. *De Keizer Klaudius uit der aart zeer vreesachtig.*)
PERFORO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Colum. Arb. 8. *Doorſteeken, doorbooren, doorgrieven.*
PERFORTITER. Adv. Ter. Ad. 4. 2. 28. *Met zeer grooten moed, zeer dapperlyk, mannelyk, of kloekmoediglyk.*
PERFOSSUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 11. 10. *Doorboort, doorgegraven, doorſtoken.*
Perfoſſæ naves. Plin. H. 32. 2. *Schepen die lek zyn, of daar 't water in komt.*
PERFRACTUS, ă, ŭm. Sil. 16. 409. *Heel gebroken, ganſch aan ſtukken.*
(PERFREMO, ĕmŭi, ĕrĕ. *Een groot geluid, geraas, of gerucht maaken, zeer morren.*
Delphini perfremunt roſtris. Cic. N. D. 2. 35. *De Delphyns maaken veel geraas met hunne ſnuiten.*)
PERFREQUENS, entis. omn. gen. Emporium perfrequens. Liv. 41. 1. *Een groote handelſtad, een koopſtad daar veel volks op handelt.*
PERFRICATUS, ă, ŭm. Plin. H. 8. 27. *Sterk, of hard gewreven, of gewiſcht.*
PERFRICO, ās, fricŭi, frictŭm, fricārĕ. Colum. 6. 2. *Sterk, of hard wryven.*
Perfricuiſſe dentes. Ovid. Art. 3. 216. *De tanden gewreven hebben.*
* Os perfricare. Cic. T. Q. 3. 18. *Alle ſchaamte uitſchudden, heel ſchaamteloos worden.*
PERFRICTIO, ōnis. f. Plin. H. 20. 14. *De kouw, of beving van de koorts.*
PERFRIGEFACIO, is, feci, factŭm, facĕrĕ. *Zeer koud, of door koud maaken, 't bloed in iemants aderen doen ſtremmen, of doen ſtollen.*
Perfrigefacere aliquem metu. Plaut. Pſ. 4. 7. 117. *Iemant van ſchrik doen trillen, of van vreeze doen beeven.*
PERFRIGERO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 25. 13. *Vervarſſchen, verfriſſchen, verkoelen.*
PERFRIGESCO, ſcis, frixi, frigeſcĕrĕ.

gĕfcĕrĕ. Varr. R. R. 2. 9. *Heel koud worden.*

PERFRĪGĬDŬS, ă, ŭm. *Heel koud, zeer koud, fel koud.*

Hyems perfrigida. Cic. V. 4. 40. *Een zeer koude, of strenge winter.*

PĔRFRĬNGO, ĭs, frēgī, fractŭm, fringĕrĕ. Liv. 22. 20. *Breeken, aan stukken breeken, verbreeken, verbryzelen.*

Perfringere conspirationem bonorum. Cic. C. 4. 10. *'t Goede oogmerk van eerlyke luiden verydelen, of te niet maaken.* Leges. Cic. C. 1. 7. *De wetten verbreeken, schenden, overtreeden, of vernietigen.*

PĔRFRŬŎR, ĕrĭs, frŭītŭs sŭm, frŭī aliqua re. *Iets volkomentlyk genieten, ergens 't volle genot van hebben, of genoegen in neemen.*

Expetuntur divitiæ ad perfruendas voluptates. Cic. Off. 1. 8. *Men wenscht naar rykdommen om vermaak te genieten.*

Mandatis patris perfruar. Ovid. Her. 11. 128. *Ik zal myn vaders bevelen met vermaak uitvoeren.* Zommige leezen Prosequar.

PĔRFŪGĂ, æ. m. Cic. Off. 3. 22. *Een overlooper.*

PĔRFŬGIO, ĭs, fūgī, fŭgĭtŭm, fŭgĕrĕ ad aliquem. Cic. C. B. 9. *Tot iemant vluchten, of zynen toevlucht neemen.*

Perfugere in Capitolium. Tac. An. 3. 36. 3. *Naar 't Kapitool vluchten.*

PĔRFŬGĬŬM, ĭi. n. Cic. Clu. 3. *Vluchtplaats, schuilplaats, plaats van toevlucht, of van verzekering.*

PĔRFŬLCIO, ĭs, fulsī, fultŭm, fulcīrĕ. Ovid. Pis. 86. *Onderstennen, onderschraagen, onderstutten, onderschooren.*

PĔRFŬLGŬRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Stat. Th. 7. 502. *Schynen, afschynen, schynsel geeven.*

PĔRFŬNCTIO, ōnĭs. f. Cic. de Or. 3. 2. *Bediening, of 't bekleeden van eenig ampt.*

Laborum perfunctio. Cic. Fin. 1. 15. *Het draagen van den arbeid.*

PĔRFŬNCTŌRĬĒ. Adv. Ulp. Dig. 43. 24. 5. §. 1. *Ter loops, slappelyk, ligt, weinig, om 'er af te zyn, in 't voorbygaan.*

Me non perfunctorie verberavit. Petron. 12. *Hy heeft my niet weinig geslaagen, hy heeft my wakker afgerost.*

PĔRFŬNCTŬS, ă, ŭm. Cic. A. 2. 46. *Die zyn plicht heeft gedaan, die zich welgequeten heeft.*

Honoribus amplissimis perfunctus. Cic. F. 1. 8. *Die zeer aanzienlyke ampten heeft bekleedt.*

Bello misero perfuncta est Respublica. Cic. Marc. 10. *'t Gemeenebest is van eenen rampzaligen oorlog verlost.*

Perfunctus a febri. Varr. R. R. 2. 4. *Van de koorts verlost, of bevrydt.*

Hercules laboribus perfunctus. Cic. Dom. 52. *Herkules, na dat hy al zynen arbeid voleindigt, of al zyne werken volbragt hadde.*

Perfunctus fato. Liv. 9. 1. (Vita. Lucret. 3. 981.) *Dood, gestorven, overleden.*

Dum ætatis tempus tulit, perfuncta satis sum voluptatibus. Ter. Hec. 4. 2. 18. *Zoo lang de jeugdige jaaren het toegelaaten hebben, heb ik wellusten genoeg gepleegt.*

PĔRFŬNDO, ĭs, fūdī, fūsŭm, fŭndĕrĕ. Virg. G. 1. 194. Hor. Ep. 13. 13. *Rondom uitgieten, aan allen kanten uitstorten.*

Perfundere animum religione. Liv. 10. 38. *Iemant godsdienstige gevoelens inboezemen.*

Animum voluptate perfundere. Cic. N. D. 1. 40. *Zich zeer vermaaken, veel vermaak neemen.*

Perfudit me horror. Cic. Att. 8. 6. *De schrik heeft my bevangen.*

PĔRFŬNGŎR, ĕrĭs, fūnctūs sŭm, fūngī aliqua re. Cic. S. 21. *Zich ergens in quyten, zyn plicht ergens in betrachten, zyn best ergens in doen.*

Periculis aliquibus perfungi. Cic. Mur. 2. *Eenige gevaaren uitstaan.*

PĔRFŬRO, ĭs, fŭrĕrĕ. Lucret. 1. 276. *Van woede, of razerny vervoert zyn, van gramschap raazen, zeer dol, razende, of uitzinnig zyn.*

PĔRFŪSIO, ōnĭs. f. Plin. H. 18. 7. *Natting, natmaking, overgieting, overstorting.*

PĔRFŪSŌRĬĒ. Adv. Scæv. Dig. 21. 3. 69. §. 5. *Verwardelyk, niet bescheidelyk, niet heel klaar, niet duidelyk.*

(PĔRFŪSŌRĬŬS, ă, ŭm. *Niet doordringende, van buiten maar besprengende, of maar raakende.*

Hæc, quibus delectatur vulgus, perfusoriam habent voluptatem. Sen. E. 23. *In deeze dingen, waar in de gemeene man zich vermaakt, is geen doordringend, of hartrakend vermaak, of genoegen.*)

PĔRFŪSŬS, ă, ŭm. *Genat, genet, nat gemaakt, bevochtigt, overgoten, bespat, bestort.*

Perfusus sanguine. Virg. G. 2. 509. *Met bloed bespat, of bemorst.*

Lacrymis perfusus. Ovid. F. 5. 407. *Met traanen bedauwt, in traanen zwemmende.*

Sensus dulcedine perfusi. Cic. Fin. 2. 34. *Zinnen door de zoetigheit van eenig vermaak verlokt.*

Supplicii metu perfusus. Liv. 9. 16. *Door vreeze van straf bevangen.*

Vestes perfusæ ostro. Virg. Æ. 5. 112. *Kleederen in purper geverft.*

PĔRGAUDEO, ēs, gāvīsŭs sum, gaudērĕ. Cic. Fr. 3. 1. *Zich zeer verheugen, heel bly, heel vrolyk, of zeer verblyd zyn.*

PĔRGĬGNO, ĭs, gĕnŭī, gĕnĭtŭm, gignĕrĕ. *Draagen, voortbrengen, teelen.*

Eurotæ flumina pergignunt myrtos. Catull. 64. 89. *De Eurotasstroom brengt myrtus voort.* (Men leest nu Progignunt.

PĔRGLĪSCO, ĭs, ĕrĕ. *Heel vet, of doorvet worden.*

Gallina perglifcit. Colum. 8. 7. *Het hoen word heel vet.*)

PĔRGO, ĭs, perrēxī, pĕrrēctŭm, pĕrgĕrĕ. Ter. Ad. 4. 2. 48. *Voortgaan, voortvaaren, spoeden, volharden.*

Pergere aliquo. Cic. D. 1. 15. *Ergens naar toe gaan.*

Pergit in mea maledicta. Cic. A. 13. 19. *Hy vaart voort om my te schelden.*

Perge reliqua. Cic. Att. 4. 11. *Ga voort met al het overige, zeg, of verhaal al het overige.*

Pergere ire ad aliquem. Cic. A. Q. 1. 1. *Voortvaaren om naar iemant toe te gaan.*

Ut facis, perge. Cic. Att. 9. 6. *Ga zoo voort, als gy doet.*

Tenere viam quam instituisti, perge. Cic. Pet. 14. Perge quo cœpisti. Cic. C. 1. 5. *Vaar zoo voort, of ga op staande voet voort, gelyk gy begonnen hebt.*

Pergere. *Voorbygaan, overslaan, onder stilzwygen voorby gaan, niet van melden.*

Pergo præterita. Cic. Att. 3. 15. *Ik ga het voorledene voorby, ik zeg niets van 't voorledene.*

PĔRGRĂCĬLĬS, ĭs. m. en f. ĭlĕ, ĭs. n. Plin. H. 25. 13. *Heel dun, heel teer, heel tenger.*

PĔRGRÆCŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Plaut. Most. 1. 1. 21. *Slempen, brassen, zuipen, zwelgen, overdaad in drank pleegen.*

PĔRGRĂNDĬS, ĭs. m. en f. dĕ, ĭs. n. *Heel groot, onmatig, zeer zwaar.*

Pergrande vectigal. Cic. Rull. 1. 4. *Een zeer zwaare schatting.*

Pergrandis natu. Liv. 29. 29. *Heel oud, van hooge jaaren.*

PĔRGRĂPHĬCŬS, ă, ŭm. *Volmaakt, voltooit, volslagen.*

Pergraphicus sycophantia. Plaut. Trin. 5. 2. 15. *Een volslagen lasteraar.*

PĔRGRĀTŬS, ă, ŭm. *Heel aangenaam, heel lieflyk, zeer behaaglyk.*

Per-

Pergratum mihi feceris. Cic. Am. 4. *Gy zult my grootelyks verplichten, 't zal my zeer aangenaam zyn.*

(PERGRAVIS, is. m. en f. vĕ, is. n. *Heel deftig, zeer aanzienlyk.*

Nihil dubito, quin sit pergravis. Cic. Cæl. 25. *Ik twyfele niet, of zy zyn zeer aanzienlyk.*)

PERGRAVITER. Adv. *Scherpelyk, ernstelyk, zeer, ten uitersten, ten hoogsten.*

Pergraviter reprehendere Cic. de Or. 1. 53. *Heel scherpelyk berispen, of bestraffen.*

Pergraviter offendi. Cic. Att. 1. 10. *Ten hoogsten beledigt.*

PERGULA, æ. f. Prop. 4. 5. 68. *Een berdes, of uitsteek aan de gevel van een huis, een luif, of luiffel.*

Pergula. Ulp Dig 5. 1. 19. § 2. *Een winkel, kraam, kot, daar goed in word verkocht.*

Pergula Colum. 11. 2: 4. 21. *Een wynstoks prieel.*

PERGULANUS, a, um. *Van een wynstoks prieel.*

Pergulana vitis. Colum. 3. 2. *Een wyngaard bequaam om een prieel van te maken.*

PERHIBEO, es, hibui, hibitum, hibere. *Iets zeggen, verzekeren, bevestigen, gestant doen, beweeren.*

Ut perhibent. Virg. G. 1. 247. *Gelyk men zegt, naar men zegt.*

Vatem hunc perhibebo optimum. Cic. D. 2. 5. *Ik zal gestant doen dat deeze man een heel goed Dichter is.*

Testimonium perhibere. Varr. R. R. 2. 5. *Getuigen, getuigenis geeven.*

Aurum, vestem perhibere. Plaut. Pl. 1. 2. 49. *Gout, kleederen, enz. geeven.* Men leest nu Præhibeo.

Honorem alicui perhibere. Plin. H. 19. 4. *Iemant eer bewyzen, of eer aandoen.*

Latinus sermo nolentibus nobis se perhibet. Quintil. I. O. 1. 1. *'t Latyn komt in weerwil van ons in onzen mond.* Sommige leezen Præbet.

PERHONORIFICE. Adv. Cic. Att. 14. 12. *Heel eerlyk, zeer heerlyk, op eene zeer eerlyke wyze.*

PERHONORIFICUS, a, um. Cic. Att. 1. 13. *Heel eerlyk, eerwaardig, of aanzienlyk.*

PERHORRESCO, scis, horrui, horrescere. Cic. A. 2. 1. *Zeer vreezen, heel verschrikt, of vervaart zyn, groote vreeze hebben, yzen, schrikken.*

Navita Bosporum perhorrescit. Hor. O. 2. 13. 15. *De Schipper is vervaart voor den Bosporus.*

Memoriam alicujus diei perhorrescere. Cic. A. 13. 15. *Voor de gedachtenis van eenigen dag yzen, of gruwen, of schrikken.*

PERHORRIDUS, a, um. Liv. 22. 16. *Heel yslyk, vervaarlyk, heel schrikkelyk, heel vreesselyk.*

PERHOSPITALIS, is. m. en f. lĕ, is. n. Perhospitalis domus. Cic. V. 4. 2. *Een zeer herbergzaam huis, een huis daar de vreemdelingen wel onthaalt worden.*

(PERHUMANITER. Adv. Cic. F. 7. 8. *Zeer beleefdelyk.*)

PERHUMANUS, a, um. Cic. Att. 15. 12. *Zeer vriendelyk, minnelyk, goedaardig, heusch, beleefd.*

PERHIEMO, as, avi, atum, are. *De gansche winter over blyven, of duuren, overwinteren.*

Sulcos vacuos perhiemare patiemur? Colum. 11. 3. *Zullen wy lyden dat de vooren den ganschen winter over leeg blyven?*

PERIAMBUS, i. m. Quintil. I. O. 9. 4. Πυρρίχιος. *Een voetmaat in de Dichtkonst van twee korte lettergreepen.*

PERICLITATIO, ōnis. f. *Proef, beproeving, onderzoek, waging: ondervinding.*

Usu & temporis periclitatione percepimus. Cic. N. D. 2. 64. *Wy hebben 't door 't gebruik en d'ondervinding van den tyd geleert, bevat, of begreepen.*

PERICLITATUS, a, um. Cic. Am. 17. *Dat men beproeft, of bezocht heeft, daar men een proef van genomen heeft, gewaagt.*

PERICLITOR, aris, atus sum, ari. *In gevaar zyn, gevaar loopen, of lyden.*

Abortum periclitari. Cels. 2. 1. *Gevaar loopen van een quaade kraam.*

Arbores gelu periclitantur. Plin. H. 17. 24. *Door de vorst lyden de boomen gevaar.*

Veneno periclitatus est. Just. 37. 3. 7. *Hy liep gevaar van vergeeven te worden.*

Periclitari capite. Mart. 7. 26. 1. (Capitis. Apul. M. 1. 216.) *In gevaar van zyn leven zyn.*

Periclitari. *Beproeven, bezoeken, waagen, een proef van neemen.*

Periclitari fortunam belli. Cic. V. 5. 50. *Een proef van de kans des oorlogs neemen.*

Alicujus animum periclitari. Plaut. Am. 2. 2. 56. *Iemants gemoed peilen, of onderzoeken.*

Omnia periclitari. Cic. P. Q. 31. *Alle middelen in 't werk stellen, alles waagen.*

Periclitari equestribus copiis quid hostis virtute possit. Cæs. B. G. 2. 8. 2. *De dapperheit der vyanden, door 't vechten der ruitery, beproeven.*

PERICLYMENON, i. n. Plin. H. 27. 12. Περικλύμενον. *Geitenblad, mammelokens kruid.*

PERICULOSE. Adv. *Gevaarlyk, zorgelyk.* (De compar. Periculosius staat by Hor. B. Al. 64. 5. en de superl. Periculosissime by Sen. n. 5. 22.)

Aegrotare periculose. Cic. Att. 6. 2. *Gevaarlyk ziek zyn.*

Facere periculose. Cic. Mil. 4. *Zich in gevaar stellen, of begeeven.*

PERICULOSUS, a, um. Cic. Off. 1. 24. *Gevaarlyk, vol gevaar, zorgelyk.* De compar. Periculosior staat by Sen. n. 3. 5. en de superl. Periculosissimus by Liv. 27. 35.

Periculosus alicui. Sen. Sen. E. 51. *Voor iemant gevaarlyk.*

PERICULUM, i. n. Cic. S. R. 38. *Gevaar, nood, perykel.*

Periculo meo. Plaut. Capt. 2. 2. 99. *Ten mynen perykel, voor myn rekening.*

Periculum. *Proeve, beproeving, bezoeking.*

Facere periculum innocentiæ. Cic. V. Proœm. 12. *Iemants onschuld beproeven, een proef van iemants onschuld neemen.*

PERIDONEUS, a, um. *Heel bequaam, gevoeglyk, gelegen, of gemakkelyk.*

Locus peridoneus castris. Cæs. B. C. 2. 24. 2. *Een heele bequaame plaats om 't leger neêr te slaan.*

PERILLUSTRIS, is. m. en f. trĕ, is. n. Cic. Att. 5. 20. *Heel doorluchtig, zeer vermaart, hoog beroemt.*

PERIMBECILLUS, a, um. Cic. Att. 10. 18. *Heel zwak, heel magteloos, zeer slap.*

PERIMETROS imi theatri. Vitruv. 5. 6. *Een kring maat van den omtrek gelyk met het onderste van 't toneel is.*

PERIMO, is, emi, emtum, imere. Lucret. 5. 217. *Omver werpen, verbreeken, vernietigen, vernielen, verdelgen, te niet maaken, verydelen, bederven.*

Consilium alicujus perimere. Cic. Off. 3. 7. *Iemants voornemen verydelen.*

Causam publicam perimere. Cic. Sext. 22. *Den gemeenen welstant bederven, de gemeene zaak benadeelen.*

Dolo aliquem perimere. Sen. H. Oe. 2. 438. *Iemant verraderlyk dooden, ombrengen, of omhals brengen.*

PERINCERTUS, a, um. Gell. 18. 4. *Heel onzeker, heel ongewis.*

PERINCOMMODE. Adv. *Heel t'onpas, heel ongevoeglyk, of ongemakkelyk, heel ongelegen, bezwaarlyk.*

Ac-

Accidit perincommode quod eum nunquam vidisti. Cic. Att. 1. 17. *'t Komt heel niet wel, of 't komt heel ongemakkelyk, dat gy hem nooit gezien hebt.*

PERINCOMMODUS, ă, ŭm. Liv. 37. 41. *Zeer ongelegen, heel ongemakkelyk, zwaar, of lastig.*

PERINCONSEQUENS, entis. omn. gen. Gell. 11. 1. *Zonder gevolg, dat 'er ganfch niet uit volgt.* Men vind by deezen Schryver Per autem, inquit, inconfequens.

PERINDE. Adv. Cic. Off. 3. 33. *Gelyk, als, zoo als, even als.*

Perinde ac si. Cic. Q. R. 5. *Even als of, gelyk of.*

Perinde. *Van gelyken, zoo zeer.*

Ars operofa & perinde fructuofa. Cic. Fin. 1. 21. *Een konst te gelyk werkelyk en voordeelig.*

PERINDULGENS, entis. omn. gen. *Heel toegeevende, gedoogzaam, goedaardig, zachtzinnig, onderworpen, onderdanig, of gedwee.*

Perindulgens in patrem. Cic. Off 3. 31. *Die veel eerbied, of achting voor zyn vader heeft.*

PERINFAMIS, is. m. en f. mĕ, is. n. Suet. V. 2. 9. *Zeer eerloos, heel oneerlyk, zeer fchandelyk, of fnood.*

PERINFIRMUS, ă, ŭm. Cic. Fin. 2. 16. *Heel zwak, heel magteloos, zeer flap.*

PERINGENIOSUS, ă, ŭm. Cic. Cl. 24. *Heel fchrander, heel fcherpzinnig, heel geeftig, heel vernuftig.*

PERINGRATUS, ă, ŭm. Sen. E. 98. *Heel ondankbaar.*

PERINIQUUS, ă, ŭm. Cic. Man. 22. *Heel onrechtvaerdig, onrechtmatig, of onbillyk.*

PERINSIGNIS, is. m. en f. nĕ, is. n. Cic. L. L. 1. 19. *Zeer aanmerkelyk, heel merkwaerdig.*

PERINTEGER, gră, grŭm. Perinteger & caftus. Gell. 3. 5. *Hy was heel kuifch.*

PERINVITUS, ă, ŭm. *Die iets tegen de borft, tegen zyn hart en zin, of met tegenzin doet.*

Perinvitus legerem literas, fi longiores mififfes. Cic. F. 7. 33. *Ik zou uwe brieven met tegenzin geleezen hebben, zoo gy ze langer had gemaakt.*

PERIODICUS, ă, ŭm. Plin. H. 20. 3. *Dat op zekeren gezetten tyd weder komt, van de vierdendaagfche koorts, enz. fpreekende.* Men vind dit in geen ander dan in pluralı.

PERIODUS, i. f. Cic. Or. 61. Περίοδος. *Een volzin, zekere omloop van tyd waar in iets volbragt word.*

PERIPATETICI, ōrŭm. m. plur. Cic. A. Q. 1. 5. Περιπατητικοί. *De Peripatetifche, of wandelende Wyzen.*

PERIPETASMA, ătis n. Cic. V. 4. 12. Περιπέτασμα. *Een pronkbehang, geftikt kleed, tapitzery, behangzel van tapyten.*

PERIPHRASIS, is. f. Quintil. I. O. 8. 6. Περίφρασις. *Een omfpraak, of uitbreiding van een zaak.*

(PERIPNEUMONIA. Celf. 4. 7. *Longezugt, ontfteking, of gezwel in de longe.* 't Is een Griekfch woord Περιπνευμονία. En zoo word het ook by Celfus geleezen.)

PERIPNEUMONICUS, ă, ŭm. Plin. H. 26. 7. Περιπνευμονικός. *Longezugtig, met de longezickte gequelt.*

PERIPTEROS, i. f. Vitruv. 3. 1. *Een tempel die rondom op pylaaren ftaat.* Men drukt Ædes uit, of verftaat het 'er onder.

PERIRATUS, ă, ŭm. Cic. F. 9. 6. *Die heel quaad, verftoort, toornig, of gram is.*

PERISCELIS, idis. f. Hor. E. 1. 17. 56. Περισκελίς. *Een kouffeband, of lint om 't been.*

(PERISTEREON, Περιστερεών, of PERISTEROTROPHIUM, ii. n. Varr. R. R. 3. 7. Περιστεροτροφεῖον. *Een duivenhok, of duivenhuis.*)

PERISTROMA, ătis. n. Cic. A. 2. 27. Plaut. St. 2. 2. 54. Περίστρωμα. *Een pronkbehang, geftikt kleed, tapitzery, behangzel van tapyten.*

PERISTYLIUM, ii. n. Vitruv. 6. 10. Περιστύλιον. *Een plaats rondom met pylaaren omzet.*

PERISTYLUM, i. n. Cic. Dom. 14. *Een tempel rondom op pylaaren gebouwt.*

PERITE. Adv. Cic. de Or. 2. 2. *Geleerdelyk, verftandelyk, op eene geleerde, of verftandige wyze.* (De fuperl. Peritiffime ftaat by Cic. V. 2. 54.)

PERITIA, æ. f. Plin. H. 14. 1. *Verftandigheit, geleerdheit, wetenfchap, ervarenheit, kenniffe.*

PERITUS, ă, ŭm. *Geleert, verftandig, geoeffent, bewetenfchapt, ervaren, bedreven.* De compar. Peritior ftaat by Cic. Clu. 58. en de fuperl. Peritiffimus by Cic. Cl. 58.

Dicendi peritus. Cic. Off. 3. 14. *Verftandig in 't fpreeken, welfprekend.*

Cantare peritus. Virg. E. 10. 32. *Die heel wel zingen kan.*

Juris peritus. Cic. Cl. 26. Hor. S. 1. 1. 9. *Ervaren in de Rechtsgeleerdheit; die de Rechtskunde verftaat, een Rechtsgeleerde.*

Peritus miles. Front. St. 2. 3. 7. *Een wel geoeffent foldaat.*

(Peritus met een ablativus.

Cum utroque fermone noftro fis peritus. Suet. Cl. 42. 2. *Nadien gy in beide onze taalen (de Griekfche en Latynfche) ervaren zyt, of beide onze taalen verftaat.*

Servus arte fabrica peritus. Paull. Dig. 33. 7. 19. *Een knecht, of flaaf in de bouwkunde, of bouwkunft ervaren, of die de bouwkunde verftaat.*)

PERJUCUNDE. Adv. Cic. Cœl. 11. *Heel aangenaam, zeer vermakelyk, op een heele vermakelyke, of genoegelyke wyze.*

PERJUCUNDUS, ă, ŭm. Cic. de Or. 1. 47. *Heel aangenaam, heel fraai, heel vermakelyk, zeer genuglyk, of heuglyk.*

PERJURATIUNCULA, æ. f. Plaut. St. 1. 3. 77. *Een valfchen eed in een geringe zaak.*

PERJURIOSUS, ă, ŭm. Plaut. Truc. 1. 2. 52. *Meineedig.*

PERJURIUM, ii. n. Cic. Off. 3. 29. *Meineed, meineedigheit, een valfchen eed.*

PERJURO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Hor. S. 2. 3. 127. *Meineedig zyn, een valfchen eed doen, zyn eed fchenden.*

PERJURUS, ă, ŭm. Hor. S. 2. 3. 164. *Meineedig, die valfch gezworen heeft.* (De compar. Perjurior ftaat by Plaut. M. G. 1. 1. 21. en de fuperl. Perjuriffimus by Cic. Q. R. 7.

PERLABOR, eris, lāpsŭs sŭm, lābi. Cic. T. Q. 1. 12. *Vallen, nederftorten, afdaalen, afvlieten.*

Neptunus perlabitur æquora curfu. Sil. 3. 4. 10. *Neptuin ryd, of loopt fchielyk over zee, valt lopende in zee, dat is, doet de zee fchielyk vallen.*

Campum perlabi. Sil. 10. 388. *Over een veld loopen.*

Ad imos animi perlapfa receffus. Stat. S. 4. 6. 4. *Tot in de diepfte geheimen der ziele indringende.*

PERLÆTUS, ă, ŭm. Liv. 10. 21. *Heel bly, heel vrolyk, of luftig, zeer verheugt, van blyfchap opgetogen.*

PERLATE. Adv. *Heel bredelyk, ruim en breed, heel in 't breede.*

Id perlate patet. Cic. de Or. 2. 4. *Dat is van een groot begrip, dat ftrekt zich zeer wyd uit.*

‡ PERLECEBRA, æ. f. Plaut. Af. 1. 2. 7. *Vleyery, pluimftryking, gevlei, liefkozing, verlokking.* Het word van hoeren gezegt.

PERLECTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. Fl. 8. *Door vleyery aanlokken, of tot zich trekken.*

PERLEGO, is, legi, lectum, lĕgĕrĕ. Cic. D. 1. 5. *Doorleezen, ten einde toe uitleezen.*

(PERLEPIDE. Adv. Plaut. Caf. 5. 2. 47. *Zeer aardig, heel geeftig.*)

PERLEPIDUS, ă, ŭm. Plaut. Pf. 2. 4.

2.4.53. *Heel aangenaam, heel vermakelyk, zeer genoeglyk.* (Zoo leest Lambinus. Andere leezen Lepide, Charine.)

PERLEVIS, is. m. en f. vĕ, is. n. *Heel ligt.*

Perlevi fortunæ momento. Cic. Rull. 2. 29. *Door een ligte sprong van 't geluk.*

PERLEVITER. Adv. Cic Fr. 2. 6. *Heel ligt, zeer ligtelyk.*

PERLIBENTER. Adv. Cic. Tim. 1. *Heel gaerne, zeer gewillig.*

PERLIBERALIS, is. m. en f. ālĕ, is. n. Ter. Hec. 5. 4. 24. *Heel mild, zeer mildaadig.*

PERLIBERALITER. Adv. Cic. Att 10. 14. *Heel mildelyk, zeer mildaadiglyk, rykelyk.*

PERLIBRATIO, ōnis. f. Vitruv. 8. 6. *Afmeeting met het paslood, of richtsnoer, waterpaslegging.*

PERLIBRATUS, ă, um. Vitruv. 8. 6. Colum. 3. 13. *Met het paslood, of richtsnoer afgemeeten, waterpas gemaakt.*

Terra perlibrata. Colum 2. 2. *Een heel gelyk, of heel effen land, een heel vlakke grond.*

PERLIBRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum. 3. 13. *Met het paslood, of richtsnoer afmeeten, waterpas maaken, of leggen.*

(Perlibrare. Sen. N. Q. 3. 28. *Alles, of het een met het ander wegen.*)

PERLIGATUS, ă, ūm. Plaut. B. 1. 2. 28. *Styf, of sterk toegebonden.* Andere leezen Præligatus.

PERLIMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aciem. Vitruv. 5. 9. *'t Gezicht verhelderen, 't gezicht helder, of klaar maaken.*

PERLINIO, īs, īvi, ītūm, īrĕ. Colum. 9. 11. *Smeeren, zalven, besmeeren, bestryken.*

PERLINO, is, levi, litūm, linĕrĕ. Colum. 7. 5. *Smeeren, besmeeren, bestryken, zalven.*

PERLIQUIDUS, ă, ūm. Cels. 2. 4. *Heel week, vloeyend, of vloeibaar; zeer vochtig, of nat.*

PERLITO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Door een offer de Goden verzoenen.*

Perlitare Saluti. Liv. 41. 15. *Een aangenaame offerhande aan de Godinne der gezondheit doen.*

Bobus tribus perlitasse negavit. Liv. 41. 15. *Hy heeft ontkent dat de Goden genoegzaam met drie ossen te offeren verzoent waren.*

Primis hostiis perlitatum est. Liv. 36. 1. *Met de eerste offerhanden heeft men de Goden verzoent.*

PERLITUS. ă, ūm. Plaut. Cas. 2. 3. 13. *Gezalft, besmeert, bestreken.* (Voor Unguentis perlitus leest men nu Unguentatus per vias. Het staat aangeteekent by Cic. S. R. 52.)

PERLONGE. Adv. Ter. E. 5. 61. *Heel lang, wyd uitgestrekt.*

PERLONGINQUUS, ă, um. Plaut. B. 5. 2. 77. *Heel ver afgelegen.*

PERLONGUS, ă, ūm. Cic. Rull. 2. 1. *Heel lang.*

PERLUBENS, entis. omn. gen. *Zeer gewillig, die gaerne, of uit een goed hart ergens in bewilligt, iets doet, of toestaat.*

Me perlubente. Cic. Fr. 2. 6. *Met myne toestemming, of bewilliging, met al myn hart.*

PERLUBET hunc hominem colloqui. Plaut Capt. 4. 2. 53. *Ik wilde dien man gaerne spreeken.*

PERLUCEO, ēs, lūxi, lūcērĕ. Plin. H. 10 54. *Doorschynen, doorstraalen, zoo klaar zyn dat men 'er doorziet.*

Perlucens oratio. Cic. Cl. 79. *Een sierlyke rede.*

PERLUCIDITAS, ātis. f. *Doorschyning, helderheit, klaarheit, glans.*

Parietes ita sunt tectoriis operibus expoliti, ut vitri perluciditatem videantur habere. Vitruv. 2. 8. *De muuren zyn zoo glad met pleister gestreken, als of 't blinkent glas was.*

PERLUCIDULUS, ă, um. Catull. 69. 4. *Doorluchtig, doorschynig, doorschynend, doorzigtig, helder, klaar.*

PERLUCIDUS, ă, ūm. Cic. N. D. 2. 39. *Doorluchtig, doorschynig, doorschynend, helder, klaar.* De compar. Perlucidior staat by Hor. O. 1. 18. 16.

PERLUCTUOSUS, ă, ūm. *Heel treurig, heel droevig, vol rouw.*

PERLUDO, is, lūsi, lūsūm, lūdĕrĕ. Prop. 4. 4. 19. *Speelen.* (In verbeterde drukken staat Proludere)

PERLUO, is, lŭi, lūtūm, lŭĕrĕ. Hor. E. 1. 15. 4. *Wel wasschen, ter dege wasschen, of reinigen.*

PERLUSORIUS, ă, ūm. Ulp. Dig. 49. 1. 14. *Geveinst, valsch, bedrieglyk.*

PERLUSTRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Liv. 7 34. *Naerstiglyk bezigtigen, nauw doorzoeken, of doorsnuffelen, met aandacht bezien, of beschouwen.*

Campos oculis perlustrare. Sil. 7. 539. *De landsdouwen met aandacht bezigtigen.*

Perlustrare animo aliquid. Cic. Part. 11. *Iets onderzoeken, zyn gedachten ergens over laaten gaan, iets overweegen, of overleggen.*

Dicta alicujus perlustrare. Stat. S. 4. 3. 143. *Iemants woorden onderzoeken, overleggen, of overweegen.*

PERLOTUS, ă, ūm. Colum. 9. 16. *Wel gewasschen, schoon gewasschen.*

PERMACER, ā, um. Plin. H. 18. 6. *Heel mager, heel schraal, of dor.*

PERMACERO, ās, āvi, ātūm, ārĕ calcem Vitruv. 7. 2. *De kalk ter dege lesschen, of bluschen.*

PERMADEFACIO, is, feci, factum, facere. Plaut. Most. 1. 2. 63. *Zeer nat, of vochtig maaken.*

PERMADEO en PERMADESCO, madŭi, madērĕ. Colum. 5. 11. *Doorweekt, of doornat zyn, heel nat, of heel vochtig zyn.*

Permadere deliciis. Sen. E. 20. *Dronken in wellusten zyn, in wellusten zwemmen, zich baaden, of verzopen leggen.*

PERMAGNUS, ă, ūm. *Heel groot, zeer groot, geweldig groot.*

Permagna res tua agitur. Cic. S. R. 36. *Daar word een zeer gewigtige zaak voor u verhandelt.*

Permagnum æstimare. Cic. Att. 10. 1. *Groot werk van maaken, zeer veel achten.*

Permagni refert. Ter. H. 3. 1. 58. of Interest. Cic. Part. 24. *Daar is veel aan gelegen, 't komt 'er zeer op aan.*

† PERMANANTER. Adv. Lucret. 6. 916. *Uitgestrekt, op eene uitstrekkende wyze.*

PERMANASCO, scis, āscĕrĕ ad aliquem. Plaut. Trin. 1. 2. 118. *Tot iemants kennisse, of ooren koomen,* van een gerucht, tyding, enz. spreekende.

PERMANEO, ēs, mānsūm, mănērĕ. *Volharden, ten einde toe blyven, of duuren; volstandig, of standvastig zyn.*

Permanere in amicitia. Cæs. B. G. 8. 26. 1. *Volstandig in zyn vriendschap zyn.* In eadem mente. Cic. C. 2. 5. *In zyn gevoelen volharden, of styf by zyn gevoelen blyven.* In officio. Cæs. B. G. 5. 4. 2. *Zich in zyn plicht houden.* In disciplina multos annos. Cæs. B. G. 6. 14. 3. *Veele jaaren tot het leeren van eenige konst besteeden.*

Virtus sola sui tenoris permanet. Sen. E. 76. *De deugt alleen houd zich onwrikbaar staande, of blyft onwankelbaar staan.*

PERMANO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Doorloopen, doorvlieten, doordringen, ergens door koomen.*

Frigus permanat ad ossa. Lucret. 1. 356. *De kou dringt tot het gebeente door.*

Permanavit in hanc civitatem doctrina Pythagoræ. Cic. T. Q. 4. 1. *De leer van Pythagoras is tot in deeze stad doorgedrongen.*

Ea ad nostras aures sæpe permanant.

nant. Cic. Dom. 46. *Die dingen komen ons dikwils ter ooren.*

Ne aliqua via ad patrem hoc permanet. Ter. Ad 2. 4. 19. *Op dat dit niet door eenig middel ter ooren van mynen vader koome.*

PĔRMANSIO, ōnis. f. Cic. I. R. 2. 54. *Stantvastigheit, volstandigheit, gestadigheit, volharding; lang verblyf in een plaats.*

PĔRMĀTŪRĒSCO, scis, tūrŭi, tūrescĕrĕ. *Heel ryp, of doorryp worden, tot volkomen rypheit komen.*

Oleæ quæ in arbore permaturuerunt. Celf. 2. 24. *Olyven die op den boom heel ryp zyn geworden.*

(PĔRMĀTŪRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Heel ryp worden.*

Cum permaturavit, nigrum. Hygin. Fab. 136. *Als het heel ryp geworden is, word het zwart.* Munkerus leest hier Cum permaturuit.

PĔRMĀTŪRŬS, ă, ŭm. *Heel ryp, doorryp.*

Olivæ cum jam nigruerint, nec adhuc tamen permaturæ fuerint. Colum. 12. 48. *De olyven als ze nu zwart, evenwel niet heel ryp geworden zyn.*)

PĔRMĔDĬOCRĬS, is. m. en f. crĕ, is. n. Cic. de Or. 1. 51. *Heel middelbaar, of middelmatig.*

PĔRMĒNSŬS, ă, ŭm. Cic. A. Q. 4. 41. *Die heel wel, of heel nauwkeurig gemeeten heeft.*

Iter durum permensus. Stat. S. 1. 2. 202. *Die een zwaare reis heeft gedaan.*

Permensus. Colum. 3. 13. *Gemeeten, dat men gemeeten heeft.*

PĔRMĔO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 11. 29. *Doorgaan, doortrekken, doorreizen, overvaaren, overreizen.*

Maria & terras permeare. Ovid. P. 4. 11. 16. *Zee en land overreizen.*

Permeare extra lacum. Colum. 8. 15. *Tot boven 't meir doordringen.*

PĔRMĔRĔO, ēs, mĕrŭi, mĕrērĕ. Stat. S. 1. 4. 74. *Lang in 't leger dienen, veele tochten bywoonen.*

PĔRMĔSSŬS, i. m. Prop. 2. 8. 30. *De Permessusstroom*, een stroom van Griekenland, de Zanggodinnen toegewyd.

PĔRMĒTĬŎR, īris, mēnsŭs sūm, mētiri. Cic. A. Q. 4. 41. *Zorgvuldiglyk, of nauwkeuriglyk meeten, net de maat van neemen.*

Permetiri. Cic. Tim. 9. *Voleinden, voltrekken, voleindigen, afleggen*, van een reis spreekende.

(PĔRMĔTŬENS, entis. omn. gen. *Zeer vreezende.*

Deferri conjugis iras permetuens. Virg. Æ. 2. 572. *Zeer vreezende voor haaren vergramden man, om dat ze hem verlaaten hadde.*

PĔRMĪLĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ulp. Dig. 27. 1. 8. §. 9. *Lang te velde leggen, lang in den oorlog zyn*, of *lang den kryg volgen.*)

PĔRMĬNŪTŬS, ă, ūm. Cic. T. Q. 2. 13. *Heel klein*, of *kleen.*

PĔRMĪRŬS, ă, ūm. *Heel wonderlyk, wonderbaarlyk.*

Illud mihi permirum accidit. Cic. Att. 3. 10. *Dat is my heel wonderlyk voor gekoomen.*

PĔRMĬSCĔO, ēs, miscŭi, mistūm, miscērĕ. Cic. Vat. 5. *Mengen, door mengen, onder een mengen, vermengen.*

Permiscere. *Verwarren.*

Permiscere omnia. Cic. Pl. 17. *Alles om ver smyten, alles over hoop*, of *onder malkander werpen, alles t'onderste boven smyten.*

Permiscere Græciam. Cic. Or. 9. *Griekenland over hoop helpen, doen opstaan*, of *oproerig maaken*, van een Redenaar spreekende.

Cœlum pelago permiscuit Eurus. Sil. 15. 687. *De oostelyke wind heeft de baaren tot den hemel toe opgejaagt*, of *doen ryzen.*

PĔRMĪSSĬO, ōnis. f. *Verlof, toelating, vergunning, inwilliging.*

Grata mansionis permissio. Cic. Fr. 3. 1. *Verlof om te blyven, dat zeer aangenaam is.*

Permissio. Cic. Her. 4. 29. *Toegeeving.* Een spreekwys der Redenrykkonst, hier in bestaande, dat men den Rechteren, *of* zynen tegendinger toestaat, dat ze van ons schynen te eischen.

PĔRMĪSSŬS, ă, ūm. Cic. V. 3. 12. *Geoorloft, toegestaan, toegelaten, ingewilligt, bewilligt.*

(PĔRMĪSSŬS, ūs. *Toelating, toegeeving, bewilliging, inwilliging.*

Permissu Magistratus. Cic. Ar. 12. *Door toelating van de Overigheit.*)

PĔRMĪSTĒ. Adv. Cic. I. R. 1. 22. *Over hoop, door malkanderen, verwardelyk, de een door den ander.*

PĔRMĪSTĪM. Adv. Confuse & permistim dispergere aliquid. Cic. I. R. 1. 30. *Iets verwardelyk, en door malkanderen verspreiden.* Zommige leesen Permiste. (Van dit adverbium heeft zich evenwel bedient Prud. Περιστ. 11. 192.)

PĔRMĪSTĬO, ōnis. f. Cic. Tim. 12. *Mengsel, vermenging, menging, mengelmoes.*

PĔRMĪSTŬS, ă, ūm. Cic. Or. 56. *Gemengt, vermengt, ingemengt.*

Consiliis alicujus permistus. Tac. An. 3. 38. 2. *Die zich met iemant heeft ingemengt*, of *ingelaaten, die met iemant aanspant*, of *deelgenoot van iemants raadslagen is.*

PĔRMĬTĬS, is. m. en f. tĕ, is. n. Colum. 12. 41. *Doorryp, heel zoet; heel zachtmoedig.*

PĔRMĬTTO, is, mīsi, missūm, mittĕrĕ. *Verzenden, versturen, ergens heen zenden*, of *heen stieren.*

Hoc genus casei potest trans maria permitti. Colum. 7. 8. *Deeze slag van kaas kan over zee verzonden worden.*

Permittere. *Los laaten, laaten gaan.*

Equos in hostem permittere. Liv. 3. 61. *De paerden op den vyand los laaten gaan.*

Equo effusas permittere habenas. Tib. 4. 1. 92. *Een paerd den vollen toom vieren*, of *met een lossen toom mit al zyne magt laaten loopen.*

Carinas permittere turbinibus. Claud. B. Gild. 502. *'t Schip op de genade van den wind overgeeven*, of *laaten dryven.*

Permittere sese militibus. Liv. 24. 30. *Zich op genade en ongenade van 't krygsvolk overgeeven.*

Permittere alicui bellum. Tac. An. 4. 74. 1. *Iemant 't krygsbewind overgeeven*, of *'t gebied over 't leger aanbetrouwen.*

Permittere se fidei alicujus. Cæs. B. G. 2. 3. 1. *of* In fidem alicujus. Cæs. B. G. 5. 3. 7. *Zich op iemants woord betrouwen*, of *trouwe overgeeven, zich in iemants handen geeven*, of *stellen.*

Romam Legatos mittite, per quos Senatui de vobis permittatis. Liv. 36. 35. *Zend Gezanten naar Rome, waar door gy u ganschelyk in handen van den Raad stelt*, of *aan 't believen van den Raad overgeeft.*

Permittere. *Toelaaten, toestaan, inwilligen, laaten begaan*, of *geworden.*

Permittere aliquid iracundiæ alicujus. Cic. Syll. 16. *Iemants gramschap iets toegeeven.*

Permittere omnia judicio alterius. Ter. Ph. 5. 9. 56. *Alles aan 't oordeel van een ander overgeeven, overlaaten*, of *stellen.*

Inimicitias cum aliquo susceptas Reipublicæ permittere. Cic. Sext. 33. *De vyandigheit tegens iemant, uit inzicht van 't Gemeenebest, laaten vaaren.*

Licentiam permittere. Cic. T. Q. 1. 3. *Verlof*, of *oorlof geeven.*

Si conjectare permittitur. Plin. H. 4. 14. *Zoo het geoorloft is*, of *vry staat gissingen te maaken.*

Totum negotium alicui permittere. Cic. Fr. 2. 9. *Iemant de gansche zaak overgeeven*, of *meester van de gansche zaak maaken.*

Sen.

Sententiis judicum vitam alicujus permittere. Cic. Sext. 51. *Iemant aan 't vonnis van 't gerecht overgeeven.*

Odor longius permittitur. Lucret. 4. 692. *Men ruikt die reuk zeer verre.*

Cognitio ejus rei Æmilio permissa est. Liv. 4. 3. *Men heeft Emilius 't onderzoek van die zaak aanbetrouwt.*

Permissum est in lege. Cic. Att. 16. 16. subj. 2. *De wet laat toe, of staat toe.*

Uti permisso. Hor. E. 2. 2. 45. *'t Verlof dat men heeft gebruiken, zich van de vryheit die men heeft dienen.*

PERMŎDESTŬS, ă, ŭm. Cic. C. 2. 6. *Heel zedig, statig, bezadigt, of ingetogen.*

PERMŎDICĒ. Adv. *Heel weinig, zeer weinig, een klein weinig, matiglyk.*

Permodice findito. Colum. 5. 11. *Splyt, of klief heel weinig.*

PERMŎLESTĒ. Adv. Cic. V. 4. 58. *Met veel moeite, arbeid, hartzweer, of verdriet.*

PERMŎLESTUS, ă, ŭm. Cic. Att. 1. 18. *Heel moeyelyk, zeer verdrietig, heel lastig, heel zwaar.*

PERMOLLIS, ĭs. m. *en* f. lĕ, ĭs. n. Quintil. I. O. 9. 4. *Heel zacht, laf, lafhartig, verwyft.*

(PERMŎLO, ŭi, ĭtŭm, ĕrĕ. *Door maalen*, oneigentlyk, *beslaapen.*

Alienas uxores permolere. Hor. S. 1. 2. 35. *Vreemde wyven beslaapen, of by andere wyven slaapen.*)

PERMŌTĬO, ōnĭs. f. Cic. A. Q. 4. 46. *Beroering, ontsteltenis, ontroering, beweeging des gemoeds.*

PERMŌTUS, ă, ŭm. *Zeer ontroert, of ontsteld.*

Iracundia permotus. Cic. Att. 10. 4. *Vervoert, ziedende, of woedende van gramschap.*

Hoc contingit mente permotis. Cic. D. 1. 57. *Dat gebeurt dien, die buiten hun zelven zyn vervoert.*

PERMŎVEO, ēs, mōvi, mōtŭm, mŏvērĕ. Cic. V. 3. 62. *Zeer ontroeren, of beweegen.*

Permovere fletibus aliquem. Claud. Hon. Conf. 6. 368. *Iemant door traanen beweegen, of vermorwen.*

PERMULCEO, ēs, mulsi, mulctŭm, mulcērĕ. *Verzagten, verzoeten, streelen.*

Solatia vitæ permulcent animos. Lucret. 5. 21. *De vertroostingen van 't leven streelen de gemoederen.*

Aliqua consolatione permulcere senectutem. Cic. S. 2. *Eenige verquikking in zynen ouderdom vinden.*

Aures permulcere. Cic. Or. 49. *De ooren streelen.*

Ex ejusmodi vocum concordia omnes lætissima voluptate permulcentur. Cic. *by* Colum. 12. 2. *Zulke stemmen die zoo wel overeen komen, bekooren al de wereld.*

Permulcere. *Zagtjes streelen, aanraaken, aanroeren, of aantasten.*

Terr manu permulsit eum. Ovid. F. 4. 551. *Hy heeft hem driemaal met zyn hand gestreelt.*

PERMULCTUS, ă, ŭm. Sall. *by* Prisc. 9. *Gestilt, bevredigt, neergezet, te vreden gestelt.*

PERMULSUS, ă, ŭm. Cic. Her. 3. 11. *Gestilt, bevredigt, neergezet, verzagt, te vreden gestelt.*

PERMULTO. Adv. *Zeer veel.* Dit woord word niet gebruikt dan by de comparativa.

Permulto clariora dicit. Cic. D. 2. 61. *Hy zegt veel klaarder zaaken.*

PERMULTŪM. Adv. *Zeer veel, heel veel.*

Permultum interest, utrum perturbatione aliqua animi, an consulto fiat injuria. Cic. Off. 1. 8. *Daar is zeer veel aan gelegen, dat men weete of eenig leed door haastigheit, dan met opzet is geschied.*

PERMULTI, æ, ă. *Zeer veele.*

Imitatores Principum permulti existunt. Cic. L. L. 3. 14. *De Vorsten hebben zeer veele navolgers.*

PERMUNDUS, ă, um. Varr. R. R. 3. 7. *Heel zindelyk, rein, zuiver, net, of schoon.*

PERMŪNIO, īs, īvi, ītŭm, īrĕ. *Zeer versterken, heel vast, of sterk maaken, de werken voltrekken.*

Munimenta, quæ inchoaverat, permunivit. Liv. 30. 16. *Hy heeft de versterking der plaatzen, die hy begonnen had, voltrokken.*

PERMŪNITUS, ă, ŭm. Liv. 7. 16. *Zeer versterkt, volkomen sterk gemaakt.*

PERMŪTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Par. 6. *Verandering, verwisseling, verruiling.*

Permutatio. *Wissel van geld.*

Pecunia quæ mihi ex permutatione debetur. Cic. F. 3. 5. *'t Geld dat men my by wissel, of door wisselbrieven moet overmaaken.*

PERMŪTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. Off. 2. 4. *Veranderen, verwisselen.*

Permutare. Plin. H. 9. 55. *Verruilen, verwisselen, verhandelen, vermangelen, een ruiltje leggen.*

Permutare pecuniam. Cic. F. 2. 17. *Geld by wissel overmaaken, een wisselbrief neemen.*

Permutare Rempublicam. Cic. L. L. 3. 9. *'t Gemeenebest ontrusten, of beroeren.*

PERNĀ, æ. f. Hor. S. 2. 2. 117. *Een ham.*

Perna. Plin. H. 32. 11. *Een schelpvisch, die wel naar een ham gelykt.*

PERNĀVĬGĀTUS, ă, um. Plin. H. 2. 67. *Doorgevaaren, doorgezeilt, doorgebruikt.*

PERNĔCESSĀRĬUS, ă, ŭm. Cic. Att. 5. 21. *Zeer noodzakelyk, heel noodwendig.*

Perne essarius. Cic. Fl. 6. *Een heel goed vriend, een boezemvriend, een nabestaande.*

PERNĔGO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Ter. E. prol. 34. *Styf en sterk loochenen, of ontkennen, met styve kaaken loochenen.*

PERNICIABILIS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, ĭs. n. Curt. 7. 3. 13. *Verderffelyk, schadelyk, nadeelig, doodelyk.*

PERNICIĀLIS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Lucret. 1. 452. *Verderffelyk, schadelyk, nadeelig, doodelyk.*

PERNICIĒS, ei. f. Ter. Ad. 2. 1. 34. *Verderf, verlies, schade, nadeel.*

Pernicies Reipublicæ. Cic. C. 4. 5. *Verderf, of pest van 't Gemeenebest.*

PERNICIŌSĒ. Adv. Cic. Att. 14. 13. *Op eene schadelyke, of nadeelige wyze.* (De compar. Perniciosius staat by Cic. L. L. 3. 14.)

PERNICIŌSUS, ă, ŭm. Cic. Ant. 11. exf. 8. *Verderffelyk, schadelyk, nadeelig, oorzaak van verderf, of schade.* (De compar. Perniciosior staat by Liv. 4. 52. en de superl. Perniciosissimus by Cic. Clu. 1.)

PERNICITĀS, ātis. f. Cic. T. Q. 5. 15. *Snelheit, rassigheit, vlugheit, gezwindheit.*

Pernicitas equorum. Tac. An. 12. 51. 1. *Snelheit, of gezwindheit van de paerden.*

PERNICITĔR. Adv. Liv. 26. 4. Cato 62. 8. *Rasselyk, gezwindelyk, heel ras, of heel gezwind.* (De compar. Pernicius staat by Paullin. Petroc. 4. 206.)

PERNIGĔR, gră, grŭm. Plaut. Pœn. 5. 2. 153. *Heel zwart, pikzwart.*

PERNIMIŪM. Adv. Ter. Ad. 3. 3. 39. *Te veel, meer dan 't behoort.*

PERNIO. ōnĭs. f. Plin. H. 28. 16. *Een bakkeel, of winterhiel.*

PERNIUNCULUS, i. m. Plin. H. 26. 11. Zie Pernio.

PERNĬX, īcis. omn. gen. Virg. Æ. 4. 180. *Ras, snel, gezwind, vlug.* (De compar. Pernicior staat by Stat. Th. 4. 312. en de superl. Pernicissimus by Liv. 44. 34.)

PERNŌBILIS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, ĭs. n. Cic. V. 4. 57. *Heel schoon, zeer fraai, welgemaakt, zeer deftig, of uitmuntend.* van een byschrift spreekende op het voetstuk van een beeld gestelt.

PERNOCTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. Cl. 13. *Den ganschen nacht waaken,*

ken, niet slaapen, of met waaken overbrengen.
Pernoctare ad ostium carceris. Cic. V. 5. 45. Den ganschen nacht aan de deur der gevangenis overbrengen.
Cum curis pernoctare. Cic. T. Q. 5. 24. Den ganschen nacht met kommer, of droefheit overbrengen.
PERNOSCO, nōvi, nōtum, nōscere. Cic. de Or. 1 5. Door en door kennen, grondig, of heel wel kennen.
PERNŌTESCO, scis, nōtui, tescere. Tac. An. 1. 23. 2. Bekent, ruchtbaar, of openbaar worden.
PERNŌTUS, a, um. Zeer wel bekent, openbaar, ruchtbaar.
Pernotus Regi. Curt. 9. 7. 16. Zeer bekent bij den Koning.
PERNOX, ŏctis. omn. gen. Dat de ganschen nacht duurt, die den heelen nacht waakt.
Luna pernox erat. Liv. 5. 28: 21. 49. De maan scheen den ganschen nacht.
PERNŪMĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Catull. 7. 11. Liv. 6. 15. Heel tellen, altemaal tellen.
Pernumeratum est. Plaut. E. 5. 1. 26. Ik heb 't heel getelt, 't geld is heel getelt.
PĒRO, ōnis. m. Virg. Æ. 7. 690. Juv. 14. 186. Zeker boeren schoeisel, als slikleerzen, enz.
PĒRŌBSCŪRUS, a, ūm. Heel donker, heel duister, pikdonker.
Perobscura quæstio. Cic. N. D. 1. 1. Een heel duister, of moeyelyk geschil, een zeer zwaare vraag.
PĒRŌDIŌSUS, ā, ūm. Cic. Att. 10. 17. Zeer hatelyk.
PĒRŌNĀTUS, ā, um. Pers. 5. 102. Die ruwe boere schoenen aan heeft.
PĒRŌPPŌRTŪNĒ. Adv. Cic. de Or. 2. 4. Heel wel te pas, heel wel gelegen, net van pas, ter rechter tyd.
PĒRŌPPŌRTŪNUS, ā, ūm. Zeer bequaam, heel gemakkelyk, zeer wel gelegen.
Requiescam quasi in aliquo peropportuno diversorio. Cic. de Or. 2. 57. Ik zal rusten als in een zeer bequaame herberg.
PERŌPUS est. Ter. An. 1. 5. 29. 't is volkomen noodzakelyk.
PĒRŌRĀTIO. ōnis. f. Cic. Cl. 33. 't Besluit, of slot van een rede.
(PĒRŌRĪGĀ, æ. m. Varr. R. R. 2. 7: 8. 4. Die tochtige beesten laat bespringen.)
PĒRORNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ aliquem. Tac. An. 16. 26. 3. Iemant groote eer aandoen, of bewyzen.
PĒRŌRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. L. L. 2. 27. Een reden besluiten, of eindigen.

PĒRŌSUS, ā, ūm. Liv. 3. 34. Die een doodelyken haat heeft.
PERPĀCĀTUS, ā, um. Liv. 36. 21. Heel vreedzaam, heel gerust, t'eenemaal verzoent, of bevredigt.
PERPACO, ās, āvi, ātum, ārĕ aliquem. Flor. 4. 12. 4. Bevredigen, vreedzaame gedachten inboezemen, stillen, te vreden stellen, verzoenen.
PERPALLIDUS, ā, ūm. Cels. 2. 6. Heel bleek.
PERPĀRCĒ. Adv. Ter. An. 2. 6. 24. Heel zuinig lyk, met groote zuinigheit.
PERPĀRVŪLUS, ā, ūm. Cic. V. 4. 43. Heel klein, heel gering.
(PERPĀRŪM. Adv. Cic. V. 3. 57. Zeer weinig, of luttel, een ziertje, een klein stukje. Andere leezen Perparvum.)
PERPĀRVUS, ā, ūm. Cic. L. L. 1. 19. Zeer klein, heel gering.
PERPĀSCO, scis, perpavi, perpāstūm, perpāscere. Varr. L. L. 4. 19. Weiden, voeder, of gras eeten, van 't vee spreekende.
PERPAUCI, æ, ā. plur. Cic. Att. 6. 1. Heel weinig, heel luttel. (De superl. Perpaucissimi staat by Colum. 3. 20.)
Perpauca loquens. Hor. S. 1. 4. 18. Heel weinig spreekende, of uitende.
PERPAUCULI, æ, ā. Cic. L. L. 1. 21. Heel weinig, heel luttel.
PERPĀVĔFĀCIO, cis, feci, factum, facere. Zeer verschrikken, heel vervaert maaken, een grooten schrik aanjaagen.
Perpavefaciam eorum pectora. Plaut. St. 1. 2. 28. Ik zal hen een grooten schrik aanjaagen.
PERPAULULUM. Adv. Cic. de Or. 2. 5. Zeer weinig, een ziertje, een klein stukje.
PERPAULUM. Adv. Cic. Fin. 1. 6. Heel weinig, een ziertje, een klein stukje.
PERPAUPER, ĕris. omn. gen. Cic. Att. 6. 3. Heel arm, zeer arm, dood arm.
PERPAUXILLUM. Adv. Plaut. Capt. 2. 2. 73. Zeer weinig, een weinigje, een ziertje.
PERPELLO, is, perpŭli, pulsum, perpellere. Ter. An. 4. 1. 38. Aanzetten, aandringen, aanporren, aandryven, aanhitzen, aanstooken, aanmaanen, noodzaaken, dwingen, persen.
Multitudinem perpulit ut Imperium Regi abrogaret. Liv. 1. 59. Hy heeft de menigte opgehitst om den Koning van 't Ryk te berooven.
Perpellere ad deditionem. Liv. 32. 14. Tot de overgave aanmaanen, of dwingen.
(PERPENDICULĀTŎR, ōris. m. Aur. Vict. E. 14. 5. Die 't pasloot gebruikt, of bezigt.
PERPENDICULĀTUS, ā, ūm. Mart. Capt. 6. Naar 't pasloot gemaakt.)
PERPENDICULUM, i. Cic. V. 1. 51. 't Pasloot, 't schietloot, 't waterpas, dat de Metselaars en Timmerluiden gebruiken om iets recht te zetten.
PERPENDO, is, perpendi, perpensum, perpendere. Cic. Mur. 2. Iets rypelyk overwegen, aandachtig onderzoeken, of naerstelyk aanmerken.
Perpendere aliquid ad præcepta. Cic. Mur. 36. Iets naar de zetregels onderzoeken, zien of iets met de voorschriften overeen komt.
(PERPENSA, æ. Plin. H. 21. 19. Mansoor, hazelwortel, zeker gewas.)
PERPENSĀTIO, ōnis. f. Gell. 2. 2. Overweeging, onderzoek, aanmerking, overlegging, overdenking.
PERPENSUS, a, um. Overwogen, onderzocht, overdacht, overlegt.
Perpensum, & exploratum habere. Colum. 3. 3. Na voorgaande onderzoek, ergens zeker van zyn, iets zeker en by ondervindinge weeten.
PERPĔRĀM. Adv. Cic. Cæc. 24. Qualyk, verkeerdelyk, averechts, niet wel, niet recht, anders dan 't behoort.
Perperam pronuntiare. Plin. E. 3. 5. 16. Qualyk uitspreeken.
Perperam interpretari aliquid. Liv. 1. 23. Iets ten quaade uitleggen, mistuiden, qualyk duiden, of neemen.
‡ PERPERUS, a, um. Acc. by Non. 2. 626. Bot, plomp, onbeschoft, onhebbelyk, onbescheiden, zot, dwaas.
PERPES, ĕtis. omn. gen. Gedurig, doorgaans, gansch, geheel.
Noctem perpetem quiescere in navi. Plaut. Am. 2. 2. 100. Den ganschen nacht in 't schip slaapen.
PERPESSIO, ōnis. f. Cic. Man. 5. Lyden, lyding.
PERPESSITIUS, ā, ūm. Gewent, of gewoon te lyden.
Accipite Socratem, perpessitium senem. Sen. E. 104. Neem Sokrates, dien ouden, die veel kon verdraagen, tot een voorbeeld.
Vera febris etiam duro & perpessitio confessionem accipit. Sen. E. 53. Een rechte koorts maakt dat 'er de ongevoeligste, en die 't lyden meest gewent zyn, over moeten klaagen.
PERPESSU aspera. Zwaar om te verdraagen, hard om te lyden, of uit te staan.
O multa perpessu aspera! Cic. T. Q. 2. 8. O hoe veel harde dingen om te lyden!
PERPESSUS, ā, ūm. Die iets geleden,

leden, *verdraagen*, of *uitgeslaan heeft*.
Ventos perpessus & imbres. Virg. Æ. 9 60. *Die regen en wind heeft uitgestaan*.
PERPĔTĬM. Adv. Plin. H. 20. 6. Apul A. 321. *Geduriglyk*, *onophoudelyk*, *zonder ophouden*, *gestadiglyk*.
PERPĔTĬŎR, ĕrĭs, perpessŭs sŭm, perpĕtī. *Lyden*, *dulden*, *verdraagen*, *doorstaan*, *uitstaan*.
Nunquam perpetiar. Cic. V. 3. 56. *Ik zal nooit lyden*, *dulden*, *gedoogen*, of *gehengen*.
Perpeti facile omnes. Cic. de Or. 2. 19. *Gerustlyk*, of *toegeevend omtrent al de waereld zyn*.
(Perpeti. *Doen*, *ondernemen*.
Gens humana audax omnia perpeti. Hor. O. 1. 3. 25. *Het menschelyk geslacht*, *dat alles derft ondernemen*.)
PĔRPĔTRĀTŬS, ă, ŭm. *Voleindt*, *geeindigt*, *gedaan*, *volbragt*, *voltrokken*, *voltooit*.
Perpetrata cædes. Liv. 45. 5. *De moord gedaan*, of *volbragt zynde*.
Sacrificio rite perpetrato. Liv. 44. 37 Curt. 4. 13. 16. *De offerplechtelykheden voleindigt zynde*.
PĔRPĔTRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plaut. Truc. 2. 5. 12. *Voleinden*, *eindigen*, *afdoen*, *volbrengen*, *voltrekken*, *voltooyen*.
Perpetrare judicium. Tac. An. 13. 27. 6. *Een vonnis afdoen*. Cædem. Liv. 1. 6. *Een moord begaan*. Legationem. Front. St. 3. 13. 1. *Een last uitvoeren*.
(PĔRPĔTŬĀLĬS, ĭs. m. *en* f. lĕ, ĭs. n. Quintil. I. O. 2. 13. *Altyddurend*, *dat altoos duurt*, *algemeen*.)
PĔRPĔTŬĀRĬŬS mulio. m. Sen. Ἀποκολ. p. 849. *Een mensch die altoos gehuurde muilezels gebruikt*. (Of gelyk Gronovius over Seneca wil, *die zich zelven en zyne muilezels tot lange en verre reizen verhuurt*, of *laat gebruiken*.) Budæus zegt dat Perpetuarius *een pachter is*, *die eenig goed*, of *land voor altoos gepacht heeft*.
PĔRPĔTŬĬTĀS, ātĭs. f. Cic. N. D. 2. 51. *Eeuwigdurendheit*, *geduurzaamheit*, *onvergankelykheit*, *bestendigheit*.
Perpetuitas voluntatis. Cic. Fr. 3. 5. *Standvastigheit*, of *volharding in 't zelve opzet*, of *voornemen*.
Duplex cannarum fixa perpetuitas. Vitruv. 7. 3. *Een dubbele ry rieten*, of *rottingen*.
PĔRPĔTŬŌ. Adv. Ter. An. 3. 3. 33. *Gedurigelyk*, *onophoudelyk*, *altoos*, *zonder ophouden*.
PĔRPĔTŬO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Zonder ophouden voortgaan*, *vervolgen*, of *voortzetten*.
Perpetuare verba. Cic. de Or. 3. 46. *Veele woorden zonder te verpoozen*, of *zonder adem te haalen uitspreeken*.
PĔRPĔTŬŬM. Adv. Ter. Ad. 4. 1. 6. *Gedurigelyk*, *onophoudelyk*, *zonder ophouden*, *eeuwiglyk*, *altoos*.
PĔRPĔTŬŬS, ă, ŭm. *Vervolgt*, *niet afgebroken*, *gestadig*, *bestendig*, *gansch*, *geheel*. (De compar. Perpetuior heeft Cato gebruikt by Prisc. 3. 74. en de superl. Perpetuissimus by den zelven p. 75.)
Triduo hoc perpetuo. Ter. Ad. 4. 1. 4. *Gedurende deeze geheele drie dagen*, *deeze drie dagen lang*, *deeze drie dagen achter den anderen*.
Ædes perpetuæ ruunt. Plaut. Most. 1. 2. 69. *Het gansche huis valt om ver*.
Perpetuus *Gedurig*, *langdurig*, *altoosdurende*, *eeuwig*, *eeuwigdurend*.
Ignis Vestæ perpetuus. Cic. C. 4. 9. *Het eeuwigdurende*, of *altoosbrandende vuur van Vesta*.
Imbres perpetui. Hor. O. 1. 7. 17. *Gedurige*, of *gestadige regens*.
Perpetuus. *Vervolgens*, *aan malkanderen*.
Perpetui montes. Liv. 9. 2. *Een lange reeks van bergen*, *aaneen leggende bergen*.
Oratio perpetua. Cic. Fin. 2. 6. *Een rede die aan malkanderen word uitgesproken*.
In perpetua oratione ornatus. Nep. 15. 5. 1. *Doorgaans in zyne rede sierlyk*, of *welspreekende*.
In perpetuum. Cic. Pl. 37. *Voor altoos*, *voor altyd*, *voor eeuwig*.
Semel & in perpetuum. Flor. 2. 12. 2. *Eens voor al*.
PĔRPĬCTŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 10. 262. *Rondom*, of *aan allen kanten beschildert*.
PĔRPĬNĬĀNŬM, I. n. *Perpignan*, een stad van Vrankryk, de hoofdstad van Roussillon.
PĔRPLĂCĔO, ēs, plăcŭī, plăcērĕ. Ter. H. 5. 5. 22. Cic. Att. 3. 23. *Zeer behagen*, *heel wel gevallen*.
‡ PĔRPLĔXĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. lĕ, ĭs. n. Plaut As. 4. 1. 47. Non. 2. 638. *Twyfelachtig*, *bedeesd*, *verwart*, *verbysterd*.
‡ PĔRPLĔXĀBĬLĬTĔR. Adv. Plaut. St. 1. 2. 28. *Op eene wyze die twyfel*, *verbysteriug*, of *bedeesdheit veroorzaakt*, *verwardelyk*.
PĔRPLĔXĒ. Adv. Ter. E. 5. 1. 1. (De compar. Perplexius staat by Prud. Sym. 2. 847.) Zie Perplexabiliter.
Perplexe. *Geveinsdelyk*, *achterhoudende*, *twyfelachtig*, *dubbelzinnig*.
Haud perplexe indicare aliquid. Liv. 6. 13. *Iets klaarlyk aanwyzen*, *aantoonen*, of *te kennen geeven*.
(PĔRPLĔXĬM. Adv. Plaut. St. 1. 2. 18. Hemin. by Non. 11. 50. Zie Perplexabiliter.
PĔRPLĔXŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Plaut. Au. 2. 2. 81. *Bedrieglyk handelen*.)
PĔRPLĔXŬS, ă, ŭm. *Verward*, *twyfelachtig*, *moeyelyk*, of *zwaar om te verstaan*, of *om te begrypen*. De compar. Perplexior staat by Liv. 25. 12.
Perplexum responsum. Liv. 36. 12: 35. 14. *Een twyfelachtig*, of *dubbelzinnig antwoord*.
Perplexum iter. Virg. Æ. 9. 391. *Een zwaare*, of *moeyelyke weg*.
Servi cognomine & Regia appellatione perplexus. Val. Max. 3. 4. 3. *Die den bynaam van slaaf*, *en den eernaam van Koning in zyn persoon t'zamenvoegt*.
PĔRPLŬO, ĭs, plŭī, plŭtŭm, plŭĕrĕ. *Doorregenen*, *lekken*, van een huis spreekende waar in scheuren zyn daar de regen doorkomt.
Cum cœnaculum ejus perplueret. Quintil. I. O. 6. 3. *Als het in de kamer*, *daar de maaltyd wierd gehouden*, *regende*, of *lekte*.
(PĔRPLŪRĒS, iŭm. Plin. H. 13. 24. *Zeer veele*. Andere leezen voor Annuos perplures, annua H. S. M. M.
PĔRPLŪRĬMŬM. Adv. Plin. H. 2. 54. *Zeer veel*, *heel veel*.)
PĔRPŎLĬO, īs, īvī, ītŭm, īrĕ. Cic. de Or. 3. 24: 2. 13. *Een werk zoetvylen*, *beschaaven*, *oppoetzen*, *de laatste hand aan een werk leggen*.
(PĔRPŎLĪTĒ. Adv. *Heel beschaaft*, *zeer net*, of *heel sierlyk*. De superl. Perpolitissime staat by Cic. Her. 4. 32.)
PĔRPŎLĪTĬO, ōnĭs. f. Cic. Her. 4. 13. *Beschaving*, *oppoetzing*.
PĔRPŎLĪTŬS, ă, ŭm. *Heel beschaaft*, *heel cierlyk*, *zeer fraai*, *opgepoetst*.
Perpolita oratio. Cic. Her. 4. 142. *Een heele beschaafde*, of *sierlyke rede*.
In dicendo perpolitus. Cic. de Or. 1. 13. *Een mensch die heel wel spreekt*, of *die heel net in 't spreeken is*.
Perpolitum tritu aurum. Plin. H. 33. 4. *Gout dat door veel handelen glad geworden is*.
PĔRPŎPŬLŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. *Alles verwoesten*, *rooven*, of *plonderen*, *over al stroopen*.
Perpopulari Italiam. Liv. 22. 3. *Italien*

lien ganſch verwoeſten, of *vernie-len*.

PĔRPŌTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Piſ. 10. *Zuiperij*, *overdaad in drank*, *gedurige dronkenſchap*.

PĔRPŌTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. A. 2. 31. *Dronken drinken*, *zuipen*, of *zwelgen*, *niet doen dan drinken*; *vol zuipen*.

PĔRPRĬMO, ĭs, prĕſsī, prĕſsūm, prĭmĕrĕ. *Iets vertreeden*, *verdrukken*, of *heel ſterk drukken*.

Perprimere cubile. Hor. Ep. 16. 38. *Zich neêrleggen*, *te bed gaan*.

PĔRPRŎSPĔR, ă, ūm. *Heel gelukkig*, *heel voorſpoedig*.

Perproſpera valetudo. Suet. Cl. 31. 1. *Een zeer goede gezondheit*.

‡ PĔRPRŪRĬSCO, ſcĭs, ĭſcĕrĕ. Plaut. St. 5. 5. 20. *Een groote jeukte hebben*, of *gevoelen*, *tot groote geilheit ontſteeken worden*, *heel geil zijn*.

PĔRPŪGNĀX, ācĭs. omn. gen. *Hardnekkig*, *halſtarrig*, *ſtijfzinnig*, *ſtijfhoofdig*, *ſtijfkoppig*, *eigenzinnig*.

Perpugnax in diſputando. Cic. de Or. 1. 20. *Hardnekkig*, of *ſtijfzinnig in 't zintwiſten*.

PĔRPŬLCHĔR, chrā, chrūm. Ter. E. 3. 2. 15. *Heel ſchoon*, *zeer mooi*, *overſchoon*, *heel fraai*, of *goelijk*.

PĔRPŪRGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Doorzuiveren*, *heel zuiveren*, of *reinigen*.

Cervæ paulo ante perpurgant ſe quadam herbula. Cic. N. D. 2. 50. *De hinden*, *korts voor dat ze jongen werpen*, *zuiveren 't lijf met een zeker kruid*.

Perpurgare ægrum. Celſ. 2. 10. *Eenen zieken 't lijf zuiveren*, of *reinigen*.

Perpurgare locum aliquem. Cic. Mur. 26. *Een plaats wel reinigen*, of *ſchoonmaaken*.

PĔRPŪSĬLLŪM. Adv. Cic. de Or. 2. 60. *Heel weinig*, *heel luttel*, *zeer weinig*, *een ziertje*.

PĔRPŪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Ciſt. 1. 3. 7. *Ter dege rekenen*, door 't afrekken van 't overſchot.

PĔRQUĀM. Adv. Ter. Ad. 4. 2. 27. *Zeer*, *heel*. Men voegt dit adverbium by de adjectiva poſitivi gradus, en 't heeft de zelve kracht als Quam.

Perquam breviter perſtringere aliquid. Cic. de Or. 2. 49. *Iets met heel weinig woorden zeggen*, *iets zeer beknoptelijk afhandelen*.

Perquam indignis modis. Plaut. R. 3. 3. 9. *Op eene zeer onwaerdige*, *ſchandelijke*, of *onteerlijke wijze*.

Perquam maximo poteſt exercitu coacto. Curt. 4. 6. 2. *Een leger zoo groot als hij kon op de been gebragt hebbende*. (Over Curtius ſchryvende, hebben wy getoont dat dit adverbium ook by een ſuperlativus geſtelt word.)

PĔRQUĪRO, ĭs, īſīvī, īſītūm, īrĕrĕ. Cæſ. B. G. 6. 9. 8. *Doorzoeken*, *naerſtelyk zoeken*, *vlijtiglyk navorſchen*, *zorgvuldiglijk naſpeuren*.

Perquirere. Cic. Cœl. 22. *Onderzoeken*, *ondervraagen*, *verneemen*, *onderſtaan*.

PĔRQUĪSĪTĒ. Adv. *Nauwkeuriglyk*, *vlijtiglyk*, *naerſtiglyk*, *na gedaan onderzoek*. De compar. Perquiſitius ſtaat by Cic. I. R. 1. 41.

PĔRQUĪSĪTŌR, ōrĭs. m. *Een onderzoeker*, *navorſcher*, *naſpeurder*, *verſpieder*.

Malevoli perquiſitores actionum pereant. Plaut. St. 2. 2. 61. *'t Moet den boosaardigen verſpieders van eens anders doen qualyk gaan*.

PĔRQUĪSĪTŪS, ă, ūm. Plin. H. 18. 4. *Naerſtiglyk*, *vlijtiglyk*, of *nauwkeuriglijk gezogt*, of *onderzogt*.

PĔRRĀRŌ. Adv. Cic. Fin. 2. 16. *Heel zelden*, *zeer zelden*, *zeer weinig*.

PĔRRĀRŬS, ă, ūm. *Heel ongemeen*, *zeer zeldzaam*.

Perrarum eſt. Plin. H. 31. 3. *'t Is heel ongemeen*, *het valt zelden voor*.

PĔRRĔCŌNDĬTŬS, ă, ūm. Cic. de Or. 1. 30. *Heel verholen*, *heel verborgen*, *zeer duiſter*.

PĔRRĔPO, ĭs, rēpsī, rēptūm, rĕpĕrĕ. *Kruipen*, *voortkruipen*, *doorkruipen*.

Vitis perrepit. Colum. 4. 24. *De wijngaard kruipt voort*, of *breid zich uit*.

Tellurem genibus perrepere. Tib. 1. 5. 41. *Langs de aarde op zijn knien kruipen*.

PĔRRĔPTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Ter. Ad. 4. 6. 3. *Over al in ſluipen*, *ingaan*, of *in ſnuffelen om iets te zoeken*; *alles doorſnuffelen*.

Perreptavi omnes plateas. Plaut. Am. 4. 1. 3. *Ik heb al de ſtraaten door geloopen*, of *doorgekruiſt*.

Latebris omnibus perreptavi quærere illum. Plaut. R. 1 4. 4. *Ik heb in alle hoeken en gaten geſnuffelt om hem te zoeken*.

PĔRRĪDĬCŪLĒ. Adv. Cic. V. 2. 6. *Heel belagchelyk*, *heel beſpottelyk*, *op eene heel belagchelijke wijze*.

PĔRRĪDĬCŪLŬS, ă, ūm. Cic. de Or. 3. 20. *Heel belagchelyk*, *heel beſpottelijk*, *dwaas*, *zot*.

PĔRRŌDO, ĭs, rōſī, rōſūm, rōdĕrĕ. Plin. H. 34. 18. *Doorknaagen*, *dooreeten*, of *doorvreeten*.

PĔRRŌGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. E. 6. 22. 5. *Vraagen*, *ernſtig vraagen*, of *verzoeken*.

Perrogare ſententias. Liv. 29. 19. *'t Gevoelen van al de waereld vraagen*, *elks gevoelen hooren*.

PĔRRŪMPO, ĭs, rūpī, rūptūm, rūmpĕrĕ. Cæſ. B. C. 1. 26. 1. *Aan ſtukken breeken*, *midden door breeken*, *verbreeken*, *verbrijzelen*.

Perrumpere. Cæſ. B. G. 7. 29. 1. *Ergens met geweld inbreeken*.

Aciem perrumpere. Tac. H. 2. 44. 1. *De ſlagordens breeken*.

Perrumpere ſtationem. Front. St. 4. 1. 29. en 38. *Een poſt doorbreeken*, of *overweldigen*.

Perrumpere aërem. Cic. T. Q. 1. 18. *De lucht klieven*.

Perrumpere difficultates. Plin. H. 8. 23. *Zwarigheden te boven koomen*. Faſtidia. Hor. E. 1. 10. 25. *Afkeer*, of *walging overwinnen*. Leges. Cic. Off. 3. 8. *De wetten verbreeken*, of *ſchenden*. Periculum. Cic. Part. 31. *Een gevaar te boven koomen*.

Perrumpi affectu. Tac. An. 3. 15. 4. *Zich door een drift* of *tocht laaten overwinnen*, *vervoeren*, of *vermeeſteren*.

(PĔRSĂ, æ. m. *Een Perſiaan*.

Perſis tributum ferre. Curt. 3. 1. 23. *Aan de Perſiaanen ſchattingen betaalen*.

Perſa. *Perſien*, *'t Perſiſch Rijk*.

Hic cum jam animo meditaretur proficiſcis in Perſas. Nep. 17. 4. 1. *Als deeze eenens ocht naar Perſien voor hadde*.)

PĔRSÆPĔ. Adv. Cic. L. L. 1. 14. *Heel dikwils*, *zeer dikwils*, *menigmaal*, *menigwerf*.

PĔRSĀLSĒ. Adv. *Heel ſchranderlyk*, *ſnedig*, *aardiglijk*, of *verſtandelijk*.

Perſalſe & humaniter mihi gratias egit. Cic. Fr. 2. 14. *Hij heeft my heel aardiglijk en beleefdelijk bedankt*.

PĔRSĀLSŬS, ă, ūm. Cic. de Or. 2. 69. *Zeer geeſtig*, *volgeeſtig*, *heel aardig*, *ſchrander*, of *verſtandig*.

(PĔRSĀLŪTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Mur. 21. *Begroeting van allen*.)

PĔRSĀLŪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Fl. 18. Curt. 10. 5. 3. *Alle groeten*, *op de rijge groeten*.

PĔRSĀNCTĒ. Adv. Ter. Hec. 5. 2. *Zeer heiliglijk*, *heel godsdienſtiglijk*.

Jurare perſancte. Suet. Tit. 10. 5. *Zeer heiliglijk*, of *hoog en dier* (andere zeggen *duur*) *zweeren*.

PĔRSĀNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 26. 14. *Ten vollen geneezen*, *volkomentlijk heelen*.

PĔRSĂPĬĒNS, ĕntĭs. omn. gen. Cic. Prov. Conſ. 18. *Heel wijs*, *heel verſtandig*, *zeer ſchrander*.

PĔRSĂPĬĔNTĔR. Adv. Cic. Mil. 11. *Heel wijſſelijk*, *met groote wijsheit*, *verſtandelijk*.

PĔRSCĬĔNTĔR. Adv. Cic. Cl. 55. *Met veel kennis*, *met groot verſtand*.

PĔRSCĪNDO, ĭs, ſcĭdī, ſcĭſsūm, ſcĭndĕrĕ. Liv. 21. 58. *Doorſnijden*, *ſcheu-*

scheuren, breeken, klooven, klieven.
Ventus perscidit nubem. Lucret. 6. 296. *De wind heeft de wolk gebroken.*
PERSCISSUS, ă, ŭm. Lucret. 6. 110. *Doorgesneden, doorgescheurt, doorgekloofd, doorgekliefd.*
PERSCRIBO, is, scripsi, scriptŭm, scribĕrĕ. *Schryven, overschryven.*
De suis rebus ad aliquem perscribere. Cic. F. 5. 3. *Iemant nopende zyne zaaken, of van zyne zaaken schryven.*
Perscribere in tabulas. Cic. Q. R. 1. *Op de naamrol, of lyst schryven, of stellen.*
Castelli planitiem perscribere. Sall. B. J. 93. *De gelegenheit van een vesting aftekenen. een grondtekening van een vesting maaken.*
(Perscribere pecuniam. Ter. Ph. 5. 8. 30. *Het geld dat men schuldig is, by schuldoverwys betaalen.* De Ouden betaalden dat zy schuldig waren, of in eige persoon, uit hun eige kas, of by schuldoverwys op een bankhouder, van 't geen zy in bank hadden, *of* voor een tyd uit de bank ligten.)
PERSCRIPTIO. ōnis. f. *Opschryving, inschryving, op de lyst, of* naamrol.
Senatusconsultum ea perscriptione est, ut officium meum in te obscurum esse non possit. Cic. F. 5. 2. *Het besluit van den Raad is zoodanig ingestelt, dat de dienften die ik u heb gedaan niet konnen verholen, of verborgen blyven.*
PERSCRIPTŎR, ōris. m. Cic. V. 3. 72. *Een schryver, aantekenaar, boekhouder.*
PERSCRIPTŬS, ă, ŭm. Cic. C. 3. 6. *Opgeschreven, aangetekent, op de rol gezet, te boek geslaagen.*
(Perscriptus. *Uitgedrukt, met letteren uitgedrukt, of met zoo veel letteren geschreven.*
Summa non erat perscripta. Suet. G. 5. 3. *De som was niet uitgedrukt.*)
PERSCRŪTĀTIO, ōnis. f. *Onderzoeken, navorsching, doorsnuffeling, naspeuring.*
Quid opus est profundi perscrutatione? Sen H. 9 *Waar toe de diepte der zee onderzogt?* Eigentlyk, *Waar toe is 't onderzoek van de diepte der zee nodig?*
PERSCRŪTŎR, āris, ātŭs sŭm. ări. Cic. T. Q. 5. 20. *Naerstiglijk zoeken, onderzoeken, doorsnuffelen.*
Totam domum perscrutari. Sen. B. 6. 11. *Het geheele huis doorzoeken.*
Perscrutari. *Alles verspieden.*
Naturam criminis penitus perscrutari. Cic. Fl. 8. *Tot in den grond een schelmstuk onderzoeken.*
PĔRSĔĂ, æ f. Plin. H. 15. 13. Περσέα. *Zekere boom in Egypten.* Strabo 17. 566. zegt dat zyne vrucht zoo groot is als een peer, en in een bolster legt gelyk een amandel.
PERSĔCO, ās, sĕcŭi, sĕctŭm. sĕcārĕ. Cic. Att. 13. 23. *Doorsnyden, van malkanderen snyden, midden door klooven, of doorklieven.*
Persecare vitium aliquod ne serpat. Liv. 40. 19. *Den wortel van het quaad afsnyden, op dat het niet voortloope.*
PERSĔCTŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Lucret. 4. 1004. *Iets grondig, naerstiglyk, met naerstigheit, of van stuk tot stuk onderzoeken.*
PERSĔCŪTIO, ōnis. f. Cic. Or. 41. *Vervolging, najaging, nazetting.*
PERSĔDEO, ēs, sēdi, sēsūm, sĕdērĕ. Suet. Cl. 34. 6. Sen. Contr. 1. *Zitten, nederzitten, blyven zitten, gezeten zyn, tot het laatste toe zitten.*
Persedere in equo dies noctesque. Liv. 45. 39. *Nachten en dagen te paerd zitten.*
PERSĔGNIS, ĭs. m. *en* f. nĕ, ĭs. n. Liv. 25. 15. *Heel flauw, of heel slap, daar 't slapjes toegaat,* van een gevecht spreekende.
PERSĔNEX, nĭs. omn. gen. Suet. Gr. 9. 2. *Zeer oud, heel oud, stokoud, van eenen hoogen ouderdom, van hooge jaaren.*
PERSENTIO, īs, sēnsi, sēnsūm, sentīrĕ. *Gevoelen, zeer wel voelen.*
Persentire pectore curas. Virg. Æ. 4. 448. *Voelen dat zyn hart met zorgen belaaden is.*
PERSENTISCO, ĭs, sentiscĕrĕ. Lucret. 3. 150. *Gevoelen, verneemen, gewaar worden.*
Persentiscere aliquid. Ter. H. 5. 1. 43. *Iets beginnen gewaar te worden, ergens de lucht van krygen.*
PERSĔQUĔNS, entis. omn. gen. Inimicitiarum persequentissimus. Cic. Her. 2. 19. *Zeer wraakgierig, of wraakzuchtig, die het leed hem aangedaan met alle kracht poogt te wreeken.*
PERSĔQUŎR, ĕris, sĕcūtŭs sŭm, sĕqui. *Vervolgen, najaagen, nazetten, met kracht vervolgen.*
Bello aliquem persequi. Cic. F. 10. 15. *Met kracht tegens iemant den oorlog voortzetten.*
Vestigiis ipsius aliquem persequi Cic. Cl 90. *Iemants voetstappen navolgen.*
Putamen ovi manu persequi. Petron. 34. *De schaal van een ey met de hand aftigten.*
Antiqua persequi. Cic. Fin. 1. 10. *De oudheit onderzoeken.*
Vestigia naturæ persequi. Vitruv. 5. 3. *De wegen, of geheimen van de natuur naspeuren.*
Omnia Dii persequuntur. Cic. N. D. 3. 39. *De Goden draagen voor alle dingen zorge, of bezorgen alles.*
Artem aliquam persequi. Cic. Fin. 1. 21. *Een konst by de hand neemen, zich tot eenige konst begeeven, een konst leeren.*
Vias omnes persequar, quibus putabo pervenire posse. Cic. F. 5. 13. *Ik zal alle wegen inslaan, of alle middelen aanwenden, die ik oordeele nodig te zyn om daar toe te geraaken.*
Bona sua persequi lite. Cic. V. 3. 13. *Zyne goederen door 't recht verderen, of weder eischen.*
Solitudines persequi. Cic. Pis. 22. *Eenzaame en afgelege plaatzen zoeken.*
Injurias persequi. Cic. Cæc. 11. *Geleden ongelyk wreeken.*
Philosophiam Latinis literis persequi. Cic. A. Q. 1. 3. *De ganfche Wysheitsoefening in 't Latyn beschryven.*
Mandata alicujus persequi. Cic. Fr. 2. 14. *Iemants last, of bevelen uitvoeren, of nakomen.*
Solis defectiones numeris persequi. Cic. D. 2. 6. *Den tyd van de verduistering der zonne uitrekenen.*
Omnes odio persequi. Sen. H. 1. 239. *Alle man haaten.*
Otium persequi. Hor. Ep. 1. 7. *Rust zoeken, naar rust trachten.*
Venustatem persequitur visus. Vitruv. 3. 2. *Het gezicht bemint de schoonheit, het oog vind behagen in 't geene schoon is.*
Diligentissime res Annibalis est persecutus. Cic. D. 1. 24. *Hy heeft de daaden van Hannibal op het nauwkeurigste beschreven.*
Persequi mores patris. Plaut. As. 1. 1. 58. *Zyn vaders zeden navolgen, of in zyn leven uitdrukken.*
Spem infinitam persequi. Cic. Dej. 5. *Zich met een onzekere hoop voeden, groote dingen hoopen.*
Feras persequi. Ovid. Her. 9. 34. *Jaagen, het wild vervolgen.*
(Persequi. *Verstaan, begrypen, bevatten.*
Quæ si quis persequi vellet. Suet. J. 56. 10. *Indien iemant dat zou willen begrypen.*
Persequi. *Volgen, met iemant gaan.*
Bis me victum. bis fugientem persequuti estis. Curt. 5. 8. 8. *Gy zye mij, die tweemaal geslagen en gevlucht ben, gevolgt.*
Persequi. *Volgen, navolgen.*
Eos me decretum est persequi mores patris. Plaut. As. 1. 1. 18. *Ik heb voorgenomen die zeden van mynen vader na te volgen.*
PERSĔVĒRĀNS, antis. omn. gen. *Volstandig, stantvastig.* De compar. Perseverantior staat by Liv. 5. 31. en de superl. Perseverantissimus by Colum. Praef. 1.)

PER-

PERSĔVĔRANTER. Adv. Liv. 4. 60. *Stantvastiglyk, onbezwykelyk, gedurig'yk, volstandiglyk.* (De compar. Perseverantius staat by Liv. 21. 10. en de superl. Perseverantissime by Plin. E. 4. 21. 3.)

PERSĔVĔRANTIA, æ. f. *Stantvastigheit, volstandigheit, volharding.*

Retinere perseverantiam sententiæ suæ. Cic. Pl. 76. *Stantvastig by zyn meening blyven, by zyn gevoelen volharden.*

PERSĔVĔRO, as, avi, ātum, are. *Volharden, stantvastig zyn, vast by zyn voornemen blyven, bestendig zyn.*

Si læsus in querela perseverat. Petron. 29. *Indien de beledigde in zyne klagten volhardt.*

In errore perseverare. Cic. A. 12. 4. *In zyn dwalinge volharden, in de dwaling blyven.*

In labore uno perseverare. Quintil. I. O. 1. 12. *By een eenig werk blyven, zich gedurig lyk by een eenig werk houden.*

Perseverare id se facturos. Paterc. 2. 92. 3. *Vast van voornemen blyven om die zaak te zullen doen.*

Obligatio perseverat. Cod. 7. 35. 4. *De eigendom blyft vast, of hond stant.*

PERSĔVĒRŬS, ă, ŭm. Tac. An. 15. 48. 5. *Zeer straf, zeer hard, heel gestreng.*

PERSĔUS, ĕi. m. Vitruv. 9. 6. *Zeker gesternte, dus geheeten.*

PERSIĂ, æ. f. Plin. H. 6. 25. *Persien, een Koningryk in Asien.*

PERSICĂ, æ. f. Plin. H. 15. 13. *Een perzikboom.*

PERSICCŬS, ă, ŭm. Cels. 3. 6. *Zeer droog, heel droog.*

PERSICŬM, i. n. Plin. H. 15. 12. *Een perzik.*

PERSICŬS, ă, ŭm. *Persisch, Persiaansch, van Persien.*

Persicus Oceanus. Plin. H. 6. 24. *De Persische zee.*

PERSICŬS, i. f. Colum. 5. 10. *Een perzikboom.*

PERSIDĔO, ēs, sēdi, sessŭm, sidere. *Lang blyven zitten, of leggen.*

Pruina lapsa persidet. Plin. H. 17. 24. *De gevalle ryp blyft lang op de aarde leggen.*

PERSIGNO, as, avi, ātum, are. Liv. 25. 7. *Zegelen, bezegelen, verzegelen, toezegelen.*

PERSIMILIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Hor. A. P. 7. *Zeer gelyk.*

(PERSIS, idis. *Persien.*

Qua rectum iter in Persidem ducebat. Curt. 3. 11. 19. *Daar de weg regelrecht naar Persien liep, daar men recht op Persien aan ging.*)

PERSISTO, is, stiti, stitŭm, sistĕrĕ. Liv. 38. 14. *By een zaak blyven, of volharden, ergens by blyven.*

Pertinacissimus fueris, si in eo perstiteris. Cic. Fin. 2. 33. *Gy zult heel hardnekkig zyn, zoo gy 'er op blyft staan.*

PERSŎLĀTĂ. Plin. H. 26. 5. *Zeker kruid, van Plinius* Ungula caballina, *dat is, hoefblad, of paerdsklauw genoemt.*

PERSŎLIDO, as, avi, ātum, are. Stat. Th. 1. 353. *Doen bevriezen, doen stremmen, vast, of hard maaken, van 't water, enz. spreekende.*

PERSŎLVO, is, persolvi, persŏlūtŭm, persŏlvĕrĕ. Cic. Pl. 42. *Voldoen, ten vollen betaalen, zich van alle zyn schulden ontlasten, alles afstossen, of afdoen.*

Persolvi primæ epistolæ, venio ad secundam. Cic. Att. 14. 20. *Ik heb u op uwen eersten brief geantwoordt, of voldaan, nu koom ik tot den tweeden.*

Grates persolvere. Virg. Æ. 1. 604. *Dankzeggen, bedanken.*

Honorem persolvere. Virg. Æ. 8. 62. *Iemant de eer geeven die hem toekomt.*

Pœnas persolvere. *Gestraft worden.*

Pœnas Reipublicæ graves persolvit. Cic. Am. 11. *Hy is zwaarlyk gestraft om een misdaad tegens 't Gemeenebest begaan.*

Persolvere quæstionem. Cic. Att. 7. 3. *Een vraagstuk, of geschil oplossen.*

Rationem officii sui persolvere. Cic. V. 5. 69. *Rekenschap van zyn bedieninge, of ampt geeven.*

† PERSŎLŬS, ă, ŭm. *Enkel, alleen, eenig.*

Persolæ nugæ. Plaut. Curc. 1. 3. 36. *Enkele beuzelingen, of vodderyen.*

Oculum effodito persolum mihi. Plaut. Most. 1. 2. 46. *Steek my myn overige oog uit.*

PERSŌNĂ, æ. *Persoon.*

Digna tua persona quæ sunt, reminiscere. Cic. F. 4. 5. *Erinner u de dengden die u, of uw persoon passen.*

Persona. Cic. de Or. 2. 46. *Mommaanzicht, grynsi.*

Persona. Ter. E. prol. 26. *Een tooneelspeelder, of persoonaadje in een blyof treurspel.*

Persona primarum partium. Ascon. Ped. Cic. Div. 34. *De voornaamste speelder, die de voornaamste rol speelt, die het meeste op het tooneel komt.*

Persona. *Waerdigheit, aanzien.*

Illam vero gravitatis personam non expetivi. Cic. Mur. 3. *Ik heb nooit getracht om een man van zulk een aanzien te worden.*

Non egestas animi, non infirmitas ingenii sustinent tantam personam. Cic. Pis. 11. *Uw kleine moed, en zwak verstand, maaken u tot die waerdigheit onbequaam.*

Persona. *Ampt, bediening.*

Abjecta Quæstoria persona. Cic. Pl. 41. *Het Schatmeesters ampt afgelegt hebbende.*

Alienam ferre personam. Liv. 3. 36. *Zich voor een ander uitgeeven.*

Sustineo unus tres personas meam, adversarii, judicis. Cic. de Or. 2. 25. *Ik alleen maak drie persoonaadjen uit, die van my zelf, van mynen tegenstreever, en die van den rechter.*

Tueri personam Principis. Cic. Cl. 20. *De Vorstelyke waerdigheit bewaaren, of handhaaven.*

Vos mihi personam hanc imposuistis, ut, &c. Cic. Rull. 2. 18. *Gylieden hebt my daar mede belast, opdat, enz; gy hebt my dat opgelegt, om, enz.*

Persona. Varr. L. L. 7. 8. *Persoon, een woord der Letterkunde.*

(Personam alicujus ferre. Suet. Fl. 19. 6. *Iemants woorden en gebaerden gebruiken, of vertoonen.* Zie onze aanteekeninge over Suetonius.

Per personam alicujus. Colum. 12. 3. *Door iemant.*

Persona. *Een uitwendig gelaat, gedaante, zwier.*

Nulla ulla potestatis persona. Tac. Ag. 2. 3. *In den uitwendigen zwier wierd geen blyk van zyne magt gegeeven.*

Persona. *Een aanzienlyk man.* Ontleent van de tooneelspeelderen, onder hen droegen deezen naam die de voornaamste rolle speelden. Zie boven.

Respondere iis, sermonibus ejusmodi nolunt personas tam graves illigari. Cic. A. Q. 4. 2. *Dien beantwoorden, die niet willen dat zulke aanzienlyke mannen in zoodaanige praatjes getrokken worden.*

Pelopidas Thebis persona erat proxima Epaminondæ. Nep. 16. 4. 3. *Pelopidas was na Epaminondas de aanzienlykste te Theben.*

Persona. *Een mensch.*

Turpitudo personæ ejus, in quam liberius invehimur, nos vindicabit. Cic. F. 12. 16. *De schandelykheit, of 't schandelyk leven van dien mensch, tegens wien wy uitvaaren, zal ons verdedigen.*

Continuare Cnæi & Lucii prænomina per trinas personas, modo alternare per singulas. Suet. N. 1. 5. *Dan eens drie menschen den voornaam van Kneus, en daar op drie menschen den voornaam van Lucius geeven, dan eens wederom een om een*

een den voornaam van Kneus en Lucius toeschryven.

PERSŌNĀLIS, is. m. en f. ălĕ, is. n. *Personeel, dat aan iemant zoo gegeeven word, dat het met hem ophoud, en tot zijne erfgenaamen niet over gaat.* Zoo beschryft het Paull. Dig. 24. 3. 13.

An personale sit beneficium. Ulp. Dig. 17. 2. 63. § 1. *Of het een weldaad zij alleen voor zijn persoon.*

PERSŌNĀLITĔR. Adv. Gell 15. 13. *Persoonlijk.* Een spreekwyze in de spraakkunst.)

PERSŌNĀTĂ, æ. Colum. 6. 17. Plin. H. 25. 9. *Klissen*, zeker kruid.

PERSŌNĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 15. 1. Suet. N. 21. 6. *Vermomt, die een momaanzigt, of grijns voor heeft.*

Personatus pater. Hor. S. 1. 4. 56. *Een tooneelspeelder die in het spel een vader verbeeldt.*

Personata felicitas. Sen. E. 80. *Een schijngeluk.*

PĔRSŌNO, ās, persŏnŭi, persŏnĭtŭm, ārĕ. Cic. A. 2. 41. *Groot geluid maaken, heel hard klinken, raazen*, of *tieren.*

Cerberus latratu regna personat. Virg. Æ. 6. 418. *De Helhond Cerberus maakt, door zijn baffen, een groot geraas in de hel.*

Est mihi qui crebro personat aurem. Hor. E. 1. 1. 7. *Daar is iemant die mij dikwils waarschouwt.*

Personare aures hujusmodi vocibus non est inutile. Cic. F. 6. 18. *Het is niet onnut, of geeft groot nut zijne ooren aan zoodaanige woorden te leenen.*

Personat domus cantu. Cic. Pis. 10. S. R. 46. *Het huis weerklinkt van 't zingen.*

† PERSŌNŬS, ă, ŭm. Val. Fl. 4. 408. *Dat klinkt, geluid geeft*, of *weêrgalmt.*

PĔRSŎRBĔNS, tis. Plin. H. 31. 11. *Die alles uitslorpt, inzwelgt*, of *uitzuipt.*

PĔRSPECTĒ. Adv. Plaut. M. G. 3. 1. 162. *Met kennisse en wetenschap, verstandelijk, voorzichtiglijk.*

PĔRSPECTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Nauwkeuriglijk iets aanmerken*, of *acht neemen, met voorzichtigheit iets onderzoeken, doorzien*, of *doorsnuffelen.*

Sinite me perspectare, an uspiam insidiæ sint. Plaut. M. G. 3. 1. 2. *Laat mij eens onderzoeken of 'er niet ergens eenige laagen zijn gelegt.*

Aliquid otiose perspectare. Plaut. Most. 3. 2. 128. *Iets op zyn gemak doorzien.*

PĔRSPECTŬS, ă, ŭm. *Bekent, klaarblykelyk, blykbaar, klaar, openbaar.* De compar. Perspectior staat by Cic. Conf. p. 1440. en de superl. Perspectissimus by Cic. Att. 11. 1.

PĔRSPĔCŬLŌR, āris, ātŭs sum, āri. Hirt. B. Af. 31. 2. Plin. H. 8. 26. *Met opmerking doorzien, aandachtelyk overweegen*, of *overleggen.*

Perspeculatus locorum situs. Suet. J. 58. 2. *De gelegenheit der plaatzen op het nauwste bezichtigt*, of *onderzocht hebbende.*

PĔRSPERGO, is, si, sŭm, perspergĕrĕ. Cato R. R. 131. *Besproeijen, besprengen, bevochtigen.*

Facetiarum quidam lepos, quo omnis oratio perspergitur. Cic. de Or. 1. 34. *Zekere aardigheit waar mede de gansche reden is doorzaait.*

PĔRSPĬCĀX, ācis. omn. gen. Cic. de Off. 1. 28. *Klaar ziende, doorzichtig, scherpziende, schrander, verstandig.*

Patrem novisti ad has res quam sit perspicax. Ter. H. 2. 3. 129. *Gy weet hoe scherpziende, schrander*, of *loos mijn vader in deeze dingen is.*

PĔRSPĬCĬBĬLIS, is. m. en f. ilĕ. is. n. Vitruv. 9. 4. *Zichtbaar, daar men door kan zien.*

PĔRSPĬCĬENTĬĂ, æ. f. *Klaare kennis, volkome wetenschap.*

Perspicientia veri. Cic. Off. 1. 5. *Volkome*, of *grondige kennisse van de waarheit.*

PĔRSPĬCĬO, is, pexi, pectŭm, icĕrĕ. Cic. de Or. 1. 51. *Doorzien, weeten, bevatten, grondig kennen, volkomentlyk begrijpen.*

Perspicere conjectura. Cic. Man. 9. *Een zaak door gissinge weeten*, of *verstaan.*

PĔRSPĬCŬĒ. Adv. Cic. Cœl. 11. *Klaarlyk, opentlyk, zonneklaar, middagklaar.*

(PERSPICUITAS, ātis. f. Cic. N. D. 3. 4. *Klaarheit, helderheit.*)

PĔRSPĬCŬŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 4. 300. *Daar men door heen kan zien, helder, klaar.*

Amnis perspicuus. Stat. Th. 4. 818. *Een vloed*, of *beek daar men den grond van kan zien*, of *daar men tot op den grond toe zien kan, een heel klaare stroom.*

PĔRSPĬCŬŬS, ă, ŭm. *Klaar, openbaar, bekent, waereldkundig.*

Perspicuum est omnibus. Cic. I. R. 1. 37. of Inter omnes. Cic. N. D. 3. 4. *Het is al de waereld bekent*, of *openbaar.*

Perspicua sua consilia fecit. Cic. V. Procem. 2. *Hy heeft zyne voornemens ontdekt.*

Se ad mortem perspicuam per medios hostes injicere. Cic. Dom. 24. *Zich voor een gewisse*, of *zekere dood bloot stellen, door zich midden onder de vyanden te werpen.*

PĔRSTĬMŬLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ Tac. An. 4. 12. 7. *Nopen, aanmoedigen, aanprikkelen, aanzetten, aanporren, aanstuuwen.*

PĔRSTO, ās, stiti, stitum, ārĕ. *Vast staan, volstandig blyven volharden, standvastig blyven.* (Perstaturus staat by Liv. 8. 34.)

Negare aliquid, & in eo perstare. Cic. Off. 3. 9. *Iets ontkennen, en 'er by blyven*, of *by volharden.*

Perstat contendere. Sil. 5. 92. *Hy volhard in 't gevecht.*

Hyems perstat. Ovid. Her. 18. 206. *De winter duurt noch*, of *houd noch aan.*

PĔRSTRĀTŬS, ă, ŭm. *Gevloert, geplaveit, gestraat.*

Via perstrata. Liv. 10. 47. *Een geplaveide*, of *gestraate weg.*

PĔRSTRĔPO, is, perstrĕpŭi, perstrĕpĭtŭm, perstrĕpĕrĕ. Ter. E. 3. 3. 52. *Zeer raazen, een groot gedruis maaken.* Spreekende van iets daar men op staat.

Rumor in aula perstrepit. Stat. Ach. 2. 76. *Daar loopt een gerucht door 't hof.*

PĔRSTRĬCTŬS, ă, ŭm. *Verstyft, bevroren, bevrozen, gestremt.*

Humor gelu perstrictus. Plin. H. 17. 24. *Een vocht door de vorst gestremt*, of *bevroren.*

PĔRSTRINGO, is, perstrinxi, perstrictŭm, perstringĕrĕ. *Te styf*, of *te vast binden, te styf toebinden.*

Vitem nimium perstringere. Cato R. R. 32. *Een wyngaard te vast binden.*

Perstringere oculos splendore. Cic. Her. 4. 50. *De oogen door te grooten glans verblinden*, of *doen schemeren.*

Aures perstringere. Hor O. 2. 1. 18. *De ooren verdooven*, door een groot geluid.

Horrore perstringi. Liv. 1. 25. *Door schrik verbaast worden, met schrik*, of *vrees bevangen worden.*

Perstringere aliquem. Cic. Sext. 6. *Iemant zachtjes overhaalen*, of *in 't voorby gaan berispen.*

Perstringere. *Met weinig woorden zeggen.*

Aliquid breviter perstringere. Cic. Am. 13. *Iets met weinig woorden aanroeren, iets in 't voorbij gaan aanraaken, iets kort en bondig zeggen.*

(Perstrictus. *Gequetst, gewondt.*

Femur leviter mucrone perstrictum est. Curt. 3. 11. 10. *Zyn dye was met een degen even gewondt.*)

PĔRSTŬDĬŌSŬS, ă, ŭm. *Die ergens zeer genegen toe is, die veel van iets houd: zeer naerstig*, of *vlytig.*

Mu-

Musicorum perstudiosus. Cic. T. Q. 5. 22. *Die groote genegenheit tot de Zangkonst heeft, die de Zangkonst zeer bemint.*

PERSUADÉO, ēs, persuasi, persuasum, persuadēre. *Overreeden, overtuigen, krachtelyk aanraaden, ergens toe brengen*, of *beweegen, doen gelooven, bepraaten, wys*, of *diets maaken.*

Auditori aliquid persuadere. Cic. I. R. 1. 17. *Een toehoorder ergens van overreeden.*

Persuadere alicui, ut ad hostes transeat. Cæs. B. G. 3. 18. 1. *Iemant aanraaden, om tot den vyand over te loopen.*

Prorsus ita esse mihi persuades. Cic. Att. 7. 8. *Gy doet my gelooven dat de zaak zoo is.*

PERSUĀSIBĪLIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. *Ligt om te gelooven, dat men ligtelyk iemant kan wys maaken, daar men iemant ligtelyk van kan overreeden.*

Rhetorice est vis inveniendi omnia in oratione persuasibilia. Quintil. I. O. 2. 15. *De Redenrijkkonst is een konst om alles uit te vinden, wat in een gesprek ter overredinge dient.*

PĒRSUĀSIBĪLITĔR. Adv. *Overredelyk, overtuigend, krachtig, op eene wyze bequaam om te overreeden.*

Dicere persuasibiliter. Quintil. I. O. 2. 15. *Overtuigend spreeken.*

PĒRSUĀSIO, ōnis. f. Cic. I. R. 1. 5. *Overreding, beprating, overtuiging; meening, gevoelen, gedachten, oordeel.*

Falsam sibi scientiæ persuasionem induit. Quintil. I. O. 1. 1. *Hy heeft zich valschelyk ingebeeldt dat hy geleerd was.*

PĒRSUĀSŌRĬŪS, ă, ūm. Suet. D. 8. 2. *Bequaam om te overreeden, om iets te doen gelooven*, of *aan te neemen.*

PĒRSUĀSTRĪX, īcis. f. Plaut. B. 5. 2. 47. *Een overreedster, bepraatster.*

PĒRSUĀSŪ. abl. Cic. *by* Quintil. I. O. 5. 10. *Door aanrading, overreding*, of *beprating.*

PĒRSUĀSUS, ă, ūm. *Overreedt, overtuigt, bepraat.*

Malum persuasum. Cic. T. Q. 3. 29. *Een quaad waar van men overtuigt is.*

De tua fide est mihi persuasum. Cic. F. 11. 2. *Ik ben van uwe trouheit verzekert.*

Persuasissimum est mihi. Cic. F. 11. 9. *Ik weet zeer wel*, of *ben ten vollen, verzekert*, of *overtuigt.*

Persuasissimum habebit domi se morari oportere. Colum. 12. 1. *Zy zal daar wel van overtuigt zyn, dat ze in huis zal moeten blyven.*

Persuasus. Cic. Her. 1. 6. *Dien men iets heeft wys gemaakt, dien men ergens van overreedt heeft, dien men bepraat heeft.*

PĒRSŪBTĪLIS, is. m. *en* f. ilĕ. is. n. Lucret. 3. 180. *Heel fijn, heel dun, heel teer.*

Persubtilis. Cic. Pl. 24. *Heel schrander, heel scherpzinnig, heel snedig, van een schrander verstand*, of *oordeel.*

PĒRSULTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Sen. de Ir. 2. 31. *Danssen, springen, huppelen, van vreugde opspringen.*

Persultare super stagna glacie durata. Sen. Prov. 4. *Op een bevroren poel danssen*, of *springen.*

Pecudes persultant pabula læta. Lucret. 1. 14. *Het vee huppelt in de grazige beemden.*

Persultare campos. Tac. An. 11. 9. 1. In agris. Liv. 34. 20. *Stroopen*, of *invallen in de landen doen*, van een leger spreekende.

(PĔRTÆDĔSCIT. Cato R. R. 157. Zie Pertædet.)

PĔRTÆDĔT, pērtæsūm ēst, pērtædērĕ. *Ergens verdrietig over zyn, iets zeer verdrieten*, of *verdrietig vallen.*

Illos incœpti pertæsum est. Virg. Æ. 5. 714. *Hunne onderneming is hen leed*, of *smart hen.*

(Pertæduit gebruikt Gell. 1. 2. Verbisque ejus defatigati pertæduissent. *En dat zy, wegens zyne woorden vermoeit, verdrietig waren geworden.*)

PĔRTÆSŬS, ă, ūm. Tac. An. 15. 51. 1. *Die verdriet heeft, die iets verdriet, die geen lust heeft, die berouw heeft.*

Convivii pertæsus. Plaut. Most. 1. 4. 5. *Die geen lust heeft in 't gastmaal.*

Pertæsus ignaviam suam. Suet. J. 7. 1. *Verdrietig*, of *die verdriet heeft over zyn eige vadzigheit, luiheit*, of *lafhartigheit.*

PĔRTĔGO, is. tēxi, tēctūm, tĕgĕrĕ. *Overdekken, geheel*, of *ganschelijk dekken, zeer wel toedekken.*

Pertegamus villam, dum sudum est. Plaut. R. 1. 2. 35. *Laat ons over al het bouwhuis toemaaken*, of *dekken, terwyl het noch goed weêr is.*

PĔRTĔNDO, is, tendi, tēndĕrĕ. Cato R. R. 53. *Reikken, uitstrekken, uitspannen.*

Pertendere. *Regelrecht naar een plaats gaan.*

Pertendere Romam. Liv. 5. 8. *Recht toe naar Rome gaan.*

Pertendere. Cic. C. B. 5. *Vergelijken, een gelykenisse maaken, 't eene tegens 't andere stellen.*

Pertendere. *Een zaak ten einde brengen, voleinden, afdoen, voltooyen, voltrekken.*

Video non licere ut cœperam, hoc pertendere. Ter. H. 5. 5. 9. *Ik zie dat het my niet geoorlofd is, dat te voleinden gelyk ik 't begonnen had.*

PĔRTĔNTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. I. R. 2. 12. *Bezoeken, beproeven, toetzen, een proef van neemen.*

Pertentare aliquem. Ter. An. 3. 4. 9. *Iemant beproeven, iemant op de toets zetten.*

Gaudia pertentant mentem. Virg. Æ. 5. 828. *De vreugde streelt het hart.*

Pertentare. Lucret. 5. 191. *Toetzen, beproeven, een proef neemen, onderzoeken.*

Pertentare causam omnibus ex partibus. Cic. de Or. 2. 78. *Een zaak in den grond onderzoeken.*

PĔRTĔNUIS, is. m. *en* f. ĕ, is. n. *Heel dun, heel gering.*

(Secatur in laminas pertenues. Plin. H. 16. 43. *Het word in heele dunne plaaten gesneden.*

Argumentum pertenue. Cic. V. Proœm. 6. *Een heele geringe zaak*, of *onderwerp dat niet groots in zich heeft.*)

PĔRTĔRĔBRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. D. 1. 24. *Doorbooren, met een boor een doorgaande gat maaken.*

PĔRTĔRGĔO, ēs, tērsi, tērsūm, tērgērĕ. Lucret. 4. 278. *Ter dege schoon maaken, schoon afvegen.*

PĔRTĔRGO, is, tērsi, tērsūm, tērgĕrĕ. Hor. S. 2. 8. 11. *Schoon afvegen, ter dege schoon maaken.*

PĔRTĔRO, is, trivi, tritūm, tĕrĕrĕ. Plaut. Men. 1. 1. 9. *Vylen, tot stof maaken, verbryzelen, in stukken wryven.*

PĔRTĔRRĔFĂCIO, is, feci, factūm, făcĕrĕ. Ter. An. 1. 1. 142. *Een schrik aanjaagen, doen schrikken, verslagen maaken.*

PĔRTĔRRĔO, ēs, tērrŭi, tērrĭtūm, tērrērĕ. Cic. Cæc. 9. *Doen schrikken, vervaert maaken.*

(PĔRTĔRRĬCRĔPŬS, ă, ūm. Een oud Dichter *by* Cic. Or. 49. Lucret. 6. 128. *Die*, of *dat door gedruis verschrikt, schrik*, of *vreeze aanjaagt*, of *veroorzaakt.*)

PĔRTĔRRĬTUS, ă, ūm. *Zeer verschrikt, vervaert, verslagen, verbaast*, of *ontstelt.*

Perterritus conscientia. Cic. Clu. 13. *Vol schrik door de wroeging van zyn geweten.*

PĔRTĔXO, is, tēxŭi, tēxtūm, tēxĕrĕ. *Eindigen, voleindigen, volmaaken, voltooyen, voltrekken, volbreng-*

brengen. Dit woord word niet dan in de oneigentlyke zin gevonden.

Pertexe, Antoni, quod exorsus es. Cic. de Or. 2. 33. *O Antonius, voltrek dat gy begonnen hebt!*

PĔRTĬCĂ, æ. f. Plaut. Af. 3. 2. 43. *Een lat, lange stok, staak.*

Pertica. Prop. 4. 1. 130. *Een Landmeeters meetroede.* Dit is een maat van 18, of zomtyds van 20 rechte voeten.

(Perticæ, quibus araneæ detergentur. Ulp. Dig. 33. 7. 12. §. 22. *Raaghoofden, raagbollen, raagstokken.*)

PĔRTĬCĀLĬS, ĭs. m. en f. ālĕ, ĭs. n. Colum. 4. 31. *Bequaam om latten, of staaken af te maaken,* van boomen spreekende.

PĔRTĬMĔSCO, scĭs, tĭmŭī, tĭmēscĕrĕ aliquid. Cic. P. Q. 1. *Ergens zeer voor vreezen, voor eenige zaak zeer bevreest, beducht, bang,* of *bekommert zyn.*

Pertimescere de suis fortunis. Cic. Div. 22. *Zyne goederen vreezen te verliezen.*

PĔRTĬNĀCĬĂ, æ. f. Cic. A. Q. 4. 20. *Hardnekkigheit, kregelheit, halstarrigheit, styfkoppigheit, eigenzinnigheit, dwarsdryving.*

Pertinacia. Cic. Marc. 10. *Volstandigheit, gestadigheit, geduurzaamheit, stantvastigheit, volharding.*

PĔRTĬNĀCĬTĔR. Adv. Liv. 2. 42. *Hardnekkiglyk, eigenzinniglyk, halstarriglyk.* De compar. Pertinacius staat by Liv. 5. 9. en de superl. Pertinacissime by Quintil. I. O. 1. 1.

Vitis hæc pertinaciter vivit. Colum. 4. 11. *Deeze wynstok blyft in het leven in weerwil van de felle winterkoude.*

PĔRTĬNĀX, ācĭs. omn. gen. *Hardnekkig, halstarrig, kregel, styfkoppig, eigenzinnig, dwarsdryvend.* De compar. Pertinacior staat by Cic. Fin. 5. 31. en de superl. Pertinacissimus by Cic. Fin. 2. 33.

Pertinax in disputando. Cic. Fin. 1. 8. *Kregelig in 't zintwisten, halstarrig,* of *dwarsdryvend in 't twistredenen.*

Pertinax. seq. inf. Hor. O. 3. 29. 38. *Tot een zaak zeer genegen.*

Pertinax. *Volstandig, stantvastig, volhardend.*

Pertinax recti. Tac. H. 4. 5. 5. *Volstandig in de deugt.*

Pertinax in rem aliquam. Sen. Ir. 1. 1. *Die zeer tot iets genegen is.*

Certamen pertinax. Liv. 2. 40. *Een hartnekkig gevecht, een hevige stryd.*

PĔRTĬNĔO, ēs, tĭnŭī, tĭnērĕ. *Tot een zekere plaats uitstrekken, ergens toe reiken.*

Pertinere ad Lunam. Cic. D. 2. 43. *Tot aan de Maan reiken, tot aan de Maan zich uitstrekken.*

Sylva longe pertinet. Cæs. B. G. 6. 29. 4. *Het bosch strekt zich verre uit.*

Ratio per omnem naturam pertinens. Cic. N. D. 1. 14. *Een reden door de gansche natuur verspreidt.*

PĔRTĬNET. imperf. *Toebehooren, raaken, aangaan, betreffen.*

Ad te suspicio maleficii pertinet. Cic. S. R. 7. *Men vermoedt dat dit schelmstuk u raakt, men meent dat gy dat schelmstuk hebt gedaan.*

Hoc ad rem pertinet. Cic. D. 2. 47. *Dat doet ter zaak, dat komt te pas,* of *ter snee.*

Comparare quæ ad proficiscendum pertinent. Cæs. B. G. 1. 3. *De noodzakelyke voorbereidzelen tot de reis maaken.*

Id valde pertinet ad Rempublicam. Cic. Br. 2. 3. *Dat is van een groote aangelegenheit voor 't Gemeenebest.*

Pertinet oratio mea ad fœdus infirmandum. Cic. C. B. 15. *Het oogmerk van myne rede is, om dit verbond om te stooten.*

Pertinet oratio mea ad plures. Cic. S. R. 33. *Myne rede raakt veele persoonen, myne rede is tot veele persoonen geschikt,* of *gericht.*

PĔRTINGO, ĭs, pertĭgi, pertingĕrĕ. *Ergens toe uitstrekken, toe indringen, tot aan eenige plaats reiken,* of *raaken.*

Ab oculis pertingere ad cerebrum. Plin. H. 11. 37. *Van de oogen tot in de herssenen gaan.*

Lux oculos pertingit. Lucret. 4. 282. *Het licht dringt tot het gezicht door.*

PĔRTŎLĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Am. 4. 3. 20. *Verdraagen, tot het uiterste toe lyden.*

PĔRTŎRQUĔO, ēs, ērĕ ora. Lucret. 2. 401. *Iemant doen grillen,* van den Alsem spreekende.

PĔRTRĂCTĀTĬO, ōnĭs. f. Poëtarum pertractatio. Cic. de Or. 1. 42. *Het leezen van Dichteren.*

PĔRTRĂCTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Par. 5. *Handelen, aanraaken, behandelen.*

Pertractare aliquid. Cic. I. R. 2. 14. *Iets overdenken, overleggen,* of *overweegen; zyn gedachten ergens over laaten gaan, ergens met zyn gedachten op speelen.*

Pertractare de aliqua re. Cic. Par. 5. *Eenige zaak verhandelen.*

Pertractare Philosophiam. Cic. N. D. 1. 4. *De Wysbegeerte verhandelen,* of *van de wysheitoeffening redeneeren.*

PĔRTRĂHO, ĭs, traxi, tractūm, trāhĕrĕ. Liv. 21. 28. *Met gewelt trekken,* of *sleepen.*

Pertrahere aliquem in castra. Liv. 7. 39. *Iemant met gewelt in het leger trekken,* of *dwingen om soldaat te worden.*

Pertrahere vitam. Plin. H. 28. 1. *Het leven verlengen, lang leeven.*

PĔRTRĀNSĔO, īs, sivi, sĭtūm, sīrĕ. Plin. H. 37. 5. *Doorgaan, voorby gaan, doortrekken.*

PĔRTRĀNSLŪCĬDUS, ă, ūm. Plin. H. 13. 12. *Zeer doorschynende, zeer doorzichtig, heel doorluchtig.*

PĔRTRECTO. Zie Pertracto.

PĔRTRĬBUO, ĭs, trĭbŭī, trĭbūtūm, trĭbūĕrĕ. *Geeven, verleenen.*

Testimonium alicui rei pertribuere. Plin. E. 10. 18. 2. *Een goed getuigenis van een zaak geeven.*

PĔRTRĬSTĬS, ĭs. m. en f. tĕ, ĭs. n. Cic. Cœl. 11. *Zeer droevig, heel treurig,* of *bedrukt.*

Pertristis. Cic. D. 1. 8. *Bedroeft, droevig,* van zaaken spreekende die droefheit veroorzaaken.

PĔRTRĪTUS, ă, ūm. Colum. 8. 5. *Vermorselt, verbryzelt, gemaalen, klein gewreven.*

Scio hoc esse pertritum quod adjecturus sum. Sen. E. 63. *Ik weet dat het geene ik zal zeggen gemeen is, in elks mond bekent,* of *niet nieuw is.*

PĔRTŪMŬLTŬŌSĒ. Adv. Cic. F. 15. 4. *Met een groote beroerte, oproer, opschuddinge,* of *verwarringe.*

PĔRTŬNDO, ĭs, tŭdi, tūsūm, tŭndĕrĕ. Colum. 6. 15. *Doorbreeken, doorstooten, doorslaan, hol maaken, slaande verbryzelen.*

Guttæ pertundunt saxa. Lucret. 4. 1280. *De droppels hollen de rotzen uit.*

Pertundere. Colum. 8. 5. *Doorbooren, doorpriemen, doorsteeken.*

Pertundere aures. Petron. 62. *De ooren doorbooren.*

PĔRTŬRBĀTĒ. Adv. *Verwardelyk, zonder order, zonder schikking.*

Perturbate aliquid dicere. Cic. I. R. 1. 20. *Iets verwardelyk,* of *zonder order zeggen.*

PĔRTŬRBĀTĬO, ōnĭs. f. *Beroerte, verstooringe, verwarring, opschudding, wanorder.*

Perturbatio rerum. Cic. Fl. 37. *Wanorder in het Gemeenebeste, beroerte van den Staat.*

Perturbatio cœli. Cic. D. 2. 45. *Onstuimigheit van de lucht, onweêr, storm.*

Perturbatio valetudinis. Cic. F. 9. 15. *Krenking van gezondheit, ziekte, onpasselykheit, zwakheit.*

Perturbatio animi. Cic. Off. 1. 20. *Ontroeringe, ontsteltenis,* of *beroering van 't gemoed.*

PĔRTŬRBĀTRĪX, īcĭs. f. Cic. L. L. 1. 13.

L. 1. 13. *Een verstoorster, oproermaakster, muitmaakster.*

PĔRTŬRBĀTŬS, ā, ūm. *Beroert, verstoort, verwart.* De compar. Perturbatior staat by Cic. Att. 10. 14. en de superl. Perturbatissimus by Sen. N. Q. 7. 10.

Seditionibus perturbata civitas. Cic. Rull. 1, 8. *Een stad door oproer verwart, een beroerde stad.*

Perturbate res rei Sen. E. 95. *Een verwarde zaak, een zaak die met andere vermengt is.*

PĔRTŬRBO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Syll. 20. *Oproer verwekken, oproer maaken, of stichten, muiten, muitery aanrechten, verstooren, ontrusten, beroeren.*

Perturbare aliquem. Cic. Cl. 62. *Iemant ontroeren, ontrusten, quellen, of ontstellen.*

De Reipublicæ salute magis, quam de sua perturbari. Cic. Mil. 1. *Meer bezorgt, of bekommert zijn voor den welstant, of 't behoud van 't Gemeenebest, dan voor zich zelven.*

Clamore aliquorum perturbari. Cic. C. R. 6. *Door het geschreeuw van veele menschen ontstelt worden.*

Perturbare equites. Cæf. B. G. 4. 33. 1. *De Ruitery breeken, buiten stal, of in wanorder brengen.*

PĔRTŬRPIS, is. m. en f. pĕ, is. n. Cic. Cœl. 20. *Zeer schandig, heel vuil, heel eneerlijk, heel snood.*

PĔRTŪSŬS, ā, ūm. Cato R. R. 158. *Doorboord, doorgaat, doorgestooten, in stukken gestampt.*

In pertusum dolium dicta ingerere. Plaut. Ps. 1. 3. 135. *Iets te vergeefs, of zonder voordeel verrichten; voor een doofmans deur kloppen.*

PERGĂ, æ. f. *Peru*, een land in Amerika.

PĔRVĀDO, is, vāsi, vāsūm, vādĕrĕ. *Doorgaan, doordringen, ingaan, doortrekken, doorbreeken.*

Non pervasere hostes nisi admodum pauci. Tac. An. 4. 51. 4. *Daar zijn weinig vyanden binnen gekoomen, binnen gedrongen, of door gebroken.*

Pervadere ad aliquem locum. Liv. 7. 36. In aliquem locum. Cic. V. 5. 2. *Naar een zekere plaats gaan, ergens naar toe trekken, of naar toe gaan.*

Fama totam urbem pervasit. Liv. 2. 23. *Het gerucht is door de gansche stad doorgedrongen.*

Pervasit opinio per animos hominum. Cic. Man. 9. *De menschen zijn met deeze meening ingenomen, die gevoelen heeft stant in der menschen gemoederen gegrepen.*

Pervasit morbus. Cic. Syll. 19. *De ziekte is verspreidt, of heeft veele aangetast.*

Pallor ora pervasit illius. Sil. 7. 429. *Zijn aangezicht, of wezen is heel bleek geworden.*

PĔRVĂGĀTŬS, ā, ūm. *Die overal geloopen, of gezworven heeft, die de landen doorkruist heeft.* De compar. Pervagatior staat by Cic. I. R. 2. 14. en de superl. Pervagatissimus by Cic. Or. 43.

Natio pervagata bello prope orbem terrarum. Liv. 38. 17. *Een volk dat byna door de geheele waereld den oorlog heeft gevoert.*

Vulgaris & pervagata declamatio. Cic. Pl. 19. *Een gemeene en zeer gebruikelyke rede.*

Pervagata alicujus rei fama. Cic. Marc. 8. *Het gerucht van een zaak dat zich overal verspreidt heeft.*

(PĔRVĂGŎR, āris, ātūs sūm, ārī. Cic. L. I. 1. 11. Plin. E. 1. 12. 6. *Omzwerven, herwaarts en derwaarts loopen, alle landen doorkruissen, of doorzwerven.*)

PĔRVĂGŬS, ā, ūm. *Een landlooper, of zwerver.*

Puer toto orbe pervagus. Ovid. Art. 2. 18. *Een jongen die de waereld doorzwerft.*

PĔRVĂRIĒ. Adv. Cic. de Or. 2. 80. *Op verscheide wijzen, zeer verscheidentlijk.*

PĔRVĀSTĀTŬS, ā, ūm. Tac. An. 15. 45. 1. *Tot den grond toe verwoest, verdelgt, of uitgeroeit.*

PĔRVĀSTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ agros. Liv. 6. 4. *Het platte land plonderen, of verwoesten.*

PĔRVĔCTŬS, ā, ūm. Plin. H. 9. 8. *Op zekere plaats gevoert, of gebragt.*

PĔRVĔHO, is, vēxī, vĕctūm, vĕhĕrĕ. Liv. 5. 40. *Tot zekere plaats voeren, of brengen.*

Passis velis pervehi in aliquem locum. Cic. T. Q. 1. 49. *Met volle zeilen ergens naar toe vaaren.*

Navigatione secunda pervehi. Tac. An. 2. 8. 1. *Een gelukkige scheepvaart hebben.*

Pervehi ad exitus optatos. Cic. Off. 2. 6. *Zijn gewenschte einde, zijn oogmerk, of oogwit bereiken.*

PĔRVĔLLO, is, velli, vūlsūm, vellĕrĕ. *Knijpen, plukken, grijpen, trekken, schokken, schudden, of slingeren.*

Cur cedis fortunæ quæ pervellere te forsitan potuit, non potuit certe vires frangere? Cic. T. Q. 3. 17. *Waarom wijkt, of bezwijkt gij voor 't geval, dat mogelijk u wel wat heeft konnen slingeren, maar niet ganschelijk uwe krachten breeken?*

Si te dolor aliquis pervellerit. Cic. T. Q. 2. 10. *Zoo gij u van eenige quaal vind aangetast.*

Pervellere stomachum. Hor. S. 2. 8. 9. *De maag graag maaken, den honger scherpen, of verwekken.*

PĔRVĔNIO, is, vēni, vĕnīrĕ ad aliquem locum. *Aankoomen, ergens belanden, aanlanden, of koomen.* *

Pervenire ad septuagesimum annum. Cic. D. 1. 23. *Het zeventigste jaar bereiken, zeventig jaaren oud worden.* Ad eloquentiam. Quintil. I. O. 2. 3. *De welsprekendheit verkrygen, of bereiken.*

Fama ad aures meas pervenit. Cic. Syll. 4. *'t Gerucht is my ter ooren gekoomen, ik heb het verstaan.*

PĔRVĔNŎR, āris, ātūs sūm, ārī. *Najaagen, overal jaagen, met naerstigheit zoeken, over al zoeken.*

Defessus sum urbem totam pervenarier. Plaut. Merc. 4. 5. 3. *Ik ben moede van u door de gansche stad op te zoeken.*

PĔRVĔRSE. Adv. Cic. N. D. 3. 28. *Verkeerdelyk, averechts, qualyk.* De compar. Perversius staat by Tertull. Apol. 2.

PĔRVĔRSĬTĀS, ātis. f. Cic. Off. 1. 40. *Verkeertheit, quaadwilligheit, quaadaardigheit, boosheit, boosaardigheit, verdorventheit.*

Perversitas. *Zotheit, dwaasheit, buitenspoorigheit, uitspoorigheit, ongerymtheit.*

Quæ perversitas, ut, inventis frugibus, glande vescantur. Cic. Or. 9. *Wat zotheit is het bij akers te leeven, na dat men het koorn heeft gevonden?*

Perversitas opinionum. Cic. T. Q. 3. 1. *De ongerymdheit der gevoelens.*

PĔRVĔRSŬS, ā, ūm. *Verkeert, verdraait, omgekeert, omgedraait.* De compar. Perversior staat by Cic. R. P. 13. en de superl. Perversissimus by Cicero beneden.

Erat perversissimis oculis. Cic. N. D. 1. 28. *Zijn oogen stonden geheel dwars, of verkeert.*

Perversus dies. Plaut. Men. 5. 5. 1. *Een verkeerden, onbequaamen, of ongelegen dag.*

Perversus. Cic. Q. R. 10. *Quaad, boos, verkeert, bedorven, quaadaardig, boosaardig.*

PĔRVĔRTO, is, verti, versūm, vertĕrĕ. Plaut. An. 4. 1. 16. *Omver werpen, ter aarde werpen, verderven, verwoesten, omkeeren, 't onderste boven keeren.*

Tecta pervertere. Cic. D. 1. 24. *Huizen omver werpen, afsmyten, of slopen.*

Pervertere civitatem. Nep. 6. 2. 2. *Een stad tot in den grond verwoesten, ganschelijk omkeeren.*

Jura omnia divina & humana pervertere. Cic. D. 1. 8. *Alle goddelyk en*

en menschelyk recht t'onderste boven keeren, schenden, of *verbreeken*.

Pervertere aliquem. Cic. Cl. 79. *Iemant bederven*, *verleiden*, *ten val brengen*.

Pervertere aliquem. Tac. An. 4. 12. 3. H. 3. 38. 5. *Iemant in de grond helpen*, *uitputten*, *uitknipen*, *uit zyn goed en geluk stooten*, *heel kaal maaken*.

PĔRVĔSPĔRĪ, abl. Cic. F. 9. 2. *Zeer laat*, *op den laaten avond*, *des avonds laat*.

PĔRVĔSTĪGĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. de Or. 1. 3. *Naspeuring*, *naerstige onderzoeking*, *vlytig onderzoek*.

PĔRVĔSTĪGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. V. 4. 13. *Met vlyt*, of *yver naspeuren*, *vlytiglyk onderzoeken*.

PĔRVĔTŬS, tĕrĭs. omn. gen. Cic. V. 4. 3. *Zeer oud*, *heel oud*, *stokoud*, *hoog bejaart*.

PĔRVĔTŬSTŬS, ă, ūm. *Zeer oud*, *heel oud*, *aaloud*, *overoud*.

Pervetusta verba. Cic. de Or. 3. 52. *Heele oude woorden*, *verouderde woorden*.

PĔRVĬCĀCĬĂ, æ. f. Cic. T. Q. 4. 11. *Halstarrigheit*, *hardnekkigheit*, *styfkoppigheit*, *steiloorigheit*, *eigenzinnigheit*; *stantvastigheit*, *bestandigheit*, *volharding*.

(PĔRVĬCĀCĬTĔR. Adv. Ulp. Dig. 26. 10. 3. *Halstarriglyk*, *hardnekkiglyk*, *onverzettelyk*, *styfkoppiglyk*. De compar. Pervicacius staat by Curt. 10. 6. 12. Liv. 42. 14.)

PĔRVĬCĀX, ācis. omn. gen. Ter. Hec. 4. 1. 17. *Halstarrig*, *styfkoppig*, *steiloorig*, *eigenzinnig*, *volstandig*, *stantvastig*, *onverzettelyk*. (De compar. Pervicacior staat by Curt. 8. 6. 1. en de superl. Pervicacissimus by Flor. 1. 11. 11.)

‡ PĔRVĬCŬS, ă, ūm. Plaut. by Non. 8. 28. *Hardnekkig*, *halstarrig*, *styfhoofdig*, *styfkoppig*.

PĔRVĬDĔO, ēs, vīdi, vīsūm, vĭdērĕ. Cic. F. 10. 9. *Een zaak doorzien*, *doorgronden*, *klaar zien*.

Pervideamus, utrum, &c. Lucret. 1. 955. *Laat ons onderzoeken*, *of enz.*

PĔRVĬGĔO, ēs, vĭgŭi, vĭgērĕ. *Krachtig*, *magtig*, *sterk*, of *vermogend zyn*; *op een goeden voet zyn*, *met zyn zaaken wel staan*.

Opibus pervigere. Tac. An. 4. 34. 6. *Heel ryk zyn*.

PĔRVĬGĬL, ĭlĭs. omn. gen. Ovid. Her. 12. 60. Plin. H. 33. 4. *Altyd wakker*, of *waakzaam*, *die altyd waakt*.

Ignis pervigil. Stat. Th. 8. 266. *Een vuur dat nooit uitgaat*, *dat nooit uitgedooft*, of *uitgebluscht word*.

PĔRVĬGĬLĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. L. L. 2. 15. *Waking den ganschen nacht door*, *nachtbraking*.

PĔRVĬGĬLĬUM, ii. n. Plin. H. 11. 53. *Waking den ganschen nacht door*.

Pervigilium. Petron. 22. *Een nachtbraking*, of *nachtwaking ter eeren van eenige Godheit*.

PĔRVĬGĬLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Mart. 9. 70. 10. *Lang en veel waaken*, *dikwils 's nachts op blyven*, *nachtbraaken*.

Deæ pervigilare. Plaut. Curc. 1. 3. 25. *Ter eeren van een Godinne waaken*.

Noctem pervigilare. Cic. S. R. 35. *De gansche nacht door waaken*.

Pervigilatum est ab omnibus. Front. St. 3. 12. 1. *Het heele leger heeft den ganschen nacht gewaakt*.

PĔRVĪLĬS, ĭs. m. en f. īlĕ, ĭs. n. *Zeer goed koop*, *van zeer geringen prys*.

Annona eo anno pervilis fuit. Liv. 31. 50. *De levensmiddelen waren dat jaar goed koop*.

PĔRVĪNCO, cis, vīci, pĕrvĭctūm, pĕrvincĕrĕ. *Overwinnen*, *den prys behaalen*, *wechdraagen*, of *winnen*.

Cato restitit, & pervicit. Cic. Att. 2. 1. *Kato heeft zich daar tegens gestelt*, *en heeft het gewonnen*, of *de overhand gehad*.

Dictis pervincere aliquid. Lucret. 5. 100. *Iets door zyn redeneering bewyzen*.

Pervincere voces evaluere sonum, quem, &c. Hor. E. 2. 1. 200. *De stemmen maaken grooter gedruis*, *dan het geluid*, *dat*, *enz.*

PĔRVĬRĬDĬS, ĭs. m. en f. īdĕ, ĭs. n. Plin. H. 6. 22. *Zeer groen*, *heel groen*.

PĔRVĪVO, ĭs, vixi, victūm, vīvĕrĕ usque ad summam ætatem. Plaut. Capt. 3. 5. 84. *Lang leeven*, *tot eenen hoogen ouderdom koomen*, *stokoud worden*.

PĔRVĬŬS, ă, ūm. Ter. Ad. 4. 2. 39. *Open*, *doorgangelyk*, *daar men kan doorgaan*.

Loca non pervia equo. Ovid. M. 8. 377. *Plaatzen*, *daar men te paerd niet kan door koomen*.

Pervius usus tectorum. Virg. Æ. 2. 453. *Huizen die met malkander gemeenschap hebben*, *die onder een dak zyn*.

PĔRŬLĂ, æ. f. Sen. E. 90. *Een zakje*.

PĔRUNCTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 24. 15. *Zalving*, *smeering*, *besmeering*, *stryking*.

PĔRUNGO, gĭs, xi, ctūm, gĕrĕ. Cic. T. Q. 1. 47. *Zalven*, *heel besmeeren*, *overal stryken*.

PĔRVŎLGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Doorloopen*, *doortrekken*, *doorzwerven*, *doorkruissen*.

Eodem tempore quo fulgura pervolgant cœlum. Lucret. 2. 163. *Op dien zelven tyd als het weêrlicht door de lucht liep*, of *schoot*.

PĔRVŎLĬTANTĬĂ, æ. f. Mundi circa terram pervolitantia. Vitruv. 9. 7. *De beweging van den hemel rondom de aarde*.

PĔRVŎLĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Virg. Æ. 8. 24. *Doorvliegen*, *zeer snel doorloopen*.

PĔRVŎLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Virg. Æ. 12. 474. *Doorvliegen*.

(Pervolare. Cic. S. R. 7. *Schielyk*, of *heel snel reizen*.

Pervolare. Ovid. F. 6. 557. *Zeer snel vliegen*.)

Majorem cursum pervolare. Vitruv. 9. 5. *Een grooter omkring maaken*, *een grooter kring doorloopen*, van een ster spreekende.

PĔRVŎLO, pĕrvīs, pĕrvŏlŭi, pĕrvellĕ. *Zeer gaerne willen*, *met groote genegenheit begeeren*, *van harten wenschen*, *met verlangen ergens naar trachten*.

Hoc a te mihi ignosci pervelim. Cic. Att. 1. 1. *Ik wenschte van harten dat gy my deeze zaak ten goede hield*.

PĔRVŎLVO, ĭs, pĕrvŏlvi, pĕrvŏlūtūm, pĕrvŏlvĕrĕ. *Met gewelt omrollen*, *met kracht omwentelen*.

Torrens erumpit tanta vi, ut saxa pervolvat. Plin. H. 33. 4. *De beek valt met zoodanig een kracht dat ze de rots meêsleept*.

Pervolvere aliquem in luto. Ter. An. 4. 4. 37. *Iemant in het slyk wentelen*.

Pervolvere librum. Catull. 93. 6. *Een boek met vlyt doorleezen*, of *doorbladeren*.

PĔRVŎLŪTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ libros. *Boeken doorbladen*, of *met opmerkinge doorleezen*.

Omnium artium scriptores pervolutandi. Cic. de Or. 1. 34. *Men moet alle Schryvers*, *van wat konst zy hebben geschreven*, *met opmerkinge*, of *aandacht doorleezen*.

PĔRŬRBĀNŬS, ă, ūm. Cic. de Or. 2. 16. *Net*, *bevallig*, *aangenaam*, *beschaaft*, *fraai*, *bupsch*, *beleeft*, *hoffelyk*, *heusch*, van een persoon, rede, enz. spreekende.

PĔRŪRO, ĭs, pĕrŭssi, pĕrūstūm, pĕrūrĕrĕ. Colum. 4. 29. *Geheel verbranden*, *tot stof verteert worden*.

PĔRŪSTŬS, ă, ūm. Liv. 21. 40. Prop. 3. 11. 22. *Verbrandt*, *door het vuur verteert*.

Pectus perustum curis. Sen. M. 3. 547. *Een mensch wiens hart door gestadige zorgen verteert word*.

PER-

PERUTILIS, is m. *en* f. llĕ, is. n. Cic. Att. 9. 17. *Zeer nut*, of *nuttig*, *heel voordeelig*, *zeer oorbaar*.
(PERVULGATE. Adv. Gell. 16. 7. *Op eene gemeene*, of *bekende wyze*.)
PERVULGATUS, ā, ūm. Cic. V. 2. 34. *Gemeen*, *waereldkundig*, *al de waereld bekent*. *kennelyk aan al de waereld*. (De compar. Pervulgatior staat by Gell. 7. 17. en de superl. Pervulgatissimus by Cic. Her. 4. 11.)
Via pervulgata patrum. Ter. H. 1. 1. 49. *Naar de gewoone wyze van onze vooruderen*, of *voorvaderen*.
PERVULGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. de Or. 1. 41. *Gemeen maaken*, *voor den dag brengen*, *ruchtbaar*, of *bekent maaken*, *uitstrooijen*.
Pervulgare librum. Cic. Syll. 15. *Een boek uitgeeven*, *in 't licht brengen*, of *laaten uitgaan*.
Præmia in mediocribus hominibus pervulgare. Cic. I. R. 2. 39. *Beloningen verachtelyk maaken*, *door haar aan menschen van geringe verdiensten te geeven*.

PES.

PES, ĕdis. m. Cic. Pl. 19. *Een voet*.
Tardo pede abire. Ovid. Am. 2. 19. 12. *Schoorvoetende wechgaan*.
Unum mihi solum pedem dat. Cic. Att. 2. 1. *Hy geeft my maar de helft van 't geene ik van hem verwachtte*, *ik ontfang maar een halve gunst van hem*.
Huc fert pedem & illuc. Sen. M. 4. 862. *Hy loopt herwaarts en derwaarts*, of *gins en weder*.
Subjicere pedibus aliquid. Virg. G. 2. 491. *Een zaak uitstampen*, *misprysen*, *wraaken*, of *laaken*.
Jam pedum visa est via. Ter. Ph. 2. 2. 12. *Ik heb den weg reeds gezien*, *dien ik zal moeten inslaan*; *ik heb reeds gezien wat ik zal moeten doen*.
Pedibus ire. Plaut. St. 2. 1. 20. *Te voet gaan*.
Pedibus stipendia facere. Liv. 3. 27. *Te voet dienen*, *soldaat te voet zyn*.
Ædificia quæ plano pede instituuntur. Vitruv. 6. 11. *Huizen op eenen platten verhoogden grond gebouwt*.
Pes. Nullum in Italia video pedem, qui non in illius sit potestate. Cic. Att. 7. 22. *Ik vind geen voet lands in Italien*, *dat niet in zyn magt is*, of *hem niet toekomt*.
Pes. Vitruv. 2. 3: 3. 1. *Een voet*, zekere maat.
Pes mensæ. Ovid. M. 8. 661. *De voet van een tafel*. Veli. Sen. B. 2. 34. *Het onderste*, op zyn scheeps, *'t bonnet van 't zeil*. Castrorum. Front. St. 4. 3. 13. *De buitenste wal van een legerplaats*.
Pes vinaceorum. Colum. 12. 4. *De droessem*, of *'t onderste in de wynkuip*.
Pes. *De schoot van een zeil*, een touw aan den hoek van het zeil, dat men viert of aanhaalt, als men wil.
Proterre alterum pedem. Plin. H. 2. 47. *De schoot aan de eene zyde uitvieren*, *om by de wind te zeilen*.
Una omnes fecere pedem. Virg. Æ. 5. 830. *Zy hebben alle by de wind gezeild*.
Pes. *Een voet*, *een dichtmaat*: een woord der lettergreepkunde.
Claudere verba pedibus. Hor. S. 2. 1. 28. *In dicht schryven*.
Servare pedem Lesbium. Hor. O. 4. 6. 35. *De maat van een Lierdicht houden*.
Pes betæ. Varr. R. R. 1. 2. *De steel van een beetwortel*.
Pedes. in plur. Varr. R. R. 3. 9. *Luizen*.
PESSIME. Adv. Plaut. Capt. 3. 5. 80. *Zeer qualyk*, *'t argst van allen*.
PESSIMUS, ā, ūm. Cic. Q. R. 10. *Zeer quaad*, *zeer boos*, *argst*, *slegst*, *allerquaadst*.
(PESSIMUM, i. n. Pessimum publicum. Liv. 2. 1. *Een openbaar*, *groot quaad*.)
PESSULUS, i. m. Ter. H. 2. 3. 37. *Een werwel*, *boom*, *grendel*, *klink*, waar mede men een deur sluit.
PESSUM. Adv. *Omlaag*, *ter neder*, *onder de voeten*.
Pessum ire. Colum. 12. 6. *Omlaag daalen*, *te grond gaan*, *zinken*, van iets zwaars spreekende dat in 't water valt.
Pessum ire. Plaut. Cist. 2. 1. 12. *Verloren gaan*, *t'eenemaal vervallen*.
PESSUNDO, dās, dĕdi, dătūm, dārĕ. Ter. Ph. 1. 4. 5. *Bederven*, of *uitputten*, *in de grond helpen*, *vertreeden*.
PESTIFER, ā, ūm. Cic. A. 5. 16. *Schadelyk*, *verderflyk*, *dat groote schade bybrengt*, of *veroorzaakt*, *nadeelig*.
Motus in dolore pestifer. Cels. 8. 11. *De beweeging is gevaarlyk in de pyn*.
PESTIFERE. Adv. Cic. L. L. 2. 5. *Op eene zeer schadelyke wyze*.
PESTIFERUS, ā, ūm. *Doodelyk*, *dat de dood aanbrengt*, *besmettelyk*.
Sudor pestiferus. Cels. 2. 6. *Doodelyk zweet*; *zweet dat de dood veroorzaakt*, of *een teken van de dood is*.
PESTILENS, tis. omn. gen. Cic Off. 3. 13. *Doodelyk*, *zeer gevaarlyk*, *schadelyk*, *besmettelyk*. (De compar. Pestilentior staat by Cic. F. 7. 24. en de superl. Pestilentissimus by Cic. F. 5. 16.)
Invidia pestilens. Sen. H. 2. 489. *Een doodelyken haat*.
PESTILENTIA, æ. f. Cic. Rull. 2. 26. Liv. 25. 26. *De pest*, een besmettelyke ziekte by verzagting wel genoemt, *de zwarigheit*, of *Godts gave* (Gell. 1. 2. gebruikt het meervoud Pestilentiæ.
PESTILENTIOSUS, ā, ūm. *Pestig*, *die*, of *dat met de pest besmet is*.
Si odore solo locus pestilentiosus fiat. Ulp. Dig. 43. 8. 2. §. 29. *Indien de plaats door de stank alleen met de pest besmet*, of *door de pest aangestoken word*.)
PESTILITAS, ātis. f. Lucret. 6. 1130. *De pest*.
PESTIS, is. f. Virg. G. 3. 474. Lucan. 6. 89. *De pest*, een besmettelyke ziekte.
Pestis. *Een pest*, *een verderf*.
Imperii pestes. Cic. Ar. 2. *Pesten van het Ryk*, van booswichten, oproermakers, enz. spreekende.
Adulatio pestis est in amicitia. Cic. Am. 25. *Het pluimstryken is een pest in de vriendschap*.
Fugientibus major pestis intermistis quadrigis elephantisque erat & sua ipsorum turba. Liv. 37. 43. *Den vluchtelingen overquam noch een doodelyker geval*, *door de tusschen loopende wagens en olyfanten*, *en hun eigen groot getal*.

PET.

PETASATUS, ā, ūm. Suet. A. 82. 2. *Die een hoed met een breeden rand draagt*.
PETASIO, ōnis. m. Varr. R. R. 2. 4. *Een ham*, of *schink*.
PETASO, ōnis. m. Mart. 13. 55. 2. *Een ham*, *een schink*.
PETASUNCULUS, i. m. Juv. 7. 119. *Een hammetje*, *een schinkje*.
PETASUS, i. m. Plaut. Ps. 2. 4. 45. Πέτασος. *Een hoed met een breeden rand*. Zie onze aantekening over Suet. A. 82. 2. §. 11.
PETAURISTA, æ. Varr. by Non. 1. 277. *Een die met een vliegtuig*, *als of hy vloog*, *door de lucht word getrokken*.
PETAURUM, i. n. Mart. 2. 86. 7. *Vliegwerk*. Zeker konsttuig in de schouspelen gebruikelyk, om iemant als door de lucht vliegende te vertoonen.
PETESSO, ssis, essĕrĕ gloriam. Cic. T. Q. 2. 26. *Naar eer trachten*, *eer zoeken*, *naar eer staan*.
PETILIUS, ii. m. Plin. H. 21. 8. *Een bloem die naar den Egelantier gelykt*. Plinius zegt, dat ze de Latynen een wilde Roos noemen.
PETILUS, ā, ūm. Lucil. en Plaut. by Non. 2. 620. *Klein*, of *kleen*, *dun*, *teer*, *rank*.
PETIMEN, inis. Lucil. by Festus. *Een ettergezwel*, aan de paerden.
PETIOLUS, i. m. Colum. 12. 47. *De steel van de vrucht*, gelyk van een peer, enz.

Petioli agnorum. Celf. 3. 18. *Lams pooten, lams voeten.*

‡ PETISCO, fcis, ifcĕrĕ. Lucret. 3. 648. *Vieriglyk begeeren, ernftig verzoeken,* of *om bidden.*

PĔTĪTIO, ōnis. f. Cic. Q. R. 18 *Begeerte, bede, verzoek.*

Petitio. Cic. Mur. 22. *Knipery, fmeking,* om eenig ampt of bedieni ge te bekoomen.

Petitio. *Schoot, flag,* of *fteek naar iets.* Cicero gebruikt het in eenen onei gentlyken zin.

Quot ego petitiones tuas effugi? Cic. C. 1. 6. *Hoe veele van uwe booze voornemens heb ik vermydt,* of *ben ik ontweken?*

Nifi petitio fuerit apta. Cic. Or. 68. *Indien de fteek niet wel word toegebragt.*

Petitio ita conjecta, ut vitari non poffit. Cic. C. 1. 6. *Een fteek op die wyze toegebragt, dat men ze niet kan afkeeren.*

PĔTĪTŎR, ōris m. Cic. P. Q. 13. *Een eifcher in een geding,* of *aanlegger van een geding,* of *rechtzaak.*

Petitor. Sen. Oc. Sap. 28. *Een verzoeker,* of *zoeker van iets,* wat het ook zy.

Petitor. Hor. O. 3. 1. 11. *Een dinger naar eenig ampt, een die om eenig ampt kuipt,* of *naar een bediening ftaat.*

PĔTĪTRĪX, īcis. f. Paull. Dig. 36. 1. 74. *Een eifcherfe in een geding,* of *aanlegfter van een geding.*

(PĔTĪTŪRIO, is, īrĕ. Cic. Att. 1. 14. *Beginnen te verlangen.* Zoo verbetert Turn. Adv. 11. 3. [illegible] plaats.)

PĔTĪTŪS, ā, ūm. Ovid. M. 3. 455. *Verzocht, begeert, naar getracht, naar gewenscht,* of *verlangt.*

Bellua petita ferro. Hor. Ep. 5. 10. *Een beeft daar met een pyl naar gefchoten is.*

Spiritus petitus imo latere. Hor. Ep. 11. 15. *Een zucht uit den grond van 't hart voortgebragt.*

(PĔTĪTUS, ūs. m. *Een begeerte, een verzoek, een bede.*

Quatuordecim fervi petitu tuo adfunt. Apul. A. 303. *Veertien die naars ftaan daar op uw verzoek.*)

PĔTO, is, ivi, itūm, ĕrĕ. *Eifchen, begeeren, verzoeken, wenfchen.*

Petere aliquid ab aliquo. Cic. Fat. 9 *Iets van iemant eifchen,* of *verzoeken.*

Precibus omnibus petere. Cic. Syll 19. *Met alle ootmoedigheit iets verzoeken,* of *fmeeken.*

Veniam in præteritum petit. Tac. An. 11. 30. 2. *Hy verzoekt vergiffenis van 't voorgaande.*

Auxilium petere. Cic. Div. 2. *Hulp,* of *byftant verzoeken.*

Petere alicui aliquid. Tac. An. 1. 14. 3. *Voor iemant iets verzoeken.*

Petere. *Kuipen, naar eenig ampt dingen,* of *ftaan.*

Honores petere. Cic. Pet. 14. *Naar eerampten ftaan.*

Patricii tres in eumdem locum petierunt. Liv. 22. 35. *Drie zoons van Edellieden,* of *Raadsheeren hebben naar 't zelve ampt geftaan.*

Mortem per vulnera petere. Virg. G. 4. 218. *Trachten,* of *wenfchen op 't bedde van eere te fterven,* dat is, *in den oorlog te fneuvelen.*

Petere pœnas ab aliquo. Cic. I. R. 1. 15. *Zich aan iemant wreeken, wraak aan iemant neemen.*

Aliquem læfæ majeftatis crimine petere. Tac. An. 3. 37. 1. *Iemant van gequetfte hoogheit befchuldigen.*

Petere. *Trekken, neemen.*

Petere argumentum a parvis. Cic. Fin. 2. 10. *Zyn onderwerp,* of *ftoffe uit geringe zaaken trekken,* of *neemen.*

Turduli Cordubam petunt jura. Plin. H. 3. 1. *De Turdulers behooren onder de rechtbank van Kordua.*

Originem petere ab aliquo. Cic. Fin. 2. 10. *Zyn oorfprong,* of *afkomft van iemant neemen,* of *hebben.*

A Philofophorum fcholis virtutis præcepta petere. Quintil. Præf. 1. *Uit de fchoolen der Wyzen de leeringen der deugt haalen; in de fcholen der Wyzen de leerftukken van de deugd zoeken.*

Rifum ex aliquo petere. Quintil. I. O. 6. 3. *Iemant door eenig zegwoord trachten aan 't lachen te helpen.*

Petere. *Gaan, reizen, trekken.*

Petere ad Æthiopas ufque. Plin. H. 36. 6. *Tot in Moorenland reizen.*

Petere aliquem dextra. Virg. Æ. 1. 615. *Iemant zyn rechterhand aanbieden.*

Criminationibus aliquem petere. Tac. H. 2. 65. 1. *Iemant met eenige misdaaden befchuldigen, betichten,* of *bezwaaren.*

Petere. *Slaan, fmyten, treffen.*

Aliquem petere vehementer. Cic. Or. 68. *Iemant een groote flag geeven,* of *toebrengen.*

Caput petere. Cic. Mur. 26. *Om den kop flaan, een oorveeg geeven,* of *een klap om de ooren geeven,* dit is wat boertachtig.

Genas ungue petere. Ovid. Art. 2. 452. *Iemant de wangen opkrabben.*

Bello urbem petere. Virg. Æ. 3. 603. *Een ftad aantaften,* of *beftormen.*

Petere infidiis vitam alicujus. Plin. H. 7. 45. *Laagen op iemants leven leggen.*

Trojanos hæc monftra petunt. Virg. Æ. 9. 128. *Dit voorfpook raakt de Trojaanen, deeze wondertekenen zien op de Trojaanen.*

Aliquem in vincla petere. Quintil. I. O. 7. 1. *Iemant in boeyen fluiten, iemant kluifteren,* of *de boeyen aandoen.*

PĔTŎRĪTŪM, i. n. Hor. S. 1. 6. 104. E. 2. 1. 192. *Zekere wagen.* Zommige fchryven Petorritum met twee r. Bond zegt dat deeze wagens voor de gevange vrouwen dienden, en dat men die zomtyds op het tooneel vertoonde, of deede verfchynen.

PĔTRĂ, æ. f. Curt. 7. 11. 1. *Een rots, rotsfteen, fteenrots, fteenklip, groote fteen.*

PĔTRĬCŌSŪS, ā, ūm. *Rotzig, klipachtig, vol klippen en rotzen.* Martiaal gebruikt het alleen oneigentlyk.

Res petricofa eft. Mart. 5. 63. 14. *Het is een harde, zwaare,* of *moeyelyke zaak.*

PĔTRŌ, ōnis. m. Plaut. Capt. 4. 2. 40. *Een ram,* naar de uitleggingę van Lambinus.

PĔTRŌSĔLĪNŪM, i. n. Plin. H. 20. 12. *Een foort van eppe,* of *pieterfelie,* die op de fteenrotzen groeit.

PĔTRŌSŪS, ā, ūm. Plin. H. 9. 31. *Steenachtig, klipachtig, vol klippen,* of *fteenrotzen.*

PĔTŬLĀNS, antis. omn. gen. Cic. de Or. 2. 75. *Onbefchaamt, moedwillig, ftout, roekeloos, fchaamteloos.* De compar. Petulantior ftaat by Arnob. 4. 151. en de fuperl. Petulantiffimus by Cic. in Sall. 8.

Petulantia dicta. Cic. Mur. 6. Petron. 12. *Onbefchaamde, vuile,* of *oneerlyke woorden.*

Petulans. Cic. L. L. 1. 19. *Moetwillig, baldadig, brooddronken, dartel, weelderig.*

Petulans. Cic. Par. 3. *Geil, onkuifch.*

PĔTŬLĀNTĔR. Adv. *Onbefchaamdelyk.* De compar. Petulantius ftaat by Cic. Cœl. 3. en de fuperl. Petulantiffime by Cic. Sext. 52.

Petulanter. Cic. Cœl. 16. *Met dertelheit, onkuifchelyk.*

Petulanter. Cic. Att. 2. 19. *Moedwilliglyk, baldadiglyk, roekeloosly k, vermetelyk.*

PĔTŬLĀNTĬĂ, æ. f. Cic. Off. 1. 35. *Baldadigheit, dartelheit, ftoutheit, moedwilligheit, onbefchaamdheit, vermetelheit, brooddronkenheit, onkuisheit, geilheit.*

Petulantia pecoris. Colum. 7. 6. *Dertelheit,* of *weeldrigheit in 't vee.*

Petulantia ramorum. Plin. H. 16. 30. *Weeldrigheit, groote groeizaamheit van takken,* of *ranken.*

PĔTŬLCŪS, ā, ūm. Virg. G. 4. 10. *Stootig, dat met hoornen ftoot,* van het vee fpreekende.

PEU.PEX.

PEUCĔDĂNŬM, I. n. Plin. H. 25. 9. Πευκέδανον. *Verkens venkel*, zeker kruid.

PĔXĀTŬS, ă, ūm. Sen. V. B. 26 Mart. 2. 58. 1. *Met een ruigen*, of *haairigen rok gekleedt.*

PEXĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 11. 24. *De wol*, of *noppen van stoffe die men niet afgeschoren heeft.*

PĔXŬS, ă, ūm. Cic. C. 2. 10. *Gekamt, gekaart.*

Pexa vestis. Plin. H. 8. 48. *Een rok van langhaairige stoffe gemaakt.*

PEZ. PHA.

PEZĪCÆ, ārūm. f. plur. Plin. H. 19. 3. Πεζίκαι. *Een soort van kampernoelje*, of *duivelsbrood*, *zonder steel of wortel.* Zommige meenen dat het *aardappels* zyn.

PHÆCĂSĬĀTŬS, ă, ūm. Petron. 42. Sen. E. 113. *Op zyn Griekseh geschoeit*, *met Grieksche schoenen aan.*

PHÆCĂSĬŬM, ĭi. n. Sen. B. 7. 21. *Zeker Grieksch schoeizel.*

PHĂGĔDÆNĂ, æ. f. Plin. H. 20. 4. Φαγέδαινα. *De wolf*, *een inetend gezweer.* Zekere kanker die tot op het been invreet.

(Phagedæna. Plin. H. 26. 11. *Grooten honger*, *groote graagte.*)

PHĂGĔDÆNĬCŬS, ă, ūm. Phagedænicum ulcus. Plin. H. 24. 4. *Een kankerachtig ettergezwel*, *de kanker.*

PHĀGĔR, grī. m. Plin. H. 32. 11. *Een zeer gulzige zeevis.*

(PHĀGO, ōnis. m. *Een vraat.*

Vehementissime delectatus est phagone. Vop. Aur. 50. *Hy heeft groot vermaak in een vraat gehad.*)

PHĂLĂCRŎCŎRĂX, ăcis. m. Plin. H. 10. 48. Φαλακροκόραξ. *Een waterrave*, *schollevaar.* Zekere vogel.

PHĂLĂNGÆ. Zie Palangæ.

PHĂLĂNGĪTÆ, ārūm. m. plur. Liv. 37. 40. *Krygsknechten van een Macedonische slagorden*, bestaande uit acht duizend voetknechten.

PHĂLĂNGĪTĒS, æ. m. Plin. H. 27. 12. *Slangekruid*, *zeker kruid*, dat goed is tegen de beeten der slangen.

PHĂLĂNGĬŬM, ĭi. n. Plin. H. 29. 4. Φαλάγγιον. *Een soort van een spin*, of *spinnekop.*

PHĂLĂNX, ăngis. f. Curt. 3. 2. 13. Φάλαγξ. *Een Macedonische slagorden*, bestaande uit acht duizend voetknechten. Zie daar onze beschryving.

(PHĂLĂRĪCĂ, æ. f. Virg. Æ. 9. 705. *Een krygsschicht*, *uit yzer*, *pik*, *loot en vuur gemaakt*, waar mede de Ouden van de toorns op den vyand schooten, Lucan. 10. 491. noemt ze Piceo unguine tinctam lampada, en 3. 681. Ignis affixus pinguibus tædis, & tecto sulphure vivax.)

PHĂLĔRÆ, ārūm. plur. Cic. V. 3. 80. Φάλαρα. *Een Ridders halsband*, *halsketen*, of *halssieraad.*

Phaleræ. Liv. 22. 52. *Een paerdesiersel*, of *optooisel der paerden.*

PHĂLĔRĀTŬS, ă, ūm. Liv. 43. 5. Suet. N. 30. 10. *Op deeze wyze opgetooit*, *opgepronkt*, of *versiert.*

Phalerata verba. Ter. Ph. 3. 2. 15. *Schoone en opgepronkte woorden*, *streelende*, of *vleyende woorden.*

PHĂLĔRIS, ĭdis. f. Plin. H. 10. 47. Φαληρὶς. *Zekere watervogel*, van wiens vleesch de Ouden veel hielden.

(PHĂNTĂSĬĂ, æ. f. Cic. A. Q. 4. 6 : 1. 11. *Een droomgezigt.* 't Is een Grieksch woord. En Cicero heeft het ook in 't Grieksch gebruikt.)

PHĂNTĂSMĂ, ătis. n. Plin. E. 7. 27. 1. *Een inbeelding*, of *droomgezigt.*

PHĂRĔTRĂ, æ. Virg. Æ. 1. 327. Φαρέτρα. *Een pylkoker.*

PHĂRĔTRĀTŬS, ă, ūm. Ovid. Am. 1. 1. 10. *Met een pylkoker voorzien*, *die een pylkoker draagt.*

PHĀRĬĀS, æ. m. Lucan. 9. 721. *Zekere slang*, die in 't voortkruipen een voor in de aarde met den staert maakt.

(PHĀRĬŬS, ă, ūm. *Van den toren Pharus*, *dat tot den toren Pharus behoort.*

Septima nox ostendit Phariis Ægyptia littora flammis. Lucan. 9. 1005. *Op den zevenden nacht wierden de Egyptische stranden gezien door 't licht dat van den toren Pharus scheen.*

Pharius. *Een Egyptenaar*, *Egyptisch*, *dat in*, *of van Egypten is.*

Nilus non gestasset cadaver nobilius Phario Rege. Lucan. 6. 303. *Pompejus edelder dan Ptolomeus*, *Egyptische Koning*, *zoude in Egypten niet gesneuvelt zyn.*

Euphrates sparsus in agros Phariæ vice fungitur undæ. Lucan. 3. 260. *D'Euphraat*, *over 't vlakke veld loopende*, *doet als de Egyptische Nyl*, *en bevochtigt de landen.*

PHĀRŬS, I. f. *Een vuurbaak*, *een toren omtrent de havens*, *waar op des nachts*, *tot dienst van 't zeevarende volk*, *vuur ontstoken werd.* Zoo genaamt van 't eiland Pharus in Egypten, waar op Sostratus Gnidius, op bevel en kosten van Koning Ptolemæus, de eerste gemaakt heeft.

Ubi pharus tollit lumina dulcia nautis. Stat. S. 3. 5. 101. *Van waar de schippers zien 't aangenaame licht dat van de baak schynt.*

Ante paucos, quam obiret, dies turris Phari terræ motu Capreis concidit. Suet. T. 74. 2. *Weinig dagen te vooren eer hy storf*, *is de toren Pharus*, *of de baak te Kapri door een aardbeving ingestort.*

Pharus. *Egypten.* Een deel voor 't geheel genomen zynde.

Nunc Regina Phari. Stat. S. 3. 2. 102. *Gy die nu Koninginne van Egypten zyt.*

Petimus Pharon. Lucan. 8. 443. *Wy reizen naar Egypten.*)

PHĂRMĂCĂ, ōrūm. n. plur. Cic. de Consol. 1434. *Artzeny*, *geneesmiddelen.*

(PHĂRMĂCEUTRĬĂ, æ. f. Φαρμακεύτρια. *Een toveres.* Dit is 't opschrift van Virgilius achtste Herderskout.)

PHĂRMĂCŎPŌLĂ, æ. m. Cic. Clu. 14. *Een artzenyverkooper*, *een die artzenyen*, of *geneesmiddelen verkoopt.*

(PHĂRMĂCŬM, I. n. Caj. Dig. 50. 16. 236. Φάρμακον. *Allerhande artzeny*, *allerlei geneesmiddelen.* zoo is 't ook van de Rechtsgeleerden gebruikt.)

PHĂSĒLŬS, I. m. of f. Catull. 4. 1. *Een roeijacht*, *schuit*, *bark*, *snaauw*, *snel vaartuig.*

PHĂSĒLŬS. Colum. 2. 10. *Een Turksche boon.* Van Colum. 11. 2. Phaseolus genaamt.

(PHĀSĬĀNĂ, æ. f. Suet. C. 22. 9.) en

PHĀSĬĀNĂ, ăvis. Plin. H. 10. 52. Φασιανός. *Een faisant*, of *faisantvogel.*

(PHĀSĬĀNĪNŬS, ă, ūm. *Dat van een faizant is*, *faizants.*

Quindecim phasianina ova nutrix una, cooperit. Pallad. 1. 29. *Een hen zit op vyftien faizanteyeren.*

PHĀSĬĀNŬS, I. m. Suet. V. 13. 5. Lampr. Alex. Sev. 41. Zie Phasiana.)

PHĀSĬS, ĭs. m. Plin. H. 6. 4. *De Phasisstroom*, zekere stroom in Colchos die zich in de zwarte, *of Euximische zee* ontlast.

(PHĂSMĂ, ătis. n. *Spook.*

Pervelim scire, esse aliquid phasmata. Plin. E. 7. 27. *Ik zou gaerne willen weeten*, *of 'er spook is.*)

PHE. PHI.

PHELLŬS, I. m. Vitruv. 9. 9. Φελλός. *Een veer in de uurwerken van de Ouden*, *die van het water om hooge geheven wierd.*

PHENGĪTĒS, æ. m. Plin. H. 36. 22. Φεγγίτης. *Spiegelsteen*, zekere witte, doorzichtige, blinkende steen, hard gelyk marmer.

PHĬĂLĂ, æ. Juv. 5 39. Φιάλη. *Een vat om water*, of *wyn in te doen*, *een fles*, of *vles.*

PHI-

PHIDITIUM, ii. n. Cic. T. Q. 5. 34. *Een schraal en matig gastmaal*, by die van Lacedemonien gebruikelyk, daar de gasten meel, wyn, kaas, en vygen t'zamenbragten, en daar niet anders gegeeten wierd.

(PHILANTHROPOS, i. m. Plin. H. 27. 5. *Een soort van klissen*, of *kleefkruid*.

PHILAUTIA, æ. f. Cic. Att. 13. 13. *Eigenliefde*, *zelfsliefde*, 't Is Griekfch. Φιλαυτια. En zoo leest men by Cicero.

PHILIPPEUS, i. m. Plaut. As. 1. 3. 1. *Een stuk gout*, zoo genaamt om dat het beeld van Philippus koning van Macedonien daar op stont. Torrentius over Hor. E. 2. 1. 234. zegt dat hy zulk een penning onder zyne pronkpenningen had, en dat die omtrent drie kroonen waerdig was.

PHILIPPENSIS, is. m. en f. se, is. n. *Dat tot de stad Philippis behoort*, of *dat daar omtrent geschied*, of *voorvalt*.

Philippense prælium. Plin. H. 7. 45. *Een slag op de velden omtrent Philippis voorgevallen*.

PHILIPPI, orum. plur. n. Flor. 4. 7. *Philippis*. Een stad in Macedonien, op wiens velden Brutus en Cassius door den Keizer Augustus overwonnen zyn.)

PHILIPPINÆ. arum. f. plur. *De Philippijnse eilanden in d'Ooster-Oceaan*, hebbende China ten Noorden, en de Molukken ten Zuiden, hoewel ze daar zeer ver af zyn gelegen, het voornaamste word *de Manille* genoemt.

(PHILIPPUS, i. m. Hor. E. 2. 1. 234. Zie Philippeus.)

PHILOGRÆCUS, i. m. Varr. R. R. 3. 10. *Die het Griekfch*, of *de Griekfche taal bemint*, *een liefhebber van de Griekfche taal*, *die gaerne Griekfche woorden en spreekwyzen gebruikt*.

PHILOLOGIA, æ. Cic. F. 16. 21. Φιλολογία. *Liefde tot de geleerdheit*.

PHILOLOGUS, i. m. Suet. Gr. 10. 2. Φιλολόγος. *Een beminner*, of *liefhebber der geleerdheit*.

PHILOMELA, æ. f. Virg. G. 4. 511. *Een Nachtegaal*.

PHILOMUSUS, i. m. Mart. 3. 10. 1. Φιλόμυσος. *Een beminner der geleerdheit*, of *vrye kunsten*, *een liefhebber der dichtkunde*.

PHILOSOPHIA, æ. f. Cic. Off. 2. 2. Φιλοσοφία. *De Wijsbegeerte*, of *liefde tot wijsheit*.

PHILOSOPHICUS, a, um. Cic. T. Q. 5. 41. Φιλοσοφικός. *Wysbegeerig*, *van de Wysbegeerte*, *van een Wijsbegeerigen*, *dat tot de Wysbegeerte*, of *eenen Wijzen behoort*.

PHILOSOPHOR, aris, atus sum, ari. Cic. A. Q. 4. 23. *Redeneeren*, *redenkavelen*, *de zaaken op de wijze der Wysbegeerigen onderzoeken*.

PHILOSOPHUS, i. m. Cic. T. Q. 5. 3. Φιλόσοφος. *Een Wijzen*, *Wysbegeerige*, *beminner der Wysheit*.

PHILOTECHNUS, i. n. Vitruv. præf. 6. *Konstbeminner*, *liefhebber der kunsten*.

(PHILOTHEORUS, i. m. Cic. F. 7. 16. *Een liefhebber om nieuwe landen te bezien*. 't Is Griekfch, Φιλοθέωρος. En zoo staat het by Cicero.)

PHILTRUM, i. n. Ovid. Art. 2. 105. Φίλτρον. *Liefdedrank*, *minnedrank*. Men vind dit woord niet dan in plurali.

PHILYRA, æ. Hor. O. 1. 38. 2. Φιλύρα. *Een lindeboom*. Zommige meenen dat het is, *het dunne vlies tusschen de stam en de bast*, waar op men eertyds plagt te schryven.

PHL. PHO.

PHLEGMONE, es. f. Cels. Præf. 1. Plin. H. 20. 4. Φλεγμονή. *Een gezwel met ontsteekinge verzelt*.

PHOCA, æ. f. Virg. G. 4. 395. Φώκη. *Een Zeekalf*.

PHOENICE, es. f. Plin. H. 5. 12. *Phenicien*, een Landschap in Syrien.

PHOENICIUM mare. Plin. H. 5. 12. *De Phenicische*, of *Syrische zee*.

PHOENICEUS, a, um. Ovid. M. 12. 104. Φοινίκεος. *Dat purperverwig*, of *donker rood is*.

PHOENICIAS, æ. m. Plin. H. 2. 47. *De Zuidooste wind*.

PHOENICOPTERUS, i. m. Juv. 11. 139. Suet. C. 22. 9. Φοινικόπτερος. *Een vogel met donkerroode vlengelen*. Zie ons over Suetonius.

PHOENICURUS, i. m. Plin. H. 10. 29. Φοινίκουρος. *Een roodstaertje*, om de roode staert alzoo genaamt; in den winter, *het winterkoningkje*.

(PHOENISSA, æ. f. Virg. Æ. 1. 674. *Een vrouw uit Phenicien*.)

PHOENIX, icis. m. Ovid. M. 15. 393. *De vogel Phenix*. Een vogel die van zyn soort altyd alleen is, gelyk de Dichters verzieren.

PHONASCUS, i. m. Quintil. I. O. 2. 8. Suet. A. 84. 6. Φωνασκός. *Een stemmeester*, *een die leert hoe men zyn stem zal houden*, *en het onderscheid van de maaklanken en hunne buiginge*; *een zangmeester*. Zie ons over Suetonius.

PHOSPHORUS, i. m. Mart. 8. 21. 1. Φωσφόρος. *De Morgenster*.

PHR.

PHRASIS, is. m. Quintil. I. O. 8. 1. Φράσις. *Een spreekwijze*, *de manier*, *wijze*, of *stijl van spreeken*.

PHRENESIS, i. f. Juv. 14. 136. Φρενῖτις. *Uitzinnigheit*, *krankzinnigheit*, *razerny*, *dolligheit*, *razende ziekte*.

PHRENETICUS, i. m. Cic. D. 1. 37. Φρενιτικός. *Die uitzinnig*, *krankzinnig*, of *dol is*, *die een razende ziekte heeft*.

PHRENITIS, idis. f. Cels. 3. 18. Zie Phrenesis.

PHRYGIA, æ. Hor. O. 2. 12. 22. Φρυγία. *Phrygien*. Een Landschap in klein Azien.

PHRYGIANUS, a, um. Phrygianæ togæ. Plin. H. 8. 48. *Phrygisch*, *Phrygische*, dat is, *gestikte*, of *geborduurde rokken*.

PHRYGIO, onis. m. Plaut. Au. 3. 5. 34. *Een borduurwerker*, *tapytwerker*, *stikwerker*.

PHRYGIUS. a, um. Cic. D. 1. 50. Φρύγιος. *Phrygisch*, *van Phrygien*.

PHT.

PHTHIRIASIS, is. f. Plin. H. 20. 6. Φθειρίασις. *Luitziekte*.

PHTHISICUS, i. m. Plin. H. 26. 11. Φθισικός. *Een die de teering heeft*.

PHTHISIS, is. f. Colum. 6. 14. Φθίσις. *De teering*, *een verzweering in de longe*.

PHTHONGUS, i. m. Vitruv. 5. 4. Φθόγγος. *De klankmaat van de stem*, of *van een speeltuig*.

PHY.

PHYLACA, æ. Plaut. Capt. 3. 5. 93. Φυλακή. *Een gevangenhuis*, *gevangenis*, of *kerker*.

PHYLACISTA, æ. m. Plaut. Au. 3. 5. 44. *Een stokwaarder*, *Cipier*. Plautus geeft deezen naam aan de werken koopluiden die voor de deur van hunne schuldenaars oppassen, om hunne schulden, of den prys van hunne verkofte waaren, of arbeidsloon in te maanen.

PHYMA, atis. n. Cels. 5. 28. Φῦμα. *Klieronststeeking door slijmig bloed*, zekere bloedvin, maar grooter, en ronder dan de gemeene bloedzweeren.

PHYSETER, eris. m. Plin. H. 9. 4. Φυσητήρ. *Zekere groote zeevisch*.

PHYSICA, æ. f. Cic. Fin. 3. 21. Φυσική. *De Natuurkunde*, *natuurkennis*, *natuurwete*, *kennisse van natuurlijke dingen*.

PHYSICA, orum. n. plur. Cic. Or. 34. *De natuurlijke dingen*.

PHYSICE. Adv. Cic. N. D. 3. 7. *Op eene natuurkundige wijze*, *natuurlijk*, *als een natuurkundige*.

PHYSICUS, i. m. Cic. N. D. 1. 30. *Een natuurkundige*, of *natuurkenner*.

PHYSICUS, a, um. Cic. N. D. 2. 9. *Natuurkundig*, *dat tot de natuurkunde behoort*.

PHYSIOGNOMON, onis. m. Cic. Fat. 5. Φυσιογνώμων. *Een aanzichtkenner*, *een die den aart der menschen uit het aangezicht kent*.

PHYSIOLOGIA, æ. f. Cic. D. 2. 41.

41. Φυσιολογία. *Natuurkunde, natuurredening, onderzoek der natuurlyke dingen, betrachting der natuurkunde, enz.*

PIA.

PIĀBĬLĬS, is. m. *en* f. ĭlĕ, is. n. Ovid. F. 3. 289. *Verzoenlyk, dat geboet, of verzoent kan worden.*

PIĀCŬLĀRĬS, is. m. *en* f. rĕ, is. n. *Dat men in 't werk stelt om zich met iemant te verzoenen, of te bevredigen.*

Mene piacularem esse oportet ob stultitiam tuam? Plaut. E. 1. 2. 36. *Moet ik het zoenoffer van uwe zotheit zyn? Is het wel billyk dat ik om uwe zotheit qualyk gehandelt worde?*

Piacularia sacrificia. Liv. 29. 21. *Offerhanden van verzoeninge, zoenoffers, of zoenofferhanden.*

PIĀCŬLŬM, i. n. Virg. Æ. 6. 153. Hor. O. 1. 28. 34. *Zoenofferhande, zoenoffer, al wat gedaan word om zich, of om een misdaad te verzoenen.*

Piaculum. Virg. Æ. 6. 569. *Misdaad, zonde, schelmstuk, grouwel.*

† PIĀMĔN, inis. n. Ovid. F. 2. 19. *Ontzondiging, verzoening, boetoffer, zoenofferhande.*

PIĀMENTŬM, i. n. Plin. H. 25. 9. Zie Piamen.

PIĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 28. 2. Zie Piamen.

PIC.

PĪCĂ, æ. f. Plin. H. 10. 29. *Een exter, of aakster,* zekere vogel.

PĪCĀRDĬĂ, æ. f. *Pikardyen.* Een landschap in Vrankryk.

(PĪCĀRĬĂ, æ. f. *Een pek, of pikkuil, een kuil daar in pek gekookt, of gegraaven word.* Dat 'er ook in die tyden pik gegraaven wierd, leezen wy by Plin. H. 16. 12.

Quale est vectigal picariarum? Ulp. Dig. 50. 16. 17. §. 1. *Hoedaanig is de tol, of schatting der pikkuilen?*

Insimulabantur liberi societatis ejus, quæ picarias redemerat. Cic. Cl. 22. *De kinderen onder de maatschappy, van die de pikkuilen gepacht had, wierden beschuldigt.*)

PĬCĀTŬS, ă, ŭm. Colum. 11. 2. *Bepekt, met pek besmeert, of bestreken.*

PĬCEĂ, æ. f. Virg. Æ. 9. 87. *Een pekboom.* (Meiboom de Fabr. Trirem. Ant. Rom. Tom. 12. p. 644. F. vertaalt het *een roode denneboom.*)

PĬCEĀSTĔR, tri. m. Plin. H. 14. 20. *Een wilde pekboom.*

PĬCEĀTŬS, ă, ŭm. Mart. 8. 59. 4. *Bepekt, met pek overstreeken, of besmeert.*

PĬCEŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 9. 75. *Van pek, dat pek aangaat, of zoo zwart is als pek.*

PĬCO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. Colum. 12. 18. Cato R. R. 23. *Pekken, bepekken; met pek smeeren, of bestryken.*

PĪCRĬS, idis. f. Plin. H. 21. 17. *Zekere bittere latuuw, of wilde Cichorei.*

PĪCTĀVĬŬM, ii. n. *Poitiers,* een stad in Vrankryk, de hoofdstad van Poitou.

PĪCTŎR, ōris. m. Cic. A. Q. 4. 7. *Een schilder.*

PĪCTŪRĂ, æ. f. Cic. Cl. 18. *De schilderkonst.*

Pictura. Cic. Or. 11. *Een schildery, schilderwerk.*

PĪCTŪRĀTŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 3. 483. *Met verscheide verwen beschildert.*

PĪCTŬS, ă, ŭm. *Geschildert, beschildert.* De compar. Pictior staat beneden by Cicero.

Stragulum textile magnificis operibus pictum. Cic. T. Q. 5. 21. *Een geweeven sprei, deken, of dekkleed, kostelyk met de naald gestikt, of konstig geborduurt; een gestikte sprei, of pronkdeken.*

Picta colit Spartani frigora saxi. Mart. 1. 56. 5. *Hy woont in een koel huis, dat met Spartaans, of Lacedemonisch marmer versiert is.* Plin. H. 35. 1. zegt dat dit marmer groen was.

Pictus. *Opgepronkt, versiert, opgeschikt, opgesmukt, fraai, schoon, sierlyk.*

Nihil potest esse pictius. Cic. Cl. 85. *Daar kan niet sierlyker gevonden worden; daar is niet daar meer sieraad in is.*

PĪCŬS, i. m. Plin. H. 10. 16. *Een specht,* zekere vogel.

PIE.

PĬĒ. Adv. Ter. Ad. 3. 4. 13. *Godsdienstelyk, godvruchtelyk, vroomelyk, heiliglyk.* (De superl. Piissime staat by Sen. Polyb. 34.)

Pie. Cic. Att. 6. 7. *Met ontzagh, of eerbied.* Spreekende van den plicht die wy aan onze Ouderen, en het Vaderland verschuldigt zyn.

PĬĔTĀS, ātis. f. Cic. I. R. 2. 53. *Ontzagh, eerbied, eerbiedigheit.* Een deugt zegt Cicero, die ons onzen plicht en eerbied aan onze Ouderen, en het Vaderland doet betoonen.

Pietas. Cic. N. D. 1. 41. *Godtsvrucht, Godsdienstigheit, heiligheit, vroomheit, godtvruchtigheit.*

PĬĔTĀTĬCULTRĪX, icis. f. Petron. 38. *Die ontzagh heeft voor zyne Ouderen, of eerbiedig tegens zyne Ouders is.* Hy geeft deezen bynaam aan den Oyevaar.

PIG.

PĬGENDŬS, ă, ŭm. Ovid. Her. 7. 10. *Daar men berouw, of leetwezen over moet, of behoort te hebben.*

Verba pigenda. Prop. 4. 1. 76. *Woorden daar men berouw, of leetwezen over moet, of behoort te hebben.*

PĬGĔR, gră, grŭm. *Lui, traag, vuig, vadzig, loom, langzaam.* De compar. Pigrior staat by Columella beneden, en de superl. Pigerrimus staat beneden by Cicero.

Piger ferre laborem scribendi. Hor. S. 1. 4. 12. *Die zich niet kan schikken, of zetten om eenig werk te schryven, traag om eenig werk in geschrift op te stellen.*

Ad literas scribendas pigerrimus. Cic. F. 8. 1. *Zeer traag om brieven te schryven.*

Piger in re militari. Cic. F. 7. 17. (Ad militaria opera. Liv. 21. 25.) *Die het aan behoorlyke moed in den oorlog ontbreekt; die geen hart genoeg heeft om in den oorlog te gaan.*

Campi pigri. Hor. O. 1. 22. 17. *Met ys bedekte velden, bevrore landen.*

Humor piger. Colum. 2. 2. *Een taai, lymachtig, of dik vocht.*

Palus pigra. Ovid. P. 4. 10. 61. *Een stilstaande moeras, of waterpoel.*

Pigriora remedia. Colum. 2. 18. *Slappe hulpmiddelen, langzaame, of traage geneesmiddelen.*

PĬGĔT, pigŭit, pigērĕ. Cic. Dom. 11. *Verdriet hebben, berouw, of leetwezen hebben, leet zyn.*

Hoc te facere nullo modo piguit. Ter. H. 5. 4. 20. *Gy hebt geen zwarigheit gemaakt zulks te doen.*

Negat se id pigere, Ter. H. prol. 19. *Hy zegt daar geen berouw van te hebben.*

Num facti piget? Ter. An. 5. 3. 6. *Heeft hy berouw, of leedwezen van de daad? berouwt het hem niet dat hy 't gedaan heeft?*

PĬGMENTĀRĬŬS, ii. Cic. F. 15. 17. *Een verwverkoper, of verfverkoper.*

PĬGMENTŬM, i. n. Plaut. Most. 1. 3. 106. *Verw, blanketzel,* daar de vrouwen haar aangezicht mede bestryken.

Pigmenta. *Schilder verwen, verwen om te schilderen.*

Aspersa temere pigmenta. Cic. D. 1. 23. *By geval opgekletste verwen.*

Pigmenta. *Aardige spreekwyzen in een reden.*

Sententiæ sine pigmentis. Cic. de Or. 2. 45. *Spreuken zonder versieringe, of opsmukking, onopgepronkte spreuken.*

PĬGNĔRĀTĬTĬŬS, ă, ŭm. Pompon. Dig. 46. 3. 26. *Verpandt, verbonden, in onderpand gegeeven,* van een vast goed, enz. spreekende.

Pigneratitius. Ulp. Dig. 39. 2. 15. §. 25.

§. 25. *Aan wien men iets verbonden, of in onderpand ge geeven heeft.* Van een schuldeischer spreekende.

PIGNĔRĀTŌR, ōris. m. Cic. V. 3. 11. *Die iets tot onderpand neemt, een pandneemer.*

PIGNĔRO, as, avi, ātum, ārĕ. *Verbinden, verzetten, verpanden, te pand geeven, tot onderpand stellen.*

Ex aure matris detractum unionem pigneravit ad itineris expensas. Suet. V. 7. 3. *Hy heeft een paerl uit het oorsierzel van zyn moeder, tot zyne reiskosten verpandt.*

PIGNĔRŎR, aris, atus sum, ari. Liv. 24. 1. *Iets te pand neemen.*

PIGNĔRĀTŪS, ā, ūm. Fidem militis pigneratus. Suet. Cl. 10. 7. *Als hy zich van de trouwe des krygsvolks door zyne giften verzekert had.*

PIGNŬS, ŏris. n. Mart. 12. 25. 1. *Pand, onderpand,* tot zekerheit van een schuld, *of geleent geld.*

Magnis pignoribus Lepidum Respublica obligatum tenet. Cic. A. 13. 4. *Lepidus is tot ten hoogsten aan het Gemeenebest verplicht.*

Pignus. Virg. Æ. 3. 611. *Pand, onderpand, teken, verzekering, bewys, blyk.*

Pignus amoris. Sil. 17. 353. *Een teken van vriendschap.*

Habere pignus vocis alicujus. Ovid. Her. 20. 64. *Iemants woord tot verzekering, of iemants belofte tot onderpand hebben.*

Pignora. *De kinderen.*

Quod patria careo, pignoribusque meis. Ovid. Tr. 3. 11. 15. *Dat ik niet in het vaderland en by myn kinderen ben.*

Pignus. *Pand, of geld, dat men byzet als men wed.*

Tu mecum quo pignore certes. Virg. E. 3. 31. *Zeg my waarom gy wedden wild.*

Pignus. *Een gyzelaar, of pandsman.*

Contraria pignora. Front. St. 1. 8. 6. *Gyzelaars die men ontfangt voor die men gegeeven heeft.*

PIGRĔ. Colum. 11. 1. *Traaglyk, lui, met traagheit, of luiheit, loom, langzaam.* (De compar. Pigrius staat by Plin. H. 10. 34.)

PIGRĔSCO, scis, pigrēscĕrĕ. *Lui, traag, loom, of vadzig worden.*

Mox pigrescit. Plin. H. 18. 18. *Korts daar na loopt hy langzaam,* van den Nyl spreekende.

PIGRĬTĬĀ, æ. f. Cic. T. Q. 4. 8. *Luiheit, traagheit, vadzigheit, loomheit, nalatigheit.*

PIGRŎR, aris, atus sum, ari. *Lui, traag, loom zyn; vertraagen, uitstellen, verschuiven.*

Scriberĕ ad me ne pigrere. Cic. Att. 14. 1. *Weest niet lui, of stel niet uit om aan my te schryven, schryf my met den eersten.*

PIL.

PĪLĂ, æ. f. Cato R. R. 10. *Een vyzel, of mortier,* van metaal of marmer, om iets in te stampen.

Pila. Plin. H. 11. 10. *Een styl, of zuil die het gebouw onderstennt.*

Pila. Virg. Æ. 9. 711. *Een steene sluis, beer, hoofd, of dikke muur, aan de zeehavenen,* om het geweld van de zeebaaren te stuiten.

PĬLĂ, æ. Mart. 14. 45. 2. *Een bal, kaatsbal.*

Pila ludere. Cic. de Or. 1. 16. *Kaatzen, in de kaatsbaan speelen.*

Pila. *Een kloot, of bol* van wat stoffe het ook zy.

Pilam manibus facere. Vitruv. 7. 11. *Een kloot met de hand maaken.*

PĪLĀNŪS, i. Ovid. F. 3. 129. *Een spiesdrager, voetknecht die een spies droeg by de Romeinen* Pilum *geheeten.*

PĬLĀRĬS, is. m. *en* f. ārĕ, is. n. *Dat tot de kaatsbaan behoort, dat het kaatzen betreft.*

Pilaris lusio. Stat. S. præf. 4. *Het kaatzen, 't kaatsspel.*

PĬLĀRĬŪS, ii. m. Quintil. I. O. 10. 7. *Een goochelaar, een die uit de goocheltas, of die met bekertjes speelt, en met kleine balletjes verscheide kuntjes doet.*

PĪLĀTĪM. Adv. Vitruv. 6. 11. *Met stylen, zuilen, of pylaaren.*

PĪLĀTŪS, ā, ūm. Mart. 10. 48. 2. *Met een spies gewapend,* by de Romeinen Pilum genaamt.

(Pilatus. Mart. 10. 48. 2. *Kaal, die het haair uitgetrokken is.*)

PĪLĔĀTŪS, ā, ūm. Liv. 24. 16. *Met een hoed, of muts gedekt, die een hoed, of muts draagt.*

PĪLĔNTŪM, i. n. Liv. 5. 25. Hor. E. 2. 1. 192. *Zekere hangende wagen,* byna als onze karossen, waar van de Roomsche Joffers zich bedienden.

PĬLĔŎLŪS, i. m. Colum. Arb. 25. Hor. E. 1. 13. 15. *Een kleine hoed, of muts, een hoedje, of mutsje.*

PĬLĔŪM, i. n. Plaut. Pers. 5. 82. *Een hoed, of muts.* Men vind Pileus niet dan in het opschrift van het hondert en twee en dertigste puntdicht van het veertiende boek van Martialis, als P. Gaudin aanmerkt.

Servos ad pileum vocare. Suet. T. 4. 4. Liv. 24. 32. *Den slaaven de vryheit, of den hoed der vryheit aanbieden, vryheit aan de slaaven geeven,* zoodanig een muts was het teken van vryheit by de Romeinen.

(Pileum. Lampr. Anton. Diad. 4. *Een vluitje, vliesje, of velletje, waar mede zommige kinderen geboren worden;* gemeenlyk word het *een helm* genaamt.)

PĬLĬCRĔPŪS, i. Sen. E. 56. *Die in de kaatsbaan speelt.* Zommige willen dat men hier door moet verstaan, *die pekballen wierp in het vuur dat rondom de badstooven was, als het begon uit te gaan,* maar deeze verklaringe is de beste niet. Junius meent dat het *een haairsnyder in de badstooven* was, *die in 't scheeren met de schaer klonk.*

‡ PĬLO, as, avi, ātum, ārĕ. *Haair krygen.*

Corpus meum nunc pilare primum cœpit. Afran. *by* Non. 1. 184. *Ik begon eerst haair op het lichaam te krygen.*

Pilare. Mart. 6. 56. 4. *'t Haair uittrekken, of uitplukken.*

PĬLŌSŪS, ā, ūm. Cic. Pis. 1. *Haairig, gehaairt.* De compar. Pilosior staat by den schryver van de Priap. 46. 4.

PĬLŬLĂ, æ. f. Plin. H. 16. 7. *Een balletje, bolletje, klootje, iets dat de rondte van een bal vertoont.*

PĬLŬLÆ, ārūm. Plin. H. 28. 9. *Artzenypillen, pillen.*

PĪLŪM, i. n. Cic. A. 11. 2. *Zekere werpspies,* by de Roomsche soldaaten in gebruik.

Pilum. Plin. H. 18. 10. *Een stamper.*

PĬLŪS, i. m. *Een haair, of haar, het haair.* Men spreekt de i in *'t haair* niet uit, maar schryft ze in 't woord, om 't van *haar,* van een of meer vrouwen spreekende, te onderscheiden.

Ne pilo quidem minus me amabo. Cic. Fr. 2. 16. *Ik zal my zelven daarom niet een haair te minder beminnen.*

PIN.

PĬNĂCŎTHĒCĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 2. Petron. 43. Πιναϰοθήϰη. *Een kunstkamer, een vertrek, of kamer met schilderyen versiert, of daar schilderyen in hangen.*

PĬNĀSTĔR, i. m. Plin. H. 16. 10. *Een wilde denneboom, of pynboom.*

PĪNCĔRNĂ, æ. Ascon. Cic. 89. *Een schenker.*

PĪNĔĂ, æ. Colum. 5. 10. *Een pynappel,* zommige verstaan 'er Nux onder, en maaken van Pinea een adjectivum. Zie Pineus.

PĪNĒTŪM, i. n. Plin. H. 27. 8. *Een plaats met pynboomen beplant, een pynboome bosch.*

PĪNĔŪS, ā, ūm. Virg. Æ. 11. 786. *Van den pynboom, dat den pynboom aangaat, dat van den pynboom is.*

Texta pinea. Ovid. Tr. 1. 3. 111. *Schepen,* om dat ze gemeenlyk van pynboomen hout gemaakt wierden.

Nuclei pinei. Cels. 2. 22. *De kernen uit den pynappel.*

PIN-

PĪNGO, gis, xi, pictūm, pingĕrĕ. Cic. F. 5. 12. *Schilderen.*

Mollia luteola pingit vaccinia caltha. Virg. E. 2. 50. *Zy schakeert zachte riddersfpooren met goudsbloemen.*

PĪNGUĒ, is. n. Plin. H. 11. 37. *'t Vet*, dat tusschen vel en vleesch is.

PĪNGUEDO, inis. f. Plin. H. 23. 8. *Vettigheit.*

PĪNGUEFĀCĬO, is, feci, factūm, facĕrĕ. Plin. H. 16. 44. *Vet maaken, mesten*, van een varken, ens spreekende.

PĪNGUESCO, scis, escĕrĕ. Colum. 2. 11. *Vet worden, groeijen.*

PĪNGUIS, is. m. en f. guē, is. n. Plin. H. 10. 50. *Vet, vette.* De compar. Pinguior staat by Gell. 13. 20. en de superl. Pinguissimus by Celf. 4. 6.

Pingues horti. Virg. G. 4. 158. *Vette hoven, vruchtbaare tuinen.*

Si pingue cœlum. Cic. D. 1. 57. *Indien de lucht dik, betrokken*, of *met wolken is.*

Pingue flumen. Virg. Æ. 9. 31. *Een stroom wiens water het land vruchtbaar maakt.*

Pinguis toga. Suet. A. 82. 1. Juv. 9. 28. Mart. 14. 143. *Een dikke rok, een winterrok.*

Pingui Minerva aliquid facere. Colum. 11. 2. *Iets op een lompe*, of *botte wijze doen.*

Ingenium pingue. Ovid. M. 11. 148. *Een bot, grof, dom*, of *plomp verstand.*

Cordubæ natis Poëtis pingue quoddam & peregrinum sonantibus aures suas præbebat. Cic. Arc. 10. *Hy hoorde zelf gaerne de Dichters van Kordua, hoewel dat in hun dichten verscheide plompe en vreemde zaaken waren.*

PĪNGUITĔR. Adv. Colum. 2. 2. *Vetachtig.* De compar. Pinguius staat by Ulp. Dig. 44. 2. 24.

PĪNGUITŪDO, inis. f. Colum. 2. 2. Celf. 5. 26. *Vettigheit.*

Pinguitudo soli. Vitruv. 2. 4. *De vettigheit der aarde.*

PĪNIFĔR, ĕrā, ūm. Virg. Æ. 4. 249. *Dat pynboomen voortbrengt, dat pynboomen draagt, daar pynboomen groeijen.*

PĪNNĂ, æ. Varr. R. R. 3. 7. *Een slagveêr*, of *groote veder van een vogel.*

Pinna. Varr. L. L. 4. 32. *Een pluimaadje*, of *vederbosch*, gelyk de soldaaten op den top van hunne helmen draagen.

Pinnæ. Plin. H. 9. 20. *De vinnen van visschen.*

Pinna. Celf. 7. 8. *Een wiek die men in een wonde steekt.*

Pinnæ. Varr. L. L. 4. 32. Cæf. B. G. 7. 72. 4. Curt. 9. 4. 30. *Uitsteekende punten van een muur, kanteelen*, of *kanteelingen.*

Pinna. Vitruv. 10. 13. *Het klauwier*, in een orgel of klavecimbaal.

PĪNNĂ, æ. Cic. Fin. 3. 19. Plin. H. 9. 42. *Getakte zeeschelpen*, of *zeehoorns.*

PĪNNĀTŪS, ă, ūm. Cic. N. D. 3. 23. *Gevlengelt, dat groote pennen, wieken, vlerken*, of *vlengels heeft.*

PĪNNIGĔR, ĕrā, ūm. Ovid. M. 13. 963. *Dat vinnen heeft.*

PĪNNIRĂPŪS, i. m. Juv. 3. 158. *Die den vederbosch*, of *de pluimaadje van den helm zyns vyands afrukt.*

PĪNNŌPHYLĀX, ăcis. m. Plin. H. 9. 42. *Een klein visje*, dat met een schelpvisch zwemt, en hem bytende waarschouwt, dat hy zyn schelp, die open is om de kleine visschen te vangen, fluit, die ze daar na t'zamen opeeten.

PĪNNŌTĒVES, æ. f. Cic. Fin. 3. 19. Plin. H. 9. 31. en 42. Zie Pinnophylax.

PĪNNŬLĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 52. *Een slagveertje, een kleine veer van een wiek, vlengel*, of *vlerk.*

PĪNNŬLĂ, æ. Plin. H. 9. 57. *Vinnen van visschen.*

PĪNSĀTĬO, ōnis. f. Vitruv. 7. 1. *Stooting*, of *stamping in een vyzel.*

PĪNSĬTŪS, ă, ūm. Colum. 2. 9. *In een vyzel gestooten*, of *gestampt.*

PĪNSO, is, pinsŭi, pinsūm. Vitruv. 7. 1. Pinsitūm. Colum. 2. 9. Pistūm. Plin. H. 18. 10. *In een vyzel stooten*, of *stampen*, gelyk de Ouden deeden eer dat de molens gevonden waren.

PĪNSĀRĔ humum. Varr. L. L. 4. 4. *De aarde stooten, op de aarde stampen*, als die doodgeslagen worden, stervende doen.

PĪNSŌR, ōris. m. Varr. bij Non. 2. 643. *Die in een vyzel stoot*, of *stampt.* Daar word nu Pistor gelezen.

PĪNŪS, i. Plin. H. 16. 10. *Een pynboom.* Dit woord heeft al de casus van de tweede Declinatie behalven de ablativus singularis Pinu. (Deeze ablativus word gevonden by Plin. H. 16. 43. zoo dat evenwel ook Pino by hem geleezen word H. 16. 10.) en de accusativus pluralis Pinus. Men zegt ook Pinos. zoo staat by Virg. G. 4. 112.

PIO.

PĬO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. L. L. 2. 9. *Zuiveren, een ontheiligde plaats wyen, reinigen.*

Aras piare thure. Prop. 3. 8. 19. *De altaaren met*, of *door wierook zuiveren*, of *reinigen.*

Piare delicta. Sil. 17. 559. *Misdaaden verzoenen, over de zonden verzoeninge doen.*

PIP.

PĪPĀTŪS, ūs. m. Varr. L. L. 6. 5. *'t Gepiep van jonge kiekens.*

PĪPĔR, ĕris. n. Hor. E. 1. 14. 23. Πέπερι. *Peper.*

Piperis baccæ. Vitruv. 8. 3. *Peper korren.*

PĪPĔRĀTŪS, ă, ūm. Colum. 12. 57. Petron. 34. *Gepepert.*

(Piperatus. *Bytende, steekende, scherpvinnig*, om dat de peper scherp en steekende is. Sidonius heeft dit woord in deeze beteekenisse gebruikt.

Epigrammata non pauca piperata. Sidon. E. 8. 11. *Niet weinig steekende, scherpe*, of *vinnige puntdichten.*

Quid piperatæ facundiæ illis inesse inspexi? Sidon. E. 5. 8. *Wat een steekende welsprekendheit heb ik daar in gezien?*

Piperatus. *Scherp, diefachtig, heet, driftig, bequaam om te steelen.* De verbloeming is van des pepers scherpheit en hitte ontleent, en tot de scherpe en naar zich haalende klaauwen der dieven overgebragt. Waarom ook Macrob. S. 7. 3. de dieven toeschryft Manus calidas. Of, als 't Barthius verklaart over Claud. Ruf. 2. 438, van het kruid gis, dat ook naar zyn zeggen in een oud Glossarium Arabico-Latinum piper genaamt wordt, en zeer lymachtig, kleevende en vasthoudende is, hoedanige ook de handen der dieven zyn.

Non fuit Autolyci tam piperata manus. Mart. E. 8. 59. 4. *Autolykus handen zyn zoo diefachtig niet geweest*, of *Autolykus is zoo heet, vierig*, of *driftig niet geweest om te steelen.* Ovid. M. 11. 313.. en Hyg. Fab. 201. beschryven Autolykus gauwigheit in 't steelen. Andere leezen Piceata. Maar dat kan geen plaats hebben, om dat van Pix picatus, en niet Piceatus koomen zou. En Piperata word in de oude boeken gevonden dat sommige, die 't niet verstonden, verandert hebben.)

PĪPĔRĪTIS, idis. f. Plin. H. 20. 17. Πιπερῖτις. *Peperkruid.* Een kruid dat de smaak van peper heeft.

PĪPĪLO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Catull. 3. 10. *t' Jilpen, sirken*, van musschen spreekende.

PĪPĬO, is, pipĭrĕ. Colum. 8. 5. *Piepen* als de jonge hoenderen, of kiekens.

(PĪPĬO, ōnis. m. *Een jong kieken.*

Ali ex pipionibus. Lampr. Alex. Sev. 41. *Onderhouden worden van 't geld, dat van jonge duiven komt*, of *gemaakt word.*

Pipiones vocant minores grues. Plin. H. 10. 49. *De jonge kraanen noemen ze* Pipiones. Zoo word Plinius verbetert van Salm. Lampr. Alex. Sev. 41.)

PĪPO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Varr. bij

bij Non. 2. 676. *Klokken*, als een Hen.

† PĪPŬLŬM, ī. n. *of*

PĪPŬLUS, ī. m. Plaut. Au. 3. 2. 31. *Een scheldwoord.*

PIR.

PĪRĀTĂ, æ. m. Cic. Off. 3. 29. *Een zeerover, een kaper.*

PĪRĀTĬCĂ, æ. f. *Zeerovery, kapery.*

Piraticam facere. Cic. post. red. sen. 5. *Zeerooven, op de kaap vaaren.*

PĪRĀTĬCUS, ă, ŭm. Cic. V. 5. 28. *Van een zeerover, of kaper, dat de zeeroovers, of kapers aangaat*, of *betreft.*

PĪRŬM, ī. n. Plin. H. 15. 15. *Een peer.*

PĪRŬS, ī. f. Virg. Æ. 1. 74. *Een peereboom.*

PIS.

PĪSCĀRĬĂ, æ. f. Ulp. Dig. 50. 16. 17. *Visschery, een goede vischplaats*: of als Tiraquell. Alex. Gen. 2. 12. wil, *een vyver.*

Piscaria. Varr. *bij* Perott. Corn. c. 158. *De vischmarkt*, of *vischmerkt.*

PĪSCĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van de vis*, of *visch.*

Piscarius hamus. Plaut. St. 2. 1. 17. *Visangel, angelroede om meê te visschen.*

Piscarium forum. Plaut. Curc. 4. 1. 13. Liv. 40. 51. *De vismarkt*, of *vischmerkt.*

PĪSCĀRĬŬS, ī. m. Varr. *bij* Perott. Corn. c. 158. *Een vischkoper*, of *vischverkoper.*

PĪSCĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. Off. 1. 42. *Een visser*, of *visscher.*

PĪSCĀTŌRĬŬS, ă, ŭm. *Visschers, van een visscher.*

Piscatoria navis. Liv. 23. 1. *Een pink, visschers boot*, of *schuit, een visschuit.*

PĪSCĀTRĪX, īcĭs. f. Plin. H. 9. 42. *Een soort van visch, die op kleine visjes aast.* Dikwils genoemt Rana piscatrix.

PĪSCĀTŬS, ūs. m. Plin. H. 6. 22. *Het visschen, de visschery*, of *visvangst.*

Piscatus. *De vangst van de vis, vis die men gevangen heeft, de zoô.*

Piscatus tibi hodie evenit bonus. Plaut. B. 1. 1. 69. *Gy hebt van daag een goede vangst gehad*, of *wel gevangen*, eigentlyk. Oneigentlyk. *U is van daag een rijke pot voor gekoomen.*

PĪSCĬCŬLŬS, ī. m. Cic. N. D. 2. 48. Celf. 3. 22. *Een kleine vis, visje, katvis.*

PĪSCĪNĂ, æ. f. Varr. R. R. 3. 3. Cic. Fr. 3. 7. *Een vispot, vyver, bouwer, kaar.*

Piscina. Tac. H. 5. 12. 1. *Een waterbak, een bak daar men water in bewaart om te drinken.*

Piscina. Plin. E. 5. 6. 25. *Een water om in te baaden.*

Piscinæ pecorum. Colum. 1. 6. *Een waterbak om het vee te drenken.*

Piscina. Plin. H. 34. 12. *Een waterbak, waterkuip, een groote bak*, of *kuip om water in te bewaaren.*

PĪSCĪNĀRĬŬS, ĭī. m. Cic. Att. 1. 20. *Een liefhebber om visch in vyvers, enz. te houden.*

PĪSCĬS, ĭs. m. Cic. N. D. 2. 51. *Een vis*, of *visch.*

Pisces. Colum. 11. 2. Cic. N. D. 2. 43. *Het gesternte de visscen* genaamt, in den tekenkring.

PĪSCŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Cic. Off. 3. 14. *Visschen, visch vangen.*

Piscari in aëre. Plaut. Af. 1. 1. 86. *In 't wagenspoor visschen; vergeefschen arbeid doen, zyn tijd verliezen*, of *onnut verslyten.*

PĪSCŌSŬS, ă, ŭm. Ovid. F. 3. 581. *Vol vis, daar veel vis is, visryk.*

PĪSCŬLĔNTŬS, ă, ŭm. Plaut. R. 4. 2. 2. *Vischrijk, vol visch, daar veel vis is.* (De superl. Pisculentissimus staat by Solin. 4.)

PĪSO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Varr. R. R. 1. 63. *Slaan, stooten, stampen.*

PĪSSĀSPHĀLTŬS, ī. f. Plin. H. 35. 15. Πισσάσφαλτος. *Pek met Jodenlijm vermengt.*

PĪSTĀCĬŬM, ĭī. n. Plin. H. 13. 5. πιστάκιον. *Pistachie*, Zekere soort van nooten.

PĪSTĪLLŬM, ī. n. Plaut. Au. 1. 2. 17. *Een stamper.*

PĪSTĪLLŬS, ī. m. Nov. *bij* Non. 3. 182. *Een stamper.*

PĪSTŎR, ōrĭs. m. Cic. Fin. 2. 8. *Een bakker, korenstamper.*

Pistor dulciarius. Mart. 14. 222. Apul. M 10. 244. *Een suikerbakker, banketbakker, koekebakker, pasteibakker.*

PĪSTŌRĬŬS, ă, ŭm. Plin. H. 18. 11. *Van een bakker*, of *pasteibakker.*

Opus pistorium. Celf. 2. 18. *Gebak, een bakzel.*

PĪSTRĪLLĂ, æ. f. Ter. Ad. 4. 2. 45. *Een molentje, kleine molen, een handmolen.*

(PĪSTRĪNĂ, æ. Plin. H. 18. 9. *Een bakkers winkel, een bakkers huis.*)

PĪSTRĪNĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Colum. 7. 9. *Van een molen, dat een molen aangaat*, of *tot een molen behoort.*

PĪSTRĪNĀRĬŬS, ĭī. m. Ulp. Dig. 16. 3. 1. §. 9. *Een molenaar.*

PĪSTRĪNĔNSĬS, ĭs. m. *en* f. sĕ, ĭs. n. Suet. C. 39. 1. *Van een molen, dat tot een molen behoort*, of *dat de bakkery aangaat.*

PĪSTRĪNŬM, ī. n. Cic. de Or. 1. 11. *Een molen*, of *plaats daar het koren bij de Ouden gestampt wierd.*

Homo pistrino dignus. Ter. H. 3. 2. 19. *Een quant die verdient in den molen te arbeiden*, of *om in het stamp- of molenhuis verzonden*, of *verbannen te worden.*

PĪSTRĪX, īcĭs. f. Cic. Flor. 3. 5. 16. *Een vervaerlyke groote zeevis.*

(PĪSTRĪX, īcĭs. Lucill. *bij* Varr. L. L. 4. 31. *en* Fest. in Mamphula. *Een korenstampster, een bakster.* Koren te maalen, of te stampen, en brood te bakken was eertyds het werk van de vrouwen by de Romeinen. Plin. H. 18. 11.

Pistrix. Cic. Arat. 398. *Zeker gesternte.*)

PĪSTŪRĂ, æ. f. Plin. H. 18. 10. *Het stampen, stooten, maalen.*

PĪSTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 18. 10. *Gestampt, gestooten, fijn gemaalen.*

PĪSŬM, ī. n. Colum. 2. 10. Plin. H. 18. 12. *Een erweet*, of *ert.*

PIT.

PĪTHĒCĬŬM, ĭī. n. Plaut. M. G. 4. 1. 42. Πιθήκιον. *Een meerkat, een lelyk wyf.*

PĪTHĪSSO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Ter. H. 3. 1. 48. *Wijn proeven, een weinig wyn in den mond neemen om ze te proeven.*

PĪTTĀCĬŬM, ī. n. Celf. 3. 10. *Een pleister*, of *een doek met zalf besmeert.*

Pittacium. Petron. 35. *Een opschrift*, of *briefje*, dat men aan een flesch hangt daar de hoedaanigheit van het nat, dat 'er in is, op geschreven staat. Zie Salm. over Lampr. Alex. Sev. 912.

PĪTŪĪTĂ, æ. f. Cic. T. Q. 4. 10. 1. 24. *Snotterigheit, snot, slym.*

Pituita. Celf. 1. 3. *De pip*, een hoenderziekte.

PĪTŪĪTĀRĬĂ, æ. f. Plin. H. 23. 1. *Luiskruid.* Een kruid dat het overtollige vocht in den mond opdroogt.

PĪTŪĪTŌSŬS, ă, ŭm. Cic. Fat. 4. *Snotterig, slijmig, slymerig, slymachtig.*

PĪTYŎCĂMPĒ, ēs. f. Plin. H. 23. 4. Martian. Dig. 48. 8. 3. §. 3. Πιτυοκάμπη. *Een pijnrups*, of *pijnrup, een vergiftige worm in de pijnboomen.* ('t Is een Grieksch woord, t'zamen gezet, als Alex. Gen. 2. 10. ons leert, uit πίτυς, *een pijnboom*, en κάμπη, *een rupse*, dat deeze wormen in de pynboomen groeijen getuigt ook Plin. H. 29. 4. en noemt ze daarom Erucas pinorum H. 23. 2.)

PIU.

PĪŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 1. 224. *Gods-*

Godsdienstig, *Godvruchtig*, *heilig*, *vroom*. Cic. A. 13. 19. schynt Antonius te beschuldigen, van een nieuw woord gemaakt te hebben, als by Piissimus zegt: 't heeft nochtans naderhand stant gehouden, als uit de getuigenissen van de volgende Schryveren blykt. (Curt. 9. 6. 17. Flor. 4. 7. 15. Sen. Pol. 26. en 36. Cont. 27. Tac. Agr. 43. 7. Auson. Grat. Act 235. Apul. M. 9. 220. Hygin. Fab. 254. Ammian. 26. 10. Scaev. Dig. 34. 4. 30. §. 4. als mede uit de opschriften van ons vergadert over Curtius.)

Lucus pius. Hor. O. 3. 4. 6. *Een bosch daar de Goden antwoord gaven*, *een heilig*, of *gewijd bosch*.

Ad mercedem pii sumus, ad mercedem impii. Sen. E. 115. *Wij zijn godvruchtig*, of *godloos*, *naar dat wy 'er voordeel by hebben*.

Pius in parentes. Cic. Off. 3. 23. *Godsvruchtig omtrent zijne Ouderen*; *die liefde en achting voor zyne Ouders heeft*.

Pius. *Heilig*, *onnozel*, *onschuldig*, *oprecht*, *eenvoudig*.

Fraus pia, Ovid. M. 9. 710. *Een eenvoudig*, of *heilig bedrog*.

(Pius. *Lieflijk*, *aangenaam*.

Pium cœlum. German. Arat. 266. *Een aangenaame lucht*.)

PIX. PLA.

PĪX, Icĭs. f. Plin. H. 16. 12. *Pek*.

PLĀCĀBĬLĬS, ĭs. m. en f. ĭlĕ, ĭs. n. Cic. Her. 4. 47. *Verzoenbaar*, *dat ligtelijk verzoent*, *bevredigt*, of *gestilt word*.

Id nosmet indicare placabilius est. Ter. Ph. 5. 8. 68. *Wij zullen hem ligter bevredigen*, *zoo wij hem dat zelfs zeggen*.

PLĀCĀBĬLĬTĀS, ātĭs. f. Cic. Off. 1. 25. *Goedaardigheit*, *verzoenbaarheit*, *bereidwilligheit om iemant iets te vergeeven*, of *met hem te verzoenen*.

(PLĀCĀBĬLĬTĔR. Adv. Gell. 7. 3. *Op een verzoenlyke wyze*.)

PLĀCĀMĔN, ĭnĭs. n. Liv. 7. 2. *Dat gedaan word tot verzoeninge*, of *bevrediging*, *dat verzoent*, of *bevredigt*.

PLĀCĀMĔNTŬM, I. n. Plin. H. 8. 47. Zie Placamen.

PLĀCĀTĒ. Adv. Cic. F. 6. 1. *Zachtelijk*, *zonder ontroering*, *zonder zich te ontstellen*, *vreedzamelijk*, *stilletjes*.

Placatius ferre. Cic. F. 6. 13. *Geduldiger verdraagen*.

PLĀCĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. T. Q. 4. 28. *Bevrediging*, *verzoening*.

PLĀCĀTŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 3. 6. *Verzoent*, *bevredigt*, *te vreden gestelt*. De compar. Placatior staat by Liv. 37. 45. en de superl. Placatissimus by Cic. T. Q. 1. 41.

Placatus. Cic. T. Q. 5. 6. *Zacht*, *zachtzinnig*, *zonder toorn*, of *gramschap*, *lydzaam*, *geduldig*.

Placatus. *Stil*, *gerust*, *onberoert*, *vreedzaam*.

Res placatæ & minime turbulentæ. Cic. Or. 19. *De zaaken zijn in eenen stillen en gerusten staat*.

Procella placata. Prop. 1. 17. 7. *Een gestilt onweêr*.

PLĀCĔNS, entĭs. omn. gen. Hor. O. 2. 14. 21. *Behaaglijk*, *aangenaam*, *bevallig*.

PLĀCĔNTĂ, æ. f. Hor. E. 1. 10. 11. *Een pangebak*, *koek*, *pannekoek*, *taart*, *vlade*, *enz*.

PLĀCĔNTĬĂ, æ. f. Apul. Phil. Mor. 2. 15. *Poginge om te behaagen*.

PLĂCĔO, ēs, cŭī, cĭtum, cērĕ. *Behaagen*, *vergenoegen*, *behaaglijk*, of *aangenaam zyn*.

Placere facie alicui. Ovid. Her. 6. 83. *Om zyne schoonheit iemant behaagen*.

Nunquam mihi minus quam hesterna die placui. Cic. de Or. 2. 4. *Ik heb van my zelve nooit minder dan gisteren voldaan geweest*.

Medico quid placeat videbis. Cic. F. 16 5. *Gij zult zien wat het gevoelen des Geneesmeesters zal zyn*, of *wat de Geneesheer zal zeggen*.

Postridie placuit ut breviter sententias diceremus. Cic. F. 1. 2. *Wy hebben goed gevonden*, *om 's anderen daags ons gevoelen met weinige woorden te uiten*.

PLĂCĬDĒ. Adv. Cic. Or. 27. *Zoetjes*, *met gemak*, *gerustelijk*. (De compar. Placidius staat by Sall. B. C. 39.)

Placide ire. Plaut. Ps. 1. 3. 14. *Zoetjes*, of *op zijn gemak gaan*.

Placide. *Geduldiglyk*, *met geduld*, *lydzaamlyk*.

Ferre placide injuriam. Cic. V. 2. 34. *Met geduld een ongelyk verdraagen*.

PLĂCĬDĬTĀS, ātĭs. f. Gell. 13. 21. Varr. R. R. 2. 1. *Zagtzinnigheit*, *goedaardigheit*, *vreedzaamen aart*.

PLĂCĬDŬS, ă, ŭm. Cic. S. 5. *Vreedzaam*, *goedaardig*, *zagtzinnig*. De compar. Placidior staat by Vitruv. 9. 4. en de superl. Placidissimus by Sen. E. 91.

Mare placidum. Virg. E. 2. 26. *Een stille*, of *kalme zee*.

Dies placidus. Plin. E. 5. 6. 14. *Een zoete*, *schoone*, *lieflijke*, of *aangenaame dag*.

Dare se alicui placidum. Ovid. F. 1. 17. *Iemant met zagtigheit handelen*, *zich zagtzinnig*, of *goedaardig tegens iemant toonen*.

PLĂCĬTĂ, ōrŭm. n. plur. Plin. H. 14. 22. *Gevoelens*, *besluiten*, *meeningen*, van Artsen, Wysbegeerigen, enz. Thans ook *plakkaten*.

PLĂCĬTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. B. 4. 10. 5. *Behaagen*, *wel gevallen*, *aangenaam zijn*.

PLĂCĬTŬS, ă, ŭm. Ovid. Her. 17. 98. Colum. Præf. 1. *Dat behaagt heeft*, *dat aangenaam geweest is*. (De superl. Placitissimus staat naar de verbeteringe van Gronovius by Just. 18. 5. 9.)

Ubi cognitæ, placitæ sunt. Ter. Hec. prol. 2. 13. *Zoo haast ze in 't licht quamen*, *uitquamen*, of *bekent wierden*, *zijn ze aangenaam geweest*. Spreekende van zyne blyspeelen.

PLĀCO, ās. āvi, ātŭm, ārĕ. *Bevredigen*, *te vreden stellen*, *verzoenen*, *vermurwen*, *verbidden*.

Deos placare. Cic. Font. 10. *De Goden verzoenen*, of *bevredigen*.

Nunquam animo placari in eum potuit. Nep. 16. 5. 2. *Hy heeft het hem nooit willen vergeeven*; *hy heeft nooit in zyn gemoed met hem konnen verzoenen*.

Placare aliquem Reipublicæ. Cic. C. 2. 8. *Iemant met het Gemeenebest verzoenen*.

Placare æquora. Virg. Æ. 1. 146. *De zee stillen*, *kalm*, of *stil maaken*.

Esca placavit iratum ventrem. Hor. S. 2. 8. 5. *De spyze heeft den honger gestilt*.

PLĀGĂ, æ. f. Cic. V. 5. 51. *Een wonde*, *een quetzuur*.

PLĀGĂ, æ. *Een stok*- of *zweepslag*, *een slag met een stok*, *zweep*, *enz*.

Nulla alia vox inter dolorem crepitumque plagarum audiebatur, nisi hæc, &c. Cic. V. 5. 62. *Men hoorde geen andere woorden onder 't pynigen*, *en 't gesnerk der slagen die hij kreeg*, *dan deeze*, *enz*.

Plaga. Plin. H. 12. 25. *Een insnijding*, of *snee in een boom*.

PLĀGĂ, æ. Cic. D. 2. 13. Virg. Æ. 7. 226. *Een land*, *landschap*, *gewest*, *oord*, *landstreek*, *kust*, of *gedeelte der waereld*.

Plaga. Varr. bij Non. 14. 5. *Een ledde*, *sprei*, *pronkdeken*, *tafelkleed*.

PLĂGÆ, ārŭm. Cic. Off. 3. 17. Virg. Æ. 4. 131. *Netten*, of *strikken*, om wild te vangen.

PLĀGĬĀRĬŬS, ii. Ulp. Dig. 47. 2. 52. §. 12. *Een die een vrij persoon*, of *een ander mans slaaf koopt en verkoopt*, of *bij dien zich ophoud*; of *die een slaaf raad om van zijn meester wech te loopen*. Alzoo genaamt om dat de wet Fabia zoodanige doemde om gegeesselt te worden.

Plagiarius. Mart. 1. 53. 9. *Een uitgever van een anders werk voor het zijne*.

PLĀGĬGĔR, ă, ŭm. Plaut. Ps. 1. 2. 20. *Tot slagen geboren*, *die dikwils geslagen word*, van een slaave spreekende.

(PLĀ-

(PLĂGĬGĔRŬLUS, ă, ŭm. Plaut. Most. 4. 1. 19. *Die veel slagen uitstaat, die dikwils geslagen word.*

PLĂGĬŪM. ii. n. Afr. Men. Dig. 49. 16. 5. §. 2. *Menschen dievery.*)

PLĂGŌSUS, ă, ŭm. Hor. E. 2. 2. 70. *Straf, hard, wreed, die vermaak schept in iemant te straffen*, van een Schoolmeester spreekende.

PLĂGŬLĂ, æ. f. Liv. 39. 6. *Een klein dekkleed, tafelkleed, sprei.*

Plagula Plin. H. 13. 12. *Een blad papier.*

(Plagula. *Een gordijn, een behangsel.*

Plagulis dimotis cœlum suspicere. Suet. Tit. 10. 3 *Het behangsel verschoven hebbende, naar den hemel zien.*)

PLĂNCĂ. æ. f. *Een plank.*

Per raritatem plancarum transflucentibus fluviis. Plin. H. 8. 43. *Het water van den stroom dwars door de openingen van de planken, die niet wel zyn gesloten, doorschynende.* Zie Harduinus.

PLĀNCTŬS, ûs. m. Lucan. 2. 24. *Het slaan op de borst, uit droefheit.*

Planctus. Sen. H. O. 4. 1544. Stat. S. 5. 5. 53. *Gekryt, gejammer, gekerm, gezucht, gehuil, geween.*

PLĀNĒ. Adv. *Klaarlyk, openbaarlyk, duidelyk, zonneklaar, middagklaar.* De compar. Planius staat by Cic. de Or. 1. 61. en de superl. Planissime by Cic. Att. 9. 10.

Plane video. Plaut. Trin. 4. 3. 64. *Ik zie klaarlyk, duidelyk, of voor myn oogen.*

Plane loqui. Cic. Fin. 2. 5. *Klaarlyk, duidelyk, of verstaanlyk spreeken.*

Plane. *Volkomentlyk, geheelyk, ganschelyk, t'eenemaal.*

Si te habebo, non videbor plane periisse. Cic. F. 14. 4. *Indien ik u mag, of kan hebben, zal ik niet heel ongelukkig zyn.*

PLĀNGO, gis, xi, ctum, gĕrĕ. *Slaan, kloppen.*

Plangere pectora palmis. Ovid. Am. 2. 6. 3. *Zich met de hand voor de borst slaan; met de hand op zyn borst kloppen; misbaar maaken met op de borst te kloppen.*

Plangere. Lucret. 2. 1155. *Slaan, klotzen, met geweld storten.* Spreekende van de zeebaaren die tegens de rotzen aanslaan, *of* die op de strand gebroken worden.

Plangere. *Huilen, kryten, kermen, zich beklaagen, weenen, droevig, of rouwig zyn, beweenen, beschreyen.*

Plangere aliquem. Stat. S. 5. 3. 44. *Iemants dood beweenen.* Sua damna. Stat. Th. 11. 117. *Zyn schade beweenen, of beschreijen.*

PLĀNGŎR, ōris. m. Cic. Or. 38. *Gehuil, gekryt, droefheit, misbaar, gekerm, geklag.*

PLĀNGUNCŬLĂ, æ. f. Cic. Att. 6. 1. *Een kleine pop, een popje.*

PLĀNĬLŎQUUS, ă, ŭm. Plaut. Truc. 4. 4. 11. *Die zyn gedachten klaar en net uitdrukt, die openhartig spreekt.*

PLĀNĬPĒS, ĕdis. m. Quintil. I. O. 5. 11. Gell. 1. 11. *Blootvoeter, een soort van tooneelspeelders, die blootvoets voor den dag quamen.*

(PLĀNĬTĀS, ātis. Tac. O 24. 5. *Klaarheit, duidelykheit, baarblykelykheit.*)

PLĀNĬTĬĂ, æ. Vitruv. 8. 7. *Vlakte, gelykheit, effenheit, een gelyke oppervlakte.*

PLĀNĬTIĒS, ei. f. Zie Planitia.

Speculi planities. Lucret. 4. 295. *Een zuiver en glad geslepen spiegelglas.*

Æquata agri planities. Cic. V. 4. 48. *Een vlakte, of vlak land, een plaats die vlak, effen, of gelyk is.*

PLĀNTĂ, æ. Plin. H. 7. 2. *De voetzool, het onderste vlak van de voet.*

Planta. Plin. H. 17. 10. *Een gewas, aardgewas, een boom, of kruid.*

Planta. Cic. S. 15. *Een heester, of laag boomtje,* bequaam om geplant te worden.

PLĀNTĀGO, ĭnis. f. Plin. H. 25. 8. *Weegbladen, weegbree.* Zeker kruid.

(PLĀNTĀRĬS, is. m. en f. ĕ, is. n. *Het onderste, of de onderste vlakte van de voet; al dat 'er toe behoort.*

Summa pedum propere plantaribus illigat alis. Stat. Th. 1. 304. *Hy trekt zyn hielvlerken, of gevleugelde schoenen aan,* van Merkurius spreekende.

PLĀNTĀRĬŬM, ii. Virg. G. 2. 27. *Een jong boomtje,* dat men uittrekt om te verplanten.

Plantarium. Plin. H. 13. 4. *Een planthof, plantzoen, queekery, entery; een plaats daar men jonge boomen aanqueekt.*

PLĀNTĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 21. 4. *Planting, pooting.*

PLĀNTĬGĔR, ă, ŭm. Plin. H. 13. 8. *Dat bequaame looten draagt om verplant te worden,* van eenen boom spreekende.

PLĀNTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 17. 10. *Planten, pooten, zetten.*

PLĀNŬS, ă, ŭm. Cic. Cæc. 17. *Glad, gelyk, effen, dat niet rouw is, vlak.* (De compar. Planior staat by Liv. 21. 7. en de superl. Planissimus by Cic. Rull. 2. 35.)

Ager planus. Varr. L. L. 4. 4. *Onvruchtbaar, of ongebouwt land.*

Planus. Cic. N. D. 2. 18. *Dat een platte grond, of oppervlakte heeft, vlak land.* Een woord der Landmeetkonst.

Plani pisces. Plin. H. 9. 24. *Platte visschen,* als bot, tongen, scharren, schollen, enz.

Planus. Cic. T. 26. *Klaar, openbaar, bekent, kenbaar, kenbaar.*

Aliquid planum facere. Cic. S. R. 19. *Een zaak verklaaren, of ophelderen; maaken dat iets ligt te bevatten is; iets uitleggen, of licht byzetten.*

Planam viam facere ad honores quærendos. Plaut. Trin. 3. 2. 19. *Den weg baanen om tot groote eerampten te koomen.*

Conclavia quæ sunt plano pede. Vitruv. 7. 4. *Vertrekken die nevens de grond, of gelykvloers zyn.*

Hoc tibi de plano possum promittere. Lucret. 1. 412. *Ik kan u dat vastelyk belooven.*

De plano libellus dari potest. Papin. Dig. 38. 5. 11. §. 6. *Het verzoekschrift kan den Rechter gegeeven worden, eer hy op den Rechterstoel gezeten is.*

(PLĀNŬS. Cic. Clu. 26. Hor. E. 1. 17. 59. *Een bedrieger, schurk, deugniet.*)

PLĀSMĂ, ătis. Pers. 1. 17. *Zekere drank om een heldere stem te krygen,* die de Ouden dronken als ze een rede voor 't volk zouden doen.

(Plasma. Auson. E. 10. 2. *Een verdichtzel, of verziersel.*)

PLĀSTĒS, æ. m. Plin. H. 35. 12. *Een boetzeerder, een die beelden, of andere werken van leem, of klei maakt, of boetzeert; een pottebakker.*

Plastes. Petron. 48. *Allerlei slag van beeldsnyders, of beeldhouwers.*

PLĀSTĬCĒ, ēs. f. Plin. H. 35. 12. *Boetzeerkonst, de konst van beelden, of andere werken uit leem, of klei te maaken, of te boetzeeren.*

PLĀSTĬCŬS, ă, ŭm. Vitruv. 1. 1. *Dat de boetzeerkunst aangaat, dat tot het boetzeeren behoort.*

PLĀTĂLĔĂ, æ. Cic. N. D. 2. 49. *Een Pellikaan.* Zekere vogel.

PLĂTĂNĬNŬS, ă, ŭm. Colum. 12. 16. *Van een plaanboom.*

PLĂTĂNŌN, ōnis. Vitruv. 5. 11. Mart. 9. 48. 1. *Een plaanboom bosch, of plaats daar veel plaanboomen wassen.*

PLĂTĂNŬS, i. f. Cic. de Or. 1. 7. Πλάτανος. *Een plaanboom, of Ahornboom.*

PLĂTĒĂ, æ. Ter. An. 4. 5. 1. *Een groote, wyde, of breede straat.* Men kan de tweede lettergreep in een vaers kort maaken.

Platea. Plin. H. 10. 40. *Een Pellikaan.* Een vogel zoo genaamt om dat hy een heele breede bek heeft.

PLAŬDO, is, si, sum, plaudĕrĕ. Cic. Att. 16. 2. *In de handen klappen,*

tot teken van vreugde, *of goedkeuringe.*

Plaudere sibi. Plin. E. 9. 14. 1. *Zich zelven vleijen, kittelen, of behaagen.*

Plaudere aliquem. Stat. S. 5. 3. 90 Alicui. Cic. Att. 2. 19. *De handen tot lof van iemant te zamen klappen: iemant prijzen, of roemen.*

Plaudit pennis perdix. Ovid. M. 8. 238. *De patrijs, of 't veldhoen klapt met de wieken.*

Pedibus plaudere choreas. Virg. Æ. 6. 644. *Danssen.*

(Plaudere. *Weeven, den inslag op 't weefstouw vast in de scheering slaan.*

Non Libyco molles plauduntur pectine telæ. Virg. C. 197. *De zagte webben worden niet geweeven, of ingeslagen met een kam uit Libyen.)*

PLAUSĬBĬLĬS, ĭs. m, *en* f. lĕ, ĭs. n. Cic. Div. 3. *Behaaglyk, daar men behagen in schept, daar men goed genoegen in vind, dat het volk aangenaam is, loffelyk, prijslyk.*

PLAUSŎR, ōrĭs. m. Hor. E. 2. 2. 130. *Die iets goedkeurt, of prijst met handgeklap.*

PLAUSTRŬM, ĭ. n. Cic. D. 1. 27. *Een wagen.*

PLAUSŬS, ă, ŭm. *Al daar men slaande een gerucht mee maakt.*

Plausis circumvolat alis. Ovid. M. 14. 577. *Hy vliegt rondom, klappende met zijne vleugelen.*

PLAUSŬS, ūs. m. Cic. D. 1. 28. *Goedkeuring, of prijzing met handgeklap.*

Plausus. Cic. D. 2. 26. *'t Geklap, of 't slaan,* van vleugelen, enz. spreekende.

PLE.

PLĒBĔCŬLĂ, æ. f. Cic. Att. 1. 16. *Het gemeene, of slechte volkje, het grauw, janhagel.*

PLĒBĒJŬS, ă, ŭm. Cic. F. 9. 21. *Van het gemeene volk, of dat het gemeene volk aangaat.*

Plebejus. Plin. H. 13. 4. *Gemeen, slecht, daar niets byzonders in steekt, dat niet uitsteekend, of byzonders is, dat geen opmerkinge verdient, of waerdig is.*

Plebejus sermo. Cic. F. 9. 21. *Een slechte, plompe, of botte spreekwijs, daar geen aardigheit, of sierlykheit in is.*

Amictus plebejus. Prop. 2. 19. 81. *Een slecht, of grof kleed.*

PLĒBĬCŎLĂ, æ. Cic. Rull. 2. 31. Liv. 3. 68. *Die het gemeene volk toegedaan is, die 't met het volk houd.*

PLĒBISCĪTŬM, ĭ. n. Cic. Dom. 17. *Een wet, of willekeur van het gemeene volk gemaakt.*

PLEBS, plēbĭs. f. Cic. Mil. 35. *Het gemeene volk, het volk, de gemeente.* Men vind by de beste Schryvers Plebes in nominativo singulari.

PLECTĬLĬS, ĭs. m. *en* f. lĕ, ĭs. n. Plaut. B. 1. 1. 37. *Buigzaam, taai, dat men ligtelyk kan buigen, of vlechten,* van een lauriertak spreekende daar men een krans van maakt.

PLECTO, ĭs, plectĕrĕ. Ter. Ph. 1. 4. 43. *Straffen.* Het præteritum Plexi en Plexui zyn weinig in gebruik.

Plecti capite. Cic. L. L. 3. 20. *Met de dood gestraft worden.*

‡ PLECTO, ĭs, plexŭm, plectĕrĕ. Ovid. Pis. 169. *Vlechten, strengelen, breyen.*

PLECTRŬM, ĭ. n. Hor. O. 2. 1. 40. *Een strijkstok,* van een viool, enz.

(Plectrum linguæ. Suet. Cl. 30. 3. Palati. Prud. Περὶ στεφ. 10. 6. *De tonge,* om dat de Ouden pleegen te zeggen, dat de tonge een strykstok gelykt, als Cicero zegt N. D. 2. 59.)

PLĒJĂDĒS, *of*

PLEIĂDĒS, ŭm. Ovid. F. 3. 105. *De zevenster, 't zevengesternte,* dit zyn zeven sterren, die den bequamen tyd van de scheepvaart aan de Ouden te kennen gaven.

PLĒNE. Adv. Cic. D. 2. 1. *Volkomentlyk, t'eenemaal, ten vollen, geheelyk, ganschelijk.* De compar. Plenius staat by Hor. E. 2. 2. 10. en de superl. Plenissime by Cels. 1. 3.

PLĒNĬLŪNĬŬM, ĭĭ. n. Colum. 11. 2. *Volle maan, de tijd als de maan vol is.*

PLĒNĬTĀS, ātĭs. f. Cibi plenitas. *Overvloed van kost, of spijze.*

Infirmare corpora cibi plenitate. Vitruv. 1. 4. *Het lichaam door te veel voedzel verzwakken.*

Aër imminuit plenitates. Vitruv. 5. 9. *De lucht neemt het overtollige, of dat de natuur bezwaart, wech.*

Plenitas humoris. Vitruv. 6. 1: 7. 8. *Overvloedigheit, of overtolligheit van vochten.*

PLĒNĬTŪDO, ĭnĭs. f. *Dikte, dikheit, zwaarlyvigheit, gezetheit.*

Homo crescit in longitudinem, deinde ad plenitudinem. Plin. H. 11. 37. *De mensch groeit eerst in de lengte, daar na in de dikte.*

Plenitudo cujusdam vocis. Cic. Her. 4. 20. *Kracht, of nadruk van een woord.*

PLĒNŬS, ă, ŭm. *Vol, boordevol, streekevol.* De compar. Plenior staat by Liv. 6. 18. en de superl. Plenissimus by Cic. Dom. 10.

Orator plenus. Cic. de Or. 3. 4. *Een zinrijk Redenaar.*

Plenus Orator. Cic. de Or. 1. 13. *Een volmaakt, of volkomen Redenaar.*

Annus plenus. Hor. O. 3. 18. 5. *Een vol, geheel, gansch, of rond jaar.*

Plena manu. Cic. Att. 2. 25. Sen. B. 1. 7. *Met voller hand, mildadiglyk, heel mildelyk, ryckelyk.*

Exigere ab aliquo plenam operam. Quintil. I. O. 3. 1. *Van iemant eischen alles wat hem voorgeschreven is, 't volle werk van iemant eisschen, of vorderen.*

Ad plenum nosse caussam. Ascon. Cic. 23. *Een volkome kennisse van een zaak hebben, iets in den grond kennen, een grondige wetenschap ergens van hebben.*

Pleno gradu. Sall. B. J. 98. *Met groote schreeden.*

Plenus ætatis. Plaut. Merc. 3. 3. 13. (Annis. Plin. E. 2. 1.) *Heel oud, van hoogen ouderdom, of jaaren, stokoud.*

Cohortes plenissimæ. Cic. F. 3. 6. *Volle krijgsbenden.*

(Legio plenissima. Cæs. B. G. 3. 22. *Een volle keurbende.)*

Plenus. Cels. 1. 3. *Vollyvig, zwaarlyvig, grof, gezet.* Spreekende van een mensch die te vet is.

Cibus plenior. Cels. 3. 20. *Spijze die veel voedzel geeft, heel voedzaame spijze.*

(Plenus. *Lang, groot.*

Tres uno die a te accepi epistolas: unam brevem, duas pleniores. Cic. F. 11. 12. *Ik heb op eenen dag drie brieven van u ontfangen: eene korte, twee langere.*

Plenus. *Stomp, bot, plomp,* eigentlyk en oneigentlyk.

Dentes plenos habeo. Plaut. Curc. 2. 3. 39. *Ik heb stompe tanden: ik heb in lang niet gegeeten, waar door myn tanden zijn beslagen,* gelyk die dingen, die niet gebruikt worden, beslaan, *of* verroest, en als stomp worden.

Vir plenus multa caligine operis. Stat. Th. 2. 685. *Een man die bot en blind is door de donkerheit van 't werk.*

Plenus. *Opgepropt vol, daar niet kan by gedaan worden.*

Plena mensa. Plaut. Men. 1. 1. 13. Prop. 2. 13. 5. *Een volle tafel; een tafel zoo vol dat 'er geen schotelen meer op staan konnen.*

Plenus. *Zwanger, zwaar, bevrucht,* van een vrouw spreekende.

Cum te pulchre plenam aspicio, gaudeo. Plaut. Am. 2. 2. 49. *Ik verblyde my terwyl ik zie dat gy zwanger zyt.*

Plenus. *Dik, vleezig.*

Julius Cæsar fuit ore paullo pleniore. Suet. J. 45. 1. *Julius Cæsar is wat dik, of vleezig van mond geweest.)*

PLĒRĪQUĔ, plērăquĕ, plērăquĕ. Cic. N. D. 2. 21. *De meesten hoop, de*

de meeste menigte, de meeste, zeer veele, meest al.
Plerique omnes adolescentuli. Ter. An. 1. 1. 28. *Meest al de jongelingen.*
PLERŪMQUĒ. Adv. Cic. D. 2. 5. *De meeste tyd, voor 't meeste gedeelte, gemeenlyk, byna altyd.*
PLEŪRĬTĬCUS, ă, ŭm. Plin. H. 20. 17. *Die het zydewee heeft, met zydwee, of pyn in de zyde gequelt.*
PLEŪRĪTIS, ĭdis. f. Vitruv. 1. 6. Πλευρῖτις. *Zydewee, zydpyn, zydesteeking, ribbe vliespyn*, zekere lichaamsquaal.
PLĔXUS, ă, ŭm. Lucret. 5. 1398. *Gevouwen, gevlochten, gebogen.*

PLI.

PLĬCĀTĬLIS, is. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Plin. H. 10. 29. *Buigzaam, gedwee, dat men vouwen, of buigen kan.*
PLĬCĀTŪRĂ, æ. f. Plin. H. 7. 51. *Vouwing, buiging.*
PLĬCO, ās, plicāvī *of* plĭcŭī, plĭcātŭm, plicārĕ. Lucret. 4. 826. *Vouwen, buigen, toevouwen.*
PLINTHIS, ĭdis. f. Vitruv. 3. 2. *Een plint.* Een woord der bouwkonst, 't is het vierkant stuk dat den grondslag van het voetstuk een 'er zuil maakt.

PLO.

PLŌDO. Zie Plaudo.
PLŌRĀBŬNDUS, ă, ŭm. Plaut. Au. 2. 4. 38. *Bitterlyk schreyende, of weenende, huilende, in traanen smeltende.*
PLŌRĀTŌR, ōris. m. Mart. 14. 54. 1. *Schreyer, beweender, huilder, beklager.*
PLŌRĀTŪS, ūs. m. Cic. T. Q. 2. 8. *Geschrei, gehuil, geween.*
PLŌRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. Dom. 21. *Huilen, schreyen, weenen, beweenen, beschreijen.*
Plorare aliquid. Hor. E. 1. 17. 54. *Iets beschreyen, of beweenen.*
PLŌSTĔLLŬM, ī. n. Hor. S. 2. 3. 247. *Een wagentje, of kleine wagen.*
PLŌSTRŬM. Zie Plaustrum.

PLU.

PLŪMĂ, æ. f. Cic. Fin. 3. 5. Mart. 12. 17. 8. *Een veêr, of pluim.* Men verstaat 'er door de kleinste en zachtste veertjes, tot onderscheid van die van slagpennen, of vleugelen.
PLŪMĀRĬUS, ĭi. m. Catull. *by* Non. 2. 716. Vitruv. 6. 7. *Die iets op veêrkussens stikt.*
PLŪMĀTĬLIS, is. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Plaut. E. 2. 2. 49. *Als veêren gestikt.*
PLŪMĀTŬM, ī. n. Petron. 38. *Een kleed als veêren gestikt.*
† PLŪMĀTŪS, ă, ŭm. Cic. Arat. 222. *Bepluimt, bevedert, met veêren bedekt, of versiert.*
PLŬMBĀGO, ĭnis. f. Plin. H. 34. 18. *Een zilverader daar loot onder vermengt is.*
Plumbago. Plin. H. 37. 5. *Loodverwig.* Gebrek in eenige kostelyke gesteenten, die in de zon lootverwig schynen, of een lootkleur schynen te hebben.
Plumbago. Plin. H. 25. 13. *Perzenkruid.*
PLŪMBĀRĬUS, ă, ŭm. Officina plumbaria. Plin. H. 34. 18. *Een Loodwinkel, of plaats daar lood gewerkt word, een loodgieters winkel.*
Plumbarius artifex. Vitruv. 8. 7. *Een loodgieter, een die in lood werkt.*
PLŪMBĀRĬŪS, ĭi. m. Front. Aq. 1. 230. *Een loodgieter, een die in lood werkt.*
(PLŪMBĀTĂ, æ. f. Veget. 1. 17. *Een loode kogel.*)
PLŪMBĀTŪRĂ, æ. f. Paull. Dig. 6. 1. 23. §. 5. *Soudeersel.*
PLŪMBĔUS, ă, ŭm. *Loode, dat van lood is, of van lood gemaakt is.*
Auster plumbeus. Hor. S. 2. 6. 18. *De nevelachtige Zuide wind.*
Plumbeus homo. Ter. H. 5. 1. 4. *Een lot, of plomp mensch.*
Plumbeus color. Plin. H. 11. 52. *Een vaale, of bleeke kleur, of verwe*, eigentlyk, *een lootkleur.*
Homo in Physicis plumbeus. Cic. T. Q. 1. 29. *Een mensch die in de natuurkunde heel onbedreven is, die niets van de natuurweet verstaat.*
PLŪMBO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 10. 33: 34. 17. *Soudeeren, met lood aan malkander hechten, of vast maaken.*
Plumbare. Cato R. R. 21. *Met lood iets overtrekken, of dekken, verlooden, overlooden.*
PLŪMBŌSUS, ă, ŭm. Plin. H. 34. 18. *Loodachtig, vol lood, of daar veel lood onder vermengt is.* (De superl. Plumbosissimus staat by Plin. H. 33. 6.)
PLŪMBŪM, ī. n. Plin. H. 34. 16. *Lood.* Men zegt geen Plumba in plurali als Varro aanmerkt L. L. 8. 40.
Plumbum liquidum. Hor. O. 1. 35. 20. *Gesmolte lood.* Candidum. Plin. H. 4. 16. *Tin.*
Plumbum. Ovid. M. 2. 727. *Een lood, een loode kogel.*
Plumbum. Plin. H. 25. 13. *Een loodverwige, of zwarte ring om de oogen.*
PLŪMĒSCO, scĭs, ēscĕrĕ. Plin. H. 10. 53. *Veêren beginnen te krygen*, van jonge vogelen spreekende.
PLŪMĔŪS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 3. 19. *Van veêren, dat van veêren is gemaakt.*
Torus plumeus. Ovid. M. 11. 611. *Een vederbed, een bed met veêren gevult.*
PLŪMĬGĔR, ă, ŭm. Plin. H. 10. 22. *Gevedert, dat veêren heeft, bepluimt*, van vogelen spreekende.
PLŪMĬPĒS, ĕdis. omn. gen. Catull. 55. 27. *Die veêren aan de voeten heeft.*
(PLŪMO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Beginnen veêren te krygen.*
Ut appetat messis pullis jam jam plumantibus. Gell. 2. 29. *Zoo dat d'oogst nadert, als de jongen beginnen veêren te krygen.*
PLŪMŌSUS, ă, ŭm. *Met veêren bedekt, bevedert, bepluimt.*
Plumosa pectora plangere. Ovid. Liv. 149. *Op zyn bevederde, of bepluimde borst slaan.*)
PLŪMŬLĂ, æ. f. Colum. 8. 5. *Een veêrtje, of pluimtje.*
PLUO, ĭs, plŭī, plŭĕrĕ. Cic. N. D. 2. 43. *Regenen.* Het supinum van de t'zaamengezette woorden eindigt in Plutum.
In terris pluere. Virg. Æ. 10. 807. *Op de aarde regenen.*
Lapidibus pluisse nuntiatum est. Liv. 36. 37. *Men heeft gezegt dat het steenen geregent heeft.*
Sanguine pluit. Cic. D. 2. 29. *Het heeft bloed geregent.* In sommige drukken van Cicero word Sanguinem gevonden.
PLŪRĀLIS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Quintil. I. O. 1. 5. *Meervoudig, veelvoudig.*
PLŪRĀLĬTĔR. Adv. Quintil. I. O. 8. 3. *en* 6. 7. *In 't veelvoudig getal.*
Tonitrua nos pluraliter dicimus. Sen. N. Q. 2. 56. *Wy zeggen donderen in het veelvoudige getal.*
PLŪRĀTĪVUS numerus. Gell. 5. 21. *Het meervoudige, of veelvoudige getal.*
PLŪRĒS, ĭŭm. m. *en* f. plur. rĭ, ĭŭm. n. plur. Cic. L. L. 2. 1. *Meer, meerder.*
Plura dicam de peccatis tuis. Ter. H. prol. 33. *Ik zal noch meer van uwe gebreken zeggen.*
PLŪRĬĒS. Adv. Cæs. B. C. 1. 79. 1. *Meermaals, veele reizen, menigwerf, dikwils.*
PLŪRĬFĀRĬĀM. Adv. Suet. T. 43. 43. 2. *Op verscheide plaatzen.*
PLŪRĬMŪM. Adv. Ter. E. 5. 2. 61. *Zeer veel, grootelyks.*
Posse plurimum apud aliquem. Cic. S. R. 1. *Veel by iemant vermogen, zeer wel by iemant staan, by iemant in groote achting zyn.*
Plurimum. *Zeer dikwils, veeltyds, zeer veel, meerendeels, menigmaal, menigwerf.*
Ibi plurimum est. Ter. Ph. 1. 4. 17.

Hy

Hy is daar zeer dikwils, of veeltijds.
Plurimum ætatis suæ in causis aliquibus versari. Cic. V. 2. 73. *Den meesten tyd van zyn leven tot het behandelen van zommige rechtzaaken besteeden*, van eenen Rechtsgeleerde, *of* Voorspraak spreekende.
PLŪRĬMŬS, ă, ŭm. *Heel veel, zeer veel.*
Plurima salute aliquem impertire. Ter. E. 2. 2. 39. *Iemant hartelyk groeten*, of *doen groeten.*
Labor plurimus Hor. O. 4. 2. 30. *Een grooten arbeid, zeer veel moeite.*
Plurimus. Virg. Æ. 1. 423. *Zeer groot, heel hoog, zeer lang.*
Aliquid plurimi æstimare. Cic. Fin. 3. 10. *Iets heel hoog achten, zeer veel werk ergens van maaken.*
PLŪS, ūrĭs. n. *Meer, meerder.*
Plus plaustrorum. Plaut. Au. 3. 5. 51. *Meer wagens.*
Plus virium habet alius alio. Cic. L. L. 1. 2. *De een heeft meerder kracht dan d'ander.*
Plus annum obtinere provinciam. Cic. Att. 6. 6. *Langer dan een jaar een wingewest bestieren.*
Plus proficit ad misericordiam commovendam virtus, quam humilitas. Cic. I. R. 1. 55. *De dapperheit heeft meerder vermogen om iemant tot medelyden te beweegen, dan eene lafhartige onderwerpinge.*
Plus minus. Ter. Ph. 3. 3. 21. Mart. 9. 103. 4. *Meer of minder.*
Calesces plus satis. Ter. E. 1. 2. 5. *Gij zult meer dan warm genoeg worden.*
(Plus. *Meer, langer*, zonder casus, met een ablativus.
Plus uno seculo. Catull. 1. 10. *Meer*, of *langer dan een eeuwe.*
Ut cum matre plus una esset. Ter. Hec. 2. 1. 39. *Op dat zy langer by haar moeder mogte zyn.*
Plus. *Beter.*
Tua uxor ut valet? CA. Plus quam ego volo. Plaut. Trin. 1. 2. 13. *Hoe vaart uw huisvrouw? CA. Beter dan ik wensche.*)
PLŪSCŬLŬM, ī. n. *Een weinig meer, wat meer.*
Plusculum mellis. Colum. 12. 47. *Een weinig meer honig.*
PLŪSCŪLŬM. Adv. *Een weinig meer, wat meer.*
Plusculum quam concedit veritas. Cic. F. 5. 12. *Een weinig meer dan de waarheit toelaat.*
Nisi sese invitavit in cœna plusculum. Plaut. Amp. 1. 1. 127. *Ten zy dat hy over tafel wat te veel gedronken hebbe.*
PLŪSCŪLŬS, ă, ŭm. Plusculа supellectile opus est. Ter. Ph. 4. 3. 60. *Daar moet wat meerder huisraad zyn.* Van dit nomen worden weinig casus gevonden.
PLŪTĔŬS, ĕī. m. Cæs. B. C. 2. 9. 2. *Zeker krygstuig, als een helm*, van teenen gevlochten, en met leer overtrokken, daar de soldaaten hun hoofd mede bedekten, om schootvry te zyn als ze de wallen gingen bestormen.
Pluteus. Juv. 2. 7. *Planken daar men boeken op zet, een boekkas.*
Pluteus. Pers. 1. 105. *Een lessenaar daar men op schryft, een schryflessenaar.*
Pluteus. Mart. 3. 91. 5. *De beddespond, de binnenste beddeplank.*
Pluteus. Ulp. Dig. 19. 1. 17. §. 4. *Een rabat.* Een spreekwyze in de bouwkonst.
Pluteus. Vitruv. V. 7. *Een nisstek*, of *balk.* Zie Podium.
(Pluteus. *De binnenste bank aan de tafel.*
Summis honoribus functos ad pluteum stare passus est. Suet. C. 26. 2. *Hy heeft toegelaaten, dat die de aanzienlykste ampten bedient hadden achter de tafel stonden.*)
PLŬVĬĂ, æ. f. Cic. Att. 15. 16. *Regen.*
PLŬVĬĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ĕ, ĭs. n. Virg. Æ. 9. 668. *Van den regen, dat den regen aangaat.*
Aqua pluvialis. Colum. 1. 5. *Regenwater.*
Pluvialis. Ovid. M. 3. 594. F. 5. 113. *Regenachtig, dat regen veroorzaakt*, van zekere winden, *of* gesternten spreekende.
PLŬVĬĀTĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, ĭs. n. Colum. 9. 1. *Van regen, regenachtig.* Zie Pluvialis aqua.
PLŬVĬŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 18. 25. *Regenachtig.*
PLŬVĬŬS, ă, ŭm. Cic. T. 9. *Van regen, regenachtig.* Zie Pluvialis.

PNE. PNI.

PNEŪMĂTĬCŬS, ă, ŭm. Plin. H. 19. 4. *Dat zich door middel van den wind beweegt*, van zekere konstwerktuigen spreekende.
Res pneumaticas invenit. Vitruv. 9. 9. *Hy heeft de windwerktuigen uitgevonden.*
PNĪGĔŬS, ī. m. Vitruv. 10. 13. *Zekere pyp in de waterorgelen*, of *speeltuigen die door het water geluid geeven, dat onder nauw toeloopt*, gelyk de blussers, of dompertjes, daar men de kaerssen mede uitbluscht. Het word alzoo genoemt, om dat het de lucht uitdooft, en belet te vervliegen.

POC.

PŌCĬLLĀTŎR, ōris m. Gloss. Cyrill. *Een schenker.*
PŌCĬLLŬM, ī. n. Cato R. R. 157. Liv. 10. 42. *Een drinktepje*, of *bekertje, een klein drinkvaatje, kelkje, kroesje*, of *glaasje.*
PŌCŬLENTŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 2. 56. *Drinkbaar, dat men drinken kan, goed om te drinken.*
PŌCŬLŬM, ī. n. Cic. T. Q. 1. 40. *Een kop, beker, kroes, kelk, drinkkop, drinkglas, drinkbeker.*
Poculum. Cic. Clu. 11. *Drank, drinkvocht, wat dat men drinkt.*
Cum canibus timidi venient ad pocula damæ. Virg. E. 8. 28. *De schichtige dassen zullen met de honden koomen drinken.*

POD. POE.

PŎDĂGĔR, ī. m. Claud. Epig. 29. 4. *Een die 't voetenvel heeft.*
PŎDĂGRĂ, æ. f. Cic. T. Q. 2. 19. *Voetenvel, voetjigt, flerezyn.*
PŎDĂGRĬCŬS, ă, ŭm. Plin. H. 24. 16. *Voetjigtig, die de jigt aan de voeten heeft.*
PŎDĂGRŌSŬS, ă, ŭm. Plaut. Pœn. 3. 1. 29. Zie Podagricus.
PŎDEX, ĭcis. m. Hor. Ep. 8. 6. *Den aars* Zie Anus.
PŎDĬŬM, ĭī. n. Juv. 2. 145. Vitruv. 5. 7. *Een nisstek*, of *balkon*, van waar men zag, wat in de spelen der renbaan voorviel.
PODIŬM, ii. n. *Le Puy*, de hoofdstad van Velay.
PŎĒMĂ, ătis. n. Cic. Or. 20. *Een gedicht, een vaers.*
PŒNĂ, æ. f. Cic. L. L. 3. 3. *Straffe, kastyding, tuchtiging, boete.*
Expendere pœnas. Cic. T. Q. 2. 10. *Gestraft worden.*
Luere pœnas facinorum. Sen. Oct. 1. 248. *Om zyne misdaaden gestraft worden.*
Sumere pœnas. Cic. I. R. 2. 27. *Straffen, straffe aandoen*, of *doen lyden, straf oeffenen.*
PŒNĀLĬS, is. m. *en* f. alĕ, ĭs. n. Plin. H. 4. 8. *Dat tot straffe behoort, van straffe.* (De compar. Pœnalior staat by Salvian. 6. 4. 3.)
PŒNĀRĬŬS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 4. 3. Zie Pœnalis.
PŒNĬTENDŬS, ă, ŭm. *Beklaaglyk, daar men berouw, of leedweezen over moet hebben, dat te beklaagen is.*
O pœnitendum Reipublicæ statum! Cic. Cons. 1440. a. *O beklaaglyke staat van het Gemeenebeste!*
Magister non pœnitendus. *Een zeer goed, ervaren, verstandig, of bequaam leermeester.*
(Se sub haud pœnitendo magistro Romanos ritus didicisse. Liv. 1. 35. *Dat hy de Roomsche plechtelykheden, of gewoonten geleert had van eenen zeer ervaren meester.*
Hic ager, sive exerceatur, sive cessat, colono est pœnitendus. Colum. 2. 2. *'t Moet een bouwman leet zyn, dit veld, 't zy dat het ge-*

gebouwt werde, 't zy dat het stil legt, te bezitten.

Non exstare ullum suum factum pœnitendum, excepto duntaxat uno. Suet. Tit. 10. 3. *Dat hy niets gedaan had, waar over hy berouw most hebben, uitgenomen alleen eene daad.)*

POENITENS, tis. omn. gen. Cic. A. 12. 2. *Boetvaerdig, die berouw, of leetwezen heeft.*

Non multo post pœnitens facti. Suet. V. 15. 6. *Kort na de daad berouw hebbende, of haast leetwezen hebbende van de gepleegde daad.*

POENITENTIA, æ. f. *Berouw, leetwezen, boetvaerdigheit.*

Pœnitentiam inutilem sequi. Liv. 21. 32. *Te vergeefs berouw, of leetwezen hebben.*

POENITET, pœnituit, pœnitere. *Berouw, of leetwezen hebben, berouwen.*

Ineptiarum suarum eos pœnitet. Cic. F. 2. 9. *Zy hebben berouw over hunne dwaasheit.*

Quod te offenderim, me pœnitet. Cic. Att. 11. 13. *Het berouwt my, of 't is my leet dat ik u mißdaan, beledigt, of verstoort hebbe.*

Sapientis est nihil quod pœnitere possit facere. Cic. T. Q. 5. 28. *'t Is het werk van een wys man niets te doen dat hem kan berouwen.*

Facinus quod pœnitere necesse est. Cic. I. R. 2. 13. *Een daad waar van men noodwendig berouw moet hebben.*

Si pœnitere possunt. Liv. 36. 22. *Indien het hen kan berouwen, indien ze daar berouw, of leetwezen over konnen hebben.*

Pœnituit jurasse patrem. Ovid. M. 2. 49. *Het berouwt zyn vader dat hy gezworen heeft.*

Virium haud pœnitebat. Liv. 1. 8. *Het was hem geenzins leet dat hy zoo sterk van volk was.*

Nostri nosmet pœnitet. Ter. Ph. 1. 3. 20. *Wy zyn van ons zelven niet voldaan, wy vinden geen genoegen over ons zelven, wy zyn op ons zelven t'onvreden.*

(Pœnitet. *Het behaagt ons niet, het staat ons niet wel aan.*

Me conditio hæc nunc non pœnitet. Plaut. St. 1. 1. 50. *Deeze voorwaarde staat my nu wel aan, of behaagt my nu wel.*

Alterum esse tuum dixit puerum. *Am.* pol me haud pœnitet. Plaut. Am. 5. 1. 72. *Hy zegt dat de eene uw zoon is.* Am. *voorwaar dat mishaagt my niet, of dat staat my wel aan.*

Pœnitet. *Het mishaagt.*

Pœnitet exornatæ ut sumus. Plaut. Pœn. 1. 2. 71. *Het mishaagt ons, dat wy zoo slecht opgeschikt zyn.*

Pœnitet. *Het valt moeyelyk, het valt bezwaarlyk, het valt verdrietig.*

Et gratis pœnitet esse probum. Ovid. P. 2. 3. 14. *Het valt moeyelyk, of verdrietig, om niet, of zonder vergeldinge vroom te zyn.)*

POESIS, is. Cic. T. Q. 4. 33. *De dichtkonst, of dichtkunde.*

POETA, æ. m. Cic. T. Q. 4. 33. *Een Dichter, een Poeet.*

POETICA, æ. f. Cic. T. Q. 1. 1. *of*

POETICE, es. f. Plin. E. 7. 4. 2. *De dichtkonst, of dichtkunde.*

POETICE. Adv. Cic. Fin. 5. 4. Plin. E. 2. 5. *Dichtkonstig, dichtkundig, op de wyze der Dichteren.*

POETICUS, a, um. Cic. N. D. 3. 31. *Van een Dichter, dat een Dichter aangaat, of past.*

POETRIA, æ. f. Cic. Cœl. 27. *Een Dichtersche, een vrouw die de dichtkonst oeffent.*

POG. POL.

POGONIAS, æ. m. Plin. H. 2. 25. Sen. N. Q. 1. 15. Πωγωνίας. *Een gebaarde ster.* Een soort van een staertster.

(POL. Cic. T. Q. 3. 19. *Ja trouwens, voorwaar, zeker, waarlyk.* Een maniere van zweeren by de Ouden gebruikelyk, als of zy zeiden per Pollucem.)

POLEMONIA, æ. f. Plin. H. 25. 6. Πολεμώνιον. *Zeker kruid*, zoo genaamt, om het verschil van twee Koningen, die de eer, van het gevonden te hebben, zich toeschreven. *Witbeen.*

POLENTA, æ. f. Sen. E. 18. *Gedroogde garste meel.* De gewoone kost voor de slaven by de Grieken. Hoe het gemaakt word leert ons Plin. H. 18. 7.

(POLENTARIUS, a, um. Plaut. Curc. 2. 3. 16. *Dat garstemeel veroorzaakt, of dat naar garstemeel riekt.*

POLIMENTUM, n. Festus. *Een uitgesneden verkens bal.*

Jube nobis tribus de foro obsonari polimenta porcina. Plaut. Men. 1. 2. 28. *Beveel dat voor ons drie verkens ballen op de markt gekocht worden.)*

POLIO, is, ivi, itum, ire. Cic. de Or. 1. 14. *Glad, zuiver, of blinkende maaken, oppoetzen, doen blinken, glans geeven, glanssig, of glinsterent maaken, polysten.*

Arma polire Deorum. Stat. S. 4. 6. 48. *De wapenen der Goden schoon, zuiver, of glinsterent maaken.*

Polire carmina. Ovid. P. 1. 5. 60. *Vaerzen beuylen, beschaaven, overzien, of verbeteren.*

Parietem opere albario polire. Vitruv. 5. 10. *Een muur witten, een muur met kalk glad toestryken.*

(POLIO, onis. m. Tarrunt. Patern. Dig. 50. 6. 6. *Een wapenschuurder, een die wapenen schoon maakt, een zwaertveger.)*

POLION, ii. n. Plin. H. 21. 7. *Polei, gryskruid.* Zeker welriekend kruid.

POLISPASTOS, i. f. Vitruv. 10. 5. *Zekere hyskatrol, of konstwerking dat over verscheide schyven loopt,* om een groote zwaarte met gemak op te haalen.

POLITE. Adv. Cic. Cœl. 3. *Net, zuiverlyk, sierlyk, beschaafdelyk.* De compar. Politius staat by Cic. Cl. 52.

Scribere polite. Cic. Cl. 19. *Net, of sierlyk schryven.*

POLITIA, æ. Cic. D. 1. 29. *Staatkunde, regeerkunde, burgerlyke regeerkunde.* Cicero noemt dus de boeken van Plato, die hy *van het Gemeenebest* getytelt heeft.

POLITICUS, a, um. Cic. Fin. 5. 23. *Van Staatkunde, Staatkundig, regeerkundig.*

POLITULUS, a, um. Cic. F. 7. 33. zie Limatulus.

POLITIO, onis. f. Vitruv. 7. 4. *Polysting, schuring, slyping, gladmaking*, van marmer, enz. spreekende.

POLITOR, oris. m. Cato de R. R. 173. *Bruineerder, polyster, een die iets zuivert, glans geeft, glad maakt, of slypt.*

POLITURA, æ. f. Vitruv. 7. 1. *Polysting, schuring, slyping, of gladmaking*, van marmer, enz. spreekende.

Corporum politura. Sen. N. Q. 7. 31. *Versiering, of opproncking der lichaamen*, door blanketzel, kleederen, enz.

POLITUS, a, um. Est omni liberali doctrina politissimus. Cic. F. 13. 1. *Beslepen. Dat is een verstand in al de vrye konsten beslepen.* De compar. Politior staat by Cic. A. Q. 4. 18. en de superl. Politissimus boven by Cicero.

Politus torno. Vitruv. 10. 12. *Op een draaibank glad gedraait.*

POLLEN, inis. n. Ter. Ad. 5. 3. 60. *Fyn meel, blom, meelblom.*

POLLENS, tis. omn. gen. Ovid. Tr. 3. 10. 55. *Magtig, vermogend.* (De compar. Pollentior staat by Tertull. Pf. 6. en de superl. Pollentissimus by Solin. 2.)

Opibus pollens. Lucret. 1. 61. *Zeer ryk, van groot goed, of vermogen.*

† POLLENTIA, æ. f. Plaut. R. 3. 2. 4. *Vermogen, magt, mogendheit.*

(POLLENTIUS. Adv. Comp. gr. Claud. Conf. Hon. 4. 254. *Krachtiger, sterker, met meerder kracht.)*

POL-

PŎLLĔO, es, pŏllērĕ. *Vermogen, magt*, of *vermogen hebben.*
Nec est ulla res qua plus apud eum polleat. Cic. Par. 5. *Daar is niets dat op hem vermag*, of *meer vermogen op hem heeft.*
Pollet in Republica. Cæs. B. C. 1. 4. 3. *Hy heeft groot vermogen*, of *vermag veel in 't Gemeenebest.*
Pollere. Plin. H. 36. 22. *Van grooter vermogen zyn, meer vermogen.*
PŎLLEX, icis. m. Cic. Off. 3. 11. *De duim.*
Pollicem premere. Plin. H. 28. 2. Vertere. Juv. 3. 36. *Den duim draaijen, van een ander gevoelen zyn, iets quaad keuren, verwerpen, tegenspreeken, wraaken*, of *veroordeelen.* De Ouden hadden de gewoonte dat ze den duim aan de voorste vinger af keerden, als zy iets verwierpen; en dien tegene den voorsten vinger aan duwden als zy iets goed keurden.
Utroque tuum laudabit pollice ludum. Hor. E. 1. 18. 66. *Hy zal een volkomen behagen in uwe speeloeffeninge hebben; hy zal uwe oeffeninge volkomentlyk pryzen.*
(Pollex. Plin. H. 7. 53. *De groote tee*, of *toon aan de voet.*
Se impulsum a Jove dextri pedis pollice. Suet. C. 57. 7. *Dat hy van Jupiter met de groote tee van den rechter voet neer gestooten was.*
Tiberius Gracchus decussit pollicem. Obseq. 86. *Tiberius Gracchus heeft de groote tee verstuikt.*)
Pollex. Colum. 4. 21. *Een kortgesnoeiden rank onder den eersten of tweeden knop*, eldus word mede *de kloekste en sterkste rank* genoemt, *die men in het snijden van den wyngaard laat staan, om vrucht te draagen.*
PŎLLĬCĀRIS, is. m. en f. ārĕ, is. n, Plin. H. 15. 24. *Een duimbreed, een duim dik, van een duim, dat tot den duim behoort.*
PŎLLĬCĔŎR, icitus sum, pŏllĭcērī. Ter. An. 3. 5. 7. *Belooven, toezeggen, beloften doen.* Dat het een woord is gesproten uit de openbaare verkopingen, waar in Polliceri, *het meeste bieden*, betekent, heb ik gezegt over Curt. 8. 1. 8. §. 22.
Alicui operam suam polliceri. Cic. Div. 6. *Iemant zyn hulp belooven*, of *toezeggen, iemant zynen dienst aanbieden.*
(Polliceor, word ook passive wel gebruikt.
Nulli promissum ejus placebat, præter ipsum, cujus periculo pollicebatur. Curt. 3. 6. 2. *Niemant stont die belofte aan, dan hem, op wiens gevaar zy beloofd wierd.*
Tantumque ei auri pollicetur. Hyg. Fab. 105. *En hem word zoo veel gelds beloofd.*)

PŎLLĬCĬTĀTĬO, ōnis. f. Cæs. B. G. 3. 18. 2. *Belofte, toezegging.*
PŎLLĬCĬTŎR, āris, ātus sum, āri. Ter. An. 5. 4. 9. *Dikwils belooven*, of *toezeggen.*
PŎLLĬCĬTŬM, i. n. Ovid. Art. 1. 444. *Belofte, toezegging.*
PŎLLĬCĬTUS, ă, ŭm. Cic. F. 7. 21. *Die belooft*, of *toegezegt heeft.*
Pollicitus. *Belooft, toegezegt.*
Fides pollicita. Ovid. F. 3. 366. *Gegeeven woord, beloofde trouw.*
PŎLLĬNĀRĬUS, ă, ŭm. *Dat de bloem van 't meel aangaat*, of *van meelbloem gemaakt is.*
Pollinarium cribrum. Plin. H. 18. 11. Plaut. Pœn. 3. 1. 10. *Een zeef om bloemmeel te ziften.*
‡ PŎLLĪNCĬO, is, pŏllinxi, pŏllinctum, pŏllincērĕ. Plaut. Pœn. prol. 63. *Bezorgen al wat tot een begraafnis nodig is.* Dit woord is niet veel in gebruik, men vind niet dan het præteritum in Plautus.
PŎLLĪNCTŎR, ōris. m. Plaut. Pœn. prol. 63. *Een lykbezorger, een die alles bestelt tot de begravinge der dooden, een doodenzalver, een doodgraver.*
PŎLLĪNCTŪRĂ, æ. f. Plaut. St. 5. 4. 6. *Bestel*, of *bezorging omtrent een lyk*, als om het te zalven, of te begraaven, enz.
(PŎLLĪNTĬO, ōnis. Cato R. R. 136. *Meelbuideling*, of *'t buidelen van meel.*
PŎLLĪNTŎR, ōris. Cato R. R. 5. *Een meelbuidelaar*, of *een die meel buidelt.*)
‡ PŎLLŪBRŬM, i. n. Fab. Pict. by Non. 15. 11. *Een handbekken, handtest*, of *watervat om de handen in te wasschen.*
‡ PŎLLŪCĔO, es, pŏllūxi, pŏllūctum, pŏllūcērĕ. Cato de R. R. 133. *Iets opofferen, iets ten offer geeven.*
Decimam partem Herculi polluceam. Plaut. St. 1. 3. 81. *Laat ik de tienden aan Herkules ten offer geeven.* Budæus zegt dat men zich van dit woord kon dienen, als men de godvruchtige erfmakingen, van godsdienstige persoonen, wil uitdrukken.
PŎLLŪCĬBĬLĬTĔR. Adv. Plaut. Most. 1. 1, 23. *Prachtiglyk, kostelyk, heerlyk, lekkerlyk.*
‡ PŎLLŪCTŬM, i. n. Plin. H. 32. 2. *Zeker offer*, ter eeren van Jupiter, enz.
‡ Polluctum. Plaut. R. 5. 3. 63. *Een prachtig gastmaal, een kostelyk en lekker gerecht.*
‡ PŎLLŪCTŪRĂ, æ. f. Plaut. St. 5. 4. 6. Zoo leezen sommige by Plautus voor Pollinctura. Zie Polluctum.

PŎLLŬO, is, pŏllŭi, pŏllūtum, pŏllŭĕrĕ. Cic. Dom. 40. *Besmetten, bezoedelen, bevlekken, bevuilen.*
Polluere Consulatum. Sall. B. C. 23. *Het Burgermeesterampt onteeren*, of *verachtelyk maaken.*
PŎLLŪTUS, ă, ŭm. *Besmet, bezoedelt, bevlekt.* (De compar. Pollutior staat by Sil. 11. 47. en de superl. Pollutissimus by Apul. M. 9. 234.)
Polluta sacra. Cic. V. 5. 72. *Geschonde heiligdommen, een ontheiligden Godsdienst.*
PŎLŌNĬĂ, æ. m. *Polen.* Een Koningkryk in Europa.
PŎLUS, i. m. Cic. N. D. 2. 41. *'t Aspunt*, een van de vaste punten, waar op d'aardkloot draait.
Polus. Vitruv. 9. 6. *De Noordster*, een helder en zeer lichtende ster omtrent het hoofd van den grooten Beer.
PŎLYGŌNĬUS, ă, ŭm. Vitruv. 1. 5. Πολυγώνιος. *Veelhoekig, dat veel hoeken heeft.*
PŎLYGŎNUS, i. f. Plin. H. 27. 12. *Duizendknoop, verkens gras*, zeker kruid.
PŎLYMĬTUS, ă, ŭm. Plin. H. 8. 48. Πολύμιτος. *Van verscheide veelverwige draaden geweeven.*
(PŎLYPHĂGUS, i. m. Suet. N. 34. 4. *Een grooten eeter, een vraat.*)
PŎLYPŎDĬON, ii. n. Plin. H 26. 8. Πολυπόδιον. *Boomvaren.* Zeker kruid.
PŎLYPŌSUS, ă, ŭm. Mart. 12. 37. 2. *Die een vleesachtig uitwas in de neus heeft.*
PŎLYPUS, i. m. Plin. H. 9. 29. *Een veelvoet.* Zekere visch.
Polypus. Cels. 6. 8. Cato R. R. 15. *Een vleeschachtig uitwas in de neus*, dat de ademhaling belet.
Polytriche. Plin. H. 25. 11.
Polytrichon. Plin. H. 22. 21. *Zeker kruid, dat het uitvaliende hair vast en dik maakt.*
Polytrix. Plin. H. 37. 11. *Een kostelyk gesteente, dat het hair doet uitvallen.*

POM.

PŌMĀRĬŬM, ii. n. Colum. 1. 6. *Een boomgaart vol vruchtboomen, een appelbogaard.*
Pomarium. Plin. H. 15. 16. *Appelkamer, vruchtkamer, appelzolder, de plaats daar men de vruchten bewaart.*
PŌMĀRĬUS, ii. m. Hor. S. 2. 3. 227. *Vruchtverkoper, ooftverkoper, fruitverkoper.*
PŌMĔRĀNĬĂ, æ. f. *Pomeren.* Een landschap in Duitsland.
PŌMĔRĪDĬĀNUS, ă, ŭm. Cic. Or. 47. *Van den namiddag, dat des namiddags word gedaan.*

Scho-

Scholæ pomeridianæ. Quintil. I. O. 3. 1. *Namiddagschool.*

PŌMĔRĬŪM, ii. n. Liv. 1. 44. *De barmte*, als de Heer Hoofd dit noemt. Eene ledige ruimte rondom de stads muuren, zoo binnen als buiten, daar men geen huizen mocht bouwen, alwaar de vogelwigchelaars de vlucht der vogelen waarnamen.

PŌMĬFĔR, ă, ūm. Hor. O. 4. 7. 11. Colum. 11. 2. *Dat vrucht draagt, met vruchten geladen*, van vruchtboomen spreekende.

PŌMŌSŬS, ă, ūm. Colum. 10. 133. *Vol vruchten, overvloedig in vruchten, dat veel vruchten draagt, ooftrijk*, of *vruchtbaar.*

Pomosi corona. Prop. 4. 2. 17. *Een krans van takken daar de vruchten noch aan hangen.*

PŌMPĂ, æ. f. Cic. de Or. 2. 22. *Allerlei openbaare schouwspelen*, die met pracht en plechtelykheit gehouden werden.

Pompa. *Pracht, praal, heerlijkheit, kostelykheit, deftigheit.*

Adhibere pompam in dicendo. Cic. de Or. 2. 72. *Deftigheit in 't spreeken gebruiken.*

Pompa plena petitio. Cic. Pet. 13. *Een statelijk verzoek.*

PŌMPHŎLYX, ygis. f. Plin. H. 34, 13. Πομφόλυξ. De bloem van zekere Bergerts, *Niet* genaamt.

PŌMPĬLŬS, i. m. Ovid. Hal. 101. *Zekere visch, die de schepen volgt, en bijna van gedaante als een Thonijn is.*

PŌMŪM, i. n. Cic. S. 19. *Allerlei ooft, vruchten*, of *fruit.*

(Pomum. *Een vruchtboom.* Zoo gebruikt het Plin. E. 5. 6. 35, tegens den gewoonen trant van de Latynsche taale.)

PŌMŬS, i. f. Plin. H. 17. 1. *Een vruchtboom, ooftboom*, of *fruitboom.*

PON.

PŌNDĔRĀTĬO, ōnis. f. Vitruv. 10. 8. *Weeginge, het weegen: gewigt.*

PŌNDĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 18. 7. *Weegen, in een schaal weegen.*

Ponderare. Cic. R. P. 5. *Weegen, overweegen, overleggen, overdenken, onderzoeken.*

PŌNDĔRŌSŬS, ă, ūm. Plin. H. 18. 6. *Wigtig, zwaar, zwaarwigtig, van gewigt.* (De compar. Ponderosior staat by Plin. H. 16. 40. en de superl. Ponderosissimus by Plin. H. 12. 25.)

Ponderosa epistola. Cic. Att. 2. 11. *Een brief daar veel aan gelegen is, een brief van groot gewigt*, of *daar gewigtige zaaken in staan.*

PŌNDO, indecl. n. *Een pond, 't gewigt van een pond.*

Quot pondo te esse censes? Plaut. As. 2. 2. 33. *Hoe veel ponden meent gy dat ge weegt? Hoe veel ponden meent gy zwaar te zyn?*

Corona aurea libræ pondo. Liv. 4. 20. *Een goude kroon van een pond zwaar*, of *van een pond gewigt.*

PŌNDŬS, ĕris. n. Cic. Fat 20. *Gewigt, zwaarte.*

Pondus. Magnum auri pondus. Cic. A. 2. 27. *Zeer veel gout, een groote somme gouts.*

Pondus. Magnum pondus artificum. Varr. *by* Non. 6. 102. *Een menigte, zeer veel*, of *een grooten hoop konstenaars*, of *werklieden.*

Pondus. *Een schaal, een weegschaal.*

Meis ponderibus examinabo. Cic. Pl. 32. *Ik zal het op myn schaal weegen*, of *naar myn oordeel onderzoeken.*

Pondera verborum. Cic. de Or. 2. 17. *'t Gewigt, de kracht*, of *de nadruk der woorden.*

Pondus. *Gezagh, aanzien, magt, vermogen.*

Habere pondus apud aliquem. Cic. V. 1. 51. *By iemant in aanzien zijn, bij iemant geacht worden.*

Scelus hoc meriti pondus & instar habet. Ovid. Her. 2. 30. *Dit schelmstuk kan voor een weldaad gehouden worden; deeze misslag kan een verdienste ophaalen.*

(Pondus. *Een last*, of *zwaarte.*

Grave ipsius conscientiæ pondus. Cic. N. D. 3. 35. *Een zwaare last van zyn geweten.*

Pondus. *De deftigheit*, of *eerbaarheit der zeden.*

Trans pondera dextram porrigere. Hor. E. 1. 6. 51. *De maat van eerbaarheit in 't verzoeken te buiten gaan.*)

PŌNDŬSCŬLŪM, i. n. Plin. H. 11. 10. *Een wigtje, een klein gewigt.*

PŌNĔ. præp. Liv. 40. 30. *Achter, naar achteren.*

Pone nos recede. Plaut. Pœn. 3. 2. 35. *Wyk*, of *ga achter ons.*

Pone. Adv. Cic. Tim. 13. *Achter*, of *van achteren.*

PŌNO, pōnis, pŏsŭi, pŏsĭtūm, pōnĕrĕ. *Stellen, leggen, zetten.*

Aristoteles vitæ brevis signa ponit raros dentes. Plin. H. 11. 52. *Aristoteles stelt het een teken van een kort leven te zijn, hier en daar een tand te hebben.*

Ponere animum suum in aliqua re. Cic. Mur. 22. *Zyn zinnen*, of *verstand ergens op stellen*, of *op zetten.*

Omnis amplitudo in virtute posita est. Cic. F. 1. 5. *Alle grootheit*, of *achtbaarheit is in de deugt gelegen*, of *bestaat in de deugt.*

Caput ponere. Virg. Æ. 5. 845. *Zyn hoofd neërleggen*, of *te rust leggen.*

Castra ponere. Liv. 5. 28. *Legeren, het leger neërslaan.*

Pro certo ponere. Liv. 10. 9. *Voor vast stellen, als zeker stellen.*

Ponere in conspectu. Cic. T. Q. 4. 29. *In 't gezigt zetten, voor 't oog stellen.*

Ponere in contentionem rem aliquam. Cic. Cœl. 22. *Eenige zaak in geschil stellen.*

Finem ponere scelerum. Lucan. 5. 314. *Een eind van zyn schelmstukken maaken.*

Fundamenta ponere. Cic. Pis. 4. *De gronden*, of *grondvesten leggen.*

Templa ponere. Virg. Æ. 4. 200. *Kerken bouwen*, of *stichten.*

Ponere fundamenta alicujus rei in voluptate. Cic. Fin. 2. 22. *Iets op de wellust bouwen*, of *grondvesten.*

Leges ponere. Hor. S. 1. 3. 104. *Wetten maaken, wetten instellen.*

Ponere aliquid in beneficii loco. Cic. F. 15. 4. *Iets voor een weldaad aanmerken*, of *als een weldaad aanzien.*

Ponere in medio sententias Philosophorum. Cic. N. D. 1. 6. *De meeningen*, of *gevoelens van de Wysbegeerigen uitleggen*, of *verhandelen.*

Diem totum in aliqua re ponere. Cic. Cl. 22. *Eenen ganschen dag ergens mee doorbrengen*, of *meê bezig zyn.*

Modum orationi ponere. Tac. An. 4. 9. 1. *Zyn rede bepaalen.*

Multum ponere in misericordia alicujus. Curt. 5. 5. 11. *Veel staat op iemants barmhartigheit maaken.*

Nova nomina novis rebus ponere. Cic. N. D. 1. 17. *Nieuwe naamen aan nieuwe zaaken geeven.*

Ponebamus consilium, cui nos regioni crederemus. Petron 75. *Wy overleiden naar wat land*, of *gewest wy gaan zouden.*

Ova ponere. Colum. 8. 2. *Eyeren leggen*, van een hen spreekende.

Sumptus numquam melius potest poni. Cic. Fr. 3. 1. *Men kan zyn geld nooit beter aanleggen.*

Ponere. *Gaan leggen, ophouden.*

Cum venti posuere. Virg. Æ. 7. 27. *Wanneer de wind wat gaan leggen.*

Ponere. *Afleggen, laaten vaaren.*

Ponere metum. Ovid. Tr. 5. 2. 3. *Zyne vreez afleggen, niet meer vreezen.* Iras. Ovid. F. 6. 41. *Zynen toorn matigen, niet meer gram zyn.* Vitam. Cic. F. 9. 24. Prop. 2. 13. 3. Nep. 4. 5. 5. (Spiritum. Val. Max. 7. 8. 8.) *Sterven, den geest geeven, het leven afleggen.*

Multa hic hodie vitia ponemus. Cic. de

de Or. 3. 12. *Wy zullen van daag veel van onze mislagen verbeteren.*
Ponere. *Stellen, onderstellen, voor vast stellen.*
Pone eum esse victum. Ter. Ph. 4. 3. 25. *Stel dat hy verwonnen is geweest.*
Pone esse duos. Ulp. Dig. 37. 4. 8. *Stel, of neem dat 'er twee zyn.*
Solers hominem aut Deum ponere Hor. O. 4. 8. 8. *Die konstiglyk een mensch, of een God kan schilderen, of ook snyden.*
(Ponere. *Voortbrengen, opgeeven.*
Si carmen, quod posuisset, aliquis interpretatus esset. Hyg. F. 67. *Indien iemant van het raadzel, dat zy zoude voortgebragt hebben, d'uitlegger zoude geweest zyn.*
Ponere. *Opzetten, opdisschen.*
Sibi & paucis optima quædam ponebat. Plin. E. 2. 6. 2. *Hy liet zich, en weinig nevens hem, het beste opdisschen.*
Ponere. 't Eenvoudige voor 't samen gezette Proponere. *Belooven, bestemmen, toestaan.*
Ponit præmia. Virg. Æ. 5. 292. *Hy belooft pryzen.*
Hoc bibere ipsum jussit posito præmio. Phæd. 1. 15. 9. *De Koning heeft het hem geboden te drinken onder belofte van eenen prys.*
Ponere. *Oprichten, oprechten.*
Qui tibi statuam in meis ædibus posuit. Cic. Dom. 30. *Die u ter eeren in myn huis een beeld opgericht heeft.*
Quamdiu affuit, ne qua sibi statua poneretur, restitit. Nep. 25. 3. 2. *Zoo lang hy tegenwoordig geweest is, heeft hy tegen gehouden, dat tot zyner eeren een beeld opgerecht wierd.*
Ponere. *Opdraagen, inwyen, heiligen, toewyen.*
Quod ex præda tripodem aureum Delphis posuisset. Nep. 4. 1. 3. *Dat hy te Delphos eenen gouden drievoet Apollo had opgedraagen, of toegewydt.*
Ponere. *Tellen, optellen, houden.*
Et me hoc in lucro ponere patiantur. Cic. Fl. 17. *En dat ze toelaaten, dat ik zulks voor winst houde, of onder myne winsten rekene.*
Scimus nostris moribus saltare in vitiis poni. Nep. 15. 1. 2. *Wy weeten dat het danssen, volgens onze zeden, voor zonde gehouden word, of onder de zonden word opgetelt.*
Ponere. *Aanstellen, instellen.*
Liber festos ritus posuit. Tac. H. 5. 5. 10. *Bacchus heeft feestelyke, of heilige plegtigheden ingestelt, of aangestelt.*
Ponere. *Planten, pooten, zetten.*
Cepe ponitur. Colum. 10, 122. *De myn word geplant, of gepoot.*
Ponere mensam. *Iemant de tafel dekken, ten eeten nodigen.* De taffelen van de Ouden konden ook gezet en weeh genomen worden.
Quod mensam, quam humanitate posuissem, contumelia tollerem. Petron. 53. *Dat ik de tafel, mildelyk gedekt, schimpiglyk wechnam; dat ik myne mildigheit, getoont met hem wel te onthaalen, onaangenaam maakte met hem te beschimpen.*)
PŌNS, tĭs. m. *Een brug.*
Pontem facere. Cic. F. 10. 23. *Een brug maaken, leggen, of slaan.*
Jungere ponte fluvium. Curt. 3. 7. 1. *Een brug over een rivier slaan.*
PŎNTĬCŬLŬS, ī. m. Cic. T. Q. 5. 20. Catull. 17. 1. *Een kleine brug, een bruggetje.*
PŎNTĬFĔX. ĭcis. m. Cic. L. L. 2. 8. *Een Priester.*
Pontifex maximus. Cic. de Or. 2. 12. *Opperpriester, Hoogepriester,* thans *Paus.*
PŎNTĬFĬCĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ălĕ, ĭs. n. Cic. L. L. 2. 21. *Van den Opperpriester, of Hoogepriester, dat den Paus aangaat.*
PŎNTĬFĬCĀTŬS, ūs. m. Cic. Ar. 8. *'t Opperpriesterschap, d'Opperpriesterlyke staat,* thans *d'Opperpriesterlyke, of Pauselyke waerdigheit.*
PŎNTĬFĬCĬĪ, ōrūm. Cic. N. D. 1. 30. *Boeken die de Opperpriesters in hunne plechtigheden gebruiken.* Libri word'er onder verstaan.
PŎNTĬFĬCĬŬM, ĭī. n. Gell. 1. 13. *Vermogen, gezagh, magt, of recht,* dat iemant in, of tot een ampt heeft.
PŎNTĬFĬCĬŬS, ă, ūm. Cic. Dom. 14. *Van een Opperpriester, of Paus.*
PŌNTO, ōnĭs. m. Cæs. B. C. 3. 29. 2. *Een pont, of pontschuit,* een breede en platboomde schuit, om menschen en paerden over te voeren.
PŎNTŬS, ī. m. Hor. O. 3. 3. 38. *De zee.*
Pontus. Cic. V. 4. 58. *of* Pontus Euxinus. Cic. de Or. 1. 38. *De Euxinische, of Zwarte zee.*
(Pontus. *De landen aan de zwarte zee gelegen.*
Ut sumus in Ponto, ter frigore constitit Ister. Ovid. Tr. 5. 10. 1. *Het is drie jaaren geleden, dat wy ons in de landen aan de Zwarte zee opgehouden hebben.*)

POP.

PŎPĂ, æ. m. Suet. C. 32. 8. *Een slagter, of beelder van 't offervee in d'offerhanden.*
(Popa. Pers. 6. 74. *Een slampamper, een opmaaker, of doorbrenger, een vraat.*)
PŎPĂNŬM, ī. n. Juv. 6. 541. *Zeker pangebak, of zekere koek.*
PŎPELLŬS, ī. m. Hor. E. 1. 7. 65. *Het grauw, 't gering volkje, 't gemeene volk, de gemeene man.*
PŎPĪNĂ, æ. f. Cic. A. 13. 11. *Een herberg, wynhuis, kroeg, drinkwinkel, gaarkeuken.*
PŎPĪNĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ălĕ, ĭs. n. *Van een herberg, wynhuis, kroeg, drinkwinkel, of gaarkeuken.*
Popinales deliciæ. Colum. 8. 16. *Herbergs gerechten.*
PŎPĪNĀTĬO, ōnĭs. f. *Slampamping, smeering, slemping in de herberg.* Dit woord haalt Calepinus op en Tachard uit Calepinus, als staende by Gell. 10. 7. Maar in de boeken die ik meer dan een gezien heb, word het niet gevonden.
PŎPĪNO, ōnĭs. m. Hor. S. 2. 7. 39. Suet. Gr. 15. 1. *Een herberglooper, slampamper, dronkaart;* boertende, *een likkebroêr.*
PŎPLĔS, ĭtĭs. m. Petron. 1. Suet. Cl. 30. 3. *De knieschyve.*
(Poplitibus se excipere. Curt. 6. 1. 14. *Zoo vallen, dat men op de knien valt.*)
PŎPPĬSMĂ, ătĭs. Juv. 6. 584. *Een wyze om de paerden, zoo met de hand als met de stem, te streelen.*
PŎPPĪSMŬS, ī. m. Plin. H. 28. 2. *Handgeklap.*
PŎPŬLĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. *Dat verwoest, uitgeplondert, of vernielt kan worden.*
Quodcumque fuit populabile flamma. Ovid. M. 9. 262. *Al wat het vuur heeft konnen verteeren, of verbranden.*
PŎPŬLĀBŬNDŬS, ă, ūm. Liv. 2. 60. *Een strooper, plonderaar, of roover, van eenig land.*
PŎPŬLĀRĬĂ, ĭūm. n. plur. Suet. Cl. 2. 5. 13. *De plaats voor 't gemeene volk* in de Schouwspelen.
PŎPŬLĀRĬS. ĭs. m. *en* f. ărĕ, ĭs. n. Hor. A. P. 81. *Van het volk, van de menigte, van de schaare, van den gemeenen man.*
Popularis. *Kinds, kinderachtig, slecht, beuzelachtig.*
Popularia agimus per ludum. Laber. *by* Non. 2. 630. *Wy speelen wat om ons te vermaaken.*
Popularis. Cic. Cl. 44. *Die de genegenheit van 't gemeene volk involgt.*
Popularis. Cic. C. 4. 5. *Volks gezind, het volk toegedaan, die het gemeene volk begunstigt, toegedaan, of gunstig is.*
Popularis. Ter. Ph. 1. 1. 1. *Landsman, die van 't zelve land is.*
Popularis meus. Cic. Att. 10. 1. *Myn landsman.*
Populares ejusdam sylvæ. Plin. H. 8. 57. *Die zich in 't zelve bosch onthouden, die in 't zelve bosch leeven,* van zekere dieren spreekende.
(Po-

(Populares. *Medemakkers*, of *medepligtigen van eenig quaad*, *die mede aan eenig quaad vast zyn.*
Cum ad jusjurandum populares sceleris sui adigeret. Sall. B. C. 22. *Als hy de medepligtigen van zynen aanslag deed zweeren.*)
PŎPŬLĀRĬTĀS, ātis. f. Quintil. I. O. 5. 9. *Volks gezindheit*, *genegenheit die men tot het gemeene volk heeft.*
PŎPŬLĀRĬTĔR. Adv. Cic. Cl. 44. *Het volk ten gevalle*, *op eene wyze*, *die 't gemeene volk behaagt.*
Populariter. Cic. Sext. 16. *Beleefdelyk*, *heusschelyk*, *gemeenzaamlyk.*
Populariter loqui. Cic. L. L. 1. 6. *Duidelyk*, *op eene verstaanlyke*, of *gemeenzaame wyze spreeken.*
(Populariter. *Oproeriglyk*, *op eene oproerige wyze.* 't Gemeene volk is dikwils tot oproer genegen.
Invidia populariter excitata. Cic. Cl. 48. *Haat op eene oproerige wyze ontstaan.*)
PŎPŬLĀTĬO, ōnis. f. Liv. 10. 2. *Roving*, *plondering*, *stroop*, *verwoesting*, *roof*, van vyanden in een landstreek.
Populatio volucrum. Colum. 3. 21. *Schade die 't gevogelte in den wyngaard doet.*
Populatio morum. Plin. H. 9. 34. *Bederf*, of *verval der zeden.*
PŎPŬLĀTŎR, ōris. m. Ovid. M. 13. 655. *Rover*, *plonderaar*, *verwoester*, *bederver* van eenig land.
PŎPŬLĀTRĪX, īcis. f. Stat. S. 3. 2. 86. *Roofster*, *verwoester*, *bederfster*, van eenig land.
PŎPŬLĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Div. 1. *Geplonderd*, *beroofd*, *verwoest*, *bedorven*, *verdelgt*; *daar geroofd en geplondert is.*
Populatus. Stat. Th. 5. 1. *Die geroofd*, of *geplondert heeft*, *die een verwoesting heeft aangerecht.*
Populatus urbes. Stat. Th. 3. 221. *Die de steden heeft verwoest*, *en geplondert.*
PŎPŬLĀTŬS, ūs. Lucan. 2. 534. *Roof*, *plondering*, *stroop*, *verwoesting*, *bederf.*
PŌPŬLĒTŬM, ī. n. Plin. H. 14. 6. *Een populierbosch*, of *plaats daar veel populierboomen groeijen.*
PŌPŬLĔŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 8. 286. *Van den populierboom.*
† PŌPŬLĬFĔR, ă, ŭm. Ovid. M. 1. 579. *Dat populierboomen draagt*, of *voortbrengt*, *vol populierboomen.*
(PŌPŬLĬSCĪTŬM, ī. n. Nep. 3. 1. 5. *De keur van de gemeente.*)
PŌPŬLNĔŬS, ă, ŭm. Colum. 6. 3. *Van den populier*, *des populiersbooms.*

PŌPŬLNŬS, ă, ŭm. Plaut. Cas. 2. 6. 32. Zie Populneus.
PŎPŬLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ agros. Virg. G. 1. 185. Prop. 2. 7. 7. *Velden verwoesten*, *bederven*, of *vertreeden.*
PŎPŬLŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Cic. V. 1. 57. *Rooven*, *plonderen*, *het land verwoesten*, of *afloopen*, *stroopen.*
Formam populabitur ætas. Ovid. M. F. 45. *De ouderdom zal de schoonheit wechnemen.*
PŎPŬLUS, ī. m. Cic. A. 6. 5. *Het volk*, *een volk.*
Populum amicorum describere. Sen. B. 6. 33. *Een groot getal van vrienden optellen.*
(Populus *Een menigte*, of *schaare.*
De populo sororum nulla relicta tibi est. Ovid. Her. 9. 52. *Van de menigte uwer zusteren is u niemant overgebleven.*
In tanto populo parricidium siletur. Justin. 10. 1. 6. *In zulk een menigte van zoonen*, of *onder zoo veel zoonen*, *word de vadermoord verzwegen.*
Populus virorum. Flor. 1. 1. *Een menigte uit mannen bestaande.*)
PŌPŬLŬS, ī. f. Virg. E. 7. 61. *Een populierboom.*

POR.

PORCĂ, æ. f. Virg. Æ. 8. 641. *Een zog*, of *zenge.*
Porca. Varr. R. R. 1. 21. Colum. 5. 1: 11. 2. *De bult*, of *verheven aarde tusschen twee vooren*, in het beploegde land.
(Porca. *De vrouwelykheit*, gelyk 't Grieksch Χοῖρος, by Varr. R. R. 2. 4.)
PORCĀRĬUS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 37. *Varkens*, *van een varken*, of *zwyn.*
(PORCĒLLĪNŬS, ă, ŭm. Apic. R. C. 4. 3. *Dat van een zwyn*, of *varken is.*)
PORCĔLLŬS, ī. m. Varr. R. R. 2. 4. *Een bigge*, *ken*, *jong varken*, of *speenvarken.*
(PORCĒTRĂ, æ. f. Gell. 18. 6. *Een zog die eens geworpen heeft.*)
PORCĬNĀRĬŬS, ii. m. Plaut. Capt. 4. 3. 5. *Een spekkoper*, of *spekverkoper*, *een varkens vleesch verkoper.*
PORCĪNŬS, ă, ŭm. Plaut. Capt. 4. 2. 69. *Varkens*, *van een varken*, of *zwyn.*
Vox porcina. Sen. Ir. 2. 12. *'t Geschreeuw*, of *geknor van een varken.*
(PORCŬLĂ, æ. f. Plaut. M. G. 4. 2. 68. *Een jonge zog*, *een jonge zenge.* Voss. Lex. in Alius zegt dat in de oude MSS. Porculena gelezen word.)

PORCŬLĀTĬO, ōnis. f. Varr. R. R. 2. 4. *Het mesten van varkens*, *de wyze van varkens te mesten.*
PORCŬLĀTŎR, ōris. m. Colum. 7. 9. *Een varkens mester.*
(PORCŬLĒTŬM, ī. n. Plin. H. 17. 22. *De bult*, of *verheven aarde*, *tusschen twee vooren in een beploegd land.*)
PORCŬLŬS, ī. m. Plaut. Men. 2. 2. 38. *Een jong varken*, *een ken*, *een bigge*, of *speenvarken.*
Porculus marinus. Plin. H. 9. 15. *Een meerzwyn*, *zeevarken*, *een bruinvisch*, zekere visch.
(Porculus. Cato R. R. 19. Plaut. R. 4. 4. 126. *Een haak in de wynpersse*, *die het touw*, *dat om den haspel ging*, *vast hield.* Zie Turn. Adv. 7. 25.)
PORCŬS, ī. m. Hor. O. 3. 17. 15. Colum. 7. 9. *Een varken*, *een zwyn.*
Porcus Trojanus. Macrob. S. 2. 9. *Een varken met wildbraat*, *enz*, *gevult.* Dit is een zinspeeling op het Trojaansche paerd.
(Porcus. Catull. 39. 11. *Een mestvarken*, *een vet mensch.* De Grieken noemen zoodanig een ook in hunne taal Ὗς, by Menand. Pisclt.)
PORPHYRĔTĬCŬM mārmŏr. Suet. N. 50. 3. *Porphyrsteen*, zekere soort van marmer.
PORPHYRĬO, ōnis. m. Plin. H. 10. 46. Πορφυρίων. *Zekere vogel*, *met zeer lange roode beenen*, *en een roode bek*, als een oijevaar.
PORPHYRĪTĒS, æ. Plin. H. 37. 7. Πορφυρίτης. *Roodachtig marmer*, *met witte streepen dooradert.*
PORRĀCĔŬS, ă, ŭm. Plin. H. 20. 9. *Preiachtig*, *van prei.*
Porraceus color. Plin. H. 37. 10. *Een preiachtige kleur.*
PORRĒCTĬO, ōnis. f. Cic. Her. 3. 15. *Uitstrekking*, *uitsteeking*, van de hand, den arm, enz.
PORRĒCTŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 3. 34. *Uitgestrekt*, *uitgerekt.*
Porrectus somno. Stat. Ach. 2. 75. *Die recht uitgestrekt legt en slaapt.*
Porrectiore fronte loqui. Plaut. Cas. 2. 4. 3. *Met een bly*, of *vrolyk gelaat spreeken.*
Porrecta syllaba. Quintil. I. O. 1. 6. en 7. *Een lange lettergreep*, of *die lang uitgesproken word.*
(Porrecto ordine nantes cervi trahant maria. Plin. H. 8. 32. *De herten*, *een voor een achter malkanderen zwemmende*, *steeken over zee.* Hoe ze dat doen, verklaart verder Max. Tyr. Diss. 40.)
‡ PORRĬCĬO, is, porrĭcĕrĕ. Liv. 29. 27. Virg. Æ. 5. 776. *Het ingewand van een geoffert dier op eenen altaar verbranden.* Na eenige plechtigheden,

righeden, als het te bewierookên, wyn daar op te sprengen, enz.

PORRIGO, is, porrexi, porrectum, porrigere. Liv. 25. 21. Cic. T. Q. 5. 21. *Uitstrekken, uitstrekken, uitrekken.* Men vind in Stat. Th. 8. 755. Porgi voor Porrigi, Porxit S. 2. 1. 205. voor Porrexit. (by Virg. Æ. 8. 274. Porgite voor Porrigite, en by Val. Fl. 2. 656. Porgens voor Porrigens.)

(Porrigere manus ad aliquid. *Zyn handen ergens aan slaan, iets wechneemen.*

Neque quo manus porrigeret, suppetebat. Nep. 10. 7. 2. *Niets was 'er overig, daar hy de handen mogt aan slaan; dat hy mogt aantasten,* of *wechneemen.*

Ad pecora nostra avaras manus porrigis. Curt. 7. 8. 9. *Gy gierigaart, gy slaat de handen aan ons vee, gy rukt,* of *neemt ons vee wech.*)

PORRIGO, ginis. f. Hor. S. 2. 3. 126. Celf. 6. 2. *Schurft op het hooft.* Men kan het zeer, en de schilfers op het hoofd mede zoo noemen.

PORRO. Adv. *Zekerlyk, gewisselyk, waarlyk, in der waarheit.*

Nihil porro tam inhumanum. Cic. Pl. 33. *In der waarheit,* of *waarlyk, daar is niets zoo wreed,* of *onmenschelyks.*

Porro. *t'Sa, wakker, lustig, welaan.* Een woordje dat men gebruikt om iemant aan te moedigen.

Perge porro. Cic. Fin. 4. 27. *'t Sa, ga zoo voort.*

Porro. Cic. S. R. 40. *Kortom, eindelyk, ten laatsten, voorts, verder, met een woord.*

Porro. Cic. Att. 7. 1. *Vervolgens, daar na, naderhand.*

Porro. conjunct. Cic. Mil. 9. *Maar, doch, edoch.*

PORRUM, i. n. Plin. H. 19. 6. *of*

PORRUS, i. m. Celf. 4. 8. *Prei.*

PORTA, æ. f. Cic. Fin. 4. 9. *Een poort, doorgang, deur.*

Porta tonat cæli. Virg. G. 3. 261. *Het dondert door de gansche lucht.*

PORTATIO, onis. f. *Overbrenging,* of *overvoering van de eene plaats naar de andere.*

Portationes armorum, telorum. Sall. B. C. 42. *Overvoering van wapenen, schichten, enz.*

PORTENDO, is, portendi, portendere. Cic. D. 1. 42. *Voorzeggen, voorspellen, voorbeduiden, voorverkondigen, tot een voorteken zyn.*

PORTENTIFICUS, a, um. *Verwonderlyk, wonderbaar van uitwerking, dat wonderen voortbrengt,* of *voorspelt.*

Venena portentifica. Ovid. M. 14. 55. *Vergiften van een verwonderlyke uitwerkinge.*

PORTENTOSUS, a, um. Cic. Dom. 27. *Verwonderlyk, wonderbaarlyk, zeldzaam, ongewoon, ongemeen, vreeschelyk.* (De compar. Portentosior staat by Sen. E. 87. en de superl. Portentissimus by Sen. E. 114.)

PORTENTUM, i. n. Cic. D. 1. 42. *Eene zeldzaame en wonderbaare zaak, een wonderteken, ongewoon voorteken,* dat een rampzalige, *of* gelukkige uitkomst voorzegt.

PORTHMEUS, ei. m. Juv. 3. 266. *Een veerman die over een stroom zet.*

PORTICULA, æ. f. Cic. F. 7. 23. *Een kleine galdery, wandelgang,* of *portaal.*

PORTICUS, us. f. Cic. de Or. 2. 5. *Een galdery, wandelgang, wandeldreef, portaal.*

PORTIO, onis. f. Juv. 9. 128. *Een deel, gedeelte, stuk.*

Batavi exigua Gallorum portio. Tac. H. 4. 32. 6. *De Bataviers zyn een klein gedeelte van oud Vrankryk.*

Asini opera supra portionem respondent. Colum. 7. 1. *De ezel doet meer dienst dan hy verteert,* of *als hy van onderhoud kost.*

(Portio. *Evenredigheit, evenmatigheit.*

Eadem ad decem homines servabitur portio. Curt. 7. 11. 12. *De zelve evenredigheit zal gehouden worden tot tien menschen.*

Cæteris pro portione aut gradus, aut navatæ operæ. Curt. 9. 1. 6. *De anderen naar de evenredigheit,* of *van hun ampt,* of *van den dienst dien ze gedaan hebben.*)

PORTISCULUS, i. m. Plaut. Af. 3. 1. 15. *De Opziender in een galei,* die 't stokje, Portisculus genaamt, voert, waar mede hy aan de roeijers een teken geeft, om te roeijen, *of* om op te houden.

Portisculus. Festus. *Het stokje van gebied in een galei:* dat tot een teken aan de roeislaven dient.

† PORTITO, as, avi, atum, are. Gell. 10. 1. *Overvoeren, overbrengen.*

PORTITOR, oris. m. Virg. G. 4. 502. *Een veerman,* die met zyn vaartuig de reizigers over eenig water zet; *een schuitevoerder* die de reizigers overzet.

Portitor. Plaut. Af. 1. 3. 7. Ascon. Cic. 29. *Een havenmeester, een invorderaar van 't havengeld.*

PORTO, as, avi atum, are. Cic. Par. 1. *Draagen, brengen.*

Nuntium portare. Plin. H. 9. 25. *Een tydinge brengen.* (Harduin werpt Nuntius wech, als uit een verklaringe in den text ingekropen zynde.)

Auxilium portare alicui. Sall. B. C. 6. *Iemant te hulp koomen, hulp toebrengen, helpen, bystaan,* of *by springen.*

Bellum portare. Virg. Æ. 3. 539. *Oorlog voeren, oorloogen.*

Fallaciam portare alicui. Ter. An. 2. 6. 2. *Iemant bedriegen, opligten,* of *bedotten.*

PORTORIUM, ii. n. Plaut. Trin. 4. 4. 15. *Veergeld, vracht.*

Portorium. Cic. Font. 5. *Havengeld, tol.*

Portoria Regni parvo pretio redempta habere. Cæf. B. G. 1. 18. 3. *De tollen van 't ryk goed koop gepacht hebben.*

PORTULA, æ. f. Liv. 25. 9. *Een poortje, deurtje, kleine deur.*

PORTULACA, æ. f. Plin. H. 20. 20: *Porselein.* Zeker kruid.

PORTUOSUS, a, um. Cic. de Or. 3. 19. *Vol havens,* of *zeegaten, daar veel havens zyn,* van een zee, *of* landschap spreekende. (De compar. Portuosior staat by Sall. B. J. 16. en de superl. Portuosissimus by Plin. H. 4. 12.)

PORTUS, us. Cic. S. 19. *Een haven.* Men vind by Cæf. B. C. 1. 35. 5. Portibus voor Portubus.

In portu res est. Plaut. Merc. 4. 7. 49. *De zaak is in behouden haven, is buiten gevaar, de uitkomst van de zaak is zeker, de zaak is gewonnen.*

Navem, dum portum egreditur, impingere. Quintil. I. O. 4. 1. *Dat het schip, terwyl 't uit de haven steekt, in stukken stoot.*

POS.

POSCA, æ. f. Celf. 4. 5. Suet. V. 12. 2. *Azynwater,* of *eekwater,* of gelyk andere willen, *halve wyn; kondschaal.* Zie onzen Suetonius.

POSCO, scis, poposci, poscitum, poscere aliquid ab aliquo. Cic. V. 2. 47. of Aliquid aliquem. Cic. V. 1. 3. *Eisschen, vraagen, afvorderen; van iemant iets eisschen, vorderen, smeeken, bidden,* of *verzoeken.*

Caufas veniendi poscere. Virg. Æ. 1. 418. *Iemant de reden van zyn komst vraagen.*

Honorem Deum sibi poscit. Virg. Æ. 6. 589. *Hy wil,* of *eischt dat men hem Goddelyke eer aandoe.*

Reum poscere aliquem. Liv. 9. 26. *Iemant beschuldigen, betichten,* of *beklaagen.*

POSITIO, onis. f. Cic. Fl. 26. *Gelegenheit, plaatzing, stant,* van een landschap, stad, enz.

Positio castrorum. Front. St. 1. 2. 1. *Gelegenheit,* of *gestalte van een legerplaats.*

Positio. Colum. 1. 6. *'t Gezigt, de stant,* of *gedaante,* van een landstreek, leger, ge-

gebouw, enz. naar 't Oosten, Westen, Zuiden, of Noorden.

In quacunque positione mentis sim. Sen. E. 63. *Hoe dat ik van binnen gestelt ben*, of *in wat gestalte myn gemoed is.*

Positio. Quintil. I. O. 1. 4. *Eindiging*, of *uitgang van een woord.* Gelyk als men zegt Garumna heeft een uitgang van 't vrouwelyk geslacht, hoewel het van 't mannelyk geslacht is.

Positio. Quintil. I. O. 1. 5. *De stellinge*, of *eerste persoon* van een werkwoord, waar uit de andere tyden gemaakt worden, *of* de (*nominativus*) *noemer* van de naamwoorden, waar uit de andere gevallen gemaakt worden.

Positio. Quintil. I. O. 1. 5. *Stelling.* Als twee medeklinkers een klinkletter volgen, zegt men dat die lettergreep door stellinge lang is.

Positiones. Quintil. I. O. 2. 10. *Voorstellingen**, *stellingen*, of *onderwerpen* die de Redenaars in hunne redenen verhandelen.

Positio vinearum. Colum. 3. 3. *Zeiting*, of *planting van wyngaarden.* Men zegt ook het zelve van de olyfboomen; enz.

(PŌSĪTŌR. ōris. m. *Een stichter*, *een bouwer*, *iemant die timmert.*

Augustus templorum positor. Ovid. F. 2. 63. *Augustus een stichter van tempelen.*

Mœnia constituis positoris habentia nomen. Ovid. M. 9. 448. *Gy sticht sterkten, die naar den naam des stichters genoemt worden.*)

PŌSĬTŪRĂ, æ. f. Celf. Præf. *De plaats*, als van het hart, de longe, enz. in 't menschelyk lichaam.

Positura stellarum. *Sterrestant.*

Animadvertere qua positura stellarum aliquis nascitur. Gell. 14. 1. *De sterrestant op iemants geboorte waarneemen.*

PŌSĬTŪS, ă, ūm. Cic. R. 2. 35. *Gestelt*, *gezet*, *gelegt*, *geplaatst.*

Positis omnium aliarum rerum curis. Liv. 7. 32. *Zich van alle andere zorgen ontlast*, of *alle andere zorgen aan een zyde gelegt hebbende.*

Positus. Virg. Æ. 4. 681. *Gestorven*, *dood*, *overleden.*

Corpus positum. Virg. Æ. 2. 644. *Een begraven lyk.*

Positus super armamentarium. Curt. 7. 7. 22. *Een opziegter*, of *opziender van het wapenhuis*, *een die het opzicht over 't wapenhuis heeft.*

Est totum positum in te. Cic. Att. 12. 27. *Alles hangt alleenlyk aan u; gy zyt daar volkomen meester van*, *alles is ganschelyk aan u gestelt.*

Nummi in fenore positi. Hor. S. 1. 2. 13. *Gelt uitgezet*, *uitgedaan*, of *op rente gezet.*

Hoc posito. Cic. Tim. 4. *Dat zoo zynde*, *dat gestelt zynde.*

PŌSĬTŪS, us. m. Ovid. M. F. 19. Tac. An. 6. 21. 4. *Gelegenheit*, *stant*, *gesteltenis*, *gestalte.* zie Positio.

POSSESSIO, ōnis. f. Cic. de Or. 3. 28. *Eigendom*, *bezittinge*, van eenige goederen.

Possessio Cic. Par. 6. *Bezittingen*, *heerlykheden*, *goederen*, als van landeryen, enz.

Possessio fiduciaria. Liv. 32. 38. *Bezittinge van vertrouwde goederen*, *die te zyner tyd moeten weder gegeeven worden.*

(Possessio. Oneigentlyk, *een bezitter*, *eigenaar.*

Si ignis prima possessio rerum fuit. Just. 2. 1. 15. *Indien 't vuur de eerste bezitter is geweest van alle dingen*, of *indien 't vuur 't eerste alle dingen bezeten heeft.*)

PŌSSESSIŌNCŬLĂ, æ. f. Cic. Att. 13. 23. *Een kleine bezittinge*, *klein goed*, *klein eigendom*, *tamelyke middelen.*

PŌSSESSŌR, ōris, m. Cic. de Or. 2. 70. *Een eigenaar*, *bezitter.*

Italici littoris possessor. Petron. 175. *Die meest op de kusten van Italien waait*, van den wind spreekende.

PŌSSESSĪVŪS, ă, ūm. Quintil. I. O. 1. 5. *Bezittende*, *van bezit*, een woord der Spraakkonst. De pronomina Possessiva zyn, Meus, Tuus, enz.

PŌSSESSŪS, ă, ūm. Ovid. Am. 1. 2. 8. *Dat men bezit*, of *heeft bezeten.*

PŌSSĬBĬLĬS, ĭs. m. en f. ĭlĕ, ĭs. n. Quintil. I. O. 3. 8. *Mogelyk*, *doenlyk.* (Een woord van de latere eeuw, dat ten tyde van deezen Schryver naauwlyks gangbaar was, en voor welke de voorige Schryvers 't Griekfche Δυνατὸς gebruikten.

Nec verbo enarrare possibile est. Lactant. Opif. Dei. 1. *En dat met een woord uit te drukken is niet mogelyk.*

PŌSSĬBĬLĬTĀS, ātis. f. *Krachten*, *vermogen*, *mogelykheit.*

Et in eis sarmenta pro viris possibilitate servabis. Pallad. R. R. 3. 14. *En in dezelve zult gy*, *naar des wyngaards krachten*, of *vermogen*, *ranken behouden.*

Christum omnia illa, quæ fecit, nominis sui possibilitate fecisse. Arnob. 1. 25. *Dat Christus alles wat hy gedaan heeft*, *door zyne krachten heeft verricht.*)

PŎSSĬDĔO, ēs, sēdi, sēssūm, sĭdērĕ. Ter. An 4. 5. 15. *Bezitten*, *in eigendom hebben*, *genieten.*

Inverecundum ingenium possidere. Cic. I. R. 1. 45. *Onbeschaamt zyn*; *van eenen onbeschaamden aart zyne*

Hujus seculi mores in se possidet. Plaut. Truc. prol. 13. *Hy verstaat volkomentlyk de zeden van deezen tyd.*

PŎSSŬM, pŏtĕs, pŏtŭi, pŏssĕ. *Konnen*, *vermogen.*

Plurimum posse apud aliquem. Cic. S. R. 1. *Veel by iemant vermogen*, *veel vermogen by*, of *op iemant hebben.*

Fieri potest ut fallar. Cic. F. 13. 73. *'t Kan zyn dat ik bedrogen ben*, of *dat ik my bedriege.*

Non possum quin exclamem. Cic. de Or. 2. 10. *Ik kan niet laaten uit te schreeuwen*, of *uit te roepen.*

Non potuit esse per meam ætatem. Plin. E. 6. 6. 3. *Dat hebben myne jaaren*, of *dat heeft myn ouderdom niet toegelaaten.*

Possunt oculi, potest caput, pulmones possunt omnia. Cic. T. Q. 2. 19. *Myne oogen*, *hoofd en longe zyn noch in goeden staat.*

(Possum is ook wel overtollig in een reden.

An Scythes Anacharsis potuit pro nihilo pecuniam ducere? Cic. T. Q. 5. 32. *Heeft Anacharsis*, *de Scythier*, *het geld niet geacht?*)

PŌST. *Na*, *achter.*

Post diem quartum. Cic. Att. 9. 10. *Na den vierden dag.*

Optimus longe post homines natos. Cic. Opt. Or. 6. *De beste*, of *voortreffelykste Redenaar die 'er ooit geweest is.*

Post tergum. Cæs. B. G. 7. 84. 4. *Achter den rug.*

Post. Adv. *Daar na*, *namaals*, *naderhand.*

Anno post. Cic. Cl. 20. *Een jaar daar na.*

Multo post. Plaut. Merc. 2. 1. 10. *Lang daar na.*

Omnia sibi post putavit esse præ meo commodo. Ter. Ad. 2. 3. 9. *Hy heeft al zyn belang om mynent wil*, of *om my te helpen*, *te rug gestelt*, of *laaten vaaren.*

PŌSTĔĀ. Adv. Sall. B. C. 2. *Na dat*, *naderhand.*

Postea quam profectus. Cic. F. 5. 2. *Na dat gy vertrokken waart.*

Quid postea? Cic. S. R. 33. *Wat zal 't zyn? Wat noch meer?*

Postea quam. Gell. 2. 1: 19. 9. *Na dat.*

(Post deinde. Ter. An. 3. 2. 3. Gell. 7. 3: 11. 7: 12. 5. *Daar na.* Een overtollige spreekwyze, die de Letterkundigen Pleonasmus noemen.)

PŌSTĔRĪ, ōrūm. m. plur. *Nakomelingen*, of *Nazaten*, *'t volgende geslagt*, *die na ons geboren worden.*

Indicare posteris aliquid. Cic. Cl. 94.

94. *Den nakomelingen iets leeren.*

Degenerarunt horum posteri. Cic. Fin. 5. 5. *Hunne nakomelingen zyn ontaardt*, of *verbastert.*

PŌSTĔRIŎR, ōris. m. *en* f. ŭs, ōris. n. *De laatste van tween*, of *van beide de tweede.*

Non posteriores feram. Ter. Ad. 5. 4. 26. *Ik zal geen tegenstrevers dulden, ik zal my niet laaten verbluffen*, of *oversnoeven.*

Posterior ætate. Cic. Cl. 11. *Jonger*, *van minder jaaren.*

Omnes res posteriores ponere, atque operam alicui dare. Plaut. M. G. 4. 1. 7. *Alles achter stellen*, of *ter zyden stellen, om iemant te helpen.*

Suam salutem posteriorem salute communi ducere. Cic. C. R. 1. *De welstant van het Gemeenebeste meer dan zyn eigen achten.*

Posteriores pedes. Plin. H. 11. 45. *De achtervoeten, de achterste voeten.*

PŌSTĔRĬTĀS, ātis. f. Cic. A. 2. 22. *Nakomelingen, 't navolgende geslachte.*

(Posteritas. Cic. Arc. 11. *De toekoomende*, of *volgende tijden.*

Posteritas. *Gerucht, naam en faam*, om dat die tot de nakomelingen overgaat.

Quum optimus quisque posteritati serviat. Cic. T. Q. 1. 15. *Nademaal elk vroom mensch zich legt op 't gerucht, dat hem bij de nakomelingen zal nagaan.*

Habeat rationem posteritatis. Cæs. B. C. 1. 13. 1. *Dat hy agt geeve op 't gerucht dat hem na deezen zal nagaan.*)

PŌSTĔRĬŪS. Adv. *Achter na, daar na, naderhand. later.*

Si Thucydides posterius fuisset. Cic. Cl. 83. *Indien Thucydides in de laatere eeuwen geleeft had.*

PŌSTĔRŪS, ă, ŭm. Cic. Fin. 3. 9. *Volgende, navolgende, nakoomende, aanstaande.*

Postera dies. Cic. Clu. 13. *De volgende dag.*

Laude crescere postera. Hor. Od. III. 30. 7. *Een onsterffelyke roem hebben.*

Infamiam impudicitiæ refutavit, & præsentis, & posteræ vitæ castitate. Suet. A. 71. 1. *Hy heeft zich gerechtvaerdigt van de misdaad van ontucht, door 't kuisch leven dat hy alsteen, en daar na leide.*

Postero. Tac. An. 4. 45. 4. *Den volgenden dag, daags daar na, daags daar aan.* Men verstaat 'er Die onder.

In posterum. Cic. Mur. 28. *Hier na, namaals, voortaan, in 't toekoomende.*

PŌSTFĔRO, fers, ferrĕ. Liv. 9. 64. *Achter stellen, minder achten.*

PŌSTFUIT. Ubi periculum advenit, invidia atque superbia post fuere. Sall. B. C. 23. *Als 't gevaar nakende was, heeft men hoovaardy en haat aan een kant gezet.*

PŌSTGĔNĬTĪ, ōrŭm. m. plur. Hor. O. 3. 24. 30. *Nakomelingen, nazaten.*

PŌSTHĂBĔO, ēs. hăbŭi, hăbĭtŭm, hăbērĕ. Cic. T. Q. 5. 1. *Achter stellen, minder achten.*

Colere aliquem posthabito altero. Stat. S. 4. 4. 58. *Iemant boven een ander beminnen.*

PŌSTHĀC. Adv. Cic. A. 2. 31. *Van nu voortaan, hier na, na deezen, in 't toekoomende.*

PŌSTHĪNC. Adv. Virg. Æ. 8. 546. *Vervolgens, daar na, naderhand.*

PŌSTHŪMŪS, i. m. *Naboorling, een die na 's vaders dood is gebooren.* Zie beneden Postumus.

PŌSTĪCIŬM, ii. n. Vitruv. 3. 1. *en* 2. *'t Achterhuis, 't achterste van een huis.*

(PŌSTĪCĂ, æ. f. Varr. *bij* Non. 3. 158. Zie Posticum.

PŌSTĪCĂ, ōrŭm. n. plur. Arnob. 2. 54. *Het achterste, het hinderste, d'aers.*

Postica. Ammian. 28. 1. *Holligheden, of openingen op de schouwburg, waar door de wilde beesten uitgelaaten wierden.* Zie Salm. Vopisc. Prob. 19.)

PŌSTĪCŬLŬM, i. n. Plaut. Trin. 1. 2. 157. *Een achtervertrekje*, of *achterkeukentje, een klein hoekje*, of *vertrekje*, in 't achterste van het huis.

PŌSTĪCŬM, i. n. *De achterdeur, een sluipdeur, heimelyke deur, een loozen*, of *verborgen uitgang.*

† Postico fallere aliquem. Hor. E 1. 5. 31. *Door de achterdeur ontsnappen*, of *ontvluchten.*

PŌSTĪCŬS, ă, ŭm. Liv. 40. 2. Suet. O. 6. 4. *Dat achter is, dat van achteren gedaan word.*

PŌSTĬDĔĀ loci. Plaut. Truc. 2. 4. 67. *Daar na, vervolgens, naderhand.*

PŌSTĬLĒNĂ, æ. f. Plaut. Cas. 1. 37. *De staertriem van een paerd.*

PŌSTĬNDĔ. Adv. Lucret. 3. 528. *Daar na, vervolgens, naderhand.*

PŌSTĬS, is. m. Cic. Dom. 46. *De post, of stijl van een deur.* Men neemt het somtyds voor *de klopper van de deur.*

PŌSTLĪMĬNĬŬM, ii. n. Cic. T. 8. *Het recht van benadering, of naasting van verloren goed.* Dit woord betekent eigentlyk *het weêrverkrijgen van goed dat vervreemt, of van den vyand genomen was.*

PŌSTMĔRĪDĬĀNŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 3. 5. *Namiddags, van den namiddag, dat 's namiddags gedaan word*, of *geschied.*

PŌSTMŎDŎ. Adv. Hor. O. 1. 31. *Daar na, naderhand.*

PŌSTMŎDŬM. Adv. Ter. Hec. 1. 1. 11. *Daar na, vervolgens, naderhand.*

(PŌSTŎMIS, idis. *Een yzer*, naar het zeggen van Non. 1. 84. *dat men de paerden op den muil*, of *op de neus zet, om hen te dwingen.* 't Is een Grieksch woord, en komt van Στόμα. Lucillius brengt het op eene verbloemde wyze by deezen Schryver over tot *een zuiper*, die de kroezen gedurig als op de neus hongen.)

PŌSTPŌNO, is, pŏsŭi, pŏsĭtŭm, pōnĕrĕ. *Minder achten, achter stellen, minder werk van maaken.*

Omnia postposui, dummodo præceptis patris parerem. Cic. F. 16. 21. *Ik heb alles laaten vaaren, om maar mijnen vader te gehoorzaamen.*

PŌSTPRĪNCĬPĬŬM, ii. n. Varr. *bij* Gell. 16. 9. *De voortgang, 't vervolg.*

PŌSTQUĀM. *Na dat, zedert dat.*

Biennium jam factum est, postquam abii domo. Plaut. B. 2. 1. 2. *Daar zyn twee jaaren verloopen, zedert dat ik van huis ben vertrokken.*

Undecimo die postquam a te discesseram. Cic. Att. 12. 1. *De elfde dag, na dat ik van u was gescheiden.*

PŌSTRĒMŌ. Adv. Ter. An. 3. 2. 40. *Eindelyk, ten laatsten.*

PŌSTRĒMŬM. Adv. Cic. de Or. 3. 2. *Voor het laatste, voor de laatste maal*, of *laatste reize.*

Hodie postremum me vides, si id facis. Ter. An. 2. 1. 22. *Indien gy dit doet, zult gij mij nooit meer zien.*

PŌSTRĒMŬS, ă, ŭm. *De laatste, de leste*, spreekende van meer dan van twee. (Van deezen superlativus maaken Apul. D. S. 43. een ander compar. Postremior, en Apul. A. 336. met Gell. 15. 12. een ander superl. Postremissimus.)

Hæc fuit postrema ejus oratio. Ter. Ph. 4. 3. 42. *Dit waren zyne laatste woorden, dit was zyn laatste rede.*

Non in postremis esse. Cic. F. 1. 9. *Niet van de laatste, of minste zyn.*

Postremi homines. Cic. S. R. 47. *De slimste, quaadste, ergste, of booste menschen.*

In fuga postremus, in periculo princeps. Cic. V. 5. 34. *De laatste in 't vluchten, de voorste in 't gevaar.*

PŌSTRĪDĬĒ. Adv. *Des anderen daags, op den volgenden dag, daags daar na*, of *daar aan.*

Postridie ludos. Cic. Att. 16. 4. *Daags na de schouwspelen.*

Postridie ejus diei. Cic. F. 3. 8. *De volgende dag na die.*

Postridie nundinas. Suet. A. 92. 6. *Daags na de jaarmarkt.*

Quid causæ fuerit, postridie intellexi, quam e vobis discessi. Cic. F. 14. 7. *Ik heb 'er des anderen daags, na dat ik van u vertrokken was, de reden van verstaan.*

PŌSTVĒNIO, īs, vēnī, vēntūm, vēnīrĕ. Plin. H. 18. 25. *Na koomen, daar na, of achter aankoomen.*

PŌSTŪLĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Mur. 23. *Bede, verzoek, smeekschrift, verzoekschrift.*

Postulationibus vacare. Plin. E. 7. 33. 4. *Zich verledigen om smeekschriften, of verzoekschriften te leezen.*

Postulatio. Ter. Hec. 1. 2. 105. Plaut. B. 3. 3. 45. *Klagte, geklag.*

Postulationes. Cic. Ar. 10. *Eisch, of vordering der Goden*, als ze een zoenofferhande begeerden, wanneer een volk van zekere ramp stont verlost te worden.

PŌSTŪLĀTĪTĬŪS, ă, ūm. Sen. E. 7. *Zekere schermer die van 't volk verzocht wierd om te schermen.*

PŌSTŪLĀTŌRĬŪS, ă, ūm. Fulmina postulatoria. Sen. N. Q. 2. 49. *Blixemen*, waar door de Goden te kennen gaven, dat ze een begonnen offer wilden voleindt hebben, na dat het afgebroken was, of dat men het op nieuw zoude beginnen, indien 't niet wel was gedaan.

PŌSTŪLĀTŪM, ī. n. Cic. A. 12. 12. *Smeekschrift, verzoekschrift, bede, verzoek, begeerte, eisch.*

Postulatum. Cic. Fl. 32. *Beschuldiging, aanklagt, betichting.*

PŌSTŪLĀTŪS, ă, ūm. Cic. Vat. 14. *Beschuldigt, aangeklaagt, beticht.*

Postulatus ab aliquo repetundis. Tac. An. 3. 38. 1. of Repetundarum. Tac. An. 3. 66. 1. *Van iemant aangeklaagt, of beschuldigt over afkneveling van geld.*

PŌSTŪLĀTŪS, ūs. m. *Verzoek, bede, eisch.* De ablativus word hier van maar gevonden.

Postulatu matris audito. Liv. 4. 9. *Als hij 't verzoek van zijne moeder gehoort had.*

PŌSTŪLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Verzoeken, smeeken, bidden, eischen, begeeren.*

Postulare ab aliquo omnia. Cic. F. 3. 10. *Van iemant alles begeeren, of vorderen.*

Postulo abs te quam maxime, ut, &c. Ter. An. 5. 1. 4. *Ik bid, of verzoek u ernstelijk, dat, enz.*

Hæc dies alios mores postulat. Ter. An. 1. 2. 18. *Deeze tijd vereischt, of vordert andere zeden.*

Longiorem orationem causa forsitan postulat. Cic. Lig. 11. *De zaak vereischt mogelyk een langer rede.*

Etiam me istis dictis ducere postulas? Ter. An. 4. 1. 20. *Meent gy mij noch door uwe schoone woorden voor de gek te houden, te bedriegen, of om den tuin te leiden?*

Postulare fidem publicam. Cic. Att. 2. 24. *De trouw van 't Gemeenebeste (tot verzekering) verzoeken.*

Postulare. *Beschuldigen, betichten, aanklaagen.*

Aliquem postulare repetundis. Cic. F. 8. 8. *Iemant wegens knevelarijen, of afkneveling van geld beschuldigen*, hier word zomtyds De bygevoegt.

Postulare. Ter. H. 4. 2. 4. *Iets voorgeeven, of voorwenden.*

(Postulare. *Willen.*

Non parere se ducibus, sed imperare postulabat. Nep. 18. 8. 2. *Hij wilde geene Oversten gehoorzaamen, maar over hen gebieden.*

Postulare is ook *Zijnen eisch in 't gerichte voorstellen, en zijn tegenparty wederleggen.* Zoo beschryft het Ulp. Dig. 3. 1. 2.

PŌSTŪLĀTŌR, ōrĭs. m. Suet. N. 15. 1. *Iemant die voor een ander een smeekschrift, of verzoekschrift inlevert.*)

PŌSTŪMŪS. (Komt van Post, of Posterus, waar van de Ouden de superlativus Posterrimus gemaakt hebben. Dus wil Scaliger dat men by Festus in Rumentum zal leezen. Si posterrime avis canerit. Deezen trap hebben ze tweezins toegetrokken en verkort, en hebben gezegt, Postremus en Postumus, waar in de verlenging umus niet meer betekent als in extumus, citumus. Zoo dat men niet moet schryven Posthumus, als vader Tachard beven gedaan heeft, maar Postumus. De Grieken schryven ook niet Πόσθυμος, maar Πόστυμος. Dit woord heeft in 't begin betekent *de laatste, achterste, uiterste.* Isidorus in Glossis. Postumus, ultimus, novissimus. En Virgilius noemt Sylvius Æ. 6. 763. Postuma proles Æneæ, om dat hy hem op 't einde van zyn leven de laatste van al zyne kinderen geteelt hadde. 't Welk blykt, overmids hy, naar 't zeggen van den Dichter n. 764. Æneæ longævo zou geboren worden, dat niet kan gezegt worden, dan van een vader noch levende als de zoon geboren word; waarom hy hem ook Serus noemt, dit een woord zynde gebruikelyk van kinderen of kinds kinderen, die hunne Vaderen, of Grootvaderen, nu oud zynde, geboren worden. Zie Catull. 68. 60. Auson. Eid. 4. 19. Waar noch by koomt, dat Auson. E. 16. 87. Virgilii Postumus uitleggende, hem noemt Supremus Ænea satus. Daar na heeft het, de eerste en natuurlyke betekenisse byna buiten gebruik geraakt zynde, betekent *die na 's vaders dood geboren wierd*, om dat hy noodzakelyk de laatste van de kinderen was, en na hem van den zelven vader niemant kon geteelt worden. Zie Plaut. Au. 2. 1. 42. En C. Rabirius de zoon van C. Curius is Postumus genoemt, om dat hy zynen vader nooit gezien hadde; als Cicero getuigt. R. P. 2. Zoo nochtans dat de Schryvers van de latere eeuw de eerste betekenisse wederom hebben opgehaalt. Dus vinden wy by Tertullianus Postuma soboles de Monog. 7. Postuma sententia de An. 17. Postuma clades Apol. 40. Postumum corporis adv. Gnost. 1. by Sidonius Postumum tempus E. 3. 12. Postuma fama E. 4. 22. Postuma ætas. E. 8. 5. Postuma origo Carm. 7. 165. by Apulejus Postuma spes. M. 4. 144. Postuma diligentia M. 5. 186. Zie dit woord ook dus vertaalt van Dausq. Orthog. 11. 247. Cujac. Obs. 3. 4. Turn. Adv. 10. 23: 18. 1. Cant. N. L. 2. 10. Gronov. Gell. 2. 16. Voss. de Anal. 2. 25. Perizon. in Sanct. Min. 1. 11. Savaro over Sidonius en Par. Lex. Crit. En ook een twistreden daar over gehouden tusschen Cæsellius en Sulpicius Apollinaris by Gell. 2. 16.)

POT.

PŌTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. bij Quintil. I. O. 8. 3. *Drinkinge, dronk.*

PŌTĀTŌR, ōrĭs. m. Plaut. Men. 2. 1. 34. *Een drinker, dronkaart, zuiper;* boerende, *een likkebroer.*

PŌTĀTŪS, ă, ūm. Plin. H. 2. 103. *Gedronken, gezopen.*

PŌTĒNS, ēntis. omn. gen. *Magtig, vermogend.* De compar. Potentior staat by Liv. 6. 18. en de superl. Potentissimus by Liv. 4. 58.

Potens Cypri. Hor. O. 1. 3. 1. *Venus, voogdesse, of Godin van 't eiland Cyprus.*

Armis potens. Virg. Æ. 1. 534. *Een dapper, strijdbaar held, een groot kryggsman, magtig in den oorlog.*

Pietate potens. Prop. 3. 20. 21. *Zeer Godvruchtig, heel godsdienstig, heel vroom.*

Potens civitas. Cic. I. R. 2. 56. *Een ryke, of magtige stad.*

Herbæ potentes. Ovid. M. 4. 49. Virg. Æ. 7. 19. *Kruiden van groote kracht, sterke kruiden.*

Potentissimus odor. Plin. H. 13. 2. *Een zeer sterke, of krachtige reuk, dat sterk ruikt.*

Nec potens erat mentis. Sen. Thy. 3. 547. *Ook was hij niet bij zyn zin-*

zinnen, hij had zijn volkomen verstand niet.

PŎTENTĀTŬS, ūs. m. Cæſ. B. G. 1. 31. 4. *Mogendheit, heerſching, heerſchappy, oppermagt, oppergebied.*

Æmulo potentatus inimicus. Liv. 26. 38. *Een vyand van die ook naar de oppermagt ſtaat.*

PŎTENTER. Adv. *Magtiglyk; met kracht, of vermogen.* De compar. Potentius ſtaat by Hor. O. 3. 16. 10. en de ſuperl. Potentiſſime by Quintil. D. 274.

Cui lecta potenter erit res. Hor. A. P. 40. *Die eene ſtoffe niet boven zijn begrip heeft uitgekipt.*

PŎTENTIĂ, æ. f. *Magt, ſterkte, geweld, kracht, vermogen.*

Potentia morbi Ovid. M. 7. 537. *De kracht van de ziekte.*

Potentia. Cic. I. R. 2. 56. Off. 3. 8. *Vermogen, gezagh, aanzien, rijkdom, geloof.*

Sine potentia eſſe. Plin. E. 3. 7. 4. *Zonder geloof, vermogen, aanzien, of gezagh zijn.*

PŎTĒRIŬM, ĭi. n. Plaut. St. 5. 4. 12. *Een drinkſchaal, drinkkroes, of drinkkop.*

PŎTESTĀS, ātis. f. Cic. I. R. 2. 7. *Magt, vermogen.*

Poteſtas. *Vermogen, heerſchappy, gezagh, gebied.*

Poteſtatem ſui facere. Cic. Fr. 1. 2. *Zich vertoonen, gehoor geeven, bij zich laaten koomen*, van de Hoofdſchouten ſpreekende.

Nunquam in campo ſui fecit poteſtatem. Nep. 17. 3. 6. *Hij heeft nooit in 't vlakke veld ſlag gelevert, hij heeft zich nooit in een veldſlag durven waagen.*

Habere aliquem in ſua poteſtate. Cic. V. 2. 54. *Iemant in zijn magt hebben, iemant meeſter zijn.*

Cum poteſtate proficiſci in provinciam. Cic. V. 4. 5. *Met gezagh en heerſchappy naar een wingewest trekken*, om 't zelve te beſtieren.

In poteſtate tua eſt. Cic. V. 2. 27. *Het is in uw vermogen, of ſtaat in uwe hand, gij zijt daar meeſter van, het is in uwe magt.*

Poteſtatem tantæ habeo aſtutiæ. Ter. H. 4. 3. 32. *Ik kan mijne gauwigheit zoo verre in 't werk ſtellen.*

Poteſtas plumbi. Lucret. 5. 1241. *Lood, loot.*

(Poteſtas. *De Magt, de Overigheit*, om dat ze over de onderdaanen magt heeft.

Quod compellari apud ſe majorem poteſtatem paſſus eſſet. Suet. J. 17. 4. *Om dat hij toegeſtaan had, dat een hooger Overigheits perſoon voor hem was verklaagt.*

Fuitque per triduum ſine ſumma poteſtate Reſpublica. Suet. C. 16. 3. *En het Gemeenebeſt is drie dagen zonder Burgermeeſters geweeſt.*

Poteſtates wierden ook wel in 't byzonder genoemt, *de Regeerders van overheerde landſchappen*, in tegenſtellinge van die te Rome het bewind hadden.

Qui magiſtratum poteſtatemve habebit. Ulp. Dig. 2. 2. 1. *Die binnen Rome, of in de overheerde landen 't gezagh zal hebben, of in de regeeringe zal zijn.*)

PŌTIO, ōnis. f. Cic. Fin. 1. 11. *Drinking, het drinken, drank.*

Potionem poſcere. Petron. 32. *Drank, of drinken eiſchen.*

Potio extrema mergit eos. Sen. E. 12. *De laatſte dronk bevangt hen, of maakt hen dronken.*

Potio. Celſ. 3. 7. *Een drank, of drankje voor eenen zieken; een geneesdrank.*

(Potio. *Een dronk met vergif gemengt.*

Subito in media potione exclamavit. Cic. Clu. 10. *Zij heeft ſchielijk in 't midden van den dronk, daar vergif in was gedaan, overluid geroepen.*)

PŌTIŌNĀTŬS, ă, ŭm. *Die een drank ingenomen heeft.*

Potionatus amatorio medicamento. Suet. C. 50. 7. *Die een minnedrank ingenomen heeft.*

PŎTIŎR, ōris. m. en f. ŭs, ōris. n. *Beter, voordeeliger, fraaijer, nutter, liever.*

Nihil ad legendum eſt potius. Cic. Fin. 1. 4. *Daar is niets nutter te leezen.*

Honeſta mors turpi vita potior. Tac. Ag. 33. 11. *Een eerlijke dood is beter dan een ſchandelijk leven.*

Sententia potior. Virg. Æ. 4. 287. *Een beter gevoelen, of betere raad.*

Potior eſt patre. Cic. T. Q. 4. 32. *Hij is beter, of vroomer dan zijn vader.*

PŎTIŎR, īris, ītŭs sŭm, īrī. *Genieten, verkrijgen, gebruiken.*

Potiri gaza. Cic. Off. 2. 22. *Zich meeſter van des vyands ſchatten maaken, des vyands geld in handen krijgen.*

Potiri voluptatum. Cic. Fin. 1. 18. *Vermaak genieten.* [illegible]m. Cic. F. 1. 8. *In de regeering* [illegible]*, gebieden, regeeren.*

Homerus Muſarum comitum ſceptra potitus eſt. Lucret. 3. 1051. *Homeer is de voornaamſte van de Dichteren geweeſt.* De ſpreekwyze is ontleent van de Koningen, die over hunne onderdaanen hunnen rykſtaf zwaaijen.

Potitus hoſtium. Plaut. Capt. 1. 1. 24. *Een gevangen bij den vyand, een krygsgevangen.*

Potitus mortis. Lucret. 4. 770. *Die geſtorven is, die onder de magt van de dood gebragt is.*

Potiri alicujus. Paterc. 2. 25. 3. *Iemant onder zijn magt brengen.*

PŎTIS, ĭs. m. en f. pŏtĕ, ĭs. n. *Die kan, die vermag, of vermogend is.*

Non ferri Clitipho potis eſt. Ter. A. 2. 3. 80. *Men kan Clitipho niet verdraagen.*

Potis es. Lucret. 2. 849. *Gij kond.*

PŎTISSĬMĒ. Adv. *Voornamentlijk, allermeeſt, meeſt van allen.* Sommige meenen dat hier een faut is, en dat men overal Potiſſimum moet leezen in plaats van Potiſſime.

PŎTISSĬMŬM. Adv. Cic. Off. 1. 26. *Voornamentlyk, voor al, boven alles, allermeeſt.*

PŎTISSIMŬS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 10. 3. *De voornaamſte, beſte, meeſte, bijzonderſte.*

Potiſſima cura. Stat. S. 4. 4. 20. *De voornaamſte zorg.*

Potiſſima nobilitas. Plin. H. 14. 2. *De doorluchtigſte, of beſte Adel.*

PŌTĬTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plaut. Am. 1. 1. 105. *Dikwils drinken.*

Pocula potitare cum aliquo. Plaut. Aſ. 4. 1. 26. *Dikwils met iemant drinken.*

PŌTIŪNCŬLĂ, æ. f. Modicam ſumere potiunculam. Suet. D. 21. 2. *Zeer weinig drinken, matiglijk drinken, een matig teugje drinken.*

PŎTĬŬS. Adv. *Eerder, liever.*

Perpeſſus eſt omnia potius Zeno, quam conſcios indicaret. Cic. T. Q. 2. 22. *Zeno heeft liever alle pynigingen willen verdraagen, als zijne medeplIgtigen beklappen.*

Abeo potius. Plaut. Am. 1. 1. 299. *Ik vertrek liever, ik ga liever heen.*

PŌTO, ās, āvi, ōtŭm, en ōtātŭm, ārĕ. Cic. Cl. 83. *Drinken, zuipen.*

Huc venient potum. Virg. E. 7. 11. *Hier zullen ze koomen drinken.*

Merum potare. Mart. 1. 12. 4. *Zuiveren wijn drinken.*

* Lanæ potant. Plin. H. 9. 38. *De wol drinkt het vocht in, of trekt de vochtigheit naar zich.*

PŌTŎR, ōris. m. *Een drinker, zuiper*, boertende, *een nathals.*

Aquæ potores. Hor. E. 1. 19. 3. *Waterdrinkers.*

Vini potor. Hor. E. 1. 18. 91. *Een wijndrinker.*

PŌTŌRIŬS, ă, ŭm. Mart. 14. 110. *Dat tot het drinken behoort.*

Argentum potorium. Modeſt. Dig. 33. 10. 8. *Een zilvere beker.*

(PŌTRĪX, īcis. f. *Een zuipſter, een drinkſter.*

Potrici plenam antiquis apothecam cadis. Phædr. 4. 4. 25. *Aan de zuip-*

zuipster een volle kelder met ouden wyn.)

POTULENTUS, a, um. Suet.O.2. 3. Apul. M. 3. 131. *Die vol en zat is, die te veel gedronken*, of, *boertende, gezopen heeft, dronken, vol, zat.*

POTUS, a, um. Ter. Hec. 1. 2. 64. *Die gedronken heeft.*

Bene potus. Cic. F. 7. 22. *Die wel*, of *veel gedronken heeft.*

Potus. Ovid. F. 1. 216. Hor. O. 3. 15. 16. *Dat men gedronken heeft.*

Sanguine tauri poto concidit Themistocles. Cic. Cl. 11. *Themistokles is gestorven na dat hy stierenbloed had gedronken.*

POTUS, us. m. Cic. D. 1. 29. *Drank, het drinken.*

Serpentes exiguo potu indigent. Plin. H. 10. 72. *De slangen drinken zeer weinig.*

Potui dare medicamentum. Cels. 2. 13. *Aan iemant eenen geneesdrank geeven.*

Aqua potui idonea. Colum. 8. 11. *Goed water om te drinken.*

PRÆ.

PRÆ. præp. *Voor.*

Præ se armentum agens Tiberim nando trajecit. Liv. 1. 7. *Zyn vee voor hem heene dryvende is hy over den Tiber gezwommen.*

Præ. I præ, sequar. Ter. An. 1. 1. 144. *Ga voor, ik zal u volgen.*

Præ betekent *een vergelykinge van 't een met het ander.*

Tu præ nobis beatus. Cic. F. 4. 4. *Gy zyt gelukkig in vergelyking van ons.*

Sibi omnia post putavit esse præ meo commodo. Ter. Ad. 2. 3. 9. *Hy heeft geoordeelt dat myn belang voor alles most gaan.*

Præ. Præ multitudine. Cic. Att. 2. 21. *Ter zaake*, of *wegens de groote menigte.*

Præ ira. Liv. 31. 24. *Door zynen toorn, door zyne hevigheit.*

Præ se ferre aliquid. Cic. C. R. 5. *Iets uiten, iets te kennen geeven*, of *iets laaten blyken.*

Præ manibus. *Voor handen*, of *in handen.*

Aurum quod mihi fuit præ manibus. Plaut. B. 4. 3. 10. *Het goud dat ik in myn handen heb gehad, dat voor handen geweest is*, of *dat ik gereed heb gehad.*

(Præ. *Wegens, van wegen.*

Ubi essent præ poculis nescientes. Flor. 2. 10. *Wegens den dronk niet weetende waar zy waren; zoo dronken zynde dat zy niet wisten waar zy waren.*

Præ gaudio ubi sim nescio. Ter. H. 2. 3. 67. *Van wegen de blydschap weet ik niet waar ik ben.*

PRÆACUO, is, ui, utum, uere. Cato R. R. 41. *Voor scherp maaken, heel scherp*, of *spits maaken.*)

PRÆACUTUS, a, um. Cæs. B. G. 2. 29. 3. *Zeer scherp, heel spits.*

Scopulus præacutus. Plin. H. 9. 10. *Een zeer scherpe rots.*

PRÆALTUS, a, um. *Heel hoog, zeer verheven, heel steil.* (De compar. Prægaltissimus staat by Apul. M. 8. 211.)

Rupes prælta. Liv. 40. 58. *Een hooge*, of *steile steenklip.*

Præltus. *Zeer diep, heel diep.*

Flumen præaltum. Liv. 10. 2. *Een zeer diepe vloed*, of *rivier.*

(PRÆAUDITUS, a, um. Ulp. Dig. 1. 16. 6. *Die*, of *dat te vooren gehoort is.*)

PRÆBEO, es, præbui, præbitum, præbere. *Geeven, toonen, langen, toereiken*, of *uitreiken.*

Præbere de manu cibos. Colum. 9. 1. *Spyze met de hand in den mond steeken.*

Appetitum rationi obedientem præbere. Cic. Off. 1. 36. *De genegenheit*, of *lust aan de reden onderwerpen.*

Aurem præbere alicui rei. Plin. E. 2. 14. 1. *Zyn ooren ergens aan leenen, ergens naar hooren*, of *luisteren.*

Turris inclinata speciem ruentis hostibus, trepidationemque superstantibus præbuit. Liv. 32. 17. *De hellende toren heeft in de vyanden gedachten van instorten verwekt, en eenen schrik gebaart in die 'er op stonden.*

Sepes instar muri munimenta præbebant. Cæs. B. G. 2. 17. 4. *De heggen verstrekten hun voor een borstwering, gelyk een muur.*

Se attentum præbere. Cic. N. D. 3. 1. *Aandachtig*, of *oplettende zyn, met aandacht toeluisteren.*

Gratum se præbere. Cic. Pl. 38. *Zich dankbaar toonen.*

(PRÆBIBO, is, bibi, bibitum, ere. *Toedrinken, brengen.*

Quod ei præbiberim, commoneto. Apul. M. 10. 246. *Zeg hem, dat ik 't hem gebragt*, of *toegedronken heb.*)

PRÆBITIO, onis. f. Varr. Eumen. by Non. 2. [illegible] Ulp. Dig. 1. 12. 11. *Geeving, v[illegible]schaffing, toereiking*, of *uitreiking van iets.*

PRÆBITOR, oris. m. Cic. Off. 2. 15. *Een verzorger*, of *bestchaffer van iets op een ander mans kosten.*

PRÆCALVUS, a, um. Suet. G. 21. 1. *Kaal van vooren.*

PRÆCANTATIO, onis. f. Quintil. D. 14. *Tovery, betovering.*

PRÆCANTATRIX, icis. f. Plaut. M. G. 3. 1. 99. *Een toveres, een hex.*

PRÆCANTRIX, icis. f. Varr. by Non. 8. 91. Zie Præcantatrix.

PRÆCANUS, a, um. Hor. E. 1. 20. 24. *Vroeg grys*, ook *zeer grys.*

PRÆCARUS, a, um. Ter. Ph. 3. 3. 25. *Zeer lief, zeer waerd.* Sommige leezen Percarus in deeze plaatse.

PRÆCAVEO, es, cavi, præcautum, præcavere. *Voorzorgen, te vooren op zyn hoede zyn.*

Præcavere alicui ab ira multitudinis. Liv. 3. 53. *Iemant voor de razerny*, of *woede van 't volk beschutten.*

Præcavere ab insidiis. Liv. 9. 27. *Op zyn hoede zyn tegens laagen.*

Præcavere sibi. Ter. An. 3. 5. 18. *Op zyn hoede zyn, toezien, acht slaan, zich wachten.*

Præcautum est a me. Cic. Att. 2. 1. *Ik heb daar voor gezorgt, ik heb daar voor gezien, ik ben op myn hoede.*

PRÆCAUTOR, oris. Plaut. Ps. 2. 2. 12. *Die op zyn hoede is, die voorzorg heeft, die een wakend oog houd.* Hedendaags leest men Precator.

PRÆCAUTUS, a, um. *Daar voor gezorgt is, daar men zorge voor heeft gedraagen.*

Res mihi tota præcauta est. Cic. V. 4. 42. *Ik heb in alles voorzien, ik heb voor alles gezorgt, ik heb order op alles gestelt.*

Præcauto opus est. Plaut. Merc. 2. 2. 61. *Men moet op zyn hoede zyn, men moet zich wachten.*

PRÆCEDO, is, præcessi, præcessum, præcedere. *Voorgaan, voor aan gaan, voor uittreeden, voor uit trekken.*

Agmen præcedere. Virg. Æ. 9. 47. *Voor een leger*, of *heir gaan.*

Præcedere. *Te boven gaan, uitsteeken, overtreffen, uitmunten, de loef afsteeken, de kroon spannen.*

Vestræ fortunæ meis præcedunt. Plaut. As. 3. 3. 39. *Uwe staat gaat de myne verre te boven, uw geluk is veel grooter dan het myne.*

Vinum illud alterum sapore præcedit. Colum. 3. 2. *Deeze wyn gaat in smaak de andere ver te boven; deeze wyn smaakt beter dan de andere.*

PRÆCELER, præceleris, præcelere. Plin. H. 9. 46. *Zeer snel, vlug, gezwind*, of *rad; dat een groote snelheit heeft, zeer spoedig.*

PRÆCELERO, as, avi, atum, are. Stat. Th. 4. 799. *Haasten, spoedigen, trachten om voor te koomen, zich voor uit spoeden.*

PRÆCELLENS, tis. omn. gen. Cic. C. B. 10. *Uitsteekende, uitmuntende, treffelyk, deftig.* De compar. Præcellentior staat beneden by Pli-

Plinius, en de superl. Præcellentissimus beneden by Cicero.

Res aliqua alia præcellentior. Plin. H. 12. 6. *De eene zaak overtreft de andere in waerdy, de eene zaak is uitmuntender dan de andere.*

Omnibus rebus præcellentissimus vir. Cic. V. 4. 44. *Een zeer deftig man in alle dingen.*

PRÆCĔLLO, is, ŭi, præcellĕrĕ. Plin. H. 12. 3. *Te boven gaan, uitmunten, overtreffen. uitsteekender zyn, de loef afsteeken, de kroon spannen.*

Robore mentis præcellere. Sil. 3. 601. *Iemant in kracht van verstand te boven gaan, grooter van verstand zyn dan een ander.*

Præcellere alicui. Tac. An. 12. 15. 2. *Gezagh en vermogen op iemant hebben.*

PRÆCĔLSŬS, ă, ŭm. Cic. V. 4. 48. Virg. Æ. 3. 245. *Zeer verheven, zeer hoog, zeer uitstekend.*

Fortuna præcelsa. Stat. S. 3. 3. 85. *Een zeer uitstekend geluk, een zeer aanzienlyke staat.*

PRÆCĔNTIO, ōnĭs. f. Cic. Ar. 10. *Voorzang, voorzinging.*

PRÆCĔPS, præcipitĭs. omn. gen. Cic. A. Q. 4. 21. *Hellende, overhellende, overhangende*, van een plaats spreekende. (Het plural. van 't genus neutrum word gevonden by Curt. 8. 1. 35. en dat tegens de wetten van de Letterkundigen, als Raderus over deeze plaatse aanteekent.)

Præceps. Virg. Æ. 3. 598. *Haastig, driftig, die te ras voortgaat, die te veel haast, of spoed maakt.*

* Præceps. Mart. S. 11. 1. *Onbedacht, onbezonnen, die iet zonder voorbedachten raad doet, voorbarig.*

Præceps amentia homo. Cic. Mil. 31. *Een mensch die tot dwaasheit vervalt.*

Præceps ingenio in iram. Liv. 23. 7. *Tot gramschap, of toorn geneigt.*

Consiliis omnibus præceps. Cic. A. 5. 13. *Te voorbarig in alle raadslagen.*

* Præceps. Hor. S. 2. 3. 293. *Gevaarlyk, zorgelyk.*

In præcipiti est ægrotus. Cels. 2. 6. *Hy is gevaarlyk krank.*

Præceps. *Afgaande, naar 't einde loopende.*

Præceps in noctem diei tempus. Curt. 4. 16. 18. *De dag helt naar den avond, de dag is aan het daalen.*

* Senectus præceps. Cic. Oct. Curt. 6. 5. 3. *Een afgaanden, of zeer hoogen ouderdom.*

(Præceps autumnus. Marcell. 19. 18. Hyems. Cæs. B. C. 3. 25. 1. *De afgaande herfst. De winter naar 't einde loopende.* Hoe de Ouden ieder gedeelte des jaars in drieën verdeelt hebben, is boven gezegt in Adulta æstas.

Turris stat in præcipiti. Virg. Æ. 2. 460. *De toren is zoo hoog, dat hy zonder vrees van neêr te storten, niet hooger kan gemaakt worden.*

Omne in præcipiti vitium stat. Juv. 1. 149. *Alle ondeugt is ten top gesteigert.*)

Præceps. *Steil, steil afloopende.*

Præcipites fossæ. Ovid. M. 1. 97. *Steile grachten.*

Præceps. Cic. de Or. 3. 4. *Schielyk, onvoorzient, onverwacht.*

Præcipitem agere. Virg. Æ. 5. 456. Trahere. Virg. Æ. 2. 307. Projicere. Virg. Æ. 5. 860. Ruere. Virg. Æ. 11. 673. *Van boven neêr werpen, trekken, stooten, vallen.*

PRÆCĔPTIO, ōnĭs. f. Cic. Off. 1. 2. *Onderwyzing, onderrichting, gebod, leere, inzetting.*

PRÆCĔPTĪVŬS, ă, ŭm. *Die, of dat onderrichting, of onderwyzing geeft, die, of 't geen geboden, leerstukken, of inzettingen geeft, of voorschryft.*

Pars Philosophiæ præceptiva. Sen. E. 95. *Het onderwyzende deel der Wysbegeerte.*

(PRÆCĔPTO, as, ārĕ. Festus. *Dikwils gebieden.*)

PRÆCĔPTŎR, ōrĭs. m. Cic. de Or. 3. 15. *Een leermeester, onderwyzer, meester, leeraar.*

Arandi præceptor. Ovid. F. 6. 13. *Een onderwyzer in de ploegkonst.*

Eloquentiæ præceptor. Quintil. I. O. 2. 8. *Een meester in de welspreekendheit.*

PRÆCĔPTRĪX, īcĭs. f. *Meestresse, onderwysster, leermeestersche.*

Sapientia præceptrice in tranquillitate vivi potest. Cic. Fin. 1. 13. *Men kan gerust leven, als men naar de leermeestersche der wysheit hoort.*

PRÆCĔPTŬM, i. n. *Leere, leerstuk, onderwyzing, onderrechting.*

Præcepta dicendi. Cic. de Or. 1. 18. *Onderwyzingen in de welspreekendheit.*

Præceptum. *Bevel, last, gebod.*

Exequi præcepta alicujus. Virg. Æ. 6. 236. *Iemants bevelen uitvoeren.*

PRÆCĔPTŬS, ă, ŭm. *Te vooren gekregen, reeds genoten.*

Ad præcepta gaudia venis serius. Ovid. Her. 17. 107. *Gy komt te laat om een geluk te genieten, dat een ander reeds heeft.*

PRÆCĔRPO, is, præcerpsi, præcerptum, præcerpĕrĕ. Plin. H. 18. 19. *Te vroeg afplukken, voor den tyd afplukken*; in de eigentlyke beteekenis van vruchten spreekende.

* Non præcerpo fructum officii tui. Cic. V. 4. 37. *Ik beneem u de voordeelen van uwe bedieninge, of van uw ampt niet.*

PRÆCĔRTĀTIO, ōnĭs. f. Cic. Her. 4. 30. *Begin, of aanvang van een twistreden.*

PRÆCĪDĀNĔŬS, ă, ŭm. Præcidanea porca. Festus. Gell. 4. 6. Varr. by Non. 2. 724. *Een zog die geoffert word eer men 't koren maait.* Agna. Festus. *Een lam dat het eerste geoffert word.*

PRÆCĪDO, is, præcidi, præcisum, præcidĕrĕ. *Afhouwen, afsnyden, afkappen, afhakken.*

Præcidere fistulas, quibus aqua suppeditatur. Cic. C. R. 11. *De watergooten, of de buizen, die het water aanbrengen, afsnyden.*

* Præcidere amicitias. Cic. Off. 1. 33. *De vriendschap afsnyden.*

Spem alicujus rei præcidere. Cic. V. 1. 7. *De hoop van iets afsnyden, de hoop ergens van beneemen.*

* Præcidere. *Iemant een naauwkeurige onderrechting geeven, of stiptelyk aantekenen waar naar hy zich kan schikken.* Deeze leenspreuk is genomen van ambachtslieden, die, eer ze iets afsnyden, een lyn trekken, die zy volgen.

Præcide & statue aliquando quid libet. Cic. A. Q. 4. 43. *Geef my te kennen, en stel vast wat gy begeert te hebben.*

Prima statim verba præcidit. Sen. N. Q. Præf. 4. *Hy heeft hem aanstonds doen zwygen, hy heeft hem aanstonds den mond gestopt.*

(Præcidere. *Lubben, ontmannen.*

Servus Servilii Cæpionis matri Idææ se præcidit. Obseq. 104. *De slaaf van Servilius Capio heeft zich ter eere van Cybele gelubt.*)

PRÆCĪNCTIO, ōnĭs. f. Vitruv. 5. 3. *Een groote breede trap*, rondom de ronde Schouwburg.

Præcinctio collis. *De rondte, of omkring van een heuvel.*

Per mediam præcinctionem collis platea facta est. Vitruv. 2. 8. *Men heeft een breede straat door 't midden van den heuvel heen gemaakt.*

PRÆCĪNCTŎRĬŬS, ă, ŭm. Vitruv. 10. 21. *Dat den geheelen omkring maakt, dat alles in de rondte omvangt.*

PRÆCĪNCTŬS, ă, ŭm. Hor. S. 2. 8. 70. *Gegordt, omgordt, die een gordel aan heeft.*

Capilli præcincti flore. Ovid. Her. 4. 71.

4. 71. *Het hoofdhaair met bloemen bekranst.*

Præcinctus. Ovid. Art. 1. 223. *Gekroont, bekranst, omvlochten.*

Præcinctus. Plin. E. 10. 48. 4. *Omvangen, omvat, omringt, omsingelt.*

Parietes coronis præcincti. Vitruv. 5. 2. *Muuren rondom met wandeldreven omringt.*

PRÆCINGO, is, cinxi, cinctum, cingere. Sil. 3. 243. *Omvatten, omvangen, omgorden, omringen, omsingelen.*

Ense præcingi. Ovid. Tr. 2. 271. *Met een degen omgordt worden, een degen op zy krygen.*

Castris fluvium præcingere. Claud. B. Get. 268. *Zich langs een rivier legeren.*

PRÆCINO, is, cinui, centum, cinere aliquid. Cic. Ar. 10. *Iets voorzeggen*, of *voorspellen.*

Præcinere fugam. Tib. 2. 5. 74. *Den aftocht blaazen, aanzeggen om de vlucht te nemen.*

Epulis Magistratuum fides præcinunt. Cic. T. Q. 4. 2. *In 't begin van de maaltyden der Overigheit speelen zy.*

PRÆCIPIO, is, cepi, ceptum, cipere. Colum. Arb. 6. *Voorkoomen.* By Cato R. R. 143. staat Præcepsi voor Præcepi.

Fata præcipere. Flor. 3. 9. 4. *De dood voorkoomen.*

Aliquantum viæ præceperat Rex. Liv. 36. 19. *De Koning was een weinig voor uit getrokken.*

Piræum portum præcepit. Liv. 32. 16. *Hy is eerst, of voor uit in de Piraische havens gekoomen.*

Præcipere. Virg. Æ. 6. 105. *Voorzien, voor af beseffen.*

Præcipere cogitatione futura. Cic. Off. 1. 23. *In zyn gedachten toekoomende dingen voorzien.*

Præcipere. Ter. Ad. 3. 3. 70. Sall. B. J. 14. *Belasten, beveelen, bevel geeven, gebieden.*

Præcipere. *Leeren, onderwijzen, onderrechten, onderwijzing geeven, lessen geeven, leeraaren.*

Præcipere de aliqua re. Cic. de Or. 2. 11. *Iemant onderrechtinge wegens eenige zaak geeven.*

Artem nandi præcipere. Ovid. Tr. 2. 486. *De konst van zwemmen leeren, iemant leeren zwemmen.*

Præcipe lugubres cantus, Melpomene. Hor. O 1. 24. 2. *O Melpomene! leer mij klaagliederen zingen.*

Præcipiendum fuit ut diligentiam adhiberemus. Cic. Am. 16. *Men most ons belast hebben, dat wij naarstigheit zouden aanwenden.*

PRÆCIPITANS, antis. omn. gen. Cic. de Or. 3. 48. *Die valt, die met gewelt en gedruis neêrstort*, van een rivier spreekende.

Præcipitante Republica. Cic. Syll. 31. *Terwyl 't Gemeenebest stont onder te gaan.*

PRÆCIPITANTER. Adv. Lucret. 3. 1076. *Haastelyk, onvoorzigtelyk, onbedachtelyk, voorbarigly k, roekeloozlyk.*

PRÆCIPITANTIA, æ. f. Gell. 9. 1. *Nedervalling, ploffing, neêrstorting met gedruis.*

PRÆCIPITATIO, onis. f. Sen. de Ir. 1. 12. *Voorbarigheit, te grooten haast, onbedachtzaamheit om iets te ondernemen, of te doen.*

PRÆCIPITATUS, a, um. Cic. Cæc 17. *Die om laag geworpen is, die van boven neder is gestort.*

Nox præcipitata. Ovid. Tr. 1. 3. 47. *De aankoomende nacht.*

Ætas præcipitata. Cic. F. 11. 28. *Zeer hoogen, stokouden*, of *gryzen ouderdom.*

PRÆCIPITIUM, ii. n. Quintil I. O. 1. 10. *Een steilte, diepte, afgrond.*

PRÆCIPITO, as, avi, atum, are. *Van boven neêr werpen, neder storten.*

Se præcipitare. Ter. Ad. 4. 2. 36. *Zich van boven neêr werpen.*

Se præcipitare in flumen. Cæs. B. G. 4. 15. 2. *Zich in een rivier werpen.*

Præcipitat hyems. Cæs. B. C. 3. 25. 1. *De winter loopt ten einde.* Nilus. Cic. S. Sc. 5. *De Nyl stroomt ongestuimig*, of *valt met gewelt.*

Præcipitare vitem. Colum. 4. 24. *De wyngaardrank om laag buigen.*

Ira & furor mentem præcipitant. Virg. Æ. 2. 317. *De toorn en razerny brengen het verstand buiten zich zelven.*

Præcipitare moras. Virg. Æ. 8. 443. *Zich haasten, zich spoeyen*, of *zich spoedigen.*

PRÆCIPUE. Adv. *Voornamentlijk, voor al, boven al.*

Unum illud te præcipue rogo. Cic. F. 3. 8. *Dit eenige, dit alleen verzoek ik voornamentlijk van u.*

Nihil datum præcipue esse homini a natura dicemus. Cic. Fin. 2. 33. *Wij zullen zeggen, dat de mensch niets byzonders van de natuur heeft ontfangen.*

Præcipue. Cic. F. 11. 19. *In 't bijzonder, byzonderlyk.*

PRÆCIPUUS, a, um. *Bijzonder, eigen.*

Id isti præcipuum est. Cic. Syll. 3. *Dat is hem eigen, dat heeft hy bijzonder.*

Vir in eloquentia præcipuus. Quintil. I. O. 6. 3. *Een man van eene bijzondere welspreekendheit, een uitsteekend redenaar.*

Unam hanc rem præter alios habere præcipuam arbitror. Ter. Ad. 2. 3. 5. *Ik meen dat ik dat byzonder voordeel boven alle anderen heb.*

Præcipua bonitas. Plin. H. 12. 19. *Een byzondere*, of *uitsteekende goedheit.*

Dolore præcipuo angi. Cic. F. 4. 3. *Een byzondere droefheit hebben, zeer droevig zyn.*

Præcipuus. Cic. Lig. 9. *Voornaam.*

Præcipuus. *Nut, voordeelig, heilzaam, heel goed.*

Præcipuum contra morsus remedium. Plin. H. 8. 32. *Een voornaam*, of *uitsteekend geneesmiddel tegens de beeten.*

PRÆCISE. Adv. Gell. 3. 16. *Kortelyk, in 't kort, met verzwijging van iets.*

Sed id præcise dicitur. Cic. N. D. 2. 29. *Maar dit word kortelyk gezegt*, gelyk wanneer men eenige woorden verzwygt die men 'er genoeg onder verstaat.

Id præcise negavi. Cic. Att. 8. 4. *Ik heb dat plotzelyk afgeslagen*, of *van de hand gewezen.*

PRÆCISIO, onis. f. Vitruv. 4. 2. *Snyding, afsnyding, verkorting, bekorting, inkorting.*

PRÆCISUS, a, um. Cic. Fr. 2. 11. Plin. H. 9. 8. *Afgesneden, afgekort.*

Iter utrinque præcisum. Sall. B. J. 92. *Een weg aan beide zyden schuins afgesteeken.*

Præcisus. Gell. 7. 2. *Verkort, bekort, afgekort, kort, beknopt, bondig.*

Præcisa narratio. Quintil. I. O. 4. 2. *Een korte vertelling, een bondig*, of *beknopt verhaal.*

Præcisus. *Weggenomen, benomen, berooft.*

Præcisa opitulandi potestate. Cic. Br. 15. *De vryheit van te helpen weggenoomen zynde.*

PRÆCLARE. Adv. *Zeer wel, deftig, konstelyk, meesterlyk.* (De superl. Præclarissime staat by Cic. Mil. 35.)

Simulacrum præclare factum. Cic. V. 4. 44. *Een beeld dat meesterlyk gemaakt is.*

Præclare actum nobiscum. Cic. F. 9. 24. *Men heeft zeer wel ons gehandelt, men heeft het deftig met ons gemaakt.*

Præclare intelligere aliquid. Cic. F. 13. 7. *Iets volkomentlyk bevatten*, of *begrijpen.*

Pacem vult Lepidus? præclare: si tamen potest efficere qualem nuper effecit. Cic. A. 13. 4. *Wil Lepidus vrede? deftig: mits dat hij ze zoodanig kan maaken, als hy ze onlangs gemaakt heeft.*

PRÆCLARUS, a, um *Zeer doorluchtig,*

luchtig, *vermaart*, *roemruchtig*, *beroemt*, of *gedenkwaerdig*. De compar. Præclarior ftaat by Sall. B. J. 85. en de fuperl. Præclariffimus by Cic. de Or. 1. 5.

Præclara indoles. Cic. de Or. 1. 29. *Een goeden aart*, *een braven*, of *treffelyken inborft.*

Præclari in Philofophia. Cic. de Or. 1. 11. *Groote Wysheits kundigen; mannen die uitsteekende kennisse der Wysbegeerte hebben.*

Locus præclarus ad afpectum. Cic. V. 4. 52. *Een plaats daar men een schoonen uitzicht heeft.*

PRÆCLŪDO, ĭs, clūsī, clūsūm, clūdĕrĕ. *Sluiten*, *afsluiten*, *toestoppen*, *stoppen*, *toemaaken.*

Vocem alicui præcludere. Liv. 33. 13. Phæd. 1. 23. 5. *Iemant den mond stoppen*, of *snoeren.*

Aditum patriæ præcludere alicui. Cic. Ant. ir. exf. 4. *Iemant den toegang tot zijn vaderland sluiten*; of *het koomen in zijn vaderland beletten.*

Effugium alicui præcludere. Lucret. 3. 523. *Iemant beletten te ontvluchten*, *te ontsnappen*, of *te ontkoomen.*

Ufus vocis præcluditur. Ovid. M. 2. 658. *De spraak word verhindert*, *gestuit*, of *belet.*

PRÆCLŪSĬO, ōnis. f. Vitruv. 9. 9. *Sluiting*, *stopping*, of *toestopping.*

PRÆCO, ōnis. m. Cic. V. 3. 16. *Een openbaar uitroeper.* Zyn ampt beftont in veele dingen, de voornaamfte waren het uitroepen van verkorene Overheden, en gemaakte wetten; het roepen van getuigen en misdadigers naar 't gerecht; en met luider ftemme den prys van verkochte goederen in openbaare verkoopingen uit te roepen.

Voci præconis bona civium fubjicere. Cic. Off. 2. 23. *De goederen van de burgers in 't openbaar doen verkoopen.*

Præco. *Een prijzer*, *lofredenaar*, of *lofspreeker.*

O fortunate adolefcens, qui tuæ virtutis præconem Homerum inveneris. Cic. Arc. 10. *O gelukkige jongeling! wiens dapperheit Homerus door zyn schriften heeft bekent gemaakt.*

PRÆCŎCTUS, ă, ūm. Plin. H. 14. 9. *Te vooren*, of *reeds gekookt.*

PRÆCŎGĬTĀTŬS, ă, ūm. Liv. 40. 4. *Voorbedacht*, *dat men te vooren gezien en overdacht heeft*, *daar men zyn zinnen te vooren heeft over laaten gaan*, *dat men te vooren overwogen heeft.*

PRÆCŎGNĬTŬS, ă, ūm. Cic. F. 10. 15. *Te vooren gekent*, of *geweeten.*

† PRÆCŎMPŎSĬTŬS, ă, ūm. Ovid. F. 6. 674. *Te vooren bereidt*, of *gereed gemaakt.*

(PRÆCŎNCEPTŬS, ă, ūm. Plin. H. 2. 82. *Te vooren ontfangen.*)

PRÆCŌNĬUM, ii. n. Cic. Att. 13. 12. *Uitroeping*, *verkondiging.*

Præconium facere. Cic. F. 6. 18. *Het uitroepers ampt bedienen.*

Præconium. Cic. Arc. 9. *Lof*, *roem.*

Præconium. Cato R. R. 147. *Uitroepgeld.*

PRÆCŎNSŪMO, ĭs, sūmsī, sūmtūm, sumĕrĕ. Ovid. M. 7. 489. *Te vooren verteeren*, of *doorbrengen.*

PRÆCŎNTRECTO, as, avi, atum, are. Ovid. M. 6. 478. *Te vooren aantaaken*, *te vooren handelen.*

PRÆCŎQUIS. Colum. 3. 2. Nov. by Non. 2. 627. Gell. 10. 11. en

PRÆCŎQUUS, ă, ūm. *Te vroeg rijp*, *voor den tijd rijp.* Men vind Præcoquem by Colum. 1. 6. in de accufativo fingul. Præcoque by Colum. 3. 9. ablativo, Præcoques by Colum. 3. 2. in plurali welke cafus niet konnen koomen dan van Præcoquis, men vind ook by Mart. 13. 46. 1. Præcoqua, en by Colum. 12. 37. Præcoquas, die niet konnen koomen dan van Præcoquus.

PRÆCŎQUO, ĭs, cōxī, cōctūm, cŏquĕrĕ. Plin. H. 18. 29. *Voor den tyd*, of *te vroeg ryp worden.*

PRÆCŌRDĬA, iōrūm. n. plur. Cic. T. Q. 1. 10. *Vliezen*, die het hart en de longe van de lever en milt fcheiden.

Præcordia. Cic. Fin. 5. 30. *Het ingewand*, *de ingewanden.*

Præcordia mutare. Prop. 2. 3. 13. *Van aart*, *genegenheit*, of *wil veranderen.*

Redit in præcordia virtus. Virg. Æ. 2. 367. *Zy neemen*, of *scheppen eenen nieuwen moed.*

PRÆCŎRRUMPO, ĭs, rūpī, rūptūm, rūmpĕrĕ. Ovid. M. 14. 134. *Te vooren bederven*, *verleiden*, *omzetten*, of *omkoopen.*

PRÆCOX, ŏcis. omn. gen. Colum. 11. 3. *Te vroeg ryp*, *ryp voor den tyd.*

Ingenium præcox. Quintil. I. O. 1. 3. *Een verstand ryp voor de jaaren.*

PRÆCRĂSSŬS, ă, ūm. Plin. H. 16. 8. *Zeer dik*, *heel dik.*

PRÆCŬLTŬS, ă, ūm. *Te vooren gebouwt*, *te vooren bereidt*, of *veraerdigt.*

Animus ad virtutem quafi præcultus. Cic. Part. 23. *Een gemoed als te vooren bereidt om de deugt aan te vatten.*

PRÆCŬPĬDŬS, ă, ūm. alicujus rei. Suet. A. 70. 3. *Zeer begeerig naar iets.*

PRÆCŬRRO, ĭs, cūrrī, cūrsūm, currĕrĕ. Cæf. B. G. 6. 39. 1. *Voorloopen*, *voorby loopen.*

Appetitus ne præcurrant rationem. Cic. Off. 1. 29. *Dat de drift niet boven de reden ga.*

Ætate aliquem præcurrere. Cic. Or. 52. *Ouder van jaaren zyn*, *van meerder jaaren zyn*, *bejaarder zyn.*

Neque quidquam eft turpius, quam cognitioni approbationem præcurrere. Cic. A. Q. 1. 12. *Ook is 'er niet schandelyker, dan dat men iets voor goed keurt, eer men 't recht verstaat.*

Præcurrere alicui. *Iemant voorkoomen*, *te boven gaan*, *de voorrang van iemant hebben.*

Illum vobis præcurrere vix honeftum eft. Cic. de Or. 3. 61. *Het is niet betamelyk, dat hy u overtreffe, u te boven ga*, of *u voorkome in de redenkunst.*

Nullis amicis feptus hominem plurimorum ftudio atque omnium bona exiftimatione munitum præcurrit. Cic. Pet. 7. *Zonder vrienden, heeft hy de overhand gehad van een man, die by al de waereld bemint, en in groote achtinge was.*

PRÆCŬRSĬO, ōnis. f. Cic. Fat. 19. *Voorloping*, *voorkoming van iets*, *voorgang.*

Præcurfio. *Voorschikking*, *voorbereiding*, *vervaerdiging*, *toebereidzel.*

Præcurfionem adhibere. Cic. T. 15. *Eenige voorbereidinge gebruiken.*

PRÆCŬRSŎR, ōris. m. Cic. V. 5. 41. *Een voorloper.*

(Præcurfores. Liv. 26. 17. *De voorbenden.*)

PRÆCŬRSŌRĬŬS, ă, ūm. *Van een voorloper*, *voorgaande*, of *vooraf gezondenen.*

Præcurforia epiftola rogo quod fum præfens petiturus. Plin. E. 4. 13. *Ik verzoek van u door deezen vooraf gezondenen brief, 't geen ik, als ik by u zal zyn, zal verzoeken.*

PRÆCŬRSŬS, ūs. m. Plin. H. 16. 25. *Voorgang*, *voorlooping.*

PRÆDĂ, æ. f. Cic. F. 12. 12. *Buit*, *roof*, *stroop*, *prooi.*

Præda. *'t Wild*, *vangst op de jagt.*

Cervus præda canum. Ovid. M. 11. 27. *Het hert is een prooi voor de honden.*

PRÆDĀBŬNDŬS, ă, ūm. Sall. B. J. 90. *Een vrybuiter*, *strooper*, *buitmaker*, *een die op buit loopt*, of *stroopt.*

PRÆDĀCĔŬS, ă, ūm. Prædacea pecunia. Gell. 4. 18. *Buitgeld*, *'t geld dat van den buit komt* (Men leeft in de verbeterde affchriften Prædatitius.)

PRÆDĀMNO, as, āvī, ātūm, ārĕ. Suet. A. 56. 10. *Van te vooren veroordeelen*, *verwyzen*, of *doemen.*

Hoftis prædamnata fpe æquo dimicandi campo, &c. Liv. 27. 18. *Den vyand de hoop om in 't vlakke veld slag*

ſlag te leveren reeds benomen zijnde.

PRÆDATIO, ōnis. f. Paterc. 2. 73. 2. *Roving, plondering, ſtrooping, buitmaking.*

PRÆDĀTĪTIUS, ă, ūm. Prædatitia pecunia. Gell. 4. 18: 13. 24. *'t Geld dat van den verkochten buit komt.* Zie Prædaceus.

PRÆDĀTŌR, ōris. m. Cic. C. 2. 9. *Een rover, ſtroper, plonderaar, buithaalder, vrybuiter.*

Prædator aprorum. Ovid. M. 12. 306. *Een jager van wilde zwijnen.*

PRÆDĀTŌRIUS, ă, ūm. *Rovers, van een rover, ſtroper,* of *vrybuiter.*

Prædatoriæ claſſes. Liv. 29. 28. *Roofſchepen, vlooten van roofſchepen, kapers.*

PRÆDĀTRĪX, īcis. f. Stat. S. 1. 5. 22. *Roofſter, vrybuitſter.*

PRÆDĀTUS, ă, ūm. Cic. V. 2. 18. *Die geroofſt, geplondert, geſtroopt,* of *gekaapt heeft.*

PRÆDĒLASSO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ovid. M. 11. 730. *Van te vooren vermoeijen, vermoeit,* of *moede maaken.*

PRÆDĒNSŪS, ă, ūm. Plin. H. 18. 18. *Zeer dik, heel dik.*

PRÆDĒSTĪNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Voorſchikken, iets voorneemen om te doen, iets bij zich zelven beſluiten om uit te voeren, beſtemmen,* of *beraamen.*

Macedoniam occupare prædeſtinaverat. Nep. 18. 2. 3. *Hij hadde alreeds voorgenomen,* of *beſloten om Macedonien in te neemen.* (Andere leezen Deſtinare, en verſtaan 'er Animo onder.

Prædeſtinare triumphum. Liv. 45. 40. *Het zegepraalen te vooren zien,* of *beſtemmen.*)

PRÆDIĀTŌR, ōris. m. Cic. C. B. 20. *Ervaren, bedreven,* of *ſchrander in 't ſtuk van landerijen, enz.*

PRÆDIĀTŌRIUS, ă, ūm. Cic. B. C. 20. *Van landerijen,* of *erven,* of *dat daar toe behoort.*

PRÆDICĀBILIS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Cic. T. Q. 5. 17. *Pryswaerdig, lofwaerdig, roemwaerdig.*

PRÆDICĀTIO, ōnis. f. *Afkondiging, bekentmaking,* of *verbreiding van iets.*

Beneficiorum alicujus prædicatio. Cic. Ar. 8. *Een openbaar verhaal van de gunſten,* of *weldaaden, die men van iemant heeft ontfangen.*

Prædicatio. *Uitroep, afkondiging, omroeping,* van eenen openbaaren omroeper.

Acerba prædicatio præconi futura eſt. Cic. Rull. 2. 18. *De uitroep zal den omroeper gevaarlijk zijn.*

Prædicatio. Cic. Dom. 11. *Prijzing, loving, verheffing, prijs, lof, roem.*

PRÆDICĀTŌR, ōris. m. Cic. C. B. 2. *Een verkondiger, een verbreider, bekentmaker,* of *uitſtrooyer van iets.*

PRÆDICO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Afkondigen, openbaar - bekent - of gemeen maaken, verbreiden, uitſtrooijen, uitroepen.*

Actum eſt, ſi vera prædicat. Ter. An. 3. 1. 7. *Het is gedaan, zoo hy de waarheit zegt.*

Prædicare. *Looven, prijzen, verheffen.*

Glorioſius de ſe ipſo prædicare. Cic. Dom. 35. *Zich zelven te veel prijzen, te loſlijk van zich zelven ſpreeken, te breed van zich zelven opgeeven.*

Virtutem alicujus prædicare. Cic. Arc. 9. *Iemants deugt,* of *dapperheit prijzen,* of *roemen.*

PRÆDĪCO, is, dixi, dictūm. dīcĕrĕ aliquid. *Iets van te vooren zeggen, melden,* of *verhaalen.*

Ut prædiximus. Paterc. 1. 4. 1. *Gelijk wij te vooren,* of *boven hebben gezegt, verhaalt,* of *gemeldt.*

Prædicere. *Voorzeggen, voorſpellen, toekomende dingen voorzeggen, voorverkondigen.*

Prædicere diem alicui. Tac. An. 2. 79. 2. *Iemant dag zetten,* of *ſtellen.*

Bellum paulo ante prædixerunt aruſpices. Cic. A. R. 9. *De wichelaars hebben den oorlog korts te vooren voorzegt.*

In multos annos Solis defectiones prædicuntur. Cic. D. 2. 6. *De Zonverduiſteringen, die na veele jaaren zullen geſchieden, worden voorzegt.*

PRÆDĪCTĪO, ōnis. f. Cic. D. 1. 43. *Voorzegging, voorſpelling, voorverkondiging,* van toekomende dingen ſpreekende.

PRÆDĪCTŪM, ī. n. Cic. L. L. 2. 12. Zie Prædictio.

PRÆDĪCTUS, ă, ūm. Cic. N. D. 2. 61. *Voorzegt, voorſpelt, voorverkondigt.*

Prædictus. *Te vooren gezegt, verhaalt,* of *gemeldt, daar men van heeft geſproken, gewaagt,* of *gewag gemaakt.*

Hiſtoria prædictis minor. Quintil. I. O. 10. 1. *Een geſchiedenis van minder belang,* of *ſlechter dan die reeds verhaalt is.*

Prædictus. *Te vooren beſloten, vaſtgeſtelt,* of *beſtemt.*

Prædicta cœnæ hora. Suet. Cl. 8. 1. *Het vaſt geſtelde uur van 't avondmaal.*

PRÆDICTO. abl. Tac. An. 16. 33. 2. *Beſloten, vaſtgeſtelt,* of *beſtemt zijnde,* als of men zeide, *als het vaſtgeſtelt was.*

PRÆDIŎLŪM, ī. n. Cic. de Or. 3. 27. Att. 2. 16. *Een erfje, een klein landgoed.*

PRÆDISCO, ſcis, prædidici, prædiſcĕrĕ. *Te vooren leeren.*

Prædiſcere, & meditari aliqua. Cic. de Or. 1. 32. *Iets te vooren leeren, en overdenken.*

Varium cœli prædiſcere morem curaſit. Virg. G. 1. 51. *Dat men zorge draage, om de verſcheide veranderingen,* of *beweegingen, van den hemel te leeren.*

(PRÆDISPŎSĪTUS, ă, ūm. *Te vooren beſtelt,* of *beſchikt.*

Medicus Calligenes nuntios prædiſpoſitos miſit ad Regem. Liv. 40. 56. *De geneesmeeſter Kalligenes heeft de boden, daar toe te vooren beſtelt,* of *beſchikt zijnde, naar den Koning gezonden.*)

PRÆDĪTUS, ă, ūm. *Begaafſt, die iets bezit,* of *heeft.* Maar 't word zelden ten quaade genomen.

Summo ingenio & prudentia præditus. Cic. Man. 23. *Met zeer groot verſtand en voorzichtigheit begaafſt.*

Ætate præditus. Cic. V. 3. 25. *Die bejaart,* of *tot hooge jaaren gekoomen is; van een hoogen ouderdom.*

Magiſtratu ſummo præditus vir. Cic. V. 4. 40. *Een man die een groote bedieninge bekleedt, die een groot ampt heeft,* of *bezit.*

Medicamentis præditum cornu. Plin. H. 8. 32. *Een hoorn met veel geneeskrachten begaafſt, waar in veele geneeskrachten zijn,* van den hertshoorn ſpreekende.

Ea ſpe præditus, ut, &c. Cic. V. Procem. 3. *Met die hoop vervult, die hoop hebbende.*

Tumore præditus. Cic. Her. 2. 27. *Gezwollen, opgezwollen.*

PRÆDĪVĒS, itis. omn. gen. Liv. 45. 32. *Zeer rijk, heel rijk, magtig rijk, ſchatrijk.*

PRÆDĪVĪNĀTĪO, ōnis. f. Plin. H. 8. 25. *Voorkenniſſe, voorſpelling, voorwikking,* of *voorgiſſing, van iets dat moet geſchieden.* Van de Egyptiſche ganzen ſpreekende, die weeten tot hoe verre de Nyl jaarlyks overloopt, en daarom hunne eyeren leggen daar de vloed hen niet kan ſchaden.

PRÆDĪVĪNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 11. 10. *Voorzeggen, voorgiſſen, voorſpellen, voorwikken, voorweetenſchap van het toekoomende hebben.*

PRÆDĬŪM, ĭi. n. Cic. S. R. 15. *Een landhuis, hoeve, landgoed, wooning, erf: ook allerhande vaſt goed in de ſtad,* of *op 't land.*

Triquetra prædia. Hor. S. 2. 6. 56. *Lan-*

Landeryen in Sicilien, van de Grieken Trinacria *genaamt.*

Bonaprædia. Asc. Pæd. p. 105. *Verzekerde goederen, landeryen, of goederen daar borgen voor zyn, of onderpand voor is.*

PRÆDO, ōnis. m. Cic. T. Q. 2. 17. *Een rover, vrybuiter, stroper, straatrover.*

PRÆDŎCTŪS, ă, ūm. Prædoctus ab aliquo. Sall. B. J. 94. *Die te vooren van iemant verwittigt, gewaarschouwt, onderricht, of onderwezen is.*

PRÆDŎMO, ăs, dŏmŭi, dŏmĭtūm, ārĕ. *Te vooren temmen, tam, of mak maaken.*

* Omnes casus prædomuit meditando. Sen. E. 113. *Hy is door zyne overdenkingen alle toevallen, die hem konden treffen, te boven gekomen.*

PRÆDŎR, āris, ātūs sūm, ārī. Cic. V. 3. 62. *Rooven, wegrooven, met gewelt wegneemen.*

* Pisces prædari. Prop. 4. 2. 37. *Vis vangen.*

PRÆDŪCO, ĭs, prædūxī, prædūctūm, prædūcĕrĕ. Plin. H. 35. 16. *Voorleiden, voorgaan.*

Fossam producere homini obsesso. Sen. de ir. 2. 8. *Een gracht om een mensch trekken, of maaken, dien men belegert.*

Murum ab aliquo loco præducere. Cæs. B. G. 7. 46. 3. *Een muur van eenige plaats beginnen te maaken.*

PRÆDŪLCĬS, ĭs. m. *en* f. dūlcĕ, ĭs. n. Cels. 2. 25. Plin. H. 15. 24. *Zeer zoet, heel zoet, uitnemende zoet, suikerzoet.*

PRÆDŪRĀTŪS, ă, ūm. Plin. H. 23. 7. *Die, of dat alreeds, of te vooren hard gemaakt, of verhardt is: zeer hard gemaakt.*

PRÆDŪRŪS, ă, ūm. *Zeer hard, heel hard.*

Gemma prædura. Plin. H. 37. 10. *Een zeer hard edel gesteente.*

Prædura ætas. Colum. 6. 2. *Een al te hoogen ouderdom, al te hooge jaaren.*

Labor prædurus. Val. Flacc. 1. 235. *Een zeer zwaaren, of harden arbeid, zeer moeyelyk werk.*

Viribus prædurus. Virg. Æ. 10. 748. *Zeer bleek en sterk.*

PRÆĔO, īs, prævīvī, præīī, præĭtūm, præīrĕ. Liv. 2. 6. *Voorgaan, vooraan gaan.*

Præi verbis quod vis. Plaut. R. 5. 2. 48. *Zeg mij voor wat gij wilt dat ik zal zeggen.*

Mihi præire digneris quid me putes observare debere. Plin. E. 10. 56. *Heb de goedheit van mij te zeggen, wat gij meent wat ik doen moet, of wat ik te betrachten heb.*

Præire alicui verba. Liv. 8. 9. *Iemant de woorden in den mond leggen, iemant ingeeven, of voorzeggen wat hy spreeken zal, iemant inluisteren wat hy zeggen zal.*

(Præire alicui preces. Curt. 4. 13. 15. Carmen precationis. Val. Max. 4. 1. 10. *Iemant voorbidden; bidden dat ons iemant in 't gebed volgt, of nabidt.*)

PRÆFĂCĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, is. n. Plaut. E. 5. 2. 25. *Zeer ligt, heel ligt, of heel gemakkelijk.* (In de handschriften en oude afschriften leest men hier ter plaatse, Nihil moror mihi, de prætacili exoras. In de hedendaegsche drukken staat, Nihil moror mihi precatorem. AP. facile exoras.)

PRÆFĀNDŪS, ă, ūm. Cætera si appelles, honor præfandus est. Cic. Fin. 2. 10. *Indien gij het overige zegt, zoo moet 'er eershalven verlof toe verzocht worden.*

PRÆFĀNS, tis. omn. gen. Præfantes Parcæ. Catul. 64. 378. *De voorzeggende Schikgodinnen.*

PRÆFĀRĪS, præfātūs sūm, præfārī aliquid. Colum. Præf. 1. *Iets van te vooren zeggen.*

Quæ de Deorum natura præfati sumus. Cic. Tim. 10. *Dingen die wij te vooren van de natuur der Goden gezegt hebben.*

PRÆFĀTĬO, ōnis. f. *Voorberigt, waarschouwing, voorafspraak.*

Præfatio sacrorum prophanos sacris arcet. Liv. 45. 5. *'t Geen vooraf word gezegt, eer men de offerhanden begint, verbied ongewijde menschen dezelve bij te woonen.*

Præfatus Divos. Virg. Æ. 11. 301. *De Goden te vooren aangeroepen hebbende.*

Præfari honorem. Cic. F. 9. 22. *Verschoonwoorden gebruiken.* Als men iets aanstootelyks moet zeggen, gelyk men zegt, *behoudens uwe eerwaerdigheit, met verlof, enz.*

(Præfari. *Voorwenden, voorgeeven.*

Vespasianus mechanico operam remisit, præfatus, &c. Suet. Fl. 18. 5. *Vespaziaan heeft den konstenaar niet gebruikt, voorgewendt hebbende, enz.*

Perdicca moriens filio monstravit locum, quo condi vellet, præfatus, &c. Just. 7. 2. 2. *Perdikka heeft stervende de plaats, waar in hij wilde dat men hem begraaven zou de, zijnen zoon aangewezen, voorgewendt hebbende, enz.*)

PRÆFĀTĬO, ōnis. f. Cic. V. 3. 80. *Een voorreden, voorgespreek.*

(Præfatio. *Een opschrift.*

Justæ ultionis præfatio hæc fuit. Val. Max. 6. 3. 1. *'t Opschrift van de rechtvaerdige straffe was dit.*)

PRÆFĔCTŌRĬŪS vir, i. m. Ulp. Dig. 1. 9. 1. *Een man die Bevelhebber is geweest, die het bevel over een leger, of stad gehad heeft, die 't Bevelhebberschap bedient heeft, enz.*

PRÆFĔCTŪRĂ, æ. f. Cic. Pl. 8. *Een landvoogdschap, bevelhebberschap, Stadhouderschap, Drostampt, Baljuagie.* Een kleine landvoogdy, waar in men iemant stelde om het recht te bedienen.

PRÆFĔCTŪS, i. m. Cic. Marc. 2. *Opperbevelhebber, Landvoogd, Bewindsman, Bestierder, Amptman, Stadhouder.*

Præfectus Prætorio. Suet. C. 56. 2. *Een Hoofdman van de lijfwacht.* Urbi. Gell. 13. 17. Urbis. Tac. An. 4. 36. 1. *Een Stadvoogd, of Steêvoogd.*

Præfectus moribus. Cic. F. 9. 15. Morum. Nep. 22. 3. 2. *Een Zedemeester, zedevoogd, of Tuchtmeester.*

Præfectus annonæ. Liv. 4. 12. *Een Opziender over de leeftocht.*

Præfectus classis. Cic. V. 5. 34. *Een Zeevoogd, Scheepsvoogd, Vlootheer, Opperzeehoofdman.*

Præfecti regii. Liv. 36. 11. *Koninglyke Stedehouders, of Veldoversten.*

Præfectus oræ Ponticæ. Plin. E. 10. 18. *en* 32. *Een Landvoogd over 't koningrijk Pontus.*

Præfectus gymnasii. Plaut. B. 3. 3. 21. *Bestierder van eene oeffenschool, de voornaamste van een Konstgenootschap.*

PRÆFĔCŪNDŪS, ă, ūm. Plin. H. 16. 27. *Zeer vruchtbaar, heel vruchtbaar.*

PRÆFĔRO, præfers, prætūlī, prælātūm, præferrĕ. Ovid. F. 2. 336. *Voor draagen, voor uit draagen.*

Facem præferre dextra. Cic. V. 4. 37. *Een toorts in de rechterhand voor iemant draagen.*

Præferre alicui facem ad libidinem. Cic. C. 1. 6. *Iemant bederven, iemant tot een quaad en ongeregelt leven vervoeren, iemant tot ongebondenheit brengen.*

Præferre. *Voorzetten, hooger stellen, meerder achten.*

Se aliis præferre. Cic. de Or. 2. 84. *Zich boven andere stellen, zich zelven meer dan andere achten.*

Salutem Imperii suis commodis præferre. Cic. Man. 24. *De behoudenis van den Staat meer dan zijn eigen belangen achten, of boven zyn eigen belang stellen.*

Præferre. *Toonen, vertoonen, doen zien, doen blyken, te kennen geeven.*

Sapientiæ studium habitu corporis præferre. Plin. E. 1. 22. 6. *Door zijn gewaad willen vertoonen datmen-*

men zich in de Wysbegeerte oeffent, of *dat men een Wysbegeerige is.*

Præferre in vultu habituque insignem memoriam ignominiæ acceptæ. Liv. 27. 34. *Met zyn gezicht en alle zyn gebaerden te kennen geeven, dat men een levend gevoelen van den geleden smaad heeft.*

(Præferre. *Voorkoomen.*

Prætulit triumphi diem. Liv. 39. 5. *Hy is den dag, tot het zegepraalen bestemt, voorgekoomen, hy heeft voor den bestemden dag gezegepraalt.*)

PRÆFEROX, ŏcis. omn. gen. Liv. 5. 36. *Zeer vermetel, hovaerdig, hoogmoedig, trots, fier*, of *bars.*

PRÆFERRĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 18. 10. *Aan 't eind*, of *aan de punt met yzer beslagen.*

Præferratus. Plaut. P. 1. 1. 22. *Met yzer geboeit, in boeyen gesloten, aan yzere ketenen gekluistert.*

PRÆFERVIDUS, ă, ŭm. Colum. 3. 1. *Brandend, verzengt*, van een waereldstreek spreekende.

Præfervidus. Liv. 9. 18. *Brandende, zeer heet, hevig*, of *driftig*, van een hartstocht spreekende.

PRÆFESTĪNĀTĪM. Adv. Sisenn. bij Non. 2. 708. *Zeer haastig, met zeer grooten haast, zeer haastiglyk.*

PRÆFESTĪNĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. N. 98. *Te vroeg, voor den tyd gemaakt*, of *gedaan, ontijdig gedaan.*

Præfestinatum opus. Colum. 11. 2. *Een stuk werks dat al te haastig*, of *met al te grooten haast is gemaakt.*

PRÆFESTĪNĒ. Adv. Plaut. R. 2. 5. 4. *Zeer haastig, met grooten haast*, of *spoed, heel ras*, of *heel schielyk, gezwind.* (De verbeterde drukken vertoonen Præfiscine.)

PRÆFESTINO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Liv. 23. 14. *Overylen, te haastig zijn, iets met al te grooten haast, al te haastig doen.*

PRÆFICĂ, æ. f. Plaut. Truc. 2. 6. 14. *Huilster, beweenster.* Een vrouw om geld gehuurt om over de dooden te schreijen, of te huilen.

PRÆFICIO, is, fēci, præfectŭm, præficĕrĕ. *Iemant eenig bevel opdraagen; aan iemant het opzicht*, of *bevel ergens over geeven, iemant Voogt*, of *Overste ergens over maaken*, als over een plaats, stad, leger, enz.

Imperatorem alicui bello præficere. Cic. Man. 16. *Iemant tot Veldheer in eenigen oorlog maaken, aanstellen*, of *verkiezen.*

Negotio aliquem præficere. Cic. Att. 16. 16. subj. 1. *Iemant 't bestel*, of *'t bewint van eenige zaak geeven.*

Reipublicæ seditiosos homines præficere. Cic. Fl. 7. *Het gebied van den Staat aan oproerige menschen geeven*, of *betrouwen.*

PRÆFĪDENS, tis. omn. gen. sibi. Cic. Off. 1. 26. *Die zich zelven te veel toevertrouwt, die op zich zelven te veel steunt*, of *betrouwt.*

PRÆFĪGO, gis, præfixi, præfixŭm, præfigĕrĕ. Virg. Æ. 9. 466 *Voorzetten, voorstellen, voor vast maaken*, of *voorplakken.*

Præfigere. *Sluiten, toesluiten.*

Præfigere ora capistri. Virg. G. 3. 399. *Een muilband voor-* of *gebit in den mond doen*, van een paerd spreekende.

PRÆFĪNIO, is, ivi, ītŭm, īrĕ. *Voorschryven, bepaalen, bespreeken, schikken, vast stellen, besluiten.*

Præfinire diem. Cic. Prov. Cons. 15. *Eenen dag bestemmen, beraamen, vast stellen*, of *bepaalen.*

Præfinire sumptum funerum. Cic. L. L. 2. 27. *De onkosten van de begraafnissen bepaalen.*

Præfinito loqui. Ter. Hec. 1. 2. 19. *Bepaalt*, of *op zijn tyd spreeken.* Hier onder verstaande *wyze en tyd.*

‡ PRÆFISCĪNĒ. Adv. Plaut. As. 2. 4. 84. De Ouden gebruikten dit woord om alle toverijen, als 'er gevaar was, te doen ophouden.

PRÆFIXUS, ă, ŭm. *Ergens voor aan gehecht, aangeplakt, voorgeplakt*, of *vast geplakt.*

Rostra navium Tribunali præfixa. Plin. H. 16. 4. *De scheepssnuiten, voor aan den Rechterstoel gehecht.*

Hastilia præfixa ferro. Virg. Æ. 5. 557. *Pieken voor met yzer beslagen.*

Fenestras habere præfixas. Caj. Dig. 8. 2. 6. *Zyne vensteren gesloten hebben*, of *houden.*

PRÆFLŌRĀTŬS, ă, ŭm. Plin. P. 58. 5. *Daar men de eerste bloem van geplukt heeft.* In de oneigentlyke beteekenisse.

Gloria ejus victoriæ ad Thermopylas præflorata est. Liv. 37. 58. *De roem van die overwinninge was reeds by de Thermopylen weggedraagen.*

PRÆFLŌREO, ēs, ŭi, ērĕ. Plin. H. 16. 29. *Voor den tijd bloeijen, te vroeg bloeyen.*

PRÆFLŌRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Gell. 14. 1. *De eerste bloem plukken, te vroeg bloeyen.* In de oneigentlyke beteekenisse.

PRÆFLUENS, tis. omn. gen. Plin. H. 3. 10. *Voor vloeijende, dat eerst vloeit.*

PRÆFLŬO, is, præfluxi, præfluĕrĕ. Plin. H. 6. 29. *Voor vloeijen, voor stroomen*, van een rivier spreekende.

Præfluere aliquem locum. Hor. O. 4. 3. 10. *Voorby een plaats vlieten, vloeyen*, of *stroomen, eenig land bevochtigen*, of *bespoelen*, van een rivier spreekende.

(PRÆFLUUS, ă, ŭm. *Dat ergens voorby loopt*, of *vloeit.*

Hortos esse riguos habendos præfluo amne. Plin. H. 19. 4. *Dat men de hoven moet vochtig houden als 'er een rivier voorby loopt.*)

PRÆFŌCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Ovid. Ib. 548. *Verstikken, verworgen, den adem beletten.*

PRÆFŎDIO, is, præfōdi, præfossŭm, præfŏdĕrĕ. Plin. H. 17. 11. *Te vooren graaven, delven*, of *spitten.*

Præfodere. Plin. H. 17. 11. *Diep graaven, delven*, of *spitten.*

Præfodiunt portas. Virg. Æ. 11. 473. *Zij maaken graften voor de poorten*, gelyk 't Servius uitlegt.

Aurum quod ante præfoderat. Ovid. M. 13. 60. *Het gout dat hy te vooren had verborgen*, of *begraaven.*

PRÆFŌRMĀTŬS, ă, ŭm Quintil. I. O. 2. 6. *Alvorens*, of *te vooren onderricht.*

PRÆFŌRMĪDO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Quintil. I. O. 4. 5. *Voor den tijd vreezen; ook zeer vreezen.* (Men leest nu Reformidat.)

PRÆFŌRMO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Sil. 7. 386. *Iemant te vooren onderwys*, of *onderrichting geeven.*

PRÆFRACTĒ. Adv. Cic. Off. 3. 22. *Styfzinniglyk, hardnekkelyk, halsstarriglyk, met kregelheit, styfkoppiglyk.* (De compar. Præfractius staat by Val. Max. 9. 7. 7.)

PRÆFRACTŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 12. 358. *Afgebroken*, van een splinter spreekende, die in een wonde is blyven steeken.

Præfractus. Cic. Or. 13. *Hard, rouw, onaangenaam*, van de schryfwyze van Thucydides spreekende. Cicero zegt op deze plaatse Præfractior.

Præfractæ stirpes. Colum. 2. 2. *Taaije*, of *harde wortels, wortels moeijelyk om uit te roeijen.*

* Præfractus. Val. Max. 6. 5. ext. 4. *Halsstarrig, styfkoppig, hardnekkig, styfzinnig, wrevelig.* Dit is de positivus waar van de comparativus Præfractior gemaakt, en in deze beteekenis by Valerius Maximus gevonden word.

PRÆFRĪGĬDŬS, ă, ŭm. Plin. H. 17. 20. *Zeer koud, heel koud, fel koud, streng*, of *bitter koud.*

PRÆFRĪNGO, gis, præfrēgi, præfractŭm, præfringĕrĕ. Liv. 8. 10. *Van te vooren breeken, verbrijzelen*, of *aan stukken slaan.*

PRÆFŬLCIO, is, præfulsi, præfultum,

fultum, præfulcire. *Onderstutten*, *onderstemmen*, *onderschraagen*.

* Primum illud præfulci. Cic. Att. 5. 13. *Bevestig zulks eerst*, *bewys*, of *betoon dat eerst*, *straks*, of *alvorens*.

PRÆFULGEO, es, præfulsi, præfulgere. Cic. A. 3. 19. *Te veel*, of *te sterken licht*, of *dag licht hebben*, van een stuk schildery spreekende, dat te zeer op den dag hangt.

PRÆFULGURO, as, avi, atum, are. *Glans geeven*, *zeer blinken*, *schitteren*.

Strictoque vias præfulgurat ense. Val. Flacc. 3. 119. *Zyn bloot rapier schittert op alle wegen*.

PRÆFURNIUM, ii. Cato R. R. 39. Vitruv. 5. 50. *De mond van een oven*.

PRÆFURO, is, præfurere. *Zeer raazen*, of *woeden*, *in een groote razerny zyn*, *razende del zyn*.

Putes agmina decertare, & Martem in gurgite præfurere. Stat. Th. 4. 823. *Gy zoud zeggen dat 'er legers aan malkander waren*, *en dat d'oorlog zeer hevtig ontsteeken was*.

PRÆGELIDUS, a, um. Colum. 11. 2. *Zeer koud*, *fel koud*, *bitter koud*, *al te koud*.

PRÆGERMINO, as, avi, atum, are. Plin. H. 16. 29. *Voor den tyd uitbotten*, of *uitschieten*, *te vroeg uitloopen*.

PRÆGESTIO, is, ivi, ire. Cic. Cœl. 28. *Een uitneemende vreugd van te vooren gevoelen*.

Prægestire. Catul. 64. 145. *Een groote begeerte*, *trek*, of *lust naar iets hebben*, *ergens zeer naar haaken*, of *verlangen*, *zeer begeerig naar zyn*.

PRÆGIGNO, is, genui, genitum, prægignere. *Voorttelen*, *ter waereld brengen*. Van waar het passivum Prægnignor komt.

Nolebam ex me morem prægigni malum. Plaut. Ps. 1. 5. 77. *Ik wilde geen vinder van eene quaade gewoonte zyn; ik wilde de eerste niet zyn om dit quaad voorbeeld te geeven*.

PRÆGNANS, tis. f. Mulier prægnans. Cic. Clu. 12. *Een zwangere*, *bevruchte*, *groot - of zwaargaande vrouw*.

Sus prægnans. Varr. R. R. 2. 4. *Een dragend varken*.

Arbor prægnans. Plin. H. 12. 25. *Een sterk uitbottende boom*, die nu staat om bladeren en bloessem uit te schieten.

Plagæ prægnantes. Plaut. As. 2. 2. 10. *Zwaare*, of *harde geesselslagen*.

PRÆGNATIO, onis. f. Varr. R. R. 1. 44. *'t Zwanger zyn*, *zwangerheit*, *bevruchtheit*, of *'t grootgaan*, van een vrouw, *dragt*, of *'t met jongen zyn*, van een beest.

PRÆGRANDIS, is. m. en f. de, is n. Plin. H. 4. 13. *Zeer*, of *ongeschikt groot*, *van een buitengewoone grootte*.

PRÆGRAVATUS, a, um. Colum. 6. 7. *Zwaar*, *bezwaart*, *belast*, *beladen*, of *zwaar geworden*.

PRÆGRAVIDUS, a, um. Stat. Th. 6. 700. *Heel zwaar*, *zeer wigtig*, *van een groot gewigt*, *zeer lastig*.

PRÆGRAVIS, is. m. en f. ve. is. n. Plin. H. 10. 33. Zie Prægravidus.

Prægravis. Plin. H. 7. 8. *Onverdraaglyk*, *hard*, *onlydelyk*, *moeyelyk*, *lastig*.

Vir Principi prægravis. Tac. An. 11. 19. 3. *Een man by den Prins gehaat*, of *die de Vorst niet mag zien*, of *lugten*.

PRÆGRAVO, as, avi, atum, are. Plin H. 17. 22. *Zeer onverdraaglyk*, *moeyelyk*, *ongemakkelyk*, of *lastig zyn*, of *vallen*, *zeer zwaar*, *wigtig*, of *lastig maaken*.

Corpus prægravat animum vitiis. Hor. S. 2. 2. 78. *Het lichaam bezwaart den geest door zyne gebreken*.

Prægravare. Sen. N. Q. 2. 58. *Zwaarder zyn*, *meerder weegen*, *overhaalen*. *in vergelyking te boven gaan*, in een leenspreukigen zin.

Prægravare artes. Hor. E. 2. 1. 13. *Anderen in konsten*, of *wetenschappen te boven gaan*, of *overtreffen*.

Omnes aras Bithyniæ pectus Annibalis prægravasset. Val. Max. 3. 7. 6. ext. *Het gevoelen van Hannibal zou al de Godspraaken van Bithynien overtroffen hebben*, of *meer dan al de wichelaars van Bithynien vermogt hebben*.

PRÆGREDIOR, deris, prægressus sum, prægredi. Cic. A. 13. 2. *Voorgaan*, *voor aan gaan*, *voor uit gaan*.

Prægredi. Liv. 21. 28. *Voorby gaan*, *voorby treeden*.

Prægredi alios. Sall. B. J. 94. *Anderen te boven gaan*, of *overtreffen*.

PRÆGRESSIO, onis. f. Cic. Fat. 19. *Voorgang*, *vooruittreding*; ook *overtreffing*.

PRÆGUSTATOR, oris. m. Suet. Cl. 44. 4. *Een voorproever*, *proefmeester*, *een die de spys*, of *den drank eerst proeft*. Zie onze aantekening.

PRÆGUSTO, as, avi, atum, are cibos. Ovid. Am. 1. 4. 33. *Voorproeven*, *de proef van spys*, of *drank neemen*.

† PRÆHYBEO, es, bui, bitum, bere. Plaut. Ps. 1. 2. 49. *Geeven*.

PRÆJACEO, es, jacui, præjacere. Plin. H. 3. 4. *Ergens voor leggen*, of *gelegen zyn*.

(PRÆJACIO, is, eci, actum, ere. *Voorleggen*, *voor maaken*, *voor werpen*.

Moles in gyrum præjaciuntur. Colum. 8. 17. *Dyken*, of *dammen worden 'er in 't ronde voorgeworpen*, of *voorgelegt*.)

PRÆJUDICATIO, onis. f. Quintil. I. O. 4. 2. *Vooroordeel*, *vooroordeeling*.

PRÆJUDICATUS, a, um. Opinio præjudicata. Cic. N. D. 1. 5. *Een gevoelen waar mede men te vooren ingenomen is*.

PRÆJUDICIUM, ii. n. Cic. V. 3. 65. *Vooroordeel*, *vooroordeeling*.

Præjudicium. Ulp. Dig. 25. 3. 1. §. 12. *Nadeel*, *schade*, *hinder*.

PRÆJUDICO, as, avi, atum, are. Cic. Brut. 4. *Van te vooren oordeelen*, *een oordeel van te vooren geeven*.

Præjudicare. Cic. Clu. 2. *Een oordeel geeven dat in diergelyke gevallen tot een voorbeeld kan strekken*.

PRÆJUVO, as, juvi, præjuvare. Tac. H. 3. 65. 2. *Te vooren helpen*, *bystaan*, of *byspringen*.

PRÆLABOR, beris, lapsus sum, labi. Cic. N. D. 2. 43. *Voorzwemmen*, *vooruit zwemmen*, van twee visschen spreekende, waar van de eene een weinig voor de andere zwemt.

Feras quidem mentes ira obsidet, eruditas prælabitur. Petron. 59. *De gramschap blyft lang in woeste gemoederen*, *maar gaat haast over in menschen van verstand*.

Tyberis prælabitur mœnia Romæ. Lucan. 6. 76. *De Tyber vloeit*, of *loopt voorby de muuren van Rome*.

PRÆLAMBENS, -tis. omn. gen. Hor. S. 2. 6. 109. *Die te vooren likt*, of *proeft*.

(PRÆLARGUS, a, um. *Zeer mild*, *zeer mildadig*.

Vocavit tribus ad prælarga dona. Claud. Honor. sext. Conf. 72. *Hy heeft de gilden by een geroepen om zeer milde vereeringen te ontfangen*.)

PRÆLASSATUS, a, um. Prælassatos facile superavit. Front. St. 2. 5. *Hy heeft de reeds afgematte ligtelyk t'onder gebragt*.

PRÆLATUS, a, um. Ovid. M. 13. 277. *Meerder geacht*, *hooger gestelt*, of *geschat*.

(PRÆLECTOR, oris. m. Gell. 11. 5. *Een voorlezer*, *uitlegger*; zoo word genoemt *een meester*, die zyne leerlingen, 't geen by hun uitleggen en verklaaren zal, voorleest. Si magistrum prælectoremque habuisset.)

PRÆLECTIO, onis. f. Quintil. I. O. 2. 5. *Voorlezing*, *uitlegging*, of *verklaring van iets*.

(PRÆ-

(PRÆLĔGO, is, lēgi, lēctum, lĕgĕrĕ. *Voorleezen en verklaaren.*
Quintus Cæcilius primus dicitur Virgilium prælegisse. Suet. Gr. 16. 2. *Quintus Cecilius word gezegt de eerste te zijn, die Virgilius zijnen leerlingen voorgeleezen en uitgelegt heeft.*
Pueris, quæ maxime ingenium alant, prælegenda. Quintil. I. O. I. 12. *De jongens zal men 't geen hun verstand allermeest opqueekt, voorleezen en uitleggen.*)
PRÆLIĀRĬS, is. m. *en* f. ārĕ, is. n. Plaut. Curc. 4. 4. 17. *Van een slag, stryd, of gevecht, of dat daar toe behoort.*
(Dies præliares. Macrob. Sat. I. 16. Festus. *Dagen op welke het geoorloft was den vyand aan te tasten, of slag te leveren.*)
PRÆLIĀTŎR, ōris. m. Tac. An. 2. 73. 3. *Een oorlogsheld, of krygsheld, een strydbaar, moedig, dapper, of manhaftig man.*
PRÆLĪBO, as, āvi, ātum, ārĕ. Stat. S. 3. 4. 60. *Te vooren proeven.*
PRÆLICENTĔR. Adv. Gell. 16. 7. *Met te groote vryigheit, zeer baldadiglyk, of vermetelyk.*
PRÆLIGANEUM, vinum. Cato R. R. 23. *Wyn van druiven geparst, die eerst ingezamelt waren.*
PRÆLIGĀTŬS, ă, um. Pectus præligatum. Plaut. B. I. 2. 28. *Een bezwaart gemoed.*
PRÆLĬGO, as, āvi, ātum, ārĕ. Liv. 22. 16. *Van vooren binden.*
Præligemus capita vestibus. Petron. 62. *Laaten wij onze hoofden met klederen bedekken, of omwinden.*
PRÆLIŎR, āris, ātus sum, āri. *Vechten, slaan, stryden, slag leveren.*
Præliari cum equitibus. Cæs. B. C. I. 78. 5. *Met de ruitery vechten, of slaan.*
Præliari acriter. Cic. Att. I. 16. *Met hevigheit zintwisten.*
PRÆLIUM, ii. n. Cic. Or. 9. *Een gevecht, stryd, veldslag, slag.*
(PRÆLŌNGO, as, āvi, ātum, ārĕ. Plin H. 11. 2. *Iets zeer lang maaken.*)
PRÆLŌNGUS, ă, um. Plin. H. 13. 4. *Zeer lang, heel lang.*
PRÆLŎQUŎR, queris, lŏcūtus sum, prælŏqui. *Te vooren spreeken, vooraf, of eerst spreeken.*
Vix hoc erat prælocutus. Cic. F. 8. 12. *Nauwlyks had hy dit voor af gezegt.*
Hoc necessarium fuit præloqui. Sen. N. Q. 2. 11. *Het was nodig dat voor af te zeggen.*
PRÆLŪCEO, es, prælūxi, prælūcĕrĕ. Mart. 12. 42. 3. *Voorlichten.*
Alicui prælucere. Suet. A. 29. 10. *Iemant voorlichten, iemant een fabbel voordraagen.*
PRÆLŪCIDŬS, ă, um. Plin. H. 37. 6. *Zeer licht, heel helder, vol licht, of klaarheit, dat veel licht bybrengt, of geeft.*
(PRÆLŪDIUM, ii. n. Cic. A. 14. 3. *'t Voorspel, 't begin, de ingang.* Deeze plaats is niet zeker. Andere leezen Proludium, proluvium, propudium. En zoo zullen wy geen eerder of beter geloofwaerdigheit van dit woord hebben, dan 't volgende in de oude Glossen Præludium, Προοίμιον.)
PRÆLŪDO, is, lūsi, lūsum, prælūdĕrĕ. *Een proef neemen, een voorspel maaken.*
Præludere ad pugnam. Virg. G. 3. 234. *Een schermutzeling, of voorgevecht houden, een proef van den stryd neemen.*
PRÆLŪSIO, ōnis. f. Plin. E. 6. 13. 6. *Proef, proeve, voorspel.*
PRÆLŪSTRIS, is. m. *en* f. strĕ, is. n. Ovid. Tr. 3. 4. 5. *Zeer doorluchtig, roemruchtig, vermaart, wydberoemt.*
PRÆMĀNDO, as, āvi, ātum, ārĕ. Cic. F. 5. 9. *Last van te vooren geeven, van te vooren gebieden, of belasten.*
PRÆMĀTŪRE. Adv. Plaut. Most. 2. 2. 69. Gell. 10. 11. *Voor den tyd, ontydig, voorbariglyk.* (De compar. Præmaturius staat by Papin. Dig. 45. I. 118.)
PRÆMĀTŪRŬS, ă, um. Colum. 11. 3. *Vroege, te vroeg ryp, ryp voor den tyd*, van vruchten spreekende.
* Præmatura mors. Plin. H. 7. 51. *Een onverwachte, ontydige, schielyke, of verhaaste dood.*
PRÆMĔDĬCĀTŬS, ă, um. Ovid. Her. 12. 15. *Die beboedende geneesmiddelen gebruikt.*
PRÆMĔDĬTĀTIO, ōnis. f. Cic. T. Q. 3. 14. *Voorbedenking, vooroverleg, bedenking, of overweging van het toekoomende.*
PRÆMĔDĬTĀTŬS, ă, um. *Voorbedacht, te vooren overwogen, overlegt, of overdacht.*
Mala fiunt præmeditata leviora. Cic. T. Q. 3. 15. *De rampen, of onheilen, die men heeft voorzien, zyn min gevoelig.*
PRÆMĔDĬTŎR, āris, ātus sum, āri. Cic. A. 11. 3. *Eenig ding te vooren overdenken, overleggen, of overweegen.*
PRÆMĔNSŬS, ă, um. Tibul. 3. 3. 9. *Van te vooren gemeeten*, sommige leezen in deeze plaatze Permensus.
PRÆMĔRCŎR, āris, ātus sum, āri. Plaut. E. 3. 3. 26. Plin. H. 32. 2. *Voorkoopen, eerst koopen.*
PRÆMĔTŬĔNS, tis. omn. gen. Lucret. 3. 1032. *Die iets te vooren vreest.*
Præmetuens suis. Cæs. B. G. 7. 49. 1. *Die voor de zijnen vreest, bedacht, of bekommert is.*
PRÆMIĀTŎR, ōris. m. *Een rover, stroper, straatschender, dief.*
Nocturnus præmiator. Næv. *by* Non. 2. 629. *Een nachtrover, huisbreeker.*
PRÆMĪGRO, as, āvi, ātum, ārĕ. Plin. H. 8. 28. *Van te vooren, of voor den tyd verhuizen.*
PRÆMIŎR, āris, ātus sum, āri. Suet. Tit. 7. 3. *Winnen, winst doen.* Volgens de uitlegginge van Budæus. Zie Lucror.
PRÆMIŌSŬS, ă, um. Cato *by* Festus. *Geldig, ryk, die veel geld heeft, schatryk.*
PRÆMĬSSŬS, ă, um. Virg. Æ. 9. 367. *Vooraf, of voor uit gezonden, of gestuurt.*
(Præmissus. *Een voor heene gezondene, of te vooren overledene.* Zie Præmittere in de tweede betekenisse.
Præmissa soror vale. Auson. Par. 29. 7. *Gy, ô zuster, die voor my overleden zyt, vaar wel.*)
PRÆMĬTTO, misi, missum, mittĕrĕ. Cic. Att. 10. 8. *Voor uit zenden, voor af zenden, voor uit sturen.*
(Præmittere. *Voor zich heene zenden, voor zich laaten sterven*, om dat die overig zyn, hen zullen volgen. Een spreekwyze noch by ons gebruikelyk; want wy zeggen van de overledenen: wy hebben ze voor uit gezonden.
Præmitto te libenter. Mart. 10. 12. 3. *Ik laat u gaerne voor my sterven.* Andere leezen hier wel Permitto, dimitto, permuto. Maar zie Scriverius over deeze plaatse.
Quos omnes Claudius præmiserat. Sen. Ἀποκολ. p. m. 858. *Die Klaudius alle voor zich had heene gezonden, of voor zich hadde doen sterven.*
Quid gestimus liberos serere, quos cum habemus, præmittere optamus. Tertull. ad Ux. I. 5. *Waarom zyn wy begeerig kinderen te teelen, die wy, als wy ze hebben, wenschen voor ons heene te zenden, of dat ze voor ons mogen sterven?*)
PRÆMIUM, ii. n. Cic. de Or. 3. 58. *Prys, loon, vergelding, beloning.*
Legis præmio licet. Cic. A. Q. 4. 1. *'t Is een voorrecht dat de wet, of keure geeft.*
Præmium. *Geld.*
(Nero revocavit præmia coronarum. Suet. N. 32. 4. *Nero heeft 't geld laaten invorderen van de steden, om*

om kroonen voor hem te koopen, toegestaan, dat hy hun te vooren geschonken hadde.

Nulla mihi tristi præmia sint Venere. Prop. 1. 14. 18. *Ik begeer geen geld te winnen met myn Liefje te vertoornen.*

Præmium. *Voordeel, profijt.*

Una dies ademit tibi tot præmia vitæ. Lucret. 3. 913. *Op eenen dag zyt gy al het voordeel, dat gy in uw leven gehad hebt, quyt geraakt.*

Præmium. Tibul. 1. 2. 26. *Roof, buit.*

Multa præmia pugnæ aggerat. Virg. Æ. 11. 78. *Hy brengt grooten buit, of roof, in dat gevecht behaalt, by een.*

Pulcrum mihi hodie evenit præmium. Plaut. Cornic. 4. *My is heden een schoone buit geworden, of ik heb heden eenen schoonen buit bekomen.*

Cui ego non sum præmium? Prop. 2. 3. 7. *Wien ben ik niet tot een buit?*

Exercitus præmia quam stipendia malebat. Tac. H. 1. 51. 1. *Het leger had liever den buit als de soldy.*

PRÆMŎDŬLĂRŎR, āris, ātūs sūm, āri. *Voor iemant heene zingen, of speelen.*

Cretenses in prælia ingredi solitos præmoderante cithara gressibus. Gell. 1. 11. *Dat de inwoonders van Kandia gewoon zyn geweest de veldslagen te beginnen, op den cither voor hen in den optocht heene speelende.)*

PRÆMŎDŬM. Adv. Gell. 7. 7. *Boven maten, uitermaten, buiten gewoonte, buiten gemeen, zeer, geweldig.*

PRÆMŎLESTĬĂ, æ. f. *Voorquelling, voorverdriet.*

Alii metum præmolestiam appellabant. Cic. T. Q. 4. 30. *Andere noemden de vrees de voorloopster der toekoomende droefheit, of quellinge.*

PRÆMŎLĬŎR, īris, ītūs sūm, īri. Liv. 28. 17. *Van te vooren gereed maaken, vervaerdigen, toestellen, of bereiden.*

PRÆMŎLLĬO, īs, īvī, ītūm, īrĕ. *Van te vooren verzachten, verzoeten, of zacht maaken.*

* His velut fomentis, si quid erit asperum, præmolliemus. Quintil. I. O. 4. 3. *Wy zullen ons van deeze middelen bedienen, om vooraf te verzachten, dat aanstootelyk mogt zyn.*

PRÆMŎLLĬS, is. m. en f. ĕ, is. n. Plin. H. 11. 37. *Zeer zacht, uitneemend zacht, heel week, zeer gedwee.*

PRÆMŎLLĪTŬS, ă, ūm. Quintil. I. O. 2. 9. *Van te vooren verzacht, of week gemaakt.* In de eigentlyke betekenis.

* Mentes præmollitæ. Quintil. I. O. 6. 5. *Gemoederen die ergens door gestelt, of vermurwt zyn.*

PRÆMŎNĔO, ēs, ŭi, ĭtum, ērĕ. Cic. V. Procem. 8. *Te vooren waarschouwen, vooraf vermaanen.*

Præmonere. Plin. H. 8. 28. *Voorzeggen, voorspellen.*

PRÆMŎNĬTŬS, ă, ūm. Plin. H. 16. 39. *Van te vooren gewaarschouwt.*

PRÆMŎNĬTUS, us. m. Ovid. M. 15. 800. *Voorzegging, voorspeling.*

PRÆMŎNSTRĀTŎR, ōris m. Ter. H. 5. 1. 2. *Een voorondertegter, een die van te vooren onderregtinge geeft.*

PRÆMŎNSTRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Trin. 2. 2. 61. *Te vooren onderregten, of onderwyzen.*

Præmonstrare. Cic. D. 1. 7. *Voorbetekenen, voorbeduiden, een teken, voorbeduidzel, of voorspook van iets zyn.*

PRÆMŎRDĔO, ēs, præmŏrdi, præmŏrsūm, præmŏrdērĕ. Plaut. by Gell. 7. 9. *Vooraf byten.*

PRÆMŎRĬŎR, ĕris, præmŏrtŭŭs sūm, præmŏri. Ovid. Her. 8. 121. *Ontydig, of te vroeg sterven.*

PRÆMŎRTŬŬS, ă, ūm. *Te vooren gestorven; ook ontydig, of te vroeg gestorven.*

Homo præmortui pudoris. Liv. 3. 72. *Een mensch die lange te vooren alle eer en schaamte verloren heeft.*

Præmortuum corpus. Sen. E. 58. *Een onbeweeglyk, of onverroerlyk lichaam.*

PRÆMŪNĬO, īs, īvī, ītūm, īrĕ. Cæs. B. C. 3. 55. 2. *Van te vooren versterken, of sterk maaken.*

Præmunire. Primum illud præmuni, quæso, ut simus annui. Cic. Att. 5. 13. *Bezorg eerst, bid ik u, dat wy noch een jaar ons ampt behouden.*

Præmuniendæ regalis potentiæ gratia Tribunatus ingressus. Paterc. 2. 6. 2. *Om zich eenen weg tot het koningdom te baanen, heeft hy het Gildhoofdmanschap aangevaardt.*

Hæc præmuniuntur reliquo sermoni nostro. Cic. L. I. 1. 12. *Dit alles dient tot eene voorbereidinge van mijn volgend gesprek.*

PRÆMŪNĬTĬO, ōnis. f. *Voorbereiding, voor inneeming.*

Sine ulla præmunitione orationis invehi in aliquem. Cic. de Or. 2. 75. *Tegens iemant uitvaaren zonder van te vooren de gemoederen daar toe bereidt te hebben.*

PRÆNĂRRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Ter. E. 5. 5. 12. *Van te vooren vertellen, vooraf verhaalen.*

PRÆNĂTO, ās, āvī, ātum, ārĕ. Plin. H. 9. 45. *Voor zwemmen, vooruit zwemmen.*

* Prænatat amnis domos. Virg. Æ. 6. 705. *De rivier vloeit, of loopt voorby de huizen.*

PRÆNĀVĬGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 6. 23. *Voorby vaaren, of zeilen.*

Prænavigavimus viam. Sen. de ir. 3. 22. *Wy zyn de gevaaren van 't leven overgekomen.*

PRÆNĀVĬGĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 6. 31. *Vaart, voorbyvaart, schipvaart.*

‡ PRÆNĬMĬS. Gell. 19, 20. *Te veel, te zeer, al te veel.*

PRÆNĬTĒNS, tis. omn. gen. Paterc. 2. 35. 1. *Zeer glinsterende, flikkerende, blinkende, schitterende, heel glanssig, net, helder, rein, zuiver.*

PRÆNĬTĔO, ēs, ērĕ. Alicui prænitere. Hor. O. 1. 33. 4. *Meer dan een ander uitblinken, uitmunten, of uitsteeken.*

PRÆNŌMĔN, inis. n. Cic. F. 7. 32. *De voornaam, of eigen naam.* Men gaf aan yder persoon eenen naam, behalven die van zyn huis, om die van a deren, van het zelve huis, te onderscheiden, deeze naam wierd gemeenlyk genomen of van het getal, al Quintus, Sextus, Decimus, om aan te wyzen, dat die was de vyfde, enz. van dat huis; of van de omstandigheden der geboorte, als Manius, dat mogelyk wilde zeggen dat hy des morgens was geboren, en Lucius, om te betekenen, dat het alreede dag was als hy geboren wierd, enz. Deeze naamen wierden nooit volkomen uitgeschreven, maar alleen door een letter aangewezen, als A. voor Aulus C. voor Cajus. Varro wendt voor, dat alle deeze eige naamen by de Romeinen tot dertig konnen gebragt worden.

PRÆNŌSCO. scis, nōvī, nōtūm, nōscĕrĕ. Cic. D. 1. 38. *Van te vooren weeten, voorkennisse, of voorweetenschap hebben.*

PRÆNŌTĬO, ōnis. f. Cic. D. 1. 17. *Indruk, of kennisse, die men als natuurlyk heeft, ingeschape kennis,* van de kennisse der Godheit sprceke de

PRÆNŪBĬLŪS, ă, ūm. Ovid. Am. 3. 13. 7. *Vol wolken, zeer donker, of duister, heel betrokken, of bewolkt.*

PRÆNŪNTĬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Ter. Ph. 5. 2. 12. *Iets van te vooren berichten, eenige tyding van te vooren brengen, vooraf boodschappen.*

Prænuntiare. Cic. D. 1. 7. *Voorzeggen, voorspellen, toekoomende dingen verkondigen.*

PRÆNŪNTĬĀTĪVŬS, ă, ūm. Plin. H. 2. 71. *Dat iets van te vooren te kennen geeft, van te vooren aanwyst, waarschouwt, of bekent maakt,* van de vuuren sprekende, die men

emo, by sommige gelegenheden, op torens, enz. aansteekt.

PRÆNUNTIUS, ā, ūm. Cic. N. D. 2. 5. *Die voorzegt, die van te vooren waarschouwt, vooraf boodschapt, of bekent maakt.*

PRÆNŪNTIUS, ii. Lucret. 5. 736. Ovid. Tr. 3. 5. 55. *Een voorloper, een voorbode.*

PRÆŎBTŪRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Vitruv. 10. 12. *Toestoppen, toesluiten, toemaaken.*

PRÆŎCCĪDO, is, præŏccīdi, præŏccīdĕrĕ. *Voor ondergaan, voor een ander ondergaan,* van een gesternte spreekende.

Cui præoccidere Caniculam necesse sit. Plin. H. 18. 29. *Waar voor de hond, of 't hondsgesternte eerst moet ondergaan.*

PRÆŎCCŪPĀTŪS, ā, ūm. Cæs. B. C. 2. 34. 6. *Voor ingenomen, te vooren bezet, voorgekoomen.*

Præoccupatus animus spe vana. Liv. 37. 11. *Een gemoed met ydele hoop voor ingenomen.*

PRÆŎCCŪPO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Voor innemen, een ander voorkoomen, iets voor een ander innemen,* of *bemagtigen.*

Præoccupavit animos timor. Cæs. B. G. 6. 41. 3. *De vreeze heeft de gemoederen te vooren ingenomen.*

Quas partes mihi sumpseram, eas præoccupavit oratio tua. Cic. A. 10. 1. *Dat ik voorgenomen had te zeggen, hebt gy reeds in uwe rede verhandelt,* of *daar in zyt gy my in uw gesprek voorgekoomen.*

Præoccupavit ferre legem. Liv. 4. 30. *Hy heeft gehaast,* of *gespoeid om deeze wet te maaken.*

Hilaritas præoccupaverat mentes. Petron. 73. *De vreugd had de gemoederen ingenomen.*

PRÆŎPTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Liever hebben, wenschen, willen, begeeren,* of *verkiezen.*

Mortem præoptare, quam ut alter alterius subjiceretur imperio. Liv. 28. 21. *Liever de dood verkiezen, dan dat d'een des anders gebied onderworpen zou worden.*

Præoptares puerum perire. Ter. H. 4. 1. 17. *Gy zoud liever hebben dat het kind stierf.*

His omnibus Thesei præoptavit amorem. Catull. 64. 120. *Zy heeft de liefde van Theseus boven dit alles gesteld.*

PRÆPĀNDO, is, di, sūm, dĕrĕ. *Voorhangen, voor uitbreiden,* of *uitstrekken.*

Majores aranei cavernarum vestibula præpandunt. Plin. H. 11. 24. *De groote spinnekoppen breiden haare webben uit voor den ingang van de holen.*

PRÆPĀRĀTIO, ōnis. f. Cic. Off. 1. 21. *Bereiding, voorbereiding, toerusting, vervaerdiging.*

Præparatio multum potest ad minuendum dolorem. Cic. T. Q. 3. 14. *De voorbereiding helpt veel tot vermindering der smerte.*

PRÆPĀRĀTŌ. Adv. Quintil. I. O. 4. 2. *Voorbereidt, na voorbereidinge, na overleg, zich bereidt hebbende.*

Ex præparato agere. Liv. 37. 7. *Met voorbereidheit,* of *overleg spreeken.*

PRÆPĀRĀTŪS, ā, ūm. *Bereid, gereed, toegerust, vervaerdigt.*

Pœnæ apud inferos impiis sunt præparatæ. Cic. I. R. 1. 29. *De straffen zyn in de hel voor de godloozen bereidt.*

(PRÆPĀRĀTŪS, ūs. m. *Voorbereiding, toerusting, vervaerdiging.*

In præparatu rei rusticæ per tempestates pluvias, quoniam otium est, maturari potest. Gell. 10. 11. *In de vervaerdiging van 't boeren werktuig, kan men in regenig weder, om dat men ledigen tyd heeft, zich haasten.*

Præparatus Cæsaris contra Antonium habuit belli metum. Paterc. 2. 76. 3. *De toerusting van Augustus tegens Antonius heeft voor oorlog doen vreezen.*)

PRÆPARCŪS, ā, ūm. Plin. H. 11. 19. *Zeer karig, gierig, spaarzaam, zuinig, dens, vrekkig.*

PRÆPĀRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Bereiden, voorbereiden, toerusten, gereed maaken, vervaerdigen, verzorgen, bezorgen.*

Animos ad aliquid præparare. Cic. T. Q. 2. 5. *De gemoederen ergens toe bereiden.*

Hyemi cibos præparare. Plin. H. 8. 37. *Mondkost,* of *spyze voor den winter verzorgen,* of *opdoen.*

PRÆPĔDIMĔNTŪM, i. n. Plaut. Pœn. 3. 1. 29. *Beletzel, verhindering, hindernis, hinderpaal, belet.*

PRÆPĔDIO, is, ivi, itūm, irĕ. Ter. H. 3. 1. 100. *Beletten, verhinderen, belet doen, ophouden, verletten.*

Præpeditus morbo. Cic. C. R. 7. *Door ziekte belet, verhindert,* of *weerhouden.*

PRÆPĔNDĔO, ēs, præpendi, præpensūm, præpendĕrĕ. Prop. 2. 24. 37. Vitruv. 3. 3. *Voorhangen, ergens voorhangen.*

PRÆPĒS, ĕtis. omn. gen. Virg. Æ. 5. 254. *Zeer snel, zeer vlug.*

Præpetes aves. Festus. *Vogels van een goed voorteken.* De Dichters gebruiken Præpetes voor allerlei vogelen.

* Præpetes loci. Enn. *by* Gell. 6. 6. *Gunstige plaatzen, die men uitkiest, na dat men met de vogelwichelaars geraadpleegt heeft.*

‡ PRÆPĔTO, is, ivi, itūm, ĕrĕ. Festus *Vooruit,* of *vooraf gaan.*

PRÆPĬLĀTŪS, ā, um. Quintil. I. O. 5. 12. *Geknopt, dat een knop voor aan heeft,* van bloemen spreekende.

Præpilata missilia. Liv. 26. 51. *Schichten voor aan met ronde knoppen,* daar de Romeinen oeffeninge mede deden.

PRÆPINGUIS, is. m. en f. guĕ, is. n. Colum. 3. 2. *Zeer vet, heel vet, wel gemest.*

* Solum præpingue. Virg. Æ. 3. 698. *Een zeer vet land, zeer vette aarde,* of *grond.*

PRÆPOLLENS, tis. omn. gen. *Zeer magtig, van groot vermogen.*

Præpollens divitiis. Liv. 1. 57. *Zeer ryk, schatryk, grondryk.*

PRÆPŎNDĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Stat. Th. 8. 616. *Van te vooren overweegen, onderzoeken,* of *overleggen.*

Præponderare. *Overtreffen, te boven gaan, overhaalen, zwaarder weegen.*

Honestas præponderat. Cic. Off. 3. 4. *De beleefdheit haalt over.*

Præponderare. *Meer achten, hooger stellen, schatten,* of *achten.*

Inter duos filios da bonum patrem, non præponderabit alterutrum. Quintil. D. 8. *Geef eenen goeden vader twee zoonen, hy zal den eenen boven den ander niet stellen.*

PRÆPŌNO, is, pŏsui, pŏsitūm, præpōnĕrĕ. Hor. O. 1. 7. 7. *Voorzetten, voorplanten, voor aan stellen.*

Ubicumque res postulabat, præsidium est præpositum. Sall. B. J. 54. *Men heeft voor alle plaatzen daar 't nodig was, eene bezettinge,* of *macht gezet,* of *gestelt.* In myne drukken lees ik Impositum.

Præponere. *Meer achten, hooger stellen, in hooger achtinge hebben.*

Amicitiam patriæ præponere. Cic. C. R. 8. *De vriendschap boven zyn vaderland stellen, zyn vrienden meer dan zyn vaderland achten.*

Præponere muneri. Cic. de Or. 2. 10. Negotio, &c. Cic. F. 15. 4. *Iemant een ampt,* of *bedieninge geeven, iemant 't bestier,* of *belast van een zaak geeven, enz.*

Imperatorem exercitui præponere. Cic. Man. 22. *Een Veldheer over een leger stellen.*

PRÆPŌRTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Arat. 434. *Voor draagen, voor iemant heen draagen, voor uit draagen.*

Frons præportat pectoris iras. Catull.

tull. 64. 194. *Het voorhoofd vertoont de gramschap van 't gemoed.*

PRÆPŎSĬTĬO, ōnis. f. Cic. Or. 47. Quintil. I. O. 1. 5. *Een voorzetsel, een woord der Spraakkunst.*

PRÆPŎSĬTŬS, ă, ŭm. *Voorgesteld, voor gezet, of geplaatst.*

Verbum præpositum. Cic. Fin. 4. 26. *Een vooraf gesteld woord.*

Præposita toro effigies. Tac. An. 3. 5. 7. *Een beeld voor een bed ten toon gesteld.*

Præpositus. *Dien 't bewind van iets is aanbetrouwt.*

Toti officio maritimo præpositus. Cæs. B. C. 3. 5. 4. *Een Gezaghebber over de zeezaaken, of Zeevoogt, een Scheepsoverste.*

Exercitui præpositus Imperator. Cic. I. R. 1. 34. *Een Veldoverste, Veldheer.*

Præpositus supplicio alicujus. Sen. Ir. 1. 16. *Een voorzittend Raadsheer over iemants straffe.*

Præpositus. Cic. Div. 4. *Meer geacht, hooger gesteld, geschat, of geacht.*

PRÆPŎSSŬM, præpŏtŭi, præpŏssĕ. *Meer vermogen, de overhand hebben, overmogen, magtiger zijn, meer konnen.*

Postquam Macedones præpotuere. Tac. H. 5. 8. 4. *Zoo haast die van Macedonien de overhand gehad hebben, de magtigste, of meester geweest zijn.*

PRÆPŎSTĔRĒ. Adv. *Verkeerdelijk, averechts, strijdiglijk, 't achterste voor.*

Ut præpostere tecum agam. Cic. A. Q. 4. 20. *Om u de zaaken 't achterste voor, verwart, of zonder order te zeggen.*

PRÆPŎSTĔRŬS, ă, ŭm. *Die alles verkeert, 't achterste voor, of averechts doet.*

Ut erat semper præposterus, initium fecit a Balbo. Cic. Clu. 26. *Hij heeft, gelijk hij alle dingen averechts deede, van Balbus aangevangen.*

Præposterus. *Ontijdig, op een ongelegen tyd, t'onpas.*

Consilia præpostera. Cic. Am. 22. *Ontijdige raadgeevingen.*

Præposterus. *Strijdig, verkeert.*

Omnia naturæ præpostera legibus ibunt. Ovid. Tr. 1. 8. 5. *Alles zal tegens de wetten der nature aanloopen.*

PRÆPŎTĔNS, tis. omn. gen. Cic. D. 2. 18. *Zeer magtig, groot van vermogen.*

Opibus præpotens. Plin. H. 36. 5. *Zeer rijk, schatrijk, grondrijk.*

PRÆPRŎPĔRANTĔR. Adv. Lucret. 3. 780. *Al te haastig, met al te groote voorbarigheit, te schielijk, te driftig.*

PRÆPRŎPĔRĒ. Adv. Liv. 22. 3. *Te haastig, met al te grooten haast, al te voorbaariglyk.*

PRÆPRŎPĔRŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 1. 1. *Zeer naerstig, vlijtig, neestig, of yverig.*

Præpropera ac fervida ingenia. Liv. 27. 33. *Al te voortvarende en driftige verstanden.*

PRÆPŪTĬŬM, ĭi. n. Juv. 14. 99. *De voorhuid.*

(PRÆQĔRŎR, ĕstŭs sŭm, ĕri. *Te vooren klaagen.*

Multaque præquestus. Ovid. M. 4. 251. *En over veel dingen te vooren geklaagt hebbende.*)

PRÆRĂDĬO, ăs, āvī, ātŭm, ārĕ. Ovid. Her. 6. 116. *Meer glans en luister hebben, meer glinsteren, van een ster spreekende.*

PRÆRĀDO, is, rāsī, rāsŭm, rādĕrĕ. Cato R. R. 41. *Afschaaven, afschrappen.*

PRÆRANCĬDŬS, ă, ŭm. Gell. 13. 20. *Zeer garstig, vermuft, beschimmelt, verrot.* Deeze Schryver gebruikt dit woord niet dan oneigentlyk.

† PRÆRĂPĬDŬS, ă, ŭm. Sil. 16. 559. Liv. 29. 32. *Zeer snel, ras, rad, vlug, gezwind, schielijk.*

PRÆRĔPTŬS, ă, ŭm. *Wechgenómen, wechgehaalt, ontrukt, wechgerukt, ontnomen, ontroofd.*

Prærептus immatura morte. Aur. Vict. V. I. 5. 4. *Door een ontijdige dood wechgerukt.*

(PRÆRĬGĬDŬS. ă. ŭm. Quintil D. 17. *Zeer stijf, of hardnekkig, onverzettelijk, die niet te verzetten is.*)

PRÆRĬPĬO, ĭs, præripŭi, prærептŭm, præripĕrĕ. *Van te vooren wechneemen, ontrukken, ontneemen, of berooven.*

Demosthenes tibi præripuit ne esses primus Orator. Cic. by Hieron. in zynen brief aan Nepotian. de Clericorum vita. *Demosthenes heeft u de eer, van den eersten Redenaar te zijn, ontrukt.*

Consilia hostium præripere. Cic. Off. 1. 30. *De raadslagen, of ondernemingen der vyanden voorkoomen, of verydelen.*

PRÆRŌDO, ĭs, si, sŭm, dĕrĕ. Colum. Arb. 15. *Knaagen, afknaagen, afknabbelen.*

PRÆRŎGĀTĪVĂ, æ. f. Cic. Pl. 20. Prærogativa tribus. Ascon. 54. *Voorrecht.* Zeker recht dat sommige Roomsche Gilden hadden om eerst te stemmen.

PRÆRŎGĀTĪVŬS, ă, ŭm. Cic. Mur. 18. *Die bevoorrecht is, of 't voorrecht heeft om eerst te stemmen.*

(PRÆRŎGO, ās, āvi. ātŭm, ārĕ. Ulp. Dig. 19. 2. 19 §. 6. *Te vooren, of voor den tyd betaalen.* 't Is zoo veel als Prærogare.)

PRÆRŌSŬS, ă. ŭm. Colum. Arb. 18. *Van te vooren afgeknaagt.*

PRÆRŬMPO, ĭs, prærūpi, prærūptum, prærŭmpĕrĕ. Ovid. M. 14. 547. *Afbreeken, afrukken.*

PRÆRŬPTĒ. Adv. *Steil, op eene steile wyze, hellende.*

Mons prærupte altus. Plin. H. 34. 14. *Een hooge en steile berg.*

PRÆRŬPTŬS, ă, ŭm. Cic. V. 5. 56. *Steil.* De compar. Præruptior staat by Colum. 3. 13. en de superl. Præruptissimus bevinden by Cæsar.

Ripa prærupta. Cæs. B. G. 6. 7. 5. *Een steilen oever.*

Præruptissima saxa. Cæs. B. G. 8. 33. 1. *Zeer steile klippen, of rotsen.*

PRÆS, ēdis. m. Cic. V. 1. 45. *Een borg, of burg.*

PRÆSĀGĬO, ĭs, præsāgivī. *bij* Apul. M. 9. 235. Præsāgirĕ. Cic. D. 1. 31. *Waarzeggen, toekoomende dingen voorzeggen, een voorteken geeven, voorwekken, of voorspellen.*

Præsagire victoriam. Plin. H. 10. 21. *De overwinninge voorspellen.*

Præsagire. *Een toekoomende zaak voorzien, vreezen, of duchten.*

(Præsagio animo. Liv. 30. 20.) Animus præsagit magna mala. Sen. Th. 1. 278. *Myn gemoed voorzegt mij zwaare ongevallen.*

Præsagire. *Doen zien, doen blijken, een voorteken zijn.*

Id præsagit mortalem mentem vivere. Lucret. 3. 51. *Dat is een teken dat de ziel leeft, om t'eeniger tijd te sterven.*

PRÆSĀGĪTĬO, ōnis. f. Cic. D. 1. 31. *Voorwetenschap, voorgevoelen van het toekoomende.*

PRÆSĀGĬŬM, ĭi. n. Colum. 11. 1. *Een voorteken, of voorspelling.*

PRÆSĀGŬS, ă. ŭm. Virg. Æ. 10. 177. *Die een voorgevoelen, of voorkennisse van iets heeft, die iets van te vooren voorziet, of voorspelt.*

Malorum præsagus. Lucan. 7. 186. *Die een voorwetenschap van eenig nakend onheil heeft.*

Fulmina præsaga. Val. Flacc. 3. 354. *Blixemen die iets voorzeggen.*

(PRÆSĀNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Te vroeg genezen, of heelen.*

Cortex cicatrices, quæ præsanave[illegible], aperit. Plin. H. 24. 10. *De huid opent, of breekt op de wonden, die te vroeg toe geloopen, of genezen zijn.*

PRÆSCĀTĔO, ēs, ŭi, ērĕ. *Overvloeyen, zeer vol, of overvloedig zijn.*

Dat mihi librum omnigenis doctrinis præscatentem. Gell. 14. 6. *Hij geeft mij een boek dat vol is van allerlei slag van leerstukken.*)

PRÆSCĬO, ĭs, ivi, itŭm, īrĕ. Ter. An. 1. 5. 4. *Voorweeten, te vooren weeten.*

PRÆSCISCO, is, ivi, itum, iscere. Virg. G. 4. 70. Zie Præscio.

Præsciscere. Liv. 27.35. *Iets van te vooren beveelen.*

PRÆSCITUM, i. n. Plin. H. 10. 18. *Voorzegging, voorspelling, voorwikking, voorweetenschap.*

PRÆSCIUS, a, um. Virg. Æ. 6. 66. *Die weet wat gebeuren moet.*

Venturi præscius. Val. Flacc. 5. 53. *Die het toekomende weet.*

PRÆSCRIBO, is, psi, ptum, scribere. Cic. N. D. 1. 3. *Boven op schryven.*

Pagina quæ Vari nomen præscribit. Virg. Æ. 6. 12. *Een blad daar de naam van Varus op staat.*

Præscribere aliquid alicui. Cic. N. D. 1. 27. *Iemant iets beveelen, of voorschryven.*

Præscribere leges. Cic. Fin. 4. 22. *Wetten maaken, geeven, of vast stellen.*

Præscribere. *Van te vooren schryven, vooraf schryven.*

Ut jam præscripsimus. Paterc. 2. 21. 1. *Gelyk wy te vooren geschreven hebben.*

PRÆSCRIPTIO, ōnis. f. Cic. A. Q. 4. 46. *Bevel, wet, keure, order, regel, last, gebod, van de natuur, de rechte reden, enz. spreekende.*

Præscriptio. Sen. E. 48. Zie Exceptio.

Præscriptio. *Voorwendzel, dekmantel, bewimpeling, schyn.*

Ut honesta præscriptione rem turpissimam tegerent. Cæs. B. C. 3. 32. 4. *Op dat ze eene schandelyke zaak met eenen eerlyken dekmantel bedekten.*

PRÆSCRIPTUM, i. n. *Wet, regel, voorschrift, gebod, keure, inzetting.*

Ex præscripto civitatis unamquamque rem administrare. Cic. I. R. 2. 45. *Alles volgens de stads wetten, of naar de keuren der stad bestieren.*

PRÆSECO, as, ui, ectum, secare. Ovid. Rem. 112. *Vooraf snyden, eerst af snyden.*

Qui ejus hostiæ exta præsecuisset, victoria daretur. Liv. 5. 21. *Dat men de overwinninge aan die zou vergunnen, die eerst de ingewanden van 't offerdier zou uitgesneden hebben.*

PRÆSEGMEN, inis. n. Plaut. Au. 2. 4. 33. *Afsnydzel, van de nagelen, enz.*

PRÆSEMINATIO, ōnis. f. Vitruv. 2. 9. *Voorzaaizel, dat men van te vooren gezaait heeft.*

PRÆSENS, tis. omn. gen. Cic. de Or. 1. 24. *Tegenwoordig, by de hand.* De compar. Præsentior staat beneden by Livius, en de superl. Præsentissimus beneden by Columella.

Præsens Cic. Fr. 2. 8. *Dat tegenwoordig geschied, dat hedendaags voorvalt, of gebeurt.*

Præsens ingenio. Plin. H. 17. 1. *Gauw, schrander, of vlug van verstand.*

Præsens. Cic. T. Q. 1. 12. *Genadig, gunstig, goedwillig.*

Præsens. Colum. 2. 14. *Krachtig, gereed,* van een geneesmiddel, of vergift spreekende.

Præsentissimum remedium. Plin. H. 28. 4. Colum. 6. 14. *Een zeer krachtig geneesmiddel.*

Gratiam præsentem refero. Cic. Pl. 42. *Ik bedank u aanstonds, datelyk, of op staande voet.*

Præsens pecunia. Cic. Att. 2. 4. *Gereed geld, baar geld.*

Præsentiore animo aliquid facere. Liv. 31. 46. *Iets met een wakkerder gemoed doen.*

(Ad præsens. Suet. Tit. 6. 6. Tac. An. 4. 31. 5. In præsens. Cic. C. 1. 9. Br. 15. In præsens tempus. Hor. A. P. 44. In præsenti. Cic. F. 2. 10. Nep. 7. 4. 2. De ablativus Tempore word 'er onder verstaan. Zoo zeggen de Grieken Ἐν παρόντι, en verstaan 'er onder Χρόνῳ. In præsentia. Cæs. B. C. 1. 6. 4. Nep. 1. 7. 6. De genitivus Temporis word 'er onder verstaan. *Voor tegenwoordig, te deezer tyd, voor dit maal.*)

PRÆSENSIO, ōnis. f. Cic. T. 20. *Voorweeten, voormerking, voorgevoelen.*

PRÆSENSUS, a, um. *Dat men van te vooren gemerkt, gevoelt, of geweeten heeft.*

Satis est non modo plura, sed etiam pauciora divine præsensa reperiri. Cic. D. 1. 55. *Het is niet alleen genoeg dat een groot getal zaaken, die men als door een goddelyk ingeeven heeft geweeten, maar zelf ook een klein getal, zich waar bevinden.*

PRÆSENTANEUS, a, um. Plin. H. 27. 8. *Haastig, vaerdig, gezwind, dat aanstonds werkt.*

Præsentaneum venenum. Gell. 6. 4. *Een schielyk werkend vergift.*

PRÆSENTARIUS, a, um. Præsentarium aurum. Plaut. Pœn. 3. 3. 92. *Gereed goud.*

PRÆSENTIA, æ. f. *Tegenwoordigheit, aanwezen, bywezen.*

Præsentia animi. Cic. Fin. 5. 8. *Vlugheit, gauwheit, of schranderheit van geest.*

In præsentiarum. Zie boven in de I

PRÆSENTIO, is, si, sum, præsentire. *Een voorgevoelen hebben van iets dat geschieden zal.*

Per te præsentit aruspex. Tib. 2. 5. 13. *De Offerwichelaar voorzegt het toekomende door uwe hulp.*

PRÆSENTO, as, avi, atum, are. Aur. Vict. V. I. 77. 13. *Iets als tegenwoordig vertoonen, of voorstellen.*

Præsentare alicui mercedem. Front. St. 1. 11. 2. *Iemant een beloonige geeven, iemant beloonen, loonen, of een vergelding doen.*

PRÆSEPE, is. n. Virg. E. 7. 39. *Een kribbe.*

PRÆSEPIS, is. f. Varr. R. R. 1. 13. Cato R. R. 14. Zie Præsepe.

Præsepe. Hor. E. 1. 15. 28. *Een tafel, of eetplaats,* van een mensch spreekende die geen vaste plaats om te eeten heeft.

(Præsepe. Cic. Pis. 18. *Een hoerhuis, of kit.*)

PRÆSEPIO, is, sepsi, septum, sepire. Cæs. B. C. 1. 27. 4. *Rondom met een staketzel besluiten, omheinen, beschieten, of afschieten.*

PRÆSEPULTUS, a, um. *Van te vooren begraaven.*

Senex meliori sui parte præsepultus. Quintil. D. 9. *Een oud man voor 't grootste gedeelte in zich zelven gestorven.*

PRÆSERTIM. Adv. Cic. Fl. 17. *Voornamentlyk, boven al, in 't byzonder.*

PRÆSERVIO, is, ivi, itum, ire. Præservire alicui. Plaut. Am. prol. 126. *Iemant dienen, dienst doen, of dienst bewyzen.*

PRÆSES, idis. m. Cic. Dom. 55. *Een voorzitter, bestierder.*

Dea præses terræ. Sen. H. 1. 109. *De Godin die 't bewind over de aarde heeft.*

Rerum præses Cæsar. Ovid. M. 15. 758. *Cæsar die meester over alles, of van alle dingen is.*

PRÆSIDEO, es, sedi, præsessum, præsidere. *Bestieren, heerschen, beschermen, begunstigen,* van de Goden spreekende.

Dii qui huic urbi præsident. Cic. Syll. 13. A. 13. 9. *De Goden die voor 't behoud van deeze stad waaken.*

Præsidere. Cic. A. 2. 7. *Voorzitten, 't opzicht, of 't bewind over eenige zaak hebben.*

Præsidere ludis. Suet. T. 6. 7. *In de schouwspelen voorzitten, 't bewind over de schouwspelen hebben.*

Præsidere exercitum. Tac. An. 3. 39. 1. *'t Gebied over een leger voeren.*

Alii ut urbi præsiderent relicti. Liv. 22. 11. *Men liet de andere*

om

om op de behoudenis van de stad te maaken.

Haud spernenda civium manus littora Oceani præsidebat. Tac. An. 4. 72. 5 *Een groote hoop burgers bezette de zeekust.*

PRÆSIDIĀRIŬS, ă, ūm. Præsidiarii milites. Liv. 29. 8. *Soldaaten die in bezettinge leggen, bezettelingen.*

Præsidiarii malleoli. Colum. 4. 15. *Wyngaardranken om voort te queeken, ingelegde wyngaardloten.*

PRÆSĬDIŬM, ii. n. Cæs. B. C. 1. 38. 7. *Bezetting.*

Præsidium agitare alicubi. Tac. An. 1. 38. 1. *Ergens in bezetting*, of (onduitsch) *in guarnisoen leggen.*

Præsidium. Cæs. B. C. 3. 45. 2. *Burgt, slot*, of *vesting*, daar men in bezetting legt.

Præsidium. Liv. 35. 31. *Een wachthuis.*

Præsidium. Cic. S. R. 52. *Stut, steun, onderstant, hulp, beschermіng.*

Naturæ & doctrinæ præsidia. Cic. de Or. 1. 9. *De hulpmiddelen*, of *voordeelen der natuur en geleerdheit.*

Magnum in pecunia præsidium. Cic. V. Procem. 9. *Het geld is een groote steun, is een groot hulpmiddel.*

PRÆSIGNĬFĬCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. D. 1. 37. *Van te vooren bekent maaken, voorzeggen, voorwikken.*

PRÆSĪGNIS, is. m. *en* f. nĕ, is. n. *Zeer aanmerkelyk, heel aanzienlyk, uitsteekende, uitneemende*, of *uitmuntende, byzonder.*

Facie præsignis mulier. Ovid. M. 12. 217. *Een zeer schoone vrouw.*

PRÆSĪGNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Te vooren betekenen, voorbeduiden.*

Præsignare furunculos jejuna saliva. Plin. H. 28. 4. *De bloedvinnen met nuchter speekzel wryven*, of *bestryken.*

PRÆSĬLIO, is, silŭī, sūltūm, sĭlīrĕ. *Uitbarsten, uitspringen.*

Ut præ lætitia lachrymæ præsiliunt mihi. Plaut. St. 3. 2. 13. *Gelyk my de traanen van blydschap uit de oogen springen*, of *biggelen.*

PRÆSPĀRGENS, tĭs. omn. gen. Lucret. 5. 738. *Vooruit strooyende, die iets voor zich heene strooit.*

PRÆSTĀBĬLIS, is. m. *en* f. ĭlĕ, is. n. Cic. de Or. 3. 85. *Uitsteekend, uitmuntend, voortreffelyk, deftig.* De compar. Præstabilior staat by Cic. Fin. 1. 12.

Mihi multo fuerat præstabilius vitam agere. Ter. Hec. 3. 1. 4. *Het was my veel voordeeliger geweest te leeven.*

PRÆSTĀNS, tĭs. omn. gen. *Uitmuntend, uitsteekend, deftig, voortreffelyk.* De compar. Præstantior staat by Cicero beneden, en de superl. Præstantissimus by Cic. F. 15. 4.

Longe præstans omnibus ingenio & doctrina. Cic. T. Q. 1. 10. *Boven alle anderen in verstand en geleerdheit verre uitmuntende.*

Valetudine præstans. Cic. T. Q. 5. 15. *Volkomen frisch, uitsteekend*, of *heel gezond.*

Præstans animi. Virg. Æ. 12. 19. *Vol moed, zeer moedig, dapper, heldhaftig.*

Atque hoc mihi fuerit ad lætitiam animi præstantius. Cic. F. 5. 12. *En dit zal my meerder vreugde bybrengen, aanbrengen*, of *geeven.*

PRÆSTĀNTIĀ, æ. f. *Uitsteekendheit, voortreffelykheit, uitmuntendheit, deftigheit.*

Virtutis, ingenii, fortunæ præstantia. Cic. Am. 19. *Uitmuntendheit van deugt, verstand, en geluk.*

Præstantia partium corporis. Cic. A. Q. 1. 5. *Welgemaaktheit van de deelen des lighaams.*

PRÆSTAT, præstābăt, præstĭtĭt, præstārĕ. *'t Is beter, nutter*, of *voordeeliger.*

Emori potius quam servire præstat. Cic. Pis. 7. *'t Is beter te sterven dan slaaf te zyn.*

(PRÆSTĀTĬO. ōnĭs. f. *Betaling van iets dat opgelegt is.*

Si quis velit non omnes hæredes legatorum præstatione onerare. Paull. Dig. 32. 98. *Indien iemant alle zyne erfgenaamen niet wil bezwaaren met maakgiften te betaalen.*

Ut ad præstationem scribant. Sen. Br. vit. 14. *Dat zy zelfs 't gevaar, dat in hun schryven en woorden steekt, op zich neemen, en boeten, indien 't zoo niet bevonden word als ze geschreven en gezegt hebben.*)

PRÆSTĔRNO, is, strāvi, strātūm, stĕrnĕrĕ. Stat. S. 3. 2. 114. *Voorspreiden, voorstrooyen.*

Præsternere aristas. Catul. 64. 349. *'t Koorn neêrslaan.*

Præsternere. Plin. E. 5. 8. 14. *Bereiden, vervaerdigen, gereed maaken, toestellen.*

(PRÆSTĒS, ĭtĭs. Festus. *Een kerk- of tempelvoogd.*

Præstites Lares. Ovid. F. 5. 129. *De Huisgoden die bezorgen dat alles in eenen goeden staat blyft.* Zoo verklaart het de Dichter zelf.)

PRÆSTĪGIÆ, ārūm. f. plur. Cic. A. Q. 4. 14. *Bedrog, bedriegeryen, kunsjes.*

Præstigiæ. *Toveryen, guichelaryen.*

Præstigiæ verborum. Cic. Fin. 4. 27. *Toverwoorden, betoveringen door woorden.*

PRÆSTĬGĬĀTŎR, ōrĭs. m. Plaut. Truc. 1. 2. 32. *Aanzakspeelder, guichelaar, tasspeelder, bedrieger.*

PRÆSTĬGĬĀTRĪX, īcĭs. f. Plaut. Am. 2. 2. 150. *Guichelares, tasspeelster, bedriegster.*

(Præstigiosus. *Dat begoochelt*, of *begúichelt.*

Cum fucatur atque prælinitur, & præstigiosum. Gell. 7. 14. *Als 't al zeer opgepronkt word, begoochelt het de oogen en 't verstant.*)

‡ PRÆSTĪNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Ps. 1. 2. 36. *Koopen.*

PRÆSTĬTŬO, ĭs, ŭī, ūtūm, ŭĕrĕ. *Vaststellen, bepaalen, beraamen, bestemmen, besluiten.*

Tempus quamdiu dicat, alicui præstituere. Cic. P. Q. 9. *Iemant tyd stellen hoe lang hy zal spreeken.*

PRÆSTĬTŪTUS, ă, ūm. *Bestemt, gezet, vast gestelt, bepaalt, aangewezen, besloten, beraamt.*

Nulla præstituta die. Cic. T. Q. 1. 39. *Zonder eenigen dag vast gestelt*, of *bepaalt te hebben.*

PRÆSTO sum, es, est, præsto esse. Cic. D. 1. 27. *Gereed zyn, by de hand zyn, wel van pas*, of *ter bequaamer tyd by zyn, wel ter sure koomen.*

Præsto multis fuit. Cic. Mur. 9. *Hy heeft 'er veele geholpen.*

PRÆSTO, ās, præstĭtī, præstĭtūm, præstārĕ. *Geeven, betoonen; doen blyken.*

Præstare alicui suam benevolentiam. Cic. Att. 9 8. subj. 2. *Iemant zyn genegentheit*, of *vriendschap betoonen.*

Ego certe meum Reipublicæ, atque Imperatori officium præstitero. Cæs. B. G. 4. 25. 3. *Ik zal gewisselyk mynen plicht omtrent den Staat en mynen Veldoverste betracht hebben.*

Præstare diligentiam alicui. Cic. F. 14. 3. *Zich bevlytigen om iemant dienst te doen.*

Culpam præstare. Cic. de Or. 1. 24. *Een misslag op zich neemen.*

Ut cognoscas te homini amicissimo tribuisse auxilium, re tibi præstabo. Cic. F. 4. 11. *Ik zal u door klaare blyken aantoonen, dat gy een van uwe beste vrienden hebt geholpen.*

Reliqui artifices suas per orchestram præstant actiones. Vitruv. 5. 8. *De overige konstenaars doen hun werk in de plaatzen, die voor hun afgeschoten zyn.*

Præstare. *Doen, uitvoeren, te weeg brengen.*

Per se ipsum præstare aliquid. Cic. C. 4. 11. *Iets door zich zelve doen, uitvoeren*, of *te weeg brengen.*

Iter tutum præstare. Cic. Pl. 4. *Den weg veilig maaken.*

Operam in re militari præstare. Cæs. B. C.

B.C. 3. 83. 3. *In krygsdienst zyn.*
Promissum præstare. Liv. 7. 16. *Zyn woord houden, zyn belofte nakoomen*, of *gestant doen.*
Præstare. *Toonen, betoonen.*
Principem præstare. Suet. T. 33. 1. *Zich als een Vorst quyten.*
Præstare Achillem. Virg. Æ. 11. 438. *Een tweede Achilles zyn.*
Mobilitatem equitum, & stabilitatem peditum in præliis præstant. Cæs. B.G. 4. 33. 3. *Zy betoonen in 't slaan de snelheit van ruiteren, en de standvastigheit van voetknechten.*
Præstare aliquem alicui negotio. Cic. Fr. 1. 1. *Iemant over eenige zaak stellen, iemant ergens 't bewind over geeven.*
Præstare met een dativus. *Te boven gaan, uitmunten, overtreffen, voortreffelyker zyn, de loef afsteeken, de kroon spannen.*
Virtus præstat cæteris rebus. Cic. Fin. 4. 18. *De deugd overtreft alles*, of *gaat alles te boven.*
Intelligens præstat imperito. Cic. Cl. 54. *Een verstandig mensch gaat eenen onwetenden verre te boven.*
Majores nostri prudentia præstiterunt cæteris gentibus. Cic. de Or. 3. 44. *Onze voorouders zyn voorzichtiger geweest dan andere volkeren.*
(Statura & forma Alexandro præstabat Hephistion. Val. Max. 4. 7. 2. ext. *Hephistion was langer dan Alexander.*)
Præstare met een accusativus. *Overtreffen, te boven gaan.*
Galli virtute cæteros mortales præstant. Liv. 5. 36. *De Franschen zyn kloekmoediger dan alle andere menschen.*
Hostes nos numero præstant. Liv. 44. 38. *De vyanden zyn talryker dan wy.*
Inter suos æquales longe præstare. Cic. Cl. 64. *Zyne tytgenooten verre overtreffen.*
PRÆSTŎLŎR, āris, ātūs sūm, āri aliquem. Ter. E. 5. 5. 5. Alicui. Cic. C. 1. 9. *Iemant wachten, inwachten*, of *verwachten.*
PRÆSTRĪNGO, is, xi, ctūm, stringĕrĕ. Stat. St. 5. 3. 112. Ovid. Ib. 549. *Styf binden, prangen.*
Præstringere. Liv. 40. 58. *Verblinden, verdonkeren, de oogen verblinden.*
Hujus splendor præstringebat oculos Varinii. Cic. Vat. 10. *Zyn luister verblindde de oogen van Vatinius.*
(Epicurus omnes præstrinxit, uti sol exortus stellas. Lucret. 3. 1057. *Epikurus heeft ze alle verdonkert, of den glans benomen, gelyk de zon opgegaan zynde, de sterren verduistert.*
Præstringere. *Bezetten, inneemen, overschaduwen.* In deeze beteekenisse gebruikt Prudentius dit woord in de volgende voorbeelden.
Ex quo mortalem præstrinxit Spiritus alvum. Prud. A. 435. *Van dien tyd af dat de Heilige Geest den buik van een sterflyk mensch bezet, of overschaduwt heeft.*
Verbo præstrinxit viscera castæ virginis. Prud. A. 115. *Hy heeft de ingewanden van een kuische maagt met zynen zoon bezet, of vervult*, dat is, *hy heeft een kuische maagt van zynen zoon laaten zwanger worden.*
Præstringere. *Bespoelen, langs heene loopen*, of *langs heene stroomen.*
Nilus odit præstringere nostras ripas. Prud. S. 2. 927. *De Nyl wil de oevers van onze landen niet bespoelen*, of *langs de oevers onzer landen niet heene loopen.*)
PRÆSTRŪCTŪS, ă, ūm. Colum. 1. 5. *Te vooren gebouwt, getimmert*, of *gesticht.*
Præstructus. Suet. Tib. 53. 2. *Voorbereidt, te vooren bereidt*, of *gereed gemaakt.*
PRÆSTRŬO, is, præstruxi, præstructūm, præstrŭĕrĕ. *Toesluiten.*
Aditum montis præstruere. Ovid. F. 1. 563. *Den toegang tot den berg stoppen*, of *sluiten.*
Fidem sibi præstruere. Liv. 28. 42. *Zich voor af trachten geloofwaerdig te maaken.*
PRÆSŪDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Stat. Th. 6. 4. *Van te vooren zweeten, veel moeite doen, blokken.*
(PRÆSŬL, ŭlis. m. Lucill. *by* Festus in Redamptruare. *De kerkvoogt van Mars, de eerste*, of *voornaamste van de Salii*, of *Priesteren van Mars*, of *voordansser van de zelve*, die dus genaamt zyn, om dat ze de *ancilia*, (Zie die boven in de A) dansende door de stad droegen naar 't zeggen van Liv. 1. 20.)
PRÆSŪLSUS, ă, ūm. Colum. 6. 2. *Heel zout, sterk gezouten, zoo zout als pekel.*
PRÆSŬLTĀTŎR, ōris. m. Liv. 2. 36. *Een voordansser, een die den rei aanvoert in 't danssen.*
PRÆSŬLTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Ergens voorspringen.*
Præsultare hostium signis. Liv. 7. 10. *Zich voor de vyandlyke krygsteekenen vertoonen.*
PRÆSŬLTŎR, ōris. m. Cic. D. 1. 26. Zie Præsultator.
PRÆSŬM, praees, est, præfŭi, praeessĕ. *Ergens over gestelt zyn, ergens 't bewind, 't bestier*, of *last van hebben, voorzitten.*
Præesse agro colendo. Cic. S. R. 18. *Last hebben om het land te doen bouwen.*
Exercitui præesse. Cic. F. 10. 8. Nep. 1. 4. 4. *Het gebied over 't leger hebben*, of *voeren.*
Præesse provinciæ. Cic. F. 1. 9. (Præesse in provincia Cic. V. 3. 77.) *'t Gebied over een wingewest hebben.*
PRÆSŪMO, is, præsūmpsi, præsūmptūm, præsūmĕrĕ. *Van te vooren neemen.*
Theophrastus auctor est potores in certamine bibendi præsumere farinam ejus lapidis. Plin. H. 36. 21. *Theophrastus raad aan de dronkaarts eer ze zich tot het zuipen begeeven, het meel*, of *stof van dien steen te vooren te neemen.*
Supplicium in aliquem præsumere. Tac. An. 1. 48. 1. *Iemant vooraf*, of *van te vooren straffen.*
(Heredum officia præsumere. Plin. E. 6. 10. 5. *Onze erfgenaamen in de lykplichten voorkoomen, by ons leven ons graf en begraafnisse bestellen.*)
Præsumere aliquid animo. Val. Max. 1. 5. 3. *Iets te vooren in de gedachten krygen*, of *vermoeden.*
Ingenium judicio præsumitur. Quintil. I. O. 2. 4. *Het oordeel blykt voor het verstand.*
PRÆSŪMPTĬO, ōnis. f. Plin. H. 9. 3. 1. *Voorkoming, voorkomst.*
Præsumptio. Quintil. I. O. 9. 2. *Een behendige voorbeantwoording van de tegenwerpingen zyner tegendingeren.*
PRÆSŬO, is, præsŭi, præsūtūm, præsŭĕrĕ. Plin. H. 11. 19. *Voornaayen, van vooren naayen.*
(PRÆTĔGO, is, exi, ectūm, ĕrĕ. *Bedekken, dekken.* 't Heeft met het eenvoudige de zelve beteekenisse.
Vitia sua prætegebat, &c. Lactant. 5. *Hy bedekte zyne misslagen, enz.*
Quæ somnum saxa prætexerint. Plin. P. 15. 4. *Op wat rots gy geslaapen hebt.* De Ouden plagten op den grond te slaapen. Zie onzen Curtius 3. 2. 15. §. 76.)
PRÆTĒCTŪS, ă, ūm. Liv. 44. 9. *Van vooren bedekt, te vooren gedekt.*
PRÆTENDO, is, prætendi, prætentūm, dĕrĕ. *Voorspannen, uitstrekken.*
Prætendere retia. Plin. H. 9. 8. *Netten spannen.*
* Prætendere sepem segeti. Virg. G. 1. 270. *Een hegge voor een stuk koornland zetten.*
Prætendere. *Met een voorwenzel*, of *schyn*

'schijn iets bedekken, iets tot een voorwendzel, of *dekmantel neemen, iets bewimpelen.*

Ignorantia prætendi non potest. Quintil. I. O. 7. 1. *Men kan hier geen onkunde voorwenden, de onweetenheit kan hier tot geen voorwendzel*, of *dekmantel dienen.*

Fessam ætatem & actos labores prætendere. Tac. An. 3. 59. 6. *Zich op zynen gedaanen arbeid en afgesloofden ouderdom verontschuldigen.*

Tu qui doctissimi hominis nomen tuis immanibus moribus prætendis. Cic. Vat. 6. *Gij, die onder den schijn van een wijs man, uwe wreedheit wilt bedekken.* Hy spreekt tegens een man die zich voor een Pythagorisch Wysbegeerige uitgaf.

Prætendere. *Afvorderen, eisschen, afeisschen.*

Prætendunt duo idem debitum. Paul. Dig. 2. 14. 19. *Twee eisschen de zelve schuld.*

PRÆTĒNĔR, ă, ŭm. Plin. H. 25. 13. *Heel teêr, zeer zacht.*

PRÆTĒNTĀTŬS, ă, ŭm. *Reeds overwogen, te vooren onderzocht.*

Prætentata causa. Cic. de Or. 2. 78. *Een zaak die reeds onderzocht is.*

PRÆTĒNTĀTŬS, ûs. m. Plin. H. 11. 37. *Bevoeling, betasting.* Men vind niet dan de ablativus Prætentatu.

PRÆTĒNTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Te vooren beproeven, eerst onderzoeken.*

Prætentare suas vires. Ovid. M. 8. 7. *Zijne sterkte*, of *krachten te vooren beproeven.*

Prætentare in exordio judicis misericordiam. Quintil. I. O. 4. 1. *In 't begin van de reden des Rechters mededogen polssen*, of *ondertasten.*

Prætentare chordas. Ovid. M. 5. 339. *De snaaren stellen.*

Prætentare iter. Plin. H. 9. 32. *Bij den tast gaan, naar den weg tasten.*

PRÆTĒNTŬS, ă, ŭm. Sen. H. 9. 857. *Voor gespannen, voor gehangen.*

Locus prætentus aquis. Claud. R. 1. 114. *Een plaats die rondom in het water legt.*

PRÆTĔNŬĬS, ĭs. m. en f. ŭĕ, ĭs. n. Plin. H. 8. 50. *Zeer dun*, of *fijn, van een draad, zeer klein, smal, eng*, of *nauw*, van een brug, weg, enz. sprekende.

PRÆTĔPĔO, es, tĕpŭi, tĕpērĕ. Ovid. Am. 2. 3. 6. *Lauw zijn, lauw worden, half warm zijn: verflauwen, koel worden.*

PRÆTĔPĔSCO, scis, escĕrĕ. Ovid. Am. 2. 3. 6. Zie Prætepeo.

PRÆTĔR præp. *Behalven, uitgenomen, buiten, uitgezondert.*

Omnes præter eum. Cic. A. Q. 4. 33. *Alle behalven hij.*

Præter rem loqui. Cic. Her. 4. 1. *Iets buiten pas zeggen, iets zeggen dat niet te pas*, of *niet ter snee komt, dat niet ter zaak dient.*

Præter. *Over, over heen.*

Præter ripam ire. Liv. 38. 18. *Over den oever loopen*, of *stroomen.*

Præter. *Boven, meer.*

Præter ætatem stultus es. Plaut. E. 1. 2. 3. *Gy zijt gekker dan uwe jaaren mede brengen.*

Testis est Phalaris, cujus est præter cæteros crudelitas nobilitata. Cic. Off. 2. 7. *Phalaris is hier van getuige, wiens wreedheit boven alle andere dwinglanden heeft uitgemunt.*

Præter. *Buiten, tegen.*

Præter consuetudinem. Cic. D. 2. 28. *Tegen*, of *buiten mijn gewoonte.*

Quod est præter expectationem. Cic. de Or. 2. 70. *Dat buiten verwachtinge*, of *vermoeden geschied, dat men niet verwacht heeft.*

Præter modum gratus. Cic. Pl. 33. *Uitsteekend, ongemeen*, of *boven maten aangenaam.*

Præter modum crevit lacus. Cic. D. 1. 44. *Het meir is ongemeen opgezwollen, het meir is zeer hoog.*

Præter modum justus Aristides. Cic. T. Q. 5. 36. *Aristides was al te rechtvaerdig.*

Præter spem. Ter. An. 2. 6. 5. *Tegen*, of *buiten hoop.*

Præter propter. Gell. 12. 10. *Meer of min.*

(Præter. *Voor.*

Præter oculos Lolli hæc omnia ferebant. Cic. V. 3. 25. *Zij droegen alle deeze dingen voor de oogen van Lollius heene.*

Præter pedes Caligulæ transire. Suet. C. 36. 4. *Voor de voeten van Kaligula heene gaan.*

Præter. *Boven dat, daarenboven.*

Habent oculos, præterque e sensibus tactum atque gustatum. Plin. H. 11. 4. *Zij hebben oogen, en daarenboven van de zinnen 't gevoel en de smaak.*

Equo fere, qui homini morbi præterque vesicæ conversio. Plin. H. 8. 42. *'t Paerd is byna de zelve ziekten, als de mensch, onderworpen, en boven die 't draaijen van de blaas.*

Præter. Adv. *Behalven, uitgenomen, uitgezondert.*

Præter si aliter nequeas. Varr. R. R. 1. 41. *Behalven als gij anders niet kond.*

Nullas adhuc literas acceperam præter quæ mihi binæ in Trebulano redditæ sunt. Cic. Att. 5. 3. *Ik had noch geen brieven ontfangen behalven de twee, die mij op de hofstede Tribulanum behandigt zijn.*

Uvæ citius mitescunt, omnis incommodi patientes præter caloris. Colum. 3. 2. *De druiven worden eerder ryp, alle ongemak, behalven de hitte, verdraagende.*

Alexander epistolas in Græciam scripserat, quibus omnium civitatum exsules, præter cædis damnati, restituebantur. Just. 13. 5. 2. *Alexander had brieven naar Griekenland geschreven, waar door de ballingen van alle steden herstelt wierden, behalven die wegens moordery gevonnist waren.*

PRÆTĔRĀGO, egi, āctŭm, ĕrĕ. *Voorby drijven, voorbij laaten gaan, niet laaten aangaan.*

Diversoria nota prætcragendus equus est. Hor. E. 1. 15. 11. *Men moet het paerd de bekende herbergen laaten voor bij gaan.*)

PRÆTĔRDŪCO, is, xi, ctŭm, cĕrĕ. Plaut. M. G. 1. 1. 67. *Leiden, geleiden, omvoeren*, als in een zegepraal.

PRÆTĔRĔĀ. Adv. Cic. de Or. 1. 35. *Daarenboven, boven dien, daar beneffens, daar beneven, behalven dat, noch meer.*

PRÆTĔRĔO, is, ivi, ii, itŭm, irĕ. *Voorby gaan.*

Præterii imprudens villam. Ter. E. 4. 2. 5. *Ik ben zonder daar op te denken, de hofstede voorbij gegaan.*

Æstas præteriit. Virg. G. 2. 322. *De zomer is voorbij.*

Tua præteriit ad ducendum ætas. Ter. Ph. 2. 3. 76. *Uwe jaaren om te trouwen zijn verloopen.*

Præterire malum. Ter. Hec. 3. 4. 5. *Een ramp, ongeval*, of *quaad mijden, schuuwen*, of *ontwijken.*

• Præterire aliquid. Ter. Ad. prol. 14. *Iets met stilzwijgen voorbij gaan.*

Præterire non potui, quin ad te scriberem. Cic. Att. 9. 6. subj. *Ik heb niet konnen nalaaten u te schrijven.*

• Hæc res me præteriit. Ter. Hec. 5. 4. 38. *Ik heb daar niet op gedacht, die zaak is my uit het hoofd geschoten*, of *ontgaan.*

• Non te præterit. Cic. Cæc. 33. F. 1. 8. *Het is u niet onbekent; gy weet het.*

• Animo præterire suos annos. Ovid. P. 2. 2. 73. *Moed boven de jaaren hebben, moedig boven zijn jaaren zijn.*

Suffragiis præteriri. Cic. T. Q. 5. 19. *Geen stemmen genoeg hebben om een ampt te verkrijgen.*

Præterire. Cic. in Sall. 1. *Te boven gaan, overtreffen, de loef af steeken, de kroon spannen.*

Ali-

Aliquem nobilitate præterire. Varr. R. R. 1. 1. *Iemant in adel te boven gaan, van grooter adel zijn dan een ander.*

PRÆTEREQUITO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Liv. 3. 61. *Te paerd voorby ryden.*

PRÆTERFERŎR, fĕrrīs, prætĕrlātus sum, præterferri aliquem locum. Liv. 21. 55. *Ergens over gevoert, of over gedraagen worden.*

PRÆTERFLUO, is, flūxi, xūm, ŭĕrĕ. Varr. R. R. 3. 16. *Door, of voorby vloeijen, door, of voorbij loopen.*

* Præterfluere finere voluptatem. Cic. T. Q. 5. 33. *Eenig vermaak laaten voorby gaan, of voorby glippen.*

PRÆTERGRĔDIŎR, ĕris, grĕssūs sūm, grĕdi. *Voorby gaan, verder gaan.*

Prætergredi castra. Cic. F. 3. 7. *Voorby het leger gaan.*

PRÆTĔRIENS, ĕūntīs. omn. gen. Cic. Cl. 54. *Voorbij gaande, verder gaande.*

PRÆTĔRĬTŬS, ă, ūm. Cic. S. 21. *Voorbij gegaan, over gegaan, verloopen, verstreken, vorig.*

Opus præteritum retexere. Ovid. Rem. 12. *Een gedaan werk op nieuws beginnen.*

Viri præteriti. Prop. 2. 10. 28. *Overledene mannen.*

Vive moribus præteritis, loquere verbis præsentibus. Gell. 1. 10. *Leef op de oude, en spreek op de nieuwe wyze; leef gelyk voorheen, doch spreek als men nu spreekt.*

* Nihil relinquere in præteritis. Cic. A. Q. 4. 14. *Niets achterlaaten, niets vergeeten, niets overslaan.*

Præteriti. Cic. Pl. 21. *Die voorbij gegaan wierden, dien men niet stemde, of geen stemmen gaf, in eenen bedieninge van het Gemeenebest.*

Præteritum, of Præteritum perfectum. Quintil. I. O. 1. 6. *De voorleden, of voorleden volmaakte tijd, een woord der Spraakkonst.*

PRÆTĔRLĀBŎR, ĕris, lāpsūs sūm, labi. Virg. Æ. 6. 874. *Dicht by, of voorbij een plaats vlieten, of vloeyen, een plaats bespoelen, van een stroom spreekende.*

Præterlabi. *Ontgaan, ontvallen, ontschoten, van iets spreekende dat vergeeten is.*

Hoc ante præterlabitur, quam perceptum est. Cic. de Or. 2. 25. *Dat werd bijna eerder vergeeten, dan het bevat is.*

PRÆTĔRMĬSSĬO, ōnĭs. f. Cic. T. 7. *Nalating, achterlating.*

PRÆTĔRMĬTTO, is, misi, missūm, mittĕrĕ. *Voorbij gaan, nalaaten, achterlaaten, laaten, het daar laaten.*

Prætermittere aliquid silentio. Cic. A. 13. 6. *Iets met stilzwygen voorby gaan.*

Nullum locum laudandi tui prætermitto. Cic. F. 12. 24. *Ik laat geen gelegenheit voorby gaan om u te pryzen.*

Sceleris pœnam prætermittere. Cic. Br. 15. *Een schelmstuk ongestraft laaten.*

Voluntates prætermittere. Cic. N. D. 3. 15. *Alle vermaak voorby laaten gaan, om geen vermaak geeven, geen werk van vermaak maaken.*

PRÆTĔRNĀVĬGĀTIO, ōnĭs. f. Plin. H. 4. 12. *Voorbijvaart, overvaart, oversteeking.*

PRÆTĔRO, is, trivi, tritūm, tĕrĕrĕ. Plin. H. 11. 37. *Morsselen, aan stukken wryven, bryzelen, fijn stampen, vermaalen.*

PRÆTĔRQUĀM. Adv. *Uitgenomen, behalven, uitgezondert.*

Nullas iis præterquam ad te & Brutum dedi literas. Cic. F. 3. 7. *Ik heb aan hun geen brieven dan alleen aan u en Brutus medê gegeeven.*

Præterquam quod. Cic. D. 2. 12. *Behalven dat, buiten dat.*

PRÆTĔRVĔCTIO, ōnĭs. f. Cic. V. 5. 66. *Overvaart, oversteeking, overvoering.*

PRÆTĔRVĔCTŬS, ă, ūm. Cic. V. 5. 38. *Overgevoert, overgebragt, voorby gevoert.*

* Oratio scopulos prætervecta. Cic. Cœl. 21. *Een rede waar in men gelukkiglijk zeer gewigtige zaaken heeft verhandelt.*

* Prætervecta non est oratio mea aures vestras. Cic. C. B. 1. *Myn rede is u niet vergeeten.*

PRÆTĔRVĔHENS, tĭs. omn. gen *Voorbij varende, voorbij trekkende, voorbij een plaats gevoert wordende.*

Judæam prætervehens. Suet. A. 93. 3. *Judea, of 't Joodsche land voorby trekkende.*

PRÆTĔRVĔHŎR, hĕrĭs, vĕctūs sūm, vĕhi. Cic. Fin. 5. 18. *Langs de kust vaaren, met een schip ergens voorbij vaaren, of zeilen.*

PRÆTĔRVŎLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Voorbij vliegen, snel voorbij gaan.*

† Hasta prætervolat auras. Sil. 10. 107. *De spies vliegt sneller dan de wind.*

* Sententiæ quæ non acutorum hominum sensus prætervolant. Cic. de Or. 3. 59. *Spreuken die 't verstand van gauwe mannen niet te boven gaan.*

PRÆTĔXO, is, ŭi, prætextūm, ĕrĕ. Ovid. P. 3. 8. 7. *Een boord, of zelfkant maaken, of voor aan weeven.*

Captivis latera euntium prætexere. Front. St. 1. 4. 1. *Een reeks gevangenen stellen, om de benden in haaren tocht op zy te dekken.*

Littora prætexere. Ovid. Art. 1. 255. *De stranden, of oevers bezetten, of dekken; de kusten met aandoen, of voorby zeilen.*

Nationes illæ usque ad Oceanum Rheno prætexuntur. Tac. G. 34. 2. *Die volkeren woonen langs den Rhyn tot aan de Noordzee.*

Prætexere. *Beginnen, een begin, of aanvang maaken, aanvangen.*

Omnia quæ aguntur acerrime, levioribus principiis natura prætexuit. Cic. de Or. 2. 78. *De natuur heeft alles wat eene driftige beweeginge heeft, op een gematigder wyze begonnen.*

Prætexere Auctores quos sequamur. Plin. H. 18. 25. *Een lyst van de Schryveren maaken die men volgt.*

Prætexere. *Met eenigen schyn bedekken, bewimpelen, of verschoonen.*

Hoc prætexit nomine culpam. Virg. Æ. 4. 172. *Onder deezen schyn bedekt ze haare misslag, onder deezen naam ontschuldigt ze haar misdryf.*

PRÆTEXTĂ, æ. f. Cic. Am. 10. *Zekere lange rok met purper geboordt, waar me'e de kinderen by de Romeinen tot hun zeventiende jaar gekleedt gingen.*

Prætextæ & togatæ. Hor. A. P. 288. *Tooneelstukken.* Zommige zeggen dat door Prætextæ *Treurspelen* en door Togatæ *blyspelen* verstaan worden. Andere zeggen, dat beide deeze woorden *blyspelen* beteekenen; en dat die, wiens voorwerp van de Latynen was genomen Prætextæ, en die, wiens onderwerp van de Grieken was ontleent Togatæ genoemt wierden.

Prætextam de suo itinere posuit. Cic. F. 10. 32. *Hy heeft een blyspel van zyne reis laaten speelen.*

PRÆTEXTĀTŬS, ă, um. Suet. J. 1. 1. *Die met een rok* (genaamt Prætexta) *gekleedt is.*

Ætas prætextata. Gell. 1. 23. *De onderdom waar in men den rok* (Prætexta) *droeg.*

Amicitia prætextata. Mart. 10. 20. 4. *Een vriendschap van kinds been af.*

Prætextatæ puellæ. Catull. 61. 182. *Jonge dochters met een tabbaard* Prætexta genaamt, *bekleedt*; die zy niet afleiden voor dat zy trouwden.

Prætextata verba. Suet. Fl. 22. 2. *Onkuische, of vuile woorden.*

PRÆTEXTŬM, i. n. Sen. E. 71. *Dekmantel, voorwendzel, voorgeeven om iets te bewimpelen, of bedekt te houden.*

PRÆ-

PRÆTEXTUS, ûs. m. Tac. H. 1. 77. 2. Zie Prætextum.
Hoc prætextu. Suet. T. 28. 2 *Onder deezen schijn, onder dit voorwendzel, onder deezen dekmantel.*
Sub prætextu quæstionis sanguinem petiisti. Petron. 57. *Onder schijn van naar iemant te zoeken, zyt gy gekoomen om my te vermoorden.*
(Prætextus. *Luister; aanzien.*
Agitatum secreto num & Piso proficisceretur majore prætextu. Tac. H. 1. 19. 4. *Men heeft heimelyk overlegt of Piso niet met meerder luister vertrekken zoude.*
Prætextum. *Sieraad, cieraad, sieraadje, versiering*, om dat de purpere boord de tabbaarden, die daar mede geboord waren, versierde. Zie Salm. over Vopisc. Aurel. 46. en Gron. over 't volgende voorbeeld van Seneka.
Illud pulcerrimum Reipublicæ prætextum. Sen. E. 71. *Die zeer schoone versiering*, of *sieraadje van 't Gemeenebeste.*
Plurimorum & maximorum operum prætextu titulum imaginum suarum amplificavit. Val. Max. 4. 4. 1. *Die 't opschrift van zyne beelden door 't sieraad van zeer veele en voortreffelyke daaden heeft vergroot.)*
PRÆTIMEO, ēs, ŭi, ērĕ. *Van te vooren vreezen.*
Sibi prætimet. Plaut. Am. prol. 29. *Hy vreest van te vooren voor zich zelven.*
PRÆTINCTUS, ă. ŭm. Ovid. M. 7. 123. *Gesteeken, gedoopt, met, of in vergift.*
PRÆTOR, ōris. m. Cic. D. 1. 54. *Veldheer, algemeen Veldoverste.* Met deeze naam wierden alle Gezaghebbers te Rome genoemt, die het gebied over een leger hadden.
Prætor. Cic. Clu. 43. *Hoofdschout.* Een Overheitspersoon uit den Raad gekoren, om het recht in Rome te bedienen.
Prætoriani milites. Plin. H. 6. 29. *Stads soldaaten, lijfschutbenden*, die te Rome woonden.
PRÆTORITIUS, ă, ŭm. Mart. 8. 331. *Des Veldheers, van den Veldheer, Veldheerlyk, dat tot den Veldheer behoort*, of *hem aangaat.*
PRÆTORIUM, ĭi. n. Liv. 10. 35. *Des Veldheers tent*, of *hut.*
Prætorium. Suet. A. 24. 5. *Een kostelyk*, of *prachtig landhuis.*
Prætorium. Cod. 8. 12. 4. *'t Rechthuis, de Vierschaar, de plaats daar de Hoofdschout het recht bediende.*
(Prætorium. *'t Beste vertrek van een hofstede, daar de eigenaar zijn verblijf had, als de bouwman met hem 't zelve huis bewoonde.*
Ipsius prætorii situs sit loco aliquatenus erectiore & siccioré, quam cætera. Pallad. R. R. 1. 8. *Dat ei genaars vertrek zy eenigzins hooger en drooger dan de andere.*
Prætorium. *De krijgsraad.*
Tribunis edicit, ut, ubi prætorio dimisso signa concinuissent, extemplo educerent castris legiones. Liv. 30. 5. *Hy gebied de Bendoversten, dat ze terstond het krygsvolk zouden uit het leger doen trekken, als, na het scheiden van den krygsraad, het teken geblaazen zou zyn.*
Prætorium. *'t Stadhouders huis in een overwonnen landschap.*
Antiochus imperat suis, ut candelabrum in prætorium deferrent. Cic. V. 4. 28. *Antiochus gebied zyne dienaaren, dat ze den kandelaar aan 't Stadhouders huis zouden brengen)*
PRÆTORIUS, ă, ŭm. *Dat tot een Veldheer behoort*, of *hem aangaat, van den Veldheer, Veldheerlyk.*
Prætoria navis. Liv. 21. 50: 26. 39. *Het Admiraals*, of *Zeevoogds schip, 't schip van den Zeeoverste.*
Vir Prætorius. Cic. Att. 16. 7. *Een die Veldoverste*, of *Hoofdschout geweest is.*
(PRÆTORQUEO, ēs, ōrsi, ōrtum, ērĕ. *Hard wringen, vast draayen.*
Prætorquere injuriæ prius collum, quam ad vos perveniat. Plaut. R. 3. 2. 12. *Wringt, of draait het ongelyk de keel vast toe, eer 't u raakt.)*
PRÆTORTUS, ă, ŭm. Colum. 3. 18. *Zeer krom gedraait, verdraait, zeer krom.*
(PRÆTRACTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Te vooren beraadslaan, beraaden*, of *raadplegen.*
Ut ea quoque, quorum penes plebem arbitrium est, apud principes prætractentur. Tac. G. 11. 1. *Zoo dat de zaaken, waar over 't volk te zeggen heeft, te vooren van de Vorsten beraadslaagt worden.)*
PRÆTREPIDANS. mens. Cato 46. 7. *Een gemoed dat van te vooren vreest*, of *beducht is.*
PRÆTREPIDUS, ă, ŭm. Suet. T. 63. 1. *Die te vooren vreest, bedeest*, of *beducht is.*
PRÆTRUNCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. M. G. 2. 3. 47. *Affnyden, afhouwen, afkappen.*
(PRÆTUMIDUS, ă, ŭm. Claud. Stil. Cons. sec. 81. *Zeer opgeblazen, trots, hoogmoedig.)*
PRÆTURA, æ. f. Cic. Fl. 3. *'t Schoutampt, 't Schoutschap*, of *Veldheerschap.*
PRÆVALEO, ēs, ŭi, ērĕ. *Beter zyn, meerder zyn, overtreffen, te boven gaan, meer waerdig zyn, de overhand hebben, de loef afsteeken.*
Vulturum prævalent nigri. Plin. H. 10. 6. *De zwarte gierVogels zyn de beste*, of *overtreffen de andere.*
Prævalere arcu. Stat. Ach. 2. 122. *Beter met den boog konnen schieten.*
Auctoritas Servii prævaluit. Scæv. Dig. 21. 2. 67. § 3. *'t Gezag van Servius heeft de overhand gehad, is over geslagen, is gevolgt*
PRÆVALESCO, ĭcis, prævălēscĕrĕ. *In zyn kracht zijn, zeer sterk zijn, zyn volkomen sterkte hebben.*
Antequam prævalescat arbor. Colum. 5. 10. *Eer dat de boom te groot*, of *te dik word.*
PRÆVALIDE Adv. Plin. H 17. 14. *Krachtiglyk, met groote kracht*, of *sterkte, geweldiglyk.*
PRÆVALIDUS, ă, ŭm. *Zeer sterk, krachtig*, of *magtig, heel kloek, van groot vermogen.* (De superl. Prævalidissimus staat by Salvian. Gub. 228.)
Tellus prævalida. Virg. G. 2. 253. *Een land dat veel en dikwils draagt.*
Prævalidus juvenis. Liv 7. 5. *Een zeer sterk jongeling*
Vitia prævalida. Tac. An. 3. 53. 2. *Ingewortelde ondeugden.*
Prævalidus. Liv. 40. 47. *Magtig, ryk, vermogend*, van een stad, of gebied spreekende.
Prævalidus. Tac. An. 16. 9. 3. *Meerder te achten, van meerder waerde, voortreffelyker, meer waerdig.*
PRÆVARICATIO, ōnis. f. Cic. Part. 36. *Verrading van zyn meesters rechtzaake.*
PRÆVARICATOR, ōris. m. Cic. Part. 36. *Een verrader, een die een zaak verraadt, die hij aangenomen had te verdedigen.*
(Prævaricator. *Een bederver.*
Templum a Catilinæ prævaricatore quondam armis tenetur. Cic. Pis. 10. *De Tempel word van hen, die eertijds bedervers van Katilina geweest zyn, met de wapenen bezet gehouden)*
PRÆVARICOR. āris. ātŭs sŭm, āri. Cic. Ar. 20. *Een zaak verraaden die men aangenomen had te verdedigen*; als de klagte zoo gedaan word, dat de beklaagde, daar men zich van heeft laaten omkoopen, niet gevonnist, maar vry gesproken word.
(Prævaricor. *De beenen wyd van malkanderen zetten, niet recht uit gaan.*
Arator, nisi incurvus, prævaricatur. Plin. H. 18. 19. *Een akkerman, indien hy zich naar den ploeg niet bukt, raakt buiten de voore.)*
PRÆVECTUS, ă, ŭm equo. Liv. 24. 44. *Te paard voorbij gereden.*
Prævectus. Tac. H. 5. 23. 5. *Uit*

men zich in de Wysbegeerte oeffent, of *dat men een Wysbegeerige is.*

Præferre in vultu habituque insignem memoriam ignominiæ acceptæ. Liv. 27. 34. *Met zijn gezicht en alle zijn gebaerden te kennen geeven, dat men een levend gevoelen van den geleden smaad heeft.* (Præterre. *Voorkoomen.*

Prætulit triumphi diem. Liv. 39. 5. *Hij is den dag, tot het zegepraalen bestemt, voorgekoomen, hij heeft voor den bestemden dag gezegepraalt.*)

PRÆFĔRŌX, ōcis. omn. gen. Liv. 5. 36. *Zeer vermetel, hovaerdig, hoogmoedig, trots, fier*, of *bars.*

PRÆFERRĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 18. 10. *Aan 't eind*, of *aan de punt met yzer beslagen.*

Præferratus. Plaut. P. 1. 1. 22. *Met yzer geboeit, in boeyen gesloten, aan yzere ketenen geklinstert.*

PRÆFĔRVĬDŬS, ă, ŭm. Colum. 3. 1. *Brandend, verzengt*, van een waereldstreek spreekende.

Præfervidus. Liv. 9. 18. *Brandende, zeer heet, hevig*, of *driftig*, van een hartstocht spreekende.

PRÆFĔSTĪNĀTĪM. Adv. Sisenn. bij Non. 2. 708. *Zeer haastig, met zeer grooten haast, zeer haastiglijk.*

PRÆFĔSTĪNĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. N. 98. *Te vroeg, voor den tyd gemaakt*, of *gedaan, ontijdig gedaan.*

Præfestinatum opus. Colum. 11. 2. *Een stuk werks dat al te haastig*, of *met al te grooten haast is gemaakt.*

PRÆFĔSTĪNĒ. Adv. Plaut. R. 2. 5. 4. *Zeer haastig, met grooten haast*, of *spoed, heel ras*, of *heel schielijk, gezwind.* (De verbeterde drukken vertoonen Præfiscine.)

PRÆFĔSTĪNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Liv. 23. 14. *Overylen, te haastig zijn, iets met al te grooten haast, al te haastig doen.*

PRÆFĪCĂ, æ. f. Plaut. Truc. 2. 6. 14. *Huilster, beweenster.* Een vrouw om geld gehuurt om over de dooden te schreijen, of te huilen.

PRÆFĬCIO, is, fēcī, præfectŭm, præficĕrĕ. *Iemant eenig bevel opdraagen; aan iemant het opzicht*, of *bevel ergens over geeven, iemant Voogt*, of *Overste ergens over maaken*, als over een plaats, stad, leger, enz.

Imperatorem alicui bello præficere. Cic. Man. 16. *Iemant tot Veldheer in eenigen oorlog maaken, aanstellen*, of *verkiezen.*

Negotio aliquem præficere. Cic. Att. 16. 16. subj. 1. *Iemant 't bestel*, of *'t bewint van eenige zaak geeven.*

Reipublicæ seditiosos homines præficere. Cic. Fl. 7. *Het gebied van den Staat aan oproerige menschen geeven*, of *betrouwen.*

PRÆFĪDĒNS, tis. omn. gen. sibi. Cic. Off. 1. 26. *Die zich zelven te veel toevertrouwt, die op zich zelven te veel steunt*, of *betrouwt.*

PRÆFĪGO, gis, præfīxī, præfīxŭm, præfīgĕrĕ. Virg. Æ. 9. 466. *Voorzetten, voorstellen, voor vast maaken*, of *voorplakken.*

Præfigere. *Sluiten, toesluiten.*

Præfigere ora capistri. Virg. G. 3. 399. *Een muilband voor- of gebit in den mond doen*, van een paerd spreekende.

PRÆFĪNĬO, is, īvī, ītŭm, īrĕ. *Voorschryven, bepaalen, bespreeken, schikken, vast stellen, besluiten.*

Præfinire diem. Cic. Prov. Conf. 15. *Eenen dag bestemmen, beraamen, vast stellen*, of *bepaalen.*

Præfinire sumptum funerum. Cic. L. L. 2. 27. *De onkosten van de begraafnissen bepaalen.*

Præfinito loqui. Ter. Hec. 1. 2. 19. *Bepaalt*, of *op zijn tyd spreeken.* Hier onder verstaande *wyze* en *tijd.*

‡ PRÆFĬSCĬNĒ. Adv. Plaut. As. 2. 4. 84. De Ouden gebruikten dit woord om alle toverijen, als 'er gevaar was, te doen ophouden.

PRÆFĪXŬS, ă, ŭm. *Ergens voor aan gehecht, aangeplakt, voorgeplakt*, of *vast geplakt.*

Rostra navium Tribunali præfixa. Plin. H. 16. 4. *De scheepssnuiten, voor aan den Rechterstoel gehecht.*

Hastilia præfixa ferro. Virg. Æ. 5. 557. *Pieken voor met yzer beslagen.*

Fenestras habere præfixas. Caj. Dig. 8. 2. 6. *Zyne vensteren gesloten hebben*, of *houden.*

PRÆFLŌRĀTŬS, ă, ŭm. Plin. P. 58. 5. *Daar men de eerste bloem van geplukt heeft.* In de oneigentlyke betekenisse.

Gloria ejus victoriæ ad Thermopylas præflorata est. Liv. 37. 58. *De roem van die overwinninge was reeds by de Thermopylen weggedraagen.*

PRÆFLŌRĔO, ēs, ŭī, ērĕ. Plin. H. 16. 29. *Voor den tyd bloeyen*, of *te vroeg bloeyen.*

PRÆFLŌRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Gell. 14. 1. *De eerste bloem plukken, te vroeg bloeyen.* In de oneigentlyke betekenisse.

PRÆFLŬĒNS, tis. omn. gen. Plin. H. 3. 10. *Voor vloeijende, dat eerst vloeit.*

PRÆFLŬO, is, præfluxī, præfluĕrĕ. Plin. H. 6. 29. *Voor vloeijen, voor stroomen*, van een rivier spreekende.

Præfluere aliquem locum. Hor. O. 4. 3. 10. *Voorby een plaats vlieten, vloeyen*, of *stroomen, eenig land bevochtigen*, of *bespoelen*, van een rivier spreekende.

(PRÆFLŬŬS, ă, ŭm. *Dat ergens voorby loopt*, of *vloeit.*

Hortos esse riguos habendos præfluo amne. Plin. H. 19. 4. *Dat men de hoven moet vochtig houden als 'er een rivier voorby loopt.*)

PRÆFŌCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Ovid. Ib. 548. *Verstikken, verworgen, den adem beletten.*

PRÆFŎDĬO, is, præfōdī, præfossŭm, præfŏdĕrĕ. Plin. H. 17. 11. *Te vooren graaven, delven*, of *spitten.*

Præfodere. Plin. H. 17. 11. *Diep graaven, delven*, of *spitten.*

Præfodiunt portas. Virg. Æ. 11. 473. *Zij maaken graften voor de poorten*, gelyk 't Servius uitlegt.

Aurum quod ante præfoderat. Ovid. M. 13. 60. *Het gout dat hij te vooren had verborgen*, of *begraaven.*

PRÆFŌRMĀTŬS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 2. 6. *Alvorens*, of *te vooren onderricht.*

PRÆFŌRMĪDO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Quintil. I. O. 4. 5. *Voor den tijd vreezen*; ook *zeer vreezen.* (Men leest nu Reformidat.)

PRÆFŌRMO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Sil. 7. 386. *Iemant te vooren onderwys*, of *onderrichting geeven.*

PRÆFRACTĒ. Adv. Cic. Off. 3. 22. *Styfzinniglijk, hardnekkelijk, halsstarriglijk, met kregelheit, styfkoppiglyk.* (De compar. Præfractius staat by Val. Max. 9. 7. 7.)

PRÆFRACTŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 12. 358. *Afgebroken*, van een splinter spreekende, die in een wonde is blyven steeken.

Præfractus. Cic. Or. 13. *Hard, rouw, onaangenaam*, van de schryfwyze van Thucydides spreekende. Cicero zegt op deeze plaatse Præfractior.

Præfractæ stirpes. Colum. 2. 2. *Taaije*, of *harde wortels, wortels moeijelyk om uit te roeijen.*

* Præfractus. Val. Max. 6. 5. ext. 4. *Halsstarrig, styfkoppig, hardnekkig, styfzinnig, wrevelig.* Dit is de positivus waar van de comparativus Præfractior gemaakt, en in deeze betekenis by Valerius Maximus gevonden word.

PRÆFRĬGĬDŬS, ă, ŭm. Plin. H. 17. 20. *Zeer koud, heel koud, fel koud, streng*, of *bitter koud.*

PRÆFRĬNGO, gis, præfrēgī, præfractŭm, præfringĕrĕ. Liv. 8. 10. *Van te vooren breeken, verbryzelen*, of *aan stukken slaan.*

PRÆFŬLCIO, is, præfulsi, præfultum,

fŭltŭm, præfŭlcīrĕ. *Onderstutten, onderstemmen, onderschraagen.*

• Primum illud præfulci. Cic. Att. 5. 13. *Bevestig zulks eerst, bewys, of betoon dat eerst, straks, of alvorens.*

PRÆFŬLGĔO, ēs, prælūlsi, præfulgērĕ. Cic. A. 3. 19. *Te veel, of te sterken licht, of dag licht hebben,* van een stuk schildery spreekende, dat te zeer op den dag hangt.

PRÆFŬLGŬRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Glans geeven, zeer blinken, schitteren.*

Strictoque vias præfulgurat ense. Val. Flacc. 3. 119. *Zyn bloot rapier schittert op alle wegen.*

PRÆFŬRNĬŬM, ii. Cato R. R. 39. Vitruv. 5. 50. *De mond van een oven.*

PRÆFŬRO, īs, præfŭrĕrĕ. *Zeer razen, of woeden, in een groote razerny zyn, razende del zyn.*

Putes agmina decertare, & Martem in gurgite præfurere. Stat. Th. 4. 823. *Gy zoud zeggen dat 'er legers aan malkander waren, en dat d'oorlog zeer hestig ontsteeken was.*

PRÆGĔLĬDŬS, ă, ŭm. Colum. 11. 2. *Zeer koud, fel koud, bitter koud, al te koud.*

PRÆGERMĬNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 16. 29. *Voor den tyd uitbotten, of uitschieten, te vroeg uitloopen.*

PRÆGESTĬO, īs, īvī, īrĕ. Cic. Cœl. 28. *Een uitneemende vreugd van te vooren gevoelen.*

Prægestire. Catul. 64. 145. *Een groote begeerte, trek, of lust naar iets hebben, ergens zeer naar haaken, of verlangen, zeer begeerig naar zyn.*

PRÆGĬGNO, īs, gĕnŭī, gĕnĭtŭm, prægignĕrĕ. *Voorttelen, ter waereld brengen.* Van waar het passivum Prægnignor komt.

Nolebam ex me morem prægigni malum. Plaut. Ps. 1. 5. 77. *Ik wilde geen vinder van eene quaade gewoonte zyn; ik wilde de eerste niet zyn om dit quaad voorbeeld te geeven.*

PRÆGNĀNS, tĭs. f. Mulier prægnans. Cic. Clu 12. *Een zwangere, bevruchte, groot- of zwaargaande vrouw.*

Sus prægnans. Varr. R. R. 2. 4. *Een dragend varken.*

Arbor prægnans. Plin. H. 12. 25. *Een sterk uitbottende boom,* die nu staat om bladeren en bloessem uit te schieten.

Plagæ prægnantes. Plaut. As. 2. 2. 10. *Zwaare, of harde geesselslagen.*

PRÆGNĀTĬO, ōnĭs. f. Varr. R. R. 1. 44. *'t Zwanger zyn, zwangerheit, bevruchtheit, of 't grootgaan,* van een vrouw, *dragt,* of *'t met jongen zyn,* van een beest.

PRÆGRANDĬS, ĭs. m. en f. dĕ, is n. Plin. H. 4. 13. *Zeer, of ongeschikt groot, van een buitengewoone grootte.*

PRÆGRĂVĀTŬS, ă, ŭm. Colum. 6. 7. *Zwaar, bezwaart, belast, beladen, of zwaar geworden.*

PRÆGRĂVĬDŬS, ă, ŭm. Stat. Th. 6. 700. *Heel zwaar, zeer wigtig, van een groot gewigt, zeer lastig.*

PRÆGRĂVĬS, ĭs. m. en f. vĕ, is. n. Plin. H. 10. 33. Zie Prægravidus.

Prægravis. Plin. H. 7. 8. *Onverdraaglyk, hard, onlydelyk, moeyelyk, lastig.*

Vir Principi prægravis. Tac. An. 11. 19. 3. *Een man by den Prins gehaat, of die de Vorst niet mag zien, of lyden.*

PRÆGRĂVO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plin H. 17. 22. *Zeer onverdraaglyk, moeyelyk, ongemakkelyk, of lastig zyn, of vallen; zeer zwaar, wigtig, of lastig maaken.*

Corpus prægravat animum vitiis. Hor. S. 2. 2. 78. *Het lichaam bezwaart den geest door zyne gebreken.*

Prægravare. Sen. N. Q. 2. 58. *Zwaarder zyn, meerder weegen, overhaalen, in vergelyking te boven gaan,* in een leenspreukigen zin.

Prægravare artes. Hor. E. 2. 1. 13. *Anderen in konsten, of wetenschappen te boven gaan, of overtreffen.*

Omnes aras Bithyniæ pectus Annibalis prægravasset. Val. Max. 3. 7. 6. ext. *Het gevoelen van Hannibal zou al de Godspraaken van Bithynien overtroffen hebben, of meer dan al de wichelaars van Bithynien vermogt hebben.*

PRÆGRĔDĬŎR, dĕrĭs, prægressŭs sŭm, prægrĕdi. Cic. A. 13. 2. *Voorgaan, voor aan gaan, voor uit gaan.*

Prægredi. Liv. 21. 28. *Voorbij gaan, voorbij treeden.*

Prægredi alios. Sall. B. J. 94. *Anderen te boven gaan, of overtreffen.*

PRÆGRESSĬO, ōnĭs. f. Cic. Fat. 19. *Voorgang, voornittreding;* ook *overtreffing.*

PRÆGUSTĀTŎR, ōrĭs. m. Suet. Cl. 44. 4. *Een voorproever, proefmeester, een die de spys, of den drank eerst proeft.* Zie onze aantekening.

PRÆGŪSTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ cibos. Ovid. Am. 1. 4. 33. *Voorproeven, de proef van spys, of drank neemen.*

† PRÆHĬBĔO, ēs, bŭī, bĭtŭm, bērĕ. Plaut. Ps. 1. 2. 49. *Geeven.*

PRÆJĂCĔO, ēs, jăcŭī, præjăcērĕ. Plin. H. 3. 4. *Ergens voor leggen, of gelegen zyn.*

(PRÆJĂCĬO, īs, ēcī, āctŭm, ĕrĕ. *Voorleggen, voor maaken, voor werpen.*

Moles in gyrum præjaciuntur. Colum. 8. 17. *Dyken, of dammen worden 'er in 't ronde voorgeworpen, of voorgelegt.*)

PRÆJŪDĬCĀTĬO, ōnĭs. f. Quintil. I. O. 4. 2. *Vooroordeel, vooroordeeling.*

PRÆJŪDĬCĀTŬS, ă, ŭm. Opinio præjudicata. Cic. N. D. 1. 5. *Een gevoelen waar mede men te vooren ingenomen is.*

PRÆJŪDĬCĬŬM, ii. n. Cic. V. 3. 65. *Vooroordeel, vooroordeeling.*

Præjudicium. Ulp. Dig. 25. 3. 1. §. 12. *Nadeel, schade, hinder.*

PRÆJŪDĬCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. Brut. 4. *Van te vooren oordeelen, een oordeel van te vooren geeven.*

Præjudicare. Cic. Clu. 2. *Een oordeel geeven dat in diergelyke gevallen tot een voorbeeld kan strekken.*

PRÆJŬVO, ās, jūvī, præjŭvārĕ. Tac. H. 3. 65. 2. *Te vooren helpen, bystaan, of bysspringen.*

PRÆLĀBŎR, bĕrĭs, lāpsŭs sŭm, lābi. Cic. N. D. 2. 43. *Voorzwemmen, vooruit zwemmen,* van twee visschen spreekende, waar van de eene een weinig voor de andere zwemt.

Feras quidem mentes ira obsidet, eruditas prælabitur. Petron. 59. *De gramschap blyft lang in woeste gemoederen, maar gaat haast over in menschen van verstand.*

Tyberis prælabitur mœnia Romæ. Lucan. 6. 76. *De Tyber vloeit, of loopt voorby de muuren van Rome.*

PRÆLAMBĒNS, tĭs. omn. gen. Hor. S. 2. 6. 109. *Die te vooren likt, of proeft.*

(PRÆLĀRGŬS, ă, ŭm. *Zeer mild, zeer mildadig.*

Vocavit tribus ad prælarga dona. Claud. Honor. sext. Conf. 72. *Hy heeft de gilden by een geroepen om zeer milde vereeringen te ontfangen.*)

PRÆLASSĀTŬS, ă, ŭm. Prælassatos facile superavit. Front. St. 2. 5. *Hy heeft de reeds afgematte ligtelyk t'onder gebragt.*

PRÆLĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 13. 277. *Meerder geacht, hooger gestelt, of geschat.*

(PRÆLECTŎR, ōrĭs. m. Gell. 11. 5. *Een voorlezer, uitlegger;* zoo word genoemt *een meester,* die zyne leerlingen, 't geen hy hun uitleggen en verklaaren zal, voorleest, Si magistrum prælectoremque habuisset.)

PRÆLECTĬO, ōnĭs. f. Quintil. I. O. 2. 5. *Voorlezing, uitlegging, of verklaring* van iets.

(PRÆLĔGO, ĭs, lēgī, lēctŭm, lĕgĕrĕ. *Voorleezen en verklaaren.*

Quintus Cæcilius primus dicitur Virgilium prælegisse. Suet. Gr. 16. 2. *Quintus Cecilius word gezegt de eerste te zijn, die Virgilius zijnen leerlingen voorgeleezen en uitgelegt heeft.*

Pueris, quæ maxime ingenium alant, prælegenda. Quintil. I. O. 1. 12. *De jongens zal men 't geen hun verstand allermeest opqueekt, voorleezen en uitleggen.*)

PRÆLIĀRĬS, ĭs. m. en f. ārĕ, ĭs. n. Plaut. Curc. 4. 4. 17. *Van een slag, strijd, of gevecht, of dat daar toe behoort.*

(Dies prælisres. Macrob. Sat. 1. 16. Festus. *Dagen op welke het geoorlofst was den vyand aan te tasten, of slag te leveren.*)

PRÆLIĀTŎR, ōrĭs. m. Tac. An. 2. 73. 3. *Een oorlogsheld, of krijgsheld, een strijdbaar, moedig, dapper, of manhaftig man.*

PRÆLĪBO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Stat. S. 3. 4. 60. *Te vooren proeven.*

PRÆLICENTĔR. Adv. Gell. 16. 7. *Met te groote vrijigheit, zeer baldadiglijk, of vermetelijk.*

PRÆLIGĀNEŬM, vinum. Cato R. R. 23. *Wijn van druiven geparst, die eerst ingezamelt waren.*

PRÆLIGĀTŬS, ă, um. Pectus præligatum. Plaut. B. 1. 2. 28. *Een bezwaart gemoed.*

PRÆLĬGO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Liv. 22. 16. *Van vooren binden.*

Præligemus capita vestibus. Petron. 62. *Laaten wij onze hoofden met klederen bedekken, of omwinden.*

PRÆLIŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. *Vechten, slaan, strijden, slag leveren.*

Præliari cum equitibus. Cæs. B. C. 1. 78. 5. *Met de ruitery vechten, of slaan.*

Præliari acriter. Cic. Att. 1. 16. *Met hevigheit zintwisten.*

PRÆLIŬM, ĭi. n. Cic. Or. 9. *Een gevecht, strijd, veldslag, slag.*

(PRÆLŌNGO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plin H. 11. 2. *Iets zeer lang maaken.*)

PRÆLŌNGŬS, ă, ŭm. Plin. H. 13. 4. *Zeer lang, heel lang.*

PRÆLŎQUŎR, quĕrĭs, lŏcūtŭs sŭm, prælŏquī. *Te vooren spreeken, vooraf, of eerst spreeken.*

Vix hoc erat prælocutus. Cic. F. 8. 12. *Nauwlyks had hy dit voor af gezegt.*

Hoc necessarium fuit præloqui. Sen. N. Q. 2. 11. *Het was nodig dat voor af te zeggen.*

PRÆLŪCEO, ēs, prælūxī, prælūcērĕ. Mart. 12. 42. 3. *Voorlichten.*

Alicui prælucere. Suet. A. 29. 10. *Iemant voorlichten, iemant een fabbel voordraagen.*

PRÆLŪCĬDŬS, ă, ŭm. Plin. H. 37. 6. *Zeer licht, heel helder, vol licht, of klaarheit, dat veel licht bybrengt, of geeft.*

(PRÆLŪDĬŬM, ĭi. n. Cic. A. 14. 3. *'t Voorspel, 't begin, de ingang.* Deeze plaats is niet zeker. Andere leezen Proludium, proluvium, propudium. En zoo zullen wy geen eerder of beter geloofwaardigheit van dit woord hebben, dan 't volgende in de oude Glossen Præludium, Προοίμιον.)

PRÆLŪDO, ĭs, lūsī, lūsŭm, prælūdĕrĕ. *Een proef neemen, een voorspel maaken.*

Præludere ad pugnam. Virg. G. 3. 234. *Een schermutzeling, of voorgevecht houden, een proef van den strijd neemen.*

PRÆLŪSĬO, ōnĭs. f. Plin. E. 6. 13. 6. *Proef, proeve, voorspel.*

PRÆLŪSTRĬS, ĭs. m. en f. ĭtrĕ, ĭs. n. Ovid. Tr. 3. 4. 5. *Zeer doorluchtig, roemruchtig, vermaart, wijdberoemt.*

PRÆMĀNDO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. F. 5. 9. *Last van te vooren geeven, van te vooren gebieden, of belasten.*

PRÆMĀTŪRĒ. Adv. Plaut. Most. 2. 2. 69. Gell. 10. 11. *Voor den tijd, ontijdig, voorbariglijk.* (De compar. Præmaturius staat by Papin. Dig. 45. 1. 118.)

PRÆMĀTŪRŬS, ă, ŭm. Colum. 11. 3. *Vroege, te vroeg rijp, rijp voor den tijd,* van vruchten spreekende.

* Præmatura mors. Plin. H. 7. 51. *Een onverwachte, ontijdige, schielyke, of verhaaste dood.*

PRÆMĔDĬCĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. Her. 12. 15. *Die behoedende geneesmiddelen gebruikt.*

PRÆMĔDĬTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. T. Q. 3. 14. *Voorbedenking, vooroverleg, bedenking, of overweging van het toekoomende.*

PRÆMĔDĬTĀTŬS, ă, ŭm. *Voorbedacht, te vooren overwogen, overlegt, of overdacht.*

Mala fiunt præmeditata leviora. Cic. T. Q. 3. 15. *De rampen, of onheilen, die men heeft voorzien, zyn min gevoelig.*

PRÆMĔDĬTŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Cic. A. 11. 3. *Eenig ding te vooren overdenken, overleggen, of overweegen.*

PRÆMĔNSŬS, ă, ŭm. Tibul. 3. 3. 9. *Van te vooren gemeeten,* sommige leezen in deeze plaatze Permensus.

PRÆMĔRCŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Plaut. E. 3. 3. 26. Plin. H. 32. 2. *Voorkoopen, eerst koopen.*

PRÆMĔTŬENS, tĭs. omn. gen. Lucret. 3. 1032. *Die iets te vooren vreest.*

Præmetuens suis. Cæs. B. G. 7. 49. 1. *Die voor de zijnen vreest, bedacht, of bekommert is.*

PRÆMIĀTŎR, ōrĭs. m. *Een rover, stroper, straatschender, dief.*

Nocturnus præmiator. Næv. by Non. 2. 629. *Een nachtrover, huisbreeker.*

PRÆMĬGRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 8. 28. *Van te vooren, of voor den tyd verhuizen.*

PRÆMIŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Suet. Tit. 7. 3. *Winnen, winst doen.* Volgens de uitleggingе van Budæus. Zie Lucror.

PRÆMIŌSŬS, ă, ŭm. Cato by Festus. *Geldig, rijk, die veel gelds heeft, schatrijk.*

PRÆMISSŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 9. 367. *Vooraf, of voor uit gezonden, of gestuurt.*

(Præmissus. *Een voor heene gezondene, of te vooren overledene.* Zie Præmittere in de tweede betekenisse.

Præmissa soror vale. Auson. Par. 29. 7. *Gij, ô zuster, die voor mij overleden zijt, vaar wel.*)

PRÆMĬTTO, mīsī, missŭm, mittĕrĕ. Cic. Att. 10. 8. *Voor uit zenden, voor af zenden, voor uit sturen.*

(Præmittere. *Voor zich heene zenden, voor zich laaten sterven,* om dat die overig zyn, hen zullen volgen. Een spreekwyze noch by ons gebruikelyk; want wy zeggen van de overledenen: wy hebben ze voor uit gezonden.

Præmitto te libenter. Mart 10. 12. 3. *Ik laat u gaerne voor mij sterven.* Andere leezen hier wel Permitto, dimitto, permuto. Maar zie Scriverius over deeze plaatze.

Quos omnes Claudius præmiserat. Sen. Ἀποκολ. p. m. 858. *Die Klaudius alle voor zich had heene gezonden, of voor zich hadde doen sterven.*

Quid gestimus liberos ferere, quos cum habemus, præmittere optamus. Tertull. ad Ux. 1. 5. *Waarom zijn wij begeerig kinderen te teelen, die wij, als wij ze hebben, wenschen voor ons heene te zenden, of dat ze voor ons mogen sterven?*)

PRÆMĬŬM, ĭi. n. Cic. de Or. 3. 58. *Prijs, loon, vergelding, beloning.*

Legis præmio licet. Cic. A. Q. 4. 1. *'t Is een voorrecht dat de wet, of keure geeft.*

Præmium. *Geld.*

(Nero revocavit præmia coronarum. Suet. N. 32. 4. *Nero heeft 't geld laaten invorderen van de steden,* om

om kroonen voor hem te koopen, toegestaan, dat hy hun te vooren geschonken hadde.

Nulla mihi tristi præmia sint Veneree. Prop. 1. 14. 18. *Ik begeer geen geld te winnen met myn Liefje te vertoornen.*

Præmium. *Voordeel, profijt.*

Una dies ademit tibi tot præmia vitæ. Lucret. 3.913. *Op eenen dag zyt gy al het voordeel, dat gy in uw leven gehad hebt, quyt geraakt.*

Præmium. Tibul. 1.2.26. *Roof, buit.*

Multa præmia pugnæ aggerat. Virg. Æ. 11.78. *Hy brengt grooten buit, of roof, in dat gevecht behaalt, by een.*

Pulcrum mihi hodie evenit præmium. Plaut. Cornic. 4. *My is heden een schoone buit geworden, of ik heb heden eenen schoonen buit bekoomen.*

Cui ego non sum præmium? Prop. 2. 3. 7. *Wien ben ik niet tot een buit?*

Exercitus præmia quam stipendia malebat. Tac. H. 1. 51. 1. *Het leger had liever den buit als de soldy.*

PRÆMŎDŬLŎR, āris, ātūs sūm, āri. *Voor iemant heene zingen, of speelen.*

Cretenses in prælia ingredi solitos præmoderante cithara gressibus. Gell. 1. 11. *Dat de inwoonders van Kandia gewoon zyn geweest de veldslagen te beginnen, op den cither voor hen in den optocht heene speelende.)*

PRÆMŎDŬM. Adv. Gell. 7. 7. *Boven maten, uitermaten, buiten gewoonte, buiten gemeen, zeer, geweldig.*

PRÆMŎLESTĬĂ, æ. f. *Voorquelling, voorverdriet.*

Alii metum præmolestiam appellabant. Cic. T. Q. 4. 30. *Andere noemden de vrees de voorloopster der toekoomende droefheit, of quellinge.*

PRÆMŎLĬŎR, īris, ītūs sūm, īri. Liv. 28. 17. *Van te vooren gereed maaken, vervaardigen, toestellen, of bereiden.*

PRÆMŎLLĬO, īs, īvi, ītūm, īrĕ. *Van te vooren verzachten, verzoeten, of zacht maaken.*

* His velut fomentis, si quid erit asperum, præmolliemus. Quintil. I. O. 4. 3. *Wy zullen ons van deeze middelen bedienen, om vooraf te verzachten, dat aanstootelyk mogt zyn.*

PRÆMŎLLĬS, ĭs. m. en f. ĕ, is. n. Plin. H. 11. 37. *Zeer zacht, uitneemend zacht, heel week, zeer gedwee.*

PRÆMŎLLĪTŬS, ă, ūm. Quintil. I. O. 2. 9. *Van te vooren verzacht, of week gemaakt.* In de eigentlyke betekenis.

* Mentes præmollitæ. Quintil. I. O. 6. 5. *Gemoederen die ergens door gestilt, of vermurwt zyn.*

PRÆMŎNĔO, ēs, ŭi, ĭtum, ērĕ. Cic. V. Proœm. 8. *Te vooren waarschouwen, vooraf vermaanen.*

Præmonere. Plin. H. 8. 28. *Voorzeggen, voorspellen.*

PRÆMŎNĬTUS, ă, ūm. Plin. H. 16. 39. *Van te vooren gewaarschouwt.*

PRÆMŎNĬTUS, us. m. Ovid. M. 15. 800. *Voorzegging, voorspelling.*

PRÆMONSTRATŎR, ōris m. Ter. H. 5. 1. 2. *Een voorondenregter, een die van te vooren onderregtinge geeft.*

PRÆMŎNSTRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Trin. 2. 2.61. *Te vooren onderregten, of onderwyzen.*

Præmonstrare. Cic. D. 1.7. *Voorbetekenen, voorbeduiden, een teken, voorbeduidsel, of voorspook van iets zyn.*

PRÆMŎRDĔO, ēs, præmŏrdi, præmōrsūm, præmŏrdērĕ. Plaut. by Gell. 7. 9. *Vooraf byten.*

PRÆMŎRĬŎR, ĕris, præmŏrtŭŭs sūm, præmŏri. Ovid. Her. 8. 121. *Ontydig, of te vroeg sterven.*

PRÆMŎRTŬŬS, ă, ūm. *Te vooren gestorven; ook ontydig, of te vroeg gestorven.*

Homo præmortui pudoris. Liv. 3. 72. *Een mensch die lange te vooren alle eer en schaamte verloren heeft.*

Præmortuum corpus. Sen. E. 58. *Een onbeweeglyk, of onverroerlyk lichaam.*

PRÆMŪNĬO, īs, īvi, ītūm, īrĕ. Cæs. B. C. 3. 55. 2. *Van te vooren versterken, of sterk maaken.*

Præmunire. Primum illud præmuni, quæso, ut simus annui. Cic. Att. 5. 13. *Bezorg eerst, bid ik u, dat wy noch een jaar ons ampt bekleden.*

Præmuniendæ regalis potentiæ gratia Tribunatus ingressus. Paterc. 2. 6. 2. *Om zich eenen weg tot het koningdom te baanen, heeft hy het Gildmeesterschap aangevaardt.*

Hæc præmuniuntur reliquo sermoni nostro. Cic. L. L. 1. 12. *Dit alles dient tot eene voorbereidinge van myn volgend gesprek.*

PRÆMŪNĬTĬO, ōnis. f. *Voorbereiding, voor inneeming.*

Sine ulla præmunitione orationis invehi in aliquem. Cic. de Or. 2. 75. *Tegens iemant uitvaaren zonder van te vooren de gemoederen daar toe bereidt te hebben.*

PRÆNĀRRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ter. E. 5. 5. 12. *Van te vooren vertellen, vooraf verhaalen.*

PRÆNĀTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Plin. H. 9. 45. *Voor zwemmen, vooruit zwemmen.*

* Prænatat amnis domos Virg. Æ. 6. 705. *De rivier vloeit, of loopt voorby de huizen.*

PRÆNĀVĬGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 6. 23. *Voorby vaaren, of zeilen.*

Prænavigavimus viam. Sen. de ir. 3. 22. *Wy zyn de gevaaren van 't leven overgekoomen.*

PRÆNĀVĬGĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 6. 31. *Vaart, voorbyvaart, scheepvaart.*

‡ PRÆNIMIS. Gell. 19, 20. *Te veel, te zeer, al te veel.*

PRÆNĬTĒNS, tis. omn. gen. Paterc. 2. 35. 1. *Zeer glinsterende, flikkerende, blinkende, schitterende, heel glanssig, net, helder, rein, zuiver.*

PRÆNĬTĔO, ēs, ērĕ. Alicui prænitere. Hor. O. 1. 33. 4 *Meer dan een ander uitblinken, uitmunten, of uitsteeken.*

PRÆNŌMĔN, inis. n. Cic. F. 7. 32. *De voornaam, of eigen naam.* Men gaf aan yder persoon eenen naam, behalven die van zyn huis, om die van a deren, van het zelve huis, te onderscheiden; deeze naam wierd gemeenlyk genomen of van het getal, als Quintus, Sextus, Decimus, om aan te wyzen, dat die was de vyfde, enz. van dat huis; of van de omstandigheden der geboorte, als Manius, dat mogelyk wilde zeggen dat hy des morgens was geboren, en Lucius, om te betekenen, dat het alreede dag was als hy geboren wierd, enz. Deeze naamen wierden nooit volkomen uitgeschreven, maar alleen door een letter aangewezen, als A. voor Aulus C. voor Cajus. Varro wendt voor, dat alle deeze eige naamen by de Romeinen tot dertig konnen gebragt worden.

PRÆNŌSCO, scis, nōvi, nōtūm, nōscĕrĕ Cic. D. 1. 38 *Van te vooren weeten, voorkennisse, of voorweetenschap hebben.*

PRÆNŌTĬO, ōnis f. Cic D. 1. 17. *Indruk, of kennisse, die men als natuurlyk heeft, ingeschapte kennis,* van de kennisse der Godheid spreeke de

PRÆNŪBĬLŬS, ă, ūm. Ovid. Am. 3. 13. 7. *Vol wolken, zeer donker, of duister, heel betrokken, of bewolkt.*

PRÆNŪNTĬO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Ter. Ph. 5. 2. 12 *Iets van te vooren berichten, eenige tyding van te vooren brengen, vooraf boodschappen.*

Prænuntiare. Cic. D. 1. 7. *Voorzeggen, voorspellen, toekoomende dingen verkondigen.*

PRÆNŪNTĬĀTĪVŬS, ă, ūm. Plin. H. 2. 71. *Dat iets van te vooren te kennen geeft, van te vooren aanwyst, waarschouwt, of bekent maakt,* van de vuuren spreekende, die men

ewen, by sommige gelegenheden, op tooren, eca aanflacht.

PRÆNUNTIUS, ă, ŭm. Cic. N. D. 2. 5. *Die voorzegt, die van te vooren waarschouwt, vooraf boodschapt*, of *bekent maakt.*

PRÆNŪNTIUS, ii. Lucret. 5.736. Ovid. Tr. 3. 5.55. *Een voorloper, een voorbode.*

PRÆŎBTŪRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Vitruv. 10. 12. *Toestoppen, toesluiten, toemaaken.*

PRÆŎCCIDO, is, præŏccĭdī, præŏccĭdĕrĕ. *Voor ondergaan, voor een ander ondergaan*, van een gesternte spreekende.

Cui præoccidere Caniculam necesse sit. Plin. H. 18. 29. *Waar voor de hond*, of *'t hondsgesternte eerst moet ondergaan.*

PRÆŎCCŬPĀTŬS, ă, ŭm. Cæs. B. C. 2. 34. 6. *Voor ingenomen, te vooren bezet, voorgekoomen.*

Præoccupatus animus spe vana. Liv. 37. 11. *Een gemoed met ydele hoop voor ingenomen.*

PRÆŎCCŬPO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Voor inneemen, een ander voorkoomen, iets voor een ander inneemen*, of *bemagtigen.*

Præoccupavit animos timor. Cæs. B. G. 6. 41. 3. *De vreeze heeft de gemoederen te vooren ingenomen.*

Quas partes mihi sumpseram, eas præoccupavit oratio tua. Cic. A. 10. 1. *Dat ik voorgenomen had te zeggen, hebt gy reeds in uwe rede verhandelt*, of *daar in zyt gy my in uw gesprek voorgekoomen.*

Præoccupavit ferre legem. Liv. 4. 30. *Hy heeft gehaast*, of *gespoeid om deeze wet te maaken.*

Hilaritas præoccupaverat mentes. Petron. 73. *De vreugd had de gemoederen ingenomen.*

PRÆŎPTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Liever hebben, wenschen, willen, begeeren*, of *verkiezen.*

Mortem præoptare, quam ut alter alterius subjiceretur imperio. Liv. 28. 21. *Liever de dood verkiezen, dan dat d'een des anders gebied onderworpen zou worden.*

Præoptares puerum perire. Ter. H 4. 1. 17. *Gy zoud liever hebben dat het kind stierf.*

His omnibus Thesei præoptavit amorem. Catull. 64. 120. *Zy heeft de liefde van Theseus boven dit alles gesteld.*

PRÆPĂNDO, ĭs, dī, sŭm, dĕrĕ. *Voorhangen, voor uitbreiden*, of *uitstrekken.*

Majores aranei cavernarum vestibula præpandunt. Plin. H. 11. 24. *De groote spinnekoppen breiden haare webben uit voor den ingang van de holen.*

PRÆPĂRĀTIO, ōnis. f. Cic. Off. 1. 21. *Bereiding, voorbereiding, toerusting, vervaardiging.*

Præparatio multum potest ad minuendum dolorem. Cic. T. Q. 3. 14. *De voorbereiding helpt veel tot vermindering der smerte.*

PRÆPĂRĀTŌ. Adv. Quintil. I. O. 4. 2. *Voorbereidt, na voorbereidinge, na overleg, zich bereidt hebbende.*

Ex præparato agere. Liv. 37. 7. *Met voorbereidtheit*, of *overleg spreeken.*

PRÆPĂRĀTŬS, ă, ŭm. *Bereid, gereed, toegerust, vervaardigt.*

Pœnæ apud inferos impiis sunt præparatæ. Cic. I. R. 1. 29. *De straffen zyn in de hel voor de godloozen bereidt.*

(PRÆPĂRĀTŬS, ûs. m. *Voorbereiding, toerusting, vervaardiging.*

In præparatu rei rusticæ per tempestates pluvias, quoniam otium est, maturari potest. Gell. 10. 11. *In de vervaardiging van 't boerenwerktuig, kan men in regenig weder, om dat men ledigen tyd heeft, zich haasten.*

Præparatus Cæsaris contra Antonium habuit belli metum. Paterc. 2. 76. 3. *De toerusting van Augustus tegens Antonius heeft voor oorlog doen vreezen.*)

PRÆPARCŬS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 19. *Zeer karig, gierig, spaarzaam, zuinig, deun, vrekkig.*

PRÆPĂRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Bereiden, voorbereiden, toerusten, gereed maaken, vervaardigen, verzorgen, bezorgen.*

Animos ad aliquid præparare. Cic. T. Q. 2. 5. *De gemoederen ergens toe bereiden.*

Hyemi cibos præparare. Plin. H. 8. 37. *Mondkost*, of *spyze voor den winter verzorgen*, of *opdoen.*

PRÆPĔDĪMENTŬM, i. n. Plaut. Pœn. 3. 2. 19. *Beletzel, verhindering, hindernis, hinderpaal, belet.*

PRÆPĔDĪO, īs, īvī, ītŭm, īrĕ. Ter. H. 3. 1. 100. *Beletten, verhinderen, belet doen, ophouden, verletten.*

Præpeditus morbo. Cic. C. R. 7. *Door ziekte belet, verhindert*, of *weêrhouden.*

PRÆPENDĔO, ēs, præpendī, præpensŭm, præpendĕrĕ. Prop. 2. 24. 37. Vitruv. 3. 3. *Voorhangen, ergens voorhangen.*

PRÆPĒS, ĕtis. omn. gen. Virg. Æ. 5. 254. *Zeer snel, zeer vlug.*

Præpetes aves. Festus. *Vogels van een goed voorteken.* De Dichters gebruiken Præpetes voor allerlei vogelen.

* Præpetes loci. Enn. by Gell. 6. 6. *Gunstige plaatzen, die men uitkiest, na dat men met de vogelwichelaars geraadpleegt heeft.*

‡ PRÆPĔTO, is, īvī, ītŭm, ĕrĕ. Festus *Vooruit*, of *vooraf gaan.*

PRÆPĬLĀTŬS, ă, um. Quintil. I. O. 5. 12. *Geknopt, dat een knop voor aan heeft*, van bloemen spreekende.

Præpilata missilia. Liv. 26. 51. *Schichten voor aan met ronde knoppen*, daar de Romeinen oeffeninge mede deden.

PRÆPINGUĬS, is. m. en f. guĕ, is. n. Colum. 3. 2. *Zeer vet, heel vet, wel gemest.*

* Solum præpingue. Virg. Æ. 3. 698. *Een zeer vet land, zeer vette aarde*, of *grond.*

PRÆPŎLLĔNS, tis. omn. gen. *Zeer magtig, van groot vermogen.*

Præpollens divitiis. Liv. 1. 57. *Zeer ryk, schatryk, grondryk.*

PRÆPŎNDĔRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Stat. Th. 8. 616. *Van te vooren overweegen, onderzoeken*, of *overleggen.*

Præponderare. *Overtreffen, te boven gaan, overhaalen, zwaarder weegen.*

Honestas præponderat. Cic. Off. 3. 4. *De beleefdheit haalt over.*

Præponderare. *Meer achten, hooger stellen, schatten*, of *achten.*

Inter duos filios da bonum patrem, non præponderabit alterutrum. Quintil. D. 8. *Geef eenen goeden vader twee zoonen, hy zal den eenen boven den ander niet stellen.*

PRÆPŌNO, is, pŏsuī, pŏsĭtŭm, præpōnĕrĕ. Hor. O. 1. 7. 7. *Voorzetten, voorplanten, voor aan stellen.*

Ubicumque res postulabat, præsidium est præpositum. Sall. B. J. 54. *Men heeft voor alle plaatzen daar 't nodig was, eene bezettinge*, of *macht gezet*, of *gestelt.* In myne drukken lees ik Impositum.

Præponere. *Meer achten, hooger stellen, in hooger achtinge hebben.*

Amicitiam patriæ præponere. Cic. C. R. 8. *De vriendschap boven zyn vaderland stellen, zyn vrienden meer dan zyn vaderland achten.*

Præponere muneri. Cic. de Or. 2. 10. Negotio, &c. Cic. F. 15. 4. *Iemant een ampt*, of *bedieninge geeven, iemant 't bestier*, of *beleid van een zaak geeven, enz.*

Imperatorem exercitui præponere. Cic. Man. 22. *Een Veldheer over een leger stellen.*

PRÆPŌRTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. Arat. 434. *Voor draagen, voor iemant heen draagen, voor uit draagen.*

Frons præportat pectoris iras. Catull.

tull. 64. 194. *Het voorhoofd vertoont de gramschap van 't gemoed.*
PRÆPŎSĬTIO, ōnis. f. Cic. Or. 47. Quintil. I. O. 1. 5. *Een voorzetzel*, een woord der Spraakkunst.
PRÆPŎSĬTŬS, ă, ŭm. *Voorgestelt, voorgezet*, of *geplaatst*.
Verbum præpositum. Cic. Fin. 4. 26. *Een vooraf gestelt woord.*
Præposita toro effigies. Tac. An. 3. 5. 7. *Een beeld voor een bed ten toon gestelt.*
Præpositus. *Dien 't bewind van iets is aanbetrouwt.*
Toti officio maritimo præpositus. Cæs. B. C. 3. 5. 4. *Een Gezaghebber over de zeezaaken*, of *Zeevoogt, een Scheepsoverste.*
Exercitui præpositus Imperator. Cic. I. R. 1. 34. *Een Veldoverste, Veldheer.*
Præpositus supplicio alicujus. Sen. Ir. 1. 16. *Een voorzittend Raadsheer over iemants straffe.*
Præpositus. Cic. Div. 4. *Meer geacht, hooger gestelt, geschat*, of *geacht.*
PRÆPŎSSŬM, præpŏtŭi, præpŏssĕ. *Meer vermogen, de overhand hebben, overmogen, magtiger zijn, meer konnen.*
Postquam Macedones præpotuere. Tac. H. 5. 8. 4. *Zoo haast die van Macedonien de overhand gehad hebben, de magtigste*, of *meester geweest zijn.*
PRÆPŎSTĔRĒ. Adv. *Verkeerdelijk, averechts, strijdiglijk, 't achterste voor.*
Ut præpostere tecum agam. Cic. A. Q. 4. 20. *Om u de zaaken 't achterste voor, verwart*, of *zonder order te zeggen.*
PRÆPŎSTĔRŬS, ă, ŭm. *Die alles verkeert, 't achterste voor*, of *averechts doet.*
Ut erat semper præposterus, initium fecit a Balbo. Cic. Clu. 26. *Hij heeft, gelijk hij alle dingen averechts deede, van Balbus aangevangen.*
Præposterus. *Ontijdig, op een ongelegen tyd, t'onpas.*
Consilia præpostera. Cic. Am. 22. *Ontijdige raadgeevingen.*
Præposterus. *Strijdig, verkeert.*
Omnia naturæ præpostera legibus ibunt. Ovid. Tr. 1. 8. 5. *Alles zal tegens de wetten der nature aanloopen.*
PRÆPŎTENS, tis. omn. gen. Cic. D. 2. 18. *Zeer magtig, groot van vermogen.*
Opibus præpotens. Plin. H. 36. 5. *Zeer rijk, schatrijk, grondrijk.*
PRÆPRŎPĔRANTĔR. Adv. Lucret. 3. 780. *Al te haastig, met al te groote voorbarigheit, te schielijk, te driftig.*
PRÆPRŎPĔRĒ. Adv. Liv. 22. 3. *Te haastig, met al te grooten haast, al te voorbaariglijk.*
PRÆPRŎPĔRŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 1. 1. *Zeer naarstig, vlijtig, noestig*, of *yverig.*
Præpropera ac fervida ingenia. Liv. 27. 33. *Al te voortvarende en driftige verstanden.*
PRÆPŪTIŬM, ĭi. n. Juv. 14. 99. *De voorhuid.*
(PRÆQĔRŎR, ĕstŭs sŭm, ĕri. *Te vooren klaagen.*
Multaque præquestus. Ovid. M. 4. 251. *En over veel dingen te vooren geklaagt hebbende.*)
PRÆRĀDIO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Ovid. Her. 6. 116. *Meer glans en luister hebben, meer glinsteren*, van een ster spreekende.
PRÆRĀDO, ĭs, rāsi, rāsŭm, rādĕrĕ. Cato R. R. 41. *Afschaaven, afschrappen.*
PRÆRANCĬDŬS, ă, ŭm. Gell. 13. 20. *Zeer garstig, vermuft, beschimmelt, verrot.* Deeze Schryver gebruikt dit woord niet dan oneigentlyk.
† PRÆRĂPĬDŬS, ă, ŭm. Sil. 16. 559. Liv. 29. 32. *Zeer snel, ras, rad, vlug, gezwind, schielijk.*
PRÆRĔPTŬS, ă, ŭm. *Wechgenomen, wechgehaalt, ontrukt, weggerukt, ontnomen, ontroofd.*
Præreptus immatura morte. Aur. Vict. V. I. 5. 4. *Door een ontijdige dood weggerukt.*
(PRÆRĬGĬDŬS, ă, ŭm. Quintil. D. 17. *Zeer styf*, of *hardnekkig, onverzettelijk, die niet te verzetten is.*)
PRÆRĬPIO, ĭs, prærĭpŭi, prærēptŭm, prærĭpĕrĕ. *Van te vooren wechneemen, ontrukken, ontneemen*, of *berooven.*
Demosthenes tibi præripuit ne esses primus Orator. Cic. by Hieron. in zynen brief aan Nepotian. de Clericorum vita. *Demosthenes heeft u de eer, van den eersten Redenaar te zijn, ontrukt.*
Consilia hostium præripere. Cic. Off. 1. 30. *De raadslagen*, of *onderneemingen der vyanden voorkoomen*, of *verydelen.*
PRÆRŌDO, ĭs, si, sŭm, dĕrĕ. Colum. Arb. 15. *Knaagen, afknaagen, afknabbelen.*
PRÆRŎGĀTĪVĂ, æ. f. Cic. Pl. 20. Prærogativa tribus. Ascon. 54. *Voorrecht.* Zeker recht dat zommige Roomsche Gilden hadden om eerst te stemmen.
PRÆRŎGĀTĪVŬS, ă, ŭm. Cic. Mur. 18. *Die bevoorrecht is*, of *'t voorrecht heeft om eerst te stemmen.*
(PRÆRŎGO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Ulp. Dig. 19. 2. 19 §. 6. *Te vooren*, of *voor den tijd betaalen.* 't Is zoo veel als Præerogare.)
PRÆRŌSŬS, ă, ŭm. Colum. Arb. 18. *Van te vooren afgeknaagt.*
PRÆRUMPO, ĭs, prærūpi, prærūptum, prærŭmpĕrĕ. Ovid. M. 14. 547. *Afbreeken, afrukken.*
PRÆRŬPTĒ. Adv. *Steil, op eene steile wijze, hellende.*
Mons prærupte altus. Plin. H. 34. 14. *Een hooge en steile berg.*
PRÆRŬPTŬS, ă, ŭm. Cic. V. 5. 56. *Steil.* De compar. Præruptior staat by Colum. 3. 13. en de superl. Præruptissimus by Cæsar.
Ripa prærupta. Cæs. B. G. 6. 7. 5. *Een steilen oever.*
Præruptissima saxa. Cæs. B. G. 8. 33. 1. *Zeer steile klippen*, of *rotzen.*
PRÆS, ĕdis. m. Cic. V. 1. 45. *Een borg*, of *burg.*
PRÆSĀGIO, is, præsāgivi. *bij* Apul. M. 9. 235. Præsagirĕ. Cic. D. 1. 31. *Waarzeggen, toekoomende dingen voorzeggen, een voorteken geeven, voorwekken*, of *voorspellen.*
Præsagire victoriam. Plin. H. 10. 21. *De overwinninge voorspellen.*
Præsagire. *Een toekoomende zaak voorzien, vreezen*, of *duchten.*
(Præsagio animo. Liv. 30. 20.) Animus præsagit magna mala. Sen. Th. 1. 278. *Mijn gemoed voorzegt mij zwaare ongevallen.*
Præsagire. *Doen zien, doen blijken, een voorteken zijn.*
Id præsagit mortalem mentem vivere. Lucret. 3. 51. *Dat is een teken dat de ziel leeft, om t'eeniger tijd te sterven.*
PRÆSĀGĪTIO, ōnis. f. Cic. D. 1. 31. *Voorweetenschap, voorgevoelen van het toekoomende.*
PRÆSĀGĬŬM, ĭi. n. Colum. 11. 1. *Een voorteken*, of *voorspelling.*
PRÆSĀGŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 10. 177. *Die een voorgevoelen*, of *voorkennisse van iets heeft, die iets van te vooren voorziet*, of *voorspelt.*
Malorum præsagus. Lucan. 7. 186. *Die een voorweetenschap van eenig nakend onheil heeft.*
Fulmina præsaga. Val. Flacc. 3. 354. *Blixemen die iets voorzeggen.*
(PRÆSĀNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Te vroeg geneezen*, of *heelen.*
Cortex cicatrices, quæ præsanave[illegible], aperit. Plin. H. 24. 10. *De huid opent*, of *breekt op de wonden, die te vroeg toe geloopen*, of *geneezen zijn.*
PRÆSCĂTĔO, ēs, ŭi, ērĕ. *Overvloeyen, zeer vol*, of *overvloedig zijn.*
Dat mihi librum omnigenis doctrinis præscatentem. Gell. 14. 6. *Hij geeft mij een boek dat vol is van allerlei slag van leerstukken.*)
PRÆSCĬO, īs, īvi, ītŭm, īrĕ. Ter. An. 1. 5. 4. *Voorweeten, te vooren weeten.*

PRÆSCĪSCO, is, ivi, itūm, iscĕrĕ. Virg. G. 4. 70. Zie Præscio.

Præsciscere. Liv. 27. 35. *Iets van te vooren beveelen.*

PRÆSCITŪM, i. n. Plin. H. 10. 18. *Voorzegging, voorspelling, voorwikking, voorweten, chap.*

PRÆSCIŪS, ă, ūm. Virg. Æ. 6. 66. *Die weet wat gebeuren moet.*

Venturi præscius. Val. Flacc. 5. 53. *Die het toekomende weet.*

PRÆSCRĪBO, is, psi, ptūm, scribĕrĕ. Cic. N. D. 1. 3. *Boven op schryven.*

Pagina quæ Vari nomen præscribit. Virg. Æ. 6. 12. *Een blad daar de naam van Varus op staat.*

Præscribere aliquid alicui. Cic. N. D. 1. 27. *Iemant iets beveelen, of voorschryven.*

Præscribere leges. Cic. Fin. 4. 22. *Wetten maaken, geeven, of vast stellen.*

Præscribere. *Van te vooren schryven, vooraf schryven.*

Ut jam præscripsimus. Paterc. 2. 21. 1. *Gelyk wy te vooren geschreven hebben.*

PRÆSCRĪPTĬO, ōnis. f. Cic. A. Q. 4. 46. *Bevel, wet, keure, order, regel, last, gebod,* van de natuur, de rechte reden, enz. spreekende.

Præscriptio. Sen. E. 48. Zie Exceptio.

Præscriptio. *Voorwendzel, dekmantel, bewimpeling, schyn.*

Ut honesta præscriptione rem turpissimam tegerent. Cæs. B. C. 3. 32. 4. *Op dat ze eene schandelyke zaak met eenen eerlyken dekmantel bedekten.*

PRÆSCRĪPTŪM, i. n. *Wet, regel, voorschrift, gebod, keure, inzetting.*

Ex præscripto civitatis unamquamque rem administrare. Cic. L. R. 2. 45. *Alles volgens de stads wetten, of naar de keuren der stad bestieren.*

PRÆSĔCO, ās, ŭi, sectūm, sĕcārĕ. Ovid. Rem. 112. *Vooraf snyden, eerst af snyden.*

Qui ejus hostiæ exta præsecuisset, ei victoria daretur. Liv. 5. 21. *Dat men de overwinninge aan die zou vergunnen, die eerst de ingewanden van 't offerdier zou uitgesneden hebben.*

PRÆSĔGMĔN, inis. n. Plaut. Au. 2. 4. 33. *Afsnydzel,* van de nagelen, enz.

PRÆSĒMĬNĀTĬO, ōnis. f. Vitruv. 2. 9. *Voorzaaizel, dat men van te vooren gezaait heeft.*

PRÆSĒNS, tis. omn. gen. Cic. de Or. 1. 14. *Tegenwoordig, by de hand.* De compar. Præsentior staat beneden by Livius, en de superl. Præsentissimus beneden by Columella.

Præsens. Cic. Fr. 2. 8. *Dat tegenwoordig geschied, dat hedendaags voorvalt, of gebeurt.*

Præsens ingenio. Plin. H. 17. 1. *Gauw, schrander, of vlug van verstand.*

Præsens. Cic. T. Q. 1. 12. *Genadig, gunstig, goedwillig.*

Præsens. Colum. 2. 14. *Krachtig, gereed,* van een geneesmiddel, of vergift spreekende.

Præsentissimum remedium. Plin. H. 28. 4. Colum. 6. 14. *Een zeer krachtig geneesmiddel.*

Gratiam præsentem refero. Cic. Pl. 42. *Ik bedank u aanstonds, datelyk, of op staande voet.*

Præsens pecunia. Cic. Att. 2. 4. *Gereed geld, baar geld.*

Præsentiore animo aliquid facere. Liv. 31. 46. *Iets met een wakkerder gemoed doen.*

(Ad præsens. Suet. Tit. 6. 6. Tac. An. 4. 31. 5. In præsens. Cic. C. 1. 9. Br. 15. In præsens tempus. Hor. A. P. 44. In præsenti. Cic. F. 2. 10. Nep. 7. 4. 2. De ablativus Tempore word 'er onder verstaan. Zoo zeggen de Grieken Ἐν παρόντι, en verstaan 'er onder Χρόνῳ. In præsentia. Cæs. B. C. 1. 6. 4. Nep. 1. 7. 6. De genitivus Temporis word 'er onder verstaan. *Voor tegenwoordig, te deezer tyd, voor dit maal.*)

PRÆSĒNSĬO, ōnis. f. Cic. T. 20. *Voorweeten, voormerking, voorgevoelen.*

PRÆSĒNSŪS, ă, ūm. *Dat men van te vooren gemerkt, gevoelt, of geweeten heeft.*

Satis est non modo plura, sed etiam pauciora divine præsensa reperiri. Cic. D. 1. 55. *Het is niet alleen genoeg dat een groot getal zaaken, die men als door een goddelyk ingeeven heeft geweeten, maar zelf ook een klein getal, zich waar bevinden.*

PRÆSĒNTĀNĔŪS, ă, ūm. Plin. H. 27. 8. *Haastig, vaerdig, gezwind, dat aanstonds werkt.*

Præsentaneum venenum. Gell. 6. 4. *Een schielyk werkend vergift.*

PRÆSĒNTĀRĬŪS, ă, ūm. Præsentarium aurum. Plaut. Pœn. 3. 3. 92. *Gereed gout.*

PRÆSĒNTĬĂ, æ. f. *Tegenwoordigheit, aanwezen, bywezen.*

Præsentia animi. Cic. Fin. 5. 8. *Vlugheit, gauwheit, of schranderheit van geest.*

In præsentiarum. Zie boven in de I

PRÆSĒNTĬO, is, si, sūm, præsentīrĕ. *Een voorgevoelen hebben van iets dat geschieden zal.*

Per te præsentit aruspex. Tib. 2. 5. 13. *De Offerwichelaar voorzegt het toekomende door uwe hulp.*

PRÆSĒNTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Aur. Vict. V. I. 77. 13. *Iets als tegenwoordig vertoonen, of voorstellen.*

Præsentare alicui mercedem. Front. St. 1. 11. 2. *Iemant een belooninge geeven, iemant beloonen, loonen, of een vergelding doen.*

PRÆSĒPĔ, is. n. Virg. E. 7. 39. *Een kribbe.*

PRÆSĒPĬS, is. f. Varr. R. R. 1. 13. Cato R. R. 14. Zie Præsepe.

Præsepe. Hor. E. 1. 15. 28. *Een tafel, of eetplaats,* van een mensch spreekende die geen vaste plaats om te eeten heeft.

(Præsepe. Cic. Pis. 18. *Een bierhuis, of kit.*)

PRÆSĒPĬO, is, sepsi, sēptūm, sēpīrĕ. Cæs. B. C. 1. 27. 4. *Rondom met een staketzel besluiten, omheinen, beschieten, of afschieten.*

PRÆSĔPŬLTŪS, ă, ūm. *Van te vooren begraaven.*

Senex meliori sui parte præsepultus. Quintil. D. 9. *Een oud man voor 't grootste gedeelte in zich zelven gestorven.*

PRÆSĔRTĬM. Adv. Cic. Fl. 17. *Voornamentlyk, boven al, in 't byzonder.*

PRÆSĔRVĬO, is, ivi, itūm, irĕ. Præservire alicui. Plaut. Am. prol. 126. *Iemant dienen, dienst doen, of dienst bewyzen.*

PRÆSĔS, idis. m. Cic. Dom. 55. *Een voorzitter, bestierder.*

Dea præses terræ. Sen. H. 1. 109. *De Godin die 't bewind over de aarde heeft.*

Rerum præses Cæsar. Ovid. M. 15. 758. *Cæsar die meester over alles, of van alle dingen is.*

PRÆSĬDĔO, ēs, sēdi, præsessūm, præsidērĕ. *Bestieren, heerschen, beschermen, begunstigen,* van de Goden spreekende.

Dii qui huic urbi præsident. Cic. Syll. 13. A. 13. 9. *De Goden die voor 't behoud van deeze stad waaken.*

Præsidere. Cic. A. 2. 7. *Voorzitten, 't opzicht, of 't bewind over eenige zaak hebben.*

Præsidere ludis. Suet. T. 6. 7. *In de schouwspelen voorzitten, 't bewind over de schouwspelen hebben.*

Præsidere exercitum. Tac. An. 3. 39. 1. *'t Gebied over een leger voeren.*

Alii ut urbi præsiderent relicti. Liv. 22. 11. *Men liet de andere om*

om op de behoudenis van de stad te maaken.

Haud spernenda civium manus littora Oceani præsidebat. Tac. An. 4. 72. 5 *Een groote hoop burgers bezette de zeekust.*

PRÆSIDIĀRIUS, ă, ŭm. Præsidiarii milites. Liv. 29. 8. *Soldaaten die in bezettinge leggen, bezettelingen.*

Præsidiarii malleoli. Colum. 4. 15. *Wyngaardranken om voort te queeken. ingelegde wyngaardloten.*

PRÆSĬDIŬM, ii. n. Cæs. B. C. 1. 38. 7. *Bezetting.*

Præsidium agitare alicubi. Tac. An. 1. 38. 1. *Ergens in bezetting*, of (onduitsch) *in guarnisoen leggen.*

Præsidium. Cæs. B. C. 3. 45. 2. *Burgt, slot*, of *vesting*, daar men in bezetting legt.

Præsidium. Liv. 35. 31. *Een wachthuis.*

Præsidium. Cic. S. R. 52. *Stut, steun, onderstant, hulp, beschermìng.*

Naturæ & doctrinæ præsidia. Cic. de Or. 1. 9. *De hulpmiddelen*, of *voordeelen der natuur en geleerdheit.*

Magnum in pecunia præsidium. Cic. V. Proœm. 9. *Het geld is een groote steun, is een groot hulpmiddel.*

PRÆSIGNĬFĬCO, as, avi, ātŭm, ārĕ. Cic. D. 1. 37. *Van te vooren bekent maaken, voorzeggen, voorwikken.*

PRÆSĬGNIS, is. m. *en* f. nĕ, is. n. *Zeer aanmerkelyk, heel aanzienlyk, uitsteekende, uitneemende*, of *uitmuntende, byzonder.*

Facie præsignis mulier. Ovid. M. 12. 217. *Een zeer schoone vrouw.*

PRÆSĬGNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Te vooren betekenen, voorbeduiden.*

Præsignare furunculos jejuna saliva. Plin. H. 28. 4. *De bloedvinnen met nuchter speekzel wryven*, of *bestryken.*

PRÆSILIO, is, silŭi, sŭltŭm, sĭlīrĕ. *Uitbarsten, uitspringen.*

Ut præ lætitia lacbrymæ præsiliunt mihi. Plaut. St. 3. 2. 13. *Gelyk my de traanen van blydschap uit de oogen springen*, of *biggelen.*

PRÆSPĀRGĒNS, tĭs. omn. gen. Lucret. 5. 738. *Voorniet strooijende, die iets voor zich heene strooit.*

PRÆSTĀBĬLIS, is. m. *en* f. ĭlĕ, is. n. Cic. de Or. 3. 85. *Uitsteekend, uitmuntend, voortreffelyk, deftig.* De compar. Præstabilior staat by Cic. Fin. 1. 12.

Mihi multo fuerat præstabilius vitam agere. Ter. Hec. 3. 1. 4. *Het was my veel voordeeliger geweest te leeven.*

PRÆSTĀNS, tĭs. omn. gen. *Uitmuntend, uitsteekend, deftig, voortreffelyk.* De compar. Præstantior staat by Cicero beneden, en de superl. Præstantissimus by Cic. F. 15. 4.

Longe præstans omnibus ingenio & doctrina. Cic. T. Q. 1. 10. *Boven alle anderen in verstand en geleerdheit verre uitmuntende.*

Valetudine præstans. Cic. T. Q. 5. 15. *Volkomen frisch, uitsteekend*, of *heel gezond.*

Præstans animi. Virg. Æ. 12. 19. *Vol moed, zeer moedig, dapper, heldhaftig.*

Atque hoc mihi fuerit ad lætitiam animi præstantius. Cic. F. 5. 12. *En dit zal my meerder vreugde bybrengen, aanbrengen*, of *geeven.*

PRÆSTĀNTIĂ, æ. f. *Uitsteekendheit, voortreffelykheit, uitmuntendheit, deftigheit.*

Virtutis, ingenii, fortunæ præstantia. Cic. Am. 19. *Uitmuntendheit van deugt, verstand, en geluk.*

Præstantia partium corporis. Cic. A. Q. 1. 5. *Welgemaaktheit van de deelen des lighaams.*

PRÆSTĀT, præstābăt, præstĭtĭt, præstārĕ. *'t Is beter, nutter*, of *voordeeliger.*

Emori potius quam servire præstat. Cic. Pis. 7. *'t Is beter te sterven dan slaaf te zyn.*

(PRÆSTĀTIO. ōnĭs. f. *Betaling van iets dat opgelegt is.*

Si quis velit non omnes hæredes legatorum præstatione onerare. Paull. Dig. 32. 98. *Indien iemant alle zyne erfgenaamen niet wil bezwaaren met maakgiften te betaalen.*

Ut ad præstationem scribant. Sen. Br. vit. 14. *Dat zy zelfs 't gevaar, dat in hun schryven en woorden steekt, op zich neemen, en boeten, indien 't zoo niet bevonden word als ze geschreven en gezegt hebben.*)

PRÆSTĒRNO, is, strāvi, strātŭm, stērnĕrĕ. Stat. S. 3. 2. 114. *Voorspreiden, voorstrooijen.*

Præsternere aristas. Catul. 64. 349. *'t Koorn neérslaan.*

Præsternere. Plin. E. 5. 8. 14. *Bereiden, vervaerdigen, gereed maaken, toestellen.*

(PRÆSTĒS, ĭtĭs. Festus. *Een kerk- of tempelvoogd.*

Præstites Lares. Ovid. F. 5. 129. *De Huisgoden die bezorgen dat alles in eenen goeden staat blyft.* Zoo verklaart het de Dichter zelf.)

PRÆSTĪGIÆ, ārŭm. f. plur. Cic. A. Q. 4. 14. *Bedrog, bedriegeryen, kuntjes.*

Præstigiæ. *Toveryen, guichelaryen.*

Præstigiæ verborum. Cic. Fin. 4. 27. *Toverwoorden, betoveringen door woorden.*

PRÆSTĪGIĀTŌR, ōrĭs. m. Plaut. Truc. 1. 2. 32. *Aatzabspeelder, guichelaar, tasspeelder, bedrieger.*

PRÆSTĪGIĀTRĪX, īcĭs. f. Plaut. Am. 2. 2. 150. *Guichelares, tasspeelster, bedriegster.*

(Præstigiosus. *Dat begoochelt*, of *beguichelt.*

Cum fucatur atque prælinitur, fit præstigiosum. Gell. 7. 14. *Als 't al zeer opgepronkt word, begoochelt het de oogen en 't verstant.*)

‡ PRÆSTĪNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. Ps. 1. 2. 36. *Koopen.*

PRÆSTĬTUO, ĭs, ŭi, ūtŭm, ŭĕrĕ. *Vaststellen, bepaalen, beraamen, bestemmen, besluiten.*

Tempus quamdiu dicat, alicui præstituere. Cic. P. Q. 9. *Iemant tyd stellen hoe lang hy zal spreeken.*

PRÆSTĬTŪTUS, ă, ŭm. *Bestemt, gezet, vast gestelt, bepaalt, aangewezen, besloten, beraamt.*

Nulla præstituta die. Cic. T. Q. 1. 39. *Zonder eenigen dag vast gestelt*, of *bepaalt te hebben.*

PRÆSTO sum, es, est, præsto esse. Cic. D. 1. 27. *Gereed zyn, by de hand zyn, wel van pas*, of *ter bequaamer tyd by zyn, wel ter snee koomen.*

Præsto multis fuit. Cic. Mur. 9. *Hy heeft 'er veele geholpen.*

PRÆSTO, ās, præstĭtī, præstĭtŭm. præstārĕ. *Geeven, betoonen; doen blyken.*

Præstare alicui suam benevolentiam. Cic. Att. 9 8. subj. 2. *Iemant zyn genegentheit*, of *vriendschap betoonen.*

Ego certe meum Reipublicæ, atque Imperatori officium præstitero. Cæs. B. G. 4. 25. 3. *Ik zal gewisselyk mynen plicht omtrent den Staat en mynen Veldoverste betracht hebben.*

Præstare diligentiam alicui. Cic. F. 14. 3. *Zich bevlytigen om iemant dienst te doen.*

Culpam præstare. Cic. de Or. 1. 24. *Een misslag op zich neemen.*

Ut cognoscas me homini amicissimo tribuisse auxilium, me tibi præstabo. Cic. F. 4. 11. *Ik zal u door klaare blyken aantoonen. dat gy een van uwe beste vrienden hebt geholpen.*

Reliqui artifices suas per orchestram præstant actiones. Vitruv. 5. 8. *De overige konstenaars doen hun werk in de plaatzen, die voor hun afgeschoten zyn.*

Præstare. *Doen, uitvoeren, te weeg brengen.*

Per se ipsum præstare aliquid. Cic. C. 4. 11. *Iets door zich zelve doen, uitvoeren*, of *te weeg brengen.*

Iter tutum præstare. Cic. Pl. 42. *Den weg veilig maaken.*

Operam in re militari præstare. Cæs. B. C.

B.C. 3.83.3. *In krijgsdienst zijn.*

Promissum præstare. Liv. 7. 16. *Zijn woord houden, zijn belofte nakoomen*, of *gestant doen.*

Præstare. *Toonen, betoonen.*

Principem præstare. Suet. T. 33. 1. *Zich als een Vorst quijten.*

Præstare Achillem. Virg. Æ. 11. 438. *Een tweede Achilles zijn.*

Mobilitatem equitum, & stabilitatem peditum in præliis præstant. Cæs. B.G. 4. 33. 3. *Zij betoonen in 't slaan de snelheit van ruiteren, en de standvastigheit van voetknechten.*

Præstare aliquem alicui negotio. Cic. Fr. 1. 1. *Iemant over eenige zaak stellen, iemant ergens 't bewind over geeven.*

Præstare met een dativus. *Te boven gaan, uitmunten, overtreffen, voortreffelijker zijn, de loef afsteeken, de kroon spannen.*

Virtus præstat cæteris rebus. Cic. Fin. 4. 18. *De deugd overtreft alles*, of *gaat alles te boven.*

Intelligens præstat imperito. Cic. Cl. 54. *Een verstandig mensch gaat eenen onwetenden verre te boven.*

Majores nostri prudentia præstiterunt cæteris gentibus. Cic. de Or. 3. 44. *Onze voorouders zijn voorzichtiger geweest dan andere volkeren.*

(Statura & forma Alexandro præstabat Hephistion. Val. Max. 4. 7. 2. ext. *Hephistion was langer dan Alexander.*)

Præstare met een accusativus. *Overtreffen, te boven gaan.*

Galli virtute cæteros mortales præstant. Liv. 5. 36. *De Franschen zijn kloekmoediger dan alle andere menschen.*

Hostes nos numero præstant. Liv. 44. 38. *De vyanden zijn talrijker dan wij.*

Inter suos æquales longe præstare. Cic. Cl. 64. *Zijne tijtgenooten verre overtreffen.*

PRÆSTŎLŎR, āris, ātŭs sŭm, āri aliquem. Ter. E. 5. 5. 5. Alicui. Cic. C. 1. 9. *Iemant wachten, inwachten*, of *verwachten.*

PRÆSTRĬNGO, is, xi, ctŭm, strĭngĕrĕ. Stat. St. 5. 3. 112. Ovid. Ib. 549. *Stijf binden, prangen.*

Præstringere. Liv. 40. 58. *Verblinden, verdonkeren, de oogen verblinden.*

Hujus splendor præstringebat oculos Vatinii. Cic. Vat. 10. *Zijn luister verblindde de oogen van Vatinius.*

(Epicurus omnes præstrinxit, uti sol exortus stellas. Lucret. 3. 1057. *Epicurus heeft ze alle verdonkert*, of *den glans benomen, gelijk de zon opgegaan zijnde, de sterren verduistert.*

Præstringere. *Bezetten, inneemen, overschaduwen.* In deeze beteekenisse gebruikt Prudentius dit woord in de volgende voorbeelden.

Ex quo mortalem præstrinxit Spiritus alvum. Prud. A. 435. *Van dien tyd af dat de Heilige Geest den buik van een sterflyk mensch bezet*, of *overschaduwt heeft.*

Verbo præstrinxit viscera castæ virginis. Prud. A. 115. *Hy heeft de ingewanden van een kuische maagt met zynen zoon bezet*, of *vervult*, dat is, *hy heeft een kuische maagt van zynen zoon laaten zwanger worden.*

Præstringere. *Bespoelen, langs heene loopen*, of *langs heene stroomen.*

Nilus odit præstringere nostras ripas. Prud. S. 2. 927. *De Nyl wil de oevers van onze landen niet bespoelen*, of *langs de oevers onzer landen niet heene loopen.*)

PRÆSTRŬCTŬS, ă, ŭm. Colum. 1. 5. *Te vooren gebouwt, getimmert*, of *gesticht.*

Præstructus. Suet. Tib. 53. 2. *Voorbereidt, te vooren bereidt*, of *gereed gemaakt.*

PRÆSTRŬO, is, præstruxi, præstructŭm, præstrŭĕrĕ. *Toesluiten.*

Aditum montis præstruere. Ovid. F. 1. 563. *Den toegang tot den berg stoppen*, of *sluiten.*

Fidem sibi præstruere. Liv. 28. 42. *Zich voor af trachten geloofwaerdig te maaken.*

PRÆSŪDO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Stat. Th. 6. 4. *Van te vooren zweeten, veel moeite doen, blokken.*

(PRÆSŬL, ŭlis. m. Lucill. by Festus in Redamptruare. *De kerkvoogt van Mars, de eerste*, of *voornaamste van de Salii*, of *Priesteren van Mars*, of *voordansser van de zelve*, die dus genaamt zyn, om dat ze de *ancilia*, (Zie die boven in de A) danssende door de stad droegen naar 't zeggen van Liv. 1. 20.)

PRÆSŬLSŬS, ă, ŭm. Colum. 6. 2. *Heel zout, sterk gezouten, zoo zout als pekel.*

PRÆSŬLTĀTŎR, ōris. m. Liv. 2. 36. *Een voordansser, een die den rei aanvoert in 't danssen.*

PRÆSŬLTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Ergens voorspringen.*

Præsultare hostium signis. Liv. 7. 10. *Zich voor de vyandlyke krygsteekenen vertoonen.*

PRÆSŬLTŎR, ōris. m. Cic. D. 1. 26. Zie Præsultator.

PRÆSŬM, præĕs, ēst, præfŭi, præĕssĕ. *Ergens over gestelt zyn, ergens 't bewind, 't bestier*, of *last van hebben, voorzitten.*

Præesse agro colendo. Cic. S. R. 18. *Last hebben om het land te doen bouwen.*

Exercitui præesse. Cic. F. 10. 8. Nep. 1. 4. 4. *Het gebied over 't leger hebben*, of *voeren.*

Præesse provinciæ. Cic. F. 1. 9. (Præesse in provincia Cic. V. 3. 77.) *'t Gebied over een wingewest hebben.*

PRÆSŪMO, is, præsūmpsi, præsūmptŭm, præsūmĕrĕ. *Van te vooren neemen.*

Theophrastus auctor est potores in certamine bibendi præsumere farinam ejus lapidis. Plin. H. 36. 21. *Theophrastus raad aan de dronkaarts eer ze zich tot het zuipen begeeven, het meel*, of *stof van dien steen te vooren te neemen.*

Supplicium in aliquem præsumere. Tac. An. 1. 48. 1. *Iemant vooraf*, of *van te vooren straffen.*

(Heredum officia præsumere. Plin. E. 6. 10. 5. *Onze erfgenaamen in de lykplichten voorkoomen, by ons leven ons graf en begraafnisse bestellen.*)

Præsumere aliquid animo. Val. Max. 1. 5. 3. *Iets te vooren in de gedachten krygen*, of *vermoeden.*

Ingenium judicio præsumitur. Quintil. I. O. 2. 4. *Het oordeel blykt voor het verstand.*

PRÆSŪMPTĬO, ōnis. f. Plin. H. 9. 3. 1. *Voorkoming, voorkomst.*

Præsumptio. Quintil. I. O. 9. 2. *Een behendige voorbeantwoording van de tegenwerpingen zyner tegendingeren.*

PRÆSŬO, is, præsŭi, præsūtŭm, præsŭĕrĕ. Plin. H. 12. 19. *Voornaayen, van vooren naayen.*

(PRÆTĔGO, is, exi, ectum, ĕrĕ. *Bedekken, dekken.* 't Heeft met het eenvoudige de zelve beteekenisse.

Vitia sua prætegebat, &c. Lactant. 5. *Hy bedekte zyne misslagen, enz.*

Quæ somnum saxa prætexerint. Plin. P. 15. 4. *Op wat rots gy geslaapen hebt.* De Ouden plagten op den grond te slaapen. Zie onzen Curtius 3. 2. 15. §. 76.)

PRÆTĔCTŬS, ă, ŭm. Liv. 44. 9. *Van vooren bedekt, te vooren gedekt.*

PRÆTĔNDO, is, prætēndi, prætentŭm, dĕrĕ. *Voorspannen, uitstrekken.*

Prætendere retia. Plin. H. 9. 8. *Netten spannen.*

* Prætendere sepem segeti. Virg. G. 1. 270. *Een hegge voor een stuk koornland zetten.*

Prætendere. *Met een voorwendsel*, of *schyn*

schijn iets bedekken, iets tot een voorwendzel, of dekmantel neemen, iets bewimpelen.

Ignorantia prætendi non potest. Quintil. I. O. 7. 1. *Men kan hier geen onkunde voorwenden, de onweetenheit kan hier tot geen voorwendzel, of dekmantel dienen.*

Fessam ætatem & actis labores prætendere. Tac. An. 3. 59. 6. *Zich op zynen gedaanen arbeid en afgesloofden ouderdom verontschuldigen.*

Tu qui doctissimi hominis nomen tuis immanibus moribus prætendis Cic. Vat. 6. *Gy, die onder den schyn van een wys man, uwe wreedheit wilt bedekken.* Hy spreekt tegens een man die zich voor een Pythagorisch Wysbegeerige uitgaf.

Prætendere. *Afvorderen, eisschen, afeisschen.*

Prætendunt duo idem debitum. Paul. Dig. 2. 14. 19. *Twee eisschen de zelve schuld.*

PRÆTĔNĔR, ă, ŭm. Plin. H. 25. 13. *Heel teêr, zeer zacht.*

PRÆTENTĀTŬS, ă, ŭm. *Reeds overwogen, te vooren onderzocht.*

Prætentata causa. Cic. de Or. 2. 78. *Een zaak die reeds onderzocht is.*

PRÆTENTĀTŬS, ūs. m. Plin. H. 11. 37. *Bevoeling, betasting.* Men vind niet dan de ablativus Prætentatu.

PRÆTĔNTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Te vooren beproeven, eerst onderzoeken.*

Prætentare suas vires. Ovid. M. 8. 7. *Zijne sterkte, of krachten te vooren beproeven.*

Prætentare in exordio judicis misericordiam. Quintil. I. O. 4. 1. *In 't begin van de reden des Rechters mededogen polssen, of ondertasten.*

Prætentare chordas. Ovid. M. 5. 339. *De snaaren stellen.*

Prætentare iter. Plin. H. 9. 32. *By den tast gaan, naar den weg tasten.*

PRÆTĔNTŬS, ă, ŭm. Sen. H. 3. 857. *Voor gespannen, voor gehangen.*

Locus prætentus aquis. Claud. R. 1. 114. *Een plaats die rondom in het water legt.*

PRÆTĔNŬĬS, ĭs. m. en f. ŭĕ, ĭs. n. Plin. H. 8. 50. *Zeer dun, of fijn.* van een draad, *zeer klein, smal, eng, of nauw,* van een brug, weg, enz. sprekende.

PRÆTĔPĔO, ēs, tĕpŭī, tĕpērĕ. Ovid. Am. 2. 3. 6. *Lauw zyn, lauw worden, half warm zyn: verflauwen, koel worden.*

PRÆTĔPESCO, scĭs, escĕrĕ. Ovid. Am. 2. 3. 6. Zie Prætepeo.

PRÆTĔR præp. *Behalven, uitgenomen, buiten, uitgezondert.*

Omnes præter eum. Cic. A. Q. 4. 33. *Alle behalven hy.*

Præter rem loqui. Cic. Her. 4. 1. *Iets buiten pas zeggen, iets zeggen dat niet te pas, of niet ter snee komt, dat niet ter zaak dient.*

Præter. *Over, over heen.*

Præter ripam ire. Liv. 38. 18. *Over den oever loopen, of stroomen.*

Præter. *Boven, meer.*

Præter ætatem stultus es. Plaut. E. 1. 2. 3. *Gy zyt gekker dan uwe jaaren mede brengen.*

Testis est Phalaris, cujus est præter cæteros crudelitas nobilitata. Cic. Off. 2. 7. *Phalaris is hier van getuige, wiens wreedheit boven alle andere dwinglanden heeft uitgemunt.*

Præter. *Buiten, tegen.*

Præter consuetudinem. Cic. D. 2. 28. *Tegen, of buiten myn gewoonte.*

Quod est præter expectationem. Cic. de Or. 2. 70. *Dat buiten verwachtinge, of vermoeden geschied, dat men niet verwacht heeft.*

Præter modum gratus. Cic. Pl. 33. *Uitstekend, ongemeen, of boven maten aangenaam.*

Præter modum crevit lacus. Cic. D. 1. 44. *Het meir is ongemeen opgezwollen, het meir is zeer hoog.*

Præter modum justus Aristides. Cic. T. Q. 5. 36. *Aristides was al te rechtvaerdig.*

Præter spem. Ter. An. 2. 6. 5. *Tegen, of buiten hoop.*

Præter propter. Gell. 12. 10. *Meer of min.*

(Præter. *Voor.*

Præter oculos Lolli hæc omnia ferebant. Cic. V. 3. 25. *Zy droegen alle deeze dingen voor de oogen van Lollius heene.*

Præter pedes Caligulæ transire. Suet. C. 36. 4. *Voor de voeten van Kaligula heene gaan.*

Præter. *Boven dat, daarenboven.*

Habent oculos, præterque e sensibus tactum atque gustatum. Plin. H. 11. 4. *Zy hebben oogen, en daarenboven van de zinnen 't gevoel en de smaak.*

Equo fere, qui homini morbi præterque vesicæ conversio. Plin. H. 8. 42. *'t Paerd is byna de zelve ziekten, als de mensch, onderworpen, en boven die 't draayen van de blaas.*

Præter. Adv. *Behalven, uitgenomen, uitgezondert.*

Præter si aliter nequeas. Varr. R. R. 1. 41. *Behalven als gy anders niet kond.*

Nullas adhuc literas acceperam præter quæ mihi binæ in Trebulano redditæ sunt. Cic. Att. 5. 3. *Ik had noch geen brieven ontfangen behalven de twee, die my op de hofstede Trebulanum behandigt zyn.*

Uvæ citius mitescunt, omnis incommodi patientes præter caloris. Colum. 3. 2. *De druiven worden eerder ryp, alle ongemak, behalven de hitte, verdraagende.*

Alexander epistolas in Græciam scripserat, quibus omnium civitatum exsules, præter cædis damnati, restituebantur. Just. 13. 5. 2. *Alexander had brieven naar Griekenland geschreeven, waar door de ballingen van alle steden herstelt werden, behalven die wegens moordery gevonnist waren.*

PRÆTĔRĂGO, ēgi, āctŭm, ĕrĕ. *Voorby dryven, voorby laaten gaan, niet laaten aangaan.*

Diversoria nota præteragendus equus est. Hor. E. 1. 15. 11. *Men moet het paerd de bekende herbergen laaten voor by gaan.*)

PRÆTĔRDŪCO, ĭs, xi, ctŭm, cĕrĕ. Plaut. M. G. 1. 1. 67. *Leiden, geleiden, omvoeren,* als in een zegepraal.

PRÆTĔRĔĀ. Adv. Cic. de Or. 1. 35. *Daarenboven, boven dien, daar beneffens, daar beneven, behalven dat, noch meer.*

PRÆTĔRĔO, īs, īvi, ĭi, ĭtŭm, īrĕ. *Voorby gaan.*

Præterii imprudens villam. Ter. E. 4. 2. 5. *Ik ben zonder daar op te denken, de hofstede voorby gegaan.*

Æstas præteriit. Virg. G. 2. 322. *De zomer is voorby.*

Tua præteriit ad ducendum ætas. Ter. Ph. 2. 3. 76. *Uwe jaaren om te trouwen zyn verloopen.*

Præterire malum. Ter. Hec. 3. 4. 5. *Een ramp, ongeval, of quaad mydenn, schuuwen, of ontwyken.*

• Præterire aliquid. Ter. Ad. prol. 14. *Iets met stilzwygen voorby gaan.*

Præterire non potui, quin ad te scriberem. Cic. Att. 9. 6. subj. *Ik heb niet konnen nalaaten u te schryven.*

• Hæc res me præteriit. Ter. Hec. 5. 4. 38. *Ik heb daar niet op gedacht, die zaak is my uit het hoofd geschoten, of ontgaan.*

• Non te præterit. Cic. Cæc. 33. F. 1. 8. *Het is u niet onbekent; gy weet het.*

• Animo præterire suos annos. Ovid. P. 2. 2. 73. *Moed boven de jaaren hebben, moedig boven zyn jaaren zyn.*

Suffragiis præteriri. Cic. T. Q. 5. 19. *Geen stemmen genoeg hebben om een ampt te verkrygen.*

Præterire. Cic. in Sall. 1. *Te boven gaan, overtreffen, de loef af steeken, de kroon spannen.*

Ali-

PRÆTEXTŬS, ūs. m. Tac. H. 1. 77. 2. Zie Prætextum.
Hoc prætextu. Suet. T. 28. 2 *Onder deezen schyn, onder dit voorwendzel, onder deezen dekmantel.*
Sub prætextu quæstionis sanguinem petiisti. Petron. 57. *Onder schyn van naar iemant te zoeken, zyt gy gekoomen om my te vermoorden.*
(Prætextus. *Luister, aanzien.*
Agitatum secreto num & Piso proficisceretur majore prætextu. Tac. H. 1. 19. 4. *Men heeft heimelyk overlegt of Piso niet met meerder luister vertrekken zoude.*
Prætextum. *Sieraad, cieraad, sieraadje, versiering*, om dat de purpere boord de tabbaarden, die daar mede geboord waren, versierde. Zie Salm. over Vopisc. Aurel. 46. en Gron. over 't volgende voorbeeld van Seneka.
Illud pulcerrimum Reipublicæ prætextum. Sen. E. 71. *Die zeer schoone versiering*, of *sieraadje van 't Gemeenebeste.*
Plurimorum & maximorum operum prætextu titulum imaginum suarum amplificavit. Val. Max. 4. 4. 1. *Die 't opschrift van zyne beelden door 't sieraad van zeer veele en voortreffelyke daaden heeft vergroot.*)
PRÆTĬMĔO. ēs, ŭi, ērĕ. *Van te vooren vreezen.*
Sibi prætimet. Plaut. Am. prol. 29. *Hy vreest van te vooren voor zich zelven.*
PRÆTĬNCTŬS, ă. ŭm. Ovid. M. 7. 123. *Gesteeken, gedoopt, met, of in vergift.*
PRÆTŎR. ōrĭs. m. Cic. D. 1. 54. *Veldheer, algemeen Veldoverste.* Met deeze naam wierden alle Gezaghebbers te Rome genoemt, die het gebied over een leger hadden.
Prætor. Cic. Clu. 43. *Hoofdschont.* Een Overheitspersoon uit den Raad gekoren, om het recht in Rome te bedienen.
Prætoriani milites. Plin. H. 6. 29. *Stads soldaaten, lyfschutbenden,* die te Rome woonden.
PRÆTŌRĬTĬUS, ă, ŭm. Mart. 8. 331. *Des Veldheers, van den Veldheer, Veldheerlyk, dat tot den Veldheer behoort*, of *hem aangaat.*
PRÆTŌRĬŬM, ĭi. n. Liv. 10. 35. *Des Veldheers tent*, of *hut.*
Prætorium. Suet. A. 24. 5. *Een kostelyk*, of *prachtig landhuis.*
Prætorium. Cod. 8. 12. 4. *'t Rechthuis, de Vierschaar, de plaats daar de Hoofdschont het recht bediende.*
(Prætorium. *'t Beste vertrek van een hofstede, daar de eigenaar zyn verblyf had, als de bouwman met hem 't zelve huis bewoonde.*
Ipsius prætorii situs sit loco aliquatenus erectiore & siccíore, quam cætera. Pallad. R. R. 1. 8. *Dat ei genaars vertrek zy eenigzins hooger en drooger dan de andere.*
Prætorium. *De krygsraad.*
Tribunis edicit, ut, ubi prætorio dimisso signa concinuissent, extemplo educerent castris legiones. Liv 30. 5. *Hy gebied de Bendoversten, dat ze terstond het krygsvolk zouden uit het leger doen trekken, als, na het scheiden van den krygsraad, het teken geblaazen zou zyn.*
Prætorium. *'t Stadhouders huis in een overwonnen landschap.*
Antiochus imperat suis, ut candelabrum in prætorium deferrent Cic. V. 4. 28. *Antiochus gebied zyne dienaaren, dat ze den kandelaar aan 't Stadhouders huis zouden brengen.*)
PRÆTŌRĬUS, ă, ŭm. *Dat tot een Veldheer behoort*, of *hem aangaat, van den Veldheer, Veldheerlyk.*
Prætoria navis. Liv. 21. 50: 26. 39. *Het Admiraals*, of *Zeevoogds schip, 't schip van den Zeeoverste.*
Vir Prætorius. Cic. Att. 16. 7. *Een die Veldoverste*, of *Hoofdschout geweest is.*
(PRÆTŎRQUĔO, ēs, ōrsi. ōrtŭm, ērĕ. *Hard wringen, vast draayen.*
Prætorquete injuriæ prius collum, quam ad vos perveniat. Plaut. R. 3. 2. 12. *Wringt*, of *draait het ongelyk de keel vast toe, eer 't u raakt.*)
PRÆTŎRTŬS, ă, ŭm. Colum. 3. 18. *Zeer krom gedraait, verdraait, zeer krom.*
(PRÆTRĂCTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Te vooren beraadslaan, beraaden*, of *raadplegen.*
Ut ea quoque, quorum penes plebem arbitrium est, apud principes prætractentur. Tac. G. 11. 1. *Zoo dat de zaaken, waar over 't volk te zeggen heeft, te vooren van de Vorsten beraadslaagt worden.*)
PRÆTRĔPĬDĀNS, mens. Cato 46. 7. *Een gemoed dat van te vooren vreest*, of *beducht is.*
PRÆTRĔPĬDŬS, ă, ŭm. Suet. T. 63. 1. *Die te vooren vreest, bedeest*, of *beducht is.*
PRÆTRUNCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. M. G. 2. 3. 47. *Afsnyden, afhouwen, afkappen.*
(PRÆTŬMĬDŬS, ă, um. Claud. Stil. Conf. sec. 81. *Zeer opgeblazen, trots, hoogmoedig.*)
PRÆTŪRĂ. æ. f. Cic. Fl. 3. *'t Schoutampt, 't Schoutschap*, of *Veldheerschap.*
PRÆVĂLĔO, ēs, ŭi, ērĕ. *Beter zyn, meerder zyn, overtreffen, te boven gaan, meer waerdig zyn, de overhand hebben, de loef afsteeken.*
Vulturum prævalent nigri. Plin. H. 10. 6. *De zwarte giervogels zyn de beste*, of *overtreffen de andere.*
Prævalere arcu. Stat. Ach. 2. 122. *Beter met den boog konnen schieten.*
Auctoritas Servii prævaluit. Scæv. Dig. 21. 2. 67. § 3. *'t Gezag van Servius heeft de overhand gehad, is over geslagen, is gevolgt*
PRÆVĂLĔSCŌ. ĕris, prævălēscĕrĕ. *In zyn kracht zyn, zeer sterk zyn, zyn volkomen sterkte hebben.*
Antequam prævalescat arbor. Colum. 5. 10. *Eer dat de boom te groot*, of *te dik word.*
PRÆVĂLĬDE Adv. Plin. H 17. 14. *Krachtiglyk, met groote kracht*, of *sterkte, geweldiglyk.*
PRÆVĂLĬDŬS, ă, ŭm. *Zeer sterk, krachtig*, of *magtig, heel kloek, van groot vermogen.* (De superl. Prævalidissimus staat by Salvian. Gub. 228.)
Tellus prævalida. Virg. G. 2. 253. *Een land dat veel en dikwils draagt.*
Prævalidus juvenis. Liv 7. 5. *Een zeer sterk jongeling.*
Vitia prævalida. Tac. An. 3. 53. 2. *Ingewortelde ondeugden.*
Prævalidus. Liv. 40. 47. *Magtig, ryk, vermogend*, van een stad, of gebied spreekende.
Prævalidus. Tac. An. 16. 9. 3. *Meerder te achten, van meerder waerde, voortreffelyker, meer waerdig.*
PRÆVĀRĬCĀTĬO, ōnis. f. Cic. Part. 36. *Verraading van zyn meesters rechtzaake.*
PRÆVĀRĬCĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. Part. 36. *Een verrader, een die een zaak verraadt, die hy aangenomen had te verdedigen.*
(Prævaricator. *Een bederver.*
Templum a Catilinæ prævaricatore quondam armis tenetur. Cic. Pis. 10. *De Tempel word van hen, die eertyds bedervers van Katilina geweest zyn, met de wapenen bezet gehouden.*)
PRÆVĀRĬCŎR. ārĭs. ātŭs sŭm, ārī. Cic. Ar. 20. *Een zaak verraaden die men aangenomen had te verdedigen*; als de klagte zoo gedaan word, dat de beklaagde, daar men zich van heeft laaten omkoopen, niet gevonnist, maar vry gesproken word.
(Prævaricor. *De beenen wyd van malkanderen zetten, niet recht uit gaan.*
Arator, nisi incurvus, prævaricatur. Plin. H. 18. 19. *Een akkerman, indien hy zich naar den ploeg niet bukt, raakt buiten de voore.*)
PRÆVĔCTŬS, ă, ŭm equo. Liv. 24. 44. *Te paard voorby gereden.*
Prævectus. Tac. H. 5. 23. 5. *Uit*

Uit iemants gezicht gegaan, of *gebragt*

(PRÆVĔHO, ĭs, vexi, vĕctūm, vĕhĕrĕ. Tac. H. 14. 7. 9. *Voor uitvoeren*, of *brengen*.

PRÆVĔHI. Tac. An. 2. 6. 6. *Langs*, of *voorby loopen*.)

PRÆVĔLO, ās. āvi, ātūm, ārĕ. Claud. Hon. Conf. 6. 647. *Te vooren bedekken*, of *verbergen*.

PRÆVĔLŌX, cis omn. gen. Plin H. 11. 31. *Zeer snel, ras, vlug, gezwind*.

PRÆVĔNIO, ĭs, vēni, prævĕntūm, īrĕ. *Te vooren koomen*, *eerder koomen*: ook *voorkoomen*, of *beletten*.

Nuntius prævenerat. Liv. 24. 21. *De bode was te vooren*, of *eerder gekoomen*.

Prævenire desiderium alicujus. Liv. 8. 16. *Iemants wensch*, of *genegenheit voorkoomen*.

PRÆVENTŪS, ă, ūm. *Voor ingenoomen*, *voorgekoomen*.

Præventam gratiam intelligit. Tac. H. 1. 5. 2. *Hy verstaat dat deeze gunst te vooren aan een ander is bewezen*.

(PRÆVĔRBIŬM, ĭi. n. Varr. L. L. 5. 5. *Een voorzetzel*, *iets dat in de t'zamenstellinge der woorden vooraan staat*.

PRÆVĔRNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin H. 18. 26. *Te vroeg koomen*; dit word van de Lente gezegt.

PRÆVĔRRO, ĭs, ĕris, ĕrĕ. *Te vooren veegen*, of *schoon maaken*.

Juvenes & puellæ præverrunt latas vias. Ovid. Am. 3. 13. 20. *De knechtjes en meisjes maaken de breede wegen te vooren schoon*, of *veegen de breede wegen te vooren*.)

PRÆVĔRTO, ĭs. prævĕrti, prævĕrsūm, prævĕrtĕrĕ. *Sneller gaan*, *voorgaan*, *voor uit gaan*.

Cursu prævertere ventos. Virg. Æ. 7. 807. *Sneller dan de wind loopen*.

Hoc primum præverti volo. Plaut. Capt. 2. 3. 100. *Dit moet voor alles gaan*, of *gedaan worden*.

Prævertit luctum metus. Ovid: Liv. 397. *De vreeze gaat voor de droefheit*.

Nefas prævertere morte. Sen. H. 1. 254. *Een schelmstuk door de dood voorkoomen*, of *beletten*.

Illuc prævertamur. Hor. S. 1. 3. 38. *Laat ons eerst van deeze zaak spreeken*, of *handelen*.

PRÆVĔRTŎR, ĕris, vĕrsūs sūm, prævĕrti. Virg. Æ. 1. 321. Zie Præverto.

PRÆVĔTO, ās, prævĕtŭi, prævĕtitūm, prævĕtārĕ. Sil. 133. 155. *Van te vooren*, of *vooraf verbieden*.

PRÆVĬDĔO, ēs, vidi, visūm, vidērĕ. Virg. Æ. 5. 445. *Voorzien*, *van te vooren zien*.

Herus est: neque prævideram. Ter. An. 1. 2. 12. *'t Is myn meester, ik had hem noch niet gezien*.

Prævidere. Cic. D. 1. 30. *Iets voorzien*, of *voorweeten*.

(Prævidere. *Zich wachten, zich hoeden*.

Magno se fore periculo, nisi quid prævidisset. Nep. 23. 9. 2. *Dat hy groot gevaar zou geloopen hebben, ten ware hy zich eenigzins gewacht had*.)

PRÆVĪSŪS, ă, ūm. Ovid. F. 1. 317. *Te vooren gezien*.

Prævisus. Cic. V. 4. 42. *Voorzien*, *voorgezien*.

PRÆVINCĬO, ĭs, vinxi, vinctūm, vincīrĕ. Gell. 19. 2. *Van te vooren binden*, of *vast maaken*.

(PRÆVINCTŪS, ă, ūm. Gell. 15. 9. *Te vooren gebonden*.)

PRÆVĬTIO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ovid. M. 14. 55. *Van te vooren schenden*, *bederven*, *vergiftigen*, van een stroom spreekende, daar Circe te vooren vergift had ingeworpen.

PRÆVĬUS, ă, ūm. Cic. *by* Non. 1. 336. *Die voorgaat*, *voor uitgaat*, of *den weg wyst*.

PRÆVŎLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. N. D. 2. 49. *Voor vliegen*, *vooruit vliegen*.

Grues in tergo prævolantium colla & capita reponunt. Cic. N. D. 2. 49. *De kraanen leggen hunne halzen en hoofden op den rugge van die voor uit vliegen*.

PRÆŪSTŪS, ă, ūm. Virg. Æ. 7. 254. *Voor afgebrandt*, *aan 't eind gebrandt*.

Præustus. *Geheel verbrandt*, *door 't vuur verteert*.

Membra nive præusta. Plin. H. 3. 20. *Leden door de sneeuw geheel verbrandt*.

PRĀGMĂTĬCŪS, i. m Quintil. I. O. 3 6. Juv. 7. 123. Πραγματικός. *In de rechten ervaaren*. Dus wierden genoemt die de jonge Voorspraaken in de Pleitkonst onderwezen. Cicero de Orat. 1. 45. gebruikt dit woord, maar schryft het in 't Grieks.

PRĀGĂ, æ. f. *Praag*, een stad in Bohemen.

PRĀNDĔO, ēs, di, sūm, ērĕ. Cic. Clu. 60. *'t Middagmaal houden*, *'s middags eeten*.

PRĀNDIŬM, ii. n. *'t Middagmaal*, *'t noenmaal*, Dit laatste is Vlaemsch

Vocare aliquos ad prandium. Cic. Mur. 34. *Eenige vrienden ter middagmaaltyd nodigen*.

(PRĀNSITO, ās, ārĕ. Plaut. As. 1. 1. 18. Vitruv. 8. 3. *Dikwels eeten*, of *'t middagmaal houden*.)

PRĀNSŎR, ōris. m. Plaut. Men. 2. 2. 2. *Die het middagmaal met iemant houd*.

PRĀNSŌRĬŪS, ă, ūm. *Dat tot het middagmaal behoort*, of *dat men in 't middagmaal gebruikt*.

Pransorium candelabrum. Quintil. I. O. 6. 3. *Een kandelaar tot het middagmaal gebruikelyk*.

PRĀNSŪS, ă, ūm. *Die middagmaal gehouden heeft*, *die 's middags gegeeten heeft*.

(Pransus non avide. Hor. S. 1. 10. 127. *Ik heb te middag niet hartig*, of *niet sterk gegeeten*.

Pransus paratus. Varr. Flex. *by* Non. 6. 59. *Tot alle voorvallen gereed*. Dit is een opschrift van Varroos schimpschriften. De verbloeming is ontleent van de soldaaten, die maaltyd gehouden hebbende, en vaerdig zynde, aan den stryd gebragt wierden.

Exercitum suum pransum paratum foras eduxit. Cato Or. 5. *Hy heeft zyn leger, 't maal genomen hebbende en nu vaerdig zynde, naar buiten gebragt*.)

Homo pransus, potus. Cic. Mil. 21. *Een ongebonden mensch*, *een die geen acht op zyn zaaken geeft*, *maar alleen van eeten en drinken zyn werk maakt*, en dus onbequaam is tot ernstige zaaken. Zie Popm. Conj. over de Fragm. Hist. p. 209.

PRĂSĬNUS, ă, ūm. Mart. 3 82. 11.

Prasinus color. Plin. H. 37. 10. *Groen*, *loofgroen*.

(PRĂSĬNĀTŪS, ă, ūm. Ostiarius prasinatus. Petron. 29. *Een Deurwaarder die een groene rok aan heeft*.)

PRĂSŎĪDĒS, ĭs. f. Plin. H. 37. 8. Πρασοειδής. *Een soort van een Topaassteen*.

PRĂSĬŪS, ĭi. m. Plin. H. 37. 8. Πράσιος. *Een kostelyk groen gesteente*.

PRĀTĔNSĬS, ĭs. m. *en* f. sĕ, ĭs. n. Hor. S. 2 4. 20. *Van 't veld*, *van een beemd*, of *weide*, *dat op 't veld wast*.

PRĀTŬLŬM, i. n. Cic. Att. 12. 6. *Een kleine beemd*, *een veldje*, *een kleine weide*.

PRĀTŬM, i. n. Cic. S. 16. *Een veld*, *beemd*, *weide*.

PRĀVĒ. Adv. Cic. Fin. 2. 8. *Tegens de wetten*, of *regelen*, *niet wel*, *qualyk*. De superl. Pravissime staat by Lact. 2. 1.

PRĀVĬTĀS, ātis. f. Pravitas membrorum. Cic. T. Q. 4. 13. *Een gebrekkelyke gesteldheit der leden*.

Pravitas. *Quaadheit*, *quaadaardigheit*, *boosheit*, *boosaardigheit*.

Pravitas animi. Cic. Par. 3. *Verdorventheit der ziele*.

PRĀVŪS, ă, ūm. Cic. Fin. 5. 17. *Lelyk*, *mismaakt*, van het aanzicht, of lichaam spreekende. (De compar. Pra-

Pravior staat by Cic. T. Q. 3. 33. en de superl. Pravissimus by Cic. Fin. 1. 13.)

Pravus. Ter. Ad. 5. 8. 22. *Quaad, quaadaardig, boos, boosaardig, gebrekkelyk, bedorven.*

(Pravus. *Halsstarrig, onverzettelyk, styfzinnig, styfkoppig.*

Cn. Piso fuit memoria nostra vir pravus. Sen. de Ir. 1. 16. *Cn. Piso is in onze tyden een halsstarrig man geweest*, of *een man die niet te verzetten was.*

Pravus. *Lui, traag.*

Vinius pravus aut industrius. Tac. H. 1. 48. 7. *Vinius is dan traag, dan naerstig geweest.*)

PRE.

PRĔCĀRIŌ. Adv. Cic. Cæc. 32. *Door bede, ter bede, by vergunninge, ter leen.*

Quasi precario regnare. Aur. Vict. V. I. 7. 5. *Als ter bede*, of *by vergunninge heerschen*, of *gebieden.*

PRĔCĀRĬŬS, ă, ŭm. Cic. Br. 16. *Door bede verkregen, by vergunninge erlangt.*

Forma precaria. Ovid. M. 9. 76. *Een ontleende gedaante*, van Achelous spreekende, die tegens Herkules onder de gedaante van een slang vocht.

PRĔCĀTĬO, ōnĭs. f. Liv. 9. 5. *Biddinge, bede, gebed.*

PRĔCĀTŎR, ōrĭs. m. Ter. H. 5. 2. 23. *Een voorbidder, voorspraak, een die voor een ander bid.*

PRĔCĪ. Dit is een dativus singularis, men zou konnen zeggen dat het komt van den nominativus Prece, *of* Precis, doch men vind noch het een noch het ander. Men vind Precem *of* Prece, als ook by Cicero de Casus in plur. num.

Preces & vota Cic. Pl. 41. *Gebeden en geloften.*

Petere precibus ut aliquid fiat. Cic. Syll. 19. *Door bede verzoeken dat iets geschiede.*

PRECIÆ uvæ. Virg. G. 2. 95. *Vroege druiven, vroeg rype druiven.*

PRĔCŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. *Bidden, verzoeken, smeeken, begeeren.*

Precari aliqua. Cic. Pis. 20. *Iets bidden, verzoeken*, of *begeeren.* Veniam. Cic. C. R. 2. *Vergiffenis verzoeken.*

Precari ab aliquo. Cic. Mur. 1. N. D. 3. 34. *Van iemant iets verzoeken.*

Bene alicui precari. Quintil. Præf. Tryph. *Iemant veel goeds wenschen, iemant geluk wenschen.*

(Precari ad aliquem. Liv. 38. 43. *Iemant bidden*, of *verzoeken.*

Precari. *Vloeken, vervloeken, iets quaads wenschen.*

Pergin' precari pessumo? Plaut. As. 2. 4. 71. *Gaat gy voort een zeer ondeugend mensch te vloeken?*

Tu me mihi dira precari cogis. Tib. 2. 5. 115. *Gy dwingt my zelven te vloeken*, of *my zelven wat quaads te wenschen.*)

PRĔHENDO, ĭs, dī, sŭm, dĕrĕ. *Grypen, vangen, neemen, vatten.*

Manu prehendere aliquem. Cic. de Or. 1. 56. *Iemant by de hand vatten.*

Prehendere aliquem solum. Ter. Ph. 4. 3. 15. *Iemant alleen neemen, aan een zyde*, of *ter zyde trekken.*

Prehendere oras Italiæ. Virg. Æ. 6. 61. *In Italien aankoomen.*

Ille est prehendendus & adhortandus mihi Ter. H. 3. 1. 89. *Ik moet hem alleen neemen, en aanmoedigen.*

Stylum prehendere. *Een schryfpriem aanvatten*, of *opneemen.* Cum stylum prehenderat. Cic. Cl. 24. *Na dat hy de schryfpriem in de hand genoomen had.*

(Prehendere met een genitivus.

Quem mendacii prehendit. Plaut. B. 4. 4. 45. *Dien hy op leugens betrapt heeft.*

Servos furti manifesti prensos verberibus affici voluerunt. Gell. 11. 18. *Zy hebben gewilt dat de slaaven, op openbaare dievery betrapt, gegeesselt zouden worden.*)

PRĔHĒNSĬO, ōnĭs. f. Cæs. B. C. 2. 9. 6. *Opvyzeling, opligting*, of *optilling van iets.*

PRĔHĒNSO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. Att. 1. 1. 1. *Beedelen, gunst verzoeken, amptbeedelen, kruipen om eenig ampt te verkrygen.* Men gebruikt ook Prensare.

Prensare. Virg. Æ. 2. 444. *Neemen, grypen, vatten.*

Prensare genua circumstantium. Tac. H. 2. 66. 1. *De knien van de omstanders vatten.*

PRĔHĒNSŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 12. 223. *Gevat, gegrepen.*

PRĒLŬM, ī. n. Colum. 12. 50. Vitruv. 6. 9. *Een wynpars.*

Prelum. Plin. H. 13. 12. *Een drukpars*, of *drukkers pars.*

(Prelum. *Een kleerpars.*

Sic tua suppositis pellucent prela lacernis. Mart. 2. 46. 3. *Zulk een glans is 'er op uwe kleederen, die in de pars gestaan hebben.*)

PRĔMO, ĭs, prĕssī, prĕssŭm, prĕmĕrĕ. Virg. Æ. 10. 495. *Drukken; douwen, prangen, parssen, treeden.*

Premere. Quintil. I. O. 7. 2. *Hard dringen, vast zetten*, in 't zimwisten.

Premere aliquod argumentum. Cic. T. Q. 1. 36. *Een bewysreden aandringen.*

Vestigia premere. Virg. Æ. 6. 197. *Stil staan, blyven staan.*

Vestigia alicujus premere. Tac. An. 2. 14. 6. *Iemant kort op de hielen zitten*, of *volgen.*

Premere. *Wangunstig*, of *afgunstig, tegen*, of *nadeelig zyn*, van de Goden spreekende.

Numina nulla premunt. Virg. Æ. 10. 375. *Geen Godheden zyn ons tegen, wy hebben geen God die tegen ons is.*

Premere aliquid. Plin. E. 3. 9. 34. *Zich ergens op leggen, ergens op blyven staan, iets wydlopiger verhandelen.*

Premere. Virg. Æ. 1. 471. *Kort op de hielen volgen; dicht op de hakken zitten.*

Premere habenas. Virg. Æ. 1. 67. *Den toom strak houden.*

Premere vulgi sermones. Tac. An. 3. 6. 1. *De praat*, of *'t gemor van 't volk stillen.*

Premere. Hor. O. 3. 4. 18. *Bedekken, achterhouden, niet laaten blyken, verbergen, verborgen*, of *verholen houden.*

Dolorem premere. Virg. Æ. 1. 213. Stat. Th. 9. 546. *Zyn droefheit bedekken*, of *ontveinzen.*

Ære alieno premi. Cic. Att. 7. 3. *In schulden steeken, veel schulden hebben, tot de ooren toe in schulden steeken: Duitschen en Waalen schuldig zyn.* Dit laatste is boertachtig.

Re frumentaria premi. Cæs. B. G. 5. 28. 6. *Een groot gebrek van koorn hebben.*

Premere caseum. Virg. E. 1. 35. *Kaas wringen, kaas maaken.*

Premere opuscula alicujus. Hor. A. P. 388. *Inhouden, niet in 't licht geeven, niet laaten uitgaan.*

Ea parte Solis cursu premitur tellus. Vitruv. 6. 1. *De aarde is in dat gewest zeer dicht by de Zon.*

Invidia & odio premi. Cic. de Or. 1. 53. *Door haat en nyt verdrukt zyn.*

Regiones quæ premuntur a calore. Vitruv. 6. 1. *Landstreeken daar het zeer heet*, of *brandend heet is.*

Propositum premere. Ovid. M. 2. 104. *Zyn voornemen, toeleg*, of *aanslag vervolgen*, of *voortzetten.*

Premere littus. Hor. O. 2. 10. 3. *Langs den oever vaaren, langs strant zeilen.*

(Premere aliquem. *Iemant op eene dertele en geile wyze aanstooten*, of *aanraaken.*

Noli premere uxorem meam. Suet. C. 25. 3. *Raak myn vrouw op geen dertele wyze aan.*

Ne ulli pede pedem homini premat. Plaut. Af 4. 1. 30. *Op dat zy met haaren voet geen mans voet dartelijk aanstoote.*

Premere worden ook gezegt onder de vogelen de mannetjes, als ze de wyfjes treeden.

Galli premunt feminas. Mart. 3. 58. 17. *De haanen treeden de hennen.*

Premere worden de jagers gezegt, als zy het wild nazetten.

Vidistis sororem spumantis apri cursum clamore prementem? Virg. Æn. 1. 328. *Hebt gy myne zuster gezien, een schuimend wild zwyn in zynen loop al schreeuwende nazetten?*

Ingentem clamore premes ad retia cervum. Virg. G. 3. 413. *Gy zult al schreeuwende een groot hert met de honden nazetten, en in de netten jaagen.*

Premere. *Snoeijen, afkappen.*

Falce premes umbras. Virg. G. 1. 157. *Gy zult de overschaduwende takken met een snoeimes afkappen.*

Premant falce quibus fortuna dedit vitem. Hor. O. 1. 31. 9. *Laaten zy, die de fortuin, of 't geluk wyngaarden gegeeven heeft, de zelve met een scherp mes snyden, of snoeyen.*

Premere. *Onderhouden.*

Ciceronis umbra nisi illum pressisset. Sen. N. Q. 2. 56. *Ten ware de schaduwe van Ciceroos naam hem onderhouden had.*)

PRĔNDO. Zie Prehendo.

PRENSĀTIO, ōnis. f. Cic. Att. 1. 1. *Knapery, amptbeedeling.*

PRĔNSO. Zie Prehenso.

(PRĔSSĀTUS, ā, um. Part. præt. voor 't Præsens.

Quin tradis huc crumenam pressatum herum. Plaut. Af. 3. 3. 71. *Geef doch hier de beurs, op dat uw meester die draage.*)

PRĔSSĒ. Adv. Cic. Off. 1. 37. *Kortelyk, op eene korte wyze, kort en bondig, beknoptelyk.* (De compar. Pressius staat by Cic. Fin 4. 10.)

PRĔSSO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Virg. E. 3. 99. Prop. 3. 15. 18. *Drukken, douwen, parssen, dringen.*

PRĔSSŌRIUS, ā, ūm. *Dat tot het parssen, of drukken dient.*

Pressorium vas. Colum. 12. 18. *Parsvat, parskuip.*

(PRĔSSŌRIUM, ii. n. *Een kleerpars.*

Solitis pressoriis vestes nitentes luce arbitra explorare. Ammian. 28. 4. *By daag de glans der kleederen bezien, die in de gewoonlijke kleerparssen geparst worden.*)

PRĔSSŪRĂ, æ. f. Colum. 12. 50. *Parssing, drukking,* als van de lucht.

PRĔSSUS, ā. ūm. Virg. E. 1. 82. Colum. 7. 8. *Gedrukt, geparst,* met de hand. De compar. Pressior staat by Plin. E. 6. 12.

Pressus Orator. Cic. Cl. 55. *Een beknopt, of bondig Redenaar.*

Pressi gressu incedere. Liv. 28. 14. *Een vaste tred gaan, styf op zyn hooten gaan.*

Dolor sub corde pressus. Stat. Th. 9. 814. *Een opgekropte, of ontveinsde droefheit.*

Vina Torquato Consule pressa. Hor. Ep. 13. 9. *Wyn onder 't Burgermeesterschap van Torquatus geparst.*

PRĔSSUS, ūs. m. Cic. T. Q. 2. 23. *Parssing, drukking, douwing.*

PRĔSTĔR, ĕris. m. Plin. H. 20. 20. *Zekere slang,* wiens beet eenen doodlyken dorst verwekt.

Prester. Plin. H. 2. 48. *Zekere dwarlwind,* die alles aansteekt.

PRĔTIOSĒ. Adv. Cic. I. R. 2. 40. *Kostelyk, rykelyk, prachtiglyk, op eene kostelyke, of prachtige wyze.* (De compar. Pretiosius staat by Paullin. E. 11.

PRĔTIŌSĬTĀS, ātis. Attej. Capit. by Macrob. S. 7. 13. *De waardy, of kostelykheit.*)

PRĔTIŌSUS, ā, ūm. Cic. A. 2. 27. *Kostelyk, van groote waerde, dierbaar, zeer goed, heel waerdig, heerlyk, uitnemend, prachtig.* De compar. Pretiosior staat by Colum. 8. 5. en de superl. Pretiosissimus by Cic. Fin. 2. 28.

Pretiosissima rerum in munimenta urbis deponere. Front. St. 1. 11. 5. *Zyne dierbaarste dingen in eene versterkte stad in verzekeringe brengen.*

Pretiosus vinitor. Colum. 3. 3. *Een uitsteekend wyngaardenier.*

PRĔTIUM, ii. n. Cic. V. 3. 98. Q. R. 12. *De prys, of waerde van iets.*

Pretium facere alicui rei. Plin. H. 9. 35. *Iets op prys stellen, schatten, waardeeren, of op geld zetten.*

Pretium. Ter. An. 1. 1. 12. *Loon, vergelding, belooning.*

Pretium. *Pyn, of moeite waerdig.*

Germanico pretium fuit convertere agmen. Tac. An. 1. 57. 5. *Het was Germanicus de moeite waerd, dat hy 't leger deed omtrekken.*

Pretium. *Straffe.*

Pretium ob stultitiam fero. Ter. An. 3. 5. 4. *Ik ben om myn dwaasheit gestraft.*

Pretio. Liv. 23. 28: 21. 26. *Door, met, om, of voor geld, of belooning.*

Homo maximi pretii. Ter. Ad. 5. 6. 4. *Een overdierbaar, of kostelyk man, een man van zeer groote waerde, van uitnemende verdiensten.*

Videtur homo quantivis pretii. Ter. An. 5. 2. 15. *Hy schynt een man van aanzien te zyn.*

(Pretio suo quid vendere. Plaut. P. 4. 4. 30. *Iets naar waerdy verkoopen.*

Pretiosus emptor. Hor. O. 3. 4. 52. *Iemant die iets duur inkoopt.*)

PRI.

PRĬDEM. Adv Cic. V 1. 48. *Lang geleden, van ouds, over langen tyd.*

Non ita pridem. Cic. Cl. 10. *'t Is niet lang geleden.*

PRĬDIĀNUS, ā, ūm. *Van daags te vooren, van den voorigen dag, 's daags te vooren gedaan, geschied, of voorgevallen.*

Pridiana obsonia. Suet. T. 34. 3. *Mondkost 's daags te vooren bereids, of bezorgt.*

PRĬDIE. Adv. *'s Daags te vooren, een dag van te vooren.*

Usque ad pridie Calendas Majas. Cic. Att. 3. 17. *Tot op den dartigsten April, 's daags voor Mei, of voor Bloeimaand.*

Pridie ejus diei. Cic. Att. 1. 4. *'s Daags, voor dien dag.*

Pridie quam excessit e vita. Cic. Am. 3. *'s Daags te vooren eer hy gestorven is.*

(Pridie, met een accusativus. In welke spreekwyze de Præpositio ante zal moeten verstaan worden.

Per noctem equum pridie constitutam diem ad eundem locum ducit. Justin. 1. 10. 7. *Hy brengt zyn paerd 's daags te vooren by nacht op de zelve plaats.*

Pridie Idus Martias avem regaliolum volucres dilcerpserunt. Suet. J. 81. 6. *De vogels hebben 't Koningkje 's daags voor de Idus, of op den veertienden van Maart verscheurt.*)

PRĪMÆVUS, ā, ūm. Virg. Æ. 9. 545. *Ouder, van meerder ouderdom, van hooger jaaren.*

(Primævus *Een jongeling, die de manlyke jaaren noch niet bereikt heeft.* Dus betekent Primum ævum. *De jongkheit* by Val. Flacc. 5. 357: 7. 338. Zie Barth. over Claud. p. 194. over Rutil 172.

Nestoris hastæ immoritur primævus Helix. Val. Flacc. 6. 570. *De jongeling Helix sterft doorschoten met Nestors schicht.*

Primævo corpore Clausus advenit. Virg. Æ. 10. 345. *De jongeling Klausus, of Klausus noch jong zynde is gekoomen.*

Vix primævus eras. Claud. Stil. 1. 51. *Gy waart noch nauwlyks een jongeling.*)

PRĪMĀNI, ōrūm. m. plur. Tac. H. 2. 43. 2. *Zoldaaten van de eerste Keurbende.*

PRIMĀRIŬS, ă, ŭm. Cic. S. 17. *Van de voornaamste, aanzienlykste, doorluchtigste, of uitsteekendste*, van een ſtad, enz. ſpreekende.

Primario loco eſſe Cic. V. 3. 16. *De eerste plaats, of voorrang hebben, de voornaamste zyn, d'eerste plaats bekleeden, van den eersten rang zyn.*

PRĪMĀTŬS, ūs. m. *De Opperhoofdigheit, de eerste plaats, voorrang, of hoogste waardigheit, de voornaamste rang, of grootste staat, of staat.*

Primatum dare alicui. Varr. R. R. 1. 7. *Iemant den voorrang geeven, iemant de eerste plaats inruimen.*

PRĪMĬGĔNIŬS, ă, um. Cic. L. L. 2. 11. *Eerst geboorene, die het eerste van zyn soort is.*

Primigenia ſemina. Varr. R. R. 1. 40. *De eerste zaaden die de natuur heeft voortgebragt*, als Cicero zegt.

Primigenia verba. Varr. L. L. 5. 5. *Grondwoorden, of wortelwoorden, waar van de andere zyn afgekoomen.*

PRĪMĬGĔNŬS, ă, um. *Dat eerst iets heeft geteelt, of voortgebragt.*

Dies primigenus. Lucret. 2. 1105. *De dag waar op de dingen 't eerst wierden voortgebragt.*

PRĪMĬPĂRĂ, æ. f. Plin. H. 8. 47. *Die voor de eerste reis gebaart heeft.*

PRĪMĬPĪLĀRIS, is. m. Quintil. I. O. 6. 3. *Die Hoofdman van de eerste bende is geweest.*

PRĪMĬPĪLŬS, i. m. Liv. 7. 41. *Een hopman van de eerste kryg sbende.*

Primum pilum ducere. Cæſ. B. G. 5. 35. 6. *Aan 't hoofd van den eersten honderdhoop staan, den eersten honderdhoop gebieden.*

‡ PRĪMĬTĔR. Adv. Pomp. by Non. 2. 661. *Eerstelyk, aanstonds, in 't begin, ten eersten, straks.*

PRĪMĬTIÆ. arum. plur. f. Plin. H. 4. 12. *Eerstelingen.*

Frugum primitiæ Ovid. M. 8. 274. *Eerstelingen der vruchten.*

PRĪMĬTIŬS, ă, ŭm. *Het eerste, het voornaamste*, waar in 't ook zy.

Rapere primitium torrem. Ovid. M. 12. 272. *Het grootste brandhoud grypen.*

PRĪMĬTĪVŬS, ă, ŭm. Colum. 9. 12. *Van de eerste, dat van de eerste is, oorspronglelyk.*

Arbor primitivis annis fertilis. Colum. Arb. 23. *Een boom in de eerste jaaren vruchtbaar.*

PRĪMĬTŬS. Adv. Suet. Cl. 7. 1. Zie Primiter.

PRĪMŌ. Adv. Cic. Cl. 12. *Eerstelyk, in de eerste plaatze, voor eerst.*

PRĪMŌGĔNĬTŬS, ă, um. Plin. H. 11. 40. Pallad. 1. 39. *Eerst geboren, die 't eerst geboren is.*

PRĪMŌRDIŬM, ii. n. Cic. L. L. 2. 3. *'t Beginzel, de oorsprong, 't begin, de aanvang.*

Primordia belli. Stat. Ach. 2. 332. Curt. 9. 6. 17. *De beginsselen van den oorlog.*

PRĪMŌRIS. Een Genitivus, waar van de nominativus niet word gevonden. By Cato R. R. 52. vind men de accuſativus ſingularis Primorem en by Tacitus H. 3. 21. 4. de ablativus ſingularis Primori. Men vind in pluriali. Primores en Primoribus. *Het eerste, 't buitenste, dat 't eerst in 't oog loopt, of straks gezien word.*

Naſi primoris acumen. Lucret. 6. 1191. *Het uiterste, of de spits van de neus.*

• Primoribus labris guſtare aliquid. Cic. Cœl. 12. *Met het buitenste van de lippen iets proeven*: dat is, *de schors van een zaak, en niet de kern verstaan.*

Quæ in Philoſophia abdita ſunt, ne primoribus quidem labris attigiſſe. Cic. de Or. 1. 19. *De geheimen der Wysbegeerte met het uiterste der lippen zelfs niet geproeft hebben; de minste kennis zelfs van de Wysbegeerte niet hebben.*

Primores imbres. Varr. R. R. 2. 2. *De eerste regens.*

Primores. Virg. Æ. 9. 309. *De voornaamste, aanzienlykste, of voortreflykste*, van een ſtad, enz. ſpreekende.

PRĪMŬLŬM, Adv. Ter. Ad. 3. 1. 2. *Van 't begin af aan, aanstonds, of straks in 't begin.*

PRĪMŬLŬS, ă, ŭm. Primulo diluculo abiiſti ad legiones. Plaut. Am. 2. 2. 105. *Gy zyt heel vroeg in den morgenstond, of met het krieken van den dag naar 't leger vertrokken.*

PRĪMŬM. Adv. Cic. N. D. 2. 49. *Eerstelyk, ten eersten, in 't begin.*

PRĪMŬS, ă, ŭm. *Eerste, de eerste, de voornaamste.*

Municipii ſui facile primus. Cic. S. R. 6. *Die zonder tegenspreeken de voornaamste van zyne stad is.*

Prima adoleſcentia. Cic. F. 1. 9. Suet. O. 2. 2. *De eerste jongkheit, of tedere jeugt.*

Aſpectu primo. Virg. Æ. 1. 617. *Met, of op het eerste gezicht, in den eersten opslag.*

Prima fronte. Celſ. Dig. 22. 3. 12. *Aanstonds, terstond, datelyk, ten eersten, van stonden aan.*

Primum agmen. Cæſ. B. G. 1. 15. 5. *De voorhoede, of spits van 't leger.*

Primis labris aliquid guſtare. Cic. N. D. 1. 8. *Met de uiterste lippen iets proeven, of oneigentlyk niet dan een kleine kennisse van iets hebben.*

Primo mane. Colum. 12. 1. *'s Morgens vroeg, vroeg in den morgenstond, zeer vroeg.*

Vix prima inceperat æſtas. Virg. Æ. 3. 8. *De zomer had nauwelyks begonnen; in 't begin van den zomer, vroeg in den zomer.*

Homo in primis improbiſſimus. Cic. V. 3. 37. *Een van de boosste, of ondeugenste menschen.*

Primas tenere. Cic. Cl. 95. *De eerste, voornaamste, of aanzienlykste zyn.* Men verſtaat 'er Partes onder.

Deferre alicui primas. Cic. N. D. 1. 6. *Iemant de voortocht geeven, iemant boven aan stellen.*

Primos ſe omnium rerum volunt. Ter. E. 2. 2. 17. *Zy willen in alles den baas speelen.*

A primo. Ter. Ph. 4. 3. 37. *Aanstonds, van het begin af.*

A primo, deinde, poſt. Cic. Or. 8. *In 't begin, vervolgens, daar na.*

PRĪNCĔPS, cipis. m. Cic. A. 8. 10. *Een Vorst, een Prins.* Als de Oppergebieder in het Gemeenebeſt van Rome was, en als nu de Koningen en andere Oppermagtigen zyn.

Princeps. *De eerste, de voorste.*

Princeps prælium inibat. Liv. 21. 4. *Hy ging 't eerste in den stryd, of aan 't gevecht.*

Herodotus qui princeps hoc genus ornavit. Cic. de Or. 2. 13. *Herodoot die 't eerste over deeze stoffe heeft geschreven.*

Princeps. *De Prins, de voornaamste, de voortreffelykste, of uitsteekendste.*

Philoſophorum princeps Socrates. Cic. N. D. 2. 66. *Sokrates, de Prins, de voornaamste, of uitstekenste van de Wyzen.*

Princeps. *Een stichter, vinder, maker, instelder, geever.*

Princeps legis. Cic. Rull. 2. 9. *D'instelder van een wet, of keure.*

Princeps ſermonis ordiendi fuit Craſſus. Cic. de Or. 1. 21. *Krassus is de eerste geweest die deeze wyze van spreeken gebruikt heeft.*

In eo bello principem me poſuit. Nep. 23. 2. 6. *Hy heeft my tot het voornaamste hoofd in dien oorlog aangestelt.*

Princeps ſceleris. Cæſ. B. G. 8. 33. 3. *De aanlegger, berokkenaar, of bestoker van een schelmstuk.*

Princeps legationis. Cæſ. B. G. 1. 13. 2. *'t Hoofd, of de voornaamste van een gezantschap.*

Stoïcorum princeps Zeno. Cic. A. Q. 4. 42. *Zeno het hoofd, of de voornaamste van de Stoïsche Wyzen.*

Princeps. Cic. Piſ. 13. *Een voornaam,*

naam, of *aanzienlyk man*, *een groot personaadje*, in een stad, in den Staat, enz.
Princeps femina. Plin. H. 8. 32. *Een zeer treffelyke*, *aanzienlyke*, of *groote vrouw.*
Princeps, omn. gen. *De eerste.*
Princeps mensis Januarius. Colum. 11. 2. *Louwmaand is de eerste van al de maanden.*
Roma princeps urbium. Hor. O. 4. 3. 13. *Rome is de hoofdstad*, of *de voornaamste stad van de waereld.*
(Principes wierden ook genoemt, *Die krygsbenden*, *die tusschen de* Hastati en Pilani *of* Triarii gestelt wierden. Varr. L. L. 4. 16. Liv. 8. 8.
Principes wierden ook genoemt, de compagnien van deeze keurbenden, die door het getal onderscheidden, en Princeps primus, secundus, octavus genoemt wierden.
Metello Imperatore octavum principem duxit. Cic. Br. 8. *Onder den veldheer Metellus is hy de achtste Hopman geweest.*)
PRINCIPĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Tac. H. 4. 40. 6. *Van den Vorst*, of *dat den Vorst aangaat*; *Vorstelyk*, *Prinsselyk.*
Arrogantia Principalis. Plin. P. 76. 7. *De trotsheit*, of *grootsheit van de Vorsten.*
Domus Principalis. Sen. Polyb. 21. *Een Vorstelyk huis*, *Vorstelyk hof*, of *Prinssen hof.*
(Principales res. Suet. C. 39. 2. Plin. P. 50. 6. *De goederen*, *'t huisraad van een Prins*, of *Vorst.*)
Principalis. *'t Voornaamste.*
Quæstio principalis. Quintil. I. O. 3. 11. *Het voornaamste geschil*, *vraagstuk*, of *voorstel.*
(Labeo Antistius juris disciplinam principali studio exercuit. Gell. 13. 10. *Labeo Antistius heeft zich voornamentlyk in de rechten geoeffent*, of *op de rechten gelegt.*)
PRINCIPĀLĬTĔR. Adv. Plin. P. 47. 1. *Vorstelyk*, *Prinsselyk*, *op de wyze van een Vorst*, of *Prins*, *als een Vorst.*
Principaliter. *Voornamentlyk*, of *voornamelyk*, *eerstelyk*, *voor al.*
Sive principaliter hoc negotium gerat. Ulp. Dig. 3. 2. 4. §. 3. *Het zy dat hy dit voornamentlyk doet.*
PRINCIPĀTŪS, ūs. Cæs. B. G. 3. 3. 2. *Oppergebied*, *Prinsdom*, *Vorstendom*, *Vorstelyke waerdigheit.*
Regius principatus. Cic. Fin. 3. 16. *De Koningklyke waerdigheit.*
Delere Principatum. Cic. F. 1. 9. *De Opperhoofdigheit afschaffen.*
Dare alicui homini principatum. Cic. A. 11. 14. *Iemant het oppergebied geeven.*
* Dare alicui rei principatum. Plin. H. 9. 17. *Iets meerder dan het ander achten*, *iets boven het ander stellen.*
Principatum tenere alicujus rei. Cic. T. Q. 1. 9. *De voorste ergens in zyn*, *'t bewind van iets hebben.*
(Principatus. *Een begin*, of *beginsel.*
Mundus ab aliquo temporis principatu ortus. Cic. Tim. 2. *De waereld op eenig begin des tyds geworden.*)
PRINCĬPĬŌ. Adv. Ter. E. 5. 8. 39. Cic. Fin. 1. 6. *Ten eersten*, *eerstelyk*, *in de eerste plaats.*
PRINCĬPĬŬM, ĭi. n. Ter. Ph. 1. 3. 6. *Beginsel*, *begin*, *aanvang*, *grond*, *grondslag.*
A principio. Cic. D. 2. 63. *Van het begin*, *van den aanvang*, *van eerst af aan.*
Exalbescere in principiis dicendi. Cic. de Or. 1. 26. *In het begin van zyn rede verbleeken*, of *bleek worden.*
Principium. Cic. Off. 3. 12. *Beginsel*, *hoofdstoffe.* De eerste beginsselen van de Natuur, die in de t'zamenzettinge van alle wezens koomen.
Principium. *Oorsprong*, *bron*, *afkomst.*
Principium ducere a sanguine Teucri. Ovid. M. 13. 706. *Zyn oorsprong van Teucer neemen*, *van Teucer afkoomen*, *uit Teucer gesprooten*, of *afkomstig zyn.*
Principia, orum. Front. St. 4. 1. 29. Nep. 18. 7. 2. Gell. 15. 12. Suet. O. 1. 5. Tac. H. 1. 48. 2. *De voornaamste plaats van een leger*, *daar de tent van den Veldoversten opgeslagen is.*
(PRINCĬPĬĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ĕ, ĭs. n. *Dat van den beginne is.*
Haud sine principiali lævore creatum. Lucret. 2. 423. *Een effen*, of *glad beginsel hebben.*
Principiale tempus. Lucret. 5. 247. *Een tyd waar op een zaak zyn begin heeft.*)
PRIŎR, ōris. m. *en* f. priŭs, ōris. n. *De voorste*, of *eerste*, van twee spreekende.
Priore æstate. Cic. F. 1. 9. *Voorleden zomer.*
Priore libro. Colum. 4. 22. *In het voorgaande boek.*
Loco priore causam dicere. Cic. P. Q. 2. *'t Eerst dingen*, of *pleiten.*
Priores nostri. Plin. E. 3. 4. 5. *Onze Voorouders.*
Priora. Plin. H. 11. 37. *Dingen die voor zyn*, in tegenstellinge van die dingen die achter zyn, *of na koomen.*
Prior. Hor. S. 2. 6. 24. *De eerste*, *de voornaamste*, *die de andere overtreft*, of *te boven gaat*, *de aanzienlykste*, *deftigste*, *de beste.*
(Prior. *De oudste.*
Prior Dionysius. Nep. 10. 1. 3: 21. 2. 2. Just. 22. 1. 1. *Dionysius de oude.*)
PRISCĒ. Adv. *Naar den ouden tyd*, *naar d'oude wet*, *op de oude wyze*, *op der Ouden*, of *op zyn ouderwets*; *op zyn oud burgers*; dit laatste zegt men gemeenzaam.
Prisce cum aliquo agere. Cic. Cœl. 14. *Met iemant op de oude wyze handelen.*
PRĪSCŬS, ă, ŭm. *Van den ouden*, of *voorleden tyd*, *oud*, *ouwerwets.*
Gens prisca mortalium. Hor. Ep. 2. 2. *De Ouden*, *de Voorvaders*, *Vooronders*, *die voor ons geleeft hebben.*
Prisca fides facto. Virg. Æ. 9. 79. *Oude beproefde trouwe*, *vaste trouwe als in den ouden tyd.*
Græcorum priscæ literæ. Cic. N. D. 3. 16. *De oude Grieksche Letterkunde.*
Vocabula prisca. Cic. Part. 5. Verba prisca. Cic. Cl. 21. *Oude*, of *verouderde woorden.*
PRĪSTĬNŬS, ă, ŭm. *Oud*, *dat te vooren geweest is*, *voorleden.*
Conjux pristinus. Virg. Æ. 6. 473. *De eerste man.*
Gloria pristina. Virg. Æ. 10. 143. *De eer*, of *roem*, *die men eertyds heeft gehad.*
Pristinus mos judiciorum. Cic. Mil. 1. *De oude wyze van rechtshandel*, of *rechtspleging.*
Recidere ad pristinum statum. Cic. Ant. ir. in exs. 5. *Weder tot zynen voorgaanden*, of *eersten staat koomen.*
PRĪSTĬS, ĭs. f. Plin. H. 9. 3. Πρίστις. *Een zeevisch*, wanschapen wegens zyn lengte.
PRĪVĀNTĬĂ, ūm. n. plur. Cic. T. 11. *Zekere tegenstellingen*, die men in de Redenkonst verklaart.
PRĪVĀTĪM. Adv. Cic. C. Corn. *Alleen*, *stilletjes*, *in 't verholen.*
Privatim. *In 't byzonder*, *als een gemeen man*, van een persoon spreekende.
Nulla me privatim pepulit injuria. Cic. F. 4. 13. *Ik ben nooit in het byzonder beledigt.*
Privatim. *In 't byzonder*, *afzonderlyk*, van zaaken spreekende.
Mandare rem aliquam privatim. Cic. Cic. S. R. 39. *Iemant iets in het byzonder belasten*, of *beveelen.*
PRĪVĀTĬŌ, ōnis. f. *Beroving*, *ontbeering*, *missing*, *derving*, *beneming.*
Omni privatione doloris putat Epicurus terminari summam voluptatem. Cic. Fin. 1. 11. *Epikurus meent dat*

dat de hoogste wellust bestaat in de derving van alle droefheid.

PRIVĀTĪVUS, ă, ŭm. Gell. 5. 12. *Berooven, beroovig*, een konstwoord in de Spraakkonst.

Particula privativa. Gell. 13. 22. *Een beroovend deeltje.*

PRĪVĀTUS, ă, ŭm. *Berooft*, of *versteeken van iets, dien men iets afgenoomen heeft*, dat hy hadde; of *behoorde te hebben.*

Privatus lumine. Ovid. P. 1. 1. 53. *Van 't licht*, of *'t gezigt berooft, blind.*

PRĪVĀTUS, ă, ŭm. Cic. P. Q. 3. *Byzonder, eigen*, van goederen, zaaken, enz. spreekende.

Privatus locus. Ovid. Tr. 3. 1. 80. *Een eenzaame, afgezonderde plaats.*

Tibi est cum Antonio odium privatum. Cic. Brut. 16. *Gy hebt eenen byzonderen haat tegens Antonius.*

(Privatus. *Ampteloos, die geen ampt*, of *bedeening heeft, die in geen lands*, of *stads bedeening is.* Deeze word gestelt tegens Publicus, en esse cum potestate.

Si quis privatus aut publicus eorum decreto non stetit. Cæs. B. G. 6. 13. 3. *Indien iemant die ampteloos*, of *een amptenaar was, naar hen niet heeft willen hooren.*

Quæritur, privatus, an cum potestate sit. Cic. I. R. 1. 25. *Daar word gevraagt*, of *onderzocht*, *of hy ampteloos zy, dan of hy een bedeening heeft.*

Privatus word ook gezegt, die geen Keizer, of Koning is, alhoewel hy een aanzienlyk ampt bekleed.

Reputans se privatum non sine periculo fore. Suet. A. 28. 2. *Overleggende dat hy, als hy geen Keizer meer was, niet zonder gevaar zonde zyn.*

Privatum spectaculum. Suet. N. 21. 5. Lampr. Heliog. 23. *Spelen vertoont niet van den Keizer, maar van mindere Overigheits persoonen.*)

PRĪVĪGNĂ, æ. f. Cic. Att. 13. 20. *Een stiefdochter*, of *voordochter*, ten opzichte van een stiefvader of stiefmoeder.

PRĪVĪGNŬS, i. m. Cic. Clu. 66. *Een stiefzoon*, of *voorzoon*, ten opzichte van een stiefvader of stiefmoeder.

PRĪVĬLĒGĬĀRĬUS, ii. m. Ulp. Dig. 14. 5. 3. *Bevoorrecht, die eenig voorrecht heeft.*

PRĪVĬLĒGĬŬM, ii. n. Cic. Dom. 17. *Een wet die iemant in 't byzonder raakt, en meer tot zyn nadeel als voordeel is.*

Privilegium. Sen. B. 3. 11. *Voorrecht, handvest*, aan een stad, persoon, enz. toegestaan.

PRĪVO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Beneemen, ontrooven, ontblooten.*

Privare aliquem bonis. Plaut. Truc. 2. 7. 20. *Iemant van zyn goederen berooven.*

Ægritudo me somno privat. Cic. Att. 9. 10. *De droefheit beneemt my den slaap.*

(PRĪVUS, ă, ŭm. Gell. 10. 20. Festus. *Ieder voor zich, een voor een.*

Privos lapides ferre. Liv. 30. 43. *Een voor een eenen steen draagen.*

Privis vocibus quid dicere. Gell. 11. 16. *Iets met een woord zeggen.*

Privus. *Eigen*, gestelt tegens iets dat gehuurt is.

Quem ducit priva triremis. Hor. E. 1. 1. 93. *Die in zyn eigen schip vaart.*

Privus. *Uitsteekende, ongemeen*, om dat het ons aangenaamer en in meerder waarde is, dat ons in 't byzonder toekomt, dan dat gemeen is.

Sive aliud privum dabitur tibi. Hor. S. 2. 5. 11. *Het zy dat u iets anders, dat ongemeen*, of *uitsteekende is, zal gegeeven worden.*

Privus. *Berooft, ontbloot.*

Privus veræ rationis. Apul. D. Socr. 43. *Berooft*, of *ontbloot van de ware reden.*)

PRĬŬS. Adv. *Van te vooren, eerst, te vooren.*

Disce prius quid sit vivere. Ter. H. 5. 2. 18. *Leer eerst wat leeven is.*

Nihil prius mihi faciendum putavi, quam ut tibi gratularer. Cic. Att. 4. 1. *Ik heb geoordeelt dat my niets eerder te doen stont, dan dat ik u zon geluk wenschen.*

Prius orto sole. Hor. E. 2. 1. 112. *De zon eerst opgegaan zynde.*

Priusquam hanc uxorem duxi. Ter. Hec. 3. 1. 14. *Eer ik deeze vrouw getrouwt heb.*

Priusquam aggrediar ad causam. Cic. C. B. 7. *Eer ik tot de zaak treede.*

(Prius. *Veel meer, veel eer.*

Hos prius judicio populi debere restitui. Cæs. B C. 3. 1. 6. *Dat deeze veel meer op 't oordeel van 't volk moesten herstelt worden.*

Cæsarem prius tuæ dignitatis quam suæ utilitatis rationem habiturum. Cic. Att. 9. 8. subj. 1. *Dat Cæsar veel meer acht zal slaan op uw aanzien, als op zyn voordeel.*)

PRO.

PRŌ interj. Cic. A. 2. 13. Pro Jupiter! Ter. Ad. 3. 3. 12. *O Jupiter!*

Pro inversi mores! Hor. O. 3. 5. 7. *O bedurve zeden!*

Pro Deum atque hominum fidem. Cic. T. Q. 5. 16. *Het moet Goden en menschen geklaagt zyn.*

PRŌ præp. *Voor, om.*

Pro ejus peccatis ego supplicium sufferam? Ter. An. 5. 3. 17. *Zal ik om zyn misdaad gestraft worden?*

Hoc partim nihil contra Avitum valet, sed partim etiam pro hoc est. Cic. Clu. 32. *Dit doet ten deele niet tegens Avitus, ten deele strekt het tot zyn voordeel.*

Pro. *Voor, als.*

Aliquem pro absoluto habere. Cic. F. 8. 8. *Iemant voor vrygesproken*, of *vry verklaart houden.*

Hoc pro beneficio est habendum. Cic. Br. 16 *Dit moet men voor een weldaad neemen.*

Gerere se pro cive. Cic. Arc. 5. *Zich voor een burger uitgeeven*, of *zich als een burger gedraagen.*

Adoptavi, amavi pro meo. Ter. Ad. 1. 1. 23. *Ik heb hem aangenomen, bemint als myn eigen zoon.*

Pro mea consuetudine. Cic. Arc. 12. *Volgens myn gewoonte.*

Aliquid pro certo habere. Cic. S. 19. *Iets voor vast en zeker houden.*

Pro rata parte. Cic. T. Q. 1. 39. *Naar ieders aandeel.*

Pro nihilo aliquid ducere. Cic. V. 2. 16. *Geen werk van iets maaken, iets niet achten.*

Non dubito pro tua singulari prudentia, quin prospicias, &c. Cic. F. 11. 12. *Ik twyfele niet, of gy zult, volgens uwe byzondere voorzichtigheit, daar voor zorge draagen*, enz.

Pro suo jure esse in aliquo loco. Cic. Att. 3. 2. *Uit kracht van zyn recht ergens zyn.*

Pro. *Voor*, een plaats betekenende.

Pro suggestu. Cæs. B. G. 6. 3. 6. *Voor 't spreekgestoelte*, of *'t gestoelte*, waar van men tot het volk spreekt.

Pro æde Jovis. Cic. A. 2. 26. *Voor de kerk van Jupiter.*

Pro se quisque faciebat. Ter. H. 1. 1. 74 *Ieder deed zyn best.*

Pro. *Voor, tot voordeel.*

Hoc minime esse reor pro agricola. Colum. 3. 5. *Ik oordeel dat dit niet gansch voordeelig voor den landbouwer zal zyn.*

Pro castris. Cæs. B. G. 1, 48. 3. *Voor 't leger.*

Pro. *Volgens, naar.*

Pro eo ac debui. Cic. F. 4. 5. *Gelyk ik schuldig was, volgens myn plicht.*

(Pro. Festus. *In, op.*

Pro muris Piso seditionem cœptabat. Tac. An. 2. 81. 1. *Piso verwekte op de muuren oproer.*

An literas pro concione recitaret. Curt. 4. 10 16. *Of hy den brief in de vergadering zou voorleezen.*

Julius Cæsar Juliam amitam, & uxorem Corneliam defunctas laudavit pro Rostris. Suet. J. 6. 1. *Julius Cæsar heeft over zyne overledene moei Julia, en huisvrouw Kornelia op den redestoel een lykrede gedaan.*

Pro. *Voor, in de plaats, tot.*

Tibi Marcelli ftatua pro patibulo fuit in clientes Marcellorum. Cic. V. 4. 41. *Marcellus beeld heeft u gedient tot een galg, of is u geweest voor, of in plaats van een galg, tegens de afhangelingen van Marcellus.*

Cato ille nofter, qui mihi unus eft pro centum millibus. Cic. Att. 2. 5. *Deeze onze Kato, die mij zoo goed is als hondert duizent, of die mij is voor, of in plaats van hondert duizent.*

Pro tempore. *Naar tijds gelegenheit, naar dat de tyd mede brengt.*

Nunc te marmoreum pro tempore fecimus. Virg. E. 7. 35. *Wij hebben u nu naar de gelegenheit van den tijd een beeld uit marmer gemaakt.*

His raptim pro tempore inftructis. Liv. 30. 10. *Als deeze dingen, zoo als het de tijd mede bragt, vervaerdigt waren.*

Pro. *Even eens of, als of.*

Jam pro feditione res erat. Curt. 4. 10. *'t Was met de zaak even eens of 'er een oproer ontftaan zoude.*

Qui pro cibo habes te verberari. Plaut. Af. 3. 3. 38. *Die flagen zoo lief als eeten heeft.*

Mea pro nullo pondere verba cadunt. Ovid. Her. 3. 98. *Als of bij mijne woorden geen kracht ware.*

Civitatibus pro numero militum pecuniarum fummam defcribere. Cic. V. 5. 25. *De fteden naar 't getal der krijgsknechten fchattingen opleggen.*

Ego vos pro mea fumma & vobis cognita in rempublicam diligentia moneo, pro confulari auctoritate hortor, pro magnitudine periculi obteftor &c. Cic. Mur. 40. *Naar, of volgens mijne groote en u bekende naerftigheit omtrent 't Gemeenebeft, vermaan ik u; naar, of volgens mijn Burgermeefterlyke gezag zet ik u aan; naar, of volgens de grootheit van 't gevaar bid ik u, enz.*

PRŎĀMĬTĂ, æ. f. Caj. Dig. 38. 10. 6. §. 7. *Een moei van Vaders wegen, Grootvaders zufter.)*

PRŎĂUCTŎR. Suet. Cl. 24. 4. *Een van wien wij ons geflacht hoog ophaalen.*

PRŎĂVĬĂ, æ. f. Suet. C. 10. 2. Tac. An. 12. 69. 4. *Overgrootmoeder.*

PRŎĀVĪTŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 13. 416. Zie Avitus.

PRŎĂVŬS, i. m. Cic. Fin. 3. 11. Plaut. M. G. 2. 4. 20. P. 1. 2. 5. *Overgrootvader.*

PRŎBĀBĬLĬS, ĭs. m. en f. ĕ, ĭs. n. Cic. I. R. 1. 29. *Bewijsfelijk, bewijsbaar, waarfchijnlijk.* (De compar. Probabilior ftaat by Cic. Her. 4. 49.)

Non eft probabile. Cic. V. 2. 63. *'t Is niet waarfchijnlijk, of bewijslyk.*

Erat voce magna, nec alia re probabilis. Cic. Cl. 68. *Hij had een groote ftem, en buiten dat niets aanmerkelijks.*

Probabili fermone ægrum lenire. Celf. 3. 6. *Een zieken, of kranken door een aangenaam gefprek zoeken te verquikken.*

Probabilis Orator. Cic. Cl. 76. *Een loffelijk, of goed Redenaar.*

Bos animo probabilis. Colum. 6. 1. *Een os van grooten moed.*

Inftitutum probabile. Val. Max. 2. 6. 5. *Een loflyke, of prijffelyke gewoonte.*

PRŎBĀBĬLĬTĀS, ātis. f. Cic. Fin. 3. 12. *Bewijslykheit, waarfchijnlykheit, fchijnbaarheit.*

PRŎBĀBĬLĬTĔR. Adv. Cic. A. Q. 4. 45. *Op eene bewijflyke, of waarfchijnlijke wijze.*

Probabilius. Val. Max. 2. 8. 2. *Met meerder eer, voordeeliger, roemruchtiger.*

PRŎBĀTĬO, ōnis. f. Cic. Font. 4. *Goedkenning, toeftemming, goedkeuring.*

Probatio. *Bewijs, bewijsreden.*

Potentiffimæ probationes. Quintil. I. O. 1. 10. *Zeer krachtige, of fterke bewijzen.*

Probatio. Vitruv. 8. 5. *Beproeving van iets, 't neemen van een proeve van iets.*

PRŎBĀTŎR, ōris. m. Cic. A. 2. 12. *Een goedkeurder, goedkenner, of toeftemmer.*

PRŎBĀTŬS, ă, ŭm. *Goed gekeurt.* De compar. Probatior ftaat by Liv. 27. 8. en de fuperl. Probatiffimus by Cicero beneden.

Homo probatiffimus. Cic. V. 2. 8. *Een man die de toeftemminge van al de waereld heeft, een man van elk geprezen.*

Probatus. *Beproeft, getoetft.*

Fides probata. Claud. Hon. Conf. 3. 145. *Een beproefde trouw.*

Probatus. Ovid. M. 15. 37. *Bewezen, getoont, geproeft, daar men proeven af gegeeven heeft.*

PRŎBĒ. Adv. Ter. An. 2. 5. 7. *Wel, zeer wel, heel wel.* De fuperl. Probiffime ftaat by Ter. Ad. 3. 3. 65.

Intellextin? CH. Probe. Ter. E. 4. 6. 30. *Hebt gij 't verftaan? CH. Zeer wel.*

Probe. *Fraai, ter dege, dapper.*

Decipere probe. Plaut. Am. 1. 1. 268. *Iemant fraai bedriegen.*

Percutere probe. Plaut. Am. 1. 1. 162. *Iemant braaf afroffen, of flaan.*

PRŎBĬTĀS, ātis. f. Cic. Pl. 25. *Vroomheit, deugdzaamheit.*

Probitas laudatur & alget. Juv. 1. 74. *Men prijft de vroomheit, ondertusfchen fterft ze van koude; vroome luiden zyn geacht, maar zijn gemeenlijk arm en ellendig.*

‡ PRŎBĬTĔR. Adv. Varr. by Non. 11. 13. Zie Probe.

PRŎBLĒMĂ, ătis. n. Suet. Gr. 4. 6. *Een vraagftuk, of gefchil,* dat men voor en tegen kan ftaande houden.

PRŎBO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Toeftemmen, of goed keuren.*

Non dubito ne hoc Servilio non probem. Cic. V. 4. 38. *Ik twijfel niet, of ik zal Servilius dit goed doen keuren.*

Probare. *Goed keuren, toeftemmen, zijn toeftemming geeven;* oneigentlyk; *zijn zegel ergens aan hangen, of aan fteeken.*

Ea laudo & probo. Cic. F. 7. 1. *Ik prijs de zaak en keur ze voor goed.*

Ea fentit quæ non probantur in vulgus. Cic. Par. Præf. *Hy heeft gevoelens die het volk niet voor goed keurt.*

Probare. *Bewijzen, betoonen.*

Caufam fuam probare alteri. Cic. Att. 1. 1. *Zijn zaak aan, of bij een ander bewijzen.*

Quid refert mihi Chryfalo effe nomen, nifi factis probo? Plaut. B. 4. 4. 53. *Wat raakt het mij of myn naam Chryfalus is, indien ik het met mijn werken niet betoone?*

Se probare. Civibus & fociis ita fe probavit. Cic. Lig. 1. *Hij heeft zich op deeze wyze aanpryffelyk gemaakt by de burgeren en bondgenooten.*

Forma, ætas ipfa eft facile ut te pro virgine probes. Ter. E. 2. 3. 84. *Uwe gedaante, ja zelf uw ouderdom zullen u ligtelijk voor maagd doen doorgaan.*

Probare. Ovid. P. 3. 2. 38. *Beproeven, de proef neemen, onderzoeken, toetzen.*

PRŎBŎSCĬS, ĭdis. f. Plin. H. 8. 7. *Een Olyfants fnuit.*

PRŎBRŌSŬS, ă, ŭm. Cic. Font. 12. *Schandelijk, oneerlijk, eerloos, vuil, fnood.* (De compar. Probrofior ftaat by Suet. D. 8. 9. en de fuperl. Probrofiffimus by Lampr. Hel. 18.

Probrofus. *Overfpeelig, die overfpel bedreven heeft.*

Probrofis feminis lecticæ ufum ademit. Suet. D. 8. 9. *Wijven die overfpel begaan hadden, heeft hij het gebruik van de rosbaar benomen.)*

PRŎBRŬM, i. n. *Een fchandelijke, of eerlooze daad, of verwyt.*

Probrum. Cic. A. 65. 2. *Oneer, fchande, eerloosheit,* die op een oneerlyke, of fchandige daad volgt.

Dicere multa probra alicui. Ovid. Rem. 698. *Iemant veele fchandige woorden toefmijten, iemant veel verwijtingen doen.*

(Pro-

(Probrum. *Overspel, echtbreuk.* Digressam a marito quamvis sine probri suspicione. Suet. J. 43. 3. *Van den man gescheiden, alhoewel zonder achterdocht van overspel.*

Amphitruo actutum insimulabit uxorem probri. Plaut. Am. 1.2.15. *Amphitruo zal zijn huisvrouw terstond beschuldigen van overspel.*)

PRŎBŬS, ă, ŭm. *Vroom, goed, deugdelyk, deugdzaam*, van persoonen en zaken spreekende. (De compar. Probior staat by Cic. F. 7. 5. en de superl. Probissimus by Plin. E. 2. 9. 3.

Vir probus. Cic. de Or. 2. 43. *Een vroom, deugdzaam, of eerlijk man.*

Mores probi. Hor. Sec. n. 45. *Goede zeden.*

Argentum probum. Liv. 32. 2. *Goed zilver.*

Affer mihi duas clavas, sed probas. Plaut. R. 3. 5. 20. *Breng mij twee knodzen, doch goede.*

PRŎCĂCĬTĀS, ātis. f. Cic. by Non. 1. 92. *Onbeschaamtheit, ongeschiktheit, moedwilligheit, dartelheit, ongebondenheit.*

PRŎCĂCĬTĔR. Adv. Curt. 8. 1. 32. *Moetwilliglijk, onbeschaamdelijk, onbeschofteliјk, onbetamelijk, op eene steekende wijze.* De compar. Procacius staat by Liv. 28. 24. en de superl. Procacissime by Curt. 8. 1. 34.

PRŎCĀX, ācis. omn. gen. Cic. Cœl. 22. *Moetwillig, dartel, ongebonden, onbeschoft, onbeschaamt.* De compar. Procacior staat by Capitolinus beneden, en de superl. Procacissimus by Tertullianus beneden.

Musa procax. Hor. O. 2. 1. 37. *Een al te stoute, of vrijmoedige Zanggodin.*

Austri procaces. Virg. Æ. 1. 540. *Sterke, felle, of bulderende Zuide winden.*

(Procax. *Geil, wulps, ritzig.*

Aries fit in feminas procacior. Colum. 7. 3. *De ram word geiler, of heeter op zijn wijfjes.*

Maximinus tantæ pulcritudinis fuit, ut amatus sit a procacioribus feminis. Capitol. Max. Jun. 1. *Maximinus is zoo schoon geweest, dat geile wijven hem lief gehad hebben.*

Procax. *Dartel, moetwillig.*

Otho a prima adolescentia procax fuit. Suet. O. 2. 2. *Otho is van jongs aan moetwillig geweest.*

Procax. *Hovaerdig, opgeblazen, trots.*

Mea est procax. Ter. H. 2. 1. 15. *De mijne is hovaerdig.*

Publicanus justificatior Pharisæo procacissimo discessit. Tertull. Orat. 13. *De tollenaar is rechtvaerdiger heene gegaan dan de hovaerdige Pharizaeus.*

Procax. *Scherp, steekende.* Procax scriptum. *Een steekschrift, schimpschrift, of hekelschrift.*

Qua viros feminasque illustres procacibus scriptis diffamaverat. Tac. An. 1. 72. 4. *Waar door hy aanzienlyke mannen en vrouwen met schimpschriften een quaad geruchte had aangewreven.*)

PRŎCĒDO, is, cessi, cessūm, cēdĕrĕ. Ter. E. 3. 2. 17. *Voorgaan, voornit gaan, verder gaan, voorby gaan.*

Procedere. *In 't openbaar verschijnen*, in eenige plechtigheit.

In sella curuli sedit, & cum purpurea veste processit. Cic. D. 1. 52. *Hij heeft op 't elpenbeene, of yvore gestoelte gezeeten, en is in 't purper gekleedt verscheenen.*

Venienti ad urbem tota civitas obviam processit. Cic. Sext. 31. *Als hij bij de stad quam, is al het volk hem te gemoet gegaan.*

Procedere ex aliquo loco. Cæs. B. G. 8. 19. 2. *Uit eenige plaats koomen.*

Castris procedere. Virg. Æ. 12. 169. *Uit zyn legerplaats trekken.*

In hostili agro sine violatione ullius rei agmine processit. Liv. 36. 20. *Hij is in slagorder door des vyands land getrokken, zonder eenige schaade te doen.*

Procedere ad opus. Plin. H. 11. 10. *Zich aan 't werk begeeven, aan den arbeid gaan.*

Procedite in medium. Cic. V. 2. 77. *Verschijnt, of koomt in 't midden van de vergadering.*

Processerat trecenta stadia. Cic. Att. 16. 7. *Hij was drie honderd stadiën voortgegaan, hij had drie honderd stadiën afgelegt.*

In multum vini processerat. Liv. 37. 7. *Hij had reeds veel wijn gedronken.*

In sublime vites procedunt. Colum. Arb. 4. *De wijngaarden schieten hunne ranken naar om hoog.*

Procedere foras. Plaut. Ps. 2. 2. 12. *Uitgaan, naar buiten gaan.*

Stipendia procedunt militibus. Liv. 25. 5. *De soldaaten worden betaalt.*

Eorum pars detrectavit Imperium, & Aurelius Cotta deinde a Patribus obtinuit ne eis præterita æra procederent. Front. St. 4. 1. 23. *Een gedeelte van hen weigerde te gehoorzaamen, waar op Aurelius Cotta van den Raad verkreegen heeft, dat hun geen soldy zou betaalt worden.*

Ad virtutem procedere. Cic. Fin. 4. 9. of In virtute. Cic. Fin. 4. 23. *In deugd voortgaan, of toeneemen.*

Ætate processit. Cic. Att. 5. 18. *Hij is oud geworden.*

Processit eo insolentiæ, ut, &c. Plin. E. 16. 5. *Hij is tot zoo groot een moedwilligheit gekoomen, dat,* enz.

Dies alter, & alter processit. Virg. Æ. 3. 356. *Daar is een dag of twee verloopen.*

Iræ longius procedunt. Virg. Æ. 5. 461. *De gramschap vermeerdert.*

Procedere. Ter. Ad. 5. 6. 9. *Gelukken, wel uitvallen.*

Omnia, ut spero, prospere procedent. Cic. F. 12. 9. *Alles zal, hoop ik, naar wensch uitvallen.*

(Procedere. *Plaats hebben.*

Hoc in servo non procedit, in filio familias vulnerato procedit. Ulp. Dig. 9. 2. 7. S. 4. *Dat heeft geen plaats in een slaave, maar in een zoon van 't huis die gequetst is.*

Procedere. *Voortkoomen, opkoomen, bevordert worden.*

Procedendi libido. Plin. E. 8. 6. 3. *Begeerte, of trek om tot aanzienlyke ampten bevordert te worden.*

Studiis processimus. Plin. E. 4. 24. *Door geleerdheit zijn wij opgekoomen, of tot bedieningen geraakt.*

Quis adeo demens, ut per dedecus vellet procedere? Plin. E. 8. 6. 3. *Wie is zoo dwaas dat hij door schande zoude willen gevordert zijn?*

Procedere. *Voordeelig zijn, tot voordeel van iemant zijn.*

Totidem dies emptori procedent. Cato R. R. 149. *Zoo veel dagen zullen tot voordeel des kopers zijn.*

Procedere. *Kracht hebben, werking doen, in 't werk gestelt worden.*

Quando venenum non pocesserat. Tac. An. 15. 60. 3. *Nademaal het vergif geen kracht gehad, of geen werkinge gedaan hadde.*

Si Andranodoro consilia processissent. Liv. 24. 26. *Indien Andranodorus aanslagen in 't werk waren gestelt geweest.*)

PRŎCELLĀ, æ. f. Cic. Off. 2. 6. *Storm, onweer, stormwind.*

Temporis devitare procellam. Cic. V. procem. 3. *De ongevallen, of rampen des tijds vermyden.*

Excitare procellam. Liv. 30. 18. *Een oproer verwekken, een muitery aanrechten*, van soldaaten spreekende.

PRŎCELLO, is, prŏcŭli, prŏcŭlsŭm, prŏcĕllĕrĕ. Plin. P. 66. 3. *Slaan, afwerpen, omver werpen.*

PRŎCELLŌSŬS, ă, ŭm. Colum. 4. 17. Liv. 28. 6. *Buyig, stormachtig, vol storm en onweer.* (De superl. Procellosissimus staat by August. C. D. 5. 22.)

PRŎCĒRĒ. Adv. *Hoog, zeer hoog, in de hoogte, om hoog.* De compar. Procerius staat by Cic. de Or. 3. 59.

PRŎCĔRĒS, ŭm, ĭbŭs. Virg. Æ. 1. 746. *De Staaten, of voornaamsten van een Staat, of Gemeenebest.*

Men

Men vind Procerem in accusativo singulare by Juv. 8. 26.

PROCERITAS, atis. f. *Hoogheit*, *verhevenheit*, *hoogte*.

Proceritates arborum. Cic. S. 17. *De hoogte der boomen.*

Proceritas pedum. Cic. Or. 63. *De langheit der voeten*, *toonen*, of *maaten*, in een vers, ook zelf in onrym als de voeten uit veel lange lettergrepen bestaan.

PROCERUS, a, um. *Zeer hoog*, *zeer lang*, *zeer groot*, of *kloek*. De compar. Procerior staat by Colum. 3. 8. en de superl. Procerissimus by Cic. L. L. 1. 5.

Proceræ arbores. Hor. O. 3. 25. 16. *Zeer hooge boomen.*

Procerum corpus. Lucret. 3. 658. *Een zeer kloek lichaam.*

PROCESSUS, us. m. *Voortgang*, *voorttreding*, *voortvaring*, *vordering*.

Processus partium, aut recessus. Cels. Præf. 6. *De deelen die of uitsteeken*, of *binnewaarts zyn.*

Magnos processus efficere. Cic. Cl. 78. *Grooten voortgang maaken*, *grootelyks vorderen.*

Vertebræ quinque costis proximæ processus duos ab utroque latere exigunt. Cels. 8. 1. *De vyf wervelbeenderen onder de ribben*, *hebben aan wederzyden twee uitsteekzels.*

Officiorum processus. Sen. E. 101. *Voortzetting door bedieningen.*

Processus. *Voordeel*, *winst*, *genot.*

Habere processum in literis. Suet. Gr. 10. 3. *In de geleerdheit vorderen.*

Processus tuos studeo cognoscere. Cic. Cl. 65. *Ik ben begeerig te weeten wat voordeel*, of *voortgang gij doet.*

Processus. Sen. Tr. 2. *Een goede uitslag*, of *uitkomst.*

PROCIDENTIA, æ. Plin. H. 34. 18. *Uitzakking*, *uitzinking*, als van de darmen, enz.

PROCIDO, is, procidi, procidere. *Vallen*, *nedervallen*, *neêrvallen*, *neêrploffen*, *neêrstorten.*

Cupressus late procidit. Hor. O. 4. 6. 11. *Een Cypressenboom valt wyd en zyd.*

Ad pedes alicujus procidere. Hor. Ep. 17. 14. *Zich voor iemants voeten werpen*, *voor iemant neêrvallen.*

Procidit ante proram. Liv. 26. 39. *Hy is voor de voorsteven van't schip ter neêr gevallen.*

PROCIDUUS, a, um. *'t Geen*, of *die valt*, van een boom spreekende.

Prociduus. Plin. H. 20. 20. *Dat vervalt*, *invalt*, of *inzinkt*, van 't gedaante spreekende.

(PROCINCTUS, a, um. *Vaerdig*, *toegerust.* Zoo verklaaren het Gell. 10. 15. en Festus.

Quum procinctæ classes erant. Gell. 1. 11. *Als de benden vaerdig*, of *toegerust waren.*)

PROCINCTUS, us. m. Ad procinctum tendere. Plin. H. 23. 1. *Ten stryde gaan*, *op een tocht gaan.*

Aliquid in procinctu facere. Ovid. P. 1. 8. 10. *Iets vaerdig*, of *met 'er haast verrichten*, *iets handig doen.*

In procinctu stare. Sen. E. 74. Pol. 30. Quintil. I. O. 12. 9. *Gereed staan*, *geheel gereed zyn*, *vaerdig zyn*, *op zyn hoede zyn.*

In procinctu optatam habere eloquentiam. Quintil. I. O. 10. 1. *Vaerdig zyn met zyne welsprekendheit.*

PROCLAMATOR, oris. m. Cic. de Or. 1. 46. *Een groote schreeuwer*, *een die in een geding niet doet dan schreeuwen.*

PROCLAMO, as, avi, atum, are. Cic. V. 5. 42. *Luid*, of *hard roepen*, of *schreeuwen.*

PROCLINATIO, onis. f. Vitruv. 5. 12. *Helling*, *overhanging.*

PROCLINATUS, a, um. Ovid. Tr. 2. 84. *Overhangende*, *overhellende*, *bouwvallig*, *op 't vallen*, van een muur spreekende.

Proclinata tecta. Vitruv. 2. 1. *Hellende daken.*

Proclinatus ad aliquem locum. Vitruv. 2. 10. *Dat ergens naar overhelt*, of *naar toe helt.*

PROCLINOR, aris, atus sum, ari. *Hellen*, *overhangen*, *neigen*, *afdaalen.*

Proclinari in aliquam partem. Colum. 7. 10. *Van den eenen kant naar den anderen hellen.*

PROCLIVIS, is. m. en f. ve, is. n. *Hellende*, *afgaande*, *afdaalende.*

Per proclivia. Colum. 9. 5. *Door afhellende*, of *steil neêrgaande plaatzen.*

Proclivis. *Geneigt*, *genegen*, *een drift tot iets hebbende.* De compar. Proclivior staat beneden by Cicero.

Sceleri proclivis. Sil. 13. 554. *Geneigt*, of *genegen tot schelmstukken.*

Ingenium proclive ad libidinem. Ter. An. 1. 1. 51. *Een aart tot ontuchtigheit genegen.*

Circa aliquid proclivior. Quintil. I. O. 4. 5. *Ergens meer toe genegen.*

Procliviores alii ad alios morbos. Cic. T. Q. 4. 12. *Sommige zyn andere quaalen meer onderworpen.*

Proclive. Plaut. Af. 3. 3. 73. *Gemakkelyk*, *makkelyk*, *ligtelyk om te doen*, als of 't natuurlyk was.

Dictu est proclive. Cic. Off. 2. 20. *'t Is ligt te zeggen.*

In proclivi esse. *Ligt zyn*, *ligt om te doen zyn.*

Hoc tibi est in proclivi. Plaut. Capt. 2. 2. 85. *Dat hebt gy zeker*, *dat kan u niet missen*, *dat hebt gy vast*, *dat kond gy gemakkelyk doen.*

Id faciam in proclivi quod est. Ter. An. 4. 2. 18. *Ik zal doen dat in deeze gelegenheit dienstig is*, of *dat in dit voorval kan*, of *moet gedaan worden.*

PROCLIVITAS, atis. f. Cic. T. Q. 4. 12. *Gemakkelykheit*, *ligtheit*, om iets te doen, of te verkrygen.

Proclivitas. Cic. T. Q. 4. 12. *Genegenheit*, *neiging*, *zucht*, of *drift tot quaad.*

(PROCLIVITER. Adv. Gell. 1. 6. *Gemakkelyk*, *ligtelyk.* De compar. Proclivius staat by Cic. Am. 12.)

PROCLIVIUM, ii. n. Front. St. 2. 2. 2. *Het hangen van den berg.*

PROCLIVUS, a, um. Varr. R. R. 2. 2. Sen. V. B. 25. Zie Proclivis.

‡ PROCO*, as, avi, atum, are. Festus. In procum. Zie Posco.

PROCOETON, onis. n. Plin. E. 2. 17. Προκοιτών. *Een voorkamer.*

PROCONSUL, is. m. Cic. D. 2. 36. *Een Stadhouder van een wingewest.*

PROCONSULARIS, is. m. en f. are, is. n. Tac. An. 12. 41. 2. *Dat een Stadhouder van een wingewest aangaat*, *betreft*, of *toebehoort.*

PROCONSULATUS, us m. Plin. H. 35. 4. *Het ampt*, of *de waerdigheit eens Stadhouders van een wingewest.*

PROCOR, aris, atus sum, ari. Sen. N. Q. Præf. 4. *Konten*, *praaten*, *snakeryen verhaalen*; *koozen*, *als de vryers die een praatje zoeken.*

PROCRASTINATIO, onis. f. Cic. A. 6. 3. *Uitstel van dag tot dag.*

PROCRASTINO, as, avi, atum, are. Cic. V. 1. 54. *Van dag tot dag uitstellen*, *draagende*, of *sleepende houden.*

PROCREATIO, onis. f. Cic. D. 2. 46. *Teeling*, *voortteeling.*

Procreatio vitis. Cic. N. D. 2. 33. *Een rank*, of *loot van een wynstok.*

PROCREATOR, oris. m. Cic. Fin. 5. 23. *Een Vader*, *teeler.*

Procreator mundi Deus. Cic. Tim. 8. *God de Schepper der waereld.*

PROCREATRIX, icis. f. Cic. de Or. 1. 3. *Een Moeder*, *voortbrengster.*

PROCREATUS, a, um. Cic. L. L. 2. 2. *Voortgeteelt*, *voortgebragt.*

PROCREO, as, avi, atum, are. Cic. I. R. 1. 49. *Voortteelen*, *voortbrengen.*

PROCRESCO, scis, crevi, cretum, cresce-

crēscĕrĕ. *Waſſen, groeijen, toenee-men.*
Vis morbi procreſcit. Lucret. 6. 664. *De hevigheit der ziekte neemt toe.*
‡ PRŌCŬBĬTŌR, ōrĭs. m. Cato *by* Feſtus. *Een ſchildwacht.*
PRŌCŬBO, ās, cŭbŭi, cŭbĭtūm, cŭbārĕ. Virg. Æ. 8. 30. *Zich neêrleggen, zich te ſlaapen leggen.*
PRŌCŪDO, is, di, sum, dĕrĕ. Virg. G. 1. 261. *Smeeden.*
Procudere enſem. Hor. O. 4. 15. 19. *Een zwaerd ſmeeden.*
Procudere linguam. Cic de Or. 3. 30. *De tong tot een goede uitſpraak gewennen.*
Procudere dolos. Plaut. Pſ. 2. 2. 20. *Liſten en bedriegeryen ſmeeden, bedenken,* of *verzinnen.*
PRŌCŬL. Adv. Cic. C. 2. 13. *Ver, verre.*
Haud procul Neapoli. Plin. H. 9. 53. *Niet ver van Napels.*
Procul. *Van verre.*
Quem procul video? Ter. Ad. 3. 3. 84. *Wie is dat dien ik van verre zie?*
Procul hinc. Ter. E. 4. 7. 17. *Ver van hier, hier ver van daan.*
Procul eſte, prophani. Virg. Æ. 6. 258. *Vertrekt van hier gy onheiligen.*
Errare procul. Sal. B. J. 85. *Groffelyk,* of *zeer dwaalen.*
Cæleſtia procul ſunt a cognitione. Cic. A. Q. 1. 4. *De hemelſche dingen zyn ver boven onze kenniſſe.*
Procul vero eſt quod plerique crediderunt. Colum. Præt. 1. *'t Is ver van de waarheit, dat veele geloofst hebben.*
PRŌCŬLCĀTĬO, ōnĭs. f. Proculcatio Regni. Sen. Tr. 11. *Omkeering, of verwoeſting van een Koningryk.*
PRŌCŬLCO, ās. āvi, ātūm, ārĕ. Liv. 10. 36. *Met voeten treeden, vertreeden, omkeeren.*
Proculcare ſegetes. Ovid M. 8. 290. *Het koorn vertreeden,* of *verwoeſten.*
* Fata proculcare. Sen. Th. 1. 193. *Voor de dood niet beangſt, of niet bevreeſt zyn, de dood verachten.*
PRŌCŬMBO, ĭs, prōcŭbŭi, prōcŭbĭtūm, prōcumbĕrĕ. Colum. 1. 6. Virg. Æ. 9. 190. *Nederleggen, te bedde leggen.*
Terræ procumbere. Ovid. M. 2. 347. *Op de aarde leggen.*
Procumbere in dentes. Vitruv. 8. 1. *Voor over leggen.*
Genibus alicujus procumbere. Ovid. M. 13. 585. Ad genua. Liv. 8. 35. *Voor iemants voeten leggen.*
Procumbere in voluptates. Sen. E. 18. *Zich aan de vermaakelykheden, of wellusten overgeeven.*
Procumbere. Cæſ. B. C. 2. 42. 2. Val. Fl. 3. 271. *Vallen, ſneuvelen, blyven.*
PRŌCŪRĀTĬO, ōnĭs. f. *Volle magt, de bezorging, 't bewind,* of *beſtier van iets.*
Procurationem habere alicujus negotii. Cic. N. D. 1. 2. *Volle magt,* of *bewind ergens over hebben.*
Magiſtratibus ſua procuratio auctoritaſque eſt reſtituta. Cic. S. R. 48. *Men heeft de Overigheit in haar vermogen, en aanzien, herſtelt.*
Procuratio. Cic. D. 1. 45. *Een zoenoffer,* of *zoenofferhande,* om vergramde Goden te verzoenen, by voorbeeld, na eene aardbevinge.
Prodigiorum procuratio. Liv. 5. 17. 7. 6. *Zoenofferhande na wondertekenen.*
PRŌCŪRĀTĬUNCŬLĂ, æ. f. Sen. E. 31. *Een gering bewint, een kleine volmagt.*
PRŌCŪRĀTŌR, ōrĭs. m. *Een gevolmagtigde tot iets, een bezorger,* of *bewinthebber van iets.*
Agere per procuratorem. Cic. Att. 4. 16. *Zyne zaaken door eenen gevolmagtigde verrichten.*
Procurator Regni. Cæſ. B. C. 3. 112. 11. *Een Beſtierder van een Koningryk by minderjarigheit van den Koning, een Rykvoogd.*
Procurator inſulæ. Petron. 56. *Een Gemagtigde over een Wyk, een Wykmeeſter.*
PRŌCŪRĀTRĪX, īcis. f. Cic. Fin. 4. 27. *Een regeerſter, beſtierſter,* of *zorgdraagſter,* van de Wysheit ſpreekende.
PRŌC[illegible]O, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. F. 12. 24. *Iets bezorgen, het bewind, beſtier, of volle magt van iets door een laſtſchrift hebben.*
Procurare provinciam. Plin. H. 7. 16. *Een wingewest beſtieren.*
Procurare. Gell. 4. 6. *Verzoenen, zoenofferhanden doen.*
Procuravi ne poſſent nocere ſomnia. Tib. 1. 5. 13. *Ik heb offerhanden gedaan, op dat de droomen niet moggen ſchaden.*
Procurare ſacras ædes. Varr. L. L. 4. 14. *Opzicht, of toezicht hebben op de kerken, dat ze in eenen goeden ſtaat blyven.*
Procurare arbores. Cato R. R. 44. *Op 't geboomte paſſen.*
PRŌCŬRRO, ĭs, cūrri, prōcūrsūm, prōcurrĕrĕ. Cæſ. B. G. 5. 34. 2. Liv. 34. 2. *Voorloopen, vooruit loopen, haaſtig loopen.*
Procurrere in Occidentem. Colum. 6. 27. *Naar 't Weſten voortloopen.*
Adverſus aquam procurrere. Front. St. 1. 4. 8. *Tegens den ſtroom op vaaren.*
Quando in mare procurrerit Apenninus. Hor. Ep. 16. 29. *Als de zeebaaren den top van den Apennyn zullen bedekken,* of *als de zeebaaren over de toppen van 't Apennynſche gebergte zullen vloeyen*
Procurrens in longitudinem radix. Plin. H. 18. 13. *Een zeer lange wortel.*
PRŌCŪRSĀTĬO, ōnĭs. f. Liv. 5. 19. *Uitval op de vyanden.*
Hoſtes procurſatione laceſſere. Liv. 22. 44. *Op zyn vyanden uitvallen, de vyanden door uitvallen trotzeeren.*
PRŌCŪRSĀTŌR, ōrĭs. m. Liv. 42. 64. *Die den weg baant, een voorlooper, een ontdekker,* of *verſpieder,* van een land, *of* [illegible]
PRŌCŪRSĬO, ōnĭs. f. Quintil. I. O. 4. 3. *Uitweiding afweiding, zydgang, afwyking, buitentred.*
Procurſio. Quintil. I. O. 11. 3. *Redenloop.* Hy ſpreekt van de Redenaaren, die in 't ſpreeken zomtyds wat haaſtiger mogen voortgaan, mids dat zy het te bequaamer tyd en zelden doen.
PRŌCŪRSO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Liv. 27. 4. *Uitloopen, op de vyanden uitvallen, op party loopen, moetkoppen, ſtroopen.*
PRŌCŪRSUS, ūs. m. Liv. 22. 41. *Uitloop, uitval op den vyand, ſtroop.*
Procurſus virtutis. Val. Max. 3. 2. 1. *Loop, voortgang,* of *aanwas van deugd.*
PRŌCŪRVŬS, ă, ūm. Virg. Æ. 5. 765. *Gekromt, zeer krom.*
PRŌCŬS, i. Cic. Cl. 96. *Een vryer,* of *minnaar die een vryſter ten houwelyk verzoekt.*
PRŌDEĀMBŬLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ter. Ad. 5. 1. 4. *Hier en daar gaan wandelen, kuyeren, ſpanſſeeren.*
PRŌDĔO, īs, īvi, *of* ĭi, ĭtūm, īrĕ. Ter E. 5. 6. 4. *Uitgaan, voortgaan.*
Prodire ad aliquem. Plaut. Caſ. 2. 7. 12. *Naar iemant toe gaan.*
Prodire ex portu. Cæſ. B. C. 3. 7. 2. *Uit de haven loopen, of zeilen.*
Prodire. *Verſchynen, zich vertoonen, voor den dag koomen.*
Prodire in conſpectum alicujus. Ter. Ph. 2. 4. 3. *Onder iemants oogen koomen.*
In ſcenam prodire. Cic. Off. 1. 35. *Op den Schouwburg, of op 't toneel verſchynen.*
Alicui obviam prodire. Cic. Mur. 33. *Iemant te gemoet gaan.*
(PRŌDĪCTĀTŌR, ōrĭs. m. Liv. 22. 8. *Een Overheids perſoon, dien de magt van een opperſte Bevelhebber gegeeven is.*)
PRŌDĬGĒ. Adv. *Quiſtachtig, met verquiſtinge, als een quiſtpenning, verquiſter, of doorbrenger.*
Prodige vivere. Cic. A. 11. 6. *Overdadig, of als een verquiſter leven, zyn goed onnut verquiſten en verdoen.*

PRODIGENTIA, æ. f. Tac. An 13. 1. 4. *Overdaad, overtollige mildheit, verquisting, doorbrenging, verspilling.*

(PRODIGIALIS, is. m. *en* f. is, n. Jupiter prodigialis. Plaut. Am. 2. 2. 107. *Jupiter die de quaade voortekenen afkeert.*)

PRODIGIALITER. Adv. Colum. 3. 3. Hor. A. Q. 29. *Wonderlyk, wonderbaarlyk, op eene buiten gewoone, wonderlyke, of zeldzaame wyze.*

PRODIGIOSE. Adv. Plin. H. 11. 37. Zie Prodigialiter.

PRODIGIOSUS, a, um. Plin. E. 10. 36. *Wonderbaarlyk, wonderbaar, wonderlyk, buiten gewoon, aanmerkelyk, zeldzaam, onnatuurlyk.* (De compar. Prodigiosior staat by Poll. Trig. Tyr. 31.)

PRODIGIUM, ii. n. Cic. V. 3. 73. *Een wonderteken, een zeldzaame, wonderlyke, of vreemde zaak.* Zoo genaamt, zegt Cic. D. 1. 42. om dat het iets schynt te vooren te betekenen.

Implere prodigium. Plin. H. 10. 18. *Een voorzegging waar maaken, of vervullen,* van een mensch spreekende die stierf, na dat men te vooren gezegt had dat zulks zoude geschieden.

PRODIGO, is, prodegi, prodigere. Plaut. Au. 2. 8. 10. *Verquisten, zyn goed verteeren, opmaaken, deurbrengen,* of *door de billen lappen,* dit laatste is boertachtig.

PRODIGERE. *Voortjaagen, voortdryven, dryven,* van varkens, ens. spreekende.

Prodigere sues in sterquilinium, ut volutentur. Varr. R. R. 3. 9. *De varkens op den meshoop dryven, om daar in den drek te wroeten.*

PRODIGUS, a, um. Ovid. M. 15. 81. *Deftig, heerlyk, treffelyk, zeer mildadig.*

Prodigus. Cic. Off. 2. 16. *Een quistgoed, een doorbrenger,* of *verspiller van zyn goederen.*

PRODISPARO, as, avi, atum, are. Alvum prodisparare. Plaut. R. 2. 7. 31. *Een buikloop verwekken, loslyvig maaken.* (Zoo leest en vertaalt Lambinus deeze plaats: maar Guiliel. Plaut. Quæst. R. 2. zegt dat dit een gedrogtig woord is, en wil dat men in twee woorden Prodi speravit leezen zal, en hy geeft wydloopig reden van zyn zeggen.)

PRODITIO, onis. f. Cic. A. Q. 4. 9. *Verraad, verradery.*

Proditio arcanorum. Plin. H. 7. 45. *Ontdekking,* of *openbaarmaking van geheimen.*

PRODITOR, oris. m. Cic. Syll. 31. *Een verrader.*

Proditor culpæ. Ovid. Am. 2. 8. 26. *Een ontdekker,* of *verklikker van een misslag.*

PRODITUS, a, um. Cic. Off. 3. 21. *Bedrogen, misleidt, verraden, opgeligt.*

Prodita die, qua id fit futurum. Cic. Dom. 17. *De dag, waar op het geschieden zoude ontdekt zynde.* Men leest nu Prodicta.

Prodita ira. Lucan. 3. 356. *Een openbaare, of bekende gramschap.*

PRODIUS. Adv. Varr. *by* Non. 1. 231. *Meer naar vooren, langer van te vooren.*

PRODO, is, prodidi, proditum, ere. *Bedriegen, verraaden, misleiden, opligten.*

Patriam prodere. Cic. Fin. 3. 9. *Zyn vaderland verraaden.*

Fidem prodere. Sall. B. C. 25. *Zyn trouw en woord schenden.*

Classem prodere prædonibus. Cic. V. 5. 41. *De vloot verraaden om die aan de rovers over te geeven.*

Officium prodere. Cic. A. Q. 4. 8. *Zynen plicht verraaden,* of *schenden.*

Prodere. *Ontdekken, openbaaren, aan den dag brengen.*

Prodere conscias. Cic. T. Q. 2. 13. *De medepligtigen ontdekken.*

Furor proditur vultu. Sen. H. 2. 362. *Zyn dolheit blykt uit zyn trony,* of *wezen.*

Prodere. *Verlengen, uitstellen, verschuiven.*

Dies aliquot prodet nuptias. Ter. An. 2. 1. 13. *Hy zal zyne bruiloft eenige dagen uitstellen, opschorten,* of *verschuiven.*

Prodere aliquid posteris. Cic. Mil. 30. *Iets aan de nakomelingen nalaaten,* of *ontdekken.*

Prodere litteris. Cic. Arc. 7. *By geschrifte nalaaten.* Memoriæ. Cic. de Or. 3. 4. Mil. 3. (Memoria. Cæs. B. G. 5. 12. 1.) *Aan het geheugen der nakomelingen laaten.*

Prodere aliquem. Liv. 4. 43. Cic. Mil. 17. *Iemant noemen, melden, ontdekken, bekent maaken.*

Prodit fama. Celf. 2. 6. *Men zegt, het gerucht loopt.*

Prodere. *Iets ergens aan waagen, in gevaar stellen.*

Prius te proditurum tuam vitam, & pecuniam omnem. Ter. H. 3. 1. 70. *Dat gy eer uw leven en goed, en bloed zoud willen waagen.*)

PRODOCEO, es, docui, doctum, docere. Hor. E. 1. 1. 55. *Iets in 't openbaar zeggen, iets volmondig uitzeggen.* Zoo leest Lambinus. Andere leezen Perdocet.

PRODROMUS, i. m. Cic. Att. 16. 6. *Een voorloper.*

PRODUCO, is, duxi, ductum, ducere. *Verlengen, uitstrekken, uitstellen, verschuiven.*

Cœnam producere. Hor. S. 1. 5. 70. *Het avondmaal verlengen.*

Ignem longius produxit subita vis venti. Paul. Dig. 9. 2. 30. §. 3. *De sterke wind heeft den brand schielyk voortgezet.*

Moram alicui malo producere. Ter. An. 3. 5. 9. *Eenige ramp stuiten,* of *beletten.*

Sermonem aliquem longius producere. Cic. Ch. 71. *Te lang van iets spreeken, iets te lang rekken.*

Producere. *Voortbrengen, te voorschyn doen koomen, voor den dag brengen.*

In prospectum populi Romani producere aliquem. Cic. V. 1. 47. *Iemant voor 't Roomsche volk doen verschynen.*

Speciosiorem nemo familiam producit. Sen. E. 87. *Niemant brengt deftiger gevolg voor den dag, niemant heeft heerlyker stoet.*

Producere testes. Cic. V. 1. 5. *Getuigen voortbrengen.*

In judicium aliquem producere. Cic. V. 5. 43. *Iemant voor 't recht roepen, daagen,* of *dagvaarden.*

Producere aliquem. Cic. P. Q. 8. *Iemant ophouden, vasthouden, weerhouden, stuiten,* of *beletten.*

Producere aliquem falsa spe. Ter. An. 4. 1. 24. *Iemant met een valsche hoop ophouden, sleepende houden; na,* of *in 't lange pak laaten loopen,* dit laatste is boertig.

Producere aliquem ad aliquid. Plin. H. 9. 35. *Iemant ergens toe brengen, iemant ergens toe beweegen, noopen,* of *aanleidinge geeven.*

Producere. Ter. E. 1. 2. 54. H. 1. 1. 92. *Te koop stellen.*

Producere. Juv. 6. 241. *Gemeen maaken, in een bordeel zetten.*

Producere filios. Plaut. Capt. 3. 5. 105. R. 4. 4. 129. *Kinderen teelen,* of *voortbrengen.*

Memoriam alicujus scriptorum monumento producere. Sen. Pol. 37. *De heerlyke daaden van iemant ter eeuwiger gedachtenis opschryven,* of *optekenen.*

Producere. Virg. Æ. 9. 487. *Volgen, geleiden.*

Producere funus ad tumulum. Lucan. 2. 258. *Te begraafnis gaan.*

Producere. Quintil. I. O. 7. 9. *Lang maaken.*

Producere syllabam. Rhemmius Palæmon. *Een lettergreep lang maaken.*

(Producere. *Bevorderen* tot ampten en bedieningen.

Quem tu non pro illius dignitate produxeras. Cic. Dom. 9. *Dien gy naar zyne waerdigheit niet had bevordert,*

Per omnes articulos & gradus producere. Suet. Cl. 4. *Iemant van de eene bedieninge tot de andere, van een minder tot een meerder bediening bevorderen.*

Producere. *Opqueeken, opvoeden, onderwyzen.*

Audientem dicto produxisti filiam. Plaut. Af. 3. 1. 40. *Gy hebt uw dochter opgequeekt, of onderwezen, dat ze u gehoorzaam is.*

Producere. *Te voorschyn brengen, vertoonen*, van tooneelspeelders spreekende.

Histrionum quidam producti olim tunc quoque producerentur. Suet. Cl. 21. 4. *Sommige tooneelspeelders, eertyds op 't tooneel gevoert, wierden ook toen te voorschyn gebragt.*

Julius Iudis suis mimum produxit. Sen. Cont. 3. 18. *Julius heeft in zyne spelen een klugtspeelder op het toneel doen koomen.*)

PRŌDŪCTĒ. Adv. Producte dici. Cic. Or. 48. *Lang uitgesproken worden*, van een lettergreep spreekende.

PRŌDŪCTĬO, ōnis. f. Cic. T. 8. *Zekere deeltjes, die een woord lang maaken.*

Productio. Cic. Her. 4. 21. *Lange uitspraak van een lettergreep.*

Productio temporis. Cic. Fin. 3. 14. *Verlenging, of rekking van den tijd.*

PRŌDŪCTŪS, ă, ŭm. Cic. Fr. 2. 3. *Verlengt, uitgerekt*, van den tyd spreekende. De compar. Productior staat by Cic. T. Q. 3. 17. en de superl. Productissimus by Columella beneden.

Productus. *Voor 't recht geroepen, gedaagt, of gedagvaart.*

Nomen productum. Cic. N. D. 2. 26. *Een naamwoord van een ander woord afkomstig met eenige bijvoeging.* Cicero brengt zelf voorbeelden by: als Portunus a portu, Neptunus a nando.

Dies productior. Sen. E. 12. *Een langer dag.*

Syllaba producta. Sen. N. Q. 2. 56. Cic. de Or. 3. 47. *Een lange lettergreep.*

Productissimum viris flagellum. Colum. 3. 10. *De langste wijngaardrank.*

PROĒBĬĂ, ōrŭm. n. plur. Varr. L. L. 6. 6. *Een hulp - of behoedmiddel*, dat de Ouden by zich droegen, zoo om zekere quaalen te geneezen, als om ze voor te koomen.

PRŌFĀNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Ovid. Am. 3. 9. 19. *Ontheiligen, het heilige schenden.*

PRŌFĀNŪS, ă, ŭm. *Onheilig, dat niet geheiligt is, ongewyd, waereldsch, gemeen.*

Locus profanus. Cic. Ar. 5. *Een gemeene plaats, een plaats die niet geheiligt is.*

Profanum facere aliquid. Cic. V. 4. 55. *Geen achting, of eerbiedigheit ergens voor hebben, geen eerbied iets toedraagen, iets versmaaden, of verachten.*

Profanus. Tac. An. 13. 57. 6. *Dat men onverschillig gebruikt, dat gemeen is.*

Profanus. Virg. Æ. 6. 258. *Die in de geheimen niet ingewyd is, en zekere offerhanden niet kan bijwoonen*, van 't slechte volk spreekende, *een leek.*

Profanum. Varr. L. L. 5. 7. *Een kerkportaal, een plaats, of ruimte voor een kerk.*

PRŌFĀRIS, fātŭs sŭm, prōfārī. Virg. Æ. 1. 565. *Spreeken.* De eerste persoon van dit woord dat zyn most Profor, is niet in gebruik.

PRŌFĀTŬS, ūs. m. Stat. S. 5. 3. 103. Gell. 18. 11. *Spreeking, aanspraak, voorzegging.*

PRŌFĔCTĬO, ōnis. f. Cic. A. 1. 1. *Vertrekking, verreizing, het vertrek, of 't weggaan.*

Profectio. *Een reis.*

Ingredi longinquam profectionem. Suet. A. 92. 3. *Een lange reis ondernemen.*

PRŌFĔCTŌ. Adv. Cic. Fl. 22. *Zekerlijk, in der waarheit, voorwaar, waarachtig.*

PRŌFĔCTŬS, ūs. m. Quintil. I. O. 10. 3. *Het voordeel, 't gewin, de vruchten, of 't genot dat men van iets trekt.*

PRŌFĔCTŬS, ă, ŭm. *Dat zijn begin, of oorsprong ergens uit trekt, ergens van afkomstig, ontstaan, of gesproten.*

Amor inter nos ab his initiis profectus. Cic. F. 13. 29. *Onze onderlinge liefde is uit die beginsselen ontstaan.*

PRŌFĔRO, fĕrs, prōtŭlī, prōlātŭm, prōfērrĕ. *Vertoonen, doen voortkoomen, ergens doen uitkoomen, voor den dag, of te voorschijn brengen, doen zien.*

Ex arca pecuniam proferre. Cic. Q. R. 10. *Geld uit een kist, of koffer haalen.*

Gaudium oculis proferre. Plin. P. 75. 6. *De vreugd uit zijn oogen vertoonen, of laaten blyken.*

Dolum proferre. Plaut. Caf. 3. 5. 47. *'t Bedrog, of bedriegerij in zwang, of in 't gebruik brengen.*

Verba proferre. Ovid. P. 4. 4. 49. *Spreeken, woorden voortbrengen.*

Proferre audaciam. Cic. P. Q. 29. *Zijn stoutheit doen zien, zijn onbeschaamtheit toonen.*

Beneficium in aliquem proferre. Cic. Mur. 34. *Iemant een weldaad doen, of goeden dienst bewijzen.*

Proferre gradum. Stat. Th. 12. 9. Plaut. Men. 3. 3. 30. *Voortgaan, zich spoeden, of haasten.*

Proferre. *Openbaar maaken, verkondigen, ontdekken.*

Aliquid in aspectum lucemque proferre. Cic. Arc. 6. *Iets in 't licht brengen, of geeven, iets gemeen, of waereldkundig maaken*, van een boek, enz. spreekende.

In lucem proferre res occultissimas. Cic. A. Q. 4. 19. *De geheimste dingen ontdekken, of voor den dag brengen.*

In medium proferre rem aliquam. Cic. F. 15. 2. *Iets volmondig uitzeggen, of uitleggen.*

Scelus in medium proferre. Cic. V. Procem. 10. *Een schelmstuk aan den dag brengen.*

Proferre. *Uitstellen, verlengen, verschuiven.*

Diem proferre. Cic. D. 1. 39. *Van dag tot dag uitstellen.*

Imperium proferre. Tac. An. 12. 23. 3. Virg. Æ. 6. 795. *Een gebied uitbreiden, of vergrooten.*

Proferre. *Bybrengen, aantrekken, aantoonen, aanwijzen.*

Ut sibi ignoscatur, sua beneficia proferat. Cic. I. R. 2. 35. *Hij toone zijne diensten aan, op dat men 't hem vergeeve.*

Proferre testes. Cic. C. B. 18. *Getuigen bijbrengen.*

Proferre exempla. Cic. I. R. 2. 8. Her. 4. 3. *Voorbeelden bijbrengen.*

Illius nulla fraus, nulla perfidia, &c. profertur. Cic. Mur. 6. *Daar word geen bedrog, noch trouwloosheit, enz. van hem getoont.*

PRŌFĔSSĬO, ōnis. f. *Verklaring die men voor een Rechter doet.*

Pecunia ista non eget professione. Cic. F. 16. 23. *Die schuld heeft geen bekentenis van nooden.*

Professio dicendi. Cic. de Or. 1. 6. *Het beroep van de Hoogleeraaren der welspreekendheit.*

Professio. Paterc. 1. 16. 2. *Iemants ampt, staat, beroep, hoedanigheit.*

PRŌFĔSSŎR, ōris. m. Plin. H. 7. 11. Suet. T. 11. 7. *Een Hoogleeraar.*

Consummati professores. Quintil. I. O. 1. 9. *Volmaakte, deftige Hoogleeraars.*

Magni nominis professores. Quintil. I. O. 2. 11. *Hoogleeraars van grooten naam en achtinge.*

(Ex professo. *In 't openbaar, openbaarlijk.*

Fratrem pæne ex professo sollicitantem exercitus non occidere. Suet.

Suet. T. 9. 5. *Zijnen broeder, die bijna in 't openbaar de beerlegers op zyn zijde zogt te krijgen, niet ombrengen.)*

PRŎFESSŌRIŬS, ă, ŭm. *Hoogleeraars, van een Hoogleeraar.*

Lingua professoria. Tac. An. 13. 14. 5. *Een gehuurde welspreekendheit.*

PRŎFESSUS, a, um. Hor. A. P. 14. *Die iets belooft, of verzekert.*

(Professus. *Die iets in 't openbaar doet, iets dat openbaar is.*

Ut professum adversum Phocenses ducem Græciæ exhiberet. Just. 8. 4. 4. *Dat hy in 't openbaar vertoonen zoude eenen Veldoverste van de Grieken tegens de Phocensen.*

Professa perdunt odia vindictæ locum. Sen. M. 2. 154. *Haat die ontdekt is vind geen gelegenheit tot wraake.*

Professus. *Zeker, ontwijfelbaar, iets dat bekent is.*

Ad professæ mortis viam fabricare ratem. Phædr. 4. 6. 8. *Een schip timmeren, of bouwen, om zekerlijk om te koomen.)*

PRŎFESTŬS dies. Hor. S. 2. 3. 144. *Een werkendag, een gemeene dag, die niet geviert word.*

PRŎFĬCIO, is, feci, fectum, ficĕrĕ. *Ergens toe nut, of voordeelig zijn, ergens toe dienen; vorderen, voortgang doen.*

Arbor quæ humore proficit, sicco tempore contristatur. Colum. 3. 20. *Een boom die vocht van doen heeft, quynt in de droogte.*

Proficere nihil potest. Cæs. B. C. 3. 22. 2. *Het kan niets vorderen, of winnen, het kan geen voordeel doen.*

Multum auctoritate profecit. Cic. Man. 15. *Zijn gezagh heeft hem veel geholpen, hy heeft veel door zijn gezagh gewonnen.*

Nihil testibus illis profeci. Virg. E. 8. 20. *Ik heb met die getuigen niets uitgerecht, die getuigen hebben my geen voordeel gedaan.*

Multum ad ea quæ quærimus, explicatio ista profecit. Cic. Fin. 3. 4. *Die verklaring heeft ons veel voordeel gedaan, tot het verstaan van die dingen die wy zochten.*

PRŎFĬCĪSCŎR, prŏficiscĕris, prŏfectŭs sum, prŏficisci. *Vertrekken, verreizen, wechgaan.*

Proficisci Cyprum. Ter. Ad. 2. 2. 16. *Naar Cyprus reizen.*

Proficiscor quæsitum. Plaut. Merc. 5. 2. 98. *Ik ga hem zoeken.*

Leni vento proficisci. Cæs. B. G. 5. 8. 2. *Met een zacht windje, of labber koeltje vertrekken, of verreizen.*

Quo profectus sum, ibo. Plaut. Au. 1. 2. 40. *Ik zal myn begonne reis voltrekken, of volbrengen.*

Profectus sum adolescentulus ad Capuam. Cic. S. 4. *Ik ben zeer jong naar Kapua vertrokken.*

Proficisci ad Catonem. Cic. S. 23. *By, of naar Kato gaan.*

Proficisci in exilium. Cic. Fin. 2. 16. *In ballingschap gaan.*

Proficisci ad somnum. Cic. D. 1. 30. *Gaan slaapen, te bed gaan.*

Proficisci de aliquo loco. Cic. Att. 2. 8. Ex aliquo loco. Cic. A. Q. 4. 31. *Ergens van daan vertrekken, of gaan.*

Proficisci obviam. Cæs. B. G. 7. 12. 1. *Te gemoet gaan, of reizen.*

Proficisci ab aliqua materia. Cic. Fin. 1. 21. *Zyn gesprek van eenige stoffe beginnen.*

Proficisci ad reliqua. Cic. V. 3. 5. *Het overige vervolgen, tot het overige treeden.*

Proficisci. *Spruiten, ontstaan, afkomstig zijn.*

Tua laus a meis consiliis proficiscitur. Cic. Att. 14. 17. subj. *Uwen lof spruit uit mijne raadslagen.*

Venæ a corde proficiscuntur. Cic. N. D. 2. 55. *De aderen spruiten, of koomen uit het hart voort.*

Omnia a me in te profecta sunt, quæ ad tuum commodum pertinerent. Cic. F. 5. 5. *Ik heb alles gedaan, dat u voordeelig, of dienstig zou zijn.*

Ut oratio mea proficiscatur, unde, &c. Cic. Man. 2. *Op dat myn gesprek beginnen zoude, waar van daan, enz.*

PRŎFINDO, is, prŏfindĕrĕ. *Ploegen, omploegen.*

Diu inarata profindunt juvenci. Stat. Th. 10. 512. *De stieren ploegen het land dat lang braak heeft gelegen.* (Andere leezen Profringunt.)

PRŎFĬTEŎR, ēris, prŏfessŭs sum, prŏfiteri. *Belooven, zich opentlijk verbinden; zich sterk voor iets maaken.*

Imprudentiæ est profiteri quod non possis implere. Cic. Clu. 18. *'t Is onvoorzichtig zich te verbinden in 't geen men niet volbrengen kan.*

Profiteri operam suam alicui. Cic. S. R. 53. *Iemant zyn hulp belooven, of toezeggen.*

Profiteri. *Verklaaren, betuigen, verzekeren, opentlijk zeggen.*

Ei me profiteor inimicum. Cic. F. 10. 31. *Ik verklaar my zijnen vyand te zijn.*

Verum profiteri. Ovid. M. 9. 737. *De waarheit bekennen.*

Profiteri. *Bekennen, aangeeven, verklaringe doen.*

(Alexander edixit, ut omnes milites æs alienum profiterentur. Curt. 10. 2. 9. *Alexander heeft bevolen dat alle soldaaten hunne schulden zouden aangeeven, of opgeeven.*

Quod edixerat, ut aratores jugera sationum suarum profiterentur. Cic. V. 3. 15. *Om dat hy bevolen had dat de akkerluiden zouden aangeeven, hoe veel bunderen lands zij bezaait hadden.)*

Profiteri nomen. Liv. 26. 18. *Zijn naam laaten aanteekenen, of op de rol zetten, zich laaten opschryven, of intekenen, zyn naam opgeeven.*

(In his Poeta nomen suum profitetur. Ter. E. prol. 3. *Onder deeze wil den Dichter ook gerekent zyn.)*

Profiteri. *Ontdekken, verklaring doen,* van iemant die door 't gerecht ondervraagt word, by voorbeeld van zyne medeplichtigen, enz.

Quum illa profiteretur indicium. Plin. E. 3. 16. 9. *Als zij hen, die neffens haaren man kennisse gehad hadden van de t'zamenzweeringe tegens Klaudius, ontdekte.*

Profiteri. *In 't openbaar iemant onderwyzen, iemant eene wetenschap leeren, een openbaar Hoogleeraar zyn der wetenschappen.*

Philosophiam qui profitetur. Cic. Pis. 29. *Die in de Wysbegeerte iemant onderwyst, die een Hoogleeraar is van de Wysbegeerte.*

Si se Grammaticum professus quispiam, barbare loquatur. Cic. T. Q. 2. 4. *Indien iemant die voor een Spraakkunstenaar wil gaan, wantaal spreekt.*

Omnium suorum excellens studium profitebatur. Cæs. B. C. 3. 34. 4. *Hy verzekerde hem van de genegenheit aller zyner vrienden.*

Profiteri onus Cic. de Or. 1. 25. *Zich ergens mede belasten, eenen last op zich neemen.*

Acclamationibus studia sua multitudo profitetur. Curt. 7. 2. 7. *Het volk betuigt zyne genegenheit door 't gejuich.*

PRŎFLĀTŬS, ūs. m. *Het waaijen van den wind, wind, koelte.*

Æstivo proflatu refrigerantur. Colum. 5. 9. *Zij worden door de zomerwinden verfrischt.*

PRŎFLĪGĀTŎR, ōris. m. Tac. An. 16. 18. 1. *Een opsnapper, quistgoed, spilpenning, of doorbrenger van zyn goed.*

PRŎFLĪGĀTŬS, ă, ŭm. *Neêrgeslagen, neêrslagtig, bedroefd, bedrukt.*

Quanto illum mœrore profligatum putatis? Cic. C. 2. 1. *Door hoe groot een droefheit meent gij dat hy zoo verslagen is? wat ramp oordeele gij dat hem zoo ter neêr heeft geworpen?*

Profligatus. Cic. Arc. 6. *Door ligtmyen bedurven.* De superl. Profligatissimus staat by Cic. V. 3. 26.

Ju-

Judicia perdita, & profligata. Cic. V. Procem. 3. *Bedurven en verkeerde oordeelen*, of *vonnissen*.
Profligatus. *Volmaakt*, *voleindigt*, *voltrokken*, *volbragt*, *geeindigt*.
Quæstio profligata. Cic. T. Q. 5. 6. *Een opgelost vraagstuk*, *een geeindigt verschil*.
Profligatum bellum. Cic. F. 12. 30. *Een geeindigden oorlog*, voornamentlyk als men de overhand heeft.
PRŌFLĪGO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Verbreeken*, *verslaan*, *in sinkken houwen*, *in de pan hakken*, van een leger spreekende.
Hostium copias profligare. Cic. A. 14. 14. *Des vyands magt t'eenemaal verslaan*.
Profligare. *In den grond helpen*, *bederven*.
Profligare Rempublicam. Cic. de Or. 3. 1. *Het Gemeenebest in den grond helpen*, of *bederven*.
Profligare. *Eindigen*, *afdoen*, *uitvoeren*, *volvoeren*, *voleinden*, *ten einde brengen*.
Profligaverat bellum Judaïcum Vespasianus. Tac. H. 2. 4. 5. *Vespasianus had den Joodschen oorlog gelukkig volvoert*, of *geeindigt*.
PRŌFLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin H. 34. 9. *Blaazen*, *uitblaazen*.
Proflare flammas. Vall. Flacc. 7. 571. *Vuurvlammen uit de neus blaazen*, van zekere stieren spreekende.
Proflare iras. Plin. H. 8. 4. *Iemants gramschap aanstooken*, of *ophitzen*, *iemant tot toorn verwekken*.
(PRŌFLŬĒNS, ĕntis. omn. gen. *Vaerdig*, *gezwind*.
Profluens quiddam habuit Carbo. Cic. de Or. 3. 7. *By Karbo was iets vaerdigs*, of *gezwind*.
Profluens alleen, en Profluens aqua. *Vlietend water*, *voorbyloopend water*.
Obligatus & obvolutus corio dejiciatur in profluentem. Cic. Her. 1. 13. *Laat hem, in eenen lederen zak gestoken, in het voorbyloopend water gesmeten werden*.
Amulius pueros in profluentem aquam mitti jubet. Liv. 1. 4. *Amulius beveelt de kinderen in het stroomende water te werpen*.)
PRŌFLŬĔNTĔR. Adv. Cic. T. Q. 5. 18. *Overvloediglyk*. Men vind ook Profluentius.
PRŌFLŬĔNTĬĂ, æ. f. Profluentia loquendi. Cic. Part. 23. *Overvloedigheit van woorden*.
PRŌFLŬO, is, flūxī, flūxūm, flŭĕrĕ. Cic. D. 1. 44. *Vloeyen*, *vlieten*, *loopen*, *stroomen*.
Profluit ex monte. Cæs. B. G. 4. 10. 1. *Hy neemt zynen oorsprong uit het gebergte*.
Profluunt lacrymæ ab oculis. Colum. 6. 7. *De traanen vloeijen uit de oogen*.
Corpus profluit. Cels. 3. 6. *Het lichaam is geheel nat van zweet*.
Cujus sermo melle dulcior profluebat. Cic. Her. 4. 33. *Wiens rede zoeter dan honig uit den mond vloeide*.
Profluere ad libidines. Tac. An. 11. 26. 1. *Tot wellusten vervallen*, *zich door zyne ongeregelde en wellustige drifsten laaten vervoeren*.
His fontibus profluxi ad hominum famam. Cic. Cœl. 3. *Door deeze middelen ben ik in achtinge by de wereld gekoomen*.
PRŌFLŬVĬŬM, ĭī. n. Profluvium sanguinis. Colum. 6. 26. Cels. 2. 7. *Vloed*, *vloeijing*, *bloedvloed*.
Mulier profluvium genitale sistit. Plin. H. 7. 14. *De vrouw haar stonden houden op*, *de vrouw heeft haar stonden niet meer*.
PRŌFLŬŬS, ă, ŭm. Ovid. P. 2. 1. 39. *Dat vloeit*, *loopt*, *vliet*, of *stroomt*.
Pars littoris quæ profluo recessu nunquam destituitur. Colum. 8. 17. *Een gedeelte van het strand dat nooit van de ebbe bevrydt is*.
PRŌFŎRĒ. inf. Hor. E. 1. 8. 11. Zie Profum.
PRŌFŬGĬO, ĭs, fūgī, gĭtūm, gĕrĕ. *Ontvluchten*, *ontvlieden*, *wegloopen*, voornamelyk als men een verre vlucht wil uitdrukken.
Anima profugit. Lucret. 3. 717. *De ziel is van 't lichaam gescheiden*.
Ad aliquem profugere. Cic. Att. 15. 21. *Naar iemant toe vluchten*, *zynen toevlucht tot iemant neemen*.
(Profugere aliquem. *Iemant ontloopen*, of *ontvluchten*.
Servi uno grege non profugiunt dominos. Curt. 10. 2. 20. *De slaaven ontloopen hunne heeren niet te gelyk*.)
PRŌFŬGĬŬM, ĭī. n. Cic. Cæc. 34. *Toevlucht*, *veilige schuilplaats*.
PRŌFŬGŬS, ă, ŭm. Sall. B. C. 6. *Verjaagt*, *uit zyn vaderland gebannen*, of *verdreven*; *voorvluchtig*.
Bis vinclorum Annibalis profugus. Plin. H. 7. 28. *Tweemaal de gevangenis van Hannibal ontkoomen*, of *ontsnapt*.
A domino profugus. Plin. H. 6. 29. *Zyn Heer ontloopen*, van een slaaf die weggeloopen is spreekende.
Profugus. Hor. O. 4. 14. 42. *Die dwaalt*, *zwerft*, of *doolt*; *een landlooper*, of *zwerver*, van de Scythen, die dikwils van woonplaatze veranderen, spreekende.
(PRŌFŪNDĒ. *Diep*. De compar. Profundius staat by Prud. Vinc. 119.)
PRŌFŪNDO, ĭs, fūdi, fūsūm, fūndĕrĕ. Plaut. Au. 2. 4. 29. *Overvloedig uitgieten*, *uitstorten*, of *uitschenken*.
Animam profundere. Cic. Marc. 10. *Den geest geeven*, *sterven*. Lacrymas. Virg Æ. 12. 154. *Traanen storten*, *schreyen*, *weenen*.
Lacrymæ se subito profuderunt. Cic. Att. 11. 7. *De traanen zyn aanstonds uit de oogen gevloeit*.
Sanguinem pro patria profundere. Cic. Fin. 2. 19. *Zyn bloed voor zyn vaderland vergieten*, of *storten*.
Omnes profudi vires ingenii mei. Cic. Att. 1. 18. *Ik heb al de krachten van myn verstand uitgestort*, *ik heb myn uiterste best gedaan*.
Profundere patrimonium. Cic. C. 2. 5. *Zyn goed verbrassen*, *verquisten*, *onnuttelyk verteeren*, *doorbrengen*; of *door de billen jagen*. Dit laatste is boertachtig.
Laborem profundere. Cic. F. 5. 5. *Verlooren arbeid doen*, *den mooriaan wasschen*, of *schuuren*. Dit laatste is oneigentlyk.
Profundere folia. Vitruv. 4. 1. *Bladen*, of *bladeren krygen*.
Pecuniam in aliquam rem profundere. Cic. Off. 2. 16. *Zyn geld ergens aan besteeden*, of *uitgeeven*.
PRŌFŬNDŬS, ă, ŭm. Cic. Pl. 6. *Diep*, *heel laag*.
Profunda avaritia. Sall. B. J. 81. *Een zeer groote gierigheit*.
(Profundus. *Verborgen*, *bedekt*, *verholen*.
Natura veritatem in profundo abstrusit. Cic A. Q. 4. 10. *De natuur heeft de waarheit verborgen*.
Profundum. Subst. n. *De grond*.
Quam cum esset in profundo Cic. F. 3. 14. *Wanneer hy op de grond was*.
Profundus. *Hoog*, *verheven*.
Profundum cœlum secum ferre. Virg. Æ. 1. 62. *Den hoogen hemel met zich sleeven*.)
PRŌFŬNDŬM, ī. n. Substantive genoomen. *De zee*, *de diepte der zee*.
In profundum abjicere. Cic. V. 4. 11. *In zee werpen*, of *smyten*.
PRŌFŪSĒ. Adv. Suet. A. 72. 6. *Quistachtig*, *met groote overdadigheit*, *met uitneemende groote onkosten*, *met verquisting*. De compar. Profusius staat by Sall. B. C. 13. en de superl. Profusissime by Suet. A. 75. 1.
Profuse in castra tendentibus obstitit. Liv. 10. 36. *Hy heeft zich tegens hen, die in menigte naar 't leger liepen, gestelt*.
PRŌFŪSĬO, ōnis. f. *Uitstorting*, *uitgieting*, *plenging*, *vergieting*.
Profusio sanguinis. Cels. 5. 26. *Uitstorting van bloed*, *plenging van bloed*, *bloedstorting*, *bloedplenging*.
PRŌFŪSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 41. *Quistig*, *verquistig*, *die overdadige kosten doet*. De compar. Profusior

for staat by Pallad. 4. 13. en de superl.
Profusissimus by Suet. V. 10. 4.
Sumptibus profusis vivere. Cic. Clu. 13. *Overdadige kosten doen, zeer kostelijk leeven.*
Perditus ac profusus nepos. Cic. P. Q. 12. *Een bedorven en ongebonden mensch.*
Profusa hilaritas. Cic. T. Q. 4. 7. *Een zeer groote blydschap.*
(Profusus. *Lang, dat lang hangt.*
Cauda profusa. Pallad. 4. 13. *Een lange staert.*
Cauda profusa usque ad calces. Varr. R. R. 2. 5. *Een staert die tot op de hielen hangt.*)
PRŎGĔMMANS, āntis. omn. gen. Colum. 4. 27. *Uitbottende, botten uitschittende*, van den wyngaard spreekende.
PRŎGĔMMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum. 4. 27. *Botten*, of *knoppen uitschieten, uitbotten.*
PRŎGĔNĔR, ĕri. m. Sen E 20. Tac. An. 6. 45. 4. *De man van iemants zoons*, of *dochters dochter*, een opzichte van de Grootvaders.
PRŎGĔNĔRATĬO, ōnis. f. Plin. H. 8. 43. *Geslacht, afkomst, stam, voortteeling.*
PRŎGĔNĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 11. 16. *Voortteelen, teelen, voortbrengen.*
Aquilæ non progenerant columbam. Hor. O. 4. 4. 32. *De arenden brengen geen duiven voort.*
PRŎGĔNĬĒS, ei. f. Cic. A. 9. 2. *Geslagt, afkomst, stam.*
Progenies. Ovid. M. 2. 34. *Een zoon, of dochter.*
Hujus vineæ progeniem studemus submittere. Colum. 3. 6. *Wy trachten van deezen wyngaard een rank in te leggen.*
PRŎGĔNĬTŎR, ōris. m. Ovid. M. 11. 391. *Een Grootvader, voorvader, voorzaat.*
PRŎGĔRMĬNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum. 4. 10. *Uitbotten, knoppen, uitloopen, uitschieten.*
PRŎGĔRO, is, gessi, gestūm, gĕrĕre. Colum. 1. 6. *Uitbrengen, uitwerpen, uitdraagen, uitdrijven, uitstooten.*
PRŎGĬGNO. is, gĕnŭi, gĕnĭtūm, gignĕrĕ. Cic. D. 1. 56. *Voortteelen, teelen.*
PRŎGNĀRĬTĔR. Adv. Plaut. P. 4. 4. 39. *Moedig, eftontelijk, mannelijk, heldhaftiglijk.*
PRŎGNĀTŬS. ă, ūm. *Uit iemant geboren, van iemant afkomstig.*
Tantalo prognatus. Cic. T. Q. 3. 12. *Uit Tantalus geteelt.*
Ex Cimbris prognati. Cæs. B. G. 2. 29. 4. *Van de Cimbren afkomstig, Deenen van afkomst.*
Prognati. Plaut. Am. 2. 2. 20. *Afzetzels, kinderen.*
Quemadmodum eæ res sunt prognatæ, non alienum est dicere. Vitruv. 4. 2. *Het is dienstig den oorsprong van die dingen te verhaalen.*
PRŎGNŌSTĬCĂ, ōrūm. n. plur. *Voorspelling, voorzegging, voorbeduiding, voorwikking.*
Si prognostica nostra vera sunt. Cic. Att. 15. 16. *Indien onze voorzeggingen waar zijn.*
PRŎGRĔDĬŎR, ĕris, prōgrĕssūs sūm, prōgrĕdi. *Voortgaan, voorttreeden, voorttrekken, voortrukken.*
Nihil progredi. Cic. Sex. 35. of Ne digitum quidem progredi. Cic. A. Q. 4. 36. *Niet voortgaan, geen voortgang maaken, geen vingerbreed vorderen.*
Progredi magnis itineribus. Cæs. B. C. 2. 19. 1. *Met groote dagreizen voorttrekken.*
Tridui viam progressus revertit. Cæs. B. G. 4. 4. 5. *Hy is, na dat hy drie dagen gereist had, weêr te rug gekeert.*
* Progredi longius. Cic. A. 2. 4. *Verder gaan, noch meer zeggen, iets wijdloopiger verhandelen.*
Progredi. *Voortloopen, zich verspreiden*, van lastertaal spreekende.
Divinatio ultra conjecturam progredi non potest. Cic. D. 1. 14. *De voorzegkonst, of waarzeggery gaat niet verder dan gissen.*
Philosophia rationibus progreditur. Cic. A. Q. 4. 9. *De Wysbegeerte gaat voort op redenen, of de Wysbegeerte gebruikt redenen tot haar behulp.*
PRŎGRĔSSĬO, ōnis. f. *Vordering, voortgang, voorttreeding.*
Progressio ad virtutem. Cic. Fin. 4. 24. *Vordering, of voortgang tot de deugd.*
Progressio. *Aanwas, toeneeming.*
Progressio virtutum. Cic. Fin. 4. 7. *Aanwas door deugden.*
PRŎGRĔSSŬS, ă, ūm. *Gevordert, toegenomen, voortgezet, voortgegaan, voort getreeden.*
PRŎGRĔSSŬS, ūs. m. Cic. D. 1. 15. *Voortgang, voorttreeding, vordering.*
Arcere a progressu. Cic. A. 11. 2. *Iemant verhinderen, of beletten voort te gaan, of te vorderen.*
Progressus. *Voortgang, vervolg, gevolg, uitkomst.*
Homo rationis particeps causas rerum videt, earumque progressus. Cic. Off. 1. 4. *Een schrander mensch ziet de oorzaaken der dingen en hunnen voortgang, of hun gevolg.*
Progressus ætatis. *Toeneeming in jaaren, een hooger ouderdom.*
Cæsar ineunte ætate docuit progressum ætatis expectari non oportere. Cic. A. 5. 17. *Cæsar heeft, als hy noch heel jong was, getoont 't geen naar geenen hooger ouderdom behoeft te wachten.*
Facere progressum in studiis. Cic. T. Q. 4. 19. *In de geleertheits oefening voortgaan, of vorderen.*
Habere progressum in Stoïcis. Cic. N. D. 1. 6. *Zich belijden van de Stoïsch gezinden te zijn.*
PROGYMNĀSTĂ, æ, m. Sen. E. 83. *Een die den anderen te vooren onderwijst, onderrecht, of oeffent.*
PRŎH. Zie Pro.
PRŎHĬBĔO, ēs, bŭi, prōhibĭtūm, prŏhĭbērĕ. *Verbieden, beletten, verhinderen, weêrhouden.*
Ea prohibet facere. Ter. H. 3. 3. 12. *Hy verbied, of belet zulks te doen.*
Prohibentur adire ad filios suos. Cic. V. 5. 45. *Zij worden verhindert naar hunne zoonen te gaan.*
Prohiberi aqua, commeatu, &c. Cic. F. 12. 10. *Van water, levens middelen, enz., beroofe, of ontbloot zijn.*
Hæc me uxore prohibent. Plaut. M. G. 3. 1. 106. *Deeze dingen beletten mij een vrouw te trouwen.*
Aliquem calamitate prohibere. Cic. Man. 7. *Iemant voor een ongeluk bewaaren, behoeden, of beschutten.*
Dolorem dentium hoc prohibet. Plin. H. 20. 7. *Dit belet de tandpijn, dit is goed voor de tandpyn.*
Prædones ab insula prohibere. Cic. V. 4. 64. *De rovers uit het eiland jaagen.*
A periculo Rempublicam prohibere. Cic. Man. 7. *Een gevaar van 't Gemeenebest afwenden.*
Aliquem provincia prohibere. Cic. F. 10. 15. *Iemant uit een wingewest bannen, of weeren.*
Prohibere aliquem domo. Ter. Ph. 2. 3. 78. *Iemant van zijn huis afjaagen, iemant zijn huis verbieden.*
Voce aliquem prohibere. Cic. Lig. 5. *Iemant het spreeken verbieden, iemant den mond snoeren, of doen zwijgen.*
PRŎJĔCTĬO, ōnis. f. Cic. Or. 18. *Uitrekking, of uitstrekking van de armen, het maaken van veel gebaer met de armen.*
PRŎJĔCTĪTĬUS, ă, ūm. *Te vondeling gelegt*, van een kind spreekende.
Captus amore hujus projectitiæ. Plaut. Cist. Per. 8. *Met liefde bevangen*

gen tot dit te vondeling gelegde dochtertje.

PRŎJĔCTŪRĂ, æ. f. *Een uitsteek, afdak, luifel, kornissing*, een woord der Bouwkunde.

Habeat paries projecturas coronarum. Vitruv. 2. 8. *Laat de muur met een kornissing aan den rand gemetzelt worden.*

PRŎJĔCTŬS, ă, ūm. Colum. 12. 2. *Geworpen, wechgeworpen, wechgesmeten.* (De compar. Projectior staat beneden by Suetonius, en de superl. Projectissimus by Tacitus beneden.)

Ex naufragio ad saxa projectus. Cic. A. 12. 8. *Na schipbreuk op de rotzen geworpen.*

Cadavera projecta. Varr. L.L. 4. 5. *Wechgeworpene doode lichaamen tot aas van 't gedierte.*

Pudore projecto loquar tua facta. Ovid. M. 6. 545. *Ik zal uwe daaden, zonder acht op de schaamte te slaan, of de schaamte aan een zijde gestelt, verhaalen.*

Projectus puer. Plaut. Cist. 1. 2. 5. *Een vondeling, een kind te vondeling gelegt.*

Projectus. Cic. de Or. 3. 59. *Uitgestrekt, uitgerekt.*

Viridi projectus in antro. Virg. E. 1. 76. *Uitgestrekt in een groen hol.*

Projectus. *Dat ergens naar toe strekt, of legt.*

Urbs projecta. Cic. V. 4. 10. *Een stad die naar den zeekant legt.*

* Projecta audacia. Cic. Clu. 65. *Overgegeeve moedwil, vermetele stoutigheit, of onbeschaamtheit.*

Gens ad libidinem projectissima. Tac. H. 5. 5. 5. *Een volk tot een los en ongebonden leven zeer genegen.*

Projectus. *Veracht, versmaadt.*

Iis projecta Senatus auctoritas. Tac. An. 1. 42. 3. *Zij verachten het gezagh van den Raad.*

(Projectus. *Vooruit steekende, vooruit hangende, uitpuilende.*

Titus erat ventre projectiore. Suet. Tit. 3. 1. *Titus had een vooruitsteekende, of hangende buik.*)

PRŎJĔCTŪS, ūs. m. Lucret. 3. 1000. *Werping, smijting, gooijing.*

PRŎJĬCĬO, is, prŏjēci, prŏjēctūm, prŏjĭcĕrĕ. *Werpen, smijten, gooijen, wechwerpen, wechsmijten, wechgooijen.*

Projicere tela. Virg. Æ. 6. 835. *Schichten, of pijlen werpen.*

Projicere sesquipedalia verba. Hor. A. P. 97. *Hoogdravende woorden gebruiken.*

Diem projicere. Stat. Th. 1. 237. *Sterven, overlijden.*

Strato projecerat artus. Val. Flacc. 7. 141. *Hij was opgestaan, hij was van 't bed gekoomen.*

In exsilium projici. Cic. Ant. ir. exs. 12. *In ballingschap verzonden worden.*

Projicere rem viliore pretio. Ulp. Dig. 21. 2. 50. *Iets voor een geringen prys, of zeer goed koop verkoopen, iets schande koop geeven.*

Se projicere. Cic. Att. 9. 6. *Neerslagtig worden, den moed verloren geeven, of laaten zakken.*

Se ad pedes alicujus projicere. Cic. Sext. 11. *Zich voor iemants voeten werpen.*

Se ex navi projicere. Cæs. B. G. 4. 25. 4. *Zich buiten boort werpen.*

Virtutem patriam projicere. Cæs. B G. 2. 15. 5. *De deugd zijns vaders niet navolgen.*

(Projicere se in flumen. Just. 11. 8. 3. *In een rivier springen.*)

PRŎĬN. Adv. Ter. An. 2. 4. 5. De Dichters maaken hier een lettergreep van. *Daarom, bij gevolge, vervolgens, derhalven, dieswegen, overzulks.*

PRŎĬNDĔ. Adv. Ter. An. 4. 2 24. *By gevolg, derhalven, vervolgens, daarom, overzulks, dieswegen.*

Proinde. Ter. Ph. 2. 3. 35. *Alzoo, aldus, dus, dan, weshalven.*

Proinde ac. Lucret. 3. 1048. *Gelijk of, als of.*

PRŌLĀBŎR, ĕrĭs, prōlāpsŭs sūm, prōlābi. *Vallen, neêrvallen, afvallen, slibberen.*

Prolabi per caput. Liv. 27. 32. *Op het hoofd vallen.*

Prolabi ex arbore. Plin. H. 27. 8. *Uit een boom vallen.*

Familiæ nobilium studio magnificentiæ prolabuntur. Tac. An. 3. 55. 2. *De huizen der edelen vervallen door al te grooten zucht tot pracht.*

Prolapsa est huc libido. Cic. Cœl. 20. *De wellust is tot hier toe gesteigert.*

Longius prolapsus sum quam ratio vestri judicii postulabat. Cic. Cæc. 35. *Ik heb hier langer van gesproken dan gij wel wenschte dat ik zoude doen.*

PRŌLĀPSĬO, ōnĭs. f. Cic. Cœl. 17. *Val, verval, instorting.*

Prolapsiones ædificiorum. Suet. A. 30. 2. *Instortingen van gebouwen.*

PRŌLĀPSŬS, ă, ūm. *Gevallen, ter neder gestort, verdelgt.*

Pergama prolapsa. Virg. Æ. 2. 555. *Het verwoeste, omgekeerde, of verdelgde Trojen.*

PRŌLĀTĀTĬO, ōnĭs. f. Tac. H. 3. 82. 3. *Uitstel, verlenging, opschorting, verschuiving.*

PRŌLĀTĀTŬS, ă, ūm. *Uitgestelt, opgeschort, verlengt, verschoven.*

Prolatum bellum. Tac. An. 13. 34. 4. *Een verlengde, of sleepende gehouden oorlog.*

PRŌLĀTĬO, ōnĭs. f. *Voortbrenging, bijbrenging, aantrekking.*

Exemplorum prolatio. Cic. de Or. 34. *Aantrekking, of bijbrenging van voorbeelden.*

Prolatio. *Uitbreiding, vergrooting, vermeerdering.*

Prolationem finium exta portendebant. Liv. 42. 20. *De ingewanden beloofden, of voorzeiden dat men het gebied verder zoude uitbreiden.*

Prolatio. Cic. C. R. 3. *Uitstel, verlenging, opschuiving, schorssing.*

PRŌLĀTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. C. 4. 3. *Uitbreiden, vermeerderen, vergrooten.*

Prolatare diem ex die. Tac. An. 6. 42. 6. *Van dag tot dag uitstellen, of verschuiven.*

Vitam prolatare. Tac. An. 11. 37. 1. *Het leven verlengen.*

PRŌLĀTŬS, ă, ūm. Lucan. 4. 97. *Voorgestelt, getoont, voor den dag, of te voorschijn gebragt.*

Prolatus. Cic. D. 2. 66. *Bijgebragt, aangetrokken, vermeldt*, van een getuigenis, voorbeeld, enz. spreekende.

Prolatæ res. Cic. Mur. 13. Liv. 4. 25. *De viertijden van 't Hof, Gerechtsstilstant, schorssing van pleitzaaken.*

PRŌLĔCTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Fl. 8. *Door schoone woorden, of beloften aanlokken, door schoone praaten op zijn zijde krijgen, door gevlei misleiden.*

Verborum elegans dispositio prolectat sensus legentium. Vitruv. Præf. 5. *Een fierlijke schikking der woorden vermaakt den lezer.*

PRŌLĔPSIS, is. f. Ascon. Cic. 101. Πρόληψις. *Een voorverhaal.* Een spreekwyze der Redenrykkonst, die bestaat in de zwarigheden, die de Rechter en toehoorder konden maaken tegens den Redenaar, voor te koomen. Cicero schryft dit woord niet dan in 't Griekfch.

PRŌLĔS, is. Cic. de Or. 3. 38. Colum. 7. 6. *Kinderen, afkomst, 't geslacht, het kroost*, van menschen, *de jongen*, van beesten spreekende.

Proles olivæ. Virg. G. 2. 3. *Olijven, de vrucht van den olijfboom.*

PRŌLĔTĀRĬI, ōrūm. m. plur. Gell. 16. 10. *'t Graau, jan hagel, 't gemeene volk, de armste, of geringste menschen binnen Rome*, volgens Nonius 1. §. 342: 2. §. 666. alzoo genaamt, om dat ze het Gemeenebest niet konden te hulp koomen dan met het geeven van hunne kinderen, als het oorlog was.

Proletarius sermo. Plaut. M. G. 3. 1. 157. *Janhagels taal, vischmarkts taal.*

PRŌLĬBO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 28 4. *Een vocht uitgieten, uitstorten, of plengen*, als de Ouden in hunne offerhanden deden.

‡ PRŌLĬCĬO, ĭcis, prōlexi, prōlectŭm, prōlĭcĕrĕ. Plaut. Curc. 1. 2. 2. Zie Pellicio.

PRŌLĬXĒ. Adv. *Mildelyk*, *mildadiglyk*, *rykelyk*.

Age prolixe. Ter. Ad. 5. 8. 20. *Handel eerlyk*, *mildelyk*, of *beleefdelyk*.

(Prolixe. *Wydlopig*, *lang*. De compar. Prolixius staat beneden by Terentius.

Id non solum fecit, sed etiam prolixe cumulateque fecit. Cic. Fl 36. *Hy heeft niet alleen dat gedaan, maar heeft het ook wydlopig en overvloedig gedaan.*

Hæ arbores in lauri faciem prolixe foliatæ. Apul. M. 4. 143. *Deeze boomen hebben, als de laurierboomen, lange bladeren.*

Accipit hominem nemo melius, neque prolixius. Ter. E. 5. 8. 52. *Niemant onthaalt een mensch beter, noch rysliger.*)

PRŌLĬXĬTĀS, ātis. f. Arnob. 4. 138. *Langte, langheit, wydlopigheit.*

Literarum prolixitas. Symm. E. 2. 8. *De langte*, of *wydlopigheit van eenen brief.*

‡ PRŌLĬXĬTŪDO, ĭnis. f. *Langte*, *langheit*, *wydlopigheit.*

Fandi prolixitudo. Pacuv. *by* Non 2. 697. *Wydlopigheit in 't spreeken.*

PRŌLĬXO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Colum. 4. 24. *Verlengen*, *lang*, of *langer maaken.*

PRŌLĬXŬS, ă, ŭm. *Lang*. *Wydlopig*. (De compar. Prolixior staat by Colum. 1. 9.)

Barba prolixa. Virg. E. 8. 34. *Een langen baard.*

Arbores prolixæ. Varr. R. R. 1. 9. *Hooge boomen.*

Prolixus. *Goed*, *eerlyk*, *mild*, *beleefd*, *hupsch*, *heusch.*

Aliquid animo prolixo facere. Cic. Att. 16. 16. subj. 3. *Iets met een eerlyk hart doen.*

‡ PRŌLŎGĬŬM, ĭi. n. Pacuv. *by* Festus. *De voorreden*, of *inleiding van een tooneelspel.*

PRŌLŎGŬS, i. m. Ter. Ph. prol. 14. *De voorreden*, of *inleiding van een tooneelspel*, waar in men de gebreken van den Dichter verschoont, of wel zyn stuk pryst.

Prologus. Ter. H. prol. 11. *Voorredenaar*, *een die de voorreden doet.*

PRŌLONGO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Sen. B. 5. 17. *Verlengen*, *uitstellen*, *verschuiven*, *opschorten*. In de voorbeelde drukken leest men Prorogetur.

PRŌLŎQUĬŬM, ĭi. n. Varr. *by* Gell. 16. 8. *Een voorstel*, wiens zin volkoomen en bepaald is.

PRŌLŎQUŎR, ĕris, lŏcūtŭs sŭm, prōlŏqui. Cic. Or. 43. *Uitspreeken*, *uitdrukken*, *zyne gedachten uiten.*

PRŌLŪBĬŬM, ĭi. n. Gell. 5. 10. *Lust*, *begeerte*, *verlangen*, *zucht*, *trek*, *vermaak*, om iets te doen of te hooren.

PRŌLŪDĬŬM, ĭi. n. Gell. 16. 19. *Een voorproeve*, *voorspel*, of *oefening eer men iets in ernst doet.*

PRŌLŪDO, is, prōlūsi, prōlūsŭm, prōlūdĕrĕ. Varr. L. L. 5. 7. *Een proef neemen*, *zich te vooren beproeven*, tot den stryd, enz.

Proludere ad pugnam. Virg. G. 3. 234. *Zich van te vooren tot den stryd oefenen.*

(PRŌLŪGĔO, ēs, lūxi, lūctŭm, ērĕ. Festus. *Over den tyd in den rouw gaan*, *langer in den rouw gaan dan men gewoon is.*)

PRŌLŬO, is, lŭi, prōlūtŭm, prōlŭĕrĕ. Colum. 2. 18. *Ter degen wasschen*, *wel wasschen.*

PRŌLŪSĬO, ōnis. f. Cic. Div. 14. *De inleiding*, *voorreden*, of *'t begin van een gesprek.*

Prolusio. Cic. de Or. 2. 80. *Een voorproeve*, of *oefening eer men iets in ernst begint*, als een stryd, enz.

PRŌLŪTŬS, ă, ŭm. Multa prolutus vappa. Hor. S. 1. 5. 17. *Die veel onklaare*, *werkende*, of *verschaalde wyn heeft gedronken.*

PRŌLŬVĬĒS, ĭēi. f. Cic. Fr. 3. 7. *Een groote watervlorting.*

Ventris proluvies. Virg. Æ. 3. 217. Colum. 6. 7. *De buikloop.*

PRŌLŬVĬŬM, ĭi. n. Ter. Ad. 5. 9. 28. *Verquisting*, *verspilling*, *doorbrenging*. Zommige willen dat men Prolubium moet leezen. Het is zeker dat men in sommige handschriften Prolubium, en in andere Proluvium vind.

PRŌMERCĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, is. n. Colum. 1. 8: 11. 1. *Iets dat een vader des huisgezins verkoopt*, *na dat hy 'er zich en zyn gezin wel van voorzien heeft.*

Aurum promercale. Suet. J. 54. 3. *Gout dat Cesar verkocht na dat hy 'er wel van voorzien was.*

(PRŌMERCĬUM, ĭi. n. Paull. Dig. 33. 9. 4. §. 2. Ulp. Dig. 30. 41. 5. *Allerhande waaren die men te koop heeft*. Een woord van de latere eeuw.)

PRŌMĔRĔO, ēs, ŭi, prōmĕrĭtŭm, prōmĕrērĕ. Ter. Ad. 2. 1. 47. en

PRŌMĔRĔŎR, ēris, mĕrĭtŭs sŭm, prōmĕrēri. *Verdienen.*

Bene promereri. Ter. Ph. 3. 2. 31. *Eenige vergelding verdienen*, *goeden dienst doen.*

Vota tua promeruere Deos dextros marito. Stat. S. 5. 1. 72. *Uwe geloften hebben de Goden gunstig voor uwen man gemaakt.*

Promereri de aliquo. Plaut. Capt. 5. 1. 13. *Iemant verplichten*, *een goeden dienst doen.*

PRŌMĔRĬTŬM, i. n. Lucret. 1. 62. *Verdienste.*

Promeritu n. Cic. Quir. red. 4. *Weldaad*, *dienst*, *goede dienst.*

PRŌMĬNĔNS, tis. omn. gen. Liv. 27. 48. *Verheven*, *dat boven uitsteekt*, *uitpuilende.*

Prominentes oculi. Plin. H. 11. 37. *Uitpuilende oogen.*

PRŌMĬNENTĬA, æ. f. Vitruv. Præf. 7. *Een uitstek*, *bordes*, *boord*, *rand*, *uitsprong*, in de bouwkonst.

PRŌMĬNĔO, ēs, ŭi, prōmĭnērĕ. Plin. H. 11. 37. *Uitsteeken*, *zich hooger vertoonen*, *boven uit steeken.*

Prominere a cætera acie. Liv. 22. 47. *Boven het overige van 't leger uitsteeken.*

Collis prominet in pontum. Ovid. M. 13. 778. *De heuvel steekt over de zee uit.*

‡ PRŌMĬSCĀM. Plaut. Ps. 4. 5. 11. Zie Promiscue.

PRŌMĬSCŬĒ. Adv. *Zonder onderscheid*, *door malkander.*

Id promiscue stultis ac sapientibus a natura datum. Cic. Font. 6. *De natuur heeft dit zoo wel*, of *zonder onderscheid*, *aan de zotten als wyzen gegeeven.*

Promiscue. Liv. 3. 47. *Verward*, *door malkander vermengt*, *hol over bol*, *in 't honderd.*

Promiscue. *Gezamentlyk*, *in 't gemeen*, *te gelyk.*

Promiscue toto quam proprie parva uti parte malletis. Cic. Rull. 2. 31. *Gylieden zoud liever het geheel in 't gemeen*, *dan elk een klein gedeelte voor u in 't byzonder willen hebben.*

PRŌMĬSCŬŬS, ă, ŭm. *Verward*, *onder malkander vermengt*, *door malkander*, *zonder schikking.*

In promiscuo spectabant Senatus & populus. Liv. 34. 44. *Het volk en de Raad zaten vermengt door malkander om de schouwspelen te zien.*

Victus promiscuus. Plin. H. 5. 1. *Een gemeene wyze van leeven.*

In promiscuo habere aliquid. Plin. H. 33. 1. *Iets in 't gemeen hebben.*

Promiscuam operam dare. Plaut. R. 4. 4. 138. *Malkander wederzyds dienst doen.*

Promiscuum genus. Quintil. I. O. 1. 4. *Het gemeene geslacht*, een letterkonstige spreekwyze.

PRŌMĬSSĬO, ōnis. f. Cic. Att. 8. 9. *Belofte*, *toezegging.*

PRŌMĬSSŎR, ōris. m. Hor. A. P. 138. *Een belover*, *die een belofte doet.*

PRŌMĬSSŬM, i. n. *Een belofte*, *een beloofde zaak.*

Ma-

Manere promissis. Virg. Æ. 2.160. Stare. Cic. Off. 1.10. *Zyn beloften houden, nakoomen, of volbrengen.*
Teneri promisso. Cic. Att. 12. 18. *Door een belofte verplicht, of verbonden werden.*
PRŌMĪSSŬS, ă, ŭm. Cic. Q. R. 6. *Belooft, toegezegt.*
Fides promissa. Virg. Æ. 6. 346. *Een verbondt, of gegeeve trouw.*
Promissus. *Lang, neêrhangend.*
Promissæ comæ. Liv. 38. 17. *Lang haair.*
Barba promissa. Virg. E. 8. 34. Liv. 5.41. *Een langen baard.*
PRŌMĪTTO, is, prōmīsi, prōmissūm, prōmīttĕrĕ. Cic. Mur. 41. *Belooven, toezeggen.*
Promittere ad cœnam. Plaut. Men. 5.2.43. Plin. E. 1.15. *Belooven dat men op 't avondmaal zal koomen.*
De voluntate alicujus prolixe promittere. Cic. F. 7.5. *Borg voor den goeden wil van iemant zyn; groote verzekering van iemants goeden wil geeven.*
Promittere se facturum aliquid. Plaut. Af. 3. 1. 25. *Belooven dat men iets doen zal.*
Promittit se arbor. Plin. H. 16.26. *De boom breid zyne takken uit.*
Promittere barbam. Liv. 6. 16. *De baard laaten wassen.*
Tela promittere longius. Cæs. B. G. 8.9.4. *De schigten verder werpen, of schieten.* Andere leezen Permittere.
Promittere aliquid. Petron. 11. *Zich uitgeeven iets te verstaan.*
PRŌMO, is, prōmsi, prōmtūm, prōmĕrĕ. Virg. Æ. 2.260. *Tappen, uitlangen, uithaalen, uitneemen.*
Vina promere dolio. Hor. Ep. 2.47. *Wyn uit een vat tappen.*
Ex armario promere aurum. Cic. Cœl. 21. *Gout uit een kas, of kist krygen, haalen, of langen.*
Diem promit & celat Sol. Hor. Sec. 10. *De Zon doet den dag zien en verdwynen.*
Jubes quæ sentimus promere in medium. Plin. P. 66.4. *Gy gebied ons onze gedachten klaar uit te zeggen.*
PRŌMŌNTŌRĬŬM, ĭi. n. Cic. V. 5.56. *Een hoofd, kaap, of gebergte dat in zee uitsteekt als een elleboog.*
PRŌMŌTĬO, ōnis. Asc. Pæd. Cic. p. 90. *Vordering, bevordering, voortzetting.*
PRŌMŌTŬS, ă, ŭm. Stat. Ac. 1. 444. *Gevordert, zeer gevordert.*
Promotus ad dignitates. Plin. E. 7. 31. 3. *Tot eerampten verheven.*
PRŌMŎVĔO, es, mōvi, prōmōtūm, prōmŏvērĕ. *Voortgaan, voort treeden, vorderen, uitgaan: ook voortzetten, bevorderen.*
Moves te quidem, nihil promoves. Ter. E. 5. 3.4. *Gy beweegt u wel, maar gy vordert niet.*
Doctrina vim promovet insitam. Hor. O. 4.4.33. *De geleerdheit, of wetenschap volmaakt de gaven van de natuur.*
Promovere castra. Cæs. B. G. 1 48.1. *Met het leger voorttrekken.*
Gradum promovere ab aliquo loco. Stat. Th. 12.540. *Ergens van daan vertrekken, gaan, of aftrekken.*
Ossa suis sedibus promoventur. Cels. 8.18. *De beenderen worden uit hunne plaatze bewogen.*
Promovere. Plin. E. 8.20.7. *Uitbreiden, uitzetten, uitstrekken.*
Imperium promovere. Ovid. P. 2.2. 72. *De paalen van 't ryk verder uitbreiden.*
Ex tenui principio se promoverat. Sen. E. 101. *Hy was van eenen laagen tot eenen hoogen staat verheven.*
Promovere. *Uitstellen, verschuiven, opschorten, opschuiven.*
Promovere alicui nuptias. Ter. An. 4.2.28. *Het huwelyk van iemant uitstellen.*
Promovere. *Vorderen, toeneemen, voortgang doen.*
Abibo hinc, quando promoveo parum. Ter. Hec. 4. 4. 81. *Ik zal maar vertrekken, dewyl ik hier weinig uitrecht.*
Nihil promoveris. Ter. An. 4.1.16. *Gy zult 'er niet by gewonnen hebben.*
PRŌMTĪSSĬMĒ. Adv. Plin. E. 4. 17. 11. *Uit grond des harten, met genegenheit, met yver, zeer vaerdiglyk.*
Promtius. Cels. 2.1. *Ligtelyker, gemakkelyker.* (De positivus Promte staat by Cic. Pet. 11.)
‡ PRŌMTO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Plau. B. 3.3.62. Zie Promo.
PRŌMTŬĀRĬŬM, ĭi. n. Cato R. R. 11. *Een spyskamer, bottelary, schapraai, spinde, etenskas.*
PRŌMTŬS, ă, ŭm. Cic. Rull. 2.30. *Gereed, vaerdig, bereidt.* De compar. Promtior staat by Liv. 25.16. en de superl. Promtissimus by Cic. V. 4.20.
Manu promtus. Sall. B. C. 43. *Handig, vaerdig ter hand.*
Homo veritatis exhibendæ promtissimus. Gell. 10. 22. *Een mensch die zeer bereidwillig is de waarheit te zeggen.*
Promtus. Ter. An. 15.53.1. *Ligt, of gemakkelyk te doen.*
Haud promtum. Plin. H. 9. 35. *Niet ligt, of gemakkelyk te vinden, niet klaar om na te speuren.*
Loca promta. Lucret. 6. 1265. *Openbaare, of voor ieder open staande plaatzen.*
Res est in promtu. Cic. Or. 1. 6. *Het is klaar, 't blykt van zelve.*
In promtu aliquid ponere. Cic. Off. 1. 35. *Iets openbaaren, verkondigen, verklaaren, of ontdekken.*
PRŌMŬLGĀTĬO, ōnis. f. Cic. A. 5.3. *Afkondiging, aflezing, bekendmaking, van een wet, enz.*
PRŌMŬLGĀTŬS, ă, ŭm. Cic. L. L. 3.4. *Afgekondigt, afgeleezen, bekent gemaakt.*
PRŌMŬLGO, as, āvi, ātūm, ārĕ. *Afkondigen, afleezen, bekent maaken, van een wet, enz spreekende.*
Cato legem promulgavit de imperio Lentuli abrogando. Cic. Fr. 2. 3. *Kato heeft een wet laaten afkondigen, om 't gebied van Lentulus te vernietigen.*
PRŌMŬLSĬDĀRĬĂ ōrūm. n. plur. Ulp. Dig. 34. 2. 19. §. 10. *Schotelen waar in men de voorgerechten opdischte.*
PRŌMŬLSĬS, idis. f. Cic. F. 9. 20. *'t Voorgerecht van spys en drank om graagte te verwekken.*
PRŌMŬS, i. m. Colum. 12. 3. *Een schafmeester, hofmeester, botteliér.*
PRŌMŪTŬŬS, ă, ŭm. Exigere insequentis anni vectigal promutuum. Cæs. B. C. 3. 32. 6. *De renten van het volgende jaar in voorraad afvorderen, of eischen.*
PRŌNĀŬM, i. n. Vitruv. 3. 1. Πρόναον. *Het voorste van een kerk, een kerkportaal.*
PRŌNĔCTO, is, prōnĕctĕrĕ. Stat. S. 4. 3. 145. Zie Necto.
PRŌNĔPŌS, ōtis. m. Cic. T. Q. 3. 12. Plin. E. 8. 10. *Een neneef, achterneef, of zoon van een zoons zoon.*
PRŌNĔPTIS, is. f. Pers. 6. 53. *Een nanichte, of dochter van een dochters kind.*
PRŌNĬTĀS, ātis. f. *Genegenheit, neiging, of drift tot iets.*
Pronitas ad malum. Sen. C. præf. 1. *Neiging, of genegenheit tot quaad.*
PRŌNŌMĔN, inis. n. Quintil. I. O. 1. 5. *Een voornaam.* Een woord der Letterkonst.
PRŌNŬBĂ, æ. f. Virg. Æ. 4. 166. *Een bruidsspeelnoot.* Deeze paste de bruid op, en geleide ze naar des bruidegoms huis.
PRŌNŬNCĬĀTĬO, ōnis. f. Cic. de Or. 2. 8. *Uitspreeking van een rede,* met een bequaame stem en gevoeglyk gebaar.
Pronunciatio. Quintil. I. O. 3. 3. *Uitspraak van een woord, of lettergreep.*
PRŌNŬNCĬĀTŌR, ōris. *Een verhaaler, verteller, of verkondiger van iets,* van een Geschiedschryver spreekende.
Thucydides rerum gestarum pronun-

nunciator fincerus fuit. Cic. Cl. 83. *Tucydides is een oprecht verhaaler van voorgevalle zaaken geweest.*

PRŌNŪNCIATŪM, i. n. Cic. T. Q. 1. 7. *Een spreuk, zinspreuk, spreekwoord.*

PRŌNŪNCIĀTŪS, ă, ūm. Cic. Par. 3. *Uitgesproken*, van een Lettergreep, woord, vaers, enz. spreekende.

PRŌNŪNCIĀTŪS, ūs. m. Gell. 4. 17. *Uitspraak.* Men vind niet dan de ablativus Pronunciatu.

PRŌNŪNCIO, ās, āvī, ātūm, āre. Cic. P. Q. 15. *Uitspreeken, uitbrengen*, van een lettergreep, woord, vaers, enz. spreekende.

Pronunciare. Plin. H. 7. 48. *Van buiten opzeggen*, of *verhaalen.*

Pronunciare aliquid ad comicum morem. Quintil. I. O. 1. 8. *Iets op de wyze van een blyspeelder opzeggen*, of *verhaalen.*

Uno fpiritu multos verfus pronunciare. Cic. de Or. 1. 61. *In eenen adem veel vaerzen opzeggen.*

Pronunciare aliquem Prætorem. Liv. 24. 27. *Iemant Hoofdschout*, of *tot Hoofdschout verklaaren.*

Pronuntiare fententiam. Cic. Fin. 2. 12. *Zyn gevoelen zeggen.*

Non poffum pronunciare utrum fit difficilius fcribere aliquid, quam, &c. Plin. E. 5. 18. 2. *Ik kan niet zeggen of het moeyelyker is iets te schryven, dan, enz.*

Pronunciare. *Oordeelen, vonnissen, uitspraak doen.*

Non cujufvis eft pronunciare. Quintil. I. O. 2. 5. *Het komt elk niet toe te oordeelen, het vonnissen staat elk niet vry.*

Pronunciare. *Verkondigen, bekent maaken.*

Iter ad Euphratem pronunciavit. Curt. 4. 8. 16. *Hy heeft verklaart dat de reize naar den kant van den Eufbraat lag.*

Pronunciare prælium in pofterum diem. Liv. 24. 14. *Bekent maaken*, of *aankondigen, dat men 's anderen daags den vyand zal aantasten.*

PRŌNŪPĔR. Adv. Plaut. Trin. 2. 4. 26. *Twee dagen geleden.* Om te zeggen dat 'er niet veel tyds verloopen is. *Onlangs.* Andere zeggen dat het betekent, *een geruimen tyd geleden.*

PRŌNŪRŪS, ūs. Ovid. Her. 17. 206. *De vrouw van een kinds zoon.*

PRŌNŪS, ă, ūm. Ovid. M. 1. 84. *Voor over gebogen, dat voor over helt.* (De compar. Pronior ftaat by Liv. 45. 23. en de fuperl. Pronissimus by Capitol. Pio. 10.)

Terra exigue prona. Colum. 2. 2. *Een langzaam dalende*, of *afgaande grond.*

Pronus. Cic. D. 1. 53. *Dat naar de aarde zakt*, of *hangt.*

Quo altius furrexit, vergit pronius in occafum. Sen. Br. V. 17. *Hoe hooger iets gestegen is, hoe 't gereder staat te vallen.*

Pronus in ventrem. Varr. R. R. 2. 7. *Die*, of *dat op den buik legt.*

Mittere aliquem pronum. Catul. 17. 23. *Iemant voorover werpen, smyten*, of *stooten.*

Prona noftris victoria fuit. Front. St. 4. 7. 29. *De overwinning heeft naar onze zyde gehelt.*

Pronus. *Ligt*, of *gemakkelyk om te doen.*

Pronum ad honores iter. Plin. E. 8. 10. 3. *Een gemakkelyke*, of *gebaande weg tot eerampten.*

Aures pronas accommodare. Claud. B. Gil. 426. *Gunstig aanhooren, een gunstig oor leenen.*

Soli. Colum. 3. 2. *of* Ad folem Pronus. Colum. 2. 9. *In de zon gezet, dat voor de zon bloot legt.*

Proni anni. Hor. A. P. 60. *Snel voorby gaande jaaren.*

Dies prona. Stat. Th. 2. 40. *Het afgaan van den dag, een dag die ten einde loopt.*

Pronus. *Geneigt, ergens toe genegen.*

Pronum in omnia mala fæculum. Flor. 4. 12. 65. *Een eeuw tot alle boosheit overgegeeven*, of *tot alle quaad geneigt.*

Pronus (alicujus rei. Suet. G. 22. 3.) Alicui rei. Suet. N. 40. 4. Ad aliquam rem. Suet. V. 14. 1. *of* In aliquem rem. Suet. J. 50. 1. *Ergens toe geneigt, tot iets genegen; ergens toe overhellende.*

In obfequium plus æquo pronus. Hor. E. 1. 18. 10. *Een mensch die zich beneden zyn rang*, of *staat onderwerpt; te gedienstig, een die zyn staat en rang onwaerdig is.*

PRŌŎĒMĬŎR, āris, ātūs sūm, āri. Plin. E. 2. 3. 2. *Een gesprek beginnen, in de inleiding bezig zyn.*

PRŌŎĒMĬŪM, ii. n. Cic. de Or. 2. 80. *Een proefdeuntje*, of *voorspel*, dat de fnaarfpeelders maaken om te hooren of de fnaaren wel over een koomen.

Procemium. Cic. Clu. 21. *Een inleiding*, van een gefprek, rede, enz. *Een voorgesprek.*

PRŌPĀGĀTĬO, ōnis. f. Propagatio vitium. Cic. S. 15. *Voortplanting der wyngaarden.*

Propagatio nominis. Cic. T. Q. 1. 14. *Voortzetting van zyne roemruchtigheit.*

Finium Imperii propagatio. Cic. Prov. Conf. 12. *Uitbreiding van de grenzen van 't Ryk.*

PRŌPĀGĀTŌR, ōris. m. Cic. Att. 8. 3. *Een uitbreider der paalen van een Landschap*, of *Staat.*

PRŎPĀGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cato R. R. 32. *Wyngaarden voortfokken, een ouden wyngaard inleggen om nieuwe spruiten voort te brengen.*

Propagare. *Uitbreiden, vergrooten, voortplanten.*

Vitam propagare. Cic. Fin. 5. 11. *Het leven verlengen.*

Laudem alicujus in fempiternam memoriam propagare. Cic. Dom. 32. *Iemants lof vereeuwigen, iemants roem en lof onsterflyk maaken.*

Ex iis bona multa propagantur. Cic. T. 18. *Veel goeds spruit uit die zaaken.*

PRŎPĀGO, ĭnis. Cic. S. 15. Virg. G. 2. 63. *Een oude wynstok in de aarde gelegt om jonge scheuten te teelen.*

Propago. Virg. Æ. 12. 828. Ovid. F. 3. 157. *Stam, geslagt, afkomst.* Ennius gebruikt by Non. 1. 327. Prŏpāges, is, in deeze betekenisse.

PRŎPĀLĂ, æ. m. Cic. Pif. 27. *Een marskramer, een kramer die zyn waaren op een staak te koop stelt.*

PRŎPĀLĂM. Adv. Cic. de Or. 1. 35. *Opentlyk, in 't gezicht van al de waereld, in 't openbaar.*

PRŎPĀNDĒNS, entis. omn. gen. Propandentes canis aures. Colum. 7. 12. *Breede opene ooren van een hond.* (Andere lezen Propendentes. Zie beneden)

PRŎPĀTŬLŬS, ă, ūm. Cic. V. 4. 49. *Openbaar, ontdekt, opentlyk.*

In propatulo. Colum. Præf. 12. *In 't openbaar, in 't gezicht van alle man*, of *van al de waereld.*

(Propatulo gebruikt als een Adverbium, zonder præpofitie. *In 't openbaar*, onder *'t gezicht van een iegelyk.*

Propatulo vefcuntur. Mel. 1. 19. *Zy eeten in 't openbaar*, of *dat ieder een het ziet.*)

PRŎPĔ. præp. *Dicht by, by, na, naby, niet ver van.*

Prope Cæfaris hortos. Hor. S. 1. 9. 18. *Dicht by de hoven van Cesar.*

Bellum tam prope a Sicilia. Cic. V. 5. 2. *Een oorlog die zoo dicht by Sicilien gevoert wierd.*

Prope. Adv. *Van naby, van dichte by.*

Intueri prope. Cic. S. 14. *Van naby bezien, van dichte by beschouwen.*

Prope adventat. Plaut. Truc. 2. 4. 48. *Hy staat op 't koomen, hy zal aanstonds koomen, hy is hier al dicht by.*

Prope. *Byna, bykans, ten naasten by.*

Prope folus. Cic. F. 9. 6. *Byna alleen, ten naasten by alleen.*

Prope factum eft, ut injuffu Prætoris exirent. Liv. 25. 21. *Het scheelde niet veel of ze zouden buiten*

ten

ten last van den Veldoverste uitgegaan zyn.

PRŎPĔDIĔM. Adv. Cic. Att. 6. 2. *Korteling, binnen korten tyd, in weinig dagen*, of *binnen weinig dagen, eerlang, eerstdaags.*

PRŎPĔLLO, is, pull, pŭlsŭm, ĕrĕ. Lucret. 3. 163. *Wegstooten, wegdryven, verjaagen, iets met kracht voortdryven*, of *verre wegjaagen, afweeren.*

Propellere a castris. Liv. 7. 24. *Buiten*, of *van de legerplaats jaagen.*

Impetum inimicorum propellere. Cic. ant. ir. exs. 1. *Het geweld van den vyand te rug dryven*, of *afweeren.*

PRŎPĔMŎDŬM. Adv. Cic. D. 2. 41. *Byna, bykans, ten naasten by.*

PRŎPĔNDĔO, es, prŏpĕndi, prŏpĕnsum. prŏpĕndĕrĕ. Cic. T. Q. 5. 17. *Overhangen, overhellen*, van eene der schaalen van een weegschaal, of iets anders, dat aan den eenen kant meer overhelt, spreekende.

(Propendentes canis aures. Colum. 7. 12. *Hangende ooren van een hond.*)

Propendere in aliquem inclinatione voluntatis. Cic. D. 2. 29. *Neiging, zugt*, of *genegenheit tot iemant*, of *voor iemant hebben, iemant genegen zyn.*

PRŎPĔNSĔ. Adv. Cic. F. 12. 15. *Met genegenheit, uit gunst, uit een goed hart.* (De compar. Propensius staat by Liv. 37. 52.)

PRŎPĔNSIO, ōnis. f. Cic. Fin. 4. 17. *Genegenheit, toegenegenheit, neiging, zugt.*

PRŎPĔNSŬS, ă, ŭm. *Genrigt, ergens toe genegen.* De compar. Propensior staat by Cic. Dej. 3. en de superl. Propensissimus by Hirt. B. Al. 26. 1.

Ad lenitatem propensus. Cic. Mur. 31. *Tot zachtheit, zachtzinnigheit*, of *zachtmoedigheit geneigt.*

In aliquid propensior. Quintil. I. O. 4. 1. *Ergens meer toe genegen, ergens meer naar hellende.*

Dei propensi ad vota. Ovid. F. 1. 722. *De Goden die gunstiglyk de geloften hun gedaan aanhooren.*

(PRŎPĔRĂNDŬS, ă, ŭm. *Dat haastig*, of *schielyk moet gedaan worden.*

Multa forent, quæ mox cælo properanda sereno. Virg. G. 1. 260. *Veele dingen zouden 'er zyn, die, als 't mooi weder is, ten eersten*, of *schielyk gedaan moeten worden.*

Fuga tunc properanda. Val. Flacc. 4. 573. *Dan moet men schielyk de vlugt neemen*, of *kiezen*, of *wechvluchten.*

PRŎPĔRĂNS, āntis. omn. gen. *Die zich haast*, of *spoedt, die grooten haast maakt*, of *jagtig is.* De compar. Properantior staat by Auson. E. 1. 27.

Continuo ad te properans percurro ad forum. Ter. An. 2. 2. 18. *Terstond loop ik met grooten haast naar u toe op de markt.*

Properantes hæc scripsimus. Cic. Att. 4. 4. *Wy hebben deeze dingen haastig geschreven.*)

PRŎ. ĔRĂNTĔR. Adv. Lucret. 5. 301. *Haastiglyk, met 'er haast, spoediglyk, met een vaert.*

PRŎPĔRĂNTIĂ, æ. f. Sall. B J. 36. *Haast, spoed, voortvarendheit.*

PRŎPĔRĂNTIŬS. Adv. Tac. An. 2. 55. 1. *Haastiger, met grooter haast.*

PRŎPĔRĂTIM. Adv. Cæc. *by* Non. 2. 651. *Haastelyk, met haast*, of *spoed, met een vaert, spoediglyk.*

PRŎPĔRĂTIO, ōnis. f. Cic. F. 16. 27. *Haast, spoed, voortvarendheit.*

(PRŎPĔRĂTO. Adv. *Haastelyk, schielyk, spoediglyk, met spoed*, of *haast, met een vaert.*

Narcissus properato ad mortem agitur. Tac. An. 13. 1. 4. *Narcissus word schielyk*, of *met 'er haast ter dood gebragt.*)

PRŎPĔRĂTŬS, ă, ŭm. *Met 'er haast gemaakt, spoedig gedaan, verricht*, of *vervaerdigt, verhaast.*

Tela ad subitum usum properata. Tac. An. 2. 80. 7. *Pylen met 'er haast tot een schielyk gebruik gemaakt; met der haast gemaakte pylen tot eenen spoedigen aanslag.*

Carmina properata. Ovid. P. 3. 4. 59. *Met 'er haast*, of *schielyk gemaakte vaerzen.*

Nihil erat cur properato opus esset. Cic. Mil. 19. *Daar was geen reden om zich dus te haasten.*

PRŎPĔRĔ. Adv. Ter. Hec. 5. 3. 10. *Met 'er haast, met 'er spoed, met een vaert, spoediglyk.*

PRŎPĔRĬTĔR. Adv. Pacuv. *by* Non. 2. 663. Catull. *by* Non. 11. 63. Zie Propere.

PRŎPĔRO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. *Zich haasten, zich spoeden*, of *spoedigen, haast maaken, ras gaan.*

Properare Romam. Cic. Mil. 19. *Zich naar Rome spoeden*, of *spoedigen.*

Propera ire intro. Plaut. Cist. 5. 6. *Haast u om naar binnen te gaan.*

Properare aliquid. Virg. G. 1. 260. *Iets zeer snel, ylings*, of *met 'er haast doen.*

Deditionem properare. Tac. An. 2. 22. 2. *Zich haasten om het op te geeven*, of *om zich over te geeven.*

PRŎPĔRŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 7. 647. *Haastig, voortvarend.*

Iræ properus. Tac. An. 11. 26. 3. *Genrigt tot gramschap, oploopend, haastig, toornig.*

PRŎPĔXŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 10. 838. Ovid. F. 1. 259. *Gekamt, gekemt.*

PRŎPHĒTĂ, æ. Festus. *Een Godstolk, Voorzegger.* De Ouden zegt Festus noemden aldus de Priesters van hunne kerken, en die de Godsspraaken verkondigden.

PRŎPĪNĀTĬO, ōnis. f. Sen. B. 2. 21. *Instelling van iemants gezondheit, voordrinking op iemants gezondheit, toedrinking, brenging van een glas.*

Ne propinationem meam recuses velim. Sen. E. 83. *Ik verzoek dat gy de gezondheit, die ik instel, niet weigert te drinken.*

Propinatio. *Zuipery, overdaad in drinken, optrekking, ligtmissery.*

Propinationem alicujus deflorare. Gell. 10. 17. *Iemants zuipen en zwelgen beklaagen.*

PRŎPĪNĀTŎR, ōris. m. Ovid. Art. 1. 537. *Een insteller van gezondheit.*

PRŎPĪNO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. T. Q. 1. 40. *Op iemants gezondheit drinken, iemants gezondheit instellen.* De wyze waar op de Ouden dit deeden, word zeer wel door dit woord uitgedrukt: het betekent *voordrinken*, volgens de kracht van 't Griekse woord Προπίνειν, daar Propinare van afkomstig is. De voornaamste van een gastmaal nam een kop vol wyns, en daar een weinig uitgedronken hebbende, bood hy dien hem aan, op wiens gezondheit hy gedronken had, zeggende Propino tibi. Men dronk ook op de gezondheit van de afwezenden, hen by naame noemende, na dat men den kop aan de lippen had gezet.

Cadum tibi veteris vini propino. Plaut. St. 3. 1. 24. *Ik vereer u een vat ouden wyn.*

Propinare aliquem alicui deridendum. Ter. E. 5. 8. 57. *Iemant tot een spot van een ander stellen.*

PRŎPĪNQUĒ. Adv. Plaut. Truc. 2. 7. 21. *Dicht by, naby, niet verre van, omtrent.*

PRŎPĪNQUĬTĀS, ātis. f. Cic. A. 3. 6. *Nabyheit, buurschap, nabuurschap.*

Propinquitas. *Maagschap, bloedvriendschap, bloedverwantschap.*

Alicui propinquitate conjunctus. Cic. Pl. 11. *Die met iemant vermaagschapt*, of *bevriendt is.*

PRŎPĪNQUO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. *Naaken, naby koomen, genaaken, naby zyn, naderen.*

Scopulo propinquare. Virg. Æ. 5. 185. *Dichte by een rots koomen, een klip genaaken.*

Supplicium propinquat. Stat. Th. 5. 493. *De straffe genaakt*, of *is naby.*

PRŎPĪNQUŬS, ă, ŭm. *Naast gelegen, gebuurig, nabuurig.* De compar. Propinquior staat by Ovid. Tr. 4. 51. Pro-

Provinciæ propinquæ. Cic. A. 11. 13. *Nabuurige*, of *aangrenzende wingewesten.*

Spes propinqui reditus. Cic. Att. 9. 15. *Hoop van een spoedige wederkomst.*

In propinquo sunt castra. Liv. 24. 38. *Het leger is nabij*, of *is niet ver.*

In propinquo mors est. Celf. 2. 6. *De dood is nabij*, of *zal haast volgen*, van de tekenen eener ziekte spreekende.

Propinquus. Cic. Off. 1. 17. *Bloedvriend*, *namaagschap*, *bloedverwant.*

Propinquus. *Dat ergens naar gelijkt*, *dat eenige gelijkenis*, of *overeenkomst met iets heeft*, *dat naar iets zweemt.*

PRŎPIŎR, ōris. m. *en* f. ŭs, ōris. n. Cic. Sext. 18. *Nader bij*, *dichter bij.*

Propior funeri. Hor. O. 3. 15. 4. *Nader aan de dood.*

Propior vero. Liv. 23. 12. *Nader aan de waarheit.*

Paucitas hostium damno sentiendo propior erat. Liv. 2. 64. *Het klein getal der vyanden deed hem de schade te meer gevoelen.*

Exemplo tangi non propiore potes. Ovid. Her. 16. 316. *Geen voorbeeld raakt u nader.*

Propior religioni quam privatæ charitati. Val. Max. 1. 1. 10. *Meer bewogen door den Godsdienst dan door 't belang van zijn naasten.*

Propior gradu sanguinis. Ovid. Her. 3. 28. *Nader bloedvriend*, *nader vermaagschapt.*

(PRŎPĬTĬĀBĬLIS, ĭs. m. *en* f. lĕ, ĭs. n. Ennius *bij* Non. 2. 669. *Genegen tot verzoening*, *verzoenbaar*, *verbiddelijk.*)

PRŎPĬTĬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Pœn. 4. 2. 116. Suet. O. 7. 5. *Tot genade*, of *gunst beweegen*, *verzoenen*, *goedgunstig maaken*, *stillen*, *te vrede stellen*, *vermurwen.*

Propitiare sollicitudinem animi. Plin. H. 28. 2. *Zich van bekommernis ontlasten*, of *van zorgen ontslaan.*

PRŎPĬTĬŬS, ă, ūm. *Genadig*, *ontfermende*, *barmhertig*, *gunstig.*

Fortuna propitia. Cic. Oct. *Een gunstig*, of *voordeelig geval.*

PRŎPĬŬS. Adv. *Nader*, *dichter bij.*

Propius urbem Romam. Cic. A. 6. 3. *Nader aan de stad Rome.* Men moet 'er Ad onder verstaan.

Aliquem subsequi propius. Plaut. B. 4. 4. 72. *Iemant zeer kort op de hielen volgen.*

(PRŎPLĀSMĂ, ătis. n. Plin. H. 35. 12. *Een vorm om beelden van aarde*, *enz.*, *in te maalen.*)

PRŎPNĬGĒŬM, ĭ. n. Plin. E. 2. 17. 11. Προπνίγειον. *De mond*, of *opening van een oven.*

PRŎPŌLĂ, æ. Plaut. Au. 3. 5. 38. *Een voorkoper*, of *opkoper*, *iemant die het gekochte weder tot winst verkoopt.*

PRŎPŌLIS, is. f. Celf. 5. 3. 4. Plin. H. 11. 7. *Een waschachtige stof aan den ingang van de byekorven*, *onvolmaakt wasch.*

PRŎPŌNO, ĭs, prŏpŏsŭī, prŏpŏsĭtūm, prŏpŏnĕrĕ. *Voorstellen*, *voordraagen*, *voorslaan*, *voorhouden.*

Quid dicturus sis propone. Cic. Or. 40. *Stel voor dat gy te zeggen hebt.*

Conditionem alicui proponere. Cæs. B. G. 8. 3. 5. *Iemant eene voorwaarde voorstellen.*

Hæc aliqua propone columna. Prop. 3. 21. 23. *Hang*, *spijker*, *sla*, of *plak deeze dingen aan een pylaar.*

Locus ubi Edicta proponuntur. Cic. Att. 2. 21. *De plaats daar de Keuren aangeplakt*, of *aangeslagen worden.*

Vexillum proponere. Cæs. B. G. 2. 20. 1. *Het vaandel op des Zeevoogds kompanje planten*, gelyk de Romeinen deeden als ze slag wilden leveren ter zee: nu zegt men *de bloedvlag laaten waaijen.*

Aliquem sibi ad imitandum proponere. Cic. de Or. 2. 22. *Iemant zich voorstellen om na te volgen.*

Minas proponere. Cic. Att. 2. 19. *Dreigen*, *bedreigen.*

Venale aliquid proponere. Cic. V. 2. 32. *Iets te koop zetten*, of *stellen.*

Hoc igitur tibi propone. Cic. T. Q. 2. 26. *Neem dit dan in gedachten*, *stel u dit dan voor.*

Propositum est mihi hoc loco laudare eloquentiam. Cic. Cl. 6. *Ik heb voorgenomen alhier een lofrede van de welspreekendheit te doen.*

PRŌPŌRRO. Adv. Lucret. 2. 978. Zie Præterea.

PRŎPŌRTĬO, ōnĭs. f. Vitruv. 3. 1. *Evenredenheit*, *evenredigheit*, of *gelykmatigheit.*

PRŎPŎSĬTĬO. ōnĭs. f. Cic. I. R. 2. 54. *Een voorstel*, *voorslag*, of *'t geen een Redenaar voorgenomen heeft te verhandelen*, of *te bewijzen.*

Propositio. Cic. I. R. 1. 36. *Een voorstel*, in een sluitreden.

PRŎPŎSĬTŬM, ĭ. n. Cic. Or. 48. *Voornemen*, *opzet*, *besluit*, *toeleg*, *aanslag.*

Tenax propositi. Ovid. M. 10. 405. *Vast bij zijn voornemen*, *die bij zijn opzet vast blijft staan.*

Propositum. *Oogmerk*, *doelwit*, *oogwit*, *toeleg.*

Aberrare a proposito. Cic. Fin 5. 28. *Van zijn oogmerk afdwaalen*, *in zijn doelwit missen.*

Propositum habet ostendere. Varr. L. L. 8. 1. *Zijn oogmerk is te toonen*, of *aan te wijzen.*

PRŎPŎSĬTŬS, ă, ūm. *Voorgestelt*, *voorgedraagen*, *voorgeslagen*: ook *bloot gestelt.*

Omnibus telis fortunæ proposita vita nostra est. Cic. F. 5. 16. *Ons leven staat bloot voor alle toevallen van het geval.*

Proposito metu, spes tamen superest. Celf. 2. 6. *Hoe bevreest men is*, *zoo is 'er nochtans hoop overig.*

Propositus. *Vastgestelt*, *voorgenomen*, *besloten.*

Pervenire ad exitum sibi propositum. Cic. Att. 12. 9. *Zyn oogwit bereiken.*

Neque mihi in omni vita res tam erit ulla proposita, quam ut, &c. Cic. F. 1. 9. *Ook zal mij in mijn gansche leven geen zaak meer ter harte gaan, dan dat, enz.*

PRŎPRÆTŎR, ōris. m. Cic. A. 5. 17. *Een Hoofdschouts Stedehouder.*

PRŎPRĬĒ. Adv. *In 't byzonder*, *eigentlyk.*

Quod tam amandus es, id proprie tuum. Cic. F. 9. 15. *Dat u zoo beminnelijk maakt is u in 't bijzonder eigen; dat gij zoo bemint word spruit uit uwe eige verdiensten.*

Proprie de unoquoque dicere. Cic. de Or. 2. 14. *Van elk spreeken naar hem toekomt*, *gevoeglyk van een iegelijk spreeken.*

Quod proprie & vere honestum est. Cic. Off. 3. 3. *Dat eigentlijk en in der waarheit eerlyk is.*

(PRŎPRĬĔTĀRĬŬS, ĭi. m. Ulp. Dig. 7. 4. 29. *Die iets in eigendom bezit.*)

PRŎPRĬĔTĀS, ātis. f. Cic. A. Q. 4. 18. *Eigenschap*, of *aart*, van iets.

Ferrum restituitur in antiquam proprietatem. Vitruv. 1. 4. *Het yzer word zoo hard gemaakt als 't te vooren was.*

Morborum proprietates. Celf. 5. 28. *De eigenschappen*, of *aart der ziekten*, of *qualen.*

Qui proprietates tenent artium. Vitruv. 1. 1. *Die de bijzondere eigenschappen van ieder konst kennen.*

Proprietas terræ. Liv. 38. 17. *De eigenschap van de aarde*, *de aart van 't land.*

Proprietas verborum. Quintil. I. O. 8. 2. *De eigenschap*, of *aart der woorden.*

PRŌPRĬTĬM. Adv. Lucret. 2. 974. Zie Proprie.

PRŎPRĬŬS, ă, ūm. *Eigen*, *dat iemant in 't bijzonder eigen is.*

Rem aliquam suo proprio vocabulo nominare. Cic. Cæc. 18. *Een zaak haar eigen naam geeven.*

Quod est epistolæ proprium. Cic. F. 1. 1.

1. 1. *Dat een brief eigen is, dat tot een brief behoort.*

Artis proprium est gignere. Cic. N. D. 2. 22. *Voortteelen is de konst eigen.*

Propria est nobis mentis agitatio. Quintil. I. O. 1. 1. *De beweeging des gemoeds is ons eigen.*

Voluptates propriæ. Ter. An. 5. 5. 4. *Eigentlyke, loutere, of met geen droefheit vermengde vermaaklykheden.*

PRŎPTĔR. præp. *Van wegen, wegens, ter zaake, uit hoofde, om, uit inzigt, uit.*

Propter tuum in me amorem. Cic. F. 1. 3. *Om de liefde die gy my toedraagt.*

Legi propter metum parere. Cic. Par. 5. *De wet uit vreeze gehoorzaamen.*

Propter. *Naby, dichte by, niet verre van.* Deeze præpositio is zeer fierlyk in deezen zin, 't zy men van zaaken, of persoonen spreekt.

Propter Siciliam. Cic. N. D. 3. 22. *Dichte by Sicilien.*

Eurotas fluit propter Lacedæmonem. Cic. I. R. 2. 31. *De stroom Eurotas vloeit dichte by Lacedamonien.*

Propter humum. Ovid. M. 8. 258. *Op den grond, dichte by den grond.*

Propter patrem cubabat. Cic. S. R. 23. *Hy lag dichte by zyn vader.*

Propter. Adv. Ter. Ad. 4. 2. 37. *Heel na by, zeer dicht aan.*

PRŎPTĔRĔĀ. Adv. *Daarom, om die reden, om dies wille, te dier oorzaake, om dat.*

Propterea quod serviebas liberaliter. Ter. An. 1. 1. 11. *Om dat gy uwen dienst wel waarnaamt, om dat gy my zoo rustig diende.*

Hæc propterea de me dixi, ut Tubero ignosceret, &c. Cic. Lig. 3. *Ik heb daarom deeze dingen van my gezegt, op dat Tubero het niet qualyk zoude neemen, enz.*

PRŎPŪDĬŌSŪS, ă, ūm. Propudiosa mulier. Plaut. Truc. 2. 2. 16. *Een schaamteloos, of eerloos wyf, een vrouw die noch eer noch schaamte heeft.* Men vind dit Adjectivum niet dan in 't femininum. (De superl. Propudiosissimus staat by Sidon. E. 9. 6.)

PRŎPŪDĬŪM, ĭī. n. Plaut. Pœn. 1. 2. 60. Plin. H. 28. 8. *Schande, oneer, eerloosheit, schaamteloosheit.*

PRŎPŪGNĀCŬLŬM, ī. n. Cic. Font. 1. *Een sterkte, bolwerk, vesting, schans, slot.*

• Propugnaculum. *Beschutting, bescherming, bewaring, verdediging, beschutting.*

Propugnaculo esse alicui. Cic. V. 5. 34. *Een schut en scherm voor iemant verstrekken, iemant beschermen.*

Classis Siciliæ propugnaculum. Cic. V. 3. 80. *Een vloot tot bescherming, of bewaaring van Sicilien.*

PRŌPŪGNĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Sext. 2. *Bescherming, verdediging, beschuttiging:* ook *voorspraak.*

PRŌPŪGNĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. Pis. 8. *Een beschermer, voorvechter, verdediger, beschutter.*

PRŌPŪGNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. T. Q. 5. 27. *Voor iemant, of voor iets vechten, stryden, of kampen:* ook *iemant, of iets verdedigen, beschermen, beschutten, of behoeden.*

PRŌPŪLSĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Syll. 1. *Verdryving, afweering, of afwending,* van eenig ongeval, van den vyand, enz.

PRŌPŪLSĀTŎR, ōrĭs. m. Val. Max. 7. 8. 7. *Een afweerder, verdryver, of verjager.*

PRŌPŪLSO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. S. R. 3. *Afweeren, verdryven, of verjaagen.*

(Vix diurno quæstu famem propulsare. Curt. 9. 2. 6. *Des daags zoo veel nauwlyks winnen, dat men den honger verdryven kan, nauwlyks het daaglyks brood hebben.*)

PRŌPŪLSŪS, ă, ūm. Lucan. 7. 789. *Te rug gestooten, afgeslaagen, verdreven, verjaagt.*

PRŌPŪLSŪS, ūs. m. zie Propulsatio.

Ventum propulsu suo concitat. Sen. N. Q. 5. 14. *Hy verwekt den wind door zyne beweeginge.*

PRŎPȲLÆŬM, ī. Cic. Off. 2. 17. *Het portaal van een kerk, of ander gebouw.*

PRŌQUÆSTŎR, ōrĭs. Cic. V. Procem. 4. *Een Ontfanger van een Roomsch wingewest.*

PRŌRĂ, æ. Cic. de Or. 3. 46. *De voorsteven, of de boeg van een schip.*

(Prora & puppis mihi est. Cic. F. 16. 24. *Dat is myn begin en einde, daar aan alleen is my gelegen; by is het doen en laaten by my.*)

PRŌRĒPO, ĭs, prōrēpsī, prōrēptūm, prōrēpĕrĕ. Hor. S. 1. 1. 37. *Voortkruipen.*

PRŌRĒTĂ, æ. m. Plaut. R. 4. 3. 75. *Een bevelhebber op 't voorschip.*

PRŌRĬPĬO, ĭs, prōrĭpŭī, prōrēptūm, prōrĭpĕre. Virg. E. 3. 19. *Ergens met geweld uitbarsten, voortrukken.*

Proripere se ex ædibus. Plaut. Capt. 3. 4. 1. *Schielyk uit een huis loopen.*

PRŌRĪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 10. 112. *Aanhitzen, opstooken, tarten, sarren, tergen, aanzetten, aanprikkelen.*

Illum spes aliqua proritat. Sen. E. 23. *Eenige hoop prikkelt hem aan.*

Feracitatem vitis proritare. Colum. 3. 2. *Den wyngaard vruchtbaarder maaken, den wyngaard overvloediger doen draagen.*

PRŌRŎGĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Mur. 23. *Uitstelling, verlenging, verschuiving, opschorting.*

Prorogatio diei. Cic. Att. 13. 43. *Uitstel van dag.*

PRŌRŎGĀTĪVŪS, ă, ūm. Prorogativum fulmen. Sen. N. Q. 2. 47. *Een blixem wiens bedreiging men eenigen tyd kan afweeren.*

PRŌRŎGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Verlengen, uitstellen, verschuiven, opschorten, opschuiven.*

Dies aliquos alicui ad solvendum prorogare. Cic. A. 2. 29. *Iemant eenigen dagen uitstel om te betaalen geeven.*

PRŌRSĂ, æ. Zie Prosa.

PRŌRSŪM, Ter. E. 2. 3. 15. Zie Prorsus.

PRŌRSŪM. Adv. *Recht toe recht aan, recht uit, regel recht.*

Prorsum Athenas adibo tecum. Plaut. M. G. 4. 4. 56. *Ik zal met u regelrecht naar Athenen gaan.*

PRŌRSŪS. Adv. Cic. N. D. 3. 8. *Geheelyk, volkomelyk, in 't geheel, ganschelyk, t'eenenmaal, in den grond.*

Prorsus perii. Ter. Ad. 3. 2. 26. *Ik ben ten eenenmaal bedorven, 't is heel met my gedaan.*

Prorsus. *In 't algemeen.*

Es expectatus, non solum nobis, sed prorsus omnibus. Cic. F. 4. 10. *Gy zyt niet alleen van ons, maar zelf van al de waereld in 't algemeen verwacht.*

PRŌRŪMPO, ĭs, prōrūpī, prōrūptūm, prōrūmpĕrĕ. Virg. Æ. 10. 379. *Met geweld uitbarsten, uitbreeken, zich met geweld verspreiden.*

Prorumpit vox in auras. Sil. 3. 698. *Een stem verspreidt zich door de lucht.*

Prorumpere. Virg. Æ. 3. 572. *Uitbraaken, uitblaazen, uitwaassemen,* van den berg Etna, die vuur uitwerpt, en vuurige dampen uitwaassemt, spreekende.

Prorumpere. Cæs. B. G. 8. 41. 1. *Uitspringen, voortkoomen,* van een waterbron, enz spreekende.

PRŌRŬO, ĭs, prōrŭī, prōrŭtūm, prōrŭĕrĕ. *Ter aarde werpen, omver werpen, overhoop werpen, afstooten.*

Proruere pede columnam. Hor. O. 1. 35. 13. *Een pylaar met den voet omver stooten.*

Proruere vallum. Liv. 4. 29. *Een bolwerk omver, of over hoop werpen.*

Proruere se foras. Ter. E. 3. 5. 51. *Met haast ten huize uit loopen.*

PRŌRŪPTŪS, ă, ūm. Virg. Æ. 7. 459.

7. 459. *Dat met onstuimigheit uitbarst, valt, of uitstort*, van de zee spreekende.

* Prorupta audacia. Cic. S. R. 24. *Een openbaare, reukelooze, of onbeschaamde stoutheit, of moedwilligheit.*

Proruptus. Cæs. B. G. 3. 26. 3. *Ter aarden geworpen, ter neêr gestort, omver gesmeeten, gestooten, of geworpen*, van een muur spreekende. (Andere leezen Prorutæ.)

PRŌRŪTŬS, ă, ŭm. Liv. 4. 29. *Omverre, overhoop, 't onderste boven, of ter neder gesmeten, of geworpen.*

PRŌSĂ, æ. Gell. 10. 18. *Onrijm, ondicht.* Colum. 12. 2. zegt Prosa oratio.

Prosa eloquentia. Parerc. 1. 17. 3. *Welspreekendheit der Redenaaren, welspreekendheit in onrijm.*

Prosaica oratio. Plin. H. 5. 29. *Een rede in onrijm.* (Andere leezen Prosa.)

PRŌSĂPĬĂ, æ. f. *Geslacht, afkomst, bloed.* Quintil. I. O. 1. 6. zegt dat dit woord van geen zeer goed gebruik is, en Cic. Tim. 11. gebruikt dit in der daad niet anders dan voor een veranderd woord. (En nochtans hebben 't Plautus, Suetonius, Justinus, Apulejus en Prudentius beneffens Sallustius, die terstond zal aangehaalt worden. Zie onze aantekening over Suet. G. 2. 1. §. 3. in den tweeden aanstaanden druk.)

Veteris prosapiæ homo. Sall. B. J 85. *Een mensch van een zeer oude afkomst, van een heel oud geslacht.*

PRŌSCĒNĬŬM, ĭi. n. Plaut. Truc. prol. 10. *De plaats voor het schouwtoneel.*

PRŌSCINDO, ĭs, prōscĭdi, prōscissŭm, prōscindĕrĕ. Varr. R. R. 1. 29. *Snyden, kerven.*

Proscindere agrum. Colum. 11. 2. (Solum. Sen. E. 90.) *Een akker voor de eerste maal omploegen.*

Prōscindere aliquem conviciis. Suet. A. 13. 4. *Iemant schelden, iemant met scheldwoorden beledigen, lasteren, of schenden.*

PRŌSCĪSSĬO, ōnĭs. f. of

PRŌSCĪSSĬO terræ. Colum. 6. 2. *Landbouwing, landbouwery.*

PRŌSCĬSSŬS, ă, ŭm. Virg. G. 1. 97. *Voor de eerste maal geploegt.*

Proscissus conviciis. Plin. H. 33. 1. *Door scheldwoorden beledigt, gelastert, of geschonden.*

Pectus proscissum vulneribus. Stat. Th. 10. 439. *Een borst vol wonden.*

PRŌSCRĪBO, ĭs, psi, ptŭm, prōscrībĕrĕ. *Met een brief te koop stellen.*

Proscribere bona alicujus. Cic. P. Q. 16. *Iemants goederen te koop zetten, iemants goederen door plakkaaten, of door eenen uitroeper opveilen.*

Proscribere aliquem. Cic. Dom. 17. *Iemant bannen, of in ballingschap zenden.*

PRŌSCRĪPTĬO, ōnĭs. f. Cic. S. R. 53. *Ban, ballingschap.*

Proscriptio. Bonorum alicujus proscriptio. Cic. P. Q. 18. *Te koopzetting van iemants goederen, openbaare opveiling van iemants goederen, of door aangeslagene plakkaaten, of door eenen openbaaren uitroeper.*

PRŌSCRĪPTŌR, ōrĭs. m. Plin. H. 7. 12. *Die bant, of in ballingschap zend.*

PRŌSCRĪPTŬS, ă, ŭm. Cic. Rull. 3. 4. *Door brieven, of den uitroeper, in 't openbaar te koop gestelt, of opgeveilt.*

Proscriptus. Cic. V. 1. 47. *Gebannen, verbannen, in ballingschap gezonden, of verzonden.*

PRŌSĔCO, ās, prōsĕcŭi, prōsĕctŭm, prōsĕcārĕ. Liv. 5. 21. *Snyden, kerven.*

PRŌSĔCTŬM, i. n. Ovid. F. 6. 163. *'t Afgesneden gedeelte der ingewanden van de offerbeesten.* Men vind by de Schryvers niet dan de pluralis van dit woord.

PRŌSĒDĂ, æ. Plaut. Pœn. 1. 2. 54. Zie Meretrix. *

PRŌSĒMĬNĀTŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 3. 16. *Verstrooit, hier en daar verspreidt, uitgestrooit.*

PRŌSĒMĬNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Vitruv. 8. 3. *Verstrooyen, verspreiden; uitstrooyen, gemeen, of ruchtbaar maaken.*

PRŌSĔQUŎR, ĕrĭs, prōsĕcūtŭs sŭm, prōsĕqui. *Volgen, navolgen, vervolgen.*

Rus prosequi aliquem. Plaut. Cas. 4. 2. 4. *Iemant naar 't land volgen.*

Lacrymis in discessu suo aliquem prosequi. Cic. Pl. 30. *Het vertrek van iemant beschreyen, of beweenen, traanen over iemants vertrek storten.*

Mortem inedia prosequi. Petron. 71. *Van honger willen sterven.*

Prosequi ad extremum. Sen. B. 2. 11. *Ten einde toe vervolgen, tot het einde toe volharden.*

Ut eum bona existimatio usque ad rogum prosequatur. Cic. Q. R. 31. *Op dat hem een goeden naam tot de dood toe verzelle.*

Prosequi antiquitatem. Cic. Cl. 36. *De oudheit, of de Ouden navolgen, nabootzen, of najaagen.*

Amore aliquem prosequi. Cic. F. 15. 21. *Iemant beminnen, of liefhebben.* Laudibus. Colum. 12. 3. *Iemant prijzen.*

PRŌSERPO, ĭs, psi, ptŭm, pĕrĕ. Plaut. As. 3. 3. 105. *Voortkruipen*, van een slang spreekende.

PRŌSEŬCHĂ, æ. f. Juv. 3. 296. *Een kerk.*

(PRŌSĬGNĀNI. Front. St. 2. 3. 17. *Die voor de vaanen staan.*)

PRŌSĬLĬO, ĭs, ŭi, īrĕ. Ter. E. 5. 7. 6. *Uitspringen, springende uit koomen, of voor den dag koomen.*

Prosilire a sede. Liv. 2. 12. *Van zyn stoel opspringen.*

In campos hostes prosiliunt. Ovid. F. 2. 228. *De vyand begeeft zich te veld.*

In flagellum prosilit vitis. Colum. 4. 22. *De wyngaard werpt zyne ranken uit.*

Stratis prosiluit. Val. Flacc. 1. 310. *Hy is ten bedde uitgesprongen, hy is ten bedde uitgevlogen.*

PRŌSŎCĔR, ĕri. m. Ovid. Her. 3. 74. *Een schoonvaders, of behoudvaders vader.*

PRŌSŌPŌPOEĬĂ, æ. f. Quintil. I. O. 9. 2. *Een personeering, of persoonboorzing*, een spreekwyze in de Redenrykkonst, bestaande in afwezende persoonen spreekende in te voeren, gelyk ze in zekere gevallen zouden doen.

PRŌSPECTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. C. C. 1. *Zien, kyken, aanzien, aanschouwen, bezigtigen.*

Pars ex fenestris prospectant. Liv. 24. 21. *Een deel kykt uit de vensteren, eenige zien uit de vensters.*

PRŌSPĔCTŬS, ŭs. m. *Gezicht, tegenwoordigheit.*

In prospectum populi producere. Cic. V. 1. 47. *Iemant in 't gezicht, of in de tegenwoordigheit van het volk voortbrengen, stellen, of doen koomen.*

Prospectus. *Gezicht*, van den uitzicht eener galdery, enz. spreekende.

O præclarum prospectum! Cic. A. Q. 4. 25. *Wat een schoon gezicht! wat een treffelyken uitzicht!*

(Prospectus. *Een verheve plaats, een plaats die een bequaamen uitzicht heeft.*

Tumulis utrum prospectuque, delector. Cic. Att. 14. 13. *Of ik in heuvelen, of verheve plaatzen, die een bequaamen uitzicht hebben, vermaak scheppe.*)

PRŌSPĔCŬLŌR, āris, āri e muris alicujus adventum. Liv. 33. 1. *Van de muuren naar iemant uitzien, van de muuren iemants komst te gemoet zien, of op iemants komst wachten.*

PRŌSPĔR, ă, ŭm. *Gunstig, gelukkig, voorspoedig, voordeelig.* De compar. Prosperior staat by Ovid. Art. 3. 50. en de superl. Prosperrimus by Paterc. 2. 69. 6.

Prospera fortuna. Cic. N. D. 3. 37. *Geluk, voorspoed, welstant, voorspoedigheit.*

Dii prosperi. *Gunstige, genadige, barmhartige Goden.*

Prospera valetudo. Suet. N. 51. 1. *Een goede gezondheit.*

Prosperos successus dare. Liv. Præf. *Eene groote, gewenschte, of gelukkige uitkomst geeven.*

Si quid ex progenie sua parum prosperum sit, muræ etiam iovent bestiæ. Liv. 7. 4. *De stomme beesten zelfs laaten niet na hunne jongen te koesteren, alhoewel ze mismaakt zyn.*

PRŌSPĔRE. Adv. *Gelukkig, voorspoedig, welvarende.* De compar. Prosperius staat by Cic. N D. 2. en de superl. Prosperrime by Suet. J. 36. 2.

Evenire prospere. Cic. N. D. 2. 66. *Gelukkig, of voorspoedig uitvallen, wel gelukken.*

PRŌSPĔRĬTĀS, ātis. f. *Voorspoed, welvaart, voorspoedigheit, geluk, goede uitkomst.*

Improborum prosperitates. Cic. N. D. 3. 36. *De voorspoeden der boozen, de voorspoed der godloozen.*

PRŌSPĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Liv. 8. 9. *Gunstig zyn, begunstigen, gelukkig maaken, voorspoedig maaken, voorspoed geeven.*

Prosperabo amico meo. Plaut. P. 2. 3. 11. *Ik zal mynen vriend helpen; ik zal mynen vriend eenen goeden uitslag doen erlangen.*

Prosperare Reipublicæ consilia. Tac. An. 3. 56. 5. *De raadslagen, of voornemens van 't Gemeenebeste bevorderen, doen gelukken, begunstigen, of wel doen uitvallen.*

PRŌSPĔRŬS, ă, ūm. Cic. S. Sc. 4. *Gelukkig, voorspoedig, welvarend.*

PRŌSPĬCĬENTĔR. Adv. Gell. 2. 29. *Voorzigtiglyk, met voorhoede, omzigtiglyk, met voorzigtigheit, met overleg.*

PRŌSPĬCĬO, is, prōspexi, prōspectūm, prōspicĕrĕ. Ter. Ph. 5. 1. 8. *Van verre zien, iets van verre met het gezicht bereiken.*

Prospicere. Ter. Ad. 3. 3. 34. *Voorzien, te vooren zien.*

Prospicere futuros casus. Cic. Am. 12. *Toekoomende gevallen voorzien.*

Prospicere. *Ergens in voorzien, zorge draagen om eenig quaad voor te koomen, of te verhoeden.*

Prospicere filiis. Cic. V. 1. 58. *Zorge voor zyne kinderen draagen.*

Saluti suæ prospicere. Cic. V. 1. 61. *Zorge voor zyne gezondheit draagen.*

Prospicere senectutem. Sen. E. 23. *Oud worden, hooge jaaren beginnen te krygen.*

PRŌSPĬCŬŬS, ă, ūm. Sen. E. 110. *Aanzienelyk, voortreffelyk, deftig.* Zie Conspicuus.

PRŌSTĔRNO, is, prōstrāvi, prōstrātūm, prōstĕrnĕrĕ. Liv. 9. 6. *Omver smyten, ter aarde, overhoop, of 't onderste boven werpen, stooten, of slaan; verslaan.*

Humi aliquem prosternere. Ovid. M. 5. 197. *Iemant ter neêr werpen, of ter aarde smyten.*

Prosternere aciem. Plin. H. 8. 9. *Een leger gansch verslaan;* boerende, *in de pan hakken.*

Prosternere in terram vineas. Colum. 11. 3. *Wyngaarden inleggen, of in de aarde leggen.*

† Prosternere opes Regni. Sil. 17. 131. *De schatten van een Ryk verquisten, doorbrengen, of verspillen.*

Prosternitur campus laudibus alicujus. Plin. P. 31. 1. *Daar doet zich een ruim veld van eere voor iemant op.*

Prosternere se. *Zich ter neder, of ter aarde werpen.*

Ad meos pedes se prostravit lacrymans. Cic. A. 2. 18. *Hy heeft zich schreyende voor myne voeten geworpen.*

Prosternere se. *Zich in kleinachtinge brengen, zich verkleinen, zich beneden zynen staat vernederen, of in verachtinge brengen.*

Sic te prosternes, ut nihil inter te atque quadrupedem putes interesse? Cic. Par. 1. *Zult gy u zoo verachtelyk maaken, dat gy denken zoud, dat 'er tusschen u en een beest geen onderscheid is?*

(Prosternere se. *Zich tot het pleegen van onkuisheit aan iemant overgeeven, of laaten gebruiken.* Dit woord is in de latere eeuw in deeze beteekenisse gebruikt.

Venalia ut prosternerent corpora. Arnob. 2. 73. *Dat ze hunne lichaamen voor geld tot het pleegen van onkuisheit mogten overgeeven.*

Sorores sæpe exoletis prostravit Caligula. Suet. C. 24. 8. *Kaligula heeft zyne zusters aan de schandjongens tot het pleegen van onkuisheit overgegeeven.*)

PRŌSTĬBŪLĀ, æ. f. Plaut. by Non 5. 8. *Een gemeene, openbaare, of alle mans hoer, een smots.*

PRŌSTĬBŪLŪM, i. n. Plaut. Au. 2. 4. 6. Zie Prostibula.

PRŌSTĬTŬO, is, ŭi, ūtūm, ŭĕrĕ. Catull. 108. 8. *Zich tot pleginge van onkuisheit aan ieder over geeven; voor alle mans hoer speelen.*

PRŌSTĬTŪTĀ, æ. f. Plin. H. 30. 2. *Een gemeene, openbaare, of alle mans hoer, een straathoer, een smots.*

PRŌSTO, ās, prōstiti, prōstitūm, prōstārĕ. Lucret. 2. 428. *Naar buiten uitsteeken, vooruit steeken,* van hoeken, enz. spreekende.

Prostare. Juv. 9. 24. Zie Prostituo.

Prostare. Ovid. P. 2. 3. 20. *Te koop gestelt, of gezet zyn, te koop staan.*

PRŌSTRĀTŬS, ă, ūm. Ovid. Liv. 5. *Neêrgevelt, ter aarde geworpen, ter aarde gesmeten.*

Prostratus. *Neêrgeslagen, nedergevelt.*

Vitis prostrata. Colum. 4. 2. *Een neêrgeslagene, of neêrgevelden wyngaard.*

(Prostratus. *Tot onkuisheit overgegeeven, wiens eerbaarheit geschonden is.*

Cleofis regina propter prostratam pudicitiam scortum regium appellata est. Just. 12. 7. 11. *Kleofis de Koningin is des Konings hoer genoemt, om dat haar eerbaarheit van hem geschonden was.*

Defedit apud Nicomedem non sine rumore prostratæ regi pudicitiæ. Suet. J. 2. 1. *Hy heeft by Nikomedes t'huis gelegen, onder een gerucht, dat hy zich van den Koning tot onkuisheit had laaten misbruiken.*)

PRŌSTYLŌS, i. m. en f. prōstylōn. i. n. Vitruv. 3. 1. Πρόστυλος. *Dat stylen, of pylaaren van vooren heeft,* van een kerk die pylaaren van vooren heeft spreekende.

PRŌSTYPŬS, ă, ūm. Plin. H. 35. 12. Πρόστυπος. *Met een uitgesneden grond van verheven loofwerk, beeldwerk, of snywerk.* (Zoo wil Salmasius dat men leezen zal Exerc. Plin. 736. b. B. Andersins word hier Protypus geleezen.)

PRŌSŬBĬGO, is, ĕgi, prōsŭbĭgĕrĕ. *Instampen, met stooten, of stampen iets vullen.*

Pede prosubigit terram. Virg. G. 3. 256. *Hy stampt met zyn voet tegens de aarde.*

Prosubigere fulmina. Val. Fl. 4. 288. *Blixemen smeeden,* van de Eenoogde Reuzen spreekende.

PRŌSŬM, prōdĕs, prōfŭi, prōdĕsse. *Nut, dienstig, of voordeelig zyn, helpen, dienst doen, baaten, tot voordeel strekken.*

Nihil tibi meæ literæ proderunt. Cic. F. 2. 17. *Myne brieven zullen u geen [illegible]deel doen.*

Prodest [illegible] concordiam. Liv. 2. 1. *Dienstig zyn om de eenigheit te onderhouden.*

Contra araneorum ictus prodest. Plin. H. 37. 10. *Dit is goed tegens 't steeken der spinnen, of spinnekoppen.*

PRŌSŪMĬĀ, æ. Festus. *Een spiescheepje, of scheepje van kondschap, een klein vaartuig om den vyand te ontdekken.*

PRŌTECTŬS, ă, ūm. *Bedekt, gedekt, overdekt.* (De compar. Protectior staat by Cic. A. 13. 3.)

Protectus humerus capillis. Ovid. M. 12. 273. *Die haair heeft dat op de schouderen hangt.*

(PRŌTECTŪM, i. n. Ulp. Dig. 9. 2. 29.

2. 29. 5. 1. *Een uitsteekzel, een voordak, of luifel.*)

PROTEGO, g:s, texi, tectum, protegere. Cic. T. Q. 4. 22. *Dekken, bedekken, overdekken.*

Arbor se vastis protegens ramis. Plin. H. 12. 1. *Een boom die zyn takken wyd uitbreidt.*

Quibus claritudo sua obsequiis protegenda erat. Tac. An. 3. 65. 2. *Die genootzaakt waren hunne grootheit door gedienstigheden staande te houden.*

Protegere. Cic. Syll. 18. *Beschermen, beschutten, behoeden, verdedigen, de hand boven 't hoofd houden.*

Aliquem armis protegere. Ovid. M. 8. 394. *Iemant met zyne wapenen beschutten, of beschermen.*

A vento naves protegere. Cæs. B. C. 3. 42. 1. *Zyne schepen voor den wind beschutten, zyne schepen uit den wind leggen.*

PROTELO, as, avi, atum, are aliquem. *Iemant quellen, tergen, sarren: ontstellen, eenen schrik op 't lyf jaagen.*

Ne te suis sævis dictis protelet. Ter. Ph. 1. 4. 36. *Op dat hy u door zyn quaad spreeken niet ontstelle.*

Protelare. Festus. *Verjaagen, wegjaagen, verdryven.*

Protelare. Ulp. Dig. 5. 1. 2. 5. 7. *Verlengen, uitstellen, verschuiven, opschorten, schorssen.*

‡ PROTELUM, i. n. Lucret. 2. 531. *Langduurig, zonder tussenpoozinge.*

PROTENDO, is, protendi, protentum, protendere. Plin. H. 11. 43. *Uitstrekken, verlengen, uitrekken, uitspannen.*

Dextram protendere. Virg. Æ. 12. 931. *De rechter hand uitsteeken.*

Protendere. *Verlengen, uitstellen, verschuiven, opschorten, schorssen.*

Comitia in Januarium protendere. Cic. F. 10. 26. *De Staats vergadering tot in Louwmaand uitstellen.* (In de verbeterde boeken vindmen Protrudimus.)

PROTENTUS, a, um. Virg. G. 1. 171. Tac. An. 14. 37. 2. *Uitgestrekt, verlengt, uitgespannen, uitgesteld.*

PROTERO, is, protrivi, protritum, proterere. Cæs. B. C. 2. 41. 5. *Vertreeden, vertrappen, met voeten treeden.* In de eigentlyke en oneigentlyke betekenisse.

Januam lima proterere. Plaut. Men. 1. 1. 9. *Een deur met een vyl openen.*

PROTERREO, es, ui, proterritum, proterrere. Ter. H. 3. 1. 37. *Verschrikken, een schrik aanjaagen, of op 't lyf jaagen, doen schrikken, verbaast maaken.*

PROTERVE. Adv. Ter. H. 4. 4. 1. *Moedwilliglyk, onbeschaamdelyk, baldadiglyk, stoutelyk, met moedwil, of baldadigheit, zonder eer of schaamte.* (De compar. Protervius staat by Ovid. Art. 1. 599. en de superl. Protervissime by August. C. D. 5. 22.)

PROTERVITAS, atis. f. Cic. Cœl. 12. *Onbeschaamdheit, stoutheit, moedwil, baldadigheit, vermetelheit, dartelheit, brooddronkenheit.*

Grata protervitas. Hor. O. 1. 19. 7. *Een aangenaame vreugde, of vrolykheit.*

PROTERVUS, a, um. Cic. Cœl. 16. *Baldadig, brooddronken, moedwillig, onbeschaamt, stout, vermetel, dartel.*

Frons proterva. Hor. O. 2. 5. 15. *Een onbeschaamt aangezicht.*

(Protervus. Caj. Dig. 21. 1. 3. *Die een bult van vooren, of op de borst heeft.*)

‡ PROTHYME. Adv. Plaut. Ps. 5. 1. 23. *Lustig, vrolyk, blymoedig, op eene vrolyke wyze.*

PROTHYMIA, æ. f. Plaut. St. 4. 2. 53. Προθυμία. *Vrolykheit, lustigheit, blygeestigheit, vreugde.*

PROTHYRUM, i. n. Vitruv. 6. 10. *Een portaal voor aan de deur van de huizen der Grooten.*

PROTHYRIS, idis. f. Vitruv. 4. 6. *Een voorgevels lyst.* Dus genaamt om dat men lysten aan de zydstylen van de deur maakte.

‡ PROTINAM. Adv. Plaut. P. 4. 5. 8. *Aanstonds, straks, datelyk, terstond, met den eersten, van stonden aan.*

PROTINUS. Adv. Cic. I. R. 1. 15. *Aanstonds, datelyk, straks, terstond, met den eersten, van stonden aan, op staande voet.*

Protinus. Cels. 2. 9. *Aanstonds, op staande voet, op 't eerste gezicht, in 't eerste oogenblik.*

PROTOLLO, is, protollere. *Opheffen, opligten, optillen, opneemen, oprapen.*

Manum protollere. Plaut. Ps. 3. 2. 71. *De hand opheffen.*

Protollere. Gell. 3. 16. *Verlengen, uitstellen, verschuiven, schorssen.*

Vitam illius non sinet in crastinum protolli. Plaut. Cas. 3. 5. 43. *Hy zal niet toestaan dat men hem tot morgen toe laat leeven.*

Protollo mortem mihi. Plaut. Cas. 2. 8. 11. *Ik doe niet dan myne dood uitstellen, ik zoek niet dan myn leven te verlengen.*

PROTONO, as, tonui, tonare. *Te vooren donderen.*

Tali protonat ira. Val. Fl. 4. 205. *Dus laat hy zyn gramschap te vooren uitbersten.*

PROTOTOMUS, a, um. Colum. 10. 369. Πρωτότομος. *Van de eerste snee, van koolspruiten spreekende.*

PROTRAHO, is, traxi, tractum, trahere. *Voortbrengen, of voor den dag brengen, uittrekken, uitrukken.*

Omnia protrahere in medium. Lucret. 5. 1387. *Alles in 't licht brengen, alles ontdekken, of te voorschyn brengen.*

Auctorem se facinoris protrahit. Liv. 45. 5. *Hy ontdekt zelf dat hy de aanlegger van het schelmstuk is.*

Caput alicunde protrahere. Prop. 3. 13. 26. *Zyn hoofd ergens van daan trekken.*

Protrahere. *Vermeerderen, vergrooten, grooter maaken, bezwaaren, zwaarder ten toon stellen, breeder uitmeeten.*

Ut victoriis insolentiam dicti tumore protraheret. Val. Max. 1. 5. 8. *Op dat hy door zyne hoogdravende uitdrukkinge den moedwil, of de baldadigheit van den overwinnaar vergrooten zoude.*

Protrahere. Ter. An. 2. 1. 13. *Verlengen, uitstellen, sleepende houden, verschuiven, schorssen.*

PROTRITUS, a, um. Liv. 34. 26. *Met voeten getreeden, vertrapt: ook zeer bekent, zeer gemeen.*

PROTROPUM, i. n. Plin. H. 14. 9. *Wyn die uit de kuip vloeit eer de druiven geperst, of getreden zyn.* Hier moet Vinum onder verstaan worden, dat Plinius niet uitdrukt.

PROTRUDO, is, protrusi, protrusum, protrudere. Cic. Fat. 19. *Voortstooten, voortzetten, voor uit duuwen.*

PROTURBO, as, avi, atum, are. Liv. 5. 47. *Verjaagen, te rug stooten, te rug dryven, verdryven, afslaan, afweeren.*

Hostem proturbare. Virg. Æ. 10. 801. *Den vyand te rug dryven, of verjaagen.*

A solio aliquem proturbare. Val. Fl. 1. 597. *Iemant van den throon stooten, uit zyn ryk jaagen, of dryven.*

PROVECTUS, a, um. Cic. Fin. 3. 22. *Gevordert, genadert, die eenige plaats genadert is.* (De compar. Provectior staat by Pallad. 4. 13.)

Homo provectus ætate. Cic. Cl. 34. *Een bejaart mensch, een mensch die tot hooge jaaren gekoomen is.*

Nox erat provecta. Tac. An. 13. 20. 1. *'t Was laat in den nacht.*

(PROVECTUS, us. m. *Voordeel.*

Præsentia domini provectus est agri. Pallad. 1. 6. *Het oog van den eigenaar maakt het veld* (wy zeggen *het paerd*) *vet.*)

PROVEHO, is, provexi, provectum,

ctum, prōvĕhĕrĕ. *Voeren, overvoeren, vervoeren, voortvoeren.*
Provehere mulis. Plin. H. 21. 13. *Op muilezels voeren*, of *vervoeren.*
Ulterius provehere. Prop. 2. 12. 19. *Verder voortzetten, aanstouwen*, of *aandrijven, verder vervoeren.*
Provehere vitam suam in periculum. Cic. Mil. 21. *Zijn leven in gevaar stellen.*
Provexit orationem meam vestra in me attente audiendo benignitas. Cic. Dom. 12. *De goedheit die gy gehad hebt my met aandacht te hooren, heeft myne reden verlengt.*
Provehere aliquem ad dignitatem. Plin. E. 10. 8. *Iemant tot eenig ampt*, of *eenige waerdigheit vorderen*, of *verheffen.*
Ad summos honores illos eloquentia provexit. Liv. 39. 40. *De welspreekendheit heeft hen tot de grootste eere verheven.*
Provehit studiosos. Plin. E. 8. 12. 1. *Hy draagt*, of *vordert geleerde luiden.*
Te tua virtus provexit. Cic. A. 13. 8. *Uwe deugt heeft u verheven*, of *tot staat gebragt.*
PRŌVĔNIO, is, vēnī, ventūm, vĕnīrĕ. *Koomen, verschynen, voor den dag koomen, te voorschijn koomen.*
Provenire in scenam. Plaut. Ps. 1. 5. 155. *Op het toneel koomen*, of *verschynen.*
Provenire. Ovid. Tr. 1. 1. 39. *Geboren worden, voortkoomen, opkoomen.*
Proveniebant Oratores stulti. Cic. S. 6. *Daar quamen zotte Redenaars voor den dag.*
Provenire. *Wassen, groeijen, vrucht draagen, toeneemen.*
Recte provenisti. Plaut. Truc. 2. 6. 35. *Gy zyt wel gegroeit.*
(Provenire. *Wel gelukken, wel uitvallen.*
Si cuncta provenissent. Tac. H. 4. 69. 3. *Indien het alles wel gelukt was.*
Nimis proventum est nequiter. Plaut. Men. 5. 5. 61. *Het is al te qualyk uitgevallen, het is zeer mislukt.*
Cum provenisti bene. Plaut. Truc. 2. 4. 33. Recte. Plaut. Truc. 2. 6. 36. *Nu u dit wel gelukt is, nu gy hier in voorspoedig geweest zyt.*)
PRŌVENTŬS, ūs. Virg. G. 2. 518. Plin. H. 15. 18. *Vrucht*, of *inkomst*, van iets.
Proventus. Plin. H. 20. 12. *Overvloed, overvloedigheit.*
Magnum proventum Poëtarum hic annus attulit. Plin. E. 1. 13. 1. *Dit jaar is zeer vruchtbaar in Dichters geweest, dit jaar heeft een menigte Dichters voortgebragt.*
Proventus. Cæs. B. C. 2. 38. 2. *Uitkomst, uitslag.*
PRŌVERBIŬM, ii. n. *Een spreekwoord, spreuk, zinspreuk.*
Quod proverbii loco dici solet. Cic. A. 13. 12. *Dat als een spreekwoord plagt gebruikt te worden.*
In proverbio est ovorum similitudo. Cic. A. Q. 4. 18. *De gelykenisse der eyeren is tot een spreekwoord geworden.*
PRŌVĬDĒ. Adv. Plin. H. 10. 33. *Voorzichtiglyk, met voorzichtigheit, omzichtiglyk.*
PRŌVĬDĔNS, tis. Plin. H. 11. 37. *Voorzichtig, omzichtig, die wel toeziet.* De compar. Providentior staat by Cic. F. 3. 1. en de superl. Providentissimus by Plinius beneden.
Providentissimus Imperator. Plin. E. 8. 17. *Een zeer voorzichtig Veldheer.*
PRŌVĬDENTĔR. Adv. Lactant. 3. 17. *Met voorzichtigheit, voorzichtiglyk, met voorzicht.* De compar. Providentius staat by Cic. F. 3. 1. en de superl. Providentissime by Cic. N. D. 3. 40.
PRŌVĬDENTĬĂ, æ. f. Cic. I. R. 2. 53. *Voorzienigheit.*
Deorum providentia mundus administratur. Cic. D. 1. 51. *De waereld word door de voorzienigheit der Goden bestiert.*
Regiturne providentia mundus? Quintil. I. O. 5. 10. *Word de waereld door eene voorzienigheit bestiert? Is 'er een voorzienigheit die voor de bestieringe der waereld waakt?*
PRŌVĬDĔO, ēs, prōvīdi, prōvīsūm, prōvĭdērĕ. *Voorzien, het toekoomende voorzien, voorzorgen.*
Ne id accidat providebo. Cic. T. Q. 1. 32. *Ik zal zorg draagen dat zulks niet gebeure.*
Ego mihi providero. Plaut. Most. 2. 3. 93. *Ik zal my zelven wel bezorgen*, of *voor my zelven wel toezien.*
Publice providere. Cic. Ant. ir. exs. 4. *Zorg voor het Gemeenebest draagen, 't Gemeenebest bezorgen.*
Ex aliorum eventibus rationibus suis providere. Cic. Her. 4. 9. *Naar eens andere wedervaren*, of *ontmoetingen in zyne zaaken voorzien*, of *een overslag van zyn zaaken maaken.*
Providere rei frumentariæ. Cæs. B. G. 5. 8. 1. *Voorraad van koorn bezorgen*, of *opdoen.*
Providere pabulum. Plin. H. 8. 38. *Voeder voor de beesten opdoen, voeraadje verzorgen.*
(Providere. *Iets voorkoomen, zich ergens voor wachten*, of *voor hoeden.*
Quæ si non astu providentur. Ter. An. 1. 3. 3. *Indien men zich voor die dingen niet behendiglyk wacht.*
Actum est de te nisi provides. Cic. F. 9. 18. *Het is gedaan met u indien gy u niet wacht.*)
PRŌVĬDŬS, a, um. Cic. S. R. 40. *Voorzichtig, omzichtig, die naarstig toeziet.*
Providus. Cic. D. 2. 57. *Die het toekoomende voorziet.*
Providus Orator. Cic. Part. 5. *Een wys, verstandig*, of *voorzichtig Redenaar.*
PRŌVINCIĂ, æ. f. Cic. Fl. 14. *Een wingewest.* De oude Romeinen noemden met deezen naam alle hunne landen buiten Italien; zy verdeelden de wingewesten, en gaven 'er 't bestier aan byzondere Landvoogden van. Hedendaags noemt men het een landstreek, die byna de zelve taal heeft, en de zelve rechten en regeering is onderworpen.
Provincia. *Ampt, bedieninge, last, bevel om iets te doen.*
Hanc omnes fugitant provinciam. Plaut. Capt. 1. 2. 53. *Elk vlied deezen last, ieder tracht deezen last te ontgaan, al de waereld schouwt deeze bedieninge.*
Eam provinciam suscepi. Cic. Cœl. 26. *Ik heb dat ampt aangenomen, ik heb deeze bedieninge*, of *deezen last op my genomen*, of *aangevaerdt.*
Hæc erat antea provincia parasitorum. Plaut. Capt. 3. 1. 14. *Zoo deeden eertyds de tafelvrienden*, of *pluimstrykers.*
PRŌVINCIĀLĬS, is. m. en f. ălĕ, is. n. *In een wingewest geboren.* Men noemde dus ieder een te Rome die buiten Italien geboren was. Ulp. Dig. 50. 16. 190. schynt hier mede niet over een te koomen, want hy zegt: wy moeten voor Provinciales houden die in een wingewest hunne woonplaats hebben, en niet die in een wingewest geboren zyn.
Italicus es, an provincialis? Plin. E. 9. 23. 2. *Zyt gy een Italiaan, of in een wingewest geboren?*
Vineæ provinciales. Colum. 5. 4. *Wyngaarden van een wingewest.*
Provincialis. *Van een wingewest*, of *dat daar toe behoort.*
Provincialis molestia. Cic. F. 2. 7. *De moeyelykheit*, of *last die men in het bestieren van een wingewest heeft.*
PRŌVINCIĀTĪM. Suet. A. 49. 1. *Van wingewest tot wingewest.*
PRŌVINDĒMIĂ, æ. f. Vitruv. 9. 6. *Een zeer heldere star, die op de rechter schouder van de maagd staat.*
PRŌVĪSĬO, ōnis. f. Cic. Part. 20. *Voorzieninge van het toekoomende.*
Provisio. Cic. Am. 21. *Voorhoede*, voor-

voorzorge, zorgvuldigheit, bedachtzaamheit.

PRŌVĪSO, ĭs, prōvīsi, prōvīsūm, prōvīsĕrĕ. *Gaan bezien, gaan bezichtigen, gaan bekyken.*

Provisam, quam mox meus vir redeat domum. Plaut. Men. 5. 1. 4. *Ik zal gaan zien of myn man niet haast weder t'huis komt.*

Proviso quid agat Pamphilus. Ter. An. 5. 5. 1. *Ik ga zien wat Pamphilus doet.*

PRŌVĪSOR, ōris. m. *Een verzorger, of bezorger van iets.*

Utilium tardus provisor. Hor. A. P. 164. *Nalaatig in zyn eigen voordeel te bezorgen, zuinachtig in zyn eigen belang.*

PRŌVĪSUS, ă. ūm. *Voorzien, dat men voorzien heeft.*

Provisa fiunt leviora. Cic. T. Q. 3. 15. *Dat men voorzien heeft treft zoo hard niet.*

Multum erat frumentum provisum. Cæs. B. C. 1. 49. 1. *Men had eenen grooten voorraad van koorn opgedaan, men had zich van veel koorn voorzien.*

Provisæ frugis in annum copia. Hor. E. 1. 18. 109. *Overvloedige mondkost voor een jaar.*

His rebus provisis sequitur, ut, &c. Colum. 9. 8. *Als deeze dingen bezorgt zyn, is 'er noch overig, of volgt 'er, dat, enz.*

PRŌVĪSUS, ūs. m. Tac. An. 1. 27. 3. *Voorzieninge.* Men vind niet dan de ablativus singularis Provisu.

PRŌVĪVO, is, prōvīxi, prōvīctūm, prōvīvĕrĕ. Tac. An. 6. 25. 1. *Overleeven, langer leeven.*

PRŌVŎCĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 37. 1. *Uitdaging, uiteisching, uittarting, uitvordering, tot een gevecht.*

Provocatio. Liv. 1. 26. Cic. de Or. 2. 48. *Hooger beroep van een vonnis.*

PRŌVŎCĀTŎR, ōris. m. Cic. Sext. 64. *Een uiteischer, of uitdager, tot een gevecht.*

(PRŌVŎCĀTŌRĬUS, ă, ūm. *Dat van een uitdager is.*

Provocatoria dona. Gell. 2. 11. *Schenkaadjen die gegeeven wierden aan eenen uitgedaagden die overwon.*)

PRŌVŎCĀTUS, ă, um. *Uitgedaagd, uitgeëischt, uitgetart, getergt, gesart tot een gevecht.*

Te amavi, beneficio a te provocatus. Cic. Att. 14. 13. subj. 2. *Ik heb u bemint na dat gy my door eene gunst voor gekoomen zyt, of door een weldaad aan u verplicht hebt.*

De te mecum sæpissime, non solum a me provocatus, sed etiam sua sponte communicare solet. Cic. F. 1. 7. *Hy spreekt my heel dikwils van u, niet alleen van my daar toe aangezet zynde, maar ook veeltyds uit eigen beweginge.*

PRŌVŎCO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Liv. 24. 8. *Uiteischen, uitdaagen, uittarten, uitvorderen, tot een gevecht, enz.*

Provocare aliquem. Cic. de Or. 1. 8. *Iemant door zyn voorbeeld beweegen om 't zelfde te doen.*

Non respondere in amore iis a quibus provocere. Cic. Br. 1. *Iemants liefde met wederliefde niet beantwoorden.*

Provocare aliquem injuriis. Cic. Man. 6. *Iemant uitscheld.n, iemant met scheld- of lasterwoorden beledigen, tergen, of sarren.*

Provocare. *Te boven gaan, overtreffen, overwinnen.*

Elegia Græcos provocamus. Quintil. I. O. 10. 1. *Wy gaan de Grieken in treurdichten te boven, wy trotseeren de Grieken in treurdichten te maaken.*

Provocare aliquem in aleam. Plaut. Curc. 2. 3. 76. *Iemant noodigen om te dobbelen, iemant verzoeken om met teerlingen te speelen.*

Naturam ipsam pictura provocavit. Plin. Præf. 33. *Hy heeft de natuur zelf met zyne schilderkonst overtroffen, hy heeft de natuur zelve met zyn schilderen uitgetart, of getrotseert.*

Lutatium sponsione provocavit. Val. Max. 2. 8. 2. *Hy heeft met Lutatius willen wedden; hy heeft een weddspel met Lutatius willen aangaan.*

Eam cantatum provocemus. Ter. E. 3. 1. 52. *Laat ons haar tot zingen nodigen, of verzoeken.*

Provocare ad. *Beroepen op.*

Provoco ad populum. Cic. A. 1. 9. *Ik beroep my op het volk.*

(Provocare. *Uitroepen, buiten roepen.*

Ut, ubi illæc prodeat, me provocet. Plaut. M. G. 4. 3. 29. *Op dat gy, als zy voor den dag koomt, my buiten roept.*

Herus tuus si domi est, quin pro vocas? Plaut. Ps. 2. 2. 43. *Indien uw meester t'huis is, waarom roept gy hem niet buiten?*)

PRŌVŎLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 11. 35. *Uitvliegen, voor den dag koomen.*

Provolare. Liv. 2. 46. *Haastig, met eene groote drift voor den dag koomen, of uitbarsten.*

Hostes subito omnibus copiis provolarunt. Cæs. B. G. 2. 19. 6. *De vyanden zyn schielyk met al hunne magt op ons koomen aansnuiven, aanvliegen, of aanvallen.*

Provolare in locum alterius. Liv. 3. 61. *Met 'er haast, of ylings eens anders plaats inneemen, of bezetten.*

PRŌVŎLVO, vi, vŏlūtūm, prōvŏlvĕrĕ. *Voortrollen, doen rollen, wentelen.*

Hunc ego in mediam viam provolvam. Ter. An. 4. 4. 37. *Ik zal hem op het midden van den weg doen rollen.*

Provolvere se ad pedes alicujus. Liv. 6. 3. *Zich voor iemants voeten nederwerpen.*

PRŌVŎLŪTŪS, ă, ūm. *Neêrgeworpen, neêrgesmeten.*

Genibus ejus provolutus. Tac. An. 14. 61. 3. *Voor zyn knien neêr geworpen, voor zyn knien neêrgevallen.*

PRŌVŎMO, prōvŏmĭs, prōvŏmĕrĕ. Lucret. 6. 446. *Braaken, spouwen, overgeeven.*

PRŌUT. Adv. Cic. A. 5. 17. *Naar, gelyk, als, zoo als.*

Prout cuique libido est. Hor. S. 2. 6. 67. *Naar ieders zinnelykheit, gelyk 't elk lust, of behaagt.*

Prout tempus patiebatur. Liv. 9. 43. *Zoo veel als de tyd toeliet.*

PRŌXĔNĒTĂ, æ. m. Sen. E. 119. Ulp. Dig. 50. 14. 3. *Een makelaar, een die de koop maakt tusschen den koper en verkoper.*

(Proxeneta calicum fractorum. *Een koopman van slechte waaren, een slecht koopman, als van gebroken glazen;* boertende: *Een koopman van aalsvellen.*

Quæ sulphurato nolit empta ramento Vatiniorum proxeneta fractorum. Mart. 10. 3. 3. *Die een slecht koopman, of een van de geringste uit het volk, niet zoude willen dat ze gekogt waren voor een zwavelstokje, waar voor ook een slecht mensch niet met al zonde willen geeven.* De Schryver heeft het oog op de Ouden, die eertyds zwavelstokjes gaven voor stukken van glazen. Deeze koopmanschap raakt hy ook aan I. 42. 4.

Proxeneta. *Een borge.*

Si proxeneta intervenerit faciendi nominis. Ulp. Dig. 50. 14. 2. *Als iemant in een borgtocht, of als borge zich zal ingelaaten hebben.*

PRŌXĔNĒTĬCŪM, i. n. Ulp. Dig. 50. 14. 3. *De soldy van een makelaar, het makelaars geld.*)

PRŌXĬMĒ. Adv. *Zeer na by, heel dichte by.*

Proxime januam esse oportet. Varr. R. R. 1. 13. *Het moet dicht by de deur zyn.* Hier moet Ad onder verstaan worden.

Habere exercitum quam proxime hostem. Cic. Att. 6. 5. *Een leger heel dichte by den vyand hebben.*

Proxime accedere ad verum. Cic. A.Q.4.15. *Zeer waarschynlyk zyn; eigentlyk, de waarheit naby koomen.*
Proxime. *Onlangs, niet lang geleden, laatst, korteling.*
Literæ quas a te proxime accepi. Cic. F. 5.15. *De brieven die ik onlangs van u heb ontfangen.*
Proxime, mox, tertio. Plin. H. 12. 12. *Vooreerst, daar na, ten derden.*
Ut proxime differentiam utriusque signem. Quintil. I.O. 6.2. *Op dat ik 't onderscheid van beiden op 't naaste aanwyze.*
(Proxime. *Byna, bykans.*
Me maxime, sed proxime illum quoque fefellissem. Cic. R. Q. 12. *Voornamentlyk zoude ik my, maar ook byna hem, bedrogen hebben.*)
PRŌXIMITĀS, ātis. f. Ovid. Art. 2.662. *Nabyheit, kunrschap.*
Proximitas. Ovid. M. 10. 340. *Maagschap, bloedverwantschap.*
PRŌXĬMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Zeer naby zyn, heel dichte by koomen, naderen, genaaken.*
Capiti equi proximat Aquarii dextra. Cic. N. D. 2.44. *De rechterhand van den Waterman is heel dicht by 't Paerds hoofd.*
PRŌXĪMŌ. Adv. *Onlangs, niet lang geleden, korteling, laatst, jongstleden.*
Accepi proximo literas a fratre. Cic. Att. 4. 17. *Heel onlangs, of korteling heb ik schryvens van myn broeder gehad.*
PRŌXIMŪS, ă, ūm. *Naast, allernaast, zeer naby, dichte by.* De compar. Proximior staat by Sen. E. 108.
In proximum annum transferre. Cic. Mil. 9. *Tot het naaste, of volgende jaar uitstellen*
Proximis mensibus illum non vidi. Ter. E. 2.3.42. *Ik heb hem de laaste maanden niet gezien.*
Proximum est ut de iis dicam. Celf. 1.4. *Ik moet nu 't naast van die dingen spreeken.*
Proximus. *Zeer naby koomende, zeer gelyk.*
Carmina proxima Phœbi versibus. Virg. E. 7.22. *Vaerzen zeer naby die van Apol koomende.*
Proximus. Cic. Dom. 28. *De naaste, de naastvolgende, de tweede na iemant, die pas na iemant volgt.*
Proximus a vino somnus. Plin. H. 10.75. *Als men wyn gedronken heeft raakt men ligtelyk in slaap.*
Proximus sum egomet mihi. Ter. An. 4.1.12. *Ik ben my zelven de naaste, niets is my nader dan my zelven: of als wy zeggen, beter een goed vriend verlegen, dan de man zelf, 't hembd is nader dan de rok.*
Habere aliquem proximum. Cic. Att. 1.1. *Iemant bezint hebben, beminnen, of liefhebben, iemant toegedaan zyn.*

PRU.

PRŪDĒNS, tis. omn. gen. *Voorzichtig, bedacht, wys, kloek.* De compar. Prudentior staat by Cic. Clu. 38. en de superl. Prudentissimus by Cic. Cl. 91.
Prudens ingenio. Cic. Clu. 38. *Voorzichtig van geest, van een kloek verstand.*
Ad consilia prudens. Cic. Font. 15. *Schrander in 't raadgeeven.*
Prudens artis. Ovid. Her. 5. 150. *Gauw, bedreven, ervaren, geoefent, of afgerecht in een konst.*
Gens adulandi prudentissima. Juv. 3.86. *Een volk zeer afgerecht in de konst van vleyen.*
Prudens. *Verstandig, kundig, bedreven, geoefent.*
Prudens rei militaris. Nep. 9. 1. 2. *Kryghkundig, die de kryghskunde verstaat, ervaren in kryghzaaken, bedreven in kryghshandel.*
Omitto prudens. Plin H. 10. 29. *Ik sla dit willens en weetende over, ik ga dat met opzet, of voordacht voorby.*
Prudens ad interitum ruebam. Cic. Marc. 5. *Ik liep al willens in myn bederf, ik zag wel dat ik in myn bederf liep.*
(Vitulus marinus fel evomit, ob id se peti prudens. Plin. H. 8. 31. *'t Zeekalf spouwt de gal uit, wetende dat het daarom word nagezet.*)
PRŪDĔNTĔR. Adv. Cic. de Or. 2. 16. *Voorzichtiglyk, wysselyk, met voorzichtigheit.* (De compar. Prudentius staat by Suet. T. 21.9. en de superl. Prudentissime Cic. Att. 13. 1.)
PRŪDĔNTIĂ, æ. f. Cic. I. R. 2. 53. *Voorzichtigheit, wysheit, bedachtzaamheit.*
Prudentia. *Wetenschap, kennisse, kundigheit, ervarenheit.*
Prudentia Juris civilis. Cic. de Or. 1. 36. Nep. 5. 2. 1. *Kennisse in 't burgerrecht, rechtskunde, rechtsgeleerdheit.* Rerum militarium. Nep. 5. 2. 1. *Kryghskunde, kennisse, of wetenschap van oorlogszaaken.*
Rerum prudentia. Virg. G. 1. 416. *Ondervinding, ervarenheit, of bevinding van zaaken.*
PRUĪNĂ, æ. Cic. N. D. 2. 10. *Ryp, hyzel, of yzel.*
PRUĪNŌSUS, ă, ūm. Colum. 11. 3. *Berypt, beyzelt, of den ryp onderworpen.*
PRŪNĂ, æ. Hor. S. 1. 5. 36. *Een gevonkte, geglomme, of gloeijende kool.*
PRŪNŪM, i. n. Hor. E. 1. 16.9. *Een pruim, zekere steenvrucht.*
PRŪNŬS, i. f. Colum. 2. 2. *Een pruimboom.*
PRŪRĪGO, igĭnis. f. Colum. 7. 5: 11. 3. *Jeukzel, jeukte, jeukerigheit.*
(Prurigo. *Geilheit, genegenheit tot byslaapen.*
Arma pruriginis. Priap. 26. 3. *Middelen om trek, of genegenheit tot byslaapen te verwekken.*)
PRŪRĬGĬNŌSUS, ă, ūm. Cuj. Dig. 21. 1. 3. *Die jeukzel, of jeukte heeft.*
(Pruriginosus. Priap. 63. 18. *Geil, wulpsch.*)
PRŪRĬO, is, ivi, itūm, irĕ. *Jeuken, jeukzel hebben, of gevoelen.*
Caput prurit. Plaut. B. 5. 2. 75. *Het hoofd jeukt my, ik voel jeukte op 't hoofd, eigentlyk.* Oneigentlyk, *ik merk dat my een ongeval overkomen zal.* Een mensch, als hy dat merkt, klouwt zyn hoofd als dien het jeukt.
Prurire. *Ergens naar jeuken, of jooken, groote lust en begeerte ergens naar hebben, naar iets haaken, of verlangen.*
In pugnam prurire. Mart. 3. 58. 11. *Jeuken om te vechten, groote lust tot vechten hebben.*
Carmina quæ pruriunt. Mart. 1. 36. 11. *Scherpe, steekende, of schimpende vaerzen.*
(Prurire. Catull. 16. 9. *Geilheit verwekken.*
Carmina non possunt juvare nisi pruriant. Mart. 1. 36. 11. *Vaerzen konnen geenen dienst doen als ze geen geilheit verwekken, of den leezer niet geil maaken.*
Prurire Catull. 87. 2. *Ontsteeken zyn tot het Venuswerk, begeerig zyn om by te slaapen.*)
PRŪRĪTUS, ūs. m. Plin. H. 9. 45. *Jeukt, jeukzel, jeukerigheit.*
PRŬSSIĂ, æ. f. *Het Hertogdom Pruissen.* Een landschap in 't koningryk van Polen: ook is 'er een ander Pruissen daar Frederik de III. Keurvorst van Brandenburg nu Koning van is.

PRY.

(PRYMNĒSIŪS, ă, ūm. *Dat het achterste van 't schip is.* 't Is zuiver Grieksch, Πρυμνήσιος, en komt van πρύμνα.
Prymnesius palus. Festus. *Een stok, of paal, waar aan de zeilen gebonden worden.*)
PRYTĂNĒŪM, i. n. Liv. 41. 20. *Het Raadhuis te Athenen,* 't was de voornaamste plaats in de burgt van Athenen, daar de Rechters tot de bedieninge van 't Recht gewoon waren te vergaderen.
PRYTĂNĬS, is. Sen. Tr. 3. *Een van d' Overigheden die de stad Athenen, na de dood van Kodrus, heeft be-*

beginnen te besluiten. Men leest in Seneka Prytanes in nominativo.

PSA.

PSĂLLO, is, psalli, psallĕrĕ. Hor. O. 4. 13. 7. *De luit slaan, op de luit, of op eenig ander snaartuig speelen, zingen.*

Psallere eleganter. Sall. B. C. 25. *Konstig op de luit, of eenig ander snaartuig speelen: zeer wel, of deftig zingen.*

PSALLOCĬTHĂRĪSTĂ, æ. m. Suet. D. 4. 10. *Snarenspeelder, snaartuigspeelder, een die op een snaartuig speelt,* en onder 't speelen niet zingt.

PSĂLTĒRĬŬM, ĭĭ. n. Quintil. I. O. 1. 10. *Een Psalter:* zeker zoetluidend snaarspeeltuig.

PSALTĒS, æ. m. Sidon. E. 8. 9. sub;. n. 16. *Een luitspeelder, harpslager, enz.*

PSĂLTRĬĂ, æ. f. Liv. 39. 6. Cic. Sext. 54. *Een luitspeelster, enz.*

(PSĂLTRIUS, ĭĭ. m. Cic. Ar. 21. zie Psaltes.)

PSE.

PSĒPHĪSMĂ, ătis. n. Cic. Fl. 8. Ψήφισμα. *Besluit, last, gebod, keure, wet, bestemt vonnis.*

PSEŪDĂNCHŪSĂ, æ. f. Plin. H. 22. 20. Ψευδάγχουσα. *Wilde ossetong.* Zeker kruid.

PSEŪDĬSŎDĬMŬM, ī. n. Vitruv. 2. 8. Ψευδισόδομον. *Zeker timmeraadje,* of *gebouw,* wanneer de laagen, *of* rijen der steenen oneven, *of* ongelyk leggen.

PSEŪDŎBŪNĬŬM, ĭĭ. Plin. H. 24. 16. Ψευδοβούνιον. *Wilde raap, pepermortel.*

PSEŪDŎDĪCTĂMNŬM, ī. n. Plin. H. 25. 8. Ψευδοδίκταμνον. *Wilde,* of *basterd diktam.* Zeker kruid.

PSEŪDŎGRĂPHĬĂ, æ. f. Quintil. I. O. 1. 10. Ψευδογραφία. *Valsch schrijven.* Zekere streek in 't cyfferen waar door men een valsche optellinge voor goed kan doen doorgaan.

PSEŪDŎNĂRDŪS, ī. f. Plin. H. 12. 12. Ψευδόναρδος. *Een soort van wilde spijk.* Zeker kruid.

PSEŪDŎTHYRŬM, ī. n. Cic. V. 2. 20. Ψευδόθυρον. *Een looze deur,* of *poort, een achterdeur.*

PSEŪDŎŪRBĀNŬS, ă, ŭm. Vitruv. 6. 8. *Naar de steedsche zwier gemaakt,* van een landhuis op de stads wyze gebouwt, spreekende.

PSI.

PSĪLĂ, æ. f. Lucill. *bij* Non. 14. 24. *Een kleed dat aan de eene zyde ruuw is.*

PSĪLŎCĬTHĂRĪSTĂ, æ. m. Suet. D. 4. 10. *Een luitspeelder die onder 't speelen niet zingt.*

PSĪLŌTHRŬM, ī. n. Mart. 6. 93. 9. ψίλωθρον. *Een middel om het haair te doen uitvallen.*

PSĬMMĬTHĬŬM, ĭĭ. n. Plin. H. 34. 18. ψιμμύθιον. *Lootwit, blanketzel, loodverf.*

PSĬTTĂ, æ. f. Plin. H. 9. 16. ψίττα. *Zekere visch.* Zommige meenen dat het *de schol* is.

(PSĬTTĀCĬNUS, ă, ŭm. Scrib. 3. 27. *Dat een papegaai gelykt, dat de verwe heeft van een papegaai.*)

PSĬTTĂCUS, ī. m. Ovid. Am. 2. 6. 1. ψίτλακος. *Een papegaai.*

PSO.

PSŌRĂ, æ. f. Plin. H. 20. 1. ψώρα. *Schurftheit, booze schurft, drooge schurft.*

(PSŌRĬCŬM, ī. n. Scrib. 4. 32. Cels. 6. 6. *Een geneesmiddel voor de drooge schurft.*

PSŌRĬCŬS, ă, ŭm. Scrib. 4. 32. *Dat dient, of goed is om de drooge schurft te geneezen.*)

PSY.

PSYCHŎMĀNTĬŬM, ĭĭ. n. Cic. T. Q. 1. 48. ψυχομαντεῖον. *De plaats daar men de geesten van de verstorvenen uit de hel opriep.*

PSYCHRŎLŪTĂ, æ. Sen. E. 53. *Die zich in koud water baadt, of wascht.*

PSYCHRŎLŪTĒS, æ. Sen. E. 83. Zie Psychroluta.

PSYLLĬŎN, ĭĭ. n. Plin. H. 25. 11. ψύλλιον. *Vlooikruid.*

PSYTHĬŬM, ĭĭ. n. Plin. H. 14. 9. *Een soort van gekookte,* of *gezodene wyn.*

PTE. PTI.

PTĔRŌMĂ, ătis. n. Vitruv. 4. 4. πτέρωμα. *Een vleugel van een kerk.*

PTĔRYGĬŬM, ĭĭ. n. Plin. H. 28. 11. πτερύγιον. *Een zenuwachtig vliesje,* dat zich van den eenen hoek van 't oog tot over den oogappel uitstrekt, *een paerl in 't oog.*

Pterygium. Plin. H. 27. 4. *Een vleesachtig uitwas dat een gedeelte van den nagel bedekt, een nynagel.*

PTĬSĂNĂ, æ. Cels. 3. 18. Plin. H. 22. 25. *Gerstendrank, drank van gepelde garst gekookt.*

PTYSĂNĀRĬŬM orizæ. Hor. S. 2. 3. 155. *Rijstkookzel, drank van rijs gekookt.*

PUB.

PŪBĒNS, tis. omn. gen. *Wassende, groeijende, uitspruitende, uitbottende, bloeijende.*

Pubentesque secant herbas. Virg. G. 3. 126. *Zij snijden de bloeijende kruiden.*

PŪBERTĀS, ātis. f. Just. C. 5. 60. 3. Ulp. Dig. 40. 16. 5. *Jaaren van houwbaarheit, houwbaarheit.*

(Pubertas. Cic. N. D. 2. 33. *Het teken van houwbaarheid.*

Pubertas. *De kracht van 't teelen.*

Sera juvenum Venus, eoque inexhausta pubertas. Tac. G. 20. 4. *De mannen trouwen laat, en daarom is by hun eene onuitputlyke kracht om kinderen te teelen.*)

PŪBĒS, is. f. Cels. 7. 19: 4. 20. *Het haair aan de schamelheit.*

Pubes. Cic. Mil. 23. Virg. Æ. 1. 403. *De jeugd, de jonge luiden,* van een stad, *of* landschap, enz spreekende.

PŪBĒS, pūbĕris. m. *en* f. Cic. C. R. 11. *Huuwbaar,* of *houwbaar.*

PŪBĒSCO, scis, pūbēscĕrĕ. Cic. Off. 1. 32. *Huuwbaar, of manbaar worden, tot de jaaren van manbaarheit, of houwbaarheit koomen.*

Pubescere. Cic. N. D. 1. 2. *Wassen, groeyen, uitspruiten, uitbotten.*

(Pubescunt malæ. Val. Fl. 7. 340. Ora. Stat. S. 3. 3. 11. *De baard loopt uit.*

Pubescit vitis pampinis. Cic. T. Q. 1. 28. Vinea fœtu. Virg. G. 2. 390. *De wyngaard loopt uit, word vruchtbaar, komt vol ranken en vruchten.*

Pubescente vere. Ammian. 30. 5. *Als de boomen in de lente uitloopen.* zoo zeggen de Grieken Ἔαρ ἡβώοντι by Oppian. Ἁλιευτ. 2. 252.

Pubescente jam fide gestorum. Ammian. 31. 4. *Als men nu met meerder vastigheit aannam dat die dingen verricht waren.*)

PŪBLĬCĀNŬS, ī. m. Cic. Man. 7. *Een tollenaar, of pachter.*

PŪBLĬCĀTĬO, ōnis. f. *Verbeurtverklaring, aanslaning.*

Publicatio bonorum. Cic. C. 4. 5. *Verbeurt verklaring, aanslaning van goederen.*

PŪBLĬCĀTŬS, ă, ŭm. Liv. 27. 3. *Verbeurtverklaart, aangeslagen.*

PŪBLĬCĒ. Adv. Cic. S. R. 39. *Openbaar, in 't openbaar, voor de gansche waereld.*

PŪBLĬCĬTŬS. Adv. Ter. Ph. 5. 3. 85. Zie Publice.

Publicitus. Plaut. Am. 4. 2. 7. *Op Stads, of 's Lands kosten, op kosten van 't Gemeen.*

Hospitio publicitus accipiar. Plaut. Am. 1. 1. 8. *Ik zal in 't gemeene gevangenhuis gezet worden.*

PŪBLĬCO, as, avi, atum, are. Just. 1. 7. 15. *Gemeen maaken, openbaar maaken, aan den dag brengen, bekent maaken, openbaaren.*

Zeno præceptorum fidem exemplo suo publicavit Val. Max. 3. 3. ext. 2. *Zeno heeft de waarheit zyner leerstukken door zyn voorbeeld bevestigt.*

Librum publicare. Plin. E. 1. 8. 3. *Een*

Een boek uitgeeven, een boek in 't licht brengen, of *in 't licht geeven.*
Publicare. Cic. Rull. 2. 21. I. R. 2. 32. *Aanslaan, verbeurt verklaaren.*
(Publicat e vulgo corpus suum. Plaut. B. 4. 8. 22. *Zy is een gemeene*, of *alle mans boer.*)
PUBLICŬM, i. n. Cic. I. R. 1. 27. *Een openbaare*, of *gemeene plaats, daar elk toegang toe heeft, de straat.*
Publicum. Cic. Fr. 1. 1. Suet. C. 40. 6. *Schattinge, tol.* Waar van het woord Publicanus komt.
PUBLICUS, ă, ŭm. *Openbaar, gemeen.*
Egredi in publicum. Tac. H. 4. 49. 7. *In 't openbaar uitgaan, op straat gaan.*
Abstinere publico. Suet. Cl. 36. 2. *Niet in 't openbaar verschynen, zich van straat houden*, of *zich niet laaten zien.*
(Publicus. *Dat eershalven en uit gemeene sleur gezegt*, of *gedaan word.*
Priore epistola publico verbo usus es. Sen. E. 3. *In uwen eersten brief hebt gy een eerwoord gebruikt.*
Tuæ naturæ non est publica officia a familiaribus amicis exigere. Plin. E. 9. 37. 1. *Uwe natuur strekt daar niet toe, dat gy van goede vrienden gedienstigheden, die naar den gemeenen sleur gedaan worden, eischen zoudt.*
Publicus. *Dat uit het gemeen gegeeven word, dat uit 's Lands kist*, of *Stads kist komt.*
Julius Cæsar habitavit domo publica. Suet. J. 46. *Julius Cæsar heeft in een stads huis*, of *in een huis dat uit de stads kist betaalt was, gewoont.*
Publicus. *Die ontdekt word, die in 't openbaar komt.*
Fiet adulter publicus. Juv. 10. 311. *'t Zal ontdekt*, of *openbaar worden, dat hy een overspeelder is.*
Publicus. *Dat gemeen is, dat voor een iegelyk open staat, daar elk*, of *ieder een deel aan heeft.*
Ne publicum jus Antonio illi impertiente. Suet. A. 10. 5. *Als Antonius hem niet liet genieten 't gemeene recht*, of *'t recht daar een iegelyk deel aan heeft.*
Publicus. *Een amptenaar, een die een openbaar ampt bedient.* Zie boven Privatus.)

PUD.

PŬDĔFACTŬS, ă, ŭm. Gell. 15. 17. *Beschaamt, beschaamt geworden.*
PŬDENDŬS, ă, ŭm. *Schandig, schandelyk, eerloos, daar men zich over moet schaamen.*
Lucra pudenda. Ovid. Art. 3. 442. *Schandig*, of *vuil gewin.*
Dictu pudenda. Quintil. I. O. 1. 2. *Dingen die schandelyk zyn om te zeggen*, of *om te verhaalen.*
PŬDENS, tis. omn. gen. *Beschaamt, die schaamte heeft, zedig, eerbaar.* De compar. Pudentior staat by Cic. Pis. 17. en de superl. Pudentissimus by Cic. V. 1. 37.
Risus pudens ac liberalis. Cic. Her. 3. 13. *Een zedig en eerlyk lachen.*
PŬDENTĔR. Adv. Cic. Vat. 2. *Beschaamdelyk, met schaamte, zediglyk.* (De compar. Pudentius staat by Cic. de Or. 2. 89. en de superl. Pudentissime by Cic. Att. 16. 15.)
Licentia sumpta pudenter. Hor. A. P. 51. *Een vryheit met zedigheit genomen*, of *gebruikt.*
PŬDĔT, pŭdŭit, pŭdĭtŭm est, pŭdērĕ. *Schaamen, beschaamt zyn, schaamte hebben.*
Non me hoc dicere pudebit. Cic. Fr. 1. 1. *Ik zal my niet schaamen dit te zeggen.*
Criminis tui cum maxime pudet. Cic. V. 5. 52. *Hy schaamt zich zeer over uw schelmstuk*, of *misdryf.*
Non te hæc pudent? Ter. Ad. 4. 7. 36. *Schaamt gy u niet over deeze dingen?*
PŬDĪBUNDŬS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 20. *Beschaamt, die schaamte heeft, die beschaamt is, zedig, eerbaar, kuisch.*
PŬDĪCE. Adv. Ter. An. 1. 5. 38. *Met schaamte, eerbaarlyk, zediglyk, kuislyk.* De compar. Pudicius staat by Plin. E. 4. 13. 4.
PŬDĪCĬTĬĂ, æ. f. Cic. Sext. 3. *Schaamte, eerbaarheit, kuisheit, zedigheit.*
PŬDĪCŬS, ă, ŭm. Cic. A. 3. 11. *Kuisch, eerbaar, zedig, rein, onbevlekt.* De compar. Pudicior staat by Ovid. Ib. 349. en de superl. Pudicissimus by Plin. H. 7. 35.
PŬDŎR, ōris. m. *Schande, oneer.*
Vulgat nostrum pudorem Ovid. Her. 11. 79. *Hy maakt onze schande openbaar.*
Pudor. Cic. S. R. 51. *Schaamte.*
Pudor. Ovid. Art. 1. 31. *Kuisheit, eerbaarheit.*
(Pudor. *Naam, goed geruchte, achtinge, aanzien.*
Neque aderat alius, qui defunctæ pudorem tueretur. Plin. E. 5. 1. 6. *En niemant anders was 'er, die des overledenens naam verdedigde.*
Pudor oneratur. Papin. Dig. 3. 2. 20. *'t Goed geruchte word beklad.*)

PUE.

PŬELLĂ, æ. f. Cic. Att. 1. 5. *Een houwbaare dochter, een vryster.*
Puella. Scæv. Dig. 32. 41. 7. *Een jonge vrouw, een jong wyf.*
PŬELLĀRIS, is. m. en f. ārĕ, is. n. Quintil. Præf. 6. Ovid. Her. 10. 20. *Van een jonge dochter, dat een jonge dochter*, of *vryster aangaat.*
PŬELLĀRITĔR. Adv. Plin. E. 8. 10. 1. *Op de wyze*, of *naar 't gebruik van een jonge dochter, gelyk de jonge dochters.*
PŬELLĀSCO, scis, pŭellāscĕrĕ. Varr. *by* Non. 2. 657. *Verjongen, wederom jong worden.*
PŬELLŬLĂ, æ. f. Catul. 61. 181. *Een klein meisje, een dochtertje.*
PŬELLŬS, i. m. Suet. C. 8. 8. Lucill. *by* Non. 2. 688. *Een kleine jongen, een jongetje.*
PŬĔR, pŭĕri. m. *Een kind.*
A puero. Cic. Cl. 33. Ter. Ad. 3. 3. 86. *Van kindsbeen af.*
A pueris. Cic. de Or. 1. 1. Ter. H. 2. 1. 2. *Van der jeugt af aan*, van veele spreekende.
Ut primum ex pueris excessit Archias. Cic. Arc. 3. *Zoo haast als Archias uit de kindsheit was getreeden.*
Puer. Ter. An. 2. 2. 31. *Een knecht*, of *jongen.*
Puer. Hor. O. 1. 12. 25. *Een zoon.*
PŬĔRĂ, æ. Varr. *by* Non. 2. 674. Suet. C. 8. 8. *Een dochter.*
PŬĔRĀSCO, scis, ascĕrĕ. Suet. C. 7. 1. *Groot beginnen te worden*, van een kind spreekende.
PŬĔRĪLIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. *Kinds, kinderlyk, dat de kinderen aangaat.*
Ætas puerilis. Cic. Arc. 3. *Kindsheit, kindsche jaaren.*
Puerilis. Cic. de Or. 2. 25. *Kinderachtig, kinderlyk.*
Consilium puerile. Cic. Att. 14. 23: 15. 4. *Een kinderachtig voorneemen.*
PŬĔRĪLĬTĀS. ātis. f. *Kinderachtigheit, kinderlyke losheit, wispelturigheit*, of *ongestadigheit.*
Non pueritia in nobis, sed, quod gravius est, puerilitas manet. Sen. E. 4. *De kindsheit blyft niet by ons, maar, dat vry erger is, de kinderachtigheit*, of *kindsche wispelturigheit.*
(PŬĔRĪLĬTĀS, ātis. f. Varr. *by* Non. 8. 90. *Kindsheit, kindsche jaaren.*
Vix dum annos puerilitatis egressus Scipio. Val. Max. 5. 4. 2. *Scipio naauwlyks uit zyne kindsche jaaren getreeden zynde.*
Quibus etiam post canos puerilitas est. Sen. Const. 12. *Die ook, na dat ze oud en gryz zyn geworden, kinderachtig zyn.*)
PŬĔRĪLĬTĔR. Adv. Cic. A. Q. 4. 11. *Op eene kindsche*, of *kinderachtige wyze: kinderlyk, kinderachtig.*
PŬĔRĪTĬĂ, æ. f. Cic. T. 20. *Kindsheit, kindsche jaaren, kinder onderdom.*

A pue-

A pueritia. Cic. F. 5. 8. *Van kindsheen af, van de wieg af.*

Extrema pueritia miles fuit. Cic. Man. 10. *Zoo dra hy uit de kindsheit quam, is hy soldaat geworden.*

Pueritia. Varr. *by* Non. 2. 672. *Zuiverheit, kuisheit, eerbaarheit*, van eene eerlyke vrouwe spreekende.

PUERPĔRĂ, æ. f. Ter. Ad. 5. 7. 23. *Een kraamvrouw.*

PUERPĔRIŬM, ii. n. Plin. H. 28. 8. *De kinderbaring, het kraambed, het leggen in de kraam, 't kinderbed.*

Puerperium. Gell. 10. 2. *'t Kraamkind.*

PUĔRPĔRŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 10. 511. *Dat kracht heeft om een vrouw te doen baaren.*

PUĔRŬLUS, i. m. Cic. T. 4. *Een klein kind, kindje, een jongetje.*

PUĔRŬS, i. m. *Een knecht, jongen*, of *dienaar*. In deezen zin gebruikt Plaut. P. 5. 1. 18. de vocativus Puere.

PUG.

PŪGĬL, ĭlis. m. Cic. Cl. 69. *Een worstelaar, vechter*, voornamelyk met vuisten, gelyk in de Olympische spelen geschiedde.

PŪGĬLĀTĬO, ōnis. f. Cic. L. L. 2. 15. *Worsteling, vechting met vuisten*, in de openbaare spelen.

PŪGĬLĀTUS, ūs. m. Plaut. Capt. 4. 2. 13. Zie Pugilatio.

PŪGĬLĬCE. Plaut E. 1. 1. 18. *Op de wyze der vuistvechteren.*

PŪGĬLLĀRĬS, is. m. *en* f. ărĕ, ĭ. n. Juv. 11. 156. *Een vuist groot.*

PŪGĬLLĀRĒS, ĭum. m. plur. Plin. E. 1. 22. 11. *Schryftafeltjes, handboeltjes, gehengboeltjes.*

PŪGĬLLĀTŌRĬUS, ă, ŭm. Pugillatorius follis. Plaut. R. 3. 4. 16. *Een vuistbal, een boere kaatsbal.*

PŪGĬLLUS, i. m. Plin. H. 20. 22. *Een hand vol*, of *greep*, van meel, enz. spreekende.

PŪGĬO, ōnis. m. Cic. A. 2. 12. *Een dolk, korte degen, pook, moordpriem, dagge.*

* O pugionem plumbeum! Cic. Fin. 4. 18. *Och wat een erbarmlyke*, of *slechte reden! wat een looden degen!*

PŪGĬŬNCŬLŬS, i. m. Cic. Or. 67. *Een kleine dolk, een doltje*, of *pooltje.*

PŪGNĂ, æ. f. *Gevecht, stryd, slag.*

Nonnunquam etiam res ad pugnam veniebat. Cic. V. 5. 11. *De zaak quam nu en dan tot vechten en smyten.*

Pugna pedestris. Virg. Æ. 11. 707. *Een slag*, of *gevecht te voet.* Equestris. Cic. V. 4. 55. *Te paerd.* Navalis. Cic. Mur. 15. *Een zeeslag*, of *scheepsstryd.* Forensis. Quintil. I. O. 5. 12. *Een geschil voor de vierschaar.*

PŪGNĀCĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 10. 33. *Hitte, drift, yver, begeerte, verlangen om iets te doen*, als om te jaagen, enz.

Pugnacitas argumentorum. Quintil. I. O. 4. 3. *Strydigheit van bewyzen, tegenstrydige bewysredenen.*

PŪGNĀCĬTĔR. Adv. Cic. A. Q. 4. 20. *Styfzinniglyk, hardnekkiglyk, halsstarriglyk, driftiglyk, met grooten drift*, of *yver*, spreekende van die eenig gevoelen in een twistreden beschermen. De compar. Pugnacius staat by Seneka, en de superl. Pugnacissime by Cicero beneden.

Sententiam pugnacissime defendere. Cic. A. Q. 4. 3. *Een gevoelen zeer ernstelyk*, of *met een grooten yver*, of *drift verdedigen*, of *staande houden.*

In illa disputatione pugnacius locutus es. Sen. de ir. 3. 35. *Gy hebt in die twistreden met te grooten drift*, of *styfzinnigheit gesproken.*

‡ PŪGNĀCŬLŬM, i. n. Plaut. M. G. 2. 3. 63. *Een vechtplaats.*

PŪGNĀNS, tis. omn. gen. Ovid. P. 2. 3. 53. *Vechtende, strydende, handgemeen zynde, bezig met slaan.*

Pugnans. *Strydig, tegenstrydig, tegenstrydende.*

Pugnantia loqui. Cic. T. Q. 1. 7. *Strydige*, of *tegenstrydige dingen zeggen*, of *spreeken.*

Pugnantes venti contra. Lucret. 6. 97. *Tegenwinden, tegen houdende winden.*

PŪGNĀTŌR, ōris. m. Liv. 24. 15. *Een vechter, stryder, kamper.*

PŪGNĀTŌRĬŪS, ă, ŭm. *Daar men zich in 't vechten van bedient, dienstig in 't stryden.*

Pugnatoria arma. Suet. C. 54. 3. *Vechtwapenen, vechtgeweer, wapenen die men in 't vechten gebruikt.*

PŪGNĀX, ācis. omn. gen. Cic. A. 8. 9. *Strydbaar, dapper, manhaftig, genegen en heet tot vechten.* De compar. Pugnacior staat by Cic. Cl. 31. en de superl. Pugnacissimus by Petronius beneden.

Galli pugnacissimi. Petron. 45. *Haanen die zeer wel vechten*, of *die zeer tot vechten genegen zyn.*

Pugnax. *Strydig, tegenstrydig.*

Ignis aquæ pugnax. Ovid. M. 1. 432. *Het vuur is strydig met het water.*

Pugnax. *Hardnekkig.* In vitiis pugnax. Cic. F. 8. 13. *Hardnekkig in 't quaad.*

Pugnax. *Geweldig, hevig, driftig.*

Exordium pugnax. Cic. de Or. 2. 78. *Een al te heftige inleiding.*

Pugnacior ventus. Sen. N. Q. 5. 13. *Een geweldiger wind.*

PŪGNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Vechten, stryden, kampen, slaan, handgemeen zyn.*

Pugnam pugnare. Plaut. Am. 1. 1. 97. *Slag leveren.*

Viribus cum aliquo pugnare. Cic. F. 5. 21. *Met iemant vechten wie de sterkste zal zyn.*

Pugnare contra aliquem. Cic. F. 5. 21. *Tegens iemant vechten, met iemant handgemeen zyn.*

Cum senectute pugnare. Plin. E. 3. 1. 8. *Tegens*, of *met den ouderdom worstelen.*

Rumoribus mecum pugnas, rationes autem requiro. Cic. N. D. 3. 5. *Voor alle bewys geeft gy my niet dan een groot geraas, en ik eisch redenen.*

Pro aliquo pugnare. Cic. P. Q. 29. *Iemant beschermen, voorstaan*, of *verdedigen.*

Pugnare. *Wederstaan, tegenstaan.*

Pugnare amori. Virg. Æ. 4. 38. *De liefde wederstaan*, of *tegenstaan.*

Cum eorum vita pugnat oratio. Cic. T. Q. 2. 4. *Hunne rede is geheel verscheiden van hun leven; hunne woorden stryden met hun leven.*

Sententia mea pugnat secum. Hor. E. 1. 1. 97. *Myn gevoelen stryd tegens zich zelven.*

Pugnare aliquid. Cic. F. 3. 10. *Iets in een zintwistinge verdedigen, beweeren*, of *staande houden.*

Hoc pugnatur. Cic. S. R. 3. *Dit wil men verkrygen, dit heeft men voor te verkrygen, dit word geëischt*, of *gevordert.*

Pondera pugnant deducere deorsum. Lucret. 2. 205. *Gewigten drukken met kracht neder.*

Pugnare. *Trachten, poogen, zyn krachten inspannen, zyn best doen.*

Pugnat ire in adversas aquas. Ovid. Rem. 122. *Hy poogt tegens den stroom op te vaaren.*

Pugnaveris. Ter. Ad. 5. 3. 57. *Gy zult veel uitgerecht hebben.*

PŪGNŬS, i. m. *De vuist.*

Pugnis contendere. Cic. Par. 3. *of* Certare. Cic. T. Q. 5. 27. *Met vuisten vechten.*

Contundere aliquem pugnis. Cic. V. 3. 23. Plaut. B. 3. 3. 46. *Iemant met vuisten slaan.*

Facere pugnum. Cic. Or. 32. *De vuist sluiten, een vuist maaken.*

Impingere pugnum. Plaut. R. 3. 4. 5. *Iemant een vuistslag geeven.*

Pugnos ferre. Cic. Cl. 69. *Vuistslagen krygen, met vuisten geslagen worden;* boertende, *vuistlook krygen.*

Pugnus in mala hæreat. Ter. Ad. 2. 1. 17.

1. 17. *Geef hem een lustige kaakslag, tref hem met de vuist wel op de wang.*

Pugnus æris. Sen. Ir. 3. 33. *Een hand vol geld.*

PUL.

PULCHELLUS, a, um. Cic. Att. 1. 16. *Schoon, aangenaam, mooi, fraai, net, sierlyk, goelyk*, van een kind, *of* eenige kleine dingen spreekende.

PULCHER, a, um. *Schoon, fraai, mooi, net, sierlyk, goelyk.* De compar. Pulchrior staat by Cic. S. 15. en de superl. Pulcherrimus by Liv. 26. 32.

Aspectu pulcher. Cic. S. 15. *Schoon van aanzien*, of *om te zien.*

Bos pulcher. Festus. *Een schoonen*, of *vetten os.*

Pulcherrimus Poëtarum. Gell. 19. 8. *De uitsteekentste der Dichteren.*

Dies pulchra. Hor. O. 1. 36. 10. *Een schoone*, of *mooije dag.*

Mors pulchra. Virg. G. 4. 218. *Een heerlyke* of *roemruchtige daad.*

Tecta pulchra. Hor. O. 3. 10. 6. *Treffelyke*, of *schoone gebouwen*, of *huizen.*

Urbs pulchra. Virg. G. 2. 534. *Een schoone*, of *braave stad.*

(Pulcher. *Dapper.* De reden geeft Scal. L. L. 1. 22. want de Romeinen stelden al-les in de dapperheit, en daarom zeiden ze dat hy schoon was die dapper was.

Satus Hercule pulchro pulcher Aventinus. Virg. Æ. 7. 656. *De dappere Aventinus geteelt van den dapperen Herkules.* Zie ook de aantekeninge van Servius over Virgilius.

Hactenus populus Romanus pulcher. Flor. 2. 19. 1. *Tot deezen tyd waren de Romeinen dapper*, of *onverwinlyk.*

Pulcher. *Gezegent, gelukkig, gewenscht.*

Pulcherrimus exitus. Flor. 2. 2. 14. *Een gelukkige*, of *gewenschte uitslag.*

Pulcher. *Schoon, goed.*

Acetum acerrimum & pulcherrimum. Cato R. R. 105. *Zeer scherpen en goeden azyn.*

PULCHRE. Adv. Plaut. Merc. 9. 2. 61. *Wel, op eene fraaije wyze, treffelyk, deftig.* (De compar. Pulchrius staat by Plaut. Au. 3. 1. 8. en de superl. Pulcherrime by Cic. D. 2. 15.)

Pulchre dicere. Cic. Fin. 2. 19. *Wysselyk, sierlyk, wel*, of *deftig spreeken.*

Pulchre sobrius. Ter. E. 4. 5. 2. *Heel nuchteren, heel bedaart.*

Pulchre locare operam. Plaut. Am. 1. 1. 122. *Zyn moeite*, of *arbeid wel besteeden.*

Tibi pulchre est. Hor. S. 2. 8. 19. *Uwe dingen gaan heel wel, 't gaat u wel.*

Pulchre valet. Mart. 1. 78. 1. *Hy vaart heel wel, hy is kloek en gezond.*

(Pulchre. *Overvloedig*, in 't goede en quaade.

Ligna præbere pulchre. Plaut. Au. 3. 1. 8. *Overvloedig hout bestellen, maaken dat 'er overvloedig hout is.*

Meretrix instructa pulchre ad perniciem filii sui. Ter. H. 3. 1. 41. *Een hoer overvloedig onderwezen*, of *ganw genoeg, om uwen zoon te bederven.*

Pulchre. *Heerlyk, voortreffelyk.*

Mulcabo ipsam. GN. Pulchre. Ter. E. 4. 7. 4. *Ik zal haar wakker afrossen. GN. Dat is treffelyk.*)

PULCHRITUDO, inis. f. Cic. T. Q. 4. 13. *Schoonheit, fraaiheit, goelykheit, sierlykheit, netheit*, van zaaken en persoonen spreekende.

Nihil erat illi adjumenti ad pulchritudinem. Ter. Ph. 1. 2. 55. *Zy had niets dat haare schoonheit iets byzette*, of *vermeerderde.*

PULEGIUM, ii. n. Colum. 8. 5. *Poly.* Zeker kruid.

PULEIUM, ei. n. Cic. N. D. 2. 14. Colum. 12. 7. Zie Pulegium.

PULEX, icis. Colum. 10. 321. *Een vlooi*, of *vloo.*

PULICOSUS, a, um. Colum. 7. 13. *Vol vlooijen, vlooiachtig.*

PULLARIUS, ii. m. Cic. D. 1. 35. Liv. 8. 30. *Een oppasser der kiekens die men in de vogelwigchelary gebruikte*, of *een kiekenwigchelaar die uit het eeten der kiekens toekomstige dingen voorzeide.*

(PULLASTER, stri. m. Varr. R. R. 3. 9. *Een jong haantje.*)

PULLASTRA, æ. f. Varr. R. R. 3. 9. *Een jonge hen*, of *hennetje.*

PULLATIO, onis. f. Colum. 8. 5. *Een broedzel*, of *gebroed, al de kiekens die te gelyk* uitgebroeid *zyn.*

PULLATUS, a, um. Quintil. I. O. 6. 5. *In 't zwart gekleed.*

Pullatus. Suet. A. 44. 5. *Een gering, slecht*, of *ongeacht persoon.*

Circulus pullatus. Quintil. I. O. 2. 12. *Een onwetenden hoop, een hoop weetnieten, een domme menigte.*

(PULLICENUS, i. m. Lampr. Alex. Sev. 41. *Een jong kieken.* Dit woord heb ik by niemant dan by deezen Schryver gevonden. Zie Salmasius.)

PULLIGO, iginis. f. Plin. H. 8. 48. *Rookverf, donkerbruine*, of *nagelgrauwe verf.*

PULLINI dentes. Plin. H. 8. 44. *De eerste tanden van een veulen.*

PULLITIES, ei. f. Colum. 8. 14. zie Pullatio.

(PULLO, as, are. *Groene spruiten aan de wortelen uitschieten*, van boomen spreekende. Glossæ. Pullat. Παραφυάδας βάλλει, βλαστάνει. Rutgers. Venus. Lect. c. 11. vertoont ons een afbeelding van dusdaanig een boom beschreven uit Theophr. 1. 12: 4. 5. en Plin. H. 12. 5.

Tota sylva tunc pullat. Calpurn. E. 5. 20. *De boomen van 't gansche woud schieten aan de wortelen spruiten uit.*)

PULLULASCO, scis, pullulascere. Colum. 4. 21. *Uitbotten, uitschieten, uitspruiten*, van een wyngaard spreekende.

PULLULO, as, avi, atum, are. Virg. G. 2. 17. Plin. H. 17. 10. *Uitspruiten, uitloopen, lot schieten, lot maaken*, van boomen spreekende.

(Qua re luxuria reprimeretur, quæ jam tum incipiebat pullulare. Nep. 24. 2. 3. *Waar door de overdaad, of weelde beteugelt, of gesnuit mogte worden, die toen al begon aan te groeijen.* De verbloeming is ontleent van de boomen.

Pullulare. *Teelen.* Dus gebruikt het Apulejus als een werkelyk woord.

Deam pullulasse aliam Venerem. Apul. M. 4. 155. *Dat de Godin een andere*, of *tweede Venus geteelt*, of *gebaart had.*)

PULLULUS, i. m. Plin. H. 17. 10. *Uitspruitzel, uitloopzel, scheut aan den wortel van een boom.*

(Pullulus. Apul. M. 8. 213. *Een jong diertje*, van een ezel spotswyze spreekende.

PULLULUS, a, um. *Zwartachtig, donkerachtig.*

Pullula terra. Colum. 2. 2. *Zwartachtige aarde.*)

PULLUS, i. m. Juv. 13. 142. *De jongen van allerlei dieren* worden dus by de Latynen genoemt.

Pullus ranæ. Hor. S. 2. 3. 314. *Een jonge kikvorsch.* Hirundinis. Plin. H. 10. 33. *Een jonge zwaluw.* Aquilæ. Plin. H. 10. 7. *Een jongen arend.* Equæ. Lucret. 3. 763. *Een veulen.*

Pulli arborum. Cato R. R. 52. *De jonge scheuten aan de wortelen der boomen.*

(Pullus. Plaut. Cas. 1. 1. 50. Hor. S. 1. 3. 45. Suet. C. 13. 3. Festus. Een woord by de Ouden in de vleijery van de min gebruikelyk.)

PULLUS, a, um. *Bruin, donker, donkergrauw.*

Hostia pulla. Tib. 1. 2. 60. *Een zwart offerdier, een bruin offerbeest.*

Toga pulla. Cic. Vat. 12. *Een rouwkleed.*

(Pullus. Hor. O. 1. 25. 18. Ep. 16. 46. *Uitschietende, uitspruitende.*)

PULMENTĀRIS, ĭs. m en f. ăre, is. n. Plin. H. 18 12. *Van de pap, of bry*, Pulmentum genaamt.

PULMENTĀRIUM, ii. n. Juv. 7. 185. *Een kookzel, of pap van peulvruchten*, van de Ouden in plaats van potspys gebruikt.

Tu pulmentaria quære sudando. Hor. S. 2. 2. 20. *Maak honger door arbeiden, loopen, of draaven.*

PULMENTUM, i. n. Plaut. Au. 2. 4. 37. Zie Pulmentarium.

PULMO, ōnis. m. Cic. N. D. 2. 54. *De long, of longe.*

PULMŌNĀRIUS, ă, ŭm. Colum. 7. 5. *Longezuchtig.*

PULPĀ, æ. Pers. 2. 63. *Het lekkerste vleesch, een spier van vleesch*, genomen van die plaatsen daar geen been, en daar 't malste is.

Pulpa. Plin. H. 16. 38. *Het hart, of de pit van een boom, of heester.*

(PULPĀMEN, ĭnis. n. Liv. E. 48. *Lekkerny, 't beste van de spyze.*)

PULPĀMENTUM, i. n. *Het lekkerste, of malste stukje van eenig vleesch, het beste beetje van eenige spyze.*

Pulpamentum quæris. Ter. E. 3. 1. 36. *Gy zoekt wat het lekkerste is, gy zoekt naar het lekkerste beetje.*

Mihi pulpamentum est fames. Cic. T. Q. 5. 32. *Honger is my de beste saus.*

PULPITUM, i. n. Plin. E. 4. 25. 4. *De verhevenste plaats van het toneel*, daar de vaerzen in een Blyspel opgezegt wierden.

Pulpitum. Suet. C. 54. 6. *Alle verheve plaatzen, waar van men in 't openbaar een rede voert.* Als een gestoelte, Rechterstoel, enz.

PŪLS, pultis. Plin. H. 18. 8. *Pap, bry, zeker kookzel*, by de Ouden in plaats van potspys gebruikelyk. Zie Pulmentum.

PULSĀTIO, ōnis. f. Cic. Cœl. 10. *Klopping, geklop, het kloppen.*

Pulsatio scutorum. Liv. 31. 39. *Het kloppen op de schilden.*

PULSĀTOR, ōris. m. Citharæ pulsator Apollo. Val. Fl. 5. 693. *De luitslager Apoll.*

PULSĀTUS, ă, ŭm. Cic. Cœl. 8. *Geklopt, geslagen, gesmeten, gestooten.*

Pulsatum æquor remige. Ovid. P. 3. 1. 1. *Een zee daar men door geroeit heeft, die men met de riemen heeft doorklieft.*

Crimine falso pulsatus. Claud. B. Gild. 170. *Valschelyk aangeklaagt, of beschuldigt met een misdaad, valschelyk beticht.*

Dii pulsati. Virg. Æ. 12. 286. *Beledigde, getergde, of vergramde Goden.*

PULSO, as, āvi, ātum, ārĕ. Cic. D. 2. 53. V. 3. 26. *Slaan, kloppen, smyten, stooten.*

Ululatus pulsat aures. Claud. B. Get. 625. *Daar komt my een geschrei ter ooren.*

Pulsare postes. Ovid. M. 2. 767. *Aan een poort, of deur kloppen.*

Pulsare citharam. Virg. Æ. 6. 647. *De luit slaan, op een luit speelen.*

PULSUS, ă, ŭm. Cic. de Or. 3. 57. Ovid. Art. 1. 538. *Geslagen, of geroert*, van de luitsnaaren, of den trommel spreekende.

Arbor pulsa ventis. Lucret. 5. 1095. *Een boom door den wind geschudt, of geslagen.*

Pulsus. *Verdreven, verjaagt, verstooten.*

Solio pulsus. Virg. Æ. 10. 852. *Van den throon verstooten, uit het ryk gejaagt.*

PULSUS, ūs. m. Cic. de Or. 1. 33. *Geklop, klopping, gestoot, stooting, het slaan, kloppen, of stooten.*

Pulsus. *Beweeging, roering.*

Inanimum est quod pulsu agitur externo. Cic. T. Q. 1. 23. *Dat eene uiterlyke beweeginge van noden heeft, is onbezielt.*

Pulsus venarum. Plin. H. 2. 97. *Aderslag, slagader, de pols.*

Venarum pulsum attingere. Tac. An. 6. 50. 4. *De pols, of d'aderslag voelen.*

PULTĀRIUS, ii. m. Cels. 2. 11. Plin. H. 7. 53. *Brypot, of brykétel der Ouden.* Zie Puls.

PULTICULĀ, æ. f. Plin. H. 26. 8. Cels. 3. 18. *Een kookzeltje van boonen, enz.* Zie Puls.

PULTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Ter. H. 3. 1. 1. Plaut. St. 2. 1. 36. *Kloppen, slaan.* Zie Pulso.

PULVERĀTIO, ōnis. f. Colum. 11. 2. *Breeking van aarde kluiten om rondom wyngaarden te strooyen: stamping tot poeder, of stof.*

PULVEREUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 8. 593. *Van stof, of poeder, vol stof.*

Turbo pulvereus. Claud. B. Get. 458. *Een stoffige dwarlwind, een stofwolk.*

PULVERO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Colum. 11. 2. *De aarde kluiten om een wyngaard breeken.*

Pulverare se. Plin. H. 11. 33. *Zich in 't stof wentelen, in het stof rollen*, als de hoenderen.

PULVERŬLENTUS, ă, ŭm. Cic. Att. 5. 14. *Stofachtig, vol stof, stoffig.*

PULVILLUS, i. m. Hor. Ep. 8. 16. *Een kussentje, een klein oorkussen.*

PULVĪNAR, āris. n. Catul. 64. 47. *Een oorkussen, hoofdkussen, kussen.*

Pulvinar. Cic. Dom. 53. *Een bed* waar op de beelden der Goden in de offermaaltyden rondom een tafel vol kostelyke gerechten gelegt wierden, die deeze spyze aten liggen op diergelyke bedden.

PULVĪNĀRIUM, n. ii. Liv. 21. 62. Zie Pulvinar.

PULVĪNĀTUS, ă, ŭm. *Als een kussen, of oorkussen gemaakt.*

Capitula pulvinata. Vitruv. 3. 3. *Hoofdstukken als oorkussens gemaakt.*

PULVĪNULUS, i. m. Colum. arb. 10. *Beddetje, hofbeddetje.*

PULVĪNUS, i. m. Colum. arb. 25. *Een tuinbed, of hofbed: ook een zitkussen.*

Pulvinus. Colum. 11. 3. *De verheven aarde tusschen twee vooren in een geploegt land.*

Pulvinus. Vitruv. 5. 10. *Het zydelingse deel van een kroonlyst*, dat naar een oorkussen gelykt.

Pulvinus. Vitruv. 5. 12. *Een zandbank, of zantplaat.*

PULVIS, ĕris. m. Cic. L. R. 1. 30. *Stof.*

Non indecoro pulvere sordidus. Hor. O. 2. 1. 22. *Met eerlyk, of gloryryk stof bemorst, begruist, of bestoven.*

Pulvis & umbra sumus. Hor. O. 4. 7. 16. *Wy zyn stof en schaduw.*

Pulvis. *De vechtplaats, 't strydperk.* Cicero noemt dus door overdragt *de vierschaar.*

Educere dictionem ex domestica exercitatione in pulverem, atque aciem forensem. Cic. de Or. 1. 34. *'t Pleiten dat men onder meesters heeft geleert, in 't openbaar en voor de vierschaar toonen.*

* In suo pulvere currere. Ovid. F. 2. 360. *Over een zaak schryven die men volkomentlyk verstaat.*

Citra pulveris jactum. Plin. H. 35. 11. *Ligtelyk, gemakkelyk, zonder moeite, of arbeid, zonder gevecht, zonder zich met stof te bemorssen*, gelyk de worstelaars in de Olympische spelen doden.

(Pulvis betekent ook *De wetenschap van de Wiskunst*, om dat die ze verstonden hunne tafereelen hadden, die ze met dun stof overspreidden, waar op zy hunne cyfers en beeltenissen schreven, om als ze gemist hadden, die uit te wisschen, en andere in de plaats te schryven.

Nunquam eruditum pulverem attigistis. Cic. N. D. 2. 18. *Gy hebt nooit de wiskunst geleert.*)

PULVĪSCŬLUS, i. m. Solin. 15. *Zeer fyn stof, heel dun stof.*

(Rem auferre cum pulvisculo. Plaut. Truc. prol. 19. *Alles, of het een met het ander, wechneemen, niets overlaaten.*)

PUM.

PŪMĔX, ĭcĭs. m. Plaut. Au. 2. 4. 18. *Een puimsteen*, of *drijfsteen*. Men vind Pumex somtyds ook in f. g.

Arida pumice expolitus libellus. Catul. 1. 2. *Een boek zeer net met een puimsteen gevreven en glad gemaakt.* De Ouden waren gewoon de bladeren waar op zy schreeven, met een puimsteen effen of glad te maaken, op dat de ruwheit der zelver het schryven niet mogt beletten. Zie Hugo de prim. scrib. orig. c. 35.

PŪMĬCĀTUS, ă, ūm. *Met een puimsteen glad*, of *effen gemaakt*; *glad*, *beschaaft*.

Homo pumicatus. Plin. E. 2. 11. *Een net*, *zindelijk*, of *welgemaakt man*.

PŪMĬCEŬS, ă, ūm. Plaut. Ps. 1. 1. 73. *Van een puimsteen*, of *drijfsteen*.

PŪMĬCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ, Tib. 3. 1. 10. *Met een puimsteen glad*, of *effen maaken*.

PŪMĬCŌSUS, ă, ūm. Plin. H. 17. 5. *Puimsteenachtig*, *dat naar een puimsteen gelijkt*, of *als een drijfsteen is*, *gelijk een puimsteen*. (De compar. Pumicosior staat by Plin. H. 32. 8.)

PŪMĬLĬO, ōnĭs. m. *Een dwerg*, of *kriel*.

Pumiliones aves, nisi quem humilitas earum delectat, non probo. Colum. 8. 2. *Ik hou van geen krielvogels*, of *krielhoenderen*, *'t en zij 'er iemant om hunne kleinte vermaak in schept.* Hy spreekt in deeze plaatse van hoenderen.

Parvula pumilio. Lucret. 4. 1155. *Een zeer kort wijfje*, *een dwergje*, *een klein kleutergat*; 't laatste zegt men van kinderen.

(Pumilior. *Korter*, *kleinder*. De comparativus misschien van Pumilis, *een dwerg*. 't Word gevonden in de Glossen.

Ego misera maritum sortita sum puero pumiliorem. Apul. M. 5. 165. *Ik ellendige vrouw*, *heb een man gekregen korter*, of *kleinder dan een jongen*.

PŪMĬLO, ōnĭs. m. *Een dwerg*. Statius maakt de eerste lettergreep dan kort en dan lang, als de volgende voorbeelden ons leeren.

Hic audax subit ordo pumilonum. Stat. S. 1. 6. 58. *Hier op volgen de stoute dwergen.*

PŪMĬLUS, ī. m. *Een dwerg*.

Mirantur pumilos ferociores. Stat. S. 1. 6. 64. *Zij verwonderen zich over de stoute*, of *trotze dwergen*.

Augustus pumilos abhorrebat. Suet. A. 83. 3. *Augustus verfoeide de dwergen*, of *had een afkeer van de dwergen*.)

PUN.

PŬNCTĪM. *Steekende met de punt.*

Punctim petere hostem. Liv. 22. 46. *Met de punt den vyand te keer gaan*, *den vyand de punt bieden*.

PŪNCTĬO, ōnĭs. f. Cels. 5. 28. Plin. H. 25. 13. *Steeking*, *steekte*, *prikkeling*.

PŪNCTĬŬNCŬLĂ, æ. f. *Kleine steeking*.

Articuli punctiunculas sentiunt. Sen. E. 53. *Men gevoelt pijn*, of *kleine steekingen in de gewrichten.*

(Si ad voluptatum dolorumque punctiunculas concitatur. Sen. V. B. 15. *Indien hij op het minste steekje van vermaak en smerte ontstelt word.*)

PŪNCTŪM, ī. n. Sen. Marc. 20. *Een stip*, dat de Wiskonstenaars begrypen, als geen lengte, breedte, of hoogte te hebben.

Punctum junci. Plin. H. 8. 50. *De punt*, of *'t uiterste van een bies.*

Punctum temporis. Cic. Sext. 24. *Een oogenblik*, *een stip des tyds.*

Punctum. *Stem*, *keurstem.* De Ouden tekenden den naam van die zy hunne stem gaven, of verkoren, met een stip. Hier van daan komt, dat die voorby gegaan wierden Expuncti hietten.

Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci. Hor. A. P. 343. *Die in zijne schriften het nuttelyke met het vermakelyke heeft gemengt*, *heeft den lof*, of *de goedkeuring van al de waereld verdient.*

Punctum. Cels. 5. 28. *Een steekte die men in eenig deel van het lichaam gevoelt.*

(Punctum. Suet. N. 30. 8. *Het oog op een dobbelsteen.*

PŪNCTŪRĂ, æ. f. Cels. 8. 10. *Een steek.*)

PŪNCTŪS, ă, ūm. Cic. Mil. 24. *Gestoken*, *gesteeken.*

PŪNCTŪS, ūs. m. Plin. H. 2. 68. Zie Punctum.

Punctus. Plin. H. 11. 28. *Een steeking*, of *steek.*

PŪNGO, ĭs, pŭpŭgī, pūnctūm, pūngĕrĕ. *Steeken*, *prikken.*

Gladius qui pungere non potest. Cic. Sext. 10. *Een degen die niet kan steeken.*

Aspis admota pungit. Varr. *bij* Prisc. 10. 400. *Een aspisslang ergens opgelegt*, *steekt.*

Si ignominia pupugit. Cic. T. Q. 3. 34. *Indien men eenige beleediging heeft ontfangen*, of *smaadheit heeft geleden.*

Dolor pungit eos. Cic. T. Q. 2. 14. *De droefheit treft*, of *raakt hen.*

Epistola illa ita me pupugit, ut somnum ademerit. Cic. Att. 2. 16. *Die brief heeft mij zoo getroffen*, *dat ze mij den slaap heeft belet.*

(PŪNĬCĀNUS, ă, ūm. *Dat van Karthago is*, *dat een Karthaginenzer toebehoort.*

Lectulos Punicanos sternere. Cic. Mur. 36. *De zitbanken te Karthago gemaakt bespreiden.*

PŪNĬCE. Adv. *Op zijn Karthaagts.*

Loquitur nunquam nisi Punice. Apul. A. 336. *Hy spreekt nooit anders dan op zijn Karthaagts.*)

PŪNĬCEŬS, ă, ūm. Virg. Æ. 5. 269. *Rood*, *scharlaken verwig.*

Puniceum malum. Colum. 5. 9. *Een granaat*, of *granaatappel.*

(Puniceus. *Die van Karthago is.*

Vel feras quæ a duce Puniceo pertulit. Ovid. Ib. 281. *Of dat gij uitstaat, dat ze van de Karthaagsen Bevelhebber uitgestaan heeft.*)

PŪNĬCŬS, ă, ūm. Cic. T. Q. 3. 21. *Van Karthago.*

Punica fides. Sall. B J. 109. *'t Karthaagts geloof*, *ontrouw*, *quaade trouwe*, *trouwloosheit*, om dat, als Liv. 21. 4. zegt, dit volk van trouwloosheit en van geen woord te houden wierd beschuldigt.

PŪNĬĒNDŬS, ă, ūm. Cic. Mil. 7. *Strafbaar*, *dat men*, of *dien men straffen moet*; *te straffen.*

PŪNĬO, īs, īvī, ītūm, īrĕ. Cic. I. R. 2. 22. *Straffen*, *kastyden.*

PŪNĬŎR, īrĭs, ītŭs sūm, īrī. Cic. I. R. 2. 27. *Straffen*, *kastyden.* Cicero gebruikt dit woord als een deponens. De andere Schryvers als een Passivum.

PŪNĪTŎR, ōrĭs. m. Cic. Mil. 13. *Straffer*, *een die straft*, of *kastyd*, *kastyder.*

PUP.

PŪPA, æ. f. Mart. 4. 20. 1. *Een jong meisje*, *een dochtertje.*

Pupa. Varr. *bij* Non. 2. 675. *Een pop*, *een speelpop.*

PŪPĬLLĂ, æ. f. Cic. V. 1. 41. *Een onderjaarige minderjaarige dochter*, *een dochter die onder voogden staat.*

Pupilla. Plin. H. 11. 37. *De oogappel*, *de appel van 't oog.*

PŪPĬLLĀRĬS, ĭs. m. *en* f. ārĕ, ĭs. n. Liv. 24. 18. *Van een onmondige*, *weeze*, of *weeskind.*

PŪPĬLLŬS, ī. m. Cic. Q. R. 6. *Een onmondige*, of *wees*, *een die noch minderjaarig is*, of *onder voogden staat.*

PŪPPĬS, ĭs. f. Cic. de Or. 3. 46. *De achtersteven van 't schip.*

Puppis. Ovid. Her. 2. 16. *Een schip.*

PŪPŬLĂ, æ. f. Hor. Ep. 5. 40. Catul. 63. 56. *De oogappel.*

PŪPŬLŬS, ī. m. Catul. 56. 5. Sen. E. 12. *Een klein kind*, *een kindje.*

PŪPŬS, ī. m. Varr. *bij* Non. 2. 675. Zie Pupulus.

PUR.

PŪRĒ. Adv. Cic. S. 5. *Zuiverlijk*, *onnozel*, *onschuldiglijk*, *schuldeloos.*

(De

(De superl. Purissime staat by Cato R. R. 67.)

Pure. Plaut. Au. 2. 3. 3. *Zindelyk, puntiglyk, reinelyk, schoontjes, netjes.*

Pure. Hor. S. 1. 2. 100. *Zuiver, zonder vermenging.*

Loqui pure. Cic. Opt. Or. 2. *Zuiverlyk spreeken, net spreeken,* zonder eenige misslag tegens de taal te begaan.

Pure. Paull. Dig. 44. 4. 5. Ulp. Dig. 36. 1. 1. §. 9. *Volkomentlyk, rondnit, rechtuit, onbepaaldelyk, zonder eenig beding of voorwaarde.*

PŪRGĀBILIS, is. m. en f. ilĕ, ĭs. n. Plin. H. 15. 23. *Ligt om te zuiveren, dat gemakkelyk schoon word gemaakt, of schoon te maaken is.*

PŪRGĀMĔN, ĭnis. n. Prud. Cath. 7. 80. *Drek, vuilnis, vuiligheit.*

(Purgamen. Ovid. F. 2. 35. *Zuivering, reiniging.*)

PŪRGĀMĔNTŬM, i. n. Colum. 2. 15. Zie Purgamen.

Oris purgamentum. Sen. Const. 2. *Spouwzel, speekzel, een kladde, een vochel.*

Humus purgamenta creat pro frugibus. Sen. E. 73. *'t Land brengt onkruid in plaats van koorn voort.*

(Purgamenta servorum. Curt. 6. 11. 2. *Dat lompe huisgezin.* Urbium. Curt. 8. 5. 8. *Het tuigt, of 't ondeugend gezelschap van de steden.* De onreinigheit van onze huizen werpen wy wech, zoo behoorden ook zoodanige menschen wech gejaagt te worden.

Purgamenta. Petron. 94. *Die dingen, die de Ouden over de schonders in een rivier, in de zee,* of *ook wel op openbaare wegen wierpen,* waar door zy meenden dat zy zich reinigden, van 't geene zy misdreven hadden, en op een ander die het eenigzins mogte aanraaken, deden overgaan.

PŪRGĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 15. 30. *Zuivering, reiniging,* by de Ouden gebruikelyk na een veldslag daar veel bloed in was vergooten.

Purgatio mulierum. Sen. N. Q. 3. 16. *Maandstonden, de maandelyke zuivering der vrouwen.*

Purgatio. Cels. 1. 3. *Darmzuivering.*

Purgatio. Ter. H 4. 1. 12. *Ontschuldiging, rechtvaerdiging, verdediging, verantwoording, verschooning,* dit is, zegt Cicero, als men het gedaane toestaat en doet zien dat 'er geen misslag in is geweest.

PŪRGĀTŬS, ă, ŭm. Hor. E. 1. 1. 7. *Schoon gemaakt, gezuivert, gereinigt.* (De superl. Purgatissimus staat by Pers. 2. 57.)

Purgatus æther. Sil. 12. 635. *Een zuivere, klaare, of heldere lucht, zonder wolken.*

Purgatus. Cic. A. 14. 6. *Gezuivert, verantwoordt of verontschuldigt, verschoont, verdedigt.*

(PŪRGĬTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Zich verontschuldigen, verschoonen,* of *rechtvaerdigen.*

Non mihi homines placent, qui, quando malefecerunt, purgitant. Plaut. Au. 4. 10. 23. *My staan die menschen niet aan, die zich, als zy misdaan hebben, verontschuldigen.*)

PŪRGO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Schoon maaken, zuiveren, reinigen.*

Purgare ungues. Hor. E. 1. 7. 51. *Zyn nagels schoon maaken, de vuiligheit uit zyn nagels doen.*

Falcibus purgarunt locum. Cic. T. Q. 5. 23. *Zy hebben de plaats met sikkels schoon gemaakt, of opgeruimt.*

Pisces purga. Ter. Ad. 3. 3. 22. *Maak de visch schoon.*

Purgare a foliis. Cato R. R. 66. *De bladeren afdoen.*

Exercitum purgare missionibus turbulentorum. Liv. 7. 39. *Een leger zuiveren, door afdanken der muitmakers of oproerigen.*

Purgare. *Darmzuiveren.*

Purgo bilem. Hor. A. Q. 302. *Ik zuiver my van de gal.*

Purgare se de aliqua re. Cic. F. 12. 25. *Zich by iemant over eenige zaak zuiveren, verantwoorden, verdedigen, rechtvaerdigen,* of *verschoonen.*

Te ipsum purgare ipsi coram placabilius est. Ter. Ad. 4. 3. 17. *Het is beter, raadzaamer, of gevoeglyker dat gy u voor hem verantwoordt,* of *verontschuldigt.*

Crimen purgare. Cic. Clu. 1. Liv. 39. 35. *Zich van misdryf zuiveren,* of *rechtvaerdigen.*

Nefas purgare ferro. Sil. 11. 197. *Een schelmstuk door,* of *met het zwaerd straffen,* of *wreeken.*

Fastidium purgare. Plin. H. 8. 27. *Een walging, afkeerigheit,* of *tegenheit geneezen, wechneemen,* of *verdryven.*

(Purgare ova. Cels. 6. 18. *Eyeren schellen.*)

PŪRĬFĬCĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 15. 30. *Zuivering, reiniging,* of *reinigmaking,* door eenige plechtigheden.

PŪRĬFĬCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Suet. A. 94. 4. *Eenige plechtigheden gebruiken om zich te zuiveren, zich zuiver te maaken,* of *te reinigen.*

(Puritas. *Klaarheit, schoonheit, zuiverheit.* Dit is wel geen woord van de goude, en misschien ook niet van de zilvere, evenwel van de kopere eeuw, als de volgende voorbeelden ons leeren.

Vinum feculentum sumit puritatem. Pallad. R. R. 11. 14. *Wyn op de moer leggende word klaar,* of *schoon.*

Amavit Antoninus Pius puritatem vivendi. Capitol. Ver. 3. *Antoninus Pius heeft de zuiverheit des levens bemint.*

Puritas sermonis. Hieron. E. 101. *De zuiverheit der taale.* Tulliana puritas. Hieron. E. 3. *De zuiverheit van Tullius.*

Puritas aquarum. Arnob. 5. 163. *De klaarheit, of zuiverheit der wateren.*)

PŪRĬTĔR. Adv. Catul. 39. 14. Zie Pure.

PŪRPŪRĂ, æ. f. Plin. H. 9. 36. *Een purpervisch.* Zekere schelpvisch, daar het sap, dat in 't schilderen zeer vermaart is, word uitgetrokken.

Purpura. Cic. C. 2. 3. *Het sap dat uit den mond van den purpervisch getrokken word.*

Purpura. Cic. Clu. 40. *Het koninglyk purper, of 't purper der Overigheden,* dat is te zeggen, *de purpere rokken die ze draagen.*

(Purpura. *Het burgermeesterschap, de burgerlyke bedieninge,* was van een purperkleed een teken en bewys was.

Tot senatus funera intra Kalendas & Idus Januarii mensis septima illa Marii purpura dedit. Flor. 3. 21. *Als Marius de zevende maal Burgermeester was, heeft hy tusschen den eersten en dertienden January zoo veel Raadsheeren omgebragt.*)

PŪRPŪRĀRĬŬS, ă, ŭm. Purpuraria officina. Plin. H. 35. 6. *Purperverwery.*

PŪRPŪRĀSCO, scis, pūrpūrāscĕrĕ. Cic. by Non. 2. 717. *Purperverwig worden, of een glans als purper hebben.*

PŪRPŪRĀTŬS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 1. 43. *Met purper bekleedt, in 't purper uitgedost.*

PŪRPŪRĀTĪ, ōrŭm. Liv. 30. 42. *De gepurperden, de voornaamsten of Grooten van 't hof.*

PŪRPŪRĔŬS, ă, ŭm. Cic. D. 1. 52. *Van purper, purperverwig.*

Os purpureum. Hor. O. 3. 3. 12. *Een purperroode, of koraalroode mond.*

Purpureus. *Schoon, mooi.*

Olores purpurei. Hor. O. 4. 1. 10. *Sneeuwwitte, of helder witte zwaanen.*

Purpureus. *Met purper gekleedt, in 't purper uitgedost.*

Purpurei Tyranni. Hor. O. 1. 35. 12. *Koningen met purper bekleedt.*

PŪRPŪRĬSSĀTŬS, ă, ŭm. *Met zekere verwe, die de Latynen Purpurissum noemen, rood gemaakt.*

Purpurissata bucca. Plaut. Truc. 2. 2. 35. *Een mond die met purpurisverwe rood*

rood gemaakt, of *met roodzel geverft is.*

PŪRPŪRĪSSŪM, I. n. Plin. H. 35. 6. *Purperverwe, zekere verf van 't purperschuim gemaakt.*

PŪRPŪRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 10. 96. *Een glans als purper hebben*, of *purperverwig zyn.*

Purpurare. Gell. 19. 11. *Purperverwig maaken.*

PŪRŪLĔNTĒ. Adv. Plin. H. Præf. 23. *Met etter*, van een zeer spreekende.

PŪRŪLĔNTŪS, ă, ūm. Plin. H. 26. 5. *Vol etter, etterachtig.*

PŪRŪS, ă, ūm. Cic. D. 1. 53. *Rein, zuiver, kuisch, onbevlekt, onnozel.* De compar. Purior staat by Cic. T. Q. 1. 20. en de superl. Purissimus by Colum. 8. 5.

Purus. *Vry, bevrydt, onschuldig, zuiver.*

Quæ domus est pura ab ista religionis suspicione? Cic. Ar. 6. *Wat huisgezin is vry wegens achterdogt van dit bygeloof?*

Purus sceleris. Hor. O. 1. 22. 1. *Vry*, of *zuiver van misdaad.*

Purus. *Zuiver, rein, helder, net, schoon, klaar.*

Amnis purus. Hor. E. 2. 2. 120. *Een zuivere, heldere*, of *klaare stroom.*

Aër purus. Lucret. 4. 328. *Een heldere lucht.*

Puræ sunt plateæ. Hor. E. 2. 2. 70. *De straaten zyn leeg, daar is geen volk*, of *gedrang op de straaten.*

Purus. *Zuiver, onvermengt, zonder mengeling, louter.*

Argentum purum. Cic. V. 4. 22. *Louter zilver, dat met geen andere bergstof vermengt is.*

Campus purus. Liv. 24. 14. *Een ruim vlak veld, een open veld*, daar niets is dat d'uitzicht belet.

Charta pura. Ulp. Dig. 32. 52. 4. *Schoon*, of *wit papier*, daar niet op geschreven is.

Pura corona. Vitruv. 7. 3. *Een lyst zonder lofwerk.*

Dies pura. Claud. R. P. 2. 2. *Een schoone*, of *heldere dag.*

(Purus. Plaut. Am. 3. 2. 65: 5. 2. 74. *Dat noch niet gebruikt is.*

Purus. *Onbetimmert, onbebouwt, dat niet betimmert is.*

Loca pura. Varr. L. L. 4. 4. *Onbetimmerde plaatzen.*

Locum purum pignori obligavit. Scæv. Dig. 13. 7. 43. *Hy heeft aan zynen schuldeischer een onbetimmerde plaats verpandt.*

Purus. *Daar geen steenen op leggen.* 't Word gestelt tegen lapidosus in 't volgende voorbeeld.

Alia terra est lapidosa, alia pura. Varr. R. R. 1. 9. *'t Eene land is steenachtig, 't ander is zonder steenen.*

Purus alleen, en Purus ab arboribus. *Daar geen boomen op staan, zonder boomen*, of *geboomte.*

Postero die dimicaturum puro ac patenti campo. Liv. 24. 14. *Dat hy des anderen daags zou slag leveren op een vlak veld zonder boomen.*

Purus ab arboribus campus. Ovid. M. 3. 709. *Een vlak veld daar geen boomen op staan.*

Purus. *Ongedreven, onuitgesneden, glad.*

Apponitur cæna in argento puro atque antiquo. Plin. E. 3. 1. 9. *'t Avondeeten word opgedischt in glad en oud zilverwerk.*

Argenti vascula puri. Juv. 9. 141. *Ongedreven*, of *onuitgesneden zilverwerk.*)

PUS.

PŪS, ūrĭs. n. Cels. 5. 28. *Etter, dragt.* Priscian. 6. p. 210. zegt dat het geen genitivus heeft, ja dat het nergens kan gebogen worden.)

Movere pus. Cels. 5. 3. *Doen zweeren, ryp maaken*, van een plaaster spreekende.

‡ PŪSĂ, æ. Varr. L. L. 6. 3. *Een klein meisje, een dochtertje.*

PŪSĬLLŪM. Adv. *Een weinigje, een luttel.*

Pusillum laxamenti. Cic. F. 12. 16. *Een weinig rust, verpozing*, of *uitspanning.*

PŪSĬLLŪS, ă, ūm. Cic. Att. 6. 1. *Klein, smal, dun, tenger.*

PŪSĬLLŪS animus. Cic. F. 2. 17. *Kleinmoedigheit, kleinhartigheit.*

PŪSIO, ōnĭs. m. Cic. T. Q. 1. 24. Cœl. 15. *Een klein kind, een klein jongetje.*

PŪSTŪLĀTŪS, ă, ūm. Pustulatum argentum. Suet. N. 44. 4. *Eerst gemunt zilver geld, dat even uit de munt komt.*

PŪSTŪLĀTŪM argentum. Zie Pustulatus.

PŪSTŪLĂ, æ. f. Tib. 2. 3. 10. Cels. 5. 28. *Een puist, blaar, blein*, door scharpe vochtigheit veroorzaakt.

PŪSŪLĂ, æ. f. Sen. Ir. 3. 43. Zie Pustula.

Pusula. Colum. 7. 5. *Schurftachtige blaare, St. Anthonis vuur.* Zekere besmettelyke ziekte onder 't vee, dat Columella *'t Heilig vuur* noemt.

PŪSŪLŌSŪS, ă, ūm. Cels. 5. 26. *Vol puisten*, of *schurft.*

Pusulosa ovis. Colum. 7. 5. *Een schurft schaap*, of *dat St. Anthonis vuur heeft.*

PUT.

PŪTĂ. Adv. Cels. 5. 19. *By voorbeeld, te weten, zoo genomen, neem eens.*

PŪTĀMĔN, ĭnĭs. n. Cic. T. Q. 5. 20. *Schaal, schel, dop, schelp, schulp*, als van een noot, enz. Testudinis. Plin. H. 9. 11. *De schulp van schildpad.*

Putamen ovi. Plin H. 10. 52. *Een eyerschaal.*

PŪTĀTIO, ōnĭs. f. Cic. de Or. 1. 58. *Wyngaardsnoeying.*

Putatio. Cic. de Or. 1. 58. *Boomsnoeying.*

PŪTĀTŌR, ōrĭs. Colum. 11. 2. Virg. G. 2. 28. *Een wyngaardsnoeijer.*

Putator. Varr. L. L. 5. 7. *Een boomsnoeijer.*

PŪTĀTŌRĬŪS, ă, ūm. Ulp. Dig. 33. 7. 8. *Bequaam tot het snoeyen van wyngaarden, boomen, enz.* Van snoeimessen, enz. spreekende.

PŪTĔĀL, ālĭs. n. Cic. D. 1. 17. Pompon. Dig. 19. 1. 14. *Een putdekzel, het dekzel van een put.*

PŪTĔĀLĬS, ĭs. m. en f. ālĕ, ĭs. n. Ovid. Ib. 389. *Van een put, dat tot een put behoort.*

Putealis aqua. Colum. 11. 3. *Putwater.*

PŪTĔĀNŪS, ă, ūm. Colum. 12. 26. Zie Putealis.

PŪTĔĀRĬŪS, ĭi. m. Plin. H. 31. 3. *Een puttegraver*, of *puttedelver, een die putten graaft.*

PŪTĔO, ēs, pūtērĕ. *Stinken, stinkende zyn, een quaade reuk*, of *vuile lucht hebben*, of *uitgeeven: qualyk rieken.*

Diurno mero putere. Hor. E. 1. 19. 11. *Naar den wyn ruiken dien men daags gedronken heeft.*

PŪTĔSCO, ĭcĭs, ēscĕrĕ. Cic. Fin. 5. 15. Cato R. R. 65. *Beginnen te stinken, stinkende worden.*

PŪTĔŪS, I. m. Cic. N. D. 2. 9. (en Puteum. Pompon. Dig. 19. 1. 14.) *Een put.*

PŪTĬDĒ. Adv. Cic. Cl. 82. *Op eene al te gezochte, gemaakte, lompe*, of *walgelyke wyze.* (De compar. Putidius staat by Cic. de Or. 3. 11.)

PŪTĬDĬŪSCŪLŪS, ă, ūm. Sumus putidiusculi quam per te licet. Cic. F. 7. 5. *Wy neemen misschien meer vryheit dan gy wel wenscht.*

PŪTĬDŪLŪS, ă, ūm. Mart. 4. 20. 4. *Dat eenigzins qualyk ruikt*, of *stinkt, dat eenige quaade lucht heeft, dat begint te stinken.*

PŪTĬDŪS, ă, ūm. Cic. Pis. 9. *Stinkende, qualyk ruikende, dat een vunsse lucht heeft.* (De compar. Putidior staat by Hor. S. 2. 3. 75. en de superl. Putidissimus by Petron. Tr.)

Putidus. Cff. 1. 37. *Dat al te gemaakt*, of *al te gezocht schynt, al te lomp, te plomp*, of *te lot.*

PŪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 2. 8. *Boomen snoeijen.*

Pu-

Putare vitem. Virg. G. 2. 407. *Den Wyngaard snyden*, of *snoeien*.

Putare. *Denken*, *overweegen*, *aanmerken*, *overleggen*, *meenen*, *van gevoelen zyn*.

Rem ipsam putemus. Ter. Ad. 5. 3. 10. *Laat ons de zaak zelve overweegen*.

Qui sibi me pro ridiculo putat. Ter. H. 5. 1. 79. *Die my voor zyn gek houd*.

Putare aliquem pro nihilo. Cic. Div. 7. *Iemant gansch niet achten*, *van iemant gansch geen werk maaken*.

Magni putare honores. Cic. Pl. 4. *De eerampten hoog achten*, *veel werk van ampten maaken*.

Putare cum aliquo rationem. Plaut. Cas. 3. 2. 25. *Met iemant rekenen*, of *een rekening sluiten*, *met iemant afrekenen*.

PŪTŎR, ōris, m. Lucret. 2. 928. Cato R. R. 158. *Stank*, *een quaade lucht*.

PUTRĒDO, ĭnis. f. Ovid. P. 1. 1. 69. *Rottigheit*, *verrotting*. Heinsius leest Teredine.

PUTRĔFĂCIO, is, putrĕfēci, putrĕfactum. putrĕfăcĕrĕ. *Doen verrotten*, of *bederven*, *aan 't bederf helpen*.

Ardentia saxa infuso aceto putrefaciunt. Liv. 21. 37. *Zy vergruizen de verbrande rotzen met azyn daar op te gieten*.

PUTRĔFACTŬS, ă, ūm. Ovid. M. 15. 389. *Verrot*, *bedorven*.

PUTRĔO, ēs, putrŭi, ērĕ. Pacuv. by Non. 2. 692. *Verrotten*, *vervuilen*, *bederven*, *rot worden*.

PUTRĒSCO, scis, putrĕscĕrĕ. Cic. T. Q. 1. 43. *Verrotten*, *bederven*, *vervuilen*, *vermuffen*.

Vestis putrescit in arca. Hor. S. 2. 3. 119. *De klederen vermuffen*, of *bederven in de kist*.

PUTRIDUS, ă, ūm. Cic. Pis. 1. *Rot*, *verrot*, *vermuft*.

PUTRĬS, is. m. en f. putrĕ, is. n. Lucret. 3. 583. Virg. G. 1. 392. *Rot*, *verrot*.

Putris, Virg. G. 2. 204. Plin. H. 10. 48. *Dat zich tot stof ontdoet*, van eenige aarde, of steen spreekende.

(Putris. *Geil*, *wulpsch*, *dartel*, *geil*.

Omnes in Damalim putres deponent oculos. Hor. O. 1. 36. 17. *Zy alle zullen Damalis met geile oogen aanzien*.

Putris. *Slap*, *week*.

Incitant me putres mammæ. Hor. Ep. 8. 7. *Uwe slappe en hangende borsten prikkelen my aan*.)

PŪTUS, ă, ūm. Juv. 10. 19. Gell. 6. 5. *Zuiver*, *louter*, *onvervalscht*. (Andere leezen Puri. De compar. Putissimus staat by Cic. Att. 2. 9.)

Putus sycophanta est. Plaut. Ps. 4. 7. 103. *Het is een rechte quaadspreeker*, of *lasteraar*.

PYC. PYG.

PYCNŎSTYLŎS, i. m. en f. ŏn, i. n. Vitruv. 3. 3. πυκνόστυλος. *Een wandeldreef rondom met zuilen heel dichte by den anderen*.

PYCTĂ, æ. m. Plin. H. 7. 47. *Een worstelaar*, *stryder*, *kampvechter*.

PYCTĒS, æ. m. Colum. 8. 2. Zie Pycta.

PYGĂRGŬS, i. m. Plin. H. 10. 3. *Zekere vogel van 't geslagt der Arenden*, *met witte veêren en den staert*.

PYGNŎSTYLŎS, i. Vitruv. 3. 2. *Een gebouw*, of *kerk op pylaaren*, die zoo dicht by een staan dat hunne tusschenwydte niet grooter is dan de middellyn van anderhalve pylaar.

PYR.

PYRĂ, æ. f. Virg. Æ. 4. 494. πυρά. *Een houtstapel*, of *houtmyt*, daar men eertyds de doode lichaamen op verbrande.

PYRĂLIS, idis. f. Plin. H. 11. 36. πυραλίς. *Een bloedeloos beesje*, dat in 't vuur leeft.

PYRĂMIS, idis. f. Cic. N. D. 2. 18. πυραμίς. *Naald*, *grafnaald*, *een vierkante spits opgaande zuil*.

PYRAUSTĂ, æ. m. Plin. H. 11. 36. Zie Pyralis.

PYRĒN, ēnis. f. Plin. H. 37. 11. *Zeker edel gesteente*, de steen van een olyf gelykende.

PYRENÆI montes. Liv. 21. 60. *Het Pyreneesche gebergte*, dat Vrankryk van Spanje scheidt.

PYRETHRŬM, i. n. Cels. 5. 4. Plin. H. 28. 9. Πύρεθρον. *Bertram*. Zeker kruid dat byt als men 't op de tong legt.

PYRGŬS, i. m. Hor. S. 2. 7. 17. πύργος. *Een busje*, of *hoorntje*, *dat men gebruikt om met dobbelsteenen te speelen*, *een dobbelhoorn*. (Torrentius over deeze plaats en Salm. Vopisc. Proc. 13. getuigen dat in de MSS. Phimum geleezen word. Φιμὸς is ook een Grieksch woord, en word van Suidas en Pollux 10. 31. onder de dobbelaars werktuigen opgeteld. Zie van deeze woorden Salmasius aan de aangetrokke plaats wydloopiger schryvende.)

PYRĪTĒS, æ. m. Plin. H. 34. 13. Πυρομαχ. *Een haardsteen*.

PYRĪTIS, idis. f. Plin. H. 37. 11. Πυρῖτις. *Zeker zwart edelgesteente*, dat brand als 't gewreven word.

PYRŎPUS, i. m. Plin. H. 34. 8. *Zekere bergstof*, die, volgens Isidorus, uit twee deelen zilver, en een derdendeel gout bestaat.

PYRRHĬCHĂ, æ. Plin. H. 7. 56. Suet. J. 39. 3. πυρρίχη. *Een wapendans*, *een harnasdans*.

PYRRHĬCHIŬS, ii. m. Quintil. I. O. 9. 4. πυρρίχιος. *Een zangmaat van twee korte lettergreepen*.

PYRRHŎCŎRAX, ăcis. Plin. H. 10. 48. *Een vogel met een geelen bek*.

PYT. PYX.

(PYTHAULES, is. m. Varr. by Non. 2. 743. Sen. E. 76. Vop. Car. 19. Hygin. Fab. 273. *Een fluiter*, *een pypspeelder*, die in de stad Pytho gedichten, ter eeren van Apollo gemaakt, op een fluit speelde. Zie Turneb. Adv. 11. 25. Salmas. over Vopiscus.)

PYTISMĂ, ătis. n. Juv. 11. 173. *Spuwing*, *rocheling*, *spog*, *een kladde*.

PYXĬDĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 31. 6. *Busgewys*, *doosgewys*, *dat een bus*, of *doos gelykt*, *als een bus*, of *doos gemaakt*.

PYXĬDĬCŬLĂ, æ. f. Cels. 6. 6. *Een busje*, of *doosje*.

PYXIS, idis. f. Cic. Cœl. 25. *Een bus*, of *doos*, van allerhande stof: hoewel het woord Pyxis komt van πύξος, dat een palmboom, of busboom betekent.

Q.

QUA.

QUĀ. Adv. *Langs waar*, *door wat weg*, *waar heenen*, *langs wat weg*.

Licet illi vagari qua velit. Cic. de Or. 1. 16. *Het is hem geoorloft te gaan waar hy wil*, *hy mag gaan waar hy wil*.

Qua qua. Mores rapere properant, qua sacrum, qua publicum. Plaut. Trin. 4. 3. 37. *De zeden zyn zodanig bedurven*, *dat men zoo wel 't gewyde*, *als ongewyde gaat berooven*.

Qua. *Voor zoo veel*, *gelyk*, *als*.

Non qua filius alicujus, sed qua homo æstimatur. Paul. Jurisc. Dig. 35. 2. 63. *Men ziet hem niet aan als iemants zoon*, *maar als een mensch*.

(Qua. *Waar heen*.

Qua brevissimum patebat iter. Curt. 4. 16. 11. *Waar heen de weg 't kortste was*.

Qua cuique proximum erat, in fugam effunduntur. Liv. 28. 13. *Zy vluchten*, *waar heen een iegelyk het eerste konde koomen*.

Qua Italia est longissima. Flor. 2. 6. *Waar heen Italien 't langste is*.)

QUACŬMQUĒ. Adv. *Waar door het ook zyn mag*, *door wat weg het ook*

ook zy, waar heenen het ook zy, overal.

Quacumque iter facit. Cic. V. 1. 16. *Wat weg hy ook neemt, waar heene hy ook gaat.*

QUĀDĀNTĔNŬS. Adv. *Eenigzins, voor een gedeelte, eenigermaten, ten deele, een weinig.*

Quadantenus rubens. Plin. H. 24. 14. *Ten deelen rood, voor een gedeelte rood, eenigzins rood, roodachtig.*

QUADRĀ, æ. f. Juv. 5. 2. Virg. Æ. 7. 115. *Een vierkant tafelbord.* Virgilius noemt dus de vierkante ſtukken brood, waar van de Trojaanen op hunne Italiaanſche reize aten.

Quadra caſei. Mart. 12. 32. 18. *Een vierkant ſtuk kaes, een vierkante ſneê kaes.*

Quadra. Mart. 9. 91. 18. *Een koek* met twee lynen kruiswys over malkanderen getekend, om die te gemakkelyker in vieren te konnen deelen.

Quadra. Vitruv. 3. 3. *Het vierkant van een voetſtuk.*

QUADRĀGĒNĀRĬŬS, ă, ŭm. Vitruv. 8. 7. *Die veertig jaaren oud is, veertigjarig*, van perſoonen ſpreekende. *Dat zedert veertig jaaren gedaan of gebeurt is*, van dingen ſpreekende.

QUADRĀGĒNĪ, æ, ă. Cic. V. 1. 56. *Veertig.*

QUADRĀGĒSĬMŬS, ă, ŭm. Plin. H. 2. 8. *De veertigſte.*

QUADRĀGIĒS. Adv. *Veertig maal, veertig reizen, veertigwerf.*

Quadragies accuſatus. Aur. Vict. V. J. 47. 7. *Veertig maal aangeklaagt, of beſchuldigt.*

Seſtertium quadragies. Cic. Fl. 13. *Veertig ſeſtertien.*

QUADRĀGĪNTĀ. indecl. Plin. H. 2. 8. *Veertig.*

Jugera quadraginta arvi. Catul. 113. 2. *Veertig bunderen, of morgen lands.*

Annos natus magis quadraginta. Cic. S. R. 14. *Onder dan veertig jaaren, over de veertig jaaren oud.*

QUADRĀNGŬLŬS, ă, ŭm. Plin. H. 25. 6. *Vierhoekig, dat vier hoeken heeft.*

QUADRĀNS, tĭs. Plin. H. 34. 17. *Een ſtukje gelds*, bedraagende het vierde deel van een As, dat *een half blank* bedroeg.

Quadrans. Celſ. 4. 4. *Een vierling.* Zekere drinkmaat.

Quadrans. Gell. 3. 10. *Het vierde deel van een bunder landt, van een voet, enz.*

Quadrans. Plin. H. 28. 9. *Drie oncen gewigt, of zes lood*, dat een vierendeel van een Romeinſch pond uitmaakte.

QUADRĀNTĀL, ālĭs. n. Plaut. Curc. 1. 2. 15. Plin. H. 18. 30. *Een maat van natte waaren*, houdende acht en veertig vierlingen.

Quadrantal. Gell. 1. 40. *Een vierkant, als een teerling.*

QUADRĀNTĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ălĕ. ĭs. n. Plin. H. 13. 15. *Een vierde deel van een voet lang, breed, hoog, of dik.*

QUADRĀNTĀRĬŬS, ă, ŭm. Cic. Cœl. 26. *Dat het vierde deel van een As koſt, of dat men voor een ſtuk gelt, Quadrans genoemt, gekocht heeft, of koopen kan.*

QUADRĀRĬŬS, ă, ŭm. Cato R. R. 18. *Vierkant, vierkantig.*

(QUADRĀTĀRĬUS, ĭi. m. Sidon. E. 3. 12. *Een ſteenhouwer, die de ſteenen in 't vierkant houwt.* Een woord van de latere eeuw. Zie Savaro.)

QUADRĀTĬO, ōnĭs. f. Vitruv. 4. 3. *De vierkante ſtant.*

QUADRĀTŬM, ī. n. Cic. T. Q. 1. 24. *Een vierkant.*

QUADRĀTŬS, ă, ŭm. *Vierkant, vierkantig.*

Quadratum agmen. Cic. A. 2. 42. *Een vierkante ſlagorder.*

Quadrati boves. Colum. 6. 1. *Kloeke oſſen, wel gevoedde en ſterke oſſen.*

Quadrata compoſitio. Quintil. I. O. 2. 5. *Een vierkante, eenpaarige, gelyke, of wel op zyn kooten ſtaande ſchryfſtyl.*

Corpus quadratum. Celſ. 2. 1. *Een lichaam van eene matige grootte, een welgemaakt lichaam.*

Canis quadratus. Colum. 7. 12. *Een hond van een middelbaare geſtalte.*

Quadratus lapis. Vitruv. 2. 7. *Een vierkante gehouwe ſteen.*

QUADRĬDĔNS, tĭs. omn. gen. Cato R. R. 10. *Dat vier tanden heeft, viertandig*, van een vork, enz ſpreekende.

QUADRĬENNĬS, ĭs. m. *en* f. nĕ, ĭs. n. *Vierjaarig, van vier jaaren, vier jaaren oud.*

Quadriennis requies poſt bellum. Flor. 2. 6. 1. *Een vierjaarige vrede na den oorlog, een vrede die vier jaaren na den oorlog duurt.*

QUADRĬENNĬŬM, ĭi. n. Cic. Cæc. 7. *De tyd van vier jaaren.*

QUADRĬFĀRĬĀM. Adv. Liv. 4. 22. *In vier deelen, op vierderlei wyze.*

QUADRĬFĀRĬTĔR. Paul. Juriſc. Dig. 38. 10. 10. §. 14. Zie Quadrifariam.

QUADRĬFĬDŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 7. 509. *In vieren gekloofſt, of gekliefſt, dat groot genoeg is om in vieren gekloofſt te worden*, van een paal, enz ſpreekende.

QUADRĬFLŪVĬŬM, ĭi. n. Vitruv. 2. 9. Men vind niet dan de Ablativus Quadrifluviis, die afkomſtig is van Quadrifluvius. 't Betekent in die plaats van Vitruvius *De vier aderen die zich in een witte denneboom plank golfswyze vertoonen.*

Abies quadrifluviis diſparata. Vitruv. 2. 9. *Een denneboom, waar op zich vier aderen golfswyze vertoonen.*

QUADRĬFŎRĬS, ĭs. m. *en* f. ĕ, ĭs. n. Plin. H. 11. 21. *Dat vier poorten, ingangen, of deuren heeft.*

Quadriforis. Vitruv. 4. 6. *Een poort, of deur in vieren verdeelt.*

(QUADRĬGĀ, æ. f. *Een wagen met vier paerden.* In 't enkelvoud. Zie van dit woord Gellius wydlopig tegens Julius Cæſar, meenende dat het alleen in 't meervoud moſt gebruikt worden, handelen N. A. 19. 8. Wy hebben ook noch tien voorbeelden van 't enkelvoud by de goede Schryveren gevonden, waar onder zyn die hier volgen.

Theſſalium quadriga decus. Grat. n. 228. *Een wagen met vier paerden de cieraat van Theſſalien.*

A Myrmecide quadriga, quam muſca integeret alis, eſt fabricata. Plin. H. 7. 21. *Een wagen met vier paerden, die een vlieg met haar vleugelen kon beſlaan, is 'er van Myrmecides.*

Impulſu quadrigæ. Suet. V. 17. 2. *Door een ſtoot, of 't ſtruikelen van een wagen met vier paerden.* Zie onze aantekeninge.)

QUADRĬGÆ, ārŭm. Cic. N. D. 3. 23. *Een wagen met vier paerden, zydelings nevens malkanderen ingeſpannen.*

Quadrigæ Colum. 3. 9. *Een viergeſpan, een geſpan van vier paerden naaſt malkanderen.*

Igitur initiorum quadrigæ, locus & corpus, tempus & actio. Varr. L. L. 4. 1. *Daar zyn dan vierderlei beginſelen, de plaats, het lichaam, de tyd, de werking.*

QUADRĬGĀRĬŬS, ĭi. m. Varr. R. R. 2. 7. *Een voerman die een wagen met vier paerden ryd.*

QUADRĬGĀRĬŬS, ă, ŭm. Suet. C. 19. 5. *Van een voerman die een wagen met vier paerden ryd.*

QUADRĬGĀTŬS, ă, ŭm. Liv. 22. 52. en 54. *Met een ſtempel, daar een wagen van vier paerden getrokken op ſtaat, gemunt*, van ſtukken gelds ſpreekende Quadrigati genaamt.

QUADRĬGĔMĬNĪ, æ, ă. *Vierdobbel, vierdubbel.*

Quadrigeminâ cornicula. Plin. H. 8. 23. *Vier hoorentjes.*

QUADRĬGŬLĀ, æ. f. Cic. Fat. 3. Plin. H. 34. 8. *Een wagentje getrokken van vier paerden naaſt malkanderen geſpannen.*

QUADRĬJŪGĒS, Virg. Æ. 10. 571.

Een gespan van vier paerden naast malkanderen, hier word Equi onder verstaan.

QUADRĪJŬGŬS, ă, ŭm currus. Virg. Æ. 12. 162. *Een wagen door een gespan van vier paerden naast malkanderen getrokken.*

QUADRILĪBRIS, is. m. en f. brĕ. is. n. Plaut. Au. 5. 1. 2. *Van vier pond, dat vier pond zwaar is*, of *weegt.*

QUADRĪMĀTŬS, ŭs. m. Plin. H. 19. 11. *Vierjaarigen ouderdom, d'ouderdom van vier jaaren.*

QUADRĪMŬLŬS, ă, ŭm. Plaut. Capt. 5. 3. 4. *Die bijna, schier*, of *maar vier jaaren oud is.*

QUADRĪMŬS, ă, ŭm. Cic. F. 16. 22. *Vierjaarig, vier jaaren oud, van vier jaaren.*

QUADRĪNGĒNĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van vier honderd.*

Quadringenariæ cohortes. Liv 7. 7. *Benden, hoopen*, of *drommen, krijgsvolk van vier hondert koppen*, of *vier honderd man.*

(QUADRĪNGĒNĪ. Liv. 8. 11. Suet. V. 13. 2. *Vier honderd.*)

QUADRĪNGĒNTĒNĪ, æ. ă. *Vier honderd.*

Quadringentenæ versationes. Vitruv. 10. 14. *Vier honderd omkeeringen, omwendingen*, of *veranderingen.*

QUADRĪNGĒNTĒSIMŬS, ă, ŭm. *Vier honderste.*

Anno urbis quadringentesimo. Plin. H. 8. 6. *In het vier honderdste jaar na de stichting der stad*, of *van Rome.*

QUADRĪNGĒNTĪ, æ. ă. Plin. H. 8. 17. *Vier honderd.*

QUADRĪNGĒNTĬĒS. Adv. Cic. A. 2. 37. *Vier honderdmaal, vier honderd reizen, vier honderdwerf.*

QUADRĪNĪ, æ, ă, *Vier.*

Quadrinis diebus. Plin. H. 20. 9. *Van vier tot vier dagen, alle vier dagen.*

QUADRĪPĀRTĪTĪO, ōnis. f. *Verdeeling*, of *scheiding in vieren*, of *in vier deelen.*

Quadripartitio magis sic apparebit. Varr. R. R. 4. 1. *Die verdeeling in vieren zal dus te beter blijken*, of *gezien worden.*

QUADRĪPĀRTĪTŬS, ă, ŭm. Cic. I. R. 1. 37. T. Q. 1. 28. *In vieren verdeelt*, of *gescheiden, gevierendeelt.*

QUADRĪRĒMĬS. is. f. Cic. V. 5. 35. *Een roeischip met vier rijen riemen.*

QUADRĪVĬŬM, ĭi. n. Catul. 58. 4. *Een viersprong.*

QUADRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Hor. E. 1. 6. 35. Colum. 11. 2. *Vierkant*, of *vierhoekig maaken.*

Quadrandæ orationis industria. Cic. Or. 58. *De naerstigheit*, of *yver om een rede op haar kooten te stellen.*

Quadrare. *Overeen komen, voegen, passen, bequaam zijn.*

Quadrare ad multa. Cic. Att. 4. 18. *Tot veel dingen passen*, of *bequaam zijn.*

Hæc omnia in istam quadrare apte videntur. Cic. Cœl. 29. *Alle deeze dingen schijnen op haar wel te passen.*

Quoniam tibi ita quadrat omnia fuisse in Themistocle paria Coriolano. Cic. Cl. 11. *Nadien het u behaagt dat Themistokles in alles Koriolanus zij gelijk geweest.*

QUADRŬM, ī. n. *Vierkant.* Dit woord word niet gevonden dan met de præpositio In.

Perticæ dolantur in quadrum. Colum. 8. 3. *De latten worden vierkant geschaaft.*

Deni in quadrum pedes. Quintil. I. O. 1. 10. *Tien voet in 't vierkant.*

Sententias in quadrum numerumque redigere. Cic. Or. 61. *Redenen in den haak en op maat stellen.*

QUADRŬPĔDĀNS, tis. omn. gen. Sil. 4. 160. Virg. Æ. 8. 596. Plaut. Capt. 4. 2. 34. *Viervoetig, dat op vier voeten*, of *pooten loopt.*

QUADRŬPĒS, pĕdis. omn. gen. Cic. N. D. 2. 60. *Viervoet, viervoetig; dat op vier voeten*, of *pooten loopt.* Men vind Quadrupedia in plurali by Colum. 11. 2. Quadrupes is ook zomtyds een substantivum, en betekent *een viervoetig dier.*

QUADRŬPLĀTŎR, ōris. m. Cic. Div. 7. Liv. 3. 72. Ascon. p. 27. en 116. *Een openbaaren aanbrenger, kraaijer*, of *verklikker*, dien men een vierde van de verbeurde goederen gaf van hen, die hy had aangebragt.

QUADRŬPLĔX, ĭcis. omn. gen. *Viervoudig, vierdubbelt.*

Quadruplex ordo. Liv. 30. 10. *Vier rijgen, vier geledèren, een vierdubbele rijg.*

Quadruplices stellæ. Cic. Arat. *Vier sterren*, of *starren.*

Quadruplex. *Viermaal, vierwerf.* Arbor magnitudine quadruplici. Plin. H. 12. 11. *Een boom viermaal zoo groot.*

QUADRŬPLĬCĀTŌ. Adv. Plin. H. 2. 17. *Viermaal zoo veel, viervondiglijk.*

QUADRŬPLĬCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Met vieren vermenigvuldigen.*

Quadruplicavit rem meam. Plaut. St. 3. 1. 4. *Hij heeft mijn goed viervoudig vermeerdert.*

QUADRŬPLŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Plaut. P. 1. 2. 10. *Een aanbrenger, kraaijer*, of *verklikker zijn*, om het vierde deel van het verbeurde goed te krygen. (Andere meenen, dat Quadruplari hier zoo veel is als *gehouden om iets, dat men niet ter goeder trouwe bezit, vier dubbel*, of *viervondig te betaalen.*)

QUADRŬPLŬM, ī. n. Cic. V. 3. 13. *'t Viervoud, viermaal zoo veel.*

Quadruplo major. Plin. H. 11. 37. *Viermaal grooter.*

(QUADRŬPLŬS, ă, ŭm. *Viermaal zoo groot.*

Consueverat quadruplam strenam reddere. Suet. T. 34. 5. *Hij was gewoon een nieuwjaarsgift viermaal zoo groot als hij ontfangen hadde te geeven.*)

QUÆRĬTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Naerstelyk*, of *met vlijt zoeken*, of *naar verneemen.*

Lana victum quæritare. Ter. An. 1. 1. 47. *Zyn kost zoeken*, of *winnen met in wol te werken.*

QUÆRO, is, quæsīvī, quæsītŭm, quærĕrĕ. *Zoeken, poogen, trachten.*

Causam quærere quamobrem. Ter. E. 5. 5. 30. *De reden waarom*, zoo veel als *van iets zoeken.*

Moram supplicio quærere. Cic. V. 5. 64. *Uitstel van straf zoeken.*

Quæro doceri. Virg. Æ. 6. 614. *Ik zoek onderwezen te worden.*

Quærere aliquem ad necem. Cic. Sext. 23. *Iemant poogen te dooden.*

Remedium ad aliquam rem quærere. Cic. Clu. 9. *Ergens een hulpmiddel toe zoeken.*

Sermonem quærere. Ter. E. 3. 3. 10. *Gelegenheit zoeken om te spreeken.*

Quærere. *Kennis van een zaak neemen, iets onderzoeken*, of *verneemen, ergens onderzoek naar doen.*

Quærere in aliquem. Cic. Clu. 54. *Kennisse tegens iemant neemen, tegens iemant eenige onderzoekinge doen.*

De repetundis quærere. Cic. V. Procem. 9. *Van afknevelingen kennis neemen.*

Quærere rem tormentis. Cic. Dej. 1. *Iets door pijniging*, of *door de pijnbank zoeken uit te haalen.*

Suspicionem istam quære ex illis. Ter. H. 5. 2. 41. *Zoek de waarheit van dat vermoeden uit hem te verneemen; pols*, of *ondertast henlieden aangaande dit vermoeden.*

Quærere. *Vraagen, verzoeken.*

Quæro abs te. Cic. V. 3. 83. of Ex te. Cic. de Or. 2. 1. *Ik vraag u*, of *verzoek van u.*

Quærere rem mercaturis faciendis. Cic. Par. 6. *Rijkdom door koopmanschap zoeken*, of *verkrijgen.*

Longa faciem quærere desidia. Prop. 1. 15. 6. *Een langen tijd om zich*

zich op te tooyen t'zoek maaken, veel tyd om zich op te schikken verquisten, of verspillen.

(Quærere. *Ergens op bedacht zyn, op uit zyn, of naar trachten.*

Cum patriam obsideri audisset, non quæsivit, ubi ipse tuto viveret. Nep. 9. 2. 1. *Als hy gehoort had dat zyne vaderlyke stad bezet was, is hy niet bedagt geweest, waar hy zich veilig ophouden mogte.*

Non terra olim, sed classibus advehebantur, qui mutare sedes quærebant. Tac. G. 2. 1. *Eertyds quamen ze niet te land, maar te scheep aan, die daar op uit waren, dat ze hunne woningen mogten verwisselen.*

Quærere word ook byna in dien zin gezegt, *een kleed*, of *iets diergelyks.*

Quid sibi hic vestitus quærit? Ter. E. 3. 5. 10. *Wat wil dit kleed zeggen? waar op ziet dit kleed? waar naar tracht gy door dit kleed?*

Quærere. *Winnen, voordeel doen.*

Quidquid quæsierat, ventri donabat avaro. Hor. E. 1. 15. 32. *Wat hy gewonnen had, lapte hy gulziglyk door de keel, boettende door de billen.*

Quærere rem honeste mercaturis faciendis. Cic. Par. 6. *Rykdommen winnen door eerlyke koopmanschappen te dryven.*

Quærere liberos ex aliquo. *Kinderen by iemant winnen, of teelen.*

Ut uxores liberorum quærendorum causa, quas, & quot ducere vellet, liceret. Suet. J. 52. 5. *Dat het geoorloft zyn zoude, om kinderen te teelen, te trouwen wie, en zoo veel wyven hy wilde.*

Ibi illi occurrit Amazonum Regina, ex Rege liberos quæsitura. Justin. 12. 3. 5. *Daar is hem de Koninginne der Amazonen, zullende by den Koning kinderen gewinnen, ontmoet.*

Quærere. *Eischen, verwachten.*

Se non amplius a fratre quæsiturum. Just. 17. 2. 9. *Hy zou van zynen broeder niet meer eischen, of niet meer verwachten.*)

Quærere. *Zintwisten, twistredenen.*

Quærere unum cœlum sit, an innumerabilia. Cic. F. 9. 26. *Zintwisten of 'er eenen hemel zy, of ontelbaare.*

Quæritur inter medicos, cujus generis aquæ sint utilissimæ. Plin. H. 31. 3. 1. *Onder de geneesheeren word gezintwist, wat soort van wateren de beste zyn.*

QUÆSĪTĬO, ōnis. f. Plaut. M. 5. 171. *Zoeking, onderzoek, onderzoeking, herzoeken.*

QUÆSĪTŎR, ōris. m. Virg. Æ. 6. 432. *Een Rechter over misdadigers, een Halsrechter.*

Quæsitor. Gell. 11. 5. *Een zoeker, onderzoeker, ondervrager, navorscher, naspoorder.*

QUÆSĪTŬM, i. n. Ovid. M. 4. 793. *Een verzoek, vrage, vraagstuk, het gevraagde.*

Quæsitum. Ovid. M. 7. 657. *Dat men verkregen, of bekoomen heeft, winst, dat men gewonnen heeft.*

QUÆSĪTŪS, ūs. m. Plin. H. 5. 9. *Zoeking, onderzoek, navorsching.*

QUÆSĪTŬS, ă, ŭm. Ovid. Tr. 4. 6. 21. *Gezocht, onderzocht, nagevorscht, nagespeurt.* De compar. Quæsitior, en de superl. Quæsitissimus staan beneden by Tacitus.

Quæsitiores leges. Tac. An. 3. 26. 4. *Scherpzinniger, uitgeleezener, of beschaafder wetten.*

Quæsitissimi honores. Tac. An. 2. 53. 3. *Boven gewoone, ongemeene, of uitgezochte eerbewyzingen, bedieningen, of eerampten.*

Ager nihil ferens, nisi multa cultura quæsitum. Cic. Rull. 2. 35. *Een akker die geen vruchten draagt, dan wel bebouwt zynde.*

QUÆSO. Cic. V. 2. 42. *Ik bid u.*

Quæsŭmŭs. Cic. F. 11. 3. *Wy bidden u.*

Quæso ut liceat. Ter. E. 3. 2. 13. *Ik bid u dat het my geoorloft zy, of vry sta.*

Quæso Deos. Ter. An. 3. 2. 7. *Ik bid de Goden.*

Quæso a vobis. Cic. Arc. 2. *Ik verzoek u lieden, of ik verzoek van u lieden.*

QUÆSTĬCŬLŬS, i. m. Cic. D. 2. 15. *Een kleine, of geringe winst.*

QUÆSTĬO, ōnis. f. *Zoeking, onderzoek, navorsching, naspooring.*

Ne in quæstione mihi sit ille. Plaut. Cist. 2. 3. 49. *Op dat ik niet gehouden zy hem te gaan zoeken.*

Tibi ne quæstioni essemus. Plaut. Capt. 2. 2. 3. *Ten einde gy voor ons niet bekommert mogt zyn, op dat gy ons niet mogt zoeken.*

Quæstio. Cic. de Or. 3. 32. *Een geschil, verschilstuk, of vraagstuk.*

Quæstio. Cic. A. Q. 4. 8. *Ondervraging, onderzoeking, vrage, of vraagstuk.*

Quæstio. Cic. de Or. 2. 40. *Kennisneeming, onderzoek, uitvorsching.*

QUÆSTĬŬNCŬLĂ, æ. f. Cic. L. L. 2. 20. *Een klein verschilstuk, een gering geschil,* of *vraagstuk van weinig belang.*

QUÆSTŎR, ōris. m. Varr. L. L. 4. 14. *Een Rechter over misdaaden, of Halsrechter te Rome.*

Quæstor. Cic. Div. 19. *Een Schatmeester, Penningmeester, Ontfanger.* Zekere Overigheits persoon die met de Burgermeester, of Veldoversten in het leger wierd gezonden daar hy 't bewind over het geld, en een byzonder opzicht over den buit, dienze op den vyand haalden, had.

Quæstor urbanus. Val. Max. 2. 8. 1. *De Stads schatmeester, of Penningmeester; een amptenaar die 't bewind over de gemeene Stads kasse had, Stads Ontfanger.*

QUÆSTŌRĬŬM, ĭi. n. Liv. 10. 32. *De hut, of tent van den Penningmeester in 't leger.*

QUÆSTŌRĬŬS, ă, ŭm. Cic. Pl. 41. *Van den Schatmeester, of Penningmeester, of dat den Penningmeester aangaat.*

QUÆSTŌRĬUS, ĭi. m. Cic. Cl. 76. *Oud Penningmeester, die Penningmeester, of Ontfanger geweest is.*

QUÆSTŬĀRĬUS, ă, ŭm. Sen. B. 6. 32. *Die om winst arbeid.*

QUÆSTŬŌSISSĬMĒ. Adv. *Met zeer groote winst, of voordeel.*

Fenus est circumspicere ubi quæstuosissime habeas. Sen. B. 4. 3. *Het is woeker te zien waar het meeste voordeel in steekt.*

QUÆSTŬŌSŬS, ă, ŭm. *Winzierig, gewinzuchtig, baatzuchtig, die gaerne wint, of die de winst lief heeft.* De compar. Quæstuosior staat by Cic. Rull. 1. 4. en de superl. Quæstuosissimus by Cic. A. 2. 14.

Scientiam quæstuosam habere. Cic. A. 2. 4. *Kennis, of verstand hebben om geld te winnen, om voordeel, of winst te doen.*

Quæstuosus. Cic. Fin. 5. 30. *Voordeelig, dat veel winst bybrengt, of veel voordeel geeft.*

Quæstuosus. *Die ergens veel op wint, die groote winst doet.*

Gens navigiorum spoliis quæstuosa. Curt. 4. 7. 19. *Een volk dat veel met het plonderen van schepen wint.*

QUÆSTŪRĂ, æ. f. Cic. V. Proœm. 4. *'t Penningmeesterschap, 't Schatmeesterschap, 't Ontfangers ampt.*

QUÆSTŬS, ūs. m. Cic. Off. 1. 42. *Winst, gewin, voordeel, baat.*

Quæstus. *Winning, 't winnen.*

Facere quæstum in aliqua re. Cic. F. 15. 14. *Ergens winst op doen, ergens op winnen.*

QUĀLĬBĔT. Adv. Plaut. Most. 3. 2. 122. *Waar heen men wil, langs,* of *door wat weg men wil.*

QUĀLĬS, is. m. en f. ĕ, is. n. *Hoedanig, hoe.*

Quali fide existimatis esse eos. Cic. Font. 10. *Van hoedanig eene trouw meent gy dat die zyn?*

Nihil interest ad beate vivendum quali uteris victu. Cic. Fin. 2. 28. *Daar is niets aan gelegen wat spyze men gebruikt om gelukkig te leeven.*

Quid sit hoc, non vides; at quale sit, vides. Cic. T. Q. 1. 25. *Gy ziet niet wat dit is, maar wel hoedanig het is.*

Qualis oratoris putas esse scribere historiam? Cic. de Or. 2. 12. *Hoedanig eenen Redenaar meent gij het schryven van een geschiedenis te passen?*

Tale tuum carmen, quale sopor fessis. Virg. E. 5. 47. *Uwe vaerzen hebben zoodanig eene aangenaamheit, als de slaap heeft voor die vermoeit zijn.*

Qualis philomela amissos queritur foetus. Virg. G. 4. 511. *Gelyk de nachtegaal 't verlies van zijn jongen beklaagt, of betreurt.*

QUĀLISCŪNQUĔ, m. *en* f. *en*
QUĀLECŪNQUĔ. n. Cic. Pis. 13. *Hoedanig hy is, zij is, en het zij.*

QUĀLĬTĀS, atis. f. *Hoedanigheit, of eigenschap van iets.*

Qualitatum aliæ principes, aliæ ex iis ortæ. Cic. A. Q. 1. 7. *Zommige hoedanigheden zijn de voornaamste, of eerste, en de andere uit deeze gesproten.*

QUĀLĬTĔR. Adv. Plin. H. 9. 39. *Hoedanig, op wat wijze, of op hoedanig eene wijze, gelyk, als.*

QUĀLĬTĔRCŪNQUĔ. Colum. 11. 3. *Op wat wyze, of op hoedanig eene wijze het ook zij.*

QUĂLŬM, i. n. Cato R. R. 23. Colum. 7. 3. *Een teene korf, of mand.*

QUĂLŬS, i. m. Cato R. R. 53. Virg. G. 2. 241. *Een mand, of teene korf.*

QUĀM. conjunct. *Als, dan, gelijk, zoo veel als, hoe.*

Tam hoc scio quam me vivere. Ter. E. 4. 4. 50. *Ik weet dat zoo zeker als ik weet dat ik leef.*

Libentius hæc in eum evomere videor quam verius. Cic. Mil. 29. *Ik schijn deeze dingen meer met vermaak, dan waarheit tegens hem uit te braaken; ik schijn dit met grooter vermaak dan waarheit tegens hem te zeggen.*

Homo, non quam isti sunt, gloriosus. Liv. 35. 49. *Een mensch, die zoo veel verwaantheit niet heeft dan deeze.*

Quam potero adjuvabo senem. Ter. H. 3. 1. 7. *Ik zal deezen ouden man helpen zoo veel ik kan.*

Re frumentaria quam celerrime potuit comparata. Cæs. B. G. 1. 37. 5. *'t Koorn zoo ras als 't mogelijk was verzorgt hebbende.*

Quam vellem ut te ad Stoïcos inclinavisses! Cic. Fin. 3. 3. *Wat had ik gaerne gezien, of hoe wenschte ik, dat gij naar de zijde der Stoïsche Wijzen had gehelt!*

Quam nihil prætermittis in consilio dando. Cic. Att. 9. 2. *Hoe weinig slaat gij over in 't raadgeeven!*

Quam quisque pessime fecit, tam magis tutus est. Sall. B. J. 31. *Hoe iemant schelmachtiger gehandelt heeft, hoe hy zekerder is; hoe iemant meer schuld heeft, hoe hy meer in verzekering is.*

Quam proxime ad hostem potest. Liv. 1. 23. *Zoo na aan den vyand als 't mogelijk is.*

Iis utile est illum esse quam deterrimum. Ter. An. 5. 1. 16. *Het is hun voordeelig dat hij zeer boos is.*

Scribit ad me quam honorifice. Cic. Att. 14. 13. *Hij schryft aan mij op eene zeer eerlyke wyze.*

Quinto die quam id factum est. Colum. 12. 25. *Vyf dagen na het gedaan is.*

Si tam diu vixerit tecum quam ego cum eo. Plin. E. 3. 16. 10. *Indien hij zoo lang met u heeft geleeft, als ik met hem.*

Fluvium quam longa est nocte tumentem leniit. Virg. Æ. 8 86. *Hij heeft dien opgezwollen, of onstuimigen vloed, of stroom zoo lang als de nacht duurde, gestilt.*

Nihil quidquam libentius facio quam scribo ad te. Cic. F. 15. 19. *Ik doe niet liever dan aan u te schrijven.*

Nihil magis desideratur, quam quod in Africam non ierim. Cic. Att. 11. 7. *Nergens word zoo zeer naar verlangt, dan dat ik niet naar Afrika ga.*

Hoc est altius, quam ut nos suspicere possimus. Cic. de Or 3. 6. *Dit is te hoog, dan dat wij 't konnen beschouwen.*

Non suscipiendæ plures causæ, quam quibus suffecturum se sciat. Quintil. I. O. 12. 9. *Hij moet geen meer zaaken bij de hand neemen, dan hij weet dat hij kan uitvoeren.*

Contra facis quam pollicitus es. Cic. Her. 4. 3. L. L. 2. 5. *Gy doet heel anders dan gij beloofs hebt.*

Quam facete! Plaut. As. 3. 2. 35. Quam venuste! Ter. E. 3. 2. 4. *Hoe aardig! hoe treffelijk!*

(Quam. *Zeer, heel.*

Liberis dare operam, quam honeste dicitur. Cic. F. 9. 22. *Kinderen teelen word heel kuisch gezegt.*

Claudius opera quam multa perfecit. Suet. Cl. 20. 1. *Klaudius heeft zeer veel gebouwen gesticht, of heeft zeer veel getimmert.*)

Quam plurimam brassicam edere. Cato R. R. 158. *Zeer veel kool eeten.*

QUĀMLĬBĔT tenuis. Plin. H. 36. 22. *Hoe klein, of teder, hij, of zij is, of het ook zij.*

QUĀMŎBRĔM? Ter. An. 5. 2. 21. Cic. V. 5. 69. *Waarom? Om wat reden?*

Quamobrem. Cic. F. 3. 10. *Daarom is 't, weshalven, overzulks.*

QUĀMPRĪMŬM. Adv. Cic. Br. 18. *Met den eersten, zoo haast als, terstond; ten eersten, van stonden aan.*

QUĀMVIS. conjunct. Cic. S. R. 8. *Alhoewel, niet tegenstaande, schoon.*

Quamvis. Cic. N D. 2. 1. *Zoo veel men wil, of zal willen.* Zie Quancumvis.

QUĀMDĬŪ? Adv. *Hoe lang? Hoe langen tyd?*

Homo, quamdiu vixit, tota Sicilia clarus. Cic. V. 5. 43. *Een mensch, die, zoo lang hy geleeft heeft, door geheel Sicilien beroemt is geweest.*

Tandiu requiesco, quamdiu ad te scribo. Cic. Att. 9. 4. *Ik rust zoo lang als ik aan u schryf.*

QUĀNDŌ. *Als, wanneer, toen.*

Utinam tunc essem natus, quando Romani, &c. Cic. Off. 2. 21. *Gave God dat ik geboren was als de Romeinen, enz.*

Quando istud erit? Ter. H. 2. 2. 9. *Wanneer zal dat geschieden, zijn, of gebeuren?*

Quando te visuri essemus, nihil ex tuis literis potui suspicari. Cic. F. 9. 1. *Ik heb uit uwen brief niet konnen merken, wanneer wij u zouden zien.*

Quando. Virg. Æ. 1. 265. *Nadien, nademaal, gemerkt.*

Quando gentium. Plaut. Am. 4. 3. 60. *Wanneer? Op wat tijd?*

QUĀNDŌCŪNQUĔ. Adv. Colum. 2. 10. *Zoo dikwils als, wanneer het ook zij, op wat tijd het ook zij.*

QUĀNDŌQUĔ. Adv. Cic. F. 6. 19. *Zoo wanneer, wanneer het ook zij, zoo dikwils als.*

Quandoque bonus dormitat Homerus. Hor. A. P. 359. *Zoo dikwils als, of wanneer ook Homerus misslagen heeft.*

Quandoque trahet Sicambros per sacrum clivum. Hor. O. 4. 2. 34. *Zoo dikwils als Augustus over de Gelderschen zegepraalen zal, of wanneer het ook zal zijn dat Augustus de Gelderschen in zegepraal zal omsleepen.*

QUĀNDŌQUĬDĔM. conjunct. Cic. Fin. 5. 13. *Dewijl, nadien, nademaal, aangezien, gemerkt.*

QUĀNQUĀM. conjunct. *Niet tegenstaande, alhoewel, schoon, al is 't dat.* Het words somtyds met een indicativus, somtyds met een subjunctivus gebruikt.

Quanquam animus meminisse horret. Virg. Æ. 2. 12. *Alhoewel mijn ge-*

genoed zyn, of schrikt, om 'er aan te gedenken.
Quanquam, ita se rem habere arbitrarentur. Cic. de Or 2.1. *Alhoewel ze geloofden dat het dus met de zaak gelegen was.*
QUĀNTILLŪM? Adv. Plaut. Most. 3.1.95. *Hoe weinig? Hoe luttel?*
(QUĀNTILLUS, ă, ūm. Plaut Pœn. 5.3.48. *Hoe klein, hoe luttel.*)
QUĀNTITĀS, ātis. f. Plin. H. 17. 24. *Hoe grootheit, grootte.*
Quantitas. Ulp. Dig. 16.2.11. *Prys, waerde, waerdy.*
QUANTŌ. *Hoe.* Een adverbium, dat gemeenlyk by de comparativus gevoegt word.
Tanto magis cupio, quanto diutius abest. Ter. H. 3.1.15. *Hoe hy langer weg blyft, hoe ik meer verlang.*
Quanto plus delectationis habiturus est, quam? &c. Quintil. I. O. 1 12. *Hoe veel meer vermaak zal hy hebben, dan? enz.*
QUĀNTŌPĔRĒ. Adv. *Hoe zeer, hoe veel, hoe grootelyks.*
Quantopere expetenda esset Philosophia, satis ut arbitror, dictum est. Cic. T. Q. 3.3. *Het is, myns bedunkens, reeds genoeg aangewezen hoe wenschelyk de kennisse der Wysbegeerte is.*
QUĀNTŬLŪM? Adv. *Hoe weinig? hoe luttel?*
Quantulum interest, utrum? &c. Cic. Rull. 2.25. *Hoe weinig is 'er aan gelegen, of? enz.*
QUĀNTŬLUS, ă, ūm? Cic. A. Q. 4. 26. *Hoe klein! Hoe luttel! hoe gering!*
Id autem quantulum est? Cic. L. L. 2.19. *Wel wat is dat klein! Maar hoe gering is dat!*
QUĀNTŬLŪSCŪNQUĒ, quāntŭlăcūnquē, quāntŭlūmcūmquē. Colum. 2.11. *Hoe klein, of gering het ook zy, hoe weinig het ook bedraagt, hoe weinig het ook uitmaakt.*
Sed de mea quantulacunque facilitate. Cic. de Or. 1.30. *Maar hoe weinig myne toegevendheit ook zy.*
Quantulumcunque dicebamus. Cic. Or. 30. *Hoe weinig gaven van welspreekendheit wy ook hadden; hoe weinig wy ook wisten te zeggen.* Quantulumcunque word hier als een adverbium genomen.
QUĀNTŪM. Adv. *Hoe veel.*
Quantum animis erroris inest! Ovid. F. 2.789. *Hoe groot eene dwalinge is 'er in haar verstand! hoe zeer mist de verstandige juffrouw!*
Quanti quanti, bene emitur quod necesse est. Cic. Att. 12.23. *Iets dat noodzakelyk is, hoe duur gekocht, is altyd goed koop; nooit koopt men te duur dat men van noden heeft.*
Quantum. *Zoo veel als, voor zoo veel.*
Quantum assequi potui. Cic. Clu. 18. *Zoo veel als ik heb konnen bevatten, of begrypen.*
Quantum illis ætas capit. Quintil. I. O. 2.14. *Voor zoo veel als de jaren toelaaten, begrypen, of beseffen konnen.*
Quantum in me erit. Cic. Fr. 1.1. *Zoo veel als ik zal konnen.*
Dedit mihi quantum maximum potuit. Plin. E. 3.21.6. *Hy heeft my zoo veel gegeeven als hy best konde.*
Quantum eventu postea patuit. Suet. Fl. 4.9. *Zoo veel als naderhand door de uitkomst is gebleeken.*
Quantum ad. *Voor zoo veel het betreft, of aangaat, wat aangaat.*
Quantum ad porticus. Plin. E. 9 39. *Wat de wandelgangen, of gaideryen aangaat, of belangt.*
Quantum est adhibere hominem amicum! Plaut. P. 4.4.46. *Hoe veel is 'er aan gelegen zich van een goed vriend te bedienen!*
QUĀNTŬMCŪNQUĒ. Cic. Fin. 1.4. *Zoo veel als.*
QUĀNTŬMVĪS. *Zoo veel als gy wilt, zoo veel als men wil, of begeert.*
Quantumvis prolationum. Plaut. M. G. 2.2.98. *Zoo veel uitstel als men begeert.*
Quantumvis rusticus. Hor. E. 2.2. 39. *Wat boer, of plompaart hy ook mag zyn: zoo boersch, of plomp hy ook is.*
QUĀNTŬS, ă, ūm. Cic. Syll. 27. *Hoe groot?*
Tanta est inter eos, quanta potest esse maxima morum distantia. Cic. Am. 20. *Daar is tusschen hen zoo groot een onderscheid van zeden als 'er kan zyn.*
QUĀNTĪ? Cic. A. 9.7. *Hoe veel?* Een genitivus die by de werkwoorden van achten, schatten, waerdeeren, en koopen gezet word.
Quanti penderes illum, nunquam ostendisti Ter. H. 1.1.103. *Gy hebt nooit getoont, hoe veel gy hem achtte.*
Tu quantus, quantus es, nil nisi sapientia es. Ter. Ad. 3.3.40. *Gy, hoe groot gy ook moogt zyn, zegt niet dan enkele wysheit.*
Quanti est sapere. Ter. E. 4.7.21. *Wat is 't een groote zaak wys te zyn!*
(Quantus. *Hoe veel.*
Curarum millia quanta? Prop. 1.5. 20. *Hoe veel duizent zorgen?*)
QUĀNTŬ CŪNQUĒ, quāntăcūnquē, quāntūmcūnquē. Cic. de Or. 2.28. *Hoe groot het ook mag zyn, hoe groot hy ook zy.*
QUĀNTŬSLĪBĔT, quāntālĭbĕt, quāntūmlĭbĕt. Tac. Ag. 6.3. *Hoe groot hy is, of zy is, of het ook zy.*
QUĀNTŬSVĪS, quāntăvis, quāntūmvīs. Liv. 26.42. *Hoe groot gy 't ook wilt, of begeert.*
QUĀPRŎPTĔR. Adv. Ter. An. 1. 1.136. *Waarom.*
QUĀPRŎPTĔR. conjunct. Ter Ad. 3.2.44. *Weshalven, overzulks.*
QUĀQUĀ Adv. Quaqua tangit, omne amburit. Plaut. E. 5.2.9. *Hy verbrand alles wat hy aanraakt.*
Quaqua incedit. Plaut. M. G. 2.1. 14. *Door wat weg, of waar heene hy ook gaat.*
QUĀQUĀVĔRSŪM. Adv. *Naar alle kanten, overal, in alle plaatzen.*
Legatos quaquaversum mittere. Cæs. B. G. 3.23.1 *Naar alle oorden, of gewesten Gezanten zenden.* In de verbeterde boeken leest men Quoquoversus.
QUĀRĒ? Adv. Cic. de Or. 1.16. *Waarom? Om wat reden?*
Quare. *Wel aan, derhalven, dan.*
Quare agite, tectis succedite nostris. Virg. Æ. 1.632. *Wel aan, gaat in ons huis; wel aan, komt onder ons dak.*
Quare. Cic. F. 13.71. *Overzulks, daarom dan.*
Quare. *Opdat.*
Omnia feci, quare perditis resisterent. Cic. F. 10.21. *Ik heb alles gedaan, of toegebragt wat ik konde, op dat zy de boozen zouden stuiten, of tegenstaan.*
QUĀRTĂDĔCĬMĀNĪ, ōrūm. m. plur. Tac. H. 2.11.2. *Krygsknechten van de veertiende beurtbende.*
QUĀRTĀNĂ, æ. f. Cic. N. D. 3. 10. *De derdendaagsche koorts.* Men moet 'er Febris onder verstaan.
Quartanas excutere. Plin. H. 20.6. *De derdendaagsche koorts geneezen.*
At si duæ quartanæ sunt febres. Cels. 3.16. *Maar by aldien 't een dubbele derdendaagsche koorts is.*
QUĀRTĀNĪ, ōrūm. m. plur. Tac. H. 4.37.3. *Soldaaten van de vierde beurtbende.*
QUĀRTĀRĬŬS, ĭi. m. Colum. 12. 5. Liv. 5.47. *Een vierling* zekere maat houdende het vierde deel van de aldergrootste maat.
QUĀRTŌ. Adv. Varr. by Gell. 10. 1. *In de vierde plaats, ten vierden.*
QUĀRTŪM. Adv. *Voor de vierde reize, voor de vierde maal.*
Quartum Consul. Liv 3.66. *Voor de vierde maal Burgermeester.*
QUĀRTŬS, ă, ūm. Virg. Æ. 10. 619 *De vierde.*
QUĀRTŬSDĔCĬMŬS, ă, ūm. Quar-

Quartadecima Luna. Plin. H. 2. 59. *De veertiende. De veertiende dag van de Maan.*

QUASI. Adv. Cic. T. Q. 3. 6. *Gelyk, als.*

Fuit olim quasi ego sum. Plaut. St. 4. 1. 33. *Hy was eertijds my gelyk, gelyk ik, of in den zelven staat als ik ben.*

Ita est vita hominum, quasi cum ludas tesseris. Ter. Ad. 4. 7. 21. *Het menschelyk leven is de zelve toevallen, als het teerlingspel onderworpen.*

Quasi. *Gelijk, als, even eens, of als of.*

Quasi hæc tibi non renuntiata sint. Ter. An. 3. 2. 19. *Als of u deeze dingen niet gezegt, of bekent gemaakt waren.*

Quasi vero ego ad illos, non illi ad me venire debuerint. Cic. F. 3. 7. *Even eens of ik bij hen, en zij niet by my mosten koomen.*

Quasi. *Ten naasten by, omtrent, bijkans, byna.*

Quasi talenta quindecim. Ter. H. 1. 1. 93. *Byna vyftien talenten, omtrent vyftien talenten.*

(Quasi hora septima. Suet. C. 58. 1. *Omtrent ten zeven uuren*, of naar onze rekeninge, *omtrent ten een uur des middaags.*)

QUĂSILLĀRIĂ, æ. f. Petron. 92. *Een slavin*, die men wol in een teene korfje gaf om dagelyks te verwerken.

QUĂSILLŬM, i. n. Tib. 4. 10. 3. *Een klein teene korfje, een mandje.*

(QUĂSSĀBĬLIS, is. m. en f. ĕ, is. n. Lucan. 6. 22. *Dat geschudt kan worden.*

QUĂSSĀTĬO, ōnis. f. *'t Schudden, schokking, 't geschok.*

Quassatio capitum. Liv. 22. 17. *Het schudden van de hoofden.*)

QUĂSSĀTŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 1. 555. *Geslingert, geschokt, gestooten, ontramponeert door een storm*, van een schip spreekende.

Quassatus. Plin. H. 18. 26. Ovid. Tr. 2. 83. *Gebroken, verbrijzelt, aan stukken gestooten.*

Quassatus. *Geschokt, bedorven, verlegen, ontstelt.*

* Quassata Respublica. Cic. Marc. 8. Liv. 27. 40. *Een ontstelt, verlegen, of bedorven Gemeenebest.*

Reficere quassata muri. Liv. 33. 17. *De muurbreuken wederom herstellen, of opmaaken.*

QUĂSSO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Bewegen, schudden, doen daveren, of slingeren, schokken.*

Quassat caput. Plaut. Merc. 3. 4. 15. *Hij schud het hoofd.*

Quassare. Virg. Æ. 1. 555. *Breeken, aan stukken breeken, verbrijzelen, verzwakken, krenken, magteloos maaken.*

Tussis frequens quassavit me. Catull. 44. 14. *Een geduurige hoest heeft my zeer verzwakt, of gekrenkt, of alle myne leden ontstelt.*

QUĂSSŬS, ă, ŭm. Plaut. Curc. 3. 26. *Gebroken, verbryzelt, aan stukken gestooten*, van een pot spreekende.

QUĂSSŬS, ūs. m. Pacuv. bij Cic. T. Q. 2. 21. *Schudding, geschok, stooting.*

QUĂTĔFĂCIO, is, quătĕfēci, quătĕfactum, quătĕfăcĕrĕ. *Schudden, doen daveren, of beeven; met geweld verjaagen, of verdrijven.*

Quatefeci Antonium. Cic. Br. 10. *Ik heb Antonius doen beeven, of verdreven.*

QUĂTĔNŬS. Adv. *Tot hoe verre, of hoe ver, voor hoe verre, tot wat einde.*

Videamus quatenus amor in amicitia progredi debeat. Cic. Am. 11. *Laat ons zien, tot hoe verre de liefde en de vriendschap moet gaan; laat ons zien tot hoe verre men zyn vrienden moet beminnen.*

Quatenus. Plin. E. 3. 7. 14. *Om dat, nadien, vermids, dewyl.*

QUĂTĔR. Adv. Colum. 5. 2. *Viermaal, vier reizen, vierwerf.*

(QUĂTĔR. Virg. Æ. 2. 243. *Dikwils, dikmaal, menigmaal, menigwerf.*)

QUĂTĔRDĔCIĒS. Cic. V. 1. 39. *Veertig maal, veertig reizen.*

QUĂTĔRDĔNĪ, æ, ă. Ovid. M. 7. 293. *Veertig.*

QUĂTĔRNĀRĬŬS, ă, ŭm. Plin. H. 28. 6. *Van vier.*

Scrobs quaternarius. Colum. arb. 4. *Een kuil die vier voeten breed, wyd, lang, of diep is, een kuil die vier voeten in 't vierkant is.*

QUĂTĔRNĪ, æ, ă. Cic. Font. 5. *Vier.*

Quaternis diebus latent. Plin. H. 8. 36. *Zij blyven vier dagen verscholen, verholen, of verborgen.*

QUĂTIO, is, quassi, quassŭm, quătĕrĕ. *Bewegen, schudden, schokken, doen daveren, of doen beeven.*

Quatere oppida bello. Virg. Æ. 9. 608. *Steden door den oorlog verwoesten.*

Alas quatere. Virg. Æ. 3. 226. *Met de vleugelen, vlerken, of wieken klappen, of slaan.*

Fundamenta quatere. Virg. Æ. 2. 611. *De grondvesten doen schudden, doen daveren, of wankelen.*

Tedam quatere manu. Catull. 61. 15. *Met een toorts in de hand slingeren.*

QUĂTRĬDŬŬM, ŭi. Cic. V. 4. 3. *De tyd van vier dagen.*

Quatriduo ante. Cic. Br. 3. *Vier dagen te vooren.*

QUĂTŬŎR. indecl. omn. gen. Virg. E. 5. 65. *Vier.*

QUĂTŬŎRDĔCIĒS. Adv. Plin. H. 3. 7. *Veertien maal, veertien reizen, veertienwerf.*

QUĂTŬŎRDĔCIM. n. plur. indecl. Plin. H. 2. 14. *Veertien.*

(Quatuordecim. Cic. F. 10. 32. *Het Ridderschaps gestoelte op de toneelen.* Men verstaat 'er Ordines, of Gradus onder, als ik getoont heb over Suet. J. 39. 4. §. 18.)

QUE.

QUĔ. conjunct. Cic. de Or. 2. 53. *En, ende.* Deeze conjunctie, of dit koppelwoord, vind men altyd aan 't einde der woorden.

(Que. *Want, nademaal, nadien.*

Non nobis solum nati sumus, ortusque nostri partem patria vindicat. Cic. Off 1. 7. *Wy zyn voor ons alleen niet geboren, want het vaderland matigt zich een gedeelte aan van dat wij in de waereld zyn.*

Que. *Maar, doch.*

Vosque omnes quæso, si senex revenerit, ne me indicetis. Plaut. Men. 5. 3. 4. *Maar u alle bid ik, dat gy mij niet verklikt, als die oude zal weder gekoomen zyn.*

Que. *Of, ofte.*

Aut pelago Danaum insidias præcipitare jubent, subjectisque urere flammis. Virg. Æ. 2. 37. *Zy willen dat men het paerd, waar door de Grieken hunne lagen leggen, of in de zee zal werpen, of met vuur verbranden.*)

QUEMĂDMŎDŬM. Cic. Arc. 2. *Gelyk, als, gelykerwys.*

Quemadmodum? *Hoe? Op wat wyze? Hoedanig?*

Quemadmodum es asservatus? Cic. V. 5. 27. *Op wat wyze, of hoe zyt gij behouden? Hoe zyt gy het gevaar ontkoomen?*

QUĔO, quis, quivi, quirĕ. Ter. An. 4. 1. 30. *Konnen, of kunnen, vermogen, magt hebben.*

QUERCĔRĂ febris. Lucill. bij Festus. *Een hevige koorts.* Andere zeggen, *een koorts die groote huiverigheid veroorzaakt.*

QUERCĒTŬM, i. n. Varr. R. R. 1. 16. Hor. O. 2. 9. 7. *Een eikenbosch.*

QUĔRCĬCŬS, ă, ŭm. *Van eike, of eiken, van een eikenboom.*

Quercica corona. Suet. C. 19. 4. *Een kroon, of krans van eikeloof.*

QUĔRCŬS, ūs. f. Cic. L. L. 1. 1. *Een eikenboom, of eike.*

QUĔRĒLĂ, æ. f. Cic. Fr. 3. 8. Sext. 30. *Klagte, of beklag over quaaden handel.*

Que-

Querela. *Klagte, geklag, beklag, gekerm, gehuil, geween, gejammer; geschrei, rouwklagte.*
Complere querelis nemus. Lucret. 2.358. *Een bosch met klagten, of geween vervullen.*
(Querela word ook wel genoemt *Het geluid van een onredelyk dier.*
Querela ranarum. Phædr. 1.6.6 Virg. G. 1.378. *Het gequaak der kikvorschen.* Avium. Claud. E. Pall. 108. *Het zingen der vogelen.* Boum. Virg. Æ. 8.215. *Het loeyen der koeyen.*)
QUĔRĬBŪNDŬS, ă, ŭm. *Klagende, jammerende, beklagende.*
Queribunda vox. Cic. Syll. 10. *Een klagende, klaaglyke, of jammerende stem.*
QUĔRĬMŌNĬĂ, æ. f. *Klagte die men over iemant, of over eenige zaak doet.*
Querimoniam habere de aliqua re. Cic. V.5.28. *Ergens over klaagen.*
QUĔRĬTĀNS, tis. omn. gen. Tac. An. 16.34.3. *Klagende, zyn beklag doende.*
QUĔRNĔŬS, ă, ŭm. Colum. 11.2. *Van de eike, of van den eikenboom.*
QUĔRNŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 11.65. *Van de eike, of van den eikenboom.*
Corona querna. Ovid. F. 1.614. *Een kroon, of krans van eike loof.*
QUĔRŎR, ĕrĭs, questŭs sŭm, querī. *Zich beklaagen, klaagen, zyn beklag doen.*
Intulisse eos sibi bellum querebantur. Cæs. B. G. 8.4.2. *Zy klaagden dat zy hen den oorlog aangedaan hadden.*
Queri suum fatum. Cæs. B. G. 1.39.4. *Zich over zyn noodlot beklaagen, zyn lot beklaagen.*
Queruntur semper aliquid. Cic. Am. 20. *Zy klaagen altyd ergens over.*
Questus est mecum. Cic. Att. 6.3. *Hy heeft zyn beklag tegens my gedaan.*
Questus est de avaritia nostrorum civium. Sall. B. C. 52. *Hy heeft over de gierigheit van onze burgeren geklaagt.*
(Queri cum aliquo. *Over iemant klaagen, of klagtig vallen, iemant beschuldigen, of betichten.*
Quid est, quod tu, aut illa cum fortuna queri possitis. Cic. F. 4.5. *Wat reden is 'er, dat gy, of zy, over 't wissellot zoud konnen klaagen?*
Quod si humaniter mecum questus esses, libenter tibi me, & facile purgassem. Cic. F. 7.27. *Indien gy beleefdelyk over my zoudt geklaagt hebben, ik zou my gaerne, en gemakkelyk by u hebben ontschuldigt.*
Queri mecum populus Romanus videtur. Val. Max. 4.8.4. *'t Romeinsche volk schynt over my te klaagen.*
Queri super aliquo. *Ergens over klaagen.*
Quereris super hoc, quod exspectata tibi non mittam carmina. Hor. E. 2.1.24. *Daar klaagt gy over, dat ik u niet zende de verwagte gedichten.*
Queri met een dativus.
Ibat ut Oceano quereretur furta mariti. Ovid. F. 5.233. *Zy ging om aan den Oceaan te klaagen over de overspelen van haaren man.*
Marito questa est Aur. Vict. V. I. 20. *Zy heeft het haaren man geklaagt.*
Queri met de præpositie Apud.
Quo cognito, apud populum questus est. Aur. Vict. V. I. 15.13. *Als hy dit vernomen had, heeft hy het aan 't volk geklaagt.*
Queri. *Zingen, queelen.* Dit worden de vogelen gezegt.
Et latere ex omni dulce queruntur aves. Ovid. Am. 3.1.4. *En aan alle kanten zingen de vogelen lieflyk.*
Queruntur in sylvis aves. Hor. Ep. 2.26. *De vogelen zingen in de bosschen.*)
QUĔRQUĔDŬLĂ, æ. f. Varr. R. R. 3.3. Colum. 3.11. *Een teeling, of taling.* zekere watervogel.
QUĔRŬLŬS, ă, ŭm. Mart. 4.89.4. *Klaagachtig, die dikwils klaagt, die klagtig valt.*
Querulus. Ovid. M. 5.339. *Wellnidende, zoetluidende,* van luitsnaaren, enz. spreekende.
Queruli libelli. Plin. E. 9.15. *Klaagschriften, of beklaagschriften.*
QUĔSTŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 10.75. *Die geklaagt heeft, die zyn klagten heeft gedaan.*
QUĔSTŬS, ūs. m. Cic. P. Q. 30. *Klagte, geklag, gejammer, gekerm, geween, getreur, geschrei, rouwklagte.*

QUI.

QUĪ, quæ, quod, cujus, cui. pronom. relat. *Wie, die, wat, welke.*
Qui Deus appellandus? Cic. P. Q. 30. *Wat God moeten wy te hulp roepen?*
Nescis qui vir siet. Ter. Ad. 4.7.5. *Gy weet niet wat voor een man het is.*
Quem te appellem? Cic. A. 13.10. *Wat naam zal ik u geven? Hoe zal ik u noemen?*
Quæ tua est humanitas. Cic. Br. 4. *Dat uwe beleefdheit, of heusheit is.*
(Qui, met uitlaatinge van Nempe, of utpote. *Om dat wy.*
Actio maluimus iter facere pedibus, qui incommodissime navigassemus. Cic. Att. 5.9. *Van Actium hebben wy liever willen te voet gaan, om dat wy zeer ongemakkelyk te scheep gevaren hadden.*
Qui word ook wel gebruikt voor Quis.
Qui erit rumor populi, si id fecerit? Ter. Ph. 5.8.18. *Wat voor een gerucht zal het volk verspreiden, of wat zullen de menschen zeggen, als gy dat zult gedaan hebben?)*
QUĪ? Adv. Ter. Ad. 5.6.4. *Hoe.*
Qui? *Waarom? Om wat reden?*
Non potest. D. Qui? Ter. Ph. 5.3.16. An. 5.4.50. *Hy kan niet.* D. *Waarom?*
Qui isthæc tibi incidit suspicio? Ter. An. 3.2.21. *Waar komt u die achterdogt van daan? Hoe komt gy aan dat vermoeden?*
Qui illum Dii omnes perduint. Ter. Ph. 1.2.73. *Dat hem alle Goden straffen, of verderven.*
Ego id agam mihi qui ne detur. Ter. An. 2.1.35. *Ik zal 't zoo stellen, of aanleggen, dat ze my niet worde (ten houwelyk) gegeeven.*
(Qui. *Dat.*
Absurde facis, qui angas te animi. Plaut. E. 3.1.6. *Gy doet onvoorzichtig, dat gy u bekommert, of quelt.*
Non qui argumentum narret, sed qui malevoli poëtæ maledictis respondeat. Ter. An. prol. 6. *Niet dat hy den inhout verhaalt, maar dat hy de scheldwoorden van den quaadwilligen dichter beantwoord.*
Qui. *Waar van daan.*
Nec qui hoc mihi eveniat, scio. Ter. Hec. 2.3.6. *En ik weet niet, waar van daan my dat overkomt.*
Qui. *Waar uit, waar mede.*
Patera aurea, qui Pterela potitare Rex solitus est. Plaut. Am. 1.1.104. en 263. *Een gouden schaal, waar uit de Koningh Pterela pleeg te drinken.*
Quibus sui nihil est nisi una lingua, qui abjurant. Plaut. Curc. 4.2.9. *Die niets in eigendom bezitten, dan een tonge, waar mede zy valschelyk zweeren.)*
QUĬĂ conjunct. Cic. V. 4.53. *Daarom, om dat, vermids, overmids.*
QUĬĀNĀM? Virg. Æ. 5.13. *Waarom? om, of uit wat reden?*
QUĪCŪM? Cic. F. 4.1. *Met wie.* In plaats van Cum quo.
QUĪCŬMQUĔ, Quæcumquĕ. Quŏdcŭmquĕ. Cic. R. P. 8. *Al wie, al wat; wie, of wat het ook zy.*
QUĪD? cujŭs? cuī? n. *Wat?*
Quid facerent miseri? Cic. V. 3.34. *Wat zouden zy ellendigen doen?*
Quid te futurum est? Cic. V. 2.64. *Wat zal 'er noch van u worden?*
Quid ego tibi ætatis videor? Plaut. Merc.

Merc. 2. 2. 19. *Hoe oud oordeelt gij dat ik ben? Wat jaaren meent gy dat ik heb?*
Quid tu hominis es? Ter. H. 4. 8. 7. *Wat zijt gy voor een mensch?*
Quid istud gaudii est? Ter. An. 5. 5. 7. *Wat is dit voor een vreugd? Wat is de reden*, of *oorzaak van deeze blijdschap?*
Quid est quod lætus sis? Ter. E. 3. 5. 11. *Hoe zijt gij zoo vrolyk*, of *blyde?*
Quid est cur. Cic. Fin. 1. 10. of Quamobrem? Cic. Clu. 47. *Hoe koomt dat? waarom is dat? wat is 'er?*
Quid multa? Cic. Off. 3. 14. *Waar toe meer woorden gebruikt? Waarom 'er meer van gezegt?*
Quid ita? Cic. S. R. 12. *Waarom? Om wat reden? Hoe zoo?*
Quid tum? Ter. H. 3. 3. 41. Quid tum inde? Cic. Mur. 12. *Wat dan? Wat zal 't dan zyn?*
Quid tibi vis? Ter. H. 1. 1. 9. *Wat wild gij zeggen? Wat hebt gij te zeggen? Wat wilt gij hebben?*
(Quid. *Hoedanig? hoe?*
Quid videtur hoc tibi mancipium? Ter. E. 2. 2. 42. *Hoedanig dunkt u deeze slaaf te zijn?*
Quid? *Hoe veel?*
Captivorum quid ducunt secum? Plaut. E. 2. 2. 26. *Hoe veel gevangenen sleepen zij met zich?* of *hoe veel gevangenen hebben zij bij zich?*)
QUIDAM, quædam, quoddam. Cic. Clu. 64. *Iemant; zeker mensch, zeker persoon*, of *eenig mensch. iets.*
Neque pugnas narrat, quod quidam facit. Ter. E. 3. 2. 30. *Ook verhaalt hij zijne gevechten niet, gelijk zeker persoon doet.*
Constamus corpore & animo quæ sunt cujusdam modi. Cic. Fin. 4. 10. *Wij bestaan uit lichaam en ziel, op zekere wijze vereenigt.*
(Quidam gebruiken wy ook, als wy *Iets uitstekends*, of *iets treffelijks* beschryven.
Habet patrem quendam avidum. Ter. H. 3. 2. 15. *Hy heeft een zeer gierigen vader.*)
Crassi responsum excellentis cujusdam ingenii est. Cic. de Or. 2. 74. *Het antwoord van Krassus komt uit een verstand voort.*
Quiddam portenti simile. Cic. Att 14. 21. *Iets wonderbaarlijks*, of *zeldzaams; iets dat heel wonderlijk is.*
(Quidam word ook in kleinachtingen gebruikt.
Emit quendam Phædria Eunuchum. Ter. E. 5. 5. 12. *Phadria heeft eenen gelubden*, of *een man daar niet veel aan gelegen wat, gekocht.*
Quidam. *Een zekeren*, 't word dikwils by naamen gevoegt.
Habuit obtrectatorem Meneclidem quendam. Nep. 15. 5. 2. *Hy heeft een zekeren Menekides tot een tegendinger, tegenwroeter*, of *party gehad.*)
QUIDEM. Adv. *Zekerlyk, voorwaar, zeker, waarlyk, in der waarheit, wel.*
Torquebis filium quidem, sed mater fatebitur. Quintil. D. 18. *Gij zult den zoon in der waarheit pyningen, maar de moeder zal 't bekennen.*
Philosophi minime mali illi quidem, sed non satis acuti. Cic. Off. 3. 9. *Wyzen, die in der waarheit wel niet quaad, maar niet schrander*, of *verstandig genoeg zyn.*
Ego quidem valeo. Cic. F. 12. 12. *Wat my belangt, ik ben gezond.*
Aut quidem nemo, (quod quidem magis credo) aut si quisquam, ille sapiens fuit. Cic. Am. 2. *Of niemant is waarlyk*, of *recht wijs geweest, (dat ik eerder zou gelooven)* of *indien iemant het geweest zij, is hy het geweest.*
Nunquam deero (ne cum periculo quidem meo) officio meo. Cic. F. 10. 2. *Ik zal nooit mynen plicht vergeeten, schoon ik mij daarom in 't gevaar zou moeten stellen.*
Quod ne quidem dictu fas est. Cic. Tim. 2. *Dat zelf niet geoorloft is te zeggen.*
Nobis vero placet, inquit Atticus, & vehementer quidem. Cic. Cl. 32. *Doch het behaagt ons, zegt Atticus, en zelfs ten hoogsten.*
Temporis quidem certe vix satis habui. Cic. P. Q. 1. *Ik heb zeker nauwelijks tijds genoeg gehad.*
QUIDNAM. n. *Wat, 't geen*. In de accusativus en nominativus.
Reviso quidnam hic rerum gerat. Ter. E. 5. 4. 1. *Ik ga zien wat hij hier doet.*
Quidnam ille commotus venit? Ter. Ph. 1. 4. 6. *Waar van daan komt hij hier zoo ontstelt aan geloopen?*
QUIDNI? Adv. *Waarom niet?*
Patris cognatum nostin'? P. Quidni? Ter. E. 2. 3. 37. *Hebt gij de neef van uwen vader gekent? P. Waarom niet?*
QUIDPIAM. n. In de accusativus en nominativus *Iets, wat.*
Num illi molestæ quidpiam hæ sunt nuptiæ? Ter. An. 2. 6. 7. *Is hem dat huwelyk niet wat tegens de borst?*
QUIDQUAM. n. In den nominativus en accusativus. *Iets, wat.*
Nihil quidquam. Cic. de Or. 1. 30. *Gansch niet, niet ter waereld, ganschelijk niet.*
Si quidquam invenies me mentitum, occidito. Ter. An. 5. 2. 22. *Indien gij my op eenige leugen zult bevinden, sla my dood.*
QUIQUE. n. In de nominativus en accusativus. *Ieder ding, alle ding, alles*, wat het ook zy.
Ede mihi scriptum, unde quidque aut quanti emerit. Cic. V. 4. 16. *Schryf my, waar en voor wat prijs hij ieder ding gekocht heeft.*
QUIDQUID met een genitivus. *Alles, hoedanig, hoe groot het ook is, al wat.*
Quidquid maleficii, sceleris, cædis erit, proprium Rosciorum esse debebit. Cic. S. R. 42. *Alle misdaaden, schelmstukken, en moorden, zullen 't huis van Roscius toegeschreven worden.*
(Quidquid instrumenti erat, ab urbe petiit. Suet. C. 39. 1. *Al den huisraad, die 'er was, heeft hij uit de stad laaten haalen.*
Quidquid hoc libelli est. Catull. 1. 8. *Hoe groot ook het boek is, het geheele boek.*)
Quidquid est. Plaut. Curc. 5. 3. 16. *Wat 'er van zy, wat het ook zyn mag, wat het is of niet is.*
(Quidum. *Waarom doch.*
PA. Quidum? *GN.* Quia tristis es. Ter. E. 2. 2. 42. PA. *Waarom toch? GN. Om dat gij treurig zijt.*)
QUIES, etis. f. Cic. Man. 14. *Rust, ledigheit, stilstant van arbeid, uitspanning, verpoozing van arbeid, gerustheit, stilheit.*
Vobis parta quies. Virg. Æ. 3. 495. *U lieden is rust gegeeven.*
Quies doctrinarum. Plin. H. 18. 28. *Verpoozing van leeroefening, stilstant van leeroeffening, viertyd, enz.*
Quies. Plin. H. 15. 30. *Vrede, rust.*
Quies. Virg. Æ. 2. 344. *Stilheit, helderheit, klaarheit*, van de lucht spreekende.
Quies. Cic. D. 1. 21. *Slaap, rust.*
Turbare quietem alicujus. Prop. 1. 3. 17. *Iemants slaap*, of *rust stooren.*
(Quies. *Gerustheit, onzijdigheit.*
Quies Attici Cæsari fuit grata. Nep. 25. 7. 3. *Dat Attikus zich gerust*, of *onzydig hielt, was Cæsar aangenaam.*
Quies. *Lediggang, 't leiggaan.*
Mens non est contenta quiete. Virg. Æ. 9. 187. *Myn gemoed is niet gerust*, of *heeft geen vermaak in leiggaan.*
Quies. *Een leger van een dier.*
Canes naribus persæpe inveniunt quietes feræ intectas fronde. Lucret. 1. 406. *De honden door den reuk vallen zeer dikwils op de legers van*

van de dieren onder de groente verborgen.
Quies. *De dood.*
Quod si forte tibi properarint fata quietem. Prop. 2.21.25. *Indien uwe dood mogte verhaast worden, indien gij in 't korte mogt sterven.)*
QUIESCO, scis, quievi, quietum, quiescere. Cic. N. D. 2. 49. *Rusten, ophouden van arbeiden, uitrusten.*
Quiescere. *Zich gerust en stil houden, geen onrust veroorzaaken, of verwekken, geen moeite maaken.*
Ut quiescant porro moneo. Ter. An. prol. 22. *Ik vermaan hun dat zij zich voortaan stil en gerust houden.*
Statuere quiescebant. Gell. 2. 28. *Zij maakten geen wetten, zij hielden op met wetten, of keuren te maaken.*
Quiescere. *Stilzwijgen, den mond toehouden.*
Quiesce tu. Cic. Her. 4. 54. *Zwijg gij stil, houd gij den mond.*
Quiescere. *Gerust zijn, nergens voor zorgen, nergens voor bezorgt, of voor bekommert zijn, buiten zorg zijn.*
Quiescas cætera. Plaut. M. G. 3. 3. 53. *Zijt voor het overige niet bezorgt; sta stil, zijt gerust omtrent, of nopende het overige, of laat de overige dingen rusten.*
Quiescere. *Toelaaten, toestaan, dulden, gehengen, gedoogen.*
Quiescat res adduci ad interregnum. Cic. Att. 7.9. *Laat hij toestaan dat de zaaken tot een tusschenrijk koomen.*
Quiescere. *Rusten, slaapen.*
Qui tantum facinus commiserunt, sine cura non possunt quiescere. Cic. S. R. 23. *Die zulk een grooten schelmstuk begaan hebben, konnen niet gerust, of zonder zorge slaapen.*
Noctu ligna contulerunt circa casam eam, in qua quiescebat. Nep. 7. 10. 4. *Zij hebben bij nacht omtrent aan die hutte, waar in hij sliep, hout bij een gesleept.*
Quiescere somno zegt Curt. 4. 13. 18. Non somno quiescere credebant. *Zij geloofden niet dat hij sliep.*
Quiescere. *Zich onzijdig houden, geen zijde kiezen.*
Qui quieverint, inter se certantium præmia occupabunt. Curt. 10. 8. 16. *Die zich onzijdig zullen gehouden hebben, zullen de prijzen trekken van die tegens malkanderen vechten.*
Quiescere. *Doen ophouden, nalaaten, rust geeven.* Een verbum absolutum gebruikt als een activum. Servius over Virg. E. 8. 4. Quiesco duplicem habet significationem, & aliter dico, quiesco ego: & aliter quiesco servum, id est, quiescere facio. Quiesco heeft een dubbele betekenis, en 't is wat anders als ik zegge, quiesco ego, *ik ruste*; en wat anders quiesco servum, dat is, *ik doe*, of *laat den knecht rusten.*
Quam tuas laudes populi quiescant. Sen. H. Oet. 4. 1586. *Als de volkeren zouden nalaaten, of ophouden u te roemen, of uwen lof te vertellen.*
Quiescere heeft Quadrigarius in 't volgende voorbeeld in de zelve betekenis gebruikt met een genitivus.
Utrique manu significare cæpit, quiescerent pugnæ. Quadrig. by Gell. 9. 13. *Hij heeft ze beide met de hand een teken gegeeven, dat ze zouden ophouden te vechten.)*
QUIETE. Adv. Cic. S. 5. *In stilte, in rust, zonder eenige beroerte, gerustelyk, stilletjes, zonder moeite.* (De compar. Quietius staat by Liv. 27. 12. en de superl. Quietissime by Cæs. B. C. 3. 46. 6.)
QUIETUS, a, um. *Vreedzaam, stil, gerust.* De compar. Quietior staat by Liv. 33. 19. en de superl. Quietissimus by Cic. V. 4. 19.
Quietum aliquem reddere. Ter. E. 2. 2. 46. *Iemant gerust maaken, stillen, of te vrede stellen.*
Nunquam per Antonium quietus fui. Cic. F. 10. 1. *Antonius heeft mij nooit met vrede gelaaten.*
Quietus esto de isto. Plaut. Curc. 4. 2. 6. *Steel uw hart daar over gerust, zijt gerust in die zaak, zijt daar over niet bekommert.*
Æquor quietius. Hor. Ep. 10. 11. *Een stille zee.*
Urbs quieta. Virg. Æ. 12. 559. *Een geruste, vreedzaame, of vredige stad.*
Quietum fuisset ab hostibus. Liv. 6. 32. *De vyanden zouden 't in rust hebben gelaaten.*
(Quietus. *Zachtzinnig, gedwee.*
Equi demptis testiculis sunt quietiores. Varr. R. R. 2. 7. *De paerden als zij gelubt zijn, zijn veel gedweer.*
Quietus. *Onzijdig, zonder zijde te kiezen.*
Pelopidas, quoad cum civibus dimicatum fuit, domi quietus fuit. Nep. 16. 4. 1. *Pelopidas heeft zich, zoo lang den inlandschen oorlog geduurt heeft, in 't vaderland onzijdig gehouden.)*
QUILIBET, quælibet, quodlibet. *Een iegelijk, elk, ieder, allerlei.*
Arti cuilibet idoneus. Hor. E. 2. 2. 8. *Bequaam tot allerlei konsten.*
Quilibet. *Misprijsselijk, verachtelijk, gemeen, slecht.*
Neque enim ei cum quolibet hoste res fuit. Plin. H. 7. 28. *Want hij heeft met geenen gemeenen vyand te doen gehad.*
QUIMATUS, us. m. Plin. H. 8. 45. *De ouderdom van vijf jaaren, vyfjaarigen ouderdom.*
QUIN. voor Qui non *of* Quæ non. *Of.* Nemo nostrum est quin vota victoriæ suæ fecerit. Cic. F. 6. 7. *Daar is niemant van ons, of hij heeft geloften voor zyne overwinninge gedaan.*
Facere non possum quin ad te mittam. Cic. Att. 12. 27. *Ik kan niet nalaaten of ik moet aan u zenden.*
Non possum quin exclamem. Cic. de Or. 2. 10. *Ik kan mij niet onthouden of ik moet uitroepen.*
Non dubito quin eo sis animo, quo ego essem. Cic. F. 13. 2. *Ik twyffel niet of uw gemoed is van de zelve gesteldheit, als het myne.*
Prorsus nihil abest quin sim miserrimus. Cic. Att. 11. 15. *Het scheelt niet veel of ik ben de ellendigste.*
Quin dic quod est. Ter. An. 2. 6. 18. *Zeg dan wat het is, of wat 'er van is.*
Quin huc ad vos venire propero? Cic. S. Sc. 3. *Waarom haast ik mij niet om bij u te koomen?*
Quin tu urges hanc occasionem? Cic. F. 7. 8. *Waarom bedient gij u niet van deeze gelegenheit?*
QUINARIUS, a, um. Plin. H. 31. 6. *Van vijf voeten, ellen,* of andere maaten.
QUINARIUS. Varr. L. L. 4. 36. *Een stuk gelds waerdig vijf Assen.*
QUINCUNCIALIS, is. m. en f. ale, is. n. *Van vijf duimen.*
Quincuncialis herba. Plin. H. 27. 11. *Een kruid van vijf duim hoog, of dat vijf duimen heeft.*
Quincuncialis ordinum ratio. Plin. H. 17. 11. *Boomplanting in 't verband, of ruitswyze planting van boomen.*
QUINCUNX, cuncis. m. Hor. A. P. 327. *Vijf oncen.*
Cum admiraretur Lysander directos in quincuncem ordines. Cic. S. 17. *Als Lysander zich verwonderde over de boomen in 't verband, of ruitswyze geplant.*
Quincunx. Mart. 2. 1. 9. *Een maat van natte waaren, houdende vijf glazen.*
QUINCUPLEX, plicis. omn. gen. *In vijven verdeelt; ook vyfdubbelt.*
Quincuplex cera. Mart. 14. 4. 2. *Gewaschte tafelboekjes met vijf bladen,*

den, vijfbladerde tafelbeekjes.

QUINDĔCĬES. Adv. Cic. V. 2. 25. *Vyftien maal, vyftien reizen, vijftienwerf.*

QUINDĔCĬM. indecl. Hor. Sec. 70. *Vyftien.*

QUINDĒNI, æ, ă. *Vyftien.*

Quindena jugera. Liv. 35. 40. *Vijftien bunderen lands.*

QUINĔTĬĂM. conjunct. Cic. F. 7. 1. *En zelf, ja ook, ja zelf, dat meer is.*

QUINGĒNĀRĬŬS, ă, ŭm. *Dat vijf honderd pond weegt, vijf honderd pond zwaar.*

Quingenariam lancem habuit. Plin. H. 33. 11. *Hij heeft een schotel gehad die vijf honderd pond zwaar was.*

QUINGĒNI, æ, ă. Cic. Att. 16. 8. *Vyf honderd.*

QUINGĒNTĒSĬMŬS, ă, ŭm. *De vijf honderdste.*

Anno Urbis quingentesimo. Plin. H. 15. 1. Cic. Fl. 1. *Het vyf honderdste jaar na het bouwen der stad Rome.*

QUINGĒNTI, æ, ă. Cic. Att. 4. 2. *Vijf honderd.*

QUINGENTĬES. Adv. Cic. V. 2. 38. *Vijf honderd maal, vijf honderd reizen.*

QUĪNI, æ, ă. Cic. Pis. 27. *Vijf.*

QUINDĒNI, æ, ă. Curt. 8. 9. 35. *Vyftien.*

QUINĬMŌ. Cic. Att. 1. 13. *Ja ook, en zelf, zelf ook, dat meer is.*

QUINQUĀGĒNĀRĬŬS, ă, ŭm. Varr. R. R. 2. 10. Cato R. R. 13. *Van vijftig, dat uit vijftig bestaat.*

Quinquagenaria cohors. Curt. 5. 2. 3. *Een bende van vyftig man.*

Quinquagenaria fistula. Vitruv. 8. 7. *Een pijp van vyftig voeten lang.*

QUINQUĀGĒNI, æ, ă. Cic. V. 3. 28. *Vyftig.*

QUINQUĀGĒSĬMŬS, ă, ŭm. Cic. V. 3. 49. *De vijftigste.*

QUINQUĀGĬES. Adv. Colum. 5. 2. *Vijftig maal, vijftig reizen.*

QUINQUĀGINTĀ. omn. gen. plur. indecl. Cic. Att. 4. 2. *Vijftig.*

QUINQUĀTRĬĀ, iōrŭm *of* iŭm, ĭbŭs. n. plur. Suet. A. 71. 6. *Een Feest dat de Ouden, Minerva ter eeren, in Maart vierden, en vijf dagen duurde.* 't Wierd Quinquatria genaamt, om dat het vyf dagen na de Idus wierd gevierd, want zy noemden den dag die na de Idus volgde, Dies ater.

QUINQUĀTRŬS. f. plur. Cic. Att. 9. 13. F. 12. 1. Zie Quinquatria.

QUINQUĔ. n. plur. indecl. Cic. N. D. 1. 8. *Vijf.*

QUINQUĔFŎLĬŬM, ĭi. n. Plin. H. 25. 6. Celſ. 6. 9. *Vijfvingerkruid.*

QUINQUĔLĪBRĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Colum. 3. 15. *Dat vijf pond zwaar is, dat vijf pond weegt.*

QUINQUĔMĔSTRĬS, ĭs. m. *en* f. ĕ, ĭs. n. Varr. R. R. 2. 7. *Van vijf maanden, dat vyf maanden oud is, vijfmaandig.*

QUINQUENNĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Cic. de Or. 3. 32. *Dat van vyf tot vyf jaaren duurt,* of *gedaan word, vyfjaarig, dat om de vyf jaaren eens geschied.*

Quinquennalis magistratus. Liv. 4. 24. 9. 33. *Een ampt,* of *bedieninge voor vyf jaaren, een vyfjaarige bedieninge.*

Tempus quinquennale. Varr. L. L. 5. 2. *De tyd van vijf jaaren.*

QUINQUENNĬS, ĭs. m. *en* f. ĕ. ĭs. n. Ovid. M. 14. 325. Colum. 7. 6. *Van vijf jaaren, dat vyf jaar oud is.*

QUINQUENNĬŬM, ĭi. n. Cic. L. L. 3. 3. *De tyd van vyf jaaren.*

QUINQUĔPARTĪTŌ. Adv. Plin. H. 25. 6. *In vijf deelen, in vyven verdeelt.*

QUINQUĔPARTĪTŬS, ă, ŭm. *Dat vijf deelen heeft, of in vyven verdeelt is.* Zommige leezen Quinquepertitus.

Quinquepartita argumentatio. Cic. I. R. 1. 34. *Een redeneering die in vyven verdeelt is, of vyf leden heeft.*

QUINQUĔRĒMĬS, ĭs. f. Cic. de Or. 1. 38. *Een roeischip met vijf roeibanken.*

QUINQUERTĬO, ōnĭs. m. Liv. *bij* Festus. *Een strydperkspeelder die zich in vijfderlei speelen oeffende.* Te weten met vuisten te vechten, te worstelen, te loopen, te springen, en met de schyf te werpen.

QUINQUERTĬŬM, ĭi. n. Festus. *'t Vyfderlei strydperkspel.*

(QUINQUĔVĬR, ĭri. m. Cic. A. Q. 4. 44. *Een vijfman.* Zekere Roomsche Overheit.

QUINQUĔVĬRĀTŬS, ŭs. m. Cic. Prov. Conſ. 17. *'t Ampt, of de bediening van 't Vijfmanschap*)

QUINQUĬES. Adv. Cic. A. 11. 5. *Vijfmaal, vijfwerf, vijf reizen.*

(QUINQUĬPLĬCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Tot vijfmaal verdubbelen.*

Quinquiplicari Magistratus. Tac. An. 2. 36. 4. *Dat de regeeringe tot vijfmaal verdubbelt wierde; dat vyfmaal zoo veel Overheitspersoonen aangestelt wierden.*)

QUINTĀNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 17. 22. *De vyfde.*

QUINTĀNI, ōrŭm. m. plur. Tac. H. 4. 36. 2. *Soldaaten van de vyfde benbende.*

QUINTĀNÆ Nonæ. Macrob. S. 1. 16. *De Nonæ die op den vijfden dag van elke maand, behalven op den vyfden van Maart, Mai, July, en October vielen.*

Quintana. Liv. 41. 2. *De groote straat, die de legerplaats van de hooge Bevelhebberen, van die der gemeene soldaaten afscheide.* Hier moet Platea onder verstaan worden.

QUINTĀRĬŬS, ă, ŭm. Vitruv. 3. 1. *De vyfde.*

QUINTĪLĬS, ĭs. m. Cic. Att. 14. 7. *De maand July, Hooimaand.* Zoo genaamt om dat ze de vyfde maand is van Maart af te tellen, gelyk de Romeinen deelen. Hier moet Mensis onder verstaan worden.

QUINTŬM. Adv. *Voor de vijfde reize, voor de vijfde maal.*

Quintum Consul. Liv. 27. 6. *Voor de vijfdemaal Burgermeester.*

QUINTŬS, ă, ŭm. *De vijfde.*

Non quinto mense, sed quinto die. Liv. 31. 7. *Niet in de vyfde maand, maar op den vijfden dag.*

QUINTŬSDĔCĬMŬS, ă, ŭm. Plin. H. 9. 51. *De vijftiende.*

QUIPPĔ. conjunct. *Want, dewyl, vermids.* Men gebruikt deeze Conjunctio als men redengeeft van iets, dat te vooren gezegt is.

Movet me quippe lumen Curiæ. Cic. Mil. 13. *Want de glansch van 't hof verrukt my, of maakt mij verbaast.*

Convivia cum patre non inibat, quippe qui ne in oppidum quidem, nisi perraro, veniret. Cic. S. R. 18. *Hy hield geen maaltyden met zyn vader, dewyl die nooit, of zeer zelden in de stad quam.*

Insanabilis non est credendus, quippe quoniam & sponte desinit. Plin. H. 26. 10. *Men moet niet gelooven dat deeze ziekte ongeneeslijk is, dewijl ze van zelf overgaat.*

QUĪRĪTĀTĬO. ōnĭs. f. Liv. 33. 28. *Gekryt, gekerm, gehuil, geschrei, geklag, geween.*

QUĪRĪTĀTŬS, ŭs. m. Zie Quiritatio.

Quiritatus infantium. Plin. E. 6. 20. 14. *Het geschrei der kleine kinderen.*

QUĪRĪTŌ, ās, āvi, ātŭm, ārĕ.

QUĪRĪTŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Liv. 39. 8. Plin. P. 29. 3. *Krijten, kermen, huilen, schreyen, zich beklaagen.*

Quirito. *De Romeinen tot hulp roepen.* Varr. L. L. 5. 7. zegt Is dicitur Quiritare qui Quiritium fidem clamans implorat.

QUĬS, quæ, quŏd, cūjŭs, cŭi? Cic. Or. 51. *Wie, wat?*

Quis me vult? Ter. An. 5. 3. 1. *Wie vraagt naar mij? Wie wil my spreeken?*

Quis

Quis ea est quam vis ducere uxorem? Plaut. Au. 2. 1. 48. *Wie is zy, die gy wilt trouwen?* Quis word hier voor Quæ gebruikt.

Quis. *Wie, hoedanig.* Zie Qualis.

Cui scribam video. Cic. F. 2. 7. *Ik zie hoedaanig hy is aan wien ik schryve.*

Quis ego sum? aut quæ in me est facultas? Cic. Am. 5. *Wie ben ik? en hoedanig een vermogen heb ik?*

Quis. Cic. F. 1. 1. Pis. 6. *Iemant*, naar de woorden Si, Nisi, Ne.

QUĬSNĀM, quænăm, quŏdnăm? *Wie, wat.*

Quisnam P. Scipionis memoriam tuebitur? Cic. V. 4. 36. *Wie zal de gedachtenis van P. Scipio voorstaan?*

Quonam modo Delphini audiant, mirum. Plin. H. 11. 37. *Het is verwonderlijk op wat wyze de Dolfynen hooren.*

QUĬSPĬĂM, quæpĭăm, quŏdpĭăm. Cic. N. D. 3. 86. *Iemant, iets.*

QUĬSQUĂM, cŭjŭsquăm, cuiquăm, quĕmquăm, quŏquăm. *Iemant, iets.*

Sic egit causam suam, ut neque eloquentia majore quisquam, nec contentione agere potuerit. Cic. F. 2. 1. *Hy heeft zyn zaak zoo wel beweert, dat niemant zulks met grooter welsprekendheit, of kracht zoude hebben konnen doen.*

Et quisquam dubitabit quid virtute profecturus sit, qui, &c. Cic. Man. 15. *En daar zal iemant gevonden worden, die twyffelen zal wat uitslag hy door zyne dapperheit zal konnen hebben, die, enz.*

Si quisquam est, qui placere se studeat bonis. Ter. E. prol. 1. *Indien 'er iemant is die zich by vroome luiden zoekt aangenaam te maaken.*

Nisi vos fortiores cognossem quam quemquam virum. Cic. F. 14. 7. *Indien ik u niet moediger dan iemant onder de mannen kende.*

QUĬSQUĔ, quæquĕ, quŏdquĕ. cŭjusquĕ, cuiquĕ. *Elk, een iegelyk, ieder, ieder een.*

Ego quid ad te tuorum quisque necessariorum scribat nescio. Cic. F. 1. 9. *Ik weet niet wat elk van uwe vrienden aan u schryft.*

Sorte decimus quisque ad supplicium lecti. Liv. 2. 59. *Ieder tiende soldaat is door het lot uitgekoren om te sterven.*

Ut quisque optime dicit, ita maxime dicendi difficultatem timet. Cic. de Or. 1. 26. *Hoe iemant meer gaven van welsprekendheit heeft, hoe meer hy vreest in 't openbaar te spreeken; hoe iemant welsprekender is, hoe hy meer vreest om een rede te doen.*

Quotusquisque invenitur, qui? &c. Cic. T. Q. 2. 4. *Wie vind men niet, die? enz. Hoe menig word 'er gevonden, die? enz.*

Tertio quoque verbo excitabantur. Cic. R. P. 12. *Door ieder derde woord werden zy aangemoedigt; zy spraken geen drie woorden of ze kreegen weder nieuwen moed.*

(Decimo quoque die. Suet. C. 29. 6. *Alle tien dagen*, of *in tien dagen eens, om de tien dagen eens.*

Nunc decimo admittor vix ego quoque die. Prop. 2. 13. 68. *Nu heb ik in tien dagen nauwlijks eens gehoor.*)

QUĬSQUĬLĬÆ, ārŭm. f. plur. Cic. Att. 1. 16. *Ruigt, slecht volk, 't graauw, jan hagel, jan rap met zyn maat, schuim van volk, snoode, ongeachte*, of *onderzgende menschen.*

(Quisquiliæ noemt Cæcilius by Festus. *Alles wat van bladeren en takken valt.*)

QUĬSQUĬS. Zie Quicunque.

Quisquis est ille. Cic. Cl. 73. *Wie dat die mensch ook mag zyn; wie hy ook zy.*

Quisquis es, adolescens, operam fac compendi quærere. Plaut. Pseud. 4. 7. 42. *Wie gy ook zyt, jongeling, zoek niet langer.*

QUĬSVĪS, quævis, quŏdvis, cŭjŭsvis, cuivis. *Ieder een, alle man, elk een, wie hy zy*, of *wie het ook zy.*

Non quivis unus e populo. Cic. Cl. 93. *Niet iemant uit het gemeene volk, geen gering man.*

Quidvis perpeti malo, quam. &c. Cic. V. 3. 18. *Ik heb liever alles te lyden, dan, enz; ik wil liever alles verdraagen, dan, enz.*

QUO.

QUŎ? Adv. Cic. Att. 8. 3. *Werwaarts, waar heene?*

Quo tenetis iter? Virg. Æ. 1. 374. *Waar gaat gy? waar gaat gy heen? waar leit uw reis naar toe?*

Quo. *Dat, om dat.*

Non quo quemquam plus amem. Ter. E. 1. 2. 16. *Niet dat ik een ander meer bemin.*

Quo minus ingenio possum, subsidio mihi diligentiam comparavi. Cic. P. Q. 1. *Dat ik in verstand*, of *begryp te kort koom, heb ik met naerstigheit trachten te vervullen.*

Non eo dico, quo mihi veniat in dubium fides tua. Cic. P. Q. 2. *Ik zeg het daarom niet, om dat uwe trouwe by my verdacht is.*

Quo plus prodest, eo præstantior. Cic. A. Q. 4. 1. *Hoe het voordeeliger is, hoe beter.*

Quo minus. Nihil impedit quominus, &c. Cic F. 10. 11. *Niets verhindert*, of *belet*, of *nie t is 'er in de weeg waarom men niet, enz.*

Quo? *Tot wat einde? tot welk gebruik? waar toe? tot wat nut? uit wat reden?*

Quo mihi fortunæ? Hor. E. 1. 5. 12. *Waar toe zullen my de goederen zyn? tot wat einde zal ik de goederen hebben? wat nut*, of *dienst zullen my de goederen doen?*

(Quo molem hanc immanis equi statuere? Virg. Æ. 2. 150. *Tot wat einde, tot welk gebruik hebben zy dat groote paerd daar gestelt?*)

QUŎĀD. Quoad possem, a senis latere nunquam discederem. Cic. Am. 1. *Zoo lang als ik kon, zonde ik van dien ouden man niet afscheiden; ik zonde zoo lang ik konde, by dien ouden man blyven*, of *dien ouden man niet verlaaten.*

Quoad. *Tot dat, ter tyd toe dat.*

Quoad munus officii exequi possis. Cic. S. 20. *Ter tyd toe dat gy uw ampt kond bedienen*, of *waarneemen.*

Quoad ejus facere poteris, ne intermittas scribere ad me. Cic. Att. 11 12. *Laat niet na om zoo veelmaals, als 't u mogelyk is, aan my te schryven; verzuim niet zoo dikwils aan my te schryven als gy kond.*

Quoadusque. Suet. J. 14. 3. *Tot dat, ter tyd toe dat.*

QUŎCĪRCĀ. conjunct. Cic. D. 1. 42. *Daarom, overzulks, derhalven, om welke reden, weshalven.*

QUŎCŪNQUĔ. Adv. Cic. V. 5. 65. *Werwaarts*, of *waar naar toe het ook zyn mag.*

QUŎD. conjunct. Cic. L. L. 3. 1. *Dat.*

Quod te, Æsculapi! ne quid hujus sit oro Ter. Hec. 3. 2. 3. *Ik bid u dan ô Esculapius, dat hier van niets moge gebeuren.*

Illud quoque nosse oportet, quod ex labore sudanti frigida potio perniciosissima est. Cels. 1. 3. *Men moet dat ook weeten, dat koude drank iemant die door arbeid bezweet is, zeer schadelyk is.*

(Quod met een genitivus. *Zoo veel.*

Quod ubique esset custodiæ, in Italiam deportari præceperat. Suet. N. 31. 13. *Zoo veel gevangenen*, of *alle de gevangenen, die op alle plaatzen waren, had hy bevolen naar Italien te brengen.*

Fusos esse Germanos, quod roboris fuerit. Tac. H. 5. 16. 4. *Dat de Duitschen geslagen waren, zoo veel*

veel, als 'er sterke mannen onder hen mogten geweest zijn.

Quod ejus sine bello posset. Liv. 39. 45. *Zoo verre, of zoo veel als in die zaak zonder oorlog geschieden konde.*

Quod. *Als, gelyk.*

Quod scio, multas commendationes valuisse plurimum. Cic. F. 13. 40. *Gelyk ik weet, dat veel myner voorschryvingen zeer veel by u vermogt hebben.*

Quod tibi narro, ad sextum decimum lapidem a Vienna natus est. Sen. Ἀποκολ. 849. *Gelyk ik u verhaale, hy is zestien mylen van Vienne geboren.)*

QUŌDĂMMŎDŎ. Cic. de Or. 1. 59. *Op eenige wyze, eenigzins, eeniger mate.* 't Is beter hier twee woorden van te maken.

QUŌMŎDŎ. Plaut. Au. 1. 1. 8. *Hoe? op wat manier? op wat wyze?*

Si Respublica tibi narrare posset, quomodo sese haberet. Cic. F. 3. 1. *Zoo 't Gemeenebest konde verhaalen in wat staat het was.*

Quomodo potuissem, te convenissem. Cic. F. 5. 20. *Ik zoude, zoo veel als ik konde, u gezocht hebben te spreeken.*

QUŌMŎDŎCŬNQUĔ. Adv. Cic. Or. 21. *Op wat wyze het zyn mag, hoedanig het zy.*

QUŌMŎDŌNĂM? Cic. Fr. 2. 16. *Op wat wyze? hoe? hoedanig?*

QUŌNĂM? Adv. Cic. Att. 8. 3. *Werwaarts, waar heen, waar naar toe.*

QUŌNDĂM. Adv. Cic. C. 1. 1. *Eertyds, wel eer, voormaals, voortyds, voorheen.*

QUŌNĬĂM. conjunct. Cic. T. Q. 3. 7. *Nadien, nademaal, overmids, doordien, dewyl.*

QUŌPĬĂM. Adv. *Ergens heen, ergens naar toe, naar eenige plaats.*

Iturane quopiam es? Ter. E. 3. 2. 9. *Zult gy ergens naar toe gaan?*

QUŌQUĂM. Catull. 73. 1. *Ergens naar toe, ergens heen.*

QUŎQUĔ. conjunct. Cic. R. P. 12. *Ook, van gelyken, insgelyks.*

QUŌQUŌ. Adv. *Waar heen het ook zy, werwaarts het ook zyn mag.*

Quoquo se verterint Stoici, jaceat necesse est eorum solertia. Cic. D. 2. 9. *Werwaarts zich de Stoische Wyzen wenden, hunne scherpzinnigheit moet vervallen.*

QUŌQUŌMŎDŎ. Plaut. Men. 5. 2. 75. *Op wat wyze het ook zy, hoe het ook zy, op allerlei wyze.*

QUŌQUŌVĔRSŬM. Cæs. B. C. 1. 36. 2. *Van alle zyden, van alle kanten, overal.*

QUŌQUŌVĔRSŬS. Colum. 11. 2. Cæs. B. G. 3. 23. 2. Zie Quoquoversum.

QUŌRSŬM? Adv. Ter. E. 2. 3. 14. *Waar naar toe? waar heen? werwaarts?*

Quorsum? Ter. Ad. 1. 2. 20. *Waar toe? tot wat einde, of oogmerk? ten welken opzichte?*

Quorsum? *Waar toe is 't goed, nut, of dienstig?*

Quorsum hæc tendant. Hor. S. 2. 7. 21. *Waar toe dit goed is, waar toe deeze dingen dienstig zyn.*

QUŌRSŬS? Adv. Cic. Cl. 85. *Waar toe? tot wat einde? of oogmerk?*

QUŎT? indecl. plur. omn. gen. Cic. T. Q. 1. 49. *Hoe veel?*

Quot. *Als* wanneer 't by Tot staat.

Quot homines, tot sententiæ. Ter. Ph. 2. 4. 14. *Daar zyn zoo veel gevoelens als 'er menschen zyn, zoo veel hoofden, zoo veel zinnen.*

QUŎTĂNNĪS. Adv. Cic. Or. 44. *Jaarlyks, alle jaaren, ieder jaar.*

QUŎTCĂLĔNDĪS. Plaut. St. 1. 2. 3. *Op den eersten dag van ieder maand, elken eersten dag van de maand.*

QUŎTĒNĪ, æ, ă. Cic. Att. 12. 33. *Hoe veel, hoe sterk van getal, hoe talryk.*

QUŎTĪDĬĀNŬS, ă, ŭm. *Dagelyks, dat alle dagen gebeurt, of geschied.*

Sermo quotidianus. Cic. F. 1. 1. *Een dagelyksche reden, of praat; een dagelyksche spreekwyze.*

Febris quotidiana. Ter. Hec. 3. 2. 22. *Een daagelyksche koorts, een allendaagsche koorts.*

Quotidianus. *Gewoonlyk, gemeen, gewoon.*

Sermo quotidianus. Cic. de Or. 1. 44. *Een gewoonlyke, of gemeene wyze van spreeken, de gewoonlyke wyze van malkander een praatje te verleenen.*

Verbis quotidianis texere solemus epistolas. Cic. F. 9. 21. *Wy gebruiken in onze brieven zoodanige woorden, die in den gemeenen omgang meest gebruikt worden.*

Forma quotidiana. Ter. E. 2. 3. 6. *Een gemeene schoonheit.*

QUŎTĪDĬĒ. Adv. *Alle daag, dagelyks.*

Quotidie breviores ad te literas mitto. Cic. Att. 5. 7. *Ik schryf u dagelyks korter brieven.*

QUŎTĬĒS? Adv. Cic. C. 1. 6. *Hoe menigmaal? hoe veel maal? hoe dikwils?* De Ouden schreeven gemeenlyk Quotiens.

Quoties. Cic. F. 7. 7. *Zoo dikwils als, zoo menigmaal als.*

QUŎTĬESCŬNQUĔ. Adv. Cic. C. 1. 5. *Zoo dikwils als, zoo veelmaal als, zoo menigmaal als.*

QUŎT MĔNSĬBŬS. Cato R. R. 44. Vitruv. 10. 7. *Alle maanden.*

QUŎTQUŎT. omn. gen. indecl. plur. *Alle, zoo veel als.*

Quotquot estis omnes. Catull. 42. 2. *Alle, zoo veel gy lieden zyt.*

Quotquot eunt dies. Hor. O. 2. 14. 5. *Alle dagen, dagelyks.*

Quotquot annis. Varr. L. L. 4. 4. *Alle jaaren, jaarlyks.*

(QUŎTŬPLĔX, icis. omn. gen. *Hoe menigerlei, of veelerlei, hoe menigerhande.* Dit is een zeer laat woord, ik weet geen geloofwaerdigheit dan de oude Glossen, Quotuplex, ὁσαπλάσιος.)

QUŎTŬS, ă, ŭm? Cic. V. 3. 94. *De hoe menigste? de hoe veelste?* Ovid. Am. 2. 12. 10. gebruikt in deeze betekenis Quota pars, om *'t kleinste gedeelte* uit te drukken.

Quotus! Hor. E. 1. 5. 30. *Hoe groot!*

QUŎTŬSCŬNQUĔ, quŏtăcŭnquĕ, quŏtŭmcŭnquĕ. Quotuscunque est qui, mors cum appropinquet, non exalbescat metu! Cic. Fin. 5. 11. *Wie is 'er die, als de dood komt, niet van vreeze besterft, of bleek word?*

Quotuscumque. Quotacunque pars. Tib. 2. 7. 36. *Het kleinste gedeelte.*

(Quotusquisque famam effugere potest in tam maledica civitate! Cic. Cœl. 16. *Wie kan de nasprAak in zoo een lasterende stad ontgaan?*)

QUŌVĪS. *Werwaarts, of waarheen gy wilt, ter plaatse daar 't u belieft.*

Quovis gentium. Ter. H. 5. 1. 55. *Over al daar gy wilt, over al heene daar 't u gevalt.*

QUŌVĪSCŬNQUĔ. Martial. 14. 1. 13. *Over al heene waar gy wilt.*

QUŎŪSQUĔ? Adv. Cic. C. 1. 1. *Tot hoe verre? tot hoe lange? tot wat tyd?*

QUŎM. Adv. zie Cum.

R.

R A B.

RĂBĬDĒ. Adv. Cic. T. Q. 5. 6. *Verwoedelyk, met razerny, of dolheit, als razende en dol, met verwoedheit, uitzinnigheit, of woede.*

RĂBĬDŬS, ă, ŭm. Plin. H. 8. 9. Catul. 63. 93. *Dol, razende, verwoed, woedende.*

Ca-

Canes rabidi. Ovid. Am. 3. 12. 22. *Dolle honden.*
Ferarum rabidarum more. Stat. Th. 8. 71. *Als de wilde, woedende beesten.*
Rabidus animus. Catull. 63. 38. *Een dolle, of woedende geest, een razend gemoed.*
Ira rabida. Ovid. M. 7. 413. *Een verwoede, of dolle gramschap.*
RĂBIĒS, ei. f. Plin. H. 29. 5. *Dolheit, dolligheit.* Een ziekte der honden, die door byten besmet.
Rabies. Cic. T. Q. 3. 26. *Dolheit, razerny, verwoedheit, hevige toorn, of gramschap.*
RĂBIŌSE. Adv. Cic. T. Q. 4. 22. *Met dolheit, of razerny, verwoedelyk, als een dollen, of razenden.*
RĂBIŌSŬS, ā, ūm. Cels. 5. 27. *Dol, razende,* van een hond spreekende in de eigentlyke betekenis.
Rabiosus. Jurgia rabiosa fori. Sen. H. F. 1. 172. *Het luidruchtig twisten voor de rechtbank.*
Rabiosi signi tempora. Hor. S. 1. 6. 126. *De Hondsdagen.*
(Rabiosus. *Razend, dol, onzinnig, uitzinnig.*
Hic homo rabiosus est habitus. Plaut. Capt. 3. 4. 15. *Deeze mensch is voor onzinnig gehouden.*
Rabiosulus. Cic. F. 7. 16. *Een weinig toornig, of gram.*)
RĂBO, is, rābĕrĕ. Varr. en Cæcil. by Non. 1. 186. *Dol, of razende worden,* in den oneigentlyken zin.
RĂBŬLĂ, æ. m. Cic. Cl. 48. Or. 15. *Een bakelaar, schreeuwer, zwetzer, een voorspraak in de rechten, die niet doet dan schreeuwen, of bulderen.*

RAC.

RĂCĒMĀRIŬS, ii. m. Colum. 3. 18. *Een waterloot, een rank die niet dan bladeren, en geen druiven, of zeer weinig druiven voortbrengt.*
RĂCĒMĀTŬS, ā, ūm. Plin. H. 18. 7. *Met bossen, of troffen druiven voorzien, of gelaaden.*
RĂCĒMIFĔR, ā, ūm. Ovid. F. 6. 483. *Dat troffen, of druiven draagt.*
RĂCĒMŌSŬS, ā, ūm. Plin. H. 22. 12. *Vol bezien, of bessen,* van klimop, of veil spreekende. (De compar. Racemosissimus staat by Plin. H. 14. 3.)
RĂCĒMŬS, i. m. Virg. G. 2. 102. *Een tros, of bos druiven.*
Racemus. Plin. H. 16. 35. *Een bezie, of bes,* van zekere boomen, of heesters.

RAD.

RĂDĬĀNS, āntis. omn. gen. Virg. Æ. 8. 23. *Afstraalende, dat straalen schiet, blinkende, flikkerende, schynende, schitterende, lichtende.*
Toga radians. Claud. Hon. Conf. 6. 371. *Een blinkende rok, of tabberd.*
RĂDĬĀTĬO, ōnis. f. *Glans, luister, schittering, glinstering.*
Tanta marmoris radiatio est. Plin. H. 36. 5. *Zoo veel glans heeft het marmer, zoo glanssig is het marmer, zoo blinkt het marmer.*
RĂDĬĀTŬS, ā, ūm. Cic. A. Q. 4. 41. *Dat straalen heeft, met straalen.*
Radiatum caput. Plin. P. 52. 1. *Een hoofd met straalen,* van 't hoofd der Keizeren spreekende, die in het getal der Goden waren gestelt, en met straalen rondom beschildert wierden.
Rota radiata. Varr. R. R. 3. 5. *Een rad met speeken.*
RĀDĪCĀTŬS, ā, ūm. Colum. arb. 20. *Dat wortel heeft, gewortelt, dat alreeds wortel heeft gekregen, of geschoten.*
RĀDĪCĒSCO, scis, rādīcēscĕrĕ. Sen. E. 86. *Wortel krygen, wortelen, wortel schieten.*
RĀDĪCĬTŬS. Adv. Plin. H. 21. 11. *Met den wortel.*
Herbas malas radicitus effodito. Cato R. R. 51. *Roeit het onkruit met den wortel uit.*
Radicitus. Plaut. Most. 5. 1. 62. *Tot den grond toe, ganschelyk, geheelyk, t'eenemaal, volkomentlyk.*
An potest cupiditas finiri? Tollenda est radicitus. Cic. Fin. 2. 9. *Kan een begeerlykheit, of drift ophouden? Zij moet volkomentlyk, of tot den grond toe uitgeroeit worden.*
RĀDĪCŌR, āris, ātŭs sūm, āri. Plin. H. 13. 4. *Wortel vatten, wortelen, wortel maaken, wortel schieten.*
RĀDĪCŌSŬS, ā, ūm. Plin. H. 16. 34. *Gewortelt, vol wortelen, dat veel wortelen heeft.*
RĀDĪCŬLĂ, æ. f. Cic. D. 2. 66. *Een worteltje, een kleine wortel.*
Radicula. Plin. H. 19. 3. *Zeker kruid dat de vollers gebruiken, om de wol te wasschen, enz.*
RĂDĬO, ās, āvi, ātūm, āre. Prop. 4. 1. 27. Mart. 8. 51. 4. *Glinsteren, glans geeven, blinken, straalen schieten, schitteren, uitstraalen, flikkeren, schynen.*
RĂDĬŎR, āris, ātŭs sūm, āri. *Glanssig, of blinkende gemaakt worden.*
Scuta & galeæ gemmis radientur & auro. Ovid. P. 3. 4. 103. *Dat de schilden en helmen van gout en edele gesteenten blinkende gemaakt, of verciert worden.*
RĂDĬŎLŬS, i. m. Colum. 12. 47. *Een soort van eene langwerpige olyve.*
RĂDĬŌSŬS, ā, ūm. Plaut. St. 2. 241. *Dat straalen uitschiet, vol straalen, schynende, blinkende, schitterende.*
RĂDĬUS, ii. m. Cic. Fin. 5. 24. *Een straal.*
Radii Solis. Lucret. 1. 148. Vitruv. 9. 4. *De Zonnestraalen.*
Radius. Virg. Æ. 6. 850. *Een landmeeters stok, of roede.*
Radius. Virg. Æ. 9. 467. Lucret. 5. 1352. *Een wevers schietspoel.*
Radii rotarum. Virg. Æ. 6. 616. *De speeken in de raderen.*
Radii. Virg. G. 2. 86 Cels 6. 4. Cato R. R. 6. *Zekere langwerpige olyven.*
Radius. Plin. H. 11. 47. *Een klauw van een vogel,* in 't byzonder *de spoor van een haan.* Plin. H. 30. 11.
Radius. Cels. 8. 1. en 11. *De bovenste armpyp,* van de schouder tot den elleboog.
Radius. Plin. H. 9. 42. *Een steekvin van een visch.*
RĀDĪX, icis. f. Cic. Fin. 5. 11. *De wortel van een plant, of gewas.*
Radices montis. Cæs. B. C. 3. 85. 1. *De voet van een berg.*
Radices. Varr. L. L. 5. 5. *De wortelwoorden, of oorspronkelyke woorden eener taale.*
Radices dentium. Cels. 8. 1. *De wortels der tanden.*
(Ab radicibus. Varr. R. R. 2. 8. *Van 't begin, van aanbegin.*
A radicibus. Phædr. 3. 10. 49. *Van den grond op.*)
RĀDO, is, rāsi, rāsūm, rādĕrĕ. Colum. 4. 2. *Schrappen, schaaven, glad en effen maaken.*
Radere caput. Suet. C. 5. 4. *Het hoofdhaair afscheeren.*
Corvus radebat pedibus terram. Plaut. Au. 4. 3. 2. *Een rave krabde de aarde met zyn pooten.*
Radere littus. Virg. Æ. 7. 10. *Langs de kust vaaren, langs den oever, of de strand zeilen.*
Radere aures. Quintil. I. O. 3. 1. *De ooren verveelen, of lastig vallen, baloorig maaken,* spreekende van eene onaangenaame rede.
RĀDŬLĂ, æ. f. Colum. 12. 18. *Een schaafyzer, of schraapyzer,* daar men de vaten mede afschraapt; *een krabber.*
RĀDŬLĀNŬS, ā, ūm. Radulana pix. Plin. H. 14. 19. *Pek dat men met een yzer afschrapt van de vaten, die nu eens gebruikt zyn,* en die men afschrapt om op nieuws te bepekken.

RAG.

RAGŪSIŬM, ii. n. *Ragonza,* een stad in Dalmatien.

RĀIĂ,

RAI. RAL.

RĀIĂ, æ. f. Plin. H. 9. 24. *Een roch. Zekere zeevisch.*

RĀLLĂ tunica, æ. f. Plaut. E. 2. 2. 46. *Een rok van zeer dunne en doorschijnende stoffe gemaakt.*

RĀLLĂ, æ. f. Plin. H. 18. 19. *Een tuig waar mede de ploegers de aarde van 't ploegyzer doen.* Zommige lezen op deeze plaatze Rallo, en zeggen dat het van Rallum afkomt.

RAM.

RĀMĀLĒ. Is. n. Ovid. M. 8. 644. Perf. 5. 59. *Een afgehouwe, onnutte, dorre, of doode tak van een boom.*

RĀMĒNTŪM, I. n. Plin. H. 33. 4. *Afschrapzel, afschraapzel van iets: een spaan, scherf, of splinter.*

RĀMEŪS, ă, ūm. Virg. G. 4. 303. *Van takken, dat van takken is gemaakt.*

RĀMĔX, Ĭcĭs. m. Plin. H. 20. 22. *Scheurzel, breuk, gescheurdheit, nitzakking van de dunne darmen.*

RĀMĬCĒS, ūm. m. plur. Plaut. Merc. 1. 2. 27. *De longe.* (In de uitlegginge van deeze plaatze heeft Non. 2. 743. vader Tachard voorgegaan. Maar beide zyn zy het spoor byster. Plautus, volgens Nonius getuigenisse, spreekt van *zwart bloed dat gespogen zoude zijn bij het scheuren van de longe.* Maar bloed uit de longe koomende, is, volgens de Medicyns, gloeijende en schuimachtig. Ramices zyn dan *de dunne takjes van de aderen in de borst*, waar uit, als Par. L. C. in Ramex uit de Geneesmeesteren aantekent, als ze barsten, zwart en dik bloed voortkomt.)

Ramex. Colum. 9. 1. *Een afgehouwen, of afgesneden tak van een boom.*

RĀMĬCŌSŪS, ă, ūm. Plin. H. 30. 15. *Die een breuk heeft, die gebroken is.*

RĀMŌSŪS, ă, ūm. Plin. H. 26. 8. *Getakt, vol takken, dat veel takken heeft.* (De compar. Ramosior staat by Plin. H. 26. 10. en de superl. Ramosissimus by Plin. H. 32. 2.)

Cornua ramosa cervi. Virg. E. 7. 30. *De takrijke hoornen van een hart.*

RĀMŪLŌSŪS, ă, ūm. *Takswijze gemaakt*, of *dat naar takken gelijkt.*

Ramulosa folia ulmo. Plin. H. 16. 24. *De bladeren van den olmboom zijn gelijk kleine takjes; de olmboombladen gelijken naar kleine takken.*

RĀMŪLŪS, I. m. Colum. 5. 5. Cic. D. 1. 54. *Een takje, een kleine tak.*

(Ramulus. Suet. G. 1. 2. *Een loot, een spruit.*)

RĀMŪS, I. m. Cic. de Or. 3. 46. *Een tak van een boom.*

Nudi rami. Lucret. 1. 139. *Bloote, of kaale takken, bladerlooze takken.*

Ramus. Colum. 5. 10. *Een vezel aan een wortel.*

Ramus. *Een arm van een rivier, of stroom.*

Multos nihilo minus ignobiles ramos in aliud atque aliud litus porrigit Nilus. Sen. N. Q. 4. 2. *De Nyl heeft verscheide niet min vermaarde armen aan de een en d'andere zyde.*

Ramus montis. Plin. H. 6. 27. *Een bult van een berg, een gedeelte van een gebergte.*

RĀMŪSCŪLŪS, I. m. Plin. H. 20. 23. *Een takje, een kleine tak.* Zie evenwel de geleerde Harduinus.

RAN.

RĀNĂ, æ. f. Plin. H. 32. 10. Virg. G. 1. 378. *Een vorsch, kikvorsch, of kikkert.*

Rana. Colum. 6. 8. *Een gezwel onder de tong van ossen, of koeibeesten.*

RĀNCĒNS, tis. omn. gen. Lucret. 3. 719. *Stinkende, verrot*, van het ingewand van een dood lichaam spreekende. Ook *garstig, vermuft, beschimmelt.*

RĀNCĬDĒ. Adv. *Ongeschiktelijk, plompelijk, bottelyk, op eene onaangenaame wyze.*

In collocandis verbis faciunt rancide. Gell. 18. 8. *Zy plaatzen hunne woorden zeer qualyk, zij hebben de konst niet om hunne woorden wel te schikken.*

RĀNCĬDŪLŪS, ă, ūm. Juv. 11. 135. *Een weinig stinkende, vermuft, beschimmelt, of garstig*, van spyze spreekende.

RĀNCĬDŪS, ă, ūm. Hor. S. 2. 2. 89. *Stinkende, verrot, beschimmelt, garstig, vermuft.* (De compar. Rancidior staat by Apul. M. 10. 245.)

Rancidus. *Onaangenaam, onbehaaglyk, mishaaglyk.*

Rancidus aspectus. Plin. H. 22. 22. *Een onaangenaam gezicht, een afschouwelyk gezicht.*

RĀNCŌR, ōrĭs. m. Pallad. 1. 20. *Garstigheit, muffigheit, muffe stank, beschimmeltheit, leelyke reuk, stank.*

RĀNŪNCŪLŪS, I. m. Cic. D. 1. 9. *Een kleine vorsch, kikvorschje, of kikkertje.*

Ranunculus. Plin. H. 25. 13. *Haanevoet, boterbloem.* Zeker gewas.

RAP.

RĀPĂ, æ. f. Colum. 11. 3. *Een raap, of knol.*

RĀPĀCĬTĀS, ātĭs. f. Cic. Cœl. 6. *Diefachtigheit, roofzucht, roofgierigheit.*

RĀPĀX, ācĭs. omn. gen. Cic. V. 3. 2. *Diefachtig, roofgierig, roofzuchtig.* De compar. Rapacior staat by Catull. 25. 4. en de superl. Rapacissimus by Sill. in Cic. 3.

Rapax. Lucret. 3. 650. *Die snijd, of afsnyd*, van een sikkel spreekende.

Rapax. Virg. G. 3. 142. Val. Fl. 4. 161. *Die wechneemt, wechsleept, wechspoelt, of wechrukt*, van een stroom, rivier, of wind spreekende.

Rapax ingenium. Sen. E. 95. *Een vlugge, of doordringende geest, een schrander verstand, een scherpzinnig vernuft.*

RHĂPHĂNĪNŪS, ă, ūm. Plin. H. 23. 4. ῥαφάνινος. *Van radijs.*

RHĂPHĂNĪTĬS, Idis. f. Plin. H. 21. 7. ῥαφανῖτις. *Een soort van mierik, of peperwortel.*

RHĂPHĂNŪS, I. m. Plin. H. 19. 5. ῥάφανος. *Radijs.*

RĂPĬCĬŪS, ă, ūm. Cato R. R. 36. *Van een raap, of knol.*

Rapicia. Plin. H. 18. 13. *De raap- of knolbladen, 't raap- of knolloof.* Hier moet Folia onder verstaan worden.

RĂPĬDĒ. Adv. Cic. L. L. 2. 3. *Snellyk, zeer ras, met een ruk, of vaart*, van een rivier, of vloed spreekende. (De compar. Rapidius staat by Front. St. 2. 5. 6.)

Rapide. Adv. Cic. Or. 37. *Heftiglyk, met hevigheit, met grooten ernst en yver*, van een rede spreekende.

RĂPĬDĬTĀS, ātĭs. f. Cæs. B. C. 1. 62. 2. *De snelheit van een stroom.*

RĂPĬDŪS, ă, ūm. *Snel, gezwind, vlug, ras, rad.* (De compar. Rapidior staat by Curt. 4. 9. 18. en de superl. Rapidissimus by Curt. 9. 4. 14.)

Amnis rapidus. Val. Flac. 4. 616. *Een snelvloeijende rivier.*

Currus rapidus. Virg. Æ. 12. 478. *Een snelloopende wagen.*

Rapidus æstus. Virg. E. 2. 10. *Een zeer groote, of geweldige hitte.*

Oratio rapida. Cic. Fin. 2. 1. *Een driftige, of hevige rede, of een rede die men met een grooten drift en hevigheit uitspreekt.*

Rapidus ventus. Virg. Æ. 6. 75. *Een geweldige, sterke, onstuimige, of harde wind.*

RĂPĪNĂ, æ. f. Cic. C. 2. 5. *Roof, stroop, plondering, buit.*

Rapina. Colum. 11. 2. *Een stuk knolland, of raapland, een akker met raapen bezaait, een knolland, of knolakker.*

RĂPĬŌ, is, ŭi, rāptūm, răpĕrĕ. Cic. A. 2. 25. *Rooven, stroopen, plonderen, stelen, wechneemen, met geweld afneemen.*

Rapere. Virg. 1. 203. *Met geweld wechvoeren, of wechsleepen*, van een stroom, of vloed spreekende.

Frænos momordit, & rectorem rapuit. Sen. Tr. 15. *Hy heeft den toom* zus-

tusschen de tanden genoomen, en is met zynen beryder weghgeloopen.
Victoriæ gloriam in se rapere. Liv. 33. 11. *Den roem, of de eer van een anders overwinninge zich zelven toeëigenen, of toeschryven.*
Rapi ad cognitionem rerum. Cic. D. 1. 49. *Opgetrokken, of opgevoert worden tot de kennisse der zaaken.*
Rapere ad mortem. Cic. C. 1. 11. *Ter dood sleepen, of brengen, doen sterven.*
Cupiditate rapi. Cic. Pis. 24. *Door eenige drift, of hartstocht vervoert worden.*
In errorem rapi. Cic. L. L. 2. 17. *In dwaling vervallen, of storten.*
Gemma quæ syderum fulgorem rapit. Plin. H. 37. 9. *Een edel gesteente dat gelyk de starren glinstert; een steen die in glans de starren gelyk is.*
Fugam rapere. Val. Fl. 5. 271. *De vlucht neemen, vluchten, vlieden.*
Rapi in invidiam. Cic. Rull. 3. 2. *In den haat geraaken; benydt worden.*
Rapere. *Wechneemen, doen sterven, de dood veroorzaaken,* van eenige ziekten spreekende.
Laterum dolores quam celerrime rapiunt. Cels. 2. 1. *Het zydewee, of de pyn in de zyde veroorzaakt schielyk de dood.*
Limis rapias quid prima secundo cera velit versu. Hor. S. 2. 5. 53. *Zie van ter zyden wat de eerste uiterste wil in den tweeden regel zeggen wil, of wie dat daar als erfgenaam staat.*
RĀPISTRŪM, i. n. Colum. 9. 4. *Een soort van wilde raap.*
RĀPTĪM, Adv. *Met haast, haastelyk, snellelyk, schielyk, met een vaart, gezwindelyk.*
Hæc scripsi raptim. Cic. Att. 2. 9. *Ik heb deeze dingen haastig, of met haast geschreeven.*
Raptim causas odii exponit. Petron. 61. *Hy verklaart kortelyk de reden van den haat; hy toont in 't kort de oorzaaken van zynen haat.*
RĀPTIO, ōnis. f. Ter. Ad. 3. 3. 2. *Schaking,* of *wechvoering* van een dochter, *of* vrouw.
RĀPTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Dom. 23. *Met gewelt ontrukken,* of *mede sleepen, wechsleepen, ontrooven.*
RĀPTŎR, ōris. m. Virg. Æ. 2. 356. Hor. O. 3. 20. 4. Prop. 3. 20. 3. *Een rover, een plonderaar, struikrover, schaker* van een vrouwmensch.
RĀPTŪS, ă, ūm. Cic. V. 4. 48. *Geroost, gestolen, genomen, wechgevoert, door gewelt vervoert,* van goederen, *of* menschen spreekende.
Raptæ inter arma nuptiæ. Liv. 30. 14. *Een houwelyk met het zwaerd in de vuist gemaakt, een houwelyk gewapenderhand gemaakt.*
Vivere rapto. Liv. 7. 25. Ex rapto. Ovid. M. 1. 144. *of* De rapto. Ovid. Tr. 5. 10. 16. *Van den roof leeven, met rooven en strooppen zich geneeren.*
(Raptus. *Weggerukt, ontydig gestorven,* als of iemant niet gestorven ware, maar uit liefde van God, *of* de Goden weggenomen: Zoo spreeken de Dichters in de goude eeuwe, en de Histoiryschryvers in de volgende.
Quos ab ubere raptos abstulit atra dies. Virg. Æ. 6. 428. *Die de dood van 's moeders borsten weggerukt heeft.*
Rapto de fratre dolere insolabiliter. Hor. E. 1. 14. 6. *Troosteloos over zynen broeder, die jong gestorven is, treuren.*
Quorum duo infantes adhuc rapti. Suet. C. 7. 1. *Waar van 'er twee, die noch niet konden spreeken weggerukt, of ontydig gestorven zyn.)*
RĀPTŪS, ūs. m. Cic. V. 4. 48. *Roving, schaking, of wechvoering,* van een vrouw, *of* dochter.
RĀPŬCŬM, ī n. Hor. S. 2. 8. 8. *Een kleine raap, of knol, een raapje, of knolletje.*
RĀPŬM, i. n. Plin. H. 20. 3. *Een raap, of knol.*

RAR.

RĀRĒ. Adv. Colum. 2. 9. *Dunnetjes, yl, niet dicht, wyd van malkanderen.* De compar. Rarius staat by Colum. 2. 9. en de superl. Rarissime by Colum. 11. 3. (Ten tyde van Varro is Rare noch niet in gebruik geweest, want hy zegt by Gell. 2. 25. A rarus non dicitur rare.)
RĀRĔFĀCIO, is, fēcī, făctūm, rărĕfăcĕrĕ. Lucret. 6. 870. *Helder maaken, dat dik is verdunnen en yler maaken.*
RĀRĔNTĔR. Adv. Cato R. R. 104. Gell. 17. 8. *Zelden, dat niet veel voorkomt, niet dikwils, dat nu en dan, of te hooi en te gras gebeurt.*
RĀRĔSCO, scis, rārēscĕrĕ. Colum. 5. 6. *Ongemeender, of zeldzamer worden, zoo gemeen niet meer zyn.*
Rarescere. Virg. Æ. 3. 411. *Verder van malkander af schynen te zyn, of te staan,* van zekere dingen spreekende, die van verre dichte by den ander en t'zamengevoegt schynen, en van malkander schynen af te wyken, naar maate dat men 'er naby koomt.
Sonitus rarescit. Prop. 3. 13. 33. *De klank, 't geluid vermindert, of word minder.*
Rarescere. Stat. Th. 1. 343. *Klaarder, of helderder worden, opklaaren,* van een dikke wolk spreekende.
Rarescere. *Dun worden, verdunnen.*
Tellus in liquidas rarescit aquas. Ovid. M. 15. 246. *De aarde word tot water verdunt.* Andere leezen Rorescit.
RĀRĬPĬLŬS, ă, ūm. Colum. pf. 1. *Dunhaairig, dun van haair, die weinig haair heeft.*
RĀRĬTĀS, ātis. f. *Dunnigheit, ylheit, een klein getal.*
Raritas arborum. Plin. H. 11. 27. *Stant van boomen die ver van malkander afstaan, ylheit der boomen.*
Raritas in pulmonibus. Cic. N. D. 2. 55. *Voosachtigheit van de longe.*
Raritates panni. Vitruv. 7. 8. *Dunheit, of ylheit van laken; de kleine tusschenplaatsjes van een zeer dunne, of losse stoffe, waar door men den dag dwars heene ziet.*
Pellucida raritas aquæ. Vitruv. 6. 2. *Heldere dunheit van 't water.*
RĀRĬTŪDO, ĭnis. f. Colum. arb. 3. Varr. L. L. 4. 29. Zie Raritas.
RĀRŌ. Adv. Cic. S. R. 13. *Zelden, niet dikwils, nu en dan, te hooi en te gras.* (De compar. Rarius staat by Cels. 5. 28. en de superl. Rarissime by Colum. 5. 5.)
RĀRŬS, ă, ūm. Cic. Am. 21. *Dat zelden gevonden word, ongemeen, ongewoon, zeldzaam, dat 'er weinig is.* (De compar. Rarior staat beneden by Ovidius, en de superl. Rarissimus by Cic. Fin. 2. 25.
Rarus. Nep. 1. 5. 3. Curt. 4. 15. 20. *Niet dik, yl, dun, hier en daar staande,* van boomen en slagordens spreekende.
Rarus in potu. Plin. H. 8. 16. *Die zelden, of weinig drinkt.*
Rarus. Rara quidem facie, sed rarior arte canendi. Ovid. M. 14. 337. *Uitsteekend in schoonheit: maar noch uitsteekender door zyne bequaamheit in de zangkonst.*
Homo omnium literarum genere rarissimus. Sen. N. Q. 4. 2. *Een mensch zeer gauw, of uitsteekend in alle wetenschappen.*
Retia rara. Virg. Æ. 4. 131. *De netten, netten met wyde maazen.*

RAS.

RĀSĬLĬS, ĭs. m. en f. ĭlĕ, ĭs. n. Plin. H. 17. 23. *Wel geschaaft, glad geschaaft, effen.*
Torno rasile buxum. Virg. G. 2. 449. *Palm- of busboomen hout, bequaam om glad gedraait te worden.*
RĀSĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ barbam. Gell. 3. 4. *Dikwils zyn baard schraapen, of scheeren.*
RĀSTĔLLŬM, i. n. Suet. N. 19. 3. *Een kleine egge, herk, rijf, of klouw.*
RĀSTRŬM, i. n. Ter. H. 1. 1. 36. *Een egge.*

Ra-

Rastrum. Virg. G. 1. 94. *Een herk, ryf, klauw.*

RĀSŪRĂ, æ. f. Colum. 4. 29. *Schaving, scheering, gladmaking*, met schaaven, *of* schraapen.

RĀSŪS, ūs. m. Varr. L. L. 4. 31. Zie Rasura. Men vind niet dan de ablativus Rasu.

RĀSUS, ă, ŭm. Plaut. Am. 1. 1. 306. *Geschaaft, geschrabt, geschraapt, geschoren.*

Rasus. Ovid. P. 2. 4. 17. *Glad gemaakt*, met schaaven.

Rasus. *Geschaaft, geschrabt.*

Terra rasa squamis serpentis. Ovid. M. 3. 75. *De aarde door de schubben van een slang geschrabt.*

Rasus. Ovid. Am. 1. 11. 22. *Uitgeschrabt, uitgeveegt, uitgewist, uitgewreven.*

RAT.

RĀTĬHĂBĬTĬO, ōnĭs. f. Julian. Dig. 3. 5. 6. §. 9. *Gestadiging, van waerde houding, bekrachtiging, goedkeuring, bevestiging.*

RĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. N. D. 3. 27. *De reden, redelykheit, redelyk verstand, kennisse, oordeel, vermogen om reden te voeren*, hier door worden de menschen van de beesten onderscheiden.

Omni ratione valentior amor patriæ. Ovid. P. 13. 29. *De liefde tot het vaderland gaat alle reden te boven.*

Expers rationis. Cic. Off. 2. 3. *Onredelyk, redenloos*, van de beesten spreekende.

Particeps rationis. Cic. Off. 1. 4. *Redelyk, met reden begaaft.*

Rationi consentaneum est. Cic. I. R. 2. 53. A. Q. 1. 12. *Het is redelyk, het komt met de reden overeen.*

Ratio. *Achting, gezicht, aanzien.*

Peto a te ut mei rationem habere velis. Cic. F. 10. 2. *Ik verzoek dat gy acht op my wilt slaan.*

Commodi sui rationem ducere. Cic. S. R. 44. *Zyn belang in acht neemen, op zyn voordeel*, of *belang zien, op zynen welstant letten.*

Morum ratio prior est. Quintil. I. O. 1. 1. *Men moet 't meeste opzicht op de zeden hebben; dat de zeden betreft is van 't meeste belang.*

Omnes quibuscum mihi ratio fuit. Cic. P. Q. 23. *Alle waar mede ik gehandelt heb*, of *waar mede ik heb te doen gehad.*

Ratio. *Oorzaak, reden, inzicht, 't waarom.*

Propter rationem belli quinque dies sum moratus. Cic. F. 15. 4. *Om den oorlog heb ik vyf dagen vertoeft*, of *gebleven.*

Ratio. *Gewoonte, manier, wyze, beleid, gebruik.*

Ratio victus. Celf. 2. 7: 7. 3. *Wyze van leven, omgang, levenswyze, iemants doen, iemants werk dat hy te doen heeft.*

Dissimilitudo meæ rationis offendit hominem. Cic. Att. 6. 1. *De verscheidenheit van myn levenswyze is deezen mensch aanstootelyk.*

Vestram satis non possum mirari rationem. Ter. Ad. 3. 3. 21. *Ik kan my niet genoegzaam over uwe levenswyze*, of *uwen handel verwonderen.*

Ratio Æolica. Quintil. I. O. 1. 6. *Spraakwyze van Æoliers.*

Ratio. Cic. D. 2. 50. *Een bewys*, of *bewysreden.*

Ratio dicendi. Cic. Part. 1. *De konst van welsprekendheit, de redenrykkonst.*

Duæ epistolæ eandem in rationem scriptæ. Cic. Att. 1. 11. *Twee brieven van den zelven inhout.*

Oratorum partus ad nostrorum annalium rationem veteres. Cic. Cl. 13. *Stukken van oude Redenvoerderen ten aanzien van de tydrekeningen onzer jaarboeken.*

Bene ratio accepti, atque impensi inter nos convenit. Plaut. Most. 1. 3. 146. *Onze rekeningen komen wel uit, onze rekening is effen.*

Ratio. *Opzet, voornemen, toeleg, besluit.*

Ad rationem antiquæ Religionis exquirere facta alicujus. Cic. V. 4. 5. *Iemants daaden naar den regel van den ouden Godsdienst onderzoeken.*

Ratio. *Rekening, oprekening, optelling, 't maaken van een rekening.*

Rationem inire, *of* Rationem subducere. Cic. N. D. 3. 29. *en by* Non. 4. 436. *Een rekening opmaaken.*

Habeo rationem quid a populo Romano acceperim. Cic. V. 5. 14. *Ik weet de rekening van het geene ik van 't Roomsche volk heb genoten*, of *ontfangen.*

Ratio constat. Plin. E. 9. 2. 5: 10. 20. 3. Papin. Dig. 49. 16. 15. *De rekening is goed*, of *koomt net uit.*

Putare rationes cum aliquo. Cic. Att. 14. 11. *Met iemant rekenen.*

Frustra egomet mecum has rationes puto. Ter. Ad. 2. 1. 54. *Ik maak te vergeefs deeze rekening*, of *deezen staat by my zelven.*

Pro ratione fructuum. Cato R. R. 1. *Ten opzicht van de vruchten, naar de maate*, of *naar de veelheit der vruchten.*

Nunc alia est ratio omnium rerum. Cic. F. 10. 3. *Daar is thans een ander gedaante van zaaken, de zaaken zyn nu verandert.*

(Rationibus inferre, referre. *In zyn rekenboek aantekenen.* Huisbezorgers, die op hunne huishoudinge goede acht gaven, pleegen ook hunne uitgave te boek te zetten.

Sic ut pretium rationibus vetaret inferri. Suet. J. 47. 2. *Zoo dat hy den prys verbood te boek te zetten.*

Conditum rationibus non inferunt. Colum. 1. 7. *Het opgelegde zetten ze niet te boek.*

Quemadmodum summam rationibus vellet referri. Suet. Fl. 22. 5. *Op wat wyze*, of *onder wat naam hy deeze somme wilde te boek gezet*, of *geboekt hebben.*

Rationem habere. *Optellen, oprekenen.*

Quum omnium præliorum ratio haberetur. Cæs. B. C. 3. 53. 1. *Als alle veldslagen opgetelt wierden.*

In ratione esse. *Komen getelt worden.*

Quantum in ratione esset. Hirt. B. G. 3. 8. 1. *Hoe veel hy op de rolle had.*)

RĀTĬŌCĬNĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. I. R. 2. 5. *Redeneering, redenkaveling, redenwikking.*

Eadem cæterarum rerum invenitur ratiocinatio. Vitruv. 1. 2. *Ik vind de zelve redenkaveling omtrent de andere dingen.*

RĀTĬŌCĬNĀTĪVŪS, ă, ūm. Cic. I. R. 1. 13. *Waar over men redeneert*, of *redenkavelt, daar men redeneering over gebruikt.*

RĀTĬŌCĬNĀTŌR, ōrĭs. m. Cic. Att. 1. 12. Colum. 3. 3. *Een boekhouder, een die met rekening houd.*

Ut boni ratiocinatores officiorum esse possimus. Cic. Off. 1. 18. *Op dat wy goede oordeelaars mogen zyn van de dienstplichten*, of *beleeftheden die men malkanderen bewyzen moet.*

RĀTĬŌCĬNĬŪM, ĭi. n. Colum. 5. 1. *Een redeneering*, of *redenkaveling.*

RĀTĬŌCĬNŌR, ārĭs, ātūs sūm, ārī. Cic. V. procem. 7. *Redeneeren, redenkavelen, met reden overweegen*, of *onderzoeken.*

Utilitates ædificiorum in eo volumine ratiocinatur. Vitruv. 3. 12. *Hy redeneert*, of *verhandelt in dat boek van de nuttigheit der gebouwen.*

Ratiocinari. Cic. T. Q. 1. 2. *Een rekening opmaaken, optellen, rekenen, oprekenen.*

RĀTĬŌNĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Quintil. I. O. 5. 11. Sen. V. B. 14. Celf. Præf. *Redelyk, dat met de reden overeen komt*, van een gevoelen spreekende.

RĀTĬŌNĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Quintil. I. O. 7. 3. *Redelyk, met reden begaaft*, van den mensch spreekende.

Philosophia rationalis. Sen. E. 89.

De

De redeneerende Wijsbegeerte.

RĀTIŌNĀLITĔR. Adv. Sen. E. 109. *Met reden*, *door reden*, of *redeneering.*

RĀTIŌNĀRIŬM. ĭī. n. Suet. A. 28. 1. *Een rekenboek*, *gedenkschrift*, *dagboek.* Hier moet Volumen onder verstaan worden.

(RĀTIŌNĀRIŬS, ĭī. m. Modest. Dig. 27. 1. 15. §. 5. *Boekhouder*, *een die over 't rekenboek gestelt is.*)

RĂTĬS, ĭs. f. Curt. 4. 2. 18: 7. 8. 6. *Een vlot*, gemaakt van balken en planken, om groote rivieren over te vaaren. Wy hebben aan de eerste plaats van Curtius hunne oudheit beschreven.

Ratis. Virg. Æ. 6. 302. *Allerlei vaartuig*, *een schip*, *een schuit*, *boot*, *sleep*, *enz.*

Ratis. Varr. L. L. 6. 2. *Een roeischip*, of *galei.*

Ratis scirpea. Plaut. Au. 4. 1. 9. *Een biesbos*, waar op de kinderen leeren zwemmen.

RĂTĪSBŎNĂ, æ. f. *Regensburg*, een stad in Duitsland in den Beijerschen Kreits.

‡ RĂTĪTŬS, ă, ŭm. Festus. *Met een roeischip gemunt*, of *gestempelt*, van een stuk gelds spreekende.

RĂTIŬNCŬLĂ, æ. f. Cic. T. Q. 4. 19. *Een kleine*, of *geringe reden*, *een redentje.*

Ratiuncula. Ter. Ph. 1. 1. 2. *Een kleine rekening*, *een rekeningetje.*

RĂTŬS, ă, ŭm. Plaut. Pœn. 3. 1. 54. *Meenende*, *denkende*, *waanende*, *geloovende*, *zich inbeeldende.*

Ratus. *Gewis*, *zeker*, *vast.* Cato by Festus gebruikt de superl. Ratissimus.

Astrorum rati & immutabiles cursus. Cic. N. D. 2. 37. *Vaste en onveranderlyke omloopen der starren.*

Ratus. *Besloten*, *vastgestelt*, *bestemt*, *beraamt.*

Illud ratum fuisse vis. Cic. A. Q. 4. 46. *Gij wilt dat het vastgestelt*, of *besloten zij geweest.*

Ratum aliquid habere. Cic. Part. 36. *Iet goed keuren*, *toestemmen*, *voor goed houden*, *goed achten*, *goed kennen.*

Ratum id mihi est. Cic. F. 7. 23. *Ik houde het voor goed*, *ik stem het toe*, *ik keur het goed.*

Rato tempore. Cic. D. 2. 7. *Op den gezetten*, *bestemden*, of *bepaalden tyd.*

Ratæ preces. Ovid. F. 1. 696. *Verhoorde gebeden.*

Pro rata. Liv. 45. 40. Cæs. B. C. 1. 17. 4. Ulp. Dig. 46. 3. 5. §. 2. *Naar maate*, *naar evenredenheit*, *naar behooren*, *naar ieders aandeel.* Hier moet Parte of Portione onder verstaan worden. Cicero voegt het eerste daar by T. Q. 1. 39. en het tweede S. Sc. 5.

RAU.

(RĀUCĬO, rausi, rausum, īrĕ. *Heesch*, of *schor worden.* Van dit verbum heb ik niet gevonden dan 't Participium Rausurus gebruikt van Lucillius, en bygebragt van Priscian. 10. 414. en dat Priscianus zegt, dat het Præteritum en Supinum zyn Rausi, rausum, als mede in een oud Glossarium. Raucit, Ϛραγχειᾶ.)

RAUCĬSŎNUS, ă, ŭm. Lucret. 5. 1083. Catull. 64. 263. *Dat een heesch*, of *schor geluid geeft.*

RAUCĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 20. 6. *Heeschheit*, *schorheit*, *een heesche*, of *schorre stem.*

RAUCŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 1. 61. *Heesch*, *schor*, *roestig.*

* Rumor raucus est factus, te venisse, &c. Cic. F. 9. 2. *Het gerucht van uwe komst is verdweenen*, *daar loopt geen gerucht meer van uwe komst.*

† Chartæ raucæ. Mart. 8. 67. 3. *Gedingstukken*, *stukken van een pleitzaak.*

Postes rauci. Prop. 4. 9. 21. *Een deur die*, in 't op- en toedoen, *een knarssend*, of *onaangenaam geluid geeft.*

‡ RAUDŬS, ī. m. Varr. L. L. 5. 34. *Van koper*, *van rauw*, of *onbewerkt koper.*

RAUDUSCŬLŬM, ī. n. Cic. Att. 4. 8. *Een weinigje gelds*, *zeer weinig*, of *een kleine somme gelds.*

Nec me hercule, me raudusculum movet. Cic. Att. 14. 14. *En waarlijk ik ben voor geen sommetje geld vervaart.*

RĀVĬDŬS, ă, ŭm. *Zwartachtig geel*, *bruin geel*, *ros.*

Ravidi oculi. Colum. 8. 2. *Bruin geele oogen*, *rosse oogen.*

RĀVĬO, īs, īrĕ. Plaut. Pœn. 3. 5. 33. *Door sterk*, of *hard schreeuwen schor*, of *heesch worden.*

RĀVĬS, ĭs. f. Plaut. Au. 2. 5. 10. *Heeschheit*, *schorheit*, *een schorre*, of *heesche stem*, *een roestige stem.* Zie Raucitas.)

RĀVŬS, ă, ŭm. Hor. O. 3. 27. 3. *Bruin geel*, of *donker geel*, *ros.*

REA.

(RĔÆDĬFĬCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Liv. 5. 53. *Weêr optimmeren*, *herbouwen*, *hertimmeren.*)

RĔAPSĔ. Cic. D. 1. 37. Sen. E. 108. *In der daad*, *in der waarheit.*

RĔĀTŬS, ūs. m. Quintil. I. O. 8. 3. Mart. 2. 24. 1. *De staat van een aangeklaagt*, of *beschuldigt persoon.*

REB.

RĔBELLĀTĬO, ōnĭs. f. Val. Max. 7. 3. 9. ext. *Muitery*, *oproer*, *opstant*, *afval*, *wederspannigheit.*

RĔBELLĀTRĪX, īcĭs. f. Liv. 40. 35. Ovid. Tr. 3. 12. 47. *Muitend*, *oproerig*, *wederspannig*, *afvallig*, van een volk spreekende.

RĔBELLĬO, ōnĭs. f. Cæs. B. G. 3. 10. 2. *Afval*, *opstant*, *wederspannigheit*, *muitery*, *oproer.*

RĔBELLĬŬM, ĭī. n. Liv. 42. 21. Zie Rebellio.

RĔBELLĬS, ĭs. m. *en* f. ĕ, ĭs. n. Stat. Th. 1. 35. *Wederspannig*, *oproerig*, *afvallig*, *muitend.*

RĔBELLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Ovid. F. 6. 243. *Den oorlog op nieuw beginnen.*

Rebellare. Hirt. B. G. 8. 44. 1. *Oproerig zijn*, *wederspannig zijn*, *afvallen*, *een opstant maaken*, *muiten*, *oproer maaken*, of *verwekken*, *tegens zijn Overigheit opstaan.*

Vitia rebellant. Plin. H. 21. 20: 25. 13. *De ondengden beginnen op nieuw in zwang te gaan.*

‡ RĔBĪTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. Capt. 2. 3. 49. *Dikwils wederkeeren*, voor Reito.

RĔBŎO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Virg. G. 3. 222. Catull. 63. 21. *Tegengalmen*, *wedergalmen*, *wederklinken*, *wederom loeijen.*

Scopuli omnes ac lustra ferarum Pyrenem reboant. Sil. 3. 439. *Al de rotzen en holen van de wilde beesten weêrgalmen den naam van Pyrene.*

(RĔBULLĬO, īs, īvi, ītŭm, īrĕ. *Opwellen*, *als met bobbels opwerpen.*

Lucerna fervens oleum rebullivit in ejus humerum. Apul. M. 5. 170. *De brandende lamp heeft de oly op zijne schouderen opgeworpen.*)

REC.

RĔCALCĬTRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Hor. S. 2. 1. 20. *Achter uitslaan.*

RĔCĀLCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ terram. Colum. 2. 2. *Dikwils tegens de aarde stampen.*

RĔCĀLĔO, ēs, ŭi, ērĕ. *Weêr warm*, of *heet worden.*

* Recalent nostro Tyberina fluenta sanguine. Virg. Æ. 12. 35. *De Tyber rookt weêr van ons bloed.*

RĔCĀLESCO, scĭs, escĕrĕ. *Weder heet*, of *warm worden.*

Motu & exercitatione recalescere. Cic. N. D. 2. 10. *Door beweeginge*, *en oeffeninge warm worden.*

RĔCĀLFĂCĬO, īs, feci, factŭm, ĭs-

făcĕrĕ. Ovid. M. 8. 444. *Weêr heet, of warm maaken, verwarmen, of weêr opwarmen.*

RĔCĂLVASTĔR, tri. m. Sen. E. 65. *Die kaal van voorhoofd is.*

RĔCĂLVUS, ă, ŭm. Plaut. R. 2. 2. 11. *Die kaal van voorhoofd is.*

RĔCĂNDĔO, ēs, recandŭi, rĕcăndērĕ. *Wit worden.*

Percussa recanduit unda. Ovid. M. 4. 529. *Het water is door 't slaan met de riemen wit geworden.*

Ira recanduit. Ovid. M. 3. 707. *De gramschap is wederom ontslooken.*

RĔCĂNDESCO, scis, ĕscĕrĕ. Zie Recandeo.

RĔCĂNŌ, is, rĕcănĕrĕ. Plin. H. 28. 2. Zie Recino.

RĔCĂNTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Mart. 2. 86. 3. *Wederom zingen, of herzingen dat men gezongen heeft.*

Recantare. *Het gezegde herroepen, of in zyn hals haalen.*

Recantatis opprobriis. Hor. O. 1. 16. 28. *Na dat ik de scheldwoorden, of smaadredenen, tegens u uitgebraakt, zal herroepen hebben.*

RĔCĒDO, is, rĕcēssi, rĕcēssŭm, rĕcēdĕrĕ. Cic. Off. 1. 12. *Afwyken, afscheiden, vertrekken, wechgaan.*

Recedere ab aliquo procul. Plaut. Capt. 3. 4. 19. *Van iemant ver afwyken, of afgaan, ver van iemant vertrekken, zich ver van iemant af begeeven.*

Secreta Anchisæ domus recessit. Virg. Æ. 2. 300. *Het huis van Anchises was ver ter zyden afgelegen, was ver afgescheiden van het geraas en gewoel.*

Recedere ab armis. Cic. S. R. 6. *De wapenen neêrleggen.*

Recedere a consuetudine. Cic. P. Q. 21. *Een gewoonte afbreeken, laaten vaaren, of verlaaten.*

Recedere a lege. Cic V. 2. 18. *Een wet niet onderhouden.* Ab officio. Cic. Her. 3. 3. *Van zynen plicht afwyken, zynen plicht niet doen, of niet betrachten, zynen plicht verzuimen, of verwaarloozen.*

Recedere ab oculis. Plin. E. 2. 1. 11. *Den geest geeven, sterven, overlyden.*

Recedere in se ipsum. Sen. Tr. 15. V. B. 2. *Weêr tot zich zelven koomen, in zich zelve keeren.*

Recedere ab aliquo loco. Cic. A. 5. 20. *Ergens van daan trekken.*

Recedere. *Verminderen, afneemen, vergaan.*

Recessit venter. Plin. E. 3. 6. 2. *De buik is dun geworden.*

Recedere. Cels. 8. 7. *Van malkanderen gaan, of scheiden, uit het lid raaken*, van twee beenen spreekende.

Maritima ora, & pleraque a mari recedentia. Curt. 4. 1. 6. *De zeekusten en de meeste plaatzen die verder landwaard in gelegen waren.*

Ut senes in otia tuta recedant. Hor. S. 1. 1. 31. *Op dat zy een veilig verblyf in haaren ouderdom hebben.*

RĔCĔLLO, is, rĕcĕllĕrĕ. *Nederwaarts trekken, neêrdrukken, neêrzakken, neêrdaalen.*

Gravi libramento plumbi recellen te ad solum. Liv. 24. 34. *Het zwaare loode tegengewigt naar de aarde neêrzakkende.*

RĔCĒNS, tis. omn. gen. Cic. T. Q. 4. 17. *Nieuw, onlangs voorgevallen, dat kortelyk gebeurt, of geschied is.* (De compar. Recentior en de superl. Recentissimus staan beneden by Cicero.)

Recens. Curt. 3. 7. 9. *Varsch, niet vermoeit*, van krygsvolk spreekende.

Pullus a partu recens. Varr. R. R. 2. 8. *Een varsch geworpen veulen*, van een jongen ezel spreekende.

Recens a vulnere Dido. Virg. Æ. 6. 450. *Dido, zoo haast als zy gewondt was.*

Homerus qui recens ab illorum ætate fuit. Cic. N. D. 3. 5. *Homeer die kort na hen leefde.*

Recens e provincia. Cic. V. Proœm. 2. *Nu eerst uit een wingewest gekoomen.*

Recentiores ex Auctoribus. Plin. H. 12. 17. *De nieuwste Schryvers.*

Causa recens accessit ad iras. Ovid. M. 3. 73. *Daar is een nieuwe reden by de gramschap gekoomen.*

Fluvii recentes. Virg. G. 3. 301. *Versch water.*

Literæ recentissimæ. Cic. Att. 6. 1. *Zeer jonge, of nieuwe brieven, laatste brieven.*

Recentiore memoria. Cic. N. 2. 2. *Van verscher gehengenis, een weinig van te vooren.*

Quam recentissimi rigoris aqua. Colum. 9. 14. *Zeer koel water, versch gepnt, of zoo even geschept water.*

RĔCĒNS. Adv. Plaut. Cist. 1. 12. 17. *Nieuwelyk, kortelyk, versch, onlangs, zoo even, jongst, terstond.*

Recens dives. Ovid. Am. 3. 8. 9. *Zedert korten tyd ryk geworden.*

RĔCĒNSĔO, ēs, ŭi, rĕcēnsitŭm, rĕcēnsērĕ. Colum. 7. 9. *Rekenen, oprekenen, optellen, overtellen, een optellinge doen, een rekening opmaaken, of overzien.*

Recensere exercitum. Liv. 1. 16. *Een heirschouwing doen.*

Recensere. Cic. Att. 16. *Vertellen, verhaalen, melden, verslag van doen.*

Gesta fortia recensere. Ovid. Her. 9. 105. *Dappere, of heldachtige daaden vertellen, of verhaalen.*

RĔCĒNSIO, ōnis. f. Cic. Mil. 27. *Oprekening, telling, optelling.*

(RĔCĒNSITIO, ōnis. f. Ulp. Dig. 10. 4. 3. §. 7. *Optelling, oprekening.*)

RĔCĒNSĪTŬS, ă, ŭm. Suet. J. 41. 7. *Overzien, gerekent, getelt, opgerekent, opgemaakt, overgezien.*

RĔCĒNSŬS, ă, ŭm. Suet. Fl. 9. 2. *Opgetelt, gerekent, opgerekent, dat men getelt, overzien, of gerekent heeft*, als zommige leezen. Andere leezen Recensito.

RĔCĒNSŬS, ŭs. m. Suet. J. 41. 6. *Optelling, oprekening, telling.*

(Recenter. Adv. *Nieuwelyks, korteling, onlangs.* Curio F. R. zegt daar geen voorbeeld van gevonden te hebben. Beda ooder de oude Grammatici ed. v. Putf. p. 2344. Wy zeggen Recens feci, en niet Recenter, gebruikende een nomen voor een adverbium. Het word wel niet gevonden in de goude eeuw; maar op 't laatste van de zilvere.

Turdi claudantur recenter capti. Pallad. 1. 26. *Dat de lysters onlangs gevangen opgesloten worden.*

Olivæ de arbore recenter sublatæ. Apic. 1. 1. *Olyven versch van den boom geplukt.*

Recentissime. De superl. gebruikt. Plin. H. 18. 23. Fabam seri volunt solo quam recentissime stercorato. *Zy willen dat men boonen plante op een grond die korteling gemest is.*)

‡ RĔCĔNTŌR, āris, ātŭs sŭm, āri. Mat. *by* Gell 15. 25. *en* Non. 2. 751. *Zich vernieuwen, op nieuws te voorschyn koomen, of verschynen.*

RĔCĔPTĂCŬLŬM, i. n. *Een schuilplaats, bewaarplaats, schuilhoek, toevlucht, een plaats daar men iets in bergt, of bewaart.*

Receptaculum aquæ. Vitruv. 8. 7. *Een waterbak.*

Illud oppidum tibi receptaculum prædæ. Cic. V. 5. 23. *Die stad was de plaats daar gy uwen roof, of buit in bewaarde.*

Fugientibus receptaculum Macedonia erat. Liv. 41. 23. *Macedonia was de toevlucht van al de ontvluchte, of wechgeloopene slaven.*

Corpus animi quasi receptaculum est. Cic. T. Q. 1. 22. *Het lichaam is als een bewaarplaats, of woonplaats voor de ziel.*

Receptaculum omnium purgamentorum urbis. Liv. 1. 56. *De vuilnisschyp, 't riool, of de plaats daar al de drek en vuiligheit van de stad zich ontlast.*

RĔCĔPTĀTŎR, ōris. m. Marc. Dig. 47. 16. 1. *Een heelder, of verheelder, een die gestolen goed in zyn huis verbergt.*

Rhenus hostium receptator. Flor. 3. 10. 9.

3. 10. 9. *De Rhijn daar de vyanden zich achter verscholen, of bedekt hielden.*

RĔCĔPTIO, ōnis. f. Plaut. As. 5. 2. 70. *Ontfanging, herberging, of verberginge van iemant.*

RĔCĔPTĪTIUS, ă, ŭm. *Dat men uitneemt, uitzondert, of aan zich behoudt. Als men een gift doet, of een verdrag maakt.*

Receptitia dos. Caj. Dig. 39. 6. 31 §. 2. *Een bruidschat die de vrouw voor zich zelven behoudt.*

RĔCĔPTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Wederom ontfangen, weder neemen: ontfangen, inneemen, inwooning geeven.*

Meum receptas filium ad te. Ter. Hec. 5. 1. 17. *Gy neemt myn zoon by u in; gy ontfangt myn zoon in uw huis; gy geest myn zoon huisvesting.*

Quo in tectum te receptes. Ter. H. 5. 2. 15. *Daar gy u onder 't dak kond begeeven, of verbergen.*

RĔCĔPTŎR, ōris. m. Cic. Mil. 19. Tac. An. 4. 23. 3. *Een verheelder, of heelder, een die gestolen goed in zijn huis verbergt.*

RĔCĔPTRIX, icis. f. Cic. V. 4. 8. *Een verheelster, of heelster, een verzwijgster van een diefstal, een vrouw die gestolen goed in haar huis aanhoud.*

RĔCĔPTŬM, ī. n. Cic. A. 2. 32. *Een belofte, toezegging, een aangenome zaak.*

RĔCĔPTŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 6. 818. *Den vyand weêr ontnomen, of ontweldigt.*

Receptus. Ovid. Am. 1. 8. 78. *Ergens ontfangen, geborgt, ingenomen, of gehuisvest.*

Cælo receptus. Quintil. I. O. 3. 7. *In den hemel ontfangen, of opgenomen.*

Ensis receptus pectore. Sen. Thy. 4. 741. *Een degen in de borst gesteoten.*

Receptus mos est. Festus. *Het is eene aangenome gewoonte, 't is gebruikelyk.*

Persuasio publice recepta. Quintil. I. O. 3. 7. *Een gevoelen dat van al de waereld aangenomen is.*

Preces receptæ. Stat. S. 4. 1. 9. *Verhoorde gebeden.*

RĔCĔPTŬS, ūs. m. Liv. 25. 26. *Aftocht, wijking, afwijking, vertrek, aftrekking.*

Receptui canere. Colum. 6. 23. Cic. A. 12. 3. Signum dare. Curt. 8. 11. 17. Liv. 2. 62. *Den aftocht blaazen.*

Receptus. *Een vertrekplaats, wyk, of vluchtplaats.*

Habere receptum. Cic. Att. 10. 11. *Een vertrekplaats, of vluchtplaats hebben, een plaats hebben om in te konnen wijken, of de wijk te konnen neemen.*

Receptui canere ab aliquibus cogitationibus. Cic. T. Q. 3. 15. *De gedachten ergens over uitschmyten, of laaten vaaren.*

RĔCESSIM. Adv. Plaut. Cas. 2. 8. 7 *Al wykende, of deinzende, in 't wyken, afwyken, of deinzen, in den aftocht.*

RĔCESSIO, ōnis. f. Vitruv. 1. 6. *Afwyking, vertrek.*

RĔCESSŬS, ūs. m. Cic. N. D. 2. 12. *Vertrek, afwyking, afdeinzing, aftocht.*

Recessus. Cic. Att. 12. 26. *Wijkplaats, eenzaamheit, een afgezondert vertrek.*

Recessus oculorum. Plin. H. 8. 33. *De holligheit der oogen.*

Recessus. *Holte, holligheit, diepte.*

Lati in collibus recessus. Mart. 4. 64. 4. *Groote holligheden, holen, of gaten in de heuvelen.*

Arti recessus in vita hominum Plin. E. 3. 3. 6. *Daar zyn zeer verholene, of verborgene dingen in 't menschelijke leven.*

Recessus. *De diepzels, schaduwen, of donkerste plaatzen in een schildery, om de andere deelen levendiger te vertoonen. Cicero gebruikt dit woord in eenen verbloemden zin.*

Habeat tamen illa in dicendo admiratio umbram aliquam, aut recessum, quo magis id quod erit illuminatum, extare videatur. Cic. de Or 3. 26. *Laat echter die verbazende reden eenig diepzel hebben, op dat, het geene verlicht zal zyn, te meer uitmunte, of te beter voorkoome.*

RĔCHAMŬS, ī. m. Vitruv. 10. 2. *Een winde, windas, of katrol.*

RĔCĬDĪVŬS, ă, ŭm. *Dat weêr opkomt, dat na de verwoestinge, of vernielinge weêr herstelt word.*

Recidiva posuissent Pergama. Virg. Æ. 4. 344. *Zy zouden het opkoomende Troyen weder opgebouwt hebben.*

Recidivæ febres. Cels. 3. 4. *Koortzen die na de geneezinge weêr koomen.*

RĔCĬDO, ĭs, rĕcĭdī, rĕcāsŭm, rĕcĭdĕrĕ. *Weder invallen, weêr instorten. Men vind zomtyds Reccidere by de Dichteren met twee cc.*

In graviorem morbum recidere. Liv. 24. 39. *In een zwaarder ziekte weder instorten.*

Ad nihilum recidere. Cic. Or. 70. *Tot niet worden, te niet gaan.*

In te recident hæ contumeliæ. Plaut. Men. 3. 2. 54. *Deeze scheldwoorden zullen weêr op u vallen.*

Per vos musica recidit ad paucos Ter. Hec. prol. 2. 39. *Gy zyt de oorzaak dat 'er zeer weinige zich in de zangkonst oeffenen.*

RĔCĪDO, is, rĕcīdī, rĕcīsŭm, rĕcīdĕrĕ. *Snyden, afsnyden, snoeijen, kappen, houwen, afhouwen.*

Barbam recidere. Ovid. M. 13. 766. *Den baard afscheeren.*

Ornamenta ambitiosa recidere. Hor. A. P. 447. *De prachtige, of kostelyke versierselen besnoeyen; de overtollige pracht en kostelykheit van sieraadjen verminderen.*

RĔCINCTUS, ă, ŭm. Ovid. Her. 2. 116. *Ontgordt, los, ongegespt, ongeregen.*

Vestis recincta. Virg. Æ. 4. 518. *Een kleed, of tabberd, waar van de gordel los is, of losgemaakt is.*

RĔCINGŎR, ĕris, recinctŭs sŭm, rĕcingi. *Zich ontgorden, zyn gordel los maaken, of los doen, zich ontrygen.*

Sumptum recingitur anguem. Ovid. M. 4. 510. *Zy ontbind de slang daar mede zy omgordt was, of daar zy haar als met een gordel meê had omgordt.*

RĔCĬNO, ĭs, rĕcĭnŭi, rĕcĭnĕrĕ. Cic. Br. 46. *Weêrom zingen, herzingen, nazingen.*

Recinere nomen alicujus. Hor. O. 1. 12. 3. *Iemants naam dikwils ophaalen, of herhaalen.*

RĔCĬPIO, is, rĕcēpi, rĕceptŭm, rĕcĭpĕrĕ. *Weêrom neemen, krygen, of ontfangen.*

Recipere animum ex pavore. Liv. 21. 1: 2. 50. *Weder moed na de vreeze scheppen; den moed hervatten die de vreeze weggenomen had.*

Recipere anhelitum. Plaut. E. 2. 2. 21. *Weêr adem scheppen.*

Libertatem & gloriam non recipere. Brut. Cic. 16. *Zyn vryheit en roem, of glory niet wederom verkrygen; of bekoomen.*

Recipere urbem aliquam. Cic. S. 4. *Een stad herneemen, herwinnen, of weder inneemen.*

Pœnas a fratre recepi. Virg. Æ. 4. 656. *Ik heb mijnen broeder gestraft, ik heb my op mynen broeder gewroken.*

Recipere se in aliquem locum. Cic. F. 10. 15. *Zich naar eenige plaats begeeven.*

Rursum in portum recipimus. Plaut. B. 2. 3. 60. *Wy keeren, of loopen weder in de haven.*

Recipere se ad aliquem fuga. Cæs. B. G. 1. 11. 5. *De vlucht naar iemant neemen, by iemant ontvluchten.*

Te recepisti ad tuos. Cic. F 13 73. *Gy hebt u begeeven, of vervoegt by uwe vrienden.*

Gressum recipere ad aliquem locum. Virg. Æ. 11. 29. *Ergens weêr naar toe keeren.*

Recipere se ab undis. Virg. G. 4. 404. *Zich uit het midden der baaren bergen, uit het water ontkoomen.*

Se ad frugem bonam recipere. Cic. Cœl. 12. *Zich beteren, zyn zeden, of leven verbeteren, zich tot een goed leven begeeven, of schikken.*

Recipere se. Cic. S. Sc. 5. *Tot zich zelven koomen, zyn krachten weêr krygen, weêr bekoomen.*

Non recipit cunctationem hæc res. Liv. 7. 14. *Deeze zaak lyd geen uitstel, men mag in deeze zaak niet talmen, noch schoorvoeten.*

Detrimentum recipere. Cæs. B. C. 3. 73. *Schade lyden.* Incrementum. Colum. 5 6 *Aanwassen, aangroeien.*

Recipere aliquem. *Iemant ontfangen, iemant toelaaten, toegang geeven, of vergunnen.*

Recipere hospites domum. Cic. Arc. 3. *Gasten in zyn huis ontfangen, of herbergen.*

Recipere aliquem mensa. Liv. 26. 25. *Iemant aan zyn tafel zetten, of ontfangen, iemant onthaalen.*

Recipere aliquem civitate. Cic. C. B. 14. *Iemant het burgerrecht geeven, iemant voor burger aanneemen, of burger maaken.*

In amicitiam aliquem recipere. Cic. F. 13. 19. *Iemant voor vriend aanneemen, of in zyn vriendschap ontfangen.*

Ignorantiam alicujus recipere. Ulp. Dig. 17. 1. 29. §. 1. *Iemants onweetenheit verschoonen, of iemant over zyne onkundigheit ontschuldigen.*

Recipere aliquid. *Voor zich iets behouden, iets uitzonderen, uitneemen, of bedingen.*

Hoc recepit, cum ædes vendidit. Plaut. Trin. 1. 2. 157. *Dit heeft hy in 't verkoopen van het huis uit bedongen.*

Recipere aliquid. *Zich ergens inwikkelen, of belooven dat men iets zal doen, iets op zich neemen, ergens voor instaan.*

Hoc ad me recipio. Ter. H. 5. 5. 12. *Ik neem dat op my, ik sta daar voor in.*

In me recipio fore eum tibi usui. Cic. F. 13. 10. *Ik blyf borge dat hy u voordeelig zal zyn; ik verzeker u, of sta daar voor in, dat hy u voordeel zal doen, of toebrengen.*

Hunc ego tibi recipio Lugduni natum. Sen. Apoc. 849. *Ik blyf 'er borge voor, of verzeker u dat hy te Lions geboren is.*

Tibi spondeo in meque recipio. Cic. F. 13. 17. *Ik beloof het u, en blyf 'er borge voor, ik sta 'er voor in.*

Thermus omnia se facturum recepit. Cic. Att. 5. 13. *Thermus heeft beloofd, of op zich genomen, alles te doen, te verrichten, of uit te voeren.*

Recipere aliquid in cibum. *Ergens van eeten, of iet tot spyze gebruiken.* Recipi in cibum. Plin. H. 22. 22. In mensas. Plin. H. 10. 26. *Tot spyze, of voedzel dienen, tot de tafel gebruikt worden, goed zyn om opgedist, of gegeeten te worden,* van vogelen, die men in zeker land eet, spreekende.

Carmen illud nondum recepit ultimam manum. Petron. 78. *De laatste hand is noch aan dat vaers niet gelegt, dat gedicht is noch niet heel voltooit.*

RĔCĬPRŎCĀTĬO, ōnĭs. f. *Weêrkeeringe van iets ter plaatze van waar het gekoomen is, verwisseling.*

Observata æstus reciprocatione. Plin. H. 8. 42. *De eb en vloed, of het ty hebbende waargenomen.*

RĔCĬPRŎCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Iets doen weêrom keeren, iets tot de plaats doen wederkeeren, van waar het gekoomen is.*

Fretum statis temporibus reciprocat. Liv. 28. 6. *De zeeëngte heeft eenen gezetten tyd van eb en vloed, de zeeëngte ebt en vloeit op eenen gezetten tyd.*

Reciprocare animam. Liv. 21. 58. *Ademen, adem haalen, of scheppen.*

Reciprocare cœpit mare. Curt. 9. 9. 20. *De zee heeft beginnen te ebben, 't water begint te vallen.*

Si quidem ista sic reciprocantur, ut si divinatio sit, Dii sint, & si Dii, sit divinatio. Cic. D. 1. 6. *Dewyl die dingen over en weder zoodanig aan malkander hangen, dat zoo 'er een voorzegging, of waarzegkonst is, daar ook Goden zyn, en indien 'er Goden zyn, ook een voorzegginge, of konst om te voorzeggen is.*

Triremis in adversum æstum reciprocari non potest. Liv. 28. 30. *Het roeischip kan tegens den stroom niet opkoomen, of opgeroeit worden.*

RĔCĬPRŎCŬS, ā, ūm. Varr. L. L. 6. 5. *Dat gaat en koomt, dat keert tot de plaats van waar 't gekoomen is,* van de eb en vloed spreekende.

Reciprocus amnis. Plin. H. 9. 57. *Een rivier die eb en vloed heeft.*

RĔCĪSĀMĔNTŬM, i. n. Plin. H. 34. 11. *Afsnydzel, snippers, of snipzelingen, kleine stukjes die men ergens afsnyd, een spaander, of splinter.*

RĔCĪSĬO. ōnĭs. f. Plin. H. 27. 4. *Afsnyding, afknipping, besnoeying.*

RĔCĪSUS, ā, ūm. Hor. O. 2. 18. 4. *Afgesneden, afgeknipt, besnoeit.*

Opus recisum. Paterc. 2. 89. 1. *Een verkort werk dat zyn volkomen uitbreidinge niet heeft.*

RĔCĬTĀTĬO, ōnĭs. f. *Leezing overluid, of met luider stemme.*

Literarum recitatio. Cic. Dom. 9. *Voorleezing, of opleezinge van eenige brieven.*

RĔCĬTĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. I. R. 2. 47. *Lezer, oplezer, voorlezer, een die met luider stemme leest.*

Acerbus recitator. Hor. A. P. 474. *Een mensch die een ander door het voorleezen van zyn schriften moede maakt, of vermoeit, een snorker, of opsnyder op zyne gemaakte werken.*

RĔCĬTĀTUS, ā, ūm. *Genoemt, verklaart, gesteld.*

Recitatus hæres testamento. Cic. Cæc. 19. Plin. H. 7. 52. *Tot erfgenaam in een uiterste wil verklaart, of gesteld.*

RĔCĬTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Met luider stemme leezen, overluid, of hard op leezen.*

Recitare literas in Senatu. Cic. F. 10. 16. *Brieven in den Raad voorleezen, of leezen.*

Recitare alleen, of Recitare memoria. *Van buiten opzeggen.*

Recitavit legem. Quintil. D. 6. *Hy heeft de wet van buiten opgezegt,* van een blinden spreekende.

(Recitatum a Poeta carmen suum esse dixit, & protinus memoria recitavit. Sen. Contr. 1. Præf. *Het vaers met luider stemme van den Dichter geleezen, heeft hy gezegt het zyne te zyn, en het terstond van buiten opgezegt.*)

RĔCLĀMĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. A. 4. 2. *Tegenroeping, tegenspreeking met geroep.*

RĔCLĀMĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Dikwils tegenroepen, of tegen inschreeuwen.*

Reclamitat istiusmodi suspicionibus ipsa natura. Cic. S. R. 22. *De natuur zelf heeft een afschrik van zoodanige gedachten, of vermoedingen.*

RĔCLĀMO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Tegen roepen, of schreeuwen, met geroep, of getier tegenspreeken.*

Vehementer ab omnibus reclamatur. Cic. F. 1. 2. *Al de waereld schreeuwt hier tegen, of stelt zich hier met kracht tegen aan; dit word van alle menschen met kracht verworpen.*

Reclamare. Virg. G. 3. 261. *Klinken, galmen, weêrgalmen, weêrklinken.*

Plangoribus arva reclamant. Stat. Th. 3. 120. *De velden weêrgalmen van het gehuil, gekerm, of geklag.*

RĔCLĪNĀTUS, ā, ūm. Hor. O. 2. 3. 7. *Neêrleggende, neêrgelegen, leunende.*

RĔCLĪNĬS, ĭs, m. en f. ĭnĕ, ĭs. n. Sen. Th. 4. 499. Stat. S. 1. 2. 161. *Nederleggende, neêrgelegen, leunende.*

RĔ-

RĔCLĪNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Nederbuigen, laaten hangen.*
Reclinare caput humerosque. Cic. Arat. 417. *Het hoofd laaten hangen, en de schouders intrekken.*
Reclinare. *Steunen, rusten, leggen.*
In quem onus Imperii reclinaret. Sen. Marc. 2. *Op wien al de last van het ryk zou rusten.*
RĔCLĪVIS, is. m. *en* f. ivĕ, ĭs. n. Ovid. M. 10. 558. *Neêrwaarts hangende, daalende, nederhellende, gelegen.* (Heinsius leest Remidens. Het staat by Mart. 9. 92. 1.)
RĔCLŪDO, ĭs, ūsī, ūsūm, ūdĕrĕ. Plaut. R. 2. 3. 82. Virg. Æ. 8. 244. *Ontsluiten, open doen, openen.*
Portas recludere. Prop. 3. 10. 24. *De poorten, of deuren openen.*
Occulta recludere. Stat. A. 1. 498. *Verborgene, of geheime dingen ontdekken, of openbaaren.*
Recludere. Just. 1. 9. 16. *Sluiten, toesluiten, toedoen.*
† Recludor custode. Prop. 2. 22. 41. *De deurwachter doet mŷ open, of laat mŷ binnen gaan.*
RĔCLŪSŬS, ă, ūm. Hor. E. 2. 1. 103. *Open, geopent, ontsloten.*
RĔCŎCTŬS, ă, ūm. Stat. S. 4. 9. 38. *Herkookt, weêr gekookt, op nieuw gekookt.*
Senex recoctus. Catull. 54. 5. *Een oud man die dikwils de zelve bedieninge heeft gehad: een ervaren, bedreven, of wel geoeffent oud man in iets, of gelyk andere willen, een oud man die weder jong schynt te worden.*
Recoctus scriba. Hor. S. 2. 5. 55. *Een ervaren, of door en door geoeffent beampt - of geheimschryver.*
RĔCŌGĬTO, ās, āvī, ātum, ārĕ. Plaut. St. 2. 1. 29. Cic. Fr. 2. 2. *Iets denken en herdenken, iets ernstelyk overdenken, overleggen, of overweegen.*
RĔCŎGNĬTĬO, ōnĭs. f. *Overziening, onderzoek, overslag, overrekening.*
Per recognitionem Consulis ager ille recuperatus in publicum fuit. Liv. 42. 19. *Dat stuk lands is door 't onderzoek van den Burgermeester weêr aan het Gemeenebeste gekoomen.*
Recognitio eorum quæ in familia sunt. Colum. 11. 1. *Opschryving, of optekening van alle roerende goederen in een huis.*
Recognitio sui. Sen Ir. 3. 36. *Onderzoek van zich zelven, of van zyn gewisse, 't onderzoek dat men over zyn daaden en zich zelven doet.*
Recognitio scelerum suorum. Cic. V. 4. 50. *Een onderzoek, of overdenking van zyn misdaaden, of schelmstukken.*
RĔCŎGNŌSCO, scĭs, rĕcŏgnōvī, rĕcŏgnĭtūm, rĕcŏgnōscĕrĕ. Cic. V. 5. 28. *Iemant weder kennen, dien men voorheen elders heeft gezien, of het eerste denkbeeld dat men van iemant heeft zich weêr in gedachten brengen.*
Recognoscere. Recognosce mecum superiorem illam noctem. Cic. C. 1. 4. *Herdenk met mŷ, wat voorleden nacht gebeurt is.*
Recognoscere. Cic. Vat. 2. *Overzien, verbeteren, beschaaven, van een werk spreekende.*
Recognoscere. Colum. 1. 8: 8. 4. *Bezien, overzien, onderzoeken, tellen.*
Recognoscere equitum turmas. Suet. A. 37. 1. *Een heirschouwing van de ruitery doen.*
RĔCŎLLĬGO, ĭs, rĕcŏllēgī, rĕcŏllēctūm, rĕcŏllĭgĕrĕ. Colum. 8. 5. *Weêr opraapen, weêr by een vergaderen, weêr opzamelen.*
Se recolligere. Front. St. 4. 5. 17. *Weêr opstaan, zich weêr oprechten, na men gevallen is.*
Recolligere. Quod scribis, etiamsi hujus animus esset in te offensior, a me recolligi oportere. Cic. Att. 1. 5. *Belangende dat gy mŷ schryft, dat ik zyn gemoed most vermorwen, schoon hy tegens u vergramt was.*
Quidquid omissum est, id diligentiæ usu præsentis vitæ animus recolliget. Sen. N. Q. Præf. 3. *Al wat hŷ verzuimt heeft, zal hy met zyn tegenwoordig naerstig gedrag herstellen, weêr inhaalen, verbeteren, of weêr goed maaken.*
RĔCŎLO, ĭs, rĕcŏlŭī, rĕcūltūm, rĕcŏlĕrĕ. Liv. 39. 24. *Op nieuws bouwen, van eenig land, enz. spreekende.*
Recolere. *Iets overdenken, ergens zyn gedachten over laaten gaan, iets weêr in zyn geheugen brengen, zich iets herinneren.*
Si hæc tecum ipse recolis. Cic. A. 13. 20. *Zoo gy deeze dingen bŷ u zelven overweegt; indien gy deeze dingen bŷ u zelven onderzoekt.*
Studia recolere. Cic. Arc. 6. *De letteroeffening weêr aanvatten, weder beginnen, of weêr ter hand neemen.*
Ingenium recolere. Plin. E. 7. 9. 7. *Het verstand oeffenen.*
RĔCŎMMĬNĪSCŎR, scĕrĭs, rĕcŏmmĭnīscī. Plaut. Trin. 4. 2. 70. *Gedenken, gedachtig zyn, geheugen hebben, iets weêr in gedachten brengen.*
RĔCŎMPŌNŎR, ĕrĭs, rĕcŏmpŏsĭtŭs sūm, rĕcŏmpōnī. Ulp. Dig. 34. 2. 25. §. 11. *Hermaakt, of herstelt worden.*
RĔCŎMPŎSĬTŬS, ă, ūm. Ovid. Am. 1. 7. 68. *Hermaakt, herstelt, in zynen voorigen staat gestelt.*
RĔCŎNCĬLĬĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Ar. 24. *Verzoening, bevrediging, herstelling van gebroke vriendschap.*
RĔCŎNCĬLĬĀTŎR, ōrĭs. m. *Verzoender, bevrediger, een die verzoeninge maakt, vredemaaker, goede man.*
Pacis reconciliator. Liv. 35. 45. *Een vredemaaker, een bemiddelaar om vrede te maaken.*
RĔCŎNCĬLĬĀTŬS, ă, ūm. *Verzoent, bevredigt, te vrede gestelt, vereenigt.*
Reconciliata gratia. Cic. Mil. 8. *Herstelde gunst, of toegenegentheit.*
Videbatur nobis Senatus reconciliata voluntas. Cic. F. 1. 2. *De Raad scheen ons weêr gunstig te zyn.*
Fructu libertatis reconciliato. Cic. Ant. exs. 1. *De vryheit herstelt zynde.*
RĔCŎNCĬLĬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Dej. 13. *Verzoenen, bevredigen, vrede maaken, een verzoening maaken, vereenigen, te vrede stellen.*
Hæc oratio Regem reconciliavit Annibali. Liv. 35. 19. *Deeze reden heeft den Koning met Hannibal bevredigt, of heeft de gramschap des Konings tegens Hannibal gestilt.*
Reconciliare pacem. Liv. 42. 46. *Den vrede herstellen.*
Reconciliare. *Wederkrygen, weêr verkrygen, herwinnen, weder bekoomen.*
Existimationem reconciliare. Cic. Proœm. 1. *Zyn achting weder krygen.*
RĔCŎNCĬNNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Men. 3. 3. 4. *Hermaaken, herstellen, verstellen, weder opmaaken, lappen.*
Tribus locis ædifico, cætera reconcinno. Cic. Fr. 2. 6. *Ik bouw op drie plaatzen, en 't overige lap ik, of maak ik wat op.*
RĔCŎNDĬTŬS, ă, ūm. *Verborgen, verholen, geheim, bedekt.* De compar. Reconditior staat beneden by Cicero.
Angulus reconditus. Cic. V. 3. 89. *Een afgelegen, of verborgen hoek, een plaats verre van het gewoel der menschen afgescheiden.*
Literæ reconditæ. Cic. N. D. 3. 16. Cl. 72. *Een diepe wysheit, groote wetenschap, of geleerdheit.*
Natura tristi ac recondita fuit. Cic. P. Q. 18. *Hy is van eenen droeven, of trenrigen en stilzwygenden aart geweest.*
Reconditiora a Lucullo desidero. Cic. A. Q. 4. 4. *Ik verwacht uitgelezener, of uitgezochter dingen van Lukullus.*
RĔCŎNDO, ĭs, rĕcŏndĭdī, rĕcŏndĭtūm, rĕcŏndĕrĕ. *Verbergen, verborgen houden, geheim, of verholen houden, wechsluiten, opsluiten.*
Recondere gladium in vaginam. Cic. I. R. 2. 4.

1 R. 2. 4. *Zyn degen in de schede steeken, of opsteeken.*
Multi quos fama obscura recondit. Virg. Æ. 5. 302. *Veele daar een verwarde gedachtenis my 't gehengen van beneemt.*
(Recondere. *Openen, ontsluiten, uitstorten, uitgieten, uitspouwen.*
Quum subito Triton ore recondit aquam. Prop. 2. 23. 50. *Als Triton schielyk water uit zynen mond spouwt, giet, of stort.*)
RĔCŌNDŪCO, is, duxi, dūctŭm, rĕcōndūcĕrĕ. Ulp. Dig. 19. 2. 13. § 11. *Iets weder inhuuren, of in huur neemen.*
RĔCŌNFLŌR, āris, ātŭs sūm, āri. Lucret. 4. 925. *Hermaakt, weder opgemaakt, of hersielt zyn.*
RĔCŌQUO, is, rĕcōxi, rĕcōctŭm, rĕcŏquĕrĕ. Cic. S. 23. *Herkooken, weer opkooken, of voor de tweede maal kooken.*
Se Apollonio recoquendum tradidit. Quintil. I. O. 12. 6. *Hy heeft zich begeven onder Apollonius om weder op nieuws onderwezen te worden.*
RĔCŌRDĀTIO, ōnis. f. *Gedachtenis, gedenken, gehengen, herdenking, herinnering.*
Veteris memoriæ non satis explicata recordatio. Cic. de Or. 1. 2. *Een niet al te klaare, of onderscheide gedachte van dingen die lang voorleden zyn.*
RĔCŌRDŎR, āris, ātŭs sūm, āri. *Iets gedenken, gedachtig zyn, of hengen, ergens gehengenis van hebben.*
Recordor hujus rei. Cic. Pis. 6. *of* Hanc rem. Cic. Arc. 1. *of* De hac re. Cic. Pl. 42. *Ik heb daar gehengen van, dat hengt my, dat staat my voor.*
Et vultum Anchisæ vocemque recordor. Virg. Æ. 8. 156. *Het wezen en de stem van Anchises staan my nog voor; ik heb gehengen van het wezen en de stem van Anchises.*
Recordari cum animo suo vitam alicujus. Cic. Clu. 25. *Iemants leven overdenken, zyn gedachten over iemants leven laaten gaan.*
Recordor longe omnibus rerum anteferre Demosthenem. Cic. Or. 40. *Het hengt my nog, het staat my nog voor dat ik Demosthenes alleen veer verre boven alle anderen stelde.*
RĔCŎRRIGO, is, rĕcōrrēxi, rĕcōrrēctum, rĕcōrrĭgĕrĕ. *Verbeteren, beteren, hervormen.*
Animum recorrigere. Sen. E. 50. *Zyn gemoed verbeteren, of hervormen.*
RĔCRĀSTĬNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Tot den volgenden dag, of tot morgen uitstellen, of verschuiven.*
Recrastinari leges matura non debet. Colum. 2. 21. *Men moet het maayen van 't rype koorn niet tot morgen uitstellen.*
RĔCRĔĀTIO, ōnis. f. Ab ægritudine. Plin. H. 22. 23. *Gezondwording, betering, herstelling van gezondheit, weêr opkomst van een ziekte.*
RĔCRĔĀTŬS, ā, ūm. *Die weêr moed heeft geschept, genomen, of gevat.*
Valetudo jucundior est eis qui e morbo recreati sunt. Cic. Quir. red. 1. *De gezondheit is hun veel aangenaamer, die van eene ziekte weêr herstelt, of opgekoomen zyn.*
RĔCRĔMĔNTŬM, i. n. Plin. H. 18. 16. *Het stof en de vuiligheit, of 't kaf dat van 't schoon gemaakte, of gezuiverde koorn overblyft.*
Recrementum plumbi. Cels. 6. 8. *Schuim van lood.*
RĔCRĔO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Op nieuws maaken, kiezen, of aanstellen* Augures. Cic. N. D. 2. 4. *Voor de tweede maal wichelaars verkiezen.*
Recreare. *Vervrolyken, vrolyk en lustig maaken, verhengen, vermaak geeven, vertroosten, verfrisschen.*
Animos afflictos recreare. Cic. Att. 1. 16. *Bedroefde zielen, of gemoederen verhengen, of vrolyk maaken.*
Ardor recreatur aura. Hor. O. 1. 22. 18. *Een koeltje vermindert de hitte.*
Conspectus vester recreat mentem meam. Cic. Pl. 1. *Uw gezigt maakt mynen geest vrolyk, uwe tegenwoordigheit verheugt, of vervrolykt mynen geest.*
Ex magno timore se recreare. Cic. C. 3. 4. *Uit een groote vreez koomen, raaken, of verlost worden, na een groote vreeze weêr moed scheppen.*
Recreari ex morbo. Cic. Quir. red. 1. *Uit een ziekte weêr opkoomen, weêr gezond worden, in gezondheit herstelt worden.*
Siciliam recreare. Nep. 20. 4. 3. *Sicilien in vryheit, of in zynen ouden luister herstellen.*
† RĔCRĔPO, ās, ārĕ. Catull. 63. 29. *Weêrgalmen, klinken, geluid geeven, weêrklinken.*
RĔCRĒSCO, scis, crēvi, rĕcrēscĕrĕ. Liv. 26. 41. *Weêr uitwassen, weêr uitspruiten, weêr opkoomen, weêr uitbotten.*
RĔCRŪDĒSCO, scis, rĕcrūdŭi, rĕcrūdēscĕrĕ. Cic. F. 4. 6. *Rauwer en erger worden, weêr opbreeken, verargeren,* van een wonde spreekende.
Recruduit pugna. Liv. 10. 19. *Het gevecht is op nieuws begonnen, de stryd, of de slag is hervat geworden.*
Recrudescit amor. Sen. E. 69. *De liefde ontsonkt weêr.*
RĒCTĀ. Adv. *Recht uit, recht toe, recht aan.*
E navi recta ad me venit. Cic. Att. 6. 8. *Hy is uit het schip koomende, regelrecht naar my toegegaan.*
RĒCTĒ. Adv. *Wel, goed, als het behoort, te rechte, zeer wel.* De compar. Rectius staat by Pallad. 11. 4. en de superl. Rectissime by Cato R. R. 19.
Recte an secus, nihil ad nos. Cic. Pis. 28. *'s Zy wel of qualyk, het raakt ons niet; 't gaat ons niet aan of het wel of qualyk gedaan is.*
Atomi quæ recte, quæ oblique feruntur. Cic. Fin. 1. 6. *Vezeltjes, of ondeelbaare stofjes, die recht en schuins gaan, of loopen.*
Recte. *Ja, recht, 't is zoo.*
Tu rus abis? *D.* Recte. Ter. Ad. 3. 3. 79. *Gaat gy naar 't land? D. Ja.*
Non recte dicere alicui. Plaut. B. 4. 4. 83. As. 1. 3. 3. *Niet wel, of qualyk van iemant spreeken.*
Recte admones. Cic. V. 4. 3. *Gy waarschouwt my ter rechter tyd, of wel van pas.*
Ego hic recte esse possum. Cic. Att. 16. 15. *Ik kan hier zonder opspraak blyven.*
Sperare recte. Cic. Att. 13. 17. *Een goede uitkomst hoopen.*
Licebit mox cœnare rectius. Plaut. Merc. 4. 4. 62. *Men zal aanstonds heerlyker avondmaal konnen houden.*
RĒCTIO, ōnis. f. Cic. Fin. 5. 4. *Bestiering, regeering, de wyze van regeering.*
RĒCTŎR, ōris. m. Cic. de Or. 1. 48. *Rykavoogd, Landvoogd, Stadvoogd, Bestierder,* van een Koningryk, Stad, of Land.
Juvenum rectores. Virg. Æ. 9. 173. *Bestierders van de jeugt, Opzichters over de jeugt.*
Elephanti rector. Curt. 8. 14. 33. *Regeerder, of meester van een olyfant.*
RĒCTRĪX, īcis. f. Colum. 3. 10. *Regeerster, Bestierster, Beheerschter, Gebiedster, Meesteresse,* van de ziel, van een land, enz. spreekende.
Italia rectrix mundi. Plin. H. 37. 13. *Italien de beheerschter, of meesterse van de waereld.*
RĒCTŬM, i. n. Hor. A. P. 25. Virg. Æ. 1. 609. *Het rechte, de billykheit, gerechtigheit, de reden.*
Curvo dignoscere rectum. Hor. E. 2. 2. 44. *Het redelyke, of 't rechte van het onredelyke, of onrechte onderscheiden.*
Amor recti. Stat. S. 5. 3. 248. *Liefde tot*

tot de gerechtigheit, of *van 't recht*.

RECTUS, a, um. *Recht*. De compar. Rectior staat by Liv. 21. 31. en de superl. Rectissimus by Cic. Cl. 81.

Recta coma. Sen. E. 95. *Recht haair, rechthangend haair, slecht, sluik*, of *ongekrult haair*.

Recto cursu. Plin. H. 12. 19. *Recht uit, langs den rechten weg*.

• Conscientia recta. Cic. Att. 13. 20. *Een goed, zuiver, onbevlekt*, of *oprecht gewisse*, of *geweeten*.

• Via recta rem narrare. Ter. H. 4. 3. 28. *De zaak verhaalen gelyk ze geschied is; iets recht uit zeggen*, of *zonder bewimpeling verhaalen*.

Longa trabe rectior. Ovid M. 3. 78. *Regter dan een lange lat*, of *meetroede*.

Cœna recta. Suet. O. 7. 1. *Een heerlyk*, of *prachtig avondmaal*. Wy beschryven het over Suet. A. 74. 1. 2.

Ingenium rectum. Sen. H. 2. 102. *Een deftigen*, of *treflyken inborst*.

Habuissem te rectum ad ingenium bonum. Plaut. B. 3. 3. 8. *Ik zoude u op den regten weg gebragt hebben*.

Nihil rectum putant, nisi quod moribus ipsorum conveniat. Nep. Præf. 2. *Zy achten niets recht*, of *pryswaerdig, dan dat met hunne zeden overeen komt*.

Rectus. Varr. L. L. 7. 23. *De noemer, 't noemend geval*, de nominativus, hier moet Casus onder verstaan worden.

(Rectus. *Daar niet aan ontbreekt, daar geen mangel*, of *gebrek aan is, volkoomen*.

Rectos homines parare. Catull. 10. 20. Rectiora servitia comparare. Suet J. 47. 2. *Slaven zonder gebrek*, of *mangel koopen*.

Cæsaris commentarii sunt recti. Suet. J. 56. 4. *De Gedenkboeken van Cæsar zyn volkoomen*.

Domus recta est. Sen. E. 100. *Dat huis is volmaakt, aan dat huis ontbreekt niet, daar is geen gebrek aan dat huis*.)

RĔCŪBO, ās, rĕcŭbŭi, rĕcŭbĭtum, rĕcŭbārĕ. Cic. de Or. 2. 71. *Nederleggen, uitgestrekt op eenige plaats leggen*, of *rusten*.

Recubare sub tegmine fagi. Virg. E. 1. 1. *Onder de lommer van een beukeboom nederleggen*.

Toro recubare. Tib. 1. 1. 63. *Op een bed leggen*.

RĔCŪDO, ĭs, rĕcūdī, rĕcūsūm, rĕcūdĕrĕ. *Hersmeeden, op nieuws*, of *noch eens smeeden, versmeeden*.

Vetera metalla recudere. Varr. *by* Perott. Corn. 75. *Oude bergstoffen versmeeden*, of *hersmeeden*.

RĔCULTŪS, ā, ūm. *Op nieuws gebouwt, weêr omgeploegt*.

Humus reculta. Ovid. M. 5. 647. *Een akker die op nieuws gebouwt*, of *weêr omgeploegt is*.

RĔCŪMBO, ĭs, rĕcŭbŭi, rĕcŭbĭtum, rĕcumbĕrĕ. *Nederleggen*.

Recumbere lectis. Hor. E. 1. 5. 1. of Recumbere alleen. Hor. O. 3. 3. 11. *Aan de tafel op een bed leggen*, gelyk de Ouden gewoon waren.

Humo recumbere. Ovid. Her. 14. 100. *Op de aarde neêrleggen*.

Cervix in humeros recumbit. Virg. Æ. 9. 434. *Zyn hoofd legt*, of *hangt op zyne schouderen*.

RĔCŬPĔRĀTIO, ōnis. f. Cic. A. 10. 10. *Wederkryging, weder verkryging*.

RĔCŬPĔRĀTŌR, ōris. m. Cic. Cæc. 9. V. 3. 11. *Een aangestelt Rechter over iets*.

Recuperator urbis. Tac. An. 2. 53. 5. *Herwinner van een stad*.

RĔCŬPĔRĀTŌRĬUS, ā, ūm. *Van eenen aangestelden*, of *gekoren Rechter over iets*.

Recuperatorium Judicium. Cic. V. 3. 11. *Een vonnis dat door aangestelde Rechters word verleent*.

RĔCŬPĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Weêr krygen dat men verloren had*.

Libertatem recuperare. Cæs. B. C. 3. 91. 2. *Zyn vryheit weêr krygen*.

Somnum interruptum recuperare. Suet. A. 78. 4. *Wederom in slaap vallen, na dat men wakker is gemaakt*.

Vires cibo recuperare. Tac. H. 3. 22. 1. *Zyn krachten door spyze wederom verkrygen; door eeten wederom sterk worden*, of *weêr kracht krygen*.

Si vos ac me ipsum recuperaro. Cic. F. 14. 1. *Indien ik my en u weder in den voorgaanden staat zal herstelt hebben*.

RĔCŬPĬO, ĭs, ivi, itūm, rĕcŭpĕrĕ. *Op nieuw begeeren*, of *begeerte hebben*.

Recupis facere sumptum. Plaut. Capt. 4. 2. 76. *Gy wilt noch weêr onkosten maaken*, of *doen*. (De verbeterde boeken vertoonen Te cupias.)

RĔCŌRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Apul. M. 6. 183. *Voor de tweedemaal heelen*, of *geneezen*.

RĔCŬRRO, ĭs, rĕcurri, rĕcursūm, rĕcurrĕrĕ. Cic. Mil. 10. *Wederom loopen, te rug loopen, haastelyk wederkeeren, loopende weerom koomen*.

Recurrere in arcem. Liv. 4. 55. *Weêr naar de vesting*, of *'t slot keeren*, of *loopen*.

Recurrunt in contrarium argumenta. Quintil. I. O. 5. 9. *De bewysredenen loopen tegens malkander, zyn zoo wel voor den eenen als den anderen*, of *hebben de zelve kracht om het tegendeel te bewyzen*.

Recurrere. *Weêrom koomen, op nieuws beginnen, weêr beginnen*.

Recurrit hyems. Ovid. F. 2. 854. *De winter komt weêr aan*.

Recurrere memoriæ hominum. Plin. P. 88. 10. *Weêr in de gedachtenis van de menschen koomen*.

RĔCŬRSO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Virg. Æ. 1. 660. zie Recurro.

RĔCŬRSŬS, ūs. m. Liv. 26. 42. *Wederkeer, wederkeering, wederkomst, te rug komst*.

Maris cursus & recursus. Sen. Helv. 17. *De vloed en eb van de zee*.

Recursus facilis ad bonam valetudinem. Celf. 4. 6. *Men kan zich ligtelyk in eene volkoome gezondheit herstellen*.

RĔCŪRVĀTŬS, ā, ūm. Celf. 5. 26. Colum. 3. 18. *Omgekromt, omgebogen, krom*.

RĔCŪRVO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Ombuigen, omkrommen, krom maaken*.

Aquas recurvare in caput. Ovid. Am. 1. 8. 6. *De wateren*, of *het water tot zynen eersten oorsprong doen keeren*.

RĔCŪRVŬS, ā, ūm. Colum. 3. 18. 2. *Krom, omgekromt, omgebogen*.

RĔCŪSĀTIO, ōnis. f. Hirt. B. G. 8. 1. *Weigering, afslaging, ontzegging, afwyzing*.

Recusatio. *Ontschuldiging, verschooning, verontschuldiging*.

Adimere omnem recusationem Crasso volui. Cic. de Or. 2. 89. *Ik heb alle verschooningen, die Krassus mogt hebben, willen wechneemen*.

Recusatio stomachi. Petron. 101. *Ongesteldheit van de maag, een quade maag*.

RĔCŪSO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Weigeren, afslaan, ontzeggen*.

Recusare nomen Imperatoris. Aur. Vict. V. I. 44. 5. *Weigeren om Veldheer te zyn, het Veldheersampt afslaan*, of *weigeren*.

Recusare quod imperatur. Cic. V. 2. 2. *Weigeren dat ons geboden word te doen*.

Quid quæque regio recuset. Virg. G. 1. 53. *Dat ieder land*, of *landschap niet voortbrengt*.

Vires recusant ferre illud. Hor. E. 1. 259. *Ik ben daar te zwak toe, dat is boven myn kracht, dat gaat myne krachten te boven*.

Amicitiam alicujus recusare. Cæs. B. G. 1. 44. 11. *Iemants vriendschap weigeren, afslaan*, of *van de hand wyzen*.

Vincla recusare. Virg. Æ. 7. 16. *Niet gebetent willen zyn, zich niet ligtelyk aan de ketting laaten leggen*, van leeuwen spreekende.

Non recusas, quin, &c. Cic. Marc. 8. *Gy*

8. *Gy maakt geen zwarigheit van, enz, gy weigert niet te, enz.*

Recusare disceptatorem Cic. Fl. 38. *Een rechter wraaken, afkeuren*, of *verwerpen.*

RĔCUSSŪS, ă, ūm. Virg. Æ. 2. 52. *Geschudt, geschokt, gestooten.*

RĔCUSSUS, ūs. m. Plin. H. 8. 53. *Stoot, schok, schudding.* Men vind niet dan de ablativus Recussu.

RĔCUTĪTUS, ă, ūm. Mart. 7. 29. 5. *Besneden, daar het vel afgeligt is.*

RED.

‡ RĔDĂBSŎLVO, is, vī, ūtūm, vĕrĕ. Plaut. Curc. 3. 84. Zie Absolvo. (Men leest nu Ted' absolvam.

RĔDACTUS, ă, um. *Ergens toe gebragt*, of *gekoomen.*

Quo redactus sum? Ter. E. 2. 2. 7. *Waar toe ben ik gekoomen?*

RĔDACTUS, ūs. m. *Byeen brenging, verzameling, het maaken*, of *ontfangen.*

Sempronio delego ex redactu fructuum partem sextam. Scæv. Dig. 7. 1. 58. § 2. *Aan Sempronius geef ik het zesde deel van het geld dat gemaakt is van de verkochte vruchten.*)

RĔDĂMBŬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Wederom keeren, weder keeren, te rug keeren.*

Bene ambula & redambula. Plaut. Capt. 4. 2. 120. *Ga en keer gelukkiglyk wederom; geluk op de uit- en t'huis reize.*

RĔDĂMO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Am. 14. *Wederliefde hebben, beminnen die ons beminnen.*

‡ RĔDĂNDRŬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Lucill. *by* Non. 2. 739. *Weêrom koomen, weder keeren, te rug keeren.*

RĔDĀRDĔSCO, scĭs, rĕdārdēscĕre. Ovid. Rem. 534. *Zich weêr ontsteeken, weder aangaan*, of *weêr aan brand gaan.*

RĔDĂRGŬO, ĭs, rĕdārgŭī, rĕdārgūtum, rĕdārgŭĕrĕ. *Berispen, bestraffen, betyen, doorneemen, over den hekel haalen, wraaken.*

Redargue me si mentior. Cic. Clu. 23. *Berispt my zoo ik lieg.*

Inconstantiam alicujus redarguere. Cic. Dom. 9. *Iemants wispeltuurigheit*, of *onstantvastigheit laaken.*

RĔDAUSPĬCŎR, āris, ātŭs sūm, ārī. Plaut. Capt. 3. 5. 109. *Op nieuws 't vogelgeschrei wikken, de vogelwigchelingen hervatten.*

RĔDDĬTIO, ōnis. f. *Wedergeving, weder behandiging.*

Redditio. Quintil. I. O. 8. 3. *De toepassing*, of *overbrenging van een gelykenis.*

RĔDDĬTŬS, ă, ūm. Cic. P. Q. 22. *Weder gegeeven, weder ter hand gestelt.*

Redditus his primum terris. Virg. Æ. 6. 18. *Voor de eerste maal hier aangelandt zynde.*

RĔDDĬTŬS, ŭūm, ĭbŭs. m. plur. Ascon. Ped. Cic. 86. *en* 97. *Inkomsten, renten.*

RĔDDO, is, rĕddĭdī, rĕddĭtūm, rĕddĕrĕ. Cic. Cl. 4. *Weder geeven, weêrom geeven, iemant iets weêr behandigen.*

Reddere. *Bybrengen, aantrekken, verhaalen, vertellen, melden.*

Ea suis locis reddam. Plin. Præf. *Ik zal die dingen op hunne plaats bybrengen*, of *verhaalen.*

Aliquem sibi ipsi reddere. Cic. red. sen. 1. *Iemant in vryheit*, of *op vrye voeten stellen, iemant zyn vrydom weder geeven*, of *in zynen eersten staat herstellen.*

Clodius omnes Catilinas reddidit. Cic. Att. 4. 3. *Klodius heeft al de Katilinen in boosheit geevenaart, Klodius heeft al de Katilinen doen herleeven.*

Anhelitum reddere & recipere. Plin. H. 9. 7. *Adem haalen, lucht scheppen.*

Animam reddere. Virg. G. 3. 495. *Den geest geeven, sterven, overlyden.*

Beneficium reddere. Plaut. P. 5. 1. 10. *Een weldaad vergelden*, of *beloonen.*

Quieti se reddere. Sen. H. 2. 368. *Zich tot rust begeeven.*

Rationem reddere vitæ suæ. Cic. Div. 8. *Rekenschap van zyn doen*, of *leven geeven.*

Rationem reddere cur id eveniat. Cic. A. Q. 4. 33. *Reden geeven waarom zulks geschiedt*, of *gebeurt.*

Reddidi illi voces suas. Petron. 47. *Ik heb weêrom gezegt, 't geen hy my gezegt had.*

Reddere sepulcro corpus. Virg. Æ. 2. 543. *Een lyk begraaven.*

Puerum credas dictata magistro reddere. Hor. E. 1. 18. 13. *Gy zoud meenen dat een jongen zyn les tegens zyn meester opzeide.*

Sonitum reddere. Cic. T. Q. 1. 40. *Geluid geeven, klinken, geklank, geschal*, of *gerammel maaken.*

Vicem reddere. Ovid. Am. 1. 6. 23. Plin. E. 2. 9. *Met gelyke munt betaalen, gelyk met gelyk vergelden, iets betaalt zetten.*

Vitam reddere pro Republica. Cic. Pl. 37. *Zyn leven voor het Gemeenebest geeven*, of *zetten.*

Vocem humanam reddit psittacus. Plin. H. 10. 42. *De papegaai bootst de menschlyke spraak na.*

Quæ secum commentatus esset, ea sine scripto verbis iisdem reddebat. Cic. Cl. 88. *Hy zeide die dingen met de zelve woorden, die hy te vooren overdacht en geschreven had, zonder nochtans 't schrift by hem te hebben.*

Reddere aliquem inter Philosophos. Quintil. I. O. 10. 1. *Iemant onder 't getal der Wyzen stellen.*

Dolabellam redde meum. Cic. F. 7. 32. *Maak Dolabella tot mynen vriend, breng Dolabella op myn zyde.*

Fructum quem reddunt prædia. Ter. Ph. 4. 3. 75. *De inkomsten*, of *vruchten die de landgoederen opbrengen.*

Reddere aliquid Latine. Cic. de Or. 1. 34. *Iets in 't Latyn vertaalen, overbrengen*, of *overzetten.*

Se convivio reddidit. Liv. 23. 9. *Hy is weder naar het Gastmaal gekeert.*

(Reddere jura. *Recht doen, vonnis uitspreeken*, of *wyzen.*

Rex jura popularibus reddit. Curt. 8. 9. 27. *De Koning doet recht*, als 'er twee of meer pleiten, *velt*, of *wyst vonnis.*

Aulo Vitellio pro tribunali jura reddenti gallinaceus supra humerum adstitit. Suet. 9. 4. *Als Aulus Vitellius op den Richterstoel recht deede, is 'er een haan op zyne schouder gaan zitten.*

Reddere. *Op 't altaar brengen*, of *leggen, offeren.* Een woord gebruikelyk in de offerhanden der Ouden. Zie Servius over 't volgende voorbeeld.

Lancibus fumantia reddimus exta. Virg. G. 2. 194. *Wy leggen de rookende ingewanden op de platte schotelen.*

Ut in posterum simili modo exta Marti redderentur. Suet. A. 1. 3. *Dat de ingewanden in het toekomende op diergelyk een wyze Mars zouden opgeoffert worden.*

Reddere quæque suis temporibus. Curt. 5. 1. 1. *De zaaken verhaalen, zoo als ze voorgevallen zyn.*)

RĔDEMTIO, ōnis. f. Cic. Prov. Conf. 5. *Pachting van 's lands schattingen.*

Redemtio. *Vrykooping, afkooping*, of *lossing door geld.*

Redemtio hujus judicii est facta grandi pecunia. Cic. V. Proœm. 6. *Men heeft zien van dit vonnis door groot geld vrygekoft.*

RĔDEMTŎR, ōris. m. Cic. Fr. 2. 2. *Een aanneemer van eenig werk; onderneemer.*

RĔDEMTŪRĂ, æ. f. *Pachting van 's lands schattingen.*

Redemturis patrimonia augere. Liv. 23. 48. *Door pachting*, of *met pachten zyn goederen vermeerderen, door pachten ryk worden.*

RE-

REDEMTUS, a, um. Virg. Æ.9 213. *Weêrom gekocht, weder gekoft, of gekocht, gelost.*

REDEO, is, ivi, itum, ire. Cic Att. 13. 9. *Weder keeren, weêrom keeren, te rug keeren.*

Color redit in ora. Ovid. Art. 3. 730. *'t Aanzicht heeft zyn kleur weêrgekregen.*

In concordiam redire. Plaut. Am. 3. 3.7. *Zich verzoenen, zich bevredigen, vrede maaken.*

In gratiam cum aliquo redire. Cic. Prov. Conf. 9. *Nieuwe vriendschap met iemant aangaan, wederom in iemants vriendschap,* of *gunst koomen.*

In gratiam redire cum libris. Cic. F.9.1. *Zich wederom tot de leer oeffening begeeven, zich wederom in de letteren beginnen te oeffenen.*

Ad ineptias redire. Cic. T Q 2.12. *Weêr tot beuzelingen vervallen.* Ad ingenium. Ter. Hec. 1.2.38. Ad se. Cic. Div 17. *Weder tot zynen inborst, tot zyn aangeboren aart,* of *genegentheden keeren.*

Redire in memoriam alicujus. Cic. P. Q. 18. *Iemant weêr in gedachten krygen, zich iemant weêr te binnen,* of *in de gedachten brengen.*

Ad se redire discussis terroribus. Lucret. 4.994. *Weêr tot zich zelven koomen, na dat de schrik over, voorby,* of *verdweenen is.*

Ad te summa rerum redit. Ter. Ph. 2.2.3. *Al het werk valt u te beurt, het komt alles op u aan, 't berust alles op u.*

In viam redire. Ter. An. 1.2.19. *Op den regten weg wederkeeren.*

Sed redeamus unde divertimus. Cic. F.12.25. *Maar laat ons wederkeeren, ter plaatze daar wy gebleven zyn; maar laat ons wederkoomen op 't geene wy zeiden.*

Hæc pecunia ex metallis redit. Nep. 2.2.2. *Dit geld komt van de bergstoffen,* of *word uit de berggroeven gehaalt.*

REDIENS, rediuntis, omn. gen. Hor. O. 3.8.9. *Weêrkeerende, die wederkeert, te rug,* of *weêrom keert.*

REDHIBEO, es, bui, bitum, redhibere. Cic. Off. 3.23. *De gekochte waare aan den verkooper voor 't zelve geld weêrom geeven,* of *weêr overdoen.*

REDHIBITIO, onis. f. Quintil. I. O.8.3. *Koopvernietiging, wedergeving van den prys van eenige gekochte waaren, en wederneming van 't verkochte.*

‡ REDHOSTIO, is, ivi, itum, ire. Acc. *by* Non. 2.740. *Een weldaad met een andere vergelden, weldaad met weldaad vergelden.*

REDIGO, is, redegi, redactum, redigere. Ter. E.2.2.7. *Brengen, ergens toe brengen; byeen brengen.*

Redigere bona alicujus. Cic. V. 2. 19. *Iemants goederen opzamelen,* of *byeen brengen.*

Redigere penes aliquem copiam frumenti. Cic. V.3.73. *By iemant eene groote menigte van koorn verzamelen, opleggen,* of *opdoen.*

Ex bonis alicujus pecuniam redigere. Cic. Div.17. *Geld van een ander mans goed maaken.*

Quæstum totum ad se redigere. Cic. Ar.20. *De geheele winst voor zich neemen;* of *naar zich trekken.*

In ditionem suam redigere. Cic. C. B. 10. *Onder zyn heerschappye, magt,* of *gebied brengen.*

In gratiam redigere aliquos. Ter. Ph. 5.8.73. *Eenige persoonen vereenigen, sommige tusschen malkanderen verzoenen,* of *bevredigen.*

Ad ultimam maciem redigere. Colum. 4.3. *Tot de uiterste magerheit brengen,* of *zeer mager maaken.*

Ad paucos redigere. Cic. Marc. 4. *Tot een klein,* of *gering getal brengen.*

Redigere. Liv. 26.12. *Geleiden, brengen.*

In urbem redigere. Aur. Vict. V.I. 23.1. *Naar de stad geleiden, naar de stad brengen.*

(Redigere. *Noodzaaken, ergens toe brengen.*

Eo redigis me, ut, quid egerim, egomet nesciam. Ter. E. 4.4.23. *Gy brengt my daar toe, dat ik niet weet wat ik gedaan heb.*

Tu qui sis redige in memoriam. Ter. Ph. 2.3.36. *Gy die het zegt brengt het my weêr in gedachten.*)

REDIMICULUM, i. n. Cic. V.3. 33. *Een hoofdsieraad,* eigentlyk van vrouwen, *een kapsel,* of *hulsel.*

REDIMIO, is, ivi, itum, ire. Cic. T.Q.3.18. *Kroonen, bekransen, omvlechten, bekroonen.*

REDIMITUS, a, um. Virg. G.1. 349. *Gekroont, bekranst, omvlochten.*

Frondibus redimita. Ovid. F. 1.711. *Met loof bekranst, met groente omvlochten.*

Loca sylvis redimita. Catull. 63. 3. *Plaatzen met bosschen omringt,* of *die rondom in bosschen leggen.*

REDIMO, is, redemi, redemtum, redimere. *Weêrom koopen, weêr koopen; vrykoopen, afkoopen, lossen.*

Voluntatem militum redimere largitione. Cæs. B. C. 1.39.4. *De gunst,* of *genegenheit der soldaaten door gaven,* of *giften weder koopen,* of *erlangen.*

Redimere captos. Cic. de Off. 2.16. *De gevangenen vrykoopen, de gevangenen lossen, het losgeld voor de gevangenen betaalen.*

Redimere aliquem concessione aliqua. Tac. An. 3.73.3. *Met iemant, door iets toe te geeven, weêr in vriendschap raaken; iemant, door iets af te slaan,* of *toe te geeven, weder op zyn zyde krygen.*

Redimere præteritam culpam. Cic. F. 10.8. *Een voorgaande feil,* of *misslag verbeteren.*

Redimere vectigalia. Cic. Man. 7. *'s Lands tollen en inkomsten pachten.*

Redimere delatorem. Ulp. Dig. 49. 14. 29. *Een verklikker omkoopen, een verklikker,* of *aanbrenger geld geeven, om iemant niet aan te brengen.*

Vitium auctore redemit. Ovid Her. 17.49. *Hy heeft zyne misslag door 't aanzien van den aanrader goed gemaakt.*

(Redimere. *Inlossen,* van iets dat verkocht is spreekende.

Domum non minoris, quam emit Antonius, redimet: redimet inquam, Cn. Pompeji domum filius. Cic. A. 13.5. *Hy zal het huis voor niet minder inlossen, dan het Antonius gekocht heeft: ik zegge de zoon zal 't huis van Pompejus inlossen.*

Redimere. *Koopen,* in de zelve betekenisse met het simplex.

Qui merces redimunt, ut statim vendant. Cic. *by* Perott Corn. 6. 707. *Die waaren koopen, om aanstonds weêr te mogen verkoopen.*

Redimere. *Verbeteren.*

Specula sunt inventa, ut deformis sciat redimendum esse virtutibus, quidquid corpori deest. Sen. N. Q. 1.17. *De spiegels zyn uitgevonden, op dat een lelyk mensch weete, dat hy door deugden moet verbeteren, dat aan 't lichaam ontbreekt.*

Crispinus nulla virtute redemtus a vitiis. Juven. S.4.2. *Krispyn heeft zyne feilen door deugden niet verbetert.*)

REDINTEGRATIO, onis. f. Cic. Ant. ir. exf. 4. *Vernieuwing, herstelling.*

Amantium iræ amoris redintegratio est. Ter. An. 3.3.23. *De onlust van twee gelieven is een vernieuwinge der minne,* of *liefde.*

REDINTEGRATUS, a, um. *Vernieuwt, herstelt, vermaakt.*

Redintegrato animo. Cæs. B. G. 2. 25.3. *Weêr moed gevat hebbende, nieuwen moed geschept hebbende.*

REDINTEGRO, as, avi, atum, are,

ārĕ. Plin. P. 61. 9. *Vernieuwen, herstellen, hermaaken.*

Animum redintegrare. Cæs. B. G. 2.25.3. *Nieuwen moed scheppen*, of *neemen, nieuwe moed krygen.*

Prælium redintegrare. Cic. F. 11.9. *Den slag wéêr beginnen, het gevecht op nieuws beginnen, den stryd, 't gevecht*, of *den slag hervatten.*

Horum adventu redintegratur seditio. Tac. An. 1.21.1. *De oproer*, of *de muitery steekt wéêr op*, of *word weder gaande, door 't aankoomen van deeze.*

RĔDIPĪSCŎR, scĕrĭs, rĕdĭpiscī. *Weder krygen, weder vinden*, of *bekoomen.*

Inter eosne homines condalium redipisci postulas? Plaut. Trin. 4. 3. 15. *Hoopt*, of *meent gy uwen ring by dat volk wéêr te krygen?* of *onder dat volk wéêr te vinden?*

RĔDĪTĬO, ōnĭs f. Cic. V. 1. 6. *Wederkeering, wederkomst, wéêromkomst.*

Domum reditionis spe sublata. Cæs. B. G. 1.5.3. *De hoop van wederom t'huis te koomen verloren hebbende.*

RĔDĬTŪRUS, ā, ŭm. Cic. Off. 1. 13. *Die wéêrom*, of *te rug zal keeren, koomen*, of *gaan.*

RĔDĬTŬS, ūs. m. Cic. Cl. 63. *Wederkeering, wederkomst, wéêromkomst.*

Reditus in gratiam. Cic. Att. 2. 3. *Weder verkryging van iemants gunst en genegenheit, verzoening met iemant.*

Reditus. Ovid. P. 2.3.17. *Inkomst, 't inkoomen van iets.*

Reditus pecuniæ Afric. Dig. 19. 5. 24. *Woeker, geldgewin, geldwinst, rente.*

RĔDĪVĪVŬS, ā, ŭm. Juv. 6. 363. *Herleevend, wéêr levendig geworden.*

Bella rediviva. Sil. 10. 218. *Hervatte*, of *vernieuwde oorlogen.*

Lapides redivivi. Cic. V. 1. 56. *Steenen die op nieuws aan een werk*, of *tot een werk gebruikt worden.*

Rudus redivivum. Vitruv. 7. 1. *Een steen dien men uit eenen onden puinhoop haalt om te gebruiken.*

RĔDŎLĔO, ēs, rĕdŏlŭī, rĕdŏlĭtūm, rĕdŏlērĕ. Cic. A. 2. 25. *Ruiken, rieken, reuk geeven, een geur hebben.*

Mella thymo redolent. Virg. G. 4. 169. *De honig ruikt*, of *riekt naar thym.*

Fetorem redolere. Colum. 12. 18. *Stinken, stank van zich geeven, qualyk*, of *lelyk rieken, luchten.*

Antiquitatem redolere. Cic. Cl. 21. *Naar d'oudheit ruiken, naar de oudheit gelyken.*

RĔDŌNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Weder geeven, schenken*, of *vereeren.*

Quis te redonavit patrio solo? Hor. O. 2.7.3. *Wie heeft u wéêr in uw vaderland gebragt?*

Injurias alicui redonare. Hor. O. 3. 3. 33. *Iemant het aangedaan ongelyk, uit inzicht van een ander, vergeeven.*

RĔDŎRDĬŎR, īrĭs, ōrsŭs sŭm, īrī. Plin. H. 11. 22. *Ontweeven, een weefzel los doen.*

RĔDŎRMĬO, īs, īvī, ītŭm, īrĕ. Plin. E. 9. 36. 3. *Wederom in slaap vallen*, of *geraakt zyn.*

(RĔDŎRMĪTĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 10. 75. *Weder inslaping.*)

RĔDŪCO, ĭs, dūxī, ductum, dūcĕrĕ. Cels. Præf. 1. 22. *Wederom leiden*, of *brengen.*

Munitiones reliquas a fossa pedibus centum reduxit. Cæs. B. C. 7.72.1. *Hy heeft de andere beschanssingen*, of *werken honderd voeten van de graft afgetrokken, gelegt*, of *gemaakt.*

Domum reducere aliquem. Cæs. Fr. 2. 9. *Iemant t'huis brengen*, of *naar huis geleiden.*

Vesper ad tecta vitulos reducit. Virg. G. 4. 434. *D'avond doet de kalven wéêr naar den stal keeren.*

Animum alicujus ad misericordiam reducere. Ter. An. 3. 3. 27. *Iemants hart tot mededogenheit brengen, iemant tot barmhertigheit beweegen.*

Ingenium se reducit introrsum. Sen. E. 55. *De geest keert tot zich zelven*, of *vergaêrt zich bij zich zelven.*

In gratiam reducere. Ter. An. 5. 4. 45. *Weder in gunst brengen, verzoenen, vereenigen.*

In memoriam reducere. Cic. I. R. 1. 52. Plin. E. 3. 10. *In zyn gedachten*, of *geheugenis brengen, zich herinneeren*, of *te binnen brengen.*

Te somnia nostra reducunt. Ovid. Her. 15. 123. *Ik denk dikwils slaapende om u; gij komt mij dikwils in mynen slaap in de gedachten.*

(Reducere. *Inhaalen, t'zamentrekken, opschorten.*

Vela reducuntur, cum venit Hermogenes. Mart. 12. 29. 16. *De gordynen worden ingehaalt, als Hermogenes komt.*

Reductis flagrantissimo sole velis. Suet. C. 26. 9. *De gordynen opgeschort zynde als de zon op zyn heetste was.*)

RĔDUCTĬO, ōnĭs. f. Cic. F. 1. 7. *Wéêrom leiding, wéêrom brenging.*

(Reductio. Vitruv. 5. 10. *Te rugtrekking, te rug haling.*)

RĔDUCTŎR, ōrĭs. m. Liv. 2. 33. *Een wéêrom geleider*, of *brenger, een die iets wederom brengt*, of *geleidt.*

* Literarum senescentium reductor. Plin. E. 8. 12. 1. *Een hersteller van de vervalle geleerdheit.*

RĔDUCTŬS, ā, ŭm. Cic. Quir. p. red. 4. *Wéêrom geleidt, te rug gebragt.*

Vallis reducta. Virg. Æ. 6. 703. *Een diep, donker, bedekt*, of *afgelegen dal.*

Virtus est medium vitiorum, & utrinque reductum. Hor. E. 1. 18. 9. *De deugt is 't middelpunt tusschen twee ondeugden, evenveel van beide verschillende.*

RĔDŬLCĔRŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Colum. 8. 5. *Op nieuws zweeren, wéêr inzweeren, wéêr aan het zweeren geraaken.*

RĔDŬNCŬS, ā, ŭm. Ovid. M. 12. 562. *Haakachtig omgekromt, achterom gebogen, krom.*

RĔDŬNDĀNS, tis. omn. gen. *Te overvloedig, te overdadig, onmaatig.* (De compar. Redundantior staat by Tertull. Cult. Fem. 9.)

Redundantes nos juvenili quadam dicendi impunitate repressit. Cic. Cl. 91. *Hy heeft ons betengelt, toen wy door zekere onbestrafte jeugdige wyze van spreeken buiten 't spoor traden.*

RĔDŬNDĀNTĔR. Adv. Plin. E. 1. 20. 21. *Overdadiglyk, overtolliglyk, onmatiglyk, in te grooten overvloed.* (De compar. Redundantius staat by Ambrof. E. 82.)

RĔDŬNDĀNTĬĂ, æ. f. *Te groote overvloedigheit, overmatigheit, overdadigheit, overtolligheit, te grooten overvloed.*

Illa pro Roscio juvenilis redundantia. Cic. Or. 30. *Die jeugdige overtolligheit (van woorden) ter verdediging van Roscius.*

RĔDŬNDĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 11. 37. *Te grooten overvloed van vocht*, of *vochtigheit.*

(Redundatio stomachi. Plin. H. 7. 6. *Het overloopen, het overgeeven van de vochtigheit uit de maage.*

† RĔDŬNDĀTŬS, ā, ŭm. Ovid. Tr. 3. 10. 52. *Over geloopen, overgevloeit, overgestroomt*, van wateren spreekende.

RĔDŬNDO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. D. 1. 44. *Overloopen, overstroomen, te vol zyn, overvloeyen*, van een rivier, stilstaande water, *of* meir spreekende.

Redundat pituita. Cic. T. Q. 4. 10. *Het slym is te overvloedig*, of *loopt over.*

Africa eorum sanguine redundavit. Cic. Man. 11. *Afrika is met hun bloed overstroomt geweest*, of *heeft in hun bloed gezwommen*, of *zich gebaadt.*

Re-

Redundare aliqua re. *Te veel van iets hebben, te grooten overvloed van iets hebben.*

Tuus Deus non digito uno redundat, sed capite, &c. Cic. N. D. 1. 35. *Uwe God heeft niet alleen een vinger, maar een hoofd te veel, enz.*

Nihil prætermittatur, nihil redundet. Cic. Or. 33. *Laat 'er niets worden vergeeten, en ook niets overtollig zyn.*

Earum rerum cognitione efflorescat oportet ac redundet oratio. Cic. de Or. 1. 6. *Een rede moet haare luister en deftigheit uit de kennisse van die dingen hebben.*

Infamia redundat ad amicos. Cic. Am. 21. *De schande komt, of valt weêr op de vrienden.*

REDŪRESCO, scis, rĕdūrēscĕre. Vitruv. 1. 4. *Weêr hard worden, zyn eerste hardheit weêrom krygen.*

REDŬVIĂ, æ. f. Plin. H. 28. 4. *Nypnagel, nydnagel, dwangnagel,* zeker velletje dat zich van den nagel afscheid en eenige pyn verwekt.

Reduviam curare. *Zyn werk maaken van kleine quaalen te geneezen.*

Cum capiti Sexti Roscii mederi debeam, reduviam curo. Cic. S. R. 44. *Terwyl ik het noodzakelykste en gewigtigste in de zaak van Sextus Roscius behoorde waar te neemen, of te bezorgen, houde ik my maar met beuzelingen op.*

RĔDŬX, ŭcis. m. *en* f. Cic. Mil. 37. *Die weêrgekomen is.*

Gratari reducem. Virg. Æ. 5. 40. *Iemant welkom t'huis heeten, iemant over zyn weêromkomst begroeten.*

REF.

‡ RĔFĂCIO, is, rĕfăcĕrĕ. Plaut. Truc. 4. 4. 24. *Vermaaken, hermaaken, noch eenmaal op nieuws maaken.*

RĔFĔCTĬO, ōnis. f. *Vermaking, verschikking, verstelling, herstelling.*

Si refectionem desiderant, fabris tradantur. Colum. 12. 3. *Zoo ze dienen versmeedt, of vermaakt te worden, dat men ze aan den smid geeve, of den smid behandige.*

Habent in refectionibus molestiam magnam. Vitruv. 6. 3. *Zy hebben in 't verstellen groote moeite.*

Refectio. Cels. 4. 6. Quintil. I. O. 10. 3. *Spyzing, of spyziging, het nuttigen van spys en drank, verquikking door spys en drank.*

RĔFĔCTŌR, ōris. m. *Hermaker, hersteller, versteller, lapper, een die iets vermaakt, herstelt, of verhelpt.*

Colossi refectorem magna mercede donavit. Suet. Fl. 18. 4. *Hy heeft de hersteller, of vermaker van het Kolossusbeeld eene groote belooninge gegeeven.*

RĔFĔCTŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 16. 3. *Hersteld, verstelt, vermaakt, vernieuwt, verholpen.*

Consules refecti. Sen. E. 104. Liv. 4. 23. *Nieuw gemaakte, of nieuw gekorene Burgemeesters.*

Refectum convivium. Petron. 23. *Het gastmaal is hervat; daar is op nieuws opgedischt.*

Opibus curisque amici refectus. Hor. E. 1. 2. 136. *Herstelt, of geholpen door de voorzorge en het geld van zyne vrienden.*

Refectus ab jactatione maritima. Liv. 21. 26: 30. 29. *Verfrischt, of verquikt na 't zukkelen op zee.*

RĔFĔCTŬS, ūs. m. Plin. H. 18. 7. *Weiding, spyzing, voeding, het nuttigen van spys en drank; verquikking door spys en drank.* Men vind niet dan d'ablativus pluralis Refectibus.

RĔFELLO, is, rĕfelli, rĕfellĕrĕ. Cic. Lig. 5. *Wederleggen, tegenspreeken, met redenen het tegendeel bewyzen.*

Refellere. Quintil. I. O. 7. 3: 10. 2. *Wraaken, afkeuren, verwerpen, niet goed keuren, niet voor goed houden, of achten.*

RĔFERCIO, cis, rĕfersī, rĕfertŭm, rĕfercīrĕ. *Vullen, vol maaken, opvullen, vervullen, van een goot, of* verlaat spreekende.

Referserunt omnia libris. Cic. T. Q. 2. 2. *Zy hebben het alles met boeken vervult.*

Refercire aures hominum sermonibus. Cic. R. P. 14. *De ooren der menschen met praatjes vervullen.*

RĔFĔRIO, rĕfĕris, rĕfĕrīrĕ. Ter. Ad. 4. 2. 28. Plaut. Af. 2. 2. 108. *Weêrom slaan.*

RĔFĔRO, fers, rĕtŭlī, rĕlātŭm, rĕfĕrrĕ. *Weêrom brengen, weêr inbrengen, te rug brengen.*

Navem in mare referre. Hor. O. 1. 14. 1. *Een schip weêr in zee brengen.*

Ad Senatum referre de aliqua re. Cic. C. 1. 8. *Iets in den Raad brengen, den Raad iets bekent maaken, te kennen geeven, of verstendigen, bericht van iets in den Raad doen.*

Referre ad certa capita. Quintil. I. O. 3. 11. *Tot zekere hoofddeelen brengen, iets in zekere hoofdstukken verdeelen, of afdeelen.*

Referre ad se ipsum quid animi alteri sit. Cic. Dej. 2. *By zich zelven oordeelen wat gedachten een ander heeft.*

Aliquid acceptum alicui referre. Cic. N. D. 3. 36. *Zich bekennen over eenige groote weldaad aan iemant verplicht, of verschuldigt te zyn, iemant ergens over dank weeten.*

Acceptum refero versibus, esse nocens. Ovid. Tr. 2. 10. *Ik weet het de dichtkonst dank, dat ik schuldig ben.*

In acta referre. Juv. 2. 136. *Op de naamrol schryven, of zetten, in de dagelyksen aantekenen.*

Aliquem ore referre. Virg. Æ. 4. 329. *Iemant gelyken, naar iemant zweemen.*

Referre amissos colores. Hor. O. 3. 5. 28. *De verloore kleur wederom krygen, zyn verloore verwe weêr krygen.*

Omnia ad arbitrium alterius referre. Cic. T. Q. 5. 28. *Iemants zin, of genegenheit in alles volgen, alles aan het goeddunken, of de zinnelykheit van een ander stellen.*

Æneam animo noxque diesque refert. Ovid. Her. 7. 26. *Nacht en dag komt my het denkbeeld van Eneas, voor, of in de gedachten.*

Consilia referre aliquo. Cic. Fin. 1. 4. *Ergens in zyne voornemens, of besluiten op mikken, doelen, of toeleggen.* In melius. Virg. Æ. 1. 285. *Een beter opzet neemen.*

In Deos cælum & terram referre. Cic. N. D. 1. 13. *Den hemel en de aarde onder het getal van de Goden stellen.*

(Referre in deorum numerum. Suet. J. 88. 1. Cl. 45. 4. In deorum numero. Cic. N. D. 1. 12. Inter divos. Eutr. 7. 20. *Tot een God stellen, onder de Goden stellen; vergooden.*)

Ensem vaginæ referre. Sil. 7. 510. *Zyn degen weêr in de schede steeken, of weêr opsteeken.*

Gradum referre. Liv. 1. 14. *Te rug treeden, achterwaarts wyken, of treeden, wyken, deinzen, of deinzen.*

Gratiam referre. *Danken, bedanken, dank zeggen, dank weeten.*

Etsi gratiam referre non potest, habere certe potest. Cic. Off. 2. 20. *Hoewel hy geene vergeldinge kan doen, hy kan ten minsten bedanken.*

Referre in literas publicas. Cic. Syll. 14. *In het stadsboek, of op de naamrol opschryven, stellen, of zetten.*

Referunt Consules de Republica. Liv. 21. 6. *De Burgermeesters stellen zaaken voor die het Gemeenebest betreffen.*

Mores patris referre. Plin. E. 5. 16. 9. *De zeden, of leventswyze van zynen vader navolgen; zyn vaders voetstappen volgen, of natreeden.*

Referre fabulam. Ter. Hec. prol. 2. 21. *Een blyspel, of klucht vertoonen.*

Repulsam referre. Cic. de Or. 2. 69. *Af-*

Afgeslagen, of *afgewezen worden*, boertende, *een blauwtje loopen.*

Romam se referre. Cic. Fl. 21. *Weder naar Rome koomen*, of *keeren.*

Se ad Philosophiam referre. Cic. Off. 2. 1. *Zich weder tot de oeffening der Wysbegeerte begeeven.*

Ad voluptatem omnia referre. Cic. de Or. 1. 52. *Alles tot de wellust overbrengen.*

O mihi præteritos referat si Jupiter annos! Virg. Æ. 8. 560. *Och of Jupiter my myne voorige jonkheit wilde weder geeven!*

Referre. Virg. Æ. 2. 547. *Vertellen, verhaalen, verhaal*, of *verslag van doen.*

Prælia referre. Ovid. M. 12. 537. *Gevechten*, of *veldslagen vertellen*, of *verhaalen.*

Vera referre. Ovid. M. 5. 271. *De waarheit zeggen.*

Cum Legati responsa retulerint. Cic. *by* Non. 4. 391. *Wanneer de Gezanten weder antwoord*, of *bescheit zullen hebben gebragt.*

Referre. Cic. Cæc. 29. *Antwoorden, antwoord geeven.*

Referre victoriam. Liv. 4. 17. *De overwinninge verkrygen*, *de zege wechdragen*, *de overhand behouden.*

(Referre. *Voortbrengen.*

Diximus & terram referre plurimum. Plin. H. 21. 11. *Wy hebben gezegt, dat ook de aarde veel voortbragt.*

Tantumque pabulum refert. Plin. H. 21. 13. *En het brengt zoo veel voeder voort.*

Referre. *Weder opbrengen*, *op nieuws weder instellen, vernieuwen.*

Antiquum morem retulit. Suet. J. 20. 2. Virg. Æ. 5. 98. *Hy heeft de oude manier weder opgebragt*, of *ingevoert.*

Antiquam consuetudinem quod retulisset. Suet. T. 32. 2. *Om dat hy de oude gewoonte weder opgebragt*, of *vernieuwt hadde.*

Referre. *Omkeeren*, *op een ander toepassen.*

Cum argumentum propositum referri contra potest. Gell. 5. 10. *Als het bygebragte bewys kan omgekeert*, of *gepast worden op dien, die het bygebragt heeft.*

Referre. *Ergens toe behooren.*

Te prius percontari volo quæ ad rem referunt. Plaut. P. 4. 4. 44. *Ik beveel u eerst te onderzoeken, wat tot de zaak behoort.*)

RĔFĔRT imperf. *Daar is aangelegen*, *het raakt*, *het gaat aan*, *het roert*, *het betreft*, *daar is belang by.*

Parvi refert. Cic. Man. 7. *Daar is weinig aan gelegen*, of *klein belang by.*

Mea refert. Plaut. Curc. 3. 1. 25. Cic. Pis. 17. *Het raakt my*, *daar is my aan gelegen*, *het gaat my aan*, *ik heb 'er belang by.*

Multum, crede mihi, refert. Mart. 9. 102. 5. *Gel of my*, *daar is veel aan gelegen*, *het is een zaak van groot gewigt, belang*, of *aangelegenheit.*

Quid id ad me, aut ad meam rem refert, Persæ quid rerum gerant? Plaut. P. 4. 3. 44. *Wat raakt het my*, of *wat belang heb ik 'er by, wat de Persiaanen doen?*

Aves pascantur, necne, quid refert? Cic. N. D. 2. 34. *Of de vogels eeten of niet*, *wat is daar aan gelegen?* van de hoenderen die tot de wichelary gebruikt wierden spreekende.

RĔFERTUS, ă, ŭm. *Vervult, vol, wel voorzien, opgepropt.* De compar. Refertior staat by Cic. V. 3. 87. en de superl. Refertissimus by Cic. Fr. 1. 1.

Mare refertum prædonum. Cic. R. P. 8. *Een zee vol zeeroovers*, *een zee onveilig door zeerooveren.*

Referta Italia Pythagoreorum. Cic. de Or. 2. 37. *Italien vervult met Pythagoras leerlingen.* Gallia negotiatorum. Cic. Font. 1. *Vrankryk vol koopluiden.*

Saltus referti elephantorum. Plin. H. 5. 1. *Bosschen vol olyfanten.*

Insula Delos referta divitiis. Cic. Man. 18. *Het eiland Delos overvloeijende*, of *opgepropt van goederen.*

Annus refertus pecunia. Cic. V. 4. 19. *Een jaar overvloedig van geld.*

RĔFĔRVESCO, scis, rĕfĕrvi, rĕfervescĕrĕ. Cic. Cl. 91. *Wederom zieden*, *wederom kooken*, *weêr beginnen te zieden*, *te kooken*, of *aan de zôô te koomen.*

(RĔFĪBŬLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Ontringen*, *den ring afdoen.*

Faber refibulavit penem. Mart. 1. 28. 12. *De smit heeft den ring van de manlykheit afgedaan.* Zie boven Fibula.)

RĔFĬCIO, is, rĕfēci, rĕfectŭm, rĕficĕrĕ. *Hermaaken*, *herstellen*, *herstichten*, *verstellen*, *op nieuws bouwen*, of *herbouwen.*

Reficere se. Cic. F. 7. 26. *Zich verfrisschen*, of *verquikken.*

Rates quassas reficere. Hor. O. 1. 1. 17. *Ontramponeerde*, of *reddelooze schepen kalfateren.*

Reficere Tribunos. Cic. Am. 25. *Een nieuwe verkiezing van Gildemeesteren*, of *'s volks Voorstanderen doen.*

Reficere exercitum. Cæs. B. G. 3. 83. 7. *Het leger vervarsschen*, of *laaten uitrusten.*

(Reficere exercitum. Cæs. B. C. 3. 87. 5. *'t Leger vervullen*, *weder vol maaken*, onduitsch, *recruteeren.*)

Reficere memoriam Judicum brevi repetitione. Quintil. Procem. 4. *De geheugbenis van den Rechter door*, of *met een kleine herhalinge vervarschen.*

Refici incipit. Plin. E. 8. 11. 2. *Hy begint te bekoomen*, *hy begint weêr krachten te krygen*, *hy begint weêr aan te koomen*, of *herstelt te worden.*

RĔFĪGO, is, rĕfixi, rĕfixŭm, rĕfīgĕrĕ. Cic. F. 12. 1. *Afrukken dat vast gehecht*, of *ergens aangeplakt is.*

Refigere leges. Cic. A. 13. 3. *Wetten vernietigen*, *afschaffen*, of *te niet doen.*

RĔFLĀGĬTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Catull. 42. 10. *Weêr verzoeken*, *wederom bidden*, of *smeeken.*

RĔFLĀTUS, ūs. m. Cic. Att. 12. 2. *Een tegenwind.*

Reflatu fortunæ deprimi. Cic. Conf. 1436. 2. *Door een quaad geval t'onder raaken*, *door ongeluk*, of *tegenspoed in verval koomen.*

RĔFLĔCTO, is, rĕflexi, rĕflexŭm, rĕflectĕrĕ. Plin. H. 11. 50. *Omkrommen*, *ombuigen*, *te rug trekken*, *afkeeren.*

Pedem reflexit inde. Catull. 64. 112. *Hy heeft zyn voet te rug*, of *daar van daan getrokken.*

Oculos reflectere. Ovid. M. 7. 341. *Zyn oogen ergens aftrekken*, *zyn gezicht ergens afkeeren*, of *afwenden.*

RĔFLĔXŬS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 37. *Omgebogen*, *gekromt.*

Cervix reflexa. Stat. A. 1. 382. *Een hangend hoofd.*

RĔFLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Tegen waayen*, *in de wind zyn.*

Etsi Etesiæ valde reflarint. Cic. Att. 6. 7. *Hoewel de weste wind geheel tegen*, of *heel nadeelig is geweest*; *hoewel het met den westen wind vlak in de wind is geweest.*

Sin autem reflantibus velis rejiciemur. Cic. T. Q. 1. 49. *Zoo wy door tegenwinden te rug gedreven worden.*

RĔFLŌRĔO, es, flōrŭi, flōrērĕ. Plin. H. 18. 16. *Wederom bloeyen*, *op nieuws bloeijen.*

RĔFLŌRĔSCO, scis, ēscĕrĕ. Plin. H. 19. 8. zie Refloreo.

Juventa reflorescente, ibat ovans. Sil. 15. 710. *Zyn jonkheit weêr vernieuwende*, *ging hy met groote vreugde.*

RĔFLŬO, is, rĕfluxi, rĕfluxŭm, rĕflŭĕrĕ. Virg. Æ. 8. 240. *Te rug vloeyen*, *weêrom vloeyen*, *stroomen*, of *loopen.*

RĔFLŬŬS, ă, ŭm. Plin. H. 2. 97. *Weêrom vloeijende*, *stroomende*, of *loopende.*

RĔFŎCILLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. E. 3. 14. *Verquikken*, *verfrisschen*,

frisschen, vervarschen, versterken, vertroosten.

Lugentem efficacibus remediis refocillare. Sen. B. 3.9. Eenen bedroefden krachtelyk vertroosten, eenen bedroefden door krachtige vertroostingen verquikken.

REFODIO, is, refodi, refossum, refodere. Plin. H. 2. 63. Weder opgraaven, of opdelven.

REFORMATIO, onis. f. morum. Sen. E. 58. Hervorming, of verbetering der zeden.

REFORMATOR, oris. m. Hervormer, hersteller, een die iets in een beter staat brengt, hermaker.

Literarum jam senescentium reformator. Plin. E. 8.12.1. Hersteller van het verval der geleerdheit.

REFORMIDATIO, onis. f. Cic. Part. 4. Groote vreeze, groote schrik, angst, vervaertheit.

REFORMIDO, as, avi, atum, are. Cic. R.P. 17. Zeer vreezen, of schrikken, grootelyks beangst, vervaert, of beducht zyn.

Membra saucia reformidant tactum. Ovid. P. 2.7.13. De gequetste leden konnen niet lyden dat men ze aanraake.

REFORMO, as, avi, atum, are. Ovid. M. 11. 254. Hervormen, in zynen vorigen staat herstellen; in een beter staat stellen.

Reformare aliquid. Sen. E. 94. Iets hervormen, verbeteren, of beter maaken.

Se Apollonio reformandum dedit. Quintil. I.O. 12.6. Hy heeft zich onder 't bestier van Apollonius begeeven, om hervormt te worden.

REFOVEO, es, refovi, refotum, refovere. Ovid. M. 8. 536. Verwarmen, koesteren, stooven.

Absumptas vites refovere stercore. Colum. 2. 14. De uitgeputte wyngaarden door mest weder versterken, of nieuwe kracht geeven.

Arma refovere. Sen. B. V. 5. Den oorlog weder beginnen.

REFRACTARIOLUS, a, um. Cic. Att. 2. 1. Een weinig styfzinnig, eenigzins halsstarrig.

REFRACTARIUS, a, um. Sen. E. 73. Hardnekkig, styfzinnig, styfkoppig, kryggel, halsstarrig.

REFRACTUS, a, um. Lucret. 4. 442. Gebroken, verbryzelt.

Refractis pudoris claustris. Plin. E. 2. 14. 4. De paalen van schaamte verbroken hebbende, of te buiten gegaan zynde.

REFRAGATOR, oris. m. Ascon. Cic. 144. Tegenstrever, tegenspreker, wederstander, een die zich tegen een ander aanstelt, of een ander tegenstaat.

REFRAGOR, aris, atus sum, ari. Plin. H. 19. 8. Wederstaan, tegenstaan, tegen zeggen, tegenstreeven.

Si cætera non refragantur. Plin. E. 3. 19. 9. Indien de andere dingen hier niet tegen zyn, of tegenstryden.

Refragari alicui. Cic. A. 11. 9. Zich tegens iemant aanstellen, iemant tegen streeven, of tegenstaan.

REFRENATIO, onis. f. Sen. ir 3. 15. Intooming, betengeling, wederhouding, inbinding, inhouding.

(REFRENATUS, a, um. Lucret. 5. 115. Ingetoomt, ingetengelt, wederhouden.)

REFRENO, as, avi, atum, are. Toomen, betoomen, matigen, weêrhouden, stuiten, beletten, ophouden, bedwingen.

Refrenare aquas. Ovid. Her. 6. 87. Den loop van 't water ophouden, of stuiten, 't water bedwingen.

Adolescentes refrenandi potius a gloria, quam incitandi. Cic. Cœl. 31. De jongelingen moeten meer in de eerzucht gematigt, of ingetoomt, dan aangemoedigt worden.

REFRICO, as, fricui, frictum, fricare. Cato R.R. 88. Weêr opwryven, herwryven.

Refricare. Vernieuwen, vervarschen.

Refricare cicatricem. Cic. Rull. 3. 2. Een wonde wederom opmaaken, of weêr doen open gaan. Desiderium. Cic. F. 5. 17. Het verlangen, of de begeerte vernieuwen.

Refricare memoriam alicujus rei. Cic. A. 3. 7. Iemants gehengheniss ergens van vervarschen, iets weêr in gedachten brengen; de gedachtenis van een zaak vervarschen, of vernieuwen.

REFRIGERATIO, onis. f. Cic. S. 14. Vervarsching, verfrissing, verkoeling, verquikking door koelte.

Refrigeratio. Verkoeling.

Corpora a refrigerationibus solidantur. Vitruv. 1. 4. De lichaamen worden door verkoelinge gesterkt, of versterkt, de koude, of koelte maakt de lichaamen sterk.

REFRIGERATORIUS, a, um. Plin. 22. 22. Verkoelend, verfrisschend, vervarschend.

(REFRIGERATRIX, icis. f. Een verkoelster, 't geen verkoelt.

Lactuca natura est refrigeratrix. Plin. H. 19. 8. Latouw is van natuure verkoelende.)

REFRIGERATUS, a, um. Cic. N. D. 1. 10: 2. 9. Verkoelt, verflauwt, verminderd.

Amor inventionis refrigeratus. Quintil. Præf. Tryp. De liefde, of de smaak van de vindinge die verkoelt, of verkoelt is.

REFRIGERO, as, avi, atum, are. Cic. F. 5. 10. Vervarschen, verfrisschen, verquikken, koel maaken, verkoelen.

REFRIGESCO, scis, refrixi, frigescere. Cels. 4. 3. Koud, of koel worden.

Refrixit res. Ter. Ad 2. 2. 25. Men spreekt daar niet meer van, 't is daar stil van, boertende, daar is al gras over gewassen.

Non refrixit amor. Plin. E. 6. 8. 2. Zyn liefde is niet verkoelt.

REFRINGO, is, fregi, fractum, fringere. Breeken, opbreeken.

Refringere carcerem. Liv. 6. 17. Het gevangenhuis opbreeken.

Discordia refregit postes belli & portas. Hor. S. 1. 4. 61. De tweedragt heeft gelegenheit tot den oorlog gegeeven.

Refringere unguium mucronem. Plin. H. 8. 15. De scherpte van de nagelen, of klauwen afbreeken.

Gloriam alicujus refringere. Cic. Mil. 2. Iemants roem, luister, of eere verminderen.

Radius Solis refringitur. Plin. H. 2. 59. De Zonnestraalen worden gebroken, gestuit, of te rugge gedreven.

REFUGIO, is, fugi, fugitum, fugere. Virg. Æ. 2. 380. Vlieden, vluchten, afwyken, de vlucht neemen, het op een loopen zetten, deinzen, of deizen.

Refugere ab aliqua re. Cic. N. D. 2. 47. Eenige zaak vlieden, iets van zich trachten af te weêren, iets poogen te ontgaan.

Refugere ad aliquem. Cic. Dej. 11. Tot iemant zynen toevlucht neemen.

Mandatum dextra refugit opus. Ovid. Her. 14. 50. Myn hand heeft het geene my bevolen was niet konnen uitvoeren, of verrigten.

Ista refugiunt memoriam nostram. Colum. 12. 50. Deeze dingen zyn uit onze gehengtenis, wy hebben geen gehengtenis van die dingen, wy hebben dat vergeeten.

Refugere ab admonendo aliquo. Cic. Att. 12. 18. Ongenegen zyn om iemant te waarschouwen.

REFUGIUM, ii. n. Cic. Off. 2. 8. Toevlucht, schuilplaats.

REFUGUS, a, um. Vluchtig, dat vlucht, of de vlucht neemt.

Mare refugum. Stat. Th. 12. 634. De zee ebt, of valt.

Quidam in castra refugi omnia formidine implebant. Tac. H. 3. 61. 4. Eenige die in het leger vluchtten, hebben het alles vol schrik gebragt.

REFULGEO, es, fulsi, fulgere. Virg. Æ. 8. 623. Plin. H. 9. 38. Blinken, schynen, weêrschynen, schynsel, of een weêrschyn geeven.

Fama splendida refulget. Prop. 3. 17. 36. *De vermaardheit heeft een groote luister.*

REFŬNDO, is, fūdī, fūsŭm, fŭndĕrĕ. Cic N. D. 2. 46. *Uitgieten, storten, uitstorten.*

Urna refundit aquas. Prop. 2. 20. 50. *'t Water word uit de kruik gestort, of gegoten.*

Luna refundit glaciem. Plin. H. 2. 102. *De Maan doet het ys smelten.*

Refundere. Ulp. Dig. 12. 4. 5. §. 4. *Weêrom geeven, wedergeeven.*

(REFŪSĒ. Adv. *Overvloediglyk, ruim.* De compar. Refusius staat by Colum. 4. 1.)

REFŪSŬS, ă, ŭm. Virg. G. 2. 163. Plin. H. 36. 26. *Overgeloopen, overgestroomt, overgevloeit, van de zee, of een rivier spreekende.*

REFŪTĀTĬO, ōnis. f. Quintil. I. O. 5. 10. *Wederlegging, de daad van wederleggen, tegenspreeking.*

REFŪTĀTŬS, us. m. Lucret. 3. 524. *Wederlegging, tegenspreeking.* Men vind niet dan de Ablativus Refutatu.

REFŪTO, as, āvī, ātŭm, ārĕ. *Wederleggen, tegenspreeken.*

Nationes bello refutare. Cic. Prov. Conf. 13. *Volkeren door den oorlog te rug dryven.*

Conatum alicujus refutare. Cic. Ar. 4. *Iemants onderneeminge beletten, dwarsboomen, of overdwarssen.*

REG.

(RĒGĀLĬŎLŬS, i. m. Suet. J. 81. 6. *Een Koningje.* Zeker vogeltje.)

RĒGĀLĬS, is. m. en f. ālĕ, is. n. Cic. Ar. 25. *Koninglyk, van den Koning, dat den Koning toebehoort, of aangaat.*

Virgo Regalis. Ovid. Art. 1. 697. *Des Konings dochter.*

RĒGĀLĬTĔR. Adv. Ovid. M. 2. 397. *Koninglyk, op eene koninglyke wyze, als een Koning.*

RĔGĔLO, as, āvī, ātŭm, ārĕ. Colum. 11. 2. *Ontdooyen, dooyen, ontlaaten, 't ys doen smelten.*

Vix ætas mea media regelatur æstate. Sen. E. 67. *Ik kan my nauwelyks in 't midden van den Zomer ontdooyen, of ik kan my te nauwer nood in den Zomer verwarmen.*

RĔGĔMO, is, gĕmŭī, gemitŭm, gĕmĕrĕ. Stat. Th. 5. 389. *Van gehuil, gejammer, of gekerm weêrom galmen*, van de hel spreekende.

RĔGĔNĔRO, as, āvī, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 7. 12. *Op nieuws voortbrengen, op nieuws teelen.*

Regenerare avum. Plin. H. 7. 12. *Zynen Grootvader doen herleeven, zynen Grootvader zeer gelyken.*

Drusus regenerasse patrem Tiberium ferebatur. Plin. H. 14. 22. *Men zeide dat Drusus zyn vader Tiberius geleek.*

RĔGERMĬNĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 19. 7. *Hergroeing, weder uitspruiting, uitschieting, of uitloping, weder uitbotting.*

RĔGERMĬNO, as, āvī, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 19. 7. *Hergroeien, op nieuws uitspruiten; uitschieten, uitbotten, of uitloopen.*

RĔGĔRO, is, gessī, gestŭm, gĕrĕrĕ. Colum. 2. 10. *Weder tegenwerpen, of te gemoet werpen.*

Communem culpam in aliquem regerere. Plin. E. 10. 30. 2. *De gemeene schuld op iemant werpen, op iemant leggen, of iemant te last leggen.*

Crimen alicui regerere. Sen. H. 2. 720. *Iemant een feil voorwerpen, of voorhouden.*

Alicui regerere alterum. Cic. F. 15. 19. *Den eenen tegens den anderen stellen, iemant tegen een ander stellen.*

(Regerere in commentarios. Quintil. I. O. 3. 6: 2. 11. *Aantekenen het geen wy hooren.*)

RĔGESTŬM, i. n. Colum. 3. 13. *Aarde tot hooge bedden opgeworpen om 'er op te planten, opgehoogde, of aangehoogde aarde.*

RĔGESTŬS, ă, ŭm. Tellus regesta. Colum. 11. 3. *Uitgegraave aarde, die weêr op de zelve plaats, daar ze uitgegraaven was, gebragt is.*

RĒGĬĂ, æ. f. Cic. Fin. 3. 16. *Een Konings hof, of Paleis.*

RĒGĬĒ. Adv. Cic. V. 3. 48. *Koninglyk, als een Koning, op eene koninglyke wyze.*

RĒGĬFĬCĒ. Adv. Cic. T. Q. 3. 19. Zie Regie.

RĒGĬFĬCŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 6. 605. Val. Fl. 2. 653. *Koninglyk, dat een Koning toebehoort.*

RĔGĬGNŌR, ĕris, gigni. Lucret. 5. 245. *Herboren worden, op nieuws voortkoomen, weder voortgebragt worden.*

RĒGĬLLĂ, æ. f. Plaut. E. 2. 2. 39. *'t Koninglyk kleed, of gewaad, 's Konings kleding.*

RĔGĬMĔN, inis. n. *Beheersching, bestier, bestiering, bewind, regeering.*

Regimen totius magistratus penes Appium erat. Liv. 6. 33. *Het bewind, of bestier van de heele Vroedschap stont by Appius.*

Vocis regimen primores dentes tenent. Plin. H. 7. 16. *De voorste tanden bestieren de stem.*

RĒGĪNĂ, æ. f. Cic. Off. 3. 6. *Een Koningin.*

RĔGĬO, ōnis. f. *Landschap, land, landstreek, gewest, landsdouwe.*

Maximas terræ regiones incultas videmus. Cic. N. D. 1. 10. *Wy zien dat de grootste landstreeken onbewoont, of onbebouwt zyn.*

Regiones urbis. Suet. A. 30. 1. *De wyken van de stad, de stads wyken.*

Regiones vineæ. Cic. N. D 2. 3. *De scheidpaalen van een wyngaard.*

Regionibus officii sese continere. Cic. Quil. 2. 35. *Zich binnen de paalen van zyn bedieninge houden.*

E regione. Cic. A. Q. 4. 39 Cæs. B. G. 7. 35. 1. *Tegen over, recht over.*

RĔGĬŌNĀTĬM. Adv. Liv 40. 51. *Van wyk tot wyk, van landschap tot landschap, met wyken.*

Commercia regionatim interrumpere. Liv. 45. 30. *De onderhandeling van verscheide volkeren met malkanderen verstooren.*

RĒGĬŬS, ă, ŭm. Cic. F. 12. 1. *Koninglyk, van den Koning.*

Morbus regius. Celf. 3. 24. Hor. A. P. 453. *Konings ziekte, de geelzucht.*

RĔGLŪTĬNO, as, āvī, ātŭm, ārĕ. *Iets dat aan malkander gelymt is van een trekken, of scheuren, het gelymde losmaaken.*

Aliquid a manu furis reglutinare. Catull. 25. 9. *Een dief iets uit de hand rukken.*

RĒGNĀTŎR, ōris. m. Virg. Æ. 4. 269. *Een heerscher, regeerder, opperhoofd.*

RĒGNĀTRĪX, īcis. f. Tac. An. 1. 4. 4. *Een heerscherse, voogdesse, gebiedster, bestierster.*

RĒGNĀTŬS, ă, ŭm. *Waar over iemant heerscht, of gebied, dat iemant beheerscht.*

Regnatus alicui. Hor. O. 2. 6. 11. 3. 29. 27. *Van iemant beheerscht, of onder iemants gebied, van een landschap, of plaats spreekende.*

RĒGNO, as, āvī, ātŭm, ārĕ. *Heerschen, heerschappy hebben, of voeren, gebieden, regeeren.*

Advenæ in nos regnaverunt. Tac. An. 11. 24. 7. *Uitlanders hebben over ons geheerscht.*

Regnare alicui oppido. Cic. V. 2. 55. *'t Gebied over een stad hebben.*

Ardor edendi regnat per viscera. Ovid. M. 8. 819. *Hy heeft zeer grooten honger.*

In hoc uno regnat oratio. Cic. Or. 37. *De rede ziet nergens dan daar op, of past daar alleen op.*

Regnare. Cic. F. 7. 24. *Gezagh hebben, in aanzien zyn, vermogen hebben.*

(Regnare. *Vry, zonder bekommernisse, zonder onder iemant te staan, leeven.* Een Koning is een vry man, en staat onder niemant. (Dan onder de wetten van 't Ryk.)

Quandoquidem solus regnas. Ter. Ph.

Ph. 2. 3. 58. *Nademaal gij onder niemant wilt staan.*

Quousque regnabis? Plin. E. 7. 3. 2. *Hoe lang zult gij op uwe hofstede zonder bekommering verblyven?*

Regnare. Hor. E. 1. 10. 8. *Naar zyn wensch, naar zyn zin leeven.)*

REGNŬM, I. n. Cic. F. 12. 1. *Een Koningryk, een Ryk.*

Regnum. Plaut. Pf. 1. 1. 13. *Heerschappy, gebied, oppermagt.*

Sortiri regna vini. Hor. O. 1. 4. 19. *Heer van een gastmaal zyn, het bestel van een gastmaal hebben.*

Regnum. *Koningdom, koninglyke waerdigheit.*

Regnum alicujus. Plaut. Am. 2. 2. 201. Suet. T. 37. 5. *Iemants ryk*, of *gebied, de plaats daar iemant heerscht, gebied, te zeggen heeft*, of *heerschappye voert.*

(Nisi hic in tuo regno essemus, non tulissem. Cic. de Or. 1. 10. *Ik zou het niet verdraagen hebben, zoo wy niet in de plaats van uw gebied waren geweest.*

In Puteolana regna renavigare. Cic. Att. 14. 16. *Naar zyne hofsteden omtrent Pozzuolo gelegen afvaaren.*

Regnum. *Voortreffelykheit, uitmuntendheit.*

Amisso regno forensi. Cic. F. 9. 18. *Als ik in 't hof, waar in ik, wegens myne welsprekendheit, uitmuntte, niet meer pleiten konde; als ik de voornaamste Advokaat niet meer was.*

Virgo faciet regnum loquendi. Manil. 4. 194. *Die onder Virgo geboren zyn munten uit in welsprekendheit.*

Si aliquid regni est in carmine. Ovid. M. 14. 19. *Indien 'er iets voortreffelyks in uw gedicht is, indien uw gedicht uitmunt.)*

RĔGO, is, rexi, rēctūm, rĕgĕrĕ. Cic. Att. 16. 2. *Heerschen, beheerschen, regeeren, bestieren, heerschappy voeren, bestier hebben.*

Principis ætatem regere. Liv. 31. 28. *De bestierder van een Prins in zyn jonkheit zyn.*

Regere. *Bestieren, leiden, matigen.*

Animos dictis regere. Virg. Æ. 1. 157. *De gemoederen met woorden bestieren*, of *leiden.*

Remo reguntur rates. Ovid. Art. 1. 3. *De schepen worden met riemen bestiert.*

Regere. *Stieren, stuuren, leiden, naar richten, aanleggen.*

Iter rexit lino Theseus. Prop. 2. 11. 8. *Theseus heeft zynen weg naar eenen draad gericht*, of *heeft zynen gang naar eenen draad gestiert.*

(Regere, worden eigentlyk gezegt van hen die paerden mennen en bestieren.

Auriga, qui ante ipsum sedens equos regebat, hasta transfixus est. Curt. 4. 15. 28. *De voerman, die voor op zittende de paerden mende, wierd met een pyl doorschoten.*

Regere. *Bepaalen, afpaalen, afscheiden.*

Lapis regit arva finibus. Tib. 1. 3. 44. *De merkpaal scheid de landen af; door den merkpaal worden de landen gescheiden.*

Finium regundorum actio. Ulp. Dig. 10. 1. 2. §. 1. *Een pleidooi over landeryen die afgepaalt zullen worden.*

Regere. *Onderwyzen, raad geeven.*

Quod me iis, de quibus te consului, regere dignatus es. Plin. E. 10. 64. 1. *Dat gy my verwaerdigt hebt raad te geeven in de zaaken, waar over ik my met u beraaden hebbe.*

Si peccas, possum te regere. Cic. Mur. 29. *Als gy mist, kan ik u onderwyzen*, of *raad geeven.*

Regere. *Bewinden, inhouden, bedwingen.*

Fascia nulla regat tumidas papillas. Ovid. Rem. 338. *Geen zwagtel bewinde de groeijende borsten; houd de groeijende borsten met zwagtelen niet in.* Dit was een gewoonte by de Ouden. Zie Mart. 14. 134.)

REGRĔDIŎR, ĕris, grĕssūs sūm, grĕdi. Liv. 36. 10. *Wederom gaan, te rug gaan, afwyken.*

Regredi ab ostio. Plaut. Au. 1. 1. 7. *Van de deur afgaan*, of *afwyken.*

In memoriam regredior audisse. Plaut. Capt. 5. 4. 26. *Het komt*, of *schiet my in de gedachten*, of *te binnen, dat ik gehoort heb.*

REGRESSIO, ōnis. f. Cic. A. 1. 1. *Wederkeering, wederkomst, hertred.* (Heden leest men by Cicero Reversionis.)

REGRĔSSŪS, ūs. m. Liv. 26. 26. *Wederkeering, wederkomst, hertred.*

Egressus & regressus. Colum. 9. 9. *Uit- en ingang.*

Regressus. Cic. N. D. 2. 20. *Wyking, deinzing, te rug deinzing.*

Æstus regressus. Val. Max. 3. 2. 23. *Het ebben, het afloopen der ebbe, 't vallen van 't ty.*

RĒGŬLĂ, æ. f. Cic. *by* Non. 2. 718. Colum. 3. 13. *Een maatstok, maat, lyn waar mede men iets af meet.*

Regula. *Een regel, keur, of inzetting.*

Regula Philosophiæ. Cic. A. Q. 4. 9. *De regel van de Wyzen.*

Ad regulam loqui. Quintil. I. O. 9. 4. *Net, of naar de regelen spreeken.*

Regula non quam formosa, sed quam recta sit quæritur. Sen. E. 76. *Daar word niet gevraagt hoe mooi, maar hoe recht de regel is.*

RĒGŪLĀRIS, is. m. en f. ārĕ, is. n. Palæm. V. G. 1366. 2. *Welgeregelt, regelmatig, dat volgens, of naar den regel is.*

Regulare æs. Plin. H. 34. 8. *Bladkoper, plaatkoper, koper dat met den hamer is geslagen, en gemakkelyk kan gevonwen, of geboogen worden.*

RĒGŪLĀRITĔR. Adv. Ulp. Dig. 15. 3. 3. §. 2. *Volgens, of naar den regel, welgeregelt, regelmatiglyk.*

RĒGŬLUS, i. m. Liv. 28. 16. *Een Koningje, een kleine, of geringe Koning.*

RĔGŪSTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Wederom smaaken, of proeven.*

Crebro tuas literas regusto. Cic. Att. 13. 13. *Ik herlees uwe brieven dikwils.*

Laudationem alicujus regustare. Cic. Att. 13. 48. *Dikwils den lof van iemant met vermaak leezen.*

REJ.

RĒJĔCTĀNĔŪS, ā, ūm. Cic. Fin. 4. 26. *Verworpen, wechgeworpen, versmaadt, dat men verworpen heeft.*

RĒJĔCTIO, ōnis. f. *Verwerping, wechwerping, verstooting, versmading.*

Rejectio Judicum. Cic. V. Prooem. 6. *Uitsluiting van Rechteren*, dat door het lot geschiedde.

Rejectio sanguinis. Plin. H. 23. 8. *Bloedgang, bloedlozing.*

RĒJĔCTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Lucret. 2. 330. *Verwerpen, wechwerpen, versmaaden, verachten.*

RĒJĔCTŬS, ā, ūm. Cic. Mil. 10. *Wechgeworpen, verworpen.*

Capillus circum caput rejectus negligenter. Ter. H. 2. 3. 50. *Haair dat men slordig om het hoofd laat hangen.*

Manibus ad tergum rejectis. Cic. F. 10. 32. *De handen op den rug hebbende.*

Rejectus. Cic. A. 2. 24. *Verworpen, gewraakt, versmaadt, geweigert, afgeslagen.*

RĒJĔCTŪS, ūs. m. Cels. 4. 2. *Uitbraakzel, uitwerpzel, uitspouwzel, braking, overgeeving.*

RĒJĬCIO, is, jēci, jēctūm, jĭcĕrĕ. *Uitwerpen, verwerpen, dryven, verdryven, verstooten, versmaaden, verachten.*

Boves in cubile rejicere. Plaut. P. 2. 5. 18. *De ossen naar den stal dryven, de ossen weêr in hunnen stal doen keeren.*

Hostem ab aliquo loco rejicere. Cic. F. 2. 10. *Den vyand ergens vandaan dryven, jaagen, of slaan.*

Re-

Rejicere a flumine capellas. Virg. E. 3. 96. *De geiten van de beek afdryven.*

A libris te obscuritas rejecit. Cic. T. 1. *De duisterheit die in die boeken is, heeft u te rug gebonden, heeft u weêrhouden, of heeft u afgeschrikt dezelve te leezen.*

Aliquid a se rejicere. Cic. S. R. 53. *Iets laaken, wraaken, mispryzen, verwerpen, verachten, iets van zich afweeren.*

Flens rejicit se in eum. Ter. An. 1. 1. 109. *Al schreyende heeft ze zich in zyne armen geworpen; al weenende is ze in zyne armen gezeegen.*

Rejicere. *Uitstellen, uitstel neemen, verschuiven, opschorten, schorssen.*

In mensem Quintilem rejecti sumus. Cic. Att. 1. 4. *Wy zyn tot de maand July, of tot Hooimaand toe uitgesteld.*

Ad ipsam te epistolam rejicio. Cic. Att. 9. 13. *Ik verzende u tot den brief zelf.*

Rejicere causam ad Senatum. Liv. 3. 13. *Een zaak aan den Raad brengen.*

Rejicere sanguinem. Plin E. 8. 1. 2 *Bloed spouwen, of overgeeven.*

Fatigata membra rejicere. Curt. 10. 5. 3. *Zich omkeeren, op dat zyne moede en afgematte leden mogen rusten.*

(Rejicere is ook een scheepswoord.

Cognoscit, quadraginta naves tempestate rejectas tenere cursum non potuisse. Cæs. B. G. 5. 5. 2. *Hy verneemt, dat veertig schepen, die door onweêr te rug gedreven waren, niet hadden konnen voortkoomen.*

Sin restantibus ventis rejiciemur. Cic. T. Q. 1. 49. *Maar indien wy door den tegenwind zullen te rug gedreven worden.*

Rejicere. *Braaken, spuuwen, of spouwen, overgeeven.*

Si excessisset, rejiciebat. Suet. A. 77. 3. *Indien hy meer had genomen, braakte hy, of gaf het weder over.*

Sed quidquid datum est rejiciunt. Scrib. Larg. 24. 8. *Maar al wat hun gegeeven is, braaken zy uit, of geeven 't weder over.*)

RĔJĬCŬLŬS, ă, um. *Verwerpelyk, wraakbaar, dat men moet verleggen.*

Rejiculæ oves. Varr. R. R. 2. 1. *Schaapen die men zich niet gnyt maaken, of om dat ze te oud, of om dat ze ziek zyn.*

RĔĬTĔRĀTĬO, ōnis. f. Quintil. I. O. 11. 2. *Herhaling, wederverhaal.*

REL.

RĔLĀBŎR, ĕris, lapsus sum, lābi. Ovid. Her. 15. 95. *Wederom vallen, weêr vallen.*

Relabi. Hor. O. 1. 29. 11. *Te rug vloeyen, weêrom vloeyen,* van een rivier spreekende, die weêr naar haaren oorsprong vloeit.

RĔLANGUESCO, scis, lāngŭi, languescĕrĕ. Ovid. M. 6. 291. *Quynen, aan 't quynen raaken, beginnen te quynen, zwak worden.*

Relanguescere. Sen. N. Q. 1. 3. *Flauw zyn, bleek zyn, niet levendig genoeg zyn,* van een kleur spreekende.

Relanguescere. Liv. 35. 45. *Verflauwen, verzwakken, verslappen, flauwen, zinken, bezwyken, zakken,* van den moed spreekende.

His rebus relanguescunt animi. Cæs. B. G. 2. 15. 4. *Door deeze dingen verslapt, zakt, of zinkt de moed.*

Relanguescere. Sen. N. Q. 5. 8 *Stil, of slap worden, verminderen, gaan leggen, slappen,* van den wind spreekende.

RĔLĀTĬO, ōnis. f. Cic. Pis. 13. *Bericht, bescheit, verslag, aanbrenging.*

Criminis relatio. Cic. I. R. 1. 11. *Bericht van een misdaad.*

Gratiæ relatio. Sen. B. 5. 11. *Bedanking, dankzegging.*

Relatio. Quintil. I. O. 4. 1. *Verhaal, vertelling, verslag.*

Per commentariorum relationes cogitata tradunt posteris. Vitruv. præf. 7. *Zy laaten hunne vindingen den nakomelingen na, door hunne schriften, of boeken.*

RĔLĀTŎR, ōris. m. Cic. Att. 8. 15. subj. *Een aanbrenger, bescheitgeever, overdrager, kondschapper, een die iets verhaalt, of vertelt.*

RĔLĀTŬS, ūs. m. Tac. H. 1. 30. 1. *Bericht, bescheit, verhaal, verslag, verstendiging.* Men vind niet dan de ablativus Relatu.

RĔLĀTŬS, ă, ŭm. *Weêrom gebragt, weêr over gebragt.*

Sonus relatus amplificatur. Cic. N. D. 2. 57. *De klank die gestuit word is grooter, het geluid dat door weêrklank komt is krachtiger, of sterker.*

Relatus. *Daar van men bericht, of bescheit gebragt heeft, dat men verhaalt, of vertelt heeft.*

Causa relata. Ovid. F. 3. 476. *Een zaak waar van bericht, of bescheit is gedaan.*

(Relatus. *Herstelt, weder opgebragt, of in zwang gebragt.*

Consuetudo longo intervallo relata. Cic. Div. 22. *Een gewoonte na eenen langen tyd weder opgebragt.*

Relatus. *Aangetekent, aangeschreven, opgetekent, geboekt, te boek geslaagen.*

Cum scirem, ita indicium in tabulas publicas relatum. Cic. Syll. 15. *Nademaal ik wist, dat het aanbrengen zoo in 't openbaar was aangetekent.*)

RĔLAXĀTĬO, ōnis. f. *Verlustiging, vermaak, uitspanning.*

Animi relaxatio mihi visa est profuisse. Cic. F. 7. 26. *De uitspanning die ik aan mijnen geest heb gegeeven, schynt my voordeelig te zyn.*

RĔLAXĀTŬS, ă, ŭm. *Los, vry.*

Paries relaxatus. Vitruv. 7. 1. *Een vrye muur, die nergens aan raakt.*

RĔLAXO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Ontspannen, ontbinden, los maaken, ontsluiten.*

Densa relaxare. Virg. G. 1. 420. *Dikke dingen verdunnen, dun, of klaar maaken.*

Calor relaxat cæca spiramenta. Virg. G. 1. 89. *De warmte opent de verholene zweetgaten.*

Pater nimis indulgens quidquid astrinxi relaxat. Cic. Att. 10. 6. *Zyn vader die te toegeevende is, laat hem alles toe wat ik verboden heb.*

Relaxare aliquid a contentione qua uti solemus. Cic. L. L. 1. 4. *Iets laaten zakken van den drift, of de hevigheit die wy pleegen te gebruiken.*

Relaxare animum. Cic. Arc. 6. *Zynen geest verlustigen, of verquikken; uitspanning aan zynen geest geeven.*

RĔLĒGĀTĬO, ōnis. f. Cic. S. R. 15. *Banning, verzending in ballingschap.*

RĔLĒGĀTŬS, ă, ŭm. Cic. F. 11. 16. *In ballingschap gezonden, verzonden, of gebannen, uitgebannen.*

RĔLĔGO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. Off. 3. 31. *Bannen, uitbannen, in ballingschap verzenden.*

Relegare alicui causas alicujus rei. Tib. 4. 6. 5. *Iemant de oorzaak van iets toeschryven, de vinding van iets iemant optichten, opdichten, of op iemant leggen.*

Relegare. Virg. G. 3. 212. *Scheiden, afzonderen, van malkander scheiden, verdeelen.*

(Relegare. *Verzenden, aanwyzen, aantoonen.*

Sed potius ad auctores relegabo. Plin. H. 7. 1. *Maar ik zal veel meer schryvers aanwyzen, die het gezegt hebben.*)

RĔLĔGO, ĭs, rĕlēgi, rĕlectum, rĕlĕgĕrĕ. Cic. N. D. 2. 28. *Herleezen, wederom leezen, weêr overleezen.*

Relegere. *Vergaderen, verzamelen, opleezen, byeen brengen.*

Pecuniam relegere. Hor. Ep. 2. 69. *Geld vergaderen, of verzamelen.*

Iter relegere. Stat. A. 1. 23. *Den zelven weg weêrom koomen, of weir neemen.*

RĔLENTĔSCO, scis, escĕrĕ. Ovid. Am. 1. 8. 76. *Verflauwen, verminderen, flauwer worden.*

RE-

RĔLĔVO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Oprigten, opheffen, optillen, opbeuren.*
Corpus e terra relevare. Ovid. M. 9. 318. *Het lichaam van de aarde opbeuren.*
Relevare æstus. Ovid. Art. 3. 697. *De hitte verminderen.*
Aliquem relevare. Cic. Att. 3. 10. *Iemant ontschuldigen, of verschoonen.*
Animum relevare alicui. Ter. Ad. 4. 3. 11. *Iemant moed geeven*, of *aanmoedigen, iemant een hart inspreeken*, of *een hart onder den riem steeken.*
Laborem longum requie relevare. Ovid. M. 15. 16. *Zich van eenen langen arbeid door rust verquikken.*
Publicanos tertia mercedum parte relevavit. Suet. J. 20. 7. *Hy heeft den pachters het derdedeel van de pacht quyt gescholden; hy heeft den pachters een derdedeel afslag van hunne pacht gegeeven.*
Relevari. *Geneezen, opkoomen, geholpen worden.*
Non est in Medico semper relevetur ut æger. Ovid. P. 1. 3. 17. *Het is niet altyd in de magt van den Geneesmeester den zieken te geneezen; het staat niet altyd aan den Arts dat de zieken geneezen worden*, of *opkoomen.*
RĔLICTIO, ōnis. f. Cic. Att. 16. 7. *Verlating, begeeving, opgeeving.*
RĔLICTUS, ă, um. Ter. E. 2. 2. 55. *Verlaaten, opgegeeven, begeeven.*
Relictus sum mihi. Plin. E. 9. 36. 2. *Men heeft my aan myn zelven overgelaaten, aan myn eigen beleid*, of *bestier overgegeeven.*
Relictus ab omni honestate. Cic. C. R. 8. *Die geen eer noch schaamte heeft, van alle eerbaarheit ontbloot, die alle eer en schaamte heeft verloren*, of *uitgeschudt.*
Fides relicta. Ovid. Art. 3. 460. *Geschonde*, of *verbroke trouw.*
Repetere relicta. Hor. E. 1. 7. 97. *Verhaalen dat men had overgeslaagen*, of *voorby gegaan.*
RĔLIGĀTĬO, ōnis. f. Cic. S. 15. *Binding van den wyngaard.*
RĔLIGĀTUS, ă, ūm. Cic. T. Q. 3. 17. *Gebonden, aan gebonden, vast gebonden.*
RĔLIGIO, ōnis. f. Cic. I. R. 2. 53. *Godtsdienst, aanbiddinge van Godt.*
Religio. Cic. N. D. 1. 2. *Godtvruchtigheit, Godtsdienstigheit.*
Religio loci. Cic. I. R. 2. 1. *De heiliging*, of *wijing van een plaats, die haar heilig, of geheiligt maakt.*
Declinare ab religione officii. Cic. V. 3. 1. *Van den behoorlyken plicht zynes ampts afwyken.*
Religio. *Nauwgezetheit, stiptheit, keurlykheit.*
Religioni Atheniensium cum serviret Orator, nullum verbum insolens ponere audebat. Cic. Or. 8. *Terwyl de Redenaar acht sloeg op de nauwgezetheit van die van Athenen, durfde hy niet een ongebruikelyk woord in zyne redenen mengen*, of *gebruiken.*
Oratio nimia religione attenuata. Cic. Cl. 82. *Een rede door al te groote nettigheit ontzenuwt*, of *krachteloos gemaakt.*
Religio. *Beschroomtheit, angstvalligheit*, of *bekommering van het gewisse*, of *van 't gemoed*, onduitsch, *conscientieusheit.*
Eximere religionem. Liv. 4. 31. *Een ydele angst*, of *bekommering wechneemen; een ydelen schroom*, of *bekommering verjaagen.*
Religio mihi est quominus id faciam. Cic. C. 3. 6. *Ik ben bekommert om dat te doen, ik durf dat niet wel bestaan, ik maak zwarigheit om dat te doen.*
Nova num religio in te istæc incessit? Ter. An. 4. 3. 15. *Is u nu nieuwe angstvalligheit aangewaait?*
Inducere religiones inexpiabiles in Rempublicam. Cic. A. 1. 6. *Het Gemeenebest met de onverzoenbaare gramschap der Goden dreigen.*
In religionem ea res apud Pœnos versa est. Liv. 26. 11. *Die van Karthago geloofden dat zulks den Goden mishaagde.*
(Religio. *Een verbintenisse door een eed, een eed.*
Ille hac religione non deterritus. Nep. 10. 8. 10. *Hy door deezen eed niet afgeschrikt zynde.*
Se religione servata confirmare exercitum. Nep. 17. 2. 5. *Dat hy door het houden van den eed zijn kryksvolk moed gaf.*)
RĔLIGIŌSĒ. Adv. Cic. D. 2. 41. *Godvruchtiglyk. Godsdienstelyk.* De compar. Religiosius staat by Colum. 8. 5. en de superl. Religiosissime by Plin. E. 5. 8. 5.
Religiose testimonium dicere. Cic. Cœl. 22. *Ter goeder trouwe getuigen, een oprechte verklaring geeven.*
Religiose. Colum. 3. 10. *Nauwkeuriglyk, met naukeurigheit*, of *nettigheit, keurlyk, stiptelyk.*
(Religiose. *Op eene vreesachtige, beschroomde*, of *beschaamde wyze.*
Faciamque id, quod debent facere ii, qui religiose commendant. Cic. F. 13. 17. *En ik zal doen, dat die doen moeten, die vreesachtig en beschroomt zyn, in iemant aan te bevelen.*)
RĔLIGIŌSŬS, ă, ūm. Cic. de Or. 2. 43. *Godsdienstig, Godtvruchtig, heilig, vroom.* De compar. Religiosior staat by Colum. 11. 2. en de sup. rl. Religiosissimus by Cic. V. 1. 17.
Religiosus. Cic. Cæc. 10. *Beschroomt, beangst, bekommert, bevreest, angstvallig.*
Religiosus. Ter. H. 4. 1. 37. *Bygeloovig, overgeloovig.*
Religiosus. *Keurlyk, nauwkeurig, teêrgevoelig.*
Atticorum aures religiosæ. Cic. Or. 9. *De ooren van die van Athenen zyn heel teêr, heel keurlyk*, of *heel vies.*
RĔLĬGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 2. 18. *Vast binden, vast maaken, aanbinden.*
Bona alicujus religionibus religare. Cic. Dom. 47. *Iemants goederen eenige Godheit toeëigenen*, of *toewyen.*
(Religare. *Verbinden.*
Redeuntis vulnera quis religavit? Quintil. D. 278. *Wie heeft van den wederkomende de wonden verbonden?*)
RĔLĬNO, is, rēlēvi, rēlitum, rēlĭnĕrĕ. *Een vat, wiens stop, of deksel, met pek, wasch, of iets diergelyks besmeert is, openen, ontsteeken.*
Relevi omnia dolia. Ter. H. 3. 1. 51. *Ik heb al de vaten geopent*, of *ontsteken.*
RĔLINQUO, is, rēliquī, rēlictūm, rēlinquĕrĕ. Cic. Mur. 32. *Laaten, verlaaten, achter laaten, laaten staan, de zak geeven.*
Eum Plautus locum reliquit integrum. Ter. Ad. prol. 10. *Plautus heeft die plaats onaangeroert laaten staan*, of *heeft die plaats zonder ze aan te raaken in haar geheel gelaaten.*
Aliquid alicui relinquere. Plaut. Au. prol. 13. *Iemant iets by uiterste wil nalaaten.*
Relinquere aliquem. Cic. F. 13. 65. *Iemant verlaaten, begeeven*, of *verlegen laaten, iemant niet willen helpen*, of *de hand niet bieden.*
Æs alienum relinquere. Cic. P. Q. 23. *Schulden nalaaten*, of *achterlaaten, sterven zonder zyne schulden te betaalen.*
Relinquit eam animus. Plaut. M. G. 4. 8. 37. *'t Ontbreekt haar aan moed, zy verliest de moed, zy valt van haar zelve.*
A febre quartana relinqui. Cic. Att. 8. 6. *De derdendaagze koorts quyt zyn, van de derdendaagze koorts verlost*, of *verlaaten zyn.*
Relinquitur, ut si vincimur in Hispania, quiescamus. Cic. Att. 10. 6. *Daar is ons niets overig*, of *daar is voor ons niet anders te doen, dan dat*

dat wij, bij aldien wij in Spanje de neêrlaag krijgen, ons stil, of gerust houden.

RELIQUĀTĬO, ōnĭs. f. Paull. Dig 26.7.41. *Achterstallen, achterweezige, of achterstallige schulden.*

RELIQUĀTŎR, ōrĭs. m. Scæv. Dig. 46.3.102. §. 2. *Een die achterstallige, of achterweezige schulden heeft.*

RĔLĬQUŌR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Ulp. Dig. 50.4.6. §. 1. *Ten achteren zijn, in achterweezen zijn, achterstallige, of achterweezige schulden hebben.*

RĔLĬQUĬÆ, ārŭm. f. *Overblijfzels, dat overgebleven, of overgeschoten is, overschot.*

Vellem me ad prandium invitasses, reliquiarum nihil fuisset. Cic. F. 12.4. *Ik had wel gewilt dat gy my 's middags ten eeten had genoodt, daar zou niet overgeschoten hebben.*

Reliquiæ Suet. D. 8.15. *Overblyfzels van overledenen, als hunne beenderen, asch, enz.*

Reliquias Augusti legere. Suet. A. 101.9. *De overblijfzels, de beenderen en assche van Augustus bij een verzamelen.*

Conjurationis reliquiæ. Cic. Att. 1. 14. *De overblyfzels der t'zamenzweeringe.*

Avi reliquias persequere. Cic. S. 6. *Volbreng dat uw grootvader voor u gelaaten heeft.*

RĔLĬQUŬS, ă, ŭm. *Dat overblyft, of overschiet, dat overig is, overschot, overblijfzel.*

Qualis talis in reliqua Græcia nemo. Cic. Am. 2. *Daar was niemant in geheel Griekenland die naar hem geleek, of die zyns gelyk was.*

Quos belli calamitas reliquos fecit. Cic. V. 2. 35. *Die de oorlogsrampen, of ellenden overgelaaten, of gespaart hadden.*

Reliqui nihil fecit. Cic. V. 2. 41. *Hij heeft niets overig, hij heeft alles verteert, of opgemaakt, daar is bij hem niets overgeschoten.*

Reliquum vitæ. Cic. V. 5. 35. *Het overige van 't leven, 't overschot van 't leven.*

Reliquum est ut de me scribam. Cic. F. 11.8. *Daar blyft noch over dat ik aangaande mij zelven schrijve.*

RĔLĬQUĂ, ōrŭm. n. plur. *Achterstallige schulden.*

Reliqua mea Camillus scribit se accepisse. Cic. Att. 6. 1. *Kamillus schryft dat hij mijne achterstallige schulden heeft ontfangen.*

RĔLŪCĔO, ēs, rĕlūxī, rĕlūcērĕ. Virg. Æ. 2. 312. *Schynen, blinken, glans geeven, schitteren, weêrschynen.*

Dies reluxit cæco. Tac. H. 4.81.7. *De blinde heeft het gezicht weder gekregen, of is weêr ziende geworden.*

RĔLŬCTĀNS, āntĭs. omn. gen. Hor. O. 4. 4. 11. *Tegen worstelende, tegenstaande, tegenstreevende, die wederstant bied.*

RĔLŬCTĀTŬS, ă, ŭm. *Dat tegen gestaan heeft, dat tegen gehonden heeft.*

Sum equidem reluctatus. Quintil. Proœm. 1. *Ik heb dat in der waarheit tegengestaan.*

REM.

RĔMĂCRĒSCO, scĭs, rĕmăcrŭī, rĕmăcrēscĕrĕ. Suet. D. 18. 1. *Wederom mager worden.*

RĔMĂLĔDĪCO, ĭs, ĕrĕ. Suet. Pl. 9. 3. *Scheldwoorden met scheldwoorden vergelden, schelden met schelden betaalen.*

RĔMĂNDO, ĭs, dī, sŭm, ĕrĕ. Plin. H. 10. 73. *Herknauwen, herkauwen, weder overkauwen.*

Lecta sæpius remandere. Quintil. I. O. 11. 2. *'t Geen men gelezen heeft dikwils herdenken, of herkauwen.*

RĔMĂNĔO, ēs, sī, sŭm, ērĕ. Cic. A. Q. 4. 48. *Blijven, achterblijven.*

Remanere. *Bijblijven, volharden, stantvastig, of volstandig zijn.*

Amicum remanere in duris rebus. Ovid. Tr. 1. 8. 23. *Een stantvastige vriend in tegenspoed blijven.*

‡ **RĔMĀNO**, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Lucret. 5. 270: 6. 635. Zie Refluo.

RĔMĀNSĬO, ōnĭs. f. Cic. Fr. 3. 1. *Verblyf, wooning.*

RĔMĔĀBĬLĬS, ĭs. m. en f. ĭlĕ, ĭs. n. Prud. Απ. 1050. *Keerbaar, dat weêr keeren, of weêr koomen kan.*

RĔMĔĀTŬS, us. m. Marc. Dig. 48. 19. 4. *Wederkeer, weêromkomst.*

RĔMĔDĬŬM, ĭī. n. Cic. N. D. 2. 50. *Middel, geneesmiddel, heelmiddel, hulpmiddel.*

Remedium. Cic. Syll. 23. *De wijze, het middel om iemant te helpen.*

RĔMĔNSŬS, ă, ŭm. *Hermeeten, die hermeeten heeft, die noch eens over meet.*

Mari remenso. Virg. Æ. 2. 181. *De zee weêr over gekruist, of weêr over gevaaren hebbende.*

Iter remensus. Stat. Th. 3. 324. *Langs den zelven weg weder gekeert zijnde, door den zelven weg weêrom gekoomen zijnde.*

RĔMĔO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Mart. 1. 16 8. Plaut. E. 5. 1 55. *Weêrom koomen, weder koomen, te rug koomen.*

Remeare urbem. Virg. Æ. 11. 793. *Weêr in de stad koomen, weêr naar de stad gaan.*

RĔMĒTĬŎR, īrĭs, rĕmēnsŭs sŭm, rĕmētīrī. *Hermeeten, op nieuws meeten, weêr over meeten.*

Facta sua secum remetiri. Sen. de ir. 3. 36. *Zyn daaden by zich zelven overdenken, of onderzoeken.*

Frumentum pecunia remetiri. Quintil. D. 12. *'t Koorn naar zyne waerde betaalen, geld geeven naar het koorn dat men gekocht heeft.*

RĒMEX, ĭgĭs. m. Cic. de Or. 2. 10. *Roeyer, galeiboef, roeislaaf.*

RĒMĪ, ōrum m. plur. Cæs. B. G. 2. 3. 1. *Reims.* Een stad in Champagne.

RĒMĬGĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Att. 13. 21. *Roeying, het roeyen.*

RĒMĬGĬŬM, ĭī. n. Virg. G. 1. 202. *De riemen, of het roeituig, van een roeischip: het roeyen, 't geroei, of de beweeging van de riemen in 't roeijen.*

* Pennarum remigium. Lucret. 6. 743. *Vleugelen, wieken, vlerken.*

Homines remigio sequi. Plaut. B. 2. 3. 55. *Menschen door kracht van roeyen vervolgen, of schielyk volgen.*

Remigium. Cic. T. Q. 5. 39. *Galeiboeven, galeislaaven, de roeyers van een boot, enz.*

RĒMĬGO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. Att. 13. 21. *Roeyen.*

Remigare Romam. Liv. 6. 4. *Naar Rome vaaren, met een roeischip naar Rome vaaren.*

RĔMĬGRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. T. Q. 1. 49. *Tot zijn oude plaats wederkeeren; weêrkeeren daar men van daan gekoomen was.*

Ad argumentum volo remigrare. Plaut. Pœn. prol. 47. *Ik wil weêr tot mijn onderwerp keeren.*

RĔMĬNĪSCŎR, scĕrĭs, rĕmĭnīscī. *Aan gedenken, gedachtig zyn, in gedachten houden, weder te binnen brengen, herinneren.*

Reminisci Calendarum. Cic. Att. 4. 2. *Aan den eersten dag van de maand gedenken.*

Tempus illud reminiscitur mœrens. Ovid. Tr. 5. 4. 31. *Hy gedenkt aan dien tyd met droefheit.*

Reminisci de re aliqua. Cic. Lig. 12. *Ergens aan gedenken, iets in gedachten houden, zich iets weder te binnen brengen.*

RĔMĬSCĔO, scēs, rĕmĭscŭī, rĕmĭstŭm, of rĕmĭxtŭm, rĕmĭscērĕ. Hor. A. P. 151. *Het een met het ander vermengen, onder malkanderen mengen, of vermengen.*

RĔMĪSSĒ. Adv. *Slappelyk, lasselyk, bloodelyk, krachteloos, lasanstiglyk.* De compar. Remissius staat by Cic. Cl. 93.

Remisse differere. Cic. de Or. 1. 60.

Up

Op eene zennwlooze wijze spreeken, in 't wild wat heen praaten, zonder kracht, of klem spreeken.
Remisse. Cic. Cœl. 14. *Vriendelijk, beleefdelyk, heuschelijk, zachtzinnigl̄ijk, ootmoediglyk.*
(Remisse. Suet. Cl. 30. 3. *Boertende, jokkende.*)
RĔMISSIO, ōnis. f. Quintil. I. O. 1. 3. *Verpoozing, of rust na gedaanen arbeid, uitspanning.*
Remissio. Cic. C. 4 6 *Vergiffenis, quijtschelding, ontslag.*
Remissio febris. Cels. 3. 3. Suet. T. 73. 4. *Vermindering van de koorts.*
Remissio vocis. Cic. Cl. 91. *'t Verzagten, 't inhouden, of 't intinden van de stem, het matigen van de stem.*
Remissio. Plin. E. 9. 37. 2. *Afkorting, afslag.*
Remissionem petere. Colum. 1. 7. Suet. J. 20. 7. *Afkorting, of afslag verzoeken.*
RĔMISSUS, ă, ŭm. Hor. E. 1. 18. 90. *Lafhartig, kleinmoedig, bloō, bloohartig, lui, traag, dien het aan moed ontbreekt, die geen hart heeft.* De compar. Remissior staat by Liv. 24. 39.
Ambage remissa. Ovid. Her. 7. 149. *Alle omwegen voorbij gaande, alle belemmering afsnijdende.*
Remissum dicendi genus. Cic. Sext. 54. *Een schraale, slappe, flauwe, dorre, magere, of zennwlooze wijze van spreeken.*
Frigus remissius. Cæs. B. G. 5. 12. 7. *Een zachter, of lijdelijker koude.*
Remissi digiti. Prop. 4. 9. 25. *Slaphangende vingers.*
Remissus arcus. Hor. O. 3. 27. 67. *Een ontspannen boog.*
(Remissus. *Uitgelaaten.* De compar. Remissior en de superl. Remississimus staan in deezen zin beneden by Suetonius.
Nec ullo spectaculi genere remissior. Suet. Cl. 21. 10. *En hij was bij geenerlei schouwspelen meer uitgelaaten.*
Animo remississimo ad omnem comitatem. Suet. A 98. 2. *Zeer uitgelaaten tot allerlei beleefdheit, of heusheit.*
Remissus. *Nagelaaten, afgelaaten.*
Parmenio ignorabat causam pugnæ remissæ. Curt. 4. 16. 4. *Parmenio wist de oorzaak van 't nagelaaten gevecht niet.*)
RĔMISTUS, ă, ŭm. Hor. O. 4. 15. 30. *Vermengt, onder malkanderen gemengt.*
Venenum vim suam remistum cibis perdidit. Sen. Const. 7. *Het vergif met de spijze vermengt zijnde, heeft zijn kracht verloren.*

RĔMITTO, is, misi, missŭm, mittĕrĕ. Cic. F. 16. 5. *Weder zenden, of te rug zenden, weêrom stuuren.*
Aquam acceptam ore remittunt. Plin. H. 9. 18. *Het water dat ze ingenomen hebben, laaten ze den mond weêr uit loopen; spuuwen, of gulpen ze weêr uit.*
Remisit ille beneficium. Tac. An. 11. 3. 2. *Hij heeft hem voor de gunst die hy hem wilde doen bedankt, hy heeft hem dank voor den aangeboden dienst gezegt.*
Pilam remittere. Sen. B. 2. 32. *Den bal weêrom slaan, of weêrom kaatzen.*
Remittere. *Quijtschelden, vergeeven.*
Remittere debitum. Cic. Att. 13. 23. (Mulctam. Gell. 7. 14. Macrob. S. 1. 5.) *Een schuld quijtschelden.*
Remittere fidem promissi. Ovid. Her. 21. 223. *Iemant van zyn gedaane belofte ontslaan.*
Remittere culpam. Val. Fl. 3. 407. *Een misdrijf, of misdaad vergeeven, of quijtschelden.*
Remittere. *Weder aandoen, of stellen.*
Remittere aliquem sub furca. Plaut. Cas. 2. 8. 1. *Iemant den slaafschen halsband weêr aandoen, iemant weêr tot een slaaf maaken.*
Remittere. *Ophouden, aflaaten, nalaaten, staaken, laaten slaan.*
Remittas me onerare injuriis. Ter. An. 5. 1. 8. *Houd op my met scheldwoorden te bezwaaren, laat af my te schenden, of te lasteren.*
Remittere animum. Cic. bij Non. 4. 398. *Zijnen geest wat vermaaken, verlustigen, of verquikken, eenige uitspanning voor zijnen geest neemen.*
Ardorem pugnæ remittere. Liv. 35. 5. *De hevigheit, of hitte van het gevecht verminderen.*
Fræna remittere equo. Ovid. Tr. 1. 4. 14. *Een paerd den lossen toom geeven, of den toom vieren.*
Frontem remittere. Plin. E. 2. 5. 5. *Zyne gestrengheit, of strafheit wat verminderen, minnelyker worden, een zagter, of vriendelijker aart aanneemen.*
Hyems se remittit. Tib. 3. 5. 4. *De winter word zagter.*
Librum remittere. Colum. 11. 2. *De bast, of schors opwerpen, of laaten vallen.* Spreekende van een boom daar de bast van zelf afvalt.
Nuntium remittere. *Verlaaten, begeeven, laaten vaaren.*
Nuntium remittere uxori. Cic. Att. 1. 13. *Zijn vrouw verlaaten, of verstooten, zijn wijf een scheidbrief geeven.*
(Remittere. *Toelaaten, toestaan, vergunnen.*
Remisit Cæsar. Tac. An. 1. 8. 6. *De Keizer heeft het toegestaan.*
Remissa Ædilibus talis cura. Tac. An. 3. 55. 1. *Den marktmeesteren is dat werk toegestaan, of het bezorgen van dat werk toegelaaten.*
Remittere. *Overgeeven.*
Dionysio me totum remisissem. Cic. Att. 10. 16. *Ik zou mij geheel en al aan Dionysius overgegeeven hebben.*
Remittere. *Verschuiven, uitstellen.*
Remisisti in triennium. Cic. V. 4. 9. *Gy hebt het drie jaaren verschoven.*
Remittere. *Laaten voorbij gaan, laaten verloren gaan.*
Ne quam horam remittam. Cic. V. 1. 9. *Op dat ik niet een uur laat voorby, of verloren gaan.*
Remittere. *Nalaaten, verzuimen, niet uitvoeren.*
Legem supplicii se conjunctis fontium remittere. Curt. 6. 11. 20. *Dat hij naliet, of niet uitvoerde de wet, die ook gestraft wilde hebben die de misdadigers in 't bloed bestonden.*
Remittere. *Verminderen, minder worden, afneemen.*
Si remittent quidpiam Philumenæ dolores. Ter. Hec. 3. 2. 14. *Indien Philumenaas smerten iets zullen verminderen.*
Remittere. *Weinig ergens om geeven, weinig acht ergens op slaan.*
Ut præsidio literarum diligentiam in perdiscendo ac memoriam remittant. Cæs. B. G. 6. 14. 4. *Dat ze zich verlaatende op het geschrevene, weinig daarom geeven, of zij iets van buiten leeren.*
Remittere. *Schenken, vereeren.*
Si manus, quas cuique remisi, exegissem. Suet. A. 71. 6. *Indien ik de potten, die ik een iegelijk, of elk een geschonken, of vereert heb, in geëischt had.*
Remittere. *Nalaaten, aflaaten.*
Urgent tamen, & nihil remittunt. Cic. Fin. 4. 28. *Zij houden nochtans aan, en laaten niet af.*)
RĔMŎLIOR, iris, itŭs sŭm, rĕmōliri. Ovid. M. 5. 354. *Iets te rug stooten, of douwen; iets met gewelt wechdoen.*
Arma remoliri. Sil. 1. 36. *De wapenen weêr opvatten, weêr aangrijpen, of weêr opneemen, den oorlog hervatten.*
RĔMŎLLESCO, scis, ĕscĕrĕ. *Zagt, murw, gedwee, of week worden.*
Cera remollescit Sole. Ovid. M. 10. 285. *De Zon maakt het wasch week, 't wasch smelt in de Zon.*
Remollescere. Cæs. B. G. 4. 2. 6. *Zagt, weekhartig, slaphartig, of verwijft worden.*
Remollescere. Ovid. M. 1. 378. *Vermurwt, of bevredigt worden.*
RĔMŎLLIO, is, ivi, itŭm, īrĕ. Ovid.

Ovid. M. 4. 286. *Verzagten, verzoeten, vermurwen, murw, of gedwee maaken.*

RĔMŌLLĬTŬS, ă, ŭm. Suet. A. 79. 2. *Verzagt, verzoet, beleefder, handelbaar, vriendelyker, of minzaamer gemaakt.*

RĔMŎRĂ, æ. f. Plin H. 32. 1. *Een kleine zeevisch, die een schip met volle zeilen kan ophouden.*

Remora. Plaut. Pœn. 4. 2. 106. *Allerlei beletsel, hinderpaalen, of uitstel.*

RĔMORDĔO, ēs, remordi, remorsum, remordērĕ. *Weërom byten; knaagen, wroegen, quellen, pynigen, onrustig, moeyelyk, of gemelyk maaken.*

Hæc cura te remordet. Virg. Æ. 1. 265. *Die zorg maakt u onrustig, deeze zorg quelt, of knaagt u.*

Peccata remordent. Lucret. 3. 839. *Men heeft een knaaging, of wroeging over begaane misdaaden, het gemoed knaagt, of wroegt over 't begaane quaad.*

RĔMŎRŎR, āris, ātŭs sūm, ārī. Ter. E. 2. 3. 10. *Vertraagen, weêrhouden, ophouden, beletten, verhinderen, hinderlyk zyn.*

Pœna remoratur aliquem. Cic. C. 1. 2. *De straf van iemant vertraagen, ophouden, of uitstellen.*

Ne vestrum remorer commodum. Ter. An. 4. 3. 24. *Op dat ik u in uw voordeel geen hinder doe, op dat ik geen hinderpaal van uw geluk zy, op dat ik u niet nadeelig zy in het geen u voordeelig is.*

(RĔMŌTĒ. Adv. *Van verre, verre afgelegen.* De compar. Remotius staat by Cic. N. D. 1. 31.)

RĔMŌTĬO, ōnis. f. *Wechdoening, wechlegging, wechschuiving.*

Criminis remotio. Cic. I. R. 2. 29. *Verschooning, of rechtvaerdiging van een misdaad.*

RĔMŌTUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 1. 220. *Wechgenomen, verzet, verplaatst, wechgelegt.*

Joco remoto. Cic. F. 7. 11. *In ernst, zonder jok, ernstig gesproken.*

Remotus. *Verafgelegen, verre, wyd.* De compar. Remotior staat by Cic. I. R. 2. 22. en de superl. Remotissimus by Cic. V. 4. 19.

Homo a dialecticis remotus. Cic. Att. 14. 12. *Een mensch die zich in de redenkonst niet heeft geoeffent, of die onbedreven is in de redenkonst.*

Ab omni vitio remotus. Hor. A. P. 384. *Zonder eenig gebrek, of mangel, zuiver, of vry van alle gebreken.*

Res a memoria remota. Cic. I. R. 1. 26. *Een zaak daar men bykans niet meer om denkt, die byna uit het geheugen is, die oud, of vergeeten is.*

RĔMŎVĔO, ēs, rĕmōvī, rĕmōtum, rĕmŏvērĕ. Plaut. M. G. 3. 1. 106. *Wechneemen, of wechdoen, wechleggen, van daan zetten, of van daan neemen, verplaatzen.*

Removere aliquem a legibus. Cic. F. 2. 6. *Iemant de hoop van wetten te maaken beneemen.*

Se ab aliquo removere. Cic. Att 4. 4. *Zich van iemant afzonderen, of afhouden, van iemant afblyven, niet meer met iemant omgaan.* A negotiis Cic. Off. 1. 20. *Zich van alien handel onslaan, of onttrekken.*

Si de quincunce remota est uncia, quid superat? Hor. A. P. 327. *Indien men van vyf oncen een neemt, wat schiet 'er over?*

RĔMŪGĬO, is, gīī, rĕmūgītūm, rĕmūgīrĕ. Virg. Æ. 6. 99: 12. 722. Catul. 63. 29. *Tegen loeyen, of bulken, weêrom loeyen, weêrgalmen, weêrklinken.*

RĔMŬLCĔO, cēs, cērĕ. Stat. Th. 8. 93. *Verzoeten, verzagten, te vrede stellen, bevredigen.*

Remulcere caudam. Virg. Æ. 11. 812. *De staert tusschen de beenen trekken, van een wolf die bang is spreekende.*

(RĔMŬLCO, ās, ārĕ. Sisen. by Non. 1. 282. *Met een touw, of lyn voorttrekken.*

RĔMŬLCŬS, ī. m. *Een trekkabel, kabeltouw, of lyn, waar mede de schepen voortgetrokken worden.* 't Is oorspronkelyk Grieksch, 't komt van ῥυμουλκεῖν, *een schip met een lyn voorttrekken, voort boegsjaarden, of boegseeren.* Suidas. ῥυμουλκεῖν, τὰς ναῦς ἕλκειν. Zie ook Bayf. R. N. p. 76. Sabin. Lect. Subc. 1. 3. Scheffer. M. N. 2. 5.

Navim remulco trahere. Liv. 37. 24. *Een schip voort boegsjaarden, met een kabel, of lyn voorttrekken.*

Marcellus navim onerariam remulco quadriremis trahi jussit. Liv. 25. 30. *Marcellus heeft bevolen het lastschip, of koopvaardyschip, aan de lyn van 't roeischip gebonden, voort te sleepen.*

Remulcus. *Een man, of muilezel, die in 't lyntje loopt, of die een schip met een lyn voorttrekt.* De Ouden plagten ook menschen en muilezels in 't lyntje te laaten loopen, om de schepen voort te trekken. Varr. Marcip. by Non. 6. 15. Navim nautici equiso nes per viam conducunt loro Strab. 5. 161. Ἀλλὰ καὶ μεθ' ἡμέραν ῥυμουλκεῖται δ' ἡμιόνων.

Per ripas nunquam cessante remulco. Auson. Eid. 10. 41. *De man, of muilezel die in 't lyntje loopt, of 't schip met een lyn voorttrekt, aan den oever nooit staande.*

Remulcus. *Een overtoom, katrollen waar mede een schip ergens word overgewonden, of waar mede een schip word opgewonden.*

Ibi solent itineris minuendi causa remulco navem traducere. Hygin. by Charis. I. *Daar plegen zy, om de reize te verkorten, het schip met een katrol over te winden.*

Submersam navim remulco multisque contendens funibus abduxit. Cæs. B. G. 3. 40. 1. *Hy heeft het gezonken schip, dat hij met een bok en veel kabels opwond, wechgenomen.* Zie Vossius over Cæsar, die ook een afbeelding, zoo als 't hedendaags gebruikt word, vertoont.)

RĔMŪNĔRĀTĬO, ōnis. f. Cic. Dom. 11. *Vergelding, belooning, wederschenking, erkentenis van iets, voor eene genote weldaad, of bewezen dienst, enz.*

RĔMŪNĔRĀTŬS, ă, ŭm. Ascon. Cic. 22. *Vergolden, beloont.*

RĔMŪNĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Vergelden, beloonen, een dienst, of weldaad door eene andere erkennen.*

RĔMŪNĔRŎR, āris, ātūs sūm, ārī. Cic. F. 3. 9. red. sen. 12. Zie Remunero.

Remunerari præmio. Cæs. B. G. 1. 44. 22. *Vergelden, beloonen, een belooning geeven.*

Remunerari aliquem munere. Cic. F. 9. 8. *Iemant tot vergelding ergens meê beschenken, iemant tot belooninge een geschenk geeven, of een schenkaadje doen.*

RĔMŬRMŬRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Stat. S. 5. 1. 153. *Een zagt gerimsch maaken, mompelen, of morren.*

RĒMŬS, ī. m. Cic. A. Q. 4. 7. *Een riem, een roeiriem.*

(Remis velisque. Cic. T. Q. 3. 11. *Zeer schielyk, heel ras, of snel.*

Servos ad remos damus. Liv. 34 6. *Slaven maaken wy tot roeyers, of zetten wy aan 't roeyen*)

RĔMŪTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Tac. Or. 19. 2. *Weêr veranderen, verwisselen, of verruilen.* (In de verbeterde boeken leest men nu Mutandam.)

REN.

RĒN. *Een nier.* Zie Renes.

RĔNARRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Virg. Æ. 3. 717. Ovid. M. 6. 2. *Wederom vertellen, op nieuws vertellen, of verhaalen.*

RĔNĀSCŎR, scĕris, rĕnātūs sūm, rĕnāscī. *Herboren worden, wederom geboren worden, weder ontstaan, of opstaan.*

Renatum esse Scipionem quisque dicat. Liv. 26. 41. *Men zou gezegt hebben dat Scipio herboren, of weder opgestaan was.*

Ar-

Ardor occultus renafcitur. Stat. Ach. 2. 314. *Een verborgen vuur barst weêr uit, een bedekte brand ontfonkt weêr, of wakkert weêr op.*

Renafcitur malum. Cic. Br. 4. *Het quaad word weêr levendig, wakkert weêr aan*, of *begint weêr te leeven.*

(Renafci. *Weêr opgetimmert*, of *herbouwt worden*, van steden die geslecht, of verbrand zyn, spreekende.

Tyrus post excidium renata. Curt. 4. 4. 21. *Tyrus is herbouwt*, of *weder opgetimmert, na dat het uitgeroeit*, of *ter neder geworpen was.*)

RĔNĀTŬS, ā, ūm. *Herboren, weder voortgebragt.*

(Renata proterere. Front. St. 3. 4. 1. *Dat weder opgewassen is vertrappen.*)

Renatus. Plin. H. 11. 37. *Weder gekoomen*, van een tand spreekende.

Renatum bellum. Cic. F. 11. 14. Liv. 28. 1. *Een vernieuwden, hervatten*, of *op nieuw begonnen oorlog; een vernieuwde krijg.*

RĔNĀVĬGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Att. 14. 16. *Weêrom vaaren*, of *zeilen, te water weêrom keeren.*

RĔNĀVO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Weder arbeiden*, of *werken.*

Renavare operam. Cic. Att. 1. 14. *Zijn best op nieuw doen.* Het is zeer twyffelachtig of men in deeze plaats aldus moet leezen.

RĒNĒS, ūm. m. plur. Cic. N. D. 2. 55. *De nieren.*

Laborare e renibus. Cic. T. Q. 2. 25. *Pijn in de nieren gevoelen, het nierenwee hebben.*

RĔNĪDĔO, ēs, rĕnīdērĕ. Hor. O. 2. 18. 2. *Weêrschijnen, blinken, glinsteren, schitteren*, of *glans geeven.*

Hæc oratio renidet. Quintil. I. O. 12. 10. *Dit is een luisterrijke, deftige*, of *uitmuntende rede.*

Renidere. Catul. 39. 2. *Lachen, toelachen, vreugd*, of *blijdschap betuigen*, of *toonen.* Men gebruikt dit woord in eenen oneigentlyken zin, zelf van leveplooze dingen, die iets aangenaams, of vermaakelyks vertoonen.

RĔNĪTĔNS, tĭs. omn. gen. Plin. H. 37. 6. *Blinkende, schijnende, glans geevende, glinsterende, weêrschijnende.*

RĔNĪTĔNS, tĭs. omn. gen. Liv. 5. 49. *Wederstaande, tegenstellende, tegenstaande, wederstreevende.*

RĔNĪTŎR, ĕris, rĕnīxŭs sūm, rĕnītī. Celf. 5. 28. *Wederstaan, wederstreeven, tegenstaan, tegenweer doen*, of *bieden, tegenhouden.*

RĔNĪXŬS, ūs. m. Celf. 5. 28. *Tegenstant, wederstant.*

RĒNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Hor. Ep. 16. 25. *Weêrom zwemmen, terug zwemmen.*

RĔNŌDĀNS, āntĭs. omn. gen. Hor. Ep. 11. 28. *Bindende, knoopende, strikkende, dat een strik*, of *knoop maakt*, of *legt.*

RĔNŌDĀTŬS, ā, ūm. Val. Fl. 5. 380. *Vast geknoopt, door een knoop gebonden, gehecht*, of *vast gemaakt.*

RĔNŎVĀMĔN, ĭnĭs. n. Ovid. M. 8. 729. *Vernieuwing.*

RĔNŎVĀTĬO, ōnĭs. f. *Vernieuwing, hernieuwing.*

Renovatio timoris. Cic. F. 11. 18. *Vernieuwing van vreeze.*

RĔNŎVĀTŬS, ā, ūm. Cic. Ar. 10. *Vernieuwt, op nieuws gemaakt*, of *gedaan.*

Ager renovatus. Ovid. M. 1. 110. *Een akker die op nieuws gebouwt is, nieuw gebouwt land.*

RĔNŎVELLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum Arb 6. *Wynstokken vernieuwen, weêr nieuw maaken, herstellen.*

RĔNŎVO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. A. Q. 1. 3. *Vernieuwen, vervarschen, verstellen.*

Quoties defecerat lumen renovabat. Petron. 71. *Hij stak het licht weêr aan zoo dikwils als het uitgegaan was.*

Renovare bellum. Cæf. B. G. 3. 2. 2. *Den oorlog vernieuwen*, of *op nieuws beginnen.*

Animum a fatigatione renovare. Quintil. I. O. 6. 4. *Zijnen geest na vermoeidheit verquikken*, of *verfrisschen.*

RĔNŪMĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Wederom tellen, het ontfangen geld wederom geeven.*

Renumeret dotem. Ter. Hec. 3. 5. 52. *Laat hij mij mijn huwelijksgoed weêrom tellen*, of *weêrom geeven.*

RĔNŪNTĬĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. V. 1. 34. *Berigting, verstendiging, aankondiging, kondschapping, boodschapping, verwittiging.* Daar zyn eenige die Renunciatio schryven.

Renuntiatio. Caj. Dig. 24. 1. 2. §. 2. *Ontzegging, afslag, opzegging, weigering.*

RĔNŪNTĬO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ter. An. 3. 2. 28. *Boodschappen, tijding brengen, aankondigen, bericht doen, bescheit brengen, kondschap geeven, verstendigen, laaten weeten; wederom boodschappen.*

Renuntiare legationem. Liv. 35. 32. *Verslag*, of *bericht van zyn gezantschap doen.*

Renuntiare alicui de aliqua re. Plaut. Men. 2. 3. 67. *Iemant iets te kennen geeven, verwittigen*, of *laaten weeten; iemant ergens van onderrechten*, of *bescheid van geeven.*

Renuntiare alicui rei. Ulp. Dig. 16. 3. 7. §. 2. *Iets opzeggen, ergens van afslaan, van afzien*, of *van afkyken.*

Renuntiare. *Verlaaten, opgeeven, laaten vaaren.*

Renuntiare Stoïcis. Cic. de Or. 1. 53. *De gezindheit der Stoïsche Wysbegeerte verlaaten.*

Renuntiare. *Verklaaren, aanstellen.*

Consulem renuntiare aliquem. Cic. de Or. 2. 64. *Iemant tot Burgermeester verklaaren.*

Renuntiare alicui amicitiam. Suet. C. 3. 9. Tac. An. 2. 70. 3. *Iemant zijn vriendschap ontzeggen*, of *opzeggen.*

RĔNŬO, ŭĭs, ŭī, ŭĕrĕ. *Weigeren, afslaan, ontzeggen.* Voornamentlyk door 't gebruik van 't hoofd.

Nullum convivium renuere. Cic. Cœl. 11. *Geen maaltijd afslaan*, of *weigeren, alle aangebode maaltijden*, of *gastmaalen aanneemen.*

RĔNŪNTĬŬS, ĭī. m. Plaut. Trin. 2. 1. 23. *Die iets voor de tweede maal aanbrengt, die voor de tweede maal tijding brengt*, of *voor de tweede reis iets boodschapt.*

RĔNŪTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Lucret. 3. 351. *Weigeren, afslaan, ontzeggen.*

RĔNŪTŬS, ūs. m. Plin. E. 1. 7. 2. *Weigering, afslag door 't schudden met het hoofd getoont*, het teken dat men geeft, als men iets weigert, of niet begeert.

REO. REP.

RĔŎR, rēris, rătŭs sūm, rērī. Cic. Off. 2. 9. *Meenen, denken, vermoeden, peinzen, oordeelen.*

RĔPĀGŬLĀ, ōrūm. n. plur. Cic. V. 5. 15. D. 1. 34. *Dwarsboomen*, of *slagboomen daar men de deuren van achteren mede sluit, wervels*, of *grendels van deuren.* Men vind Repagulum niet in singulari by goede Schryvers.

Portæ repagula ceciderunt. Ovid. M. 14. 783. *De dwarsboomen, die tegens de poort*, of *deur aanstonden, zijn neêrgevallen.*

RĔPĀNDŬS, ā, ūm. *Omgekromt, omgebogen, krom.*

Calceoli repandi. Cic. N. D. 1. 29. *Kromme schoentjes.*

RĔPĀNGO, gis, rĕpāngĕrĕ. Colum. 5. 10. *Verplanten, verpooten, op nieuws planten*, of *pooten, verzetten.*

RĔPĀRĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, is. n. *Herstellijk, verbeterlijk, dat herstelt kan worden*, of *dat te herstellen is.*

Pudicitia nulla arte reparabilis. Ovid. Her. 5. 103. *De verlore kuisheit*, of

of *schaamte kan door geen konst hersteld worden.*

Reparabilis. Ovid. Am. 1. 14. 55. *Vergoedbaar, verhaalbaar, dat weêr te krijgen is, van een verlies spreekende.*

REPĀRĀTIO, ōnis. f. Sall. B. J. 31. *Herstelling, hermaking, stelling van iets in den voorgaanden staat.*

REPĀRĀTŌR, ōris. m. Stat. 6. 4. 1. 11. *Hersteller, hermaker, die iets in zynen eersten staat stelt, of herstelt.*

REPĀRCO, is, rĕparsi, rĕparcĕrĕ. Plaut. Truc. 2. 4. 25. *Spaaren, bespaaren, bezuinigen.*

REPĀRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ovid. Her. 4. 90. Plin. P. 77. 5. *Hermaaken, herstellen, in zynen eersten staat stellen.*

Augustus amicos reparare non potuit. Sen. B. 6. 32. *Augustus heeft zyne vrienden nooit weder konnen krijgen, of op zyne zyde konnen trekken, of brengen.*

Satius est amicum reparare, quam flere. Sen. E. 63. *Het is beter de plaats van eenen verloren vriend weder te vullen, dan hem te beschreyen.*

Reparare. Cic. V. 3. 86. *Het verlorene weder krygen, of weêrom winnen.*

Jussit alios reparari boves his nummis qui recepti erant. Alphen. Dig. 15. 3. 16. *Hy heeft be'ast, of bevolen andere ossen te koopen, voor het geld dat 'er ontfangen was.*

REPĀSTINĀTIO, ōnis. f. Cic. S. 15. Colum. 2. 2. *Weêr omgraving, of weêr omspitting van d'aarde aan den wortel van den wijngaard.*

REPĀSTINO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum. 4. 32. *Weêr omspitten, weêr omgraaven, de aarde aan den voet van den wyngaard de tweede reize omspitten, of omhaalen.*

REPĔCTO, is, rĕpexi, rĕpexūm, rĕpectĕrĕ. Stat. Th. 6. 418. *Glad gekemt haair verwarren, of in de war doen.*

REPĔLLO, is, rĕpŭli, rĕpūlsūm, rĕpellĕrĕ. *Verdryven, te rug dryven, te rug stooten, afweeren.*

Vim vi repellere. Cic. Sext. 17. *Gewelt met gewelt afkeeren, of afweeren.*

Arte humili repulit famem. Ovid. P. 4. 3. 4. *Hy heeft met eene slechte konst zyn brood, of kost gewonnen.*

REPENDO, dis, rĕpĕndi, rĕpēnsūm, rĕpĕndĕrĕ. Stat. Th. 9. 658. *Vergelden, loonen, vergoeden, iets tot vergeldinge geeven, goed maaken.*

Ingenio formæ damna rependo meæ. Ovid. Her. 15. 32. *Myn verstand vergoed de lelykheit van myn aangezicht.*

REPENS, tis. omn. gen. Plin. H. 16. 34. *Kruipende, dat kruipt.*

Repentes sermones. Hor. E. 2. 1. 251. *Gemeene, slechte, zennwlooze, of krachtelooze redenen.*

RĔPĔNS, tis. omn. gen. Cic. T. Q. 3. 14. *Schielyk, onverwacht, haastig, onvoorzients, haast opgekoomen.*

Bellum repens. Liv. 10. 7. *Een onverwachten oorlog, een schielyk opgekoomen oorlog.*

RĔPĔNSO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Rem aliquam. Colum. 3. 2. *Vergelden, vergoeden, iets met iets anders vergelden, of goed maaken.*

Merita meritis repensare. Sen. Ir. 2. 32. *Weldaaden met weldaaden vergelden.*

RĔPĔNSŪS, ă, ūm. *Gelost.*

Repensum auro illius caput. Cic. de Or. 2. 67. *Het hoofd van Gracchus is met geld gelost.*

RĔPĔNTĔ. Adv. Cic. Off. 1. 33. *Haastiglyk, schielyk, snellyk, onverwacht, onvoorziens.*

RĔPĔNTĪNO. Adv. Cic. P. Q. 4. Zie Repente.

RĔPĔNTĪNŪS, ă, ūm. Cic. Off. 1. 8. *Haastig, schielyk, onverwacht, onvoorziens.*

Homo repentinus. Cic. Cl. 69. *Een man van geluk, een man die schielyk opgekoomen is, of zyn fortuin heeft gemaakt.*

RĔPĔRCŪSSŪS, ūs. m. Plin. E. 2. 17. *Weêrslag, weêrstuiting.*

Repercussus Solis. Plin. H. 6. 24. *De weêrstuit van de Zonnestraalen.*

Repercussus ventorum. Plin. H. 5. 9. *De slag, of 't vallen der winden, rukwinden.*

RĔPĔRCŪTIO, is, cūssi, cūssūm, cūtĕrĕ. Plin. E. 4. 30. 8. *Weêromslaan, te rug dryven, te rug stooten.*

Repercutere alicujus dicta. Quintil. I. O. 6. 3. *Iemant met zyn eigen woorden beantwoorden, slaan, of betaalen.*

Repercutere fascinationes. Plin. H. 28. 4. *Toveryen verdryven.*

Repercutere aciem oculi. Sen. E. 115. *Het gezicht doen schemeren.*

Repercutere pilam. Sen. B. 2. 17. *Den bal weêrom slaan, of weêrom kaatzen.*

RĔPĔRIO, rĕpĕris, rĕpĕri, rĕpertūm, rĕpĕrīrĕ. Sen. B 2. 17. *Vinden, uitvinden, ontdekken.*

(Reperire. *Vinden, krygen, bekoomen, magtig worden.*

Argentum quæsivi, nusquam reperi. Plaut. P. 1. 1. 45. *Ik heb gelt gezocht, nergens heb ik 't gevonden.*

Hoc tu mihi reperire argentum potes. Plaut. P. 1. 3. 53. *Gy kond dat gelt voor my bekoomen, of mag tig worden.*)

RĔPĔRTĪTIŪS, ă, ūm. Sall. in Cic. 1. *Gevonden, dat gevonden is, uitgevonden.*

RĔPĔRTŌR, ōris. m. Ovid. Tr. 3. 11. 51. *Vinder, ontdekker, een die iets gevonden, of die iets ontdekt heeft, enz.*

Legum repertor. Quintil. I. O. 2. 16. *Een Wetgeever, een die wetten gemaakt en ingevoert heeft.*

RĔPĔRTŌRĬŪM, ii. n. Ulp. Dig. 26. 7. 7. *Een naamrol, tafel, of lyst.*

RĔPĔRTŪS, ă, ūm. Virg. Æ. 6. 145. *Gevonden, ontdekt.*

RĔPĔTĪTIO, ōnis. f. Cic. Her. 4. 13. de Or. 3. 54. *Herhaling, herzegging, wederverhaal.*

Repetitio. *Wedereisching, wedervordering, wederverzoek.*

Repetitionem beneficii tollimus. Sen. B. 7. 23. *Wy beletten, of weêren 't wederverzoek van eene weldaad.*

RĔPĔTĪTŌR, ōris. m. Ovid. Her. 8. 19. *Wedereischer, een die iets wedereischt, of vordert.*

RĔPĔTĪTŪS, ă, ūm. *Weêrom geëischt, weêrom gevordert, gevergt, of verzocht.*

Per arma repetitus. Ovid. Her. 16. 341. *Dat men door de wapenen heeft weêrom gekregen, weêr genomen, gehaalt, of verovert.*

Ex alto of Alte repetitus. Cic. F. 3. 5. *Van verre, of diep opgehaalt.*

Alte repetita oratio. Cic. de Or. 3. 24. *Een rede die van verre, of diep is opgehaalt.*

Loci ex intima subtilitate quæstionum repetiti. Quintil. I. O. 1. 4. *De plaatzen in de Redenrykkonst uit de scherpzinnigste vraagstukken genoomen.*

Repetitus. Hor. A. P. 365. *Herhaalt, herzegt, weêrom gezegt.*

RĔPĔTO, is, ivi, of Rĕpĕtii, rĕpĕtitūm, rĕpĕtĕrĕ. Cic. Clu. 24. *Weêrom eischen, weêrom vorderen, verzoeken, of vergen.*

Repetere. *Herhaalen, herzeggen, op nieuws, of weder beginnen, of aanvaerden, hervatten.*

Solita ministeria repetere. Plin. E. 9. 33. *Zyn gewoonlyke bedieninge wederom aanvaerden.*

Sacrum repetere. Curt. 4. 3. 23. *Een offer op nieuws beginnen, op nieuws beginnen te offeren.*

Studia repetere. Cic. Fat. 2. *De leeroefening weêr beginnen, zich weêr in de geleerdheit, of letteren beginnen te oeffenen.*

Alte aliquid repetere. Cic. L. L. 1. 6. *Iets van verre ophaalen.*

(Repetere. *Wederkeeren, te rugge keeren.*)

Ca-

Castra repetere. Liv. 31. 21. *Wederom naar 't leger keeren.*
(Cum ad partem reliquam copiarum continentem repeteret. Suet. A. 16. 6. *Als hy weder aan land ging om de overige benden over te haalen.*
Tauri pasti repetunt præsepia. Virg. E. 7. 39. *De stieren keeren weder naar hunne stal, of kribbe, als zy gras in de weide gegeeten hebben.*
Repetere. *Te rug roepen, doen weder koomen.*
Repudiatus repetor. Ter. An. 1. 5. 14. *Afgeweezen, word ik weder geroepen.*
Si quem repetere vellet. Suet. A. 32. 5. *Indien hy iemant wederom voor 't gerichte wilde trekken.*)
Repetere pedem. Sen. E. 22. *Aanstonds weêrom koomen, of weêrom keeren.*
Repetere ab aliquo pœnas. Cic. S. R. 24. *Iemant straffen, of straf aandoen, straf over iemant oeffenen.*
(Repetere *Een steek, of slag verdubbelen.* Een Vechtmeesters woord.
Ut bis repetere oportuerit. Quintil. I. O. 5. 13. *Zoo dat het hem betaamde den steek tweemaal te verdubbelen.*
Signum erat omnium, repete. Suet. C. 58. 6. *De leuze, of het teken van allen was, verdubbel de steeken, of steek noch eens.*
Si mulam calcibus repetat. Sen. de ir. 3. 27. *Indien hy de muilezelinne noch eens met de kielen mogte stooten.*)
Auctorem scelus repetit. Sen. H. F. 3. 736. *Het quaad loont zyn meester; een schelmstuk komt zyn meester zelf t'huis.*
RĔPĔTŬNDĀRŬM. gen. plur. Men vind ook de ablativus Repetundis, men moet 'er onder verstaan Pecuniarum, of Pecuniis, dat ook somtyds word uitgedrukt. *Afgeparst, geschachert, of afgeknevelt geld door een Overheits persoon.*
Postulare aliquem repetundis. Tac. An. 3. 38. 1. *Iemant van afkneveling, of afparssing van geld beschuldigen.*
Ferre legem de pecuniis repetundis. Cic. de Off. 2. 21. *Een wet tegens de afknevelingen van geld maaken.*
Insimulari repetundarum. Quintil. I. O. 4. 2. *Van afparssing, of afkneveling van geld beschuldigt, of betichte worden.*
RĔPEXŬS, ă, ŭm. Ovid. Art. 3. 154. *Herkemt, weêr gekemt, over gekemt.*
RĔPIGNĔRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Rem pignori appositam. Ulp. Dig. 13. 6. 5. §. 12. *Een pand lossen.*

RĔPLĔO, ēs, ēvi, ētŭm, ērĕ. Cic. Prov. Conf. 2. *Vullen, vervullen, opvullen, vol maaken.*
Gemitu tectum omne replebat. Virg. Æ. 2. 679. *Zy vervulde het geheele huis met zuchten.*
RĔPLĒTUS, ă, ŭm. Cic. Man. 15. *Vervult, opgevult, vol, vol gemaakt.*
Terrore repletus. Lucret. 5. 41. *Vol vreeze, angst, zorge, of schrik.*
Repletum corpus. Cels. 1. 2. *Een vol lichaam.*
RĔPLĬCĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. N. D. 1. 13. *Omdraajing, omgang, omloop*, van den hemel die rondom de aarde draait spreekende.
RĔPLĬCĀTŬS, ă, ŭm. Vitruv. 9. 6. *Hervouwen, weêr gevouwen.*
(Replicatus. *Verdubbelt.*
Replicata jecinora victimarum. Suet. A. 95. 2. *Verdubbelde levers, of ingewanden van de offerhanden.*)
RĔPLĬCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cato R. R. 21. *Hervouwen, weêr vouwen.*
Replicari in rugas. Plin. H. 17. 14. *Weêr plooijen, of vouwen maaken, hervouwen, herplooijen.*
Replicare. *Herhaalen, iets noch eens uitleggen, of verklaaren.*
Replicare memoriam temporum. Cic. L. L. 3. 14. *De geheughschriften, of gedenkschriften der tyden ontvouwen, weêr ophaalen, of weêr in geheughenis brengen.*
Replicare radios. Sen. N. Q. 1. 3. *De straalen te rug, of weêrom kaatzen.*
RĔPLŬM, i. n. Vitruv. 4. 6. *De spiegel van een deur.*
† RĔPLĬCTŬS, ă, ŭm. Stat. S. 4. 9. 29. *Hervouwen, weder gevouwen.*
RĔPLŬMBŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Sen. N. Q. 4. 4. *Als loot buigen, gedwee, of buigzaam als loot worden, verlooden, lootachtig worden*, als een Overzetter van het Fransche Hoofdschool zegt.
RĔPO, is, repsi, reptŭm, rēpĕrĕ. Hor. E. 1. 7. 30. *Kruipen, in eenige plaats insluipen.*
RĔPŎLĬŎR, īrĭs, ītŭs sŭm, rĕpŏlīrī. Colum. 2. 21. *Noch eens gezuivert, of schoon gemaakt worden*, van koorn spreekende.
RĔPŌNO, is, rĕpŏsŭī, rĕpŏsĭtŭm, rĕpōnĕrĕ. Cic. N. D. 2. 49. *Herstellen, weêr op zyn plaats zetten, of stellen.*
Reponere. Virg. G. 3. 527. *Ophoopen, opstapelen, op malkanderen leggen.*
Reponere fructus. Virg. Æ. 4. 403. Cic. N. D. 2. 62. *Vruchten opsluiten, of wechsluiten.*
Reponere in hyemem alimenta. Quintil. I. O. 2. 16. *Spyze tegens den winter bewaaren. voorraad tegens den winter opdoen.*
Reponere. Cic. Sext. 27. *Dat men genomen, of ontfangen heeft weêrom geeven, opleggen, of betaalen.*
Reponere alicui nummos. Plaut. P. 1. 1. 38. *Iemant zyn geld weêrom geeven, iemant zyn geld opleggen, of betaalen.*
Reponere. Juv. 1. 1. *Antwoorden, beantwoorden, antwoord geeven.*
Reponere fulmina. Stat. Th. 7. 201. *Den blixem, die gereed was uit te schieten, inhouden, den blixem, dien men vaerdig had om uit te schieten, neêrleggen.*
Reponere odium. Tac. Ag. 39. 4. *Zyn haat neêrleggen, of afleggen.*
In numero Deorum reponere. Cic. Sext. 68. *Onder de Goden, of onder het getal der Goden stellen.*
Plus reponere in duce quam in exercitu. Tac. G. 30. 3. *Meer staat op den Veldheer dan op het leger maaken.*
(Reponere. *Herstiehten, herstellen, weer oprechten.*
Neronis statuas reponi passus est. Suet. O. 7. 3. *Hy heeft toegestaan dat Neroos beelden herstelt wierden.*)
RĔPŎRTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Sall. in Cic. 4. *Wechdraagen, verkrygen, winnen, behaalen.*
Hæc tristia verba reportat. Virg. Æ. 2. 115. *Hy brengt dit droevig antwoord weêrom.*
Victoriam ab aliquo Rege reportare. Cic. Man. 3. *De zege, of overwinninge op zekeren Koning behaalen.*
Gloriam reportare ex Consulatu. Plin. E. 3. 7. 3. *Roemruchtigheit door zyn Burgermeesterschap verkrygen, eer inleggen door zyn Burgermeesterschap.*
Reportare exercitum. Cic. Att. 4. 17. *Het leger weder te rug brengen.*
RĔPŌSCO, scis, rĕpŏposci, rĕpōscĕrĕ. *Wederom eischen. weêr afvorderen.*
Rationem vitæ ab aliquo reposcere. Cic. V. 3. 1. *Van iemant rekenschap van zyn leven eischen, of afvorderen.*
Reposcit causa. Callist. Dig. 48. 3. 13. *De zaak vereischt, of vordert het.*
Pœnas ab aliquo reposcere. Catull. 50. 20. *Iemant straffen, zich op iemant wreeken.*
RĔPŎSĬTŌRĬŬM, ĭi. n. Petron. 35. Plin. H. 33. 11. *Een rechtbank, aanrechttafel*, waar op de schotels stonden die men gebruikte. Ook *een toonbank.*
RĔPŎSĬTŬS, ă, ŭm. Cic. V. 1. 55.

55. *Herstelt, weder gezet, gestelt*, of *gezet*.
Repositi & frigidi cibi. Quintil. I. O. 2. 4. *Konde spyze die men voor de twedemaal opdischt*, of *opzet*.
Terras tentare repostas. Virg. Æ. 3. 364. *Een reize naar ver gelegene Landen aannemen.* Repostas is hier gestelt voor Repositas.
(RĔPŌSTŎR, ōris. m. Repostor templorum. Ovid. F. 2. 63. *Een hersteller van vervallene tempelen.* De Dichter zegt Repostor voor Repositor.)
RĔPŌTĬĂ, ōrūm. Hor. S. 2. 2. 60. Gell. 2. 24. *Een gastmaal*, dat de Ouden daags na de bruiloft gewoon waren te houden. *Weêrbruiloft*, *weêrreis*, *kindermaal*, of *kraammaal*.
RĔPRÆSENTĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 9. 6. *Verbeelding*, *afbeelding*, *vertooning*.
Repræsentatio. Cic. Att. 13. 29. *Betaling met gereed geld.*
RĔPRÆSENTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Celf. Præf. 1. *Verbeelden*, *vertoonen*, *doen zien op wat wyze iet gedaan*, of *geschied is*, *afbeelden*.
Repræsentare rem animo. Curt. 3. 10. 7. *Iets weder in de gedachten*, of *in de geheughenis brengen*, *het wezen van een zaak wederom aan iemant vertoonen.*
Repræsentare faciem maris. Colum. 8. 17. *Een zee vertoonen*, *als een zee zyn*, van een stroom, of binnewater spreekende.
Repræsentare. Cic. Att. 12. 25. *Met gereed geld betaalen.*
Repræsentare diem. Cic. F. 16. 14. *Den gestelden dag van betalinge voorkoomen*, *den vervaldag*, of *verschyndag in 't betaalen voorkoomen.*
(Repræsentare supplicia. Curt. 10. 1. 39. Pœnam facinoris. Phædr. 3. 10. 32. *De misdryven op de daad straffen.*)
RĔPRĔHĔNDO, ĭs, di, sūm, rĕprĕhendere. Plaut. Ps. 1. 3. 19. *Iets in de vingt betrappen*, of *achterhaalen.*
Ex fuga reprehendere. Curt. 4. 14. 2. *Eenen vluchtenden achterhaalen.*
Reprehendere. Ter. Ad. 4. 4. 14. *Berispen*, *bestraffen*, *doorneemen*, *doorhaalen*, *doorstryken.*
Factum alicujus reprehendere. Ovid. Her. 20. 49. *Iemants handel berispen*, of *bestraffen*, *iemants doen misprysen*, of *laaken.*
(Reprehendere. *Te rug houden*, *te rug trekken.*
Quis me properantem reprehendit pallio? Plaut. E. 1. 1. 1. *Wie houd*, of *trekt my*, *die haast heb*, *aan mynen mantel te rugge?*)
RĔPRĔHENSIO, ōnis. f. *Berisping*, *bestraffing*, *doorneeming*, *wraking.*
Incurrere in varias reprehensiones. Cic. Fin. 1. 1. *Veele bestraffingen*, of *berispingen verdienen*: *verdienen om dikwils bestraft*, of *berispt te worden.*
(RĔPRĔHENSO, ās, ārĕ. Liv. 2. 10. *Sche pelyk berispen*, *doorneemen*, of *dikwils bestraffen.*)
RĔPRĔHENSŎR, ōris. m. Cic. Opt. Or. 6. *Berisper*, *bestraffer.*
RĔPRESSŎR, ōris. m. *Bedwinger*, *weerder*, *beletter*, *verhoeder van eenig geweld.*
Repressor cædis. Cic. Sext. 69. *Weerder*, of *verhoeder van een moord*, of *doodslag.*
RĔPRESSŬS, ă, ūm. Cic. Mur. 15. Att. 7. 26. *Belet*, *bedwongen*, *verhindert*, *gestut*, *gestuit*, *weêrhouden*, *geweert*, *verhoedt.*
RĔPRĬMO, ĭs, essi, essūm, ĭmĕrĕ. *Bedwingen*, *beletten*, *verhoeden*, *beteugelen*, *weêrhouden*, *inbinden*, *stutten*, *weeren.*
Bella nascentia repressit. Claud. B. Get. 400. *Hy heeft d'oorlogen in hunne geboorte*, of *opkomst gesmoort*, *hy heeft d'oorlogen in het begin gestuit.*
Consuetudinem peccandi repressit. Cic. V. 2. 22. *Hy heeft de ingeslope gewoonte van zondigen ingebonden.*
Cursum repressit. Cæs. B. C. 3. 93. 1. *Hy is in zynen loop gestuit.*
Ferocitatem ejus repressit. Cic. Off. 2. 11. *Hy heeft zynen hoogmoed*, of *zyne trotsheit beteugelt.*
Iram reprimere. Ovid. M. 1. 555. *Zyn gramschap weêrhouden*, *bedwingen*, *intoomen*, of *inbinden.*
Hos ego sermones lacessivi nunquam, sed non valde repressi. Cic. F. 3. 8. *Ik heb nooit deeze geile redenen voortgebragt*, *maar dezelve niet zeer tegengesproken.*
RĔPRŎBO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Fin. 1. 7. *Verwerpen*, *afkeuren*, *quaadkeuren*, *wraaken.*
RĔPRŎMISSĬO, ōnis f. Cic. Q. R. 13. *Belofte*, *wederbelofte*, of *tegenbelofte*, *verbintenis.*
RĔPRŎMITTO, ĭs, misi, missūm, mittĕrĕ. Suet. Tib. 17. 4. *Belooven*, *toezeggen.*
Repromittere. Cic. Quir. p. red. 10. *Zich verbinden*, *zich door eenig beding verplichten.*
RĔPTĀBUNDŬS, ă, ūm. *Kruipende*, *dat kruipende voortgaat.*
Reptabundus me sequitur. Sen. V. B. 12. *Hy volgt my al kruipende*, of *sleepende na.*
RĔPTĀTIO, ōnis. f. Quintil. I. O. 1. 12. *Kruipinge op knien en elleboogen*, als de kleine kinderen die niet rechtop konnen gaan.
RĔPTĀTŬS, ă, ūm. *Waar over*, of *waar door men gekropen heeft.*
Ager reptatus. Stat. Th. 5. 581. *Een veld dat men over gekropen heeft.*
RĔPTĀTŬS, ūs. m. Plin. H. 14. 1. *Kruiping*, over de aarde.
(RĔPTĬLIS, is. m. en f. lĕ, is. n. *Kruipende.* Een woord van de laatere eeuw.
Reptiles cochleæ videntur mihi cum domibus nativis adventum tuum antecessuræ. Sidon. E. 8. 12. *My dunkt dat de kruipende slekken met haare aangeborene huisjes eerder zullen koomen dan gy.*
RĔPTĪTĬUS, ii. m. Sall. tegens Cic. 1. *Die heimelyk ingekropen is*, *die zich ingedrongen heeft.* Alhoewel ik niet ontkenne, dat andere Repertitius leezen.)
RĔPTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Hor. E. 1. 4. 4. Plin. H. 11. 29. *Kruipen.*
RĔPŪBESCO, scis, escĕrĕ. Colum. 2. 1. *Weêr jong worden*, *verjongen*, *zyn eerste krachten weêr krygen.*
RĔPŪDĬĀTĬO, ōnis. f. Cic. Mur. 4. *Verwerping*, *wraking*, *weigering*, *ontzegging*, *het weigeren*, of *afslaan van iets.*
RĔPŪDĬĀTŬS, ă, ūm. *Verworpen*, *afgeslaagen*, *voor 't hoofd gestooten.*
Repudiatus repetor. Ter. An. 1. 5. 14. *Na dat ik afgeslaagen ben*, *word ik weêr aangezocht.*
RĔPŪDĬO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Weigeren*, *afslaan*, *verwerpen*, *ontzeggen*, *niet willen ontfangen*, *misprysen*, *laaken*, *wraaken*, *verachten*, *versmaaden.*
Repudiare aliquod consilium. Ter. An. 4. 3. 18. *Een raad*, of *raadgevinge verwerpen.*
Conditionem æquissimam repudiare. Cic. P. Q. 14. *Een zeer billyke voorwaarde verwerpen.*
Repudiare uxorem. Suet. J. 1. 1. *Zyn vrouw verstooten*, of *verlaaten*, *zich van zyn vrouw afscheiden.*
RĔPŪDĬŬM, ii. n. Ter. Ph. 4. 3. 72. *Verstooting*, of *verlating van zyn vrouw*, *scheiding van 't huwelyk.*
(RĔPŪDĬŌSŬS, ă, ūm. *'t Geen oorzaak kan zyn dat een huwelyk niet voortgaat*, of *niet aangaat.*
Verum videto, ne hæc fama faciat repudiosas nuptias. Plaut. P. 3. 1. 56. *Maar zie toe*, *dat my om dit geruchts wille niemant zal willen trouwen.*)
RĔPŪĔRASCO, scis, ascĕrĕ. Cic. de Or. 2. 6. S. 23. *Kinds worden*, *in de kindse waereld koomen.*

RE-

RĔPŪGNĀNTĔR. Adv. Cic. Am. 25. *Met tegenzin, weêrzin, of tegenstreven, noode, ongaerne, tegens wil en dank, met tegensprekeling.*

RĔPŪGNANTIĂ, æ. f. *Strydigheit, tegenheit, wederstreving, tegenkanting, weêrwil, ongewilligheit.*

Rerum repugnantiam non videt. Cic. A. 2. 9. *Hy ziet de strydigheit der dingen niet.*

RĔPŪGNĀTŌRĬUS, ă, ŭm. Vitruv. 10. 22. *Dat men tot wederstant gebruikt, dat dienstig is om weêrstant te bieden,* tegens zynen vyand, enz.

RĔPŪGNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ alicui. Cic. F. 5. 2. *of* Alicui rei. Cic. C. R. 5. *Iemant, of iets tegenstaan, wederstaan, of wederstreeven; zich tegens iets, of iemant aanstellen, aankanten, of aanzetten.*

Repugnare contra veritatem. Cic. Q. R. 17. *Tegens de waarheit stryden, de waarheit tegenspreeken.*

Repugnant hæc inter se. Cic. T. Q. 3. 29. *Deeze dingen spreeken malkander tegen, of stryden tegen malkander.*

RĔPŪLLŪLĀSCO, scis, rĕpūllŭlāscĕrĕ. *Weêr uitloopen, uitschieten, of uitbotten,* van een boom spreekende.

Novis frondibus vinea repullulascit. Colum. 4. 22. *De wyngaart krygt weêr nieuwe bladen, de wyngaard loopt op nieuws uit, schiet weêr nieuw loof.*

RĔPŪLLŪLO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 16. 10. Zie Repullulasco.

RĔPŪLSĂ, æ. f. *Afslag, ontzegging, afzegging, weigering,* die iemant krygt als hy naar een ampt, of bedieninge staat.

Sine repulsa assequi magistratum. Cic. Pis. 1. *Een Overheitsampt zonder tegenspreeken van iemant bekoomen.*

Repulsa. *Weigering, afslag, of ontzegging van wat het ook zy.*

Repulsa crescit amor. Ovid. M. 3. 595. *De liefde wast door 't weigeren, de liefde groeit door 't afslaan.*

Nullius rei a me repulsam tulit. Nep. 4. 2. 5. *Ik heb hem nooit eenig verzoek afgeslaagen, ik heb hem nooit iets geweigert.*

Ferre repulsam. Cic. T. Q. 4. 17. de Or. 2. 70. *Afgeslaagen worden, het ampt, of de bedieninge daar men naar staat niet verkrygen, voor 't hoofd gestooten worden in 't bekruipen van eenig ampt,* boertende, *slip vangen, bot vangen, een blauwe scheen loopen.*

RĔPŪLSŪS, ă, ŭm. Hor. S. 2. 7. 90. *Te rug gestooten, gezet, of gedreven, wederstaan, afgeslaagen.* (De compar. Repulsior gebruikt Cato by Festus.)

† Repulsus. Tib. 1. 9. 22. *Geslaagen,* van een ketelstrom, enz. spreekende.

RĔPŪLSUS, ūs. m. Cic. D. 1. 7. *Te rug stooting, te rug zetting, te rug dryving,* van iets of iemant spreekende.

Repulsus. Plin. H. 8. 43. *Weêrschyn, weêrslag, weêrschynzel, weêromstooting, weêromkaatsing.*

RĔPŪMĬCĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 17. 26. *Gladmaking, afschaving, afschuring, met een drysteen,* of *puimsteen.* Hy gebruikt dit woord oneigentlyk voor *de overtollige botten,* of *knoppen van den wyngaard wech te neemen.*

RĔPŪNGO, gis, xi, ctŭm, gĕrĕ. Cic. F. 1. 9. *Schelden met schelden betaalen, iemant met woorden weêrom steeken van wien men gesteeken is.*

RĔPŪRGO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 19. 10. *Zuiveren, reinigen, schoon maaken: smaadwoorden,* of *steekende woorden, met gelyke munt betaalen.*

(Abdolominus hortum repurgabat. Curt. 4. 1. 21. *Abdolominus maakte den hof schoon.*

Repurgare. *Opmaaken, effenen, slegten, baanen;* by voorbeeld, wanneer heggen en doornen, die de wegen tot het voorttrekken onbequaam maaken, weggehouwen worden.

Præmissis, qui repurgarent iter. Liv. 44. 4. *Als hy vooruit gezonden hadde, die de wegen tot den tocht opmaaken, of vereffenen zouden.*

Primo repurgari jubet, quidquid ingredi possent. Curt. 6. 6. 26. *Ten eersten beveelt hy dat het zoo ver zonde opgemaakt worden als zy konden trekken.*)

RĔPŪTĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 10. 37. *Overdenking, aanmerking, overweeging, bemerking, overleg.*

Reputatio. Caj. Dig. 19. 2. 25. §. 2. *Vergoeding, vergelding.*

RĔPŪTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. N. D. 2. 46. *Aanmerken, aandachtiglyk, of met aandacht overdenken, overweegen, of overleggen.*

Tecum ipse reputa furores, &c. Sil. 17. 335. *Bedenk, of overweeg de dolligheden, of verwoedheden by u zelven, enz.*

Reputare. Ulp. Dig. 27. 4. 1. §. 4. *Optellen, opreekenen.*

REQ.

RĔQUĬES, ētis. f. Cic. de Off. 2. 2. *Rust, gerustheit, gemak.* Dit woord heeft in de accusativus, Requiem by Cic. de Or. 1. 52. en Requietem by Cic. Fin. 5. 19.

RĔQUĬESCO, scis, ēscĕrĕ. *Rusten, zich stil, of gerust houden; in rust, of vrede leven.*

A malis requiescere. Cic. T. Q. 1. 44. *Na rampen, of ongemakken rust genieten.*

In spe alicujus adolescentis requiescere. Cic. Cœl. 32. *Zich rust van eenen jongeling belooven, op de hoop van een jongeling gerust zyn.*

In sermone alicujus requiescere. Cic. de Or. 2. 57. *Zich door iemants redenvoering verquikken.*

(Requiescere. *Ophouden, nalaaten, iets niet meer doen.* Zie boven Quiescere in de laatste betekenis.

Quamvis ille suam lassus requiescat arenam. Prop. 2. 25. 75. *Alhoewel hy vermoeit zynde ophoud van zingen, nalaat te schryven, of niet meer schryft.*)

Flumina suos cursus requierunt. Virg. E. 8. 4. *De stroomen hebben hunnen loop gestuit, of opgehouden.*

RĔQUĬĒTUS, ă, ŭm. Sen. Tr. 15. Liv. 44. 38. *Die gerust heeft, dat stil gelegen heeft.* De compar. Requietior staat by Colum. 2. 1.

Ager requietus. Ovid. Art. 2. 351. *Een akker die stil, of braak heeft gelegen.*

‡ RĔQUĪRĪTO, ās, ārĕ. *Dikwils vraagen, naar vraagen, onderzoeken, of verneemen.*

Res novas requiritare. Plaut. Most. 4. 3. 11. *Naar wat nieuws, of naar nieuwe tydingen vraagen.*

RĔQUĪRO, is, sivi, ītŭm, īrĕrĕ. *Iemant, of iets zoeken; naar iemant, of iets zoeken, vraagen, of verneemen.*

Aliquid ex aliquo requirere. Cic. Cœl. 28. *Iemant iets afvraagen, of ergens naar vraagen, by iemant ergens kennis, of bericht van neemen.*

Vereor ne literarum a me officium requiras. Cic. F. 6. 6. *Ik vrees dat gy my rekenschap zult afvorderen van mynen plicht omtrent het schryven van brieven.*

Requirere. *Vraagen, afvraagen, verzoeken, eischen, afeischen, vergen, afvergen.*

Virtus hoc honesto nixa, nullam requirit voluptatem. Cic. Fin. 1. 18. *De deugd, op het eerlyke goed steunende, heeft geen vermaak, of wellust van noden.*

RĔQUĪSĪTŬS, ă, ŭm. Cic. A. Q. 4. 24. *Gevraagt, gezocht, verzocht, gevergt.*

RES.

RĒS, rĕī. f. Cic. A. Q. 4. 17. *Een zaak, een ding.*

Causas rerum cognoscere. Virg. G. 2. 489. *De beginselen, of oorzaaken van de dingen kennen.*

Res amplissimæ. Cic. Att. 7. 26. *Zeer groote dingen.*

Pror-

Prorsus res ibat. Cic. Att. 14. 20. *Alles ging wel, de zaak ging naar wensch.*

Res. *Zaak, handel.*

Sic se res habet. Cic Att. 2. 21. *Zoo is het met de zaak nu gelegen, zoo staat de zaak nu.*

Res tua agitur. Cic. V. 3 48. *'t Is uwe zaak, 't raakt, of 't geld uw belang.*

Aptus rebus gerendis. Ovid. Art. 1. 415. *Bequaam om zaaken uit te voeren.*

E re nata. Ter. Ad. 3. 1. 8. *Ter rechter tyd, wel ter snee, ter bequamer tyd, wel van pas, de gelegenheit waarneemende.*

(Ea re. *Daarom, om die oorzaak, om die reden.*

Ea re repudium remisit avunculus. Plaut. Au. 4. 10 69. *Om die oorzaak heeft myn oom zyn vrouw eenen scheidbrief gegeeven.*

Et ea re a nobis ad societatem peteris. Sall. H. 4. *En daarom word gy van ons verzocht om met ons in een verbond te treeden.*)

Pro re nata. Cic. Att. 14. 6. *Volgens, of naar de gelegenheit van de zaake, naar voorkoomende gelegenheit.*

Res. Marc. Dig. 44. 4. 10. *Onkosten, uitgift, kosten.*

Res. Cic. Clu. 69. *Nuttigheit, nut, voordeel, baat, belang.*

In rem illius est. Ter. Hec. 1. 2. 27. *Het is tot zyn voordeel, tot zyn nut, of 't is zyn belang.*

Si in rem est utrique. Ter. An. 3. 3. 13. *Indien het voor beide voordeelig is, indien het hun beide nut is, indien 't hun beide kan voordeel geeven, of doen.*

Res mihi est cum illo. Ter. Ph. 1. 3. 19. *Ik heb met hem te doen, ik ben in verschil met hem.*

Res. Ter. Ph. 2. 3. 46. *Goed, erffenis, erfgoed.*

Res. Cic. C. 2. 5. *Alle goederen van 't geluk.*

Ampla res domi Juv. 12. 10. *Het huis is ryk, 't is een ryk huis, veele goederen zyn 'er in dat huis.*

Arctæ res. Val. Fl. 5. 324. *Middelmaatige goederen, een middelbaare staat, geen overgroote goederen.*

Res familiaris. Cic. Off. 2. 24. *Het goed van 't huisgezin.* Frumentaria. Cæs. B. C. 3. 16. 1. *Koren, of koorn.*

Res divina. Cic. N. D. 3. 18. *Een offer, of offerhande.* Nautica. Cic. N. D. 2. 60. *Zeezaaken.* Militaris. Cic. Mur. 9. *Krygszaaken.*

(Res. *Stoffe om te schryven, schryfstoffe.*

Usus vetusto genere, sed rebus novis. Phæd. 4. 26. 13. *Den ouden trant, maar nieuwe stoffe gebruikt hebbende.*

Heroi res erat ista pedis. Ovid. F. 2. 126. *Dat was de stoffe van een vers dat op zes voeten staat.*

Res. *Heerschappy, gebied, magt, vermogen.*

Postquam res Asiæ evertere fuit superis visum. Virg. Æ. 3. 1. *Na dat het de Goden goed gedagt heeft, de heerschappye van Azien omver te werpen.*

Res Macedoniæ occupare. Nep. 18. 6. 1. *De heerschappy, of het koningryk van Macedonien aanneemen, of aanvaerden.*

Res. *Een pleidooi, geding, of rechtzaak.*

Res Novembri ac Decembri mense agi solitæ ut omitterentur. Suet. A. 32. 9. *Dat de pleidooyen, die in de maanden November en December plegen bepleit te worden, zouden ophouden, of stil staan.*

Ubi res prolatæ sunt. Plaut. Capt. 1. 1. 10. *Als 'er geen rechtdagen gehouden worden, als 'er niet gepleit word, als 't stilstant van 't gerecht is.*

Res soli. *Vaste, of onroerende goederen.* Mobiles. *Roerende goederen.*

Nisi si rei soli accedebant res mobiles. Ulp. Dig. 43. 16. 3. §. 15. *Ten ware dat de vaste goederen by de roerende quamen.*

Res. *De waarheit.*

Fabulare rem. Plaut. Trin. 2. 4. 79. *Spreek, of zeg de waarheit.*

Verum cogito id quod res est. Ter. Ad. 2. 1. 52. *Maar ik overlegge 't geen de waarheit is.*

Res. *Sieraad, versiersel, versierselen, alles wat tot sieraad dient.*

Vir natus quod rem feminarum tetigerat. Phæd. 3. 8. 11. *Dat hy een man zynde, zich bemoeit had met de versierselen der vrouwen, of dat hy voor den spiegel gestaan, of zich opgetooit had.*

Nulla mala re esse expolitam muliebri. Ter. H. 2. 3. 47. *Niet geblanket zyn, niet opgeschikt zyn als de juffertjes gewoon zyn zich op te schikken.*

Res cibi voor cibus. Phæd. 4. 7. 4. *Spyze.* Voluptatum voor voluptas. Plaut. Am. 2. 2. 1. *Vermaak, wellust, genoegte.* Waar in zy de Grieken volgen. Zoo zegt Plutarch. Ant. 929. E. Χρῆμα θαυμασὸν γυναικὸς.

Res seculi. Curt. 4. 16. 10. *Zaaken voor eene volle eeuw.* Unius ætatis. Flor. 1. 1. 10. *Dat boven een eeuw, of niet langer dan een eeuw staan, of duuren kan.*

Res. *Het byslaapen.*

Quo cum uno tum rem habebam. Ter. E. 1. 2. 39. *Met wie alleen ik toen te doen hadde; by wien alleen ik teenmaals sliep.*

Thraces rebus venereis dediti. Nep. 7. 11. 4. *De Thraciers zyn gezet, of genegen tot byslaapen.*

Res. *D'oorlog, of het oorlog, de kryg.*

In sinu Arabico res gerente C. Cæsare Augusti filio. Plin. H. 2. 67. *Als C. Cezar, aangenomen zoon van Augustus, in den inham van Arabien den oorlog voerde.*

Res. *Een gevecht, een stryd.*

Ipse, quo cornu rem gessit, fuit superior. Nep. 23. 8. 4. *Hy heeft de overhand gehad, in wat vleugel hy ook gevochten heeft.*

Crebri afferebant nuntii, male rem gerere Darium. Nep. 1. 3. 3. *Veele boden quamen zeggen, dat Darius ongelukkiglyk vocht.*)

RĔSÆVIO, is, irĕ. Ovid. Tr. 1. 1. 103. *Weêr quaad, boos, toornig, of gram worden, zich op nieuw vertoornen.*

RĔSĂLŪTO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. A. 2. 41. *Wederom groeten.*

RĔSĀNĔSCO, scis, sānŭi, sānēscĕrĕ. *Weder tot zyn zinnen koomen, weêr by zyn verstand koomen, zyn zinnen en verstand weêr krygen, bedaaren; weêr gezond worden.*

Animi resanuit ardor. Ovid. Am. 1. 10. 9. *De geest is weêr bezadigt geworden, de hevigheit, of drift is bedaart, of is over.*

RĔSĀRCIO, is, rēsārsi, rēsārcīrĕ. Suet. Cl. 6. 5. *Vermaaken, verstellen, lappen.*

Vestem resarcire. Ter. Ad. 1. 2. 41. *Een kleed verstellen.*

Damna resarcire. Cic. F. 1. 9. *Schade vergoeden, of wederom winnen.*

RĔSĀRRIO, is, ivi, itūm, irĕ. *Wederom wieden, weêr over wieden.*

Resarrire campos. Plin. H. 18. 20. *De akkers, of velden weêr over wieden.*

RĔSCINDO, is, rēscidi, rēscissūm, rēscindĕrĕ. *Afsnyden, afhouwen, doorklooven, klieven.*

Terram rescindere. Colum. 2. 2. *De aarde, of het land bouwen; ploegen.*

Vitem rescindere. Colum. 4. 29. *Den wyngaard snyden.*

Rescindere. Ter. Ph. 2. 4. 16. *Vernietigen, te niet doen, afschaffen.*

Rescindere judicium. Cic. V. 5. 8. *Een gegeeven vonnis, of besluit vernietigen, of te niet doen.*

Æra militi rescindere. Front. St. 4. 1. 48. *Een soldaat zyn soldy afneemen.*

Rescindere voluntates mortuorum. Cic. V. 1. 43. *Uitterste willen te niet doen, vernietigen, of te niet maaken.*

Recentem cicatricem rescindere. Petron.

tron. 74. *Een varsch toegeloope wonde wederom openen.*
(Rescindere. *Afbreeken, afwerpen.*
In usum novæ classis tecta & domus resciderunt. Flor. 2. 15. 10. *De daken en huizen hebben ze afgebroken om een nieuwe vloot te maaken.*
Cæsar Rhodani ponte rescisso abstulit fugam. Flor. 3. 13.3. *Cæsar heeft hun het vluchten belet, de brugge, die over de Rhoone geslagen was, afgebroken hebbende.*
Rescindere. *Splyten, klieven, klooven.*
Milo quercum rescindere conatus est. Gell. 15. 16. *Milo heeft ondernomen den eikenboom te klooven.*)
RĔSCĪSCO, ĭs, īvī, ītūm, ĭrĕ. Cic. Off. 3. 23. *Iets verstaan*, of *te weeten koomen, ergens kennis van krygen, ergens van verwittigt*, of *verstendigt worden.*
Rescivit omnem rem. Ter. Ad. 5. 3. 5. *Hy quam de gansche zaak te weeten, hy hoorde, hy verstont*, of *hy quam achter de gansche zaak.*
RĔSCĬSSIO, ōnis. f. *Vernietiging, te nietdoening, afschaffing.*
Rescissio matrimonii. Ulp. Dig. 37. 4. 3. §. 5. *Vernietiging van een huwelyk, echtscheiding.*
RĔSCRĪBO, is, rescripsī, rescrīptūm, rĕscrībĕrĕ. *Wederom schryven, iemant schriftelyk antwoorden.*
Rescribere alicui ad omnia quæ quæruntur. Cic. F. 1. 9. *Iemant op alles wat hy vraagt*, of *verzoekt schriftelyk antwoorden.*
Rescribere veteribus orationibus. Quintil. I. O. 10. 5. *In 't schryven eenen strydigen trant met de oude redenvoeringen neemen, daar tegen schryven*, of *die wederleggen.*
Rescribere legionem ad equum. Cæs. B. G. 1. 42. 6. *Een bende voetknechten onder de ruitery overschryven, voetknechten tot ruiters maaken.*
Rescribere nummos. Ter. Ph. 5. 8. 29. *Zeker geld by wissel op eenen gezetten vervaldag betaalen.* De Ouden telden hun geld, of uit hunne rekenkamer, of door den bankhouder, by wien zy hun geld hadden leggen, of by wyze van leeninge ligten.
(Rescribere. *Noch eens schryven, herschryven, weêr over schryven*, en alzoo verbeteren.
Pollio existimat Cæsarem, quæ ediderat, rescripturum fuisse. Suet. A. 56. 6. *Pollio meent dat Cæsar, 't geen hy uitgegeeven had, zou herschreven en verbetert hebben.*
Rescribere. *Tegen schryven, wederleggen.*
Solebat prosperis oratorum actionibus rescribere Suet. C. 53. 4. *Hy plagt die gelukkig gepleit hadden te wederleggen.*
Scribonius Verrii libro de Orthographia rescripsit. Suet. Gr. 19. *Scribonius heeft tegens Verrius boek van de rechte spelling geschreven.*
Rescribere legiones. Liv. 9. 10. *In verslagene benden nieuwe ondersteeken.*)
RĔSCRĪPTŪM, ī. n. Tac. An. 6. 9. 3. *Antwoord dat de Oppermagten op zekere verzoekschriften*, of *vraagen geeven, Vorstelyk geschreven antwoord.*
RĔSĔCO, ās, rĕsĕcŭī, rĕsĕctūm, rĕsĕcārĕ. Cic. Pis. 19. *Snyden, afsnyden, afknippen, afsnoeyen, afkappen, afhouwen, afkorten.*
Ad vivum resecare. Colum. 6. 12. *Tot op het leven toe snyden*, eigentlyk. (*Het op het nauwste zoeken*, oneigentlyk. Cic. Am. 5.)
Libidinem resecare. Cic. Att. 1. 18. *D'ongebondenheit afsnyden, 't ongebonden leven verlaaten.*
RĔSĔCRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Au. 4. 7. 4. *De zelve gebeden*, of *offerhanden herhaalen*, of *gebeden doen die met de voorgaande gansch strydig zyn.*
Resecrare aliquem. Nep. 7. 6. 5. *Iemant van den kerkelyken ban ontslaan*, of *ontheffen, iemant wederom tot de offerhanden toelaaten.*
RĔSĔCTIO, ōnis. f. Colum. 4. 22. *Afsnyding, afkapping, afhouwing, afkorting, afknipping, afsnoeying.*
RĔSĔCTŪS, ā, ūm. *Afgesneden, afgekapt, afgeknipt, afgehouwen, gesnoeit.*
Barba resecta. Ovid. Tr. 4. 10. 58. *Een geschoren baard.*
RĔSĒDĂ, æ. f. Plin. H. 27. 12. *Een kruid dat men gebruikt, om een gezwel te verdryven.*
RĔSĒDO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 27. 12. *Stillen, bevredigen, gerust stellen, te vreden stellen.*
RĔSĔGMĔN, ĭnis. n. *Afsnydzel, snippelingen*, van wat het ook zy.
Resegmina unguium. Plin. H. 28. 1. *Het afsnydzel van de nagelen.*
(RĔSĒMĬNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Iets weder voortbrengen*, of *weêr doen voortkoomen.*
Una est quæ reparet seseque reseminet ales. Ovid. M. 15. 592. *Een vogel is 'er die zich zelven weder voortbrengt.*
RĔSĔQUŎR, ĕris, sĕcūtūs sūm, sĕqui. *Antwoorden, op een vraage antwoord geeven.* Zie beneden Sequi.
His est resecuta rogantem. Ovid. M. 8. 863. *Met deeze woorden*, of *op deeze wyze, heeft zy, die haar vraagden, geantwoordt*
Nereïs his contra resecuta Crataïde natam. Ovid. M. 13. 749. *Nereis*, of *Galatea, de dochter van Nereus, heeft Scylla Krataïs dochter in tegendeel beantwoordt.*)
RĔSĔRĀTŪS, ā, ūm. Ovid. Am. 3. 2. 77. *Open, geopent, ontsloten.*
RĔSĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Openen, open doen, opdoen, open zetten, ontsluiten.*
Urbem reserare. Virg. Æ 12. 584. *Een stad openen*, of *open zetten, de poorten van een stad opdoen.*
Reserare Italiam exteris gentibus. Cic. A. 7. 1. *Italien voor de uitlanderen openen*, of *open zetten: den uitlanderen vergunnen in Italiën te koomen.*
Annum reserat Janus. Ovid. P. 4. 4. 23. *Janus opent*, of *begint het jaar.*
Oracula reserare. Ovid. M. 15. 145. *Godspraaken openen*, of *uitleggen.*
RĔSĔRO, ĭs, rĕsēvī, rĕsĕrĕrĕ. Plin. H. 18. 20. *Herzaayen, op nieuws zaayen, weder zaayen.*
Arborem reserere. Colum. 3. 11. *Een boom verplanten, verpooten*, of *verzetten.*
RĔSĔRVO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. E. 10. 3. *Bewaaren, spaaren, houden voor het toekoomende.*
Præsenti sermoni reserventur cætera. Cic. Fr. 2. 8. *Wy zullen het overige van de reden voor het toekoomende spaaren; wy zullen 't overige zeggen als wy malkander weêr konnen spreeken.*
Quartam partem agri in pratum reservare. Cato R. R. 29. *Het vierde deel van het land tot weiland houden*, of *bewaaren.*
Se ad majora reservare. Virg. Æ. 4. 368. *Zich tot grooter dingen spaaren.*
RĔSĒS, ĭdis. m. en f. Liv. 2. 32. *Ledig, lui, traag, vadzig, onlustig.*
Reses animus. Virg. Æ. 1. 726. *Een traage*, of *vadzige geest.*
Reses aqua. Varr. R. R. 3. 17. *Stilstaande water.*
RĔSĔX, ĕcis. m. Colum. 5. 5. *Het eind van den wyngaardrank die men in 't snyden laat staan.*
RĔSĬDĔO, ēs, rĕsēdī, rĕsĭdērĕ. Cic. Fin. 3. 2. Virg. Æ. 5. 180. *Zitten, gezeeten zyn, nederzitten.*
In solio residere. Ovid. F. 6. 613. *Op den throon zitten.*
Residet in nobis culpa. Lucret. 5. 1424. *'t Is onze schuld, wy hebben de schuld.*
Resident iræ. Liv. 2. 29. *De gramschap,*

schap, of *toorn is gestilt*, of *is over.*
Residet apud eum pecunia publica. Marc. Dig. 47. 13. 4. §. 3. *Het gemeene geld legt by hem zonder voordeel stil.*
(Residere. *Zinken, neêrzakken.*
Si montes resedissent, amnes exaruissent. Cic. Pis. 33 *Indien de bergen gezonken waren, zonden de rivieren droog geworden zijn.*
Residere. *Overig zyn, over blyven.*
In corpore nullum residere sensum. Cic. T. Q. 1. 43. *Dat in het lichaam geen gevoelen overig is.*
Residere. *Ophouden, stil worden.*
Omnis flatus repente resedit. Virg. Æ. 7. 27. *'t Is schielyk heel stil geworden.*
Venter & guttur resident esuriales ferias. Plaut. Capt. 3. 1. 8. *Myn buik en keel staan stil, of houden op spyze te neemen, gelyk men op vierdagen van zyn werk stil staat; ik heb niet te eeten.*
RĔSĪDO, is, di, ĕrĕ. *Zich nederzetten, gaan zitten.*
Mediisque residunt ædibus. Virg. Æ. 8. 468. *En zy zitten midden in 't huis neder; zy gaan midden in 't huis zitten.*
Cætera genera residunt Plin. H. 10. 39. *De overige soorten zetten zich neder, of gaan zitten.*
Residere. *Overig zyn, overig blyven, overblyven.*
Donec tres unciæ residant. Plin. H. 28. 9. *Tot dat 'er drie oncen overig zyn.*
Illorum vitia inter ipsos residunt, nostra late vagantur. Plin. E. 4. 22. 7. *Hunne zonden verblyven onder hen, de onze breeken wyd en zyd uit.*
Residere. *Te vreden stellen, stillen, tot rust brengen.*
Omnia quæ commoverat, pace & otio residerunt. Cic. Sall. 3. *Alles wat hij onrustig gemaakt had, is tot ruste gebragt, is te vreden gestelt.*
Corda ex ira residunt. Virg. Æ. 6. 407. *De toorn is gestilt*, of *is over.*
RĔSĬDŬŬS, ă, ŭm. Cic. Clu. 34. *Dat overschiet, overblyft*, of *overig is.*
RĔSĬGNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Hor. E. 1. 7. 9. *Openen, opbreeken*, van een brief, uiterste wil, enz. spreekende.
Resignare. *Sluiten, toedoen.*
Lumina morte resignare. Virg. Æ. 4. 244. *Doen sterven, ombrengen.*
Fata venientia resignare. Ovid. F. 6. 535. *De toekoomende dingen ontdekken, het toekoomende noodlot openbaaren, toekoomende gevallen voorstellen.*
Resignare. Hor. O. 3. 29. 54. *Weêrom geeven, weder geeven, weêr behandigen.*
Omnem tabularum fidem resignare. Cic. Arc. 5. *Al het aanzien, gezagh, of geloof van de gemeene Staatschriften wechneemen.*
RĔSĬLĬO, is, rĕsĭlŭi, *of* rĕsĭlīvi, *of* rĕsĭlii, rĕsĭlīre. Ovid. M. 12. 480. *Niet hegten, te rug vallen, achterwaarts vallen.*
Resilire. Plin. H. 11. 40. *Zich intrekken, inkrimpen*, van dingen spreekende, die, na dat ze gemaakt zyn geweest, kleinder worden.
Resilire a conditione. Ulp. Dig. 18. 2. 9. Ascon. Ped Cic. 47. *Van eene voorwaarde, of beding te rug kruipen, zich aan eene gemaakte voorwaarde niet houden.*
Quoties ulcus resiliverit. Cels. 7. 3. *Zoo mentgmaal als 't gezwel zal gedraagen, of etter uitgegeeven hebben.*
RĔSĪMŬS, ă, ŭm. Colum. 6. 1. *Platneuzig, die een platte neus heeft.*
RĔSĪNĂ, æ. f. Plaut. Merc. 1. 2. 28. *Harst*, of *hars*, een vocht dat uit den Pynboom vloeit.
RĔSĪNĀCĔŬS, ă, ŭm. Plin. H. 24. 11. *Harstachtig, dat als harst kleeft.*
RĔSĪNĀTŬS, ă, ŭm. Juv. 8. 114. *Geharst, met harst bestreeken.*
Resinata bibis vina. Mart. 3. 77. 8. *Gy drinkt wyn die met harst is gemengt.*
RĔSĪNŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 13. 6. *Harstachtig, dat naar harst gelykt, of vol harst is.* De superl. Resinosissimus staat by Plin. H. 15. 7.
RĔSĬPĬO, is, rĕsĭpŭi, rĕsĭpĕrĕ. Cic. Sext. 38. *Weêr wys worden, zyn verstand wederom krygen, weêr tot zich zelven koomen.*
Resipere. *Naar iets smaaken*, of *ruiken.*
Resipere picem. Plin. H. 14. 1. *Naar pek ruiken*, of *smaaken*, van zekeren gemengden wyn spreekende.
RĔSĬPISCO, scis, rĕsĭpŭi, rĕsĭpiscĕrĕ. Ter. H. 4. 8. 3. *Weder wys worden, tot zyn verstand weêr koomen, zich beteren.*
Resipisco. Ter. An. 4. 2. 15. *Ik grijp, schep*, of *neem weêr moed.*
Resipiscere. Suet. T. 73. 4. *Weêr bekoomen*, van een flauwte, zwymeling, of hartvang, *weêr tot zich zelven koomen.*
RĔSĪSTO, is, rĕstĭti, rĕstĭtŭm, rĕsistĕrĕ. *Stil staan, blyven staan.*
Restitit ad nostras fores. Ovid. F. 5. 234. *Zy is bij onze deur blyven staan.*
In hoc resisto. Cic. Fin. 4. 18. *Ik blyf daar by, ik blyf daar op staan.*
Resistere ad aliquid faciendum. Liv. 35. 13. *Blyven om iets te doen.*
Resistere. Cic. Att. 7. 5. *Wederstaan, tegenstaan, tegenhouden, zich tegenstellen, weêrstant bieden.*
Legiones hostibus resistunt. Cæs. B. G. 2. 22. 1. *De keurbenden stuiten den vyand, wederstaan den vyand, bieden den vyand 't hoofd.*
Arbor resistit ventis. Ovid. Art. 2. 651. *De boom wederstaat den wind.*
Resistere Peripateticis. Cic. A Q. 4. 36. *De Peripatetische*, of *wandelende Wyzen tegenspreeken.*
Resistens oratio. Quintil. I. O. 11. 2. *Een rede die niet vloeit.*
RĔSŎLVO, is, vi, ūtŭm, rĕsŏlvĕrĕ. Ovid. M. 1. 332. *Ontbinden, los maaken.*
Fas mihi sacrata resolvere jura. Virg. Æ. 2. 157. *Dat het my geoorlofst zy de geheimen te ontdekken.*
Resolvere in pulverem. Colum. 11. 2: 2. 4. *Tot stof maaken*, of *ontdoen.*
Resolvere margaritas. Plin. H. 9. 35. *Paerlen ontdoen*, of *doen smelten*, van azyn spreekende.
Resolvere. Plaut. E. 3. 2. 16. *Zijne schuldeisschers voldoen, betaalen dat men schuldig is, afbetaalen.*
Resolvere dicta. Petron. 67. Quintil. I. O. 5. 13. *Het gezegde wederleggen.*
Resolvere. Hor. O. 1. 28. 34. *Vryspreeken*, of *onschuldig verklaaren.*
Resolvere hominem. Sen. E. 36. *Een mensch week, slap, slaphartig*, of *verwyft maaken.*
Resolvere epistolam. Sen. E. 21. *Een brief open doen*, of *opbreeken.*
RĔSŎLŪTIO, ōnis. f. Resolutio nervorum. Cels. 2. 1. *Geraaktheit, beroertheit.*
Resolutio alvi. Cels. 2. 7. *Buikloop, dunlyvigheit.* Stomachi. Cels. 4. 5. *Walging, genegentheit om te braaken.*
RĔSŎLŪTŬS, ă, ŭm. Tib. 1. 10. 84. *Ontbonden, losgemaakt, los; ontslagen, verlost, geredt, bevrydt.*
Resoluta terra. Ovid. M. 15. 245. *Aarde tot stof gemaakt.*
Resoluta gaudia. Sil. 11. 303. *Te groote*, of *al te uitgelaate vreugde, ongebonde vrolykheit.*
Corpora resoluta. Colum. Præf. 1. *Vermoeide, afgematte*, of *afgesloofde lichaamen.*
(Resolutus Rhenus. Suet. D. 6. 6. *De ontdooide Rhyn, de Rhyn, die bevroren geweest zynde, los gegaan is.*
Resolutæ Alpes. Lucan. 1. 219. *De ontdooide Alpesbergen.*)
RĔSŎNĀBĬLIS, is. m. *en* f. ĭlĕ, is. n. Ovid. M. 3. 358. *Klinkende, weêrklinkende, geluid geevende, dat klinkt*, of *geluid geeft.*

RĔSŎNĀNS, tis. omn. gen. Cic. Fr.1.1. *Klinkende, geluid geevende, weêrklinkende.*
RĔSŎNĀNTĬĂ, æ. f. Vitruv. 5. 3. *Klank, weêrklank.*
RĔSŎNO, ās, rĕsŏnŭī, ārĕ. Cic. T. Q. 1. 40. *Klinken, geluid geven, weêrklinken, weêrgalmen.*
RĔSŎNUS, ă, ūm. Ovid. M. 3. 496. Sil. 6. 277. *Dat klinkt, dat geluid geeft, of weêrklinkt.*
Ictus resoni. Val. Fl. 1. 619. *Slagen die een weêrklank geeven.*
RĔSŎRBĔO, es, resŏrbŭī, rĕsŏrbērĕ. Ovid. Her. 12. 125. *Weder inslorpen, dat uitgespogen is weêr opslorpen, of weêr opzwelgen.*
Lacrymas resorbere. Stat. Th. 5. 654. *Zyn traanen inhouden, smooren, of inkroppen.* Vocem Plin. H. 18. 35. *Zyn stem inhouden.* Saxa. Virg. Æ. 11. 627. *De rotzen weêr inzwelgen*, van de zee spreekende.
RĔSPECTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Cic. Pl. 18. *Zyn oogen naar iets, of naar iemant toekeeren, of wenden, naar iets, of naar iemant omzien.*
Obliquo oculo respectare aliquem. Stat. Th. 3. 377. *Iemant dwars aanzien, of overzy aankyken.*
Janua Ditis vasto respectat hiatu. Lucret. 5. 376. *De poort van de hel geopent zynde, vertoont eenen grouwelyken ingang.*
RĔSPECTŬS, ūs. m. Cic. D. 1. 32. *Aanzien, aanschouwing, bezichtiging, aankyking, beschouwing.*
Respectus. *Aanmerking, aanzien, eerbied, achting, hoogachting, ontzagh.*
Respectum habere ad aliquem. Cic. A. 5. 18. *Achting, aanzien, of ontzagh voor iemant hebben.*
Faciet nos moderatiores respectus nostri, si consuluerimus nos. Sen. ir. 2. 28. *Wy zullen veel gematigder worden, by aldien wy ons zelven aanmerken, en by ons zelven willen te raade gaan.*
(Respectus. *Een overleg, een aanmerking.*
Respectu ætatis ac gravitatis suæ abiret convivio. Just. 7. 3. 4. *Wegens, of uit aanmerking van zynen ouderdom en achtbaarheit, zoude hy van de tafel gaan.*
Tandem sit veri respectus & æqui. Mart. 11. 50. 11. *Dat 'er eindelyk naar waarheit en billikheit een overleg gemaakt worde.)*
Respectus. *Gezicht, vertooning.*
Fugientibus miserabilis respectus erit. Cic. D. 1. 32. *Dat zal een ellendig gezigt, of een droevige vertooning voor de vluchtenden, of voor die weghvluchten zyn.*
RĔSPERGO, gis, respersi, respersūm, rĕspergĕrĕ. Cic. V. 5. 38. *Besprengen, besproeijen, eenige vocht ergens uit gieten, nat maaken, bespatten, bespeeten.*
Respergere tergora mero. Colum. 6. 2. *Wyn op de huid gieten.*
RĔSPERSIO, ōnis. f. Cic. L. L. 2. 24. *Besproeying, besprenging, begieting, natmaking.*
(RĔSPERSUS, ūs. m. Plin. H. 10. 3. zie Respersio.)
RĔSPERSUS, ă, ūm. Cic. de Or. 3. 3. *Besproeit, of met eenige vochtigheit besprengt, nat gemaakt, bespat, bezoedeld.*
Mensa cruore respersa. Liv. 39. 42. *Een tafel met bloed beplengt, bespat, of bemorst.*
RĔSPICIO, is, rĕspexi, rĕspectūm, rĕspicĕrĕ. Cic. D. 1. 24. *Aanzien, aankyken, bekyken, bezien, aanschouwen.*
Me in tuis secundis rebus respice. Ter. An. 5. 6. 11. *Gedenk myner in uwen voorspoed, zyt my gunstig in den staat van uw geluk.*
Dii nos respiciunt. Ter. Ph. 5. 3. 34. *De Goden zyn ons gunstig, of begunstigen ons.*
Non te respicis. Ter. H. 1. 1. 18. *Gy acht u zelven niet, gy ontziet, of spaart u zelven niet.*
Summa Imperii ad me respicit. Cæs. B. C. 3. 5. 4. *Het gebied over den Staat, of de regeering van den Staat komt my toe; het staat aan my over het Ryk te gebieden, of den Staat te regeeren.*
RĔSPĪRĀMĔN, ĭnis. n. Ovid. M. 2. 828. *Ademhaling, ademing.*
RĔSPĪRĀTĬO, ōnis. f. Cic. Orat. C. 16 Zie Respiramen.
Respiratio aquarum. Cic. N. D. 2. 10. *Uitwaasseming van 't water, damp die uit het water opkomt.*
Respiratio. Cic. Or. 16. *Verpoozing in een rede om adem te haalen.*
RĔSPĪRO, ās, āvi, ātum, ārĕ Cic. Fin. 3. 14. *Adem haalen, adem, of aassem scheppen.*
Ab aliqua re respirare. Quintil. I. O. 1. 8. *Van eenig werk rusten, of zyn adem haalen.*
A metu respirare. Cic. Clu. 70. *Een weinig na schrik, of vreeze bekoomen.*
Respirabo si te videro. Cic. Att. 2. 24. *Zoo ik u weêr zie, zal ik bekoomen.*
(Respirare. *Stil staan, verzuimt nagelaaten, of niet voortgezet worden.*
Ne punctum quidem temporis oppugnatio respiravit. Cic. Att. 8. *De belegering heeft niet een oogenblik tyds stil gestaan, of is niet verzuimt geworden.*
RĔSPLENDĔO, es, ērĕ. Cic. Fin. 2. 8. *Blinken, glinsteren, flikkeren.* De zelve betekenisse met het eenvoudige.
Resplendere. Sil. 12. 732. *Den glans weder geeven.)*
RĔSPONDĔO, ēs, rĕspōndi, rĕspōnsūm, respŏndērĕ. *Antwoorden, beantwoorden, antwoord geeven.*
Ad rogatum respondere. Cic. Fl. 4. *Op eene vraage antwoorden, het gevraagde beantwoorden.*
Hoc mihi responde? Ter. Ph. 2. 1. 25. *Antwoord my hier op.*
Non respondit. Varr. by Non. 3. 153. Marcell. Dig. 4. 1. 7. *Hy is niet verscheenen.*
Ad tempus respondere. Cic. Att. 16. 2. *Op den beloofden tyd betaalen.*
Nominibus non respondet. Sen. E. 87. *Hy betaalt zyn schulden niet.*
Respondet ad spem eventus. Liv. 28. 6. *De uitkomst, of uitslag komt met de hoop, of verwachtinge overeen.*
Gloriæ Græcorum respondere. Cic. T. Q. 1. 2. *De Grieken evenaaren, opweegen, of gelyk zyn in beroemtheit.*
In amore alicui respondere. Cic. Br. 1. *Iemants liefde, of genegentheit beantwoorden, iemant wederliefde toonen.*
Respondere patri. Cic. Fin. 3. 2. *Van zynen vader niet ontaarden, zyn vaders voetstappen navolgen.*
Illi de officio meo respondebo. Cic. Mur. 2. *Ik zal hem rekenschap van myn bedieninge geeven.*
Respondere. *Recht tegen over leggen, of staan.*
Contra respondet Gnosia tellus. Virg. Æ. 6. 23 *Het eiland Kandia, of Kreta legt 'er recht tegen over.*
Respondere. Cels. 2. 10. *Wel gelukken, een goede uitkomst hebben, van een goeden uitslag zyn, of een goede uitwerking hebben,* van Geneesmiddelen spreekende.
Bella non responsura Augusti lacertis. Hor. E. 2. 2. 48. *Kryrsmagten die te zwak waren om het tegens Augustus uit te houden, of om Augustus magt te wederstaan.*
Respondere. *Voldoen, behaagen.*
Villam, quia non tota ad animum ei responderat, totam diruit. Suet. J. 46. 3. *Hy heeft de geheele hofstede onder de voet gehaalt, om dat ze hem in alles niet behaagde.*
Respondere. *Op zyn tyd koomen.*
Quod in feminam bene respondentibus menstruis non cadit. Cels. 6. 6. *Dat in een vrouw, wiens stonden op haar tyd koomen, geen plaats heeft.*

Respon-

Respondere. *Raad geeven, aan die 'er om vraagen*, van de Rechtsgeleerden spreekende.

Dicunt partim te superbum esse, quod nihil respondeas: partim contumeliosum, quod male respondeas. Cic. F. 1. 10. *Zy zeggen ten deele dat gy hovaerdig zyt, om dat gy geenen raad geeft die 'er om vraagen, 'ten deele dat gy spytig zyt, om dat gy verkeerden raad geeft.*

Respondere. *Zich ter plaatze, daar men gedaagt word, stellen*, of *verschynen.*

Permisit ad respondendum, quoties citarentur, pedibus venire. Suet. A. 38. 4. *Hy heeft toegestaan dat ze te voet zouden koomen, om te verschynen zoo dikwils als hunne naamen zouden opgelezen worden.*

Canes citati non respondent. Phædr. 4. 17. 8. *De geroepene honden koomen niet voor den dag.*)

RĔSPŌNSIO, ōnĭs. f. Cic. C. B. 16. *Antwoord, beantwoording.*

RĔSPŌNSITO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. L. L. 1. 4. *Dikwils antwoorden*, of *antwoord geeven.*

RĔSPŌNSĪVĒ. Adv. Ascon. Cic. 106. *Op de wyze*, of *manier van een antwoord, antwoordsgewyze, als een antwoord.*

RĔSPŌNSO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Cist. 2. 1. 31. *Antwoorden, beantwoorden. antwoord geeven.*

Responsare. Hor. S. 2. 7. 85. *Tegenstribbelen, tegenspreeken, tegenmorren, tegenstreeven, tegendruischen*, als tegen het geval, de tochten, enz.

RĔSPŌNSŎR, ōrĭs. m. Hor. E. 1. 16. 43. *Een raadpleegende*, of *raadgeevende Voorspraak.*

(Responsu het supinum voor het substantivum, Responso, *of* responsione. Quam brevia responsu. Cic. Cl. 59. *Hoe kort*, of *hoe weinig in de beantwoording.*)

RĔSPŌNSŬM, ī. n. *Antwoord, beantwoording.*

A me id responsum tulisti. Cic. C. 1. 8. *Ik heb u dat geantwoord, ik heb u die antwoord gegeeven, toegedient*, of *toegevoegt.*

Responsum. Aruspicum responsa. Cic. C. 3. 4. *Godspraaken. Het antwoorden van de wichelaaren*, of *voorzeggeren.*

Responsa Jurisconsultorum. Cic. Mur. 13. *Uitspraaken*, of *gewysdens van Rechtsgeleerden.*

RĔSPŌNSŬS. ūs. m. Vitruv. 3. 1. *Evenredigheit*, of *gelykmaatigheit der deelen van een werk*, of *gebouw, overeenkoming der deelen in een gebouw.*

Responsus linearum ad centrum. Vitruv. 1. 2. *De t'zamenloop*, of *vergadering der lynen in het middelstip.*

RĔSPŪBLĬCĂ, Rēīpūblĭcæ. *Een Gemeenebeste, Staat, Statendom.*

Accedere ad Rempublicam. Cic. S. R. 1. *In de bedieninge van 't Gemeenebeste*, of *van den Staat koomen, in 't Staatbewind koomen.*

RĔSPŬO, ĭs, respŭi, respŭĕrĕ. Liv. 2. 41. *Verachtelyk*, of *smadelyk iets verwerpen, iets versmaaden.*

Respuere aliquid. Cic. Cœl. 16. *Iets verachten*, of *versmaaden, van iets geen werk maaken.*

Conditionem respuere. Cæs. B. G. 1. 42. 2. *Een voorwaarde verwerpen.*

Respuunt aliquid aures. Cic. Pl. 18. Quintil. I. O. 11. 1. *De ooren konnen zomtyds iets niet verdraagen.*

Consolationem respuere. Cic. T. Q. 3. 33. *Alle troost verwerpen, naar geen vertroostinge willen luisteren, weigeren vertroost te worden.*

Respuit hoc lignum secures. Plin. H. 17. 10. *Dit hout wederstaat de byl*, of *is te hard om met een byl gekloofd te worden.*

RĔSTĂGNĀTIO, ōnĭs. f. Plin. H. 6. 28. *Overloping, overvloeying, overstrooming*, van een rivier, enz. spreekende.

(Restagnatio alvi. Plin. H. 11. 37. *Braking, overgeving, 't overgeeven, 't braaken.*)

RĔSTĂGNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 2. 17. *Overvloeyen, overloopen. overstroomen*, van een meir spreekende.

RĔSTAŬRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Tac. An. 3. 72. 2. *Hermaaken, herbouwen, weder oprechten, herstellen, vernieuwen.* (Tac. H. 3. 72. 2. Just. 2. 10. 1: 3. 5. 2: 20. 5. 6: 31. 3. 8. Ulp. Dig. 48. 5. 4. §. 2. Zoo dat het wel een woord is voor de latere eeuwe niet gebruikt; maar nochtans niet te verwerpen, alhoewel Serv. Æ. 1. 15. en nevens hem Scal. Exerc. Exot. 195. 't verworpen hebben. Men moet Instauro niet haalen van Instar, waar van het Servius haalt, en nevens hem Festus, Isid. 19. 10. en Macrob. S. 1. 11. waar van Restauro niet zou konnen afdaalen: Maar men kan het afleiden van 't Grieksche Σταυρόω, *ik sla een paal in de aarde*, van Σταυρός, *een paal.* En zoo zouden beide deeze woorden betekenen, *een tuin*, of *iets herstellen, door 't inslaan van paalen in de aarde.*)

RĔSTĬĀRĬUS, ĭī. m. Fronto. *Zeeldraayer, lynslager, touwmaker, lyndraayer.*

RĔSTĬBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Restibilis ager. Varr. R. R. 1. 44. *Een akker die alle jaaren vruchten draagt.*

Sponte restibilis seges. Varr. R. R. 2. 7. Plin. H. 18. 17. *Koorngewas, dat van zelf*, of *zonder zaayen voortkomt.*

RĔSTĬCŬLĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 41. Vitruv. 10. 4. *Een koordje, touwtje, lyntje, zeeltje.*

RĔSTINCTĬO, ōnĭs. f. Cic. Fin. 2. 3. *Lessching*, of *blussching van dorst.*

RĔSTĬNGŬO, guĭs, xī, ctūm, guĕrĕ. Plaut. Cas. 4. 1. 16. *Uitblusschen, uitdooven, blusschen, lesschen, smooren*, van vuur spreekende, in de eigentlyke betekenis.

Restinguere cupiditates. Cic. N. D. 1. 59. *De begeerlykheden*, of *lusten uitdooven*, of *uitblusschen.*

Restinguere sitim. Cic. Fin. 2. 3. *Den dorst lesschen.*

Sermones restinguere. Cic. Att. 13. 10. *Praatjes fluiten.*

RĔSTĬO, ōnĭs. m. Front. Suet. A. 2. 9. *Een zeeldraayer, lynslager, touwmaker, lyndraayer.*

Restio. Plaut. Most. 4. 2. 1. *Een hangbast, galgbrok, galgenaas, een die de strop waerdig is, een gehangene.*

RĔSTĬPŬLĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Q. R. 13. *Tegenbelofte, tegenbeding, over en weêr gaande beding*, of *voorwaarde.*

RĔSTĬPŬLŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. Cic. Q. R. 18. *Een onderling verdrag maaken, over en weêr beloowen.*

RĔSTĬS, ĭs. f. Plin. H. 17. 10. *Een koord, zeel, touw, lyn.* Men neemt dit woord ook voor al het scheeps touwwerk, *'t loopende want* genaamt.

Opera tua ad restim res redit. Ter. Ph. 4. 4. 5. *Gy hebt my zoo ver gebragt, dat my niets overig is, dan my te gaan verhangen; gy hebt my tot de uiterste wanhoope gebragt.* By deeze ongelegentheit pleegen sommige wel op de strop te denken.

RĔSTĪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Stil staan, blyven staan.*

Etiam restitas? Ter. E. 4. 4. 1. *Blyft gy noch staan?*

RĔSTĬTŬO, ŭĭs, ŭī, rĕstĭtūtūm, rĕstĭtŭĕrĕ. Cæs. B. G. 1. 28. 3. *Weder geeven, wederom geeven, weder behandigen*, of *ter hand stellen.*

Restituere aliquem. Cic. A. 2. 23. *Iemant iets vergeeven, iemant iets quytschelden.*

Restituere. Ter. An. 3. 5. 13. *Herstellen.*

Restituere alicui majorum locum. Cæs. B. G. 5. 25. 2. *Iemant in de ampten*, of *bezittingen van zyne voorouderen herstellen.*

A limine mortis aliquem restituere. Catull. 68. 4. *Iemant uit de kaaken*

des

des doods redden, iemant van de dood verlossen.

Restituere in gratiam cum Cæsare. Cic. Prov. Consf. 9. *Weêr in de gunst van Cæsar herstellen, weêr in Cæsars gunst brengen.*

Aciem restituere. Liv. 5. 18. *Den slag, of het gevecht weêr hervatten, op nieuws beginnen te stryden, te slaan, of te vechten.*

Restituere aliquem sanitati. Plin. H. 20. 6. *Iemant geneezen, of weêr gezond maaken.*

RĔSTĬTŪTĬO, ōnis. f. *Herstelling.*

Restitutio fortunæ. Cic. Att. 4. 1. *Herstellinge van 't geluk, of de welvaart.*

Restitutio ædificiorum. Suet. T. 47. 1. Ulp. Dig. 42. 3. 1: 12. 1. 25. *Herbouwing, hermaking, verbetering,* of *herstelling van gebouwen.*

RĔSTĬTŪTŎR, ōris. m. *Hersteller. een die iets hermaakt,* of *herstelt.*

Restitutor salutis meæ. Cic. Mil. 15. *De hersteller van mijne welvaart.*

RĔSTO, as, restiti, restitum, rĕstārĕ. Cic. D. 2. 33. *Overblijven, overig blijven, overschieten.*

De viginti restabam solus. Ovid. M. 3. 687. *Ik bleef van ons twintigen alleen over.*

Restabat aliud nihil, nisi. seq. inf. Ter. Ph. 1. 2. 35. *Daar was niet overig, dan enz.*

Restare. Ter. An. 2. 6. 2. Cic. Off 3. 30. *Blijven, eenigen tijd in zekere plaats verblijven, of zich ophouden, blijven staan.*

(Restare. *Tegenstaan, wederstaan.*

Inqua re nunc tam confidenter restas? Ter. H. 5. 3. 7. *In wat zaake staat gij mij nu zoo trotzelijk tegen?*

Restas melioribus. Ovid. F. 2. 749. *Gij staat den sterken tegen.*)

RĔSTRĬCTĒ. Adv. Cic. Am. 16. *Nauwkeuriglijk, stiptelijk.* De compar. Restrictius staat by Plin. E. 9. 19. 6. en de superl. Restrictissime by den zelven in Restrictus.

Restricte. Adv. Cic. Fin. 2. 13. *Spaarzaam, zuinig, karig, gierig, met spaarzaamheit,* of *zuinigheit, schraaltjes.*

RĔSTRĬCTĬM. Adv. Afran. bij Non. 11. 55. Zie Restricte.

RĔSTRĬCTŬS, ă, ūm. Hor. O. 3. 5. 35. *Gebonden, vast gemaakt.*

Catena restrictus. Catull. 64. 296. *Aan een ketting gebonden.*

Restrictus. Tac. An. 15. 48. 5. *Straf, gestreng, hard.*

Restrictus. Cic. Off. 2. 18. *Gierig, karig, spaarzaam, denn.* Hy zegt in deeze betekenis Restrictior F. 3. 8. en Plinius de Jonge Restrictissime. E. 5. 8. 13.

(Restrictus. *Dat wel sluit, of wel past, dat eng, nauw, of zonder plooijen is.*

Augustus non est usus togis restrictis. Suet. A. 73. 3. *Augustus heeft geen rokken zonder eenige plooijen,* of *die nauw sloten, gedraagen.*)

RĔSTRĬNGO, is, restrinxi, rĕstrictūm, rĕstringĕrĕ. Plin. E. 1. 8. 9. *Binden, vast binden, aanbinden.*

(Si manus manicis restringantur. Apul. Fl. 357. *Indien de handen met boeijen vast gebonden, of geboeit worden.*)

Restringit nauseam hæc herba. Plin. H. 8. 27. *Dit kruid belet het braaken.*

(Restringere. *Verminderen, minder maaken, intrekken.*

Sumptus candidatorum restrinxit. Plin. E. 6. 19. 4. *De kosten van de verzoekers, of verwagtelingen heeft hij vermindert, of ingetrokken.*

Restringere. *Van malkanderen doen.*

Saltem si non arriderent, dentes ut restringerent. Plaut. Capt. 3. 1. 26. *Dat zij, indien zij mij niet toelagten, ten minsten de tanden van malkanderen deeden.*)

RĔSULTO, as, avi, atum, are. Plin. P. 73. 1. *Een weêrklank geeven, weêromklinken, weêrgalmen.*

Resultant clamore colles. Virg. Æ. 5. 150. *De heuvels geeven een weêrklank van 't geschrei, of weêrgalmen van 't geschreeuw.*

Imago vocis resultat. Virg. G. 4. 50. *Men hoort een weêrklank van de stem.*

RĔSŪMO, is, rĕsumpsi, rĕsumptūm, rĕsūmĕrĕ. *Weder neemen, herneemen, weêr opneemen, of opvatten.*

Tela resumere. Ovid. Am. 2. 1. 21. *Zijn schichten weêr opneemen.*

Vires resumere. Ovid. M. 9. 59. *Weêr krachten krijgen, of bekoomen.*

(Resumere somnum. Suet. A. 78. 4. *Weder in slaap vallen.*

RĔSŬO, ŭis, ŭi, ūtūm, ĕrĕ. *Los snijden, los tornen, of tarnen.*

Tunica ex utraque parte resuta ad pedes ejus decidit. Suet. A. 94. 17. *De rok, aan beide zijden los getornt zijnde, is voor zyne voeten ter neder gevallen.*)

RĔSŪPĪNĀTŬS, ă, ūm. Cels. 2. 7. Juv. 8. 176. *Op den rug leggende.*

Pali resupinati. Vitruv. 10. 3. *Dwarsbalken, balken, of paalen die over dwars gelegt zijn.*

RĔSŪPĪNO, as, avi, atum, are. Ter. Ph. 5. 6. 23. *Iemant achter over trekken, iemant op den rugge, of achter over doen vallen.*

(Assurgentem Regem resupinat. Liv. 4. 19. *De Koning opstaande doet hij weder achter over vallen.*

Resupinare. *Te rugge trekken.*

Pone apprehendit pallio, resupinat. Ter. Ph. 5. 6. 23. *Hij vat my van achteren bij den mantel, en trekt mij te rugge.*

Resupinare. *Zich achter over leggen, zich achter over buigen.*

Qui per pronum eunt, resupinant corpora. Sen. E. 123. *Die over afhangende plaatzen gaan, buigen, of leggen zich achter over.*)

Resupinas rem omnem, soror. Acc. by Non. 2. 734. *Zuster, gij werpt alles t'onderste boven.*

RĔSŪPĪNŬS, ă, ūm. Plin. H. 7. 2. *Op den rug, of achter over leggende.*

Resupinus. Quintil. I. O. 5. 12. *Zacht, slap, laf, verwijft, week, slaphartig.*

RĔSURGO, gis, rĕsurrexi, rĕsurrectūm, rĕsurgĕrĕ. Paterc. 1. 7. 4. *Weder opstaan, weêr oprijzen, herstelt worden, weêr verrijzen.*

Victa tamen Troja, resurges. Prop. 4. 1. 71. *O Trojen! schoon gansch verwonnen, of t'ondergebragt, gij zult wederom verrijzen, of herstelt worden.*

Res Romanæ resurgunt. Liv. 24. 45. *De Roomsche zaaken worden beter, of koomen in eenen beteren staat.*

Resurgere. Plin. H. 16. 36. en 32. *Weêr uitwassen, weer uitschieten, weêr uitloopen na afgehouwen te zyn,* van een boom spreekende.

RĔSUSCĬTO, as, avi, atum, are. *Weêr opwekken, weêr uitbotten, of wakker maaken, verwekken.*

Resuscitare iram. Ovid. M. 8. 474. *Zijn gramschap, of toorn weder opwekken, zich weêr vergrammen, of vertoornen.*

RĔSŪTŬS, ă, ūm. *Hernaait.*

Tunica resuta. Suet. A. 94. 17. *Een rok die hernaait is.*

RET.

RĔTÆ, ārūm, f. plur. Gell. 11. 17. *Boomen langs den oever der rivieren, of zelf in de rivieren geplant,* die de schepen, *of* vaartuigen belemmeren.

RĔTĀRDĀTĬO, ōnis. f. Cic. A. 5. 11. *Verachtering, vertrek, vertoeving, ophouding, vertraging, belet.*

RĔTĀRDĀTŬS, ă, ūm. Suet O. 8. 7. *Opgehouden, verachtert, vertraagt, belet.*

Juventa retardata arte. Claud. Eut. 1. 345. *Een konst die men gebruikt om lang jong te schijnen.*

RĔTĀRDO, as, avi, atum, are. *Ophouden, verachteren, tegenhouden, stuiten; vertraagen.*

Retardare impetum hostium. Cic. Man. 5. *Den aanval der vyanden tegenhouden.*

RĔTAXO, as, avi, atum, are. Suet. Fl. 13. 2. *Weder berispen, iemant*

mants quaadspreeken met quaadspreeken betaalen.

RETE, is. n. Virg. G. 1. 307. Plaut. R 4. 2. 9. *Een net daar men meê vischt, of dat men op de jagt gebruikt, een visch net, of jagtnet.*

RĔTECTŬS, ă, ŭm. *Ontdekt, bloot, open.*

Ramus ad gelicidium retectus Varr. R. R. 1. 55. *Een tak die voor de vorst bloot staat.*

(Retectus. *Wel gedekt.*

Retectis pedibus paullisper conquiescebat. Suet. A. 78. 1 *Hy sliep een weinigje, na dat hy zyne voeten wel gedekt had.*)

RĔTĔGO, gis, rĕtexī, rĕtēctūm, rĕtĕgĕrĕ. Virg. Æ. 1. 360. *Ontdekken, ontblooten.*

Animi commenta retegere. Ovid. M. 13. 38. *De vindingen, konstgreepen, of konstigheden van den geest ontdekken.*

Orbem retexit Titan radiis. Virg. Æ. 4. 119. *De Zon heeft de waereld met zyne straalen verlicht; de Zon heeft de waereld zichtbaar gemaakt.*

RĔTENDO, is, retendi, rĕtentum, retendĕrĕ. *Ontspannen, los maaken.*

Retendere arcus. Ovid. M. 2. 419. *Den boog ontspannen.*

RĔTĔNTIO, ōnis. f. Cic. Att. 13. 21. *Houding, ophouding, van een koetzier, of wagenaar spreekende, die zyne paerden ophoudt.*

Retentio omnium assensionum. Cic. A. Q. 4. 25. *Opschorting van alle gemoedens, of vonnissen.*

RĔTĔNTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. D. 1. 11. *Ophouden, weêrhouden, tegenhouden, stuiten.*

Cur me retentas? Plaut. As. 3. 3. 1. *Waarom houd gij mij op? waarom houd gy my te rug? waarom belet, of stuit gy my?*

Tempora male exacta retentare. Sen. Br V. 10. *Den voorledene tijd dien men qualijk besteedt, of misbruikt heeft, weêrom wenschen, om den voorledenen verzuimden tijd denken.*

Cælum a terris retentare. Lucret. 2. 728. *Den hemel van de aarde afhouden, beletten dat hemel en aarde niet onder den anderen vermengen, of verwarren.*

Retentare. Ovid. Tr. 5. 12. 51. *Iets op nieuws bezoeken, op nieuws eene proeve ergens van neemen.*

RĔTĔNTUS, ă, ŭm. Ovid. M. 3. 166. *Los gemaakt, ontspannen.*

Retentus. Cic. Fin. 2. 1. *Opgehouden, vastgehouden, weêrhouden, tegengehouden, gestuit.*

Verba dolore retenta. Ovid. M. 10. 474. *Woorden die door droefheit opgestopt zijn, of die de droefheit be*let uit te brengen, of te uiten.*

RĔTEXO, is, rĕtexŭi, rĕtēxtūm, rĕtexĕrĕ. Cic. A. Q. 4. 29. *Ontweeven, uitrafelen, los maaken, een* stuk linnen, enz.

Fata retexere. Ovid. M. 10. 30. *Weêr in de waereld koomen, weêr herleeven, van een dood mensch spreekende.*

Retexere. Retexere orationem. Cic. A. 2. 13. *Een rede weêr beginnen, of op nieuw aanvangen.*

Noxas retexere. Stat. Th. 9. 148. *Zyne misdaaden, of misdryven gedenken, of overweegen.*

(RĔTĒXTŬS, ă, ŭm. *Ontweeven, uitgerafelt.*

Tela retexta nocturno dolo. Ovid. Am. 3. 9. 30. *Een webbe bij nacht heimelijk ontweeven, of uitrafelen.*)

RĔTIĀRIŬS, ii. m. Suet. C. 30. 8. *Een netschermer, of vechter die met een net vecht,* dat hy zynen tegenvechter over het hoofd smyt, om hem te belemmeren. Zie onzen Suetonius.

RĔTICĔNTIĂ, æ. f. Cic. Off. 3. 16. *Verzwijging, verberging,* als men iets verzwygt, dat men niet schuldig is te zeggen, te weten eenige voornaame gebreken in koopwaaren, enz.

Reticentia. Cic. de Or. 3. 53. *Verzwyging, achterhouding.* Een spreekwyze in de Redenrykkonst.

RĔTICĔO, ēs, rĕtĭcŭi, rĕtĭcērĕ. Cic de Or. 2. 57. *Zwijgen, den mond houden, stilzwijgen.*

Reticere. *Iets verzwijgen, bedekken, verbergen,* of *verheelen.*

Reticere de aliquo. Cic. V. 1. 53. *Stil zwijgen,* of *niet spreeken van iets dat een ander raakt,* of *van een anders dingen zwijgen.*

Dolores reticere. Prop. 1. 10. 13. *Zijn pijn verbergen,* of *inhouden, zyn smart bedekken,* of *niet uiten.*

RĔTICŬLĀTŬS, ă, ŭm. *Netswyze gemaakt, als een net gemaakt,* of *gebreidt.*

Fenestræ reticulatæ. Varr. R. R. 3. 7. *Getralyde vensters, vensters die met koperdraad,* of *iets anders netswyze gebreidt zijn, tralyraamten.*

Structuræ reticulatum genus. Vitruv. 2. 8. *Een gewrit,* of *netswyze gemaakt metzelwerk.*

RĔTICŬLŬM, i, n. Plin. H. 31. 6. *Een netje, een klein netje.*

Reticulum. Juv. 2. 96. *Een netje, een netswijze gebreid kapzel,* dat de vrouwen gebruiken om het hair in op te binden.

Reticulum. Ovid. Art. 3. 361. *Een kaatsnet.*

Reticulum. Hor. S. 1. 1. 47. *Een netje, een zak netswyze gebreidt,* waar in de reizigers brood, enz, in deeden.

(Reticulum. Festus in Secespita. *Een traly.*)

RĔTICŬLŬS, i. m. Varr. R. R. 3. 5. Zie Reticulum.

RĔTINĂCŬLŬM, i. n. Virg. G. 1. 265. *Al wat bequaam is om te binden, vast te houden, of te hechten,* als koorden, touwen, houvasten, spykers, krammen, enz.

Retinacula vitæ abrupit multa. Plin. E. 1. 12. 8. *Hy heeft 'er veele, die hem in 't leven poogden te houden, afgewezen.*

(RĔTINENS, ntis, omn. gen. Cic. Fr. 1. 2. *Vasthoudende.* De superl. Retinentissimus staat by Gell. 10. 20.)

RĔTINĔO, ēs, ŭi, ĕntūm, inĕrĕ. Plaut. Men. 1. 2. 5. *Te rug houden, beletten, ophouden, weêrhouden, tegenhouden.*

Retinere liberalitate & pudore pueros satius est, quam metu. Ter. Ad. 1. 1. 33. *Het is veel beter de kinderen door zachtigheit, en beleeftheit, dan door dwang en vreeze te weêrhouden.*

Sinistra retinere arcum. Cic. V. 4. 34. *Een boog in de slinker hand houden.*

Retinere majestatem. Cic. Or. 29. *Zyne achtbaarheit,* of *waerdigheit bewaaren.*

Caritatem in aliquem retinere. Cic. Am. 19. *Liefde,* of *genegenheit voor iemant behouden.*

Fidem in amicitia retinere. Cic. Am. 24. *Getrouw in de vriendschap blyven, zyne vrienden getrouw blyven.*

Gaudia non retinere. Ovid. M. 12. 285. *Zyn blydschap niet konnen matigen.*

Gemitus. Ovid. F. 4. 461. *Zyne zuchten niet konnen inhouden,* of *in zynen boezem niet konnen smooren.*

Memoriam gratissimam alicujus rei retinere. Cic. L. L. 3. 12. *Een aangenaam denkbeeld ergens van behouden, ergens met zeer groot vermaak aan gedenken.*

Modum ludendi retinere. Cic. Off 1. 29. *Maat in 't speelen behouden, matiglyk speelen.*

Officium retinere. Cic. Off. 3. 29. *Zich binnen de paalen van zynen plicht houden, zich in zynen plicht,* of *bedieninge niet te buiten gaan, zynen plicht betrachten.*

Labebar longius, nisi me retinuissem. Cic. L. L. 1. 19. *Ik had verder vervallen, zoo ik mij niet ingehouden,* of *ingebonden had.*

Retinere alienum. Cic. Fl. 23. *Een ander mans goed houden,* of *bezitten.*

Hunc hominem in civitate retinere. Cic. V. 2. 31. *Bewaard,* of *behoud deezen man in de stad.*

RE-

RĔTĬNGO, gĭs, rĕtinxi, rĕtinctŭm, rĕtingere ferrum. Stat. S. 1. 4. 75. *Het yzer voor de tweede maal harden.*

(RĔTO, ăs, āvī, ātŭm, ārĕ. *De rivieren van struikellen en allerlei geboomte zuiveren.*

Qui flumina retanda publice redempta habent. Gell. 11. 17. *Die in 't openbaar aangenomen hebben de rivieren van 't geboomte te zuiveren, of 't geboomte uit en langs de rivieren weeh te houwen.*)

RĔTŎNO, ăs, ārĕ. *Wederklinken, een weêrklank geeven, weêrgalmen.*

Fremitu hæc loca retonant. Catull. 63. 82. *Deeze plaatzen weêrgalmen, of geeven een weêrklank van 't geraas.*

RĔTŎRQUĔO, ēs, rĕtōrsī, rĕtōrtŭm, rĕtōrquērĕ. *Draayen, omdraayen, omwringen.*

Retorquere aliquem. Quintil. D. 16. *Iemant naar eenen anderen kant omdraayen, iemant winnen, of overhaalen.*

Retorquere telam. Plin. H. 11. 22. *Een web uitrafelen, los draayen, of los maaken.*

Retorquere oculos ad urbem. Cic. C. 2. 1. *De oogen naar de stad draaijen, keeren, of wenden.*

Animum retorquere ad præterita. Sen. B. 3. 3. *Zyn gedachten op de voorgaande dingen keeren, of zetten; op de voorledene dingen denken.*

Se in præteritum retorquere. Sen. Br. V. 10. *Zich de voorledene dingen weder in gedachten brengen, of weder herinneren.*

RĔTŎRRĔSCO, scĭs, rĕtōrrēscĕrĕ. Colum. 3. 3. *Droog worden, verdorren, verdroogen.*

RĔTŎRRĬDĒ. Adv. Retorride nata. Plin. H. 17. 5. *Planten die verdort, verlept, en als geheel verzengt voortkoomen, of groeyen.*

RĔTŎRRĬDŬS, ă, ŭm. Colum. 11. 2. *Droog, dor, verzengt, verdort.*

Retorridi rami. Sen. E. 12. *Verdorde, dorre, verzengde, of verbrande takken.*

(Retorridus. *Verbrand.*

Retorridam manum Mucii laudare. Sen. E. 66. *Tot lof van Mucius verbrande hand spreeken.*)

RĔTŎRTŬS, ă, ŭm. *Omgedraait, omgewrongen, achter over gedraait, achter om gebogen.*

Brachia tergo retorta. Hor. O. 3. 5. 22. *De armen op den rug gebonden, of gedraait.*

Specus in cochleam retorti. Colum. 8. 17. *Holen die hoornswyze gedraait zyn, die hunne omslingeringen, of draayingen als een slakhoorn hebben.*

RĔTŎSTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 13. 4. *Weder geroost, op nieuw geroost, of gebraden.*

RĔTRĂCTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. T. Q. 5. 29. *Overziening, beschaaving, verbetering, verzachting van iets dat gezegt, of geschreven is.*

RĔTRĂCTĀTŬS, ă, ŭm. *Overzien, verbetert, beschaaft, opgepoetst.* (De compar. Retractatior staat by Cic. Att. 16. 3.)

Eandem materiam à me retractatam scribere de integro jubebam. Quintil. I. O. 2. 4. *Ik beval de stoffe, die ik nagezien en verbetert had, weêr op nieuws te schryven.*

RĔTRĂCTĬO, ōnĭs. f. Retractiones graduum. Vitruv. 3. 3. *De tusschenwydte der trappen.*

RĔTRĂCTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plin. E. 1. 8. *Overzien, verbeteren, oppoetzen, beschaaven.*

Largitiones retractare. Plin. E. 10. 112. 1. *Vereeringen, of geschenken weêrroepen.*

Pedamenta retractare. Colum. 4. 26. *De schooren, die onder een boom, of wyngaard staan, verstellen, of lappen, om ze noch voor eenen tyd te gebruiken.*

Retractare librum. Sen. E. 46. *Een boek overzien, verbeteren, of beschaaven.*

Retractare aliquid. Hor. O. 2. 1. 38. *Iets weder beginnen, aanvangen, of onderneêmen*

Memoriam retractare alicujus. Sen. E. 99. *Iemant weêr in zyn gedachten brengen, om iemant wederom denken, zich iemant weêr te binnen brengen.*

Dicta retractare. Virg. Æ. 12. 11. *Dat men gezegt, of gestelt heeft herroepen, of wederroepen; zyn woorden in den hals haalen.*

Desueta verba retractare. Ovid. Tr. 5. 7. 63. *Oude, verouderde, afgesleetene woorden gebruiken, zich van verouderde en niet meer gebruikelyke woorden dienen.*

Vulnera retractare. Ovid. Tr. 4. 4. 41. *Zyne wonden wederom openen, of opkrabben; of dikwils van zyn droefheit, of ongeval spreeken.*

Retractare adolescentiam. Sen. B. 3. 3. *Aan zyn jonkheit wederom gedenken, zich zyne jeugt weêr herinneren, of te binnen brengen.*

RĔTRĂCTŬS, ă, ŭm. *Te rug getrokken, met geweld weêrom gehaalt.*

Ita mœstus rediit, ut retractus, non reversus videretur. Cic. A. 6. 4. *Hy is zoo droevig, of neêrslagtig weêrom gekoomen, dat hy eer met geweld scheen te rug getrokken, dan met zynen vryen wil gekoomen te zyn.*

Retractus. *Afgezondert, wyd, of ver afgelegen, heel bezyden afgelegen.* Men vind in deeze beteekenis Retractior by Liv. 34. 9.

Retractius paulo cubiculum. Plin. E. 2. 17. 6. *Een kamer wat verder achter af, of een weinig verder afgelegen.*

Retractus. Sall. B. C. 39. *Een achterhaalden, of betrapten overlooper.*

RĔTRĂHO, hĭs, trāxi, trāctŭm, trăhĕrĕ. *Te rug, of achterwaarts trekken, rukken, of haalen.*

Non habeo certum quæ te res hinc maxime retrahat. Cic. F. 5. 14. *Ik zie niet klaarlyk, waarom gy hier van daan trekt; ik kan geen volkomen reden vinden, die u doet hier van daan vertrekken.*

Ab ictu se retrahere. Ovid. M. 3. 87. *Een slag ontwyken.*

Aliquem a studio retrahere. Ter. Ph. prol. 2. *Iemant van de Dichtkunst aftrekken.*

Aliquid ad spem haud dubiam retrahere. Tac. An. 16. 1. 1. *Ergens uit een grond tot eene vaste, of zekere hoop vatten, of scheppen.*

RĔTRĬBŬO, ĭs, ŭi, bŭtŭm, bŭĕrĕ. Cic. Q. R. 15. *Weder geeven, weêrom geeven, vergelden, weder beloonen.*

Pecuniam acceptam alicui retribuere. Liv. 2. 41. *Iemant het geld dat men van hem ontfangen heeft, weêrom geeven.*

RĔTRĬMĔNTŬM, I. n. Varr. R. R. 1. 64. *De droessem van oly.*

Retrimentum plumbi. Cels. 5. 15. *Schuim van loot.*

RĔTRO. Adv. Cic. D. 1. 24. Ter. H. 5. 1. 29. *Achteruit, van achteren, achterwaarts, te rug.*

Retro fluere amnes vidit nostra ætas. Plin. H. 2. 103. *Wy hebben in onze eeuw stroomen gezien die achterwaarts liepen, of die tegens den natuurlyken loop aanliepen.*

Retro ambulare. Plin. H. 8. 45; 29. 6. *Te rug, of weêrom wandelen.*

RĔTRŎCĒDO, ĭs, cēssī, cēssŭm, cēdĕrĕ. Liv. 8. 8. *Deinzen, of deinzen, achteruit, of te rug wyken.* Ik oordeel dat het beter is twee woorden hier van te maaken.

(RĔTRŎĔO, ĭs, ĭvī, ĭtŭm, īrĕ. Plin. H. 2. 16. *Te rug, of achterwaarts gaan.*)

RĔTRŎGRĂDĬŎR, dĕrĭs, grēssŭs sŭm, grădī. Plin. H. 2. 15. *Achterwaarts gaan, te rug gaan.* Een spreek yt der Sterrekundigen.

RĔTRŎGRĂDŬS, ă, ŭm. Plin. H. 2. 17. *Te rug gaande, die achterwaarts, of te rug gaat.*

Jupiter retrogradus. Sen. N. Q. 7. 25.

25. *De star, of ster Jupiter, die te rug gaat. de te ruggaande Jupiter.*

RĔTRŌRSŪM. Adv. Cic. N. D. 2. 33. *Achteruit, achterwaarts, te rug.*

Rejectæ retrorsum Annibalis minæ. Hor. O. 4. 8. 16. *De dreigingen van Hannibal, die achter de bank gesmeten, of niet geacht wierden.*

RĔTRŌRSŪS. Adv. Plin. H. 6. 15. Zie Retrorsum.

RĔTRŪDO, is, ūsi, ūsūm, ūdĕrĕ. Plaut. E. 2. 2. 64. *Te rug stooten, of drijven, achterwaarts stooten, of drijven, wederslaan, tegenstaan.*

RĔTRŪSŪS, ă, ūm. Cic. de Or. 1. 19. *Verborgen, verholen, versteken, geheim.*

RĔTŪNDO, is, rĕtŭdi, rĕtūsūm, rĕtūndĕrĕ. Lucan. 6. 161. *Stompen, afstompen, de punt afbreeken, stomp maaken.*

Tela conjurationis retundere. Cic. Dom. 24. *Een t'zamenzweering verydelen, of te niet maaken.*

Mucronem styli Censorii retundere. Cic. Clu. 44. *Het aanzien van de keuren, of instellingen der Zedemeesteren krenken, of verzwakken.*

Linguam & sermones quorundam retundere. Liv. 33. 31. *De tong en 't gesnap van zommige beteugelen, zommige den bek snoeren, of doen zwijgen.*

Retundere improbitatem alicujus. Quintil. I. O. 6. 4. *Iemants boosheit, of godloosheit beteugelen, intoomen, of bedwingen.*

RĔTŪRO, as, āvi, ātūm, ārĕ. *Openen, open doen, opmaaken, opdoen.*

Returare aures alicui. Varr. *bij* Non. 2. 749. *Iemant de ooren openen, het gehoor weêr geeven, of weêr doen hooren.*

RĔTŪSŪS, ă, ūm. Hor. O. 1. 35. 39. *Stomp, plomp, bot, dat niet scherp is.*

* Retusum ingenium. Cic. D. 1. 36. *Een grof, plomp, of niet snedig verstand.*

† Res retusæ. Sil. 16. 21. *Zaaken daar het mede verloopen is, die slecht staan, of zeer verwart zijn.*

REV.

RĔVĂLĔSCO, scis, rĕvălēscĕrĕ. Ovid. Her. 21. 231. *Beteren, genezen, beter worden, weêr opkoomen, weder gezond, of weêr herstelt worden, weêr kracht krijgen, of weêr sterk worden.*

Ex capitali morbo revalescere. Gell. 16. 13. *Uit eene doodelyke krankte weêr opkoomen, van eene doodelyke ziekte genezen.*

RĔVĂNĔSCO, rĕvănŭi, rĕvănēscĕrĕ. Ovid. Am. 2. 9. 27. *Verdwijnen, uit het gezichte raaken, niet meer gezien worden.*

RĔVĔHO, his, vexi, vectūm, rĕvĕhĕrĕ. Liv. 34. 15. *Wederom voeren, weêrom, of te rug brengen.*

Revectus est triumphali curru. Plin. H. 7. 26. *Hij is op een zegewagen weêrom gebragt, men heeft hem op een zegekoets weêrom gevoert.*

† Manus revehere. Sen. M. 3. 455. *Het leger weêrom voeren, of te rug brengen.*

Ad superiorem ætatem revehi. Cic. Cl. 63. *Weêr tot de oude tijden koomen, of opklimmen, in een verhaal.*

RĔVĔLĀTŪS, ă, ūm. *Ontdekt, geopenbaart.*

Os revelatum. Ovid. F. 6. 619. *Een ontdekt aangezicht.*

RĔVĔLLO, is, rĕvelli, rĕvūlsūm, rĕvĕllĕrĕ. Cic. V. 4. 11. *Met kracht, of gewelt afrukken, afscheuren, of aftrekken.*

Claustra portarum revellere. Liv. 5. 21. *De sluitboomen, of grendels van de poorten afrukken, de poorten met gewelt opbreeken.*

RĔVĔLO, as, āvi, ātūm, ārĕ. *Ontdekken, doen zien, vertoonen, openbaaren, aanwijzen.*

Mentita sacra revelat. Ovid. Her. 11. 73. *Hij ontdekt de valsche Godsdienstigheden, of 't verdichte offer.*

RĔVĔNIO, is, rĕvēni, rĕvēntūm, rĕvĕnīrĕ. Cic. de Or. 1. 38. *Wederkeeren, weêrom koomen.*

Revenire in gratiam. Plaut. St. 3. 1. 8. *Wederom in gunst koomen, weêr in genade aangenomen worden.*

RĔVĒRĀ. Cic. P. Q. 2. *Waarlijk, voorwaar, in waarheit, in der daad.* Het is beter hier van twee woorden te maaken.

RĔVĔRBĔRO, as, āvi, ātūm, ārĕ. *Te rug slaan, wederom slaan, te rug drijven.*

Omnem fortunæ impetum reverberabit. Sen. Cl. 2. 5. *Hij zal al de dwarsslagen van het geval afkeeren, te rug drijven, of weêrslaan.*

RĔVĔRĔNDŪS, ă, ūm. Ovid. Ib. 73. *Eerwaerdig, achtbaar, daar men eerbied, of ontzagh voor moet hebben.* (De superl. Reverendissimus staat by Oros. 7. 37. Cassiod. V. 2. 25.)

RĔVĔRĔNTIŎR, ōris. m. *en* f. *Eerbiediger.* (De posit. Reverens heb ik gevonden by Auson. Par. 8. 10.)

Nec reverentior erga Senatum erat. Suet. C. 26. 2. *Hij was niet eerbiediger tegens den Raad, hij droeg den Raad niet meer eerbiedigheit toe.* De superl. Reverentissimus staat by Plin. E. 10. 18. 1.

RĔVĔRĔNTĔR. Adv. Plin. E. 7. 31. 5. *Met eerbiedigheit, eerbiediglijk.* De compar. Reverentius staat beneden by Tacitus, en de superl. Reverentissime by Suet. A. 93. 1.

Reverentius illis visum est hoc facere. Tac. G. 34. 4. *Zij hebben geoordeelt, of geloofd, dat het eerbiediger, of godvruchtiger was zulks te doen.*

RĔVĔRĔNTIĀ, æ. f. Cic. Off. 1. 28. *Ontzagh, aanzien, eerbied, eerbiedigheit.*

Libertas reverentiam remisit. Stat. S. 1. 6. 45. *De al te groote vrijheit heeft het ontzagh wat verminderd, of wechgenomen.*

Rumpere sacramenti reverentiam. Tac. H. 1. 12. 1. *De eerbied, of het ontzagh voor eenen eed schenden, of verbreeken.*

RĔVĔRĔŎR, ēris, rĕvĕrĭtūs sūm, rĕvĕrērī. *Iemant achten, eeren, eerbiedigheit betoonen, of toedraagen, achting voor iemant hebben.*

Virtutem revereri. Cic. Her. 4. 17. *Achting, of eerbied voor de deugt hebben, de deugd in waerde houden, of hoog achten.*

Non revereor assentandi suspicionem. Cic. de Or. 2. 28. *Ik vreeze niet dat iemant mij van vleijen, of vleijery zal verdacht houden.*

RĔVĔRRO, is, rĕverri, rĕvērsūm, rĕvĕrrĕrĕ. Plaut. St. 2. 2. 64. *Op nieuws afveegen, of afkeeren, weêr over veegen.* Men zou konnen twyfelen, of het niet het tegendeel was, te weten, *het geveegde weêr vuil maaken.* De plaats in Plautus beslecht hier, myns bedunkens, de zaake niet.

RĔVĔRSĬO, ōnis. f. Cic. A. 1. 1. *Wederkeering, wederkomst.*

Reversionem ad terram facere. Plaut. B. 2. 3. 62. *Zich weder te land begeeven, of uit het schip weêr aan land gaan.*

Reversio febrium. Cic. N. D. 3. 10. *Wederkomst, of verdubbeling van koortzen.*

(Reversus est word by Cicero niet gevonden, noch by iemant van de gulden eeuw. Cæsar alleen heeft het in dezelve eens gebruikt. In de volgende eeuwen word het dikwils gevonden. Zie de voorbeelden.

Reversus ille. Cæs. B. G. 6. 42. 1. *Hij weder gekoomen zijnde.*

Prometheus sero domum est reversus. Phædr. 4. 14. 10. *Prometheus is laat t'huis gekoomen.*

Est reversus in suum regnum. Val. Max. 5. 1. 1. *Hij is weder in zijn rijk gekoomen.*

Frustra omnia conati, ad Regem suum reversi sunt. Just. 38. 10. 11. *Als zij alles te vergeefs ondernomen hadden, zijn zij tot hunnen Koning weder gekeert.*)

RĔVĔRTO, is, rĕverti, rĕvērsūm, rĕvĕrtĕrĕ. Cæs. B. G. 7. 4. 5. We-

Wederkeeren, te rug keeren, weêrom koomen. Het præsens en imperfectum van dit verbum zyn byna in geen gebruik, in wat modus het ook zy.

Ad animum reverti pristinum. Cic. F. 10. 28. *Ik ben tot mijn ende, of voorgaande neigingen weder gekeert.*

RĔVĔRTŎR, ĕris, rĕversūs sūm, rĕvĕrti. *Wederkeeren, weêrom komen, te rug koomen, of keeren.*

Domum reverti. Ter. H. 1. 1. 70. Paterc. 2. 39. 3. *Weêr naar huis keeren, of gaan.*

In gratiam cum aliquo reverti. Sen. Marc. 16. *Met iemant weêr in vriendschap koomen, of goed vriend worden; met iemant verzoenen, of weêr vriendschap maaken.*

Ad propositum reverti. Cic. Fin. 2. 32. *Weêr tot zijn voornemen keeren.*

RĔVĪLĔSCO, scĭs, lĕscĕrĕ. Sen. Tr. 15. *Ongeachte worden, verachtelyk worden, in verachting koomen.*

RĔVĪNCIO, īs, rĕvinxi, rĕvinctūm, rĕvincīrĕ. Cæs. B. G. 7. 23. 2. *Binden, vastbinden, vastkechten, vastmaaken.*

Latus ense revincit. Prop. 3. 12. 11. *Hy steekt, of hangt een degen op zy.*

RĔVĪNCO, īs, rĕvīcī, rĕvīctūm, rĕvincĕrĕ. Cic. Arc. 6. *Overwinnen, overtuigen, wederleggen, pal zetten, vast zetten.*

RĔVĪRĔSCO, scĭs, rĕvīrēscĕrĕ. Colum. 2. 1. Ovid. M. 2. 407. *Weder, of op nieuws groenen, of groen worden.*

(Revirescere. *Weêr krachten krijgen, of sterk worden.*

Imperium Romanum revirescit. Curt. 10. 9. 5. Flor. Præf. 8. *'t Roomsche rijk word weêr sterk, of krijgt weder krachten.*)

RĔVĪSĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 18. 3. *Wederom bezoeken, weder gaan zien.*

RĔVĪSO, īs, rĕvīsī, rĕvīsūm, rĕvīsĕrĕ. Cic. F. 1. 10. *Weder bezoeken, weder gaan zien.*

Aliquem sæpius revisere. Virg. E. 7. 67. *Iemant dikwils bezoeken.*

Furor revisit. Lucret. 4. 1110. *De razerny, of woede begint op nieuws, of koomt weêr.*

RĔVĪVĪSCO, scĭs, rĕvīxī, rĕvīctūm, rĕvīvīscĕrĕ. Cic. Fin. 4. 22. *Herleeven, weder levendig worden, een nieuw leven krijgen.*

Senatus ad auctoritatis pristinæ spem reviviscit. Cic. A. 7. 1. *De Raad krijgt weêr hoop van zijne oude achtbaarheit wederom te krijgen, of weêr in zijn voorgaande aanzien te koomen.*

Reviviscere a metu alicujus mali. Cic. V. 5. 61. *Van de vreeze voor eenig quaad, of ongeval, bekoomen; verlost, of ontheft worden.*

Ad verba alicujus reviviscere. Ovid. P. 1. 3. 9. *Op iemants woorden weder moed vatten.*

Adventu nostro reviviscunt clementia, justitia. Cic. Att. 5. 16. *Onze wederkomst doet de goedertierenheit en gerechtigheit herleeven.*

RĔŪNCTŎR, ōrĭs. m. Plin. H. 29. 1. *Een Geneesmeester, die zalven, of smeeringen, om eenige quaalen te geneezen, gebruikt.*

RĔVŎCĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Ovid. M. 6. 264. *Wederroepelyk, herroepelyk, dat wederroepen, of ingetrokken kan worden.*

Revocabile damnum. Claud. Eut. 2. 488. *Een herstellyk, of vergoedbaar verlies.*

RĔVŎCĀMĔN, ĭnĭs. n. Ovid. F. 1. 561. *Wederroeping, herroeping, weêr inroeping.*

RĔVŎCĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. A. 13. 7. *Wederroeping, herroeping; wederkeer, wederkomst.*

Revocatio brumalis. Cic. Tim. 9. *De gewoone wederkomst van den wintertyd.*

RĔVŎCĀTŬS, ă, ūm. Cic. Rull. 3. 1. *Herroepen, weêrom geroepen.*

RĔVŎCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Mur. 12. *Weêrom roepen, te rug roepen.*

Revocare. *Aftrekken, verwijderen, afkeeren, afwenden.*

Revocare aliquem a cupiditate. Cic. Clu. 5. *Iemant van de wellusten aftrekken.*

Revocare a consilio. Cic. Att. 3. 15. *Van een voornemen, of onderneeming aftrekken, of afkeeren.*

Revocare gradum. Virg. Æ. 6. 128. *of* Pedem. Virg. Æ. 9. 125. *Te rug treeden, te rug gaan, achterwaarts keeren, te rug deinzen.*

Revocare ad memoriam alicujus rei. Cic. Fl. 25. *Iets weêr in gedachten brengen, iets weêr in gedachten doen koomen, of erinneren.*

Revocare vires amissas. Virg. Æ. 1. 218. *Zijn krachten ervatten, of herstellen.*

Revocare antiquam militiam. Tac. An. 1. 20. 4. *De oude krygsdapperheit, of de kloekheit der oude krygsmagt herstellen.*

Revocare. *Iets op nieuws beginnen, of weêr aanvatten.*

Revocare studia intermissa. Cic. T. Q. 1. 1. *Zyne afgelaate leeroeffeningen weêr hervatten.*

Se revocare. Cic. A. Q. 4. 17. *Zijn woord herroepen, of niet gestant doen; van meening, of van gevoelen veranderen.*

Mare se revocat. Sen. B. 7. 1. *De zee ebt, of loopt af.*

Revocare promissum. Sen. B. 4. 39. *Zijn belofte herroepen, zijn woord te rug haalen.*

Omnia ad scientiam revocare. Cic. Fin. 2. 13. *Alles tot de weetenschap overbrengen.*

Vitis ad unam virgulam revocatur. Colum. 4. 9. *Men laat maar eenen rank aan den wynstok over.*

(Revocare. *Weder nodigen, ter maaltyd nodigen die ons te vooren genodigt hadden.*

Qui nos vocare cum audeant, nos illos revocare non audemus. Varr. by Non. 2. 751. *Die wy, als zy ons durven ter maaltyd nodigen, niet durven weêrom nodigen.*

Ciconia vulpem cum revocasset, &c. Phædr. 1. 26. 7. *Als de oyevaar den vos weder ter maaltyd genodigt had.*)

RĔVŎLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. N. D. 2. 49. *Naar achteren vliegen.*

Revolat ad patrem. Paterc. 2. 120. 1. 123. 2. *Hy keert weêr naar zynen vader.*

RĔVŎLŪBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. Ovid. Ib. 191. *Dat weêr omgerolt, of omgewentelt kan worden.*

RĔVŎLVO, ĭs, rĕvŏlvī, rĕvŏlūtūm, rĕvŏlvĕrĕ. Colum. 8. 17. *Rollen, omrollen, omwentelen.*

Revolvere iter. Virg. Æ. 9. 391. *Door den zelven weg wederkeeren, of weêrom koomen.*

Revolvere casus Iliacos. Virg. Æ. 10. 61. *Noch eens het noodlot van Troyen uitstaan.*

Revolvere libros. Liv. 34. 5. *Boeken doorbladeren.*

Loca jam recitata libri revolvere. Hor. E. 2. 1. 223. *Reeds gemelde plaatzen van een boek naleezen.*

Revolvor in Tusculanum. Cic. F. 13. 46. *Ik keer naar myn landhuis van Tuskulum.*

Revolvi ad sententiam alicujus. Cic. A. Q. 4. 6. *Tot iemanes meininge, of gevoelen gebragt, of overgehaalt worden.*

Imprudens eo quo minime vult revolvitur. Cic. A. Q. 4. 48. *Hy vervalt zonder zyn weeten toe iets, daar hy in 't minste niet toe genegen was.*

RĔVŎLŪTŬS, ă, ūm. Virg. Æ. 11. 627. *Omgespoelt, afgespoelt*, door de onstuimigheit van 't water.

(Revolutus. *Gebragt, gekoomen.*

Revolutus ad inopiam. Liv. 4. 12. *Tot gebrek, of armoede gebragt zynde.*

Revolutus. *Klaar, helder, schoon, onbenevelt, onbezwalkt.*

Revoluta dies. Virg. Æ. 10. 256. *Een heldere dag.*)

RĔVŎMO, ĭs, rĕvŏmŭī, rĕvŏmĭtum-

tum, rĕrŏ rerĕ. Plin. H. 10. 72. *Weder uitspannen, weêr uitbraaken, of overgeeven.*

RĔUS, i. m. Cic de Or. 2. 43. *Een gedaagde*, of *verweerder in een geding.*

Reus. Ulp. Dig. 44. 5. 1. §. 8. *Een borge, een die voor een ander instaat.*

Reus voti. Virg. Æ. 5. 237. *Die door eene gelofte verplicht, of verbonden is, tot dat hy 't geene verkregen hebbe, waar toe hy zich verloofd heeft.*

Reus satis dandi. Ulp. Dig. 46. 3. 54. §. 8. *Die schuldig is borge te stellen, die borge stellen moet.*

Reus met een genitivus en ablativus zonder en met een præpositio. *Schuldig.*

Ambitus reus. Cic. Att. 4. 16. *Schuldig aan kuiperye.* Avaritiæ. Cic. Fl. 3. *Aan gierigheit.* Hy voegt 'er Nocens, by Mur. 23. om dat Reus, alleen genomen, niet eigentlyk *schuldig* betekent.

Reus suæ partis tutandæ. Liv. 25. 30. *Die zoodanig is verplicht om zyn post te verdedigen.*

Reus de vi. Cic. Att. 2. 24. *Schuldig aan 't pleegen van kracht en geweld.*

(Antequam dico quo crimine reus sim. Quintil. D. 289. *Eer ik zeg aan wat misdaad ik moge schuldig zyn.*)

Facere aliquem reum. Cic. V. 2. 38. *Iemant beklaagen*, of *aanklaagen.*

Reum peragere. Plin. E. 3. 9. 4 *en* 30. *Iemant schuldig doen verklaaren.*

RĔVULSIO, ōnis. f. Plin. H. 13. 12. *Afrukking, afscheuring, aftrekking.*

RĔVULSŬS, ă, ŭm. Cic. Pis. 10. *Afgerukt, afgescheurt, afgetrokken.*

Revulsum e monte saxum. Ovid. M. 12. 341. *Een rots die van eenen berg is afgerukt*, of *afgescheurt.*

REX.REZ.

RĒX, Rēgis. m. Cic. Off. 2. 12. *Een Koning.*

Rex. *Een groot, aanzienlyk, magtig*, of *zeer ryk Heer.*

Regibus hic mos est. Hor. S. 1. 2. 86. *Dit is het gebruik van de Grooten*, of *groote Heeren.*

(RĔZŌNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Non. 12. 50. *De beurs opdoen.* Eigentlyk *ontgordelen.* Zie beneden Zona.

RHA.

RHĀ. Ammian. 22. 8. *en*

RHĀCŌMĀ. Plin. H. 27. 12. *Rhabarber.* Zekere geneeswortel.)

RHĂGĂDĒS, ŭm. plur. f. Plin. H. 30. 8. ῥαγάδες. *Klooven*, of *keenen in handen, voeten, lippen, enz.*

RHĂGĂDIĀ. plur. n. Plin. H, 24. 13. zie Rhagades.

RHĂMNŬS, i. m. Plin. H. 24. 14. ῥάμνος. *Een soort van zeer scherpsteekende doorn, met aangenaame bloemen.* Theoph. H. P. 3. 17. zegt dat 'er twee soorten van zyn, een zwarte en een witte.

RHĂPSŌDIĀ, æ. f. Nep. 10. 6. 4. ῥαψῳδία. *Een boek in een dichtof rymwerk*, als de Ilias van Homerus.

RHE.

RHĒDĀ, æ. f. Cæs. B. G. 1. 51. 2. Cic. Att. 5. 17. Quintil. I. O. 1. 5. *Een koets, koetswagen, wagen, kar.*

RHĒDĀRĬUS, ă, ŭm. *Van den koetzier*, of *voerman van een koets.*

(Rhedarius mulus. Varr. R. R. 3. 17. *Een muilezel die een kar, koets*, of *wagen trekt.*)

Rhedarius. Cic. Mil. 10. *Een voerman, karman, wagenaar.*

Rhedarius. Capitol. Max. 5. *Een koetze-wagen-* of *karremaaker*, gemeenlyk by ons *een rademaker* geheeten.

RHĔDŌNĒS, ŭm. m. plur. Cæs. B. G. 2. 34. 1. *Rennes*, een stad in Vrankryk, de hoofdstad van Bretanje.

RHĒNO, ōnis. Cæs. B. G. 6. 21. 5. *Een kleed* der oude Duitschen, van een schaapsvacht, dat hun tot aan de middel quam, gemaakt.

RHĒNŬS, i. m. Cæs. B. G. 4. 10. 3. *De Rhyn, de Rhynstroom*, een stroom van Duitschland.

RHĒTŎR, ŏrĭs. m. Cic. de Or. 1. 18. *Een Redenaar, een die in de Redenrykkonst onderwys geeft.*

RHĒTŎRĬCĀ, ōrŭm. n. plur. Cic. Fat. 2. ῥητορικά. *De onderwyzingen, leeringen*, of *voorschriften van de Redenrykkonst.*

RHĒTŎRĬCĀ, æ. f. Cic. I. R. 1. 5. ῥητορική. *De Redenrykkonst.*

RHĒTŎRĬCĒ, es. f. Quintil. I. O. 2. 15. *De Redenrykkonst.*

RHĒTŎRĬCĒ. Adv. Cic. Fin. 2. 6. *Naar de regelen*, of *volgens de gronden van de Redenrykkonst.*

RHĒTŎRĬCŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 1. 29. ῥητορικός. *Dat de Redenrykkonst aangaat*, of *tot de Redenrykkonst behoort, van de Redenrykkonst.*

RHEŬMĀTĬCĪ, ōrŭm. plur. m. Plin. H. 29. 6. ῥευματικοί. *Die met zinkingen gequelt zyn.*

RHEŬMĀTĪSMŬS, i. m. Plin. H. 25. 8. ῥευματισμός. *Een zinking.*

RHI.RHO.

RHĪNĀ, æ. f. Plin. H. 32. 11. *Een vis.* Zeeëngel genaamt.

RHĪNŎCĔRŌS, ōtis. m. Plin. H. 18. 20. *Een Neushoorndier*; een beest dat een hoorn op de neus heeft.

RHŎDĂNŬS, i. m. Cæs. B. G. 1. 1. 5. *De Rhone*, een vloed in Vrankryk, zeer vermaart om snel in zynen loop.

RHŎDĪNŬS, ă, ŭm. ῥόδινος. *Van roozen*, of *dat van roozen is gemaakt.*

Rhodinum oleum. Plin. H. 13. 1. *Oly van roozen.*

RHŎDŎDAPHNE, ēs. f. Plin. H. 16. 20. *Roozenboom, olyanderboom.*

RHŎDŎDENDRŎS, i. m. Plin. H. 16. 20. Zie Rhododaphne.

RHŎDŬS, i. f. Plin. H. 5. 31. *Rhodus*, een eiland in klein Azien.

RHŎMBŬS, i. m. Ovid. Am. 1. 8. 7. Prop. 2. 21. 35. Mart. 10. 30. 21. *Toverrad, zeker rad*, dat de toveraars in hunne guichelingen gebruikten.

Rhombus. Hor. Ep. 2. 50. ῥόμβος. *Een tarbot.* Zekere visch.

RHŎMPHÆĀ, æ. f. Liv. 31. 39. ῥομφαία. *Een slagzwaerd, een zwaerd dat men met twee handen gebruikt.*

RHŎNCHĬSSO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Ronken, snorken.* (Dit woord brengt vader Tachard by, en voor hem Calepinus, en het Forum Romanum, als by Plautus staande; maar ik heb het tot nu toe, noch by Plautus, noch by eenigen anderen schryver gevonden.)

RHŎNCHŬS, i. m. Mart. 4. 87. 7. *Geronk, gesnork, ronking.*

RHU.RHY.

RHŬS, rhŏĭs. m. Cels. 6. 11. ῥοῦς. *Smak*, een heester.

RHYPĂRŎGRĂPHŬS, i. m. Plin. H. 35. 10. *Een kladschilder*, of *schilder die geringe dingen schildert, een dozynwerker.*

RHYTHMĬCĪ, ōrŭm. plur. m. Cic. de Or. 3. 49. ῥυθμικοί. *Die zekere maat*, of *toon in hunne redenen houden.*

RHYTHMŬS, i. m. Quintil. I. O. 9. 4. *Maat, trant, evenredigheit, overeenkomst.*

Venarum rhythmus. Vitruv. 1. 1. *De overeenkomst*, of *evenredigheit der aderen*, of *slagaderen.*

RHYTĬŬM, ii. n. Mart. 2. 35. 2. *Zeker vat, als een hoorn*, of *hoornswyze gemaakt.*

RIC.

RĪCĀ, æ. f. Varr. L. L. 4. 29. *Een soort van een sluyer*, waar mede de Roomsche vrouwen in 't offeren haar hoofd dekten.

(Rica. Plaut. E. 2. 2. 48. *Een zweetdoek*, naar de uitlegginge van Non. 14. 15.)

RĪCĪNĬŬM, ii. n. Cic. L. L. 2. 23. Varr. L. L. 4. 30. *Zekere rok*, die de Roomsche vrouwen droegen.

RĬCĬNŬS, i. m. Colum. 6. 2. Varr. R. R. 2. 9. Cato R. R. 97. *Teeke, hondsluis.* Zeker gewormte dat de honden en schaapen moeijelyk valt.

Ricinus. Plin. H. 15. 7. *Mollenkruid*, mon-

wonderboom. Een plant die vruchten voortbrengt naar de hondsluizen gelykende.

RICOMĂGŬM, I. n. *Rion.* Een stad van Auvergne.

RICTŬM, I. n. Cic. by Non. 3. 185. *De opgesperde bek, muil,* of *smoel der beesten.*

RICTŬS, ŭs. m. Cic. V. 4.43. Zie Rictum.

Rictus ad aures dehiscens. Plin. H. 8. 21. *Een opgesperde bek tot aan de ooren toe.*

Risu diducere rictum. Hor. S. 1. 10. 7. *Den mond in 't lachen wyd openen,* of *wyd opsperren.*

(RICŬLĂ, æ. f. Festus. *Een vrouwe kapje,* of *hoofddekzeltje.*)

RID.

RĪDĔO, ēs, risi, risūm, ridērĕ. Cic. V. 5.30. *Lachen, toelachen.*

Ridere alicui. Virg. E. 4.62. *Iemant toelachen, iemant een bly aanzicht,* of *gelaat toonen.*

Ridere aliquem. Cic. F. 2. 9. Ter. Ad. 4. 2. 9. Aliquid. Cic. Ar. 4. *Iemant,* of *iets belachen, om iemant,* of *om iets lachen.*

Ridere de aliqua re. Cic. Att. 14. 14. *Ergens meê lachen, ergens over lachen.*

(Ridere ad patrem. Catull. 61. 219. *Zyn vader toelachen.*

Ridere. *Toelachen.* Dit word ook gezegt van de bloemen, als ze een schoone verwe vertoonen, en het gezichte van den aanschouwer vermaaken by Petron. 17. Virg. E. 4. 20.)

RĪDĪBŬNDŬS, ă, ūm. Plaut. E. 3. 3. 32. *Lachende.*

RĪDĪCĂ, æ. Varr. R. R. 1.8. Colum. 4. 12. *Een wyngaardglint,* of *staketzel.*

RĪDĪCŬLĂ, æ. f. Sen. N. Q. 1. 3. *Staketzel, raamt,* of *glint,* waar op de verwers hunne stoffen spannen, *of* zetten om te droogen.

RĪDĪCŬLĀRĬŬS, ă, ūm. Plaut. Truc. 3. 2. 16. Gell. 4. 20. *Belachelyk, om te lachen, bespottelyk.*

RĪDĪCŬLĒ. Adv. Cic. V. 4. 66. *Belachelyk, bespottelyk, op eene belachelyke,* of *bespottelyke wyze.*

Ridicule. Cic. de Or. 1. 57. *Aardiglyk, geestiglyk, snakerig, kluchtig, koddig, geestig.*

RĪDĪCŬLŌSĬSSĬMŬS, ă, ūm. Plaut. St. 2. 2. 58. *Zeer belachelyk, zeer bespottelyk.* Dit woord is van Plautus gesmeed. (Wien Arnobius en Hieronymus volgende ons den positivus Ridiculosus gegeeven hebben, de eerste 5. 175. de tweede tegens Rufin. 3. 4.)

RĪDĪCŬLŬM, I. n. Ter. An. 3. 1. 16. *Een quinkslag, spotterny, scherssing, aardigheit, boertery.*

Sæpe etiam sententiose ridicula dicuntur. Cic. de Or. 2. 71. *Men brengt zomtyds quinkslagen voor den dag als of 't zinspreuken waren.*

Jacere ridiculum. Cic. Or. 26. *Een quinkslag voor den dag brengen.*

Per ridiculum. Cic. Off. 1. 37. *Uit kortswyl, uit vermaak, om te lachen, uit gekkernye.*

Ridiculi causa. Plaut. Am. 3. 2. 36. *Om te doen lachen, uit klucht, uit kortswyl, uit gekkernye.*

RĪDĪCŬLŬS, ă, ūm. Plaut. Capt. 3. 1. 10. Ter. E. 2. 2. 13. *Belachelyk, bespottelyk, daar iemant over lacht,* of *dat stoffe tot lachen geeft.*

Ridiculus. Plaut. Capt. 3. 1. 22. Men. 2. 2. 43. *Vermaaklyk, genoeglyk, geestig, aardig, koddig, snakerig, kortswylig.* Hy zegt St. 2. 2. 58. in deeze betekenis Ridiculissimus.

O rem ridiculam! Catull. 56. 1. *O wat een aardige,* of *geestige zaak! O wat een aardigheit,* of *geestigheit!*

RIG.

RĪGĀTĬO, ōnis. f. Colum. 11. 3. *Besprenging, besproeying, begieting, natmaking, besprenkeling, bevochtiging.*

RĬGĔO, ēs, rĭgŭi, rĭgērĕ. *Zeer koud,* of *heel koud zyn,* van zeker land spreekende.

Rigent frigore partes mundi incultæ. Cic. T. Q. 1. 28. *De onbewoonde deelen van de waereld zyn zeer koud.*

Rigere gelu. Plin. P. 82. 5. *Styf bevroren zyn.*

Rigent illi metu capilli. Ovid. F. 1. 97. *De hairen ryzen hem van vreeze te berge,* of *styf overend.*

Rigere. Virg. Æ. 5. 405. *Zeer hard,* of *styf zyn.*

RĬGĔSCO, scis, ĕscĕrĕ. *Verharden, styf worden, verstyven.*

Vestes rigescunt indutæ. Virg. G. 3. 363. *De kleêren bevriezen aan het lyf.*

RĬGĬDĒ. Adv. Sen B. 2. 17. *Geweldelyk, met kracht, krachtiglyk.* De compar. Rigidius staat by Val. Max. 9. 7. Mil. Rom. 3.

RĬGĬDĬTĀS. ātis. f. Vitruv. 2. 9. *Hardigheit.* Eigentlyk, van hout spreekende.

RĬGĬDŎR, āris, ātŭs sūm, āri. Sen. E. 71. *Verharden, hard worden.*

RĬGĬDŬS, ă, ūm. Virg. G. 2. 316. *Koud.* Van een land spreekende. (De compar. Rigidior staat by Val. Max. 3. 8. 2. ext. en de superl. Rigidissimus by Arnob. 5. 164.)

Rigidus. Ovid. Tr. 3. 10. 48. *Bevroren, bevrozen, door koude verstyft.*

Rigidus. *Hard, styf, verstyft.*

Rigida quercus. Virg. E. 6. 28. *Een harden eikenboom.*

Ferrum rigidum. Ovid. Rem. 19. *Hard yzer.*

Capilli rigidi. Ovid. M. 10. 425. *Hard, wreed,* of *styf opstaande hoofdhaair, borstelig haair.*

Rigida mens. Ovid. Her. 3. 96. *Een ongevoelig, onbuigzaam, straf,* of *hard gemoed.*

Rigidus leo. Mart. 10. 65. 13. *Een wreede leeuw.*

Vultus rigidus. Ovid. Her. 4. 73. *Een straf,* of *streng wezen,* of *gelaat.*

RĬGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum. Arb. 23. *Besproeyen, besprengen, begieten, nat maaken, besprenkelen, bevochtigen, beplengen.*

* Arma cruore rigare. Virg. Æ. 12. 308. *De wapenen met bloed besproeyen,* of *beplengen.*

Lux Solis rigat cœlum. Lucret. 4. 203. *Het zonnelicht verspreid zich over den ganschen hemel.*

Hortus rigatur fonte. Ovid. F. 5. 210. *De tuin word door een springbron bevochtigt, daar is een springbron in den hof.*

Ora rigavit fletibus. Ovid. M. 11. 419. *Hy heeft zyn aangezicht met traanen bevochtigt,* of *nat gemaakt.*

Rigant venæ sanguinem vitalem membris. Plin. H. 11. 37. *Het bloed, daar 't leven in bestaat, vloeit door de aderen in 't gansche lichaam.*

* Omnium rigare ingenia. Ovid. Her. 4. 6. *Aan alle verstanden licht verschaffen.*

RĬGŎR, ōris. m. Plin. E. 8. 8. *Groote koude,* van een springbron, enz. spreekende.

Quam recentissimi rigoris aqua. Colum. 9. 14. *Zeer koud water dat varsch geput is.*

Rigor fluminis cursus. Ulp. Dig. 43. 12. 1. §. 5. Scæv. Dig. 8. 2. 41. *De snelheit van den loop eener rivier.*

Rigor. *Hardheit, hardigheit, styfheit.*

Ferri rigor. Virg. G. 1. 143. *Hardheit van 't yzer.*

Rigor nervorum. Cels. 2. 1. *Onbuigzaamheit,* of *stramheit der zenuwen,* of *pezen.*

Rigor arborum. Vitruv. 2. 9. *Onbuigzaamheit,* of *styfheit van de boomen.*

Rigor. Suet. A. 65. 6. *Hardigheit, strafheit, strengheit, wreedheit.*

RĬGŎRĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 17. 23. *Verhardt, hard,* of *styf geworden.*

RĬGŬŬS, ă, ūm. Colum. 11. 3. *Besprengt, bevochtigt, besproeit, nat, vochtig.*

Hortus riguus. Ovid. M. 8. 646. *Een hof,* of *tuin die met water is voorzien.*

Ri-

Riguus. *Dat besproeit, besprengt, nat maakt*, of *bevochtigt.*

Amnes rigui. Virg. G. 2. 484. *Stroomen die besproeyen, bespoelen*, of *bevochtigen.*

RIM.

RĪMĂ, æ. f. Cic. Att. 14. 9. *Een spleet, kloof, scheur, reet.*

Plenus rimarum. Ter. E. 1. 2. 25. *Een mensch die niet kan zwygen*, of *die niets kan verholen houden.*

Nec infarciat verba, quasi rimas expleat. Cic. Or. 69. *Dat hy niet veel woorden overhoop haale, als of hy gaten wilde stoppen.*

Rimam invenire. Plaut. Curc. 4. 2. 21. *Een middel, gat, open*, of *uitvlucht vinden.*

Rima. *Een barst*, of *spleet.*

Sine rimis inarescere. Vitruv. 2. 4. *Droog worden zonder spleeten te krygen*, of *zonder te barsten.*

RĪMŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Cic. D. 1. 57. *Naerstiglyk ergens naar verneemen*, of *zoeken, iets doorsnuffelen.*

Rimari terram. Virg. G. 3. 534. *De ingewanden der aarde doorzoeken.*

RĪMŌSŬS, ă, ŭm. Vitruv. 3. 3. Prop. 2. 13. 72. *Reetig, spleetig, vol scheuren, spleeten, klooven*, of *reeten.* (De compar. Rimosior staat by Gell. 17. 11.)

Auris rimosa. Hor. S. 2. 6. 46. *Een oor dat niets onthouden kan, dat aanstonds vergeet 't geen gezegt is.*

Cimba rimosa. Virg. Æ. 6. 414. *Een lekke schuit, een schuit die lek is.*

RĪMŬLĂ, æ. f. Celf. 8. 4. *Een scheurtje, spleetje, kloofje*, of *reetje.*

RIN. RIP.

RĪNGŎR, ĕris, ringi. Ter. Ph. 2. 2. 27. *Het voorhoofd fronsselen, de neus opschorten*, of *optrekken, zuur zien, om zyn spyt en moeijelykheit te toonen.*

RĪPĂ, æ. Cæs. B. G. 5. 18. 3. *De oever*, of *kant van een beek*, of *stroom, een waterboord*, of *waterkant der stroomen.*

RĪPĀRĬUS, ă, ŭm. Plin. H. 30. 4. *Dat zich aan den waterkant*, of *op den oever onthoud.*

RĪPŬLĂ, æ. f. Cic. Att. 15. 16. *Een waterboortje*, of *oevertje.*

RIS.

RĪSCŬS, i. m. Ter. E. 4. 6. 16. *Een koffer*, of *kist met leêr overtrokken.*

‡ RĪSĬO, ōnis. f. Plaut. St. 5. 2. 10. *Laching, gelach, 't lachen.*

RĪSŎR, ōris. m. Hor. A. P. 225. *Een lacher, spotter.*

RĪSŬS, ūs. m. *Gelach, laching, 't lachen.*

Concitare risum. Cic. de Or. 2. 58. *Tot lachen verwekken, doen lachen, aan 't lachen maaken*, of *helpen.*

Elicere risum alicui. Juv. 7. 212. of Movere risum alicui. Cic. de Or. 2. 58. *Iemant doen lachen*, of *aan 't lachen helpen.*

Risu inepto res ineptior nulla est. Catull. 39. 16. *Daar is geen ding zotter, dan zonder reden te lachen.*

Tollere risum. Hor. A. P. 381. *Van lachen schateren, luidkeels lachen.*

Risus. *Bespotting, belaching, uitlaching, spottery, jokkerny, boertery, uitjouwing.*

Vir materia risus benignissimi. Sen. Const. 18. *Een man die overvloedige stoffe tot lachen geeft.*

RIT.

RĪTĒ. Adv. Cic. Fin. 2. 12. *Recht, wel, zoo als het behoort, plechtelyk.*

RĪTŬĀLĬS, ĭs. m. en f. ālĕ, is. n. *Plechtigheit, plegtig gebruik.*

Rituales libri. Cic. D. 1. 33. *Boeken die van plechtigheden handelen.*

RĪTŬS, us. m. Cic. L. L. 2. 9. *Gewoonte, wyze, gebruik.* Men vind by Statius Rite in de ablativus voor Ritu Th. 11. 285.

Vivere latronum ritu. Cic. A. 2. 25. *Op de wyze der struikroveren leeven.*

Exuere ritus. Tac. An. 2. 85. 4. *Gewoonten laaten vaaren.*

Barbarici ritus. Lucret. 1. 450. *Woeste*, of *ruuwe gewoonten*, of *zeden.*

RIV.

RĪVĀLĬS, ĭs. m. Ter. E. 2. 2. 37. *Medevryer, medeminnaar, minnemaat, tegenvryer*, die te gelyk met een ander een en de zelve vrouw, of dochter vryd.

Sine rivali amare. Hor. A. P. 444. Cic. Fr. 3. 8. *Iets beminnen dat niet beminnens waerd is*, of *dat niemant bemint.*

(Rivales. Gell. 14. 1. Ulp. Dig. 43. 20. 1. § 26. *Die uit de zelve beek water haalen.*)

RĪVĀLĬTĀS, ātis. f. Cic. T. Q. 4. 26. *Belgzucht, minnyver, minnenyd, argwaan tusschen twee medevryers.*

‡ RĪVĪNŬS, i. m. Plaut. Af. Per. 6. Zie Rivalis.

RĪVŬLŬS, i. m. Cic. Cœl. 8. *Een beekje, stroomtje, riviertje.*

RĪVŬS, i. m. Cic. T. 8. *Een beek, stroom, rivier, waterloop.*

RIX.

RĪXĂ, æ. f. Cic. V. 4. 66. *Gekyf, twist, krakkeel, geschil, tweespalt, oneenigheit.*

Rixam ciere. Paterc. 1. 2. 2. of Excitare. Catull. 40. 4. *Twist, gekyf*, of *krakkeel verwekken*, of *maaken.*

RĪXĀTŎR, ōris. m. Quintil. I. O. 11. 1. *Krakkeelder, twister, kyver, een twistgierig*, of *krakkeelzuchtig mensch.*

RĪXŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Cic. de Or. 2. 59. *Kyven, twisten, krakkeelen, oneenig*, of *in geschil zyn.*

Rixari de lana caprina. Hor. E. 1. 18. 15. *Over beuzelingen twisten, over wisjewasjes*, of *vodderyen krakkeelen.*

RĪXŌSŬS, ă, ŭm. *Kyfachtig, twistig, krakkeelzuchtig, twistgierig.*

Rixosæ aves. Colum. 8. 2. *Vogels, die telkens vechten.*

ROB.

RŌBĪGO, ginis. Zie Rubigo.

RŌBŎRĀRĬŬM, ii. n. Gell. 2. 20. *Een park rondom met haageike planken afgeschoten.*

RŌBŎRĔŬS, ă, ŭm. Colum. 11. 2. *Van haageike boomen.*

Pons roboreus. Ovid. F. 5. 622. *Een brug van haageiken hout gemaakt.*

RŌBŎRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. Off. 1. 31. *Sterk maaken, kracht geeven, versterken.*

RŌBŬR, ŏris. n. Cic. A. Q. 4. 31. *Een haageikeboom.*

Robur. Lucret. 3. 10030. *Een stok daar men de misdadigers meê sloeg.*

Robur. Cic. Off. 1. 5. *Kracht, vermogen, bestendigheit*, of *standvastigheit van gemoed.*

Robur ætatis. Cic. Cœl. 30. *De kracht der jaaren.*

Robur. Colum. 2. 9. *Hardheit, hardigheit.*

Robur ferri. Virg. Æ. 7. 610. *De hardheit van 't yzer.*

Robur. Cic. Mur. 28. *Kracht*, of *klem*, van een beschuldiging, of bewysreden, enz.

Verborum robur. Quintil. I. O. 3. 7. *Kracht*, of *klem van woorden.*

(Robur. Festus. *De stok, een plaats in de gevangenisse, waar in de misdadigers geboeit bewaart wierden.*

Ut in carcerem inter fures & latrones L. Scipio includatur, & in robore exspiret. Liv. 38. 59. *Dat L. Scipio onder dieven en moordenaars in de gevangenisse opgesloten worde, en in den stok sterve.*

RŌBŬS, i. m. Colum. 2. 6. *Schoone roode tarw.*)

RŌBURNĔŬS, ă, ŭm. Colum. 9. 1. *Van haageikeboomen.*

RŌBŬSTĔŬS, ă, ŭm. Varr. R. R. 1. 38. Zie Roburneus.

RŌBŬSTŬS, ă, ŭm. Colum. 2. 9. *Sterk, kloek, dapper, van groote kracht.* (De compar. Robustior staat by Cicero beneden, en de superl. Robustissimus by Colum. 2. 2.)

Robustus in clamando. Cic. Div. 15. *Die hard schreeuwen*, of *roepen kan.*

Ætate robustior. Cic. A. 5. 16. *Hooger van jaaren.*

Robustius malum. Cic. A. 5. 11. *Een ingewortelt*, of *verondert quaad.*

Ro.

Robuſtus animus. Cic. Off. 1. 20. *Een ſterk, ſtantvaſtig, of onwrikbaar gemoed.*

RŌBŪSTŬS. Plaut. Pœn. 5. 3. 34. Zie Roboreus.

ROD.

RŌDO, ĭs, rōſi, rōſūm, rōdĕrĕ. Cic. D. 2. 17. *Knaagen, knabbelen, afbyten, afknabbelen, afeeten.*

Rodere ungues. Hor. S. 1. 10. 71. *Zyn nagels knabbelen, of afbyten.*

Flumina rodunt ripas. Lucret. 5. 257. *De ſtroomen ſpoelen den oever af.*

* Rodere abſentem amicum. Hor. S. 1. 4. 81. *Quaad van een afweezenden vriend ſpreeken.*

ROG.

RŌGĀLĬS, ĭs, m. en f. ălĕ, ĭs. n. Ovid. Am. 3. 9. 41. *Van een houtſtapel,* of *houtmyt*, waar op de Ouden de lyken verbrandden.

RŌGĀTĬO, ōnĭs. f. Cic de Or. 3. 53. *Vraage, beede, verzoek, geſmeek, ſmeeking.*

Rogatio. *Verzoek van 's volks toeſtemminge om een wet te mogen maaken.*

Accipere rogationem. Cic. Att. 1. 14. *Het maaken van een wet toeſtaan, verlof tot het maaken van een wet geeven.*

Perferre rogationem per vim. Cic. Fr. 2. 2. *Het maaken van een wet met geweld doordringen.*

RŌGĀTĬŪNCŬLĂ, æ. f. Cic. Dom. 20. *Een kleine vraag, een vraagje, een verzoekje.*

RŌGĀTŌR, ōrĭs. m. Cic. D. 2. 35. *Vrager, verzoeker, bidder, ſmeeker.*

Rogator comitiorum. Cic. N. D. 2. 4. *Een verzoeker van een Staatsvergadering.*

Rogator. Mart. 4. 30. 13. *Een bedelaar,* of *ſchooijer.*

(RŌGĀTŪM, i. n. Cic. Am. 11. *Een vraag.*

Nunquam nobis ad rogatum reſpondent. Cic. Fl. 4. *Zy antwoorden ons nooit op onze vraage.*)

RŌGĀTŬS, ă, ūm. *Gebeden, gevraagt, verzocht, geſmeekt.*

Rogatus ſententiam. Plin. H. 7. 48. *Dien men zyn meeninge, of gevoelen gevraagt heeft.*

Primus rogatorum. Cic. N. D. 2. 4. *De eerſte wien men zyn gevoelen heeft gevraagt.*

RŌGĀTŪS, ūs. m. *Bede, verzoek, ſmeeking.* Men vind niet dan de ablativus Rogatu.

Rogatu meo impetravit. Cic. F. 13. 36. *Hy heeft het op myn verzoek verkregen.*

RŌGĬTĀTĬO, ōnis. f. Plaut. Curc. 4. 2. 23. Zie Rogatio.

RŌGĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ter. An. 1. 1. 57. *Bidden, verzoeken, ſmeeken, vraagen, naar vraagen.*

Rogitare ſuper aliquo. Virg. Æ. 1. 756. *Naar iemant vraagen, onderzoeken,* of *verneemen.*

RŌGO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Vraagen, ondervraagen, verzoeken, bidden, ſmeeken.*

Rogare auxilium. Cæſ. B. G. 1. 11. 2. *Hulp verzoeken, om hulp vraagen,* of *bidden.*

Rogare aliquem de aqua per fundum ejus ducenda. Cic. Fr. 3. 1. *Iemant verzoeken, om het water over zyn grond, of erf te leiden.*

Rogare Deos divitias. Mart. 4. 77. 1. *Den Goden om rykdom bidden.*

Rogare. Cic. Or. 1. 35. *Vaten te leen verzoeken om ze te bezien.*

Rogare utendum. Cato R. R. 5. *Iets te leen,* of *tot gebruik verzoeken.*

Malo emere quam rogare. Cic. V. 4. 6. *Ik wil het liever koopen dan te leen verzoeken.*

Rogare legem. Gell. 2 24. *Een wet maaken,* of liever: *een wet, als ze gemaakt is, aan 't volk voordraagen.* Het Roomſche volk had het recht, dat de Overigheit geen wet zonder toeſtemminge van het volk kon invoeren.

(Rogare. *Kiezen, maaken.*

Comitia Conſulibus rogandis fuerunt. Liv. 38. 42. *De Staatsvergadering is gehouden om Burgermeeſters te kiezen.*

Rogare. *Ergens naar vraagen.*

Unum rogare te volo. *AL.* quid vis rogare? roga? Plaut Am. 2. 2. 76. *Naar eene zaak wil ik u vraagen. AL. waar wilt gy my naar vraagen? vraag.*)

RŌGŬS, i. m. Cic. D. 1. 23. *Een houtſtapel,* of *houtmyt*, om de doode lichaamen op te verbranden.

Plebeio rogo dare corpus. Ovid. Ib. 152. *Een dood lichaam op een geringen houtſtapel verbranden*: thans, *een lyk ſlechtjes ter aarde beſtellen.*

Ad rogum uſque proſequi. Cic. P. Q. 31. *Tot de dood toe volgen, tot aan het lykvuur volgen.*

ROM. ROR.

RŌMĂ, æ. f. Cic. Rull. 2. 35. *Rome, de ſtad Rome.*

RŌRĀLIS, is. m. en f. ălĕ, ĭs. n. *Als den dauw, dauwachtig.*

Virga laurea rorales miſit aquas. Ovid. F. 4. 728. *Men ſprengde,* of *ſproeide water met een lauwriertak.* (Heinſius leeſt Roratas.)

RŌRĀNS, tĭs. omn. gen. *Dat bedauwt,* of *vochtigheit geeft.*

Capilli rorantes. Ovid. F. 4. 141. *Nat haair, waar van eenige vochtigheit afdruipt.*

Aſtra rorantia. Virg Æ. 3. 567. *Het dauwgeevende geſternte.*

Pocula rorantia. Cic. S. 14. *Glazen waar uit het vocht dat 'er in is by droppelen uitloopt.*

Rorarii milites. Liv. 8. 8. *Ligt gewapende ſoldaaten, die met den vyand ſchermutzelden eer den ſtryd recht aanging.* Deeze leenſpreuk is van den dauw genomen, die gewoon is voor een grooten regen te vallen.

RŌRĀTIO, ōnis. f. Plin. H 17. 24. *Honigdauw, dauw* die valt als de wyngaard begint te bloeijen, en die de druiven doet afvallen.

RŌRĀTŬS, ă, ūm. Ovid. P. 2. 1. 36. *Bedauwt, nat van den dauw.*

RŌRĒSCĒNS, tĭs. omn. gen. Plin. H. 18. 34. *Nat van den dauw, bedauwt.* (Zoo leeſt Rob. Stephanus hier ter plaatze.)

† RŌRĬFĔR, ă, ūm. Stat. Th. 1. 338. *Dat dauw aanbrengt.*

RŌRŎ, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ovid. F. 3. 303. *Dauwen, bedauwen.*

Terra rorat. Suet. A. 92. 3. *Het regent zoetjes op 't land.*

Rorat. Colum. 11. 2. *Het dauwt, de dauw valt.*

Oculi rorantur lacrymis. Ovid. Her. 15. 97. *De oogen zyn met traanen bedauwt.*

RŌRŪLĔNTŬS, ă, ūm. Colum. 5. 6. *Vol dauw, bedauwt.*

Ne rorulentæ baccæ legantur cavendum eſt. Colum. 12. 58. *Men moet zich wachten om bezien af te plukken, als 'er de dauw noch op leit.*

ROS.

RŌS, ōrĭs. m. Cic. D. 1. 8. *De dauw,* of *daau.*

RŌSĂ, æ. f. Cic. Fin. 2. 20. *Een roos.*

Roſa. Celſ. 8 4. Pomp. Dig. 34. 2. 21 §. 1. *Oly van roozen.*

RŌSĀCĔŬS, ă, ūm. *Van roozen, dat van roozen is gemaakt.*

Roſaceum oleum. Plin. H. 20. 3. *Oly van roozen, roozenoly.*

Roſacea corona. Plin. H. 21. 3. *Een roozekrans, roozenhoed.*

RŌSĀRĬŪM, ii. n. Ovid Tr. 5 2. 23. Plin. H. 21. 11. *Een roozegaard, een plaats met roozeſtruiken beplant.*

RŌSCĬDŬS, ă, ūm. Virg. E 8. 37. Plin. H. 3. 12. *Bedauwt, nat van den dauw.*

Nubes roſcida. Sen. N. Q. 1. 3. *Een dauwwolk, een wolk die vol dauw is.*

RŌSĒTŪM, i. n. Virg. E. 5. 17. *Een roozegaard, een plaats daar veel roozeſtruiken ſtaan.*

RŌSĔŬS, ă, ūm. Plin. H. 14 1. *Roosverwig, rood gelyk een roos.*

† Au-

† Aurora rosea. Ovid. Art. 3. 84. *De dageraat die de roozen ontsluit.*
Os roseum. Virg. Æ. 2. 593. *Een roode mond, een roosverwige mond.*
ROSIO, ōnis. f. Plin. H. 20. 14. *Knaging*, of *pyn*, *die men in de maag*, of *'t gedarmte gevoelt.*
RŌSMĀRĪNUM, i. n. Plin. H. 24. 11. *en*
RŌSMĀRĪNŬS, rōrismărīni. m. Virg. Cul. 401. *Roozemaryn.* Een heestergewas.
RŌSTELLŬM, i. n. Colum. 8. 5. *'t Bekje*, van een vogeltje.
Rostellum muris. Plin. H. 30. 11. *Het snuitje van een muis.*
RŌSTRĀTŬS, ă, ŭm. *Gesnuit*, *met een snuit voorzien.*
Navis rostrata. Cic. I. R. 2. 32. *Een schip aan de voorsteven met een snuit gewapent.*
Impetus rostratus. Plin. H. 10. 23. *Een stoot die met de snuit van het schip word gegeeven.*
Falces rostratæ. Colum. 2. 21. *Kromme sikkels*, of *zeissens.*
(RŌSTRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Zyn snuit ergens in steeken*, *met zyne snuit ergens inbooren*, *met zyn snuit iets doorsnyden.*
Rostrante vomere. Plin. H. 18. 19. *Als de ploegkouter het land doorsnydt.*)
RŌSTRŬM, i. n. Cic. D. 2. 47. *De bek der vogelen*, *vogelbek.*
Rostrum. Plin H. 8. 25: 40. 52. *De snuit van zommige dieren.*
Rostrum suum. Cic. D. 1. 13. *De snuit van een varken.*
Rostrum falcis. Colum. 4. 25. *De voorste kromte van een sikkel.*
Rostrum navis. Virg. Æ. 5. 187. *De voorsteven van een schip.*
RŌSTRĂ, ōrŭm. plur. n. Liv. 8. 14. Cic. Vat. 11. *De spreekstoel te Rome*, *waar uit men tot het volk redenvoerde*, met snuiten van veroverde schepen omhangen, en daarom alzoo genaamt.

ROT.

RŌTĂ, æ. f. Plaut. Capt. 2. 3. 9. *Een rad*, of *wiel.*
• Rota fortunæ. Cic. Pis. 10. *Het rat van 't geluk.*
Rota. Cic. T. Q. 5. 9. *Het rad*, of *'t wiel waar op de misdadigers gestraft wierden*, of, gelyk andere willen, *zekere pyniging die men hun aandeed om hen hunne misdaad te doen bekennen.*
(Rota. Plin. H. 32. 11. *Zekere zeevisch.*)
RŌTÆ, ārŭm. Varr. R. R. 2. 1. *Een soort van wilde geiten*, die in Samothracien en op eenige bergen in Italien worden gevonden.
RŌTĀTIO, ōnis. f. Vitruv. 10. 8. *Omdraaijing*, *omwinding*, van zeker werktuig spreekende.
RŌTĀTŬS, ūs. m. Auson. Eid. 10. 362. *Rondomdraaijing.* Men vind niet dan de ablativus Rotatu.
RŌTO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Ovid. M. 4. 517. *In 't rond omdraayen*, *rondom draayen.*
Caput ense rotare. Lucan. 8. 673. *Met een degen*, of *zwaerd iemant het hoofd afslaan*, *onthoofden*, of *onthalzen.*
Rotare. Colum. 8. 11. *De staert uitspreiden*, van de pauwen spreekende.
RŌTŬLĂ, æ. f. Plaut. P. 3. 3. 38. *Een radje*, *radertje*, of *wieltje.*
RŌTŬNDĀTIO, ōnis. f. *Ronding*, *afronding.*
In rotundationibus lædere non possunt arietes. Vitruv. 1. 5. *De stormrammen konnen niets doen*, *wanneer de torens rond zyn.*
RŌTŬNDĒ. Adv. Cic. Fin. 4. 3. *In de rondte*, *in 't rond.*
RŌTŬNDĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 9. 30. *Rondheit*, *rondigheit*, *rondte.*
Rotunditas theatri. Vitruv. 5. 3. *De rondheit van den schouwburg*, of *van het toneel.*
RŌTŬNDO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. Tim. 10. *Ronden*, *afronden*, *rond maaken.*
Rotundare. *Een getal*, of *rekening rond*, *vol*, of *effen maaken.*
Mille talenta rotundentur. Hor. E. 1. 6. 34. *Dat 'er duizend talenten uitgemaakt worden.*
RŌTŬNDŬS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 52. *Rond*, *dat een ronde gedaante heeft.* De compar. Rotundior staat by Cels. 5. 28. en de superl. Rotundissimus by Cels. 8. 1.
Verborum rotunda constructio. Cic. Cl. 78. *Een ronde*, of *welluidige t'zamenstelling van woorden.*
Thucydides non satis, ut ita dicam, rotundus. Cic. Or. 13. *Thucydides was*, *om zoo te zeggen*, *niet rond*, of *vol genoeg in zyne wyze van schryven.*
Loqui ore rotundo. Hor. A. P. 323. *Sierlyk*, *vloeyende*, of *net spreeken.*

RUB.

RŬBĔFĂCIO, is, rŭbĕfēci, fă-cĕrĕ. Sil. 16. 137. *Iemant beschaamt maaken*, of *van schaamte doen blooзen.*
RŬBELLĬO, ōnis. m. Plin. H. 32. 10. *Een roode zeebraassem*, zekere visch.
RUBELLŬS, ă, ŭm. *Roodachtig.*
Rubellum vinum. Mart. 1. 104. 9. *Bleekroode wyn*, *bleekert.*
RŬBĒNS, tis. omn. gen. Virg. E. 4. 43. *Rood.* (De compar. Rubentior staat by Plin. H. 37. 6.)
RŬBEO, es, ŭi, rŭbērĕ. Virg. G. 4. 306. *Rood zyn.*
Rubere. Cic. Att. 15. 4. *Rood van schaamte zyn*, *van schaamte bloozen*, of *rood worden.*
RŬBĔR, bră, brŭm. *Rood.* De compar. Rubrior staat by Plin. H. 10. 63 en de superl. Ruberrimus by Cels. 4. 18.
Ruber crine. Mart. 12. 54. 1. *Een rood haair*, *een die rood haair heeft.*
Mare rubrum. Cic. N. D. 1. 35. *De roode zee.*
RUBĔSCO, scis, ĕscĕrĕ. Plin. H. 9. 35. *Rood worden.*
Mare radiis rubescit. Virg. Æ. 7. 25. *De straalen van de Zon maaken de zee rood.*
RŬBĔTĂ, æ. f. Plin. H. 18. 17. of Rana rubeta. Plin. H. 8. 31. *Een soort van een vergiftige vorsch*, die zich onder de braam onthoud.
RŬBĒTŬM, i. n. Ovid. M. 1. 105. *Braambosch*, *plaats daar veel braam wast.*
RŬBĒŬS, ă, ŭm. Virg. G. 1. 266. *Van braam*, *van braambezien.*
RŬBĔŬS, ă, ŭm. Colum. 6. 1. *Rood*, *roodachtig.* Zommige willen dat men moet leezen Colore rubro, daar Colore rubeo staat, en zy hebben gelyk. (Ja Hermolaus Barbarus over Plin. H. 9. 38. verwerpt Rubeus geheel en al, en schryft het onweetende menschen toe. Evenwel word het ook gevonden by goede Schryveren in de volgende voorbeelden.
Boves sint rubei maxime coloris. Pallad. R. R. 4. 11. *Laat de stieren*, *voornamentlyk rood van haair zyn.*
Admissarius asinus sit rubei coloris. Pallad. R. R. 4. 14. *De springezel zy rood van haair.*
Cui dixerunt natum esse vitulum, qui ter in die colorem mutaret, primum album, secundum rubeum, deinde nigrum. Hygin. Fab. 136. *Wien ze gezegt hebben*, *dat 'er een kalf geboren was*, *dat driemaal daags zyn verf veranderde*, *de eerste wit*, *de tweede rood*, *en daar na zwart.*)
RŬBĪĂ, æ. f. Plin. H. 24. 11. *Krap*, *meekrap.* Zeker gewas om rood te verwen.
RŬBĪCŬNDŬLŬS, ă, ŭm. Juv. 6. 425. *Roodachtig*, *een weinig rood.*
RŬBĪCŬNDŬS, ă, ŭm. Ter. Hec. 3. 4. 26. *Rood.* (De compar. Rubicundior staat by Cels. 5. 28.)
RŬBĬDŬS, ă, ŭm. *Rood*, *donker rood*, *bruin rood.*
Rubidus panis. Plaut. Cas. 2. 5. 2. *Qualyk gebakken brood*, of gelyk andere zeggen, *tweebak.*
RŬBĪGĬNŌSŬS, ă, ŭm. Plaut. St. 1. 3. 78. *Verroest*, *met roest begroeit.*
RŬBĪGO, ĭnis. f. Virg. G. 1. 496. Hor. S. 2. 1. 43. *Roest*, dat op de bergstoffen komt.
Rubigo. Plin. H. 18. 17. *Brand in 't koorn*, ook *roest* genaamt.

RO-

RŬBŎR, ōris. m. Cic. T. Q. 4. 8. Plin. H. 11. 37. *Roodheit*, *roode verf*, of *kleur*.

Rubor. Virg. G. 1. 430. *Schaamroodheit*, *een eerbaare bios*, of *blozing*.

RUBRĪCĂ, æ f. Colum. Arb. 17. *Roode aarde*, *rood krijt*.

Rubrica Perf. 5. 90. *Een wet*, om dat het begin van de wetten met roode letteren geschreven wierd.

RUBRĪCĒTĂ, æ. f. Plaut. Truc. 2. 2. 39. *Roodsel*, daar de vrouwen haar wangen mede rood maaken.

RUBRĪCŌSUS, ă, ŭm. Colum. 2. 16. *Vol van roode aarde*, of *daar veel roode aarde*, of *rood krijt is*. Zie Rubrica.

RŬBŬS, i. m. Virg. E. 3. 89. *Een braambosch*.

RUC.

RŪCTĀTRĪX menta. Mart. 10. 48. 10. *Munte die oprispen doet*.

RŪCTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. F. 12. 25. Celf. 1. 2. *Oprispen*, *rispen*.

RŪCTŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Hor. A. P. 475. Zie Ructo.

RŬCTŬŌSUS, ă, ŭm. *Dat oprispen doet*.

Ructuosos spiritus geminare. Quintil. I. O. 4. 2. *Dikwils oprispen*, of *rispen*.

RŪCTŬS, ūs. m. Celf. 4. 5. Suet. V. 7. 6. *Oprisping*, *risping*.

RUD.

RŬDĔNS, tis. f. Virg. Æ. 1. 91. *Een kabel*, of *kabeltouw*.

Complicare rudentem. Plaut. R. 4. 3. 1. *Een kabeltouw draaijen*.

RŬDĔNS, tis. omn. gen. Ovid. F. 1. 433. *Krijsschende*, of *balkende als een ezel*.

Rudens. Virg. G. 3. 374. *Brullende*, van een Leeuw spreekende.

(RŬDĔRĀRĬUS, ă, ŭm. *Dat tot puin gebruikt word*.

Ruderarium cribrum. Apul. M. 8. 212. *Een zeeve om grof zand door te ziften*.)

RŬDĔRĀTĬO. ōnis. f. Vitruv. 7. 1: 5. 12. *Een vloer van oude steenstukken*, *die men gestampt*, *en met kalk en zand gemengt heeft*, *gemaakt*.

(RŬDĔRĀTŬS, ă, ŭm. *Met puin overstort*, *gepuint*.

Rosa ruderatum agrum amat. Plin. H. 21. 4. *De roos wast gaerne op eenen gepuinden akker*.)

RŬDĔRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Vitruv. 7. 1. *Een vloer maaken*, of *leggen van oude steenstukken*, *die men gestampt*, *en met kalk en zand gemengt heeft*.

RŬDĒTŬM, i. n. Cato R. R. 35. en 36. *Een puinhoop*.

RUDIĀRIUS, ii. m. Suet. Tib. 7. 2. *Een zwaerdschermer*, *die zijn tyd uitgedient heeft en ontslagen is*.

RUDĬCŬLĂ, æ, f. Plin. H. 34. 18. Colum. 12. 46. Cato R. R. 96. *Een schraapje*, of *glad stokje*, *daar men iets dat kookt mede omroert*.

RŬDĪMĔNTŬM, i. n. Virg. Æ. 11. 157. *Eerste onderwijs*, of *beginsel*, van een konst, wetenschap, enz.

Protogenis rudimenta cum ipsius naturæ veritate certantia. Petron. 43. *De eerste leerbeginzelen van Protogenes*, *strydende tegens de natuur der dingen*.

Rudimentum lucis. Plin. Præf. 7. *'s Levens begin*, *begin van 't leven*.

RŬDĬS, is. f. Suet. C. 32. 7. *Een ruuw stokje*, of *rijsje*, *waar mede de zwaerdschermers zich oeffenden*.

(Tam bonus gladiator rudem tam cito accepisti? Cic. A. 2. 29. *Zijt gy zulk een ervaren schermvechter*, *dat gy zoo vroeg van den dienst ontslagen zijt?*)

Rude donatus. Hor. E. 1. 1. 2. *Ontslagen van zijn diensten*, *vrijgestelt*, *die zijn afscheid heeft gekregen*. Men begiftigde de zwaerdschermers die men vryheit gaf met zoodanig een stokje (tot een bewys van hunne ontslaging naar 't zeggen van den vetus Interpres (ouden Uitlegger) over deeze plaats. Deeze ontslagen zynde, wierden gemeenlyk leermeesters van de schermschool, en dan onderweezen ze de nieuwelingen met dat stokje. Gloff. Phil. 'Ραβδὸς ἡ τῶν ἱστατῶν τῶν μονομάχων.) Horatius gebruikt dit woord by overbrenginge, om een Dichter uit te drukken, die geen vaerzen meer behoeft te maaken.

RŬDĬS, is. f. Cato R. R. 80. *Een spaan*, of *stok*, *daar men iets dat kookt mede omroert*, *een schuimspaan*, *een lepel*.)

RŬDĬS, is. m. en f. ĕ, is. n. *Onbeschaaft*, *rouw*, *ruuw*, *onweetende*, *ongeleert*, *ongeslepen*, *onkundig*, *onbedreven*, *onervaren*, *dom*, *bot*, *plomp*.

Ad bella rudis. Liv. 24. 48. *Onweetende*, *onervaren*, of *onkundig in oorlogszaaken*, of *in de oorlogskonst*.

Rudis in Jure Civili. Cic. de Or. 1. 10. *Onkundig in de geleerdheit*.

In communi vita rudis. Cic. de Or. 1. 58. *Een ruuw*, of *onbeschaaft mensch in de gemeene t'zamenleving*, *een mensch die niet weet te leeven*.

Belli rudis. Hor. E. 2. 2. 47. *Onkundig in krijgszaaken*, *onbedreven in de krijgskunde*, of *oorlogskonst*.

Dicendi rudis. Tac. An. 1. 29. 1. *Ruuw*, of *onbeschaaft in 't spreeken*.

Capilli rudes. Sen. H. 1. 320. *Ongehavent*, of *ongekemt haair*, *verwart haair*.

Ingenium rude. Hor. A. P. 410. *Een plomp*, *onbeschaaft*, of *ongeoeffent verstand*.

RŪDO, is, rūdĕrĕ. Ovid. F. 6. 342. *Krijsschen*, of *balken als een ezel*.

RŪDUS, ĕris. n. Vitruv. 7. 1. *Gewreve*, of *gestampte steen*, daar de Ouden zekere vloer van maakten, Ruderatio genaamt.

(Rudus. Gloff. Cyr. Rudus. Γῆς σωρὸς. *Een hoop aarde*.

Et id genus rudus. Lucill. bij Non. 1. 65. *En diergelyk een slag van aarde*. Zie Hetteldus den Dichter dus tegens Nonius uitleggen Adv. 1. 11.)

RŪDĔRĂ, ŭm. Liv. 26. 11. *Puin*, *puinhoopen*.

RUF. RUG.

RŬFĒSCO, Ĭcis, ĕscĕrĕ. Plin. H. 10. 29. *Roodachtig*, of *ros worden*.

RŪFO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 23. 4. *Roodachtig*, of *ros maaken*, *iets ros*, of *rood doen worden*.

RŪFŬLŬS, ă, ŭm. Plin. H. 25. 13. *Een weinig rood*, *rosachtig*, *uit den rossen*, *aan de rosse kant*.

RŪFŬS, ă, ŭm. Lucret. 4. 73. Plin. H. 12. 12. *Rood*, *ros*, *die rood*, of *ros haair heeft*. De compar. Rufior staat by Plin. H. 18. 9.

RŪGĂ, æ. f. Cic. S. 18. *Rimpel*, *kreuk*, of *frons*.

Senectus frontem exarat rugis. Hor. Ep. 8. 3. *Door den ouderdom trekt het voorhoofd vol rimpelen*, of *rimpelt het voorhoofd*.

Ruga. Vitruv. 4. 1. Plin. H. 35. 8. *Een plooi*, *vouw*, of *kreuk in een kleed*.

Ruga. Plin. H. 15. 13. *Een kloof in rijpe vruchten*.

(Ruga. *Strengheit*, *strafheit*, *gestrengheit*. Strenge luiden zyn gewoon rimpels in 't voorhoofd te trekken.

Vis remittere aliquid ex rugis? Plin. E. 9. 17. 2. *Wilt gij iets van uwe strengheit aflaaten?*)

RŪGĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 9. 33. *Gerimpelt*, *vol rimpelen*, of *kreuken*.

(RŪGĬO, īs, īrĕ. Ovid. Ph. 49. Spart. Ant. Get. 5. *Brullen*.

RŪGĪTŬS, ūs. m. *Het gebrul van een leeuw*.

Addidit centum leones, qui rugitibus suis tonitrua excitabant. Vopisc. Pr. 19. *Hij deed 'er bij hondert leeuwen*, *die door hun brullen den donder verwekten*, of *deeden ontstaan*.)

RŪGO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. Caf. 2. 3. 30. *Plooijen*, of *vouwen hebben*. van een kleed spreekende.

RŪGŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 12. 13.

13. *Geplooit*, *gerimpelt*, *gekreukt*, *vol plooyen*, *krenken*, of *rimpelen.* De compar. Rugosior staat by Cels. 7. 19.

RUI.

(RŬĬDŬS, ă, ŭm. *Dat met geen yzer beslagen is.*

Major pars Italiæ ruido utitur pilo. Plin. H. 18. 10. *De meeste Italianen gebruiken stampers die met geen yzer zyn beslagen.*)

RŬĪNĂ, æ. f. Cic. de Or. 2. 86. *Val*, *instorting*, of *neêrstorting van eenig gebouw.*

Cæli ruina oppressus. Virg. Æ. 1. 133. *Door blixem en donder neêrgeslaagen.*

Ruina. *Val*, *ondergang*, *verlies*, *verderf*, *bederf.*

Fortunarum ruina. Cic. C. 1. 6. *Verlies van goederen.*

Neronis ruina. Plin. H. 17. 25. *De dood van Nero.*

Facere ruinam. Hor. S. 2. 8. 54. *Vallen*, *instorten*, *neêrstorten.*

Subdere caput ruinæ. Curt. 5. 10. 9. *Zich in gevaar stellen*, of *begeeven.*

Horrificis tonat Ætna ruinis. Virg. Æ. 3. 571. *De berg Etna maakt een vreeslyk geraas.*

RŬĪNŌSŬS, ă, ŭm. Cic. Off. 3. 13. *Bouwvallig*, *dat dreigt in te storten*, *dat op 't vallen staat.*

RUL. RUM.

RŪLLĂ, æ. f. Zie Ralla.

(RŪMĂ. Varr. *by* Non. 2. 756. Gloss. Phil. Θηλὴ. Mamma, papilla, ruma. *De mam*, of *borst.*)

‡ RŪMĒN, ĭnĭs. n. Varr. R. R. 2. 11. Plin. H. 15. 18. *De mam*, of *borst van een vrouw.*

‡ RŪMĒN, ĭnĭs. Festus. *De krop van de keel*, waar door de spys naar de maag gaat. (Isidor. 11. 1. ja Pompon. Prost. by Non. 1. 64. Alhoewel Nonius misslaat als hy 't voor den buik neemt.)

RŪMĔX, ĭcĭs. f. Plin. H. 19. 12. Plaut. Ps. 3. 2. 26. *Zuring.* Een kruid.

Rumex. Festus. *Zekere werpschicht*, of *werpspies.*

RŪMĬFĬCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plaut. Am. 2. 2. 46. *Een gerucht doen loopen*, of *verspreiden*, *een tyding uitstrooijen.* Lambinus zegt dat men aldus, maar Non. 2. 748. wil dat men Rumifero leezen moet.

RŪMĬNĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 11. 37. *Herknauwing*, of *herkauwing*, van de ossen, enz. spreekende.

Hyemis ruminatio. Plin. H. 17. 22. *Wederkomst van de koude*, *van den winter*, of *de vorst.*

Ruminatio. Cic. Att. 2. 12. *Herdenking*, *overdenking*, of *erinnering van iets.*

Ruminatio. Cic. Att. 2. 12. *Overweging*, van streeken, listen, enz.

RŪMĬNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Virg. E. 6. 54. Plin. H. 10. 73. *Herkauwen*, als de ossen, enz.

* RŪMĬNŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Varr. *by* Non. 2. 746: 17. 103. *Iets herkauwen*, *iets dikwils overdenken*, *ergens dikwils zyn gedachten over laaten gaan*, *iets overweegen*, of *overpeinzen.*

RŪMĬS, is. f. Varr. R. R. 2. 11. *De mam*, of *borst* van een vrouw: 't uijer van een beest.

RŪMŎR, ōris. m. Cic. F. 12. 9. *Een gerucht*, *een loopende mare*, of *tyding.*

Varios rumores ferere. Virg. Æ. 12. 228. *Verscheide geruchten uitstrooijen*, of *verspreiden*, *verscheide tydingen laaten loopen.*

Rumor est. Ter. An. 1. 2. 14. *Daar loopt een gerucht*, *de spraak gaat*, *daar word gezegt.*

Iter inceptum peragunt rumore secundo. Virg. Æ. 8. 90. *Zy vervolgen hunne begonne reize*, *met betniginge aan ieder een*, *dat hy moed op eenen goeden uitslag had.*

(Rumore adverso est. Tac. An. 14. 11. 6. H. 2. 26. 4. *Hem gaat een quaad gerucht na*, *daar word qualyk van hem gesproken.*)

RŪMPĪ, ōrŭm. m. Varr. R. R. 1. 8. *Lange loten*, of *takken van boomen met de enden aan malkanderen gevlochten.*

RŬMPO, ĭs, rūpī, rūptŭm, rŭmpĕrĕ. Cic. T. Q. 1. 30. *Breeken*, *scheuren*, *barsten.*

Rumpere se currendo alterius causa. Plaut. Merc. 1. 2. 40. *Zich voor een ander te barsten loopen.*

Cantando rumpitur anguis. Virg. E. 8. 71. *De slang barst door het tovergezang.*

Amnes fontibus rumpuntur. Virg. G. 3. 431. *De stroomen spruiten uit hunnen oorsprong.*

Fulmen rupit diem. Lucan. 1. 153. *De blixem heeft door zyne barsting licht gegeeven.*

Horrea rumpunt messes. Virg. G. 1. 49. *De oegst vervult de schuuren*, of *zolders*, *maakt de schuuren*, of *zolders vol.*

Moras rumpere. Virg. G. 3. 44. *Zich haasten*, of *spoeijen*, *zich spoedigen*, of *voortspoeyen.*

Rumpere nuptias. Hor. O. 1. 15. 7. *Een huwelyk breeken.*

Questus pectore rumpere. Virg. Æ. 4. 553. *In klagten uitbarsten*, *klagten uitboezemen*, of *uitstorten.*

Rumpere silentium. Virg. Æ. 10. 64. *Spreeken na dat men lang gezwegen heeft.*

(Rumpere vocem. Virg. Æ. 2. 129. Curt. 9. 11. 30. *Schielyk iets zeggen*, *na dat men lang gezwegen heeft.* Zoo gebruiken de Grieken hun Φωνὴν ῥῆξαι by Herod. 2. 100. D. en Demost. Phil. 3. 93.)

Invidia rumpi. Virg. E. 7. 26. *Van nydigheit barsten*, *vol haat en nyd zyn.*

Ut patientiam rumperent. Suet. T. 24. 1. *Zoo dat zommige hun gedult verloren.*

RŪMPŌTĬNĒTŬM, i. n. Colum. 5. 7. *Een plaats met boomen beplant om wyngaarden tegens op te laaten loopen.*

RŪMPŌTĪNŬS, ă, ŭm. Rumpotina arbor. Colum. 5. 7. *Een boom daar men een wyngaard tegens op leid.*

RŪMŬSCŬLŬS, i. m. Cic. Att. 2. 5. *Een klein gerucht*, *een loopende tyding.*

RUN.

RŪNCĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 18. 21. *Wieding*, *uitroeijing*, of *uittrekking van 't onkruid.*

RŪNCĀTŎR, ōris. m. Colum. 11. 3. *Uitroeijer van 't onkruid.*

RŪNCĪNĂ, æ. f. Plin. H. 16. 42. *Een schaaf*, of *schaave.*

RŪNCĪNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Varr. L. L. 5. 20. *Schaaven*, *het hout met een schaaf glad maaken.*

RŪNCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 18. 21. *Wieden*, *het onkruid uittrekken*, *uitwieden*, of *uitroeijen.*

Runcare triticum. Colum. 11. 2. *De tarwe wieden.*

(Runcare. *Uitbouwen*, *uitroeijen.*

Per ferias potuisse spinas runcari. Cato R. R. 2. *Dat op den vierdag de doornen hadden konnen uitgeroeit worden.*

RŪNCO, ōnis. m. Pallad. R. R. 1. 34. *Een griep*, *waar mede men heggen*, *doornen*, of *struwellen uitroeit.*)

RUO.

RŬO, ĭs, rŭī, rŭĭtŭm, rŭĕrĕ. Virg. Æ. 2. 290. *Vallen*, *omver vallen*, *neêrstorten*, *instorten*, *invallen*, van een gebouw spreekende.

In se ipsa fortuna ruit. Sen. Br. V. 4. *Het geluk valt*, of *vergaat door zich zelven.*

Ver ruit. Virg. G. 1. 313. *De lente loopt ten einde*, of *loopt op 't eind*, *eindigt haast.*

Unde ruunt totidem voces. Virg. Æ. 6. 44. *Waar uit zoo veel stemmen koomen.*

Flumina ruunt per apertos campos. Ovid. M. 1. 285. *De stroomen vlietijen over de landen*; *de rivieren overstroomen de velden.*

In media arma ruere. Virg. Æ. 2. 353.

353. *Zich in 't midden van 't gevecht werpen, tot in 't midden van 't gevecht doorbreeken*, of *doordringen*.

Ruere cumulos male pinguis arenæ. Virg. G. 1. 105. *De schraale bluiten breeken.*

Ruere. Ter. Ad. 3. 2. 21. *Iemant onder de voet werpen; iemant ter aarde smijten.*

(Ruere. *Ophoopen, opstapelen.*

Divitias, ærisque acervos ruam. Hor. S. 2. 5. 22. *Ik zal rijkdommen, en hoopen gelds opstapelen.*

Ruere. *In 't wild*, of *zonder order iets zeggen.*

Epicurus ruit in dicendo. Cic. Fin. 2. 6. *Epikurus zegt veel zonder order.*)

RUP.

RŪPELLĂ, æ. f. *Rochel*, een stad in Vrankryk.

RŪPĒS, is. f. Cæs. B. G. 2. 29. 3. *Een rots, steenrots, steenklip.*

• RŪPĔX, icis. m. Gell. 13. 9. *Een houte*, of *stijve klaas; een mensch daar geen aardigheit bij is.*

RŪPĬCĀPRĂ, æ. f. Plin. H. 8. 53. *Een wilde geit*, of *steengeit.*

(RŪPTĬO, ōnis. f. Ulp. Dig. 9. 2. 27. §. 17. *Breking, verbreking.*)

RŬPTŌR, ōris. m. *Breker, verbreker.*

Ruptor fœderis. Liv. 4. 19. *Vredebreker, verbreker der vrede.* Induciarum. Liv. 8. 39. *Verbreker van de wapenschorsing*, of *'t bestand.*

RŪPTŬS, ă, ŭm. Liv. 24. 29. *Gebroken, verbroken, verbrijzelt.*

Aggeres rupti. Virg. Æ. 2. 496. *Doorgebroken dijken.*

Pustula rupta. Tib. 2. 3. 10. *Een doorgebroke*, of *doorgesteeke blaare.*

Testamentum ruptum. Cic. de Or. 1. 38. *Een gebroken*, of *herroepen uiterste wil.*

Rupta singultu verba. Ovid. Rem. 598. *Woorden die door den hik afgebroken worden.*

RUR.

(RŪRĀLĬS, is. m. *en* f. lĕ, is, n. *Dat tot het veld behoort*, of *dat op 't veld gebruikt word.*

Non absimili forma ruralium falcium. Cæs. B. G. 3. 14. 5. *In gedaante der veldzikkelen*, of *niet ongelijk de zikkelen die op 't veld gebruikt worden.* Zoo word in een oud codex geleezen, als Ursinus over deeze plaats getuigt.

Hesiodus operis ruralis auctor. Macrob. S. 5. 2. *Hesiodus de Schrijver van 't veldwerk*, of *van 't geen op 't veld moet gedaan*, of *verricht worden.*)

† RŪRĬCŎLĂ, æ. m. Ovid. M. 5. 479. *Die het land bouwen*, van ossen spreekende.

† RŪRĬGĔNĂ, æ. m. Ovid. M. 7. 765. *Op 't land geboren.*

‡ RŪRO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Plaut. Capt. 1. 1. 16. *Op 't land zijn, woonen*, of *leeven.*

RŪRŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Varr *bij* Non. 2. 731. Zie Ruro.

RŪRSŪM. Adv. Ter. E. 1. 1. 15. *Op nieuws, weder, wederom, noch eens.*

(Rursum. *Achterwaarts, te rug.*

Cursare rursum prorsum. Ter. Hec. 3. 1. 15. *Achterwaarts en voorwaarts*, of *ginds en weder loopen.*

Rursum. *Het tegendeel.*

Negato rursum. Ter. E. 4. 4. 44. *Zeg het tegendeel.*)

RŪRSŪS. Adv. Cic. de Or. 1. 24. Zie Rursum.

RUS.

RŪS, rūris. n. Ter. E. 1. 2. 106. *Het land.*

Rus amœnum. Cic. S. R. 46. *Een vermakelijke hofstede*, of *fraai landhuis.*

Est ruri. Cic. Clu. 51. *of* Rure. Cas. 1. 22. *Hij is op 't land.*

(Ex rure in urbem reverti. Ascon. Cic. p. 182. *Van 't veld weder in de stad koomen.*)

Mittere aliquem rus. Quintil. I. O. 2. 8. *Iemant op 't land zenden.*

Rura. Hor. O. 3. 18. 2. *Landerijen, velden, akkers, landgoederen.*

Rus. Annales pleni ruris. Catull. 36. 19. *Onbeschaafde, qualijk geschreevene*, of *slecht gestelde jaarboeken.*

RŪSCĀRĬŪS, ă, ŭm. *Van steekpalm*, of *muisdoorn.*

Ruscaria falx. Cato R. R. 11. *Een sikkel*, of *zeissen om steekpalm af te snijden.*

(RŪSCŪLŪM, i. n. *Een stukje lands, een erfje.*

Cœnam dabat amicis sub urbe in rusculo. Gell. 19. 9. *Hij gaf zijne vrienden een maaltijd op 't erfje dicht bij de stad gelegen.*)

RŪSCŪM, i. n. *en*

RŪSCŪS, i. m. Virg. E. 7. 42. G. 2. 413. *Steekpalm, muisdoorn.* Een soort van wilde scherpsteekende Myrthus.

‡ RŪSPŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Acc. *bij* Non. 2. 744. *Naerstiglijk, met yver*, of *zorgvuldig zoeken.*

RŪSSĀTŪS, ă, ŭm. Plin. H. 7. 53. *In 't geel gekleed.*

RŪSSĔŪS, ă, ŭm. Petron. 28. *Ros*, of *rosch, roodachtig.*

RŪSSĬĂ, æ. f. *Russien, Rusland, Moskovien*, een groot Koningryk dat aan Polen grenst.

RŪSSŪS, ă, ŭm. Catull. 39. 19. *Ros, rosch, roodachtig.*

RŪSTĬCĀNŪS, ă, ŭm. Cic. V. 5. 13. *Boersch, boerachtig, als een boer.*

Vir rusticanus. Cic. T. Q. 2. 22. *Een boer, landman, huisman, landbouwer.*

Verbum rusticanum. Cic. de Or. 3. 11. *Een boersch woord.*

Vita rusticana. Cic. S. R. 15. *'t Landleven, 't buitenleven.*

(RŪSTŬĀRĬŪS, ă, ŭm. Varr. R. R. 1. 22. *Dat tot het veld*, of *den landbouw behoort*, of *daar een boer zich van bedient.*)

RŪSTĬCĀTĬM. Adv. Pompon. *bij* Non. 2. 747. *Op zijn boersch, plomp, grof, onbeschoft, onbeschaaft.*

RŪSTĬCĀTĬO, ōnis. f. Colum. 2. 1. *Landbouw, akkerbouw, bouwerij.*

RŪSTĬCĒ. Adv. Cic. Off. 3. 9. *Boersch, boerachtig, grof, onbeschoft, onbeschaaft.* (De compar. Rusticius staat by Hor. S. 1. 3. 31.)

RŪSTĬCĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 35. 4. *Boerschheit, plompheit, boerachtigheit, ongeschiktheit, onbeschoftheit.*

(Rusticitas. *Eenvoudigheit.* Om dat de boeren gemeenlyk eenvoudiger zyn dan de steedelingen.

Brixia multum adhuc rusticitatis antiquæ retinet ac servat. Plin. E. 1. 14. 4. *Bij de inwoonders van Bresse is noch veel van de oude eenvoudigheit.*)

RŪSTĬCŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Cic. de Or. 2. 6. *Eenigen tijd op het land blijven*, of *op 't land woonen, een boersch leven*, of *landleven leiden.*

(RŪSTĬCŬLĂ, æ. f. *of*

Rustica perdix. Mart. 13. 76. 1. *Een houtsnip.*)

RŪSTĬCŬLŬS, ă, ŭm. Cic. Sext. 38. *Wat boerachtig*, of *wat boersch, dat wat naar de boeren zweemt.*

RŪSTĬCŪS, ă, ŭm. *Van 't land*, of *veld, dat het land*, of *veld aangaat.* (De compar. Rusticior staat by Sen. E. 88.)

Homines rustici & agrestes. Cic. A. 10. 10. *Boeren, boersche en plompe menschen.*

Manus rusticæ. Quintil. I. O. 1. 11. *Plompe boere handen.*

Vita rustica. Cic. S. R. 27. Quintil. I. O. 2. 4. *'t Landleven, 't buitenleven.*

RUT.

RŪTĂ, æ. f. Ovid. Rem. 801. Cels. 2. 21. *Wijnruit*, zeker kruid.

RŪTĂ, ōrŭm. plur. n. Ulp. Dig. 19. 1. 17. §. 6. *Alles wat men uit de aarde delft*, of *graaft*, als kryt, zand, enz.

RŪTĀBŬLŬM, i. n. Colum. 12. 20. *Een ovengaffel*, of *koolkrabber*, daar men de asch en koolen mede uit den oven haalt.

RŪTĀTŪS, ă, ŭm. *Met wijnruit gemengt.*

Rutatum vinum. Plin. H. 19. 8. *Wijnruitwijn.*

RŪTĔLLŬM, i. n. Lucill. *bij* Non.

Non. 1. 66. *Een ftrijkftok daar men 't koorn, als 't gemeeten word, mede affirjkt.*

RŬTĬLĀTŬS, ă, ŭm. Liv. 38. 17. Tac. H. 4. 61. 1. *Goudverwig gemaakt.*

RŬTĬLESCO, fcĭs, rŭtĭlēfcĕrĕ. Plin. H. 8. 55. *Goudverwig worden.*

RŬTĬLO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Virg. Æ. 8. 529. *Blinken, uitblinken, glanffig zyn.*

Coëgit eos rutilare & fummittere comam. Suet. C. 47. 1. *Hy heeft ze gedwongen om hun haair goudverwig te maaken, en te laaten wasfen.*

RŬTĬLŬS, ă, ŭm. Cic. S. Sc. 4. *Goudverwig, blinkende.*

RŬTRŬM, ī. n. Liv. 28. 45. *Een krabber, houweel, hak, een foort van fpaa.*

Rutrum. Plin. H. 36. 23. *Een metzelaars troffel, of truiffel.*

‡ RYTĬŬM. Mart. 2. 35. 2. zie Interpretes.

S.

S A B.

SĀBÆĪ, ōrŭm. Virg. G. 1. 751. *Sabeërs.* Inwoonders van 't gelukkig Arabiën.

SĀBÆŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 1. 420. *Dat in 't gelukkig Arabiën groeit.* Van wierook fpreekende.

SĀBAŪDĬĂ, æ. f. *Savoijen.* Een Hertogdom.

SĀBBĀTĀRĬŬS, ĭī. m. Mart. 4. 4. 7. *Een Jood die den Sabbath onderhoud.*

SĀBBĀTŬM, ī. n. Hor. S. 1. 9. 69. Juv. 6. 159. *De Sabbath die de Jooden onderhouden*, de zevende dag, dien wy *Zaturdag* noemen.

SĀBĪNĂ, æ. Colum. 6. 4. Plin. H. 24. 11. *Zevenboom.* Daar zyn twee foorten van dit gewas, het eene naar een Cypresfenboom, het ander naar den Tamarifciboom gelykende.

SĀBŪCŬS, ī. f. *Een vlierboom.* Zie Sambucus.

SĀBŪLĒTŬM, ī. n. Plin. H. 27. 8. *Een zandige plaats, een plaats daar 't heel zandig, of veel zand is.*

SĀBŬLO, ōnis. m. Varr. R. R. 1. 9. Colum. 4. 22. *Grof zand.*

SĀBŬLŌSŬS, ă, ŭm. Vitruv. 2. 3. Colum. 2. 9. *Zandig, daar veel zand is.*

Palma gignitur fabulofa terra. Plin. H. 13. 4. *De dadelboom waft in zandige gronden, of in plaatzen daar veel zand is.*

SĀBŬRRĂ, æ. f. Virg. G. 4. 195. *Ballaft*, daar men de fcheepen mede ballaft, als fteenen, zand, enz.

Saburra. Plin. H. 10. 23. *Een fteen die de kraanvogels in den bek neemen*, om te fteviger tegens den wind te zyn, als ze eenige hoofden voorby zullen vliegen.

SĀBŬRRĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Vitruv. 9. 9. *Van ballaft, dat de ballaft van een fchip betreft, dienftig tot ballaft.*

* SĀBŬRRĀTŬS, ă, ŭm. *Met fpyze opgevult, die wel gegeeten heeft, die den buik vol heeft, verzadigt.*

Ubi faburratæ fumus, largiloquæ fumus. Plaut. Cift. 1. 2. 2. *Als wy verzadigt zyn, of den buik vol hebben, hebben wy veel fnaps, of praaten wy veel.*

SĀBŬRRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 18. 35. *Ballaften, met ballaft laaden.* Hy gebruikt het van die zich in 't zand wentelen.

SAC.

SĂCCĀRĬŬS, ĭī. m. Paull. Dig. 18. 1. 40. §. 3. *Zakkedrager, kruijer, arbeider, een die den koft met draagen wint.*

SĂCCĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 29. 6. *Dat door een zak gekleinft word*, van een vocht fpreekende.

SĂCCELLŬS, ī. m. Celf. 4. 6. *Een kleine zak, of zakje.*

SĂCCHĂRŬM, ī. n. Plin. H. 12. 8. *Suiker.*

‡ SĂCCĬPĒRĬŬM, ĭī. n. Plaut. R. 2. 6. 64. *Een zak.*

SĂCCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Doorzygen, doorkleinzen, door een zak laaten loopen*, van eenige vochtigheit fpreekende. Men vind het paffivum by Mart. 2. 40. 5.

Linteo triplici aliquid faccare. Plin. H. 33. 6. *Iets door een driedubbelde zak, of doek kleinzen, laaten doorzygen, druipen, of zijpen.*

SĂCCŬLĀRĬŬS, ĭī. m. Afcon. Cic. 149. *Een landdief, een die het gemeene geld uit de zakken fteelt.*

Saccularius. Ulp. Dig. 47. 11. 7. *Een beurzefnijder, een die onder 't goochelen eens anders zak, of beurs lnift.*

SĂCCŬLŬS, ī. m. Afcon. Cic. 50. *Een zakje, beurtje, buideltje.*

SĂCCŬS, ī. m. Cic. V. 1. 38. *Een zak, beurs, buidel.*

SĂCELLŬM, ī. n. Plin. H. 6. 29. *Een kleine plaats den Goden toegeheiligt*, met onze *Kapellen* over een koomende. Trebatius de Rechtsgeleerde zegt, dat het een t'zaamengezet woord is, als of men zeide Sacra cella.

SĂCĔR, crā, crŭm. *Geheiligt, den Goden toegewijd, heilig.* De fuperl. Sacerrimus ftaat by Ovid. Her. 9. 159.

Ædes facra. Cic. F. 13. 11. *Een kerk, een heilige plaats, een plaats den Goden toegewijd, of toegeheiligt.*

Dies facer Dianæ. Hor. O. 2. 12. 19. *Een dag Diana toegewijd.*

Fera facra Liberi Patris. Plin. H. 8. 21. *Een wild beeft Vader Bacchus toegeheiligt.*

Sacer. *Quaad, verfoeijelijk, vervloekt, affchuwelyk, grouwelyk, heilloos, verwaten.*

Auri facra fames. Virg. Æ. 3. 56. *Een vervloekte gierigheit, een verfoeijelyke luft tot rykdom, een affchuwelyke geldzugt.*

Servus facerrimus. Plaut. Moft. 4. 2. 67. *Een zeer booze, heillooze, of verwaate flaaf.*

Ignis facer. Celf. 5. 28. Colum. 7. 5. *Een ziekte*, gemeenlyk *heilig vuur*, of *St. Anthonis vuur* genaamt.

(Sacer. *Groot.*

Sacri errores. Sil. 8. 97. *Groote misflagen.*

Sacer pavor. Val. Fl. 1. 798. *Groote fchrik, of vreeze.*)

SĂCERDŌS, ōtĭs. m. Cic. V. 4. 50. *Een Priefter, Offeraar, Offerpriefter.*

Mufarum Sacerdos. Hor. O. 3. 1. 3. *Een Dichter.*

Sacerdos. Virg Æ. 1. 277. *Een Priefteres, of Priefterin.*

SĂCERDŌTĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Plin E. 7. 24. 6. *Priefterlyk, van een Priefter, dat tot een Priefter behoort.*

SĂCERDŌTISSĂ, æ. f. Gell. 10. 15. *Een Priefteres, of Priefterin.* (In de hedendaagfche boeken word het niet gevonden.)

SĂCERDŌTĬŬM, ĭī. n. *Priefterfchap, Priefterlyken ftaat, Priefterdom.*

Sancto facerdotio præditus. Cic. Dom. 53. *Die het heilige als Priefter bedient; een Priefter.*

Gentis Potitiæ familiare ad aram Herculis facerdotium erat. Liv. 9. 29. *Het geflacht van de Potitiusfen offerde aan Herkules, of had het voorrecht om aan Herkules te offeren.*

SĂCERDŌTŬLĂ, æ. f. Varr. L. L. 4. 29. *Een kleine Priefterin, een Priefterinnetje.*

SĂCŌMĂ, ătĭs. n. Vitruv. 9. 9. *Tegenwigt, tegenzwaarte, of dat tot een tegenwigt dient.*

Aurum ad facoma appendit redemptori. Vitruv. 9. 3. *Hy heeft den werkmeefter 't gout toegewogen, hij heeft den werkmeefter 't gout bij 't gewigt gegeeven, of verkocht.*

SĂCRĀMENTŬM, ī. n. Cic. Dom. 29. *Eed, eedzweering.*

Perfidum facramentum dicere. Hor. O. 2.

O. 2. 17. 11. *Een valschen eed doen, valschelyk zweeren.*

Mortem illi minatus est, nisi acciperet sacramentum. Front. St. 1. 7. 39. *Hy heeft hem gedreigt te dooden zoo hy den eed niet deede.*

Contendere sacramento. Cic. F. 7. 32. *Wedden, een weddenschap aangaan.* Ook *Geld tot onderpand geeven, dat men gelyk heeft in een geding.*

Sacramentum. *Geld dat de pleitende, of twistende partyen in handen van den Opperpriester in verzekeringe bragten*, waar van, na dat de zaak was uitgewezen, den winnaar het zyne wederom kreeg, en dat van den verliezer verbeure wierd verklaart.

Qui judicio vicerat, suum sacramentum a sacro auferebat; victi, ad ærarium redibat. Varr. L. L. 4. 36. *Die het geding gewonnen had haalde zyn geld van den Priester weêrom, het andere van den verliezer, wierd verbeurt verklaart.*

(Sacramentum. Veg. 2. 5. Serv. Virg. Æ. 8. 1. *Eed van getrouwigheit*, waar door de soldaaten zich aan den Veldoverste verbonden, om alles te doen wat hun van hem geboden zou worden.

Qui sacramento non teneretur. Suet. J. 42. 1. *Die geenen eed van getrouwigheit aan den Veldoverste gedaan mogte hebben, die geen soldaat was.*

Quos sacramenti metus ad hujusmodi latebras compulisset. Suet. T. 8. 4. *Die de vreeze, van gedwongen te worden om in den oorlog te gaan, tot zoodanige schuilhoeken had doen vluchten.*

Quod duobus filiis causa detrectandi sacramenti pollices amputasset. Suet. A. 24. 3. *Dat hy twee zoonen de duimen afgehouwen hadde, op dat ze niet in den oorlog behoefden te gaan.*)

SACRĀRĬŬM, ĭi. n. Liv. 7. 20. *Heiligdomskamer*; by ons, *de Gerfkamer, de plaats in de kerke waar in de heiligdommen bewaart wierden.*

Sacrarium. Cic. F. 13. 2. Suet. A. 5. 1. *Kerkje, kapel.*

SACRĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. Tr. 2. 552. *Eenige Godheit toegeëigent, toegewyd*, of *toegeheiligt.*

Sacratus. *Heilig, geheiligt, gewyd.* De compar. Sacratior staat by Plin. H. 16. 44. en de superl. Sacratissimus by Plin. H. 33. 4.

Sede sacrata aliquid recondere. Virg. Æ. 1. 685. *Iets in eene heilige plaatze verbergen*, of *versteeken.*

Grajorum sacrata resolvere jura. Virg. Æ. 2. 157. *De eeden die men den Grieken heeft gedaan schenden, of breeken, meineedig tegens de Grieken zyn.*

SACRĒS porci. Varr. R. R. 2. 1. *Offerzwynen; offerbiggen, varkens van twee maanden, die men bequaam oordeelde om geoffert te worden.*

SACRĬCŎLĂ, æ. Tac. H. 3. 74. 1. *Een Priester, een Offeraar, Offerpriester*, die in een kerk, of gewyde plaatze woont.

† SACRĬFĔR, ă, ŭm. *Die de heiligdommen*, of *geheiligde dingen draagt.*

Sacriferæ rates. Ovid. F. 4. 252. *De schepen van Eneas, daar de beelden van zyne Goden in waren.*

SACRĬFĬCĀLIS, ĭs. m. en f. ālĕ, ĭs. n. *Dat het offer aangaat, van eene offerhande.*

Sacrificalis apparatus. Tac. An. 2. 69. 2. *Offerbereidzelen, toestel tot een offerhande.*

SACRĬFĬCĀTĬO. ōnĭs. f. Cic. N. D. 2. 27. *Een offer*, of *offerhande, offering.*

SACRĬFĬCĬŬM, ĭi. n. *Een offer*, of *offerhande.*

Sacrificium facere. Cic. Cl. 14. Perpetrare. Liv. 44. 37. *Offeren, een offerhande doen.*

SACRĬFĬCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Offeren, een offerhande doen.*

Suem sacrificare. Ovid. F. 4. 414. *Een zog*, of *zeuge offeren.*

Deæ sacrificare. Ovid. F. 3. 850. *Aan een Godin offeren.* Orco. Plaut. E. 2. 1. 7. *Aan de hel offeren.*

Sacrificare Jovi argento. Plaut. Most. 1. 3. 84. *Geld aan Jupiter offeren.*

Sacrificare, & nunquam litare. Plaut. Pœn. 2. 42. *Altoos te vergeefs offeren, altyd vruchtelooze offerhanden doen.*

SACRĬFĬCŬLŬS, ī. m. Liv. 39. 8. *Een Offeraar, Priester, Offerpriester.*

SACRĬFĬCŬS, ī. m. Ovid. F. 6. 803. *Een Offeraar, Priester, Offerpriester.*

(SACRĬFĬCŬS, ă, ŭm. *Dat tot het offeren behoort, daar men de offerhande mede bereidt.*

Rumpere collum tauri sacrifica securi. Ovid. M. 12. 249. *Den stier met de offerbyl den nek doorslaan.*)

SACRĬLĔGĬŬM, ĭi. n. Cic. in Sall. 5. *Heiligschending, kerkroof, kerkdievery.*

Sacrilegium facere Sen. Cont. 1. 5. Admittere. Quintil. I. O. 4. 2. Committere. Quintil. I. O. 5. 14. *Een Heiligschending, of kerkroof begaan, Geheiligde dingen schenden, 't Heiligdom berooven.*

SACRĬLĔGŬS, ă, ŭm. Cic. L. L. 2. 16. *Heiligschender, kerkroover, kerkdief.* (De superl. Sacrilegissimus staat by Plaut. R. 3. 4. 1.)

* Sacrilegum bellum. Cic. V. 5. 71. *Een heiligschendigen oorlog, een oorlog daar geene heiligdommen in gespaart*, of *verschoont worden.*

SACRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Toeheiligen, toewyen* aan eenige Godheit.

Sacravit templum Libero patri. Plin. H. 8. 16. *Hy heeft vader Bacchus een kerk toegewydt.*

Sacrare. *Onsterflyk maaken, vereeuwigen.*

Carmina sacrarunt avum tuum. Ovid. P. 4. 8. 64. *De vaerzen hebben de gedachtenis van uwen Grootvader onsterflyk gemaakt.*

Sacrare fœdus. Liv. 38. 33. *Plegtelyk een verbond maaken.*

Sacrare aliquem. *Iemant vogelvrij maaken*, of *verklaaren, aan ieder een vryheit geeven, om iemant, waar hy gevonden word, dood te slaan.* Dus handelde men omtrent de vyanden des vaderlands.

Sacrare caput cum bonis alicujus. Liv. 2. 8. *Iemant ter dood verwyzen met verbeurtmakinge van zyne goederen.*

SACRŌSANCTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 7. 44. Liv. 29. 20. *Heilig, dat men niet schenden*, of *overtreeden mogt zonder groote straffe*, van dingen spreekende die men bezworen heeft.

Sacrosanctas tuas possessiones futuras putas. Cic. C. 2. 8. *Gy gelooft dat uwe goederen voor heiligdommen aangezien zullen worden.*

SACRŬM, ī. n. Virg. Æ. 3. 19. *Een offerhande, offer.* 't Plurale Sacra, orum, is meer in 't gebruik.

Piaculare sacrum facere. Liv. 29. 19. *Een zoenoffer doen.*

Sacra canere. Virg. Æ. 2. 239. *Geestelyke lofzangen*, of *liederen zingen.*

Sacrum. Paull. Dig. 48. 13. 9. §. 1. *Een kerk, heiligdom, tempel, gewyde plaats.*

Inter sacrum & saxum sto, nec quid faciam scio. Plaut. Capt. 3. 4. 85. *Ik sta in een groote twyffel en weet niet wat ik doen zal: ik sta tusschen beiden, of tusschen hangen en wurgen, zonder te weeten wat ik doen zal.* Een spreekwyze die men in een groote verlegentheit gebruikt.

SÆP.

SÆPĔ Adv. Cic. Off. 3. 17. *Dikwils, veeltyds, dikmaal, menigwerf, menigmaal.* De compar. Sæpius staat by Cic. Off. 3. 17. en de superl. Sæpissime by Sall. B. J. 63.

SÆPĔNŬMĔRŌ Adv. Cic. S. 2. *Dikwils, veeltyds, dikmaal, menigwerf, menigmaal.*

SÆPES. Zie Sepes.

SÆPIO. Zie Sepio.

SÆPĬCŬLĔ. Adv. Plaut. Capt. 3. 5. 59. *Dikwils genoeg, zeer dikmaal*, of *dikwils.*

SÆV.

SÆVĪDĪCTŪM, i. n. Ter. Ph. 1. 4. 36. *Een hard, scherp, bitter, of straf woord.*

SÆVIO, is, sævi, sævitūm, sævīrĕ. Liv. 3. 45. *Wreed zyn, wreedheit tegens iemant gebruiken.*

Flagellis sævire. Juv. 10. 180. *Strengelyk geesselen.*

In aves omnes sævit accipiter. Ovid M. 11. 345. *De havik is wreed tegens alle vogelen, of doet alle vogelen den oorlog aan.*

Sævire. Virg. G. 4. 456. *Dol zijn, woeden, razende, of uitzinnig zyn.*

SÆVĪTĒR. Adv. Plaut. Trin. 4. 3. 53. *Wreedelyk, straffelyk, hardelyk, strengelyk.* De superl. Sævissime. staat beneden by Columella.

Loca æstate sævissime candent. Colum. 1. 4. *Hoe is in die plaatzen 's zomers vreeselyk heet.*

SÆVĪTĬĂ, æ. f. Cic. Off. 2. 7. *Wreedheit, onmenschelykheit, hardigheit, strengheit, of gestrengheit.*

Maris sævitia. Paterc. 1. 2. 7. *Onstuimigheit der zee.*

SÆVŪS, ă, ūm. Virg. Æ. 1. 8. Ter. Ad. 5. 4. 12. *Wreed, streng, hard, straf.* De compar. Sævior staat by Ovid. M. 13. 798. en de superl. Sævissimus by Plin. P. 2. 52. 6.

Ex amore quam sævus est! Plaut. Am. 1. 3. 43. *Wat is hy toornig door 't minnen geworden! wat heeft de min hem tot toorn verwekt!*

Sævus alicui. Virg. Æ. 1. 462. *Die hard, boos, of straf tegens iemant is.* Virgilius wil in deeze plaats zeggen, *tegens iemant verbittert, of vertoornt.*

Sævum ambobus Achillem. *Op hen beiden vergramt hem Achilles.*

Sævus tridens. Virg. Æ. 11 42. *De magtige, of vermogende drietant.*

Sævus Hector. Virg. Æ. 1. 103. *De groote, heldhaftige, of dappere Hector.*

Sæva paupertas. Hor. O. 1. 12. 43. *Een uiterste, of zeer zwaare armoede.*

Ventus sævus. Cic. de Or. 3. 39. *Een harde, geweldige, sterke, of onstuimige wind, een vliegende storm.*

SAG.

SĂGĂ, æ. Cic. D. 1. 31. Hor. O. 1. 27. 21. *Een hex, toveres, of tovenaarster.*

SĀGĂ. Cato R. R. 60. *Een rok.* Zie Sagum.

SĂGĀCĬTĀS, ātĭs. f. Narium sagacitas. Cic. N. D. 2. 63. *Scherpheit, of fijnheit van reuk*, van honden spreekende, die het wild op 't spoor volgen.

Sagacitas sensuum. Sen. E. 95. *De uitsteekendheit, of uitnemendheit van de zinnen*, als van den reuk, enz.

Sagacitas. Cic. V. 4. 12. *Voorzichtigheit, scherpzinnigheit, kloekheit, schranderheit, omzichtigheit, vernuftigheit, loosheit, listigheit, doortraptheit, behendigheit.*

SĂGĀCĬTĒR. Adv. Colum. 7. 12. *Voorzichtiglyk, kloekelyk, omzichtelyk, wysselyk, behendiglyk, listiglyk.* De compar. Sagacius staat beneden by Horatius, en de superl. Sagacissime by Cicero.

Odorari sagacius. Hor. Ep. 12. 4. *Veel beter, of veel scherper ruiken, den stank, of de quaade reuk.*

* Odorari sagacissime quid alii sentiant. Cic. de Or. 2. 44. *Haast ruiken, bevatten, of begrypen wat een anders gevoelen is; een anders meening haast ontdekken, of vatten.*

SĂGĀPĒNŪM, i. n. Plin. H. 20. 18. *Sagapium.* Een gom uit het kruid *Ferula* genaamt, dat in overvloed in Medien wast.

SĀGĀRIAM exercere. Ulp. Dig. 14. 4. 5. § 15. (Facere. Apul. M. 1. 155.) *Wapenrokken, of krygsrokken maaken, of verkoopen.*

SĀGĀTŪS, ă, ūm. Cic. A. 14. 1. *Die een korte wapenrok aan heeft, of met een korte krygsrok gekleedt is.*

SĀGĀX, ācis. omn. gen. Plaut. Curc. 1. 2. 17. *Die een goede neus, of lucht heeft*, van een jagthond spreekende. De compar. Sagacior staat by Ovid. M. 11. 599. en de superl. Sagacissimus by Colum. præf.

Sagax. Cic. T. Q. 5. 23. *Goed van begrip, doordringend van oordeel, fijn van verstand, verziende; loos, doortrapt, listig, snoo, scherpzinnig.*

SĂGĒNĂ, æ. f. Man. 5. 678. *Een zegen, of schakel.* Zeker vischnet.

SĂGĪNĂ, æ. f. Juv. 4. 67. *Spyze die vet maakt.*

Sagina. *Vettigheit, lyvigheit.*

Saginam corporis nimia luxuria contraxit. Just. 21. 2. 1. *Door veel vreeten en zuipen is hy vet geworden.*

Sagina dicendi. Quintil. I. O. 10. 5. *Overvloedigheit van redenen, overvloed van woorden.*

(Sagina. *Mestvee, gemest vee.*

Saginam cædite. Plaut. Most. 1. 1. 62. *Slagtvee, mestvee, of 't vee dat gemest is.*

Sagina. *Mestplaats, plaats daar men zich mest.*

Sagina plane est. Plaut. Most. 1. 3. 79. *Dat huis is een rechte mestplaats, of een plaats daar men zich wel mesten, of daar men te deeg vet worden kan.*

Sagina. *Mesting, vetmaking.*

Ad aliquem in saginam herus meus se conjecit. Plaut. Trin. 3. 2. 56. *Myn meester heeft zich by iemant te mesten bestelt.*

Sagina. *Een schermschool.*

Qui dabit immundæ venalia farta saginæ. Prop. 4. 8. 25. *Wie zal de beulingen in 't vuile schermschool te koop brengen.* De Schermvechters wierden in de schermschoolen met vaste spyze opgepropt, op dat ze hunne krachten versterken, en zoo veel te dapperder vechten mogten.)

SĂGĪNĀRĬŪM, ii. n. Varr. R. R. 3. 10. *Een mestplaats van 't gevogelte.*

SĂGĪNĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 8. 51. *Mesting, vetmaking.*

SĂGĪNĀTŪS, ă, ūm. Curt. 9. 7. 16. *Vet, lyvig, gemest.*

Porcus saginatus. Prop. 4. 1. 12. *Een gemest zwyn, of vet varken.*

SĂGĪNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum. 6. 38. *Vet maaken, mesten, vetten*, van beesten spreekende.

Pisces sanguine humano saginare. Sen. Cl. 1. 18. *Visschen met menschen bloed mesten, of vet maaken.*

* Saginari sanguine civium. Cic. Sex. 36. *Zich met burgerbloed mesten.*

SĀGĬO, is, īrĕ. Cic. D. 1. 31. *Doordringend, kloek, gauw, of schrander van verstand zyn.*

SĂGĬTTĂ, æ. f. Hor. O. 3. 27. 6. *Een pyl, of schicht.*

Sagitta. Colum. 3. 18. *'t Eind van een wyngaardrank.* Columella zegt dat het *een eind van een rank is, niet bequaam om geplant te worden.*

Sagitta. Plin. H. 17. 18. *De Schutter.* Een gesternte.

Sagitta. Plin. H. 21. 17. *Pylkruid, slangetong.* Zeker gewas dat lang en scherp is, en in de stilstaande wateren groeit.

SĂGĬTTĀRĬŪS, ii. m. Cic. A. 5. 6. *Een Boogschutter.*

Sagittarius. Plin. H. 17. 24. *De Schutter.* Een gesternte.

Sagittarius. Plin. H. 16. 36. *Van een pyl, dat tot een pyl, of schicht behoort.*

SĂGĬTTĬFĔR, ă, ūm. Virg. Æ 8. 725. *Pyldragend, die pylen draagt.*

Pharetræ sagittiferæ. Stat. Ach. 1. 416. *Kokers vol pylen.*

† SĂGĬTTĬPŎTĒNS, tĭs. omn. gen. Cic. Arat. 73. *De Schutter.* Een gesternte.

SĂGĬTTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Curt. 7. 5. 42. Just. 11. 2. 5. *Met den boog schieten.* Over Curtius hebben wy 't gebruik van dit woord, tegens die het verwerpen, uit meer Schryvers bevestigt.

SĀGMĬNĂ, ūm. n. plur. Liv. 1. 24; 30. 43. *Yzerkruid, heiligkruid.* Zeker kruid dat over al groeit, en 't geen de Burgermeester, of Opperschout afplukte

plukte om aan de Gezanten te geeven, als zy tot eenige verhandeling van vrede, of oorlog uitgezonden wierden.

SĂGULĀTUS, a, ūm. Suet V. 11. 1. *Die een korten wapenrok draagt.* Zie Sagatus.

SĂGULŬM, i. n. Cic. Pis. 23. *Een korte krygsrok*, of *wapenrok.*

SĂGUM, i. n. *Oorlogskleed, krygsrok, wapenrok.*

Ad saga ire, & redire ad togas. Cic. A. 14. 1. *Naar den oorlog gaan, en na de vrede wederom t'huis koomen.* Om dat men geduurende den oorlog korte krygsrokken, of wapenrokken droeg, en dat de lange rokken de gewoone kleedinge van de Roomsche Overheit by vredenstyd was.

Aliquem distento sago impositum in sublime jactare. Suet. O. 2. 3. *Iemant op eenen uitgespreiden wapenrok om hoog*, of *in de lucht werpen.*

† SĂGUS, ă, ūm. Stat. Th. 8. 204. *Een voorzegger, voorwikker, waarzegger*, of *wichelaar, een die toekoomende dingen voorzegt.*

SAL.

SĂL, ĭs. m. *Zout.* Het is somtyds Neutrius generis.

Multos modios salis simul edendos esse ajunt, ut amicitiæ munus expletum sit. Cic. Am. 19. *Men zegt, dat men veel maaten zout met malkander moet gegeeten hebben*, dat is, *lang met malkanderen moet hebben omgegaan, om goede vrienden te zyn.*

Montes nativi salis. Plin H. 31. 7. *Natuurlyke zoutbergen.* Plinius zegt, dat 'er in Indiën bergen zyn daar men het zout afhaalt, en dat het vervolgens weêr aangroeit.

Aspergere tritis salibus. Colum. 7. 8. *Met fijn zout besprengen.*

* Sal. Ter. E. 3. 1. 10. *Wysheit, vernuft, verstand, snedigheit, schranderheit, schertzinnigheit.*

* Sal. Plin. H. 31. 7. *'t Zout, de snakerigheit, koddigheit, geestigheit, schertzinnigheit, aardigheit in een reden.*

Non est mica salis. Catull. 86. 4. *Daar is niet een korl zout in, daar steekt ganisch geen aardigheit in, daar is niet een woord in om te lachen.*

Liberi sales. Sen. Su. 1. *Al te vrije quinkslagen;* of *boerteryen.*

Urbani sales. Cic F. 9. 15. *Eerlijke en vermaakelyke boerteryen*, of *jokredenen.*

Hic delectatur sale nigro. Hor. E. 2. 2. 60. *Deezen behaagt een stekend schimpdicht.*

† Sal. Virg. Æ. 5. 848. *De zee*, by ons ook dichtkundig *'t zout*, of *'t pekel* genoemt.

SĂLĂCĬTAS, ātis. f. Plin. H. 10. 59. *Geilheit, dartelheit, onkuischheit.*

SĂLĂMĀNDRĂ, æ. Plin. H. 10. 77. *Salamander.* Een beestje van gedaante als een hagedis, dat niet dan by groote regen voor den dag koomt.

(SĂLĂR, ăris. m. Sidon. E. 2. 2. Auson. Eid. 10. 88. en 129. *Een jonge zalm, een halfwasse zalm.* Of liever *een voorn*, naar de meeninge van Savaro. Sidon. p. 115. en Scal. Auson. Lect. 1. 3.)

SĂLĀRĬŬM, ii. n. Plin. H. 31. 7. *Wedden*, of *loongelden die men den Bevelhebberen van 't leger gaf.*

SĂLĀRĬUS, ii. m. Mart. 1. 42. 8. *Zoutverkoper, zouthandelaar.*

SĂLĀRIUS, ă, ūm. Liv. 7. 9. *Van zout, dat het zout aangaat.*

SĂLĀX, sălācis. *Geil, onkuisch, wulps.* De superl. Salacissimus staat by Colum. 7. 9.

Cibi salaces. Ovid. Rem. 799. *Spijzen die tot geilheit*, of *onkuisheit aanprikkelen.*

SĂLĔBRĂ, æ. f. Prop. 3. 14. 15. *Een woeyelijken doorgang, een nauwte*, of *engte, een oneffene, rauwe*, of *hobbelige weg.* De pluralis Salebræ is meer in 't gebruik.

* Salebra. *Rauwheit*, of *onbeschaafheit van eene rede.*

Si consuetudinem verborum teneret, nunquam in tantas salebras incidisset. Cic. Fin. 2. 10. *Indien hy het gebruik van de woorden verstont, zyne schryfwyze zou nimmermeer zoo rauw, zoo hard*, of *onbeschaaft zyn geweest.*

* Hærere in salebra. Cic. V. 5. 28. *In zwarigheit steeken, ergens meê belemmert zyn, een quade kans hebben, in een engte zyn.*

SĂLĔBRŌSUS, ă, ūm. *Oneffen, rauw, hobbelig.*

Exiliens ac salebrosa oratio. Quintil. I. O. 11. 3. Sen. E. 100. *Een harde stotende*, of *rauwe rede.*

SĂLERNŬM, i. n. Liv. 34. 44. *Salernum*, de hoofdstad van 't koningryk Napels.

SĂLGĂMĂ, ōrūm. n. plur. Colum. 12. 4 10. 112. *Zult.* Alle gezoute, ingezulte, of ingesuikerde dingen, 't zy nat of droog, die men in potten bewaart, voornamelyk, noemt men met deezen naam, die met zout en azyn, om ze te beter te bewaaren, ingelegt, of ingezult zyn.

SĂLGĂMĀRIUS, ii. m. Colum. 12. 54. *Inzulter, een die gezonte, of ingezulte dingen bereid en verkoopt*, als augurkjes, kappers, enz.

SĂLICĂSTRŬM, i. n. Plin. H. 23. 1. *Een soort van wilden wyngaard, die bij de wilgeboomen groeit.*

SĂLĬCTĀRIUS, ă, ūm. Cato R. R. 11. *Van wilgen, van een wilgeboom.*

Salictarius lupus. Plin. H. 21. 5. *Hop*, zeker gewas.

SĂLĬCTŬM, i. n. Cic. Rull 2. 14. Colum. 11. 2. *Een wilgen bosch, een plaats met wilgeboomen beplant*, of *daar veel wilgeboomen staan.*

Salictis densis obsessa palus. Ovid. M. 11. 364. *Een moeras dicht met wilgenboomen bezet*, of *beplant.*

SĂLĬENS, tis. omn. gen. *Springende, danssende, huppelende.*

Aqua saliens. Plin. E. 2. 17. 25. *Springend*, of *lopend water.*

Vena saliens sanguine. Virg. G. 3. 463. *Een ader daar het bloed uitspringt, een lopenden ader.*

Sal saliens. Tib. 3. 4. 10. *Krakend*, of *springend zout, als men 't in 't vuur smyt.*

SĂLIENTES, iūm. m. plur. Cic. Fr. 3. 1. *De toppen*, of *enden van de pypen waar uit het water van een bron springt.*

Salientes. Vitruv. 8. 7. *Watersprengen.*

Saliens. Ovid. F. 4. 409. *Een korl, kern*, of *grein zout.*

SĂLĬFŌDĬNĂ, æ. f. Vitruv. 8. 3. *Een zoutgroeve*, of *zoutmyn.*

SĂLĬGNEUS, ă, ūm. Colum. 11. 3. *Van wilgen*, of *dat van wilgen hout is gemaakt.*

SĂLĬGNUS, ă, ūm. Virg. Æ. 7. 632. *Van wilgen, van wilgenhout.*

Fustis salignus. Hor. S. 1. 5. 22. *Een wilgenhoute stok.*

SĂLĬLLŬM, i. n. Plaut. Trin. 2. 4. 91. *Een zoutvaatje.*

Purior salillo. Catull. 23. 19. *Netter*, of *zindelyker als een zoutvaatje.*

SĂLĪNĂ, æ. f. Cic. Man. 6. *Een zoutkeet, een plaats, daar men 't zout kookt.*

* Salina. *Vermaakelykheit, aardigheit, snakery, quinkslag, kortswyl, boertery.*

Possessio salinarum mearum. Cic. F. 7. 32. *Het recht dat ik heb om snakeryen*, of *quinkslagen voor den dag te brengen.*

Salina. Val. Max. 4. 4. 3. *Een zoutvat.* (Men leest nu Salinum.)

SĂLĪNĀRIUS, ă, ūm. Area salinaria. Vitruv. 8. 3. *Een zoutpan. Een plaats daar men 't zout maakt.* Eigentlyk is 't het vierkant daar men 't zout te droogen legt.

SĂLĪNŬM, i. n. Pers. 3. 25. *Een zoutvat.*

SĂLIO, is, sălii, săltūm, sălīrĕ. Virg. G. 2. 384. *Springen, opspringen, danssen, huppelen.*

Salire de muro. Liv. 25. 24. *Van een muur springen.*

Grando salit in tectis. Virg. G. 1. 449. *De hagel valt op de daken.*

Sa-

Salit mihi cor. Plaut. Cist. 2. 3. 9. *Het hart slaat my*, of *klopt my*.
(Salire. *Bespringen*, *dekken*. Dit word van de beesten gezegt.
Equus, matrem ut saliret, adduci non poterat. Varr. R. R. 2. 7. *Het paerd kon 'er niet toe gebragt worden, dat het zyn moeder dekken*, of *bespringen zoude*.
Læta salitur ovis. Ovid. Art. 2. 485. *Het schaap verhengt zich als het besprongen word*, of *laat zich met vermaak bespringen*.)
SĂLIO, is, salīrĕ. Colum. 12. 53. *Zonten, met zont besprengen, zulten, inzonten, inzulten, inleggen*.
(SĂLĪTIO, ōnis. f. *Het springen*, *de sprong*.
Salitio equorum. Veg. 1. 18. *Het springen op de paerden*.)
SĂLĪTŪRĂ, æ. f. Colum. 12. 21. *Zonting, inzonting, zulting, inzulting*.
SĂLĪVĂ, æ. Plin. H. 28. 4: 7. 2. *Spog, speekzel, quyl*.
Jejuna saliva. Plin. H. 28. 4. *Nuchtere spog*, of *speekzel van een nuchter mensch*.
Saliva lacrymationum. Plin. H. 11. 37. *Traanen, 't vocht dat uit de oogen vliet als iemant schreit*.
Saliva syderum. Plin. H. 11. 12. *Dauw door eenig gesternte veroorzaakt*.
Saliva. Pers. 6. 24. *De smaak van de spyzen*.
* Hoc tibi salivam movet. Sen. E. 79. *Dat doet u watertanden*.
(Saliva. *Allerlei vogt*.
Saliva sua vivere. Plin. H. 9. 36. *Op zyn eigen vogt leeven*.)
SĂLĪVĀRIUS, ă, ŭm. *Dat naar spog*, of *speekzel gelykt, als spog*, of *speekzel*.
Salivarius lentor. Plin. H. 9. 51. *Een lymachtig vocht dat naar spog gelykt*.
SĂLIUNCĂ, æ. f. Virg. E. 5. 17. Zommige meenen dat het *een soort van Lavendel*, andere dat het *een soort van Nardus* is.
SĂLĪVO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 9. 36. *Spouwen, zeveren, quylen, speekzel uitwerpen*.
SĂLĪVŌSUS, ă, ŭm. Plin. H. 16. 38. *Als spog*, of *speekzel, dat naar spog*, of *speekzel gelykt*, *ook vol speekzel, quylachtig*.
SĂLĪX, icis. f. Vitruv. 2. 9. Virg. E. 3. 83. *Een wilgenboom*.
Salix munda. Paull. Dig. 33. 1. 12. *Een witte wilge rys*.
SĂLLO, sallis, sallĕrĕ. Varr. L. L. 4. 22. *Zouten, inzouten, met zont besprengen*.
SĂLMĂCIDĂ aqua, æ. f. Plin. H. 31. 3. *Brak*, of *zout water*.
SĂLMANTICĂ, æ. f. Anton. It. 98. *Salamanka*, een stad van Spanjen, in 't Koningryk Leon.
SĂLMO, ōnis m. Plin. H. 9. 18. *Zalm*. Zekere visch.
SĂLMURŬM, i. n. *Saumur*. Een stad van Anjou in Vrankryk.
SĂLPĂ, æ. f. Plin. H. 9. 18. *Stokvisch*.
SĂLPŪGĂ, æ. f. Plin. H. 8. 29: 29. 4. *Een vergiftige mier*.
SĂLSĀMENTĀRIUS, ă, ŭm. Colum. 2. 10. *Van zonte visch*, of *dat tot zonte visch behoort*.
Cadus salsamentarius. Plin. H. 32. 8. *Een kuip*, of *pot waar in de zonte visch*, of *iets anders dat gezonten is, bewaart word*.
SĂLSĀMENTĀRIUS, ii. m. Cic. Her. 4. 54. *Gezonte vleesch - of vischverkooper; visch - of vleeschzonter*.
SĂLSĀMENTUM, i. n. Cic. D. 2. 57. Cels. 3. 18. *Gezonte vleesch*, of *visch*.
Salsamenta hæc fac macerentur pulchre. Ter. Ad. 3. 3. 26. *Draag zorge, dat dit alles, (zonte vleesch en visch,) wel vervarscht*, of *geweikt worde*.
SĂLSE. Adv. Cic de Or. 2. 68. *Aardiglyk, geestiglyk, koddiglyk, snakerig*. (De superl. Salsissime staat by Cic. de Or. 2. 54.)
Dicere salse. Quintil. I. O. 6. 3. *Op eene aardige wyze boerten*, of *scherschen, fyne steeken*, of *streeken geven*.
SĂLSĪLĀGO, ginis. f. Plin. H. 31. 7. *Zonte vochtigheit*. Zie Salsugo.
SĂLSĪTŪDO, dinis. f. Salsitudines corporis. Plin. H. 20. 14. *Zonte*, of *ziltige vochtigheden in 's menschen lichaam*.
SĂLSŪGO, ginis. f. Plin. H. 31. 7. *Zout water*, of *zonte vochtigheden in de groeven*, of *zoutpannen*.
SĂLSŪRĂ, æ. f. Colum. 12. 53. *De wyze om vleesch*, of *visch te zonten, inzonting van vleesch*, of *visch*.
Nunc salsura bona est. Plaut. Curc. 2. 1. 27. *'t Is nu de rechte tyd om te zonten; 't is nu de tyd van zonten*. (Zie veel meer den H. Gronovius over deeze plaats.)
SĂLSUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 2. 133. *Gezonten, zout, met zout besprengt*. De compar. Salsior ende superl. Salsissimus staan by Plin. H. 31. 7.
Salsus. Cic. A. 2. 17. *Aangenaam, snakerig, vermakelyk, kortswylig, die met eene geestigheit boert*, of *scherst*. Men vind Salsior in deeze beteekenis by Cic. F. 9. 15.
Dictum salsum. Quintil. I. O. 6. 3. *Een aardige quinkslag, een geestige spreekwyze, een aardig zeggen*.
Hoc salsum esse putas. Catull. 12. 4. *Gy acht dat voor geestig, gy meent dat dit aardig is*.
SĂLTĀTIO, ōnis. f. *Danssing, dans, gedans, springing, gespring, sprong, gehuppel, huppeling*.
Titius tam solutus in gestu, ut saltatio nasceretur, cui saltationi Titius nomen esset. Cic. Cl. 62. *Titius is zoo gezwind in zyne gebaerden, dat men 'er een dans van zou konnen maaken, dien men Titius dans noemde*.
Armatam saltationem Curetes docuere. Plin. H. 7. 56. *De Kureten hebben geleert met de wapenen in de hand te danssen*.
SĂLTĀTŌR, ōris. m. Cic. Mur. 6. *Een dansser*, of *springer*.
SĂLTĀTŌRIUS, ă, um. Cic. Pis. 10. *Van den dans, dat tot het danssen behoort*.
SĂLTĀTRĪCULĂ, æ. f. Gell. 1. 15. *Een liefhebstertje van danssen, een dansstertje*. Dit is een woord van verachting.
SĂLTĀTRĪX, icis. f. Cic. Pis. 8. *Een dansster, een liefhebster van danssen*.
SĂLTĀTŬS, ūs. m. Liv. 1. 20. *Dans, danssing, gedans, gespring, springing, sprong, gehuppel, huppeling*. Men vind niet dan de ablativus Saltatu.
SĂLTEM conjunct. Cic. Rull. 3. 1. *Ten minsten*.
SĂLTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. Mur. 6. *Danssen, huppelen, springen*.
Saltare eleganter. Sall. B. C. 25. *Wel danssen, konstig*, of *net danssen, naar de konst*, of *aardiglyk danssen*.
Ad tibicinis modos saltare. Liv. 7. 2. *Op*, of *naar de fluit danssen*.
* In oratione saltare. Cic. de Or. 3. 22. *In een rede van het een op het ander loopen*, of *springen*.
(Saltare aliquem. *Iemant in een dans vertoonen*, of *nadanssen*.
Se saltaturum Virgilii Turnum. Suet. N. 54. 1. *Dat hy Turnus van Virgilius in eenen dans vertoonen zou*.
Pastorem ut saltaret rogabat. Hor. S. 1. 5. 63. *Hy verzocht dat hy den harder mogt nadanssen*, of *zoo danssen als de harder danste*.
SĂLTUĀRIUS, ii. m. Pompon. Dig. 7. 8. 16. Ulp. Dig. 33. 7. 12. §. 4. Gloss. Opt. Saltuarius, Δρυμοφύλαξ, ἀγροφύλαξ. *Een boschbewaarder*.)
SĂLTUĀTĪM. Adv. *Al danssende, huppelende*, of *springende*.
Saltuatim currere. Gell. 9. 4. *Hup-pe-*

pelende, of *springende loopen.* Hy spreekt van menschen die maar een been hebben, en nochtans wakker voortspoeijen.
SĂLTŪŌSŬS, ă, ŭm. Liv. 27. 12. *Vol bosschen*, of *wonden*, *boschachtig.*
Saltuosa regio. Nep. 14. 4. 2. *Een land vol bosschen*, of *boschaadjen.*
SĂLTŪS, ŭs. m. Cic. Off. 6. *Dansfing*, *springing*, *huppeling*, *gedans.*
Saltus. Virg. Æ. 9. 553. *Een sprong.*
SĂLTŪS, ŭs. m. Cic. P. Q. 6. *Een bosch*, *bosschaadje*, of *woud.* Daar zyn 'er sommige die willen dat Saltus een *plaats* betekent *daar gansch geen boomen staan*, *en daar het vee onder het weiden gemakkelyk kan springen*, en brengen het vaers van Virg. G. 3. 143. by, Saltibus in vacuis pascant; maar men moet dit van eenige ledige, of opene plaatsen, die in de bosschen gevonden worden, verstaan.
Saltus. Catull. 112. 1. *Een groot landgoed*, *groote erflanden.*
Saltus. Cæs. B. C. 1. 37. 2. *Een engte tusschen bergen.*
Saltus. Solin. p. 23. *Het leger van een hert*, *enz.*
SĂLŪBĔR. m. Varr. R. R. 1. 2. *Gezond*, van de lucht, *of* een plaats spreekende.
SĂLŪBRĬS, ĭs. m. en f. lūbrĕ, ĭs. n. *Gezond*, *goed voor de gezondheit.*
Annus salubris. Cic. D. 1. 57. *Een gezond jaar*, *daar in geene besmettelyke ziekte geweest is.*
Aura salubris. Ovid. Art. 3. 693. *Een gezonde*, *zuivere*, of *frisse lucht.*
Salubris. *Heilzaam*, *goed.* In deeze betekenisse staat de compar. Salubrior by Colum. 8. 3. en de superl. Saluberrimus beneden by Cicero.
Consilium salubre. Cic. Att. 8. 12. *Een heilzaame*, of *goede raad.*
Dicere sententiam saluberrimam Reipublicæ. Cic. Dom. 7. *Een zeer heilzaame raad voor het Gemeenebeste geeven.*
Salubris. *Gezond*, *fris*, *die in goede gezondheit*, of *welvarende is.*
Corpora salubriora esse cœperunt. Liv. 3. 8. *Zy beginnen zich beter te gevoelen*, *zy beginnen beter te worden.*
(Salubris. *Niet te duur*, of *te dier.* Des koopers welvaren en voordeel bestaat daar in, dat hy voor weinig gelds, en zonder schade, iets koope tot welstand van zyn huisgezin.
Mihi secessus pretio paret salubri. Mart. 10. 104. 14. *Dat hij dat vertrek voor mij koope voor weinig gelds.*)
SĂLŪBRĬTĀS, ātĭs. f. Cœli salubritas. Plin. H. 37. 13. E. 8. 1. 3. *Een goede*, of *gezonde lucht.*
Urbis alicujus salubritas. Cic. Rull. 2. 35. *De gezonde lucht van een stad.*
* Dictionis salubritas. Cic. Cl. 13. *De zuiverheit van een woord.*
SĂLŪBRĬTĔR. Adv. *Nuttiglijk*, *heilzaamlijk*, *voordeeliglijk.* De compar. Salubrius staat by Cicero beneden, en de superl. Saluberrime by Plinius beneden.
Trahere bellum salubriter. Liv. 3. 62. *Den oorlog met voordeel draagende*, of *sleepende houden.*
Salubriter. *Gezondheits halven.*
Ubi enim potest refrigerari salubrius? Cic. S. 16. *Want waar kan hy zich bequaamer voor zyne gezondheit verquikken?*
(Salubriter. *Niet duur*, *voor weinig gelds*, *voor eenen geringen prijs.*
Si prædiolum illud salubriter emerit. Plin. E. 1. 24. *Indien hij dat erfje voor weinig gelds zal gekocht hebben.*
Attendemus, ut quam saluberrime reficiantur. Plin. E. 6. 30. *Wij zullen daar acht op geeven*, *dat zij op de minste kosten herstelt worden.*)
SĂLŪCIÆ, ārŭm. f. plur. *Saluse*, een stad in Piemont, de hoofdstad, van het Markgraafschap van dien naam.
SĂLVĒ. imp. Cic. F. 16. 9. *Zijt gegroet.* Een woord dat de Romeinen gebruikten om iemant te begroeten, gelyk men zegt. *God bewaar u. Goeden dag*, *enz.* Deeze Imperativus heeft niet als de tweede persoonen Salve, Salvete, in præsenti, en Salveto, en Salvetote in futuro. Daar zyn 'er eenige die willen, dat men iemant ontmoetende Salve, en afscheidende Vale zeide.
Salvebis a meo Cicerone. Cic. Att. 6. 2. *Mijn vriend Cicero doet u groeten*, of *groet u.*
Dionysium jube salvere. Cic. Att. 4. 14. *Groet Denijs van mijnent wegen*, *ik verzoek dat gij Denijs uit mijnen naam*, of *van mijnent wegen de groetenis doet.*
SĂLVĬĂ, æ. f. Plin. H. 26. 6. *Saly*, *zelf.* Zeker kruid.
SĂLVĬĀTŬM, ī. n. Colum. 6. 9. *Salydrank*, om zekere ziekte, van ossen, paerden enz. voor te koomen.
SĂLVĬŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Colum. 6. 24. *Een salydrank inneemen*, of *gebruiken*, van paerden, enz spreekende.
† SĂLŬM, ī. n. Virg. Æ. 2. 209. *De zee.* Dichtkundig by ons ook wel *'t zout*, of *'t pekel* genoemt.
Nec tam ærumnoso navigassem salo. Cic. T. Q. 3. 28. *En ik zou op zulk eene onstuimige zee niet gevaren hebben.*
SĂLŪS, ūtĭs. f. Cic. N. D. 3. 38. *Gezondheit*, *goede gezondheit*, *welstant*, *welvarendheit*, *heil.*
Stabili salute potiri. Ovid. Her. 20. 179. *Fris en gezond zijn.*
Signa ad salutem. Ter. An. 3. 2. 2. *Tekens van gezondheit.*
Salus. *Behoudenis*, *welstant van eenig ding.*
Salus Reipublicæ. Cic. V. 3. 89. *De behoudenis*, *welstant*, of *'t welvaren van 't Gemeenebeste.*
Salus omnis in sociis. Plin. H. 9. 46. *Al de hoop staat op de bondgenooten.*
Salutem suam alicui debere. Ovid. P. 4. 15. 3. *Zijn behoudenis aan iemant schuldig*, of *verschuldigt zijn.*
Salutem dicere alicui. Plaut. Capt. 2. 3. 29. *Iemant groeten*, of *vaarwel zeggen.*
Dionysio plurimam salutem. Cic. Att. 4. 18. *Groet Denijs hartelijk van mijnent wegen.* Hier moet Dic onder verstaan worden.
Adscribere alicui salutem. Cic. Att. 1. 5. *Iemant van eens anders wege groeten*, *de groetenis*, of *gebiedenis doen.*
* Salutem dicere foro. Cic. F. 7. 33. *De pleitbank*, of *de rechtbank*, *vaarwel zeggen*, *goeden dag zeggen*, *uit het pleiten scheiden.*
Salus. Virg. Æ. 2. 354. *Hulpmiddel*, *genezing*, *heeling.*
Facilis est salus. Cels. 2. 8. *De genezing is ligt*, of *gemakkelijk.*
(Salus. *Het leven.*
Antetulit suorum civium libertatem fratris saluti. Nep. 20. 1. 3. *Hij heeft de vrijheit van zijne medeburgeren gestelt boven zijns broeders leven.*
Quales hunc carnifices putamus habere, qui medicis suis non ad salutem, sed ad necem utatur? Cic. Ar. 16. *Hoedanige meenen wij dat deeze zijne beuls zijn*, *die zijn geneesmeesters gebruikt*, *niet om in het leven te behouden*, *maar om te dooden?*)
SĂLŪTĀRĬS, ĭs. m. en f. ārĕ. n. *Heilzaam*, *nut*, *dienstig*, *voordeelig*, *goed* voor de gezondheit.
Nulla remedia tam faciunt dolorem, quam quæ sunt salutaria. Cic. Oct. *Geen geneesmiddelen verwekken grooter smert dan die goed zijn.*
Salutaris. *Heilzaam*, *nut*, *voordeelig*, *dienstig*, *goed*, waar toe het ook zy.
Generi universo salutaris. Cic. S. 16. *Heilzaam*, *goed*, of *dienstig voor alle menschen.*
Salutaris ad ortus puerorum. Cic. D. 1. 39. *Goed*, of *dienstig tot de geboorte der kinderen.*
Salutaris. *Troostelijk*, *troostbrengende*, *vertroostende*, *verquikkende.*
Salutares literæ. Cic. Att. 9. 7. *Troostbrieven*, *brieven van vertroostinge.*

Di-

Digitus salutaris. Suet. A.80 3. *De voorste vinger.*

(Salutaris. *Die waarneemt het welvaren van hen die hem zyn toebetrouwt.* Deeze reden geeft Cic. Fin. 3. 20. dat Jupiter eertyds Salutaris genoemt wierd.

Princeps salutaris. Suet. T. 29. 3. *Een Vorst die het welvaren van zyne onderdaanen behartigt.*)

SĂLŪTĀRĬTĔR. Adv. *Nuttelyk, voordeelig, heilzaam.*

Armis uti gloriose & salutariter. Cic. Cl. 2. *De wapenen roemruchtig en voordeelig gebruiken, zich met roem en voordeel van de wapenen dienen.*

SĂLŪTĀTĬO, ōnĭs. f. *Groeting, groete, begroeting, heilwensching, groetenis.*

Quis deinceps communi salutatione te dignum putet? Cic. Pis. 40. *Wie zal u na deezen de gemeene groetenis, de gemeene plichten van beleeftheit, of borgerlyke t'zamenleving waerdig achten?*

SĂLŪTĀTŎR, ōrĭs. m. Suet. Cl. 35. 2. *Een begroeter van Overigheden, een die Overigheits persoonen gaat begroeten om hunne gunste te verwerven.*

Salutator mercenarius. Colum. Præf. 1. *Eerbewyzer, of groeter om gewin, een die groote plichtplegingen, of beleefstheden toont voordeelshalven.*

SĂLŪTĀTŌRĬŬS, ă, ŭm. Plin. H. 15. 11. *Bequaam om 't volk te begroeten*, van een plaats spreekende.

SĂLŪTĀTŌRĬŬM, ĭī. n. Salutatorium publicum exercere. Sen. Const. 14. *Het portiers ampt bedienen*, volgens de uitlegginge van Seneka.

SĂLŪTĬFĔR, ă, ŭm. *Heilzaam, nuttig, voordeelig, dienstig.*

Venit urbi salutifer. Ovid. M. 15. 744. *Hy heeft door zyne komst de stad behouden.*

SĂLŪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. C. 1. 7. *Groeten, begroeten, of goeden dag zeggen.*

Opperiar hic hominem ut salutem. Ter. Ad. 3. 3. 92. *Ik zal deezen man hier verwachten, om hem goeden dag te wenschen, of om hem te groeten.*

Italiam læto clamore salutant. Virg. Æ. 3. 524. *Zy groeten Italien met een vrolyk geschreeuw.*

Cur sternutamentis salutamus? Plin. H. 28. 2. *Waarom groeten, of wenschen wy heil toe als men niest?*

Salutare. *Bewaaren, behouden, behoeden.*

Sequenti anno gemini palmites salutentur. Plin. H. 17. 22. *Laat 'er toekomende jaar twee wyngaardranken bewaart worden.* (Harduinus leest Salventur.)

Salutare. Plaut. M. G. 4. 8. 29. *Vaarwel zeggen.*

Salutare Deos. Ter. Ph. 2. 1. 81. *De Goden eeren, of aanbidden.*

Cur ego Poëta salutor? Hor. A. P. 87. *Waarom noemt men my een Dichter? waarom word my de naam van een goed Dichter gegeeven?*

SĂLVŬS, ă, ŭm. *Die in goede gezondheit is, die gezond, frisch, of welvarende is.*

Salvum te advenisse gaudeo. Ter. Ph. 2. 1. 56 *Ik ben verheugt dat gy in goede gezondheit aangekoomen zyt; 't is my lief dat gy behouden zyt aangekoomen.*

Salva res est. Ter. E. 2. 2. 37. *Alles gaat wel, de zaak is in een goeden staat.*

* Salvus clypeus. Cic. Fin. 2. 30. *Een ongeschonde, of onbeschadigt schild.*

Facere aliquid salva fide. Cic. S. R. 34. Et salvo officio. Cic. S. R. 1. *Iets doen behoudens een goed gewisse, en de betrachtingen van zynen plicht.*

Nec dissentire ab iis salva gratia, nec consentire salva conscientia possum. Sen. E. 117. *Ik kan hen niet tegenspreeken zonder hen te beleedigen, noch van hun gevoelen zyn, zonder myn gewisse te quetzen.*

Salva est Respublica. Cic F. 12. 23. *'t Gemeenebest is in eenen goeden staat, of buiten gevaar.*

* Salvos præstare socios. Cic. Man. 18. *De bondgenooten beschermen, of handhaaven.*

SAM.

SĂMĂRĬĂ, æ. f. Plin. H. 5. 13. *Samaria.* Een gedeelte van Palestina.

SĂMĂRĬĂ, æ. f. *Samarien*, de hoofdstad van het land zoo genaamt.

(SĂMĂRĪTĂ. æ. m. *Een Samaritaan, een inwoonder van dat gedeelte van Palestina.*

Andromachum vivum Samaritæ cremaverant. Curt. 4. 8. 9. *De Samaritaanen hadden Andromachus levendig verbrandt.*)

SĂMBŪCĂ, æ. Vitruv. 6. 1. Σαμβύκη. *Een speeltuig.* Zommige willen dat het *een harp* is.

Sambuca. Festus. *Een oorlogsgevaarte, of krygsgevaarte.*

SĂMBŪCĔŬS, ă, ŭm. Plin. H. 29. 4. *Van den vlierboom, of flierboom, van vlier.*

Baculus sambuceus. Aur. Vict. V. J. 10. 2. *Een vlierenhoute stok, een vlieren stok.*

SĂMBŪCĬNĂ, æ. f. Plaut. St 2. 2. 57. *Een snaarenspeelster, op het speeltuig* Sambuca genaamt.

SĂMBŪCĬSTRĬĂ, æ. Liv. 39. 6. *Harpslaagster, of harpspeelster.*

SĂMBŪCŬS, I. f. Plin. H. 24. 8. *Een vlierboom, of flierboom.*

SĂMĔRĂ, æ. f. Colum. 5. 6. *Het zaad van den olmboom.*

(SĂMĬŬS, ă, ŭm. *Die uit het eiland Samos van daan is, dat in 't eiland Samos gemaakt is.*

Simius Lucumo. Auson. E. 4. 68. *Pythagoras.*

Samia testa. Lucill. *by* Non. 4. 434. Samium vas. Plaut. B. 2. 2. 24. *Een aarden vat, of test, in 't eiland Samos gebakken.*

SĂMNĬS. Lucill. *by* Non. 4. 4. 25. Samnitis. in sing. num. Prol. Symm. 2. 515. *Een Samniter.* Zie Samnium.

Samnites. Cic. de Or. 2. 80: 3. 23. *Een soort van schermvechters.* Zie Lipf. Sat. 2. 11. Turneb. Adv. 25. 10.

SĂMNĪTĬCŬS, ă, ŭm. *Die uit Samnium van daan is, of dat te Samnium geschied.*

Samniticum bellum. Suet. V. 1. 5. *D'oorlog van - of tegens de Samniters gevoert.*

SĂMNĬŬM, ĭī, n. Flor. 1. 16. Cic. Clu. 69. *'t Landschap in Italien van de Samniten eertyds bewoont.* Zommige meenen dat het Abruzzo zoude zyn.)

SĂMŎS, I. f. Virg. Æ. 7. 208. Plin. H. 5. 31. *Samos.* Een Eiland van klein Azien, in de Egeïsche zee.

SĂMPSĂ, æ. Colum. 12. 50. *De droessem, of 't dikke der olyven,* na dat 'er de oly is uitgeperst.

SĂMPSŪCHĬNŬS, ă, ŭm. *Van marjolein.*

Sampsuchinum oleum. Plin. H. 21. 22. *Marjolein oly.*

SĂMPSŪCHŬM, I. n. Colum. 10. 171. *Marjolein.* Zeker kruid.

SĂMPSŪCHŬS, I. f. Plin. H. 21. 22. *Marjolein.* Zeker kruid.

SAN.

SĀNĀBĬLĬS, ĭs, m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Cic. T. Q. 4. 37. *Geneezelyk, geneesbaar, dat ligtelyk geneezen, of geheele kan worden, heelbaar.* De compar. Sanabilior staat by Celf. 2. 8.

Vulnus sanabile. Ovid. Rem. 101. *Een geneeslyke wonde, of die ligtelyk kan geneezen worden.*

* Sanabile ingenium. Sen. Cl. 2. 7. *Een gemoed dat, of geest dien men ligtelyk kan leiden, te recht brengen, of verbeteren.*

SĀNĀTĬO, ōnĭs. f. *Geneezing, heeling, betering.*

Eorum malorum in eo posita sanatio est. Cic T. Q. 4. 15. *De geneezing van die quaalen bestaat daar in.*

SĀNCĬO, cīs, sānxī, sānctūm, *en* sāncītūm, sāncīrĕ. *Iets vast stellen, beveelen, besluiten, instellen, invoeren.*

Leges sancire. Cic. Pl. 18. *Wetten instellen, maaken, of geeven.*

San-

Sanxerunt ne quis emeret mancipium, nisi in demortui locum. Cic. V. 4. 5. *Zy hebben vast gestelt, dat niemant een slaaf zou mogen koopen, ten zy in plaats van eenen afgestorvenen.*

Sancire aliquem augurem. Cic. A. 13. 3. *Iemant tot vogelwichelaar verkiezen, aanstellen*, of *maaken.*

Carmina sancire alicui. Stat. S. 3. 3. 215. *Iemant vaerzen*, of *gedichten opdraagen.*

Fœdera fulmine sancire. Virg. Æ. 12. 200. *De verbonden door den blixem*, of *door eenen donderslag bevestigen*, of *bekrachtigen*, van Jupiter spreekende.

(Sancire. *Straffen.*

Honoris cupiditas ignominia sanciatur. Cic. L. L. 3. 20. *Dat de eergierigheit met schimp gestrafe worde.*

Sancire. *Versterken, bevestigen.*

Quæ conjunctio necessitudinem eorum sancit. Nep. 25. 19. 4. *Welke maagschap hunne vriendschap versterkt heeft.*)

SĀNCĪTUS, ă, ŭm. Cic. Off. 3. 13. *Bevolen, gelast, vastgestelt, ingestelt, ingevoert.*

SĀNCTĒ. Adv. *Heiliglyk, oprechtelyk, zuiverlyk.* De compar. Sanctius staat by Cicero beneden, en de superl. Sanctissime by Cic. F. 5. 8.

Sancte Deum colere. Cic. N. D. 1. 20. *Godt heiliglyk, zuiverlyk*, of *Godsdienstelyk eeren en dienen.*

Sancte. Cic. Q. R. 2. *Heiliglyk, vastelyk, oprechtelyk, onverbrekelyk.*

Sancte adjurat. Ter. Hec. 2. 2. 26. *Hy zweert heiliglyk, hy betuigt met eede*, of *eedzweeringe.*

Id mihi est sanctius & antiquius. Cic. Att. 12. 19. *Ik heb te veel eerbiedigheit daar voor, en 't raakt my te veel aan 't harte.*

(Sancte. *Kuisch, ongeschonden.*

Virgines regias tam sancte habuit, quam si eodem, quo ipse, parente genitæ forent. Curt. 3. 12 21. *Met des konings Darius dochteren heeft hy op zoo eene kuische wyze omgegaan, dat hy haar zoo ongeschonden heeft gelaaten, als of zy met hem van eene moeder gebooren geweest waren.*)

SĀNCTĪMŌNĬĂ, æ. f. Cic. P. Q. 30. *Heiligheit, kuisheit.*

Nuptiarum sanctimonia. Cic. Her. 4. 32. *De kuisheit van 't houwelyk.*

SĀNCTĬO, ōnis. f. Cic. C. B. 14. *Keure, wet, gebod, inzetting, bevel.*

Sanctio. *Bevestiging, bekrachtiging, vaststelling.*

Fœderis sanctio. Cic. C. B. 16. *Bevestiging*, of *bekrachtiging van een verbond.*

SĀNCTĬTĀS, ātis. f. Cic. N. D. 1. 2. *Heiligheit, Godvruchtigheit, bezadigtheit, rechtmatigheit, billykheit, rechtvaardigheit*, om een ander 't zyne niet te ontnemen.

Summa sanctitate bellum gessit Nep. 6. 4. 1. *Hy heeft den oorlog met alle rechtvaerdigheit gevoert.*

SĀNCTĪTŪDO, īnis. f. Cic. by Non. 2. 805. *Heiligheit.*

SĀNCTŌNĒS, ŭm. m. plur. Cæs B. G. 1. 10. 1. *Sanctes, Saintes*, de hoofdstad van het landschap Saintonge in Vrankryk.

SĀNCTŌR, ōris. m. *Insteller, bevestiger, invoerder, aansteller, maker.*

Servius Tullius sanctor legum fuit. Tac. An. 3. 26. 5. *Servius Tullius is een wetgeever*, of *een insteller van wetten geweest.*

SĀNCTUĀRĬĂ, ōrŭm. n. Plin. H. 23. 8. *Een Heiligdom*, of *geheim vertrek, een afgezonderde*, of *geheime plaats*, als een vertrek daar kostelyke dingen in bewaart worden. Wy zeggen in onduitsch, *een kabinet.*

SĀNCTUS, ă, ŭm. *Belast, bevolen, vastgestelt, gemaakt, ingestelt.*

Lex diligentius sancta. Liv. 10. 9. *Een wet met groote omzichtigheit gemaakt*, of *ingestelt.*

SĀNCTUS, ă, ŭm. *Heilig, geheiligt, dat men niet mag schenden.* De compar. Sanctior staat by Liv. 6. 10. en de superl. Sanctissimus by Cic. Q. R. 15.

Fides induciarum sancta. Liv. 8. 36. *De trouw in een bestand mag niet geschonden worden.*

Sanctus. *Heilig, godtvruchtig, godtsdienstig, deugtzaam, vroom, rein, zuiver, eerlyk, onschuldig.*

Vir sanctissimus. Cic. F. 10. 21. *Een zeer heilig*, of *deugdzaam man.*

(Sanctus. *Oprecht, ongeveinst.* Oprechte menschen behooren niet geschonden te worden.

Cum illo viro nemo neque sanctior in civitate esset. Cic. de Or. 1. 53. *Als niemant in de stad oprechter was als die man.*

Darius, ut erat sanctus, negat se tantum facinus esse facturum. Curt. 3. 8 5. *Darius, om dat hy oprecht was, zegt dat hy zulk een groot quaad niet doen zoude.*

Sanctus. *Kuisch, eerbaar.*

Adspexit sanctam uxorem dormientem cubiculo. Phædr. 3. 10 30. *Hy heeft gezien dat het zyn kuische huisvrouw was op haar leger slaapende.*

Non ille sanctæ dulce Tibur uxoris sic miratur. Mart. 10. 30. 5. *Hy houd zoo veel niet van de vermaaklyke hofstede zyner kuische huisvrouwe, onder Tivoli leggende.*)

SĀNDĀLĬĀRĬUS, ă, ŭm. *Van de schoenmakers, dat tot het schoenmaken behoort.*

In sandalario forte apud librarios fuimus. Gell. 18. 4. *In de schoenmakers straat zyn wy by geval by de boekverkoopers geweest.*)

SĀNDĀLĬDĒS, ŭm. plur. f. Plin. H. 13. 4. Σανδαλίδες. *Een soort van dadels*, naar 't schoeisel Sandalium genaamt, gelykende.

SĀNDĀLĬGĔRULUS, ă, ŭm. Plaut. Trin. 2. 1. 22. *Die zoodanige schoenen, voetzoolen*, of *muilen draagt*, Sandalium genaamt.

SĀNDĀLĬUM, ii. n. Ter. E. 5. 8. 4. *Zeker vrouwe schoeisel.* Zommige zeggen dat het een *Schaats* is.

SĀNDĀPĬLĂ, æ. f. Mart. 2. 81. 2. *Een lykbaar*, of *baar.*

SĀNDĀRĂCHĂ, æ. Vitruv. 8. 3. *Sandarach, een roode bergstof.* Zommige schryven Sandaraca.

Sandaraca. Vitruv. 7. 12. *Een oranje roode verf van gebrand loodwit gemaakt.*

SĀNDĀRĂCHĀTUS, ă, ŭm. Plin. H. 35. 15. *Met sandarach gemengt, met sandarach bestreken*, of *besmeert.*

SĀNDĀRĂCHĪNŬS, ă, ŭm. Næv. by Festus. *Vuurrood, sandarach verwig*; dat is, *rood naar den geelen trekkende*; daar zyn 'er die Sandaracinus schryven.

SĀNDYX, ycis. of

SĀNDĪX, īcis. f. Plin. H. 35. 6. Virg. E. 4. 45. *Roode verwe.* Zommige willen dat Sandix is *zeker kruid.*

SĀNĒ. Adv. Cic. D. 2. 31. F. 1. 9. *Zekerlyk, waarlyk, voorwaar, in der waarheit, in der daad.*

(Sane. *Zeer, heel.*

Sane hac multo propius ibis. Ter. Ad. 4. 2. 41. *Hier heenen zult gy zeer veel nader gaan.*

Illa mulier sane temulenta est. Ter. An. 1. 4. 2. *Dat wyf is zeer op den drank verzot.*

Sane. *Genoegzaam, overtollig.*

Sopater, cum hoc illi improvisum accidisset, commotus est sane. Cic. V. 2 28. *Sopater is, als hem dit onverwacht overgekomen was, vry ontstelt geworden.*)

SĀNESCŌ, scis, ĕscĕrĕ. *Gezond worden, genezen.*

Ulcera difficile sanescunt. Plin. H. 17. 23. *De zweeren genezen niet ligtelyk, de zweeren worden niet dan met groote moeite genezen.*

(SĀNGUĀLIS, avis. Liv. 41. 13. *Een visscharend*, zeker watervogel.

SĀNGUĔN, inis. n. Cic. Fin. 5. 11. En-

Ennius en Accius by Non. 3. 203. Zie anguis)

SANGUICULUS, I. m. Plin. H. 28. 14. *Een bloedworst, een worst, of beuling van gestekt bloed, of varkens bloed gemaakt, een bloedbeuling.*

SANGUINALIS, is. m. en f. alĕ, is. n. Colum. 6. 13. *Van bloed, of dat naar bloed gelykt, bloedig.*

Sanguinalis herba. Celf. 3.22. *Een kruid dat het bloed stempt, gemeenelyk varkens gras, of duizendknoop genaamt.*

(SANGUINANS, antis. omn. gen. *Bloed, van bloed vloeyende.*

Mulier sanguinantes ad judices porrigit lacertos. Quintil. D. 10. *Het wyf breid haare bebloede armen naar den rechter uit.*

Quando juvenis non sanguinantes vidit lacertos. Quintil. D. 10. *Wanneer heeft de jongeling geen bebloede armen gezien?*

Sanguinans eloquentia. Tac. O. 12. 3. *Eene welsprekendheit omtrent het bloed van den gedaagden bezig.)*

SANGUINARIUS, ă, ŭm. Cic. Att. 2. 7. *Bloedig, bloeddorstig, bloedgierig, wreed.*

Sententia sanguinaria. Plin. H. 4. 21. 6. *Een bloedvonnis, een bloedgierige uitspraak.*

Herba sanguinaria. Colum. 7. 5. *Verkensgras, duizendknoop, welkers sap in de neus gedaan, het bloed stempt.*

SANGUINEUS, ă, ŭm. Cic. D. 2. 28. *Van bloed, bloedig, vol bloed.*

Guttæ sanguineæ. Ovid. M. 2. 360. *Bloeddroppels, of bloeddruppels.*

Mora sanguinea. Virg. E. 6. 22. *Bloedroode moerbessen.*

Rixæ sanguineæ. Hor. O. 1. 27. 4. *Bloedige twisten, of krakkeelen.*

Virga sanguinea. Plin. H. 24. 10. *Een bloedrood stokje, of roede.*

SANGUINO, as, avi, atum, arĕ. Quintil. D. 10. *Bloeden, bloed loozen.*

SANGUINOLENTUS, ă, ŭm. Cic. Her. 4. 39. Ovid. Am. 1. 12. 12. *Bloedig, bebloed, met bloed bespurt, bespat, besmeurt, of bemorst.*

SANGUIS, inis. m. Cic. D. 2. 55. *Bloed.*

Habitus sanguinis. Celf. 2. 10. *De hoedanigheit van 't afgetapte bloed.*

Vitiosus sanguis utiliter effunditur. Celf. 2. 10. *Het bedurven bloed word dienstelijk afgetapt.*

Pinguis sanguis. Plin. H. 11. 38. *Dik bloed.*

Fluit mihi sanguis e naribus. Quintil. I. O. 5. 9. Celf. 2. 7. per nares. Celf. 8. 4. *Myn neus bloedt.*

Occupare sanguinem. Celf. 8. 4. *Het bloed stempen, het bloeden doen ophouden.*

(Sanguinem mittere. Celf. 2. 10. *Bloeden*)

* Homo plenus sanguinis. Plaut. B. 1. 2. 45. *Een bloedryk mensch.*

* Alternis dare sanguinem. Sen. Thy. 2. 339. *Malkanderen quetzen, of wonden.*

* Sanguis reliquit corpus. Ovid. M. 3. 39. *Het lichaam is zeer bleek geworden.*

* Sitire sanguinem. Sen. Tr. 4. 958. *Bloeddorstig zyn, naar bloed dorsten, of haaken.*

* Sanguis ærarii. Cic V 3. 35. *Het bloed, dat is, de schatten van 's lands schatkist.*

* Sanguis civitatis. Cic. Att. 4. 16. *De kracht, sterkte, of 't vermogen van eene stad.*

* Sanguis orationis incorruptus. Cic. Cl. 9. *De onverbrke, onbedorve, of zuivere kracht van een rede.*

† Sanguis Cic. S. R. 24. *Bloed, geslacht, afkomst, stam.*

Auctor sanguinis. Virg. Æ. 7. 49. *Het hoofd van 't geslacht, of van den stam, de eerste van 't geslacht.*

Claro sanguine genitus. Sen. Oct. 88. *Uit een doorlugtig bloed, geslacht, of doorlugtigen stam gesproten.*

* Sanguinis vincula. Prop. 1. 15. 16. *Bloedverwantschap, bloedvriendschap, maagschap.*

Conjungi sanguine alicui. Cic. I. R. 2. 53. *Iemants bloedvriend zyn, iemant in maagschap bestaan, iemant in 't bloed, of heel na bestaan.*

(Sanguis, quo feminæ per menses exsolvuntur. Tac. H. 5. 6. 8. *De vrouwestonden.*

Sanguis. *Een doodslag, een moord.* 't Bloed word dan vergoten.

Altera vix ipso sanguine mollis erit. Prop. 2. 3. 14. *De andere zal nauwlyks onder het moorden zelf den toorn laaten vaaren.*

Perfudere manus fraterno sanguine fratres. Catull. 64. 395. *Broeders hebben malkanderen omgebragt.*

Sanguis. *Het sap der kruiden, waar door ze groeyen en bloeyen.*

Et viridis nemori sanguis decedit & herbis. Man. 5. 212. *En het groen makende sap verdroogt in boomen en kruiden.*

Sanguis. *De krachten.*

Stabam sine sanguine mœstus. Ovid. M. 14. 210. *Ik stont bedroeft zonder krachten.*

Hic tibi sanguine toto deditus. Stat. S. 1. 2. 170. *Deeze met alle krachten, of geheel en al op u gezet zynde, of aan u zich overgegeeven hebbende.*

Sanguis. Juv. 1. 42. Suet. A. 40. 5. *'t Zaad, daar een mensch uit geteelt word*, om dat het bloed in 't zelve verandert word.

Sanguis. *Kinderen, een zoon, of dochter.*

Clarus Anchisæ, Venerisque sanguis. Hor. Carm. Sec 50. *De vermaarde zoon van Anchises en Venus.*

Projice tela manu sanguis meus. Virg. Æ. 6. 835. *Myn zoon werpt de schicht uit de hand.)*

SANGUISUGA, æ. f. Plin. H. 8. 10. *Een egel, of bloedzuiger.*

SANIES, ei. f. Celf. 5. 28. *Verrottelt, of bedorven bloed, geronne bloed, etterdragt*, uit een gezwel, of wonde vloeijende.

* Oleæ sanies. Plin. H. 15. 3. *Droessem van olyvenoly, of boomoly.*

(Sanies. *Visschnat, visschsop, pekel*, dat de Ouden uit de ingewan en van visschen maakten; anders Garum genaamt.

Hinc sanies pretiosa fluit. Man. 5. 671. *Hier uit vloeit een kostelyke pekel, of dierbaar visschnat.*

Malorum piscium pretiosam saniem. Sen. E. 45. *De kostelyke pekel van slechte visschen.)*

SANIOSUS, ă, ŭm. Plin. H. 7. 15. *Bloedig, etteraghtig, daar etter en bloed uit vloeit, vol etter en bloed*, van een zweer spreekende.

SANITAS, atis. f. Quintil. I. O. 5. 10. *Gezondheit, goede gezondheit, welvaarendheit, welstant.*

Sanitas. Cic. T. Q. 4. 13. *Gezonde zinnen, een gezond verstand.*

Redire ad sanitatem. *Tot zyn verstand wederkoomen, weder wys worden.* Men voegt hier somtyds Animi by. Zoo doet Cic. T. Q. 4. 13.

* Eloquentia omnem sanitatem perdidit. Cic. Cl. 13. *De welsprekendheit heeft al haar kracht, of aanzien verloren.*

SANNA, æ. Perf. 1. 62. *Spotting, spot, spotterny, scherssing, gescherts, gesprecuw.*

SANNIO, ōnis. m. Cic. de Or. 2. 61. *Een spotter, boerter, schersser, potzemaker, een sprecuw, of snaak.*

SANO, as, avi, atum, arĕ. Cic. N. D. 3. 28. *Genezen, heelen.*

Vulnera sanare. Ovid. P. 1. 3. 22. *Wonden heelen, of genezen.*

* Sanare vulnera Reipublicæ. Cic. Fin. 4. 24. *De rampen van 't Gemeenebest herstellen.*

* Sanare curas. Tib. 2. 3. 13. *De zorgen, of bekommernissen wechnemen; van zorgen, of moeyelykheden ontlasten.*

SANQUALIS, is. f. Plin. H. 10. 7. *Een visharend.* Zekere watervogel. Anders Sangualis genaamt. Zie boven.

SANTERNA, æ. f. Plin. H. 33. 5: 34. 12. *Goutsoudersel.*

SA-

SĀNŬS, ă, ŭm. Cic. A. 2. 39. *Gezond, fris, welvarende,* van een gedeelte van 't lichaam, *of* van 't geheele lichaam, *of* van een persoon, die welvarende, en gezond is, spreekende.

Fieri sanum ex morbo. Cato R. R. 158. *Na een ziekte weder gezond worden, uit een ziekte wederom hersteld worden,* of *opkoomen.*

* Sanus. *Die gezond van verstand is, die zyn volkomen verstand heeft, die 't gebruik van zyn verstand,* of *zinnen wel heeft.* De compar. Sanior staat beneden by Cicero, en de superl. Sanissimus by Cic. A. Q. 4. 28.

Homo sanæ mentis. Cic. N. D. 2. 16. *Een man van een gezond verstand.*

* Sana Respublica. Cic. F. 12. 23. *Een Gemeenebest dat in een bloeijende staat is.*

* Sanum genus dicendi. Cic. Cl. 80. *Een zuivere,* of *onvervalschte wyze van spreeken.*

* Saniores Oratores. Cic. Cl. 13. *De beste,* of *welspreekendste Redenaars, 't puik der Redenaaren.*

Pro sano aliquid facere. Plaut. Men. 2. 2. 24. *Iets als een wys man doen, iets met verstand,* of *oordeel doen.*

Male sanus. Cic. Att. 9. 15. *Krankzinnig, die niet by zyn zinnen is.*

Bene sanus. Hor. S. 1. 3. 61. *Een zeer voorzichtig,* of *verstandig man.*

SAP.

SĂPĂ, æ. f. Colum. 11. 2. Varr. R. R. 3. 14. *Wyn op een derde verzoden,* of *verkookt.*

Sapa. Pallad. 2. 15. *Het sap,* of *voedzelsap der gewassen.*

SĂPERDĂ, æ. m. Pers. 5. 134. *Een zeeslak,* of *zeeslek.*

* Saperda. *Een eerlyk, wys, verstandig, fraai man; een vroolyk,* of *genoeglyk mensch.*

Omnes videmur nobis esse saperdæ. Varr. *by* Non. 2. 823. *Wy beelden ons alle in dat wy verstandige, fraaije,* of *genoeglyke luiden zyn.*

SĂPIĒNS, tis. omn. gen. Cic. Fin. 2. 3. *Wys, verstandig.* De compar. Sapientior staat by Ovidius beneden, en de superl. Sapientissimus by Cic. de Off. 1. 5.

Sapiens. Cic. T. Q. 3. 9. *Voorzichtig, verstandig, schrander, vernuftig, snedig.*

Ætas sapientior. Ovid. Art. 1. 65. *Een ryper,* of *bezaadigder ouderdom.*

SĂPIĒNTĔR. Adv. Cic. Dom. 1. *Wysselyk, verstandiglyk.* (De compar. Sapientius, en de superl. Sapientissime staan by Cic. A. 4. 2.

Sapienter. Cic. A. 4. 2. *Voorzichtiglyk, met oordeel, met overleg.*

SĂPIĒNTĬĂ, æ. f. Cic. Off. 1. 43. *Wysheit, verstandigheit.*

Sapientiæ Doctores. Tac. An. 14. 16. 3. *De Wyzen,* of *Wysbegeerigen.*

Sapientia. *Voorzichtigheit, verstand, oordeel, schranderheit, goed beleit.*

Sapientia custodiendæ civitatis. Cic. de Or. 2. 37. *Goed beleit om een stad te bewaaren.*

(Sapientia. *De smaak.*

Hoc salsum, hoc adustum est pro mea sapientia. Ter. Ad. 3. 3. 73. *Dat is zout, dat is brandig naar myne smaak.* Donatus zegt over deeze plaatze: hy zegt Sapientia, om dat de koks de spyzen op de smaak kruiden.)

SĂPĪNĔĂ, æ. f. Vitruv. 2. 9. *Het onderste van den denneboom.*

SĂPĪNĔŬS, ă, um. *Van den denneboom, van dennenhout.*

Nux sapinea. Colum. 12. 5. *De appel,* of *de vrucht van den denneboom,* daar het harstachtig pek uitvloeit.

(SĂPĪNŬS, i. f. Plin. H. 16. 39. *Het onderste van den denneboom, de stam tot aan de takken,* of *kroon van den denneboom.*)

SĂPĬŌ, is, săpīvi, săpŭi, săpĕrĕ. Plin. H. 14. 7. *Smaaken, smaak hebben,* van eenige spyze, *of* vochtigheit spreekende. Het præteritum Sapivi word zelden gebruikt.

Jucundissime sapit. Colum. 7. 8. *'t Smaakt zeer lekker, 't heeft een zeer aangenaame,* of *lekkere smaak.*

Unguenta quæ terram sapiunt. Plin. H. 13. 3: 17. 5. *Reukwerken,* of *zalven, die eenen aardachtigen reuk hebben.*

Sapere. Ter. Ad. 3. 3. 32. *Wys zyn, verstandig zyn, van een gezond oordeel zyn, welbedacht zyn.*

Cum primum sapere cœpit, acerbissimos dolores miseriasque percepit. Cic. F. 14. 1. *Zoo ras als hy begon verstand te krygen, is hy met zeer zwaare pynen en smerten aangetast geweest.*

Haud stulte sapis. Ter. H. 2. 3. 82. *Gy zyt niet heel gek, gy zyt zoo gek niet;* boertende: *gy zyt zoo gek niet als u de muts staat.*

Suam rem sapit. Plaut. Ps. 1. 5. 81. *Hy weet wat hem te doen staat,* of *wat hy doen moet, hy verstaat zyne zaaken,* of *zyn belang.*

Si recta saperet Antonius. Cic. Att. 14. 5. *Indien Antonius een goed gevoelen hadde, zoo Antonius eene goede bevattinge der zaaken hadde.*

Sapis multum ad genium. Plaut. P. 1. 3. 28. *Gy weet u zelven wel goed te doen,* of *voor u zelven wel te zorgen.*

Ad omnia alia ætate sapimus rectius. Ter. Ad. 5. 3. 46. *Met de jaaren krygen wy meerder bequaamheit tot alle andere dingen: d' ouderdom maakt ons wyzer in alle andere dingen.*

(Sapere. *Van den smaak oordeelen.*

Et non sapit palatus. Cic. Fin. 2. 7. *Zyn gehemelte oordeelt niet van den smaak.*)

SĂPIŬM. zie Sappinum.

SĀPŌ, ōnis, m. Plin. H. 28. 12. *Zeep.*

SĂPŎR, ōris. m. Cic. Cœl. 17. *Smaak, geur,* van spyze, enz. spreekende.

Donare saporem durum. Virg. G. 4. 102. *Den wrangen smaak verzoeten,* van vruchten, enz. spreekende.

Sapor. Plin. H. 30. 4. *De smaak, smaaking, het smaaken.*

* Sermo publici saporis. Petron. 4. *Een reden die alle man smaaklyk is,* of *behaagt.*

(SĂPŌRĀTŬS, ă, ŭm. *Smaaklyk gemaakt.* De compar. Saporatior staat by Arnob. 5. 164.

Offa melle saporata. Virg. Æ. 6. 420. *Een beet door honig smaaklyk gemaakt.* Zie Turneb. Ad. 28. 45: 29. 6.

Ut saporatis non indigeant cibis. Macr. I. 31. 436. *Dat zy geen smaaklyke spyzen van noden hebben.*)

SĂPPHĬCŬS, ă, ŭm. *Op de Sapphische wyze, van Sappho.*

Musa Sapphica. Catull. 35. 16. *Sappho,* de vindster van de Sapphische maatgedichten.

SAPPHĪRĪNŬS, ă, um. Plin. H. 37. 9. *Van Saphier,* of *Safier.*

SAPPHĪRŬS, i. f. Plin. H. 37. 9. *Een Saphiersteen,* of *Safiersteen.*

SĀPPĪNŬS, ă, ŭm. Varr. R. R. 1. 6. *Van dennenhout, denneboome.*

SĂPPĬŬM, ii. n. Plin. H. 16. 12. *Een denneboom,* daar harst uit vloeit.

SAR.

SĀRCĬNĂ, æ. f. Plaut. Trin. 3. 2. 93. *Een pak, zak, reiszak,* wat in 't goed is dat men op reis gebruikt, enz.

SĀRCĬNÆ, ārŭm. Quintil *by* Vall. E. 4. 49. *Klederen, huisraad, tilbaare,* of *roerende goederen,* die men in kisten, of in huis bewaart.

SĀRCĬNĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van pakken,* of *zakken, dat het reistuig,* of *de pakkaadje aangaat.*

Sarcinarium jumentum. Cæs. B. C. 1. 81. 6. *Een lastpaerd, een paerd om het reistuig,* of *de pakkaadje te draagen, een pakdragend beest.*

SĀRCĬNĀTŎR, ōris. m. Plaut. Au. 3. 5. 41. Lucill. *by* Non. 2. 818. *Een oude kleêrlapper, voddesnyer, lapsnyer, versteller van oude kleêren.*

SĀR-

SĂRCĬNĀTRĪX, icis. f. Varr. *bij* Non. 1. 276. *Een lapnaaister*, of *voddenaaister*, *een naaister die oude kleêren verstelt.*

SĂRCĬNĀTŬS, ă, ŭm. *Geladen*, *met een pak belast*, of *beladen.*

Viden' homines sarcinatos consequi? Plaut. Pœn 5. 2. 19. *Ziet gy menschen met pakken geladen volgen?*

(SĂRCĬNŌSŬS, ă, ŭm. Apul. M. 8. 208. *Beladen.* De compar. Sarcinosior staat Prop. 79. 4.)

SĂRCĬNŬLÆ, ārum. f. plur. Catull. 28. 2. Petron. 41. *Een klein pakje goed.*

Colligere sarcinulas. Juv. 6. 146. *Opkraamen*, *zich wechpakken*, *deurgaan.*

SĀRCĬO, cīs, sarsi, sārtŭm, sărcīrĕ. *Verstellen*, *hermaaken*, *eigentlyk kleederen verstellen.*

Aliquid nummo sarcire. Plaut. Most. 1. 2. 34. *Iets voor weinig gelds laaten verstellen.*

Damna sarcire. Colum. 9. 15. *Schade vergoeden.*

Usuram temporis qua caruimus, magnitudine officiorum sarciam. Cic. F. 3. 1. *Ik zal den tijd dien wy verloren hebben, door 't gewigt myner goede diensten, weêr vergoeden.*

Infamiam sarcire. Cæs. B. C. 3. 74. 2. *Zich uit eenen quaaden naam*, of *eene quaade opspraak redden.*

SĂRCŎCOLLĂ, æ. f. Plin. H. 13. 11. Σαρκοκόλλα. *Sarkokolla.* Zekere gom, bequaam om wonden toe te heelen.

SĂRCŎPHĂGŬS, gi. m. Plin. H. 2. 96. Σαρκοφάγος. *Zekere steen*, *waar van men graffsteden maakte*, *die de kracht had om de lichaamen in korten tijd te verteeren*, *een zark.*

* Sarcophagus. *Een graf*, *begraafplaats.*

Contentus sarcophago. Juv. 10. 172. *Met zyn graf te vreden.*

SĂRCŬLĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 18. 21. *Wiejing*, *wieding*, *uittrekking*, van 't onkruid.

SĂRCŬLO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Pallad. 2. 9. *Wiejen*, *wieden*, *'t onkruid uittrekken*, of *uitwieden.*

SĂRCŬLŬM, ī. n. *Een wieyzer*, of *wiemes.*

Agros findere sarculo patrio. Hor. O 1. 1. 11. *De landeryen van zyne voorouderen bouwen.*

SĀRDĂ, æ. f. Plin. H. 37. 7. *Een kostelyk gesteente*, *Kornalyn* genaamt.

Sarda, æ. Plin. H. 32. 11. *Sprot.* Zekere vischje.

SĀRDĬĀNŪS, ă, ŭm. Sardiani balani. Plin. H. 15. 23. *Kastanjen*, zoo genaamt om dat ze te Sardes eerst gevonden zyn.

SĀRDĬNĬĂ, æ. f. Colum. 8. 17. *Sprot.* Zeker vischje.

SĀRDĬNĬĂ, æ. Cic. Prov Conf. 7. Plin. H. 3. 7. *Sardinien.* Een Eiland in de Middelandsche zee.

SĀRDŎNYCHĀTŬS, ă, ŭm. Mart. 2. 29. 2. *Met Sardonikssteenen opgepronkt*, of *versiert.*

SĀRDŎNYCHŬS, ī. m. Juv. 13. 149. *Sardonikssteen*, een kostelyk gesteente.

SĀRDŎNYX, ychis. m. *en* f. Plin. H. 37. 12. *Sardoniksteen*, een kostelyk gesteente.

SĀRGŬS, gi. m. Plin. H. 9. 17. *Zekere visch in de Egyptische zee.*

SĀRĬSSĂ, æ. f. Liv. 9. 19. *Een lans*, *piek*, *javelyn*, by de Macedoniers in 't gebruik.

Macedonia sarissa. Ovid. M 12. 466. *Een Macedonische lans*, of *piek.*

(SĀRĬSSŎPHŎRŬS, ī. m. Liv. 36. 18. Curt. 4. 15. 13. *Die een lange lans*, of *piek draagt.*)

SĀRMĔNTĪTĬŬS, ă, ŭm. *Van wyngaardranken*, *telgen*, *scheuten*, of *looten.*

Vulnera sarmentitio cinere cum argenti spuma linienda sunt. Colum. 6. 26. *Men moet de wonden met asch van wyngaardranken en zilverschuim wryven.*

SĀRMĔNTŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 25. 11. *Met veel ranken*, of *steelen*, *als ranken*, van sommige kruiden spreekende.

SĀRMĔNTŬM, ī. n. Colum. 4. 21. *Een wyngaardrank*, of *wyngaardtak*, 't zy dat ze afgesneden zy of niet.

Vitis sylvescit sarmentis. Cic. S. 15. *De wyngaard schiet veel lot*, of *veele ranken.*

SĀRRĀCŬM, ī. n. Cic. *bij* Quintil. 8. 3. Vitruv. 10. 1. *Een sleetkar*, *een kar*, om hout, steen, enz te voeren.

SĀRRĬO, īs, īvī, ītŭm, īrĕ. Plin. H. 18. 21. *Wiejen*, *wieden*, *'t onkruid uitwieden*, *uitroeyen*, of *uittrekken.*

SĀRRĪTĬO, ōnis. f. Colum. 11. 2. *Wiejing*, *wieding*, *uitroeying*, of *uittrekking van 't onkruid.*

SĀRRĪTŎR, ōris. m. Colum. 2. 13. *Wiejer*, *wieder*, *uitroeyer van 't onkruid.*

SĀRRĪTŪRĂ, æ. f. Colum. 11. 2. *Wiejing*, *wieding*, *uitroeying van 't onkruid.*

SĀRTĀGO, ĭnis. f. Plin. H. 16. 11. *Een braadpan*, *een pan om iets in te fruiten*, *een boekweite koekepan.*

SĀRTŎR, ōris. m. Plaut. Capt. 3. 5. 3. *Wiejer*, *wieder*, *uitroeyer van 't onkruid.* Zie Sarritor.

SĀRTŪRĂ, æ. f. Colum. 4. 26. *Leiding*, of *opbinding van eenen wyngaard op latten.*

SĀRTŪRĂ, æ. f. Plin. H. 18. 27. *Wiejing*, *wieding*, *uittrekking*, of *uitroeying van 't onkruid.*

SĀRTŬS, ă, ŭm. Hor. E. 1. 3. 31. *Gelapt*, *vermaakt*, *hersteld*, *vernaaid.*

SĀRTŬS-TĒCTŬS, ă, ŭm. Cic. V. 1. 50. *Wel onderhouden*, van een gebouw spreekende.

SĀRTĂ-TĒCTĂ, ōrŭm. n plur. Cic. F. 13. 11. *Onderhouding van*, of *opzigting over de Stads- of 's Lands gebouwen.*

* SĀRTŬS-TĒCTŬS, ă, ŭm. Cic. F. 13. 50. *Geheel*, *volkomen*, *in zijn geheel*, *gaaf*, *ongeschonden*, of *onbeschadigt.*

* Sarta-tecta tua præcepta habui. Plaut. Trin. 2. 2. 36. *Ik heb uwe bevelen volkomentlyk gehoorzaamt*, *ik heb uwe geboden stiptelyk nagekomen.*

SAT.

SĂT. Adv. *Genoeg.*

Sat commode. Ter. An. 3. 1. 17. *Wel genoeg.*

Sat est, curabo. Ter. An. 1. 1. 143. *'t Is genoeg*, *ik zal 'er zorg voor draagen.*

Testium sat est. Cic. Fin. 2. 19. *Daar zijn getuigen genoeg.*

Sat scio. Ter. Ad. 3. 3. 6. *Ik weet genoeg.*

SĂTĂGĔŬS, ī. m. Sen. E. 98. *Een mensch die zyn dingen wel waarneemt.*

SĂTĂGĬTO, ās, ārĕ. Plaut. B. 4. 3. 23. Zie Satago.

SĂTĂGO, gis, sătăgĕrĕ. Plaut. Af. 2. 4. 14. *Wel waarneemen*, *behartigen*, *groote zorge voor draagen.*

Satagere de aliqua re. Gell. 9. 11. *Werks genoeg met iets hebben.*

Satagit rerum suarum. Ter. H. 2. 1. 13. *Hy neemt zyn dingen wel waar.*

SĂTĔLLĔS, ĭtis. m. Cic. Rull. 1. 13. *Een lyfwacht*, of *lyftrawant.*

Administri & satellites alicujus. Cic. P. Q. 25. *Uitvoerders van iemants bevelen*, voor al indien ze wreed zyn.

Manlius audaciæ satelles, atque administer tuæ. Cic. C. 1. 3. *Manlius*, *de uitvoerder van uwe stoute en wreede bevelen.*

Jovis satelles. Cic. D. 1. 47. *Een Arend*, of *Adelaar*, om dat Jupiter quansuis op eenen arend ryd.

SĂTĬĀTĒ. Adv. *Overvloediglyk*, *in overvloed*, *vol op.* De superl. Satiatissime staat by Tertull. An. 46.

SĂTĬĀS, ātis. Lucret. 2. 1037. Liv. 25. 23. Zie Satietas.

Satias me tenet eorum studiorum. Ter. Hec. 4. 2. 18. *Ik ben dat werk zat*, *ik schep geen behagen meer in dat werk.*

* SĂTĬĀTŬS, ă, ŭm. Satiatus ævi & decoris. Sil. 16. 600. *Roemruchtig*,

tig, *of beroemt en borg van jaaren*
Somno satiatus. Liv. 2 65. *Moede*, *of zat van slaapen*, *die uitgeslaapen heeft.*
Ira satiata. Lucan. 7 802. *Een verzadigde gramschap*, *of toorn.*
Paries materia satiatus. Vitruv. 2. 8. *Een muur met veel kalk opgemetzelt*
SĀTIĒS, ei. f. Lucret. 4. 110. *Zatheit*, *afkeer*, *afkeerigheit*, *walg*, *walging*, *tegenheit.* (Dit woord word weinig gebruikt. Daarom leest Dausque jus zo1 hier ter plaatze, als by Lucret. 5. 40. Satias. En Ursinus Append. ad Ciaccon. de triclin. p. 192. Siti enectis by Plin. 8. 51. daar anderzins geleezen word, Satie necatis.)
SĀTIĒTĀS, atis. f. Zie Saties.
Cibi satietas. Cic. I. R. 1. 17. *Walg*, of *afkeer van spijze.*
• Satietas voluptatibus non deest. Plin. H. 5. 1. *De wellusten*, *of vermaklykheden hebben haare walging*; *men heeft een afkeer van wellusten.*
• Satietas vitæ. Plin. H. 4. 12. *Verdriet in 't leven.*
SĀTIO, as, avi, ātum, ārĕ. Colum. 8. 9. *Verzaaden*, *volop geeven*, *zoo veel voeder aan het vee geeven tot het verzadigt is.*
• Satiari delectatione non possum. Cic. S. 15. *Ik kan de vermakelykheden niet zat worden.*
Legendo non posse satiari. Cic. Fin. 3. 2. *Zich met leezen niet konnen verzadigen*, *geen verdriet in 't leezen konnen krygen.*
Nunquam satiatur cupiditatis sitis. Cic. Par. 1. *Gierigheit word nooit verzadigt.*
Satiare odium. Cic. Part. 27. *Zijnen haat verzadigen*, *of voldoen.*
Satiare. *Overvloeyen*, *overvloedig zijn*, *in grooten overvloed zijn.*
Trout in Mauritania nives satiaverint, ita & Nilus crescit. Plin. H. 5. 9. *De Nijl zwelt*, *naar dat 'er veel sneeuw in Moorenland gevallen is.*
SĀTIO, ōnis. f. Cic. V. 3. 47. *Zaijing*, *gezaai*, *het zaaijen.*
Frumentum in sationes convertere. Front. St. 3. 4. 1. *Koren zaaijen.*
Satio. Virg. G. 1. 215. *Planting*, *pooting*, *het planten*, *of pooten.*
SĀTIS. Adv. *Genoeg*, *genoegzaam.*
Tantum pecuniæ, quantum ad illud satis sit. Cic. V. 3. 74. *Zoo veel gelds*, *als daar toe genoeg*, *of noodig is.*
Satis audacter. Plaut. Am. 2. 2 208. *Stout genoeg.*
Satis diu. *Lang genoeg.*
Satis diu hoc jam saxum volvo. Ter. E. 5. 8. 55. *Ik heb deezen steen lang genoeg gerolt*: *ik heb lang genoeg zwaaren en vergeefschen arbeid gedaan.*

Satis tempore. Cic. V. 2 52. *Vroeg genoeg*, *tydig genoeg.*
Imbrem satis largum demittere. Virg. G. 1. 23. *Overvloedigen regen laaten vallen.*
Non ego sum satis ad tantæ præconia laudis. Tib 4. 1. 177. *Ik ben niet bequaam genoeg om zoo groot een lof uit te spreeken*, *of uit te bazuinen.*
Satis magna pecunia. Cic. Off. 1. 8. *Vry een groote som gelds.*
Plus quam satis opus est, doleo Cic. V. 5. 46. *Ik heb meer dan te veel smert*, *of hartzweer.*
Satis historiarum est. Plaut B. 1. 2. 50. *Al geschiedenissen genoeg verhaalt.*
Satis superque. Virg. Æ. 2. 642. *Genoeg*, *ja te veel.*
Non satis habet avaritiam explere. Cic. S. R. 52. *Het is hem niet genoeg zijne gierigheit te verzaaden.*
(SĀTISĀCCEPTIO, ōnis. f. Pompon. Dig. 45. 1. 5. §. 2. *Aanneeming van een borg*, *of borgtocht.*)
SĀTISACCIPIO, is, cēpi, cēptūm, cipĕrĕ. Cic. V. 1. 45. *Een borgtocht aanneemen.*
SĀTISDĀTIO, ōnis. f. Cic. Att. 5. 1. *Borgstelling*, *'t geeven van een borg*, *of verzekering.*
SĀTISDĀTŎR, ōris. m. Ascon. Cic. 100. en 105. *Borgsteller*, *een die verzekering geeft.*
SĀTISDO, dās, dĕdi, dătūm, dărĕ. *Borg stellen*, *of verzekering geeven.*
Cures ut satisdetur fide mea. Cic F. 13. 28. *Draag zorge dat men borg stelle*, *voor wien ik waarborg zal blijven.*
SĀTISFACIO, is, fēci, factūm, făcĕrĕ. *Voldoen*, *te vreden stellen*, *vergenoegen.*
Satisfacere alicui argento. Liv. 21. 45. (In pecunia. Cic. F. 8. 12.) *Iemant in geld*, *of met geld voldoen.*
Satisfacere cumulate alicui. Cic. T. 26. *Iemant volkomelyk voldoen*, *of ten vollen vergenoegen.*
Officio suo satisfacere. Cic. Div. 14. *Zijnen plicht betrachten*, *zijnen schuldigen plicht voldoen.*
(Satisfacere. *Zich ontschuldigen*, *iets afbidden*, *om vergevinge bidden* Dit deeden de Ouden op deeze wyze. Zy bekenden en betuigden, dat zy veron gelykt hadden dien, by wien zy zich ontschuldigden, zonder van hem beledigt te zyn, en zy wenschten dat zulks nooit geschied ware. Suet. J. 73. 4. Plaut. Am. 3. 2. 8. Ter. Ad. 2. 1. 8.
Ut mihi satisfieri paterer a te. Cic. A. 2. 20. *Dat ik uwe ontschuldiging zoude aanneemen.*)
Satisfacere suis. Cæs. B C. 3. 60. 5. *Zyn schulden betaalen*, *of voldoen.*
Naturæ satisfacere. Cic. Clu. 10. *Overlyden*, *sterven.* Wy zeggen ook wel naar deeze spreekwyze: *den tol der natuure betaalen.*
SĀTISFACTIO, ōnis. f. Cic. Att. 4. 6. *Voldoening*, *vergenoeging*, *ontschuldiging*, *verschooning.*
Accipere alicujus satisfactionem Cæs. B G. 6. 9. 8. *Iemants ontschuldiging aanneemen.*
SĀTIUS est. *Het is beter*, *dienstiger*, *nutter*, *of voordeeliger.*
Nonne fuit satius pati Amaryllidis iras? Virg E. 2. 15. *Is het niet beter geweest, de gramschap van Amaryllis te verdraagen?*
SĀTĪVUS, ă, ūm. Plin. H. 12. 15. 19. 8. *Tam*, *dat men zaait*, *of plant*, *niet wild.*
Sativum tempus. Plin H. 19. 8. *De zaaitijd.*
SĀTŎR, ōris. m. Colum. 3. 15. *Planter*, *pooter*, *of zaayer.*
Sator. *Vader.*
Sator Deorum. Virg. Æ. 1. 258. *De Vader der Goden.*
Omnium rerum sator mundus. Cic. N. D. 2. 34. *De waereld bevat de zaaden van alle dingen.*
• Sator litis. Liv. 21. 6. *Twistzaaijer*, *twistsoeker*, *veroorzaaker van geschil*, *of krakkeelen*, *verwekker van gekyf*, *twist*, *tweespalt*, *of oneenigheit.*
SĀTŌRIUS, ă, ūm. *Van den zaaijer*, *dat tot den zaaijer behoort*, *of dat dienstig is om te zaaijen.*
Satoria trimodia. Colum. 2. 9. *Een zaaizak van drie schepels.*
SATRĀPĒS, æ. of is. m. Ter. H. 3. 1. 43. *Landvoogd*, *Drost*, *Regeerder*, *of Stadhouder van een gewest by de Perssen.*
SATRĀPIĀ, æ. Plin. H. 6. 21. *Een landschap dat door een Drost*, *of Landvoogd word geregeert.*
SĀTULLO, as, ārĕ. Varr. by Non. 2. 786. Zie Saturo.
SĀTŬLLUS, ă, ūm. *Zat*, *vol.*
Agni lacte satulli. Varr. R. R. 2. 2. *Lammeren zat van melk.*
SĀTŬR, ă, ūm. Cic. D. 1. 35. *Zat*, *vol.* De compar. Saturior staat bevoden by Columella.
Saturior lactis agnus. Colum. 7. 4. *Een lam dat te veel gezogen*, *of te veel melk gedronken heeft.*
• Satura jejune dicere. Cic. Or. 36. *Overvloedige*, *of ryme stoffen op eene schraale*, *of magere wyze verhandelen.*
• Rus saturum. Pers. 1. 71. *Een vruchtbaar stuk lands*
• Satur color. Virg G. 4. 335. *Een volle verf*, *of zwaare kleur.*
Gemma saturo colore. Plin. H. 37. 10. *Een volverwig kostelyk gesteente*, *of dat al te donker van kleur is*
SĀTURĀ, æ f. Festus. *Een schotel vol verscheide vruchten.*

Sed.

Sententias quasi per saturam exquirere. Sall. B. J. 29. *De gevoelens als ten overvloed vraagen; de gevoelens als spotswyze, over eenige verwarde zaaken, om ze te doorgronden, afvraagen.*

SĂTŬRĀTŬS, ă, ŭm. Cic. V. 3. 42. *Verzaadt, verzadigt, vol, opgevult, opgepropt.* De compar. Saturatior staat beneden by Plinius.

* Saturatus dolorem. Virg. Æ. 5. 608. *Die zyn smart t'eenemaal voldaan heeft.*

* Homines saturati honoribus. Cic. H. 8. *Menschen met eerampten, of bedieningen overladen, of ryklyk voorzien.*

* Saturatæ vestes murice. Mart. 8. 48. 5. *Scharlakenverwige rokken.*

Saturatior color. Plin. H. 21. 8. *Een velder verf, of zwaarder kleur.*

SĂTŪREIĂ, æ. f. Colum. 11. 3. *Kun, kenlen, boonkruid.*

SĂTŪREIĂ, ōrum. n. plur. Mart. 3. 75. 4. *Kun, boonkruid, kenlen.*

‡ SĂTŬRĬO, ōnis. m. Plaut. P. 1. 3. 23. *Een die zat, vol, of verzadigt is.*

SĂTŬRĬTĀS, ātis. f. Plaut. Capt. 1. 1. 35. *Opvulling, of opproping (met spyzen) van een ander, of van zich zelven.*

Fraudare saturitatem. Plin. H. 9. 39. *Niet genoeg eeten, zyn bekomst niet eeten, zyn zat, of zyn buik niet vol eeten.*

Saturitas rerum quæ ad victum pertinent. Cic. S. 16. *Overvloed van levensmiddelen, overvloedigheid van mondkost.*

Saturitas. *De uitwerpzels, vuiligheden, afgang, drek.*

Saturitatem emittere. Plin. H. 10. 33. *De vuiligheden uitwerpen, den buik ontlasten, kakken.*

Saturitas coloris. Plin. H. 9. 39. *Een zwaare, of volle verf, zwaarheit, of volheit van verf.*

SĂTŪRNĪ stella. f. Cic. N. D. 2. 46. *Saturnus.* Een van de zeven dwaalsterren.

SĂTŬRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. N. D. 2. 51. *Verzadigen, zyn zat geeven, vol op te eeten geeven,* van een mensch, of beest spreekende.

Saturare arenas. Sen. N. Q. 4. 2. *Het zand begieten, of heel nat maaken.*

Saturare se annis. Cic. N. D. 2. 25. *Zat van jaaren zyn, heel oud, of stokoud zyn.*

* Odium saturare. Cic. Vat. 3. *Zynen haat verzadigen, of voldoen.*

* Saturare animum bonarum cogitationum epulis. Cic. D. 1. 29. *Zynen geest met goede gedachten vervullen, of verzadigen.*

Laterem fæcibus saturare. Vitruv. 7. 1. *Een plank met droessem van oly doen doortrekken.*

Tabulas pice saturare. Vitruv. 10. 11. *De planken beteeren, of bepekken.*

SĂTŬS, ă, um. Plin. H. 12. 1. *Geplant, gepoot.*

Satus. Virg. G. 3. 176. *Gezaait.*

Satus. *Geteelt, voortgebragt.*

Satus Anchisa. Virg. Æ. 7. 152. *Anchises zoon, van Anchises geteelt.*

* Animi sati & sparsi. Cic. Tim. 12. *De zielen zyn geteelt en verspreid.*

Ætas aurea sata est prima. Ovid. M. 1. 89. *De gulde eeuwe is 't eerst voortgebragt.*

SĂTĂ, ōrum. n. plur. Virg. Æ. 2. 306. *Het gezaaide.*

SĂTŪS, us. m. Cic. S. 15. *Zaaying, planting, pooting.*

* Philosophia præparat animos ad satus accipiendos. Cic. T. Q. 2. 5. *De Wysbegeerte bereid de gemoederen, om 't zaad der goede leeringen te ontfangen.*

Satus. *Teeling, voortteeling, voortbrenging.*

Jovis satu Hercules editus. Cic. Off. 1. 32. *Jupiter heeft Herkules geteelt, Herkules is van Jupiter geteelt.*

SĂTYRĂ, æ. f. Hor. S. 2. 1. 1. *Een schimpdicht, hekeldicht, of steekdicht.*

SĂTYRĬCŬS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 49. *Van een schimpdicht, of hekeldicht, dat het schimpdicht, of hekeldicht aangaat.*

SĂTYRŬS, i. m. Cic. N. D. 3. 17. *Een Satyr,* een gedrocht met een menschen hoofd en boks voeten, naar de verzierselen der Dichteren.

SAU.

SAŪCĬĀTĬO, ōnis. f. Cic. Cæc. 15. *Quetzing, wonding.*

SAŪCĬĀTŬS, ă, ŭm. Colum. 11. 1. *Gequetst, gewondt.*

SAŪCĬO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. V. 1. 26. *Quetzen, wonden, een quetzuur, of wonde maaken.*

Quid causæ est, quin te virgis usque ad saturitatem sauciem? Plaut. R. 3. 4. 53. *Wat belet, of hindert my, dat ik u niet met roeden sla tot dat ik moede ben?*

Genas sauciat ungue. Ovid. Art. 3. 708. *Zy krabt haare wangen met haar nagelen op.*

* Famam sauciare. Plaut. B. 1. 1. 30. *Iemants eer quetzen, iemants goeden naam schenden, iemant zwart maaken.*

SAŪCĬŪS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 2. 16. *Gewondt, gequetst.*

Vulnĕre gravi saucius. Virg. Æ. 12. 5. *Gevaarlyk gewondt, zwaarlyk gequetst.*

* Sævo amore saucius. Cic. Cœl. 8. *Door liefde gewondt, of vervoert, met een hevige liefde bevangen.*

SĂVILLŬM, i. n. Cato R. R. 85. *Een pannekoek,* of ander pangebak.

SĂVŌNĂ, æ. f. *Savone,* een stad in Italien.

SAŪRĪTES, æ. m. Plin. H. 37. 10. *Een kostelyk gesteente,* dat in de maag, of buik van een groene haagdis word gevonden.

SAX.

SĂXĀTĬLIS, is. m. en f. ĭlĕ, is. n. Plin. H. 9. 15. *Dat zich in, of omtrent de rotzen onthoud,* van zekeren visch spreekende.

Saxatiles aves. Varr. R. R. 3. 7. Cels. 3. 18. *Rots- of klipvogels, vogels die zich omtrent de klippen onthouden.*

Saxatilis piscatus. Plaut. R. 2. 1. 10. *Visschery in, omtrent, of tusschen de rotzen, of klippen.*

SĂXĒTĀNŬS, ă, ŭm. Mart. 7. 77. 1. Zie Saxatilis.

SĂXĒTŬM, i. n. Cic. Bull. 2. 25. *Een rotsachtige plaats, een plaats vol rotzen, of klippen.*

SĂXĔŬS, ă, ŭm. Plin. H. 14. 6. *Van een rots, of klip.*

SĂXĬFĬCŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 5. 217. *Dat iets versteent, of dat iets in rotzen, of steen hervormt, of verandert.*

† Saxifica Medusa. Lucan. 9. 670. *Meduza, die haare aanschouwers in steen hervormde.*

SĂXĬFRĀGŬM, i. n. Plin. H. 22. 21. *Steenbreeke,* een kruid, dat de kracht heeft om den steen in 's menschen lichaam te breeken; het is een soort van Capillus veneris; of *Vrouwen haair,* waar van het zwarte de grootste kracht heeft.

SĂXŌNĬĂ, æ. f. *Saxen.* Een Keurvorstendom in Duitschland.

SĂXŌSŬS, ă, ŭm. Virg. E. 5. 84. *Rotsachtig, vol rotzen, of steenklippen, klipachtig.*

Saxosum sonans. Virg. G. 4. 371. *Dat met gedruisch tusschen de rotzen doorloopt, of valt,* van een rivier spreekende.

Frutex saxosus. Plin. H. 15. 7. *Een rotzheester, of heester die op de rotzen wast.*

SĂXŬLŬM, i. n. Cic. de Or. 1. 44. *Een rotsje, een kleine rots, of steenklip, een klipje.*

SĂXŬM, i. n. Cic. Fat. 3. *Een rots, klip, of groote steen.*

Asperare saxo pugionem. Tac. An. 15. 54. 2. *Een degen, of dolk op een steen wetten, of slypen.*

Satis diu hoc saxum volvo. Ter. E. 5. 8. 55. *Ik heb nu lang genoeg dezen steen gerolt; ik heb nu lang genoeg zwaaren en vergeefschen arbeid gedaan.*

SCA.

SCĂBĔLLŬM, i. n. Cic. Cœl. 27. *Een bankje, een voetbankje.*

(Sca-

(Scabellum. Suet. C. 54. 6. Zie Scabillum.)

SCĂBĔR, bră, brŭm. Celf. 6. 19. *Rouw, of scherp in 't handelen.* (De compar. Scabrior staat by Plin. H. 33. 6.)

Dentes scabri rubigine. Ovid. M. 8. 802. *Tanden heel rouw van slym, of vuiligheit.*

Pectus illuvie scabrum. Cic. T. Q. 3. 12. *Een snood, vuil, of schendig gemoed.*

* Pecus scabrum. Cato R. R. 97. Colum. 7. 4. *Schurft, of ruidig vee.*

SCĂBIĒS, ei. f. Celf. 5. 28. Curt. 9. 10. 1. *Schurft, ruidigheit, kranwaadje, schurftheit.*

* Scabies, & dulcedo voluptatis. Cic. L. L. 1. 17. *De kitteling, en zoetigheit der wellust.*

Scabies. Colum. 6. 32. *Ruidigheit.* Een paerdeziekte.

(Scabillum. Cic. Cœl. 27. Arnob. 7. 237. *Een werktuig eertyds in de Zangkunst gebruikelyk.* Zie Ruben. R. V, 2. 17.)

SCĂBIŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 29. 2. *Schurftig, vol schurft, vol ruidigheit, ruidig.*

SCĂBITŪDO, ĭnĭs. f. Petron. 59. *Een korst, die op een wonde groeit, een roof.*

SCĂBO, ĭs, scābi, scăbĕrĕ. Plin. H. 11. 37. *Krauwen, krabben, schrobben.*

Caput scabere. Hor. S. 1. 10. 71. *Het hoofd krabben, of krauwen.*

SCABRĀTUS, ă, ŭm. Colum. 4. 24. *Rouw, scherp, of oneffen om aan te tasten.*

‡ SCABRĒS, ĭs. f. Varr. by Non. 2. 761. *Rouwigheit, of scherpte in 't aantasten van iets.*

SCABRITIĂ, æ. f. *Rouwigheit, of scherpheit van iets dat hard in 't aantasten is.*

Unguium scabritias expolire. Plin. H. 28. 4. *De scherpte van de nagelen afschrabben, of glad maaken.*

Scabritias cutis in facie emendat oleum raphaninum. Plin. H. 23. 4. *De oly van radyzen geneest de rouwigheit, of puistigheit van 't aangezicht.*

SCABRITIĒS, iēi. Zie Scabritia.

Scabrities. Colum. 7. 5. *Ruidigheit, schurft*, in de beesten.

SCABRŌSUS, ă, ŭm. Plin. H. 20. 21. *Rauw, of scherp in 't aanraaken, of in 't handelen.*

SCABRŬM, i. n. Plin. H. 37. 2. *Rouwigheit, scherpheit van iets in 't aanraaken.*

SCÆVĂ, æ. m. Ulp. Dig. 21. 1. 12. §. 3. *Een die flinks is.* Men twyfelt niet of Scævola betekent het zelve, maar 't word niet dan in eenen toenaam gevonden.

SCÆVĂ, æ. f. *Een voorteken, voorspelling, voorwikking.*

Bona est scæva mihi. Plaut. Ps. 4. 7. 39. *'t Is een goed voorteken voor my.*

Scæva. Varr. L. L. 6. 5. *De slinke hand, of slinker hand.* Men kan Manus uitdrukken, of daar onder verstaan.

SCÆVUS, ă, ŭm. Varr. L. L. 6. 5. *Qualyk beraden, onbedacht, ongelukkig, van een quaad voorteken, of quaade voorspelling.*

Scævus profecto & cæcus animi forem. Gell. 12. 13. *Ik zoude in der waarheit wel qualyk beraden en blind moeten zyn.*

SCALÆ, ārŭm. Cic. A. 2. 9. *Een ladder, leer, of trap.* Zommige willen dat Scala in singulari, *een ladder* betekent *die men over al draagen, of verzetten kan*; en Scalæ in plurali, *Een vaste trap.* Maar Sall. B. J. 60. gebruikt nevens andere goede Schryvers deeze woorden zonder onderscheid. By Cajus den Rechtsgeleerden Dig. 47. 2. 54. §. 4. word ook Scală in singulari gevonden.

SCĀLĀRĬS, ĭs. m. en f. ārĕ, ĭs. n. *Van den ladder, de leer, of trap.*

Forma scalari compactus. Vitruv. 10. 13. *Trapswyze gemaakt, als een ladder gemaakt.*

SCĀLĀRIĂ, ŭm. *De op- en neergaande banken der Schouwburgen.*

Dirigere scalaria. Vitruv. 5. 6. *De trappen, of treeden in een trap, of ladder schikken, of stellen.*

SCĀLDIS, is. m. Cæs. B. G. 6. 33. 3. Plin. H. 4. 13. *De Scheld.* Een stroom van Vlaanderen.

SCĀLMUS, i. m. Cic. Cl. 53. Off. 3. 14. *Een dol, de pinnen van een vaartuig daar de riemen in leggen, of aan vast zyn.*

SCĀLPELLUS, i. m. Celf. 2. 10. *Een scheermes, pennemes, laatyzer, vlym, wondheelers snymes.*

SCĀLPER, i. m. Celf. 8. 3. *Een snymes, een ciesmes, al dat de wondheelers gebruiken om te snyden, te steeken, enz.*

SCĀLPO, ĭs, scalpsi, scalptŭm, scalpĕrĕ. Hor. S. 1. 8. 26. *Krabben, krauwen, klouwen.*

Scalpere caput uno digito. Juv. 9. 133. *Het hoofd met een vinger klouwen, of krabben.*

Scalpere aures alicujus. Sen. E. 75. *Iemants ooren kittelen, of krauwen; iemant vleyen, of pluimstryken.*

Scalpere. Cic. N. D. 2. 60. *Insnyden, etzen, graveeren.*

SCĀLPRĀTUS, ă, ŭm. Ferramentum scalpratum. Colum. 9. 15. *Een yzer werktuig met een snede, of scherpte als een snoeimes.*

SCALPRUM, i. n. Hor. S. 2. 3. 106. *Een schoenmakers snymes.*

Scalprum. *De snee, of scherpte van een snoeimes.*

Scalprum falcis a flexu procurrit ad rostrum. Colum. 4. 25. *Het scherp, of de snee van het snoeimes strekt zich uit van de kromte, tot voor aan den bek, of de punt.*

Scalprum. Colum. 8. *Een snymes, ciesmes, of een ander werktuig dat de wondheelers gebruiken om te snyden, enz.*

(Scalprum fabrile. *Een handwerksmes; een mes van de handwerkslieden, of van een ambachtsman.*

Scalprum fabrile cum malleo hi bebant. Liv. 27. 49. *Zy hadden een handwerksmes met een hamer.*

Scalprum librarium. *Een pennemes.*

Scalpro librario venas sibi incidit. Suet. V. 2. 5. *Hy heeft met een pennemes eenen ader afgesneden.*

Petito studiorum scalpro levem ictum venis intulit. Tac. An. 5. 8. 3. *Een pennemes gezocht hebbende heeft hy eene ligte snee in de aderen gedaan.*)

SCĀLPTŎR, ōrĭs. m. Paterc. 1. 17. 4. Plin. H. 36. 6. *Een plaatsnyer, graveerder, etzer.*

SCĀLPTŪRĂ, æ. f. Vitruv. 4. 1. Plin. H. 35. 12. *Plaatsnyding, etzing, graveering.*

SCĀLPTŪRĀTUS, ă, ŭm. Plin. H. 36. 25. *Met snywerk, of graveerwerk versiert, gesneden, gegraveert, geetst.*

SCĀLPTŬS, ă, ŭm. *Gesneden, gegraveert, gehouwen, uitgehouwen.*

E saxo scalptus. Cic. A. Q. 4. 31. *Uit steen gehouwen, van steen gemaakt*, van een beeld spreekende.

SCĀLPTŪRIO, is, īrĕ terram ungulis. Plaut. Au. 3. 4. 8. *Kratzen, schrabben, schrobben, de aarde met de spooren schrabben*, van de hoenderen spreekende.

SCĀMBUS, i. m. Suet. O. 12. 2. *Een krombeen, of scheefbeen, een die kromme, of scheeve beenen heeft.*

SCAMĬLLŬM, i. n. Vitruv. 10. 15. Zie Scamillus.

SCAMILLUS, i. m. Scamilli impares. Vitruv. 3. 3; 5. 9. *Ongelyke voetbankjes*, die naar voetbankjes gelyken. Bernardinus Baldus heeft van deeze een geheel traktaat geschreven.

SCĂMMŌNIĂ, æ. f. Cic. D. 1. 10. Plin. H. 24. 15. Σκαμμωνία. *Scammonia.* Zeker geneeskruid.

SCAMMŌNIUM, ii. n. Plin. H. 26. 8. *Het sap uit den wortel van Scammonia geperst.*

SCAMNŬM, i. n. Varr. L. L. 4. 35. *Een voetbank.* By de Ouden gebruikelyk om op hunne hooge bedden te klimmen.

Scamnum. Colum. 3. 13. *Een hooge on-*

ongebouwde aarde tusschen twee voo-ren die onbebouwt, door verzuim van den landbouwer, blyft leggen.

Scamnum. Ovid. F. 6. 305. *Een bank.*

SCĂMNĂ, ōrūm. Plin. H. 12. 1: 17. 23. *Takken van boomen*, daar de wy gaarden tegens opklimmen, en die als in verscheide verdiepingen verdeelt zyn.

SCĂNDĬNĀVĬĂ, æ. f. Plin. H. 4. 13. *Scandinavien*, behelzende tegenwoordig *de koningryken van Sweden en Noorwegen.*

SCĂNDĬX, īcis. f. Plin. H. 21. 15. *Naaldekervel.* Een wild kruid gelyk kervel.

SCĀNDO, dis, fcāndī, fcānsūm, fcandere. Cic. S. 6. *Klimmen, opklimmen, stygen, opstygen, beklimmen.*

In aggerem fcandere. Liv. 3. 67. *Op den wal klimmen, een bolwerk beklimmen.*

Equum fcandere. Virg. Æ. 2. 401. *Te paard klimmen*, of *stygen.*

* Gradus ætatis paulatim fcandere Lucret. 2. 1122. *Allenskens in jaaren opklimmen, allenskens*, of *by trappen ouder worden.*

* Super titulos majorum fuorum fcandere. Ovid. Pif. 33. *Zyne voorouderen in eerampten*, of *waerdigheden verre te boven gaan.*

SCĂNDŬLĂ, æ. f. Vitruv. 2. 1. Plin. H. 16. 10. *Schalien, leyen*, of *dakberden*, om daken mede te dekken.

SCĂNDŬLĀRĬUS, ii. Tarunt. Pat. Dig. 50. 6. 6. *Een schaliemaker*, of *dakberdemaker.*

SCĀNSĬLIS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, ĭs. n. *Ligt om op te klimmen, gemakkelyk te beklimmen.*

Ficus fcanfilis. Plin. H. 17. 11. *Een vygeboom daar men gemakkelyk op kan klimmen.*

Scanfilis annorum lex. Plin. H. 7. 49. *De voortgang der jaaren, langs welke men als by trappen tot den ouderdom opklimt; de opklimmende trap des ouderdoms.*

SCĀNSĬO, ōnis. f. Varr. L. L. 4. 35. *Klimming, opklimming, styging, opstyging.*

Scanfio foni. Vitruv. 6 10. *Verheffing van 't geluid*, of *van de stem.*

SCĀNSŌRĬUS, ă, ūm. Scanforia machina. Vitruv. 10. 1. *Een windaas, een werktuig om iets om hoog te haalen*, of *op te hyzen.*

Scanforia ratio non arte, fed audacia gloriatur. Vitruv. 10. 1. *Om tegens hoogten op te klimmen, heeft men meer stoutheit, dan konst van nooden.*

SCĂPHĂ, æ. f. Cic. Her. 1. 11. *Een schuit, boot, sloep, visschuitje, pink.*

SCĂPHĒ, es. f. Vitruv. 9. 9. *Een soort van zonnewyzer*, waar in de uuren in de holte van een bol getekent zyn.

SCĂPHĬŬM, ii. n. Cic. V. 4. 17. Plaut. St. 5. 4. 11. *Een drinkschaaltje op de wyze van een schuitje gemaakt.* By ons een kom genaamt.

Scaphium. Ulp. Dig. 34. 2. 27. §. 5. *Een bekken*; of *pot die men onder een kakstoel*, of *stilletje zet.*

Scaphium. Juv. 6. 264. *Een spa*, of *spade.*

SCĂPŬLÆ, ārūm. f. plur. Ter. Ph. 1. 2. 26. Plaut. Af. 3. 2. 7. *De schouders*, of *schouderbladen.*

Scapulæ machinarum. Vitruv. 10. 3. *Het opperdeel van een konstwerktuig.*

SCĀPŬS, I. m. Vitruv. 4. 6. *De styl*, of *'t lichaam van een pylaar, tusschen de kroon en 't voetstuk.*

Scapus, Colum. 9. 4. Plin. H. 21. 5. *De steel*, of *stronk van een plant.*

Scapus candelabrorum. Plin. H. 34. 3. *De steel van een kandelaar die de voet opwaarts staat.*

Scapi uvarum. Varr. R. R. 1. 54. *De tros*, of *steelen daar de druiven aan hangen*, of *aan vast zyn.*

Scapus fcalarum. Vitruv. 9. 2. *De stylen van een ladder.*

Scapi cardinales. Vitruv. 4. 6. *De deurstylen*, of *posten, daar men de herren*, of *duimen voor de hengzels in slaat.*

Scapus. Plin. H. 13. 12. *Een riem papier.*

Scapus. Vitruv. 10. 8. *Een evenaar*, of *unster van de schaal.*

SCĂRĂBÆUS, I. m. Plin. H. 11. 28. *Een schallebyter*, of *kever.*

Scarabæus. Plin. H. 11. 28. *Een vliegend hart*, zeker bloedeloos diertje.

SCĂRĬFĬCĀTĬO, ōnis. f. Colum. 6. 17. *Scherving, vlieming, schrobbing, ligte insnyding*, van de bovenhuid.

SCĂRĬFĬCO, as, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 30. 3. *Scherven, vliemen, schrobben, een ligte insnyding doen.*

Scarificare dolorem. Plin. H. 28. 11. *De pyn door vlieming*, of *'t snyden van een kleine opening verdryven.*

(SCĂRĬFĬO, is, ĕrī. *Gekopt worden.* Scribonius alleen heeft dit woord gebruikt in 't volgende voorbeeld.

Lumbi ante leniter fcarifiant. Scrib. Larg. 103. 262. *Laat de lendenen te vooren zachtjes gekopt worden*, of *een kop op de lendenen gezet worden.*)

SCĂRRŌSŬS, ă, ūm. Lucill. *by* Festus. *Hobbelig, ongelyk, oneffen.* Zie Scaliger.

SCĀRUS, I. m. Plin. H. 9. 17: 32. 2. Σκάρος. *Schar.* Zekere visch.

SCĀTĔBRĂ, æ. f. Virg. G. 1. 110. *Springader, bronader, waterwel, ader.*

Fontium fcatebræ. Plin. H. 31. 10. *De ader der springbronnen.*

SCĂTĔO, ēs, fcătŭi, fcătērĕ. Plaut. Au. 3. 6. 22. *Uitspringen, uitschieten, opborrelen, uit de aarde springen*, van waterfprongen fpreekende.

Scatere belluis. Hor. O. 3. 27. 26. *Van beesten krielen, vol beesten zyn.*

Scatet amore tuus animus. Plaut. Q. 2. 2. 9. *Gy zyt vol liefde, uw borst krielt van minnetochten.*

Scatet urtica plurimis remediis. Plin. H. 22. 13. *Men kan van netelen veel geneesmiddelen maaken.*

Scatere verbis. Gell. 1. 15. *Veel woorden overhoop haalen, overvloedig in woorden zyn.*

Irarum per diem fcatebat. Gell. 1. 17. *Hy was den geheelen dag toornig*, of *den ganschen dag quaad.* (Andere leezen Satagebat.)

Terra fcatet ferarum. Lucret. 5. 41. *De aarde krielt van wilde beesten*, of *is vol wilde beesten.*

SCĂTŪRĬGĬNŌSŬS, ă, ūm. Colum. 5. 8. *Vol springaders*, of *waterwellen.*

SCĂTŪRĬGO, ĭnis. f. Liv. 44. 33. Colum. 3. 13. *Een springader, waterwel, springbron, watersprong.*

SCĂTŪRĬO, is, īrĕ. *Springen, uitspringen, water uitwerpen.*

Fontibus fcaturire. Colum. 3. 1. *Veel springbronnen*, of *waterbronnen hebben.*

SCAŪRŬS, I. m. Hor. S. 1. 3. 48. *Een platvoet, een die grof*, of *dik van hielen is.*

SCĀZŌN, ōntis. m. Plin. E. 5. 11. 2. Mart. 7. 25. 1. *Zeker vaers van zes voeten, een hinkende jambus genaamt.*

SCE.

SCĔLĔRĀTĒ. Adv. *Lasterlyk, booslyk, schelmachtig, schelms, schandelyk.* De compar. Sceleratius staat by Cic. Att. 7. 2. en de fuperl. Sceleratiffime by Cic. Sext. 64.

In aliquos loqui fcelerate. Cic. Att. ir. in exf. 6. *Lasterlyk*, of *schandelyk van iemant spreeken, iemant schenden*, of *lasteren.*

Bellum fcelerate fufceptum. Cic. C. 1. 10. *Een oorlog die op eene schelmsche wyze is begonnen.*

SCĔLĔRĀTŬS, ă, ūm. Cic. Mur. 30. *Boos, schelms, schelmachtig, godloos, heilloos, eerloos, ondeugend*, van menfchen fpreekende. De compar. Sceleratior ftaat by Cic. V. 1. 27. en de fuperl. Sceleratiffimus by Cic. Dom. 9.

Sceleratus. Cic. A. 11. 1. *Boos, godloos, heilloos, ondeugend, eerloos, schandelyk*, van zaaken fpreekende.

Sanguis fceleratus. Ovid. F. 5. 575. *Een*

Een oneerlijk, boos, schandelijk geslacht, of gebroet.

Terra scelerata. Virg. Æ. 3. 60. *Een schelms land, een land daar veel schelmstukken in gepleegt zijn.*

Vox scelerata. Cic. Fin. 3. 19. *Eerlooze, of snoode woorden.*

Mens stulta, non scelerata nobis fuit. Ovid. Tr. 1. 2. 100. *Wij zijn onvoorzichtig, maar niet boosaardig geweest.*

SCĔLĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Virg. Æ. 3. 42. *Schenden, onteeren, door schelmery, of boosheit iets bezoedelen, of bevlekken.*

Dextram sanguine scelerare. Stat. Th. 9. 666. *Zijne handen met bloed bezoedelen.*

Scelerare penates. Catull. 64. 400. *De huisgoden onteeren.*

SCĔLĔRŌSŬS, ă, ūm. Ter. E. 4. 3. 1. Lucret. 1. 84. Lucill. *bij* Non. 2. 809. *Boos, godloos, eerloos, schandelijk, heilloos, ondengend, schelms,* van persoonen en zaaken spreekende.

‡ SCĔLĔRŬS, ă, ūm. Plaut. Ps. 3. 2. 28. Zie Sceleratus. (Men leest nu Scelerata.)

SCĔLESTĒ. Adv. Cic. Att. 6. 1. *Boosselijk, schelmachtig, quaadaardig, met boosheit, als een schelm, of guit.*

SCĔLESTŬS, ă, ūm. Cic. S. R. 13. Zie Scelerosus. De compar. Scelestior staat by Liv. 5. 27. (en de superl. Scelestissimus by Plaut. Am. 2. 1. 2.)

(Scelestus. *Ongelukkig, elendig, rampzalig.*

Non audes mihi scelesto subvenire? Plaut. As. 2. 14. *Durft gij mij ongelukkig, of elendig mensch niet helpen?*

Scelestiorem ego annum argento fœnori nunquam ullum vidi. Plaut. Most. 3. 1. 1. *Ik heb nooit een elendiger, of onbequaamer jaar beleeft om geld uit te zetten.*

Crede non illam tibi de scelesta plebe delectam. Hor. O. 2. 4. 17. *Geloof, of neem aan dat Phyllis, bij u uitgekozen, niet is van 't ongelukkige, of arme kanalje.*)

SCĔLŎTŸRĒ, ēs. f. Plin. H. 25. 3. *Blauwe schuit, scheurbuik.* Een ziekte, die bestaat in groote zwakheit der beenen. De soldaaten van Germanikus wierden van deeze quaal aangetast, om dat ze water uit zekere bron gedronken hadden.

SCĔLŬS, ĕrĭs. n. *Een groot, snood, of eerloos schelmstuk, een groote schenddaad, een euveldaad.*

Scelus abest a me. Ovid. F. 3. 320. *Ik ben aan dat schelmstuk niet schuldig, of handdadig.*

Alligare se scelere. Cic. Fl. 17. A. 2. 8. *Zich schuldig aan een schelmstuk maaken.*

Esse in eodem scelere. Cic. Syll. 13. *Schuldig aan 't zelve schelmstuk zijn.*

Scelus. *Een schelm, booswigt, guit, fielt, deugniet.*

Ubi illic scelus est, qui me perdidit? Ter. An. 3. 5. 1. *Waar is de schelm die mij bedorven heeft?*

SCĒNĂ, æ. f. Ovid. de Or. 2. 57. *Het toneel van een schouwburg; een rol, of uitkomst in een treur- of blijspel.*

Ne quid scenæ deesset. Petron. 77. *Op dat 'er niets aan 't spel zoude ontbreeken, op dat de veinzery mogt vol zijn,* van eenen bedrieger spreekende, die een man van aanzien vertoonde.

(Scena. Virg. Æ. 1. 168. *Iets dat schaduwe maakt, een schaduwachtige plaats.*

Scenam tenere. *De voornaamste ergens in zijn.*

Tam artifices saltationis, ut mox scenam tenuerint. Suet. Tit. 7. 8. *Zoodanige meesters in 't danssen, dat ze korts daar na de voornaamste in die kunst geweest zijn.*

Scenæ & populo servire. Cic Br. 9. *Zich naar den tijd schikken, of voegen.*

Scena. *Toerusting, statie, toestel.*

Nec minore scena matris fratrisque cineres Mausoleo intulit. Suet. C. 15. 3. *Hij heeft zijn moeders en broeders overblijfzelen met geen minder statie begraaven.*

Scena. *Een gedeelte van een spel.*

Scena rei totius hæc est. Cic. F. 8. 11. *Zoo staat het met het geheele werk, dat is d' inhoud van 't werk.*)

SCĒNĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Lucret. 4. 77. *Van een tooneel, of wat tot een toneel behoort.* (Gifanius en andere leezen Scenaï.)

‡ SCĒNĀTĬCŎS, ă, ūm. Varr. *bij* Non. 2. 822. Zie Scenicus.

SCĒNĀTĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Varr. *bij* Non. 2. 822. Zie Scenicus.

(SCĒNĬCĒ. Quintil. I. O. 6. 1. *Op de wijze der toneelspeelderen.*)

SCĒNĬCŬS, ă, ūm. *Dat tot een toneel behoort, of 't geen een toneel aangaat, van het toneel.*

Philosophus scenicus. Vitruv. Præf. 8. *Een speelder die een Philozoph op het toneel verbeeldt.*

Artifices scenici. Cic. Arc. 5. *Toneelspeelders.*

Actus scenici. Ascon. Cic. 115. *De bedryven van toneelspeelen.*

Complodere manus scenicum est. Quintil. I. O. 11. 3. *In de handen te klappen, zweemt naar 't toneel, of naar toneelspeelderen.*

SCĒNĬCĪ, ōrūm. m. plur. Cic. Off. 1. 31. *Toneelspeelders, de persoonaadjen op 't schouwburg.* Quintil. I. O. 6. 1. voegt 'er Actores by.

SCĒNŎGRĂPHĬĂ, æ. f. *Schaduwkunde, schaduwbeschrijving.*

Scenographia est frontis & laterum abscedentium adumbratio, ad circinique centrum omnium linearum responsus. Vitruv. 1. 2. *De schaduwkunde vertoont de verheveñe van het voorstuk, en de afwijkinge van de zijdedeelen, door het t'zamen loopen van alle de lijnen die in een middelpunt eindigen.*

SCEPTĬCĪ, ōrūm. m. plur. Gell. 11. 5. Σκεπτικοί. *Twijfelaars, of wijfelaars.* Zekere aanhang van twyffelende Wysbegeerigen, die altoos naar de waarheit zochten, en haar nooit vonden, en die niets bepaalden, of vaststelden.

SCEPTRĬFĔR, ă, ūm. Ovid. F. 6. 480. *Die een rijksstaf draagt, of zwaait, Scepterdrager.*

SCEPTRŬM, ī. n. Cic. Sext. 26. *Een rijksstaf.*

Sceptra capere. Ovid. M. 6. 677. *De rijksstaf, 't gebied, of de regeering aanvaerden.*

Reponere aliquem in sceptra. Virg. Æ. 1. 257. *Een Koning in zijn rijk herstellen, of wederom op den throon zetten.*

SCEPTŪCHŬS, ī. m. Tac. An. 6. 33. 3. *Die den rijksstaf hond, of zwaait,* van een Koning spreekende.

SCH.

SCHĔDĂ, æ. f. Cic. Att. 1. 20. *Een klein blaadje daar de Ouden op schreven; een blad, of stuk papier.*

Schedæ. Mart. 4. 91. 4. *Boeken.*

Excutere omnes schedas. Quintil. I. O. 1. 8. *Alle boeken doorbladen, of leezen.*

(SCHĔDĬĂ, æ. f. Festus, Ulp. Dig. 14. 1. 1. § 6. *Een vlot.*

Schedium. Lucill. *bij* Festus, Apul. Fl. 364. Sidon. E. 9. 7. *Een schrift, dat met 'er haast opgestelt is.*

Sed ne me putes improbasse Lucillianæ humilitatis schedium. Petron. 5. *Maar op dat gij niet meent, dat ik eenen eenvoudigen en laagen styl, hoedanig een Lucilius in zijn schriften heeft gebruikt, afgekeurt hebbe.*)

SCHĔDŬLĂ, æ. f. Cic. F. 15. 16. *Een klein briefje, een stukje papier.*

SCHĒMĂ, ătĭs. n. Vitruv. 8. 6. Σχῆμα. *Een wiskundig afbeeldzel, of ontwerp: een schets in de wiskonst.* Baldus in zyn Lex. Vitruv. merkt aan, dat dit woord veele beteekenissen heeft; te weten dat het beteekent *alle soorten van afbeeldingen, gedaanten, wijzen, kleedingen,* enz. Non. 3. 206. zegt dat Plautus en eenige andere oude Schryvers Schema, æ. in de zelve beteekenisse gezegt hebben.

Schema rotunditatis. Vitruv. 3. 1.

De

De afbeeldinge van een rond, of *kring.*
Schema. Quintil. I. O. 1. 8. *Een spreekwijze*, of *gestalte in de Redenrijkkonst.*
SCHĒMĂ, æ. f. Servilis schema. Plaut. Am. prol. 117. *Een slaafs kleed*, of *het gewaad van een slaave.* Plautus maakt de eerste lettergreep, in de voorreden van Amphytrio, kort: Lambinus zegt, dat zonder 't gezag van de oude Letterkonstenaaren, en die beweert hebben dat Plautus Schemâ in de ablativus gezegt heeft, hy niet zoude twyfelen, of men behoorde Schemate te leezen.
SCHEMĂTISMŬS, i. m. Quintil. I. O. 1. 8. *Eene wijze om oneigentlijk te spreeken*, of *te schrijven.*
SCHĬDIÆ, ārum. f. plur. Vitruv. 2. 1. *Splinters*, of *spaanders van hout.*
SCHĪSTON lac. Plin. H. 28. 9. *Wrongel*, of *vrongel*, *geronne*, of *gestremde melk*, *daar de wei afgegoten is.*
Ova schista. Plin. H. 29. 3. *Eyeren die drie dagen gebroeit zijn.* (Harduinus leest Sitista.)
Alumen schiston. Plin. H. 35. 15. *Een soort van aluin.* Zommige gelooven dat het *pluimaluin* is.
(SCHOENICŎLÆ, ārum. f. plur. Plaut. *bij* Festus. *Gemeene hoeren*, zoo genaamt, *of* om dat ze zich zalfden met reukwerk van wortelen gemaakt, dat van 't slechtste slag was, als Festus wil; *of* misschien om dat ze zich alleen met een bies omgordden, te kennen geevende dat ze hoeren, en zeer ligt te bekoomen waren.
SCHŒNOBĂTES, is. m. Σχοινοβάτης. Juv. 3. 77. *Een koorddansser.*
SCHŒNOBĂTICŬS, ă, ŭm. *Des koorddanssers*, *dat den koorddansser toebehoort*, of *dat tot het koorddanssen behoort.*
Qui scirem Q. Pompejum schœnobaticam facere. Cic. F. 8. 1. *Hoe zou ik weeten*, *dat Q. Pompejus op de koord danste*, of *een koorddansser was?*)
SCHŒNŬM, i. n. Colum. 12. 20. *Een bies*, of *bieze.*
SCHŒNŬM, i. n. *of*
SCHŒNŬS, i. m. Festus in Schœnicolæ. *Een reukwerk van bieswortelen gemaakt.*
Schœnus. Plin. H. 5. 10. *Zekere maat.* Zommige zeggen van veertig, andere van festig stadiën.
SCHŎLĂ, æ. f. Cic. Off. 2. 25. *Een school*, *een leerplaats.*
• Explicare scholam. Cic. Fin. 2. 1. *In 't lang*, of *in 't breede eenige leeringe*, *konst*, of *wetenschap uitleggen.*
Schola. Vitruv. 5. 10. *Een wandelplaats rondom de baden*, daar zy, die willen baden, wachtten tot dat 'er plaats voor hun was.
Scholæ. Cic. T. Q. 1. 4. *De twistredenen*, of *andere oeffeningen die in de schoolen gepleegt werden.*
Epicuri schola. Cic. Fin. 2. 21. *De school van Epikurus*, *de aanhang van Epikurus*
Pomeridianæ scholæ. *Namiddag*- of *avondschoolen*, of *vergaderingen.*
Pomeridianis scholis Aristoteles præcipere artem oratoriam cœpit. Quintil. I. O. 3. 1. *Aristoteles begon des namiddags onderwyzingen in de welspreekentheit te geeven.*
SCHŎLASTĬCŬS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 7. 1. *Dat tot de oefeningen in de schoolen*, of *in vergaderingen behoort.*
SCHŎLASTĬCŬS, i. m. Plin. E. 2. 3. *Een Redenvoerder*, *die zijn werk maakt om over verdichtzelen te redeneeren.*

SCI.

SCĬĂDEŪS, ĕi. Plin. H. 32. 11. *Zekere zwartachtige visch.*
SCIÆNĂ, æ. f. Plin. H. 9. 16: 32. 11. *Het wyfje van den visch* Sciadeus *genaamt*, of volgens andere *de visch* Sciadeus.
SCIENS, tis. cmn. gen. *Weetende*, *kundig*, *bewust*, *die weet*, *die niet onweetende*, of *niet onkundig is.*
Id tibi renuntio futurum, ut sis sciens. Ter. An. 3. 2. 28. *Ik maak u bekent dat dit wezen zal*, *op dat gij 'er niet onkundig*, of *onweetende van zoud zijn.*
Sciens. Ter. H. 5. 5. 6. *Ik zal dat niet weetens*, of *met geen voordacht doen.*
Sciens Latinæ linguæ. Gell. 18. 5. *De Latynsche taale kundig*, *die de Latynsche taal verstaat.* In deezen zin staat de compar. Scientior by Cicero, en de superl. Scientissimus by Sallustius beneden.
Regionum scientissimus. Sall. B. J. 100. *De landen kundig*, *die volkomen kennisse van landschappen heeft.*
Venefica scientior. Hor. Ep. 5. 72. *Een gauwer toveres*, *een hex die haar konst beter verstaat.*
Scientior eris præceptorum artificio. Cic. Her. 2. 31. *Gij zult verstandiger*, *wijzer*, of *ervarener worden door de onderwijzinge van uwe meesteren.*
SCIENTER. Adv. *Wijsselijk*, *verstandiglijk*, *geleerdelijk*, *met groote bequaamheit*, *als een wijs*, *verstandig man.* De compar. Scientius, en de superl. Scientissime staan beneden by Cicero.
Hæc omnia scientissime complexus es. Cic. Fin. 4. 9. *Gij hebt dit alles zeer geleerdelijk*, of *met groote bequaamheit verhandelt.*
Nemo in eo genere scientius est versatus. Cic. Or. 52. *Niemant is in die zaaken beter bedreven*, of *ervaren.*
(Scienter. *Naar de konst*, *konstiglijk.*
Epaminondam scienter tibiis cantasse. Nep. Præf. 11. *Dat Epaminondas naar de konst op de fluit gespeelt heeft.*
Titus scienter canebat & psallebat. Suet. Tit. 3. 2. *Titus zong en speelde op den citer naar de konst.*)
SCIENTĬĂ, æ. f. *Wetenschap*, *kundigheit*, *kennisse die men ergens van heeft.*
Futurorum malorum scientia. Cic. D. 2. 9. *Kennisse*, of *wetenschap van toekoomende ongevallen*, *rampen*, of *ongelukken.*
Scientia. *Een wetenschap*, *een konst.*
Scientia rei militaris. Cic. Man. 10. *De Krijgskunde*, *de kennis van oorlogszaaken*, of *d'oorlogskonst.*
Bene dicendi scientia. Quintil. I. O. 2. 15. *Welsprekendheitskonst*, *de konst van welsprekendheit*, of *om wel te spreeken.*
Chaldæi scientiam putantur effecisse, ut prædici posset quid cuique eventurum esset. Cic. D. 1. 1. *Men gelooft dat de Chaldeën de konst van elks toekoomende wedervaren te voorzeggen*, *gevonden hebben.*
Habere in aliqua re scientiam. Cic. A. 2. 4. *Kennis*, of *wetenschap ergens van hebben*, *iets weeten*, of *verstaan.*
SCĬLĬCĒT. Adv. Cic. Att. 7. 1. *Even zoo*, *'t is zoo*, *wel te weeten*, *ja*, *zeker*, *net zoo*, *gij raad het*, *namentlijk*, *dat is 't*, spottende, *of* gekscheerende.
In populus curat scilicet. Ter. An. 1. 2. 14. *Net zoo*, *het volk zou zich daar aan gelegen laaten leggen!*
Scilicet tibi graviorem dolorem illius mors attulit, quam Graccho! Cic. C. R. 5. *Even*, *als of u zyn dood meer droefheit had veroorzaakt dan Gracchus! als of gij bedroefder om zijn dood waard dan Gracchus!*
Quid ad hæc Nævius? Ridet scilicet nostram amentiam. Cic. P. Q. 17. *Wat zegt Nævius daar van? Hij belacht zekerlijk onze zotheit.*
Expecto primum te scilicet, deinde alium. Cic. F. 16. 3. *Ik verwacht u altijd vooreerst*, *daar na den ander.*
Scilicet id agitur utrum hac petitione Prætor fias. Cic. F. 10. 26. *Het komt 'er op aan*, *te weeten*, *of gij deeze reis Schout zult worden.*
SCILLĂ, æ. f. Plin. H. 19. 5. *Zeeajuin.* Zeker kruid.

SCILLINUS, a, um. Colum. 5. 10. *Van den zeeajuin*, of *zeeuyen.*
Acetum scillinum. Plin. H. 23. 2. *Zeeuyen azyn*, *azyn daar zeeuyen opgezet*, of *zeeajuin sap onder gemengt is.*
SCILLITES, æ. m. Colum. 12. 33. *Zeeajuin azyn*, *zeeajuin edik.*
SCILLITICUS, a, um. Colum. 12. 34. Cels. 5. 19. *Van zeeajuin.* Zie Scillinus.
SCIMPODIUM, ii. n. Σκιμπόδιον. Gell. 19. 10. *Een rustbedde.*
SCINCUS, i. m. Plin. H. 8. 25. *Een soort van een Landkrokodil*, *een viervoetige slang.*
SCINDO, dis, scidi, scissum, scindere. Cic. F. 5. 20. *Snyden*, *scheuren*, *breeken*, *ryten.*
Capillos scindere. Ovid. Tr. 3. 3. 51. *Zyn haair uitrukken*, *uittrekken*, of *uitplukken.*
Scindere. Virg. Æ. 6. 182. *Klieven*, *splyten*, *klooven.*
Frontem cicatricibus scindere. Petron. 62. *Het voorhoofd vol littekenen maaken.*
Scindere dolorem. Cic. Att. 3. 15. *Zyn zeer*, of *leed opkrabben*; *zyn hartzeer van fink tot fink ophaalen*, of *vertellen*, *en zoo veel te smertelyker maaken.* De verbloeming is ontleent van wonden, die opgekrabt grooter smert veroorzaaken, of zeerder doen.
(Scindere penulam. Cic. Att. 13. 33. *Iemants rok scheuren*, dat is, *sterk nodigen.* Wy trekken een vriend, die op ons verzoek weigert by ons te blyven, wel by den rok, en zoeken hem zoo te houden.)
SCINTILLA, æ. f. Virg. Æ. 1. 178. *Een vonk*, *sprank*, of *sprankel.*
* Scintilla belli. Cic. F. 10. 14. *Een overgebleve vonk van den oorlog* bequaam om ze weêr te ontsteeken.
* Nulla scintilla comparet incendii. Cic. Ant. ir. in exs. 6. *Daar is niet een vonk van den brand overig.*
(SCINTILLATIO, onis. f. Scintillatio oculorum. Plin. H. 20. 9. *Beweging*, of *flikkering der oogen*, *zoo dat men de zelve niet kan stil houden.*)
SCINTILLO, as, avi, atum, are. Virg. G. 1. 392. Plaut. Men. 5. 2. 77. *Vonken*, *glinsteren*, *schynen*, *flikkeren*, *schitteren*, *blinken.*
(SCINTILLULA, æ. *Een vonkje.* In pueris virtutum scintillulas videmus. Cic. Fin. 5. 15. *In de kinderen zien wy vonkjes der deugden.*)
SCIO, scis, scivi, scitum, scire. *Weeten*, *kennen*, *kundig zyn*, *bewust zyn*, *kennis van hebben.*
Scire de argento ut factum sit. Plaut. As. 3. 3. 154. *Weeten wat men met het geld gedaan heeft.*
Meus est, scio jam de argumentis. Plaut. Truc. 2. 6. 26. *'t Is myn zoon*, *ik weet het uit de blyken*, of *tekenen.*
Non venerat, quod sciam. Cic. Att. 16. 2. *Hy was niet gekoomen*, *dat ik weet*; *myns weetens was hy niet gekoomen.*
Scit omnes linguas. Plaut. Pœn. 112. *Hy kan*, of *verstaat alle taalen.*
Scire fidibus. Ter. E. 1. 2. 53. *Op snaartuigen konnen speelen.*
Scire Latine. Cic. Fin. 2. 4. *De Latynsche taal*, of *'t Latyn verstaan.*
Scire te volo. Cic. Att. 2. 23. *Ik wil dat gy weet.*
Scitote. Cic. V. 4. 35. *Weet*, of *verstaat gy lieden.*
Scin' tu ut res sese habeat? Ter. E. 4. 7. 30. *Weet gy hoe het met de zaak staat*, of *gelegen is?*
Nemo ex me scibit. Ter. Ph. 5. 1. 38. *Niemant zal 't van my weeten*, of *uit my hooren.* Men vind ook Scibo by Ter. E. 4. 4. 58. en Scibitur by Plaut. Capt. 4. 2. 5.
SCIOLUS, i. m. *Die iets tamelyk wel weet*, of *verstaat.*
Sciolus nandi. Front. St. 3. 13. 5. *Die een weinig kan zwemmen.*
SCIOTHERICUM horologium, ii. n. Plin. H. 2. 76. *Een zonnewyzer.*
SCIPIO, onis. m. Liv. 5. 41. *Een stok*, *staf*, *kruk.*
Scipio. Colum. 12. 43. *De steel daar de druiven aan hangen.* Op de zelve leunen de druiven als op een staf.
(SCIRPEA, æ. f. Scirpea stercoraria. Cato R. R. 10. *Een horde van biezen om mist weg te brengen.*
In plaustro scirpea lata fuit. Ovid. F. 6. 680. *Op den wagen is een ruime wagenkorf*, of *horde van biezen geweest.*)
SCIRPO, as, avi, atum, are. Zie Sirpor.)
SCIRPEUS, a, um. Ovid. F. 5. 659. *Van biezen*, of *dat van biezen gemaakt is.*
SCIRPICULA, æ. Cato R. R. 11. Varr. R. R. 1. 22. *Een krom snymes*, om biezen tot het opbinden van wyngaarden te snyden.
Scirpicula piscaria. Plaut. Capt. 4. 2. 36. *Een fuik*, *een vischnet van biezen.*
SCIRPICULUM, i. n. Colum. 10. 305. *Een mantje van biezen*, *een bieze mantje*, of *korfje.*
SCIRPICULUS, i. m. Varr. R. R. 2. 2. *Een biesje.*
SCIRPUS, i. m. Ter. An. 5. 4. 38. *Een bieze*, of *bies.*
(SCIRRHOMA, atis. n. Plin. H. 25. 8. Σκίῤῥωμα. *Een hard gezwel in de lever.*
SCIRROS, i. m. Plin. H. 7. 15. Σκίῤῥος. *Een hard gezwel in den buik.*)
SCISCITOR, aris, atus sum, ari. Cic. N. D. 1. 7. *Naar vraagen*, *verneemen*, *onderzoeken*, *nasporen*, *uitvorschen.*
Sciscitari aliquem. Suet. C. 28. 1. *Iemant ondervraagen*, *ondertasten*, of *polssen.*
SCISCO, scis, scivi, scitum, sciscere. *Weeten*, *verstaan*, *verneemen*, *kundig zyn.*
Accurro ut sciscam quid velit. Plaut. Am. 5. 1. 17. *Ik loop heene om te weeten wat hy hebben wil.*
Sciscere. Plaut. Curc. 4. 2. 23. *Instellen*, *invoeren*, *maaken*, *vaststellen*, *beveelen*, *gebieden*, *inzetten*, *belasten.*
Legem sciscere. Cic. Prov. Cons. 15. *Een wet maaken*, of *instellen.*
SCISSILIS, is. m. en f. ile, is. n. Cels. 6. 9. *Kortbreekig*, *dat ligtelyk klieft*, *splyt*, *barst*, of *breekt.*
SCISSOR, oris. m. Petron. 37. *Een voorsnyder.*
SCISSURA, æ. f. Plin. H. 11. 28. *Verdeeling*, *scheiding*, *klieving*, *kloof*, *spleet*, *reet.*
Nili scissura. Plin. H. 5. 9. *De verdeeling van den Nyl.*
SCISSUS, a, um. Liv. 3. 58. *Gesneden*, *gekloost*, *gekliest*, *gespleten*, *gebroken*, *gescheurt.*
Scissus comam. Virg. Æ. 9. 478. *Zyn haair uitgerukt hebbende.*
SCITAMENTA, orum. n. plur. Plaut. Men. 1. 3. 26. *Lekkere gerechten*, *aangenaame en liefiyke spyze.*
Scitamenta. Gell. 18. 8. *Uitgezogte woorden*, *schoone uitdrukkingen.*
SCITE. Adv. Ter. H. 4. 5. 16. *Aardiglyk*, *konstiglyk*, *geestig*, *net*, *netjes*, *fierlyk.* (De compar. Scitius staat by Plaut. Ps. 2. 4. 58. en de superl. Scitissime by Gell. 1. 18.)
Scite. Cic. Pis. 25. *Verstandiglyk*, *als een verstandig*, of *geuw man.*
Scite. Cic. D. 2. 21. *Behendiglyk*, *fyntjes*, *looslyk.*
Scite. Cic. V. 2. 35. *Konstiglyk*, *meesterlyk*, *zeer net*, *uitneemende wel*, *met konst*, van eenig welgemaakt stuk werks spreekende.
SCITOR, aris, atus sum, ari. Virg. Æ. 2. 114. *Vraagen*, *onderzoeken*, *navorschen*, *ondervraagen*, *verneemen.*
Scitari aliquid ex aliquo. Hor. E. 1. 7. 60. *Iemant ergens naar vraagen*, of *over vraagen.*
SCITULUS, a, um. Plaut. R. 2. 7. 7.

7.7:4.1.3. *Aardig, feerlyk, fraai, netjes, net.*

SCITUM, i. n. Cic. Dom. 50. *Een bevel, willekeur, inzetting, landwet, last, gebod.*

Scitum facere. Cic. Opt. Or. 7. *Een willekeur maaken, iets instellen.*

SCITUS, a, um. Cic. L. L. 1. 15. *Ingesteld, gewillekeurt, ingevoert, belast, geboden.*

Scitus. *Aardig, geestig, gauw, vernuftig, verstandig, fraai, schrander.* (De compar. scitior staat by Tertull. de An. 25. en de superl. Scitissimus by Apul. 10. 254.)

Nimirum scite scitus es. Plaut. Cas. 3. 1. 8. *Zeker gy zyt heel geestig, of heel vernuftig.*

Scitus. *Die weet, kent, of bewust is.*

Scitus lyræ. Ovid. F. 5. 54. *Die op de lier kan speelen.*

Scitus. *Wel te pas, wel ter snee, ter zaake dienstig.*

Interrogationes scitæ. Quintil. I. O. 5. 7. *Zinryke, of verstandige vraagstukken.*

Scitus. Scitus puer Pamphilo natus est. Ter. An. 3. 2. 6. *Pamphilus is eenen schoonen jongen geboren, Pamphilus is een heel fraai kind geboren.*

SCIURUS, i. m. Plin. H. 11. 43. 8. 28. *Een eikhoorntje.* Zeker viervoetig diertje.

(SCISSIO, ōnis. f. Macrob. S. Sc. 1. 6. *Verdeeling, scheiding, verscheuring.*

SCIUS, a, um. *Weetende, verstaande.* Het komt van het verbum Scio zegt Priscian. 4. 112. Een woord dat weinig gevonden word, waarom 't ook van sommige geleerden word verworpen. Zie evenwel de volgende voorbeelden.

Minerva pollicita est, si inde victrix discederet, futuram omni artificio scium. Hygin. F. 92. *Minerva heeft belooft, dat Paris, in dien zy het winnen zou, alle konsten verstaan zoude.*

Nisi quod eos puto scios mendacia defendenda suscipere. Lactant. 3. 23. *Als dat ik meene, dat zy met voordacht op zich neemen leugenen te verdedigen.*

Lucillius vir apprime linguæ Latinæ scius. Macrob. S. 6. 9. *Lucillius een man die de Latynsche taale wel verstaat.*)

SCO.

SCOBINA, æ. f. Plin. H. 11. 37. *Een vyl.*

SCOBIS, is. f. Cels. 8. 3. Colum. 7. 10. *Vylsel, vylstof,* de nominativus Scobs word niet gevonden.

SCOLOPENDRA, æ. f. Plin. H. 11. 4. *Een vergiftige rups met acht voeten:* ook een oorworm.

Scolopendra. Plin. H. 9. 43. Σκολόπενδρα. *Zekere zeevisch,* alzoo genoemt, om dat ze naar de Scolopendra gelykt.

SCOLYMUS, i. m. Plin. H. 22. 22. Σκόλυμος. *Artichokken.* Een gewas.

SCOMBER, i. m. Plin. H. 32. 11. *Makreel.* Een zeevisch.

SCOPA regia, æ. f. Plin. H. 25. 5. *Steekpalm, muisdoorn.* Een gewas.

SCOPÆ, arum. f. plur. Plaut. St. 2. 2. 23. *Een bezem, vloerbezem.*

Scopæ solutæ. Cic. Att. 7. 13. *Botte, plompe, of dwaaze menschen.*

Scopæ ulmeæ. Cato R. R. 153. *Olmbezemen, bezems van olmtakken.*

Scopæ manuales. Plin. H. 24. 25. *Een hand vol knoppen, of toppen van de kruiden.*

SCOPARIUS, ii. m. Ulp. Dig. 33. 7. 8. §. 2. *Een bezemmaker, een die bezemen maakt en verkoopt.*

SCOPIO, ōnis. m. Cato R. R. 113. *De steel van een druive, de tros daar de druiven aan vast zyn.*

SCOPS, ōpis. f. Plin. H. 10. 49. *Zekere nachtvogel.*

SCOPTULA. *Het schonderblad.* Zie Scutula.

SCOPULA, æ. f. Cato R. R. 26. Colum. 12. 38. *Een bezemtje, een kleerbezem.*

SCOPULOSUS, a, um. Cic. de Or. 3. 19. *Vol klippen, of rotzen.*

* Intelligo quam scopuloso loco verser. Cic. Div. 11. *Ik begryp de moeyelykheit wel der zaake die ik verhandel.*

SCOPULUS, i. m. Cæs. B. G. 3. 13. 8. *Een rots, klip, steenrots, steenklip.*

* Scopulus. Cic. de Or. 3. 41. *Een klip.* Oneigentlyk.

* Ad eosdem scopulos rationes appellere. Cic. C. R. 9. *Met zyne reden op de zelve klip schipbreuk lyden.*

† Gestare scopulos in corde. Ovid. M. 7. 33. *Een hart van steen hebben, onmeedoogend, zonder medelyden, of onbarmhartig zyn.*

Scopulus. Suet. D. 19. 5. *Het wit daar men naar schiet.* (Ursinus toont dat men Scopus moet leezen.)

SCOPUS, i. Varr. R. R. 1. 54. Zie Scopio.

SCORDALUS, i. m. Sen. E. 56 en 83. *Reukeloos, vermetel, stout, onbezonnen, woest, vervoert, geweldadig, verwoed.* Zie wat wy zeggen op Suet. A. 65. §. 13.

SCORIA, æ. f. *De onzuiverheit, of 't schuim van de bergstoffen.*

Scoria auri. Plin. H. 33. 4. *Goudschuim, goudgelit.*

SCORPIO, ōnis. m. Plin. H. 11. 25. *Een Scorpioen.* Een klein vergiftig diertje.

Scorpio. Cæs. B. G. 7. 25. 2. Liv. 24. 34. *Een kryystuig voor de boogschutters.*

Scorpio. Plin. H. 32. 11. *Zekere visch.*

Scorpio. Vitruv. 9. 6. *De Scorpioen.* Een gesternte.

(SCORPIONIUS, a, um. Plin. H. 20. 1. *Dat naar een scorpioen zweemt, dat goed is tegens de steeken van een scorpioen.*

SCORPIURUS, i. m. Plin. H. 22. 21. *Scorpioenkruid.* Zie de reden in Scorpius.)

SCORPIUS, ii. Plin. H. 22. 17. *Scorpioenkruid,* waar van 't zaad naar de staert van een Scorpioen gelykt.

Scorpius. Plin. H. 5. 7. *Een Scorpioen.*

Scorpius. Cic. Arat. 208. *De Scorpioen.* Een gesternte.

SCORTATOR, ōris. m. Cic. C. 2. 11. *Een hoerejager, hoerenloop, bordeelbrok, een die veel op oneerlyke plaatzen, of in hoerhuizen loopt.* Naar de lezing van Lambinus.

SCORTEUM, i. n. Sen. N. Q. 4. 6. *Een leere mantel, of dekkleed.*

SCORTEUS, a, um. Mart. 14. 130. 2. *Van leer, of leder.*

SCORTEA, æ. Ovid. F. 1. 629. *Een leere mantel tegens den regen,* hier moet Penula onder verstaan worden.

SCORTOR, aris, atus sum, ari. Ter. H. 1. 2. 32. *Hoerejaagen, op oneerlyke plaatzen verkeeren, in hoerhuizen loopen.*

SCORTUM, i. n. Cic. C. 2. 5. *Een hoer, een oneerlyk vrouwmensch.*

(Scortum. *Een schantjongen.*

Cebalinum scorti sermonem ad se detulisse. Curt. 6. 7. 33. *Dat Cebalinus de praat van den schantjongen (Nikomachus) tot hem gebragt, of hem verhaalt hadde.*

Philippum Pœnum, carum ac nobile scortum ab Roma in Galliam perductum. Liv. 39. 42. *Dat Philippus de Karthaginenzer, de aangenaame en vermaarde schantjongen, van Rome naar Vrankryk gebragt was.*)

SCOTIA, æ. f. Vitruv. 4. 3. *De holte van een kroon by 't lofwerk van een Dorische pylaar.*

SCOTIA, æ. f. *Schotland,* een Koningryk van Europa.

(SCOTICUS, a, um. Claud. Stil. Cons. 2. 254. *Schotsch, dat de Schotten toebehoort, dat van de Schotten is.*

SCOTUS, i. m. Claud. Stil. Cons. 2. 251. Ammian. 20. 1. *Een Schot, een Schotsman.*)

SCR.

SCREATOR, ōris. m. Plaut. M. G. 3. 1. 52. *Een spouwer, klieker, of rochelaar, een die dikwils spouwt, of rochelt.*

SCREATUS, ūs. m. *Spouwing, rocheling, gekliek.*

Screa-

Screatus abstine. Ter. H. 2. 2. 132. *Onthoud u van spouwen, draag zorg dat gy niet spouwt, of rochelt.*
SCREO, as, avi, atum, are. Plaut. Curc. 1. 2. 22. *Spouwen, rochelen, bliehen.*
SCRIBA, æ. m. Cic. Tis. 25. *Een Schrijver, Geheimschrijver, Beamptschrijver.*
Scriba. *Een boekhouder.*
Possem ad te de singulis rebus scribere, si M. Tullius scriba meus adesset. Cic. F. 5. 20. *Ik zou u over alles in 't byzonder konnen schrijven, indien M. Tullius, mijnen boekhouder, tegenwoordig was.*
SCRIBILITA. zie Stribilita.
SCRIBO, bis, scripsi, scriptum, scribere. *Schrijven.*
Corticibus scribere. Prop. 1. 18. 22. *Op schorssen, of basten van boomen schrijven.*
Ad aliquem scribere de aliqua re. Cic. Att. 13. 32. *Iemant ergens over schrijven.*
Notis scribere. Quintil. I. O. 11. 2. *Met tekens, of met cyferletters schrijven.*
Pluribus scribere. Cic. F. 2. 13. *Wijdloopiger, of breeder schrijven.*
Scribere. Cic. F. 1. 9. Ter. An. Prol. 1. *Schrijven, maaken, of opstellen.*
Poëmata scribere. Hor. E. 2. 1. 117. *Gedichten maaken, Vaerzen opstellen.*
Amor scribendi. Hor. S. 2. 1. 10. *Liefde, of genegenheit tot schrijven, schrijflust.*
Leges scribere. Cic. S. R. 25. *Wetten maaken, of voorschrijven.*
Aliquem hæredem scribere. Cic. Off. 3. 23. Matt. 10. 97 4. *Iemant bij uiterstenwil erfgenaam maaken, of tot zijnen erfgenaam stellen.*
Scribere servo libertatem. Ulp. Dig. 29. 2. 71. *Zyn slaaf bij uitersten wil vrij maaken, of in vrijheit stellen.*
Scribere. *Schilderen, aftekenen.*
Scripsit Apollinem & Dianam & matrem Deum in leone sedentes. Plin. H 35. 10. *Hy heeft Apollo, Diana en Cybele, op eenen leeuw zittende, geschildert.* (Andere leezen Pinxit. Het word evenwel in dien zin gevonden by Stat. S. 1. 3. 9.
Scribere. *Werven, inschrijven, op de krijgsrol zetten.*
Placere Senatui duodecim millia & quadringentos equites eum scribere. Liv. 35. 23. *Dat de Raad verstont dat hij twaalf duizent en vier hondert ruiters werven zoude.*
In earum locum se duas legiones scripturum. Liv. 34. 34. 56. *Dat hij in plaats van die twee regimenten zoude werven.*
Scribere. *Graveeren, snijden, uitsnijden.*
Pilæ, in quibus devotio fuerat scripta, in mare præcipitatæ. Nep. 7. 6. 5. *De pylaaren, waar op het bannissement gesneden was, zijn in zee geworpen.*
Hos versus Lacedæmonii exculpserunt, neque aliud scripserunt. Nep. 4. 1. 4. *Dat gedicht hebben de Lacedæmoniers uitgesneden, en daar op niet anders gegraveert.*
Scribere. Scribere nummos. Plaut. As. 2. 4. 34. *By wissel op eenen gezetten termijnsdag betaalen.* Zie rescribere)
SCRINIUM, ii. n. Plin. H. 7. 29. *Een koffer, kist, of kas*, om kostelykheden, *of* schriften in te bergen, *of* daar men iets kostelyks in bewaart.
Compilare scrinia alicujus. Hor. S. 1. 1. 120. *Iemants schriften rooven, of steelen.*
SCRIPTIO, onis. f. *Geschrift, schrift, schrijving.*
Oratio digna scriptione. Cic. F. 9. 12. *Een rede waerdig om geschreven te worden.*
Scriptio. Cic. Arc. 6. *Een gedenkwaerdige geschreve zaak.*
Scriptiones Philosophicæ. *Schriften van de Wijsbegeerte.*
Non modo impulsi sumus ad Philosophicas scriptiones, sed etiam lacessiti. Cic. T. Q. 5. 41. *Wij zijn niet alleen aangezet om over de Wijsbegeerte te schrijven, maar daar als toe gedwongen.*
Scriptiones. Cic. Cl. 24. *Leeroeffenschriften, schriften die men tot leeroeffening schryft*, als redeneeringen, redenvoeringen, enz.
SCRIPTITO, as, are. *Dikwils, of veel schrijven.*
Diu multumque scriptitare. Cic. de Or. 1. 33. *Zich lang en veel in 't schrijven oeffenen.*
SCRIPTOR, oris. m. Cic. de Or. 1. 34. *Een Schrijver van een boek, of geschiedenis.*
Tuarum rerum domesticarum scriptores habes. Cic. F. 2. 4. *Gy hebt luiden die u uwe huiszaaken overschrijven; gij hebt 'er die u wat 'er in uw huis omgaat overschrijven, of overbrieven.*
Scriptor. Cic. Dom. 50. *Een geheimschrijver, of uitschrijver.*
SCRIPTORIUS, a, um. *Bequaam tot schrijven, dat men tot schrijven gebruikt.*
Calamus scriptorius. Cels. 5. 28. *Een schrijfpen.*
(Scriptorium atramentum. Cels. 6. 4. *Inkt om meê te schrijven, schrijfinkt.* Andere leezen Sutorium.)
SCRIPTULUM, i. n. *Het vier en twintigste deel van een once.* Zie Scrupulum.
SCRIPTUM, i. n. Cic. Cl. 15. *Een geschrift, of schrift.*
Scripta Poëtæ pessimi. Catull. 36. 7. *Schriften van eenen zeer slechten Dichter.*
Scripto sese abdicare. Gell. 6. 9. *Het ampt van beamptschrijver neerleggen.*
Tradere aliquid scripto. Quintil. I. O. 1. 5. *Iets by geschrift overleveren.*
SCRIPTURA, æ. f. *Schrift, geschrift, boekverhandeling.*
Reliquum scripturæ consumetur in exemplis Cic. Her. 4. 7. *Het overige van dit geschrift zal in voorbeelden bestaan.*
Imitari scriptura voces. Cic. Her. 3. 15. *In een boek, of verhandeling de verscheide buigingen der stem navolgen, of poogen uit te beelden.*
Scriptura. Cic. F. 6. 7. *Styl, of wijze van schrijven, schryfwijze.*
Scriptura. Cic. Att. 11. 10. *De tol, of pacht van het vee, dat op de stads landen weidde.*
Magister scripturæ. Cic. Att. 5. 15. *De pachter, of ophaalder van de pacht, of tol van 't vee, dat op de stads landen weidde.*
Socius scripturæ. Cic. F. 13. 65. *Een medepachter, medestander, of deelgenoot van de pacht die van de stads landen komt.*
Scriptura. Man. 6. Plaut. Truc. 1. 2. 42. *Verpachting van de stads weilanden.*
SCRIPTURARIUS, i. m. Lucil. by Non. 1. 172. *Een boekhouder der pachters van de stads weilanden.*
(Scripturarius ager. Festus. *Een stads weide, een land, of veld, dat de stad toekomt, waar op elk zijn vee mag weiden, mids eenen zekeren tol aan den pachter geevende.*)
SCRIPTUS, a, um. Ovid. Art. 3. 621. *Geschreven, beschreven, in geschrift gebragt, of gestelt.*
Dies scriptus. Sen. H. F. 1. 190. *De gezetten, bestemden, of afgesproken dag.*
SCRIPTUS, us. *Inmaning, of invordering der pachtpenningen van het vee dat op 't stads land weidde.*
Scriptum facere. Gell. 6. 9. *De pacht van de stads weiden inmaanen, of invorderen.*
SCROBICULUS, i. m. Colum. 4. 15. *Kuiltje, groefje, putje, greppel, slootje.*
SCROBIS, is. f. Colum. 5. 10. *en*
SCROBS, scrobis. m. Plin. H. 9. 51. Colum. 4. 1. *Een kuil,* om boomen in te planten.
SCROFA. æ. f. Varr. R. R. 2. 4. Colum. 7. 9. *Een zog, of zeuge.*
(SCROFINUS, a, um. *Dat van een zeuge is.*

Por-

Porrigini prodest fel scrofinum. Plin. H. 28. 11. *De gal van een zeuge is goed voor de schurft.* Zoo leest hier Harduinus. Te vooren wierd 'er Hircinum gelezen.)

‡ SCRŎFIPĀSCUS, ī. m. Plaut. Capt. 4. 2. 27. *Een varkens hoeder*, of *varkensdryver.*

(SCRŌTŬM, i. n. Cels. 6. 18. 17. 19. *'t Gemache*, *'t balzakje.*)

SCRUPEUS, ā, ŭm. Virg. Æ. 6. 238. *Steenachtig*, *van ruwe steenen.*

SCRŬPŌSŬS, ā, ŭm. Lucan. 5. 675. *Hard*, *ruw*, of *scherp om aan te tasten.*

* Scruposus. Lucret. 4. 526. *Moeijelijk*, *ongemakkelyk*, *zwaar*, *lastig*, *dat moeite*, of *ongemak geeft*, of *veroorzaakt.*

SCRŪPŬLĀRĬS, ĭs. m. *en* f. ārĕ, ĭs. n. Plin. H. 33. 8. *Dat maar een scrupel*, *dat is*, *het vier en twintigste deel van een once verschilt.*

SCRŬPŬLĀTĪM. Adv. Plin. H. 22. 24. *By scrupels*, *by kleine deeltjes*, van kruiderijen tot geneesmiddelen spreekende.

SCRŬPŬLŌSĒ. Adv. Colum. 9. 8. *Al te nauwkeuriglyk*, *schroomachtig*, *angstvalliglyk*, *te beschroomdelyk*, *met al te grooten angst*, *zorg*, *kommer*, of *benauwtheit.* De compar. Scrupulosius staat by Quintil. I. O. 5. 14. en de superl. Scrupulosissime by Apul. M. 1. 114.

SCRŬPŬLŌSĬTĀS, ātĭs. f. Colum. 11. 1. *Angst*, *bekommering*, *schroom*, *zorgvuldigheit*, *angstvalligheit*, *schroomachtigheit.*

SCRŬPŬLŌSŬS, ā, ŭm. Cic. T. Q. 4. 14. *Angstig*, *bekommert*, *omzichtig*, *zorgvuldig*, *schroomachtig*, *angstvallig.* (De compar. Scrupulosior staat by Plinius, en de superl. Scrupulosissimus by Columella beneden.)

Scrupulosus. Plin. E. 3. 5. 7. *Met groote zorg*, of *nauwkeurigheit bearbeidt*, of *gewerkt.*

Scrupulosior ventorum observatio. Plin. H. 18. 33. *Een al te nauwkeurige onderzoeking*, of *aanmerking omtrent den wind.*

Scrupulosissima saltatio. Colum. Præf. 1. *Een al te styven*, of *te beschroomden dans.*

SCRŪPŬLŬM, ī. n. Mart. 10. 55. 3. *Een scrupel*, of *het vier en twintigste deel van een once.*

Scrupulum. Varr. R. R. 1. 10. *Een ruimte van tien voeten in 't vierkant in een veld*, Colum. 5. 1. geeft 'er honderd voeten aan.

SCRŬPŬLŬS, ī. m. *Angst*, *schroom*, *angstvalligheit*, *beschroomtheit*, *bekommering*, *moeyelykheit*, *zwarigheit*, *zorg*, *zorgvuldigheit.*

Scrupulos domesticarum sollicitudinum occultare. Cic. Att. 1. 18. *Al de huislyke moeyelykheden*, of *bekommernissen verbergen*, of *ontveinzen.*

Scrupulum evellere. Cic. S. R. 2. Et eximere. Cic. Att. 5. 13. *Uit eene bekommering redden*, of *verlossen*, *bekommering wechneemen*, *van zorg ontlasten.*

Injicere scrupulum alicui. Ter. Ad. 2. 2. 20. *Iemant een zwarigheit voorwerpen*, of *voorhouden.*

Scrupulus. *Ongemak*, *beletzel*, *belet*, *hindernis*, *hinderpaal*, *zwarigheit.*

E medio abiit, qui fuit in ea re scrupulus. Ter. Ph. 5. 9. 30. *De hinderpaal*, of *zwaarigheit*, *die in deeze zaak was*, *is wechgenomen.*

Auri scrupulus. Vitruv. 7. 8. *Een scrupel*, of *vier en twintig greinen gouds.*

SCRŪPŬS, ī. m.

SCRŪPĪ, ōrŭm. *Damschyven*, *schyven om op 't dambord te speelen.*

Scruporum ludus. Quintil. I. O. 11. 2. *Het damspel*, of *'t dammen.*

Ludere scrupis. Cic. de Or. 1. 50. *Dammen*, *op 't dambord speelen.* (De MSS. vertoonen scriptis.)

Scrupus. Gell. 12. 6. *Een raadzel*, of *raadzelspreuk.* (Andere leezen Scirpus.)

SCRŪTĂ, ōrŭm. n. Lucil. *by* Gell. 3. 14. *Oude vodden*, of *prullen*, *versleete*, of *afgebezigde dingen*, *die men goedkoop verkoopt*, als oude kleederen, oud yzer, enz.

(SCRŪTĀRĬŬS, ii. m. Lucill. *by* Gell. 3. 14. Gloss. Cyr. Scrutarius. Γρυλοπώλης. *Een verkoper van oude vodden*, of *lappen*, of *van oud yzer.* *Een voddekramer*, of *voddeman.*)

SCRŪTĀTĬŌ, ōnĭs. f. *Onderzoeking*, *onderzoek*, *betasting*, *ondertasting*, *onderzoeking*, *doorsnuffeling.*

Permittere populo scrutationem. Sen. V. B. 23. *Aan al de waereld het doorzoeken van zyn huis toestaan.*

SCRŪTĀTŌR, ōrĭs. m. *Onderzoeker*, *doorzoeker.*

Salutatoribus scrutatores apposuit. Suet. Cl. 35. 2. *Hy heeft volk gestelt*, *om die hem quamen bezoeken*, *te betasten*, of *te bevoelen.*

Pelagi scrutator. Stat. S. 3. 3. 92. *Een parelvisscher*, *een die in de zee duikt om paerlen te zoeken.*

SCRŪTŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Plaut. Au. 4. 4. 24. *Zoeken*, *doorzoeken*, *ondertasten*, *betasten*, *bevoelen.*

Scrutari tabellarios. Cic. F. 10. 31. *De boden onderzoeken*, *betasten*, of *bevoelen.*

Totum diem mecum scrutor. Sen. de Ir. 3. 36. *Ik overweeg*, of *onderzoek by myn zelven wat ik den geheelen dag verricht*, of *gedaan heb.*

Scrutari vestigia domini sui. Plin. H. 8. 40. *De voetstappen van zyn meester zoeken*, *zyn meester op den reuk volgen*, van een hond spreekende.

* Scrutari locos, ex quibus argumenta eruuntur. Cic. de Or. 2. 34. *Plaatzen opzoeken*, of *bedenken*, *waar uit de bewysredenen gehaalt worden.*

* Arcanum alicujus scrutari. Hor. E. 1. 18. 37. *Iemants geheimen trachten te ontdekken.*

* Mentes Deum scrutari in extis. Ovid. M. 15. 137. *Den wil der Goden in de ingewanden der offerbeesten onderzoeken.*

SCU.

SCŪLNĂ, æ. m. Varr. *by* Gell. 20. 11. Zie Sequester.

SCŪLPO, ĭs, scūlpsī, scūlptŭm, scūlpĕrĕ. Cic. A. Q. 4. 31. *Snyden*, *graveeren*, *insnyden*, *etzen.*

Ebur sculpsit mira arte. Ovid. M. 10. 248. *Hy heeft zeer konstig op elpenbeen gesneden.*

SCŪLPŌNĔĀ, æ. Cato R. R. 60. *Zekere soort van schoenen.* Vossius meent dat ze van hout waren als de klompen, of holblokken.

Sculponea. Plaut. Cas. 2. 8. 59. *Een leêre handriem der worstelaaren met lood beslagen.*

SCŪLPŌNĔĀTŬS, ā, ŭm. Varr. *by* Non. 2. 731. *Die op deeze wyze* (als boven) *geschoeit is*, *die zodanige schoenen draagt.*

SCŪLPTĪLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ. ĭs. n. Ovid. P. 4. 9. 28. *Gesneden*, *gegraveert*, *geëtst*, *gehouwen*, van een beeld, of ander fraywerk spreekende.

SCŪLPTŎR, ōrĭs. m. Plin. H. 36. 5. *Een beeldsnyder*, *beeldhouwer*, *graveerder*, *etzer*, *plaatsnyder.*

SCŪLPTŪRĂ, æ. f. Plin. H. 16. 40. *Snywerk*, *beeldwerk.*

SCŪRRĂ, æ. Cic. Mur. 6. Hor. S. 1. 8. 11. *Een boetzemaker*, *poetzemaker*, *tydverdryver*, *kluchtspeeler*, *schalknar*, *hansop.*

SCŪRRĀNS, tĭs. omn. gen. Hor. E. 1. 18. 2. *Een mensch die poetzen maakt*, of *kluchten aanrecht.*

SCŪRRĪLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Cic. Or. 26. *Eens poetzemakers*, of *kluchtspeelders.*

Scurrilis dicacitas. Quintil. I. O. 6. 3. Suet. Fl. 22. 3. *Een poetzemakers gesnap*, *gesnater*, of *gebabel.*

(SCŪRRĪLĬTĔR. Adv. *Op de wyze van een poetzemaker*, *als een poetzemaker gewoon is.*

Qui tam scurriliter ludit. Plin. E. 4. 25. 3. *Die 'er zoo net mede speelt als een poetzemaker.*)

SCŪRRŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. *Den poetzemaker speelen*, *voor gek*, of

of *hansop speelen, poetsen bedrijven*, of *aanrechten*.

Scurror ego mihi, tu populo. Hor. E.1.17.19. *Ik speel voor gek tot mijn voordeel, en gij om 't volk te behaagen.*

SCŪTĀLĔ, ĭs. n. Liv. 38.29. *De grond van den slinger*, daar men den steen in legt.

SCŪTĀRIŬS, ĭi. m. Plaut. E.1.1.35. *Een schildemaker.*

(Scutarius. Suet. A. 56.12. *Een soort van een krijgsknecht met een schild*, of *beukelaar gewapent.*

SCŪTĀRIŬS, ă, ŭm. *Dat tot het schildmaken behoort.*

Habebant fabricas scutarias. Veg. 2.11. *Zij hadden daar schildemakers winkels.*)

SCŪTĀTŬS, ă, ŭm. Liv. 28.2. *Die een schild draagt, met een beukelaar*, of *schild gewapent*, of *voorzien.*

SCŬTĔLLĂ, æ. f. Cic. T.Q. 3.19. *Een schotel*, of *kom.*

SCŪTĬCĂ, æ. f. *Een ledere zweep.*

Dignus scutica. Hor. S. 1.3.119. *Waerdig om met zweepen gegeesselt te worden.*

SCUTRĂ, æ. f. Plaut. P. 1.3.8. *Zeker koper vat.*

SCUTRISCŬM, i. n. Cato R.R. 10. *Zeker vat.*

SCŬTŬLĂ, æ. f. Mart. 11.32.19. *Een schotel*, of *kom.*

Scutula. Vitruv. 7.1. *Een marmere vloer*, of *een rond stuk marmersteen tot een vloer gehouwen.*

Scutula. Cæs. B.C. 3.40.4. *Een rol, een rond stuk hout, een houte spil.*

Scutula. Plin. H. 17.16. *Een klein stukje van de schors des booms dat men opligt om te okuleeren.*

SCŬTŬLĂ operta, ōrŭm. n. plur. Cels. 8.1. *De schouderbladen.*

SCŬTŬLĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 11.24. *In 't rond geweeven*, van spinnewebben spreekende.

SCŬTŬLŬM, i. n. Cic. N.D. 1.29. *Een schildje, een beukelaartje, een klein schild.*

SCŪTŬM, i. n. Cic. T.Q. 2.23. *Een langwerpig schild, een soort van een beukelaar die lang is.*

SCY.

SCYMNŬS, i. m. Lucret. 5.1035. *Een jonge Leeuw.*

SCYPHŬS, i. m. Σκύφος. *Een kelk, drinkglas, kop.*

* Nati in usum lætitiæ scyphi. Hor. O. 1.27.1. *Het natuurlyk gebruik van den wijn is tot de vrolijkheit geschikt.*

SCYRĬCŬM, i. n. Plin. H. 33.7. *Zekere roode verf*, gemaakt van Sinopis en Sandix.

SCYTĂLĒ, ēs. f. Plin. H. 32.5. Σκυτάλη. *Een soort van een slang, een spinnemuis.*

Scytale. *Een brief zoodanig geschreven dat men dien niet kon ontcijferen.* Nep. 4.3.4. Auson. E.23.23. en Gell. 17.9. beschryven ze wydloopig. Die van Lacedemon gebruikten ze om hunne bevelen aan den Veldoversten te geeven, zonder te vreezen dat de vyanden hunne voorneemens konden ontdekken, schoon ze hun zelfs in handen vielen. (Deeze brieven zyn by ons ook noch niet in ongebruik.)

SCYTHĬĂ, æ. f. Plin. H. 4.12. *Schytsen*, een landschap van Asiën.

SE. SEB.

SĒ. De accusativus van 't pronomen Sui. Zie Sui.

Orare jussit ut si se ames. Ter. An. 4.2.4. *Hij heeft mij belast u te bidden, dat indien gij hem bemint.*

SĒBO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Met smeer*, of *ongel bestrijken*, of *besmeeren.*

Sebare candelas. Colum. 2.22. *Kaerssen van ongel*, of *smeer maaken.* Zommige leezen Sevare.

SĒBŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 11.37. *Ongelachtig, smeerachtig, dat naar ongel*, of *smeer gelijkt.*

SĒBŬM, i. n. Plaut. Capt. 2.2.31. Colum. 6.11. *Smeer, ongel, roet.* Zommige leezen Sevum.

SEC.

SĒCĂLĔ, ĭs. n. Plin. H. 18.16. *Rogge.* Zeker korengewas.

SĔCĀMĔNTŬM, i. n. Plin. H. 16.10. *Dat gezaagt word*, of *met een zaag doorsneden word.*

SĔCĒDO, ĭs, cessi, cessŭm, sēcēdĕrĕ. Cic. C. 1.13. *Afwijken, vertrekken, alleen gaan, zich afzonderen.*

A lusu secedere. Prop. 1.10.9. *Uit het spel scheiden, 't spel*, of *'t speelen de zak geeven*, of *laaten vaaren.*

Secedere de via. Plaut. Curc. 2.3.2. *Van den weg afwijken, uit den weg gaan.*

In hortos secedere. Ovid. Tr. 4.8.28. *In de hoven wijken, zijn wijk in de hoven neemen.*

(Secedere. *Af gelegen zijn.*

Decem & septem millibus passuum villa ab urbe secessit. Plin. E. 2.17.2. *De hofstede is zeventien duizend schreeden van de stad gelegen.*)

SĒCERNO, ĭs, sēcrēvi, sēcrētŭm, sēcernĕrĕ. Cic. Am. 25. *Scheiden, afscheiden, van malkander scheiden, afzonderen, verdeelen, uitzonderen.*

Populo secernere aliquem. Hor. S. 1.1.32. *Iemant van 't volk uitzonderen.*

Iniquum secernere justo. Hor. S. 1.3.113. *Het recht van het onrecht scheiden, onderscheid tusschen recht en onrecht maaken.*

Secernere. Hor. Ep. 16.63. *Uitkiezen, uitkippen, verkiezen.*

SĔCĔSPĬTĂ, æ. f. Suet. T. 25.8. *Een offermes, een langachtig mes*, met een elpenbeene hecht, dat de Priesters, of Priesteressen in de offerhanden gebruikten.

SĔCĒSSIO, ōnĭs. f. Cic. Mur. 24. *Vertrek, om alleen te zyn, afzondering, afscheiding.* Budeus zegt dat Secessio betekent *het overloopen van de soldaaten uit het leger.* Zoo gebruikt het Cæs. B.C. 1.20.1.

SĒCĒSSŬS, ūs. m. Virg. Æ. 1.163. *Vertrekplaats, wijk, eenzaame, afgelege*, of *afgezonderde plaats.*

Secessus avium. Plin. H. 10.29. *Een vertrekplaats voor de vogelen.*

Secessus. Plin. E. 1.13.7. *Eenzaamheit, een afgezonderde en uit het gewoel gelege plaats.*

SĒCĬŬS. Adv. *Min, minder.*

Non secius ningit. Virg. G. 3.367. *Het sneeuwt niet minder, het sneeuwt even hard.*

Nihilo secius. Cæs. B. C. 3.26.3. *Niettemin, des niettemin, niet tegenstaande, onaangezien dat.*

SĒCLŪDO, dĭs, seclūsi, sēclūsŭm, sēclūdĕrĕ. Stat. Ac. 1.359. *Wechsluiten, opsluiten.*

Secludere. *Verdrijven, wechjaagen, ter zijden zetten, aan een kant zetten, buiten sluiten.*

Secludite curas. Virg. Æ. 1.566. *Verdrijft de zorgen*, of *bekommernissen, zet de zorgen aan een kant*, of *ter zijden.*

Vitam corpore secludere. Plaut. R. 1.4.1. *Zich zelven dooden, ombrengen*, of *omhals brengen.*

SĒCLŬM, i. n. Cic. L. L. 1.1. Zie Seculum.

SĒCLŪSŌRĬŬM, ĭi. n. Varr. R.R. 3.5. *Een plaats daar men iets in afzondert, afsluit, van malkander afscheid, afzet*, of *uitsluit*, van een vogelkooi, of vlucht spreekende, waar in men zommige vogelen van malkanderen af zet.

SĔCO, ās, sĕcŭi, sĕctŭm, sĕcārĕ. *Snijden, deelen, doorsnijden, verdeelen.* (Secaturus staat by Colum. 5.9.)

Ex quo hæc secuit. Cic. de Univ. 7. *Na dat hij deeze dingen gedeelt*, of *doorsneeden, hadde.*

Culta pinguia secat fluvius. Virg. Æ. 8.63. *De rivier vloeit midden door deeze vruchtbaare landen.*

Terga secare verbere intorto. Tib. 1.10.22. *Den rugge met geesselslagen opscheuren*, of *ophaalen.*

* Viam secare ad naves. Virg. Æ. 6.899. *Den weg naar de schepen neemen, naar de schepen toe gaan.*

Æthera

Æthera pennis secare. Virg. G. 1. 407. *Vliegen, de lucht met de wieken klieven*, van vogelen spreekende.
Magnæ lites secantur bono Judice. Hor. E. 1. 16. 42. *Groote twistzaaken worden door een goed Rechter geslist, of geslecht.*
SECORDIA. Zie Socordia.
SECRETIO, ōnis. f. Cic. T. Q. 1. 29. *Scheiding, verdeeling, afzondering.*
SECRETŌ. Adv. *In 't heimelyk, in 't verborgen, in 't geheim, in vertrouwtheit.* (De compar. Secretius staat by Colum. 11. 2.)
Secreto hoc audi. Cic. F. 7. 25. *Hoor dit, doch zeg 'er niets van; hoor dit in vertrouwtheit.*
Loqui cum aliquo secreto. Hor. S. 1. 9. 67. *Met iemant in 't geheim, of in vertrouwtheit spreeken.*
Secreto occidere filium. Quintil. I. O. 9. 2. *Zyn zoon in 't heimelyk dooden, vermoorden, of ombrengen.*
SECRETŪM, i. n. Ovid. M. 2. 556. *Een geheim, geheimenis, of geheime zaak.*
Secreta animi detegere. Quintil. I. O. 11. 1. *De geheimen van zyn hart ontdekken, of open leggen.*
Secretum. Plin. E. 1. 5. *Een geheimvertrek, een eenzaame, heimelyke, of afgezonderde plaats.*
SECRETŪS, ă, ūm. *Afgescheiden, afgezondert.*
Secretus a voluptate. Cic. Fin. 2. 33. *Verre van de wellust, afgescheiden van de wellust.*
Secretus. *Dat in 't geheim, of in 't verborgen geschied.* De compar. Secretior staat by Quintil. I. O. 1. 1. en de superl. Secretissimus in deeze beteekenis by Colum. 8. 5.
Consultant secretæ. Plaut. B. 5. 2. 35. *Zy raadslaan in 't geheim, of in 't verborgen.*
Domus secreta. Virg. Æ. 2. 299. *Een eenzaam, ver afgelegen, of bezyden afgelegen huis.*
Iter secretum. Hor. E. 1. 18. 103. *Een heimelyke, of bedekte weg.*
SECTĂ, æ. f. Cic. C. R. 8. *Een gezindheit, of aanhang van Wysbegeerigen.*
Secta in proscindendis agris. Colum. 2. 2. *Eene wyze van landbouwing.*
Secta & ratio vitæ. Cic. Cœl. 17. *Een wyze van leven, of een levenswyze.*
Secta Cæsaris. Cic. F. 13. 4. (Antiochi. Liv. 36. 1.) *D'aanhang, of aanhangers van Cesar, van Antiochus; die van Cesars, van Antiochus zyde.*
SECTĀRIUS, ă, ūm. Sectarius vervex. Plaut. Capt. 4. 2. 40. *Een belhamel die voor de kudde gaat, of dien de gansche kudde navolgt.*
SECTĀTŌR, ōris. m. Cic. R. P. 8. *Volger, een die iemant volgt, of van iemants gevolg is.*
Sectator. Cic. Mur. 34. *Aanhanger, of navolger van eenige gezindheit, een die iemants zyde houd.*
SECTILIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Ovid. M. F. 10. *Dat gesneden, gekliest, of verdeelt kan worden, of dat gesneden, gekliest, of verdeelt is.*
Sectiles laminæ. Plin. H. 16. 43. *Gesneden, of opgeschoorde plaaten.*
Sectilia pavimenta. Suet. J. 46. 3. *Stukvloeren, vloeren van ingeleide stukken gemaakt.*
SECTIO, ōnis. f. Plin. H. 25. 13. *Snyding, doorsnyding, snede.*
Sectio. Cic. A. 2. 29. *Verbeurtmaking van goederen, 't zy in 't geheel, of voor de helft.*
Sectio. *De verbeurt gemaakte goederen.*
Reliquias sectionum revocatis ab exilio concessit. Tac. H. 1 90. 1. *Hy heeft hun, die uit de ballingschap wederom geroepen waren, het overschot van de verbeurde goederen gegeeven.*
Sectionem ejus oppidi universam vendidit. Cæs. B. G. 2. 33. 6. *Hy heeft al de goederen van die stad by opveilinge verkocht.*
SECTĪVŪS, ă, ūm. Colum. 11. 3. *Dat dikwils gesneeden word, dat men menigmaal snijd.*
SECTŌR, āris, ātūs sūm, ārī. Cic. V. 2. 70. *Iemant volgen, achter iemant, of met iemant gaan, iemant vergezelschappen*, van een dienaar, enz. spreekende.
Qui vult se a cane sectari, ranam objiciat coctam. Varr. R. R. 2. 9. *Die wil dat hem een hond volgt, geeve hem een gezoden kikvorsch.* Die het gebruikt als een passivum.
Sectari aliquid. Hor. S. 1. 2. 16. *Ergens naar trachten, iets zoeken, ergens op toeleggen, iets naspeuren, of onderzoeken.*
Sectari lites. Ter. An. 4. 5. 15. *Pleiten, rechtzaaken hebben, rechten, in rechtsgeding zyn.*
Lævia sectantem nervi deficiunt. Hor. A. P. 26. *Die zoo net willen zyn, hebben gemeenlyk een zenuwlooze styl.*
Sectari cervos. Ter. Ph. prol. 7. *Herten jaagen, op de hertejagt zyn.*
Sectari aliquem. Ter. E. 1. 2. 31. *Iemant navolgen, iemant tot een voorbeeld neemen, of stellen, iemant iets nadoen.*
SECTŌR, ōris. m. *Snyder, afsnyder, afhouwer.*
Sector zonarius. Plaut. Trin. 2. 4. 20. *Een beurzesnyder.* De Oude droegen hun geld in hunne gordels.
Sector. Cic. V. 1. 23. *Een uitdrager, een die het verbeurde goed by opveilinge koopt.* Naar de uitlegginge van Ascon Cic. 88. en 84.
(Sector collorum. Cic. S. R. 29. *Een beul, of scherprechter*, wegens 't onthalzen dus genaamt.)
SECTRĪX, icis. f. Plin. H. 36. 15. *Een uitdraagster, een vrouw die het verbeurde goed by opveilinge verkoopt.*
SECTŪRĂ, æ. f. Plin. H. 17. 17. *Snyding, het snyden, afkapping, knotting.*
Ærariæ secturæ. Cæs. B. G. 3. 21. 3. *Kopergroeven, kopermynen.* (Andere leezen Structuræ.)
SECTŪS, ă, ūm. Hor. E. 1. 1. 104. *Gesneden, geknot, afgehouwen, afgekapt.*
Sectus. Quintil. I. O. 12. 2. *Gedeelt, verdeelt.*
SECUBITŪS, ūs. m. Catull. 64. 376. *Alleenslaping.*
SĔCŪBO, as, sĕcūbŭī, sĕcŭbĭtūm, sĕcūbārĕ. Prop. 2. 19. 41. *Alleen slaapen.*
SĔCŪLĂ, æ. f. Varr. L. L. 4. 31. *Een zeissen*, om 't gras af te maaijen.
SĔCŬLĀRIS, is. m. en f. ārĕ, is. n. *Van eene eeuwe, honderdjaarige, dat alle honderd jaaren geschied.*
Ludi seculares. Plin. H. 7. 48. *De eeuwspeelen, de honderdjaarige speelen*, die alle honderd jaar, *of op 't einde* van elke eeuw gehouden wierden.
SĔCŬLŪM, i. n. Cic. de Or. 2. 5. *Een eeuw, honderd jaar, of de tyd van honderd jaar*, naar 't gemeenste gevoelen.
Seculum. *Eeuw; de zeden, of levenswyze van de eeuwe.*
Seculum ad magnam solertiam perductum. Sen. Const. 1. *Een doorslepe, of verstandige eeuw.*
Seclum. *Een soort, of slach.*
Omnia secla ferarum. Lucret. 6. 1218. *Alle soort van wilde dieren.*
SĒCŪM. *Met zich, met hem.*
Habeat secum. Virg. Æ. 4. 29. *Laat het hem houden, laat hy 't houden.*
SĔCUNDÆ, ārūm. Cels. 7. 29. Plin. H. 20. 22. *De vliezen daar de vrucht in 's moeders lichaam ingewonden is, de nageboorte.*
SĔCUNDĀNĪ, ōrūm. Liv. 41. 3. *Soldaaten van de tweede krygsbende, of van het tweede legioen.*
SĔCUNDĀRIŪS, ă, ūm. Plin. H. 18. 9. *Van de tweede slach, of waerde.*
Panis secundarius. Suet. A. 76. 2. *Zwart, of bruin brood, ongebuidelt brood, huisbakken brood.*
† SĔCUNDO, as, avi, ātūm, ārĕ. Ge-

Gelukkig, of *voorspoedig maaken, doen gelukken.*

Dii nostra incœpta secundent. Virg. Æ.7 259. *Dat de Goden onze voornemens doen gelukken*, of *voorspoedig maaken.*

Aura secundat iter. Prop. 3. 19 14. *De wind is goed voor de reis.*

SĔCŪNDŌ. Adv. Cic. Pl. 20. *Ten tweeden, voor de tweede maal, voor de tweede reis, in de tweede plaats.*

SĔCŪNDŪM. *Na, bij, naby, dicht bij, omtrent.*

Secundum littus. Plaut. R. 1.2.61. *By de strand, langs de strand.*

Secundum. Plaut. Capt. 2.1.42. *Na, naast aan, buiten.*

Secundum Deos, homines hominibus maxime utiles esse possunt. Cic. Off. 2.3. *Na de Goden, is 'er niets dat den mensch voordeeliger is dan de mensch; naast de Goden konnen de menschen malkanderen 't grootste voordeel toebrengen.*

Secundum te nihil est mihi amicius solitudine. Cic. Att. 12. 15. *Buiten u is 'er niets dat mij meer behaagt dan de eenzaamheit.*

Secundum. Cic. V. 5.63. *In gunste, tot voordeel.*

Secundum illos judicavit. Cic. Att. 16. 16. subj. 3. Q. R. 1. *Hij heeft in hun voordeel gevonnist.*

Secundum. *Volgens, naar, gelijk, zoo als.*

Secundum arbitrium tuum. Cic. V. 5. 63. *Naar gij zult goedvinden, gelijk gij 't oordeelen zult.*

(Secundum. *Terstond na.*

Spem ostendis secundum comitia. Cic. Att. 3. 12. *Gij geeft hoop terstont na den lantdag*, of *der Staten vergadering.*

Sed opinor secundum hunc diem. Cic. de Or. 1.62. *Maar ik gisse na deezen dag.*

Secundum ea quæro. Cic. Vat. 6. *Naar deezen vraag ik.*

Secundum. *Nevens, naast.*

Vulnus accepit in capite, secundum aurem. Cic. F. 4. 12. *Hij heeft een wonde gekregen aan 't hoofd, naast*, of *nevens het oor.*

Secundum. *In, door.*

Secundum quietem ei visus est dixisse draco. Cic. D. 2.66. *De draak heeft hem geschenen in den slaap*, of *in den droom te zeggen.*)

SĔCŪNDŪS, ă, ūm. *De tweede, het tweede.*

Mensa secunda. Cic. Att. 14. 6. *Het tweede gerecht.*

Secundus alicui. *Die voor iemant wijkt*, of *zwigt.*

Nulli virtute secundus. Virg. Æ. 11. 441. *Voor niemant in dapperheit wijkende.*

Secundus a Rege. Hirt. B. Al. 66. 4. *De tweede persoon van 't Ryk*, of *naast den Koning.*

Secundus. Nil viget illi simile, aut secundum. Hor. O. 1. 12. 18. *Daar is niet in de natuur dat hem gelijkt*, of *nabij komt.*

Secundus. *Gunstig, voordeelig.* (De compar. Secundior staat by Cæs. B. G. 1.14. 51. en de superl. Secundissimus by Cic. N. D. 3. 34.)

Secundo populo aliquid facere. Cic. T. Q. 2. 1. *Iets met begunstiging*, of *volle genegenheit van 't volk doen.*

Secunda aura. Plin. H. 8. 32. (Secundus ventus. Hor. O. 2. 10. 23. Secundus aquilo. Hor. E. 1. 2. 201. Secundus auster. Val. Flacc. 3. 598.) *Een goede*, of *voorspoedige wind.*

Secundis avibus. Liv. 6. 12. *Met gelukkige voortekenen, onder goede voorspellingen.*

Secundis auribus aliquid accipere. Liv. 6. 40. *Iets gunstiglijk hooren, iets met een gunstig oor aanhooren.*

Secundior fama. Suet. J. 2.2. *Een gunstiger, beter*, of *voordeeliger gerucht.*

(Secundus. *Het tweede, naast best.*

Vivit pane secundo. Hor. E. 2. 1. 123. *Hij leeft van gemeen brood; hij houd zich te vreden met gemeene spijze; hij is niet lekker.*

Moneri velle ac posse secunda virtus est. Sen. B. 5.25. *Te willen, en te konnen vermaant worden is een deugt, maar van 't tweede slag.* Zie Gronovius over Seneka deeze plaatze wydloopiger uitleggende en met andere Schryvers bevestigende.

Secundus. Nep. 16.4.3. *Die wel veel te zeggen heeft, maar evenwel niet het meeste.*

Secundus. *Die*, of *dat iets*, of *iemant volgt.*

Atque hoc secunda victoria accidit. Nep. 15.5.4. *En dit is voorgevallen, de overwinninge daar op volgende.*

Venti secundo sole flant. Nigid. *bij* Gell. 2. 22. *De winden waaijen niet tegens den loop van de zonne; de zon volgt den wind van achteren* Zie Salm. Ex. Plin. 890. 2. B - G. b. A. B. 940. b. D.

SĔCŪRĒ. Adv. Paterc. 2. 129. *Gerustlijk, zekerlijk, op eene geruste wijze.* De compar. Securius staat by Quintil. I. O 6. 3.)

SĔCŪRICLĀTŪS, ă, ūm. Vitruv. 10. 15. *Gelijk een zwaluwestaart gemaakt*, van een houwvast spreekende.

SĔCŪRĬCŬLĀ, æ. f. Plin. H. 18. 19. *Een bijltje, een kleine bijl.*

Securicula. Vitruv. 4.7. *Een houwvast van buiten opgelegt.* Zoo genaamt, om dat ze naar eene uitgebreide zwaluwestaert gelykt.

SĔCŪRĬDĀCĂ, æ. f. Plin. H. 18. 17. *Bylijeniskruid.* Vossius leest Securiclaca, en Turnebus Securiclara. Adv. 8. 23.

† SĔCŪRĬFĔR, ă, ūm. Ovid. M. 12. 460. *Een bijldrager, een die een bijl draagt, met een bijl gewapend.*

SĔCŪRĬGĔR, ă, ūm. Ovid. Her. 4. 117. *Een byldrager.*

SĔCŪRIS, is. f. *Een bijl.*

Securi ferire aliquem. Cic. V. 1. 30. *Iemant 't hoofd met de bijl afhouwen*, of *afslaan.*

* Secures. Hor. O. 3. 2. 19. *Waerdigheden, eerampten*, waar van de byles de merktekens waren.

SĔCŪRĬTĀS, atis. f. Cic. T. Q. 5. 14. *Gerustheit van 't gemoed, bevrijding van zorgen, van onrust*, of *bekommernissen.*

SĔCŪRUS, ă, ūm. Plin. P. 18. 2. *Gerust, zonder zorg, van zorg*, of *bekommernissen ontlast.* De compar. Securior staat by Liv. 9. 22. (en de superl. Securissimus by Spart. Sev. 18.) Dit onderscheit is 'er tusschen Securus en Tutus, dat Securus betekent, *dat men zonder bekommernis en niet zonder gevaar is.* En Tutus betekent het tegendeel, *dat men buiten gevaar en niet buiten vreeze is.* Omnia tuta timent by Virg. Æ. 4. 298.

Securus a metu somnus. Plin. H. 28. 9. *Een slaap zonder vreeze, een geruste slaap.*

Animi securi homo. Cic. Att. 12. 52. *Een man van een gerust gemoed.*

Securus vulneris. Lucan. 1. 212. *Zonder zorg, kommer*, of *vreeze van gewondt te zullen worden, onververvaert voor wonden.*

Nunquam pro me fui securior. Tac. H. 4. 58. 1. *Ik heb nooit minder voor mij zelven bezorgt*, of *bekommert geweest.*

(Securus de bello. Liv. 36. 41. *Niet bekommert over den oorlog, gerust wegens den oorlog.*)

Secus. *Bij, naby, dichte bij.* (Charis. 1. verwerpt deeze betekenisse, en zegt dat ze alleen van den gemeenen man gebruikt word. En Manutius wil, dat men by Plin. H. 24. 15. daar in alle boeken voor hem gelaaten word, Nascitur secus fluvios, leezen zal Secundum fluvios. Maar nevens Plinius word het gevonden by Quintil. I. O. 8. 2. Conductus est cœcus secus viam stare. *De blinde is gehuurt om na bij*, of *dicht bij den weg te staan.* Cato R. R. 21. Dextra, sinistra foramina utrimque secus laminas. *Gaten van beide zijden, ter rechter en slinker zyde, dicht bij de plaaten.*

Secus. *Verkeerdelijk, qualijk.*

Multa secus admissa in Rempublicam exstant. Suet. T. 2. 1. *Daar zyn ook veele dingen verkeerdelyk tegens het Gemeenebest gedaan.*)

SECUS. Adv. *Anders, anderzins.*

Mihi erit curæ, ne quid fiat secus quam volumus. Cic. Att. 6. 2. *Ik zal zorg draagen dat 'er niet anders gedaan word dan 't geen wy willen.*

Non dixi secus ac sentiebam. Cic. de Or. 2. 6. *Ik heb niet anders gesproken dan ik gemeent heb; ik heb tegens myn meeninge, of gevoelen niet gesproken.*

SECŪTOR, ōris. m. Suet. C. 30. 8 Juv. 8. 210. *Een schermer, die in de plaats van eenen gedoodden volgde.* Wy hebben hem over Suetonius beschreeven.

SED.

SĔD. conj. *Maar, doch.*

Sed de illa re hactenus. Cic. A. Q. 4. 12. *Doch tot noch toe genoeg van die zaak.*

(Sed. *En ook, ja ook.* Een aardig gebruik van dit woordje.

DÆ. Affer duas clavas. LA. clavas? DÆ. Sed probas. Plaut. R. 3. 5. 20. *DÆ. Haal twee kolven. LA. kolven? DÆ. Ja, en die ook goed zyn.*

Odore canibus anum, sed multo replent. Phæd. 4. 17. 19. *Zy steeken de honden reukwerk, ja ook veel reukwerk in den aars; zy vullen de honden den aars met reukwerk, ja ook met veel reukwerk.*

Sed. *Want*, als men reden geeft van zyn doen, of zeggen.

Sedulo faciam. Sed fortuna fortes. Cic. Fin. 3. 4. *Ik zal 't naerstiglyk doen. Want het geluk helpt dappere menschen.*)

SĒDĀTĒ. Adv. Cic. Or. 27. *Stilletjes, met bezadigtheit, of bedaartheit.* (De compar. Sedatius staat by Ammian 25. 285.)

SĒDĀTIO, ōnis. f. *Stilling, gerust stelling, bevrediging.*

Perturbationum sedatio. Cic. Off. 1. 27. *Stilling van oproer.*

* Sedatio animi. Cic. Fin. 1. 19. *Gematigtheit, bedaartheit, of bezadigtheit van 't gemoed.*

SĒDĀTUS, ā, ūm. *Gestilt, bevredigt, bedaart, ter nedergezet, gerust gestelt, vreedzaam, gerust.* De compar. Sedatior staat by Cicero beneden, (en de superl. Sedatissimus by Cic. Her. 3. 14.)

Sedatiora sunt ea efficienda Cic. T. Q. 4. 31. *Men moet die dingen tot meer stilte breigen, of geruster maaken.*

Amnes sedati. Cic. Or. 12. Virg. Æ. 9. 30. *Stroomen die eenen zoeten, zachten, langzaamen, of stillen loop hebben.*

* Animo sedatiore scribere. Cic. Att. 8. 3. *Met meerder bezadigtheit, of met een bezadigder gemoed schryven.*

* Homo sedatus. Hor. E. 1. 18. 90. *Een gematigt, bezadigt, of vrede lievend man.*

* Orator sedatus in numeris. Cic. Or. 52. *Een Redenaar die zoet en aangenaam in zyne redenvoeringen is.*

SEDECIES. Adv. Zie Sexdecies.

SĒDĒNIM. conj. Cic. Att. 3. Att. 6. 1. *Maar, doch.*

SĒDĒCULA, æ. f. Cic. Att. 4. 10. *Een stoeltje, of zetplaatsje.*

SĒDENTĀRIUS, ā, ūm. *Dat zittende gedaan word.*

Sedentaria opera. Colum. 12. 3. *Een werk dat zittende gedaan word.*

SĒDENTĀRIUS, ii. m. Plaut. Au. 3. 5. 39. *Een zittend handwerksman*, van sommige handwerkers spreekende, als van schoenmakers, enz.

SĔDEO, ēs, sēdi, sessūm, sĕdē ĕ. *Zitten, gezeten zyn, nederzitten.*

Ad latus alicujus sedere. Cic. V. 5. 41. *Aan iemants zyde zitten, na of iemant gezeten zyn.*

Sedetur. Varr. L. L. 5. 1. *Men zit, of men is gezeten.*

* Ad gubernacula Reipublicæ sedere. Cic. S. R. 18. *Aan 't roer van den Staat zitten, het Staatsbewind hebben, in de bedieningen van Staat zyn.*

Sedere (equo. Cels. 4. 19) In equo. Cic. V. 5. 10. *Te paerd zitten.*

In ovis sedere. Plin. H. 9. 51. *Op eyeren zitten, broeijen.*

Sedere vehiculo. Cels. 4. 19. (Carpento. Liv. 1. 34.) *In een karos, of koetswagen zitten, of ryden.*

Post equitem sedere. Hor. O. 3. 1. 40. *Achter iemant op zitten, of te paerd zitten.* Deeze Dichter gebruikt dit woord by overbrenginge, van harsenen spreekende.

Sedere. *Leggen.*

* Tegulæ sedent in duabus regulis ferreis. Vitruv. 5. 10. *De tigchelen leggen op twee yzere roeijen.*

Sedere. *Stilstaan, niet loopen, of vloeijen.*

* Flumina sederunt. Stat. Th. 9. 521. *De rivieren hebben stil gestaan, of haaren loop gestuit.*

Sedere. *Vast staan, besloten zyn.*

* Animo sedet fixum. Virg. Æ. 4. 15. *'t Staat by my vast, ik heb 't vastelyk voorgenomen, of besloten.*

Sedet sententia quoquo modo rebellandum. Flor. 2. 15. 9. *Zy namen vastelyk voor, om, op wat wyze het ook ware, af te vallen, of oproer te maaken.*

Sedere. *Lang bij blijven.*

* Adeone sedit hic tibi morbus? Mart. 1. 90. 5. *Is deeze ziekte u zoo lang bij gebleven? zijt gij zoo lang aan deeze ziekte vast gezeest?*

Sedere. *Zitten, passen, wel staan.*

* Toga melius ita sedet. Quintil. I. O. 11. 3. *De rok zit, of staat dus beter.*

Sedere. Virg. Æ. 11. 864. *Zitten, zich onthouden, blyven*, van vogelen spreekende.

* Sedere. Virg. Æ. 12. 15. *Ledig, of stil zyn, zich niet roeren.*

Totos dies sedere in villa. Cic. Att. 12. 44. *Geheele dagen op zyn hofstede zitten, zonder 'er iets uit te rechten.*

(Sedere. *Rechter zyn*, om dat de Rechters zittende de verschillen hooren en de vonnissen uitspreeken. En dat vertoont hun ontzagh en bedaartheit des gemoeds.

Ne ejus rei causa sedisse videretur. Liv. 3. 46. *Op dat hy niet scheynen mogte wegens die zaak ten gerechte geweest, of gezeten te zyn.*

Quod si de causa ista sederent C. Fabricius, Cn. Scipio, Manius Curius, Apul. A. 286. *Indien C. Fabricius, Cn. Scipio en Manius Curius over die zaak Rechters waren.*

Sedere judicem inter quosdam, of in aliquem. *Iemants rechter zyn.*

Sedeo pater judex inter duos filios. Liv. 40. 8. *Ik de vader ben rechter over myne twee zoonen.*

Tunc judex inter illos sedit simius. Phædr. 1. 10. 6. *Toen is een aap hunnen rechter geweest.*

Vos in A. Gabinium judices sedistis. Cic. R. P. 5. *Gy zyt A. Gabinius rechters geweest.*

A quibus si quis quæreret, sedissentne judices in C. Fabricium: sedisse se dicerent Cic. Clu. 38. *Die, indien iemant hen vraagen zou, of zy C. Fabricius rechters geweest waren, zeggen zoude dat het zoo was.*

Sedere. *In de haven leggen.* Dit word van de schepen gezegt.

Tranquilla puppes in statione sedent. Rutil. It. 1. 243. *De schepen leggen in een stille ree.*

Sedere, worden gezegt de gebouwen, die vervallen, en in 't byzonder, die door brand in de asse raaken.

Necdum rogus ille deorum sederat. Stat. S. 5. 3. 200. *Het Kapitool, waar in de beelden der Goden verbranddn, was noch niet ter neder gestort.*

Sedere. *In een laagte leggen.*

Lysimachia in radice magnæ peninsulæ sedens. Mel. 2. 2. *Lysimachia laag leggende aan den voet van een groot half eiland.*

Sedere. *Zich nederslaan, blyven leggen, niet opbreeken, zich legeren.*

Ad ultimam ei senectutem apud

maana

mœnia armatum sedere. Val. Max. 7. 4. 5. *Zyn leven lang gewapent voor een stad blijven leggen.*
Sedendo expugnaturum se urbem spem Porsenna habebat. Liv. 2. 12. *Porsenna hoopte dat hy Rome, eer hy 'er voor van daan opbrak, winnen zoude.*
Sedere. *Op de tonge hebben, niet konnen uitbrengen.*
Polynicis amati nomen in ore sedet. Stat. Th. 12. 115. *Den naam van den geliefden Polynices had hy op de tonge.*
Sedere. *Doordringen, of ingeschoten worden.* Dit word van de pylen gezegt.
In Scævæ centurionis scuto centum atque viginti tela sedere. Flor. 4. 2. 40. *In den schild van den hopman Scæva zyn hondert en twintig pylen geschoten.*)
SĒDĔS, is. f. Cic. de Or. 1. 7. *Een stoel, een zetel, een zitplaats.*
Sedes. *Woonplaats, huizing, verblyf, wooning, woonstede, standplaats.*
Incolere sedem aliquam. Cic. Ant. ir. in exs. 10. *Ergens zyn verblyf hebben, in zekere plaats woonen.*
Sedes. *Plaats.*
Reponere ossa in sedem suam. Cels. 8. 10 *De beenderen op, of in haar rechte plaats zetten.*
Sedes vulneris. Cels. præf. 1. 12. *De plaats van een wonde.*
Sedes. Plin. H. 23. 6. *Het achterlijf, waar op men zit; de billen, den aers.*
(Sedes. *Grondvest, grond.*
Rempublicam in sua sede sistere. Suet. A. 28. 3. *Het Gemeenebest grondvesten, of in eenen goeden staat stellen.*
Sedes. *Een graf.*
Sedibus ut saltem placidis in morte quiescam. Virg. Æ. 6. 371. *Dat ik ten minsten na myne dood in myn graf mag rusten.*)
SĒDIGITŬS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 43. *Zesvingerig, die zes vingeren aan een hand heeft.*
SĒDĪLE, is. n. Virg. Æ. 8. 176. *Zetel, stoel, zitplaats, of bank.*
SĔDĬMENTŬM, i. n. *Nederzinking, nederzakking, inzakking.*
Sedimento terræ facto. Plin. H. 36. 10. *De aarde nedergezakt zijnde.*
SĔDĬTIO, ōnis. f. *Oploop, oproer, muitery, muiting.*
Concitare seditionem. Cic. Mur. 39. *Een oproer, of muitery verwekken, stoken, of brouwen.*
Extinguere seditionem. Cic. Att. 5. 14. *Een oploop, of muitery stillen.*
* Maris seditio. Stat. Th. 9. 142. *Storm, of onweêr op zee.*

SĔDĬTĬŌSĒ. Adv. Cic. Clu. *Muitachtig, oproeriglyk, wederspannigly k, als oproerigen.* (De compar. Seditiosius staat by Tac. H. 5. 12. 3. en de superl. Seditiosissime by Cic. Att. 2. 21.)
SĔDĬTĬŌSŬS, ă, ŭm. *Oproerig, muitachtig, wederspannig.* (De compar. Seditiosior staat by Ascon. Cic. 200. en de superl. Seditiosissimus by Cic. Dom. 31.)
Seditiosus homo. Cic. V. 1. 14. *Een oproermaker, een oproerig, of muitachtig mensch.*
Oratio seditiosa. Cæs. B. G. 1. 17. 2. *Een oproerige, of muitachtige rede.*
Seditiosa disserere. Tac. An. 3. 40. 4. *Oproerige, of muitachtige redenen zaayen, of uitstrooyen.*
SĒDO, as, āvi, ātum, āre. *Stillen, te vreden stellen, bevredigen, verzoeten, in stilstant brengen.*
Animum sedare. Sall. B. C. 15. *Het gemoed stillen, den geest bevredigen.*
Controversiam sedare. Cic. C. B. 19. L. L. 1. 21. *Een verschil vereffenen, beslechten, of ter neêr leggen.*
* Ubi Nilus sedarit diluvia, & se sibi reddiderit. Mel. 1. 9. *Als de Nyl zal ophouden over het land te vloeijen, en weêr binnen zyne oevers gekeert zal zyn.*
* Flammam sedare. Prop. 3. 17. 5. *Een brand blusschen, of lesschen.*
* Sitim sedare. Lucret. 4. 848. *Den dorst lesschen.*
Sedare lassitudinem. Plaut. B. 1. 1. 75. Nep. 18. 9. 6. *Zich van vermoeitheit uitrusten.*
(Sedare bellum. Cic. C. 2. 13. Nep. 14. 8. 6. *Den oorlog eindigen, of ten einde brengen, een eind van den oorlog maaken.*
Sedare pulverem. Phædr. 2. 5. 18. *Den grond nat maaken, of begieten,* op dat het stof niet meer stuive.)
SĒDŪCO, is, duxi, ductum, sēdūcĕre. Cic. Att. 5. 21. Plaut. Curc. 2. 3. 60. (Gloss. Phil. Seducit, ἰσῶ τὸ κατ' ἰδίαν ἀποσπᾷ ἢ ἐξάγει.) *Iemant ter zijden aftrekken, of afleiden, leiden, brengen, of alleen neemen.*
Me solum seduxit. Plaut. As. 2. 2. 95. *Hy heeft my alleen ter zyden af genomen.*
Seducere. *Deelen, verdeelen, scheiden, splitzen.*
Castra seducere. Ovid. M. 13. 611. *Een legerplaats verdeelen.*
* Seducere animum corpore. Cic. T. Q. 1. 31. *De ziel van 't lichaam aftrekken, iets aandachtelyk met de gedachten beschouwen.* (Andere leezen Abducere.)
Seducere. Cic. Att. 10. 15. *Bedriegen, verleiden, misleiden.* Dit brengt Stephanus by in zynen Thesaurus. (Maar in de meeste en beste boeken word Seductus niet gevonden. En dat bekent Cælius in 't For. Rom. van wien Vader Tachard 't zyne ontleent heeft.)
Me istis dictis seducere postulas. Ter. An. 4. 1. 20. *Gy zoekt my door deeze woorden te bedriegen.* (Ook word hier in de beste boeken geleezen Ducere. Donatus leest Subducere.
Seducere. *Verleiden, bedriegen.* Deeze betekenisse heeft begonnen in de latere eeuw, en word niet gevonden dan by de kerkelyke Schryveren.
Etsi angelus qui seduxit, liber tamen, qui seductus est. Tertull. Marc. 2. 8. *Alhoewel 't een Engel is geweest die verleid heeft, 't is evenwel een vryman die verleid is.*
Nemo seducat seipsum. Tertull. de Pud. 16. *Niemant verleide, of bedriege zich zelve.*)
SĒDŪCTIO, ōnis. f. Cic. Mur. 24. *Afleiding, ter zyden afleiding, of aftrekking.*
(Seductio. *Scheiding, afscheiding, afzondering.*
Mors est corporis animæque seductio. Lactant. 2. 12. *De dood is een scheiding van lichaam en ziel.*
Seductio. *Verleiding, bedrog.* Zie Seducere in de laatste betekenisse.
Adam est confessus seductionem. Tertull. Marc. 2. 2. *Adam heeft het bedrog, of de verleiding bekent.*)
SĒDŪCTŬS, ă, ŭm. Liv. 30. 5. *Ter zyden genomen, ter zyden afgeleidt, getrokken, of gebragt.* (De compar. Seductior staat by Pers. 6. 42.)
Seductus. *Gescheiden, afgescheiden, verdeelt, afgezondert.*
Terræ ex æthere seductæ. Ovid. M. 4. 612. *De aarde van de lucht afgescheiden.*
SĒDŪCTŬS, ūs. m. Sen. Tr. 3. *Vertrek, wyking, wykplaats.* Zie Secessus.
SĒDŬLĒ. Adv. Colum. 9. 9. *Zorgvuldiglyk, naerstelyk, opmerkelyk, nauwkeuriglyk, met vlyt, yver, ernst, aandacht, of opmerking.*
SĒDŬLŌ. Adv. Cic. Fin. 3. 4. Zie Sedule.
SĒDŬLĬTĀS, ātis. f. Cic. Rull. 2. 5. *Zorgvuldigheit, naerstigheit, vlytigheit, yver, ernst, aandacht, opmerking.*
SĒDŬLŬS, ă, ŭm. Cic. Cl. 47. *Zorgvuldig, naerstig, vlytig, yverig, ernstig, aandachtig, opmerkend.*
SĔDŬM, i. n. Colum. 11. 3. Plin. H. 18. 17. *Huislook, donderbaard.* Zeker gewas.

SEG.

SĔGĔS, ĕtis. f. Cic. Fin. 5. 30. *Allerly soort van ongemaait, of staande koren.*
Hic segetes veniunt, illic felicius uvæ.

uvæ. Virg.G. 1.54. *Hier wast het koren beter, daar de druiven.*

Seges. Cic. V. 3 8. Varr. R. R. 1.29. *Zaailand, bezaaid land, het gezaaide.*

• Seges. Quid enim odisset Clodium Milo, segetem suæ gloriæ? Cic. Mil. 13. *Want waarom zou Milo Klodius gehaat hebben, die een overvloedige stof van eer of roem voor hem was?*

SEGESTRE, is. n. Varr. *by* Non. 1.35. *Paldoek, baaldoek, matten, 't geen tot inpakkinge, of bekleedinge van iets gebruikt word,* (Zie wat wy zeggen over Suet. A. 83. 1. 5. 5)

SEGESTRIA, ium. n. Varr. L. L. 4. 35. Zie Segestre.

SEGMEN, inis. n. Plin. H. 13. 12. *Afschaafsel, affnydzel, een afgesneden stuk, een spaander of splinter.* (Harduinus leest Resegmen. Gell. 10. 15. heeft evenwel Segmen.)

SEGMENTATUS, a, um. Mart. 6. 74. 2. *Van verscheide verwen, veelverwig,* van stoffen, een kleed, enz. sprekende.

SEGMENTUM, i. n. Plin. H. 6. 34. *Een stuk, lap, deel, affnydzel, spaander, splinter, snipper, een afgesneden stuk, of brok van iets.*

Segmentum. Ovid. Art. 3. 169. Val. Max. 5. 2. 1. Zommige willen dat het *een halsketen,* of *halssiersel* is, andere dat het *kleine veelverwige banden,* of *snoeren* waren, die de Roomsche vrouwen droegen.

SEGNIPES, edis. omn. gen. Juv. 8. 67. *Traagvoetig, dat traag, lui, of langzaam voortgaat,* van zekere paerden sprekende.

SEGNIS, is. m. *en* f. segne, is n. Virg. Æ. 3. 513. *Lui, traag, langzaam, slof, onachtzaam.* (De compar. Segnior staat by Liv. 38. 6.)

Ad credendum segnis. Liv. 24. 13. *Traag om iets te gelooven, niet ligtgeloovig.*

Indoles segnis. Tac. An. 12. 26. 3. *Een traagen, of luijen aart, een vuigen aart, of inborst.*

Occasionum haud segnis. Tac. An. 16. 14. 1. *Die niet ligt een gelegenheit laat voorbij gaan; die zijnen tijd en gelegenheit waarneemt, die zich zijnen tijd niet laat ontslippen, of ontschieten.*

Segnis. Virg. G. 1. 151. *Onvruchtbaar,* van zekere heesteren, enz. sprekende.

‡ SEGNITAS, atis. f. Acc. *bij* Non. 2. 808. *Luiheit, traagheit, vuigheit, onachtzaamheit, slofheit.*

SEGNITER. Adv. Liv. 2. 58. *Traaglyk, luijelyk, onachtzaamlijk.* (De compar. Segnius staat by Liv. 7. 18 en de superl. Segnissime by Cassiod. V. 1. 35.

SEGNITIA, æ. f. Cic. Fin. 1. 2. *Luiheit, traagheit, onachtzaamheit, slofheit, vuigheit.*

SEGNITIES, ei. f. Cic. de Or. 1. 41. *Luiheit, onachtzaamheit, slofheit.*

Segnities. *Onvruchtbaarheit.*

Agrorum segnities. Plin. *bij* Perott. Corn. Cop. C. 627. *D'onvruchtbaarheit der landen.*

SEGODUNUM, i. n. Ptolem. 2. 6. *Rhodes,* een stad in Vrankryk, de hoofdstad van Rouergue.

SEGOVIA, æ. f. Plin. H. 3. 3. *Segovia,* een stad van Spanje, in 't oud Castilien.

SEGREX, egis. omn. gen. *Eenzaam, afgezondert.* Men vind Segrex vita by Sen. B. 4. 18. (en Segrex exprobrator by den anderen Cons. 3. 21.)

SEGREGO, as, avi, atum, are. Cic. Ar. 12. *Afscheiden, afzonderen, van malkanderen scheiden, uit den hoop scheiden, alleen zetten.*

Segreganda est a me mater, aut uxor. Ter. Hec. 3. 5. 30. *Ik moet van myn moeder, of van myn vrouw scheiden; ik moet myn vrouw, of myne moeder verlaaten.*

Segregare aliquem a Senatu. Plaut. Most. 5. 1. 9. *Iemant uit den Raad zetten.*

Segregare a se suspiciones & culpam. Plaut. Trin. 1. 2. 42. *Het achterdenken dat, of d'achterdocht die iemant van ons heeft wechneemen, en zich van eenige misdaad zuiveren.*

Segregare. *Onderscheiden, onderscheid maaken.*

Virtutem a summo bono segregare. Cic. Fin. 3. 9. *Het hoogste goed niet in de deugd stellen.*

SEGULLUM, i. n. Plin. H. 33. 4. *Een teken in de aarde, of 't zand,* 't geen bewys geeft dat 'er een goudmyn onder legt.

SEJ.

SEJUGATUS, a, um. Cic. D. 1. 32. *Gescheiden, afgescheiden, afgezondert.*

SEJUGES, gum. gibus. Liv. 38. 35. Plin. H. 34. 5. *Zes paerden in een gespan.*

SEJUNCTIO, onis. f. Cic. de Or. 3. 53. *Scheiding, afzondering.*

SEJUNCTUS, a, um. Cic. Or. 20. *Gescheiden, afgescheiden, afgezondert.*

Sejunctum a corpore. Lucret. 1. 432. *Van 't lichaam afgescheiden.*

SEJUNGO, gis, xi, ctum, gere. Cic. N. D. 3. 24. *Scheiden, affscheiden, van malkander scheiden, afzonderen.*

SEL.

SELAGO, ginis. f. Plin. H. 24. 11. *Heidenyzop; een kruid dat naar heide gelykt.*

SELECTIO, onis f. Cic. Fin. 3. 13. *Uitkiezing, verkiezing, uitkipping, keur, kunze.*

SELECTUS, a, um. Cic. N. D. 1. 30. *Uit anderen gekozen, verkoren, gelezen, of uitgekipt.*

SELENITES, æ. m. Plin. H. 37. 10. *Een kostelyk gesteente,* wit doorschynende, en naar honigkleur trekkende.

SELESTADIUM, ii. n. *Scheltstad,* een stad van Duitsland, in den Neder-Elsas.

SELEUCIA, æ. f. *Seleucien.* Daar zyn veele steden van dien naam, in Cilicien, Mesopotamien, en Syrien, by Plin. H. 6. 26.

SELIBRA, æ. Colum. 12. 20. *Een half pond.*

SELIGO, gis, legi, lectum, ligere. *Uitzoeken, uitkiezen, ter zyde stellen, aan een kant zetten, uitkippen, uitzonderen.*

Exempla seligere. Cic. Or. 29. *Voorbeelden uitkiezen, of uitzoeken.*

SELIQUASTRUM, i. n. Varr. L. L. 4. 28. *Zekere ouderwetze stoel,* als Festus zegt.

SELLA, æ. f. Cic. C. 4. 8. *Een stoel, zetel, of zitplaats.*

Sella curulis. Cic. V. 5. 14. *Zekere stoel,* waar op de Burgemeesters, Zolemeesters, enz. op hunne wagens zaten als zy naar den Raad reden.

Sella gestatoria. Suet. N. 26. 7. *Een draagstoel, of draagzetel.*

Sella familiarica. Varr. R. R. 1. 13. *Een kakstoel, of stilletje.*

(SELLARIOLUS, a, um. *Daar men zittende iets doet.*

Popinæ sellariolæ. Mart. 5. 72. *Gaarkeukens daar men zittende goede sier maakt.*)

SELLULA, æ. f. Tac. H. 3. 83. *Een stoeltje, kleine stoel, zeteltje.*

SELLULARIUS, ii. m. Liv. 8. 20. *Een werkman die zittende zyn werk doet.*

(SELLULARIUS, a, um. *Slecht, gering, verachtelyk, dat van lage en verachtelyke luiden, maar op een stoel zittende, gedaan en gewonnen word.*

Fateor me sellularias artes minus callere. Apul. Fl. 346. *Ik beken dat ik geringe, of verachtelyke konsten niet versta.*

Sellulariis quæstibus se intentos habent. Gell 3. 1. *Zij leggen zich of verachtelyke winst, of op handwerken, waar van slechte en verachtelyke winst komt.*)

SEM.

SEMBELLA, æ. f. Varr. L. L. 4. 36. *De helft van een as, zes oncen.*

SE-

SĔMĔL. Adv. *Eenmaal, eens, een enkele reis.*

Ubi animus semel se cupiditate devinxit mala. Ter. H. 1. 2. 34. *Wanneer het gemoed zich eenmaal tot eene quaade begeerte heeft overgegeeven.*

Semel anno. Plin. H. 12. 14. *Eenmaal 's jaars.*

Cum facile exorari, tum semel exorari soles. Cic. Dej. 9. *Vermits gy u ligtelyk laat verbidden, pleegt gy zulks met de eerste reize te doen.*

Semel. *Zelden, byna nooit, byna nimmermeer, maar eenmaal.*

Semel ait se in vita pertimuisse. Cic. V. Procem. 1. *Hy zegt dat hy byna nooit in zyn leven bevreest is geweest.*

Non semel de hoc decretum erat. Quintil. I. O. 1. 2. *Dit was niet voor altyd, of voor altoos vastgestelt, of besloten.*

Semel & in perpetuum. Flor. 2. 12. 2. *Eens voor al, eens voor altyd.*

Ut semel finiam. Quintil. I O. 9. 4. *Met een woord, op dat ik 't met een woord eindige, of zegge.*

SĔMĔN, inis. n. Cic. S. 15. *Zaad, graan.*

Semen. Plin. H. 17. 10. *Een kern, een korn, of kerl.*

Semen. Colum. Arb. 1. Virg. G. 2. 14. *Een jong boomtje, of een wyngaardrank, die wortelen heeft.*

Semen vineaticum. Colum. 4. 1. *Een wyngaardquekery; een vak met wyngaarden beplant.*

* Flammæ semina. Virg. Æ. 6. 6. *Vuurvonken, vuurspranken, of sprankelen.*

* Semen belli. Cic. Off. 2. 8. A. 2. 23. *De aanhitzer, of oorzaak van den oorlog, de stookebrand van den krijg.*

* Sunt in animis quasi virtutum semina. Cic. Fin. 5. 7. *Daar zyn in de zielen eenige zaaden, of beginsselen van de deugt.*

Semen. Virg. Æ. 7. 281. *Zaad, geslagt, afkomst, stam.*

Cœlesti semine sunt oriundi. Lucret. 2. 990. *Zy zyn uit een hemelsch zaad, of uit een goddelyk geslacht gesproten.*

Semen. Plin. H. 18. 24. *Een soort van koren, dat de Grieken Zeia noemen, spelt, speldekoren.*

SĔMĔNTĀTŌRĬUS, ă, ŭm. *Zaaddragende, dat zaad voortbrengt, of draagt.*

Herbæ sementatoriæ. Plin. H. 18. 28. *Zaaddragende kruiden.*

(SĔMĔNTĬCĂ, ōrŭm. n. Plin. H. 18. 7. *Alles dat gezaait kan worden.*

SĔMĔNTĪNŬS, ă, ŭm. *Dat den zaaityd aangaat.*

Sementinæ feriæ. Festus. Varr. R. R. 1. 2. *Feestdagen die gehouden wierden na den zaaityd.*)

SĔMĔNTIS, is. f. Plin. H. 18. 24. Colum. 11. 2. *Zaaizel, zaayinge.*

Sementis. Colum. 2. 9. *De zaaityd.*

Media sementi. Colum. 2. 9. *In 't midden van den zaaityd.*

Sementis. Gell. 2. 29. *D'oogst, of oegst.*

Ut sementem feceris, ita metes. Cic. de Or. 2. 75. *Naar dat gy gezaait zult hebben, zult gy maayen.*

Sementis. Colum. 2. 8. *Het gezaaide, het zaad dat reeds gezaait, of in de aarde geworpen is.*

* Hanc a diis tantam arbitramur malorum sementem esse factam? Cic. N. D. 3. 30. *Gelooven wy dat de Goden het zaad van zoo veele rampen voortgebragt hebben? Gelooven wy dat de Goden oorzaak van zoo veel quaad zyn?*

(SĔMĔNTĪVŬS, ă, ŭm. *Dat den zaaityd, of het zaayen aangaat.*

Sementiva pyra. Plin. H. 15. 15. Cato R. R. 7. *Peeren die tot den zaaityd konnen duuren.*

Dedi vobis sementivum fœnum. Tertull. de Jej. 4. *Ik heb u lieden gras gegeeven dat zich zelven zaait.*)

SĔMĔSTRIS, is. m. en f. trĕ, is. n. Cic. Att. 10. 8. *Zesmaandig, van zes maanden, dat zes maanden, of een half jaar duurt.*

Semestris Dictatura. Liv. 9. 34. *Een halfjaarig Opperbevelhebberschap.*

Infans semestris. Liv. 21. 62. *Een kind van zes maanden, of van een half jaar.*

SĔMĔSTRĬŬM, ĭi. n. Colum. 11. 2. *Zes maanden, de tyd van zes maanden, een half jaar.*

SĔMĔSŬS, ă, ŭm. Suet. T. 34. 3. *Half gegeeten.*

Pisces semesi. Hor. S. 2. 3. 81. *Half gegeeten visschen.*

SĔMĬĀMBŪSTŬS, ă, ŭm. Suet. C. 59. 2. *Half verbrandt, of gebrandt.*

(SĔMĬĀMĬCTŬS, ă, ŭm. Apul. M. 1. 104: 9. 231. *Ten halven gekleed.*

SĔMĬĀMPŪTĀTŬS, ă, ŭm. Apul. M. 1. 104. *Half afgesneden, afgehouwen, of afgehakt.*)

SĔMĬĀNĬMIS, is. m. en f. mĕ, is. n. Nep. 4. 5. 4. en

SĔMĬĀNĬMŬS, ă, ŭm. Cic. D. 1. 47. Liv. 28. 23. *Half dood.*

SĔMĬĀPĔRTŬS, ă, ŭm. Liv. 26. 39. *Half open, of geopend.*

SĔMĬĀSSŬS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 1. 44. *Half gebraden.*

SĔMĬĀTRĀTŬS, ă, ŭm. Varr. *by* Non. 2. 298. *Met een half zwart kleed gekleed.*

SĔMĬBĀRBĀRŬS, ă, ŭm. Suet. J. 78. 8. *Half woest.*

SĔMĬBŌS, bŏvis. Ovid. Tr. 4. 7. 16. *Half os.*

SĔMĬCĂNĀLĬCŬLŬS, i. m. Vitruv. 4. 3. *Een kleine groeve, of slop; een halve goot, of luis.*

SĔMĬCĂPĔR, pri. m. Ovid. M. 14. 515. *Half bok, van den God Pan spreekende.*

SĔMĬCĬNCTĬŬM, ĭi. n. Mart. 14. 153. *Een halve gordel, zoo breed niet als die men Zona noemde.*

SĔMĬCĬRCŬLĀRIS, is. m. en f. ārĕ, is. n. Colum. 5. 2. *Half rond, als een halfrond, of halve kring.*

SĔMĬCĬRCŬLĀTŬS, ă, ŭm. Cels. 7. 26. *Half rond gemaakt, dat de gedaante van een halfrond heeft.*

SĔMĬCĬRCŬLŬS, i. m. Colum. 5. 2. *Een half rond.*

SĔMĬCŎCTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 18. 11. *Half gekookt, of gezoden.*

SĔMĬCRĔMĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. Ib. 634. *Half gebrand, of verbrand.*

† SĔMĬCRĔMŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 12. 287. *Half gebrand, of verbrand.*

SĔMĬCRŪDŬS, ă, ŭm. Colum. 6. 25. *Half rauw.*

Gravis semicruda carne. Front. St. 2. 5. 13. *Veel rauw vleesch gegeeten hebbende.*

SĔMĬCŬBĬTĀLIS, is. m. en f. ālĕ, is. n. Liv. 42. 65. *Van een halven elleboog, een halven elleboog lang, breed, enz.*

SĔMĬDĔŬS, i. m. Ovid. M. 1. 192. *Een Halfgod, een Held.*

SĔMĬDĬGĬTĀLIS, is. m. en f. ālĕ, is. n. Vitruv. 10. 22. *Een halve vinger lang, breed, enz.*

SĔMĬDŎCTŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 2. 42. *Half geleerd, of half wys, die geen grondige kennis heeft, of de dingen maar half kent.*

SĔMĬERMIS, is. m. en f. mĕ, is. n. Liv. 27. 2. *Half gewapend.*

SĔMĬFĂCTŬS, ă, ŭm. Tac. An. 15. 7. 3. *Half gemaakt.*

SĔMĬFĀSTĪGĬŬM, ĭi, n. Vitruv. 7. 5. *De top van een huis die zich maar half vertoont.*

SĔMĬFĔR, ĕri. m. Ovid. M. 2. 633. *Half beest, van een paerdmensch spreekende.*

SĔMĬFĔRŬS, ă, ŭm. Plin. H. 8. 57. *Half beest, half wild.*

SĔMĬFORMIS, is. m. en f. mĕ, is. n. Colum. 8. 5. *Half gemaakt, of gevormt.*

SĔMĬFŬLTŬS, ă, ŭm. Mart. 5. 14. 9.

14. 9. *Half gestut, half ondersteunt*, of geschoort.

SEMIGERMĀNŬS, ă, ŭm. Liv. 21. 38. *Een halve Duitscher*, van een persoon spreekende die geen Duitscher, maar dicht by Duitschland geboren is, en den aart en inborst van een Duitscher heeft; een Westfaling, &c.

SEMIGRÆCUS, ă, ŭm. Varr. R. R. 2. 1. *Half Griek.*

SĒMIGRĂVIS, is. m. *en* f. vĕ, ĭs. n. *Half zwaar, aan den zwaaren kant.*

Semigravis vino. Liv. 25. 24. *Half dronken.*

SĒMIGRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Uit een huis trekken om in een ander te gaan woonen, vertrekken om op een andere plaats te gaan woonen.*

Semigrare a patre. Cic Cœl. 7. *Uit zyn vaders huis vertrekken, om elders te gaan woonen.*

SEMIHIANS, tis. omn. gen. Apul. Fl. 351. *Half gaapende, half open, of geopent.*

Ridere semihiante labello. Catull. 61. 220. *Grimlachen*, boertende, *meesmuilen.*

SĒMIHŎMO, mĭnĭs. Ovid. M. 12. 536. *Halfmensch.*

SĒMIHŌRĂ, æ. f. Cic. C. R. 3. *Een half uur.*

SĒMIJŪGĔRŬM, ī. n. Colum. 5. 1. *Een halve bunder lands.*

SĒMILĂCĔR, ă, ŭm. Ovid. M. 7. 344. *Half verscheurt.*

SĒMILĂTĔR, ĕrĭs. m. *Een halve bakfteen*, of *tichelsteen.*

Una parte laterum ordines, altera semilaterum ponuntur. Vitruv. 2. 3. *Men legt aan de eene zyde ryen van heele, en aan de andere van halve bakfteenen.*

(SEMĪLAUTUS, ă, ŭm. Catull. 54. 2. *Half gewasschen.*)

SĒMILĪBER, ĕră, ŭm. Colum. 5. 1. *Half vry, die zyn vrydom niet volkomen, of maar ten halven heeft.*

Semiliberi saltem simus. Cic. Att. 13. 31. *Laat ons ten minsten half vry zyn.*

SĒMILIXĂ, æ. m. Liv. 28. 28: 30. 28. *Een halve zoetelaar, een halve leyerknecht.*

SĒMIMĂDIDŬS, ă, ŭm. Colum. 2. 4. *Half besproeit, half nat, half bewatert*, van een veld spreekende.

SĒMIMĀRĪNŬS, ă, ŭm. Lucret. 5. 890. *Half zeesch.*

SĒMIMĀS, ăris. m. *en* f. Liv. 31. 12. *Half man*, van een dier spreekende van beide de geslachten.

(Semimas. *Gelubt, gesneden.*

Semimaris flammis viscera libat ovis. Ovid. F. 1. 588. *Hy offert de ingewanden van eenen hamel.*

Qui semimares vocantur, quod sunt castrati. Varr. R. R. 3. 9. *De kapoenen worden Semimares, Halfmannetjes genoemt, om dat ze gelubt zyn.*

Ibunt semimares, & inania tympana tundent. Ovid. F. 4. 183. *De gelubde Priesters van Cybele zullen wandelen, en op de trommels slaan.*)

SĒMIMĔTŎPIŬM, ii. n. Vitruv. 4. 3. *Een gedeelte*, of *de helft van de ruimte tusschen de balken in een timmeraadje.*

SĒMIMŎRTŬŬS, ă, ŭm. Catull. 50. 15. *Half dood.*

SĒMINĀLIS, is. m. *en* f. ălĕ, ĭs. n. Colum. 11. 2. *Dat men zaait*, of *bequaam is om te zaayen.*

SĒMINĀNIS, is. m. *en* f. ănĕ, is. n. Plin. H. 2. 18. *Half ledig, half ydel, half leeg.*

SĒMINĀRIŬM, ii. n. Colum. 3. 15. *Een boomqueekery*, of *ente y.*

Seminarium Senatus. Liv. 42. 61. *De rang*, of *staat waar uit de Raadsheeren gekoren wierden.*

* Seminarium Catilinarium. Cic. C. 2. 10. *Een queekery van menschen van Katilinaas aanhang*, of *gezindheit.*

* Seminarium triumphorum. Cic. Pis. 40. *Een queekery van zegepraalen.*

SĒMINĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. N. D. 2. 34. *Een zaayer.*

(SĒMINĀTUS, ă, ŭm. Plaut. Am. 1. 2. 19. *Ontfangen, geteelt.*)

SĒMINĔCĔM, is de accusativus singularis, en

SĒMINĔCĒS. Liv. 23. 25: 29. 2. de nominativus, of accusativus pluralis *Half dood.*

Oculi semineces. Ovid. M. 1. 228. *Zeer ingevallene oogen, diep ingezonkene oogen, half doode oogen.*

SĒMINIŬM, ii. n. Varr. R. R. 2. 6. *Zaad.*

SEMINO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Colum. 2. 9. *Zaayen.*

(Seminare. *Teelen, voortteelen.*

Marem seminasse manifestum est. Colum. 6. 24. *Het is openbaar dat hy een mannetje geteelt heeft.*

Nihil in hoc pecore est præstantius, quam quod seminabit asinus. Colum. 6. 37. *Onder deeze soort van vee is niet voortreflyker, dan dat een ezel zal teelen.*

SĒMINŌSŬS, ă, ŭm. Priap. 51. 17. *Zaadryk.*)

SĒMINŪDŬS, ă, ŭm. Liv. 24. 40. *Half naakt.*

(SEMIŎBŎLŬS, ī. m. Rhemm. Fann. de mens. 8. *Een halve penning.*)

SĒMIŎNUSTŬS, ă, ŭm. Sisenn. *Half gelaaden*, of *beladen.*

SEMIORBIS, is. m. Sen. N. Q. 1. 8. *Een halve bol*, of *kloot, een halfrond.*

SEMIPĀGĀNŬS, ī. m. Pers. prol. 6. *Half boersch, die niet beschaaft is, bot, plomp*, van eenen Dichter spreekende.

SEMIPĔDĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĕ. n. Vitruv. 10. 19. *Een half voet lang, breed, hoog*, of *rond.*

SĒMIPĔDĀNĔŬS, ă, ŭm. Colum. 4. 1. *Van een halven voet.*

SĒMIPĔRFĔCTUS, ă, ŭm. Suet. C. 21. 1. *Half volmaakt, half voltooit, half voltrokken, half opgemaakt.*

SĒMIPES, ĕdis. m. Vitruv. 2. 3. Colum. 5. 10. *Een halve voet.*

(SĒMIPISCĪNĂ, æ. f. Varr. R. R. 1. 13. *Een halve vyver.*)

SĒMIPLĂCĔNTĪNUS, ă, ŭm. Cic. Pis. 1. *Een halve Placentyn.* Van Piso spreekende, die van zyn moeders kant van Placentien afkomstig was.

SĒMIPLĒNŬS, ă, ŭm. Cic. V. 5. 25. *Half vol.*

SĒMIPŬTĀTŬS, ă, ŭm. *Half gesneeden*, of *gesnoeit.*

Semiputata tibi vitis in ulmo est. Virg. E. 2. 69. *Uw wyngaard hangt noch half gesneeden aan den olmboom.*

SĒMIRĀSŬS, ă, ŭm. Catull. 59. 5. *Half geschoren.* Dit woord word genomen om 't slechte volkje, als slaaven, enz. te betekenen, die men het hair zoodanig afsneed, dat het byna afgeschoren geleek.

SĒMIRĔDŬCTŬS, ă, ŭm. Ovid. Art. 2. 614. *Half aangehaalt*, of *ingetrokken.*

SĒMIRĔFĔCTŬS, ă, ŭm. *Half hermaakt*, of *herstelt.*

Classis semirefacta. Ovid. Her. 7. 176. *Een vloot schepen die half gekalfatert is.*

SĒMIRŬTŬS, ă, ŭm. *Half vervallen, bedorven, verdelgt*, of *verwoest.*

Tecta semiruta. Liv. 10. 4. Lucan. 1. 24. *Half vervallene huizen.*

Semirutam patriam respexit. Liv. 26. 32. *Hy heeft zyn vaderland byna vervallen gezien.*

SEMIS. m. indecl. Varr. L. L. 4. 36. *De helft, half.* Semi is meer in gebruik; doch 't word nooit dan met andere woorden t'zamengezet gevonden.

Latus pedes duos semis. Vitruv. 5. 1. *Twee voet en een half breed.*

SEMIS, issis. m. Cic. Sext. 25. *De helft van een as, zes oncen.* Sommige zeggen Semissis, is. m.

Homo semissis. Cic. F. 5. 10. *Een slecht*, of *gering mensch, jan rap.* Ik zoude van gevoelen zyn dat Semissis daar een adjectivum is, 't geen door veele voorbeelden, uit de Reeckregelen getrokken, bevestigt word. Onder andere

dere word in Scæv. Dig. 22. 1. 13. gevonden Qui semisses usuras promiserat, daar semisses een adjectivum schynt, verders was Semissis usura, volgens 't gebelen van Minurius, als men voor honderd *as* maandelyks een halve *as* renten be aalde.

SĒMISĒPŬLTŬS, ă, ŭm. Ovid. Her. 1. 55. *Half begraaven.*

SĒMISŎMNŬS, ă, ŭm. Cic. F. 7. 1. *en*

SĒMISŎMNĬS, ĭs. m *en* f. ĕ, ĭs. n. Cic. V. 5. 36. *Half slaapende, sluimerende.*

Ex convivio prope semisomnus raptus sum. Liv. 30. 5. *Ik ben uit het gastmaal half slaapende weggedraagen.*

Sparsos & semisomnes adorti sunt. Liv. 37. 20. *Zy hebben 'hen, verstrooit zynde, en half slaapende, overvallen.*

SĒMISŎPĪTŬS, ă, ŭm. Liv. 25. 39. *Half slaapende.* Sommige willen dat de drie eerste lettergreepen van dit woord een dactylus uitmaken, en brengen het vaers van Ovid. Her. 10. 10. Purpureo jacuit semisopita toro; by: Maar ze denken niet, dat het zeer onzeker is, of men Semisopita *of* Semisupina moet lezen.

SĒMISSĀLIS, ĭs. m. *en* f. ălĕ, ĭs. n. *Van de helft van een Roomsch as.*

Exolvere semissales usuras. Modestin. Dig. 50. 12. 10. *Renten tegens zes ten honderd betaalen.*

SĒMISSĀRIŬS, ă, ŭm. Florent Dig. 30. 116. §. 1. *Een erfgenaam van de helft.*

SĒMISŬPĪNŬS, ă, ŭm. Ovid. Am. 1. 14. 20. *Half op den rugge leggende, of half achter over leggende.*

SĒMITĂ, æ. f. Cic. Rull. 2. 35. *Voetpad, een enge, of smalle weg, een paadje.*

Semita celere. Sen. E. 64. *Iemant aan de hooger zy van de straat laaten gaan, iemant de hooge hand geeven.*

* Semita Lunæ Claud. Stil. Cons. 2. 438. *De loop van de Maan.*

* Semita. *Weg, manier, wijze.*

Hæc pecunia eadem semita revertit. Cic. V. 2. 23. *Dit geld is door den zelven weg, of op de zelve wijze weêr om gekomen.*

SĒMITĀRIŬS, ii. m. Catull. 37. 15 *Een bordeelbrok, hoer vogt, hoertjager, of bochel, om dat de hoerhuizen gemeenlyk in kleine steegjes, of straatjes waren.*

SĒMITĒRTIĀNĂ, febris. Cels. 3 8. *Een halve derdendaag che koorts.*

SĒMITŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Plin. H. 17. 22. *Door verscheide kleine wegen en paadjes verdeelt worden*, van een wyngaard spreekende.

(Harduinus leest Seminari.)

SĒMITRĪTŬS, ă, ŭm. Colum 1. 6. *Half gedorst.*

SĒMIVIĒTŬS, ă, ŭm. Colum. 12. 16. *Half verslenst, half verlept, half murw*, van een druivetros spreekende.

SĒMIVĬR, ī. m. Ovid. Her. 9. 141. *Halfman*, van een paerdmensch spreekende.

Semivir. Sil. 17. 20. *Een gelubde, of gesnedene, een lubbeling.*

Semivir. Liv. 33. 28. *Verwyfst, lafhartig.*

Cum semiviro comitatu. Virg. Æ 4 215. *Met zyn verwyfst gevolg*

SĒMIVĪVŬS, ă, ŭm. Nep. 18. 4. 4. *Half levend, of half dood.*

Semivivum illum reliquit. Cic. Att. 7. 2. *Hy heeft hem half dood laaten leggen.*

SĒMIVŎCĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ălĕ, ĭs. n. Varr. R. R. 1. 17. *Die geen onderscheidentlyke stem heeft.*

Semivocalis. f. Priscian. 1. 33. *Een halve klinker, of klinkletter.* Men moet 'er Litera onder verstaan.

SĒMIŬSTŬLĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Mil. 13. *Half gebrand, half verbrand, gesch oeit, of verzengt.*

SĒMIŬSTŬS, ă, ŭm. *Half gebrand, half verbrand, geschroeit, of verzengt.*

Corpus semiustum fulmine. Virg. Æ 3 578. *Een lichaam door den blixem verzengt, of half verbrand.*

SĒMIZŌNĀRIŬS, ii. m. Plaut. Aul. 3. 5. 42. *Die gordels maakt, of verkoopt*, de helft minder, dan die Zona genaamt wierden.

SĒMŎDIŬS, ii. m. Colum. 11. 2. *Een half schepel.*

SĒMŎVĔO, ēs, mōvī, mōtŭm, sēmŏvērĕ. Ter. An. 1. 5. 50. *Weg doen, afscheiden, te rug zetten, weeh, of aan een kant zetten.*

Semovere abs se aliquem. Plaut. Asf. 1. 3. 74. *Iemants gezelschap afsnyden, iemant myden, of schuwen.*

A contemplatu mali semoveo me. Ovid. Tr. 5. 7. 66. *Ik wend myne oogen af van iets quaads te zien; ik dryf alle quaade gedachten van my af.* (Heinsius leest Submoveo.)

SĒMPĔR. Adv. Cic. T. Q. 1. 23 *Altyd, altoos, t'aller tyd.*

SĒMPĔRVĪVŬM, ī. n. Plin. H. 25. 13. *Dondrbaard, huislook.* Zeker kruid

SĒMPĬTĔRNŌ. Adv. Vitruv. 9. 4 *Altyd, altoos, t'aller tyd, eeuwig lyk, gedurig lyk.*

SĒMPĬTĔRNŬS, ă, ŭm. Cic. C. 4 9 *Eeuwig, eeuwigdurend, gedurig,*

Homo me miserior nullus est, neque adversa cui plura sint sempiterna. Plaut. Merc. 2. 3. 1. *Daar is geen elendiger mensch dan ik ben, en die gedurig meer ongevallen overkoomen.*

SĒMŪNCIĂ, æ. f. *Een half once, een loot.*

Facere aliquem hæredem ex deunce & semuncia. Cic. Cæc. 6. *Iemant erfgenaam van elf deelen en een half van zyn goed maaken.*

SĒMŪNCIĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ălĕ, ĭs n. Plin. H. 33. 3. *Van een half once, van een loot.*

SĒMŪNCIĀRIŬS, ă, ŭm. Liv. 7. 27. *Van een half once, of van een loot.*

SEN.

SĒNĀCŬLŬM, ī. n. Varr. L. L. 4. 32. *De Raadkamer, of plaats daar de Roomsche Raad vergaderde: de Vroedschapskamer.*

SĒNĀRIŌ ĪĪ, ōrŭm. m. plur. Cic. T. Q. 5 23. *Vaerzen van zes voeten.*

SĒNĀRIŬS, ă, ŭm. *Dat zes duimen, voeten, enz. lang, breed, enz, is.*

Senarius versus. Cic. Or. 55. *Een jambisch vaers*, van zes voeten.

SĒNĀTŎR, ōrĭs. m. Cic de Or. 1. 2. *Een Raadsheer.*

SĒNĀTŎRĬŬS, ă, ŭm. Cic. Off. 2. 1. *Van den Raadsheer.*

SĒNĀTŬS, ūs. m. Cic. S. 6. *De Raad, het lichaam van den Raad, de vergade de Raadsheeren, de Vroedschap.*

Frequenti Senatu Cic. de Or. 3. 1. *In den vollen Raad, of als 'er een groot getal Raadsheeren vergadert waren.*

Cogere Senatum. Cic. F. 5. 2. *Den Raad vergaderen, den Raad laaden, of by een roepen.*

Senatus. Aur. Vict V. J. 47. 4. *De Raadkamer.*

SĒNĀTŪSCŎNSŬLTŬM, ī. n. Cic. A. 3. 9. *Een Raadsbesluit, een bevel van den Raad.*

SĒNĔCĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 25. 13. *Kruiskruid, kruiswortel.*

SĔNECTĂ, æ. f. Virg. Æ. 6. 114. Plin. H. 16. 31. *Ouderdom, bejaardheit, bedaagtheit.*

Senecta serpentium. Plin. H. 30. 8. *De oude, of afgelegde huid van de slangen.*

Senectam exuunt serpentes Plin. H. 20. 23. *De slangen leggen haare oude huid af, of vervellen.*

SĔNECTŪS, ūtĭs. f. Cic. T. 7. *Ouderdom, bejaardheit, hooge jaaren.*

Adipisci senectutem. Cic. S. 2. *Tot ouderdom koomen, oud worden, bejaart, of bedaagt worden.*

Desipere senectute Cic. F. 1. 7. *Van ouderdom kinds zyn, in de kindsche*

fche waereld zyn, van eenen ouden man fpreekende.

Senectus. *Oudheit, aalendheit.*

Oratio plena literatæ senectutis. Cic. Cl. 76. *Een Rede vol oude geleerdheit.*

Senectus. Plin. H. 29. 6. *De oude huid van de flangen.*

‡ SENECTUS, ă, ŭm. *Oud, verendt, verouderdt, oud geworden.*

Senectum corpus. Sall. H. 4. *Een verondt lichaam*, of *het lichaam van een oud man.*

(Quem senecta ætate ludos facias. Plaut. Au. 2. 3. 75. *Dien gy in den ouderdom zoud befpotten.*)

SENEO, ēs, ŭi, sĕnērĕ. *Oud worden, verouden, hoog bejaart zyn.* (Dit is wel een oud woord, nochtans word het meer dan in eene eeuw gevonden.

Thessala fomno pectora fenent. Accius Telepho *by* Priscian. 10. 392. *De Thessaliers verouden door den flaap.*

Corpus meum mœrore & macore fenet. Pacuv. Perib. *by* Non. 2. 525. *Myn lichaam veroud door droefheit en magerheit.*

Quamquam ætas fenet, fatis tamen habeo virium, &c. Pacuv. Perib. *by* Priscian. 10. 392. *Alhoewel ik oud worde, heb ik nochtans krachten genoeg, enz.*

Phafelus fenet quiete. Catull. 4. 26. *De fchuit word als zy oud is niet meer gebruikt.* De verbloeming is van de menfchen ontleent.

Avus Augusti tranquillissime fenuit. Suet. A. 2. 7. *Augustus grootvader is zeer gerust levende oud geworden.* A feneo, non a fenesco fit præteritum fenui zegt Priscian. 10. 392. 't Præteritum fenui komt van Seneo, niet van Senesco.)

SENESCO, fcis, sĕnŭi, sĕnēscĕrĕ. Cic. S. 11. *Oud worden, verouden.*

* Annibalem ipsum fama fenescere. Liv. 9. 4. *Dat de roemruchtigheit van Hannibal zelf begon oud te worden*, of *te verslenssen.*

* Civitas otio fenescit. Liv. 1. 22. *De stad quynt in luiheit, de stad vervalt door ledigheit.*

* Consilia cunctando fenescunt. Liv. 35. 12. *De voornemens*, of *ondernemingen verydelen door te langen uitstel, de ondernemingen loopen door langen uitstel tot niet.*

* Senescere. Tac. H. 2. 24. 2. *Oud worden, verouden*, van een tyding fpreekende.

* Hyems fenescit. Cic. N. D. 2. 19. *De winter gaat voorbij*, of *loopt ten einde.*

* Laus fenescit. Cic. de Or. 2. 2. *De lof*, of *roem vermindert, verdwynt*, of *neemt af.*

* Morbus fenescit. Cic. F. 26. *De ziekte neemt af*, of *vermindert.*

Pugna fenescit. Liv. 5. 21. *Het gevecht verflauwt*, of *begint te verflappen.*

* Senescit Luna. Varr. R. R. 1. 37. *De Maan is aan 't afgaan*, of *aan 't afneemen.*

SENEX, ĭs. m. Cic. S. 7. *Een oud man, een bejaart*, of *bedaagt man.* De compar. Senior ftaat by Cic. Am. 1.

Senex morbus. Front. St. 4. 7. 3. *Oud van zeden*, of *manieren.*

SENI, æ. Cic. Verr. 2. 49. *Zes.*

Anni decies feni. Ovid. F. 5. 623. *Zestig jaaren.*

SENILIS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, ĭs. n. Cic. D. 2. 23. *Van een oud man.*

Judicio fenili adolescens. Cic. Sext. 52. *Een jongeling die een oud man in 't verstand is*, of *die een oud mans oordeel heeft.*

SENILITER. Adv. *Als een oud man, op de wyze van een oud man.*

Tremere feniliter. Quintil. I. O. 1. 11. 1. *Als een oud man beeven.*

SENIO, ōnis. m. Perf. 3. 48. *De zes, een worp van zes oogen met den teerling.*

SENIOR, ōris. m. Virg. Æ. 409. *Een oud man, een gryzaard.*

Isocrate jam feniore pomeridianis fcholis Aristoteles præcipere artem oratoriam cœpit. Quintil. I. O. 3. 1. *Aristoteles heeft in de avondschoolen de konst van welfpreekendheit begonnen te leeraren, als Isocrates nu al een oud man was.*

Seniores. *De Raadsheeren, de Raad.*

Ad Seniores mandata habere. Liv. 34. 61. *Bevelen aan den Raad hebben.*

SENIUM, ĭi. n. Cic. Mil. 8. *Ouderdom, bejaardheit, oudheit, hooge jaaren.*

* Inhumanæ fenium depone Camenæ. Hor. E. 1. 18. 42. *Leg af dien geemelyken*, of *grimmigen aart, die u eene al te straffe Zanggodin inftort.*

Senium Lunæ. Plin. H. 7. 48. *Het afgaan*, of *'t afneemen van de Maan.*

* Ut illum Dii fenium perdant. Ter. E. 2. 3. 10. *Dat de Goden dien ouden gryn verdelgen!*

SENONES, nŭm. m. plur. Cæf. B. G. 6. 3. 6. *Sens*, een ftad in Vrankryk.

SENSA, ōrŭm. n. plur. Cic. de Or. 1. 8. *Het gevoelen, het oordeel.* (Hy voegt 'er Mentis by de Or. 3. 14.)

SENSIBILIS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, ĭs. n *Gevoelig, gevoelbaar, door de zinnen bevatbaar*, of *dat onder de zinnen valt, 't geen men vatten, bevatten*, of *begrypen kan.*

Sensibilis auditui. Vitruv. 5. 1. *Hoorbaar, dat gehoort kan worden.*

SENSICULUS, i. m. Quintil. I. O. 8. 5. *Eene kleine, geringe*, of *flechte gedachte, daar niet groots*, of *verheven in is.*

‡ SENSIFER, ă, ŭm. Lucret. 3. 273. *Dat gevoelen veroorzaakt*, of *bybrengt.*

SENSILIS, ĭs. m. *en* f. ilĕ, ĭs. n. Lucret. 2. 887. *Bevatbaar, bevattelyk, dat door de zinnen bevat kan worden*, of *onder de zinnen valt.*

SENSIM. Adv. Cic. T. Q. 3. 22. *Allenskens, met den tyd.*

Sensim crefcere. Plin. H. 5. 9. *Allenskens wassen*, of *groeyen.*

SENSUS, ūs. m. Cic. T. Q. 1. 20. *Een zin*, van de vyf zinnen fpreekende.

Cassa fensu fimulacra. Lucret. 4. 127. *Beelden zonder gevoelen; ongevoelige harssenbeelden*, of *harssenfchimmen.*

Suffugit res illa fensum. Lucret. 4. 361. *Deeze zaak is ongevoelig*, of *kan men niet gewaar worden.*

Specie prima fensus acerrime commovere. Cic. de Or. 3. 25. *De zinnen in den eersten opslag geweldig treffen*, of *ontzetten.*

Sensus humanitatis. Cic. V. 1. 18. *'t Gevoelen van beleefdheit, heusheit*, of *wellevendheit.*

Timor mihi abstulit omnem fensum. Ovid. M. 14. 179. *De fchrik*, of *vrees heeft my 't gebruik van alle myne zinnen benomen; de vrees heeft my al het gevoelen benomen.*

Sensus impellere voluptate. Cic. de Or. 3. 25. *De zinnen streelen, de zinnen vermaaken*, of *vergenoegen.*

Affici fensu doloris. Cic. V. 5. 46. *Door fmart*, of *pyn geraakt zyn, gevoelen van pyn hebben.*

Percipere fensum & voluptatem. Plin. E. 1. 10. 12. *Vermaak en genoegen genieten*, of *gevoelen.*

Vitalem reddere fensum. Lucret. 2. 889. *Weêr tot zich zelven doen komen; het gebruik van de zinnen weder geeven.*

Sensus. *Gedachte, bevatting, begrip, befeffing, kennis.*

Continenti die ac nocte prælio ab fensu operis hostes avertebat. Liv. 4. 22. *Hy benam den vyand, door een gedurig gevecht van dag en nacht, de kennisse van zyn werken.*

Varios fensus expromit animus. Lucret. 2. 886. *De geest*, of *'t verstand brengt verscheide gedachten voort.*

Sensus. *Gevoelen, meening, zin, oordeel.*

Illius fensum pulchre calleo. Ter. Ad. 4. 1. 17. *Ik ken zyn zin volkomentlyk, ik weet wat hem aangenaam is.*

Unus

Unus sensus bonorum omnium. Cic F. 1.9. *Alle eerlyke, of welmeenende lniden waren van 't zelve gevoelen.*
Sensus communis. *'t Goed, of 't gezond verstand, de gemeene bevatting.*
Carere sensu communi. Hor. S. 1. 3.66. *Geen gezond verstand hebben.*
Sensus verbi. Ovid. F. 5. 484. *De zin, of beteekenis van een woord.*
(Sensus. *De meening, of zin van een schrift.*
Ne bis sensum lector reperiret eundem. Ovid. P. 3.9.43. *Op dat den zelven zin, of de zelve meening den lezer in myne schriften niet tweemaal mogt voorkoomen.*
Testamenti sensus nan potuit colligi. Phædr. 4.5.19. *Men heeft den zin, of de meening van den uitersten wil niet konnen uitvinden, of uitleggen.*
Sensus. *Verstand, oordeel, begrip.*
Quo magis miror, quosdam existimasse, aquatilibus nullum inesse sensum. Plin. H. 9. 42. *Daarom verwondere ik my te meer, dat sommige gemeent hebben, dat de waterdieren geen verstand hebben.*
Nam sensus mihi corque defuisset. Priap. 1.6. *Want het zou my aan verstand en reden ontbroken hebben.*)
SĔNTĔNTĬĂ, æ. f. *Meening, gevoelen, goeddunken, oordeel, gedachte.*
Hæc mea sententia est. Plaut. Ps. 1. 3. 145. *Dit is myn gevoelen, of meening.*
Errat longe mea sententia. Ter. Ad. 1. 1. 40. *Hy dwaalt verre naar myn gevoelen.*
In multis sententiis positus sum. Plaut. E. 3. 4. 80. *Over, of van my zyn verscheide gevoelens.* Zie Gronovius over deeze plaatze.
Quantum intellexi senis sententiam de nuptiis. Ter. An. 1. 3. 2. *Voor zoo veel ik het gevoelen van den ouden man, omtrent dat huwelyk, heb konnen verneemen.*
Accipere sententiam. Liv. 36. 12. *Een gevoelen aanneemen, tot eenig gevoelen overgaan, een opzet, of besluit neemen.*
Decedere sententia. Tac. An. 14. 49. 5. *Van gevoelen veranderen, andere zinnen krygen, in een andere meening koomen, of overgaan.*
Dejicere de sententia. Cic. T. Q. 2. 5. *Iemant van gevoelen doen veranderen, of in een andere meening brengen.*
Postulatum est ut Bibuli sententia divideretur. Cic. F. 1.2. *Men heeft begeert dat het gevoelen van Bibulus zoude verdeelt worden; dat is te zeggen, dat men een gedeelte zou toestaan, en 't overige verwerpen.*
Sententia. *Stem, keurstem.*
Numerantur sententiæ, non ponderantur. Plin. E. 2. 12. 5. *De stemmen worden opgetelt, en niet overwogen.*
Omnibus sententiis. Cic. Fr. 2. 2. Quintil. I. O. 1. 10. *Met gemeene stemmen bewilligen, of inwilligen.*
Ex sententia navigare. Cic. Att. 5. 11. *Een gelukkige, of voorspoedige scheepvaart doen.*
Sententia. Quintil. I. O. 5. 13. *Een gewysde, besluit, vonnis, of uitspraak.*
Candida sententia. Ovid. M. 15. 47. *Een gewysde van ontslaging, een vrykeurend vonnis, een voordeelige uitspraak.*
Tristis sententia lata est. Ovid. M. 15. 43. *Hy is verwezen, of veroordeelt geworden.*
Sententia. Cic. Her. 4. 17. *Een zinsprenk, sprenk, een fraai zeggen, of aardig woord.*
Grandes sententiæ. Quintil. I. O. 2. 11. *Zinsprenken die groote beteekenis hebben, deftige, krachtige, nadrukkelyke sprenken.*
SĔNTĔNTĬŎLĂ, æ. f. Cic. A. 3. 9. *Een sprenkje.*
SĔNTĔNTĬŌSĒ. Adv. *Zinsprenkig, op eene zinsprenkige wyze, met nadruk, op eene zinryke wyze.*
Sæpe etiam ridicula sententiose dicuntur. Cic. de Or. 2. 71. *Belachelyke dingen worden dikwils als een zinsprenk gezegt.*
SĔNTĔNTĬŌSŬS, ă, ŭm. Cic. Cl. 95. *Zinsprenkig, vol sprenken, nadrukkelyk.*
SĔNTĒS, sentĭbŭs. m. Colum. 6. 3. *Doornen, struvellen, struiken, haagen.*
SĔNTĬS-CĂNĬS. Colum. 11. 3. *Een egelantier, of hondsroos.* Hy zegt Sentem-canis.
SĔNTĬCĒTŬM, ī. n. Plaut. Capt. 4.2.80. *Een doornbosch, een doornhaagbosch, een plaats vol doornen, of struvellen.*
SĔNTĬCŌSŬS, ă, ŭm. *Vol doornen.* Lucilius gebruikt het niet dan oneigentlyk.
Senticosa verba. Afran. *by* Festus in Sentes. *Scherpe, bitse, of steekende woorden.*
SĔNTĪNĂ, æ. f. Cic. S. 6. *De scheepsriool, de durk, de vuilnisgyp, of 't verlaat,* om te zygen.
* Sentina Reipublicæ. Cic. C. 1. 5. *Het verachtelykste en slechste van 't Gemeenebest, of van den Staat.*
* Sedebamus in puppi, nunc autem vix est in sentina locus. Cic. F. 9. 15. *Wy zaten eerst aan 't roer van de regeeringe, of in de hoogste waerdigheit van den Staat, daar wy nu nauwelyks de geringste plaats bekleeden.*
SĔNTĬO, tīs, sēnsī, sēnsŭm, sentīrĕ. Cic. D. 2. 3. *Gevoelen, gewaar worden;* van al de zinnen spreekende.
Sentio sonitum. Plaut. Curc. 1. 2. 69. *Ik hoor geruchi.*
Sentire odores. Lucret. 1. 299. *De reuken ruiken.* Famem. Liv. 25. 13. *Den honger gevoelen.*
Labor non sentitur sedulitate. Ovid. F. 4. 434. *Door yver word den arbeid niet gevoelt, de naerstigheit, of vlijt maakt dat men geenen arbeid gevoelt.*
Vetustatem sentire. Plin. H. 11. 42. *Oud worden, den ouderdom gevoelen, verouden.*
Sentire. *Gewaar worden, bevinden, verneemen, bemerken, bespeuren, beseffen.*
Si sensero quicquam te fallaciæ conari. Ter. An. 1. 2. 25. *Indien ik gewaar word, of verneeme, dat gij met eenig bedrog poogt om te gaan, of eenig bedrog zoekt in 't werk te stellen.*
Si me senserit filium quæritare. Ter. Ad. 3. 3. 8. *Zoo hy gewaar word, of de lucht krygt, dat ik zynen zoon zoek.*
Sentire. *Van gedachten, gevoelen, of oordeel zyn.*
De amicitia omnes ad unum idem sentiunt. Cic. Am. 23. *Al de wareld heeft het zelve gevoelen van de vriendschap; al de menschen oordeelen het zelfde van de vriendschap.*
Sentire cum aliquo. Ter. An. 2. 1. 23. *Met iemant van een gevoelen zyn; het zelve gevoelen, of de zelve meening met iemant hebben.*
Pro bonis contra improbos sentire. Cic. Mil. 2. *De zyde der goeden, of welmeenenden tegens de quaadaardigen neemen, of kiezen.*
Sentire. *Weeten, gevoelen.*
Sentio ipse quid agam. Plaut. Trin. 3. 2. 13. *Ik weet zelf wel wat ik doen zal.*
Sic cum eo de Republica disputavi, ut sentiret sibi cum viro forti esse pugnandum. Cic. F. 5. 2. *Ik heb my zoodanig tegens hem in de twistzaak omtrent het Gemeenebest gedraagen, dat ik hem deed gevoelen, dat hy met een dapper man te doen hadde.*
SĔNTĪSCO, scĭs, scĕrĕ. Lucret. 3. 394. Zie Sentio.
SĔNTŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 6. 462. *Rouw, scherp door de meenigte van doornen,* van zekere plaats spreekende.
Sentus. Ter. E. 2. 2. 5. *Yselyk, vervaarlyk, gruwzaam, of schrikkelyk om te zien.*

SEO.

SEÖRSOM. Adv. Liv. 22. 52. *Alleen, bezonderlijk, afzonderlyk, in 't byzonder.*

Omnibus habeo gratias, & seorsum tibi. Ter. Ad. 5. 9. 14. *Ik bedank' ze alle, en u in 't byzonder.*

Seorsum a patre habitare. Justin. Instit. 4. 5. 3. *Van zyn vader af woonen.*

Seorsum a te sentio. Plaut. Capt. 3. 5. 51. *Ik ben met u in geen een gevoelen, myne gedachten koomen met de uwe niet over een.*

‡ SEÖRSUS. Lucret 4. 497. Plaut. R. 5. 2. 27. *Afgescheiden, afgezondert.*

SEP.

SEPĀRĒ. *Ongelyk.* Een ablativus die Stat. Th. 4. 481. (Val. Fl. 5. 58. en Solin. 7.) hebben gebruikt, en van de nominativus separ, of separis gemaakt word die men in geen Schryvers vind. (Cellarius meent evenwel, dat het gevonden word by Phædr. 1. 30. 7. by wien, om de zangmaat goed te maaken, behoort geleezen te worden:

Est ratio separ, ait, ac diversum genus. *'t Is een ongelyk geslacht, en een verscheide soort.*

SĔPĂRĀBĬLIS, is. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. *Dat afgescheiden kan worden, afscheidelyk, deelbaar.*

Nec vim a corpore separabilem esse. Cic. T. Q. 1. 10. *En dat de kracht van 't lichaam niet kan afgescheiden worden.*

SĔPĂRĀTĒ. Adv. *Afzonderlyk, in 't byzonder.* De compar. Separatius staat by Cic. I. R. 2. 51.)

SĔPĂRĀTĪM. Adv. *In 't byzonder, afzonderlyk.*

Nihil accidit ei separatim a reliquis civibus. Cic. F. 2. 16. *Zyn lot is niet erger, dan dat van d'andere burgeren.*

SĔPĂRĀTŬS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 4. 15. *Afgezondert, afgescheiden, ter zyden gezet.*

SĔPĂRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 13. 17. *Scheiden, afscheiden, verdeelen, afzonderen, ter zyde stellen, onderscheiden, schiften.*

Separare vera a falsis. Cic. A. Q. 4. 46. *De waarheit van de leugen onderscheiden, een onderscheit tusschen waarheit en leugen maaken.*

Separare. Ovid. Her. 18. 173. *Scheiden, deelen, verdeelen, tusschen beide zyn, schiften.*

SĔPĔLĬBILIS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Plaut. Cist. 1. 1. 64. *Dat begraaven kan worden, dat men begraaven kan*, om te zeggen, dat men bedekt moet houden, en niet van spreeken.

SĔPĔLIO, ĭi, ivi, ĭtŭm, īrĕ. Cic. Fl. 38. *Eenen dooden begraaven.*

* Sepelire dolorem. Cic. T. Q. 2. 13. *Pyn, of smart stillen, of zoen ophouden.*

* Sepelire se vino & epulis. Sen. E. 11. *Zich in eeten en drinken begraaven, te veel eeten en drinken, overdaad in eeten en drinken pleegen, of begaan.*

SĒPĒS, is. f. Cic. N. D. 1. 42. *Een heg, staketzel, heining.*

Prætendere sepem segeti. Virg. G. 1. 270. *Een heg rondom 't korenland zetten.*

SĒPĬĀ, æ. f. Plin. H. 9. 15. *Een Spaansche zeekat.* Zekere visch, die als men hem wil vangen, een zwart vocht als inkt uitspouwt, en hier door uit het gezicht van de visschers ontsnapt.

† Sepia. Pers. 3. 12. *Inkt.*

SĒPĪMENTŬM, i. n. Varr. R. R. 1. 14. *Een heining, staketzel, hegge.*

Sepimento aliquid vallare. Cic. L. L. 1. 24. *Iets met een heining, staketzel, of hegge besluiten, of afschieten.*

Militare sepimentum. Varr. R. R. 1. 14. *Een graf, wal, loopgraaf, beschansing, bolwerk.*

SĒPIO, is, ivi, *of* sēpsi, sēptŭm, īrĕ. Cic. de Or. 1. 10. *Omzetten, omheinen, afschieten*, met heggen, enz.

Sepsit gradientes obscuro aere. Virg. Æ. 1. 415. *Zy heeft hen op weg gaande met een dikke wolk bedekt.*

Sepire se difficultate abrogationis Cic. Att. 3. 23. *Zich van te vooren sterk maaken, om niet afgeschaft te worden*, van een wet spreekende.

SĒPĬŎLĂ, æ. f. Plaut. Cas. 2. 8. 57. *Een Spaansch zeekatje.*

(SĒPLĀSĬĂ. Festus, Ascon. Cic. 161. *Een merkt te Capua, waar op veel reukwerk kraamen waren.*

Seplasia. *Reukwerk, ruikend goed.*

Credunt seplasiæ. Plin. H. 34. 11. *Zy schryven 't het reukwerk toe.*

SĒPLĀSĬĀRIUS, ii. m. *Die reukwerk en drogeryen verkoopt, een drogist.*

Pinxit se ut seplasiarium. Lampr. Hel. 30. *Hy heeft zich als een drogist afgeschildert.*)

SĒPŌNO, is, pŏsŭi, pŏsĭtŭm, sēpōnĕrĕ. *Aan een zyde leggen, aan een kant leggen, scheiden, afzonderen.*

Seponere aliquid ab alio. Cic. de Or. 1. 6. *Het eene van het ander afleggen, of afscheiden.*

Seponere pecuniam ad ædificationem. Liv. 1. 55. *Geld tot het bouwen van huizen wechleggen.*

Seponere sibi tempus ad rem aliquam. Cic. Or. 42. *Zich eenigen tyd tot het verrichten van iets afzonderen.*

(Seponere. *Bannen, in ballingschap zenden.*

Agrippam seposuit Surrentum. Suet. A. 65. 5. *Hy heeft Agrippa naar Surrento gebannen.*

Otho est sepositus in Lusitaniam. Suet. O. 3. 5. *Otho is naar Portugal gebannen*)

SĒPŎSĬTUS, ă, ŭm. Cic. Pet. 1. *Wechgelegt, ter zyden gelegt, gescheiden, afgezondert.*

Sepositus. Cic. V. 4. 10. *Verborgen, verholen, geheim, bedekt.*

Fons sepositus. Prop. 1. 20. 24. *Een verafgelege springbron.*

Sepositus. Mart 6. 16. 2. Sp. 3. 1. *Ver afgelegen, ver afgezondert; van de andere deelen der waereld afgescheiden*, van eenig landschap, *of* volk spreekende.

SĒPS, is. f. Cic. *by* Auson. Eid. 12. 152. *Een heining, heg, staketzel.* Zie Sepes.

(Seps. Lucan. 9. 723. *Een soort van een slange.*)

SĔPTEM. omn. gen. plur. indecl. Cic. Am. 2. *Zeven.*

SĔPTĔMBĔR, bris. m. Cic. Att. 1. 1. *Herfstmaand.* Men verstaat 'er onder Mensis, of drukt het uit.

SĔPTEMDĔCĬM, omn. gen. plur. indecl. Cic. Rull. 2. 7. *Zeventien.*

† SĔPTĔMFLŪŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 15. 753. *Dat door zeven grosten loopt.*

† SĔPTĔMGĔMĬNŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 6. 800. *Zevenmondig. Die zeven monden, of uitgangen heeft*, van den Nyl spreekende.

SĔPTĔMPĔDĀLIS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Plaut. Capt. 3. 71. *Van zeven voeten lang, breed, enz.*

SĔPTĔMPLĔX, ĭcis. omn. gen. *Zeven dubbeld.*

Clipeus septemplex. Virg. Æ. 12. 925. Ovid. M. 13. 2. *Een schild met zeven huiden op malkander overtrokken.*

Septemplex Nilus. Ovid. M. 5. 187. *De Nyl met zeven monden.*

SĔPTĔMVIR, viri. m. Cic. A. 5. 11. *Een Zevenman.*

SĔPTĔMVĬRĀTŬS, ūs. m. Cic. A. 2. 38. *Het Zevenmanschap.*

SĔPTĒNĀRĬUS, ă, ŭm. Cic. S. Sc. 1. 6. *Van zeven, dat een getal van zeven bevat.*

Septenarius versus. *Een vaers van zeven voeten.*

Septenarios versus fundere. Cic. T. Q. 1. 44. *Vaerzen van zeven voeten maaken.*

SĔPTĒNŬS, ă, ŭm. *Van 't zeven getal.*

Septenum numerum legionum alo. Cic. F. 11. 10. *Ik onderhoude zeven krygsbenden op myn eigen kosten, of beurs.*

SĒ-

SEPTENTRIO, ōnĭs. m. Vitruv. 9.6. *De grooten Beer*, een gesternte. Zommige schryven Septemtrio.
Septentrio minor. Cic. N. D. 2.43. *De kleinen Beer*, een gesternte.
Septentrio. Cic. N. D. 2. 19. *Het Noorden, de Noorder landschappen.*
Septentrio. Plin. H. 2. 47. *De Noorden wind.*
(Septemtriones in plurali most men eigentlyk zeggen. Zie Gell. 2. 21.
Ventus a septemtrionibus oriens. Nep. 1. 1. 5. *De Noorden wind.*)
SEPTENTRIŌNĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. *Noordelyk, dat in 't Noorden legt*, of *gelegen is.*
Septentrionalis circulus. Varr. L. L. 8. 18. *Het Noorder Aspunt.*
SEPTENTRIŌNĀRĬŪS, ă, ūm. *Van 't Noorden, Noorden.*
Septentrionarius ventus. Gell. 2. 22. *De Noorden wind.*
SEPTĬCŪS, ă, ūm. Plin. H. 27. 12. *Dat invet, en dat een rotmakende kracht heeft*, van eenige geneesmiddelen spreekende.
SEPTĬĒS. Adv. Liv. 28. 6. *Zeven maal, zeven reizen, zevenwerf.*
‡ SEPTĬFĀRĬĀM. Adv. Santr. *bij* Non. 2. 779. *In zeven gedeelten, op zevenderly wijze.*
SEPTĬMĀNŪS, ă, ūm. *Van den zevenden.*
Nonæ septimanæ. Varr. L. L. 5. 4. *De Nonen die op den zevenden dag van de maand quamen.*
SEPTĬMŪM. Adv. *Voor de zevende reize*, of *maal.*
Septimum Consul. Cic. N. D. 3. 32. *Voor de zevende maal Burgermeester.*
SEPTĬMŪS, ă, ūm. Plaut. Ps. 2. 2. 3. *De zevende.*
SEPTĬMŪSDĔCĬMŪS, ă, ūm. Cic. Clu. 27. *De zeventiende.* Zommige schryven dit woord in tween gescheiden.
SEPTĬNGĒNĀRĬŪS, ă, ūm. *Van zeven honderd, dat een getal van zeven honderd bevat.*
Septingenarius grex. Varr. R. R. 2. 10. *Een kudde van zeven honderd schaapen, enz.*
SEPTĬNGENTĒSĬMŪS, ă, ūm. Liv. Præf. *Het zeven honderste*, van een jaargetal spreekende.
SEPTĬNGENTĪ, æ, ă. Liv. 23. 20. *Zeven honderd.*
SEPTĬO, ōnĭs. f. Vitruv. 6. 11. *Afsluiting, hek, schutting, staketzel, hegge.*
Septio. *Een dijk, een dam.*
Inter septiones fundamenta fodiantur. Vitruv. 5. 12. *Dat de grondvesten tusschen de dammen gedolven worden.*
SEPTŬĀGĒNĀRĬŪS, ă, ūm. Callistr. Dig. 50. 6. 5. §. 7. *Van zeventig jaar, dat zeventig jaaren heeft, zeventigjaarig.*
SEPTŬĀGĒNĪ, æ, ă. Colum. 5. 2. *Zeventig, seventig.*
SEPTŬĀGĒNŪS, ă, ūm. Plin. H. 26. 10. *De zeventigste.*
SEPTŬĀGĬĒS. Adv. Colum. 5. 2. *Zeventig maal, zeventig reizen.*
SEPTŬĀGĬNTĀ. omn. gen. plur. indecl. Cic. V. 3. 52. *Zeventig.*
SEPTŬENNĬS, ĭs. m. *en* f. ĕ, ĭs. n. Plaut. Men. prol. 22. *Zevenjaarig, dat zeven jaaren oud is.*
SEPTŬM, ī. n. Cels. 5. 26. *Het middelrift.* Een vlies dat het hart, en de long, van de lever, milt en darmen afscheidt.
SEPTĀ, ōrūm. n. plur. Cic. A. 5. 4. *Een hegge, heining, staketzel, hek, schutting, een beschote*, of *afgeslote plaats, schuthok, perk, alles waar in men menschen*, of *beesten sluit.*
SEPTŪNCĬĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Colum. 2. 10. *Van zeven oncen, dat zeven oncen bevat*, of *dat zeven deelen van een geheel van twaalf deelen heeft*, of *begrypt.*
SEPTŪNX, cĭs. m. Liv. 5. 24. *Zeven oncen.*
SEPTŪS, ă, ūm. Cic. V. 27. 5. *Met een muur*, of *hegge omringt*, of *afgeschoten.*
Per fundum septum facere semitam. Plaut. Curc. 1. 1. 36. *Eenen weg door een plaats met een muur*, of *hegge afgeschoten, maaken.*
Septus caritate. Plin. P. 49. 3. *Door de liefde*, of *genegenheit die men hem toedraagt, bewaart*, of *beschut*, van eenen Prins spreekende.
Septus nebula. Virg. Æ. 1. 443. *Met een wolk bedekt.*
Philosophiæ præsidiis septus. Cic. F. 16. 23. *Door de Wysbegeerte versterkt*, of *beschut.*
SEPŪLCRĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. *Van het graf*, of *dat tot het graf behoort.*
Aræ sepulcrales. Ovid. M. 8. 480. *Grafaltaaren*, of *altaaren die men omtrent de graven oprechtte.*
SEPŪLCRĒTŪM, ī. n. Catull. 59. 2. *Een plaats daar veel graven zyn, een kerkhof.*
SEPŪLCRŪM, ī. n. Cic. A. 9. 6. *Een graf*, of *grafstede.*
SEPŪLTŪRĀ, æ. f. Cic. A. 1. 2. *Een begraafsplaatze, een plaats daar men begraaft, een kerkhof.*
Sepultura. Cic. A. 9. 6. *Begraving, begraafnis.*
Sepultura. Suet. A. 17. 11. *Lykplichten, lykstatie, verrigting der begravinge, lykdiensten, de plechtigheden van een begraafnis.*
SEPŪLTŪS, ă, ūm. Plin. H. 7. 54. *Begraaven, ter aarden gebragt*, of *bestelt.*

SEQ.

SEQUĀNĀ, æ. m. Cæs. B. G. 1. 1. 2. *De Seine.* Een stroom in Vrankryk.
SEQUĀNĪ, ōrūm. m. plur. Cæs. B. G. 1. 31. 10. *De Bourgonjers, 't Volk van het graafschap Bourgonje*, of *van het Fransche Comté.*
SEQUĀX, ācĭs. omn. gen. Virg. Æ. 8. 432. *Dat ligtelyk volgt.* De compar. Sequacior staat by Plin. H. 36. 26.
Equus sequax. Ovid. Her. 19. 12. *Een paerd dat ligt zwenkt.*
Sequax. Plin. H. 7. 15. *Lymachtig, kleefachtig*, van pek spreekende.
Lanæ sequaces. Mart. 13. 57. 1. *Wol die gemakkelyk gesponnen word, leenige*, of *handelbaare wol.*
SEQUĒLĀ, æ. f. Gell. 6. 1. *Gevolg, tros, sleep, stoet.*
Sequela omnis generis. Front. St. 2. 4. 8. *Alles wat een leger volgt*, als trosboeven, zoetelaars, enz.
SEQUĒSTĒR, trī. m. Plaut. R. 4. 3. 79. *Een scheidsman, middelaar, zegsman, goede man.*
SEQUĒSTĒR, trĭs. m. Cic. Cœl. 7. *Scheidsman, middelaar, makelaar, zegsman, goede man.*
(SEQUĒSTĒR, ă, ūm. *Die*, of *dat tusschen beiden komt.*
Pace sequestra. Virg. Æ. 11. 133. Stat. Th. 2. 425. *Het bestand*, of *de stilstant van wapenen tusschen beiden koomende*, om dat die tusschen den voorigen en volgenden oorlog komt.
Sequester. *Dat voor een weinig tijds afgelegt*, of *nedergelegt*, of *te bewaaren gegeeven word*, gelyk een somme gelds by een scheidsman, om dat beide partijen volgen 't oordeel en 't gezagh van hem, dien ze tot eenen scheidsman verkoren hebben. Dus verklaaren dit woord Gell. 20. 11. en Serv. Æ. 11. 133.
Johannes paullisper carne sequestra liber ad intuitum, &c. Prud. H. 912. *Johannes wat, als hy voor een weinig tijdt 't lichaam afgelegt had, tot het beschouwen bequaam, enz.*
Sequester. Ascon. Ped. Cic. 59. *Wien een somme gelds, waar over men twist, tot dat men den uitslag van 't geschil weet, word te bewaaren gegeeven.*
Sequester. *Die iemants zaaken op zich heeft genomen, een uitvoerder van iemants zaaken.*
Virbio sequestre in illo indice corrumpendo est usus. Cic. Clu. 8. *Hy heeft in dien verklikker te bekruipen, Virbius, die zyne zaaken te redden, of te verrichten aangenomen hadde, gebruikt.*
Sequester. *Een middelaar.* De kerkelyke Schryvers gebruiken 't in deeze betekenisse.

Hic sequester Dei atque hominum appellatus, &c. Tertull. de Ref. Carn. 51. *Deeze*, de Heere Christus, *een middelaar tusschen Godt en de menschen genoemt zynde, enz.*

Sequester. Firmic. Math. 3. 13. *Een ophouder, of aanhouder van gestole goederen.*

SEQUESTRO, ās, āvi, ātum, āre. *Iets by een goed man ter neder leggen, of hem te bewaaren geeven.*

Sequestrare dotem. Ulp. Dig. 24. 3. 22. §. 8. *'t Huwelykgoed eenen goeden man te bewaaren geeven.*

Terra, hominis tibi membra sequestro. Prud. Kaθ. 10. 127. *O aarde, ik begraave de beenderen van deezen mensch.)*

SEQUESTRO. Adv. Gell. 20. 11. *In 't byzonder, afzonderlyk, afgezondert.*

SEQUIOR, ōris. m. *en f. of*

SEQUIUS, ōris. n. Sen. B. 6. 42. *'t Minst-aanmerkelykste, 't minst voordeeligste, erger, slechter.* Vossius gelooft dat Sequior, *of* Secior, Sequius en Secius het zelfde zyn. Zie Secius.

SEQUOR, ĕris, sĕcūtūs sūm, sĕqui. Cic. Ar. 18. *Volgen, navolgen.*

Funus sequi. Ter. An. 1. 1. 101. *Een lyk volgen, te begraafnis gaan.*

* Auctoritatem alicujus sequi. Cic. F. 4. 3. *Iemants gezagh volgen, op iemants gezagh voortgaan, aan iemants gezagh zich gedraagen.*

Adulationem longius sequi. Tac. An. 3. 68. 4. *Zich door pluimstrykery, of vleijery laaten vervoeren.*

Sequi. *Volgen, nakoomen, achter navolgen.*

Cibum sequitur somnus. Lucret. 4 951. *De slaap volgt op het eeten, men slaapt na dat men gegeeten heeft.*

Non sine causa nares oris vicinitatem secutæ sunt. Cic. N. D. 2. 56. *Het is niet zonder reden dat de neus dicht by den mond is geplaatst.*

Consuetudinem sequi. Plin. E. 2. 6. 3. *Een gewoonte volgen.*

Feras sequi. Ovid. M. 2. 493. *De beesten vervolgen, of najaagen.*

Fidem populi Romani sequi. Cæs. B. G. 4. 21. 8. *'t Met het Roomsche volk houden.*

Matrimonium divitis sequi. Plin. E. 8. 18. 8. *Een ryk persoon ten houwelyk verzoeken.*

Otium & tranquillitatem vitæ sequi. Cic. Mur. 27. *Een zacht en gerust leven zoeken, naar een stil en gerust leven trachten.*

Meliora sequi. Virg. Æ 3. 188. *Het beste kiezen, of volgen.*

Militiam sequi. Cic. Mur. 9. *Den oorlog volgen, zich in den oorlog begeeven, in den kryg gaan.*

Officium sequi. Cic. S. R. 1. *Zynen plicht waarneemen, betrachten, of voldoen.*

Sectam alicujus sequi. Liv. 29 27. *Iemants zyde, aanhang, of gezindheit volgen.*

Mores Græcorum sequi. Nep. Præf. 3. *De Grieksche zeden navolgen.*

Utilitates sequi. Cic. Am. 27. *Zyn voordeel zoeken.*

Sequitur. Cic. N. D. 2. 30. *Daar volgt uit.*

Sequitur videre de eo quod veteres constituerunt. Paull. Dig. 45. 1. 91. §. 3. *Daar volgt uit dat wy zien wat de Ouden daar omtrent vastgestelt hebben.*

(Sequi. *Het onze zyn, ons toekoomen.* Het word eigentlyk gezegt van 't onze, dat, om dat het ons toekoomt, zich als van zelfs schikt om onder onze magt te koomen. 't Is een maniere van spreeken ontleent van wasch, of diergelyke stoffe, die zonder moeite gebogen word en volgt.

Omnia sequuntur armatos. Curt. 5. 1. 8. *Alles volgt de gewapende mannen, alles komt dappere mannen toe.* Wy hebben meer van deeze spreekwyze over Curtius gezegt.

Sequi. *Vertellen, verhaalen, spreeken,* uit navolginge van de Grieken, die zeggen Ἔσπετε μοι Μοῦσαι, voor Εἴπετε, 't zelve dat Rutgersius aangeteekent heeft V. L. 4. 19.

Quam fama sequuta est Dulichias vexasse rates. Virg. E. 6. 74. *Wie de schepen van Ulysses heeft vernielt, is ons door 't gerucht gemeldt.*

Cum ipso sum sequuta. Plaut. M. G. 4. 6. 5. *Ik heb met hem gesproken.*

Sequi. *Zich ergens heen begeeven.*

Reliqua videtur esse deliberatio, quæ loca sequamur. Cic. F. 4. 2. *Naar wat plaatzen, of waar heene wy ons begeeven zullen, schynt noch overlegt te moeten worden.*

Formias nunc sequimur. Cic. Att. 10. 18. *Nu begeeven wy ons naar Formia.)*

SER.

SĔRĂ, æ. f. Tib. 1. 9. 80. *Een slot, grendel, boom,* daar men een poort, *of* deur mede sluit.

(SERĀ. Adv. voor Sero. Virg. G. 4. 122. *Laat, spade.*

SĔRĒNĀTŬS, ă, ŭm. *Opgeheldert, klaar, helder.*

Facies serenati olympi aperitur. Sil. 12. 655. *De lucht klaart op.*

Serenatus. *Verzoent, bevredigt,* om dat zoo een mensch een vrolyk gelaat toont.

Serenato Phœbo dona referre. Sil. 5. 181. *Den verzoenden, of bevredigden Apollo schenkaadjen brengen.)*

SĔRĒNĬTĀS, ātis. f. Liv. 2. 61. Plin. H. 10. 67. *Klaarheit, helderheit der lucht, mooi wéér.* Men voegt 'er zomtyds Cœli by. Zoo doet Cic. D. 2. 45.

Serenitas fortunæ. Liv. 44. 62. *De gunst van het geluk, of geval.*

* Serenitas. Liv. 42. 62. *Stilheit, gerustheit, bedaardheit, kalmte.*

SĔRĒNO, ās, āvi, ātum, āre. Virg. Æ. 1. 259. *Klaar, of helder maaken,* van den hemel, de lucht, *of* 't weêr spreekende.

* Serenat etiam nubila humani animi Sol. Plin. H. 2. 6. *De Zon zelf doet de nevelen van 's menschen geest opklaaren, of verdryft de moeijelykheden van den geest der menschen.*

* Spem fronte serenat. Virg. Æ. 4. 477. *Hy laat de hoop hem ten wezen uitschynen, of op zyn aangezicht uitblinken; hy toont met zyn gezicht dat hy veel hoop is.*

(SĔRĒNŬM, i. n. Virg. G. 1. 394. Zie Serenitas.)

SĔRĒNŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 6. 707. *Klaar, helder, schoon,* van de lucht, den hemel, en 't weêr spreekende. De compar. Serenior staat by Mart. 4. 64. 6. en de superl. Serenissimus by Plaut. Merc. 5 2. 35.

* Horæ serenæ current. Sil. 15. 53. *Men zal eenige uuren met vermaak doorbrengen.*

* Animus serenus. Ovid. Tr. 1. 1. 39. *Een gerust gemoed, van moeijelykheit, of zorgen ontlast.*

* Os serenum. Mart. 2. 24. 7. *Een vrolyk wezen, een schoon aangezicht.*

* Vitam serenam degere. Lucret. 2. 1093. *Een stil en gerust leven leiden, onbekommert leeven.*

(Serenus. *Droog.* Zie Serescere beneden in de tweede betekenisse.

Unde serenas ventus agat nubes. Virg. G. 1. 461. *Waar van daan de wind de drooge wolken ophaalt.* Dat dit des Dichters meening is, blykt, om dat hy zegt G. 3. 197. Aquilo arida differt nubila.

Hic favonius serenus est, istic auster imbricus. Plaut. Merc. 5. 2. 35. *Deeze Zuidwesten wind is droog, de Zuidewind regenachtig.)*

SĔRĒSCO, scis, escĕrĕ. Plin. H. 11. 41. *Tot kui, of wei worden,* van melk spreekende.

(Serescere. *Droog werden, droogen.* Dus verklaart Nonius dit woord 2. 812. Glossæ optimæ. Seresco. Ξηραίνομαι. Gifanius in zyn Collectanea over Lucretius meent dat de Ouden Serus, wiens eerste lettergreep kort zou geweest zyn, zouden gebruikt hebben voor Aridus, *Droog*; en van 't zelve gemaakt hebben, Sereo, seresco en serenus.

Ve-

Vestes dispansæ in sole serescunt. Lucret. 1. 305. *De uitgespreide kleederen worden in de zon droog.*)

SĒRIĂ, æ. f. Ter. H. 3. 1. 51. *Een langwerpig aarde vat om wyn in te doen: een wynvat*, of *wynpyp.*

Seria. Plaut. Capt. 4. 4. 9. *Een vat daar men gezouten vleesch in bewaart, een kuip*, of *vleeschkuip.*

Seria olearia. Varr. R. R. 3. 2. *Een olyvat*, of *olypyp.*

Seria. Pers. 2. 11. *Een vat daar zilver*, of *koper in is.*

SĒRICĀTŬS, ă, ŭm. Suet. C. 52. 2. *In zyde gekleed, met zyde kleederen verfiert.*

(SĒRICUM, I. n. Prop. 1. 14. 22. Ammian. 23. 258. *Zyde.*)

SĒRICŬS, ă, ŭm. Hor. Ep. 8. 15. *Zyde, van zyde.*

Pallia serica. Stat. S. 3. 4. 89. *Zyde mantels.*

SĒRIĒS, ei. f. *t'Zamenhang, reeks, vervolg, t'zamenketening*, of *schakeling van dingen die malkander volgen, schakel.*

Series caussarum. Cic. D. 1. 55. *Een vervolg*, of *t'zamenketening van oorzaaken.*

Series vitæ. Ovid. Ib. 62. *De levensloop*, of *levens wyze.*

SĒRIŌ. Adv. Ter. E. 3. 3. 22. *In ernst, ernstelyk, zonder jokken, lachen*, of *gekscheeren.*

SĒRIŎLĂ, æ. f. Pers. 4. 28. *Een klein aarde vaatje.*

SĒRIS, is. f. Varr. R. R. 3. 10. *Witte endivie.* Een soort van Cichory.

SĒRIUS, ă, ŭm. Cic. Off. 1. 29. *Ernstig, ernsthaftig, statig, deftig.*

Ait rem seriam velle agere mecum Ter. E. 3. 3. 7. *Hy zegt dat hy met my eene ernstige zaak wil verhandelen.*

Dicta seria. Hor. A. P. 107. *Ernstige woorden, deftige redenen.*

Vertere seria ludo. Hor. A. P. 226. *Ernstige zaaken in spotterny veranderen, verdraayen*, of *verkeeren.*

SĔRMO, ōnis. m. Cic. Off. 1. 131. *Spraak, taal.*

Græcus sermo. Cic. Fin. 1. 1. *De Griekſche taal.*

Sermo. *Praat, gesprek.*

Habere multum sermonem de aliquo. Cic. F. 11. 21. *Veel van iemant spreeken, veel praats van iemant hebben.*

Sermo. *t'Zamenspreeking, onderling gesprek, t'zamenkouting.*

Conferre sermonem cum aliquo. Cic. Off. 1. 38. *Met iemant spreeken, praaten*, of *redenwisselen.*

De te video esse sermonem. Cic. Ar. 16. *Ik zie dat men van u spreekt*, of *praat.*

Eccum tibi lupum in sermone. Plaut. St. 4. 1. 71. *Zie daar is de man van wien gy spreekt: stil, daar is dak op 't huis; daar komt iemant in de kaart kyken.*

Sermo facetus. Cic. de Or. 1. 8. *Een aangenaame, kluchtige*, of *boertige praat, een zoet gekout.*

Sinistris sermonibus aliquem carpere. Plin. E. 1. 9. 5. *Qualyk van iemant spreeken, iemant zwart maaken*, of *lelyk afschilderen.*

Minus commodi sermones. Cic. F. 2. 17. *Niet al te voordeelige geruchten, nadeelige*, of *quaade geruchten.*

Dilabi in sermonem aliquem. Cic. de Or. 1. 21. *Op eenige praat vallen.*

Sermo. *Een loopend gerucht, een roep, een lopende tyding*, of *maare.*

Dare sermonem alicui. Cic. F. 9. 3. *Iemant reden*, of *stoffe tot spreeken geeven.*

Venire in sermonem hominum. Cic. Att. 11. 24. *Op de tong van al de waereld koomen*, of *raaken.*

Sermo pervagatus. Cic. Mil. 12. *Een openbaar gerucht, een gemeene*, of *bekende praat, een gemeen zeggen.*

SĔRMŌCĬNĀTĬO, ōnis. f. Cic. Her. 4. 43. *Een wyze waar door men iemant als in zyn ampt*, of *waerdigheit spreekende invoert.*

Sermocinatio. *Een t'zamenspraak, t'zamenspreking*, of *t'zamenkouting tusschen twee persoonen.* Quintil. I. O. 9. 2. verzekert dat de Schryvers zich van dit woord in deeze betekenis bedient hebben.

(SĔRMŌCĬNĀTRIX, icis. f. Quintil. I. O. 3. 4. *Een redenaresse.*)

SĔRMŌCĬNŎR, āris, ātŭs, sŭm, āri cum aliquo. Cic. V. 1. 52. *Een t'zamenspraak houden, met iemant spreeken, redeneeren, praaten*, of *woorden wisselen.*

SĔRMUNCŬLŬS, I. m. Cic. Att. 13. 10. Plin. E. 5. 8. 4. *Een klein gerucht, een kleine roep.*

Urbani malevolorum sermunculi. Cic. Dej. 12. *Valsche geruchten die quaadwilligen door de stad doen loopen*, of *daar de qualykgezinden de stad meê vervullen.*

SĔRO, ris, sēvi, sătŭm, sĕrĕrĕ. Cæs. B. C. 3. 44. 3. *Zaayen.*

Serere. Cic. T. Q. 1. 14. *Planten, pooten, zetten.*

* Bella sermonibus serere. Liv. 4. 5. *Den oorlog door zyn spreeken zaaijen*, of *veroorzaaken; door zyne redenen gelegenheit tot den oorlog geeven.* (Men leest nu Ferte.)

* Bella ex bellis serere. Liv. 21. 10. *Den eenen oorlog uit den anderen verwekken, verscheidene oorlogen d'een na d'anderen doen voortkoomen.*

* Colloquia cum aliquo serere. Liv. 24. 31. *Met iemant een t'zamenspraak houden*, of *redenwisselen.*

* Serere aliquid occultis sermonibus. Liv. 7. 39. *Heimelyk een gerucht uitstrooijen*, of *doen loopen.*

* Alia tota serenda est fabula. Liv. 38. 56. *Men moet een andere praat voor den dag brengen*, of *verzinnen.*

SĒRŌ. Adv. Cic. V. 5. 63. *Laat, spaade.* De compar. Serius staat by Liv. 37. 45. en de superl. Serissime by Cæs. B. C. 3. 75. 2.

Sero. Cic. Fr. 3. 1. *Op den avond, des avonds, omtrent den avond.*

SĒRŌTĬNŬS, ă, ŭm. Colum. 11. 2. *Dat laat voortkomt*, of *laat ryp word*, van vruchten spreekende.

SĔRPĒNS, tis. Cic. N. D. 2. 49. Ovid. Am. 2. 13. 13. *Een slang.* Dit woord is somtyds masc. als by Ovid. M. 3. 38. doch meest fem. gen.

Serpens. Vitruv. 9. 6. *De slang.* Zeker gesternte.

Pherecides copia serpentium ex corpore ejus erumpente exspiravit. Plin. H. 7. 51. *Pherecides is aan een luiszlekte gestorven*, *Pherecides is gestorven door een ziekte, die eene menigte luizen, die uit zyn lichaam kroopen, hem veroorzaakte.*

† SĔRPĒNTĬGĔNÆ, ārŭm. m. Ovid. M. 7. 212. *Draaks kinderen*, van menschen spreekende, die uit draaketanden verdicht worden geboren te zyn.

† SĔRPĒNTĬGĔR, a, um. Ovid. Tr. 4. 7. 13. *Slangdragend, die slangen draagt.* (Heinsius leest Serpentipes.)

SĔRPĔRĀSTRŬM, I. n. Varr. L. L. 8. 5. *Een loopwagen*, of *rolwagen.* Zeker tuig dat de Ouden aan de knieën van de kinderen bonden, om hunne beenen te rechten.

SĔRPO, sērpis, sērpsi, sērptŭm, sērpĕrĕ. Cic. N. D. 2. 47. *Kruipen, voort kruipen*, van kruipend gedierte, enz. spreekende.

Vipera serpit humo. Ovid. P. 3. 3. 102. *De adders kruipen op de aarde*, of *langs de aarde.*

* Serpit amicitia per omnium vitam. Cic. Am. 23. *De vriendschap kruipt voort door 't leven van alle menschen.*

* Cura altius serpit. Plin. H. 14. 11. *De zorg kruipt verder voort, vermeerdert*, of *neemt toe.*

* Malum serpit. Cic. R. P. 6. A. 1. 2. *Het quaad kruipt voort*, of *verspreid zich.*

Serpit hic rumor. Cic. Mur. 21. *Dit gerucht loopt voort, breid zich wyder uit*, of *verspreid zich verder.*

Serpentia ulcera. Plin. H. 34. 15. Cels. 6. 18. *Voort loopende*, of *voort kruipende zweeren.*

SERPYLLUM, i. n. Virg. E. 2. 11. *Wilde tym, quendel, onze L. Vrouwen bedstro.* Zeker kruid.
SERRA, æ. f. *Een zaag.*
Stridor serræ. Cic. T. Q. 5. 40. *Het krassen van een zaag.*
Serra desecare. Colum. 5. 6. *Zaagen, doorzaagen, afzaagen.*
Serra. Plin. H. 32. 11. *Zekere zeevisch, een zwaartvisch.*
(SERRABILIS, is. m. *en* f. e, is. n. Plin. H. 16. 43. *Dat gezaagt kan worden.*)
SERRATA, æ. f. Plin. H. 24. 15. *Betonie*, zeker kruid.
SERRATI, orum. m. plur. Tac. G. 5. 7. *Stukken gelds, waar op een zaag gestempelt is.*
(SERRATIM. Adv. Vitruv. 6. 11. *Als een zaag, op de wyze van een zaag.*)
SERRATULA, æ. f. Plin. H. 25. 8. *Betonie*, zeker kruid.
(SERRATURA, æ. f. Pallad. 3. 17. *De zaging, het zaagen.*)
SERRATUS, a, um. Plin. H. 11. 37. *Zaagswyze getant, zaagswyze gemaakt.*
Folia serrato ambitu. Plin. H. 25. 6. *Bladen rondom zaagswyze getant*, of *gekerft.*
SERRULA, æ. f. Cic. Clu. 64. Colum. Arb. 6. *Een zaagje, een kleine zaag.*
SERTA, æ. f. Prop. 2. 24. 37. Corn. Sev. *by* Charis. 1. *Een krans.* Zie Fruter. Ver. 2. 10.
SERTULA campana, æ. Plin. H. 21. 9. *Meliloten, steenklaver, welruikende klaver.* Zeker kruid.
(SERTUM, i. n. *Een krans*, dat in plurali zeer gebruikelyk is.
Serta procul capiti delapsa jacebant. Virg. E. 6. 16. *De krans, van 't hoofd gevallen, lag verre van hem.*
Sertis redimiti. Cic C. 2. 5. *Bekranst zynde, kranssen op hunne hoofden hebbende.*)
SERTUS, a, um. Lucan. 10. 164. *Gevlochte*, of *gebonde bloemekranssen.*
(SERVA, æ. f. *Een slavin.*
Si serva concepit. Ulp. Dig. 38. 17. 2. §. 3. *Indien ze een slavin zynde ontfangen heeft*, of *zwanger is geworden.*)
SERVATOR, oris. m. Liv. 34. 50. *Verlosser, behoeder, bevryder, behonder, bewaarder, beschutter, heiland.*
Servator hominum. Plaut. Ps. 3. 2. 84. *Behoeder*, of *verlosser der menschen.*
SERVATRIX, icis. f. Ter. Hec. 5. 4. 16. *Een bewaarster, behondster, verlosster, beschutster, bevrydster.*
SERVATUS, a, um. *Bewaart, opgesloten*, of *weggesloten.*
Centum clavibus servatus. Hor. O. 2. 14. 26. *Onder veele sleutels bewaart, met veele sleutels opgesloten, wel besloten*, of *nauw besloten.*
Servatus. Ovid. Tr. 3. 1. 48. *Behoed, bevryd, verlost, geveiligt, in vryheit gestelt, gered, behonden.*
Amores ad finem servati. Ovid. M. 11. 750. *Liefde die men tot aan 't einde toe behonden heeft.*
SERVILIS, is. m. *en* f. ile, is. n. *Slaafachtig, slaafsch.* (De compar. Servilior staat by Sen. E. 42.
Supplicio servili animadvertere. Liv. 24. 14. *Op eene slaafsche wyze straffen.*
Servile jugum. Cic. A. 1. 2. *Slavendienst, dienstbaarheit, slaverny.*
Indoles servilis. Liv. 1. 5. *Een slaafachtigen inborst, slaafachtige genegenheden.*
SERVILITER. Adv. Cic. T. Q. 2. 23. *Op eene slaafsche wyze, slaafachtiglyk, gelyk een slaave.*
Serviliter fictus. Petron. 77. *Als een slaaf vermomt, slaafachtig gekleed, als een slaaf toegerust.*
SERVIO, is, ivi *of* ii, itum, ire. Cic. de Or. 1. 40. *Dienen, een slaaf zyn*, of *dienstbaar zyn.*
Uni domino servire. Catull. 45. 14. *Een heer alleen dienen, niemant dan eenen heer dienen.*
Apud te servio sumptu ac vestitu tuo. Plaut. Capt. 2. 2. 72. *Ik dien u voor kost en kleeren.*
Ætati alicujus servire. Cic. Fin. 5. 9. *Iemants jaaren aanzien, iemant wegens zynen onderdom ontzien*, of *toegeeven.*
Incertis rumoribus servire. Cæs. B. G. 4. 5. 3. *Op onzekere*, of *losse geruchten vertrouwen, steunen*, of *vast gaan.*
Auribus alicujus servire. Cæs. B. C. 2. 27. 2. *Iemant pluimstryken, vleijen, liefkoozen, honig om den mond smeeren.*
Commodis alicujus servire. Ter. H. Prol. 50. *Zich aan iemants voordeel*, of *belang laaten gelegen zyn.*
Matris servibo commodis. Ter. Hec. 3. 5. 45. *Ik zal op myn moeders voordeel passen, ik zal my aan myn moeders belang laaten gelegen zyn, ik zal myn moeders voordeel behartigen.*
Culturæ servire. Colum. 3. 4. *Het land bouwen.*
Servire fructibus rusticis. Vitruv. 6. 8. *Veldvruchten verkoopen, koopmanschap met aardvruchten doen.*
* Servire scenæ. Cic. Br. 9. of Tempori. Cic. Att. 8. 3. *Zich naar den tyd voegen*, of *schikken*: boertende *de huik naar den wind hangen.*
Servire. Cic. de Or. 1. 39. *Lasten onderworpen zyn, belast zyn*, van huizen, landeryen, waar op eenige belastinge staat, spreekende.
SERVITIUM, ii. n. Virg. E. 1. 41. *Dienstbaarheit, slaverny, dienst.*
Hoc tibi pro servitio debeo. Ter. An. 4. 1. 51. *Myne dienstbaarheit verplicht my hier t'uwen aanzien toe; dit ben ik u uit hoofde van myne dienstbaarheit schuldig.*
Servitium, of liever Servitia. Cic. Fl. 38. *Slaven, knechten.*
Servitia incitare. Cic. L. L. 3. 11. *De slaven ophitzen, opruyen*, of *oproerig maaken.*
SERVITUDO, inis. f. Liv. 24. 22. *Slaverny, dienstbaarheit, dienst.*
SERVITUS, utis. f. Cic. Par. 5. *Slaverny, dienstbaarheit, dienst.*
Servire servitutem. Plaut. Au. 4. 1. 6. *In slaverny zyn, een slaaf zyn, voor slaaf dienen, dienstbaar zyn.*
(SERUM. *Laat op den dag, tegens den avond, spade.*
In serum dimicare. Suet. A. 17. 5. *Tot laat op den dag*, of *tot den avond toe vechten.*
In serum spectaculum protrahere. Suet. N. 22. 3. *De vertooninge uitstrekken*, of *laaten duuren tot tegens den avond.*
Serum diei. *'t Uiterste van den dag, 't laatste van den dag, tegens den avond.*
Oppugnatione, quia serum erat diei, abstinuere. Liv. 7. 8. *Om dat het laat op den dag was*, of *den avond op handen was, zyn ze uit het vechten gescheiden.*
Jam sero diei subducit ex acie legionem. Tac. An. 2. 21. 5. *Als het nu laat op den dag*, of *tegens den avond was, doet hy een hoop krygsvolk uit de slagorder trekken.*
Serus dies. *'t Uiterste van den dag, tegens den avond, laat op den dag.*
Ad serum usque diem saxis subeuntes arcebant. Tac. H. 3. 82. 6. *Met groote steenen verdreven ze tot tegens den avond toe die tot haar opklommen.*)
SERUM, i. n. Virg G. 3. 406. *Wei, hui.*
SERVO, as, avi, atum, are. Plaut. E. 3. 2. 43. *Bewaaren, behoeden, behonden, bevryen, veiligen, beschermen, beschutten, verlossen.*
Invitum qui servat, idem facit occidenti. Hor. A. P. 467. *Die iemant tegens zynen dank beschermt, doet zoo veel als of hy hem dood sloeg.*
Servare hædos. Virg. E. 5. 12. *Jonge bokjes hoeden*, of *bewaaren.*
Servare. *Opmerken, aanmerken, op letten, acht op neemen, acht op slaan, gade slaan, waarneemen.*

Sidera ferva. Virg. G. 1. 335. *Neem acht op het gesternte, of neem de sterren waar.*

Servare amicos. Hor. S. 1. 1. 89. *Zijne vrienden bewaaren, of behouden.*

Consuetudinem in aliqua re facienda fervare. Cic. Clu. 32. *Zyn gewoonte in iets te doen houden, by zyn oude gewoonte blyven, zynen ouden sleuder volgen.*

Leges fervare. Hor. E. 1. 16. 41. *De wetten in acht neemen, de wetten onderhouden, waarneemen, of betrachten.*

Cursum eundem constantissime fervare. Cic. T. Q. 1. 28. *Den zelven loop standvastelyk behouden, in den gewoonen loop onveranderlyk volharden*, van de sterren spreekende.

Fidem fervare. Virg. Æ. 2. 161. *Zyn woord houden, zyn beloften houden*, of *nakoomen*.

Servare. *Bezitten, omtrent*, of *dicht by woonen*.

Centum quæ sylvas, centum quæ flumina fervant. Virg. G. 4. 384. *Die veel rivieren, en veel wouden bezitten.*

Servare. Virg. G. 4. 383. *Behouden, houden.*

Curvam fervans sub imagine falcem. Virg. Æ. 7. 179. *Met een kromme sikkel afgebeeldt.*

Servaveris. Plaut. Am. 1. 1. 157. *Weest 'er wel op u hoede voor; wacht, of hoed u daar wel voor, draag zorg dat gy 't wel bewaart.*

(Servare. *Heimelyk agt geeven, gade slaan*, of *waarneemen*. Zie ook boven Observare.

Tuus fervus fervet, Venerine coronas det, &c. Plaut. As. 5. 1. 60. *Uw dienaar neeme heimelyk waar, of geeve agt, of zy de kranssen Venus aanbiede.*)

SĒRŬS, ă, ŭm. Virg. G. 1. 461. *Laat, spade, dat laat geschied, dat laat, of spade, bykoomt, of lang achter blyft.* De compar. Serior staat by Colum. 2. 10. en de superl. Serissimus by Plin. H. 15. 15.

Sera gratulatio. Cic. F. 2. 7. *Een begroetinge, of geluk wenschinge, die laat geschied.*

Seri studiorum. Hor. S. 1. 10. 21. *Die zich laat, of spade, tot de geleerdheits oeffening begeeven.*

Segnities fera. Virg. Æ. 2. 373. *Een traagheit waar door men iets te laat doet, achteloosheit.*

(Serus. *Dat laat begrepen word.*

Vates cecinerunt fera omina. Virg. Æ. 5. 525. *De waarzeggers hebben voorteekenen aangewezen, die laat begrepen zyn dat ze van zoo een gewigt waren.*

Serus. *Oud, bejaart, hoog van jaaren.*

Quædam ferior Hectoris parente. Priap. 11. 1. *Een zeker besje, ouder dan Hecuba, de moeder van Hector.*

Premeret quum ferior ætas. Tib. 1. 4. 29. *Als hy oud was geworden.*)

SĒRVŬLĂ, æ. f. Cic. A. 1. 12. *Een kleine slavin, een slavinnetje, een dienstmeisje.*

SĒRVŬLŬS, ī. m. Cic. P. Q. 6. *Een kleine*, of liever *een arme*, of *ellendige slaaf*, of *dienstknecht*.

SĒRVŬS, ă, ŭm. Cic. Rull. 3. 2. *Belast, belasting onderworpen*, van landeri en, huizen, enz. spreekende.

Servus. Hor. E. 1. 19. 19. *Slaafsch, dienstbaar, lyfeigen, in slaverny*, of *tot slaverny geboren.*

SĒRVŬS, ī. m. Cic. C. B. 9. *Een slaaf, slave, lyfeigen*, of *dienstknecht*.

SES.

SĒSĀMĂ, æ. f. Curt. 7. 4. 23. Plin. H. 18. 10. *Turksch koren.*

SĒSĀMŬM, ī. n. Colum. 11. 2. Zie Sesama.

SĒSĀMĪNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 28. 11. *Dat gemaakt word van Turksch koren.*

SĒSĀMŎĪDĒS, ĭs. n. Plin. H. 22. 25. *Een soort van sesama.* Zeker kruid.

SĒSCŬNCĬĂ, æ. f. Colum. 12. 57. *Anderhalf once, drie loot.*

Jugeri fescuncia. Colum. 5. 2. *Het twaalfde deel en de helft van het twaalfde deel van een bunder lands.*

SĒSCŬNCĬĀLĬS, ĭs. m. en f. ālĕ, ĭs. n. *Van anderhalf duim.*

Crassitudo fescuncialis. Plin. H. 13. 15. *Anderhalf duim dikte.*

SĒSCŬPLEX, ĭcĭs. omn. gen. Cic. Or. 57. *Dat anderhalf maal zoo veel houd.*

SĒSCŬPLŬM, ī. n. Plin. H. 2. 22. Quintil. I. O. 9. 4. *Anderhalf maal zoo veel.*

SĒSĔLĬS, ĭs. f. Cic. N. D. 2. 50. *Sermonteine*, zekere soort van venkel.

SĒSQUĬ. Cic. Or. 56. *Anderhalf maal zoo veel.*

SĒSQUĬĀLTĔR, ă, ŭm. Cic. Tim. 7. *Dat anderhalf maal zoo veel bevat.*

Sesquialter numerus. Vitruv. 3. 1. *Het negen getal*, ten opzicht van zes, dat een volmaakt getal by de Wiskonstenaars is; want negen bevat zes en de helft van zes.

SĒSQUĬCŬLĔĀRĬS, ĭs. m. en f. ārĕ, ĭs. n. Colum. 12. 18. *Dat anderhalve maat* Culeus by de Romeinen genoemt *bevat*, of *houd*. Zie Culeus.

SĒSQUĬCYĂTHŬS, ī. m. Celf. 6. 7. *Anderhalf glas.*

SĒSQUĬDĬGĬTĀLĬS, ĭs. m. en f. ālĕ, ĭs. n. Vitruv. 10. 22. *Van anderhalve vinger* breed, lang, hoog, enz.

SĒSQUĬDĬGĬTŬS, ī. m. *Anderhalve vinger* breed, lang, hoog, enz.

Canalis altus fesquidigitum. Vitruv. 8. 6. *Een goot die anderhalve vinger-breed diep is.*

SĒSQUĬHŌRĂ, æ. f. Plin. E. 4. 9. 9. *Anderhalf uur, een uur en een half.*

SĒSQUĬJŪGĔRŬM, ī. n. Plin. H. 18. 19. *Anderhalve bunder lands.*

SĒSQUĬLĪBRĂ, æ. f. Colum. 12. 20. *Anderhalf pond, een pond en een half.*

SĒSQUĬMĒNSĬS, ĭs. m. Varr. R. R. 1. 27. *Anderhalve maand.*

SĒSQUĬMŎDĬŬS, ĭi. m. Colum. 2. 13. Varr. R. R. 1. 42. *Anderhalf schepel.*

SĒSQUĬŎBŎLŬS, ī. m. Plin. H. 26. 8. *Anderhalve penning.*

SĒSQUĬŎCTĀVŬS, ă, ŭm. Cic. Tim. 7. *Dat acht en de helft van acht*, dat is *twaalf, bevat*, of *houd*.

SĒSQUĬŎPĔRĂ, æ. f. Colum. 2. 13. *Anderhalven dag werk, zes schoften werk.*

SĒSQUĬŎPŬS, ĕrĭs. m. Plaut. Capt. 3. 5. 67. Zie Sesqui opera.

SĒSQUĬPĒDĀLĬS, ĭs. m. en f. ālĕ, ĭs. n. Vitruv. 2. 8. Plin. H. 17. 20. *Van anderhalven voet* lang, breed, hoog, diep, enz.

Sesquipedalia verba. Hor. A. P. 97. *Trotze*, of *opgeblazene woorden.*

SĒSQUĬPĒDĀNĔŬS, ă, ŭm. Plin. H. 9. 27. zie Sesquipedalis.

SĒSQUĬPĒS, ĕdĭs. m. Colum. 5. 10. Varr. R. R. 1. 43. *Anderhalf voet, een voet en een half.*

SĒSQUĬPLEX, ĭcĭs. omn. gen. Zie Sescuplex.

SĒSQUĬTĔRTĬŬS, ă, ŭm. Cic. Tim. 7. *Drie en het derdendeel van drie.*

† SĒSSĬBŬLŬM, ī. n. Plaut. Pœn. 1. 2. 56. *Een zetel, een stoel.*

SĒSSĬLĬS, ĭs. m. en f. ilĕ, ĭs. n. Plin. H. 15. 15. *Die zit, die gezeten is*, of *schynt te zitten; daar men op kan zitten.*

Tergum fessile. Ovid. M. 12. 401. *Een breeden rug daar men op kan zitten*, van een paerdmensch spreekende.

Sessilis lactuca. Mart. 3. 47. 8. *Laage latuw, die niet hoog boven de aarde opwast: kropsalaad.*

† SĒSSĬMŌNĬŬM, ĭi. n. Deorum fessimonium. Zommige Uitleggers vertaalen het *De zitplaats der Goden*. Andere, *de kerk der Goden*, maar ik meen dat men de uitleggin ge van den Heer Perault meer geloof moet geven, die het *de Raad der Goden* vertaalt.

Eorum templorum excellentiæ suspectus habent in Deorum fessimonio. Vitruv. Præf. 7. *De schoonheit, of heerlykheit van die kerken is zelf*

zelf in den Raad der Goden met verwonderinge aangezien.

SESSIO, ōnis. f. Cic. Off. 1. 35. *Zitting, nederzitting.*

Sessio. *Zitplaats, verblijfplaats.*

In eo loco habent sessiones matres familiarum. Vitruv. 6. 10. *In die plaats onthouden zich de moeders des huisgezins, of hebben de huismoeders haar verblijf.*

(Sessio is een woord ook in 't gerichte gebruikelyk. Dies sessionum. *Zitdagen, of gerechtsdagen.*

Sessionum dies non numerabuntur. Ulp. Dig. 38. 15. 1. *De zitdagen, of gerechtsdagen zullen niet getelt worden.*

Sex mensium puto continuum tempus, non sessionum computandum. Ulp. Dig. 36. 4. 19. *Ik meen dat zes maanden aan malkanderen, en niet de zitdagen, of gerechtsdagen te rekenen waren.*)

SĔSSĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Cl. 15. *Dikwils zitten.*

SĔSSŌR, ōris. m. Hor. E. 2. 2. 130. *Zitter, een die zit.*

Sessor. *Een Ruiter, een man te paerd.*

Sessorem recusare. Sen. Const. 12. *Niet willen laaten opzitten.*

(Sessor. *Een inwoonder.*

Sessores veteres urbe insulaque ejecit. Nep. 5. 2. 5. *Hij heeft de oude inwoonders uit de stad en het eiland verjaagt.*)

SĒSTĔRTĬŎLŬM, ī. n. Mart. 1. 59. 5. *Een soort van een dekzel, of dekkleed.*

SĔSTĔRTĬŬM, ĭī. n. Suet. A. 83. 1. *Een soort van een dekzel, of dekkleed.* Zie wat wy daar van over Suetonius gezegt hebben.

SĒSTĔRTĬŬS, ĭī. m. Cic. R. P. 17. *Sestertius.* Zeker zilver geld ter waarde van vier assen, of het vierde deel van een Roomschen Denarius.

Mille sestertii. Varr. R. R. 2. 1. *Duizend sestertien.*

SET.

SĒTĂ, æ. f. *Maanen, borstels*, het lang hard haair van een leeuw, paerd, varken, enz.

Seta equina. Cic. T. Q. 5. 21. *De maanen van een paerd.*

Ceram seta inducere. Vitruv. 7. 9. *Met een borstel wasch ergens over strijken.*

SĒTĬGĔR, ĕră, ĕrūm. Ovid. M. 8. 376. Sen. M. 3. 644. *en*

SĒTŌSŬS, ă, ūm. Cels. 2. 8. Colum. 6. 1. *Lang en hardhaairig, borstelig, dat lang hard haair, of borstels heeft.*

Frons setosa. Hor. S. 1. 5. 61. *Een geringelt, of gefronst voorhoofd.*

SEV.

SEŬ. conjunctio. Cic. P. Q. 8. *'t Zij dat, of.*

SĒVĒRĒ. Adv. Cic. Off. 1. 37. *Straffelyk, hardelyk, strengelyk.* De compar. Severius staat by Cic. Att. 13. 1. en de superl. Severissime by Cicero beneden.

Severissime acta ætas. Cic. Q. R. 15. *Een leven dat in een groote gestrengheit is doorgebragt; een zeer geregelt doorgebragt leven.*

SĔVĒRĬTĀS, ātis. f. Cic. de Or. 2. 58. *Strafheit, hardigheit, strengheit.*

Severitas. Plin. H. 13. 3. *Scherpheit*, van zalf spreekende.

SĔVĒRŬS, ă, ūm. *Straf, streng, hard.* De compar. Severior staat by Liv. 7. 40. en de superl. Severissimus by Cic. F. 7. 11.

Severus in filium. Cic. Off. 3. 31. *Hard, of straf tegens zijnen zoon.*

Severus. Virg. Æ. 7. 713. *Scherp, rouw, hard.*

Severus. Virg. G. 3. 38. *Droevig, treurig.*

Supercilium severum. Ovid. Tr. 2. 309. *Een straf wezen, een stuurs gelaat.*

Vita severa. Ovid. Am. 2. 10. 16. *Een hard, of ongemakkelyk leven.*

SĒVO. Zie Sebo.

SĒVŎCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Aan een zijde, of weg roepen: afzonderen, afscheiden, afwijken, vertrekken, of begeeven.*

Sevocare se ab aliquo. Plaut. Merc. 2. 3. 45. *Zich van iemant af begeeven, van iemant vertrekken.*

Sevocare animum ab omni negotio. Cic. T. Q. 1. 31. *Zijn zinnen van allen handel aftrekken, zich van alle bezigheit ontslaan.*

De communi quidquid poterat ad se in privatam domum sevocabat Cic. P. Q. 3. *Hij nam alles wat hij konde uit 's Lands pakhuis, en bragt het tot zijnent.*

(Sevocare. *Alleen roepen, alleen nemen*, om in 't geheim te spreeken.

Cum interficeretur Cæsar, tum te a Trebonio vidimus sevocari. Cic. A. 2. 14. *Als Cæsar omgebragt wierd, hebben wij gezien dat gij van Trebonius alleen geroepen wierd.*

Cum maxime placitam sevocasset. Suet. C. 43. 5. *Als hij die hem allermeest behaagde, of aanstont, alleen genomen had.*)

SĒVŌSŬS. Zie Sebosus.

SĒVŬM, ī. n. Zie Sebum.

SEX.

SĔX. omn. gen. Festus. *Zes.*

Sexagenarius. Suet. Cl. 23. 3. *Zestig jarig, van zestig jaaren oud.*

SĔSĀGĒNĪ, æ, ă. Cic. V. 5. 21. *Zestig.*

SĔXĀGĒSĬMŬS, ă, ūm. Cic. Att. 5. 13. *De zestigste.*

SĔXĀGĬĒS. Adv. Cic. S. R. 2. *Zestig maal, zestig reizen.*

SĔXĀGĬNTĀ. omn. gen. Cic. L. L. 2. 24. *Zestig.*

SĔXĀNGŬLŬS, ă, ūm. Ovid. M. 15. 382. Plin. H. 11. 21. *Zeshoekig, dat zes hoeken heeft.*

SĔXCĔNĪ, æ, ă. Colum. 3. 3. *Zes honderd.*

Sexceni nummi. Cic. V. 5. 25. *Zes honderd kroonen.*

SĔXCĔNTĔNĪ, æ, ă. Colum. 3. 5. *Zes honderd.*

SĔXCĔNTĒSĬMŬS, ă, ūm. Plin. H. 8. 7. *De zes honderdste.*

SĔXCĔNTĪ, æ, ă. Cic. F. 7. 1. *Zes honderd.*

Sexcenti. Cic. D. 2. 14. Ter. Ph. 4. 3. 63. *Een zeer groot, of onbepaalt getal, een zeer groote menigte.*

Sexcenti sunt. Cic. S. R. 32. *Daar is een groote menigte, of ontelbaare menigte.*

SĔXCĔNTĬĒS. Adv. Cic. Att. 4. 16. *Zes honderd maal, zes honderd reizen.*

SĒXDĔCĬĒS. Adv. Plin. H. 6. 29. *Zestien maal, zestien werf, zestien reizen.*

SĒXDĔCĬM. omn. gen. Ter. E. 3. 3. 20. *Zestien.*

SĔXĒNNĬS, is. m. *en* f. nĕ, is. n. Plin. H. 8. 32. *Zes jaarig, dat zes jaaren oud is, van zes jaaren.*

SĔXĒNNĬŬM, ĭī. n. Cic. D. 1. 44. *De tijd van zes jaaren.*

SĔXĬĒS. Adv. Colum. 5. 2. *Zes maal, zes reizen, zes werf.*

Sexies Consul. Paterc. 1. 15. 5. *Voor de zesde maal Burgermeester.*

SĔXTĀNS, āntis. m. Plin. H. 33. 10. *Het zesde deel van een Roomschen as, twee oncen, of het zesde deel van een ander geheel.*

Sextans. Vitruv. 3. 1. *Het zesde deel van 't volmaakt getal, dat zes is*, en by gevolg *een.*

SĔXTĀNTĀLĬS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. *Twee duimen*, dik, breed, lang, wyd, diep, enz.

Fusus sextantalis. Vitruv. 10. 6. *Een spil van twee duimen.*

SĔXTĀNTĀRĬŬS, ă, ūm. Plin. H. 33. 3. *Van twee oncen, of vier lood, 't gewigt van twee oncen, of dat twee oncen weegt.*

SĔXTĀRĬŬS, ĭī. m. Cic. Off. 2. 16. *Een half pint.* Een maat van natte waaren, die het zesde deel van een Congius houd.

SĔXTĪLĬS, is. m. Censor. N. D. 22. *d'Oogstmaand.* Mensis moet hier onder verstaan worden. Alzoo genaamt, om dat ze de zesde is van Lentemaand af te rekenen. En word 'er ook wel by gevoegt. (Zoo doen Suet.

Suet. A. 31.2 en Hor. E. 11.19.) *Mensis* moet hier onder verstaan worden.

SEXTULĂ, æ. f. Cic. Cæc. 7. *Het zesde deel van een once.*

Sextula. Cic. Cæc. 6. *Het zesde deel van een erfenis.*

SEXTŪM. Adv. Cic. Pis. 9. *Voor de zesde maal, voor de zesde reis, ten zesden.*

SEXTŪS, ă, ūm. Plaut. Most. 4. 2. 41. *De zesde.*

SEXTŪSDECĬMŪS, ă, ūm. Paterc. 1. 6. 5. *De zeventiende.*

SEXŪS, ūs. m. Colum. 6. 24. *Geslacht, kunne.* Dit laatste woord kan men liefst voorby gaan.

Adolescens ambiguo sexu. Liv. 27. 11: 31. 12. *Een jongeling die een manwyf is, die van beide geslachten, of van een twyfelachtige kunne is.*

SI.

SĪ. conj. *Indien, bij aldien, is 't zaake dat, zoo.* Deeze conjunctio word zomtyds by een Indicativus; zomtyds by een subjunctivus modus gezet.

Si minus hominum famam timuisset, at illam ipsam noctem facesque nuptiales. Cic. Clu. 6. *Indien hij voor de praat der menschen niet mogte gevreest hebben, most ten minsten deeze nacht, en de huwelijkstoorts hem schrik aanbrengen.*

Hæc habent nitorem orationis nostrum, si modo is est aliquis in nobis. Cic. Att. 13. 19. *In deeze dingen bestaat de cierlijkheit van onze redenvoering, zoo 'er eenige bij ons is.*

Hoc uno magnus Orator est, si non maximus. *Hier door alleen is hij een groot, indien niet de grootste, Redenaar.*

(Si. *Alhoewel, ofschoon.*

Si capiundos mihi sciam esse inimicos omnes homines. Ter. An. 4. 2. 12. *Alhoewel ik weet dat alle menschen mijne vyanden zullen worden.*

Si ego digna hac sum contumelia. Ter. E. 5. 2. 26. *Alhoewel ik deeze schimp, of hoon waerdig ben.*

Si. *Of.*

Visam, si domi est. Ter. H. 1. 1. 118. E. 4. 3. 7. *Ik zal gaan zien of hij t'huis is.*

Delatus est ad me fasciculus: solvi, si quid ad me literarum. Cic. Att. 13. 9. *Mij is een pak brieven gebragt: ik heb het opgebroken, of 'er ook een aan mij mogt honden.*

Si. *Nademaal, nadien, dewijl.*

Vestro si munere tellus glandem arista mutavit. Virg. G. 1. 7. *Nademaal de menschen het u te danken hebben, dat ze in plaats van akers koren eeten.*

Si concessa peto. Virg. Æ. 5. 798. *Nadien ik verzoek 't geen mij toegestaan, of ingewilgt is.*

Si. *Zoo haast als, zoo ras, of zoo dra als.*

Si luxerit. Catull. 14. 17. *Zoo haast als het zal dag geworden zijn.*

Si nona aurora diem extulerit. Virg. Æ. 5. 63. *Zoo ras als de zon op den negenden dag na deezen zal opgegaan zijn.*

Si. *Och of, dat doch.*

Si nunc se nobis ille aureus ramus ostendat. Virg. Æ. 6. 187. *Dat doch die goude tak nu van ons mogte gezien worden.*)

SIA. SIB.

SIAMŪM Regnum, ī. n. *Siam*, een koningryk in Azien.

SĬBĪLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Her. 4. 31. *Schniffelen, piepen,* als de slangen.

Populus me sibilat. Hor. S. 1. 1. 66. *Het volk schniffelt mij na, het volk jouwt mij uit.*

Ore sibilat draco. Virg. Æ. 11. 754. *De draak laat zijn schniffelen hooren.*

SĪBĪLŪS, ī. m. Catull. 4. 12. *Schniffeling, suffeling, pieping.* Men zegt in plur. Sibila, orum, Sibili, orum is weinig in gebruik.

Mittere horrenda sibila. Ovid. M. 3. 38. *Afgrijzelijk piepen, of schniffelen.*

Sibilus. *Schniffeling, fluiting, suffeling,* om met iemant te spotten, *uitjouwing, bespotting.*

Explodi sibilis. Cic. Q. R. 18. *Uitgejouwt, of bespot worden.*

Sibilo consectari aliquem. Cic. Att. 2. 18. *Iemant uitjouwen, met iemant scherssen, of spotten.*

† Sibilus. Virg. E. 5. 82. *Het gehuil van den wind.*

SĪBĪLŪS, ă, ūm. *Dat schniffelt, piept, of fluit.*

Colla sibila. Virg. G. 3. 421. Æ. 5. 277. *Halzen daar schniffelingen uitkoomen.*

SĬBYLLA, æ. f. Cic. D. 1. 36. *Een Sibil, zekere Voorzegster.* Isidor. 8. 8. zegt dat 'er tien Sibillen zyn geweest, die zich door 't voorzeggen van veele dingen beroemt gemaakt hebben.

SĬBYLLĪNŪS, ă, ūm. *Sibillijns, van de Sibillen, of dat de Sibillen aangaat.*

Versus Sibillini. Hor. Sec. 5. *De Sibillijnsche vaerzen.*

SIC.

SĪC. Adv. *Zoo, alzoo, op deeze wijze, zoodanig, aldus, dus.*

Sic est. Ter. An. 2. 1. 1. *Ja, het is alzoo, het is zoo.*

Sic res est. Ter. An. 3. 4. 9. *Zoo is 't geschied, 't heeft zich op deeze wijze toegedraagen, de zaak legt zoo, dus is 't met de zaak gelegen.*

Sic cogitabam. Cic. P. Q. 24. *Dat was mijn gedachte, ik dacht het zoo ook.*

Et equidem forma illius luculenta? C. Sic satis. Ter. H. 3. 2. 12. *En waarlijk is zy zoo schoon? C. Ja, schoon genoeg.*

Sic sum. Ter. Ph. 3. 2. 42. *Ik ben zoo gestelt, dus ben ik.*

Sic vita erat. Ter. An. 1. 1. 35. *Men leefde op deeze wijze, dat was de wijze van leeven, zoo leefde men.*

Sic ei te commendavi ut diligentissime potui. Cic. F. 7. 17. *Ik heb hem met zoo veel genegenheit als mij doenlijk was aanbevolen.*

Nil sic metuebat. Hor. S. 2. 8. 36. *Hij was nergens zoo vervaert voor.*

(Sic. *Daarom, om die reden.*

TH. Insanine estis? TR. Quidum? TH. Sic. Plaut. Most. 2. 2. 20. *TH. Zijt gij lieden gek? TR. Waarom vraagt gij dat? TH. Daarom.*

Sic. *Daar na.*

Prius ipse mecum volo hic meditari, sic hoc proloquar. Plaut. Am. 1. 1. 47. *Ik wil 't eerst bij mij zelven overdenken, daar na zal ik 't zeggen.*)

SĪCĂ, æ. f. Cic. C. 1. 6. *Een dagge, moordpriem, poek, dolk.*

SĪCĀRĬŪS, ĭī. m. Cic. S. R. 33. Quintil. I. O. 10. 1. *Een moordenaar, of moorder.*

SĬCCĀNĔŪM prātūm, ī. n. *Een veld dat op een drooge plaats legt.*

Prati duo sunt genera, quorum alterum est siccaneum, alterum riguum. Colum. 2. 17. *Daar zijn tweederlei slag van velden, de eene leggen in drooge, de andere in vochtige plaatzen.*

SĬCCĒ. Adv. Sicce stabulari. Colum. 6. 12. *In een droogen stal staan, droog gestalt zijn.*

* Sicce. *Droogjes, op eene schraale, of drooge wijze, zonder eenige opsieringe, of opproncking.*

Sicce dicere. Cic. Opt. Or. 4. *Op eene droge, of schraale wijze spreeken.*

SĬCCĒSCO, scis, scĕrĕ. Vitruv. 2. 3. Colum. 12. 28. *Droog worden, opdroogen.*

SĬCCĬNĔ? Adv. *Is 't zoo, of alzoo?*

Siccine agis? Ter. E. 1. 2. 19. *Gaat gij zoo te werk? handelt gij aldus?*

SĬCCĬTĀS, ātis. f. *Droogheit, dorheit, schraalheit.*

Siccitas. Cels. 2. 1. *Droogte,* gelyk men zegt, *de droogte van den zomer.*

Aqua fluens maxima siccitate. Cic. F. 3. 1. *Een loopend water ten tijde van groote droogte.*

Siccitas corporis. Varr. bij Non. 4. 426. *Droogte van 't lichaam.* Hy spreekt van de Persiaanen, waar van hy zegt dat ze nooit spuwden.

* Sic-

* Siccitas orationis. Cic. N. D. 2. 1. *Dorheit, of schraalheit van een rede.*
SĬCCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 12. 13. *Droogen, droog maaken, laaten droogen.*
Siccare calices. Hor. S. 2. 6. 68. *De glazen, of bekers leegen, of uitveegen, tot den grond toe uitdrinken.*
Cruores siccabat veste. Virg. Æ. 4. 687. *Zy veegde het bloed met haar kleed af.*
Capreoli siccant ubera. Virg. E. 2. 42. *De geiten zuigen.*
Lacrymas siccare. Ovid. M. 8. 469. *De traanen afdroogen, of afwisschen* men zegt dit eigentlyk en oneigentlyk.
‡ SĬCCŎCŬLUS, i. m. *Droogoog, een die niet schreid, of weent.* Dit is een woord dat door Plautus gesmeedt schynt te zyn.
Genus nostrum siccoculum semper fuit. Plaut. Ps. 1. 1. 75. *Ons geslacht is altyd droogoogig, of nooit schreiachtig geweest.*
SĬCCUS, ā, ūm. Virg. Æ. 5. 180. *Droog.* (De compar. Siccior staat by Cels. 2. 18. en de superl. Siccissimus by Cato R. R. 51.)
Sicca sum siti. Plaut. Curc. 1. 2. 26. *De dorst heeft my verdroogt, ik ben droog door den dorst, ik versmacht van dorst.*
Agri sicci. Hor. S. 2. 4. 15. *Drooge akkers, uitgedroogde landen.*
Oculi sicci. Prop. 1. 17. 11. *Drooge oogen, oogen die niet schreijen.*
Pocula sicca. Tib. 3. 6. 18. *Ledige glazen, uitgeveegde bekers, of kroezen.*
Pedibus siccis super æquora currere. Ovid. M. 14. 50. *Droogvoets over de baaren loopen.*
In sicco. Virg. G. 1. 363. Curt. 9. 9. 22. *In 't drooge, in eene drooge plaats, uit het water, op 't droog.*
* Siccus. Hor. O. 4. 5. 39. Cic. A. Q. 4. 27. *Gematigt, zuinig, spaarzaam, matig, bezadigt, bedaart, sober.*
SĬCĬLĬĂ, æ. f. Plin. H. 3. 8. *Siciliën*, het grootste eiland in de Middelandsche zee.
‡ SĬCĬLĬCES, ĭcūm. f. Enn. *by* Festus. *Zeer breede puntige yzers* om in zekere wapenen met lange steelen te steeken.
SĬCĬLĬCŪM, i. n. Plin. H. 13. 15. *Een half lood, de zwaarte van twee drachmen.*
SĬCĬLĬCŬS, i. m. Plin. H. 13. 15. Zie Sicilicum.
SĬCĬLĬMĔNTŪM, i. n. Cato R. R. 5. *Na gemaait gras, gras dat na de eerste maaijinge afgesneeden word.*
SĬCĬLĬO, is, ivi, itūm, irĕ. Plin. H. 8. 28. Varr. R. R. 1. 49. *Het gras afmaaijen dat de maaijers hebben laaten staan.*
SĬCĬNNĬSTÆ, ārūm. m. Plin. H. 20. 3. *Zekere tooneelspeelders die onder 't danzen zongen.* Alzoo genaamt naar eenen Sicinnus, die 't heeft uitgevonden.
SĬCŬBĬ. Adv. Ter. E. 3. 1. 13. *Zoo in eenige plaats, indien ergens.*
Sicubi quercus tendat ramos. Virg. G. 3. 332. *Indien een eikeboom zyne takken ergens uitbreid.*
SĬCŬLĂ, æ. f. Catull. 67. 21. *Een kleine dagge*, of *moordpriem*, *een pookje.*
SĬCUNDĔ. Adv. Cic. Att. 13. 30. *Zoo 'er ergens van daan, indien 'er van eenigen kant.*
(Sicunde. *Ergens van daan.*
Sicunde spes aliqua se ostendisset. Liv. 26. 38. *Indien 'er eenige hoope zich ergens van daan mogte opgedaan hebben.*
Sicut. *Gelyk, als.*
Quod amavi hominem, sicut ille me. Cic. A. Q. 4. 35. *Om dat ik dien man bemint hebbe gelyk hy my.*
Sicut. *Daarom, om dat, overmids.*
Nunc occasio est faciundi, priusquam in urbem advenerit, sicut cras hic aderit. Plaut. E. 2. 2. 86. *Daar is nu gelegenheit om het te doen, eer hy in de stad zal gekoomen zyn, om dat hy morgen zal hier zyn.*
Sicut. *Hoedanig.*
Sicut est hic, quem esse amicum ratus sum. Plaut. B. 3. 6. 20. *Hoedanig deeze is, dien ik gemeent heb dat myn vriend was.*)
SĬCYŌNĬI, ōrūm. plur. m. *en*
SĬCYŌNĬĂ, ōrūm. n. Lucill. *by* Festus. *Vrouwe schoenen op de Sicyonische wyze.*

SID.

SĪDĔRĀLĬS, is. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. *Van de sterren*, of *starren*, *dat de sterren aangaat.*
Sideralis difficultas. Plin. H. 18. 24. *De zwarigheit die in de starreloopkunde voorkomt.*
SĪDĔRĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 17. 24. *Zeker gebrek in de boomen*, als de sterren hen, op wat wyze het zyn mag, beschadigen, 't zy door te groote hitte, 't zy door eenige andere toevallen die de sterren veroorzaaken.
SĪDĔRĀTŬS, ā, ūm. Plin. H. 28. 16. *Door de sterren beschadigt.*
SĪDĔRĔŬS, ā, ūm. Virg. Æ. 3. 586. *Van de sterren, dat de sterren aangaat*, of *tot de sterren behoort.*
SĪDĔRĔŬS Canis. Ovid F. 4. 941. *Het Hondsgesternte, de Hondsterre.*
Sidereus. Mart. Sp. 2. 1. *Tot aan de sterren verheven; dat zeer hoog verheven is*, van een Colossusbeeld spreekende.
SĪDĔRĪTĒS, æ. m. Plin. H. 37. 4. *Een soort van Diamantsteen.*
SĪDĔRĪTĬS, idis. f. Plin. H. 22. 17. *Glaskruid.*
SĪDĔRŎR, āris, ātŭs sūm, āri. Plin. H. 9. 16. *Door de sterren beschadigt worden.*
SĪDO, is, sidi, sidĕrĕ. Colum. 12. 24. *Te grond gaan, zinken, ondergaan, zakken, zich op den grond zetten.*
Sidere. *Zitten, neêrzitten.*
Gemina super arbore sidunt. Virg. Æ. 6. 203. *Zy zitten op twee boomen.*
SĪDŬS, ĕris. n. Virg. G. 1. 32. *Een t'zamensterring, verscheide sterren te zamen.*
Sidus. Cic. T. Q. 5. 24. *Een star, ster*, of *gesternte.*
Feriam sidera vertice. Hor. O. 1. 1. 36. *Ik zal my tot aan 't gesternte*, of *tot den hemel toe verheffen.*
* Ferre ad sidera nomen alicujus. Virg. E. 9. 29. *Iemants naam tot de sterren toe verheffen*, dat is, *heel beroemt*, of *vermaart maaken.*
* Gentis suæ sidus. Ovid. P. 3. 3. 2. *Het sierssel, 't sieraad*, of *de pronk van zyn huis, de eer van zyn geslacht.*
* Dextro sidere editus. Stat. S. 3. 4. 63. *Onder een goed gesternte gebooren.*
Sidus. *Luchtstreek, gewest, streek.*
Sub eodem sidere. Plin. H. 2. 67. *Onder de zelve luchtstreek.*
Sidus. *Jaargety, jaartyd.*
Quo sidere terram vertere conveniat. Virg. G. 1. 1. *In wat tyd van 't jaar men 't land moet bouwen.*

SIG.

SĬGĬLLĀRĬĂ, ōrūm. n. plur. Suet. Cl. 5. 2. *Een feestdag voor de slaven by den feestdag van Saturnus gevoegt.* Dit woord betekent ook *De geschenken die men in dien tyd aan de slaven gaf.*
SĬGĬLLĀTĬM. Adv. Cic. V. 4. 34. Cæs. B. G. 3. 2. 3. *In 't byzonder, aan ieder een, den een na den ander.*
SĬGĬLLĀTŬS, ā, ūm. Cic. V. 4. 14. *Met klein gedreven*, of *verheven beeldwerk versiert.*
SĬGĬLLŬM, i. n. Cic. V. 4. 22. *Een klein verheven*, of *gedreven beeldje.*
Sigillum. Cic. A. Q. 4. 26. *Een zegel, merk.*
SĬGMĂ, ătĭs. n. Mart. 10. 48. 6. Σίγμα. *Zekere beddinge als een halfrond, daar zeven persoonen op konden leggen*, waar op men ondryds in 't houden der maaltyd lag.
(SIGNĀTĒ. Adv. *Duidelyk, klaarlyk.*

Ve-

Veteres proprie & signate loquuti sunt. Gell. 2. 6. *De Ouden hebben eigentlijk en duidelijk gesproken.*)

SIGNĀTŎR, ōris. m. Suet. A. 33. 3. Sall. B. C. 16. *Bezegelaar van eenen Uiterften wil*, of *eenig ander geschrift.*

SIGNĀTŌRĬUS, ă, ŭm. *Daar men mede zegelt, dat tot zegelen dient.*

Signatorius annulus. Val. Max. 8. 14. 4. Paull. Dig. 50. 16. 74. *Een zegelring.*

SIGNĀTŪRĂ, æ. f. Suet. N. 17. 2. *Zegel, zegeling, bezegeling.* (Ik zou 't met den Heer Salmasius houden, en Signaturis voor een participium neemen. Zie wat wy uit hem over Suetonius bygebragt hebben.

SIGNĀTŬS, ă. ŭm. *Gegraveert, gesneden, gemunt, gestempelt.*

Signatum argentum. Liv. 34. 52. Cic. V. 5. 25. *Gemunt zilver geld.*

Signatus. *Verzegelt, gesloten, toegemaakt.*

Nec te signata juvabunt limina. Prop. 4. 1. 145. *En gesloten deuren zullen u niet helpen.*

Accepi a te signatum libellum. Cic. Att. 11. 1. *Ik heb een verzegelt pakje brieven van u ontfangen.*

Signatus. *Getekent, door een teken onderscheiden.*

Signata loca funda tangere. Tib. 4. 1. 97. *De afgetekende plaats*, of *'t doelwit met een slinger bereiken*, of *treffen.*)

SIGNĪFĔR, i. m. Cic. D. 1. 35. *Een vaandrager, vlagvoerder, vaandrig, standaartdrager.*

SIGNĪFĔR, ă, ŭm. *Dat een vlag*, of *vaandel voert.*

Puppis signifera. Lucan. 3. 558. *Een schip daar een wimpel afwaait: een vlaggeman.*

Crater signifer. Val. Fl. 1. 337. *Een kop*, of *beker daar verscheide beelden op staan.*

Signifer orbis. Cic. D. 2. 42. Circulus. Vitruv. 6. 1. *De tekenkring, de kring der twaalf hemelstekenen.*

SIGNĪFĬCĀBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Vox significabilis. Varr. L. L. 5. 7. *Een nadrukkelijk*, of *krachtig woord.*

SIGNĬFĬCĀNS. omn. gen. *Nadrukkelijk, krachtig, dat iets krachtelijk, met kracht*, of *met nadruk betekent.* De compar. Significantior staat by Quintil. I. O. 8. 6. (en de superl. Significantissimus by Gell. 1. 15.)

Dilucida & significans descriptio. Quintil I. O. 9. 2. *Een nette, en nadrukkelijke beschrijving.*

SIGNĬFĬCĀNTĔR. Adv. *Met nadruk, nadrukkelijk, krachtiglijk.* De compar. Significantius staat by Cicero beneden.

Dicere significanter. Quintil. I. O. 1. 7. *Iets met kracht en nadruk zeggen, zich krachtelijk uitdrukken, nadrukkelijk spreeken.*

Non majori studio, sed significantius dignitatem tuam defendissem. Cic. F. 3. 12. *Ik zou nu belang niet met grooter yver, maar met meer kracht voorgestaan hebben.*

SIGNĬFĬCĀNTĬĂ, æ. f. Arnob. 4. 128. Verborum significantia. Quintil. I. O. 10. 1. *Kracht, klem*, of *nadruk der woorden.*

SIGNĬFĬCĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Or. 40. *Betekenis van een woord.*

Vox resiliens incertas auribus refert significationes. Vitruv. 5. 8. *De terug gekaatste*, of *weêrom stuitende stem brengt de woorden, maar verwardelijk, aan 't gehoor.*

Significatio. Cic. F. 5. 7. *Teken, bewijs, merk, blijk.*

Significatio. *Bekentmaking, verwittiging, verstendiging, berigt.*

Significatio sui adventus. Cæs. B. G. 6. 29. 5. *Bekentmaking van zijn komst.*

Ignibus significationem facere. Cæs. B. G. 2. 33. 3. *Door vuuren een teken geeven.*

Una literarum significatione cives necandos denotavit. Cic. Man. 3. *Hij heeft in een van zijne brieven de naamen der burgeren, die men most ombrengen, aangetekent.*

SIGNĬFĬCĀTŬS, ūs. m. Plin. H. 2. 25. *Voorteken van een zaak die gebeuren moet.* Men vind niet dan de ablat. sing. Significatu en de accus. plur. Significatus.

Tempestatum significatus post futuros ante pronunciare. Vitruv. 9. 7. *Lange van te vooren de dingen, die in volgende tijden gebeuren zullen, voorzeggen.*

SIGNĬFĬCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. L. L. 1. 7. *Betekenen, beduiden*, van een woord spreekende.

Significare. *Te kennen geeven, doen weeten, te verstaan geeven, bekent maaken, verwittigen, verstendigen, berigten.*

Significare per literas. Cic. Att. 1. 11. *Door brieven bekent maaken.*

Canes aluntur ut significent, si fures venerint. Cic. S. R. 20. *Men voed honden op, om te waarschouwen als 'er dieven koomen.*

Significare manu. Virg. Æ. 12. 691. *Een teken met de hand geeven, met de hand toonen*, of *wijzen.*

Significare per gestum. Ovid. Tr. 5. 10. 36. *Iets door gebaerden te kennen geeven.*

SIGNĪNŬM ŏpŭs. Vitruv. 2. 4: 8. 7. Colum. 1. 6. *Ciment van gestooten tichelen en kalk gemaakt*; alzoo genaamt naar Signia een stad in Italien, daar de beste tichelen gevonden wierden. Vitruvius neemt zomwyl Signinum voor *allerlei soort van kalk.*

SIGNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. Fat. 19. *Iets ergens op drukken, prenten, stempelen: iets tekenen, merken*, of *zegelen.*

Cera signatur figuris. Ovid. M. 15. 169. *Men drukt eenig beeldwerk op het wasch.*

Signare argentum Apolloniæ. Cic. F. 13. 29. *Geld te Apollonien slaan*, of *munten.*

* Nihil ita signari in animis nostris a vero potest, quod non eodem modo possit a falso. Cic. A. Q. 4. 21. *De waarheit maakt geen indruk op ons gemoed, die de valsheit niet van gelijken zou konnen doen.*

Signare. Plaut. Cist. 4. 2. 28. *Iets door tekenen wijzen*, of *aantoonen.*

Signari oculis. Virg. Æ. 12. 3. *Met de oogen*, of *'t gezicht van de aanschouweren aangewezen worden.*

Signare. Quintil. I. O. 2. 14. *Betekenen, beduiden*, van een woord spreekende.

Carmine rem signare. Virg. Æ. 3. 287. *Een opschrift in vaerzen ergens op zetten.*

SIGNŬM, i. n. Cic. A. 5. 14. *Een merk, teken, merkteken, kenteken.*

Oculis mihi signum dedit ne se appellarem. Plaut. M. G. 2. 1 45. *Zij heeft mij met haare oogen toegewenkt dat ik haar niet noemen zou.*

Colligere aliquid signis. Quintil. I. O. 3. 6. *Iets uit tekenen beseffen, gissen, raden*, of *besluiten.*

Signa ad salutem. Ter. An. 3. 2. 2. *Tekens van gezondheit*, of *dat men haast van een ziekte zal geneezen.*

Signum. *Een veldteken.*

Dare signum militibus. Ter. E. 4. 7. 11. *Het veldteken aan de soldaaten geeven.*

Signum. *Zegel.*

Literæ integris signis Prætori traduntur. Cic. C. 3. 3. *De brieven worden met ongeschonde zegelen den Schout overgegeeven.*

Signum. Quintil. I. O. 6. 4. *Het uithangbord* van een winkel.

SIGNĂ, ōrŭm. Cic. de Or. 1. 35. *Beelden, afbeeldzels.*

Pocula aspera signis. Virg. Æ. 5. 267. *Koppen*, of *bekers met beeldwerk versiert.*

Signum. Cic. C. 2. 6. *Een Standert, standaart, vaandel, krijgsbanier.*

Abesse a signis. Plin. E. 10. 33. *Niet bij zijn vaandel zijn.*

Convenire ad signa jubentur milites. Cæs. B. G. 6. 1. 2. *Den soldaaten word gelast zich bij hunne vaandels te begeeven*, of *zich om hunne vaandels te schaaren.*

(Signa.

(Signa. *'t Leger, 't krijgsvolk*, om dat de benden door vaandelen onderscheiden wierden.

Egressi porta recedentibus inferunt signa. Curt. 4. 6. 13. *Uit de poort getrokken zijnde, voeren ze 't leger aan*, of *doen 't leger aantrekken op hen die aftrokken.*

Inferentem signa filium mater examinavit. Flor. 1. 22. 3. *De moeder heeft den zoon, die de benden deed optrekken, verboden*, of *de wapenen doen afleggen.*)

Signum. Cic. D. 1. 35. *Een voorteken, wonderteken, een buiten gewoon, zeldzaam*, of *wonderlijk voorval.*

Signum. Cic. D. 1. 53. *Een teken des tekenkrings.*

(Signum. *Het woord.*

Tribuno signum petenti Priapum dare. Suet. C. 56. 4. *Den Bendoverste, die het woord haalde, Priapus geeven.*

Signum. *Een bewijs*, of *blijk.*

Magnum hoc quoque signum est dominam esse extra noxam. Ter. H. 2. 3. 57. *Dat is ook een groot bewijs dat de juffer buiten schuld is.*

Quid ais? nonne signi hoc satis est? Ter. Hec. 2. 1. 39. *Wat zegt gij? is dat niet bewijs genoeg?*

Signum. *Een beeld.*

Non dicam illinc hoc signum ablatum esse. Cic. V. 1. 10. *Ik zal niet zeggen dat dat beeld daar van daan is weggenomen.*

Quid signorum incensum atque projectum est? Flor. 2. 16. 6. *Wat zijn'er al beelden verbrand en weggeworpen?*)

SIL.

SIL, n. Plin. H. 33. 12. Vitruv. 7. 7. en 14. *Zekere Oker*, beter als de gemeene. Zyne deugt bestaat in de hooge kleur. Salm. Ex. Plin. 814. a. C. en eenige Taalkundigen verzekeren dat Sil is *rooden oker*. Maar Plinius en Vitruvius geeven genoeg te kennen dat Sile *geelen oker* is.

SILĀCEUS, a, um. Plin. H. 35. 7. *Van oker, okerverwig, dat met oker geverft is.*

Cuneus silaceus. Vitruv. 7. 4. *Een okerverwige driehoek, een driehoek van oker.*

SILĀNUS, i. m. Lucret. 6. 1263. Cels. 3. 18. Hyg. F. 169. *De pijp van een waterspronǵ*, of *het water dat uit de pijp springt.*

* SILENS, tis. omn. gen. Plin. H. 18. 28. *Helder, klaar, stil*, van den hemel spreekende.

* Dies silens a ventis. Colum. 4. 29. 15. of Spiritus silentis dies. Colum. 3. 19. *Een stillen dag*, of *een dag als 'er geen wind aan de lucht is.*

* Flos silens. Colum. 12. 7. *Een bloem die verwelkt.*

Vinea silens. Colum. 4. 17. *Een wijngaard die noch niet uitbot, uitloopt*, of *noch geen lot schiet.*

Surculi silentes. Colum. 2. 19. *Griffels die noch niet uitloopen*, of *noch niet vatten.*

* Luna silens. Plin. H. 18. 31. *Donkere maan.*

* Unda silens. Val. Fl. 5. 522. *Een stil water, een stille zee.*

Silentes. *De dooden, overledenen, de schimmen.*

Concilium vocare silentum. Virg. Æ. 6. 432. *De schimmen t'zamen roepen.*

SILENTIUM, ii. n. Cic. de Or. 1. 35. *Stilte, stilzwijging, stilzwijgendheit.*

Altum silentium. Ovid. M. 1. 349. *Een groote stilte*, of *stilzwijgendheit.*

Silentio. *Stilzwijgende, zonder een woord te spreeken.*

Dissimulare aliquid silentio. Quintil. I. O. 5. 13. *Iets stilzwijgende*, of *met stilzwijgen ontveinzen*, of *laaten voorbij gaan.*

Silentium facere. Quintil. I. O. 2. 5. (Dare. Ter. Hec. Prol. 2. 47. Habere. Curt. 10. 7. 3.) *Stilzwijgen, zwijgen.*

Huic fabulæ facietis silentium. Plaut. Am. prol. 15. *Gij zult dit blijspel met aandacht aanhooren.*

Facere silentia. Pers. 4. 7. *Gebieden te zwijgen, doen zwijgen.*

Suadere silentia digito. Ovid. M. 9. 691. *Met den vinger belasten te zwijgen.*

* Silentium est causarum, & juris. Cic. V. 5. 13. *Daar word niet meer gepleit, noch geen recht meer gedaan; de pleitzaal en rechtbank staan stil.*

De Partho silentium est. Cic. Att. 5. 16. *Het is stil van de Parthen, men hoort niet van de Parthen.*

* Silentium. *Stilte, rust.*

Silentium biduum fuit. Liv. 37. 38. *Men heeft in twee dagen niets uitgerecht, men heeft niets in twee dagen gedaan, men heeft twee dagen gerust*, of *stil gestaan.*

* Silentium Lunæ. Virg. Æ. 2. 255. *De tijd als de Maan in verzameling met de Zon is, de tijd van de nieuwe Maan.*

Silentium. Cic. D. 2. 34. *Geheel, gaaf, ongebrekkelijk.* Al wat zonder gebrek was wierd Silentium by de oude Vogelwichelaars genaamt.

(Silentium noctis. *Middernacht, diep in den nacht*, om dat dan alles stil is, en men noch menschen, noch honden hoort, als Ovid. Tr. 1. 3. 27. zegt, Jamque quiescebant voces hominumque canumque.

Se vocem noctis silentio audisse clariorem humana. Liv. 5. 32. *Dat hij diep in den nacht een stemme had gehoort veel helderer dan van een mensch.*

Silentium. *Luiheit, lediggang, natatigheit van iets te doen.*

Ne vitam silentio transigant. Sall. B. C. 1. *Op dat ze hun leven met ledig gaan niet doorbrengen.*

Per silentium haud modice queri. Tac. An. 15. 1. 5. *Niet weinig klaagen om dat men niet te doen heeft.*)

SILĔO, ēs, ŭi, silērĕ. *Zwijgen, stilzwijgen, niet een woord spreeken, den mond houden.*

Silere de aliqua re. Cic. D. 2. 30. *Ergens van stilzwijgen, ergens niet van spreeken*, of *reppen.*

Silere aliquid. Cic. Att. 2. 18. *Iets zwijgen*, of *niet zeggen.*

* Silet æquor. Virg. E. 9. 57. *De zee is kalm, de zee is stil.*

* Silent leges inter arma. Cic. Mil. 4. *De wetten hebben geen kracht in den oorlog, de wetten staan stil zoo lang den oorlog duurt.*

* Loca late silent. Virg. Æ. 9. 190. *Daar is een groote stilte in die plaatzen, het is in die plaatzen heel stil.*

* Silent musæ Varronis. Cic. A. Q. 1. 1. *Varro staat stil met schrijven, schrijft niet meer, houd op van iets te maaken*, of *te schrijven.*

† Sileo verbum facere. Hirt. B. H. 3. 7. *Ik zwijg stil, ik hou den mond toe, ik zeg niets, ik spreek niet een woord.*

De jurgio siletur. Ter. Ph. 5. 2. 13. *Men zwijgt stil van die krakkeel, men spreekt van deezen twist niet een woord.*

SILĔR, ĕris. n. Virg. G. 2. 12. Plin. H. 24. 10. *Een soort van een laage wilgenboom*, of *een kleine heester die in 't water wast. Gheel.*

SILESCO, scis, scĕrĕ. Zie Sileo.

* Furor cæli silescit zephyri auris. Catull. 46. 3. *De hitte van de lucht word door een westwindje getempert*, of *gematigt.*

* Dum hæ silescunt turbæ. Ter. Ad. 5. 2. 10. *Wachtende tot dat die onlusten overgaan*, of *gestilt werden.*

SILEX, ĭcis. m. Lucret. 1. 572. Ovid. M. 7. 107. *Een keisteen, vuursteen.* Virgilius maakt het fem. gen. in 't volgend voorbeeld.

Silice in nuda connixa. Virg. E. 1. 15. *Op een bloote steenklip gejongt hebbende.*

* Stat tibi silex in corde. Tib. 1. 1. 78. *Gij hebt een steenen hart, gij zijt onbeweeglijk, gij zijt niet te vermurwen.*

Silices. Vitruv. 8. 7. *Metzelsteenen.*

SI-

SILICARIUS, ii. m. Front. Aq. 2. 256. *Een steengraver, een die de steenen uit de steengroeven haalt, om te metzelen.*

SILICERNIUM, ii. n. Varr. *bij* Non. 1. 235. *Een doodmaal*, of *rouwmaal*, dat men voor de oude luiden die haast zouden sterven aanrechtte. Zommige meenen dat dit woord van Ter. Ad. 4. 2. 48. gesmeed is, om *een oud man* te betekenen, om dat de oude luiden krom gaan en als naar de steenen kyken.

SILICEUS, ă, ŭm. Vitruv. 8. 3. *Van keisteen, hard als een kei.*

Vir siliceus. Sen. de ir. 3. 8. *Een onverzettelyk, onbeweeglyk*, of *onverbiddelyk man, een zeer straf man.*

SILICIA, æ. f. Plin. H. 18. 16. *Fenigriek*. Zeker kruid.

SILICULA, æ. f. Varr. R. R. 1. 23. *Een schelletje*, of *basje van eenige houwvrucht.*

SILIGINARIUS, ii. m. Ulp. Dig. 47. 2. 52. §. 11. *Een uitdeeler*, of *verkooper van koren*, dat de Latynen Siligo en wy *wintertarw* noemen.

SILIGINEUS, ă, ŭm. Plin. H. 18. 9. *Van wintertarw gemaakt*, of *gebakken.*

* Siligineus panis. Sen. E. 123. *Zeer goed*, of *lekker brood*, om dat het brood van dit koren gebakken zeer lekker was.

SILIGO, ginis. f. Plin. H. 18. 9. *Witte, fijne*, of *wintertarw.*

Siligo. Colum. 2. 6. *Zekere middelmaatige tarw, tarw die middelbaar goed is.*

Siligo. Juv. 5. 70. *Bloem van tarwe, tarwebloeme.*

SILIQUA, æ. f. Virg. G. 1. 74. Plin. H. 18. 12. *Een peul, bast*, of *schel van peulvruchten.*

Siliqua. Colum. 2. 11. *Fenigriek*. Zeker kruid.

Siliqua Græca. Colum. 11. 2. *Een boom waar van de vrucht met een bast gelijk de peulvruchten bedekt is.*

Siliqua. Plin. H. 15. 24. *De vrucht van den boom* Siliqua genaamt.

Siliqua. Colum. 5. 10. *St. Jansbroodboom*, van de Italiaanen Ceraunia genaamt.

SILIQUASTRUM, i. n. Plin. H. 19. 12. *Vrouwenkruid, waterpeper*, zeker kruid.

SILIQUOR, āris, ātus sum, āri. Plin. H. 17. 9. *Tot een peul groeijen.*

SILLI, ōrum. plur. m. Gell. 3. 17. *Vaerzen vol steeken*, of *lasteringen, schimpdichten.*

SILO, ōnis. m. Plaut. R. 2. 2. 11. *Die een kromme*, of *gebochelde neus heeft.*

SILPHIUM, ii. n. Plin. H. 19. 3. *Een kruid*, of *heester, daar het sap Laser genaamt uitgetrokken word.* Zommige zeggen dat het *Benzoin*, of *Angelica* is.

SILVA, æ. f. Cic. D. 1. 50. *Een bosch, woud, bosschaadje.*

* Comæ silvarum. Stat. S. 3. 3. 98. *Het loof*, of *de bladeren van de boomen in 't bosch.*

Silva. Virg. G. 1. 152. *Een grooten hoop kruiden.*

* Silva rerum comparanda est. Cic. de Or. 3. 26. *Men moet veele dingen bij malkanderen verzamelen*, om als de stoffen van een redenvoering te gebruiken.

* Omnis silva dicendi ab iis ducta est. Cic. Or. 3. *Zij hebben stoffe tot deeze redenvoering gegeeven*, of *verschoft.*

* Virtutum silva. Cic. de Or. 3. 30. *De verzameling*, of *bondel der deugden.*

Silva. Quintil. I. O. 10. 3. *Een rijmwerk*, of *dichtwerk.*

SILVANECTUM, i. n. *Senlis*, een stad van l'Isle de France.

SILVATICUS, ă, ŭm. Plin. H. 30. 9. *Van een bosch*, of *woud.*

Pyrus silvatica. Varr. R. R. 1. 40. *Een wilde peereboom.*

SILVESCO, scis, scĕrĕ. Cic. S. 15. *Veel hout maaken, veel ranken schieten*, van een wyngaard spreekende, men voegt 'er zomtyds Sarmentis by.

SILVESTRIS, is. m. *en* f. trĕ, is. n. Cic. N. D. 1. 42. *Woudt, van het bosch*, of *woud*. De compar. Silvestrior staat by Plin. H. 16. 27.

Silvestris musa. Virg. E. 1. 2. *Een boerenlied, een boerendeun.*

Gens silvestris. Liv. 34. 20. *Boschluiden, volk dat in de bosschen woont.*

Silvestris. Virg. G. 2. 374. *Wild, woest.*

Montes silvestres. Cic. N. D. 2. 53. *Bergen vol kreupelbosschen*, of *doornen.*

Collis ab superiore parte silvestris. Cæs. B. G. 2. 18. 2. *Een berg*, of *heuvel wiens top*, of *kruin met een bosch bewassen*, of *begroeit is.*

† SILVICOLA, æ. m. Prop. 3. 11. 34. *Boschwooner, woudbroeder, een die in een bosch woont.*

† SILVICULTRIX, icis. f. Catul. 63. 70. *Die zich in 't bosch onthoud*, of *in 't bosch leeft*, van een hinde spreekende.

(SILVIFRAGUS, ă, ŭm. *Die*, of *dat de boomen breekt*, of *in stukken slaat.*

Silvifragra flabra. Lucret. 1. 276. *Harde*, of *sterke winden, stormwinden*)

SILVIGER, ă, ŭm. *Met bosschen bedekt*, of *bewassen.*

Silvigeri montes. Plin. H. 31. 3. *Bergen met bosschen bedekt*, of *bewassen.*

SILVOSUS, ă, ŭm. Liv. 9. 2. *Vol wouden*, of *bosschen, boschryk.*

SILVULA, æ. f. Colum. 8. 15. *Een klein bosch, een boschje.*

SILURUS, i. m. Plin. H. 9. 15. *Een groote visch*, die alleen in den Nyl word gevonden, hoewel veele Geleerden willen dat de geene, die in den Donauw gevangen, en in 't Latyn Strutio genaamt word, van deezen visch niet verschilt.

SILUS, i. m. Cic. N. D. 1. 81. *Die een kromme*, of *gebochelde neus heeft, kromneus.*

SIM.

SIMA, æ. f. Vitruv. 4. 3. *Een rechte keel*, een woord in de Bouwkonst.

SIMIA, æ. Cic. N. D. 1. 35. *Een aap, een sim.*

* Simia. *Aap, naäaper, nabootzer, een die iemant naäapt*, van een mensch spreekende.

Stoïcorum simia. Plin. E. 1. 5. 2. *De aap*, of *nabootzer van de Stoïsche Wysbegeerigen.*

SIMILA, æ. f. Mart. 13. 10. 1. *Tarwebloem.*

SIMILAGO, ginis. f. Plin. H. 18. 8. Zie Simila.

SIMILAGINEUS, ă, ŭm. Similagineus panis. Sen. E. 119. *Fijn tarwenbrood, gebuilt tarwenbrood, wittebrood, brood daar al de bloem bij is.*

SIMILIS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. *Gelijk*. De compar. Similior staat by Liv. 5. 28. en de superl. Simillimus by Cic. S. R. 12.

Fortuna simili utimur. Ter. Ph. prol. 31. *Wij zijn in eenen gelijken staat, wij hebben*, of *beproeven een gelijk lot.*

Est similis majorum. Ter. Ad. 3. 3. 57. *Hij is zijn voorouderen gelijk, hij aart naar zijne voorouderen.*

Similis domini es. Ter. E. 3. 2. 38. *Gij gelijkt naar uw heer.* Zommige hebben aangemerkt dat Similis een genitivus regeert, als 'er van zeden, *of* geleerdheit, enz., gesproken word, gelyk in dit voorbeeld, en een dativus, als 'er van jaaren, *of* goederen, enz. word gesprooken, als in 't volgende voorbeeld. Maar deeze aanmerkinge lyd wel uitzonderingen.

Os humerosque Deo similis. Virg. Æ. 1. 593. *Van wezen en gestalte een God gelijk.*

Simile veri. Cic. F. 7. 2. *en* Vero. Cic. F. 12. 5. *Waarschynlyk, naar allen schyn.*

Similis pavor erit ac bello Gallico. Liv. 6. 28. *De vrees zal even gelijk zijn als die van den Franschen oorlog.*

Sunt inter se similes. Cic. Clu. 16. *Zij*

Zij gelijken malkanderen.
Similem facere. Cic. Att. 13. 21. *Gelyk maaken, doen gelijken.*
‡ SĬMĬLĬTĀS, ātis. f. Cæcil. *bij* Non. 2. 827. *Gelijkenisse, gelijkheit, overeenkomst, gelijkvormigheit.*
Cæteræ arbores non easdem habent inter se naturæ rerum similitates. Vitruv. 2. 9. *De andere boomen hebben geen gelijke eigenschappen, of de zelve eigenschappen niet.*
SĬMĬLĬTĔR. Adv. *Gelijkelijk, op de zelve wijze, op gelyke wyze.* De superl. Simillime staat by Cic. Rull. 1. 4.
Illum similiter atque eram, commotum esse vidi. Cic. A. 1. 4. *Ik heb hem gelyk als ik ontstelt gezien, ik heb hem even zoo onstelt gezien als ik was.*
Similiter his pariunt. Plin. H. 11. 25. *Zij jongen op gelijke wijze als deeze.*
SĬMĬLĬTŪDO, ĭnĭs. f. *Gelijkenis, gelijkheit, overeenkomst, gelykvormigheit.*
Similitudo veri. Plin. H. 34. 7. *Waarschijnlijkheit, schijnbaarheit.*
Sunt quædam animi similitudines cum corpore. Cic. T. Q. 2. 23. *Daar is eenige gelijkheit, of overeenkomst van den geest met het lichaam.*
SĪMĬŎLŬS, i. m. Cic. F. 7. 2. *Een klein aapje, een klein navolgertje, iemant die een ander een weinigje nabootst.*
SĪMĬŬS, ĭi. m. Cic. F. 5. 10. *Een aap, of meerkat.*
SĬMPLĔX, ĭcis. omn. gen. Cic. Fat. 13. *Enkel, eenvoudig, ongemengt, dat niet t'zamen gezet, of gemengt is.* De compar. Simplicior staat by Cels. 3. 3. en de superl. Simplicissimus by Sen. Br. V. 12.
(Non simplici ratione dici. Gell. 1. 22. *Niet op eene wijze genomen worden.*)
Simplex. Cic. Fin. 2. 14. *Oprecht, eenvoudig, waar, trouw, openhartig, daar geen dubbelzinnigheit in is, onbewimpelt, ongeveinst.*
Simplex mea erit oratio. Liv. 32. 33. *Mijne rede zal eenvondig zijn, ik zal zonder omwegen en bewimpeling spreeken.*
Munditiis simplex mulier. Hor. O. 1. 5. 5. *Een zedig gekleede vrouw.*
Cibus simplex. Mart. 4. 30. *Een enkele, of natuurlyke spyze,* die zonder sausen, ens toebereid is.
Rura simplicia. Plin. H. 12. 1. *Vlakke, of opene velden.*
(Simplex. Sen. de Ir. 2. 16. *Eenvoudig, die niet veel verstand heeft.*
O te feminam simplicem! Petron. 65. *O wat een eenvoudige vrouw, of wat slegthoofd van een wyf zijt gij!*)

SĬMPLĬCĬTĀS, ātis. f. Ovid. Am. 1. 3. 14. *Eenvoudigheit, eenvouwigheit, oprechtigheit, ongeveinstheit, zedigheit, trouwheit, vroomheit.*
Gloriari simplicitate. Quintil. I. O. 5. 17. *Roem in d'eenvoudigheit draagen, eer in eenvoudigheit stellen.*
SĬMPLĬCĬTĔR. Adv. Plin. E. 5. 3. *Eenvoudiglijk, zonder veinzery, ongeveinsdelyk, openhartiglyk, getrouwelijk, onbedrieglijk, oprechtelijk, zonder bedrog.* De compar. Simplicius staat by Tac. G. 5. 6. (en de superl. Simplicissime by Tac. H. 1. 15. 7.)
Vivere simpliciter. Cic. Off. 1. 26. *Eenvoudelyk, of oprechtelyk leeven.*
Facis simpliciter. Curt. 4. 11. 24. *Gy doet als een eerlijk, of vroom man, gij handelt oprechtelijk.*
(Simpliciter. *In 't gemeen.*
Simpliciter portionem testator commemoravit. Ulp. Dig. 36. 1. 4. *De Uiterstewilmaker heeft in 't gemeen van een gedeelte gesproken.*)
SĬMPLŬS, a, ŭm. Plaut. Pœn. 5. 6. 25. Cic. T. 11. Varr. R. R. 2. 10. *Enkel,* gelyk men by voorbeeld zegt, *dubbel tegens enkel wedden.*
SĬMPŬLĀTRĪX, icis. f. Festus. Dus wierden die vrouwen genaamt wiens dienst men in de offerhanden gebruikte.
SĬMPŬLŬM, i. n. *Een offerkan,* of *offerschaal,* een vat dat de Ouden gebruikten om wyn op de offerhanden te plengen, volgens de uitlegginge van Varr. L. L. 4. 26. en Festus. Andere leezen Simpuvium. (En ook wel Sympullum. Bayf. Vasc. 248. vertoont de afbeeldinge daar van, zoo als hy die te Rome in een marmersteen gezien heeft.)
Excitare fluctus in simpulo. Cic. L. L. 3. 16. *Over een beuzeling een groot gerucht maaken, over een zaak van geen belang een groot geweld maaken.*
SĬMŬL. Adv. *Te gelijk, te zamen, teffens, gelijkelijk.*
Ex accusatoribus vobiscum simul audivi. Cic. Font. 11. *Ik en gijlieden hebben 't te gelijk van de aanklagers hooren zeggen.*
Dummodo simus simul. Cic. F. 9. 1. *Mids dat wij bij malkander zyn.*
Simul. *Op den zelven, of ter zelver tyd.*
Duas res simul nunc agere decretum est mihi. Plaut. Merc. prol. 1. *Ik ben van voornemen om twee dingen gelijk te doen.*
Simul ut demererer amantissimos mei, simul ut alienis vestigiis insisterem. Quintil. Præf. 1. *En om de goede gunst van myne vrienden, of liefhebbers te verkrygen, en om het voorbeeld, of de voetstappen van anderen na te volgen.*

Simul ac. Cic. A. Q. 4. 16. *Terstond als, zoo haast als, zoo vroeg, zoo dra, zoo ras als.*
Simul ut. *Zoo haast als.*
Omne animal simul ut ortum est, se ipsum diligit. Cic. Fin. 2. 11. *Elk dier heeft zoo ras als 't in de waereld gekoomen is zich zelven lief.*
Simul. *Zoo haast als.* Simul inflavit tibicen. Cic. A. Q. 4. 27. *Zoo haast als de fluittenist op de fluit gespeelt heeft.*
SĬMŬLĀCRŬM, i. n. Cic. Arc. 12. *Een beeld, beeltenis, een gesneden, of gehouwen beeld, of gelijkenis.*
Nec leges ullæ sunt, nec judicia, nec omnino simulacrum aliquod civitatis. Cic. F. 10. 1. *Daar zyn noch wetten, noch rechtbanken, en eindelyk daar is zelf geen schaduw, of beeld meer van een stad overig.*
Erunt in bestiis humanarum simulacra virtutum. Cic. Fin. 2. 33. *Daar zullen deugden in de beesten zyn, die naar de menschelyke deugden eenige gelijkenis hebben.*
Utinam perfecti Oratoris simulacrum reperire possemus. Cic. Or. 6. *Och of wij een Man konden vinden, die de bequaamheden van een volkomen Redenaar had!*
Pugnæ simulacra. Quintil. I. O. 2. 10. *Vertoningen, of verbeeldingen van een slag, of gevecht.*
Concurrere acies ad simulacrum pugnæ. Liv. 40. 6. *De legers trokken tegens malkanderen, als of ze slag wilden leveren.*
Habere simulacrum alicujus rei. Plaut. Most. 1. 2. 6. *Ergens naar gelyken, iets gelyken, of gelijk zyn.*
Simulacrum, id quod Bestiam Astrorum periti nominarunt. Vitruv. 9. 7. *De beeltenis, 't verschynzel, of gestarnte dat de Starrekundigen het Beest genoemt hebben.*
† SĬMŬLĀMĔN, ĭnis. n. *Verbeelding, vertoning, nabootzing, of uitbeelding van iets.*
Peraget annua plangoris nostri simulamina. Ovid. M. 10. 727. *Hij zal jaarlijks onze droefheit en traanen verbeelden,* voor, *Hij zal jaarlyks een offerhande ter eeren van Adonis opofferen,* dien hy beweende.
SĬMŬLĀTĔ. Adv. *Geveinsdelyk, al veinzende.*
Sive ex animo id fiat, sive simulate. Cic. N. D. 2. 67. *'t Zij zulks uit eene goede meninge, of uit geveinstheit geschied.*
SĬMŬLĀTĬO, ōnis. f. *Veinzing, geveinsdheit, schijn.*
Copias ad periculum patriæ converterunt, quas simulatione Reipublicæ comparabant. Cic. F. 11. 13. *Zy hebben het volk, dat ze in schijn, ten*

ten dienst van 't Gemeenebest ligten, tot deszelfs ondergang gebruikt.

Nullæ sunt occultiores insidiæ, quam hæ, quæ latent simulatione officii. Cic. *by* Augustinus. *Daar zyn geen bedekter lagen, dan die onder den schyn van gedienstigheit schuilen.*

Simulatio virtutis. Cic. A. Q. 4. 46. *Naäaping, of nabootzing van de deugd.*

Simulatio. *Gelykenis, gelykheit.*

Simiarum genera perfectam hominis simulationem continent facie, naribus, auribus, palpebris. Plin. H. 11. 44. *De aapen hebben een volkome gelykenisse van den mensch, een opzigt van 't aangezichte, de neusgaten, ooren en oogleden.*

SĪMŬLĀTŎR, ōris. m. Cic. Fr. 3. 13. *Een veinzer, of geveinsde.*

Simulator figuræ. Cic. M. 11. 634. *Die een gelykenisse, of gedaante aanneemt.*

(SĪMŬLĀTRĪX, īcis. f. Stat. Th. 4. 551. *Een vrouw die de gedaanten kan veranderen, als menschen in beesten.* Zie Scalig. Cit. p. 75. en Barthius over Statius.)

SĪMŬLO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Hor. E. 2. 1. 241. *Navolgen, nadoen, nabootzen, naäapen, vertoonen, verbeelden, afbeelden.*

Simulare anum. Ovid. M. 3. 275. *Een oud wyf vertoonen, de gedaante van een oud wyf aanneemen, voor een besje speelen.*

Simulare. Cic. Off. 1. 30. *Veinzen.*

Gaudia vultu simulare. Ovid. Art. 1. 678. *Een vrolyk aangezichte, of gelaat aanneemen, zich vrolyk veinzen, of gelaaten.*

Simulo non sentire. Plin. E. 3. 14. 2. *Ik veins dat ik 't niet gevoele, ik houde my of ik 't niet merke.*

Non es quod simulas. Hor. S. 2. 7. 56. *Gy zyt die niet, dien gy u veinst te zyn, of daar gy voor wilt gehouden zyn; gy zyt die niet, dien gy vertoont.*

Ægrum simulare. Liv. 25. 8. *Zich ziek houden, den zieken speelen.*

SĪMŬLTĀS, ātis. f. Cic. Cœl. 25. *Heimelyken, of verborgen haat, wrok, of vyandschap.*

Exercere simultatem. Cic. Fl. 35. *Een heimelyken haat, vyandschap, of wrok tegens iemant hebben.*

Habere simultatem cum lætitia. Cic. Fr. 1. 1. *Zich verhengen dat men een wrok tegens iemant heeft.*

SĪMŬLŬS, ā, ūm. Mart. 5. 63. 1. *Kamuisneusje, een die een kleine kromme platte neus heeft.* (Andere leezen Crispulus.)

SĪMŬS, ā, ūm. Virg. E. 10. 7. *Een kromme platneus.*

SIN.

SĪN. conjunct. Cic. S. R. 47. *Doch by aldien, maar indien, maar by zoo verre, maar is 't dat, ten minsten.*

Sin minus. Cic. Att. 9. 15. Sin aliter. Cic. F. 11. 14. *Indien niet, zoo niet, indien anders, anderzins.*

Ne aquam quidem assumere debet, sin minus quam minimum ejus. Cels. 6. 6. *Hy moet zelf geen water drinken, of indien hy 't niet missen kan, zoo weinig als 't hem mogelyk zy.*

SĪNĀRŪM Imperium. Ptolem. 7. 3. *China, het Chineesche ryk,* een Koningryk in Azien.

(SĪNĀPĔ. Colum. 11. 3. Zie Sinapi.

SĪNĀPI. n. indecl. Plin. H. 20. 22. *Mostaartzaad, mostaart.*

SĪNĀPĬS, is. f. Plaut. Ps. 3. 2. 28. Zie Sinapi.

SĪNCĒRĒ. Adv. Cic. Att. 3. 15. *Oprechtelyk, eenvondiglyk, opentlyk, zonder veinzery, ongeveinsdelyk.* (De compar. Sincerius staat by Gell. 7. 3.

Sincere. *Zonder gebrek, zonder feil, of mangel, in zyn geheel.*

Si sincere corpus erit. Scribon. 28. 117. *Indien 't lichaam zonder koorts zyn zal.*)

SĪNCĒRĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 31. 7. *Zuiverheit, goedheit, deugt,* van zout, enz. spreekende.

Sinceritas ligni. Colum. 4. 26. *Gaafheit, of zuiverheit van hout.*

(SĪNCĒRĬTĔR. Adv. Gell. 13. 16. *Oprechtelyk, ongeveinsdelyk, eenvoudiglyk.*)

SĪNCĒRŬS, ā, ūm. *Volkomen, geheel, gaaf, onbedorven, dat niet geschonden, of bedorven is.* (De compar. Sincerior staat by Gell. 18. 10. en de superl. Sincerissimus by Sen. E. 66.)

Conservare aliquem ab omni incommodo, detrimento, molestia sincerum & integrum. Cic. F. 13. 50. *Iemant voor alle ongemak, schade en moeyelykheit bevryden.*

Corpus sincerum. Ovid. M. 12. 100. *Een gezond, of welgesteld lichaam.*

Sincerus. Cic. Cl. 55. *Zuiver, onvermengt, onvervalscht, louter, zonder eenige mengeling.*

Aqua sincera. Sen. N. Q. 3. 5. *Zuiver, helder, of klaar water.*

Voluptas nulla est sincera. Ovid. M. 7. 453. *Daar is geen volslage, of volkome vrolykheit, of volmaakte vreugde.*

* Sincerum equestre prælium erat. Liv. 30. 11. *De Ruitery vocht maar alleen; het was alleen een gevecht van 't paerdevolk.*

Sincerus. Cic. P. Q. 1. *Oprecht, vroom, openhartig, ongeveinst, zonder geveinsdheit, ter goeder trouwe.*

Sincera fide agere. Liv. 29. 4. *Ter goeder trouw handelen.*

(Sincerus. *Een mensch die van zyn ziekte betert, of herstelt word.*

Cum jam me sinceriore corpusculo factum diceret. Gell. 18. 10. *Als hy nu zeide dat ik beter was geworden.*)

SĪNCĬPŪT, cĭpĭtis. Juv. 13. 85. *Het voorhoofd, het hoofd.*

(SĪNDŌN, ŏnis. f. Mart. 4. 19. 12. 2. 16. 3. *Fyn lynwaat.*)

SĪNĔ. præp. *Zonder.*

Sine auro. Ter. H. 2. 3. 47. *Zonder goud.*

Sine delectu. Ulp. Dig. 3. 1. *Zonder keur, of verkiezinge.*

Sine dubio. Cic. N. D. 3. 10. *Zonder, of buiten twyfel, ontwyfelyk, ontwyfelbaar.*

Sine rivali amare. Cic. Fr. 3. 8. *Zonder medevryer beminnen.*

Homo sine re. Cic. Cœl. 32. *Een mensch zonder goed.*

SĪNGĬBĔRI. Zie Zimpiberi.

SĪNGĬLLĀTĪM. Adv. Cic. A. 2. 36. *In 't byzonder, afzonderlyk.*

SĪNGŬLĀRĬS, is. m. *en* f. ārĕ, is. n. *Alleen, eenig, enkel, eenvoudig.*

Qui singularis natus est. Plin. H. 28. 10. *Die alleen van eene dragt geboren is.*

Singulare ingenium. Colum. 5. 1. *'t Verstand, of de geest van een gemeen mensch.*

Verbis singularibus gratias agere. Cic. C. 4. 3. *Iemant in 't byzonder bedanken, zyn woorden tot iemant in 't byzonder ter dankzegginge richten.*

Rate singulari fretum secans. Sen. Tr. 4. 1028. *Met een schip alleen varende.*

Quos singulares e navi egredientes conspexerant, adoriebantur. Cæs. B. G. 4. 26. 2. *Die zy alleen uit het schip zagen koomen randden zy aan.*

Singularis. *Uitsteekende, uitmuntende, ongemeen, ongewoon, weergadeloos, voortreffelyk, deftig, zonderling, zeldzaam.* 't Word ten goede en ten quaade genomen.

Singularis immanitas. Cic. Syll. 3. *Een ongemeene, of ongehoorde wreedheit.*

Aristoteles in Philosophia singularis. Cic. A. Q. 4. 43. *Aristoteles was een voortreffelyk Philosooph.*

Singularis impudentia. Cic. Verr. 2. 7. *Een weergadelooze onbeschaamdheit, een ongemeene schaamteloosheit.*

Singularis. *Eigen, byzonder.*

Sunt quædam omnino in te singularia. Cic. V. 3. 88. *Gy hebt eenige dingen die u byzonder eigen, of die u alleen eigen zyn.*

Singularis. Quintil. I. O. 1. 5. Varr. L. L. 7. 37. *'t Eenvoudige getal.*

SĬNGŬLĀRĬTĔR. Adv. *Byzonderlyk, ongemeen, zeer.*

Hunc singulariter dilexi. Cic. V. 2. 47. *Ik heb deezen op eene byzondere wyze bemint, ik heb deezen eene uitneemende liefde toegedraagen.*

Singulariter. Singulariter declinari. Quintil. I. O. 8. 6. *In 't eenvoudige getal gebogen worden.*

‡ SĬNGŬLĀRĬUS, ă, ŭm. Plaut. Capt. 1. 2. 3. *Een, alleen, eenig, enkel, eenvoudig.*

(Singularius. *Dat iemant byzonder heeft*, of *byzonder eigen is.*

Homines singularis velocitatis. Gell. 9. 4. *Gezwindheit die deeze menschen byzonder eigen is.*)

SĬNGŬLĀTĬM. Adv. *In 't byzonder, byzonderlyk.*

Singulatim de unoquoque dicemus. Cic. I. R. 1. 30. *Wy zullen van elk in 't byzonder spreeken.*

SĬNGŬLTĀNS, antis. omn. gen. Quintil. I. O. 10. 7. *Hikkende*, of *snikkende in 't ademhaalen.*

Sanguine singultans. Virg. Æ. 9. 333. *Die de ziel hikkende met het bloed uitbraakt.*

(Singultantia verba moliri. Stat. S. 5. 5. 26. *Onder 't spreeken snikken*, of *hikken.*)

SĬNGŬLTĬENS, entis. omn. gen. Plin. H. 23. 1. *Hikkende, snikkende, die den hik heeft.*

SĬNGŬLTĪM. Adv. *Zyn reden afbreekende*, van eene afgebrooke wyze van spreeken, als of men den hik had, spreekende.

Singultim pauca loquor. Hor. S. 1. 6. 56. *Ik zeg al hikkende weinig woorden.*

(SĬNGŬLTĬO, is, īvi, ītŭm, īrĕ. Cels. 5. 26. *De hik hebben.*

Singultire. *Walgen over de veelheit van een zaak.* Onder de oorzaak van den hik word opgetelt ook deeze, als iemant door onvoorzichtigheit, of door gulzigheit een groote beete doorslikt.

Cum morosa vago singultiet inguine vena. Pers. 6. 72. *Als hem het beslaapen van een hoer walgen zal.* zie Casaubonus.

SĬNGŬLTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Gloss. Cyr. *De hik hebben, hikken*, of *snikken.* 't Participium Singultans Zie boven.

Singultare animam. Stat. Th. 5. 260. *Onder 't hikken den geest geeven*, of *hikkende sterven.*)

SĬNGŬLTŬS, ūs. m. *De hik, een hikkende ademhaling, snikking.*

Fletus cum singultu. Cic. Pl. 31. *Geschrei met hikken*, of *snikken verzelt.*

Singultus gallinæ. Colum. 8. 5. *Het geklok van een hen.*

SĬNGŬLŬS, ă, ŭm. Varr. by Non. 2. 787. *Elk in 't byzonder, elk alleen, een iegelyk.* De pluralis Singuli, æ, a, is meer in 't gebruik.

Nunquam sumus singuli. Sen. N. Q. Præt. 4. *Wy zyn nooit alleen.*

Singulos pilos caudæ vellere. Front. St. 1. 10. 1: 4. 7. 6. *Den staert hairtje voor hairtje uittrekken.*

Singulum video vestigium. Plaut. Cist. 4. 2. 34. *Ik zie maar een enkele voetstap.*

Eo itinere singuli carri vix ducebantur. Cæs. B. G. 1. 6. 1. *Men had werk om de wagens een voor een door dien weg te voeren.*

Pandere singula ordine. Virg. Æ. 6. 723. *Alles op order*, of *elke zaak met order verklaaren*, of *openen.*

Singulis annis. Cic. N. D. 2. 40. *Jaarlyks, jaar voor jaar, elk jaar, ieder jaar, alle jaar.*

In dies singulos breviores literas ad te mitto. Cic. Att. 5. 7. *Ik schryf u van dag tot dag korter brieven.*

SĬNĬSTĔR, tră, trŭm. Liv. 3. 70. *Slinks, dat aan de slinker hand is.* Varr. R. R. 2. 5. en Vitruv. 9. 6. zeggen Sinisterior. (Als gemaakt van den genitivus Sinisteri, daar die nochtans over al Sinistri is. Prisc. 3. 1. en de superl. Sinistimus staat by Prisc. 3. 2.)

Sinister. Cic. D. 2. 40. *Gelukkig, van een goed.* of *gelukkig voorteken, dat iets goeds betekent, voorspelt*, of *beduidt.* Op deeze wyze verklaart het Varro by Festus, om dat het geene aan onze slinker hand is, als wy naar den hemel zien, aan de rechter hand van de Goden is.

Avi sinistra atque ex sententia ducam legiones. Plaut. Ps. 2. 4. 72. *Ik zal myne krygsbenden onder goede voortekenen en gelukkiglyk leiden.*

Sinister. Virg. G. 1. 445. *Ongelukkig, doodelyk, schadelyk, rampzalig, ongevallig, rampspoedig*, van dingen spreekende die de vogelwichelary niet raaken. Hoewel men voorbeelden vind, die betoonen dat Sinister *ongelukkig* betekent, zelf van dingen die de vogel wichelarije aangaan spreekende.

SĬNĬSTRĂ, æ. f. *De slinker hand.* Hier word Manus onder verstaan, of by uitgedrukt.

A sinistra. Cic. D. 1. 39. *Aan de slinker zyde, aan de slinker hand.*

(Sinister. *Diefachtig.* Sinistra manus. Catul. 12. 1. *Een diefachtige hand.* Om dat de slinker hand als tot steelen geboren is, als Ovidius spreekt M. 13. 111. Niet dat de dieven daar toe de rechter hand nooit gebruiken; want Vibennius en Furius worden door het misbruik der zelve beschuldigt van Catull. 33. 3. als ook den gierigaart van Hor. O. 3. 3. 52. maar om dat wy meer agt geeven op iemants rechter hand, waar mede een dief iets anders veinst te doen, en ondertusschen met de slinker de dievery pleegt.

Sinistra liberalitas. Catull. 29. 16. *Mildheit gepleegt door gestole goederen.*

Sinister. *Verkeert, boosaardig, quaadwillig, quaadaardig.*

Ad alios sinistram hanc diligentiam conferant. Plin. E. 7. 28. 3. *Laaten zy deeze verkeerde naerstigheit aan anderen bewyzen.*

Nemo apud me quemquam sinistris sermonibus carpit. Plin. E. 1. 9. 5. *Niemant agterhaalt my by iemant met boosaardige praatjes.*)

SĬNĬSTĔRĬTĀS, ātis. f. Plin. E. 9. 5. 2. *Quaadaardigheit, quaadwilligheit, boosaardigheit.*

SĬNĬSTRĒ. Adv. Hor. A. P. 452. *Ongelukkiglyk, rampzaliglyk, ellendiglyk, qualyk, ten quaade.*

Accipere cædem sinistre. Tac. H. 1. 7. 3. *Een neêrlaag ten quaadsten opneemen, quaade gevolgen uit eene nederlaag voorspellen.*

SĬNĬSTRŌRSŬM. Adv. Cæs. B. C. 6. 25. 3. *Ter slinker hand, links om, naar de slinker zyde.*

Hic sinistrorsum abit, ille dextrorsum. Hor. S. 2. 3. 50. *Hy gaat ter slinker-, en hy ter rechter hand af, de een neemt de rechter, de ander de slinker hand.*

SĬNO, is, sīvi, sĭtŭm, sĭnĕrĕ. *Toelaaten, gehengen, gedoogen, dulden, toestaan, lyden, laaten geschieden.*

Sine te hoc exorem. Ter. E. 5. 3. 30. *Laat my dit van u verwerven, sta my deeze bede toe.*

Paululum sine ut ad me redeam. Ter. An. 3. 5. 16. *Gun my een weinig tyds om by myn zelven te koomen; laat my een weinig myn adem haalen.*

SĬNŌPIS, idis. f. Plin. H. 35. 6. *Een soort van roode aarde, vermilioen.*

SĬNŬM, i. n. Varr. L. L. 4. 24. Zie Sinus, i.

SĬNŬO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Krommen, ombrommen, buigen, ombuigen, kronkelen, draayen, bogten maaken.*

Sinuare immensa volumine terga. Virg. G. 2. 208. *Groote lange kronkels, of krullen met den staert maaken.*

* Muri per artem introrsum sinuati. Tac. H. 5. 11. 5. *Muuren door konst met ingaande bogten gemaakt.*

Paulatim invicem sinuantibus cornibus. Front. St. 2. 3. 7. *De vleugels van 't leger allengsjes naar malkander toeloopende.*

Sinuare. Cels. 4. 1: 7. 2. *Hollen, uithollen, hol maaken.*

(SĬNŬŌSĒ. Adv. *Met veel kromten, met veel omwegen.* De compar. Sinuosius staat by Gell. 12. 5.)

SI-

SĬNŪŌSŬS, ă, ŭm. *Krom, bogtig, gebogen, gedraait, dat veel vouwen, kromten, plooijen, of bogten heeft.*
Vestis sinuosa. Prop. 4. 1. 15. *Een tabberd met veel vouwen, of plooijen.*
* Sinuosa narratio. Quintil. I. O. 2. 4. *Een verhaal vol omwegen.*
SĬNŪS, ūs. m. Cic. V. 5. 57. *De boezem, of schoot.*
Sinus. Cic. Man. 11. Ovid. Her. 2. 131. *Een zeeboezem, inham, of bogt der zee.*
Sinus. Virg. Æ. 1. 324. *De vouw, of plooi van een kleed.*
Sinus falcis. Colum. 4. 25. *De kromte van een zeissen, of sikkel.*
Sinus. Celf. 7. 2. *Een holte van een gezwel, daar etter in is.*
Sinus ossis. Celf. 8. 1. *De holligheit van een been.*
Nunc dextros, nunc sinistros solvere sinus. Virg. Æ. 5. 831. *Laveeren, tegens den wind zeilen, dan 't zeil rechts, en dan links over leggen, nu aan stuurboord, dan aan bakboord wenden.*
* In sinu urbis sunt hostes. Sall. B. C. 52. *De vyanden zyn in 't hart van de stad.*
* Confugit in sinum tuum Respublica. Plin. P. 6. 3. *'t Gemeenebest heeft zyn toevlucht tot u genomen,* eigentlyk, *heeft zich in uwen schoot;* dat is, *onder uwe bescherming begeeven.*
* Gaudere in sinu. Cic. T. Q. 3. 21. Tib. 4. 12. 8. *Zich by zich zelven verheugen, zich alleen verheugen, in zyn vuist lachen.*
* Calumniatores ex sinu suo apposuit. Cic. V. 1. 10. *Hy heeft lasteraars, of beschuldigers, die hy altyd op zyn hand had, opgemaakt.*
(Sinus. Virg. Æ. 5. 16. Juv. 1. 150. *Een zeil,* om dat het door 't waaijen van de winden bogtig word.
Sinus. Mart. 13. 101. 2. *Een net.*
Sinus. Ovid. Her. 8. 62. *De hoeken, of de winkels van de oogen.*
Sinus. Tac. H. 4. 14. 5. *Een schuilplaats, een plaats, daar men iets verbergt, of versteekt.*
Abdere pecunias per ambitiosos sinus. Tac. H. 2. 92. 5. *Zyn geld ter bewaringe geeven, of verbergen by Vermogenden.*
M. Scaurus provincialium rapinarum sinus. Plin. H. 36. 15. *M. Scaurus, by wien, als in een schuilhoek, al den roof uit de overwonnene landschappen gebragt wierd.*
Sinus muliebris. Cæl. Aurel. 5. 4. *De vrouwe schoot.*
SĪNŬS, i. m. Virg. E. 7. 33. *Een pot, of vat,* met eenen zeer wyden buik, en rond, om wyn, melk, enz in te doen. *Een melkmouw,*

SIO. SIP.

SIŌN, ii. f. Plin. H. 22. 22. Zie Laver.
SĬPĀRĬŬM, ii. n. Cic. Prov. Conf. 6. *Een voorhangzel, of scherm,* waar mede de tooneelspeelders het tooneel affchieten.
SĪPHŌN, ōnis. m. Colum. 3. 10. Plin. E. 10. 42. 2. *Een kromme buis, pyp, pomp, of hevel,* om water, of eenig ander vocht uit een vat te tappen, ook *een spuit.*
SĪPHUNCŬLŬS, i. m. Plin. E. 5. 6. *Een pypje, buisje, pompje, heveltje,* ook *een spuitje.*

SIQ.

SĪQUANDŌ. Ter. E. 3. 1. 14. *Zoo wanneer, indien ooit.*
Siquando de amicitia disputabunt. Cic. Am. 15. *Zoo wanneer zy van de vriendschap zullen zintwisten.*
SĬQUĬDEM. conjunct. *Nademaal, dewyl, nadien, overmids, gelyk.*
Siquidem, ut scribis, salubres repente facti sunt. Cic. F. 9. 12. *Nademaal zy, gelyk gy schryft, schielyk zyn gezond geworden.*
Siquidem. *Indien nochtans, zoo evenwel, indien echter.*
Siquidem mihi Regnum detur. Plaut. Curc. 1. 3. 55. *Zoo men echter my een Koningryk geeft.*
SĪQUIS, siquă, siquŏd. *Zoo iemant, of iets; is 't dat iemant, is 't dat iets.*
Nec vitia siqua sunt, celant. Plin. E. 3. 6. 2. *Zy verzwygen, verheelen, of bedekken geene gebreken, zoo 'er eenige zyn.*
Liber est, siquis alius. Suet. Cl. 40. 5. *Hy is vry, zoo 'er iemant vry is, hy is zoo vry als iemant wezen mag.*
Siquid ejusmodi acciderit. Cic. Att. 16 2. *Zoo 'er, of by aldien 'er iets diergelyks gebeurt, of voorgevallen is.*

SIR.

SĪRÆŬM, i. n. Plin. H. 14. 9. *Zekere gezoden wyn.*
SĪRĔMPS. f. Cato by Festus. Plaut. Am. prol. 73. *Iets in alles gelyk, eenparig.* Een woord, volgens 't gevoelen van Festus, t'zamen gestelt uit deeze drie, Similis, re, ipsa. Men vind niet dan de Nominativus, en Ablativus.
Omnium siremps lex esto. Sen. E. 91. *Dat alle dingen een en de zelve wet hebben; dat alles onder een gelyke wet zy; dat 'er een gelyke wet van alle dingen zy.*
SĪRĒN, ēnis. f. Plin. H. 11. 16. *Een klein bloedeloos diertje, dat men in de honigraaten vind.* Men noemt het dus als het begint een hommel te worden.
Siren, Virg. Æ. 5. 864. *Een meermin,* of *Sireen.* Een versiert Zeegedrocht van boven als een vrouw, en van onderen als een visch. (Zoodanige schynen de *Nereides* geweest te zyn; gelyk ook de Sirenes. Zie Serv. Æ. 5. 864.)
SĪRĒNĒS, ŭm. Plin. H. 10. 49. *Zeker gevogelte in Indiën.*
(SĪRĒNĒŬS, ă, ŭm. *Van de Sireenen, of Meerminnen, 't geen 'er toe behoort.*
Sirenei scopuli. Gell. 16. 8. *De klippen van de Sireenen.*)
SĪRĪĀSĬS, is. f. Plin. H. 30. 15. *Een ziekte in de kinderen door de hitte van den zomerzonnestand veroorzaakt.*
SĪRĪŬS, ii. m. Virg. Æ. 10. 273. *De Hondstar.* Eene kleine star in 't hoofd van den Hond word mede zoo geheeten.
‡ SĪRPĀTŬS, ă, ŭm. *Gebonden, met biezen gebonden.*
Sirpata dolia. Varr. L. L. 4. 31. *Gebondene vaten.*
SĪRPĒ, is. n. Plaut. R. 3. 2. 16. Zie Silphium.
SĪRPĒĂ, æ. f. Cato R. R. 10. Varr. L. L. 4. 31. *Een korf, of mantje van biezen gevlochten, een horde.*
SĪRPĬCŬLĂ, æ. f. Prop. 4. 2. 40. *Een klein teene mantje, of korfje.*
SĪRPŌR. āris, ātŭs sŭm, āri. *Gevlochten zyn, gebreid zyn,* van een korf, of eenig ander werk spreekende.
Virgis sirpari. Varr. L. L. 4. 31. *Van biezen gevlochten, of gebreid zyn.*
SĪRŪS, i. m. Colum. 1. 6. *Een onderaardsch hol om koren te bewaaren. Een onderaardsche korenschuur.* In 't Oosten gebruikelyk. Wy hebben ze beschreven over Curt. 7. 4. 24. §. 64.

SIS.

SĪS. Cic. S. R. 16. *Indien gy wilt, zoo gy wilt, indien 't u believt.*
SĬSĔR, ĕris. n. Hor. S. 2. 8. 9. Plin. H. 20. 5. *Suikerwortel:* ook *geele peen,* of *wortelen.*
SĬSTO, is, stiti, stătŭm, sistĕrĕ. *Staande houden, stil doen staan, ophouden.*
Sistere profluvium sanguinis. Plin. H. 24. 13. *Het bloed stempen, of stelpen, het bloeden doen ophouden.*
Siste gradum. Virg. Æ. 6. 465. *Sta stil, blyf staan.*
Alvum sistere. Plin. H. 23. 1. *Den buikloop stoppen.*
Se sistere alicui. Cic. Att. 10. 16. *Zich voor iemant vertoonen, voor iemant verschynen.*
Sistere se judicio, of In judicio. Ulp. Dig. 2. 10. 1. *In, of voor 't Gerecht verschynen; zich voor den Rechter vertoonen; voor de vierschaar koomen.*
Testificatur se stitisse. Cic. P. Q. 6. *Hy*

Hy neemt blyk, of bescheit van zyne versch..nioge.

(Sistere. Bevestigen, in eenen goeden staat brengen, van dingen die vervallen zouden spreekende.

Rem publicam sistere in sua sede. Suet. A. 28. 3. 't Gemeenebest in eenen goeden staat brengen, of bevestigen.

Marcellus eques sistet rem Romanam. Virg. Æ. 6. 858. Marcellus zal door zyne ruitery de zaaken der Romeinen in eenen goeden staat brengen.

Sistere ore. Plaut. Capt. 4. 2. 13. Zoo geslagen worden, dat men op 't aanzicht ter aarden valt. Capite. Plaut. Curc. 2. 3. 8. Dat men op 't hoofd staat.

Sistere. Iemant doen staan, van een die loopt, of vlucht spreekende.

Sisti non potest. Plaut. Trin. 3. 2. 94. Men kan hem niet doen staan, of men kan hem niet tot staan brengen.

SĪSTRĀTUS, ă, ŭm. Mart. 12. 29. 19. Met een ratel in de hand; die een ratel in de hand heeft, of draagt.)

SĪSTRŬM, ī. n. Ovid. M. 9. 783. Zeker speeltuig als een ratel, by de Ægyptenaars in gebruik by de offerhanden aan de Godinne Isis; het was een krom geboge kopere plaat, op de wyze als een raket in de kaatsbaan, daar op geslagen wierd. zy gebruikten 't mede in den oorlog.

SĪSYMBRIŬM, ĭī. n. Plin. H. 19. 8. Waterkers, roode wilde munt, gekrulde balsem. Zeker kruid.

(SĪTĀNĬŬS panis. Plin. H. 22. 25. Brood. gebakken van tarwe die in drie maanden gewassen is. 't Is een Griekſch woord, en t'zamengestelt uit σῖτος en ...)

SIT.

SĪTĔLLĂ, æ. f. Cic. N. D. 1. 38. Liv. 25. 3. Een Lotbus. Een vat boven eng en onder wyd, daar men de briefjes, van die tot eenige Overigheit verkoren zouden worden, inworp.

SĪTĪCĔN, inis. m. Gell. 20. 2. Een speelder op zeker snaartuig, daar men by de graven der dooden op speelde. Een Lykspeelder.

SĪTĪCŪLŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 23. 6. Dorst verwekkende, dat dorstig maakt, of dorst veroorzaakt, van zekere vruchten spreekende.

Siticulosus. Colum. Arb. 16. Hor. Ep. 3. 16. Droog, dor, van aarde, of land, dat niet bevochtigt is, spreekende.

Ostrum est siticulosum. Vitruv. 7. 13. Het purper verdroogt, of droogt op.

SĪTĬĔNS, tis. omn. gen. Cic. Pis. 25. Dorstig, die dorst heeft.

Sitientes aures. Cic. Att. 2. 14. ...gende, of aandachtige ooren.

SĪTĬĔNTĔR. Adv. Hittiglyk, met groote lust, of begeerte, vieriglyk, gretiglyk, met grooten yver.

Sitienter quid expetere. Cic. T. Q. 4. 17. Iets vieriglyk begeeren, of wenschen

SĬTĬO, is, ivi, itūm, īrĕ. Dorst hebben. dorstig zyn.

Aquæ sitiuntur. Ovid F. 1. 216. Men heeft lust om water te drinken.

* Nec sitio honores, nec gloriam desidero. Cic. Fr. 3. 5. Ik heb geen begeerte naar bedieningen, noch naar eer.

* Quo affluentius voluptates haurit, eo gravius ardentiusque sitit. Cic. T. Q. 5. 6. Hoe hy meer 't genot der wellust heeft, hoe hy 'er meer naar tracht; het genieten der wellust ontsteekt, of verwekt in hem grooter begeerte tot haar.

* Ipsi fontes jam sitiunt. Cic. Fr. 3. 1. De bronnen zelfs zyn uitgedroogt.

* Sitit herba. Virg. E. 7. 57. Het kruid is geheel droog, dor, verdroogt, of verwelkt.

(Sitire sanguinem. Cic. A. 5. 7. Suet. T. 59. Begeerig zyn naar bloed, bloeddorstig zyn.)

SĬTĬS, is. f. Cic. Fin. 1. 11. Dorst.

* Sitis. Cic. S. 8. Een hittige, of vierige begeerte tot iets, haking naar iets.

(SĬTTYBÆ, ārŭm. plur. f. Cic. Att. 4. 5. Perkamenten, waar in de boeken gestoken wierden om ze voor 't stof en schimmel te bewaaren. Dit is zuiver Griekſch. Hesychius. Σιττύβαι, δερμάτιναι στολαί.)

SĬTŬLĂ, æ. f. Plaut. Cas. 2. 6. 7. Een lotbus, waar in de naamen, van die looten mosten, geworpen wierden.

Situla. Plaut. Am. 2. 2. 39. Een wateremmer, putemmer, puts.

SĬTŬLŬS, ī. m. Vitruv. 10. 9. (en Situlus aquarius. Cato R. R. 11.) Een wateremmer, putemmer, puts.

SĬTŬS, ă, ŭm. Geplaatst, gelegen, van een stad, enz, spreekende.

Sinus in quo sita est Carthago. Liv. 30. 24. De engte, baai, of inham daar Karthago in legt, of in gelegen is.

* Res omnis in incerto sita est. Plaut. Capt. 3. 4. 4. De zaak is twyfelachtig, de zaak staat zeer tusschen beiden, of is heel onzeker.

Hujus rei potestas omnis in vobis sita est. Cic. Mur. 38. Gy lieden zyt volkomen meester van deeze zaak; die zaak staat volkomentlyk in uwe magt.

Minima in spe situs. Ter. H. 5. 2. 44. Byna buiten hoop, bykans hoopeloos.

Ara sita Druso, Tac. An. 2. 7. 3. Een autaar ter eeren van Druzus opgerecht.

Hic est situs, &c. Cic. L. L. 2. 22. Hier legt begraaven.

In eo sitam vitam beatam putas? Cic. T. Q. 5. 12. Meent gy dat de gelukzaligheit daar in bestaat? of daar in gelegen is?

SĬTŬS, ūs. m. Cic. D. 2. 67. Plaatzing, gelegenheit, stant.

Situs. Plin. H. 21. 6. Muffigheit, vunsheit, of quaade reuk in vochtige, en vuile plaatzen; ook schimmel door vochtigheit veroorzaakt, gelyk Servius Æ. 6. 462. zegt.

Situs. Virg. Æ. 7. 440. Smeerigheit, vettigheit, vuiligheit, schilfer, die op het hoofd en 't gansche lichaam komt, als men niet zindelyk over zyn lyf is.

SIV.

SĪVE. conjunct. Het zy dat ze, 't zy dat. Men herhaalt gemeenlyk deeze conjunctio: by voorbeeld Sive uxor, sive amica. Ter. An. 1. 3. 11. 't Zy dat ze zyn vrouw, of zyn byzit is.

Sive dolo. Virg. Æ. 2. 34. 't Zy dat ze dat met bedrog heeft gedaan, hier moet onder verstaan worden Fecerit.

SMA. SME.

SMĂRĂGDĬNŬS, ă, ŭm. Cels. 5. 19. Groenverwig, smaragdverwig, schitterent groen.

SMĂRĂGDŬS, ī. m. Ovid. M. 2. 24. Plin. H. 37. 5. Prop. 2. 13. 43. Een smaragd, zeker groen edel gesteente.

SMĂRĬS, ĭdis. f. Plin. H. 32. 11. Een soort van een kleine zeevisch.

SMĒCTĬCŬS, ă, ŭm. Plin. H. 30. 4. Σμηκτικός. Afveegende, zuiverende, dat een afveegende, afwasschende, of zuiverende kracht heeft.

SMĒGMĂ, ătis. n. Plin. H. 20. 2. Σμῆγμα. Zeep.

SMĒGMĂTĬCŬS, ă, ŭm. Plin. H. 31. 7. Afveegende, zuiverende, dat een zuiverende, of afwasschende kracht heeft.

SMI. SMY.

SMĪLĂX, ăcis. f. Plin. H. 24. 35. Σμίλαξ. Ibenboom.

Smilax. Plin. H. 24. 10. Winde, wrange, klokjes winde. Zeker kruid.

SMYRNĂ, æ. f. Plin. H. 5. 29. Smyrne. Een stad van Ionië in Azien.

(SMYRNÆŬS, ă, ŭm. Sil. 8. 595. Die, of dat van Smyrnen is.)

SMYRNĬŬM, ĭī. n. Cato R. R. 103. Plin. H. 19. 8. Lavasch, pieterselie van Macedonien. Zeker kruid.

SOB.

SŎBŎLĒS, is. f. Cic. Marc. 8. Stam, geslacht, afkomst.

Soboles. Colum. Arb. 26. Een uitloop-

loopzel, of *uitspruitzel*, *dat aan den wortel van een boom uitloopt*; *opslag*.

Soboles. Plin. H. 10. 34. *De afzetzels*, of *'t kroost*, betekenende dichtkundig, *de kinderen*, of *de jongen*, 't laatste van dieren spreekende.

SŎBŎLESCENS, tis. omn. gen. Liv. 29. 3. *Vermenigvuldigende*, *aanwassende*, *in menigte toeneemende*, van een volk spreekende.

SŌBRIĒ. Adv. Cic. Off. 1. 30. *Spaarzaamlyk*, *matiglyk*, *nuchter*.

Sobrie. Plaut. Capt. 2. 1. 28. *Wysselyk*, *voorzichtiglyk*, *omzichtiglyk*.

SŌBRIĔTĀS, ātis. f. Sen. Tr. 15. *Nuchterheit*, of *matigheit* in 't drinken.

SŌBRĪNĀ, æ. f. Plaut. Pœn. 5. 2. 108. *Een volle nicht*, *broeders*, of *zusters dochter*.

SŌBRĪNŬS, i. m. Ter. An. 4. 5. 6. *Een volle neef*, *een broeders*, of *zusters zoon*.

SŌBRĬŪS, ă, ŭm. Cic. V. 3. 27. *Matig*, *spaarzaam*, *zuinig*.

Sobrius. Cic. Or. 28. *Nuchteren*, *niet dronken*.

Sobrius. Ter. An. 4. 4. 39. *Die wel bij zyn zinnen is*, *verstandig*, *voorzichtig*: *bedaart*.

* Rura sobria. Stat. S. 4. 2. 37. *Landen daar de wijngaarden niet voortkoomen*.

SOC.

SŎCCĀTŬS, ă, ŭm. Sen. B. 2. 12. *Die een schoeisel droeg*, *bij de Romeinen Soccus genaamt*.

SŎCCŬLŬS, i. m. Suet. V. 2. 11. *Een soort van een zeer laag schoeisel bij de Romeinen*.

SŎCCŬS, i. m. Cic. R. P. 10. *Broosje*, *halve laers*, *zeker schoeisel*, *veel bij de Romeinen gebruikt*, *en die de tooneelspeelders droegen*.

SŎCĔR, ĕri. m. Cic. Off. 1. 35. *Schoonvader*, *zoo ten aanzien van eenen aangehuwelykten zoon*, *als behuwde dochter*.

SŎCĬĀ, æ. f. Ovid. M. 10. 268. *Gezellinne*, *speelmeisje*, *speelnootje*.

SŎCĬĀBĬLĬS, is. m. *en* f. ilĕ, is. n. Plin. H. 16. 42. *Gezellig*, *dat ligtelyk bij een ander gevoegt word*.

Sociabilis consortio. Liv. 40. 8. *Een vriendelyk gezelschap*.

SŎCĬĀLĬS, is. m. *en* f. ālĕ, is. n. Cic. V. 2. 5. *Van bondgenooten*, of *metgezellen*.

Socialia. Tac. An. 2. 57. 1. *De zaaken der bondgenooten*.

Equitatus socialis. Liv. 26. 5. *De ruitery der bondgenooten*.

Socialis. *Huwelyks*, *van 't huwelyk*.

Carmina socialia. Ovid. Her. 12. 139. *Een Bruiloftsdicht*, of *Huwelyksdicht*.

SŎCĬĀLĬTĀS, ātis. f. Plin. P. 49. 4. *Gemeenzaamheit*, *vriendschap die tusschen verbondelingen is*.

SŎCĬĀLĬTĔR. Adv. Hor. A. P. 258. *Op eene gemeenzaame wyze*, *gelyk als verbondene vrienden gewoon zyn*, *als metgezellen*, *als maats*, *makkers*, of *kameraads*.

SŎCĬĀTRĬX, icis. f. Val. Fl. 5. 499. *Vereenigster*; *een vrouw die een persoon met een ander verbind*, of *vereenigt*; *een koppelaarster*, of *koppelares*.

‡ SŎCĬĒNNŬS, i. m. Plaut. An. 4. 4. 32. *Gezel*, *makker*, *medemaat*, *kameraad*.

SŎCĬĔTĀS, ātis. f. *Gemeenzaamheit*, *t'zamenleving*, *verbintenis* der menschen onder malkanderen.

Crimina quorum tibi cum Verre societas est. Cic. Div. 9. *Misdaaden waar in gij met Verres hebt aangespannen*.

Coire cum aliquo periculi societatem. Cic. S. R. 31. *Zich met iemant in 't zelve gevaar werpen*, of *steeken*; *met iemant het zelve gevaar ondergaan*.

Facere societatem cum aliquo. Cic. P. Q. 3. *Met iemant een verbond maaken*, *maatschappy met iemant aangaan*, *in maatschappy met iemant treeden*, *vriendschap met iemant maaken*.

Se conferre in societates publicanorum. Cic. F. 13. 10. *Zich in de maatschappy van pachters begeeven*; *een medestander van de pachters worden*.

SŎCĬO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Colum. 3. 3. *Een ding met een ander t'zamenvoegen*.

Dextras sociare. Sil. 11. 148. *Een verbond t'zamen maaken*, of *aangaan*.

Gaudia sociare cum aliquo. Tib. 3. 3. 7. *Zich met iemant verheugen*, of *verblyden*, *met iemant vrolyk zyn*.

Sociare vires. Sil. 17. 93. *Zyn krachten t'zamen voegen*.

Carmina sociare nervis. Ovid. M. 11. 5. *Onder het speelen zingen*.

(Sociare. *Verbinden*; dit is ook in 't huwelyken gebruikelyk.

Ne cui me vinclo vellem sociare jugali. Virg. Æ. 4. 16. *Dat ik my aan niemant zou willen verbinden*; dat is, *met niemant zou willen trouwen*.

Ne pete connubiis natam sociare Latinis. Virg. Æ. 7. 96. *Zoek uwe dochter niet aan Latijnen uit te huwelyken*.

Sociare. *Mededeelen*, *gemeen maaken*, *gemeenschap houden*.

Juno & summi virgo Jovis consilia sociabant. Val. Flacc. 5. 280. *Juno en Pallas maakten hunne aanslagen malkander gemeen*.

Sociare. *Toestaan*, *deel geeven*.

Felix Psamate, si Delia nunquam Furta, nec occultum Phœbo sociasset amorem. Stat. Th. 1. 574. *Psamate zou gelukkig zyn geweest*, *zoo ze Apollo nooit toegestaan had bij haar te slaapen*. Barthius zegt over deeze plaats, dat het eene vreemde spreekwyze is.)

SŎCĬŬS, ii. m. *Gezel*, *metgezel*, *makker*, *medemaat*, *kameraat*.

Addere se alicui socium. Virg. E. 2. 20. *Zich bij iemant als een metgezel voegen*, *iemant gezelschap houden*.

Asciscere sibi socios. Cæs. B. G. 1. 5. 4. *Makkers*, of *metgezellen aanneemen*.

Culpæ socius. Cic. Att. 11. 14. *Een medeplichtige aan de zelve misdaad*, *een medeschuldige aan 't zelve misdryf*.

Socius doloris. Plin. H. 35. 11. Et periculorum. Cic. F. 13. 71. *Medegenoot van de eige smert en 't zelve gevaar*.

Consiliorum socius & particeps. Plaut. M. G. 4. 2. 22. *Makker in raad en daad*, *vertrouweling van zyne raadslagen en voorneemens*.

Socius. Liv. 34. 56. *Bondgenoot*, *verbondeling*.

SŎCĬŬS, ă, ŭm. *Helpend*, *behulpzaam*, *gunstig*, *bequaam*.

Nox socia. Cic. A. 2. 18. *Een gunstige*, of *bequaame nacht* om een schelmstuk uit te voeren.

Agmina socia. Virg. Æ. 2. 371. *De hulpbenden der bondgenooten*.

SŎCŌRDĬĀ, æ. f. Cic. I. R. 2. 23. *Nalatigheit*, *luiheit*, *traagheit*, *slofheit*, *onachtzaamheit*, *kleinhartigheit*, *bloohheit*.

Fortuna per socordiam usus non est. Liv. 7. 35. *Hij heeft door zyne nalatigheit*, of *kleinhartigheit zyn goed geluk niet weeten te gebruiken*, of *zyn geluk verwaarloost*.

SŎCŌRDĬTĔR. Adv. *Kleinhartiglyk*, *onachtzamelyk*, *trooglyk*, *slofselyk*. *bloodelyk*. De compar. Socordius staat beneden by Livius.

Ab Albanis socordius res acta. Liv. 1. 22. *Die van Alba hebben in deeze gelegenheit hunne kleinhartigheit laaten blyken*; *de Albaners hebben in dit voorval hunne onachtzaamheit*, of *blooheit betoont*.

SŎCŌRS, dis. Cic. Cl. 58. Ter. Ad. 4. 5. 61. *Nalaatig*, *traag*, *lui*, *slof*, *zorgeloos*, *onachtzaam*, *laf*, *bloo*, *lafhartig*.

Socors futuri. Tac. H. 3. 31. 2. *Zorgeloos*, of *onbekommert omtrent het toekoomende*.

SŎCRŬS, ūs. f. Ter. Hec. 2. 1. 4. *Een schoonmoeder*, of *behoudmoeder*.

SOD.

SŎDĀLĬS, is. m. Cic. F. 12. 14 *Met-*

Metgezel, medemaat, vriend, in geene gewigtige zaaken, als in een gastmaal, enz.
Primus meorum sodalium. Hor. O. 2.7.20. *Myn eerste, grootste*, of *beste maat; myn oudste kennis.*
Nulli te facias nimis sodalem. Mart. 12.34.10. *Maak met niemant eene al te groote vriendschap, maak u met niemant al te gemeen.*
SŎDĀLĬTĀS, atis. f. Cic. S. 14. *Gezelschap van menschen, die met malkanderen eeten en zich vrolyk maaken.*
SŎDĀLĬTĬUM, ii. n. Cic. Pl. 15. Zie Sodalitas.
SODES. Cic. Or. 45. *Zoo gy durft, indien gy 't hart hebt*, voor Si audes; ook, *eilieve, ik bid u.*

SOL.

SŌL. Cic. N. D. 2. 27. *De Zon.*
A primo sole. Juv. 2. 133. *Met zonnen opgang, van der zonnen opgang.*
Defectio solis. Cic. D. 2. 6. *Zonnetaning, verduistering van de zon, zonnezwijm.*
Procedere in solem & pulverem. Cic. Cl. 5. *Zich voor de zon en 't stof bloot geeven, zich in de zon en 't stof begeeven.*
Ambulare in sole. Cels. 1. 3. *In de zon wandelen*, of *knyeren.*
Exustus in sole. Cels. 1. 3 *Door de zon verbrand, gezengt*, of *getaant.*
Solibus aptus. Hor. E. 1. 20. 24. *Die de zonnewarmte van nooden heeft; die de hitte van de zon, om zich te verwarmen, van doen heeft.*
(Nondum omnium dierum solem occidisse. Liv. 39. 26. *Dat de zon van alle dagen noch niet was ondergegaan*; of *dat aller dagen avond noch niet was gekomen.*
Sol. *Een dag*, om dat de zon by dag schynt.
O sol pulcer! Hor. O. 4. 2. 46. *O schoone, ô aangenaame dag!*
Soles, in plur. *Dagen.*
Soles occidere & redire possunt. Catull. 5. 4. *De dagen kunnen ondergaan, en weer opgaan.*
Candidi tibi fulsere soles. Catull. 8. 3 en 8. *Schoone dagen zyn u opgegaan, voorspoedige tyden hebt gy beleeft, gy zyt voorspoedig geweest.*
Soles. *De straalen van de zon, zonnestraalen.*
Specularia admittunt puros soles. Mart. 8. 14. 3. *De heldere straalen van de zon schynen door de glazen.*
Soles. *De hitte van de zon*, of *der zonne.*
Ne capiti soles, ne noceantve nives. Tib. 1. 4. 1. *Op dat noch de hitte, noch de koude u beschadigen.*)
† SŌLĀMEN, inis. n. Virg. Æ. 3. 661. *Troost, vertroosting.*
SŌLĀNUM, i. n. Plin. H. 27. 13. *Nachtschade.* Zeker kruid.
SŌLĀNUS, i. m. Vitruv. 1. 6. *Oostelyke wind.*
SŌLĀRIS, is. m. en f. ărĕ, is. n. *Van de zon, dat de zon aangaat*, of *tot de zon behoort.*
Lumen solare. Ovid. Tr. 5. 9. 37. *Het zonnelicht.*
Solaris herba. Cels. 5. 27. *Zonnewende, zonnebloem.* Zeker kruid.
Solarium horologium. Cic. N. D. 2. 34. *Een zonnewyzer.*
Solarium. Plaut. M. G. 2. 3. 69. *Een zonnedak.* Een plat dak op de huizen der Ouden, waar op zy gingen zitten, om zich in de zon te verwarmen. Wy hebben het beschreven over Suet. Cl. 10. 3. 5. 7.
Solarium. Ulp. Dig. 30. 39. 5. *Grondcijns, onderzegen, dat men jaarlyks voor den grond betaalde.*
SŌLĀTĬŎLUM, i. n. Catull. 2. 9. *Een slechte troost*, of *geringe vertroosting.*
SŌLĀTĬUM, ii. n. *Troost, vertroosting, verquikking, troostreden.*
Luctum alicujus nullo solatio posse levare. Cic. A. 9. 5. *Iemants droefheit door geene vertroostinge konnen verzachten*, of *verzetten.*
Habet hæc res aliquid solatii. Cic. Att. 3. 9. *Dit heeft eenige troost*, of *vertroostinge in; hier in is*, of *steekt eenigen troost*, of *vertroostinge; men kan zich in dit geval noch eenigzins troosten.*
SŌLĀTŎR, ōris. m. Tib. 1. 3. 15. Stat. S. 5. 5. 40. *Trooster, vertrooster.*
SŌLĀTUS, ă, ūm. Plin. H. 29. 6. *Zonziek, ziek door de hitte der zonne.*
SŎLDUS, i. m. Mart. 4. 37. 4. *Een stuk goud geld*, dat geen stuk van grooter waerde boven zich had, daar het een soort van was; gelyk een rykxdaalder geen zilver geld van grooter waerdy boven zich, maar wel onder zich heeft, als een halve rykxdaalder, een oord, enz, welke maar gedeelten van een rykxdaalder zyn.
SŎLĔĂ, e. f. Cic. Ar. 20. *Een voetzool.* Zeker schoeisel dat niet dan de zool van den voet bedekte, en boven met riemen vast gebonden wierd.
Solea ferrea. Catull. 17. 26. *Een hoefyzer.*
Jumentis soleas ex auro induere. Plin. H. 33. 11. *De paerden met goude hoefyzers beslaan.*
Solea. Colum. 12. 50. Een werktuig om oly mede te persen, *Een olypers*, of *olymolen.*
Solea. Plin. H. 9. 20. *Platvisch.* Men geeft deezen naam aan verscheide soorten van visch, als aan *tong*, enz.
SŎLĔĀRĬUS, ii. m. Plaut. Au. 3. 5. 40. *Een schoenmaker, die voetzoolen maakte.*
SŎLĔĀTUS, ă, ūm. Cic. V. 5. 33. *Die met voetzoolen geschoeit is.*
SŎLEMNIS, is. m. en f. ĕ, is. n. Cic. Ar. 9. *Plegtig, statelyk, feestelyk, gewoon, dat jaarlyks op zekere dagen gehouden*, of *gevierd word.* (De superl. Solemnissimus staat by Apul. M. 11. 264.)
Solemnis dies. Hor. O. 4. 11. 17. *Een feestdag, hoogtyd, vierdag, plechtelyke dag*, of *heilige dag.*
Solemne habere aliquid facere. Plin. H. 27. 7: 28. 9. *Iets gewoon*, of *gewen: zyn te doen.*
Solemnia sacra. Sall. B. C. 22. *Plechtige offerhanden, die men op zekere dagen jaarlyks gewoon was te doen.*
Funeris solemne celebratur. Tac. An. 12. 69. 4. *Men houd*, of *viert plechtiglyk d'uitvaart; de lykplichten worden plechtiglyk geviert*, of *gehouden.*
SŎLEMNĬTĔR. Adv. Liv. 5. 46. *Plechtiglyk, statelyk.*
(SŎLENS. *Zoo als men gewoon is, naar zyne gewoonte.*
Ego abscessi solens paullum ab illis. Plaut. E. 2. 2. 53. *Ik ben een weinigje, als ik gewoon ben, van haar gegaan.*
Lubens fecero & solens. Plaut. Cas. 5. 1. 14. *Ik zal het gaerne en naar myne gewoonte doen.*)
SŎLĔO, ēs, sŏlĭtūs sūm, sŏlērĕ. Cic. de Or. 1. 17. *Pleegen, gewoon zyn, de gewoonte hebben.* Sallustius gebruikt het præteritum Solui by Prisc. 9. 375.
Quod vulgus servorum solet. Ter. An. 3. 4. 4. *Naar de gewoonte*, of *wyze der slaaven, dat de slaaven in 't gemeen pleegen te doen.*
Ut solet. Cic. Clu. 59. *Als men gewoon is, naar de gewoone wyze, als 't gemeenlyk toegaat, naar gewoonte, volgens 't gebruik.*
SŎLERS, tis. omn. gen. Ter. E. 3. 2. 25. Cic. Cl. 67. *Vernuftig, kloek, verstandig, geestig, scherpzinnig, schrander, loos, arg, behendig, doortrapt, doorslepen, listig.* Vossius Lex. in Sollennis, wil dat men Sollers schryve. (De compar. Solertior staat by Cic. Q. R. 11. en de superl. Solertissimus by Cato R. R. 8.)
Cunctandi solers Fabius. Sil. 6. 126. *Fabius loos in 't vertoeven, in den tyd te verlengen, in 't winnen van tyd*, of *in den vyand sleepende*, of *draalende te houden.*
(Solere pleegen ook de Ouden te gebruiken, als zy van boelaadje spraken, maar zy verstonden 'er Concumbere onder.
Viris cum suis prædicant nos solere. Plaut.

Plaut. Cist. 1. 1. 38. *Zij zeggen dat wij met haare mannen boeleeren.*

Consule Pompejo duo mœchi solebant. Catull. 111. 1. *Als Pompejus Burgermeester was, vergrepen zich twee overspeelders.)*

SŎLERTER. Adv. Cic. L. L. 1. 8. *Verstandiglijk, vernuftiglijk; met beleit, voorzichtiglijk, scherpzinniglijk, schranderlyk, loosliyk, listiglyk.* De compar. Solertius staat by Cic. N. D. 2. 35. en de superl. Solertissime by Cic. V. 4. 44.

SŎLERTIĂ, æ. f. Cic. S. 17. *Kloekheit van geest, verstand, schranderheit, gaauwheit, snedigheit, scherpzinnigheit, loosheit, list, vernuft, schalkheit, doortraptheit.* Dit woord word zomtyds in eenen goeden, zomwyl in eenen quaaden zin genomen in 't volgende.

Fugienda est hæc solertia. Cic. Off. 1. 10. *Men moet een afschrik van zoodanig eene onderwerpinge hebben.*

SŎLICITĀTIO. *en*

SŎLICITO, &c. Zie Sollicitatio, en Sollicito.

SŎLĬDĀTIO, ōnis. f. Vitruv 7. 1. *Vastmaking, vestiging, grondvesting, het vast leggen van den grond van een gebouw.*

SŎLĬDE. Adv. Plaut. Trin. 4. 2. 8. *en* 47. *Geheelijk, volkomentlijk, zeer wel, ter deegen, ganschelyk, in 't geheel, ten vollen.*

Hunc scio solide mea gavisurum esse gaudia. Ter. An. 5. 5. 8. *Ik weet dat hij volkomentlijk over mijn geluk zal verheugt zijn.*

SŎLĬDESCO, scis, scĕrĕ. Vitruv. 7. 3. *Hard worden, hecht en vast worden*, van de plaastering eens muurs spreekende.

Solidescere. Plin. H. 11. 37. *Sluiten, toeloopen, t'zamenhechten*, van een wonde spreekende.

SŎLĬDĬPĒS, ĕdis. omn. gen. Plin. H. 10. 65. *Dat ongesplete, of ongekliefde voeten heeft*, van paerden en andere dieren, die ongespleeten voeten hebben, spreekende.

SŎLĬDĬTĀS, ātis. f. Cic. N. D. 1. 37. *en* 38. *Hardigheit, vastheit, hechtheit, dichtheit, gaafheit, sterkheit, sterkte.*

SŎLĬDO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Virg. G. 1. 179. *Hecht en sterk maaken, vast en hard maaken*, van een deel, of dorschvloer spreekende.

Ossa fracta solidare. Plin. H. 28. 16. *De gebrokene beenderen wederom vast maaken*, of *aan een doen groeijen.*

SŎLĬDŎR, āris, ātūs sūm, ārī. Virg. G. 1. 179. *Hecht, vast, hard, of sterk gemaakt worden*, van een deel, of dorschvloer spreekende.

Solidari. Plin. H. 30. 13. *Zich sluiten, toeloopen, t'zamen heelen, t'zamen hechten*, van een wonde spreekende.

Solidari. Ascon. Cic. 95. *Afgedaan, vereffent, afgerekent*, of *gesloten worden*, van een rekening spreekende.

Solidari. Ascon. Cic. 95. *Volkomen*, of *geheel zijn*, van eene somme gelds spreekende.

SŎLĬDŬS, ă, ūm. Virg. Æ. 6. 552. *Vast, dicht, hecht, geheel, gaaf, sterk.* (De compar. Solidior staat by Vitruv. 2. 6. en de superl. Solidissimus by Vitruv. 8. 7.)

Solidus. *Vast, stijf, hard.* Ovid. M. 15. 262. zegt in deeze betekenis Solidissimus.

Solidos haurire tauros. Plin. H. 8. 14. *Geheele stieren verslinden.*

* Solida nequitia. Sen. Ir. 1. 16. *Eerst veranderde, of ingewortelde quaadaardigheit, of boosheit, enkele schelmery.*

Solidus. Ascon. Cic. 95. *Geheel*, van eene somme gelds, daar niets aan ontbreekt, spreekende.

Solidus. Cic. T. Q. 3. 2. *Vast, waar, bondig, wezentlijk, dat in der daad, en niet in schyn is, waarachtig.*

(Solidus. *Niet doorboord, ongeopent, die geen opening heeft daar hy ze behoorde te hebben.*

Romæ puer solidus genitus posteriore naturæ parte. Obseq. 85. Posteriore natura. Obseq. 100. *Te Rome is een kind geteelt, zonder opening in de achterste deelen*, of *in den aars.*

In solido, *of*

In solidum. *In 't geheel, geheelijk, gansch en gaar.*

Præsentia bona nondum in solido sunt. Sen. B. 4. 3. 4. *De tegenwoordige goederen zijn 'er noch niet in 't geheel.*

Præsentem in solidum esse obligatum. Ulp. Dig. 45. 2. 8. *Dat die tegenwoordig is voor 't geheel staat*, of *verbonden is.)*

† SŎLĬFER, ă, ūm. *Zonnevoerder, die de zon draagt.*

Solifera plaga. Sen. H. Oe. 1. 159. *De zonneloop, de kring die de zon doorloopt, de ruimte van den hemel waar langs de zon haaren loop heeft.*

SŎLĬFERRĔŬM, i. n. Liv. 34. 14. *Een soort van een werpspies, of schicht geheel van yzer.*

† SŎLĬFŬGĂ, æ. Cic. *bij* Plin. H. 29. 4. *Een mier die de zon niet kan verdraagen.*

* SŎLĬGĔNĂ, æ. m. Val. Fl. 5. 317. *Een zonneling, of zonnekind, een kind uit de zon geboren.*

SŎLĬPŪNGĂ. Zie Solpuga.

SŎLĬSTĬMĬŬM tripudium. Liv. 10. 40. Cic. D. 1. 15. *Een gunstig voorteken in de hoenderwichelary.* Dit was wanneer de hoenderen, die tot de wichelary gebruikt wierden, na dat ze gevast hadden, in 't eeten iets van hun voedzel op de aarde lieten vallen en daar van opslikten, dat voor een goed voorteken wierd gehouden.

SŎLĬTĀRĬŬS, ă, ūm. *Alleen, eenzaam.*

Homo solitarius. Cic. Off. 2. 11. *Een mensch die vermaak in de eenzaamheit schept.*

SŎLĬTAURĪLĬĂ, iūm, ibūs. Ascon. Cic. 20. *Offerhanden waar in de dieren geheel geoffert wierden.*

SŎLĬTO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Gell. 7. 1. zie Soleo.

SŎLĬTŪDO, dinis. f. Cic. D. 2. 9. *Een wildernis, of woestyn, een verlaate, weeste, of onbewoonde plaats, een eenzaame plaats, of woestenij.*

Solitudo ante ostium. Ter. An. 2. 2. 25. *Daar is niemant voor de deur; 't is stil voor de deur.*

Solitudo. *Verlating, begeving, een troosteloose, of hoopelooze staat.*

Nullius inopia ac solitudo domo tua exclusa est. Cic. Fr. 1. 1. *Uw huis heeft voor alle elendigen en verlaatenen open gestaan; gy hebt niemant, hoe elendig en arm hij ook was, buiten uw huis gesloten.*

Præsidio tuisti solitudini contra gratiam. Cic. P. Q. 1. *Gij hebt die van alle hulp verlaaten, of ontbloot waren, tegens de magt van hunne vyanden beschermt.*

* Solitudo ab Oratoribus. Cic. Cl. 63. *Het klein getal Redenaars.*

Debemus prospicere ut illorum solitudo firmissimo præsidio munita sit. Cic. V. 1. 58. *Wy moeten zorge draagen, dat hunnen rampzaligen staat door eenen zeer sterken steun onderschraagt zij.*

SŎLĬTŬS, ă, ūm. Virg. Æ. 2. 462. *Gewoon, gewent, die gewoon is iets te doen.*

Solitus. *Gewoon, gewoonlijk, gemeen.*

Labori solito finem imponere. Ovid. M. 6. 240. *Een eind van zijnen gewoonlyken arbeid maaken, zijn gewoone werk eindigen.*

Præter solitum. Virg. G. 1. 413. *Tegens gewoonte, tegens de gewoone wijze, buiten gewoonte.*

Velocius solito currere. Ovid. M. 14. 388. *Sneller dan naar gewoonte loopen.*

SŎLĬVĂGŬS, ă, ūm. Cic. T. Q. 5. 13. *Die alleen loopt, zwerft, of dwaalt*, van zekere dieren, enz., die alleen, en niet by kudden lopen, spreekende.

* Solivaga cognitio. Cic. Off. 1. 44. *Een vruchtelooze, of onnutte wetenschap, of kennis.*

SŎLĬŬM, ii. n. Cic. Fin. 2. 21. *Een*

Een throon, rijkszetel, of *rijksstoel*, *een verheven gestelte*, gelyk de Koningen hebben. Men noemt die Solium zegt Serv. Æ. 1. 510: 7. 169. in plaats van Solidum. Het was een gestoelte uit een enkeld, vast, of zeer hard hout gemaakt, waar in de Koningen, om voor allen aanval beschut te zyn, zaten. Daar na heeft men alle Koninglyke rykszetels, waar op zy ten tyde van plechtige dagen verschynen, met deezen naam genoemt.

Solium. Celf. 1. 3. Vitruv. 9. 3. *Badkuip, zekere tobbe*, of *kuip om in te baaden*. Zie onze aantekening over Suet. A. 82. 6. §. 24.

Solium. Plin. H. 35. 12. *Een doodkist*. Zommige leezen Doliis voor Soliis. Wy hebben het verklaart over Curt. 10. 1. 32. § 99.

SŎLLĬCĬTĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. V. 3. 9. *Verzoek, aanzoek, bejaging, vervolg*, of *natrachting*, van een zaak.

SŎLLĬCĬTĀTŎR, ōrĭs. m. Ulp. Dig. 11. 3. 11. §. 2. *Aanzoeker, verleider*, of *opruyer tot quaad*.

SŎLLĬCĬTĒ. Adv. Gell. 3. 16. *Met zorge, zorgvuldiglyk, met bezorgtheit, met zorg*, of *kommer*. (De compar. Sollicitius staat by Quintil. I. O. 2. 15. en de superl. Sollicitissime by Suetonius beneden.)

Urbis annonæ curam sollicitissime semper egit. Suet. Cl. 18. 1. *Hy heeft altyd groote zorg gedraagen om de stad met leeftocht*, of *mondkost te voorzien*.

SŎLLĬCĬTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. de Or. 2. 72. *Iemant ontrusten, quellen, plaagen, moeite aandoen*, of *verwekken*.

Cor sollicitant facta nefanda. Tib. 3. 5. 12. *Het geweeten is ontrust over de gruweldaaden die men begaan heeft*.

Siccine me opera tua sollicitari? Ter. An. 4. 2. 6. *Moet ik, och armen! zoo door uw toedoen geplaagt worden?*

* Arcu sollicitare feras. Ovid. Am. 1. 7. 14. *Het wild met den boog vervolgen*.

* Stamina sollicitare pollice. Ovid. M. 11. 170. *De snaaren van een speeltuig slaan*, of *roeren*, als van een luit, enz.

* Mala cibi copia sollicitat stomachum. Hor. S. 2. 2. 43. *Overdaad van spyze bezwaart de maag*.

* Sollicitare humum. Tib. 1. 8. 30. *Het land bouwen, ploegen*, of *de aarde omspitten*.

* Alvum purgatione sollicitare. Celf. Pref. *Den buik zuiveren, om loslyvig te zyn*.

* Forem sollicitare. Ovid. Am. 3. 1. 50. *De deur beweegen*, om op, of toe te doen.

Sollicitare aliquem ad aliquid. Cic. Clu. 16. *Iemant tot iets aanzoeken, brengen, dringen, perssen, opruyen*, of *opstooken*.

Precibus sollicitare aliquem. Ovid. M. 9. 682. *Iemant door gebeden aanzoeken*, of *verzoeken*.

Sollicitare judicium donis. Ovid. Her. 16. 80. *Een gerecht door giften*, of *gaven omkoopen*, of *op de hand krygen*.

(Sollicitare. *Overreeden, wys maaken, beweegen*.

Neque sollicitari ulla conditione potuit. Suet. G. 5. 2. *Hy heeft zich niet laaten overreeden om te hertrouwen*.

Circumspicias præceptores, quos sollicitare possimus. Plin. E. 4. 13. 11. *Gy moogt omzien naar leermeesters, die wy zouden konnen overreeden*, of *beweegen*.)

SŎLLĬCĬTŌ. Adv. Sen. E. 116. *Zorgvuldiglyk, vlytiglyk, met zorg, met vlyt, met naerstigheit, met kommer*.

SŎLLĬCĬTŪDO, ĭnĭs. f. Cic. T. Q. 4. 8. *Ongerustheit, moeyelykheit, zorg, kommer, angst, angstvalligheit, verdrietelykheit, queling des geests*.

Afficit me sollicitudo duplex. Cic. Cl. 97. *Een dubbele moeyelykheit ontrust my, ik ben over twee zwaarigheden ongerust*.

Exedi sollicitudine. Cic. Fin. 1. 16. *Van zorgen*, of *bekommernissen geknaagt worden; door moeyelykheden uitteeren, verteeren*, of *mager worden*.

Adire sollicitudinem pro aliquo. Plin. E. 2. 9. 1. *Zich over iemant anders ontrusten*, of *quellen*.

Urgeri Provinciæ sollicitudine. Cic. Att. 6. 5. *Met de zorge over een landschap bezet zyn; de zorg van een landschap op den hals hebben*.

SŎLLĬCĬTŬS, ă, ŭm. *Bezorgt, bekommert, ongerust, beangst, angstvallig, benauwt, beducht*. De compar. Sollicitior staat by Sen. Cl. 1. 13. en de superl. Sollicitissimus by Sen. B. V. 15.

Solliciti eramus de tua valetudine. Cic. F. 16. 7. *Wy waren voor uwe gezondheit bekommert*.

Sollicitus ex aliqua re. Ter. An. 1. 5. 32. *Die ergens over bekommert*, of *ongerust is*.

Nec sum in hoc sollicitus. Quintil. I. O. 8. 3. *Ik ben daar niet bekommert voor, zulks ontrust my niet*.

Pro re aliqua sollicitus. Gell. 19. 1. *Die ergens voor bezorgt, beducht*, of *bekommert is*.

Mirifice sum sollicitus quidnam de Provinciis decernatur. Cic. F. 2. 11. *Ik ben zeer bekommert wat 'er van de wingewesten zal besloten worden*.

(Sollicitus. *Bewogen, gaande gemaakt*. Het word t'zamengezet van Solum en citare. Zie Donat. H. 3. 1. 52.

Ut mare sollicitum stridet refluentibus undis. Virg. G. 4. 262. *Gelyk de zee ruischt wanneer de baaren hol gaan*.

Sollicitum aliquem habere. *Iemant werk geeven, iemant aan 't werk houden*.

Omnes habui sollicitos. Ter. H. 3. 1. 52. *Ik heb ze alle werk genoeg gegeeven*.)

* Oratio sollicita. Sen. E. 100. *Eene bearbeide, doorwrochte*, of *doorploegde rede*.

SŎLLĬFERRĔŬM. Zie Soliferreum.

SŎLLĬTAŪRĪLĬĂ. Zie Solitaurilia.

† SŌLO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Een plaats eenzaam maken*, of *ontvolken; de inwoonders uit een plaats verjaagen; een plaats verwoesten, verdelgen*.

Omnibus idem animus solare domos. Stat. Th. 5. 149. *Zy zyn alle van voornemen om hunne huizen te verlaaten; zy zyn alle eenmoediglyk gezint hunne huizen ten beste te geeven*.

SŌLŒCĬSMŬS, ī. m. Quintil. I. O. 1. 5. Sen. E. 95. *Een wanspraak*, of *taalwoestheit*, een grove misgreep tegens de regelen der Letterkonst.

SŌLŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. *Vertroosten, troosten*.

Dictis aliquem solari. Virg. Æ. 5. 770. *Iemant met*, of *door zyne woorden vertroosten*.

* Metum alicujus solari. Virg. Æ. 12. 110. *Iemant van zyne vreeze ontlasten*, of *ontheffen; iemant de vreeze beneemen*.

* Famem solari. Virg. G. 1. 159. *Den honger stillen*.

† SŌLŌX, ōcĭs. omn. gen. Solox pecus. Lucill. *by* Festus. *Vee dat al zyn wol heeft*.

SŌLĪFŪGA, æ. f. Plin. H. 8. 29. *Een fenynige mier die de zon niet kan verdraagen*.

SŌLSTĬTĬĀLĬS, ĭs. m. *en* f. ālĕ, ĭs. n. Plin. H. 2. 11. *Van den zonnestant, dat de zonnenstant aangaat*, of *tot den zonnenstant behoort*.

Solstitialis Circulus, *of* Orbis. Cic. N. D. 3. 14. *De kring van der zonnen stilstant*.

Solstitialis morbus. Plaut. Trin. 2. 4. 143. *Een ziekte die een mensch binnen een dag doet sterven*.

SŌLSTĬTĬŬM, ĭī. n. *De zonnestant*,

stant, als het de kortste, *of* langste dag is.

Solstitium brumale. Colum. 7. 3: 11. 2. *De winter zonnestant, de kortste dag.*

Solstitium. Cic. D. 2. 44. *De zomer zonnestant, de langste dag.*

SŎLŬM, i. n. Cic. Rull. 2. 25. *De aarde, het aardryk, het land, de grond.* Men vind Sola in plur. by Virgilius in 't volgende voorbeeld.

Saturare sola fimo pingui. Virg. G. 1. 80. *De aarde, of het land wel mesten.*

Solum vertere. Cic. P. Q. 28. *of* Mutare. Cic. Dom. 30. *Van land veranderen, uit zyn land trekken.*

* Solum fossæ. Cæs. B. G. 7. 72. 1. *De grond van een graft.*

Solum stellarum. Ovid. M. 1. 73. *De sterrenhemel, 't stargewelf, 't starreveld*, deeze twee laatste woorden zyn dichtkundig.

* Solum. Cic. T. Q. 5. 32. Lucret. 1. 926. *De zool van den voet, 't onderste van den voet.*

Solum. Plaut. B. 2. 3. 98. Mart. 9. 75. 2. *De zool van een schoen.*

* Solum. Cic. Par. 6. *Een vloer.*

* Æquare solo. Liv. 24. 47. *Vernielen, bederven, verwoesten, tot den grond toe slechten, omver werpen, sloopen.*

(Res soli. *Vastegoederen.*

Nisi si rei soli accedebant res mobiles. Ulp. Dig. 43. 16. 3. §. 15. *Ten ware dat de roerende goederen by de vaste quamen.*

Ut feneratores duas patrimonii partes in solo collocarent. Suet. T. 48. 2. *Dat de ryken twee deelen van het hunne aan vaste goederen zouden aanleggen.*)

SŌLŬM. Adv. Cic. Or. 48. *Alleenlyk, maar.*

(SŌLŬMMŎDO. *Alleenlyk.* Dit adverbium word buiten de kerkelyke Schryveren, die het meermaals gebruiken, alleen by Plinius in 't volgende voorbeeld gevonden.

Unam solummodo Zenonis statuam Cypria in expeditione non vendidit Cato. Plin. H. 34. 8. *Kato heeft alleenlyk 't beeld van Zeno, in den togt naar Cyprus bekoomen, niet verkocht.*)

SŎLVO, is, sŏlvi, sŏlūtum, sŏlvĕrĕ. *Ontbinden, ontdoen, los maaken.*

Solvite crinales vittas. Virg. Æ. 7. 403. *Ontbind uwe haairsnoeren, maakt de banden van uw haair los.*

* Solvere alvum. Plin. H. 14. 18. *Den buik ontlasten, loslyvig maaken.*

Solvere aliquem cæde. Ovid. F. 2. 48. *Iemant van eenen doodslag zuiveren, ontschuldigen, of vry verklaaren.*

* Fidem solvere. Ter. An. 4. 1. 19. *Zyn woord niet houden, of breeken, zyn belofte niet nakoomen.*

* Solvere formidine terras. Virg. E. 4. 14. *De aarde van vreeze ontlisten, of bevryden.*

Solvere verba impia in Deos. Tib. 3. 5. 14. *Godslasterlyk tegens de Goden spreeken; tegens de Goden lasteringen uitwerpen.*

Lacrymas solvere. Stat. A. 2. 255. *Schreyen, weenen, traanen storten.*

* Luctu se solvere. Virg. Æ. 2. 26. *Den rouw afleggen.*

Solvere obsidionem. Liv. 27. 28: 24. 11. (Obsidio urbem. Aur. Vict. V. I. 74. 5.) *Een belegering opslaan, of doen opbreeken, een stad ontzetten.*

Quies solverat homines. Ovid. M. 7. 186. *De menschen waren in slaap, of in eene diepe rust.*

Arctum solvere hospitiis animum. Hor. S. 2. 6. 83. *Niet karig zyn in vrienden te onthaalen.*

(Solvere alleen, *of* Solvere naves. *Van land steeken, 't zeil gaan.*

Cum solvissent naves, ac vela ventis dedissent. Nep. 23. 8. 2. *Als zy van land gestoken, en 't zeil gegaan waren.*

Pompejus sub noctem naves solvit. Cæs. B. C. 1. 28. 3. *Pompejus is by nacht t' zeil gegaan.*)

Solvere. *Het anker ligten, of ophaalen.*

Solvere Alexandria. Cic. Off. 3. 12. *Uit de haven van Alexandryen vertrekken.*

Solvere e portu. Cic. Mur. 2. *Uit een haven vertrekken, of zeilen.*

(Solvere. *Afvaerdigen, laaten gaan.*

Ad forum hinc ibo, ut solvam militem. Plaut. B. 4. 9. 137. *Ik zal van hier naar de merkt gaan, op dat ik den soldaat afvaerdige, of laat gaan.*

Solvere. *Opbreeken*, van een brief spreekende.

Eumenes soluta epistola in ea nihil reperit, &c. Nep. 23. 11. 3. *Eumenes heeft in den brief van hem opgebroken niet gevonden, enz.*

Solvere jejunium. *Ontbyten.*

Non ita fata sinunt: quoniam jejunia virgo solverat. Ovid. M. 5. 534. *De Goden laaten dit zoo niet toe: om dat Proserpina daar ontbeeten had.*)

Argumentum solvere. Quintil. I. O. 2. 17. *Een bewysreden oplossen, ontbinden, ontknoopen, of weêrleggen.*

Solvere. *Zacht maaken, week maaken, verwyft maaken.*

Infantiam deliciis solvimus. Quintil. I. O. 1. 2. *Wy bederven de kinderen, met hen al te weelderig, of te dartel op te brengen.*

Nives solvuntur. Ovid. Liv. 102. *De sneeuw smelt.*

Solvitur acris hyems. Hor. O. 1. 4. 1. *De winter word zachter, de strengheit des winters gaat over.*

Solvere. *Betaalen, voldoen.*

Solvere argentum. Ter. Ad. 4. 4. 19. *Iemant geld tellen, of met geld betaalen.*

Æs alienum meis nominibus ex possessionibus solvere possum. Sal. B. C. 35. *Myn landeryen zyn genoegzaam, om myn schulden te voldoen; ik kan uit myne landeryen myne schulden betaalen.*

* Haud tu verbis solves umquam quod re mihi malefeceris. Ter. Ad. 2. 1. 10. *Gy zult met uwe woorden 't quaad, dat gy my door uwe daaden hebt aangedaan, nooit goed maaken, of boeten.*

Solvere ad diem. Cic. Att. 16. 16. sub. 1. *Op den vervaldag, of verschyndag betaalen.*

Pro vectura alicujus rei solvere. Cic. Att. 1. 3. *De vragt, of 't veerloon ergens van betaalen.* Hy spreekt van eenige keuren, *of* landwetten.

Aves si semel sunt captæ, rem solvunt aucupi. Plaut. As. 1. 3. 66. *Als de vogels gevangen zyn, betaalen ze de kosten van den vogelvanger.*

* Fidem voti solvere. Ovid. F. 1. 642. *Zyne gelofte betaalen, of voldoen.*

* Justa alicui solvere. Curt. 3. 12. 15. *Iemants lykstatie houden, iemants uitvaart, of lykplichten vieren.* Waarom dat dit door Solvere uitgedrukt word, hebben wy daar gezegt.

(Solvere. *Verzwakken, krenken, verbreeken.*

Frequens coitus solvit corpus. Cels. 1. 1. *Dikwils by te slaapen verzwakt, of krenkt het lichaam.*

Solvi alleen, *of* Solvi morte. *Sterven.*

Si soluta inedia fueris. Petron. 72. *Indien gy van honger zoud gestorven zyn.*

Medium solvar & inter opus. Ovid. Am. 2. 10. 36. *En dat ik in 't midden van 't werk quame te sterven.*

Corporibus, quæ senectus solvit, nullus honos habetur. Curt. 8. 9. 32. *De lichaamen die door ouderdom sterven, word geene eere bewezen.*

Cleopatra morte quasi somno soluta est. Flor. 4. 11. 11. *Kleopatra heeft eene zachte dood gehad, of is gestorven als of zy in slaap was gevallen.*

Solvere. *Ontdoen, losmaaken, sloopen, slegten, om ver smyten*, of *werpen, van malkanderen doen*, van dingen die in malkanderen geslagen, *of* t'zamen gevoegt zyn spreekende.

Sic junxere naves, ut solutæ plaustris vehi possent. Curt. 8. 10. 3. *Zij hebben de schepen zoo in malkanderen gevoegt, dat de stukken konden op wagens vervoert worden.*

Ah scelus indignum! solvetur litera? August. in Æneid. n. 4. *Ai! wat een groot schelmstuk! zullen de letteren van malkander gesmeten worden? och! zal dat gedicht vernielt worden?*

Urbis Dardaniæ Neptunia solvere vincla. Catull. 64. 363. *De muuren van Trojen, door Neptunus*, of *met 't geld uit Neptunus tempel ontleent, gebouwt, omver werpen*, of *slegten.*

Solvere pœnam. *Gestraft worden.* De verbloeming is ontleent van geldschulden, die de schuldenaar betaalt, en zich ontslaat van dien, aan wien hy zich door schuld verbonden had.

Fidei violatæ meritas pœnas solvere. Curt. 6. 3. 14. *Wel verdiende straffen draagen*, of *rechtvaerdiglyk gestraft worden, om dat de trouwe geschonden is.*

Solvendo non esse. Cic. Att. 13. 10. *Niet konnen betaalen, onmagtig zyn om te betaalen.*

SŌLŬS, ă, ŭm, sōlĭūs, Cic. Off. 3. 10. *Alleen, eenig, eenzaam, woest, verlaaten.*

Deportari in solas terras. Ter. Ph. 5. 8. 86. *In woeste, eenzaame plaatzen*, of *in een hoek van de waereld gebannen worden.*

Sola piscium id facit. Plin. H. 9. 51. *Dit is de eenigste van de visschen die zulks doet.*

SŌLŪTĒ. Adv. Cic. Cl. 80. *Vrijelijk, zonder bedwang, zonder zorg.* (De compar. Solutius staat by Ulp. Dig. 11. 7. 14. §. 13.)

SŌLŪTĬLIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Suet. N. 34. 5. *Dat ligt ontdaan word*, of *van malkanderen gaat*, van een schip dat niet hecht is spreekende.

SŌLŪTĬO, ōnis. f. Sen. B. 5. 12. *Ontbinding, ontknoping, losmaking.*

Solutio. Cic. Man. 7. *Betaling, voldoening.*

Solutio. *Verderving, slooping, ontdoening.*

Solutio totius hominis. Cic. T. Q. 3. 25. *De ontdoening van den geheelen mensch.*

SŌLŪTŬS, ă, ŭm. Hor. O. 1. 30. 5: 3. 17. 16. *Ontbonden, gesloopt, ontknoopt, ontdaan, los gemaakt.* De compar. Solutior staat by Cic. C. 2. 12. en de superl. Solutissimus by Cic. Cl. 48. In den oneigentlyken zin, Zie de volgende voorbeelden.

* Nefario crimine solutus. Cic. S.R. 49. *Van een eerloos schelmstuk vrijgesproken.*

Belli cura solutus. Plin. H. 22. 4. *Van de zorge des oorlogs ontlast*, of *bevrijdt.*

Soluto esse animo. Cic. V. 2. 75. *In rust zijn, gerust van geest*, of *van gemoed zyn.*

Somno solutus. Cic. D. 1. 57. *Ontwaakt, wakker.*

Jurejurando solutus. Cic. Off. 1. 13. *Van zynen eed ontslagen.*

Est solutioris stomachi. Petron. 77. *Hij walgt van alles.*

Soluto cœtu discedunt. Ovid. M. 13. 898. *Zy vertrekken vermits de vergadering gescheurt*, of *gescheiden is.*

Nix soluta. Ovid. Tr. 3. 12. 27. *Gesmolte sneeuw.*

Libido solutior. Liv. 2. 3. *Een al te groote dartelheit, wulpsheit*, of *wellustigheit.*

Optio soluta eligendi. Cic. Fin. 1. 10. *Eene volkome vrijheit om te kiezen.*

Oratio soluta. Varr. R. R. 1. 8. Quintil. I. O. 9. 4. *Een rijmelooze rede, een rede in onrijm.*

Si essent omnia mihi solutissima. Cic. F. 1. 9. *Indien alle dingen mij volkomen vrij stonden*, of *geoorloft waren; zoo ik alles vrijelyk mogt doen.*

(Soluta alvus. Suet. Fl. 24. 2. *Een losse buik, weeklijvig, die de buikloop heeft.*)

SOM.

SŌMNĬCŬLŌSĒ. Adv. Plaut. Capt. 2. 1. 31. *Als slaapende, onachtzaamelijk, zuimachtig.*

SŌMNĬCŬLŌSŬS, ă, ŭm. Cic. S. 11. *Slaperig, die niet doet dan slaapen, vol vaak, vakerig, vadzig.*

† SŌMNĬFĔR, ă, ŭm. Ovid. M. 9. 693. *Slaapverwekkend, dat slaap aanbrengt, verwekt*, of *veroorzaakt, dat kracht heeft om te doen slaapen.*

SŌMNĬFĬCŬS, ă, ŭm. Plin. H. 37. 10. Zie Somnifer.

SŌMNĬO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ter. An. 5. 6. 7. *Droomen.*

Somniare aliquid. Cic. Att. 7. 13. *Iets droomen.* (Andere leezen Simulare.) Aliquem. Ter. E. 1. 2. 113. *Van iemant droomen.*

Si ita paratum esset, ut ea dormientes agerent, quæ somniarent, alligandi omnes essent qui cubitum irent. Cic. D. 2. 59. *Indien het zoo geschapen stont, dat de slaapende die dingen deeden, die zij droomden, zouden alle die te bed gingen moeten vast gebonden worden.*

(Somniari. Plin. H. 24. 4. *'t Verwekt veel droomen, men droomt 'er veel van.*)

SŌMNĬŌSŬS, ă, ŭm. *Die dikwils droomt*, of *met droomen gequelt is, droomachtig.*

Arbitratur somniosos fieri lepore sumpto in cibis. Plin. H. 28. 19. *Hy gelooft dat als men van eenen haas heeft gegeeten, men met droomen word gequelt.*

SŌMNĬŬM, ii. n. Cic. A. Q. 4. 16. *Een droom.*

In somniis. Cic. A. Q. 4. 17. *of* Per somnium. Cic. D. 2. 11. *In den droom, al droomende.*

Conjector. Cic. D. 2. 60. *of* Interpres somniorum. Cic. D. N. 1. 15. *Een uitlegger van droomen, een droombedieder*, of *droomuitlegger.*

Somniis uti jucundissimis. Cic. Fin. 5. 20. *Zeer vermaaklijk droomen, zeer genoeglijke droomen hebben.*

* Somnia. Ter. Ph. 5. 6. 34. *Droomen, zotternijen, witjewatjes, zotte inbeeldingen, praatjes voor de vaak.*

(Somnium. Ter. Ad. 3. 3. 41. *Een dromer, een slaperig mensch.*)

SŌMNŬS, i. m. Cic. D. 2. 72. *De slaap.*

In somnis. Virg. Æ. 2. 270. *of* Per somnum. Curt. 4. 3. 21. *In den slaap, slaapende.*

A somno. Cels. 2. 4. *Na den slaap.*

Dare se somno. Cic. T. Q. 1. 47. *Zich tot slaapen begeeven, zich te slaapen leggen.*

Somnum petere. Virg. Æ. 7. 22. *Te bed gaan, gaan slaapen.*

Excitare e somno. Cic. S. Sc. 2. *Iemant uit den slaap opwekken*, of *wakker maaken.*

Somnum capere. Cic. Att. 8. 1. *Slaapen.*

Parere somnum alicui mero. Tib. 1. 7. 22. *Iemant door drinken in slaap brengen*, of *doen slaapen.*

† Proflare somnum pectore. Virg. Æ. 9. 326. *Ronken, snorken.*

* Pigro torpebant æquora somno. Stat. S. 3. 2. 73. *De zee was dood stil, heel stil*, of *kalm.*

(Somnus. *De nacht*, om dat men des nachts slaapt.

Libra die somnique pares ubi fecerit horas. Virg. G. 1. 208. *Als onder de weegschaal*, (zeker gesternte) *dag en nagt even lang zijn.*)

SON.

† SŌNĀBĬLIS, is. m. en f. ilĕ, is. n. Ovid. M. 9. 783. *Dat klinkt*, of *geluid geeft*, van een speeltuig spreekende.

(SŌNĀNS, ntis, omn. gen. *Dat klinkt*, of *geluid geeft.* De compar. Sonantior staat beneden by Plinius.

Tota est ex ære sonanti. Ovid. M. 12. 46. *Zij is geheel en al uit klinkend metaal gemaakt.*

Meatus animæ illi sonantior erat. Plin. E. 6. 16. *De borst rochelde hem onder het adem haalen.*)

SŎNĬPĒS, ĕdĭs. m. Virg. Æ. 4. 135. *Een klepper, klinkvoet, paerd, hakkenei.*

SŎNĬTŬS, ûs. m. Cic. T. Q. 1. 40. *Klank, geluit, galm, gedruis.*

Sterilia sonitu corpora. Lucret. 2. 844. *Lichaamen die geen klank, of geluit geeven, lichaamen die niet klinken.*

Aquæ sonitus. Tib. 1. 1. 66. *Het ruischen, of 't geruisch van 't water.*

Armorum sonitus. Virg. G. 1. 475. *Het geklank der wapenen.*

Sonitus tubæ. Cic. Her. 4. 15. *Het trompetgeschal, 't klinken der trompetten.*

‡ SŎNĬVĬŬS, ă, ŭm. Cic. F. 6. 6. *Dat klinkt, of een weêrklank geeft,* een spreekwyze van de vogelwichelaars.

SŎNO, ās, ŭi, ĭtŭm, ārĕ. Cic. Fin. 2. 15. *Klinken, klankgeeven, geluit slaan, luiden, galmen.*

† Aves dulce carmen sonant. Tib. 1. 3. 60. *Het gevogelte zingt een lieffelyken zang, de vogels queelen,* of *zingen heel aangenaame deuntjes.*

Vox hominem sonat. Virg. Æ. 1. 332. *De stem gelykt naar een menschen stem,* of *toont dat het een mensch is.*

Non intelligit quid sonet hæc vox voluptatis. Cic. Fin. 2. 2. *Hy verstaat niet wat het woord wellust beduidt,* of *beteekent; hy vat niet wat het woord wellust te zeggen is.*

Pingue & peregrinum sonans Poëta. Cic. Arc. 10. *Een Dichter die ruuwe,* of *lompe vaerzen maakt.*

SŎNŌR, ōrĭs. m. Virg. G. 3. 198. *Klank, geluit, galm.*

(SŎNŌRĒ. Adv. *Overluid, hard op.*

Sonore oscitare. Gell. 4. 20. *Overluid geeuwen.*)

SŎNŌRŬS, ă, ŭm. Tib. 3. 4. 69. *Dat klinkt,* of *geluit geeft,* van een speeltuig spreekende.

Tempestates sonoræ. Virg. Æ. 1. 57. *Bulderend onweêr, hard, onstuimig, buijig weêr, vliegende stormen.*

Nugæ sonoræ. Hor. A. P. 322. *Opgepronkte beuzelingen, wisjewasjes, zotternijen.* (Andere leezen Canoræ.)

SŎNS, tĭs. omn. gen. Cic. Off. 1. 24. *Schuldig,* of *handdadig aan iets.*

SŎNTĬCŬS, ă, ŭm. Tib. 1. 9. 51. Gell. 20. 1. *Schadelyk, hinderlyk, nadeelig.*

Sonticus morbus. Plin. H. 36. 19. *De vallende ziekte.*

SŎNŬS, ī. m. *Klank, geluit, galm.*

Sonum efficere. Cic. N. D. 2. 59. *Klinken, geklank maaken, geluit,* of *klank geeven.*

Sonus pronuntiandi. Cic. de Or. 1. 42. *D'uitspraak, de klank der woorden.*

Sonus subrusticus. Cic. Cl. 36. *Een boersche,* of *slechte uitspraak.*

Sonus vocis. Cic. N. D. 2. 59. *De klank van de stem, de maat van de stem, de toon.*

Sonus inflexo crebrius spiritu variatus. Plin. H. 10. 29. *Een sleeping,* of *springing,* een spreekwyze in de Zangkonst.

SOP.

SŎPHĬSMĂ, ătĭs. n. Cic. A. Q. 4. 24. Σόφισμα. *Een bedrieglyke,* of *verstrikkende sluitreden.*

SŎPHISTES, æ. m. Cic. Or. 11. A. Q. 4. 23. Σοφιστής. *Een drogredenaar,* of *bedriegredenaar, een Wysbegerige die bedrieglyke,* of *verstrikkende sluitredenen gebruikt.*

SŌPĬO, īs, īvi, ītŭm, īrĕ. Liv. 24. 46. *Slaperig,* of *vaekerig maaken, doen slaapen, in slaap brengen, in slaap sussen,* of *wiegen.*

SŌPĪTŬS, ă, ŭm. *Slaperig gemaakt, in slaap gevallen, vast in slaap.*

Sopitus vino. Liv. 25. 24. *In den wyn begraaven, smoor dronken.*

* Sopitus ubique armorum furor. Paterc. 2. 89. 3. *De woede der wapenen is alom gestilt.*

* Sopiti ignes. Virg. Æ. 5. 743. *Uitgedooft,* of *verborgen vuur.*

Sopitus. *Zinneloos, die 't gebruik van zyn zinnen verloren heeft, uitzinnig, krankzinnig, gek.*

Sopitus est subito ictu. Liv. 42. 15. *Een onverwachte slag heeft hem 't gebruik van zyn zinnen benomen,* of *een schielyke slag heeft hem zinneloos gemaakt.*

(Sopitus word ook gezegt, *Daar 't stil van is, daar men niet van spreekt.*

Ne crimen quinquennio continuo sopitum excitetur. Ulp. Dig. 48. 29. 3. *Op dat de misdaad, waar van 't vyf jaaren aan malkander stil is geweest, niet weder opgehaalt worde.*)

SŌPŌR, ōrĭs. m. Virg. E. 5. 47. Hor. S. 2. 2. 80. *De slaap, een diepe slaap.*

Sopor. Plin. H. 21. 18. *Slaaplust, vaakerigheit.*

* Sopor. Nep. 10. 2. 5. *Een slaapdrank.*

(Sopor. Tac. H. 2. 76. 5. *Luiheit.*

Sopor. *De dood.* De slaap is, als de Ouden zeiden, de broeder van de dood.

Heri quod homines quatuor in soporem collocastis. Plaut. Am. 1. 1. 148. *Dat gy gisteren vier menschen zoo hebt geslagen, dat ze gestorven zyn,* of *dat gy gisteren vier menschen hebt dood geslagen.*

Quatuor viros sopori se dedisse hic autumat. Plaut. Am. 1. 1. 150. *Hy zegt dat hy vier mannen heeft dood geslagen.*)

SŌPŌRĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 75. *Vast in slaap.*

Reliquas noctis partes male soporati insumpsimus. Petron. 66. *Wy hebben het overige van den nacht zeer ongemakkelyk geslaapen.*

* Offa soporata melle. Virg. Æ. 6. 420. *Een honigkoek, die de kragt heeft om slaap te verwekken.*

Dolor soporatus. Curt. 7. 1. 7. *Een gestilde pyn, verzachte smert.*

SŌPŌRĬFĔR, ă, ŭm. Plin. H. 9. 13. *Dat slaperig maakt, slaap verwekt,* of *veroorzaakt.*

SŌPŌRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 28. 8. *Slaperig,* of *vaakerig maaken, doen slaapen, in slaap brengen.*

Iterum soporatur. Cels. 2. 2. *Hy valt wederom in slaap.*

† SŌPŌRŬS, ă, ŭm. Lucan. 2. 236. *Slaap verwekkend, dat doet slaapen,* of *slaap verwekt.*

SOR.

SŌRĂCŬS, ī. m. Σώρακος. *Een kist, kas,* of *koffer.* (Waar in iets gedraagen word. By voorbeeld, *Vygen.* Hesychius en Suidas. Σώρακον, ἀγγεῖον, εἰς ὃ σῦκα ἐμβάλλεται. *Boeken.* Plaut. P. 3. 1. 64. *de kleederen van tooneelspeelderen.* Pollux. 10. 29. Σώρακος παρὰ τοῖς κωμῳδοποιοῖς οὕτως ὠνομάσθη τὸ ἀγγεῖον, ἐν ᾧ τὰ σκεύη ὑποκριτῶν. Festus. Soracum dicitur, quo ornamenta portantur scenicorum, 't is zuiver Grieksch.)

SŌRBĔO, ēs, ŭi, sōrptŭm, sōrbērĕ. Dit woord heeft in 't præteritum ook Sorpsi. (A sorbui sorbitum, a sorpsi sorptum debet fieri supinum. Prisc. 9. 378.) *Slorpen, inslorpen, inzwelgen.*

Sorbere ovum. Plin. H. 7. 53. *Een ey opslorpen.*

Charybdis sorbet fluctus. Virg. Æ. 3. 420. *Charybdis zwelgt de zeebaaren,* of *golven in.*

* Sorbere odia alicujus. Cic. Fr. 3. 9. *De haat,* of *vyandschap van iemant opkroppen, verzwelgen,* of *verdraagen.*

SŌRBĬLĬS, ĭs. m. *en* f. ĭlĕ, ĭs. n. Colum. 8. 17. *Slorpbaar, week, dat men inslorpen,* of *inzwelgen kan.*

Ova sorbilia. Cels. 3. 8. Petron. 34. *Slorpeyeren, weeke eyeren.*

SŌRBĬLLĀNS, tĭs. omn. gen. *Die met kleine teugjes maar dikwils drinkt.*

Sorbillans cyathos. Ter. Ad. 4. 2. 52. *Die volle glazen,* of *kroezen allenskens drinkt.*

‡ SŌR-

‡ SÖRBILLUM, i. n. Plaut. Pœn. 1. 2. 185. *Eenig nat, of sap van vet; vleesch nat.*

SÖRBITIO, ōnis. f. Perf. 4. 2. *Uitarinking, of uitslorping van een drank.*

SORBITIO. Celf. 3. 48. *Sop, vleeschnat.*

SORBUM, i. n. Colum. 5. 10. *Een sorbebezie, of spreeuwbezie.*

Sorbum. Colum. 5. 9. *Een sorbenboom, of spreeuwbeziënboom.*

SÖRBUS, i. f. Colum. 5. 10. Zie Sorbum.

SÖRDEO, ēs, sōrdŭī, sōrdērĕ. Mart. 1. 32. 5. *Vuil zyn, onrein zyn, besmet zyn.*

* Illi sordebat Macedonia provincia. Cic. Oct. *Het landschap van Macedonien scheen hem zeer gering te zyn; hy verachtte het landschap van Macedonien; Macedonien achtte hy van weinig waarde te zyn.*

Suis etiam sordebat. Liv. 4. 25. *Hy was zelf by de zyne in verachting, hy wierd zelf van zyn eigen volk veracht, gelaakt, of misprezen.*

SÖRDES, ium. plur. f. Cic. N. D. 2. 57. *Vuiligheit, drek, onreinigheit.*

Sordes. Quintil. I. O. 6. 1 en 3. *Morssigheit, slordigheit, ontygheit.*

Jacere in fordibus. Cic. F. 14. 2. *In den drek leggen.*

* Apud fordem urbis iidem fumus quos reliquisti. Cic. Att. 1. 16. *Wy staan by het grauw op den zelven voet als gy ons gelaaten hebt, het grauw acht ons op die zelve wyze, als toen gy van ons vertrokt.*

Sordes. Quintil. I. O. 6. 4. *Vrekheit, gierigheit.*

Sordes. Cic. Sext. 28. *Schande, eerloosheit, oneer.*

SÖRDESCO, scis, scĕrĕ. *Ongezien, of vuil worden, vervuilen, morssig worden.*

Contrectatus ubi manibus fordescere vulgi cœperis. Hor. E. 1. 20. 11. *Als gy in de handen van 't gemeene volk zult beginnen vuil te worden*, tot zyn boek spreekende.

SÖRDIDĀTUS, ă, ŭm. Cic. Pif. 28. *Slordig, morssig, ongedaan, vervallen, ongezien*, gelyk die in zeer groote verlegenheit zyn, of van zwaare misdaaden beschuldigt worden.

SÖRDIDĒ, Adv. Cic. Att. 15. 2. *Slordiglyk, morssiglyk: gieriglyk, op eene vrekke, of gierige wyze.* (De compar. Sordidius ſtaat by Tac. O. 8. 3. en de superl. Sordidissime by Lampr. Hel. 33.)

SÖRDIDŬLŬS, ă, ŭm. Juv. 3. 149. *Wat vuil, wat slordig, wat morssig, aan den morssigen kant.*

SÖRDIDUS, ă, ŭm. *Vuil, morssig, slordig, stinkende.* De compar. Sordidior ſtaat in deeze betekening by Sen. H. 2. 788.

Sæpe est etiam sub palliolo fordido sapientia. Cic. T. Q. 3. 23. *Onder een slecht, of verachtelyk manteltje schuilt wel dikwils groote wysheit.*

Sordidus panis. Plaut. Af. 1. 2. 26. Suet. N. 48. 7. *Grof brood, zemelig brood, brood met zemelen.*

Sordidus homo. Cic. Off. 1. 42. *Een vrek, gierigaart, een gierig mensch, of een die noch eer noch achting heeft, een veracht mensch.* De compar. Sordidior ſtaat by Cic. Fr. 1. 1. en de superl. Sordidissimus by Cic. Pl. 13.

* Sordido loco natus. Liv. 22. 25. *Een mensch van eene geringe, of slechte afkomst.*

Sordidus quæstus. Cic. Off. 1. 42. *Vuil gewin, schandelyke winst.*

* Lingua fordida. Tib. 3. 6. 46. *Een vuile, of vuilspreekende tong, eene onreine tong.*

* Sordida oratio. Quintil. I. O. 8. 3. *Eene reuwe, of onbeschaafde rede.*

(Sordidus. *Ongeacht, niet aanzienlyk.*

Libeat tibi fordida rura mecum habitare. Virg. E. 2. 28. *Het believe u op een ongeacht veld met my te wonen, of buiten met my, op een veld dat niet aanzienlyk is te woonen.*

Non fordidus auctor naturæ verique. Hor. O. 1. 28. 14. *Geen ongeacht, of een beroemt onderzoeker van de natuur en der waarheit.*)

‡ SÖRDITŪDO, inis. f. Plaut. Pœn. 5. 2. 10. *Vuiligheit, drek, onreinigheit, morssigheit, stank, slordigheit.*

SÖRĔX, ĭcĭs. m. Ter. E. 5. 6. 23. *Een muis, aardmuis, veldmuis, rot, of rat.*

SÖRĪCĪNŬS, ă, ŭm. Plaut. B. 4. 8. 48. *Van een muis, of rot.*

SÖRĪTES, æ. m. Cic. A. Q. 4. 16. en 48. Σωρείτης. *Een stapelreden, een klimmende besluitreden*, een reden die uit verscheide stellingen, die op malkanderen volgen, bestaat.

SÖRŎR, ōris. f. Cic. Mil. 27. *Zuster.*

Sororis filius. Cic. V. 4. 10. *Zusters zoon, volle neef.*

SÖRŌRĪCĪDĂ, æ. m. Cic. Dom. 10. *Zustermoorder.*

SÖRŌRĬO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 31. 6. *Opzwellen, styf worden*, van de borsten spreekende.

SÖRŌRĬUS, ă, ŭm. Cic. Pif. 12. *Van een zuster, of dat een zuster aangaat.*

SÖRS, tis. f. Cic. D. 2. 41. *'t Lot, of geval.*

Negotium quod non est suæ fortis. Liv. 35. 6. *Een zaak die hem niet aangaat, of niet raakt.*

Sors. *Staat, gelegenheit, lot, stand, rang.*

Nemo sua forte contentus vivit. Hor. S. 1. 1. 3. *Niemant is met zyn lot te vreden; niemant is met zynen staat vergenoegt.*

Sors. Saturni fors ego prima fui. Ovid. F. 6. 30. *Ik ben de eerste dochter van Saturnus geweest.*

Sors. Cic. A. 3. 10. *Noodlot, noodschikking, noodschiklykheit, nooddwang*, gelyk de Ouden spraken om uit te drukken, 't geen wy *Voorzienigheit* noemen.

Sors. Plaut. Most. 3. 1. 12. *De hoofdschuld, hoofdsom, of hoofdpenningen.*

Etiam de forte venio in dubium. Ter. Ad. 2. 2. 35. *Ik ben in gevaar, om zelf de hoofdsom te verliezen.*

Sors. *Gewysde, oordeel, vonnis, uitspraak.*

Nec fedes fine forte datæ. Virg. Æ. 6. 431. *Deeze plaatzen zyn hun zonder voorgaande rechtsvonnis, of uitspraak des rechts niet gegeeven.*

Sortes. Cic. D. 2. 33. Hor. A. P. 403. *Godsspraaken, Goddelyke antwoorden.*

Sortes. Cic. D. 1. 18. *Lotbriefjes* die men oudtyds, om de Overigheit te verkiezen, uit een bus trok.

Sors contigit me. Paterc. 1. 1. 4. *Het lot is op my gevallen.*

SÖRTICŬLĂ, æ. f. Suet. N. 21. 2. *Een klein, of gering lot.*

SÖRTĪLĔGŬS, i. m. Hor. A. P. 119. Cic. D. 1. 58. *Een waarzegger, of wichelaar, die door loten het toekomende voorzegt, een gelukzegger.*

SÖRTĬŎR, īrĭs, ītŭs sŭm, īrī. *Looten, het lot trekken, het lot werpen.*

Necessitas fortitur æqua lege infignes & imos. Hor. O. 3. 1. 15. *Door de zelve nooddwang treft de dood zoo wel grooten als kleinen; door een gelyke en onverzettelyke wet treft de dood zoo wel koningen als herders.*

Sortiri quid loquare. Cic. N. D. 1. 35. *Op goed geluk aanspreeken, op 't avontuur aanspreeken.*

Sortiri uter, &c. Liv. 2. 8. *Het lot werpen, wie van tweën, enz. looten, wie van beide, enz.*

Domos fortiri. Virg. Æ. 5. 756. *De huizen door 't lot uitdeelen.*

Sortiri provincias. Liv. 7. 19. Cic. F. 1. 9. *De bestieringe van een landschap door 't lot verkrygen.*

Sortiri. *Schikken.* Sic fata Deum Rex fortitur. Virg. Æ. 3. 376. *Dus schikt de Koning der Goden het noodlot.*

(Sor-

(Sortitus est de altero consulatu. Suet. Cl. 7. 2. *Hy heeft geloot om ten tweeden maal Burgermeester te worden.*)

SŎRTĬTĬO, ōnĭs. f. *Loting, werping van 't lot, lottrekking.*

Sortitio provinciarum. Cic. A. 3. 10. *Loting om de bestiering der landschappen te verkrygen.*

SŎRTĬTŌ. Adv. Cic. V. 2. 51. *Door 't lot, by lotinge, by geval.*

Sortito. *Natuurlyk, uit den aart, uit de natuur, van naturen, of volgens de natuur.*

Lupis & agnis sortito obtigit discordia. Hor. Ep. 4. 1. *De wolven haaten de schaapen van naturen.*

SŎRTĪTŎR, ōris. m. Sen. Troad. 4. 983. *Loter, een die het lot werpt, of trekt, een die loot.*

SŎRTĪTŬS, ă, ŭm. *Die iets door 't lot verkregen heeft, die iets geloot heeft.*

Sortitus fortunam oculis. Virg. Æ. 12. 920. *Die eene goede gelegenheit heeft uitgezien.*

SŎRTĪTŬS, ūs. m. Cic. Dom. 19. *Loting, lotwerping, lottrekking, het werpen van 't lot.* Men vind niet dan de ablativus Sortitu.

SŎRTĪTUS, ūs. *Het Lot.*

Quæ sortitus non pertulit ullos. Virg. Æ. 3. 323. *Dat men door 't lot niet getrokken heeft, of daar niet over geloot is.*

SOS.

SŌSPĔS, ĭtĭs. m. en f. *Gezond, in goede gezondheit, die een gevaar ontkoomen is, behouden, gaaf, onbeschadigt.*

Navis sospes ab ignibus. Hor. O. 1. 37. 13. *Een schip dat uit den brand is geredt.*

Juvenes sospites. Hor. O. 3. 14. 10. *Jongelingen die 't gevaar zyn ontsnapt, of ontkomen.*

SŌSPĬTĂ, æ. f. *Behoedster, redster, helpster, verlosser uit een gevaar, ongeval, of nood.*

Juno sospita. Cic. D. 1. 2. *Juno de redster, of helpster uit gevaar.*

SŌSPĬTĀLĬS, ĭs. m. en f. ālĕ, ĭs. n. *Een behoeder, redder, helper, verlosser uit eenig gevaar, nood, of ongeval.*

Hic tibi sospitalis fuit. Plaut. Ps. 1. 3. 18. *Hy heeft u uit het gevaar geredt.*

SŌSPĬTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plaut. As. 3. 3. 93. Catull. 34. 24. Liv. 1. 16. *Iemant in gezondheit bewaaren, voor ongeval, of rampen bevryden, bergen, of behouden; voor ongeluk dat hem mogt overkoomen beschermen, of beschutten, uit nood, gevaar, of rampen verlossen.*

SOT.

SŌTĒRĬĀ, ōrŭm. n. plur. Mart. 12. 56. 3. *Geloften, of offerhanden die men eertyds voor den welstand, of 't welvaaren van Vorsten, of zyner vrienden deede.* Stat. S. 1. 4. heeft een gedicht waar in hy Rutilius over zyne gezondheit begroet Soteria genaamt.

Soteria. Mart. 12. 56. 3. *Geschenken die men zond aan vrienden, die weêr in gezondheit hersteld waren.* (Dit ontkent Gronovius, en wil dat Martialis en Statius alleen van de geloften.... zullen verstaan worden.)

SPA.

SPĀDĪX, īcĭs. m. Gell. 3. 9. *Een afgebroke dadeltak met de vrucht.*

Spadix equus. Virg. G. 3. 82. *Een kastanje bruin paerd.*

Spadix. Gell. 2. 26. *Hoog roode verw, scharlake verw.*

Spadix. Quintil. I. O. 1. 10. *Zeker speeltuig.*

SPĀDO, ōnĭs. m. Plin. H. 13. 4. *Een gesnedene, gelubde, een lubbeling.* Zie onze aanteekeninge over Curt. 3. 3. 23. §. 94.

* Spadones surculi. Colum. 3. 10. *Boomtakken, of uitloopzels die geen vrucht draagen, waterloten.*

SPĀDŌNĬŬS, ă, um. *Onvruchtbaar, dat geen vruchten voortbrengt, of draagt,* van boomen, kernen, vruchten, enz spreekende.

Spadonia laurus. Plin. H. 15. 30. *Een onvruchtbaare laurierboom.*

SPĂRGO, gĭs, spārsī, spārsŭm, spārgĕrĕ. *Strooyen, verspreiden, hier en daar werpen, of strooyen.*

Spargere arenam. Virg. Æ. 9. 629. *Zand strooyen, stof maaken, stuiven.*

Spargere humum foliis. Virg. E. 5. 41. *De aarde met groente, of met bladeren bestrooyen.*

Spargere se in aristas. Plin. H. 12. 12. *Aaren voortbrengen, of schieten.*

Aliquem in fluctus spargere. Virg. Æ. 3. 605. *Iemant in zee smyten, of in 't water werpen.*

Nebulam stellis spargere. Hor. O. 3. 15. 6. *De sterren met nevel bedekken, de sterren verduisteren.*

Fama nomen sparserat per urbes. Ovid. M. 8. 267. *Het gerucht had zynen naam door de steden vermaart gemaakt.*

Semen spargere. Cic. D. 1. 3. *Zaaijen, zaad strooyen.*

Spargere corpus aqua. Virg. Æ. 6. 636. *Water op, of over een lichaam gieten, of sprengen.*

Spargere. *Deelen, verdeelen, scheiden.*

Genus in multas species se spargit. Plin. H. 21. 8. *Het geslacht verdeelt zich in verscheide soorten.*

Lucerna tenue lumen spargit. Petron. 23. *De lamp geeft weinig licht.*

SPĂRSĪM. Adv. Gell. 11. 2. *Wyd en zyd, hier en daar, door malkander.*

SPĀRSĬO, ōnĭs. Stat. S. 1. 6. 66. *Uitstorting, of uitgieting, van eenige vochtigheit, besproeijing, sprenkeling, bevochtiging.*

SPĀRSŬS, ă, ŭm. Virg. E. 2. 41. *Uitgestort, hier en daar verspreid, of gestrooit.* (De compar. Sparsior staat by Plin. H. 16. 34.)

Sparsus. Ovid. F. 1. 312. *Besproeit, bevochtigt, besprengt, gesprenkelt.*

Sparsæ humanitatis sale literæ. Cic. Att. 1. 13. *Brieven vol heusheit, gedienstigheit, of beleefdheit.*

SPĀRTĀRĬŬM, ĭi. n. Plin. H. 11. 8. *Een plaats daar veel brem wast.*

SPĀRTĔŬS, ă, ŭm. Colum. 12. 6. *Van brem gemaakt, of dat tot brem behoort.*

SPĀRTŬM, ī. n. Plin. H. 11. 8. *Brem.* Zeker kruid, of veeleer een heester, waar van de Ouden koorden vlochten.

SPĀRŬLŬS, ī. m. Ovid. H. 107. *Zeker zeevischje.*

SPĀRŬM, ī. n. Lucill. by Festus. *Zekere schicht, pyl, of werpspiet.*

SPĀRŬS, ī. m. Virg. Æ. 11. 682. *Zekere schicht, pyl, of werpspiet.*

Sparus. Plin. H. 9. 51. *Zekere zeevisch.* (Naar de lezing van Rondeletius. Andere lezen Sargus.)

SPĀSMŬS, ī. m. Σπασμός. Plin. H. 30. 12. *De kramp, zenuwtrekking, trekking der zenuwen.*

SPĀSTĬCĪ, ōrŭm. m. plur. Plin. H. 23. 1. Σπαστικοί. *Die de kramp hebben, die trekking van de zenuwen hebben.*

SPĀTĀLĬŬM, ĭi. n. Plin. H. 13. 25. Σπατάλιον. *Een armsieraad, armketen, armband.*

SPĀTHĂ, æ. f. Cels. 7. 10. Colum. 12. 21. *Een klein plat schopje, een schuimspaantje.*

(Spatha. Sen. E. 90. *Dat deel van een weefgetouw, dat het garen in malkanderen slaat, een wevers kam.*)

SPĀTHĀLĬŬM, ĭi. n. Mart. 13. 27. *Een takje van eenen dadelboom daar dadels aan hangen.*

SPĀTHĒ, ēs. f. Plin. H. 12. 28. *Een dadelboom, palmboom.*

SPĀTHŬLĂ, æ. f. Cels. 8. 15. *Een klein plat schopje, een schuimspaantje.*

SPĀTĬĀTŎR, ōris. m. Cato by Festus. *Een loper, landlooper, zwerver.*

SPĀTĬŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Cic.

Cic. S. R. 21. *Wandelen, zich vertreeden, kuyeren, spansseeren.*

• Vires iræ antequam spatientur, opprimere. Sen. Ir. 3. 8. *Zyn gramschap intoomen, of bedwingen, eer ze grooter word, of uitbarst.*

SPĂTIŌSĒ. Adv. Plin. H. 19. 5. *In 't breede, breedelyk, breedspraakelyk.* De compar. Spatiosius staat by Ovid. Am. 3. 6. 85.

(SPĂTIŎLŬM. *Een kleine ruimte tusschen beiden.*

Spatiolis inter se segregata. Pallad. 1. 38. *Met weinig ruimte van malkanderen afgescheiden, een weinigje van malkanderen afgelegen.*)

SPĂTIŌSŬS, ă, ŭm. Colum. 6. 2. *Wyd, breed, ruim, van een groote, ruimte.* De compar. Spatiosior staat by Vitruv. 5. 1. en de superl. Spatiosissimus by Plin. E. 2. 11.

Spatiosus. *Langdurig, dat langen tyd duurt, duurzaam, lang.*

Bellum spatiosum. Ovid. M. 13. 206. *Een langdurigen oorlog.*

Spatiosus. Ovid. Rem. 421. *Groot,* van een stier spreekende, om dat groote lichaamen veel ruimte vereisschen.

(Spatiosus. *Dat lang is, dat veel lettergreepen heeft.*

Spatiosas voces habere. Quintil. I. O. 9. 4. *Bestaan uit woorden die veel lettergreepen hebben.*

Spatiosus. *Ruim, breed, wyd,* van 't veld, bosschen, enz. spreekende.

Ut spatiosos Mesopotamiæ campos repeteret. Curt. 3. 8. 2. *Dat hy zich weer naar de ruime, of wyde velden van Mesopotamien zou begeeven.*

Spatiosas ad hoc eligunt sylvas. Curt. 8. 1. 12. *Zy kiezen daar toe ruime, of breede bosschen.*

Spatiosus. *Dik,* van een boom spreekende.

Arboris spatioso stipiti corpus applicuit. Curt. 9. 5. 4. *Hy heeft met zyn lichaam tegens den dikken stam van den boom geleunt.*)

SPĂTIŬM, ĭi. n. Cic. N. D. 2. 19. *Tusschenwydte, tusschenruimte, afgelegenheit van de eene plaats tot de andere.*

Æquali spatio distare. Ovid. M. 8. 248. *Even ver van malkander zyn, leggen, of gelegen zyn.*

Spatium. *Tyd, gelegenheit.*

Cum erit spatium. Cic. Att. 5. 14. *Als ik de tyd zal hebben, als het my zal gelegen koomen, als ik gelegenheit zal hebben.*

Spatium deliberandi habuerunt. Cic. Off. 1. 33. *Zy hebben tyd gehad om zich te beraaden.*

Sumamus spatium ad cogitandum. Cic. Fin. 4. 1. *Laat ons tyd neemen om 'er op te denken, om het te overweegen, of te overleggen.*

Spatium vitæ. Cic. Arc. 11. *Levenstyd, het leven.*

Triginta dierum spatium. Cic. V. 2. 39. *De tyd van dertig dagen.*

Ubicumque datum erat spatium solitudinis. Ter. Hec. 1. 2. 55. *Van dat het hem vergunt was alleen te zyn, van dien tyd af dat hy alleen kon zyn.*

Spatium. *Een loopplaats, renplaats, loopbaan.*

(Qui motus non minus sudorem excutiebat, quam si in spatio decurreret. Nep. 18. 5. 5. *Een beweeging die het zweet niet minder uitdreef, dan of zo in de renplaats liepen.*

Spatium. *De maat in een gedicht.*

Trochæus, qui est eodem spatio, quo choræus. Cic. Or. 57. *Trochæus, die van de zelve maat als choræus is.*

Poëma similiter decurrentium spatiorum observatione est generatum. Quintil. I. O. 9. 4. *Een gedicht is uit inzigt van de maaten op 't zelve uitloopende gesproten.*

Spatium. *De grootte van iets.* Zoo veel ruimte als iets beslaat, zoo groot is het.

Spatium admirabile rhombi. Juv. 4. 39. *Een tarbot van eene verwonderings waerdige grootte.*

Facile intellexerit modum spatiumque plantæ Herculis. Gell. 1. 1. *Hy zal ligt verstaan de maat en grootte van Herkules voet.*

Spatium. *Het loopen in de renplaats.*

Fortis equus, spatio qui sæpe supremo vicit. Enn. by Cic. S. 5. *Een sterk paard, dat met den zevensten en laatsten loop in het rennen de overwinninge heeft behaalt.*)

Academiæ spatia. Cic. Or. 3. *De vergaderplaatzen, of schoolen van de Academische Wyzen.*

Spatium. *Een wandelgang, wandeldreef, galdery, laan.*

Duobus spatiis confectis. Cic. de Or. 1. 7. *Na dat hy tweemaal de wandelgang was omgegaan.*

Spatia fabularum. *De tusschen handelingen, of tusschenbedryven in een tooneelspel.*

Poetæ diviserunt spatia fabularum. Vitruv. Præf. 5. *De Dichters hebben hunne tooneelspelen in verscheiden bedryven afgedeelt.*

Spatium hominum a vestigio ad verticem. Plin. H. 7. 17. *De grootte der menschen, van den hoofde tot de voeten toe.*

(SPĂTŬLĂ, æ. f. Apic. R. C. 4. 3. *Een breed stuk vleesch uit de schoft van een dier,* van een varken spreekende.)

SPE.

SPĔCIĀLĬS, is. m. en f. ālĕ, is. n. Ascon. Cic. 41. *Byzonder, eigen, niet gemeen, zonderling.*

Homo generalis sub oculos non venit, sed specialis. Sen. E. 58. *Men ziet den mensch niet in 't algemeen genomen, maar wel in 't byzonder; de mensch in 't algemeen komt niet voor 't oog, maar wel de byzondere.*

SPĔCIĀLĬTĔR. Adv. Colum. 3. 9. *In 't byzonder, byzonderlyk.*

SPĔCIĀTĬM. Adv. Cic. red. in sen. 8. *In 't byzonder.*

SPĔCIĒS, iei. f. *De form, gestalte, of gedaante van wat het ook zy:* ook *een monster, of staal.*

Species interempti filii eum diris agitabat. Liv. 40. 56. *De schim, of gedaante van zynen vermoorden zoon maakte hem geweldig ontsteld.*

Species. Cic. Off. 2. 9. *Schoonheit.*

Species. Cic. S. R. 22. *Gedaante van een mensch.*

Species soli. Colum. 2. 2. *De hoedanigheit van het land, of van den grond.*

Species urbis. Plaut. P. 4. 4. 2. *'t Gezicht, of de gelegenheit van een stad.*

Globosa species. Plin. H. 37. 10. *Een ronde gedaante.*

Gemma quæ repræsentat cordis speciem. Plin. H. 37. 10. *Een kostelyk gesteente dat de gedaante van een hart heeft.*

Species. *Schyn, schynbaarheit.*

Specie quidem blanda, sed reipsa, &c. Cic. Am. 13. *Waarlyk wel in eenen schoonen schyn, maar inder daad, enz.*

In speciem. Liv. 38. 21. *In schyn, schynbaarlyk.*

Species ferinæ carnis ex mansueto sue facta est condimentis. Liv. 35. 49. *Men heeft tam varkensvleesch, door goede toebereidinge en sausse, den smaak van wild zwynenvleesch gegeeven.*

Judicare quæ sit optima species dicendi. Cic. Or. 1. *Oordeelen wat de sierlykste welspreekendheit is.*

Species. Sall. B. J. 29. *Voorwendzel, voorgeving, dekzel, dekmantel, schyn.*

Species. *Beeld, beeltenis, afbeeldzel, verbeelding.*

Species ænea virilis. Varr. L. L. 4. 17. *Een koper menschen beeld, een menschen beeld van koper.*

Species. *Een gezicht, of schouwspel.*

Non tulit hanc speciem. Virg. Æ. 2. 407. *Hy heeft dat gezicht niet konnen verdraagen.*

Species. Liv. 26. 19. *Spook, schim, nachtgezicht, verschynsel.*

SPECILLUM, i. n. Celf. 8. 3 *en* 6. *Een tentyzer van de Heelmeesters.*
Specillum. *Een oorlepel.* Celf. 7. 30. voegt 'er Auricularium by.
Specillum. Varr. L. L. 5. 8. *Zeker gereedschap dat men gebruikt om de oogen te smeeren.*
Specillum. Varr. L. L. 5. 8. *Een bril.*
SPECIMEN, inis. n. Cic. T. Q. 5. 19. *Een proeve, teken, getuigenis, blijk, bewijs, proefstuk, staaltje.*
Specimen. *Een toonbeeld, voorbeeld, schets, ontwerp, bestek.*
Esse aliquibus specimen. Cic. L. L. 3. 3. *Zommigen tot een voorbeeld strekken,* of *dienen.*
Sumere specimen. Plin. H. 7. 55. *Een voorbeeld neemen.*
Specimen antiquitatis. Tac. An. 3. 4. 3. *'t Beeld,* of *'t afbeeldzel, de pronk,* of *praal van de oudheit,* van een groot mensch spreekende.
(Specimen. *Een bewijs.*
Solis avi specimen. Virg. Æ. 12. 162. *Een bewijs dat de Zon zijn grootvader was.*
Specimen antiquum imperii. Sen. Th. 2. 223. *'t Goude vlies, een bewijs in oude tijden van 't recht tot de regeering,* of *dat het de Koning zijn zou die 't zelve in bewaring hadde.*
Specimen. *Iets zonderlings, iets daar de bezitter op roemt, praalt,* of *om aangezien wil zijn,* of *daar hij mooi meê is.*
Nostrorum adolescentium specimen est. Sen. Contr. 1. Praef. *Daar roemen,* of *praalen onze jongelingen mede; onze jongmans zijn daar mooi meê,* of *willen daarom aangezien zijn.*)
SPECIO, specis, spexi, spectum, specere. Varr. L. L. 5. 8. *Zien, aanschouwen, kijken.* Dit woord is buiten gebruik.
SPECIOSE. Adv. Val. Max. 5. 1. 6. *Deftiglijk, heerlijk, prachtiglijk, treffelijk, aanzienlijk, met pracht.* De compar. Speciosius staat beneden by Horatius, en de superl. Speciosissime by Hirt. B. Af. 48. 6.
Non est qui speciosius arma tractet. Hor. E. 1. 18. 52. *Daar is niemant die beter,* of *fraaijer handeling van de wapenen heeft.*
SPECIOSUS, a, um. Ovid. Liv. 269. *Schoon, mooi, fraai, fierlijk, behaaglijk te aanschouwen.* De compar. Speciosior staat by Liv. 21. 40. en de superl. Speciosissimus by Quintil. I. O. 2. 15.
Speciosus. *Waarschijnlijk, dat eenige schijn,* of *bewijslijkheit heeft.*
Speciosa criminatio. Liv. 1. 54. *Een betigting die eenigen schijn heeft, een waarschijnlijke beschuldiging.* Causa. Cic. Att. 16. 7. *Een schijnbaar voorwendzel.*
Speciosus. *Prachtig, schoon, heerlijk, deftig, uitmuntend, kostelijk, treffelijk.*
Familiam nemo speciosiorem producit. Sen. E. 87. *Niemant heeft prachtiger gevolg, stoet,* of *toerusting dan de zijne is.*
Eloquentia speciosa. Quintil. I. O. 5. 14. *Een uitmuntende welspreekendheit.*
Nomina speciosa imponere culpæ. Ovid. M. 7. 69. *Een misdaad verschoonen, een verfje geeven, bewimpelen,* of *met eenen schoonen naam oppronken.*
Vocabula speciosa. Hor. E. 2. 2. 116. *Schoone, heerlijke,* of *uitsteekende uitdrukkingen, hoogdraavende woorden.*
SPECTABILIS, is. m. *en* f. ile. is. n. *Zichtbaar, dat gezien kan worden.*
Campus undique spectabilis. Ovid. M. 3. 709. *Een veld dat men van alle kanten kan zien.*
Spectabilis. *Waerdig om gezien te worden, bezienswaerdig, treffelijk, deftig.*
Signum spectabile. Juv. 8. 110. *Een beziens waerdig beeld, een treffelijk beeld.*
Victoria spectabilis. Tac. Ag. 34. 4. *Een aanmerkelijke overwinning; Een heerlijke zege.*
Spectabilis. *Schoon, mooi, fraai, fierlijk, aangenaam om te zien.*
Facie puer spectabilis. Ovid. F. 4. 223. *Een schoon kind, een kind dat wel besneden is van aangezicht.*
SPECTACULUM, i. n. Cic. A. 1. 15. *Een schouwspel,* van spelen, vertooningen, enz. spreekende.
Scenæ spectacula amantur. Ovid. Art. 3. 351. *Men bemint de toneelspelen, men houd veel van de toneelspelen.*
Spectaculum. Liv. 1. 35. *Een plaats daar de schouwspelen vertoont worden, een schouwburg.*
Resonant spectacula plausu. Ovid. M. 10. 668. *De schouwburgen weêrgalmen van het toejuichen der kijkers.*
(Spectaculum. *Een beschouwing, 't aanschouwen, het zien.* Gloss. Cyr. Spectacula, Θεωρίαι.
Cœlestium rerum spectaculum ad nullum aliud genus animantium pertinet. Cic. N. D. 2. 56. *'t Beschouwen van de hemelsche dingen raakt geen ander dier* dan den mensch.
Spectaculum. *Dat gezien word, 't gezicht.* Gloss. Cyr. Spectaculum, Θέαμα.
Non hæc ista sibi tempus spectacula poscit. Virg. Æ. 6. 37. *De tijd laat niet toe om de* graveerselen van Dædalus *lang te beschouwen.*)
SPECTAMEN, inis. n. *Een teken,* of *bewijs waar uit,* of *waar door men iemant kent.*
Spectamen bono servo. Plaut. Men. 5. 6. 1. *Een bewijs,* of *teken van eenen vroomen,* of *eerlijken slaaf.*
SPECTANDUS, a, um. Hor. A. P. 37. *Waerdig om bezien te worden, beziensswaerdig, treffelijk, deftig, heerlijk.*
SPECTATIO, onis. f. Cic. F. 7. 1. *Het aanzien, 't beschouwen, 't bezien, 't bezigtigen, 't bekijken.*
SPECTATISSIME. Adv. *Zeer heerlijk, zeer aanzienlijk, op eene zeer aanzienlijke, deftige,* of *voortreffelijke wijze.*
Quæ spectatissime florent, celerrime marcescunt. Plin. H. 21. 1. *De schoonste bloemen verwelken 't eerst.*
SPECTATIVUS, a, um. *Beschouwig, bespiegelig, dat tot de beschouwing,* of *bespiegeling behoort.*
Illa sunt spectativæ partis, hæc activæ. Quintil. I. O. 3. 5. *Deeze dingen behooren tot de bespiegelinge,* of *overdenkinge, die tot de oeffeninge.*
SPECTATOR, oris. m. Cic. N. D. 2. 56. *Een aanschouwer, toekijker, kijker,* van spelen, enz.
Spectator. *Een onderzoeker, opmerker,* om zyn gevoelen ergens over te zeggen.
Noris quam elegans formarum spectator sim. Ter. E. 3. 5. 18. *Gij weet wat een nauwkeurig onderzoeker ik van de schoonheit ben; gij weet dat ik mij niet ligtelijk omtrent de schoonheit laat genoegen.*
Is erat unicus spectator cæli siderumque. Liv. 24. 34. *Hij was een uitsteekend starrekundige.*
SPECTATRIX, icis. f. Ovid. Her. 18. 94. *Bezienster, beschouwster, bekijkster; onderzoekster.*
SPECTATUS, a, um. Cic. Off. 2. 20. *Gezien, bekeken, aangeschouwt, bespeurt, beschouwt.*
Spectata amicitia. Ter. An. 5. 1. 1. *Een beproefde vriendschap, een vriendschap daar men proeven en blijken van heeft getoont,* of *gegeeven.*
Spectatus. *Beproeft, getoetst.*
Spectata virtus. Cic. Fl. 26. *Een beproefde deugd,* of *dapperheit.*
Spectatæ integritatis vir. Liv. 26. 49. *Een man van eene beproefde oprechtigheit, degelijkheit,* of *vroomheit.*
Spectatus. *Aanmerkelijk, aanzienlijk, deftig, achtbaar.* De compar. Spectatior staat by Sil. 1. 443 en de superl. Spectatissimus by Cicero beneden.

Vir

Vir maximus, & spectatus. Cic. Am. 2. *Een zeer groot, en aanzienlyk man.*

Spectatissimus sui ordinis. Cic. V. 1. 52. *De aanzienlykste van zyn geslacht*, of *van zynen staat.*

SPECTO, as, avi, atum, are. Cic. Ar. 11. *Aanschouwen, aanzien, zien, bezien, kyken, bekyken.*

Spectare fabulas. Plaut. Cas. prol. 8. Ter. An. prol. 27. *De tooneelspelen aanschouwen*, of *zien.*

Spectare. *Schynen.*

Spectat Græciam potius quam Hispaniam. Cic. Att. 9. 15. *Hy schynt eer naar Griekenland, dan naar Spanje te zullen gaan.*

Spectabant illi ad rebellionem. Liv. 40. 1. *Deeze stonden om te muiten*, of *om een oproer te maaken; deeze leiden toe om af te vallen.*

Spectat ad solis occasum. Plin. H. 6. 13. *Het legt*, of *strekt naar 't westen.*

Spectare orientem. Plin. H. 6. 17. *Naar 't oosten leggen.*

Belgæ spectant in septentrionem. Cæs. B. G. 1. 1. 6. *De Neêrlanders leggen in 't noorden.*

Spectare. *Achten, aanmerken, oordeelen, schatten.*

Spectare animum alterius ex suo. Ter. An. 4. 21. *Van een anders gemoed volgens zyn eigen oordeelen.*

Spectare aliquem. Cic. Off. 2. 20. *Op iemant letten, acht op iemant geeven, iemant waarneemen*, of *gade slaan.*

Spectare ad aliquid. Virg. E. 3. 49. *Iets gade slaan*, of *waarneemen, acht op iets geeven*, of *slaan.*

* Spectare nutum alicujus. Vitruv. Præf. 1. *Zich naar iemants zin draagen, zich naar iemants werken voegen, naar iemants oogen omzien, naar iemants welgevallen doen*, of *leeven.*

Quod in judicando spectare oportet. Cic. Mil. 6. *'t Geen men, als men zyn oordeel ergens over zal vellen, moet gade slaan, of in acht neemen.*

Spectare. *Strekken, dienen.*

Quorsum hæc spectat oratio? Cic. de Or. 3. 24. *Waar toe dient deeze rede? waar ziet deeze rede op? wat is het oogmerk van dit gesprek? waar strekt dit gesprek toe?*

Consilium ejus ad bellum spectat. Cic. Att. 15. 4. *Zyn voornemen strekt om den oorlog te voeren; hy is van voornemens om te oorloogen.*

Utriusque consilia ad concordiam spectabant. Cic. Att. 4. 2. *Zy waren beide tot den vrede genegen*, of *gezint.*

Spectare ne. Plaut. As. 4. 1. 33. *Toezien, agt geeven, op zyn hoede zyn, dat niet, enz.*

SPECTRUM, i. n. Cic. F. 15. 16. *Een spookzel, spook, schim, nachtgezicht, verschynsel.*

SPECULA, æ. Virg. E 8. 59. *Een hooge verheve plaats waar uit men het omleggende land verspied; een wachttoren, verheven wachthuis, verspietoren.*

In speculis esse. Cic. V. procem. 16. *Op schildwacht staan, de wacht houden.*

* In speculis esse. Ovid. Her. 18. 12. *Op zyn hoede zyn, toezien, een oog in 't zeil houden, op zyn luimen leggen, verspieden.*

* Ex specula prospectare tempestatem futuram. Cic. F. 4. 3. *De toekomende beroerten lange te vooren te gemoet zien.*

SPECULA, æ. f. Cic. F. 2. 16. *Eene kleine, zwakke, of geringe hoop.*

SPECULABUNDUS, a, um. Suet. T. 65. 5. *Die van een hooge plaats afziet, om iets van verre te verspieden.*

Ibi speculabundus substitit. Tac. H. 4. 50. 5. *Hy is daar gebleven om d'uitkomst van de zaaken af te wachten, of om het einde van de zaaken te zien.*

SPECULARIA, um, ibus. plur. n. Plin. E. 2. 17. *Zekere glazen die de Ouden van een doorzichtigen steen maakten,* zy gebruikten ze om in vensters te zetten. De Philozoof Sen. E. 90. zegt in genit. plur. Speculariorum.

SPECULARIS, is. m. *en* f. are, is. n. Significatio specularis. Plin. H. 7. 56. *Een teken dat men van een hoogte geeft.*

Lapis specularis. Plin. H. 35. 10. *Zekere doorzichtige steen,* waar van de Ouden een soort van glazen, om in vensters te zetten, maakten.

(SPECULARIUS, ii. m. Ulp. Dig. 33. 12. 16. Tarrunt. Patern. Dig. 50. 6. 6. *Een glazemaker.*)

SPECULATOR, oris. m. Cic. Dom. 9. Prop. 2. 22. 31. *Bespiegelaar, opmerker, overweeger, overdenker, aanmerker.*

Speculator. Liv. 31. 24. *Een verspieder*, of *bespieder.*

Speculator. Ovid. Tr. 3. 9. 11. *Een schildwacht*, of *waker.*

* Speculatores oculi. Cic. N. D. 2. 56. *De oogen die in 't hoofd als schildwachten geplaatst*, of *gestelt zyn.*

(Speculator. *Een van de lyfwacht.*

Othonem comitabantur speculatorum lecta corpora. Tac. H. 2. 11. 6. *De uitgelezene van de lyfwacht vergezelschapten Otho.*)

SPECULATORIUS, a, um. *Gemaakt*, of *bequaam om te verspieden*, of *te ontdekken.*

Speculatoria navis. Liv. 30. 10: 35. 26. *Een spieschip, een advysjagt*, een licht schip dat men afzend om den vyand te ontdekken. Men gebruikt dikwils Speculatoria alleen, doch men verstaat 'er Navis onder. Zoo doet Liv. 22. 19.

(Speculatoria alleen, en speculatoria caliga. *Een schoeisel*, of *schoen die de verspieders droegen.*

Speculatoriam pedibus absolvit. Tertull. de Cor. 1. *Hy heeft de verspieders schoen uitgetrokken.*

Caligula in publicum processit in speculatoria caliga. Suet. C. 52. 2. *Kaligula is naar buiten gegaan*, of *op de straat gekoomen, met een verspieders schoen aan zyne voeten.*)

SPECULATRIX, icis. f. *Aanschouwster, bekykster, opmerkster, onderzoekster, waarneemster, overlegster.*

Furiæ sunt Deæ speculatrices & vindices scelerum. Cic. N. D. 3. 18. *De helsche Razernyen, zyn Godinnen die de schelmstukken onderzoeken, en straffen.*

SPECULATUS, us. m. Plin. H. 10. 73. *Waking, oppassing, toezigt van een verheve plaats, wat 'er omgaat; bespieding van iemant.* Men vind niet dan d'ablativus Speculatu.

SPECULOR, aris, atus sum, ari. Cæs. B. G. 8. 7. 2. *Op schildwacht staan, van een hoogte toezien, kyken*, of *verspieden.*

Speculari aliquid. Cic. T. Q. 5. 20. *Iets onderzoeken, overdenken, bespiegelen, overweegen*, of *overleggen.*

Speculari aliquem. Cic. C. 1. 2. *Op iemant acht slaan, iemant gade slaan, een wakend oog over iemant houden, op iemant toezicht hebben*, of *letten, iemant met loode schoenen nagaan.*

Speculari obitus & ortus signorum. Virg. G. 1. 257. *Den op- en ondergang der sterren waarneemen.*

SPECULUM, i. n. Cic. Pis. 29. *Een spiegel.*

In speculum inspicere. Ter. Ad. 3. 3. 61. *In een spiegel zien*, of *kyken.*

SPECUS, us. m. Hor. O. 3. 25. 2. *Een hol, onderaardsche kuil*, of *groeve.*

Aquas omnes per specus in unum locum conducere. Vitruv. 8. 1. *Al het water door onderaardsche holen by malkander verzamelen*, of *in eene plaats leiden.*

Specus fodere. Vitruv. 8. 7. *Mynen, groeven, holen*, of *kuilen graaven*, of *delven.*

Spe-

Specus. *Een hol, een kuil.* Men vind niet dan de nominativus en accusativus singularis. (De ablativus singularis word ook gevonden by Liv. 1.56. en de accusativus pluralis by Vitruvius boven.)

Specus horrendum. Virg. Æ. 7.568. *Een vervaerlijk hol, een ysselyke kuil.*

* Specus vulneris. Virg. Æ. 9.700. *De grond, of holte van een wonde.*

SPELÆUM, i. n. Virg. E. 10.52. *Een hol, onderaardsche kuil, of groeve, onduitsch, een spelonk.*

SPELUNCA, æ. f. Cic. V. 4.48. *Een hol, onderaardsche kuil, of groeve.*

SPERABILIS, is. m. en f. ile, is. n. *Dat te hoopen is, 't geen men mag, of kan hoopen.*

Nulla vitæ meæ salus sperabilis. Plaut. Capt. 3. 3. 3. *Daar is geen leven voor my meer te hoopen.*

† SPERNAX, acis. omn. gen. *Die veracht, of versmaadt.*

Viri spernaces mortis. Sil. 8. 453. *Menschen die de dood verachten, of geenzins vreezen.*

(SPERATUS, a, um. *Daar men naar staan zal op hoope dat men 't zal verkrijgen.*

Sperata virgo. Non. 5.69. wierd genoemt *Een meisje, eer men vryde, en echter hoopte dat men 'er mede trouwen zou.*

Sperata salve. Plaut. Pœn. 5. 4.97. *Zyt gegroet juffer, die ik besloten heb te vrijen, en hoop dat de myne zult worden.*

Sperata noemt ook Hyg. f. 33 en f. 31. Sperata uxor. *Een verloofd vrouwmensch.*)

SPERNO, is, sprevi, spretum, spernere. Cic Cœl. 15. *Verachten, versmaaden, verwerpen, wraaken.*

Consilium alicujus spernere. Ovid. M. 6. 30. *Iemants raad versmaaden, verachten, verwerpen, of in den wind slaan.*

(Spernere se. *Zich afscheiden, zich afzonderen.*

Jus atque æquum se a malis spernit procul. Enn. Hect. Lytr. *bij* Non. 4.435. *Dat recht en billijk is scheid zich zeer ver af van 't quaade.*

Non spernere. *Niet verachten, of versmaaden;* dat is, *veel van iets houden, iets beminnen, of lief hebben.* Een spreekwyze by de Rederykkonstenaars genaamt Litotes, waar door ze minder zeggen, en meerder verstaan. Zie Servius over 't volgende voorbeeld.

Munera nec sperno. Virg. Æ. 7.261. *Ik versmaade geen geschenken,* dat is, *ik bemin schenkaadjen, of heb schenkaadjen lief.*

Nec partem solido demere de die spernit. Hor. O. 1. 1. 20. *Hij brengt graag een deel van den geheelen dag door om zich wat goeds te doen.*

Ex lusu aleæ compendium non spernens. Suet. C. 41.4. *De winst van 't dobbelspel lief hebbende.*)

SPERO, as, avi, atum, are. *Hoopen, hoop hebben.*

Bene de aliquo sperare. Nep. 1. 1. 1. *Iets goeds van iemant hoopen, verwachten, of te gemoet zien; zich iets goeds van iemant belooven.*

Sperabam jam defervisse adolescentiam. Ter. Ad. 1. 2. 72. *Ik hoopte dat het vuur der jonkheit daar al uit was, dat hy al bedaart was, of dat hij 't wilde haair al quyt was.*

Sperare dolorem. Virg. Æ. 4. 419. *Voor ongemak vreezen, eenig ongemak te gemoet zien.*

(Sperare. *Gelooven, meenen dat het geschieden zal.* Zoo gebruiken de Grieken hun Ἐλπίζειν van alle voorvallende zaaken, naar 't zeggen van Suidas en den Scholiastes van Thucyd. 1. 1.

Quum minime quis moturum speraret. Suet. J. 60. 1. *Als iemant meende, dat hij geensins opbreeken zoude.*

Spero illum tibi salvum adfuturum esse propediem. Ter. H. 1. 1.107. *Ik geloove dat hij gezond, of welvarende eerstdaags bij u zal zyn.* Zie Donatus.)

SPES, spei. f. Cic. T. Q. 4. 37. *Hoop, verwagting.* Men vind de nominativus en accusativus pluralis dikwils by de goede Schryvers, maar nooit de genitivus noch de dativus pluralis.

Mitte leves spes. Hor. E. 1. 5. 8. *Laat de ydele, of ongegronde hoop vaaren.*

Spem pretio non emo. Ter. Ad. 2. 2. 11. *Ik koop de hoop zoo duur niet; ik koop geen kat in een zak.*

Æger in bona spe est. Cels. 2. 8. *Men heeft goede hoop van den zieken.*

Præter spem. Cic. F. 11. 14. *Buiten verwachtinge, tegens hoop, of verwachtinge.*

Eximia spe adolescens. Cic. F. 1. 7. *Een jongeling van groote hoop.*

Irrita spes. Ovid. P. 3.7.21. *Een te leur gestelde, of vergeefsche hoop.*

* Spem alicujus alere. Cic. C. 1. 12. *Iemants hoop voeden, of versterken.*

Quo sæpius tuæ leguntur literæ, eo minorem faciunt spem. Cic. Att. 3. 16. *Hoe meer ik uw brieven leeze, hoe minder hoop zy mij geeven.*

Spem alicui facere magnæ fortunæ. Liv. 29.6. *Iemant op een groot geluk doen hoopen, iemant hoope geeven van eenen grooten staat.*

Spes. *Vreeze, vrees, vervaertheit.*

Dum spes nulla necis. Stat. Th. 11. 129. *Wanneer wij geen vrees voor sterven, of voor de dood hadden.*

In spe esse. Cic. Att. 11. 4. *Hoopen, in hoop zijn, of leeven.*

Spem infinitam persequi. Cic. Dej. 5. *Op eene onzekere hoop steunen, op eene ydele, of losse hoop zich verlaaten.*

Magna me spes tenet. Cic. T. Q. 1. 41. *Ik heb groote hoop.*

SPEUSTICUS panis. Plin. H. 18. 11. *Met'er haast, of schielyk gebakken brood.*

SPH.

SPHÆRA, æ. f. Cic. N. D. 2. 18. Σφαῖρα. *Een kloot, bol, of bal.*

(SPHÆRALIS, is, m. en f. le, is. n. Macrob. S. 7. 9. *Rond.*)

SPHÆRISTERIUM, ii. n. Plin. E. 2. 17. Σφαιριστήριον. *De kaatsbaan, of klosbaan.*

SPHÆRITA, æ. f. Cato R. R. 83. Σφαιρίτης. *Een soort van een pannekoek.*

SPHÆROIDES, m. en f. es, idis. n. *Bolswyze, rond, als een kloot, of bol.*

Schema sphæroïdes. Vitruv. 8.6. *Een ronde afbeelding, een ronde schets.*

SPHÆROMACHIA, æ. f. Sen. E. 80. Σφαιρομαχία. *Het kaatzen, 't kaatsspel.*

SPHINX, gis. f. Plin. H. 8. 21. *Een gedrocht*, dat, volgens de Dichters, zich op een rots omtrent eenen grooten weg onthield, en dat hen alle, dien het een raadzel, 't geen het hun voorstelde, niet konden raaden, verslond. Plinius wil dat 'er in Moorenland een gedierte leeft, die de Dichters den naam van de beroemde *Sphinx* toeschryven.

SPHONDYLUS. zie Spondylus.

SPHYRÆNA, æ. f. Plin. H. 32. 11. *Zekere visch.* zie Sudis.

SPI.

SPICA, æ. f. Cic. Fin. 5. 30. *Een korenhalm, een korenaar.*

Spica mutica. Varr. R. R. 1. 48. *Een korenaar zonder baard, een ongebaerde korenaar.*

Spica Virginis. Colum. 11. 2. *Een gesternte, dat in 't tiende deel van het teken der maagt verschynt, of opkomt.*

Spica testacea. Vitruv. 7. 1. *Mop, mopsteen, zekere soort van tichelsteen, die langer als breeder is.*

(Spica. Apic. R. C. 1. 7. *Een schuimspaan, een werktuig dat lang en spits is als een korenaar.*

Spica allii. Cato R. R. 71. *Een ajuins hoofd, of bol.*)

SPICATUS, a, um. Plin. H. 24. 15. *Geairt, dat aaren heeft,* van aardgewassen spreekende.

Spicatum testaceum. Vitruv. 7. 1. *Een vloer die men op de wyze van korenaaren legt.*

SPICEUS, a, um. Virg. G. 1. 314. Hor.

Hor. Sec. 30. *Van een korenaar*, of *dat de korenaaren aan gaat.*

Corona ſpicea. Tib. 1. 1. 22. Plin. H. 18. 2. *Een krans van korenaaren.*

SPĪCĬFĔR, ă, ŭm. Sil. 3. 403. Mart. 10. 74. 9. *Dat aaren draagt*, of *voortbrengt.*

SPĪCĬLĔGĬŬM, ĭĭ. n. Varr. R. R. 1. 53. *Naleezing der korenaaren die de maaijers*, of *inoegſters hebben laaten leggen.*

SPĪCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Grat. 118. *Iets als een korenaar maaken*, *iets ſpits maaken als een korenaar.*

SPĪCŎR, āris. ātŭs sŭm, āri. Plin. H. 18. 7. *Zich tot een aare zetten*, van 't koren ſpreekende.

SPĪCŬLĀTŎR, ōris. m. Tac. H. 1. 24. 3. Suet. A. 74. 3. *Die met een hertizaan*, of *ſpies gewapent is.*

SPĪCŬLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 11. 2. *Iets vooraan ſcherp*, *ſpits*, of *puntig maaken.*

SPĪCŬLŬM, ī. n. Cic. F. 5. 12. *Een werpſpies*, *ſchicht*, *pyl.*

Spiculum. Hor. O. 1. 15. 18. *De punt*, of *het yzer van een pyl*, of *lans*, *enz.*

Spiculum. Virg. G. 4. 237. *De angel van een by*, of *bie.*

SPĪNĂ, æ. f. Virg. E. 5. 40. *Een doorn.*

Spina. Cic. N. D. 2. 47. *Een pen*, of *ſtekel*, van een egel, enz.

Spinæ piſcium. Cic. Quintil. I. O. 8. 3. *Visgraaten.*

Spina dorſi. Varr. R. R. 2. 7. *De ruggraat*, 't *rugbeen.*

Spina argentea. Petron. 33. *Een zilvere tandeſteker.*

* Spinæ. Cic. Fin. 4. 28. *Doornen*, *moeijelijkheden*, *verdriet*, *zwarigheden*, *ſmerten*, *bekommeringen.*

SPĪNĒTŬM, ī. n. Virg. E. 2. 9. *Een plaats daar veel doornen ſtaan*, of *die met doornen is beplant*, *een doornboſch.*

SPĪNEŬS, ă, ŭm. Catull. 61. 15. *Van doornen*, *vol doornen*, *doornachtig.* (Andere leezen Pineus. Het ſtaat evenwel by Ovid. M. 2. 789.)

† SPĪNĬFĔR, ă, ŭm. Cic. Arat. 178. *Dat doornen draagt.*

SPĪNŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 12. 15. *Doornachtig*, *vol doornen.* De compar. Spinoſior ſtaat by Varr. L. L. 7. 28.

Herbæ ſpinoſæ. Ovid. M. 2. 810. *Doornachtige kruiden*, *kruiden vol ſtekelen.*

* Spinoſus. Catul. 64. 72. *Doornachtig*, *doornig*, *netelig*, *moeijelijk*, *vol moeite*, of *zwarigheit.* De compar. Spinoſior ſtaat in deeze betekenis by Cic. Or. 32.

SPĪNTHĒR. n. Plaut. Men. 3. 3. 4. *Een armsieraad*, dat de vrouwen eertyds boven aan de ſlinker arm droegen. Men vind van dit woord niet dan de nominativus ſingularis.

(SPĪNTRĬĂ. Suet. T. 43. 1. V. 3. 5. *Een ſchandjongen.* Dit woord is van Tiberius verzonnen, als Tacitus An. 6. 1. 4. ons leert. Zie onze aantekeninge over de eerſte plaats van Suetonius.)

SPĪNTŬRNĪCĬŬM, ĭi. n. Plaut. M. G. 4. 1. 42. Plautus geeft deezen naam aan *een zeer lelyk*, of *mismaakt wyf.*

SPĪNTŬRNĪX, īcis. f. Plin. H. 10. 13. *Een vogel van een quaad voorteken*, die men ook Incendiaria noemde.

SPĪNTYRNĪX, icis. f. Feſtus. *Een vogel van eene leelyke*, of *afſchrikkelyke gedaante.*

SPĪNŬS, ī. f. Virg. G. 4. 145. *Een wilde pruimboom*, *een ſleeboom.*

SPĪRĂ, æ. f. Plin. H. 37. 10. *Een krul*, of *kronkel*, *een rondte.*

Anguis in ſpiram ſe colligit. Virg. G. 2. 154. *De ſlang krult met verſcheide kronkels in malkanderen.*

Spira. Juv. 8. 208. *Een band*, of *ſnoer*, *waar mede men een muts onder den hoed vaſtbind.*

Spira. Plin. H. 9. 35. *Een vrouwe haairwrong.*

Spira. Plin. H. 36. 23. *De grond van 't voetſtuk van een pylaar.*

Spira. Cato R. R. 78. *Een omgekrulde*, of *toegerolde wafel*, *een krakeling.*

SPĪRĂ, æ. f. *Spiers*, een ſtad aan den Bovenrhyn.

SPĪRĀBĬLĬS, ĭs. m. en f. ĭlĕ, ĭs. n. Cic. N. D. 2. 36. *Dat men kan inaaſſemen*, of *inademen*, *waar door men kan adem haalen.*

SPĪRĀCŬLŬM, ī. n. Virg. Æ. 5. 568. *Een tochtgat*, of *luchtgat*, daar de lucht en dampen doortrekken, *of* uitwaaſſemen.

† SPĪRĀMĔN, ĭnĭs. n. Spiramina naris. Lucan. 2. 183. *De neusgaten.*

SPĪRĀMĔNTŬM, ī. n. Virg. G. 4. 39. *Een opening*, *luchtgat*, of *tochtgat*, *waar door de lucht ergens inkomt.*

Spiramentum. Plin. H. 34. 10. *Een rookgat*, of *ſchoorſteen*, *waar door de rook uittrekt.*

Spiramentum. Sen. Prov. 6. *De longepyp*, *de pyp waar door wy adem haalen.*

Spiramentum venti. Vitruv. 4. 7. *Het waijen*, *'t geblaas*, of *de tocht van den wind.*

SPĪRĀNS, āntĭs. omn. gen. Cic. Mil. 33. *Levendig*, *dat leven heeft.*

(Spirans. *Schijnende te leeven.*

Stabunt & Parii lapides, ſpirantia ſigna. Virg. G. 3. 34. *Daar zullen ook beelden geſtelt worden zoo konſtig uit Parus marmer gehouwen*, *als of ze leefden.*)

SPĪRĬTĀLĬS, ĭs. m. en f. ālĕ, ĭs. n. *Dat door wind*, of *lucht bewogen word*, van een konſtwerktuig ſpreekende.

Spiritale genus machinæ. Vitruv. 10. 1. *Zeker wind-* of *luchtkonſtuig.*

SPĪRĬTŬS, us. m. Cic. de Or. 3. 1. *D'adem*, of *aaſſem*, *d'ademhaling*, *ademtocht*, of *ademſchepping.*

Anguſtus ſpiritus. Cic. de Or. 1. 61. *Een korten adem*, *engborſtigheit.*

Excipere extremum ſpiritum alicujus. Cic. V. 5. 45. *Iemants laatſte ſnikken ontfangen.*

Uſque ad extremum ſpiritum. Cic. S. 9. *Tot ter dood toe*, *tot den laatſten ſnik toe.*

Ultimum reddere ſpiritum. Paterc. 2. 14. 2. *Den laatſten ſnik geeven*, *den geeſt geeven*, *ſterven.*

Multos verſus uno ſpiritu pronuntiare. Cic. de Or. 1. 61. *Veele vaerzen in eenen adem uitſpreeken*, of *opzeggen.*

Auferre alicui ſpiritum. Sen. Oct. 1. 242. *Iemant het leven beneemen*, *dooden*, of *ombrengen.*

Spiritum ducere. Cic. Arc. 12. *Den adem haalen*, *ademen*, *aaſſemen*, *adem ſcheppen.*

Cadentem ſpiritum firmare. Sen. Tr. 4. 952. *Iemant weêr moed geeven*, *weêr een hart in 't lyf ſpreeken*, *weêr aanmoedigen*, of *een hart onder den riem ſteeken.*

Graviorem ſpiritum reddit tibia. Quintil. I. O. 1. 11. *De fluit geeft een zeer hard geluit.*

Spiritus. Cic. Syll. 9. *Hovaardy*, *opgeblazendheit*, *moedigheit*, *trotsheit*, *verwaandheit.*

Avidus ſpiritus. Hor. O. 2. 2. 9. *Een brandende*, of *vierige begeerte*, *een zeer groot verlangen.*

Vir ingentis ſpiritus. Liv. 21. 1. *Een zeer eerzuchtig menſch.*

Frangere ſpiritus alicujus. Liv. 26. 24. *Iemants trotsheit beteugelen*, *inbinden*, of *knakken.*

Alicui ſpiritus facere. Liv. 30. 11. *Iemant aanmoedigen*, *moed geeven*, of *een hart in 't lyf ſpreeken.*

Sumere ſpiritus. Cæſ. B. G. 1. 33. 5. *Moed vatten*, *moed neemen*, *moed ſcheppen.*

Res majoris ſpiritus. Quintil. I. O. 12. 2. *Dingen die grooten arbeid vereiſchen.*

Spiritus. *Aaſſeming*, *ademing*, *ademhaling.*

Cum ſpiritus gravis eſt. Celſ. 2. 2. *Als men een zwaare*, of *benaauwde ademhaaling heeft*, *als men zyn adem qualyk kan haalen*, of *als men engborſtig is.*

Spiritus difficultas. Celf. 2. 7. *Een zwaare, of moeijelijke ademhaling, engborstigheit.*
Spiritus. Virg. Æ. 5. 648. *Reuk, geur.*
Spiritus. *De geest, 't verstand.*
Tenuis spiritus. Hor. O. 2. 16. 38. *Een middelbaar, of middelmaatig verstand.*
Spiritus. *De wind.*
Dies placidi spiritus. Colum. 3. 19. *Een stillen dag.*
Spiritus. Celf. 3. 6. *Een geest.*
Divino afflari spiritu. Cic. A. c. 8. *Door Gods geest gedreven, van Gods geest aangedaan*, of *aangeblaazen worden.*
Omnia uno divino & continuato spiritu continentur. Cic. N. D. 2. 7. *Alle dingen worden door een enkele en alomtegenwoordige geest van Godt omvangen.*
Spiritus. Subrefectus alloquio carissimi spiritus. Paterc. 2. 123. 3. *Een weinig verquikt door het gesprek van eenen zeer lieven vriend.*
SPĪRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 9. 7. *Aassemen, adem haalen, ademen, adem scheppen.*
Ex facili spirare. Celf. 2. 3. *Lichtelijk*, of *gemakkelijk adem haalen*, of *aassemen.*
Spirandi difficultas. Celf. 4. 4. *Moeijelijkheit*, of *benauwtheit in 't adem haalen.*
Valentius spirat Eurus. Ovid. M. 11. 481. *De Ooste wind waait sterker.*
Spirare odorem. Virg. Æ. 1. 408. *Reuk*, of *geur van zich geeven.*
Tetrum odorem spirare. Colum. 1. 6. *Een quaade reuk geeven, qualijk ruiken, stinken, sterk luchten.*
Spirare ad aliquid. *Ergens naar trachten, poogen, doelen, dingen*, of *staan.*
Spirare Tribunatum. Liv. 3. 46. *Naar het Gildehoofdmanschap trachten, naar 't gemeens ampt staan*, of *dingen.*
Spirare sanguinem. Sen. Thy. 3. 504. *Naar bloed dorsten, bloeddorstig zijn.*
Videtur Lælii mens spirare in scriptis. Cic. Cl. 24. *De geest van Lelius schijnt noch in zyne schriften te leeven.*
Dum anima spirabo mea. Cic. Quir. Red. 10. *Zoo lang als ik zal leeven.*
(Spiritus. *'t Leven*, om dat een mensch niet meer leeft, als 't adem haalen gedaan is.
Tibi carnifex adimet. Curt. 6. 10. 33. *Gij zult door beuls handen sterven.*
Idem erit Regni mei, qui & spiritus finis. Curt. 5. 8. 13. *Ik zal myn regeeringe en mijn leven te gelijk eindigen, ik zal Koning zijn zoo lang ik leef.*
Spiritus meus semper ex te pependit. Curt. 3. 6. 10. *Myn leven*, of *mijn welvaren heeft altijd van 't u we afgehangen; dat ik leve en welvaare, heb ik u altijd dank te wijten.)*
SPĪSSĀMĔNTŬM, i. n. Colum. 12. 7. *Iets daar men eenige vochtigheit mede verdikt*, of *dik maakt: verdikstoffe.*
Firmiori spissamento opus est. Sen. E. 31. *Men moet zijne ooren vaster stoppen.*
(SPĪSSĀTĬO, ōnis. f. *Stoppinge.*
Negat quidquam esse hac spissatione efficacius. Sen. E. 86. *Hy zegt dat 'er niet kragtiger is als deeze stoppinge.)*
SPĪSSĒ. Adv. Colum. 5. 19. *Dik, op een dikke wyze, vast in een.* De compar. Spissius staat beneden by Plinius.
Vasa extrinsecus spisse picare. Colum. 12. 43. *Vaten van buiten dik bepekken.*
Carbones spisse calcati. Vitruv. 7. 4. Plin. H. 36. 25. *Koolen vast op malkanderen gehoopt*, of *gestampt.*
Spissius virere. Plin. H. 37. 8. *Bruin*, of *donker groen zyn.*
Spisse. Cic. Cl. 36. *Met moeite, met arbeid, bezwaarlijk.*
SPĪSSĒSCO, scis, ēscĕrĕ. *Verdikken, dik worden.*
Ut docui spissescere nubem. Lucret. 6. 175. *Gelijk ik geleert*, of *gezegt heb, dat de wolken dik worden.*
(Tumor spissescens. Celf. 5. 27. *Een gezwel dat dik word*, of *opzwelt.)*
† SPĪSSĬGRĀDĬSSĬMŬS, ă, ūm. Plaut. Pœn. 3. 1. 3. *Die zeer langzaam gaat, zeer traag, loom*, of *langzaam van gang.*
SPĪSSĬTĀS, ātis. f. Vitruv. 2. 9. *Dikheit, dichtheit, hechtheit.*
SPĪSSĬTŪDO, inis. f. Sen. N. Q. 2. 30. *Dikheit, dikte.*
SPĪSSO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Celf. 2. 1. *Dik maaken, verdikken, doen stremmen.*
Lac igne spissatur. Plin. H. 11. 41. *Het vuur doet de melk dik worden*, of *stremmen.*
Spissari in panem. Plin. H. 16. 5. *Tot brood gekneedt worden, tot deeg gemaakt worden.*
* Spissare officium. Petron. 99. *De bewegingen verdubbelen, dikwils aanstooten.*
SPĪSSŬS, ă, ūm. *Dik, grof.* De compar. Spissior staat by Celf. 7. 16. en de superl. Spississimus by Sen. E. 81.
Æther spissus. Ovid. M. 1. 19. *Een dikke lucht.*
Caligo spissa. Ovid. M. 7. 528. *Een dikke duisterheit*, of *naare duisternis.*
Corona spissa viris. Virg. Æ. 9. 509. *Een groote*, of *talryke vergadering van mannen.*
Spissus. *Dik, dicht gesloten*, of *in een gedrongen.*
Quali vimine spisso. Virg. G. 2. 241. *Dichte korven, korven uit dicht gesloten teen gevlochten.*
Spissus tactus. Plin. H. 12. 24. *Aantasting*, of *'t gevoel van iets dat zeer dik is.*
Spissus. Plaut. Cist. 1. 1. 77. *Traag, langzaam, loom: moeijelijk, zwaar, vol arbeid.*
Spissum opus. Cic. Fr. 2. 12. *Een zeer zwaar*, of *moeyelyk werk.*
SPĪTHĀMĂ, æ. f. Plin. H. 7. 2. *Een span.* Een maat van twaalf vingeren hoog, breed, enz.

SPL.

SPLĒN, ēnis. m. Plin. H. 25. 5. *De milt.*
SPLĒNDĔO, ēs, splēndŭi, splēndērĕ. Plaut. R. prol. 3. *Blinken, schijnen, glinsteren, schitteren, flikkeren, glans geeven.*
Splendet virtus. Cic. Sext. 28. *De deugd blinkt uit*, of *geeft een glans van zich.*
Pleni sordium oculi qui erant, jam splendent mihi. Plaut. Pœn. 1. 2. 101. *Mijn oogen die voorheen vol dragt waaren, zijn nu helder.*
Sua contumelia splendere. Liv. 10. 24. *Door den geleden hoon*, of *smaad, doorluchtiger*, of *roemruchtiger worden.*
SPLĒNDĒSCO, scis, ēscĕrĕ. Cic. S. 9. *Beginnen te blinken, schijnen, flikkeren, glinsteren, schitteren, glans beginnen te geeven, glinsterend worden.*
Nihil tam horridum, quod non splendescat oratione. Cic. Par. Præf. *Daar is niets zoo lomp*, of *'t kan een glans krijgen door een fraaye rede.*
Corpora splendescunt succo olivæ. Ovid. M. 10. 177. *Men maakt de lichaamen blinkende door olijvenoly.*
SPLĒNDĬDĒ. Adv. *Uitneemend, deftiglijk, heerlijk, treffelijk, prachtiglyk, kostelyk.* De compar. Splendidius staat by Cic. Cl. 55. en de superl. Splendidissime by Val. Max. 6. 1. 5.
Splendide acta ætas. Cic. T. Q. 3. 25. *Een leven met roem en luister doorgebragt.*
Splendide dicere. Cic. Fin. 1. 2. *Deftig, hoogdravend*, of *met een groote deftigheit spreeken.*

Ex-

Excipere aliquem splendide. Cic. Her. 4. 50. *Iemant heerlyk, deftig, of treffelyk onthaalen.*

SPLENDIDUS, ă, ŭm. Lucret. 3. 415. *Blinkende, schynende, schitterende, glinsterende, glanssig.* De compar. Splendidior staat by Cic. Cl. 58. en de superl. Splendidissimus by Liv. 4. 9.

Splendidus propter virtutem. Cic V. 4. 18. *Doorluchtig door zyne deugd, roemruchtig door zyne dapperheit.*

Facta splendida. Hor. E. 2. 1. 236. *Groote, uitsteekende, doorluchtige, beroemde, deftige, of heldhaftige daaden.*

Fons splendidior vitro. Hor. O. 3. 13. 1. *Een bron helderder, of klaarder dan kristal.*

Nomen splendidum. Cic. Fin. 1. 18. *Een heerlyke, of doorluchtige naam.*

Splendida persona. Cels. Præt. 1. 13. *Een doorluchtig, of aanzienlyk personaadje, een vermaard man.*

Verba splendida. Ovid. Rem. 240. *Heerlyke, of uitsteekende uitdrukkingen, voortreffelyke, of hoogdravende woorden.*

SPLENDOR, ōris. m. *Schynsel, klaarheit, glans, schittering, helderheit.*

Aquæ splendor. Lucret. 4. 212. *Klaarheit van 't water.*

Argenti splendor. Hor. S. 1. 4. 28. *Glans van 't zilver.*

* Splendor nominis. Cic. Fin. 1. 13. *Beroemdheit, roemruchtigheit, vermaardheit.*

Splendor verborum. Cic. Or. 49. *Deftigheit, hoogdravendheit, of cierlykheit van woorden.*

Splendor vocis. Plin. H. 20. 6. *Uitsteekendheit, doordringendheit, of helderheit van de stem.*

Splendor ordinis. Cic. Cæc. 10. *De uitmuntendheit, aanzienlykheit, achtbaarheit, of waerdigheit van een order, gezelschap, of maatschappye.*

Parum splendoris habere. Hor. E. 2. 2. 111. *Weinig beroemdheit, luister, of aanzien hebben, onberoemt, onvermaart, of onbekent zyn.*

SPLENETICI, ōrum. m. plur. Plin. H. 20. 9. *Mildzuchtigen, die de mildziekte hebben.*

(SPLENIATUS, ă, ŭm. *Dien een plaaster gelegt is.*

Cur spleniato sæpe prodeam mento quæris. Mart. 10. 22. 1. *Gij vraagt waarom ik dikwils met een plaaster op de kin uitga.*)

SPLENIUM, i. n. Plin. H. 29. 6. *Een langwerpige pleister, langwerpig naar de form van de mild.*

SPO.

SPODION, ii. n. Plin. H. 34. 18. Σπόδιον, *De vuiligheit van bergerts, die, als men ze giet, aan de kroezen en muuren van de smeltovens gaat zitten.*

SPOLETUM, i. n. Liv. 22. 9: 24. 10. *Spoleten,* een stad in 't Kerkelyk Gebied.

SPOLIARIUM, i. n. Sen. E. 93. *Een plaats waar in men de schermers, die in de vechtplaats gedoodt waren, bragt en uitschudde.*

SPOLIATIO, ōnis. f. *Rooving, berooving, plondering, uitschudding, afzetting.*

Antiquissimi templi spoliatio. Cic. V. 4. 46. *De berooving, of plondering van een zeer oude kerk.*

Spoliatio. *Berooving, ontneeming, ontblooting van iets: verstecking.*

Spoliatio Consulatus. Cic. Mur. 40. *Verstecking, of berooving van 't Burgermeesterschap.*

SPOLIATOR, ōris. m. Cic. V. 4. 36. *Een roover, struikroover, straatschender, vrybuiter, dief, plonderaar.*

SPOLIATRIX, icis. f. Cic. Cœl. 21. *Roofster, diefegge.*

SPOLIATUS, ă, um. Cic. de Or. 2. 33. *Berooft, afgezet, uitgeschudt, uitgeplondert.* De compar. Spoliatior staat by Cicero beneden.

Nihil illo Regno spoliatus. Cic. Att. 6. 1. *Daar is niets zoo arm, of uitgeput als dat Koningryk.*

SPOLIATUS, ā, ŭm. *Berooft, ontbloot.*

Corpus spoliatum lumine. Virg. Æ. 12. 935. *Een lichaam van 't licht berooft, een dood lichaam, of lyk.*

Forum voce erudita spoliatum. Cic. Cl. 2. *Een gerechtsbank van een groot redenaar berooft, of die een groot rechtsgeleerde verlooren heeft.*

Spoliatus. Cic. V. 3. 32. *Berooft, geplondert, uitgeplondert,* van een stad, land, enz. spreekende.

SPOLIO, ās, āvi, ātum, āre. Ter. Hec. 1. 1. 8. *Berooven, afzetten, plonderen, afneemen, uitschudden.*

Fanum spoliare. Cic. Syll. 25. *Een kerk berooven, of plonderen.*

Deos spoliare. Lucan. 1. 379. *De beelden der Goden berooven.*

Spoliare aliquem auxilio. Cic. V. 1. 30. *Iemant van hulp ontzetten, of versteeken.*

Spoliare aliquem fama. Cic. Off. 3. 19. *Iemants goeden naam rooven, iemants achting beneemen, of eer steelen.*

Sylvæ spoliantur arboribus. Lucan. 3. 395. *Men berooft de bosschen van boomen, men kapt de boomen in de bosschen af.*

Spoliare vita. Virg. Æ. 6. 168. *Dooden, van 't leven berooven.*

Philosophia quæ nos spoliat judicio. Cic. A. Q. 4. 19. *Deeze gezindheit van Wysbegeerigen, wend voor, dat wij geen verstand, of oordeel hebben, of bond ons voor een deel gekken.*

SPOLIUM, i. n. Plin. H. 7. 26. Virg. Æ. 12. 94. *Roof, of buit die men op den vyand behaalt.* Men vind meest Spolia in plur.

Spolia ferarum. Lucret. 5. 952. *De afgetrokke huiden van het wild.*

Serpentum. Lucret. 4. 60. *De afgelegde vellen van slangen.*

SPONDA, æ. f. Virg. Æ. 1. 702. Hor. Ep. 3. 22. *De bedsponde.*

SPONDALIA, iōrum. n. plur. Cic. de Or. 2. 46. *Eenige vaerzen die onder 't offeren van de Oden gezongen wierden.* Vossius wil dat men Spondaulia moet leezen.

SPONDEO, ēs, spŏpondi, spōnsum, spondēre. *Belooven, toezeggen.*

Spondere alicui officium. Ovid. M. 10. 418. *Iemant zynen dienst, of hulpe toezeggen, iemant belooven dat men hem zal ten dienst zyn.*

Spondere pro aliquo. Cic. Rull. 2. 36. *Voor iemant instaan, of borg blyven.*

Spondere de aliquo. Cic. F. 15. 21. *Iemants borg blyven, iemant tot borg zyn.*

Spondere puellam. Plaut. Curc. 5. 2. 74. *Een dochter ten huwelyk belooven, of verlooven.*

SPONDIACUS, ă, ŭm. Σπονδειακός. *Een vaers dat met twee lange lettergreepen eindigt.*

SPONDYLE, ēs. f. Plin. H. 27. 13. *Zekere worm die de wortelen van de boomen afknaagt.*

SPONDYLIUM, i. n. Plin. H. 12. 26. Σπονδύλιον. *Duitsche beerenklauw.* Zeker kruid daar men een welriekend vocht uittrekt.

SPONDYLUS, i. m. Plin. H. 32. 11. Σπόνδυλος. *Zekere schelpvisch.*

Spondylus. Plin. H. 29. 4: 32. 10. *Zekere zeevisch.*

Spondylus. Plin. H. 32. 6. *Het vleesch van een oester.*

SPONDYLI, ōrum. m. plur. Mart. 7. 19. 14. *De wervelbeentjes, of kraakbeentjes in de dieren.* (Plin. H. 29. 4. gebruikt het in singulari.)

SPONGIA, æ. f. Cic. N. D. 2. 55. *Een spons.*

Spongia. Colum. 11. 3. *Onder malkander gevlochte wortelen.*

SPONGIOLA, æ. f. Plin. H. 25. 2. *Een sponsje, of klein bolletje dat naar een spons gelykt en op de eglantieren groeit.*

Spongiolæ. Colum. 11. 3. *De door malkander gevlochte wortelen van sparsjes.*

SPŎNGIŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 37. *Sponsachtig, dat naar een spons gelijkt.*

SPŌNSĂ, æ. f. Cic. Att. 14. 20. *Een bruid, of dochter die ten huwelijk beloofd is, een ondertrouwde, of verloofde dochter.*

SPŌNSĀLIĂ, ĭŭm en ōrŭm, ĭbŭs. n. plur. Cic. F. 2. 6. *Trouwbeloften, ondertrouw, ondertrouwing.*

SPŌNSĀLIS dies. Varr. L. L. 5. 7. *De dag van 't huwelijksluiten, of van d'ondertrouwing.*

(Sponsalia. *De maaltyd die bij 't huwelijksluiten gegeeven word.*

Ante diem secundum Id. April. Crassipedi sponsalia præbui. Cic. Fr. 2. 6. *Den elfden April heb ik Krassipes op 't huwelijksluiten een maaltyd gegeeven.*)

SPŌNSIO, ōnis. f. Paull. V. S. 50. 16. 7. *Belofte, toezegginge.*

Voti sponsio. Cic. L. L. 2. 16. *Gelofte, geloftenis,* waar mede wy ons aan God verbinden.

Sponsio. *Weddinge, wedspel.*

Vincere sponsione. Cic. Cæc. 31. *Een wedding, of 't wedspel winnen.*

Grandi sponsione victus est. Cic. Hor. 4. 13. *Hy heeft een groote weddinge verloren.*

(SPŌNSO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Ondertrouwen, trouwbeloften doen.*

Uxorem ducere non potest, quamvis sponsare non prohibeatur. Paull Dig. 23. 2. 38. *Hy kan haar niet trouwen, alhoewel hem niet verboden word haar trouwbeloften te doen.*)

SPONSŌR, ōris. m. *Borge, een die voor een ander borg blyft, of voor een ander instaat.*

Sponsor es pro illo. Cic. F. 6. 18. *Gy staat voor hem in, gy blyft borg voor hem.*

SPŌNSUS, i. m. Cic. I. R. 2. 26. *Bruidegom, een die aan iemant verloofd, of ondertrouwt is.*

SPŌNSŪS, ūs. m. Gell. 4. 4. *Belofte, toezegging.* Men vind niet dan de ablativus Sponsu.

SPŌNTĀNĔŬS, ă, ŭm. Sen. E. 121. *Vrijwillig, vry, zonder dwang, onbedwongen, gaerne.*

SPŌNTIS, gen. f. Varr. L. L. 5. 7. *Van zelf.*

Alia est sativa, altera suæ spontis. Colum. 9. 4. *De eene word gezaait, en de andere groeit van zelf,* van zekeren pynboom spreekende.

Homo suæ spontis. Cels. 1. 1. *Een vry mensch, een mensch die onder niemant staat, of van niemant afhangt.*

SPŌNTĒ. abl. Sua sponte. Cic. A. 4. 3. *Van zelf, uit zich zelfs, vrijwillig, uit eige beweginge.*

Rationes sponte quadam sequuntur. Quintil. I. O. 5. 10. *De redenen volgen van zelf.*

Ostia patuere sua sponte. Virg. Æ. 6. 82. *De deuren gingen van zelf open.*

Italiam non sponte sequor. Virg. Æ. 4. 361. *'t Is tegens mijn dank, of in mijn weerwil, dat ik naar Italien reis; ik zoek Italien niet uit eige keur.*

Sponte ducum. Lucan. 1. 99. *Met bewilliging van de Oversten, met toestemminge van de Opperhoofden, met verlof der Bevelhebberen.*

Vivere sua sponte. Lucret. 5. 959. *Van zich zelf bestaan, geen hulp van een ander, om te leeven, van noden hebben, van zijn eigen middelen leeven.*

SPŌRTĂ, æ. Colum. 2. 2. *Een korf, een gevlochte mande, een ben.*

SPŌRTĔLLĂ, æ. f. Ascon. Pæd. Cic. p. 50. *Een klein bennetje, of mandje,* daar de Ouden de nagerechten in op dischten.

SPŌRTŬLĂ, æ. f Plaut. St. 2. 1. 17. *Een korfje, mandje, bennetje.*

SPŌRTŬLĂ. Mart. 7. 85. 9. *Het geld dat luiden van aanzien, of van vermogen zomtyds aan het volk uitdeelden,* zoo genaamt om dat men dat geld in zoodanige mandjes droeg.

Sportula. Mart. 3. 7. 4. *De spijze die men op gastmaalen opzette,* om dat ze in zoodaanige mandjes aangedraagen wierd. Men vind by Mart. 8. 50. 10. dit woord dikwils om *'t gastmaal* zelf uit te drukken.

SPR.

SPRĒTIO, ōnis. f. *Verachting, kleinachting, versmaading, smaad.*

In sprctionem Romanorum sermones trahebant composito. Liv. 40. 5. *Zy rekten hunne redenen met voordacht uit om de Romeinen in kleinachtinge te brengen, of om de Romeinen veracht te maaken, of ten toon te stellen.*

SPRĒTŌR, ōris. m. *Verachter, versmaader, verwerper.*

Deorum sprētor. Ovid. M. 8. 613. *Een verachter der Goden.*

SPRĒTŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 1. 31. *Veracht, versmaad, verworpen, versteoten.*

SPU.

SPŪMĂ, æ. f. Virg. Æ. 3. 208. *Schuim.*

SPŪMĀTŬS, ūs m. Stat. S. 1. 4. 103. *Schuiming, opschuiming.*

SPŪMĔSCO, scis, scĕrĕ. *Schuim worden, vol schuim worden, in schuim veranderen.*

Æquora spumescunt remo. Ovid. Her. 2. 87. *De zee schuimt door het roeijen, de roeislagen doen de zee schuimen.*

SPŪMĔUS, ă, ŭm. *Schuimachtig, gelyk schuim.*

Spumeus color. Plin. H. 15. 28. *Een schuimachtige, of schuim gelijkende verf.*

SPŪMĔŬS. *Vol schuim.*

Amnis spumeus. Virg. Æ. 2. 496. *Een rivier, of stroom die vol schuim is.*

† SPŪMĬFĔR, ă, ŭm. Stat. A. 1 59. *Schuimig, dat veel schuim maakt, of opwerpt.*

† SPŪMĬGĔR, ă, ŭm. Ovid. M. 11. 140. *Schuimig, dat veel schuim maakt, of opwerpt.*

SPŪMO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Schuimen, schuim maaken, of opwerpen.*

Spumat plenis vindemia labris. Virg. G. 2. 6. *De geparste druiven werpen 't schuim tot boven op den rand der vaten uit.*

SPŪMŌSŬS, ă, ŭm. Catull. 64. 121. *Schuimig, vol schuim, dat schuimt, of schuim uitwerpt.* De compar. Spumosior staat by Claud. Hon. Cons. 6. 498.

SPŪO, is, ŭi, ūtŭm, ŭĕrĕ. *Spouwen, spuwen.*

Spuit ore viator aridus. Virg. G. 4. 97. *De dorstige reiziger spouwt op de aarde.*

SPŪRCĒ. Adv. Cic. A. 2. 38. *Vuil, oneerlyk, onbeschaamdelyk, schandelyk, op eene oneerlijke wyze.* De compar. Spurcius staat by Plin. H. 29. 1. en de superl. Spurcissime by Cic. Att. 11. 13.

† SPŪRCĬDĬCŬS, ă, ŭm. Plaut. Capt. prol. 56. *Een vuilspreeker, een die vuile, onkuische, of oneerlyke woorden spreekt.*

† SPŪRCĬFĬCUS, ă, ŭm. Plaut. Trin. 4. 1. 7. *Die onweêr maakt, of stormen verwekt,* van Neptuin spreekende, *een die snoode, vuile, schandelyke, of oneerlyke dingen doet.*

SPŪRCĬTĬĂ, æ. f. Plin. H. 17. 9. *Vuiligheit, onreinigheit,* van slyk, *of* drek spreekende.

Spurcitia. Lucret. 5. 48. *Oneerlijkheit, vuiligheit, eerloosheit, onkuischheit, schandelykheit, snoodheit,* van handelingen, *of* woorden spreekende.

SPŪRCĬTĬĒS, ēi. f. Lucret. 6. 977. *Vuiligheit, onreinigheit, morsigheit.*

SPŪRCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Vuil maaken, ontreinigen, bederven, schenden, besmetten, bezoedelen, bevlekken, onteeren.*

Aquas spurcare. Paull. Dig. 47. 11. 1. §. 5. *Het water vuil maaken, bederven, of ontreinigen, 't water drabbig maaken.*

Spurcari impuris moribus. Catull. 106. 1.

106. 1. *Door vuile, of schandelijke redenen bezoedelt werden.*

SPURCUS, a, um. Catull. 77. 8. *Morssig, vuil, onrein, dat niet rein, of zuiver is.* De compar. Spurcior staat by Cic. Dom. 18. en de superl. Spurcissimus by Cic. Her. 9.

Spurcus. Lucill. *by* Cic. T. Q. 2. 17. *Oneerlijk, schandelyk, vuil, eerloos, snood, onkuisch.*

Jactari spurcissima tempestate. Cic. *by* Non. 4 425. *Door een zwaar onweêr geslingert worden.*

SPURIUS, ii. m. Modestin. Dig. 1. 5. 23. *Een hoerekind, onechteling, of bastaard.*

(SPUTAMEN, inis. n. Ammian. 14. 9. *en*

SPUTAMENTUM, i. n. Ter. de Spect. 30. *Speekzel.* Beide woorden van de latere eeuw.)

SPUTATOR, oris. m. Plaut. M. G. 3. 1. 52. *Een grooten spouwer, of rochelaar.*

SPUTISMA, atis. n. Vitruv. 7. 4. *Spouwzel, speekzel, spog, of dat men uit den mond, na dat men dien heeft gespoelt, uitspouwt.*

SPUTO, as, avi, atum, are. *Dikwils spouwen, rochelen.*

Jamdudum sputo sanguinem. Plaut. Merc. 1. 2. 27. *Ik heb nu al lang bloed gespogen.*

SPUTUM, i. n. Cels. 2. 6. *Spog, speekzel, spouwzel.*

Sputa mittit in suos sinus. Mart. 2. 26. 2. *Hij bespouwt zich zelf, hy spouwt op zyn schoot.*

SQU.

SQUALEO, es, squalui, squalere. Virg. G. 1. 508. *Vuil, morssig, ontijg, haveloos, slordig zyn.*

Squalere. *In den rouw zyn, rouw draagen.*

Squalebat civitas. Cic. Sext. 14. *De stad was in rouw.*

Serpentibus squalet humus. Ovid. M. 14. 410. *Het land is vol slangen, of krielt van slangen.*

SQUALIDE. Adv. *Ongeschiktelijk, plompelyk, onbeschoftelyk, zonder fraayigheit, of bevalligheit, op eene lompe, botte, plompe, ruwwe, onaangenaame, onbeschaafde, of onbeschofte wyze.* De compar. Squalidius staat by Cic. Fin. 4. 3.

SQUALIDUS, a, um. Ter. E. 2. 2. 5. *Vuil, smeerig, ontijg, morssig, haveloos.* De compar. Squalidior staat by Cic. Or. 32.

Homo squalidus. Plaut. Truc. 5. 41. *Een vuil, morssig, haveloos, of slordig mensch.*

SQUALOR, oris. m. Gell. 2. 6. *Morssigheit, haveloosheit, slordigheit, ontijgheit, vuiligheit, onreinheit.*

Squalor. *Botheit, plompheit, boersheit, onbeschoftheit, of onbeschaafdheit.*

Detergere squalorem rudis sæculi. Quintil. I O. 2. 5. *De plompheit van een onbeschaafde eeuw ontdekken.*

Squalor. Cic. F. 14. 3. *Rouwe, droefheit, getreur.*

SQUALUS, i. m. Ovid. Hal. 123. *Zekere platte zeevisch.*

SQUAMA, æ. f. Cic. N. D. 2. 47. *Een vischschubbe.*

Squamæ loricarum. Virg. Æ. 9. 707. *Malien, of 't kettingwerk dat de harnassen gelyk schubben bezet.*

Squama æris. Plin. H. 16. 10. *Hamerslag van koper.*

SQUAMATIM. Plin. H. 16. 10. *Schubsgewyze, gelyk vischschubben.*

SQUAMEUS, a, um. Virg. Æ. 2. 218. *Vol schubben.*

† SQUAMIGER, a, um. Ovid. M. 4. 716. *Geschubt, dat schubben heeft.*

SQUAMOSUS, a, um. Cic. N. D. 2. 44. *Vol schubben.*

Squamosum pecus. Plaut. R. 4. 3. 5. *De visschen.*

SQUAMULA, æ. f. Cels. 5. 28. *Een kleine schub, een schubbetje: een roosje dat naar een schub gelykt.*

‡ SQUARROSUS, a, um. Lucill. *by* Festus. *Dat een harde, of ronwe huid heeft, scherp van vel om aan te raaken.*

SQUATINA, æ. f. Plin. H. 32. 9. *Zekere zeevisch, die sommigen een zee-egel noemen.*

SQUILLA, æ. f. Hor. S. 2. 8. 42. Mart. 3. 83. 2. Plin. H. 9. 51. *Zekere visch in Italien bekent, die in de rivier Gariglíano gevangen word.*

Squilla. Plin. H. 9. 51. Een klein vischje dat zich in den schelp van de Naker, om deel van den roof te hebben, onthoud.

Squilla. Plin. H. 19. 5. *Zee-ajuin, zee-uyen.* Zeker kruid.

STA.

STABILIMEN, inis. n. Cic. N. D. 3. 27. *Stut, stennzel, schoor: bevestiging, versterking.*

STABILIMENTUM, i. n. Plaut. Curc. 2. 3. 88. Zie Stabilimen.

STABILIO, is, ivi, itum, ire. Sen. Thy. 3. 568. *Bevestigen, staaven, vast stellen, onderstutten, onderstennen, onderschraagen.*

Alicui suum Regnum stabilire. Plaut. Am. 1. 1. 39. *Iemant in zyn ryk bevestigen.*

Stabilire Rempublicam. Cic. Sext. 68. *Het Gemeenebest onderstennen, of onderschraagen.*

STABILIS, is. m. *en* f. ile, is. n. Cic. Am. 7. *Vast staande, vast, standvastig, bestendig, onveranderlyk, onbeweegbaar, onbeweeglyk,* van eene krachtige bevestiging, of verzekerden stand spreekende. De compar. Stabilior staat by Liv. 37. 53. en de superl. Stabilissime by Cat. R. R. Præf.

Animus stabilis amicis. Cic. I. R. 1. 30. *Een standvastig gemoed voor zyn vrienden, of bestendig in zyn vriendschap.*

Stabile est. Plaut. B 3. 4. 25. *Dat is vast gestelt, of besloten.*

Patria stabilis. Plaut. Merc. 3. 4. 68. *Een vast vaderland, een plaats daar men gedunrig zyn verblyf, of een vaste woonplaats heeft.*

Vita stabilis. Lucret. 3. 66. *Een vast en gelukkig leven, dat de wisselvalligheit van 't geval niet is onderworpen.*

STABILITAS, atis. f. Cic. Marc. 8. *Vastigheit, gestadigheit, volstandigheit, standvastigheit, bestendigheit.*

Stabilitas. *Vastmaking, aanhouding, bankvastmaaking.*

Dare stabilitatem alicui. Cic. N. D. 2. 47. *Iets vast maaken, iets bestendig maaken.*

Hæ sunt sententiæ quæ stabilitatem habeant. Cic. T. Q. 5. 30. *Dit zyn meeningen die een vasten grond hebben.*

STABILITER. Adv. Vitruv. 10. 14. *Vastelyk, bestendiglyk.* De compar. Stabilius staat by Suet. Cl. 20. 7.

STABILITOR, oris. m. Sen. B. 4. 7. *Bevestiger, onderhouder, die bestandig maakt, bevestigt, onderhoudet, of onderstut,* van Godt spreekende.

STABULARIUS, ii. m. Colum. 6. 23. *Een stalknecht, een die op den stal past.*

Stabularius. Ulp. Dig. 4. 9. 1. 5. 5. *Een herbergier, of waerd.*

STABULATIO, onis. f. *Stalling, verblyf in een stal.*

Hibernæ stabulationi præparanda sunt stramenta. Colum. 6. 3. *Men moet stroo verzorgen om hun stalling te maaken, of hen te stallen gedurende den winter.*

STABULO, as, avi, atum, are. *Stallen, het vee in den stal houden, of zetten, op stal zetten.*

Stabulare pecus in suo fundo. Varr. R. R. 1. 21. *Het vee op zyn eigen grond stallen, op zyn eigen land stalling voor 't vee hebben.*

Stabulare. *In den stal woonen, of verblyven.*

Centauri in foribus stabulant. Virg. Æ. 6. 286. *De paerdmenschen woonen bij de poort, hebben hun verblyf by de poort.*

STABULOR, aris, atus sum, ari. Colum. 6. 12. *In de stal zyn, in de stal zyn verblyf houden,* van tamme beesten spreekende.

Stabulari. Virg. G. 3. 224. Stat. S. 3. 2. 100.

2. 100. *In zijn leger, hol,* of *schuilplaats zijn*, van wilde beesten spreekende.

STĂBŬLŬM, i. n. Cic. Sext. 5. *Een stal*, om tamme beesten, als paerden, ossen, enz., in te stallen. De Dichters gebruiken dit woord ook, voor *'t leger*, of *verblijf*, van wilde beesten. Zoo doen Virg. Æ. 6. 179. Cato 63. 53.

Stabulum. Petron. 7. *Een herberg.*

STACTE, ēs. f. Plin. H. 12. 16. Celf. 5. 23. *Myrrhe, een vocht dat uit den Myrrheboom*, als men 'er in gesneden heeft, *vloeit.*

STĂDĬĀTŬS, ă, ŭm. Stadiata porticus. Vitruv. 5. 11. *Een overdekte galdery waar in de kampvechters zich oeffenden.*

STĂDĬŎDRŎMŬS, ī. m. Plin. H. 34. 8. *Een loopbaan, een renplaats.*

STĂDĬŬM, ii. n. Cic. Fin. 5. 1. *Een stadie, een stuk land van honderd vijf en twintig schreeden.*

Stadium. Cic. T. Q. 2. 23. Vitruv. 5. 11. *Oeffenplaats, strijdperk*, daar de worstelaars zich in 't loopen, worstelen, enz., oeffenden.

STĂGNĀNS, tis. omn. gen. Virg. G. 4. 288. *Met een stilstaande water bedekt*: *vol stilstaande water*; *dat gelyk een meir, stilstaande water*, of *waal word*. De compar. Stagnantior staat by Claud. Eid. 4. 38.

Campi stagnantes infuso æquore. Sil. 3. 48. *Verdronke landen door 't zeewater, landen door 't zeewater onder geloopen*, 't geen daar op blijft staan.

STĂGNĀTŬS, ă, ŭm. Colum. 10. 6. Zie Stagnans.

STĂGNĪNŬS, ă, ŭm. Front. Aq. 1. 223. V. *Van een poel, meir*, of *staande water.*

(STĂLĂGMĬĂ, æ. f. Plin. H. 34. 22. *Een ysdroppel, yskegel.*)

STĂLĂGMĬĀS, æ. m. Plaut Men. 3. 3. 17. Σταλαγμίας. *Overgehaalt kooperrood, overgehaalt Spaansgroen.*

STĂLĂGMĬŬM, ii. n. Tac. An. 1. 76. 1. *Een oorhangsel*, als een yskegel gemaakt, *een valsche oorpaerel.*

STĂGNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Tac. An. 1. 76. 1. *Overloopen, overvloeijen*, van rivieren, die het omleggende land overstroomen, spreekende.

STĂGNŬM, i. n. Cic. Rull. 3. 2. *Een staande water, meir, poel, waal.*

Nerei stagna. Virg. Æ. 10. 765. *De zee.*

STĀMĔN, ĭnĭs. n. Varr. L. L. 4. 23. *De ketting*, of *scheering van een webbe*: *de wol*, of *'t vlas.*

Stamine intendere telas. Ovid. M. 6. 52. *Een ketting scheeren, een webbe opzetten*, of *aanslaan.*

Stamen. Plin. H. 8. 48. *De draad die men van een spinrokken spint.*

STĀMĬNĔŬS, ă, ŭm Plin. H. 16. 43. *Van gesponnen garen gemaakt*, of *geweeven.*

STĀNNĔŬS, ă, ŭm. Colum. 12. 41. *Van tin.*

STĀNNŬM, i. n. Plin. H. 34. 16. *Tin.* Zekere bergstof.

STĂPHĬS, agria. Stăphĭdĭs agriæ. f. Plin. H. 23. 1. *Luiskruid.*

STĂPHȲLĪNŬS, i. m. Plin. H. 20. 5. *Zekere eetbaare wortel.*

(STĂPĬĂ, æ. f. *Een stijgbeugel*, om dat men door in den zelven den voet te zetten, te paerd stijgt. Dit woord word by de oudste Schryvers, die de werktuigen tot karren en wagens, en tot paerden en ryden nodig beschryven, niet gevonden, om dat de Ouden op de paerden sprongen, en de beenen van de zelve hangen lieten. Alleenlyk spreekt Hieronimus in zyn brieven van dezelve: Jam pedem habuisse in bistapia. *Dat hy den voet al had in den stijgbeugel.* En te Rome word een Opschrift in ouden steen geleezen, waar in onder anderen deeze woorden zyn: Equo casu desiliens pes hæsit stapiæ tractus interii. *Bij geval van 't paerd springende, is my de voet in de stijgbeugel blyven hangen, en ik ben gesleept om den hals geraakt.* Zie over de oudheit van dit woord onder malkanderen twistende Galeot. Matt. de From. Discipl. c. en Mag. Misc. 2. 14. als mede Marc. Donat. over Suet. Cal. c. 3.)

STĂTĀRĬŬS miles. m. Liv. 9. 19. *Een soldaat die voet bij stuk zet, die pal blyft staan*, of *niet wijkt.*

Stataria waar onder verstaan word fabula. *Een tooneelspel daar weinig beweeging in is, dat heel stil toegaat.* Ter. H. prol. 36. zegt Stataria alleen.

Date mihi potestatem statariam agere per silentium. Ter. H. prol. 36. *Laat mij toe dat ik dit stille tooneelstuk in stilte mag vertoonen.*

Statarius. Cic. Cl. 30. *Een vertoonder van zoodaanige tooneelspeelen, daar weinig beweegingen in waaren, en weinig gebaerden in vereischt wierden.*

Statarius Orator. Cic. Cl. 30. *Een Redenaar die weinig gebaer maakt, een stil Redenaar, een Redenvoerder die heel stil staat.*

STĂTĒRĂ, æ. f. Cic. de Or. 2. 38. *Een unster*, of *evenaar*, zekere waage, aan de eene zyde een haak, en aan de andere een gewigt hebbende dat men af- en aan schuift.

‡ Statera. Plin. H. 33. 11. *Een trommel*, of *trom.*

STĀTĬCĒ, ēs. f. Plin. H. 26. 8. Στατική. *Zeker kruid met zeven steelen, dat knoppen als roozeknoppen voortbrengt.*

STĂTĬCŬLŬM, i. n. Plin. H. 34. 17. *Zeker hingend wagentje, een rosbaar*, of *draagzetel.*

STĂTĬCŬLŬS, i. m. Plaut. P. 5. 2. 43. Cato bij Macrob. S. 3. 14. *Zekere dans daar in men zich weinig beweegt, een stillen dans.*

STĂTĬM. Adv. *Terstond, van stonden aan, aanstonds, dadelyk, ten eersten, op staande voet.*

Ut me salutavit, statim Romam profectus est. Cic. Att. 12. 18. *Hij vertrok naar Rome van stonden aan, na dat hij mij begroet had, zoo als hij mij gegroet had vertrok hij aanstonds naar Rome.*

Statim Catone absoluto. Cic. Or. 10. *Aanstonds, na dat Kato vrygesproken was.*

STĂTĬM. Adv. Plaut. Am. 1. 1. 120. *Standvastelijk, vastelyk, geduriglyk, bestendiglijk*, van dingen, die zonder eenige afbreekinge gedaan worden spreekende.

STĂTĬO, ōnĭs. f. Curt. 7. 5. 18. *Een standplaats, wachtplaats, daar men eenigen tijd blyft staan*, of *zich ophoud*, van krygsvolk, of een schildwacht spreekende.

Statio. *Een verblyfplaats*, of *wijkplaats, een vertrek.*

Gratissima statio mergis. Virg. Æ. 5. 128. *Een aangenaam verblyf voor de duikers*, of *schollevaars.*

Statio. Gell. 13. 13. *Een vergaderplaats daar men komt om iets te besluiten*, of *om eenige dingen te beslechten.*

Stationes. Plin. E. 1. 13. 2. *Zekere gemeene plaatzen*, daar men, na afgedaanen huiszaken, enz. ging wandelen, om met malkander te praaten.

Statio vitæ. *Het leven, de levensstand.*

De statione vitæ discedere. Cic. S. 20. *Sterven, overlijden.*

Stationes siderum. Plin. H. 2. 15. *De tusschenpoozing, of stilstand die de starren schynen te maaken, wanneer haare beweeginge zoo langzaam is dat men ze naauwelijks kan gewaar worden.*

(Statio. *Een legplaats.*

Navis, quæ manet in statione. Lucret. 4. 389. *Een schip, dat niet vooraan*, of *op zijn legplaats legt.*

Statio. *Een scheepswerf, een haven.*

Stationes, littoraque omnia classibus occupavit. Cæs B. C. 3. 8. 4. *Hij heeft al de havens en 't gansche strand met schepen bezet.*

STĂTĬŌNĀLĬS, is. m. en f. ĕ, is. n. Plin. H. 2. 15. *Onbeweeglyk, onbeweegbaar, dat vast staat.*)

STĂTĬŌNĀRĬĪ milites, ōrŭm. plur. m. Ulp. Dig. 11. 4. 1. S. 2. *Sol-*

Soldaaten die in bezettinge leggen, of *garnizoen houden*.

STĂTĬVĂ, ōrum. n. plur. Cic. Rull. 2. 15. *Een vaste*, of *beschanste legerplaats*. Men moet 'er Castra onder verstaan, dat Cic. V. 5. 12. uitdrukt.

STĂTĬVÆ aquæ. Varr. de Miris ad Fundanium. *Stilstaande wateren*, *meiren*, *poelen*, *waalen*.

STĂTŎR, ōris. m. Cic. F. 2. 17. *Een bode*, *wacht*, *dienaar*, *deurwaarder*, *helbardier*, of eenig andere bediende die de Overigheit om hunne bevelen uit te voeren byblyft.

Stator. Petron. 86. *Een dienaar die altyd by zyn heer*, of *achter zyn heer*, of *meester staat*.

Jupiter stator. Cic. C. 1. 5. *Jupiter de standhouder*, die de Romeinen, ter bede van Romulus als ze voor hunne vyanden vluchtten, staande hield.

STĂTŬĂ, æ. f. Cic. Arc. 11. *Een staande beeld*, *een opgerecht beeld*.

Inaurata statua pallidior. Catull. 81. 4. *Bleeker als een verguld beeld*.

STĂTŬĀRĬĂ, æ. Plin. H. 36. 5. *De konst van beeldsnyden*, *beeldhouwery*. Men moet 'er Ars onder verstaan, en dat word 'er by gevoegt van Plin. H. 34. 7.

STĂTŬĀRĬŬS, ĭi. m. Plin. H. 34. 7. en

Statuarum artifex. Quintil. I. O. 5. 12. *Een beeldhouwer*.)

STĂTŪMĔN, ĭnis. n. Colum. 4. 16. *Een wyngaardstaak*, of *wyngaardstaketzel*.

Statumina. Colum. 6. 19. *De stutten*, of *voeten van het tuig*, *waar aan men de paerden bind*, *als ze zullen geroskamt worden*.

Statumina. Cæs. B. G. 1. 54. 2. *De kromhouten van een schip*, naar de kunst, knien genaamt.

Statumen. Vitruv. 7. 1. *De eerste laag steenen*, om een vloer met stuksteenen te leggen.

STĂTŪMĬNĀTĬO, ōnis. f. Vitruv. 7. 1. *Het leggen van de eerste laag steenen*, *als men een vloer van stuksteenen zal leggen*.

STĂTŪMĬNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 17. 22. *Den wyngaard aan een staketzel binden*, of *tegens een staketzel aan leggen*.

Statuminare. Vitruv. 7. 1. *De eerste laag steenen leggen*, om een stukvloer te maken.

STĂTŬO, ĭs, stătŭi, stătūtūm, stătŭĕrĕ. Cic. I. R. 2. 23. *Zetten*, *stellen*, *schikken*, *plaatzen*.

Quis puer ad cyathum statuetur? Hor. O. 1. 29. 8. *Wat jongen zal schenker zyn?*

Statuere. Cic. Att. 16. 16. subj. 2. *Beveelen*, *belasten*, *instellen*, *gebieden*, *inzetten*.

Statuere. Cic. V. 1. 1. *Iets vast stellen*, of *besluiten*.

Senatus statuit hoc. Cic. V. 3. 35. *De Raad heeft dit bevolen*, *besloten*, of *vast gestelt*.

Sic statuo neminem omnium tot & tanta quanta sunt in Crasso habuisse ornamenta dicendi. Cic. de Or. 2. 28. *Ik stel vast dat 'er nooit iemant geweest is*, *die zoo veele en groote gaven van welspreekendheit gehad heeft als Krassus*.

Statuit summum bonum, non dolere. Cic. Fin. 2. 6. *Hy stelt het hoogste goed*, *in geen smert te gevoelen*.

Statuit exspectandam classem. Cæs. B. G. 3. 14. 1. *Hy besloot dat de vloot ingewacht most worden*.

De aliqua re statuere. Plin. A. 14. 6. *Ergens uitspraak over doen*, *zyn oordeel ergens over geeven*, *een besluit ergens over neemen*, *iets vonnissen*, of *uitwyzen*.

Exilium in aliquem statuere. Tac. An. 6. 18. 3. *Iemant in ballingschap verwyzen*.

Hanc legem mihi statuo. Cic. V. 3. 2. *Ik schryf my zelven deeze wet voor*.

Modum statuere cupidinibus. Hor. S. 1. 2. 111. *Zyn driften bepaalen*, *zyn genegentheden matigen*, *zyn tochten inbinden*.

Crateras duos pinguis olivi tibi statuam. Virg. E. 5. 68. *Ik zal u twee kroezen olyvenoly aanbieden*, of *geeven*.

Jam habeo statutum, quid mihi agendum sit. Cic. F. 4. 2. *Ik heb nu al vastgestelt wat ik doen moet*.

Exemplum in aliquem statuere. Cic. V. 3. 90. *Iemant tot een spiegel* of *toonbeeld stellen*; *iemant straffen op dat 'er een ander zich aan spiegelen zou*.

Statuere aliquem ante oculos. Cic. de Or. 1. 57. *Iemant voor oogen stellen*, of *brengen*.

Statuam alicui statuere. Plin. H. 18. 3. *Iemant een beeld oprechten*.

Statuere pretium alicui rei. Ter. H. prol. 48. *Iets waardeeren*, *iets op prys stellen*.

Vox statuit se in alicujus sonitus finitionem. Vitruv. 5. 4. *De stem houd in een zekere bepaalde klank op*.

STĂTŪRĂ, æ. f. Cic. A. 2. 16. *Lyfstal*, *grootte van 't lichaam*, *gestalte*, *gestaltenis*.

Statura arboris. Colum. 5. 5. *De hoogte van een boom*.

Mendacio staturam adjuvare. Sen. E. 111. *Zich van dingen bedienen*, *die vergrooten*, of *grooter doen schynen*.

STĂTŪS, ă, ūm. Cic. Off. 1. 12. *Vastgestelt*, *bepaalt*.

Ædes stato die frequentissima. Plin. E. 9. 39. 1. *Een kerk die op zekeren vastgestelden dag veel toeloop heeft*, of *die op eenige dagen vol volks is*.

Stati æstivis flatibus dies. Tac. H. 4. 81. 1. *Dagen waar op de zomerwinden altyd waayen*.

Stata sacrificia. Liv. 23. 35. *Offerhanden op zekere vaste dagen gestelt*, of *die men op zekere vastgestelde dagen doet*.

Stata forma. Gell. 5. 11. *Een middelbaare*, of *middelmaatige schoonheit*.

Stata febris. Plin. H. 28. 8. *Een koorts die op een gezetten tyd komt*.

STĂTŬS, ūs. m. *Staat*, *stant*, of *gelegenheit van een zaak*.

Rerum mearum status. Ovid. M. 7. 509. *De staat*, of *gelegenheit van myn zaaken*.

Concidere ex amplo statu. Cic. Att. 3. 10. *Uit een hoogen*, of *verheven staat vallen*.

Convellere aliquem de pristino statu. Cic. Att. 8. 15. *Iemant uit zynen voorgaanden staat doen vallen*, of *stooten*.

Retinere hunc statum nisi concordia possumus. Cic. Ar. 28. *Daar is niet dan de eendracht die ons in deezen staat kan houden*; *wy konnen deeze staat niet dan door d'eendragt behouden*.

Status. *Gestalte*, *stal*, *staat*, of *gelegenheit*.

Status corporis qui est maxime e natura. Cic. Fin. 5. 17. *De gestalte van 't lichaam*, *die meest met de natuur overeen komt*, of *die 't allernatuurlykst is*.

Minax status. Hor. O. 3. 4. 55. *Een dreigende gestalte*, of *verbeelding*.

Status. Quintil. I. O. 3. 6. *De staat*, of *gelegenheit van een zaak*, of *geschil*; *het voornaamste waar in een zaak*, of *geschil bestaat*.

Status cœli. Liv. 37. 12. *De gesteltenis des hemels*, *'t jaargety*.

Voluptas mentem ex suo statu dimovet. Cic. Par. 1. *De wellust verkeert het oordeel*, *doet het oordeel*, of *verstand verliezen*, of *vervoert iemant buiten zich zelven*.

STĂTŪTĬO, ōnis. f. Vitruv. 10. 5. *Stelling*, *plaatzing*, *zetting*, *inzetting*, van een dwarsbalk, recht styl. enz. spreekende.

STĂTŪTŬS, ă, ūm. *Bevolen*, *belast*, *geboden*; *vastgestelt*, *besloten*, *bepaalt*.

Statuta die. Liv. 31. 29. *Op den gezetten*, *bestemden*, *vastgestelden*, of *bepaalden dag*.

Loco statuto sacrificia factitare. Cic. Ar.

Ar. 15. *Op een bestemde, of vastgestelde plaats offeren.*
Statuti pali. Varr. R. R. 1. 14. *Opgerechte stylen, in d'aarde, of in den grond gezette, of gestelde paalen.*

STE.

STEATOMA, ătis. n. Plin. H. 26. 14. Celf. 7. 6. *Smeerknil, smeergezwel, spekgezwel.*
‡ STEGA, æ. f. Plaut. B. 2. 3. 44. *D' overloop, 't verdek van een schip.*
STELA, æ. f. Plin. H. 6. 29. *Een opgerechte steen, of pylaar, waar op gesneden wierd 't geen men aan 't volk wilde bekent maaken.*
STELLA, æ. f. Cic. N. D. 2. 19. *Een ster, of star.*
In stellam vineam decussare. *Een wyngaard starswyze snyden, of snoeyen.*
Stella. Plin. H. 9. 60. *Een zeestar, vyfvoet.* Zekere visch die een star gelykt.
STELLANS, tis. omn. gen. Virg. Æ. 7. 210. *Vol starren, starlicht.*
Stellans. *Glinsterend, flikkerend, glansfig, flonkerend, blinkend.*
Gemma stellans. Ovid. M. 1. 723. *Een kostelyk gesteente, 't geen als een star flikkert.*
STELLATUS, a, um. Cic. T. Q. 5. 3. *Met starren doorzaait, of versiert, vol starren.*
Stellati oculi. Corn. Gall. 7. 9. *Oogen die als starren glinsteren.*
STELLIFER, a, um. Cic. S. Sc. 5. *Stardraagende.* Van den hemel spreekende.
† STELLIGER, a, um. Sen. H. F. 5. 1204. Stat. Th. 12. 565. Zie Stellifer.
STELLIO, ōnis. Virg. G. 4. 243. *Een gesprikkelde haagedis.*
(Stellio. Apul. M. 5. 172. *Een ondeugd, booswigt, of bedrieger.* Zie Salm. over Spartian. Pescen. Nig. p. 647.)
STELLIONATUS, ūs. m. Ulp. Dig. 47. 20. 3. §. 1. *List, bedrog,* van een verkooper, die aan twee persoonen een en de zelve zaak verkoopt, *of* afstaat, spreekende.
STEMMA, ătis n. Mart. 4. 40. 1. *Een beeld der voorouderen.* De Ouden plaatsten ze in de voorzaalen huoner huizen.
(Stemma. *Een kroon.* Gloss. Cyr. Stemma, στεφάνωμα. Gloss. Phil. Στίμματα, Serta.
Magnos viros facit Mercurius, qui stemmatibus coronentur. Firmic. 3. 8. *Die onder Merkurius worden geboren, worden groote mannen, die met kroonen gekroont mogen worden.*
Stemma. *Daar iets op gedraagen werd.* Dit word gebruikt voor Stegma, Στίγμα, dat afkomt van Στίγειν, *honaen, draagen.* Zie Salmas. over Lampr. Ant. Æliog. 25.
Cæsaris atque Jovis confer nunc stemma. Mart. S. 16. 5. *Overweeg den stier, waar op Domitianus in een schouwspel Herkules heeft laaten naar den hemel voeren, en ook dien stier, die Jupiter gedraagen heeft als hy Europa over zee naar Kandia sleepte.)*
STERCORARIUS, a, um. *Dat dient om mest op te sleepen, of te voeren.*
Crates stercorariæ. Catull. R. R. 10. Varr. R. R. 1. 22. *Horden om mest op te sleepen, of te voeren.*
STERCORATIO, ōnis. f. *Mestinge van 't land.*
Stercoratione terram refovere. Colum. 2. 1. *Het land met mesten onderhouden.*
STERCORATUS, a, um. Colum. 11. 3: 5. 11. *Gemest,* van een akker spreekende. de superl. Stercoratissimus staat by Colum. 11. 2.
STERCOREUS, a, um. Plaut. M. G. 2. 1. 12. *Vol mest, drek, stront,* of *vuiligheit.*
STERCORO, as, āvi, ātum, āre. Cic. S. 15. Colum. 11. 2. *Het land mesten.*
Stercorare. *Het land vet maaken.*
Faba stercorare agrum dicitur. Colum. 11. 2. *Men zegt dat de boonen het land vet maaken.*
STERCOROSUS, a, um. Colum. 11. 3. *Vol mest, daar veel mest legt.* De superl. Stercorosissimus staat by Catull. R. R. 47.
Stercorosus. Colum. 11. 3. *Wel gemest,* van een stuk lands spreekende.
STERCUS, ŏris. n. Cic. D. 1. 27. Colum. 2. 15. *Mest, drek van allerlei gedierten.*
Stercus. *Stront, drek, afgang.*
Color fucatus stercore crocodili. Hor. Ep. 12. 11. *Een aangezicht met krokodilsdrek geblanket.*
Stercus curiæ. Cic. de Or. 3. 41. *Het schuim, de schandvlek, of uitwerpzel van den Raad,* van een verachtelyk mensch spreekende.
STEREOBATA, æ. n. Vitruv. 3. 3. *De ondergrond, of benedengrond, het voetstuk van een pylaar, de grondvest, toren enz.* Dit woord betekent alle vaste timmeragie, om andere ligter deelen van een gebouw te onderschraagen.
STERILESCO, scis, sterilescĕre. Plin. H. 8. 16. *Onvruchtbaar worden,* van planten, en wyfjes der dieren spreekende.
STERILIS, is. m. en f. lĕ, is. n. Cic. Fr. 2. 12. *Onvruchtbaar.* De compar. Sterilior staat by Varr. R. R. 3. 9.
Ager sterilis. Virg. Æ. 3. 141. *Onvruchtbaar land.*
Juvenca sterilis. Ovid. F. 5. 253. *Een onvruchtbaare vaers, een gelde koe.*
Manus steriles. Plaut. Truc. 1. 2. 3. *Een ledige hand, een hand die niets toebrengt.*
Pax sterilis. Tac. An. 1. 17. 5. *Een vruchtelooze, of onvoordeelige vrede.*
Cathedra sterilis. Juven. 7. 203. *Een Opperleeraars stoel die geen inkomsten heeft.*
* Corpora sterilia sonitu. Lucret. 2. 844. *Lichaamen zonder klank, lichamen die geen klank, of geluid geeven.*
(Laborem non fore sterilem. Curt. 3. 10. 6. *Dat den arbeid niet zonder voordeel, of belooninge zy.*
Non tamen adeo virtutum sterile seculum. Tac. H. 1. 3. 1. *Dat in die eeuw niet zoo weinig dappere en vroome luiden gevonden wierden.)*
STERILITAS, ātis. f. *Onvruchtbaarheit.*
Sterilitas agrorum. Cic. D. 1. 57. *Onvruchtbaarheit der landen.*
Feminarum. Plin. H. 31. 2. *Der vrouwen.* Annonæ. Tac. H. 4. 74. 4. *Gebrek van eetwaaren, schaarsheit van mondkost, of leeftocht.*
STERNAX, ācis. omn. gen. Sternax equus. Virg. Æ. 12. 364. *Een paerd dat zynen beryder ter aarde werpt.*
STERNO, is, strāvi, strātum, sternĕre. *Afwerpen, ter aarde werpen, op de aarde uitspreyen, of strooijen.*
Humi sternere aliquem. Hor. 4. 14. 32. *Iemant ter aarde werpen.*
Ictu sternere aliquem. Sen. M. 3. 642. *Iemant met een slag ter neder werpen.*
Segetes sternuntur. Ovid. M. 1. 272. *Het gezaaide word vertreeden.*
† Sternere ventos. Hor. O. 1. 9. 10. *De winden stillen.*
Sternere equos. Liv. 28. 14. *De paerden toomen en zadelen.*
Sternere lectos. Cic. Cl. 5. Ter. H. 1. 1. 73. *De bedden maaken, de bedden spreijen.*
Triclinia sternere. Cic. V. 3. 26. *De eetplaats tot een gastmaal bereiden, de drie legbedden, die men om de tafels spreidde, tot het houden der maaltyd bereiden.*
Fama tibi stravit benignum iter. Stat. Th. 12. 812. *De vermaardheit heeft u een goeden weg gebaant,* of *een gemakkelyke reis gemaakt.*
Sternere æquor. Virg. Æ. 5. 763. *De zee effenen, slechten, of gelyk maaken.*

Ster-

Sternitur omne solum telis. Virg. Æ. 9. 666. *De aarde word met pylen bedekt.*
Sternere se somno. Liv. 7. 36. *Zich gemakkelyk te slaapen leggen.*
(Sternere viam. Lucill. *by* Non. 1. 65. *Een straat plaveyen*, of *met steen beleggen.*
Triumphalibus viris reliquas vias sternendas distribuit. Suet. A. 30. 3. *De andere wegen heeft hy onder die gezegepraalt hadden verdeelt, om geplaveit*, of *met steen belegt te worden.*)
STERNŬO, ŭis, stĕrnŭĕrĕ. Catul. 45. 2. Prop. 2. 2. 34. Plin. H. 7. 6. *Niezen.*
STERNŪTĀMENTŬM, i. n. Cic. D. 2. 40. *Niezinge, genies.*
Sternutamenta movere. Cels. 3. 18. *Doen niezen, aan 't niezen helpen.*
Evocare sternutamenta. Cels. 3. 20. *Zich aan 't niezen helpen.*
Salutare sternutamentum. Plin. H. 28. 2. *De niezenden heil wenschen.*
(Sternutamenta. *By* Plin. H. 25. 13. worden ook genoemt *de kruiden die 't niezen verwekken, nieskruid.*
STERNŪTĀTĬO, ōnis. f. *Het niezen, niezinge.*
Sternutationem statim invitat. Scribon. 1. 10. *Het doet*, of *'t verwekt terstont niezen.*
Sobolem cogitantibus sternutatio post coitum cavenda. Solin. 1. *Die op kinderen te teelen denken, moeten zich na het byslaapen voor niezen wachten.*
Crebras ei sternutationes commovebat. Apul. M. 9. 228. *Het deede haar dikwils niezen.*
STĔRNŪTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Niezen.*
Gyton ita sternutavit, ut grabatum concuteret. Petron. 58. *Gyton heeft zoo geniest, dat hy het bedde daar door deede schudden*)
STĔRQUĬLĪNĬŬM, ĭi. n. Colum. 1. 6. *Een meshoop, mestput, mestvaalt, vuilnisho p.*
STERTO, is, stĕrtŭi, stĕrtĕrĕ. Cic. Att. 4. 3. *Ronken, snorken, slaapen.*
Diem totum stertere. Hor. S. 1. 3. 18. *Den geheelen dag ronken, den dag met slaapen doorbrengen.*

STI.

STĪBĀDĬŬM, ii. n. Plin. E. 5. 6. 36. *Een bed waar op de Ouden aan tafel lagen.*
STĬBĬŬM, ii. n. Plin. H. 33. 6. *Spiesglas.*
Stica. Plin. H. 14. 9. *Zekere druif, waar uit zeer zoete wyn geparst wierd.*
STĬGMĂ, ătis. n. Plin. H. 30. 4. *Een brandmerk*, een teken dat met een gloeijend yzer ingebrand word.
Stigmata crimen alicujus testantia imprimere, insculpere. Sen. B. 4. 37. *Op het voorhoofd van iemant het teken van zyn misdaad met een brandyzer drukken*, of *zetten.*
Dignus stigmate. Juven. 10. 183. *Een brandmerk waerdig*, of *waerdig om met het stads wapen getekent te worden.*
(STĪGMĂTĬĀS, æ. m. Cic. Off. 2. 7. Zoo leest ook deeze plaats Non. 1. 194. Zie Stigmaticus.)
STĬGMĂTĬCŬS, i. m. Cic. Off. 2. 7. *Gebrandmerkt.*
STĬGMŌSŬS, i. m. Plin. E. 1. 5. Zie Stigmaticus.
STILLĂ, æ. f. Cic. Fin. 3. 14. *Een vallende droppel*, of *druppel.*
Stilla olei. Mart. 3. 71. 3. *Een droppel oly.*
STILLĀNS, tis. omn. gen. *Druipende, druppende, dat druipt*, of *afzypt.*
Culter sanguine stillans. Ovid. F. 2. 839. *Een mes daar 't bloed afdruipt.*
STILLĀTĪM. Adv. Varr. L. L. 4. 5. Diom. 1. 402. *Drop voor drop, by droppelen*, of *druppelen.*
STILLĀTĪTĬŬS, ă, ŭm. Plin. H. 16. 11. *Dat drop voor drop afdruipt, droppelswyze*, of *by droppelen druipt*, of *afvalt.*
STILLĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 2. 364. *Dat by droppelen afgedropen is.*
STILLĬCĬDĬŬM, ii. n. Cic. de Or. 1. 38. *Het onderste van 't dak, waar van de droppelen afvallen.*
Stillicidium. Vitruv. 2. 1. *Een afdak, uitstek*, of *luifel.* Plin. H. 17. 12. gebruikt dit woord om *de dichte der bladeren van de boomen* te beteekenen, waar onder men voor den regen kan schuilen.
STILLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Druipen, drop voor drop*, of *by droppelen vallen, met droppelen afzypen.*
Stillavit lacrymam. Plin. H. 12. 23. of Lacryma. Ovid. F. 2. 839. *Hy liet dauwdroppelen vallen, hy droop van dauw*, van zekere boomen spreekende.
* Plumis dies stillat. Stat. Th. 3. 537. *De lucht druipt van veeren, de veeren vallen uit de lucht*, van een vogelgevecht spreekende.
STĬLŬS, i. m. Cic. Cl. 24. *Een schryfpriem*, of *grif*, waar mede men in de tafelboekjes schreef.
Stilus. *De styl*, of *wyze van een reden.*
Dissimili facta sunt stilo. Ter. An. prol. 12. *De schryfwyze*, of *de styl van deeze twee stukken is ongelyk.*
Stilus. *Het schryven, de opstelling*, of *de veelvuldige oefening van opstelling.*
Stilus dicendi opifex. Cic. F. 7. 25. *De veelvuldige oefening van 't opstellen is de leermeester der welspreekendheit.*
Stilum vertere. Hor. S. 1. 10. 72. *Het geen men gemaakt heeft verbeteren, overzien*, of *beschaaven.*
Stilus. Colum. 5. 10. *De steel*, of *stronk van een plant.*
STĬMMI. indecl. n. Plin. H. 33. 6. *Spiesglas.*
STĬMŬLĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 35. 2. *Aanprikkeling, aandryving, aanmaning, noping, ophitzing, oprokkening.*
STĬMŬLĀTŌR, ōris. m. *Aandryver, opwekker, opstooker, aanhitzer, stookebrand, rokkenaar.*
Stimulator seditionis. Cic. Dom. 5. *De stookebrand*, of *belhamel van een oproer.*
STĬMŬLĀTRĪX, icis. f. Plaut. Most. 1. 3. 46. en 62. *Opstookster, opruister, een vrouw die den een tegens den ander oprokkent*, of *ophitst.*
STĬMŬLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Sil. 16. 364. *Prikkelen, noopen, voortdryven*, van paerden, ossen, enz. spreekende.
Stimulare. Cic. Pl. 28. *Opwekken, aanmoedigen, aanmaanen, aandringen, aandryven, aanprikkelen, ophitzen, aanzetten, aanstooken.*
Illius dicta magis me stimulant. Ter. H. 2. 1. 11. *Zyn woorden hebben meer indruk op my.*
Verbere caudæ stimulat se leo. Lucan. 1. 208. *De leeuw hitst zich door 't quispelstaerten op.*
* Stimulare. Cic. Par. 2. *Plaagen, pynigen, quellen, tergen.*
STĬMŬLŬS, i. m. Plaut. Truc. 4. 2. 55. *Een prikkel, stekel.*
Stimuli doloris. Cic. T. Q. 2. 27. *De steekingen der pyn*, of *smart.*
Stimuli iræ. Lucan. 2. 324. *Aanhitzingen tot gramschap, verwekkingen tot toorn.*
Admovere stimulos alicui. Cic. Sext. 5. *Iemant aanmoedigen, opwekken*, of *noopen.*
Dare laudum stimulos. Stat. Ac. 1. 203. *Tot lof, eer*, of *roem opwekken, aanvoeren, aanmaanen*, of *aanmoedigen.*
(Stimulus. Cæs. B. G. 7. 73. 9. *Een voetangel.* Wy beschryvenze over Curt. 4. 13. 36. §. 99.
Ipsi se stimulis inopinantes induebant. Cæs. B. G. 7. 82. 1. *Zy vervielen onbedachtelyk in de voetangels.*)

‡ STĪN-

‡ STĪNGUO, guĭs, ſtinxī, ſtinctūm, ſtinguĕrĕ. Lucret. 2. 827. *Uitdooven, bluſſchen, uitbluſſchen, leſſchen.*

STĪPĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. Syll. 23. *Een gevolg*, of *ſtoet die iemant verzelt.*

Stipatio. *'t Gedrang, 't gewoel van volk, een hoop*, of *menigte volks, een ſchaare van menſchen.*

Tanta ſtipatione cætera tenebantur. Plin. E. 4. 16. 1. *Zoo groot was 't gedrang*, of *'t gewoel van menſchen in alle andere plaatzen.*

STĪPĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. Dom. 5. *Lyfwacht van een vorſt, enz.* men vind dit zelden als in plurali.

STĪPĔNDĬĀRĬŬS, ă, ūm. *Cynsbaar, tolplichtig, dat tol, en ſchattinge moet geeven.*

Stipendiariæ civitates. Liv. 28. 25. Cæſ. B. G. 1. 30. 3. *Cynsbaare ſteden, ſteden die tollen en ſchattingen betaalen.*

Stipendiarium vectigal. Cic. V. 3. 6. *Een vaſte*, of *bepaalde tol*, of *ſchattinge*, die niet hooger dan tot een gezette ſom gaat.

(Stipendiarius, ĭī, m. Suet. J. 71. 2. *Een leenman, ſmalheer, leengoed ontfanger.*)

STĪPĔNDĬŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. Plin. H. 6. 19. *In iemants beſolding zyn, ſoldaat zyn, in krygsdienſt zyn.*

STĪPĔNDĬŬM, ĭī. n. Cic. F. 11. 26. *Soldy, bezolding, krygsloon.*

Confectis ſtipendiis illos dimiſit. Cic. Man. 9. *Hy liet ze gaan, na dat ze hun tyd uitgedient hadden.*

Facere ſtipendia pedibus. Liv. 3. 27. *Te voet dienen*, of *onder 't voetvolk dienen.*

Merere ſtipendia. Cic. Coel. 5. *Soldaat zyn, dienen, in dienſt zyn.*

Explevit quadraginta ſtipendia. Tac. An. 3. 33. 1. *Hy heeft veertig veldtochten gedaan.*

(Stipendium. *Schatting*, om dat de ſoldy uit de ſchattingen betaalt wierd. Zie Tac. H. 4. 74. 2.

Pauperes ſatis ſtipendii pendere, ſi liberos educarent. Liv. 2. 9. *Dat de armen ſchatting genoeg betaalen, als zy kinderen opqueeken.*

Sin pace uti malint, iniquum eſſe de ſtipendio recuſare. Cæſ. B. G. 1. 44. 9. *Maar indien ze liever in vrede wilden leeven, dat te onbillyk was ſchatting te weigeren.*

Stipendium. *Straffe, boete.*

Quod me manet ſtipendium. Hor. Ep. 17. 37. *Wat ſtraffe heb ik te verwachten? wat voor ſtraffe hangt my boven 't hooft?*)

STĪPĔS, ĭtĭs. m. Cæſ. B. C. 1. 27. 3. *Een paal*, of *ſtaak.*

Stipes. Ovid. F. 3. 751. *De ſtam van een boom.*

Stipes. Ter. H. 5. 1. 4. *Een plompaart, een bot menſch, een botterik.*

STĪPĬS. gen. ſing. Plin. H. 10. 63. Ovid. P. 1. 1. 40. *Een penning, zeker klein ſtukje geld*, men vind de Accuſativus Stipem *by* Cic. L. L. 2. 9. Liv. 38. 45. *en* Suet. A. 91. 5. de Ablativus Stipe *by* Curt. 4. 1. 19. *en* Ovid. Piſ. 114. en de Accuſativus pluralis Stipes *by* Suet. C. 42. 2. Tac. H. 5. 5. 1. (de nominativus pluralis Stipes heb ik gevonden *by* Tac. An. 14. 15. 2. H. 4. 53. 5.) De andere gevallen zijn niet in 't gebruik.

STĪPŌ, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Virg. G. 4. 164. *Dikken, verdikken, dik maken*, van honig ſpreekende.

Stipare. Cic. A. 3. 12. *Iemant geleiden, verzellen, omringen, vergezelſchappen.*

(Stips. *Geld, een ſtuk gelds*, dat de Ouden op den eerſten dag van 't jaar gemunt, ter dien gelegenheit aan de Goden gaven.

Prætor edixit, ut populus per eos ludos ſtipem Apollini, quantam commodum eſſet, conferret. Liv. 25. 12. *De Schout heeft by plakkaat bevolen, dat het volk op die ſpelen een ſtuk gelds, zoo groot als 't hen gelegen zou koomen, aan Apollo zou geeven.*

Populus Romanus ſtipem ſpargere cœpit, ex qua L. Scipio ludos fecit. Plin. H. 33. 10. *'t Roomſche volk heeft begonnen ſtukken gelds te geeven, waar mede L. Scipio ſpelen aangeſtelt heeft.*

Stips. *Een almoes.* Gloſſæ. Stipem, Ἐλεημοσύνην.

Præter Idææ matris famulos ſtipem ne quis cogito. Cic. L. L. 2. 9. *Niemant dan Cybeles dienaars vergadere aelmoeſſen.*

Auguſtus ſtipem quotannis die certo emendicabat a populo. Suet. A. 91. 5. *Auguſtus ſprak jaarlyks op eenen zekeren dag 't volk aan om een aelmoes.*

Permittitur tenuioribus ſtipem menſtruam conferre. Marc. Dig. 47. 22. 1. *Die armer zyn word het toegelaten een aelmoes ter maand te verzoeken.*

Quæ ſtipem rogaſti, ſacerdotium rogas? Sen. Contr. 1. 2. *Spreekt gy om 't Prieſterſchap, die hebt gaan beedelen?* of *die om aalmoeſſen hebt gegaan?*

Stiptĭcŭs, ă, ūm. Plin. H. 21. 23. *Dat ſtopt, verſtopt*, of *hartlyvig maakt.* zommige leezen Septicus.

STĬPŬLĂ, æ. f. Ter. Ad. 5. 3. 62. *Stoppel, ſtrohalm.*

Stipula. Virg. E. 3. 27. *Een ſchalmey*, of *rietfluit.*

STĪPŬLĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. de Or. 2. 24. *Beding, verding, verdrag, woordgeving, handbelofte*, een ſpreekwijze van 't hof. Zekere overeenkominge van twee of meer perſoonen, waar van de andere party belooft iets te geeven, of te doen.

STĪPŬLĀTĬUNCŬLĂ, æ. f. Cic. de Or. 1. 38. *Een klein beding*, of *gering verdrag.*

STĬPŬLĀTŬS, ūs. m. Plin. H. 7. 48. Quintil. D. 12. *Beding*, Zie Stipulatio.

STĪPŬLŎR, ārĭs, ātŭs sūm, ārī. Cic. L. L. 2. 21. *Bedingen, een beding maaken, een verdrag te zamen aangaan.*

STĪRĬĂ, æ. f. Virg. G. 3. 366. Plin. H. 34. 12. *Een vallende drop water, een yskegel.*

STĪRĬĂ, æ. f. *Stiermark.* Een landſchap in Duitſchland.

STĪRĬCĬDĬŬM, ĭī. n. Cato *by* Feſtus. Zie Stillicidium.

STĪRPĔSCO, ſcĭs, ſcĕrĕ. Plin. H. 19. 8. *Tot een ſtronk*, of *ſtam worden; een wortelſtuk*, of *een blok worden.*

STĪRPĬTŬS. adv. *Volkomelyk, tot den wortel toe, met ſtronk en al, in 't geheel, geheel.*

Exigere ſtirpitus errorem. Cic. T. Q. 4. 38. *Een dwaling volkomentlyk, tot den wortel*, of *tot den grond toe uitroeyen.*

STĪRPS, pĭs. f. Virg. Æ. 12. 208. *De ſtam*, of *ſtronk van een boom.*

Stirps. Cic. N. D. 2. 32. *Een gewortelde plant*, of *een plant die wortel heeft.*

Stirps. Cic. L. L. 2. 1. *Stam, geſlacht, afkomſt.*

Stirps. *D' oorſprong, 't begin, de grond*, of *bronader van eenig ding.*

Stirps quæſtionis. Cic. Fin. 4. 2. *D' oorſprong, de grond*, of *grondſlag van 't geſchil.*

Altæ ſtirpes ſtultitiæ. Cic. T. Q. 3. 6. *Diepe wortelen van zotheit*, of *dwaasheit.*

STĪVĂ, æ. f. Cic. *by* Serv. Virg. G. 1. 174. *De ploegſtaert*, of *ploegſteel.*

STL.

STLĀTĂ, æ. f. Gell. 10. 25. *Zeker rooſſchip*, of *kaper*, dat meer wijd dan lang is.

STLĀTĀRĬŬS, ă, ūm. *Dat men in een van deeze rooſſchepen*, Stlata genaamt, *gebragt heeft.*

Stlataria purpura. Juv. 7. 134. *Een wyde purpere rok*, die, naar 't gevoelen van zommigen, niet van de Latus Clavus verſcheelt.

STLŎPPŬS, I. m. Perſ. 5. 13. *Het geluit dat men met het ſlaan op d'opgeblaze kaaken maakt.*

STŌ, ſtas, ſteti, ſtātūm, ſtārĕ. Cic. A. 7. 8. Plaut. Capt. Prol. 2. *Staan, ſtilſtaan, ſtaande blyven; ruſten, vertoeven.*

Statur. Ter E. 2. 2. 40. *Men ſtaat.*

Stat cancer. Celſ. 7. 27. *De kanker, of het koud vuur ſtaat, of verſpreid zich niet verder.*

Illæ aquæ ſtant. Sen. N. Q. 3. 2. *Die wateren ſtaan ſtil.*

Hæc comœdia actoris opera magis ſtetit quam ſua. Ter. Ph. Prol. 10. *'t Vertoonen van dit blyſpel heeft het in grooter waarde gebragt, dan de vaerzen van den dichter.*

Æneus ut ſtes. Hor. S. 2. 3. 183. *Op dat men u een koper praalbeeld oprechte.*

Stare. Cic. Br. 10. *By zyn meening, of gevoelen blyven, vaſt op zyn gevoelen ſtaan.*

Stare ab aliquo. Cic. I. R. 1. 43. cum aliquo. Cic. I. R. 2. 48. Ter. Ph. 2. 1. 39. (in alicujus partibus. Curt. 3. 11. 18.) *Voor iemant zyn, het met iemant houden, op iemants zyde zyn, een medeſtander van iemant zyn.*

Stat a cauſa bonorum. Cic. Cl. 79. *Hy houd het met de vroomen, of eerlyke luiden.*

Stetit ad eam diem civitas illa Lycurgi legibus. Liv. 39. 33. *Die ſtad is tot op heden by de wetten van Lykurgus in ſtant gebleven.*

In æquo alicui ſtare. Sen. B. 2. 29. *Met iemant gelyk ſtaan, in een gelyken rang met iemant zyn, evenwaerdig met iemant zyn.*

Animis ſtat. Cic. Att. 5. 18. *Hy houd ſtant, hy houd moed, hy ſtaat vaſt.*

Animo ſtare. Hor. S. 2. 3. 213. *By zyn zinnen zyn, zyn verſtand en oordeel hebben.*

Aliquo auctore ſtare. Liv. 8. 40. *Zich aan het gezagh van iemant houden, of gedraagen, op het gezagh van iemant ſtaan, ſteunen, of ruſten.*

Stare aliqua re. *Ergens by blyven, zich ergens aan houden.*

Conditionibus ſtare. Cic. Att. 7. 15. *Zich aan de gemaakte voorwaarden houden.*

Decreto Senatus ſtare. Cæſ. B. G. 6. 13. 6. *Zich aan de uitſpraak, 't beſluit, of gewysde van den Raad houden.*

(Stare. *Beſtaan.*

Niſi principem ſe ſtare non poſſe. Suet. O. 5. 3. *Dat hy niet beſtaan konde, of hy moſt Keizer zyn.*

Qui homines ſi ſtare non poſſunt. Cic. C. 2. 10. *Welke menſchen indien ze niet beſtaan konnen.*

Stare. *Iemant bedienen, iemants dienaar zyn.* De dienſtboden moeten de bevelen van hunne heeren en juffrouwen al ſtaande ontfangen.

Apud me pueri eximia facie non ſtabant. Gell. 15. 12. *Ten myuen huize werd de tafel van geen uitſtekende ſchoone boden bedient.*

Stat Jovis ad cyathum generat quem Dardanius Tros. Auſon. Eid. 12. 86. *Ganymedes bedient Jupiters tafel, of is Jupiters ſchenker.*

Stare. *Een hoer zyn.* De hoeren ſtonden eertijds gemeenlijk voor de hoerhuizen, om haar hoerenloon te eiſchen. Sen. C. 1. 2. Daarom proſtibula genoemt, naar 't zeggen van Non. 5. 8.

Tetigiſſe nullam, niſi olenti in fornice ſtantem. Hor. S. 1. 2. 30. *Met niemant dan met een hoer te doen willen hebben.*

Quod ſteterat multis in carcere fornicis annis. Juv. 10. 239. *Om dat zy veel jaaren een hoer geweeſt was.*

Stare. *Vol zyn, ſtyf ſtaan.*

Jam pulvere cœlum ſtare vident. Virg. Æ. 12. 408. *Zy zien nu dat de lucht vol ſtof is.*

Stant fulti pulvere crines. Stat. Th. 3. 326. *De haaren ſtaan ſtyf van ſtof.*)

Stare fide. Liv. 23. 48. In fide. Cic. C. R. 10. *Getrouw zyn, trouw blyven.*

Spes & victoria ſtabat in ducibus. Sil. 17. 389. *De hoop en d'overwinninge hing af van de bevelhebberen.*

Stare loco. Cæſ. B. G. 5. 43. 6. *Op de plaats blyven, niet van zyn ſtantplaats wyken.*

Stare meliore loco. Cic. in Sall. 2. *In een beter ſtaat zyn, op een beter voet ſtaan, of zyn.*

Promiſſis ſtare. Cic. Off. 1. 10. *Zyn beloften houden, volbrengen, of nakoomen.*

Magno pretio ſtare. Hor. S. 1. 2. 122. *Heel duur zyn, veel koſten.*

Multorum ſanguine ea victoria ſtetit. Liv. 23. 30. *Deze overwinning heeft veel bloed gekoſt.*

Centum talentis ea res ſtat. Liv. 34. 50. *Die zaak koſt hondert talenten.*

Cum in ſenatu pulcherrime ſtaremus. Cic. F. 1. 4. *Terwyl wy op eenen zeer goeden voet in den raad ſtonden.*

Ne pater per me ſtetiſſe credat. Ter. An. 4. 2. 18. *Op dat myn vader niet geloove dat het aan my geſtaan, of geſchort heeft.*

STOEBE, es. f. Plin. H. 21. 15. *Een zeer doornachtig kruid.*

STOECHAS, ădis. Plin. H. 27. 12. *Mottekruid. Rhynbloemen, Stichas kruid*, zeker welriekend kruid.

STŌĬCE. adv. Cic. Mur. 35. *Op de Stoïſche wyze, op zyn Stoïſch, gelyk een Stoïſch wysbegeerige.*

STŌĬCŬS, i. m. Cic. A. Q. 4. 42. *Een Stoicyn, een Stoïſch wysbegeerige.*

STŎLĂ, æ. f. Cic. A. 2. 18. *Een lange rok die de vrouwen te Rome droegen;* en die zoo wel van mannen als vrouwen in Griekenland gedraagen wierd.

STŎLATŬS, ă, ūm. Suet. C. 23. 4. *Met een langen rok (ſtola) gekleedt.*

STŎLĬDE. adv. *Zottelyk, dwaaſſelyk, gekkelyk, onbezonnen.* Liv. 25. 19. (De compar. Stolidius ſtaat by Ammian. 19. 8.)

Stolide ferox. Liv. 7. 5. Tac. An. 1. 3. 6. *Zottelyk, of belachelyk, trots, opgeblazen, woeſt, of wreed,*

STŎLĬDŬS, ă, ūm. Ter. An. 3. 1. 12. *Zot, dwaas, gek, onverſtandig, bot.* De ſuperl. Stolidiſſimus ſtaat beneden by Ovidius.

Stolidus. *Gek, zot, nar.*

Vatum ſtolidiſſimus. Ovid. M. 13. 774. *De gekſte, of zotſte van de dichteren, de grootſte nar onder de dichters.*

Stolidus. Ovid. M. 11. 149. *Onvoorzichtig, onbedacht, onbezonnen, roekeloos.*

STŎLO, ōnis. m. Varr. R. R. 1. 2. *Een uitſpruitzel; of uitloopzel aan den voet van een boom.*

STŎMĂCĂCE, es. f. Plin. H. 25. 3. *Στομακάκη. Een ziekte,* die de Soldaaten van Germanicus de tanden deed uit den mond vallen, om dat ze uit een bron van zoet water, aan den zeekant gelegen, hadden gedronken.

(STŎMĂCHĀBUNDŬS. ă, ūm. Gell. 17. 8. *Toornig, gemelyk, gramſteurig.*)

STŎMĂCHĬCĪ, ōrūm. m. plur. Plin. H. 20. 9. *Die maagpyn hebben, die met een quaade maag zyn gequelt.*

STŎMĂCHŎR, āris, ātŭs ſum, ari. *t' Onvreden worden, zich vergrammen, zich belgen, moeyelyk worden, gemelijk zyn, toornig worden.*

Stomachabatur ſi quid aſperius dixeram. Cic. N. D. 1. 33. *Hy wierd quaad als ik wat te ſcherp geſproken,* of *als ik een hard woord gezegt had.*

Id mecum ſtomachabar modo. Ter. E. 2. 3. 32. *Ik was daar by my zelven moeyelyk, quaad,* of *t' onvreden over.*

(Stomachor omnia. Cic. Att. 14. 21. *Ik ben over alle dingen gemelyk,* of *t' onvreden; alles mishaagt my.*

Sive quid ſtomachor. Suet. T. 21. 11. *'t Zy dat ik ergens over t' onvreden ben,* of *dat my iets mishaagt.*)

STŎMĂCHŌSĒ. adv. *Toornig, met toorn*, of *gramschap*. (De compar. Stomachosius staat by Cic. Att. 10. 5.)

STŎMĂCHŌSŬS, ă, ūm, Hor. E. 1. 15. 12. *Grammoedig*, *toornig*, *die ligtelyk gram*, of *quaad word*, *haastig*, *oploopend*.

Stomachosus. Cic. de Or. 2. 69. *In grammen*, of *euvelen moede gesproken*. De compar. Stomachosior staat in deeze beteekenis by Cicero beneden.

Stomachosiores quas dicas meas literas non intelligo. Cic. F. 3. 11. *Ik bevat niet wat brieven het zyn, die gy zegt, dat ik op al te scherpe*, of *steekende wyze geschreven heb*, Andere willen dit vertaalt hebben *de brieven die ik in gemelykheit*, of *in quaadheit heb geschreven*, maar deeze vertalinge is zoo goed niet.

STŎMĂCHŬS, I. m. Cic. N. D. 2. 54. *De maag*. Zommige schrijvers neemen dit voor *het begin van den slokdarm*, andere voor het *beneden end*, andere voor *den mond van de maag*, andere eindelijk voor *de maag* zelf.

Mala copia sollicitat stomachum. Hor. S. 2. 2. 43. *D'overdaat van spyze krenkt*, of *verzwakt de maag*.

Laborare stomacho. Cels. 1. 8. *Maagpyn hebben*, *een quaade maag hebben*.

Latrantem stomachum lenire. Hor. S. 2. 2. 18. *Zyn honger stillen*.

Respuit cibum stomachus. Cels. 3. 6. *De maag kan geen spyze*, of *voedzel inhouden*, of *werpt alle voedzel uit*.

Stomachus. Plin. E. 6. 14. 2. *De geest*, *'t gemoed*, *zin*.

Nosti stomachi mei in hominum insolentium indignitate fastidium. Cic. F. 2. 16. *Gy kent d' afkeerigheit van myn gemoed omtrent het boos bedryf deezer moedwilligers*.

Ludi apparatissimi, sed non tui stomachi. Cic. F. 7. 1. *Spelen van eenen zeer grooten*, of *prachtigen toestel*, *maar die u niet behaagen*, of *die van uwe smaak niet zyn*.

Stomachus. *Redelykheit*, *billykheit van 't gemoed*.

Argumentum stomachi mei habebis. Plin. H. præf. *Gy zult eene proef van myne redelykheit hebben*.

Stomachus. *Verontwaerding*, *verbolgentheit*, *grimmigheit*, *gramschap*, *moeijelykheit*, *toorn*, *quaadheit*, *gestoortheit*, *haastigheit*, *oploopendheit*, *belging*.

Epistola plena stomachi. Cic. Fr. 3. 8. *Een brief vol verontwaarding*, *een heel spytigen brief*.

Stomachum facere. Cic. F. 1. 9. *Verontwaarding*, *toornigheit*, *gramschap*, of *moeijelykheit veroorzaaken*, of *verwekken*.

Non sine aliquo stomacho. Cic. Fr. 3. 5. *Niet zonder verontwaarding*, *moeijelykheit*, *belging*, *toorn*, of *gramschap*.

Stomachum erumpere in aliquem. Cic. Att. 16. 3. *Tegens iemant uitvaaren*, *zyn gal tegens iemant uitbraaken*, *zyn gramschap*, of *toorn op iemant uitstorten*.

In stomacho ridere. Cic. F. 2. 16. *Zich in zyn eige gramschap*, of *toornigheit vermaaken*.

STŎMĂTĬCŬS, I. m. Plin. H. 24. 14. *Een die gezwellen*, of *zweeren in den mond heeft*. Harduinus leest stomachicus.

STŎRAX. zie Styrax.

STŎRĔĂ, æ. Liv. 30. 3. Cæs. B. C. 2. 9. 4. *Een stroo-* of *biezemat*.

STR.

STRĂBO, ōnis. m. Cic. N. D. 1. 29. *Een scheele*, *een die scheel ziet*.

STRĀGES, gis. f. Cic. A. 3. 12. *Slagting*, *bloedbat*, *vleeschbank*, *slagtbank*, *nederlaag*.

Nimbus dat stragem satis. Virg. Æ. 12. 454. *Een stortregen slaat het gezaaide ter neder*.

Undans amnis strage virûm. Sil 17. 597. *Een rivier rood van 't bloed der verslagenen*.

STRĂGŬLĂ vestis. f. Cic. V. 1. 10. Liv. 39. 6. *Zeker kleed* dat de Ouden 's daags droegen, en dat hun 's nachts voor een deken diende. Als by ons de Japansche rokken.

STRĂGŬLŬM, I. n. Cic. T. Q. 5. 21. Varr. L. L. 4. 35. *Een beddekleed*, *een* geborduurde, *of geweeve beddesprey*, *een deken*, of *beddedeken*.

† STRĀMĔN, Inis. n. Virg. Æ. 11. 67. *Stroo daar de paerden op leggen*.

STRĀMĔNTŬM, I. n. Cæs. G. 7. 45. 2. *Stroo*.

Stramenta secare. Front. St. 4. 1. 45. *Voeder snyden*, of *maayen*.

Noctem in stramentis pernoctare perpetem. Plaut. Truc. 2. 2. 23. *Den geheelen nacht op stroo slaapen*.

STRĀMĬNĔŬS, ă, ūm, Prop. 2. 13. 20. *Van stroo*, *dat van stroo is gemaakt*.

STRĂNGŬLĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 20. 15. *Verworging*, *verstikking*.

STRĂNGŬLĀTŬS, ūs. m. Plin. E. 2. 11. 8. *Verworging*, *verstikking*.

STRĂNGŬLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. F. 8. 15. *Worgen*, *verworgen*, *verstikken*, *stikken*.

Strangulare divitias. Stat. S. 2. 2. 150. *Rykdommen*, *geld en goud verbergen*, *begraaven*, of *versteeken*.

Strangulare semina. Colum. 3. 12. *Het zaad verdrukken*, *den wasdom van 't zaad beletten*, *het gezaaide verstikken*.

STRĂNGŪRĬĂ, æ. f. Cic. T. Q. 2. 19. *Pynlykheit in 't wateren*, *de koude pis*.

STRĂTĀGĒMĂ, ătis. Cic. N. D. 3. 6. Στρατήγημα. *Een oorlogs-* of *krygslist*, *konstgreep*, *of streek om den vyand op te ligten*.

STRĂTĀGĒŬM, I. n. Vitruv. 5. 9. *Een wapenhuis*, *waar in men den roof der vyanden bewaart*. Men kan het ook voor de *krygsraad-kamer* neemen, zommige leezen Strategeum.

(STRĂTĒGĬA, æ. f. Plin. H. 4. 11. *Landvoogdy*.)

STRĂTĒGŬS, I. m. Plaut. Curc. 2. 3. 6. Στρατηγός. *Een veldheer*, *veldoverste*.

STRĂTĬŌTĬCŬS, ă, ūm. Plaut. Ps. 2. 2. 9. Στρατιωτικός. *Krygs*, *oorlogs*, *soldaats*, *krygsmans*, *van den oorlog*, of *kryg*.

STRĂTĬŌTĬS, idis. f. Plin. H. 24. 18. Στρατιώτης. *Duizendblad*, *gerwe*, zeker kruid.

(STRĀTŎR, ōris, m. Spart. Carac. 7. Ammian. 29. 3. 30. 5. *Een stalknecht*, *een knecht die het paerd zadelt*, *en den ryder daer op zet*. Zoodanige waren eertijds voornamentlijk van noden, om dat ze geen kennis van stijgbeugels hadden.

Strator. *Die een weg plaveit*, of *met steenen belegt*.

Strator Appiæ Diomedes. Een opschrift by Spon. Misc. Erud. Sect. 6. pag. 233. *Diomedes*, *die den weg te Rome*, *Appia genaamt*, *plaveit*.)

STRĀTŬM, I. n. Cic. T. Q. 5. 21. *Een bed*, *rustbed*, *matras*, of *alles wat men spreid om op te leggen*.

Corpus corripere e stratis. Virg. Æ. 3. 176. *Schielyk uit het bed springen*, *schielyk opstaan*.

Stratum Liv. 7. 14. Sen. E. 80. *Paerdedek*, *zadel*, of alles daar men een paerd mede dekt.

STRĀTŪRĂ, æ. f. Suet. Cl. 24. 5. *Het bezind om de gemeene wegen te doen plaveijen*.

STRĀTŬS, ă, ūm. Virg. Æ. 1. 704. *Gespreidt*, *uitgespreidt*. van een pronkkleed, of sprei sprekende.

Stratæ vites Colum. 5. 4. *Wyngaarden die op de aarde leggen*, *neergeslage wyngaarden*.

Poma strata jacent. Virg. E. 7. 54. *Het ooft legt op de aarde verspreidt*.

Unda strata æqualiter. Ovid. Her. 7. 49. *Stille baaren der zee*, *stil water*, *slecht water*.

Strata via. Liv. 8. 15. (Gruterus leest dextera via stratam. Strata viarum Virg. Æ. 1. 426. en strata alleen Eutrop. 9. 15.) *Een gestraate, gevloerde*, of *geplaveide weg.*

STRĒNĂ, æ. f. Suet. C. 42. 2. *Een nieuwjaars gift.*

Strenarum commercium. Suet. T. 34. 4. *Het wederzijds geeven en ontfangen van nieuwjaars giften.*

STRĒNUĒ. adv. Cic. Fr. 2. 2. *Dapperlijk, manhaftiglijk, kloekmoediglijk, heldhaftiglijk, moediglijk.* (De Superl. Strenuissime staat by Eutr. 9. 13.)

Strenue. Cic. Att. 16. 6. *Haastelijk, snellijk, drifstiglijk, schielijk, met een vaart, spoediglijk.*

STRĒNŬĬTĀS, ātis. f. Ovid. M. 9. 320. *Vroomigheit, dapperheit, moedigheit, kloekmoedigheit, stoutigheit, kloekheit, onvertzaagtheit, manhaftigheit.*

STRĒNŬŬS, ă, ŭm. Ter. Ph. 3. 1. 12. *Dapper, vroom, moedig, kloek, stout, onvertzaagt, manhaftig.* De compar. Strenuior staat by Plaut. E. 3. 4. 10. en de Superl. Strenuissimus by Sall. B. C. 60.

Strenua facies. Plaut. R. 2. 2. 8. *Een vast, stout, onvertzaagt wezen, een kloekmoedig gelaat.*

Strenuus. *Vlytig, yverig, neerstig, wakker, voortvarend, die iets met 'er haast of spoedig doet*, of *dat spoedig en handig*, of *met een vlucht gedaan is.*

Ministra strenua. Ovid. M. 9. 307. *Een vlijtige*, of *wakkere dienares, een voortvarende*, of *yverige dienstmaagd*, of *meid.*

(Strenuus. *Krachtig, die of dat men niet kan tegenstaan, heftig.*

Philippus non præceps se, sed strenuum remedium afferre promisit. Curt. 3. 6. 2. *Philippus heeft beloofd dat de geneesdrank, die hy bragt, niet schielyk zou werken, maar zoo krachtig zyn, dat de ziekte daar niet tegen op zou konnen.*

Causa tam strenuæ mortis excogitari non poterat a medicis. Curt. 9. 8. 20. *De geneesmeesters konden de oorzaak van zoo heftigen doot niet bedenken.*)

STRĔPĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Virg. G. 1. 413. *Ruischen, geruis, gedruis, gerucht, getier*, of *geraas maaken, raazen, tieren.*

STRĔPĬTŪS, ūs. m. *Allerlei gerucht, geruisch, gedruis, geraas*, of *getier.*

Strepitus hominum. Cic. T. 92. *Het gedruis*, of *geraas van een menigte menschen.* Fluminum. Cic. L. L. 1. 7. *Het geruisch van stroomen*, Fori. Cic. Cl. 92. *Het geraas, rumoer, gekakel in de pleitzaal* of *voor de rechtbank.*

Strepitus. *De klank*, of *het geluid van een snaarspeeltuig.*

Dulcis strepitus aureæ testudinis. Hor. O. 4. 3. 18. *De overeenstemmende wellnidendheit van een bekoorlijke lier.*

STRĔPO, is, strĕpŭi, strĕpĭtūm, strĕpĕre. Cic. D. 1. 16. *Geruisch, gedruis, geraas, getier*, of *gerucht maken, raazen, tieren, bulderen.*

Strepere aliquid. Liv. 2. 45. *Een weinig ruischen, iets mompelen*, of *morren.*

Strepunt aures clamoribus. Liv. 22. 14. *De ooren zyn door het geschreeuw verdooft, de ooren tuiten door 't geschreeuw.*

STRĔPSĬCĔRŌS, ōtis. m. Plin. 8. 53. Capitol. Anton. Pio 10. Στρεψίκερος. *Een reebok*, met rechte en overdwars gekerfde hoornen.

STRĬĂ, æ. f. Vitruv. 4. 3. *De vierkante hoogte, die aan ider zijde van de groeve in een pylaar is.*

STRĬĀTŪRĂ, æ. f. Vitruv. 4. 3. *De langwerpige groeven* of *vooren in een pylaar*, of *het maken van de langwerpige groeven* of *vooren in een pylaar.*

STRĬĀTŪS, ă. ūm. Vitruv. 7. 5. *Gegroeft*, of *gevoort, met groeven*, of *vooren, dat reepen heeft.*

Striata columna. Plin. H. 21. 5. *Een gegroefde, gereepte* of *gevoorde pylaar.*

STRĪBĪLĪGO, gĭnis. f. Gell. 5. 20. *Taalwoestheit, wanspraak*, zommige leezen Striblig0.

STRĪBLĪTĂ, æ. f. Cato R. R. 79. *Een soort van een klein koekje, een taart.* Zommige schrijven Scriblita.

STRĪBLĪTĀRĬUS, ii. m. Afran. by Non. 2. 483. *Een bakker van koekjes*, Striblita genoemt.

STRĬCTĒ. adv. *Nauwkeuriglijk, stiptelyk, netjes, met nauwkeurigheit.* De compar. Strictius staat by Pallad. 1. 6. en de superl. Strictissime by Gell. 16. 3.

Observare aliquid stricte. Cic. Am. 16. *Iets nauwkeuriglyk waarneemen*, of *gade slaan, iets op 't nauwkeurigste in acht neemen, ergens nauwkeuriglijk op letten.*

STRĪCTĪM. adv. Cic. Cœl. 7. *Kortelyk, met weinig woorden, kort en bondig, beknoptelyk, bondiglyk.*

Strictim dicere. Cic. Clu. 10. *Op eene korte en bondige wyze spreeken, beknopt in zyn spreeken zyn.*

STRĪCTĪVUS, ă, ūm. *Dat men met de hand kan plukken.*

Strictivæ oleæ. Cato R. R. 147. *Olyven die men met de hand kan plukken.*

STRĪCTŌR, ōris. m. Cato R. R. 145. *Die d'olyven met de hand plukt.*

STRĪCTŪRÆ, ārūm. f. plur. Virg. Æ. 8. 421. *De vonken*, of *'t hamerslag dat van 't yzer springt* als 't op een aambeeld gesmeet word.

(Strictura. Plin. H. 34 14. *Een klomp*, of *plaat yzer*, of *koper.*

Nasci quidem illic ferrum, sed in stricturam non posse cogi nisi transvectum in Populoniam. Varro by Serv. Æ. 10. 73. *Dat daar wel yzer voortkoomt, doch waar van men geen klomp*, of *plaat kan maaken, ten zy 't naar Populonien gevoert word.*

Propterea quod multis locis apud eos ærariæ stricturæ sunt. Cæs. B. G. 3. 21. 3. *Om dat by hen op veele plaatzen mynen zyn, waar in klompen koper gevonden worden.*)

STRĪCTŪS, ă, ūm. (De compar. Strictior staat by Cels. 7. 26.) Strictus gladius. *Een blooten degen, een uitgetrokken zwaerd, een bloot rapier.*

Insequi aliquem stricto gladio Cic. A. 2. 9. *Iemant met den blooten degen in de hand vervolgen*, of *najaagen.*

Stricti artus. Tac. G. 30. 2. *Een t'zamengedrongen lichaam*, in *een gedronge ledemaaten.*

Epistola stricta. Sen. B. 4. 37. *Een strenge, harde*, of *scharpe brief.*

STRĪDĔO, ēs, strīdī, strīdērĕ. Virg. Æ. 4. 689. en

STRĪDO, is, strīdī, strīdĕrĕ. *Rammelen, kraaken, krassen, gekrat, gerammel, gekraak, geraas*, of *geruisch maaken, ruischen.*

Cardo stridebat foribus ahenis. Virg. Æ. 1. 453. *De kopere poorten kraakten*, of *krasten in 't opgaan.*

Ignes strident. Lucan. 6. 176. *Het vuur hist*, of *springt.*

Mare stridet. Virg. G. 4. 262. *De zee gonst, ruischt*, of *buldert.*

Tibia stridebat. Catull. 64. 264. *Men speelde op de fluit.*

Stridere secreta aure susurros. Hor. S. 2. 8. 78. *Iemant zachtjes*, of *stilletjes in 't oor luisteren.*

Stridere dentibus. Cels. 2. 6. *Op de tanden knarssen.*

STRĪDŌR, ōris. m. *Geruisch, gekuil, een schel geluit, geraas, getier, gedruis.*

Aquilonis stridor. Cic. T. Q. 1. 28. *Het geruisch van den Noorden wind.*

Stridor serræ. Cic. T. Q. 5. 40. *Het*

Het gekrijsch, of *de kneuzing die een zaag maakt als ze getrokken word.*

Stridor rudentum. Virg. Æ. 1. 91. *Het rissen van de kabels*, *het gekraak der touwen.*

(Stridor. Curt. 8. 13. 10: 14. 23. Flor. 1. 18. 12. *Het geloei*, of *gekrysch van den olyfant.*)

STRĬDŬLŬS, ă, ŭm. *Ruischende*, *kraakende*, *knarssende*, *springende*, *dat eenig geluit geeft*, *dat weinig geraas maakt*, *dat eenigzins kraakt.*

Fax stridula. Ovid. M. 10. 6. *Een toorts die onder 't branden wat springt.*

Convicia stridula. Ovid. Pis. 258. *Hevige scheldwoorden.*

STRĪGĂ, æ. f. Hyg. Lim. 198. *Een greppel*, of *voore*, die men met de ploegkouter tusschen twee akkers maakt.

Striga Hygin. *Een lange koppel paerden*, *een rij paerden.*

STRĪGĀTŬS ager. Aggen. in Front. Lim. 46. *Bebouwt*, of *geploegt land.*

(STRĬGĬLĔCŬLĂ, æ. f. Apul. Fl. 346. *Een roskammetje*, *een kleine roskam.*)

STRĬGĬLĬS, is. Cic. Fin. 4. 12. *Een schraapmes*, zeker gereedschap om het lichaam, van die in de badstooven met oly gesmeert waren, af te schrabben. Men gebruikten 'er meest lynwaat of sponssen toe, die zy ook Strigilis noemden.

STRĬGMENTŬM, i. n. Plin. H. 15. 4. *Vuiligheit*, die de kampvechters van hunne lichaamen afschrabten, na dat zy die eerst met oly, wasch, &c. gesmeert hadden.

Strigmentum. Plin. H. 11. 51. *Allerlei afschaafzel*, of *afschrabzel.*

STRĪGO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Prop. 4. 8. 23. *In 't gaan stil staan.*

(Ubi strigandum & ubi currendum est scio. Phædr. 3. 6. 9. *Ik weet waar ik moet stil staan*, *en waar ik moet loopen.*)

STRĬGŌSŬS. ă, ŭm. Colum. 7. 12. *Mager*, *uitgemargelt*, *schraal.* De compar. Strigosior staat by Liv. 27. 47. en de superl. Strigosissimus by Colum. 7. 6.

Strigosus equus. Gell. 4. 20. *Een heel mager paerd.*

Strigosus Orator. Cic. Cl. 16. *Een mager*, *schraal*, *dor*, of *slecht redenaar.*

STRĬNGO, gis, strinxi, strictŭm, stringĕrĕ. *Prangen*, *drukken*, *sluiten*, *klemmen*, *perssen.*

Stringere aliquid. Sil. 8. 45. *Iets met weinig woorden*, of *in 't kortte verhaalen*, of *vertellen.*

Ad stringendam fidem nullum vinculum majus jurejurando. Cic. Off. 3. 31. *Daar is geen sterker band voor de gegeeve trouw dan den eed.*

Stringere pectus alicujus. Ovid. Tr. 5. 5. 21. *Iemant een kleine wonde in de borst geeven*, *iemant in de borst quetsen.*

Stringere frondes. Virg. E. 9. 61. *De bladen*, of *'t loof van de boomen afrukken.*

Stringere glandes. Virg. G. 1. 305. *Akers*, of *eikels plukken.*

Stringere remos sylvis. Sil. 6. 345. *Riemen in het bosch gereed maaken.*

Stringere ripas fluminis. Virg. Æ. 8. 63. *Langs de strand*, of *den oever van een rivier vaaren.*

Stringere ensem. Virg. Æ. 10. 568. *Den degen trekken*, *'t rapier uithaalen*, *van leer trekken.*

STRĬO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Vitruv. 4. 8. *Vooren*, *groeven*, of *reepen in een pylaar maaken.*

STRĪX, strigis. f. Ovid. F. 6. 139. Prop. 3. 4. 29. *Een nachtuil.*

STRĬX, strigis en strigilis f. Vitruv. 4. 3. *De vierkante hoogte die aan elke zyde van de groeve in een pylaar is.* Men vind de Genitivus Pluralis Strigium by Vitruv. 4. 4.

STRŎBĬLŬS, i. m. Ulp. Dig. 32. 55. 9. *De bol van een artischok*, of *pynappel.*

(STRŎBŬS, i, f. Plin. H. 12. 17. *Zekere welriekende boom in Arabien.*

STRŎMBŬS, i. m. Plin. H. 32. 11. *Zekere schelpvisch.*)

STRŎPHĂ, æ. f. Sen. E. 26. *Schalkheit*, *listigheit*, *loosheit*, *list*, *vond*, *konstgreep.*

Ego aliquam stropham inveniam. Plin. E. 1. 18. *Ik zal wel een list uitvinden*, *ik zal wel eenigen vond bedenken.*

STRŎPHĬĀRĬŬS, ii. m. Plaut. Au. 3. 5. 42. *Een halsdoekmaker*, *een borst-* of *kroplapmaker.*

STRŎPHĬŎLŬM, i. n. Plin. H. 21. 2. *Zekere bloembrant*, die men de Priesters op 't hoofd zette.

STRŎPHĬŬM, ii. n. Catull. 64. 65. *Zekere soort van halsdoek*, *neerstik*, *krop-* of *borstlap*, daar de jonge dochters haar boezem mee dekken.

STRŎPHŬS, i. m. Vitruv. 10. 8. *Een band waar mede men den riem aan den dol vast bind*, *een roeispantouw*, of *riemband.*

STRŎPHŬS, i. m. Festus. *Priesterlyke kroon*, of *krans*, *zekere krans*, of *kroon die de Priesters droegen.*

STRUCTĬLĬS, is. m. & f. ilĕ, is. n. *Dat van veele stukken gemaakt is.*

Columnæ structiles. Colum. 11. 3. *Pylaaren die uit verscheide stukken* of *steenen zyn gemaakt.*

Cloaca structilis dextra atque sinistra fiat. Vitr. 5. 9. *Laat aan de rechter en slinker zyde een goot*, of *riool maaken.*

(Structilis. *Dat getimmert*, of *gemetzelt kan worden*, *daar men mede timmeren* of *metzelen kan.*

Vetustissimi vivam sepem structili prætulerunt. Colum. 11. 3. *De alderoudsten hebben meer gehouden van eene levendige, als van eene opgemuurde heining.*

Tucca non fecit balneum structili cæmento. Mart. 9. 77. 1. *Tucca heeft de badstoove niet met metzelaars gemaakt.*)

STRŬCTŎR, ōris. m. Cic. Fr. 2. 6. Att. 14. 3. *Een bouwmeester*, *een metzelaar*, of *timmerman*, naar de uitlegging van Tribon. Cod. 10. 64. 1. Structores i. ædificatores.

Structor. Juv. 5. 120. *Een hofmeester*, *schafmeester*, *opdisscher*, *een die de spys opzet*, of *op de tafel schikt.*

Structor annonæ. Cic. Att. 14. 3. *Een verzorger van levensmiddelen*, of *leeftocht.*

(Structor. Mart. 10. 48. 15. *Een voorsnyder.*)

STRŬCTŪRĂ, æ. f. Liv. 21. 11. *Gebouw*, *metzelwerk*, *timmeraadje*, *bouwinge*, *stichtinge.*

Summis parietibus structura testacea sub tegula subjiciatur. Vitruv. 2. 8. *Laat boven op de muuren onder 't dak een hechte laag tegels leggen.*

Ærariæ structuræ. Cæs. B. G. 3. 21. 3. *Kopermynen.*

Structura verborum. Cic. Opt. Or. 2. *De schikking van de woorden*, *woordenstel*, *woordenschikking.*

Carminis structura. Ovid. P. 4. 13. 4. *Vaerzemaking*, *de konst van een vaers te maaken.*

STRŬCTŬS, ă, ŭm. Tac. An. 12. 56. 1. *Gebouwt*, *gesticht*, *getimmert*, *gemetzelt.*

Acies structa. Cic A. 4. 5. *Een leger in slagorder geschaart.*

STRŬĔS, is. f. Liv. 21. 37. *Een stapel*, *hoop*, *krob*, *fink.*

(Strues. Ovid. F. 1. 276. Gell. 10. 15. *Een soort van een koek*, *die de Ouden in d'offerhanden gebruikten.*

Struix. Festus. *Allerlei stapels.*

Tantas struices concinnat patinarias. Plaut. Men. 1. 1. 26. *Zoo veel schotelen discht hy op.*)

STRŪMĂ, æ. f. Cels. 5. 28. *Kropgezwets*

zweer, kliergezwel. Men vind veel tyds de Pluralis Strumæ. arum, als by Celf. 1. 9. Vitruv. 8. 3.

STRŪMŌSUS, ă, um. Colum. 7. 10. *Die klieren*, of *kropzweeren heeft.*

STRŬO, is, struxi, structum, struĕrĕ. Hor. O. 2. 18. 19. *Bouwen, stichten, timmeren, metzelen.*

Struere aliquid. Ter. H. 3. 2. 3. *Iets brouwen, eenigen toeleg maaken; iets voorneemen; een aanslag maaken*, of *smeeden.*

Aciem struere. Cic. Oct. Virg. Æ. 9. 42. *Een leger in slagorder stellen.*

Calamitatem alicui struere. Cic. Clu. 46. *Een quaaden aanslag op iemant maaken; iemant iets quaads berokkenen*, of *brouwen.*

Epulas struere. Tac. An. 15. 55. 4. *Een groot gastmaal aanrechten.*

Infidias alicui struere. Ovid. M. 1. 198. Liv. 23. 17. *Iemant laagen leggen.*

Orationem struere. Gell. 13. 20. *Een rede opstellen.*

Penum struere. Virg. Æ. 1. 708. *Voorraad verzorgen, zorg voor den leeftocht draagen.*

Sollicitudinem struere. Cic. Att. 5. 21. *Zich zelven moeyelykheit*, of *zorge op den hals haalen, zich zelven moeyelykheit aandoen.*

STRŌPHUS, i. m. Liv. by Festus Ziet Strophus.

STRŪTHEĂ, mala, ōrum. n. plur. Varr. R. R. 1. 59. *Queen, queepeeren*, of *queeappelen*, Men vind Struthea alleen by Colum. 5. 10.

STRŪTHIŎCĂMĒLĪNUS, ă, um. Plin. H. 29. 5. *Van den Struysvogel.*

STRŪTHIŎCĂMĒLUS, i. m. Plin. H. 10. 1. *Een struysvogel*, de grootste van al de vogelen.

STRŪTHIUM, ii. n. Plin. H. 19. 3. *Volders kruid*, een kruid dat de volders gebruiken om de wol wit te maaken, en de vettigheit te beneemen.

STU.

STŬDĔO, es, studui, studĕrĕ. Cic. de Or. 1. 3. Sen. C. 2. 10. *Zich benaerstigen*, of *bevlytigen, vlytig zyn, zich in de geleerdheit oeffenen, letterblokken, iets naerstiglyk*, of *met vlyt betrachten, studeeren.*

Studes dare verba nobis. Ter. E. 5. 4. 28. *Gy zyt uit om ons te bedriegen, gy poogt*, of *tracht ons op te ligten.*

Stude verum invenire. Cic. Her. 4. 30. *Benaerstig u*, of *tracht om de waarheit te vinden.*

Cui virtuti studes? Cic. de Or. 2. 55. *Wat deugd betracht*, of *behartigt gy?*

Studere optimis disciplinis. Cic. Div. 12. *De konsten*, of *wetenschappen behartigen*, of *beyveren.*

Auribus studere. Mart. 10. 19. 15. *Zijnen toehoorderen poogen te behaagen.*

Studere pecuniæ. Cic. Fin. 1. 18 *Op het byeen schraapen*, of *vergaderen van geld toeleggen.*

Rebus novis studere. Cæs. B. G. 8. 3. *Naar nieuwe dingen trachten, nieuwigheden poogen in te voeren, van regeering willen veranderen, een nieuwe regeering zoeken.*

Studere alicui. Ovid. M. 9. 425. *Iemant gunstig zyn*, of *begunstigen, iemant genegenheit toedraagen, iemant voorstaan.*

Literas studere incipit. Cic. Red. Sen. 6. *Hy begint zich in de geleerdheit*, of *goede letteren te oeffenen.*

Omnes unum studetis. Cic. A. 6. 7. *Gy hebt alle het zelve oogwit; gy alle begeert, behartigt, zoekt*, of *betracht een en de zelve zaak.*

(Studere in id. Quintil. I. O. 10. 2. in ea re. Gell. 11. 2. *Zich daar op leggen, de zaak ter harten neemen.*

Studere zonder casus, *Studeeren, boekoefenen, zich op de vrye konsten leggen, de vrye konsten leeren.*

Quibusdam custodiæ traditis studendi solatium ademptum. Suet. T. 61. 10. *Zommige gevangenen is den troost benomen die ze in 't studeeren schepten*, of *is niet toegelaaten te studeeren, en zich daar in te vertroosten.*

Epigenes & Apollonius apud Chaldæos studuisse se dicunt. Sen. N. Q. 7. 3. *Epigenes en Apollonius zeggen, dat ze de vrye konsten by de Chaldeën geleert hebben.*)

STŬDĬŌSĒ. adv. Cic. Div. 12. *Vlytiglyk, naerstiglyk, ernstelijk, met yver*, of *vlyt.* De compar. Studiosius staat by Quintil. I. O. 3. 6. en de superl. Studiosissime by Plin. E. 4. 26. 1.

STŬDĬŌSUS, ă, um. *Die zich ergens op legt, die ergens vlytig naar tracht; naerstig, vlytig, die iets zoekt te weeten*, of *uit te vorschen.* De compar. Studiosior staat by Cic. F. 8. 14. en de superl. Studiosissimus by Cicero beneden.

Studiosissimi defensores. Cic. V. 2. 4. *Zeer yverige verdedigers, voorstanders, verweerders*, of *verantwoorders.*

Studiosus. Plin. E. 4. 13. 11. *Leerzuchtig, een liefhebber van konsten en wetenschappen, een liefhebber der geleerdheit*, of *letteren.*

Studiosus. *Wys, geleert, wel gezint.*

Studiosa quæstio. Quintil. I. O. 11. 1. *Een geleere geschil, een diepzinnig vraagstuk.*

Studiosus alicujus. Cic. Att. 3. 22. *Die iemant begunstigt*, of *voorstaat.*

Equorum studiosus. Ovid. M. 14. 321. *Die veel van paerden houd, kies*, of *keurlyk op paerden, een groot liefhebber van paerden.*

STŬDĬUM, ii. n. Cic. T. Q. 5. 3. *Oeffening, bevlytiging, beyvering, bespiegeling, behartiging, betrachting der geleerdheit, letteryver.*

Studium. *Vriendschap, genegenheit, verbintenis, toegeneigtheit, gunst, goeden wille.*

Studium tuum erga me. Cic. Att. 2. 19. *De genegenheit die gy tot my hebt*, of *die gy my toedraagt.*

Meo de studio studia erant vestra omnia. Plaut. Af. 1. 3. 58. *Gy had geen andere genegentheden dan ik, uwe genegenheit quam met de myne gansch overeen.*

Tibi omnes navare studium volunt. Cic. Br. 8. *Zy willen u alle hunne vriendschap*, of *genegenheit betoonen.*

Abeunt studia in mores. Ovid. Her. 15. 83. *De genegentheden veranderen in zeden.*

Accensa populi in aliquem studia. Tac. An. 3. 4. 3. *De ontfonkte, vierige*, of *brandende genegenheit van 't volk tot*, of *voor iemant.*

Studium. Cic. A. Q. 1. 12. *Verlangen, begeerte, wensch, liefde, zucht, treb.*

Famæ studium. Ovid. Rem. 393. *De begeerte om eer en aanzien te verkrygen, om beroemt*, of *vermaart te worden.*

Studium. *Gevoelen, meening, oordeel, gedachte.*

Scinditur studia in contraria vulgus. Virg. Æ. 2. 39. *Het gemeene volk is in verscheide gevoelens*, of *meeningen verdeelt.*

Is studio dissimili est. Ter. Ad. 1. 1. 16. *Hy is van een verscheide gevoelen*, of *verschillenden inborst.*

STULTĒ. adv. *Zottelyk, onwijsselyk, dommelings, dwaasselyk.* De compar. Stultius staat by Celf. præf. en de superl. Stultissime by Cic. N. D. 2. 28.

Stulte credere. Cic. N. D. 2. 28. *Ligt geloovig zyn, ligtelyk iets gelooven, ergens ligt geloof aan slaan*, of *aan geeven.*

STULTĬLŎQUENTĬĂ, æ. f. Plaut. Trin. 1. 2. 182. *Zotte klap, gekke praat.*

STULTĬLŎQUIUM, ii. n. Plaut.

M. G. 2. 3. 25. *Onvoorzichtige praat, onvoorzichtige redenvoering.*

STULTITIA, æ. f. Cic. T. Q. 3. 3. 5. *Zotheit, gekheit, onvoorzichtigheit, dwaasheit: onbezonnenheit, onbedachtzaamheit.*

STULTUS, a, um. *Zot, gek, dwaas, onwys, belachelyk, bespottelyk, onvoorzichtig, onbedacht.* De compar. Stultior staat by Cic. Cæc. 14. en de superl. Stultissimus by Liv. 45. 23.

Stultum consilium capere. Cic. V. 5. 39. *Een stout, of reukeloos besluit neemen; een onvoorzichtig, of ongerymt opzet neemen; een dwaas voorneemen by de hand vatten.*

Dies stulti. Tib. 1. 4. 30. *De tyd dien men met mooi weêr speelen, lichtmissen, of optrekken heeft doorgebragt.*

STUPA, æ. f. Liv. 42. 64. *Werk, runnlas.*

STUPARIUS, a, um. *Van werk, of dat tot werk, of runnlas behoort.*

Stuparius malleus. Plin. H. 19. 1. *Een benkhamer, daar men runnlas mede beukt.*

STUPEFACIO, is, feci, factum, facere. Liv. 5. 39. *Verbaast, verschrikt, bedeest, of vervaart maaken; verbaazen, ontstellen, verschrikken, ontzetten.*

STUPEFIO, fis, stupefactus sum, fieri. Cic. de Or. 3. 14. *Verbaast, ontzet, ontstelt, verschrikt, bedeest, of vervaart worden.*

STUPEO, es, stupui, stupere. Cic. Fin. 2. 23. Zie Stupefio.

* Verba stupuerunt palato. Ovid. Am. 2. 6. 47. *Hy kon van schrik niet spreeken.*

Stupere in aliquo. Val. Fl. 1. 262. *Ontzetten, of ontstellen in 't aanspreeken, of ontmoeten van iemant.*

STUPESCO, scis, stupescere. Cic. de Or. 3. 26. Zie Stupefio.

STUPEUS, a, um. Virg. Æ. 2. 236. *Van werk, of grof vlas gemaakt.*

STUPIDITAS, atis. f. Cic. A. 2. 32. *Onsteltenis, verbaastheit, ontroering, ontzetting, groote schrik: dwaasheit, plomheit, botheit.*

STUPIDUS, a, um. Cic. Fat 5. *Onstelt, verbaast, ontroert, verschrikt: plomp, bot, onverstandig, lomp, dom, dwaas.*

STUPOR, oris. m. Cic. T. Q. 3. 6. *Verbaastheit, ontsteltenis, ontroering, ontzetting, groote schrik: Botheit, plompheit, onverstandigheit, zotheit, domheit, dwaasheit.*

Attendite stuporem hominis. Cic. A. 2. 12. *Bezie de zotheit van dien mensch; Let op de plompheit van dien mensch.*

Sensus stupore suavitatem cibi non sentit. Cic. A. 2. 45. *Hy heeft geen smaak in de spyze, om dat hy ontsteld is.*

(Stupor Catull. 17. 21. *Een plomp, dom, of bot mensch.*

Stupor corvi. Phædr. 1. 13. 12. *De botte, of domme rave.*)

STUPRATOR, oris. m. Sen. H. 3. 897. *Een vrouwenschender, een onteerder of verkrachter der vrouwen.*

STUPRO, as, avi, atum, are. Cic. F. 5. 10. *Een vrouwe- of dochterschender, onteerder, of verkrachter.*

(STUPROSUS, a, um, *Hoerachtig, geil, onkuisch.*

Stuprosæ mentis punitor. Val. Max. 6. 1. 8. *Een die een hoerachtig gemoed, of hoerachtige gedachten straft.*)

STUPRUM, i. n. Cic. T. Q. 4. 35. *Schending, onteering van een vrouw, of jonge dochter.*

STURNUS, i. m. Plin. H. 10. 24. *Een spreeuw.*

STY.

STYGIUS, a, um. Virg. Æ. 6. 134. *Helsch, van de Hel.*

STYLOBATA, æ. f. Vitruv 3. 3: 4. 7. *Een stylgrond,* een voetstuk om veele pylaaren te zetten.

STYLOBATES, æ. m. Varr. R. R. 1. 3: 3. 5. Zie Stylobata.

STYLUS. V. zie Stilus.

(STYMMA, atis, n. Plin. H. 13. 1. *De droessem van zalve.*)

STYPTICUS, a, um. Plin. H. 21. 23. στυπτικός. *Stoppende, t' zamentrekkende, dat een stoppende, of t'zamentrekkende kracht heeft, dat hardlyvig maakt.*

STYRAX, acis. f. Plin. H. 12. 17. στυραξ. *Styrax-boom.* Zekere welriekende boom.

STYRAX. m. Plin. H. 15. 7. *Styrax.* een welriekend sap.

STYX, ygis. f. Ovid. M. 4. 434. *De Styx,* Een helsche stroom.

SUA.

SUADELA, æ. f. Plaut. Cist. 2. 3. 24. *Aanrading, aanmaning, aanporring.*

SUADEO, es, suasi, suasum, suadere. *Raaden, aanraaden, aanporren, aanmaanen.*

Suadere alicui aliquid. Cic. Att. 8. 12. *Iemant iets aanraaden.*

Nemo est qui suadere tibi sapientius possit te ipso. Cic. F. 2. 7. *Daar is niemant die u beter kan raaden dan gy zelve.*

Suasit amor facinus. Ovid. M. 8. 90. *De liefde, of min heeft haar tot dit schelmstuk vervoert.*

Pacem suadere. Cic. F. 7. 3. de pace. Quintil. I. O. 3. 8. *Tot vrede aanmaanen, raaden, of overbrengen.*

Cadentia sidera suadent somnos. Virg. Æ. 2. 9. *De nacht noodigt tot slaapen, de sterreloop raad tot den slaap.*

Quod suadetur, minus mihi placet. Plaut. Trin. 3. 2. 44. *Dat men my wil aanraaden, behaagt my niet wel.*

Suadere alicui ut, &c. Cic. Prov. Conf. 17. *Iemant raaden, aanmaanen, dat hy, enz.*

SUADUS, a, um. Stat. Th. 4. 453. *Dat aanraad, aanport, opwekt, of aanmaant; dat de kracht heeft om aan te raaden, aan te porren, of op te wekken.*

(SUAPTE. Suapte culpa. Plaut. Merc. 5. 5. 9. *Door eigen schuld.*)

SUARIUS, ii. m. Plin. H. 8. 51. *Een varkendryver, of varkenhoeder.*

Suarius negotiator. Plin. H. 21. 3. *Een varkenkoper, een die koopmanschap in varkens doet, of die in varkens handelt.*

SUASIO, onis. f. Cic. de Or. 3. 81. *Aanrading, aanmaning, aanporring, overreding, of opwekking.*

SUASOR, oris. m. *Aanrader, rader, aanmaner, aanporrer, opwekker, overreder.*

Suasor fuisti profectionis meæ. Cic. Att. 16. 7. *Gy hebt my geraaden, te vertrekken.*

SUASORIUS, a, um. *Aanradend, overreedend, dat ter aanrading, of overreeding dient.*

Declamare suasoria. Quintil. I. O. 3. 8. *Aanradende, of overreedende redenen voeren.*

(SUATIM. adv. Nigid. by Non. 14. 190. *Naar de wyze van een varken, als een varken.*

SUASUM, i. n. Plautus by Festus. *Tanerverwe.*

Suasum. Ulp. Dig. 9. 2. 9. §. 1. Zie Suasio.)

SUAVIATIO, onis. f. Gell. 18. 2. *Een kus, kussinge, gezoen, zoen.*

SUAVIDICUS, a, um. *Zoet, liestallig, zoet van taal.*

Versus suavidici. Lucret. 4. 181. *Lieffelyke, of zoetvloeyende vaerzen.*

‡ SUAVILOQUENS, tis. omn. gen. Enn. by Cic. Cl. 15. Lucret. 1. 944. *Zoet, of lieffelyk spreekende, liestaalig.*

SUAVILOQUENTIA, æ. f. Cic. Cl. 15. *Lieffelykheit, zoetheit, aangenaamheit, liestalligheit in 't spreeken.*

† SUAVILOQUUS, a, um. Lucret. 2. 528 *Liestallig, of liestaalig.*

SUAVIOLUM, i. n. Catull. 97. 2. *Een kusje, of zoentje.*

SUAVIOR, aris, atus sum, ari. Cic. Att. 16. 3. *Kussen, zoenen.*

SUAVIS, is. m. & f. suave. is. n. *Zoet,* liefe-

lieffelijk, aangenaam, minzaam, bevallig, liefttallig. De compar. Suavior staat by Vitruv. 5. 3 en de superl. Suavissimus. by Plaut. Cist. 1. 3. 45. De Dichters maaken maar een lettergreep van Sua in Suavis, en Suavium, en de woorden die daar van afkoomen.

Suavis amicus. Cic F. 2. 13. *Een lieve, of beminde vriend, een harte- of boezemvriend.*

Auræ suaves Lucret. 3. 223. *Aangenaame, frissche, zoete winden.*

Suavis. *Aangenaam, zoet, lieffelijk, lekker, welsmakende.*

Herbæ suaves. Virg. E. 2. 49. *Zoete, aangenaame, of frissche kruiden.*

SUĀVĪTĀS, ātis. f. Cic. S. 17. *Zoetigheit, lieffelijkheit, aangenaamheit.*

Suavitas morum haud mediocre est amicitiæ condimentum. Cic. Am. 18. *De liefttallighеit der zeden is geen van de minste aantrekkelijkheit van de vriendschap.*

Odoris suavitas. Plin. H. 12. 24. *Een aangenaame, of lieffelijke reuk.*

Ostrum habet aspectus suavitatem. Vitruv. 7. 13. *Het purper is aangenaam voor 't gezicht.*

SUĀVĪTĔR. adv. Cic. de Or. 3. 11. *Zoetelijk, zoetjes, aangenaam, liefttalliglijk, op eene aangenaame, lieflijke, of liefttallige wyze.* De compar. Suavius staat by Hor. S. 1. 6. 130.

SUĀVĪTŪDO, ĭnĭs. f. Plaut. St. 5. 5. 14. zie Suavitas.

SUĀVĬŬM, ii. n. Cic. Att. 16. 11. *Een kus, of zoen.*

SUB.

SŬB. præp. *Onder.* Deeze præpositio regeert d'ablativus als 'er rust, en d'accusativus als 'er beweeging by verstaan word.

Sub noctem. Hor. O. 1. 9. 19. *Omtrent den nacht.*

Sub jugum mitti. Festus. *Onder 't jok gestelt worden.*

Sub Alexandro. Quintil. I. O. 5. 10. *Onder 't rijk van Alexander, ten tyde van Alexander.*

Sub ea conditione. Cic. Arc. 10. *Onder die voorwaarde, of dat beding.*

Sub dio. Colum. 1. 8. *Onder den blauwen hemel, in de open lucht.*

Esse sub imperio alicujus. Ter. H. 2. 2. 4. *Onder iemants gebied zyn; van iemant afhangen; onder iemant staan, iemants onderzaat zyn.*

Sub manu esse. Cic. F. 10. 23. *By de hand zyn.*

Hoc succedit sub manus negotium. Plaut. M. G. 3. 2. 59. *Deeze zaak gaat heel gemakkelijk, of valt onder de hand heel gemakkelijk; word zoo ligt als iets ter wereld verrigt.*

Sub pœna mortis. Suet. C. 48. 4. *Op het leven, op straffe des doots.*

Sub umbra fœderis. Liv. 8. 4. *Onder voorwending, voorwendsel, of schijn van verbond.*

Sub finem. Virg. Æ. 5. 328. *Op het einde, op 't laatste.*

Sub horam pugnæ. Suet. A. 16. 2. *Omtrent de uure, of den tyd van 't gevecht, omtrent het begin van den slag, of als de slag begon.*

Sub hoc tempus. Hor. E. 2. 2. 34. *Omtrent deezen tyd.*

Sub eas literas statim recitatæ sunt tuæ. Cic. F. 10. 16. *Na het leezen van die brieven, zyn aanstonds de uwe geleezen.*

Sub ipsos postes. Virg. Æ. 2. 442. *Aan de deur, voor de deur.*

Sub amplexus alicujus ire. Ovid. Her. 17. 94. *Iemant gaan omhelzen.*

Sub autore Themisone. Cels. 3. 4. *Op het gezag van Themison, op het zeggen, of 't getuigenis van Themison.* (Protarcho. Cels. 5. 28. *Van Protarchus.* Dionysio. Cels. 6. 18. *Van Dionysius.*)

SŬBĂBSURDĒ. adv. Cic. de Or. 2. 68. *Een weinig t'onpas, wat op eene ongerijmde, of wanschikkelijke wyze, eenigzins dwaaslijk.*

SŬBĂBSURDŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 16. 53. *Eenigzins wanschikkelijk, wat vreemd, ongerymt, of belachelijk.*

SŬBĂCCŪSO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Att. 16. 7. *Iemant een weinig beschuldigen, berispen, of betichten, byna iemant beschuldigen,* of *verachten.*

SŬBĂCĬDŬLŬS, ă, ŭm. Cato R. R. 109. *Zuuraehtig, een weinig zuur,* of *zerp.*

SŬBĂCĬDŬS, ă, ŭm. Plin. H. 12. 25. *Zuuraehtig, een weinig zuur,* of *zerp.*

SŬBĂCTĬO, ōnĭs. f. Vitruv. 2. 4. *Menging, of 't beslaan van kalk: kneeding.*

SŬBĂCTŬS, ă, ŭm. Cic. S. R. 47. *t'Ondergebragt, overwonnen, vermeestert,* van de vyanden spreekende.

Subactus. Colum. 8. 7. *Beslagen, gemengt,* van meel speekende.

Subactus. *Geoeffent, geleert, ervaren, bedreven.*

Subacti tot bellis. Liv. 42. 52. *Door zoo veel veldtochten in d'oorlogskonst geoeffent.*

Oleo subactus. Vitruv. 7. 1: 8. 7. *Met oly gekneedt, gemengt,* of *week gemaakt.*

Subactum ingenium. Cic. de Or. 2. 30. *Een geoeffent verstand.*

SŬBÆRĀTŬS, ă, ŭm. *Dat koper van onderen heeft, van onder met koper beslagen.*

Subæratum aurum. Pers. 5. 106. *Goud, of een stuk goud geld, daar koper binnen in is.*

(SŬBĂGĬTĀTĬO, is, f. *Een beslaping.*

In hac fabula non sunt subagitationes. Plaut. Capt. Gr. 2. *In dit spel worden geene beslapingen verhaalt.*

SŬBĂGĬTĀTRĪX, īcis. f. Plaut. P. 2. 2. 45. *Een geil wyf, een vrouwmensch dat met andere geilheit pleegt.*

SŬBĂGĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. mulierem. *Een vrouw beslaapen.*

Cur es ausus subagitare alienam uxorem, impudens? Plaut. M. G. 1. 5. 9. *Hoe hebt gy, o onbeschaamde, by een ander mans vrouw durven slaapen?*)

SŬBĂGRESTĬS, ĭs. m. & f. tĕ, ĭs. n. Cic. Cl. 74. *Boersch, boerachtig, dat wat naar 't land, of naar de boeren zweemt.*

SŬBĀLĀRĬS, ĭs. m. & f. ārĕ, ĭs. n. Nep. 7. 10. 5. *Dat men onder den arm, of oxel verbergt,* van een pook, of dolk spreekende.

SŬBALBĬCĀNS, tĭs. omn. gen. Varr. R. R. 3. 9. *Witachtig, tamelijk blank, uit den witten.*

SŬBALBĬDŬS, ă, ŭm. Cels. 5. 28. *Witachtig, tamelijk blank, uit den witten, eenigzins wit.*

SŬBĀMĀRŬS, ă, ŭm. Cic. I. R. 1. 17. *Bitterachtig, een weinig bitter, aan de bittere kant.*

SŬBĀQUĬLŬS, ă, ŭm. Plaut. R. 2. 4. 9. *Bruinachtig, zwartachtig, uit den zwarten, aan de bruine kant.*

SŬBĂRĀTŎR, ōrĭs. m. Plin. H. 17. 24. *Graver, delver, een die de aarde opgraaft, opdelft,* of *omspit.*

SŬBĀRĒSCO, scis, scĕrĕ. Vitruv. 7. 3. *Droog beginnen te worden, beginnen te droogen.*

SŬBĂRGŪTŬLŬS, ă, ŭm. Gell. 15. 30. *Een weinig scherpzinnig, wat schrander, niet alte doortrapt.*

SŬBĂRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 16. 27. *De aarde van onderen omhaalen, omdelven,* of *omspitten.*

SŬBĂRRŎGĀNTĔR. adv. *Een weinig vermetelijk, met eenig vermetelheit, wat trotzelijk.*

Vereor ne subarroganter facias. Cic. A. Q. 4. 36. *Ik vrees dat gy u een weinig te vermetel, of te trots draagt.*

SŬBĂSPĔR, ĕră, ĕrŭm. Cels. 5. 28. *Wat ronw, of eenigzins scherp* om aan te tasten.

SŬBASSENTĬĔNS, tĭs. omn. gen. Quintil.

Quintil. 11. 3. *Die iets ten naasten-by toestemt*, of *toestaat: die byna met iets anders overeenkoomt.*

(SŬBĀRĔ. Word een zog gezegt, als ze heet word, en wil besprongen worden. Festus in Suillum, Plin. H. 10.63.

SŬBĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 8. 51. *De tochtigheit van een varken.*)

SŬBAUDĬO, īs, īvī, ītūm, īrĕ. Ascon. Cic. 35. 63. en 69. *Iets ergens onder verstaan.*

SŬBAUSCULTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Att. 10. 18. *Een weinig toehooren, in 't voorbij gaan toeluisteren.*

SŬBAUSTĒRŬS, ă, ūm. *Een weinig straf, wat wrang.*

Subausterum vinum. Celf. 3. 6. *Een wijn die een weinig straf van smaak is.*

(SŬBBĀSĬLĬCĀNŬS, Plaut. Capt. 4. 1. 11. *Een ledigganger, die den geheelen dag voor 't Stadhuis, enz. kuiert.*)

SŬBBĬBO, īs, subbibī, subbibitūm. subbibĕrĕ. Plaut. Truc. 4. 3. 58. *Wat te veel, of te sterk drinken.*

Si paullulum subbibisset. Suet. N. 20. 4. *Zoo hy een weinig te veel gedronken had.*

SŬBBLANDĬŎR, īrīs, ītūs sūm, īrī. *Liefkoozen, streelen, troetelen, pluimstrijken, vleijen.*

Alicui subblandiri. Plaut. Most. 1. 3. 64. *Iemant troetelen, liefkoozen,* of *vleijen.*

SŬBCANDĬDŬS, ă, ūm. Plin. H. 27. 8. *Blankachtig, witachtig, uit den witten, tamelijk blank.*

SŬBCĀVŬS, ă, ūm. Cato R. R. 152. Lucret. 6. 682. *Een weinig hol, holachtig.*

SŬBCĒNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Quintil. I. O. 6. 4. *Onder, of beneden 't avondmaal doen.*

SŬBCENTŬRĬO. ōnis. m. Liv. 8. 8. *Onderhopman over honderd koppen*, of *hondert man.*

(SŬBCERNO, crēvī, crētūm, ĕrĕ. *Ziften, door een zeeve laaten loopen.*

Farinario cribro subcernunt. Plin. H. 18. 11. *Zij laaten 't door een meelzeeve loopen.*)

SŬBCINGO, gīs, xī, ctūm, gĕrĕ. *Omringen, omvangen, omvatten, omcingelen.*

Anguis subcingit regionem cancri. Vitruv. 9. 7. *De slang omringt de streek van den kreeft.*

SŬBCINGŬLŬM, ī. n. Plaut. Men. 1. 3. 17. *Een draagband, gordel*, of *riem*, daar men 't rapier in hangt.

SŬBCĪSĪVŬS, ă, ūm. Zie Subsecivus.

SŬBCOACTA, ōrūm, Cæs. B. C. 3. 44. 7. *Vilt, bewerkte wol.* (Cujacius wil daarmen coacta leezen zal Obs. 5. 11.)

SŬBCÆRŬLĔŬS, ă, ūm. Celf. 6. 5. *Blauwachtig, aan de blauwe kant, uit den blauwen.*

SŬBCONTŬMĒLĬŌSĒ. adv. Cic. Att. 2. 7. *Op een eenigzins smadelijke*, of *verachtelijke wijze, wat smadelijk, wat spijtiglijk.*

SŬBCRESCO, scis, crevī, crētūm, crēscĕrĕ. *Van onderen wassen*, of *groeijen.*

Subcrescit herba. Colum. 4. 14. *Het kruid wast van onderen.*

SŬBCRISPŬS, ă, ūm. Cic. V. 2. 44. Varr. R. R. 2. 5. *Die wat gekroest*, of *gekrult hair heeft.*

SŬBCRŪDŬS, ă, ūm. *Half rauw, half gaar, dat niet genoeg gekookt is.*

Subcrudum tuberculum. Celf 6. 13. *Een gezwel dat noch niet rijp genoeg is.*

SŬBCRŬENTŬS, ă, ūm. *Een weinig bebloed*, of *eenigzins bloedig.*

Subcruentus livor. Celf. 5. 18. *Een buil daar 't bloet voor staat.*

SŬBCŬNĔĀTŬS, ă, ūm. Subcuneati postes. Vitruv. 6. 1. *Stijlen*, of *paalen die met wiggen zijn vastgeslagen.*

SŬBCUSTŌS, ōdis. m. Plaut. M. G. 3. 2. 54. *Een onderwachter*, of *die voor een ander de wacht houd.*

SŬBDĒBĬLĬS, is. m. & f. īlĕ, īs. n. Suet. V. 17. 2. *Zwakkelijk, slappelijk, eenigzins zwak*, of *verzwakt.*

(SŬBDĒBĬLĬTĀTŬS, ă, ūm. Cic. Att. 11. 4. *Een weinigje verzwakt, eenigzins verzwakt.*

SŬBDĒFĬCĬENS, entis, omn. gen. Curt. 7. 7. 20. *Allengskens afgaande*, of *afneemende.*)

SŬBDĬĀLĬS, is. m. & f. ālĕ, īs. n. *In de open lucht, dat buiten*, of *onder den blauwen hemel is.*

Subdiales inambulationes. Plin. H. 14. 1. *Wandelingen in de open lucht.*

SŬBDIFFĬCĬLĬS, īs. m. & f. īlĕ, īs. n. *Een weinig moeijelijk, eenigzins zwaar*, om te doen.

Quæstio subdifficilis. Cic. Am. 19. *Een vraagstuk*, of *verschil dat een weinig moeijelijk is*, of *eenigzins zwaar valt.*

SŬBDIFFĪDO, dis, subdiffidĕrĕ. *Eenig mis-of wantrouwen krijgen, eenigzins mistrouwen.*

Subdiffidere cœpi. Cic. Att. 15. 20. *Ik begon eenig wantrouwen, achterdocht*, of *vermoeden te krijgen.*

SŬBDISTINGŬO, guis, inxi, inctūm, guĕrĕ. Ascon. Cic. 120. *Een nieuwe verdeeling maaken, onderdeelen, smaldeelen.*

SŬBDĬTĪTĬŬS, ă, ūm. Cic. V. 5. 27. *Ondergestelt, in plaats van een ander gestelt.*

SŬBDĬTĪVŬS, ă, ūm. Plaut. Am. 1. 2. 35. *Ondergestelt, in plaats van een ander gestelt.*

(Subditivus. *Een kind dat in plaats van 't natuurlijke*, of *rechte elders neder is gelegt.*

Britannicum, ut subditivum apud patrem arguere conatus est. Suet. N. 7. 4. *Hij heeft ondernomen Britannicus bij den vader te beschuldigen, als of hij de rechte zoon niet was.*)

SŬBDĬTŬS, ă, ūm. *Ondergestelt, ondergezet, ondergedaan, ondergesteeken*, of *ondergestoken.*

Subditi ignes. Cic. N. D. 2. 11. *De ondergestookte vuuren.*

Subditus Judex. Paull. Dig. 5. 1. 60. *Een ondergestelt rechter, een rechter die in de plaats van eenen anderen gestelt is.*

Subditus. Cic. V. 1. 5. *Ondergestelt, in een anders plaats gestelt.*

(Subditus. *Een kind dat in plaats van 't natuurlijke*, of *rechte elders ter neder is gelegt.*

Subditum se suspicatur. Ter. H. 5. 3. 12. *Hij gist*, of *heeft de gedachten, dat hy de rechte*, of *natuurlijke zoon niet is.*)

(SŬBDĬŪ, Plaut. Most. 3. 2. 79. *Bij dage, bij den dag.*)

SŬBDO, dis, dĭdī, dĭtūm, subdĕrĕ. Liv. 8. 30. Plin. H. 14. 2. *Een zaak onder een andere stellen, onder zetten, onder stellen, onder doen*, of *onder steeken.*

Subdere aliquem in locum alterius. Cic. Dom. 32. *Iemant in een anders plaats stellen.*

Tantum te rogo ut in Hirtii locum me subdas ad tuum amorem, & ad meam observantiam. Cic. F. 10. 21. *Ik verzoek alleenlijk van u, dat gij mij in de plaats van Hirtius stelt, en mij zoo veel als hem bemint; gelijk ik ook u zoo veel achtinge toedraag als hij kan doen.*

Subdere boves jugo. Plin. H. 8. 16. *De ossen onder 't jok brengen*, of *voor de ploeg spannen.*

Calcar subdere equo. Ovid. Art. 2. 732. Liv. 2. 20. *Een paerd de spooren geeven*, of *met spooren steeken.*

Is risus stimulos animo muliebri subdidit. Liv. 6. 34. *Dat lachen heeft het gemoed van de vrouw verbitterd.*

Partum subdere. Paull. Dig. 48. 10. 19. Curt. 10. 6. 21. *Een kind in een ander kinds plaats leggen.*

SUB-

SŬBDŎCĔO, ēs, dŏcŭī, dŏcērĕ. Cic. Att. 8. 4. *Onderwyzen, leeren, onderwys geeven.*

SŬBDŎLĒ. adv. Cic. Cl. 9. *Listiglyk, schalkelyk, bedrieglyk, loosflyk, met bedrog.*

SŬBDŎLŬS, ā, ŭm. Ovid. Art. 1. 598. Plaut. Pœn. 5. 2. 129. *Bedrieglyk, listig, loos, schalkachtig, arg, doortrapt.*

Mendacia subdola. Plaut. Capt. 3. 3. 5. *Leugens vol listigheit, of bedrog, listige, of doortrapte leugens.*

SŬBDŬBĬTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. Att. 14. 15. *Eenigzins twyffelen, of in twyffel staan.*

SŬBDŪCO, cis, duxī, ductŭm, sŭbdūcĕrĕ. *Onder uittrekken, van onderen wegneemen, onder uithaalen.*

Subducebat corpus ab ictu. Petron. 58. *Hy ontweek den slag door 't buigen van zyn lichaam.*

Subducere aurum terræ. Ovid. Art. 3. 123. *Gout uit de aarde graaven.*

Subducere cibum athletæ. Cic. T. Q. 2. 17. *Een worstelaar de spys onttrekken.*

Colla subducere oneri. Ovid. P. 1. 5. 24. *Eenigen last van den hals afschudden.*

Pugnæ aliquem subducere. Virgil. Æ. 10. 615. *Iemant uit het gevegt trekken, of uit den stryd voeren.*

Subducere se custodiæ. Ter. E. 4. 7. 25. *Uit de gevangenis ontkoomen, ontsnappen, of uitbreeken; iemants handen ontvlieden, ontsnappen, of ontvluchten.*

Subducere. *Ontsteelen, afneemen, afhandig maaken.*

Cum dormiscit, ei subduco annulum. Plaut. Curc. 2. 3. 81. *Terwyl hy slaapt, ontsteel ik hem zyn ring.*

Subducere copias in collem. Aur. Vict. V. I. 4. 11. *De benden op een hoogte voeren, of t'zamentrekken.*

Subducere classem in aridum. Cæs. B. G. 4. 29. 2. *De schepen op 't droog brengen; de schepen op 't land haalen, of trekken.*

Subducere vela tempestati. Petron. 74. *De zeilen voor een storm inhaalen, of bestaan.*

Subducere succum spiritu. Plin. H. 20. 14. *Een sap met den aassem intrekken, of inhaalen.*

Subducere supercilia. Sen. B. 1. 1. *De winkbrauwen optrekken, zyn voorhoofd fronssen.*

Subducere aliquem dictis. Ter. An. 4. 1. 20. *Iemant met woorden bedriegen.*

Subducere rationes. Plaut. Capt. 1. 2. 89. *Tellen, rekenen, optellen, een rekening opmaaken.* Men voegt'er dikwils Rationem, als Plautus doet in de aangetrokken plaats, of Summam by, als Cic. Att. 5. 21. Zomtyds word het daar onder verstaan. Wederom by Cic. Att. 5. 21.

Nunquam ita quisquam bene subducta ratione ad vitam fuit, quam, &c. Ter. Ad. 5. 4. 1. *Niemant heeft ooit beter op zyn leven acht geslagen, dan, enz.*

SŬBDUCTĀRĬŬS, ā, ŭm. Subductarius funis. Cato R. R. 69. *Een touw, of kabel, waar mede men eene groote zwaarte, door een hysblok, of katrol ophaalt.*

SŬBDUCTĬO, ōnis. f. Cæs. B. G. 5. 1. 2. *Het trekken van de schepen op 't droog.*

SŬBDULCĬS, ĭs. m. & f. cĕ, ĭs. n. Plin. H. 26. 8. *Zoetachtig, dat eenige zoetigheit heeft, aan de zoete kant.*

SŬBDŪRŬS, ā, ŭm. Cic. Pet. Conf. 12. *Hardachtig, een weinig hard, aan de harde kant.*

SŬBĔDO, dis, sŭbēdī, sŭbēsŭm, sŭbĕdĕrĕ. Ovid. M. 11. 783. *Van onder uithaalen, of uitspoelen, onder aan doen slyten,* van water spreekende.

SŬBĔO, īs, īvī, ītŭm, sŭbīrĕ. *Ingaan, intreeden.*

Tecta subire. Virg. Æ. 3. 83. *In een huis gaan, onder 't dak koomen.*

Subire ad hostes. Liv. 2. 31. *Tot den vyand overloopen.*

Subire vultum alicujus. Cic. F. 8. 12. *Iemant om genade bidden.*

Muro subire. Virg. Æ. 9. 371. *Den muur naderen, onder den muur koomen.*

Onus subire dorso. Hor. S. 1. 9. 21. *Een last op zyn schouders neemen.*

Vitiorum subire nomina. Cic. Off. 3. 13. *De naamen der gebreken optellen.*

Subire conditionem pacis. Cæs. B. G. 7. 78. 2. *De voorwaarde van vrede aanneemen.*

Leges subire. Stat. S. 1. 2. 28. *Van iemant wetten ontfangen, of aanneemen.*

Omnia potius subire constituit quam id pati. Cic. F. 8. 11. *Hy heeft voorgenomen liever alles te ondergaan, dan dat te dulden, te gehengen, of te lyden.*

Labores subire. Cic. Att. 3. 15. *Arbeit verdraagen, of uitstaan.*

Subire cruciatum. Cic. Off. 3. 29. *Een pyniging lyden, of uitstaan.*

Ne famam subeam temeritatis. Cic. Br. 18. *Op dat men my voor geen roekeloos, of vermetel mensch achte, aanzie, neeme, of houde.*

Minus sermonis subiissem. Cic. F. 11. 6. *Men zoude minder van my gesproken hebben.*

Delationem subit. Tac. An. 11. 29. 3. *Hy neemt aan, dit den Vorst aan te brengen, aan te dienen, of bekent te maaken.*

Subire. *Volgen, in de plaats koomen.*

Subire in locum alicujus. Ovid. M. 1. 130. *In iemants plaats koomen, iemants plaats inneemen.*

Primæ legioni tertia subiit. Liv. 27. 2. *De derde krygsbende is in de plaats van de eerste gekomen.*

Subire odium alicujus. Cic. Att. 11. 17. *Iemants haat op zynen hals haalen.*

Vicem eandem subire. Ulp. Dig. 3. 3. 51. §. 1. *Het zelve lot hebben, in de zelve staat zyn.*

Periculum subire. Cic. V. 1. 55. *Zich in gevaar stellen, of begeeven.*

Tædia subeunt animo. Ovid. P. 4. 15. 30. *Men begint verdriet te krygen, of verdrietig te worden.*

Subit religio animos. Plin. H. 5. 1. *Angst, zwarigheit, schroom, of bekommering ontstelt, of bekrimpt de gemoederen.*

Horum cogitatio subibat illum. Curt. 7. 1. 4. *Deeze gedachten quamen hem in den zin, of reezen in hem op.*

Auxilio subire alicui. Virg. Æ. 2. 216. *Iemant te hulp koomen.*

SŬBĔR, ĕrĭs. n. Vitruv. 2. 9. *Een Kork- of vlothoutboom, of de schors van den korkboom: ook kork, of vlothout.*

SŬBĔRĔŬS, ā, ŭm. Sammon. 35. *Kork, van kork, of vlothout.*

(SŬBĔRRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Onder heen loopen.*

Fluvii, qui Italis montibus suberrant. Claud. Conf. Prob. & Olyb. 254. *Rivieren die onder aan den voet van de bergen in Italiën loopen, of stroomen.*)

SŬBFĔRVĔFACTŬS, ā, ŭm. Plin. H. 20. 9. *Tamelyk heet gemaakt, dat een weinig gekookt is.*

SŬBFĔRVĔFĪO, īs, factŭs sŭm, fĭĕrī. Plin. H. 27. 9. *Wat heet worden, een weinig laaten kooken.*

SŬBFLĀVŬS, ā, ŭm. Suet. A. 79. 4. *Uit den geelen, geelachtig, blond.*

SŬBFRĪGĬDĒ. adv. Gell. 2. 9. *Koudachtig, wat houwelyk, koeltjes.*

(SŬBFRĪGĬDŬS, ā, ŭm. Ammian. 17. 9. *Koudachtig, aan de koude kant.* Oneigentlyk, *krachteloos, zonder kracht.*)

SŬBFUSCŬS, ā, ŭm. Tac. Ag. 12. 9. *Donker, bruin, bruinverwig.*

SŬBGRANDĬS, ĭs. m. & f. dĕ, ĭs. n. Cic. Fr. 3. 1. *Grootachtig, wat groot,*

groot, aan de groote kant.

SUBGRAVIS, is. m. & f. vĕ, is. n. Plin. H. 27. 9. *Wat hart, zwaar, moeijelyk*, of *lastig*. (Anders leezen gravis.)

SUBGRUNDÆ, ārūm. f. plur. Vitruv. 10. 21. Varr. R. R. 3. 3. *Oversteekzels aan een dak*, of *huis*.

SUBGRUNDĀTIO, ōnis. f. Vitruv. 4. 2. *'t Maken van oversteekzels aan een dak*, of *huis*.

(SUBHĀSTO, as, āvi, ātūm, ārĕ. *In 't openbaar door den uitroeper verkoopen.* Om dat de Romeinen een piek in d' aarde staken, daar zulk eene verkooping geschiedde. Een woord van de latere eeuwe. Zie Salm. Exerc. Plin. 112. a. D. F.

Quæ præ aliis specie valent, subhastari volunt. Solin. 10. *Die boven anderen in schoonheit uitsteeken*, of *schoonder zyn dan andere, willen in 't openbaar door den uitroeper verkocht worden.*

Emptor adorabat quod paullo ante viderat subhastatum. Minut. Fel. de Prof. Rel. 31. *De koper aanbad dat hij weinig te vooren in 't openbaar door den uitroeper had zien verkocht worden.*)

SUBHORRIDUS, ă, ūm. Cic. Sext. 9. *Eenigzins schrikkelyk*, of *vervaarlyk, wat afschuwelyk om te zien.*

SUBHUMIDUS, ă, ūm. Cels. 3. 6. *Natachtig, vochtachtig, aan den natten*, of *vochtigen kant.*

SUBJĂCEO, ēs, subjăcŭi, subjăcērĕ. Plin. H. 2. 16. *Onder leggen, onder*, of *beneden zyn.*

Apennino subjacent. Plin. E. 5. 6. 2. *Zy leggen onder het Apennynsche gebergte.*

SUBICŬLŪM flagri, n. Plaut. P. 3. 3. 14. *Die telkens met roeden*, of *de zweep geslagen wierd.* Zeker verwijt aan eenen slaaf.

SUBJECTIO, ōnis. f. Cic. Her. 4. 24. *Stelling van het een na het ander*, of *van het een onder het ander.*

Subjectio. Vitruv. 9. 8. *Een ontwerp, schets, bestek, toonbeeld, voorbeeld.*

Subjectio testamentorum. Liv. 39. 18. *Vervalsching van uiterste willen.*

Subjectio. Vitruv. 9. 9. *Grond, grondstuk, grondslag.*

Rerum quasi gerantur subjectio. Cic. de Or. 3. 53. *Een levendige vertooning van zaaken, gelyk ze worden uitgevoert.*

SUBJECTISSIMĒ. adv. Cæs. B. C. 1. 84. 5. *Met alle onderwerping, met de diepste onderdanigheit, op 't onderdanigst, zeer ootmoediglyk.*

SUBJECTO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Ovid. M. 4. 315. *Onder zetten, onder stellen, onder steeken.*

SUBJECTOR, ōris. m. Subjector testamentorum. Cic. C. 2. 4. *Een verdichter, namaker*, of *vervalscher van uiterste willen.*

SUBJECTUS, ūs. m. Plin. H. 26. 15. *Ondersteeking, onderstelling, onderlegging van het een onder 't ander.* Men vind niet dan de Ablativus Subjectu.

SUBJECTUS, ă, ūm. *Onder gezet, onder gedaan, onder gestelt, onder gelegt, onder gestoken*, of *onder gesteeken.* De compar. Subjectior staat by Hor. S. 2. 6. 47. en Sen. Jr. 2. 26.

Subjectus ignis. Cic. C. 3. 1. *Ondergestoken vuur.*

Urbs oculis subjecta. Liv. 25. 24. *Een stad die in 't gezicht legt.*

Subjectus alicui. Cic. Her. 4. 17. *Die iemant onderworpen is, die onder iemants gebied* of *magt staat.*

Subjectus solis cursui. Vitruv. 8. 2. *Die in de landstreeken onder de zon woont.*

Verborum sonitus inanis nulla subjecta sententia. Cic. de Or. 1. 12. *De klank der woorden is vruchteloos als 'er geen zin in steekt.*

Subjectus. *Dat aanstonds na iets anders gedaan word*, of *dat men voort na iets anders doet.*

Cibus exercitationi subjectus. Cels. 1. 3. *Een maaltyd die men na de speeloeffening doet*, of *houd.*

Subjecti. Tac. Ag. 31. 6. *De onderdaanen*, of *onderzaaten*, van een Vorst, Staat, &c.

SUBIGO, gis, subēgi, subāctūm, subigĕrĕ. Sall. B. C. 2. *Onderwerpen, onderdanig maaken, t'onderbrengen, dempen, overwinnen.*

Subigit fateri. Virg. Æ. 6. 567. *Hy dwingt hem te belyden.*

Ad deditionem aliquem subigere. Liv. 6. 2. *Iemant tot overgeeven*, of *tot de overgave dwingen, iemant dwingen om zich op te geeven.*

Subigere terram. Cic. N. D. 2. 63. *Het land bouwen.*

Subigere secures in cote. Virg. Æ. 7. 727. *Bijlen wetten, slypen*, of *aanzetten.*

Farinam subigere. Cato R. R. 75. *Meel*, of *den deeg kneeden.*

Subigere lembum adverso flumine. Virg. G. 1. 202. *Met een schuit tegens den stroom opvaaren.*

(Subigere mulierem. Suet. J. 49. 7. *Een vrouw beslaapen*, of *bij een vrouw slaapen.* Zie wat wy van deeze verbloemde spreekwyze gezegt hebben over Suetonius.)

SUBJICIO, cis, subjeci, subjectūm. subjicĕrĕ. Virg. G. 4. 304. *Onder stellen, onder zetten, onder leggen, onder steeken, onder doen.*

Ova subjicere gallinis. Plin. H. 10. 59. *Eyeren onder hennen te broeijen leggen.*

Prælo subjicere. Colum. 12. 39. *Onder de pers brengen.*

Se legibus subjicere. Plin. P. 65. 1. *Zich de wetten onderwerpen.*

Subjicere ferro terram. Cic. L. L. 2. 18. *Het land bouwen.*

Subjicere cogitationi suæ aliquid. Cic. Clu. 2. *Zich iets erinneren*, of *in gedachten brengen.*

Subjicitur Metellus ab inimicis Cæsaris, qui hanc rem distrahat. Cæs. B. C. 1. 33. 3. *De vyanden van Casar hitsten Metellus op, om deeze zaak te beletten.*

Vineta meridiana subjicere. Colum. 3. 12. *Wyngaarden tegens het zuiden planten*, of *zetten.*

Subjicere carmina alicui. Prop. 1. 7. 20. *Iemant vaerzen inblaazen, ingeeven, inluisteren*, of *verschaffen.*

Subjicere aliquem in locum alterius. Liv. 29. 24. *Iemant in een anders plaats stellen.*

Subjicere testamenta. Cic. A. 14. 3. *Uiterste willen verzieren*, of *verdichten, valsche uiterste willen bijbrengen, uiterste willen vervalschen.*

Subjicere exemplum. Colum. 5. 10. *Een voorbeeld bybrengen*, of *namaaken.*

Subjicere. Virg. Æ. 3. 314. *Antwoorden, antwoord geeven, iets oplossen.*

Corpora saltu subjiciunt in equos. Virg. Æ. 12. 288. *Zij springen te paerd.*

Bona civium præconis voci subjicit. Cic. Off. 2. 29. *Hy brengt de goederen der burgeren in den afslag; hij doet het goed der burgeren in 't openbaar verkoopen.*

Vis quæ vocibus subjecta est. Cic. Fin. 2. 2. *De kracht die in de woorden is.*

SUBIMPUDENS, tis. omn. gen. Cic. F. 7. 17. *Wat*, of *een weinig onbeschaamt, aan den onbeschaamden kant.*

SUBINANIS, is. m. & f. anĕ, is. n. Cic. Att. 2. 17. *Een weinig ydel*, of *lichtvaerdig.*

SUBINDĒ. adv. Hor. S. 2. 5. 103. *Vervolgens, daar na.*

Subinde. Suet. T. 57. 1. *Van tijd tot tijd, dikwils.*

(Subinde. *Terstond, datelijk, aanstonds, op staande voet.*

Subinde Juliæ Cæsaris filiæ monumentum

mentum fulmine ictum est. Suet. A. 95. 1. *De grafstede van Julia Cæsars dochter is terstont van den blixem geslagen.*

Subinde, Galbæ cæde nuntiata, partitus est copias. Suet. V. 9. 1. *Hy heeft terstont de benden verdeelt als hem de dood van Galba geboodschapt was.*)

SŬBINFLŬO, is, xi, ctūm, ŭĕrĕ. *Onder de aarde vloeijen, of loopen*, van water spreekende.

Aliæ aquæ subinfluunt terras, aliæ circumfluunt. Sen. N. Q. 3. 30. *Eenige wateren vloeyen onder, andere rontom de aarde.*

SŬBINSŬLSŬS, ă, ūm. Cic. Opt. Or. 3. *Eenigzins belachelyk, bespottelyk, ongerijmt, bot, of lomp.*

SŬBĪNVIDEO, es, vidi, sum, ērĕ. *Misgunnen, eenigzins benijden, een weinig nijdig, of afgunstig zyn.*

Subinvideo tibi ultro te ab eo accersitum. Cic. F. 7. 10. *Ik misgun u dat hy u uit eige beweeginge heeft ontboden.*

SŬBINVĪSŬS, ă, ūm. Cic. R. P. 14. *Een weinig gehaat.*

SŬBĪNVĪTO, as, āvi, ātūm, ārĕ. *Iemant nodigen, of verzoeken om iets te doen.*

Me quadam epistola subinvitaras, ut, &c. Cic. F. 7. 1. *Gy had my in een van uwe brieven genodigt, of verzocht, dat, enz.*

SŬBĪRĀSCŎR, scĕris, irātūs sum, irāsci. Cic. Fin. 2. 4. *Een weinig quaad, of gram worden, eenigzins toornig worden.*

SŬBĪRĀTŬS, ă, ūm alicui. Cic. de Or. 1. 16. *Tegens, of op iemant een weinig quaad, toornig, verstoort, of vertoornt.*

SŬBITĀNĔŬS, ă, ūm. Colum. 1. 6. *Haastelyk, schielyk, onverwacht, onvoorziens.*

Subitaneus ignis. Sen. N. Q. 7. 22. *Een vuur dat schielyk aangaat, of brand.*

SŬBITĀRĬŬS, ă, ūm. Plaut. M. G. 2. 2. 70. *Haastig, schielyk, onverwacht, met der haast, snel, gezwind.*

Legiones subitariæ. Liv. 31. 2. *Schielyk, of met haast geworve keurbenden.*

SŬBĪTŌ. adv. *Haastiglyk, gezwindelyk, schielyk, snellyk.*

Subito in febrim incidit. Cic. F. 14. 8. *De koorts heeft hem schielyk overvallen.*

SŬBITŬS, ă, ūm. Cic. T. Q. 3. 22. *Haastig, schielyk, onverwacht, onvoorziens.*

Flammas subitas extinguere. Ovid. Ib. 19. *Een schielyk ontstoke vuur uitblusschen.*

Subita oratio. Cic. de Or. 1. 33. *Een rede die op staande voet, of voor de vuist word gedaan.*

(SŬBJŬGĀLIS, is, m. & f. lĕ, is. n. *Lastdragend, dat het jok gewent is, dat onder 't jok gaat, of last draagt.*

Deus condidit subjugales belluas. Prud. Περὶ Στ. 10. 333. *Godt heeft lastdragende dieren, of die onder 't jok gaan, geschapen.*)

SŬBJŬGĀTŬS, ă, ūm. Ascon. Cic. 85. *Ondergebragt, onder 't jok gebragt, onderworpen, onderdaanig gemaakt, overwonnen.*

SŬBJUGIĀ. Cato R. R. 64. Vitruv. 10. 8. *Lange zeelen waar mede de ossedryvers de ossen aan het jok binden.* Men moet hier Lora onder verstaan.

(SŬBJŬGO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Claud. Hon. Conf. sext. 249. *Onder 't jok brengen, overwinnen.*

SŬBJŬNGO, gis, xi, ctūm, gĕrĕ. Cic. Or. 27. *Voegen, bijvoegen, toevoegen, ondervoegen,*

Oratori omnes artes subjungere. Cic. de Or. 1. 50. *Voorgeeven, dat een redenaar alle konsten verstaat.*

Mihi res, non me rebus subjungere conor. Hor. E. 1. 1. 19. *Ik tracht my zelven meester, maar geen slaaf van myne bezigheden te maaken.*

Tigres subjungere curru. Virg. E. 5. 29. *Tygers voor een kar, of wagen spannen.*

Subjungere urbem sub imperium Romanum. Cic. V. 1. 21. *Een stad onder 't Roomsche gebied, of de Roomsche heerschappy brengen.*

SŬBLĀBŎR, bĕris, psūs sum, lābi. Sen. N. Q. 5. 14. *Onder doorloopen, stroomen, of vloeyen,* van een rivier spreekende.

Sublabi. Sen. E. 71. en 79. *Vallen, vervallen, onder de voet raaken, niet staande blijven, instorten, bouwvallig zijn.*

Memoria sublabitur. Sen. Ir. 3. 10. *'t Geheugen waggelt, is zwak, of vervalt.*

(SŬBLABRO, as, ārĕ. *De spijze tusschen zijn lippen, of in den mond steeken.* Dit is een oud woord gebruikt van Nævius. Dec. by Non. 2. 774.)

SŬBLĀPSŬS, ă, ūm. *In verval geraakt, of gekoomen, te niet gegaan, vervallen, ingestort, bouwvallig.*

Omnia fatis retro sublapsa referuntur. Virg. G. 1. 200. *Door de schikking van 't noodlot keert alles wederom in zynen voorigen staat.*

SŬBLĀTĒ. adv. *Op een hoogdravende, of verheve wyze.*

Oratores sublate dicentes. Cic. Cl. 55. *Hoogdravende redenaars.*

Sublate, *Vermetelyk, verwaandelyk, trotzelyk, hoogmoediglyk.* De compar. Sublatius staat in deezen zin beneden by Cicero.

Nihil unquam de me dixi sublatius. Cic. Dom. 36. *Ik heb nooit iets verwaandelyker van my zelven gezegt.*

SŬBLĀTĔO, es, lātŭi, lātitūm, lātērĕ. Varr. R. R. 1. 148. *Onder schuilen, ergens onder verborgen, of verholen zyn.*

SŬBLĀTIO, ōnis. f. Quintil. I. O. 7. 1. *Opligting, optilling: Wegneming, vervoering, afneming, ontroving.*

Sublatio animi sine ratione. Cic. Fin. 2. 4. *Een verrukking der ziele die van de reden niet bestiert word.*

SŬBLĀTŬS, ă, um. *Opgeligt, opgetilt; ontnomen, wechgenomen, ontrooft.*

Pavore sublato. Lucan. 3. 438. *De vreeze wechgenomen zynde.*

Lex sublata. Prop. 2. 6. 1. *Een vernietigde, of afgeschafte wet.*

Sublatus. *Trots, opgeblaazen.*

Quia paululum accessit pecuniæ, sublati animi sunt. Ter. Hec. 3. 5. 56. *Om dat gy een weinig geld hebt ontfangen, zyt gy trots geworden.*

Eo prælio sublati Helvetii. Cæs. B. G. 1. 15. 3. *De Zwitzers wierden moedig, of trots door deezen slag.*

Sublatus. Cic. V. 4. 3. *Om hoog opgeheven, verheven.* De superl. Sublatissimus staat in deezen zin by Gell. 16. 19.

Clamor ad æthera sublatus. Virg. Æ. 2. 338. *Een geschreeuw, of geroep, dat ten hemel is gesteigert.*

Sublatis liberis. Papin. Dig. 23. 4. 27. *Kinderen gehad, of gewonnen hebbende.*

SŬBLĔCTŬS, ă, ūm in alicujus locum. Varr. L. L. 5. 7. *In een anders plaats verkoren.*

SŬBLĔGO, gis, legi, lectūm, lĕgĕrĕ. Hor. S. 2. 8. 12. Colum. 12. 50. *Opleezen, vergaderen, verzamelen, plukken.*

Carmina quæ tibi nuper sublegi. Virg. E. 9. 21. *De vaerzen die ik u onlangs ontstolen heb.*

Sublegere aliquem in demortui locum. Liv. 23. 23. *Iemant in de plaats van eenen overledenen verkiezen.*

Sublegere alicujus sermonem. Plaut. M. G. 4. 2. 98. *Iemants reden, of woord opneemen, of opvatten.*

† SŬBLĔSTŬS, ă, ūm. *Zwak, slap, krachteloos, vervallen, magteloos.* De compar. Sublestior, en de superl. Sublestissimus staan beneden by Plautus.

Fides fit sublestior. Plaut. P. 3. 1. 20. *'t Geloof vermindert, verslapt, of word kleiner.*

(Sublestus. *Slap, flauw, dun, dat verslapt of flauw maakt.*

Sublestissimum vinum. Plaut. *by* Festus. *Zeer flauwe, of slappe wyn, of wyn daar men flauw van word als men dien drinkt.)*

SŬBLĔVĀTŬS, ă, ŭm. Ab iis sublevatus murum ascendit. Cæs. B. G. 7. 47. 7. *Door deeze opgetilt, is hy op den muur geklommen.*

Sublevatus. *Onderstennt, voorgestaan, verdedigt.*

Derisus est a cæteris, a Socrate sublevatus. Cic. T. Q. 4. 37. *Zommige hebben hem belacht, maar Socrates heeft hem voorgestaan; hy is van zommigen belacht, doch van Socrates verdedigt.*

SŬBLĔVO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Opheffen, opbeuren, opligten, opneemen.*

Stratos ad pedes ne sublevat quidem. Cic. Att. 10. 4. *Hy heft zelf die voor zyn voeten leggen niet op.*

Sublevare. Cic. A. 7. 8. *Helpen, te hulp koomen, behulpzaam zyn, een hand reiken, onderstand doen, de hand boven 't hoofd houden.*

Auxilio suo sublevare aliquem. Ovid. Tr. 1. 3. 102. *Iemant behulpzaam zyn, iemant helpen, of de behulpzaame hand bieden.*

Eos usus sublevabat. Cæs. B. G. 1. 40. 5. *De ervarenheit quam hun te baat.*

Sublevare alicujus inopiam. Cæs. B. C. 3. 80. 5. *Iemant in zynen nood te hulp koomen, iemant onderstand doen.*

Nominis novitatem dicendi gloria sublevabis. Cic. Pet. 1. *Gy zult de slechtheit uwer afkomst, door den luister uwer welspreekendheit, verheffen.*

SŬBLĬCĂ, æ. f. Cæs. B. G. 4. 17. 4. *Een balk waar op een houte brug rust.*

Sublica. Vitruv. 3. 3. *Een paal, of mast, dien men in den grond heidt.*

Sublicæ pro pariete subjectæ vim fluminis excipiebant. Cæs. B. G. 4. 17. 8. *Balken, of paalen, in plaats van een muur, in den grond geheidt braken de kracht van 't water der rivier.*

SŬBLĬCĬŬS pons. Liv. 1. 33. *Een houte brug.*

SŬBLĬGĀCŬLŬM, ī. n. Cic. Off. 1. 35. *Zekere gordel, zwachtel, of broek,* waar mede zy die vochten, of in 't worstelpark zich oeffenden, hunne naaktheit bedekten. *Een onderbroek.*

SŬBLĬGĀR, āris. n. Mart. 10. 87. 4. Zie Subligaculum.

SŬBLĬGO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Van onderen binden, onderbinden.*

Subligare ensem lateri. Virg. Æ. 8. 459. *Een degen op zy binden, of op zy hangen.*

Subligare vites. Plin. H. 17. 22. *De wyngaarden opbinden.*

SŬBLĪMĀTŬS, ă, ŭm. Vitruv. 6. 9. *Verheven, opgeheven, hoog opgeligt.*

SŬBLĪMĒ. adv. Cic. T. Q. 1. 17. Sublime ferri. *Hoog opgevoert worden, hoog verheven worden.*

Aer extenuatus sublime fertur. Cic. N. D. 2. 39. *De verdunde lucht trekt zeer hoog op.*

SŬBLĪMĬS, is. m. & f. mĕ, ĭs. n. Cic. N. D. 2. 56. Virg. Æ. 1. 419. *Hoog, verheven.* (De compar. Sublimior staat by Colum. 8. 17. en de superl. Sublimissimus by Symm. 6. 57.)

Pectora sublimia. Ovid. F. 1. 301. *Edelmoedige, of grootmoedige harten, verhevene gemoederen.*

Tectum sublime centum columnis. Virg. Æ. 7. 170. *Een dak dat op hondert pylaaren staat, of rust.*

Sublimis abiit Romulus. Liv. 1. 16. *Romulus is om hoog in de lucht verdweenen.*

Sublimem intro huc rape. Ter. An. 5. 2. 20. *Vat hem op en breng hem hier binnen.*

SŬBLĪMĬĂ, ūm. n. plur. Sen. N. Q. 2. 1. *Verhevelingen.* Als regen, sneeuw, hagel, enz.

SŬBLĪMĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 19. 5. *Verhevenheit, hoogheit.*

SŬBLĪMĬTĔR. adv. *Hoog, in de hoogte, zeer hoog.*

Sublimiter volare. Colum. 8. 11. *Zeer hoog vliegen.*

‡ SŬBLĪMŬS, ă, ŭm. Lucret. 1. 341. Sen. M. 5 1026. Zie Sublimis.

‡ SŬBLĪMO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Enn. *by* Festus. *Verheffen, opheffen, om hoog heffen, opligten.*

SŬBLĬNO, ĭs, lēvi, lĭtŭm, lĭnĕrĕ. Plin. H. 33. 5. *Zalven, smeeren, stryken, wryven.*

* Os alicui sublinere. Plaut. Capt. 3. 4. 123. *Met iemant lachen, of de gek scheeren; iemant voor de gek houden, of wat nitmaaken.*

SŬBLĪVĬDŬS, ă, ŭm. Cels. 5. 28. *Bleekblauw, blauwachtig.*

SŬBLŪCĀNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 12. *Vroeg in den morgenstond, met het krieken van den dag.*

SŬBLŪCĔO, ēs, lūxī, lūcērĕ. Plin. H. 9. 36. *Een weinig lichten, schynen, blinken, glinsteren.*

SŬBLŪCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Festus. *De takken der boomen afsnoeijen, en hen van onderen lucht geeven.*

SŬBLŪGĔO, ēs, lūxī, lūctŭm, gerĕ. Cenotaphium Pisanum. *Grootelyks, of zwaar betouwen.* In dit t'zamengezette woord verlieft de præpositio sub haare gemeene betekenisse, dieze heeft boven in subdebilitatus, en beneden in subrefectus, waarin een weinig betekent.

SŬBLŬO, is, sŭblŭī, sŭblūtŭm, sŭblŭĕrĕ Colum. 6. 32. *Van onderen wasschen, of afspoelen.*

Collis radices duo flumina subluebant. Cæs. B. G. 7. 69. 2. *Twee rivieren besproeiden den voet van den heuvel.*

SŬBLŪRĬDŬS, ă, ŭm. *Bleekblauw, blauwachtig.*

Cicatrix sublurida. Plaut. Am. 4. 4. 64. *Een blauwachtig litteken.*

SŬBLŬSTRĬS, is. m. & f. trĕ, ĭs. n. Virg. Æ. 9. 373. *Een weinig lichtende, of blinkende, eenigzins glanssig.*

Nox sublustris. Hor. O. 3. 27. 31. Liv. 5. 47. *Een weinig heldere, of lichtende nacht, een starlichte nacht.*

Verba sublustria. Gell. 13. 24. *Heerlyke, of hoogdravende woorden, deftige uitdrukkingen.*

SŬBLŬVĬĒS, ei. f. Colum. 7. 5. *Drek, vuiligheit.*

SŬBMĔRGO, gĭs, sī, sŭm, gĕrĕ. Cic. N. D. 2. 44. *Verdrinken, doen verdrinken, te grond doen gaan.*

SŬBMERSŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 5. 125. *Verdronken, te grond gegaan.*

(SŬBMĔRŬS, ă, ŭm. Submerum vinum. Plaut. St. 3. 1. 116. *Wyn daar niet veel water onder gegoten, of gemengt is.*)

SŬBMĬNĬSTRĀTŎR, ōris. m. Sen. E. 114. Zie Ministrator.

SŬBMĬNĬSTRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Verschaffen, leveren, bezorgen, doen hebben, ter hand doen koomen, of stellen.*

Pecuniam alicui subministrare. Cic. Dej 9. *Iemant geld verschaffen.*

Subministrare auxilia & adjumenta. Cæs. B. G. 4. 20. 1. *Hulp en onderstand verschaffen.*

Subministrare vires. Colum. 4. 24. *Krachten geeven.*

SŬBMĬSSĒ. adv. *Ootmoediglyk, eerbiediglyk, onderdaniglyk.* De compar. Submissius staat by Cic. de Or. 3. 55.

Submisse supplicare. Cic. Pl. 5. *Ootmoediglyk verzoeken.*

Submisse loqui. Quintil. 6. 6. *Zachtjes, of zoetjes spreeken.*

SŬBMĬSSĬM. adv. Submissim fabulari. Suet. A. 74. 6. *Stilletjes praaten, zoetjes spreeken.*

SŬBMĬSSĬO, ōnis. f. Cic. Off. 1. 41. *Verzachting, vermindering, of verkleining van stem, of geslagt.*

SŬBMĬSSŬS, ă, ŭm. *Lager gezet, lager gestelt, nedergelaten.* (De compar. Submissior staat by Liv. 44. 9.)

Lupa submissas infantibus præbuit mammas. Liv. 1. 4. *Een wolvin heeft den kinderen haare neêrhangende speenen gegeeven.*

Sub-

Submissa fastigio planities. Liv. 27. 18. *Een vlakte beneden*, of *onder een berg.*

Submissus. Cic. Off. 1. 34. *Die zich te zeer verkleint*, of *te veel verne-dert, die zich al te nederig*, of *al te ootmoedig aanstelt.*

Submissa voce agam, tantum ut Judices audiant. Cic. Fl. 28. *Ik zal heel zachtjes spreeken, op dat de Rechters my alleen zullen hooren*, of *verstaan.*

Submissum dicendi genus. Quintil. I. O. 11. 1. *Een gematigde, bedaarde*, of *stemmige wyze van spreeken.*

Submissus. Suet. N. 28. 2. *Heimelyk gezonden, afgeschikt*, of *afgezonden.*

(Submissus, *Lang, dat lang hangt.* De compar. Submissior staat beneden by Suetonius.

Tiberius erat capillo pone occipitium submissiore. Suet. T. 68. 4. *Tiberius had op 't achterhoofd lang haair.*)

SŪBMĬTTO, tĭs, mīsī, missūm, mĭttĕrĕ. *T' onderbrengen, vernederen, doen zwigten.*

Fasces submisit is, cui se Oriens Occidensque submiserat. Plin. H. 7. 30. *Die, voor wien het Oosten en 't Westen gezwigt had, heeft zyn gezagh ter neder gelegt.*

Submittere pampinum vitis. Colum. 3. 6. *De wyngaard niet snyden*, of *laaten wassen.*

Submittere fœtum matribus. Colum. 3. 10. *Den jongen aan de moeders geeven om op te brengen*, van de wijfjes der dieren spreekende.

Submittere genua. Plin. H. 8. 1. *De knieën buigen, knielen.*

Submittere fidem tormentis. Sen. E. 36. *Door 't pynigen gedwongen worden om iets te belyden*, of *te bekennen tegens de waarheit.*

Submittere animos. Liv. 23. 25. *Zich onderwerpen, den moed laaten zakken*, of *verloren geeven, moedeloos worden.*

Fasces alicui submittere. Cic. Cl. 6. *Voor iemant wyken.*

Submittere pretia. Plin. H. 29. 1. *Den prys*, of *de waardy van iets verminderen, den prys van den wyn verminderen.*

Submittere se in amicitia. Cic. Am. 12. *In vriendschap zich nederig*, of *toegeevende jegens zyn minder draagen.*

Ad mensuram discentis se submittere. Quintil. I. O. 2. 3. *Zich naar het begrip*, of *de bevatting van zynen leerling schikken*, of *voegen.*

Submittere alicui. *Iemant in een anders plaats stellen*, of *zetten.*

Huic vos judices non submittetis? Cic. Prov. Conf. 4. *Zult gy Rechters niemant in de plaats van deezen man stellen?*

Submittere barbam & capillum. Suet. J. 69. 3. *Zyn haair en baard laaten wassen.*

Submittere aliquem. Suet. G. 23. 3. *Iemant in 't heimelyk*, of *onder de hand zenden*, of *afzenden.*

SŬBMŎLĔSTĒ. adv. *Met eenig ongenoegen, met eenige moeite*, of *moeijelykheit.*

Submoleste fero te non esse Romæ. Cic. Att. 5. 21. *Ik ben moeijelyk*, of *'t spyt my dat gy niet te Rome zyt.*

SŬBMŎNĔO, ēs, ŭī, ĭtūm, ērĕ. Ter. E. 3. 5. 22. *Iemant heimelyk waarschouwen of vermaanen; iemant onder de hand waarschouwen*, of *iets te verstaan geeven.*

SŬBMŌRŌSŬS, ă, ūm. *Eenigzins moeijelyk, knorrig, gemelyk, trots, scherp*, of *bars.*

Submorosa ridicula. Cic. de Or. 2. 69. *Tamelyk spytige schertsredenen.*

SŬBMŌTŎR, ōrĭs. m. Liv. 45. 29. *Die plaats*, of *ruimbaan onder 't volk*, of *onder 't gedrang van 't volk maakt.*

SŬBMŎVĔO, ēs, mōvī, mōvērĕ. *Plaats maaken, ruimbaan maaken.*

Submove turbam. Liv. 3. 48. *Doe het volk opstaan*, of *plaats maaken; maak ruimbaan onder 't volk.*

Submovere. *Weeren, afweeren, afhouden, verdryven, verjaagen.*

Submovere aliquem a negotiatione. Colum. 1. 7. *Iemant van 't bewind der zaaken weeren*, of *afhouden.*

Submovere. *Scheiden, deelen, verdeelen.*

Germaniam ab Italia submovent. Plin. H. 3. 19. *Zy scheiden Italiën van Duitschland.*

(Submovere. *Bevelen*, of *gebieden te vertrekken.*

Quum essent Philosophi ab Urbe submoti. Plin. E. 3. 11. 2. *Als 't den Wysbegeerigen bevolen was uit de Stad te vertrekken.*

Ut his quibus a magistratibus provinciæ interdicerentur, urbe quoque & Italia submoverentur. Suet. Cl. 23. 4. *Dat men hen, wien de overheerde landschappen verboden zouden worden, ook beveelen zou uit de stad en Italiën te vertrekken.*

Sum submotus ad Istrum. Ovid. P. 3. 4. 41. *My is bevolen naar den Donau te vertrekken.*)

SŬBNĀSCŎR, scĕrĭs, sūbnāscī. Plin. H. 11. 23: 12. 3. *Van onderen wassen; in de plaats van een ander voortkoomen*, van vruchten, veeren, enz. spreekende.

SŬBNĔCTO, ĭs, sūbnexŭī, sūbnexūm, sūbnectĕrĕ. Virg. Æ. 4. 139. *Van onderen binden*, of *knoopen, onder aan vastmaaken.*

Subnectere. *Bydoen, byvoegen.*

His subnectemus ea, quæ, &c. Plin. H. 24. 14. *Wy zullen daar die dingen byvoegen, die enz.*

SŬBNĔGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. F. 7. 19. *Byna weigeren, bykans ontzeggen, loochenen*, of *ontkennen.*

SŬBNIGĔR, grā, grūm. Varr. R. R. 2. 5. *Zwartachtig, naar den zwarten, byna zwart, bruin.*

SŬBNIXŬS, ă, ūm. *Onderstennt, onderstnt, rustende, steunende, vertrouwende.*

Subnixus victoria. Liv. 25. 41: 26. 13 *Steunende op zyne zege*, of *overwinninge.*

Subnixus innocentiæ animus. Liv. 4. 42. *Een gemoed dat op zyn onschult vertrouwt*, of *steunt.*

SŬBNŌTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Mart. 6. 82. 3. *Iemant*, of *iets bedektelyk, zonder dat men 't merkt, waarneemen.*

Philologus hoc subnotat. Sen. E. 108. *Een Spraakkonstenaar merkt dit aan*, of *tekent dit op.*

Subnotare libellis. Plin. E. 1. 10. *Verzoekschriften ondertekenen.*

SŬBNŬBĀ, æ. f. Ovid. Her. 6. 153. *Een tweede vrouw*: ook *een byzit.*

SŬBNŪBĬLŬS, ă, ūm. Cæs. B. C. 3. 54. 2. *Een weinig duister*, of *donker, duisterachtig, betrokken, betogen, eenigzins met wolken bedekt*, van den hemel, of den nacht spreekende.

SŬBŎBSCĒNŬS, ă, ūm. Cic. Or. 26. *Eenigzins ontcerlyk, vuil*, of *onkuisch.*

SŬBŎBSCŪRŬS, ă, ūm. Cic. Or. 7. *Wat donker, eenigzins duister*, van eenen Redenaar spreekende.

SŬBŌDIŌSŬS, ă, ūm. Cic. Att. 1. 5. *Een weinig hatelyk, eenigzins gehaat.*

SŬBŎFFENDO, dĭs, dī, sūm, dĕrĕ. Cic. Fr. 2. 6. *Eenigzins mishaagen, beledigen, aanstoot geeven, vergrammen, quaad*, of *moeijelyk maaken.*

(SŬBŎLĒSCO, ĭs, ŭī, ēscĕrĕ. *Opwassen, aangroeijen.*

Majorem juventutem pro tot cœsis exercitibus subolescentem. Liv. 29. 3. *Meerder jongelingen in plaats van zoo veel verslagen heirlegers opwassende*, of *aangroeyende.*)

SŬBŎLĔT, ŭit, sŭbŏlērĕ. *Ruiken, rieken.*

Corrumpitur cœna, hem subolet. Plaut. Ps. 3. 2. 102. *Het avond eeten*

eeten werd bedorven, ik ruik het. (Gruterus en Gronovius leezen subolem sis vide.)

• Subolere. *Ruiken, gewaar worden, verneemen, merken, de snof in de neus krygen, de lucht van krygen.*

Nunquid patri subolet? Ter. Ph. 3. 1. 10. *Heeft myn vader ook ergens de snof*, of *lucht van gekregen? Is myn vader ook iets gewaar geworden? heeft myn vader ook iets gemerkt?*

SŬBŎRĬŎR, ŏrĕris, ŏrĭŭs sum, sŭbŏrīrī. Plin. H. 2. 93. *Beginnen voort te koomen, uit te spruiten, op te koomen*, of *voor den dag te koomen.*

SŬBŎRNO, ās, āvī, ātum, ārĕ. Cic. F. 10. 23. *Een weinig*, of *eenigzins pryzen.*

Subornare. *Iemant omkoopen*, of *opmaaken.*

Criminibus subornatus Liv. 38. 43. *Omgekocht*, of *opgemaakt om iemant te beschuldigen.*

SŬBPALLĬDŬS, ă, ŭm. Cels. 2. 4: 5. 26. *Bleekachtig, wat bleek, aan de bleeke kant.*

SŬBPĬNGUĬS, is. m. & f. guĕ. ĭs. n. Cels. 6. 4. *Vetachtig, redelyk vet, aan de vette kant.*

SŬBRĀNCĬDUS, ă, ŭm. Cic. Pis. 27. *Eenigzins stinkende, wat garstig, een weinig vermuft*, of *beschimmelt*, van spyze spreekende.

SŬBRAŬCŬS, ă, ŭm. Cic. Cl. 38. *Heesachtig, schorachtig, een weinig hees, wat schor.*

(SŬBRĔCTŬS, ă, ŭm. Van *Subrigo.* Subrecta cuspis. Sil. 10. 224. *Een om hoog staande punt.*)

SŬBRĔFĔCTŬS, ă, ŭm. Paterc. 2. 123. 3. *Eenigzins verquikt, verfrischt*, of *herstelt.*

SŬBRĔMĬGO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Virg. Æ. 10. 227. *Onder roeyen*: ook *helpen roeyen.*

SŬBRĔPO, is, psi, ptŭm, pĕrĕ. Plin. H. 34. 8. *Zachtelyk inkruipen, heimelyk*, of *zoetjes insluipen*, of *zich indringen.*

Ætas iners subrepit. Tib. 1. 1. 85. *De traage ouderdom komt van langzaamer hand.*

Subrepere se alicui. Plaut. M. G. 2. 3. 62. *Iemant ontsnappen, van iemant wechsluipen eer hy het merkt.*

SŬBRĔPTĪTĬŬS, ă, ŭm. Plaut. Men. prol. 68. *Dat steelsgewys, in 't heimelyk, bedektelyk*, of *ter sluik gedaan word*, of *geschied.*

SŬBRĪDĔO, ēs, risi, rīsŭm, rīdērĕ. Cic. Q. R. 8. *Grimlachen.*

SŬBRĪDĬCŬLĔ. adv. Cic. de Or. 2. 61. *Wat belachelyk, wat bespottelyk, eenigzins op eene belachelyke wyze.*

SŬBRĪGO, ĭs, subrexi, subrectŭm, sŭbrĭgĕrĕ. Virg. Æ. 4. 183. *Opsteeken, steil opheffen*, of *oprechten*, de ooren, het hooft, enz.

Subrigit cristam. Plin. H. 10. 29. *Hy steekt zyn kuif*, of *kam op*, van een vogel spreekende.

SŬBRĬGŬŬS, ă, ŭm. Plin. H. 17. 18. *Redelyk vochtig, besprengt, besproeit, bewatert*, of *bevochtigt.*

SŬBRĪNGŎR, gĕris, subringi. Cic. Att. 4. 5. *Zich eenigzins vergrammen, een weinig quaad, toornig*, of *moeyelyk worden.*

SŬBRĬPĬO, ĭs, sŭbrĭpŭi, sŭbrĕptŭm, sŭbrĭpĕrĕ. Cic. Off. 3. 10. *Ontsteelen, heimelyk iets ontdraagen*, of *wechneemen.*

SŬBRŎGO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Iemant in een anders plaats stellen.*

Alicui Consulem subrogare. Cic. Br. 5. *Iemant Burgermeester in een anders plaats maaken.*

SŬBRŎTĀTŬS, ă, ŭm. *Op raderen*, of *wielen gestelt*, of *gezet.*

Aries subrotatus. Vitruv. 10. 19. *Een stormram op raderen.*

SŬBRŎTŬNDŬS, ă, ŭm. Cels. 5. 28. *Rondachtig, byna rond.*

SŬBRŬBĔO, ēs, bŭi, bĕrĕ. Ovid. Art. 2. 316. *Een weinig*, of *eenigzins rood zyn, roodachtig*, of *blozend zyn.*

SŬBRŬBĔR, bră, brŭm. Cels. 2. 4. *Ros, roodachtig, een weinig rood.*

SŬBRŬBĬCŬNDŬS, ă, ŭm. Cels. 5. 26. *Roodachtig, een weinig rood.*

SŬBRŬFŬS, ă, ŭm. Vitruv. 7. 8. *Rosachtig, uit den rossen.*

SŬBRŬMO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Colum. 7. 4. *Laaten zuigen*, van een geit, lam, enz. spreekende.

SŬBRŬMŬS, ă, ŭm. Varr. R. R. 2. 1. *Zuigend, zogend, dat noch zuigt*, van een lam, enz. spreekende.

SŬBRŬO, ŭis, ŭi, ŭtŭm, ŭĕrĕ. Cæs. B. G. 2. 6. 2. *Ter neêr werpen, omver werpen, afwerpen, afsmyten, doen vallen*, van een muur, enz. spreekende.

Muneribus subruere Reges. Hor. O. 3. 16. 14. *Koningen door gaven overwinnen*, of *t'onderbrengen.*

SŬBRŬSTĬCĔ. adv. Gell. Præf. 1. *Boersch, plompachtig, onbeschoft, dat naar 't land zweemt, op eene boersche wyze.*

SŬBRŬSTĬCŬS, ă, ŭm. Cic. Cl. 70. *Wat boersch*, of *plomp, dat wat naar 't land zweemt.*

SŬBRŬTĬLŬS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 3. *Goudgeelachtig, aan de goudgeele kant, een weinig schitterend.*

SŬBSĀLSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 21. 29. *Zoutachtig, wat zout, aan de zoute kant, redelyk zout.*

SŬBSCRĪBO, ĭs, psi, ptŭm bĕrĕ. Cic. Clu. 47. *Onderschryven, ondertekenen.*

Causam parricidii subscribere. Cic. I. R. 2. 19. *De misdaad van vadermoord bybrengen, tot een oorzaak van verwyzinge, straf, enz.*

Subscribere in crimen. Ulp. Dig. 47. 2. 92: 43. 1. 3. *Zich medeplichtig*, of *medeschuldig aan een misdaad maaken.*

Subscribere. Colum. 1. 2. *Van 't zelve gevoelen, oordeel*, of *verstand zyn; de zelve meening hebben.*

Iræ alicujus subscribere. Ovid. Tr. 1. 2. 3. *Iemants gramschap goedkeuren, goedkennen*, of *toestemmen.*

Votis alicujus subscribere. Ovid. Pis. 246. *Iemants wensch*, of *begeerte begunstigen.*

SŬBSCRĪPTĬO, ōnĭs. f. Cic. V. 3. 47. *Ondertekening, onderschryving.*

Subscriptio. Sen. B. 3. 26. *t'Zamenspanning*, of *onderlinge toeleg om iemant aan te klaagen*, of *te beschuldigen.*

SŬBSCRĪPTŎR, ōris. m. Cic. F. 8. 8. *Medestander*, of *helper van den voornaamsten aanklager.*

SŬBSCŬS, ŭdis. f. Vitruv. 4. 7: 10. 6. *Houvast, bindtnagel, klamp, zwaluwestaert.*

Subscus ferrea. Vitruv. 10. 10. *Een molenyzer*, aan beide zijden als een zwaluwestaert gemaakt: *Een muuranker.*

SŬBSĔCĪVŬS, ă, ŭm. Subsecivum tempus. Cic. L. L. 1. 3. Gell. Præf. 1. *Tyd van uitspanninge, de tyd die van gewoonlyke*, of *dagelyksche bezigheden overschiet, en dien men tot eenig ander werk gebruikt.* Wat eigentlyk Subsecivum is, heb ik gezegt over Suet. D. 9. 8. §. 8.

Subsecivæ operæ. Cic. de Or. 2. 89. *Uitspanningen; een werk*, of *arbeit na de dagelyksche bezigheden gedaan.*

SŬBSĔCO, ās, cŭi, ctŭm, cārĕ. Varr. R. R. 1. 50. Cels. 7. 7. *Van onder afsnyden, onder aan snyden.*

SŬBSĔCŬNDĀRĬŬS, ă, ŭm. Gell. Præf. 1. zie Subsecivus.

SŬBSĔLLĬŬM, ĭi. n. Cic. Cl. 84. *Een bank, gestoelte, zitplaats*, als die van de Rechters, of andere aanzienlyke persoonen in hunne vergaderingen.

Subsellia. Suet. A. 44. 2. *De zitplaatzen in 't ronde schouwburg.*

Subsellia. Cic. F. 4. 9. Suet. A. 56. 11. *De banken waar op de schuldigen, de getuigen, en de beschuldigers zaten.*

Vir imi subsellii. Plaut. St. 3. 2. 32. *Een schuimer*, of *tafelvriend*, die in een gastmaal aan 't laatste end zat.

SŬBSĔNTĬO, ĭs, sŭbsensī, subsensŭm, sŭbsentīrĕ. *Iets gissen*, of *vermoeden, iets beginnen te merken*,

ken, of *gewaar te worden*, *de snof in de neus krygen.*
Subfensi id quoque illos ibi esse. Ter. H. 3. 1. 62. *Ik heb 't ook wel gedacht dat zy daar waren.*
SŬBSĔQUŎR, ĕris, ūtūs sūm, sŭbsĕqui. Cæs. B. G. 8. 39. 4. *Kort na iemant volgen*, of *komen.*
Subsequi voluntatem alterius. Ulp. Dig. 42. 2. 6. §. 2. *Iemants wil*, of *genegenheit opvolgen.*
Subsequi aliquem. Plin. P. 84. 5. *Iemant navolgen*, *iemant iets nadoen*, *iemant na aapen.*
Mirifice suo sermone subsecutus est humanitatem tuarum literarum. Cic. F. 3. 1. *Hy heeft de beleefdheit van uwe brieven op eene wonderе wyze met zyn reden nagevolgt.*
(SŬBSĒRĬCŬS, ă, ūm. *Dat half van zyde, en half van linnen is.*
Cum jam subserica in usu essent. Lampr. Ant. Heliog. 26. *Als de half zyde, en half linne kleêren al in 't gebruik waren.*)
SŬBSĔRO, sevi, subsĕrĕrĕ. Colum. 4. 15. *Onder planten*, *zaaijen*, of *pooten.*
SŬBSĔRVĬO, vīs, ivī, ītūm, īrĕ alicui. *Iemant dienen*, of *ten dienst staan.*
Tu ut subservias orationi utcumque opus sit verbis, vide. Ter. An. 4. 3. 20. *Zie toe dat gy overal, daar 't nodig zal zyn, myn zeggen met uwe woorden staande houd.*
SŬBSESSŎR, ōris. m. Val. Max. 7. 2. ext. *Een bespieder*, *straatschender*, *een die heimelyke laagen legt.*
Oculi subsessores alienorum matrimoniorum. Val. Max. 2. 1. 5. *Overspelige oogen.*
SŬBSĪDĔO, ēs, sūbsēdi, sūbsēssūm, sūbsīdĕrĕ. Cic. Att. 5. 16. *Zich ophouden*, *stilstaan*, *nederzitten*, *leggen*, *rusten.*
Subsidere in castris. Cæs. B G. 6. 36. 3. *Zich in 't leger ophouden.*
Subsidet pecunia apud eum. Plin. E. 4. 12. 2. *Het geld blyft vruchteloos*, of *legt ledig by hem.*
Subsidere. Cic. Mil. 9. *Laagen leggen*, *verspieden*, *belaagen.*
Milites circa silvas subsidere insidiis jussit. Liv. 1. 14. *Hy heeft den soldaaten bevoolen zich by het bosch in een hinderlaag te leggen.*
SŬBSĬDĬĀRĬŬS, ă, ūm. Cæs. B. C. 1. 83. 2. *Dat tot hulp*, of *onderstand gezonden*, of *gekomen is.*
Subsidiariæ cohortes. Liv. 9. 27. *Hulpbenden.*
Subsidiarii. Liv. 9. 32. *De soldaaten van de hulpbenden.*
Subsidiarius palmes. Colum. 4. 24. *Een gesnoeide wyngaardrank, die gelaaten is om vrucht te draagen.* Zie Resex.
SŬBSĬDĬŎR, āris, ātūs sūm, ārī. Hirt. B. G. 8. 13. 2. *Te hulp koomen*, *bystaan*, *helpen*, *de behulpzaame hand bieden*, *bystand doen*, *onderstand doen.*
SŬBSĬDĬŬM, ĭī. n. Cæs. B. G. 2. 6. 4. *Hulp*, *bystand*, *hulpbenden.*
Subsidia. Cæs. B. G. 2. 22. 1. *Spaarbenden*, of *bewaarbenden*, *versche krygsbenden om andere te vervangen*, of *te hulp te koomen.*
Vectigalia subsidia belli. Cic. Man. 2. *Lasten*, of *schattingen om den oorlog te voeren.*
Venire subsidio alicui. Cic. Att. 8. 7. *Iemant te hulp koomen*, of *byspringen.* Hy zegt ook proficisci A. 5. 17. Currere, Att. 12. 3. en ire Nep. 17. 8. 2.
Subsidium senectutis. Cic. Att. 15. 13. *Een hulp*, *stut*, of *steun des ouderdoms*, van een persoon die groote zorg voor eenen ouden man draagt sprekende.
SŬBSĪDO, īs, subsēdi, sūbsīdĕrĕ. Cic. F. 6. 8. *Zich ergens ophouden*, *stilstaan*, *ergens blyven*, of *zyn verblyf houden*, *rusten.*
Mala humanæ mentis interdum simulata sanitate subsidunt. Sen. E. 56. *De quaalen van den geest blyven dikwils in schyn van gezondheit verhoolen.*
Subsidere. Liv. 22. 4. *Inzakken*, *zinken*, *invallen*, *instorten*, *inkalven.*
Subsidunt valles. Curt. 9. 9. 19. Ovid. M. 1. 43. *De dalen zinken*, *de dalen zyn onder*, of *beneden de bergen.*
Mare subsidit. Ovid. Tr. 1. 2. 73. *De zee word stil.*
Impetus dicendi subsidit. Quintil. I. O. 3. 8. *De heftigheit*, of *drift van zyn zeggen is gestilt*; *hy spreekt niet meer zoo hevig*, of *driftig.*
Subsidere. Cels. 2. 5. *Ondergaan*, *te grond gaan*, *zinken.*
(Subsidere. *Nederzakken*, *zich nederlaaten.* Zoo doen de soldaaten dikwils in den oorlog, die op de knien vallen, en zich zoo korter maaken, om veiliger te zyn tegens den vyand.
Æneas se collegit in arma poplite subsidens. Virg. Æ. 12. 491. *Æneas heeft zich met zyn schild bedekt op de knien vallende.*
Post omnes locabantur, qui genu posito subsidebant. Veg. 2. 16. *Die op de knien vielen*, *wierden achter aan geplaatst.*
Subsidere worden ook gezegt de wijfjes onder de dieren, als ze van haare mannetjes getreeden, beklommen, gedekt, of besprongen worden.
Volucres & equæ maribus non possent subsidere. Lucret. 4. 1191. *Van hunne mannetjes zouden de vogelen niet getreden, en de merryen niet besprongen*, of *gedekt konnen worden.*
Juvet ut tigres subsidere cervis. Hor. Ep. 16. 31. Door omzetting voor cervos subsidere tigribus. *Dat de herten vermaak hebben om van de tygers besprongen te worden.*
SŬBSĪDŬŬS, ă, ūm. Subsiduæ feces. Grat. C. 474. *Hef*, of *moer die naar beneden zakt.*)
SŬBSĬGNĀNĪ milites. Tac. H. 1. 70. 5. *De soldaaten die by de vaandels waren*, in tegenstellinge van die by de Arenden waren, die Legionarii genoemt wierden.
SŬBSĬGNO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Fl. 32. Plin. E. 3. 1. 12. *Ondertekenen*, *onderschryven*, *iets teikenen.*
SŬBSĬLĬO, īs, ŭi, sūbsultūm, sŭbsĭlīrĕ. Plaut. Cas. 5. 2. 50. *Opspringen*, *huppelen*, *springen.*
SŬBSĬMĬLĬS, ĭs. m. & f. ĭlĕ, ĭs. n. Cels. 5. 26. *Byna gelyk.*
SŬBSĪMŬS, ă, ūm. Varr. R. R. 2. 5. *Een weinig plat van neus.*
SŬBSĬPĬO, īs, subsipŭi, sŭbsĭpĕrĕ. Varr. L. L. 4 28. *Geen volkome, maar eenige smaak ergens van hebben.*
SŬBSĪSTO, ĭs, sūbstĭtī, sūbstĭtūm, sūbsistĕrĕ. Virg Æ. 2. 243. *Ergens eenigen tyd blyven staan*, *zich ergens eenigen tyd ophouden*, *ergens eenigen tyd vertoeven*, of *rusten.*
Subsistit unda. Virg. Æ. 8. 87. *Het water staat*, of *is stil*
Subsistere sumptibus. *De kosten konnen voldoen*, *in staat zyn om te betaalen*, *de kosten konnen draagen.*
Non si Varronis thesauros haberem, subsistere sumptibus possem. Cic. F. 11. 10. *Schoon ik de schatten van Varro had, zou ik deeze kosten niet konnen draagen.*
Subsistit proceritas balsami ad duos cubitos. Plin. H. 12. 25. *De balsemboom is twee ellen hoog, en niet hoeger.*
Feras subsistere. Liv. 1. 4. *Wild vangen*, *wilde beesten vangen.*
SŬBSŌLĀNŬS, ă, ūm. Plin. H. 2. 47. *De oosten wind.*
SŬBSŎRTĬŎR, īris, ītūs sūm, īrī. Cic. Clu. 34. *Door het lot iemant in de plaats van een ander, dien men afgekeurt heeft, stellen*, van een Rechter spreekende.
SŬBSŎRTĪTĬO, ōnis. f. Cic. Clu. 33. Suet. J. 41. 7. *Verkiezing van een Rechter, door het lot in een anders*

ders plaats die men gewraakt had.
SŬBSTĀNTĬĂ, æ. f. Apul. Trifm. 85. *De zelfstandigheit, 't wezen van elk ding.*
Substantia omnis orationis fuit cohortatio ejus ad pacem. Quintil. I. O. Præf. 1. *De inhoud van zyn ganfche rede was een vermaning tot vrede.*
Substantia. Aur. Vict. O. 19. 2. *Goederen, rykdom, bezittingen, middelen.*
SŬBSTERNO, ĭs, ſtrāvī, ſtrātūm, ſternĕrĕ. Ter. An. 4. 3. 12. *Onder ſpreyen, onder ſtrooyen.*
Substernere herbas ovibus. Cato R. R. 5. *Gras onder de ſchaapen ſtrooyen.*
(SŬBSTILLŬS, ă, ūm. *Droppelswyze, of als droppelen vallende.*
Substillum tempus. Festus. *Vochtig weder, als bij 't begin van den regen de droppelen vallen, en noch niet ophouden als de regen ophoudt.*
Substillum lotium. Cato R. R. 56. *De koude pis, om dat men in die gestalte des lichaams niet wel wateren kan, en het water alleen by droppelen koomt te loffen.*)
SŬBSTĬTŬO, ŭĭs, ŭī, ūtūm, ŭĕrĕ. *In plaats van een ander aanstellen, of zetten.*
Substituere aliquem alicui. Paterc. 2. 58. 3. in alicujus locum. Colum. 11. 1. Cic. V. 5 28. pro altero. Cic. V. 3. 69. *Iemant in plaats van een ander aanstellen, of zetten.*
SŬBSTĬTŪTĬO, ōnĭs. f. Ulp. Dig. 28 6. 10. *In de plaats stelling, onderstelling, een spreekwyze van 't hof.*
SŬBSTĬTŪTŬS, ă, ūm. *Ondergestelt, in een anders plaats gezet, of gestelt.*
Substitutus filii loco. Cic. Fl. 10. 24. *In de plaats van zyn zoon gestelt.*
SŬBSTO, ās, ārĕ. *In wezen zyn, bestaan.*
Substare. Ter. An. 5. 4. 11. *Vast staan, volstandig zyn, standvastig zyn, staande blyven, het uitharden.*
(Substare. *Ergens onder zyn, of zich ergens onder houden.*
Pure substante non rumpuntur tumores. Celf. 6. 10. *De gezwellen gaan niet los al'er etter onder is.*)
SŬBSTRĀMĔN, ĭnis n. Varr. R. R. 3. 10. *Stroo dat men onder de beesten strooit.*
(SŬBSTRĀTŬS, ūs. *Het onderstrooyen.*
Culmen baculo frangunt substratu animalium. Plin. H. 18. 30. *Den halm breeken ze met een stok tot het onderstrooyen der dieren, of om de dieren onder te strooijen.*
SŬBSTRĔPO, ĭs, ŭī, ĭtūm, ĕrĕ. Apul. M. 5. 166. *Een weinig geruit geeven.*)

SŬBSTRĬCTŬS, ă, ūm. Sen. H. 4. 13. *Nauw, gesloten, geprangt, geklemt, gebonden, gestrikt.* De compar. Substrictior staat by Colum. 6. 20.
SŬBSTRĬNGO, gĭs, xī, ctūm, gĕrĕ. Quintil. I. O. 10. 5. *Inhaalen, bestaan, opgyen,* van de zeilen van een schip spreekende.
Substringere comas. Lucret. 3. 281. *Zyn haair opbinden, of opstrikken.*
Substringere aurem. Hor. S. 2. 5. 95. *Zyn ooren stoppen.*
SŬBSTRUCTĬO, ōnĭs. f. Vitruv. 1. 5. *De grond, grondslag, of grondvest van een gebouw.*
Insana substructio. Plin. H. 36. 15. *Een grondvest van groote kosten, een zwaar fondament.*
SŬBSTRŬO, ŭĭs, ūxī, ctūm, ŭĕrĕ. Liv. 6. 4. *Van onderen bouwen, de grondvest van een gebouw leggen.*
SŬBSŬLTĬM. adv. Suet. A. 83. 1. *Al huppelende, al springende, al danssende.*
SŬBSŬLTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Huppelen, opspringen, danssen.*
Tu subsultas, ego miser vix adsto præ formidine. Plaut. Capt. 3. 4. 104. *Gy huppelt, en ik ellendige kan nauwelyks staan van schrik.*
SŬBSŬM, sŭbĕs, sŭbessĕ. Celf. Præf. 1. en 2. 6. *Onder zyn, van onderen zyn, onder aan zyn.*
Subesse. Virg. G. 2. 49. *Onder verholen, of verborgen zyn, onder schuilen.*
Suberat simultas. Cic. Cœl. 25. *Daar schuilde eenigen haat, of vyandigheit onder.*
Spes aliqua subest. Cic. Att. 13. 25. *Daar is noch eenige hoop.*
Periculi subest suspicio. Cic. A. 9. 2. *Men vreest voor ongeval, men ducht voor gevaar.*
(Subesse. *Aanstaande zyn, naaken, naderen.*
Dies comitiorum subest. Cic. Mil. 16. *De landdag is aanstaande.*)
SŬBSŬRDŬS, ă, ūm. Quintil. I. O. 11. 3. *Eenigzins verwart, niet klaar, duidelyk, of verstaanlyk genoeg,* van de klank der stem spreekende. Ook *doofachtig, half doof.*
SŬBSŪTŬS, ă, ūm. *Van onderen genaait.*
Subsuta instita. Hor. S. 1. 2. 29. *Een onder aan genaaide kant, of boord.*
SŬBTĔGŬLĀNĔŬS, ă, ūm. Plin. H. 36. 25. *Dat onder de pannen, of tichelen is.*
SŬBTĒMĔN, ĭnĭs. n. Virg. Æ. 3. 483. *De scheering van den wever.* Vossius Lex. Etymol. in Stamen wil dat men aldus, en niet Subtegmen moet leezen.
SŬBTĔNTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Truc. 2. 2. 15. *Iemant een weinig onderzoeken, of beproeven.* Gruterus leest sistentatum.
SŬBTĔNTŬS, ă, ūm. *Gespannen, ondergespannen.*
Lectus loris subtentus. Cato R. R. 10. *Een bed op riemen gespannen.*
SŬBTĔNŬĬS, ĭs. m. & f. ŭĕ, ĭs. n. *Dunachtig, wat dun, of fijn, aan den dunnen, of fijnen kant.*
Subtenues fetæ. Varr. R. R. 2. 7. *Zeer dunne borstels, heel fijn haair.*
SŬBTĔR. præp. Cic. T. Q. 1. 10. *Onder.* Deeze præpositie regeert meest een accusativus, 't zy 'er beweeginge by is, of niet.
Subter mœnia. Stat. Th. 12. 711. *Onder de muuren, of wallen.*
Subter littore. Catull. 65. 7. *Onder het strand, onder de kust.*
Subter. Cic. de Or. 3. 5. *Onder; van onderen, beneden, omlaag.*
(SŬBTĔRCŬRRO, ĭs, rī, ursūm, rĕrĕ. Vitruv. 9. 6. *Onder heen loopen.*)
SŬBTĔRDŪCO, ĭs, dūxī, dūctūm, dūcĕrĕ. *Weebsluipen, doorsluipen, doordruipen.*
Se clam subterduxit. Plaut. Men. 3. 1. 4. *Hy is heimelyk wechgeslopen, hy is stilletjens doorgegaan.*
SŬBTĔRFLŬO, ŭĭs, xī, xūm, sŭbtĕrflŭĕrĕ. *Van onderen doorvloeijen, onder heen loopen.*
Torrente minaciter subterfluente. Plin. H. 8. 50. *De stroom met een groot geruis van onderen doorvloeijende.*
SŬBTĔRFŪGĬO, ĭs, fūgī, fūgĭtūm, fūgĕrĕ. Cic. Off. 3. 26. *Heimelyk ontvlieden, ontvluchten, wechloopen, wechsluipen, doorgaan, ontsnappen, ontkoomen.*
Subterfugere pœnam. Cic. Cæc. 34. *De straf ontgaan, of ontwyken.* Periculum. Cic. F. 15. 1. *Het gevaar myden, of ontvlieden.*
SŬBTĔRLĀBŎR, bĕrĭs, lāpsŭs sūm, lābī. Virg. E. 10. 4. *Onder doorloopen, of doorvloeyen,* van een rivier spreekende.
SŬBTĔRLĬNO, ĭs, sŭbtĕrlēvī, sŭbtĕrlĭtūm, sŭbtĕrlĭnĕrĕ. Plin. H. 28. 7. *Van onderen stryken, of smeeren, onderaan wryven, of bestryken.*
(SŬBTĔRMĔO, ās. āvī, ātūm, ārĕ. *Onder heene gaan, of loopen.*
Aponus junctos pontes rapido subtermeat æstu. Claud. Eid. 6. 61. *De rivier Aponus loopt met eenen snellen drift onder de bruggen heene, die in malkanderen geslagen zyn.*)
SŬBTĔRO, ĭs, sŭbtrīvī, sŭbtrītūm, sŭbtĕrĕrĕ. Colum. 12. 5. *Klein wryven, verbryzelen, aan stukken stampen, vermorſſelen, maalen.*
(SŬB-

(SŬBTĔRPENDĔO, ēs, ndi, ērĕ. Pallad. 4. 10. *Daar onder hangen.*
SŬBTĔRRANĔUS, ă, ŭm. *Onderaardsch, die, of dat onder de aarde is, of dat onder de aarde leeft.*
Subterraneum ergastulum. Colum. 1. 6. *Een onderaardsch gevangenhuis, waar in de slaaven gebonden zijnde opgesloten wierden om den akker te bouwen, enz.* Zie boven Ergastulum.
Subterraneum animal. Plin. H. 9. 57. *Een onderaardsch dier, een dier dat onder de aarde leeft*, van de mol spreekende.
Ædificia cum rimas egerunt, cava præbent, & latebras subterraneis animalibus. Colum. 1. 6. *De gebouwen, als'er spleten, of scheuren in koomen, verschaffen, of geeven d'onderaardsche dieren holligheden en schuilplaatzen.*
SŬBTĔRTĔNŬO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Van onder verslyten, verminderen, of dunner worden.*
Annulus in digito subtertenuatur habendo. Lucret. 1. 333. *De ring verslyt, of word dunner in 't draagen allermeest den vinger.*)
SŬBTĔRVŎLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Onder heene vliegen, zich dus ver verspreiden.*
Fragor subtervolat astra. Stat. Th. 3. 670. *'t Gedruis verspreidt zich gins en weêr door de lucht, en tot de starren toe.*
SŬBTĔXO, ĭs, xŭi, xtŭm, tĕxĕrĕ. Liv. 37. 48. *Bijvoegen, bijdoen, aanknoopen.*
Singulis corporum morbis remedia subtexemus. Plin. H. 25. 11. *Wij zullen bij de verklaringe van ieder ziekte de geneesmiddelen, die'er goed voor zijn, bijvoegen.*
Cœlum subtexere fumo. Virg. Æ. 3. 582. *Den hemel met damp, of rook bedekken, of bezwalken.*
SŬBTĪLIS, ĭs, m. & f. ĭlĕ, ĭs. n. Lucret. 4. 86. *Fijn, dun.* De compar. Subtilior staat by Columella, en de superl. Subtilissimus by Plinius beneden.
Subtilis. Cic. Cl. 17. *Vernuftig, schrander, scherpzinnig, spitsvinnig, snedig, doortrapt.*
Subtilis argumentatio. Quintil. I. O. 2. 5. *Een scherpzinnige, of schrandere bewysreden.*
Hoc subtiliorem fecit multorum gulam. Colum. 8. 16. *Dit heeft veel menschen verlekkert.*
Succus subtilissimus. Plin. H. 11. 5. *Een zeer dun doordringend sap.*
SŬBTĪLĬTĀS, ātis. f. Cic. Off. 2. 10. *Schranderheit, vernuftigheit, scherpzinnigheit, snedigheit, ganwigheit.*
Subtilitas scriptorum. Cic. F. 4. 4. *Nettigheit, keurlykheit, of fraaiigheit van eenige schriften.*
Subtilitas scalpturæ. Vitruv. 4. 1. *De nettigheit, aardigheit, of cierlijkheit van eenig beeldwerk.*
Subtilitas. Quintil. I. O. 1. 7. *Schranderheit, doordringendheit van verstand scherpzinnigheit, spitsvinnigheit.*
Subtilitas muliebris. Vitruv. 4. 1. *Een fraaije gestalte van een vrouw.*
SŬBTĪLĬTER. adv. Cic. de Or. 1. 21. *Schranderlijk, vernuftiglyk, verstandiglyk, scherpzinniglyk, spitszinniglyk.* De compar. Subtilius staat by Cic. Att. 1. 13. en de superl. Subtilissime by Cic. C. B. 22.
Ædificium subtiliter perfectum. Vitruv. 6. 11. *Een heel konstig gebouw.*
SŬBTĬMĔO, ēs, ŭi, sŭbtĭmērĕ. Cic. A. 2. 14. *Een weinig vreezen, eenigzins beducht, of beschroomt zijn.*
SŬBTRĂHO, sŭbtrăhĭs, xi, ctŭm, sŭbtrăhĕrĕ. *Onttrekken, heimelijk wechneemen, steelswijze neemen, steelen.*
Subtrahere aliquid alicui. Plaut. Cas. 2. 2. 28. *Iemant iets heimelyk ontrooven, ontneemen, afhandig maaken, of ontsteelen, iets heimelyk van iemant wechneemen.*
Subtrahere e pondere. Plin. H. 33. 9. *Van 't gewigt aftrekken, afneemen, of verminderen.*
Subtrahere se ab omni Reipublicæ parte. Cic. Fr. 2. 6. *Zich van alle bedieningen van 't Gemeenebeste, of van alle Staatszaaken onttrekken.*
Aspectu alicujus se subtrahere. Virg. Æ. 6. 465. *Uit iemants oogen gaan.*
Hunc bello fortuna subtraxit. Liv. 8. 29. *Het geval, of geluk heeft deezen uit den oorlog geredt.*
SŬBTRĪSTĬS, ĭs. m. & f. ĕ, ĭs. n. Ter. An. 2. 6. 16. *Een weinig droevig, wat bedroeft, of treurig.*
SŬBTRĪTŬS, ă, ŭm. Plaut. As. 2. 2. 73. *Van onderen, om laag, of onder aan gesleten.*
SŬBTŬRPĬCŬLŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 4. 5. *Wat schandelijk, of eerloos.*
SŬBTŬRPĬS, ĭs. m. & f. ĕ, ĭs. n. Cic. de Orat. 2. 66. *Wat schandelyk.*
SŬBTŬS. adv. Varr. R. R. 2. 9. *Onder, beneden, onder aan.*
SŬBTŪSŬS, ă, ŭm. *Een weinig gekneust, geblutst, of geplettert, dik geslagen.*
Flet teneras subtusa genas. Tib. 1. 11. 56. *Zij, die haar tedere wangen heeft dik geslagen, schreit.* Scaliger leest Suffusa.
SŬBŬCŬLĂ, æ, f. Hor. E. 1. 1. 95. *Een hembt.*
Subucula. Festus. *Zekere koek, of pannekoek, dat men de Goden offerde.*
(SŬBŬCŬLĀTŬS, ă, ŭm. *Die een hembt aan heeft.* Quintil. I. O. 8. 3. Andere leezen Sullaturit.)
SŬBVECTIO, ōnis. f. Cæs. B. G. 7. 10. 1. *Voering, overvoering, leiding, of brenging van iemant, of iets ergens heene.*
SŬBVECTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Iemant voeren, overvoeren, of overbrengen.*
Subvectare cymba. Virg. Æ. 6. 303. *In, of met een schuit voeren.*
(SŬBVECTŬS, ŭs, m. *'t Overvoeren, of 't overbrengen.*
Commeatuum subvectu pauci progressi. Tac. An. 15. 4. 3. *Onder 't overvoeren, of 't overbrengen van den voorraad zijn'er weinige voortgetrokken.*)
SŬBVĔHO, ĭs, xi, ctŭm, vĕhĕrĕ. Liv. 9. 15. *In eenig vaartuig, of rijtuig voeren.*
SŬBVĔNIO, ĭs, vēni, vēntŭm, vĕnīrĕ. Cic. D. 1. 27. *Helpen, te hulp koomen, bystaan, bystant doen, bijspringen, onderstant doen.*
Apollo, mihi subveni! Plaut. Au. 2. 8. 24. *Koom mij te hulp, o Apollo!*
Subvenire. Plin. H. 26. 7. *Helpen, verquikken, verligting geeven*, by voorbeeld *eenen zieken*, van geneesmiddelen, die hem dienstig zijn, spreekende.
His malis subvenit ratio victus. Cels. 2. 7. *De matigheit in spys en drank geneest deeze quaalen.*
Huic rei subventum est a bonis. Cic. Att. 1. 17. *Wij hebben daar raad toe gevonden; wy hebben deeze zaak te recht gebracht; deeze zaak is door ons geholpen.*
SŬBVĔNTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. zie Subvenio.
SŬBVĔRĔŎR, ēris, vĕrĭtŭs sŭm, vĕrēri. Cic. F. 4. 10. *Een weinig vreezen, wat beducht, beschroomt, of bekommert zijn.*
(SŬBVERSŬS, ă, ŭm. Lucret. 5. 1135. *Ter neder gesmeten, om verre gesmeten, omgekeert, 't onderste boven gekeert.*)
SŬBVERTO, tĭs, vērti, vērsŭm, vērtĕrĕ. Ovid. F. 6. 645. *Omkeeren, omwerpen, omver smyten, 't onderste boven keeren.*
Antiqua beneficia subverteris, nisi illa posterioribus cumules. Plin. E. 4. 3. 6. *Gij zult de voorlede weldaaden doen vergeeten, of in vergetenis brengen, zoo gij'er geen nieuwe bijdoet.*
Subvertere domum. Tac. An. 3. 25. 1. *Een huisgezin bederven, of te den grond helpen.*
SŬBVESPĔRŬS. Vitruv. 1. 6. *De West-zuidwestenwind.*

(SŬBVĔXŬS, ă, ŭm. Liv. 25. 36. *Als een boog opwaarts gaande.*)

SŬBVĬRĬDĬS, ĭs. m. & f. dĕ, ĭs. n. Celſ. 5. 28. *Groenachtig, uit den groenen, naar den groenen trekkende.*

SŬBŬLĂ, æ. f. Colum. 6. 5. *Een ſchoenmakers els.*

SŬBŬLCŬS, ī. m. Colum. Præf. 1. *Een varkenhoeder, of varkendryver.*

SŬBŬLO, ōnĭs. m. Plin. H. 28. 17. *Een ſoort van een hart, dat gansch gladde, of ongetakte hoornen heeft.*

‡Subulo. Enn. *by* Feſtus *en* Varr. L. L. 6. 3. *Een fluitſpeelder, een fluiteniſt.*

SŬBVŎLO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. T. Q. 1 17. *In de hoogte vliegen, om hoog vliegen.*

SŬBVŎLVO, ĭs, ſubvōlvī, ūtŭm, vĕrĕ. *Rollen, omwentelen, omrollen, voortrollen.*

Manibus ſubvolvere ſaxa. Virg. Æ. 1. 428. *Steenen met de handen rollen.*

SŬBŬRBĀNĬTĀS, ātĭs. f. Cic. V. 2. 3. *Nabyheit van de ſtad, een buurt by, of omtrent de ſtad: een voorſtad.*

(SŬBŬRBĀNŬM, ī, n. f. n. Cic. Att. 16. 13. Suet. A. 6. 1. *en* Suburbana, orum, p. n. Cic. V. 1. 20. *Een hofſteede dicht aan de ſtad gelegen.*)

SŬBŬRBĀNŬS, ă, ŭm. *Dat onder de ſtad is, of legt.*

Ager ſuburbanus. Cic. D. 2. 32. *Een ſtuk lands voor de ſtad gelegen.*

(Suburbanus *Naby gelegen.*

Sicilia erat jam ſuburbana populi Romani provincia. Flor. 2. 2. 15. *Sicilien was nu een naby gelegen wingeweſt des Roomſchen volks.*

Suburbanum Tibur. Flor. 1. 11. 7. *Triveli naby Rome gelegen.*)

SŬBŬRBĬŬM, ĭī. n. Cic. A. 12. 10. *Een voorſtad.*

SŬBŬRGĔO, ēs, ērĕ. Virg. Æ. 5. 202. *Een weinig dringen, eenigzins plaagen, of vergen.*

SŬBŪRO, ĭs, ūſsī, ūſtŭm, ūrĕrĕ. Suet. A. 68. 4. *Een weinig, of ligtjes branden: ſchroeijen, zengen.*

SUC.

SŬCCĒDO, ĭs, ceſsī, ceſsŭm, cēdĕrĕ. *Binnen gaan, ingaan.*

Tecto ſuccedere. Virg. G 3. 418. *In huis gaan.*

Uſque ad munitiones nimia hoſtis fiducia ſuccedit. Front. St. 2. 12. 2. *De vyand koomt met een overgroote ſtoutheit tot aan onze beſchanſſingen, of borſtweeringen.*

Ad montes ſuccedere. Liv. 1. 27. *Naar het gebergte gaan, dicht by de bergen koomen.* Muris. Liv. 23. 44. *Onder de muuren koomen, de wallen naderen, of genaaken.*

Succedere in locum alterius. Cic. Br. 13. *In iemants plaats koomen.*

In ſtationem ſuccedere. Liv. 36. 23. *Na anderen op de wacht trekken, een wacht afloſſen.*

Succedere in paternas opes. Liv. 21. 3. *Zyn vaders goederen erven, in 't bezit van zyn vaders goederen koomen.*

Succedere. Ter. An. 4. 1. 46. *Wel uitvallen, wel ſlagen, gelukken, wel gelukken, een goeden uitſlag hebben.*

Militia ſuccedit talibus ducibus. Liv. 45. 36. *Men vecht gelukkiglyk onder zulke Krygshoofden.*

Reliqua ex ſententia ſuccedunt. Cic. Br. 9. *Het overige valt gelukkiglyk uit, de andere dingen gelukken naar wenſch.*

Succeſſit. *Het is gebeurt, of geſchied.*

Si ſucceſſerit hominem alienari mente. Plin. H. 28. 8. *Zoo het gebeurt dat die man zyn zinnen verlieſt, krankzinnig word, of van zyn verſtand word beroofd.*

SŬCCĔNDO, ĭs, dī, ſŭm, ſŭccendĕrĕ. Liv. 28. 23. *In brand ſteeken, aanſteeken.*

SŬCCĔNSĔO, ēs, ſŭī, ſŭccēnsērĕ. Cic. R. Q. R. 16. *Zich vergrammen, of vertoornen, gram, quaad, of toornig worden.*

Id nunc ſuccenſes mihi. Ter. Ph. 2. 1. 79. *Gy zyt daar over quaad, of gram tegens my, gy zyt daarom tegens my verſtoort, of vertoornt.*

SŬCCĔNSŬS, ă, ŭm. *Van onderen aangeſtoken, of in brand geſtoken.*

Ignibus ſuccenſis torreri. Cic. Piſ. 18. *Door het onderaangeſtoken vuur gebraaden worden.*

Amore alicujus ſuccenſus. Ovid. Her. 15. 167. *In liefde tegens iemant ontſteeken, of ontvonkt.*

Ira ſuccenſus. Sil. 1. 169. *Brandende, of ziedende van gramſchap, in toorn ontſteeken.*

Mero multo ad bella ſuccenſus. Sen. H. F. 3. 779. *Door veel drinken tot den ſlag aangemoedigt.*

SŬCCĔNTŬRĬĀTŬS, ă, ŭm. Ego in inſidiis ero ſuccenturiatus. Ter. Ph. 1. 4. 53. *Ik zal in een hinderlaag leggen, om ter hulp toe te ſchieten.* Men noemde Succenturiati die men aannam, om der vermiſte Soldaaten plaats in een bende van hondert koppen te vullen.

(SŬCCĔRDĂ, æ. f. Titinn. *by* Feſtus. *of*

SŪCĔRDĂ, æ. f. Lucill. *by* Non. 2. 813. *Varkens drek, varkens ſtront.*)

SŬCCĔRNO, ĭs, crēvī, crētŭm, ſuccērnĕrĕ. Plin. H. 18. 11. *Ziften, buidelen, builen, door een teems, of zeeve laaten loopen.*

(Succeſſa. *Dat wel welgelukt.*

Malos fugitaſtis ſucceſſis bonis. Plaut. Pſ. Prol. 8. *Gy hebt de boozen dikwils gelukkiglyk verdreven.*

Omnia mihi vis ſucceſſa. Cic. F. 16. 21. *Gy wenſcht my alle voorſpeed, of dat het my alles wel mag gelukken.*)

SŬCCĔSSĬO, ōnĭs. f. *Opvolging van iemant, treeding, of volging in iemants plaats.*

Succeſſio in locum Antonii. Cic. Br. 17. *Volging in de plaats van Antonius.*

Amotio doloris ſucceſſionem efficit voluptatis. Cic. Fin. 1. 11. *De wechneeming van ſmert, of hertzeer verwekt vreugde, of blydſchap.*

SŬCCĔSSŎR, ōrĭs. m. Cic. Fl. 14. *Navolger, nazaat, nakomer, opvolger, een die in plaats van een ander komt.*

SŬCCĔSSŬM, ī. n. Ovid. M. 2. 788. Zie Succeſſus.

SŬCCĔSSŬS, ūs. m. Liv. Præf. *Uitkomſt, uitſlag, gevolg.*

Succeſſu exultans Chorœbus. Virg. Æ. 2. 386. *Chorœbus door den uitſlag aangemoedigt.*

Carere ſucceſſu. Ovid. Her. 1. 18. *Niet wel ſlaagen, geen goeden uitſlag hebben, qualyk gelukken, of uitvallen.*

Succeſſus hoſtium. Cæſ. B. G. 2. 20. 2. *Het aannaderen der vyanden.*

SŬCCĪDĀNĔŬS, ă, ŭm. Hoſtia ſuccidanea. Feſtus. *Een tweede offerhande,* die men deed, om een misſlag, inde eerſte gepleegt, te verbeteren.

SŬCCĪDĬĂ, æ. f. Cic. S. 16. *Een ſtuk gezoute ſpek, of gezoute varkens-vleeſch.*

SŬCCĪDO, ĭs, ſuccīdī, ſuccīſŭm, ſuccīdĕrĕ. *Snyden, afſnyden.*

Frumenta ſuccidere. Cæſ. B. G. 4. 19. 1. *Het koren afſnyden, of maaijen.*

SŬCCĬDO, ĭs, ſuccĭdī, ſuccĭdĕrĕ. Plaut. Curc. 2. 3. 30. *Vallen, nedervallen.*

SŬCCĬDŬS, ă, ŭm. Plaut. M. G. 3. 1. 192. *Vochtig, vol vochtigheit.*

Succida lana. Celſ. 2. 33. Colum. 6. 15. *Wol zoo als ze afgeſchoren is.* Om dat, gelyk Varro zegt, men de ſchaapen niet dan in heet weder ſchoer en wanneer ze begonden te zweeten; want het woord Succidus koomt van Succus, en niet van Succido: waar om ook de tweede lettergreep kort is.

SŬCCĬDŬŬS, ă, ŭm. *Dat ligtelyk valt.*

Succiduum genu. Ovid. Her. 13. 24. *Een waggelende, of van vreeze knikkende knie.*

SUC-

SŬCCĪNCTŪS, ă, ūm. Claud. R. P. 3. 153. *Opgegordt, die zyn rok opgeschort heeft.* De compar. succinctior staat by Plin. H. 16. 10.

Succinctus gladio. Cic. Her. 4. 52. Ferro Liv. 40. 7. *Die een degen, of rapier op zy heeft gegordt.*

Urbs succincta portubus. Cic. Rull. 2. 32. *Een stad die schoone havens heeft.*

SŬCCĬNĔŪS, ă, ūm. Plin. H. 22. 23. *Van amber, of barnsteen.*

SŬCCĬNGO, gis, xi, ctūm, gĕrĕ. Succingere se terrore. Plin. P. 49. 3. *Een groote wacht, die een schrik baart, rontom zich hebben; met eene ontzaggelyke wacht zyn omstuwt.*

SŬCCĬNO, is, ĭnŭi, succĭnĕrĕ. Hor. E. 1. 17. 48. *Iets zeggen na dat een ander gesproken heeft; na een ander zingen, achteraan zingen.*

SŬCCĪNŪM, i. n. Tac. G. 45. 6. *Amber, barnsteen.*

(SŬCCĪNŪS, ă, ūm. Mart. 6. 15. 2. *Van amber, of barnsteen.*)

SŬCCĪSĪVŪS, ă, ūm. zie Subsecivus.

SŬCCĪSŪS, ă, ūm. Liv. 22. 51. *Om laag, aan den voet, of onderaan afgesneden, afgekapt, of afgehouwen.*

SŬCCLĀMĀTĬO, ōnis. f. Liv. 40. 36. *Toejuiching, toegalming, geschreeuw* van een menigte menschen na een redenvoering.

SŬCCLĀMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Liv. 3. 50. *Toejuichen, toeroepen, toegalmen.*

Ad aliquid succlamare. Ad hoc cum succlamatum esset. Liv. 10. 25. *Na dat men daar een groot geroep over had gemaakt; na dat daar een groot gejuich over was geweest.*

Succlamari. *De stoffe van de praat in de stad zyn, voor een gemeen praatje verstrekken, op de tongen ryden, overal van gesproken worden.*

In illa virgine publica succlamat invidia. Quintil. D. 18. *Deeze dochter is het voorwerp van den gemeenen haat.*

SŬCCŎLLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Suet. Cl. 10. 5: O. 6. 6. *Op de schouderen draagen.*

SŬCCŎSŪS, ă, ūm. Colum. 5. 9. Cels. 2. 18. *Sappig, vol sap, vol vochtigheit.* De compar. Succosior staat by Colum. 4. 29.

SŬCCRĒSCO, scis, crēvi, crētūm, crescĕrĕ. Colum. 4. 14. *Onder wassen, of groeijen, van onder voortkomen, beneden groeijen,* van kruiden spreekende.

Succrescere gloriæ seniorum. Liv. 10. 13. *De roem van de Ouderen, of van zyne Voorouderen deelachtig worden.*

Non mediocris Orator vestræ succrescit ætati. Cic. de Or. 3. 61. *Het is een heel deftig, of zeer voortreffelyk redenaar, die na u ter baane koomt.*

Succrescere. Plaut. Trin. 1. 1. 9. *Van langzaamer hand aanwassen, allenskens toenemen, of inkruipen,* van ondeugden, enz. spreekende.

(SŬCCŬBĂ, æ. m. Prud. Περὶ Στ. 10. 192. *Een bogger, schandjongen.*

SŬCCŬBĂ, æ. f. Ovid. Her. 6. 153. *Een byslaapster, of byzit.*)

SŬCCŪDO, is, succudi, succūsūm, succūdĕrĕ. *Smeeden.*

Loricas succuderunt Galli e ferro. Varr. L. L. 4. 24. *De Franschen hebben yzere borstwapens gesmeedt.*

(SŬCCŬLĔNTŪS, ă, um. *Vochtig, nat.*

Lumen non succulentis influens obtutibus. Prud. Περὶ Στ. 10. 433. *Een licht niet vloeyende, of straalende uit vochtige, of natte oogen.*)

SŬCCŪMBO, is, cūbŭi, cūbĭtūm, cūmbĕrĕ. Liv. 22. 54. *Onder leggen.*

Oneri succumbere coacta plebs. Liv. 6. 32. *Het gemeene volk was gedwongen onder den last te leggen.*

Succumbere. Cic. Fin. 2. 29. *Bezwyken, den moed opgeeven, in 't onderspit raaken, geen hart genoeg hebben.*

Culpæ succumbere. Virg. Æ. 4. 19. *Een misdaad begaan, tot een misslag vervallen.*

Doloribus succumbere. Cic. Fin. 1. 15. *Onder de smert, of pyn bezwyken.*

Fortunæ succumbere. Cic. T. Q. 3. 17. *Onder de tegenspoeden, of rampspoeden bezwyken.*

Precibus alicujus succumbere. Ovid. Her. 3. 91. *Zich door de gebeden van iemant laaten overwinnen.*

Virtutem vidit succumbere. Ovid. M. 5. 177. *Hy heeft de deugd zien bezwyken.*

Lumina nescia succumbere somno. Ovid. M. 12. 49. *Oogen die nooit door den slaap overwonnen, of bekropen worden.*

Vitia succumbunt virtutibus. Sen. B. 5. 1. *De ondeugden wyken voor de deugden.*

Philosopho succubuit Orator. Cic. de Or. 3. 26. *De redenaar is bezweeken voor den wysbegeerigen, of is door den wysbegeerigen overwonnen.*

(Succumbere. *Blyven leggen,* te weten, door ziekte, 't geen geschied, als de ziekte naar de genees middelen niet luistert.

Tandem Nolæ succubuit Augustus. Suet. A. 99. 6. *Augustus is ten laatsten te Nola blyven leggen.*

Succumbere. *Beslaapen worden, zich laaten beslaapen.*

Ante nuptias ut succumberent, quibus vellent. Varr. R. R. 2. 10. *Dat ze zich voor de bruiloft zouden laaten beslaapen van wien zy wilden.*)

SŬCCŬRRO, is, succurri, succursum, succurrĕrĕ. Cæs. B. C. 2. 6. 2. *Te hulp koomen, helpen, bystaan, bystant doen, te hulp toeschieten.*

Miseris succurrere. Virg. Æ. 1. 634. *De ellendigen te hulp koomen.*

Succurrere. *Gaan, voortgaan, toetreeden.*

Licet minæ impendeant, succurram atque subibo. Cic. S. R. 11. *Ik zal, hoe men my dreigt, niet nalaaten voort te gaan.*

Succurrere. *Te vooren koomen, in den zin schieten, in de gedachten koomen.*

Ut quidque succurrit libet scribere. Cic. Att. 14. 1. *Ik schryf de dingen, zoo als ze my in den zin schieten.*

Nunquam fragilitas vestra succurrit. Sen. Br. V. 4. *Gy erinnert u zelven nooit uwe vergankelykheit.*

SŬCCŬS, i. m. Cic. N. D. 2. 47. 55. *Vocht, sap.* De natuurlyke vochtigheit in de lichaamen der dieren, en der gewassen.

Succus arboris. Plin. H. 14. 20. *Het voedselzap van een boom.*

* Succus orationis. Cic. de Or. 3. 25. *De kracht, 's merg, of 't pit van een rede.*

SŬCCŬSSĀTŎR, ōris. m. Succussator equus. Lucill. by Non. 1. 55. *Een schokkend paerd, een hard dravend paerd.*

SŬCCŬSSIO, ōnis. f. *Schokking, schudding, geschok.*

Succussio terræ. Sen. N. Q. 6. 21. *Aardbeeving.*

SŬCCŬSSŎR, ōris. Lucill. by Non. 1. 55. Zie Succussator.

‡ SŬCCŬSSO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Acc. by Non. 1. 55. *Schokken, schudden,* als een draavend paerd zynen opzitter doet.

SŬCCŬSSŬS, ūs. m. Poëta apud Cic. T. Q. 2. 21. *Schokking, schudding, geschok.* Men vind niet als de Ablativus Succussu.

SŬCCŪTIO, is, succussi, succussum, succŭtĕrĕ. Ovid. M. 2. 166. *Schokken, schudden.*

SŬCTŬS, ūs. m. Plin. H. 28. 3. *Zuiging,* men vind niet dan de Ablativus Suctu.

SŬCŬLĂ, æ. f. Plaut. R. 4. 4. 126. *Een kleine zog, een varkentje.*

SŬCŬLÆ, ārūm. Colum. 11. 2. Een

Een t' zamenstering, Hyades genaamt.

Sucula. Vitruv. 10. 4. *Een persboom, een draaiboom, daar men een groote pers mee toetrekt.* Philander vertoont 'er de afbeeldinge van.

Sucula. Plaut. R. R. 4. 4. 126. *Een onderrok, een rok die men onder een ander droeg.*

SUD.

SŪDĀBŬNDŬS, ă, ŭm. Ovid. Pis. 177. *Geheel bezweet, nat van zweet.*

SŪDĀRĬŬM, ĭī. n. Catull. 12. 14. *Neusdoek, zweetdoek.*

SŪDĀTĬO, ōnis. f. Sen. E. 86. *Zweeting.*

Sudatio. Vitruv. 5. 10. *De zweetplaats in de badstooven.*

SŪDĀTŎR, ōris. m. Plin. H. 23. 1. *Die veel zweet, of het zweeten onderworpen is.*

SŪDĀTŌRĬŬM, ĭī. n. Sen. E. 51. *De plaats in de stooven daar men ingaat om te zweeten, een zweetstoove.*

SŪDĀTŌRĬŬS, ă, ŭm. Plaut. St. 1. 3. 74. *'t Geen doet zweeten, dat zweet verwekt, of aan 't zweeten helpt.*

SŪDĀTRĪX toga. Mart. 12. 18. 5. *Een rok, door nat van zweet.*

(SŪDĀTŬS, ă, ŭm. *Bezweet.*

In sudata veste durandum. Quintil. I. O. 11. 3. *Men moet het in een bezweet kleed uitstaan.*

Sudatus. *Door zweet, of arbeid verkregen.*

Dum quis Rhodope, gelidove labor sudatus in Hæmo Enumerare vacat. Stat. Th. 5. 189. *Terwyl het hun gelegen koemt op te telien 't geen ze in Thraciën, welkers bergen Rhodope en Hæmus zijn, door veel zweet, of arbeid uitgerecht hadden.*

Sudatus. *Door, of met zweet, arbeid en konst bewerkt, gewrocht, of gemaakt.*

Sudata marito fibula. Claud. R. P. 2. 16. *Een gesp van haar man met veel zweet, arbeid en konst gemaakt.*

Zona sudata manibus Serenæ. Claud. E. 23. 12. *Een gordel door, of met zweet, arbeid en konst van Serena met handen bewerkt.*)

SŪDĒS, is. f. Cæs. B. G. 5. 18. 3 *Een paal, staak, tuinstaak.*

Sudibus inter se concurrere. Liv. 26. 51. *Met tuinstaaken vechten, malkander met staaken slaan.*

Sudes. Plin. H. 32. 11. *Zekere visch.*

SŪDO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. de Or. 2. 55. *Zweeten.*

Sudant saxa humorem. Lucret. 6. 943. *De rotzen zweeten, of werpen een vocht uit gelijk zweet.*

Nemora ubi balsama sudantur. Tac. G. 45. 9. *Bosschen, daar balsem uit de boomen zypt.*

Quercus sudabunt roscida mella. Virg. E. 4. 30. *De eikeboomen zullen van honig druipen.*

Sudare sanguine. Liv. 27. 4. *Bloed zweeten.*

Sudare. Ter. Ph. 4. 3. 23. *Met kracht, moeite, grooten yver, of ernst arbeiden, zyn best doen.* Om dat die sterk arbeiden veel zweeten.

Pro communibus commodis sudare. Cic. Sext. 66. *Voor het gemeene welvaren zweeten, of arbeiden.*

SŪDŎR, ōris. m. Cic. Font. 1. *Zweet.*

Sudor. Cic. de Or. 1. 60. *Groote, of zwaare arbeid, ongemeene moeite, lastig werk.*

SŪDŬM, ĭ. n. Plaut. R. 1. 2. 35. *Schoon, helder, of klaar weêr.* Men verstaat 'er Tempus onder.

SUĒCĬĂ, æ. f. *Sweden.* Een Koningkryk in Europa.

SŬĒSCO, scis, sŭēvī, sŭētŭm, sŭēscĕrĕ. Cic. N. D. 2. 43. *Gewent, of gewoon zyn, de gewoonte hebben.* Men vind het præsens en imperfectum tempus zelden.

SŬĒTŬS, ă, ŭm. Lucan. 1. 325. *Gewoon, gewent.*

Suetus ferre manum in prælia. Virg. Æ. 5. 402. *Gewoon te vechten, of te stryden.*

Suetæ suis legibus urbes. Cic. Att. 6. 2. *Steden die aan haare wetten gewend zyn.* (Andere leezen Usæ.)

Suetus. *Gewoonlyk, gemeen, gewoon.*

Sueta adulatio. Tac. An. 13. 8. 2. *Eene gewoone vleyery.*

SUEVĬĂ, æ. f. Tac. G. 43. 3. *Swabenland*, een landschap in Duitschland.

SUF.

SŬFFĀRCĬNĀTŬS, ă, ŭm. Ter. An. 4. 4. 31. *Die iets onder zyn kleêren draagt*, waar door hy dikker gelijkt.

Suffarcinati incedunt. Plaut. Curc. 2. 3. 10. *Zy gaan met kleêren, waar onder dingen zyn, die haar lyviger maaken.*

(SŬFFĀRRĀNĔŬS, ĭī. m. *Die koren levert, een leverancier van koren.*

P. Ventidium castrensem suffarraneum fuisse. Plin. H. 7. 43. *Dat P. Ventidius voorraad in 't leger gebracht heeft.*)

SŬFFECTŬS, ă, ŭm in alterius locum. Liv. 5. 31. *In iemants plaats gestelt, in een anders plaats gezet.* Patri suffectus. Tac. An. 4. 16. 6. *In de plaats van zijn vader gestelt.*

Suffectus. Virg. Æ. 2. 210. *Besmet, bevlakt, bevlekt, bezoedelt.*

Maculis suffecta genas. Valer. Flacc. 2. 105. *De wangen vol vlakken hebbende.*

(SŬFFĒNŬS, ĭ. m. Catull. 22. 1. en 19. *Een die zich zelf behaagt; die zich hier of daar in kittelt, die veel werk van zich zelf maakt.*)

SŬFFĔRO, fers, sŭstŭlī, sŭblātŭm, sŭffĕrrĕ. *Draagen, verdraagen, lyden, uitstaan, dulden, harden.*

Laborem sufferre. Plaut. Merc. 5. 2. 10. *Den arbeid verdraagen.*

Sufferre mulctam. Cic. Cæc. 33. *Een boete draagen, boete betaalen.*

Pœnam sceleris sufferre. Cic. C. 2. 13. *De straf van zyn schelmstuk, of misdaad draagen.*

SŬFFĔRTŬS, ă, ŭm. Sen. N. Q. 1. 5. *Vervult, vol, gevult, opgepropt.*

SŬFFĔRVĔFĀCTŬS. Zie Subferveiactus.

SŬFFĔRVĔFĪO. Zie Subfervefio.

SŬFFĒS, ētis. m. Liv. 28. 37. *Een Overigheits persoon te Karthago.*

(SŬFFĪBŬLŬM, ĭ. n. *Een wit, vierkantig, lang hulsel, of hapzel, dat de Nonnen op het hooft hadden, als ze offerhanden deeden.* Dus genaamt om dat het met een gesp t'zamen gehecht wierd. Festus.

SŬFFĬCĬĒNTĔR. adv. Ulp. Dig. 7. 1. 15. §. 2. Pall. R. R. 1. 35. *Genoegzaam, genoeg.* Een woord van de latere eeuw.)

SŬFFĬCĬO, is, sŭffēci, sŭffĕctŭm, sufficĕrĕ. Cic. in Sall. 5. *Genoeg zyn.*

Mihi tua voluntas suffecisset. Plin. E. 10. 25. *Uw wil zou mij genoeg geweest, of voldaan hebben.*

Ne serviles quidem cruciatus illi suffecerint. Tac. An. 3. 50. 1. *De zwaarste straffen der slaaven zouden niet genoeg voor hem zyn.*

Umbo non sufficit ictibus. Virg. Æ. 9. 810. *De schild is niet bestand genoeg tegens de slagen.*

Animus sufficit malis. Ovid. Tr. 3. 2. 13. *De moed is groot genoeg om deeze rampen te verdraagen.*

Suffecit ille truci sarcinæ. Sen. Pol. 22. *Hy was sterk genoeg om dien zwaaren last te draagen.*

Sufficit hic mons alimentis hominum. Liv. 29. 31. *Deeze berg is vruchtbaar genoeg tot der menschen voedzel, of onderhoud.*

Scribæ non sufficiunt. Cic. A. 2. 7. *Daar zijn geen schryvers genoeg.*

Sufficere. *Beschikken, verschaffen, doen*

doen hebben, bestellen, verzorgen.
Sufficere pastoribus umbram, & pecori frondem. Virg. G. 2. 436. *Gras voor de kudde, en lommer voor de herderen verschaffen.*
Sufficere. Virg. G. 3. 65. *In een anders plaats stellen.*
Consulem in locum alterius sufficere. Liv. 22. 25. *Iemant Burgermeester in een anders plaats maaken.*
Sufficere. Cic. *bij* Non. 4. 405. *Verwen, een kleur geeven.*
SŬFFĪGO, gis, suffixi, suffixum, suffigĕrĕ. *Aankeenten, vastmaaken, aannagelen.*
(Aureis clavis suffigere crepidas. Plin. H. 33 3. *De zoolen van de muilen met goude spijkers aanhechten, of vastmaaken.*)
Suffigere in cruce. Hor. S. 1. 3. 91. Hirt. B. Af. 66. 4. Cruci. Cic. Pis. 18. *Kruisigen, aan 't kruis hechten, of aan 't kruis hangen, of nagelen.*
* Stimulos dolori suffigere. Sen. Th. 1. 206. *De pijn, of smert vergrooten, of vinniger maaken.*
SŬFFĪMĔN, inis. Ovid. F. 4. 731. *Reukwerk om te branden.*
SŬFFĪMENTŬM, i. n. Cic. L. L. 1. 14. zie Suffimen.
SŬFFĪO, is, ivi, itum, irĕ. Plin. H. 28. 19. *Een plaats met aangestoken reukwerk berooken, reukwerken in een plaats branden.*
SŬFFĪTĬO, ōnis. f. Plin. H. 25. 2. *Rooking, of aansteeking van reukwerk.*
SŬFFĪTŎR, ōris. m. Plin. H. 34. 8. *Reukwerker, een bereider van reukwerken.*
SŬFFĪTŬS, ūs. m. Plin. H. 35. 15. *Rooking, berooking met reukwerk.*
SŬFFĪTŬS, ă, ŭm. Colum. 9. 14. *Met reukwerk berookt, of doortrokken.*
SŬFFĪXŬS, ă, ŭm. Lucan. 8. 684. *Aangenagelt, vastgehecht.*
SŬFFLĀMĔN, inis. n. Juv. 8. 148. *Een radspan, of wielkast, om de raden van een rijtuig in 't hangen van een berg, om niet te snel voort te gaan, tegen te houden.*
SŬFFLĀMĬNO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Sen. Ἀποκολ. 859. *De raden van een rijtuig op een afhellende plaats met een radspan sluiten.*
SŬFFLĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 9. 7. *Een waterblaatje, of waterbobbeltje, een blaasje boven op 't water.*
SŬFFLĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 8. 38. *Opgeblazen, of gezwollen, met wind vervult.*
Multiplici scientia sufflatus. Varr. *bij* Non. 1. 227. *Door veel wetenschappen opgeblazen; trots, of opgeblazen over zijn groote kennis.*
SŬFFLĀTŬS, ūs. m. *Adem, aassem, aassemìng, geblaas, gesnuif.*
Monstrum illud sufflatu deurit quacumque incessit. Sen. Cl. 1. 24. *Dat schrikdier, of gedrogt, verbrandt, of verzengt alles waar het koomt door zijnen aassem, of geblaas.*
SŬFFLO, ās, āvi, ātum, ārĕ. *Opblaazen, aanblaazen, van het vuur, om het te doen branden, spreekende.*
Sufflare buccas. Plaut. St. 5. 4. 42. *Den mond opblaazen.*
Sufflare ignem. Plin. H. 34. 8. *Het vuur op-, of aanblazen.*
Sufflavit nescio quid uxori. Plaut. Cas. 3. 3. 19. *Hij heeft iets, ik weet niet wat, zijn vrouw in 't oor geblaazen.*
Sufflare. Plin. H. 11. 18. *Blaazen, waaijen.*
SŬFFŌCĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 20. 5. *Stikking, verstikking, verworging.*
SŬFFŌCO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Cic. Mur. 29. *Verstikken, verworgen, drukken, perssen.*
Suffocare urbem fame. Cic. Att. 9. 7. *Een stad door honger drukken, of uithongeren.*
SŬFFŌDĬO, is, suffōdi, suffossum, suffōdĕrĕ. Colum. 2. 18. *Ondergraaven, van onder graaven, delven, of spitten.*
Suffodere montem. Plin. H. 36. 15. *Onder een berg graaven, een berg ondermijnen, uitgraaven, of uitholen.*
Suffodere equos. Cæs. B. G. 4. 12. 2. *De paerden met een degen, piek, enz. doorsteeken, of dooden.*
SŬFFOSSĬO, ōnis. f. Sen. E. 49. Vitruv. 1. 5. *Ondergraving, ondermijning, uitgraving, uitholing.*
SŬFFOSSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 8. 29. *Van onder uitgeholt, of uitgegraven.*
SŬFFOSSŬS equus. Cæs. B. G. 4. 12. 2. *Een doorsteeken, of gedoodt paerd, met een degen, piek, enz.*
SŬFFRĀGRĀTĬO, ōnis. f. Cic. Pl. 38. *Stemgeeving, stemming voor iemant.*
Facilis suffragatio pro salute. Cic. Dom. 17. *Men word ligtelijk bewogen zijn stem te geeven tot behoudenis van een mensch.*
SŬFFRĀGĀTŎR, ōris. m. Cic. Mur 7. Suet. Fl. 23. 4. *Die iemant zijn stem geeft, of met zijn stemming begunstigt, tot eenig ampt.*
(SŬFFRĀGĀTŌRĬUS, ă, ŭm. Suffragatoria amicitia. Cic. Petit. 7. *Een korte vriendschap, een vriendschap die alleen duurt voor dien tijd, waar in men iemant van noden heeft om door zijn stem een bedieninge te krijgen.*)
SŬFFRĀGĬNŌSŬS, ă, ŭm. *Dat de knieboog, of stegel in de achterste beenen heeft, dat spatten en gallen heeft, van paerden, ossen, enz. spreekende.*
Mula suffraginosa. Colum. 6. 38. *Een muilezelin, die spattig, of gallig is.*
SŬFFRĀGĬŬM, ii. n. *Stemgeeving aan iemant, om hem tot eenig ampt te verkiezen.*
Eblandita suffragia. Cic. Pl. 4. *Stemmen die men door knipen gekregen heeft, geknipte stemmen.*
Ferre suffragium de capite alicujus. Cic. Dom. 18. *Zijn stem over iemants leven of dood geeven.*
SŬFFRĀGO, ginis. f. Colum 6. 15. *Een knieboog, de stegel in de achterste beenen, van ossen, paerden, enz. spreekende.*
Suffragines vitis. Colum. 4. 24. *De uitspruitzels, of uitloopzels aan den wortel van een wijngaerd.*
SŬFFRĀGŎR, āris, ātus sum, ārī. *Zijn stem geeven, stemmen.*
Suffragari alicui legi. Cic. V. 5. 69. *Zijn stem tot het maaken van een wet geeven.*
Laudibus cujuspiam suffragari. Cic. F. 12. 14. *Met zijn stem, of stemming veel tot den roem van iemant toebrengen.*
Suffragari alicui ad Consulatum. Cic. Off. 1. 39. *Zijn stem aan iemant tot het burgermeesterschap geeven.*
Huic consilio suffragabatur illa res. Cæs. B. C. 1. 61. 3. *Die zaak bevorderde deezen raad, of dit voornemen.*
Nullis suffragantibus meritis nemo honore afficitur. Cic. Pet. 7. *Men eert geen luiden die geen eere waerdig zijn.*
SŬFFRĒNĀTĬO, ōnis. Plin. H. 36. 22. *De vastmaking der steenen in een gewelf.*
SŬFFRĬCO, ās, cŭi, ātum, cārĕ. Colum. 12. 23. *Wrijven, aanwrijven, bestrijken, zoetjes wrijven.*
Suffricare palpebras medicamento. Cels. 6. 6. *De oogleden met balsem bestrijken.*
SŬFFRĬNGO, gis, suffrēgi, suffringĕrĕ. Plaut. R. 4. 4. 15. *Breeken, aan stukken slaan.*
Crura alicui suffringere. Cic. S. R. 20. *Iemant de beenen breeken.*
(SŬFFRĬO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Colum. 12. 38. *Klein kruimelen.*)
SŬFFŬGĬO, gis, suffūgi, suffŭgĕrĕ. *Heimelijk ontvluchten, stilletjes wechvluchten, of doorgaan.*

In

In tecta suffugere. Liv. 24. 46. *In de huizen vluchten.*
Sensum suffugere. Lucret. 4. 361. *De zinnen ontschieten, onder de zinnen niet vallen, ontzichtbaar zijn.*
Natura Deûm suffugit tactum manuum. Lucret. 5. 151. *De Goden konnen met geen handen getast, of gevoelt worden.*
SŬFFŪGIŬM, ĭi. n. Ovid. N. 119. Quintil. I. O. 9. 2. *Een toevlucht, vryplaats, schuilplaats, of wykplaats.*
SŬFFŬLCĬO, cis, sūffulsī, sūffūltūm, sūffulcīrĕ. Plaut. M. G. 2. 2. 54. *Onderstutten, onderzetten, onderschraagen, ondersteunen.*
Suffulcire. *Ophouden, ondersteunen, staande houden, versterken.*
Cibus suffulcit artus. Lucret. 4. 865. *De spyze ondersteunt, of versterkt het lichaam.*
SŬFFŪLTŬS, ă, ūm. *Ondersteunt, onderstut, onderschraagt.*
Porticus suffulta columnis. Lucret. 4. 429. *Een galdery die op pylaaren rust, of door zuilen onderstut.*
SŬFFŪMĬGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Van onderen berooken, of rook maaken.*
Scorpione super prunas composito vulnus suffumigare. Cels. 5. 27. *Een wonde met een scorpioen, op koolen gebraaden, berooken.*
Sulphure aliquid suffumigare. Cels. 3. 27. *Iets zwavelen, of met zwavel berooken.*
SŬFFŪNDĀTŬS, ă, ūm. Lapides suffundati. Varr. *by* Non. 1. 236. *Grondsteenen, steenen die men tot den grondslag van een gebouw legt.*
SŬFFŪNDO, is, sūffūdi, sūffūsūm, suffūndĕrĕ. Plaut. Curc. 1. 3. 3. Vitruv. 7. 12. *Gieten, uitstorten, uitgieten, op gieten, plengen.*
Vires alicui ad aliquid cibo suffundere. Varr. R. R. 2. 8. *Iemant door spyze tot het verrichten van iets kracht geeven.*
Maculis suffundi. Stat. Th. 11. 121. *Gevlakt zyn, vlakken hebben.*
SŬFFŪRŎR, āris, ātūs, sūm, ārī. Plaut. Truc. 2. 7. 15. *Ontsteelen, heimelyk ontdraagen, of ontfutzelen.*
SŬFFŪSĬO, ōnis f. Cels. 6. 6. *Oogzinking, oogscheemering.* Als de kristallijne vochtigheit in 't oog haare doorschyning verloren heeft.
SŬFFŪSŬS, ă, ūm. Cic. T. Q. 1. 9. *Uitgegoten, uitgestort, ergens ingegoten, of in gestort.* De compar. Suffusior staat by Tertull. An. 38.
Cruore suffusi oculi. Plin. H. 28. 7. *Zeer roode oogen, oogen zoo rood als bloed.*
Suffusus rubor genis. Liv. 30. 15. *Wangen rood, of bloozend van schaamte.*
Malevolentia in cæteros suffusus animus. Cic. F. 1. 9. *Een gemoed met haat tegens anderen vervult, een zeer haatdragend mensch.*
Sales suffusi felle. Ovid Tr. 2. 565. *Scherpe, of bittere spotternyen, geveelige steeken.*

SUG.

SŬGGĔRO, is, sūggēssi, sūggēstūm, sūggĕrĕrĕ. *Verschaffen, geeven, beschikken, bestellen, bezorgen, beschaaren.*
Tellus suggerit alimenta. Ovid. M. 15. 81. *De aarde verschaft voedzel.*
Sumptus alicui rei suggerere. Ter. Ad. 1. 1. 37. *De onkosten ergens van draagen.*
Bruto statim Horatium suggerunt. Liv. 2. 8. *Zy stellen aanstonds Horatius in plaats van Brutus.*
Suggerere. *Iets erinneren, te binnen, of in gedachten brengen, inscherpen, inluisteren.*
Si memoria defecerit, tuum est, ut suggeras. Cic. Fin. 2. 14. *Zoo het geheugen my ontbreekt, is het nu werk my de zaaken te erinneren.*
Suggerere. Æquitas restitutionem suggerit. Ulp. Dig. 4. 6. 26. §. 9. *De billykheit vereischt herstelling, of verdert vergoeding, of wedergeeving.*
Suggerit res. Ulp. Dig. 28. 5. 35. §. 3. *De zaak vereischt, of vordert het.*
SŬGGĔSTŬM, i. n. Cic. D. 1. 54. *Een verheve plaats,* waar van men gewoon was tot het volk te spreeken. *Een spreek- of preekstoel.*
Suggestum. Varr. R. R. 3. 5. *Een hooge kant van een rivier, floot, vyver, enz.*
SŬGGĔSTŬS, ūs. m. Liv. 8. 14. Zie Suggestum.
(Suggestus. *Iets dat gestopt, of gevult is.*
E suggestu rosæ. Sen. V. B. 11. *Van 't beddetje, of kussen met roozen gestopt.* De Ouden stopten hunne kussens met rooze bladeren, als te zien is by Cic. V. 5. 11.)
SŬGGĬLLĀTĬO, ōnis. f. Plin. H. 32. 7. *Een kneuzing, of blutzing, buil, of blauwe plek,* door een slag, enz.
Suggillatio. Plin. H. 7. 45. *Een schandvlek, laster, schending.*
SŬGGĬLLĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 28. 9. *Gekneust, geblutst, vol builen, of blauwe plekken, blauw geplekt,* die na een slag, of stoot overblyven, *bont en blauw geslagen.*
Suggillatus. Liv. 4. 35. *Schandelyk gehandelt, die een grooten smaad is aangedaan, gelastert, geschonden, zeer gehoont, zwart gemaakt, onteert.*
SŬGGĬLLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ulp. Dig. 2. 4. 10. §. 12. *Lasteren, zwart maaken, schenden, onteeren, iemant te na spreeken, qualyk van iemant spreeken, iemants eer en aanzien krenken.*
Suggillare. *Bespotten, beschimpen, belachen, uitjouwen, uitlachen.*
Suggillare miserias alicujus. Petron. 88. *Om iemants ellende lachen, iemant in zyn ongeval, of ellende beschimpen, bespotten, of uitlachen.*
SŬGGRĔSSŬS, ă, ūm. Tac. An. 2. 12. 2. *Die zachtjes gegaan, stilletjes voortgegaan, of zonder eenig gerucht te maaken ingeslopen is,* van een verspieder spreekende.
SŬGGRŬNDĂ. Zie Subgrunda.
SŪGO, gis, xi, ctūm, gĕrĕ. Cic. N. D. 2. 47. *Zuigen.*
Ubera sugere. Ovid. F. 2. 419. *De borsten van vrouwen, of uyers van beesten zuigen.* (Heinsius verwerpt sugere, en stelt ducere in de plaats.)

SUI.

SŬĪ, sibi, sē. *Van zich.* Een pronomen van de derde persoon in sing. en plur. num.
Commendatio sui. Cic. Or. 36. *Aanpryzing, of verheffing van zich zelf.*
SŬIMĔT, suimetipsius. Liv. 2. 19. *Van zich zelf.*
SŬĪLĒ, is. n. Colum. 7. 9. *Een varkensschot.*
SŬILLŬS, ă, ūm. Liv. 22. 10. *Varkens, zwijne, van het varken, of zwyn.*
Suilla caro. Cels. 3. 18. *Varkensvleesch.*

SUL.

† SŬLCĀTŎR, ōris. m. Sulcator undæ. Stat. Th. 8. 18. (ponti. Sil. 7. 364.) *Een zeevaarder, een vaarend man, of gezel.*
SŬLCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum. 2. 2. *Voren maaken,* in 't ploegen.
* Æquor sulcare. Ovid. P. 1. 4. 35. *t'Scheep vaaren, t'zee vaaren.*
Sulcare cutem rugis. Ovid. M. 9. 276. *De huid, of het vel rimpelen, of vol rimpels trekken.*
SŬLCŬLŬS, i. m. Colum. Arb. 30. *Een groeve, of grift in de lengte gegraaven om jonge boomen, of heesters in te zetten.*
SŬLCŬS, i. m. Cic. D. 2. 22. *Een akkervoor* die in 't ploegen gemaakt word.
Sulcus. Virg. G. 2. 289. *Een lange grift, om jonge wyngaarden in te zetten.*
SŬLPHŬR, ris. n. Ovid. Her. 7. 23. Virg. Æ. 2. 289. *Zwavel.*
(Sulphur. Pers. 2. 25. *De blixem,* om dat de blixem de reuk van sulphur heeft.)

SULPHURATIO, ōnis. f. Sen. N. Q. 3. 15. *Bezwaveling, of aantrekking van een zwavelachtige lucht,* van wateren, die door eenige onderaardsche plaatzen loopen, spreekende.
SULPHURATUS, ă, ūm. *Gezwavelt, met zwavel berookt.*
Sulphurata lana. Celf. 4. 5. *Gezwavelde wol.*
Aquæ fulphuratæ. Sen. N. Q. 3. 2. *Zwavelachtige waters.*
(Sulphuratum ramentum. Mart. 10. 3. 3. Zie Proxeneta.)
SULPHURATA, ōrūm. n. plur. Mart. 1. 42. 4. *Zwavelstokken.*
SULPHUREUS, ă, um. Ovid. M. 15. 340. *Van zwavel.*
Color fulphureus. Plin. H. 35. 6. *Zwavelkleur, zwavelverve.*
SULPHUROSUS, ă, ūm. Vitruv. 8. 2. *Dat naar zwavel ruikt, of daar zwavel in is, gezwavelt, vol zwavel.*
SULTIS. Plaut. St. 1. 2. 8. Voor si vultis. *Zoo gylieden wilt.*

SUM.

SUM, ĕs, ēst, fŭi, ēssĕ, fŭtūrūm essĕ. Cic. de Or. 2. 33. *Zyn, wezen.*
Pompeji totum me esse scis. Cic. F. 2. 13. *Gy weet dat ik geheel voor Pompejus, of een vriend, of begunstiger van Pompejus ben.*
Hæc moris Græcorum non sunt. Liv. 36. 28. *Deeze dingen zyn by de Grieken in geen gebruik.*
Ea ingenii nostri non sunt. Cic. Off. 1. 31. *Dat zyn geen dingen naar onzen zin, die dingen gelyken ons niet, of zyn niet van onzen smaak.*
Magni sunt oneris. Plaut. Most. 3. 2. 95. *Zy draagen een zwaren last,* van muilen spreekende.
Cibi minimi esse. Suet. A. 76. 1. *Geen grooten eeter zyn, klein van eeten zyn.*
Boni judicis est facere, &c. Cic. V. 4. 15. *Het is de plicht van een goed rechter te doen, enz.*
Non est nostri ingenii, Judices, huic subvenire. Cic. Clu. 1. *Ik heb geen kennisse, of verstand genoeg, o Rechters, om deezen te verdedigen.*
Magni esse apud aliquem. Cic. F. 13. 72. *By iemant in achting zyn, van iemant hoog geacht zyn, wel by iemant staan.*
Non mihi licet esse Romæ. Cic. V. 2. 41. *Het is my niet georlooft te Rome te zyn.*
Ea publico periculo sunt. Liv. 23. 49. *Het gemeen is onze waarborg, of bevrydons, die dingen gaan voor rekening, of ten laste van 't gemeen.*
Sunt mihi bis septem Nymphæ. Virg. Æ. 1. 39. *Ik heb veertien Staatdochters, of Nymphen.*
Ea medicamenta puri movendo sunt. Celf. 5. 19. *Deeze heelmiddelen zyn bequaam om 't etter uit te dryven.*
Eras mihi mortuus. Plaut. P. 1. 1. 20. *Ik meinde dat gy dood waart.*
Esse in potestate medentium. Curt. 3. 5. 14. *Onder de handen der Geneesmeesteren zyn.*
Postrema pagina maximæ mihi molestiæ fuit. Cic. Att. 6. 2. *Het laatste blad heeft my veel moeite gekost, of is my zeer moeyelyk gevallen.*
Est mihi melius. Cic. F. 16. 22. *Ik ben beter, ik vaar beter.*
Recte erat apud Herum. Cic. Fr. 3. 1. *Herus was gezond, voer wel, of was welvarende.*
Crudelitas est omnibus odio. Cic. F. 15. 19. *Al de werelt haat, of verfoeit de wreedheit.*
Bono id Roscii fuit. Cic. S. R. 5. *Dat is goed voor Roscius, dat is heilzaam voor Roscius geweest.*
Plus unus fuerit Cato quam omnes leges. Cic. Fr. 2. 15. *Het voorbeeld van Cato alleen is van grooter gewigt dan al de wetten.*
Ab aliquo esse. *Van iemants zyde zyn, 't met iemant houden, van iemants aanhang, of gezindheit zyn.*
Hoc totum est a me. Cic. de Or. 1. 13. *Dit alles is voor my, dat alles geld, of doet voor my, of is tot myn voordeel.*
In animo est. Cic. Att. 3. 21. *Ik ben van voornemen, of voornemens, ik heb voorgenomen.*
In invidia est. Cic. Att. 2. 9. *Hy is in den haat, hy word gehaat, men haat hem.*
In aliquo numero esse. Cæs. B. G. 6. 13. 1. *In eenige achting zyn, eenig aanzien hebben.*
Mirifico esse studio in aliquem. Cic. F. 14. 3. *Iemant zeer beminnen, groote liefde voor iemant hebben.*
In suis nummis multis est. Cic. V. 4. 6. *Hy heeft veel geld by hem.*
Esto. Ter. H. 3. 3. 11. *Het zy zoo, laat het zyn.*
In probro siem. Ter. Ph. 5. 4. 6. *Laat ik in verachting zyn.* Men zegt daar Siem voor Sim.
(Esse. *Houden, achten.*
Namque erit ille mihi semper Deus. Virg. E. 1. 7. *Want ik zal hem altoos voor mynen God houden.*
Et eris mihi magnus Apollo. Virg. E. 3. 104. *En ik zal u houden voor den grooten Apollo.*
Esse. *Zich ergens ophouden, of onthouden.*
Locum, ubi esset, facile inventuros. Nep. 23. 12. 3. *Dat ze de plaats, daar hy zich ophielt, ligtelyk zouden vinden.*
Esse. *Daar zyn, gevonden worden.*
Aliquot Hannibalis libri sunt Græco sermone confecti. Nep. 23. 13. 2. *Eenige boeken van Hannibal in 't Grieksch beschreven zyn'er, of worden'er gevonden.*
Hannibal effecit ex novis vectigalibus ut esset pecunia, &c. Nep. 23. 7. 5. *Hannibal heeft bezorgt dat het geld uit de nieuwe tollen daar was, of dat men 't geld uit de nieuwe schattinge haalde.*
Esse in eo. *Zoo gestelt zyn, in dien staat zyn, daar op aankoomen.* De ablativus statu, *of* loco word'er onder verstaan.
In eo res sunt nostræ. Liv. 7. 35. *Onze zaaken zyn zoo gestelt, of zyn in dien staat.*
Quum jam in eo esset, ut in muros evaderet miles. Liv. 2. 17. *Als men in dien staat was, dat de soldaaten de muuren zouden beklimmen.*
Quum jam in eo esset, ut comprehenderetur. Nep. 4. 5. 1. *Als het nu zoo ver gekoomen was, dat hy zou gegrepen worden.*
Esse absque illo. *Indien hy'er niet geweest ware.* Dit is een spreekwijs by de kluchtspeelders gebruikelijk, die men in ondicht niet ligtelyk gebruiken moet. Voorbeelden zyn deeze.
Absque eo esset, recte ego mihi vidissem. Ter. Ph. 1. 4. 11. *Indien hy'er niet geweest ware, ik zou my te recht voorzien hebben.*
Absque te si esset, hodie nunquam ad solem occasum viverem. Plaut. Men. 5. 7. 33. *Indien gy 'er niet geweest waart, ik zou heden tot zonnen ondergang niet leeven.*
Nisi ille fuisset, si ille non fuisset. *Indien hy 'er niet geweest was.* Dit schijnt een Nederduitsche spreekwijs te zyn: maar ze is 't niet. Want de Ouden, die in ondicht geschreven hebben, hebben ze veelzins gebruikt. Zie de voorbeelden.
Pons fublicius iter hostibus dedit, ni unus vir fuisset, Horatius Cocles. Liv. 2. 10. *De vyanden zouden over de houte brug hebben getrokken, indien d'eene man, Horatius Cocles, daar niet geweest ware.*
Si ille non fuisset, Agesilaum Tauro tenus Regi fuisse ereptum. Nep. 9. 2. 3. *Dat Agesilaus, indien hy 'er niet geweest ware, Azien tot den berg Taurus toe, den Koning zou ontnomen hebben.*
Non esse. *Niet meer overig zyn, vernielt zyn, gedoodt zyn.* Zoo gebruiken de Grieken hun μὴ εἶναι by Matth. 2. 18. Eurip. Hec. 4. 683.

Proque

Proque viro, qui nullus erat, veniebat ad aras. Ovid. M. 11. 579. *En zy ging naar 't outaar om te smeeken voor haaren man, die 'er niet meer was*, of *die dood was*.
Vellem nulla forem. Ovid. M. 9. 734. *Ik won dat ik 'er niet meer was*. of *dat ik dood was*.
Nisi ille fuisset, Spartam futuram non fuisse. Nep. 17. 6. 1. *Indien hy 'er niet geweest ware. 't Zoude met Sparta gedaan zyn geweest*, of *Sparta zou 'er niet meer geweest zyn*.
Esse cum muliere. Varr. L. L. 5. 8. *Een vrouw beslaapen*.)
SŪMMĂ, æ. f. Cic. Pis. 35. *Een hoofdgetal*: ook *een kort begrip*.
Summa. *Het voornaamste stuk*.
Naviget, hæc summa est. Virg. Æ. 4. 237. *In kort gezegt, laat hem heene vaaren; met een woord, laat hem t' zee gaan*.
Belli summam credere puero. Virg. Æ. 10. 70. *Het gansche bewind van den oorlog een kind toebetrouwen*.
In hoc summa judicii tota consistit. Cic. P. Q. 9. *Daar in bestaat het voornaamste*, of *'t wezentlykste van 't gansche vonnis*.
Summæ rei periculum facere. Tac. H. 4. 71. 5. *Den welstant van 't gemeenebeste in gevaar stellen*.
Summa. *De volmaaktheit, volkomenheit, voltooijing*.
Ad summam tendere Quintil I. O. præf. 1. *Naar de volmaaktheit trachten*, of *staan*.
Hæc est summa conclusionis meæ. Cic. A. 2. 13. *Dit is het voornaamste van myne sluitreden*.
Hanc summam habuit orationis. Cic. Att. 10. 16. *Zyn rede quam hier op uit*.
Summam rerum administrare. Cic. S. R. 32. *Het opperbevel, 't hoogste bewind*. of *gebied hebben*.
Ad summam. Cic. Off. 1. 41. *Met een woord, eindelyk, kort om, in 't kort*, of *in 't kort gezegt*.
In summa. Cic. Fr. 2. 16. Zie ad summam.
Summa summarum. Sen. E. 41. *De korten inhoud, 't kort begryp*, van een zaak, *'t pit en 't merg van iets*.
(SŪMMÆ, ārŭm, pl. f. *'t Voornaamste, daar 't op aan koomt*.
Si tantummodo summas attigero. Nep. 16. 1. 1. *Indien ik alleen 't voornaamste*, of *daar 't op aan koomt, zal aangeraakt hebben*.)
SŪMMĀRĬŬM, ii. n. Sen. E. 39. *Een kort begryp, een korten inhoud*, van een rede, verhandeling, boek, enz.
SŪMMĀTĒS, ŭm. m. plur. Plaut. St. 3. 2. 36. *De Overigheit, de Aanzienlykstien*, of *Voornaamsten in een stad, enz. Iniden van den eersten rang*.
SŪMMĀTĪM. adv. Cic. Fin. 5. 13. *In 't kort, kortelyk, met korte woorden, beknoptelyk, bondiglyk*.
SŪMMĀTŬS, ūs. m. Lucret. 5. 1141. *'t Oppergebied, de oppermagt, 't hoogste gezagh*.
SŪMMĒ. adv. *Zeer, grootelyks, ten hoogsten, zoo veel als 't mogelyk is, uitermaten zeer*.
Summe in omnes officiosus est. Cic. V. 1. 24. *Hy bewyst uitsteekende beleefstheden aan al de waerelt; hy is zeer beleefs*, of *gedienstig tegens alle menschen*.
SŪMMERGO. Zie Submergo.
SŪMMĬTĀS, ātis. f. Pallad. 1. 11. en 19. *Het hoogste, de top, de kruin, de spits*.
SŪMMĬTTO. Zie Submitto.
SŪMMŬLĂ, æ. f. Sen. E. 77. *Een kleine som, een sommetje*.
SŪMMŬS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 2. 19. *Hoogst, verhevenst*.
Ab imo evertere summa. Lucret. 5. 164. *Het opperste neder*- of *onder werpen*.
Summus. *Laatst*, of *lest*.
Venit summa dies. Virg. Æ. 2. 324. *De laatste*, of *jongste dag is gekoomen*.
Vivere ad summam senectutem. Cic. by Non. 4. 440. *Tot een zeer hoogen ouderdom leeven*.
(Summus liber. Quintil. I. O. 3. 8. *'t Laatste boek*.)
Summus. *Grootst, best*.
Amicus meus summus. Ter. Ph. 1. 1. 1. *Myn grootste vriend*.
Munificentia summus. Tac. An. 1. 46. 2. *De opperste magt hebben om te straffen en te beloonen, alleen daar toe gestelt zyn om te konnen straffen, en beloomingen te geeven*.
Summa hyeme navigare. Cic. F. 13. 60. *In 't felste*, of *koudste van den winter zich op zee*, of *'t scheep begeeven*.
Summum bonum. Cic. de Or. 1. 51. *Het hoogste goed*.
Dolor summus. Plin. H. 11. 37. *Een uitsteekende*, of *zeer zwaare pyn*.
Summi digiti. Cels. 2. 7. *De tippen van de vingeren*.
Summum aquæ. Cic. T. Q. 3. 14. *De oppervlakte van 't water*.
SŪMMŬM. adv. Cic. V. 2. 52. P. Q. 25. *Ten hoogsten, voor 't meeste*.
Ad summum. Cic. Mil. 5. *Ten hoogsten, voor 't meeste*.
SŪMMŪTO, as, āvī, ātŭm, ārĕ. *Verwisselen, ruilen, verruilen, veranderen*.
Verba summutare pro verbis. Cic. Or. 27. *De woorden veranderen*, of *verwisselen, het eene woord voor 't ander zetten*.
(SŪMĒN, ĭnis. n. Plin. H. 8. 51: 11. 37. *De buik van een zog onder de navel met de speenen*, voornamentlyk *van die daags te vooren geworpen had*. De ouden plagten dit voor een lekker gerecht te houden, als Plautus toont Ps. 1. 2. 33. Curc. 2. 3. 44. Capt. 4. 3. 4.
Sumen. *'t Vetste*, of *'t beste van een landstreek*.
Campos Roseæ Italiæ esse sumen. Varr. R. R. 1. 7. Plin. H. 17. 4. *Dat de velden van Rosea 't vetste zyn van Italien*.
Sumen. Lucill. by Non. 6. 54. *Een vrouwe borst*.)
SŪMO, ĭs, sūmsī, sūmtŭm, sūmĕrĕ. *Neemen, ontfangen*.
Sumere de aliquo pœnas. Cic. I. R. 2. 27. supplicium. Ter. An. 3. 5. 17. Cic. I. R. 2. 27. *Iemant straffen*.
Aliquid in manum, in manu sumere. Cic. T. Q. 2. 3. *In de hand neemen*.
Ego sumsi mihi Sosiæ imaginem. Plaut. Am. prol. 124. *Ik heb de gedaante van Sosia aangenomen*.
Arma sumere. Cic. T. Q. 1. 31. *De wapenen aangrypen*, of *opneemen*. Cibum. Plin. H. 21. 3. *Eeten, spyze neemen*.
Sumere sibi aliquid Cic. de Or. 2. 72. *Zich iets toeëigenen*, of *toeschryven*.
In se sumsit de eo cogitationem. Vitruv. 9. 3. *Hy heeft op zich genomen deeze zaak te overdenken*, of *om over deeze zaak zyne gedachten te laaten gaan*.
Non hoc mihi sumsi ut a te peterem. Cic. Att. 16. 16. subj. 1. *Ik heb de vryheit niet durven neemen om van u te verderen; ik heb my niet verstout om van u te eisschen, te vraagen*, of *te verzoeken*.
Hilarem hunc sumamus diem. Ter. Ad. 2. 4. 23. *Laat ons deezen dag met vreugde doorbrengen*.
Sibi aliquid sumere. Cic. Her. 1. 1. *Iets voor zich neemen, iets opneemen om te doen*.
Consilium a multis datum est, periculum pauci sumsere. Tac. H. 3. 69. 2. *Al de waerelt heeft 'er raad toe gegeeven, maar weinige hebben 'er de uitvoeringe van willen waagen*.
Sumere. Scæv. Dig. 33. 4. 17. *Wechneemen, wechdraagen*.
Sumere in re aliqua. Plaut. M. G. 3. 1. 79.

3. 1. 79. *Ergens aan besteeden, uitgeeven*, of *te koste leggen.*

Sumere. Sall. B. J. 85. *Verkiezen, uitkiezen, uitkippen.*

Mutuum sumere ab aliquo. Plaut. Am. 2. 2. 187. *Van iemant leenen*, of *te leen neemen.*

Pecuniam hujus fide sumserat. Cic. Fl 20. *Hy had geld op borgtocht van deeze geleent.*

Otium sibi sumere. Cic. Off. 3. 1. *Rusten, rust neemen.*

Principium a re aliqua sumere. Plin. H. 18. 5. *Een begin ergens van neemen, ergens van beginnen, met iets aanvangen*, of *beginnen.*

Spiritus sibi sumere. Cæs. B. G. 1. 33. 5. *Trots, opgeblazen*, of *hoogmoedig worden.*

Sumere. Ter. H. 3. 1. 56. *Gebruiken, bezigen.*

(Sumere. *Aantrekken, aandoen.*

Quadriennio post virili toga sumta. Suet. A. 8. 2. *Vier jaaren daar na den mannelyken rok aangetrokken hebbende.*

Quo possis melius fallere, sume togam. Mart. 8. 48. 8. *Trek, op dat gy te gemakkelyker bedriegen meugt, den rok aan.*

Sumere. *Neemen, drinken*, van eenen zieken, die een geneesdrank drinkt, spreekende.

Quod post diem tertium medicamentum sumturus esset, ægre ferens. Curt. 3. 6. 3. *Qualyk neemende, dat hy na den derden dag den geneesdrank drinken zoude.*

Sopore æger sumto diem obiit supremum. Nep. 10. 2. 5. *De zieke is, als hy den slaapdrank gedronken had, overleden.*

Sumere. *Koopen, in koop aanneemen.*

Tanti signa ista quatuor aut quinque sumsisti. Cic. F. 7. 23. *Gy hebt die vier of vyf beelden voor zoo veel in koop aangenomen*, of *gekocht.*

Ut eam domum sumeres. Cic. F. 7. 23. *Dat gy dat huis in koop aanneemen*, of *koopen zoudt.*

Quæ parvo sumi nequeunt. Hor. S. 2. 7. 106. *Die voor geen kleintje konnen gekocht worden.*)

SŪMTIO, ōnis. f. Cato R. R. 147. *Zoo veel als men ieder reis neemt*, als oly, enz.

(Sumtio. Cic. D. 2. 53. *Een stelling.*)

SŪMTITO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 25. 5. *Neemen, dikwils neemen.*

SŪMTŪĀRIŪS, ā, ūm. *Van de uitgift*, of *onkosten, dat d'uitgaaf*, of *onkosten betreft.*

Lex sumtuaria. Cic. F. 7. 26. *De Wet die het doen van onkosten bepaalt.*

Rationes sumtuariæ. Cic. Att. 13. 47. *Rekeningen van uitgift*, of *onkosten, de rekeningen.*

SŪMTUŌSĒ. adv. Catul. 47. 5. *Kostelyk, heerlyk, prachtiglyk, met groote kosten.*

Sumtuose. *Hoogmoediglyk, trotzelyk, vermetelyk.* De compar. Sumtuosius staat in deeze beteekenis by Cic. C. 2. 9.

SŪMTUŌSŪS, ā, ūm. *Kostelyk, verquistende, verspillende, die veel onkosten doet, onmaatig in kosten.* Cic. Par. 6. (De compar. Sumtuosior staat by Cicero, en de superl. Sumtuosissimus by Suetonius beneden.)

Domus sumtuosa. Ter. Ad. 4. 7. 42. *Een kostelyk huis, daar veele onkosten in gedaan worden*, of *waar in men kostelyk leeft.*

Sumtuosus. Cic. L. L. 2. 24. *Dat veel kost, zeer kostelyk.*

Sumtuosa cœna. Catull. 44. 9. Cic. F. 9. 23. *Een kostelyk avondmaal.*

Ludi sumtuosiores. Cic. Fr. 3. 8. *Zeer kostelyke*, of *prachtige spelen.*

Portus operis sumtuosissimi. Suet. N. 9. 5. *Een haven die veel geld van bouwen heeft gekost*

SŪMTŪS, ūs. m. *Kosten, uitgift, onkosten.*

Facere sumtus in rem aliquam. Cic. V. 4. 10. *Ergens kosten aan doen*, of *kosten om maaken.*

Prodire sumtu extra modum. Cic. Off. 1. 39. *Zwaare kosten doen om voor den dag te koomen; onmatige kosten in kleederen doen; ongemeen kostelyk voor den dag koomen.*

(Sumtus. *Geld.* Donat. Ter. Ad. 5. 3. 68. Unde & sumtum dicimus pecuniam, Phorm. 1. 1. 13. Plagam damnum, & sumtum sanguinem nostrum dicimus. Zoo gebruiken de Grieken hun Ἀνάλωμα. Gloss. Phil. Ἀνάλωμα. Sumtus.

Amico pauperi ne hoc quidem confitenti deesse sibi sumtum ad necessarios usus, clam succurrendum judicavit. Sen. B. 2. 10. *Hy heeft geoordeelt, dat men eenen armen vriend, schoon hy niet bekent maakt, dat hy tot noodzakelyk onderhoud geen geld heeft, stilletjes behoorde onderstant te doen.*

Habere in sumtum. Cic. F. 9. 20. *Hebben om te leeven, konnen leeven, genoeg hebben tot zyn onderhoud.* In rem habere zegt hy F. 9. 16.

Dare sumtum. Cic. I. R. 2. 29. dare in sumtum. Ter. Ad. 3. 3. 16. erogare in sumtum. Cic. Att. 8 5. mutuari in sumtum. Cic. Att. 8. 6. *Geld geeven*, of *leenen tot iemants onderhoud.*)

SUO.

SŬO, ŭis, sŭī, sutūm, sŭĕrĕ. Gell. 17 3. *Naayen.*

Suere aliquid capiti suo. Ter. Ph. 5. 2. 6. *Iets op zyn hoofd zetten*, eigentlyk *Een quaad over zich zelf haalen*, oneigentlyk.

(SUŎVĒTAURĪLIĂ, ōrūm, p. n. Liv. 8. 10. *Een offerhande, waar door het leger der Romeinen ontzondigt wierd*, zoo genaamt om dat het bestont uit een zog, een schaap, en de inwanden van een stier.

SUP.

SŬPELLECTĬCĀRIŬS. ĭi. m. Petron. 35. supellecticarius servus. Ulp. Dig. 33. 7. 12. §. 31. *Een bezorger*, of *bewaarder van het huisraad.*)

SŬPELLEX, ctilis. f. Cic A. 2. 27. *Huisraad, huisieraad, inboedel*, of *inboel*, dit woord heeft geen pluralis numerus.

Vitæ supellex. Cic. Am. 15. *De Noodzaakelykheden tot het leven, de noodwendigheden*, of *behoeften des levens.*

Supellex Oratoria. Cic. Or. 24. *Uitgezochte plaatzen waar van de redenaars zich bedienden.*

Verborum supellex. Cic. Or. 24. *Overvloed, een t'zamenraapzel*, of *verzameling van woorden.*

SŪPER. præp. *Boven, over, op, boven op, van, nopende.* Super regeert zomtyds d'ablativus, zomtyds d'accusativus casus.

Super se collocare aliquem. Suet. A. 43. 10. *Imant boven zich stellen*, of *zetten.*

Rogitare multa super Priamo Virg. Æ. 1. 756. *Veel nopende Priaam vraagen, veel vraagstukken van Priaam voorstellen.*

Requiescere fronde super viridi. Virg. E. 1. 81. *Op het gras leggen, in 't groen*, of *op de groente rusten.*

Super. *Meer dan.*

Super octoginta annos. Tac. An. 13. 58. 1. *Meer dan tachtig jaar.*

(Super mille Senatores. Suet. A. 35. 1. Super triginta ducibus. Suet. A. 38. 1. *Meer dan duizent Raatsheeren, meer dan dertig Veldoversten.*)

Super cœnam loqui. Curt. 6. 11. 27. *Onder het avondmaal praaten*, of *spreeken.*

Super vinum & epulas. Curt. 8. 4 30. *Onder den wyn en 't gastmaal.*

Animadvertit id super gratiam esse. Sall. B. J. 35. *Hy heeft bemerkt dat het boven zyn staat was.*

Super. *Daarenboven.* Et super ipsi Dardanidæ. Virg. Æ. 2. 71. *Daarenboven de Trojaanen zelf.*

Super satisque habeo. Cic. Q. R. 4. *Ik*

Ik heb'er meer dan genoeg van, ik heb over genoeg.
(Super. *Boven dat, behalven.*
Punicum exercitum super morbum etiam fames affecit. Liv. 28. 46. *Behalven de ziekte heeft het leger van de Carthaginienzers ook honger geleden.*
Instigante super animi dolorem etiam magnitudine æris alieni. Suet. O. 5. 1. *Hem boven de dreefheit zyns hartens de veelheit van zyne schulden ook aanzettende.*
Super. *Wat belangt, wat aangaat.*
Super Euclionis filia. Plaut. Au. 4. 7. 2. *Wat Euclios dochter aangaat.*
Super. Word ook wel gezegt van een dienst, die iemant is opgelegt, en van een ampt dat iemant bekleedt. Zie beneden Supra.
Unus ex pueris, qui super hoc officium erat positus. Petron. Trag. p. 4. *Een van de bedienden, die dat ampt bekleedde.*
Super *na.* Aliud super aliud. *Het een na het ander.*
Tibi savia super savia quæ det. Plaut. Pl. 4. 1. 38. *Die u den eenen zoen na den ander geeft, die u de eene kus voor, en de andere na geeft.*
Alia super alia es ausus. Liv. 3. 56. *Gy hebt het een na 't ander ondernomen.*
Alia super alia nuntiabantur. Liv. 36. *De eene boodschap quam op de andere.*
SUPĔR, ă, ŭm. *Boven, hooger.*
Ubi super vicinus permittet. Cat. R. R. 150. *Als het de buurman, die boven ons legt, zal toelaaten.*
SŬPĔRĀ, ōrŭm. plur. n. Virg. Æ. 6. 787. *De Hemel.*)
SŬPĔRĀBĬLĬS, is. m. & f. ĭlĕ, ĭs n. *Overwinnelyk, beklimmelyk, dat men kan overwinnen, of te boven koomen.*
Nulli superabilis. Ovid. Tr. 5. 8. 27. *Die van niemant kan getemt, bedwongen, of overwonnen worden, die niemant kan temmen, of overwinnen.*
Mediocribus scalis superabilis. Liv. 25. 23. *Met een middelbaare ladder beklimmelyk.*
SŬPĔRĂBŬNDO, ās, āvi, ātŭm. ārĕ. Ulp. Dig. 50. 17. 94. *Overtollig zyn, overvloeyen, overschieten, te veel zyn.* Andere leezen abundant.
(SŬPĔRĂCCŎMMŎDO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Iets boven op voegen, of passen.*
Superaccommodare ferulas. Cels. 8. 10. *De breuk met scheenen verbinden.*)
SŬPĔRĂDDO, is, dĭdi, dĭtŭm, dĕrĕ. *Bydoen, meer byvoegen: boven op doen.*
Tumulo superaddere carmen. Virg. E. 5. 43. *Een grafschrift in vaarzen op een graf zetten.*
SŬPĔRĂDŎRNĀTŬS, ă, ŭm. Sen. N. Q. 4. 2. *Van boven, of boven aan versiert.*
SŬPĔRĂGGĔRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Colum. 12. 44. *Boven ophoopen, of opstapelen, op een hoop leggen.*
SŬPĔRĂLLĬGO, ās. āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 30. 6. *Van boven binden, boven aan binden, of vastmaaken.*
† SŬPĔRĀMĔNTŬM, i. n. Ulp. Dig. 32. 55. §. 4. *'t Overschot, dat overig is, het overblyfzel.*
SŬPĔRĀTĬO, ōnis. f. Vitruv. Præf. 3. *De nederlaag in een slag, de onderlaag in een gevecht.*
† SŬPĔRĀTŎR, ōris. m. Ovid. F. 1. 641. *Een Overwinnaar.*
SŬPĔRBĒ. adv. Ter. Ph. 5. 8. 22. *Hoogmoediglyk, hovaerdiglyk, trotzelyk, vermetelyk.* De compar. Superbius staat beneden by Cicero, en de superl. Superbissime by Cic. Pis. 27.
Superbius aliquem appellare. Cic. Man. 5. *Iemant vry trotzelyk aanspreeken.*
Accipere preces alicujus superbius. Tac. An. 2. 37. 1. *Iemants beeden op al te trotzen wyze aanhooren.*
SŬPĔRBĬĂ, æ. f. Cic. Part. 23. *Hovaardy, trotsheit, opgeblazentheit, hoogmoedigheit, vermetelheit, verwaantheit.*
* Superbia candoris. Vitruv. 7. 3. *De zuiverheit van het wit.*
SŬPĔRBĬBO, is, bĭbi, bĭbĭtŭm, bĭbĕrĕ. *Ergens op, of na drinken.*
Superbibere ebrietati. Plin. H. 23. 1. *Noch meer drinken na dat men dronken is.*
† SŬPĔRBĬFĬCŬS, ă, ŭm. Sen. H. F. 1. 58. *Dat hovaardig, trots, of opgeblazen maakt.*
SŬPĔRBĬLŎQUĔNTĬĂ, æ. f. Cic. T. Q. 4. 16. *Een opgeblaze, hovaerdige, verwaande, of trotze wyze van spreeken.*
SŬPĔRBĬO, is, ivi, itŭm, irĕ. *Zich verhovaerdigen, trots, opgeblazen, laatdunkent, hoogmoedig, of hovaerdig zyn.*
Factis patriis superbire. Ovid. Her. 8. 43. *Zich op de heerlyke daaden van zynen vader verhovaerdigen: op de treffelyke daaden van zynen vader pochen, roemen, of snorken.*
Superbire. *Overtreffen, te boven gaan, de kroon spannen, of uitmunten, van zommige proefstukjes van 't verstand spreekende.*
Apud Philemonem fabulæ superbiunt. Plin. H. 37. 7. *In de werken van Philemon munten de verdichtzelen boven alle de andere in fraaiygheit uit.*
SŬPĔRBŬS, ă, ŭm. *Hovaerdig, trots, opgeblazen, laatdunkent, vermetel, verwaant, groots.* De compar. Superbior staat by Cic. F. 7. 13. en de superl. Superbissimus by Cicero beneden.
Præbere se superbum in fortuna. Cic. Att 8. 4. *Trots in zynen voorspoed zijn, of verwaant door 't geluk zyn.*
Superbus. *Doorluchtig, groot, edel, deftig, beroemt, ontzachelyk.*
Populus bello superbus. Virg. Æ. 1. 25. *Een volk ontzachelyk in den oorlog.*
Superbus. Virg. Æ. 7. 630. *Heerlyk, uitsteekent, uitmuntent, kostelyk, prachtig, deftig,* van een gebouw, stad, enz. spreekende.
Superbus. *Onrechtvaerdig, ongerechtig, onbillyk.*
Bellum superbum. Virg. Æ. 8. 118. *Een onrechtvaerdigen oorlog.*
Aurium judicium est superbissimum. Cic. Or. 44. *Het oordeel door het gehoor, of van de ooren is heel teêr, of het nauwkeurigste.*
SŬPĔRCĂLCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Colum. 12. 39. *Met voeten treeden,* van den wynoogst spreekende.
SŬPĔRCĔRNO, is, sŭpĕrcrĕvĕrĕ. Plin. H. 17. 10. *Boven opziften.*
SŬPĔRCĬLĬŌSŬS, ă, ŭm. Sen. E. 123. *Bars, stuurs, of trots van gezicht.*
SŬPĔRCĬLĬŬM, ĭi. n. Plin. H. 11. 37. *Winkbrauw,* of, by verbastering, *wynbrauw.*
Severi supercilii matrona. Ovid. Tr. 2. 309. *Een mevrouw van een zeer statig, of ernsthaftig wezen.*
Triste supercilium. Lucret. 6. 1182. *Een droevig, treurig, of gedrukt gelaat.*
Censorio supercilio aliquid examinare. Val. Max. 2. 9. 1. *Iets met eene zedemeesterlyke gestrengheit, of statigheit onderzoeken.*
Tollere supercilia. Catul. 67. 46. *De winkbrauwen optrekken, of opslaan.* Een teken van gramschap.
Cuncta supercilio movere. Hor. O. 3. 1. 8. *Alles met een oogwenk beheeren, of bestieren.*
Supercilium. Juv. 6. 169. *Trotsheit, verwaantheit, laatdunkentheit, vermetelheit, hoogmoed, opgeblazenheit.*

Pone

Pone supercilium. Mart. 1. 5. 2. *Zyt zoo trots, of verwaand niet.*

Supercilium montis. Liv. 27.18. *De top, of kruin van een berg.*

Supercilium. Vitruv. 4. 6. *Het kalf, de bovenstyl van een deurraamt.*

SŬPĔRCONTĔGO, gis, xi, ctŭm, gĕrĕ. *Van boven bedekken.*

Tunicis supercontegi. Cels. 4. 1. *Met eenige vliezen boven op bedekt zyn, van de nieren spreekende.*

SŬPĔRCŎRRUO, is, ŭi, ŭĕrĕ. Valer. Max. 5. 4. 5. *Op vallen, boven op vallen.*

SŬPĔRCRĒSCO, scis, vi, tŭm, scĕrĕ. Cels. 5. 28. *Boven op wassen, of groeyen.*

SŬPĔRCŬBO, ăs, ārĕ. Colum. 6. 16. *Boven opleggen.*

SŬPĔRCŬRRO, is, sŭpĕrcŭrrī, sŭpĕrcŭrrĕrĕ. *Boven overloopen, te boven gaan.*

Ager quod vectigali longe supercurrit, dominum, a quo exerceatur, inveniet. Plin. E. 3. 18. 3. *'t Land dat veel meer opbrengt dan 't in pacht doet, zal altyd een meester vinden, die het zal bearbeiden.*

SŬPĔRDĀNDŬS, ă, ŭm. Cels. 5. 28. *Dat boven op moet gelegt worden.*

(SŬPĔRDĪCO, ĭs, ixi, ictŭm, ĕrĕ. Cic. L. L. 2. 21. *Daar nog by zeggen, tot het gezegde bydoen.*)

SŬPĔRDŪCO, is, xi, ctŭm, cĕrĕ. Superducas qui comedant cibum. Plaut. Truc. 2. 6. 53. *Breng hier meer volk om onze kost op te eeten, of op te helpen.*

Superducere novercam. Capitol. Ant. Phil. 29. *Hertrouwen na dat men kinderen van een ander bed heeft; een stiefmoeder in huis brengen, van een man spreekende.* (*Dus gebruiken de Grieken hun* ἐπάγεσθαι *by Diod. Sic. 12. 296.* Τοῖς μητρυιὰν ἐπαγομένοις μετὰ τῶν ἰδίων τέκνων. *en* ἐπεισάγειν *by een oud dichter* Ὁ παισὶν αὐτὸ μητρυιὰν ἐπεισάγων. *Zie Casaubonus over Capitolinus.*)

SŬPĔRĔDO, ĭs, ĕdĕrĕ aliquid. Plin. H. 19. 6. *Na eeten, iets eeten na dat men wat anders gegeeten heeft.*

SŬPĔRĒMĬNĔO, ēs, ŭi, ērĕ. *Boven uitsteeken, ergens in te boven gaan, overtreffen, of uitmunten.*

Viros supereminet omnes. Virg. Æ. 6. 856. *Hy steekt boven alle anderen uit, hy is langer als alle andere.*

Supereminet extra aquam. Plin. H. 26. 8. *Het steekt boven 't water uit, het word boven 't water gezien.*

Supereminere. *Boven overloopen, overheen loopen.*

Olivæ premantur, & jus superemineat. Colum. 12. 47. *Dat men de olyven parsse, dat'er d'oly overheen loope.*

(SŬPĔRĔVŎLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Lucan. 3. 299. *Overheen vliegen. Oneigentlyk overheen trekken.*)

SŬPĔRFĔRŎR, fĕrris, fĕrtŭr, sŭpĕrlātŭs sum, sŭpĕrfĕrri. Plin. H. 32. 10. *Omhoog gedraagen, boven opgebragt, of opgedraagen worden.*

SŬPĔRFĒTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 7. 11. *Met jongen zynde noch ontfangen, van eenige dieren spreekende.*

SŬPĔRFICIĀRĬŬS, ă, ŭm. Paull. Dig. 6. 1. 73. *Op eens anders grond gebouwt, of gesticht.*

* Mathematica superficiaria est. Sen. E. 88. *De wiskonst bouwt op gronden van andere wetenschappen.*

SŬPĔRFĬCĬĒS, ēi. f. Cic. Att. 4. 2. *De oppervlakte, het bovenste, of 't opperste, waar van het ook zy.*

(SŬPĔRFĬT. imp. Prud. Symm. 2, 382. *Overig zyn, overblyven, overschieten.*

Quæ superfieri possunt, custodire. Colum. 12. 1. *Bewaaren dat'er over kan blyven.*

Dimidium facti est cœpisse. superfit dimidium. Auson. Epig. 80. 1. *'t Begin is 't halve werk, de helft is noch overig.*

SŬPĔRFLŌRĒSCO, ĭs, ŭi, ĕrĕ. Plin. H. 17. 5. *Onder 't bloeyen noch eens beginnen te bloeyen.*)

SŬPĔRFLŬĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 14. 1. *Overvloed, al te grooten overvloedigheit.*

SŬPĔRFLŬO, ĭs, xi, xŭm, flŭĕrĕ. Plin. H. 31. 4. *Overvloeyen, overloopen, van een overloopende bron spreekende.*

Superfluere. Cic. Cl. 91. *Overvloedig, te veel, of overtollig zyn.*

Superfluens pecunia. Sen. B. 1. 11. *Overvloedig, of te veel geld.*

SŬPĔRFLŬŬS, ă, ŭm. Plin. P. 82. 5. *Overvloedig, te veel, overtollig.*

(SŬPĔRFŬLGĔO, ēs, ērĕ. Stat. S. 1. 1. 33. *Over heen schynen, boven op schynen.*)

SŬPĔRFŬNDO, ĭs, fūdi, fūsŭm, fŭndĕrĕ. Colum. 12. 57. *Boven op gieten, plengen, of storten, van eenige vocht spreekende.*

Macedonum virtus superfudit se in Asiam. Liv. 45. 9. *De dapperheit der Macedoniers heeft zich tot in Aziën uitgespreidt.*

Superfundens se lætitia. Liv. 5. 7. *Een blydschap dig men overal bespeurt,*

SŬPĔRFŪSŬS, ă, ŭm. Liv. 7. 3. *Overgeloopen, overgestroomt, overgevloeit, van een rivier spreekende.*

Insula superfusa. Sen. N. Q. 6. 24. *Een overstroomt, of ondergeloopen eiland.*

Gens montibus superfusa. Plin. H. 6. 13. *Een volk op 't gebergte verspreidt, of verstrooit.*

Superfusi hostes. Liv. 39. 49. *Wyd en zyd leggende vyanden.*

SŬPĔRGĔSTŬS, ă, ŭm. Colum. 11. 3. *Opgehoopt, opgestapelt, op een hoop gebragt, op een myt gezet, boven op malkander gelegt.*

SŬPĔRGRĔDĬŎR, dĕris, sŭpĕrgrĕssŭs sum, sŭpĕrgrĕdi. Plin. H. 27. 12. *Boven over gaan, of treeden.*

Supergredi omnem laudem. Quintil. I. O. Proœm. 6. *Alle lof te boven gaan.*

Supergredi aliquem aliqua re. Tac. An. 13. 45. 3. *Iemant ergens in te boven gaan, of overtreffen.*

(SŬPĔRI, ōrŭm. m. plur. Virg. Æ. 5. 529. *De Hemellingen, de Goden.*

SŬPĔRJĂCĔO, ēs, jăcŭi, jăctŭm, ērĕ. Cels. 8. 9. *Boven op leggen.*)

SŬPĔRJĂCĬO, cis, jeci, jactum, jăcĕrĕ. Colum. 2. 1. *Boven op werpen, opgooyen, op smyten.*

Superjacere. *Overtreffen, overwinnen, te boven gaan.*

P. Africanum paternas superjecisse laudes. Liv. 38. 58. *Dat P. Africanus zyns vaders lof overtroffen, of te boven gegaan heeft.*

Superjacere. *Over heen werpen, schieten, of gooyen.*

Arbores tantæ proceritatis traduntur, ut sagittis superjaci nequeant. Plin. H. 7. 2. *De boomen worden gezegt zoo hoog te zyn, dat men met geen pylen over de zelve kan heenen schieten.*

SŬPĔRJĂCTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Om hoog, of in de hoogte werpen.*

Alios superjactatos pilis excipi jussit. Val. Max. 9. 2. 4. *Hy heeft bevolen, dat ze de andere, die hoog geworpen waren, met werpschichten doorschieten zouden.*

Superjactare. *Dikwils overspringen.*

Ut navigia transversa superjactent. Plin. H. 9. 15. *Dat ze dikwils dwars over de schepen springen.*)

SŬPĔRJĔCTĬO, ōnis. Quintil. I. O. 8. 6. *Een grootspraak.*

SŬPĔRJĔCTŬS, ă, ŭm. Superjectum æquor. Hor. O. 1. 2. 11. *Boven op gespoelt zeewater.*

(SŬPĔRJĔCTŬS, ūs. m. Colum. 6. 36. *Een overspringing, een overzwenking.*)

SUPERJICIO, is, jeci, jactum, jacere. Liv. 10. 30. *Boven op werpen, gooyen, of smyten: bydoen, byvoegen.*

SUPERILLIGO. Plin. H. 30. 6. Zie Superalligo.

(SUPERILLINO, is, ere. *Van boven af besmeeren, of bestryken.*

Totum corpus superillinendum est. Colum. 3. 19. *Men moet het geheele lichaam van boven af bestryken, of besmeeren.)*

SUPERILLITUS, a, um. Cels. 6. 18. Zie Superlitus.

SUPERIMMINENDENS, tis, omn. gen. Catul. 64. 286. *Dat boven over hangt.*

SUPERIMPONO, is, posui, impositum, imponere. Cels. 3. 10. *Boven op zetten, leggen, of stellen.*

(Vimineos qualos superimponunt. Colum. 8. 3. *Zy leggen'er teene manden boven op.*

Superimponenda sunt cataplasmata. Cels. 3. 10. *Men moet'er pappen boven op leggen.*

Superimponere. *Nessens, of neven opzetten, of opstellen.*

Stipendio etiam superimposito. Liv. 21. 1. *Ook daer neven eene schatting opgestelt hebbende.*

SUPERINCIDO, is, ere. Colum. 4. 9. *Van boven op vallen.)*

SUPERINCIDENS, tis, omn. gen. Liv. 23. 15. *Dat boven op valt.*

(SUPERINCRESCO, crevi, cretum, ere. Cels. 8. 10. *Boven op wassen.*

SUPERINCUMBO, ui, itum, ere. *Ergens boven op leggen.*

Substratus superincumbenti Romano. Liv. 22. 51. *Leggende onder eenen Romein die boven op hem lag.*

Superincumbens lambit vulnera. Lucan. 9. 933. *Daar boven op leggende likt hy de wonden.)*

SUPERINDUCTUS, a, um. Plin. H. 15. 17. *Op iets gelegt, gezet, geworpen, of gesmeten.*

SUPERINDUO, uis, indui, indutum, induere. Suet. N. 48. 1. *Over een ander kleed aandoen, overtrekken, over heen hangen, van een overrok, of mantel spreekende.*

(SUPERINFUNDO, is, fudi, fusum, ere. Cels. 8. 4. *Van boven in- of opgieten.)*

SUPERINGERO, ris, superingessi, superingestum, superingerere. Plin. H. 18. 30. *Boven op hoopen, leggen, of stapelen.*

SUPERINJICIO, is, jeci, jectum, jicere. Cels. 5. 18. Zie Superjacio.

(SUPERINSTERNO, is, avi, atum, ere. Liv. 30. 10. *Een dek ergens over spreiden.*

SUPERINSTILLO, as, avi, atum, are. *Van boven laaten opdruipen.*

Olei modicum superinstillabis. Apic. R. C. 4. 2. *Gy zult'er een weinig oly van boven laaten opdruipen.)*

SUPERINTEGO, gis, xi, ctum, gere. Plin. H. 18. 6. *Boven op dekken.*

(SUPERINTONO, as, ui, itum, are. Virg. Æ. 9. 709. *Van boven op donderen.)*

SUPERINUNGO, gis, xi, ctum, gere. Cels. 6. 6. *Boven op smeeren zalven, stryken, of wryven.*

SUPERIOR, oris. m. & f. us, oris. n. *Dat boven is, hooger, verhevener.*

Domus superior. Cic. Att. 12. 10. *Het bovenhuis, het bovendeel, of 't bovenste van 't huis.*

Dicere aliquid de superiore loco. Cic. V. 2. 42. *Van een hooge, of verheve plaats spreeken, van een gestoelte, enz spreekende.*

Superior ætas. Cic. S. 18. *De voorgaande, of voorige eeuw.*

(Superior. *De voorige, de oudere.*

Superior Dionysius Dionis sororem habuit in matrimonio. Nep. 10. 1. 1. *De voorige Dionysius heeft Dions zuster tot eene vrouwe gehad.)*

SUPERIORES, um. Varr. R. R. 2. 4. *Voorouders, voorvaders, voorzaaten.*

Superiores. Cæs. B. G. 5. 15. 1. *De voornaamste, die anderen te boven gaan, of overtreffen.*

Ego si superior omnibus rebus essem. Cic. Div. 19. *Zoo ik u in alles te boven ging.*

Superior. *Van hooger aanzien, of gezagh.*

Quanto superiores sumus, tanto nos geramus summissius. Cic. Off. 1. 26. *Laaten wy ons te nederiger draagen hoe grooter wy van aanzien zyn.*

(SUPERJUMENTARIUS, ii. m. Suet. Cl. 2. 4. *De Opperveemeester.)*

SUPERLACRYMO, as, avi, atum, are. Colum. 4. 24. *Van boven druipen, van een wyngaard spreekende.*

SUPERLATIO, onis. f. Cic. Her. 4. 33. *Een pronkrede, grootspraak, vergrootende spreekwys.*

SUPERLATIVUS, a, um. Palæmon. C. 1. *De vergrootenste trap, een woord der Spraakkunde.*

SUPERLATUS, a, um. Plin. H. 28. 8. *Boven op gedraagen.*

Superlata verba. Cic. Part. 15. *Vergrootende woorden, grootspraakige wyzen van spreeken.*

SUPERLIMINARE, is. n. Plin H. 29. 4. *Het kalf van een deurraamt.* (Harduinus leest supero limine.)

SUPERLITUS, a, um. Plin. H. 22. 23. *Boven op, of van boven gestreken, uitgesmeert.*

SUPERMANDO, is, di, sum, dere. Plin. H. 31. 6. *Herkauwen, iets kauwen dat men te vooren gekauwt heeft.*

SUPERMEO, as, avi, atum, are. Plin. H. 2. 103. *Overheen loopen, vlieten, of vloeyen.*

SUPERNANS, antis, omn. gen. *Dat boven zwemt, of boven dryft.*

Gaudia in summo pectore supernantia. Gell. 9. 9. *Vreugde die boven op 't hart zwemt; geen waare blydschap, lichte vreugde, als die zich noch in 't hart niet heeft neder gelaaten.*

Mellis pars, quæ in imo est, præstat pondere; & ideo supernante pretiosior est. Macrob. 7. 12. *Het deel des honigs dat op den grond legt, overtreft in 't gewigt, en is overzulks kostelyker dan dat boven dryft.)*

SUPERNAS, atis. omn. gen. *Dat op een hooge plaats voortkoomt, of groeit, dat op een berg wast.*

Internas abies supernati præfertur. Vitruv. 2. 10. Plin. H. 16. 39. *Een Denneboom in een laagte, of dal gegroeit, word meer geacht dan die op een hoogte gewassen is.*

SUPERNATO, as, avi, atum, are. Plin. H. 26. 8. *Boven over zwemmen, over heen zwemmen.*

(SUPERNATUS, a, um. Plin. H. 19. 3. *Na gebooren, na uitgeschoten.)*

SUPERNE. adv. Hor. O 2. 20. 11. Sen. E. 92. *Van boven, boven op.*

Injurias superne despicere. Sen. Cl. 1. 5. *Geledene hoon versmaaden.*

(SUPERNUMERARIUS, ii, m. *Die boven 't getal is.* Zoo noemt Veg. 2. 19. de soldaaten aangenomen, na dat de keurbende al vol was.)

SUPERNUS, a, um. Plin. H. 9. 10. *Van boven, hoog, verheven, dat boven is.*

SUPERO, as, avi, atum, are. Plin. H. 34. 26. *Overgaan, overtrekken, overreizen, van een rivier, berg, enz spreekende.*

Viam superare saltu. Virg. G. 3. 141. *Over een weg heen springen.*

Sumtus fructum superat. Varr. R. R. 1. 53. *De onkosten loopen hooger dan de inkomsten.*

Superare. *Overwinnen, te boven gaan, overtreffen.*

Phœbum superare canendo. Virg E. 5. 9. *Beter zingen als Apol, Apol in 't zingen overtreffen, of te boven gaan.*

Cursu canem superare. Hor. E. 1. 18. 51. *Sneller loopen als een hond.*

Ferrum ſuperare duritia. Ovid Her. 2. 137. *Harder zyn dan yzer, 't yzer in hartheit te boven gaan.*

Longe omnes ſuperabit. Cic. V. 5. 44. *Hy zal hen alle verre te boven gaan, of overtreffen.*

Superare ſpem alicujus. Cic. C. 4. 11. *Iemants hoop te boven gaan.*

Aliquem ferro ſuperare. Virg. Æ. 1. 354. *Iemant met een degen dooden, of doorſteeken.*

Superare. Si ſuperant fœtus. Virg. G. 1. 189. *Indien 'er meer bloemen als bladen zyn.*

Superare. *Noch leeven, noch in 't leven zyn.*

Superatne, & veſcitur aura? Virg. Æ. 3. 339. *Leeft en ademt hy noch?*

(SŬPĔRŎBRŬO, ĭs, ŭi, ŭtŭm, ĕrĕ. *Bedekken met iets ergens op te werpen.*

Tatius Tarpejam ſuperobruit ingeſtis armis. Prop. 4. 4. 91. *Tatius heeft Tarpeja bedekt met wapenen op haar te werpen; Tatius liet Tarpeja dooden door 't geweer dat hy boven op haar liet werpen.*)

SŬPĔRPENDENS, tĭs. omn. gen. *Dat overhangt, dat boven overhangt.*

Superpendentia ſaxa. Liv. 37. 27. *Boven overhangende rotzen.*

(SŬPĔRPŌNDĬŬM, ĭi. n. Apul. M. 7. 196. *Uitſlag, overwigt.*)

SŬPĔRPŌNO, ĭs, pŏsŭi, pŏsĭtŭm, pōnĕrĕ. Celſ. 3. 21. Colum. 1. 5. *Boven op leggen, 't een op 't ander leggen, ſtellen, of zetten.*

(SŬPĔRRĀDO, ĭs, ſi, ſum, ĕrĕ. *'t Bovenſte afſnaalen, beſchaaven.*

Clavis pedum ſuperraſis. Plin. H. 22. 23. *De likdoornen geſneden zynde.*)

SŬPĔRSCĀNDO, dĭs, dī, ſŭm, dĕrĕ. Colum. 11. 3. Liv. 7. 36. *Opklimmen, boven opklimmen, of opſtygen.*

(SŬPĔRSCRĪBO, ĭs, pſī, ptŭm, ĕrĕ. *Iets boven op ſchryven.*

Veſtrum obleverunt, & veſtri ſuperſcripſerunt. Gell. 20. 6. *Zy hebben Veſtrum doorgeſchrapt, en Veſtri daar boven geſchreven.*

Præſidis nomen non licebit ſuperſcribere. Modeſt. Dig. 50. 10. 4. *'t Zal niet geoorlofd zyn des beſtierders naam daar boven op te ſchryven.*

SŬPĔRSCRĪPTŬS, ă, ŭm. Suet. N. 52. 4. *Boven op geſchreven.*

SŬPĔRSĔDĔO, ēs, ſēdī, ſŭpĕrſeſsŭm, ſŭpĕrſĕdērĕ. *Ophouden, nalaaten, of afſlaaten iets te doen, iets laaten ſtaan, ergens uitſcheiden, iets ſtaken, laaten ſteeken, blyven, of berüſten.*

Superſede iſtis rebus jam. Plaut. E. 1. 1. 37. *Laat deeze dingen nu ſtaan, houd nu op van dat te doen.*

Superſedent operam quam dare rogati ſunt. Gell. 2. 29. *Zy doen den dienſt niet dien men van haar verzocht heeft.*

Superſedere pugnæ. Hirt. B. Af. 75. 2. *Uit het vechten ſcheiden, het gevecht ſtaaken.*

Superſedi ſcribere. Plin. E. 5. 7. *Ik ben uit het ſchryven geſcheiden, ik heb 't ſchryven geſtaakt, of de zaak opgegeeven.*

Superſedere. *Ergens op zitten.*

Eques Romanus elephanto ſuperſedens per catadromum decucurrit. Suet. N. 11. 5. *Een Roomſch ridder die op een olyfant zat heeft op de koord gedanſt.*)

SŬPĔRSĬLĬENS, tĭs. omn. gen. Colum. 8. 3. *Die, of dat ergens opſpringt.*

SŬPĔRSPĀRGO, ĭs, ſi, ſŭm, gĕrĕ. Sale ſuperſpargere aliquid. Cato R. R. 55. *Zout boven op ſtrooijen, ergens zout op ſtrooyen, zout ergens over ſtrooyen, iets met zout beſprengen.*

SŬPĔRSTĀGNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Tac. An. 1. 79. 3. *Met water bedekken, overſtroomen, van een rivier ſpreekende.*

SŬPĔRSTĔRNO, ĭs, ſtrāvi, ſtrātŭm, ſternĕrĕ arenæ. Colum. 1. 6. *Op het zand ſtrooijen.*

SŬPĔRSTĔS, ſtĭtis. omn. gen. Cic. Mur. 12. *Overleevende, na een ander in 't leven gebleven.*

Superſtitem alicui eſſe. Ter. H. 5. 4. 7. Sen. E. 79. *Iemant overleeven.*

Superſtes toti convivio. Sen. E. 94. en 83. *Die 't laaſt van tafel gaat, of opſtaat.*

Opus ſuperſtes manſurum. Ovid. Am. 3. 15. 20. *Een werk dat na de dood van den maker zal ſtand houden.*

Superſtes. Deos quæſo ut ſit ſuperſtes. Ter. An. 3. 2. 7. *Ik bid de Goden, dat hem geen ongeluk overkoome.*

(Superſtes ſuorum. Quintil. I. O. Proœm. 6. *Die de zyne overleeft, die langer leeft dan de zyne.*)

SŬPĔRSTĬTĬO, ōnĭs. f. Cic. N. D. 2. 24. *Bygeloof, waangeloof, overgeloof, bygeloovigheit. Een valſche Godsdienſt, of een Godsdienſt die men aan een ander als den waaren Godt bewyſt.*

Aliqua ſuperſtitione infectus. Tac. An. 2. 85. 4. *Met eenig bygeloof beſmet.*

SŬPĔRSTĬTĬŌSE. adv. Cic. N. D. 3. 39. *Bygelooviglyk, waangelooviglyk, overgelooviglyk, met bygeloovigheit.*

Facere aliquid ſuperſtitioſe. Quintil. I. O. 1. 1. *Iets met al te grooten bekommerheit, ſchroom, ſtiptheit, of nauwgezetheit doen.*

SŬPĔRSTĬTĬŌSŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 2. 28. Lact. 4. 28. *Waangeloovig, bygeloovig, overgeloovig.* (De ſuperl. Superſtitioſiſſimus ſtaat by Tertull. Scorp. 2.)

Homo ſuperſtitioſus. Plaut. R. 4. 4. 95. *Een bygeloovig menſch.*

Superſtitioſa ſollicitudo. Cic. D. 2. 41. *Een bygeloovige zorg, of bekommering.*

Superſtitioſus. *Een waarzegger, of wigchelaar.*

Superſtitioſus eſt, vera prædicat. Plaut. Curc. 3. 27. *'t Is een waarzegger, hy voorzegt de dingen zoo als ze gebeuren.*

(SŬPĔRSTĬTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. P. 3. 1. 3. *Overig zyn, overſchieten, overblyven.*

SŬPĔRSTO, ās, ārĕ. Liv. 10. 28. *Boven op ſtaan, ergens op ſtaan.*

(SŬPĔRSTRŬO, ĭs, xi, ctŭm, ĕrĕ. *Op iets timmeren, boven op timmeren.*

Atilius firmis nexibus ligneam compagem non ſuperſtruxit. Tac. An. 4. 62. 2. *Atilius heeft het in malkanderen geſlagen houtwerk daar niet vaſt genoeg opgelegt, of opgetimmert.*

Niſi fundamenta fideliter jeceris, quidquid ſuperſtruxeris, corruet. Quintil. I. O. 1. 4. *Indien gy het fondament, of de grondveſtinge ter deeg zult gelegt hebben, zal alles wat gy 'er zult opbouwen omver vallen.*)

SŬPĔRSŬM, ēs, ſŭpĕrfŭi, ſŭpĕrēſſĕ. *Overig zyn, overſchieten, overblyven.*

Duæ partes orationis mihi ſuperſunt illuſtrandæ. Cic. de Or. 3. 24. *Daar zyn, of ſchieten nog twee deelen van de rede voor my over om te verklaaren.*

Upereſſe. *Overvloedig, overtollig, of te veel zyn.*

Cui tanta res erat, & ſupererat. Ter. Ph. 1. 2. 19. *Die zoo veel goed had, ja meer dan hem nodig was.*

Supereſſe alicui doctrina. Cic. by Gell. 1. 22. *Iemant in geleerdheit te boven gaan, of overtreffen.*

Supereſſe labori. Virg. G. 3. 127. *Onder den arbeid niet bezwyken, den arbeid te boven koomen.*

Supereſſe alicui. Cic. F. 10. 33. *Iemant overleeven.*

Supereſſe. *Duuren, overblyven.*

Modo vita ſuperſit. Virg. G. 3. 10. *Indien ik maar levens genoeg heb, zoo ik maar tyd van leven heb.*

(Supereſſe alicui. *Iemants voorſpraak zyn, iemants zaaken bepleiten.*

Ne, ſi ſupereſſet, eriperet legibus reum

reum. Suet. A. 56. 10. *Op dat hy door zyn gezagh de oorzaak met zou zyn, dat de aangeklaagde vrygesproken zou worden, indien hy zyn zaak niet bepleitte.* Wy hebben hier ter plaatze meer schryvers by gebragt die dit woord in deezen zin gebruyken, en door hen Gellius 1. 22. wederlegt, die ontkent dat dit woord deeze beteekenis heeft.

SŬPĔRTĔGO, ĭs, xī, ctūm, ĕrĕ. Colum. 9. 14. *Boven op dekken.*)

SŬPĔRVĂCĀNĔŬS, ă, ŭm. Cic. Att. 16. 2. *Onnut, ondienstig, te vergeefs, ydel, te veel, onnodig.*

SŬPĔRVĂCŬŌ. adv. Ulp Dig. 11. 7. 14. §. 8. *Onnuttelyk, overtolliglyk, te veel, te vergeefs, onnoodiglyk.*

SŬPĔRVĂCŬŬS, ă, ŭm. Colum. 5. 4. *Overtollig, te overvloedig, te veel, onnodig, vergeefs, onnut, ydel.*

Metus habere supervacuos. Ovid. P. 2. 7. 6. *Ydele, of dwaaze vrees hebben.*

Hoc describere supervacuum habeo. Plin. H. 27. 12. *Ik acht het onnodig dit te beschryven.*

SŬPĔRVĀDO, ĭs, sŭpĕrvādĕrĕ. *Te boven gaan, te boven koomen, overwinnen, overtreffen.*

Omnes asperitates supervadere. Sall. B. J. 75. *Alle moeyelykheden te boven koomen.*

(SŬPĔRVĂGĀNĔŬS, ă, ŭm. Supervaganea avis. Festus. *Een vogel die van hooge plaatzen geluit gaf, of klapte*, zoo genaamt, om dat ze over alle hooge plaatzen heenen zworf.)

SŬPĔRVĂGŎR, ārĭs, ātŭs sum, ārī. Colum. 4. 22. *Te wild groeyen, te wyd en zyd uitschieten*, van een wyngaard spreekende.

SŬPĔRVĔHŎR, vectŭs. sum, vĕhī. *Opgebragt, op gevoert, of over gevoert worden.*

Montem supervehi. Catull. 66. 94. *Boven op den berg gevoert, of gebragt worden.*

SŬPĔRVĔNIO, ĭs, vēnī, ventŭm, vĕnīrĕ. Hor. E. 1. 4. 14. *Overkoomen, schielyk, of onverwacht koomen: overvallen.*

Ulcus supervenit ulceri. Cels. 5. 28. *De eene ettertuil koomt op de andere.*

Supervenire lætitiæ alicujus. Liv. 34. 40. *By iemant die zeer bly is koomen.*

(Supervenire juvencam. Colum. 6. 24. *Een koe bespringen.*

Caper matrem stupro supervenit. Colum. 7. 6. *Den bok heeft zyn moeder besprongen.*)

SŬPĔRVENTŬS, ūs. m. Plin. H. 7. 15. *Onverwachte overkomst*, men vind niet dan de Ablativus Superventu.

SŬPĔRVESTIO, ĭs, īvī, ītum, īre. *Boven over heen kleeden, van boven bekleeden, dekken.*

Foliis aliquid supervestire. Plin. H. 16. 33. *Iets met bladeren overdekken, of bedekken.* (Harduinus leest semper vestiens.

SŬPĔRVĪVO, ĭs, ixī, ictūm, ĕrĕ. *Over leeven, langer dan een ander, of na iemant leeven.*

Percussorum quisquam non triennio amplius supervixit. Suet. J. 89. 1. *Niemant van de doodslageres heeft na hem (Julius Cæsar) langer dan drie jaaren geleeft.*

Olympias non diu filiis supervixit. Justin. 28. 3. 3. *Olympias heeft niet lang na haare zoonen geleeft.*)

SŬPĔRŬNGO, gĭs, xī, ctūm, gĕrĕ. Scr b. 4. 19. Cels. 6. 6. *Boven op smeeren, zalven, of bestryken.*

(SŬPĔRVŎLĬTO, ās, āvī, ātum, ārĕ. Virg. E. 6. 81. *Dikwils over heen vliegen.*)

SŬPĔRVŎLO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Ovid. M. 4. 623. *Boven op vliegen, over heen vliegen.*

SŬPĔRŬS, ă, ŭm. Cic. A. Q. 4. 41. *Verheven, hoog*, men vind in de Singularis niet dan het Neutrum. Superum, dat Plaut. Men. 2. 1. 11. B. 4. 9. 31. en Cic. by Non. 17. 57. gebruyken, de Pluralis. Superi, æ, a. is meer in gebruyk.

SŬPĔRĪ, ōrŭm. Virg. Æ. 5. 29. *De Goden van de Onden.*

SŬPĪNĀTŬS, ă, ŭm. Sen. E. 121. *Op den rug, of achter over gesmeten.*

Glebas supinatas aquiloni ostendere. Virg. G. 2. 261. *De omgekeerde kluiten, of zooden tegens 't noorden leggen.*

Manus supinata. Quintil. I. O. 11. 3. *Een hand met de palm opwaarts gehouden.*

SŬPĪNĒ. adv. Sen. B. 2. 24. *Traaglyk, luyelyk, onachtzaamlyk, slofselyk.*

SŬPĪNĬTĀS, ātĭs. f. Quintil. I. O. 11. 3. *Het leggen van een mensch, of dier op den rug.*

SŬPĪNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Stat. Th. 12. 289. *Op den rug, of achter over smyten, of werpen.*

Quid te tantopere supinat? Sen. B. 2. 13. *Wat verandert uw gemoed zoo danig? wat maakt u zoo verslagen van geest?*

Nasum nidore supinor. Hor. S. 2. 7. 38. *De reuk van de spys behaagt my wonder wel.*

SŬPĪNŬM, ī n. *Een opwaarts ziende woord*, een woord der Spraakkunde.

SŬPĪNŬS, ă, ŭm. Cels. 2. 4. *Die of dat op den rug, of achter over legt.* De compar. Supinior staat by Mart. 2. 2. 6. 13.

Cursus supinus. Ovid. P. 4. 5. 43. *Achter uit looping.*

Ignorantia supina. Ulp. Dig. 22. 6. 9. *Een domme, of grove onweetenheit.*

Supinis manibus excipere aliquem. Suet. V. 7. 5. *Iemant met opene armen ontfangen.*

Animus supinus. Catull. 17. 25. *Een lui, vadzig, traag, zorgeloos, slof, of onachtzaam mensch.*

Supina aure audire. Mart. 6. 42. 22. *Met traage ooren aanhooren.*

Supinus. *Dat hangende opgaat, afhellende*, van een heuvel spreekende.

Urbs supina Hor. O. 3. 4. 23. *Een stad op 't hangen van eenen berg gebouwt.*

SŬPPĂCTŬS, ă, ŭm. *Onder gelegt, onder aan gehecht, onder in gesteeken*, van schoenzoolen spreekende.

(Qui auro habet soccis suppactum solum. Plaut. B. 2. 3. 98. *Die schoenen draagt daar gouden zoolen onder leggen.* Dat d'overdaat van die tyden zoo groot is geweest, is waarschijnlyk, om dat Sen. B. 2. 13. van vergulde muilen, en Val. Max. 9. 1. 4. ext. Plin. H. 33. 3. Clem. Alex. Pæd. 2. 11. van goude spijkers in de schoenen geslagen, spreeken.)

SŬPPĂR, ārĭs. *Byna gelyk, bykans, of omtrent gelyk, of evenmatig.*

Huic ætati suppares Alcibiades, Critias, &c. Cic. Cl. 7. *Alcibiades, Critias, enz. leefden omtrent in dien tyd.*

SŬPPĂRĂSĪTŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. *Vleyen, pluimstryken, op zyn schuimers believen.*

Supparasitabor patri. Plaut. Am. 1. 3. 17. *Ik zal myn vader vleyen, ik zal myn vader honig om den mond stryken, of smeeren.*

SŬPPĂRŬM, ī. Plaut. E. 2. 2. 48. Zie Subucula.

Supparum. Sen. E. 77. *Een topzeil, een bramzeil.*

(SŬPPĔDĀNĔŬM, ĕī. n. *Een voetbank.* Dit is een woord wel laat, maar echter van Firmicus de Error. Prof. rel. pag. 2. 53. en Lactant. 4. 12. gebruikt in 't volgende voorbeeld.

Quoadusque ponam inimicos tuos suppedaneum pedum tuorum. *Tot dat ik uwe vyanden tot een voetbank uwer voeten zal zetten.*)

SŬPPĔDĬTĀTIO, ōnĭs. f. Suppeditatio bonorum. Cic. N. D. 1. 40. *Overvloet van goederen, of middelen.*

SUPPEDITO, as, avi, atum, are. *Beschikken, verschaffen, bestellen, opbrengen, verzorgen.*

Suppeditare sumtibus. Ter. H. 5. 1. 57. *Geld tot de kosten*, of *onkosten verschaffen.*

Suppeditare. *Genoeg zyn, genoegzaam zyn.*

Labori suppeditare non queo. Plaut. As. 2. 4. 17. *Ik kan den arbeid*, of *'t werk niet uit-* of *doorstaan.*

Si vita suppeditasset. Cic. A. 3. 6. *Indien hy tyd van leven gehad had.*

Chartæ non suppeditant. Cic. F. 7. 18. *Gy hebt papier gebrek, gy hebt geen papier genoeg.*

SUPPENDEO, es, ere. Colum. 4. 26. *Van onder hangen, onder aan gehangen zyn.*

SUPPETIÆ. f. plur. Plaut. E. 5. 1. 52. *Hulp, onderstant, bystant*, men vind niet dan de Nominativus by Plaut. E. 5. 2. 12. en de Accusativus pluralis in de volgende voorbeelden.

Ferre suppetias. Plaut. Epid. 5. 1. 52. *Helpen, te hulp koomen, onderstant doen.*

Suppetias ire alicui. Hirt. B. Af. 39. 4. proficisci. Hirt. B. Af. 25. 5. *Iemant te hulp koomen, iemant byspringen.*

Nuntiabatur auxilia magna equitatus oppidanis venire suppetias. Hirt. B. Af. 5. 1. *Men zeide dat 'er een groot getal ruiters de stad te hulp quam.*

SUPPETO, is, suppetere. *Overig zyn.* Men vind van dit werkwoord niets dan de derde persoon in singularis en in pluralis.

Pauper non est cui rerum suppetit usus. Hor. E. 1. 12. 4. *Die is niet arm die alles tot zyn gebruik heeft.*

Ut ambitioni & sumtibus copiæ suppetant. Cic. T. Q. 5. 32. *Op dat de goederen genoeg tot deezen staatzucht en al deeze onkosten mogen zyn.*

Dum vires suppetent. Cæs. B. G. 7. 77. 2. *Zoo lang als ik krachten zal hebben.*

Cui suppetunt res omnes prosperæ. Plaut. E. 3. 3. 16. *Die alles naar wensch heeft.*

Non suppetit lingua libertati. Liv. 2. 56. *Daar is geen vryheit van spreeken.*

Ut materies suppetat artificibus. Plaut. E. 1. 1. 35. *Op dat voor de werklieden werkstoffe genoeg by de hand*, of *in voorraad zy.*

Mihi ad remunerandum nihil suppetit præter voluntatem. Cic. F. 15. 13. *My is niet dan een goeden wil om het volk te beloonen overig.*

Non suppetit consilium. Liv. 4. 48. *Ik weet geen raad.*

Dictis facta suppetunt. Plaut. As. 1. 1. 41. *De daaden koomen met de woorden overeen.*

SUPPILO, as, avi, atum, are. Plaut. As. 5. 2. 38. *Heimelyk ontsteelen, ligtelyk ontneemen.*

SUPPINGOR. Plaut. Trin. 3. 2. 94. Zie Suppactus.

SUPPLANTO, as, avi, atum, are. Colum. Arb. 7. *Onder planten, onder pooten*, of *zetten.*

Supplantare. Cic. Off. 3. 10. *Iemant een voet zetten*, of *doen vallen, iemant de beenen van onder uitslaan.*

Vis aquæ immissa supplantavit fulturas. Vitruv. 10. 22. *De kracht van het invallende water, heeft al de stutten*, of *schooren om ver gesmeten.*

Supplantare verba. Pers. 1. 35. *Eenige lettergreepen afslippen*, om met meer zoetigheit te spreeken; *de woorden*, (welluidentheits halven) *in 't spreeken snyden.*

SUPPLEMENTUM, i. n. *Nieuw geworven volk tot vervulling der ontde benden.*

Censebant omnes ut supplementum meis legionibus scriberetur. Cic. F. 3. 3. *Zy waren alle van gevoelen, dat men myne benden met nieuw volk zoude vervullen.*

SUPPLEO, es, evi, etum, ere. Ovid. M. 7. 291. *Vullen, vervullen*, of *vol maaken, in vallen, leedige plaatzen volmaaken; iemant in de plaats van een afweezende zetten*, of *stellen.*

Si fœtura gregem suppleverit. Virg. E. 7. 36. *Indien ik zoo veel lammeren als schaapen hebben zal.*

Legiones supplere. Liv. 29. 24. *De krygsbenden vol maaken*, of *vervullen.*

Remis zephyro supplere. Stat. A. 2. 20. *Gebrek van wind met roeyen goet maaken.*

Supplere. Cato R. R. 89. *Het ontbrekende vervullen, iets opvullen*, van dingen, die van zelf versmelten, of verminderen, als van zout, enz. sprekende.

Legiones egregie suppletæ. Liv. 27. 8. *Heel wel vervulde*, of *versterkte krygsbenden.*

SUPPLEX, icis. omn. gen. *Ootmoedig, demoedig, nederig, onderdanig, smeekende, die een smeek-* of *verzoekschrift ingeeft*, of *inleevert.*

Nunquam putavi fore ut supplex ad te venirem. Cic. Att. 16. 16. subj. 3. *Ik heb nooit geloofd dat ik iets ootmoediglyk van u zoude koomen verzoeken.*

Libellus supplex. Mart. 8. 31. 3. *Een verzoek-* of *smeekschrift.*

SUPPLICATIO, onis. f. *Een algemeene biddag*, of *bededag, een openbaar gebed*, of *bedestond.*

Prodigiorum averruncandorum causa supplicationes in biduum Senatus decrevit. Liv. 10. 23. *De Raad heeft twee dagen om de voortekens af te wenden een bededag ingewilligt.*

Supplicatio. *Een dankdag.*

Supplicatio & obsecratio in unum diem est indicta. Liv. 27. 11. *Daar is een dankdag en bededag voor eenen dag uitgeschreven.*

Supplicatio. *De dankdag, die den zegepraalenden Veldoverste*, naar 't zeggen van Cic. F. 15. 5. *als een voorrecht van de zeegepraal*, en naar 't zeggen van Quintil. l. O. 2. 16. *de hoogste eer, die hem kon bewezen worden, wierde ingewilligt.* By de intrede van dien wierden op 't bevel van den Raad de tempelen geopent, en de Goden voor de verkrege overwinninge bedankt.

Supplicatio diis immortalibus meo nomine est decreta. Cic. C. 3. 6. *Daar is een dankdag aan de onsterfelyke Goden van mynent wegen ingewilligt.*

Ob eas res dies quindecim supplicatio decreta est. Cæs. B. G. 2. 35. 4. *Daarom is 'er een dankdag van vyftien dagen ingewilligt.*)

SUPPLICITER. adv. *Ootmoediglyk onderdaniglyk, demoediglyk.*

Suppliciter orare. Liv. 4. 41. *Ootmoediglyk bidden*, of *verzoeken.*

Venerans suppliciter aram. Virg. Æ. 12. 220. *Diepe eerbied voor 't outaar toonende, het outaar met een diepe ootmoedigheit eerende.*

(SUPPLICIUM, ii. n. *Een openbaar*, of *algemeen gebed.*

Non votis, neque suppliciis muliebribus auxilia Deorum parantur. Sall. B. C. 52. *Men word van de Goden niet geholpen door hun geloften te doen, of op zyn wyfsch* (terwyl de vrouwen anders geen bystand konnen naar 't zeggen van Liv. 27. 50.) *gebeden te storten.*

Suppliciis votisque fatigare Deos. Liv. 27. 50. *De Goden met bidden en geloften te doen lastig vallen.*

Supplicium. *Een dankdag.*

Senatus ob ea feliciter gesta diis immortalibus supplicia decrevit. Sall. B. J. 55. *De Raad heeft bewilligt dat men den onsterfelyke Goden, om dat die dingen voorspoediglyk verricht waren, dankdagen zoude houden.*

Supplicium. Festus *en* Serv. Æ. 1. 696. *Een offerhande*, om dat de armen in hunne armoede uit de goederen der die gevonnist wierden hunne offerhanden deden.

In suppliciis Deorum magnifici. Sall. B. C. 9. *In de Goden te offeren waren ze prachtig en overdadig.*

Supplicium. *Een verzoek*, of *bede aan een mensch.*

Jugurtha legatos cum suppliciis ad consulem mittit. Sall. B. J. 46. *Jugurtha zend gezanten aan den Burgermeester met verzoeken*, of *smeekingen.*)

Supplicium. Cic. Pis. 19. *Straffe.*

Trahi ad supplicium. Cic. Ant. ir. in exs. 7. *Ter straffe getrokken*, of *gesleept worden.*

(Omnia memorata apud inferos supplicia scelere meo vici. Sall. Orat. C. Cottæ Frag. p. 465. *Myn misdaad is grooter, dan dat ze met de scherpste straffen in de hel zou genoegzaam konnen gestraft worden.*)

SŬPPLĬCO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ter. An. 2. 1. 12. *Ootmoediglyk bidden, verzoeken*, of *smeeken.*

Supplicare alicui pro aliquo. Cic. F. 6. 14. *Iemant voor een ander ootmoediglyk bidden*, of *smeeken.*

(Supplicare. *Offeren, offerhanden doen*, om dat de Ouden zelden zonder gebeden offerhanden deden.

Nam, ut audio, nulli Deo ad hoc ævi supplicavit. Apul. A. 310. *Want hy heeft, zoo ik hoor, tot deezen tyd niemant van de Goden iets geoffert.*

Thure ac mero supplicare diis. Plaut. Au. Prol. 24. Suet. A. 35. 4. Sen. de ir. 3. 18. *Den Goden wierook en wyn offeren.*)

SŬPPLŌDO, is, sŭpplōsi, sŭpplōsūm, sŭpplōdĕrĕ pedem. Cic. de Or. 1. 53. *Met de voeten tegens den grond stampen*, gelyk men uit verachting in openbaare vergaderingen deed, als iemant iets dat niet te passe quam, voorstelde.

SŬPPLŌSĬO, ōnis. f. Cic. Cl. 43. Quintil. I. O. 10. 7. *Stamping met de voeten tegens den grond.*

SŬPPŒNĬTĔT, bat, ŭit, ērĕ. Cic. Att. 7. 14. *Een weinig berouw hebben, eenigzins leedwezen hebben.*

SŬPPŌNO, is, sŭi, sĭtūm, nĕrĕ. *Onder zetten, onder leggen.*

Prælo supponere. Colum. 12. 47. *Onder de pers leggen.*

Ova supponere gallinis. Cic. N. D. 2. 48. *Eyeren onder een hen te broeijen leggen.*

Colla supponere oneri. Ovid. Rem. 171. *Zyn hals onder een last bukken, bukken om een last op zyne schouderen te neemen.*

Supponere. Cic. I. R. 2. 23. *Iets in een anders plaats leggen.*

Aliquem in alterius locum supponere. Cic. V. 5. 30. *Iemant in een anders plaats stellen.*

Testamentum supponere. Cic. L. L. Liv. 1. 16. *Een valsche uitterste wil in de plaats van de waare voortbrengen: een uiterste wil vervalschen*, nabootzen, of *namaaken.*

SŬPPŎRTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Liv. 41. 1. *Voeren, toevoeren, overvoeren, overbrengen*, 't zy te water, of te land.

SŬPPŌSĬTĬO, ōnis. f. Colum. 8. 5. *Onderzetting, onderstelling.*

Pueri suppositio. Plaut. Capt. Gr. 3. *Verwisseling*, of *verruiling van een kind; het stellen van 't eene kind in plaats van 't ander, 't stellen van een gewaant kind in plaatze van 't rechte.*

SŬPPŌSĬTĪTĬŪS, ă, ūm. Varr. R. R. 2. 8. *Verwisselt, in de plaats van een ander gestelt.*

SŬPPŌSĬTŪS, ă, ūm. Cic. V. 5. 30. *Verwisselt, in de plaats van een ander gestelt.*

SŬPPŌSTRĪX, icis. f. Suppostrix puerûm. Plaut. Truc. 4. 2. 50. *Een vrouw die een vreemd kind in plaats van het rechte stelt.*

(SŬPPRESSĒ. adv. *Heimelyk, in 't verborgen.* De compar. Suppressius staat by Gell. 12. 11.)

SŬPPRESSĬO, ōnis. f. Cic. Clu. 25. *Versteeking, verdonkering*, of *onthouding van iemants goed.*

Suppressiones nocturnæ. Plin. H. 27. 10. *Benauwtheden des nachts; de nachtmeer*, of *nachtmerri.*

SŬPPRESSŬS, ă, ūm. Just. 2. 9. 13. *Gezonken, te grond gegaan, in de grond geboort*, of *geschoten*, van een schip spreekende. De compar. Suppressior staat beneden by Cicero.

Suppressus. *Verholen, verborgen, verzwegen, geheim.*

Dolor suppressus. Lucan. 6. 228. *Een verhole*, of *verborge smart*, of *hartzweer die men niet laat blyken.*

Fuga suppressa. Ovid. M. 11. 777. *Een gestuite, belette*, of *tegengehoude vlucht.*

Pars vocis suppressa in medio sono. Ovid. M. 5. 193. *Een gedeelte van de stem verdooft in 't midden van 't spreeken.*

Dicere voce suppressa. Cic. Syll. 10. *Zacht*, of *zoetjes spreeken.*

Suppressior oratio. Cic. Or. 25. *Een lasse*, of *slechte rede.*

SŬPPRĬMO, is, essi, sŭpprēssūm, sŭpprĭmĕrĕ. Cic. T. Q. 3. 31. *Verheelen, verduisteren, verdonkeren, verzwygen, verborgen houden*, van dingen die men niet wil in 't licht brengen, spreekende; ook *verdrukken, onderdrukken.*

Famam rei supprimere. Liv. 44. 95. *'t Gerucht van een zaak verborgen houden, stremmen*, of *dempen.*

Fletum supprimere. Prop. 4. 1. 114. *Zyn traanen inhouden.* Impetum. Liv. 7. 24. *Gewelt wederstaan.*

Querelas supprimere. Ovid. F. 4. 83. *Zyn klagten inhouden, niet klaagen.*

Nummos supprimere. Cic. Clu. 26 *Zyn geld verbergen*, of *wechsteeken.*

Supprimere alvum. Cels. 2. 19. *Zyn gevoeg ophouden.*

Animus supprimitur cibis. Plin. H. 11. 37. *De geest word door de spyzen verdoofd.*

Sanguinem supprimere. Cels. 5. 1. *Het bloed stelpen*, of *stempen.*

Sylvarum umbra suppresserat lucem. Curt. 8. 4. 8. *De schaduw van de bosschen had den dag donker gemaakt.*

SŬPPRŌMO, is. prōmsi, prōmtūm, prōmĕrĕ. Plaut. M. G. 3. 2. 12. Zie Promo. Andere leezen voor suppromis, suppromus es.

SŬPPRŌMŬS, i. m Plaut. M. G. 3. 2. 24. zie Promus.

SŬPPŬDĔT, sŭppŭdŭit, sŭppŭdērĕ. *Zich een weinig schaamen, eenige schaamte hebben, eenigzins beschaamt zyn.*

Puto jam te suppudere. Cic. F. 15. 16. *Ik denk dat gy nu eenige schaamte hebt, dat gy u nu eenigzins schaamt.*

Suppudet me illius rei. Cic. F. 9. 1. *Ik ben daar over beschaamt, ik schaam my daar over.*

SŬPPŪRĀTĬO, ōnis. f. Colum. 6. 17. Cels. 2. 7: 3. 27. *Een ettergezwel.*

SŬPPŪRĀTŌRĬŬS, ă, ūm. Plin. H. 28. 4. *Dat etter rypmaakt, dat tot het rypmaaken van een ettergezwel dient.*

SŬPPŪRĀTŪM, i. n. Plin. H. 20, 4. Zie Suppuratio.

SŬPPŪRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cels. 5. 18. Colum. 6. 12. *Verzweeren, tot etter worden.*

SŬPPŬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. H. 17. 10. *Van onder afsnyden, besnoeijen, opsnoeijen*, van een boom spreekende.

Supputare. *Oprekenen, optellen.*

Supputare rationem. Plaut. Cas. 3. 2. 25. *Een rekening maaken*, of *opmaaken.*

SŬPRĀ. præp. *Boven, boven op, op.*

Supra caput. Virg. Æ. 3. 194. *Op het hoofd, boven op 't hoofd.*

Mare supra terram est. Cic. N. D. 2. 45. *De zee is boven de aarde*, of *hooger dan de aarde.*

Qui supra bibliothecam erant. Vitruv.

truv. præf. 7. *Die het opzicht over de boekery hadden.* Dit is een manier van spreeken ontleent van de Grieken, die haar ook alzoo gebruiken, als wy getoont hebben over Curt. 6. 7. 22. §. 24.

Supra quinquagies. Celf. 4. 4. *Meer dan vyftig maal, of vyftig reizen.*

Supra tres cyathos. Hor. O. 3. 19. 15. *Meer dan drie glazen.*

Supra fidem. Quintil. I. O. 2. 10. *Meer dan men kan gelooven.*

Supra modum. Colum. 4. 27. *Boven maten, onmatiglyk, te veel.*

(Supra esse. *Langer zyn.*

Turnus toto vertice supra est. Virg. Æ. 7. 784. *Turnus is een heel hooft langer.*

Nihil supra. Cic. Att. 13. 19. Ter. E. 3. 1. 37. *Daar kan niet by gedaan worden, daar ontbreekt niet aan, het kan niet netter gedaan worden.)*

SUPRĀ. adv. *Voorheen, voor dezen, in voorige tyden.*

Quæ supra scripsi. Cic. F. 6. 10. *Dingen die ik voorheen heb geschreven.*

Ita accurate, ut nihil posset supra. Cic. Att. 13. 19. *Zoo nauwkeurig als 't zyn mag, zoo net dat niets het te boven zou konnen gaan.*

SUPRĀDICTUS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 63. *Te vooren gezegt, of gemeldt, reeds verhaalt.*

SUPRĀPŌSITŬS, ă, ŭm. Cic. T. 18. *Te vooren, of boven gestelt.*

SUPRĀSCRIPTŬS, ă, ŭm. Cic. Clu. 54. *Te vooren, of boven geschreven.*

SUPRĒMŌ. adv. Plin. H. 11. 53. *De laatste maal, voor 't laatste, voor de laatste reis, eindelyk, ten laatsten.*

SUPRĒMŬS, ă, ŭm. *Zeer groot, heel uitsteekende, de grootste, de uitsteekenste.*

Supreme Jupiter! Ter. Ad. 2. 1. 42. *O Grootste Jupiter!*

Montes supremi. Virg. G. 4. 460. *Zeer hooge, of steile bergen.*

Supremus. *De laatste, de leste.*

Honores supremi. Ovid. Liv. 249. *De laatste eer, de lykplichten.*

Manum supremam imponere bellis. Ovid. Rem. 114. *Den oorlog eindigen, een end van den oorlog maaken.*

(Suprema hora. *Het uiterste, de dood.*

Vociferantes, adesse supremam horam. Curt. 3. 12. 8. *Schreeuwende, dat de dood aanstaande was, of dat ze terstont sterven zouden.)*

Germanici suprema deflere. Tac. An. 3. 49. 1. *De dood van Germanikus beschreijen, of betreuren.*

Solvere alicui suprema. Tac. An. 1. 61. 1. *Iemants uitvaart houden, iemant de laatste eer aandoen, iemant begraaven.*

(Supremum officium. *De begraafnisse,* om dat ze de laatste plicht is, die men iemant bewyst. Zie Lactant. 7. 12.

Functas supremo in Regem officio se impigre morituras. Curt. 3. 12. 11. *Dat ze, als zy den Koningk begraaven hadden, gaerne zouden sterven.*

Cruciarium supremo mandaverunt officio. Petron. 72. *Zy hebben den gekangenen begraaven.)*

SUR.

SŪRĀ, æ. f. Plin. H. 11. 45. *De kuit van 't been.*

Sura. Celf. 8. 1. *De achterste schenkel van 't been.*

Sura. Virg. Æ. 1. 341. *Het been.*

SŪRCŬLĀCEŬS, ă, ŭm. Plin. H. 19. 7. *Gelyk een telg, scheut, loot, of spruit van een boom.*

SŪRCŬLĀRĬS, is. m. & f. ārĕ, is. n. Colum. 3. 10. *en*

SŪRCŬLĀRĬŬS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 26. *Van scheuten, looten, telgen, of spruiten van boomen.*

Surcularius ager. Varr. R. R. 1. 2. *Een veld dat vol kleine boomtjes, of heesters staat, een heesteragtig veld.*

SŪRCŬLO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Colum. 5. 9. *De scheuten, of uitloopzels van de wortelen der boomen afsnyden.*

(SŪRCŬLŌSĒ. adv. *Van tak tot tak.*

Cytisus arescit surculose. Plin. H. 18. 16. *'t Boompje Cytisus verdort van tak tot tak.)*

SŪRCŬLŌSŬS, ă, ŭm. *Dat veel scheuten, spruiten, telgen, of loten heeft.*

Rami surculosi. Plin. H. 19. 5: 18. 7. *Takken die veel loten hebben.*

SŪRCŬLŬS, i. m. Plin. H. 10. 2. *Een lot, scheut, telg, of spruit van een boom.*

Surculus. Cic. de Or. 2. 69. *Een ent, of lot dat men van den eenen boom afsnydt, om op een ander te enten.*

SŪRDĀSTĔR, tră, ŭm. Cic. T. Q. 5. 40. *Doofachtig, hardhoorend.*

(SŪRDĒ. *Als de dooven,* om dat deeze, terwijl ze niet hooren, nergens op letten, *of* acht op slaan.

Surde audire. Afran. *by* Charis. *Zyn gedachten op een ander laten gaan, en gen acht slaan op 't geen gezegt word.)*

SŪRDĬTĀS, ātis. f. Cic. T. Q. 5. 40. *Doofheit, hardhoorendheit.*

SŪRDŬS, ă, ŭm. Ter. An. 3. 1. 5. *Doof.* De compar. Surdior staat by Ovidius beneden.

Freto surdior. Ovid. Her. 8. 9. *Doover als de zee.*

Surdus. *Doof, onbeweeglyk, onverzettelyk, die zich niet laat bewegen, of verzetten, die niet wil hooren.* Zulk een word ook Surdus genoemt, die, alhoewel hy hooren kan, niet hooren wil.

Ad munera surdus. Ovid. Her. 7. 27. *Onbeweeglyk door geschenken, die men door geen giften, of gaven kan bewegen, of winnen.*

(Surdas jam dudum aures pulso. Curt. 9. 2. 30. *'t Is al lange dat ik spreek tot doove ooren, of tot die die niet hooren willen, of die zich niet willen laaten verbidden.)*

Surdus. *Slecht, ongeacht, van geen waardy, onwaardig.*

Herbæ surdæ. Plin. H. 22. 2. *Ongeachte kruiden.*

(Surdum parentum nomen est illi. Sil. 8. 247. *Hy is van slechte, geringe, of ongeachte ouders geboren.)*

Surdus. Vitruv. 5. 3. *Een bedompte, of doffe plaats.*

Spirare surdum. *Geen reuk, of geur hebben, zonder reuk zyn.*

Surdus color. Plin. H. 37. 5. *Een donkere kleur, een bruine verf.*

(Surdus. *Stom,* om dat deeze gebreken gemeenlyk t'zamen gaan. De Grieken noemen ook een stomme en doove met een woord. Gloss. Cyr. Mutus, ἄλαλος, κωφός.

Nulla erit tam surda posteritas. Curt. 5. 8. 10. *Geen nakomelingen zullen zoo stom, of stilzwygende zyn.*

Surdo discrimine. Plin. H. 35. 2. *Niet uitspreekende, noch vertoonende de verscheidenheit der vormen, waar door ze onderscheiden worden.* De Schrijver spreekt van schilderyen en beelden, en verheft de eerste boven de tweede, om dat ze 't gezeide onderscheit vertoonen.

Omnia surda tacent. Prop. 4. 3. 53. *Al 't stomme zwygt.*

Surdus. *Die niet hoort, om dat zyn gedachten op een ander zyn.*

Turpis amor surdis auribus esse solet. Prop. 2. 13. 36. *'t Is een schande die te beminnen, wiens gedachten op een ander zyn als'er gesproken word.*

Metuo, ne non sit surda, atque hæc audiverit. Plaut. Caf. 3. 3. 12. *Ik vrees dat haer gedachten niet op een ander zullen geweest zyn, en dat ze dit zal gehoort hebben.*

Surdus veritatis. Colum. 9. 15. *Die zyn ooren voor de waarheit gestopt heeft, die de waarheit terstont niet wil aanneemen.)*

SŪRGO, gis, sūrrēxī, sūrrēctŭm, sūrgĕrĕ. *Opstaan, opryzen.*

Surgere

Surgere ante lucem. Cic. I. R. 2. 4. *Voor den dag opstaan.*

Surgere e lecto. Ter. Ad. 4. 1. 4. *Uit het bed opstaan.*

E mensa. Plaut. Ps. 1. 3. 62. *Van tafel opstaan.*

Surgere de cœna. Hor. S. 2. 2. 77. *Van 't avondmaal opstaan.*

Surgere ad respondendum. Cic. Clu. 18. *Opstaan om te antwoorden.*

Surgere a parente. Nep. 7. 2. 2. *Van zyn vaders zyde opstaan.*

Ædes surgit. Plin E. 10. 58. 1. *De tempel, kerk, of kapel ryst, of verheft zich.*

Surgere in altitudinem. Colum. C. 23. *Wassen, om hoog wassen, opgroeyen;* van een boom spreekende.

Surgere. Virg. Æ. 4. 274. *Wassen, groot worden, opschieten,* van jong volk spreekende.

Surgere. Virg. G. 1. 440. *Opkoomen,* van de starren spreekende.

Surgere. Ovid. M. 15. 508. *Opzwellen,* van de zee spreekende.

Sententia surgit animo. Virg. Æ. 1. 586. *Daar koomt my iets in gedachten; daar valt my een gedachte in.*

Venti surgunt. Virg. Æ. 3. 130. *De winden wakkeren, steeken op, of beginnen zich te verheffen.*

SŬRRĒCTŬS, ă, ŭm. Colum. 7. 3. *Recht op, niet gekromt, opgeheven.*

Mucrone surrecto. Liv. 7. 10. *De degen opgeheven hebbende.*

SŬRREPTITIUS. Zie Subreptitius.

SŬRRĬGO. Zie Subrigo.

SŬRRĬPIO. Zie Subripio.

SŬRSŬM. adv. Cic. N. D. 2. 56. *Om hoog, boven.*

Sursum deorsum. Cic. N. D. 2. 33. *Om hoog en om laag, boven en beneden.*

Sursum versus. Cic. Or. 39. Celf. 8. 10. *Naar om hoog, opwaarts, naar boven.*

SUS.

SŪS, sŭĭs. m. &c. f. Cic. N. D. 2. 64. *Een varken, een zeg, een zwyn.*

SŬSCĔPTIO, ōnĭs. f. Cic. Fin. 3. 9. *Een aanslag, onderwinding, onderneeming, of bestaan.*

SŬSCĬPIO, sŭscēpi, sŭscēptŭm, sŭscĭpĕrĕ. *Onderneemen, bestaan, onderwinden, by de hand vatten.*

Negotium suscipere. Cic. C. 3. 2. *Eenigen handel by de hand vatten, een zaak onderneemen, of aanvangen.*

Suscipere bellum civile. Cic. D. 2. 9. *Een burgerlyken oorlog,* of *een burgerkryg aanvangen.*

Æs alienum amicorum suscipere. Cic. Off. 2. 16. *De schulden van zyn vrienden op zich neemen,* of *t'zynen laste neemen.*

Aliquem suscipere & tueri. Cic. F. 16. 12. *Iemant handhaaven en beschermen.*

Cicatrices pectore adverso suscipere. Quintil. I. O. 2. 15. *Wonden voor in de borst krygen, voor in de borst gewondt worden.*

De imperio inter eos disceptationem suscepi. Val. Max. 2. 8. 2. *Ik heb ondernomen het geschil dat tusschen hen over de heerschappy is te vereffenen, of by te leggen.*

Cogitationem de aliqua re suscipere. Cic. Att. 9. 8. subj. 1. *Iets voorneemen, een besluit, of voornemen omtrent iets neemen.*

Suscipere aliquod crimen. Cic. C. R. 7. *Een misdaad belyden,* of *bekennen.*

Inimicitias suscipere. Cic. Ar. 4. *Vyanden maaken.*

Liberos ex alicujus filia suscipere. Cic. A. 3. 6. *Kinderen uit iemants dochter krygen,* of *teelen.*

Suscipere ægritudinem propter aliquem. Cic. T. Q. 3. 32. *Zich om iemant in eenige moeyelykheit steeken, droefheit,* of *hartzeer uit liefde tot iemant zetten.*

Patrocinium rei alicujus suscipere. Cic. de Or. 3. 17. *Iets aanneemen te verantwoorden,* of *te verdedigen.*

Sibi legationem suscepit. Cæs. B. G. 1. 3. 3. *Hy heeft het gezantschap aan,* of *op zich genoomen.*

Suscipere Deo vota pro re aliqua. Ovid. M. 7. 450. Plin. E. 10. 101. *Gode geloften voor een goede uitkomst van iets doen.*

Suscipere. *Antwoorden, antwoord geeven.*

Nec te suspensum, nate, tenebo, suscipit Anchises. Virg. Æ. 6. 723. *Ik zal u, myn zoon, niet langer in twyffel houden, antwoordde Anchises.*

Suscipi in lucem. Cic. Ar. 27. *In 't licht koomen, voor den dag koomen, voortgebragt worden, geboren worden.*

SŬSCĬTĀBŬLŬM, ĭ. n. Varr. by Non. 2. 826. *Een opwekker,* of *aanzetter.*

SŬSCĬTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plaut. Most. 2. 1. 25. *Iemant opwekken,* of *wakker maaken.*

E somno suscitare. Cic. T. Q. 4. 19. *Uit den slaap wakker maaken,* of *opwekken.*

Suscitare. *Iemant aanstooken, aanhitzen, aanmoedigen, opwekken, aandryven, aanporren, noopen, aanprikkelen.*

In prælia suscitare aliquem. Virg. Æ. 11. 728. *Iemant tot den slag aanmoedigen,* of *opwekken.*

Bellum civile suscitare. Cic. F. 11. 3. *Een burgerkryg verwekken, een inlandschen oorlog veroorzaaken.*

Crepitum suscitare pede. Prop. 2. 3. 4. *Geraas met de voet maaken.*

Muros urbis suscitare. Front. St. 1. 1. 10. *De muuren van een stad opbouwen,* of *oprekken.*

SŬSĪNŬM unguentum, ĭ. n. Celf. 5. 21. *Balssem,* of *zalf van Lelybollen gemaakt.*

SŬSPĔCTĬO, ōnĭs. f. Ter. An. 3. 2. 21. *Vermoeden, achterdocht, verdenking, nadenken.*

SŬSPĔCTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Iets vermoeden, ergens eenige achterdocht van hebben.*

Suspectare perfidiam. Tac. H. 2. 27. 4. *Eenig ontrouw,* of *verraad vermoeden.*

Suspectare. Plin. H. 8. 16. *Om hoog zien, naar om hoog kyken.*

Aruntium ducem egregiis artibus promptum, & pari fama publice suspectat. Tac. An. 1. 13. 1. *Hy hond den veldheer Aruntius, die zeer geoeffent is in de destige konsten, en zoo vermaart als hy, openlyk verdacht.*

SŬSPĔCTŬS, ă, ŭm. *Verdacht,* De compar. Suspectior staat by Cic. Off. 2. 9. en de superl. Suspectissimus by Sen. E. 59.

Criminum capitalium suspectus. Tac. An. 3. 60. 2. *Van groote, of zwaare misdaaden verdacht.*

Habere aliquid suspectum. Virg. Æ. 4. 97. *Iets verdacht houden.*

Suspectus aliqua re. Aur. Vict. V. I. 46. 2. *Ergens van verdacht.*

Omnia mihi sunt suspecta. Cic. Am. 15. *Alles is my verdacht, ik heb een quaad vermoeden op alle dingen.*

Falsa fama suspectus. Ter. Hec. 5. 1. 32. *Een mensch van wien men valsche geruchten strooit.*

SŬSPĔCTŬS, ūs. m. Virg. Æ. 9. 530. *Het opwaarts zien, het zien naar om hoog, om hoog kyking.*

Suspectus. *Verwondering ergens over.*

Nimius sui suspectus. Sen. B. 2. 26. *Een al te groote achting van zich zelf, te groote zelfsachting.*

SŬSPĔNDĬŌSŬS, ĭ. m. Plin. H. 28. 4. *Een gehangene, een die opgehangen is, een hangbast, een galgbrok.*

SŬSPĔNDĬŬM, ĭĭ. n. Plaut. Au. 1. 1. 11. *Hanging, verhanging, ophanging.*

Suspendio vitam amisit. Gell. 15. 10. *Hy heeft zich zelf verhangen,* of *verworgt, hy heeft zyn leven met een strop geëindigt.*

SŬSPĔNDO, dĭs, dī, sŭm, dĕrĕ. Hor.

Hor. O. 1. 5. 15. *Ophangen, ten toon hangen*, in een kerk, enz.
Suspendere. Quintil. I. O. 7. 3. *Ophangen, wurgen, opknoopen, met de koorde straffen.*
(Suspendere aliquem arbori. Cic. C. R. 4. de arbore. Cic. de Or. 2. 69. Quintil. I. O. 6. 3. in arbore. Cic. V. 3. 20. *Iemant aan een boom ophangen.*)
Piscem hamo suspendere. Ovid. M. 15. 101. *Visch met d'angelroe vangen*, of *ophaalen.*
Suspendere rem aliquam. Liv. 39. 29. *Iets uitstellen, ophouden, verschuiven*, of *sleepende houden.*
Fletum suspendere. Ovid. F. 4. 849. *Zyn traanen ophouden*, of *inhouden.*
Fluxiones oculorum hoc suspendit. Plin. H. 28. 7. *Dit stuit*, of *belet de zinkingen die op de oogen vallen.*
Suspendere aliquem expectatione. Plin. E. 2. 20. 3. *Iemant in verwachtinge*, of *in twyffel houden.*
Suspendere spiritum. *Stil houden om adem te haalen*, in 't leesen, enz.
Sciat puer ubi suspendere spiritum debeat. Quintil. I. O. 1. 8. *Dat een kind weete waar hy moet ophouden om adem te haalen*, in 't leesen, enz.
(Suspendi, word ook gezegt een gebouw dat verwelft word.
Opus, quod ita ædificatum est, ut suspendi non possit. Cic. T. 4. *Een gebouw, zoo getimmert dat het niet kan verwelft worden.*)
SŬSPENSIO, ōnis. f. Animi suspensio. Hirt. B. Af. 49. 3. *Twyffelmoedigheit, onzekerheit*, of *wankeling van geest.* (Jungermannus en andere leesen Suspensiore animo.)
SŬSPĒNSŪRĂ, æ. f. Sen. E. 90. *Verhevenheyt, hoogte, opgang.*
Suspensuræ caldariorum ita sunt faciendæ. Vitruv. 5. 10. *Men moet de opgangen van de badstoven zoo maaken.*
SŬSPĒNSŬS, ă, ŭm. *Opgehangen, gehangen, ergens aan vastgehecht.* De compar. Suspensior staat by Hirt. B. Afr. 48. 3. en de superl. Suspensissimus by Columella beneden.
Suspensus currus Neptuni. Cic. T. Q. 2. 27. *De wagen*, of *kar van Neptunus in de lucht hangende.*
Lacrymæ suspensæ. Ovid. Am. 1. 7. 57. *Opgezwolge, opgekropte*, of *ophoudende traanen.*
Vir suspensæ ex fortuna fidei. Liv. 44. 18. *Een mensch wiens getrouwheit*, of *geloof van 't geval afhangt.*
Suspensus. Virg. Æ. 5. 827. *Onzeker, twyffelachtig, ongewis.*
Expectatione novarum rerum suspensus. Cic. F. 15. 1. *Twyffelmoedig door de verwachting van nieuwe dingen.*
Detinere aliquem suspensum. Cic. Att. 10. 1. *Iemant in twyffel houden.*
Suspensus animi. Liv. 8. 13. *Die niet weet wat hy doen zal*, of *waar toe hy zal overslaan.*
Suspensus animus. Cic. de Or. 1. 56. Att. 2. 18. *Een ongerustе geest*, *een bekommert gemoedt.*
Suspensis auribus ista bibam. Prop. 3. 4. 8. *Ik zal die dingen met groote aandacht aanhooren.*
Suspensus somnus. Cic. T. Q. 1. 44. *Een ongerustе slaap.*
Suspensa manu aliquid facere. Plin. E. 6. 12. 1. *Iets twyfelende*, of *met een twyfelachtig gemoed doen.*
Suspenso ire gradu. Ter. Ph. 5. 6. 27. *Heel luchtig, zacht, stil*, of *zonder eenig geraas gaan, met dievetreden gaan.*
Suspensissimum debet esse pastinatum. Colum. 3. 13. *Omgespit land moet zeer luchtig op een leggen.*
SŬSPĬCĀX, ācis. omn. gen. Tac. An. 1. 13. 4. *Achterdenkend, argwaanend, nadenkend, vermoedend, wantrouwend, achterdochtig.*
SŬSPĬCIO, is, xi, ĕctŭm, cĕrĕ. *Om hoog zien, naar om hoog kyken.*
Suspicere (cœlum. Cic. N. D. 2. 18.) in cœlum. Cic. S. Sc. 1. *Naar den hemel zien, de oogen ten hemel*, of *naar den hemel opheffen.*
Suspicere alicujus virtutem. Cic. Off. 2. 6. *Zich over iemants dapperheit verwonderen, iemants dapperheit hoog achten.*
Illo te nomine suspice, quod facies non coactus. Sen. E. 18. *Heb goede gedachten van u zelf, om dat gy 't onbedwongen doet.*
Suspicere aliquem. Sall. B. J. 70. *Iemant verdacht houden.*
SŬSPĬCĬO, ōnis. f. Cic. Att. 13. 10. *Achterdocht, achterdenken, nadenken, argwaan, vermoeden, wantrouwen.*
Suspicio in aliquem. Plin. H. 7. 45. *Vermoeden dat men tegens iemant opneemt*, of *opvat.*
Suspicionem expurgare. Cic. ir. in Ant. exs. 8. levare, a se removere. Cic. V. 3. 59. *Zich van alle achterdocht*, of *vermoeden zuiveren.*
Incidit de me suspicio. Ter. Ad. 4. 4. 6. *Ik wat verdacht, men heeft my verdacht gehouden.*
Suspicio. Cic. N. D. 3. 25. *Gedachte, gissing, vermoeden.*
SŬSPĬCIŌSĒ. adv. Cic. S. R. 20. *Vermoedelyk, onder vermoeden, met vermoeden*, of *achterdocht.* (De compar. Suspiciosius staat by Cic. Cl. 34.)
Non modo non credibiliter, sed ne suspiciose quidem id cogitatum est. Cic. Dej. 6. *Dat is niet alleen niet waarschynlyk, maar zelf ook niet met eenig vermoeden*, of *achterdocht bedacht.*
SŬSPĬCIŌSŬS, ă, ŭm. *Verdacht, dat men verdacht kan houden.* De superl. Suspiciosissimus staat by Cicero beneden.
Suspiciosissimum tempus. Cic. F. 1. 7. *Een zeer zorgelyke tyd.*
Suspiciosissimum negotium. Cic. Fl. 3. *Een zeer moeijelyke*, of *gevaarlyke zaak.*
Suspiciosum verbum. Ascon. Cic. 94. *Een woord dat eenige achterdocht, vermoeden*, of *nadenken geeft.*
Suspiciosus. Ter. Ad. 4. 3. 15. *Achterdochtig, argwaanig, nadenkend*, van persoonen spreeke. de.
Civitas maledica & suspiciosa. Cic. Fl. 28. *Een quaadspreekende en argwaanige stad.*
SŬSPĬCŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. *Twyffelen, iets vermoeden, ergens vermoeden*, of *nadenken van hebben.*
De ingenio alicujus suspicari aliquid mali. Cic. Cl. 14. *Eenig quaad vermoeden van iemants geest*, of *inborst hebben.*
Suspicari. *Gissen, vermoeden, gissingen maaken.*
Scribe non modo, si quid scies; sed etiam si quid suspicabere. Cic. Att. 7. 12. *Schryf my niet alleen, indien gy iets zult weeten; maar ook indien gy iets zult gissen.*
SŬSPĪRĀTĬO, ōnis. f. Plin. Præf. 1. *Zuchting, gezucht, een zucht.*
SŬSPĪRĀTŬS, ûs. m. Ovid. M. 14. 129. Cic. Att. 1. 18. *Een zucht.* Men vind niet dan de Ablativus Suspiratu.
SŬSPĪRĬŌSĒ. adv. Suspiriose laborantibus aures sunt ferro rescindendæ. Colum. 7. 5. *Men moet de engborstige*, of *kortademige schaapen een snee in de ooren geeven.*
Suspiriosa mula. Colum. 6. 38. *Een engborstige*, of *kortademige muilezelin.*
SŬSPĪRĬŌSĪ, ōrŭm. m. plur. Plin. H. 20. 2. *Aamborstige, engborstige*, of *kortademige menschen.*
SŬSPĪRĬŬM, ii. n. Cic. T. Q. 4. 34. *Zuchting, gezucht, een zucht.*
Suspirium. Plin. H. 20. 9. *Aamborstigheit, engborstigheit, zwaare ademhaling.*
SŬSPĪRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. Att. 1. 11. *Zuchten.*
Amore ficto suspirare. Lucret. 4. 1185. *Uit een geveinsde liefde zuchten.*

Suſpirare. Juv. 11. 152. *Naar zuchten, iets begeeren*, of *wenſchen, naar iets dingen, ſtaan, trachten, haaken*, of *verlangen*.

Ad honores ſuſpirare. Val. Fl. 4. 532. *Naar eerampten trachten*.

SŪSQUĔDĔQUĔ habere aliquid. Plaut. Am. 3. 2. 5. Gell. 16. 9. *Iets verſmaaden, iets zeer weinig*, of *niet achten*.

De Octavio ſusque deque fero. Cic. Att. 14. 6. *Wat Octavius aangaat, het is my evenveel*, of *het ſcheelt my niet*.

SŪSTĔNTĀCŬLŬM, i n. Tac. H. 2. 28. 3. *Steun, ſtut, ſteunzel*.

SŪSTĔNTĀTIO, ōnis. f. Cic. I. R. 2. 49. *Uitſtel, vertrek, vertoevinge, ſchorſſing, opſchorting*.

SŪSTĔNTO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. Capt. 5. 1. 3. *Onderſchraagen, onderſteunen, onderſtutten*.

Suſtentare. Plaut. St. 4. 2. 8. *Onderhouden, opvoeden, opbrengen, helpen*.

Ex meis anguſtiis illius ſuſtento tenuitatem. Cic. F. 16. 21. *Ik koom zyn armoede met myne geringe middelen te hulp*.

Solus omnem familiam ſuſtentat. Ter. Ad. 3. 4. 36. *Hy alleen onderhoud het ganſche huisgezin*.

Caſus ſuos alienis opibus ſuſtentare. Cic. F. 4. 13. *Zich in zyn verval op koſten van een ander*, of *met een anders goed, onderhouden*, of *onderſteunen*.

Hoſtes ſuſtentare. Virg. Æ. 11. 873. *Den aanval van den vyand tegenhouden, den vyand het hooft bieden*.

Vitia alicujus ſuſtentare. Sall. B. C. 53. *Iemants gebreken aanvoeden*, of *ſtyven*.

Suſtenta te ut potes. Cic. F. 14. 4. *Onderhoud u zoo gy beſt kond*.

Suſtentare. *Verſchuiven, uitſtellen, ſchorſſen, opſchorten*.

Ædificationem ad tuum adventum ſuſtentari placebat. Cic. Fr. 2. 7. *Ik wilde dat het bouwen tot uw komſte zoude uitgeſtelt worden*.

SŪSTĬNĔO, es, ſūſtĭnŭi, ſūſtentŭm, ſūſtĭnērĕ. Cic. Cœl. 19. *Onder*. of *ophouden, onderſteunen, onderſtutten, onderſchraagen*.

Galea ſuſtinet Chymæram. Virg. Æ. 7. 786. *De helm heeft een Chimeér tot een helmteken; op den ſtormhoed ſtaat een Chimeer*.

Suſtinere. Ter. Ph. 2. 2. 31. *Verdraagen, lyden, uitſtaan, doorſtaan, dulden*.

Suſpicionem ſuſtinet cauſa mea. Plaut. B. 3. 3. 32. *Hy is verdacht om mynent wille*.

Caſus fortuitos magno animo ſuſtinere. Colum. 1. 3. *De toevallen van het wiſſellot grootmoediglyk verdraagen*.

Suſtinere ſe. *Zich wachten, zich weêrhouden, zich inhouden*.

Ab omni aſſenſu ſe ſuſtinere. Cic. A. Q. 4. 15. *Zich van alle toeſtemminge*, of *oordeel onthouden, geen oordeel ergens over geeven*.

Suſtinere ſe prolapſi non poſſunt. Liv. 22. 2. *Die gevallen zyn konnen zich niet ophouden*.

Non ſuſtineo ſuſpendere fletum. Ovid. F. 4. 850. *Ik kan myne traanen niet langer inhouden*.

Suſtinere. *Durven, zoo ſtout zyn, de ſtoutigheit hebben*.

Suſtinuit ſcribere mihi. Curt. 6. 9. 18. *Hy heeft de ſtoutigheit gehad om aan my te ſchryven*.

(Cornelio Phagitæ nunquam nocere ſuſtinuit. Suet. J. 74. 2. *Hy heeft Cornelius Phagita nooit eenig quaad durven doen*.)

Suſtinere. *Staande houden, verweeren, voorſtaan, verdedigen*.

Commeatus noſtros ſuſtinebant. Cæſ. B. C. 2. 9. 5. *Zy beſchikten ons voorraad van ſpyſe, zy verzorgden ons van leeftocht*.

Suſtinere. *Verſchuiven, uitſtellen, opſchorten*.

Rem in noctem ſuſtinere. Liv. 5. 45. *De zaak tot den nacht uitſtellen*.

Aliquem ſua auctoritate ſuſtinere. Cic. Fl. 15. *Iemant door zyn aanzien beſchermen, handhaven*, of *de hand boven 't hoofd houden*.

Fronte & vultu ſimulationem ſuſtinere. Cic. F. 1. 9. *Met een onveranderlyk gelaat veinzen, met een ſtout aangezicht zyn perſonaadje ſpeelen*.

Currum ſuſtinere. Cic. Att. 13. 21. *Een wagen op houden*, of *ſtil doen ſtaan*.

Suſtinere non parvam expectationem. Cic. Off. 3. 2. *Een groote verwachtinge van zich geeven, geen kleine verwachting van zich geeven*.

Perſonam aliquam ſuſtinere. Suet. Gr. 24. 5. *Eenige perſonaadje ſpeelen*, of *vertoonen*.

Sumtum ſuſtinere. Cic. F. 11. 10. *Koſten draagen, onkoſten doen, koſten maaken*. (In de verbeterde boeken heeft men Subſiſtere ſumptui.

Suſtinere ſonder caſus. *Tegenſtaan, tegen houden, het houden, ſtaande houden*, van de magt des vyands ſpreekende.

Brutus Mutinæ vix ſuſtinebat. Cic. F. 12. 6. *Brutus hielt het te Modena nauwlyks*.

Ipſe poſtremo veniebat Hannibal, nec ſuſtinuiſſent Romani. Liv. 29. 6. *Ten laatſten quam Hannibal zelf, en de Romeinen zouden 't niet gehouden hebben*.

Equitatum, qui ſuſtineret impetum hoſtium, miſit. Cæſ. B. G. 1. 24. 1. *Hy heeft ruitery, die den vyand zouden ſtaande houden, gezonden*.

Suſtinere. *Intoomen, beletten, inhouden, te rug houden*.

Vitam mihi ſuſtine. Sen. E. 101. *Belet dat myn leven niet eindige*.

Suſtine aquam. Apul. Apol. 298. *Belet het water dat het niet voortvloeye*.

Suſtinere. *Onderhouden, opvoeden*.

Meretriculæ munificentia ſuſtinebatur. Liv. 39. 9. *Hy wierd door 't hoertjes milddadigheit onderhouden*.

Antonii & Reginæ liberos ſuſtinuit. Suet. A. 17. 14. *Hy heeft de kinderen van Antonius en de Koninginne onderhouden*.

Suſtinere. *Bedienen, waarneemen, verrichten*.

Cum tot ſuſtineas, & tanta negotia ſolus. Hor. E. 2. 1. 1. *Nadien gy alleen zoo veel, en zoo groote bezigheden waarneemt*, of *bedient*.

Nec magnam rem ſuſtineri poſſe credunt ab eo, cui tacere grave ſit. Curt. 4. 6. 6. *En zy geloofen niet, dat'er iets groots van dien, die niet wel kan zwygen, zou konnen verricht*, of *waergenomen worden*.)

SŪSTŎLLO, is, ſuſtŭli, ſūblātŭm, ſūſtŏllĕrĕ. Zie Tollo 't Præſens van dit Verbum is weinig in 't gebruik als in de Infinitivus. (Ik heb het præſens gevonden by Lucret. 4. 904. Plaut. Ciſt. 1. 1. 117. Pœn. 1. 2. 136. Catull. 64. 210. Lactant. Mort. Perſ. 36.)

SŪSŬRRĀTIO, ōnis. f. Cic. Att. 8. 1. *Een ſtil*, of *heimelyk gerucht dat maar in 't oor geluiſtert word*.

SŪSŬRRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Ovid. Her. 21. 133. *Zacht ſpreeken, zachtelyk iets zeggen*, of *luiſteren*.

Aure ſuſurrare. Ovid. M. 3. 643. *Iets in 't oor luiſteren*.

SŪSŬRRŬS, i. m. Cic. T. Q. 5. 36. *Een klein geruiſch datmen met zacht ſpreeken maakt*.

SŪSŬRRŬS, ă, ŭm. *Dat een klein geruiſch of gerucht maakt*.

Lingua ſuſurra. Ovid. M. 7. 825. *Een zacht geluidſlaande tong*. Daar zyn'er die willen dat Suſurra, een Subſtantivum is van Suſurrum, maar deeze giſſinge vind geen ingang.

SUT.

SŪTĒLĂ, æ. f. Plaut. Capt. 3. 5. 34. *Een looze*, of *liſtige ſtreek, bedrog, ſchalkheit*.

SŪTĬLIS, is. m. & f. ilĕ, is. n. *Genaait, gelapt*.

Cymba ſutilis. Virg. Æ. 6. 414. *Een ſchuit van verſcheide ſtukken, een gelapte ſchuit*, of *boot*.

SŪTŎR, ōris. m. Cic. Fl. 7. *Een ſchoenmaker*.

SŪ-

SŪTŌRĬUM atramentum. Cic. F. 9. 21. *Koperrood; schoenmakers inkt.*

SŪTRĪNĂ, æ. f. Liv. 13. 30. Varr. *by* Non. 2. 760. *'t Schoenmakers handwerk, 't schoenmaaken.*

SŪTŪRĂ, æ. f. Liv. 38. 29. *Een naad.*

Sutura. Celf. 5. 6. *Een naad*, gelyk die, daar de beenderen van 't hoofd mede t'zamen gevoegt zyn.

SŪTŪS, ă, ūm. Cic. N. D. 2. 60. *Genaait.*

SUU.

SŬŬS, ă, ūm. Cic. D. 2. 37. *Zijn, zyn eigen.*

Suus sibi pater. Plaut. Capt. Prol. 5. *Zyn eigen vader.*

Suo sibi gladio hunc jugulo. Ter. Ad. 5. 8. 35. *Ik steek hem met zyn eigen zwaart de keel af: ik overtuig hem met zyn eige woorden.*

Sua morte defungi. Suet. J. 89. 1. *De natuurlyke dood sterven, zyn eige dood sterven.*

Ex tantis manubiis nihil in suum convertit. Front. St. 4. 3. 15. *Van zoo grooten buit heeft hy niets voor zich zelf gehouden; hy heeft geen voordeel van zoo grooten roof gehad.*

(Suus. *Natuurlyk, eigen.*

Patereris poma pendere in sua arbore. Virg. E. 1. 38. *Dat gij de vruchten op haar eigen*, of *natuurlyken boom zoud laaten hangen.*

Arbos miratur non sua poma. Virg. G. 2. 82. *De boom verwondert zich over de vruchten, die zyn eigen niet*, of *die hem niet natuurlijk waren.*

Ut si terra sua alerentur. Curt. 5. 1. 33. *Als of ze op hun eigen*, of *natuurlyken grond wiessen.*

Suus. *Zijn eigen, vry, die onder een ander niet staat.*

Ne tum, quando suus factus sit, a me argentum petat. Plaut. Men. 5. 7. 55. *Op dat hij, als hy een vry man geworden is, 't geld van my niet eische.*

Ancilla mea quæ fuit sua nunc est. Plaut. P. 4. 3. 3. *Die mijn meid is geweest, is nu haar eigen*, of *vry.*

Suus. *Genegen, toegedaan.*

Plures suos reddiderat. Nep. 7. 3. 4. *Hij had 'er veel meer genegen gemaakt; hij had de genegenheit van meer menschen verwekt.*)

SYC.

SȲCĪTĒS, æ. m. Plin. H. 14. 16. Συκίτης. *Vygenwijn, wijn die men maakt met drooge vijgen op dezelve te zetten.*

SȲCŌPHANTĂ, æ. m. Plaut. Trin. 3. 3. 86. Συκοφάντης. *Een achterklapper, quaadspreeker, lasteraar, eerdief*, ook een verklikker.

SȲCŌPHANTĬĂ, æ. f. Plaut. Poen. 1. 3. 16. Συκοφαντία. *Achterklap, lastering, eerroof, saamrotting.*

SȲCŌPHANTIŌSĒ. adv. Plaut. Ps. 4. 7. 112. *Als een lasteraar, naar de gewoonte van een eerdief, op eene eerroovige, lasteraghtige, schendende wijze, lasterlyk.*

SȲCŌPHANTŌR, āris, ātūs sūm, āri. Plaut. Trin. 3. 3. 57. *Achterklappen, eerrooven, lasteren, quaadspreeken.*

SYD.

SYDĒRĀLIS. Zie Sideralis.

SYDUS. Zie Sidus.

SYL.

SYLLĂBĂ, æ. Cic. de Or. 1. 56. Συλλαβή. *Een lettergreep.*

SYLLĂBĀTĪM. adv. Cic. A. Q. 4. 38. *Met lettergreepen, van lettergreep tot lettergreep.*

SYLLŎGĬSMŬS, ī. m. Quintil. I. O. 3. 6. *Een sluitreden, bewijsreden.*

SYLVĂ DŪCIS, SYLVÆ DŪCIS. f. *'s Hertogenbosch.* Een stad in Braband, onder 't gebied der Vereenigde Nederlanden.

SYLVĂ, Sylvātĭcūs, Sylvŭlă. Zie Silva, Silvaticus, &c.

SYM.

SYMBŎLĂ, æ. f. Plaut. St. 3. 1. 28. Συμβολή. *Gelag, ieder deel der onkosten van een gemeen gastmaal.*

SYMBŎLŬM, ī. n. Plaut. Curc. 4. 1. 13. Σύμβολον. *Het teken dat men aan dien gaf, die de maaltyd bereidde: de leus, het woord, een kenteken.*

Symbolum dedit. Ter. An. 1. 1. 61. *Hij heeft zyn gelag betaalt.*

(Symbolus. *Een teken, de leuze, waar door de soldaaten aangewezen wiert, waar zij vergaderen zouden.*

Cum colloquendi copiam non haberet, quo applicituri erant, symbolos proponit. Just. 2. 12. 2. *Als hij geen gelegenheit hadde om met hen te spreeken, stelde hy een teken waar zij zouden aanlanden.*

Symbolus. *Een ring*, om dat hy gemeenlyk een teken was, *of* ook wel de gedaante van die hem gebruikte, vertoonde. Plin. H. 33. 1.

Epistolam hanc intercepi & symbolum. CH. quem symbolum? Plaut. Ps. 2. 4. 16. *Ik hebbe deezen brief en deezen ring onderschept. CH. wat voor een ring?*)

SYMMĔTRĬĂ, æ. f. Συμμετρία. *Overeenkomst, juiste evenredenheit, of gelykmatigheit aller deelen van een timmeraadje.*

Symmetria est ipsius operis membris conveniens consensus, ex partibusque separatis ad universæ figuræ ratæ partis responsus. Vitruv. 1. 2. *Symmetria is een gelijkmatigheit der afgezonderde deelen, met het geheele werk, overeenkomstig in alle deelen met de tekening die'er van 't geheele werk en van elk stuk in 't byzonder gemaakt is.*

SYMPĂTHĬĂ, æ. f. Cic. D. 2. 69. Συμπάθεια. *Onderlinge trek, of genegenheit, medeneiging, medelelding.*

SYMPHŌNĬĂ, æ. f. Cic. V. 5. 13. Suet. C. 37. 3. Συμφωνία. *Een onderling maatgezang, overeenstemming van gezang, of speeltuigen.* Zie ook over Suetonius.

SYMPHŌNĬĂCŬS, ī. m. Cic. V. 5. 25. of (Symphoniacus puer. Cic. Mil. 21.) Συμφωνιακός. *Een zanger, of zangkonstenaar, die op de maat zingt.*

(SYMPHŌNĬĂCUS, ă, ūm. Petron. 28. *Dat tot een maatgezang behoort, daar men een maatgezang op houd.*)

SYN.

SYNCĒRĒ, Syncerŭs, &c. Zie Sincere, &c.

SYNĔCDŎCHĒ, es. f. Quintil. I. O. 8. 6. Συνεκδοχή. *Vervanging*, een spreekwyze in de Redenrykkonst.

SYNGRĂPHĂ, æ. f. Cic. Att. 5. 21. Συγγραφή. *Een handschrift, schriftelyke verbintenis, of schuldbrief: een vry geleibrief.*

Syngrapham exigere ab aliquo. Suet. J. 23. 3. *Van iemant een handschrift eischen, waar door hij iets beloofte te doen.*

SYNGRĂPHŬS, ī. m. Zie Syngrapha.

A Prætore sumere syngraphum. Plaut. Capt. 2. 3. 90. *Een vrygeleibrief van den Veldheer verzoeken.*

SYNŎDŬS, synŏdūntis. m. Plin. H. 37. 10. *Zekere visch met zeer groote tanden.*

SYNŎPSIS, is. f. Frontin. de Limit. Agror. *Een bestek, ontwerp, of schets van een gebouw.*

Synopsis bonorum. Ulp. Dig. 27. 9. 5. 5. 11. *Boedelschrift, lyst van goederen.*

SYNTĒCTĬCĪ, ōrūm. m. plur. Plin. H. 28. 9. Συντηκτικοί. *Krachteloozen, uitgemergelde, zwakke menschen na een langdurige ziekte.*

SYNTĒXIS, is. f. Plin. H. 22. 25. Σύντηξις. *Verquijning, zwakheit, of slapheit, door een langdurige ziekte.*

(SYNTHĔSĬNŬS, ă, ūm. *Synthesina*, versta 'er vestis onder. Suet. N. 51. 3. Zie Synthesis in de tweede betekenisse.)

SYNTHĔSĬS, is. f. Stat. S. 4. 9. 44. Σύνθεσις. *Stapeling, ophoping, byeen zetting.*

Syn-

(Synthesis. Mart. 14. 1. 1. *Een kleed dat de Romeinen op 't feest van Saturnus, als zy de andere klederen uitgetrokken hadden, aandeden.*)

SYRĬĂ, æ. f. Plin. H. 5. 12. *Syrien*, een groot landschap in Azien.

SYRMĂ, ătis. n. Juv. 8. 229. Σύρμα. *Een lange sleep van een mans, of vrouwe rok.*

SYSTYLOS, m. & f. ŏn, ī. n. Σύστυλος. *Als de pylaaren zoo wyd van malkanderen staan, dat 'er om die tusschenwydte te vullen, twee gelyke pylaaren van noden zyn.*

Systylos est in qua duarum columnarum crassitudo in intercolumnio poterit collocari. Vitruv. 3. 2. *Systylos is, als tusschen de wydte der pylaaren, de dikte van twee pylaaren kan gezet worden.*

T.

T A B.

TABANŬS, ī. m. Plin. H. 11. 28. *Een paerdsvlieg, koevlieg, een brem.* Zommige maaken de eerste lettergreep kort en de tweede lang Tăbānŭs.

TĂBELLĂ, æ. f. *Een schildery, een tafereel.*

Tabellis locum aliquem ornare. Cic. F. 7. 23. *Een plaats met schilderyen oppronken, behangen, of vercieren.*

Tabellæ, arum. Ovid. M. 9. 586. *Een brief, of brieven.*

Tabella. Cic. Div. 7. *Een tafeltje, of plankje*, dat men ieder Rechter gaf om zijn stem op te schrijven.

TĂBELLĀRĬUS, ă, ŭm. Lex tabellaria. Cic. Off. 3. 15. *Een wet die gebood dat de Rechters haar stemmen op tafeltjes, of plankjes zouden schryven*, om te meerder vryheit te hebben.

Tabellaria navis. Sen. E. 77. *Een jagt dat uitgezonden word, om kennis te geeven van dat'er op zee ontmoet, of waar 't van de Opperhoofden om uitgezonden is. Een Advysjagt.*

TĂBELLĀRĬŬS, ĭī. m. Cic. F. 9. 15. *Een bode, briefdrager, reizende bode.*

TĀBEO, ēs, tābŭī, ērĕ. Ovid. M. 7. 541. *Heel krachteloos zyn, quynen: verdroogen, verdorren, uitteeren, verteeren.*

TĂBERNĂ, æ. f. Cic. Att. 14. 9. *Een winkel, een kraam.*

Taberna libraria. Cic. A. 2. 9. *Een boekwinkel, een boekverkopers winkel.*

Taberna Cic. I. R. 2. 4. Taberna diversoria. Plaut. Truc. 3. 2. 29. Suet. N. 27. 4. *Een herberg, of wynhuis.*

Tabernam claudere. Cic. Dom. 21. *De winkel sluiten.*

Tabernam exercere. Vitruv. 2. 8. *Herberg houden.*

TĂBERNĀCŬLŬM, ī. n. Cic. Cl. 9. *Een tent, een legertent, of veldtent.*

TĂBERNĀRĬUS, ĭī. m. Cic. Fl. 8. *Een winkelier.*

Tabernarius. Cic. F. 8. 6. *Een herbergier, een waerd.*

(TĂBERNŬLĂ, æ. f. Apul. M. 11. 236. *Een hutje, een kleine hut.*)

TĀBES, ĭs. f. Celf. 2. 1. *De tering.* Een ziekte waar door 't geheele ligchaam uitdroogt.

Tabes arborum. Plin. H. 17. 24. *Een verdorring, of verdrooging der boomen.*

(Tabes. *Vochtigheit, iets dat gesmolten is, vloed.*

Per fluentem tabem liquescentis nivis ingrediebantur. Liv. 21. 36. *Zy gingen door den vloed van de smeltende sneeu.*)

Tabes fori. Tac. An. 11. 6. 3. *Slapheit van de rechtbank*, waar door de voorspraaken niets verdienen.

TĀBESCO, scis, scĕrĕ. Cic D. N. 2. 10. *Droog worden, uitdroogen, uitteeren, slap, zwak, of krachteloos worden; quynen, de teering hebben.*

Dolore tabescere. Ter. Ad. 4. 3. 12. *Van moeyelykheit, droefheit, of hertzweer quynen, of uitteeren.*

Desiderio tabuit, exanimatusque est. Gell. 7. 8. *Hy is van verlangen, of begeerte uitgeteert, en gestorven.*

Otio tabescere. Cic. Att. 2. 14. *In de ledigheit vadzig, lui of traag worden, lui en ledig leeven.*

Dies tabescit. Plaut. St. 5. 1. 8. *De dag loopt ten einde.*

TĀBĬDŬS, ă, ŭm. Ovid. P. 1. 1. 67. *Zwak, krachteloos*, van 't verstand of den geest spreekende.

Tabidus. *Dat de vochten, of sappen bederft.*

Pestis tabida. Mart. 1. 79. 1. *Een ziekte die het bloed bederft.*

Vetustas tabida. Ovid. P. 4. 8. 59. *De verteerende, of verquynende ouderdom.*

Tabidus. *Gesmolten.*

Tabida nix. Liv. 21. 36. *Gesmolte sneeuw.*

TĀBĬFĬCŬS, ă, ŭm. Plin. H. 8. 10. *Uitteerende, verdroogende, dat zwak en krachteloos maakt, dat de teering veroorzaakt.*

Tabificæ mentis perturbationes. Cic. T. Q. 4. 16. *Ontroernissen, of ontsteltenissen die den geest verzwakken, of doen verquynen.*

TĀBĬTŪDO, ĭnis. f. Plin. H. 22. 25. *De tering.* Een uitdroogende ziekte.

TABLĪNŬM, ī. n. Vitruv. 6. 4. Plin. H. 35. 2. *Een vertrek dat men met schilderyen oppronkt, of daar men schriften of papieren*, die de Latynen Tabulæ noemen, *in bewaart, en opsluit.*

TĂBŬLĂ, æ. f. Cic. Off. 3. 23. *Een tafel, plank, bord.*

Tabula Cic. Fin. 5. 1. Tabula picta. Cic. Cl. 75 *Een schildery.*

Tabula votiva. Hor. O. 1. 5. 13. *Een schildery die gebedeloofst is, of die men beloofd heeft in een tempel op te hangen.*

Tabula ærea. Paterc. 2. 25. 4. *Een kopere plaat.*

Tabula. Juv. 1. 90. *Een schyf in het dambord, of tiktakbord.*

Tabula. Cic. A. 1. 1. *Een plakkaat, plakschrift, aangeslagen bevel.*

Tabula. Plaut. Ps. 1. 4. 8. (Cerata tabula Plaut. As. 4. 1. 18.) *Een schryftafeltje met wasch overtrokken*, daar de Ouden op plagten te schrijven.

Tabulæ accepti & expensi. Cic. Q. R. 1. *Een rekenboek, een boek van ontfang en uitgift.*

Tabulæ novæ. Cic. de Off. 2. 23. *Een nieuw schuldboek, of aanteken boek.*

Tabulas testamenti aperire. Caj Dig 29. 3. 7. *Een uiterste wil openen.*

(Tabula. Plaut. B. 3. 3. 37. *Een schoolplank.*

Tabula Mart. 14. 17. *Een dambord, een tiktakbord.*

TĀBŪĀRĬA, ōrŭm, n. p. Sen. de ir. 3. 19. *Een werktuig, waar in eertyds de misdaadigen gepynigt wierden.*)

TĀBŬLĀRĬS, ĭs. m. & f. ārĕ, ĭs. n. Plin. H. 34. 9. *Van een tafereel, daar men tafereelen, of plaaten van maakt.*

TĀBŬLĀRĬŬM, ĭī. n. Cic. N. D. 3. 30. C. R. 3. *Een kamer, of plaats, daar de handvesten, Staatsschriften, enz. in bewaart werden: een Staats boekkamer.*

TĀBŬLĀRĬUS, ĭī. m. *Een beamptschryver, hofschryver.* Tac. An. 14. 40. 2. (Doch M. Donatus over Liv. 40. 16. wil dat men leezen zal tabulas iis.)

Tabularius. Sen. E. 88. *Een vorstelyke ontfanger, of ontfanger van de vorstelyke inkomsten.*

(TĀBŬLĀRĬUS. Ulp. Dig. 11. 6. 7. *Een rekenmeester.*

TĀBŬLĀTIM. Pallad. 3. 9. *In een ry, op de rygge, 't eene bord neffens het andere als leggende.*)

TĀBŬLĀTIO, ōnis. f. Cæs. B. C. 2. 9. 3. Vitruv. 5. 5. *Een planke vloer, een zoldering.*

TĀ-

TĂBŬLĀTŬM, ī. n. Liv. 21. 11. *Een zolder, zoldering*, of *verdieping*.

Turris quatuor tabulatorum. Cæs. B. G. 6. 29. 3. *Een toren van vier zolderingen hoog*, of *van vier verdiepingen*.

Summas sequi tabulata per ulmos. Virg. G. 2. 360. *Langs de olmboomen oploopen*, van de wyngaarden spreekende.

TĂBŬLĀTŬS, ă, ŭm. Plin. E. 2. 17. *Gezoldert, met planken bevloert*.

TĀBŬM, ī. n. Virg. Æ. 3. 626. *Bedurven*, of *etteraehtig bloed*.

TAC.

TĂCĒNDŬS, ă, ŭm. *Dat te zwygen is, dat niet gezegt moet worden*, of *dat men niet mag zeggen*.

Loqui tacenda. Ovid. Art. 2. 604. *Zeggen dat men behoorde te zwygen*.

TĂCĔO, ēs, cŭī, cĭtŭm, tăcērĕ. Cic. de Or. 1. 26. *Zwygen, niet een woord spreeken, den mond houden*.

Tacere aliquid. Ter. E. 1. 2. 23. *Iets zwygen*, of *niet vermelden*.

Tacere de aliqua re. Plin. H. 13. 16. *Van iets niet spreeken, ergens niet van reppen*.

Amor tacetur in medio Marte. Ovid. Am. 2. 18. 36. *In 't midden van den kryg zwygt men van de liefde*, of *spreekt men van geen liefde*.

Plectra tacent. Ovid. Her. 15. 198. *De snaaren zwygen stil, men speelt niet meer op snaarspeeltuigen*.

Fluvius tacens. Sen. H. F. 3. 713. *Een stille rivier*.

TĂCĬTĒ. adv. Plaut. Pœn. prol. 32. *Zonder een woord te spreeken*, of *te zeggen*.

Tacite. Cic. Man. 5. *Stilzwygende, in der stilte, bedektelyk*.

Tacite concedere. Cic. P. Q. 15. *Stilzwygend toestaan*, of *ergens verlof toe geeven*.

TĂCĬTŌ. adv. Cic. V. 2. 79. *Zonder een woord te spreeken*, of *te zeggen*. (Men leest nu, vos jam, me tacito intelligetis.)

TĂCĬTŬRNĬTĀS, ātĭs. f. *Stilzwygendheit, 't stilzwygen*.

Taciturnitas imitatur confessionem. Cic. I. R. 1. 32. *De stilzwygendheit gelykt naar een bekentenis*.

Taciturnitas. *Verzwyging van een geheim, trouwheit in 't zwygen van een geheim*.

Experiri taciturnitatem alicujus. Cic. Cl. 65. *Iemants getrouwheit in 't verzwygen van een geheim beproeven*.

TĂCĬTŬRNŬS, ă, ŭm. Hor. E. 1. 18. 95. *Een zwyger, stilzwygend, van een zwygenden aart, die weinig spreekt*.

Taciturnus. *Die*, of *dat weinig geraas*, of *gerucht maakt, stil, daar het stil is*. De compar. Taciturnior staat by Hor. E. 2. 2. 83. en de superl. Taciturnissimus by Plautus beneden.

Taciturnissimum ostium. Plaut. Curc. 1. 1. 20. *Een zeer stille*, of *zagtopgaande deur, een deur die gansch niet kraakt*.

TĂCĬTŬS, ă, ŭm. Cic. C. 3. 11. *Stil, stilzwygend, die niet een woord spreekt*.

Abi tacitus tuam viam. Plaut. R. 4. 3. 88. *Ga stil uwes weegs, ga stil heen zonder een woord te spreeken*.

Tacitus. *Waar van men niet spreekt, rept*, of *meldt*.

Quis te tacitum relinquat? Virg. Æ. 6. 841. *Wie zoude van u konnen zwygen?*

Tacitus. *Dat geen geraas maakt*.

Annis tacitis senescimus. Ovid. F. 6. 771. *Wy worden stilletjes*, of *ongevoeliglyk oud*.

Cursus tacitus fluminis. Ovid. M. 14. 600. *Een stilstroomende rivier, een rivier wiens water zonder eenig gedruis afstroomt*.

Tacito signo exercitum abduxerunt. Liv. 29. 30. *Zy zyn met een stille trom opgebrooken, zy zyn stilletjens deurgegaan*, of *vertrokken*.

Tacitus. *Verborgen, verholen, geheim, bedekt*.

Ira tacita exæstuare. Ovid. M. 6. 623. *Een heimelyke*, of *bedekte gramschap hebben*.

Tacitus. *Stilzwygende*.

Tacita assensio. Cic. Mil. 5. *Een stilzwygende bewilliging*, of *toestemming*.

TĀCTĬO, ōnĭs. f. Cic. T. Q. 4. 9. *'t Gevoel*, een van de vyf zinnen.

TĀCTŬS, ă, ŭm. Cic. Cæc. 13. *Gevoelt, aangeraakt, aangeroert, geraakt, getast*, in de natuurlijke beteekenis.

De cælo tactus. Virg. E. 1. 17. *Van den hemel getroffen*, of *geraakt, door den blikzem geslagen*.

Tactus fulmine. Plin. H. 14. 19. *Door den blikzem geslagen*.

Tactus. *Geraakt, bewogen, geprikkelt*.

Laudis cupidine tactus. Ovid. Tr. 4. 5. 11. *Door de eerzucht geprikkelt, aangezet*.

Tactus. Cic. de Or. 2. 64. *Bedrogen, misleid, opgelicht*.

TĀCTŬS, ūs. m. Cic. N. D. 2. 56. *'t Gevoel*, een van de vyf zinnen.

Tactus. Cic. de Or. 3. 57. *Voeling, tasting, het voelen, het tasten, aanraking, aanroering, aantasting*.

T Æ D.

TÆDĂ, æ. f. Plin. H. 16. 10. *Pekboom, pynboom, de boom daar het pek uitgetrokken word*.

Tæda. Cic. S. R. 24. *Allerhande fakkel*, of *toorts*.

Tæda. Virg. Æ. 9. 76. *Een fakkel, van pynboomen-hout gemaakt*.

Tæda. Colum. 5. 10. *Een ziekte*, of *quaal onder de pynboomen*, die uit te veel sappen of vochten spruit.

Tæda. Virg. Æ. 4. 18. Ovid. F. 6. 281. *Het huwelyk, de bruiloft, 't bruiloftsfeest*.

Tæda. Sen. Oe. 2. 500. *Een bruiloftsgezang, een bruiloftsdicht*.

(Tæda. *Een schip*, of *plank van een schip*.

Si sit latissima tæda. Juv. 12. 59. *Indien 't schip*, of *de plank van 't schip zeer dik is*.)

TÆDĔT, tædēbăt, tædŭĭt, tædērĕ. Cic. V. Proœm. 10. *Verdriet ergens over krygen*, of *scheppen, iets moede worden, verdrieten*.

Tædet audire eadem millies. Ter. Ph. 3. 2. 2. *Het verdriet my die dingen duizentmaal te hooren*.

Tædet sermonis tui. Plaut. Cas. 1. 54. *Uw praatjes verdrieten my*, of *word ik moede*. Hier moet Me onder verstaan worden.

(TÆDĬFĔR, ă, ŭm. *Die een toorts*, of *fakkel draagt*. Ovid. Her. 2. 42. noemt Ceres tædifera Dea, om datse by ontstoke fakkelen Proserpina, van Pluto geschaakt, gezocht heeft.)

TÆDĬŬM, ĭī. n. Hor. O. I. 14. 17. *Verdriet, ongenoegen, tegenzin*.

Capere tædia cœpti. Ovid. M. 9. 615. *Verdriet in 't begonnen*, of *voorgenomen werk krygen*, of *scheppen*.

Tædium laboris. Quintil. I. O. 2. 2. *Verdriet in den arbeid*.

T Æ N.

TÆNĬĂ, æ. f. Virg. Æ. 7. 352. *Een lang smal lint*, of *snoer*, van wol, garen, zyde, als *galon, een nesteling, ryg snoer*, of *rygveter*.

Tænia. Vitruv. 4. 2. *Een platte fries*. Een woord der Dorische bouwkonst.

Tænia. Plin. H. 28. 14. *Een zeer lange platte worm, die in 's menschen darmen groeit*.

Tænia. Plin. H. 32. 7. *Zekere visch*.

TÆNĬŎLĂ, æ. f. Colum. 11. 3. *Een snoertje, bandje, lintje, ryg-snoertje*.

T A G.

(TĀGĀX, ācĭs. omn. gen. *Diefachtig, die zyn handen aan vreemde goederen slaat*.

Quæstorum nemo dignum putat: etenim

etenim est tagax. Cic. Att. 6. 3. *Niemant oordeelt hem bequaam om rentmeester te zyn: want hy is diefachtig.*

Perscribere manu tagaci. Lucill. *by* Festus. *Met een diefachtige hand schryven.*)

T A L.

TĀLĀRIĂ, iūm, ibūs. Virg. Æ. 4. 239. *De hielvleugels.* Die de Dichters voorwenden dat Mercurius aan de hielen draagt.

(Talaria lex Plaut. M.G.2.2.9 *Een wet, of naar welke men met dobbelsteenen moet speelen, of waar door het speelen met dobbelsteenen verbooden word.*

Talaria. *'t Deel des voets omtrent de enkelen.*

Morbus cœpit talaria intendere. Sen. E. 53. *'t Voeteuvel heeft begonnen de voeten te doen zwellen.*

TĀLĀRIS, ĭs, m. & f. rĕ, ĭs, n. *Dat tot op de enkelen hangt.*

Prætor populi Romani stetit in tunica talari. Cic. V. 5. 33. *De Schout van 't Roomsche volk heeft een rok aangehad die hem op de enkelen hing.*)

TĀLĀRIŪS ludus. Cic. Att. 1. 16. Off 1. 42. *'t Kootspel, 't bikkel- of hiltikspel.*

TĀLĔĂ, æ. f. Cato R. R. 46. Colum. 11. 2. *Een tak aan beide einden afgesneden, om te planten.*

Taleæ. Cæs. B. G. 5. 12. 4. *Zeker geld;* dat de Engelschen ten tyde van Cæsar in 't gebruik hadden.

(Talea. Varr. *by* Non. 4. 473. *Een kerfstok.*)

TĀLENTŪM, ī. n. Cic. T. Q. 5. 32. *Een talent.* Een Atheens talent, daar de Geschichtschryvers van spreeken, was waerdig, tzestig minæ *of* ponden, dat is te zeggen, zesduyzend drachmen *of* denarien. Zommige willen dat een talent naar onze munt omtrent vyfhonderd en tzestig ryksdaalders waerdig was.

Talentum. Vitruv. 10. 21. *Een talent pond gewigt, een gewigt van honderd twintig ponden.*

TĀLEŎLĂ, æ. f. Colum 3. 17. *Een lot, of klein takje aan beide einden om te planten afgesneden.*

TĀLIO, ōnĭs. f. Cic. *by* August. C. D. 21. Gell. 20. 1. Festus. *Straffe van gelykmatige vergeldinge,* wanneer men iemant het zelve quaad doet lyden, dat hy een ander heeft aangedaan.

TĀLĬS, ĭs. m. & f. ĕ, ĭs. n. *Diergelyk, zoodanig, dusdanig, zulk, zulk een, van deeze slag.*

Qui tanti talem genuere parentes. Virg. Æ. 1. 611. *Wie zyn die ouders, die zoodanig eenen zoon hebben geteelt, of voortgebragt?*

Quales sumus, tales esse videamur. Cic. Off. 2. 13. *Laat ons inder daad zyn die wy schynen.*

Cum vino & aliis talibus. Sall. B. J. 45. *Met wyn, en andere zoodanige, of diergelyke dingen.*

TĀLĬTĔR. Mart. 5. 7. 3. *Zoodaniglyk, dusdaniglyk, van deeze slag, op deeze wyze, op zulk een wyze, zoo.*

TĀLĬTRŪM, ī. n. Suet. Tib. 68. 3. *Een knip.* Salmasius en Vossius willen, doch t'onrechte, dat het een vuistslag is.

TĀLPĂ, æ. m. & f. Cic. A. Q. 4. 25. *Een mol.* Het is best dit woord in masc. gen. te gebruiken.

TĀLŪS, ī. m. Cels. 8. 1. *en* 22. *Een van de zeven beentjes die de bal van den voet uitmaaken.*

Talus. Plin. H. 11. 46. *Een koot, bikkel, of hiltik.*

Ludere talis. Cic. de Or. 3. 23. *Met kooten, bikkelen, of hiltikken speelen.*

Talus. Plin. H. 26. 11. *De enkel, of enklauw.*

Purpura usque ad talos demissa. Cic. Clu. 40. *Een purpere rok, die tot aan de enkelen hangt.*

Securus, cadat, an recto stet fabula talo. Hor. E. 2. 1. 176. *Niet bekommert of het tooneelstuk op zyn kooten staat.*

T A M.

TĀM. *Zoo veel, zoo zeer, zoo.*

Tam fui liber quam gnatus tuus. Plaut. Capt. 2. 2. 60. *Ik ben zoo vry geweest als uw zoon.*

Quæ te tam læta tulerunt sæcula? Virg. Æ 1. 610. *Wat gelukkige eeuw heeft u voortgebragt?*

Quam quisque pessime fecit, tam maxime tutus est. Sall. B. J. 31. *Hoe meerder quaad iemant heeft gedaan, hoe hy geruster is.*

Tam felix utinam essem, quam. Ovid. P. 4. 14. 43. *Och of ik zoo gelukkig was, als.*

Tam ob parvulam rem. Ter. Ad. 2. 4. 10. *Om zoo een kleine, of geringe zaak.*

Neque tam mane egredior, neque tam vesperi. Ter. H. 1. 1. 15. *Ik ga zoo vroeg, noch zoo laat niet uit.*

Tam eam reddam atram, quam carbo est. Ter. Ad. 5. 3. 63. *Ik zal haar zoo zwart als een kool maaken.*

TĀMĀRĪCĒ, ēs. Plin. H. 24. 9. *Tamarisboom,* een heestergewas.

TĀMĀRĪX, icis. Lucan. 9. 917. *Tamaris.*

TĀMĔN. conjunct. *Nochtans, evenwel, echter, by aldien dat, middelerwyl, ondertusschen, des niet tegenstaande, niettemin.*

Quod velis, actum est tamen. Plaut. E. 3. 3. 45. *Dat gy wilt, is evenwel gedaan.*

Tamen a malitia non discedis. Cic. F. 9. 19. *Onde tusschen verbetert gy uwe boosheit niet.*

Tamen. *Ten laatsten, eindelyk.*

Sed dic tamen. Plaut. Ps. 5. 2. 12. *Maar zeg het ten laatsten.*

TĀMĔSĬS, ĭs m. Cæs. B. G. 5. 11. 9. *De Teems,* een rivier in Engeland.

TĀMĔTSĪ. Cic. S. R. 27. *Hoewel, schoon, alhoewel.*

TĀMĬNĬĂ ūvă, æ. f. Cels. 5. 18. *Een soort van wilde druiven.*

T A N.

TĀNĀĬS, ĭs. m. Virg. G. 4. 517. *De Tanais, de Tanaisstroom,* een rivier die Azien van Europa scheid.

TĀNDĔM. adv. Cic. C. 2. 1. *Eindelyk, ten laatsten, of ten lesten.*

TĀNDĬŪ *of* TĀMDĬŪ. adv. *Zoo langen tyd, zoo lang.*

Ego te abiuisse tandiu a nobis doleo. Cic. F. 2. 1. *'t Is my leed dat gy zoo lang van ons zyt af geweest.*

Illa ignominia tandiu in illo fuit, quamdiu in provincia mansit. Cic. V. 2. 27. *Die schande is hem zoo lang by gebleven als hy in 't wingewest gebleven is.*

Vixit tandiu quam licuit in civitate beate vivere. Cic. Cl. 1. *Hy heeft zoo lang geleeft, als men gelukkiglyk te Rome kon leeven.*

TĀNGO, gis, tĕtĭgi, tactūm, tāngĕrĕ. Cic. T. Q. 2. 24. *Raaken, aanraaken, tasten, aantasten.*

Tangere terram. Plaut. Am. 1. 1. 48. *Aanlanden.*

Tange Chloen sublimi flagello. Hor. O 3. 26. 11. *Sla Chloe met een opgehevene roede.*

Signata cita loca tangere funda. Tib. 4. 1. 97. *Met een slinger in 't wit werpen, of den doel raaken.*

Carinæ tetigere portum. Virg. G. 1. 303. *De schepen zyn aangekomen, of hebben haar anker in de haven geworpen.*

Tangere Tyberim. Cic. S. R. 7. *Dicht aan den Tyber leggen, of zyn.*

Tangere aliquem. Ter. E. 3. 1. 30. *Iemant raaken, met iemant scherssen, of spotten; iemant een steek geeven.*

Tangere aliquid. Cic. A. Q. 4. 44. *Iets aanroeren, ergens van spreeken.*

Omnia leviter tangere. Cic. S. R. 30. *Alles ligtelyk aanraaken, of aanroeren.*

Tetigit rem acu. Plaut. R 5. 2. 19. Hy

Hy heeft het net geraaden, hy heeft den spyker op 't hoofd geslaagen.

Tetigit vox aures meas. Plaut. R. 1. 4: 14. *Ik heb zyn stem gehoort, zyn stem is my ter ooren gekoomen.*

Metam tangere vitæ. Ovid. Tr. 1. 8. 1. *Op 't einde* of *'t laatste van zyn leven zyn.*

Tetigin' tui quidquam? Ter. Ad. 2. 1. 24. *Heb ik iets van 't uwe genomen*, of *verminderi?*

Tangere. *Raaken, beweegen, treffen.*

Hæc modice me tangunt. Cic. Att. 2. 19. *Deeze dingen raaken my weinig*, of *gaan my weinig aan.*

Tangi odore. Plin. H. 17. 24. *Een reuk ruiken.*

Tangere aliquem. *Iemant bedriegen, opligten, bedotten*, of *doeken.*

Tetigi te triginta minis. Plaut. E. 5. 2. 40. *Ik heb u voor dartig ponden bedrogen, opgeligt, bedot*, of *geshoten.*

Tetigit calicem clanculum. Plaut. M. G. 3. 2. 10. *Hy heeft den kop* of *kelk heimelik uitgezopen.*

(Tangere mulierem. *Een vrouw beslaapen*, of *by een vrouw slaapen.*

Nullus in urbe fuit tota, qui tangere vellet uxorem tuam gratis. Mart. 1. 74. 1. *In de heele stad is niemant geweest, die by uw vrouw om niet zou willen slaapen.*

Tangi de cœlo. *Van den blixem geslagen worden*, om dat de blixem de lichaamen alleenlyk raakt, en niet verteert. Zie Minut. Fel. 39.

Parte muri de cœlo tacta. Suet. A. 94. 2. *Een deel van den muur van den blixem geslagen zynde.*

Tactæ de cœlo quatuordecim Urbis regiones. Tac. An. 12. 4. *De veertien wyken van de stadt zyn van den blixem geslagen.*)

TĀNQUĀM. conjunct. *Gelyk, als, als of.*

Gloria virtutem tanquam umbra sequitur. Cic. T. Q. 1. 45. *De roem volgt de deugd, als haar schaduwe.*

Suadeo hoc videas, tanquam tua res agatur. Cic. F. 2. 16. *Ik raad u dit wel te onderzoeken, gelyk of 't uw eigen zaak was.*

Hunc nostine? D. Tanquam te. Ter. Ph. 1. 2. 15. *Kent gy deezen mensch? D. zoo wel als u.*

Hoc te primum rogo, ne te obrui tanquam fluctu, sic magnitudine negotii finas. Cic. Fr. 1. 1. *Het eerste dat ik van u verzoek is, dat gy u door 't gewigt, of de grootheit van deeze zaak niet laat overstelpen, even als of gy u in 't midden van eenen stroom verdronk.*

TĀNTĬLLŪM. adv. Cic. S. 15. *Een weinig, een zier, hoe weinig het zy, een luttel.*

Nec possum tantillum vestræ demere savitiæ. Catull. 97. 6. *Ik kan niets, hoe weinig het ook zy, van uwe wreedheit verminderen.*

TĀNTĬLLUS, ă, ŭm. Ter. Ad. 4. 2. 24. *Zoo klein*, of *gering.*

Tantilla, tanta verba funditat? Plaut. Pœn. 1. 2. 61. *Zoo slecht*, of *gering zy ook is, spreekt zy noch zulke grootze woorden?*

TĀNTĬSPĔR. adv. *Een weinigje, een oogenblik.*

Latendum tantisper, dum audiam quemadmodum negotium confectum sit. Cic. F. 9. 2. *Ik moet my een weinigje verschuilen, tot dat ik hoore hoe de zaak is afgeloopen.*

TĀNTŌ. adv. *Zoo veel.*

Tanto ante. Cic. V. 5. 34. *Zoo veel te vooren, zoo langen tyd te vooren.*

Vicies tanto addito aquæ. Plin. H. 14. 4. *Doet'er twintigmaal zoo veel water by.*

Ter tanto pejor ipsa est, quam tu eam esse vis. Plaut. P. 1. 3. 73. *Zy is driemaal boozer, als gy wel zoud willen*, of *als gy geerne zaagt.*

TĀNTŌPĔRĔ. adv. Cic. de Or. 1. 35. *Zoo zeer, zoo veel, grootelyks, zoodanig, zoo.*

Ah! ne sævi tantopere. Ter. An. 5. 2. 27. *Ach! wees doch zoo wreed niet.*

TĀNTŬLŬM. adv. Cic. V. 5. 68. *Een weinigje, zoo weinig als 't is.*

TĀNTŬLUS, ă, ŭm. *Zoo klein.*

Epistola tantula. Cic. Att. 1. 14. *Zoo kleinen brief.*

TĀNTŬM. adv. *Alleenlyk, eeniglyk.*

Tantum dicam. Cic. Mur. 37. *Ik zal alleenlyk zeggen*, of *verhaalen.*

Non tantum parum commode, sed etiam turpiter. Cic. de Or. 1. 53. *Niet alleenlyk op eene onaangenaame* of *mishaaglyke, maar ook op eene schandelyke wyze.*

Tantum quod ex Arpinate veneram, cum mihi a te literæ redditæ sunt. Cic. F. 7. 23. *Zoo haast als ik van myn landhuis Arpinum gekoomen was, wierd my uw brief behandigt.*

Ut vidit tantum non circuiri se a dextro cornu. Liv. 37. 29. *Zoo ras als hy zag dat hy in gevaar stone om van den rechter vleugel bezet te worden.*

Tantum non Lacedæmon capta est. Liv. 34. 39. *Het scheelde niet veel of Lacedæmon was ingenomen.*

Tantum quod hominem non nominat. Cic. V. 1. 45. *Uitgenomen dat hy den man niet noemt.*

Vi reddidit mille nummum. N. Tantum debuit. Plaut. B. 2. 3. 38. *Men heeft hem gedwongen duizend ryksdaalders weder te geeven. N. Zoo veel was hy schuldig.*

Tantum mihi confido. Cic. F. 10. 18. *Zoo grooten vertrouwen stel ik op my zelven.*

Tantum abest ut id consentaneum sit, ut maxime etiam repugnet. Cic. A. Q. 4. 9. *Niet alleen koomt dat 'er niet mede overeen, maar 't is ook zelf ten hoogsten daar mede stry dig.*

Quoniam tantum ponitis in ea re. Cic. A. Q. 4. 28. *Dewyl gy daar zoo veel vertrouwen op hebt.*

Tantum præsidii est, ut ne murus quidem cingi possit. Cæs. B. G. 6. 35. 9. *De bezetting is zoo klein, dat'er zelf geen soldaat en genoeg zyn om de muuren te bezetten.*

TĀNTŌMMŎDŎ. adv. Cic. N. D. 2. 32. *Alleenlyk, eeniglyk.*

TĀNTŬMDĔM. nominat. & accus. Tantidem. gen. *Zoo veel, even zoo veel, juist zoo veel.*

Tantumdem Cæpioni solutum est. Cic. Fr. 1. 3. *Men heeft'er zoo veel aan Cæpio voor betaalt.*

Undique ad inferos tantumdem viæ est. Cic. T. Q. 1. 43. *De weg naar de hel is overal even groot*, of *breed.*

Petitio tantidem ponderis est. Pompon. Dig. 19. 5. 26. *Men eischt een gelyk gewigt.*

Malo benefacere tantumdem est periculum, quantum bono malefacere. Plaut. Pœn. 3. 3. 20. *Daar is zoo veel gevaar in 't goed doen aan een boos, als in 't quaad doen aan een eerlyk mensch.*

TĀNTŬS, ă, ŭm. *Zoo groot.*

Urbs tanta. Cic. N. D. 3. 38. *Zoo groot een stad, zoo een groote stad.*

Tantum laborem capere ob talem filium. Ter. An. 5. 2. 29. *Zoo veel hartzeer om zoo een zoon hebben*, of *neemen.*

Est ergo res ulla tanti? Cic. Att. 5. 20. Mil. 22. *Is'er dan wel eenig ding van zoo groote waarde*, of *aangelegenheit?*

Tantus natu. *Zoo oud*, of *hoog van jaaren.*

Tantus natu, Deorum nescis nomina? Plaut. B. 1. 2. 16. *Weet gy, die zoo oud zyt, de naamen der Goden niet?*

Sol majorne quam terra est, an tantus quantus videtur? Cic. D. 2. 30. *Is de zon grooter dan de aarde*, of *zoo groot als ze gelykt?*

Tantus homo. Ter. E. 4. 7. 31. *Zoo grooten, doorluchtigen, vermaarden, voortreffelyken*, of *deftigen man.*

Tantus. *Zoo klein.*

Sin autem, aut non erit istic bellum, aut tantum erit, ut vos aut successores paucis additis copiis sustinere possint. Cic. F. 8. 10. *By aldien'er geen oorlog is daar gy zyt, of dat die zoo klein is, dat gy, of die in uw plaatze zullen koomen*

men, die met een klein getal soldaaten, die men by uwe benden zal voegen, hond uithonden.

T A P.

TĀPĒS. ētis. m. Virg. Æ. 9. 325. *Een sprei, tafelkleed, beddekleed, pronkkleed, behangzel, enz.* Men vind by Plautus Tapetia in de Nominativus Ps. 1. 2. 14. en Accusativus St. 2. 2. 54. en Tapetis in de Dativus en Ablativus by Virg. Æ. 7. 277.

T A R.

TĀRĀNDŬS, i. m. Plin. H. 8. 34. *Een beest van grootte als een os, dat hoofd en hoornen als een hart, en hair gelyk een beer heeft.*

(TĀRDĀTŬS, ā, ŭm. Virg. Æ. 5. 453. *Opgehouden, verachtert, belet.*)

TĀRDĒ. adv. Cic. Mil. 20. *Te laat, te spade, al te laat.* De compar. Tardius staat by Cic. T. Q. 1. 31. en de superl. Tardissime by Cic. F. 2. 9.

Citius tardiusve. Sen. N. Q. 2. 59. *Vroeger of laater.*

Tarde. adv. Cic. Att. 3. 7. *Traaglyk, langzaamlyk, loomelyk, luyelyk, onachtzaamlyk.*

TĀRDĒSCO, scis, scĕrĕ. Lucret. 3. 478. *Langzaam en traag worden: lui, traag, loom,* of *vadzig worden.*

TĀRDĬGRĀDŬS, ā, ŭm. Poet. apud Cic D. 2. 64. *Loom, traag,* of *langzaam in 't gaan.*

TĀRDĬLŎQUŬS, ā, ŭm. Sen. E. 40. *Langzaam in 't spreeken.*

TĀRDĬPĒS. ĕdis. omn. gen. Catull. 36. 7. *Traagvoet, langzaam in 't gaan.*

TĀRDĬTĀS, ātis. f. *Langzaamheit, traagheit, loomheit, luiheit.*

Tarditatibus uti mollioribus. Cic. Off. 1. 36. *Een groote langzaamheit, of loomheit in zijnen wandel doen blyken.*

Tarditas. Cic. A. 6. 3. *Vertoeving, ophouding, verachtering, verschuiving, vertraging.*

Tarditas. Cic. A. 11. 10. *Uitstel, vertrek, opschorting, verschuiving.*

Tarditas ingenii. Liv. 7. 4. Quintil. I. O. 1. 1. *Botheit, domheit, traagheit van geest.*

TĀRDĬTĬĒS, ēi. f. Acc. apud. Non. 2. 866. Zie Tarditas.

TĀRDĬTŪDO. inis. f. Plaut. Pœn. 3. 1. 29. Zie Tarditas.

TĀRDĬŬSCŬLŬS, ā, ŭm. Ter. H. 3. 2. 4. *Wat langzaam, schoorvoetend, draalachtig, traag, eenigzins loom.*

TĀRDO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Ophouden, verachteren, uitstellen, vertraagen, beletten.*

Tardare impetum alicujus. Cæs. B. C. 1. 26, 2. *Iemants woede bedwingen,* of *intoomen, iemants aanval stuiten.*

Tardare alicujus studia. Cic. Or. 1. *Iemants pogingen stuiten, iemant in zijnen toeleg verzetten.*

Tardare negotium aliquod. Cic. F. 7. 5. *Een zaak uitstellen, verschuiven,* of *sleepende houden.*

Tardare hic, & commorari melius est. Cic. Br. 18. *'t Is beter hier te vertoeven,* of *stil te staan, en 'er te blyven.*

Tardare alvum. Cels. 2. 19. *Het materen stuiten,* of *beletten.*

Auster tardat sensus. Cels. 2. 1. *De zuide wind verdooft de zinnen,* of *maakt de zinnen vadzig.*

TĀRDŬS, ā, ŭm. *Traag, langzaam, lui, loom, vadzig.* De compar. Tardior staat beneden by Cicero, en de superl. Tardissimus by Plin. H. 9. 42.

Tardus incessu. Plin. H. 7. 16. *Langzaam van gang,* of *in 't gaan.*

Tarda ad pastum pecus. Cic. Fin. 2. 13. *Vee dat langzaam eet,* gelyk ossen, paerden, enz.

Ad referendam gratiam tardiorem esse. Cic. Ant. in exs. ir. 2. *Te lang wachten om iemant te bedanken.*

Tardus in cogitando. Cic. Cl. 59. *Langzaam om iets te bedenken,* of *te overweegen.*

Tardum est dictu. Plin. H. 23. 1. *Men kan 't niet wel zeggen, 't is moeyelyk om te zeggen.*

Homo tardus. Cic. A. Q. 4. 30. *Een plomp, bot, dom,* of *onvernuftig mensch.*

Sensus tardi. Cic. A. Q. 1. 8. *Doffe zinnen.*

Unda tarda. Virg. G. 4. 479. *Een stilstaande water.*

(Tardus. *Ongemakkelyk,* om dat het ongemakkelyk is langzaam te zyn voor die zich spoeden wil.

Tarda quies illius anni. Tac. Agr. 18. 3. *'t Valt ongemakkelyk dat men in dat jaargety niet te doen heeft,* of *zich stil moet houden.*

Tardus. *Lang.*

Tarda nox. *Een lange nacht, een wintersche nacht,* om dat het langzaam dag word. Virg. G. 2. 482.

Tardi menses. Virg. G. 1. 32. *Zomersche maanden,* om dat het in de zelve langzaam nacht word.)

TĀRMĒS, ĭtis. m. Plaut. Most. 3. 1. 138. Vitruv. 2. 9. *Een houtworm.* (Festus zegt het *een vleeschmaade* te zyn.

TĀRTĀRĔŬS, ā, ŭm. *Van de helle, helsch.*

Tartareus custos. Virg. Æ. 6. 395. *De helbewaarder, helhond, Cerberus.*

Tartareus Acheron. Virg. Æ. 6. 295. *De helsche rivier Acheron.*

Tartareus Deus. Ovid. Tr. 1. 8. 32. *De God van de helle, Pluto.*

Tartarea vox. Virg. Æ. 7. 514. *Een vreeslyke,* of *zeer harde stem.*)

TĀRTĂRĬĂ, æ. f. *Tartaryen.* Een groot landschap in Asiën.

(TĀRTĂRŬS, i. m. Virg. 6. 577. *De hel,* 't is een Grieksch woord, Τάρταρος.)

TAS.

TĀSCŌNĬŬM, ii. n. Plin. H. 33. 4. *Zekere witte aarde,* gelyk die, daar men smeltkroezen van maakt.

T A U.

TAŬRĂ, æ. f. Colum. 6. 22. Varr. R. R. 2. 5. *Een onvruchtbaare koe.*

TAŬRĔĂ, æ. f. Juv. 6. 492. *Zekere geessel van stierenleêr gemaakt, een bullepees.*

TAŬRĔŬS, ā, ŭm. Ovid. F. 4. 342. *Van een stierenhuid, van stieren leder.*

TAŬRĬFĔR, ā, ŭm. Lucan. 1. 473. *Daar veel stieren zyn,* van een landschap spreekende.

TAŬRĬFORMĬS, is. m. & f. mĕ, is. n. Hor. O. 4. 14. 26. *Dat de gedaante van een stier heeft, een stiers* of *bul gelyk.*

(TAŬRĬLĬĂ, ōrŭm, p. n. Liv. 39. 22. *Een feest van twee dagen,* zoo genaamt wegens het slachten van stieren voor de onderaardsche Goden, ter oorzaak dat 'er te Rome een groote sterfte was ontstaan onder de zwangere vrouwen, door het te lang en te veel eeten van stieren vleesch. Zie Festus in Taurii.)

TAŬRĪNŬS, ā, ŭm. Virg. Æ. 1. 372. Plin. H. 28. 12. *Van den stier,* of *bul.*

TAŬRŬS, i. m. Cic. D. 2. 16. *Een stier,* of *bul.*

Taurus. Vitruv. 9. 6. *De stier,* een gesternte.

(Taurus. Quintil. I. O. 8. 2. *Een wortel van een boom.*)

TAX.

TĀXĀTĬO, ōnis. f. *Schatting, waerdeering.*

Intra pecuniam versabitur taxatio. Sen. B. 3. 10. *Men zal u een geldboete opleggen, men zal u in een geldboete verwyzen.*

(TĀXĀTŎR, ōris, m. Festus. *Een quaadspreeker, een lasteraar.*)

TĀXĔŬS, ā, ŭm. Stat. S. 5. 5. 29. *Van den yvenboom,* of *taxisboom.*

TĀXĬLŬS, i. m. Vitruv. 10. 13. *Een klein vierkant stukje hout,* of *van andere stof,* daar men, als met teerlingen, mede speelde.

TĀXO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 17. 1. *Waerdeeren, schatten, op prys stellen, de prys op de koopmanschappen,* of *waaren zetten.*

Taxare. Plin. H. 15. 15. *Berispen, bestraffen, overhaalen, doorneemen, doorstryken.*

SŬPPĔDĬTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Beschikken, verschaffen, bestellen, opbrengen, verzorgen.*

Suppeditare sumtibus. Ter. H. 5. 1. 57. *Geld tot de kosten, of onkosten verschaffen.*

Suppeditare. *Genoeg zyn, genoegzaam zyn.*

Labori suppeditare non queo. Plaut. As. 2. 4. 17. *Ik kan den arbeid, of 't werk niet uit- of doorstaan.*

Si vita suppeditasset. Cic. A. 3. 6. *Indien hy tyd van leven gehad had.*

Chartæ non suppeditant. Cic. F. 7. 18. *Gy hebt papier gebrek, gy hebt geen papier genoeg.*

SŬPPENDĔO, ēs, ērĕ. Colum. 4. 26. *Van onder hangen, onder aan gehangen zyn.*

SŬPPĔTĬÆ. f. plur. Plaut. E. 5. 1. 52. *Hulp, onderstant, bystant,* men vind niet dan de Nominativus by Plaut. E. 5. 2. 12. en de Accusativus pluralis in de volgende voorbeelden.

Ferre suppetias. Plaut. Epid. 5. 1. 52. *Helpen, te hulp koomen, onderstant doen.*

Suppetias ire alicui. Hirt. B. Af. 39. 4. proficisci. Hirt. B. Af. 25. 5. *Iemant te hulp koomen, iemant byspringen.*

Nuntiabatur auxilia magna equitatus oppidanis venire suppetias. Hirt. B. Af. 5. 1. *Men zeide dat 'er een groot getal ruiters de stad te hulp quam.*

SŬPPĔTO, ĭs, sūppĕtĕrĕ. *Overig zyn.* Men vind van dit werkwoord niets dan de derde persoon in singularis en in pluralis.

Pauper non est cui rerum suppetit usus. Hor. E. 1. 12. 4. *Die is niet arm die alles tot zyn gebruik heeft.*

Ut ambitioni & sumtibus copiæ suppetant. Cic. T. Q. 5. 32. *Op dat de goederen genoeg tot deezen staatzucht en al deeze onkosten mogen zyn.*

Dum vires suppetent. Cæs. B. G. 7. 77. 2. *Zoo lang als ik krachten zal hebben.*

Cui suppetunt res omnes prosperæ. Plaut. E. 3. 3. 16. *Die alles naar wensch heeft.*

Non suppetit lingua libertati. Liv. 2. 56. *Daar is geen vryheit van spreeken.*

Ut materies suppetat artificibus. Plaut. E. 1. 1. 35. *Op dat voor de werklieden werkstoffe genoeg bij de hand, of in voorraad zy.*

Mihi ad remunerandum nihil suppetit præter voluntatem. Cic. F. 15. 13. *My is niet dan een goeden wil om het volk te beloonen overig.*

Non suppetit consilium. Liv. 4. 48. *Ik weet geen raad.*

Dictis facta suppetunt. Plaut. As. 1. 1. 41. *De daaden koomen met de woorden overeen.*

SŬPĬLO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plaut. As. 5. 2. 38. *Heimelijk ontsteelen, ligtelyk ontneemen.*

SŬPPINGOR. Plaut. Trin. 3. 2. 94. Zie Suppactus.

SŬPPLANTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Colum. Arb. 7. *Onder planten, onder pooten, of zetten.*

Supplantare. Cic. Off. 3. 10. *Iemant een voet zetten, of doen vallen, iemans de beenen van onder uitslaan.*

Vis aquæ immissa supplantavit fulturas. Vitruv. 10. 22. *De kracht van het invallende water, heeft al de stutten, of schooren om vergesmeten.*

Supplantare verba. Pers. 1. 35. *Eenige lettergreepen opslorpen,* om met meer zoetigheit te spreeken; *de woorden,* (welluidentheits halven) *in 't spreeken snyden.*

SŬPPLĔMENTŬM, ī. n. *Nieuw geworven volk tot vervulling der onde benden.*

Censebant omnes ut supplementum meis legionibus scriberetur. Cic. F. 3. 3. *Zy waren alle van gevoelen, dat men myne keurbenden met nieuw volk zoude vervullen.*

SŬPPLĔO, ēs, ēvī, ētŭm, ērĕ. Ovid. M. 7. 291. *Vullen, vervullen, of vol maaken, in vullen, leedige plaatzen volmaaken; iemant in de plaats van een afweezende zetten, of stellen.*

Si fœtura gregem suppleverit. Virg. E. 7. 36. *Indien ik zoo veel lammeren als schaapen hebben zal.*

Legiones supplere. Liv. 29. 24. *De krygsbenden vol maaken, of vervullen.*

Remis zephyro supplere. Stat. A. 2. 20. *Gebrek van wind met roeijen goet maaken.*

Supplere. Cato R. R. 89. *Het ontbrekende vervullen, iets opvullen,* van dingen, die van zelf versmelten, *of* verminderen, als van zout, eens spreekende.

Legiones egregie suppletæ. Liv. 27. 8. *Heel wel vervulde, of versterkte krygsbenden.*

SŬPPLEX, ĭcĭs. omn. gen. *Ootmoedig, demoedig, nederig, onderdanig, smeekende, die een smeek- of verzoekschrift ingeeft, of smeekende.*

Nunquam putavi fore ut supplex ad te venirem. Cic. Att. 16. 16. subj. 3. *Ik heb nooit geloofst dat ik iets ootmoediglyk van u zoude koomen verzoeken.*

Libellus supplex. Mart. 8. 31. 3. *Een verzoek- of smeekschrift.*

SŬPPLĬCĀTĬO, ōnĭs. f. *Een algemeene biddag, of bededag, een openbaar gebed, of bedestond.*

Prodigiorum averruncandorum causa supplicationes in biduum Senatus decrevit. Liv. 10. 23. *De Raad heeft twee dagen om de voortekens af te wenden een bededag ingewilligt.*

Supplicatio. *Een dankdag.*

Supplicatio & obsecratio in unum diem est indicta. Liv. 27. 11. *Daar is een dankdag en bededag voor eenen dag uitgeschreven.*

Supplicatio. *De dankdag, die den zegepraalenden Veldoverste,* naar 't zeggen van Cic. F. 15. 5. *als een voorrecht van de zegepraal,* en naar 't zeggen van Quintil. I. O. 2. 16. *de hoogste eer, die hem kon beweezen worden, wierde ingewilligt.* By de intrede van dien wierden op 't bevel van den Raad de tempelen geopent, en de Goden voor de verkreege overwinninge bedankt.

Supplicatio diis immortalibus meo nomine est decreta. Cic. C. 3. 6. *Daar is een dankdag aan de onsterfelyke Goden van mynent wegen ingewilligt.*

Ob eas res dies quindecim supplicatio decreta est. Cæs. B. G. 2. 35. 4. *Daarom is 'er een dankdag van vyftien dagen ingewilligt.*)

SŬPPLĬCĬTĔR. adv. *Ootmoediglyk, onderdaniglyk, demoediglyk.*

Suppliciter orare. Liv. 4. 41. *Ootmoediglyk bidden, of verzoeken.*

Venerans suppliciter aram. Virg. Æ. 12. 220. *Diepe eerbied voor 't outaar toonende, het outaar met een diepe ootmoedigheit eerende.*

(SŬPPLĬCĬŬM, ĭī. n. *Een openbaar, of algemeen gebed.*

Non votis, neque suppliciis muliebribus auxilia Deorum parantur. Sall. B. C. 52. *Men word van de Goden niet geholpen door hun geloften te doen, of op zyn wyfsch* (terwyl de vrouwen anders geen bystand doen konnen naar 't zeggen van Liv. 27. 50.) *gebeden te storten.*

Suppliciis votisque fatigare Deos. Liv. 27. 50. *De Goden met bidden en geloften te doen lastig vallen.*

Supplicium. *Een dankdag.*

Senatus ob ea feliciter gesta diis immortalibus supplicia decrevit. Sall. B. J. 55. *De Raad heeft bewilligt dat men den onsterffelyke Goden, om dat die dingen voorspoediglyk verricht waren, dankdagen zoude houden.*

Supplicium. Festus *en* Serv. Æ. 1. 696. *Een offerhande,* om dat de ouden in hunne armoede uit de goederen van die gevonnist wierden hunne offerhanden deden.

In

In suppliciis Deorum magnifici. Sall. B. C. 9. *In de Goden te offeren waren ze prachtig en overdadig.*

Supplicium. *Een verzoek*, of *bede aan een mensch.*

Jugurtha legatos cum suppliciis ad consulem mittit. Sall. B. J. 46. *Jugurtha zend gezanten aan den Burgermeester met verzoeken*, of *smeekingen.*)

Supplicium. Cic. Pis. 19. *Straffe.*

Trahi ad supplicium. Cic. Ant.ir.in exs. 7. *Ter straffe getrokken*, of *gesleept worden.*

(Omnia memorata apud inferos supplicia scelere meo vici. Sall. Orat. C. Cottæ Frag. p.465. *Myn misdaad is grooter, dan dat ze met de scherpste straffen in de hel zou genoegzaam konnen gestraft worden.*)

SŬPPLĬCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Ter. An. 2. 1. 12. *Ootmoediglyk bidden, verzoeken*, of *smeeken.*

Supplicare alicui pro aliquo. Cic. F. 6. 14. *Iemant voor een ander ootmoediglyk bidden*, of *smeeken.*

(Supplicare. *Offeren, offerhanden doen*, om dat de Ouden zelden zonder gebeden offerhanden deden.

Nam, ut audio, nulli Deo ad hoc ævi supplicavit. Apul. A. 310. *Want hy heeft, zoo ik hoor, tot deezen tyd niemant van de Goden iets geoffert.*

Thure ac mero supplicare diis. Plaut. Au. Prol. 24. Suet. A. 35. 4. Sen. de ir. 3. 18. *Den Goden wierook en wyn offeren.*)

SŬPPLŌDO, ĭs, sŭpplōsī, sŭpplōsūm, sŭpplōdĕrĕ pedem. Cic. de Or. 1. 53. *Met de voeten tegens den grond stampen*, gelyk men uit verachting in openbaare vergaderingen deed, als iemant iets dat niet te passe quam, voorstelde.

SŬPPLŌSĬO, ōnĭs. f. Cic. Cl. 43. Quintil. I. O. 10. 7. *Stamping met de voeten tegens den grond.*

SŬPPOENĬTĔT, bat, ŭĭt, ērĕ. Cic. Att. 7. 14. *Een weinig berouw hebben, eenigzins leedwezen hebben.*

SŬPPŌNO, ĭs, sŭī, sĭtūm, nĕrĕ. *Onder zetten, onder leggen.*

Prælo supponere. Colum. 12. 47. *Onder de pers leggen.*

Ova supponere gallinis. Cic. N. D. 2. 48. *Eyeren onder een hen te broeijen leggen.*

Colla supponere oneri. Ovid. Rem. 171. *Zyn hals onder een last bukken, bukken om een last op zyne schouderen te neemen.*

Supponere. Cic. I. R. 2. 23. *Iets in een anders plaats leggen.*

Aliquem in alterius locum supponere. Cic. V. 5. 30. *Iemant in een anders plaats stellen.*

Testamentum supponere. Cic. L. L. Liv. 1. 16. *Een valsche uitterste wil in de plaats van de waare voortbrengen: een uitterste wil vervalschen, nabootzen*, of *namaaken.*

SŬPPORTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Liv. 41. 1. *Voeren, toevoeren, overvoeren, overbrengen, 't zy te water, of te land.*

SŬPPŎSĬTĬO, ōnĭs. f. Colum. 8. 5. *Onderzetting, onderstelling.*

Pueri suppositio. Plaut. Capt. Gr. 3. *Verwisseling*, of *verruiling van een kind; het stellen van 't eene kind in plaats van 't ander, 't stellen van een gewaant kind in plaatze van 't rechte.*

SŬPPŎSĬTĪTĬŪS, ă, ūm. Varr. R. R. 2. 8. *Verwisselt, in de plaats van een ander gestelt.*

SŬPPŎSĬTŪS, ă, ūm. Cic. V. 5. 30. *Verwisselt, in de plaats van een ander gestelt.*

SŬPPŎSTRĪX, īcĭs. f. Suppostrix puerūm. Plaut. Truc. 4. 2. 50. *Een vrouw die een vreemd kind in plaats van het rechte stelt.*

(SŬPPRESSĒ. adv. *Heimelyk, in 't verborgen.* De compar. Suppressius staat by Gell. 12. 11.)

SŬPPRESSĬO, ōnĭs. f. Cic. Clu. 25. *Versteeking, verdonkering*, of *onthouding van iemants goed.*

Suppressiones nocturnæ. Plin. H. 27. 10. *Benauwtheden des nachts; de nachtmeer*, of *nachtmerri.*

SŬPPRESSŬS, ă, ūm. Just. 2. 9. 13. *Gezonken, te grond gegaan, in de grond geboort*, of *geschoten*, van een schip spreekende. De compar. Suppressior staat benoden by Cicero.

Suppressus. *Verholen, verborgen, verzwegen, geheim.*

Dolor suppressus. Lucan. 6. 228. *Een verhole*, of *verborge smart*, of *hartzweer die men niet laat blyken.*

Fuga suppressa. Ovid. M. 11. 777. *Een gestuite, belette*, of *tegengehoude vlucht.*

Pars vocis suppressa in medio sono. Ovid. M. 5. 193. *Een gedeelte van de stem verdooft in 't midden van 't spreeken.*

Dicere voce suppressa. Cic. Syll. 10. *Zacht*, of *zoetjes spreeken.*

Suppressior oratio. Cic. Or. 25. *Een laffe*, of *slechte rede.*

SŬPPRĬMO, ĭs, essī, sŭpprĕssūm, sŭpprĭmĕrĕ. Cic. T. Q. 3. 31. *Verheelen, verduisteren, verdonkeren, verzwygen, verborgen houden*, van dingen die men niet wil in 't licht brengen, spreekende; ook *verdrukken, onderdrukken.*

Zzzzzzz

Famam rei supprimere. Liv. 44. 95. *'t Gerucht van een zaak verborgen houden, stremmen*, of *dempen.*

Fletum supprimere. Prop. 4. 1. 114. *Zyn traanen inhouden.* Impetum, Liv. 7. 24. *Gewelt wederstaan.*

Querelas supprimere. Ovid. F. 4. 83. *Zyn klagten inhouden, niet klaagen.*

Nummos supprimere. Cic. Clu. 26 *Zyn geld verbergen*, of *wechsteeken.*

Supprimere alvum. Cels. 2. 19. *Zyn gevoeg ophouden.*

Animus supprimitur cibis. Plin. H. 11. 37. *De geest word door de spyzen verdooft.*

Sanguinem supprimere. Cels. 5. 1. *Het bloed stelpen*, of *stempen.*

Sylvarum umbra suppresserat lucem. Curt. 8. 4. 8. *De schaduw van de bosschen had den dag donker gemaakt.*

SŬPPRŌMO, ĭs, prōmsī, prōmtūm, prōmĕrĕ. Plaut. M. G. 3. 2. 12. Zie Promo. Andere leezen voor suppromis, suppromus es.

SŬPPRŌMŬS, i. m Plaut. M. G. 3. 2. 24. zie Promus.

SŬPPŬDĔT, sŭppŭdŭit, sŭppŭdērĕ. *Zich een weinig schaamen, eenige schaamte hebben, eenigzins beschaamt zyn.*

Puto jam te suppudere. Cic. F. 15. 16. *Ik denk dat gy nu eenige schaamte hebt, dat gy u nu eenigzins schaamt.*

Suppudet me illius rei. Cic. F. 9. 1. *Ik ben daar over beschaamt, ik schaam my daar over.*

SŬPPŪRĀTĬO, ōnĭs. f. Colum. 6. 17. Cels. 2. 7: 3. 27. *Een ettergezwel.*

SŬPPŪRĀTŌRĬŬS, ă, ūm. Plin. H. 28. 4. *Dat etter rypmaakt, dat tot het rypmaaken van een ettergezwel dient.*

SŬPPŪRĀTŬM, i. n. Plin. H. 20. 4. Zie Suppuratio.

SŬPPŪRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cels. 5. 18. Colum. 6. 12. *Verzweeren, tot etter worden.*

SŬPPŪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 17. 10. *Van onder afsnyden, besnoeijen, opsnoeijen*, van een boom spreekende.

Supputare. *Oprekenen, optellen.*

Supputare rationem. Plaut. Cas. 3. 2. 25. *Een rekening maaken*, of *opmaaken.*

SŬPRĀ. præp. *Boven, boven op, op.*

Supra caput. Virg. Æ. 3. 194. *Op het hoofd, boven op 't hoofd.*

Mare supra terram est. Cic. N. D. 2. 45. *De zee is boven de aarde*, of *hooger dan de aarde.*

Qui supra bibliothecam erant. Vitruv.

truv. præf. 7. *Die het opzicht over de boekery hadden.* Dit is een manier van spreeken ontleent van de Grieken, die haar ook alzoo gebruiken, als wy gezien hebben over Curt. 6. 7. 22. §. 24.

Supra quinquagies. Celf. 4. 4. *Meer dan vyftig maal, of vyftig reizen.*

Supra tres cyathos. Hor. O. 3. 19. 15. *Meer dan drie glazen.*

Supra fidem. Quintil. I. O. 2. 10. *Meer dan men kan gelooven.*

Supra modum. Colum. 4. 27. *Boven maten, onmatiglyk, te veel.*

(Supra esse. *Langer zyn.*

Turnus toto vertice supra est. Virg. Æ. 7. 784. *Turnus is een heel hooft langer.*

Nihil supra. Cic. Att. 13. 19. Ter. E. 3. 1. 37. *Daar kan niet by gedaan worden, daar ontbreekt niet aan, het kan niet beter gedaan worden.*)

SUPRĀ. adv. *Voorheen, voor deezen, in voorige tyden.*

Quæ supra scripsi. Cic. F. 6. 10. *Dingen die ik voorheen heb geschreven.*

Ita accurate, ut nihil posset supra. Cic. Att. 13. 19. *Zoo nauwkeurig als 't zyn mag, zoo net dat niets het te boven zou konnen gaan.*

SUPRĀDICTUS, ă, ŭm. Plin. H. 10. 63. *Te vooren gezegt, of gemeldt, reeds verhaalt.*

SUPRĀPŎSITŬS, ă, ŭm. Cic. T. 18. *Te vooren, of boven gestelt.*

SUPRĀSCRIPTŬS, ă, ŭm. Cic. Clu 54. *Te vooren, of boven geschreven.*

SUPRĒMŌ. adv. Plin. H. 11. 53. *De laatste maal, voor 't laatste, voor de laatste reis, eindelyk, ten laatsten.*

SUPRĒMŬS, ă, ŭm. *Zeer groot, heel uitsteekende, de grootste, de uitsteekenste.*

Supreme Jupiter! Ter. Ad. 2. 1. 42. *O Grootste Jupiter!*

Montes supremi. Virg. G. 4. 460. *Zeer hooge, of steile bergen.*

Supremus. *De laatste, de leste.*

Honores supremi. Ovid. Liv. 249. *De laatste eer, de lykplichten.*

Manum supremam imponere bellis. Ovid. Rem. 114. *Den oorlog eindigen, een end van den oorlog maken.*

(Suprema hora. *Het uiterste, de dood.*

Vociferantes, adesse supremam horam. Curt. 3. 12. 8. *Schreeuwende, dat de dood aanstaande was, of dat ze terstont sterven zouden.*)

Germanici suprema deflere. Tac. An. 3. 49. 1. *De dood van Germanicus beschreyen, of betreuren.*

Solvere alicui suprema. Tac. An. 1. 61. 1. *Iemants uitvaart houden, iemant de laatste eer aandoen; iemant begraaven.*

(Supremum officium. *De begraafnisse*, om dat ze de laatste plicht is, die men iemant bewijst. Zie Lactant. 7. 12.

Functas supremo in Regem officio se impigre morituras. Curt 3. 12. 11. *Dat ze, als zy den Koningk begraaven hadden, gaerne zouden sterven.*

Cruciarium supremo mandaverunt officio. Petron. 72. *Zy hebben den gehangenen begraaven.*)

SUR.

SŪRĂ, æ. f. Plin. H. 11. 45. *De kuit van 't been.*

Sura. Celf. 8. 1. *De achterste schenkel van 't been.*

Sura. Virg. Æ. 1. 341. *Het been.*

SŪRCŬLĀCEŬS, ă, ŭm. Plin. H. 19. 7. *Gelyk een telg, scheut, loot, of spruit van een boom.*

SŪRCŬLĀRĬS, is. m. & f. ārĕ, ĭs. n. Colum. 3. 10. en

SŪRCŬLĀRĬŬS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 26. *Van scheuten, looten, telgen, of spruiten van boomen.*

Surcularius ager. Varr. R. R. 1. 2. *Een veld dat vol kleine boomtjes, of heesters staat, een heesteragtig veld.*

SŪRCŬLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Colum. 5. 9. *De scheuten, of uitloopzels van de wortelen der boomen afsnyden.*

(SŪRCŬLŌSĒ. adv. *Van tak tot tak.*

Cytisus arescit surculose. Plin. H. 18. 16. *'t Boomtje Cytisus verdort van tak tot tak.*)

SŪRCŬLŌSŬS, ă, ŭm. *Dat veel scheuten, spruiten, telgen, of loten heeft.*

Rami surculosi. Plin. H. 19. 5:18 7. *Takken die veel loten hebben.*

SŪRCŬLŬS, i. m. Plin. H. 10. 2. *Een lot, scheut, telg, of spruit van een boom.*

Surculus. Cic. de Or. 2. 69. *Een ent, of lot dat men van den eenen boom afsnydt, om op een ander te enten.*

SŪRDĀSTĔR, tră, ŭm. Cic. T. Q. 5. 40. *Doofachtig, hardhoorend.*

(SŪRDĒ. *Als de dooven*, om dat deeze, terwijl ze niet hooren, nergens op letten, *of acht op slaan.*

Surde audire. Afran. by Charif. *Zyn gedachten op een ander laten gaan, en geen acht slaan op 't geen gezegt word.*)

SŪRDĬTĀS, ātis. f. Cic. T. Q. 5. 40. *Doofheit, hardhoorendheit.*

SŪRDŬS, ă, ŭm. Ter. An. 3 1. 5. *Doof.* De compar. Surdior staat by Ovidius beneden.

Freto surdior. Ovid Her. 8. 9. *Doover als de zee.*

Surdus. *Doof, onbeweeglyk, onverzettelyk, die zich niet laat bewegen, of verzetten, die niet wil hooren.* Zulk een word ook Surdus genoemt, die, alhoewel hy hooren kan, niet hooren wil.

Ad munera surdus. Ovid. Her. 7. 27. *Onbeweeglyk door geschenken, die men door geen giften, of gaven kan bewegen, of winnen.*

(Surdas jam dudum aures pulso. Curt. 9. 2. 30. *'t Is al lange dat ik spreek tot doove ooren, of tot die die niet hooren willen, of die zich niet willen laaten verbidden.*)

Surdus. *Slecht, ongeacht, van geen waardy, onwaardig.*

Herbæ surdæ. Plin. H. 22. 2. *Ongeachte kruiden.*

(Surdum parentum nomen est illi. Sil. 8. 247. *Hy is van slechte, geringe, of ongeachte ouders geboren.*)

Surdus. Vitruv. 5. 3. *Een bedompte, of doffe plaats.*

Spirare surdum. *Geen reuk, of geur hebben, zonder reuk zyn.*

Surdus color. Plin. H. 37. 5. *Een donkere kleur, een bruine verf.*

(Surdus. *Stom*, om dat deeze gebreken gemeenlyk t'zamen gaan. De Grieken noemen ook een stomme en doove met een woord. Gloff. Cyr. Mutus, ἄλαλος, κωφός.

Nulla erit tam surda posteritas. Curt. 5. 8. 10. *Geen nakomelingen zullen zoo stom, of stilzwygende zyn.*

Surdo discrimine. Plin. H. 35. 2. *Niet uitspreekende, noch vertoonende de verscheidenheit der verwen, waar door ze onderscheiden worden.* De Schrijver spreekt van schilderyen en beelden, en verheft de eerste boven de tweede, om dat ze 't gezeide onderscheit vertoonen.

Omnia surda tacent. Prop. 4. 3. 53. *Al 't stomme zwygt.*

Surdus. *Die niet hoort, om dat zyn gedachten op een ander zyn.*

Turpis amor surdis auribus esse solet. Prop. 2. 13. 36. *'t Is een schande die te beminnen, wiens gedachten op een ander zyn als'er gesproken word.*

Metuo, ne non sit surda, atque hæc audiverit. Plaut. Caf. 3. 3. 12. *Ik vrees dat haer gedachten niet op een ander zullen geweest zyn, en dat ze dit zal gehoort hebben.*

Surdus veritatis. Colum. 9. 15. *Die zyn ooren voor de waarheit gestopt heeft, die de waarheit terstont niet wil aanneemen.*)

SŪRGO, gis, sūrrēxi, sūrrēctŭm, sūrgĕrĕ. *Opstaan, opryzen.*

Surgere

Surgere ante lucem. Cic. I. R. 2. 4. *Voor den dag opstaan.*

Surgere e lecto. Ter. Ad. 4. 1. 4. *Uit het bed opstaan.*

E mensa. Plaut. Ps. 1. 3. 62. *Van tafel opstaan.*

Surgere de cœna. Hor. S. 2. 2. 77. *Van 't avondmaal opstaan.*

Surgere ad respondendum. Cic. Clu. 18. *Opstaan om te antwoorden.*

Surgere a parente. Nep. 7. 2. 2. *Van zijn vaders zijde opstaan.*

Ædes surgit. Plin E. 10. 58. 1. *De tempel, kerk, of kapel rijst*, of *verheft zich.*

Surgere in altitudinem. Colum. 6. 23. *Wassen, om hoog wassen, opgroeyen*; van een boom spreekende.

Surgere. Virg. Æ. 4. 274. *Wassen, groot worden, opschieten*, van jong volk spreekende.

Surgere. Virg. G. 1. 440. *Opkoomen*, van de starren spreekende.

Surgere. Ovid. M. 15. 508. *Opzwellen*, van de zee spreekende.

Sententia surgit animo. Virg. Æ. 1. 586. *Daar koomt mij iets in gedachten; daar valt mij een gedachte in.*

Venti surgunt. Virg. Æ. 3. 130. *De winden wakkeren, steeken op*, of *beginnen zich te verheffen.*

SŬRRĒCTŬS, ă, ŭm. Colum. 7. 3. *Recht op, niet gekromt, opgeheven.*

Mucrone surrecto. Liv. 7. 10. *De degen opgeheven hebbende.*

SŬRREPTITĬŬS. Zie Subreptitius.

SŬRRĬGO. zie Subrigo.

SŬRRĬPĬO. Zie Subripio.

SŬRSŬM. adv. Cic. N. D. 2. 56. *Om hoog, boven.*

Sursum deorsum. Cic. N. D. 2. 33. *Om hoog en om laag, boven en beneden.*

Sursum versus. Cic. Or. 39. Cels. 8. 10. *Naar om hoog, opwaarts, naar boven.*

SUS.

SŬS, sŭĭs. m. &. f. Cic. N. D. 2. 64. *Een varken, een zeg, een zwijn.*

SŬSCĔPTĬO, ōnĭs. f. Cic. Fin. 3. 9. *Een aanslag, onderwinding, onderneeming*, of *bestaan.*

SŬSCĬPĬO, sŭscēpi, sŭscēptŭm, sŭscĭpĕrĕ. *Onderneemen, bestaan, onderwinden, bij de hand vatten.*

Negotium suscipere. Cic. C. 3. 2. *Eenigen handel bij de hand vatten, een zaak onderneemen*, of *aanvangen.*

Suscipere bellum civile. Cic. D. 2. 9. *Een burgerlijken oorlog*, of *een burgerkrijg aanvangen.*

Æs alienum amicorum suscipere. Cic. Off. 2. 16. *De schulden van zijn vrienden op zich neemen*, of *t'zijnen laste neemen.*

Aliquem suscipere & tueri. Cic. F. 16. 12. *Iemant handhaaven en beschermen*

Cicatrices pectore adverso suscipere. Quintil. I O. 2. 15. *Wonden voor in de borst krijgen, voor in de borst gewond worden.*

De imperio inter eos disceptationem suscepi. Val. Max. 2. 8. 2. *Ik heb ondernomen het geschil dat tusschen hen over de heerschappy is te vereffenen*, of *by te leggen.*

Cogitationem de aliqua re suscipere. Cic. Att. 9. 8. subj. 1. *Iets voorneemen, een besluit*, of *voornemen omtrent iets neemen.*

Suscipere aliquod crimen. Cic. C. R. 7. *Een misdaad belijden*, of *bekennen.*

Inimicitias suscipere. Cic. Ar. 4. *Vyanden maaken.*

Liberos ex alicujus filia suscipere. Cic. A. 3. 6. *Kinderen uit iemants dochter krygen*, of *teelen.*

Suscipere ægritudinem propter aliquem. Cic. T. Q. 3. 32. *Zich om iemant in eenige moeyelijkheid steeken, droefheid*, of *hartzeer uit liefde tot iemant zetten.*

Patrocinium rei alicujus suscipere. Cic. de Or. 3. 17. *Iets aanneemen te verantwoorden*, of *te verdedigen.*

Sibi legationem suscepit. Cæs. B. G. 1. 3. 3. *Hy heeft het gezantschap aan*, of *op zich genoomen.*

Suscipere Deo vota pro re aliqua. Ovid. M. 7. 450. Plin. E. 10. 101. *Gode geloften voor een goede uitkomst van iets doen.*

Suscipere. *Antwoorden, antwoord geeven.*

Nec te suspensum, nate, teneho, suscipit Anchises. Virg. Æ. 6. 723. *Ik zal u, mijn zoon, niet langer in twijffel houden, antwoordde Anchises.*

Suscipi in lucem. Cic. Ar. 27. *In 't licht koomen, voor den dag koomen, voortgebragt worden, geboren worden.*

SŬSCĬTĀBŬLŬM, ī. n. Varr. bij Non. 2. 826. *Een opwekker*, of *aanzetter.*

SŬSCĬTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plaut. Most. 2. 1. 25. *Iemant opwekken*, of *wakker maaken.*

E somno suscitare. Cic. T. Q. 4. 19. *Uit den slaap wakker maaken*, of *opwekken.*

Suscitare. *Iemant aanstooken, aanhitzen, aanmoedigen, opwekken, aandrijven, aanporren, noopen, aanprikkelen.*

In prælia suscitare aliquem. Virg. Æ. 11. 728. *Iemant tot den slag aanmoedigen*, of *opwekken.*

Bellum civile suscitare. Cic. F. 11. 3. *Een burgerkrijg verwekken, een inlandschen oorlog veroorzaaken.*

Crepitum suscitare pede Prop. 2. 3. 4. *Geraas met de voet maaken.*

Muros urbis suscitare. Front. St. 1. 1. 10. *De muuren van een stad opbouwen*, of *oprekken.*

SŬSĪNŬM unguĕntŭm, ī. n. Cels. 5. 21. *Balsem*, of *zalf van Lelybollen gemaakt.*

SŬSPĔCTĬO, ōnĭs. f. Ter. An. 3. 2. 21. *Vermoeden, achterdocht, verdenking, nadenken.*

SŬSPĔCTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Iets vermoeden, ergens eenige achterdocht van hebben.*

Suspectare perfidiam. Tac. H. 2. 27. 4. *Eenig ontrouw*, of *verraad vermoeden.*

Suspectare. Plin. H. 8. 16. *Om hoog zien, naar om hoog kyken.*

Aruntium ducem egregiis artibus promptum, & pari fama publice suspectat. Tac. An. 1. 13. 1. *Hy hond den veldheer Aruntius, die zeer geoeffent is in de deftige konsten, en zoo vermaart als hy, opentlyk verdacht.*

SŬSPĔCTŬS, ă, ŭm. *Verdacht*, De compar. Suspectior staat by Cic. Off. 2. 9. en de superl. Suspectissimus by Sen. E. 59.

Criminum capitalium suspectus. Tac. An. 3. 60. 2. *Van groote*, of *zwaare misdaaden verdacht.*

Habere aliquid suspectum. Virg. Æ. 4. 97. *Iets verdacht houden.*

Suspectus aliqua re. Aur. Vict. V. I. 46. 2. *Ergens van verdacht.*

Omnia mihi sunt suspecta. Cic. Am. 15. *Alles is mij verdacht, ik heb een quaad vermoeden op alle dingen.*

Falsa fama suspectus. Ter. Hec. 5. 1. 32. *Een mensch van wien men valsche geruchten strooit.*

SŬSPĔCTŬS, ūs. m. Virg. Æ. 9. 530. *Het opwaarts zien, het zien naar om hoog, om hoog kyking.*

Suspectus. *Verwondering ergens over.*

Nimius sui suspectus. Sen. B. 2. 26. *Een al te groote achting van zich zelf, te groote zelfsachting.*

SŬSPĔNDĬŌSŬS, ī. m. Plin. H. 28. 4. *Een gehangene, een die opgehangen is, een hangbast, een galgbrok.*

SŬSPĔNDĬŬM, ĭī. n. Plaut. Au. 1. 1. 11. *Hanging, verhanging, ophanging.*

Suspendio vitam amisit. Gell. 15. 10. *Hy heeft zich zelf verhangen*, of *verworgt, hij heeft zijn leven met een strop geëindigt.*

SŬSPĔNDO, dĭs, dī, sŭm, dĕrĕ. Hor.

Hor. O. 1. 5. 15. *Ophangen, ten toon hangen*, in een kerk, enz.

Suspendere. Quintil. I. O. 7. 3. *Ophangen, wurgen, opknoopen, met de koorde straffen.*

(Suspendere aliquem arbori. Cic. C. R. 4. de arbore Cic. de Or. 2. 69. Quintil. I. O. 6. 3. in arbore. Cic. V. 3. 20. *Iemant aan eenboom ophangen.*)

Piscem hamo suspendere. Ovid. M. 15. 101. *Visch met d'angelroe vangen*, of *ophaalen.*

Suspendere rem aliquam. Liv. 39. 29. *Iets uitstellen, ophouden, verschuiven*, of *sleepende houden.*

Fletum suspendere. Ovid. F. 4. 849. *Zyn traanen ophouden*, of *inhouden.*

Fluxiones oculorum hoc suspendit. Plin. H. 28. 7. *Dit stuit*, of *belet de zinkingen die op de oogen vallen.*

Suspendere aliquem expectatione. Plin. E. 2. 20. 3. *Iemant in verwachtinge*, of *in twyffel houden.*

Suspendere spiritum. *Stil houden om adem te haalen*, in 't leezen, enz.

Sciat puer ubi suspendere spiritum debeat. Quintil. I. O. 1. 8. *Dat een kind weete waar hy moet ophouden om adem te haalen*, in 't leezen, enz.

(Suspendi, word ook gezegt een gebouw dat verwelft word.

Opus, quod ita ædificatum est, ut suspendi non possit. Cic. T. 4. *Een gebouw, zoo getimmert dat het niet kan verwelft worden.*)

SŬSPENSIO, ōnis. f. Animi suspensio. Hirt. B. Af. 49. 3. *Twyffelmoedigheit, onzekerheit*, of *wankeling van geest.* (Jungermannus en andere leezen Suspensiore animo.)

SŬSPĒNSŪRĂ, æ. f. Sen. E. 90. *Verhevenheyt, hoogte, opgang.*

Suspensuræ caldariorum ita sunt faciendæ. Vitruv. 5. 10. *Men moet de opgangen van de badstoven zoo maaken.*

SŬSPĒNSŬS, ă, ŭm. *Opgehangen, gehangen, ergens aan vastgehecht.* De compar. Suspensior staat by Hirt. B. Afr. 48. 3. en de superl. Suspensissimus by Columella beneden.

Suspensus currus Neptuni. Cic. T. Q. 2. 27. *De wagen*, of *kar van Neptunus in de lucht hangende.*

Lacrymæ suspensæ. Ovid. Am. 1. 7. 57. *Opgezwolge, opgekropte*, of *opgehouden traanen.*

Viri suspensæ ex fortuna fidei. Liv. 44. 18. *Een mensch wiens getrouwheit*, of *geloof van 't geval afhangt.*

Suspensus. Virg. Æ. 5. 827. *Onzeker, twyffelachtig, ongewis.*

Expectatione novarum rerum suspensus. Cic. F. 15. 1. *Twyffelmoedig door de verwachting van nieuwe dingen.*

Detinere aliquem suspensum. Cic. Att. 10. 1. *Iemant in twyffel houden.*

Suspensus animi. Liv. 8. 13. *Die niet weet wat hy doen zal*, of *waar toe hy zal overslaan.*

Suspensus animus. Cic. de Or. 1. 56. Att. 2. 18. *Een ongerustte geest*, een *bekommert gemoedt.*

Suspensis auribus ista bibam. Prop. 3. 4. 8. *Ik zal die dingen met groote aandacht aanhooren.*

Suspensus somnus. Cic. T. Q. 1. 44. *Een ongerustte slaap.*

Suspensa manu aliquid facere. Plin. E. 6. 12. 1. *Iets twyfelende*, of *met een twyfelachtig gemoed doen.*

Suspenso ire gradu. Ter. Ph. 5. 6. 27. *Heel luchtig, zacht, stil*, of *zonder eenig geraas gaan, met dieve-treden gaan.*

Suspensissimum debet esse pastinatum. Colum. 3. 13. *Omgespit land moet zeer luchtig op een leggen.*

SŬSPĬCĀX, ācis. omn. gen. Tac. An. 1. 13. 4. *Achterdenkend, argwaanend, nadenkend, vermoedend, wantrouwend, achterdochtig.*

SŬSPĬCIO, is, xi, ĕctum, cĕrĕ. *Om hoog zien, naar om hoog kyken.*

Suspicere (cœlum. Cic. N. D. 2. 18.) in cœlum. Cic. S. Sc. 1. *Naar den hemel zien, de oogen ten hemel*, of *naar den hemel opheffen.*

Suspicere alicujus virtutem. Cic. Off. 2. 6. *Zich over iemants dapperheit verwonderen, iemants dapperheit hoog achten.*

Illo te nomine suspice, quod facies non coactus. Sen. E. 18. *Heb goede gedachten van u zelf, om dat gy 't onbedwongen doet.*

Suspicere aliquem. Sall. B. J. 70. *Iemant verdacht houden.*

SŬSPĪCIO, ōnis. f. Cic. Att. 13. 10. *Achterdocht, achterdenken, nadenken, argwaan, vermoeden, wantrouwen.*

Suspicio in aliquem. Plin. H. 7. 45. *Vermoeden dat men tegens iemant opneemt*, of *opvat.*

Suspicionem expurgare. Cic. ir. in Ant. exs. 8. levare, a se removere. Cic. V. 3. 59. *Zich van alle achterdocht*, of *vermoeden zuiveren.*

Incidit de me suspicio. Ter. Ad. 4. 4. 6. *Ik was verdacht, men heeft my verdacht gehouden.*

Suspicio. Cic. N. D. 3. 25. *Gedachte, gissing, vermoeden.*

SŬSPĪCĬŌSĒ. adv. Cic. S. R. 20. *Vermoedelyk, onder vermoeden, met vermoeden*, of *achterdocht.* (De compar. Suspiciosius staat by Cic. Cl. 34.)

Non modo non credibiliter, sed ne suspiciose quidem ad cogitatum est. Cic. Dej. 6. *Dat is niet alleen niet waarschynlyk, maar zelf ook niet met eenig vermoeden*, of *achterdocht bedacht.*

SŬSPĪCĬŌSŬS, ă, ŭm. *Verdacht, das men verdacht kan houden.* De superl. Suspiciosissimus staat by Cicero beneden.

Suspiciosissimum tempus. Cic. F. 1. 7. *Een zeer zorgelyke tyd.*

Suspiciosissimum negotium. Cic. Fl. 3. *Een zeer moeyelyke*, of *gevaarlyke zaak.*

Suspiciosum verbum. Ascon. Cic. 94. *Een woord dat eenige achterdocht, vermoeden*, of *nadenken geeft.*

Suspiciosus. Ter. Ad. 4. 3. 15. *Achterdochtig, argwaanig, nadenkend*, van persoonen spreekende.

Civitas maledica & suspiciosa. Cic. Fl. 28. *Een quaadspreekende en argwaanige stad.*

SŬSPĪCŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. *Twyffelen, iets vermoeden, ergens vermoeden*, of *nadenken van hebben.*

De ingenio alicujus suspicari aliquid mali. Cic. Cl. 14. *Eenig quaad vermoeden van iemants geest*, of *inborst hebben.*

Suspicari. *Gissen, vermoeden, gissingen maaken.*

Scribe non modo, si quid scies; sed etiam si quid suspicabere. Cic. Att. 7. 12. *Schryf my niet alleen, indien gy iets zult weeten; maar ook indien gy iets zult gissen.*

SŬSPĪRĀTIO, ōnis. f. Plin. Præf. 1. *Zuchting, gezucht, een zucht.*

SŬSPĪRĀTŬS, ūs. m. Ovid. M. 14. 129. Cic. Att. 1. 18. *Een zucht.* Men vind niet dan de Ablativus Suspiratu.

SŬSPĪRĬŌSĒ. adv. Suspiriose laborantibus aures sunt ferro recindendæ. Colum. 7. 5. *Men moet de engborstige*, of *kortademige schaapen een sneê in de ooren geeven.*

Suspiriosa mula. Colum. 6. 38. *Een engborstige*, of *kortademige muilezelin.*

SŬSPĪRĬŌSĪ, ōrŭm. m. plur. Plin. H. 20. 2. *Aamborstige, engborstige*, of *kortademige menschen.*

SŬSPĪRĬŬM, ii. n. Cic. T. Q. 4. 34. *Zuchting, gezucht, een zucht.*

Suspirium, Plin. H. 20. 9. *Aamborstigheit, engborstigheit, zwaare ademhaling.*

SŬSPĪRO, as, avi, ātŭm, ārĕ. Cic. Att. 1. 11. *Zuchten.*

Amore ficto suspirare. Lucret. 4. 1185. *Uit een geveinsde liefde zuchten.*

Su-

Suspirare. Juv. 11. 152. *Naar zuchten, iets begeeren*, of *wenschen*, *naar iets dingen*, *staan*, *trachten*, *haaken*, of *verlangen*.

Ad honores suspirare. Val. Fl. 4 532. *Naar eerampten trachten.*

SŪSQUĔDEQUĔ habere aliquid. Plaut. Am. 3. 2. 5. Gell. 16. 9. *Iets versmaaden*, *iets zeer weinig*, of *niet achten*.

De Octavio susque deque fero. Cic. Att. 14. 6. *Wat Octavius aangaat, het is my evenveel*, of *het scheelt my niet*.

SŪSTENTĀCŬLŬM, i n. Tac. H. 2. 28. 3. *Steun*, *stut*, *steunsel*.

SŪSTENTĀTIO, ōnis. f. Cic. I. R. 2. 49. *Uitstel*, *vertrek*, *vertoevinge*, *schorssing*, *opschorting*.

SŪSTENTO, as, āvi, ātum, āre. Plaut. Capt. 5. 1. 3. *Onderschraagen*, *ondersteunen*, *onderstutten*.

Sustentare. Plaut. St. 4. 2. 8. *Onderhouden*, *opvoeden*, *opbrengen*, *helpen*.

Ex meis angustiis illius sustento tenuitatem. Cic. F. 16. 21. *Ik koom zyn armoede met myne geringe middelen te hulp.*

Solus omnem familiam sustentat. Ter. Ad. 3. 4. 36. *Hy alleen onderhoud het gansche huisgezin.*

Casus suos alienis opibus sustentare. Cic. F. 4. 13. *Zich in zyn verval op kosten van een ander*, of *met een anders goed*, *onderhouden*, of *ondersteunen*.

Hostes sustentare. Virg. Æ. 11. 873. *Den aanval van den vyand tegenhouden*, *den vyand het hooft bieden.*

Vitia alicujus sustentare. Sall. B. C. 53. *Iemants gebreken aanvoeden*, of *styven*.

Sustenta te ut potes. Cic. F. 14. 4. *Onderhoud u zoo gy best kond.*

Sustentare. *Verschuiven*, *uitstellen*, *schorssen*, *opschorten*.

Ædificationem ad tuum adventum sustentari placebat. Cic. Fr. 2. 7. *Ik wilde dat het bouwen tot uw komste zoude uitgestelt worden.*

SŪSTĬNEO, es, sūstĭnŭi, sūstentum, sustĭnērĕ. Cic. Cœl. 19. *Onder.* of *ophouden*, *ondersteunen*, *onderstutten*, *onderschraagen*.

Galea sustinet Chymæram. Virg. Æ. 7. 786. *De helm heeft een Chimeer tot een helmteken; op den stormhoed staat een Chimeer.*

Sustinere. Ter. Ph. 2. 2. 31. *Verdraagen*, *lyden*, *uitstaan*, *doorstaan*, *dulden*.

Suspicionem sustinet causa mea. Plaut. B. 3. 3. 32. *Hy is verdacht om mynent wille.*

Casus fortuitos magno animo sustinere. Colum. 1. 3. *De toevallen van het wisselloť grootmoediglyk verdraagen.*

Sustinere se. *Zich wachten*, *zich weêrhouden*, *zich inhouden*.

Ab omni assensu se sustinere. Cic. A. Q. 4. 15. *Zich van alle toestemminge*, of *oordeel onthouden*, *geen oordeel ergens over geeven.*

Sustinere se prolapsi non possunt. Liv. 22. 2. *Die gevallen zyn konnen zich niet ophouden.*

Non sustineo suspendere fletum. Ovid. F. 4. 850. *Ik kan myne traanen niet langer inhouden.*

Sustinere. *Durven*, *zoo stout zyn*, *de stoutigheit hebben.*

Sustinuit scribere mihi. Curt. 6. 9. 18. *Hy heeft de stoutigheit gehad om aan my te schryven.*

(Cornelio Phagitæ nunquam nocere sustinuit. Suet. J. 74. 2. *Hy heeft Cornelius Phagita nooit eenig quaad durven doen.*)

Sustinere. *Staande houden*, *verweeren*, *voorstaan*, *verdedigen.*

Commeatus nostros sustinebant. Cæs. B. C. 2. 9. 5. *Zy beschikten ons voorraad van spyse*, *zy verzorgden ons van leeftocht.*

Sustinere. *Verschuiven*, *uitstellen*, *opschorten.*

Rem in noctem sustinere. Liv. 5 45. *De zaak tot den nacht uitstellen.*

Aliquem sua auctoritate sustinere. Cic. Fl. 15. *Iemant door zyn aanzien beschermen*, *handhaven*, of *de hand boven 't hoofd houden.*

Fronte & vultu simulationem sustinere. Cic. F. 1. 9. *Met een onveranderlyk gelaat veinzen*, *met een stout aangezicht zyn personaadje speelen.*

Currum sustinere. Cic. Att. 13. 21. *Een wagen op houden*, of *stil doen staan.*

Sustinere non parvam expectationem. Cic. Off. 3. 2. *Een groote verwachtinge van zich geeven*, *geen kleine verwachting van zich geeven.*

Personam aliquam sustinere. Suet. Gr. 24. 5. *Eenige personaadje speelen*, of *vertoonen.*

Sumtum sustinere. Cic. F. 11. 10. *Kosten draagen*, *onkosten doen*, *kosten maaken.* (In de verbeterde boeken heeft men Subsistere sumptui.

Sustinere sonder casus. *Tegenstaan*, *tegen houden*, *het houden*, *staande houden*, van de magt des vyands spreekende.

Brutus Mutinæ vix sustinebat. Cic. F. 12. 6. *Brutus hielt het te Modena nauwlykt.*

Ipse postremo veniebat Hannibal, nec sustinuissent Romani. Liv. 29. 6. *Ten laatsten quam Hannibal zelf, en de Romeinen zouden 't niet gehouden hebben.*

Equitatum, qui sustineret impetum hostium, misit. Cæs. B. G. 1. 24. 1. *Hy heeft ruitery, die den vyand zouden staande houden, gezonden.*

Sustinere. *Intoomen*, *beletten*, *inhouden*, *te rug houden.*

Vitam mihi sustine. Sen. E. 101. *Belet dat myn leven niet eindige.*

Sustine aquam. Apul. Apol. 298. *Belet het water dat het niet voortvloeye.*

Sustinere. *Onderhouden*, *opvoeden.*

Meretriculæ munificentia sustinebatur. Liv. 39. 9. *Hy wierd door 't hoertjes milddadigheit onderhouden.*

Antonii & Reginæ liberos sustinuit. Suet. A. 17. 14. *Hy heeft de kinderen van Antonius en de Koninginne onderhouden.*

Sustinere. *Bedienen*, *waarneemen*, *verrichten.*

Cum tot sustineas, & tanta negotia solus. Hor. E. 2. 1. 1. *Nadien gy alleen zoo veel, en zoo groote bezigheden waarneemt*, of *bedient.*

Nec magnam rem sustineri posse credunt ab eo, cui tacere grave sit. Curt. 4. 6. 6. *En zy gelooven niet, dat'er iets groots van dien, die niet wel kan zwygen, zou konnen verricht*, of *waergenomen worden.*)

SŪSTŎLLO, is, sustŭli, sūblātūm, sūstōllĕrĕ. Zie Tollo 't Præsens van dit Verbum is weinig in 't gebruik als in de Infinitivus. (Ik heb het præsens gevonden by Lucret. 4. 904. Plaut. Cist. 1. 1. 117. Pœn. 1. 2. 136. Catull. 64. 210. Lactant. Mort. Pers. 36.)

SŪSŬRRĀTIO, ōnis. f. Cic. Att. 8. 1. *Een stil*, of *heimelyk gerucht dat maar in 't oor geluistert word.*

SŪSŬRRO, as, āvi, ātum, ārĕ. Ovid. Her. 21. 133. *Zacht spreeken*, *zachtelyk iets zeggen*, of *luisteren.*

Aure susurrare. Ovid. M. 3. 643. *Iets in 't oor luisteren.*

SŪSŬRRŬS, i. m. Cic. T. Q. 5. 36. *Een klein gerucht datmen met zacht spreeken maakt.*

SŪSŬRRŬS, a, um. *Dat een klein geruisch of gerucht maakt.*

Lingua susurra. Ovid. M. 7. 825. *Een zacht geluidslaande tong.* Daar zyn'er die willen dat Susurra, een Substantivum is van Susurrum, maar deeze gissinge vind geen ingang.

SUT.

SŪTĒLĀ, æ. f. Plaut. Capt. 3. 5. 34. *Een looze*, of *listige streek*, *bedrog*, *schalkheit.*

SŪTĬLĬS, is. m. & f. ilĕ, is. n. *Genaait*, *gelapt.*

Cymba sutilis. Virg. Æ. 6. 414. *Een schuit van verscheide stukken*, *een gelapte schuit*, of *boot.*

SŪTŎR, ōris. m. Cic. Fl. 7. *Een schoenmaker.*

SŪTŌRĬUM atramentum. Cic. F. 9. 21. *Koperrood; schoenmakers inkt.*

SŪTRĪNĂ, æ. f. L v. 13. 30. Varr. *by* Non. 2. 760. *'t Schoenmakers handwerk, 't schoenmaaken.*

SŪTŪRĂ, æ. f. Liv. 38. 29. *Een naad.*

Sutura. Celf. 8. 6. *Een naad, gelyk die, daar de beenderen van 't hoofd mede t'zamen gevoegt zyn.*

SŪTŪS, ă, ūm. Cic. N. D. 2. 60. *Genaait.*

SUU.

SŬŬS, ă, ūm. Cic. D. 2. 37. *Zijn, zyn eigen.*

Suus fibi pater. Plaut. Capt. Prol. 5. *Zyn eigen vader.*

Suo fibi gladio hunc jugulo. Ter. Ad. 5. 8. 35. *Ik steek hem met zyn eigen zwaart de keel af: ik overtuig hem met zyn eige woorden.*

Sua morte defungi. Suet. J. 89. 1. *De natuurlyke dood sterven, zyn eige dood sterven.*

Ex tantis manubiis nihil in fuum convertit. Front. St. 4. 3. 15. *Van zoo grooten buit heeft hy niets voor zich zelf gehouden; hy heeft geen voordeel van zoo grooten roof gehad.*

(Suus. *Natuurlyk, eigen.*

Patereris poma pendere in fua arbore. Virg. E. 1. 38. *Dat gij de vruchten op haar eigen, of natuurlyken boom zoud laaten hangen.*

Arbos miratur non fua poma. Virg. G. 2. 82. *De boom verwondert zich over de vruchten, die zyn eigen niet, of die hem niet natuurlyk waren.*

Ut fi terra fua alerentur. Curt. 5. 1. 33. *Als of ze op hun eigen, of natuurlyken grond wiessen.*

Suus. *Zyn eigen, vry, die onder een ander niet staat.*

Ne tam, quando fuus factus fit, a me argentum petat. Plaut. Men. 5. 7. 55. *Op dat hy, als hy een vry man geworden is, 't geld van my niet eische.*

Ancilla mea quæ fuit fua nunc eft. Plaut. P. 4. 3. 3. *Die myn meit is geweest, is nu haar eigen, of vry.*

Suus. *Genegen, toegedaan.*

Plures fuos reddiderat. Nep. 7. 3. 4. *Hy had 'er veel meer genegen gemaakt; hy had de genegenheit van meer menschen verwekt.*) -

SYC.

SYCĪTĒS, æ. m. Plin. H. 14. 16. Συκίτης. *Vygenwyn, wyn die men maakt met drooge vygen op dezelve te zetten.*

SYCŎPHANTĂ, æ. m. Plaut. Trin. 3. 3. 86. Συκοφάντης. *Een achterklapper, quaadspreeker, lasteraar, eerdief, ook een verklikker.*

SYCŎPHANTĬĂ, æ. f. Plaut. Poen. 1. 3. 16. Συκοφαντία. *Achterklap, lastering, eerroof, faamrooving.*

SYCŎPHANTĬŌSE. adv. Plaut. Pf. 4. 7. 112. *Als een lasteraar, naar de gewoonte van een eerdief, op eene eerroovige, lasterachtige, schendende wyze, lasterlyk.*

SYCŎPHANTŎR, ārīs, ātūs fūm, āri. Plaut. Trin. 3. 3. 57. *Achterklappen, eerroven, lasteren, quaadspreeken.*

SYD.

SYDĔRĀLIS. Zie Sideralis.

SYDUS. Zie Sidus.

SYL.

SYLLĂBĂ, æ Cic. de Or. 1. 56. Συλλαβή. *Een lettergreep.*

SYLLĂBĀTĬM. adv. Cic. A. Q. 4. 38. *Met lettergreepen, van lettergreep tot lettergreep.*

SYLLŎGĬSMŬS, ī. m. Quintil. I. O. 3. 6. *Een sluitreden, bewysreden.*

SYLVĂ DŪCIS, SYLVÆ DŪCIS, f. *'s Hertogenbosch.* Een stad in Braband, onder 't gebied der Vereenigde Nederlanden.

SYLVĂ, Sylvātĭcūs, Sylvūlă. Zie Silva, Silvaticus, &c.

SYM.

SYMBŎLĂ, æ. f. Plaut. St. 3. 1. 28. Συμβολή. *Gelag, ieder deel der onkosten van een gemeen gastmaal.*

SYMBŎLŪM, ī. n. Plaut. Curc. 4. 1. 13. Σύμβολον. *Het teken dat men aan dien gaf, die de maaltyd bereidde: de leus, het woord, een kenteken.*

Symbolum dedit. Ter. An. 1. 1. 61. *Hy heeft zyn gelag betaalt.*

(Symbolus. *Een teken, de leuze, waar door de soldaaten aangewezen wiert, waar zy vergaderen zouden.*

Cum colloquendi copiam non haberet, quo applicituri erant, fymbolos proponit. Juft. 2. 12. 2. *Als hy geen gelegenheit hadde om met hen te spreeken, stelde hy een teken waar zy zouden aanlanden.*

Symbolus. *Een ring, om dat hy gemeenlyk een teken was, of ook wel de gedaante van die hem gebruikte, vertoonde.* Plin. H. 33. 1.

Epiftolam hanc intercepi & fymbolum. CH. quem fymbolum? Plaut. Pf. 2. 4. 16. *Ik hebbe deezen brief en deezen ring onderschept. CH. wat voor een ring?*)

SYMMĔTRĬĂ, æ. f. Συμμετρία. *Overeenkomst, juiste evenredenheit, of gelykmatigheit aller deelen van een timmeraadje.*

Symmetria eft ipfius operis membris conveniens confenfus, ex partibusque feparatis ad univerfæ figuræ ratæ partis refponfus. Vitruv. 1. 2. *Symmetria is een gelykmatigheit der afgezonderde deelen, met het geheele werk, overeenkomstig in alle deelen met de tekening die'er van 't geheele werk en van elk stuk in 't byzonder gemaakt is.*

SYMPĂTHĪĂ, æ. f. Cic. D. 2. 69. Συμπάθεια. *Onderlinge trek, of genegenheit, medeneiging, medelyding.*

SYMPHŌNĬĂ, æ. f. Cic. V. 5. 13. Suet. C. 37. 3. Συμφωνία. *Een onderling maatgezang, overeenstemming van gezang, of speeltuigen.* Zie ook over Suetonius.

SYMPHŌNĬĂCŬS, ī. m. Cic. V. 5. 25. of (Symphoniacus puer. Cic. Mil. 21.) Συμφωνιακός. *Een zanger, of zangkunstenaar, die op de maat zingt.*

(SYMPHŌNĬĂCŬS, ă, ūm. Petron. 28. *Dat tot een maatgezang behoort, daar men een maatgezang op hond.*)

SYN.

SYNCĒRĒ, Syncērūs, &c. Zie Sincere, &c.

SYNĔCDŎCHĒ, es. f. Quintil. I. O. 8. 6. Συνεκδοχή. *Vervanging,* een spreekwyze in de Redenri kkonst.

SYNGRĂPHĂ, æ. f. Cic. Att. 5. 21. Συγγραφή. *Een handschrift, schriftelyke verbintenis, of schuldbrief: een vry geleibrief.*

Syngrapham exigere ab aliquo. Suet. J. 23. 3. *Van iemant een handschrift eischen, waar door hy iets beloofe te doen.*

SYNGRĂPHŬS, ī. m. Zie Syngrapha.

A Prætore fumere fyngraphum. Plaut Capt. 2. 3. 90. *Een vrygeleibrief van den Veldheer verzoeken.*

SYNŎDŪS, fynŏdūntis. m. Plin. H. 37. 10. *Zekere visch met zeer groote tanden.*

SYNŎPSIS, is, f. Frontin. de Limit. Agror. *Een bestek, ontwerp, of schets van een gebouw.*

Synopfis bonorum. Ulp. Dig. 27. 9. 5. §. 11. *Boedelschrift, lyst van goederen.*

SYNTĒCTĬCĪ, ōrūm. m. plur. Plin. H. 28. 9 Συντηκτικοί. *Krachtelooze, uitgemergelde, zwakke menschen na een langdurige ziekte.*

SYNTĒXIS, is. f. Plin. H. 22. 25. Σύντηξις. *Verquyning, zwakheit, of slapheit, door een langdurige ziekte.*

(SYNTHĔSĬNŬS, ă, ūm. *Synthesina,* versta 'er vestis onder. Suet. N. 51. 3. Zie Synthesis in de tweede betekenisse.)

SYNTHĔSĬS, is. f. Stat. S. 4. 9. 44. Σύνθεσις. *Stapeling, ophoping, byeen zetting.*

(Synthesis. Mart. 14. 1. 1. *Een kleed dat de Romeinen op 't feest van Saturnus, als zy de andere kleederen uitgetrokken hadden, aanderden.*)

SYRIĂ, æ. f. Plin. H. 5. 12. *Syrien*, een groot landschap in Asien.

SYRMĂ, atis. n Juv. 8. 229. Σύρμα. *Een lange sleep van een mans, of vrou ee rok.*

SYSTYLŎS, m. & f. ŏn, i. n. Σύστυλος. *Als de pylaaren zoo wyd van malkanderen staan, dat 'er om die tusschenwydte te vullen, twee gelyke pylaaren van noden zyn.*

Systylos est in qua duarum columnarum crassitudo in intercolumnio poterit collocari. Vitruv. 3. 2. *Systylos is, als tusschen de wydte der pylaaren, de dikte van twee pylaaren kan gezet worden.*

T.

T A B.

TĂBANŪS, I. m. Plin. H. 11. 28. *Een paerdsvlieg, koevlieg, een brem.* Zommige maaken de eerste lettergreep kort en de tweede lang Tăbānŭs.

TĂBELLĂ, æ. f. *Een schildery, een tafereel.*

Tabellis locum aliquem ornare. Cic. F. 7. 23. *Een plaats met schilderyen oppronken, behangen, of vercieren.*

Tabellæ, arum. Ovid. M. 9. 586. *Een brief, of brieven.*

Tabella. Cic. Div. 7. *Een tafeltje, of plankje*, dat men ieder Rechter gaf om zijn stem op te schrijven.

TĂBĔLLĀRIUS, ă, ūm. Lex tabellaria. Cic. Off. 3. 15. *Een wet die gebood dat de Rechters haar stemmen op tafeltjes, of plankjes zouden schryven*, om te meerder vryheit te hebben.

Tabellaria navis. Sen. E. 77. *Een jagt dat uitgezonden word, om kennis te geeven van dat'er op zee ontmoet, of waar 't van de Opperhoofden om uitgezonden is. Een Advysjagt.*

TĂBĔLLĀRIŬS, ĭi. m. Cic. F. 9. 15. *Een bode, briefdrager, reizende bode.*

TĀBĔO, ēs, tābŭi, ērĕ. Ovid. M. 7. 541. *Heel krachteloos zyn, quynen: verdroogen, verdorren, uitteeren, verteeren.*

TĂBĔRNĂ, æ. f. Cic. Att. 14. 9. *Een winkel, een kraam.*

Taberna libraria. Cic. A. 2. 9. *Een boekwinkel, een boekverkopers winkel.*

Taberna Cic. I. R. 2. 4. Taberna diversoria. Plaut. Truc. 3. 2. 29. Suet. N. 27. 4. *Een herberg, of wynhuis.*

Tabernam claudere. Cic. Dom. 21. *De winkel sluiten.*

Tabernam exercere. Vitruv. 2. 8. *Herberg houden.*

TĂBĔRNĀCŬLŬM, I. n. Cic. Cl. 9. *Een tent, een legertent, of veldtent.*

TĂBĔRNĀRIUS, ii. m. Cic. F. 8. *Een winkelier.*

Tabernarius. Cic. F. 8. 6. *Een herbergier, een waerd.*

(TĂBĔRNŬLĂ, æ. f. Apul. M. 11. 236. *Een hutje, een kleine hut.*)

TĀBES, is. f. Cels. 2. 1. *De tering.* Een ziekte waar door 't geheele lighaam uitdroogt.

Tabes arborum. Plin. H. 17. 24. *Een verdorring, of verdrooging der boomen.*

(Tabes. *Vochtigheit, iets dat gesmolten is, vloed.*

Per fluentem tabem liquescentis nivis ingrediebantur. Liv. 21. 36. *Zy gingen door den vloed van de smeltende sneeu.*)

Tabes fori. Tac. An. 11. 6. 3. *Slapheit van de rechtbank*, waar door de voorspraaken niets verdienen.

TĀBESCO, scis, scerĕ. Cic D. N. 2. 10. *Droog worden, uitdroogen, uitteeren, slap, zwak, of krachteloos worden; quynen, de teering hebben.*

Dolore tabescere. Ter. Ad. 4. 3. 12. *Van meeyelykheit, droefheit, of hertzweer quynen, of uitteeren.*

Desiderio tabuit, exanimatusque est. Gell. 7. 8. *Hy is van verlangen, of begeerte uitgeteert, en gestorven.*

Otio tabescere. Cic. Att. 2. 14. *In de ledigheit vadzig, lui of traag worden, lui en ledig leeven.*

Dies tabescit. Plaut. St. 5. 1. 8. *De dag loopt ten einde.*

TĀBĬDŬS, ă, ūm. Ovid. P. 1. 1. 67. *Zwak, krachteloos*, van 't verstand of den geest spreekende.

Tabidus. *Dat de vochten, of sappen bederft.*

Pestis tabida. Mart. 1. 79. 1. *Een ziekte die het bloed bederft.*

Vetustas tabida. Ovid. P. 4. 8. 59. *De verteerende, of verquynende ouderdom.*

Tabidus. *Gesmolten.*

Tabida nix. Liv. 21. 36. *Gesmolte sneeuw.*

TĀBĬFĬCŬS, ă, ūm. Plin. H. 8. 10. *Uitteerende, verdroogende, dat zwak en krachteloos maakt, dat de teering veroorzaakt.*

Tabificæ mentis perturbationes. Cic. T. Q. 4. 16. *Ontroernissen, of ontsteltenissen die den geest verzwakken, of doen verquynen.*

TĀBĬTŪDO, inis. f. Plin. H. 22. 25. *De tering.* Een uitdroogende ziekte.

TABLĪNŬM, i. n. Vitruv. 6. 4. Plin. H. 35. 2. *Een vertrek dat men met schilderyen oppronkt, of daar men schriften of papieren, die* de Latynen Tabulæ noemen, *in bewaart, en opsluit.*

TĂBŬLĂ, æ. f. Cic. Off. 3. 23. *Een tafel, plank, bord.*

Tabula Cic. Fin. 5. 1. Tabula picta. Cic. Cl. 75. *Een schildery.*

Tabula votiva. Hor. O. 1. 5. 13. *Een schildery die gebedeloofst is, of die men beloofst heeft in een tempel op te hangen.*

Tabula ærea. Paterc. 2. 25. 4. *Een kopere plaat.*

Tabula. Juv. 1. 90. *Een schyf in het dambord, of tiktakbord.*

Tabula. Cic. A 1. 1. *Een plakkaat, plakschrift, aangeslagen bevel.*

Tabula. Plaut. Ps. 1. 4. 8. (Cerata tabula Plaut. As. 4. 1. 18.) *Een schryftafeltje met wasch overtrokken*, daar de Ouden op plagten te schrijven.

Tabulæ accepti & expensi. Cic. Q. R. 1. *Een rekenboek, een boek van ontfang en uitgift.*

Tabulæ novæ. Cic. de Off. 2. 23. *Een nieuw schuldboek, of aanteikenboek.*

Tabulas testamenti aperire. Caj Dig 29. 3. 7. *Een uiterste wil openen.*

(Tabula. Plaut. B. 3. 3. 37. *Een schoolplank.*

Tabula Mart. 14. 17. *Een dambord, een tiktakbord.*

TĂBŬLĀRIA, ŏrūm, n. p. Sen. de ir. 3. 19. *Een werkhuis, waar in eertyds de misdaadigen gepynigt wierden.*)

TĂBŬLĀRĬS, is. m. & f. ărĕ, is. n. Plin. H. 34. 9. *Van een tafereel, daar men tafereelen, of plaaten van maakt.*

TĂBŬLĀRIŬM, ĭi. n. Cic. N. D. 3. 30. C. R. 3. *Een kamer, of plaats, daar de handvesten, Staatsschriften, enz. in bewaart worden: een Staats boekkamer.*

TĂBŬLĀRIUS, ĭi. m. *Een beamptschryver, hofschryver.* Tac. An. 14. 40. 2. (Doch M. Donatus over Liv. 40. 16. wil dat men leezen zal tabulas iis.)

Tabularius. Sen. E. 88. *Een vorstelyke ontfanger, of ontfanger van de vorstelyke inkomsten.*

(TĂBŬLĀRIUS. Ulp. Dig. 11. 6. 7. *Een rekenmeester.*

TĂBŬLĀTIM. Pallad. 3. 9. *In een ry, op de rige, 't eene bord neffens het andere als leggende.*)

TĂBŬLĀTIO, ōnis. f. Cæs. B. C. 2. 9. 3. Vitruv. 5. 5. *Een planke vloer, een zoldering.*

TĂBŬLĀTŬM, ī. n. Liv. 21. 11. *Een zolder, zoldering,* of *verdieping.*

Turris quatuor tabulatorum. Cæſ. B. G. 6. 29. 3. *Een toren van vier zolderingen hoog,* of *van vier verdiepingen.*

Summas ſequi tabulata per ulmos. Virg. G. 2. 360. *Langs de olmboomen oploopen,* van de wyngaarden ſpreekende.

TĂBŬLĀTŬS, ă, ŭm. Plin. E. 2. 17. *Gezoldert, met planken bevloert.*

TĀBŬM, ī. n. Virg. Æ. 3. 626. *Bedurven,* of *etteraehtig bloed.*

TAC.

TĂCENDŬS, ă, ŭm. *Dat te zwygen is, dat niet gezegt moet worden,* of *dat men niet mag zeggen.*

Loqui tacenda. Ovid. Art. 2. 604. *Zeggen dat men behoorde te zwygen.*

TĂCEO, ēs, cŭī, cĭtŭm, tăcērĕ. Cic. de Or. 1. 26. *Zwygen, niet een woord ſpreeken, den mond houden.*

Tacere aliquid. Ter. E. 1. 2. 23. *Iets zwygen,* of *niet vermelden.*

Tacere de aliqua re. Plin. H. 13. 16. *Van iets niet ſpreeken, ergens niet van reppen.*

Amor tacetur in medio Marte. Ovid. Am. 2. 18. 36. *In 't midden van den kryg zwygt men van de liefde,* of *ſpreekt men van geen liefde.*

Plectra tacent. Ovid. Her. 15. 198. *De ſnaaren zwygen ſtil, men ſpeelt niet meer op ſnaarſpeeltuigen.*

Fluvius tacens. Sen. H. F. 3. 713. *Een ſtille rivier.*

TĂCĬTĒ. adv. Plaut. Pœn. prol. 32. *Zonder een woord te ſpreeken,* of *te zeggen.*

Tacite. Cic. Man. 5. *Stilzwygende, in der ſtilte, bedektelyk.*

Tacite concedere. Cic. P. Q. 15. *Stilzwygend toeſtaan,* of *ergens verlof toe geeven.*

TĂCĬTŌ. adv. Cic. V. 2. 79. *Zonder een woord te ſpreeken,* of *te zeggen.* (Men leeſt nu, vos jam, me tacito intelligetis.)

TĂCĬTŬRNĬTĀS, ātĭs. f. *Stilzwygendheit, 't ſtilzwygen.*

Taciturnitas imitatur confeſſionem. Cic. I. R. 1. 32. *De ſtilzwygendheit gelykt naar een bekentenis.*

Taciturnitas. *Verzwyging van een geheim, trouwheit in 't zwygen van een geheim.*

Experiri taciturnitatem alicujus. Cic. Cl. 65. *Iemants getrouwheit in 't verzwygen van een geheim beproeven.*

TĂCĬTŬRNŬS, ă, ŭm. Hor. E. 1. 18. 95. *Een zwyger, ſtilzwygend, van een zwygenden aart, die weinig ſpreekt.*

Taciturnus. *Die,* of *dat weinig geraas,* of *gerucht maakt, ſtil, daar het ſtil is.* De compar. Taciturnior ſtaat by Hor. E. 2. 2. 83. en de ſuperl. Taciturniſſimus by Plautus beneden.

Taciturniſſimum oſtium. Plaut. Curc. 1. 1. 20. *Een zeer ſtille,* of *zagtopgaande deur, een deur die ganſch niet kraakt.*

TĂCĬTŬS, ă, ŭm. Cic. C. 3. 11. *Stil, ſtilzwygend, die niet een woord ſpreekt.*

Abi tacitus tuam viam. Plaut. R. 4. 3. 88. *Ga ſtil uwes weegs, ga ſtil heen zonder een woord te ſpreeken.*

Tacitus. *Waar van men niet ſpreekt, rept,* of *meldt.*

Quis te tacitum relinquat? Virg. Æ. 6. 841. *Wie zoude van u konnen zwygen?*

Tacitus. *Dat geen geraas maakt.*

Annis tacitis ſeneſcimus. Ovid. F. 6. 771. *Wy worden ſtilletjes,* of *ongevoeliglyk oud.*

Curſus tacitus fluminis. Ovid. M. 14. 600. *Een ſtilſtroomende rivier, een rivier wiens water zonder eenig gedruis afſtroomt.*

Tacito ſigno exercitum abduxerunt. Liv. 29. 30. *Zy zyn met een ſtille trom opgebrooken, zy zyn ſtilletjens deurgegaan,* of *vertrokken.*

Tacitus. *Verborgen, verbolen, geheim, bedekt.*

Ira tacita exæſtuare. Ovid. M. 6. 623. *Een heimelyke,* of *bedekte gramſchap hebben.*

Tacitus. *Stilzwygende.*

Tacita aſſenſio. Cic. Mil. 5. *Een ſtilzwygende bewilliging,* of *toeſtemming.*

TĀCTĬO, ōnĭs. f. Cic. T. Q. 4. 9. *'t Gevoel,* een van de vyf zinnen.

TĀCTŬS, ă, ŭm. Cic. Cæc. 13. *Gevoelt, aangeraakt, aangeroert, geraakt, getaſt,* in de natuurlijke beteekenis.

De cælo tactus. Virg. E. 1. 17. *Van den hemel getroffen,* of *geraakt, door den blikzem geſlagen.*

Tactus fulmine. Plin. H. 14. 19. *Door den blikzem geſlagen.*

Tactus. *Geraakt, bewogen, geprikkelt.*

Laudis cupidine tactus. Ovid. Tr. 4. 5. 11. *Door de eerzucht geprikkelt, aangezet.*

Tactus. Cic. de Or. 2. 64. *Bedrogen, miſleid, opgelicht.*

TĀCTŬS, ūs. m. Cic. N. D. 2. 56. *'t Gevoel,* een van de vyf zinnen.

Tactus. Cic. de Or. 3. 57. *Voeling, taſting, het voelen, het taſten, aanraking, aanroering, aantaſting.*

T Æ D.

TÆDĂ, æ. f. Plin. H. 16. 10. *Pekboom, pynboom, de boom daar het pek uitgetrokken word.*

Tæda. Cic. S. R. 24. *Allerhande fakkel,* of *toorts.*

Tæda. Virg. Æ. 9. 76. *Een fakkel, van pynboomen hout gemaakt.*

Tæda. Colum. 5. 10. *Een ziekte,* of *quaal onder de pynboomen,* die uit te veel ſappen of vochten ſpruit.

Tæda. Virg. Æ. 4. 18. Ovid. F. 6. 281. *Het huwelyk, de bruiloft, 't bruiloftsfeeſt.*

Tæda. Sen. Oe. 2. 500. *Een bruiloftsgezang, een bruiloftsdicht.*

(Tæda. *Een ſchip,* of *plank van een ſchip.*

Si ſit latiſſima tæda. Juv. 12. 59. *Indien 't ſchip,* of *de plank van 't ſchip zeer dik is.*)

TÆDĔT, tædēbăt, tædŭĭt, tædērĕ. Cic. V. Prœm. 10. *Verdriet ergens over krygen,* of *ſcheppen, iets moede worden, verdrieten.*

Tædet audire eadem millies. Ter. Ph. 3. 2. 2. *Het verdriet my die dingen duizentmaal te hooren.*

Tædet ſermonis tui. Plaut. Caſ. 1. 54. *Uw praatjes verdrieten my,* of *word ik moede.* Hier moet Me onder verſtaan worden.

(TÆDĬFĔR, ă, ŭm. *Die een toorts,* of *fakkel draagt.* Ovid. Her. 2. 42. noemt Ceres tædifera Dea, om datze by ontſtoke fakkelen Proſerpina, van Pluto geſchaakt, gezocht heeft.)

TÆDĬŬM, ĭī. n. Hor. O. I. 14. 17. *Verdriet, ongenoegen, tegenzin.*

Capere tædia cœpti. Ovid. M. 9. 615. *Verdriet in 't begonnen,* of *voorgenomen werk krygen,* of *ſcheppen.*

Tædium laboris. Quintil. I. O. 2. 2. *Verdriet in den arbeid.*

T Æ N.

TÆNĬĂ, æ. f. Virg. Æ. 7. 352. *Een lang ſmal lint,* of *ſnoer,* van wol, garen, zyde, als *galon, een neſteling, rygſnoer,* of *rygveter.*

Tænia. Vitruv. 4. 2. *Een platte fries.* Een woord der Doriſche bouwkonſt.

Tænia. Plin. H. 28. 14. *Een zeer lange platte wurm, die in 't menſchen darmen groeit.*

Tænia. Plin. H. 32. 7. *Zekere viſch.*

TÆNĬŎLĂ, æ. f. Colum. 11. 3. *Een ſnoertje, bandje, lintje, rygſnoertje.*

T A G.

(TĀGĀX, ăcĭs. omn. gen. *Diefachtig, die zyn handen aan vreemde goederen ſlaat.*

Quæſtorum nemo dignum putat: etenim

etenim est tagax. Cic. Att. 6. 3. *Niemant oordeelt hem bequaam om rentmeester te zyn: want hy is diefachtig.*

Perscribere manu tagaci. Lucill. *by* Festus. *Met een diefachtige hand schryven.*)

T A L.

TĀLĀRIĂ, iūm, ibūs. Virg. Æ. 4. 239. *De hielvlengels.* Die de Dichters voorwenden dat Mercurius aan de hielen draagt.

(Talaria lex Plaut. M.G. 2. 2. 9 *Een wet, of naar welke men met dobbelsteenen moet speelen, of waar door het speelen met dobbelsteenen verbooden word.*

Talaria. *'t Deel des voets omtrent de enkelen.*

Morbus cœpit talaria intendere. Sen. E. 53. *'t Voetenvel heeft begonnen de voeten te doen zwellen.*

TĀLĀRIS, is, m. & f. rĕ, is, n. *Dat tot op de enkelen hangt.*

Prætor populi Romani stetit in tunica talari. Cic. V. 5. 33. *De Schout van 't Roomsche volk heeft een rok aangehad die hem op de enkelen hing.*)

TĀLĀRIŪS ludus. Cic. Att. 1. 16. Off 1. 42. *'t Kootspel, 't bikkel- of biltikspel.*

TĀLEĂ, æ. f. Cato R. R. 46. Colum. 11. 2. *Een tak aan beide einden afgesneden, om te planten.*

Taleæ. Cæf. B. G. 5. 12. 4. *Zeler geld*, dat de Engelschen ten tyde van Cæfar in 't gebruik hadden.

(Talea. Varr. *by* Non. 4. 473. *Een kerfstok.*)

TĀLENTŪM, i. n. Cic. T. Q. 5. 32. *Een talent.* Een Atheens talent, daar de Geschichtschryvers van spreeken, was waardig, zeftig minæ *of* ponden, dat is te zeggen, zesduyzend drachmen *of* denarien. Zommige willen dat een talent naar onze munt omtrent vyfhonderd en zeftig rykdaalders waardig was.

Talentum. Vitruv. 10. 21. *Een talent pond gewigt, een gewigt van honderd twintig ponden.*

TĀLEŎLĂ, æ. f. Colum 3. 17. *Een lot, of klein takje aan beide einden om te planten afgesneden.*

TĀLIO, ōnis. f. Cic. *by* August. C. D. 21. Gell. 20. 1. Festus. *Straffe van gelykmatige vergeldinge*, wanneer men iemant het zelve quaad doet lyden, dat hy een ander heeft aangedaan.

TĀLIS, is. m. & f. ĕ, is. n. *Diergelyk, zoodanig, dusdanig, zulk, zulk een, van deeze slag.*

Qui tanti talem genuere parentes. Virg. Æ. 1. 611. *Wie zyn die ouders, die zoodanig eenen zoon hebben geteelt, of voortgebragt?*

Quales sumus, tales esse videamur. Cic. Off. 2. 13. *Laat ons inder daad zyn die wy schynen.*

Cum vino & aliis talibus. Sall. B. J. 45. *Met wyn, en andere zoodanige, of diergelyke dingen.*

TĀLITER. Mart. 5. 7. 3. *Zoodanigl k, dusdaniglyk, van deeze slag, op deeze wyze, op zulk een wyze, zoo.*

TĀLITRŪM. i. n. Suet. T b. 68. 3. *Een knip.* Salmasius en Vossius willen, doch t'onrechte, dat het een vuifslag is.

TĀLPĂ, æ. m. & f. Cic. A. Q. 4. 25. *Een mol.* Het is best dit woord in masc. gen. te gebruiken.

TĀLUS, i. m. Celf. 8. 1. *en* 22. *Een van de zeven beentjes die de bal van den voet uitmaaken.*

Talus. Plin. H. 11. 46. *Een koot, bikkel, of biltik.*

Ludere talis. Cic. de Or. 3. 23. *Met kooten, bikkelen, of biltikken speelen.*

Talus. Plin. H. 26. 11. *De enkel, of enklauw*

Purpura usque ad talos demissa. Cic. Clu. 40. *Een purpere rok, die tot aan de enkelen hangt.*

Securus, cadat, an recto stet fabula talo. Hor. E. 2. 1. 176. *Niet bekommert of het tonteelstuk op zyn kooten staat.*

T A M.

TĀM. *Zoo veel, zoo zeer, zoo.*

Tam fui liber quam gnatus tuus. Plaut. Capt. 2. 2. 60. *Ik ben zoo vry geweest als uw zoon.*

Quæ te tam læta tulerunt sæcula? Virg. Æ 1. 610. *Wat gelukkige eeuw heeft u voortgebragt?*

Quam quisque pessime fecit, tam maxime tutus est. Sall. B. J. 31. *Hoe meerder quaad iemant heeft gedaan, hoe hy gerufter is.*

Tam felix utinam essem, quam. Ovid. P. 4. 14. 43. *Och of ik zoo gelukkig was, als.*

Tam ob parvulam rem. Ter. Ad. 2. 4. 10. *Om zoo een kleine, of geringe zaak.*

Neque tam mane egredior, neque tam vesperi. Ter. H. 1. 1. 15. *Ik ga zoo vroeg, noch zoo laat niet uit.*

Tam eam reddam atram, quam carbo est. Ter. Ad. 5. 3. 63. *Ik zal haar zoo zwart als een kool maaken.*

TĀMĂRĪCĔ, ēs. Plin. H. 24. 9. *Tamarisboom*, een heestergewas.

TĀMĂRĬX, icis. Lucan. 9. 917. *Tamaris.*

TĀMĔN. conjunct. *Nochtans, evenwel, echter, by aldien dat, middelerwyl, ondertusschen, des niet tegenstaande, niettemin.*

Quod velis, actum est tamen. Plaut. E. 3. 3. 45. *Dat gy wilt, is evenwel gedaan.*

Tamen a malitia non discedis. Cic. F. 9. 19. *Onde tuss.hen verbetert gy uwe boosheit niet.*

Tamen. *Ten laatsten, eindelyk.*

Sed dic tamen. Plaut. Ps. 5. 2. 12. *Maar zeg het ten laatsten.*

TAMĔSIS, is m. Cæf. B. G. 5. 11. 9. *De Teems*, een rivier in Engeland.

TĀMĔTSĪ. Cic. S. R 27. *Hoewel, schoon, alhoewel.*

TĀMINIĂ ūvă, æ. f. Celf. 5. 18. *Een soort van wilde druiven.*

T A N.

TĀNĀIS, is. m. Virg. G. 4. 517. *De Tanais, de Tanaisstroom*, een rivier die Azien van Europa scheidt.

TĀNDĔM. adv. Cic. C. 2. 1. *Eindelyk, ten laatsten, of ten lesten.*

TĀNDIŪ *of* TĀMDIŪ. adv. *Zoo langen tyd, zoo lang.*

Ego te abiuisse tandiu a nobis doleo. Cic. F. 2. 1. *'t Is my leed dat gy zoo lang van ons zyt af geweest.*

Illa ignominia tandiu in illo fuit, quamdiu in provincia mansit. Cic. V. 2. 27. *Die schande is hem zoo lang by gebleven als hy in 't wingewest gebleven is.*

Vixit tandiu quam licuit in civitate beate vivere. Cic. Cl. 1. *Hy heeft zoo lang geleeft, als men gelukkiglyk te Rome kon leeven.*

TĀNGO, gis, tĕtigi, tāctūm, tāngĕrĕ. Cic. T. Q. 2. 24. *Raaken, aanraaken, tasten, aantasten.*

Tangere terram. Plaut. Am. 1. 1. 48. *Aanlanden.*

Tange Chloen sublimi flagello. Hor. O 3. 26. 11. *Sla Chloe met een opgehevene roede.*

Signata cita loca tangere funda. Tib. 4. 1. 97. *Met een slinger in 't wit werpen, of den doel raaken.*

Carinæ tetigere portum. Virg. G. 1. 303. *De schepen zyn aangekomen, of hebben haar anker in de haven geworpen.*

Tangere Tyberim. Cic. S. R. 7. *Dicht aan den Tyber leggen, of zyn.*

Tangere aliquem. Ter. E. 3. 1. 30. *Iemant raaken, met iemant scherssen, of spotten; iemant een steek geeven.*

Tangere aliquid. Cic. A. Q. 4. 44. *Iets aanroeren, ergens van spreeken.*

Omnia leviter tangere. Cic. S. R. 30. *Alles ligtelyk aanraaken, of aanroeren.*

Tetigit rem acu. Plaut. R. 5. 2. 19. *Hy*

Hij heeft het net geraaden, hij heeft den spyker op 't hoofd geslaagen.
Tetigit vox aures meas. Plaut. R. 1. 4: 14. *Ik heb zyn stem gehoort, zijn stem is my ter ooren gekoomen.*
Metam tangere vitæ. Ovid. Tr. 1. 8. 1. *Op 't einde, of 't laatste van zyn leven zyn.*
Tetigin' tui quidquam? Ter. Ad. 2. 1. 24. *Heb ik iets van 't uwe genomen, of verminders?*
Tangere. *Raaken, bewegen, treffen.*
Hæc modice me tangunt. Cic. Att. 2. 19. *Deeze dingen raaken mij weinig, of gaan mij weinig aan.*
Tangi odore. Plin. H. 17. 24. *Een reuk ruiken.*
Tangere aliquem. *Iemant bedriegen, opligten, bedotten, of doeken.*
Tetigi te triginta minis. Plaut. E. 5. 2. 40. *Ik heb u voor dartig ponden bedrogen, opgeligt, bedot, of gesnoten.*
Tetigit calicem clanculum. Plaut. M. G. 3. 2. 10. *Hij heeft den kop of kelk heimelik uitgezopen.*
(Tangere mulierem. *Een vrouw beslaapen, of by een vrouw slaapen.*
Nullus in urbe fuit tota, qui tangere vellet uxorem tuam gratis. Mart. 1. 74. 1. *In de heele stad is niemant geweest, die bij uw vrouw om niet zou willen slaapen.*
Tangi de cœlo. *Van den blixem geslagen worden, om dat de blixem de lichaamen alleenlyk raakt, en niet verteert. Zie Minut. Fel. 39.*
Parte muri de cœlo tacta. Suet. A. 94. 2. *Een deel van den muur van den blixem geslagen zynde.*
Tactæ de cœlo quatuordecim Urbis regiones. Tac. An. 12. 4. *De veertien wijken van de stadt zijn van den blixem geslagen.*)
TĀNQUĀM. conjunct. *Gelijk, als, als of.*
Gloria virtutem tanquam umbra sequitur. Cic. T. Q. 1. 45. *De roem volgt de deugd, als haar schaduwe.*
Suadeo hoc videas, tanquam tua res agatur. Cic. F. 2. 16. *Ik raad u dit wel te onderzoeken, gelijk of 't uw eigen zaak was.*
Hunc nostine? D. Tanquam te. Ter. Ph. 1. 2. 15. *Kent gij deezen mensch? D, zoo wel als u.*
Hoc te primum rogo, ne te obrui tanquam fluctu, sic magnitudine negotii finas. Cic. Fr. 1. 1. *Het eerste dat ik van u verzoek is, dat gij u door 't gewigt, of de grootheit van deeze zaak niet laat overstelpen, even als of gij u in 't midden van eenen stroom verdronk.*
TĀNTĬLLŬM. adv. Cic. S. 15. *Een weinig, een zier, hoe weinig het zy, een luttel.*
Nec possum tantillum vestræ demere savitiæ. Catull. 97. 6. *Ik kan niets, hoe weinig het ook zy, van uwe wreedheit verminderen.*
TĀNTĬLLŬS, ă, ŭm. Ter. Ad. 4. 2. 24. *Zoo klein, of gering.*
Tantilla, tanta verba funditat? Plaut. Pœn. 1. 2. 61. *Zoo slecht, of gering zy ook is, spreekt zij noch zulke grootze woorden?*
TĀNTĬSPĔR. adv. *Een weinigje, een oogenblik.*
Latendum tantisper, dum audiam quemadmodum negotium confectum sit. Cic. F. 9. 2. *Ik moet my een weinigje verschuilen, tot dat ik hoore hoe de zaak is afgeloopen.*
TĀNTŌ. adv. *Zoo veel.*
Tanto ante. Cic. V. 5. 34. *Zoo veel te vooren, zoo langen tyd te vooren.*
Vicies tanto addito aquæ. Plin. H. 14. 4. *Doet'er twintigmaal zoo veel water by.*
Ter tanto pejor ipsa est, quam tu eam esse vis. Plaut. P. 1. 3. 73. *Zy is driemaal boozer, als gij wel zoud willen, of als gy geerne zaagt.*
TĀNTŌPĔRĔ. adv. Cic. de Or. 1. 35. *Zoo zeer, zoo veel, grootelyks, zoodanig, zoo.*
Ah! ne sævi tantopere. Ter. An. 5. 2. 27. *Ach! wees doch zoo wreed niet.*
TĀNTŬLŬM. adv. Cic. V. 5. 68. *Een weinigje, zoo weinig als 't is.*
TĀNTŬLŬS, ă, ŭm. *Zoo klein.*
Epistola tantula. Cic. Att. 1. 14. *Zoo kleinen brief.*
TĀNTŬM. adv. *Alleenlijk, eeniglijk.*
Tantum dicam. Cic. Mur. 37. *Ik zal alleenlijk zeggen, of verhaalen.*
Non tantum parum commode, sed etiam turpiter. Cic. de Or. 1. 53. *Niet alleenlijk op eene onaangenaame of mishaaglijke, maar ook op eene schandelijke wijze.*
Tantum quod ex Arpinate veneram, cum mihi a te literæ redditæ sunt. Cic. F. 7. 23. *Zoo haast als ik van mijn landhuis Arpinum gekoomen was, wierd mij uw brief behandigt.*
Ut vidit tantum non circuiri se a dextro cornu. Liv. 37. 29. *Zoo ras als hij zag dat hij in gevaar stont om van den rechter vleugel bezet te worden.*
Tantum non Lacedæmon capta est. Liv. 34. 39. *Het scheelde niet veel of Lacedæmon was ingenomen.*
Tantum quod hominem non nominat. Cic. V. 1. 45. *Uitgenomen dat hij den man niet noemt.*
Vi reddidit mille nummum. N. Tantum debuit. Plaut. B. 2. 3. 38. *Men heeft hem gedwongen duizend ryksdaalders weder te geeven. N. Zoo veel was hij schuldig.*
Tantum mihi confido. Cic. F. 10. 18. *Zoo grooten vertrouwen stel ik op my zelven.*
Tantum abest ut id consentaneum sit, ut maxime etiam repugnet. Cic. A. Q. 4. 9. *Niet alleen komt dat 'er niet mede overeen, maar 't is ook zelf ten hoogsten daar mede strijdig.*
Quoniam tantum ponitis in ea re. Cic. A. Q. 4. 28. *Dewyl gij daar zoo veel vertrouwen op hebt.*
Tantum præsidii est, ut ne murus quidem cingi possit. Cæs. B. G. 6. 35. 9. *De bezetting is zoo klein, dat'er zelf geen soldaaten genoeg zijn om de muuren te bezetten.*
TĀNTŌMMŎDŌ adv. Cic. N. D. 2. 32. *Alleenlijk, eeniglijk.*
TĀNTŬMDĔM. nominat. & accus. Tantidem. gen. *Zoo veel, even zoo veel, juist zoo veel.*
Tantumdem Cæpioni solutum est. Cic. Fr. 1. 3. *Men heeft'er zoo veel aan Capio voor betaalt.*
Undique ad inferos tantumdem viæ est. Cic. T. Q. 1. 43. *Dewijl naar de hel is overal even groot, of breed.*
Petitio tantidem ponderis est. Pompon. Dig. 19. 5. 26. *Men eischt een gelyk gewigt.*
Malo benefacere tantumdem est periculum, quantum bono malefacere. Plaut. Pœn. 3. 3. 20. *Daar is zoo veel gevaar in 't goed doen aan een boos, als in 't quaad doen aan een eerlyk mensch.*
TĀNTŬS, ă, ŭm. *Zoo groot.*
Urbs tanta. Cic. N. D. 3. 38. *Zoo groot een stad, zoo een groote stad.*
Tantum laborem capere ob talem filium. Ter. An. 5. 2. 29. *Zoo veel hartzweer om zoo een zoon hebben, of neemen.*
Est ergo res ulla tanti? Cic. Att. 5. 20. Mil. 22. *Is'er dan wel eenig ding van zoo groote waarde, of aangelegenheit?*
Tantus natu. *Zoo oud, of hoog van jaaren.*
Tantus natu, Deorum nescis nomina? Plaut. B. 1. 2. 16. *Weet gij, die zoo oud zyt, de naamen der Goden niet?*
Sol majorne quam terra est, an tantus quantus videtur? Cic. D. 2. 30. *Is de zon grooter dan de aarde, of zoo groot als ze gelykt?*
Tantus homo. Ter. E. 4. 7. 32. *Zoo grooten, doorluchtigen, vermaarden, voortreffelyken, of deftigen man.*
Tantus. *Zoo klein.*
Sin autem, aut non erit istic bellum, aut tantum erit, ut vos, aut successores paucis additis copiis sustinere possint. Cic. F. 8. 10. *Bij aldien'er geen oorlog is daar gij zyt, of dat die zoo klein is, dat gij, of die in uw plaatze zullen koomen*

men, die met een klein getal soldaaten, die men bij uwe benden zal voegen, kond uithouden.

T A P.

TĀPĒS, ētis. m. Virg. Æ. 9. 325. *Een sprei, tafelkleed, beddekleed, pronkkleed, behangzel, enz.* Men vind by Plautus Tapetia in de Nominativus Ps. 1. 2. 14. en Accusativus St. 2. 2. 54. en Tapetis in de Dativus en Ablativus by Virg. Æ. 7. 277.

T A R.

TĀRĀNDŬS, ī. m. Plin. H. 8. 34. *Een beest van grootte als een os, dat hoofd en hoornen als een hart, en hair gelyk een beer heeft.*

(TĀRDĀTŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 5. 453. *Opgehouden, verachtert, belet.*)

TĀRDĒ. adv. Cic. Mil. 20. *Te laat, te spade, al te laat.* De compar. Tardius staat by Cic. T. Q. 1. 31. en de superl. Tardissime by Cic. F. 2. 9.

Citius tardiusve. Sen. N. Q. 2. 59. *Vroeger of laater.*

Tarde. adv. Cic. Att. 3. 7. *Traaglyk, langzaamlyk, loomelyk, luyelyk, onachtzaamlyk.*

TĀRDĒSCO, scis, scĕrĕ. Lucret. 3. 478. *Langzaam en traag worden: lui, traag, loom, of vadzig worden.*

TĀRDĬGRĀDŬS, ă, ŭm. Poet. apud Cic D. 2. 64. *Loom, traag, of langzaam in 't gaan.*

TĀRDĬLŎQUŬS, ă, ŭm. Sen. E. 40. *Langzaam in 't spreeken.*

TĀRDĬPĒS. ĕdis. omn. gen. Catull. 36. 7. *Traagvoet, langzaam in 't gaan.*

TĀRDĬTĀS, ātis. f. *Langzaamheit, traagheit, loomheit, luiheit.*

Tarditatibus uti mollioribus. Cic. Off. 1. 36. *Een groote langzaamheit, of loomheit in zijnen wandel doen blijken.*

Tarditas. Cic. A. 6. 3. *Vertoeving, ophouding, verachtering, verschuiving, vertraging.*

Tarditas. Cic. A. 11. 10. *Uitstel, vertrek, opschorting, verschuiving.*

Tarditas ingenii. Liv. 7. 4. Quintil. I. O. 1. 1. *Botheit, domheit, traagheit van geest.*

TĀRDĬTĬĒS, ēi. f. Acc. apud. Non. 2. 866. Zie Tarditas.

TĀRDĬTŪDO. inis. f. Plaut. Pœn. 3. 1. 29. Zie Tarditas.

TĀRDĬŬSCŬLŬS, ă, ŭm. Ter. H. 3. 2. 4. *Wat langzaam, schoorvoetend, draalachtig, traag, eenigzins loom.*

TĀRDO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Ophouden, verachteren, uitstellen, vertraagen, beletten.*

Tardare impetum alicujus. Cæs. B. C. 1. 26. 2. *Iemants woede bedwingen, of intoomen, iemants aanval stuiten.*

Tardare alicujus studia. Cic. Or. 1. *Iemants pogingen stuiten, iemant in zijnen toeleg verzetten.*

Tardare negotium aliquod. Cic. F. 7. 5. *Een zaak uitstellen, verschuiven, of sleepende houden.*

Tardare hic, & commorari melius est. Cic. Br. 18. *'t Is beter hier te vertoeven, of stil te staan, en 'er te blijven.*

Tardare alvum. Cels. 2. 19. *Het wateren stuiten, of beletten.*

Auster tardat sensus. Cels. 2. 1. *De zuide wind verdooft de zinnen, of maakt de zinnen vadzig.*

TĀRDŬS, ă, ŭm. *Traag, langzaam, lui, loom, vadzig.* De compar. Tardior staat beneden by Cicero, en de superl. Tardissimus by Plin. H. 9. 42.

Tardus incessu. Plin. H. 7. 16. *Langzaam van gang, of in 't gaan.*

Tarda ad pastum pecus. Cic. Fin. 2. 13. *Vee dat langzaam eet*, gelyk ossen, peerden, enz.

Ad referendam gratiam tardiorem esse. Cic. Ant. in exs. ir. 2. *Te lang wachten om iemant te bedanken.*

Tardus in cogitando. Cic. Cl. 59. *Langzaam om iets te bedenken, of te overweegen.*

Tardum est dictu. Plin. H. 23. 1. *Men kan 't niet wel zeggen, 't is moeijelyk om te zeggen.*

Homo tardus. Cic. A. Q. 4. 30. *Een plomp, bot, dom, of onvernuftig mensch.*

Sensus tardi. Cic. A. Q. 1. 8. *Doffe zinnen.*

Unda tarda. Virg. G. 4. 479. *Een stilstaande water.*

(Tardus. *Ongemakkelyk*, om dat het ongemakkelyk is langzaam te zyn voor die zich spoeden wil.

Tarda quies illius anni. Tac. Agr. 18. 3. *'t Valt ongemakkelijk dat men in dat jaargetij niet te doen heeft, of zich stil moet houden.*

Tardus. *Lang.*

Tarda nox. *Een lange nacht, een wintersche nacht*, om dat het langzaam dag word. Virg. G. 2. 482.

Tardi menses. Virg. G. 1. 32. *Zomersche maanden*, om dat het in de zelve langzaam nacht word.)

TĀRMĒS, ĭtis. m. Plaut. Most. 3. 1. 138. Vitruv. 2. 9. *Een houtworm.* (Festus zegt het een vleeschmaade te zyn.

TĀRTĀRĒŬS, ă, ŭm. *Van de helle, helsch.*

Tartareus custos. Virg. Æ. 6. 395. *De helbewaarder, helhond, Cerberus.*

Tartareus Acheron. Virg. Æ. 6. 295. *De helsche rivier Acheron.*

Tartareus Deus. Ovid. Tr. 1. 8. 32. *De God van de helle, Pluto.*

Tartarea vox. Virg. Æ. 7. 514. *Een vreeslyke, of zeer harde stem.*)

TĀRTĀRĬĂ, æ. f. *Tartaryen.* Een groot landschap in Asiën.

(TĀRTĂRŬS, ī. m. Virg. 6. 577. *De hel*, 't is een Grieksch woord, Τάρταρος.)

TAS.

TĀSCŌNĬŬM, ii. n. Plin. H. 31. 4. *Zekere witte aarde*, gelyk die, daar men smeltkroezen van maakt.

T A U.

TAURĂ, æ. f. Colum. 6. 22. Varr. R. R. 2. 5. *Een onvruchtbaare koe.*

TAURĔĂ, æ. f. Juv. 6. 492. *Zekere geessel van stierenleêr gemaakt, een bullepees.*

TAURĔŬS, ă, ŭm. Ovid. F. 4. 342. *Van een stierenhuid, van stieren leder.*

TAURĬFĔR, ă, ŭm. Lucan. 1. 473. *Daar veel stieren zyn*, van een landschap spreekende.

TAURĬFORMĬS, ĭs. m. & f. mĕ, ĭs. n. Hor. O. 4. 14. 26. *Dat de gedaante van een stier heeft, een stier, of bul gelyk.*

(TAURĬLĬĂ, ōrŭm, p. n. Liv. 39. 22. *Een feest van twee dagen*, zoo genaamt wegens het slachten van stieren voor de onderaardsche Goden, ter oorzaak dat 'er te Rome een groote sterfte was ontstaan onder de zwangere vrouwen, door het te lang en te veel eeten van stieren vleesch. Zie Festus in Taurii.)

TAURĪNŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 1. 372. Plin. H. 28. 12. *Van den stier, of bul.*

TAURŬS, ī. m. Cic. D. 2. 16. *Een stier, of bul.*

Taurus. Vitruv. 9. 6. *De stier*, een gesternte.

(Taurus. Quintil. I. O. 8. 2. *Een wortel van een boom.*)

TAX.

TĀXĀTĬO, ōnis. f. *Schatting, waerdeering.*

Intra pecuniam versabitur taxatio. Sen. B. 3. 10. *Men zal u een geldboete opleggen, men zal u in een geldboete verwijzen.*

(TĀXĀTŌR, ōris, m. Festus. *Een quaadspreeker, een lasteraar.*)

TĀXĔŬS, ă, ŭm. Stat. S. 5. 5. 29. *Van den yvenboom, of taxisboom.*

TĀXĬLŬS, ī. m. Vitruv. 10. 13. *Een klein vierkant stukje hout, of van andere stof*, daar men, als met teerlingen, mede speelde.

TĀXO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 17. 1. *Waerdeeren, schatten, op prijs stellen, de prijs op de koopmanschappen, of waaren zetten.*

Taxare. Plin. H. 15. 15. *Berispen, bestraffen, overhaalen, doorneemen, doorstrijken.*

TAXUS, i. f. Virg. E. 9. 30. *Tyven- of taxisboom.*

TEC.

TECHNA, æ. f. Ter. H. 3. 1. 62. *Loosheit, schalkheit, bedrog, bedriegery, list, arglistigheit; looze vond, streek, of trek.*

TECHNICI, orum. m. plur. Quintil. I. O. 2. 13. *Konstmeesters, konstvinders, leeraars, of vinders van konstregelen, of konsten.*

TECOLITHUS, i. m. Plin. H. 36. 19. Τηκόλιθος. *Een steen die de kracht heeft om den steen in de blaas te breeken.*

TECTE. adv. Cic. Or. 68. *Duisterlyk, bedektelyk, onder bedekte woorden.* De compar. Tectius staat by Cic. F. 9. 22.

TECTOR, oris. m. Varr. R. R. 3. 2. Vitruv. 7. 10. *Een die de muuren bepleistert, bestrykt, of wit; een muurwitter, of pleisteraar der muuren.*

TECTORIOLUM, i. n. Cic. F. 9. 22. *Witsel, of kalk om een muur te witten, pleister, pleisterkalk.*

TECTORIUM, ii. n. Cic. Att. 1. 10. V. 1. 55. *Pleister, witsel, pleisterkalk.*

Colores udo tectorio inducti. Vitruv. 7. 3. *Een schildery in natte kalk.*

TECTORIUS, a, um. Plin. H. 36. 22. *Daar men pleistert, kalk, of witzel van maakt, om een muur te witten.* Harduinus leest, Tectorii calce.

TECTUM, i. n. Cic. Q. R. 12. *Het dak van een huis.*

Tectum. Cic. V. 5. 10. *Een huis.*

(Tectum. *Een deken, of sprei van een bed.*

Anus rumpit tecta. Hor. Ep. 12. 12. *'t Oude wyf scheurt, of wryft de dekens in stukken.*)

TECTUS, a, um. Ter. Hec. 3. 3. 28. *Gedekt, bedekt.* De compar. Tectior staat by Cicero beneden, en de superl. Tectissimus by Cic. de Or. 2. 73.

Antrum arboribus tectum. Ovid. M. 12. 212. *Een hol met boomen bedekt, of overschaduwt.*

Tectus lanugine malas. Ovid. M. 12. 291. *Een vlasbaerd, een die den eersten baerd aan zyn wangen heeft.*

Navis tecta. Liv. 33. 19: 36. 43. *Een overdekte schuit, een overdekt schip, of vaartuig.*

Innocentia tectus. Cic. Man. 24. *Door zyn onschult beveiligt, op zyn onschult steunende.*

Tectus. *Verborgen, bedekt, verholen, duister; geveinst.*

Verba tecta. Cic. F. 9. 22. *Duistere, of bedekte woorden.*

Sermone tecto dicere aliquid. Ovid. Art. 1. 569. *Iets met bedekte, of duistere woorden zeggen.*

Tecti esse ad alienos possumus. Cic. S. R. 40. *Wy konnen geveinst zyn by vreemdelingen.*

Tectior homo. Cic. Or. 42. Dej. 6. *Een geveinsder mensch.*

TECUM. adv. Plaut. Trin. 1. 2. 20. *Met u, by u zelven.*

TED.

TEDA. Zie Tæda.

TEG.

TEGES, tegetis. f. Colum. 12. 50. *Een bieze, of stroozye mat, een mat van strooi, of biezen gevlochten.*

Teges palmea. Colum. 5. 5. *Een mat van dadeltakken.*

TEGETICULA, æ. f. Colum. 8. 9. Varr. R. R. 2. 11. *Een kleine mat, of matie.*

TEGILLUM, i. n. Plaut. R. 2. 7. 18. *Een klein schutzel,* dat de harders in 't veld namen om voor den regen zich te bedekken.

TEGIMEN, inis. n. Ovid. M. 3. 52. *Dekzel, schutzel, deken.*

TEGMEN, inis. n. Cic. N. D. 2. 44. *Dekzel, schutzel, deken.*

TEGMENTUM, i. n. *Dekzel, bekleedzel.*

Tegmenta scutis detrahere. Cæs. B. G. 2. 21. 5. *Het bekleedzel van de schilden afdoen.*

TEGO, is, xi, ctum, gere. *Dekken: verholen houden.*

Tegens adversus proximos. Tac. An. 4. 69. 5. *Zich bedekt, of ingetogen houden jegens zyn naaste vrienden.* (Zoo leest Lipsius voor egens.)

Tegebant illius latera. Liv. 42. 65. *Zy gingen nevens hem, zy gingen aan zyn zyde, zy vergezelschapten hem.*

(Tegere locum. *Veel, of in overvloet aan een plaats zyn,* zoo dat het de plaats als bedekt.

Multa umbra tegebat aves. Prop. 4. 10. 30. *Veele takken die schaduw maakten, waren op dien populier; of die populier was ruig van takken.*

Tegere locum. *Aan die plaats ter neder storten, of sterven.*

Fere locum, quem quisque vivus pugnando ceperat, amissa anima, corpore tegebat. Sall. B. C. 61. *Een iegelyk sneuvelde, of viel ter neder op de plaats, daar hy levende hal post gevat om te vechten.*

Tegi loco. *Aan een plaats zyn, of zich ophouden.* Zie Sciop. Verisim. 1. 12. Villiom. tegens Titius 9. 12.

Loco tecta quo sim nescio. Plaut. R. 1. 3. 26. *Ik weet niet waar ik ben.*

Quid ais, quantum terra tegit, hominum perjurissime? Plaut. Ps. 1. 3. 117. *Wat zegt gy meinedigste van alle menschen, die op aarde zyn?*

Neque locus, neque amicus quisquam teget. Sall. B. C. 58. *Hy zal zich aan geen plaats, noch by eenigen vriend ophouden, enz.*)

TEGULA, æ. Cic. V. 3. 50. Ter. E. 3. 5. 40. *Een tichel, of tegel; een dakpan.*

TEGULUM, i. n. Plin. H. 16. 36. *Alles wat dient om een huis te dekken,* als riet, biezen, enz.

TEGUMEN, inis. n. Liv. 4. 39: 36. 32. *Dekzel, dekkleed, deken.*

TEGUMENTUM, i. n. Cic. N. D. 2. 60. *Dekzel, dekkleed, deken.*

TEL.

TELA, æ. f. Cic. R. Q. 4. 19. *Linnen, lynwaat, doek, een web linnen.*

(Tela. Virg. G. 1. 285. Sen. E. 90. en tela jugalis. Cato R. R. 13. *Een weversboom.* Zie Salm. Capitol. Pert. 8. en Popm. over Cato.)

TELAMON, onis. Vitruv. 6. 10. *Een menschen beeld,* dat pylaaren, enz. scheint te onderstutten.

TELEPHION, ii. n. Plin. H. 27. 13. *Muurpeper,* een soort van wilde porselein.

TELIGER, a, um. Sen. H. O. 2. 543. *Pyldrager, schichtdrager.*

TELINUM unguentum. i. n. Plin. H. 13. 1. *Een welriekende zalf, of balsem,* zeer hoog by de Ouden geacht.

TELLUS, uris. f. Cic. N. D. 3. 20. *De aarde.*

TELUM, i. n. Cic. Q. 2. 2. *Een schicht, pyl, werpspies.*

Assultant undique, non usque ad teli jactum. Tac. An 13. 40. 5. *Zy vallen van alle kanten aan, maar komen onder 't bereik der pylen niet.*

Telum. Cic. C. 3. 3. Her. 1. 11. *Allerlei wapenen, daar men hand voor hand, of van nabij mede vecht,* als van een degen, enz.

Intendere telum in jugulum innocentis. Plin. E. 3. 9. 21. *Eenen onschuldigen valschelyk beschuldigen.*

In me uno omnia conjurationis tela adhæserunt. Cic. Dom. 24. *Al de pylen der t'zamenzweeringe zyn tegens my alleen gesmeet.*

Tela diei. Lucret. 2. 59. *De Zonnestraalen.*

TEM.

TEMERARIUS, a, um. Cic. I. R. 1. 2. *Roekeloos, vermetel, onbedacht, onvoorzichtig, lichtvaardig.*

Vox temeraria. Ovid. M. 2. 50. *Onbedachte woorden.*

TEMERATOR, oris. m. Stat. Th. 11. 12. *Schender, bederver, verkrachter.*

(TEMERATUS, a, um. Liv. 26. 13. *Geschonden, bedorven.*)

TEMERE. adv. Ter. Ph. 5. 1. 30. *Renkeloosslyk, vermetelyk, lichtvaerdiglyk, onbedachtelyk, onvoorzichtelyk.* (De compar. Temerius staat by Cic. T. Q. 3. 8.)

Temere. Cic. N. D. 2. 1. *By geval, zonder reden, te vergeefs.*

Temere non est. Ter. H. 4. 1. 7. *Het is niet buiten, of zonder reden.*

Non hac temere transiri potest. Plaut. B. 1. 1. 52. *Men gaat dat niet heen zonder groot gevaar te loopen.*

(Temere. *Zonder onderscheit*, of *order, verwart, door malkander, zoo als 't voorkoomt.*

Cur non sub hac pinu jacentes temere potamus? Hor. O. 2. 11. 14. *Waarom zuipen wy niet onder deezen pynboom door malkander, zonder onderscheit van persoonen*, of *zoo als 't voorvalt, nederleggende?*

Sylvæ Orphea temere insequutæ. Hor. O. 1. 12. 7. *De bosschen zyn Orpheus door malkander*, of *verwart gevolgt.*

Temere. *Byna, bykans.*

Non temere unquam triclinio abscessit .... Suet. Cl. 33. 3. *Hy is byna nooit van de tafel gegaan.*

Nullus dies temere intercessit. Nep. 25. 20. 2. *Byna is'er geen dag voorby gegaan.*)

TEMERITAS, atis. f. Cic. D. 2. 41. *Onbedachtheit, onbezonnenheit, lichtvaerdigheit, renkeloosheit, vermetelheit.*

Credendi temeritas. Tac. An. 4. 67. 5. *Lichtgeloovigheit.*

Linguæ temeritas. Curt. 8. 12. 18. *Onbescheidenheit, renkeloosheit*, of *onbehouwenheit van de tong.*

✠ TEMERITER. Acc. by Non. 11. 54. Zie Temere.

TEMERITUDO, inis. f. Pacuv. by Non. 2. 867. *Onbedachtzaamheit, onbezonnenheit, vermetelheit, renkeloosheit.*

TEMERO, as, avi, atum, are. Tac. H. 3. 72. 1. *Heilige dingen schenden*, of *ontheiligen.*

Temerare. Ovid. M. 15. 75. *Vuilmaaken, bevlekken, bezoedelen, besmetten.*

(Temerare. *Beslaapen. schenden.*

Gracchus Juliam in matrimonio M. Agrippæ temeraverat. Tac. An. 1. 53. 4. *Gracchus had Julia die aan M. Agrippa getrouwt was beslaapen.*)

TEMETUM, i. n. Hor. E. 2. 2. 163. *Wyn.*

TEMNO, is, temsi, temtum, temnere. Virg. Æ. 6. 620. *Versmaaden, misprysen, laaken, verachten.*

TEMO, onis. m. Ovid. M. 2. 107. *De dissselboom van een wagen.*

TEMPERAMENTUM, i. n. Cic. L. L. 3. 10. *Gematigtheit, ingetogenheit, bezadigtheit.*

Temperamentum linguæ. Liv. 28. 44. *Bedwinging, inbinding*, of *weerhouding van de tong.* Gronovius leest Temperando.

TEMPERANS, tis. omn. gen. Cic. Font. 14. *Gematigt, bezadigt.* (De compar. Temperantior staat by Liv. 26. 22. en de superl. Temperantissimus by Sen. E. 87.)

TEMPERANTER. adv. Tac. An. 4. 33. 2. *Matiglyk, bezadiglyk, met matigheit.* De compar. Temperantius staat by Cic. Att. 9. 2.

TEMPERANTIA, æ. f. *Matigheit, zuinigheit, spaarzaamheit.*

Summa fuit in ejus victu temperantia. Cic. T. Q. 5. 20. *Hy is zeer zuinig en spaarzaam in zyn leven geweest.*

Temperantia. Cic. I. R. 2. 54. *Matigheit, gematigtheit*, in begeerten, staatsucht, enz.

TEMPERATE. adv. Cic. Att. 12. 32. *Matiglyk, met matigheit, bezadiglyk.* (De compar. Temperatius staat by Sen. E. 18.)

Humoris habet temperate populus. Vitruv. 2. 9. *De populier heeft een matige vochtigheit.*

TEMPERATIO, onis. f. Cic. T. Q. 4. 13. *De gesteltheit*, of *gesteltenis van 't lichaam.*

Temperatio æris. Cic. V. 4. 44. *De menging*, of *tempering van 't koper.*

Temperatio cœli. Cic. N. D. 2. 5. *De gesteltenisse*, of *gematigtheit van de lucht.*

Temperatio civitatis. Cic. T. Q. 4. 1. Reipublicæ. Cic. L. L. 3. 5. *Burgerheerssching, burgerbestier, 't bestier van 't gemeenebeste, 't lands-*, of *staatbestiering.*

TEMPERATOR, oris. m. Cic. Or. 21. Sen. V. B. 14. *Middelaar, vereffenaar, die verscheide dingen t'zamen voegt*, of *vereenigt, schikker.*

TEMPERATURA. Temperatura cœli. Varr. by Non. 2. 848. *Gesteltheit*, of *gematigtheit van de lucht.* Ferri. Plin. H. 34. 15. *Harding van het yzer.* Minii. Vitruv. 7. 9. *Bereiding van meny.* Corporis. Sen. E. 11. *Gesteltenis, gesteltheit*, of *matigheit van 't lichaam.*

Temperatura. *Matiging, evenredigheit, gelykmatigheit, evenmatigheit, overeenkomst.*

Columnarum crassitudinibus adjiciuntur temperaturæ. Vitruv. 3. 2. *De pylaaren worden van ontrent eene dikte gemaakt.*

TEMPERATUS, a, um. *Gematigt, bezadigt, bedaart.* De compar. Temperatior staat by Cic. Or. 7. en de superl. Temperatissimus by Varro beneden.

Loca temperata. Pallad. 5. 2. *Landen*, of *plaatzen daar een gematigde warmte is, matig warme landen*, of *plaatzen.*

Temperatum dicendi genus. Cic. Off. 1. 1. *Een gematigde*, of *bezadigde wyze van spreeken.*

Oblectatio temperata ex varietate sonorum. Cic. T. Q. 1. 25. *Een vermaak door verscheidenheit van gelykluidende stemmen.*

Tempus anni temperatissimum. Varr. R. R. 2. 5. *De gematigste tyd van 't jaar.*

TEMPERIES, iei. f. Ovid. M. 4. 344. *Matigheit, gematigtheit.*

Temperies fruendi. Stat. S. 2. 2. 153. *Matigheit in iets te nuttigen*, of *te gebruiken.*

Temperies cæli. Ovid. P. 2. 7. 71. *Gesteltenis*, of *gesteltheit van de lucht.*

Temperies. Plin. H. 17. 10. *De ryoote*, of *bequame tyd om iets te doen*, als om te zaaien, enz.

TEMPERIUS. adv. Cic. F. 9. 16. *Tydiger, vroeger, eerder, meer by tyds.*

TEMPERO, as, avi, atum, are. *Schikken, voegen, matigen, regelen.*

Rempublicam majores nostri melioribus legibus temperarunt. Cic. T. Q. 1. 1. *Onze voorzaaten hebben betere wetten tot de bestieringe van 't Gemeenebest gemaakt.*

Temperare æquor. Ovid. M. 12. 580. *De zee stillen, de zee doen bedaaren*, of *aan 't bedaaren brengen.*

Aquam temperare ignibus. Hor. O. 3. 19. 6. *Het water lauw maaken.*

Iras temperare. Virg. Æ. 1. 61. *Zyn gramschap matigen, intoomen*, of *bedwingen.*

Sumptus temperare. Ovid. Am. 1. 3. 10. *Zyn uitgift naar zyn inkomst schikken*, of *zyn tering naar zyn nering stellen.*

Natale temperare astrum. Hor. E. 2. 2. 187. *De invloeijing van de geboorteftar in acht neemen.*

Temperare alicui. Cic. V. 2. 6. *Ontzagh voor iemant hebben, naar iemant luisteren, iemant gehoorzaamen*, of *gehoorzaam zyn.*

Ætati juvenum temperare. Plaut. Truc. 1. 1. 41. *De jongelingen om hunne jaaren ontzien.*

Cædibus temperare. Liv. 2. 16. *Zich voor*

voor moord, of *doodslag wachten.*

Nequeo mihi temperare, quo minus unum exemplum antiquitatis referam. Plin. H. 18. 6. *Ik kan niet nalaaten een voorbeeld uit de oudheit by te brengen.*

Vino temperare. Liv. 40. 14. *Zich van den wyn*, of *van 't wyndrinken onthouden.*

A lacrymis temperare. Virg. Æ. 2. 8. *Zyn traanen inhouden*, of *bedwingen.*

A maleficio se temperare. Cic. Her. 2. 19. *Zich van quaaddoen wachten*, of *afhouden.*

Temperare maledicere. Plaut. Pœn. 5. 2. 76. *Zich van quaadspreeken onthouden.*

(Temperare annonam macelli. Suet. T. 34. 2. *Prys op de graanen stellen, waar naar zy zullen verkocht worden.* Kooplieden mogten eertijds hare waaren niet naar hun goeddunken; maar naar den prys van de Overigheit op dezelve gestelt verkoopen. Zie voor 't er wat wy over deeze plaats gezegt hebben.

Temperare. *Aanscherpen, nieuw aansnyden: versnyden.*

Chartæ tenuitas temperatis non sufficiebat calamis. Plin. H. 13. 12. *Het dun papier kon niet verdraagen dat men met nieuw gesnedene*, of *aangescherpte pennen daar op schreef.* Zoo wil Salm. over Vopisc. Firm. 3. dat men hier ter plaatze leezen zal.)

TEMPESTAS, ātis. f. *De tyd.*

Ea tempestate fuere in exercitu nostro complures ignobiles. Sall. B. J. 8. *In dien tyd waren'er veelen zonder naam*, of *beroemdheit in ons leger.*

Tempestas. *Het weêr*, of *weder*, als goed of quaad weêr.

Unde hæc tam clara repente tempestas? Virg. Æ. 9. 19. *Waar door word het zoo haast goed weêr? waar koomt zoo schielyk zulk eengoed weêr van daan?*

Tempestas. Plaut. Most. 1. 2. 27. *Onweêr, storm.*

* Invidiæ tempestas. Cic. Clu. 34. *De vervolging door de nyd verwekt.*

Tempestates alicujus subire. Cic. F. 15. 4. *In iemants gevaar ingewikkelt worden.*

TEMPESTĪVĒ. adv. Cic. N. D. 2. 62. *Tydig, ter rechter tyd, wel te pas, wel ter snee.* (De compar. Tempestivius staat by Gell. 1. 3.)

TEMPESTĪVĪTAS, ātis. f. Cic. S. 10. *De rechte*, of *bequaame tyd om iets te doen.*

Columbæ præparant tempestivitatem cibo. Plin. H. 10. 34. *De duiven bereiden haar voedzel eer ze het inzwelgen.*

TEMPESTĪVŬS, ă, ŭm. *Tydig, dat ter rechter tyd*, of *op een bequaamen tyd gedaan word.* (De compar. Tempestivior staat by Gell. 2. 29.)

Tempestivus homo. Plin. H. 7. 53. *Een persoon die alles op zyn tyd doet.*

Mare tempestivum ad navigandum. Cic. Man. 12. *Een bequaame zee om te bevaaren.*

Viro tempestiva virgo. Hor. O. 1. 23. 12. *Een huwbaare dochter, een dochter bequaam om te trouwen.*

Ludum tempestivum pueris concedere. Hor. E. 2. 2. 142. *De kinderen eenen behoorlyken*, of *bequaamen tyd tot speelen geeven.*

Multa mihi ad mortem tempestiva fuerunt. Cic. T. Q. 1. 45. *Veele dingen hebben t'zamen gespannen om my den dood wenschelyk te maken, veele zaaken zyn te gelyk opgekoomen om my naar de dood te doen wenschen.*

TEMPESTUŌSUS, ă, ŭm. Sidon. E. 4. 6. *Buyig, stormachtig, buiachtig, dat storm*, of *onweer verwekt.*

TEMPLŬM, i. n. Cic. V. 4. 34. *Een kerk*, and. *een tempel.*

Templum. Vitruv. 4. 7. *Een lat die dwars tegens de dakssparren van een gebouw legt.*

Templum. Varr. L. L. 6. 2. Liv. 1. 7. *Een open sleb lands*, dat de vogelwigchelaars met eenige woorden te spreeken afpaalden, en van waar zy den hemel van alle kanten konden zien.

Templum. Virg. Æ. 4. 457. *Een graf*, of *grafstede.*

TEMPŎRĀLIS, is. m. & f. ălĕ, is. n. Quintil. I. O. 6. 2. *Dat maar eenigen tyd duurt, voor eenen tyd.*

Temporalis. *Onstantvastig, veranderlyk, onbestendig, ongestadig, wisselvallig, wispelturig.*

Græcorum sunt temporalia ingenia. Curt. 4. 5. 11. *De inborst*, of *aart der Grieken is ongestadig*, of *veranderlyk: de Grieken zyn veranderlyk van geest*, sommige leezen Temporaria.

TEMPŎRĀRĬŬS, ă, ŭm. Plin. P. 91. 7. *Voor eenen tyd, dat niet geduurzaam is, dat niet altyd kan duuren.*

Temporarius. *Ongestadig, veranderlyk, onstandvastig, onbestendig.*

Amicitiæ temporariæ. Sen. E. 3. *Ongestadige vriendschappen.*

TEMPŎRĬUS. adv. Ovid. M. 4. 198. Colum. 2. 18. *Tydiger, vroeger, eerder, meer by tyds.*

TEMPŬS, ŏris. n. Cic. I. R. 1. 26. *De tyd.*

Ad tempus. Cic F. 10. 10 *Voor eenen tyd*, of *voor eenigen tyd.*

Quantum in hac urbe polleat multorum obedire tempori. Cic. Cl. 69. *Hoe nuttig*, of *voordeelig het is, zich in deeze stad naar de genegenheden te konnen voegen van veelen die in aanzien zyn.*

In tempore venire. Ter. An. 4. 4. 19. *Wel te pas, ter rechter tyd*, of *ter goeder uure koomen.*

Tempore. Cic. Off. 3. 18. Hor. S. 1. 5. 47. Tempori. Plaut. R. 4. 2. 16. Most. 1. 4. 1. Gell. 2. 19. *Op zyn tyd, ter rechter*, of *bequaamer tyd.*

Per id tempus. Cæs. B. Af. 47. 1. *In*, of *op dien tyd.*

Dum tulit tempus ætatis. Ter. Hec. 4. 2. 18. *Zoo lang de jaaren my zulks toegelaaten hebben.*

Anni tempus temperatissimum. Varr. R. R. 2. 5. *De aangenaamste*, of *zoetste tyd van 't jaar.*

Temporis acerbitas. Cic. Dom. 17. atrocitas. Suet. T. 48. 2. iniquitas. Cic. S. R. 1. *De elendigheit, ongevallen*, of *rampen van den tyd.*

Temporis brevitas. Cic. Att. 1. 10. angustiæ. Cic. Cl. 61. *De kortheit des tyds*, of *van den tyd.*

Id temporis. Cic. C. 1. 4. *Op*, of *in dien tyd.*

Longinquitas temporis. Cic. F. 6. 4. *Langdurigheit des tyds.*

Maturitas temporis. *Bequaame, rechte*, of *gelegene tyd.*

Si maturitas temporis expectata foret. Liv. 22. 40. *Indien men den bequaamen tyd had afgewacht.*

Alienum tempus. Cic. F. 3. 10. *Een ongelegene*, of *onbequaame tyd.*

Difficile tempus Reipublicæ. Cic. F. 10. 5. *Een quaade, moeyelyke*, of *bedroefde tyd voor het Gemeenebest.*

Erat Græcis etiam literis, in temporibus illis, satis eruditus. Cic. Cl. 28. *Hy was geleerd genoeg in de Griekse taal, voor zoo veel het die tyden toelieten.*

Summo Reipublicæ tempore. Cic. V. Proœm. 1. *In den uiterste nood*, of *in 't uiterste gevaar van het Gemeenebeste.*

Multas uno tempore accepi literas. Cic. Att. 7. 5. *Ik heb veel brieven op eenen tyd ontfangen.*

Cedere tempori. Cic. F. 4. 9. *Zich naar den tyd voegen*, of *schikken.*

Egere tempore. Cic. Fr. 3. 5. *Veel te doen hebben, nauw in den tyd bezet zyn.*

Tempus est ut eamus ad forum. Plaut. M. G. 1. 1. 72. *'t Is tyd dat wy naar de markt gaan.*

Tempus venit libere loquendi. Plaut. Trin. 4. 2. 157. *De tyd om vry uit te spreeken is nu gekoomen.*

Tempus. Varr. L. L. 7. 8. *De tyd van een werkwoord*, als 't præsens, 't imperfectum, enz.

Tem-

Tempus. Catull. 61. 162. *De slaap van 't hoofd* Men gebruikt meest de pluralis Tempora. (Die vinden wy by Virg. Æ. 5.416. Catull. 61.6. Tib. 1. 8. 25. Propert. 2. 18. 84. en andere meer.

Tempus. *De omstandigheit des tijds.*

In temporum varietate sita non sunt, quæ in dubium vocantur. Cic. de Or. 2. 34. *Die dingen die in twyfel getrokken worden, zijn in de verscheidenheit der omstandigheden des tijds niet gelegen.*)

TEMTŌR, ōris. m. Sen. Ag. 3. 605. *Verachter, versmader, misprijzer, laker.*

TĔMŬLENTĔR. adv. Colum. 8. 8. *Als een dronken mensch.*

TĔMŬLENTĬĂ, æ. f. Plin. H. 14 13. *Dronkenschap.*

TĔMŬLENTŬS, ă, ūm. Cic. Sext. 9. *Dronken, zat, vol van wijn*, enz. (De compar. Temulentior staat by Sidon. E. 3. 13.)

Sopor temulentus. Quintil. I.O. 4. 2. *Een slaap door dronkenschap veroorzaakt.*

T E N.

TĔNĀCĬTAS, ātis. f. *Kracht*, of *sterkte om iets vast te houden.*

Unguium tenacitas. Cic. N. D. 2. 47. *Kracht die zekere dieren in hunne klauwen hebben.*

Tenacitas. Plin. H. 9. 29. *Vasthoudendheit, sterkte, of kracht om vast te houden.*

(Tenacitas. *Gierigheit, vrekheit.*

Aliquam causam tenacitatis video. Liv. 34. 7. *Ik zie eenige reden van gierigheit.*)

TĔNĀCĬTĔR. adv. *Stijfzinniglijk, hardnekkiglyk, onverzettelyk, halstarriglijk.* (De compar. Tenacius staat by Val. Max. 2. 4. 5. en de superl. Tenacissime by Apul. M 5.)

Miseros fortuna tenaciter urget. Ovid. Her. 3. 43. *Het wisse lot vervolgt hardnekkiglyk de eilendigen.*

TĔNĀX, ācis. omn. gen. Virg. G. 4. 57. *Vasthoudende, vastklevende*, als pek, enz. De compar. Tenacior staat by Liv. 28. 30. en de superl. Tenacissimus beneden by Plinius.

Tenax equus. Liv. 39. 25. *Een paerd dat hard in den bek is.*

Tenax. *Standvastig, geduurzaam.*

Ira tenax ad extremum. Ovid. P. 1. 9. 28. *Een gramschap die ten einde toe duurt.*

Fides tenax. Ovid. Am. 2. 6. 14. *Een gestadige, of standvastige getrouheit.*

Tenax. *Vast, hecht, sterk.*

Memoria tenax. Plin. E. 10. 7. *Een goede, of sterke geheugchenis.*

Morbus tenax. Suet. Cl. 2. 3. *Een hardnekkige, of langduurige ziekte.*

Tenacissimus disciplinæ. Plin. E. 10. 17. *Een zeer nauwkeurig onderhouder der wetten.*

Tenax sui juris. Colum. 1. 7. *Vast op zijn recht staande, niets van zijn recht afstaande.*

Tenax justitiæ. Juv. 8. 25. *Billijk, rechtvaerdig.*

Tenax propositi. Hor. O. 3. 3. 1. *Standvastig*, of *vast bij zijn voornemen, onverzettelijk.*

Tenax. Ter. Ad. 5. 4. 12. *Vasthoudende, gierig, karig, vrek*, denn.

Pater parcus & tenax. Cic. Cœl. 15. *Een spaarzaame, vasthoudende*, of *gierige vader.*

TENDĬCŬLĂ, æ. f. Cic. Cæc. 23. *Een strik*, om vogelen, enz. in te vangen.

TENDO, tĕndis, tĕtĕndī, tĕnsūm of tĕntūm, tĕndĕrĕ. Cic. C. 4. 9. *Uitstrekken, uitrekken, uitspreiden, spannen.*

Tendere vela. Virg. Æ. 3. 268. *De zeilen doen zwellen*, van den wind spreekende.

Tendere arcus. Virg. Æ. 7. 164. *Boogen spannen.*

Tendere barbiton. Hor. O. I. 1. 34. *Een luit snaaren*, of *stellen.*

Tendere accipitri rete. Ter. Ph. 2. 2. 16. *Netten*, of *strikken voor een havik spannen.*

Insidias alicui tendere. Cic. B.C. 27. *Iemant laagen leggen*, of *strikken spannen.*

Tendere. *Trachten, bevlijtigen, poogen.*

Tendit manibus divellere nodos. Virg. Æ. 2. 220. *Hy poogt met zyn handen de knoopen los te maaken.*

Tendere ad altiora. Liv. 4. 13. *Naar hooger dingen trachten*, of *staan.*

Tendere adversus Senatus auctoritatem. Liv. 5. 9. *Zich tegens den Raad aanstellen, tegens 't gezag van den Raad stribbelen.*

Tendere. *Gaan, reizen, trekken.*

Venusiam tendere. Cic. Att. 16. 5. *Naar Venusien gaan.*

Tendere ad reliqua. Cic. D. 2. 2. *Het overige vervolgen*, of *afhandelen, tot het overige treeden.*

Tendere sursum. Colum. 5. 6. *Hoog opschieten*, of *opwassen*, van een boom spreekende.

Tendere cursum aliquo. Liv. 23. 34. *Zijnen weg ergens naar toe neemen, zijnen gang ergens naar toe zetten, ergens naar toe loopen.*

Tendere aliquem alicui. *Iemant eenen anderen aanbieden*, of *voorstellen.*

Parvumque patri tendebat Iulum. Virg. Æ. 2. 674. *Zy bood den kleinen Julus zijnen vader aan.*

Palmas ad cælum tendere. Virg. Æ. 10. 845. *De handen ten hemel opheffen*, of *naar den hemel uitsteeken.*

Lumina. Virg. Æ. 2. 405. *Naar den hemel zien, zijn oogen naar den hemel opheffen, slaan*, of *opslaan.*

Eo res tendit. Plaut. Ps. 1. 2. 81. *De zaak strekt zich daar heene*, of *neemt dien gang.*

Tendere. Virg. Æ. 2. 29. Curt. 3. 8. 18. *Zijn tent opslaan, zich neêrslaan*, of *legeren.*

TĔNĔBRÆ, ārūm. f. plur. Cic. Fin. 3. 11. *Duisterheit, de donkerheit des nachts.*

Tenebræ. *Allerhande duisternis.* In den oneigentlijken zin genoomen.

Offundere tenebras alicui rei. Cic. A. Q. 4. 19. *Iets duister maaken, iets verduisteren*, of *verdonkeren.*

Trahere vitam in tenebris. Virg. Æ. 9. 52. *In de duisternis leeven.*

Tenebræ Reipublicæ. Cic. Dom. 10. *De duisternissen, rampen*, of *ongevallen van 't gemeene best; de slechte*, of *bedroefde toestant van 't gemeene best.*

(Tenebræ. *Duistere schuilhoeken*, of *schuilwinkels.*

Ubi sunt tuæ tenebræ? Catull. 55. 1. *Waar zijn uwe schuilhoeken? waar versteekt gy u?*

Tenebræ. *De avond, de tijd als het donker word.*

Primis tenebris movit Liv. 31. 73. *Als het begon donker te worden is hy opgebroken.*)

TĔNĔBRĬCŌSŬS, ă, ūm. Cic. A. Q. 4. 23. *Duister, donker.* (De superl. Tenebricosissimus staat by Cic. Vat. 5.)

Libidines tenebricosæ. Cic. Prov. cons. 4. *Heimelijke, verborgene*, of *bedekte ongeregeltheden, begeerlykheden, wellusten*, of *driften.*

TĔNĔBRĬCŬS, ă, ūm. Poet. apud Cic. T. Q. 2. 9. Zie Tenebrosus.

TĔNĔBRĬO, ōnis. m. Varr. bij Non. 1. 67. *Een nachtvogel, een mensch die het licht schuwt, haat*, of *ontvliedt.*

TĔNĔBRŌSŬS, ă, ūm, Virg. Æ. 5. 839. *Donker, duister.* De superl. Tenebrosissimus, staat by Cic. Vat. 5. andere leezen Tenebricosissimus.

TĔNĔDŎS, i. f. Plin. H. 2. 103. *Tenedos*, een Eiland in klein Azien.

TĔNELLŬLŬS, ă, ūm. Catull. 17. 15. *Zeer klein, heel teer*, of *tenger*, van een geitje spreekende.

TĔNELLŬS, ă, ūm. Varr. R. R. 1. 41. *Zeer klein, heel teer.*

TĔNĔO, ēs, ŭi, tentum, tĕnērĕ. Cic. Off. 3. 17. *Houden, vasthouden*, met de hand, of tusschen de vingeren, enz.

In manu poculum tenere. Cic. T. Q. 2. 29.

1. 29. *Den beker in de hand houden.*

Tenere. *Bewoonen.*

Gurgitis ima tenes. Virg. G. 4. 320. *Gy bewoont de diepste kolken.*

Tenere. *Houden, hebben, bewaaren.*

Tulliam adhuc mecum teneo. Cic. F. 14. 15. *Tullia is noch by my. Ik houde, of heb Tullia noch by by.*

Tenuere Patres ut Fabius Consul crearetur. Liv. 2. 42. *De Raadsheeren hebben ernstig aangehouden dat Fabius Burgermeester zou werden.*

Bonos specie quadam virtutis assimulatæ tenebat. Cic. Cæc. 6. *Hij behielt de vroomen door zekeren schyn van geveinsde deugt op zyn zyde.*

Tenere. *Tegenhouden, tegenstaan, ophouden, beletten, stuiten.*

Nisi quid te tenuit. Cic. Att. 12. 38. *Zoo u niets opgehouden, of belet heeft.*

Non tenebo te pluribus. Cic. F. 11. 16. *Ik zal u niet langer ophouden.*

Vix teneor, quin, &c. Plaut. Cas. 2. 3. 22. *Ik kan mij nauwlyks bedwingen, of, enz.*

Tenere. *Gehengen, gedenken, onthouden, van buiten kennen.*

Numeros memini, si verba tenerem. Virg. E. 9. 45. *Ik konde wyst wel (van dit lied,) zoo ik maar de woorden kon.*

Amore alicujus teneri. Virg. Æ. 1. 679. *Iemant beminnen, of lief hebben, iemant liefde toedraagen.*

Animo aliquid tenere comprehensum. Cic. A. Q. 4. 7. *Iets weeten, verstaan, bevatten, of begrijpen, of iets bevat, of begrepen hebben.*

Te non alius belli tenet aptius artes. Tib. 4. 1. 82. *Niemant verstaat de oorlogslisten beter als gij.*

Tenes quid dicam? Ter. H. 4. 3. 22. *Verstaat, begrijpt, of vat gij wel wat ik zeg?*

Attentos animos tenere. Cic. Off. 1. 36. *De gemoederen in aandacht houden.*

Historiæ per se tenent lectores. Vitruv. Præf. 5. *De geschiedenissen, trekken van zelfs de leezers tot zich.*

Tenere causam. Suet. D. 9. 6. *Een geding winnen.* Waar van daan deeze spreekwyze ontleent zy, hebben wy over Suetonius gezegt.

Tenere consuetudinem suam. Cic. A. 1. 11. *By zyn gewoonte blijven, of volharden.*

Tenuit consuetudo, ut, &c. Quintil. I. O. 2. 1. *Het is de gewoonte, dat, enz.*

Omnium aditus tenebat. Cic. C. 3. 7. *Hy was by al de waerelt wel gezien; hy wierd van al de waerelt wel ontfangen.*

Cursus tenere secundissimo vento. Cic. N. D. 3. 34. *Met eenen goeden, of voorspoedigen wind zeilen.*

Cursum alicujus tenere. Ovid. Her. 2. 14. *Iemants reize ophouden, iemants scheepsreis beletten, of verhinderen.*

Tenere cornu. Nep. 16. 4. 3. Liv. 28. 14. *'t Gebied, of 't bevel over een vleugel hebben, of voeren.*

Delectum rerum tenere. Cic. F. 1. 10. *Een verkiezinge van eenige dingen doen, eenige dingen verkiezen.*

Teneri desiderio alicujus. Plin. E. 4. 1. 2. *Naar iemants tegenwoordigheit verlangen, haaken, of wenschen.*

Errore aliquo teneri. Ovid. F. 6. 255. *In een dwaling steeken, ergens in dwaalen.*

Lacrymas tenere. Cic. V. 4. 18. *Zyn traanen inhouden, of bedwingen.*

Legem aliquam tenere. Ter. Ad. 1. 2. 6. Lege aliqua teneri. Cic. Ar. 8. *Onder eenige wet staan, aan zekere wet gebonden, of verbonden zijn.*

Personam aliquam tenere. Cic. de Or. 3. 14. *Een persoon verbeelden, of vertoonen, of liever, een bedieninge hebben, van een zekere bedieninge zyn.*

Ulmus tenet. Colum. 5. 6. *D'Olmboom heeft wortels geschoten, of is geworteld.*

Pœna aliqua teneri. Cic. Fr. 2. 3. *In eenige boete, of straffe vervallen zijn.*

Portum tenere. Liv. 37. 11. *In de haven aangelandt, of gekoomen zyn.*

Vestigia alicujus tenere. Liv. 29. 32. *Iemants voetstappen navolgen.*

Voto teneri. Cic. Att. 12. 18. *Door een gelofte gehouden, verplicht, of verbonden zyn.*

Teneri ad pretium restituendum. Ulp. Dig. 19. 1. 16. *Gehouden, of verplicht zyn om de waardye te vergoeden, of weder te geeven.*

Teneri. *Overtuigt, of overwonnen zyn.*

Manifesto teneri. Plaut. Cas. 2. 3. 2c. *Op een openbaare of onloochenbaare misdaat, betrapt, of gevat zyn.*

Quæ si dices, tenebere. Cic. V. 5. 51. *Indien gij dat zegt, zult gij gevat, of overtuigt zyn.*

Tenetur vita animantium cibo. Cic. N. D. 2. 53. *De spys, of 't voedzel onderhoud het leven der dieren.*

Imber per totam noctem tenuit. Liv. 23. 44. *De regen heeft den ganschen nacht geduurt.*

Aquilones per aliquos dies tenuerant. Liv. 36. 43. *De Noordewind had eenige dagen gewaait, aangehouden, of geduurt.*

Tenere. *Duurzaam zijn, konnen duuren, niet ligt vergaan, of bederven.*

Collyrium diu tenet. Scribon. Larg. 4. 35. *De oogenzalve duurt lang.*

Oportet locum morsum a rabioso cane, vel a serpente diu tenere in exulcerationem. Scribon. Larg. 43. 173. *Een plaats daar iemant gebeten is van een dollen hond, of slange, moet men lang open houden.*

Tenere. *Onderhouden, onderhoud geeven, voeden, zich geneeren.*

Quo artificio se teneret. Suet. Gr. 9. 5. *Met wat handwerk, of konst hy de kost won.* Zoo leest Salm. Exerc. Plin. 111. a. C. Anderzins staat'er Uteretur.

Nisi ut improbis artibus se teneant. Plaut. Ps. 4. 7. 9. *Als dat ze zich met quaade konsten geneeren.*

Plurimos tenuit donis liberalibus. Solin. 9. *Hy heeft'er zeer veele milde schenkaadjen tot hun onderhoud gegeeven.*

Tenere terram. *Vast staan, niet struikelen, vast in zyn schoenen staan.*

Si puer ille terram non tenuit, ludi non sunt rite facti. Cic. Ar. 11. *Indien de jongen gestruikelt heeft, is 't spel niet naar behoren gespeelt.*

Tenere manibus. *Iets vatten, vasthouden, ophouden, of te rug trekken;* dat ons schynt te zullen ontglippen.

Fortunam lubricam pressis manibus tene. Curt. 7. 8. 24. *Sla de handen aan 't wisselluk, dat u ontslippen zou; houd het wisselvallig lot, en haalt het als te rug.*

Tenere locum. *De voornaamste aan een plaats zyn.*

Tam artifices saltationis, ut scenam tenuerint. Suet. Tit. 7. 8. *Zulke dansmeesters, dat ze de voornaamste op 't toneel geweest zyn.*

Tenere. *Weeten, verstaan.*

Tenes, quid dicam? Ter. H. 4. 3. 22. *Verstaat gy, wat ik zal zeggen?*

Tenes, quorsum hæc tendant, quæ loquor? Plaut. Ps. 1. 2. 81. *Verstaat gy, waar 't heen wil, dat ik zegge?*

Andriæ illi erat nomen. So. Teneo. Ter. An 1. 1. 58. *Haar naam was Andria. So. Ik weet het wel.*

Tenere. *Stoppen.*

Quid solutum corpus teneat. Cels. Præf. *Wat een ontsloten ligchaam stopt.*

Tenere. *Bezitten, genieten.*

Ut

Ut Aspim aggrederetur, qui Cataoniam tenebat. Nep. 14. 4. 1. *Dat hy Aspis, die Cataonia bezat, zou aantasten.*

Thraces eas regiones tenebant. Nep. 1. 1. 2. *De Thraciers bezaten die landschappen, of gewesten.*

Tenere mulierem. *Een vrouw tot zyn wil hebben.* Zie boven Habere.

Charitem non tenebis. Apul. M. 8. 206. *Gy zult Charite tot uwen wil niet hebben.*

Teneo te was ook een spreekwyze, waar door de Ouden hen, die ze voor een tyd gemist hadden, ontfingen en omarmden. Ter. H. 2. 4. 28. Zie Petron. 98.

Tenere. *Neemen, ontfangen.*

Tene, priusquam hinc abeam, savium. Plaut. Curc. 1. 3. 54. *Ontfang een zoen, eer ik van hier ga.*

Tenere. *Vermaaken, vermaak in hebben, of scheppen.*

Seu te castra tenent, seu tenebit densa Tiburis umbra tui. Hor. O. I. 7. 20. *Het zy dat gy vermaak hebt in den kryg, het zy dat gy u vermaakt op uw hofstede met veel schaduwachtige boomen bezet, die omtrent Tivoli legt.*

Studium tuorum librorum me tenet. Cic. Att. 1. 11. *Ik heb vermaak in uwe boeken te leezen.*

Teneri. *Bestaan, in wezen blyven.*

Cum homines bestiæque hoc calore teneantur. Cic. N. D. 2. 11. *Nadien menschen en beesten door deze warmte bestaan, of in wezen blyven.*

Cum tribus rebus animantium vita teneatur. Cic. N. D. 2. 53. *Nadien 't leven der dieren door drie dingen bestaat.*

Teneri. *Bezig zyn, in bezigheit, of aan 't werk gehouden worden.*

Quum civitas in opere & labore assiduo reficiendæ urbis teneretur. Liv. 6. 1. *Als de burgery gedurig aan 't werk gehouden wierd, of bezig was om de stad te verbeteren.*

Teneri. *Verpligt, of verbonden zyn.*

Quamdiu jurejurando hostium teneretur, non esse senatorem. Cic. Off. 3. 27. *Dat hy geen Raadsheer was zoo lang hy stont onder den eed, of verbonden was aan den eed den vyanden gedaan.*

Tenere adversum. *Tegen houden, ophouden.*

Ventus a septemtrionibus oriens adversum tenet Athenis proficiscentibus. Nep. Milt. 1. 1. 5. *Die van Athene vaaren, hebben tegen den wind als de wind Noorden is.* Een spreekwyze, ontleent van den oorlog, waar in een slagorder tegens een ander gestelt zynde, word gezegt Adversum tenere.)

TĔNĔR, rĭ, rum. Virg. E. 1. 22. Hor. O. 1. 21. 1. *Teêr, zacht, teder, tenger.* De compar. Tenerior staat by Cels. 2. 18. en de superl. Tenerrimus by Cato R. R. 152.

Ætas tenera. Ovid. Tr. 4. 10. 33. *Een teêren ouderdom, tedere jaaren.*

Animus tener. Cic. F. 5. 21. *Een buigzaame geest, een gedwee verstant, bequaam om alle indrukzelen te ontfangen.*

Versus nimium teneri. Hor. A. P. 246. *Al te magere, of schraale vaerzen.*

De tenero ungui. Hor. O. 3. 4. 24. *Van kindsbeen af, van de tederste jaaren af.*

A teneris. Virg. G. 2. 272. *Van kindsbeen af.*

TĔNĔRĀSCO, scis, scĕrĕ. Lucret. 3. 766. *Teêr, zacht, mals, of murw worden, verzacht worden.*

(TĔNĔRĒ, en TĔNĔRĬTĔR. Adv. *Tederlyk, zachtjes.* De superl. Tenerrime staat by Plin. H. 23. 3.)

TĔNĔRĔSCO, scis, scĕrĕ. Plin. H. 17. 22. Zie Teneraſco.

TĔNĔRĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 19. 2: 16. 36. *Teêrheit, tengerheit,* van een kruid, lam, enz. spreekende.

Teneritas Floræ. Vitruv. 1. 2. *De aangenaamheit, of lieffelykheit van Flora.* Ætatis. Vitruv. 4. 1. *Tederheit der jaaren.*

TĔNĔRĬTŪDO, ĭnis. f. Varr. R. R. 1. 36. Zie Teneritas.

TĔNĔSMŬS, i. m. Scribon. Larg. 37. 142. Cels. 4. 20. Plin. H. 28. 14. *Stoelgangsperssing, gedurige trek tot stoelgang zonder nootzaake, hardlyvigheit.*

TĔNŎR, ōris. m. *Vervolg, achtervolging, order, t'zamenhang.*

Inceptum tenorem peragere. Ovid. Her. 15. 59. *Vervolgen gelyk men begonnen heeft, zyn begonnen werk voltrekken.*

Prosequitur fati tenor. Ovid. Her. 7. 112. *'t Zelfde noodlot volgt ons.*

Uno tenore in dicendo fluit. Cic. Or. 6. *Hy spreekt altyd op de zelve wyze, hy houd altyd eenen trant in 't spreeken, hy is altyd eenparig in 't spreeken.*

Tenor vitæ meæ est sine labe. Ovid. Her. 17. 14. *Myn gansche levenswyze is onberispelyk, daar valt op myn geheele leven niets te zeggen.*

Tenor. Quintil. I. O. 5. 17. *Een woordklank, een scherpe woordklank, een zwaare woordklank.*

TĒNSĀ, æ. f. Cic. Ar. 11. *Godenkar, goden draagzetel,* daar de beelden der goden op gevoert wierden.

TĔNSĬO, ōnis. Hygenus Gromaticus. *Opspanning, of oprechting van tenten.*

(Tensio. Vitruv. 1. 1. *Het uitbreiden, of uitstrekken van de armen.*

Tensio. *Een trekking.*

Nervorum tensio. *Zenuwtrekking.* Scribon. Larg. 23. 101.)

TĒNSŬS, a, um. Stat. S. 3. 1. 50. *Gespannen, uitgerekt,* van een boogpees spreekende. De compar. Tensior staat in de Priap. 69. 8.

TĔNTĀBŬNDUS, a, um. Liv. 21. 36. *Die een proef neemt, die iets bezoekt.*

TĔNTĀMĔN, inis. n. Ovid. M. 3. 341. *Proef, proefstuk, beproeving.*

TĔNTĀMĔNTŬM, i. n. Gell. 9. 15. *Proef, beproeving.*

Tentamenta alicujus pangere. Virg. Æ. 8. 144. *Iemant onderzoeken, of beproeven, een proef van iemant neemen, iemant polsen.*

TĔNTĀTĬO, ōnis. f. Liv. 41. 23. Zie Tentamen.

Tentationes morbi. Cic. Att. 10. 17. *D'overvallen van een ziekte, de aanvallen, of verkeffingen in een ziekte.*

TĔNTĀTŎR, ōris. m. Hor. O. 3. 4. 71. *Verzoeker, verleider, vervoerder, aanvoerder, aandryver, of aanporder tot het quaad.*

TĔNTO, as, avi, atum, arĕ. Cic. Rull. 2. 7. *Beproeven, bezoeken, onderzoeken, een proef neemen.*

Tentare alicujus sententiam. Ter. Ph. 4. 3. 14. *Iemants meening, of gevoelen ondertasten.*

Tentare scalis mœnia. Cæs. B. C. 3. 40. 2. *De muuren beladderen, of met ladders trachten te beklimmen.*

Tentavi quid in eo genere possem. Cic. T. Q. 1. 4. *Ik heb een proef daar van by my zelf genomen, ik heb bezocht wat ik daar in doen kan.*

Tentare castellum. Front. St. 2. 5. 18. *Een slot, of sterkte aantasten, of bestormen.*

Tentare aliquem donis. Liv. 34. 4. *Iemant door giften trachten op zyn zyde te krygen; iemant door geschenken poogen te winnen, of om te koopen.*

Tenta qua libet. Plaut. Au. 4. 4. 20. *Zoek, voel, of tast waar gy wilt.*

Exercitum gravis autumnus valetudine tentarat. Cæs. B. C. 3. 2. 3. *De zwaare herfst had het leger veel ongemak toegebragt; in den herfst waren de soldaaten heel ziekelyk geweest.*

Causas latentes tentare. Virg. Æ. 3. 30. *Verhole, of verborge zaaken onderzoeken.*

Omnia tentare. Cic. Br. 16. *Alles in 't werk stellen, alles bezoeken, of beproeven.*

Tentari morbo. Cic. T. Q. 4. 14. *Van een ziekte aangetast zyn.*

Scripseras te quodam valetudinis genere tentari. Cic. Att. 11. 23. *Gy had geschreven, dat gy van een ziekte waart aangetast, dat gy eenig ongemak van ziekte gevoelt had.*

Tentare pedes. Virg. G. 2. 94. Caput. Plin. H. 23. 1. *Dronken maaken.* Om dat, als men dronken is, het hoofd ontsteld is, en men niet ken gaan.

(Tentare flumen. Curt. 4. 9. 15. *Een rivier peilen.*

Tentare venas. Suet. T. 72. 8. Quintil. I. O. 11. 3. *De pols voelen*, of *tasten.*

Tentare equum. Cic. Am. 17. *Een paerd beryden*, om te zien of 't hard van bek is, *of* 't den beryder zal afsmyten, ens. Zoo leest Pareus Lexico Critico. Andere leezen anders. Zie Victor. V. L. 24. 20. Hotom. Obs. 5. 24.)

TĔNTŌRIŎLŬM, i. n. Hirt. B. Af. 47. 5. *Een kleine tent*, *een tentje*, of *hutje.*

TĔNTŌRĬŬM, ĭi. n. Ovid. F. 3. 527. *Een veld- of legertent.*

(TĔNTŬM, i. n. *Een tent*, of *hut.*

Paullus Persen in tentum recepit. Flor. 2. 12. 11. *Paullus heeft Perses in zyne tent laaten koomen.* Zoo leest Salmasius. Te vooren las men Templum.

Tentum. Catull. 75. 3. *De manlykheit.*)

TĔNTŬS, ă, ŭm. Hor. S. 2. 5. 40. *Gespannen*, *uitgespannen.*

TĔNŬĬCŬLŬS, ă, ŭm. Cic. F. 9. 19. *Zeer klein*, *van weinig belang*, *zeer gering*, *heel dun.*

TĔNŬĬS, is. m. & f. ŭĕ, is. n. *Dun*, *fyn*, *klein*, *teder*, *gering.* De compar. Tenuior staat by Cels. 2. 1. en de superl. Tenuissimus by Cic. N. D. 2. 15.

Tenuis. Plaut. R. 5. 2. 14. *Dun*, *dat niet dik is*, *fyn.*

Aer tenuis. Cic. N. D. 2. 16. *Een dunne*, of *fyne lucht.*

Auctoritas tenuis. Cic. Rull. 2. 17. *Een klein*, of *gering aanzien.*

Tenuis. *Zonder kosten*, *daar geen kosten op gedaan worden.*

Cultu tenuissimo vivere. Cic. Fl. 12. *Zeer onkostelyk*, of *soberlyk leeven*, *geen groote kosten maaken.*

Homo tenuis. Cic. Mur. 34. *Een gering mensch*, of *die weinig goed heeft.*

Loco tenui ortus. Liv. 2. 3. *Van een nederige*, of *laage geboorte*, *van geringe*, of *slechte afkomst.*

Oppidum tenue. Cic. V. 2. 22. *Een kleine stad.*

Oratio tenuis. Ter. Ph. prol. 5. *Een schraale*, *krachtelooze*, of *slechte rede.*

Suspicio tenuis. Cic. Cæc. 15. *Een ligte*, of *kleine achterdocht*, *een klein vermoeden.*

(Tenuis. *Arm*, *onvermogend.*

Quo tenuiores cum principibus æquari se putarint. Cic. L. L. 3. 10. *Waar door de armere*, of *minder vermogenden zich met de voornaamsten zouden gelyk gestelt hebben.*

Quum tenuiorum tutelam locupletiores in se contulissent. Suet. J. 68. 1. *Als zy die ryker waren*, *op zich genomen hadden aan die armer waren*, *onderhoud te geeven.*

TĔNŬĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 8. 33. *Kleinheit*, *geringheit*, *dunheit.*

Tenuitas. Cic. F. 16. 21. *Armoede*, *behoefte*, *gebrek*, *berooidheit.*

Tenuitas ærarii. Cic. Off. 2. 21. *De armoede*, of *berooidheit van 's Lands schatkist.*

Tenuitas frugum. Cic. D. 2. 13. *Onvruchtbaarheit*, of *gebrek van aardvruchten.*

Tenuitas verborum. Cic. Fin. 3. 12. *Eenvoudigheit*, of *slechtheit van uitdrukkingen*, of *woorden.*

Tenuitas. Cic. Cl. 16. *Magerheit*, van een uitgeteert ligchaam spreekende.

Tenuitas vocis. Vitruv. 6. 1. *Zwakheit van stem.*

Tenuitas animæ. Cic. T. Q. 1. 22. *De dunheit*, of *fynheit van de ziel.*

TĔNŬĬTĔR. adv. *Kleinelyk*, *dunnetjes*, *magertjes*, *schraaltjes*, *armoediglyk.* De compar. Tenuius staat by Cic. I. R. 2. 16. en de superl. Tenuissime by Colum. 12. 33.

Tenuiter differere. Cic. Or. 14. *Op eene dorre*, of *drooge wyze praaten*, *zonder klem redenteeren.*

Tenuiter. Cic. I. R. 2. 16. *Schranderlyk*, *scherpzinniglyk*, *fyntjes.*

Tenuiter. Cæs. B. G. 3. 13. 6. *Dunachtig*, *op eene dunne wyze*, van 't bereiden van zekere vellen spreekende.

TĔNŬO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Virg. G. 3. 129. *Verzwakken*, *krenken*, *vermageren*, *uitputten*, *dun*, *mager*, *schraal*, of *tenger maaken.*

Curæ tenuant corpus. Ovid. M. 3. 596. *De zorgen verzwakken het ligchaam.*

Tenuare carmen. Prop. 3. 1. 5. *Kleine en zeer aardige vaerzen maaken.*

Tenuare. *Verminderen*, *verkleinen*, *kleinder*, of *minder maaken.*

Magna modis tenuare parvis. Hor. O. 3. 3. 72. *Heerlyke dingen door slechte vaerzen verkleinen.*

Vomer tenuatur ab usu. Ovid. P. 2. 7. 43. *Het ploegkouter slyt door 't gebruik.*

TĔNŬS. præp. *Tot*, *aan.* *Tot aan.* Deeze præpositio regeert een Ablativus Singularis.

Antiochus Tauro tenus regnare jussus est. Cic. Dej. 13. *Antiochus heeft last gehad om tot aan den berg Taurus te gebieden.*

Lateri capulo tenus abdidit ensem. Virg. Æ. 2. 553. *Hy heeft hem den degen tot het gevest toe in de zyde gestoken.*

Men vind deeze præpositio zomtyds met een Accusativus Singularis, als in dit voorbeeld van Valerius Flaccus.

Et Tanaïm tenus descendit. Valer. Fl. 1. 538. *En hy daalde af tot aan den Tanaisstroom.*

Men voegt ze ook zomtyds by een Genitivus pluralis, zomtyds ook wel by een Ablativus pluralis.

Crurum tenus. Virg. G. 3. 53. *Tot aan de dyen toe.*

Labrorum tenus. Lucret. 1. 939. *Tot aan de lippen.*

Demittere se inguinibus tenus in aquam calidam. Cels. 1. 3. *Tot aan den buik*, of *de liesch toe in warm water gaan staan.*

(Tenus. *Een strik.*

Ita intendi tenus. Plaut. B. 4. 6. 23. *Zoo heb ik den strik gespannen.*)

TEP.

TĔPĔFĂCĬO, is, fēci, factŭm, facĕrĕ. Cic. N. D. 2. 10. *Lauw maaken*, *een weinig warm maaken.*

Ferrum tepefecit in jugulo matris. Hor. S. 2. 3. 136. *Hy heeft zynen degen in 't bloed van zyne moeder gedoopt*, *hy heeft zyn moeder vermoord.*

TĔPĔO, ēs, tĕpŭi, tĕpērĕ. Hor. S. 1. 4. 30. *Lauw zyn*, *een weinig warm zyn.*

TĔPĔSCO, scis, scĕrĕ. Cic. N. D. 2. 10. *Een weinig warm*, of *lauw worden.*

TEPHRĬĀS, æ. m. Plin. H. 36. 7. Τεφρίας. *Een soort van grauwe marmersteen.*

TEPHRĪTIS, idis. f. Plin. H. 37. 10. Τεφρῖτις. *Een grauwe steen*, *waar in men een maan ziet.*

TĔPĬDĀRĬŬM, ii. n. Cels. 1. 3. *Een plaats in de badstoven*, *daar men zich in lauw water baadde.*

TĔPĬDĒ. adv. *Lauwachtig*, *warmachtig.* (De compar. Tepidius staat by Plin. E. 5. 6. 25.)

TĔPĬDO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 17. 26. *Een weinig warm maaken*, *lauw maaken.*

TĔPĬDŬS, ă, ŭm. Plin. H. 31. 2. *Lauw*, *eenigzins warm.* De compar. Tepidior staat by Colum. 8. 5. en de superl. Tepidissimus by Sen. Marc. 17.

Tepidum lac. Virg. Æ. 3. 66. *Lau-*

me, *warme*, of *even gemolke melk.*
Tepidus. Mart. 1. 42. 10. *Heet, brandend.*
Ignes tepidi. Ovid. Am. 2. 19. 15. *Brandende vuuren.*
Tepidus. Ovid. Amor. 2. 445. *Koud*, *koel*, *flauw*, *lauw*, *onverschillig.*
TĔPŌR, ōris. m. Cic. S. 15. *Een matige warmte*, *een matige*, of *gematigde hitte.*
TĔPŌRĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 36. 26. *Lauw*, of *een weinig warm gemaakt.*

T E R.

TĔR. adv. Cic. S. R. 46. *Driemaal, driewerf*, *drie reizen*, *drie keeren.*
(TĔRCĒNTĒNĪ, æ, ă. Mart. 2. 1. 1. Zie Tercentum.)
TĔRCĒNTŬM. omn. gen. plur. Virg. Æ. 1. 276. *Drie honderd.*
(Terdecies. Vitruv. 9. 4. *Dertien maal*, *dertien reizen.*)
TĔRDĒNĪ, æ, ă. Virg. Æ. 8. 47. *Dartig*, of *dertig.*
TĔRĔBĪNTHĬNŬS, ă, ūm. *Dat uit den terpentijnboom loopt*, of *vloeit*, *van terpentijn.*
Terebinthina resina. Cels. 5. 26. *Terpentijnharst.*
TĔRĔBĪNTHŬS, I. f. Virg. Æ. 10. 136. *Een terpentijnboom.*
TĔRĔBRĂ, æ. f. Colum. 4. 29. *Een groote boor*, of *avegaar.*
Terebra. Cels. 8. 3. *Een hoofdscheelboor*, *een bekkeneelboor*, *een trepaan*, zeker wondheelers werktuig.
TĔRĔBRĀTĬO, ōnis. f. Colum. 4. 29. Vitruv. 9. 9. *Booring*, *doorbooring.*
Obturare terebrationes. Vitruv. 10. 13. *De boorgaaten toestoppen*, *'t geboorde stoppen.*
TĔRĔBRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Colum. 5. 9. Virg. Æ. 2. 38. *Booren*, *met een boor een gat maaken*, *doorbooren.*
Terebrare. Plaut. B. 5. 2. 82. *Iemant tot meêdogentheit beweegen*, of *brengen*, door 't bidden voor iemant.
TĔRĒDO, ĭnis. f. Colum. 4. 24. Vitruv. 5. 12. *Een houtworm*, *die 't hout van de schepen doorknaagt of doorboort.*
Teredo. Plin. H. 8. 48. *Een mot.* Zeker beesje dat wolle kleederen knaagt.
TĔRĒS, ĕtis. omn. gen. Virg. E. 8. 16. *Lang en rond*, *langwerpig rond*, als een pylaar, enz. (De compar. Teretior staat by Gell. 13. 20.)
Plagæ teretes. Hor. O. 1. 1. 28. *Netten van kleine ronde koortjes gemaakt.*
Puer teres. Hor. Ep. 11. 28. *Een schoone*, of *welgemaakte jongen.*
Aures teretes & religiosæ. Cic. Or. 9. *Teere*, of *keurlyke ooren*, die niets dat grof of rouw is konnen lyden, of aanhooren.
Totus teres atque rotundus. Hor. S. 2. 7. 86. *Die recht uitgaat*, *die geen omwegen zoekt*, *die recht door zee gaat.*
(Teres. *Niet zwaar*, of *vet*, *maar poezelig.*
Laudo teretes suras. Hor. O. 2. 4. 21. *Ik hou het met kuiten*, *die niet dik*, *maar poezelig zijn.*
Julius Cæsar fuisse traditur teretibus membris. Suet. J. 45. 1. *Julius Cezar word gezegt poezelige leden gehad te hebben.*)
TĔRGĔMĬNŬS, ă, ūm. *Drievoudig*, *driedubbeld.*
Tergeminæ victoriæ. Liv. 6. 7. *Een drievoudige*, of *driedubbele zege*, of *overwinning.*
Ignis tergeminus. Stat. S. 1. 1. 92. *Het driepuntig vuur*, *Jupiters driepuntige blixem.* zie Trisulcus.
Tergemini. Plin. H. 7. 3. Colum. 3. 8. *Drie broeders van eene dragt*, *drielingen.* Men voegt'er zomtyds Fratres by. Zoo doet Liv. 1. 24.
TĔRGĔO. Zie Tergo.
TĔRGĪNŬM, I. n. Plaut. Ps. 1. 2. 21. *Een zweep*, of *geessel*, *daar men de slaven mede geesselde.*
TĔRGĪVĔRSĀNTĔR. adv. Paterc. 1. 9. 3. *Aarzelende*, *achter uit deinzende*, *uitvluchten zoekende*, *te rug wykende*, *tegenstribbelende*, *ongewillig.*
TĔRGĪVĔRSĀTĬO, ōnis. f. Cic. Mil. 20. *Aarzeling*, *achteruitdeinzing*, *zoeking van uitvluchtjes.*
Tergiversatio. Front. St. 1. 1. 10. *Verachtering*, *ophouding*, *vertraging*, *uitstel*, *verschuiving.*
(TĔRGĪVĔRSĀTŌR, ōris. m. Lucill. *bij* Gell. 11. 7. *Een langzaam mensch*, *iemant die uitvluchten zoekt.*)
TĔRGĪVĔRSŌR, āris, ātūs sūm, ārī. Cic. T. Q. 3. 18. *Aarzelen*, *tegenstribbelen*, *te rug deinzen*, *omwegen*, of *uitvluchten zoeken.*
Tergiversari huc, & illuc. Cic. Q. R. 13. *Dan 't een*, *en dan 't ander zeggen.*
Tergiversari. Marc. Dig. 48. 16. 1. *Een aanklagt*, of *beschuldiging laaten vaaren.*
Tergiversari. Cic. Fl. 20. *Loom*, *langzaam*, of *traag zijn*, *iets draalende*, of *sleepende houden.*
TĔRGO, gis, si, sum, gĕrĕ. Cic. Par. 5. *Wisschen*, *veegen*, *reinigen*, *afveegen*, *afwisschen*, *spoelen.*
Tergere fossas veteres. Cato R. R. 2. Colum. 2. 22. *Oude graften schoon maaken*, of *uithaalen.*
Lumina tersit manu. Ovid. M. 13. 132. *Hy heeft zijn oogen met zyne handen afgeveegt*, of *afgewischt.*
(TĔRGŌRO, ās, ārĕ. *Een huit aantrekken*, *zich een huit maaken.*
Apri dimicant inter se, luto se tergorantes. Plin. H. 8. 52. *De wilde varkens vechten onder malkanderen*, *zich uit slyk een nieuwe huit maakende.*)
TĔRGŬM, I. n. Cic. N. D. 2. 35. *De rug.*
Post terga. Virg. Æ. 2. 57. *Achter den rug.*
Terga boum non sunt ad onus accipiendum figurata. Cic. N. D. 2. 63. *De rug van de ossen is niet gemaakt om lasten te draagen.*
Dare terga. Quintil. I. O. 2. 13. *Den rug toe keeren*, *vluchten.* Virg. G. 4. 85. voegt'er Fuga, en Ovid. M. 5. 323. Fugæ by.
Terga vertere. Liv. 2. 30. *Vluchten*, *de vlucht neemen*, of *kiezen.*
A tergo. Juv. 1. 6. *Aan de andere zijde*, *van achteren*, *op den rug*, *achter op*, van een blad papier, enz. spreekende.
Aliquem a tergo adoriri. Cic. Mil. 10. *Iemant van achteren aanvallen*, of *bespringen.*
Hærebat in tergis fugientium. Curt. 3. 8. 16. *Hy vervolgde den vluchtenden*, *hy zat den vluchtenden dicht op de hakken*, *op de hielen*, of *dicht achterher.*
Tergum collis. Liv. 25. 15. *Het achterste van den heuvel.*
Tergum. Virg. Æ. 10. 718. *Een schild*, of *beukelaar*, om dat men gewoon was de schilden met lede te overtrekken.
TĔRGŬS, ŏris. n. Virg. Æ. 1. 215. Plin. H. 8. 10. *Een ossen-* of *koeijenhuid.*
TĔRMĔNTĀRĬŬM, ĭi. n. Varr. L. L. 4. 4. *Lijnwaat datmen draagt*, als hembden, enz. om dat het onder het draagen verslijt.
TĔRMĔNTŬM, I. n. Plaut. B. 4. 9. 5. zie Detrimentum.
TĔRMĔS, ĭtis. m. Hor. Ep. 16. 45. *Een tak met bladen en vruchten*, eigentlyk een olyftak.
(TĔRMĪNĀLĬĂ, ōrūm. p. n. Cic. A. 12. 10. Hor. Ep. 2. 59. *'t Feest aangestelt ter eeren van den God Terminus*, dien de Ouden meenden dat de landpaalen aanbevolen waren. Ovid. F. 2. 641--658.)
TĔRMĪNĀTĬO, ōnis. f. Cic. Or. 59. *'t Einde*, of *'t slot van een reden*, of *de maniere om een reden te eindigen*, of *te sluiten.*

Metra carminum & pedes perducit lectorem fine offensa ad summam scriptorum terminationem. Vitruv. Præf. 5. *De maat en trant der vaerzen verplichten den lezer om het geheele werk, zonder verveelinge ten einde toe uit te leezen.*

Terminatione aurium versus inventus est. Cic. O. 53. *De vaerzen zijn gevonden door de stemval in de ooren.*

TĔRMĬNO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Eindigen, ten einde brengen, volmaaken, voltooyen, afmaaken, voltrekken, volbrengen.*

Unde orsa est, terminetur oratio. Cic. Marc. 11. *Laat de rede eindigen daar ze begonnen is.*

Terminare. Cic. C. 3. 11. *Bepaalen, paalen zetten, of stellen.*

Imperium terminare Oceano. Virg. Æ. 1. 291. *De groote zee tot paalen van zijn rijk hebben, of tot aan de groote zee heerschen.*

Terminare spem possessionum. Cic. Mil. 27. *Zijne hoop van in 't bezit van goederen te koomen bepaalen.*

Omni privatione doloris putat Epicurus terminari summam voluptatem. Cic. Off. 3. 33. *Epicuur gelooft dat het hoogste goed, in geen pijn te gevoelen bestaat.*

Subjectos campos terminare oculis haud queas. Liv. 32. 4. *De velden die voor u leggen strekken zich verder uit als 't gezicht reikt, of, gy kont de voor u leggende landen niet over zien.*

Ratiocinandi utilitate hujus artis terminavimus modum. Cic. T. Q. 1. 2. *Wy hebben geen andere nuttigheit uit deeze konst gezocht dan om wel, of zuiverlijk te konnen redeneeren.*

Stomachus palato extremo terminatur. Cic. N. D. 2. 54. *De keeldarm eindigt aan den grond van het verhemelte.*

TĔRMĬNŬS, i. m. Cic. C. R. 3. *Paal, paalsteen, scheipaal, grenspaal.*

Terminus. *Het einde, het besluit.*

Malorum terminus. Lucret. 3. 1033. *Het einde van alle rampen, of ongevallen.*

Omnium ætatum certus est terminus, senectutis autem nullus est certus terminus. Cic. S. 20. *Daar is een gezette bepaling van alle tyden des levens, doch van den ouderdom is'er geen zekere.*

In extremo nostri orbis termino. Paterc. 1. 2. 6. *Aan het uiterste gedeelte, of 't einde van de ons bekende waereld.*

(Terminus. Ovid. F. 2. 641. *De God gesteld over de land- of scheipaalen.*)

TĔRNĀRĬŬS, ă, ūm. Ternarius scrobs. Colum. Arb. 4. *Een kuil van drie voeten in 't vierkant.*

TERNI, æ, ā. Cic. Or. 60. *Drie.*

TERNĬDĒNĪ, æ, ā. Plin. H. 18. 26. *Dertien.*

TĔRNĬO, ōnis. m. Gell. 1. 20. *Het getal van drieen, een drietal.*

TĔRO, is, trivi, tritūm, tĕrĕrĕ. Plaut. As. 1. 1. 16. *Stooten, stampen, in stukken wryven, morsselen, bryzelen.*

Terere. Ovid. Art. 1. 21. *Wrijvende verslyten, door 't wryven afslyten.*

Angustum formica terens iter. Virg. G. 1. 380. *De mier zich eenen engen weg maakende.*

In opere longinquo sese terebant. Liv. 6. 8. *Zy verspilden, of verteerden hunne krachten in een langduurig werk.*

Tempus terere. Liv. 3. 61. *Den tyd verliezen, of doorbrengen.*

Ætas bellis teritur. Hor. Ep. 16. 1. *Men verslyt zyn leven in 't oorlogen; men brengt zyn leven in 't oorlogen door.*

Verbum satis trivimus. Cic. A. Q. 6. *Wy hebben dat woord gemeen genoeg gemaakt, wy hebben dat woord lang genoeg gebruikt.*

Tergere. *Verderven, schenden, verdelgen.*

Ut illum Dii terant, qui, &c. Nævius by Priscian. 5. 164. *Dat hem de Goden schenden, die, enz.*

Oculos terere. Ter. E. 1. 1. 23. *De oogen vryven om te schreyen.*

TĔRRĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 39. *De aarde.*

Terra. *Een land, landstreek, landschap, gewest.*

Terrarum ardua. Virg. Æ. 5. 695. *'t Gebergte, hooge en bergachtige plaatzen.*

Hostilis terra. Lucan. 2. 89. Cic. I. R. 1. 55. *'s Vyands land, 's vyands bodem.*

Bonitas terræ. Lucret. 5. 1246. *De vruchtbaarheit der aarde, de vettigheit van 't land.*

Terræ filius. Cic. F. 7. 9. *Een onbekent mensch, die haastig van niet is opgekoomen, en wiens ouders niet bekent zyn.*

Terram video. Cic. S. 19. *Ik zie land, ik zie het einde van myn ongevallen, ik begin verligting, of vertroosting te hoopen.* Het is eene oneigentlyke wyze van spreeken, ontleent van hen, die eene lange scheepvaart gedaan hebbende, den haven gewaar worden.

Ut aliquando videremur omnibus gentibus terra marique imperare. Cic. Man. 19. *Op dat wy te eeniger tyd mogten schynen over alle volken te land en te water te heerschen.*

Conquirere aliquem terra marique. Cic. F. 5. 9. *Iemant te water en te land zoeken.*

(Terra. *De inwoonders der aarde, menschen die op de aarde woonen.*

Sceleris vestigia nostri Irrita perpetua solvent formidine terras. Virg. E. 4. 14. *De inlandsche oorlogen, wegens onze booze stukken ontstaan, ten einde gebragt, zullen de menschen op aarden woonende verlossen, of ontslaan van de altoos duurende vreeze.*

Terræ, de Genitivus word ook gebruikt als een Adverbium, *op de aarde, in de aarde.*

Phaëthusa, cum vellet terræ procumbere, questa est, &c. Ovid. M. 2. 347. *Als Phaëthusa op de aarde wilde nederleggen, heeft ze geklaagt, enz.*

Stant terræ defixæ hastæ. Virg. Æ. 6. 652. *De spiessen staan in de aarde geplant.*

Quemadmodum os terræ obtegatur. Cic. L. L. 2. 22. *Hoe dat het been in de aarde bedekt word.*)

TĔRRĒNŬM, i. n. Vitruv. 2. 9. Colum. 2. 2. *Bouwland, akkerland, land, grond, bodem.*

Quidquid herbidi terreni obarant. Liv. 23. 19. *Zij bebouwen al het land daar gras groeit.*

TĔRRĒNŬS, ă, ūm. *Dat tot de aarde behoort, van de aarde, aardsch,* als Plin. H. 9. 29. zegt Terrenum animal, *een landdier, of een dier dat op de aarde leeft.*

Terrenum iter. Plin. H. 2. 108. *Een landreis, een reize die men te land doet.*

Agger terrenus. Suet. C. 19. 1. *Een wal van aarde gemaakt, een aarde wal.*

Terreni colles planissimis campis fertilitate non cedunt. Plin. E. 5. 6. 8. *De heuvels, die niet rotzachtig, of steenachtig zyn, wyken in vruchtbaarheit niet voor de vlakste velden.*

Campus terrenus omnis. Liv. 33. 17. *Al het veld was bequaam om bebouwt te worden.* Het had noch steenen, noch busschen, 't was niet dan goede aarde.

Corpus terrenum & concretum. Cic. T. Q. 1. 20. *Een grof zwaar lichaam.*

TĔRRĔO, ēs, ŭi, ĭtūm, ērĕ. *Verschrikken, vervaart maaken, vrees aanjaagen, verbaast maaken.*

Non me ista terrent. Cic. F. 2. 16. *Ik vrees daar niet voor; die dingen maaken my niet vervaart.*

Terrere vultu. Hor. S. 2. 7. 44. *Iemant door zyn gezicht doen schrikken.*

TER-

TERRESTRIS, is m. & f. ftrĕ, is. n. Plin H. 10. 62. 1. *Aardsch, van aarde.*

Agmen terreftre. Lucan. 5. 708. *Een hoop voetvolk.*

Iter terreftre. Hirt. B. Al. 25. 1. *Een landreize, een reize die men te land doet.*

(Terreftris cœna. Plaut. Capt. 1. 2. 86. *Een maaltyd zonder vleesch, of daar niet dan aardgewas opgedischt word.*)

TERREUS, ă, ŭm. Colum. 1. 6. *Van aarde, van aarde gemaakt, aardsch.*

Tumulus terreus fatis grandis. Cæf. B. G. 1. 43. 1. *Een genoegzaame hoogte van aarde, een tamelyken hoop aarde.*

TERRIBILIS, is. m. & f. bilĕ, is. n. *Vervaarlyk, verschrikkelyk, vreesfelyk, ysfelyk, gruwelyk, gruwzaam.* (De compar. Terribilior staat by Liv. 4. 26.)

Terribiles vifu formæ. Virg. Æ. 6. 277. *Vervaarlyke, of verschrikkelyke gedaanten om te zien.*

Afpectu terribili incedere. Cic. Sext. 8. *Een vervaarlyk, of verschrikkelyk wezen, of gezicht hebben.*

(TERRICULĂ, æ. f. Lucil. by Lactant. 1. 21. *Een bullebak, iets daar men de kinderen meê verschrikt.*)

TERRICULUM, i. n. Liv. 34. 11. *Een melnk, of tuinspook,* om de vogels te verjaagen.

TERRIFICO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. Virg. Æ. 4. 210. *Verschrikken, vervaart maaken, schrik aanjaagen, doen schrikken, schrik baaren.*

TERRIFICUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 12. 104. *Vervaarlyk, verschrikkelyk, afschouwelyk, dat schrik baart.*

TERRIGENĂ, æ. m. Ovid. Her. 12. 99. *Zoon der aarde.*

TERRILOQUUS, ă, ŭm. Lucret. 1. 104. *Die verschrikkelyk spreekt, of vervaarlyke dingen zegt, die door 't spreeken schrik aanjaagt.*

(TERRISONUS, ă, ŭm. Claud. Stil. Conf. 1. 109. *Die een schrikkelyk, of vervaarlyk geluit van zich geeft.*)

TERRITO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. Cæf. B. G. 7. 63. 3. *Vervaaren, verschrikken, vervaart maaken, doen verschrikken, een schrik aanjaagen.*

TERRITORIUM, ii. n. Varr. L. L. 4. 4. Cic. A. 2. 40. *Gerecht, rechtsgebied, rechtsban,* tontom een ftad, de zelve rechten en vryheden genietende.

TERRITUS, ă, ŭm. Liv. 3. 22. *Verschrikt, vervaart, verbaaft, ontsteld, bevreest.*

Territus inopino vifu. Ovid. M. 4. 232. *Verbaaft, of verschrikt door een onverwacht gezicht, of voorwerp.*

TERROR, ōris. m. Cic. T. Q. 4. 8. *Vervaartheit, schrik, verbaaftheit, ontsteltenis.*

Terror. *Vreeze, bevreesdheit, angst.*

Terrorem injicere. Cic. Fin. 5. 11. *Vreeze veroorzaaken, een schrik op den hals, of op 't lyf jaagen.*

Batonius miros terrores attulit Cæfarianos. Cic. Att. 6. 8. *Batonius heeft my de wonderlyke vreeze van Cæfar verhaalt.*

TERROSUS, ă, ŭm. *Daar veel aarde in is, met veel aarde gemengt, vol aarde.*

Arena terrofa. Vitruv. 2. 4. *Zand, of zavel met aarde vermengt, of* als sommige zeggen, *zavelaarde.*

TERTIANĂ, æ. Cic. N. D. 3. 10. *De derdendaagsche koorts,* men verftaat'er febris onder.

TERTIANI, ōrŭm. Tac. Ann. 13. 38. 5. *Soldaaten van de derde benbende.*

TERTIARIUM, ii. n. Cato R. R. 96. *Het derde, of een derde deel.*

Tertiarium tecti. Vitruv. 4. 7. *Het voorstets van het dak,* Turnebus Adr. 11. 4. zegt dat het de buitenkant van 't dak is.

TERTIARIUS, ă, ŭm. Plin. H. 34. 17. *Daar het derden deel van iets in is, of dat een derde houd.*

Tertiarius. Vitruv. 3. 1. *Dat een geheel getal, en een derde deel van dat getal bevat.*

TERTIATIO, ōnis. f. Colum. 11. 50. *De derde bebouwing, ombaling, of bewerking,* van het land, den wyngaard, enz. fpreekende.

Tertiatio. Colum. 12. 50. *Oly die men uit de olyven trekt als men ze voor de derde maal perst.*

TERTIO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. Colum. 2. 4. *Voor de derde maal omhaalen, bebouwen, of bewerken,* van het land, den wyngaard, enz. fpreekende.

TERTIO. adv. Plaut. Cift. 2. 1. 50. *Voor de derde maal, ten derden maal, voor de derde reis, ten derden.*

TERTIUM. adv. *Ten derden maal, voor de derde maal, voor de derde reis, ten derden.*

Iterum ac tertium. Cic. D. 2. 59. *Twee en driemaal, twee en drie reizen, de tweede en derde reis.*

Tertium Conful. Liv. 3. 22. *Voor de derde maal Burgermeester.*

TERTIUS, ă, ŭm. *De derde.*

Tertio quoque die. Cic. T. Q. 2. 10. *Van drie tot drie dagen, om den derden dag.*

Tertio loco laudatur nardum Creticum. Plin. H. 12. 12. *De Nardus van Candia heeft de lof in de derde plaats, of word in de derde plaats gepreezen.*

Ad tertias decoctus. Plin. H. 20. 4. *Een derde deel verkookt.*

Tertius decimus, ă, ŭm. Liv. 27. 5. *De dertiende.*

TERUNCIUS, ii. m. Cic. Fin. 4. 12. *Een klein stukje geld, waardig een derde deel van een Roomsch As.*

T E S.

TESCĂ of TESQUĂ, ōrŭm. Varr. L. L. 6. 2. *Zekere bosch- en heuvelachtige plaatzen, eenige Godheden toegewyd.*

Tefqua inhofpita. Hor. E. 11. 14, 19. *Woeste, of onbewoonde plaatzen.*

TESSELLĂ, æ. f. Sen. N. Q. 6. 31. *Een vierkante bakfteen, of een vierkante marmere vloerfteen.*

TESSELLATUS, ă, ŭm. Suet. J. 46. 3. *Van kleine vierkante steenen gemaakt,* van een vloer fpreekende.

TESSERĂ, æ. f. Cic. D. 2. 41. *Een teerling, of dobbelfteen.*

Teffera. Liv. 7. 35. Sil. 7. 348. *De looze, 't krygswoord, het woord van de wacht.*

Teffera. Suet. N. 11. 7. *Zeker teken, of lootje, datmen toonde, om te doen zien datmen recht had om kooren te neemen.*

Teffera hofpitalis. Plaut. Pœn. 5. 2. 87. *Zeker teken van gastvryheit, of huisvesting.* Lambinus zegt, dat het *een tamelyk lang, plat, en wederzyds glad stuk hout* was.

Apud aliquem tefferam confringere. Plaut. Cift. 2. 1. 27. *Met iemant de vriendschap breeken, met iemant quaad vriend worden.* Zie Teffera hofpitalis.

TESSERARIUS, ii. m. Tac. H. 1. 25. 1. *Die het krygswoord, of 't woord van de wacht brengt.*

TESSERULĂ, æ. f. Varr. R. R. 3. 5. zie Teffera.

Tefferula. Cic. de Or. 3. 43. Zie Teffella.

TESTĂ, æ. f. Hor. E. 1. 2. 70. *Een aarde gebakke vat, test, kom, pot, enz.*

Tefta. Hor. O. 1. 20. 2. *Een groot gebakken aarde wynvat, daar de Ouden hunne wyn in deeden, of bewaarden.*

Tefta. Vitruv. 7. 4. *Een bakfteen, een gebakke steen, een tichel.*

Tefta. Vitruv. 7. 1. *Cement, steenkalk, kalk, tieras.*

Tefta. Celf. 7. 12. *Een schilfer, of stuk van een gebroken been.*

Tefta. Hor. S. 2. 8. 53. *Allerlei schelpvisch.*

Tefta. Cic. Att. 16. 4. *Zeker zeer ligt vaartuig,* om fuel mede te zeilen. In de verbeterde boeken leeftmen etefiis.

TESTACEUS, ă, ŭm. Plin. E. 10. 46. 2. *Van gebakke aarde.*

Testacea operimenta piscium. Plin. H. 11. 37. *Visschubben*, of *schelpen*.

TESTAMENTARIUS, a, um. Plin. H. 35. 2. *Van een uitersten wil*, of *erfmaking*, *bij uitersten wil*.

Lex testamentaria. Cic. V. 1. 42. Paull. Dig. 35. 2. 1. *De wet over 't maaken van uiterste willen*.

TESTAMENTARIUS, Ii. m. Cic. Off. 3. 18. *Een vervalscher van uiterste willen*, *een maker van valsche uiterste willen*.

TESTAMENTUM, i. n. *Een uiterste wil*, *erfstellinge*, of *erfmaking*.

Testamentum ruptum. Cic. de Or. 1. 38. *Een gebroke uiterste wil*. Ratum. Cic. de Or. 1. 38. *Een bekrachtigde*, of *bevestigde*, of *goedgekeurde uiterste wil*.

(Testamentum vacuum. Sen. Cont. 2. 15. *De uiterste wil van een die geen erfgenaamen heeft*. Plenum. Quintil. D. 327. *De uiterste wil van een die erfgenaamen heeft*.)

TESTATIO, ōnis. f. Liv. 8. 6. Quintil. I. O. 5. 13. *Getuigenisgeeving over eenige zaak*.

TESTATO. adv. Paull. Dig. 49. 14. 45. §. 1. *Hij is gestorven na dat hij zynen uitersten wil gemaakt had*.

TESTATOR, ōris. m. Suet. N. 17. 2. *Uiterstewilmaker*, *een die een uitersten wil maakt*.

TESTATRIX, Icis. f. Scæv. Dig. 29. 2. 98. *Uiterstewilmaakster*.

TESTATUS, a, um. Hor. O. 1. 28. 6. *Getuigende*, *getuigenis geevende van iets*, *bewijs brengende*, *die eenig getuigenis*, of *bewijs heeft gebragt*.

Testatus Jovem. Cic. Dom. 57. *Jupiter tot getuige geroepen hebbende*.

Testatus. Cic. V. Procem. 16. *Klaar*, *ontwijfelbaar*, *zeker*, *blijkelijk*, *blijkbaar*, *gewis*, *openbaar*. De compar. Testatior staat in deeze beteekenisse by Cic. Cæl. 27.

Probitas testata in omne tempus. Ovid. P. 3. 1. 93. *Eene deugdzaamheit die tot in alle eeuwen stand houd*.

Testatæ tabulæ. Catull. 68. 124. *Een uiterste wil door getuigen ondertekent*.

Res actis populi Romani testata. Cic. F. 1. 9. *Een zaak*, *door de gedenkschriften van 't Roomsche volk bevestigt*, of *bekrachtigt*.

(TESTICULUS, i. m. Juv. 11. 157. *Zaatbal*, *kloot*.

Medico testiculos arietinos tenente. Cic. I. R. 3. 20. *De geneesmeester ramskloolen in de hand hebbende*.)

TESTIFICATIO, ōnis. f. Cic. A. 9. 6. *Getuigenisteken*, *bewijs*, of *blijkbetooning*, als van erkentenis, vriendschap, enz.

Testificatio. Cic. F. 1. 1. *Bewijs*, of *overtuiging door getuigen*.

TESTIFICATUS, a, um. Cic. Att. 1. 17. *Verklaart*, *beweezen*, *betoont*.

Testificatus. *Die tot getuigen heeft genomen*, of *verzocht*.

Lingua testificata Deam. Ovid. Her. 20. 160. *Een tong die een Godin tot getuige heeft genomen*, of *aangeroepen*.

TESTIFICOR, āris, ātus sum, āri. Cic. Her. 4. 3. *Getuigen*, *getuigenis geeven*.

Testificari aliquid. Cic. Att. 8. 1. *Iets verklaaren*, of *opentlijk zeggen*.

Testificari Deos. Cic. Att. 10. 9. Subj. 1. *De Goden tot getuigen neemen*, of *aanroepen*.

TESTIMONIUM, Ii. n. Cic. Q. R. 3. *Getuigenis*, *betuiging*, *verklaring van een getuige voor den rechter*.

Testimonium falsum. *Een valsch getuigenis*, *een valsche verklaring*.

Falsum testimonium dicere. Cic. A. Q. 4. 25. *Een valsch getuigenis geeven*, *valschelijk getuigen*, *een valsche verklaring geeven*.

Testimonium dicere de conjuratione. Cic. Syll. 30. *Getuigenis geeven*, of *getuige zijn*, *om een t'zamenzweering te bewyzen*.

Testimonium. *Getuigenis dat men voor*, of *tegen iemant geeft* buiten 't gerecht.

Tribuere testimonium virtutis alicujus. Cic. Att. 5. 19. *Een loffelijk getuigenis van iemants deugd geeven*.

Debitum virtutis alicujus capere testimonium. Cic. F. 5. 17. *De behoorlijke achting voor iemants deugd hebben*, *iemant naar zijn waerde*, of *verdiensten achten*.

Testimonium. *Een teken*, *blijk*, *kenteken*, *bewijs*.

Mali morbi testimonium. Cels. 2. 4. *Een teken van een quaadaardige*, of *besmettelijke ziekte*.

TESTIS, is. m. *Een getuige*, *een verklaarder*.

Testes facere. Plaut. Curc. 4. 4. 9. *Getuigen voor den dag brengen*, of *bybrengen*.

TESTIS. f. Cic. Att. 1. 5. Ascon. Cic. 103. *Een vrouw die voor getuige dient*, *een getuigende vrouw*, *een getuigster*, of *verklaarster*.

Inducta teste in Senatu. Suet. Cl. 40. 4. *Een vrouw in den raad gebragt zijnde om te getuigen*.

Testibus præsentibus aliquid facere. Plaut. Curc. 1. 1. 31. *Iets in 't bijzijn*, of *bijweezen van getuigen doen*, *iets in 't openbaar doen*.

Teste Herodoto. Plin. H. 12. 17. *Volgens*, of *naar 't getuigenis van Herodotus*, *gelijk Herodotus zegt*.

Pompejus mihi testis de voluntate Cæsaris. Cic. Prov. Cons. 18. *Pompejus is mij een getuige van Cæsars goeden wille*, *gunst*, of *genegenheit*.

Locupletissimus testis. Cic. V. 3. 59. *Een zeer goede*, *deftige*, *aanzienlijke*, of *onwraakbaare getuige*.

(Testis. *Een zaatbal*, *kloot*, om dat die een getuige is, dat wy mannen zyn.

Testes pecori ad crura decidui. Plin. H. 11. 59. *De zaatballen hangen 't vee tot op de beenen*.)

TESTOR, āris, ātus sum, āri. *Toonen*, *doen blijken*, *blijk geeven*, *een teken*, *bewijs*, of *blijk zijn*, *getuigen*, *betuigen*, *verklaaren*.

Testari aliquid. Cic. N. D. 2. 55. *Iets bewijzen*, *toonen*, *doen zien*, *betoonen*, of *te kennen geeven*.

Testari gaudia cantu. Ovid. M. 8. 238. *Zijn vreugd*, of *vrolijkheit met zingen betoonen*.

Testari. *Tot getuige neemen*, *verzoeken*, of *aanroepen*.

Testor omnes Deos. Cic. Ant. in exs. it. 11. *Ik neem al de Goden tot getuigen*.

Testari. Cic. Syll. 14. *Verklaaren*, *opentlijk betuigen*.

Testari. Liv. 1. 34. *Een uitersten wil maaken*.

TESTU. n. indecl. Cato R. R. 76. *Een aarde vat*, waar onder men iets kookt, of braad; *een aarde stoofpan*.

TESTUACEUS, a, um. Varr. L. L. 4. 22. *Onder een aarde pan gekookt*, of *gebraaden*.

TESTUDINATUS, a, um. Vitruv. 2. 1. *Gewelft*, *als een gewelfzel*, of *gewelfswijze gemaakt*, *als een boog gemaakt*.

TESTUDINEATUS, a, um. Colum. 12. 15. zie Testudinatus.

TESTUDINEUS, a, um. *Van een schildpad*, *schildpads*.

Testudineus gradus. Plaut. Au. 1. 1. 10. *Een schildpads gang*, *een zeer traage*, of *langzaame gang*, als van een schildpad.

TESTUDINEUS. Mart. 9. 60. 9. *Gewelft*, *overwelft*, *gewelfswijze gemaakt*, *gelijk een boog gemaakt*.

TESTUDO, Inis. f. Cic. D. 2. 64. *Een schildpad*.

Testudo. Cic. Cl. 22. *Een welfzel*, *gewelf*, of *gewelfzel*, *een boog*. 't Is eigentlijk een gewelf, als 't einde van een

een oren, gelijk Vitruvius aanmerkt 5. 1.

Testudo. Vitruv. 5. 1. *Een voorzaaltje*, of *portaal*, gelyk men voor de huizen der Grooten vind.

Testudo. Liv. 10. 41. *Een soldaaten schildpad, een stormdak.* Als de soldaaten in de oude oorlogen, en zonderling in 't belegeren of bestormen van plaatsen, hunne beukelaars of schilden boven hunne hoofden hielden, om zich tegens de pylen der vyanden te dekken. Ook *een stormkok.*

Testudines alveorum. Vitruv. 5. 10. *Het onderste van de stookplaatzen in de baden.*

Testudo. Virg. G. 4. 464. *Een luit*, of *allerlei speeltuig*, *dat daar naast aankoomt.*

(TESTŬLĂ, æ, f. Colum. 11. 3. Liv. 25. 3. *Een scherfje, een kleine potscherf, een tickeltje.*)

TĔSTŪM, i. n. Petron. 97. *Een test, aarde pot, pan*, of *vat.*

Testum æreum. Plin. H. 32. 7. *Een kopere taartpan*, of *een klok, daar men peeren, enz., onder braad.*

TĔSTŪS, ūs. *Een dekzel.*

Catinum testu operito. Cato. R. R. 84. *Leg een dekzel op de schotel.*

(Coquito sub testu. Cato R. R. 75. *Kook het onder een dekzel.*)

T E T.

TĔTĂNĬCĪ, ōrūm. m. plur. Plin. H. 32. 10. Τετανικοί. *Die een verkrimpinge van zennuwen hebben, die hen belet zich te buigen, styfhalzigen*, of *die een styven hals hebben, wier rugstrengen gekrompen zyn.*

TĔTĂNŌTHRŎN, i. n. Plin. H. 32. 7. Τετάνωθρον. *Een geneesmiddel om de rimpels in 't aanzicht te verdryven.*

TĒTĔR, ă, ūm. Cic. Sext. 8. *Wreed, fel.* De compar. Tetrior staat by Cic. Cœl. 6. en de superl. Teterrimus by Cicero benoeden.

Cruciatus teter. Cic. T. Q. 2. 7. *Een grouwelyke pyniging, schrikkelyke pynen.*

Colores tetri. Lucret. 2. 421. *Verwen die een schrik geeven, afschouwelyke verf, vervaerlyke*, of *leelyke kleuren.*

Hyems teterrima. Cic. F. 8. 15. *Een zeer harde, gestrenge, felle*, of *straffe winter.*

Libido tetra. Hor. S. 1. 2. 33. *Een schandelyke lust*, of *begeerlykheit.*

Spiritus teter. Hor. O. 3. 11. 19. *Een vuilen, vergiftigen*, of *leelyk stinkenden adem.*

Cadavera tetra. Lucret. 2. 415. *Stinkende doode lichaamen, verrotte lyken.*

TĔTHĔĂ, æ, f. Plin. H. 32. 11. *Zekere zoort van schelpvisch.*

TĔTRĂCHŎRDŎS, i. m. & f. ŏn, i. n. Vitruv. 5. 4. Τετράχορδος. *Viersnaarig*, of *viertoonig, dat vier registers heeft*, van de water orgelen, of speeltuigen spreekende.

Harmonia tetrachordorum. Vitruv. 5. 4. *Eenluidigheit*, of *overeenstemming van viersnaarige speeltuigen.*

TĔTRĂDŌRŎS, i. m. & f. tetrădōrŏn, i. n. Vitruv. 2. 3. Plin. H. 35. 14. Τετράδωρος. *Vier hand breed in 't vierkant.*

TĔTRĂDRĂCHMĂ, æ. f. Cic. F. 12. 13. Liv. 34. 51. Τετράδραχμον. *Van vier drachmen, de waerde van vier drachmen, dat vier drachmen waerd is.*

TĔTRĂGŌNŬM, i. n. Censor. N. D. 8. *Een vierkoek*, of *vierkant, een vierkantig aanzien.*

TĔTRANS, tis. m. Vitruv. 5. 3. *Het vierde deel van een kring, streep, lyn*, enz. Men vind Tetrantorum in Genitiv. plur. by Vitruvius aan dezelve plaatze.

Tetrans. Vitruv. 10. 11. *De plaats door de vier lynen, die iets in vieren deelen, kruiswys over malkander loopen en zich snyden.*

TĔTRĂO, ōnis. Plin. H. 10. 22. Suet. C. 22. 9. Τετράων. *Een berghaan*, zekere groote vogel.

TĔTRĂPHŎRĪ, ōrūm. m. plur. Vitruv. 10. 8. Τετράφοροι. *Vier mannen die te gelyk een last draagen.*

TĔTRĀRCHĂ, æ. m. Cic. Dej. 9. Τετράρχης. *Een Viervorst.* Een die het vierdedeel van een koningkryk of landschap bestiert.

TĔTRĀRCHĬĂ, æ. f. Cic. Dej. 15. *Een Viervorstendom.* Een heerschappy over het vierdedeel van een ryk, of landschap.

TĔTRĂSTĬCHŎN, i. n. Mart. 7. 84. 1. Τετράστιχον. *Een dicht van vier vaerzen*, of *regelen.*

TĔTRĂSTȲLŎS, i. m. & f. ŏn. i. n. Vitruv. 3. 2. Τετράστυλος. *Van vier ryen pylaaren, die vier ryen pylaaren heeft*, van een kerk spreekende.

TĒTRĒ. adv. Cic. D. 1. 19. *Wreedelyk, strengelyk.* (De compar. Tetrius staat by Claud. Stil. Conf. 1. 2. 135. en de superl. Teterrime by Cic. Dom. 39.)

TĔTRĬCĬTĀS, ātis. f. Ovid. Pis. 91. *Moeyelykheit, gemelykheit, grynigheit, somberheit, droefheit, smert, hertzeer, druk.*

TĔTRĬCŬS, ă, ūm. Ovid Am. 3. 8. 61. *Bedroeft, bedrukt, somber, droevig, gemelyk, knorrig, grynig, moppig.*

Pavonum educatio magis urbani patris familiæ, quam tetrici rustici curam poscit. Colum. 8. 11. *De pauwen worden beter door een burger, dan door een gemelyken boer onderhouden*, of *opgevoedt; de opvoeding der pauwen vereischt meer de zorge*, of *toezicht van een burger, als van een plompen boer.*

TĔTTĬGŎMĔTRĂ, æ. f. Plin. H. 11. 26. Τεττιγομήτρα. *Moeder der sprinkhaanen*, of *krieken.* Zeker vlies, of tonnetje, waar uit veel sprinkhaanen, of krieken voortkoomen.

TĔTTĬGŌNĬĂ, æ. f. Plin. H. 11. 26. Τεττιγόνιον. *Een kleine kriek, kriekje, krekel*, of *sprinkhaan die weinig zingt.*

TĔXO, is, texŭi, textūm, tĕxĕrĕ. Ter. H. 2. 3. 44. *Weeven, vlechten, breijen, byeenvoegen, een weefzel maaken.*

Fiscellam texit hibisco. Virg. E. 10. 71. *Hy vlecht een korfje van witten hennip*, of *teen.*

Nidum texere. Quintil. I. O. 2. 16. *Een nest maaken.*

Navigium texere. Plin. H. 13. 11. *Een schip bouwen.*

Epistolas quotidianis verbis texere solemus. Cic. F. 9. 21. *Wy zyn gewent, niet dan gewoone woorden in onze brieven te gebruiken.*

(TĔXTĬLĔ, is, n. *Een pronkkleed, gestikt kleed, gestikt behangzel.*

Navis ornata regiis textilibus. Liv. 45. 35. *Een schip behangen met een koninklyk gestikt behangzel.*)

TĔXTĬLĬS, is. m. & f. ilĕ, is. n. Cic. L. L. 2. 18. *Geweven, gevlochten, gebreidt.*

Textilis pictura. Cic. V. 4. 1. *Een pronkbehangzel*, of *gestikt kleed.*

Textilis. *Door malkander gestrengelt*, of *gevlochten.*

Textilis umbra. Mart. 12. 31. 1. *Een schaduwe door t'zamen gevlochte takken van boomen veroorzaakt.*

TĔXTŎR, ōris. m. Cic. Pl. 25. *Een wever.*

TĔXTŌRĬŬS, ă, ūm. Sen. E. 113. *Van een wever.*

TĔXTRĪNĂ, æ. f. Plin. H. 11. 24. *De weefkonst, 't wevers handwerk.* Andere leezen tramæ.

Textrina plumarii. Vitruv. 6. 1. *Een bordaurwerkers raam.*

Textrina. Cic. V. 4. 26. *Een wevers winkel*, of *werkplaats.*

TĔXTRĪNŬM, i. n. Cic. V. 4. 26. *Een wevers winkel*, of *werkplaats.*

TĔXTRĪX, icis. f. Tib. 2. 1. 65. *Weverssche, weefster, een vrouw die een web weeft.*

TĔXTŬM, i. n. Stat. Th. 10. 56. *Een weefzel*, of *webbe.*

Textum illustre coronæ. Stat. Th. 6. 366.

6. 366. *Een scheone kroon*, of *krans*, *een heerlyke*, of *doorluchtige krans*.

Textum dicendi. Quintil. I. O. 9. 4. *Styl*, of *wyze van spreeken*.

TEXTŪRĂ, æ. f. Prop. 4. 5. 23. *Weefzel*, *een geweeven stuk*, *weevinge*, *het weeven*.

TEXTŬS, ûs. m. Plin. H. 3. 35. *Weefzel*, *weevinge*, *het weeven*. Men vind niet dan de Ablativus Textu.

TEXTŬS, ă, ŭm. Virg. G. 4. 34. *Gevlochten*, *gebreid*.

T H A.

(THĂLĂMĒGŬS navis. Suet. J. 52. 1. Θαλάμηγον πλοῖον. *Een schip daar een bruidsbed in is*. Zie onze aantekening over Suetonius.)

THĂLĂMŬS, I. m. Virg. Æ. 4. 550. Θάλαμος. *Het bruidsbed*, of *'t bruiloftsbed*, *een bruidegoms en bruids slaapkamer*.

(THĂLĂSSĬŌ, ōnis. m. Mart. 1. 36. 6: 3. 93. 25. Zie Thalassius.)

THĂLĂSSĬCŬS, ă, ŭm. Plaut. M. G. 4. 4. 44. *Zeegroen*.

THĂLĂSSĬNŬS, ă, ŭm. Lucret. 4. 1120, zie Thalassicus.

(THĂLĂSSĬŬS, ii. m. Catull. 61. 134. Liv. 1. 9. *Een bruiloftslied*, of *bruiloftszang*.

THĂLĂSSŬS, i. m. Mart. 12. 42. 4. *Bruiloftsgod*.)

THĂLĬTRŬŬM, I. n. Plin. H. 27. 13. *Tyekruid*, *melezoonkruid*, de Koriander van blad gelykende.

THĂLLŬS, I. m. Colum. 11. 3. *De steel van den uyen*.

Thallus. Virg. Cir. 376. *Een Olijftak met bladen*.

THĂPSĬĂ, æ. f. Plin. H. 26. 4. *Thapsia*, een soort van zeker kruid Ferula genaamt.

T H E.

THEĀTRĀLIS, is. m. & f. ālĕ, is. n. Cic. Sext. 54. *Van het tooneel*, *dat het tooneel aangaat*, of *betreft*, *dat tot het tooneel behoort*.

THEĀTRĬDĬŬM, ii. n. Varr. R. R. 3. 5. Θεατρίδιον. *Een tooneeltje*, *een klein tooneel*.

THEĀTRŬM, I. n. Cic. Fin. 1. 15. Θέατρον. *Een tooneel*, of *schouwburg*: *een kykers stellagie*.

Theatrum. Mart. S. 21. 1. *Een schouwspel*, *een tooneelspel*, *een vertooning*.

Theatrum. Quintil. I. O. 6. 1. *De aanschouwers van een tooneelspel*.

Versari in theatro. Cic. V. 5. 14. *Op 't tooneel staan*, *een aanzienlyke standplaats hebben*, *in 't gezicht van al de waereld staan*.

Forum ingenii theatrum. Cic. Cl. 2. *De pleitzaal*, of *gerechtsbank is het tooneel van 't verstand*.

Nullum theatrum virtuti conscientia majus est. Cic. T. Q. 2. 26. *De deugd heeft geen beter tooneel dan het gewisse*.

Magno theatro spectata familiaritas. Cic. F. 12. 29. *Een vriendschap die een groot getal getuigen heeft*, of *die al de waereld bekent is*.

Satis magnum alter alteri theatrum sumus. Sen. E. 7. *Wy zyn genoegzaam ter beschouwing voor malkander*, *wy hebben geen andere toezienders*; *getuigen*, of *verwonderaars over ons beleid van noden*.

(Theatrum. Wierd ook by de Grieken genaamt *'t Stadhuis*, *Raadhuis*, of *de Statenkamer*.

Cum in theatro imperiti homines, ignotique consederant, bella inutilia suscipiebant Græci. Cic. Fl. 7. *De Grieken ondernamen oorlogen zonder voordeel*, *als'er onervaarene en onwetende menschen in 't Raadhuis gezeten hadden*.

Timoleon veniebat in theatrum, cum ibi concilium populi haberetur. Nep. 20. 4. 2. *Timoleon quam in de Staten kaamer*, *als 'er 't volk in vergadert was*.)

THĒCĂ, æ. f. Θήκη. *Een kist*, *koffer*, *loode kas*.

Theca nummaria. Cic. Att. 4. 7. *Een geldkist*.

Theca calamaria. Mart. 14. 19. *Een schryf- of penneboker*.

THĒMĂ, ătis. n. Quintil. I. O. 7. 1. Θέμα. *De stoffe*, *stelling*, of *'t onderwerp van een redenaars verhandelinge*; *een voorstel*.

Thema. *Geboortepunt*, *geboortebegin*, *geboortestar*.

Vulgare thema suum. Suet. A. 94. 24. *Zyn geboortepunt gemeen maaken*, of *verbreiden*.

THENSĂ, æ. Ascon. 108. Festus. *Een kar*, waar op men de beelden der Goden, of hun toegewyde dingen voerde, *Godenkar*.

THĔŌGŎNĬĂ, æ. f. Cic. N. D. 1. 14. Θεογονία. *Geslachttafel*, of *geslachtboom der Goden*. Hesiodus heeft een van zyn boeken dus genoemt.

THĔŌLŎGĬĂ, æ. f. Varr. *bij* August. Θεολογία. *De Godgeleerdheit*.

THĔŌLŎGŬS, I. m. Cic. N. D. 3. 21. Θεολόγος. *Een Godgeleerde*.

(THĔŌNĪNŬS, ă, ŭm. Qui dente Theonino quum circumroditur. Hor. E. 1. 18. 82. *Die als van lasteraaren en quaadspreekeren achterhaalt en gelastert word*. Theon schynt in die tyden een zeer quaadspreekend mensch geweest te zyn.)

THĒRĬĂCĂ, æ. f. Plin. H. 29. 1. Θηριακή. *Theriakel*, een mengsel in de geneeskunde dat men tegens het vergift gebruikt.

(THĒRĬĂCŬS, ă, ŭm. *Dat van theriakel gemaakt word*, *iets daar theriakel in koomt*.

Pastilli, qui theriaci vocantur a Græcis. Plin. H. 29. 4. *Ronde koekjes*, *die van de Grieken*, *om dat'er theriakel in koomt*, *theriaci genoemt worden*.

THĒRĬŌMĂ, ătis, n. Cels. 5. 28. *Een soort van gezwel*, *waar uit veel vocht koomt*, *en dat zeer stinkt*: 't Is een Grieksch woord Θηρίωμα. En dat woord het by Celsus gevonden.

THĒRĬŎTRŎPHĪŎN, ii. m. Varr. R. R. 3. 13. *Een diergaarde*, of *park om wilde dieren in te houden*; 't Is een Grieksch woord Θηριοτροφεῖον. En in die taal heeft ook Varro het gebruikt.)

THERMÆ, ārŭm. f. Mart. 7. 33. 5. *Stoven*, *warme baden*, *badstoven*.

THERMŎPŌLĬŬM, ii. n. Plaut. R. 2. 6. 45. Θερμοπώλιον. *Een gasthonders huis*, *bradery*, of *gaarkeuken*, *een huis daar men voor zyn geld wel onthaalt word*.

THERMŬLÆ, ārŭm. f. Mart. 6. 42. 1. *Kleine badstoven*.

THĒSAURĀRĬŬS, ă, ŭm. Plaut. Au. 2. 8. 25. *Van een schat*, *dat een schat aangaat*.

THĒSAURŬS, I. m. Cic. D. 2. 56. Θησαυρός. *Een schat*. (Scheff. Obseq. 106. meent, dat thesaurus bestaat uit zilver en goud, en dat beweert hy uit Virg. Æ. 1. 363. Thesaurus ignotum argenti pondus & auri, en dat daarom Obsequens zou zeggen, Populus stipem, matronæ thesaurum Cereri & Proserpinæ tulerunt.

Thesaurus. *De plaats daar een schat*, enz. *weghgelegt en bewaart word*. Zie Gell. 2. 10.

Thesaurus. *Een kuil*, *een hol*, *daar in iets*, of *iemant kan opgesloten worden*.

Esse thesaurum publicum sub terra. Eo vinctus demittitur. Liv. 39. 50. *Dat'er onder de aarde was een gemeene kuil*, of *hol*. *Daar henen word hy gebonden van boven neêr gelaaten*.

Thesaurus. *Een bijekorf*.

Si quando servata mella thesauris relines. Virg. G. 4. 239. *Indien gy den honig*, *in de bijekorven bewaart*, *zult breeken*.

Thesaurus Orchius. *'t Graf*.

Nævius postquam est Orchio traditus thesauro, obliti sunt Romæ loquier Latina lingua. Gell. 1. 24. *Na dat Nævius begraaven is*, *heeft men te Rome vergeeten Latijn te spreeken*.

Thesaurus. *Overvloet*, ook van quaade dingen.

Thesaurus mali. Plaut. Most. 1. 2. 51. *Overvloet van rampen*, of *overvloedige rampen.*

Thesaurus plagarum. Plaut. As. 2. 2. 11. *Overvloet van slagen*, of *overvloedige slagen.*)

THESIS, is. f. Θέσις. Sen. Contr. 1. proœm. *Een gesprek, stelzel, een voorstel*, of *stelzel van een rede.*

(THESMŎPHŎRIĂ, ōrūm. n. plur. Plin. H. 24. 9. *'t Feest van Ceres*, die Thesmophora genaamt wierd van 't beschryven, of 't maaken der wetten.)

THESSĂLIĂ, æ. f. Plin. H. 4. 7. *Thessaliën*, een landschap in Macedonien.

(THESSĂLICŬS, ă, ūm. *Dat in Thessaliën geschied*, of *voorvalt, die*, of *dat uit Thessaliën van daan is.*

Purpura Thessalico concharum tincta colore. Lucret. 2. 500. *Een kleed geverft met purperslekken in Thessalien gevangen.*

Thessalicæ nives. Stat. Ach. 1. 152. *Sneeuw in Thessaliën gevallen.*

THESSĂLIS, idis. f. *Die uit Thessaliën van daan is*, *dat in Thessaliën gemaakt is.*

Cænis, Thessalidum virgo pulcerrima. Ovid. M. 12. 190. *Cenis, de schoonste van de Thessalische Jufferen*, of *Jufferen.*

Nulla caret fumo Thessalis ara meo. Ovid. Her. 13. 112. *'t Ontbreekt geen altaar in Thessaliën gemaakt aan myne offerhanden. Ik offere op alle Thessalische altaaren.*

THESSĂLUS, ă, ūm. *Dat van Thessaliën is*, *dat in Thessaliën gemaakt is.*

Quaque viam fecit Thessala pinus. Ovid. Her. 18. 158. *Waar heenen 't schip Argo, in Thessaliën gemaakt, gezeilt is.*

Læsa nec est Colcha Thessala terra manu. Ovid. Her. 16. 346. *En de Colchiërs hebben tegens de Thessaliërs geen oorlog gevoert.*)

T H I.

THIĂSŬS, i. m. Virg. E. 5. 30. Θίασος. *Een rei, een hoop danssende menschen.*

T H L.

THLĂPSĪ. n. indecl. Plin. H. 27. 13. *Wilde kors, schildkruid.*

THLĂPSIS, is. f. Cels. 5. 23. zie Thlapsi.

T H O.

THŎLŬS, i. m. Varr. R. R. 3. 5. Vitruv. 7. 5. *Een rond gewelft gebouw.*

Tholus. Virg. Æ. 9. 408. *Het welfzel van een Kerk, waar aan men eertyds den roof der vyanden ophing.* Barbarus Vitruv. 4. 7. meent dat het *de lanteern*, of *de kom van een Kerk is.*

THŎRĀCĀTŎS, ă, ūm. Plin. H. 35. 10. *Met een borstharnas gewapent.*

THŌRĀX, ācis. m. Cels. 5. 25. *De borst.*

Thorax. Suet. A. 82. 1. *Allerlei kleeding die de borst dekt*, als een wambes, enz.

Thorax. Virg. Æ. 10. 337. Plin. H. 7. 20. *Een borstharnas*, of *ander wapen dat de borst dekt.*

THŌS, thōis. m. Plin. H. 8. 34. *Een losch, een wilde kat, ter grootte van een luipaart: een jagtwolf.* Zeker dier dat van een wolf en panther koomt.

T H R.

(THRĀCĂ, æ. f. Virg. Æ. 12. 335.

THRĀCĒ, es. f. Hor. O. 2. 16. 6. Ovid. Her. 2. 84. en

THRĀCIĂ, æ. f. Plin. H. 4. 11. Mel. 2. 2. *Thraciën.* Een landschap in Europa tusschen de rivieren Hebrus, Nestos en Strymon gelegen.

THRĀCIŬS, ă, ūm. *Thracis, die*, of *dat uit Thraciën van daan is.*

Cui Thracius Orpheus Orgia tradiderat. Ovid. M. 11. 92. *Wien Orpheus, die uit Thraciën oorspronkelyk was, 't Bacchusfeest geleert had.*

Quem Thracius portat equus. Virg. Æ. 5. 565. *Die op een Thracis paerd zit*, of *ryd.*)

Thracius lapis. Plin. 35. 15. *Een soort van harsachtige steen, die door water aangestoken, en door oly geblust word.*

(THRĀCŬS, ă, ūm. *Thracis, dat in Thraciën gelegen is.*

Ingens Thraca palus. Val. Flacc. 2. 202. *'t Groot Thracis moeras*, of *'t groot moeras in Thraciën gelegen.*

THRĀCŬS, i. m. *Een Thraciër, een die in Thraciën woont*, of *geboren is.*

Ne id accidat, quod cuidam Thraco. Gell. 19. 12. *Op dat hem niet gebeure dat zeker Thraciër is overgekoomen.*

Homo Thracus fundum mercatus est. Gell. 19. 12. *Een Thraciër heeft eenen akker gekocht.*)

THRĀSCIĀS, æ. m. Vitruv. 1. 6. Sen. N. Q. 5. 16. *De noordwesten wind ten noorden.*

(THRĀX, ācis. m. & f. *Een Thraciër, een die in Thraciën geboren is.*

Thraces arant terram. Virg. Æ. 3. 14. *De Thraciërs bouwen*, of *bewoonen 't land.*

Thraces fugiunt mea connubia. Ovid. Her. 2. 81. *Geen Thraciër wil my trouwen.*)

THRĀX, ācis. m. Suet. C. 35. 5. *Een schermer op de Thracische wyze gewapent.* Zommige schryven Threx.

(THRĒCIDICŬS, ă, ūm. *Thracisch, dat in Thraciën gemaakt is.*

Parma Threcidica. Plin. H. 33. 9. *Een schild in Thraciën gemaakt*, of *uitgevonden.* Dat de Thraciers dat slag van schilden uitgevonden hebben, leest ons Clem. Alex. Strom. 1. 307. A.

Threcidicus. *'t Geen behoort tot de Thraces*, of *Threces*, of *de schermvechters van dien naam.*

Antonius ornavit familiarem Threcidicis. Cic. A. 7. 6. *Antonius heeft zynen goeden vriend gewapent met wapenen, die de schermvechters, Thraces, of Threces genaamt, gebruiken.*

THREĬCIŬS, ă, ūm. *Die uit Thraciën van daan is, die in Thraciën te zeggen heeft.*

Priamus Polydorum mandarat alendum Threicio Regi. Virg. Æ. 3. 50. *Priamus had Polydoor den Koningh van Thraciën aanbestelt op te voeden.*

Threicio blandius Orpheo. Hor. O. 1. 24. 13. *Vermakelyker als Orpheus in Thraciën geboren.*

THREISSĂ, æ. f. *Een Thracische Juffer, een Juffer die uit Thraciën van daan is*, of *die in Thraciën iets doet.*

Equos Threissa fatigat Harpalyce. Virg. Æ. 1. 320. *De Thracische Harpalyce noopt haar paerd met spooren.*

THRESSĂ, æ. f. *Een Thracische Juffer, een Juffer die uit Thraciën van daan is.*

Me nunc Thressa Chloë regit. Hor. O. 3. 9. 9. *De Thracische Chloë, heeft my ingenomen, o: heerscht over my.*)

THRIPS, ipis. m. Plin. H. 16. 41. Θρίψ. *Een kleine houtworm, een worm die het hout knaagt.*

THRŎNŬS, i. m. Plin. H. 35. 9. Θρόνος. *Een koningklyk gestoelte, een throon.*

THRYĀLLIS, idis. f. Plin. H. 25. 10. Θρυαλλίς. Een kruid *Lychnitis*, ook, *wilde Chrisfus oogen* genaamt.

T H U.

THŬNNŬS, i. m. Hor. S. 2. 5. 44. *Een Tonyn*, zekere groote zeevis.

THŪREŎS, ă, ūm. Zie Tureus.

THŪS, Zie Tus.

T H Y.

THYĂ, æ. f. Plin. H. 13. 16. Θύα. *Een groote welriekende boom, een Cederboom.*

THYMBRĂ, æ. f. Plin. H. 19. 8. *Keulen*, of *hofkunne*, een welriekend kruid.

THYMĔLĒ, es. Θυμέλη Mart. 1. 5. 5. *Een plaats, op 't tonneel der Ouden, daar zangers en snaarspeellieden zaten.* (Suidas zegt dat het een altaar is geweest op het toneel.)

THYMĔLICI, ōrūm. m. plur. Vitruv. 5. 8. Ulp. Dig. 3. 2. 4. §. 1. *Allerlei zang- of speelkonstenaars: liefhebbers van zingen en speelen.* (Zie Alex. Gen. 3. 9. en Rittersh. over Salvian. p. 62.)

THYMĬĀMĂ, ătis. n. Celf. 5. 18. *Reukwerk, reuksperery.*

THYMĬNŬS, ă, ŭm. Colum. 6. 33. *Van tym, of van thym gemaakt.*

THYMĪTES, æ. m. Vinum thymites. Colum. 12. 35. *Wijn op tym gezet, tymwijn.*

THYMĬŬM, ii. n. Celf. 5. 28. *Zekere korst, of hardigheit aan de voeten, zoo genaamt om dat ze een tymkleur heeft, een likdoorn, of exterog.*

THYMŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 11. 15. *Daar veel tym wast, vol tym.*

THYMŬM, i. n. Virg. E. 5. 77. Celf. 5. 28. Θύμος. *Tym, een welriekend kruid.*

THYMŬS, i. m. Plin. H. 32. 10. *Een harde wrat.*

THYNNŬS, i. m. Plin. H. 9. 15. *Een tonijn, Zekere groote zeevis.*

THYRŌMĂ, ătis. n. Vitruv. 4. 6. Θύρωμα. *Een poort, een deur.*

THYRSIGER, ă, ŭm. Sen. H. 2. 753. *Die een halve piek met ranken, of bladen omvlochten draagt.*

THYRSŬS, i. m. Hor. O. 2. 19. 8. *Een halve lans, of piek met bladen omvlochten, als de Bacchus Priesters droegen.*

Thyrsus. Plin. H. 19. 8. Suet. A. 77. 5. *De steel, of stronk van allerhande kruiden.*

T I A.

TĬĀRĂ, æ. f. Juv. 6. 516. *Een tulband, het hoofdcieraad der Phrygische Priesteren.*

TĬĀRĀS, æ. m. Virg. Æ. 7. 247. Zie Tiara.

T I B.

(TĬBĔRĪNIS, idis. *Van den Tiber, die van den Tiber is, of gesproten is.*

Annuerunt omnes Tiberinides. Ovid. F. 2. 597. *Alle de dochters van den Tiber hebben 't toegestaan.*

TIBĔRĪNŬS, i. m. *De God van den Tiber, de Tibergod.* Dat de Heidenen hunne rivieren eenige godlykheit toegeschreven hebben, leert ons Ælian. V. H. 2. 33.

Tiberinus Deus loci. Virg. Æ. 8. 31. *De God dier plaatze is Tiberinus.*

In augurum precatione Tiberinum vidimus. Cic. N. D. 2. 20. *Den God Tiberinus zien, of vinden wij in 't gebed van de wichelaaren.*

TIBĔRĪNŬS, ă, ŭm. *Dat tot den Tiber behoort, of opzicht op den Tiber heeft.*

Qui ante ostium Tiberinum classem hostium videbatis. Cic. Man. 12. *Die des vyands vloot voor den mond van den Tiber zaagt.*

Insula texit Tiberina draconem. Claud. Stil. Conf. 2. 173. *De draak, of Æsculapius heeft zich gezet op 't eiland in den Tiber gelegen.*)

TĬBĔRĬS, is. m. Hor. O. 1. 29. 12. *De Tiber, of Tiberstroom, een beroemde rivier in Italien.*

TĪBIA, æ. f. Celf. 8. 11. *Het scheenbeen, de scheen.*

Tibia. Cic. de Or. 2. 83. *Een fluit.*

Adhibere tibias epulis. Quintil. I. O. 1. 10. *Een zoetluidend fluitgespel, of fluitspel over de maaltyd hebben.*

Canere tibia. Quintil. I. O. 1. 10. *Op de fluit speelen.*

TĪBĬĀLĬĂ, iŭm. n. plur. Suet. A. 82. 1. *Kousen, onaardig, hoezen.*

TĪBĬĀLIS, is. m. & f. ālĕ, is. n. Plin. H. 16. 36. *Bequaam om fluiten van te maaken, goed tot fluiten.*

(TĬBĬĀTĪM. Adv. Titinn. Setin. by Festus in Mulleos. *Tot de midden van de scheen.* Dus verbetert Scaliger over Festus deeze plaats, daar te vooren tibiatis geleezen wierd.)

TĪBĪCĔN, inis. m. Cic. de Or. 2. 83. *Een fluitspeelder, fluitenist.*

Tibicen. Juv. 3. 193. *Een styl, of schoor om een huis te onderstutten*, de leenspreuk, als eenige zeggen, word daar van genomen, dat gelyk een huis stylen van nooden heeft, om onderstut te worden, zoo ook de zangers speeltuigen tot standhouding van hunne stem. Voorts vind men niet dan de Ablativus Singularis in deeze beteekenis.

TĪBĪCĬNĂ, æ. f. Hor. E. 1. 14. 25. Mart. 14. 64. 1. *Een fluitspeelster.*

(TĪBRĪNŬS, ă, ŭm. *Dat van den Tiber is.*

Rediens per undas Clœlia Tibrinas. Claud. Ser. 17. *Clœlia die over den Tiber wederkoomt.*

TĪBRĬS, is by Claud. Conf. Prob. & Olyb. 226. en idis by Virg. Æ. 7. 436. *De Tiber.* Zie Tiberis.

Ubi leni fluit agmine Tibris. Virg. Æ. 2. 782. *Daar de Tiber stroom zagtjes vloeit.*)

T I C.

TĪCĪNŬM, i. n. Plin. H. 3. 17. *Pavien, een stad in Italien.*

T I G.

TĬGILLŬM, i. n. Liv. 1. 26. *Een rib, of baltje.*

TĬGNĀRĬŬS, ĭ, ŭm. *Van een timmerman, of van 't timmerwerk.*

Tignarius faber. Cic. Cl. 73. Caj. Dig. 50. 16. 237. *Een timmerman.*

TĬGNŬM, i. n. Cæs. B. G. 4. 17. 3. *Een balk, bint, staak, lat, mast, dikke paal, blok.*

TĬGRĪNŬS, ă, ŭm. *Gevlakt, of geplekt, gelyk een tyger.*

Tigrinæ mensæ. Plin. H. 13. 15. *Tafels van hout, met tygervlakken, of als een tyger geplekt.*

TĬGRĬS, is. of Tigridis. f. Plin. H. 8. 18. Ovid. Tr. 1. 7. 44. *Een tyger, of tygerdier.*

TĬGRIS, is. m. Plin. H. 2. 103. *De tyger, of tygerstroom, een beroemde rivier in Azien.*

T I L.

TĬLĬĂ, æ. f. Virg. G. 1. 173. Ovid. M. 10. 92. *Een linde, of lindeboom.*

Tilia. *Het dunne vlies, dat tusschen de schors en het hout van de boomen zit.*

Corticis interior tilia lepras sedat. Plin. H. 24. 8. *De dunne bast onder de schors geneest de melaatsheit.*

TĬLĬĀCĔŬS, ă, ŭm. *Van lindenhout gemaakt.*

Arculæ tiliaceæ. Colum. 12. 45. *Kasjes, of kistjes van lindenhout, lindenhoute kasjes, of kistjes.*

T I M.

(TĬMĔFACTŬS, ă, ŭm. Cic. Off. 2. 7. Lucret. 2. 43. *Bevreest, vervaart.*)

TĬMENDŬS, ă, ŭm. Hor. O. 3. 1. 5. *Te vreezen, dat men vreezen moet, dat te duchten, of te vreezen is.*

Dente timendus aper. Ovid. Her. 4. 104. *Het wild zwyn is om zyne slagtanden te vreezen.*

Armis timendus. Stat. S. 4. 3. 134. *Ontzachelyk, ontzagbaar, of gevreest door zyn wapenen.*

TĬMĔO, ēs, ŭi, ērĕ. *Vreezen, duchten, beducht, bevreest, of bekommert zyn, schroomen, zorgen.*

Timeo hoc quorsum accidat. Ter. An. 1. 5. 28. *Ik zorge, hoe dit uit zal vallen.*

Nil magis quam perfidiam timemus. Cic. F. 1. 5. *Wy vreezen niets meer dan trouwloosheit, of verraad.*

Timeo tibi. Ter. H. 3. 2. 20. *Ik vrees voor u, ik ben voor u beducht, of bekommert.*

Ejus vitæ timeo. Ter. An. 1. 3. 5. *Ik vrees voor zyn leven.*

Quæ vita est, semper timere a suis? Cic. A. 2. 4. 5. *Wat leven is 't, altoos voor de zyne te vreezen?*

Nec timui de morte tamen. Ovid. F. 3. 621. *Ik heb ondertusschen niet gevreest dat zy my ombrengen zou.*

Timere de Republica. Cic. Att. 7. 6. *Voor het Gemeenebest vreezen, of bekommert zyn.*

Timet ne deseras se. Ter. An. 1. 5. 34. *Zy vreest dat gy haar zult verlaaten.*

Timeo

Timeo ne non id impetrem. Cic. Att. 9. 6. *'k Vrees dat ik dat niet zal verkrygen, verwerven*, of *erlangen.*

Timere pro aliquo. Gell. 19. 1. *Voor iemant vreezen, duchten*, of *vervaart zyn.*

Hæc quo eruptura sint timeo. Cic. Att. 2 20. *Ik vrees voor den uitslag van dit alles.*

Religiosus Judex libenter eum audit quem justitiæ suæ minime timet. Quintil. I. O. 4. 1. *Een goed Rechter hoort geerne die, die hij niet vreest dat zijn recht zal willen verkeeren.*

(Nihil de illo timui. Quintil. D. 288. *Ik heb voor hem niet gevreest.*)

Timere. Hor. E. 1. 5. 2. *Een afkeer, weerzin, tegenheit*, of *walg van*, of *in iets hebben.*

Timent otium. Cic. Att. 14. 22. *Zy hebben een afkeer van de ledigheit.*

Bello timeri. Sil. 16. 57. *Ontzachelyk in den oorlog zyn, gevreest*, of *geducht in den oorlog zyn.*

TIMIDĒ. adv. Cic. T. Q. 2. 23. *Met vreeze, met angst, met schroom, bloodelyk, vreesachtiglyk, beschroomdelyk.* (De compar. Timidius staat by Cic. Cæc. 27. en de superl. Timidissime by Quintil. I. O. 11. 1.)

TIMIDITĀS. atis. f. Cic. Part. 23. *Bloohei, vrees, vreesachtigheit, beschroomdheit, kleinmoedigheit, lafhartigheit.*

TIMIDŬS, ă, ŭm. Tib. 1. 3. 51. *Bloode, bevreest, vreesachtig.* De compar. Timidior staat by Cæs. B. G. 3. 24. 5. en de superl. Timidissimus by Curt. 4. 14. 25.

Pro patria non timidus mori. Hor. O. 3. 19. 2. *Niet bevreest voor 't vaderland te sterven.*

Non timidus ad mortem. Cic. Fin. 2. 20. *Niet bevreest*, of *beangst voor de doot, die voor de doot niet vreest.*

In labore militari timidus. Cic. F. 7. 17. *Vreesachtig in den oorlog, bevreest in den oorlog.*

Timidus a febri. Vitruv. 6. 1. *Bevreest voor de koorts.*

(Timidus alleen. Tib. 4. 3. 51.) en Timidus deorum. Ovid. M. 5. 100. *De Goden vreezende.*

Timidus lucis. Sen. V. B. 21. *Die het licht, of den dag niet kan verdraagen, die 't licht, of den dag schuwt.*

(Timidus. *Voorzichtig*, om dat hy vreest dat met reden te vreezen is, en zich niet in 't gevaar begeeft.

Non sine causa dicitur: matrem timidi flere non solere. Nep. 8. 2. 3. *Zonder reden word'er niet gezegt, dat de moeder van een voorzichtig menschniet plagt te schreijen.*

Timidus. Plaut. R. 1. 3. 4. *Kond.* De schryver spreekt van een meisje, dat schipbreuk geleden hadde. Zoo verklaart het Pareus in zyn Lexicon Criticum.)

TIMŎR, ōris. Cic. T. Q. 4. 8. *Vreeze, angst, verzaagtheit, vervaartheit, schroom.*

Ponere timorem. Ovid. F. 6. 151. Omittere timorem. Cic. S. Sc. 1. *De vreeze afleggen, afslaaten*, of *ophouden te vreezen.*

Utinam inspectare possis timorem de illo meum. Cic. Bt. 4. *Och of gij zien kond hoe zeer ik voor hem vreeze*, of *wat vreeze ik voor hem hebbe.*

T I N.

TĪNĂ, æ f. Varr. by Non. 15. 7. *Een wynvat, een vat om wyn in te doen.*

(TINCĂ, æ, f. Auson. Eid. 10. 125. *Een zeelt*, zekere riviervisch.)

TĪNCTILIS, is. m. & f. ilĕ, is. n. *Dat bequaam is om meê te verwen, dat dient om iets meê te verwen.*

Inest virus tinctile volucri ferro. Ovid. Tr. 3. 10. 64. *De punt van de pyl is vergiftigt.*

TĪNCTŎR, ōris. m. Vitruv. 7. 14. *Een verwer*, door indoopen.

TĪNCTŪRĂ, æ. f. Plin. H. 37. 9. *Verwe, verwing.*

TĪNCTŬS, ūs. m. Plin. H. 10. 48. Zie Tinctura. Men vind niet dan de Ablativus Tinctu by Plinius.

TĪNCTŬS, ă, ŭm. Cic. L. L. 2. 18 *Geverft*, of *geverwt.*

Lana murice tincta. Ovid. Art. 1. 251. *Wol die purper geverwt is.*

Tincta in aceto spongia. Cels. 8. 4. *Een spons in azyn gedoopt.*

Tunica tincta sanguine. Cic. N. D. 3. 28. *Een rok met bloed beverft, bespat*, of *bepurpert.* Dit laatste woord is dichtkunstig.

Tincta sensu verba. Quintil. I. O. 4. 2. *Zinrijke uitdrukkingen*, of *woorden, volzinnige woorden, woorden van een groote nadruk*, of *betekenis.*

Tinctus elegantia patris puer. Cic. Cl. 58. *Een kind dat iets van de begaafdheit zijns vaders heeft.*

Literis tinctus. Cic. de Or. 2. 20. *Een klein verfje van de geleerdheit hebben, eenigzins in de geleerdheit*, of *letteren geoeffent zijn.*

TĪNEĂ, æ. f. Hor. E. 1. 20. 12. *Een mot, een schietwurm*, zeker beesje, dat klederen, boeken, enz. knaagt.

Tinea. Vitruv. 5. 12. *Een houtwurm.*

(Tinea. Virg. G. 4. 246. Colum. 9. 14. *Wurmen die de bijën plaagen en vernielen.*)

TINEŌSUS, ă, ŭm. Colum. 9. 14. *Vol motten, daar veel motten zijn.*

TINGO, gis, xi, tinctŭm, gĕrĕ. *Verwen*, door indoopen.

Tingere corpus sparsa aqua. Ovid. F. 4. 790. *Een lichaam met water besprengen en afwasschen.* Heinsius leest Tangere.

Ferrum sanguine tingere. Ovid. Tr. 2. 387. *Een degen in 't bloed verwen*, of *in 't bloed doopen.*

(Tingere. *Nat*, of *vochtig maaken, met zyn vochtigheit ergens op vallen.*

Arborum folia multo melle tinguntur. Curt. 6. 4. 22. *De bladeren der boomen worden van veel honigdauw bevochtigt: veel honigdauw valt op de bladeren van de boomen.*

Tingere. *Ondergaan*, van de zon en sterren spreekende, die als ze ondergaan zich schynen in de zee te dompelen.

Arctos Oceani metuentes æquore tingi. Virg. G. 1. 246. *De Beeren, die zich wachten onder te gaan*, of *die niet ondergaan.*

Arctos nunquam tincta vadis. Manil. 5. 695. *De Beer die nooit ondergaat.*

Sol properat se tingere Oceano. Virg. G. 2. 481. *De zon zal haast ondergaan.*)

TINNĪMENTŬM, i. n. Plaut. R. 3. 5. 26. *De klank van zilver, koper*, enz.

TĪNNIO, is, tinnivi, itŭm, irĕ. Varr. R. R. 3. 16. *Klinken, klank geeven*, van bergstoffen, die een heldere klank hebben, spreekende. Ook *tuiten.*

(Tinnire. *Veel snaps*, of *veel praats hebben.*

Comprime te: jam nimium tinnis. Plaut. Cas. 2. 3. 32. *Hou op: gij hebt al te veel snaps.*

Tinnire. *Geld brengen*, of *hebben*, om dat het klinkt, als 't geteld word.

Ecquid Dolabella tinniat. Cic. Att. 14. 21. *Of Dolabella ook geld heeft.*

TĪNNĪTŬS, ūs, m. *Geklank, geluit*, hoedaanig de bergstoffen, als'er op geslagen word, van zich geeven.

Apes gaudent tinnitu æris. Plin. H. 11. 20. *De bijën hebben vermaak in 't geklank van 't koper.*

Volucres coëunt tinnitibus æris. Ovid. F. 3. 741. *De vogels door 't geluit opgewekt, of gaande gemaakt, koomen bij een.*)

TĪNNŬLUS, ă, ŭm. Ovid. M. 4. 391. *Welklinkend, schel, klaar*, of *helder van klank*, als 't zilver, enz.

Tinnulus Orator. Quintil. I. O. 2. 3. *Een redenaar die meer op de uiterlyke*

lyke klank, of *zwier der woorden*, *dan op de zaak zelf ziet.*

TINNUNCULUS, i. m. Colum. 8. 8. *Een buizert*, of *steensmetzer*, zekere soort van een havik, die door zyn schel geluit andere havikken van de duifhuizen verjaagt.

TINTINABULUM, i. n. Plaut Trin. 4. 2. 162. *Een klokje*, *schel*, *bel.*

TINTINACULI viri. Plaut. Truc. 4. 3. 8. *Scherprechters*, of *beuls.* Zommige willen dat men de misdaadigers ter straffe leidde onder 't klinken van een schel, *of* klokje dat de beul in de hand droeg. Turn. Adv. 11. 11. meent dat men ze dus noemt om het gedruis *of* gegisp van de roeden, waar mee zy de slaven geesselden. Deze heeren tytelen zich, *Ledezetters*, of ook wel, *Meesters van den scherpen zwaerde.*

(TINTINO, as, avi, atum, are. *Klinken*, *rinkelen*, *een schel geluid geeven.*

Compedes tintinabant. Næv. *by* Festus. *De boeijen klonken.*

Ostiarii impedimenta tintinare audio. Afran. *by* Festus. *Ik hoor de boeijen van den deurwaarder klinken*, of *rinkelen*, of *tuiten.*

Tintinant aures. Catull. 51. 11. *De ooren klinken.*)

T I P. T I R.

TIPULA, æ. f. Plaut. P. 2. 2. 62. *Een waterspin.* Een bloedeloos diertje dat op 't water van de springbronnen loopt.

TIRO, onis. m. Cic. A. 12. 11. *Een jong nieuwgeworve*, of *ongeoeffent soldaat.*

Tiro. *Een leerling*, *een die in zijn leerjaaren is*, *een leerjongen*, van wat handwerk, of konst het zy.

Tiro in re aliqua. Cic. S. R. 6. *Een nieuweling ergens in.*

Homo, non ætate, sed usu forensi tiro. Cic. Div. 15. *Een man*, *schoon bejaart nochtans een leerling in 't ampt van Voorspraak*, of *in de rechtbank.*

Exercitus tiro. Liv. 21. 43: 42. 55. *Een nieuwgeworve leger*, *een heir van nieuwe en ongeoeffende soldaaten.*

TIROCINIUM, ii. n. Suet. A. 26. 4. *Leertijd*, *leerlingschap*, *leerjaaren*: *een proefstuk van een leerling*, of *jonge krijgsknecht.*

Tirocinia ponere. Just. 7. 5. 3. *In zyn leerjaaren zijn.*

Tirocinio lapsus, postea se correxit. Cic. in Sall. 5. *Door onweetenheit gestruikelt*, of *gedwaalt hebbende*, *heeft hij zich naderhand gebetert.*

Tirocinium. Liv. 40. 35. *Nieuw geworven volk*, *nieuw geligte krijgsbenden.*

Tirocinium navium. Plin. H. 24. 7 *De eerste reis*, of *tocht*, *met een schip.*

TIRUNCULA, æ. f. Colum. 7. 12. Hy noemt aldus *een jong teefje dat voor de eerste maal zyn jongen zoogt.*

TIRUNCULUS, i. m. Juv. 11. 143. *Een jonge leerling*, *een leerjonge*, of *leergast.*

T I T.

TITHYMALUS, i. m. Colum. 6. 15. Plin. H. 26. 8. Τιθύμαλ@. *Wolfsmelk*, zeker kruid.

TITIÆ aves. f. plur. Varr. L. L. 4 15. *Boomduiven*, *houtduiven*, *wilde duiven*, of *andere vogels*, wiens vlugt de vogelwichelaars waernamen.

TITILLATIO, onis. f. Cic. N. D. 1. 40. *Kitteling*, *keteling*, *gekittel.*

TITILLATUS, us. m. Plin. H. 11. 37. *Kitteling*, *keteling*, *gekittel*, men vind niet dan de Ablativus Singularis Titillatu.

TITILLO, as, avi, atum, are. Cic. Fin. 1. 11. *Kittelen.*

Ne vos titillet gloria. Hor. S. 2. 3. 179. *Dat u de roem niet kittele.*

TITIO, onis. m. Cels. 2. 17. *Een brandhout*, *uitgebluscht brandhout*, *gedoofs hout*, *houtskool.*

TITIVILLITIUM, ii. n. Plaut. Cas. 2. 5. 39. *Een verrotte draad*; *een vodde*, *een leur*, of *een zeur*, *een wisjewasje.* Plautus heeft dit woord gesmeedt.

TITUBANS, tis. omn. gen. *Beevende*, *trillende*, *schuddende*, van de deelen des lichaams spreekende.

Lingua titubante loqui. Ovid. Tr. 3. 1. 21. *Met een lispende*, of *stamelende tong spreeken*, *stamelen*, *hakkelen*, *lispen.*

TITUBANTER. adv. Cic. Cœl. 7. *Onstantvastelijk*, *lichtvaerdiglijk*, *wankelende*, *onbestendiglyk*, *ongestadiglijk.*

Titubanter loqui. Cic. Her. 4. 41. *Wankelen*, of *stamelen in 't spreeken*, gelyk als men niet vast, of zeker gaat op 't geen men te vooren gezegt heeft.

TITUBANTIA, æ. f. Oris titubantia. Suet. V. 6. 3. *Stameling*, *hakkeling*, *stamering.*

TITUBATIO, onis. f. Cic. Her. 2. 8. *Wankeling*, *mangel*, of *gebrek van moed*, *wankelbaarheit*, *onstantvastigheit.*

TITUBATUS, a, um. *Wankelende*, *struikelende.*

Vestigia presso haud tenuit titubata solo. Virg. Æ. 5. 332. *Hy struikelt in zynen gang*, *hy staat niet vast op zyn beenen.*

TITUBO, as, avi, atum, are. Ovid. M. 3. 608. *Struikelen*, *strunkelen*, van een dronken mensch spreekende.

Titubare. Cic. Fl. 10. *Haperen in 't spreeken*, *stamelen*, *hakkelen*, *bywen steeken*, *verzet schynen.*

(Titubare. *Twyffelen*, *onzeker zijn*, of *niet weeten wat men doen zal.*

His omnibus titubantibus. Nep 18. 9. 2. *Als deeze alle twyfelden*, of *niet wisten wat zij doen zouden.*

Titubare. *Missen*, *feilen*, *een misslag begaan*, of *hebben.*

Cave ne titubes. Hor. E. 1. 13. 19. *Wagt u dat gy geen misslag begaat.*

Jam sciam, si quid titubatum est. Plaut. Men. 1. 2. 33. *Ik zal 't terstont weeten*, *zoo 'er een misslag is begaan.*)

TITULUS, i. m. Ovid. M. 9. 792. Plin. E. 6. 10. 3. *Een opschrift*, *titel*, of *naam*, van een boek, huis, beeld, grafstede, enz.

Titulus. Liv. 4. 34. *Iemants hoedanigheden*, of *waardigheden.*

Ingredi per alicujus titulos. Ovid. F. 2. 16. *Met het pryzen van iemants hoedanigheden beginnen*, of *aanvangen.*

Titulus. *Naam*, *eernaam*, *pronknaam*, *eertijtel.*

Titulus sapientis insignis & pulcher. Cic. T. Q. 5. 10. *De naam van wys te zyn is heerlyk en deftig*, of *schoon*

Titulus. *Voorwendzel*, *schijn*, *voorgeving*, *dekzel*, *dekmantel*, *naam.*

Excusare se aliquo titulo. Paull Dig. 23. 2. 60. §. 4. *Zich onder eenigen dekmantel verontschuldigen.*

T O C. T O F.

TOCULIO, onis. m. Cic. Att. 2. 1. *Een woekenaar*, of *woekeraar.*

TOFACEUS, a, um. Plin. H. 17. 7. *Dat naar morzel- of zandsteen gelijkt*, van zekere aarde spreekende.

TOFINUS, a, um. Suet. Cl. 21. 6. *Van morzel-zand*, *steen*, of *tufsteen.*

TOFUS, i. m. Vitruv. 2. 6. *Tufsteen*, *morzelsteen*, *zandsteen*, een zachte en vooze steen, men vind roode, zwarte en witte.

T O G.

TOGA, æ. f. Cic. C. 2. 10. *Een rok*, of *tabberd*, die de burgers in Rome droegen.

Toga virilis. Cic. Sext. 69. *De mannelyke tabberd*, die ze aantrokken als ze festien jaaren oud waren.

Toga prætexta. Zie Prætexta.

Toga. Mart. 2. 39. 2. *Zekere rok die de hoeren droegen*, zoo genaamt, om dat ze de gedaante van een mans rok vertoonde.

(TOGATA, æ. f. *Een Latijnsch kluchtspel*, om dat het in zoodaanig een rok gespeelt wierd.

Im-

Impune ille mihi recitaverit togatas? Juv. 1. 3. *Zal hy my zonder boete Latynsche kluchtspelen voorleezen?*

Togata. *Een boer.*

Quid interest in matrona, ancilla, peccesve togata? Hor. S. 1. 2. 63. *Wat onderscheit is'er, of gy boeleert met een juffer, meid, of boer?*

TŎGĀTĀRĬUS, ii. m. *Een Latynsche klucht speler.*

Stephanionem togatarium virgis cæsum relegavit. Suet. A. 45. 11. *Hy heeft Stephanio den Latynschen klucht speler, als hy gegeesseld was, gebannen.*

TŎGĀTŬLUS, i m. Mart. 10. 74. 1: 11. 25. 11. *Een gemeen burger man.*)

TŎGĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Arc. 11. *Met een rok, of tabbert, die de Romeinen in tyd van vrede droegen, gekleedt.*

Opera togata. Mart. 3. 46. 1. *Het deurwaarder ampt*, die met hun rokken aanzienlyke persoonen geleiden.

(TŎGĀTŬS, i. m. *Een burger*, om dat die met zoo een rok gekleed was.

Non pudet lictorum prope majorum numerum in foro conspici quam togatorum? Liv. 3. 52. *Schaamt gy u niet, dat'er een grooter getal van stadsdienaars dan van burgeren op de merkt word gezien?*

Quæque alia inter togatos latrocinia sunt. Sen. C. S. 9. *En wat voor andere bedriegeryen, die zelf 't leven raaken, onder de burgers in zwang gaan.*)

TŎGŬLĂ, æ. f. Cic. Pis. 23. *Een rokje op de Roomsche wyze, een Roomsch rokje.*°

T O L.

TŎLĔRĀBĬLIS, is. m. & f. bilĕ, is. n. Cic. Fin. 2. 17. *Lydelyk, verdraaglyk, duldelyk.* De compar. Tolerabilior staat by Liv. 38. 57.

Homo tolerabilis. Ter. H. 2. 1. 31. *Een toegeevend, gedoogzaam, inschikkend, of redelyk man.*

Annona tolerabilis suppeditatur rerum aliarum. Liv. 35 44. *Men beschikt eenen genoegzaamen voorraad van allen anderen leeftocht.*

TŎLĔRĀBĬLĬTER. adv. Colum. 8. 4. *Lydelyk, verdraaglyk, duldelyk.* De compar. Tolerabilius staat by Cicero beneden.

Tolerabilius pati dolores. Cic. Fin. 3. 13. *De smert, of pyn geduldiger verdraagen.*

TŎLĔRĀNS, tis. omn. gen. *Lydende, geduldig, lydzaam, verdraagzaam.* De compar. Tolerantior staat by Colum. 6. 22. en de superl. Tolerantissimus by Columella beneden.

Piscium genera dulcis undæ tolerantia. Colum. 8. 16. *Zekere visschen die zelfs in 't zoet water leeven, of 't zoet water konnen verdraagen.*

Tolerantissimus penuriæ. Colum. 7. 1. *Zeer geduldig in armoede.*

TŎLĔRĀNTER. adv. Cic. T. Q. 2. 18. *Geduldiglyk, met gedult, lydzaamlyk.* (De compar. Tolerantius staat by Plin. H. 8. 42.)

TŎLĔRĀNTĬĂ, æ. f. Cic. Par. 4. *Lydzaamheit, verdraagzaamheit, gedult in 't lyden.*

Tolerantia doloris. Quintil. I. O. 2. 20. *Lydzaamheit in pyn, of hartzeer te verdraagen.*

TŎLĔRĀTĬO, ōnis. f. Cic. Fin. 2. 29. *Gedult om harde en ongemakkelyke dingen te verdraagen.*

TŎLĔRO, as, avi, atum, arĕ. Cic. C. 20. 10. *Lyden, geduldelyk verdraagen, of uitstaan.*

Una tecum bona malaque tolerabimus. Ter. Ph. 3. 3. 23. *Wy zullen goed en quaad te zamen draagen, wy zullen 't zoo goed en quaad als gy hebben.*

Alicujus mores tolerare sua modestia. Ter. Hec. 3. 5. 28. *Door zyn goedaardigheit, of toegeeventheit iemants zeden, of inborst verdraagen.*

Tolerare se. Alph. Dig. 50. 16. 103. *Zich onderhouden.*

Tolerare sua pecunia equites. Plin. H. 33. 10. *De ruiters uit zyn eigen beurs onderhouden.*

Impensas tolerare. Plin. H. 12. 14. *De onkosten doen, de kosten betaalen.*

Militiam tolerare sub aliquo magistro. Virg. Æ. 8. 516. *De krygskunde onder zekeren Oversten, of Hopman leeren.*

Vitam tolerare. Cæs. B. G. 7. 77. 12. *Zyn kost winnen, konnen leeven.*

Vitam tolerare colo. Virg. Æ. 8. 409. *Zyn kost met spinnen winnen.*

Se liberosque agello tolerare. Front. St. 4. 3. 3. *Zich en zijn geheele huisgezin van een klein akkertje lands onderhouden.*

Tolerare alicujus egestatem. Plaut. Trin. 2. 2. 57. *Iemant in zyn armoede bystaan, te hulp koomen, behulpzaam zyn, of de behulpzaame hand bieden.*

TŎLĒTĀNŬM Regnum, i. n. *Het koningryk van Toledo*, in Spanje.

TŎLĒTŬM, i. n. Anton. Itin. 99. *Toledo*, een stad in Spanje.

TŎLLĒNO, ōnis. m. Liv. 24. 34. Plin. H. 19. 4. *Een wip, of kraan*, een werktuig om water uit een put op te trekken.

TŎLLO, is, sustŭli, sublatŭm, tŏllĕrĕ. Ovid. Her. 14. 45. *Opheffen, om hoog heffen, opligten, optillen, om hoog tillen, haalen, of trekken, opbeuren, oprapen.*

Sol in currum Phaëtontem filium sustulit. Cic. N. D. 3. 31. *De zon deed zynen zoon Phaeton op zynen wagen klimmen.*

Naves quæ equites sustulerant. Cæs. B. G. 4. 28. 1. *De schepen daar het paardevolk meê was overgetrokken.*

Tollere aliquid oneris. Cic. V. 3. 1. *Eenigen last op zich neemen.*

Se tollere a terra altius. Cic. T. Q. 5. 13. *Wassen, hooger opschieten, grooter worden*, van boomen spreekende.

Animos tollere. Prop. 3. 16. 17. *Trots, hoovaardig, groots, laatdunkend, hoogmoedig, of fier worden.*

Aliquem ad cælum laudibus tollere. Cic. F. 15. 9. *Iemant tot den hemel toe, of hemelhoog verheffen, iemants lof hoog ophaalen, iemant grooten lof geeven.*

Tollere clamorem. Cic. V. 4. 43. *Luitskeels schreeuwen, hard uit schreeuwen, een groot geschreeuw maaken.*

Tollere fluctus. Virg. Æ. 1. 107. *De zeebaaren opjaagen, de zee ontroeren, of aan 't beweegen helpen.*

Humo se tollere. Virg. G. 3. 9. *Zich uit het stof opheffen, zich in eenig aanzien brengen.*

Amicitiam e vita tollere. Cic. Am. 13. *De vriendschap uit het leven wegneemen.*

Tollere aliquem. Cic. F. 11. 20. de medio. Cic. S. R. 7. (e medio Liv. 24. 6.) *Iemant dooden, ombrengen, doodslaan, of van kant helpen.*

Æs alienum tollere. Aur. Vict. V. I. 29. 5. *Zyn schulden betaalen, of voldoen.*

Tollere dolorem dentium. Plin. H. 20. 3. *De tandpyn geneezen.*

Errorem tollere. Cic. Fin. 1. 11. *Een dwaling wechneemen.*

Fidem de foro tollere. Cic. Rull. 1. 8. *De trouw, of getrouwigheit uit de Gerechtsbank bannen.*

Metum tollere. Cic. S. R. 2. *De vreeze wechneemen, of verdryven.*

Moram tollere. Quintil. I. O. 4. 4. *Zich haasten, zich spoeden, of zich spoeijen.*

Querelas tolle. Hor. E. 1. 12. 3. *Houd op van klaagen, klaag niet meer.*

Cedere, & manum tollere. Cic. by Lactant. 3. 27. *Het opgeeven, zich verwonnen geeven, zich overgeeven en om lyfsgenaade bidden, met gevouwen handen om zyn leven bidden.*

(Tol-

(Tollere liberos. *Kinderen voor de zyne erkennen, en opvoeden.* Om dat als'er een kind eertyds geboren wierd, het op de aarde wierd ter neder gelegt, en de vader geroepen, die gevraagt wiert of hy het kindje voor 't zyne erkende. Indien hy 't erkende, wierd het van de aarde opgenomen.

Meminiſtin' te mihi dicere, ſi puellam parerem, nolle tolli. Ter. H. 4. 1. 15. *Heugt het u wel, dat gy tegens my zeide, dat gy niet begeerde, indien ik een meisje baarde, dat het zou opgevoedt worden?*

Quidquid peperiſſet, decreverunt tollere. Ter. An. 1. 3. 14. *Zy hebben besloten op te voeden wat zy ook mogt gebaart hebben.*)

TŎLŌSĂ, æ. f. Cæſ. B. G. 3. 20. 2. *Toloufe*, een ſtad in Vrankryk, de Hoofdſtad van Languedocq.

TŎLŪTĀRIUS equus, i. m. Sen. E. 87. *Een tel, of telpaerd, een paerd dat een pas, of den tel gaat.*

‡ TŎLŪTILŎQUENTIĂ, æ. f. Næv. *by* Non. 1. 12. *Radſpreekendheit, raddigheit in tong, vlugheit, of labberheit in 't ſpreeken.*

TŎLŪTĬM. adv. Varr. *by* Non. 1. 12. Equitare tolutim. Plaut. Aſ. 3. 3. 126. *Op een pas, of op een tel te paerden ryden.*

T O M.

TŎMĀCŬLŬM, i. n. Juv. 10. 355. Petron. 32. *Metwerſt, worſt van klein gehakt varkens vleeſch.*

TŎMENTŬM, i. n. Suet. Tib. 54. 4. *Scheerwol, beddevulzel.*

TŎMICĒ. De Ablativus Singularis van Tomex *of* Tomix, die men by de goede Schryvers niet vind, men vind Tomicibus in de Ablativus pluralis by Pallad. 1. 13. en Tomicem in de Accuſativus Singularis. *Een koord van biezen gevlochten, een biezetouw.*

Tomice ex ſparto Hiſpanico religare. Vitruv. 7. 3. *Met een touw, of koord van Spaanſche brem gevlochten aanbinden.*

TŎMUS, i. m. Mart. 1. 67. 3. *Een deel, of ſtuk van een groot boek.*

T O N.

TŎNĀTĬO, ōnis f. Sen. N. Q. 2. 12. *Donder, gedonder, 't donderen.* Andere leezen Conatio.

TŎNDĔO, ēs, tŏtondi, tonſum, tondĕrĕ. Cic. T. Q. 5. 20. *Scheeren, het haair of den baard ſcheeren.*

Tondere oves. Plin. H. 8. 48. *De Schaapen ſcheeren.*

Tondere caput ad cutem. Celſ. 4. 2. *Iemants hoofdhaair met een ſcheermes afſchrappen.*

Tondere prata. Virg. G. 1. 290. *Het gras van 't veld afmaayen, de velden afmaayen*, dichtkundig, *afſcheeren.*

Tondere dumeta. Virg. G. 1. 15. *De heggen afknabbelen*, van ſtieren, enz ſpreekende.

Tondere aliquem auro. Plaut B. 2. 3. 8. *Iemant zyn goud, of geld aftroonen, of afkrauwen, iemant uitzuigen, of kaal maaken.*

TŎNĔSCO, ſcis, ſcĕrĕ. Varr. *by* Non. 2. 853. Zie Tono.

TŎNĬTRŪ, ū. n. Cic. D. 2. 19.

TŎNĬTRŬS, ūs. m. Ovid. M. 2. 308.

TŎNĬTRŬŬM, i. n. Cic. F. 8. 2. *De donder.* (Andere voegen deeze woorden by malkanderen, clamor tonitruum. Doch het word gevonden by Sen. N. Q. 2. 11. en 56.)

TŎNO, ās, tŏnŭi, tŏnĭtŭm, tŏnārĕ. Cic. D. 2. 72. *Donderen.*

Tonat cœlum omne fragore. Virg. Æ. 9. 541. *De ganſche hemel dreunt, of kraakt van den donder, de gantſche lucht ſchatert van 't gedruis des donders.*

Tonare laudes alicujus. Plin. Præf. 1. *Iemants lof uitgalmen, uitbazuinen, of opentlyk uitroepen.*

TŎNSÆ, ārŭm. f. plur. Virg. Æ. 7. 28. *Riemen, roeiriemen.*

TŎNSĬLĬS, is. m. & f. ilĕ, is. n. *Dat men ſcheert, of 't geen geſchoren kan worden*, van wol, enz ſpreekende.

Silva tonſilis. Sen. N. F. Q. Præf. *Een boſch bequaam om gehouwen te worden.*

Tonſile buxetum. Mart. 3. 58. 3. *Een plaats met palm beplant die geſchoren word.*

TŎNSILLĂ, æ. f. Acc. *by* Feſtus. *Een ſteekſtok.* Zekere ſtok voor aan met yzer beſlagen, die de ſchippers in den grond ſteeken om haar ſchuit aan vaſt te maaken.

TŎNSĬLLÆ, ārŭm. f. plur. Cic. N. D. 2. 54. Plin. H. 11. 37. *De Amandelen*, twee klieren omtrent de ſtrot onder 't verhemelte van den mond.

TŎNSĪTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Zie Tondeo.

Ter in anno tonſitantur oves. Plaut. B. 5. 2. 9. *Men ſcheert de ſchaapen driemaal in 't jaar, of driemaal 's jaars.*

TŎNSŎR, ōris. m. Cic. T. Q. 5. 20. *Een haair ſcheerder, of baardſcheerder.*

TŎNSŌRIŬS, ă, ŭm. *Van een haair- of baardſcheerder.*

Tonſorius culter. Cic. Off. 2. 7. *Een ſcheermes.*

TŎNSTRĪCŬLĂ, æ. f. Cic. T. Q. 5. 20. *Een haair- of baardſcheerſter, een vrouw die ſcheeren kan.*

TŎNSTRĪNĂ, æ. f. Ter. Ph. 1. 2. 39. *Een haair- of baardſcheerders winkel.*

TŎNSTRĪX, icis. f. Plaut. Truc. 4. 4. 3. *Een haair- of baardſcheerſter.*

TŎNSŪRĂ, æ. f. Colum. 12. 3. *Scheering, het ſcheeren.*

TŎNSŪS, ă, ŭm. Cic. Piſ. 8. *Geſchoren.*

Myrthi tonſæ. Quintil. I. O. 8. 3. *Geſchore Myrtheboomen.*

Valles tonſæ. Virg. G. 4. 277. *Dalen daar geen boſchen zyn, vlakke dalen.*

(TŎNSŬS, ūs. m. Plaut. Am. 1. 1. 288. *Scheering, het ſcheeren.*)

TŎNŬS, i. m. Vitruv. 5. 4. *De klank, 't geluid, een toon in de zang- of ſpeelkonſt.*

T O P.

TŎPĀZĬŎS, ii. f. Plin. H. 6. 29: 37. 8. Τοπάζιος. *Een Topaasſteen*, zeker edel geſteente.

TŎPHĀCEUS. Zie Toſaceus.

TŎPHĪNUS. Zie Tofinus.

TŎPHŬS. Zie Tofus.

TŎPĬĂ, ōrŭm. n. plur. Vitruv 7. 5. *Bloemperken van geſchoren palm*, zekere werken die de hoveniers, met het ſcheeren van de palm, tot cieraat in de hoven maaken.

TŎPĬĀRĬUS, ă, ŭm. Cic. Fr. 3. 1. *Dat tot zoodanige bloemperken, of werken van groente behoort.*

Ars topiaria *of* Topiaria, *De konſt om diergelyke werken te maaken.*

Topiariam facere. Cic. Fr. 3. 1. *Cieraadwerken van groente maaken, bloemperken, enz maaken.*

Topiarium opus. Cic. Fr. 3. 1. *Bloemperken, cieraadwerken van ſchoone palm, enz.* tot verciercel van de hoven. Zommige gelooven dat het zyn *Landſchappen en ſchilderyen, of tapytwerk* afgebeeldt.

Servi topiarii. Cic. Par. 5. *Hoveniers, of tuiniers, die zoodanige bloemperken, enz maaken.*

TŎPĬĀRĬUS, ii. m. Plin. E. 3. 19. *Een hovenier die palm kan ſcheeren*, enz. die zoodanige parken kan leggen.

TŎPĬCĂ, ōrŭm. n plur. Cic. T. 1. *Boeken die van de uitvinding der bewysredenen handelen.*

TŎPĬCĒ. ēs. f. Cic. T. 2. *Het deel van de Redenkonſt, dat de verſcheide wyzen leert van ſluitredenen te maaken.*

(TŎPŎGRĂPHĬĂ, æ, f. Cic. Att. 15. 16. *Plaatsbeſchryving*, 't is een Grieksch woord, Τοπογραφία. En zoo word het by Cicero geleeten. Victorius getuigt dat in oude MSS. geleezen word Ποταμογραφία. En dat drukt Popma uit in zynen Cicero. Die woord betekent *een beſchryving van heeſteren en ſtruiken, die aan een rivier ſtaan.* Ποταμίδες *zyn heeſters en ſtruiken.*)

T O R.

TŎRĀL, ālis. n. Hor. E. 1. 5. 22. *Beddekleed, beddedeken, beddesprei.*

TŎRCŬLĀR, āris. n. Varr. R. R. 3. Colum. 11. 2. *Een wynpars.*

Torcular. Plin. H. 28. 31. *De plaats daar de druiven geperst worden.*

TŎRCŬLĀRĬŬM, ii. Colum. 12. 50. Zie Torcular.

TŎRCŬLĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van een wynpers.*

Torcularia cella. Colum. 1. 6. *De plaats daar men de druiven treed, of perst, een wynperskelder.*

TŎRCŬLĀRĬŬS, ii. m. Colum. 12. 50. *Een wynperstreder.*

TŎRCŬLŬM, i. n. Colum. 12. 26. Plin. H. 18. 31. *Een wynpers.*

(**TŎRCŬLŬS**, ă, ŭm. *Van de pers, dat tot het persen gebruikt word.*

Torculus funis. Cato R. R. 136. *Een pers touw, een touw dat tot het perssen gebruikt word.*

Ad villam cum venies, videto vasa torcula multane fient. Cato R. R. 1. *Als gy op de hofstede koomt, zie toe of 'er veele pers werktuigen zyn.*

TŎREŬMĂ, ătis. n. Cic. V. 4. 18. Pis. 28. Τόρευμα. *Een gesnede goud- of zilver vat.*

TŎREŬTĬCĒ, ĕs. f. Plin. H. 34. 8. Τορευτική. *De konst van snyden, of etsen.*

TŎRĪ, ŏrŭm. m. plur. Cic. T. Q. 2. 9. *De spieren.*

TŎRMĔNTŬM, i. n. Cic. Clu. 63. *Pyniging, lyden dat men iemant aandoet om hem iets te doen bekennen.*

Tormenta narium. Plin. H. 19. 8. *Quaade reuk, stank.*

Tormentum. Cic. A. 8. 7. Varr. R. R. 3. 11. *Allerlei kryg[s]werktuigen, of gevaerten*, om steenen, pylen, enz te werpen.

(Tormentum. *Een pers, een kleerpers.*

Vestis tormentis splendere cogentibus pressa. Sen. Tr. 1. *Een kleed geperst om 'er glansch op te brengen, of het te doen blinken.*

Tormentum. *Een gespanne touw.*

Præfectis omnium mulierum crinibus tormenta effecerunt. Caf. B. C. 3. 9. 3. *Zy hebben van het afgesneden haair van alle de vrouwen touw gemaakt.*)

TŎRMĬNĂ, ŭm. n. plur. Colum. 6. 7. *Roodmelizoen, de roodeloop.*

Tormina. Plin. H. 20. 14. *Buikpyn, snyding in den buik, krimping in de darmen, darmwee, darmpyn.*

TŎRMĬNĀLĬS, ĭs. m. & f. ālĕ, ĭs. n. Celf. 2. 30. *Dat de roodeloop veroorzaakt.*

TŎRMĬNŌSŬS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 4. 12. *Die de roodeloop heeft.*

TŎRNĀCŬM, i. n. *Doornik*, een stad in 't Graafschap Vlaanderen.

TŎRNO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Draayen, iets op een draaibank maaken.*

Mundum ita tornavit, ut nihil effici possit rotundius. Cic. Tim. 6. *Hy heeft de waereld zoo rond gemaakt, of gedraait dat 'er niets ronder kan gemaakt worden.*

Male tornatos versus incudi reddere. Hor. A. P. 441. *Onaardige, of slechte vaerzen verbeteren.*

TŎRNŬS, i. m. Vitruv. 9. 4. *Een draaiyzer, of draaibeitel, draaige reedschap, draaibank.*

TŎRŌSŬS, ă, ŭm. Colum. 6. 20. *Vleezig, vol spieren, wel in 't vleesch.* (De compar. Torosior staat by Plin. H. 21. 15.)

Torolus. Sen. N. Q. 1. 7. *Knoopachtig, vol knoopen.*

TŎRPĔDO, inis. f. Sall. Or. Phil. Lep. *Verstyving, verkleumdheit, verdoving, dufheit, loomheit, vadzigheit, traagheit.*

Torpedo. Cic. N. D. 2. 50. *Zekere visch die zich onder 't slyk op den grond van 't water onthoud, en de visch die over hem heene zwemt loom maakt en daar na opeet.*

TŎRPĔO, es, tŏrpŭi, tŏrpērĕ. Cic. N. D. 1. 37. *Verstyft, verkleumt, vadzig, loom, of traag zyn.*

Animo & corpore torpet. Hor. E. 1. 6. 14. *Hy is loom van lichaam en geest, zyn lichaam en geest zyn heel duf.*

Torpent consilia senis. Liv. 6. 23. *De raadgeevingen, of gevoelens van een oud man koomen traag, of langzaam by.*

Torpere metu. Liv. 28. 29. *Zoo zeer vreezen, dat men zich niet durft verroeren, of beweegen.*

TŎRPĒSCO, scis, scĕrĕ. Sen. M. 5. 926. *Traag, duf, loom, of verkleumt worden.*

Torpescere. Sall. B. J. 2. *Lui, traag, vadzig, bloo, of lafhartig worden.*

TŎRPĬDŬS, ă, ŭm. Liv. 25. 38. *Traag, duf, loom, verdoofd, vadzig, verkleumt, verstyft.*

Torpidus. Liv. 22. 53. *Lui, traag, bloo, lafhartig.*

TŎRPŎR, ōris. m. Cic. N. D. 2. 50. *Dufheit, loomheit, vadzigheit, verkleumtheit.*

TŎRQUĀTŬS, ă, ŭm. Ovid Her. 2. 119. *Die een halsband, of halsketen draagt.*

TŎRQUĔO, es, tŏrsi, tŏrtŭm, tŏrquērĕ. Liv. 4. 53. *Omwinden, draayen, wringen, omwringen, omdraayen.*

Capillos torquere ferro. Ovid. Art. 1. 505. *Het haair met een yzer krullen.*

Stamina torquere pollice. Ovid. M. 12. 475. *Spinnen, 't spinwiel draayen.*

Aquas torsit remis. Ovid. F. 5. 644. *Hy heeft tegens den stroom opgeroeit.*

Aurem torquere ab obscœnis sermonibus. Hor. E. 2. 1. 127. *Zyn ooren van vuile klap afwenden, zyn ooren van vuile, of onkuische redenen afkeeren.*

Iter torquere. Stat. Th. 11. 313. *Van een weg afwyken.*

Oculos ad rem aliquam torquere. Virg. Æ. 4. 220. *Zyn oogen ergens naar toe keeren, wenden, of draaijen.*

Ora torquere. Cic. Off. 1. 36. *Zyn mond vertrekken, den mond scheef trekken, eenige grammatzen met den mond maaken.*

Torquere. Virg. Æ. 5. 497. *Schieten, uitschieten.*

Fulmina torquere. Virg. Æ. 4. 208. *Den blixem uitschieten, blixemen verwekken.*

Torquere terras. Virg. Æ. 4. 269. *De waereld regeeren, bestieren, of beheerschen.*

Torquere cælum. Virg. Æ. 6. 797. *Den hemel onderstutten, of schraagen*, van Atlas spreekende.

Torquere. *Pynigen, folteren, quellen.*

Doloribus animi torqueri. Cic. Fin. 1. 13. *Door hertzeer gequelt, of gepynigt worden.*

Torquere. Virg. Æ. 6. 551. *Omwentelen, omrollen, sleepen, rollen, met sleepen, wechsleepen.*

TŎRQUĒS, is. m. Cic. Fin. 1. 7. *Een halsband, halsketen, halscieraad.* Varr. by Non. 3. 244. maakt het fœminini generis.

TŎRQUĬS, is. m. & f. Prop. 4. 11. 44. *Een halsband, halsketen, halscieraad.*

TŎRRĔFĂCĬO, is, feci, factŭm, făcĕrĕ. Colum. 6. 7. *Roosten, braaden.*

TŎRRĔNS, tis. omn. gen. *Brandende, vuurig, of vierig.* De compar. Torrentior staat by Claud. Fesc. 20. en de superl. Torrentissimus by Stat. S. 3. 1. 52.

Sidera agros torrentia. Hor. O. 3. 1. 31. *Gesternten die de landen verbranden, of verzengen.*

Torrens. Virg. Æ. 9. 105. *Geweldig, driftig, hevig, onstuimig.* De compar. Torrentior staat by Plin. H. 3. 16.

Flumine torrenti mersus. Ovid. Ib. 513. *In een snel loopende stroom, of*

of *vloed verzwolgen* , of *verdronken.*

Oratio torrens. Quintil. I. O. arg. 3. 8. *Een vaerdige uitgesproke rede.*

Torrens dicendi copia. Juv. 10. 9. *Een vlugge welsprekendheit.*

TŎRRENS, tis. m. Cic. Fin. 2. 1. *Een snelle vloed* , of *stroom* , *door zwaaren regen* , of *gesmolte sneeuw op de bergen.*

Verborum torrens. Quintil. I. O. 10. 7. *Een stroom van woorden* , *overvloedige woorden.*

TŎRRĔO, es, ŭi, tŏstŭm, tŏrrērĕ. Plin. H. 11. 20. *Braaden* , *roosten* , *zengen* , *schroeyen.*

Sitis ora torret. Prop. 4. 10. 21. *De dorst maakt den mond droog.*

Artus torrentur febribus. Ovid. Her. 21. 169. *De koorts verteert* , of *verbrand de leden.*

Face mutua torrere aliquem. Hor. O. 3. 9. 13. *Iemant in nederliefde ontsteeken.*

Sole cibum torrere. Plin. H. 7. 2. *Spys in de zon braaden* , of *roosten.*

TŎRRĒSCO, scis, scĕrĕ. Lucret. 3. 903. *Gebrand* , *geschroeit* , of *gebraaden worden.*

TŎRRĬDŬS, ă, ŭm. *Gebrand* , *geroost* , *geschroeit* , *gebraaden.*

Torridus Sole. Plin. H. 12. 20. *Door de hitte van de zon verbrand.*

Torridus macie. Cic. Rull. 2. 34. *Heel mager.*

Æstas torrida. Virg. E. 7. 48. *Een heete zomer.*

Zona torrida. Virg. G. 1. 234. *De verzengde lucht* , of *waereldstreek.*

TŎRRĬS, is. m. Virg. Æ. 7. 506. *Een brandend hout.*

TŎRSĬO, ōnis. f. *Krimping* , *'t krimpen.*

(Ejus usus contra torsiones stomachi in tepida aqua. Plin. H. 20. 17. *Men gebruikt het tegens de krimpingen van de maage in lauw water genomen.*)

TŎRTĒ. Lucret. 4. 305. *Scheef* , *schuins.*

TŎRTĬLĬS, is. m. & f. ĭlĕ, is. n. Plin. H. 9. 51. *Gedraait* , *omgewrongen* , *omgedraait.*

TŎRTĪVŬS, ă, ŭm. Mustum tortivum. Cato R. R. 23. Colum. 12. 36. *Wyn van de tweede persing.*

TŎRTŎR, ōris. m. Cic. Clu. 63. *Een beul* , *pyniger* , *scherprechter.*

TŎRTŬŌSŬS, ă, ŭm. Cic. N. D. 2. 54. *Gedraait* , *gekronkelt* , *omgeslingert* , *omgekrult* , *bogtig* , *krom* , *vol bogten* , *gekromt* , *kronkelig.* (De compar. Tortuosior staat by Plin. H. 11. 46: 21. 27.)

Ingenium multiplex & tortuosum. Cic. Am. 18. *Een gevelnst en bedrieglyk gemoed.*

Tortuosum disputandi genus. Cic. A. Q. 1. 31. *Een verwarde wyze van twistwisten.*

Tortuosa visa. Cic. D. 2. 63. *Gezichten* , *zwaar om uit te leggen.*

(TŎRTŪRĂ, æ, f. Pallad. R. R. 3. 5. *Wringing* , *omdraaying.*)

TŎRTŬS, ă, ŭm. Hor. E. 1. 10. 48. *Gedraait* , *geslingert* , *omgekromt* , *kronkelig* , *gekronkelt.*

Anguis tortus. Ovid. M. 2. 138. *Een gekronkelde slang.*

Crinis tortus. Mart. S. 3. 9. Coma torta. Mart. E. 4. 42. 8. *Gekrult haair.*

Facies torta. Ovid. Ib. 380. *Een ongedaan* , *mismaakt* , *scheel* , of *leelyk aanzicht.* Heinsius leest Tecta.

Linum tortum. Ovid. F. 3. 587. *Touw* , *koord* , *touwwerk.*

Tortus. Petron. 21. *Gepynigt* , *gefoltert.*

Vino tortus & ira. Hor. E. 1. 18. 38. *Dronken en vergramt.*

Tortus verberibus. Cic. T. 20. *Wakker gegeesselt* , *afgeroft* , *geslagen* , of *afgesmeert.*

TŎRTŬS, ūs. m. *Slangekronkel* , *kronkel* , of *bogt van een slang.*

Fugiens dat corpore tortus. Virg. Æ. 5. 576. *Hy kronkelt zyn lichaam in 't vluchten* , *hy maakt in 't vlieden bogten in zyn lyf.*

TŎRVĒ. adv. *Overdwars* , *van ter zyden* , *over schouder* , *stuurs* , *zuur.*

Quid me torve aspectas? Plaut. Am. 4. *Waarom ziet gy my overdwars* , *over schouder* , of *stuurs aan?* (In de verbeterde boeken leest men Stolide.)

TŎRVĬTAS, ātis. f. Plin. H. 7. 19. *Stuursheit* , *strafheit* , *hardheit* , *strengheit* , *gramstuurigheit.*

TŎRŬLŬS, i. m. Plaut. Am. Prol. 144. *Een koordtje* , *touwtje* , *boedbandtje.*

Inutilis humor effluxit per torulum. Vitruv. 2. 9. *De onnoodige* , of *overtollige vochtigheit vloeit door den witten bast* , of *schil van den boom* , *die tusschen de buitenschors en 't hout zit.*

TŎRŬS, i. m. Plin. H. 8. 48. *Een bed.*

Torus. Vitruv. 3. 3. *Een band om een pylaar* , *de verheve ronde rand om de voet van een pylaar* , Torus genaamt.

Tori venarum. Cels. 7. 18. *De takjens van de aderen.*

(Torus. Cic. Or. 6. *Een touw* , *een snoer.*)

TŎRVŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 10. 170. *Schrikkelyk* , *afschouwelyk* , *vreesselyk* , *vervaarlyk* , *wreed* , *straf* , *stuurs* , *zuur* , *fel.* (De compar. Torvior staat by Apul. Flor. 808. en de superl. Torvissimus by Arnob. 6, 196.)

Facies torva. Colum. 6. 20. *Een afschouwelyk* , *vreesselyk* , of *stuurs aangezicht* , *een straf wezen.*

Torvus visu. Stat. Tr. 11. 10. *Vervaarlyk* , of *ysselyk om te zien.*

Torva tueri. Virg. Æ. 6. 467. *Overdwars* , of *stuurs aanzien* , *van ter zyden* , of *over schouder aankyken.*

T O S.

TŎSTŬS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 3. 19. *Gebraaden* , *gebrand* , *geschroeit* , *geroost.*

Maturitas tosta Plin. H. 12. 7. *Rypheit door de hitte van de zon gekregen* , of *die door de zon komt.*

T O T.

TŎT. adject. plur. indecl. *Zoo veel.*

Quot homines, tot causæ. Cic. de Or. 2. 32. *Zoo veel menschen* , *zoo veel zaaken* , of *gedingen.*

Tot ac tales viri. Cic. Cœl. 28. A. 2. 6. *Zoo veele* , *en zoo groote mannen.*

(TŎTĀLĬS, is, m. & f. lĕ, is. n. Quintil. D. 337. *Heel* , *gansch.*)

TŎTĬDĔM. adject. plur. indecl. *Even zoo veel* , *juist zoo veel.*

Totidem annos vixerunt. Cic. D. 2. 43. *Zy hebben zoo lang geleeft* , *zy hebben net zoo veel jaaren geleeft.*

TŎTĬĒS. adv. *Zoo dikwils* , *zoo veelmaals* , *zoo menigmaal* , *zoo menigwerf* , *zoo veel reizen.*

Velim mihi ignoscas, quod ad te scribo toties. Cic. Att. 7. 12. *Ik bid u* , *verschoon my* , *dat ik u zoo dikwils schryf.*

Quoties dico, toties mihi videor in judicium venire. Cic. Cl. 18. *Zoo dikwils als ik pleit* , *schyn ik een vonnis te moeten ondergaan.*

Quoties ibis, toties magis placebit. Cato R. R. 1. *Hoe gy meer naar de hofstede zult gaan* , *hoe ze u meer behaagen zal.*

TŎTŬS, ă, ŭm, tŏtĭŭs, tŏtī. *Heel* , *gansch* , *geheel en al.*

Reliqua multitudo tota nostra est. Cic. Mil. 1. *Al de andere burgers zyn op onze zyde* , of *houden 't met ons.*

Totos Antiochi Ætolos esse dicebat. Liv. 37. 49. *Hy zeide dat alle de Etoliers het met Antiochus hielden* , of *'t belang van Antiochus voorstonden.*

Totus est alienus a Physicis. Cic. Fin. 1. 6. *Hy heeft een volkomen afkeer* , of *is geheel afkeerig van de natuurkunde.*

Ædificantur totæ ædes denuo. Plaut. Most. 1. 2. 36. *Men herbouwt het geheele huis voor de tweedemaal.*

Cogitare totas noctes de aliquo. Cic. Mur. 37. *Gansche nachten om iemant denken.*

TŎ-

TOTUS, a, um. Manil. 3.447. Om 't woord Quotus te beantwoorden. Zie Quotus.

TOX.

TOXICUM, i.n. Plin. H. 16. 10. Prop. 1.5.5. *Vergift, gif, fenyn.*
Miscere toxica. Ovid. Am. 2.2.68. *Vergiftigen, vergeeven, vergift, of gif mengen.*

TRA.

TRABALIS, is.m. & f. ale, is.n. *Dat de grootte van een balk heeft; zoo groot als een balk.*
Telum trabale. Ovid. M. 12. 294. *Een balkspies, een zeer groote spies, een zeer zwaare werpspies.*
Trabalis. *Van den balk, of dat den balk aangaat, of tot den balk behoort.*
Clavus trabalis. Cic. V. 5. 21. *Een balknagel, een nagel, of spyker, bequaam om de balken aan malkander te hechten.*
TRABEA, æ. f. Virg. Æ. 7. 188. Driederlei rokken worden aldus genoemt; als die, daar men de beelden der Goden mede kleedde, die geheel van purper waren; die der koningen, purperverwig met een weinig wit gemengt; die van de vogelwichelaaren, van purper, en gemengt met de roode kleur Coccum genaamt.
TRABEATUS, a, um. Ovid. F. 1. 37. *Met de rok* trabea *gekleed.*
TRABECULA, æ. f. Vitruv. 10. 21. Cato R. R. 18. *Een balkje, ribbetje, bintje.*
TRABES, is. f. Ennius *by* Cic. N. D. 3. 30. *Een balk, rib, of bint.*
TRABS, bis. f. Cæs. B. G. 3. 13. 4. *Een balk, rib, of bint.*
(Trabs. *Een schip,* by de dichters gebruikelijk.
Trabe Cypria secare mare. Hor. O. 1. 1. 13. *Op een schip in Cyprus gemaakt 't zeil gaan.*
Trabs. Catull. 28. 10. *De manlykheit.*)
TRACTA, orum. n. plur. Tib. 1. 7. 86. *Gesponnen wol, wol die om spil gewonden is.*
Tracta, orum. Cato R. R. 76. *Een lange platte koek.*
TRACTA, æ. f. Plin. H. 18. 11. *Zekere lange platte koek.*
TRACTABILIS, is. m. & f. ile, is. n. Cic. Tim. 4. *Lichaamelyk, handelbaar, tastelyk, dat gevoelt, getast, of gehandelt kan worden.*
Tractabilis. Plin. E. 5. 1. 10. *Eerlyk, heusch, hupsch, beleefe, gezeggelyk, meegaande, geschikt, wel om mee om te gaan, vol zoetigheit, aangenaam.* De compar. Tractabilior in deeze betekenis staat by Cicero beneden.
Nihil est eo tractabilius. Cic. Att. 10. 11. *Daar is niemant daar zoo wel mede om te gaan is als hy.*
Pelagus tractabile. Plin. H. 10. 32. *Een bedaarde, of bevaarbaare zee,* als de tyd van vaaren gekoomen is, *of* als het een bequaame tyd tot de scheepvaart is.
Non est tractabile cælum. Virg. Æ. 4. 53. *De lucht is vol storm en onweêr, 't is geen handzaam weêr.*
TRACTABILITAS, atis. f. *Handelbaarheit, bequaamheit om verwerkt te worden,* van hout, dat de Schrynwerkers bequaamelyk konnen gebruiken, spreekende.
Illæ arbores in sculpturis commodam præstant tractabilitatem. Vitruv. 2. 9. *Die boomen zyn bequaam tot de beeldhouwery.*
TRACTATIO, onis. f. *Handeling, of gebruik van iets.*
Tractatio armorum. Cic. de Or. 3. 52. *Wapenhandeling, 't gebruik van 't geweer, of van de wapenen.*
Tractatio tibiarum. Cic. D. 2. 3. *De konst van op de fluit te speelen.*
Tractatio vocis in nobis est. Cic. Or. 18. *Wy konnen onze stem naar ons welgevallen gebruiken, wy zyn meester om onze stem te buigen.*
TRACTATOR, oris. m. Sen E. 66. *Behandelaar, een die iets behandelt.*
(TRACTATRIX, icis. f. Mart. 3. 82. 13. *Een vryfster, schunster, die de lichaamen van de gasten naar de konst wist te vryven.*)
TRACTATUS, us. m. Cic. de Or. 3. 23. Zie Tractatio.
Tractatus. Plin. H. 17. 7. *Behandeling, bewerking, of betasting van iets.*
Tractatus. Plin. H. 14. 4. *Een verhandeling, een boek, een gesprek, of reden waar in men iets verhandelt.*
(Tractatus. *Beschryving.*
Qui artium tractatu delectati. Cic. de Or. 3. 23. *Die in de beschryvinge van de konsten vermaak geschept hebben.*)
TRACTATUS, a, um. *Dat men verhandelt, daar men van gesproken heeft.*
Aliquoties iste locus a te tractatus est. Cic. L. L. 2. 4. *Gy hebt reeds verscheide maal van deeze zaak gesproken, gy hebt die zaak reeds somtyds verhandelt.* Andere leezen Tactus.
Tractatus. *Onthaalt, ontfangen, bejegent.*
A nullo liberalius quam a Cluentio tractatus est. Cic. Clu. 59. *Niemant heeft hem treffelyker, milddadiger, of deftiger onthaalt als Cluentius.*
TRACTIM. adv. Virg. G. 4. 260. *Zonder tusschenpoozing, zonder ophouden, vervolgens, aan malkanderen, achter een.*
(Tractim aliquem tangere. Plaut. Am. 1. 1. 157. *Iemant een streek over de wangen geeven.* Zie van deeze spreekwyze Gebh. Crep. 2. 10. Gron. Obs. 2. 1. Par. Lex. Crit.)
TRACTO, as, avi, atum, are. Virg. G. 3. 502. *Handelen, aanraaken, hanteeren, verhandelen.*
Tractare. *Onthaalen, behandelen, ontfangen, bejegenen.*
Aliquem acerbius tractare. Plin. E. 9. 12. 2. *Iemant al te hardelyk onthaalen, of handelen.*
Liberaliter aliquem tractare. Cic. F. 8. 8. *Iemant mildadelyk, of beleefdelyk onthaalen.*
Omnibus rebus ita eum tractes, ut intelligat meam commendationem non vulgarem fuisse. Cic. F. 1. 3. *Onthaal, of bejegen hem in alles op zoodaanig eene wyze, dat hy bespeuren mag, dat myne aanpryzing meer als gemeen is geweest.*
Tractare animum alicujus. Ter. H. 1. 1. 49. *Iemants verstand, of geest leiden, of bestieren.*
Saxa mollia facile tractantur. Vitruv. 2. 7. *Zachte steenen worden gemakkelyk gehouwen, of zyn gemakkelyk om te houwen.*
Arma tractare. Hor. E. 1. 18. 53. *De wapenen draagen, of handelen.*
Artem aliquam tractare. Ter. Ph. Prol. 17. *Eenige konst oeffenen.*
Nunquam mihi videor tractasse causam difficiliorem. Cic. F. 3. 12. *My dunkt dat ik nooit zwaarder, of moeyelyker zaak behandelt, of bepleit heb.*
Pecuniam tractare. Cic. F. 2. 17. *De bestiering, 't bewind, of de handeling van een somme gelds hebben, een somme gelds beleggen.*
In munere aliquo recte se tractare. Cic. F. 13. 12. *Zich in een amp, of bediening wel, eerlyk, of wysselyk draagen, of quyten.*
Vitam tractare. Lucret. 5. 930. *Zyn leven verlengen.*
Rem aliquam tractare. Cic. Off. 1. 5. *Een onderwerp, een stuk, of een zaak verhandelen, uitleggen, of verklaaren.*
Hic locus a Theophrasto egregie tractatus est. Cic. D. 2. 1. *Deeze plaats is van Theophrastus deftig verhandelt.*
Jus civile tractare. Cic. S. 11. *'t Borgerlyk recht verhandelen.*
Orationis locum accuratius tractare. Cic. I. R. 1. 53. *Een plaats in een rede wel bearbeiden, of netjes verhandelen.*

Tra-

Tractare bibliothecam alterius. Cic. F. 13. 77. *Het opzicht over iemants boekerye hebben.*

(Tractare, alleen, en tractare de aliqua re. *Raad pleegen, raad slaan, zich beraaden.*

Augustus supremis sermonibus cum tractaret. Tac. An. 1. 13. 2. *Als Augustus in zijn laatste reds raadpleegde, enz.*

Cum de Asia tractaret. Just. 37. 3. 4. *Als hij wegens Azien raadpleegde*, of men 't, en op wat wyze men 't zou aantasten.

Cum quibus de negotiis ad frequentem senatum referendis ante tractaret. Suet. A. 35. 4. *Met wien hij te voren raad pleegen mogt van de dingen die in den vollen raad zouden gebragt worden.*)

TRĂCTŌRĬUS, ă, ŭm. *Dat goed, of dienstig is om op te winden, op te hijzen, of op te trekken.*

Tractoria machina. Vitruv. 10. 1. *Een hijs-werktuig, een kraan, een werktuig om lasten op te trekken, een windaas.*

TRĂCTŪS, ă, ŭm. Virg. Æ. 8. 210. *Getrokken, opgetrokken.*

Tractum & fusum orationis genus. Cic. Or. 20. *Een lange, of uitgebreide rede.*

TRĂCTŪS, ūs. m. Plin. H. 9. 46. *Trekking, optrekking.*

Tractus. Cic. Pl. 9. *Een landschap, landstreek, gewest, land.*

Corruptus cæli tractus. Virg. Æ. 3. 138. *Een besmette luchtstreek.*

Tractus flammarum. Virg. G. 1. 367. *Een voortloping, of streek van vlammen.*

Anguis leni tractu labitur. Val. Max. 1. 8. 2. *De slang kruipt langzaam voort.*

Temporis tractus. Paterc. 2. 78. 1. *Lengte des tyds, tusschenruimte des tijds, een poos, een wijl, eenige tijd.*

Tractus. Quintil. I. O. 8. 3. *Afleiding, of afkomst van een ander woord*, van een woord spreekende.

(Tractus. *De loop, stroom, of 't vlietjen van een rivier.*

Cydnus leni tractu labitur. Curt. 3. 4. 8. *Cydnus loopt met een zachten stroom, of stroomt zachtjes.*

Pasitigris leni tractu aquarum Persico mari se insinuat. Curt. 5. 3. 2. *De Pasitigris, die zachtjes stroomt, ontlast zich in de Persische zee.*

Tractus. *Een lengte, ryg, of streek.*

Ut arborum tractu equitatus hostium impediretur. Nep. 1. 5. 3. *Op dat de ruitery van de vyanden door den streek boomen, of door de boomen die daar langs geplant waren, belemmert mogt worden.*

TRĀDĬTĬO, ōnis. f. Cic. T. Q. 5. *Overlevering, behandiging, ter hand stelling van iets.*

Traditio præceptorum. Quintil. I. O. 3. 1. *Onderwijs, voorschrift, of leering, overlevering, of geeving van inzettingen*, aangaande konsten, enz.

TRĀDĬTŌR, ōris, m. *Een verrader.*

Interfecto traditore. Tac. H. 4. 24. 3. *Als de verrader omgebragt was.*)

TRĀDO, dis, dĭdi, dĭtŭm, dĕrĕ. Cic. F. 7. 5. *Geeven, overgeeven, overleveren, iemant iets ter hand stellen, iemant iets in handen geeven, of behandigen.*

Tradunt (sibi) operas mutuas. Ter. Ph. 2. 1. 37. *Zij helpen malkanderen, zij koomen malkander van weder zijde te hulp, of bieden malkander de behulpzaame hand.*

Tradere regionem ad diripiendum. Cic. Dom. 23. *Een landschap ten roof geeven, 't berooven van een landschap toelaaten.*

Tradere signum profectionis. Front. St. 4. 1. 35. *Een teken van vertrekken geeven, of doen geeven, de sein van 't vertrek doen lossen.*

Ad supplicium tradere. Liv. 29. 3. *Iemant ter straf veroordeelen, iemant overleveren om gestraft te worden.*

Consuetudini Latinæ tradere. Colum. 12. præf. *In 't Latijn overzetten, vertaalen, of vertolken.*

Custodiæ tradere. Colum. 8. 18. In custodiam. Cic. Fr. 1. 2. *Gevangen zetten, in de gevangenis zetten, of werpen.*

Se in disciplinam alicujus tradere. Cic. A. 2. 2. *Een leerling van iemant worden, zich onder iemants leeroeffening begeeven.*

Fama traditur. Liv. 5. 33. *Men zegt, 't gerucht loopt, men spreekt.*

Tradere inimicitias posteris. Cic. Att. 14. 13. subj. 1. *Een erfvyandschap nalaaten, de vyandschap als erffelijk aan de nakomelingen overzetten, of nalaaten.*

Alterum in alicujus potestatem tradere. Cæs. B. C. 1. 25. 5. *Iemant in een anders magt overgeeven, of onder een anders magt stellen.*

Tradere aliquem in pistrinum. Plaut. Most. 1. 1. 16. *Iemant in de meulen (om te maalen) zenden.*

Causam tradere adversariis. Ter. Ph. 2. 1. 7. *Zijn geding verloren geeven, de zaak zynen tegenstreeveren gewonnen geeven.*

Provinciam alicui tradere. Ter. H. 3. 2. 5. *Iemant een ampt, of bediening geeven.*

Necessitate coacti se tradiderunt. Cæs. B. G. 8. 43. 5. *Door den nood geprangt, of in den uitersten nood zynde, hebben ze zich overgegeeven.*

Se quieti tradere. Cic. D. 1. 53. *Zich tot rusten begeeven, zich stellen om te rusten.*

Traditum est Homerum cæcum fuisse. Cic. T. Q. 5. 39. *Men zegt dat Homerus blind is geweest.*

Memoriam alicujus rei posteris tradere. Liv. 8. 10. Memoriæ aliquid tradere. Cic. Q. R. 2. *Iets bij geschrift nalaaten, iets den nakomelingen in geschrift nalaaten.*

Res gestas tradere carminibus. Lucret. 5. 1445. *Een geschiedenis in vaerzen beschrijven.*

Tradere. Cæs. B. G. 6. 14. 6. *Leeren, onderwyzen, leeraaren, onderwijs geeven.*

Præcepta dicendi tradere. Cic. de Or. 1. 18. *In de redenkonst onderwyzen, in de konst van welspreekendheit onderwijs geeven.*

Tradere virtutem hominibus ratione. Cic. de Or. 1. 58. *Leerwijzig, of met beleid den menschen de deugt leeren.*

(Tradere. *Aanbeveelen, aanprijzen.* Cæs. B. C. 3. 57. 1. voegt Tradere en commendare by een.

A Philota tradiri ad hunc gradum tuæ amicitiæ adscendimus. Curt. 7. 1. 28. *Wy zijn, als wy van Philotas aanbevolen waren, zoo ver in uwe vriendschap geraakt.*

Fallimur, & quondam non dignum tradimus. Hor. E. 1. 18. 78. *Wy worden bedrogen, en wy beveelen zomtijds iemant, die 't niet waardig is, aan iemants voorzorge.*

Tradere. *Leveren, doen hebben.*

Nisi Alcibiadem vivum, aut mortuum tradidisset. Nep. 7. 10. 2. *Ten ware hij Alcibiades levendig of dood gelevert hadde.*

Tradere filiam alicui. *Zijn dogter aan iemant uittrouwen, of uithuwelyken.*

Augustus filiam suam equiti Romano tradere meditatus est. Tac. An. 4. 40. 7. *Augustus heeft voorgenomen zijn dochter aan een Roomsch Ridder uit te trouwen.*

Tradere se alicui. *'t Met iemant houden, iemants zijde kiezen.*

Tradidere se abeunti. Tac. H. 2. 22. 6. *Zij hebben de zijde gekoren van die aftrokken.*)

TRĀDŪCO, cĭs, xi, ctŭm, cĕrĕ. *Overbrengen, overvoeren, overleiden, van de eene plaats tot de andere doen overgaan, of doen overtrekken.*

Traducere copias flumen. Cæs. B. G. 1. 12. 2. *Krijgsvolk over een rivier*

rivier doen trekken, of *een rivier doen overtrekken.*

Traducere copias per fines alicujus populi. Cæſ. B. G. 1. 11. 1. *Zyn krygsmacht over de grenzen van eenig volk voeren*, of *doen trekken.*

Traducere animum ab aliqua re ad aliam. Cic. F. 1. 2. *De gedachten van 't een tot het ander overbrengen; het gemoed van 't een op 't ander brengen.*

Traduxi omnem orationem in increpandum Cæpionis fugam. Cic. de Or. 2. 48. *Ik heb 't overige van mijn geheele rede daar toe geſchikt om de vlucht van Cæpio te berispen, te laaken*, of *te misprijzen.*

Traducere ad ſe valetudinem proximi membri. Cic. Off. 3. 5. *De welvarendheit van het naaſte lid tot zich trekken*, van een lid van 't lichaam, dat ongezond is, ſpreekende.

Eos qui audiunt, ad magnam admirationem traducere. Cic. Or. 57. *Een groote verwondering in 't gemoed der toehoorderen verwekken.*

Traducere omnes in aſſenſum ſui conſilii. Liv. 34. 33. *Al de waereld tot zyn gevoelen overbrengen*, of *overhaalen.*

Traducere tempus. Cic. F. 4. 6. *Den tijd doorbrengen, den tijd gebruiken*, of *verſlijten.*

Vitam otioſam traducere. Cic. S. 23. *Zyn leven in ledigheit verſlijten*, of *doorbrengen.*

(Traducere. *Beſpotten, belachen, uitjouwen.*

Malignis luſoribus propoſitum eſt, colluſorem traducere. Sen. B. 2. 17. *'t Is de toeleg van quaadaardige ſpeelders den medeſpeelder te beſpotten.*

Traducere. *Een quaad geruchte doen nagaan, ſchenden.*

An non ſenſiſtis, veſtras conjuges, veſtros liberos traductos per ora hominum? Liv. 2. 38. *Hebt gij niet gemerkt, dat uwe vrouwen en kinderen een quaad geruchte is nagegaan.*

Rideris, multoque magis traduceris. Afer. Mart. 6. 77. 5. *Afer, gij word belacht, en veel meer bedragen.*)

TRĀDUCTĬO, ōnĭs. f. Traductio temporis. Cic. D. 1. 56. *Doorbrenging van den tijd, tijdſlijting.*

Traductio. Cic. de Or. 3. 42. *Een overbrenging, overdragt*, of *leenſpreuk.*

Traductio. *Schande, oneer, eerloosheit.*

Cum traductione & dedecore vitam exigit. Sen. de Ir. 1. 6. *Hij verſlijt zijn leven in ſchande en oneer.*

TRĀDUCTŌR, ōris. m. Cic. Att. 2. 9. *Een overvoerder, overbrenger, van den eenen levensſtaat tot den anderen, die iemant van den eenen ſtaat in eenen anderen doet overgaan.*

TRĀDŪX, ŭcis. m. Cic. S. 15. Varr. R. R. 1. 8. *Een lang lot van een boom, met het end aan een tak van den naaſten boom gebonden*, Columella maakt het Maſc. en Fem. gen. 5. 7.

TRĂGĂCANTHĒ, es. f. Plin. H. 26. 4. Τραγάκανθα. *Boksdoorn*, een heeſter, waar uit, als men 'er inſnijd, een gom, *dragant* genaamt vloeit.

TRĂGĂCANTHŬM, ī. n. Celſ. 4. 6. *Gom dragant, gom van boksdoorn.*

TRĂGĔLĂPHŬS, ī. m. Plin. H. 8. 33. Τραγέλαφος. *Een Rheebok.*

TRĂGĬCĒ. adv. Cic. Cl. 11. *Op eene deftige, verhevene*, of *hoogdravende wyze*, of *ſtijl*, als die van de treurſpelen.

TRĂGĬCŌMOEDĬĂ, æ. f. Plaut. Am. Prol. 59. *Een blijeindend treurſpel*, Een tooneelſpel waar in de Koningen en ſlaven op 't tooneel verſchynen.

TRĂGĬCŬS, ă, ŭm. Cic. Cl. 55. *Van het treurſpel*, of *dat tot het treurſpel behoort.*

Tragicus actor. Liv. 24. 42. *Een treurſpeelder.*

Tragicus. *Treurig, doodelijk, ongelukkig, rampzalig, droevig, betreurlyk.*

Scelus tragicum. Liv. 1. 46. *Een rampzalig ſchelmſtuk, een droevig ſchelmſtuk.*

TRĂGĬCŬS, ī. m. Hor. A. P. 95. Sen. E. 49. *Een treurſpeldichter, een dichter van treurſpelen.*

TRĂGOEDĬĂ, æ. f. Cic. Fr. 3. 6. *Een treurſpel.*

Tragœdias agere in nugis. Cic. de Or. 2. 51. *Vodderijen voor deftige dingen opgeeven, geringe dingen op eene deftige wijze uitſpreeken*, of *met eenen hoogdravenden ſtijl verhandelen.*

Excitare tragœdias. Cic. Mil. 7. *Geraas, onruſt*, of *verwarring veroorzaaken*, of *verwekken.*

TRĂGOEDŬS, ī. m. Cic. Or. 31. Τραγῳδός. *De ſchrijver van een of meer treurſpelen, een treurſpelſchrijver*, of *dichter.*

TRĂGŎPŌGŌN, ōnis. m. Plin. H. 20. 15: 27. 3. Τραγοπώγων. *Boksbaard.* Zeker kruid.

TRĂGŎRĬGĂNŬM, ī. n. Plin. H. 14. 16. Τραγορίγανον. *Boksorego.* Zeker kruid.

TRĂGŬLĂ, æ. f. Cæſ. B. G. 5. 46. *Een werpſchicht, werpſpies, werppijl.*

Tragula. Plin. H. 16. 8. *Zeker viſchnet.*

Tragulam in te injicere adornat. Plaut. E. 5. 2. 25. *Hy zoekt*, of *tracht u in 't net te krygen, hij poogt u ergens in te verſtrikken, hij zoekt u 't net over 't hoofd te werpen*, of *te haalen.*

TRĂGŬM, ī. n. Celſ. 4. 6. Τράγος. *Zekere koeldrank van tarw gekookt.*

TRĂHĂ, æ. f. Colum. 2. 21. *Een ſlede.*

TRĂHĀX, ācis. omn. gen. Plaut. P. 3. 3. 6. *Aantrekkende, dat naar zich trekt*, of *naar zich haalt.*

TRĂHO, his, xi, ctūm, trăhĕrĕ. Ovid. F. 4. 325. *Trekken, ſleepen, naar zich haalen, rukken.*

Trahere rudentem. Plaut. R. 4. 3. 1. *Een kabel naar zich trekken*, of *achter zich naſleepen.*

Per me iſta pedibus trahantur. Cic. Att. 4. 16. *Ik heb daar ganſch geen zorg of kommer over, die dingen raaken mij niet.*

Trahere gladium de viſceribus. Mart. 1. 14. 2. *Een degen uit zyn lichaam trekken*, of *uit zyn ingewand rukken.*

Negotia me trahunt Romam. Hor. E. 1. 14. 17. *Mijn dingen roepen my naar Rome.*

Trahere puerum. Virg. Æ. 2. 457. *Een kind leiden* dat niet alleen kan gaan.

Magnes ferrum ad ſe trahit. Cic. D. 1. 39. *De zeilſteen trekt het yzer naar zich.*

Pœnam trahere. Sen. B. 2. 5. *De ſtraf uitſtellen*, of *verſchuiven.*

Bellum trahere. Liv. 3. 62. Cic. Att. 10. 8. *Den oorlog draagende*, of *ſleepende houden.*

Id malum interdum ægrotos trahit, interdum præcipitat. Celſ. 4. 16. *Die quaal houd de zieken zomtijds lang quijnende*, of *ſleepende, doch zomtijds rukt ze die ſchielijk weg.*

Trahere ad defectionem. Liv. 25. 16. *Tot afval trekken*, of *verleiden, tot opſtand brengen.*

Animam trahere. Plin. H. 11. 3. *Leeven.*

Trahunt diverſe animum curæ. Ter. An. 1. 5. 25. *De zorgen*, of *ongerustheden trekken het gemoed*, of *den geeſt verſcheidentlijk*, of *van verſcheide kanten.*

Trahere animis. Sall. B. J. 84. *Denken, bedenken, overdenken, overweegen, overleggen.*

Rationes belli atque pacis trahere. Sall. B. J. 97. *De redenen van vrede en oorlog overweegen.*

Calorem trahere. Ovid. M. 11. 305. *Hitte naar zich trekken, heet worden.*

Cognomen ab aliquo trahere. Plin. H. 13.

H. 13. 15. *Zynen toenaam*, of *bynaam van of naar iemant neemen.*

Laudem ab aliqua re trahere. Ovid. P. 4. 8. 62. *Ergens roem van wechdraagen, ergens lof of eer van hebben.*

Colorem rubicundum trahere. Colum. 2. 21. *Rood worden.*

In diversum hæc res me trahit. Liv. 38. 56. *Dit houd my in twyffel, deeze zaak maakt my twyffelmoedig.*

Aliquem in invidiam trahere. Cic. Her. 1. 5. *Iemant haatelyk*, of *verhaat maaken, iemant in den haat brengen.*

Trahere. *Sleepen, met zich voeren.* Zie Turneb. Adv. 16. 4.

Nili trahentis limum. Just. 2. 1. 20. *De Nyl die slym*, of *slib met zich sleept.*

Marsyas suas duntaxat undas trahens. Curt. 3. 1. 3. *Marsyas die zyn eigen*, of *natuurlyk water met zich sleept.*

Trahere. *By de hand hebben*, van kinderen die zoo sterk niet gaan konnen als de ouders, en die daarom meer gesleept, en getrokken, als geleid worden, spreekende. Zie Virg. Æ. 2. 723.

Feminæ pleræque parvos trahentes liberos. Curt. 3. 13. 12. *De meeste vrouwen haare kleine kinderen by de hand hebbende.*

Ipse parvum nepotem trahit. Virg. Æ. 2. 320. *Hy heeft zyn klein neefje by de hand.*

Trahere. *By zich hebben, in zyn gezelschap hebben, in zyn leger hebben.*

Alexandrum spadonum agmen trahentem inferiorem fore. Curt. 5. 1. 6. *Dat Alexander een bende van gelubden by zich*, of *in zyn leger hebbende, zou onderleggen.*

Aggrammem quadrigarum duo millia trahere. Curt. 9. 2. 4. *Dat Aggrammes twee duizent wagens van vier paerden getrokken by zich*, of *in zyn leger had.*

Trahere. *Duuren.*

Decem annos traxit ista dominatio. Flor. 4. 2. 13. *Die regeering heeft tien jaaren geduurt.*

Trahere. *Iemant tegens wil en dank mede neemen*, of *sleepen.*

Traherem Teucros in prælia. Virg. Æ. 12. 812. *Ik zou de Trojaanen tegens wil en dank tot het gevecht sleepen.*

Trahere. *Verschuiven, uitstellen.*

Si trahitur bellum, quid exspectem? Cic. Att. 10 7. *Indien den oorlog verschoven word, wat verwacht ik?*

P. Clodius cum videret tracta esse comitia. Cic. Mil. 9. *Als P. Clodius zag dat de Staatenvergadering was uitgestelt*, of *opgeschoven.*

Trahere. *Sterk naar zich haalen*, of *optrekken, sterk zuipen.*

Odorem postquam anus avida totis traxit naribus. Phæd. 3. 1. 4. *Zoo dra als 't graage beije dien reuk sterk in haare neusgaten heeft opgetrokken.*

Ut si pocula ducentia somnos traxerim. Hor. Ep. 14. 3. *Als of ik een slaapdrank zeer graag gezopen*, of *ingezwolgen had.*

Trahere. *Laaten vallen*, of *hangen, sleepen*, van een kleed spreekende.

Sine trahi, jam egomet trahor. Plaut. Cist. 1. 1. 117. *Laat het hangen*, of *sleepen, terwyl ik zelf gesleept worde.*

Trahere. *Voordeel trekken*, of *genieten.*

Si quorum patres occidissent, nihilominus pupilli stipendia patrum trahebant. Just. 12. 4. 9. *Indien iemants vader gesneuvelt was, trokken de weeskinderen evenwel de soldy van hunne vaderen.*)

TRĀJECTIO, ōnis. f. *Overvaring, overgang, overvoering, overzetting van de eene tot de andere plaats.*

Trajectio Acherontis. Cic. T. Q. 1. 5. *Overvoering van d'Acherons stroom.* Andere leezen Transvectio.

Verborum trajectio. Cic. Or. 69. *Verzetting van woorden.* Als men haar natuurlyke plaats verandert, om de reden volzinniger en beter van klank te maaken.

TRĀJECTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Overvaaren, oversteeken, overzetten, overvoeren, van den eenen kant tot den anderen doen overgaan.*

Ad imum acu trajectatur. Cels. 7. 14. *Men laat de naale tot beneden toe doorgaan.*

TRĀJECTŪM Francorum, i. n. *Frankfort.* Een stad in Duitschland.

TRĀJECTŪM ad Mosam. Anton. Itin. *Maastricht.* Een stad in Braband.

(TRĀJECTŪM ad Rhenum. *Utrecht.*)

TRĀJECTŪRĂ, æ. f. *Overvaring*, of *oversteeking van de eene plaats naar de andere.*

Trajecturæ mutulorum. Vitruv. 4. 7. *Krolnenten ankers.*

TRĀJECTŪS, ūs. m. Suet. A. 17. 6. *Een overvaart, een veer, overtocht, overvaring, oversteeking.*

In trajectu amnis submersus. Liv. 1. 3. *In 't overvaren van de rivier is hy verdronken.*

Brevissimus erat inde in Britanniam trajectus. Cæs. B. G. 4. 21. 3. *Men konde daar van daan in zeer korten tyd naar Britanjen overvaaren.*

TRĀJECTŪS, ă, ūm. Plin. H. 11. 37. *Doorboort, doorsteeken, doorschooten, doorwondt, doorgrieft.*

Pectus trajectum ferro. Virg. Æ. 1. 359. *Een borst met een degen doorstooten*, of *met pylen doorsteeken.*

Aquæductus per domum alienam trajectus. Ulp. Dig. 9. 2. 29. §. 1. *Een waterleiding die door een anders huis is gelegt.*

Dolor lateris trajectus in cor. Hor. S. 2. 3. 29. *Pyn van de zyde tot in 't hart doorgedrongen.*

Trajectus navicula in Africam. Cic. Quir. red. 8. *Met een klein scheepje in Afrika overgevaaren.*

TRĀJICIO, cis, jēci, jĕctūm, trājicĕrĕ. *Overvaaren, oversteeken, van den eenen tot den anderen kant overzetten, overvoeren, overbrengen.*

Trajicere copias fluvium. Liv. 21. 45: 26. 42. *Zyn soldaaten over een rivier doen trekken, zyn bendenover een rivier zetten*, of *een stroom doen doorwaaden.* Deeze spreekwyze hebben wy uit Cicero zelfs tegens Acidalius, Raderus en Freinshemius over Curt. 4. 9. 9. § 36. staande gehouden.

In Africam trajicere classem. Aur. Vict. V. I. 40. 1. Classe. Aur. Vict. V. I. 49. 12. *Met een vloot*, of *ter zee naar Afrika oversteeken.*

Aliquem pugione trajicere. Front. St. 2. 7. 5. *Iemant met een poek doorsteeken.*

Trajicere de nave in navem malos & antennas. Liv. 30. 10. *De masten en sprieten van 't eene schip in 't ander overbrengen.*

Trajicere culpam in alterum. Cic. Div. 14. *De schuld op een ander leggen*, of *schuiven.*

Verba trajicere. Cic. Or. 69. *Woorden verzetten.*

Trajicere. *Doorboeren, doorsteeken, doorstooten, doorschieten, doorgrieven.*

Linguam trajecit arundine. Ovid. M. 11. 325. *Hy heeft hem de tong met een pyl doorboort.*

(Trajicere. *Overgieten, overstorten.*

Ut trajiciant in alia vasa. Varr. R. R. 1. 64. *Dat ze 't in andere vaten overgieten.*)

TRĀLĀTIO. Zie Translatio.

TRĀLŪCEO. Zie Transluceo.

TRĀMĂ, æ. f. Plaut. R. 5. 2. 37. *Het wevers inslag.*

TRĀMĔO. Zie Transmeo.

TRĀMĔS, itis. m. Cic. A. 13. 9. *Voetpad, een weg dwars door 't veld, een dwarsweg, een dwarspad.*

TRĀNO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. S. Sc. 6.

S. Sc. 6. *Overzwemmen, een rivier overzwemmen, enz.*

Tranare. Virg. Æ. 6. 671. *Een rivier overvaaren.*

Tranare. Virg. Æ. 4. 245. *Overdryven*, van de wolken, enz spreekende.

Hasta tranavit viri pectus. Sil. 13. 214. *Hy heeft den man met een speet door de borst gesteken.*

Pericla tranare. Sil. 17. 354. *Door de gevaaren heene gaan, of heen stappen, gevaaren te boven koomen.*

TRĀNQUILLĒ. adv. *Gerustelyk, stillyk, vreedelyk, zoetelyk, vreedzaamelyk, in rust, in vrede.* De compar. Tranquillius staat by Liv. 27. 12. en de superl. Tranquillissime by Suet. A. 2. 7.

Tranquille traducere vitam. Cic. T. Q. 3. 11. *Zyn leven stil en gerust doorbrengen.*

TRĀNQUILLĪTĀS, ātis. f. Plin. E. 2. 1. 4. *Stilheit, gerustheit, vreedzaamheit, stilte, rust, vrede.*

Tranquillitas maris. Cic. Att. 6. 8. *Stilte, of kalmte van de zee.*

Tranquillitate proficisci. Cic. A. Q. 4. 31. *Vertrekken terwyl dat de zee stil is, met mooi weer afsteeken.*

Animi tranquillitas. Cic. Off. 1. 20. T. Q. 4. 5. *Vrede, of gerustheit van 't gemoed, vreedzaamheit der ziele, bezadigtheit, bestendigheit van geest.*

TRĀNQUILLO, as, avi, atum, are. *Stillen, te vreden stellen, gerust stellen, bevredigen.*

Tranquillare animum. Cic. Fin. 1. 16. *Iemants gemoed gerust stellen, bevredigen, in stilstant brengen, tot rust brengen, of doen bedaaren.*

TRĀNQUILLŪS, ă, ŭm. Ovid. P. 2. 7. 8. Stat. S. 4. 3. 93. *Stil, onberoert, kalm, slecht,* van de zee spreekende. (De compar. Tranquillior staat by Liv. 2. 63. en de superl. Tranquillissimus by Cicero beneden.)

Facere tranquillum aliquem ex irato. Plaut. Cist. 3. 21. *Eenen vergramden bevredigen, of in stilstant brengen.*

Tranquillum est. Plaut. Cas. prol. 26. *'t Is goed, stil, schoon, of helder weêr.*

Tranquillissimus animus meus. Cic. Att. 7. 7. *Myn geest, of myn gemoed is volkomentlyk gerust.*

Appetitus tranquilli. Cic. Off. 1. 29. *Gematigde begeerten, bezadigde hartstochten.*

Res est tranquilla. Ter. Ph. 3. 1. 15. *De zaak staat wel, of is in een goeden stant.*

Via tranquilla. Plaut. St. 2. 1. 13. *Een bequaame, gelyke, of gemakkelyke weg om te reizen.*

TRĀNS. præp. *Over, aan d'andere zyde, aan den anderen kant.*

Trans mare. Hor. E. 1. 11. 27. *Over de zee.*

Cogito trans Tiberim hortos parare. Cic. Att. 12. 19. *Ik meen tuinen over, of aan gene zydt van den Tiber te koopen.*

TRĀNSĀBĚO, īs, ĭbii, trānsābĭtūm, transăbīrē. Stat. Th. 6. 510. *Overgaan, overvaaren, overtrekken.*

Æquora longe transabiit. Val. Fl. 4. 510. *Hy is zeer ver over zee gevaaren.*

TRĀNSĀCTĪO, ōnīs. f. Scæv. Dig. 2. 15. 3. Ulp. Dig. 2. 15. 7. *Een verdrag, overeenkomst, bespreek, wederzyds beding.*

TRĀNSĀCTŎR, ōrīs. m. Cic. V. 2. 28. *Een die een verdrag, of overeenkomst maakt.*

TRĀNSĀCTŪS, ă, ŭm. *Voleind, ten einde gebragt, afgedaan, bygelegt,* van een zaak spreekende

Re transacta convertam me domum. Ter. Ad. 2. 4. 22. *Ik zal, als de zaak afgedaan is, naar huis gaan.*

Res transactæ. Cic. T. Q. 4. 25. *Gedaane, of voorleedene dingen, dingen die voorby, of geschied zyn.*

TRĀNSĀDĬGO, gis, trānsădēgī, trānsădāctūm, trānsădĭgĕrĕ. *Doorsteeken, doorstooten, doorbooren, doorgrieven.*

Transadigit juvenem costas. Virg. Æ. 2. 276. *Hy steekt den jongeling dwars door de ribben.*

(**TRĀNSĀLPĪNŪS**, ă, ŭm. Cæs. B. G. 7. 1. 2. *Dat over, of aan gene zyde van de Alpes gelegen is.*)

TRĀNSCĔNDO, is, trānscendi, sum, dĕrĕ. *Overklimmen, klimmende ergens overkoomen.*

Transcendere Alpes. Cic. C. 4. 3. *Over de Alpes, of het Alpische gebergte trekken, of reizen.*

In Italiam transcendere. Liv. 28. 42. *Tot in Italien doordringen, of inkoomen.*

Transcendendo media, summa imis continuare. Liv. 32. 7. *Van de laagste tot de hoogste ampten, zonder de middelste te bedienen, opklimmen.*

Transcendit ætatem primæ juventæ. Colum. 1. 8. *Hy is de jaren van zyn eerste jeugt al voorby.*

Fines transcendere juris. Lucret. 3. 60. *De paalen van de gerechtigheit te buiten gaan.*

Transcendere festinat ordinem naturæ, moris, juris gentium. Liv. 40. 11. *Hy wil de wet der natuur, der gemeente, en van 't recht der volkeren overtreeden, of schenden.*

TRĀNSCĬNDO, is. trānscĭdi, trānscissum, trānscindĕrĕ. *Gansschelyk aan stukken scheuren, of verscheuren, t'eenemaal in stukken snyden, of doorsnyden.*

Transcidi loris omnes adveniens domi. Plaut. P. 4. 8. 1. *Ik heb ze alle, als ik t'huis quam, den rug met geessels aan stukken geslagen.*

TRĀNSCRĪBO, bis, psi, ptum, bĕrĕ. Cic. N. D. 3. 30. *Uitschryven, overschryven, iets naschryven, of afschryven.*

Orationes sua manu transcribere. Cic. Her. 4. 4. *Redenvoeringen met zyn hand uit- of afschryven.*

Transcribere aliquem auctorem. Plin. H. 14. 2. *Eens schryvers schriften rooven om die voor de zyne uit te geeven.*

Transcribere. Virg. Æ. 7. 422. *Iets aan iemant geeven, dat men een ander ontnomen heeft.*

Cum te in virum Philosophia transcripserit. Sen. E. 4. *Als u de wysbegeerte tot een man gemaakt zal hebben, als u de oeffening der wysheit bezadigder, ryper van oordeel, of mannelyker zal gemaakt hebben.*

TRĀNSCRĪPTĪO, ōnīs. f. Quintil. D. 13. *Voorwendzel, ontschuldiging, verschooning.*

TRĀNSCŬRRO, is, cūrri, transcursum, trānscurrĕrĕ. *Loopen, snellyk van de eene plaats naar de andere loopen.*

Transcurro ad forum. Ter. E. 4. 6. 25. *Ik loop naar de markt.*

In arcem transcurso opus est. Ter. Hec. 3. 4. 17. *Men moet naar 't slot, of naar 't kasteel loopen.*

Æstas transcurrit. Plin. E. 7. 2. *De zomer is haast doorgeloopen.*

Transcurrere. Quintil. I. O. 4. 2. *Ergens ligtelyk overheen loopen, iets met den vinger aanroeren.*

(Transcurrere. *Voorby scheepen, voorby vaaren.*

Antipater & Craterus dicebantur transcurrisse Hellespontum. Nep. 18. 3. 3. *Antipater en Craterus wierden gezegt den Hellespont voorby gevaaren te zyn.*

Transcurrere. Plin. H. 9. 36. *Zwerven, gins en weêr loopen.*)

TRĀNSCŬRSŪS, us. m. Sen. N. Q. 3. 24. *Overloping van iets.*

Acies transcursu elephantorum perturbata. Liv. 27. 14. *Een slagorder door de olyfanten, die van ter zyde invielen, in wanorder gebragt.*

In transcursu ea attigere nostri. Plin. H. 18. 13. *De Latynen hebben die dingen maar ligtelyk overgeloopen, of maar in 't voorby gaan, of ter loops verhandelt.*

Luna in transcursu Solem aliquando stringit. Sen. B. 5. 6. *De maan ver-*

verduistert nu en dan in haaren loop een gedeelte van de zon.

(TRĀNSDĀNŪBIĀNŬS, ă, ŭm. *Die aan geene zyde van den Donau woont,* of *dat op geene zyde van den Donau gelegen is.*

Cætera multitudo Transdanubianam regionem repetiit. Liv. 40. 58. *De andere menigte heeft zich wederom aan geene zyde van den Donau begeeven.*)

TRĀNSDO, is, didi, ditŭm, dĕrĕ. Zie Trado.

TRĀNSDŪCO. Zie Traduco.

TRĀNSENNĂ, æ. f. *Een tralievenster, een venster met een houte tralie, daar den dag doorschynt, bezet* (Dit betekent dit woord niet. Alhoewel Non. 2 859. meent dat Cic. de Or. I. 35. in deeze woorden, Quasi per transennam prætereuntes, &c. en Sall. H. 2. in deeze. Transenna demissum Victoriæ simulacrum imponebat sedenti coronam dit woord in deeze betekenisse neemen. Want de taalzifters schrappen in Cicero de woorden per transennam uit. En Sallustius wil niet anders zeggen, als dat de Overwinning met een touw nedergelaaten, Metellus ter tafel zittende een kroon op 't hoofd gezet heeft.)

Transenna turdus lumbricum petit. Plaut. B. 4. 6. 22. *De lyster poogt de wurm dwars door den strik te vatten.*

TRĀNSĔO, is, ivi, ĭtŭm, īrĕ. *Overgaan, doorgaan, overtrekken.*

Transire mare. Cic. Pis. 25. *Over zee gaan, over zee vaaren,* of *reizen.*

Transire domum. Plaut. M. G. 2. 2. 101. *Naar huis gaan.*

Cursu transire equum. Virg. Æ. 11. 719. *Snelder dan een paerd loopen.*

Transiit dies. Cic. Att. 7. 7. *De dag is voorby,* of *geëindigt.*

Transire. *Niet beschadigen, geen schade,* of *hinder doen,* van den hagel spreekende.

Agros pessimi cujusque transierat grando. Sen. B. 2. 28. *De hagel had de velden van de snoodste menschen niet beschadigt.*

Transire in affectum dicentis. Sen. E. 108. *In het gevoelen van den redenaar overgaan.*

Transire aliquid leviter. Cic. S. R. 32. *Iets ligtelyk overloopen.*

Silentio aliquid transire. Cic. Att. 2. 19. *Iets met stilzwygen voorby gaan.*

Lege Julia transita. Cic. Att. 5. 21. *Zonder de wet Julia aan te zien,* of *aangezien te hebben.*

Ad adversarios transire. Cic. V. 1. 15. *Tot den vyand overloopen, zich aan 's vyands zyde voegen.*

In alterius sententiam transire. Liv. 44. 38. *Tot een anders gevoelen overgaan, 't gevoelen van een ander aanneemen.*

Facile transitur ad plures. Sen. E. 7. *Men gaat ligtelyk tot het gevoelen van de meenigte over.*

In colores varios transire. Plin. H. 11. 37. *Verscheide kleuren aanneemen, dikwils van verf veranderen.*

In eum opes Alexandri transierunt. Front. St. 1. 5. 11. *Al de schatten van Alexander zyn op hem gekoomen, hy was erfgenaam van al de schatten van Alexander.*

Transire modum. Cic. T. Q. 4. 17. *De paalen,* of *maat te buiten gaan.*

Legem transire. Cic. Att. 5. 21. *Een wet overtreeden,* of *niet betrachten, breeken,* of *schenden.*

(Transire. *Doorleezen,* of *overleezen.*

Ut ipsi nobiscum primum transeamus bis aut ter eum versum. Cic. Her. 3. 21. *Dat wy deezen regel by ons zelven eerst twee of driemaal overleezen mogen.*

Transire. *Verteeren, verdouwen.*

Casei bubuli difficillime transeunt sumpti. Varr. R. R. 2. 11. *Koejekaas is zwaar te verteeren.*

Transire. *Oversteeken, overscheepen.* 't Is een verkorte spreekwyze die veel gebruikt word.

Hamilcar postquam mare transiit, in Hispaniamque venit, &c. Nep. 22. 4. 1. *Zoo draa Hamilkar overgesteeken, en in Spanjen gekoomen is.*

Themistoclem Xerxe regnante in Asiam transiisse. Nep. 2. 9. 1. *Dat Themistocles onder de regeering van Xerxes naar Asiën overgescheept is.*

Transire. *Trekken, reizen,* van een landreis spreekende.

Nemo ante eum præter Herculem cum exercitu Alpes transierat. Nep. 23. 3. 4. *Niemant was voor hem, behalven Hercules, met een heirleger over de Alpes getrokken.*

Transire. *Vluchten, overloopen.*

Coacti sunt pugnare cum eis, ad quos transierant. Nep. 14. 6. 6. *Zy zyn genootzaakt met die, tot wien ze waren overgeloopen, te vechten.*

Ad Pompejum transierunt cum iis, quos consilii participes habebant. Cæs. B. C. 3. 60. 5. *Zy zyn tot Pompejus overgeloopen met die, die neffens hen van de zaak wisten,* of *kennis hadden.*)

TRĀNSĒRTŬS, ă, ŭm. Stat. S. 2. 1. 101. *Op eenen anderen boom geënt,* van een lot spreekende.

TRĀNSFĔRO, fers, tŭli, lātŭm, ferrĕ. Ter. An. 5. 4. 49. *Overdraagen, overvoeren, overbrengen.*

Transferre in aliam domum. Liv. 3. 45. *In eens anders huis overbrengen.*

Se ad aliquas artes transferre. Cic. Cl. 12. *Zich tot eenige konsten,* of *wetenschappen begeeven.*

Si ad eorum cognitionem divina illa ingenia transferrem. Cic. Fin. 1. 3. *Indien ik hun die groote,* of *goddelyke verstanden, door 't overzetten van hunne werken bekent maakte,* of *deede bekent worden.*

Transferre amorem suum alteri Ter. Hec. 1. 2. 94. *of* in alterum. Ter. Ad. 2. 3. 10. *Zyne liefde,* of *genegenheit die men voor iemant heeft tot een ander overbrengen.*

Gemitum in risus transfero. Cic. F. 9. 26. *Ik verander myn gezucht in lachen, ik lach met de grootste droefheit.*

Culpam in alium transferre. Ter. An. 2. 3. 4. *De schuld op een ander werpen,* of *schuiven.*

Arbusculas transferre. Plin. H. 12. 3. *Kleine boomtjes verplanten, verpooten,* of *verzetten.*

Transferre Græcos auctores. Quintil. I. O. 10. 5. *Grieksche schryvers overzetten,* of *vertaalen.*

Verba transferre. Cic. Or 19. *Leenspreuken gebruiken.*

TRĀNSFĪGO, gis, fixi, fixŭm, figĕrĕ. *Doorsteeken, doorstooten, doorryggen, doorschieten, doorgrieven.*

Transfigere gladio aliquem. Liv. 2. 46. *Iemant met een degen doorstooten,* of *doorsteeken.*

TRĀNSFĪGŪRĀTĬO ōnis. f. Plin. H. 7. 55. *Gedaante-verandering, verstaltiging, hervorming.*

TRĀNSFĪGŪRĀTŬS, ă, ŭm. *Van gedaante,* of *gestalte verandert.*

Æde Castoris & Pollucis in vestibulum transfigurata. Suet. C. 22. 5. *Als de kerk van Castor en Pollux in een voorplaats,* of *portaal verandert was.*

TRĀNSFĪGŪRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Suet. N. 28. 3. *Van gedaante,* of *gestalte veranderen,* of *verwisselen, verstaltigen.*

Transfigurantur amygdalæ ex dulcibus in amaras. Plin. H. 17. 24. *De zoete amandelen veranderen in bittere.*

In lupum transfigurari. Plin. H. 8. 22. *In een wolf herschapen, hervormt,* of *verandert werden.*

TRĀNSFĪXŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 1. 48. *Doorregen, doorsteeken, doorstooten, doorgrieft, doorschoten.*

TRĀNSFLŬO, uis, fluxi, fluxŭm, fluĕrĕ,

flŭĕrĕ. Plin. H. 11. 38. *Overstroomen, overvloeyen, overloopen.*

TRĀNSFŎDIO, fŏdi, fŏssūm, fŏdĕrĕ. Liv. 39. 42. *Doorsteeken, doorbooren, doorstooten, doorgrieven, doorschieten.*

TRĀNSFŎRMĬS, ĭs. m. & f. mĕ, ĭs. n. Ovid. F. 1. 373. *Dat van gedaante verandert, dat van gestalte verandert is.*

Transformia corpora. Ovid. M. 8. 871. *Vervormde*, of *hervormde lighaamen.*

TRĀNSFŎRMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Ovid. M. 10. 237. *Hervormen, van gedaante*, of *gestalte veranderen.*

TRĀNSFŎRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Sen. B. 2. 6. *Doorsteeken, doorbooren, doorstooten, doorgrieven.*

TRĀNSFRĒTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plin. P. 81. 4. *Een zeeboezem, inham*, of *engte der zee overvaaren.*

TRĀNSFŬGĂ, æ. m. Plin. H. 29. 1. *Een overlooper.*

Patrii ritus transfuga. Val. Max. 2. 2. 3. *Een verlater*, of *versmader der zeden van zijn vaderlant.*

TRĀNSFŬGIO, ĭs, fūgi, fŭgĭtūm, fŭgĕrĕ. Liv. 2. 16. *Overloopen, tot den vyand overloopen.*

Ad hostes transfugere. Plaut. E. 1. 1. 28. *Tot den vyand overloopen.*

TRĀNSFŬGIUM, ĭi. n. Liv. 22. 43. *Overlooping tot den vyand.*

TRĀNSFŪMO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Stat. Th. 6. 399. *Doorrooken, met rook doortrekken.*

TRĀNSFUNDO, ĭs, fūdi, fūsūm, fūndĕrĕ. Colum. 12. 12. *Overgieten, van 't eene vat in 't ander gieten.*

Suas laudes ad alium transfundere. Cic. Att. 14. 17. *Zijn roem*, of *lof aan een ander overlaaten.*

Amorem suum in alium transfundere. Cic. A. 2. 31. *Zijn liefde op een ander zetten.*

TRĀNSFŪSIO, ōnĭs. f. Celf. Præf. *Overgieting, overstorting van 't eene vat in 't ander.*

TRĀNSGRĔDĬŎR, ĕrĭs, grĕssŭs sūm, trānsgrĕdi. *Overgaan, overtrekken, overstappen, overtreeden.*

Montem transgredi. Cic. F. 3. 8. *Een berg overtrekken, over een berg gaan*, of *reizen.*

Transgredi. *Te boven gaan, overwinnen, overtreffen.*

Solus Marcellum transgressus est. Plin. H. 7. 25. *Hy is de eenigste, die Marcellus is te boven gegaan.*

TRĀNSGRĔSSIO, ōnĭs. f. Cic. Pis. 33. *Overgang, overtocht*, van een berg, enz.

TRĀNSJĔCTIO of TRĀJĔCTIO, ōnĭs. f. Cic. Att. 8. 15. *Een verzetting.*

TRĀNSJĔCTŬS, ă, ūm. Cic. Quir. red. 8. *Overgevoert, overgebragt, overgezet.*

TRĀNSIGO, gĭs, ēgi, āctūm, ĭgĕrĕ. *Booren, doorbooren, doorsteeken, doorstooten, doorgrieven, doorschieten.*

Gladio se ipsum transegit. Tac. An. 14. 37. 5. *Hy heeft zich met zijn eigen zwaerd doorstooken.*

Inchoatam transigere comœdiam. Plaut. Am. 3. 1. 8. *Het begonnen blijspel voleindigen.*

Multitudinem rerum uno tempore transigere. Cic. I. R. 1. 26. *Een menigte zaaken op eenen tijd afvaerdigen, afdoen, afhandelen, verrichten*, of *ten einde brengen.*

Transigere. *Overeenkoomen, handelen, verdraagen, een verdrag aangaan, in der minne overeenkoomen.*

Roscius pro sua parte cum Flavio transegit. Cic. Q. R. 13. *Roscius is voor zyn deel met Flavius verdraagen.*

Controversiam transigere. Cic. Att. 1. 4. *Een geschil beslechten, een eind van een geschil maaken, een geschil bijleggen*, of *neêrleggen.*

TRĀNSJŪNGŎR, ĕrĭs, jūnctŭs sūm, jūngi. *Verspannen.*

Mula illa transjungi non potest. Ulp. Dig. 21. 1. 38. §. 8. *Men kan dien muil niet verspannen*, dat is, *dan aan de rechte, en dan aan de slinke zijde spannen.*

TRĀNSĬLIO, ĭs, sĭlĭi of sĭlŭi, sĭlīrĕ muros. Liv. 1. 7. *Overspringen, over de muuren*, of *wallen springen.*

Rates transiliunt vada. Hor. O. 1. 3. 24. *De schepen vaaren over de zee*, of *bevaaren de zee.*

Transiluit ad nos. Plaut. Truc. 2. 1. 38. *Hy is bij ons gekoomen*, of *tot ons overgekoomen.*

Transilire aliquid. Cic. Fin. 4. 14. Plin. P. 66. 1. *Iets overslaan*, of *met stilzwygen voorbij gaan.*

Transilire ante pedes posita. Cic. de Or. 3. 40. *Dat men voor de voeten heeft overspringen, dingen die voorhanden*, of *tegenwoordig zijn verachten, zich daar aan niet kreunen*, of *stooren*, of *'er geen werk van maaken.*

Munera Liberi transilire. Hor. O. 1. 18. 7. *Te veel drinken, zich vol zuipen, zich met wijn overlaaden.*

TRĀNSYLVĀNĬĂ, æ. f. *Transylvanien*, een landschap in Europa, 't oosterlyk gedeelte van Hongaryen.

TRĀNSĬTIO, ōnĭs. f. *Doorgang, overgang, doortocht, overtocht.*

Donec Sol de eo in aliud signum transitionem fecerit. Vitruv. 9. 4. *Tot dat de zon uit het eene in 't andere teken zal overgegaan zijn.*

Transitio ad hostes. Liv. 27. 17. *Overlooping tot den vyand.*

Transitio. Cic. Her. 4. 26. *Een overgang*, in een gesprek of rede.

TRĀNSĬTŌRĬŬS, ă, ūm. Suet. N. 31. 3. *Daar men op*, of *mede overgaat.*

TRĀNSĬTŬS, ūs. m. Cic. T. Q. 5. 20. Plin. H. 6. 14. *Doorgang, overgang, doortocht, overtocht.*

Dare transitum. Plin. E. 3. 14. 7. *Plaats maaken, iemant den weg openen, iemant doortocht vergunnen.*

Transitus in alias figuras. Plin. H. 11. 36. *Gedaante verwisseling, verandering in andere gedaanten, herschepping*, of *hervorming in andere gestalten*, of *gedaanten.*

In transitu. Quintil. I. O. 7. 3. *In 't voorbij gaan, ter loops*, als men maar even van iets spreekt.

(TRĀNSLĀPSŬS, ă, ūm. *Over henen geschoten.*

Uno Padum translapsa volatu, &c. Claud. E. 1. 376. *Ter vlugt over de Po henen geschoten zijnde, enz.*)

TRĀNSLĀTIO, ōnĭs. f. Plin. H. 21. 4. *Verplanting, verpooting, verzetting.*

Translatio. Cic. Her. 4. 34. *Een leenspreuk*, of *overdragt*, als men een woord van zyne natuurlyke, of eigentlyke betekenis in eenen oneigentlyken zin overbrengt.

Translatio pecuniarum a justis dominis ad alienos. Cic. Off. 1. 14. *Ontneeming van geld van de rechte heeren*, of *eigenaars om het aan vremden te geeven.*

Criminis translatio. Cic. V. 4. 42. *Werping van de schuld*, of *misdaad op een ander.*

TRĀNSLĀTĪTĬĒ. adv. Marc. Dig. 48. 16. 1. §. 6. Ulp. Dig. 37. 14. *Onachtzaamlijk, ter loops, ligtjes.*

TRĀNSLĀTĪTĬŬS of TRĀLĀTĪTĬŬS, ă, ūm. Cic. V. 1. 44. 1. *Dat niet nieuw is, in gemeen gebruik, gemeen, gewoon, gewoonlyk.*

Humanitas translatitia. Petron. 74. *Een gewoone beleefdheit.*

Funus translatitium. Suet. N. 33. 10. *Een gewoonlyke*, of *gemeene uitvaart.*

TRĀNSLĀTĪVŬS, ă, ūm. Translativa constitutio. Cic. I. R. 2. 19. *De staat van een zaak die verandering van rechters schynt te vereischen.*

TRĀNSLĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. V. 5. 58. *Overzetter, overbrenger, overdrager.*

TRĀNSLĀTŬS *of* **TRĀLĀTŬS**, ă, um. Sil. 3. 472. *Overgebragt, overgezet, van een andere plaats gebragt, overgevoert.*

Verba translata. Quintil. I. O. 8. 3. *Leenspreukige uitdrukkingen*, of *spreekwyzen, oneigentlyke woorden.*

Translata species. Ovid. M. 15. 255. *Een verwisselde gedaante, een veranderde gestalte.*

TRĀNSLĔGO, gĭs, lēgī, lēctŭm, lĕgĕrĕ. Plaut. Af. 4. 1. 5. *Heel overleezen, tot aan 't einde toe leezen, doorleezen, uitleezen.*

TRĀNSLŪCENS, tĭs. omn. gen. Plin. H. 36. 22. *Doorschynende, helder, klaar, doorzichtig, doorluchtig.*

TRĀNSLŪCĔO, cēs, xī, trānslūcērĕ. Plin. H. 6. 17. *Doorschynen, doorblinken, doorschynend zyn.*

TRĀNSLŪCIDŬS, ă, ŭm. Plin. H. 36. 17. *Doorschynende, doorluchtig, klaar, helder.*

TRĀNSMĀRĪNŬS, ă, ŭm. Cic. de Or. 3. 33. Cæs. B. G. 6. 24. 5. *Overzees, van over zee, dat over zee is.*

TRĀNSMĔO, ās, āvī, ātum, ārĕ. Plin. H. 10. 29. *Overgaan, aan d'andere zyde gaan.*

TRĀNSMĪGRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Liv. 5. 24. *Verhuizen, van wooning*, of *woonplaats veranderen.*

TRĀNSMISSĬO, ōnis. f. Cic. A. 1. 3. *Overgang, doortocht, doorgang, overvaring, overtrekking, overtocht, overzetting.*

TRĀNSMĪSSŬS, ūs. m. Cæs. B. G. 5. 13. 2. *Een veer, een overvaart, overzetting, overvaring.*

TRĀNSMĪTTO, ĭs, mīsī, mīssŭm, mīttĕrĕ. Plaut. E. 1. 1. 52. *Verzenden, van d'eene naar d'andere plaats zenden, overzenden, oversturen.*

Transmittere. *Naar een andere plaats gaan, oversteken*, of *vervaaren.*

Transmittere in Africam velis. Liv. 28. 30. *Ter zee*, of *te scheep naar Afrika gaan, naar Afrika vaaren.*

Alicui transmittere bellum. Cic. Man. 14. *Iemant 't bewind van den oorlog geven.*

Exercitum per fines suos transmittere. Liv. 21. 24. *Den doortocht aan een leger over zyne grenzen verleenen*, of *toestaan.*

Transmittere literas. Plin H. 12. 12. *De letteren aan de ander zyde van 't papier doen doorslaan*, of *doorschynen*, van zuigpapier spreekende.

Transmittere tectum lapide. Plin. H. 28. 4. *Een steen boven door 't dak werpen, gooyen*, of *smyten.*

Transmittere menses aliquot in specu. Plin. H. 8. 25. *Eenige maanden in een hol woonen, verblyven*, of *overbrengen.*

Operi transmittere noctes. Stat. Th. 3. 278. *Geheele nachten over arbeiden, gansche nachten werken.*

Transmittere discrimen. Plin. E. 8. 11. 2. *Een gevaar ontwyken.*

Transmittere aliquem. Sil. 7. 162. *Iemant stilzwygende voorbygaan, van iemant stilzwygen.*

(Transmittere fretum. Gell. 10. 26. *Over zee steeken*, of *overscheepen.*)

TRĀNSMŌNTĀNŬS, ă, ŭm. Liv. 39. 2. *Die over 't gebergte woont*, of *daar van daan is, overbergsche.*

TRĀNSMŌTŬS, ă, ŭm. *Overgebragt, van d'eene naar een andere plaats overgevoert*, of *getrokken.*

Syria transmotæ legiones. Tac. An. 13. 35. 1. *Uit Syrien overgebragte keurbenden.*

TRĀNSMŎVĔO, ēs, mōvī, mōtŭm, mŏvērĕ. *Van d'eene in d'andere plaats overbrengen*, of *overvoeren.*

Transmovere in se labore alieno partam gloriam. Ter. E. 3. 1. 10. *Den roem by anderen, door hunnen arbeit verkregen, zich aanmatigen.*

TRĀNSMŪTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Veranderen, verwisselen.*

Fortuna transmutat incertos honores. Hor. O. 3. 29. 51. *Het geval verwisselt dikwils onze eerstaaten*, of *laat ons niet lang in onze waerdigheden blyven.*

TRĀNSNĀTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 6. 27. *Overzwemmen.*

TRĀNSNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. S. Sc. 6. *Overzwemmen.*

TRĀNSNŌMĬNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Suet. Gr. 18. 1. *Iemants naam veranderen*, of *verwisselen, iemant eenen anderen naam geeven.*

TRĀNSNŪMĔRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. Her. 4. 50. *Overtellen.*

(**TRĀNSPĀDĀNŬS**, ă, ŭm. Catull. 39. 13. *Die over de rivier de Po woont, dat over de Po legt.*)

TRĀNSPĔCTŬS, ūs. m. *Doorzicht, doorziening.*

Janua transpectum præbet apertum. Lucret. 4. 273. *Men heeft een doorzicht door de open deur, men ziet dwars door de open deur.*

TRĀNSPĬCĬO. ĭs, xī, ctŭm, ĭcĕrĕ. Lucret. 4. 272. *Door zien, door heene zien.*

TRĀNSPŌNO, ĭs, pŏsŭī, pŏsĭtŭm, pōnĕrĕ. Gell. 6. 9. *Overdraagen, overvoeren, overbrengen, overzetten.*

Exercitum transponere in Italiam. Just. 23. 3. 9. *Zyn leger in Italien overvoeren*, of *doen overtrekken.*

TRĀNSPŌRTĀTĬO, ōnis f. Transportatio populi. Sen. Helv. 6. *Overvoering van een volk, volkplanting.*

TRĀNSPŌRTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Overdraagen, overvoeren, overbrengen.*

Copias transportare. Cic. Att. 12. 12. subj. 1. *Het leger van d'eene naar de andere plaats overvoeren*, of *doen trekken.*

TRĀNSPŎSĬTŬS, ă, ŭm. Arbor transposita. Gell. 12. 1. *Een verplante, verpoote*, of *verzette boom.*

(**TRĀNSRHĒNĀNŬS**, ă, ŭm. Cæs. B. G. 4. 16. 5. *Die over de Rynstroom woont, overrynsch.*

TRĀNSTĬBĔRĪNŬS, ă, ŭm. Mart. E. 1. 42. 3: 109. 2. *Die over den Tiberstroom woont, dat over den Tiber legt.*)

TRĀNSTĬLLĀ, ōrŭm. n. plur. Vitruv. 5. 12. *Ribben, kleine balkjes.*

TRĀNSTRĀ, ōrŭm. n. plur. Cæs. B. G. 3. 13. 4. *De roeibanken van een roeischip*, of *galei.*

Transtra. Vitruv. 4. 2. *De dwarsbalken van een huis.*

TRĀNSVECTĬO, ōnis. f. Cic. T. Q. 1. 5. *Overtocht*, of *overtrekking, overvaring*, van een rivier, enz.

Transvectio. Liv. 9. 46. *Heirschouwing*, van 't paerdevolk, *of de ruitery.*

TRĀNSVĔHŎR, hĕrĭs, vēctŭs sŭm, trānsvĕhī. Val. Max. 2. 2. 9. *Door de wapenschouwing gaan*, van ruiters spreekende.

Transveni. Sall. B. J. 28. *Aan geene zyde zyn, aan d'overkant zyn*, 't zy te water of te land.

TRĀNSVĔRBĔRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Virg. Æ. 10. 484. *Met een degen doorsteeken, doorstooten.*

TRĀNSVĔRSĀRĬŬS, ă, ŭm. Vitruv. 7. 3. Cæs. B. C. 2. 15. 2. *Dwars, die dwars legt*, van een balk, enz. spreekende.

TRĀNSVĔRSĒ. adv. *Overdwars, dwars.*

Tres regiones cellarum transverse designare. Vitruv. 5. 5. *Drie ryen kleine kamertjes overdwars afteekenen.*

TRĀNSVĔRSŬS, ă, ŭm. *Dwars, overdwars, dwars gezet*, of *gelegt.*

Ecce tibi e transverso Strato. Cic. A. Q. 4. 38. *Zie daar koomt Strato van ter zyden.*

Fortuna transversa incurrit. Cic. Cl. 97. *Een ongeval koomt overdwars.*

Transverso deambulare foro. Cic. de Or. 3. 23. *De merkt dwars over wandelen, midden op de merkt gaan wandelen.*

Transversa verba. Sen. E. 114. *Qualyk gestelde woorden, woorzen die niet wel geplaatst, of geschikt zyn.*

A recta conscientia transversum unguem non licet discedere. Cic. Att. 13. 20. *Men moet van de wetten van een goed gewisse het minste niet afwyken; men moet van een goed geweten geen nagelbreed afwyken.*

Transversa itinera. Liv. 3. 7. Sall. B. J. 45. *Dwarswegen.*

Transversis præliis iter exercitus remorari. Sall. B. J. 50. *Een leger van ter zyden aangrypende in den trecht sluiten, of verhinderen.*

Transversa tuentibus hircis. Virg. E. 3. 8. *De bokken over dwars ziende, of over zy kykende.*

(Transversus versiculus epistolæ. Cic. Att. 5. 1. *Een regel des briefs dwars geschreven, of niet naar de maat of ordre van de andere geschreven.*

Transverso calamo atrum signum incomptis versibus allinere. Hor. A. P. 446. *Een streep, of schrap dwars door niet wel opgemaakte vaerzen haalen, of die dwars doorschrappen.*)

TRĀNSŬLTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Overspringen, van de eene plaatze op de andere springen.*

Inter acerrimam pugnam in recentem equum ex fesso armatis transultare mos erat. Liv. 23. 19. *'t Was de gewoonte der krygsknechten in 't hevigste van den stryd van hun vermoeid paerd op een versch te stygen.*

TRĀNSŪMO, ĭs, psī, ptūm, trānsūmĕrĕ. Stat. Th. 3 292. *Iets overneemen, iets van een ander ontfangen, of uit een anders hand neemen.*

TRĀNSŪMPTĬO, ōnĭs. f. Quintil. I. O. 8. 6. *Overneeming, een spreekwyze der redenrykkonst.*

TRĀNSŬO, ĭs, sŭī, trānsūtūm, trānsŭĕrĕ. Colum. 6. 5. Cels. 7. 7. *Doornaayen, met de naald doorsteeken, of doorstikken.*

TRĀNSVŎLĬTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Lucret. 1. 356. *Overvliegen, over heen vliegen.*

TRĀNSVŎLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 10. 23. *Overvliegen, over heen vliegen.*

Transvolare vela navium. Plin. H. 9. 8. *Over de scheepszeilen heen vliegen, of springen, van de Dolfynen spreekende.*

Transvolare. Plaut. E. 1. 1. 33. *Overloopen, een andere zyde kiezen, tot een andere zyde overgaan, van een overlooper spreekende.*

(TRĀPES, ĕtis. m. Cato R. R. 18.) *en*

TRĀPĔTŪM, ī. n. Virg. G. 2. 518. (trapetus. Cato R. R. 22.) *Een olymeulen, om olyfoly te persen.*

TRĀPĔZĪTĀ, æ. m. Plaut. Capt. 1. 2. 90. *Een wisselaar, bankhouder, bankier, tafelhouder.*

(TRĀPĔZŎPHŎRŎN, ī. n. Cic. F. 7. 23. *Een tafelschraag, of een beelt daar een tafel op staat.* 't Is een Griekfch woord Τραπεζοφόρος. Pollux 9. 19. en Suidas.)

TRĀVĬO, ās, ārĕ. Lucret. 6. 348: 4. 606. Zie Transeo. Andere leezen trameat.

TRĀVŎLO. Zie Transvolo.

T R E.

TRĔCĒNĪ, æ, ā. Liv. 7. 25. *Drie hondert.*

TRĔCĒNTĪ, æ, ā. Cic. Fin. 2. 30. *Drie hondert.*

TRĔCĒNTĬĒS. adv. Catull. 29. 15. *Drie hondertmaal, drie hondert reizen, drie hondert werf, drie hondert keeren.*

TRĔCHĔDĬPNĀ, ōrūm. n. plur. Juv. 3. 67. *Een rok, die de Ouden op de Gastmaalen droegen.*

TRĔDĔCĬĒS. adv. Cic. V. 3. 80. *Dartienmaal, dartienwerf, dartien reizen.*

TRĔDĔCĪM. plur. indecl omn. gen. Liv. 26. 27. Curt. 10. 2. 30. *Dertien, of dartien.*

TRĔMĔBŬNDŬS, ă, ūm. Cic. Her. 3. 14. *Beevende, schuddende, trillende, lillende.* (De compar. Tremebundior staat by Colum. 10. 396.)

TRĔMĔFĂCĬO, ĭs, fēcī, factūm, făcĕrĕ. *Van schrik doen beeven, of doen tzidderen.*

Tremefacere olympum. Virg. Æ. 9. 106. *Den hemel doen beeven, of daveren.*

TRĔMĔNDŬS, ă, ūm. Virg. G. 4. 469. *Te vreezen, te duchten, geducht, gevreest, onzachelyk, van persoonen spreekende.*

Tremendus. Hor. O. 4. 14. 12. *Schrikkelyk, schrikmakend, ysselyk, naar, vervaarlyk, van een plaats spreekende.*

TRĔMĪSCO, scĭs, scĕrĕ. Virg. Æ. 12. 916. *Beeven, trillen, bevreest zyn, vreezen, vrees hebben, beginnen te beeven, of te trillen.*

Tremisco. Ovid. M. 7. 205. *Schudden, beeven, daveren, dreunen, van de aarde, enz. spreekende.*

TRĔMO, ĭs, trĕmŭī, trĕmĕrĕ. Cic. T. Q. 4. 22. *Van schrik beeven, trillen, of tzidderen.*

Tremere. Ovid. F. 4. 267. *Beeven, schudden, daveren, dreunen, van de aarde, enz. spreekende.*

TRĔMŎR, ōris. Cic. T. Q. 4. 8. *Beeving, van schrik, ontsteltenis.*

Invasit me tremor. Ovid. M. 14. 210. *Een beeving heeft my bevangen.*

Tremor terræ. Sen. N. Q. 6. 21. *Aardbeeving, schudding van de aarde.*

Tremor stellarum. *Flikkering, flonkering, of glinstering der sterren.*

Dum tremor est clarus. Lucret. 5. 587. *Terwyl de sterren flikkeren, of glinsteren.*

TRĔMŬLŬS, ă, ūm. Ter. E. 2. 3. 46. Plin. H. 26 12. *Beevende, schuddende, die beeft, of schud, van een oud man spreekende.*

Cantus tremulus. Hor. O. 4. 13. 5. *Een beevend gezang, een gezang met een beevende stem gezongen.*

Cometa tremulus. Cic. D. 1. 11. *Een glinsterende, of flikkerende staartstar.*

TRĔPĬDĀNTĔR. adv. Suet. N. 49. 6. *Bevreesdelyk, met groote vreeze, beevende.* De compar. Trepidantius staat by Cæs. B C. 1. 89. 2.

Trepidanter agere. Cæs. B. C. 1. 19. 2. *Iets met vreeze, of al beevende doen, iets met een benauwt hart doen.*

TRĔPĬDĀTĬO, ōnĭs. f. Liv. 44. 28. *Schrik, vreeze, onsteltheit, ontroering, verslagenheit.*

Trepidatio nervorum. Sen. Ir. 3. 10. *Beeving, of trekking van zenuwen.*

TRĔPĬDĒ. adv. Liv. 22. 31. *Beevende, al beevende, bevreesdelyk, met groote vreeze.*

TRĔPĬDO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cæs. B. G. 5. 33. 1. *Beeven van vreeze, vol angst, of vreeze zyn, verschrikt, of vervaart zyn, in benauwtheit steeken, beangstigt, vervaart, of benauwt zyn, verslagen, of verbaast zyn.*

Pectus mihi trepidat. Pers. 3. 98. *'t Hart slaat my, myn hart klopt my, ik voel myn hart slaan.*

Trepidare. *Zich haasten.*

Gressus trepidant. Sen. H. 3. 847. *Men gaat haastig voort, men stapt wakker voort, of lustig aan.*

Trepidante tota civitate ad excipiendum Annibalem. Liv. 23. 7. *De geheele stad in rep en roer, of op de been zynde om Annibal te ontfangen.*

TRĔPĬDŬLŬS, ă, ūm. Plaut. P. 4. 2. 3. *Een weinig bevreest, verschrikt, vervaart, of verslagen.*

TRĔPĬDŬS, ă, ūm. Liv. 2. 24. *Bevreest, verslagen, verbaast, ontroert,*

roert, ontsteli, van vreeze bevende.

Trepida vita. Tac. An. 4. 70. 6. *Een leven dat in gevaar staat, dat niet zeker is.*

Trepida in re. Liv. 2. 27. *In een gevaarlyken, bekommerlyken, hachelyken, benauwden tyd, of toestant van zaaken.*

(Trepidus. *Dat eenig gevaar bekent maakt.*

Trepidæ literæ. *Brieven die ons 't gevaar bekent maaken*, om dat ze met een verbaast gemoed geschreeven worden.

Quo facto dictove nostro mater mota tam trepidas literas tibi scripsit? Curt. 7. 1. 36. *Wat hebben wy gedaan, of gezegt, dat uw moeder van zoo veel gevaar geschreven heeft?*

Trepidus met een Genitivus.

Trepidi rerum suarum mittunt legatos. Liv. 36. 31. *Niet weetende wat uitslag hunne zaaken hebben zouden, zenden ze gezanten.*)

TRĔPONDO. indecl. Quintil. I. O. 1. 5. *Drie pond.*

TRĒS, m. & f. triă. n. Cic. Att. 10. 16. *Drie.*

TRĔSSĬS, is. m. Varr. L. L. 5. 36. *Een stuk geld waardig drie Roomsche Assen.*

TRĔ VĬRĪ, triumvirorum. m. plur. Cic. F. 7. 13. Zie Triumviri.

TRĒVĬRĪ, ōrūm. m. plur. Liv. E. 107. *Trier*, een stad in Duitschland.

T R I.

TRĬĀNGŬLĀRĬS, ĭs. m. & f. ārĕ, is. n. Colum. 5. 2. *Driehoekig, dat drie hoeken heeft.*

TRĬĀNGŬLŬM, ī. n. Cic. D. 2. 42. Gell. 1. 20. *Een driehoek*, men moet 'er onder verstaan Schema.

TRĬĀNGŬLŬS, ă, ūm. Colum. 5. 2. *Driehoekig, in drie hoeken, van drie hoeken, dat de drie hoeken betreft.*

Triangula forma cutem excindere. Celf. 7. 25. *De huid, of 't vel driehoekig snyden.*

TRĬĀRĬĪ, ōrūm. m. plur. Liv. 8. 8. *Oude en geoeffende soldaaten, die men in den slag tot den laatsten aanval bewaarde.*

TRĬBĀCCĂ margarita. f. Petron. 38. *Een oorhangzel van drie perlen.*

(TRĬBĂS, ădis. f. Phædr. 4. 14. 1. *Een wyf, dat met een ander wyf ontucht bedryft.*

TRĬBŎLŬS, ī. m. Veget. 3. 24. *Een voetangel.* Zie onzen Curt. 4. 14. 36. §. 99.)

TRĬBRĂCHYS. Quintil. I. O. 9. 4. Τρίβραχυς. *Een rymvoet*, van drie korte lettergreepen.

TRĬBŬĀRĬŬS, ă, ūm. Cic. Pl. 19. *Van een wyk, of de wyken, dat tot een wyk, of de wyken behoort, dat een wyk, of de wyken aangaat, van een Hoofdman, of Gildemeester.*

TRĬBŬLĂ, æ. f. Colum. 2. 21. *Een dorschwagen, of sleede*, die ze gebruikten om 't koorn van 't stroo af te scheiden.

TRĬBŬLĬS, ĭs. m. & f. Cic. S. R. 16. Ter. Ad. 3. 3. 85. *Van 't zelve geslacht, van 't zelve gilde, van de zelfde wyk.*

Tribulis conviva. Hor. E. 1. 13. 15. *Een gemeen man dien men op een gastmaal heeft genoodt.*

(TRĬBŬLO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cato R. R. 23. *Omroeren.*)

TRĬBŬLŬM, ī. n. Varr. R. R. 1. 52. Zie Tribula.

TRĬBŬLŬS, ī. m. Plin. H. 18. 17. Τρίβολος. *Minkyver.* Zeker kruid.

TRĬBŪNĀL, ālĭs. n. Cic. V. 2. 38. *Rechterstoel, vierschaar, hooge rechtplaats.*

Tribunal. Vitruv. 4. 7. *De trappen rontom een autaar.*

TRĬBŪNĀTŬS, ūs. m. Cic. Sext. 37. *'t Gildhoofsmanschap, 't Wykmeesters, 'Buurtmeesters, of 't volks Voorstanders ampt, 't Gildemeesters ampt.*

TRĬBŪNĪTĬŬS, ă, ūm. Cic. C. R. 5. *Van den Gildhoofsman, Wykmeester, Buurtmeester, of volks Voorstander, Gemeentsman.* Zommige schrijven Tribunicius.

Vir Tribunitius. Cic. A. 13. 14. *Een die Wykmeester, Buurtmeester, volks Voorstander, Gildhoofsman, of Gemeentsman geweest is.*

TRĬBŪNŬS, ī. m. Cic. P. Q. 20. *Volks voorstander, Gemeentsman, Buurtmeester, Wykmeester, Gildhoofsman.* Een amptenaar. Men voegt 'er somtyds de Genitivus Plebis by. Zoo doet Cicero Rull. 2. 6.

Tribunus militum. Cic. Fr. 2. 14. militaris. Cic. S. 10. *Een Benderheer, een Overste.*

TRĬBŬO, ĭs, ŭī, trĭbūtūm, trĭbŭĕrĕ. *Geeven, verleenen, ter hand stellen.*

Verborum laudem alicui tribuere. Cic. Br. 15. *Zeer voordeelig van iemant spreeken, iemant ten hoogsten pryzen.*

Suum cuique tribuere. Cic. Off. 1. 5. *Ieder het zyne geeven, elk geeven dat hem toekoomt.*

Multa alicui tribuere. Cic. de Or. 1. 11. *Iemant zeer ontzien, veel ontzagh voor iemant hebben, iemant veel toegeeven, of inwilligen.*

Iis multum tribuebat. Cic. Off. 1. 15. *Hy achtete hen zeer hoog, hy hadde een groote achting voor hen.*

Fidem sensibus tribuere. Cic. A. Q. 1. 11. *Zyne zinnen geloof geeven, of gelooven.*

In duas partes tribuere. Cic. Or. 4. Fin. 2. 6. *In twee deelen verdeelen, of scheiden.*

Misericordiam alicui tribuere. Cic. Mil. 35. *Aan iemant barmhartigheit bewyzen.*

Tribuere operam Reipublicæ. Cic. D. 2. 2. *Voor 't Gemeenebest arbeiden.*

Priores partes in scribendo alicui tribuere quam alteri. Cic. Fr. 3. 4. *Iemant de eer boven een ander geeven van wel te schryven, iemant in 't schryven boven een ander stellen, of verheffen.*

Silentium orationi alicujus tribuere. Cic. Cœl. 12. *Aandachtelyk, of met opmerking iemants gesprek aanhooren.*

Multum temporis discendi causa tribuere. Cic. Off. 2. 1. *Veel tyd in de letteroeffening besteeden.*

Valetudini aliquid tribuere. Cic. T. Q. 1. 49. *Aan zyne onpasselykheit iets toegeeven.*

Veniam tribuere. Quintil. I. O. 7. 4. *Vergiffenis geeven, vergeeven.*

TRĬBŬS, ūs. f. Cic. V. 1. 5. *Een wyk, gild.* Het Roomsche volk was eerst maar in drie deelen gedeelt, Tribus, daar na zyn deeze Tribus, tot op vyf en dertig vermeerdert.

TRĬBŪTĀRĬŬS, ă, ūm. Plin. H. 12. 1. *Cynsbaar, schattinge onderhevig, of onderworpen, dat cyns, of schattinge betaalt.*

TRĬBŪTĬM adv. Cic. Att. 4. 17. Liv. 3. 55. *By wyken, of gilden, van wyk tot wyk.*

TRĬBŪTĬO, ōnĭs. f. Cic. N. D. 1. 19. *Uitdeeling, uitreiking.*

Tributio fieri debet pro rata parte. Ulp. Dig. 14. 4. 5. §. 19. *De uitdeeling moet naar evenmatigheit geschieden, men moet in de uitdeeling de evenredenheit waarneemen, of houden.*

TRĬBŪTŬM, ī. n. Cic. Off. 2. 21. *Tol, schatting*, daar waren tweederlei schattingen, de eene wierd geheven op de landen en goederen, de andere op de persoonen.

TRĪCÆ, ārūm. f. plur. Plaut. R. 5. 2. 36. *Beuzelingen, slechtigheden, niet waardige dingen, vodderyen, wisjewasjes, leuren en zeuren.*

Tricæ. Cic. F. 8. 5. *Tydverdryvingen, tydverslytingen, tydquistingen, tydspillingen.*

(TRĪCĒNĀRĬŬS, ă, ūm. *Dat dartig houd, of opbrengt.*

Tricenariæ appellantur vites, quod jugerum tricenas amphoras reddat. Varr.

Varr. R. R. 1. 2. Tricenariæ vites worden genaamt, *om dat een bunder lands dertig amphoras levert.* Zie deeze boven in de A.

Tricenarius. Arnob. 2. 59. *Die dartig jaaren oud is.*)

TRICENI, æ, a. Mart. 10. 27. 3. *Dartig*, of *dertig.*

Triceni tauri. Hor. O 2. 14. 5. *Dartig stieren*, of *bullen.*

TRICENTENI, æ, a. Colum. 5. 2. *Driehondert.*

TRICENTIES. adv. Mart. 3. 22. 1. *Driehondert maal*, *driehondert reizen*, *driehondertwerf.*

TRICEPS, cipitis. omn. gen. Cic. Or. 48. *Driehoofdig*, *dat drie hoofden heeft.*

TRICESSIS, is. m. Varr. L. L. 5. 36. *Een stuk geld dartig Roomsche assen waerdig.*

TRICESIMUS, a, um. *De dertigste*, of *dartigste.*

Tricesimo quoque die. Cic. Att. 6. 1. *Op den dertigsten dage*, *van dertig tot dertig dagen*, *op ieder dertigsten dag.*

TRICHALCUM, i. n. Vitruv. 3. 1. Τρίχαλκον. *Het vierde deel van een obolus*, of *penning.*

TRICHIAS, adis. f. Plin. H. 9. 51. *en*

TRICHIAS, æ. m. Plin. H. 9. 15. *Een zeevischje.*

TRICHILA, æ. f. Colum. 10. 394. *Een wyngaard die tegens een muur*, of *op een dak legt* : *een wynstokpriëel.*

(TRICHILUM, i. n. Colum. 10. 378. Τρίχειλον. *Een vat*, of *kruik met drie tuiten*, *om 't vocht uit te gieten.* De Dichter maakt de tweede lettergreep kort, als of 't zonder ι geschreeven wierd.)

TRICHITIS, is. f. Plin. H. 35. 15. *Een soort van aluin.*

TRICHOMANES, is. n Plin. H. 27. 13. Τριχομανές. *Vrouwen haair*, *wederdood*, zeker kruid.

TRICHORUM, i. n. Stat. S. 1. 3. 58. Τρίχωρον. *Een gebouw in drie wooningen verdeelt.*

TRICIES. adv. Cic. V. 1. 38. *Dertig maal*, *dertig reizen*, *dertig keeren*, *dartigwerf.*

TRICLINIARCHES, æ. m. Petron. 23. *Een opzichter over het tafelgoed*, *en de eetzaal*, *een hofmeester.*

TRICLINIARIS, is. m. & f. are, is. n. Plin. H. 37. 2. *Dat de eetzaal* der Ouden *aangaat*, *van de eetzaal* der Ouden.

TRICLINIARIUS, a, um. In een oude opschrift. Zie Tricliniaris.

TRICLINIARIUM, ii. n. Varr. R. R. 1. 13. *De eetzaal* der Ouden, *men moet* hier onder Conclave verstaan.

TRICLINIUM, ii. n. Varr. R. R. 3. 13. *Drie bedden rontom een tafel gelegt*, daar de Ouden op lagen om te eeten.

Triclinium. Cic. de Or. 2. *De eetzaal daar deeze drie bedden om de tafel gelegt waren.*

TRICO, onis. m. Lucill. *by* Non. 1. 85. *Een twistgierig*, *krakkeelzuchtig*, *twistzuchtig*, of *gemelyk mensch*, *een warkop.*

(TRICOCCUM, i. n. Plin. H. 22. 21. *Een soort van een zonnebloem.*)

TRICOSUS, i. m. Lucill. *by* Gell. 11. 7. Zie Trico.

TRICOR, aris, atus sum, ari. Cic. Att. 15. 13. *Futzelen*, *zyn tyd met beuzelingen*, *vodderyen*, of *witjewasjes doorbrengen*, of *verslyten.*

TRICORNIS, is. m. & f. ne, is. n. Plin. H. 21. 1. *Driehoornig*, *dat drie hoornen heeft.*

TRICORPOR, oris. omn. gen. Virg. Æ. 6. 289. *Drielyvig*, *dat drie lyven*, of *lichaamen heeft.*

TRICUSPIS, idis. m. & f. *Driepuntig*, *drietandig*, *dat drie punten* of *drie tanden heeft.*

Posito tricuspide telo mulcet aquas rector pelagi. Ovid. M. 1. 330. *Neptunus stilt de wateren*, *zyn drietand neêrgelegt hebbende.* Hoewel Tricuspide een neutrum is, gelooft men echter dat het qualyk zoude zyn in Nominativus te zeggen Telum tricuspis.

TRIDENS, tis. omn. gen. *Drietandig*, *dat drie tanden heeft.*

Tridens. m. Plin. H. 9. 15. *Allerhande werktuigen met drie tanden*, of *punten.*

Tridens. Virg. G. 1. 13. *De drietand van Neptuin.*

TRIDENTIFER, a, um. Ovid. M. 8. 595. *Die een drietand voert*, of *draagt.*

TRIDENTIGER, a, um. Ovid. M. 11. 203. *Die een drietand draagt*, of *voert.*

TRIDENTUM, i. n. Plin. H. 3. 19. *Trenten.* Een stad in Duitschland in 't Graafschap Tirol.

TRIDUUM, i. n. Ter. An. 2. 6. 9. *De tyd van drie dagen.*

TRIENNIUM, ii. n. Cic. Cl. 43. *De tyd van drie jaaren.*

TRIENS, tis. m. Juv. 3. 267. *Een drittel*, een stuk gelds, dat het derde deel van een Romeinsch as was. *Een duit*, *want* as *was een halfblank.*

Triens. Cic. Att. 7. 8. *Het derde deel van een geheel* wat het ook zy.

TRIENTALIS, is. m. & f. ale, is. n. Vitruv. 10. 6. *Vier duim in 't vierkant.*

TRIERARCHUS, i. m. Cic. V. 1. 20. *Hoofdman van een roeischip.*

TRIETERICUS, a, um. Stat. Th. 2. 662. Ovid. Rem. 593. *Dat men alle drie jaaren viert*, van zekere offerhanden spreekende.

TRIETERIS, idis. Mart. 9. 86. 9. Stat. Th. 7. 93. Cic. N. D. 3. 23. *De tyd van drie jaaren.*

TRIFARIAM. Liv. V. 26. Suet. V. 13. 1. *In drie deelen.*

TRIFAUX, cis. omn. gen. Virg. Æ. 6. 417. *Driekeelig*, *dat drie keelen heeft.*

TRIFER, a, um. Colum. 1. 10. *Die driemaal 's jaars vrugt draagt*, van zekere wyngaarden spreekende.

TRIFIDUS, a, um. Claud. R. P. 2. 181. *In driën geklooft*, *gekliest*, *gespleten*, of *gedeelt.*

Flamma trifida. Ovid. M. 2. 325. *De blixem.*

TRIFOLIUM, ii. n. Plin. H. 21. 9. *Klaver*, *drieblad.*

TRIFORMIS, is. m. & f. me, is. n. Hor. O. 1. 27. 24. *Drievormig*, *dat drie vormen*, of *drie gedaanten heeft.*

Diva triformis. Hor. O. 3. 22. 4. *Diana*, *de drievormige Godin*, dewylze onder drie verscheide naamen geëert wierd. Als de Maan, Diana en Proserpina.

TRIFUR, trifuris. Plaut. Au. 4. 4. 6. *Een grooten dief.*

TRIFURCIFER, i. m. Plaut. Au. 2. 4. 47. *Een grooten schelm*, *guit*, of *deugniet*, *een grooten hangbast*, *een galgbrok*, of *galgaas.*

TRIFURCUS, a, um. Colum. 5. 11. *Drievorkig*, *drietandig*, *dat drie vorken*, of *drie tanden heeft.*

TRIGÆ, arum. f. plur. Ulp. Dig. 21. 1. 38. §. 14. *Drie paerden in een gespan.*

TRIGARIUM. ii. n. Plin. H. 37. 13. *'t Renpark*, *daar men met wagens met drie paerden in rende.*

(TRIGARIUS, ii. m. Plin. H. 28. 17: 29. 1. *Die een wagen ment*, *waar voor drie paerden in een gespan gaan.*)

TRIGEMINI, orum. m. Colum. 7. 6. *Drielingen*, *drie broeders van eender dragt.*

TRIGEMMIS, is. m. & f. me, is. n. Colum. 3. 19. *Drieknoppig*, *dat drie knoppen*, of *botten heeft.*

TRIGESIES. adv. Vitruv. 1. 6. *Dertig maal*, *dertig reizen*, *dertig keeren.*

TRIGESIMUS, a, um. Cic. S. 6. *De dertigste*, of *dartigste.*

(Trigesimus octavus, & tricesimus nonus. Gell. 13. 10. *De achtendertigste*, *en negenendertigste.*

Triginta octo. Plin. H. 4. 12. *Acht en dertig.* Zoo dat wy hebben een geloofwaardig Schrijver, by wien deeze woorden geleezen worden. Deezen hadde

de Vossius noch niet gevonden de Vit. Serm. 3. 53.)

TRIGINTA. plur. indecl. omn. gen. Cic. Clu. 27. *Dartig*, of *dertig*.

TRIGLYPHUS, i. m. Vitruv. 1. 2. Τρίγλυφος. *'t Versierzel op de fries.* Een woord in de Dorische bouwkonst gebruikelyk.

TRIGON, ōnis. m. Mart. 7. 71. 9. Τρίγων. *Zekere bal, waar mede drie persoonen in een driehoek staande speelden.*

TRIGONUS, i. n. Vitruv. 5. 8. *Een driehoek.*

Trigonum paribus lateribus & intervallis. Vitruv. 9. 4. *Een gelykzydigen driehoek.*

Esse in trigono. Vitruv. 9. 4. *In een driehoek staan*, van zekere starren spreekende.

(Trigonus. Plaut. Capt. 4. 2. 71. Τρυγών. *Een pylstaert.* Zekere visch.

TRIHORIUM, ii. n. Auson. Ecl. 16. 5. *Drie uuren*, of *de tyd van drie uuren.*

Post bina trihoria. Auson. E. 4. 60. Eid. 10. 87. *Na zes uuren, langer als zes uuren.*)

TRILIBRIS, is, m. & f. brĕ, is. n. Hor. S. 2. 2. 33. *Driepondig, die* of *dat drie pond weegt*, of *zwaar is.*

TRILINGUIS, is. m. & f. guĕ, is. n. Hor. O. 2. 19. 31. *Drietongig, die*, of *dat drie tongen heeft.*

TRILIX, icis. m. & f. Virg. Æ. 3. 467. *Van een driedubbelt weefzel. driedubbelt*, of *met drie byzondere draaden geweeven.*

TRIMATUS, ūs. m. Colum. 8. 5. *D'ouderdom van drie jaaren, driejaarigen onderdom.*

Trimatum explere. Colum 8. 11. *Drie jaar oud zyn, driejaarig zyn.*

TRIMESTRIS, is. m. & f. trĕ, is. n. *Driemaandig, van drie maanden, dat drie maanden duurt.*

Trimestres aves. Plin. H. 10. 25. *Gevogelte dat men maar drie maanden ziet, driemaandige vogels.*

Trimestre triticum. Plin. H. 18. 7. *Driemaandige tarw, zekere tarw die in drie maanden ryp word.*

TRIMETER, trā, trūm. *Driemaatig, van drie maaten.*

Versus trimeter. Hor. A. P. 252. *Een vaers van drie maaten*, of *een driemaatig vaers*, van een Jambisch vaers van zes voeten spreekende.

TRIMODIA, æ. Colum. 2. 9. *Zeker vat van drie schepels.*

TRIMULUS, ā, ūm. Suet. N. 6. 5. *Die*, of *dat maar drie jaaren oud is, die*, of *dat maar van drie jaar is, driejaarig, van drie jaaren.*

TRIMUS, ā, ūm. Hor. O. 3. 11. 9. Varr. R. R. 2. 7. *Driejaarig, van drie jaaren, die*, of *dat maar drie jaaren oud is.*

(TRINACRIA, æ. f. Virg. Æ. 3. 440. en 582. en

TRINACRIS terra. Ovid F. 4. 420. *Sicilien*, dus genaamt van de drie kaapen Lilybæum, Pachynum en Pelorum. 't Is een Grieksch woord, Τρινακρία.

TRINACRIUS, ā, ūm. Virg. Æ. 3. 429: 5. 530. *Die*, of *dat tot Sicilien behoort*, of *van Sicilien vandaan is.*

TRIORCHES, æ, f. Plin. H. 10. 8. *Een Pnieer, kloothavik, een driekloot.* Een soort van een havik, zoo genaamt, als Plinius zegt, van 't getal zyner ballen, 't Is een Grieksch woord. Τριόρχης.)

TRINOCTIALIS, is. m. & f. alĕ, is. n. *Van drie nachten, dat drie nachten na malkander duurt.*

Trinoctiale domicænium. Mart. 2. 78. 5. *Een avondmaal dat men t'huis drie nachten na malkander houd.*

TRINOCTIUM, ii. n. Val. Max. 2. 4. 5. *Drie nachten, dat drie nachten duurt, de tyd van drie nachten.*

TRINODIS, is. m. & f. dĕ, is. n. Ovid. Her. 2. 4. 5. *Daar drie knoopen in zyn.*

TRINUNDINUM, i. n. Cic. F 16. 12. *Drie marktdagen.*

TRINUS, ā, ūm. *Drie.*

Trinis catenis vinctus. Cæs. B. G. 1. 53. 5. *Met drie kettingen gebonden.*

Trinis hybernis hyemare. Cæs. B. G. 5. 53. 3. *Zyn winterwyk in drie verscheide plaatzen neemen.*

TRIOBOLUM, i. n. *Een stukje geld van drie obolen*, of *penningen.*

Negat sese debere tibi triobolum. Plaut. B. 2. 3. 26. *Hy zegt dat hy u niet een stuiver, niet een duit*, of *niet een penning schuldig is, dat hy u niets schuldig is.*

Homo trioboli. Plaut. Pœn. 1. 2. 68. *Een mensch die niet een duit waert is, een fielt, schurk, schoelje, vagebond.*

TRIONES, ūm. m. plur. Cic. N. D. 2. 41. *De wagen van den grooten beer.*

TRIPARCUS, ā, ūm. Plaut. P. 2. 3. 14. *Vrekgierig, uitnemend gierig, zeer zuinig.*

TRIPARTITO. adv. Colum. 3. 1. *In drie deelen.*

Bona dividit tripartito. Cic. T. Q. 5. 14. *Hy verdeelt zyn goed in driën*, of *in drie deelen.*

Urbem tripartito aggreditur. Liv. 21. 7. *Hy tast de stad van drie kanten*, of *zyden aan.*

TRIPARTITUS, ā, ūm. Cic. I. R. 1. 35. *In driën verdeelt.*

TRIPATINUM, i. n. Plin. H. 35. 12. *Een gerecht van drie schotelen.*

TRIPECTORUS, ā, ūm. *Drieborstig, die drie borsten heeft.*

Tripectora vis Gerionæ. Lucret. 5. 28. *De sterkte*, of *kracht van Gerion, die drie lyven heeft.*

TRIPEDALIS, is. m. & f. alĕ, is. n. Liv. 38. 21. *Drievoetig, van drie voeten, die*, of *dat drie voeten heeft.*

TRIPEDANEUS, ā, ūm. Colum. 11. 3. *Drievoetig, die*, of *dat drie voeten heeft.*

Altitudo tripedanea. Colum. 2. 2. *De hoogte van drie voeten.*

TRIPES, ĕdis. omn. gen. Liv. 40. 2. *Drievoetig, die*, of *dat drie voeten heeft.*

Tripes mensa. Hor. S. 1. 3. 13. *Een tafel met drie voeten, een drievoet, een drievoetige tafel.*

TRIPLEX, icis. omn. gen. *Driedubbel, drievoudig.*

Illi robur & æs triplex circa pectus erat. Hor. O. 1. 3. 9. *Hy was een hartvochtig en onvertzaagt man.*

Deæ triplices. Ovid. M. 2. 654. *De drie Schikgodinnen.*

TRIPLICATUS, ā, ūm. Plin. H. 7. 48. *Driemaal verdubbelt, drie dubbelt.*

TRIPLUS, ā, ūm. Cic. Tim. 7. *Drie dubbelt, drie maal zoo veel, drievoudig.*

TRIPOLIS, is. f. Plin. H. 5. 20. *Tripoli*, daar zyn verscheide steden van deezen naam, de vermaardste zyn Tripoli in Barbaryen, het oude Tripoli, en Tripoli in Syriën.

TRIPTOTUS, ā, ūm. Palæm. V. G. 1370. 6. Τρίπτωτος. *Dat maar drie casus*, of *gevallen heeft*, van een naamwoord spreekende.

TRIPUDIO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Sext. 41. *Danssen, springen, huppelen, trippelen.*

TRIPUDIUM, ii. n. Catull. 63. 23. Liv. 21. 43. *Dans*, of *danssing, huppeling, gedans.*

(Tripudium hebben ook de Ouden gezegt voor terripavium, omdat uit de bekken van de kiekens, uit wiens eeten zy toekomstige dingen voorwichelden, iets op de aarde vallen most, dat het konde gehoort worden. Zie Cic. D. 2. 34.)

TRIPUS, ŏdis. m. Cic. N. D. 3. 16. Τρίπους. *Een drievoet: zekere tafel met drie voeten in de kerk van Apollo.*

(TRIQUETRUM, i. n. Plin. H. 2. 15. *Een driehoek.*)

TRIQUETRUS, ā, ūm. Colum. 5. 2. *Driehoekig, dat drie hoeken heeft.*

Insula

Insula natura triquetra. Cæs. B. G. 5. 13. 1. *Een eiland uit de natuur driehoekig.*

TRIREMIS, is. f. Cic. V. 5. 17. *Een roeischip, met drie roeibanken.*

TRISSAGO, inis. f. Cels. 4. 6. *Gamanderlein, zeker kruid.*

TRISTICULUS, ă, ŭm. Cic. D. 1. 46. *Droefachtig, een weinig bedroeft, treurig, of droevig.*

TRISTIFICUS, ă, ŭm. Cic. D. 1. 7. *Dat bedroeft maakt, dat droefheit voortbrengt, of veroorzaakt.*

TRISTIS, is. m. & f. tĕ, is. n. Cic. D. 1. 28. *Bedroeft, droevig, treurig*; van persoonen spreekende. De compar. Tristior staat by Val. Max. 3. 3. 1. en de superl. Tristissimus by Liv. 5. 51.

Tristis. Hor. S. 2. 13. 11. *Droevig, bedroeft, rampzalig, ellendig*, van zaaken spreekende.

Tristis. *Zwaarmoedig, treurig, droevig, droefgeestig, somber.*

Triste dicendi genus. Cic. Cl. 29. *Een droevige, of treurige wyze van zeggen.*

Tristis. *Moeijelyk, vergramt, vertoornt, gestoort, gram, toornig.*

Timeo ne sit mihi tristior. Afran. by Non. 4. 455. *Ik vrees dat hy eenigzins op my gestoort is.*

Tristis succus. Virg. G. 1. 76. *Een bitter, of onaangenaam sap.*

(Tristis. *Wreed, hard.*

Tristiorem sententiam pronuntiavit. Suet. D. 11. 14. *Hy heeft een harder, of wreeder vonnis geveld.*

Domina, si quid tristius paras. Petron 20. *Juffrouw, indien gy iets harders voorhebt, dat is, indien gy ons wilt ombrengen.*

Tristis. *Dat droevig maakt, of droefheit verwekt.*

Cum dedissem ad te literas tristes. Cic. Att. 7. 25. *Als ik aan u bedroefde brieven, of brieven die u zouden bedroeven, geschreven had.*

Trojæ fortuna tristi clade iterabitur. Hor. O. 3. 3. 62. *Trojen zal tot droefheit der inwoonderen wederom verwoest worden.*

Tristis. *Dat droefheit betekent.*

Majores nostri labores non fugiendos tristissimo verbo ærumnas in Hercule nominaverunt. Cic. Fin. 2. 35. *Onze voorouders hebben in Herkules de moeijelykheden, die van hem niet zouden ontgaan worden, met een woord van groote droefheit, of dat groote droefheit betekende ærumnas genaamt.*

Quid tristes querimoniæ? Hor. O. 3. 24. 33. *Wat nut doen de klagten, die bewyzen van droefheit zyn?*

Tristis. *Vervloekt.*

Agro qui statuit meo te triste lignum. Hor. O. 2. 13. 10. *Die u een vervloekte boom op myn hofstede geplant heeft.*

Quia non jaces triste bidental. Pers. 2. 27. *Om dat gy 'er niet legt als een vervloekt mensch door den blixem geslagen.*

Tristis. *Ongaerne, onwillig, tegen zyn dank.* Zie Donatus over 't volgende voorbeeld.

Thraso invitat militem tristis. Ter. E. 4. 1. 8. *Thraso nodigt den soldaat tegens zynen wille, of dank ten eeten.*

Teucer sic affatus est tristes amicos. Hor. O. 1. 7. 24. *Teucer heeft zyn onwillige vrienden, of makkers, de reize tegen houdende, op zulk eene wyze aangesproken.*

Tristis. *Die droevig gelykt, of een droevig gelaat vertoont, alhoewel hy niet droevig is.* Zie Donatus over 't volgende voorbeeld.

Accipio flabellum tristis. Ter. E. 3. 5. 48. *Ik neem den waayer onder een droevig gelaat, of hou my als of ik daar over droevig was.*

Tristis. *Zwaarlyk, bezwaarlyk.*

Adolescentes tristius curantur. Cic. S. 19. *Jongmans worden bezwaarlyker genezen.*)

TRISTITIA, æ. f. Cic. de Or. 2. 17. *Droefheit, droeffenis, treurigheit, druk.*

Temporum tristitia. Cic. Att. 12. 40. *Het ongeluk, of ongeval ter tyden.*

TRISULCUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 2. 475. *Driespitsig, driepuntig, drietandig.*

TRISYLLABUS, ă, ŭm. Quintil. I. O. 9. 4. *Drielettergreepig, dat drie lettergreepen heeft.*

TRITAVUS, i. m. Plaut. P. 1. 2. 5. *De derde Overgrootvader*, zoo men dus mag spreeken, *Meer- betoudovergrootvader.*

TRITICEUS, ă, ŭm. Ovid. M. 5. 486. *Van tarw, of weit.*

TRITICUM, i. n. Cic. D. 2. 31. *Tarw, weit.*

TRITON, ōnis. m. Vitruv. 1. 6. Τρίτων. *Triton*, een zeegedrocht boven mensch en onder visch.

TRITOR, ōris. m. Plin. H. 35. 11. *Een verfwryver.*

Tritor stimulorum. Plaut. P. 5. 2. 17. *Een prikkelslyter.* Een scheldwoord dat Plautus gebruikt, om een slaaf die dikwils gegeesselt word aan te wyzen, gelyk of men zeide roeibederver.

TRITURA, æ. f. Colum. 11. 2. *Dorsching van 't kooren, of 't scheiden des kooren van het stroo*, op wat wyze het ook zy.

(TRITURO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. *Dorsschen.* Een woord van de latere eeuw.

Si in area hujus mundi trituretur homo exterior. Sidon. E. 7. 6. *Indien de uitwendige mensch op den dorschvloer van deeze waereld gedorscht word.*)

TRITUS, ă, ŭm. Plin. H. 12. 13. *Gebryzelt, gestampt, in stukken gewreeven: versleten, gebruikt, gebeezigt.* De compar. Tritius staat by Catull. 22. 13.

Area trita frugibus. Ovid. Tr. 4. 6. 19. *Een dorschvloer daar men kooren op gedorscht heeft.*

Iter tritum. Cic. A. 1. 7. *Een gewoone, gebaande, begange of gemeene weg.*

Vestis trita. Hor. E. 1. 19. 38. *Een versleten kleed.*

Nomen illud Græcum tritum est pro Latino. Cic. N. D. 2. 36. *Men gebruikt gemeenlyk dit Grieksch woord in Latyn.*

Tritum sermone proverbium. Cic. Off. 1. 10. *Een gemeen, gebruikelyk, bekent, of oud spreekwoord.*

Tritiores manus ad ædificandum pertecerunt. Vitruv. 2. 1. *Zy zyn handiger geworden om te bouwen.*

(Tritus. *Gedorscht.*

Quamvis nondum tritum frumentum fuerit. Paull. Dig. 7. 4. 13. *Alhoewel 't kooren nog niet mogte gedorscht zyn.*

TRITUS, ūs. m. *Wryving, tegens malkander stooting.*

Ex lapidum tritu ignem elici videmus. Cic. N. D. 2. 9. *Wy zien dat vuur geslagen word uit steenen, als ze tegens malkanderen gewreven, of gestooten worden.*)

TRIVIALIS, is. m. & f. ālĕ, is. n. Suet. Rh. 6. 4. *Gemeen, slecht, gering.*

Carmen triviale. Juv. 7. 55. *Een straatliedje, een wegdeuntje, een liedje dat men op de wegen, of langs de straat zingt.*

Trivialis scientia. Quintil. I. O. 1. 4. *Een gemeene, geringe, of slechte wetenschap, of kennis.*

TRIVIUM, ii. n. Cic. Rull. 1. 3. *Driesprong, of daar drie wegen te zamen koomen.*

TRIUMPHALIS, is. m. & f. ālĕ, is. n. *Van een zegepraal, of dat tot een zegepraal behoort, van de zegeviering.*

Currus triumphalis. Plin. H. 7. 26. *Een zegekar, of zegewagen.*

Porta triumphalis. Cic. Pis. 23. *De zegepoort, de poort waar door de overwinnaars zegepraalende binnen Rome quamen.*

Vir triumphalis. Paterc. 2. 6. 4. *Een zegepraalder, een die gezegepraalt heeft.*

TRIUMPHATUS, ă, ŭm. Virg. G. 3. 33. *Waar over men gezegepraalt heeft, dat men in zegepraal heeft omgevoert.*

Omnia

Omnia a Cornelio Balbo triumphata. Plin. H. 5. 5. *Cornelius Balbus heeft over alles gezegepraalt.*

TRIUMPHO, as, avi, atum, are. *Zegepraalen, zegevieren.*

Bis Consul triumphavat. Cic. Fin. 2. 20. *Hy heeft tweemaal Burgermeester zynde gezegepraalt, of de eer der zegepraal genad.*

Triumphavit hostes. Aur. Vict 61.2. De hostibus. Cic. A. 11. 8. *Hy heeft den vyand overwonnen, hy heeft over den vyand gezegepraalt, hy heeft gezegevieert na dat hy den vyand overwonnen had.*

Triumphare. Ter. H. 4. 2. 5. E. 3. 1. 4. *Zegepraalen, ten hoogsten verheugt zyn, uitsteekende blyde, of vrolyk zyn, groote blydschap hebben.*

In hoc ipso triumphat oratio mea. Cic. C. 2. 3. *Myn rede zegepraalt hier ter plaats: hier in zegepraalt myn rede.*

TRIUMPHUS, i. m. Cic. Pis. 25. *Zegepraal, zegevieringe,* de eer die men den Veldheeren aandeed als ze eene voornaame, *of* groote overwinninge op den vyand behaalt hadden.

Aliquem per triumphum ducere. Cic. V. 5. 30. In triumpho. Plin. H. 7. 43. *Iemant in zegepraal omvoeren.*

(TRIUMVIR, iri. m. Nep. 25. 12. 2. Flor. 4. 7. 5. *Een Drieman, een der drie Opperregeerderen van Rome.*

TRIUMVIRALIS, is, m. & f. le, is, n. Hor. Ep. 4. 11. Sen. B. 2. 11. *Dat van een Drieman is, Driemans.*

TRIUMVIRATUS, us. m. Cic. Cl. 31. Flor. 4. 3. Liv. 9. 46. *Het Driemanschap, de waardigheit van de Driemannen.*

TRIUNCIS, is. m. & f. e, is. n. Plin. H. 33. 3. *Van drie oncen.*)

T R O.

TROCHÆUS, i. m. Cic. de Or. 3. 47. Τροχαῖος. *Een voetmaat bestaande uit een lange en een korte lettergreep.*

TROCHILUS, i. m. Plin. H. 8. 25. *'t Winterkoningje.* Zeker klein vogeltje.

TROCHISCUS, i. m. Cels. 5. 17. Τροχίσκος. *Een rond artzenyboekje.*

TROCHLEA, æ. f. Vitruv. 9. 9. *Een winde, windaas, of katrol.*

Trochleis pituitam adducere. Quintil. I. O. 11. 3. *De grootste moeite der wærelt hebben om te spouwen, of de slimmen op te haalen.*

TROCHUS, i. m. Hor. O. 3. 24. 57. *Een tol, of,* om beter te zeggen, *een hoep, of rad,* dat de kinderen met een stok voortrollen.

(TROCTA, *of* TRUTTA, æ. f. Τρώκτης. Ælian de Anim. 1. 5. *en* Vetus Glossarium. Τρώκτης, trutta. Ambros. Hex. 5. 3. *Een* voorn naar de meeninge van Scal. Lect. Aus. 1. 3.)

TROJA, æ f. Virg. Æ. 2. 36. *Trojen,* een stad in klein Azien.

(TROJANUS, a, um. *Dat tot Trojen behoort, zyn opzicht heeft, of van Trojen van daan is, Trojaansch.*

Trojanus equus. Cic. Mur. 37. A. 2. 13. *Het Trojaansche paerd.*

Trojanum bellum. Hor. A. P. 147. *De Trojaanschen oorlog.*

TROICUS, a, um. *Dat tot Trojen behoort, zyn opzicht heeft, of van Trojen van daan is, Trojaansch.*

Quis digne scripserit pulvere Troico nigrum Merionem? Hor. O. 1. 6. 14. *Wie zal naar waardy, of verdiensten Meriones, die ten tyde van den Trojaanschen oorlog zich altyd in 't midden van de vyanden heeft laaten vinden, beschryven?*

Troicis temporibus non tantum laudis Ulyssi Homerus tribuisset. Cic. Cl. 40. *Homerus zou Ulysses ten tyde van de Trojaanen zoo veel lof niet toegeschreven hebben.*

TROJUGENA, æ. m. *Een Trojaan, of Trojaner, een die te Trojen geboren is.*

Trojugenas vides, &c. Virg. Æ. 8. 117. *Gy ziet de Trojaanen, enz.*

TROIUS, a, um. *Dat tot Trojen behoort, zyn opzicht heeft, of daar van daan is, Trojaansch.*

Troius Æneas, quem quæritis, adsum. Virg. Æ. 1. 600. *Ik Æneas, de Trojaner, dien gy zoekt, ben hier.*

Troia gaza per undas. Virg. Æ. 1. 123. *De schatten der Trojanen dryven op 't water.*)

TROPÆUM, i. n. Cic. Pis. 38. *Een zegeteken, een teken van overwinninge,* zommige schrijven Trophæum.

TROPÆUS, i. Suet. Cl. 8. 2. *Iemant die eenen zieken uit den slaap, die hem schadelyk is, zoekt wakker te houden,* en daarom hem prikkelt, om en om wendt, enz. (Men leest in de verbeterde boeken Copreis.)

Venti tropæi. Plin. H. 2. 43. *Zeewinden, winden die uit de zee te rug waaijen.*

(TROPICA, orum. n. pl. *Verandering, verwisseling.*

Pecuniæ cupiditas hæc tropica instituit. Petron. 48. *De geldgierigheit heeft die verwisseling, of verandering van zaaken gemaakt.*)

TROPICUS, i. m. Vitruv. 1. 7. *De Zonnekeerkring.*

TROPUS, i. m. Quintil. I. O. 8. 6. *Woordwisseling,* een spreekwyze in de redenrykkonst.

(TROS, ois. *Een Trojaan.*

Tros, Tyriusque mihi nullo discrimine agetur. Virg. Æ. 1. 578. *Hy zy een Trojaan, of Tyrier, hy zal by my even veel gelden.*

Troas male feriatos non fefellisset. Hor. O. 4. 6. 14. *Hy zou de Trojanen, tot hun bederf de wapenen nederleggende, niet bedrogen hebben.*)

TROSSULUS, i. m. Sen. E. 76. *en* 87. *Een pronker, een die zich net opschikt, oppronkt, of opsmukt.* (Eygentlyk zyn Trossuli ruiters geweest, zoo genaamt van de stad Trossulum, die zy zonder voetvolk ingenomen hebben, Plin. H. 33. 2.)

T R U.

TRUA, æ. Varr. L. L. 4. 25. *Een denslag, of gatopatiel,* andere zeggen dat het een *potlepel, of schuimspaan is.*

TRUCIDATIO, onis. f. Cic. A. 4. 5. *Doodslag, moord, moorderye, vleeschbank, slagting.*

TRUCIDO, as, avi, atum, are. Cic. C. 4. 6. *Dooden, vermoorden, ombrengen, slagten.*

Trucidari fœnore. Cic. Cœl. 18. *Door woeker overlast, bezwaart, of opgegeten worden.*

Verbis gravibus trucidari. Cic. Ar. 1. *Met scheldwoorden bezwaart worden.*

TRUCULENTER. adv. *Wreedelyk,* (De compar. Truculentius staat by Cic. Rull. 2. 5. en de superl. Truculentissime by Quintil. I. O. 6. 1.)

TRUCULENTUS, a, um. Cic. Sext. 8. *Wreed.* De compar. Truculentior staat by Tac. An. 12. 50. 3. en de superl. Truculentissimus beneden by Cicero.

Æquor truculentum. Catull. 64. 179. *Een onstuimige, of woedende zee.*

Facinus truculentissimum. Cic. Her. 4. 8. *Een zeer grouwelyke, verfoeyelyke, of wreede euveldaad.*

TRUDES. Tac. An. 3. 46. 7. *Een koevoet, een handboom.* Men vind by Tacitus Trudibus in de Ablativus pluralis, en 't schynt dat het een werktuig betekent, dat bequaam is om iets om te stooten, *of* om te werpen, als by voorbeeld, een muur, enz.

TRUDO, is, trusi, trusum, trudere. Plaut. Capt. 3. 5. 92. *Hard, of met geweld stooten.*

Fallacia alia aliam trudit. Ter. An. 4. 4. 40. *Het eene bedrog stoot het ander om, de eene valsheit werpt de andere om ver, of vernietigt de andere.*

Tru-

Truditur dies die. Hor. O. 2. 18. 15. *De eene dag volgt den anderen, de dagen volgen malkander.*

Trudi ad mortem. Cic. T. Q. 1. 29. *Ter dood geleidt worden.*

TRULLĂ, æ. f. Varr. L. L. 4. 25. *Een lepel, een potlepeltje.*

Trulla. Mart. 9. 93. 1. *Een waterpot, pispot, bekken, onderstekzel,* of *pot in een kakstoel.*

Trulla. Cic. V. 4. 27. *Een drinkschaal, een drinkkelk.*

Trulla. *Een truiffel;* of *troffeel.* Men vind geen gezagh voor deeze beteekenis. Maar om dat Vitruvius beneden het woord Trullissare gebruikt, om *het bepleisteren of bestryken der muuren met kalk* te betekenen, gelooft men dat dit woord in deezen zin kan gebruikt worden.

TRULLEŬM, i. n. Varr. L. L. 4. 25. *Een handbekken,* een vat om de handen in te wasschen.

TRULLISSĀTIO, ōnis. f. Vitruv. 7. 3. *Bepleistering,* of *bestryking der muuren met kalk.*

TRŬLLISSO, ās, āvi, ātum, āre. Vitruv. 7. 3. *Een muur met kalk bepleisteren, plaasteren,* of *bestryken.*

Trullissare imum cælum cameræ. Vitruv. 7. 3. *Het gewelfzel van een kamer van onderen bepleisteren.*

Paries testa cum calce trullissetur. Vitruv. 5. 10. *De muur moet met kalk, en met tras gepleistert worden.*

TRŬNCĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 52. 4. *Verminkt, geknot, afgehouwen, afgesneden, daar iets aan ontbreekt.*

TRŬNCO, ās, āvi, ātum, āre. Val. Fl. 6. 568. *Verminken, knotten, aftappen, afsnyden, afhouwen, van een end afzakken, afstompen.*

Truncare faciem suam. Front. St. 3. 3. 4. *Zyn aangezicht schenden.*

TRŬNCŬLŬS, i. m. Celf. 4. 7. *Een stukje vleesch van een grooter stuk afgesneden.*

TRŬNCŬLĪ, ōrŭm. m. plur. Celf. 2. 20. en 22. *De uiterste deelen van de dieren die eetbaar zyn,* als de voeten, ooren, vleugelen enz.

TRŬNCŬS, i. m. Cic. de Or. 4 36. *De stam,* of *stronk van een boom.*

Truncus corporis. Cic. Q. R. 10 Virg. Æ. 2. 557. *De romp van 's menschen lichaam.*

Truncus. Cic. N. D. 1. 30. *Een blok, een boersch, plomp,* of *bot mensch.*

Truncus columnæ. Vitruv. 3. 3. *Het voetstuk van een pylaar.*

TRŬNCŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 3. 659. *Geknot, verminkt, afgehouwen, afgestompt, afgekapt, afgesneden.*

(TRŬO, ōnis. Cæcil. *by* Festus. *Een kropvogel.* Anders Onocrotalus genaamt. Zie boven.)

TRŪSĀTILIS, is. m. & f. ilĕ, is. n. *Dat men doet omdraayen,* of *omgaan, dat men omdraait.*

Trusatilis mola. Cato R. R. 10. Gell. 3. 3. *Een handmolen.*

(TRŪSO, ās, āvi, ātum, āre. Deprendi modo pupulum puellæ trusantem. Catull. 56. 5. *Ik heb zoo terstont een jongen by een meitje slaapende betrapt*)

TRŬTĬNĂ, æ. f. Perf. 1. 7. *Een waag, weegschaal, evenaar, goudgewigt.*

Trutina. *Het oordeel, het gevoelen.*

Popularis trutina. Cic. de Or. 2. 38. *Het gemeene gevoelen, 't oordeel van 't gemeen.*

Pensari eadem trutina. Hor. E. 2 2. 30. *Op de zelve,* of *met de zelve schaal gewogen worden.*

TRŬTĬNŎR, āris, ātŭs fum, āri. Perf. 3. 82. *Wegen, overwegen, onderzoeken, navorschen.*

(TRŬTTĂ, æ, f. Zie boven Trocta.)

TRŌX, trŭcis. omn. gen. Cic. Rull. 2. 25. *Wreed, wild, woest.*

Truces oculi. Cic. N. D. 2. 42. *Een vreesselyk,* of *wreed gezicht, wreede* of *straffe oogen.*

Venti truces. Plin. H. 2. 36. *Harde, schrikkelyke, geweldige,* of *onstuimige winden, stormwinden.*

TRY. TU.

TRYBLIŬM, ii. n. Plaut. St. 5. 4. 9. Τρύβλιον. *Een schotel.*

(TRYXĀLIS, is. f. Plin. H. 30. 6. *Een soort van sprinkhaan,* in 't Grieksch Τρυξαλίς. En Plinius getuigt dat het in 't Latyn geen naam heeft.)

TŪ, tŭi, tibi, tē. Cic. C. R. 3. *Gy,* of *u.* 't Gebruik van dit pronomen is nu en dan nadrukkelyk en cierlyk; als Obsecro te, mea tu nutrix. *Ik bid u, o gy myne voedster.*

Tune ille Æneas? Virg. Æ. 1. 621. *Zyt gy die Eneas?*

Egone? A. Tu tu. Plaut. Most. 4. 2. 38. *Ben ik het? A. Ja gy zyt het zelf.*

TUA. TUB.

TŬĀTĬM. adv. Jam tuatim facis. Plaut. Am. 2. 1. 4. *Gy doet als gy gewent zyt te doen.*

TŬBĂ, æ. f. Cic. C. 2. 6. *Een trompet,* of *blaashoorn.*

Belli civilis tuba. Cic. F. 6. 12. *De stookebrand,* of *aanblazer van den burgerkryg, de aanhitzer tot den burgerlyken,* of *inlandschen oorlog.*

Tuba. Vitruv. 10. 12. *De mond van een pomp,* of *ander watertuig.*

TŪBĔR, ĕris. n. Plin. H. 19. 2. *Een aardappel.*

Tuber. *Een buil,* of *gezwel.*

Colaphis tuber est totum caput. Ter. Ad. 2. 2. 37. *Myn hoofd is als eene buil,* of *is vol builen, door de vuistslagen die men my gegeeven heeft.*

Tuber. Plin H. 16. 16. *Een uitwas,* of *weer op de schors der boomen,* die men voor *een quasi zonde neemen.*

TŪBĔR, ĕris. f. Colum. 11. 2. *Zekere boom die zeer kleine vruchten voortbrengt.*

Tuber. m. Mart. 13. 42. 1. Suet D. 16. 1. *De vrucht van deezen boom.*

TŪBĔRCŬLŬM, i. n. Celf. 6. 18. *Een klein gezwel,* als een bloedzweer, *of bloedvin.*

TŪBĔRŌSĬSSĬMŬS, ă, ŭm. Tuberosissima frons. Petron. 16. *Een zeer hoog voorhoofd.* Hy spreekt van een kaalhoofdig oud man.

TŬBĬCĔN, inis. m. Ovid. M. 3. 705. *Een trompetter,* of *hoornblazer.*

TŬBŬLĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 9. 36. *Hol, als een pyp, buis,* of *trompet.*

TŬBŬLŬS, i. m. Varr. R. R. 1. 8. *Een pypje, buisje, blaashoorntje.*

Tubuli fictiles. Vitruv. 8. 7. Colum. 8. 9. *Pypjes,* of *buisjes van aarde gebakken, steene buizen,* of *pypen.*

TŬBŬRCĬNŎR, āris, ātŭs fum, āri. Plaut. P. 1. 3. 42. *Slokken, gulziglyk eeten, haastelyk,* of *met der haast eeten.*

TŬBŬS, i. m. Plin. H. 16. 42. *Een pyp, buis, goot.*

TUC. TUD.

TŪCĒTŬM, i. n. Perf. 2. 43. *Een stuk essenvleesch,* dat men in een zeer dikke saus om lang te bewaaren legt. *Een bilstuk.*

TŬDĬCŬLĂ, æ. f. Colum. 12. 50. *Een olyfmolen,* een werktuig om de olyven aan stukken te stooten, en 't er oly van te maken.

TŬDĬCŬLO, ās, āvi, ātum, āre. Mala alicui tudiculare. Varr. *by* Non. 2. 844. *Iemant eenig quaad veroorzaaken, aanbrengen,* of *verwekken, smeeden,* of *brouwen.*

TŬDĬTĀNS, tis. omn. gen. Lucret. 3. 395. *Slaande, dryvende, stootende, kloppende, stampende.*

TUE.

TŬĔŎR, ēris, tŭĭtŭs fum, ēri. Ovid. Art. 2. 13. *Beschermen, bewaaren, behouden, voorstaan, verdedigen.*

Impositam tibi personam tueris. Sen. Pol. 25. *Gy speelt uw rol zeer wel,*

wel, gij houd u zeer wel in dien staat.
Amicitias tueri. Cic. F. 3. 6. Fin. 1. 20: 3. 21. *De vriendschap bewaaren, zorgvuldiglyk onderhouden*, of *aanquecken.*
Tueri dignitatem. Cic. T. Q. 2. 21. *Zyn waardigheit staande houden.*
Geometricæ munus tueri. Cic. T. Q. 5. 39. *In de meetkonst onderwyzen, in de landmeetery onderwyzen.*
Tueri se. Scæv. Dig. 15. 3. 20. *Zich onderhouden, zyn kost winnen, zich geneeren.*
(Qui legionem tueri potest. Plin. H. 33. 10. *Die een keurbende kan onderhouden.*
Ut sumptus ad tuendos eos suppeteret. Suet. A. 49. 6. *Dat'er altyd middelen mogten zyn om hun tot onderhoud hunne soldy te geven.*)
Tueri. Varr. R. R. 3. 1. Vitruv. Præf. 8. *Bewaart worden*, in passivo, of lydende.
(Tueri. Virg. Æ. 4. 362. *Zien, aanzien.*)

TUG. TUI. TUL. TUM.

TŬGŪRIŬM, ii. n. Virg. E. 1. 69. *Een hut, een boeren huitje.*
TŬITIO, ōnis. f. Cic. T. 23. *Bewaring, bescherming, behoeding, verdediging.*
TŬLLŬM, i. n. Ptolom. 2. 8. *Toul*, een stad in Vrankryk op de grenzen van Lottheringen.
TŬM. adv. Cic. Mur. 12. *Dan, daar na, al dan.*
Tum. conjunct. *En.*
Cum multæ res in Philosophia nequaquam adhuc satis explicatæ sunt, tum perdifficilis quæstio est de natura Deorum. Cic. N. D. 1. 1. *Veele dingen hebben in de wijsbegeerte noch verklaring van noden; en onder anderen 't geschil van de natuure der Goden, dat uitsteekende zwaar is.*
TŬMĔFĂCIO, is, feci, factŭm, făcĕrĕ. Ovid. M. 15. 303. *Doen zwellen, doen opzwellen, doen opblaazen.*
TŬMĔFĂCTŬS, ă, ŭm. *Opgezwollen, opgeblaazen.*
Cor tumefactum. Sen. Ag. 5. 958. *Een hart door trotsheit opgeblaazen, een trots, of hoogmoedig hart.*
(TŬMĔNS, entis. Part. omn. gen. Tiberius tumentibus oculis Agrippinam prosequutus est. Suet. T. 7. 5. *Tiberius heeft Agrippina nagezien met uitpuilende, of als uit het hoofd barstende oogen.*)
TŬMĔO, ēs, ŭi, tŭmērĕ. Plaut. P. 2. 5. 11. *Zwellen, opzwellen.*
Lumina fletu tument. Tib. 1. 9. 72. *De oogen worden dik door schreyen, de traanen doen de oogen opzwellen.*
Tumere. Plin. H. 7. 7. *Opgeblaazen, hovaerdig, trots, laatdunkend*, of *hoogmoedig worden.*
Laudis amore tumere. Hor. E. 1. 1. 36. *Zeer roemgierig zyn, zeer begeerig naar lof zyn, naar lof haaken.*
Bella tument. Ovid. Her. 7. 121. *De oorlogen ryzen op*, of *koomen op.*
Tumere rabie. Virg. Æ. 6. 49. *Dol en razende zyn, van razerny gezwollen zyn.*
(Tumere. *Toornig*, of *gram zyn.*
Meum difficili bile tumet jecur? Hor. O. 1. 13. 4. *Ik ben zeer toornig.* De verbloeming is ontleent van 't galblaasje, dat aan de lever zit, en naar den overvloet van 't vocht opzwelt en dikker word.
Quis famulis tumentem leniet? Stat. S. 2. 1. 58. *Wie zal u, op uwe knechten vertoornt zynde, verzoenen?*)
TŬMĔSCO, scis, scĕrĕ. Virg. G. 2. 478. *Opzwellen, ontroert worden*, van de zee, ens spreekende.
Bellum jampridem tumescens. Paterc. 2. 15. 2. *Een oorlog van langen tyd toegerust*, of *toebereidt, een oorlog die langen tyd heeft gedreigt uit te barsten.*
Tumescere. Quintil. I. O. 1. 2. *Door hovaardy, hoogmoed*, of *trots opgeblaazen worden, trots*, of *hoogmoedig worden.*
(TŬMĬDĬTĀS, ātis. f. Firmic. 8. 29. *Een gezwel, 't zwellen.*)
TŬMĬDŬS, ă, ŭm. *Gezwollen, opgezwollen.* (De compar. Tumidior staat by Liv. 45. 23. en de superl. Tumidissimus by Sen. B. 2. 16.)
Membrum tumidum. Cic. T. Q. 3. 9. *Een gezwollen lid van 't lichaam.*
Montes tumidi. Ovid. Am. 2. 16. 51. *Hooge bergen.*
Mare tumidum. Virg. Æ. 8. 671. *Een gezwolle*, of *hooge zee, een onstuimige*, of *beroerde zee.*
Tumidus. Ovid. M. 8. 495. *Hovaerdig, trots, opgeblaazen, verwaant.*
Spiritus tumidi. Sen. Ag. 2. 748. *Gevoelens vol hovaardye en verwaandheit, opgeblaaze gedachten.*
Vultus tumidi ac truces. Sen. Oct. 1. 109. *Een aangezicht gezwollen van gramschap.*
(Tumidus. *Verheven, bergachtig.*
Tumidæ Germaniæ terræ. Tac. An. 2. 23. 3. *De verhevene*, of *bergachtige streeken van Duitschland.*)
TŬMŎR, ōris. m. Cels. 2. 8. *Een gezwel, een buil.*
Tumor. Sil. 11. 149. of Tumor animi. Cic. T. Q. 4. 29. *Hovaerdy, verwaandheit, trots, opgeblaazendheit, hoogmoet.*
Tumor rerum. Cic. Att. 2. 5. *Een onveilige toestant van staatszaaken*, als men beroerten verwacht.
TŬMŬLO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Catull. 64. 153. *Begraaven, in 't graf leggen, ten grave brengen.*
TŬMŬLŌSŬS, ă, ŭm. Sall. B. J. 91. *Heuvelachtig, vol heuvelen*, of *hoogten*, van een landstreek spreekende.
TŬMŬLTŬĀRĬŬS, ă, ŭm. Liv. 6. 29. *Schielyk, met der haast, dat haastig gedaan word, met grooten haast.*
Tumultuarii milites. Liv. 35. 2. *Soldaaten die men met der haast ligt*, of *haastig by een raapt, schielyk*, of *in der yl geworvene krijgsknechten.*
Tumultuarius sermo. Quintil. I. O. 10. 7. *Een gesprek dat men zonder voorbereiding, op staande voet*, of *voor de vuist doet.*
TŬMŬLTŬĀTIO, ōnis. f. Liv. 38. 2. *Oproer, beroerte, oploop, opschudding, muitery.*
TŬMŬLTŬO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plaut. R. 3. 2. 15. en 24. en Ammian. 16. 12. *Oproer maaken, beroerte*, of *oproer verwekken*, of *aanrechten.* Tumultuor is meer in 't gebruik.
TŬMŬLTŬŎR, āris, ātŭs sŭm, ārī. Cic. Rull. 2. 37. *Oploop*, of *oproer maaken, muiten, opschudding verwekken.*
Tumultuari. Cic. Cœl. 15. *Een groot geraas maaken, zich grootelyks vertoornen*, of *vergrammen, heelquaad*, of *oploopend worden, tieren, raazen, bulderen, baeren.*
TŬMŬLTŬŌSĒ. adv. Cæs. B. G. 7. 45. 1. *Onstuimiglyk, verwoedelyk, muitender wyze, met beroerte, oproer*, of *geraas.* De compar. Tumultuosius staat by Cic. Att. 15. 17. en de superl. Tumultuosissime by Cic. V. 2. 14.
Ire tumultuose. Sen. N. Q. 7. 8. *In verwarring*, of *wanorder gaan.*
TŬMŬLTŬŌSŬS, ă, ŭm. Cic. F. 2. 12. *Oproerig, oploopend, onstuimig, heftig, driftig.* (De compar. Tumultuosior staat by Paterc. 2. 74. 1. en de superl. Tumultuosissimus by Liv. 2. 10.)
Mare tumultuosum. Hor. O. 3. 1. 26. *Een onstuimige*, of *ontroerde zee.*
Tumultuosa vita. Cic. I. R. 1. 3. *Een onrustig, ongemakkelyk*, of *moeijelyk leven, een leven vol moeite, quelling*, of *verdriet.*
Tumultuosus. Liv. 4. 28. *Oproerig, dat oproer, onrust*, of *beroerte verwekt.* De compar. Tumultuosior staat in deeze betekenis by Quintil. I. O. 5. 18. en de superl. Tumultuosissimus by Sen. Helv. 5.

Somni per fomnia tumultuofi. Celf. 8. 4. *Een ongeruste slaap door droomen, een slaap die door droomen ontrust word.*

TUMŬLTŬS, ûs. m. Cic. A. 8. 1. *Oproer, oploop, opschudding, groot geraas onder 't volk, beroerte, opstant, muitery*, in een Stad, Leger, enz.

Cæci tumultus. Virg. G. 1. 465. *Heimelyke t'zamenzweeringen.*

(Tumultus. *Ontsteltenis, verslagenheit, verlegentheit.*

Ut mihi fæpe bilem, fæpe jocum veftri movere tumultus? Hor. E. 1. 19. 20. *Hoe dikwils heeft uwe ontsteltenis*, of *verslagenheit my vertoornt, en ook aan 't lachen geholpen?*

Tumultus. *Een geruisch, gedruisch*, van lachende menfchen fpreekende.

Ne fedato tumultu temperare potuit. Suet. Cl. 41. 2. *Het lachen over*, of *gestilt zynde, heeft hy zich niet konnen matigen.*)

TŬMŬLŬS, i. m. Virg. Æ. 2. 713. Cæf. B. G. 1. 43. 1. *Een heuvel, een hooge*, of *verheeve plaats, een hoogte.*

Tumulus. Virg. Æ. 3. 22. *Een graf*, of *grafsteede.*

Componi tumulo eodem. Ovid. M. 4. 157. *In 't zelve graf begraaven zyn.*

T U N.

TŬNC. adv. *Toen, alstoen, dan.*

Tunc temporis. Juft. 1. 4. 4. *Ter dier tyd, op dien tyd, alstoen, toen ter tyd.*

TŬNDO, ĭs, tŭtŭdī, tūnfūm, tūndĕrĕ. Cic. de Or. 2. 39. *Slaan, stooten, kloppen.*

Tundere pectus. Plaut. Caf. 2. 6. 63. *Voor zyn borst kloppen*, of *op de borst slaan.*

Terram pede tundere. Hor. A. P. 130. *Met den voet tegen de aarde stooten*, of *stampen.*

Tundere aures alicujus. Plaut. Pœn. 1. 3. 25. *Iemant door 't gedurig herhaalen van 't zelve baloorig maaken.*

Tundere. Colum. 2. 21. *Stampen, stooten.*

TŪNES, *en* TŪNĒTŪM. Liv. 30. 9. *Tunis*, een ftad in Africa, de Hoofdftad van het Koningkryk Tunis.

TŬNĬCĂ, æ. f. Cic. C. 2. 10. *Een korte rok zonder mouwen, een onderrok.* Zekere kleeding die de mannen droegen. Als Virg. Æ. 9. 616. zegt, Et tunicæ manicas enz., befchryft hy een uitheemfch kleed.

Tunica funebris. Plin. H. 19. 1. *Een rouwkleed, een rouwrok.*

Tunica. Ovid. Am. 1. 5. 14. *Een hemdrok*, een kleed dat de Ouden over 't bloote lichaam droegen, en hun voor *een hemd* diende, of *verstrekte.*

Tunica. Mart. 4. 87. 8. *en* Juv. 8. 235. *Zeker gezwavelt hemd*, dat men de mifdaadigers, die men levendig wilde verbranden, aantrok. Deeze fchryvers noemen het Tunica molefta.

Alimentis ignium illita tunica. Sen. E. 14. *Een hemd met zwavel bestreken, een hemd met brandstof besmeert.*

Tunicæ oculorum. Plin. H. 11. 73. Celf. 7. 7. *Vliezen der oogen.*

Tunicæ tuberculi. Celf. 7. 2. *Het vlies van een gezwel, bloedzweer*, of *bloedvin.*

Tenues tunicæ. Virg. G. 2. 75. *Het dunne vlies tusschen de schors en het hout van een boom.*

TŬNĬCĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Cœl. 5. *Met een onderrok*, of *korten rok zonder mouwen gekleed.*

Tunicatus. Juv. 2. 143. *Ligt gekleed, die maar een onderrok aan heeft, die niet meer dan met een onderrok gekleed is.*

Tunicatum cæpe. Perf. 4. 29. *Ajuin*, of *uyen*, om dat die uit veel vliezen, als zoo veel rokken over malkander, beftaat.

(TŬNĬCO, ās, ārĕ. *Een rok aantrekken, zich kleeden.* Varro heeft zich gedient van dit woord in 't volgende voorbeeld.

Hæc lanigeras detondere docuit, tunicareque homulum. Varr. Ἀσγεμ. by Non. 2. 873. *Deeze heeft geleert de schaapen te scheeren, en den mensch te kleeden.*)

TŬNĬCŬLĂ, æ. f. Plaut. R. 2. 6. 65. *Een klein rokje.*

Tunicula. Plin. H. 26. 12. *Een klein vliesje*, van de oogen fpreekende.

T U R.

TŬRBĂ, æ. f. Cic. V. 4. 66. *Beroerte, getier, geraas, oproer, oploop, onrust, opschudding; ongerustheit.*

Excitare turbas populares. Quintil. I. O. 2. 16. *Beroerte*, of *oproer onder 't volk verwekken.*

Turba. Cic. V. Procem. 7. *Een menigte, een hoop volks, een schare.*

Turba ingens prunorum. Plin. H. 15. 13. *Een groote menigte pruimen.*

Vulnerum turba. Plin. H. 11. 37. *Een menigte wonden, een groot getal wonden*, of *quetzuuren.*

TŬRBĀMĔNTŬM, i. n. Sall. Or. Lep. *Beroerte, oproer, verwarring*, in een Staat of Gemeenebeft.

Turbamenta vulgi. Tac. H. 1. 23. 2. *Beroerte, oproer, opstant, muitery van 't gemeene volk*, of *'t graau.*

TŬRBĀTĒ. adv. Cæf. B. C. 1. 5. 1. *Verwardelyk, met beroerte, oproer, verwarring*, of *wanorder.*

TŬRBĀTŎR. ōris. m. Liv. 4. 2. *Een oproerige*, of *onrustige geest, een beroerder*, of *versteorder van de rust, een muitmaaker.*

(TŬRBĀTRIX. icis. f. Prud. Pf. 669. *Een oproermaakster, een verstoorster van de gemeene rust.*)

TŬRBĀTŬS, ă, ŭm. *Beroerd, ontstelt, ontrust, ontroert, ontzet.*

Turbatus ex inopino malo. Cæf. B. C. 2. 12. 1. *Door een onverwacht ongeval*, of *quaad ontroert.*

Placare res turbatas. Cic. Pl. 4. *Een beroerte*, of *oproer stillen*, of *neêrleggen.*

TŬRBĔLLĂ, æ. f. Plaut. B. 4. 9. 134. *Een kleine beroerte, opstant*, of *oproer.*

TŬRBĬDĒ. adv. Cic. T. Q. 4. 10. *Met beroerte, verwardelyk, in wanorder, met verwarring.* (De compar. Turbidius ftaat by Quintil. I. O. 3. 8.)

TŬRBĬDŬS, ă, um. *Oproerig, onrustig, muitachtig, warkoppig.* (De compar. Turbidior ftaat by Quintil. I. O. 9. 4. en de fuperl. Turbidiffimus beneden by Quintilianus.)

Mores turbidi. Plaut. Trin. 2. 2. 18. *Een oproerigen aart*, of *inborst.*

Turbidus. *Beroert, ontstelt, ontrust.*

Animi turbidus. Tac. H. 4. 48. 3. *Een oproerig*, of *muitziek gemoed, onrustig van gemoed.*

Actiones turbidiffimæ. Quintil. I. O. 1. 10. *Zeer voorbarige*, of *driftige handelingen.*

Turbidus. Lucret. 1. 287. *Onklaar, dat niet helder is, vuil, drabbig, dik, geroert*, van een rivier, water, enz, fpreekende.

Effe in turbidis rebus. Cic. A. 2. 16. *In beroerte zyn, in verwarring zyn, in moeite steeken, in verlegenheit zyn.*

Turbidus. Virg. Æ. 11. 742. *Snel, flux*, van eenen ruiter, die in 't gevecht eenen anderen fchichtig aangrypt, fpreekende.

TŬRBĬNĀTĬO, ōnis. f. *De gedaante van een tol, of peer, 't maakzel gelyk een tol*, of *peer.*

Aliis turbinatio piri, aliis ovata fpecies. Plin. H. 15. 21. *Sommige hebben de gedaante van peeren, andere van eyeren.*

TŬRBĬNĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 21. 31. *Tol-*, of *peerwyzig van gedaante, dat het fatzoen van een tol*, of *peer heeft.* (De compar. Turbinatior ftaat by Plin. 15. 15.

(TŬRBĬNĔŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 8. 556. *Dat in malkanderen draait.*)

TŬRBO, ĭnis. m. Cic. N. D. 3. 20. *Een draaiwind, stormwind, dwarrelwind.*

Turbo

Turbo Reipublicæ. Cic. Pif. 9. *Een dwarrelwind van 't Gemeenebest, een pest*, of *bederf van 't Gemeenebest.*

Mentis agi turbine. Ovid. Am. 2. 9. 28. *Door de drift van zyn gemoed vervoert worden.*

Turbo. Stat. Th. 4. 813. *Een wiel, draaikuil*, of *draaikolk.*

Turbo. Sil. 3. 91. *De kronkels*, of *slingers die een slang maakt.*

Turbo. Virg. Æ. 7. 378. *Een tol.*

Turbinem versare. Cic. Fat. 18. *Een tol doen loopen*, of *draaijen, tollen.*

Turbo. Ovid. M. 1. 335. *Al dat naar een tol*, of *pynappel gelykt*, of *de gedaante van een tol* of *pynappel heeft.*

(Turbo. Manil. 3. 366. *De bovenste molensteen.* Zie Scal. over Manilius p. 214.)

TŪRBO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Beroeren, verstooren, ontrusten, quellen, bekommeren, omver werpen, verwoesten, omkeeren.*

Res me una turbat. Plaut. E. 2. 3. 7. *Een ding bezwaart*, of *bekommert my, een ding maakt my verlegen.*

Omnia turbavit. Cic. L. L. 3. 9. *Hy heeft het alles verwoest, overhoop*, of *'t onderste boven geworpen.*

Aristoteles multa turbat a magistro Platone dissentiens. Cic. N. D. 1. 13. *Aristoteles smyt veele dingen in de wysbegeerte onder de voet, door het verschillend gevoelen dat hy met zyn meester Plato heeft.*

Quietem alicujus turbare. Prop. 1. 3. 17. *Iemants rust verstooren.*

Capillos turbare. Mart. 2. 36. 1. *Het haair verwarren*, of *verwart maaken.*

Æquor turbare. Ovid. M. 14. 545. *De zee beroeren, onklaar, dik*, of *drabbig maaken.*

(Turbare sacra, festa. *Zonder eerbiedigheit heiligdommen, feestdagen, bywoonen; niet doen dat onder 't pleegen van heilige dingen, en op feestdagen behoort gedaan te worden.*

Solæ Minyeides Intempestiva turbantes festa Minerva. Ovid. M. 4. 32. *De dochters van Minyas alleen vierden Bacchus feest niet eerbiediglyk, op 't zelve, 't geen niet betaamde, wol spinnende.*

Cujus vos sacram ante cryptam turbastis. Petron. 17. *Voor wiens heilig vertrek gy zonder eerbiedigheit geweest zyt.* Dit vertrek was 't hoerenkot van Quartilla, en deeze jongelingen hadden nagelaaten dat ter dier plaatze had moeten geschieden.)

TŪRBŪLENTĒ. adv. Cic. Dom. 54. *Met beroerte, met onrust, ongerustelyk, oproeriglyk, met*, of *in wanorder, verwardelyk.*

Turbulentus. Cic. Or. 19. *Verwart, ontsteld, in wanorder, onrustig*, van Staatszaaken spreekende. De compar. Turbulentior staat by Liv. 2. 16. en de superl. Turbulentissimus by Cic. F. 9. 1.

Turbulentus. *Oproerig, muitachtig, die oproer en verwarring verwekt, warkoppig.*

Civis turbulentus. Cic. de Or. 2. 11. *Een muitmaker, een oproerig burger.*

Conciones turbulentæ. Cic. Att. 4. 3. *Oproerige gesprekken*, of *redenen die oproer verwekken.*

Turbulenta aqua. Frontin. de Aquæd. *Onklaar, geroert, dik, vuil*, of *drabbig water.*

TŪRCĀRŪM Imperium, ii. n. *Turkyen, het Turksche ryk, het Turksche gebied.*

(TŪRDĀRĪŪM, ii. n. Varr. L. L. 5. 1. *Een plaats daar lysters gehouden*, of *opgequeekt worden.*)

TŪRDŪLŪS, i. m. Varr. R. R. 2. 10. *Een kleine*, of *jonge lyster.*

TŪRDŪS, i. m. Plin. H. 10. 25. *Een lyster, een kramvogel.*

TŪRĒŪS, ā, ūm. *Van wierook.*

Turea planta. Colum 3. 8. *Wierookboom, boom*, of *heester die wierook voortbrengt.*

TŪRGĒO, ēs, ērĕ. *Gezwollen*, of *opgezwollen zyn, dik zyn.*

Turgent in palmite gemmæ. Virg. E. 7. 48. *De knoppen aan den wyngaard beginnen te zwellen*, of *uit te botten.*

Oratio quæ turget. Cic. Her. 4. 10. *Een al te winderige reden*, of *gesprek.*

Turgere alicui. *Tegens iemant gram, quaad, gestoort*, of *vertoornt zyn.*

Tota turget mihi nunc uxor domi. Plaut. Cas. 2. 5. 17. Most. 3. 2. 10. *Myn wyf is tegenwoordig zeer boos op my, myn wyf raast in huis geweldig op my.*

TŪRGĒSCO, scis, scĕrĕ. Ovid. Am. 3. 10 11. *Opgeblazen worden, opzwellen van trots*

Sapientis animus nunquam turgescit. Cic. T. Q. 3. 9. *De geest van een wys man word nimmermeer opgeblazen; een man van verstand verhovaardigt zich nooit.*

Bullatis nugis mihi pagina turgescit. Perf. 5. 20. *Ik beklad*, of *vervul myn papier met een deel nietige beuzelingen*, of *grillen.*

TŪRGĪDŪLŪS, ā, ūm. Catull. 3. 18. *Een weinig opgezwollen*, of *dik.*

TŪRGĪDŪS, ā, ūm. Cic. T. Q. 3. 9. *Opgeblazen, opgezwollen, gezwollen.*

Turgidum mare. Hor. O. 1. 3. 19. *De gezwolle*, of *onstelde zee.*

Turgida vela. Hor. O. 2. 10. 25. *Volle zeilen.*

TŪRĪBŪLŪM, i. n. Cic. V. 4. 21. *Een wierookvat.*

TŪRĪCRĒMŪS, ā, ūm. Virg. Æ. 4. 454. *Daar men wierook brand.*

TŪRĪFĔR, ā, ūm. Ovid. F. 3. 720. Vitruv. 8. 3. *Dat wierook draagt*, of *voortbrengt.*

TŪRĪLĒGŪS, ā, ūm. Ovid. F. 4. 569. *Die wierook verzamelt*, of *vergadert.*

TŪRĪO, ōnis f. Colum. 12. 48. *Het teere topje van de takken der boomen*, in 't begin van de Lente.

TŪRMĀ, æ. f. Cic. Att. 5. 21. *Een ruiterbende*, die in 't begin, naar de aantekening van Varro L. L. 4. 16. maar uit dertig man bestont.

Turma. Paterc. 1. 11. 3. *Een hoop, een groot getal, een groote menigte*, van beelden spreekende.

TŪRMĀLĪS, is. m. & f. ālĕ, is. n. Liv. 8. 7. *Medermater, een die van de zelve ruiterbende is.*

Turmalis statua. Cic. de Or. 2. 65. *Een opgerecht beeld, dat by veel meer andere staat.*

TŪRMĀTĪM. adv. Liv. 5. 39. Cæs. B. G. 8. 18. 2. *Met benden, by benden, met hoopen.*

TŪRŌNĒS, ūm. m. plur. Cæs. B. G. 2. 35. 3. *Tours*, de Hoofstad in Turanne.

TŪRPĪCŪLŪS, ā, ūm. Cic. de Or. 2. 61. *Eenigzins*, of *watschandelyk*, of *oneerlyk.*

Turpiculus. Catull. 41. 3. *Wat lelyk, een weinig mismaakt.*

TŪRPĪFĪCĀTŪS, ā, ūm. Cic. Off. 3. 29. *Lelyk*, of *mismaakt geworden.*

TŪRPĪS, is. m. & f. ĕ, is. n. *Lelyk, mismaakt.* De compar. Turpior staat by Cic. T. Q. 3. 17. en de superl. Turpissimus by Cic. S. R. 18.

(Ita sunt turpes: credo Venerem ipsam e fano fugent. Plaut. Pœn. 1. 2. 110. *Zoo lelyk zyn ze: ik geloof dat ze Venus zelf uit den tempel zullen jaagen.*

Habebat quidam filiam turpissimam. Phædr. 3. 8. 2. *Zeker man had een zeer lelyke dochter.*)

Turpis. Hor. S. 1. 3. 111. *Oneerlyk, vuil, eerloos, onkuisch.*

Turpis. Cic. Off. 1. 35. *Schandelyk, snood, eerloos.*

Fuga turpis. Cic. Fin. 2. 30. *Een schandelyke vlucht.*

TŪRPĪTĔR. adv. Cic. T. Q. 3. 17. *Schandelyk, lelyk, op eene schandelyke*, of *oneerlyke wyze: onwaerdiglyk.* De compar. Turpius staat beneden by Ovidius, en de superl.

Turpissime by Hirt. B. Af. 75. 6.
Turpius ejicitur quam non admittitur hospes. Ovid. Tr. 5. 6. 12. *Het is schandelyker een gast te doen vertrekken als niet te ontfangen.*
TURPITUDO, inis. f. Cic. de Or. 2. 58. *Lelykheit, mismaaktheit.*
Turpitudo. *Schandelykheit, eerloosheit, oneerlykheit, onkuisheit.*
Verborum turpitudo. Cic. de O. 2. 59. *Vuilheit, oneerlykheit van woorden, onkuische redenen.*
TURPO, as, avi, atum, are. Hor. O. 4. 13. 12. *Lelyk of mismaakt maaken.*
Turpare. *Vuil maaken, bevlekken, besmetten, bevuilen, bezoedelen.*
Aram turparunt sanguine. Lucret. 1. 86. *Zy hebben het outaar met bloed besmet, of bezoedelt.*
TURRICULA, æ. f. Vitruv. 10. 19. *Een torentje, een kleine toren.*
(Turricula. Mart. E. 14. 16. *Een busje, of torentje, om 'er met dobbelsteenen uit te speelen.*)
TURRIFER, a, um. Ovid. F. 4. 219. *Torendragend, dat torens draagt.* Heinsius leest Turritas.
TURRIGER, a, um. Ovid. Tr. 2. 24. *Dat torens draagt.*
TURRIS, is. f. Cic. Prov. Conf. 2. *Een toren.*
(Turris wierd ook genaamt *een verheven werktuig in den oorlog eertyds gebruikelyk, dat voortgeschoven kon worden, waar van de belegeraars de belegerden met haaken, spiessen, enz van de muuren zochten te verjaagen, en uit wiens midden planken, of bruggen geschoten wierden, waar over de belegeraars de muuren van de belegerde stad ondernamen te beklimmen.* Cic. F. 15. 4.)
TURRITUS, a, um. Ovid. Am. 3. 8. 47. *Getorent, daar torens op staan,* of *dat torens heeft,* van een sterkte, *of* kasteel spreekende.
Elephanti turriti. Plin. H. 8. 7. *Getorende Olyfanten, Olyfanten die torens op den rug draagen.* Een afbeeldinge van dezelve is te zien in onzen Curtius.
TURSIO, onis. Plin. H. 9. 9. *Een bruinvis,* een zeevisch naar den Dolfijn gelykende.
TURTUR, is. m. Virg. E. 1. 59. *Een tortelduif.*
TURUNDA, æ. Cato R. R. 90. *Een deegbrok,* dien men de hoenderen geeft.
Turunda. Cato R. R. 158. *Een wiek,* die men in de wonden steekt.

T U S.

TUS, turis. n. Cic. Off. 3. 20. *Wierook.*
TUSCIA, æ. f. Liv. 2. 51. Plin. H. 2. 54. *Toskanen,* een landschap in Italien.
Tuscum mare. Plin. H. 3. 4. *De Toskaansche zee.*
(TUSSEDO, inis. f. *De hoest.* Een woord gebruikt van Apul. M. 9. 222.)
TUSSICULA, æ. f. Cels. 3. 22. *Een kleine hoest, of kuch.*
TUSSILAGO, ginis. f. Plin. H. 26. 6. *Hoefblad, brandlaiouw,* zeker kruid.
TUSSIO, is, ivi, itum, ire. Hor. S. 2. 5. 107. Plin. H. 27. 5. *Hoesten, kugchen.*
TUSSIS, is. f. Ter. H. 2. 3. 132. *De hoest.*
Tussis arida, sicca. Cels. 4. 4. *Een drooge hoest.*
Tusses concoquere. Plin. H. 24. 8. *De vochten verteeren die den hoest verwekken.*

T U T.

TUTAMEN, inis. n. Virg. Æ. 5. 262. *Bescherming, beschutting, bolwerk, dat tot beschutting, of bescherming dient.*
TUTAMENTUM, i. n. Liv. 21. 61. zie Tutamen.
TUTE. adv. Cic. C. R. 9. *Zekerlyk, in verzekertheit, veiliglyk, in-* of *met zekerheit.* De compar. Tutius staat by Ovid. T. 5. 2. 78. en de superl. Tutissime by Cic. Att. 8. 1.
TU-TE. Cic. de Or. 1. 22. *Gy zelf.*
Quod tu-te tecum iratus cogitas. E. 1. 1. 19. *Dat gy by u zelven geheel vergramt zynde denkt.*
TUTELA, æ. f. Cic. Off. 1. 25. *Voogdye, mombaarschap, toezicht van een voogt over een weeze.*
Tutela. Cic. Sext. 30. *Bescherming, beschutting, hoeder, verdading.*
Tutela. Ovid. Tr. 1. 9. 1. Sen. E. 76. *Een beeltenis,* van eenige Godheit in hakbord van een schip, die de beschermer van 't zelve was.
(Tutela. *Onderhoud.*
Quum tenuiorum tutelam locupletiores in se contulissent. Suet. J. 68. 1. *Als de rykere op zich genomen hadden te onderhouden die geringer waren.*
Tutelam recipere. Suet. Cl. 2. 4. ad tutelam pervenire. Cic. Q. R. 6. Nep. 18. 2. 2. *Mondig zyn, onder geen voogden staan.*
Tutelæ suæ fieri. *Zyn eigen voogd worden, niet meer onder een ander staan.*
Adjice nunc, quod isti qui nunquam tutelæ suæ fiunt. Sen. E. 33. *Doe 'er nu by, dat die nooit hun eigen voogd worden, die altyd onder een ander staan.*)
TUTELA, æ. f. *Tule,* de hoofdstad van Neder-Limosyn.

TUTELARIS, is. m. & f. are, is. n. Ulp. Dig. 12. 3. 4. *Dat het mombaarschap,* of *de voogdye aangaat,* of *betreft.*
Instrumenta tutelaria. Paull. Dig. 27. 7. 8. *De stukken van een rechtzaak rakende een voogdy,* of *mombaarschap.*
TUTELARIUS, ii. m. Plin. H. 34. 7. *Een kerkmeester, een wykmeester die men 't opzicht over een kerk, enz geef.*
TUTO. adv. Cic. Sext. 37. *Zekerlyk, veiliglyk, in zekerheit, met verzekering, in verzekertheit.*
TUTOR, aris, atus sum, ari. Cic. Off. 1. 9. *Beschutten, beschermen, behoeden, verdedigen.*
Præsidio suo aliquem tutari. Hor. E. 1. 18. 81. *Iemant beschermen, voorstaan, beschutten, onder zyn beschermiinge neemen,* of *verdedigen.*
Genæ tutantur oculos. Cic. N. D. 2. 57. *De wangen beschutten,* of *beschermen de oogen.*
TUTOR, oris. m. Cic. de Or. 2. 53. *Een voogd, momboir,* of *mombaar.*
Tutor. Hor. Ep. 2. 22. *Beschermer, beschutter, behoeder, verdadiger, voorstander.*
(TUTULATUS, a, um. Varr. L. L. 6. 3. *Die zyn haair achter 't hooft spits opgebonden heeft.*
TUTULUS, i. m. Festus. *Een hoofdcieraad van een Priesters vrouw.*
Tutulus. Varr. L. L. 6. 3. *Spits opgebonden haair.*)
TUTUS, a, um. Cic. Man. 11. *Zeker, veilig, zonder gevaar, wel bewaart,* van een plaats spreekende. De compar. Tutior staat by Liv. 5. 20. en de superl. Tutissimus beneden by Virgilius.
Statio tutissima nautis. Virg. O. 4. 421. *Een zeer goede,* of *veilige reê voor de schippers.*
Tutus. *Zeker, zonder gevaar, verzekert, die in zekerheit is, behouden,* van een persoon spreekende.
A perfidia tutus. Liv. 28. 45. *Voor trouwloosheit,* of *verradery onbezorgt, onbevreest van verraaden te worden.*
Ad omnes ictus tutus. Liv. 36. 32. *Verzekert alle slagen af te weeren, steekvry, slootvry.*
In tuto esse. Ter. H. 4. 3. 30. *In zekerheit zyn, zeker zyn.*
In tuto res est. Ter. H. 4. 3. 11. *Daar is voor die zaak niet te vreezen, het is alles wel.*
In tuto collocare. Cic. Ar. 25. *In zekerheit stellen,* of *zetten, in veiligheit brengen.*
(Tutus. *Voorzichtig,* omdat die veilig

lig is, die zich wacht en zich voorzichtig draagt.

Serpit humi tutus nimium. Hor. A. P. 28. *Hy is flecht in zyn styl om dat hy te voorzichtig is.*

An omnes visuros peccata putem mea tutus. Hor. A. P. 266. *Zal ik voorzichtig zyn om te oordeelen, dat een iegelyk myne misslagen zien zal?)*

T U U.

TŬŬS, ă, ŭm. *Uwe, het uwe, dat uw is.*

De tuis unus. Cic. F. 13. 16. *Een van uwe vrienden.*

Tua fui memoria. Cic. Off. 13. 1. *Uwe gedachtenis van, of aangaande hem.*

Tuum est mihi ignoscere. Ter. An. 4. 1. 54. *Het is uw plicht my te vergeeven, of my te verontschuldigen: gy moet het my vergeeven.*

Diem tuum notaveram. Cic. Att. 7. 8. *Ik had den dag, als gy de koorts zoud krygen, opgetekent.*

T Y M.

(TYMBŎS, I. m. Cic. L. L. 2. 26. *Een graf, of grafstede.* 't Is een Griekſch woord, en word by Cicero in 't Griekſch gelezen.)

TYMPĂNICI, ŏrŭm. m. plur. Plin. H. 25. 5. *Windzuchtigen,* die den buik als een trommel gespannen hebben.

TYMPĂNISTRĬĂ, æ. f. Sidon. E. 1. 2. Τυμπανίστρια. *Trommelster, een vrouw die op den trommel slaat, of de trom roert.*

TYMPĂNĪTĒS, æ. m. Celſ. 3. 21. Τυμπανίτης. *Windzucht, windzwelling, trommelwater, windwater,* een ziekte die den buik doet opzwellen.

TYMPĂNĪZO, ăs, āvī, ātŭm, ārĕ. Suet. A. 68. 5. *Op den trommel slaan, de trom roeren.*

TYMPĂNŎTRIBĂ, æ. m. Plaut. Truc. 2. 7. 49. Τυμπανοτρίβης. *Trommelslager.*

TYMPĂNŬM, I. n. Catull. 63. 8. Τύμπανον. *Een trom, of trommel, bom.*

(Tympana tundere. Ovid. F. 1. 183 impellere. Ovid. F. 4. 19. *Op den trommel slaan, trommelen.)*

Tympanum. Vitruv. 10. 4. *Een rad in een kraan,* waar in een mensch gaat om het om te draaijen, om steenen, enz. op te haalen.

Tympanum. Vitruv. 4. 6. *Een Paneel,* een vierkant stuk hout, *of van een andere form,* in een ander zwaarder hout gezet.

(Tympanum. Virg. G. 2. 444. *Een dek, of kleed over een wagen.)*

T Y P.

TYPHŌN, ōnis. m. Plin. H. 2. 48. Τυφῶν. *Een heftige storm, of draaiwind, een wervelwind.*

TYPUS, I. m. Cic. Att. 1. 10. Τύπος. *Een gietvorm, een voorbeeld.*

T Y R.

TYRĂNNĬCĒ. adv. Cic. V. 3. 48. *Geweldiglyk, wreedelyk, gewelddadiglyk, gelyk een dwingland.*

TYRĂNNĬCĪDĂ, æ. m. Plin. H. 7. 23. *Dwinglandmoorder, of ombrenger van eenen geweldenaar, of dwingland.*

TYRĂNNĬCĪDĬŬM, Ĭi. n. Plin. H. 34. 8. *Dwinglandmoord, doodslag van eenen geweldenaar.*

TYRĂNNĬCŬS, ă, ŭm. Cic. L. L. 1. 15. Τυραννικός. *Wreed, geweldig, gewelddadig, dwinglandſch, van eenen geweldenaar, of dwingland.*

TYRĂNNĬS, ĭdĭs. f. Cic. T. Q. 2. 52. Τυραννίς. *Dwingelandy, geweldpleeging, geweldenary.*

(TYRĂNNŎCTŎNŬS, I. m. Cic. Att. 14. 15. Τυραννοκτόνος. Zie Tyrannicida.)

TYRĂNNŬS, I. m. Cic. T. Q. 5. 20. Τύραννος. *Een dwingland, geweldenaar, geweldpleeger.*

(Tyrannus was eertyds, *die de regeeringe, en 't gebied, dat te vooren by veelen stont, aan zich trok, en alleen regeerde.* Dus beschryft hem Nep. 1. 8. 3. Zie Fuller. Miſc. Sacr. 1. 12.

Tyrannus. Virg. Æ. 7. 266: 4. 320. *Een Koning.* Zie Servius over de eerste plaatze.)

TYRĬANTHĬNŬS, ă, ŭm. Mart. 1. 54. 5. Τυριάνθινος. *Purperviolet, paarsrood.*

(TYRĬŬS, ă, ŭm. *Die, of dat van Tyrus is, dat eenig opzicht op Tyrus heeft.*

Tyrii tenuere coloni. Virg. Æ. 1. 12. *De Tyriërs hebbenze bewoont.*

Affers purpuram Tyriam. Cic. Fl. 29. *Gy brengt mede een purper kleed te Tyrus geverft.)*

TYRO. Zie Tiro.

TYRŎCĬNĬŬM. Zie Tirocinium.

(TYRŎTĂRĪCHŬS, I. m. Cic. F. 9. 16. Att. 4. 8. *Toespys van kaas en andere gezoute kost gemaakt.* 't Is een Griekſch woord. Τυροτάριχος.)

TYRŬS, I. f. Plin. H. 5. 19. *Tyrus,* tegenwoordig *Sons,* een stad in Syrien.

V.

V A C.

VĂCANTER. adv. Gell. 17. 10. *Onnuttelyk, te vergeefs, onnodig, nodeloos.*

VĂCĀTĬO, ōnis f. Cic. Cl. 31. *Ontslaging, bevryding, uitneeming, uitzondering, vrydom, vryheit.*

Legis vacatio. Suet. Cl. 19. 1. *D'ontslaging, of bevryding van een wet.*

Militiæ. Cæſ. B. G. 6. 14. 1. *Ontslag van in den oorlog te gaan, vrygeeving van den krygsdienst.*

VĂCCĂ, æ. f. Cic. N. D. 1. 27. *Een koe.*

VĂCCĪNĬŬM, Ĭi. n. Virg. E. 2. 18. *Een Hyacinth,* zekere bloem. De Romeinen noemden ook Vaccinium de bloem van *ridderſpoore,* ter zaake van haar donkerbruin blauwe verwe. *Perſere violen.*

VĂCCĪNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 24. 3. *Van de koe.*

VĂCCŬLĂ, æ. f. Catull. 20. 14. *Een koetje, een kleine, of jonge koe.*

VĂCĔRRĂ. æ. f. Colum. 6. 19. *Een paal,* of *styl, daar men de paerden in den stal aan vast bind.*

Vacerra. Colum. 9. 1. *Zekere slagboom,* die men in den stal om de paerden van malkander af te ſcheiden gebruikt.

(Vacerra. Liv. Andron. *by* Festus. *Een dwaas,* of *plompaart.)*

VĂCCERRŌSŬS, ă, ŭm. Suet. A. 87. 5. *Gek, zot, dwaas, onzinnig.*

VĂCILLĀTĬO, ōnis. f. Quintil. I. O. 11. 3. *Waggeling, stantverwisseling, het staan, dan op 't eene dan op 't andere been,* van iemant die vermoeit is van staan ſpreekende.

VĂCĪLLO, ăs, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. Cl. 60. *Waggelen, wankelen, geen eenen stant houden, dan aan deze, dan aan geene zyde overhellen.*

Vacillare ex vino. Quintil. I. O. 1. 9. *Waggelen, wankelen, niet recht op zyn beenen staan, van den wyn, of door dronkenſchap heen en weêrzwieren,* of *laveeren.*

Eorum fides non vacillat. Arcad. Dig. 22. 5. 1. *De trouw van die menſchen wankelt niet, de trouw van die lieden is beproeft, dat zyn menſchen van een bekende getrouwheit.*

Memoriola vacillare. Cic. Att. 12. 1. *Een zwakke, of onvaste gedachtenis hebben.*

Tellus vacillat ſub pedibus Lucret. 5. 1235.

5. 1235. *De aarde davirt*, of *dreunt onder de voeten.*

Testis vacillans. Modest. Dig. 22. 5. 2. *Een wankeltaar*, of *onvast getuige, die niet vast in zyn zeggen gaat, die zich zelven wedespreekt.*

Vacillantes literulæ. Cic. F. 16. 15. *Letteren met een beevende hand*, of *met geen vaste hand geschreven.*

(VĂCIVITĀS, atis. f. *Ledigheit.*

Quantam cupiditatem hominibus injiciat vacivitas. Cic. F. 11. 10. *Hoe groote begeerlykheit de ledigheit verwekt in de menschen.*

Ita cibi vacivitate venio laxis lactibus. Plaut. Curc. 2. 3. 40. *Zoo ledig ie my den buik*, of *zyn my de ingewanden door gebrek van spyze.*

VĂCIVUS, ă, ūm. *Ledig.*

Date vacivas aures dum eloquor Plaut. Trin. Prol. 11. *Ontledigt uwe ooren, luistert nergens anders naar, terwyl ik spreek.*)

VĂCŌ, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. D. 1. 6. *Zich ergens toe stellen*, of *begeeven, iets aanvatten om te doen, ergens meê bezig zyn, zich tot iets verledigen, zynen tyd ergens aan besteeden: tyd hebben om iets te doen, te pas koomen.*

Armis vacare. Cic. A. 11. 15. *Zich tot de wapenoeffening begeeven.*

Corpori vacare. Plin. E. 1. 9. *Zyn lichaam bezorgen.*

Vacare sibi. Mart. 2. 5. 5. *Voor zich zelven zorgen, zyn eigen dingen waarneemen.*

In opus aliquod vacare. Ovid. P. 3. 3. 36. *Eenig werk by de hand neemen*, of *hebben, met eenig werk bezig zyn, eenig werk doen*, of *voortzetten.*

Vacare. *Ledig zyn.*

Fac vacent ædes. Plaut. Caſ. 3. 1. 7. *Maak dat het huis ledig is.*

Vacat locus a custodibus. Cæſ. B. C. 3. 25. 5. *De plaats word niet bewaart, de plaats is zonder bewaardere, daar is geen wacht in de plaatse.*

Petierat ut militia vacaret. Quintil. I. O. 9. 2. *Hy had bevryding van den krygsdienst verzocht, hy had verzocht van den krygsdienst bevryd te mogen zyn.*

Vacant agri. Cæſ. B. G. 4. 8. 2. *De landen leggen braak*, of *onbebouwt.*

A scribendo vacare. Plin. E. 3. 7. *Zich niet tot schryven stellen, opbonden van schryven, 't schryven staaken, niet schryven.*

Vacare munere. Front. St. 4. 1. 46. *In geen bediening*, of *bewind zyn, niets te doen hebben.*

Vacare animo. Cic. D. 1. 6. *Gerust zyn, zonder onrust*, of *moeyelykheit zyn, gerust leeven.*

Culpa vacare. Cic. F. 7. 3. *Onschuldig zyn, geen schuld hebben, zonder of buiten schuld zyn.*

Vacare. Virg. Æ. 1. 377. *Gelegenheit hebben, tyd hebben, gelegen koomen.*

Vacare alicui. *Naar iemant hooren, iemant gehoorzaamen, iemants bevelen uitvoeren*, of *betrachten.*

Non vacat exiguis rebus adesse Jovi. Ovid. Triſt. 2. 216. *Jupiter heeft geen tyd om op kleine dingen acht te slaan*, of *te letten*, of *iemant in kleine dingen te hooren; het koomt Jupiter niet gelegen om zich met beuzelingen*, of *kleinigheden te bemoeijen.*

(Vacare. *Stil leggen, geen voordeel doen.*

Pecunia vacat. Paull. Dig. 26. 7. 12. §. 4. *'t Gelt leit stil, doet geen voordeel, geeft geen rente.*

Vacare. *Niet hebben dat een ander van 't zelve stuch heeft.*

Jupiter ut vidit fessam, & custode vacantem. Ovid. M. 2. 42. *Jupiter, zoo dra hy gezien heeft dat Callisto niemant had die haar bewaarde, enz.*

Qui vacantem mulierem rapuit. Marc. Dig. 48. 6. 5. §. 2. *Die een wyf, die geen man had, vervoert heeft.*

Vacare. *Ledig staan, niet bekleed worden.*

Cum locus vacet. Plin. E. 10. 7. *Nademaal de plaats ledig*, of *niet bekleed is.*

Quia auguratus vacat. Plin. E. 10. 8. *Om dat het wichelaars ampt ledig staat.*

VĂCŬĔFĂCIO, is, fēci, fāctūm, făcĕrĕ. *Ledig maaken, ontblooten.*

Scyrum vacuefecit. Nep. 5. 2. 5. *'t Eiland Scyrus heeft hy ontbloot*, of *ledig gemaakt van inwoonderen.*)

VĂCŬĔFĂCTUS, ă, ūm. *Gezuivert, bevrydt, gereinigt.*

Hac erubescenda sentina vacuefactus noster exercitus. Val. Max. 2. 7. 1. *Ons leger is van die schendige ombooping gezuivert geworden.*

Vacuefactus. *Verwoest, uitgeplondert.*

Novis civibus bello vacuefactas possessiones divisit. Nep. 20. 3. 2. *Hy heeft de verwoeste en afgeplonderde erven en goederen aan nieuwe landslieden verdeelt.*

VĂCŬĬTĀS, atis. f. Vitruv. 1. 7. *Ontlasting, bevryding.*

Dolorum vacuitas. Cic. Fin. 3. 25. *Vrymaking*, of *bevryding van smert.*

Vacuitas ab angoribus. Cic. Off. 1. 21. *Bevryding van moeyelykheit*, of *onlust.*

VĂCŬO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum. 3. 13. *Leeig maaken, schoon maaken, reinigen.*

Vacuare. Mart. 11. 6. 6. *Een plaats ontvolken, ledig van inwoonderen*, of *woest maaken.*

VĂCŬUS, ă, ūm. Cic. C. 1. 6. *en* 7. *Leeg, ledig, ydel.* De superl. Vacuissimus staat by Ovid. P. 3. 1. 141.

Vacuum defensoribus oppidum. Cæſ. B. G. 2. 12. 1. *Een stad ledig van verdedigers*, of *daar geen soldaaten in leggen om haar te beschermen.*

Vacuus. *Hol, ledig.*

Agri vacui arboribus. Virg. G. 2. 54. *Velden daar geen boomen op staan.*

Animus vacuus. Cic. Att. 12. 38. *Een gerust gemoed, een gemoed zonder quelling, kommer*, of *onrust.*

Aures vacuas permulcere dictis. Hor. E. 1. 16. 26. *Een mensch vleyen*, of *pluimstryken, die gaerne vleijery hoort; vleiziekte ooren streelen.*

Dies vacuos habere. Cic. Cl. 90. V. Prooem. 18. *Vrye dagen hebben, dagen waar op men nergens mede bezet is*, of *waar op men niets te doen heeft.*

Vacui sumus. Cic. L. L. 1. 4. *Wy zyn ledig, wy hebben niets te doen.*

Equus vacuus. Liv. 26. 16: 44. 26. *Een paerd zonder ruiter*, of *berijder.*

Ager vacuus. Liv. 4. 51. *Een stuk lands zonder eigenaar*, of *dat niemant toekoomt.*

Gladius vagina vacuus. Cic. Marc. 6. *Een bloot zwaerd, een blooten degen.*

Ager vacuus frugum. Sall. R. J. 90. *Een onvruchtbaaren akker, een onvruchtbaar veld.*

Ab omni molestia vacuus. Cic. F. 12. 16. *Van moeyelykheit*, of *quellingen bevrydt*, of *verlost.*

Curis vacuus. Cic. D. 1. 11. *Van zorgen*, of *moeiten ontlast*, of *verlost.*

Virium vacuus. Plaut. B. 1. 2. 46. *Krachteloos, magteloos, die geen krachten heeft.*

(Vacuus. *Die*, of *dat geen bezitter heeft*, of *zonder bezitter is.*

Ubi mulier vacua fuit. Tac. An. 13. 14. 2. *Zoo dra als 't wyf zonder man was.*

Prædia vacua filio traditurum. Cic. S. R. 9. *Dat hy zynen zoon hofsteden, daar geen eigenaar van was, zou geeven.*

Et in vacuum venias. Hor. S. 2. 5. 50. *En dat gy erft eene erfenis die zonder eigenaar is.*

Vacuus. *Dat stil legt*, of *niet gebruikt word.* Zoo verklaart het Sceve Dig.

Dig. 16. 3. 18.

Sempronius pecuniam vacuam habuisset. African. Dig. 19. 5. 24. *Dat Sempronius dat geld mogte gehad hebben stil by hem leggen.*

Vacuus. *Daar niet op geschreven is.* Zoo verklaart het Ulp. Dig. 28. 3. 11.

Vacuus. *Dat ledig staat*, of *dat niet bekleed is.*

Sacerdotia vacua contulit in alios. Tac. An. 6. 40. 3. *De ledige priesterdommen heeft hij aan anderen gegeeven.*

Vacuum. *De lucht.*

Claudius pependit in vacuum. Suet. Cl. 9. 5. *'t Plakschrift, dat Claudius goederen te koop waren, is aangeslagen geweest.* Als in die tyden iemants goederen zouden verkocht worden, wierd 'er een plakschrift aan een zuil geplakt, en onder 't zelve een tafereeltje, waar in geschreven stont wiens, en hoedanig die goederen waren, en waar ze lagen, met een touwtje gebonden, en dat hing los in de lucht. Zie onze aantekening.

Ut volucri patria est, vacuo quidquid in orbe patet. Ovid. F. 1. 494. *Gelyk de geheele lucht, is 't vaderland van den vogel.*

Vacuum fuit. *Men heeft ledigen tijd gehad, men heeft het konnen wachten.*

Remoto metu Punico simultates exercere vacuum fuit. Sall. *by* Gell. 9. 12. *Als de vreeze voor den oorlog met de Carthaginenzers verdwenen was, heeft men 't konnen wachten malkanderen te haaten.*

Subacto orbe opes concupiscere vacuum fuit. Tac. H. 2. 38. 2. *De waerelt t'onder gebracht zynde, heeft men 't konnen wachten naar rykdommen te staan.)*

V A D.

VĀDĬMŌNĬŬM, ii. n. Cic. V. 5. 13. *Verbintenis uit kracht van een belofte, om op een gezetten tijd voor 't gerecht te verschynen.*

Venire ad vadimonium. Cic. P. Q. 16. *Voor 't gerecht op den gezetten tyd volgens belofte verschynen.*

Deserere vadimonium. Cic. P. Q. 14. en 18. *Nalaaten op den bestemden, of gezetten dag, volgens belofte, voor 't gerecht te verschynen.*

Promittere vadimonium. Cic. P. Q. 6. *Belooven om voor 't gerecht op zyn tyd te zullen verschynen.*

Vadimonium sistere. Cic. P. Q. 8. (Obire. Cic. P. Q. 16. 17.) *Voor 't gerecht op den gezetten tyd volgens belofte verschynen.*

VĀDO, is, äsi, äsum, dĕrĕ. Cic. Att. 4. 10. *Gaan, voortgaan, voortstreeden.*

Vade, age. Virg. Æ. 3. 462. *Wel aan, loop; wel aan, ga heen; sa, ga voort, of loop aan.*

Vadere in præceps. Sen. H. 1. 179. *Zich verhaasten, schielyk voortgaan, voortylen.*

Vadere per media castra. Liv. 26. 6. *Door het leger heen dringen.*

Vadit Euphrates in Mesopotamiam per Seleuciam. Plin. H. 5. 26. *D'Euphraat loopt door Seleucien in Mesopotamien.*

VĂDŎR, ăris, ātūs sŭm, ārī. Cic. P. Q. 6. *Borg van iemant eischen dat hy voor 't gerecht zal verschynen.*

Vadari vis? promittit. Cic. P. Q. 19. *Wilt gy hem dag zetten om voor 't recht te koomen? hy belooft te zullen verschynen.*

VĂDŌSŬS, ă, ŭm. Liv. 33. 17. *Waadbaar, daar men deorwaden kan, of te voet kan doorgaan,* van een rivier, enz. spreekende.

VĂDŬM, i. n. Cic. O. 45. Cæs. B. G. 1. 6. 2. *Een droogte, of ondiepte, een waadbaare plaats, in een stroom.*

Vadum. Cæs. B. C. 1. 61. 6. *Een plaat, bank, droogte.*

Vadum. Catull. 64. 6. *De zee.*

Emergere e vadis. Cic. Cœl. 21. *Eenig ongeval ontkoomen, eenig gevaar ontworstelen, uit een ongelegenheit raaken.*

Res est in vado. Ter. An. 5. 2. 4. *De zaak staat op eenen goeden voet, de zaak staat wel, is verzeekert,* of *behouden, daar is gansch geen zwarigheit.*

(Vadum putei. Phædr. 4. 8. 12. *De boord,* of *rand van een put.*) —

VÆ. VAF.

VÆ. interject. Virg. E. 9. 28. *Wee.*

Væ misero mihi. Ter. An. 2. 1. 2. *Wee my ellendige! wee my rampzalige!*

VĂFĔR, frā, frŭm. Cic. N. D. 1. 31. *Loos, listig, doortrapt, slim, arg, schalk, snood, schrander.* (De compar. Vafrior staat by Hieron. ad Marcell. E. 23. en de superl. Vaferrimus by Cic. N. D. 1. 15.)

VAFRĀMĔNTŬM, i. n. Val. Max. 7. 3. 4. ext. *Bedrog, listigheit, loosheit, arglistigheit, list, konstgreep, looze streek.*

VAFRĒ. adv. Cic. V. 2. 53. *Listiglyk, looslyk, doortraptelyk.* (De superl. Vaferrime staat by Sen. E. 48.)

V A G.

VĀGĒ. adv. Liv. 26. 39. Cic. Her. 4. 2. *Hier en daar, in 't wild,* of *op verscheide plaatzen.*

VĀGĪNĀ, æ. f. Cic. Marc. 6. *Een schee van een degen,* enz.

Vaginæ viscerum. Plin. H. 11. 37. *De vliezen die het ingewand bedekken.*

Vagina frumenti. Varr. R. R. 1. 48. *Het kaf,* of *'t stroo van een koorenaare.*

VĀGĪNŬLĀ, æ. f. Plin. H. 18. 7. *Een klein dun vliesje daar de kernen van een koornaare in besloten zyn.*

VĀGĬO, is, ivi, itūm, irĕ. Cic. S. 23. Ter. Hec. 4. 1. 2. *Schreijen als een kind in de wieg.*

Vagierant ambo pariter. Ovid. F. 2. 405. *Zy hadden beide op eenen tyd in de wieg gelegen.*

VĀGĪTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Stat. S. 4. 8. 35. *Schreyen als de kleine kinderen in de wieg.* (Andere leezen Vagiret.)

VĀGĪTŬS, ūs. m. Virg. Æ. 6. 426. Quintil. I. O. 1. 1. *'t Geschrei van kleine kinderen,* die noch in de wieg zyn.

VĀGŎR, ōris. m. Lucret. 2. 576. Zie Vagitus.

VĀGŎR, āris, ātūs sūm, ārī. *Heen en weêr loopen, zwerven, dwaalen, omzwerven, omdoolen, hier en daar loopen, overal loopen.*

Tota urbe vagari. Virg. Æ. 4. 68. *De geheele stad doorloopen,* of *doorkruissen.*

Vagari in foro. Cic. de Or. 1. 40. *Op de markt heen en weêr loopen.*

Terras vagari. Prop. 2. 21. 19. *Door de waerelt zwerven, de waerelt doorloopen,* of *doorkruissen, door de waerelt dwaalen, landloopen.*

Vagatur animus errore. Cic. Off. 2. 2. *'t Gemoed word door dwalingen misleid.*

Vagatur fama. Virg. Æ. 2. 17. *Daar loopt een gerucht.*

(Vagari. *Stroopen, rooven.*

Spartacum si qua potuit vagantem fallere. Hor. O. 3. 14. 19. *Indien hy den stroopenden Spartakus eenigzins heeft konnen ontgaan.*)

VĀGŬS, ā, ūm. Cic. Clu. 62. *Landlooper, zwerver, doorkruisser van de landen,* of *van de waerelt.*

Errans & vaga sententia. Cic. N. D. 1. 1. *Een onzeker,* of *onvast gevoelen.*

V A H.

VĀH. interject. Ter. An. 3. 4. 10. Ad. 2. 1. 33. *Hei! hei daar! wel! is 't mogelyk! foei!* enz. Een tusschenzetwoord van verwondering, blydschap, spyt, enz.

V A L.

VALACHIĀ, æ. f. *Walachyen,* een deel van 't oud Koningkryk Hongaryen.

VALAVIĀ, æ. f. *Velay,* een landschap van Vrankryk, in Languedocq.

VALDĒ. adv. Cic. D. 2. 39. *Zeer, ten hoogsten, boven maten, grootelyks.* (De compar. Valdius staat by Hor. E. 1. 9. 6. A. P. 321.)

Quid opus est de Dionysio tam valde affirmare? Cic. Att. 7. 8. *Wat behoeft*

behoeft gy uw zeggen | *aangaande Dionysius, zoo zeer te verzekeren?*

VĂLĒ. imperf. Cic. F. 16. 4. *Vaart wel.* Valete. Cic. F. 14. 2. *Vaart gy lieden wel.*

VĂLENS, tis. omn. gen. *Welvaerende, die in goede gezondheit is, gezond, wel te pas, kloek.* (De compar. Valentior staat beneden by Cicero, en de superl. Valentissimus beneden by Plinius.)

Medicus affirmat te propediem valentem fore. Cic. F. 16. 9. *De Geneesmeester verzeekert dat gy haast, of in korte dagen gezont zult zyn.*

Cum valentiore pugnare. Cic. F. 5. 21. *Tegens een sterker vechten.*

Adjumentum valentissimum. Plin. H. 22. 22. *Een zeer krachtige, of sterke hulp.*

Valentissimus cibus. Cels. 2. 18. *Een zeer krachtige, of heel voedzaame spyze.*

Argumenta valentiora. Quintil. I. O. 5. 13. *Sterker, krachtiger, beter, of doordringender bewysredenen.*

Civitas valens. Cic. Ar. 28. *Een machtige, of sterke stad.*

VĂLENTĔR. adv. Cels. 5. 26 *Sterkelyk, krachtiglyk, kloekelyk, met kracht, of magt.* (De compar. Valentius staat by Ovid. M. 11. 481.)

VALENTIĂ, æ. f. Plin. H. 3. 3. *Valencen.* Daar zyn meer steden van deezen naam, de voornaamste zyn Valencen in 't Dauphiné Plin. H. 3. 4. en Valencen in Spangien, de hoofdstad van het Koningkryk van dien naam.

VĂLENTŬLŬS, ă, ŭm. Plaut. Cas. 4. 4. 26. *Die, of dat eenige kracht, of sterkte heeft, eenigzins sterk, krachtig, of vermogende.*

VĂLEO, es, ŭi, vălĭtŭm, vălērĕ. Cic. F. 11. 23. *Wel vaaren, gezond zyn, wel te pas zyn, fris zyn.*

Valere ab oculis. Gell. 13. 30. *Geen zeere oogen meer hebben.*

Valere a pecunia. Plaut. Au. 2. 2. 9. *Wel by 't geld zyn, wel geld hebben.*

Ne valeam, si non, &c. Mart. 2. 5. 1. *Ik moet ziek worden, zoo, enz.*

Valere. Ter. E. 5. 2. 41. *Magt, vermogen, of gezag hebben.*

Valere rogando. Ovid. M. 2. 183. *Veel vermogen door zyn verzoeken, of bidden.*

Vestrum judicium, vestra existimatio valebit. Ter. H. prol. 25. *Men zal zich geheelyk aan uwe uitspraak en beslechting gedraagen, uw oordeel en uitspraak zal alleen gelden.*

Quidquid valebo gratia, valebo tibi. Cic. F. 6. 6. *Al wat ik zal vermogen zal voor u zyn, alles dat ik door myn aanzien vermag zal ik voor u doen, of voor u uitwerken.*

Valere solis verbis. Liv. 31. 44. *Niet dan woorden hebben.*

Valet auctoritas illius apud plebem. Cæs. B. G. 1. 9. 1. *Hy heeft veel vermogen op het volk, hy vermag veel op 's volks gemoed.*

Quod est in literis sociorum, contra tuum caput & existimationem valet. Cic. V. 2. 71. *Dat in de brieven der bondgenooten staat kan uw leven in gevaar brengen, en uw aanzien krenken.*

Valere. *Betekenen, beduiden.*

Cognomen in pueritia Becco fuerat, id valet gallinacei rostrum. Suet. V. 18. 1. *Zyn toenaam in zyn kindsheit was Beccus, dat den bek van een haan betekent.*

Memoria offensionis valebat. Tac. An. 4. 21. 2. *De gedachtenis, of het geheugen van ongelyk, of van den hoon was noch versch, of noch niet vergeeten.*

Amicis valere. Cic. Att. 4. 17. *Vrienden hebben, groote vrienden hebben.*

Valeant qui inter nos dissidia volunt. Ter. An. 4. 2. 13. *Ik lach om die, die ons gaerne oneenig zagen*: boertende; *laatze voor St. Felten vaaren die twist, of oneenigheit tusschen ons zoeken te zaayen.*

Valere. *Waerdig zyn, geschat zyn, op prys zyn gestelt, gelden mogen.*

Valere vicenis sestertiis. Plin H. 33. 3. *Twintig sestertiën waerdig zyn.*

Valere quinos æris. Varr. L. L. 4. 36. *Vyf stukken koper geld waerdig zyn.*

(Valere. *Onderhouden worden.* Zoo gebruyken de Grieken hun ἰσχύειν by Polyæn. 2.

Thrasybulus effecit, ut hæc lex valeret. Nep. 8. 3. 3. *Thrasybulus heeft gemaakt, dat deeze wet onderhouden wierd.*

Ut lex Ælia & Fusia ne valerent. Cic. post red. in sen. 5. *Dat de wetten Ælia en Fusia niet onderhouden wierden.*

Valere. *Beduiden, ergens op zien, ergens henen strekken.*

Hoc eo valebat, ut ingratis ad depugnandum omnes cogerentur. Nep. 2. 4. 4. *Dat zag daar op, of strekte daar henen, dat ze alle zouden gedwongen worden om tegens hunnen dank te vechten.*

Id responsum quo valeret, cum intelligeret nemo. Nep. 2. 2. 7. *Als niemant verstont, wat de antwoord beduidde, of waar henen de antwoord strekte.*

Auctoritas valet was een spreekwyze, waar door de Ouden te kennen gaven, dat ze beweezen hadden dat hun gevoelen recht en billyk was, *dat ze dien overreedt hadden* met wien ze te dier tyd te doen hadden.

Reguli cum valuisset auctoritas, captivi retenti sunt. Cic. Off. 3. 27. *Als Regulus den Raad overreedt had, zyn de gevangenen aangehouden.*

Euander auctoritate magis, quam imperio ea loca regebat. Liv. 1. 7. *Euander regeerde de inwoonderen van die plaatzen meer door overreding dan door gezagh.*

Nihil potestas Regum valebat, nisi prius valuisset auctoritas. Cur. 6. 8. 25. *De Koningen vermogten niets, ten ware zy te vooren getoont hadden dat hun vonnis recht en billik was.*)

VĂLĔRIĂ aquila, æ. f. Plin. H. 10. 3. *Zekere arend*, de kleinste, maar de sterkste van allen, en de donkerste van veeren.

VĂLĔSCO, scis, scĕrĕ. Tac. An. 11. 15. 2. Lucret. 1. 941. *Zich versterken, sterk, machtig, krachtig, of vermogend worden.*

VĂLĔTŪDĬNĀRĬŬM, ĭi. n. Sen. E. 27. Colum. 11. 1. *Een ziekhuis, gasthuis, zieke-gasthuis.*

VĂLĔTŪDĬNĀRĬŬS, ă, ŭm. Cels. Præf. 1. Sen. B. 1. 11. *Ziekelyk, zwakkelyk, ongezont, zwak, onpasselyk.*

(Valetudinarius medicus. Tarrunt. Patern. Dig. 50. 6. 6. *Een geneesmeester, of arts van een gast- of ziekhuis.*)

VĂLĔTŪDO, ĭnĭs. f. *Ongezontheit, krankheit, ziekte, onpasselykheit.*

Proximi membri valetudinem ad se traducere. Cic. Off. 3. 5. *De welstant van het naaste lid tot zich trekken*, van een ongezond lid spreekende.

Valetudine impeditus non potui. Cic. de Or. 1. 27. *Ik heb door myn ziekte niet gekonnen.*

Cura valetudinis. Cic. F. 9. 15. *Zorge, of bezorging van zyn gezontheit.* (Zoo leest Lambinus. Andere geven door een * te kennen, dat hier iets ontbreekt, zonder te konnen zeggen wat het is.)

Infirma valetudo. Cic. Clu. 16. *Onpasselykheit, ziekelykheit, zwakheit, ongezonde toestant.*

Insuperabilis valetudo. Plin. E. 1. 22. 8. *Een ongeneesselyke zwakheit, ziekte, of krankheit.*

Consumi longiore valetudine. Quintil. I. O. 7. 2. *Door eene langdurige ziekte uitgeteert worden.*

Servire valetudini. Cic. Fr. 1. 1. *Zorg voor zyn gezontheit draagen.*

Mensium octo valetudinem ferre. Quin-

Quintil I.O.Præf. 6. *Een ziekte van acht maanden uitſtaan*, of *verdraagen.*

Tentari valetudine aliqua. Cic. Att. 11. 23. *Van eenige zwakheit*, of *ziekte aangetaſt worden.*

VĀLGŬS, i. n. Plaut. M. G. 3. 1. 128. *Die uitwaarts ſcheeve beenen heeft.* (De compar. Valgior ſtaat by Celſ. 8. 20.)

VĀLĬDĒ. adv. Plaut. R. 2. 1. 14. *Sterkelyk, krachtiglyk, met kracht.* De compar. Validius ſtaat by Paterc. 2. 98. 3. en de ſuperl. Validiſſime by Cicero beneden.

Valide amare. Plaut. Merc. Prol. 42. *Hartelyk liefhebben, vieriglyk beminnen, zeer genegen zyn.*

Valide cupere. Plin. E. 9. 35. 1. *Hartelyk, grootelyks*, of *ernſtelyk wenſchen.*

Validiſſime favere alicui. Cic. F. 8. 2. *Iemant uitſteekende*, of *zeer genegen zyn.*

VĀLĬDŬS, ă, ŭm. Plaut. Am. 1. 1. 143. *Sterk, kloek*, van perſoonen ſpreekende. (De compar. Validior ſtaat by Liv. 8. 19. en de ſuperl. Validiſſimus by Liv. 34. 40.)

Validus ex morbo. Liv. 3. 13. *Herſtelt, gebetert, die na een ziekte beter geworden is, die uit een ziekte opkoomt*, of *opgekomen is.*

Facundia validus. Plin. E. 3. 9. 12. Orandi validus. Tac. An. 4. 21. 4. *Welſpreekende, die wel reden voert, krachtig*, of *deftig in 't redenvoeren.*

Virium & opum validus. Tac. H. 2. 19. 3. *Vermogend in krachten en rykdommen.*

Validus in animo alicujus. Tac. An. 4. 12. 6. *Die vermogen op iemants geeſt*, of *gemoed heeft, die veel op iemant vermag.*

Æſtus validus. Ovid. M. 14. 352. *Een groote hitte.*

Vinum validum. Ovid. F. 6 677. *Een zwaare*, of *zeer ſterke wyn.*

(Urbs valida. Curt. 9. 1. 19: 8. 13.) valida muris. Liv. 1. 15. *Een ſtad met ſterke muuren.*

VĀLLĀRĬS corona. Liv. 10. 46. *Een walkroon*, een kroon die men aan dien gaf, die 't eerſt op 's vyands wal klom.

VĀLLĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 15. 18. *Met paalwerken*, of *ſtormpaalen bezet*, van een legerplaats ſpreekende.

Vallatus ſicariis. Cic. Mur. 24. *Met moordenaars omringt*, of *omcingelt.*

VĀLLĔNCĔNÆ, ārŭm. f. plur. *Valencyn*, Een ſtad in Vlaenderen.

(VĀLLĬCŬLĂ, æ, f. *Een valeitje, een kleine vallei.* Feſtus in Convallis.)

VĀLLĬS, is. f. Virg. Æ. 3. 110. *Een dal, een vallei.*

VĀLLIS ŏlĕtānă, is, æ. f.

VĀLLIS ŎLĒTŬM. *Valladolid*, een ſtad in Spangien in oud Caſtilien.

VĀLLO, as, āvī, ātum, ārĕ. Cic. L. L. 1. 24. *Bebolwerken, met bolwerken*, of *wallen verſterken.*

Armis vallare aliquem. Val. Fl. 1. 697. *Iemant wapenen beſchikken, verſchaffen*, of *ter hand ſtellen.*

VĀLLŬM, i. n. Cic. F. 15. 4. *Een wal*, of *muur van een ſtad.*

VĀLLŬS, i. m. Cic. T. Q. 2. 16. Hor. Ep. 9. 15. *Een ſtaak, ſtyl, paal*, daar men ſtormpaalen van maakt.

Vallus. Cæſ. B. C. 3. 63. 1. *Een aarde wal, een bolwerk.*

Vallus. Varr. R. R. 1. 52. Zie Vannus.

VĀLVÆ, ārŭm. f. plur. Cic. D. 1. 34. *De twee ſlagdeuren van een poort.*

Stare ad valvas alicujus. Cic. V. 1. 23. *Voor iemants deur ſtaan.*

VĀLVĀTŬS, ă, ŭm. Vitruv. 4. 6. *Die ſlagdeuren heeft, die met halve deuren opengaat.*

VĀLVŬLŬS, i. m. Colum. 6. 4. *De baſt*, of *ſchel van een boon*, enz.

V A N.

VANDĂLĬCĬĂ, æ. f. *Andalouzien*, een Koningrijk in Spangien.

(VĀNĒ. *Ydel, ydelyk, te vergeefs.* Van dit woord heeft zich Tertullianus bedient Apolog. 49. De compar. Vanius ſtaat by hem adv. Nat. 1. 19. en de ſuperl. Vaniſſime de Pud. 11)

VĀNĔSCO, ſcis, ſcĕrĕ. Cic. L. L. 2. 10. Zie Evaneſco.

VĀNĬDĬCŬS, ă, ŭm. Plaut. Trin. 2. 1. 37. *Een groote ſnappert, klappaart, kakelaar*, of *ſnateraar, een die veel onnutte klap uitſlaat.*

VĀNĬLŎQUĔNTĬĂ, æ. f. Liv. 34. 24. *Onnutte klap, ydele woorden.*

VĀNĬLŎQUŬS, ă, um. Liv. 35. 48. *Een ydele klappert, ſnappert*, of *kakelaar, een die veel onnutte klap uitſlaat*, of *leuren en zeuren vertelt.*

VĀNĬTĀS, ātĭs. f. Cic. T. Q. 3. 1. *Leugen, bedrog, bedriegery, trouwloosheit.*

Non pudet vanitatis? Ter. Ph. 3. 2. 40. *Schaamt gy u niet over uwe trouwloosheit*, of *dat gy zoo weinig woord houd?*

Vanitas. Cic. N. D. 2. 21. *Onſtandvaſtigheit, ongeſtadigheit, wiſſelvalligheit, veranderlykheit, wiſpelturigheit.*

Vanitas. Sen. Polyb. 37. *Ydelheit, onnutheit.*

Vanitas. Cic. Off. 1. 42. *Ydelheit, ydele eer, ydele roem.*

(Agricola proſperitate rerum non eſt uſus in vanitatem. Tac. Agr. 18. 9. *Agricola heeft geen ydele eer gezocht*, of *is niet opgeblazen geworden in den goeden voortgang.*

VĀNĬTŪDO, inis. f. *Ydelheit.* Dit woord gebruiken Plaut. Capt. 3. 3. 38. en Pacuv. by Non. 2. 886.)

VĀNNŬS, i. f. Colum. 2. 21. *Een korrenwan.*

VĀNŬS, ă, ŭm. Virg. 1. 226. *Ydel, ledig, daer niet is.* (De compar. Vanior ſtaat by Liv. 2. 47. en de ſuperl. Vaniſſimus by Liv. 9. 14.)

Vanus homo. Juv. 3. 169. *Een blaaskaak, windbuil, beuzelaar, een ydel*, of *beuzelachtig menſch.*

Vanus. Virg. Æ. 1. 396: 2. 83. *Een leugenaar, bedrieger.*

Auctor vanus. Liv. 29. 32. *Een onzeker ſchryver*, daar men zich niet op mag vertrouwen.

Media acies vana. Curt. 4. 14. 14. *De middeltocht*, of *'t middelſte van 't leger is niet vol*, of *daar is weinig volk in.*

Gaudia vana. Hor. E. 2. 1. 188. *Ydele vreugde, ydel vermaak.*

Oratio vana. Cic. S. R. 40. *Een krachtelooze*, of *ſlechte rede.*

Ut vidit fulgentem armis, & vana tumentem. Virg. Æ. 11. 854. *Zoo rat als hy hem vol van ydele trots*, of *opgeblazendheit zag.*

V A P.

VĀPĬDĒ. adv. Vapide ſeſe habere. Suet. A. 87. 5. *Niet wel zyn, onpaſſelyk zyn, niet wel vaaren, qualyk te pas zyn, ziek zyn.*

VĀPĬDŬS, ă, um. *Verſlagen*, of *bedorven.*

Vapidum pectus. Perſ. 5. 117. *Een bedurven*, of *ondeugent hart, een hart dat vol gebreken is.*

(Vapida lagena. Perſ. 6. 17. *Een fleſch daar verſchaalde wyn in is.*

Vapidus. Perſ. 5. 148. *Vol damp, vol waaſſem.*)

VĀPŎR, ōris. m. Cic. N. D. 2. 46. *Waaſſem, damp.*

Vapor. *Warmte, hitte.*

Vapor ſiderum. Hor. Ep. 3. 15. *De hitte der ſterren.*

Vapor. Virg. Æ. 5. 682. 697. *De kracht van 't vuur*, of *van 't vier.*

Vaporare. *Verwarmen, warm maaken.*

Alta etiam ſuperum delubra vaporant. Stat. Th. 5. 174. *Zy maaken de verheve kerken van de Goden ook warm.*

Invidia quoniam, ceu fulmine, ſumma vaporant. Lucret. 5. 1130. *Hooge*, of *verhevene dingen worden door nydigheit warm gemaakt*, of *worden benydt, als of ze van den blixem geſlagen wierden.*

VĀPŌRĀRIŬM, ii. Cic. Fr. 5. 1. *Rookplaats van de stoven, plaats daar de rook der stoven in trekt.*

VĀPŌRĀTIO, ōnis. f. Gell. 19. 5. *Damping, uitwaassieming.*

(VĀPŌRĀTUS, a, ūm. *Warm gemaakt, heet geworden.*

Glebæ æstivis solibus vaporatæ resolvuntur. Colum. 2. 16. *De kluiten ontdoen zich, of breeken des zomers door de hitte van de zon.*

Nebula est exhalatio vaporata, humore viduata. Apul. Mund. 61. *De nevel is eene warme uitwaassiening, van vocht beroofd.*)

VĀPŌRIFĔRUS, ă, ūm. Stat. S. 3. 5. 96. *Rookachtig, dampig, daar damp uitkoomt, dat damp maakt.*

VĀPŌRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 31. 2. *Rook, of damp uitwerpen, dampen, rooken, waassemen.*

Vaporare agrum. Colum. 2. 16. *Dampen uit het land optrekken,* van de zon spreekende.

Vaporare. Virg. Æ. 11. 481. *Met reukwerk berooken, welriekend maaken.*

(Vaporare. *Lauw maaken, eenigzins verwarmen.*

Vaporare oculos spongiis. Scrib. Larg. 3. 20. *De oogen met sponssen warm houden.*

Ut sol lævum discedens curru fugiente vaporet. Hor. E. 1. 16. 7. *Dat de ondergaande zon 't aan de slinkehand warm houde.*)

VĀPPĀ, æ. f. Plin. H. 14. 20. *Lekwyn, dropwyn, verschaalde wyn.*

Vappa. Een scheldwoord by Hor. S. 1. 1. 104. zoo veel te zeggen als, *een doorbrenger, verquister, schoeije, ondeugent mensch.*

VĀPŬLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plaut. Am. 1. 1. 223. *Geslagen worden, slagen, of klop krygen.*

Susurrationes veniunt septimam legionem vapulasse. Cic. F. 8. 1. *Daar loopen stille geruchten dat de zevende keurbende klop gehad heeft.*

Omnium sermonibus vapulare. Cic. Att. 2. 14. *Van al de waereld gelaakt, misprezen, of over den hekel gehaalt worden: op de tong van alle man ryden.*

V A R.

VĀRÆ, ārūm. f. plur. Vitruv. 10. 19. *Dwarsbalken,* die in 't midden een weinig boogswyze gebogen zyn.

VĀRĪ, ōrum. m. plur. Lucan. 4. 439. *Gevorkte stokken,* om de netten van de jagers op te konnen leggen.

Vari. Celf. 6. 6. Plin. H. 22. 25. *Puisten in 't aangezicht,* ook *kinderpokjes.*

VĀRĬANS, tis. omn. gen. Plin. H. 7. 42. *Veranderlyk, onstantvastig, ongestadig, wisselvallig, wispelturig,* van het geluk, ens spreekende.

Varians cælum. Plin. H. 14. 2. *Veranderlykheit,* of *ongestadigheit van de lucht.*

Variantes adhuc, & acerbæ uvæ. Colum. 4. 20. *Druiven die eerst beginnen van kleur te veranderen en noch niet volkomen ryp zyn.*

(VĀRĬĀTĪM. Gell. 5. 12. *Verscheidentlyk, op verscheide wyzen.*)

VĀRĬĀTĬO, ōnis. f. Liv. 24. 9. *Verandering, verwisseling.*

(VĀRĬĀTUS, ă, ūm. Catull. 64. 50. *Geschildert, bont, veelverwig, van verscheide kleur.* De compar. Variatior staat by Apul. Fl. 357.)

VĀRĬCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Quintil. I. O. 11. 3. *Schrybeenen, de beenen wyd van malkander zetten, met de beenen wyd van malkander gaan.*

VĀRĬCŌSUS, ă, ūm. Juv. 6. 397. Perf. 5. 189. *Die dikke gezwolle aderen aan de beenen heeft, krampaderig.*

VĀRĬCŬLĂ, æ. f. Celf. 5. 26. *Een gezwol'e adertje.*

VĀRĬCUS, ă, ūm. Ovid. Art. 3. 304. *Met wyde schreden stappende, die met wyde stappen gaat.*

VĀRĬĒ. adv. Cic. D. Q. 42. *Verscheidentlyk, op verscheide wyzen, of manieren.*

(Varie valere. Plaut. E. 1. 1. 15. *Dan gezont, dan krank zyn,* of, gelyk 't Epidicus neemt, *door veel slagen bont en blauw zyn.*

VĀRĬĔGO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Auson. Eid. 13. præm. Ep. *Schilderen, verscheide kleuren aanstryken.* Een woord van de latere eeuw.

Tunica picturis variegata. Apul. Fl. 2. 351. *Een bonten, of veelverwigen rok.*)

VĀRĬĔTĀS, ātis. f. Cic. Fin. 2. 3. *Verscheidenheit, verschillendheit, verschilligheit.*

Sententiarum varietas. Cic. de Or. 2. 14. *Verschillendheit van gevoelens.*

Varietas vocum. Cic. de Or. 1. 5. *Verscheidenheit van stemmen.*

Stella Jovis multas efficit varietates. Cic. N. D. 2. 20. *'t Gesternte Jupiter veroorzaakt veele veranderingen.*

Varietates. Plin. H. 20. 9. *Zekere blaaren die op 't lichaam koomen, als men 's winters te dicht by het vuur zit.*

VĀRĬO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Veranderen, verscheiden maaken, onderscheiden.*

Cœlum variant sidera. Ovid. F. 3. 449. *De sterren versieren den hemel.*

Otium variare labore. Plin. E. 8. 8. 4. *Den arbeit met rusten verpoozen, onder 't werken zomtyds rusten.*

Sententiam variavit timor. Liv. 2. 57. *Door de vrees zyn zy van meininge,* of *gevoelen verandert.*

Oratoris est orationem variare. Cic. de Or. 2. 9. *'t Is de plicht van een redenaar zyn rede behoorlyk te versieren.*

Auctores de morte ejus variant multa. Liv. 27. 27. *Het gevoelen der Schryvers wegens zyne doot is zeer verscheiden: de Schryvers koomen omtrent zyne doot gansch niet overeen,* of *zyn zeer verschillig omtrent zyne doot.*

(Græcorum exempla variant. Plin. H. 11. 14. *De voorbeelden der Grieken zyn verscheiden,* of *'t eene voorbeeld der Grieken is anders als 't ander.*)

Cum primum baccæ variare cœperint. Colum. 12. 50. *Zoo dra de jonge Olyven van kleur zullen begonnen hebben te veranderen.*

Variare pectora palmis. Catull. 64. 347. *Zyn borst met vuisten bont en blauw slaan.*

(Variare. *Oneens,* of *oneenig zyn.*

Cum sententiis variaretur. Liv. 22. 60. *Als men in 't stemmen oneens was.*)

VĀRĬUS, ă, ūm. Ter. E. 4. 4. 16. *Bont, van verscheide kleuren, veelverwig.*

Plato varius fuit. Cic. A. Q. 1. 4. *Plato was in alles zeer welsprekende.*

Varius. Virg. Æ. 4. 569. *Ongestadig, wisselvallig, onstantvastig, veranderlyk, wispelturig.*

Gentes variæ linguis. Virg. Æ. 8. 723. *De volkeren zyn verscheiden van taalen,* of *hebben byzondere taalen.*

Aquæ variæ. Sen. N. Q. 3. 2. *Wateren van verscheide hoedanigheden.*

Uvæ variæ. Cato R. R. 74. *Druiven die van kleur veranderen,* of *die beginnen te rypen,* of *ryp te worden.*

VĀRĬÆ. Plin. H. 8. 17. *Panters, Panterdieren.*

VĀRĪX, icis. m. Celf. 2. 8. *Krampader.* Een gezwolle ader aan de beenen.

Cum varices secabantur Mario. Cic. T. Q. 2. 15. *Als de krampaderen in de beenen van Marius geopent wierden.*

VĀRSŌVĬĂ, æ. f. *Warschau,* een stad in 't Koningryk Polen.

VĀRŬS, ă, ŭm. Hor. S. 1. 3. 47. *Krombeen, scheefbeen, die kromme, of slimme beenen heeft.*

(VĀRUS. i, m. *Een stang daar de jagers hunne netten op hangen.*

Venator attollit retia varis. Lucan. 4. 439. *De jager haalt, of hangt de netten op aan de stangen.*

Varus. Celf. 6. 5. Plin. H. 32. 1. *Een vlak in 't aangezicht.*)

V A S.

VĀS. ădis. m. Cic. Off. 3. 10. *Een borg in lijfstraffelyke zaaken.*

VĀS, āsis. n. in plur. VĀSĂ, ōrŭm, is. Cic V. 4. 27. *Een vat.*

Vafa pretiose cælata. Cic. I. R. 2. 40. *Kostelyk gesnedene vaten.*

Vafa colligere. Liv. 21. 47. Cic. V. 4. 19. *Alles zakken, of pakken, de legertros byeen pakken.*

(Vafa. Plaut. Pœn. 4. 2. 21. *De zaadballen.*)

VĀSĀRĬŬM, ii n. Cic. Pif. 35. *Al de huitraad, of al de pakkaadje dat een Roomsch Overheit wiert mede gegeeven als hij naar een wingewest gezonden wiert.*

VĀSĀRĬĂ, ōrŭm. n. plur. Vitruv. 5. 10. *Een vaatkamer in een badstove*, daar in men verscheide vaatwerk bewaarde, 't geen om water te putten, en de baden med te begieten gebruikt wierd.

VĀSCŌNĒS, ŭm. m. plur. Plin. H. 3. 3. *De Gasconjers.*

VĀSCŌNĬĂ, æ. f. Aufon. E. 25, 51. Paullin. E. 1. 100. *Gasconje.* Een Landschap tusschen de zee, het Pyreneesche gebergte, en den Garonnestroom.

VĀSCŪLĀRĬŬS, ii. m. Cic. V. 4. 24. *Een maker van allerhande vaatwerk.*

VĀSCŪLŬM, i. n. Juv. 9. 141. Cato R. R. 112. *Een klein vaatje, een vatje.*

Vafcula pure eluere. Plaut. Au. 2. 3. 3. *De vaten wasschen, reinigen, of schoonmaaken.*

VĀSSITANĬĂ, æ. f. *Het land der Basquen.*

VĀSTĀTĬO, ōnis. f. Cic. C. 2. 8. *Verderving, verwoesting, vernietiging, omkeering.*

VĀSTĀTŎR, ōris. m. Ovid. M. 11. 395. *Verwoester, verderver, vernielder, bederver.*

Trojæ vaftator Achilles. Stat. A. 1. 318. *Achilles de verwoester van Trojen.*

VĀSTĀTRĪX, icis. f. Luxuria vaftatrix terrarum marifque. Sen. E. 95. *De wellust, een bederfster van land en zee.*

VĀSTĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Sext. 24. *Verwoest, bedurven, vernielt.*

Fana vaftata, Hor. O. 4. 4. 47. *Kerken die men berooft, geplondert, omver geworpen, of omver gehaalt heeft.*

Vaftatus. *Woest, ontvolkt, van volk ontbloot, of woest gemaakt.*

Vaftata urbs defenforibus fuis. Liv. 23. 30. *Een stad van haar verdadigers, of beschermers ontbloot.*

VĀSTĒ. adv. Cic. de Or. 3. 12. *Al te breedelyk, of te breedspraakelyk, al te breed uitgebreidt.* De compar. Vaftius ftaat by Cic. de Orat. 3. 43.

VĀSTĬFĬCŬS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 2. 9. *Dat een land verwoest, of bederft*, van een wild dier fpreekende.

VĀSTĬTĀS, ātis. f. Colum. 3. 8. *Onmaatige grootheit*, van een beest, ens fpreekende.

Vaftitas foli. Sen. H. F. 3 701. *Grootheit, of uitgestrektheit van een land.*

Vaftitas alicujus fcientiæ. Colum. 5. 1. *Uitgestrektheit van eenige weetenschap.*

Vaftitas. Cic. V. 4. 51. *Verwoesting, vernieling, verderving, omkeering.*

Inferre vaftitatem. Cic. Ar. 2. *Rooven, plunderen, verwoesten, vernielen, verderven, omkeeren.*

VĀSTĬTĬĒS, ēi. Plaut. Pf. 1. 1. 68. *Vernieling, verwoesting, verderving, verdelging, omkeering.*

(VĀSTĬTŪDO, inis. f. Cato R. R. 141. *Vernieling, verwoesting.*)

VĀSTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cæf. B. G. 8. 24. 4. *Verderven, vernielen, verwoesten, omkeeren*, een land, ens.

Iter alicujus vaftare. Sil. 3. 468. *De wegen berooven, of verwoesten, daar iemant doortrekken moet; roverij op de wegen pleegen die iemant doortrekt.*

Vaftare omnia ferro & incendiis. Cic. C. 1. 1. *Alles te vuur en te zwaard verwoesten.*

Vaftare agros cultoribus. Virg. Æ. 8. 8. *De landeryen van bouwlieden ontblooten.*

(Vaftare. *Op iemant aanvallen, iemant aantasten*, van perfoonen fpreekende.

Minucius vaftavit Thraces toto Hebro. Flor. 3. 4. 5. *Minucius heeft de Thraciers aan beide zijden van de riviere Hebrus aangetast, of overvallen.*

Alexander Perfas &c, vaftabat, fugabatque. Sen. E. 113. *Alexander overviel de Indianen, enz, of taste de Indianen aan, en verjaagde ze.*)

VĀSTŬS, ă, ŭm. Cic. T. Q. 5. 27. *Zeer wijd, groot, breed, ruim, van een groote uitgestrektheit, of uitbreiding.* De compar. Vaftior ftaat beneden by Columella, en de fuperl. Vaftiffimus by Cic. Pif. 24.

Bellua vafta. Cic. D. 1. 24. *Een ongemeen groot beest.*

Latratus vaftus. Colum. 7. 12. *Een groot gebas, of gebaf.*

Mons vaftus ab natura, & ab humano cultu. Sall. B. J. 48. *Een onvruchtbaaren en verlaaten berg.*

Motus corporis vaftus. Cic. de Or. 1. 25. *Een ongeschikte, botte, plompe, ongeregelde, onbebbelyke, of onbeschaafde beweeging des lichaams*, van 't gebaerd van eenen redenaar fpreekende.

Vaftius caput. Colum. 11. 3. *Een groote bol look.*

VĀSŬM, i. n. Plaut. Truc. 1. 1. 33. *Een vat.*

V A T.

VĀTĒS, is. m. & f. Cic. L. L. 2. 8. *Een Godstolk, een voorverkondiger, of voorverkondigster, voorzegger, of voorzegster* van toekomftige dingen.

Vates. Cic. N. D. 1. 20. *Een waarzegger, of waarzegster.*

Vates. Hor. O. 2. 6. 24. *Een dichter, of poëet.*

VĀTĬCĬNĀTĬO, ōnis. f. Cic. N. D. 2. 65. *Voorzegging, voorverkondiging, openbaring, of verkondiging van toekomende dingen.*

VĀTĬCĬNĀTŌR, ōris. m. Ovid. P. 1. 1. 42. *Voorzegger, waarzegger, voorgisser; een die het toekomende voorzegt.*

VĀTĬCĬNĬŬM, ii. n. Plin. H. 7. 52. *Voorzegging, voorverkondiging, waarzegging.*

VĀTĬCĬNŎR, āris, ātŭs fŭm, āri. *Voorzeggen, waarzeggen, voorboodschappen, voorverkondigen, voorspellen.*

Vaticinari vera. Cic. D. 1. 31. *Waare voorzeggingen doen; iets voorverkondigen dat waar word bevonden.*

VĀTĬCĬNŬS, ă, ŭm. *Dat voorzeggingen behelst, of bevat; dat tot de voorzeggingen behoort.*

Liber vaticinus. Liv. 39. 16. *Een boek van voorzeggingen, of dat voorzeggingen behelst.*

Furor vaticinus. Ovid. M. 2. 640. *De razernij, of drift die de voorzeggers bevangt, als zij door eenen voorzeggenden geest worden gedreven.*

VĀTĬĂ, æ. m. *of*

VĀTĬŬS, ii. m. Varr. R. R. 2. 9. Plin. H. 11. 45. *Die kromme, of binnenwaarts gebogen beenen, of voeten heeft.*

U B E.

ŪBĔR, ĕris. omn. gen. Cic. Fin. 5. 30. *Vruchtbaar, overvloedig.* De compar. Uberior ftaat by Ovidius beneden, en de fuperl. Uberrimus by Liv. 7. 3.

Ingenium uberius. Ovid. Tr. 2. 74. *Een*

Een vruchtbaarder, grooter, of uitnemender verstand.

ŪBER, ĕris. n. Hor. Ep. 2. 46. Ovid. M. 13. 826. *Mam, uijer, borst, speen.*

Depulsus ab ubere. Virg. G. 3. 187. *Gespeent, van de mam afgetrokken,* van een veulen, enz. spreekende.

Uber. Virg. Æ. 7. 262. *Vruchtbaarheit, overvloedigheit, volheit.*

ŪBERIUS. adv. Cic. Prov. Conf. 11. *Langer, uitgebreider, breedspraakelyker, breeder, wat wijdloopiger.*

ŪBERRIMĒ. adv. Cic. D. 2. 1. *In 't lange, in 't breede, heel wijdloopig, zeer uitgebreid, zeer breed.*

ŪBĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. P. 32. 2. *Vruchtbaar maaken.*

Uberare. Colum. 5. 8. *Vruchtbaar zyn, wel draagen,* van boomen spreekende.

ŪBERTĀS, ātĭs. f. Cic. Man. 6. *Vruchtbaarheit, overvloedigheit, volheit.*

ŪBERTĪM. adv. Catull. 66. 9. *In overvloed, vruchtbaarlijk, overvloediglyk.*

U B I.

ŪBI. adv. Cic. T. Q. 5. 8. *Waar? in wat plaats?* in een beteekenis van rust.

Alexandriæ ubi thura interpolantur. Plin. H. 12. 14. *Te Alexandrien, daar het wierook gezuivert word.*

Ubi? *Waar?*

Sed ubi est frater? Ter. E. 5. 8. 20. *Maar waar is de broeder?*

Res digna ubi tu nervos intendas tuos. Ter. E. 2. 3. 21. *Een zaak, daar gy alle uwe krachten wel moogt op inspannen, die al uw zorg en yver verdient.*

Ubi. *Na dat.*

Hæc ubi dicta dedit. Virg. Æ. 2. 790. *Na dat hij dit gezegt,* of *deeze woorden gesproken heeft.*

(Ubi. *Waar in.*

Porticus hæc ipsa, ubi ambulamus. Cic. de Or. 2. 5. *Deeze zelve galerij waar in wij wandelen.*

Ubi. *Indien zoo, bij aldien.*

Epaminondas animadvertebat, ubi id fecisset, totum exercitum periturum. Nep. 15. 7. 4. *Epaminondas merkte, dat, indien hij dat gedaan hadde, 't geheele leger zou verloren gaan.*

Ubi. *Waar op.*

Ne illi sit cera, ubi facere possit literas. Plaut. Af. 4. 1. 22. *Dat ze geen tafelboeken,* of *geen papier,* als wy nu zouden zeggen, *hebbe, waar op ze een brief zou konnen schrijven.*

Ubi. *Wanneer, t'eeniger tijd.* Een adverbium loci gesteld zynde voor een adverbium temporis.

Ubi si cesses, evenire ea satius est, &c. Ter. Ad. 1. 1. 4. *Indien gij t'eeniger tijd mogt stil staan, zoo is 't beter dat de dingen voorvallen, enz.*

Ubi. *Waarom, om wiens wille, waar door.*

Hujusmodi res semper comminiscere, ubi me excarnifices. Ter. H. 4. 6. 8. *Bedenk altoos dusdanige dingen, om wiens willegij mij moogt plaagen.*

Ubi. *By iemant.*

Ubi illi bene sit, ubique educat pueros. Plaut. Caf. 2. 3. 37. 38. *Bij wien 't haar wel gaa, en bij wien ze kinderen opbrenge.*

Ubi. *Omdat, terwyl, nademaal.*

Ubi is non venit, nec vocat, venio ultro. Plaut. Pf. 4. 7. 17. *Omdat,* of *nademaal hij niet koomt, noch mij roept, koom ik van mij zelf.*)

Ubi primum. Ter. E. 4. 1. 14. *Zoo dra als, zoo ras als.*

Ubi gentium. Plaut. Af. 2. 2. 21. *Waar het ook zyn mag, waar het ook zoude mogen zyn, in wat plaats het ook zij.*

Ubi terrarum? Cic. R. P. 13. *Waar? in wat plaats?*

(Ubi est, &c. *Wat helpt u, enz.* Een spreekwyze in verwytingen gebruikelyk.

Ubi pernicitas nota illa tua est? Phædr. 1. 10. 5. *Wat helpt u uw bekende rasheit?*

Ubi præcepta sapientiæ? Tac. An. 15. 62. 1. *Wat helpen nu de voorschriften der wijzen?*)

ŪBICŪMQUE. Cic. F. 2. 5. *In wat plaats, waar 't ook zy.*

(ŪBILIBET. *Waar 't ook zijn mag, waar 't ook weezen mag.*

Cibus ubilibet non defuturus. Sen. Tr. 1. *Spyze, die niet ontbreeken zal, waar 't ook zij.*)

ŪBINĀM? adv. Cic. C. 1. 4. *Waar doch? in wat plaats? waar?*

ŪBĪQUĔ. adv. Cic. Fin. 2. 3. *Over al, in,* of *op alle plaatzen.*

(Ubique. *In wat plaats het zy.*

Lapidicinæ in eo fundo, ubique essent, exceptæ erant. Javolen. Dig. 18. 1. 77. *De steengroeven waren op dat velt, waar ze ook zijn mogten, uitgezondert.*)

ŪBĪVĪS. Hor. S. 1. 4. 74. *Waar het ook zy, in wat plaats het ook zy; waar gij wilt, overal.*

Mihi videntur ubivis tutius. Cic. Att. 14. 22. *Zij schijnen mij overal veiliger.*

U D O.

ŪDO, ōnĭs. m. Mart. 14. 140. Ulp. Dig. 34. 2. 25. §. 4. *Wille sokken, vilte schoenen.*

ŪDŬS, ă, ūm. Virg. Æ. 5. 357. *Vocht, nat, vochtig.*

V E.

VĔ. conjunct. *Of, ofte, of wel,* deeze Conjunctio word altyd aan 't einde van een ander woord gestelt, Plus minusve, *meer of min, enz.* Zoo voegt het Cic. Fl. 12.

VĒCORDIĂ, æ. f. Ter. An. 4. 1. 2. *Onverstandigheit, gekheit, zotheit, dwaasheit.*

VĒCORS, dĭs. omn. gen. Cic. Ar. 1. *Onzinnig, uitzinnig, krankzinnig, dwaas, zot, gek, die buiten zyn zinnen is.* (De superl. Vecordissimus staat by Cic. Dom. 55.)

VĔCTĀRIŬS, ă, ūm. Equus vectarius. Varr. R. R. 2. 7. *Wagenpaerd, vrachtpaerd.*

VĔCTĀBĬLIS, ĭs. m. & f. lĕ, ĭs. n. Sen. N. Q. 3. 25. *Dat men van,* of *naar een plaats voert,* of *voeren kan.*

(VĔCTĀBŬLŪM, ī, n. *Een wagen, een rijtuig.* Dit woord word gevonden by Gellius. 20. 1.)

VĔCTĀTIO, ōnĭs. f. Sen. Tr. 15. *Het laaten voeren van zich,* in een stoel, draagzetel, wagen, enz.

VĔCTIĀRIŬS, ĭi. m. Vitruv. 8. 9. *Die een speek,* of *handboom gebruikt om eenig werktuig om te draaijen.*

(VĔCTĪCŪLĀRĬŬS, ă, ūm. *Dat tot een yzeren koevoet behoort,* of *eenig opzicht heeft.*

Vecticulariam vitam agere, repente largiter habere, repente nihil. Cato by Festus. *Met yzere koevoeten in ander lieden huizen breeken,* of *met steelen zich geneeren, en dan eens overvloet, en dan eens gebrek hebben.*)

VĔCTĪGĀL, ālĭs. n. Cic. Man. 6. *Tol, schatting, cijns, verponding, pacht.*

Vectigal. Cic. Off. 2. 25. F. 13. 11. *Iemants jaarlijks inkomen, inkomst,* of *renten.*

Vectigal. Suet. A. 49. 6. *Schatting, belasting, pacht, hoofdlast.*

Exigere vectigalia. Cic. Man. 6. *De schattingen,* of *belastingen invorderen.*

Imponere vectigal. Cic. V. 3. 6. *Schattingen,* of *lasten opleggen,* of *opstellen.*

Agrum levare vectigali. Cic. Fr. 1. 1. *Een stuk lands van schattingen bevrijden,* of *ontheffen.*

(Vectigalia. *Cynsbaare landen, landen, die schatting moeten geeven.*

Mithridates in latere vectigalium nostrorum diem bello circumspicit. Sall. Orat. Phil. contr. Lepidum. *Mithridates heeft ter zijden van onze*

onze cijnsbaare landen een dag tot den oorlog bestelt.

VECTIGĀLIĀRIUS, ĭi. m. Firmic. 3. 13. *Een pachter*, of *tollenaar.*)

VECTĪGĀLIS, ĭs. m. & f. alĕ. ĭs. n. Cic. Off. 3. 22. *Cynsbaar, dat schatting moet geeven*, of *betaalen.*

Pecunia vectigalis. Cic. V. 1. 35. *D' inkomsten van de tollen*, of *schattingen, 't gelt van de pachten.*

Facere aliquos vectigales. Cæs. B. G. 4. 3. 4. *Eenige volkeren cynsbaar maaken, eenige volkeren met schattingen bezwaaren, belastingen opleggen.*

VECTIO, ōnis. f. Cic. N. D. 2. 60. *'t Vaaren, voering.*

VECTIS, ĭs. m. Ter. E. 4. 7. 4. Cic. V. 4. 43. *Een handboom, yzere koevoet, handspaak*, om eenige zwaarten te ligten, te verzetten, *of* om eenig werktuig te doen gaan, enz.

VECTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Virg. Æ. 6. 391. Curt. 3. 3. 22. Zie Veho.

VECTŎR, ōris. m. *Drager, voerder, dat voert, dat draagt, daar men op zit*, van een paard spreekende.

Sileni vector. Ovid. F. 1. 433. *D'ezel van Silenus.*

Vector. Cic. N. D. 3. 37. *Een reiziger die t' scheep een reis doet.*

VECTŌRIUS, ă. ūm. *Van de vracht*, of *lading, dat de vracht*, of *lading aangaat.*

Vectorium navigium. Cæf. B. G. 5. 8. 4. *Een vrachtschip.*

(VECTŪRĂ. æ. f. *'t Vaaren, 't rijden.*

Alii idonei sunt ad rem militarem, alii ad vecturam. Varr. R. R. 2. 7. *Deeze paerden zijn bequaam om in den oorlog, en die om tot het rijden gebruikt te worden.*

Vecturas frumenti finitimis civitatibus descripsit. Cæf. B. G. 3. 42. 4. *Hy heeft de naastgelegene steden opgegeeven hoe veel kooren een iegelyk brengen zou.*)

Vectura. Plaut. Most. 3. 2. 136. *Vracht, veergeld.*

Pro vectura rei alicujus solvere. Cic. Att. 1. 15. *De vracht*, of *vrachtloon betaalen, de wagenvracht betaalen*, Cicero spreekt in deeze plaats van zekere beelden.

(Vecturam facere. Quintil. D. 12. Alex. ab Alex. G. D. 3. 14. *Met om vracht te rijden zich erneeren*, of *de kost winnen.*)

V E G.

(VEGĔO, ēs, ērĕ. *Kracht*, of *sterkte hebben, sterk zijn.* Dit is een zeer oud woord.

Nec natus est, nec morietur: viget, veget utpote plurimum. Varr. *by* Non. 2. 876. *Hy is niet geboren, en zal ook niet sterven: want hy is zeer frisch en sterk.*

Vegere. *Kracht*, of *sterkte geeven, versterken, aanzetten, beweegen.*

Cum magno strepitu Vulcanum ventus vegerat. Festus Metonymia. *De wind had met een groot gedruisch 't vuur kracht gegeeven.*

Æquora salsa veges ingentibus ventis. Enn. *by* Non. 2. 876. *Gy beweegt de zee door zwaare winden.*

VEGĔTĀMEN, ĭnis, n. Prud. H. 829. *Kracht, levenskracht.*

VEGĔTĀTIO, ōnis. f. Apul. M. 1. 103. *Verversching*, of *vernieuwing van krachten.*

VEGĔTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Opwakkeren, ververschen, kracht geeven, versterken.*

Anima structum vegetaverat Adam. Prud. H. 846. *De ziel had kracht*, of *levenskracht aan Adams lichaam gegeeven.*

Memoriæ vegetandæ causa conabamur recensere, &c. Gell. 17. 2. *Wy ondernamen op te tellen om de gehengenisse te ververschen, enz.*)

VEGĔTUS, ă. ūm. *Frisch, wakker, kloek, welgesteld, gezond, welvarende.* De compar. Vegetior staat by Colum. 6. 20. en de superl. Vegetissimus by Plin. H. 18. 26.

Vegeta mens. Cic. T. Q. 1. 17. *Een wakkere, vlugge*, of *kloeke geest, een gauw of snedig verstand.*

VĒGRANDIS, ĭs. m. & f. dĕ, ĭs. n. Varr. R. R. 2. 2. *Zeer klein.*

Vegrandis. Lucill. *by* Non. 2. 884. *Zeer groot, geweldig groot.*

V E H.

VĔHĔMĔNS, tis. omn. gen. Cic. Syll. 31. *Heftig, geweldig, hevig, sterk.* De compar. Vehementior staat by Liv. 9. 19. en de superl. Vehementissimus by Cato R. R. 158.

Orator vehemens. Cic. Cl. 22. *Een krachtig, deftig*, of *welspreekent redenaar*, of *een redenaar van groote welsprekendheit.*

Vehemens statumen. Colum. 4. 16. *Een zwaar staketzel.*

Vehementes literæ. Cic. V. 4. 19. *Krachtige*, of *ernstige brieven.*

Vehemens causa ad objurgandum. Ter. An. 1. 1. 123. *Een groote reden van verwijt, om te bekijven*, of *te bestraffen.*

VĔHĔMENTER. adv. Cic. T. Q. 4. 23. *Grootelijks, zeer, uittermaten, geweldiglijk, bovenmaten.* (De compar. Vehementius staat by Cæf. B. C. 2. 4. 4. en de superl. Vehementissime by Cic. de Or. 1. 33.)

Vehementer. Cic. A. 8. 5. *Met geweld, geweldadiglyk.*

VĔHĔMENTIĂ, æ. f. Flos candidus cum vehementia odoris. Plin. H. 13. 8. *Een witte bloem sterk* of *krachtig van reuk.*

VĔHES, is. f. Colum. 11. 2. *Een kar, de vracht van een kar*, of *storkar: een voeder*, of *wagen vol hooi, enz.*

VĔHICULŪM, i. n. Cic. Mil. 20. *Een kar, wagen, koets*, of ander rytuig, daar men iets op voert.

(Vehiculum. *Een schip.*

Pastor, qui navem nunquam ante vidisset, vehiculum Argonautarum conspexit. Cic. N. D. 2. 35. *De harder, die nooit te vooren een schip gezien had, heeft 't schip der Argonanten gezien.*

Illi tibi locum furtis, & furtorum vehiculum comparaverunt. Cic. V. 5. 23. *Zij hebben u gelegenheit om te steelen, en een schip om 't gestolene wegh te sleepen bestelt.*)

VĔHIS, is. f. Colum. 11. 2. Zie Vehes.

VĔHO, ĭs, vēxi, vēctūm, vĕhĕrĕ. Cic. N. D. 1. 28. *Iemant*, of *iets voeren, brengen, overvoeren, overbrengen, op eenig vaartuig*, of *voertuig.*

Vehi equo. Ovid. Art. 3. 777. *Te paerd rijden, een reis te paerd doen.*

In curru vehi. Ovid. Tr. 4. 2. 47. *Op een wagen rijden*, of *gevoert worden.*

Cibum ore vehit formica. Ovid. Art. 1. 94. *De mier draagt haer voorraad in den mond.*

Bella vehere trans pontum. Sen. Thy. 1. 43. *Den oorlog over zee voeren.*

Tanquam ratis nostra vehitur oratio. Cic. T. Q. 1. 30. *Onze rede*, of *ons gesprek gaat als een schip dat op zee zeilt.*

Pretium vehendi. Ovid. F. 2. 115. *Vracht, vaarloon, dat men aan den schipper*, of *voerman geeft.*

(Vehere aquas word ook gezegt de rivier, waar in 't water is, vloeit, of loopt.

Dum vehit amnis aquas. Tib. 1. 4. 60. *Zoo lang'er water in de rivieren zal zijn, altoos.*

Rex venit ad Choaspem, delicatam vehentem aquam. Curt. 5. 2. 9. *De koning is gekoomen tot de rivier Choaspes, waar in zoet water is.*

Indus aquas vehit a colore maris haud multum abhorrentes. Curt. 8. 9. 4. *'t Water dat in de rivier Indus vloeit*, of *is, verscheelt niet veel van 't zeewater in kleur.*)

V E L.

VĔL. conjunct. Cic. de Or. 1. 58. *Of, ofte.*

Vel. *Zelf.*

Vel me audet provocare. Cic. *by* Non.

Non. 12. 34. *Hy durft mij zelf uitdaagen*, of *uitteifchen.*

Statuere quis fit fapiens, vel maxime videtur effe fapientis. Cic. A. Q. 4. 3. *'t Schynt dat men zelf heel wys moet zyn, om ftiptelyk te konnen zeggen waar de wysheit in beftaat; het moet een zeer wys man zyn, die recht kan zeggen*, of *ftipt kan bepaalen wie een wys man is.*

(Vel. *Ook.*

Vel legioni fat eft. Plaut. Au. 3.6. 24. *'t Is ook voor een keurbende genoeg.*

Carmina vel cœlo poffunt deducere lunam. Virg. E. 8. 69. *Door tovergedichten kan men ook de maan van den hemel doen afdaalen.*

Vel. *Even eens alt, gelykmalt, bij voorbeeld.*

Vel me hæc deambulatio, quam non laboriofa ad languorem dedit. Ter. H. 4. 6. 2. *Even eens als dit weinig wandelen mij heeft moede gemaakt.*

Vel hic Pamphilus jurabat quoties Bacchidi? Ter. Hec. 1. 1. 3. *By voorbeeld deeze Pamphilus, hoe dikwils zweer hy Bacchis?*

Vel. *En, ende*, 't laatfte is niet dan fpaarzaam te gebruiken.

Pariter pietate vel armis egregius. Virg. Æ. 6. 769. *Te gelijk uitfteekende in vroomheit, en in krijgskunde.*

Vel in orando, vel in fingendis poëmatibus promptus. Suet. Tit. 3. 2. *Vaerdig in 't opzeggen, en in 't fchryven van vaerzen.*

Vel. *Want.*

Vel hoc quis non credat, qui norit te, abs te effe ortum? Ter. An. 3. 2. 9. *Want wie zou niet gelooven, dat dit van u, die u kent, bedacht is?*

Vel. *Ten minften.*

Si nullo alio pacto, vel fœnore. Ter. Ph. 2. 1. 71. *Indien ik niet kan op eene ander wijze, wil ik het ten minften met woeker te weeg brengen.*)

VĒLĀMĔN, ĭnĭs. n. Virg. Æ. 1. 653. *Een zeil, dekkleed, gordijn, voorhang, voorhangzel, al wat tot dekking, en tot zeilen gebruikt word.*

VĒLĀMĔNTŬM, ī. n. Liv. 24. 30. Zie Velamen.

VĒLĀRIS, ĭs. m. & f. ārĕ, ĭs. n. *Bequaam om tot zeilen, voorhangzels, of tot dekkleeden te gebruiken.*

Velares annuli. Plin. H. 13. 9. *Ringen om aan zeilen, of voorhangzels te zetten.*

VĒLĀRĬĂ, ōrŭm. n. plur. Juv. 4. 122. *Kleeden, of zeilen*, die men over 't tooneel voor de hitte van de zon trok, of hing. Tooneelhuizen.

VĒLĀTŬS, ă, um. *Bedekt, behangen, gedekt.*

Capite velato. Cic. Dom. 47. *Met gedekten hoofde.*

Velatus. Feftus. *Gekleed, bekleed.*

Navis velata ramis oleæ. Liv. 30. 36. *Een fchip met olyftakken beftoken.*

Tempora velata corona. Ovid. P. 4. 14. 55. *Een gekroont*, of *bekranft hooft.*

(Velatus. *Die een olyftak met witte fnoertjes omvlochten in zyne handen heeft.* Zoodanige vertoonden ze die om vrede fpraaken, aan hen dien ze om den vrede verzochten.

Jam oratores aderant velati ramis oleæ, pacemque petentes. Virg. Æ. 11. 101. *De gezanten ftonden al met olyftakken, met witte fnoertjes omvlochten in de handen, en verzochten den vrede.*

Velatis manibus orant, ignofcamus peccatum fuum. Plaut. Am. 1. 1. 101. *Zij bidden met olyftakken in de handen, die met witte fnoertjes zijn omvlogten, dat wij hun den misflag ten goede houden.*)

VĒLĒS, ĭtĭs. m. Cic. Cl. 78. *Een ligt gewapent foldaat.*

VĒLĬFĔR, ă, ŭm. Ovid. M. 15. 719. *Met zeilen voorzien, dat zeilen heeft*, of *voert*, van een fchip fpreekende.

VĒLĬFĬCĀTĬO, ōnĭs. f. *Zeiling, t'fcheepvaring.*

Mutata velificatione. Cic. F. 1. 9. *Het zeil overgelegt*, of *het fchip gewendt*, of *over 't ftaag gefmeten hebbende: den raad verandert hebbende.*

VĒLĬFĬCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Prop. 4. 10. 6. Plin. H. 9. 33. *Vaaren, zeilen, t'fcheep vaaren.*

VĒLĬFĬCŎR, āris, ātŭs fŭm, ārī. Velificari honori fuo. Cic. Rull. 1. 9. *Trachten, zijn beft doen om tot eerampten, tot ftaat*, of *in bedieningen te koomen.*

Velificari alicui. *Iemant dienft doen*, of *begunftigen.*

Ne velificatus alicui dicaris. Cic. F. 8. 10. *Op dat men niet zegge, dat gij iemant hebt willen vleyen, pluimftrijken*, of *naar den mond praaten.*

VĒLĬFĬCŬS, ă, ŭm. Velificus curfus. Plin. H. 13. 11. *Scheepsvaart, zeiling, het zeilen, ftreek in 't zeilen.*

VĒLĬTĀRIS, ĭs. m. & f. ārĕ, ĭs. n. Sall. B J. 105. *Van een ligt gewapent foldaat.*

Velitaria arma. Liv. 38. 20. *Ligte wapenen.*

VĒLĬTĀTĬO, ōnĭs. f. Plaut. Af. 2. 2. 41. *Een fchermutzeling*, of *klein gevecht.* Feftus zegt dat het maar een *wederzijdfche tarting van woorden is.*

VĒLĬTŎR, ārĭs, ātŭs fŭm, ārī. Plaut. Men. 5. 2. 28. *Schermutzelen; malkanderen met woorden tarten*, of *tarren.*

VĒLĬVŎLĀNS, tĭs. omn gen. Cic. D. 1. 31. *Zeilende, dat zeilt*, van een fchip fpreekende.

VĒLĬVŎLŬS, ă, ŭm. Ovid. P. 4. 16. 21. *Zeilende, dat zeilt.*

Mare velivolum. Virg. Æ. 1. 228. *Een zee vol zeilende fchepen.*

VĔLLĀTŪRĂ, æ. f. *Voering, vracht, wagenvracht, 't rijden met den wagen.*

Vellaturam facere. Varr. R. R. 1. 2. *Voeren, met een wagen rijden, een fchipper*, of *voerman zijn.*

VĔLLĔRĔŬS, ă, ŭm. Afcon. Cic. p. 50. *Wolle, van wol.*

VĔLLĬCĀTĬO, ōnĭs. Sen. V. B. 5. *Nyping, trekking, knypıng.*

Vellicatio. Sen. ir. 3. 43. *Steeking*, of *fchelding met woorden.*

VĔLLĬCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Prop. 2. 4. 8. *Nypen, knijpen, trekken*, of *neepen geven.*

Vellicare. Plaut. Merc. 2. 3. 73. *Met woorden fteeken, fchelden, tergen*, of *befpotten.*

Nullum eft beneficium quod malignitas vellicare non poffit. Sen. B. 2. 28. *Daar is geen weldaad zoo groot, daar een quaadaardig menfch niet wat op te zeggen weet.*

Abfentem vellicare. Hor. S. 1. 10. 89. *Van een afwezenden quaadfpreeken, eenen afwezigen overhaalen*, of *over de baan haalen.*

Vellicare opus aliquod. Varr. R. R. 3. 16. *Eenig werk ziften, hekelen, berifpen, doorftrijken*, of *bedillen.*

VĔLLO, ĭs, vellī, *en* vulsī, vulsŭm, vellĕrĕ. Plin. H. 12. 12. *Uitplukken, uittrekken, uitrukken*, van kruiden, wortelen, enz. fpreekende.

Vellere radicitus. Colum. 11. 3. *Tot den wortel toe uitrukken, met wortel en al uitroeyen.*

Barbam alicui vellere. Hor. S. 1. 3. 133. *Iemant belachen, befpotten, befchimpen, uitjouwen*, of *een uiterfte verfmaaden.*

Pectora fecreto morfu velluntur. Stat. S. 5. 2. 3. *Men voelt een heimelyke knaging in 't hart, het hart word door inwendige quellingen gefcheurt.*

Pifces vellere ex æquore. Hor. S. 2. 3. 235. *De viffchen uit de zee wegneemen.*

Poma vellere manu. Tib. 3. 5. 20. *Vruchten met de hand afplukken.*

Poftes vellere a cardine. Virg Æ. 2. 480. *De deuren uit de krammen,* of

of bengzels rukken.
Spicula vellere. Virg. Æ. 10. 889. *De pylen uittrekken*, die in een schild, enz, zyn geschoten.
(Vellere. *'t Haair met de wortelen uittrekken.*
Ut non solum tonderetur, ac raderetur, sed etiam velleretur. Suet. J. 45. 3. *Zoo dat zyn haair niet alleen met een scheer afgesneden, en met een scheermes afgeschrapt, maar ook met wortelen uitgetrokken wierd.*
Vellere aurem. *By de ooren trekken, erinneren, te binnen brengen, doen gedenken.* 't Oor was eertyds aan de gehcuchenis opgedragen. Zie Plin. H. 11. 37. en Servius over 't volgende voorbeeld.
Cynthius aurem vellit, & admonuit. Virg. E. 6. 3. *Apollo heeft my erinnert*, of *te binnen gebragt.*)
VĚLLŬS, ĕris. n. Varr. R. R. 2. 11. *Een vlies, vel, huid, vagt.*
(Vellus. Lucan. 4. 123. *Een helder*, of *klaar streepje tusschen dikke wolken.*)
VĔLO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. Pis. 24. Dom. 47. *Dekken, bedekken*, van het hooft, lichaam, enz. spreekende.
VĒLŌCĬTĀS, ātĭs. f. Cic. T. Q. 4. 13. *Snelheit, rasheit, gezwindheit, vlugheit, vaerdigheit.*
Concertare velocitate nandi. Colum. 8. 15. *Om 't sterkst zwemmen.*
VĒLŌCĬTĔR. adv. Ovid. F. 4. 445. *Snellyk, vaerdiglyk, haastiglyk, gezwindelyk.* De compar. Velocius staat by Cic. S. Sc. 9. en de superl. Velocissime by Cæs. B. G. 5. 35. 1.
VĔLŌNĪ, ōrŭm. m. plur. Cæs. B. G. 7. 75. 2. *De Velayers, het volk van Velay.*
VĒLŌX, ōcĭs. omn. gen. Hor. O. 1. 17. 1. *Snel, ras, gezwind, vlug, vat van gang, snel te voet.* De compar. Velocior staat by Sen. B. 5. 2. en de superl. Velocissimus by Cæs. B. G. 1. 48. 5.
VĒLŬM, ī. n. Cic. C. 2. 10. *Een dekkleed*, of *sluyer daar men iets meede bedekt, dekzel, behangzel, gordyn.*
Rem aliquam obtendere velis. Cic. Fr. 1. 1. *Iets verbergen, ontveinzen, verzwygen, verbeelen*, of *bedekken.*
Velum. Cic. de Or. 2. 44. *Een zeil van een schip.*
Dare vela in altum. Virg. Æ. 1. 39. *In zee steeken, t'zeil gaan.*
Dare vela suæ famæ. Mart. 8. 70. 6. *Zynen naam in top voeren, zynen naam roemruchtig maaken.*
Vela contrahere. Hor. O. 2. 10. 24. *De zeilen inhaalen, ingyzen, te rug trekken, aftrekken.*
Velis equisque. Cic. Off. 3. 33. *of* Velis remisque. Cic. T. Q. 3. 11. *Met al zyn kracht, met al zyn magt*, of *vermogen, uit aller magt.*
(Velum. *Een behangzel, een gordyn.*
Reductis velis emitti quemquam vetabat. Suet. C. 26. 9. *De behangzels*, of *gordynen opgeschort*, of *opgehaalt zynde, verbood hy iemant van 't tooneel te laaten afgaan.*
Inter prætenta foribus vela se abdidit. Suet. Cl. 10. 3. *Hy heeft zich achter de gordynen, die voor de deuren van 't hof geschoren waren, verborgen.*)
VĔLŬT *en* VĔLŬTĪ. conjunct. *Gelyk, als, even eens als, by voorbeeld als.*
Velut hesterno die. Cic. Ar. 4. *Gelyk gisteren.*
Bestiæ quæ gignuntur in terra, veluti crocodili. Cic. N. D. 2. 48. *De beesten die op 't land geteelt worden, gelyk de krokodillen.*

V E N.

VĒNĂ, æ. Cic. N. D. 2. 55. *Een ader.*
Venam ferire. Sen. Ir. 1. 15. *of* Incidere. Cic. Pis. 34. Cels. 2. 10. *Aderlaaten, een ader openen.*
Vena aquæ. Hirt. B. Al. 8. 1. *Een wateräder, een onderaardsche waterloop.*
Venæ arborum. Plin. H. 16. 38. *De aderen der boomen.*
Venæ marmoris. Stat. S. 1. 3. 36. *De aderen van marmersteen.*
Silicis venis abstrusus ignis. Virg. G. 1. 135. *Het verborgen vuur in de aderen der keisteen.*
Vena. *Ader, begrip, verstand, geest, vernuft*, om iets te maaken, te dichten, enz.
Homo cui non sit publica vena. Juv. 7. 53. *Een man die een meer dan gemeen verstand heeft.*
Venas cujusque hominum generis tenere. Cic. de Or. 1. 52. *De aart*, of *'t verstand van alle menschen grondig kennen.*
Pejoris venæ ævum. Ovid. M. 1. 128. *De yzere eeuw.*
Vena. Plin. H. 8. 47. *De tongriem*, die de tong belemmert zoo ze niet gesneden word.
VĒNĀBŬLŬM, ī. n. Virg. Æ. 4. 131. *Een zwynspriet, jagtspiet*, by de Ouden gebruikt.
VĒNĀLĬS, ĭs. m. & f. ālĕ, ĭs. n. Cic. A. 2. 3. *Veil, te koop, dat te koop is, te bekoomen.*
VĒNĀLĬTĬĀRĬŬS, ĭī. m. Afric. Dig. 50. 16. 207. *Een slavenhandelaar, een verkooper van slaven.*
(VĒNĀLĬTĬĀRĬŬS, ă, ŭm. *Dat van een slavenverkooper is*, of *eenig opzicht op hem heeft.*
Venalitiariam vitam exercere. Ulp. Dig. 32. 73. 4. *Met slaven te verkoopen de kost winnen.*)
VĒNĀLĬTĬŬS, ĭī. Plin. H. 35. 18. *Te koop gestelt*, of *gezet*, van een slaaf spreekende.
Venalitius. Cic. de Or. 70. *Een verkoper van slaven, een slavenhandelaar.*
(VĒNĀLĬTĬŬS, ă, ŭm. *Dat een slavenverkoper toebehoort*, of *dat by hem te koop is.*
Venalitias familias cum Urbe expulisset. Suet. A. 42. 5. *Als hy de slaven die te koop waren, uit de stad gedreven had.*)
VĒNĀTĬCŬS, ă, ŭm. *Van de jagt.*
Canis venaticus. Cic. V. 4. 13. *Een jagthond.*
VĒNĀTĬO, ōnĭs. f. Cic. S. 16. *De jagt, het jagen, de jagtoeffening.*
Venatio. Cels. 2. 20. Liv. 35. 49. Front. St. 3. 3. 6. *'t Gevangen wild, de vangst op de jagt.*
(Venatio. *Een gevecht van beesten met beesten.*
Venationes & cum collega, & separatim edidit. Suet. J. 10. 2. *Cesar heeft beestegevechten, en met Bibulus, nevens hem Burgermeester zynde, en alleen op zyne kosten vertoont.*
Venationum curatorem non prius occidit. Suet. C. 27. 7. *Die over 't beestevechten 't opzicht*, of *bewint had, heeft hy niet eer omgebragt*, enz.)
VĒNĀTŎR, ōrĭs. m. Cic. T. Q. 2. 17. *Een jager, een liefhebber van de jagt.*
Venator naturæ. Cic. N. D. 1. 30. *Een onderzoeker, navorscher*, of *naspeurder van de geheimen der natuur.*
Venator adest nostris consiliis cum auritis plagis. Plaut. M. G. 3. 1. 14. *Zie daar een luistervink om onze voornemens te ontdekken.*
VĒNĀTŌRĬŬS, ă, ŭm. Plin. E. 3. 19. *Van de jagt*, of *van een jager; jagers.*
VĒNĀTRĪX, īcĭs. f. Ovid. M. 2. 454. *Een jageresse*, of *jagerin, een liefhebster van de jagt.*
(VĒNĀTŪRĂ, æ, f. *Een jagt.*
Venaturam oculis facere. Plaut. M. G. 4. 1. 43. *Met de oogen jagt op iemant maaken, iemant lieflyk aanzien en zoeken in te winnen.* Zie beneden Venor.)
VĒNĀTŬS, ūs. m. Cic. T. Q. 5. 34. *Jagt, jaginge, het jagen.*
(VĒNĀ-

(VENĀTŬS, ūs, m. *Vischvangst, vangst der visschen.* Zoo gebruikt Plautus dit woord in 't volgende voorbeeld.

Hunc vidulum cepi in venatu meo. Plaut. R. 4. 3. 31. *Deeze zak heb ik gevangen, of opgehaalt onder myn visschen.*)

VENDĀX, ācis, omn. gen. Cato R. R. 2. *Die gaerne verkoopt, die iets heel veil heeft, verkoopziek.*

VĒNDIBILIS, is m. & f. ilĕ, is n. Cic. V. 1. 41. *Dat verkoopelyk is of wel verkocht word, dat wel te verkoopen, of te vertieren is, daar goede trek in is.* De compar. Vendibilior staat by Cic. Fin. 1. 5.

Vendibilis Orator. *Een redenaar die eenige achting heeft, een goed redenaar.*

Non erat satis populo vendibilis. Cic. Cl. 47. *Hy behaagde het volk niet al te wel, hy was niet te veel na 's volks zin, het volk had geen groot genoegen in hem*, van een redenaar spreekende.

VĒNDICO. Zie Vindico.

VENDITĀRIŬS, ă, ŭm. Plaut. St. 1. 3. 104. *Wien iets veil is, die graag, of gaerne verkoopt, verkoopziek.* Zie Turneb. Adv. 25. 15.

VĒNDITĀTIO, ōnis. f. Cic. T. Q. 2. 26. *Laatdunkentheit, verwaantheit, vermetelheit, hoogmoed, pochery, beroeming, opsnydery, gepogh, gesnoef, pochery.*

(VĒNDITĀTŎR, ōris. m. *Die breed van zyn lof opgeeft, die begeerig is om veel geacht te worden.*

Galba non fuit famæ venditator. Tac. H. 1. 49. 4. *Galba heeft niet breed van zyn lof opgegeeven.*)

VĒNDĪTIO, ōnis. f. Cic. S. R. 38. *Verkooping.*

VĒNDITO, as, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. Att. 1. 14. *Verkoopen, te koop zetten, of stellen, veilen.*

Asse venditare aliquid. Catull. 33. 8. *Iets voor een Roomsche as*, dat is, *voor eenen kleinen prys, of weinig geld verkoopen.*

Venditare. Cic. Ar. 23. *Iets hoog verheffen, iets hooger schatten dan den prys, of als het waerdig is, breed ergens van opgeeven.*

Se plebi per aliquem venditare. Liv. 3. 35. *Zynen lof door iemant by 't gemeen doen opvyzelen,* om eenige achting en geloof by 't volk te verkrygen.

Qui se venditant Cæsari. Cic. Att. 8. 16. *Die zich onder de bescherming van Cæsar begeeven.*

VĒNDITŎR, ōris. m. Cic. Off. 3. 13. *Een verkooper.*

(VĒNDITRĪX, īcis. f. m. *Een verkoopster.*

Desmisse autem venditricem, Scæv, Dig. 18. 3. 8. *Maer dat het aan een verkoopster ontbroken had.*)

VĒNDO, is, didi, ditum, vendĕrĕ. *Verkoopen.*

Merces suas vendere. Ovid. F. 5. 671. *Zyne waaren, of koopmanschappen verkoopen.*

Talento inimicum mihi emi, amicum vendidi. Plaut. Trin. 4. 3. 49. *Ik heb een talent besteed om my een vyand te koopen, en een vriend te verkoopen.*

Patriam auro vendidit. Virg. Æ. 6. 621. *Hy heeft zyn vaderland voor goud verkocht, of voor geld verraaden.*

Aliquid quam plurimo vendere. Cic. Off. 3. 12. *Iets zeer duur, of tot eenen hoogen prys verkoopen.*

Pluris aliquid vendere. Hor. S. 2. 3. 300. Cic. Off. 3. 12. *Iets duurder, of dierder verkoopen.* Hy zegt ook Quanti vendere V. 3. 53.

(Vendere. *Verpachten.*

Consuetudo in bonis prædiis vendendis. Cic. V. 1. 54. *De gewoonte in erven te verpachten.*)

VĒNĒFICĂ, æ. f. Ovid. Her. 6. 18. *Vergifsterssche, vergifbereidster, of mengster, vergiftigster.*

VĒNĒFĬCĬŬM, ii. n. Cic. Cl. 60. *Vergiftig, vergiftiging, vergif- of fenynmenging.*

VĒNĒFĬCŬS, i. m. Cic. Sext. 17. *Vergifter, vergiftiger, vergifmenger.*

VĒNĒFĬCŬS, ă, ŭm. *Vergiftig, dat een vergiftige kracht heeft.*

Veneficus aspectus. Plin. H. 28. 3. *Een vergiftig gezicht.*

VĒNĒNĀRĬŬS, ii. m. Suet. N. 33. 7. *Een vergifter, vergiftiger, vergiftbereider, of vergifsmenger.*

VĒNĒNĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 8. 27. *Vergiftig,* van kruiden, enz. spreekende. (De compar. Venenatior staat by Plin. H. 32. 2. en de superl. Venenatissimus by Tertull. Bapt. 1.)

Venenatus. Cic. D. 2. 66. *Vergiftige*, van een pyl, of schicht spreekende.

Venenatus jocus. Ovid. T. 2. 566. *Een vergiftige, of boosaardige spotterny, eene galbittere scherssing.*

(Venenatus. Gell. 10. 15. *Met purper geverft, purperverwig.*)

VĒNĒNĬFĔR, ă, ŭm. Ovid. M. 3. 85. *Vergiftig, fenynig,* van een dier spreekende.

VĒNĒNO, as, āvī, ātŭm, ārĕ. Lucret. 6. 820. *Vergiftigen, vergeeven.*

Non quisquam odio obscuro morsuque venenat commoda mea. Hor. E. 1. 14. 38. *Niemant lastert myne vermaakelykheden uit eenen verborgen haat, en met vergiftige woorden.*

(Venenare. *Purperverwen.*

Quos concha purpura imbuens venenavit. Gell. 20. 9. *Die met purperkleur geverwt zyn.*

VĒNĒNŌSŬS, ă, ŭm. Varr. R. R. 1. 2. *Vergiftig,* van een dier spreekende. Indien 't zeker was dat men zoo by Varro leezen most. Scaliger leest, ac veneno, ut istæ.)

VĒNĒNŬM, i. n. *Vergift, gif, fenyn.*

Tollere aliquem veneno. Cic. Clu. 60. *Iemant met vergift dooden, of ombrengen.*

Venenum. *Tovery, betovering.*

Cum sibi venenis ereptam memoriam diceret. Cic. Or. 37. *Toen hy zeide dat hy door betovering zyne gehenchenis had verloren, of dat men hem zyn gehengen door betovering had ontnomen.*

Venenum. *Verf, verw, blanketzel.*

Assyrio fucatur lana veneno. Virg. G. 2. 465. *Men verft de wol met Assyrisch purper, of in purperverf.*

Venenum. Lucan. 8. 691. *Geneesmiddel, hulpmiddel.*

(Venenum. Sen. M. 4. 692. *Iets dat bequaam is tot tovery, of om 'er tovery mee te pleegen.*)

VĒNĔO, is, venii, futur. venibo, venire. Cic. de Or. 2. 66. *Verkoft, of verkocht worden, te koop zyn, te koop staan.* Voss. Anal. 3. 33. toont dat Venum een nomen, en geen supinum van Veneo is.

Nescis nunc venire te? Plaut. B. 4. 7. 16. *Weet gy niet dat men u verkoopt? dat men de gek met u scheert, of dat men met u spot?*

VĒNĔRĀBĬLĬS, is. m. & f. ilĕ, is. n. Liv. 6. 24. *Eerwaerdig, eerens waerd, grootelyks te eeren.* (De compar. Venerabilior staat by Hor. S. 2. 5. 14. en de superl. Venerabilissimus by Salvian. E. 4. p. 321.)

VĒNĔRĀBUNDŬS, ă, ŭm. Liv. 5. 22. *Zeer eerbiedig, vol eerbiedigheit, groote eerbied betoonende.*

VĒNĔRANDŬS, ă, ŭm. Cic. Rull. 2. 35. *Eerwaerdig, aanzienlyk, dat eer en achting verdient, waar aan men eerbied moet toonen, of verschuldigt is.*

VĒNĔRĀTIO, ōnis. f. *Eerbiedigheit, eerwaerdigheit, betooning van eerbied.*

Habet venerationem justam quidquid excellit. Cic. N. D. 1. 17. *Al wat uitmunt, of uitsteekt, verdient eerbied, of hoogachting.*

VĒNĔRĀTŎR, ōris. m. *Eerder, of vereerder van iemant, een die iemant eerbied, ontzagh, of achting toedraagt.*

Vene-

Venerator Scipionis. Val Max. 5. 7. 1. *De verwonderaar, hoogachter, verheffer*, of *aanbidder van Scipio.*

Domus vestræ venerator primis ab annis. Ovid. P. 2. 2. 1. *Die een grootachting voor uw huis van kinds-been af heeft gehad.*

(VENERATUS, ā, ūm. Hor. S. 2. 2. 124. *Hoog geeert.*)

VĔNĔRĔUS, ā, um. Venereæ voluptates. Cic. T. Q. 4. 32. *Geile;* of *vleeschelyke vermaakelykheden, wellustige dartelheden, schandelyke geilheit, hoerery.*

Venereus jactus. Cic. D. 2. 59. *Een werp van bikkelen*, of *bikkebikken*, als vier bikkels elk op een byzondere wyze leggen.

VĔNĔRŎR, ārĭs, ātŭs sŭm, ārī. Cic. N. D. 3. 21. *Eeren, vereeren, achting*, of *eerbiedigheit ergens voor hebben, eerbiedigheit betoonen, zeer hoog achten*, of *eeren.*

Deos venerari. Virg. G. 1. 338. *De Goden eer... dienen*, of *aanbidden.*

VĔNĔTĪ, ōrūm. m. plur. Cæs. B. G. 3. 8. 1. *Die van Vannes*, in Neder-Bretanje.

VENETIÆ, ārūm. f. plur. *Venetien*, de hoofdstad van 't gemeene best van dien naam.

Venetiæ. Cæs. B. G. 3. 9. 9. *Vannes*, een Fransche stad in Neder-Bretanje.

VĔNĔTĪ. Plin. H. 3. 19. *De Venetiaanen*, een volk in Italien.

(VĔNĔTŬS, ā, ūm. *Dat Venetien toebehoort, dat daar van daan is*, of *'er eenig opzicht op heeft.*

Quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano. Prop. 1. 12. 4. *Hoe ver de rivier Hypanis, in Pontus, is van de Po, waar langs men naar Venetien vaart.*

Venetus color. *Waterblauw, een kleur de zeebaren gelyk.*

Vela colore Veneto tinguntur. Veget. 4. 37. *De zeilen worden waterblauw geverft.*

Nautæ Venetam vestem induunt. Veget. 4. 37. *De schippers trekken een waterblauw kleed aan.*)

VĔNĬĂ, æ f. Quintil. D. 9. *Vergiffenis, vergeving, quytschelding van een misdaad: ooglusking.*

Poscere Deos veniam. Virg. Æ. 4. 50. *De Goden om vergiffenis bidden.*

Venia. Virg. Æ. 1. 523. *Verlof, ontslag, oorlof, toelating, vergunning, vrygeeving.*

Veniam dicendi ante alios poscere. Tac. An. 12. 5. 4. *Verlof verzoeken om eerst te spreeken.*

Da veniam, sine te exorem. Ter. An. 5. 3. 30. *Vergun my dat ik u verbidde; laat ik u beweegen.*

Bona venia me audias. Cic. N. D. 1. 21. *Laat my toe dit te zeggen; hoort my gunstiglyk.*

Exilii venia. Tac. An. 12. 8. 3. *Ontslag van ballingschap.*

Veniam ad vos, si mihi Senatus det veniam. Cic. Her. 4. 14. *Ik zal by u lieden koomen, indien de Raad my zulks toelaat.*

VĔNIO, is, veni, vēntūm, vĕnīrĕ. Cic. Off. 3. 31. *Koomen.*

Venire. Nep. 7. 4. 5. *Geschieden, voorvallen, gebeuren*, van dingen die by geval geschieden spreekende.

Venire. Virg. G. 2. 11. *Opwassen, voortkoomen, groeyen, groot worden*, van boomen spreekende.

Venire. Plin. H. 35. 6. *Aankoomen, uit een plaats overgevoert*, of *gebragt zyn*, van koopmanschappen, die ons uit andere landen toegevoert worden, spreekende.

Venire. Cic. F. 11. 24. *Gekoomen*, of *gebragt zyn, besteld worden*, van brieven spreekende.

In orationem venire. Quintil. I. O. 9. 4. *Plaats in een rede vinden, in een rede te pas koomen.*

In sermonem hominum venire. Cic. V. 4. 7. *Op de spraak koomen, vermaart*, of *berucht worden.*

Ad Carneadem veniamus. Cic. A. Q. 4. 5. *Laat ons tot Carneades koomen, laat ons van Carneades spreeken.*

Mundi mensura venit ad digitos. Plin. H. 2. 23. *Men kan op de vingeren de maat der waereld opstellen*, of *uitrekenen.*

In amicitiam venire aliquorum. Liv. 25. 16. *In vriendschap met eenige koomen, vriend van zommigen worden.*

Paucis annis ad maximas pecunias venire. Cic. de Or. 2. 67. *In weinig jaaren zeer ryk worden.*

In partem impensæ venire. Cic. F. 14. 2. *Een gedeelte van de onkosten betaalen, in een gedeelte van de onkosten vallen.*

Venio oratum. Cæs. B. G. 7. 32. 2. *Ik koom om te bidden, te smeeken*, of *te verzoeken.*

Venitur in discrimen. Cic. Off. 2. 9. *Men stelt zich in gevaar.*

(Venire. *Gaan, heene gaan.*

Consultum, utrum repetitum Macedoniam veniret. Nep. 18. 6. 1. *Men heeft raad gehouden, of hy gaan zou om Macedonien in te neemen.*

Nisi eo ad mercatum venio. Ter. Ad. 2. 2. 23. *Ten zy ik daar henen te merkt ga.*

Venire. *Zyn, wezen.* In deeze betekenis word dit woord by de dichters gevonden.

Tu medicina venis. Ovid. Tr. 4. 10. 118. *Gy zyt my een geneesmiddel.*

Dummodo morata recte veniat, dotata est satis. Plaut. Au. 2. 2. 62. *Zy is ryk genoeg, als zy maar wel gemaniert is.*

Cum fletu nox vigilanda venit. Tib. 1. 1. 64. *Ik moet den nacht met waaken en weenen doorbrengen.*

Venire. *Weder koomen.*

Ut me arcessas inde, herus tuus ubi venerit. Plaut. Ps. 2. 2. 65. *Dat gy my daar van daan roept, als uw meester zal weder gekoomen zyn.*

Venire. *Gekregen, gebeurt*, van een erfenisse spreekende.

Ejus filio cum hæreditas a propinquo permagna venisset. Cic. V. 1. 10. *Als de zoon van deezen van zynen nabestaanden een zeer groote erfenisse gekregen had*, of *zeer veel geërft had.*)

VĔNŎR, ārĭs, ātŭs sum, ārī. Virg. E. 10. 56. *Jaagen, ter jagt gaan, 't vermaak van de jagt neemen.*

Venari laudem modestiæ in aliqua re. Cic. Her. 4. 3. *Voor een zedig mensch ergens in willen doorgaan, voor zedig ergens in willen gehouden zyn.*

Venari in mari. Plaut. As. 1. 1. 87. *Vergeefschen arbeid doen*, boertende *in 't wagelspoor visschen.*

(Oculis venari viros. Phædr. 4. 5. 4. *Jagt op iemant met de oogen maaken, iemant lieflyk aanzien, en verlokken.* Een spreekwyze, die ook te vinden is Cant. 4. 9. Gy hebt my 't harte genomen met een van uwe oogen. De liefde der menschen ontstaat door 't gezigt naar 't Grieksche spreekwoord. Ἐκ τοῦ ὁρᾷν γίγνεται ἐρᾷν. En 't oog van een vrouw is den mannen een pyl, naar 't vaersje van Aristot. Mat. 1. 1. bygebragt. Γυναικὸς ὄμμα τοῖς ἀχαιῶν βέλος.)

VĔNŌSŬS, ā, ūm. Plin. H. 25. 10. *Vol aderen, aderryk.* (De compar. Venosior staat by Plin. H. 20. 8.)

VĔNTĔR, tris. m. Cic. Mur. 26. *De buik.*

Venter. Vitruv. 8. 7. *Het hangen van een berg, waar langs men een waterleiding in de laagte brengt.*

(Venter. *De maag.*

Qui perfici humano ventre non possunt. Plin. H. 19. 5. *Die van des menschen maag niet konnen verteert worden.*

Ventre nihil novi frugalius. Juv. 5. 6. *Ik weet niet dat'er iets met minder te vreden is als de maag.*

Venter. *De vrucht in 's moeders lichaam.*

Maturus sua complevit tempora venter.

ter. Ovid M. 11. 311. *De vrucht is lang genoeg gedraagen, en is tydig om geboren te worden.*

Mulier ventre vacuo, incerto, pleno, præterito. Papinian. Dig 29. 2. 84. *Een vrouw die niet zwanger is, die twyfelt ofze zwanger is, die zwanger is, die zwanger geweest is.*

Ventrem ferre. Zie boven Fero.

Ventrem tacere. Zie boven Facio.)

VENTILĀBRŬM, i. n. Colum. 2. 10. *Een korenwan.*

VENTILĀTĬO, ōnis. f. *Verluchting, 't hangen in den wind,* of *in de lucht.*

Ventilatione utiles fiunt (uvæ) stomacho ægrisque. Plin. H. 23. 1. *De druiven worden door 't hangen in den wind goed voor de maag en de zieken.*

VĔNTĬLĀTŎR, ōris. m. Colum. 2. 10. *Een korenwanner.*

Ventilator naturæ. Cic. N. D. 1. 30. *Een nauwkeurig onderzoeker van de geheimen der natuure.* (Andere lezen Venatorem)

Ventilatores. Quintil. I. O. 10. 7. *Bekerspeelders, tatspeelders, goochelaars.*

VĔNTĬLO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Prop. 4. 3. 50. *Waayen, wind maaken, blaazen,* om vuur te ontsteeken.

Ventilare. Colum. 1. 6. *Koren wannen.*

Ventilare. Sen. E. 117. *Schermen, zich in den wapenhandel oeffenen, leeren schermen, leeren drillen.*

(Ventilare frigus. *Verkoelen, iemant koel maaken,* van iemant die met een waaijer een koel wintje maakt spreekende.

Concubina prasino flabello æstuanti ventilat frigus. Mart. 3. 82. 10. *De byzit maakt hem, die zeer heet is, een koel wintje met een groene waayer.*

Ventilare zonder casus. *Waayen, wind maaken, verkoelen.*

Æstate apertis cubiculi foribus, ventilante aliquo cubabat. Suet. A. 82. 2. *'s Zomers verkoelde hem iemant in zyn slaapkamer, waar in hy lag, zonder dat de deuren gesloten waren.*

Ventilare. *Door de banden laaten gaan.*

Aureos manu mea ventilabam. Apul. M. 2. 126. *Ik liet de goude penningen door myn hand gaan.*

Æstivum aurum digitis ventilare. Juv. 1. 28. *Een ligten ring door de handen laaten gaan,* dat is, *die dikwils van den vinger aftrekken, en weder aansteeken, en alzoo verkoelen.*

VĔNTĬO, ōnis. f. *Kooming, komst, aankomst.*

Quid tibi huc ventio est? Plau. Truc. 2. 7. 61. *Wat voert u hier? uit wat reden koomt gy hier?*

VENTĬTO, as, āvi, ātūm, ārĕ. *Dikwils koomen.*

Sæpius in agrum ventitare. Plin. H. 18. 5. *Dikwils naar 't land gaan.*

Ad aliquem ventitare. Cic. T. Q. 5. 22. *Dikwils by iemant koomen.*

VĔNTŌSŬS, ă, ūm. Virg. G. 1. 206. *Windig, voor den wind open,* van de zee spreekende. De compar. Ventosior staat by Ovid. Am. 2. 9. 49. en de superl. Ventosissimus by Cicero en Livius beneden.

Ventosus. Cic. A. 11. 7. *Ligt gelyk de wind, ongestadig, onstantvastig, wispeltuurig,* van een volk spreekende.

Homo ventosissimus. Cic. F. 11. 9. *Een zeer wispeltuurig mensch.*

Ventosa loquacitas. Petron. 3. *Een ydele praat, opsnyery, zwetzery.*

Ventosus. Plin. P. 31. 2. *Verwaand, laatdunkent, vermetel.*

(Ventosus. *Windig, daar veel winds is, daar 't veel waait.*

Est ventosissima regio inter Cycladas. Liv. 36. 4. *'t Land tusschen de Cyclades is zeer windig,* of *'t waait in dat land veel.*)

VĔNTRĀLĔ, is. n. Plin. H 8. 48. Zie Bulga.

VĔNTRĬCŬLŬS, i. m. Cels. 4. 1. *De maag.*

VĔNTRĬŌSŬS, ă, ūm. Plaut. As. 2. 3. 20. *Gebuikt, eendikbuik.*

VĔNTRŌSŬS, ă, ūm. Plin H. 14. 21. *Dat een wyden buik heeft,* van een vat, enz. spreekende.

VĔNTŬLŬS, i. m. Ter. E. 3. 5. 47. *Een windje, dat men met een waayer maakt.*

VĔNTŪRŬS, ă, ūm. Virg. G. 4. 393. *Te koomen, dat koomen,* of *geschieden sal,* van iets spreekende.

VĔNTŬS, i. m. Cic. D. 2. 19. *De wind.*

Secundos ventos habere. Cic. F. 15. 3. *Goede wind hebben, voor wind hebben.*

Ventus secundus. Cic. Att. 2. 1. *Een voor de wind: voorspoet.*

Ventus operam dat. Plaut. M. G. 4. 8. 7. *De wind is goed, 't is voor de wind.*

Ventus. Cic. Pis. 9. *Een stormwind,* of *buï,* oneygentlyk *een vervolging, oproer, beroerden staat,* enz.

Ventus carbaseus. Tib. 3. 2. 21. *Zeer fijn lynwaat daar men dwars door zien kan.*

Ventus textilis. Petron. 38. *Krip,* of *gekronkeld floers.*

Ventum popularem in aliqua requærere. Cic. Clu. 47. *De toestemming, gunst,* of *genegenheit van het volk in iets zoeken.*

Colligere concionum ventos. Cic. Clu. 28. *Eenige geruchten om het gevoelen van 't volk te ontdekken, uitstrooyen.*

VĒNŬLĂ, æ. f. Cels. 2. 6. *Een adertje, kleine ader.*

VĒNŬM Irĕ. Sall. B. J. 28. *Verkocht worden, te koop zyn.* Andere leezen Venire. (Zoo spreekt evenwel Gell. 7. 4.)

Veno exercere aliquid. Tac. An. 13. 51. 2. *Iets te koop hebben.*

VĒNŪNDĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 35. 11. *Verkocht.*

(VĒNŪNDO, as, ārĕ. Tac. An. 14. 33. 5. *Te koop stellen,* of *zetten, verkoopen.*)

VĔNŬS, ĕris. f. Ter. E. 4. 5. 6. *Onreinigheit, onkuischheit.*

Veneris stella. Cic. N. D. 2. 20. *De ster Venus.*

Venus. *Aardigheit, bevalligheit, aangenaamheit, geestigheit, zoetigheit* in een reden, enz.

Omni qua potest gratia & venere exornat orationem. Quintil. I. O. 4. 2. *Hy verciert zyn reden met alle mogelyke aardigheit en bevalligheit.*

(Venus. *'t Byslaapen.*

Acrior ad Venerem feminæ cupido, quam Regis. Curt. 6. 5. 31. *'t Wyf was graager om by te slaapen als de Koning.*

Estne novis nuptis odio Venus? Catull. 66. 15. *Zyn de jonge bruids afkeerig van 't byslaapen?*

Venus. *Een vryster, een lief.*

Parta meæ Veneri sunt munera. Virg. E. 3. 68. *Ik heb schenkaadjes voor myn vryster Galatea by een.*

Venus. *Een worp met den teerlink, als op alle de steenen verscheide oogen boven kemen.*

Quos omnes tollebat, qui Venerem jecerat. Suet. A. 71. 5. *Die alles trok, die dusdaanig een worp gedaan had, dat op de steenen verscheide oogen boven lagen.*)

VĔNUSTĀS, ātis. f. Cic. Off. 1. 36. *Schoonheit,* voornamentlyk van 't vrouwelyke geslachte.

Venustas. Cic. de Or. 1. 31. *Aardigheit, aangenaamheit, bevalligheit* in 't spreeken, enz.

(Venustas. *Geluk in 't minnen, als 't den minnaar naar den zin gaat,* om dat hy dit quansuis Venus heeft te danken.

Quis me est fortunatior, venustatisque plenior? Ter. Ad. 5 4. 8. *Wie is gelukkiger als ik, en wien gaat het in 't vryen meer naar den zin als my?*)

VĔNŪSTĔ. adv. *Aangenaamlyk, bevalliglyk, aardiglyk.* (De superl. Venustissime staat by Quintil. I. O. 6. 3.)

Illud

Illud videtur cecidisse perquam venuste. Cic. F. 8.4. *Dit schynt zeer vermakelyk voorgevallen te zyn.*

VĔNŬSTŬLŬS, ă, ŭm. Plaut. As. 1. 3. 70. *Tamelyk fraai, aangenaam, bevallig*, of *geestig*.

VĔNŪSTŬS, ă, ŭm. Suet. N. 51. 1. *Schoon, mooi, fraai.* De compar. Venustior staat by Vitruv. 3. 3. en de superl. Venustissimus by Cic. Or. 9.

Venustus. Cic. Cl. 55. *Van goeden aart, beschaafst van zeden, mensch*, van persoonen spreekende.

(Venustus. *Gelukkig, voorspoedig*, voornamentlyk *in 't minnen.*

Et se facit esse venustum. Catull. 95. 9. *En hij maakt zich zelf gelukkig.*)

V E P.

VĔPRĔCŬLÆ, ārŭm. f. plur. Cic. Sext. 33. *Kleine doorens, doorentjes.*

VĔPRĒS, ĭŭm, ĭbŭs. Virg. G. 1. 271. *Doorens, doornen.* Men vind in fingul. num. Veprem by Colum. 11. 3. en Vepre by Ovid. M. 5. 628.

VĔPRĒTŬM, ĭ. n. Colum. 4. 32. *Een doorenbosch, een doorne hegge.*

V E R.

VĒR, ĕrĭs. n. Cic. V. 5. 10. *De lente, het voorjaar.*

Vere. Virg. G. 1. 215. *In de lente.*

Primo vere. Plin. H. 10. 29. *In 't begin van de lente.*

Ver. Cic. S. 19. *De jeugt*, of *jongkheit.*

(Ver novum, adultum, præceps. Zie boven Adulta ætas.)

VĒRĀTRŬM, ĭ. n. Cels. 4. 2. *Nieskruid.*

VĒRĀX, ācĭs. omn. gen. Cic. D. 2. 19. *Waarachtig, die niet liegt, ongeveinst.*

Vates verax. Ovid. Epist. Ulys. ad Penel. 94. *Een waarachtig dichter.*

Veraces sensus. Cic. A. Q. 4. 25. *Getrouwe zinnen*, die de dingen verbeelden als ze zyn.

VĒRBĀSCŬM, ĭ. n. Plin. H. 25. 10. *Wollekruid*, daar zyn twee soorten, zwart en wit.

VĔRBĒNĀ, æ. f. Cic. V. 4. 50. *Takken van boomen in geheiligde plaatzen afgeplukt*, waar van men kranssen maakte, die de krygsboden droegen, als ze in een gezantschap gingen, ook *takken van allerhande boomen, aan eenige Godtheits toegewydt*, als van den laurier, enz. Ook *yzerkruid.*

(VĔRBĒNĀTŬS, ă, ŭm. Suet. C. 27. 3. *Die een krans van yzerkruid om 't hooft heeft.*)

VĔRBĔR, ĭs. n. *Een geessel*, of *zweep.* Men vind de Genitiv. Sing. Verberis by Ovid. M. 14. 821. en d'Ablativus Verbere by Virg. G. 3. 106. en Juvenalis beneden. De pluralis is meer in 't gebruik.

Mens conscia facti surdo verbere attonitos cædit. Juv. 13. 194. *Het geweeten doet haar een heimelyke knaging gevoelen.*

VĔRBĔRĀ, ŭm. plur. n. Cic. V. 3. 24. *Geessels, zweepen.*

Verbera. Cic. Pis. 34. *Geesselslagen, zweepslagen.*

VĔRBĔRĀTĬO, ōnĭs. f. Callistr. Dig. 48. 19. 7. *Geesseling, het slaan*, of *geesselen.*

Verberatio. Cic. F. 16. 27. *Berisping, bestraffing, hekeling, wraking.*

VĔRBĔRĀTŬS, ūs. m. Plin. H. 31. 3. *Geklets, slaggeving van de lucht*, van vallend water spreekende. Men vind niet dan de Ablativus Verberatu.

Verberatus. *Aandryving, aanprikkeling, aanrading, aanporring.*

Tuo verberatu ei omnes juravimus nos, &c. Curt. 7. 1. 29. *Wy hebben op uwe aanrading hem alle gezworen, dat wy, enz.* (Gelyk in sommige drukken geleezen word, doch in andere leest men in tua verba te præeunte.)

VĔRBĔRĔŬS, ă, ŭm. Plaut. P. 2. 2. 2. *Een slaaf die dikwils gegeesselt word.* Het is een scheldwoord van Plautus gesmeed.

VĔRBĔRO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Liv. 2. 41. *Geesselen, met de zweep slaan.*

Verberare. Prop. 2. 7. 48. *Slaan, smyten, kloppen, afrossen.*

Verberare urbem tormentis. Cic. A. 8. 7. *Een stad met geschut beschieten.*

Aquila alis auras verberat. Virg. Æ. 11. 756. *D'arend slaat de lucht met zyne wieken*, of *klapt door de lucht met zyne vlerken.*

Verberari Sole. Plin. H. 14. 21. *Door de hitte der zon gebrandt, gezengt*, of *geschroeit zyn.*

Aliquem injuria verberare. Cic. Fin. 4. 27. *Iemant schelden, hoonen, lasteren*, of *ongelyk aandoen.*

(Verberare. *Bedriegen.*

Alio modo me verberare, atque ego te soleo, cogitas. Plaut. Ps. 1. 5. 60. *Gy tracht my op een ander wyze te slaan*, dat is, *my te bedriegen, als ik u gewoon ben.*

Verberare lapidem. Plaut. Curc. 1. 3. 41. *Iemant die niet te verbeteren is*, of *die door slagen harder geworden is, straffen.*)

VĔRBĔRO, ōnĭs. m. Plaut. Ps. 4. 7. 63. Ter. Ph. 4. 4. 3. *Een fluk schelms, een guit, fielt, schuiffel*, van een slaaf, die waerdig is om gegeesselt te worden, spreekende.

VĔRBŌSĒ. adv. Cic. Mur. 12. *Met veel woorden, wydloopiglyk.* De compar. Verbosius staat by Cic. F. 7. 3.

Verbosius aliquid exponere. Quintil. I. O. 3. 11. *Iet wydloopiger uitleggen*, of *verklaaren.*

VĔRBŌSŬS, ă, ŭm. Cic. Mur. 14. *Die veel praats heeft, een kakelaar*, of *snapper, die veel woorden gebruikt.* De compar. Verbosior staat by Cic. Att. 8. 3. en de superl. Verbosissimus by Quintilianus beneden.

Locus verbosissimus. Quintil. I. O. 2. 4. *Een woordryke texe.*

VĔRBŬM, ĭ. n. Cic. de Or. 2. 30. *Een woord.*

Verba isthæc sunt. Ter. Ph. 3. 2. 32. *Het zyn maar woorden, dit is maar zeggen.*

Verbum. *Een zinspreuk, spreekwoord*, of *spreuk.*

Istud verbum vere in te accidit. Ter. An. 5. 3. 14. *Dit spreekwoord past volkomentlyk op u, die spreuk is inder daat toepasselyk op u.*

Quid istuc verbi est? Plaut. Ps. 2. 2. 14. *Wat wil dat zeggen? wat wil dat beduiden?*

Verbis meis salutem ei scribito. Plaut. B. 4. 4. 79. *Schryf hem de groetenis van mynent wege.*

Verbi gratia. Cic. A. Q. 4. 29. en causa. Cic. V. 2. 52. *By voorbeeld.*

Uno verbo. Cic. A. 2. 22. *Met een woord.*

Verbum sat est. Plaut. Truc. 2. 8. 14. *'t Is genoeg hier van gezegt, al woorden genoeg.*

Verba facere. Cic. V. 4. 65. *Een openbaare rede voeren, in 't openbaar spreeken.*

Verbum de verbo expressum extulit eum locum. Ter. Ad. prol. 11. *Hy heeft die plaats van woord tot woord overgezet*, of *vertaalt.*

Verbum. Quintil. I. O. 1. 5. *Een werkwoord*, een woord der spraakkonst.

(Verba dare alicui. *Iemant bedriegen*, om dat die zaaken verwacht, en niet dan woorden bevint, bedrogen is. Zie Donat. E. prol. 24.

Fabio imperatori verba dedit. Nep. 23. 5. 2. *Hy heeft den Veldoverste Fabius bedrogen.*

Dispudet, sic mihi data esse verba. Ter. E. 5. 1. 13. *Ik schaam my dat ik zoo bedrogen ben.*

Verbo tenus. *Met woorden, wat de woorden aangaat, wegens de woorden*, gestelt tegens de zaaken, die ze betekenen.

Consul hæc in nos jecit magis verbo tenus, quam ut re insimularet. Liv. 34. 5. *De Burgermeester heeft ons deeze dingen tegengeworpen, meer wegens de woorden, als dat hy ons in de zaak zou beschuldigt hebben.*)

VĒRĒ. adv. Cic. S. R. 19. *Waarlyk,*

lyk, in der waarheit. De compar. Verius ftaat by Liv. 32. 37. en de fuperl. Veriffime by Cic. Att. 5. 21.

VERECUNDE. adv. Cic. T. 1. *Zediglyk, eerbaarlyk, met fchaamte.* (De compar. Verecundius ftaat by Cic. F. 5. 12.)

VERECUNDIA, æ. f. Cic. Part. 23. *Zedigheit, fchaamte, eerbaarheit, ingetogenheit.*

Verecundia. *Ontzagh, aanzien, eerbied, achting.*

Ætatis verecundia. Liv. 1. 3. *Het ontzagh voor den ouderdom.*

VERECUNDOR, aris, atus fum, ari. *Befchaamt, of fchaamrood zyn, fchaamte hebben.*

Verecundari neminem ad menfam decet. Plaut. Trin. 2. 4. 77. *Niemant moet aan tafel befchaamt zyn.*

VERECUNDUS, a, um. Cic. L. L. 1. 19. *Eerbaar, zedig, befchaamt, ingetogen, die fchaamte heeft.* De compar. Verecundior ftaat by Cic. F. 7. 33. en de fuperl. Verecundiffimus by Petronius beneden.

Homo verecundiffimus. Petron. 26. *Een zeer eerlyk, vroom, of oprecht menfch.*

Fugit color verecundus. Hor. Ep. 17. 21. *Myne fchaamroodheit is verdwenen.*

Verecunda tralatio. Cic. de Or. 3. 41. *Een zedige overbrenging, of leenfpreuk.*

VEREDUS, i. m. Mart 12. 14. 1. *Een jagtpaerd, wedlooppaerd, of poftpaerd.*

VERENDA, orum. n. plur. Plin. E. 3. 14. 2. *De fchaamdeelen, de fchamelheit.*

VERENDUS, a, um. Ovid. M. 9. 270. Liv. 9. 7. *Achtbaar, aanzienlyk, eerwaerdig, dien men eer en achting fchuldig is.*

VEREOR, eris, veritus fum, vereri. Cic. Pl. 12. *Met eerbiedigheit vreezen, ontzien,* van Godt, de Ouderen, enz. fpreekende.

Metuebant eum fervi, verebantur liberi. Cic. S. 11. *Zyn flaaven vreesden hem, en zyn kinderen hadden een eerbiedig ontzagh voor hem.*

VERERI. Zie Timeo.

Vereri nonnihil ab aliquo. Ter. An. 3. 5. 3. *Iets van iemant vreezen.*

Vereri alicui. Cic. A. Q. 4. 45. *Voor iemant vreezen, beducht, of bezauwt zyn.*

An verebamini ne non id facerem quod recepiffem femel? Ter. Ph. 5. 8. 8. *Of vreesde gy lieden dat ik niet zoude doen, dat ik eens beloofs hadde?*

Non vereor ne meæ vitæ modeftia parum valitura fit contra falfos rumores. Cic. F. 11. 28. *Ik ben wel verzekert, dat myn wyze van leven my tegens alle valfche geruchten, die van my loopen, zal befchermen,* of *rechtvaerdigen.*

Veritus es ne operam perdidiffes. Cic. de Or. 1. 55. *Gy hebt gevreeft dat gy verlore moeite gedaan had.*

Verebar quorfum evaderet. Ter. An. 1. 2. 5. *Ik was bekommert hoe dit mogte uitvallen, ik was voor de uitkomft hier van bezorgt,* of *bedugt.*

Addo iftud, quod vereor tibi ipfi ut probem. Cic. Att. 6. 1. *Ik voeg 'er dit by, dat ik vreeze, dat ik 't u niet zal konnen bewyzen.*

(Vereor met een dativus.

Vos mihi veremini, ne labar ad opinionem. Cic. A. Q. 4. 45. *Gy vreeft,* of *zyt bekommert voor my, dat ik tot die meening vervallen zal.*

Veritus fum abs te, Dave ne faceres idem, &c. Ter. An. 3. 4. 3. Voor veritus fum, ne abs te fieret. zoo verklaart Donatus deeze plaatze. *Ik heb gevreeft, o Dave, dat gy 't zoud doen.*

VERETRUM alleen. Suet. T. 62. 3. Arnob. 6. 209. en virile veretrum. Arnob. 5. 165. *De manlykheit, 't manlyke lid.*)

VERGILIÆ, arum. f. plur. Vitruv. 9. 5. 6. *De Pleiaden, 't zevengefternte in den Stier.* Wy befchryven ze over Curt. 5. 6. 12. §. 34.

VERGO, gis, gere. *Ergens naar toe hellen, neigen,* of *draayen.*

Vergere ad Italiam quam ad Afiam maluiffemus. Cic. A. 11. 11. *Wy hadden liever naar Italien als naar Afien willen vervallen.*

Ætas vergit. Tac. An. 2. 43. 1. *De ouderdom nadert, de ouderdom koomt aan.*

Vergere. *Uitftorten, uitgieten, fchenken, plengen in offerhanden.*

Venenum vergere. Lucret. 5. 1008. *Vergift,* of *venyn uitftorten,* of *uitgieten.*

(Vergere alleen, of Vergere met in of ad. *Daalen, ten einde loopen,* van den dag fpreekende.

Vergente jam die ingreffus eft in fenatum. Suet. O. 7. 1. *Als de dag daalde,* of *als 't begon donker te worden, is hy in den raad gegaan.*

Nondum in noctem vergente die. Sen. Thy. 4. 798. *De dag noch niet daalende,* of *als de avond noch niet aanquam.*

Hora diei ad meridiem vergebat. Sen. Tr. 1. *'t Liep,* of *ging naar den middag.*)

VERIDICUS, a, um. Cic. D. 1. 45. Catull. 64. 306. *Die de waarheit fpreekt.*

VERILOQUIUM, ii. n. Cic. T. 8. *De oorfpronk van een woord.*

VERIMONIA. Plaut. Truc. 1. 2. 65. Zie Veritas. (Men leeft nu by Plautus querimonias.)

VERISIMILIS, is. m. & f. ile, is. n. Cic. Q. R. 7. *Waarfchynlyk, bewyffelyk.* (De compar. Verifimilior ftaat by Cic. Q. R. 7. en de fuperl. Verifimillimus by Sen. E. 65.)

VERISIMILITUDO, inis. f. Cic. A. Q. 4. 34. *Waarfchynlykheit, bewyffelykheit.*

VERITAS, atis. f. Cic. I. R. 2. 54. *De waarheit.*

Homines veritatis expertes. Cic. de Or. 2. 19. *Menfchen zonder oprechtigheit.*

Limare veritatem in difputatione. Cic. Off. 2. 10. *De waarheit in een twiftreden uitvorfchen.*

Veritas. Cic. T. Q. 5. 5. *Zakelykheit, dadelykheit, wezentlykheit, zelfftandigheit,* tegens den fchyn gefteld.

Veritas. Cic. P. Q. 2. *Gerechtigheit, billykheit, redelykheit.*

VERMICULATIO, onis. f. Plin. H. 17. 4. *Wormfchade.*

Effe obnoxium vermiculationi. Plin. H. 17. 11. *Wormfchade onderworpen.*

VERMICULATUS, a, um. Lucill. *by* Plin. H. 36. 25. *Van ingelegt werk gemaakt.*

VERMICULOR, aris, atus fum, ari. Plin. H. 17. 24. *Wormfteekig worden, van de wormen doorvreeten,* of *befchadigt worden.*

VERMICULUS, i m. Plin. H. 10. 65. *Een wormtje,* of *kleine worm.*

VERMINA, um. n. plur. Feftus. *Pyn in 't gedarmte,* als fnydingen, enz.

VERMINATIO, onis. f. Plin. H. 28. 11. *Buikpyn, pyn in 't gedarmte, darmwee,* die paerden onderworpen zyn.

Verminatio. Sen. E. 95. *Scherpfteekende pyn,* van pyn in 't hoofd, de ooren, die als door een zeer fcharpe en pynelyke ftoffe geknaagt worden, fpreekende. Sen. E. 78. noemt ook aldus *de fcherpe pyn van de jicht,* of *'t voetenvel.*

VERMINO, as, avi, atum, are. Zie Perott. Corn. c. 384. *Wormen in 't gedarmte hebben,* van kinderen fpreekende.

Verminare. Mart. 14. 23. 1. *Een bittere fmart gevoelen.*

Verminari. Pompon *by* Non. 1. 189. *Zwaare pynen gevoelen, bittere ween hebben,* van vrouwen in barende noot fpreekende.

(Ver-

(Verminare. *Wormen voortbrengen.*
Fulmine icta intra paucos dies verminant. Sen. N. Q. 2. 31. *In 't geene van den blixem geslagen word wassen in weinig dagen wormen.*
Verminare. *Jeuken*, als of men ergens wormen in hadde.
Si tibi morosa prurigine verminat auris. Mart. 14. 23. 1. *Indien u 't oor zeer jeukt.*
VĒRMĬNŎR, ārĭs, ātŭs fŭm, ārī. Depon. *Steeken als de wormen, zeer geveelig zyn.*)
Podagra minus verminatur. Sen. V. B. 17. *Zyn voetenvel is zoo scherp, of pynlyk niet.*
VĒRMĬNŌSŬS, ă, ŭm. *Vol van scherpe pyn*, die men Verminatio noemt.
Verminosæ aures. Plin. H. 20. 14. *Ooren, waar in men knagende, of steekende pyn gevoelt.*
(Verminosus. *Wormsteekig.*
Ne fici fiant verminosæ. Plin. H. 17. 28. *Op dat de vygeboomen niet wormsteekig worden.*
Præter alia vitia etiam verminosa fiunt. Plin. H. 17. 10. *Behalven andere gebreken dceze onderworpen zyn, worden ze ook wormsteekig.*)
VĒRMĬS, ĭs. m. Plin. H. 18. 17. *Een worm.*
VĒRNĀ, æ. Cic. F. 8. 15. *Een slaaf, die in zyn meesters huis geboren is.*
(Verna. Scæv. Dig. 34. 2. 15. *Een vrygelaaten knecht.*)
VĒRNĀCŬLŬS, ă, ŭm. Plaut. Am. 1. 1. 24. *In ons huis geworpen, of opgevoedt*, van een beest spreekende.
Res quotidianæ, & vernaculæ. Cic. de Or. 3. 24. *Dingen, die dagelyks voorvallen, en gemeen zyn.*
Vernaculæ volucres. Varr. R. R. 3. 5. *Inlandsche vogels, vogels die altyd in een landschap blyven*, in tegenstellinge van die alle jaaren vertrekken.
Vites vernaculæ. Plin. H. 14. 2. *Inlandsche druiven.*
Vernacula festivitas. Cic. F. 9. 15. *Een aangebore, of natuurlyke vrolykheit, blygeestigheit van een landaart.*
VĒRNĀLĬS, ĭs. m. & f. ālĕ, ĭs. n. *Slaafs, dat naar een slaaf gelykt, slaafachtig.* (Dit woord schynt in de goude eeuw in gebruik geweest te zyn, om dat Horatius in dezelve Vernaliter, daar van dit woord afkoomt, gebruikt heeft. In de noten van Tyro p. 113. word het ook gevonden, indien 't al zeker is, dat het by deezen schryver van Verna koomt, gelyk Cellarius meent Cur. Post. p. 322. Want het konde wel by deeze of geene ongelegentheit uit zyn plaats geraakt zyn. En zoo zou Munkerus gelyk hebben, die Fulgent. Mythol. p. 10. gist, dat het van Ver zou koomen.)
VĒRNĀLĬTĔR. adv. Hor. S. 2. 6. 108. *Slaafachtig, gelyk een slaaf, op zyn slaafs.*
VĒRNĀTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 32. 4. *De oude huid die de slangen in de lente afleggen.*
(Vernatio. Plin. H. 29. 6: 30. 3. *Het afleggen van de oude slangenhuid.*)
VĒRNĪLĬS, ĭs. m. & f. ĭlĕ, ĭs. n. Tac. H. 2. 59. 4. *Slaafachtig, slaafs.*
Vernilis. *Van een kluchtige snaak.*
Vernile dictum. Tac. H. 3. 32. 6. *Een snaakze, of kluchtige praat.*
VĒRNĪLĬTĀS, ātis. f. Plin. H. 34. 8. *Boertery, snakery, of gevlei van een slaaf.*
Vernilitas. Sen. E. 95. *Onbeusheit, bottigheit, plompheit, onbeleefstheit, onbeschofstheit.*
VĒRNĪLĬTĔR. adv. Sen. B. 2. 11. *Slaafachtig, op een slaafsche wyze, slaafswyze.*
VĒRNO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Ovid. M. 7. 484. *Zyn krachten wederom krygen, groen worden, uitbotten*, van de velden, boomen, enz. in de lente spreekende.
Anguis vernat. Plin. H. 8. 27. *De slang blinkt na dat hy zyn oude huid heeft afgelegt.*
Dum vernat sanguis. Prop. 4. 5. 57. *Zoo lang men jong, en het bloed heet is.*
Bis floribus vernare. Flor. 1. 16. 3. *Tweemaal 's jaars bloemen voortbrengen*, van zekere landschappen spreekende.
(Vernare. *In de lente zingen.*
Indocili gutture vernat avis. Ovid. Tr. 3. 12. 9. *De vogel zingt in de lente dat ze niet geleert heeft.*)
VĒRNŪLĀ, æ f. Plin. H. 22. 17. *Een slaafsje in zyn meesters huis geboren.*
VĒRNŬS, ă, ŭm. *Van de lente.*
Species verna diei. Lucret. 1. 10. *De schoonheit, of aangenaamheit van een lentedag.*
Vernum tempus. Cic. T. Q. 5. 13. *De lente, de lentetyd.*
VĒRŌ. conjunct. Cic. de Or. 1. 16. *Maar, doch.* De woorden die by deeze conjunctie gemeenlyk gevoegt worden zyn deeze. Neque, Nec, Tum, Age, Sane, Jam, Enim, At, Quasi, enz.
Ego vero. Cic. F. 7. 33. *Doch ik.*
Vero. *Zekerlyk, voorwaar.*
Hoc tibi fuit semper facillimum, & vero esse debuit. Cic. Fr. 1. 1. *Dit is altyd zeer licht voor u geweest, en zekerlyk het meest voor u zoo zyn.*
Egregiam vero laudem! Virg. Æ. 4. 93. *Schoone eer voorwaar! zekerlyk een ongemeene lof!* spotswyze.
VĒRŌNĀ, æ. f. Plin. H. 3. 19. *Verone*, een stad in Italien in Lombardyen.
(VĒRPĀ, æ, f. Catull. 28. 12. Mart. 11. 47. 2. Priap. 34. 5. *De manlykheit.*
VĒRPŬS, ī, m. Mart. 11. 95. 10. *Een Jood*, om dat hy besneden is.)
VĒRRĒS, ĭs. Varr. R. R. 2. 4. *Een beer, of ongelubt varken.*
(VĒRRĬCŬLŬM, ī. n. *Een zegen, een vischnet.* Zie Perott. Cornuc. col. 402. en 612.
VĒRRĬCŬLĀTŬS, ă, ŭm. Colum. 2. 21. *Dat naar een vischnet gemaakt is.*)
VĒRRĪNŬS, ă, ŭm. Plin. H. 28. 9. *Van een beer, of ongelubt varken.*
VĒRRO, ĭs, vērrī, (en vērsī, naar 't zeggen van Serv. Æ. 1. 63.) vērsŭm, vērrĕrĕ. Cic. Par. 5. *Keeren, vegen.*
Nautæ verrunt cærula. Virg. Æ. 3. 208. *De matroozen roeyen 'er wakker op aan.*
Diripiunt verruntque dapes. Val. Fl. 4. 454. *Zy haalen, en rukken de spys met geweld wech*, 't van roofvogelen, of harpyen spreekende.
VĒRRŪCĀ, æ. f. Celf. 2. 1. *Een wrat*, ook *een heuveltje.*
VĒRRŪCĀRĬĀ herba, æ. f. Plin. H. 22. 21. *Wrattekruid*, zeker kruid dat de wratten wegneemt.
VĒRRŪCŌSŬS, ă, ŭm. Perf. 1. 77. *Die vol wratten is.*
VĒRRŪCŬLĀ, æ. f. Colum. 7. 6. Celf. 5. 28. *Een kleine wrat, wratje.*
(VĒRRŪNCO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. Cic. D. 1. 22. Festus. *Omkeeren, afkeeren.*)
VĒRSĀBĬLĬS, ĭs. m. & f. ĭlĕ, ĭs. n. Sen. Tranq. 11. *Veranderlyk, de verandering onderworpen, wisselvallig.*
(Versabilis. *Dat zich draayen, of omkeeren kan.*
Quam versabilis fortuna sit, documentum ipse sum. Curt. 5. 8. 15. *Ik zelf ben een bewys, hoedat de fortuin zich kan omkeeren, en veranderen.* Zie onze aantekening.)
VĒRSĀBŬNDŬS, ă, ŭm. Vitruv. 9. 7. *Dat draait*, van 't gestarnte spreekende.
VĒRSĀLĬÆ, ārŭm. f. plur. *Versailles*, een stad in 't Fransche eiland, beroemt door het prachtige paleis, dat Louis de XIV. daar heeft doen bouwen.
VĒRSĀTĬLĬS, ĭs. m. & f. ĭlĕ, ĭs. n. Vitruv. 9. 9. Plin. H. 36. 18. *Draaibaar, dat ligtelyk omgedraait word,* van

van een molen, *of rad spreekende.*

Versatile ad omnia ingenium. Liv. 39. 40. *Een buigzaame geest, die men ligtelyk kan ompraaten, of die zich tot alles schikt.*

Conditio versatilis. Sen. Tranq. 11. *Een veranderlyke staat van leven, een ongestadige, of onstantvastige levensstaat.* (Andere leezen Versabilis.)

VERSĀTIO, ōnis. f. *Omdraaying, omkeering, omwenteling.*

Versatione totius oculi circumaspicit. Plin. H. 8. 34. *Hy kykt met het draaijen van zyn oog rondom.*

Versatio. Vitruv. 9. 9. *De keerkring der sterren.*

Rerum versatio. Sen. Tranq. 11. *Verandering, omkeering, omwenteling, of verwisseling van zaaken.*

VĔRSĀTŪS, ā, ūm. *Omgekeert, omgedraait, verandert.*

Fuso versato ducere stamina. Ovid. Her. 19. 37. *Spinnen, door 't omdraaijen van de spil.*

Versatus in aliqua re. Cic. P. Q. 1. *Ergens in bedreven, of ervaren; bequaam tot iets.*

VERSICŌLŌR, ōris. omn. gen. Cic. Fin. 3. 5. *Veelverwig, van verscheide kleuren.*

VERSICŪLUS, i. m. Cic. Br. 14. *Een klein vaers; ook een regeltje in onrym.*

Transversi versiculi Cic. Att. 5. 1. *Dwarsse regels ter zyden een vollen brief geschreven.*

Euntes mollius versiculi. Hor. S. 1. 10. 58. *Zacht vloeyende vaersjes.*

VERSIFICĀTIO, ōnis. f. Colum. 11. 1. Quintil. I. O. 9. 4. *Het maaken van vaerzen, 't dichten van vaerzen.*

VERSIFICATŌR, ōris. m. Just. 6. 9. 4. *Een dichter, vaerzemaker.*

VĔRSĬFICO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Quintil. I. O. 9. 4. *Vaerzen maaken, of dichten.*

VĔRSIPĔLLIS, is. m. & f. ĕ, is. n. Plaut. Am. Prol. 123. *Die zich in alderlei gedaanten verandert,* van Jupiter spreekende.

Versipellis. Plin. H. 8. 22. *Een weerwolf,* een scheldwoord, naar 't zeggen van Plinius, op die zich in wolven veranderden.

VĔRSO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. T. Q. 1. 5. *Draayen, omkeeren, omwenden.*

Versare aliquem. Plaut. P. 5. 2. 17. *Iemant bedriegen, of opligten.*

Versabo illum hodie probe. Plaut. B. 4. 5. 6. *Ik zal hem van daag ter deeg loeren.*

Animum versat cupido regni. Liv. 1. 17. *De regeerzucht ontrust het gemoed.*

Animum per omnia versare. Virg. Æ. 4. 286. *Zyn verstand, of geest op alles scherpen.*

Consilia nova versare pectore. Virg. Æ. 1. 661. *Nieuwe aanslagen bedenken, of smeeden.*

Versare oves. Virg. E. 10. 68. *De schaapen hoeden, of weiden,* om dat die de schaapen weid, haar hier en daar henen dryft.

Se in utramque partem versare. Cic. V. 2. 30. *Zich aan beide zyden keeren.*

Versare diu quid ferre recusent, quid valeant humeri. Hor. A. P. 39. *Lang overleggen wat wy konnen doen of niet.*

Pecunias non ex fide versare. Suet. G. 9. 3. *Ontrouw in de handeling van 't geld zyn, gelden ter quader trouwe bestieren.*

(Versare sententias. Tac. H. 1. 85. 6. *De gevoelens twyfelachtig, of dubbelzinnig voorstellen.*

Versare. *Omleggen, keeren,* van iets dat gebraden word spreekende.

Dum turdos versat in igne. Hor. S. 1. 5. 72. *Ondertusschen dat hy de lysters braad en omlegt.*)

VĔRSŌR, āris, ātūs sūm, āri. *Omdraayen, omkeeren; omgedraait, omgekeert worden.*

Versari in turbinem. Sen. Ir. 3. 6. *In de rondte omgedraait worden.*

Ante oculos alicui versari. Cic. Fin. 2. 22. *In iemants gezicht zyn, voor iemants oogen zyn.*

Versari cum aliquo. Cic. C. 1. 5. *By iemant zyn verblyf hebben, of woonen; met iemant verkeeren.*

In angustiis versari. Cic. Fin. 2. 9. *In grooten angst, verlegenheit, of benauwtheit zyn.*

In artibus ingenuis versari. Cic. F. 4. 3. *Zich in de goede konsten oeffenen.*

In errore versari. Cic. Mur. 10. *In een dwaling steeken, of zyn.*

In munere suo versari. Cic. Fat. 6. *Zyn ampt, of plicht waarneemen.*

In ore vulgi versatur illius nequitia. Cic. V. 1. 46. *Al de waerelt spreekt van zyn ondeugendheit.*

Versatur circa res omnes Rhetorice. Quintil. I. O. 2. 15. *De redenrykkonst heeft alles tot haar onderwerp.*

VĔRSŌRĬĂ, æ. f. Plaut. Trin. 4. 3. 19. *De schoot van een zeil.*

VĔRSŪRĂ, æ. f. Vitruv. 5. 6. *De krullen van 't loofwerk aan houtwerken.*

Versura. Colum. 2. 2. *Omwending, of omkeering om een nieuwe voor te maaken,* van ploegossen spreekende.

Versura. Colum. Arb. 19. *Een voor, of voore in een geploegt land.*

Versura tubuli. Vitruv. 10. 17. *De bogt van een pyp, of buis.*

Versuram facere. Cic. Cœl 7. Att. 15. 20. *Geld van iemant opneemen om een ander te betaalen.*

(Versura. *Omkeering, omdraaijing, omkrulling.*

Quod ex quibusdam foliis, propter eorum versuram, dici posset. Varr. R. R. 1. 46. *Dat van zommige bladeren, wegens hunne omkrulling zou konnen gezegt worden.*)

VĔRSŪS, ā, ūm. Cic. S. R. 36. *Gedraait, gekeert, omgedraait.*

Hostes versi fuga. Virg. G. 3. 120. *Vyanden die vluchtende den rug hebben gekeert.*

Versus. *Verwisselt, verandert, omgekeert.*

Totus in Perseum versus. Liv. 40. 5. *Die al zyn genegentheit aan Perseus gegeeven heeft.*

Mens mea versa est cum fortuna. Ovid. P. 4. 9. 90. *Myn gemoed, of geest is met myn geluk verandert.*

Amor versus in tædia. Ovid. Her. 3. 139. *Liefde in afkeer verandert.*

Versus. *Omgekeert, omver geworpen, t'onderste boven gekeert.*

Versus civitatis status. Tac. An. 1. 4. 1. *De staat der stad is omgekeert, of erger geworden.*

Leges funditus versæ. Tac. An. 3. 36. 4. *t'Eenemaal vernietigde wetten, vertreede wetten.*

VĔRSŪS, ā, ūm. Plaut. Ps. 1. 2. 31. *Geveegt, gekeert.*

VĔRSŪS, ūs. m. Cic. Att. 2. 16. Suet. A. 87. 7. *Een regel in onrym.*

Versus. Virg. E. 7. 23. *Een vaers, of gedicht.*

Versus. Virg. G. 4. 144. *Een rechte ry boomen.*

Remorum versus. Liv. 45. 35. *Een ry riemen.*

Versus. *De wyze van een gezang, zangwys, de voys van een lied.*

Luscinia versus quos imitentur, accipiunt. Plin. H. 10. 29. *De nachtegaals neemen een zangwys die ze navolgen.*

Versus. Varr. R. R. 1. 10. *Een bunder lands, of,* gelyk het Varro klaarder uitlegt, *een stuk land van hondert voeten in 't vierkant.*

VĔRSŪS. adv. *Naar.*

Ire Brundisium versus. Cic. E. 11. 27. *Naar Brindisi gaan.*

Ad meridiem versus. Liv. 1. 18. *Zuidwaarts, naar 't Zuiden.*

VĔRSŪTĒ. adv. Cic. Or. 7. *Schalkelyk, loosly k, listiglyk, doortraptelyk.* De compar. Versutius staat by Cic. Cæc. 29.

VĔRSŪTĬLŎQUŪS, ā, ūm. Cic. de Or. 3. 38. *Geveinsdelyk spreekende.*

VĔRSŪTŪS, ā, ūm. Cic. N. D. 3. 10.

3. 10. *Doortrapt, loos, listig, schalk, doorslepen.* De compar. Versutior staat by Cic. Cæc. 29. en de superl. Versutissimus by Cic. Off. 1. 30.

Versutus ingenii. Plin. H. 7. 12. *Schrander, of gauw van geest.*

Versuta tristitia. Cic. post red. in Sen. 6. *Een looze, geveinsde, of gemaakte droefheit.*

VĔRTĂGŬS, gi. m. Mart 14. 200. 1. *Een jagthond.*

VĔRTĔBRĂ, æ. f. Celf. 8. 1. *De wervelbeenders van het ruggraat.*

VĔRTĔBRĀTŬS, ă, um. Plin. H. 11. 37. *Gelyk een wervelbeen gemaakt.*

VĔRTENS annus, mensis. Cic. P. Q. 12. Vitruv. 9. 4. *Het loopende jaar, de loopende maand.*

VĔRTĔX, Icis. m. Cic. N. D. 2. 41. *'t Aspunt der waereld.*

Vertex, of Vortex. Quintil. I. O. 8. 2. Liv. 28. 30. *Een draaikolk, draaikuil, wiel.*

Vertex contortus. Lucan. 3. 631. *Een draaiwind, dwarrelwind.*

Vertices dolorum. Cic. T. Q. 2. 9. *Telkens weêrkeomende pyn, of steekingen.*

Vertex capitis. Cic. Q. R. 7. *De kruin van 't hoofd.*

Vertex arboris. Plin. H. 12. 1. *De top van den boom.*

Vertex montis. Virg. Æ. 1. 167. *De top, of kruin van een berg.*

VĔRTĬCILLĀTŬS, ă, ŭm. Celf. 8. 1. *Wervelbeens wyze gemaakt.*

VĔRTĬCILLŬS, I. m. Plin. H. 37. 2. *Een spinnewiel, of een wervel die men aan de spil vastmaakt, om ze te beter te doen draayen.*

VĔRTĬCŌSŬS, ă, ŭm. of VŎRTĬCŌSŬS, ă, ŭm. Liv. 21. 5. *Vol draayingen, wiellingen, of draaikolken,* van wateren spreekende.

VĔRTĬCŬLÆ, ārŭm. f. plur. Lucill. *by* Festus. *De t'zamenvoegzelen der ledemaaten.*

Verticulæ. Vitruv. 10. 13. *Tzere veeren in draaituigwerken.*

VĔRTĪGO, ginis. f. Plin. H. 8. 41. *Draaying, omdraaying, omkeering.*

Vertigo. *Verandering, verwisseling.*

Rerum vertigine attonitus. Lucan. 8. 16. *Ontzet, of verbaast over de verandering in den staat.*

Vertigo cæli. Plin. H. 2. 3. *De beweeging des hemels in 't rond.*

Vertigo. Plin. H. 7. 6. *Zwindeling, suizeling, zwymeling, draaying van 't hoofd.* Een ziekte die het hoofd doet omdraaijen.

VĔRTO, is, si, sūm, vĕrtĕrĕ. Cic. N. D. 2. 38. *Draayen, wenden, omdraayen, omwenden, omkeeren, omwentelen.*

Omnia vertere. Cic. Off. 1. 24. *Alles t'onderste boven keeren.*

Manum ne verterim quidem. Cic. Fin. 5. 31. *Ik zal'er myn hand niet om verdraayen.*

Agrum vertere. Plin. H. 18. 6. *Een akker bouwen.*

Arma vertere in aliquem. Liv. 25. 33. *Zyn wapenen tegens iemant wenden.*

Dulcia se in bilem vertunt. Hor. S. 2. 2. 75. *De zoetigheden veranderen in gal, of in bitterheit.*

Vertere se in alicujus imaginem. Plaut. Am. prol. 121. *Iemants gedaante aanneemen.*

In bonum auspicia vertere. Liv. 10. 42. *De voortekenen ten goede duiden.*

In mercatura vertitur. Plaut. Most. 3. 1. 109. *Hy begeeft zich tot den koophandel, of tot de koopmanschap.*

Causa in eo vertitur. Quintil. I. O. 3. 11. *Zie daar 't voornaamste van de zaak, de zaak bestaat daar in.*

In crimen vertere quod gloriæ esse debet. Liv. 40. 15. *'t Geen tot iemants eer, of roem strekt als een misdaad aanmerken.*

Aliquem in fugam vertere. Liv. 30. 33. *Iemant op de vlucht dryven.*

Oculos ad sidera vertit. Sil. 4. 104. *Hy slaat zyn oogen naar den hemel.*

Quo me vertam nescio. Cic. Fr. 3. 5. Clu. 1. *Ik weet niet waar ik my keeren, of wenden zal.*

Vertere Rempublicam in meliorem statum. Suet. A. 23. 3. *Het gemeene best in een beter staat brengen.*

Regnum in provinciam vertere. Tac. H. 3. 47. 1. *Een Koningryk tot een wingewest maaken.*

Aliquid in rem suam vertere. Ulp. Dig. 48. 13. 1. Justin. Inst. 4. 7. 5. *Zich van iets bedienen, iets tot zyn eigen gebruik neemen.*

Iter retro vertere. Liv. 28. 3. *Terug keeren, langs denzelven weg wederkeeren.*

Aliquid alicui vitio vertere. Plaut. E. 1. 2. 5. *Iemant iets tot een fout, of misslag rekenen.*

Vertere funeribus triumphos. Hor. O. 1. 35. 4. *De zegenpraal in rouw verkeeren, de zegenpraalen in lykplichten veranderen.*

Vertere. Cic. Fin. 1. 3. *Overzetten, vertaalen, vertolken.*

Vertere pollicem. Juv. 3. 36. *Iemant veroordeelen.* Het was een gewoonte den duim om te keeren, als een rechter den misdadiger veroordeelde.

Paulatim totus vertere in plebem cœpit. Liv. 3. 36. *Hy begon allenkens zich geheel aan 't volk over te geeven.*

Quæ res tibi bene feliciterque vertat. Plaut. Au. 4. 10. 58. *Dat u deeze zaak wel gelukke!*

Vertunt res male. Plaut. P. 4. 1. 5. *De zaaken vallen qualyk uit, of gelukken niet wel.*

Vertere. Plaut. Curc. 4. 1. 23. Zie Versuram facere.

Vertitur. *Men onderzoekt, vraagt, overweegt, pleegt raad, overlegt, of brengt en omvraage.*

Vertebatur utrum manerent in concilio Lacedæmonii. Liv. 39. 48. *Men overwoog, of beraadslaagde, of die van Lacedemonien in den raad zouden blyven.*

In voluntate Philippi ad totum vertitur. Liv. 37. 7. *Dat hangt alleen af van den wil van Philippus.*

(Vertere terga. Liv. 1. 14. ora fuga. Petron. 40. *Vluchten, vlieden, de vlucht neemen.*

Vertere solum. Cic. Cæc. 34. *en* vertere solum exsilii causa. Cic. P. Q. 19. *In ballingschap gaan.*)

VĔRŪ. n. Virg. Æ. 1. 216. *Een spit,* dit woord is in singulari indeclinabile, in plurali zegtmen Verua, Veruum, Verubus *en* Veribus.

Veru. Virg. Æ. 7. 665. *Een korte scherpe werpschicht.*

VĔRVĀCTŬM, I. n. Varr. R. R. 1. 44. Colum. 11. 2. *Braakland, land dat men een jaar heeft laaten braak leggen.*

VĔRŬCŬLŬM, I. n. Plin. H. 33. 6. *Spitje, een klein spit.*

VĔRVĔCĔŬS, ă, ŭm. *Van een hamel, of weer.*

Ex hac statua vervecea volo erogitare quid meo factum sit filio. Plaut. Capt. 5. 1. 31. *Ik wil deezen dommen vlegel vraagen, hoe het met myn zoon gelegen, of gegaan is.* Statua vervecea word hier oneigentlyk gebruikt voor *een botten slaaf.* (Andere leezen verberea.)

VĔRVĔCĪNŬS, ă, ŭm. Lampr. Com. 1. *Van een hamel, of weer.*

VĔRVĔX, ēcis. m. Cic. L. L. 2. 22. *Een hamel, of weer.*

VĔRŬĪNĂ, æ. f. Plaut. B. 4. 8. 46. *Een korte scherpe werpschicht.*

VĔRŬM, I. Cic. Or. 71. *De waarheit.*

Cum ventum est ad verum. Hor. S. 1. 3. 97. *Dewyl men tot een nauwkeurig onderzoek der waarheit gekoomen is.*

Verum dicere. Ter. An. 4. 2. 25. *De waarheit zeggen, of spreeken.*

VĔRŬM. conjunct. Cic. de Or. 1. 23. *Maar, doch, echter.*

VĔRŬNTĂMĔN. conjunct. Cic. de

de

de Or. 2. 54. *Maar nochtans, maar echter, maar evenwel, nochtans, des niet te min.*

(Vero. adv. Ter. H. 2. 4. 24. *In der waarheit.*

Ita esse, ut prædico, vero vincam. Plaut. Most. 1. 2. 12. *Dat het is, als ik zeg, zal ik met waarachtige en bondige redenen bewyzen.*

Ex vero res celebrare, & obscurare. Sall. B. C. 8. *De zaak naar waarheit ophelderen, of verdonkeren.*)

VĒRUS, ă, ŭm. Cic. A. Q. 4. 11. *Waar, waarachtig.* De compar. Verior staat by Liv. 22. 38. en de superl. Verissimus by Cic. R. P. 12.

Verum est. Hor. E. 1. 7. 98. *Het is recht, 't is waar, 't is waarachtig.*

Verum. Plaut. As. 4. 1. 45. *Dat is waar,* in plaats van te zeggen verum id est.

Verum modo. Plaut. Cas. 3. 6. 25. *Genomen dat dit waar zy, mits dat dit waar zy.*

Color verus. Ter. E. 2. 3. 26. *Een natuurlyke kleur, of verwe.*

Homo verus. Ter. An. 2. 5. 12. *Een oprecht, of vroom mensch.*

Verus. Cic. Am. 25. *Onvervalscht.*

VĔRŪTŬM, I. n. Cæs. B. G. 5. 44. 7. *Een korte scherpe werpschicht.*

(VĔRŪTUS, ă, ŭm. Virg. G. 2. 168. *Met een werpschicht, of werpspies gewapent.*)

V E S.

VĒSĀNIĂ, æ. f. Hor. S. 2. 3. 174. *Zotheit, gekheit, dwaasheit, uitzinnigheit, dolheit.*

VĒSĀNIĒNS, tis. omn. gen. Catull. 25. 13. *Dol, razende, uitzinnig.*

VĒSĀNŬS, ă, ŭm. Cic. Dom. 2. *Gek, zot, dwaas, uitzinnig, dol, razende.*

VĔSCŎR, scĕris, vescĭ. *Eeten, spyze nuttigen.*

Glande vesci. Cic. Or. 9. *Akers eeten.*

Aura vesci. Virg. Æ. 3. 339. *Leeven, adem haalen.*

Aves nonnullæ vescuntur ea quæ rapuere pedibus. Plin. H. 10. 38. *Zommige vogels eeten die dingen, die zy met hunne klauwen geroofd hebben.*

Alexandrinæ ficus vix sunt vescendo. Plin. H. 15. 18. *De Alexandrynsche vygen zyn niet wel te eeten,* of *niet eetbaar.*

Sus ad vescendum hominibus apta est. Cic. D. N. 2. 64. *Een varken is goed om te eeten, een varken is goede kost voor de menschen.*

(VĒSCŬLŬS, i, m. Festus. *Uitgehongert, verhongert.*)

VĒSCŬS, ă, ŭm, Virg. G. 4. 131. *Goed om te eeten, bequaam tot spyze, eetbaar.*

Corpore vesco esse. Plin. H. 7. 20. *Heel mager zyn.*

VĒSĪCĂ, æ. f. Cic. Fin. 2. 30. *De blaas.*

VĒSĪCĀRIĂ. æ. f. Plin. H. 21. 31. *Krieken overzee, winterkarssen,* zeker kruid, *of* veeleer een heester.

VĒSĪCŬLĂ, æ. f. Cic. N. D. 2. 14. *Een blaasje,* of *kleine blaas.*

VĔSPĂ, æ. f. Plin. H. 11. 21. *Een wesp,* zekere soort van een by.

VĔSPĔR. Virg. G. 1. 461. *De avond.* De casus van dit woord zyn niet regelmaatig. Men zegt Vesperum en Vesperem by Cels. 3. 5. in Accusativo, Vespere en Vesperi in Ablativo. Men kan niet wel zeggen, of Vesperus in Nominativo is in 't gebruik geweest, en men zoude moeite hebben om Vesperis in Genitivo Singulari te vinden.

Vesper erat. Liv. 44. 20. *Het was laat, het was avond.*

Perpotare ad vesperum. Cic. A. 2. 31. *Tot den avond toe drinken.*

Vespere. Cic. Att. 11. 12. *Op den avond.*

Vesperi. Cic. F. 11. 27. *Tegens den avond.*

Heri vesperi. Cic. Att. 13. 47. *Gister avond.*

Pridie vesperi. Cic. A. Q. 1. 1. *Eergister avond.*

Vesper. Catull. 62. 1. *De avondster, een ster.* Die met der zonnen ondergang opkomt, en dezelve is met de morgenster.

VĔSPĔRĂ, æ. f. Prima vespera. Plaut. Curc. 1. 1. 4. *In 't begin,* of *in 't aankoomen van den avond.*

Flexo in vesperam die. Tac. An. 1. 16. 5. *Op den avond.*

VĔSPĔRĂ, vĕspĕrŭm. *Van den avond.* Men vind het Masculinum van dit Adjectivum niet.

Vespera hora. Plin. H. 19. 12. *De avond, of d'avondstond.*

VĔSPĔRĀSCIT. Ter. H. 2. 3. 8. *'t Word avond, 't word laat.*

Vesperascente die. Tac. H. 2. 49. 3. *Op den avond, omtrent den avond, met het vallen van den avond.*

Vesperare. Ubi jam vesperaverat. Gell. 17. 8. *Na dat het avond, of laat was geworden.*

Vesperante cælo. Nep. 16. 2. 5. *Op den avond.* (In de boeken, die ik gezien heb, word Vesperascente geleezen.)

VĔSPĔRTĪLIO, ōnĭs. m. Plin. H. 10. 61. *Een vledermuis,* ook een *nachtrave,* van een persoon, die by dag lang slaapt, en 's nachts laat op is, spreekende.

VĔSPĔRTĪNŬS, ă, ŭm, Hor. S. 2. 4. 17. *Van den avond, dat op een avond gedaan werd,* of *geschied.*

Vespertinis temporibus. Cic. N. D. 2. 20. *By den avondstond, 's avonds, by avondtyden.*

VĔSPĔRŪGO, gĭnĭs. f. Plaut. Am. 1. 1. 119. Vitruv. 9. 4. *De avondster,* of *avondstar.*

VĔSPĬLLO. ōnĭs. m. Mart. 1. 31. 1. *Een doodgraver,* die de lichaamen van arme luiden, onmagtig om de onkosten van een lykstaatie te betaalen, by nacht begroef.

VĔSTĔR, tră, trŭm. Cic. Att. 11. 6. *Uw, uwe, van u lieden.*

Vestrum est dare. Ovid. F. 4. 889. *'t Is uwe plicht te geeven.*

VĔSTĬĀRIŬM, ii. n. Plin. H. 15. 8. *Kleerkast, kleerkist,* of *plaats daar men klederen in bewaart.*

Vestiarium. Colum. 1. 8. *Klederen, kleding.*

(VĔSTĬĀRIŬS, ă, ŭm. *Dat tot de klederen behoort.*

Vestiaria arca. Cato R. R. 11. *Kleerkast, kleerkist.*)

VĔSTĪBŬLŬM, I. n. Cic. de Or. 2. 79. *De ingang,* of *'t portaal,* van een kerk, huis, enz.

(In vestibulo regiæ tuæ consistit Alexander. Curt. 7. 4. 14. *Alexander is voor de deur,* of *is naby.* Zoo spreekt ook Godt de Heer Gen. 4. 7. De zonde, dat is, de straffe is voor de deur.

Vestibulum. *Een intrede, ingang.*

Monumentum sceleris voluit esse in vestibulo Siciliæ. Cic. V. 5. 66. *Hy heeft gewilt, dat de ingang van Sicilien een gedenkteeken van zyn schelmstuk zyn zoude.*

Vesticeps. Gell. 5. 19. Apul. A. 336. *Die uit zyn kindsche jaaren is,* of *die houwbaar is.*)

VĔSTĪGĀTŎR, ōrĭs. m. Colum. 9. 8. *Jaager, naspeurder, die 't wild op 't spoor volgt.*

(Vestigator. Sen. B. 3. 27. *Die op een anders zeggen en doen nauwkeurig acht geeft, en anderen aanbrengt.*)

VĔSTĪGIŬM, ii. n. Cic. Cæc. 14. *Een voetstap,* of *voetspoor* in de aarde, 't zand, enz.

Animalia circa cubile vestigia sua confundunt. Sen. E. 68. *De dieren verwarren hun spoor omtrent hun leger.*

Negat e Republica esse vestigium ab Annibale abscedi. Liv. 27. 4. *Hy zegt dat'er het gemeene best ten hoogsten aangelegen legt, Hannibal niet een voetstap te wyken.*

(Ego stirpem ingentem vestigio pedis ejus hærentem revelli. Gell 5. 14. *Ik heb hem een dooren in 't vlakke*

ke van de voet steekende uitgetrokken.)

Vestigium. Cic Font. 1. *Een overgebleven teken van wat het zyn mag, teken, kenteken.*

Omnibus vestigiis indagare. Cic. Att. 2. 7. *Naerstiglyk, of overal zoeken, met vlyt alles doorsnuffelen.*

Agnosco veteris vestigia flammæ. Virg. Æ. 4. 23. *Ik gevoel eenige tekenen van myn voorgaande liefde.*

Nullum est vestigium civitatis. Cic. Att. 10. 1. *Daar is geen voetstap, of teken dat'er een stad geweest is te vinden.*

Vestigio temporis. Cæs. B. C. 2. 26. 2. (e vestigio. Cæs. B. C. 2. 25. 6.) *Terstont, op staande voet.*

(Vestigium. *Een plaats, daar iemant staat*, of *gestaan heeft.*

Persas in eodem vestigio hærere. Curt. 4. 14. 2. *Dat de Persianen aan dezelve plaats verblyven.*

In eodem vestigio stabant, donec vincendo locum sibi faciebant. Curt. 3. 11. 5. *Zy stonden aan dezelve plaats, tot dat ze zich door de overwinnende ruimte maakten.*

Vestigium. *Een voet.*

Læta Molorchæis posuit vestigia tectis. Tib. 4. 1. 13. *Hy heeft verheugt zyne voeten gezet onder het dak*, of *ten huize van Molorchus.*

Vestigium. *De voetzool, 't onderste*, of *'t vlak van den voet.*

Vestigia primi alba pedis. Virg. Æ. 5. 566. *Aan 't vlak van den rechteer voet een wit tekentje hebbende.*

Adversis vestigiis contra nostra vestigia stant Antipodes. Cic. A. Q. 4. 39. *De Antipodes*, of *Tegenvoeters, staan met hunne voetzolen vlak tegens de onze.*)

VĔSTĪGO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. post. red. in sen. 6. *Naspeuren, vlytiglyk zoeken.*

Iter alicujus vestigare. Stat. Th. 11. 1. 37. *Iemans op de voetstappen naspeuren.*

Causas rerum vestigare. Cic. de Or. 2. 39. *De oorzaaken der dingen nauwkeuriglyk onderzoeken*, of *naspeuren.*

VĔSTĪMĔNTŪM, ī. n. Cic. Mil. 10. *Een kleed*, of *gewaad.*

Pretiosa vestimenta. Hor. E. 1. 18. 32. *Kostelyke*, of *prachtige kleederen.*

VĔSTĬO, īs, īvi, ītūm, īrĕ. Ter. H. 1. 1. 78. *Kleeden, bekleeden, klederen aantrekken.*

Alitur & vestitur a Cæcilia. Cic. S. R. 50. *Cecilia geeft hem kost en klederen.*

Parietes tabulis vestire. Cic. V. 4. 55. *De wanden*, of *muuren met schilderyen behangen.*

Colles vestit vitis. Colum. 3. 2. *De heuvelen zyn met wyngaarden beplant.*

Membranis tenuissimis oculos Natura vestivit. Cic. N. D. 2. 57. *De natuur heeft de oogen met zeer dunne vliezen bekleede.*

Reconditas exquisitasque sententias mollis & pellucens vestiebat oratio. Cic. Cl. 79. *Hy bekleedde zyn vloeyende en deftige reden met diepzinnige en de uitgezochtste spreekwyzen.*

VĔSTĬPLĬCĂ, æ. f. Quintil. D. 363. *Een dienstmaagt die het opvouwen der klederen was aanbevolen.*

VĔSTĬS, is. f. Ter. Ad. 1. 2. 40. Cic. Cœl. 16. *Kleed, kleeding, rok, gewaat.*

Vestis. Virg. Æ. 8. 659. Lucret. 5. 672. *De baard, haair*, enz.

Serpentis vestis. Lucret. 4. 59. *De oude afgeleide huit van een slang.*

(Vestis. *Een deken.*

Levi veste debet esse contectus. Cels. 3. 19. *Hy moet met een ligte deken gedekt zyn.*

VĔSTĬSPĬCĂ, æ, f. Plaut. Trin. 2. 1. 22. Varr. L. L. 6. 2. Afran. Vop. *by* Non. 1. 41. *Een klederbewaarster.* Nonius leest by Plautus Vestispicus. Zoo dat het ook van een man gezegt word.)

VĔSTĪTŬS, ā, ūm. *Gekleed, uitgedost, met klederen aangedaan.* (De compar. Vestitior staat by Apul. A. 288. en de superl. Vestitissimus beneden by Columella.)

Citharœdus optime vestitus. Cic. Her. 4. 47. *Een luitspeelder die kostelyk gekleed is.*

Montes vestiti sylvis. Liv. 32. 13. *Bergen met bosschen bedekt.*

Ripæ gramine vestitæ. Colum. 8. 15. *Oevers met gras bewassen*, of *bedekt.*

Vestitissimum animal. Colum. 7. 3. *Een zeer ruig beest.*

VĔSTĪTŬS, us. m. Cic. R. P. 10. *Kleeding, dragt*, van een volk, eeuw, enz. spreekende.

Vestitus. Victus vestitusque necessarius. Cic. P. Q. 15. *Nooddruft van kost en klederen.*

Orationis vestitus. Cic. Cl. 95. *De schikking*, of *'t gestel van een gesprek*, of *rede.*

Montium vestitus densissimi. Cic. N. D. 2. 64. *Zeer dichte bosschaadjen die de bergen bedekken.*

VĔSTPHĂLĬĂ, æ. f. *Westfaalen*, een landschap in Duitsland.

VĔSTPHRĪSĬĂ, æ. f. *Westfriesland*, een gedeelte van Holland.

VĔSŪNĂ, æ. f. Ptolem. 2. 6. *Perigueux*, een stad in Vrankryk, de hoofdstad van Perigord.

VĔSŬNTĬO, ōnis. f. Cæs. B. G. 1. 38. 1. *Besançon*, een stad van 't Fransche Comté.

V E T.

VĔTĔRĀMĔNTĀRĬŬS sutor, m. Suet. V. 1. 7. *Een schoenlapper.*

(VĔTĔRĀNŬM. ī. n. *Een plaats*, of *kelder, daar in of oude wyn legt*, of *wyn in opgelegt word om oud te worden.*

Adspice veterana nostra. Sen. E. 114. *Schouw onze kelders met oude wynen aan.*

Joculariter amphoram, quam habebat in veterano, alloquitur. Scholiast. Hor. O. 3. 21. *Boertender wyze spreekt hy de kruik, die hy had in de kelder met de oude wynen, aan.*)

VĔTĔRĀNŬS, ā, ūm. Liv. 21. 44. *Oud.*

Veterani milites. Cic. T. Q. 2. 17. *Oude soldaaten*, die twintig jaar gedient hadden.

Veterana vitis. Colum. 3. 15. *Een oude wyngaard.*

VĔTĔRĀSCO, scis, scĕrĕ. Colum. 2. 15. *Verouderen, oud worden.*

VĔTĔRĀTŎR, ōris. m. Ter. H. 5. 1. 16. *Een doortrapte schalk, een volkomen bedrieger.*

Veterator. Cic. Off. 3. 32. *Een oud ervaaren man, een looze vos*, in rechtzaaken, enz.

VĔTĔRĀTŌRĬE. adv. Cic. Or. 28. *Schalkelyk, loslyk, bedrieglyk, doortraptelyk*; *op eene bedrieglyke wyze.*

VĔTĔRĀTŌRĬŬS, ā, ūm. Cic. Cl. 67. *Vol loosheit, list*, of *schalkheit, vol looze streeken*; *vol bedrog.*

VĔTĔRĪNĂ. Plin. H. 17. 23. *Lastbeesten.*

VĔTĔRĪNĀRĬŬS, ii. m. Colum. 11. 1. *Opziender van paerden, en andere lastdragende beesten.*

Veterinarius. Colum. 6. 8. *Een hoefsmit, paerdemeester.*

Veterinaria medicina. Colum. 7. 3. *Paerdartzeny, konst om paerden*, enz. *te geneezen.*

VĔTĔRĪNŬS, ā, ūm. Plin. H. 8. 42. *Bequaam om lasten te draagen*, van paerden, muilen, enz. spreekende.

Veterinus, Lucret. 5. 888. *Dat de lastdragende beesten aangaat*, of *daar toe behoort.*

VĔTĔRĬŎR, ōris. m. & f. ŭs, ōris. n. Plaut. B. 5. 2. 31. *Ouder.* (Zoo brengt deeze plaats by Prisc. 3. Andere lezen Ulteriorem.)

VĔTĔRNŌSŬS senex. Ter. E. 4. 4. 21. *Een slaapzuchtig oud man.*

VĔTĔRNŌSĪ, ōrūm. m. plur. Plin. H. 28. 17. *Slaapzuchtigen, die een slaapziekte*, of *slaapkoorts hebben.* De superl.

perl. Veternosissimus staat by Sen. E. 82.

VĒTĒRNŬS, I. m. Hor. E. I. 8. 10. *Slaapzucht*, *slaapkoorts*, *een doodelyke slaapzucht.*

Veternus. Virg. G. I. 124. *Luiheit*, *traagheit*, *vadsigheit*, *loomheit*, *slofheit*, *onachtzaamheit.*

Veternus civitatis. Cic. F. 8. 6. *Traagheit*, of *onachtzaamheit der burgeren.*

VĔTĔRO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Cels. 3. 12. *Oud worden*, *verouden*, *verouderen.*

VĔTĔRRIMŬS, ā, ūm. Cic. F. 12. 16. *De oudste*, *zeer oud*, *heel oud*, of *bejaart.* •

VĔTĪTŬS, ā, ūm. Virg. Æ. 6. 623. *Verboden*, *afgekeurt.*

VĔTO, as, ŭi, vĕtĭtūm, ārĕ. Cic. de Or. 2. 24. *Verbieden*, *afkeuren.*

Vetuit aliquid novi negotii incipere. Ter Ph. 4. 4. 29. *Hy heeft verboden iets nieuws te beginnen.*

Vetor plura loqui. Ovid. M. 2. 657. *Mij word verboden meer te spreeken.*

VĔTŌNĬCĂ. Zie Betonica.

VĔTŬLŬS, ā, ūm. Cic. Am. 11. 19. *Oudachtig*, *een weinig oud*, *aan den ouden kant.*

VĔTŬS, ĕris omn. gen. Cic. Cæc. 16. *Oud*, *bejaart.*

Vetus. Ter. H. prol. 22. *Die*, of *dat door ouderdom erger geworden*, *versleten*, of *bedorven is.*

(Vetera vaticinamini. Plaut. Ps. 1. 3. 129. *Gy brengt niet nieuws*, *maar wat oude fratzen bij.* Een hoerewaerd is 't niet nieuws geschold en te worden. Een voorzegger moet bybrengen dat noch niet gschied is, of dat niemant bekent is.

Vetus. *'t Voorige*, *'t voorgaande.*

Vetere instituto vitæ, effugit nova pericula. Nep. 25. 7. 3. *Door zyn voorig leven te hervatten*, *heeft hij op nieuw 't gevaar ontgaan.*

Consulatus octo veteri addidit. Suet. Fl. 8. 1. *Hij is achtmaal Burgermeester geweest*, *na dat hij 't te vooren geweest was*, te weten eer hy Keizer was, en nu negentien jaaren geleden was.

Unde periculum contremuit domus Saturni veteris. Hor. O. 2. 12. 9. *Waar door 't huis van Saturnus*, *die in voorige tijden 't bewint had*, *van gevaar getziddert heeft.*

Vetus. *Oud van jaaren.*

Lac melius est a valentibus & ab iis quæ nondum veteres sunt. Varr. R. R. 2. 11. *De melk is beter*, *die gemolken word van 't vee dat sterk*, *en noch niet oud is*, of *veele jaaren heeft.*

Veteres juvenci fugiunt juga. Ovid. Tr. 4. 6. 23. *Oude stieren ontgaan 't juk*, of *den arbeid.*)

VĔTŪSTĀS, ātis. f. Cic. de Or. 2. 9. *Ouderdom*, *oudheit*, *aaloudheit.*

Vinum magnæ vetustatis. Cels. 2. 18. *Zeer oude wyn.*

Vina quæ vetustatem ferunt. Cic. Am. 19. *Wyn die men lang bewaaren kan.*

Scripta ferent vetustatem. Ovid. Tr. 5. 9. 8. *Zijn schriften zullen tot de laatste eeuwen blyven*; *de nakomelingen zullen zyne schriften leezen.*

Vetustas. Ovid. Art. 3. 77. *De oude afgeleide huid van een slang.*

(Vetustas. *Ouderdom*, *bejaartheit.*

Tum senior: quamvis vetustas mihi obstet. Ovid. M. 12. 182. *Toen zeide de oude man Nestor*: *alhoewel mij d'ouderdom belet.*

Omne pomum quod in vetustatem reponitur. Colum. 12. 44. *Al 't fruit dat weggelegt word om oud te worden.*

Vetustas. *Langdurigheit*, *lange tijd.*

Vetustas illa nunquam obruet. Cic. Dej. 13. *De lange tyd zal die dingen niet doen vergeeten.*

Hæc pati, quæ mihi videntur habitura vetustatem. Cic. Att. 14. 9. *Dat uit staan*, *'t geen mij dunkt langen tijd te zullen duren.*)

VĔTŪSTĒ. adv. Ascon. Cic. 102. en 120. *Op de oude*, of *naar de oude wijze*, *naar 't oud gebruik*, *op zyn ouderwets.*

Vetustissime in usu est. Plin. H. 27. 7. *Het is een zeer oud gebruik*, *het is een heel oude wyze van doen*, *dat is van ouds af in gebruik geweest.*

VĔTŪSTĒSCO, scis, scĕrĕ. Colum. 1. 6. *Verouderen*, *oud worden*, van wyn die men in de rook zet spreekende.

VĔTŪSTŬS, ā, ūm. Cic. Clu. 1. *Oud*, *aaloud.* De compar. Vetustior staat by Liv. 3. 23. en de superl. Vetustissimus by Liv. 23. 22.

Vetustus. Cic. Cl. 21. *Die verouderde woorden*, of *wijzen van spreeken*, *die in ongebruik zijn*, *gebruikt.*

V E X.

VĔXĀTĬO, ōnis. f. Cic. T. Q. 4. 8. *Pijniging*, *quelling*, *ontrusting*, *ontroering*, *foltering.*

Vexatio. Cic. V. 3. 3. *Plaging*, *vervolging*, oneigentlyk.

Simulata vexatione trajiciendi copias reduxit. Front. St. 1. 4. 4. *Hij heeft zijne benden te rug doen trekken*, *als of hij wanhoopte verder te kunnen koomen.*

VĔXĀTŎR, ōris. m. Cic. A. 3. 11. *Queller*, *plager*, *ontroerder*, *pijniger*, *folteraar.*

VĔXĀTŬS, ā, ūm. Cic. P. Q. 31. *Gequelt*, *gepijnigt*, *geplaagt*, *ontrust.*

Excussit vexatam solo vestem. Petron. 88. *Hij heeft zijnen beslijkten rok uitgetrokken.*

VĔXĬLLĀRĬŬS, ĭi. m. Liv. 8. 8. *Een vaandrig te paerd*, *een kornet.*

VĔXĬLLĀTĬO, ōnis. f. Suet. G. 20. 3. *Een ruiterbende*, *een bende paerdevolk.*

VĔXĬLLŬM, I. n. Cæs. B. G. 2. 20. 1. *Een vaandel*, of *standaard.*

VĔXĬNŬM, I. n. *Vexin.* Daar zyn twee kleine landstreeken van dien naam; het eerste is in 't [illegible] eiland, hebbende Pontoise voor [illegible]ad; het tweede is in Normandyen, waar van Gisors de hoofdstad is.

VĔXO, as, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Dom. 23. *Vervolgen*, *quellen*, *plaagen*, *pijnigen*, *ontrusten*, *folteren.*

Pestilentia vexari. Colum. 7. 7. *De pest hebben*, *door eene besmettelyke ziekte geplaagt worden.*

Vexabat finitimas regiones. Nep. 14. 4. 2. *Hij deede verscheide invallen*, of *stroopte in de nabuurige landen.*

V I A.

VĬĂ, æ. f. Cic. A. 12. 9. *Een weg.*

Via militaris. Liv. 44. 49. publica. Ulp. Dig. 43. 7. 3. *Groote wegen*, *'s heeren wegen.* Zie onze aantekeninge over Curt. 5. 8. 5. 5. 9.

Via. Cic. V. 4. 53. *Een straat in een Stad.*

Fit concursus per vias. Plaut. E. 2. 2. 27. *Daar is een grootgeloop van volk op de straaten.*

Via. *Een reize*, of *landtogt.*

Via aliquot dierum. Cic. V. 3. 83. *Een reis van eenige dagen.*

Via. *Wijze*, *manier*, *middel*, *weg.*

Tradere viam litigandi. Cic. L. L. 1. 6. *Iemant leeren pleiten*, *iemant de wijze van pleiten leeren*, of *in de pleitkonst oeffenen.*

Redire in viam. Cic. A. 12. 2. *Weêr op den weg koomen*, *zich weêr op den weg begeeven.*

Sequi aliquam viam. Cic. C. 4. 5. *Eenen weg volgen*, *eenen weg inslaan*, oneigentlyk, *zich naar zekere wijze schikken*, of *voegen.*

Græci omnes vias pecuniæ norunt, & omnia pecuniæ causa faciunt. Cic. Fr. 1. 1. *De Grieken verstaan alle middelen om geld te krijgen*, *en doen alles uit inzicht van winst.*

VĬĀRĬŬS, ā, ūm. *Van den weg*, *dat de weg aangaat.*

Viaria lex. Cic. F. 8. 6. *De wet op de wegen.*

VIĀTĬCŌR, āris, ātūs sum, āri. *Met reisgeld voorzien zijn.*

Æstive hercle viaticati sumus. Plaut. Men. 2. 1. 30. *Wy hebben in der waarheit zeer weinig voorraat om onze reize te doen.* Hy zegt Æstive, om dat de soldaaten gewoon waren zich des zomers veel minder van voorraat, dan 's winters te verzien.

VIĀTĬCŬLŬM, i. n. Ulp. 5. 1. 18. §. 3. *Een klein, of gering reis- of teergeld.*

VIĀTĬCŬM, i. n. Cic. Mil. 21. *Reisgeld, teergeld op den weg.*

(Viaticum. *Geld, goed, vermogen*, uit navolging van de Grieken, die hun Ἐφόδιον, d[illegible]geld betekent, ook van allerlei go[illegible] gebruiken. Zie Gell. 17. 2.

Viatica collecta multis ærumnis. Hor. E. 2. 2. 26. *Goed door veel zwarigheden vergadert.*

Centuriones singulos equites e viatico suo obtulerunt. Suet. J. 68. 1. *De benâhoofden beloofden dat een iegelyk op zyn eigen beurs een ruiter zou wapenen en onderhouden.*

VIĀTĬCŬS, ă, ŭm. *Dat tot den weg, of de reize behoort, of eenig opzicht heeft.*

Ego hodie sorori meæ cœnam dare volo viaticam. Plaut. B. 1. 1. 61. *Ik wil van daag met mijn zuster 't afscheidmaal eeten.*)

VIĀTŌR, ōris. m. Cic. Mil 21. *Een reiziger.*

Viator. Colum. Præf. 4. *Een reizende bode.*

VIĀTŌRĬŬS, ă, ŭm. *Van een reis, of reiziger; dat tot een reis, of reiziger behoort.*

Horologium viatorium pensile. Vitruv. 9. 9. *Een reizigers hanguurwijzer.*

V I B.

(Vibia. *Een dwarsstang, of een stang die dwars gelegt word over een ander die boven gevorkt is, en vara genaamt word.* Hier van daan 't spreekwoord ,, vibia varam sequitur. Dit past op die, die zich tot het bedryf van deeze feil ingelaaten hebbende, zich niet ontzien, noch schaamen ook de andere te bedryven. Want indien de gevorkte stang wykt of valt, moet de dwarsstang noodzaakelyk volgen. Dit spreekwoord word van Auson. in de voorreden van Eid. 12. uitgedrukt met deeze woorden. Sequitur vara vibiam. Maar Scal. Lect. Auson. 1. 18. verbetert het op de gezegde wyze uit oude Glossen.)

VĪBĬCES, icūm, ibūs. f. plur. Plaut. Most. 4. 1. 11. *De straamen, of overblijvende tekenen op de huid van hen die gegeesselt waren.* (Andere lezen exulceratum fiat met Camerarius; andere laaten de plaats open. Plin. H. 30. 13. gebruikt het evenwel in plurali, en Pers. 4. 48. in singulari numero.)

VĪBISCĪ, ōrūm. m. plur. Plin. H. 4. 19. *Volkeren die rontom Bordeaux woonen.*

VĪBRĀNS, tis. omn. gen. Oratio vibrans. Cic. Cl. 95. *Een knellende reden.*

VĪBRĀTŬS, ă, ŭm. Ovid. M. 8. 375. *Geschoten, geworpen, geslingert, gedrilt, gezwaait*, van een pyl, werpschicht, lans, enz spreekende. (De compar. Vibratior staat by Auson. E. 21. 5.)

Vibratus capillus. Plin. H. 2. 78 Virg. Æ. 12. 100. *Gekrult haair.*

(VIBRĪSSÆ, ārūm, plur. f. Festus. *De haairtjes in de neusgaten van den mensch*, om dat het hooft word geschudt, als ze uitgetrokken worden.)

VĪBRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. A. Q. 4. 33. *Schudden, zwaaijen, drillen, zwenken, slingeren*, met een piek, werpschihr, lans, enz.

Vento vibrantur aristæ. Ovid. Her. 14. 39. *'t Kooren word door den wind heen en weer geslingert.*

Vibrare. Virg. Æ. 11. 606. *Schieten, werpen.*

VĪBŪRNŬM, i. n. Virg. E. 1. 26. *Meelboom.* Zekere zeer kleine heester.

V I C.

VĪCĀNŬS, i. m. Cic. Fl. 8. *Dorpman, dorpeling, een die op een dorp woont.*

VĪCĀRĬŬS, ă, ŭm. Cic. S. R. 38. *Dat tot een Plaatshouder, Stedehouder, of Stadhouder behoort; die de plaats van een ander bekleed.*

VĪCĀRĬŬS, ĭi. m. Paull. Dig. 9. 4. 19. §. 2. *Een slaaf die staat onder een hooger slaaf, die als voor hofmeester speelt.*

(Vicarius. Hor. O. 3. 29. 15. *Die iets opneemt voor een ander, zoo dat deeze stil staat.*

Vicaria mors. Hygin. Fab. 143. *Een dood die iemant voor een ander sterft.*

Conjux, quæ jam perituri conjugis vitam vicaria morte sua redemit. Quintil. D. 9. *Een vrouw die 't leven van haaren man, die sterven zoude, gerantzoeneert heeft, met voor hem te sterven.*)

VĪCĀTĪM. adv. Plin. H. 6. 26. *Van dorp tot dorp, van buurt tot buurt.*

Vicatim. Cic. Sext. 15. *Van straat tot straat, van wijk tot wijk.*

VĪCĒNĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van twintig, het getal van twintig.*

Vicenaria fistula. Vitruv. 8. 7. *Een pijp, of buis van twintig voeten, duimen, enz.*

VĪCĒNĪ, æ, ă. Plin. H. 10. 53. *Twintig.*

VĪCĒNNĬŬM, ĭi. n. Modest. 50. 8. 8. *De tijd van twintig jaaren.*

VĪCĒNŌNĬĂ, æ. f. *De Vileine*, een rivier van Vrankryk in Bretagne.

VĪCĒQUÆSTŪRĂ, æ. f. Ascon. Cic. 68. *Een Stedehouderschap van den Schatmeester, Onderschatmeesterschap.*

VĪCĒSĬMĀNĪ, ōrūm. m. plur. Tac. An. 14. 37. 5. *Soldaaten van de twintigste krijgsbende.*

VĪCĒSĬMĀRĬŬS, ă, ŭm. Vicesimarium aurum. Liv. 27. 10. *Goud, of geld, dat men nit een schattinge van het twintigste deel van ieders goederen trok. De twintigste penning.*

(VĪCĒSĬMĀTĬO, ōnĭs, f. Capitol. Macrin. 12. *Een soort van straffe in den oorlog, wanneer een van twintig sterven moet.*)

VĪCĒSĬMŬS, ă, ŭm. Cic. Fin. 2. 31. *De twintigste.*

VĬCĬĂ, æ. f. Plin. H. 18. 15. *Wikken*, zekere peulvrucht daar men de duiven, enz mede voerde.

VĬCĬĀRĬŬS, ă, ŭm. Viciarium cribrum. Colum. 8. 5. *Een zift, of zeeve daar men de wikken mede zifte.*

VĪCĬES. adv. Cic. Att. 4. 2. *Twintigmaal, twintig reizen, twintigwerf.*

VĪCĪNĀLIS, is. m. & f. alĕ, is. n. Liv. 1. 26. *Van een buurt, dat de buurt aangaat, of tot de buurt behoort.*

VĪCĪNĬĂ, æ. f. Cic. T. Q. 2. 16. *De buurt.*

Ex Andro commigravit huic viciniæ. Ter. An. 1. 1. 43. *Zy is uit Andros vertrokken, en hier in de buurt koomen woonen.*

VĪCĪNĬTĀS, ātis. f. Cic. C. R. 3. *De buurt.*

(Vicinitas. *De buuren, of gebuuren die in een buurt woonen.*

Missi clam vicinitati dant negotium, ut Alcibiadem interficiant. Nep. 7. 10. 4. *De afgezondene bevolen heimelyk aan die in de buurt woonden, dat ze Alcibiades zouden ombrengen.*)

VĪCĪNŬS, ă, ŭm. Cic. S. R. 16. *Een buur, gebuur, een die dicht by een ander woont.*

Vicinus. Virg. E. 9. 28. *Dicht bij, die of dat nabij, of dichte bij is, aanstaande, naderende, over 't hooft hangende.* De compar. Vicinior staat by Ovid. F. 6. 275.

Vicinum malum. Plaut. Merc. 4. 4. 32. *Een nakend, of over 't hooft hangend ongeval.*

Vicina Rhetoricæ Dialectica. Cic. Or. 32. *De redenkonst koomt met de*

de redenrijkkonst in veel dingen over een.

VICIS, vici, vicem, vice. plur. vices, vicibus. *Een reis, maal*, of *beurt*. Men vind zelden Vicis, Vici in Singulari (Vicis staat by Liv. 1.20. en 41. en by Charif. p.23. Edit. Putsch, maar buiten die heb ik het niet gevonden by eenige Schryvers, ook zelfs Vossius niet, als hy bekent Anal. 1.48.)

Alterna vice. Plin. E. 9.33.2. *By beurten, of beurtwisseling, beurtsgewys.*

Benigna vice. Hor. Ep. 13.10. *Door een geluckige beurtwisseling, verwisseling*, of *verandering.*

Sua vice. Curt. 7. 1. 14. *Op zyn beurt.*

Vice. *In plaats, in steê*, of *in steede.*

Sumere ptisanam in vicem vini. Celf. 4. 6. *Garstewater in plaats van wyn neemen*, of *gebruiken.*

Vicem Solis supplet. Plin. E. 5. 6. 24. *Hy doet dat de Zon zou doen.*

Fingere nomina vice Poetæ. Cic. L. L. 2. 12. *Naamen*, of *woorden verzieren als een dichter.*

Fungar vice cotis. Hor. A. P. 304. *Ik zal voor slypsteen dienen.*

Vicem alicujus dolere. Cic. F. 4. 5. *Iemants ongeval beklaagen.*

Vicem reddere. Plin. E. 2. 9. 6. *Iemant op een gelyke wyze vergelden, met gelyke munt betaalen.*

(Vice. *By gelykenisse, gelyk, zoo als, naar de manier*, of *wyze.*

Sardanapali vice mori. Cic. Att. 10. 8. *Gelyk*, of *zoo als Sardanapalus sterven.*

Vice mundi circumagi. Suet. N. 31. 9. *Gelyk de hemel omgedraait werden.*

Vice. *By verwisseling*, of *beurtwisseling.*

Transmarinæ res quadam vice pensatæ. Liv. 26. 17. *De overzeesche zaaken zyn door eenige verwisselinge vergoedt.*

Vice. *By beurten, beurtelings.* In deeze betekenisse word dit woord in de beste eeuw misschien niet dan by Horatius gevonden. Andere voorbeelden zyn van de laatere eeuw.

Drusus hostes dejecit plus vice simplici. Hor. O. 4. 14. 13. *Drusus heeft de vyanden meer dan eens verjaagt.*

Septembri mense ager pinguis tertia vice arabitur. Pallad. R. R. 10. 1. *Vette grond zal in September ten derden maal geploegt worden.*

Præter duas noctes per viginti & tres annos a patre non mansit diversis vicibus. Capitol. Marc. 7. *Hy is in drieëntwintig jaaren niet meer dan twee nachten van zyn vader geleeven op verscheide reizen.*

Vices. *Gevecht, slag, stryd*, om dat het met beurten geschied.

In occasu vestro non vitavisse vices Danaûm. Virg. Æ. 2. 631. *Dat ik onder uw sneuvelen geen gevecht met de Grieken ontgaan heb.*

Vices. *Straffe.*

Vicesque superbæ te maneant ipsum. Hor. O. 1. 28. 32. *En dat gy zelfs ook zwaarlyk gestraft word.)*

VICISSIM. adv. Cic. A. Q. 4. 39. *Wederzyds, ieder op zyn beurt, de een na de ander, by beurten.*

Vicissim. *Op de zelve wyze, wederom.*

Si sint ea genera divinandi vera, certum est esse Deos, vicissimque si Dii sint, esse qui divinent. Cic. D. 1. 5. *Indien die soorten van voorzeggingen waar zyn, 't is zeker dat'er Goden zyn, en wederom indien'er Goden zyn, zyn 'er ook voorzeggers.*

VICISSITUDO, inis. f. Cic. T. Q. 5. 24. *Beurtwisseling, onderling gevolg van dingen na malkander, wisselvalligheit van zaaken.*

Nihil est vicissitudine aptius. Cic. de Orat. 3. 60. *Niets is 'er bequaamer dan de verwisseling.*

VICTIMA, æ. f Cic. I. R. 2. 31. *Een offer, slachtoffer.*

Præbere se Reipublicæ victimam. Cic. Fin. 2. 19. *Zich voor het Gemeenebest opofferen.*

VICTIMARIUS, ii. m. Liv. 41. 15. *Bereider der offerbeesten*, of *offerdieren.*

VICTITO, as, avi, atum, are. Ter. E. 5. 8. 44. *Leeven, zich voeden, onderhouden*, of *geneeren.*

Victitare forbillo. Plaut. Pœn. 1. 2. 185. *By een weinig vleeschnat leeven.*

Ficis victitamus aridis. Plaut. R. 3. 4. 59. *Wy leeven by drooge vygen.*

VICTOR, oris. m. Cic. Ar. 23. *Overwinnaar, verwinnaar.*

(Victor. Virg. Æ. 2. 329. *Een uitvoerder van zyn voorneemen, een die uitvoert*, of *ten einde brengt dat hy ondernomen heeft.*

Impia per sylvas victor ad antra venit. Ovid. F. 1. 562. *Hy die zyn voorneemen uitgevoert had, is in 't godlooze hol gekomen.*)

VICTORIA, æ. f. Cic. Man. 3. *Overwinning, zege.*

(Victoria. Flor. 2. 2. 32. *De buit in en door de overwinning verkregen*, of *behaalt.*

VICTORIOLA, æ. f. Cic. N. D. 3. 34. *Een beeltje de overwinning verbeeldende.*)

VICTORIACUM, i. n. *Vitré*, een stad van Vrankryk in Bretanjen.

VICTORIATUS, i. m. Cic. Font. 5. *Een halve schelling.* Een stukje gelds waar op het beeld der Overwinninge geslagen was, vyf Roomsche assen waardig.

VICTORIOSUS, a, um. Cato by Gell. 4. 9. *Overwinnaar, verwinnaar, overwinnende.* (De superl. Victoriosissimus staat by Sidon. E. 5. 6.)

VICTRIX, icis. f. Cic. Clu. 5. *Overwinster.*

VICTUS, a, um. *Overwonnen.*

Victi populi. Cic. Font. 12. *Overwonne volkeren.*

Prece victus. Hor. Ep. 17. 43. *Door gebeden vermurwt, bewogen*, of *overwonnen.*

Metallum nullis fornacibus victum. Tac. H. 4. 53. 5. *Bergstof dat nooit in den smeltoven is geweest.*

Corpora victa sopore. Ovid. F. 1. 422. *Lichaamen door den slaap overwonnen.*

Zeuxidis vidi manus nondum vetustatis injuria victas. Petron. 43. *Ik heb schilderyen van Zeuxis gezien, die de langheit van tyd noch niet had uitgewischt.*

(Victus. Virg. E. 9. 5. *Die zyn voorneemen niet bereikt heeft, die niet uitgevoert heeft dat hy ondernomen had.*)

VICTUS, us. m. Cic. P. Q. 15. *Leeftocht, allerhande mondkost.*

Tenuis victus. Cic. Am. 23. *Middelmaatige leeftocht.*

Invigilare victu. Virg. G. 4. 158. *Voor de kost arbeiden, werken om de kost te winnen, zyn best doen om de kost te winnen.*

Tolerare victum lacte. Colum. Præf. 10. *Niet dan melk voor spyze gebruiken.*

Victus. Cic. by Non. 3. 269. *Het leeven.*

(Victus. *Manier*, of *wyze van leeven.*

Qui eum a pristino victu deducerent. Nep. 10. 4. 5. *Die hem van de voorige manier van leeven zouden doen veranderen*, of *afbrengen.*)

VICUS, i. m. Cic. Man. 2. *Een vlek, dorp, een buurt huizen, een gehucht*, of *plaats, daar eenige boeren huizen by malkanderen staan.*

Vicus. Cic. Mil. 24. *Een wyk in een stad.*

(Vico-magister. Vict. de reg. urb. *Een wykschout.*)

V I D.

VIDELICET. adv. Cic. Or. 32. Zie Scilicet.

VIDEO, es, vidi, visum, videre. Cic. A. 9. 2. *Zien, gewaar worden.*

Causas videre. Lucret. 1. 154. *De oorzaaken onderzoeken, begrypen, verstaan*, of *beseffen.*

Propediem te videbo. Cic. D. 1. 24. *Ik zal u eerstdaags zien*, of *by*

bij de eerste gelegenheit bezoeken.

Videre. Cic. A. 10. 8. *Iets voorzien, voorzeggen*, of *voorspellen.*

Videre alicui prandium. Cic. Att. 5. 1. *Voor iemant het middagmaal bezorgen*, of *bestellen, zorge draagen dat het middagmaal voor iemant bereidt worde.*

De summo bono mox videbimus. Cic. Fin. 4. 4. *Wy zullen aanstonts van het opperste goed handelen*, of *spreeken.*

Me vide. Ter. Ph. 5. 4:4. 31. *Neem acht op het geen ik u zegge; zie*, of *let op mij, vertrouw mij.*

(Videre. *Zorge draagen, bezorgen.*

Nisi video, ne esse amicam hanc gnati resciscat senex. Ter. H. 4. 2. 3. *Ten zy ik zorge draage, dat de oude man niet gewaar worde, dat deeze de vrijster van zijn zoon is.*

Me vide. *Laat het op mij aankoomen, laat mij daar voor zorgen.* Een spreekwyze, waar door wy 't aanstaande gevaar van goede vrienden op ons neemen.

Tace, ac bono animo es, me vide. Plaut. R. 3. 3. 18. *Zwijg, en heb goeden moed, laat mij zorgen.*

Nihil est quod vereare, me vide. Plaut. Trin. 3. 3. 79. *Gij hebt niet te vreezen, laat het op mij aankoomen.*

Videre alleen, en videre diem. *Leeven.* Zoo gebruiken de Grieken ook hun Βλέπειν.

Huic vivo videntique funus ducitur. Cic. P. Q. 15. *Deeze man word levendig begraaven.*

Sive diem videat, sive tegatur humo. Ovid. Tr. 5. 5. 44. *'t Zij dat hij leeft, 't zij dat hij begraaven word.*

Videre. *Waaken, wakker zijn.* Zie Donatus over 't volgende voorbeeld.

Videns pereo. Ter. E. 1. 1. 27. *Waakende*, of *wakker zijnde, koom ik om*, of *ga ik verloren.*

Ægle Sileno jam videnti frontem moris & tempora pingit. Virg. E. 6. 21. *Ægle beschildert*, of *bestrijkt Silenus nu wakker zijnde 't voorhoofd en den slaap met moerbeziënsap.*

Videre alleen, en videre somnia. *Iets in den droom zien, droomen.*

Nox eadem lætam Germanico quietem tulit, viditque se operatum. Tac. A. 2. 14. 1. *Germanikus heeft deezen nacht wel geslaapen, en gedroomt dat hij geoffert hadde.*

Cur hæc ego somnia vidi? Ovid. M. 9. 474. *Waarom heb ik dit gedroomt?*

Videre naso. *Rieken*, of *ruiken.* In deeze beteekenisse heeft het Plautus gebruikt.

Naso hæc videt plus, quam oculis. Plaut. M. G. 4. 6. 44. *Zij riekt meer dan ze ziet.*

Videre somnum. *Slaapen.*

Somnum ego hac nocte oculis non vidi meis. Ter. H. 3. 1. 82. *Ik heb deezen nacht niet geslaapen.*

Caninius toto suo consulatu somnum non vidit. Cic. F. 7. 30. *Caninius heeft niet geslaapen zoo lang hy Burgermeester geweest is.*

Videre oculis. *Met de oogen zien.* Deeze Ablativus word'er bygevoegt door eene verbloeming, die pleonasmus genaamt word.

Hisce oculis egomet vidi. Ter. Ad. 3. 2. 31. H. 3. 3. 3. *Ik heb 't zelf met deeze myne oogen gezien.*

Hunc oculis suis nostrarum nunquam quisquis vidit. Ter. E. 4. 4. 11. *Niemant van de onze heeft deezen ooit met oogen gezien.*

Videre. *Zich wachten, zich hoeden, wel toezien.* Die zich ergens voor wachten zullen, hebben veel omziens van noden. Ook in onze taal zeggen wy, *zie toe, voor, wacht u.*

Videndum est primum, &c. Cic. Off. 1. 14. *Voor eerst moet men zich wachten, enz.*

Quamobrem & hæc videnda. Cic. Off. 1. 20. *Daarom moet men zich voor deeze dingen wachten.*

Ne quid accusandus, vide. Ter. H. 2. 3. 111. *Wacht u, dat gij niet ergens over te beschuldigen zijt.*)

VIDEŎR, videris, vidētŭr, visŭs sŭm, vidērī. *Dunken, schijnen, wel gevallen.*

Videtur unam dimittere legionem. Cic. Off. 1. 11. *'t Dunkt mij goed een krijgsbende wech te zenden*, of *af te danken.*

Si tibi videtur. Cic. F. 14. 7. *Indien gij het goed vind*, of *geraden vind, zoo het u behaagt, gevalt*, of *gelieft.*

Bene meriturus videris de civibus. Cic. A. Q. 1. 7. *Ik oordeel dat de burgers veel aan u zullen gehouden zijn. Mij dunkt dat gij de burgeren grooten dienst zult doen.*

Videre videor illum diem. Ter. Ad. 3. 3. 30. *Mij dunkt dat ik dien dag zie.*

Visus sum mihi cum Galba ambulare. Cic. A. Q. 4. 16. *'t Heeft mij gedacht dat ik met Galba wandelde.*

Hæc omnino visa sunt pro nihilo. Cic. Fin. 2. 13. *Alle deeze dingen heeft men niet geacht.*

VIDUĂ, æ. Cic. Cæc. 5. *Een weduwe.*

(Vidua. *Een hoer, bij wie voor dien nacht geen man slaapt.*

Nunquam hanc viduam cubare sivi. Plaut. Cist. 1. 1. 46. *Ik heb'er nooit zonder pol laaten leggen*, of *te bed gaan.*

Vidua. *Een vrouw, die als een weduwe leeft, alhoewel ze getrouwt is, wanneer de man van huis is; een onbestorve weduwe.*

Penelopa tam diu vidua viro suo caruit. Plaut. St. 1. 1. 2. *Penelopa heeft haaren man zoo lang gemist als een weduwe leevende.*

Miserere viduæ. Sen. H. 2. 623. *Ontferm u over een onbestorve weduwe.*

Vidua. *Een vrijster, een meisje dat nooit getrouwt is.*

Regina gentis vidua Thermodontiæ. Sen. H. F. 2. 246. *De noch ongetrouwde Hippolyte koningin der Amazonen.*

Vidua. *Een vrouw, wiens man onbequaam is om haar den schuldigen pligt te betaalen.*

Quo pacto potis vidua & nupta esse eadem? PA. Quia adolescens nupta est cum sene. Plaut. M. G. 4. 1. 19. *Hoe kan ze te gelijk ongetrouwt en getrouwt zijn? PA. Om dat ze een jong meisje zijnde getrouwt is aan een oud man.*

Vidua. *Een vrouw, die de man een scheidbrief gegeeven heeft, een verstote*, of *verlate vrouw.*

Faxo foris vidua visas patrem. Plaut. Men. 1. 2. 5. *Ik zal u verstooten, en gij zult weder naar uw vaders huis moeten gaan.*)

VIDŪĬTĀS, ātis. f. Liv. 40. 4. Cic. Cæc. 5. *Weduwschap, weduwlijken staat.*

VIDŪLŬS, i. Plaut. Men. 5. 7. 47. *Een kleine lederen zak; een buidel*, of *beurs.*

VIDŬO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. *Berooven, ontblooten*, in den oneigentlyken zin.

Dexteram ense viduare. Sen. H. 3. 866. *Den degen uit de hand rukken*, of *neemen.*

Arbores viduantur foliis. Hor. O. 2. 9. 8. *De bladen vallen van de boomen.*

Urbem viduare civibus. Virg. Æ. 8. 571. *Een stad ontvolken*, of *van inwoonders berooven.*

(Viduari. *Weduwe worden.*

Conditione Agrippinæ viduatæ morte Domitii non solicitari. Suet. G. 5. 2. *Hij is niet bewogen om Agrippina, door de dood van Domitius weduwe geworden, te trouwen.*)

VIDŬŬS, i. m. Cic. T. Q. 2. 10. *Een weduwenaar.*

VIDŬŬS, ă, ŭm. *Beroofd, ontbloot, ontzet.*

Ager viduus pecore. Colum. 2. 15. *Een veld daar geen beesten op weijden.*

Vidua

Vidua vitis. Catull. 62. 49. *Een wijnstok die nergens aan is vast gebonden.*

(Viduum lignum. Stat. Th. 2. 543. *De punt van een schicht met geen yzer beslagen.*)

V I E.

VIENNĂ, æ. f. Plin. H. 2. 47. *Vienne*, een stad in Vrankryk in 't Dauphiné.

Vienna. *Weenen*, een stad in Duitschland, de hoofdstad van Oostenryk.

VIEO, viēs, viēvi, viētum, viērĕ. Varr. L. L. 4. 10. *Met wissen*, of *teenen binden; kuipen, hoepen omleggen.*

(VIETŎR, ōris. m. Ulp. Dig. 9. 2. 27. §. 35. *Een kuiper.*)

VIĒTŬS, ă, um. Varr. R. R. 1. 59. *Week, slap, verslenst, verwelkt, zonder kracht, krachteloos.*

Vietus homo. Ter. E. 4. 4. 21. *Een zwak, mager, uitgeteert*, of *vervallen mensch.*

Ficus vieta. Colum. 12. 15. *Een al te rype vyg, een verrotte vyg.*

Vietus *Dun, fijn.*

Vieta vestis aranei. Lucret. 3. 386. *De dunne*, of *fijne spinneweb.*

V I G.

VIGĒNNĂ, æ. m. *De Vienne*, of *Viennestroom*, een rivier in Vrankryk.

VIGEO, ēs, vigŭi, vigērĕ. Cic. T. Q. 5. 13. *Groeyen, bloeyen, in kracht*, of *frisch zijn, geacht worden.*

Tui libri omnibus vigent. Cic. F. 8. 1. *Uwe boeken worden van elk geacht.*

Vigebant studia rei militaris. Cic. Cœl. 5. *De krygsoeffeningen bloeiden.*

Animus post mortem sentit & viget. Cic. Sext. 21. *De ziel leeft en denkt na de doot.*

(Vigere. *Dikwils iets doen, en daar door de voornaamste worden.*

Terpnum citharœdum vigentem accessit. Suet. N. 20. 1. *Hij heeft Terpnus den voornaamsten snaarentuigspeelder laaten roepen.*

Vigere. *Dikwils gebruikt worden, en daar door blinken.*

Pace bidens vomerque vigent. Tib. 1. 11. 49. *In vredenstijt gaat de bouwery wakker voort*, of *blinken de bouwwerktuigen.*

Vigere. *In gebruik zijn, in zwang gaan.*

Me juvene violacea purpura vigebat. Nep. by Plin. H. 9. 39. *In mijne jonge jaaren ging de violette purperkleur in zwang, was die in gebruik*, of *wierd ze gedraagen.*)

VIGESCO, scis, scĕrĕ. Catull. 46. 8. *Sterk worden, kracht krygen, fris worden.*

VIGĒSIES. adv. Mart. 12. 77. 1. *Dat voor twintig assen verkocht word.*

VIGĒSĬMŬS, ă, ūm. Cic. Man. 3. *De twintigste.*

(VIGĒSSIS, is, m. Mart. 12. 77. 1. *De waerde van twintig asses.*)

VIGIL, ĭlis. omn. gen. Ovid. Art. 3. 612. *Wakker, wakende, waakzaam.* Men vind dit nomen niet in plur. num. in neut. gen.

Vigil. Ovid. M. 12. 149. *Wakker, vlytig, waakzaam.*

VIGILES, ūm. m. plur. Cic. V. 4. 44. *De wakers, wachters*, of *schildwachten* van een slot, enz.

VIGILĀNS, tis. omn. gen. Ter. An. 5. 6. 8. *Wakende, die waakt.*

Vigilans. Cic. Rull. 1. 1. *Voorzichtig, die wel toeziet, die op zijn hoede is, die zich niet laat verrassen*, of *betrappen.* De compar. Vigilantior staat by Cic. V. Proœm. 11. en de superl. Vigilantissimus by Treb. Poll. Gallien. duob. 14.

VIGILĀNTĔR. adv. Cic. F. 10. 23. *Wakkerlyk, vlytiglyk, naerstiglyk, zorgvuldiglyk, voorzichtiglyk, met wakkerheit, vlyt*, of *naerstigheit.* (De compar. Vigilantius staat by Cic. S. Sc. 8. en de superl. Vigilantissime by Cic. Mur. 15.)

VIGILĀNTIĂ, æ. f. Cic. V. 4. 24. *Wakkerheit, zorg, naerstigheit, vlyt, teezigt.*

VIGILIĀRIŬM, ii. m. Sen. E. 57. *Een schildwachthuisje*, of *schilderhuisje.*

(VIGILĀTĒ. adv. Gell. 3. 14. *Al wakende, omzichtiglyk.*)

VIGILĀTŬS, ă, ūm. Tac. An. 13. 20. 6. *Een nacht in een gastmaal doorgebragt.*

Vigilatus. *Met groote naerstighit des nachts bearbeidt*, of *gemaakt.*

Carmen vigilatum. Ovid. Art. 2. 285. *Vaerzen die men met groote naerstigheit des nachts bearbeidt heeft.*

VIGILĀX, ācis. omn. gen. Colum. 7. 12. *Zeer waakzaam, die byna noit slaapt, die altijd waakt*, van een zeer naerstig man, of van een hond die 't huis bewaart sprekende.

VIGILIĂ, æ. f. *Waking, waake, wacht, het waken.*

Cui non sunt auditæ Demosthenis vigiliæ? Cic. T. Q. 4. 19. *Wie heeft van 't waken, of van 't nachtblokken van Demosthenes niet gehoort?*

VIGILIÆ, ārūm. f. plur. Cic. C. 2. 12. *De wacht, het volk van de wacht, de hoofdwacht.*

Obire vigilias. Tac. H. 2. 29. 3. *Ter wacht gaan*, of *trekken.*

Manere in vigilia urbis. Cic. Pis. 7. *Een stad bewaaken*, oneigentlyk; *voor 't behoud van een stad zorg draagen*, of *waaken.*

Vigilia sua reddere aliquem vacuum metu. Cic. A. 7. 7. *Iemant in verzekerdheit*, of *buiten vrees stellen, met voor hem te waaken*, of *de wacht te houden.*

Vigilia. *Slaapeloosheit, 't wakker leggen des nachts.*

Nocturna vigilia premi. Cels. 2. 4. *Door slaapeloosheit 's nachts geplaagt worden.*

Vigilia. Plaut. Au. 4. 10. 65. *Vastendag.*

VIGILO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Waaken, wakker zijn.*

Vigilare usque ad lucem. Ter. E. 2. 2. 47. *Tot den dag waaken.*

Noctes vigilare ad ipsum mane. Hor. S. 1. 3. 17. *Heele nachten tot aan den morgenstont toe waaken.*

Vigilare ad multam noctem. Cic. S. Sc. 1. *Tot diep in den nacht waaken.*

Vigila. Plaut. M. G. 2. 2. 63. *Waak op, word wakker, staa op.*

Vigilare. Virg. G. 1. 313. *Waaken, voorzien, zorg draagen, op zijn hoede zijn, een oog in 't zeil houden.*

Vigilare pro aliquo. Cic. A. 6. 7. *Voor een anders zaak zorg draagen.*

(Vigilare. *Ontsteeken zijn, branden.*

Ut ad simulacrum cœlestium siderum flamma vigilaret. Flor. 1. 2. 4. *Dat het vuur zou branden naar de gelykheit van de sterren.*

Tacita vigilat face Troicus ignis. Stat. S. 1. 1. 35. *'t Vuur op Vestaas haerd brand altoos.*)

VIGINTĪ. n. plur. indecl. Cic. Pl. 37. *Twintig.*

VIGINTĪVĪR, īri. m. Cic. Att. 2. 7. *Twintigman*, een van de twintig Opzichters, die men somtyds te Rome, om vol plantingen uit te zetten, landen te deelen, enz. verkoos.

(VIGINTĪVĪRĀTŬS, ūs. m. Cic. Att. 9. 2. *'t Ampt*, of *bediening van een Twintigman.*)

VIGŎR, ōris. m. Virg. Æ. 6. 730. *Sterkte, kracht, macht, vermogen, frisheit.*

Ingenii vigor. Ovid. M. 8. 254. *Kracht van verstand.*

(VIGŌRĀTŬS, ă, ūm. Apul. M. 9. 227. *Sterk, versterkt, met sterkte voorzien.*)

V I L.

VĪLĬS, īs. m. & f. lĕ, īs. n. Cic. Off. 3. 23. Sext. 22. *Slecht, verachtelijk, gering, van kleine waerde*, of *weinig geacht, van kleenen prijs*, van personen en zaaken sprekende. De compar. Vilior staat by Liv. 9. 26.

9. 26. en de superl. Vilissimus by Liv. 24. 6.
Vile aliquid habere. Sall. B. C. 16. *Iets laaten, misprysen, wraaken, verachten, of versmaaden.*
Vilius erat frumentum. Cic. V. 3. 84. *Het koren was beter koop.*
Vilis. Virg. G. 1.227. *Gemeen, overvloedig, goed koop, wel te bekoomen, dat men overal vind.*
Vili domum vendere. Mart. 12. 67. 10. *Een huis goed koop verkoopen.*
(VILITĔR, adv. Apul. Fl. 344. *Gering, weinig, luttel.* De compar. Vilius staat by Plaut. Curc. 2. 1. 28. en de superl. Vilissime by Colum. 2. 10. en Plin. 18. 6.)
VILITĀS, ātis. f. Mart. 5. 9. 7. *Laagheit, geringheit, slechtheit, verachtelykheit.*
Effugiendum ab omni verborum vilitate. Petron. 78. *Men moet alle lompe, of slechte uitdrukzelen myden.*
Vilitas. *Goed koop, geringheit van prys, laage markt.*
Vilitas fructus nostros minuit. Ter. Ph. 5. 9. 24. *Onze inkomsten zyn zeer verminderd, om dat de vruchten zeer goed koop zyn.*
(Vilitas. *Kleinachting, verachting.*
Sæpe tædio laboris ad vilitatem sui compelluntur ignavi. Curt. 5. 9. 7. *Luijaarts worden door 't verdriet dat ze in den arbeit hebben dikwils aangezet om zich zelfs klein te achten.*)
VILLĂ, æ. Cic. L. L. 2. 1. Ter. E. 4. 2. 5. *Een hoeve, hofsteede, boerewoning, landhuis, pachthoeve.*
Villa urbana. Varr. R. R. 1. 13. *Een wel opgebouwt landhuis, 's Landheers vertrek op de hofsteede.*
Villa rustica. Varr. R. R. 1. 13. *Een boerewoning, of huis, een bouwmans, of maaijers vertrek.*
VILLĀRIS, is. m. & f. ārĕ, is. n. Plin. H. 10. 41. *Van de hoeve, of hofsteede, of wat tot de hofsteede behoort, van een woning, of landhuis.*
VILLĀTICŬS, ă, ŭm. Colum. 8. 1. Varr. R. R. Præf. 2. *Dat tot een hofsteede behoort, of dat op een hofsteede gevoet word.*
VILLICĂ, æ. f. Colum. 12. 1. *De vrouw van een landhoefpachter, een boerin.*
VILLICĀTIO, ōnis. f. Colum. 11. 1. *Bestiering, of 't bewind over een hoeve, of de inkomsten van een hoeve.*
VILLICŎR, āris, ātŭs sŭm, āri. Plin. H. 18. 6. *Naar de hofsteede gaan, om daar eenigen tijd te blijven; 't bewind over een hofsteede hebben.* zie Non. 2. 897.

VILLICŬS, i. m. Cic. de Or. 1. 58. Hor. E. 1. 14. 1. *Een pachter, of bouwer van een hofsteede, of woning.*
VILLŌSŬS, ă, ŭm. Plin. H. 12. 12. *Haairig, vol lokken, vlokken, of haair; ruuw van haair.* (De compar. Villosior staat by Plin. H. 8. 38. en de superl. Villosissimus by Plin. H. 8. 50.)
Vestis villosa. Tib. 1. 9. 68. *Een rok met bond gevoêrd.*
VILLŬLĂ, æ. f. Cic. Att. 16. 6. *Een hofsteedje, of kleine woning.*
VILLŬM, i. n. *Wijntje, slechte wijn, slappe wijn.*
Edormiscam hoc villi. Ter. Ad. 5. 2. 11. *Ik zal dat wijntje dat ik gedronken heb uit gaan slaapen.*
VILLŬS, i. m. Cic. N. D. 2. 47. *Het haair, bont, of wol, daar de huiden der dieren mede bedekt zyn.*
Villus ovium. Cic. N. D. 2. 63. *Een schaapsvlies, of schaapsvacht.*

V I M.

VĪMĔN, inis. n. Cæs. B. G. 6. 16. 4. Colum. 4. 30. *Teen, dunne rysjes, allerlei kleine buigzaame takjes van heester, bequaam om mede te binden.*
Viminibus raris fenestræ factæ. Varr. R. R. 3. 9. *Vensters van teenen gevlochten.*
VĪMĬNĀLIS, is. m. & f. ālĕ, is. n. Colum. 4. 31. *Van rijsjes, of teen bequaam om te binden, van teenen, of kleine takjes spreekende.*
VĪMĬNĒTŬM, i. n. Varr. L. L. 4. 8. *Een rijs-, of teenbosch.*
VĪMĬNĔŬS, ă, ŭm. Cæs. B. C. 3. 63. 7. *Van rijs, of teen, teene, rijze.*

V I N.

VĪNĀCĔĂ, æ. f. Colum. Arb. 4. *Druifkernen.*
VĪNĀCĔĂ, ōrŭm. n. plur. Colum. 11. 2. *Druifkernen.*
Vinacea, orum. Cato R. R. 7. *Droesem, of moer van geperste druiven.*
VĪNĀCĔĪ, ōrŭm. m. plur. Cato R. R. 10. *Droesem, of moer van geperste druiven.*
VĪNĀCĔŬS, ă, ŭm. Vinaceus acinus. Cic. S. 15. *Een druivekern.*
VĪNĀRĬŬS, ii. m. Plaut. As. 2. 4. 30. *Een wynkoper.*
(Vinarius. Ulp. Dig. 21. 1. 3. 5. 2: 25. 5. 6. *Een wijnzuiper, een die tot den wijn genegen is.*)
VĪNĀRĬŬS, ă, ŭm. *Van wijn, dat de wijn aangaat.*
Vas vinarium. Cic. V. 4. 27. *Een wijnvat.*
Cella vinaria. Colum. 1. 6. *Een wijnkelder.*
Taberna vinaria. Non. 12. 55. *Een wijnhuis.*

VĬNCĂ, æ. f. Plin. H. 21. 11. *Vinkoorde, maagdepalm, zeker kruid.*
VINCĬBĬLIS, is. m. & f. ilĕ, is. n. *Winbaar, dat ligt kan gewonnen worden.*
Causa vincibilis. Ter. Ph. 1. 4. 49. *Een zaak die men ligtelyk kan winnen.*
Terra vix cultura vincibilis. Colum. 3. 12. *Aarde, of land dat nauwlyks vruchtbaar, wat arbeid daar toe gedaan word, kan gemaakt worden.*
VĬNCĬO, is, vinxi, vinctŭm, vincīrĕ. Cic. Ar. 4. *Binden, vastmaaken.*
Catenis aliquem vincire. Ovid. M. 15. 601. *Iemant aan een ketting leggen, of met ketenen binden.*
In manipulos fœnum vincire. Colum. 2. 19. *Het hooi op oppers, of rooken zetten.*
Vincire præsidiis locum. Cic. Att. 7. 18. *Een plaats rontom met wacht bezetten.*
Mentem vincire Lyæo. Prop. 3. 3. 42. *Zich dronken drinken.*
Vincire legibus aliquid. Cic. Marc. 8. *Weeten tot verzekering van iets maaken.*
Numeris vincire membra orationis. Cic. de Or. 3. 49. *Een wellnidendheit aan zijn gespreb geeven.*
VĬNCO, is, vici, victŭm, vincĕrĕ. Cic. Par. 4. *Winnen, overwinnen, de zege bevechten.*
Munere aliquem vincere. Sen. B. 1. 8. *Iemant door geschenken winnen.*
Vinci a voluptate. Cic. Off 1. 20. *Door wellust overwonnen zyn, of vervoert worden.*
Cibum vincere. Plin. H. 11. 53. *De spys verteeren.*
Vincere causam. Cic. Dej. 8. *Een geding, of rechtszaak winnen.*
Vincere sponsionem. Cic. Cæc. 31. *Een weddingschap winnen.*
Vincere aliquem carminibus. Virg. E. 4. 55. *Iemant in 't maaken van vaerzen te boven gaan, of overtreffen.*
Cursu vincere cervum. Plaut. Pœn. 3. 1. 7. *Snelder dan een hert loopen.*
Cœna varia vincere alicujus fastidia. Hor. S. 2. 6. 86. *Iemants graagte, of eetlust door verscheide gerechten opwekken.*
Expectationem vincere. Cic. V. 5. 5. *De verwachting te boven gaan.*
Vincit omnem consolationem dolor. Cic. Att. 12. 14. *Mijn droefheit is zoo groot, dat'er niets tot mijne vertroostinge bequaam is.*
Labor omnia vincit. Virg. G. 1. 145. *D'arbeit overwint alles, door arbeit boomt men alles te boven.*
(Vincere. *Bewijzen, aantoonen.*

Pro-

Proinde ac si jam vicerint, obitum ejus reipublicæ fuisse utilem. Cic. F. 11. 28. *Even als of zy al bewezen hadden, dat in zyne doot eenig voordeel stak voor 't Gemeenebest.*

Dicendo vincere non postulo. Cic. F. 11. 28. *Ik zoek dat met geen woorden*, of *praatjens te bewyzen.*

Ita esse ut prædico, vero vincam. Plaut. Most. 1. 2. 12. *Ik zal 't met bondige redenen bewyzen, dat het zoo is als ik zeg.*)

VĬNCTĬO, ōnis. f. Arnob. 2. 87. *Binding, aanbinding.*

Vinctio. Cic. Am. 7. *Vereeniging van twee harten*, of *gemoederen.*

VĬNCTŪRĂ, æ. f. Plin. H. 16. 37. *Binding, aanbinding.*

Vinctura. Celf. 8. 8. *en* 22. *Band, bindzel, windzel, zwagtel*, om een gebroken lid mede te zwagtelen.

VĬNCTŬS, ă, ŭm. Cic. Dom. 9. *Gebonden. aangebonden.*

VĬNCTŬS, ūs. m. Varr. R. R. 1. 8. *Een band.* Men vind niet dan de Ablativus Vinctu.

VĬNCŬLŬM, i. n. Colum. Arb. 29. *Alles wat om te binden dient, een band.*

Vincula resolvere calceamentorum. Petron. 96. *Zijn schoenriemen*, of *banden losmaaken.*

In vinculis haberi. Gell. 20. 1. *Geboeit zyn, in 't gevangenhuis zyn, in de boeijen zitten.*

Vinculis amoris esse cum aliquo conjunctum. Cic. Pl. 11. *In vriendschap met iemant verbonden zyn.*

(Vinculum. *Een schoe*, of *schoen*, om dat die met riemen gebonden word.

Vincula detrahit de pede. Tib. 1. 6. 15. *Hy trekt de schoenen uit.*

Unum exuta pedem vinculis. Virg. Æ. 4. 518. *De eene schoen uitgetrokken hebbende.*

Vinculum epistolæ. *De draat, waar mede de Ouden hunne brieven toebonden, als ze die slooten*, of *toemaakten.*

Vinculum epistolæ solvere. Curt. 7. 2. 25. lacerare. Nep. 4. 4. 1. *Een brief openen*, of *opbreeken.*

Vinculum. Sen. M. 1. 70. *Een kroon*, of *krans*, om dat de hoofden daar door als gebonden wierden.)

VĬNDACĬNŬS Comitatus. *Het graafschap van Venaisin*, een gedeelte van Provence onder 't gebied van den Paus.

VĬNDĒMĬĂ, æ. f. Virg. G. 2. 6. *De wynoogst.*

Vindemia mellis. Plin. H. 11. 14. *Verzameling van honig.*

Vindemia olivarum. Plin. H. 15. 1. *Verzameling van olyven.*

VĬNDĒMĬĀTŎR, ōris. m. Colum. 4. 17. *Druivenplukker.*

Vindemiator. Colum. 11. 2. *De wynplukker*, een gesterte.

VĬNDĒMĬĀTŌRĬŬS, ă, ŭm. Varr. R. R. 3. 2. *Dat tot den wynoogst behoort*, of *daar toe dient*, van vaten spreekende.

VĬNDĒMĬO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Plin. H. 18. 31. *Wynoogsten, druiven leezen*, of *snyden.*

VĬNDĒMĬŎLÆ, ārŭm. f. Cic. Att. 1. 10. *Een kleine wynoogst*, oneigentlyk, *een kleine vrucht van de geleerdheits-oefening.*

(VĬNDĒMĬTOR, ōris. m. Sen. Ἀποκολ. 845. *Een druivenleezer, druivenplukker.*

Vindemitor. Ovid. F. 3. 407. *De druivenplukker*, een gesternte.)

VĬNDEX, icis. m. Cic. N. D. 3. 18. *Wreeker.* Statius gebruikt het in fem. gen. *een wreekster.*

Vindex libertatis. Cic. de Or. 2. 48. *Beschermer, bewaarder*, of *handhaver van de vryheit.*

VĬNDĬCĬÆ, ārŭm. f. plur. Ascon. Cic. 100. *Rechts-*, of *vryheits-bescherming: rechtelyke beweering voor iemants vryheit.*

VĬNDĬCO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. *Wreeken, straffen.*

Graviter olim ista vindicabat vetus Græcia. Cic. L. L. 2. 15. *Het oude Grieken strafte die dingen eertyds zeer strengelyk.*

Offensas suas vindicare ense. Ovid. Tr. 3. 8. 40. *Geleden hoon*, of *ongelyk met den degen wreeken.*

Vindicare se ab aliquo. Sen. B. 6. 5. *Wraak van iemant neemen, zich van iemant wreeken.*

Vindicare. Cic. C. R. 5. *Verzekeren, bevryen, vry maaken, beschermen, verdedigen, handhaaven.*

Aliquid ab interitu vindicare. Plin. P. 50. 4. *Den ondergang van iets beletten.*

Mare a piraticis classibus vindicare. Curt. 4. 8. 15. *De zee van zeeroovers zuiveren.*

Vindicare aliquem ab omnibus vitiis. Cic. Fin. 1. 14. S. 16. *Iemant van alle ondeugden vryspreeken.*

Aliquid sibi vindicare, Nep. 8. 1. 4. *Iets zich aanmatigen, toeschryven*, of *toeëigenen.*

Se sibi vindicare. Sen. Br. V. 2. E. 1. *Zich rust*, of *een gerust leven verzorgen, zich van alle last en moeijelykheit ontslaan.*

VĬNDĬCTĂ, æ. f. Cic. Man. 5. *Een stokje*, of *roede*, dat een bediende van den Hoofdschout op 't hooft van een slaaf die vrygemaakt wierd leide.

Vindicta. Paterc. 2. 7. 6. *Wraak, wreeking.*

(Vindicta. *Bescherming, verdediging, verweering.*

Vindicta Macedonum non egere Scythas. Just. 9. 2. 4. *Dat de Scythen de bescherming der Macedoniers niet van noden hadden.*

Actum de Macedonia, si, cum totum orientem soli domuerint, nunc in vindictam finium Dardanis egeant. Just. 24. 4. 9. *Dat het met de Macedoniers gedaan*, of *uit was, indien ze, na dat ze alleen 't geheel Oosten hadden gedwongen, nu de Dardaniers tot bescherming hunner landpaalen van noden hadden.*)

VĬNDOCĬNŬM, i. n. *Vendôme*, een stad in Vrankryk in Beausse.

VĬNEĂ, æ. f. Cic. S. 15. *Een wyngaard, een wynstok.*

Vinea humilis. Varr. R. R. 1. 8. *Een laage*, of *langs d'aarde kruipende wyngaard.*

Vinea sublimis, jugata. Varr. R. R. 1. 8. *Een wyngaart met staaken*, of *latten onderstut.*

Vinea. Liv. 8. 16. *Een stormdak* van dikke planken, dat men aanvoerde tegens eenen muur, dien men wilde overhoop werpen.

VĬNEĀLIS, is. m. & f. ālĕ, is. n. Colum. 3. 12. *Bequaam tot wyngaarden*, van een landschap, *of* aarde spreekende.

VĬNEĀRĬŬS, ă, ŭm. Colum. 5. 6. *Van den wyngaart, dat tot den wyngaard behoort.*

VĬNEĀTĬCŬS, ă, ŭm. Colum. 4. 31. Zie Vinearius.

Semen vineaticum. Colum. 4. 1. *Een wynstokplant.*

VĬNĒTŬM, i. n. Cic. N. D. 3. 56. *Een wyngaardqueekery*, of *plaats daar veel wyngaardplanten staan.*

VĬNĬTŎR, ōris. m. Cic Fin. 5. 14. *Wyngaardenier, wyngaardman, wynoogster*, of *druivensnyder.*

VĬNĬTŌRĬŬS, ă, ŭm. Colum. 4. 25. *Van een wyngaardman, wynoogster*, of *druivenlezer.*

VĬNNŬLŬS, ă, ŭm. Plaut. As. 1. 3. 70. *Aangenaam, aanlokkelyk, bekoorlyk, aantrekkende*, van een rede spreekende.

VĬNŌLENTĬĂ, æ. f. Cic. T. Q. 4. 11. *Dronkenschap.*

VĬNŌLENTŬS, ă, ŭm. Cic. Or. 28. *Dronken, vol van wyn, vol en zat.*

Vinolentus furor. Cic. A. Q. 4. 27. *Razerny van een dronken mensch.*

Vinolenta medicamina. Cic. Pis. 6. *Artzenyen*, of *geneesmiddelen met wyn gemengt.*

VĬNŌSŬS, ă, ŭm. Hor. E. 1. 19. 6. Liv. 41. 4. *Liefhebber van wyn, tot den wyn genegen.* De compar. Vinosior staat by Ovid. F. 3. 765. en de superl.

superl. Vinosissimus by Plaut. Curc. 1. 1. 79.
Vinosus fructus. Colum. 5. 10. *Een vrucht die een wynachtige smaak heeft, een wynachtige vrucht.*
VĪNŬM, i. n. *Wyn.*
Levia vina nihil valent in aqua. Cic. T. Q. 5. 5. *Ligte wynen dengen niet met water gemengt.*
Vinum nullarum virium. Cels. 3. 19. *Wyn die gansch geen kracht heeft, een zeer slappe wyn.*
Vina quæ vetustatem ferunt. Cic. Am. 19. *Wyn die oud kan worden, of dien men lang kan bewaaren.*
Vinum perenne. Colum. Arb. 3. *Wyn dien men zoo lang kan bewaaren, of goed houden als men wil; duurzaame wyn.*
(Vinum. *De maaltyd*, om dat de wyn een groot en voornaam deel van 't zelve uitmaakt.
Mater ad vinum non accedat interim. Plaut. Af. 4. 1. 54. *De moeder koome ondertusschen niet aan de tafel, of maaltyd.*
Heri in vino quam immodestus fuisti! Ter. H. 3. 3. 7. *Hoe baldadig zijt gy gisteren over tafel, of over de maaltyd geweest!*
Vinum. *Dronkenschap.*
Feci injuriam filiæ tuæ per vinum Plaut. Au. 4. 10. 65. *Ik heb uw dochter in den dronk, of dronken zynde beslaapen.*)

V I O.

VĬŎLĂ, æ. f. Cic. T. Q. 5. 26. *Een viool, of violier.*
VĬŎLĀBĬLĬS, is m. & f. ilĕ, is. n. *Schendbaar, dat geschonden kan worden.*
Numen non violabile. Virg. Æ. 2. 154. *Een Godheit die men niet moet onteeren.*
VĬŎLĀCĔŬS, ă, ŭm. Plin. H. 35. 16. *Violetkleur, violetverwig.*
VĬŎLĀRĬŬM, ĭi. n. Virg. G. 4. 32. *Plaats daar violieren wassen.*
VĬŎLĀRĬŬS, ii. m. Plaut. Au. 3. 5. 36. *Een verwer die violet, of paers verft.*
VĬŎLĀTĬO, ōnis. f. templi. Plin. H. 29. 8. *Ontheiliging van een kerk.*
Violatio fidei. Paterc. 2. 1. 5. *Ongetrouwheit, trouwloosheit, verbreeking van trouw.*
Sine violatione ullius rei incessit agmen. Liv. 36. 20. *Het leger is, zonder iets te schenden, te berooven, of te verwoesten, voortgetrokken.*
VĬŎLĀTŎR, ōris. m. Liv. 4. 19. *Schender van 't recht der volkeren.*
Violator templi. Ovid. P. 2. 2. 27. *Ontheiliger van een kerk, kerkschender.*
VĬŎLĀTŬS, ă, ŭm. *Geschonden, onteert, ontheiligt, ontreinigt*: ook *verkracht.*
Violata potestas. Lucan. 3. 125. *Een geschonde magt, mogentheit, of gezagh.*
VĬŎLENS, tis. omn. gen. Hor. O. 3. 30. 10. *Geweldig, ongestuimig*, van een rivier spreekende.
VĬŎLENTER. adv. Cic. de Off. 1. 7. *Geweldiglyk, met gewelt, met groote kracht.* (Zommige slaan dit woord over. Het word evenwel gevonden by Liv. 5. 2. De compar. Violentius staat by Curt. 8. 14. 4. en de superl. Violentissime by Colum. 7. 3.)
VĬŎLENTĬĂ, æ. f. Cic. Ant. exf. 5. *Gewelt, geweltdadigheit.*
VĬŎLENTŬS, ă, ŭm. Cic. A. 5. 7. *Geweldig, zeer sterk, zeer krachtig, ongestuimig, bestig.* (De compar. Violentior staat by Liv. 6. 31. en de superl. Violentissimus by Cic. N. D. 2. 60.)
VĬŎLO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. S. R. 38. *Schenden, onteeren, ontheiligen, ontreinigen.*
Violare amicitiam. Cic. Clu. 42. *De vriendschap verbreeken.*
Aras violare. Sil. 17. 114. *De autaaren ontheiligen.*
Dignitatem alicujus violare. Cic. F. 1. 6. *Iemant de achting en eerbiedigheit die men hem schuldig is niet toedraagen; iemant geen behoorlyke eerbiedigheit bewyzen.*
Fidem violare. Ovid. Her. 7. 57. *Trouw noch beloften houden, zijn woord niet houden.*
Sylvam violare securi. Ovid. M. 3. 28. *Een bosch omhouwen.*
Ore aliquem violare. Cic. Dom. 39. *Quaad van iemant spreeken, iemant lasteren, of schelden.*
Hospites violare. Cæs. B. G. 6. 23. 9. *'t Recht der gastvryheit schenden.*
Aliena opera violare. Vitruv. præf. 7. *Iemants werk verachten.*
Oculos nostros violavit tua epistola. Ovid. Her. 17. 1. *Uw brief heeft mij in 't leezen moeijelyk gemaakt.*
Existimas in ea re violari tuam existimationem. Cic. P. Q. 23. *Gij gelooft dat uwe achting daar door gekrenkt word.*
(Violare. Varr. V. L. 5. 8. *Schenden, verkrachten, beslaapen.*
Conjugem Darii Alexander non violavit. Curt. 3. 12. 22. *Alexander heeft Darius huisvrouw niet geschonden*, enz.
Non quas violari nefas esset. Curt. 5. 7. 2. *Niet die men niet zou mogen beslaapen.*
Violare. *Ombrengen, dooden.*
Darius præoptabat immerito, quam jure violari. Curt. 5. 12. 5. *Darius wenschte veel meer onnozel, dan met recht omgebragt te worden.*
Sacerdos negat parentem ejus ullius scelere posse violari. Curt. 4. 7. 27. *De Priester zegt, dat zyn vader door niemants boosheit konde omgebragt worden.*
Violare. *Bestrijken, verwen.*
Indum sanguineo veluti violaverit ostro si quis ebur. Virg. Æ. 12. 67. *Even als of iemant yvoor uit Indiën gekoomen met bloedrood purper bestreek.*)

V I P.

VĪPĔRĂ, æ. f. Cic. At. 24. *Een adder, of adderslang.*
VĪPĔRĔŬS, ă, ŭm. Virg. Æ. 6. 281. *Van een adder, eens adders.*
VĪPĔRĪNŬS, ă, ŭm. Cic. Fin. 2. 29. *Van een adder, eens adders.*
VĬPIO, ōnis. m. Plin. H. 10. 49. *Een kleine, of jonge kraanvogel.*

V I R.

VĬR, viri. m. Plin. H. 10. 63. *Een man.*
Vir. Ter. Ad. 4. 2. 25. *Een dapper man.*
Si viri volumus esse. Cic. T. Q. 2. 18. *Zoo wij willen toonen dat wij mannen zyn, dat wij hart hebben, dat het ons aan geenen moed ontbreekt.*
Vir. Ter. An. 3. 3. 39. *Een getrouwt, of gehuwt man.*
Vir gregis. Virg. E. 7. 7. *Het mannetje van de kudde.* Virgilius noemt den bok aldus.
(Vir. Catull. 63. 6. *De manlyke teelleeden*, om dat die bewyzen zyn dat iemant een man is. Zoo gebruiken de Grieken hun ἀνὴρ zelf by Juv. 9. 37.
Viro privare. Arnob. 5. 165. viros castrare. Plaut. Af. 1. 3. 84. surripere. Petron. de Mut. reip. 21. *Lubben, snijden, ontmannen.* Zoo gebruiken de Grieken hun ἀνδροτομεῖν by Sext. Empir. adv. Mathem. p. 58. A.
Virum experiri. Petron. 87. Hor. O. 3. 14. 11. pati. Petron. 26. *Bij een man slaapen.*)
VĪRĀGO, ginis. f. Ovid. M. 2. 756. *Een dappere, of moedige vrouw, een heldin.*
Ancilla virago. Plaut. Merc. 2. 3. 79. *Een sterke dienstmaagd.*
VĪRDŪNŬM, i. n. *Verdun*, een stad in Lotharingen.
(VĪRECTŬM, i. n. Virg. Æ. 6. 638. zie Vireta.)
VĬRĔO, es, virŭi, vĭrērĕ. Cic. T. Q. 5. 13. *Groenen, groen zyn*, van boomen, kruiden, enz. spreekende.
Pectora felle virent. Ovid. M. 2. 777. *Zyn hart is vol gal en bitterheit, hij is zeer nijdig, verbolgen, vergramt, of versloort.*
VĬRESCO, scis, scĕrĕ. Virg. G. 1. 55. *Groen worden.*

Virescere. Gell. 18. 11. *Sterk worden, in krachten toeneemen.*

VIRĒTĂ, ōrūm. n. plur. Virg. Æ. 6. 638. *Aangenaame plaatzen, vermaakelijke tuinen, groene lustkoven.*

VĪRGĂ, æ. f. Cic. C. R. 4. *Een gard, roede, stokje, rysje.*

VĪRGĀTŎR, ōrĭs. m. Plaut. As. 3. 2. 19. *Geesselaar met roeden*, een slaaf die den last had om andere slaaven, die misdaan hadden, met roeden te geesselen.

VIRGĀTŬS, ă, ūm. *Gestreept, vol streepen.*

(Virgata sagula. Virg. Æ. 8. 660. *Gestreepte wapenrokken.*

Virgatæ auro vestes. Sil. 4. 155. *Kleederen met goude streepen.*

Virgatus. *Vlakkerig, vol vlakken; plekkerig, vol plekken.*

Virgatæ tigres. Sen. H. 1. 344. Claud. I. Conf. Stil. 1. 66. Virgato corpore tigres. Sil. 5. 148. *Gevlakte, of geplekte tygers.*

Virgatus. *Geteekent, gebrandmerkt.*

Virgata Threissa. Val. Flacc. 2. 159. *Een Toracische vrouw aan handen en kin geteekent*, of *gebrandmerkt.* Dus verklaart het de Dichter zelf n. 150. Picta manus, ustoque placet sed barbara mento. En dat de vrouwen in Thracien dus geteekent, of gebrandmerkt wierden, ja de brandmerken voor een bewijs van een adelyke afkomst hielden, leert ons Herod. 5. 331. Τὸ μὲν ἐστίχθαι, εὐγενὲς κέκριται· τὸ δ' ἄστικτον, ἀγενές.)

VĪRGĒTŬM, ī. n. Cic. L. 2. 8. *Een rysbos*, of *teenbos.*

VĪRGĔŬS, ă, ūm. Virg. G. 1. 165. *Van roeden gemaakt.*

VĪRGIDĒMIĂ, æ. f. Plaut. R. 3. 2. 22. Dit woord is van Plautus gesmeedt, om uit te drukken *een menigte van geesselslagen die een slaaf heeft gekregen.*

VĪRGĪLIÆ. Zie Vergiliæ.

(VĪRGINĀL, ālis. n. Prud. Περὶ Στ. 14. 8. Apul. A. 296. *'t Maagdelijk lid.*)

VĪRGINĀLĬS, ālĭs. m. & f. ālĕ, ĭs. n. Cic. V. 4. 3. *Maagdelijk, van een maagt.*

Virginalis modestia. Cic. D. 1. 31. *Een maagdelijke zedigheid.*

VĪRGINĔŬS, ă, ūm. Virg. G. 1. 430. Hor. O. 3. 4. 72. *Maagdelijk, van een maagd.*

VĪRGĪNIĂ, æ. f. *Virginien*, een landschap in 't noorder America.

VĪRGĪNĪTĀS, ātĭs. f. Cic. N. D. 3. 23. *Maagdom, maagdelijke staat.*

VĪRGO, ginĭs. f. Cic. Cl. 96. *Een maagd, een vrijster, een jonge juffer*, of *jonge dochter.*

Virgo. Vitruv. 9. 7. *De maagd, zeker gesternte.*

VĪRGŬLĂ, æ. f. Cic. A. 8. 8. *Een roedje, rysje, takje.*

VĪRGŬLĀTŬS, ă, ūm. Plin. H. 9. 33. *Gestreept, vol streepen.*

VĪRGŬLTŬM, ī. n. Cic. D. 1. 24. *Een teen- of rysboomtje.*

VĪRGŬNCŬLĂ, æ. f. Petron. 22. (virguncula puella. Front. Aq. 1. 215.) *Maagdeken, een jongdochtertje, een klein Meisje.*

VĪRĪCŬLŪM, ī. n. Plin. H. 35. 11. *Een boor daar men iets mede uitholt; een graveeryzer om in koper te werken.* Zie Cestrum. Het is twyffelachtig of men de eerste lettergreep lang, of kort moet maaken.

VĪRĬDĀNS, tĭs. omn. gen. Virg. Æ. 5. 388. *Groenende, dat groen is.*

VĪRĪDĀRĬŬM, ĭī. n. Plin. H. 18. 2. Phædr. 2. 6. 14. *Groenhof, een plaats met groene boomen beplant.* Harduinus leest e viridi. De

VĪRĬDĒ. adv. Plin. H. 37. 8. *Groen.* Harduinus leest e viridi. De compar. Viridius staat by Plin. H. 37. 5.

(VĪRĬDĪCĀTŬS, ă, ūm. Viridicata sylva. Cic. Fr. 3. 1. 2. Zie Viridarium.)

VĪRĬDĬS, ĭs. m. & f. ĕ, ĭs. n. Cic. V. 1. 17. *Groen, groenende.* De compar. Viridior staat by Cato R. R. 3. en de superl. Viridissimus by Cic. N. D. 2. 39.

Viridis. Colum. Præf. 1. Virg. Æ. 5. 295. *Groen, kloek, frisch, krachtig, sterk.*

Obiit ille viridis. Plin. E. 7. 24. 1. Sen. E. 93. *Hy is in 't bloeyen van zyn jeugt, zeer jong*, of *in 't beste van zyn leven gestorven.*

Animi virides ausis. Sil. 1. 197. *Moedig*, of *bequaam om groote aanslagen uit te voeren.*

Cruda ac viridis senectus. Virg. Æ. 6. 304. *Een vaste en sterke ouderdom.*

VĪRĬDĬĂ, ĭūm. n. plur. Colum. 12. 57. *Boomen die altijd groen zyn.*

Viridia, orum. Sen. E. 86. *Hoven*, of *tuinen vol groente.*

VĪRĬDĪTĀS, ātĭs. f. Senectus aufert eam viriditatem. Cic. Am. 3. *D'ouderdom neemt deezen vrolyken en aangenaamen zwier weg.*

VĪRĬDŌR, āris, ārī. Ovid. Hal. 90. *Groen worden.*

(VĪRĪLĔ, ĭs. n. Ovid. F. 6. 631. en

VĪRĪLĬĂ, ūm. plur. n. Plin. H. 21. 27. *De manlykheit.*)

VĪRĪLĬS, ĭs. m. & f. ilĕ, ĭs. n. Cic. Fin. 2. 14. *Mannelyk, dat een man voegt.*

Virilis animus. Ter. Ph. 5. 8. 64. *Een dapper, edelmoedig, mannelyk*, of *onverzaagt gemoed.*

Oratio virilis. Cic. Or. 1. 31. *Een krachtige*, of *klemmende rede.*

Virilis ratio. Cic. T. Q. 3. 10. *Een krachtige*, of *klemmende bewijsreden.*

Pro virili parte. Cic. Sext. 66. *Met al zyn kracht, met al zyn vermogen.*

Partes viriles demandare puero. Hor. A. P. 178. *Aan een kind een ampt geeven dat boven zyn krachten is; manneverk een kind aanbeveelen.*

VĪRĪLĪTĀS, ātĭs. f. Standi virilitas. Val. Max. 2. 4. 2. *Statigheit van gelaat, mannelyk wezen, deftigheit, manhaftigheit van wezen*, of *gebaart.*

(Virilitas. *De manlykheit, de zaatballen.*

Puer sectus virilitatis damna mœret ereptæ. Mart. 9. 7. 5. *De gesnedene*, of *gelubde is bedroeft, dat hem de zaatballen ontnomen zyn.*)

VĪRĪLĬTĔR. adv. Cic. Off. 1. 27. *Dapperlyk, mannelyk, kloekmoedig, als een dapper man.* (De compar. Virilius staat by Sen. B. 5. 6.)

VĪRĬŎLĂ, æ. f. Ulp. Dig. 34. 2. 25. §. 10. Plin. H. 33. 3. *Een armbeten, armsieraad*, of *armband.*

VĪRĪPŎTĔNS. tĭs. f. Ulp. Dig. 50. 16. 13. *Huuwbaar, manbaar, bequaam om aan een man te trouwen.*

VĪRĪPŎTĒNS, tĭs. omn. gen. Plaut. P. 2. 3. 1. *Sterk, kloek, krachtig, machtig, vermogend.*

VĪRĪTĪM. adv. *Hoofd voor hoofd; man voor man.*

Dividere aliquid viritim. Liv. 42. 4. Cic. T. Q. 3. 20. *Iets onder veelen uitdeelen, ieder een gedeelte geeven.*

(VĪRŎR, ōrĭs. m. Pallad. R. R. 7. 12. *Groente, groenigheit.*)

VĪRŌSŬS, ă, ūm. Virg. G. 1. 58. *Stinkende, quaad van reuk.*

(Virosus. Lucill. by Non. 1. 80. *Geil, manziek.*)

VĪRTŪS, ūtĭs. f. Cic. T. Q. 4. 14. L. L. 1. 8. *De deugt.*

Viam virtutis deserere. Hor. O. 3. 24. 44. *Den weg der deugt verlaaten, van de deugt afwyken.*

Virtus. Ter. E. 4. 7. 8. *Dapperheit, kloekmoedigheit, moed, edelmoedigheit, heldhaftigheit, manhaftigheit.*

Virtute tua. Plaut. Truc. 4. 2. 28. *Door uwe hulp*, of *bystand*, of *door uw toedoen.*

Arboris alicujus virtus. Cic. L. L. 1. 16. *De kracht*, of *eigenschap van zekeren boom.*

Virtus formæ. Plaut. Most. 1. 3. 17. De

De kracht, of *uitsteekendheit van de schoonheit.*

Mercis virtus. Plaut. M. G. 3. 1 133. *De deugdzaamheit*, of *goedheit van koopmanschap.*

Virtus verbi. Cic. Pl. 32. *De kracht van een woord.*

Virtus orationis. Quintil. I. O. 1. 11. *De kracht der welspreekendheit in een gesprek*, of *rede.*

Ornatus esses ex tuis virtutibus. Ter. Ad. 2. 1. 22. *Gy zoud naar uwe verdiensten onthaalt*, of *gehandelt zijn geweest.*

(Virtus. *Sterkte*, *krachten.*

Melius est virtute jus; nam sæpe virtutem nancifcuntur mali. Enn. Hect. Lytr. *by* Non. 4. 435. *'t Recht*, of *de billykheit is beter dan sterkte*, of *kracht*; *want sterkte*, of *kracht verkrygen dikwils de Godloozen.*

Virtuti semper prævalet sapientia. Phædr. 1. 13. 14. *Wysheit overtreft altyt de sterkte.*)

VĪRŪLENTŬS, ă, ŭm. Gell. 16. 11. *Vergiftig*, *venynig.*

VĪRŬS. n. Cic. Am. 23. *Vergift*, *venyn.* De Nominativus en Accusativus singularis zyn in 't gebruik. Lucretius zegt Viri in Genitivo 2. 475. en Viro in de Ablativus beneden. Dit nomen heeft geen pluralis.

Contactus viro. Lucret. 2. 852. *Vergeeven*, *vergiftigt.*

Virus. *Stank*, *quade reuk.*

Virus paludis. Colum. 1. 5. *Stank*, *vuile*, of *ongezonde lucht van een moeras*, of *stilstaande water.*

Virus. Plin. H. 25. 13. *Wrangheit*, *zuurheit van onrype vruchten.*

Virus. Stat. S. 1. 4. 124. *Groente*, *al wat groen is*, op velden en tuinen.

(Virus. Lucret. 5. 270: 6. 635. Stat. S. 1. 4. 104. *Allerlei sap*, of *vochtigheit.*

Virus. Papias in Eunuchus. Virus feminis. Arnob. 5. 163. Virus genitale. Tertull. de Anim. 27. *De vochtigheit*, of *'t zaad der voortteelinge des menschen.*)

V I S.

VĪS. *Sterkte*, *kracht*, *vermogen.* De Genitivus Vis word gevonden in den schryver van de t'zamenspraak der Redenaaren, die men Tacitus toeschryft 26. 6. De Accusativus Vim, en d'Ablativus Vi worden by alle goede schryvers gevonden.

Vis humana. Virg. G. 1. 198. *Het menschelijk vermogen*, *de menschelijke kracht.*

Vis herbarum. Cic. D. 2. 20. *De kracht der kruiden.*

Vis Oratoris. Cic. de Or. 2. 27. *'t Vermogen van een redenaar.*

Vis amicitiæ. Cic. Am. 4. *De kracht der vriendschap.*

Vis. Cic. Sext. 17. *Gewelt*, *dwang*, *kracht en geweld.*

Facere vim alicui. Cic. Att. 4. 2. *Iemant gewelt aandoen.*

Frigoris vis. Cic. R. P. 15. *De felheit van de koude.*

Verborum vis. Cic. de Or. 2. 22. *De kracht*, *klem*, of *nadruk der woorden.*

Vis ingens hominum. Liv. 8. 28. *Een groot getal*, of *een menigte van menschen.*

Vim lacrymarum profundere. Cic. F. 14. 1. *Overvloedige traanen*, of *een beek van traanen storten.*

Vitæ suæ vim intulit. Paterc. 2. 45. 5. *Hy heeft zich zelf gedoodt*, *hy heeft zich zelf omgebragt.*

(Vires regni. *'t Ryks leger*, *de Soldaaten van 't Ryk.* Dus gebruiken de Grieken hun δυνάμεις naar de verklaringe van Thucydides Scholiastes p. 2. Αἱ δυνάμεις τὰ στρατεύματα.

Dario totius regni sui viribus in eorum regiones impetum facienti paulatim cesserunt Scythæ. Val. Max. 5. 4. 5. ext. *De Scythen zyn voor Darius*, *met het heele Ryks leger in hunne grenzen een inval doende*, *allengskens geweken.*

Ipse cava regni vires in valle retentat. Lucan. 4. 723. *De koning zelf staat het leger van 't ryk in een valley neder.*

Vires regni, *of* imperii. *De inkomsten van 't ryk.*

C. Caligula viribus imperii ludit. Sen. Br. V. 18. *C. Caligula speelt met de inkomsten van 't ryk*, of *vernielt des ryks inkomsten.*

In eadem domo & familia vires imperii remansuras esse gaudebant. Curt. 10. 7. 15. *Zy verheugden zich dat de magt van 't ryk in 't zelve huisgezin verblyven zou.*)

VĪSCĀTŬS, ă, ŭm. Varr. R. R. 3. 7. *Met vogellym bestreken.*

Viscata vimina. Petron. 69. *Lymtakken*, of *stangen*, *kleine takjes met vogellym besmeert.*

(VĪSCĔRĀTĬM. adv. Ennius *bij* Non. 2. 880. *Door alle de ingewanden.*)

VĪSCĔRĀTĬO, ōnĭs. f. Liv. 8. 22. Sen. E. 19. *Een vereering van rauw*, of *gekookt vleesch*, dat de Ouden aan hunne vrienden zonden, *of* aan 't volk uitdeelden.

Viscera. Petron. de Mut. Reip. 21. *De zaadballen.*

VĪSCŬS. *De ingewanden.* Sosipater en Diomedes zeggen dat dit woord geen singularis heeft. Maar men vind de Nominativus by Celf. Præf. (Prud. Περὶ Στ. 10. 499. en Arnob. 7. 235.) Als ook de Ablativus Viscere by Lucret. 3. 267. en 719. (Claud. Hyst. 38. Prud. Ham. 885. Ovid. F. 4. 205. M. 6. 290. Ib. 194. & 402. (De Genitivus Visceris by Lucret. 5. 901. de Dativus Visceri by Celf. 5. 26. de Accusativus Viscus by Lucret. 1. 837. Prud. Περὶ Στ. 9. 56. Suet. V. 13. 6. (De Pluralis Viscera, Viscerum, Visceribus enz. is in 't gebruik, en word by Cicero en elders gevonden.

Hæret id malum in visceribus. Cic. T. Q. 4. 11. *Dit quaad zit in de ingewanden.*

Terræ viscera. Ovid. M. 1. 138. *De ingewanden der aarde*, *het binnenste der aarde.*

Sumere aliquid ex ipsis visceribus causæ. Cic. de Or. 2. 78. *Iets uit den grond van de zaak zelf haalen.*

VĪSCŬM, ī. n. Plin. H. 16. 44. *Lym.*

VĪSCŬS, ī. m. Plaut. B. 1. 1. 16. *Lym.*

Viscus. Plin. H. 16. 44. *Vogellym.*

(Viscus, in Sing., en viscera in Plur. *Vleesch en beenen*, *al wat onder de huid is.*

De taurorum putri viscere nascuntur apes. Ovid. M. 15. 365. *De Byën koomen voort uit het vervuilde vleesch der stieren.*

Heu quantum scelus est in viscera viscera condi. Ovid. M. 15. 88. *Ach wat groote misdaat is 't*, *datmen 't vleesch der dieren in de ingewanden steekt*, of *opeet.*)

VĪSĬBĬLĬS, ĭs. m. & f. ilĕ, ĭs. n. Plin. H. 11. 37. *Zichtbaar*, *zienlyk*, *dat men zien kan.*

VĪSĬO, ōnĭs. f. Cic. D. 2. 58. *Gezicht*, *zieninge*, *het zien.*

Visio. Quintil. I. O. 6. 2. *Inbeelding*, *een droom-* of *nachtgezicht.*

(VĪSĬO, ĭs, īrĕ. Gloss. Græco-Lat. *Een wind van achteren laaten.* Zie Scal. over Catull. 54. 3. en Voss. Lex. Etym. in Vesica. Deeze menen dat Cic. F. 9. 22. op dit woord zou speelen, als hy divisio en intercapedo regens malkanderen stelt.)

VĪSĬTĀTĬO, ōnĭs. f. Vitruv. 9. 4. *Beschouwing der maane in haaren loop.*

VĪSĬTĀTŬS, ă, ŭm. Vitruv. 9. 4. *Gezien*, *bezocht.*

VĪSĬTO, ās, āvi, ātŭm, ārĕ. Cic. Fin. 5. 31. *Bezoeken*, *gaan zien*, van een kranken, enz, spreekende.

(VĪSĬŬM, ĭī. n. Gloss. Græco-Lat. *Een wind*, *een veest.*)

VĪSO, ĭs, vīsī, vīsŭm, vīsĕrĕ. Cic. T. Q. 2. 25. Ter. Hec. 1. 2. 114. *Iemant*, of *iets gaan bezien*, of *bezoeken.*

VĪSŎR, ōris. m. Tac. An. 16. 2. 1. *Een bespieder*, of *verspieder.*

VĪSTŬLĂ, æ. f. *De Vistel*, of *Weizel*, de grootste rivier in Polen.

VĪSŬM, ī. n. Cic. A. Q. 1. 11. *Een gezicht dat men zich inbeeld te zien.*

zien, een ingebeeld gezigt.

VISUS, a, um. Ovid. M. 3. 415. *Gezien.*

Viso opus est. Plaut. Capt. 2. 1. 29. *Men moet het zien, het behoort gezien te worden.*

(Visus. *Die gedroomt heeft.*

Quæ, cum Dionysium conceptum utero haberet, parere visa est Satyriscum. Val. Max. 1. 7. 7. Ext. *Die, als ze van Dionysius zwanger was, gedroomt heeft dat ze een klein Satyrtje baarde.*

Pompejus pridie pugnæ diem visus in theatro suo ingenti plausu excipi. Obseq. 125. *Pompejus heeft daags voor 't gevecht gedroomt, dat hy op zyn toneel met groot gejuig onthaalt wierd.*)

VISUS, ûs. m. Quintil. I. O. 1. 3. *'t Gezicht*, een van de vyf zinnen.

Auferre visus arvis. Stat. Th. 11. 134. *De velden verduisteren, 't gezicht van de velden beneemen, of beletten.*

Visus. *Schijn, schijnbaarheit.*

Ea visum habent illustrem. Cic. N. D. 1. 5. *Die dingen hebben een goeden, of fraaijen schijn.*

V I T.

VITĂ, æ. f. *Het leven.*

Integerrime vitam agere. Cic. in Sall. 2. *Een onbesproken, vroom, of eerlijk leven leiden.*

Abire e vita. Cic. T. Q. 1. 30. *Sterven, overlijden.*

Ducere vitam per omnia extrema. Virg. Æ. 3. 315. *In allerhande rampen, ongevallen, of ellenden leeven.*

Trahere vitam luctu. Virg. Æ. 2. 92. *Een droevig leven leiden, zyn leven in droefheit overbrengen.*

Sic vita erat. Ter. An. 1. 1. 35. *Dus leefde men.*

Mea vita. Cic. F. 14. 2. *Mijn leven, mijn ziel, mijn engel*, een wyze van vleijen (voornamentlyk in 't plegen van hoerery Juv. 6. 195. Mart. 10. 68. 5. by wien 't Griekfche Ζωὴ gevonden word.)

In vita mea. Cic. Att. 5. 20. *In mijn leven, bij mijn leven.*

Inspicere vitas omnium jubeo. Ter. Ad. 3. 3. 61. *Ik gebiede u de levenswijze van al de waereld te onderzoeken.*

Tenues sine corpore vitæ. Virg. Æ. 6. 292. *Zielen, geesten, schimmen.*

VITĂBŬNDŬS, a, um. Liv. 25. 13. Sall. B. J. 101. *Schuuwende, ontwijkende, ontvluchtende, ontvliedende, of die tracht te schuuwen, te ontvlieden of te mijden.*

(Vita. *Levensmiddelen, de kost.* Zoo gebruiken de Grieken hun βίος by Luc. 15. 30. en Hesiod. 31. Epy.

Vitam sibi a cognatis ereptam, quibus vitam dederat. Justin. 11. 15. 8. *Dat hem 't leven van zijne Hovelingen* (zie boven cognati Regis) *dien hy levensmiddelen gegeeven had, benomen was.*

Cui opera vita erat. Ter. Ph. 2. 3. 16. *Die met werken de kost won.*

Illa vitam hodie reperit sibi. Plaut. Stich. 3. 2. 9. *Zy heeft van daag de kost voor zich gewonnen.*

VITĀLIĂ, ōrum. plur. n. Sen. de Ir. 2. 1. *De ingewanden*, om dat in hunnen goeden toestant 't leven bestaat.

VITĀBĬLĬS, is, m. & f. lĕ, is. n. Ovid. P. 4. 14. 31. Arnob. 5. 165. *Die, of dat moet geschuwt, of vermydt worden.*)

VITĀLĬS, is. m. & f. lĕ, is. n. Cic. N. D. 2. 15. *Dat het leven onderhoudt.*

Vitalis. Cic. Am. 6. *Dat lang zal leeven, dat lang kan leeven.*

VITĀLĬTĀS, ātis. f. *'t Leven, de levendige beweeging.*

Cæteris corruptis vitalitas in corde durat. Plin. H. 11. 37. *Het hart leeft noch, na dat alle deelen zonder gevoelen, of van gevoelen en beweeginge beroofst zyn.*

VITĀLĬTĔR. adv. Vitaliter animatus. Lucret. 5. 146. *Dat een ziel heeft, dat leeft, of leven heeft.*

VITĀTIO, ōnis. f. Cic. A. 3. 10. *Myding, vermyding, schuuwing, ontwyking.*

VITELLŬS, i. m. Cic. D. 2. 65. *De dooyer van een ey.*

Vitellus. Plaut. Af. 3. 3. 77. *Een kalfje, of jong kalf.*

VĪTĔŬS, a, um. Virg. G. 3. 380. *Van den wyngaard, van een wynstok.*

VĪTĔX, icis. f. Vitruv. 2. 9. *Kuischboom, zeewilge, schaapsmuil.* Een heester naar den wilgeboom gelykende, met buigzaame takken bequaam om mede te binden.

VITĬĀRĬŬM, ii. n. Colum. 11. 2. Varr. R. R. 1. 31. *Plaats daar wijngaardplanten gezet zyn, wijngaardqueekery, wijnberg.*

VITĬĀTIO, ōnis. f. Sen. C. 3. 23. *Verderving, schending, besmetting.*

VITĬĀTŎR, ōris. m. Sen. C. 3. 23. *Een vrouwe- of maagdeschender.*

VITĬĀTŬS, a, um. Ovid. Met. 3. 76. *Bedorven, verrot, stinkende*, van de lucht spreekende.

(VĪTĬCŎLĂ, æ. m. Sil. 17. 193. *Een plaats waar aan wijngaarden geplant worden.*)

VĪTĬCŬLĂ, æ. f. Cic. N. D. 3. 35. *Een klein wynstokje.*

Vitícula. Plin. H. 27. 7. *Een klaauwiertje daar de groene wyngaarden zich mede vastmaaken.*

VĪTĬFĔR, a, um. Plin. H. 6. 16. *Dat wyngaarden voortbrengt.*

VĪTĬGĬNĔŬS, a, um. Colum. 12. 16. Cato R. R. 42. *Van een wyngaard, of wijnstok.*

VĪTĬGĔNŬS, a, um. Lucret. 5. 15. *Van een wyngaard, dat van een wyngaard voortkoomt.*

VITĪLĪGO, ginis. f. Celf. 5. 28. *Quaad zeer, witte vlakken op de huid, die rauwer in 't aantasten als de huid zyn.*

VITĬLĬS, is. m. & f. lĕ, is. n. Plin. H. 13. 4. *Buigzaam, dat ligtelijk buigt, datmen kan gebruiken om te binden*, van teen, rys, enz. spreekende. (De compar. Vitilior staat by Colum. 4. 29.)

VITĬLĬTĬGĀTŎR, ōris. m. Cato by Plin. Præf. *Een warggeest, krakkeeler, haairklover*, van iemant spreekende, die vermaak schept om een geding lang staande te houden.

VITĬLĬTĬGO, as, avi, atum, are. Cato by Plin. Præf. *Krakkeelen, de war zoeken, dwarsdryven, gedingen verlengen, of sleepende houden.*

VĬTĬO, as, avi, atum, are. *Bederven, schenden.*

Auræ vitiantur odoribus. Ovid. M. 7. 548. *De lucht word door stank bedorven, of besmet.*

Vitiare. Vitruv. 7. 9. *Kruidery vervalschen.*

Vitiare. Ter. E. 3. 2. 19. *De kuisheid, of eerbaarheit schenden; een vrouw verkrachten, of beslaapen.*

(An paullum hoc esse tibi videtur, virginem vitiare civem? Ter. E. 5. 1. 18. *Dunkt u dat een kleine zaak te zyn, een meisje, dat een burgers dochter is, te beslaapen, of te schenden!*

Lyconides Euclionis vitiat filiam. Plaut. Au. Arg. 3. *Lyconides beslaapt Euclios dochter.*)

VITĬŌSE. adv. *Quaadaardiglijk, op eene ondeugende wyze.* (De compar. Vitiosius gebruikt Cicero by Charis. 2. 198. en de superl. Vitiosissime staat by Colum. 4. 24.)

Vitiose se habet quippiam membrum. Cic. T. Q. 3. 8. *Eenig lid heeft een gebrek, of is qualyk gesteld.*

VITĬŌSĬTĀS, ātis. f. Cic. T. Q. 3. *Ongeregeltheit, of buitensporigheit van leeven.*

VITĬŌSUS, a, um. *Quaad, boos, ondeugend, snood*, van een mensch, of zyn levenswyze spreekende. De compar. Vitiosior staat by Cic. T. Q. 3. 30. en de superl. Vitiosissimus by Cic. de Or. 3. 26.

Vitiosa vita. Cic. Fin. 2. 28. *Een quaad, snood, ondeugend, of godloos leven.*

Corpus vitiosum. Cic. D. 1. 38. *Een ondeugend*, of *qualyk gesteld lichaam.*
Vitiosa regio. Vitruv. 5. 3. *Een ongezond gewest.*
Oves vitiosæ. Colum. 7. 3. *Zieke schaapen.*
Opus vitiosum. Cic. V. 1. 55. *Een gebrekkelyk werk, een werk vol misslagen.*
Vitiosus. Virg. G. 2. 453. *Bedorven, verrot*, van boomen spreekende.
(Vitiosus. *Die tegens de voorwighelinge gekoren is.*
Quamdiu tu voles, vitiosus Consul Dolabella. Cic. A. 2. 33. *Zoo lang gy zult willen, zal Dolabella een Burgermeester zyn tegens de voorwighelingen gekoren.*)
VĪTIS, is. f. Cic. S. 15. *Een wyngaard*, of *wynstok.*
Vitis. Plin. H. 14. 1. *Een wyngaardrank* die de Romeinsche Hooplieden droegen, om de soldaaten te kastijden.
Vitis. Plin. H. 10. 57: 23. 1. *Wilde wyngaard*, daar is tweederlei soort, als witte, die men Vitis alba, en zwarte, die men Vitis nigra noemt.
VĪTĬSĀTŎR, ōris. m. Virg. Æ. 7. 179. *Wyngaardplanter.*
VĬTĬŬM, ii. n. Cic. de Or. 1. 58. *Ondeugt, quaad.*
Vitium. Ulp. Dig. 21. 1. 1. *Gebrek, quaale, of ziekte van een slaaf, of paerd dat de verkooper gehouden was bekent te maaken.*
Vitium. Vitium in tecto. Cic. F. 9. 15. *Bouwvalligheit van een huis.*
Ædes vitium fecerunt. Cic. T. 3. *Het huis is bouwvallig, of vervalt.*
Vitium. *Feil, misslag, schuld, fout.*
Meum vitium fuerit. Cic. A. Q. 4. 16. *Het zal myn schuld zyn.*
Vitio vini fecit. Plaut. Truc. 4. 3. 54. *Hy heeft het door den dronk gedaan.*
Esse in vitio. Cic. Off. 1. 7. *Schuld hebben, schuldig zyn.*
Rem vitio dare. Ter. Ad. 3. 3. 64. *Iemant ergens meê beschuldigen, iemant de schuld ergens van geeven, iemant iets te last leggen.*
Vitiis teneri. Hor. S. 1. 4. 131. *Ondeugend zyn.*
Vacare vitio. Cic. L. L. 3. 3. *Zonder gebrek zyn, geen gebreken hebben.*
Vitium oculorum. Cels. 6. 6. *Zeere, of quaade oogen.*
Vitium corporis. Cic. de Or. 2. 59. *Een gebrek in 't lichaam*, als een bult, enz.
Vitium. *Een ziekte, gebrek, quaale.*
In gingivarum labiorumque vitiis, fagi folia manducantur. Plin. H. 24. 5. *Voor quaad tandvleesch en zeere lippen, kauwt men beukebladen.*
(Vitio quid facere. *Iets tegens de voorwighelingen doen.*
P. Claudius & L. Junius magnas classes perdiderunt, cum vitio navigassent. Cic. D. 1. 16. *P. Claudius en L. Junius hebben groote vlooten verlooren als ze tegens de voorwighelingen zyn 't zeil gegaan.*
Vitio creatos consules esse. Cic. N. D. 2. 11. *Dat de Burgermeesters tegens de voorwighelingen gekoren waren.*
Vitium. *Een beletzel, belet, hinder, of verhindering.*
Comitiorum vitium est fulmen. Cic. D. 2. 18. *De blixem is een beletzel van de Staatsvergadering*, of *belet dat de Staaten niet mogen vergaderen.*
Vitium. *Beslaaping, verkrachting, schending.*
Virgini vitium offerre. Ter. Ad. 3. 2. 10. virginis pudicitiæ vitium afferre. Plaut. E. 1. 2. 7. addere. Plaut. Am. 2. 2. 179. *Een meisje beslaapen, verkrachten, of schenden.*
Vitiis carere. Hor. O. 3. 27. 39 *Niet verkracht, of geschonden zyn.*)
VĪTO, ās, āvi, ātūm, āre. Cic. F. 5. 12. *Schuwen, myden, vlieden, ontgaan, ontwyken.*
Se ipsum vitare. Hor. S. 2. 7. 113 *Zich zelf niet konnen verdraagen, zich zelf verveelen, zich zelf in de weg zyn*, door 't knaegen van 't gewisse.
Pericula vitare. Virg. Æ. 3. 367. *Het gevaar myden, schuwen, of ontvlieden.*
Vitare suspiciones. Cæs. B. G. 1. 20. 6. *Het geeven van achterdocht vermyden.*
Æstum vitare sub frondibus. Ovid. Am. 3. 5. 7. *Zich onder de schaduw der boomen begeeven om de hitte te ontgaan.*
VĬTRĀRĬŪS, ii. m. Sen. E. 90. *Een glasblaazer, glazemaaker*, of *konstenaar die iets van glas maakt.*
VĬTRĔĀ, eōrūm. n. plur. Plin. 12. 19. 3. *en*
VĬTRĔĀMĬNĀ, ūm. n. plur. Paull. Dig. 37. 7. 18. §. 13. *Glaswerken, werken van glas gemaakt.*
(Vitrea fracta. Petron. c. 11. *Beuzelingen, ydele, of nietige dingen*, om dat gebroken glas nergens toe deugt.)
VĬTRĔŪS, ă, ūm. Colum. 12. 4. *Van glas.*
Vitreus. *Fyn, dun, klaar, doorzichtig, helder*, van een kleed, enz spreekende.
Undæ vitreæ. Virg. Æ. 7. 759. *Klaar, helder*, of *zuiver water.*
Vitreus. Hor. S. 2. 3. 222. *Bros, verganghelyk, onbestendig*, van de eer en achtinge, die men tracht te verkrygen, spreekende.
VĬTRĬCŬS, i. m. Cic. Cl. 68. *Een stiefvader*, of *behuuwt vader.*
VĬTRŪM, i. n. Cic. R. P. 13. *Glas.*
Vitrum spiritu in varios habitus formare. Sen. E. 90. *Glas door blaazen verscheide gestalten, of gedaanten geeven.*
Vitrum. *Zeker mengzel.*
Vitro se inficere. Cæs. B. G. 5. 14. 2. *Zich met eenig mengzel bekladden*, of *besmeeren*, waar mede de oude Engelschen zich besmeerden, om zoo veel te vreesselyker aan hunne vyanden te schynen.
VĬTTĀ, æ. f. Virg. Æ. 3. 81. E. 8. 64. Ovid. M. 4. 6. *Een dun snoer*, of *smalle band*, die de Ouden om hun hair op te binden, enz, gebruikten; de Priesters en offerbeesten droegen die ook wegens 't zelfde gebruik; *een hairband, offerband, Priesterlyke hoofdband.*
VĬTTĀTŪS, ă, ūm. Lucan. 1. 797. *Die 't hair met een dun snoer*, of *smallen band opgebonden heeft.*
VĬTŬLĂ, æ. f. Varr. R. R. 2. 5. *Een vaers*, of *jonge koe.*
VĬTŬLĪNŪS, ă, ūm. *Van 't kalf.*
Caruncula vitulina. Val. Max. 3. 7. 6. ext. *Een klein stukje kalfsvleesch.*
Assum vitulinum. Cic. F. 9. 20. *Gebraaden kalfsvleesch.*
VĬTŬLŎR, āris, ātūs sūm, ārī. Plaut. P. 2. 3. 2. *Zich verheugen, en al dansende vrolyk zyn, vreugde danssende betoonen, van vreugde opspringen.* Zommige meenen dat dit woord van Vita afkoomt Non. 1. 47. en maaken de eerste lettergreep lang. Varr. L. L. 6. 6. maakt ze kort, als koomende van Vitulus.
VĬTŬLŬS, i. m. Cic. D. 2. 15. *Een kalf.*
Vitulus. Plin. H. 8. 1. *Een jonge olifant.* Hy noemt aldus *een jonge walvisch* H. 9. 6. en *een zeekalf* H. 9. 13. en Virg. G. 3. 164. geeft deeze naam aan *een jong paerd*, of *veulen.*
VĬTŬPĔRĀBĬLĬS, is. m. & f. ilĕ, is. n. Cic. Fin. 3. 12. *Berispelyk, bestraffelyk, verachtelyk, versmadelyk, wraakbaar.*
VĬTŬPĔRĀTĬO, ōnis. f. Cic. Cl. 25. *Verachting, versmading, misprysing, laking, wraking.*
In vituperationem cadere. Cic. Att. 14. 13. *In verachting*, of *versmading komen, verachting*, of *versmading waard zyn.*
VĬTŬPĔRĀTŎR, ōris. m. *Berisper, bestraffer, quaadspreeker.*
In vituperatores meos si quando incidisses. Cic. F. 7. 3. *Indien gy in handen van myne berispers waart gevallen.*

(VITU-

(VITŬPĔRIŬM, ĭi. n. Cic. L. L. 3. 10. zie Vituperatio.)

VITŬPĔRO, as, avi, ătŭm, ārĕ. Plaut. Au. 2. 4. 47. *Versmaaden, misprysen, overhaalen, bestraffen, berispen, verachten, verwyten, laaken.*

Isti id vituperant factum. Ter. An. prol. 15. *Zy laaken, wraaken, of misprysen die daad.*

Cur omen mihi vituperat? Plaut. Caf. 11. 6. 58. *Waarom maakt hy, dat het voorteken ten quade kan geduidt worden?* Zie Turn. Adv. 7. 12. en Gron. over deeze plaats.

(VITŬPĔRO, ōnis. m. Gell. 19. 7. Sidon. E. 4. 22: 8. 1. Zie Vituperator.)

V I V.

VĪVĀCĬTĀS, ātis. f. *Kloekheit, frischheit, levendigheit, kracht.*

Vivacitas herbæ. Colum. 11. 3. *De kracht die 't kruid om te wassen heeft.*

(VĪVĀCĬTĔR. adv. Fulgent. Mythol. Præf. p. 22. *Kloekelyk, levendig, scherpzinniglyk.* De compar. Vivacius staat by Prud. contr. Symm. 2. 332. Een woord van de latere eeuw.)

VĪVĀRĬO, ōnis. f. *of* VĪVĀRĬŬM, ĭi. n. *Viviers,* de hoofdstad van Vivarés in Languedocq.

VĪVĀRĬŬM, ĭi. n. Colum. 9. 1. *Een diergaarde.*

Vivarium. Plin. H. 9 54. *Een vischvyver,* of *vischkbouwer.*

VĪVĀX, ācis. omn. gen. Virg. E. 7. 30. *Langleevend, die,* of *dat lang leeft.* De compar. Vivacior staat by Hor. S. 2. 2. 132. en de superl. Vivacissimus by Columella beneden.

Arbor vivacissima. Colum. 4. 32. *Een langleevende boom, een boom die zeer lang leeft, groeit,* of *staat.*

Vivax verborum gratia. Hor. A. P. 69. *Een krachtige sierlykheit van woorden.*

VĪVERRĂ, æ. f. Plin. H. 8. 55. *Een fret,* zeker beestje dat men in de konynsholen zet om'er uit te jaagen, en hen te vangen.

(VĪVĬDĒ. adv. *Levendig, kloekelyk.* De compar. Vividius staat by Gell. 7. 3.)

VĪVĬDŬLŬS, ă, ŭm. Vividulus flatus. Catull. 66. 63. *Een geblaas dat het leven geeft.*

VĪVĬDŬS, ă, ŭm. Liv. 2. 48. *Frisch, levendig, krachtig, sterk, kloek.* (De compar. Vividior staat by Val. Max. 5. 1. 1. Ext.)

Vivida virtus. Virg. Æ. 5. 754. *Een mannelyke deugt,* of *dapperheit.*

Vividus. *Dat leeft, dat in 't leven is, dat leven heeft, levendig.*

Vivida signa. Prop. 2. 23. 8. *Beelden naar 't leven gemaakt.*

VĪVĬRĀDĬX, īcis. f. Cic. S. 15. Colum. 4. 16. *Een schent,* of *spruit met de wortel.*

VĪVESCO, ĭcis, scĕrĕ. Lucret. 4. 1131. *Levendig worden, leven krygen,* van beesten sprekende.

Vivescit ulcus. Lucret. 4. 1061. *'t Ettergezwel ontsteekt.*

VĪVĪSCO, ĭcis, iscĕrĕ. Plin. H. 9. 51. Zie Vivesco.

VĪVO, is, xi, ctŭm, vivĕrĕ. Cic. Cl. 1. *Leeven, in 't leven zyn.*

Vivere caseo. Plin. H. 11. 42. *By kaas leeven, zich met kaas onderhouden.*

In diem vivere. Cic. A. 2. 32. *Zonder zorge leeven, alleen voor den dag van heden zorgen.*

Extento ævo vivere. Hor. O. 2. 2. 5. *Lang leeven.*

Vivere mille annorum. Plaut. M. G. 4. 2. 87. *Duizend jaaren leeven.*

Annis, *of* Annos centum vivere. Plin. H. 7. 48. *Honderd jaaren leeven.*

Si ad naturam vives, nunquam eris pauper, si ad opinionem, nunquam dives. Sen. E. 16. *Indien gy naar de natuur leeft, zult gy nooit arm zyn, indien naar de waan, nooit ryk: indien gy niet anders begeert, dan om de natuur te voldoen, zult gy nooit gebrek hebben: maar zoo gy naar de begeerlykheit luistert, zult gy nimmer ryk zyn,* of *genoeg hebben.*

Cum aliquo conjunctissime vivere. Cic. de Or. 3. 3. *Met iemant in een nauwe vriendschap leeven.*

Uno animo vivunt. Liv. 42. 26. *Zy leeven zeer eendrachtig,* of *konnen zeer wel overeenkoomen.*

Vivere alicui. Plaut. B. 3. 6. 24. *Voor een ander leeven, zich geheel tot den dienst van een ander overgeeven.*

Vivere. Catull. 5. 1. *Zich verlustigen, zyn vermaak scheppen, gelukkig, vrolyk,* of *vergenoegt leeven.*

Ita vivam. Sollicitat me, ita vivam, mi Tyro, tua valetudo. Cic. F. 16. 20. *Zoo waar als ik leef, myn lieve Tyro, uw ziekte is my van harten leed.*

Ne vivam, si scio. Cic. Att. 4. 16. *Dat ik sterve, zoo ik 't weete.*

(Vivere. *Branden,* van vuur sprekende.

Si ignis vivet, tu exstinguere extempulo. Plaut. Au. 1. 2. 15. *Indien 't vuur branden zal, zult gy terstont uitgebluscht worden,* of *sterven.*

Vivere. Claud. Hon. Conf. 4. 590. *Zoo uitgedrukt, zoo konstig gewerkt zyn, dat het schynt een levendig dier te zyn,* van een gestikt, of geborduurt kleed spreekende.

Vixit. *Overleden zyn, gestorven zyn.* Zoo spraken de Ouden, om dat ze den naam van de doot niet spellen wilden.

Vixisse nimio satius est jam, quam vivere. Plaut. B. 1. 2. 43. *'t Is my nu veel beter doot te zyn dan te leeven.*)

VĪVŬS, ă, ŭm. Cic. P. Q. 15. *Levend, levendig, in 't leven.*

Sepes viva. Colum. 11. 3. *Een levendige,* of *groene heinig.*

Aqua viva. Varr. R. R. 1. 11. *Levend,* of *loopend water.*

Vivæ lucernæ. Hor. O. 3. 21. 23. *Brandende kaerssen.*

Vivus cespes. Hor. O. 1. 19. 13. *Een groene zoode.*

Viva indoles. Sen. Br. V. 18. *Een levendige, sneedige,* of *vlugge inborst.*

Cutis viva. Plaut. B. 2. 3. 8. *De levendige,* of *gevoelende huid.*

Vultus vivos ducere. Virg. Æ. 6. 848. *Aangezichten,* of *afbeeldingen naar 't leven schilderen.*

Tenere alicujus rei vivam memoriam. Cic. de Or. 2. 2. *Een levendige gedachtenis,* of *versche geheugenis ergens van hebben.*

Ad vivum resecare. Cic. Am. 5. *Tot het leven,* of *'t gevoel toe snyden.*

De vivo aliquid detrahere. Cic. Fl. 37. (resecare. Cic. V. 3. 50.) *Iets van het voornaamste wechneemen,* of *verminderen, iets van de hoofdsom afneemen, verminderen,* of *korten.*

(Vivus. *Natuurlyk, zoo als 't gegroeit is, daar door de konst niet is aangedaan.*

Intus vivo sedilia saxo. Virg. Æ. 1. 171. *Binnen waren banken in den steen natuurlyk zoo gewassen,* of *niet door de konst uitgehouwen.*

Saxum vivum cum provolveretur, in præcipiti rupe immobile stetit. Obseq. 110. *Een steen, als hy voortrolde, is zoo als hy gegroeit was op een steile,* of *afgebrokene klip onbeweeglyk blyven staan.*)

V I X.

VĪX. adv. *Nauwlyks, ter nauwernood.*

In dicendo excellentes vix paucos proferre possumus. Cic. de Or. 1. 2. *Wy hebben werk om eenige weinige destige redenaars op te tellen, wy konnen byna geen uitsteekende redenaars noemen.*

U L C.

ŬLCĔRĀTĬO, ōnis. f. Sen. Const. 6. *Zweering, verzweering.*

(ŬLCĔRĀTŬS, ă, ŭm. Cic. Fat. 16.

16. *Verzworen, vol zweeren geworden, met zweeren bezet.)*

ŬLCĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Plin. H. 28. 9. *Quetzen, wonden, verscheuren, een zweering maaken, doen zweeren, 't vel opbaalen*, in de eigenlyke betekenis. (In andere boeken word geleezen emarginat ulcera. Dit woord word evenwel gevonden by Hor. S. 1. 6. 106.)

ŬLCĔRŌSŬS, ă, ūm. Hor. O. 1. 25. 15. *Vol zweeren, zeeren, etterbuilen*, of *gezwellen.*

Ulcerosus. Plin. H. 17. 14. *Geschilt, gescheurt, van bast ontbloot*, van een boom spreekende.

ŬLCĪSCŎR, ĕrĭs, ūltŭs sūm, ūlcīscī. *Wreeken, wraak neemen.*

Ulcisci aliquod factum. Ter. Ph. 1. 4. 12. *Wraak over eenige daad neemen, een daad wreeken.*

Mortem alicujus ulcisci. Cic. C. R. 5. *Iemants doot wreeken.*

Ulcisci aliquem. Ter. E. 5. 4. 20. * Ascon. Cic. 24. *Iemant straffen.*

ŬLCŬS, ĕrĭs, n. Virg. G. 3. 457. *Zweer, verzweering, zeer, etterbuil, gezwel.*

Ulcus tangere. Ter. E. 4. 4. 10. *Iemant gevoelig aantasten, aan 't leven raaken, iemant op zyn zeer tasten*, of *raaken.*

(Ulcus. *Een wonde.*

Intumescens corpus ulceribus. Curt. 6. 11. 17. *'t Lichaam door de wonden opzwellende.)*

ŬLCŪSCŬLŬM, ī. n. Cels. 5. 28. *Een zeertje*, of *zweertje.*

U L E.

ŪLEX, ĭcĭs. m. Plin. H. 33. 4. *Een heester, naar de roozemaryn gelykende, maar veel harder in 't aantasten.* Dat diende om het goud in de mynen te houden, als de waterstroomen in staat waren om het weg te spoelen.

U L I.

ŪLIARŬS, ī. f. Plin. H. 4. 19. *Oleron*, een eiland in Saintonge in de Aquitaansche zee.

ŪLĪGĬNŌSŬS, ă, ūm. Varr. R. R. 2. 8. Colum. 5. 7: 11. 2. *Nat, vochtig, moerassig, draf*, van een veld spreekende.

ŪLĪGO, gĭnĭs. f. Virg. G. 2. 184. Varr. R. R. 2. 6. *Natuurlyke vochtigheit*, van een veld, enz spreekende.

ULL. ULM.

ŪLLŬS, ă, ūm. Cic. V. 2. 24. *Iemant, eenig.*

ŬLMĀRĬŬM, ĭī. n. Plin. H. 17. 1. *Een olmbosch*, of *plaats met olmboomen beplant.*

ŬLMĔŬS, ă, ūm. Colum. 6. 3. *Van een olmboom.*

ŬLMĬTRĬBĂ, æ. m. Plaut. P. 2. 4. 7. Een scheldwoord door Plautus gevonden, om aan een slaaf te verwyten die stokslagen verdient heeft, of die dikwils met olmtakken gegeesselt is.

ŬLMŬS, ī. f. Vitruv. 2. 9. *Een olmboom.*

ULN. ULP. ULT.

ŬLNĂ, æ. f. Virg. G. 3. 355. *Een el*, zekere maat.

Ulnæ. Ovid. M. 7. 847. *De armen.*

ŬLPĪCŬM, ī. n. Colum. 11. 3. *Een soort van Afrikaansche look.*

ŬLTĔRĬŎR, ōrĭs. m. & f. ŭs, ōrĭs. n. Cic. Prov. Cons. 15. *Dat verder, verder, over*, of *aan d'overzyde is.*

Quis est ulterior? Ter. Ph. 4. 2. 10. *Wie volgt 'er na?*

Ulterior ripa. Liv. 42. 60. *D'oever aan de overzyde van de rivier.*

ŬLTĔRĬŬS. adv. Ovid. M. 2. 871. *Verder.*

ŬLTĬMŌ. adv. Suet. N. 32. 8. *Ten laatsten, op 't laast, eindelyk, voor de laatste maal.*

ŬLTĬMŬM. adv. Liv. 1. 29. Curt. 5. 12. 8. Zie Ultimo.

ŬLTĬMŬS, ă, ūm. *De laatste.*

Tempus ultimum. Cic. L. L. 1. 3. *De laatste*, of *jongste tyd.*

Terra ultima. Cic. Ar. 12. *Het afgelegenste land.*

Ultima Luna. Cic. N. D. 2. 21. S. Sc. 3. *De maan die allerverst is afgelegen.*

In ultima platea. Ter. Ph. 1. 4. 38. *In 't einde van de straat.*

Ultima memoria. Cic. Arc. 1. *De verste gehengenis der dingen, zoo ver als men kan heugen, zoo ver als 't geheugen strekt*, of *reikt.*

Origo ultima. Nep. 25. 1. 1. *Het eerste begin.*

Denuntiare ultimam necessitatem. Tac. A. 15. 61. 5. *Iemant de doot aanzeggen.*

Esse in ultimis. Petron. 61. *Op 't uiterste zyn, in dootsnood zyn.*

Ultima experiri. Cels. 7. 7. *'t Uiterste afwachten.*

Sanguinis ultimus auctor. Virg. Æ. 7. 49. *De eerste van 't geslacht.*

(Ultimus. *'t Ergste, 't verfoeyelykste.*

Multo minus audebant liberi nefas ultimum admittere, quamdiu sine lege crimen fuit. Sen. Cl. 1. 23. *Veel minder dorsten kinderen hunne ouders ombrengen*, of *'t ergste*, of *verfoeyelykste schelmstuk begaan, zoo lang 'er geen wet tegens dezende gestelt is.*

Spes regni animum ad ultimum nefas impulit. Curt. 6. 9. 11. *De hoop van te zullen koning worden heeft hem tot het verfoeyelykste schelmstuk aangezet.*

Ultimus. *Zeer slecht, zeer gering.*

Ultimæ stirpis. Paterc. 1. 11. 1. fortis vir Andriscus. Flor. 2. 14. 3. *Andriscus, een man van zeer slechte*, of *geringe afkomst.*

Ex ultima plebe esse. Curt. 6. 8. 10. *Van gemeen volk zyn.*

Ultima pœna. Plin. E. 2. 11. Suet. J. 14. 1. Ultimum supplicium. Curt. 6. 7. 31. *De doot.* Zoo verklaart het Cels Dig. 48. 19. §. 21.)

ŬLTĬO, ōnĭs. f. Plin. H. 11. 28. *Wraak.*

ŬLTŎR, ōrĭs. m. Cic. Cl. 77. *Wreeker.*

ŬLTRĀ. præp. *Over, voorby.*

Ultra modum progredi. Cic. T. Q. 4. 17. *Te ver voortgaan.*

Ultra quam oportet. Quintil. I. O. 2. 5. *Meerder dan 't behoort, meer dan van nooden is.*

Ultra debitum somno urgeri. Cels. 2. 4. *Meer dan naar behooren vaakerig zyn.*

ŬLTRĀJĔCTŬM, ī. n. *Utrecht*, een stad in 't Vereenigde Nederland.

ŬLTRĪX, īcĭs. f. Cic. Dom. 43. *Een wreekster.*

Dextra ultrix. Sen. H. F. 4. 895. *Een wreekende hand.*

Flamma ultrix. Virg. Æ. 2. 587. *Een wreekende*, of *wraakneemende vlam.*

Tela ultricia. Stat. Th. 10. 912. *Wreekende wapenen, wapenen die men gebruikt om wraak te neemen.*

ŬLTRŌ. adv. Cic. Fl. 25. *Van zelf, uit eige beweeging, ongedwongen, vrywilliglyk.*

Compellare aliquem ultro. Virg. Æ. 2. 279. *Iemant eerst aanspreeken.*

Ultro negotium sibi exhibere. Plin. E. 9. 18. 1. *Zich van zelf, vrywillig*, of *met voordacht in moeite steeken.*

Ultro citroque. Liv. 25. 30. Justin. Inst. 3. 2. 4. *Over en weer, van den eenen en den anderen kant, weerzyds, aan beide zyden.*

Multis verbis ultro citroque habitis. Cic. S. Sc. 1. *Veel woorden over en weer gemaakt zynde.*

(Ultro appetitur, qui habet. Nep. by Priscian. 8. 286. *Een ryke behoeft geen vrienden te zoeken, zy koomen hem van zelf t'huis.*

Ultro. *Daar beneven, boven dat, dat noch meer is.* Zie Servius over 't volgende voorbeeld.

His lacrymis vitam damus, & miserescimus ultro. Virg. Æ. 2. 145. *Op dit schreijen schenken wy hem 't leven, en dat noch meer is, wy ontfermen ons over hem.*

Tiberius non impetravit, ultroque etiam admonitus est. Suet. T. 11. 11.

11. *Tiberius heeft het niet verkregen, en boven dat is hy vermaant.*

Ultro. *In tegendeel.*

Entellus ultro concidit. Virg. Æ. 5. 446. *In tegendeel is Entellus ter neêr gestort.*

Ultro. *'t Eerste, de eerste.*

Remum captum regi Amulio tradidisse, ultro accusantes. Liv. 1. 5. *Dat ze Remus gevangen den koning Amulius voorgestelt hadden, hem 't eerste beschuldigende, daar zy veel meer te beschuldigen waren.*

Ultro, si injuriam fecere ipsi, accusant. Ter. Ad. 4. 3. 4. *Zy zyn de eerste in 't beschuldigen, als zy zelf iemant verongelykt hebben.*

Ultro. *Wech van hier.*

Ultro istunc, qui exossat homines. Plaut. Am. 1. 1. 164. *Wech met hem, die de menschen dapper afrost.*

Ultro te amator. Plaut. Cas. 2. 8. 23. *Pak u van hier minnaar.*)

ULTRONEUS, a, um. *Die iets uit eige beweeging, vrywillig, of uit zich zelf zegt, of doet.*

Quid interest ad mortem jussi eamus, an ultronei? Sen. N. Q. 2. 59. *Wat is 'er aan gelegen of wy gedwongen ter doot geleid worden, of dat wy 'er zelf vrywillig naar toe loopen?*

ULTUS, a, um. Cic. C. 3. 10. *Die gewroken, of wraake genomen heeft.*

Ultus. Liv. 2. 17. *Gewroken, waar over men wraake genomen heeft.*

ULV. ULU.

ULVA, æ. f. Vitruv. 2. 1. *Vlotgras, wier*, een kruid dat in moerassige plaatzen wast.

ULULA, æ. f. Virg. E. 8. 55. *Een uil, of nachtuil.*

(ULULANS, antis, omn. gen. Cic. de Or. 8. Ululanti voce. *Met een huilende stem*, hoedanig de stem is der honden en wolven.)

ULULATUS, ûs. m. Virg. Æ. 11. 190. *Gehuil.*

ULULO, as, avi, atum, are. Cic. Or. 8. *Huilen.* Eigentlyk huilen de wolven. Virg. G. 1. 486. Apul. Fl. 358. en de honden. Ovid. M. 15. 807.

Ædes ululârunt plangoribus. Virg. Æ. 4. 168. *Het huis heeft geweergalmt van 't gehuil.*

ULY. UMB.

ULYSIPPO, ônis. f. Mel. 3. 1. *Lissebon*, de hoofdstad van Portugaal.

UMBELLA, æ. f. Juv. 11. 50. *Een zonneschermtje.*

UMBILICATUS, a, um. Plin. H. 13. 4. *Navelwyzig, op de wyze van een navel gemaakt.*

UMBILICUS, i. m. Cels. 6. 17. *De navel.*

Umbilicus. Catull. 22. 7. *De knop, of 't bolletje, aan 't einde van een velstok*, was op de Ouden hunne boeken rolden.

Umbilici. Cic. de Or. 2. 6. *Zekere zeeschelpvisch.*

Umbilicus ovi. Plin. H. 10. 52. *De scheut van het ei.*

Umbilicus. Cic. V. 4. 48. *Dat in 't midden van iets is*, als een stad in 't midden van een landschap, enz.

Ad umbilicum dies dimidiatus est mortuus. Plaut. Men. 1. 2. 45. *Het is middag.*

Umbilicus. Plin. H. 18. 33. *Een kleine kring*, die men maakt om de winden te kennen.

(UMBO, ônis. m. *Verhevenheit, alles wat uitsteekt.* By de Grieken ἄμβων. Zie Varr. L. L. en Scaliger over dien Schryver p. 50. 't Word verscheidene dingen toegepast.

Umbo. Stat. S. 4. 3. 47. *De hoogte*, of *verhevenheit van een straat.*

Umbo montis. Stat. S. 3. 1. 110. *De spits*, of *kruin van een berg.* Maleæ. Stat. A. 1. 408. *Van de kaap Malea.*

Umbo. Virg. Æ. 2. 546. *Het midden, de verhevenheit, de dikte van een schild.*

Umbo. Virg. Æ. 9. 810. Suet. J. 68. 8. *Een schild.* Een verbloemde spreekwyze, waar door een deel 't geheele betekent.

Umbo. Plin. H 37. 6. *De verhevenheit van een ring, daar de steen word ingezet, de ringkas.*

Umbo. Tertull. de Pall. 5. *Een knoop in een mans rok, die alle de plooyen van den zelven ophield.* Van Macrob. S. 2. 9. nodus artifex, *een konstige*, of *naar de konst gemaakte knoop* genoemt. De rokken der ryke luiden waren eertyts van vooren en achteren vol plooijen. 't Middelpunt daar ze t'saamen liepen, maakte een verhevenheit, en de verheve plaats wierd umbo genaamt. Zie Salm. over Tertull. de Pall. p. 373... 380. Casaub. over Pers. 373. 374. Voss. Inst. Orat. 4. 8. 5. 8.

Umbo. Pers. 5. 31. *Een mans rok*, een deel voor 't geheel genomen zynde.

Umbo. Mart. 3. 46. 5. *De elleboog.* Deeze maakt ook een verhevenheit, en men keert of weert met dien af, die men zoo na niet by zich wil hebben, als men vyanden doet met een schild.)

UMBRA, æ. f. Cic. D. 2. 6. *Schaduwe*, van wat het zyn mag.

Umbra. Cic. Off. 3. 17. *Schaduwe*, of *schyn van iets.*

Umbra veritatis. Plin H 30. 2. *Waarschynlykheit, schyn van waarheit.*

Ne umbram quidem ejus novit. Cic. Att. 7. 11. *Hy verstaat 'er zelf de eerste beginzelen niet van.*

Umbræ. Hor. S. 2. 8. 21. E. 1. 5. 28. *Ongenoode gasten, die iemant van de genoode gasten vergezelschappen.*

Umbræ. Virg. Æ. 6. 390. *Schimmen, helsche spooken, nachtgeesten.*

(Umbra. *Bescherming*, ontleent van die tegens den slortregen onder de schaduwe van boomen schuilen.

Tu Tityre lentus in umbra, &c. Virg. E. 1. 4. *Gy Tityr zeker zynde onder de bescherming van den keizer Augustus.* Zie Servius.

Erant eo tutiores, quod sub umbra Romanæ amicitiæ latebant. Liv. 24. *Zij waren zoo veel te veiliger, om dat ze zich onder de bescherming der Romeinen begeeven hadden.*

Umbra. *Een school*, om dat de onderwyzing der jeugt dikwils in hoven en onder galeryen geschied.

Studia, ut sic dixerim, in umbra educata. Tac. An. 14. 53. 4. *Leeroeffeningen, dat ik ze zoo noeme, onder de schaduwe*, dat is, *in 't school opgequeekt.*

Umbra. Plin. H. 35. 5. *De schaduwe in een schildery.*)

UMBRACULUM, i. n. Virg. E. 9. 42. Colum. 3. 10. *Een beschaduwde, of overschaduwde plaats, of daar men in de schaduw is.*

Umbraculum. *Een school.*

Processerat in Solem e doctissimi hominis umbraculis. Cic. Cl. 9. *Hy ging in 't openbaar, uit het school van een zeer geleerd man koomende.*

(Umbraculum. Varr. R. R. 1. 51. *Schaduwe, een plaats daar schaduwe is.*

Umbraculum. Ovid. F. 2. 311. Mart. 14. 28. Claud. 4. Cons. Hon. 340. *Een zonnescherm.*

UMBRATICOLA, æ, m. Plaut. Truc. 2. 7. 49. *Een teder man, die nauwlyks zon noch lucht kan verdraagen, of die zich gedurig onder de schaduwe en 't dak houd, gestelt tegens een soldaat.*)

UMBRATICUS, a, um. Plin. E. 9. 2. 3. *Dat in de schaduw, of heimelyk gedaan word, of geschied.*

Umbraticus Doctor. Petron. 3. *Een leeraar die niet dan in zyn school spreekt, of nimmermeer in 't openbaar een gesprek doet.*

(Umbraticus. Plaut. Curc. 4. 3. 24. Zie Umbraticola.)

UMBRATILIS, is. m. & f. ile, is. n. *Dat in een bedekte, of afgesloten plaats geschied.*

Umbratilis exercitatio. Cic. de Or. 1. 34. *Een afgezonderde oefening.*

Vita umbratilis & delicata. Cic. T. Q. 2. 11. *Een afgezondert en eigenzinnig leven.*

(ŬMBRĀTŬS, ă, ŭm. *Overschaduwt, bedekt.*

Umbratus tempora ramis. Stat. Th. 6. 555. Umbrata gerens tempora quercu. Virg Æ. 6. 772. *Die een krans om 't hoofd he ft, om 't hoofd bekranst, of met een krans versiert.*

Si esses umbratus genas. Stat. S. 3. 4. 79. *Indien gy een baart had.*)

ŬMBRĬĂ. æ. f. Plin. H. 3. 4. *Umbria*, een landschap in Italien onder 't Kerkelyke gebied.

ŬMBRĬFĔR, ă, ŭm. Varr. R. R. 2. 2. *Schaduw maakende*, of *geevende.*

ŬMBRO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Schaduw maaken*, *schaduw geeven*, *beschaduwen.*

Vitis umbrat. Colum. 5. 7. *De wijngaard is vol bladen.*

Umbrare aliquem locum. Plin. H. 19. 1. *Een plaats voor de zon open leggende bedekken.*

ŬMBRŌSŬS, ă, ŭm. Virg. G. 3. 331. *Vol schaduw*, of *lommer*, *daar veel schaduw is.* De compar. Umbrosior staat by Cic. Fr. 3. 1. en de superl. Umbrosissimus by Sen. N. Q. 3. 11.

U N A.

ŪNĀ. adv. *Te zamen*, *te gelijk*, *tessens.*

Ambos una necare. Cic. Fin. 2. 24. *Beide te gelijk om hals brengen.*

Philosophari una cum aliquo. Cic. Fin. 2. 31. *Met iemant redeneeren*, of *redenkavelen.*

ŪNĂNĬMĬS, ĭs. m. & f. ĭmĕ, ĭs. n. *Van 't zelve gevoelen*, *eensgezind*, *eendrachtig.*

Fratres unanimes. Catull. 9. 4. *Zeer eensgezinde broeders.*

ŪNĂNĬMĬTĀS, ātĭs. f. Plaut. Truc. 2. 4. 81. *Eenmoedigheit*, *eensgezindheit*, *eendragtigheit.* (Deeze plaats word in twyfel getrokken, om dat 'er beden gelezen word sociæ unanimantis officium. Doch dit woord word gevonden by Liv. 40. 8.)

ŪNĂNĬMŬS, ă, ŭm. Liv. 7. 21. Zie Unanimis.

U N C.

ŪNCĬĂ, æ. f. Plaut. R. 4. 2. 8. *Een ons*, of *once*, het twaalfde deel van een Romeinsch pond.

Uncia agri. Varr. R. R. 1. 10. *Het twaalfde deel van een bunder land.*

Uncia. Frontin. Aquæd. I. Thes. Ant. Rom. Græv. 4. 1645. C. *Een duim*, *het twaalfde deel van een voet.*

ŪNCĬĀLĬS, ĭs. m. & f. ālĕ, ĭs. n. Plin. H. 33. 3. *Van een once*, *van 't gewigt van een once*, *dat een once weegt*, of *zwaar is.*

Uncialis. Plin. H. 18. 16. *Van een duim*, *een duim groot*, *een duim lang*, *breed*, enz.

ŪNCĬĀRĬŬS, ă, ŭm. Unciarium fenus. Liv. 7. 16. *Rente van twaalf ten honderd*, die te Rome, om het onmatig woekeren te beletten, was vastgestelt.

Unciaria stips. Plin. H. 34. 5. *Het twaalfde deel van een Roomsche as*, dat het allerkleinste geld was.

ŪNCĬĀTĬM. adv. Plin. H. 28. 9. *Met oncen*, *once na once.* Men kan het ook verklaren, *by stuivers*, *stuiver na stuiver*, *stuiver voor stuiver.*

ŪNCĬNĀTŬS, ă, ŭm. *Daar een haak aan is*, *dat een haak heeft*, of *als een haak gemaakt is.*

Uncinata corpora. Cic. A. Q. 4. 38. *Gehaakte*, *kromme*, of *bogtige lighaamen.*

ŪNCĬNŬS, i. m. Vitruv. 5. 10. *Een haak.*

ŪNCĬŎLĂ, æ. f. Juv. 1. 12. *Het twaalfde deel van een erffenis.*

ŪNCTĬO, ōnĭs. f. Cic. de Or. 2. 5. *Zalving*, *smeering.*

ŪNCTĬTO, ās, āvī, ātŭm, ārĕ. *Zich dikwils zalven*, of *smeeren.*

Unguentis se unctitare. Plaut. Most. 1. 3. 117. *Zich dikwils met welriekende zalf bestryken.*

ŪNCTĬŬSCŬLŬS, ă, ŭm. Unctiusculum pulmentum. Plaut. Ps. 1. 2. 85. *Tamelyk vette sop.*

(ŪNCTŎR, ōrĭs. m. Cic. F. 7. 24. Matt. 7. 31. 6. *Een zalver*, *een die iemant met zalve bestrykt.*)

ŪNCTŬĀRĬŬM, ĭi. n. Plin. E. 2. 17. *'t Zalfvertrek*, of *plaats in de badstooven*, *waar in die gebaat hadden gezalft wierden.*

(ŪNCTŬĀRĬŬS, ă, ŭm. *Dat tot het zalven behoort*, of *eenige opzicht heeft.*

Adjacet unctuarium hypocaustum. Plin. E. 2. 17. 11. *'t Zalfvertrek legt daar bij.*)

ŪNCTŪRĂ, æ. f. Cic. L. L. 2. 24. *Zalving*, *smeering.*

ŪNCTŬS, ă, ŭm. Cic. A. 3. 5. *Gezalft*, *gesmeert.* De compar. Unctior staat by Cic. V. 2. 22. en de superl. Unctissimus by Sidon. E. 2. 9.

Capilli uncti. Hor. O. 1. 29. 7. *Wel riekend haair.*

Uncta popina. Hor. E. 1. 14. 21. *Een herberg daar men wel schaft.*

Si quid melius contigit & unctius. Hor. E. 1. 15. 44. *Zoo 'er iet beters of lekkerder my voorkoomt.*

(Unctus. *Ryk*, *vermogende*, om dat deeze zich met roukwerk bestreeken en zalfden.

Despicias tu forsitan unctam Corinthum. Juv. 8. 112. *Misschien zult gy 't ryke Corinthen verachten.*

Cur quisquam caput unctius referret. Catull. 10. 11. *Waarom dat iemant met winst*, of *rykdommen van daar zou koomen.*)

ŬNCŬS, i. m. Cic. A. 1. 2. Hor. O. 1. 35. 20. *Een haak.*

ŬNCŬS, ă, ŭm. Colum. 7. 11. *Gehaakt*, *met haaken*, *krom*, *bogtig*, *gebogen.*

U N D.

ŬNDĂ, æ. f. Plaut. M. G. 2. 6. 33. *Een baar*, *golf*, *watergolf.*

Undæ ventorum. Vitruv. 8. 2. *Rukwinden*, *buijen*, *vlaagen.*

Unda. Vitruv. 5. 7. *Gegolft loofwerk.*

(Unda. Cic. A. 10. 4. Ovid. M. 1. 22. *Allerlei water.*

Unda. *Menigte*, *overvloet*, *benden*, *schaaren*, zoo veel en groot als water.

Salutantum undam vomit totis ædibus. Virg. G. 2. 462. *Hy dryft de morgengroeters met geheele hoopen uit het huis.*

Ruunt aliæ, superque illæ sepedum populorum unda. Apul. M. 6. 177. *De byen koomen 'er met menigte op aan.*)

ŬNDĀBŬNDŬS, ă, ŭm. Gell. 2. 30. *Golvig*, *niet golven*, *golvende.*

ŬNDĀNS, tĭs. omn. gen. Virg. Æ. 2. 609. *Golvende*, *met golven.*

(Undans. Virg. Æ. 6. 214: 7. 463. *Kookende*, van een ketel spreekende, om dat het water zich in den zelven als golven, of baaren opwerpt.)

ŬNDĀTĬM. adv. Plin. H. 36. 7. *Met golven*, van haair, of hout, welkers aderen golven vertoonen, spreekende.

ŬNDĀTŬS, ă, ŭm. Plin. H. 9. 33. *Gegolft*, *met golven gemaakt.*

ŬNDĔ? adv. Cic. Cæc. 30. *Van waar? van wat plaats? waar van daan?*

Eloquentia, unde longe absum. Cic. Cl. 92. *De welspreekendheit, daar ik ver af ben.*

Non habet unde tibi solvat. Cic. Ar. 13. *Hy heeft niets om u te betaalen.*

Si esset unde id fieret. Ter. Ad 1. 2. 26. *Indien 'er iets was, waar door dat te weeg zou konnen gebragt worden.*

Unde. *Van wien.*

Unde id scis? Ter. An. 3. 2. 31. *Hoe weet gy dat? waar van daan hebt gy dat? van wien hebt gy dat?*

De ea re (Orator dicet ornatius) quam ille unde cognovit. Cic. de Or. 1. 15. *Een redenaar zal daar sierlyker af spreeken, als die daar by 't van geleert heeft.*

Unde domo? Virg. Æ. 8. 114. *Van wat land, of stad zijt gij? waar zijt gij van daan?*

ŪNDĒCĒNI, æ, ă. *Negen en negentig.*

Undeceni pedes. Plin. H. 36. 8. *Negen en negentig voeten.*

ŪNDĒCENTĒSIMUS, ă, ŭm. Val. Max. 8. 7. 11. ext. *De negen en negentigste.*

ŪNDĒCENTŪM. plur. indecl. omn. gen. Plin. H. 7. 60. *Negen en negentig.*

ŪNDĔCIĒS. adv. Cic. V. 2. 7. *Elf maal, elf reizen, elfwerf.*

ŪNDĔCIM. plur. indecl. omn. gen. Mart. 2. 44. 8. *Elf.*

ŪNDĔCIMUS, a, ŭm. Plin. H. 11. 54. Ovid. Tr. 1. 2. 50. *De elfde.*

ŪNDĔCIRĒMIS, is. f. Plin. H. 16. 40. *Een roeischip met elf roeibanken, of elf rijen riemen.*

ŪNDĔCŪNQUĒ. adv. Plin. P. 9. 4. 2. en

ŪNDĔLIBĒT. adv. Celf. 8. 10. Cic. Her. 4. 50. *Van alle kanten, van waar 't ook zy, van waar gij wilt.*

ŪNDĒNI, æ, ă. Hor. E. 1. 20. 27. *Elf.*

ŪNDĒOCTŌGINTĀ. plur. indecl. omn. gen. Hor. S. 2. 3. 117. *Negen en tzeventig.*

ŪNDĒQUĀDRĀGIĒS. adv. Plin. H. 7. 25. *Negen en dertigmaal.*

ŪNDĒQUĀDRĀGINTĀ. plur. indecl. omn. gen. *Negen en dertig.*

ŪNDĒQUINQUĀGĒSIMUS, ă, ŭm. Cic. Man. 12. *De negen en veertigste.*

ŪNDĒQUINQUĀGINTĀ. plur. indecl. omn. gen. Liv. 37. 58. *Negen en veertig.*

(ŪNDĒSEXĀGINTĀ. Liv. 23. 49. *Negen en vyftig.*)

ŪNDĒTRIGĒSIMUS, ă, ŭm. Liv. 25. 36. *Negen en twintigste.*

ŪNDĒVICĒNI, æ, ă. Quintil. I. O. 1. 10. *Negentien.*

ŪNDĒVICĒSIMUS, ă, ŭm. Cic. S. 5. *De negentiende.*

ŪNDĒVIGINTI. plur. indecl. omn. gen. Cic. Cl. 64. *Negentien.*

ŪNDISŎNUS, ă, ŭm. Stat. A. 1. 198. *Ruischende, bruischende.*

ŪNDIQUĒ. adv. Cic. N. D. 2. 14. *Van alle kanten, overal.*

Locus feptus undique. Cic. V. 5. 27. *Een plaats van alle kanten besloten, of omheint.*

(ŪNDO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Claud. R. P. 2. 353. *Overvloeijen, overloopen.*

Populis undare Penates. Claud. conf. Prob. & Olyb 46. *Dat zijn huis vol volk is.*

Undare. *Doen overvloeijen, doen overloopen.*

Undabit fanguine campos Teucros. Stat. A. 1. 87. *Hy zal de velden om Trojen gelegen doen overvloeijen van bloed, of hy zal op de Trojaansche velden veel bloets vergieten.*)

ŪNDŌSŪS, ă, ŭm. Virg. Æ. 4. 313. *Vol watergolven, of waterbaaren, dat op-en nedergaat als de baaren.*

ŪNDŬLĀTŪS, ă, ŭm. Plin. H. 8. 48. *Gegolft, met golven gemaakt.*

UNE. UNG.

ŪNĔDO, ōnis. f. Plin. H. 15. 24. *Een haagappel.*

Unedo. Plin. H. 15. 24. *Haagappelboom.*

ŪNGO, gis, xi, ctūm, gĕrĕ. Cic. V. 4. 35. *Zalven, smeeren.*

Ungi ex cerussa. Celf. 5. 28. *Geblanket worden.*

ŪNGUĔN, ĭnis. n. Varr. R. R. 2. 9. *Smeersel, alles wat om te smeeren dient, als oly, zalf, enz.*

ŪNGUENTĀRIĀ, æ. f. *De konst van reukwerk te maaken, of te bereiden.*

Unguentariam facere. Plaut. Pœn. 3. 3. 90. *Reukwerken maaken, of verkoopen.*

(Unguentaria, æ. f. Plin. H. 8. 5. *Een zalfverkoopster.*

ŪNGUENTĀRIŪM, ĭi. n. Plin. E. 2. 11. 23. *Een vereering die men aan iemant doet om zalve te koopen.*)

ŪNGUENTĀRIŪS, ă, ŭm. *Van dunne, of vloeibaare reukwerken, of dat daar toe behoort.*

Vas unguentarium. Plin. H. 36. 8. *Een vat, of pot om reukwerk in te doen.*

Unguentaria taberna. Suet. A. 4. 4. *Reukwerkers winkel.*

(ŪNGUENTĀRIŪS, ĭi. m. Cic. Off. 1. 42. *Zalfverkoper.*)

ŪNGUENTĀTUS, ă, ŭm. Plaut. Truc. 2. 2. 33. Catull. 61. 142. *Welriekend gemaakt, gezalft.*

ŪNGUENTŪM, i. n. Cic. T. Q. 5. 21. *Dun, of vloeibaar reukwerk, welriekende zalf.*

Perfricare caput unguento. Cic. V. 3. 25. *Zijn haair welriekend maaken, zijn hoofd met reukwerk wrijven.*

ŪNGUICULUS, i. m. Cic. Fin. 5. 27. *Een nageltje, kleine nagel, klauwtje.*

A teneris unguiculis. Cic. F. 1. 6. *Van kindsbeen af.*

Ab unguiculo ad capillum fummum. Plaut. E. 5. 1. 17. *Van 't hoofd tot de voeten, van top tot teen.*

ŪNGUINŌSUS, ă, ŭm. Celf. 5. 26. *Smeerig, olyachtig.*

ŪNGUIS, is. m. Ter. E. 4. 3. 6. Ovid. Art. 1. 519. *Een nagel, een klauw.*

Ungues rodere. Hor. S. 1. 10. 71. *De nagels afknaagen, iets met groote naerstigheit bearbeiden.*

Unguis. Colum. 6. 12. *De hoorn van een osse- of paerdevoet, een paerdshoef, of ossehoef.*

Perfectum ad unguem. *Iets dat voltooit, of volmaakt is.*

Carmen castigare ad unguem. Hor. A. P. 294. *Een gedicht nauwkeuriglyk overzien, of verbeteren.*

Unguem transverfum non difcedere ab aliqua regula. Cic. A. Q. 4. 18. *Van eenen regel in 't minste niet afwyken.*

Unguis. Celf. 7. 7. *Een schel, of vlies op het oog.*

Unguis. Plin. H. 21. 18. *Het witte end van ieder roozeblad daar het mede aan de knop vast is.*

(Unguis. Catull. 62. 43. Prop. 1. 20. 39. *Een vinger.*)

ŪNGULĀ, æ. f. Colum. 6. 15. *De hoorn van een paarde- of ossevoet, een paerdshoef, of ossehoef.*

Non licet huic injicere ungulas. Plaut. Pf. 2. 2. 48. *Men moet hier de handen afhouden, men moet dit laaten leggen, men mag hier geen handen aan slaan, men moet zyn handen t'huis houden.*

U N I.

ŪNICĀLĀMUS, i. m. Plin. H. 18. 7. *Eenhalmig, dat maar eenen halm heeft.*

ŪNICAULIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Plin. H. 20. 23. *Eensteelig, dat maar eene steel heeft.*

ŪNICĒ. adv. Cic. F. 13. 15. *Eeniglyk, byzonderlyk.*

Amare aliquem unice. Plaut. Truc. 1. 2. 91. *Iemant byzonderlyk, of tederlyk beminnen.*

ŪNICŌLOR, ōris. omn. gen. Plin. H. 32. 9. *Eenverwig, van eene kleur.*

ŪNICŌRNIS, is. m. & f. nĕ, is. n. Plin. H 8. 21. *Eenhoornig, dat maar een hoorn heeft.*

ŪNICUS, ă, ŭm. *Een, eenig, eenigst.*

Unicum folatium in malis. Cic. F. 4. 4. *De eenigste troost in rampen, of ongevallen.*

Unicus amicitiæ Romanæ cultor. Liv. 25. 28. *De eenigste handhaver van vriendschap met de Romeinen.*

Nequitia unica. Cic. Her. 3. 6. *Een groote ondeugendheit, godloosheit.*

Mulier marito gaudens unico. Hor. O. 3. 14. 5. *Een vrouw die maar eenen man heeft.* Hy spreekt van Livia.

(ŪNIFŌRMIS, is. m. & f. mĕ, is. n. *Die, of dat van eene gestalte, of gedaante is.*

Sufficit, ut uniforme quiddam doceas

ceamur. Tac. O. 32. 1. *'t Is genoeg dat wy iets dat dezelve gedaante heeft geleert worden.)*

ŪNIGĔNĂ, æ. m. *Eenig, alleen, de eenigste.*

Deus mundum unigenam procreavit. Cic. Tim. 4. *Godt heeft maar eene waerelt geschapen.*

(Unigenæ. Catull. 66. 27. *Broeders en zusters, die van eene moeder gebooren zyn.)*

ŪNIJŬGŬS, ă, ŭm. Unijuga vinea. Plin. H. 17. 22. *Een wyngaard maar aan eene dwarslat gebonden.*

ŪNIMĂNUS, ă, ŭm. Liv. 35. 21. *Eenhandig, die maar eene hand heeft.*

(ŪNIO, ōnĭs. f. Plin. H. 9. 35. Mart. 12. 49. 13. *Een paerel, of peerel.*

Unio. Colum. 12. 10. *Een ajuinbol, die zich noch niet voortgezet heeft.)*

ŪNISTĬRPĬS, ĭs. m. & f. pĕ, ĭs. n. Plin. H. 16. 30. *Eenstammig, dat maar eene wortel, of eene stam heeft.*

ŪNITĀS, ātis. f. *Eenheit, eenigheit.*

Unitas coloris. Colum. 7. 3. *Eens van kleur, als veele dingen die van een en de zelve kleur zyn.*

Ubi facta est unitas eorum quæ miscentur. Celf. 6. 6. *Na dat alles wel vereenigt was.*

Unitas. Sen. N. Q. 2. 2. B. 4. 18. *Eendracht in een lichaam, of maatschappy.*

ŪNĬTĔR. adv. Lucret. 3. 858. *Te zamen, gezamentlyk, te gelyk.*

ŪNĪTŪS, ă, ŭm. Sen. N. Q. 2. 2. *Vereenigt, tot eenheit gebragt. Dit woord word alleen van de Philosophen gebruikt.*

ŪNĪVERSĀLIS, ĭs. m. & f. alĕ, ĭs. n. Cic. Her. 2. 14. *Algemeen, gemeen.*

ŪNĪVERSE. adv. Cic. V. 5. 55. *In 't algemeen, algemeenlyk.*

ŪNĪVERSĬTĀS, ātis. f. Universitas generis humani. Cic. N. D. 2. 65. *Het menschelyke geslacht in 't algemeen.*

Rerum universitas. Cic. N. D. 1. 15. *Algemeenheit van zaaken.*

Universitas tergoris maculis variat. Colum. 7. 3. *De geheele, of gansche rug is vol vlakken, of gevlakt.*

De universitate libri pronuntiare. Plin. E. 3. 15. 5. *Zyn oordeel in 't algemeen over een boek, (zonder van eenige byzondere plaats te spreeken) vellen.*

ŪNĪVERSŪS, ă, ŭm. Cic. A. Q. 4. 23. *Alles, zonder uitzondering, algemeen, gansch.*

Mare universum. Cic. Fin. 2. 34. *De gansche zee.*

In universum. Cic. F. 5. 16. *In 't algemeen, in 't gemeen.*

(ŪNĬŪSMŎDĪ. Ter. H. 1. 2. 31. *Eenerlei.)*

U N O.

ŪNŎCŬLŬS, ă, ŭm. Plaut. Curc. 3. 22. *Eenoogig, die maar een oog heeft.*

U N Q.

ŪNQUĀM. adv. Ter. H. 5. 4. 8. *Ooit, t'eeniger tyd, immer.*

Quis homo te exuperavit unquam gentium impudentia? Cic. T. Q. 4. 36. *Is 'er ooit onbeschaamder mensch in de waerelt geweest als gy? wat mensch heeft u ooit in onbeschaamtheit overtroffen?*

Ita sum afflictus ut nemo unquam. Cic. Att. 3. 12. *Ik ben zoo neerslachtig als ooit iemant geweest is.*

Non unquam gravis ære domum mihi dextra redibat. Virg. E. 1. 36. *Nooit bragt ik geld t'huis.*

U N U.

ŪNŬS, ă, ŭm, ŭnĭūs, ŭnĭ. Cic. D. 2. 14. *Een, eenigst, enkel.*

Ille erat unus timendus ex his omnibus. Cic. C. 3. 7. *Hy was onder deezen allen de eenigste, voor wien men te vreezen had.*

Unæ literæ. Cic. F. 2. 7. *Een brief.*

Compositio Ciceronis una est. Sen. E. 100. *De styl van Cicero is zich zelfs overal gelyk, of is eenparig.*

ŪNŬSQUĪSQUĔ, ŭnăquæquĕ, ŭnŭmquŏdquĕ. Cic. C. 4. 6. *Een ieder, ydereen, elk, elkeen.*

(Unus. *De zelve, het zelve.*

Aderit una in unis ædibus. Ter. E. 2. 3. 75. *Hy zal met haar tegelyk in 't zelve huis zyn.*

Atque uno etiam tempore accidit, ut, &c. Cæs. B. C. 3. 15. 4. *En 't is ook op dienzelven tyd geschied, dat, enz.*

Una ætate qui sit. Plaut. Merc. 3. 1. 22. *Die van de zelve jaaren, of ouderdom is.*

Unus. *Alleen, eeniglyk.*

Quid oleant nescias, nisi id unum. Plaut. Most. 1. 3. 121. *Gy zoud niet weeten waar ze naar rieken, dan naar dat alleen.*

Illum curo unum. Ter. Ad. 3. 3. 82. *Voor hem alleen draag ik zorge.*

Unus. *Iemant, een zeker man. Zie Donatus over 't volgende voorbeeld van Terentius. Zoo gebruiken de Grieken hun εἷς by Matthæus 8. 19.*

Forte unam adspicio adolescentulam. Ter. An. 1. 1. 91. *By gevalle zie ik een zeker jong meitjen.*

Unus caprimulgus. Catull. 22. 10. *Een zeker geitenmelker, of plompaart.*

Unus. *De eerste. Zoo gebruiken de Grieken hun εἷς by Marcus 16. 2.*

Plato uno & octogesimo anno est mortuus. Cic. S. 5. *Plato is gestorven in 't eerste jaar boven het tachtigste.*

Acastus nobis præsto fuit uno & vicesimo die. Cic. F. 14. 5. *Acastus is by ons gekoomen op den eersten dag na de twintigste.*

Unus. *De voornaamste, de aanzienlykste.*

Une de capillatis. Catull. 37. 16. *Gy die de voornaamste zyt van de Spanjaarden. Deeze droegen lang hair.*

Unus qui fuit in Teucris. Virg. Æ. 2. 426. *Die de voornaamste was van de Trojaanen.*

Unus. Una hora. *Een korte tyd, weinig tyds.*

Tu ignoras arbores magnas diu crescere, una hora exstirpari. Curt. 7. 8. 14. *Weet gy niet dat groote boomen lang wassen, en in weinig tyds uitgeroeit worden.*

Una hora quadringentorum annorum opus, quibus Alba steterat, excidio ac ruinis dedit Romanus. Liv. 1. 29. *De Romeinen hebben de stad Alba, die vierhondert jaaren gestaan had, in weinig tyds geslecht.)*

V O C.

VŎCĀBŬLŬM, ī. n. Cic. D. 1. 1. *De naam van yder ding.*

(Vocabulum. *Een eigen naam, van persoonen en zaaken spreekende.*

Tu mihi juncta toro mihi juncta vocabula sumes. Ovid. F. 3. 511. *Gy zult, als gy aan my getrouwt zyt, ook mynen naam draagen, of met mynen naam genoemt worden, of naar my geheeten worden.*

Oppido Ubiorum nomen inditum ex vocabulo Agrippinæ. Tac. An. 12. 27. 1. *De stad Keulen is naar den naam van Agrippina genoemt.*

Jam pridem vera rerum vocabula amisimus. Sall. B. C. 52. *Voor langen tyd hebben wy de rechte naamen van de zaaken verloren.)*

VŌCĀLIS, ĭs. m. & f. alĕ, ĭs. n. Tib. 2. 5. 78. *Die een goede stem heeft. De compar. Vocalior staat by Sen. N. Q. 2. 28. en de superl. Vocalissimus by Plin. E. 4. 7. 2.*

Ranæ ultra solitum vocales, sunt signa tempestatis. Plin. H. 18. 35. *Als de kikvorschen harder dan naar gewoonte schreeuwen, is het een teken van onweêr.*

Vocalis. Tib. 2. 5. 3. *Klinkende, luidende, geluit geevende, of staande.*

Addamus hunc etiam, ne quem vocalem præteriisse videamur. Cic. Cl. 69. *Laat 'er ons deezen ook byvoegen, op dat wy niet schynen een een-*

eenige, die veel geluits maakt, voorby gegaan te hebben.

Vocalis. Cic. Or. 23. *Een klinkletter.* Hier word Litera onder verstaan.

VŎCĀLITĀS, ātis. f. Quintil. I. O. 1. 5. *Zoetheit van uitspraak*, als de ontmoeting der klinkletteren geen hardigheit medebrengt.

VŎCĀMEN, ĭnĭs. n. Lucret. 2. 656. Zie Vocabulum.

VŎCANDUS, ă, ūm. Ovid. M. 14. 246. *Te roepen, dat geroepen moet worden.*

VŎCĀTIO, ōnĭs. f. Varr. *by* Gell. 13. 12. *Daging, dagvaarding, dagzetting, roeping, ontbieding.*

Vocatio. *Noodiging ter maaltyd.* Quærunt in trivio vocationes. Catull. 47. 7. *Zij zoeken op de driesprongen*, of *bij de weg te gast genoodt te worden.*

VŎCĀTIVE. adv. *In 't aanspreekende*, of *roepende geval.*

Vocative dicit. Gell. 13. 22. *Hij gebruikt de vocativus*, of *roeper.*

VŎCĀTĪVUS, i. m. Prisc. 5. 2. *De vocativus, de roeper*, daar onder verstaande Casus. (Die word 'er bygedaan van Gell. 14. 5.)

VŎCĀTŎR, ōrĭs. m. Suet. C. 39. 3. Plin. H. 35. 10. *Die gasten noodigt*, of *die iemant zend om gasten te noodigen.*

VŎCĀTŬS, ă, ūm. Ovid. M. 7. 822. Hor. O. 2. 18. 40. *Geroepen, genoemt.*

Vocata est opera. Plaut. St. 3. 2. 18. *Ik ben op een ander verzocht.*

VŎCĀTUS, ūs. m. Suet. C. 39. 3. *Roeping, noeming.*

Senatus, frequens vocatu Drusi in curiam venit. Cic. de Or. 3. 1. *De Raad, door Drusus geladen, is in een groot getal vergadert.*

Vocatus. *Te hulp roeping, verzoeking van bijstant.*

Nunquam frustrata vocatus hasta meos. Virg. Æ. 12. 95. *O spies die ik nooit vergeefs om hulp heb aangeroepen*, of *die nooit mynen wensch te leur gestelt heeft.*

VŎCĪFĔRĀTIO, ōnĭs. f. Cic. S. R. 5. *Geroep, geschreeuw, groot getier.*

VŎCĪFĔRĀTUS, ūs. m. Plin. H. 10. 60. *Een geroep, geschreeuw, groot getier.*

VŎCĪFĔRO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. V. 2. 21: 4. 18. *Schreeuwen, roepen, een groot gerucht, getier*, of *misbaar maaken.* (Men leest nu Vociferor.)

VŎCĪFĔRŎR, ārĭs, ātūs sūm, ārī. Cic. R. P. 8. *Schreeuwen, roepen, groot gerucht, getier*, of *misbaar maaken.*

(VŎCĪFĬCO, ās, ārĕ. *Brommen, dommelen.*

Fucos vocificantes plures persequuntur apes etiam paucæ. Varr. R. R. 3. 16. *De byen, zelfs minder in getal zynde, vervolgen de brommelende hommelen die meerder in getal zyn.*

Vocificare. *Bekent maaken, te kennen geeven, uitroepen.*

Inclytæ Demosthenis orationes vocificant. Gell. 9. 3. *De vermaarde redenvoeringen van Demosthenes geeven dat te kennen.* In de oude afschriften leestmen notificant. Maar in een oud schrift op parkement geschreeven staat Vocificant. En zoo wil Lips. Epist. Qu. 3. 6. dat men leezen zal.)

VŎCĪTO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. N. D. 2. 41. *Noemen, een naam geeven.*

VŎCO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. *Aanspreeken, nodigen, verzoeken.*

Vocare Divos. Hor. O. 1. 2. 25. *De Goden aanroepen.*

Qui ad esum neque vocant, neque vocantur. Plaut. Men. 3. 1. 11. *Die niet te gast noodigen*, of *genoodigt worden.*

Vocare aliquem domum. Cic. S. R. 18. *Iemant aan zijn huis nodigen*, of *verzoeken.*

Vocaverat me in hunc diem. Plaut. St. 4. 1. 12. *Hy hadde mij tegens deezen dag genodigt.*

In longum sermonem me vocas. Cic. L. L. 1. 4. *Gij wikkelt mij in een lang gesprek.*

Vocare aliquid in crimen. Cic. V. 5. 50. *Een misdaad ergens van maaken, iets voor een misdaad rekenen*, of *achten.*

Vocari in controversiam. Cic. de Or. 2. 72. *In verschil getrokken*, of *gebragt zijn.*

In discrimen vocare aliquem. Cic. Man. 5. *Iemant in gevaar stellen*, of *brengen.*

In lucem e tenebris vocare obscuram familiam. Cic. Dej. 11. *Een gering*, of *onbekene geslacht uit het stof verheffen, en in een aanzienlyker rang stellen.*

Vocare aliquem in partem alicujus rei. Cic. Cæc. 4. *Iemant iets deelachtig maaken, iemant deelgenoot ergens van maaken.*

Vocare aliquem. Plaut. As. 3. 2. 38. Ter. Ad. 5. 6. 3. *Iemant noemen*, of *een naam geeven.*

(Vocare. Alleen, en zoo gebruiken de Grieken hun καλεῖν by Pallad. Flor. Epigr. 1. 79. 1. en verstaan daar onder ad cœnam, of prandium, of vocare ad cœnam. *Ten eeten*, of *ter maaltyt noodigen, te gast noodigen.*

Ut Verrium & Camillum vocare sæpius audeamus. Cic. F. 9. 20. *Dat wij Verrius en Camillus dikwils durven ten eeten*, of *te gast noodigen.*

Agrippinam vocare Tiberius desiit. Suet. T. 53. 2. *Tiberius heeft nagelaaten Agrippina te gast te noodigen.*

Hortensium patris causa vocavi ad cœnam. Cic. Att. 6. 3. *Ik heb Hortensius om zijn vaders wil te gast genoodigt.*)

Vocare. *Uitdaagen.*

Vocans hostem, si quis jacenti spolia demere auderet. Curt. 6. 1. 14. *Den vyand uitdaagende, of iemant de wapenen van hem, die ter neder lag, tot buit zonde durven maaken.*

Omnes voco cinædos. Plaut. St. 5. 7. 4. *Ik daag alle schandjongens uit.*)

VŎCŬLĂ, æ. f. Cic. Att. 2. 33. Prop. 1. 16. 27. *Een kleine stem.*

Vocula. Cic. F. 2. 16. *Een woordje, een klein boertig woordje.*

Falsæ voculæ. Cic. de Or. 3. 25. *Byna ongevoelige stemzwym.*

VŎCŬLĀTIO, ōnĭs. f. Gell. 13. 25. *Een woordklank.*

V O L.

VŎLĂ, æ. f. Plin. H. 11. 45. *De palm van de hand.*

VŎLĀTICUS, ă, ūm. Cic. Att. 13. 25. *Vlugtig, ongestadig, ligt, onstandvastig, onbestendig, veranderlijk.*

Mulieres volaticæ. Festus. *Ligte, ongestadige*, of *veranderlyke vrouwen.*

(Volaticus. *Die vliegen kan, vlugge.*

Sirenes, quod Proserpinæ opem non tulerant, volaticæ sunt factæ. Hygin. Fab. 141. *De Sirenen, om dat ze Proserpina niet geholpen hadden, zijn vlug geworden*, of *zijn in vliegende vogels verandert.*)

VŎLĀTĬLIS, ĭs. m. & f. ilĕ, ĭs. n. Cic. N. D. 2. 60. *Vlugtig, ongestadig, vlug, snel, los.*

Ætas volatilis. Ovid. Am. 1. 8. 49. *De snelle tijd.*

Volatile ferrum. Virg. Æ. 8. 694. *Het yzer van een pyl*, of *schicht.*

Pecus volatile. Colum. 8. 4. *'s Gevogelte, 't pluimgedierte.*

VŎLĀTŪRĂ, æ. f. Varr. R. R. 3. 5. *Het vliegen der vogelen, de vlucht der vogelen.*

A volatura turtures sarturæ destinantur. Colum. 8. 9. *De torteldniven maakt men vet, van dat ze konnen vliegen.*

(VŎLĀTUS, ūs, m. Cic. N. D. 2. 52. *'t Vliegen der vogelen, de vogelvlucht.*

Ex volatibus avium res futuras declarari putant. Cic. D. 1. 1. *Zij meenen dat uit de vogelvlucht toekoomen-*

koomende dingen uitgelegt worden.)

VŎLĒMĂ, ōrūm. n. plur. Cato R. R. 7. Virg. G. 2. 88. *Groote peeren,* zoo genaamt om dat ze de hand vullen.

(VŎLĒNS, ĕntĭs, omn. gen. *Genegen, gunstig, toegedaan.*

Mars pater, te precor quæsoque, uti sies volens propitiusque mihi, &c. Cato R. R. 142. *Vader Mars, ik bid en smeek u, dat gy mij genegen en gunstig zijt, enz.*

Fite mihi volentes. Plaut. Curc. 1. 1. 89. *Wort mij genegen*, of *zijt mij toegedaan.*

Volens. *Willig.*

Tutius rati volentibus, quam coactis, imperitare. Sall. B. J. 101. *Meenende dat het veiliger was willige als gedwongene te gebieden.*

Volens. *Aangenaam, 't geen men wil dat geschieden zal.*

Volentia de ambobus acceperunt. Sall. B. J. 73. *'t Is hun aangenaam geweest dat van beidt verstaan te hebben.*

Maturo, cæterisque remanere, & in verba Vespasiani adigi volentibus fuit. Tac. H. 3. 43. 3. *Te blyven, en aan Vespasianus den eed van getrouwigheit af te leggen, is Maturus en de andere aangenaam geweest.*

VŎLGIŎLŬS, ī. m. Plin. H. 17. 10. *Een vlak hout*, of *plank, een stamper, om dorschvloeren meê effen te maaken.)*

VŎLĬTO, ās. āvī, ātūm, ārĕ. Cic. de Or. 2. 6. *Vliegen.*

Voces volitant per aures. Lucret. 4. 222. *De woorden verspreiden zich, laaten zich overal*, of *van alle kanten hooren.*

Volitare per ora virum. Cic. T. Q. 1. 15. *Vermaart zijn, beroemt van naam*, of *roemruchtig zijn.*

(Volitare. *Gins en weêr zwerven, dan hier en dan daar zich laaten zien.*

Is quum eum regio habitu volitantem tota acie cognovisset. Liv. 4. 19. *Als deeze vernoomen hadde, dat hij in een koningklijk gewaat door de geheele slagorder zwerfde.*

Ut toto foro volitare videantur. Cic. de Or. 2. 24. *Dat ze mogen gezien worden over de heele markt te zwerven.)*

VŎLO, ās, āvī, ātūm, ārĕ. Cic. Arat. 48. Plin. H. 10. 24. *Vliegen.*

Volare. Cic. A. 10. 5. *Snel gaan, loopen.*

Volant literæ. Cic. Att. 2. 19. *De brieven worden spoedig overgebragt.*

Volare palmulis, sive linteo. Catull. 4. 5. *Roeijen*, of *zeilen.*

Volat telorum vis. Liv. 26. 44. *Men ziet in de lucht een hagelbui van schichten.*

VŎLO, vis, vŏlŭī, vellĕ. Cic. Cl. 56. *Willen, van wille zijn.*

Volo te paucis. Ter. An. 1. 1. 2. *Ik wilde u gaerne een woord spreeken.*

Velint, nolint. Cic. Fr. 3. 8. Plin. P. 20. 6. *Of zij willen, of niet.*

Quid vultis amplius? Cic. V. 3. 53. *Wat wilt gy lieden meer?*

Plane volo his Magistratibus. Cic. Att. 6. 7. *Deeze Overigheid is wel naar mijn zin.*

Velle. *Wenschen.*

Volo defensam tuam potestatem. Cic. F. 13. 9. *Ik wensch dat men u gezagh staande hondе*, of *handhaave.*

Volo me excusatum istis. Cic. V. 1. 40. *Ik wensch dat zij mij verschoonen*, of *ontschuldigen.*

Velim. Plaut. Truc. 2. 5. 28. *Ik wilde*, of *wenschte wel.*

Velle. *Voorwenden, willen, staande houden, stellen, voorgeeven, oordeelen.*

Quatuor naturas divinas esse vult. Cic. N. D. 1. 12. *Hy wendt voor, hy wil, stelt, oordeelt*, of *houd staande, dat'er vier Goddelijke natuuren zijn.*

Quid sibi vult istud? Cic. V. 2. 61. *Wat wil dat zeggen? wat beduid dat?*

VŎLŌNĒS, ōnūm. m. plur. Liv. 24. 16: 17. 38. *Vrijwillige krijgsknechten.* Men noemde dus de slaaven, die na de nederlaag by Cannæ zich, om voor hunne meesters in den oorlog te gaan, vrywillig aanboden.

VŎLSĔLLĂ, æ. f. Cels. 6. 18: 7. 12. *Tent- of peilyzer van de heelmeesters.* Lambinus zegt dat het tangetjes, of nypertjes zyn, daar men de haairen mede uitplukt. (Zoo gebruikt het Mart 9. 28. 5.)

VŎLSCĪ, ōrūm. m. plur. Liv. 7. 27. Plin. H. 3. 4. *De Volsceн*, een oud volk in Italien.

VŎLŪBĬLĬS, is. m. & f. īlĕ, ĭs. n. Cic. Her. 2. 23. *Draaibaar, dat men ligtelyk kan draaijen.*

Volubile malum. Ovid. Her. 20. 209. *Een ronde appel.*

Volubilis. Cic. Mil. 26. *Wankelbaar, veranderlijk, wisselbaar, ongestadig, wisselvallig, wispelturig.*

Orator volubilis. Cic. Cl. 27. *Een redenaar die een labbere tong heeft.*

VŎLŪBĬLĬTĀS, ātis. f. Cic. Fat. 19. *Gemakkelijkheit om in 't ronde te draaijen.*

Volubilitas linguæ. Cic. Pl. 25. *Labberheit*, of *vaerdigheit van tong.*

Volubilitas fortunæ. Cic. D. 2. 6. *Ongestadigheit van 't geval.*

VŎLŪBĬLĬTĔR. adv. Cic. Or. 62. *Snellijk, haastiglijk, vaerdiglijk, spoediglijk, draaijender wijze.*

VŎLŬCĔR, cris. f. Stat. Th. 10. 892. *Een vogel.*

VŎLŬCRĂ, æ. f. Colum. Arb. 15. *Een klein wormtje dat zich in de wijngaardsbladen inwind.*

VŎLŬCRĬS, is. m. & f. crĕ, is. n. Cic. T. Q. 5. 13. *Snel, licht, vlug, dat schijnt te vliegen.*

VŎLŬCRĬS, is. f. Cic. de Or. 2. 6. *Een vogel.*

VŎLŪMĔN, inĭs. n. *Een kring, rondte, kreits, omdraajing.*

Celeri volumine cælum torquet sidera. Ovid. M. 2. 71. *De hemel doet de sterren snel omdraaijen.*

Volumen. *Een boek, een deel van een groot boek.*

Implere volumen falsis oraculis. Cic. D. 2. 56. *Een boek met valsche Godsspraaken vullen.*

Volumina sortis humanæ. Plin. H. 7. 45. *De ongestadigheit*, of *wisselvalligheit van 't menschelijk lot*, of *leven.*

(Volumen. Virg. Æ. 5. 85: 11. 753. *'t Lichaam van een slang*, om dat zy het al wentelende en rollende voortsleept.

Volumen. *Al dat zich buigt, draait, wentelt, omkeert.* Lucan. 3. 505. zegt het van den rook. Virg. G. 3. 192. van de beenen der paerden.)

VŎLŬNTĀRĬĒ. adv. Cæs. B. C. 3. 91. 3. *Vrijwilliglijk, gaerne, van zelf, uit eigen beweeginge*, of *wil.* (Zommige lezen Voluntarii.)

VŎLŬNTĀRĬŬS, ā, ūm. *Vrijwillig, gewillig, dat men uit eige beweeginge doet.*

Mors voluntaria. Cic. F. 7. 3. *Een vrijwillige doot.*

Voluntaria auxilia. Cic. F. 15. 4. *Vrywillige bijstant.*

Voluntarius. Liv. 1. 59. *Die iets uit zijn eigen vrijen wil, gaerne, van ganscher harten*, of *uit eigen genegenheit doet.*

Voluntarii. Cæs. B. G. 5. 56. 1. *Vrijwillige soldaaten, vrijwilligers.*

VŎLŬNTĀS, ātis. f. Cic. Mur. 17. *De wille.*

Voluntas tua erga me. Cic. Rull. 2. 2. *Uwe goede wille t'mijwaarts.*

Reditus in patriam voluntate omnium concedi videbatur. Cic. F. 13. 5. *Al de waerelt stemde toe dat ik weêr in mijn vaderland zoude koomen.*

Voluntas. Nep. 23. 2. 2: 10. 3. 3. Cic. Man. 16. *Oogmerk, oogwit, voornemen, doelwit, meining, opzet, begeerte, toeleg.*

Ad voluntatem loqui. Cic. P. Q. 30. *Iemant naar den mond praaten, iemant vleijen.*

(Voluntas. *De laatste*, of *uiterste wil.*

wil. By uitstekentheit voor voluntas ultima.

Plus tamen vis potuit quam voluntas patris. Liv. 1. 3. *'t Gewelt heeft meer vermogt als 's vaders uiterste wil.*

Quam graviter ferret, quod voluntatem suam interpretari non potuissent Attici. Phæd. 4. 5. 31. *Hoe qualyk zin hy 't neemen, dat de Athenienzers zynen uiterssten wil niet hadden konnen uitleggen.* N. 19. noemt hy 't testamentum.

Voluntate. *Vrywilliglyk, van zelf, uit eigen wil,* of *beweeginge.* De Ablativus gebruikt als een Adverbium.

Paucis cohortibus veterum militum voluntate sequentibus. Liv. 3. 69. *Weinige benden van oude soldaaten vrywilliglyk,* of *van zelfs volgende.*

Nisi voluntate abis, rapiam te domum. Plaut. M. G. 2. 5. 40. *Indien gy van zelf niet zult gaan, zal ik u naar huis sleepen.*)

VŎLVO, is, vōlvi, vŏlūtūm, vŏlvĕrĕ. *Rollen, wentelen, draaijen, omkeeren, wenden.*

Amnis præceps volvitur. Sil. 17. 108. *De rivier rolt met een groote drift zyn water voort.*

Cogitationes volvere. Liv. 6. 28. *Denken, zyn gedachten ergens over laaten gaan, overweegen.*

Oculos per singula volvere. Virg. Æ. 8. 618. *Van alle kanten zien, zyn oogen op alles slaan.*

Facile verbis volvere sententias. Cic. Cl. St. *Zich uiten, zich op eene gemakkelyke wyze verklaaren, zyn meininge op eene bequaame wyze uitdrukken.*

(Volvere. *Vaerdig, ras,* of *schielyk spreeken.*

M. Pontidius celeriter verba volvens. Cic. Cl. 70. *M. Pontidius ras,* of *schielyk spreekende.*

Verba, quæ uno spiritu volvi possunt. Cic. de Or. 3. 47. *Woorden, die in eenen aassem,* of *schielyk konnen voortgebragt,* of *gesproken worden.*)

VŎLVŌX, ōcĭs. f. Plin. H. 18. 28. *Een wyngaardworm die de botten afknaagt.*

VŎLŬP. Plaut. Men. 4. 3. 3. *en* VŎLŬPĔ. Ter. Hec. 5. 4. 17. *Aangenaam, vermakelyk, lustig, genoeglyk, dat vermaak aanbrengt.* Men vind de Nominativus en Accusativus.

Venire salvum volupe est. Ter. Ph. 4. 3. 5. *Ik ben verheugt, het is my lief,* of *aangenaam, dat gy gezond gekoomen zyt.*

(VŎLŬPTĀBĪLĬS, ĭs, m. & f. lĕ, is. n. *Aangenaam, vermaakelyk, genoeglyk, plaizierig.*

Voluptabilem mihi nuntium attulisti. Plaut. E. 1. 1. 19. *Gy hebt my een aangenaame boodschap mede gebragt.*)

VŎLŬPTĀRĬŬS, ă, ŭm. Plaut. Pœn. 3. 3. 25. *Vermakelyk, dat vermaak geeft, genoeglyk.*

Philosophi voluptarii. Cic. T. Q. 2. 7. *Epikuristen,* zekere Philosophen, die (naar sommiger meening) beweerden dat het hoogste goed in de lichaamelyke wellusten bestond.

Voluptarii, atque potatores maximi. Plaut. Men. 2. 1. 34. *Wellustige menschen, en groote dronkaarts.*

Locus voluptarius. Sall. B. C. 11. *Een vermaakelyke, aangenaame,* of *lustige plaats.*

VŎLŬPTĀS, ātĭs. f. Cic. Fin. 2. 3. *Vermaak, wellust, vreugd, blydschap, geneugt.*

Voluptas in bibendo. Cic. Fin. 2. 3. *Vermaak,* of *lust in 't drinken.*

Omnis voluptas honestati est contraria. Cic. Off. 3. 33. *Alle wellust is strydig tegens de eerbaarheit.*

(Voluptas. *'t Byslaapen, 't minnewerk.*

Sæpe mihi dominæque meæ properata voluptas. Ovid. Am. 1. 4. 47. *Ik en myn liefste hebben dikwils haast tot het minnewerk gehad.*

Qualem putas esse, qui de Circes toro sine voluptate surrexit? Petron. 95. *Hoedanig eenen meent gy te zyn, die van Circe opgestaan is zonder haar beslaapen te hebben?*

Jupiter cum Alcumena voluptatem capit. Plaut. Am prol. 114. *Jupiter slaapt by Alcumena.*

Voluptas. *Stoffe tot vermaak, de zaak waar in wy vermaak scheppen.*

An vera voluptate fraudatus essem? Petron. 88. *Of ik beroofd was van waare stoffe tot vermaak.*)

VŎLŬPTŬŌSŬS, ă, ŭm. Plin. E. 3. 19. *Wellustig, vermakelyk, aangenaam, genoeglyk, dat vermaak aanbrengt.*

VŎLŪTĂ, æ. f. Vitruv. 7. 5. *Een krul van een hoofdstuk,* of *kapiteel, een slangetrek,* een woord van de bouwkonst.

VŎLŪTĀBRŬM, I. n. Virg. G. 3. 411. *Een plaats daar de varkens zich in 't slyk wentelen.*

(VŎLŪTĀBŬNDŬS, ă, ŭm. Cic. de Rep. *by* Non. 8. 64. *Wentelende, omwerpende.*)

VŎLŪTĀTĬO, ōnĭs. f. Sen. Tr. 2. *Beweeging,* of *dobbering van een schip.*

VŎLŪTĀTĪM. adv. Plaut. M. G. 2. 5. 40. *Rollende, wentelende.* (Andere leezen voor volutatim rapiam te domum, nisi voluntate abis, rapiam, . .)

(VŎLŪTĀTŪS, ūs, m. Plin. H. 10. 4. *'t Wentelen, wenteling.*)

VŎLŪTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. *Rollen, wentelen, omdraaijen, omzwenken.*

Volutare onus. Prop. 2. 13. 64. *Een last,* of *zwaarte rollen,* of *wentelen.*

Aliquid animo volutare. Liv. 40. 8. *Iets by zich zelf overdenken, overweegen,* of *overleggen.*

In secreto aliquid volutare. Liv. 34. 36. *Iets heimelyk beslechen, iets heimelyk brouwen,* of *smeeden.*

Vocem per atria volutare. Virg. Æ. 1. 729. *Een stemme door de zaalen doen klinken.*

VŎLŪTŎR, ārĭs, ātūs sūm, ārī. *Rollen, wentelen, in 't rond omdraaijen.*

In luto volutari. Cic. V. 4. 24. *Zich in den drek wentelen.*

In stupris volutari. Cic. Ar. 20. *Zich in hoerdom verloopen, in onkuisheit verzopen leggen.*

In veteribus scriptis studiose volutari. Cic. de Or. 3. 10. *De schriften der Ouden met vlyt doorsnuffelen,* of *doorleezen.*

V O M.

VŎMĔR, ĕrĭs. m. Virg. G. 1. 46. *Het ploegkouter,* of *'t ploegyzer.*

VŎMĬCĂ, æ. f. Cels. 2. 7. *Een ettergezwel, etterbuil,* of *zweer.*

(Vomica. Suet. A. 65. 13. *Alles wat smart veroorzaakt,* of *waar aan wy zonder smart en weedom onzes herten niet konnen gedenken.*)

VŎMĬS, ĕrĭs. m. Virg. G. 1. 162. *Het ploegkouter.*

VŎMĬTĬO, ōnĭs. f. Cic. N. D. 2. 50. *Braking, spouwing, overgeeving.*

Concitare vomitiones. Plin. H. 24. 18. *'t Braaken verwekken, doen braaken,* of *spouwen, aan 't braaken helpen.*

VŎMĬTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Colum. 7. 10. *Dikwils braaken, overgeeven,* of *spouwen.*

VŎMĬTŎR, ōrĭs. m. Plin. H. 23. 1. Sen. E. 88. *Die dikwils braakt, die 't braaken onderworpen is.*

VŎMĬTŌRĬŬS, ă, ŭm. Plin. H. 20. 9. *Dat braaken verwekt,* of *doet braaken.*

VŎMĬTŬS, ūs. m. Plin. H. 20. 6. *Braking, spouwing, overgeeving.*

VŎMO, ĭs, vŏmŭī, vŏmĭtūm, vŏmĕrĕ. Cic. Dej. 7. *Spouwen, braaken, overgeeven.*

(VŎMŎR, ĕrĭs. *Overgegeeven, gespouwt,* of *gebraakt worden, vloeijen.*

Salamandræ ore sanies vomitur. Plin. H. 10. 67. *De etter vloeit uit den muil van den salamander.*

Ab hora tertia bibebatur, ludebatur, vomebatur. Cic. A. 2. 41. *Na negen*

negen uuren zoop men, speelde men, spoegen m.n.)

VOP. VOR.

VŎPISCŪS, i.m. Plin. H. 7. 10. Een van tweelingen die levendig ter waerelt koomt, na dat de andere dood gekoomen is.

(VŎRĀCITĀS, ātis.f. Plin. H. 2. 107. Gulzigheit.)

VŎRĀGINŌSŪS, ă, ūm. Hirt. B. H. 29. 3. Kolkachtig, vol kolken, diepe afgronden, of kuilen.

VŎRĀGO, ginis. f. Cic. D. 1. 33. Een kolk, kuil, grondelooze poel, afgrond.

Vorago. Curt. 5. 4. 23. Een kuil, of holte in de aarde vol water, door het vallen van water veroorzaakt.

Vorago patrimonii. Cic. Sext. 52. Een qristgoed, opsnapper, opmaker, of doorbrenger van zyn vaders erfgoed.

VŎRĀTIO, ōnis. f. Catull. 47. 7. Vreeting, opslokking. (Andere leezen beter vocationes.)

VŎRĀX, ācis. omn. gen. Cic. A. 2. 27. Gulzig, slokkerig, vraatachtig. (De compar. Voracior staat by Catull. 33. 4.)

VŎRMĀTIĀ, æ. f. Worms, een stad in Duitsland in de Neder-Paltz.

VŎRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. N. D. 2. 47. Vreeten, slokken, schokken, onmatig eeten.

Viam vorare. Catull. 35. 7. Zeer snel loopen, haastig over weg loopen.

Vorare literas. Cic. Att. 4. 11. Met grooten yver zich in de geleerdheit oeffenen.

VŎRTĔX, icis. m. Virg. Æ. 1. 121. Een wieling, draaikolk.

VOS. VOT.

VŌS, vĕstri of vĕstrūm, vōbis, vōs. Virg. E. 8. 62. Gy lieden.

VŌSMĔTIPSĪ. Plaut. Most. 1. 2. 13. Cic. A. Q. 4. 23. Gy lieden zelfs.

VŌTIFĔR, ă, ūm. Stat. S. 4. 4. 92. Met geheiligde dingen gelaaden, dat gewyde dingen voortbrengt, van een boom spreekende.

VŌTĪVUS, ă, ūm. Gebedelooft, aan God belooft, door gelofte belooft.

Ludi votivi. Cic. V. procem. 10. Liv. 7. 15. Speelen die men door eene gelofte gehouden is te vieren.

Ædes votiva. Hor. O. 2. 17. 30. Een kerk volgens eene gelofte gebouwt.

VŌTŪM, i. n. Cic. L. L. 2. 16. Een gelofte aan de Goden.

Facere vota. Cic. C. 2. 8. Wenschen, verlangen, vieriglyk begeeren, beloften doen om iets te verwerven.

Onerare votis æthera. Virg. Æ. 9. 24. Geloften aan den hemel doen.

Fidem voti solvere. Ovid. F. 1. 642. Zyne geloften betaalen.

Vota nuncupare. Cic. A. 3. 4. Geloften doen.

Deplorata colonis vota jacent. Ovid. M. 1. 273. Al de hoop of wensch van de landbouwers is te leur gesielt.

Ad votum. Quintil. by Vall. 5. 70. Naar wensch.

(Votum. Hoop, om dat wy wenschen dat geen wy hoopen.

Hæc sunt vota magnarum cogitationum. Petron. 75. Dit is de hoop van hooge gedachten.

Votum. De gewenschte zaak, daar men om wenscht, of eene gelofte om doet.

Vota tument. Stat. Th. 5. 116. Een zwangere vrouw, aan God belofte gedaan hebbende, word dik.

Tanto cunctatur credere voto. Claud. B. Gild. 8. Hy wil niet gelooven, of aannеemen, dat de overwinninge, of zege, waar over belofte was gedaan, behaalt is.

Votum. Dat de Goden opgedraagen, of toegeheiligt is.

Danai in voto latent. Petron. 49. De Grieken leggen in 't houtenpaerd, dat ze aan Pallas hadden opgedraagen, verborgen.

Votique incendimus aras. Virg. Æ. 3. 279. Wy steeken op de altaaren aan dat wy de Goden beloofs hadden; of wy offeren dat wy beloofs hadden de Goden te zullen offeren.

Votum. Wille, genegenheit.

Votum sibi confodiendi eum non deesse. Suet. A. 51. 2. Dat het hem niet ontbrak aan wille of genegenheit om hem te doorstooten.

Votum. Een houwelyk, of huwelyk.

Regi nec votum, nec spes conceditur liberorum. Solin. 22. De koning word niet toegelaaten te trouwen, noch hoop van kinderen gegeeven.

Cum spe votoque uxoris semel transigitur. Tac. G. 19. De vrouw hoopt en wenscht maar eens te trouwen.

Ad vota non pervenire. Theod. & Honor. Cod. 5. 1. 4. Tot geen houwelyk worden.)

VŌTŪS, ă, ūm. Cic. N. D. 3. 17. Gode belooft, gebedelooft.

VOV. VOX.

VŎVĔO, ēs, vōvi, vōtūm, vŏvērĕ. Cic. D. 1. 17. Gelofte doen, iets door gelofte belooven.

Vovere vōtum. Ovid. M. 9. 793. Een gelofte doen.

Vovere caput pro salute patriæ. Cic. Fin. 5. 22. Zyn leven voor den welstant van 't vaderland waagen.

Vovere aliquid pro aliquo ægro. Liv. 39. 9. Een gelofte voor een zieken doen.

Vovere. Sen. B. 6. 25. Vieriglyk begeeren, hartelyk ergens naar wenschen, haaken, of verlangen.

VŌX, vōcis. f. Cic. Or. 17. De stem.

Hæc una vox omnium est. Cic. F. 9. 14. Al de waerelt zegt dat; dit is een eenparig zeggen van allemenschen.

Vox. Een woord.

Nihil est opis in hac voce, Civis Romanus sum. Cic. V. 5. 65. Hier valt niet te zeggen, ik ben een Roomsch burger.

UPI. UPU.

ŬPILIO, ōnis. m. Virg. E. 10. 19. Een schaapharder, harder, of herder.

ŬPŬPĀ, æ. f. Plin. H. 10. 32. Een hoppe, zekere vogel. Plaut. Capt. 5. 4. 7. gebruikt dit woord voor een hoer. (Indien hy het niet veel meer neemt voor een houweel om steenen uit de steenkuilen uit te houwen, om dat het de nebbe van een hoppe niet ongelyk is.)

URA. URB.

(ŪRĀNŎSCŎPŪS, i. m. Plin. H. 32. 7. en 11. Zekere visch, die een oog boven in 't hoofd heeft, waar mede hy naar den hemel schynt te zien. 't Is een Grieksch woord. Οὐρανοσκόπος.

ŪRBĀNĀTIM. Pompon. Aleon. by Non. 2. 747. Zedig, zediglyk, naar de zeden der stedelingen.)

ŪRBĀNĒ. adv. Cic. Fin. 1. 11. Beleefdelyk, heusschelyk, bevalliglyk, op eene heusche, of aangenaame wyze. De compar. Urbanius staat by Cic. Cœl. 15. en de superl. Urbanissime by Gell. 15. 5.

(ŪRBĀNICIĀNŪS, ă, ūm. Van de stad, die tot de stad behoort.

Urbaniciani milites. Paull. Dig. 4. 6. 35. §. 4. Spartian. Get. 6. Stadssoldaaten, soldaaten die in de stad leggen.

Chilo quum esset raptus ab urbanicianis. Spartian. Carac. 4. Als Chilo was weghgehaalt van de soldaaten die uit de stad gekoomen waren.)

ŪRBĀNĪTĀS, ātis. f. Cic. Cœl. 3. Beleefdheit, heusheit, manierlykheit, ook aangenaame boertery.

ŪRBĀNŪS, ă, ūm. Cic. Fin. 2. 23. Plin. H. 16. 19. Van de stad, dat de stad aangaat, of dat tot de stad behoort. De compar. Urbanior staat in deeze beteekenisse beneden by Plinius den ouden, en de superl. Urbanissimus by Plinius de jonge.

Urbanus. Cic. Dom. 34. Geestig, vrolyk, heusch, hupsch, beleefd, welleevend, die jok en boertery verstaat, die met de waerelt weet om te gaan, wel bedreven in 't schertsen. De compar. Urbanior staat by Plin.

Plin. H. 16. 19. en de fuperl. Urbanisſimus by Cic. Cœl. 15.

Recentes urbani. Varr. R. R. 1. 2. *Volk naar den zwier der ſtad, beleefde luiden.*

(Arborum quædam ſunt ſylveſtres, quædam urbaniores. Plin. H. 16. 19. *Zommige boomen waſſen in de wouden, of in 't wilde, zommige meer in de ſteden*, die ook Urbanæ genaamt worden, om dat de ſtedelingen zich van hunne vrugten en ſchaduwe bedienen.

Urbanus. Plin. E. 2. 17. 29. *Die veel van de ſtad houd, die gaerne in de ſtad is, of zich onthoud.*

Urbanus. Suet. J. 51. *Een burger van de ſtad.*

Urbaniſſimum opus. Plin. E. 5. 6. 35. *Een net gemaakt werk, een werk gelyk men in de ſteden gewoon is te maaken.*)

ŪRBICĂPŬS, i. m. Plaut. M. G. 4. 2. 64. *Inneemer, of winnaar van ſteden.* Dit woord is door Plautus geſmeedt.

ŪRBICŪS, a, ūm. Suet. A. 18. 2. Mart. Præf. 12. *Van de ſtad, ſteedſche.*

(Urbicus. *Die uit de ſtad Rome van daan is, dat de ſtad Romen aangaat.* Zie de reden beneden in Urbs.

Accubantibus nonnullis urbicis negotiatoribus. Suet. J. 49. 5. *Eenige Romeinſche koopluizen mede ter tafel zittende.*

Cum præſentia ejus urbicas res egere ab Helio admoneretur. Suet. N. 23. 2. *Als hy van Helius vermaant wierd, dat de toeſtant van de ſtad Rome zyne tegenwoordigheit van noden hadde.*

ŪRBO, ās, ārĕ. Pompon. Dig. 50. 16. 239. §. 6. Gloſſ. Phil. Urbata. Περιεστραγγευμένα. *Met een ploeg omtrekken, of aftekenen.* By Feſtus word Urvare geleezen. De Ouden, zullende een ſtad ſtichten, ſpanden een ſtier en koei voor den ploeg, om te kennen te geeven, dat ze hoopten dat het eene vrugtbaare plaats zyn zou, en omtrokken daar meê 't veld, waar op ze voorgenomen hadden een ſtad te ſtichten. Zie Cato by Iſid. 15. 2. en by Serv. Æ. 5. 755.)

ŪRBS, bis. Cic. Rull. 2. 16. *Een ſtad.*

Urbs vino ſepulta. Virg. Æ. 2. 265. *Een ſtad wiens inwoonders alle dronken zyn.*

Urbs. Quintil. I. O. 8. 2. *De ſtad Rome.* (By uitſtekentheit, om dat ze boven alle ſteden uitmuntte; waarom ze ook by de Grieken Πόλις genoemt wierd. Gloſſ. Phil. Πόλις μόνη Ῥώμη. Urbs.)

ŪRBS vĕtŭs. *Orviette*, een ſtad in 't Pausſchelyk gebied.

(Urbs. *De inwoonders van de ſtad, de burgery.* Zoo gebruiken de Grieken hun πόλις by Long. Paſtor. 4. 242.

Invadunt urbem ſomno vinoque ſepultam. Virg. Æ. 2. 265. *Zy overvallen de inwoonders van Trojen als zy zeer dronken waren en vaſt ſliepen.*

ŪRBUM, i. n. Varr. L. L. 4. 32. Feſtus in Urvat. Paull. Dig. 50. 16. 239. §. 6. *De ploegſtaert, of ploegkouter.*)

U R C.

ŪRCĔŎLĀRIS, is. m. & f. ārĕ, is. n. Urceolaris herba. Plin. H. 22. 17. *Glaskruid.* Zoo genoemt, om dat men het gebruikte om kruiken, kannen, enz. ſchoon te maken.

ŪRCĔŎLUS, i. m. Colum. 12. 16. *Een klein aarde vaatje, een kruikje.*

ŪRCĔUS, i. m. Colum. 12. 50. Matt. 11. 57. 3. *Een aarde vat, of kruik.*

URE. URG.

ŪRĒDO, inis. f. Colum. 3. 20. *Brand, of ſchroeijinge* van boomen, planten, enz. Gemeenlyk door miſt die ſtekmaden veroorzaakt.

(Uredo. Plin. H. 21. 21. *Jeukte.*

ŪRĔTĒRES. Celſ. 4. 1. *Witte aderen, waar door de pis van de nieren tot de blaas geleid word.* 't Is een Griekſch woord. Οὐρητῆρες. En word in 't Griekſch by Celſus geleezen.)

ŪRGĔO, ēs, ūrſi, ūrſūm, ūrgĕrĕ. Plaut. Pœn. 4. 2. 35. *Drukken, dringen, dwingen, perſſen, noodzaaken, prangen, vergen.*

Urgere. Celſ. 2. 8. *Plaagen, quellen, hinderen*, van honger en dorſt ſpreekende.

Urgere. Cic. Fin. 4. 18. *Ernſtig afvraagen, zonder aflaaten, of ophouden aanhouden, ernſtelyk verzoeken.*

Urgeri ab hoſte. Val. Flacc 8. 386. *Door den vyand gedrukt, of benauwt worden.*

Morbo urgeri. Cic. Fat. 9. *Met eene zwaare, of hevige ziekte gequelt zyn.*

Somnus urgebat. Cic. Att. 12. 9. *Ik had grooten vaak, of groote luſt om te ſlaapen, ik wierd door den ſlaap geperſt.*

Tempus urget. Cic. T. Q. 1. 43. *Het is de tyd, de tyd vereiſcht, of vordert het.*

Urgere occaſionem. Cic. F. 7. 8. *Een gelegenheit behartigen.*

Urgere aliquem locum. Cic. N. D. 1. 35. *Een plaats in een geſprek aandringen, of met kracht bewyzen.*

Propoſitum urgere, Hor. S. 2. 7, 6. *Zyn voornemen vervolgen, of voortzetten.*

Urgere alicui veſtem. Virg. Æ. 9. 489. *Zich haaſten om een kleed voor iemant af te maaken.*

Iter urgere. Ovid. F. 6. 520. *Met haaſt over weg gaan, zich op den weg ſpoeijen, zyn weg vervorderen.*

Altum urgere. Hor. O. 2. 10. 2. *In zee zeilen, of ſteeken.*

(Urgere. *Beſchuldigen, betichten.*

Quia male adminiſtratæ provinciæ, aliorumque criminum urgebatur. Tac. An. 6. 29. 4. *Omdat hy beſchuldigt wierd van 't overheerde landſchap niet wel bedient te hebben, en van andere ſchelmſtukken.*

URI. URN.

ŪRĪCA, æ. f. Plin. H. 18. 17. *Brand in kruiden en planten.*)

URIĒNSIS pagus. *Het Kanton van Uri*, een van de Zwitſerſche Kantons, of Bondgenooten.

ŪRĪGO, ginis. f. Plin. H. 20. 22. *Brand, of 't ſchroeijen van boomen, planten, kruiden, enz.* (Harduinus leeſt Uſtio.)

ŪRĪNĂ, æ. f. Celſ. 2. 3. *Pis, water.*

Anguſtiæ urinæ. Plin. H. 21. 22. Difficultas. Plin. H. 36. 21. Celſ. 5. 25. *Moeijelykheit in 't watermaaken, of piſſen.*

ŪRĪNĀTŌR, ōris. m. Liv. 44. 10. *Duiker, duikelaar.*

ŪRĪNŎR, āris, ātūs ſūm, ārī. Plin. H. 11. 37. *Duiken, dompelen, onder 't water duiken, of zwemmen.*

ŪRĪNŬM, i. n. Plin. H. 10. 53. *Een windei.*

ŪRĪTO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Plaut. Moſt. 3. 1. 81. *Branden, barnen.* Dit laatſte is oud Duitſch, en word maar ſomtyds in dicht gebruikt. (Men leeſt nu Urit.)

ŪRNĂ, æ. f. Cato R. R. 10. *Een kruik, of aarde vat.*

Urna. Cic. T. Q. 1. 15. *Een lykbusſe, of lykaskruik, een lyk- of doodbus.* (Heden leeſt men Formam. Het woord ſtaat evenwel by Ovid. Am. 3. 9. 6.)

Urna. Cic. D. 2. 32. *Een lotbus*, zeker vat, waar in de ſtemmen by de Romeinen wierden geworpen.

Urna. Cato R. R. 13. *Een maat van natte waaren, houdende viermaal zoo veel als die de Romeinen Congius noemden.*

ŪRNĀLIS, is. m. & f. alĕ, is. n. Plin. H. 9. 30. *Van de maat* Urna, *of dat tot de maat* Urna *behoort.*

ŪRNĀRIŬM, ii. n. Varr. L. L. 4. 27. *Een vierkante tafel, daar men de waterkruiken in de keuken opzette: ook een plaats in de badſtoven, daar in men de waterkruiken nederzette.*

ŪRNŬLĂ, æ. f. Cic. Par. 1. *Een kruik-*

kruikje, of *aarde vaatje*.

U R O.

ŪRO, is, ussi, ustum, ūrĕrĕ. Plin. H. 12. 4. *Branden*, *barnen*, *zengen*, *schroeijen*.

Sol gravis urit arva. Ovid. M. 6. 339. *De brandende zon zengt de velden*.

Sitis usserat herbas. Ovid. F. 4. 299. *De droogte had de kruidengeschroeut*, of *gezengt*.

Uri virgis. Hor. S. 2. 7. 58. *Met roeden gegeesselt worden*.

Calceus angustior urit pedem. Hor. E. 1. 10. 43. *Een al te nauwe schoen knypt*, of *prangt den voet*.

Urere. Ter. E. 2. 2. 43. *Iemant moeijelyk maaken*, *vergrammen*, *vertoornen*, *tergen*, of *verbitteren*.

Uritur cor mihi. Plaut. 5. 2. 21. *Ik barst van spyt*, *myn hart zied van gramschap*.

Uri amore. Virg. Æ. 4. 68. *Door liefde branden*.

(Urere. *Onderhouden*, *onderdrukken*.

Sævis libertas uritur armis. Lucan. 4. 578. *De vryheit word door de wreede soldaaten onderdrukt*.

Populum gravis urebat annona. Paterc. 2. 77. 1. *De diere tyt onderdrukte het volk*, of *hielt het volk onder*.

Urere. Cic. T. Q. 2. 17. Lucan. 4. 52. Het word ook van de koude gezegt, die de mensch drukt, of ook wel doodt. Zie boven Aduro.)

ŪRŎPYGIUM, ii. n. Mart. 3. 93. 12. *De stuit*, of *'t achterdeel* van eenig gevogelte. (Dit is zuiver Grieksch. Ὀυροπύγιον. Aristot. H. A. 2. 12. Ουραν μὲν ἐκ ἔχουσι, ὀρροπύγιον δε. Of Ὀῤῥοπύγιον. Aristot. H. A. 9. 32. en Hesychius.)

URP. URR. URS.

ŪRPEX, icis. m. Cato R. R. 10. *Een hark met yzere tanden*; *een klauw*.

ŪRRŪNCŪM, i. n. Varr. R. R. 1. 48. *De halmspits*, *de top der koorenayre*.

ŪRSĂ, æ. f. Plin. H. 10. 63. *Een beerin*.

Ursa major. Ovid. Her. 18. 152. Tr. 4. 3. 1. *De groote Beer*, een gesternte.

Ursa minor. Ovid. Tr. 4. 3. 1. *De kleine Beer*, een gesternte.

ŪRSINIĂ, æ. f. *Bern*, een stad in Zwitzerland, de hoofdstad van het Kanton van dien naam.

ŪRSĪNŬS, ă, ŭm. Colum. Arb. 15. *Van den beer*, *dat tot den beer behoort*.

ŪRSŬS, i. m. Plin. H. 8. 35. *Een beer*.

URT. URU.

ŪRTĪCĂ, æ. f. Plin. H. 21. 15. *Brandnetel*, of *barnnetel*.

Urtica. Plin. 9. 45. *Zeenetel*, zekere zeevisch.

(Urtica. Sidon. E. 8. 8. *Begeerte*, *genegenheit*, *lust*, *trek*.)

ŪRUS, i. m. Virg. G. 2. 374. Cæs. B. G. 6. 28. 1. *Een buffel*.

USE. USI.

ŪSĔTIĂ, æ. f. *Usez*, een Bisschoplyke stad van Vrankryk in Languedocq.

ŪSIO, ōnis. f. Cato R. R. 39. Zie Usus.

ŪSITĀTĒ. adv. *Gebruikelyk*, *volgens 't gebruik*, *naar gewoonte*.

Usitate loqui. Cic. Fin. 4. 26. *Op eene gewoonlyke*, of *gebruikelyke wyze spreeken*.

ŪSITĀTŬS, ā, ŭm. Cic. Fin. 3. 2. *Dat in 't gebruik is*, *dat gebruikt word*, of *in zwang gaat*. (De compar. Usitatior staat by Cic. N. D. 3. 19. en de superl. Usitatissimus by Cic. Or. 25.)

Usitata consuetudo. Cic. P. Q. 21. *Een aangenome*, of *vastgestelde gewoonte*.

Verba usitata. Cic. A. Q. 1. 7. *Gebruikelyke woorden*, *woorden die door 't gebruik zyn aangenomen*.

Hoc quidem majorum exemplo multis in rebus usitatum. Cic. Cæc. 16. *Dit is in veele dingen door 't voorbeeld van onze voorouderen vastgestelt*, of *ingevoert*.

ŪSITŌR, ātis, ātŭs sum, ārī. Gell. 10. 21. *Gebruiken*. Zie Utor.

USP. USQ.

ŪSPIĀM. adv. Ter. Ad. 1. 1. 3. *In eenige plaats*, *ergens*.

ŪSQUĀM. adv. Cic. Mur. 13. *Ergens*, *in eenige plaats*.

An quisquam usquam gentium est æque miser? Ter. Hec. 3. 1. 13. *Is 'er wel iemant in de waereld zoo ellendig? Is 'er wel ellendiger mensch ergens te vinden?*

Usquam. adv. Ter. An. 5. 3. 7. *Ergens in*, *by eenig voorval*, of *eenige gelegenheit*.

(Usquam. *Ergens heenen*, *naar een andere plaats*.

Nec usquam discedebam. Cic. A. 1. 1. *En ik week*, of *ging nergens heenen*.

Si ea deducta est usquam gentium. Plaut. M. G. 3. 1. 91. *Indien die ergens in de waereld getrouwt is*.

Usquam esse. *In waerde*, of *in achting zyn*, *daar veel van gehouden word*. Zoo gebruiken de Grieken hun ἐδαμοῦ by Sophocl. Antig. 183.

Quasi jam usquam tibi sint viginti minæ. Ter. Ad. 2. 2. 15. *Even als of twintig mynen te dees tyd by u zoo veel waren*, of *dat gy zoo veel werks van twintig mynen zoud maaken*.)

ŪSQUĔ ad. adv. *Tot aan*.

Usque ad necem. Ter. An. 1. 2. 28. *Tot de doot toe*.

Assenserunt omnes Consulares usque ad eum. Plin. E. 2. 11. 20. *Alle de Oudburgermeesters hebben 't op hem alleen na toegestaan*.

Usque Romam of Romam usque. Cic. Pis. 22. *Tot aan Rome*.

Usque ad hoc tempus. Cic. Cl. 13. *Tot deezen tyd toe*, *tot op deezen dag*.

Usque adhuc. Ter. An. 1. 5. 26. *Tot hier toe*.

Usque illum occidit. Ter. Ad. 4. 2. 20. *Hy had hem byna doodgeslagen*.

Usque. *Altyd*, *gedurig*.

Mihi id quidem usque curæ erit. Cic. F. 12. 19. *Ik zal daar altyd zorg voor draagen*.

Usque adeo. Cic. I. R. 2. 51. *Zoodanig dat*, *in zulker voegen dat*.

Usque dum. Cic. P. Q. 21. *Tot dat*.

ŪSQUĔQUĀQUĔ. adv. Cic. V. 5. 5. *Van alle zyden*, *van alle kanten*, *overal*, *in alle plaatzen*.

Usquequaque. Cic. F. 7. 16. *T'aller tyd*, *op wat tyd het ook zy*.

ŪSQUĔQUŌ. adv. Varr. R. R. 1. 2. *Tot dat*.

U S T.

ŪSTĂ, æ. f. Vitruv. 7. 11. *Zekere verf*, of *verwe*. Daar zyn twee soorten van Usta; de eerste word gemaakt van gebrand loodwit. Men heeft dit in een brand, waar in veel loodwit verbrandde, gevonden. De tweede soort word van oker, enz gemaakt.

ŪSTIO, ōnis. f. Cels. 5. 26. Cato R. R. 37. *Branding*, *verbranding*.

Ustio. Plin. H. 34. 15. *Inbranding met een heet yzer*.

ŪSTŌR, ōris. m. Catull. 59. 5. *Een slaaf die de doode lichaamen verbrandde*.

(ŪSTRĪNĂ, æ. f. Solin. 19. *De smis*, of *smisse van een smit*.

Ustrina. Festus in Bustum. *Een plaats daar een dood lichaam verbrand word*.)

ŪSTŬLĀNDŬS, ā, ŭm. Catull. 36. 8. *Dat gebrand*, of *verbrand moet worden*.

ŪSTŬS, ā, ŭm. Ovid. Tr. 3. 11. 53. *Gebrand*, *verbrand*, *geschroeit*.

U S U.

ŪSŪĀLIS, is. m. & f. ālĕ, is. n. Martian. Dig. 34. 4. 16. 5. 3. *en*

ŪSŪĀRIŬS, ā, ŭm. Gell. 4. 1. *Gebruikelyk*, *dat men gebruikt*, of *gebruiken kan*.

ŪSŪCĂPIO, is, captŭm, căpĕrĕ. Cic. Ar. 14. *Iets verkrygen door 't recht van verschryving*.

ŪSŪCĂPIO, ōnis. f. Cic. Cæc. 26. *Ver-*

Verschrijving, recht van eigendom van eenig goed, dat men eenigen tyd, door de wetten voorgeschreven, heeft bezeten.

ŪSŪRĂ, æ.f. Cic. T. Q. 1. 39. *Gebruik, genot.*

Usura. Cic. V. 3. 72. S. 15. *Woeker, renten.*

ŪSŪRĀRIŪS, ă, ŭm. Ulp. Dig. 16. 2. 11. *Van woeker, of renten, of dat daar toe behoort, dat woeker, of renten aangaat.*

ŪSŪRPĀTIO, ōnis f. Paull. Dig. 41. 3. 2. *Onrechtmatig bezit, of gebruik van iets, dwanggebruik.*

Usurpatio. Cic. *by* Festus in oppidorum. *Gebruiking, of gebruik van een woord.*

Usurpatio itineris insoliti. Liv. 41. 23. *Het inslaan van eenen ongewoonen weg.*

(Usurpatio. Cic. Cl. 71. Paull. Dig. 41. 3. 1. *Een dikwylig gebruik.*)

ŪSŪRPO, ās, āvi, ātum, ārĕ. Cic. de Or. 3. 28. Suet. Cl. 25. 8. en 9. *Iets tegens recht zich toeeigenen, of aan zich trekken, iets onrechtmatiglyk bezitten.*

Usurpare aliquid. Cic. Par. 2. *Iets dikwils gebruiken, of zeggen.*

Usurpare crebro. Cic. A. 2. 28. *Dikwils gebruiken*, van een woord, zinspreuk, ens. spreekende.

Apud Platonem usurpata oratio. Cic. T. Q. 5. 12. *Een zinspreuk die Plato dikwils in den mond heeft gehad.*

Usurpare memoriam alicujus. Cic. Am. 8. *Van iemant melden, gewaagen, of gewag maaken.*

Usurpare nomen civitatis. Cic. V. 5. 62. *Zeggen, of betuigen dat men een Romeinsch burger is.*

Usurpare oculis. Lucret. 1. 302. *Zien, aanschouwen, beschouwen.*

Usurpare pœnam in improbos. Cic. C. 4. 4. *De misdaadigers straffen.*

(Usurpari. *Gehouden worden, gezegt worden te zyn.*

C. Lælius, qui sapiens usurpatur. Cic. Off. 2. 11. *C. Lælius, die voor een wys man gehouden of versleten word, of die gezegt word een wys man te zyn.*

Usurpatum est. Ulp. Dig. 50. 13. 1. §. 6. *'t Is gebruikelyk, 't is de gewoonte.*)

ŪSŪS, ă, ŭm. *Gebruikt, die bekleedt of bedient heeft.*

Vir amplissimis usus honoribus. Cic. Fl. 19. *Een man die groote ampten bekleedt, of bedient heeft.*

ŪSŪS, ūs. m. *Gebruik.*

In usum aliquem aptus. Ovid. Art. 3. 529. *Tot eenig gebruik bequaam, of dienstig.*

Ad usum belli hyberna sumere. Nep. 18. 8. 3. *Volgens krijgsgebruik winterwyken neemen, of betrekken.*

Non ex usu nostro est ille servus. Plaut. Merc. 2. 3. 60. *Die knecht dient ons niet, of is niet goed voor ons.*

Genitor vocabulorum usus. Hor. E. 2. 2. 119. *Het gebruik is de vader der woorden.*

Hæc vestis propter vetustatem usum non habet honestum. Vitruv. 7. 8. *Men kan dit kleed wegens de oudheit met geen gevoeglykheit meer draagen.*

Mihi sic usus. Ter. H. 1. 1. 28. *Dit is myne gewoonte, ik ben 't zoo gewent, ik gebruik het zoo.*

Usus. Cic. N. D. 2. 60. *Nuttigheit, voordeel, baat.*

Non usus veniet, spero. Ter. H. 3. 2. 42. *Ik hoop dat het niet te pas zal komen, of dat men het niet van noden zal hebben.*

Usus mihi magnus cum eo. Cic. Clu. 17. *Wy zyn zeer gemeenzaam met malkanderen.*

ŪSŪFRŪCTŪĀRIŪS, ii. m. Ulp. Dig. 7. 9. *Vruchttrekker, vruchtgebruiker, lyftochtenaar, die het vruchtgebruik van een hoeve heeft.*

ŪSŪSFRŪCTŪS, ūs. m. Cic. Top. 3. *Lyftocht, vruchtgebruik, vruchttrekking.* Zeker recht om eenig goed, dat een ander in eigendom toebehoort, te bezitten, en de inkomsten te trekken.

U T.

ŬT. conjunct. *Opdat, ten einde, dat, om, als, zoo.*

Ut alia obliviscar. Cic. S. R. 31. *Op dat ik d'andere dingen vergeete.*

Ut ita dicam. Quintil. I. O. 8. præf. *Om zoo te spreeken.*

Petiit ut ad se irem. Plaut. Men. 5. 2. 11. *Zy heeft my gebeeden dat ik bij haar zoude koomen.*

Invitus feci ut Flamininum e Senatu ejicerem. Cic. S. 12. *Met weerzin heb ik Flamininus uit den raad gezet.*

Fieri non potest ut non dicas. Cic. Fin. 1. 8. *Het kan niet zyn, dat gy het niet zegt.*

Scies modo, ut tacere possis. Ter. Ph. 1. 2. 9. *Ik zal 't u aanstonts zeggen, als gy maar zwygen kont.*

Ut. adv. Ter. Ph. 4. 3. 12. *Na dat, zoo als, zoo ras als, zoo dra als.*

Ut hæc audivit. Cic. V. 1. 25. *Zoo ras als hy 't gehoort heeft.*

Ut ut tu te es, item censes omnes esse. Plaut. R. 4. 4. 55. *Gy meent dat alle andere zoo zyn als gy zyt;* boertende, zoo de waerd is vertrouwt hy zyn gasten.

Ut ut hæc sunt facta. Ter. Ad. 2. 2. 40. *Op wat wyze deeze dingen mogen geschied, of gedaan zyn.*

Hos non damno, ut qui dixerim in omnibus esse utilitatis aliquid. Quintil. I. O. 10. 1. *Ik veroordeel deeze niet, dewyl ik gezegt heb dat 'er in allen eenige nuttigheit steekt.*

Ut fit. Ter. Ph. 4. 3. 6. Cic. S. R. 8. *Gelyk het gebeurt, of geschied.*

Ut par est. Cic. F. 11. 28. *Gelyk billyk is, zoo als 't behoort.*

Clisthenes multum, ut temporibus illis, valuit dicendo. Cic. Cl. 7. *Clisthenes was zeer welspreekende, ten aanzien van den tyd waar in hy leefde.*

Ut ille humilis ac demissus erat. Cic. Att. 2. 21. *Wat was hy nede en ootmoedig!*

(Ut. *Hoedanig, hoe, naar dat, zoo.*

Præsertim, ut nunc sunt mores. Ter. Ph. 1. 2. 5. *Voornamentlyk, zoo, of naar dat nu de zeden zyn.*

Ut res dant sese. Ter. Hec. 3. 3. 20. *Hoedanig, of naar dat onze zaaken zich toedraagen, of schikken.*

Ut. *Naar gelegenheit, naar het gelegen is.*

Gens, ut barbari, sapientia excellit. Curt. 9. 1. 24. *'t Volk, naar gelegenheit der barbaaren, steekt uit in wysheit.*

Ut inter illas gentes. Curt. 3. 2. 6. *Naar gelegenheit van die volkeren, of naar dat het met die volkeren gelegen is.*

L. Cœlius Antipater scriptor fuit, ut temporibus illis, &c. Cic. Cl. 26. *L. Cœlius Antipater is naar gelegenheit van die tyden een schryver geweest.*

Ut *Hoe?* vraagender wyze.

Ut Nasidieni juvit te cœna? Hor. S. 2. 8. 1. *Hoe is u 't maal bij Nasidienus bekoomen?*

Ut valet? ut meminit nostri? Hor. E. 1. 3. 12. *Hoe vaart hy? denkt hy wel om ons?*

Ut. *Genomen, het was zoo.*

Ut illud non cogitares. Cic. V. 3. 41. *Genomen, gy had daar aan niet gedacht.*

Ut. *Wat voor, wat voor een.*

Ut semper tibi apud me justa & clemens fuerit servitus. Ter. An. 1. 1. 8. *Wat voor een zagten dienst gy bij my gehad hebt.*

Ut qui. *Daarom, omdat.*

Ut qui me nihili faciat. Plaut. Curc. 2. 1. 2. *Omdat hij my niet acht.*

Ut quibus dimicandum esset. Curt. 5. 3. 8. *Om dat zy te vechten hadden.*

An ita tu es animata, ut qui expers matris imperii sies? Plaut. As. 3. 1. 2. *Zyt gy zoo stout, omdat*

gy 't gebied van uwe moeder niet onderworpen zyt?

Ut. *Waar, daar.*

Alio loco ut feras. Varr. R. R. 1. 23. *Aan een andere plaats daar gy moogt zaayen.*

Ut convenerat esse. Catull. 51. 3. *Waar 't ons paste byeen te zyn, of met malkanderen vrolyk te zyn.*

Ut si. *Als of, even als of.*

Vinctum ante se Thyum agebat, ut si feram bestiam captam duceret. Nep. 14. 3. 2. *Hy dreef Thyns geboeit zynde voor zich heenen, even als of hy een gevangen wild dreef.*

Ut si remiges exercere vellet. Nep. 10. 9. 2. *Als of hy de roeijers oeffenen wilde.* In den zelven zin zegt Caes. B. C. 3. 24. 1. Per causam exercendorum remigum.

Ut. *Dat niet*, met de verba metuo en vereor.

Metuo ut substet hospes. Ter. An. 5. 4. 11. *Ik vreeze, dat de vreemden man niet zal vast staen, of dat hy tegens vader Simo niet zal bestant zyn.*

Dies mihi hic ut sit satis vereor, &c. Ter. An. 4. 11. 12. *Ik vreeze dat deezen dag my niet lang genoeg zal zyn, enz.*)

UTC. UTE.

ŬTCŬNQUĔ. adv. Plaut. Am. 1. 1. 187. *Hoe het zy, op wat wyze het mag zyn.*

Utcunque ceciderit. Liv. 2. 12. *Hoe het mag loopen, gaan, of uitvallen.*

Utcunque. Plin. H. 8. 18. *Eenigzins, een weinigje, zoo wat heen.*

ŪTENSĪLĔ, is. n. Varr. R. R. 1. 2. *Huisraad, huissieraad; alles wat tot ons gebruik is.* De pluralis Utensilia is meer in gebruik. Zy word gevonden by Tac. An. 2. 60. 5: 3. 52. 3. Liv. 3. 42: 26. 33.

ŪTĔR, trā, trūm. Cic. Part. 36. *Wie, of wat van tween? wie, of wat van beiden?*

ŪTĔR, tris. m. *Een ledere flesch, of zak, uit een boks, geite, of ander vel gemaakt, om wyn, water, oly, of eenig ander vocht in te doen.*

(Indi medicamentum in utribus camelorum mittunt. Plin. H. 12. 7. *De Indiaanen zenden 't geneesmiddel in ledere zakken van een kemelshuid gemaakt.*

Aqua defecerat, quam utribus cameli devexerant. Curt. 4. 7. 12. *'t Water, dat de kemels in ledere zakken aangebragt hadden, was verdaan.*

Uter. *Een blaas, alles wat opgeblaazen, of met wint kan gevult, of eenige andere stof kan gestopt worden, om daer op te zwemmen.*

Utribus incubare. Liv. 21. 27. Curt. 7. 5. 18. inniti. Suet. J. 57. 2. insidere. Front. St. 3. 13. 5. se suspendere. Flor. 3. 5. 16. vehi. Curt. 7. 9. 4. super utres nare. Curt. 7. 8. 6. *Op blaazen zwemmen.*

Uter. Hor. S. 2. 5. 98. *Een mensch die geerne hoort zynen lof vertellen, en daar door opgeblaazen word, als een lederen zak door den wind.*

Uterculus. *Een blaasje, een lederen zakje.*

Sanguinem uterculo admoto excipit. Apul. M. 1. 108. *Hy ontfangt het bloet, of laat het bloet loopen in een blaasje, dat hy voor de wonde hond.*

Uterculus. *Een buikje, een kleinen buik.*

Succus in uterculos apum congestus. Plin. H. 11. 12. *Vochtigheit in de buikxkens van de byen vergadert.*)

ŬTERCŬNQUĔ, trăcŭnquĕ, trŭmcŭnquĕ. Cic. F. 6. 4. *Wie, of wat van beiden het zyn mag.*

(ŬTERĪNUS, ā, um. Fratres uterini. Justinian. Inst. 3. 10. 2. *Broeders van eene moeder geboren.*)

ŬTERLĬBĔT, trălĭbĕt, trŭmlĭbĕt. Cic. P. Q. 26. *Wie, of wat van beiden het u belieft, of lust.*

ŬTERNĀM? Hor. S. 2. 2. 107. *Wie van beiden?* (Andere leezen Uterne.)

ŬTERQUĔ, trăquĕ, trŭmquĕ. Ter. E. 5. 2. 1. *Beide, alle beide.*

ŬTERVĪS, trăvis, trŭmvis. Cic. S. 10. *Wie, of wat van beiden gy wilt.*

ŬTĔRŬS, i. m. Plin. H. 11. 37. Cic. by Serv. Virg. Æ. 8. 139. *De buik van een zwangere vrouw, de baarmoeder, om dat die de vrucht in zich heeft, als een lederen zak zyne vochtigheit.*

Uterus. Tac. An 1. 59. 2. *De vrucht van een vrouw.*

(Uterum ignorare. Zie boven in Ignoro.

Utero ferre femina. Ovid. M. 10. 470. foetum. Ovid. M. 8. 33. uterum gerere. Cels. 2. 10. utero conceptum habere. Val. Max. 1. 7. 7. ext. *Zwanger zyn, bevrucht zyn.*

Uterus word ook overgebragt tot andere dingen, tot een schip, paerd, enz.

Naves lato utero. Tac. An. 2. 6. 2. *Schepen met een ruimen buik.*

Uterum armato milite complent. Virg. Æ. 2. 20. *Zy vullen den buik van 't paerd met gewapende soldaaten.*)

U T I.

ŪTĪ. conjunct. Cic. de Or. 1. 19. *Gelyk, als, op dat.*

ŪTĬBĬLIS, is. m. & f. ilĕ, is. n. Ter. Ph. 4. 4. 10. *Nuttelyk, nuttig, bruikbaar, oorbaar, nut, voordeelig, dienstig.*

Utibile ad aliquam rem. Plaut. M. G. 3. 1. 19. *Ergens toe dienstig, ergens toe nut.*

ŪTĬLIS, is. m. & f. lĕ, is. n. Cic. Off. 3. 19. *Nut, nuttig, oorbaar, dienstig, goed, voordeelig.* De compar. Utilior staat by Gell. 1. 4. en de superl. Utilissimus by Cic. 1. R. 1. 1.

Utilis ad aliquid. Plaut. E. 2. 2. 106. *Ergens toe nut, of dienstig.*

Cibus utilis ægro. Ovid. Tr. 3. 3. 9. *Spyze goed, of dienstig voor eenen zieken.*

Bis utilis arbos pomis. Virg. G. 2. 150. *Een boom die tweemaal in een jaar vrucht draagt.*

ŪTĬLĬTĀS, ātis. f. *Nuttigheit, voordeel, baat.*

Omittere suas utilitates. Cic. Off. 3. 10. *Zyne belangen, of voordeelen verzuimen, of verwaarloozen.*

Servire utilitati alicujus. Cic. Fr. 1. 1. *Iemants belang, of voordeel bevorderen, of voortzetten.*

Utilitatibus tuis carere possum. Cic. F. 16. 3. *Ik heb u niet van doen, ik kan uwe diensten missen.*

ŪTĬLĬTĔR, adv. Cic. Off. 2. 6. *Nuttelyk, dienstelyk, voordeeliglyk.* (De compar. Utilius staat by Ovid. Her. 1. 67. en de superl. Utilissime by Plin. H. 20. 7.)

ŬTĬNĀM. conjunct. Cic. N. D. 3. 30. *Och of! och of God gave! 't was te wenschen, dat enz.*

ŬTĬQUĔ. adv. Cic. D. 2. 58. *Zekerlyk, waarlyk, gewisselyk.*

Non quia est arbor, platanus est; at quod non est arbor, utique platanus non est. Quintil. I. O. 5. 10. *Het volgt niet dat het een Abornboom is, omdat het een boom is: maar vermids het geen boom is, zoo is 't zekerlyk geen abornboom.*

U T O.

ŪTŎR, tĕris, ūsŭs sŭm, ūtī. *Gebruiken, bezigen, zich van bedienen.*

Uti aliqua re. Cic. Cl. 80. *Zich ergens van bedienen, iets gebruiken.*

Cætera quæ volumus uti. Plaut. As. 1. 3. 47. *De andere dingen die wy willen gebruiken, of daar wy ons van willen bedienen.*

Uti moribus alterius. Mart. 11. 105. 1. *Naar een anders zin, of hoofd leeven.*

His semper Fabriciis usus erat familiarissime. Cic. Clu. 16. *Hy is altyd een byzonder goed vriend van de Fabricien geweest, of heeft altyd met de Fabricien zeer gemeenzaam omgegaan, of verkeere.*

Nihil te utor. Plaut. Trin. 2. 1. 25. *Ik heb niet met u te schaffen, ik heb u niet van doen.*

Mihi

Mihi si unquam filius erit, næ ille facili me utetur patre. Ter. H. 2. 1. 5. *Indien ik t'eeniger tyd een zoon heb, hy zal zekerlyk aan my een goede, of toegeevende vader hebben.*

Defensore aliquo uti. Cic. Clu. 57. *Iemant tot beschermer hebben.*

Usus est patre diligente. Nep. 25. 1. 2. *Hy heeft een zorgvuldige, of naerstige vader gehad.*

Da mihi operam, amabo. M. Tua est, utere, impera, si quid vis. Plaut. Au. 2. 1. 22. *Doe my eenen dienst, bid ik u. M. Ik ben tot alles bereid, of 't is u ongeweigert, gebied maar. of gy hebt maar te spreeken, indien gy iets begeert.*

Parvo uti. Hor. E. 1. 10. 41. *Van een kleintje leeven, zuiniglyk en spaarzaam leeven.*

Vino uti modice. Cels. 8. 11. *Matig wyn drinken, matiglyk wyn gebruiken.*

Ad quem Juno his vocibus usa est. Virg. Æ. 1. 68. *Tot wien Juno deeze woorden gebruikt heeft, of die Juno aldus aangesproken heeft.*

Me uti volo libere. Plaut. M. G. 3. 1. 84. *Ik wil dat men vrymoedelyk met my handele.*

(Ut puta. *By voorbeeld.*

Ut puta funis, frumentum, navis. Sen. N. Q. 2. 2. *By voorbeeld een touw, koren, een schip.*)

UTP. UTR.

UTPŎTĔ. adv. Cic. A. 5. 11. *Nademaal, namentlyk, nadien, het zoo zynde.*

UTRĀRĬUS, ĭi. m. Liv. 44. 33. *Een waterdrager in een beksvel.*

UTRĬCŬLĀRĬUS, ĭi. m. Suet. N. 54. 1. *Zakpypspeelder.*

UTRĬCŬLUS, i. m. Cels. 3. 27. *Een ledere zak van beksvellen, om water, enz. in te doen.*

Utriculus. Plin. H. 16. 25. *'t Vliesje, of rokje, waar in 't zaad besloten is.*

(Utriculus. Plin. H. 16. 26. *Een bloemknop.*)

UTRĬNQUĔ. adv. Hor. E. 1. 18. 9. Cæs. B. G. 4. 17. 6. *Van wederzyden, van beide zyden, weêrzydt.*

UTRŌ. adv. Plin. H. 18. 19. *Van beide plaatzen.*

UTRŌBĪQUĔ. adv. Liv. 27. 40. *Van weêrkanten, wederzyds, van beide zyden.*

Eadem veritas utrobique est. Cic. N. D. 2. 31. *De waarheit word aan wederzyden evengelyk bevonden.*

UTRŌLĬBĔT. adv. Quintil. I. O. 1. 11. *Aan welke van beide zyden, of kanten het u belieft.*

UTRŌQUĔ. adv. Liv. 8. 36. *Van beide zyden, weêrzyds, wederzyds.*

UTRŬM. adv. *Of.*

Utrum ea vestra, an nostra culpa est? Cic. A. Q. 4. 29. *Is het uwe, of myne schuld?*

Quid tu curas, utrum crudum, an coctum edam? Plaut. Au. 3. 2. 16. *Wat raakt het u, of ik het rauw, of gekookt eet?*

U V A.

ŪVĂ, æ. f. Cic. D. 1. 17. *Een druif.*

Uva. Cels. 6. 14: 7. 12. *'t Strotklapje, de lel in de keel.*

Uva jacens. Plin. H. 11. 37. *De huig.*

(Uva. Virg. G. 2. 6. *De wynstok.* Zie Servius.

Uva. Virg. G. 4. 558 *Een byezwerm, die zich aan een tak van een boom zet, om dat ze de gedaante van een druif vertoont.* Zie Colum. 9. 9.

Uva Hor. O. 1. 20. 10. *Wyn,* om dat ze van de druif geperst word.)

UVE. UVI.

ŪVĒSCO, scis, ūvescĕrĕ. Lucret. 1. 307. *Nat, of vochtig worden.*

ŪVĬDŬLUS, ă, ŭm. Catull. 67. 63. *Eenigzins nat, of vochtig, natachtig.* (Andere leezen Vividulus.)

ŪVĬDUS, ă, ŭm. Virg. E. 10. 20. *Nat, vochtig.*

ŪVĬFĔR, ă, ŭm. Sil. 7. 263. *Dat druiven draagt.*

V U L.

(VŬLCĀNĀLĬĂ, ōrŭm, plur. n. Colum. 11. 3. *'t Feest van Vulkanus, dat in Oogstmaand (Augustus) gehouden wierd.*

VŬLCĀNĬUS, ă, ŭm. *Dat van Vulkaan is, hem toebehoort, of eenig opzicht op hem heeft.*

Vulcania nomine tellus Virg. Æ. 8. 422. *Een land naar Vulkaan genoemt.*

Vulcania arma se laturam. Virg. Æ. 8. 553. *Dat ze hem Vulkaans wapenen zou brengen.*

Vulcaniæ insulæ. Cic. N. D. 3. 22. *Sicilien, de Vulkaansche eilanden,* om dat Vulkaan in dezelve verdicht word gewoont te hebben.

VŬLCĀNUS, i. m. Cic. N. D. 3. 21. *Vulkaan,* de God van 't vuur, en smid der Goden. Cicero telt op, en beschryft ook vier Vulkaanen.

Vulcanus. Virg. Æ. 2. 312: 5. 662. *'t Vuur,* de vinder voor 't gevondene gestelt zynde.

Dum ego hæc appono ad Vulcani violentiam. Plaut. Men. 2. 2. 55. *Ondertusschen dat ik dit op 't vuur, of 't vier zette.*

Quo ambulas tu, qui Vulcanum in cornu geris? Plaut. Am. 1. 1. 185. *Waar gaat gy met de lantaern heen?*)

VŬLGĀRĬS, is. m. & f. ărĕ, is. n. *Gemeen, slecht, dagelyks, gering.*

Commendatio non vulgaris. Cic. F. 1. 3. *Geen gemeene, of slechte aanpryzing, of aanbeveeling.*

Hæc a vulgari intelligentia remota sunt. Cic. I. R. 2. 22. *Deeze dingen zyn moeyelyk om te bevatten, of te begrypen.*

Vulgares artes. Cic. S. R. 46. *Handwerken, handwerkskonsten, ambachten.*

(Vulgaris mulier. Suet. V. 2. 7. puella. Ovid. F. 4. 865. *Een gemeene, of alle mans hoer.*)

VŬLGĀRĬTĔR. adv. Cic. F. 13. 69. *Gemeenlyk, gewoonlyk, naar 't gemeene gebruik, op eene gewoone wyze.* (Andere leezen Vulgare. Vulgariter staat evenwel by Plin. H. 8. 5: 28. 14.)

VŬLGĀRĬUS, ă, ŭm. Gell. 3. 16. Zie Vulgaris.

VŬLGĀTŎR, ōris. m. Ovid. Am. 3. 7. 51. *Die iets gemeen maakt, die iets in 't openbaar brengt, of uitstrooit; uitstrooijer, verbreider, of bekentmaker van iets.*

VŬLGĀTUS, ă, ŭm. Virg. Æ. 1. 461. *Verkondigt, gemeen, of ruchtbaar gemaakt, verspreid, verbreid, uitgestrooit.* De compar. Vulgatior staat by Liv. 1. 7. en de superl. Vulgatissimus by Quintil. I. O. 2. 4.

Vulgatissima meretrix. Suet. D. 22. 2. *Een gemeene, of alle mans hoer.*

(VŬLGĬVĂGŬS, ă, ŭm. *Naar den gemeenen trant, of loop, gelyk de gemeene man doet.*

Vulgivago vitam tractabant more ferarum. Lucret. 5. 930. *De menschen zwerfden gins en weder, of hadden geen vaste wooninge naar den gemeenen loop der beesten.*

Vulgivaga vagus Venere. Lucret. 4. 1064. *Die zich met eene wettelyke huisvrouw niet vergenoegt; maar in 't gemeen slaapt by die hem voorkoomen.*)

VŬLGO, as, āvi, ātŭm, ārĕ. *Verkondigen, gemeen maaken, ruchtbaar maaken, verspreiden, verbreiden, uitstrooijen.*

Vulgabat ire in melius valetudinem Principis. Tac. An. 12. 68. 3. *Hy strooide uit dat de Vorst aan de beeter hand was.*

(Vulgare. *Verspreiden, voortzetten, verwekken, van den eenen tot den anderen overzetten,* van een ziekte spreekende.

Odor cadaverum totis jacentium campis morbos vulgaverat. Curt. 5. 1. 11. *De stank van de dooden op alle de velden leggende, had onder de soldaaten ziekten verwekt.*

Contactus ægrorum vulgaverat morbos,

bos. Liv. 25. 26. *'t Aanraaken van de zieken, had de ziekten verspreidt,* of *voortgezet.*

Vulgare. *Door den druk gemeen maaken, uitgeeven.*

Juvenes nimium amantes mei librum vulgaverant. Quintil. I. O. Præf. 1. *Jongelingen te veel van my houdende hadden 't boek uitgegeeven.*

Vulgare corpus. *Zyn lichaam gemeen maaken, de hoer speelen, hoerery bedryven.*

Cui me absente corpus vulgavit suum. Plaut. *by* Nun. 2. 875. *Met wien zy in myn afwezen de hoer gespeelt,* of *hoerery bedreven heeft.*

Vulgatum corpus. Liv. 1. 4. Curt. 5. 1. 38. *Een lichaam waar mede iemant de hoer gespeelt,* of *hoererye bedreven heeft.*)

VŬLGO. adv. Cic. N. D. 3. 17. *Overal, in alle plaatzen.*

Assyrium vulgo nascetur amomum. Virg. E. 4. 25. *Men zal overal de welriekende Assyrische Amomum zien wassen.*

Vulgo. *Gemeenlyk, gewoonlyk, doorgaans, in 't gemeen.*

Ejusmodi tempus erat ut homines vulgo occiderentur. Cic. S. R. 29. *Het was zoodanig een tyd dat de menschen met menigte wierden doodgeslagen.*

VŬLGŬS, i. n. Cic. D. 2. 41. Virg. Æ. 2. 39. Nep. 14. 6. 4. *Het gemeene volk, 't grauw,* of *janhagel.* Sall. beneden, en Hor. S. 2. 3. 63. ent gebruiken het in masc. gen.

Rude vulgus. Ovid. F. 2. 292. *Het rauwe onweetende volk, het onbeschaafde grauw.*

Digitis vulgi designari. Ovid. Am. 3. 6. 77. *Van 't grauw met de vingers nagewezen worden.*

Ut vulgus servorum solet. Ter. An. 3. 4. 4. *Gelyk de gemeene slaaven gewoon zyn.*

Cæteri omnes vulgus fuimus. Sall. B. C. 20. *Wy zyn alle op eenerlei wyze,* of *zonder onderscheit gehandelt geweest.*

(Vulgus. *Menigte, trop, kudde,* van schapen spreekende.

Priusquam contagia serpant per vulgus. Virg. G. 3. 472. *Eer de besmettinge door de kudde,* of *menigte der schapen voortkruipe,* of *eer de geheele kudde besmet worde.*

In vulgus corpus dare. Gell. 6. 7. *Zyn lichaam tot hoerery overgeeven, de hoer speelen, allemans hoer zyn.*)

VŬLNĔRĀRIŬS, ii. m. Plin. H. 29. 1. *Wondheeler, heelmeester.*

(VŬLNĔRĀRIŬS, ā, ūm. *Dat tot een wonde behoort,* of *eenig opzicht heeft.*

Vulnerariis emplastris utile. Plin. H. 23. 4. *Bequaam tot pleisters om wonden te genezen.*)

VŬLNĔRĀTIO, ōnis. f. Cic. Cæc. 16. *Wonding, quetzing, wonde, quetzuur.*

VŬLNĔRĀTŬS, ā, ūm. Cic. red. sen. 3. *Gewondt, gequetst.*

Vulneratus mortifere. Ulp. Dig. 9. 2. 21. *Doodelyk gewondt,* of *gequetst.*

VŬLNĔRO, ās, āvi, ātūm, ārĕ. Cic. Sext. 10. *Quetzen, wonden.*

Gravior nuntius aures vulnerat. Virg. Æ. 8. 583. *Daar koomt slechter tyding.*

VŬLNĬFĬCŬS, ā, ūm. Virg. Æ. 8. 446. Ovid. M. 8. 359. *Dat wonden,* of *quetzuuren maakt;* van een degen, wild gedierte, enz. spreekende.

VŬLNŬS, ĕris. n. Liv. 24. 7. *Een wonde, quetzuur.*

(Vulnus. Virg. Æ. 2. 630. *Een houw,* of *snee in een boom.*

Vulnus. Virg. Æ. 2. 529. *Een pyl.*

Vulnus. Virg. Æ. 1. 40. *Smert, hartzeer.*)

VŬLPĔCŬLĂ, æ. f. Cic. N. D. 1. 81. *Een vosje,* of *kleine vos.*

VŬLPĔS, is. f. Hor. E. 1. 1. 73. *Een vos.*

(Vulpes marina. Plin. H. 9. 43. *Een zeevosch.* Een visch in de zee, zoo genaamt wegens zyne listigheit. Zie Ælian. de An. 9. 12.)

VŬLPĬNŎR, āris, ātŭs sūm, āri. Varr. *by* Non. 1. 226. *Listigheit* of *streeken gebruiken om iemant te bedriegen,* of *op te ligten.*

VŬLPĬNŬS, ā, ūm. Plin. H. 32. 5. *Van een vos.*

Vulpinum jecur. Plin. H. 28. 13. *De lever van de vos.*

(VŬLSELLĂ, æ, f. Mart. 9. 28. 5. *Een werktuig om 't haair uit te trekken.*

Vulsella. Cels. 6. 18. *Een werktuig om 't vuil vleesch uit de wonden te haalen.*)

VŬLSŪRĂ, æ. f. Varr. R. R. 2. 11. *Uitrukking, uittrekking, uitplukking,* als van 't haair, enz.

VŬLSŬS, ā, ūm. Quintil. I. O. Proœm. 8. *Die men het haair heeft uitgetrokken.*

Vulsus. Lucan. 6. 252. *Uitgetrokken, dat men uitgetrokken heeft,* van een pyl, die men uit eene wonde getrokken heeft, spreekende.

VŬLTĬCŬLŬS, i. m. Cic. Att. 14. 22. *Een klein aangezicht, een aangezichtje.*

VŬLTŬŌSŬS, ā, ūm. Cic. Or. 18. *Lelyk,* of *mismaakt van wezen.*

Non immerito reprehenditur pronuntiatio vultuosa. Quintil. I. O. 11. 3. *Met reden word eene uitspraak, die met vieze trekken van 't aangezicht geschied, gelaakt.*

VŬLTŬR, ūris. m. Virg. Æ. 6. 597. Plin. H. 10. 6. *Een Gier,* zekere roofvogel.

VŬLTŬRĬNŬS, ā, ūm. Plin. H. 30. 6. *Van een Gier.*

VŬLTŬRĬŬS, ii. m. Liv. 27. 23. *Een Giervogel.*

Vulturius Reipublicæ. Cic. Pis. 17. *Een rover van 't Gemeenebeste, een landdief,* of *'s lands uitzuiper.*

Vulturius. Catull. 106. 4. *Een mensch die naar iemants doot, om de erfenis te krygen, verlangt.*

VŬLTŬRNŬS, i. m. Gell. 2. 22. Plin. H. 18. 34. *De noordoosten wind.*

VŬLTŬS, ūs. m. Cic. L. L. 1. 9. Or. 1. 18. *Het aangezicht, het wezen, het gelaat, de trony.*

Alicujus vultum subire. Cic. F. 8. 12. *In iemants gezicht verschynen, onder iemants oogen koomen.*

In adversis vultum secundæ fortunæ gerere. Liv. 42. 62. *In ongeval een vrolyk* of *goed gelaat toonen.*

(Vultum adducere. Suet. T. 68. 6. Tac. An 14. 4. 5. Sen. E. 57. *Zyn gezicht tot strengheit zetten, een streng gezicht opzetten.* Zie wat wy over Suetonius gezegt hebben.

Vultum submittere. Suet. A. 79. 3. demittere. Virg. Æ. 1. 565. dejicere. Virg. Æ. 3. 320. in humum dejicere. Ovid. M. 6. 607. *De oogen nederslaan, naar de aarde zien.*

Vultus. *De uitwendige gedaante,* of *gestalte van een zaak.*

Unus erat toto naturæ vultus in orbe. Ovid. M. 1. 6. *De heele wereld was van eene gedaante.*)

VŬLVĂ, æ. f. Plin. H. 11. 37. *De baarmoeder, de lyfmoeder.*

ŪVŎR, ōris. m. Varr. L. L. 4. 21. *Vochtigheit, nattigheit, vocht.*

U X O.

ŬXŎR, ōris. f. Cic. T. 3. *Een huisvrouw,* of *wyf.*

Uxore justa natus. Cic. T. Q. 1. 35. *Uit een wettig huwelyk geboren.*

Uxorem ducere. Cic. Sext. 3. *Een vrouw trouwen,* van een man spreekende.

ŬXŌRCŬLĂ, æ. f. Plaut. Cas. 4. 4. 19. *Een vrouwtje,* of *wyfje.*

(ŬXŌRĬŬM, ii. n. *Geldboete, die eertyts betaalt wierd van die manbaar geworden zynde, niet trouwden.* Zie Festus, en Scaliger over hem.)

ŬXŌRĬŬS, ā, ūm. Cic. Off. 3. 15. *Van een vrouw, dat de vrouw aangaat, dat de goederen der vrouwe aangaat,* of *betreft.*

ŬXŌRĬŬS, ii. m. Hor. O. 1. 2. 20.

Die

Die zich te veel van een vrouw laat overheeren, of *overheerschen*.

X.

XAN.

XANTHUS, i. m. Mel. 1. 15. *Xanthus*, tegenwoordig *Sirbi*, een rivier in Lycien in klein Asien.

(Xanthus. Virg. Æ. 5. 178. *Een rivier van Trojen*, die nu *Scanto* genaamt word.)

XEN.

XĔNĬĂ, ōrūm. n. plur. Mart. 13. 3. 1. *Gastgaven.* Giften die men aan de gasten, die by hen quamen huisvesting neemen, gaf. *Gastgeschenken*

(XĔNĬŎLŪM, i. n. Apul. M. 2. 119. *Een gastschenkaasje, een klein gastgeschenk.*)

XER. XIP.

XĔRĀMPĔLĬNUS, ă, ūm. Ξηραμπέλινος. *Blond, van kleur als wyngaardbladen.*

XIPHIĂS, iæ. m. Plin. H. 32. 2. Ξιφίας. *Een zwaerdvis.* Een vis met een snuit als een zwaerd, die hy om de schepen te doorbooren gebruikt.

Xiphias, Plin. H. 2. 25. *Een staertster als een zwaerd.*

XIPHIŪM, ii. n. Plin. H. 25. 11. Ξίφιον. *Waterlisch, kalmus.* Zeker kruid.

XYL.

XYLĬNŬS, ă, ūm. Plin. H. 19. 1. Ξύλινος. *Van den katoenboom, van katoen.*

XYLŎBĂLSĂMŬM, i n. Colum. 12. 51. Ξυλοβάλσαμον. *Balsemhout.*

XYLŎCĬNNĂMŎMŬM, i. n. Plin. H. 12. 19. Ξυλοκιννάμωμον. *Kaneelhout.*

XYLŎN, i. n. Plin. H. 19. 1. *Katoenboom.*

XYR. XYS.

XYRĬS, ĭdis. f. Plin. H. 21. 20. *Stinkend lisch, wandluiskruid.*

XYSTĬCŬS, i. m. Suet. A. 45. 10. Ξυστικός. *Een kampvechter, worstelaar*, die zich in een galderye oefende.

XYSTŪM, i. n. Vitruv. 5. 11. Ξυστόν. en

XYSTŬS, i. m. Vitruv. 6. 10. *Een overdekte wandeldreef*, of *galdery*, waar in zich de worstelaars in 't worstelen oeffenden.

Xystus. Plin. H. 9. 7. 4. *Een open plaats, platte grond, voorgrond.*

Z.

ZAC. ZAM.

ZĂCYNTHŬS, i. f. Virg. Æ. 3. 270. Liv. 26. 24. *Zanten*, een eiland in de Middelandsche zee.

ZĀMĬĂ, æ. f. Plaut. Au. 2. 2. 20. Ζημία. *Verlies, schade, nadeel, hinder.*

Zamia. Plin. H. 16. 26. *Een pynappel*, dienmen, noch op den boom zynde, afslaat, vermids hy, uit vreeze dat ze de andere mocht bederven, opbarst. (Harduinus leest Azania.)

ZEA. ZEL.

ZĔĂ, æ. f. Plin. H. 18. 8. Ζεία. *Spelt*, zeker korengewas.

ZĔLANDĬĂ, æ. f. *Zeeland*, een eiland in 't Koningkryk Deenemarken.

Zelandia. *Zeeland*, een van de zeven Vereenigde Nederlandsche landschappen.

ZĒLŎTYPĬĂ, æ. f. Cic. T. Q. 4. 8. Ζηλοτυπία. *Tverzucht, nayver, minnenyd.*

ZĒLŎTYPŬS, i. m. Quintil. I. O. 4. 2. Juv. 5. 45: 6. 278. Ζηλότυπος. *Tverzuchtig, belgziek, nayverig.*

ZĒLŬS, i. m. Fulgent. M. 1. 5. Vitruv. Præf. 7. Ζῆλος. *Tver, drift.*

ZEP.

ZĔPHYRĬĂ, ōvă. Plin. H. 10. 60. *Windeijeren.*

ZĔPHYRŬS, i. m. Plin. H. 18. 35. Ζέφυρος. *De weste wind.*

ZET. ZEU.

ZĒTĂ, æ. f. Plin. E. 2. 17. 21. *Een zaal.*

ZEŬGĪTĒS, æ. m. Plin. H. 16. 36. Ζευγίτης. *Eenige stangen die de vogelvangers gebruiken om hunne netten te onderstennen.*

ZIM. ZIZ.

ZĪMPĬBĔRĪ of ZĪNGĬBĔRĪ. n. indecl. Plin. H. 12. 7. Ζιγγίβερις. *Gember*, zekere kruiderye.

ZĪZĬPHŬM, i. n. Pallad. 5. 4: 6. 6. Ζίζιφον. *Jujuben, borstbessen*, zekere vrucht.

Ziziphum. Plin. H. 12. 24: 15. 14 *Jujuben-*, of *borstbessenboom.*

ZĪZĬPHŬS, i. f. Colum. 9. 4. Zie Ziziphum.

ZOD. ZON.

ZŌDĪĂCŬS, i. m. Cic. D. 2. 42. Arat. 317. Hygin. A. P. 1. 6. Ammian. 28. 1. *Het taanrond, de tekenkring*, of *zonneweg.*

ZŌNĂ, æ. f. Mart. 14. 151. 2. Ζώνη. *Een gordel*, of *riem.*

Zona. Virg. G. 1. 233. *Luchtstreek, waereltstreek*, een gedeelte van de aarde tusschen twee kringen bevat. Daar zyn 'er vyf: duæ temperatæ, *twee gematigde*, duæ frigidæ, of glaciales, *twee koude*, of *ysachtige*, en een die men Zona torrida, *de brandende* noemt.

Zona. Vitruv. 9. 6. *De tekenkring, zonneweg, taanrond.*

(Zona. Suet. V. 16. 4. *Een beurs.* Soldaaten, die in den oorlog gingen, en koopluiden, die zich op reize begaven, hadden hun reisgeld in hunne gordels. Zie van de eersten Gell. 15. 12. Spartian. Pesc. 10. Die wierden daarom gezegt met geld omgordt te zyn. Petron. 44. Miles præcingitur auro. En van de tweeden Plaut. Pœn. 5. 2. 48. Juv. 14. 297.

Zonam perdere. Hor. E. 2. 2. 40. *Zyn geld verliezen.*

Zonam solvere. *Trouwen, by een man slaapen.* De bruid wierd met een gordel, uit schaapsleder gemaakt, omgordt. Deeze maakte de bruidegom by de bruid te bedde koomende los, en daar van de spreekwyze. Zie Festus.

Malum zonam solvit diu ligatam. Catull. 2. 13. *De appel heeft gelegenheit gegeeven, dat ze ontgordt, of getrouwt is.*

Zona. Scrib. Larg. 13. 63. *De buikwolf, een soort van S. Anthonys vier geelachtige blaären omtrent de lendenen van den mensch*, die by de Grieken Ζώνας genaamt worden. Zie Pollux. 2. 4. 33. om dat hy daar omgordt word.)

ZŌNĀRĬŬS, ii. m. Cic. Fl. 7. *Een riem-*, of *gordelmaaker.*

ZŌNĀRĬŬS, ă, ūm. Zonarius sector. Plaut. Trin. 4. 2. 20. *Een beurzesnyder.*

(ZŌNĀTĬM. adv. Lucill. *by* Non. 2. 928. *In 't ronde, naar de wyze van een gordel.*)

ZŌNŬLĂ, æ. f. Catull. 61. 53. *Een kleine gordel, riemtje, gordeltje.*

ZOP.

ZŌPĬSSĂ, æ. f. Plin. H. 16. 12. Ζώπισσα. *Pek, dat men van de scheepen afschrabt.*

ZŌPHŎRŬS, i. m. Vitruv. 4. 1. Ζωφόρος. *Een fries, een platte lyst*, een woord in de bouwkonst.

ZOS.

ZŌSTĒR, ēris. m. Plin. H. 26. 11. Ζωστήρ. *Sint Anthonis vuur*, Zekere ziekte. Zie Zona in de laatste betekenisse.

ZYG. ZYT.

ZYGĬĂ, æ. f. Plin. H. 16. 15. Vitruv. 2. 9. Ζυγία. *Een soort van den masthoutboom.*

ZYTHŬM, i. n. Colum. 10. 116. Plin. H. 22. 25. Ζῦθος. *Een kooksel van garst en water, zeker garstewater bier.*

AD SOLIUS DEI GLORIAM.